KANNADA-ENGLISH

DICTIONARY

BY

REV. F. KITTEL
B.G.E.M

MANGALORE
BASEL MISSION BOOK & TRACT DEPOSITORY
1894

LONDON
LUZAC & CO

BASEL
MISSIONSBUCHHANDLUNG

LEIPZIG
O. HARRASSOWITZ

A

KANNAḌA-ENGLISH DICTIONARY

BY

REV. F. KITTEL
B. G. E. M.

MANGALORE
BASEL MISSION BOOK & TRACT DEPOSITORY
1894

LONDON
LUZAC & Co.

BASEL
MISSIONSBUCHHANDLUNG

LEIPZIG
O. HARRASSOWITZ

PREFACE.

I. Some remarks on the Kannaḍa Language.

The Kannaḍa or Canarese Language, which is the subject of the present Dictionary, is one of the vernaculars of Southern India that have sprung from a common origin and form a distinct family of tongues, viz. that of the now[1)] so-called Draviḍa (or Drâviḍa), of which Tamil̤, Malayâḷa, Tĕlugu and Tuḷu are the other principal representatives.

Kannaḍa is spoken throughout the plateau of Mysore, in the Southern Mahratta country, in some of the western districts of the Nijam's dominions, and to a considerable extent in North and South Canara on the western coast. The number of people by whom Kannaḍa is spoken may be estimated at about ten millions.

It includes three chief dialects—classical, mediæval, and modern. The first or *Ancient Kannaḍa* is quite uniform, and shows an extraordinary amount of polish and refinement. It has to the present time been preserved in several works written by Jaina scholars, and appears to have been in common use for literary purposes from at least the 10th to the middle of the 13th century. Its principal characteristics are the elaborate and highly artificial čampû composition,—strict adherence to the use of now more or less disused case- and tense-signs (that towards the end of the mentioned period were fixed in grammatical treatises) and to the rules of syntax,—perspicuity resulting therefrom,—the use of classical Saṁskṛita (also specifically Jaina) words in their unaltered form whenever desirable or necessary as an aid in composition and that of a conventionally received number of Tadbhavas (Saṁskṛita terms changed to suit the tongue of the Kannaḍa people),—the proper distinction between the letters *l̤*, *r*, *ḷ*, *l* and *ṟ*,—alliteration carefully based also on this *distinction*,—and lastly pleasing euphonic junction of letters.

1) Since the publication of Dr. Caldwell's Comparative Grammar of the South-Indian Family of Languages, i. e. since about thirty-seven years.

After the Ancient dialect the *Mediæval Kannaḍa* began to appear as contained in the poetry of Šaiva and Liṅgâyta authors. It is, as a rule, written in any one of the Shaṭpada metres, is somewhat negligent as to the use of suffixes and the rules of syntax and therefore occasionally ambiguous, uses a few new suffixes, contains a number of Tadbhavas not sanctioned by previous authors, has entirely lost the letter *ḻ* (using *r* or *ḷ* in its stead), and frequently changes the letter *p* of the present or future verbal suffix[1] and an initial *p* into *h*. Its period terminates at about the end of the 15th century. It is, however, to be observed that also after that time several works were written in the Mediæval as well as in the Classical dialect and style.

From about the 16th century Mediæval Kannaḍa gradually got the character of the language of the present day or of Modern Kannaḍa, which transition is seen especially in the poetry of the Vaishṇavas that dates and prevails from that time. Several ancient verbs and nouns fell into disuse, the letter *ṟ* began to be discarded, at least so far as regards its proper position in alliteration, words borrowed from Mahratta and Hindustani came into use, more frequent omission of suffixes took place, etc.

The third or *Modern dialect* comprises the present Kannaḍa of prose writings and common conversation. Of these the first have two branches, one being tales, school-books and letters, and the other business-language (especially that of courts of justice). The first branch differs from the second chiefly in so far as it is more exact in the use of inflexional terminations and less abounding in Hindustani and Mahratti. The language of ordinary conversation (excepting that of the educated classes) may be called a union of the two branches that is less particular in the choice of words, arbitrary about the use of suffixes, and at the same time full of vulgarisms. Many words of the Modern dialect also are Saṁskṛita, especially such as are abstract, religious or scientific terms. The ancient form of the present tense has been changed, most verbal suffixes have been somewhat altered, a few of the suffixes of nouns and pronouns have ceased to be used, many verbs, nouns, and particles have become obsolete, and other verbs and nouns (based on existing roots) have been formed; but in spite of this, of the introduction of much Hindustani and Mahratti, of the lack of refinement, etc. the Modern dialect is essentially one with the Ancient and Mediæval. It is however not uniform, but more or less varies according to localities.

---

1) *e. g.* in mâḍidahaṁ (Bp. 18, 33, = mâḍidapaṁ) and bahaṁ (53, 15, = barpaṁ).

II. Enumeration of the various works, etc. consulted in compiling the present Dictionary.[1]

a) Works written in the *Ancient dialect* (all in verse, except Nos. 2 and 3).[2]

1. Pampa's Âdi-purâṇa* (of A. D. 941).

2. A commentary in Kannaḍa prose on Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ (of about A. D. 1100? or of about 1000, and written by Halâyudha himself?).

3. Nâčirâči's Nâčirâčîya, a commentary in Kannaḍa prose on the Amarakôša (of about A. D. 1158? The two MSS. of Mḍb. used for this work may have been touched, as they contain some mediæval forms; or did such forms already exist *before* the mediæval period, but were excluded from classical poetry? *Cf.* No. 10, and see Nr. s. Abbreviations).

4. Argaḷa's Čandraprabha-purâṇa* (of A. D. 1189).

5. Lîlâvatî-prabandha* (either by Argaḷa or Nêmičandra, of about A. D. 1200).

6. Nâgavarma's Kâvyâvalôkana* (of about A. D. 1200).

7. Nâgavarma's Čhandas (of about A. D. 1200).

8. Kêširâja's Šabdamaṇidarpaṇa (of about A. D. 1225).

9. Abhinava Pampa's (Nâgačandra's) Râmačandra-purâṇa* (of about A. D. 1225 ?).

10. Abhinava Pampa's Jinamunitanaya* (it contains some mediæval forms, and may have been written for the use of every day life without laying claim to classicality; *cf.* remark to No. 3).

11. Šâstrasâra* (date of the Jaina author unknown).

12. Harîšvara's Girijâkalyâṇa* (of about A. D. 1290; it is in the čampû metre, whereas Harîšvara's verses on Šiva's hosts are in ragaḷĕs).

13. Bŏmma's Čaturâsya-nighaṇṭu (of about A. D. 1300? It is composed in Kandas, and exists in two recensions, marked I. and II.).

14. Šabdasâra. (The words of this small but useful vocabulary were originally included in verses, but in the MS. used for this Dictionary are carefully given in prose; it may belong to the 14th century.)

15. Shaḍakshara's Râjašêkhara-vilâsa* (of A. D. 1657).

16. Shaḍakshara's Vṛishabhêndra-vijaya* (of A. D. 1671).

17. Shaḍaksharâ's Šabarašaṅkara-vilâsa* (of about A. D. 1680).

18. Rudrabhaṭṭa's Jagannâtha-vijaya* (of about A. D. 1680 ?).

b) Works written in the *Mediæval dialect.* (The metre, except that of Nos. 1, 4 and 12, is the Shaṭpadi of Ragaḷĕ of the period.)

1. Sômêšvara's Šataka* (in vṛittas, of about A. D. 1300).

2. Bhîma's Basava-purâṇa (of A. D. 1369).

3. Abhinava Maṅgarâja's Nighaṇṭu (of A. D. 1398).

4. Dêvôttama's Nânârtharatnâkara (in vṛittas, of about A. D. 1400 ?).

---

1) In the following list of the native works (*a, b, c*) used for the present Dictionary an asterisk put to a work indicates that not all the words occurring in it are included in this Dictionary. A few of the works, for want of time, have been only slightly consulted.

2) Regarding their dates *cf.* Nâgavarma's Canarese Prosody, Mangalore, 1875, and Mr. B. L. Rice's Bhaṭṭâkalaṅkadêva's Karṇâṭakašabdânušâsana, Bangalore, 1890.

5. Liṅga's Kabbigara Kaypiḍi (of about A. D. 1430).
6. Čâmarasa's Prabhuliṅga-lîlâ* (of about A. D. 1460).
7. Tôṭada Ârya's Šabdamañjari (of about A. D. 1480).
8. Kumâravyâsa's Bhârata* (of about A. D. 1508).
9. Vaishṇava and other Dâsapadas* (in ragaḷĕ, from about A. D. 1530 to 1800).
10. Virûpâksha's Čannabasava-purâṇa* (of A. D. 1585).
11. Kumâravâlmîki's Râmâyaṇa* (of about A. D. 1590).
12. Bhârata-nighaṇṭu (in Kandas, of about A. D. 1600).
13. Čikka Nañjêša's Râghavâṅka-čaritra* (of about A. D. 1650).
14. Nijaguṇa's Kaivalyapaddhati* (in ragaḷĕ, of about A. D. 1650).
15. Raṅganâtha's Anubhavâmṛita* (of about A. D. 1680).
16. Lakshmîša's Jaimini-bhârata* (of about A. D. 1760).
17. Sarvajña's Pada* (in ragaḷĕ, of about A. D. 1800).
18. Čidânandâvadhûta's Jñânasindhu* (of about A. D. 1820).

c) Works written in the *Modern dialect* (prose).

1. Gaṅgâdhara Maḍivâḷêšvara's Canarese Vocabulary, Translation Exhibition, Belgaum, printed at Bangalore, 1869. (It is based on the Rev. W. Reeve's Carnâṭaka and English Dictionary and the Amarakôša. Gaṅgâdhara, not knowing that Mr. Reeve's work contains many obscure words that are inserted in it as Ancient Kannaḍa words, but do not exist at all in the Kannaḍa language, selected such words and explained them according to Mr. Reeve. So far Gaṅgâdhara's work is useless, but becomes valuable for the explanation in South-Mahratta Kannaḍa of most of the terms of the Amarakôša.)

2. Siddhânti Subrahmaṇya Šâstri's new interpretation of the Amarakôša, Bangalore, 1872. (Its Kannaḍa is not always correct, and its explanations are occasionally questionable.)

3. Gururâva Viṭhala Môharĕ's Šabdasaṅgraha, dedicated to Čannabasapa Basaliṅgappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D., 1874. (It is based on No. 1 or Gaṅgâdhara's work, and besides introduces a number of Saṁskṛita words which it explains in the South-Mahratta Kannaḍa, occasionally giving them questionable meanings.)

4. Canarese School-books, 1—4, Bombay, the Department of Public Instruction, printed at the Mangalore Basel Mission Press, 1882, 1883 and 1886. The school-book No. 5 was the first of the series, and printed in 1868 at a Mysore Press. (All of them are very useful for learning the South-Mahratta Kannaḍa.)

d) Kannaḍa *Proverbs* collected in the South-Mahratta country, Mysore and Canara. (Most of them are old and very instructive, some adopted from Tuḷu, and some of late origin.)

e) *Colloquial words* common to all Kannaḍa people; Mysore and South-Mahratta terms of ordinary conversation. (It has been impossible always to ascertain whether a Mysore word exists also in South-Mahratta.)

f) Dravida-English Dictionaries.

1. The Rev. W. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary, Madras, 1832.
2. A Dictionary of the Tamil and English languages by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834 seq. (based also on Fabriccus's Tamil and English Dictionary).
3. A Dictionary of the Teloogoo Language by A. D. Campbell, C. S., Madras, 1821.
4. A Telugu-English Dictionary by C. P. Brown, C. S., Madras, 1852.
5. Tuḷu-English Dictionary by the Rev. A. Männer, B. M. Press, Mangalore, 1886.

g) Saṁskṛita Dictionaries.

1. Professors Böhtlingk and Roth's Wörterbuch.
2. Professor Monier Williams's Sanskṛit-English Dictionary, 1872.
3. H. T. Colebrooke Esq.'s Amarakôša, Serampore, 1825.
4. Professor Aufrecht's Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ, 1861.

h) Mahratti Dictionary.

A Compendium of Molesworth's Marathi and English Dictionary, by Baba Padmanji, Third Edition, Bombay, 1882.

III. Method of working used in compiling this Dictionary.

The Author's principle when preparing Kêširâja's Šabdamaṇidarpaṇa and Nâgavarma's Čhandas for the press had been not to employ any scribes, but to examine and write every word himself. This he followed also first of all in preparing, to his utmost ability, trustworthy MSS. of the Nâcirâcîya, Bomma's Čaturâsya-nighaṇṭu, Abhinava Maṅgarâja's Nighaṇṭu, Dêvôttama's Nânârtharatnâkara, Liṅga's Kabbigara Kaypiḍi, and Tôṭada Ârya's Šabdamañjari, by collating various rare ancient MSS., all of which show the distinction between the letters ṟ and r, which is a very essential one. The same distinction, it may be remarked here, is throughout made in the Mḍb. palmyra MS. of the Čandraprabha-purâṇa which was used, and mostly also in the Mḍb. paper MS. of Abhinava Pampa's Râmačandra-purâṇa (in which some irregularities in this respect occur, but only on account of the Mangalore copyist who was not aware of the great importance of that distinction till it was pointed out to him).

When in India the MSS. of the above-mentioned native vocabularies had been made ready for use, the Author began to write the Index for which he used a number of pure Kannaḍa words collected by himself, the said vocabularies, the Šabdamaṇidarpaṇa, the Čhandas, and Reeve's Carnâtaka-English Dictionary[1].

1) Mr. Reeve states in his Preface p. II: "The rareness of ancient manuscripts, the endless blunders of drivelling and hireling transcribers, the paucity of duplicates for collation, and the comparatively very small number of men to be found among the natives possessing appropriate philological information, soundness of judgment or zeal for literary research and general improvement, all are obstacles the Author has had to encounter in their full force, and which have occasioned no inconsiderable suspense, annoyance and embarrassment; and though, by drudgery and

Remarks on etymology and comparative philology, and references to various other works were adduced, and common colloquial words added. It is unnecessary to describe the further mode of operation and the final writing of the MS. for the press.

---

perseverance, he has surmounted them in some way or other, he cannot entertain the hope that he has done so, in every instance, with complete success. In a few cases, the existing doubt has been expressed by a mark of interrogation; in others, where discrepancies prevailed in the authorities consulted, the words have either been rescinded altogether or those meanings have been attached to them which the majorities of opinions favoured."

"The method adopted in collecting and arranging the materials of which the present work is composed has been briefly as follows. Two clever men were employed in culling from the Amarakôśa and other Sanscrit vocabularies such terms as are current among classical writers on science and mythology; two in writing on the margins of the Teloogoo and Tamil Dictionaries corresponding Carnâtaca words; two in the collection, under appropriate heads, of radicals, synonyms, technicalities, peculiar phrases, proverbs etc. etc. etc. occurring in ancient and modern vocabularies and grammars, or marked down for the purpose in other books, during the progress of a long course of reading. The names of the articles of trade and commerce, and those of the implements of husbandry, the tools and apparatuses of mechanics and artists, and the fruits, flowers, grains, etc. etc. cultivated by gardeners and farmers, were obtained by securing, in succession, the attendance of a person, tolerably informed, from each of these trades or callings."

In p. I. he remarks: "The affinity between the Teloogoo and Carnâtaka languages is so great that, frequently, it is only necessary to change an initial or an inflection to make the correspondence complete: therefore where the definitions in Campbell's Teloogoo Dictionary appeared full and accurate, the Author has, in such cases, adopted them into his own work, with little or no alteration, as it appeared to him to savour less of utility than of pedantry to do otherwise." "In the Sanscrit department of the present work, the chief of what is valuable has been derived from Wilson's Sanscrit Dictionary, though it contains a very large collection of words, in this language, which have never before appeared in print: for these the Author holds himself solely responsible."

Mr. Reeve commenced his Dictionary "as far back as the year 1817".

The Author of the present Dictionary takes the liberty to state (see the words of Professor Monier Williams in the Preface to his Dictionary p. XXI. which he used regarding Professor H. H. Wilson's Sanscrit-English Dictionary) that he must own that he began to write his Index by looking to his predecessor's labours as a very great help to him; and let him here assert most emphatically, not only that, considering the condition of Kannaḍa scholarship when it was compiled, Mr. Reeve's work was a wonderful production, but that, like many others, he must be very thankful indeed for the valuable aid it afforded him in learning Kannaḍa. Nevertheless, sincerity obliges him to confess that as his work advanced, he discovered to his surprise that he was compelled to reject not little of what Mr. Reeve's work contains. His being the first Kannaḍa Dictionary, the obstacles complained of by him in his Preface, the vastness of the matter to be mastered, and the limited time usually granted to do so satisfactorily, will explain to any real scholars the cause of various defects. The Author of this Dictionary, profoundly conscious of the imperfection of his own labours, would not have touched upon this subject, if it did not, to some extent, account for the length of time (about fifteen years) it took him to complete his work. For, accepting Mr. Reeve as a safe guide, he took a considerable number of words (and significations) from him, inserted them in his own still unfinished Index, and believing the words to be quite genuine Kannaḍa endeavoured to establish them as such. After much loss of time he found that they partly were corruptions, partly true forms of Tĕlugu and Tamiḻ, and partly terms which he could not refer to any language he knew. Being at that time in Germany he was unable to learn whether the words were colloquially used in some part of the Kannaḍa country. After his return to India where he, at first in the South-Mahratta country, commenced to work out his MS. for the press, he learned that scarcely any of the said terms were known there, but nevertheless inserted all of them, together with various etymological remarks that might possibly lead to the discovery of their origin, in his MS., waiting for the time when he could make inquiries about their use in Mysore. This remained impossible for him to do till he took up his abode at Mercara (in Coorg) where he employed a Brâhmaṇa, born in the north-eastern part of Mysore, as his Moonshi who, however, instead of enlightening him as to the questionable terms, furnished him with others, declaring them to occur in his country's colloquial dialect. Not before his having gone to Mangalore and the printing of his MS. having begun, the Author who had got there a helper in the person of an intelligent Brâhmaṇa Moonshi from the town of Mysore (who took a great interest in the Author's labours and was strongly desirous of their becoming correct), was enabled to form a judgment with regard to the terms (and the signification of others) by the Moonshi's emphatical declaration that he knew only a few of them. So, with the exception of these few and some true Tĕlugu and Tamiḻ ones, all the others with their appendages were expunged (an insignificant number of corrupt Tĕlugu and Tamiḻ words were retained to be

IV. Plan and arrangement.

The Compiler's endeavour has been, whenever possible, to adduce the *meaning of words* (Kannaḍa, Saṁskṛita or Tadbhava) as given by ancient and modern native writers. In their vocabularies, etc. they often put the word that is to express the meaning, in the locative, *e.g.* mukku khâdanavišêshê (Sk. locative) or khâdanavišêshadalli (K. locative), that is to say mukku is used in (the sense of) khâdanavišêsha. In such a case simply the crude form of that word appears in the Dictionary, as does also that of the two or more explanatory words in the locative occasionally used by the writers (see *e.g.* mâsu 1 and midi). In the explanation of a verb's meaning not unfrequently, besides a noun in the locative, a verb or two are given by the native authorities (as *e.g.* for kīḻ 3, bĕdaku 2 and muḻgu), or a number of synonyms (as *e.g.* for bĕmar 1); they explain also a noun by synonyms (as *e.g.* bĕgaḍu 2 and misuni). All such explanatory words have been put in parenthesis by the Compiler.

Kannaḍa *homonyms* have been separated under two, three or more heads. This has been done not only when they clearly belonged to different roots, but also when there existed any doubt whatever as to their relationship (see *e.g.* aṭṭĕ 2 and 3, aḍĕ 9, 10 and 11).

When no *etymology* of a Kannaḍa noun or particle is given, its derivation is obvious, or either doubtful or unknown.

Ancient Kannaḍa *forms* of verbs or nouns *with a final consonant* are given apart from the modern with a final vowel, also with the intention of showing the difference of inflection.

All Kannaḍa *formative suffixes* have been brought forward.

Kannaḍa *compound words* have always been subordinated to leading words under which they are arranged in alphabetical order and in small type (to save space), a hyphen marking the division of the members of the compound. This method may at first occasion a little embarrassment to beginners, but all difficulty

---

used for philological references), as were also nearly all those furnished by the Moonshi of Mercara (so far as they had not yet been printed). The MS. therefore was very much disfigured, became less perspicuous, and had to be partly re-written, so that much precious time was lost.

From what happened to the Author of this work through the Mercara Moonshi's incomprehensible blundering and from the obstacles of similar kind referred to by Mr. Reeve in his Preface it becomes evident that no blame whatever falls on the latter for the mentioned defects, and the great usefulness of his work remains intact. It would be a matter of futility and impossibility for a single person with limited time to go and search every hamlet for the perhaps possible verification of this or that term of little importance and at all events only local use; in such a case a Moonshi's word is to be relied upon, though an occasional error may happen. For words of the common and written language the Author himself, of course, is above all responsible. In places like Bangalore where nearly as much Tĕlugu and Tamiḻ is spoken as Kannaḍa, it is but natural that a colloquial Tĕlugu or Tamiḻ word should pass for Kannaḍa.

will soon disappear with practice. With regard to pure Saṁskṛita it was inadvisable to make this arrangement, but compounds of or with Tadbhavas and such in which the first member is another foreign word, are introduced in the same manner.

In order to bring Kannaḍa *leading words* prominently before the eye fat type has been used, whereas all Saṁskṛita, Tadbhava and other alien words are printed in small type. It is possible that a few of the words pointed out as Kannaḍa will, by closer examination, prove to be foreign.

As it is not only interesting, but also of great etymological value to be able to find out at a glance how many *different forms* one and the same word bears in Kannaḍa, all of them have been put after a sign of equality to one of their number. Because the MS. was not quite ready at the time when printing had to be commenced, unfortunately there occurred some inaccuracies on account of words that had to be struck out as being found to be incorrect (see above s. No. III.) and of others that were introduced afterwards especially under the letter *h*), and also on account of the difficulty in general connected with the matter wherein oversights are not but natural.

The meaning of most Kannaḍa words has been elucidated by *instances* from ancient, mediæval and modern writers and by *references* to their works as well as by *proverbs*, etc. As the first meaning of a word, that is given which seemed to express most clearly the idea of the root.

About the introduction of the proper employment of the *vargîya letters* see s. No. V.

For the benefit of *Draviḍa comparative philology* Kannaḍa roots, verbal themes and nouns have been compared with corresponding and apparently cognate ones in the four principal sister-dialects, Tĕlugu, Tamiḻ, Malayâḷa and Tuḷu. As the laws about the change of letters in those languages have not yet been fully expounded by scholars, a few mistakes may have crept into the comparisons. For the representation of Tĕlugu and Malayâḷa final short **a** that corresponds to Kannaḍa **ĕ** and Tamiḻ **ĕi**, the letter **ĕ** has been used. Comparisons are included in the parenthesis that is added to a leading word.

The meaning of a Saṁskṛita term which is printed *in italics*, is found either in the Amarakôša or in Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ, or in both of them. With regard to *Saṁskṛita terms in general* it is required to state that very freely and most thankfully use has been made of Professors Böhtlingk and Roth's Sanskṛit-Wörterbuch, Professor Monier Williams's Sanskṛit-English Dictionary, H. T. Colebrooke Esq.'s Amarakôša, and Professor Th. Aufrecht's Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ.

Whenever a term of Saṁskṛita Dictionaries is given without reference to a Kannaḍa work simply because it is found in Mr. Reeve's Dictionary, in order to point it out as a well-known Saṁskṛita term, a full stop has been put after it and then R. in parenthesis[1].

The Compiler's aim has been to raise his work, as far as possible, to the level of modern scholarship, avoiding the creation of such difficulties as cannot easily be overcome by intelligent beginners.

V. The Alphabet and system of Transliteration.

The *Kannaḍa alphabet* employed for this Dictionary, with the exception of two sibilants and two liquids, is the same as that which at present is generally received. As it is impossible to represent exactly the peculiar pronunciation of most of the letters by English ones, the attempt to do so has been abandoned. Instead of it the Dêvanâgarî alphabet (that possesses all the letters used in Kannaḍa, except the above-mentioned two liquids and the vowels e̊ and o̊) has been given, its letters being pronounced like those of the Kannaḍa one, though a difference with regard to *r* and *l* was observed by the ancient Kannaḍa people, as they occasionally reproduced the sound of *r* by *ṟ* (see *e. g.* Tbh. kâṟa) and that of *l* by *ḷ* (see Šmd. 12 seq.) in their writings.

The *system of transliteration* by Roman letters (of which some bear a certain diacritical mark) followed in this work is that which has been used before in the edition of Nâgavarma's Čhandas of the Mangalore Basel Mission Press; it represents the two ancient liquids in the same manner as the Bombay Indian Antiquary does.

The Kannaḍa alphabet (its consonants appearing with the mark that shows their power when being pronounced without a vowel, and that corresponds to the virâma of Saṁskṛita) together with its transliteration and the Dêvanâgarî alphabet is as follows:

---

1) This method of indicating that a Saṁskṛita term of generally known meaning which is used in a Kannaḍa book of narration or fiction (*e. g.* the Čhandraprabha purâṇa, Basava purâṇa, etc.) or in the Mysore country, is not the exclusive property of that book or country, was also observed wherever a reference to either or both of them was given (see *e. g.* akshîṇa, akshôbha, agamya, prajvalita, praṇayiṇi, puṁsavana, pûjana, etc.); but after the Author's return to Germany (March, 1892) the pressmen, not knowing the purport of the unusual full stop in the MS., left it out (from about p. 1279 onwards). This omission is of no great importance to Sanskrit scholars, and others will probably be but little concerned about it. It has, however, occasionally happened that where two or more meanings distinguished by numbers were given and at the end a reference in parenthesis was added after a full stop, this reference has, on account of the omission of the full stop, wrongly gone to the last meaning (as *e. g.* in visphuliṅga).

Kannada	Transliteration	Saṁskṛita	Kannada	Transliteration	Saṁskṛita
ಅ	a	अ	ಝ್	jh	झ्
ಆ	â	आ	ಞ್	ṅ	ञ्
ಇ	i	इ	ಟ್	ṭ	ट्
ಈ	î	ई	ಠ್	ṭh	ठ्
ಉ	u	उ	ಡ್	ḍ	ड्
ಊ	û	ऊ	ಢ್	ḍh	ढ्
ಋ	ṛi	ऋ	ಣ್	ṇ	ण्
ೠ	ṛî	ॠ	ತ್	t	त्
ಌ	lṛi	ऌ	ಥ್	th	थ्
ೡ	lṛî	ॡ	ದ್	d	द्
ಎ	ĕ	—	ಧ್	dh	ध्
ಏ	ê	ए	ನ್	n	न्
ಐ	ai, ĕi	ऐ	ಪ್	p	प्
ಒ	ŏ	—	ಫ್	ph	फ्
ಓ	ô	ओ	ಬ್	b	ब्
ಔ	au	औ	ಭ್	bh	भ्
ಂ	ṁ	ं	ಮ್	m	म्
ಃ	ḥ	ः	ಯ್	y	य्
ೱ, X	h̤	X	ರ್	r	र्
ಂಂ, ಱ	r̤h, r̤	ೲ	ಱ್	r̤	—
ಕ್	k	क्	ಲ್	l	ल्
ಖ್	kh	ख्	ವ್	v	व्
ಗ್	g	ग्	ಶ್	š	श्
ಘ್	gh	घ्	ಷ್	sh	ष्
ಙ್	ṅ	ङ्	ಸ್	s	स्
ಚ್	č	च्	ಹ್	h	ह्
ಛ್	čh	छ्	ಳ್	ḷ	ळ्
ಜ್	j	ज्	ೞ್	ḷ̤	—

The *vowels* ai (ĕi) and au are no proper diphthongs in Kannaḍa, but a convenient way of writing the letters ay (ĕy) and avu (or ava), and have been treated accordingly.

True Kannaḍa has no *aspirated consonants,* except in a few imitative sounds, although in later years through Brahmanical influence they have crept into writings and certain circles of society. In this Dictionary unaspirated ones have been substituted wherever the aspirated were not sanctioned by grammar.

As the letter š can never justifiably be used in any true Kannaḍa words or in Tadbhavas, *s* has been throughout put in its place in such words.

Of the two *ancient sibilants* of classical works X or Ẍ and ೦೦ or ಐ, only ಐ appears in the MSS. used for thiś Dictionary.

The letter *l̤* of which the occurrence in the ancient literature has been fully established by the author of the Šabdamaṇidarpaṇa (and which is adduced also in Mr. L. Rice's edition of the Karṇâṭabhâshâbhûshaṇa sûtra 10 and in his edition of the Karṇâṭakašabdânušâsana sûtra 1), is not written in the MSS. (excepting those of the Šabdamaṇidarpaṇa) consulted for this work, but its original existence in them can (pretty certainly) be found out by the letters of alliteration employed at the beginning of each verse-line (see *e.g.* Cpr. 2, 14; 3, 39. 103; 4, 87; 5, 42; 7, 31. 118. 149. 150; 10, 26. 82) and by compounds (see *e.g.* s. ĕral̤, and Cpr. 5, 42). As the ancient Kannaḍa people did, so also Saṁskṛita people occasionally transformed the letter *l* into *r* (as in *karira* which is a Tadbhava of Kannaḍa *kalil̤ĕ*).

The ancient letter *r̤* continued firmly to hold its place in Kannaḍa literature till at least the middle of the 18th century. If it does not appear in recent MSS. and prints of works of by-gone periods, its existence is clearly proved by the principal letters of alliteration (at the beginning of each verse-line) in which an *r* is never substituted for an *r̤*[1].

The *introduction of the letters l̤ and r̤ into this Dictionary* has been a matter of necessity; without them Kannaḍa and its grammar cannot be understood. If a word now written with the substitutional letters *ḷ* or *r* is not found in this work with either of them, it will be found a little further on with *l̤* or *r̤*. The slight difficulty to be surmounted on account of this will be amply rewarded by the increase of linguistic knowledge gained thereby. It is, of course, unadvisable and even futile to attempt to re-introduce the two letters into *common* Kannaḍa writings.

In Mr. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary the *bindu* or *sŏnnĕ* has been indiscriminately used before classified (vargîya) and unclassified (avargîya)

---

1) This is still the case *e.g.* in Lakshmîša's Jaimini-bhârata; but the Kannaḍa Bhârata and Râmâyaṇa and works of similar subordinate classical value have abandoned the old rule. It is proper to observe that with regard to the employment of the letters *l̤* and *r̤* purposely no šâsanas have been consulted by the Author of the present Dictionary. The valuable Monthly Magazine ಕರ್ಣಾಟಕಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ, appearing since April, 1892 (Sadvidya Mandiram Press, Mysore), has made an attempt to introduce the two letters.

letters. This method is unobjectionable as a convenient mode of writing, but when in a Dictionary the alphabetical order of words is infringed by it (as in Mr. Reeve's work), it becomes confusing and stands in opposition to the laws of etymology. In this Dictionary the letters *ṇ*, *n* and *m*, when followed by consonants of their own class, are always written in their true form, so that words in which they occur cannot but appear in their proper place; the nasals *ṅ* and *ñ* however have been replaced by the bindu, as their original form has fallen into disuse, and its printing is connected with difficulties; but their place in the alphabet has been strictly retained (see note under letter ೦ ı in the text).

VI. Dravida elements in Saṁskṛita Dictionaries.

That Kannaḍa has borrowed many words from Saṁskṛita either in their true form or as Tadbhavas is a well-known fact; and that Saṁskṛita Dictionaries contain a number of Draviḍa terms has to some extent been shown by Dr. H. Gundert in the Journal of the German Oriental Society (23rd volume, 1869), by Dr. R. Caldwell in his Comparative Grammar of the Dravidian Languages (2nd edition, 1875), and by the Author of this Dictionary in the Bombay Indian Antiquary (No. for August, 1872).

Dr. Gundert, in the mentioned Journal (p. 517, see Caldwell p. 462) says: "It might have been expected that a great many Dravidian words would have found their way into Sanskrit. How could the Aryans have spread themselves all over India without adopting a great deal from the aboriginal races they found therein, whom in the course of thousands of years they have subdued, partly by peaceful means, partly by force, and yet imperfectly after all up to this day?.... Where peoples speaking differing languages are in constant intercommunication with one another—when they trade or fight with one another, and have many joys and sorrows in common, they naturally borrow much from one another, without examination or consideration. And this must have happened to the greatest extent in the earliest times, when those nations still stood face to face in their primitive conditions. It might be anticipated, therefore, that as the Aryans penetrated further and further to the south, and became acquainted with new objects bearing Dravidian names, they would as a matter of course adopt the names of those things together with the things themselves." And Professor Th. Benfey, in his Complete Sanskrit Grammar (p. 73, see Caldwell p. 462) felt the necessity to remark with regard to the exotic elements in Saṁskṛita: "Words which were originally quite foreign to the Sanskrit have been included in its vocabulary."

Kumârila bhaṭṭa, who lived about 800 A. D., says in his Tantravârttika (see Dr. A. C. Burnell in the Bombay Indian Antiquary, No. for October, 1872): "It is

now considered (as regards) words which are not known to the inhabitants of Âryâvarta, if they have a meaning known to the Mleččha, is that to be accepted or not?" He suggests (but only to reject the notion) that by application of affixes, etc. it may be possible to convert them into Saṁskṛita words, and gives the following examples: čôr, boiled rice (*i. e.* T. čôṟu), naḍêr, way (*i. e.* K., M. naḍĕ, T. naḍai), pâmp, snake (T. pâmbu, K. pâvu, etc.), âl, a person (D. âḷ), she (Tĕ.), and vair, belly (T. vayiṟu, K. basiṟu, etc.)[1]. What Kumârila suggested had been done somehow before and was done so afterwards; on the other hand there are twenty-one words, the so-called Tatsamas, which, as it seems, are acknowledged by Paṇḍitas to have been introduced into Saṁskṛita from Draviḍa without undergoing any alteration[2]. As a rule, however, the Âryas in adopting a Draviḍa word changed it considerably in order to suit it to their tongue, and whenever such a word was imperfectly understood or negligently reproduced, the change naturally became still greater. It is more than probable that Saṁskṛita borrowed a number of words also from Draviḍa tribes the dialects of which are unknown to us, so that in such a case it becomes very difficult and even impossible to trace their origin[3].

Dr. Caldwell in his Comparative Grammar (p. 453) makes the following appropriate remarks: "The grounds or conditions on which I think any word contained in Sanskrit lexicons may be concluded to be of Dravidian origin, are as follows: 1) when the word is an isolated one in Sanskrit, without a root and without derivatives, but is surrounded in the Dravidian languages with collateral,

---

1) Of these five Draviḍa terms vair is probably vêra, the body, of Saṁskṛita Dictionaries.

2) They are the following: aṅka, aṅgaṇa, aṭṭa, kaṅkaṇa, kôṭŏ, gaṇḍa, galla, gâḷa, gôṇi, taḷa, tôraṇa, paṭṭa, bandi, bala, bila, mañča, maṇi, malla, mâlĕ, latĕ, sabaḷa. They are different from the so-called Samasaṁskṛita words.

3) Here follows a number of terms of the Bĕṭṭada kuṟubas in Coorg, some of which are peculiar: ikki, rice (=akki); ĕrči, undressed flesh (see s. ĕrĕ 3); kala, an earthen pot (=kala 2); kâvaḷĕ, darkness (=kâvaḷa); kittêḷi, an orange (=kittiḷĕ); kiri, a sheep (=kuṟi); kîy, a hand (=kĕy, etc.); kuṇŏji, downward (=kĕḷagĕ); kĕnĕ, top, point (=kŏnĕ 2); kĕbbu, sugar-cane (=kabbu); kĕrimbaḍa, a cumley (=kambala); kôṭa, coolness (=kôṭa 1); kyâṭu, kyêṭu, wind (=gâḷ, etc.); čama, a corpse (=śava); čĕḷi, coldness (=čaḷi 2); takkĕ, jack (the tree); taḍu, taḍlu, a thunderbolt (=siḍil; Tu. teḍil; *cf.* Sk. taṭit); tâkar, hair; tîrĕ, cloth (=sîrĕ); naṇḍu, a crab (see s. ĕsaḍi, and observe that nân 1 is =ân 1); niččuu, cooked rice (*cf.* nuččuu?); nêy, ghee (=nêy 2); nêlgĕ, the tongue (=nâligĕ, etc.); pikki, a bird (=pakki); pulli, firewood (=puḷḷĕ); pûñja, a cook (=puñja, etc.); pĕni (pĕṇi?), work (=T. paṇi); pêyya, slowly (*cf.* ŏyyanĕ); pêri, a male buffalo (*cf.* hôri); pŏṭṭu, a hen (=hêṭĕ); pŏṇaka, a female (*cf.* pĕṇ, etc.); pŏrĕ, the moon (=pĕṟĕ); pêkĕ, a frog; bugulu, sunshine (=bisilu, etc.); buṭṭu, a hill (=bĕṭṭu 2); bŏjja, a stick (=baḍigĕ); maṇḍu, a bull (*cf.* maṇaka?); mutar, musar, a demon; mĕra, a tree (=mara 1); mĕri, a young (=maṟi 2); mênŏji, upward (=mêlakĕ); mŏ (in mŏkâynir, pepper-fruit-water), pepper (=mĕḷasu, etc.); yânĕ, an elephant (=ânĕ 2). The corresponding, cognate words in the Tuḷu language and in the Kŏraga language of the Tuḷu country (which as to its nouns appears to be nearly identical with Tuḷu, so far as the Author of this Dictionary has been able to learn) are as follows: ari, rice; kittali, kittiḷi (Tu.), kittuli (Kŏr.), an orange; kuri (Tu.), kŏri (Kŏr.), a sheep; kĕy, a hand; kŏḍi, top, point; karmba, sugar-cane; kambŏḷi, a cumley; gâli, wind; śava (Tu.), a corpse (in Kŏr. puṇa, =K. pĕṇa, only is used, which appears in Tu. also); saḷi, coldness; tĕḍil, a thunderbolt (in Kŏr. also čĕḍil); tarĕ, hair; sîrĕ, cloth; dĕñji, a crab; nŏčči (Tu., nŏččuu Kŏr.), a kind of cooked rice (Kŏr. uses also avuru, auru, *i. e.* K. ôgara); nêyi, ghee; nâlayi, nâlâyi (Tu.), nâlayi, nâlay (Kŏr.), the tongue; pakki, a bird; pûñji, a cook; bêlĕ, work; pĕraḍĕ, a hen; pŏṇṇu, a female; mara, a tree; mari, a young (Tu.); muṇŏi, pepper; ânĕ, an elephant.

related, or derivative words; 2) when Sanskrit possesses other words expressing the same idea, whilst the Dravidian tongues have the one in question alone; 3) when the word is not found in any of the Indo-European tongues allied to Sanskrit, but is found in every Dravidian dialect, however rude; 4) when the derivation which the Sanskrit lexicographers have attributed to the word is evidently a fanciful one, whilst Dravidian lexicographers deduce it from some native Dravidian verbal theme of the same or similar signification, from which a variety of words are found to be derived; 5) when the signification of the word in the Dravidian languages is evidently radical and physiological, whilst the Sanskrit signification is metaphorical, or only collateral; 6) when native Dravidian scholars, notwithstanding their high estimation of Sanskrit, as the language of the gods and the mother of all literature, classify the word in question as a purely Dravidian one;—when any of these reasons is found to exist, and more especially when several or all of them coincide, I conceive we may safely conclude the word in question to be Dravidian, not a Sanskrit derivative." May it be added that at all events only such words of Saṁskṛita lexicons can be declared to be borrowed from Draviḍa, as will at once be recognised by a Saṁskṛita scholar as foreign or probably foreign constituents of the language. Although the age of a Saṁskṛita or Draviḍa term is to be considered before thinking it to be exotic, age alone cannot be decisive, as may be seen *e.g.* from the ancient Tadbhavas of Saṁskṛita in the mouth of all classes of Draviḍa society.

In the subjoined list of terms probably borrowed by Saṁskṛita from the Draviḍa tongues verbal themes are only so far included as they are necessary to elucidate the connection of some Saṁskṛita and Draviḍa words, as a careful examination of the Saṁskṛita dhâtupâṭhas compels one to think that Paṇḍitas *systematically* inserted many Draviḍa verbal themes or roots into them. To settle this a separate disquisition is required, and if satisfactorily done, will remove various doubts still connected with Indo-European philology. The present list is incomplete and partly only suggestive; its chief object is to encourage others to a more thorough research. About the changes of letters some material help will be afforded by consulting the text of this Dictionary[1]. Words noticed by Dr. Gundert (=Gt.)

---

1) The interchange of consonants in the Kannaḍa language itself as indicated by grammar and use has to some extent been shown in the Dictionary under the letters of the Alphabet and in other places of the text; the Tadbhavas in Śmd. 30 and 334 seq. are to be noticed especially; and besides the following remarks on the interchange of consonants in Kannaḍa and other dialects, imperfect as they are, may be acceptable:

1, *g* appears as *v* in T. tagĕi = tavĕ 2;—as *m* in Tu. bĕgar = bĕmar 3;—as *y* in Tĕ. baḍiyĕ s. baḍigĕ, in T. vâyal, vâyil = bâgil, and in Tĕ. mŏyilu = mugil;—as *j* (č, s) in T. vâjal = bâgil;—and as *s* in siḷ 3 = giḷ. See also s. No. 7. — 2, *j* appears as *ṟ* in Tu. âji = âṟu 4, Tu. kañji = kaṟu 1, Tu. tôj = tôṟ, Tu. baji = baṟi, and Tu. mûji = mûṟu; —and as *y* in T. mayaṅgu = majaṅgu (s. maṅku). See also s. No. 1. — 3, *ṭ* appears as *ḻ* in T. and M. mêḻi = mêṭi 2. — 4, *ḍ* appears as ḻ in T. maḍgu (s. maggu 1) = maḻgu, and in Tĕ. mâḍki = mâḻkĕ;—as *ṟ* in hĕṟĕ = hĕḍa;—and as *s* in T., M. and Tĕ. vaḍi = basi 1, T. vaḍi = basi 2, and Tĕ. vaḍi = basi 3. — 5, *ṇ* appears as *ṟ* in Tu. môṇĕ = môṟĕ.

and Dr. Caldwell (= Cl.) have been marked with an asterisk. D. stands for Dravida, and indicates the Kannaḍa word or words in question found in this Dictionary together with the word or words of cognate dialects given under it or them. In the text of the work, Tadbhavas that may be supposed to be originally Draviḍa words, have not been marked out as such. It would exceed the limits of the following discussion to try to systematize the rules Saṁskṛita may have used in adopting D. words.

Words probably borrowed by Saṁskṛita from Draviḍa:

a. Words relating to the body.

1. **âraṭa,** flesh. *Cf.* D. ĕrĕ 3 and the cognate terms adduced under it.
2. **impa*** (in nilimpa, a god). Gt. (p. 529) thinks **nilimpa** comes perhaps from D. **nil,** standing, and **imĕ,** the eyelid (impa, one with eyelids): "one whose eyelids stand" or one whose eyes do not twinkle.
3. **kaksha,** the armpit. See No. 240.
4. **kandala,** the cheek. *Cf.* D. **kadapu, kadampu, kanna** 2, **kĕkkĕ, kĕnnĕ.** To fix the original idea and root of the D. terms is difficult. Sk. karaṭa, karṭâ, an elephant's cheek; a cheek (Mr. 207), gaṇḍa, a cheek, and especially also the Tatsama galla, the cheek, may be compared.—**kandala,** gold, reminds one of **kanaka,** *q. v.* (Nos. 97. 130).—**kandala,** war, battle, appears to be connected with **kadana,** *q.v.* (No. 353).
5. **kalana, kalala, kalâ,** a small round lump, the embryo shortly after conception. *Cf.* D, **kandu** 3. As the leading idea is doubtful, the root is likewise so. Sk. jala, the embryo or uterus of a cow (see s. D. janĕ), and perhaps also D. **kadĕ** may be compared.
6. **kilâla,** blood. If this word is composed of **kila** and **âla,** the first meaning might be "red water", **kila** being formed of D. **kĕn,** etc., "redness", and **âla** being "water" (see s. D. **âli** 1, and *cf.* D. **kĕnnir**). The Nn. (54) gives also the meaning of "redness" to kilâla, and Mr. (47) that of "a blazing flame". The last one is that of Sk. kîla, kîlâ, fire, flame. **kiša,** the sun, belongs to the same D. root; *cf.* especially D. **kisu** 2,

— 6, *l* appears as *r̤* in Tu. bêtĕ = bêr̤ĕ;—as *č* in the T., M. and Tĕ. terms s. janĕ = tanĕ, in mačča = matti 1, in čur̤ači = tur̤ači, and in T. čŏr̤uku = tur̤ubu 2;—as *s* in sappu = tappalu, in sĕnŏ = tĕnĕ 2, and in savĕ 2 = tavŏ 1;—and as *l* in jagali = jagati. — 7, *d* appears as *l* in kalaḍu = kadaḍu, and in gĕli = gĕdi;—as *r* in karaḍi 1 = kadaḍi (s. Additions), bari 1 = badi 2, and maraḷu 3 = madaḍu;—as *h* in môhu = môdu 1;—as *y* in may 2 = mada;—as *v* in M. vâdil = bâval;—as *ḻ* in hŏḷĕ = Tu. hudĕ, baḷi 1 = T. vadi, M. muḷu = mudu 1, and T. and M. mêḷi (s. mêṭi 2) = Tĕ. mêdi;—as *s* in T. mudalĕi, M. mudalĕ = mŏsaḷĕ, in Tĕ. mîdu = mîsal, and in bĕdĕ 2 (as connected with bisu 1);—as *g* in M. bâdil = bâgil;—and as *r̤* in Tu. udĕ = ŏr̤ĕ 2, Tu. kĕdu = kĕr̤ĕ 1, Tu. nâdu = nâr̤u 1, Tu. nûdu = nûr̤u 1, Tu. padĕ = pŏr̤ĕ, Tu. mudi = mur̤i 1, and Tu. mada = mar̤ĕ 1. — 8, *n* appears as *ḻ* in Tĕ. vĕnakĕ, vĕnukĕ = baḷika. — 9, *m* (also when initial) appears as *v* in mâlu 1 = vâlu. See also Nos. 1 and 10. — 10, *y* appears as *m* in T. and M. viyar = bĕmar 1;—as *s* in T. vayir̤u and M. vayar̤u = basir̤, in T. and M. vĕyil = bisil, and in T. pŏy = pusi 1;—as *sh* in M. mushiṅgu, mushuṅgu = muyiṅgu (s. muggu 4);—and as *ḻ* in Tĕ. gŏyyi = kuḷi 2, in M. mayal = maḷal (s. maḷal), M. mayi = maḷi (s. masi), and M. muyiṅgu = muḷuṅgu (s. muggu 4). See also Nos. 1, 2 and 7. — 11, *r̤*. See Nos. 2, 3, 5, 6 and 7. — 12, *s*. See Nos. 1, 4, 6, 7, 10 and 14. — 13, *ḻ* appears as *sh* in M. mushuṅgu = muḷuṅgu (s. muggu 4);—and as *s* in T. and M. vaḷi = basi 1, T. viḷĕi = bisu 3, bĕsŏ 1, and maḷa 2 = masa 2. See also Nos. 3, 4, 7, 8 and 10. — 14, Regarding the change of initials in one and the same dialect mind also the Tu. words tudĕ, sudĕ, hudĕ (= pŏḷĕ, hŏḷĕ), a river; tû, sû, hû, to see; tâdi, sâdi, hâdi, a road (= ಜಾಡಿ 1, etc.).

kêsu 2, (kiḍi 1);—**kilâla,** a sweet beverage, reminds one of D. **siyâḷa** (sî, sweet, **âḷa,** water), the sweet water of the cocoa-nut.

7. **kuñja,** a tusk, a tooth. *Cf.* Tu. kûli, kûḷi, a tooth, and D. kôṟĕ (ṟ frequently becoming j).
8. **kuñjara,** hair. *Cf.* Tu. **kujal,** the hair of the head. See kuntala (No. 9).
9. **kuntala,** the hair of the head, hair. *Cf.* D. **kûdal,** etc., and Sk. kuñjara (No. 8). The first idea of the word is uncertain; could it have been taken from D. **kuḻa** 1 and **guñju** 2?
10. **kurala, kurula,** a curl. This is D. **kuruḷ** 1.
11. **kê*** (in kêyûra, a bracelet worn on the upper arm). Gt. (p. 520) thinks **kê** is D. **kĕy** 3, etc., kê-ûra literally "that can be put round the arm". For **ûra** *cf.* D. **ûṟu** 2, applying to, etc.
12. **kharu, ghaṭa,** a tooth. Both words are of doubtful origin. **kharu** may be the same as **khara,** if its meaning "harsh, cruel" is considered (*cf.* the cognate reduplications karkara, karkaśa), and may then be compared with D. **kaḍu** 1, etc., **kal** 4. Perhaps D. **kaḍi** 3 and 7 are connected, especially with **ghaṭa.** But could kharu be a misunderstood or corrupt form of D. **halu,** a tooth?—**kharu,** white, reminds one of **karka,** white; fire; a mirror; beauty, for which the so-called Tbh. **kaḷĕ,** shine, lustre, beauty, (kala, gold), and D. **kaḷa** 4, **kaḻa** 2, **čalu** 1, etc., **čalli** might be compared.
13. **gaṇḍa,** the cheek. See kandala (No. 4) and galla (No. 14).—**gaṇḍa, gaṇḍu,** a joint, a knot, appear to be borrowed from **gaṇṭu,** said to be the D. Tbh. of granthi (*cf.* also D. **gaṇalu, gĕṇṇu** 1).—**gaṇḍa,** (gaḍu), a boil; an excrescence of the neck, may represent the same Tbh.
14. **galla,** the cheek (Mhr. gâla). This word is one of the 21 Tatsamas. Mr. (207) has the form of "gallĕ". D. **gallĕ** means also "a lump, a clod" (*cf.* D. kadalĕ, gaḍaṇa); could the leading idea of (kandala, gaṇḍa and) **galla** be connected with "mass, thickness"?
15. **čuta, čuti, čûta,** (guda), the anus. *Cf.* D. **kuṇḍĕ** and its cognate terms (Tu. also kûdi). It is impossible to fix the first idea either of the Sk. or of the D. terms.
16. **paksha,*** the side of anything; a side, a flank (in T. written paḍja). Gt. (p. 528) compares **pakka** (that in K. at least is a so-called Tbh. of paksha) and D. **pagu** (see s. D. pagadi), **pasu** 3. Does he take "side, party, fraction", "half", as the first meanings? Paksha, proximity, might have been borrowed from D. **pakkĕ** 2, etc.; but a pakkĕ appears also as D. Tbh. of paksha, side. No comparison with D. is admissible, if **pakshin,** a bird (in T. written paḍji), is the German "Vogel", as has been supposed by Professor F. Bopp, a supposition accepted by Professors Th. Benfey and M. Williams. (The D. Tbh. of pakshin is **pakki** or, in the Kuṟuba dialect, **pikki;** Sk. **phuka,** a bird, appears to be nothing but another form of the D. Tbhs.).
17. **para** (in âḍampara, âḍambara, the eyelid). This is D. **paṟĕ** 4, the eyelid. The **âḍam** appears to be D. **âḍu** 2, moving, playing.
18. **pâli, pâlikâ,** the tip of the ear; the ear (Nn. 31). *Cf.* D. **pâlĕ** 3, etc., the lobe of the ear, the leading idea of which may have been taken from **parĕ** 1, etc. ("that is extended or broad").
19. **puta, pûta,** a buttock. *Cf.* D. **pûṟa,** etc. The original idea is "the hind part". The change of ṟ into **t** is found in D.
20. **pura,** the skin. *Cf.* D. **pŏrĕ** 5, etc.

21. **pôḍu, the bone forming** the upper part of the skull. This is D. **ôḍu** 1 (the initial p to be explained by D. **ô** 5).

22. **phâla, bhâla, the forehead.** *Cf.* D. **paṇĕ** 1, etc. The first idea is uncertain. About the long vowel observe that Sk. **hâlu** is **halu** in D. (see No. 31).

23. **maṇḍa, the head.** *Cf.* D. **maṇḍĕ.** The leading idea may have been taken from D. **maḍu** 1 ("that is joined to"), or from **maṇi** 1 ("that bends").

24. **mukha,*** the face. Gt. (p. 530) appears to be right in translating it by "the forepart", referring it to D. **muk** 2, etc.

25. **mê*** (in mêkhalâ, a waist-band, a girdle, etc.). Gt. (p. 529) takes it to be D. **mĕy**, etc., the body. If the comparison is right, **khalâ** may be D. **kala** 1, "that is joined or attached to"; (*cf.* Sk. **kalita** and the D. past participle of **kali** 2).

26. **vasti,** the lower belly, abdomen. *Cf.* D. **basir̤**, etc. About the change of r̤ into t see No. 19.

27. **vêra,** the body. This appears to be the **vair** of Kumârila bhaṭṭa or T. **vayir̤u** (K. basir̤, etc.; see s. No. 26).

28. **šaya,** the hand. *Cf.* D. **kay** 8, etc.

29. **šiṁhâṇa, šiṅghâṇa, siṁhâṇa, siṅghaṇa, siṅghâṇa,** the mucus of the nose. *Cf.* D. **simbaḷa, sumbaḷa.** The root of the words may perhaps be **siḍi** 3, or **sin** 1, or **sîr̤umbuḷ.**

30. **šukti,*** a curl on a horse's neck. Cl. (p. 461) compares T. **čur̤r̤u** (*i. e.* D. **suttu** 2), anything round. *Cf.* D. **suḷi** 3.

31. **hâlu,** a tooth. This is D. **halu** 1, etc. *Cf.* Nos. 12. 22.

b. Words relating to animals.

32. **âru,** a crab. *Cf.* D. **êḍi** 1. D. initial **â** occasionally takes the form of **ê**, as in **âḍu** 3 (=êḍu), in **âr** 4 (=êru), and in âva (=ê 5).

33. **âla** (in arâla, an elephant in rut, and in âlâna, the post to which an elephant is tied; the rope that ties him). This word appears to be D. **ânĕ** 2, an elephant, q. v.; *cf.* Sk. **êla** (No. 36). The **ara** in arâla may be D. **aḷ** 4 or **aḷi** 2, destructiveness, so that arâla would mean "a destructive, vicious elephant". The **âna** in âlâna may be derived from **ân** 2 or **âḷ** 1, and mean either "that is joined to" or "that holds".

34. **êḍa,*** a kind of sheep; **êḍaka,*** a kind of sheep, a ram, a wild goat; **êlaka,** a ram. Gt. (p. 519) is right in comparing D. **âḍu** 3 and translating the first two terms by "the playful", the root being **âḍu** 1. êlaka is but another form of êḍaka; *cf.* the so-called Tbh. **êḷaga.** Regarding the ê *cf.* No. 32.

35. **êṇa,** a kind of deer or antelope. This is a contracted form of D. **ĕraḷĕ**, etc.

36. **êla** (in êlavâlu, the fragrant bark of Feronia elephantum). It doubtless is D. **ânĕ** 2, an elephant; *cf.* âla (No. 33). **Vâlu** appears to be D. **bêla,** Feronia elephantum (see No. 116).—**Ailêya** (from êla), "that relates to the elephant", is according to the Dictionaries the same as êlavâlu.—**Airâvaṇa, airâvata,** Indra's elephant, is no doubt somehow to be derived from êla = D. ânĕ 2.

37. **kaksha,** a buffalo. See No. 240.

38. **kaṇabha,** a kind of fly with a sting. *Cf.* D. **kaḍaja, kaṇaja,** a wasp, a hornet (of D. **kaḍi** 8).

39. **karaṭa,** a crow, and **karaṭa,** a frog, are derived from D. **karĕ** 1, and mean "a crier, crower or croaker".

40. **kâka, kâga,** a male crow, **kâki,** a female crow. *Cf.* D. **kâgĕ,** etc.; **kâ** 3, **kâvu** 3. As Saṁskṛita, in the Amarakôśa alone, has nine other names for the crow, it is certain that kâka, kâkî, and kâga have been borrowed from D. wherein **kâgĕ** and its dialectical forms are the only names for the crow, that is so very common also in the South of India.

41. **kira, čimika, čiri,** a parrot. *Cf.* D. **giṇi** 2, **giḷi,** the sound **kil,** and the verbs **kiṟaču, kiḷir** 1, **kîṟu** 1, **čiṟ.**

42. **kunta,** a small animal, an insect. *Cf.* **kunni** 1, **kuṟu,** etc.

43. **kurkuṭa, kukkuṭa,** a cock, a wild cock; **kukkuṭi,** a hen. *Cf.* D. **kuk, kural, kŏral, kûgu** 1 and 2, and also Sk. kurkura (No. 44). There is the Sk. verbal theme **kur,** to sound, that has apparently been formed of the T. and M. verbs adduced s. kurkura. Kurkuṭa (contracted into kukkuṭa) is either a reduplication of a kuṭakuṭa, or more probably a composition of kur, sound, cry (*i. e.* T. kurai) and D. kuṭa, beater, utterer (cry-beater or -utterer, *i. e.* crier, crower). The present and only D. word for a cock, a fowl, is **kôḷi,** q. v., which bird is found wild in the southern jungles. **kôḷi** is of course a contraction of some ancient D. term, and kurkuṭa and kôḷi certainly are cognate.

44. **kurkura,*** a dog. Gt. (p. 519) makes it a reduplicated form, derived from M. **kurĕ,** T. **kurai,** to sound, to make a noise. See the so-called Sk. verbal theme kur s. kurkuṭa (No. 43).

45. **kûṭa,** a horn. *Cf.* D. **kŏmbu** 2, **kôḍu** 5, **kôḷ.** The root is D. **kuḍu,** crookedness.—**kûṭa,*** an ox whose horns are broken. Gt. (p. 521) thinks that this word is the remnant of a D. negative verb; but there is no negative verb in D. (*cf.* D. **a** 5). Let it be suggested that this kûṭa may rest on D. **kûḷĕ** (kûḷĕ) 2, or on D. **kuṟu,** etc.

46. **kôka, kôkila,*** the cuckoo. This bird is very common in South India. Gt. (p. 519) is right in deriving kôkila from D. **kûgu** 1. *Cf.* D. **kava** 3, **kukil** 1 and 2, **kuvi** 2, and the so-called Tbh. **kôgilĕ.**

47. **gaḍi,** a young steer; a lazy ox; **gali,** a strong but lazy bull. It is not impossible that the two terms are connected with D. **kaḍasu** 2, or **kaḍi** 1, or **gaṭṭi,** or **gaṇḍa.**

48. **garuḍa,*** the mythical eagle. Cl. (p. 478) compares T. **kaḷugu,** an eagle. *Cf.* also T. **kaḷu,** Tu. **karu,** an eagle; Tĕ. **kaṅču,** a sort of hawk.

49. **gardabha,* khara,** an ass. Cl. (p. 468) compares T. **kaḷudai,** an ass. See D. kaḷtĕ. The final **bha** of gardabha may have arisen from a D. sign of the nominative. The original idea of kaḷtĕ is uncertain. Gardabha appears in Mahratta as gâḍhava.

50. **gôṇa,** an ox; (**khapura,** a male buffalo). *Cf.* D. **kôṇa,** a male buffalo. Sk. **gavala,** the wild buffalo, if not derived from gava, gô, might be connected. Kôṇa is a contraction of some unknown form; its leading idea cannot be fixed.

51. **gôdhâ, gôdhi,** an iguana. That "lizard" was the first meaning might be guessed from gôdhikâ in gṛihagôdhikâ, the small house-lizard, and then D. **gavuḷi** (gavuḷi) might suggest itself for comparison. In Mhr. ghôrapaḍa is a word for the iguana.

52. **ghuṇa,** (**kiṇa**), a particular kind of insect found in timber. *Cf.* D. **gŏṇṇĕ** 1.

53. **ghûka,** an owl. *Cf.* D. **guk, gû, gûgi,** etc.

54. **ghôṭa,*** (Mhr. ghôḍâ), a horse. Its D. Tbh. is **gôḷa** or **ghôḷa.** Both Gt. (p. 520) and Cl. (ps. 470. 520) compare Tĕ. **guṟṟa,** a horse, and D. **kudurĕ,** etc., a horse, which they derive from T., M. **kudi,** to leap. See D. **kuduku** 1.

55. **čiri, jhijji, jhirî, jhilli, jhirikâ**, jhirukâ, a cricket. See D. **giru** 3, **čiru** 2, **jiru**.

56. **jalikâ, jalukâ, jalûkâ, jalôkâ, jalaukas, jalaukâ**, a leech. These terms, if Saṁskṛita, are unquestionably to be derived from jala, water, but give only a vague idea of the characteristics of the leech, an animal that abounds in South India. The Šabdamaṇidarpaṇa says that **jiguḷi, jiguḷĕ** are the D. Tbhs. of jalûkâ. It would have been apparently much better to say that jalûkâ, etc. were incorrect or fanciful forms of D. jiguḷi, etc., which are so easily and naturally derived from D. **jigi** 1, etc., glutinousness or slipperiness being the leading idea.

57. **nakra**, a crocodile, an alligator. This is D. **nĕgaḷ**, etc. The leading idea is not clear. For another **nakra** see No. 328.

58. **pallava**, the young of an elephant (No. 130). This appears to be the same as D. **palla** 1, **ava** (instead of **a** 3) being added to **pal**, a tooth.

59. **palli**, a small house-lizard. This is D. **palli, halli** 1. Palli has got its name probably from its well-known sounds; *cf.* D. **padaṟu, parisu** 2, **paṟĕ** 1, **pala** 2, and **palumbu**.

60. **pâli**, a louse. *Cf.* D. **pên** 2, etc. (**â** standing for **ê**; see No. 32).

61. **piṅga**, a young animal. *Cf.* D. **piñju** 2, **piḷḷĕ**.

62. **pillakâ**, a female elephant. *Cf.* D. **piḍi** 4.

63. **pilu**, a worm, an insect. *Cf.* D. **puḻu** 1, etc.

64. **puṇḍra**, a worm. *Cf.* D. **puḻa** 1, etc.

65. **pulaka**, any kind of insect or vermin infesting animals. *Cf.* D. **puḻa** 1, etc.

66. **pêčaka**, a louse. *Cf.* D. **pên** 2, **pêsikĕ**.

67. **prû** (in kaṭaprû, a worm). *Cf.* D. **puḻu** 1, etc.

68. **balâka, balâkâ**, a crane. This is a corrupt form of D. **bĕḷḷakki** (s. bĕḷ 1).

69. **biḍâla, birâla, bilâla, viḍâla, virâla, vilâla**, a cat. *Cf.* D. **bĕkku, bĕrku**. The leading idea is doubtful.

70. **marka, markaṭa**,* an ape, monkey. Gt. (p. 519) thinks that markaṭa is D. **mara**, tree, and **kaḍa**, passing over, "tree-jumper"; but he has overlooked that marka too means "an ape". It appears to be certain that **marka** is the same as D. **maṅka**, the foolish or apish one; see maṅku. This word maṅku is connected with D. **mara** 3, etc., **maruḷ** 1, etc., and its original form may have been **maraku** or **maruku**, contractable into **marku**. **Maṅga**, monkey, (apparently another form of maṅka), is a word quite common in D.—**markaṭa** would be marku (*i. e.* maṅku), foolishness, and D. aṭa, playing, "that plays about foolishly".—**marka**, a demon or spirit presiding over various sicknesses of childhood, seems to be the above **marka** with a transitive meaning, "that confuses or bewilders"; *cf.* D. **maruḷ**, etc., a demon.

71. **mâčala**, a crocodile. *Cf.* D. **masaḷĕ, mŏsaḷĕ**, and see musalî (No. 74).

72. **mîna**,* a fish. This is D. **mîn**, etc. Gt. (p. 529) derives mîn from D. **miñču** 2, etc., to glitter. He is probably right, though **mi** 1 might also be thought of.

73. **muktâ**,* a pearl. Gt. (p. 529) arguing that the Tamiḻ fishermen had not waited for the Ârya tradesmen to give a name to the most precious object caught by them in their profession, believes that the Âryas adopted the now so-called D. Tbh. **muttu** (môti 1), a pearl, and attached an etymology to it that somehow suited their own ideas. He thinks muttu to mean "the first or best" (of gems), connecting it with D. **muttu** 4. D. **muḻku**, however, may be compared, and the meaning be "the im-

mersed one"; but as the original idea cannot be fixed, one must be content with saying that muktâ appears to have been borrowed from D.

74. **musali,** the house-lizard. This word, no doubt, is connected with D. **masaḷĕ, mŏsaḷĕ.** The circumstances that the D. terms mean "alligator" (probably having been used by the Âryas in jest for the house-lizard), and Sk. **mâčala,** an alligator, appears to be but another form of D. **masaḷĕ** (see No. 71), go to indicate that musalî is originally not Sk.

75. **mêka,** a goat. *Cf.* D. **mêkĕ, mê** 3, **byâ.**

76. **valgula,** a flying fox. *Cf.* D. **bâval,** etc. The animal is a common pest in South India.

77. **šalaka,** a spider. *Cf.* D. **sĕladi,** if Sk. jâlika is not connected.

78. **šira, šîna, šira,** a large snake. This is the very common D. **kêrĕ.**

79. **sêdhâ,** a porcupine. It is not impossible that this word has been formed of D. **êdu** 1, etc.

80. **hâlini,** a sort of large house-lizard. It appears to be connected with D. **palli** (see No. 59), which in Mhr. is called **pâla.**

81. **huṇḍa,** a tiger. This word strongly reminds one of D. **puli, huli,** a tiger. Puṇḍarîka, a tigeṛ, may be compared. It is possible **puli** (huli) is connected with the idea of yellowish, beautiful colour, in which case *cf.* the terms s. D. **pŏlĕ;** to these Sk. **puṇḍa, puṇḍarika** and **puṇḍra,** are likely to be related.

82. **hêramba,*** a male buffalo. Gt. (p. 519) is right in deriving the term from D. **ĕmmĕ,** etc.

c. Words relating to plants.

83. **arka,** a plant with a white milky juice, Asclepias gigantea. D. **ĕrkĕ, ĕkkĕ,** etc. are its so-called Tbhs. The idea in Sk. may refer to its flower and denote "that has rays"; but the plant is common over the whole of South India and its name in the mouth of all people, so that it is improbable the name has been borrowed by D. As the leading idea is not evident, any attempt to find the root of the word must prove unsuccessful.—**arka,** copper. This term appears to be connected with D. **ĕrĕ** 1 and 3.

84. **êraṇḍa,** Ricinus communis. *Cf.* D. **haraḷu** (which may take the form of araḷu). It is to be observed that Sk. has no short ĕ, and that D. ĕ may be substituted for **a** (*cf.* D. aḍĕ 15, an 1), so that êraṇḍa would have arisen from an ĕraḷu.

85. **êlâ,** cardamoms. This word cannot be Saṁskṛita, as the spots where cardamoms grow, belong to the true D. country, cardamoms were used by the Draviḍas before the arrival of the Âryas, and the word exists in D. without a synonym. In D. the word (êla, êlĕ, yâla) is always used with the addition of **akki,** rice, etc., as **êlakki, yâlakki,** and (in T.) **âñji,** whence the Mhr. (and H.) forms of ilâčî, ilâyačî, êlačî, and êlâčî arose. The cardamom plant grows best in thick jungles where elephants roam about or used to do so, and it is not impossible that for this reason the Draviḍas called its fruit "the rice of the elephant". See **âla** and **êla** (Nos. 33 and 36).

86. **kaksha,** a dry wood, a forest of dead trees. *Cf.* D. **kaṭṭĕ** 2.

87. **kaṇṭaka,** a thorn; **kaṇṭin,** name of several thorny plants. The root of these terms appears to be D. **kaḍi** 3, or perhaps **kĕraṇṭu.** *Cf.* the so-called Tbhs. kaṇṭa 1, kaṇṭi 1.

88. **kanda,** a bulbous root. *Cf* D. **gaḍḍĕ** 1, etc., **gĕṇasu, gĕlasu,** and also **kadĕ.**

89. **karira, karira,** the shoot of a bamboo. These words are D. **kalilĕ.** *Cf.* the terms s. D. **kĕy** 5.

90. **kânana, kântâra,** a wood, a forest. There is no proper root in Sk. to derive these words from. They may have been formed of D. **kâl** 1, etc.

91. **kâshṭha,** a piece of wood or timber, a stick; wood or timber in general; **kâshṭhikâ,** a small piece of wood. The so-called Tbhs. are **kaḍḍi** and **kaṭṭigĕ.** Kâshṭha appears to be D. **kaḍita** or **kaḍata,** that has been cut, of D. **kaḍi** 4. *Cf.* also D. **kâṭu.**

92. **kuṭa, kuṭha,** a tree. These are other forms of D. **giḍa.**

93. **kuṭmala, kuḍmala, kudmala,** a bud. These words appear to be composed of D. **kûṭa** 1 or **kûḍu** 2 and **mala** (*i. e.* D. **malar** 3, a flower), "a shut or undeveloped flower".

94. **kĕčuka. kĕmuka, kaču, kačvi,** a plant with an esculent root, Arum colocasia, etc. *Cf.* D. **kĕsu,** etc.

95. **guččha, guñja, gutsa,** a bunch, a bundle, a bunch of flowers, a cluster of blossoms. *Cf.* D. **kŏttu** 2, **gutti, guḍi** 3, **gŏñčal, gŏñči, gŏnĕ, gŏlĕ** 2, the so-called Tbhs. **kuččn, kŏččn,** and the terms s. **kuḍĕ.**

96. **guñjâ, čiñči,** the shrub Abrus precatorius; its berry forms the smallest of the jeweller's weights. The leading idea seems to be that of "smallness". See the so-called Tbhs. **guñji,** etc., and *cf.* D. **kunni** 2, **gujja, gujju** 2, **guñju** 1, **čuñču** 2, **kiṟu** 1, **kuṟu, čiṟu.**

97. **čampaka,*** **čampa, kanaka,** a tree bearing a yellow fragrant flower, Michelia campaka; its flower. Gt. (p. 518) is right in deriving **čampaka** from D. **čan** 1, etc., redness, golden colour, as the flower at once suggests that derivation. This is corroborated by **kanaka** which comes from that D. root in its form of **kĕn,** etc.

98. **čiñčâ,** the tamarind. Although the initial consonant of this word offers some difficulty, it appears to be another form of D. **puṇisĕ** which is formed of D. **puḷi,** sourness. Regarding the initial compare the D. tippali s. pippali, and mind that Tu. hudĕ (K. hŏḷĕ), a river, appears also in the forms of tudĕ and sudĕ.

99. **jhaṭi,** a small tree. This is D. **giḍa,** etc.

100. **tâmarasa,** a red-coloured lotus. This term is evidently connected with **tâmra,** copper; a coppery red, which is to be derived from D. čan 1, etc. *Cf.* D. **tâmarĕ, tâvarĕ.**

101. **tâla,** (Mhr. tâḍa), **tala,** the palmyra. These words must have been borrowed from D. tâḻ 1. The leading idea is not clear.

102. **nâraṅga,*** the orange. Gt. (p. 519) derives it from D. **naṟu, nâṟu,** smell.—**nâgara, nâgaraṅga,** the orange. If these two terms are to be derived from the same D. words, the various changes the letter ṟ can undergo, are to be considered (*e. g.* ṟ = d, and d = g). Nâgara might then be nothing but D. **nâṟal** or **nâṟalu,** smelling; that smells, is full of fragrance.

103. **panasa,*** **palasa,*** **phalasa,** the jack. *Cf.* the so-called Tbhs. **palasu, halasu.** Gt. thinks the words are related to D. **pala,** much, many (p. 519) that is connected with **parĕ** 1 and 3. His leading idea is not easily perceivable. Does he think of the numerousness of fruits on a jack tree? May it be suggested that perhaps D. **panĕ** 1, a pointed tooth, is at the root of the terms, referring to the jack fruit as covered with nail-like points (*cf.* Sk. kaṇṭakaphala). In Tuḷu and Kŏraga **palasa** appears as pĕla.

104. **palâṇḍu,*** an onion. Gt. (p. 519) sees D. **pala,** much, many, in it. It seems preferable to think of D. **parĕ** 4, etc., the scale or coat of an onion. **Aṇḍu** may be D. **aṇḍu** 1,

the meaning of palâṇḍu being "a going to or combination of coats". But the word might also be looked upon as a contraction of **parĕ-paṇḍu,** a coat-fruit (see Tĕ. s. paṇ 2).

105. **pallava,** a wood. *Cf.* D. **paḻuva,** etc.

106. **pâli,** ginger in its undried state (Nn. 31). *Cf.* D. **alla** 2 (initial p in pâli being a spiritus lenis, see D. **a** 16).

107. **pippali,*** long pepper. Gt. (p. 519) takes the word to be pippala and explains it by "great, excellent fruit", D. **piri** being "great". Upon this derivation not much dependence can be placed. A D. term of pippali is **tippali** (see No. 98). If this could be the original form, D. **tin** 2, irritation, might be thought of, in which case however the leading idea could scarcely have been 'taste' with which tin does not appear to be connected.

108. **pilu,** grass (Nn. 126; Mr. 489). This is D. **pul,** etc.

109. **punnâga,*** the tree Rotleria tinctoria, from the blossoms of which a yellowish dye is prepared. Gt. (p. 518) is right in deriving the word from D. **pŏn,** etc., gold. *Cf.* D. **punnikĕ, pŏnnĕ,** etc.

110. **puṟpa, pushpa,*** a flower; the menstrual flux. Gt. (p. 527) thinks the word comes from D. **pû,** to flower; Cl. (p. 474) doubts it, and prefers to derive that verb from Sk. **phull,** to flower, comparing Mhr. phûla, a flower (*i. e.* Sk. phulla). But phull does not exactly explain the form of puṟpa. **Puṟpa** appears to represent an original **pulpa** and to be somehow connected with D. **pul,** grass (probably "that is coloured"). This leads to D. **pŏlĕ,** that is coloured: menstrual flux, the terms adduced under which sufficiently explain puṟpa. The D. words for "flower" are **puvvu** (*i. e.* pulvu?), etc.

111. **phala,*** a fruit, fruit. Gt. (p. 519) and Cl. (p. 484) suspect this word to come from T., M. **paḻu,** to grow old; to ripen (see s. D. **paḻa** 2), and to be identical with D. **paṇ** 2, etc., a ripe fruit. If, however, all the Indo-European words compared by scholars with Sk. root phal are really cognate, phala is not connected with D.

112. **bija, vija,** seed. This word has been formed of D. **biḻtu,** etc., of **biḻ** 1, **biḻ** 1. *Cf.* bindu (No. 160).

113. **mariča, marîča, vêllaja,** black pepper. Gt. (p. 519) says that mariča is connected with Tĕ. **miriya** and T. **miḷagu,** black pepper. There cannot be the least doubt about it. See D. **meḻasu,** etc. Marîča and vêllaja (not to be derived from a vêlla) are identical with mariča. The leading idea is unknown.

114. **malli, mallikâ,** the Arabian jasmine. The jasmine is a wild-growing and generally cultivated plant in South India, and commonly known as **malligĕ.** It is so to say *the* flower, and its name appears to have been formed by contraction of D. **maral** 3, a flower.

115. **mâ** (in mâkanda, the mango tree). This is D. **mâ** 2.

116. **mâlûra,** Feronia elephantum. This appears to be a corrupt form of D. **bĕḷala,** etc. The D. form **bêla** probably is the same as **vâlu** in êlavâlu (see No. 36).

117. **mukula,** a bud. Gt. (p. 530) is right in connecting it with D. **mugi.** The verb **muguḷ** is still more closely related. See the so-called Tbh. **muguḷ.**

118. **mudgara,** a bud. This may have been formed of D. **musuku** or **musuṟu.** *Cf.* also D. mŏggĕ 1.

119. **mûla,*** a root. Gt. compares D. mŏdal (mudal), etc. (p. 529), of which it doubtless is a contracted form.

120. **latĕ,** a plant of any kind; a creeping plant. It is one of the 21 Tatsamas, and probably formed according to the common Tĕ. rule which places an initial vowel that precedes a liquid, after this liquid and alters it according to convenience (see vrîhi No. 126, râtri No. 406, and rûpa No. 407). In the case of **latĕ,** as will be seen, the vowel has not been changed, for the word appears to have arisen either of D. **aḍar,** to climb, to ascend (as creepers or flowers), or of **alar,** to spread, to open, to blossom, the nouns being either aḍartĕ or alartĕ, and following the Tĕ. rule, either ḍartĕ or lartĕ. The elision of the letter r that in this instance has taken place in latĕ, is seen *e.g.* also in D. **baduku** 1 and 2. Regarding the interchange of letters ḍ and l also in D. *cf. e.g.* kadaḍu and kadalu.

121. **varuka,** a species of inferior grain. *Cf.* D. **baragu.**

122. **vidula,** a sort of reed or ratan; **bidala, vidala,** a split bamboo; a bamboo (in Mahîdhara's vaṁšavidâriṇî = bidalakârî). *Cf.* D. **biduru,** etc., a bamboo. It is probable that the meaning "ratan" of vidula has, in ancient times, originated in an accusable mistake or in generalization. *Cf.* vêtra (No. 124).

123. **vêṇu,** a bamboo. For this D. **bidanu** (Tĕ. **vĕdaru**), a bamboo, is to be compared. Regarding the form observe that madana becomes mayana and mêṇa.

124. **vêtra,** a cane, the ratan. It is not improbable that this word was originally a Sk. Tbh. of Tĕ. **vĕdaru,** T. **vĕdir,** a bamboo, if the remark made s. vidula (No. 122) is considered. D. **bĕtta,** a cane, though in common use, is a true Tbh. of Sk. vêtra.

125. **vêra*** (in šṛiṅgavêra, hrîvêra) is unquestionably D. **bêr,** etc., a root. See Gt. p. 518.

126. **vrihi,** rice. This term being without a perceivable root in Sk., is no doubt connected with D. akki (or arki, T. ari, ariji; M. ari; Tu. ari, akki) and Tĕ. vari. The syllable **vri** is, according to the Tĕ. rule given above s. latĕ (No. 120), the same as Tĕ. **vari,** and the syllable **hi** has been formed of the K. and Tu. **ki** and the T. **ji.** In common T. the Sk. word vrîhi is written **virigi;** T. **g** often stands in place of **h.**

127. **šimbi, simbi,** a legume, a pod. These words appear to be connected with D. **sippĕ,** covering, shell, from root **kiṟ,** q. v.

128. **šuṇṭhi,*** dry ginger. Gt. (p. 518) derives this term from D. **suruḷ;** *cf.* D. suruṇṭu. In T. dry ginger is called čukku, čučča, čuččn, čuṇḍi, čŏṇḍi, čŏṉṟi; *cf.* D. surku 1 (=T. čuruṅgu).

129. **hallaka,** the red lotus. *Cf.* D. **âbal, âval, âla** 2, and see D. **a** 16.

d. Words relating to metals.

130. **kanaka, kandala, kala** (Čt. I, 47), **kâñčana,** gold. There is the Sk. verbal theme **kan,** to shine (*cf.* D. kâṇ 1), for which, however, there are no authoritative references. The D. terms for gold are **čini, činna, činni,** which are related to **čan** 1, etc. *Cf.* D. **kĕṅka, kĕñču, kĕn,** etc.

131. **karčûra, karbura, karbûra, karvura, karvûra,** gold. These terms remind one of D. **kaḍavara, kasavara,** gold, which, however, are now used only in poetry and are of doubtful origin; is Sk. **kaḍâra,** tawny, related? D. **karbuna,** (s. kar 1), the black metal, *i.e.* iron, which in form is nearly identical with the above Sk. words, can apparently

only be adduced on account of the syllables **bura, bûra, vura, vûra,** (čûra), which probably are D. **piṇa, puna,** etc., metal. The syllable **kar** of the Sk. words may possibly be referred to D. **čan** 1, etc., **čan** 2, etc., **kara** 1, kaḷĕ (lustre), **kaḻa** 2.

132. **kâṭha, kânta,** a stone, a rock. With these terms **kaṭhara, kaṭhina, kaṭhôra,** hard, are connected, which refer to D. **kaḍadu** 6, **kaḍu** 1, etc., **gaṭṭi, gaḍaču, gaḍusu.** *Cf.* D. **kaḍal** 1, **kaṇi** 5, **kal** 4, etc., **kâḍu** 1.

133. **tâmra,** a coppery red colour; copper. In D. this word appears as **tâmbra, čambu, čĕmbu, čŏmbu;** it is called also **kisuvŏn,** the red metal (see s. kisu 2). The word is doubtless founded on D. **čan** 1, etc., **kisu** 2, etc.

134. **piṇḍa,** iron. This term may refer to D. **piṇa,** metal, if the meaning intended is not "lump, ingot".—**piṇḍa,** a lump; a heap, etc. appears to be connected with D. pĕṇĕ 1.

135. **bhiru, bhilu,** silver. These words appear to be D. **bĕḻḻi,** from **biḻi, bĕḻ** 1. Could D. **piñjari,** silver, also be connected? (*cf.* No. 158).

e. Words relating to various natural objects, etc.

136. **aṭavi,*** a jungle. Cl. (p. 454) connects the term with D. **aḍar,** to be joined, to be crowded, etc. *Cf.* the so-called Tbh. **aḍavi,** and D. **aṭṭu** 2, etc.

137. **ari,** the wind. *Cf.* D. **ĕral** 1, etc.

138. **ulkâ,** a fiery phenomenon in the sky; a meteor; a firebrand; fire. *Cf.* D. **uḷku** 3 and 4.

139. **kaččha,** the bank of a river. See No. 241.

140. **kajjala,** a cloud; lampblack. The first meaning may be based on D. **kad,** etc. and **jala,** water; the second one is derived from D. **kaḻgu,** that is to say from its verbal noun **kaḻgal,** the state of being black (*cf.* also kâḍigĕ).

141. **kadali,** darkness (Nn. 43). *Cf.* D. **kattalĕ,** etc.

142. **kuṭhêra,** fire. This appears to be another form of D. **sŏḍar** (Tu. **tuḍar, tuḍâr**).

143. **kuṇḍa,*** a hole; a pit; a pool. Gt. (p. 521) is right in comparing this word with D. **kuḻi** 2. *Cf.* also Sk. **kûpa, kûma.**

144. **kûla,*** a pond. Cl. (p. 456) and Gt. (p. 521) refer the word to D. **kŏḷa** 2 (kuḷa), which may be right. They think **kŏḷa** or **kuḷa** comes from T., M. **kuḻi,** to bathe; this is wrong, as kŏḷa means "a hold, a reservoir" (of **kŏḷ** 1, etc.; *cf.* **kuḷa** 2, **kuḷu**). Kûla might also be referred to D. **kuḻi** 1 and 2; *cf.* Sk. **čûḍâ,** a small well, and **čuṇṭi,** etc. (No. 150).

145. **kêdâra,** a field. This is related to D. **kĕy** 5. It might even be disjoined as **kĕyda** (or **kêda,** worked, tilled, fr. D. kĕy 2).—Tbh. **âra** 2 (or âḷa), and mean "tilled ground".

146. **khadira, khidira,** (**čadira**), the moon. These words are probably formed of D. **kadir,** etc., as are also **čidira,** fire; **čudra,** a ray of light (but *cf.* also C. **čurču** 2).

147. **khaluj,** darkness. This term may be connected with D. **kaḻtalĕ,** etc.

148. **ghaṭṭa,** a ghaut, is one of the 21 Tatsamas, and in D. generally pronounced as **gaṭṭa;** it is to be derived from D. **kaḍadu** 5.

149. **gaḍa,** a moat, a ditch. *Cf.* D. **kadaṅgu** 3, etc.

150. **čuṇṭi, čuṇḍhi, čuri, čûḍâ, čûtaka,** a small well. The terms are related to Sk. kuṇḍa (No. 143), kûla (No. 144), and D. **kuṇi** 2, **kuṇṭĕ** 2, **kuḻi** 2, **guṇi** 1.

151. **jaḍa, jala,** cold, frigid, chilly; cold, frost, winter; water. *Cf.* D. **čaḻi** 2, **taṇ,** etc. For "water" D. **jani** might be thought of.—**jaḍa, jala,** senseless, stupid, apathetic, etc.

Cf. D. **čali** 1. (Jaḍa and jala have been referred to the Indo-European languages by eminent scholars; the comparison with D. is only suggestive.)

152. **taṭit, taḍit, taḷit,** lightning. *Cf.* D. **siḍil** 2 (Tu. **tēḍil,** Kuṟuba **taḍlu**).

153. **titha,** fire. For this see s. D. **ōüpu,** 1, and **ti** 1 and 2.

154. **tira,** shore, bank; margin, brink, edge. This is a pure D. word which comes from **tir.**

155. **tôya,** water. It is not impossible that D. **tuy,** etc. are connected with this word.

156. **nala,** smell, odour. This is D. **naṟu,** etc.

157. **nira,** water, has been borrowed from D. nîr. The original idea is uncertain; might D. **nēgal** 2 (**nigaḷ, nigar**) be thought of, so that the meaning would be "that shines or is bright"?

158. **piñja,** the moon. This word rests on D. **pēṟē,** the letter ṟ having been changed into j (as *e. g.* in Tu. **âji** = K. **âṟu,** six).

159. **puri, puṇḍra** (No. 68), a river. *Cf.* D. **pura, pŏnal, pŏḷē** 1.

160. **bindu, vindu,** a drop. This has been derived from the Sk. verbal themes **bid, bind,** to split; to divide; bindu "that is split off or detached". If the themes are ancient, genuine Sk., the derivation appears to be right. But D. **biḷtu,** that falls or drops down, suggests itself for comparison (see No. 112).

161. **bila, vila,** a hole (as of a mouse, snake, wild beast, etc.), hollow, cavity; a gap, pit, chasm; an opening, aperture. The term is one of the 21 Tatsamas. In Sk. it appears also as **billa, villa,** which are the original forms, as **bila** or **billa** come either from D. **biḍu** 1 or from **biri** 1 (the verbal nouns being **biḍal** or **biriyal,** of which billa, not bila, arises first). Sk. verbal themes **bil, bhil, vil,** to split, break, divide are probably borrowed from the mentioned D. verbs and not equal to bhid.

162. **bhûka,** a cavity, hole, chasm. *Cf.* D. **bŏkkē** 2 (**pŏṭṭarē, pôr** 8, **pôḷal;** it is not impossible that bhûka is another form of D. **biḍuku** of biḍu 1 which in Tu. appears as buḍu).—**bhûka,** the source of a stream, a spring, is D. **buggē.**

163. **maru,** a mountain, a rock. This appears to be connected with D. **maraḍi,** etc.

164. **mala,** a forest (No. 22), **malaya,*** N. of a mountain range; a garden; a celestial grove; **mâla,** a forest or wood near a village, are based on D. **mala** 4, etc., the root probably being **malē** 1. See Gt. p. 518.

165. **maskari,** the moon. This term may have been formed of D. **masē** 2, lustre, shine.

166. **mudira,** a cloud. This is D. **mugil** (d = g, as in M. **vâdil,** a door = K. **bâgil**).

167. **vaiśâkha,** the name of a month, April-May. It is conventionally derived from viśâkha, branchless; having spreading branches. Its D. Tbh. is said to be **bêsagē.** It seems as if vaiśâkha were a fanciful derivation from D. **bêsagē,** q. v.

168. **śâda,** mud. This is a formation of D. **kēsaṟu,** under which *cf.* especially the T. and M. The change of letter ṟ into d is frequent in D. (see *e. g.* the Tu. s. D. maṟē 1 and 2).

169. **śusha, śushi,** a hole; **śushira,** a hole; a wind-instrument. These terms are probably connected with D. **kuḷi** 2, **kŏḍē** 2, **kŏḷal, kŏḷavi.**—**śushira,** fire, reminds one of D. sŏḍar (of suḍu; *cf.* No. 142).

f. Words relating to colour.

170. **kar** (in **karṇâṭaka** No. 182, karpaṭa No. 243) means "blackness". *Cf.* Sk. kajjala (No. 140), kambala (No. 242), and D. **kar** 1; see also No. 355.

171. **kashâya,** red; brown; the red colour. *Cf.* D. **kisu** 2, etc.
172. **kâla,*** **krishṇa,** black; a black colour. Gt. (p. 520) and Cl. (p. 501) derive kâla from D. **kâḻ** 3. *Cf.* D. **kad,** etc., **kandu** 6, **kari** 3, **karĕ** 7, **kaṟĕ** 1, **kargu** 2 and 3, **karpu, kaḻgu, kâgu, kâḍigĕ, kâḍu** 3, from which themes probably also krishṇa is derived.
173. **čôksha,*** beautiful, pleasing; pure, clean. Gt. (p. 527) refers this word to D. **čokka.** See D. **čan** 1, etc., and *cf.* No. 176.
174. **nila,*** of a dark colour; dark-blue or black; darkness. Gt. (p. 522) gives nîla the meaning of "shade" and compares D. **nĕḻal** (**niḻal**).
175. **phalgu,** reddish, a red powder. *Cf.* the terms s. D. paḷapu.
176. **šôṇa,*** red, crimson. Gt. (p. 527) and Cl. (p. 471) consider this (like čôksha) to be derived from D. **čan** 1, etc. For the D. theme čan 1, etc. *cf.* also kanaka (No. 130), gavêruka (No. 370), čampaka (No. 97), tâmra (No. 133).

g. Words relating to men, etc.

177. **ari,** a pious man. If this is not a corruption of arya, *cf.* D. **aṟa** 2. — **ari,** a master. If this is not a Tbh. of arya, *cf.* D. **ĕṟĕ** 1.
178. **arka,** a learned man. *Cf.* D. **aṟi** 1, **aṟikĕ.**
179. **âli,*** a woman's female friend. Cl. (p. 455) compares Tĕ. **âlu,** a woman, a wife (see s. D. âḍangi). Perhaps D. **âḍi, âḷi** 1, in the sense of "a person with whom one plays, a playmate", might be thought of.
180. **uruṇḍa,*** name of a demon. Gt. (p. 518) thinks the word means "the round or rolling one". *Cf.* D. **uruḷ** 1, etc.
181. **ôḍra,** name of a people and country, Orissa. See the note s. **ôḍra** in the text of the Dictionary.
182. **karṇâṭa, karṇâṭaka,*** the Canarese country; a man of the Canarese country. The words are composed of D. **kar** 1, blackness, and **nâṭa** 1, q. v., etc., and mean "the black country" *i. e.* the country that chiefly consists of black soil, etc. See Gt. p. 518, and **kannaḍa** s. D. **kan** 2.
183. **kali,** a hero. *Cf.* D. **kali** 4.
184. **kaliṅga,** a clever, cunning man. *Cf.* D. **kal** 1.
185. **kiraka,** a scribe. If the original meaning be "a scratcher, *i. e.* a man who writes on a palm-leaf with an iron style", *cf.* D. **kiri** 1, **kĕrĕ** 1, **gĕrĕ;** also **kiṟu** 3, etc.
186. **kinâra, kinâša,** a vile man; a poor man. May it be allowed to suggest that these terms (as also **kikaṭa,** poor, needy) are possibly connected with D. **kin,** etc. *Cf.* also D. **kîna.**
187. **kuṭṭaṇi, kuṭṭini, kuṇṭaṇi, kûṇṭaṇi,** a bawd, a procuress. The original meaning probably is "she who brings together". *Cf.* D. **kûṭa** 1, **kûḍu** 1.
188. **kuṇi,*** **kûṇi,** a man who is crooked-armed or has a curved or withered arm. Cl. (p. 456) compares D. **kûn** 1. *Cf.* **kuḍu** 3, etc. Sk. **kubja,** crooked, hump-backed; crookedness (Nn. 132) may also be compared, if the Indo-European references are not absolutely certain.
189. **kumbha,** the paramour of a harlot. *Cf.* D. **kûr** 2, **kûrpu** 2.
190. **kŏṅkaṇa,*** name of a people (and their country) on the western shore of the Dekhan. *Cf.* D. **kŏṅkaṇa.** Gt. (p. 518 and 521) connects it with D. **kuḍudu,** (kŏḍagu and kŏṅgu), **kuḍi** 5, **kŏṭṭu** 1.

191. **krûra, kûra** (Mr. 469. 515), cruel, etc.; a cruel, fierce, ferocious, rough, man. The so-called Tbh. of these words is **kûḻ** 2, **kûra** may be the original form (as in kûra, krûra, boiled rice, No. 311), whereas in **krûra** a Tĕ. mode may appear that is seen also *e.g.* in Sk. **kûrča**, krûrča, the beard. Can Sk. kûra in its above meaning be traced in a true D. word? This may be found in D. **kûr** 1, of which the verb **kûṭu**, to sharpen, exists in Tu., which when used as a noun, exactly represents the so-called D. Tbh. **kûḻ** 2. D. **kûḻa**, a vulgar, rude, rustic man, may also be connected, if the first meaning be "a man of rough, unpolished manners".

192. **khaṭṭana, khadûraka, kaṭṭêraka,** dwarfish; a dwarf. If the short **a** of the initial syllable is not radical, but has arisen of a short ŏ, D. **kittu** 1, etc. may be compared; but there is also the possibility of referring the terms to **kaṭuku** 1, etc. *Cf.* Sk. kâshṭha (No. 91).

193. **khaṭṭika,** a butcher. This is D. **kaṭaka,** etc. (of **kaḍi** 4).

194. **khala,*** a wicked man, a scoundrel. Gt. (p. 522) is right in comparing D. **kaḷa** 7 (of **kaḷ** 2, etc.).

195. **gaṇḍa,** a hero. This is one of the 21 Tatsamas. See D. **gaṇḍa,** and *cf.* **kaḍu** 1, **gaḍaŏu, gaṇḍasu, gaṇḍu.**

196. **čâmuṇḍâ,** a form of Durgâ or Mârî, in D. also **čavuṇḍi, čavuḍi.** The word is composed of D. **sâvu,** death; a corpse, and uṇḍâ (uṇḍi, uḍi). **Uṇḍi,** etc. may be **uṇi, uṇṇi** 1, or **ŏḍati** (of uḷ, to possess), or **uruṇḍi** (she who rolls about; see uruṇḍa No. 180).

197. **čuṇḍi,** a procuress, a bawd. *Cf.* D. **sŏndi.**

198. **nâṭa, nâṭaka*** (in Karṇâṭaka), a Nâṭa or Kannaḍa man. This is derived from D. **nâḍu,** etc. See nâṭa 1, and Gt. p. 518.

199. **paṅgu,** lame, crippled; a lame man. This appears to be D. **pĕḷava.**

200. **paṇḍita,** a skilled, clever man. This word may come from D. **paṇṇu** 1 (T. also **paṇ**); **paṇṇiḍa (paṇṭa),** one who is made ready or dexterous.

201. **piśâči, pêshi,** a she-demon. *Cf.* D. **piṇa, pênĕ, pêy, pêyi** s. **pê** 1, **pêtu,** and **hêdĕ.** For Sk. **piyu,** injurious as an Asura, and **phi,** anger, passion; a wicked man, too see D. **pê** 1. See also Cl.'s Appendix (p. 530 seq.).

202. **putra,*** a son, Gt. (p. 526) compares a K. root pudu, to be born. This root is nowhere found in D.; it occurs only in Mr. Reeve's Dictionary that was used by Dr. Gundert. Gt. further compares **puytal** (of T. puy, to become, to exist), a coming into existence, an existing, and T. **pudalva,** a son, and then D. **puṭṭu** 1. T. **pudalva** appears to be identical with K. **pŏdḻva** (of **pŏdaḻ**), which may become **pŏdarva,** and means "one who comes forth or springs up". See Tĕ. **pŏdalu,** to be born, s. puṭṭu 1. When Cl. (p. 486 and 506) compares T. **paydal,** etc., a boy (see s. D. pasuḷĕ, hay, etc.), with putra, he is decidedly wrong.

203. **pulinda,*** a man of a barbarous tribe. Gt. (p. 528) compares D. **pŏlĕya (pulaya)** s. **pŏlĕ.** *Cf.* **plava** (No. 207).

204. **pulôma,*** name of a demon. For this term too Gt. (p. 528) compares D. **pŏlĕ,** etc.

205. **pulkasa,*** the son of a Nishâda or of a Śûdra father and of a Kshatriyâ mother. Gt. (p. 528) refers also this term to D. **pŏlĕ,** etc.

206. **pôgaṇḍa,** not full grown or adult: a boy; deficient in member, deformed. This word appears to be composed first of D. **pô** and **gaṇḍa:** having a deficiency of strength and manliness; and secondly of D. **pô** and Sk. **gaṇḍa** (see No. 13): having a deficiency

of joints (or members). *Cf.* D. pôgaṇḍikĕ.—**pôgaṇḍa,** having a redundant member. This is to be explained by "having proceeded beyond the common number of joints (or members)".—But there is also the term **apôgaṇḍa,** a child; having a limb too few; having a limb too many. If this is not an inaccurate form of pôgaṇḍa (as probably avalaksha of valaksha; *cf.* Sk. arâla, râla; alaktaka, laktaka; avataṁsa, valaṁsa; avalagna, valagna; avasnasâ, vasnasâ; uruvûka, ruvûka), it would, according to the above derivation, literally mean "not having progressed in strength"; "not having gone to or reached all the joints"; "not being without a joint that is in excess of the common ones".

207. **plava,** a Čaṇḍâla. This evidently is D. **pölĕya, pölĕyava,** a Puliah. See **pölĕ, hölĕ.**

208. **phalgu,** weak, feeble, worthless, etc.; a weak person, etc. *Cf.* D. **paḷa** 2, **paḷaga,** or **paṟĕ** 8.—**phalgu,** reddish, a red powder. See No. 175.—*Cf.* Gt.'s remark in p. 519.

209. **bhilla,*** name of a man of a wild mountain race. Gt. (p. 518) is right in comparing this word with D. **billa** s. **bil** 2.

210. **malla,** a wrestler. This is one of the 21 Tatsamas. It is to be derived either from D. **maṟu** 1, etc., or from **malĕ** 1 or 3.

211. **muni,*** a sage, etc. Gt. (p. 529) translates it by "the first", or "one who strives forward", and compares D. **mun** 2.

212. **vôraka, vôlaka,** a scribe, a writer. This may have been formed of D. **ôlĕ** (vôlĕ), **vâlĕ,** or of **barĕ** 1.

213. **šuṇḍâ, šûlâ,** a harlot. It is certain that these terms are identical with **sûḷĕ,** a term that is most common in D. *Cf.* D. **susil** 2, etc.?

214. **haḍika, haḍḍaka, haḍḍika, haḍḍi, haḍḍipa,** a sweeper. *Cf.* D. **huḍugu** 2, **hŏḍĕ** 1 (used also in sweeping), perhaps also **aḍaču** 2. (ŏ may appear as **a,** see D. **ŏ** 1; **a** may appear as **ha,** see D. **a** 16).

h. Words relating to dwelling-places, etc.

215. **aṅgaṇa,** a yard, a court. This is one of the 21 Tatsamas. Other forms are **aṅgana** (Sk.), **aṅkaṇa** (Čt. II). If the original meaning is "a place to walk in", *cf.* D. **aṅ,** the foot, and the so-called Tbh. **kaṇa** 2, or **aṅgu** (for Tĕ. **aḍugu**), the foot, and **aṇa** (*i.e.* **aṇĕ** 5), the original meaning being either "foot-floor", or "foot-playing about".

216. **âli,** (and with the spiritus lenis) **pâli,** a raised bank, a dike, a dam. These terms appear to be D. **ĕri.** For the interchange of **â** and **ĕ** *cf.* No. 32.

217. **ĕḍuka, ĕḍûka, ĕḍôka, ĕlûka,** a wall enclosing bones. *Cf.* D. **ĕlu,** etc., a bone.

218. **kaṭaka,** a town, a village, a house, a dwelling. This word is derived from D. **kaṭṭu** 2. *Cf.* also D. **kaṭṭaḍa,** etc.

219. **kaṭana,** a roof, a thatch. *Cf.* D. **kaṭṭaṇa** and **kaṭṭu** 3.

220. **kârâ,** confinement; a prison. *Cf.* D. root **kiṟ,** and **sĕṟĕ** 2, and also Sk. **čâra** (No. 229).

221. **kuṭa,** a house; a fort; **kuṭi,*** a house, hut; **kuḍi,*** a small house, a hut; **kûṭa, kûṭi,** a house, dwelling; **kôṭa, kôṭṭa,** a shed, hut; a wall (see Dictionary s. gôḍĕ); a fort. Gt. (p. 520) and Cl. (p. 456 and 503) are right in deriving **kuṭi, kuḍi** from D. **kûḍu** 1 (*cf.* **kûṭa** 1) and comparing D. **guḍalu,** the so-called Tbh. **guḍi** 2, etc. The leading idea is either "a place of coming together" (Gt.), or "that has been joined together or constructed". Gt. attempts to derive **kôṭa, kôṭṭa** from D. **kôḍu** 5, a point, and

Cl. (p. 457) from D. **kuḍu 8**; but this appears to be unnecessary. Regarding the short form of initial **kû** *cf.* also the terms s. D. **kuppĕ 1** and **guḍiyisu**, etc., and Sk. **kuṭuṅgaka, kuṭaṅgaka**, a house, a hut; a roof, a thatch.—D. **kôṭĕ** (*i.e.* Sk. kôṭa, kôṭṭa) is one of the 21 Tatsamas.—**Kŏṭṭa**, in the Kŏraga language, denotes "a hut of the Kŏragas".

222. **kuṭaru**, a tent. This, like kuṭa, etc. (No. 221), belongs to D. kûḍu 1. The forms of kuṭaru in D. are **guḍâra, (guḍi 2), guṇḍâra, gûḍâra.**

223. **kuṭira**, a hut, a cottage. This is D. **guḍil**, etc. of **kûḍu 1**. See s. kuṭa (No. 221), and *cf.* kuṭîra (No. 225).

224. **kuṭika**, a small house. This represents D. **kŏṭṭigĕ**, etc. of **kûḍu 1**.

225. **kuṭîra**, a small house, a hut (also **kuṭira, kuṭêra**); sexual intercourse (also **kurîra, kuṭṭâra**); oneness, aloneness, exclusiveness (also **kuṭṭâra**). This word in its first meaning is equal to **kuṭira** (No. 223), q. v.; the second meaning points to D. **kûṭa 1**, as does also the third.

226. **kuṭumba**,* the collective members of a household, a family. This word has come from D. **kûḍu 1**, as suggested by Gt. (p. 520) and Cl. (p. 456).

227. **kuḍupa**, a clasp or fastening. This is to be derived from D. **kûḍu 1**, to connect.

228. **kuḍya**,* **kûḍya**, a wall. Gt. (p. 520) is right in referring kuḍya to D. **kûḍu 1**. *Cf.* also D. **kûḷĕ 1** and **gûḍu**. The so-called Tbh. of kuḍya is **gôḍĕ**.

229. **čâra**, binding; a prison. This, like kârâ, is D. **sĕṟĕ 2**, of kiṟ.

230. **nilaya**,* a dwelling, an abode. Gt. (p. 529) compares D. **nĕlĕ**. *Cf.* also D. **nilavu**, etc. But if Sk. âlaya, etc. is considered, Gt.'s comparison becomes very doubtful.

231. **pakkaṇa**, the hut or abode of Šabaras. *Cf.* D. **pakkĕ 1**, etc.

232. **paṭṭa**, (paṭṭaṇa), **paṭṭana**, (paṭna), **pattana**, (a settlement), a town. These are to be derived from D. **paḍu 8** (P. p. paṭṭu). See Cl. p. 458, and *cf.* **haṭṭa, haṭṭi.**

233. **palli**, a settlement, a small village; a hut, a house; a town. This word, like paṭṭa (No. 232), etc., comes from D. **paḍu 8**. *Cf.* D. **paḷḷi** (= paḍḷi) 1, etc.; **paḍal 1**.

234. **mañčaka, mañčikâ**, an elevated stand etc. These terms are D. **mañčikĕ**, derived from **malagu 1** and **2** ("that is lain upon"). See the Tatsama mañča (No. 295).

235. **mandira**, a house; **mandurâ**, a stable; a mattress, a sleeping mat, a bed. These words are related to D. **manĕ, mandi 2, mandu, mandĕ 1**. Cl. (p. 507) derives D. **manĕ** from T., M. **mannu, manu**, to abide, to exist, that are equal to Tĕ. **manu**, to live, to exist (= jîviñču; *cf.* Tĕ. maniki, existence, living; home, abode; manupu, to cause to live, to nourish, to save = bratikiñču, pôshiñču, rakshiñču; mannĕ, existence, being = jîvana, bratuku). The above verbal themes are not found in their peculiar T., M. and Tĕ. forms in K. and Tu.; but as an initial **m** occasionally becomes **v** or **b** (as *e.g.* in the T. verb manai = vanai), it appears to be certain that they are the same as D. **bāḻ** (vaḻ), to live, the change of letter ḻ being manifold (*cf.* Tĕ. vĕnakĕ = K. baḷika). Vedic Sk. **mâna**, a building, a house, comes from Sk. mâ, to form, make, construct; could analogously D. **manĕ** come from **maḻ** (Tu.) *i.e.* K. **mâḻ, mâḍu 1**, to construct, build?—*Cf.* vana (No. 236).

236. **vana**, a place of abode, a residence. This may be D. **manĕ**. See s. mandira (No. 235).

237. **haṭṭa, haṭṭi**, (a settlement), a market-place. Like paṭṭa (No. 232), etc., the terms come from D. **paḍu 8**. *Cf.* D. **paṭṭi, haṭṭi.**

238. **huḍa**, a bulwark, a bastion, a tower. This is D. hûḍĕ of pûḍu 1, hûḍu.

i. Words relating to clothes.

239. **ambara,** clothes, apparel. This word has no apparent root in Sk. The ancient, true and only words for "cloth" in D. are **aṟa** 3, **aṟavĕ** 2, etc.; the leading idea connected with them is quite uncertain, and a relationship of them and ambara cannot be established, although it may exist. Let it further be suggested that **ambara** might have been formed of D. **amar** (which with an inserted nasal might become **ambar**). This suggestion might be supported by the circumstance that **ambara** means also "neighbourhood" (*i. e.* the state of being adjoining?).

240. **kaksha,** the hem of a garment tucked into the waist-band (also **kaččha**). Its so-called Tbhs. are **kačča, kaččĕ.** If the leading idea be "joining", *cf.* D. **kaččiṟi, kaččn** 4, and **kadĕ.** — **kaksha,** a hiding place. Regarding this term *cf.* D. **kariču, karĕ** 4. — **kaksha,** the armpit. *Cf.* D. **kaṅkaḷ,** etc., **kavuṅkuḷ** (of kavi 1?). — **kaksha,** the side or flank. *Cf.* D. **kaḍĕya** 2, etc. — **kaksha,** a gate. This may be connected with D. **kada** 1, or with **kaḍĕ** 5. — **kaksha,** emulation, rivalry. *Cf.* D. **kaḍaṅgu** 1, etc. — **kaksha,** a border, lace. *Cf.* D. **karĕ** 6, and Sk. **kaččha** (No. 241). — **kaksha,** a buffalo. *Cf.* D. kaḍasu 2. See also No. 86.

241. **kaččha,** the hem of a garment tucked into the waist-band. See **kaksha** (No. 240). — **kaččha,** the bank of a river. *Cf.* D. **karĕ** 6, and Sk. **kaksha** (No. 240).

242. **kambala,*** a blanket, a cumley (very often of a black colour). Its Tbh. is said to be **kambaḷi.** Gt. (p. 520) is quite right in saying that kambala is composed of D. **kar** 1, black, and **paṭa,** cloth (that may appear as **paḷa** in D.); *cf.* the Kuṟuba term **kĕrimbaḍa** (*i. e.* D. **kari** 8 and **paḍa** = paṭa), a cumley. Kambaḷi, no doubt, originally was **karbaḷi** (*i. e.* **kar-paḷi**), black cloth.

243. **karpaṭa,*** an old, dirty garment. Gt. (p. 520) is right in finding in this word D. **kar** 1, blackness, and **paṭa,** cloth. *Cf.* also D. **kaṟĕ** 1, a stain, a spot.

244. **kavača, kavasa,** a coat of mail. *Cf.* D. **kavaču** 1, etc., **kavi** 1, the original meaning probably being "that is put on or covers".

245. **čiri,** the hem of a garment. This appears to have been derived from D. **kiṟ.** *Cf.* D. sĕṟagu, and Sk. **tari** (No. 246), **sič** (No. 248).

246. **tari,** the end of a cloth; **tari,** the hem of a garment. *Cf.* D. **kiṟ,** and saṟagu, etc. See **čiri** (No. 245).

247. **nivi,** the folds of a garment to be tucked into the waist-band in front. *Cf.* D. **niṟi** 2, etc.

248. **sič,** the border or skirt of a cloth (see Nr., Hlâ. and Mr. s. karĕ 6, who have **siča**). *Cf.* D. **kiṟ, sĕṟagu,** and Sk. **čiri** (No. 245).

k. Words relating to utensils, etc.

249. **aḍḍana, aḍḍaṇa,** (that crosses), a shield. *Cf.* D. **aḍḍa** 1, etc.

250. **aṇi,* âṇi,*** a pin: the pin of the axle of a cart; the pin or bolt at the end of the pole of a carriage; a bound, boundary, limit. Cl. (p. 452) is right in comparing D. **aṇi** 1 and **aṇĕ** 3, the original idea being that of joining, fastening; **âṇi** in D. means "a nail". *Cf.* also D. **aṇasu, âṇ** 2, **âḷ** 1.

251. **arara,** a covering, a sheath. *Cf.* D. **oṟĕ** 2. For the initial **a** (= ŏ) see s. D. **ŏ** 1, and observe that letter **ṟ** in later K. is often written as **rr.**

252. **argaḍa, argala, argalâ,** a bar, a wooden bolt to fasten a door. This occurs in D. as **argaḻĕ,** which appears to be composed of D. **aḍa** 6 and **gaḍĕ** 1 or **gaḻa** 2 or **gaḻĕ**, a cross-pole.

253. **kaṅkaṇa.** This is one of the 21 Tatsamas. **Kaṅkaṇa,** an ornament of the wrist; any ornament or trinket, may be a reduplication of D. **kaṇa** 3.—**kaṅkaṇa,** a string or ribbon tied round the wrist; a waist-tie (Nn. 45). *Cf.* D. **kaṇi** 2?

254. **kaṭa,** a frame of wood used for conveying a dead body (also **khaṭṭi, khaṭṭikâ, khaḍu, khâṭa**); a screen. *Cf.* D. **kaṭṭu** 3, and also Sk. **khaṭṭâ** (No. 274), etc.

255. **kaṭaka,** a string; a zone; a bracelet; a ring round an elephant's tusk; a mat. *Cf.* D. **kaṭṭu** 3, **kaṭṭuka,** and also Sk. **khaṭṭâ** (No. 274), etc.

256. **kaṭṭâra,** a weapon, a dagger. This word is to be referred to **kaḍi** 4. *Cf.* Sk. **khaṭa** (No. 273), and, with regard to the form, kuṭhâra (No. 261), kuddâra (No. 266); (kaṭâri, kaṭhâri).

257. **kandu,** an iron plate or pan for parching, frying or roasting. *Cf.* D. **kari** 1.

258. **kuṭa,*** **kûṭa,** a water-pot. Its so-called Tbh. is **kŏḍa.** Gt. (p. 520) is right when he refers kuṭa to D. **kûḍu** 1, translating it by "receptacle".

259. **kuṭapa,*** **kuḍava,*** and Tbh. **kuḍuba,** a measure of grain. Gt. (p. 520) compares D. **kûḍu** 1, which appears to be unobjectionable. *Cf.* kuṭa (No. 258), etc.

260. **kuṭṭanti,** a kind of dagger. For the explanation of this word there is Sk. verb **kuṭṭ,** to cut, that has been taken from D. **kuṭṭu** 1, **kuḍu** 2.

261. **kuṭhâra,*** an axe; a sort of hoe or spade. Its so-called D. Tbh. is **kŏḍali.** *Cf.* the D. verbs adduced under kuṭṭantî (No. 260). Gt. (p. 521) too refers the word to them.

262. **kuḍikâ,** an earthen or wooden water-pot used by ascetics. *Cf.* D. **kuḍikĕ,** and Sk. **kuṭapa** (No. 259), etc., **kuṇḍaka, kuṇḍikâ,** with which it is to be derived from D. **kûḍu** 1.

263. **kuṇapa,** a spear. *Cf.* D. **kuḍupu,** etc.? or **kuṭuku** 1, etc.?

264. **kuṇḍa,** a water-pot. This word, like kuṭa (No. 258), comes from D. **kûḍu** 1, which is corroborated by its meaning of "a lump" as of darbha grass (originally "a united mass").

265. **kuṇḍala,** a fetter, a tie. This is D. **kûḍal** in the sense of "that joins or connects".

266. **kuddâla,*** **kuddâra,** a kind of spade or hoe. Its so-called D. Tbh. is **guddali.** Gt. (p. 521) is right in comparing D. **kuṭṭu** 1, **kuttu** 2.

267. **kûṭa** 1, **kuṭa,** a hammer, a mallet (for breaking small stones). These terms are to be referred to D. **kuṭṭu** 1, **kuḍu** 2. *Cf.* D. **kŏḍati,** and No. 361.

268. **kûṭa** 2, **kûṭaka, kuṭaka,** a ploughshare. These terms appear in D. as **kuḍa** 1, **kuḻa** 2, etc., from which Sk. **kuśika, kuśi,** a ploughshare, are to be derived, letter ḻ having taken the form of **ś** (in D. ḻ often=s, see *e.g.* maḻa 2). The leading idea cannot be fixed.

269. **kûḍi,** a fetter for the feet. *Cf.* D. **guḍi** 1 and 2.

270. **kôṇa,** a stick, a staff, a club; the quill or bow of a lute, a fiddle-stick, etc. *Cf.* D. **kuḍupu,** etc., **kuṇil, kôl** 1, etc.

271. **kola,** a raft, a float, a boat. *Cf.* D. **kôl** 3. In D. the word has been shortened into **kal** 8, **kul** and **kŏl** 2, from which Sk. **kalâ,** boat, has come. Is the leading idea that of "*joining*", and **kûḍu** 1 ultimately connected, so that guḍalu, etc. might be compared? See T. s. D. **kŏlikĕ,** D. **kŏḻ** 1 appears as **kŏnu** and **kŏlu** in Tĕ.

272. **khaja**, stirring, churning; a churning stick. *Cf.* D. **kada** 4, etc., **kadĕ** 3, **kalal** 4.

273. **khata**. an axe, a hatchet; a plough; a kind of blow or wound. This appears to belong to D. **kadi** 4 and 7. *Cf.* kattâra (No. 256).—**khata**, a blind well. If the meaning be "that has been dug", *cf.* D. **kadi** 4. (D. karĕ 4 can scarcely be compared.)

274. **khattâ**,* **khatti**, **khattika**, **khatvâ**," a kind of bandage; a cot. These words are connected with D. **kattu** 2 and 3. Cl. (p. 457) compares T., M. **kattil**, a cot. *Cf.* also Sk. **kata** (No. 254), **kataka** (No. 255).

275. **khadga**, a sword. Its so-called D. Tbhs. are **kaduga**, **kalga** (kalga), **khalga** (khalga). Instead of referring khadga to the questionable Sk. verb khad (supposed to be = khand), to divide, to break, it appears better to derive it from D. **kadi** 4. Sk. **khada**, dividing, breaking, probably is the same as D. **kada** 5, **kadi** 7. For Sk. **khadgika**, a butcher, *cf.* khattika (No 193).

276. **khalina**, the bit of a bridle. *Cf.* D. **kadiyana**. etc. (of **kadi** 8), if the word has not been borrowed from the Greek, as scholars suppose.

277. **gadĕ**, a club. Its so-called D. Tbh. is **gajĕ**. The terms appear to be D. **galĕ**, etc.

278. **gâla**, **gâla**, a hook, a fish-hook. This is one of the 21 Tatsamas. It is not found in Sk. Dictionaries. It appears to be connected with D. **kadu** 2.

279. **guna**, a string, a thread, a rope. It is impossible to derive this term satisfactorily from a Sk. root; if D. **kula** 1 and **kûdu** 1 are compared, the meaning of "a joining or uniting" (of strands) is easily obtained.

280. **gêndu**, a ball. This appears to be D. **čĕndu**, etc. (of sĕdĕ 1 or sĕdu).

281. **gôni**, a sack. It is one of the 21 Tatsamas, and is a contraction of **gavasani**.

282. **čuluka**, **čulaka**, **čaluka**, a small vessel or pot; the palm of the hand hollowed to hold water. *Cf.* D. **kudikĕ**, **kuditĕ**, **sŏlagĕ**.

283. **čûdâ**, a crest, a diadem, etc. *Cf.* D. **sûdu** 1.

284. **tarî**, a club. *Cf.* D. **tali**, etc.

285. **tarku**,* a spindle. Cl. (p. 381) compares this with D. **tiragu**, etc.

286. **talpa**, a float, a raft. This is D. **tĕppa** 2, q. v.

287. **tâla**,* a cymbal. etc. Gt. (p. 520) derives this word fr. a D. root **tal**, to beat (sic!). *Cf.* D. **tattu** 1, **tadĕ**, **talisu** 1, **tâku** 1, **tâtu** 1 and 2. Sk. verbs **tat**, **tad**, **tand**, to beat, to strike, are possibly derived from the above D. terms.

288. **tôrana**, a decorative festoon suspended across gate-ways, etc. It is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* D. **tôr**.

289. **para** (in âdampara, âdambara, a drum used in battle). *Cf.* D. **para**, etc., a drum. The **âdam** may be D. **âdu** 2, sounding.

290. **parigha**, **paligha**, a pitcher, a water-jar. *Cf.* D. **paravi**, etc. The leading idea may have been taken from D. **pari** 1.

291. **pita**,* **pitaka**,* **pêta**,* **pêtâ**, **pêti**, **pêtaka**, **pêtâka**, **pêtikâ**, a basket, a box. Gt. (p. 520) derives **pêta** from Tĕ. **pĕttu** (*i. e.* T. pôdu), to put, place, lay, and **pita**, **pitaka** from D. **pidi** 1, to hold. In Sk. the terms are derived from pit, to put together, to bring together, to accumulate (see s. puta No. 292). The so-called Tbhs. are pĕtti, pĕttigĕ, pĕttiya, pĕdagĕ, pêligĕ, etc. If D. **pidi** 1 be the root, it is to be taken for all the Sk. terms, Tĕ. pĕttu being quite unnecessary. The Tĕ. terms, however, s. D. **pĕnĕ** 1 might be compared.

292. **puṭa, puṭaka, puṭi,** a cup made of a leaf folded (and stitched); a basket or vessel or dish made of leaves. Its so-called D. Tbh. is **pŏḍa.** It is somewhat difficult to determine from which root the words have arisen; but there is the Sk. verb **puṭ** with the meanings of "to unite, to connect, to bind together; to intertwine (saṁślêshaṇa, ślêsha)", and there are the D. verbs **pûḍu** 1, **pûn** 1, **hûḍu,** which mean "to unite, to connect, etc.", and also D. **puri, piri,** which mean "to twist, to twine (see s. **puri** 3 and *cf.* **pŏsĕ** 3). On these verbs puṭa, etc. rest. Sk. verbs **puṇ, pûṇ, pul, pûl,** used in the meanings of saṁhati and saṅghâta, **piṭ** in that of saṁhati, and **huḍ, huṇḍ** in those of saṅgha and saṅghâta, are evidently cognate. For all the above-mentioned Sk. verbs and their meanings there are no authoritative references, and they may be confidently declared to have been borrowed from the adduced D. verbs which are firmly rooted in the D. language. **Puṭa,** etc. are therefore ultimately connected either with D. **pûḍu** 1, etc. or with **puri,** etc.

293. **pushpaka,** a frying pan (No. 123). This is based on D. **puri** 1 and 2.

294. **bâla, pâla** (in karapâla, karabâla,* karavâla,* piṇḍipâla, piṇḍivâḷa, bhiṇḍivâla, bhinda-mâla, bhiṇḍipâla). Gt. (p. 520) is right in comparing D. **bâḷ,** a knife, a sword. *Cf.* D. **basi** 2 for **bâḷ**? Gt. thinks bâḷ (vâḷ) means "that is curved"; *cf.* the D. s. valaya (No. 299).

295. **mañča,** a bedstead, a cot, a bed, etc. It is one of the 21 Tatsamas, and appears to be derived from D. (**maḍagu**), **malagu** 1, though a derivation from D. **maḍu** 1 is not excluded. *Cf.* mañčaka (No. 234).

296. **maṇi,*** a pearl, a bead, or other globular ornament. The word is one of the 21 Tatsamas. Gt. (p. 529) thinks it to be connected with D. **maṇal,** etc. He appears to be right.

297. **masi, mashi,** ink; soot, lampblack. It appears as a Tbh. in the text of the Dictionary; but on account of the T. and M. forms adduced under it and on account D. **masi** the word is probably D., in which it is deeply rooted. See *e. g.* **masa** 2, **masaka** 2, **masuḷ, maṅku,** etc.

298. **mudga,** a lid. *Cf.* D. **muččĕ,** etc., **muttigĕ.**

299. **valaya,*** a ring, etc. For the formation of this term there are the Sk. verbs **bal,** to whirl round in a circle; **val,** to move round in a circle; **val, vall,** to be covered, surrounded or enclosed. The so-called D. Tbh. of valaya is **baḷĕ.** Gt. (p. 520) accepts a D. root **vaḷ,** to bend, to be bent; Cl. (p. 461) thinks that Sk. verb val has probably been derived from T. **vaḷai** (baḷai), to bend; to become crooked, to bow or bend; to environ, beset or surround. *Cf.* D. **baḷasu** 1, **baḷidu, baḷku** 2, (ŏlĕ 2). So far as Sk. root vṛi is possibly concerned with bal, val, a borrowing by Sk. from D. is excluded; but that concernment is not certain. Howsoever that may be, it is a fact that three verbs have been borrowed from D. for Sk. bal or val, **bal** meaning also "to live", and **val** 1, "to be attached to, to take pleasure in", and 2, "to increase". The first is D. **baḻ,** to live, the second D. ŏl 1 or **val,** to be pleased, etc., and the third D. **baḷĕ** 1, to increase. In consideration of this fact it becomes very probable that Sk. themes bal, val, to move round in a circle, etc., have also been taken from D.

300. **vijana,** a fan, for the derivation of which Sk. exhibits the verbal theme **vij,** to fan. It is unnecessary to attempt to form this verb of Sk. vyaj, as vîj appears to be the true D. verb **bisu** 1. *Cf.* D. **bisaṇikĕ, bisaṇigĕ,** a fan, from which bijjaṇa and bijjaṇigĕ, Tbhs. of vyajana, are to be distinguished.

301. **šaṇa,** an arrow. This is D. **kaṇĕ** 1, etc.

302. **sabaḷa,** a spear (not in Sk. Dictionaries). It is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* Sk. šarvalâ, sarvalâ, an iron club or crow; Mhr. sabaḷa, sambaḷa, a crowbar. Could D. **sadĕ** 1 be connected?

303. **sûči,** piercing, perforating; a needle. Its Tbh. is sûji, in Tuḷu dûji. There is no Saṁskṛita root to derive sûči from. It seems probable that the word rests on D. **tûṟu** 2, q. v., s occasionally appearing a t (see *e. g.* Tbh. sûṭĕ) and ṟ often as j. Regarding **sûčana** see No. 413).

304. **hôḍa,** a raft, a boat. This is D. **ôḍa** (see D. ô 5).

l. Words relating to food.

305. **aṭṭa,** boiled rice, food. This is the relative past participle of D. **aḍu** 1, to boil, etc.

306. **arka,** boiled rice, food. This probably is D. **aḍikĕ** 2, **aḍigĕ, aḻkĕ** 2 (of **aḍu** 1), cooking; that has been cooked or boiled; food.

307. **ôdana,** boiled rice, food. There appears no root for this term in Sk., and therefore D. **ôgara** (Kŏraga **auru, avaru**), boiled rice, food, may be compared. What are the terms to be derived from? If their initial has lost an original spiritus lenis (which is possible, *cf.* D. ô 5), it is evident that they are connected with D. **puḻgi,** q. v. Letter ḻ may become **d** and **d** appear as **g.**—**ôdana,** a cloud; **ôdma,** flowing, flooding; wetting, moistening. *Cf.* D. **ŏḻku** 1 and 2, with which also Sk. **ôgha,** a stream, and its Tbh. **ôga,** may be compared; **ôgha,** a multitude, reminds one of D. **ŏḻgu** 1 and 2.

308. **kadara,** curds. This word exactly represents D. **kaḻal** 4 (ḻ = d) curds, which meaning also "buttermilk mixed with water" is the origin also of the Sk. terms **kaṭura, kaṭvara, kadvara, kaččara,** and **kaṅkara.**

309. **kalya,** spirituous liquor. This is D. **kaḷ** 4, toddy.

310. **kašipu, kasipu,** food. This is identical with D. **kačapu.** Tu. **kajipu** means "curry" (= My. and T. kaṟi). *Cf.* D. **kaḍi** 8, to bite, to chew, to champ (= Tu. **kajĕ, kaḍĕ**).

311. **kûra, krûra, kuru,** boiled rice. This is D. **kûḻ** 1 (said to be a Tbh. of krûra). The ultimate root probably is D. **kudi** 1 (*cf.* **kudakal,** etc.), although the terms given s. D. **kŏḻĕ** 1 might be thought of.

312. **khaja,** churning. See No. 272.

313. **khaḍa,** buttermilk boiled with acid vegetables and spices. This is to be compared with D. **kaḍi** 8 (and with **kaḷi** 3?).

314. **khadikâ,** fried or parched grain. *Cf.* D. **kari** 1, **kariku.**

315. **čusta, tusta, busta,** roast meat, fried meat. These are likely to have been formed of a **suḍata** or **suḍita** (of D. **suḍu**1), "the having been roasted". *Cf.* D. **kŏṭṭasa, suṇṭagĕ.**

316. **pêru,** causing to ferment. This term is perhaps connected with D. **pĕṟ** 2, etc.

317. **phêla, phêlâ, phêli,** remnants of food, refuse, orts. It is not impossible that these terms are taken from D. pêl 2. *Cf.* also D. **pêsu** 1 (of which a **pêsalu,** that is disgusting, may be formed), and pê 2. Also D. ĕñjal with an initial spiritus lenis might be thought of.

318. **miyêdha,*** food set before the gods. Gt. (p. 529) may be right in comparing the word with D. **misal.** Sk. scholars have compared Sk. **mêdha.**

319. **mairêya, virâ,** toddy. *Cf.* Tu. **mira, mira,** sweet toddy; Sk. **mira,** a drink, beverage. It is not clear from which root these terms are derived; but if it be allowed to think of a change of letter p into **m** or **v** (*cf. e.g.* pikka = vikka, piččhila = vijala, vijina), compare D. pîr.

320. **hala,** water; spirituous liquor, wine; **halahala, halâhala** (reduplicated forms), a sort of deadly poison; **hâlahala, hâlahâla, hâlâhala, hâhala, hâhâla,** spirituous liquor; a sort of deadly poison; **hâlâ,** spirituous liquor, the spirituous juice of the palm; **hârahûra,** spirituous liquor, wine; **ali,** spirituous liquor; **âla,** any discharge of venomous matter from poisonous animals. *Cf.* T., M. **âl, âla,** water (see s. D. **âli** 1); D. **pâl** 1, etc., that in Tu. appears as **pêr,** in T. as **pâl** and **pir,** and in M. as **pâl** and **pirĕ.** The ultimate D. root appears to be pîr.

m. Words relating to numerals.

321. **ari,** six. *Cf.* D. **aṟu** 3.

322. **êlu,** a particular number. Could D. **êḻu** 2 be related?

323. **mêlu,*** a particular high number. Gt. (p. 529) compares D. **mêl,** etc. Compare also No. 341.

n. Words relating to diseases, etc.

324. **irma, irma** (Mr. 330. 396), a wound. *Cf.* D. **êṟu** 5 (of **iṟi** 1).

325. **kaččhu, kaṇḍu, kharju, khasa,** the itch. *Cf.* the so-called D. Tbh. **kajji** (the only D. word for the so very common itch), and D. **kaḍi** 3, **karču** 1 and 2.

326. **kaṭa,** a corpse. *Cf.* D. **kaḍuku** 2? (or is D. **čaṭṭu** 2 connected?).

327. **kuṇapa,** stinking, foul smelling; a stench, a foul smell; a dead body, corpse; a carcase. *Cf.* D. **kŏḻĕ** 1 and 2.

328. **nakra,** a particular disease of the nose (nâsâjvara). *Cf.* D. **nagaḍi,** etc.

329. **mura** (in muragaṇḍa, muramaṇḍa, an eruption on the face). *Cf.* D. **môṟĕ**?

330. **vêla,** sickness, disease. *Cf.* D. **bênĕ.**

331. **šava,*** **šavas,** a corpse (**šavasâna,** a cemetery, probably is the original form of **šmašâna**). The two words are of doubtful origin in Sk. Sk. verb šav means "to go", and "to alter, to change, to destroy" (vikâra). Could the second meaning rest on the D. roots **tavu** 1, **tavĕ** 1, **savĕ** 2? and can šava, šavas be derived from the Sk. verb? The second question, it seems, is to be decided in the negative. Gt. (p. 529) and Cl. (p. 461) think that šava is connected with D. **sây,** to die, **sâvu,** a corpse. Sây, to die, is **say** in Tu. *Cf.* No. 196.

332. **hêra,** demoniacal illusion. *Cf.* D. **pê** 1, **pêtu; bêḷ** 8.

o. Various nouns, etc.

333. **aṁša, aṁsa,** a share, portion, part. Gt. (p. 523) compares K. **hañču** 2. *Cf.* also D. **añču** 1, **pañču** 1, **pasu** 3.

334. **aṅka.** This word is one of the 21 Tatsamas.—**aṅka,** a military sham fight; fight, war (Nn. 131). *Cf.* the terms s. D. **aḍaču** 2.—**aṅka,** proximity. *Cf.* D. **aṇĕ** 3 and 4, and the terms s. **aṭṭu** 2 and **aḍagu** 3.—**aṅka,** any mark or ornament, ornament, decoration. *Cf.* the D. terms s. **aḍagu** 3, and **aṇi** 2.

335. **aṭa,** roaming, wandering about. *Cf.* D. **âṭa,** etc. In the Sk. verbal theme **aṭ,** to roam, D. **âḍu** 1 is represented with a short vowel.

336. **aṭṭa** 1, high, lofty; an apartment on the roof; an upper loft in a house; etc. This is one of the 21 Tatsamas. *Cf.* D. (**aṭṭu** 2), **aḍaka, aḍaku** 1, etc., **aḍar.**

337. **aṭṭa** 2, dried, dry. *Cf.* D. **aṭṭu** 7 and 8, and **aṟ** 2.

338. **ambhṛiṇa,** crying violently, roaring terribly. This probably is connected with D. **arbâṭa** (s. arbu) or **ârbâṭa** (s. ârbu).

339. **ara,** little. *Cf.* D. **arĕ** 7, etc. The original idea may be "that is cut or cut off"; see D. **ari** 1, **arĕ** 6. *Cf.* also Sk. **ardha, arbha, alpa.**

340. **araṇi,** the wood used for kindling fire by attrition. If the original meaning of this word be "that is ground or rubbed", *cf.* D. **ari** 8, etc., or ŏrĕ 8 (see D. ŏ 1).

341. **arbuda,** a swelling, tumour; a hundred millions. This word is perhaps related to D. **ĕḻbu, ĕrbu** (short ĕ = a).

342. **alati,** a kind of song. *Cf.* D. **âṇati, âḷati.**

343. **alam, aram,** enough, sufficient (implying prohibition); fit; adequate, equal to; competent, able. **Alam** is said to be derived from Sk. verb al, to prevent (vâraṇa); to be competent or able (vyâpti); to adorn (bhûshâ); but the verb is without authoritative references. It would appear as if **al,** to prevent, were fancifully formed of D. **ala** 3, **al,** to be competent, rested on D. **al** 3 or **âṟ** 2, and **al,** to adorn (to make fit or ready), on D. **al** 3. *Cf.* also D. **aṟa** 2, **aṟi** 1.

344. **alâta,** a fire-brand. If the initial **a** of this word is another form of letter **ŏ** (see D. **ŏ** 1), *cf.* D. **ŏlĕ** 5, and **uḷku** 3; alâta would then be identical with a D. **ŏlata,** "that shines or blazes".

345. **alika,** falsehood, untruth. *Cf.* D. **âḻi** 1, (or **aḻi** 2).

346. **alĕ, alĕlĕ,** words in the dialect of the Pišâčas, introduced in plays, etc. *Cf.* D. **alĕ** 8, etc., and Sk. **halâ** (No. 417).

347. **âm,** an interjection of assent. *Cf.* D. âgum, âm (T.) and akkum, ahudu (K.), yes.

348. **âli,** useless, idle, unmeaning. *Cf.* D. **âḻi** 2 (or **aḻi** 2).

349. **kaṭa** 1, much, excessive; excess, superabundance. *Cf.* D. **kaḍu** 1, etc.

350. **kaṭa** 2 (in kaṭâksha, a side-look). This is D. **kaṭa** 1, etc., a side. *Cf.* also Sk. **kaṭaka,** the side of a hill.

351. **kaṭu,*** sharp, pungent, fierce, etc. Cl. (p. 455) does not doubt that the origin of this word is D. He compares **kaḍi** 3, **kaḍugu** 1. *Cf.* also **kaḍu** 1, etc., **kay** 6, etc., **kasar**, **kâṭa** 3, etc. Sk. **khara**, (**kharu**), sharp, pungent, acid, etc, are probably also related to these D. terms.

352. **kaṭhina,** hard, stiff; violent, cruel. See the remarks made with regard to **kâṭha** (No. 132), and *cf.* D. **kaṭ** 1, etc., and **kaḍugu** 2.

353. **kadana, kandala,** war, fight, battle. The root of these words appears to lie in D. **kadĕ**, **kalasu, kali** 2 (*cf.* **kala** 1), **kalĕ** 2, to join (v. i.), and the leading idea to be that of a "mêlée", which is seen also in Sk. **kalaha, kali, khala,** war, battle. It is, however, not excluded to think of D. **tadĕ, sadĕ** 1, to beat, etc. *Cf.* also D. **kâdu** 1. It is proper to adduce here some Sk. verbal themes from which kadana and kandala can be derived, which, however, are not true Sk., but borrowed from the above-mentioned and other D. verbs, viz. **kad,** to be confused or agitated (see D. **kadaḍu** 1, etc., **kalaku** 1, **kaḻa** 1);—**kad,** to hurt, to kill;—**kal,** to join, to attach;—**khal,** to join, to collect. *Cf.* also Sk. **kalâpa,** a collection, multitude; **kalita,** attached, affixed; **kalila,** joined, mixed; a heap; confusion.

354. **kadamba,** a mass, a multitude. *Cf.* the D. and Sk. terms s. kadana (No. 353), and D. **kadalĕ.**

355. **kalaṅka, kalana,** blackness (No. 86; *cf.* No. 170); a spot, a stain. *Cf.* D. **kaṟĕ** 1, **kalĕ** 1, and also **kalaṅku, kalaḍu,** etc., **kaḻgu.**

356. **kalandikâ, kalindikâ,** knowledge, intelligence, wisdom in general, science. *Cf.* D. **kal** 1, etc.

357. **kalâ,*** any practical art, any mechanical or fine art; skill, ingenuity. Cl. (p. 455) derives this term from D. **kal** 1; he may be right.—**kalâ,** rejection, abandoning (No. 150). *Cf.* D. **kaḷĕ** 2, **kaḻi** 2.

358. **kalusha, kalka, kalmasha,** turbidness, foulness; dirt, filth; a stain. *Cf.* D. **kadaḍu** 1 and 2, **kalaku** 1 and 2, **kalaḍu, kalumbu** 1 and 2.—**kalmasha,** darkness, **kalmâsha,** black, remind one of D. **karĕ** 7, etc.; see also **kalaṅka** (No. 355).

359. **kâshṭha,** thinness, poorness (No. 33). This is probably a **kaḻalta,** the state of being thin, etc. (of D. **kaḻal** 1).

360. **kuṭi,** a curvature, a curve. *Cf.* D. **kuḍu** 3, guḍi 1, etc., **kurgu** 1, etc., and Sk. **kuṭila,** crooked, **kuṇḍala,** a ring; the coil of a rope. Sk. verb **kuṭ,** to be or become crooked or curved, appears to have been formed of the D. terms.

361. **kuṭṭa, kuṭṭaka,** making small, pounding. *Cf.* D. kuṭa, **kuṭaka** 1, etc.; **kuttu** 2, etc. Sk. verbal themes **kuṭ, kuṭṭ,** to break to pieces, to grind, to pound, are D. **kuṭṭu** 1. *Cf.* Sk. **kûṭa** 1 (No. 267), **kuṭa** (No. 267).

362. **kûṭa,*** a heap, etc. This is D. **kûṭa** 1. *Cf.* Gt. p. 521.

363. **kêtana,** business. *Cf.* D. **kĕyta** (of kĕy 2).—**kêtana, kêta,** a house. These words too probably belong to D. **kĕy** 2, meaning "a make or structure".

364. **kêtu,** bright appearance, brightness; a ray of light. *Cf.* D. **kiččn, kiḍi** 1, **kêsu** 2, **tî** 2, and see s. **čûpu** 1.

365. **kêyûra,** a kind of coitus. *Cf.* D. kê?

366. **kôṭi,*** the end or top of anything; the highest point. Gt. (p. 522) connects this term with D. **kuḍi** 5, **kôḍu** 5. *Cf.* also D. kŏṭṭu 1, guḍi 2.

367. **kôṇa,*** a corner, an angle; the sharp edge of a sword. Gt. (p. 522) compares D. **kuḍi** 5, **kôḍu** 5. *Cf.* especially D. **kŏnĕ** 2.

368. **khaṭakkikâ, khaḍakkikâ,** a side door; a private or back door, a small or venetian door or window. These curious words are probably identical with Tbhs. **kiṭaki,** etc. (=Mhr., H. khiḍakî); if not, D. **kaṭa** 1, **kaḍa** 3, side, and **kada** 1, a door, might, though very diffidently, be compared.

369. **kharma,** virility, strength. *Cf.* D. **kaḍumĕ.**

370. **gavêruka, gavêdhuka,** red chalk. This appears to be connected with D. **kâvi, jâju, jâdu,** that rest on **čan** 1, etc. *Cf.* **kâvêri** (*i. e.* kâvi-êri, red bank), the river Kâvêrî, turmeric.—**kâvêra,** saffron, is probably also connected with D. **kâvi.**

371. **guḍa,** a ball, a globe. This word appears to be cognate to D. **guṇḍu** 1 and 2. *Cf.* Sk. **gula, guli; guṭikâ, gulikâ,** and also D. **guḍi** 1, etc.

372. **čira,** a stroke, line, stripe. *Cf.* D. **giṟu** 1 and 2, etc.

373. **čûrṇa** (in čûrṇakuntala, curly hair). *Cf.* D. **suruṭu, suruḷ, suruḷi, suḻi** 1 and 3.

374. **jhilli,** light, lustre, sunshine; jhillîkâ, sunshine; jhallikâ, light, splendour, lustre. *Cf.* D. **čalli; jalakkanĕ; kiḍi** 1; **siḍil** 2.

375. **tala,** the under or lower part, the base, the bottom. This word is one of the 21 Tatsamas, and is based on D. **taḻgu, tâḻ** 4. *Cf.* Gt. p. 522.

376. **tîrita,** finished, completed. This comes from D. **tir.**

377. **naḍaha,** lovely, beautiful. *Cf.* D. **nĕṭṭagĕ,** etc.

378. **narma,** sport, play, delight, happiness. *Cf.* D. **nala** 2, etc. (of **nali** 1).

379. **paṭṭa,** a tablet, etc. It is one of the 21 Tatsamas. In Sk. it has been considered to be a Tbh. of **pattra.** If "holding" be concerned, *cf.* D. **paṭṭu** 1 and 2; if "extension", *cf.* D. **paraḍu** 2, **parĕ** 1; if "adorning", *cf.* D. **paṟi** 5.

380. **pari** 1, embellishment. *Cf.* D. **paṟi** 6.

381. **pari** 2, blame. *Cf.* D. **paḻi** 2.

382. **pâli,** a part, portion (Nn. 31). *Cf.* D. **pâl** 2, etc.

383. **puṇya,** (**pûṇya, huṇya, hûnya**), good, right, just, beautiful, etc. Could the original meaning be "that is to be assented to" (of D. **pûṇ** 2)?—**puṇya,** a habitation (Nn. 68). This has been formed of D. **pûṇ** 1, to put together; to construct (see the remarks to puṭa, No. 292).

384. **punar,*** further; again; back, in return; etc. Gt. (p. 526) is inclined to connect this word with D. **pin,** etc.

385. **pulaka** 1, **pula,** bristling of the hairs. *Cf.* D. **pŏm** 2.

386. **pulaka** 2, yellow orpiment. *Cf.* D. **pŏlĕ.**—**pulaka,** a flaw or defect in a gem. *Cf.* D. **pŏlĕ.**

387. **pusta,** smearing, anointing, plastering; writing, writ; a manuscript, a book. This term is based on D. **pûsu** 1 (pûsita, that is smeared, etc.).

388. **pustaka,*** a manuscript, a book. Gt. (p. 528) is right in comparing D. **pûsu** 1. See pusta (No. 387).

389. **pûjâ,*** worship, adoration, etc. Gt. (p. 528) thinks it probable that this word has come from D. **pûsu** 1, originally meaning "anointing with oil". Sk. verb pûj, to worship, etc. would then be the same as D. **pûsu** 1.

390. **pûla,*** a pack, a bundle. For the derivation of this word there are the Sk. verbs **pûṇ**, **pûl**, to collect, gather, heep up, accumulate, but these are nothing but D. **pûḍu** 1, **pûṇ** 1, etc. (see the remarks to puṭa, No. 292). Gt. (p. 528) thinks that pûla is to be referred to D. root pŏl, accumulation (sic! he probably means T., M. pŏli, adduced s. D. pŏm 2); but this, though perhaps possible, appears to be improbable (see **pôṭa**, No. 392 and **pôla** No. 393).

391. **pêja** (in tilapêja, sesamum yielding a seed which gives no oil) is D. **pê** 1 (pêy) that expresses also the growing wild or worthlessness of plants. *Cf.* the idea of D. **huččellu** (s. Tbh. hučču).

392. **pôṭa,** putting together, uniting. For the formation of this word there is the Sk. verb **puṭ** which however is of D. origin (see the remarks to puṭa, No. 292), and in this case apparently unconnected, for pôṭa appears in D. as **pôṭi** that, as D. **pŏraḷi** and **pôḍu** 1, rests on the D. terms given s. **puruḍisu**, **pŏm** 2, and on **pŏrĕ** 8; *cf.* Sk. **pôla** (No. 393).—**pôṭa, pôta,** the foundation of a house; the site of a house or dwelling, are connected with the same D. terms.

393. **pôla,** magnitude, bulk; a heap, quantity. This is best compared with D. **pŏraḷi** (contracted into pôli) formed of **pŏrĕ** 8, compared with the terms adduced s. **puruḍisu** and **pŏm** 2. There is the Sk. verb **pul**, to be heaped or piled up; to be great or large; to be lofty or high, and the Sk. adjective **pula,** extended, wide, vast, great, extensive. Verb **pul** has been given already in connection with puṭa (No. 292), and probably is not the origin of pôla; if however it were, it, with pula, would have been borrowed from T., M. pŏli and Tĕ. **pŏrĕ** s. D. **pŏm** 2. The terms s. D. **puggu** may also be compared.

394. **psâ,** hunger; **psâta,** hungry. These terms are based on D. **pasi** 1 and 2.

395. **phi, phu,** useless or idle talk. These words appear to be onomatopoetic, and remind one of D. **pipi**, **puyyal** 2 and **puyyalŏu.**

396. **phê** (in phêrava, a râkshasa, a goblin, a demon; a rogue; a jackal) appears to be D. **pê** 1. See also **piśâči** (No. 201).

397. **bandi (vandi),** a captive, etc. It is one of the 21 Tatsamas, and therefore is to be derived from D. **bal** [illegible]**ali** 1 (and not from Sk. bandh).

398. **bala,** power, strength, vigour. This word is one of the 21 Tatsamas, and rests on D. **bal** 1, etc.

399. **bali,** a *gift.* To form this word Sk. verbs **bal, bhal, bhall,** to give, seem to have been *invented;* bali is D. **baḷi** 2.

400. **maṇi** *(in* maṇibandha, the wrist, generally explained as "the place on which jewels are *fastened").* It is not impossible that the current explanation of maṇibandha is *wrong,* the maṇi being perhaps D. **maṇi** 8, bending, so that the meaning would be

"the bending-structure". *Cf.* D. **maṇikaṭṭu.** Let it be added that **maṇi,** by itself, has also the meaning of "the wrist".

401. **mala** (in malamâsa, an intercalary month) appears to be D. **mala** 3.

402. **masina,** pounded, well ground, finely pounded. *Cf.* D. **masĕ** 1 and 2.

403. **mâyâ** (of the later language), illusion, phantom, deception, deceit, etc. The word in these and similar meanings may be somewhat connected with D. *Cf. e.g.* D. **maggu** 1, **maṅku, maččn** 3, **maṭa** 1, **maṭṭa** 4, **mabbu, maḻgu, mâṭa, mây,** and Tbh. **mâya.**

404. **mâra,** hindrance, opposition. *Cf.* D. **mâṟu** 2.

405. **mâlâ,** a garland, a chaplet; a string; a necklace; a row, a line. This term is one of the 21 Tatsamas. It may be connected with D. **maḍal** 1 and 2, or with **maḍi** 1 and 2, or with **maḍu** 1.

406. **râtri,*** night. Gt. (p. 527) is right in comparing T. iravu, irâ, iruḷ, M. râ, Tĕ. irulu, rê, K. iruḷ, Tu. irku, irḷu, night. See D. **ĕrĕ** 1, and *cf.* the Tĕ. rule given s. latĕ (No. 120).—**râtri,** a superior, a master (Nn. 161). *Cf.* D. ĕṟĕ 1.

407. **rûpa,*** form, figure, shape. The Tbhs. of this word are in T. **uru, uruva, uruvu,** in K. **rûpu, rûvu.** Gt. (p. 525) and Cl. (p. 465) find the original form of rûpa in T. **uṟuppu,** a member of the body, the body itself, a form, of D. **uṟu,** to be, to be firm, etc., both of them adducing the Tĕ. rule given s. latĕ (No. 120). That the two scholars are probably right receives some confirmation from **rûpa** meaning also "sound, word", which meaning comes from D. **uli** 1 or **ŏrĕ** 5; *cf.* D. **rû.**

408. **valaksha,* balaksha, palaksha, avalaksha,** white; the white colour (the initial a in avalaksha probably has arisen from a careless, vulgar pronunciation, as probably in apôgaṇḍa; see s. pôgaṇḍa No. 206). Cl. (pl. 460) compares D. **bĕḷ** 1, and especially T. **vĕḷičča,** light; a light. *Cf.* also D. **bĕḷaku, bĕḷagu** 1 and 2; **paḷakanĕ,** etc.

409. **vasta,** a part, a portion. *Cf.* D. **pasu** 3, etc.

410. **viči,** a wave. The leading idea of this word is not known; could it have been taken from D. **bigu** 2, the meaning being "that swells"?—**viči,** pleasure. *Cf.* D. **bigu** 2.—**vičči,** a ray of light. This word may rest on D. **bili, bĕḷ** 1, **bĕḷaku,** etc. (see No. 408).—**viči,** leisure, interval, rest. *Cf.* D. **biḍatĕ, biḍikĕ, biḍikĕ,** (biččn 1 and 2), **bigu** 1, **bisara.**—**viči,** small, little. *Cf.* D. **pičn** 3.

411. **vêla,** a garden, a grove; a boundary, limit. This term may be connected with D. **bêli,** a hedge, a fence (to form the boundary, etc.), an enclosure for particular cultivation, which D. word may have been formed of **bêṟ,** etc.—**vêla,** passion, emotion, feeling. *Cf.* D. **bêṭa** 2.—**vêla,** speech. *Cf.* D. **pêḻ.**—**vêla,** the food of Šiva. Does this word rest on D. **bêḷ** 1? (For another vêla see No. 330). Regarding the first meaning of vêla D. **ĕllĕ** might also be compared.

412. **šaṇḍa, shaṇḍa,** a multitude, a heap. For the formation of these words there is the Sk verb **šaṇḍ,** to collect, heap together, which is based on D. **sĕḍĕ** 1. *Cf.* also D. **sĕṇḍu** and **taṇḍa.**

413. **sûča, sûčana,** pointing out, indicating, showing, etc. In Sk. these terms have been connected with **sûči,** a needle (No. 303). It is, however, more than probable that they are derived from the D. terms given s. **čûpu** 1, or from **tôču, tôṟ,** and **suṭṭu** 2.

414. **hâñji**, sneezing, a sneeze. This is an onomatopoetic word, reminding one of D. **aččí** 4 and **hač** (see Additions).

415. **hambâ**, the lowing of cattle. *Cf.* D. **ambâ**, etc., and see D. **a** 16.

416. **hala**, **halya**, ugliness; deformity. *Cf.* D. **pŏlĕ**, **hŏla** 1, **hŏlĕ**, **hŏlliya**, the a of the first syllable being another form of ŏ (see D. ŏ 1).

417. **halâ**, a vocative particle (in theatrical language). See Sk. **alê**, etc. (No. 346), D. **a** 16, and D. **ĕlâ**.

418. **havâ**, **havâva**, terms implying "undoubtedly, certainly". See Sk. **âm** (No. 347), and compare D. **aba**, etc.

419. **hiruk**, **huruk**, without, except. *Cf.* D. **pĕṟagĕ**, **pŏṟagĕ**, **hĕṟagu**, etc. — **hiruk**, near. *Cf.* D. **pŏrĕ** 3, etc. — **hiruk**, amongst. *Cf.* D. **uḷ** 2, **ŏḷagu**, and see D. **u** 8 and **ŏ** 5. — **hiruk**, below. *Cf.* D. **iḻuku**, etc. (used as nouns), and see D. **i** 14.

420. **hêlikĕ** (in prahêlikĕ, a riddle, enigma). *Cf.* D. **pêḻikĕ**, **hêḻikĕ**.

An enumeration in alphabetical order of the Saṁskṛita words that have been compared with Draviḍa, the numbers indicating those of the above list — **aṁśa** 333. **aṁsa** 333. **aṅka** 334. **aṅkaṇa** 215. **aṅgaṇa** 215. **aṅgana** 215. **aṭ** 335. **aṭa** 335. **aṭavi** 136. **aṭṭa** 305. 336. 337. **aḍḍana** 249. **aṇi** 250. **apôgaṇḍa** 206. **ambara** 239. **ambhṛiṇa** 338. **ara** 339. **araṇi** 340. **aram** 343. **arara** 251. **arâla** 33. **ari** 137. 177. 321. **arka** 83. 178. 306. **argaḍa** 252. **argala** 252. **argalâ** 252. **arbuda** 341. **al** 343. **alati** 342. **alam** 343. **alâta** 344. **ali** 320. **alîka** 345. **alê** 346. **alêlê** 346. **avalaksha** 408. **âḍam** 17. 289. **âṇi** 250. **âm** 347. **âraṭa** 1. **âru** 32. **âla** 33. 36. 85. 320. **âlâna** 33. **âli** 179. 216. 348. **impa** 2. **irma** 324. **îrma** 324. **uruṇḍa** 180. **ulkâ** 138. **êḍa** 34. **êḍaka** 34. **êḍuka** 217. **êḍûka** 217. **êḍôka** 217. **êṇa** 35. **êraṇḍa** 84. **êla** 36. 85. **êlaka** 34. **êlavâlu** 36. **êlâ** 85. **êlu** 322. **êlûka** 217. **airâvaṇa** 36. **airâvata** 36. **ailêya** 36. **ôḍra** 181. **ôdana** 307. **kaksha** 3. 37. 86. 240. **kaṅkaṇa** 253. **kaṅkara** 308. **kaču** 94. **kaččara** 308. **kaččha** 139. 241. **kaččhu** 325. **kačvî** 94. **kajjala** 140. **kaṭa** 254. 326. 349. 350. **kaṭaka** 218. 255. **kaṭana** 219. **kaṭu** 351. **kaṭura** 308. **kaṭṭâra** 256. **kaṭṭêraka** 192. **kaṭvara** 308. **kaṭhara** 132. **kaṭhina** 132. 352. **kaṭhôra** 132. **kaḍâra** 131. **kaṇabha** 38. **kaṇṭaka** 87. **kaṇṭin** 87. **kaṇḍu** 325. **kad** 353. **kadana** 4. 353. **kadamba** 354. **kadara** 308. **kadali** 141. **kadvara** 308. **kanaka** 4. 97. 130. **kanda** 88. **kandala** 4. 14. 130. 353. **kandu** 257. **kambala** 242. **kar** 170. **karaṭa** 39. **karira** 89. **karîra** 89. **karka** 12. **karkara** 12. **karkaśa** 12. **karčûra** 131. **karṇâṭa** 182. **karṇâṭaka** 182. **karpaṭa** 243. **karbura** 131. **karbûra** 131. **karvura** 131. **karvûra** 131. **kal** 353. **kala** 130. **kalaṅka** 355. **kalana** 5. 355. **kalandikâ** 356. **kalala** 5. **kalaha** 353. **kalâ** 2. 271. 357. **kalâpa** 353. **kali** 183. 353. **kaliṅga** 184. **kalita** 25. 353. **kalindikâ** 356. **kalila** 353. **kalusha** 358. **kalka** 358. **kaḷmasha** 358. **kalmâsha** 358. **kalya** 309. **kavača** 244. **kavasa** 244. **kaśipu** 310. **kashâya** 171. **kasipu** 310. **kâka** 40. **kâkî** 40. **kâga** 40. **kâñčana** 130. **kâṭha** 132. **kânana** 90. **kânta** 132. **kântâra** 90. **kârâ** 220. **kâla** 172. **kârêra** 370. **kâvêrî** 370. **kâshṭha** 91. 192. 359. **kâshṭhikâ** 91. **kiṇa** 52. **kiraka** 185.

81. puṇḍarîka 81. puṇḍra 64. 81. 159. puṇya 383. puta 19. putra 202. punar 384. punnâga 109. pura 20. puri 159. puṛpa 110. pul 292. 393. pula 385. 393. pulaka 65. 385. 386. pulinda 203. pulôma 204. pulkasa 205. pushpa 110. pushpaka 293. pusta 387. pustaka 388. pûj 389. pûjâ 389. pûṇ 292. 390. pûta 19. pûl 292. 390. pûla 390. pêčaka 66. pêja 391. pêṭa 291. pêṭaka 291. pêṭâ 291. pêṭâka 291. pêṭikâ 291. pêṭî 291. pêru 316. pêshî 201. pôgaṇḍa 206. pôṭa 392. pôḍu 21. pôta 392. pôla 393. prû 67. plava 207. psâ 394. psâta 394. phala 111. phalasa 103. phalgu 175. 208. phâla 22. phi 201. 395. phu 395. phuka 16. phê 396. phêla 317. phêlâ 317. phêli 317. bandi 397. bal 299. 399. bala 398. balaksha 408. balâka 68. balâkâ 68. bali 399. bâla 294. biḍâla 69. bidala 122. bindu 112. 160. birâla 69. bil 161. bila 161. bilâla 69. bîja 112. busta 315. bhal 399. bhall 399. bhâla 22. bhil 161. bhilla 209. bhîru 135. bhîlu 135. bhûka 162. mañča 295. mañčaka 234. mañčikâ 234. maṇi 296. 400. maṇḍa 23. mandira 235. mandurâ 235. mariča 113. marîča 113. maru 163. marka 70. markaṭa 70. mala 164. 401. malaya 164. malla 210. malli 114. mallikâ 114. mashi 297. masi 297. masina 402. maskari 165. mâ 113. mâčala 71. 74. mâyâ 403. mâra 404. mâla 164. mâlâ 405. mâlûra 116. miyêdha 318. mîna 72. mukula 117. muktâ 73. mukha 24. mudira 166. mudga 298. mudgara 118. muni 211. mura 329. musalî 74. mûla 119. mê 25. mêka 75. mêlu 323. mairêya 319. râtri 406. rûpa 407. latĕ 120. vana 236. vandi 397. varaka 121. val 299. valaksha 408. valaya 299. valgula 76. vall 299. vasta 409. vasti 26. vâlu 36. 116. vidala 122. vidula 122. vindu 160. virâla 69. vil 161. vila 161. vilâla 69. vîči 410. vîj 300. vîja 112. vîjana 300. vîrâ 319. vêṇu 123. vêtra 124. vêra 27. 125. vêla 330. 411. vêllaja 113. vaišâkha 167. vôraka 212. vôlaka 212. vrîhi 126. šaṇa 301. šaṇḍ 412. šaṇḍa 412. šaya 28. šarvalâ 302. šalaka 77. šava 331. šavas 331. šâḍa 168. šiṁhâṇa 29. šiṅghâṇa 29. šimbi 127. šira 78. šîna 78. šîra 78. šukti 30. šuṇṭhi 128. šuṇḍâ 213. šusha 169. šushi 169. šushira 169. šûlâ 213. šôṇa 176. shaṇḍa 412. sabaḷa 302. sarvalâ 302. siṁhâṇa 29. siṅghaṇa 29. siṅghâṇa 29. sič 248. simbi 127. sûča 413. sûčana 413. sûči 303. sêdhâ 79. hañji 414. haṭṭa 237. haṭṭî 237. haḍika 214. haḍḍaka 214. haḍḍi 214. haḍḍika 214. haḍḍipa 214. hambâ 415. hala 320. 416. halahala 320. halâ 417. halâhala 320. halya 416. hallaka 129. havâ 418. havâva 418. hârahûra 320. hâlahala 320. hâlahâla 320. hâlâ 320. hâlâhala 320. hâlinî 80. hâlu 31. hâhala 320. hâhâla 320. hiruk 419. huḍ 292. huḍa 238. huṇḍ 292. huṇḍa 81. hêra 332. hêramba 82. hêlikĕ 420. hôḍa 304.

VII. Encouragements and aids received.

When about eighteen years ago the Author was requested by the Committee of the Basel Evangelical Mission Society to undertake the compilation of a Kannaḍa-English Dictionary, he rather reluctantly consented, being conscious of the

great difficulties connected with the task; but soon commenced the work with pleasure, as he found that several gentlemen, interested in the Draviḍa languages, were in favor of his doing it. In this respect his acknowledgments are especially due to the late Dr. H. Moegling, the late Dr. A. C. Burnell, M. C. S., M. R. A. S., etc. etc., the eminent scholar and promoter of many oriental literary works, Dr. R. Rost, Librarian to the India Office, etc., etc., Mr. B. L. Rice, C. I. E., M. R. A. S., Director of Archæological Researches in Mysore, and the Missionaries of the B. E. M. S. and other Societies. In course of time the number of European and Native gentlemen who showed a kind interest in the Compiler's labours, increased, so that he has been supported by much friendly sympathy up to this day, for which he expresses his gratitude.

His next grateful acknowledgments must be tendered to the Representatives of the India Office and the Government of Mysore for the liberal pecuniary aid rendered to the Basel Evangelical Mission Society towards the execution of the Dictionary.

He has to thank also the Rev. F. Ziegler of Dharwar, who was kind enough to furnish him with a Kannaḍa-English list of a number of plants growing in Southern Mahratta.

Regarding the language of the Southern Mahratta country the Compiler received considerable assistance from the Liṅgâyta Ayya, Vastrada Šivaliṅgappa, of Hoobly, in consulting him on the colloquial words occurring between p. 1 and 675. His special thanks, however, are due to the late M. C. Šrînivâsa Âčâri, an intelligent and painstaking Brâhmaṇa of the town of Mysore, whom he had in his employ for about three years till his regretted death, with the help of whom he revised and enlarged his MS., and carried it through the press up to page 1072.

Lastly the Compiler is deeply indebted to Mr. Bhâradvâja Šivarâu[1], the faithful chief-corrector of the Basel Mission Press, to the painstaking compositors of that Press, its present superintendent Mr. F. Huber, and his predecessor Mr. G. Hirner.

1) A list containing a few new Kannaḍa (?) words, and additional meanings of some foreign words or their compounds (partly local Tadbhava, Saṁskṛita and Mahratta) and composed chiefly by the kind endeavors of Mr. Bhâradvâja Šivarâu of the Mangalore Press, reached the Author of the Dictionary at the beginning of August, 1893, when his Preface, etc. had already been sent off to the address of the said Press. As the list was a rough one, and its preparation for and sending to the Press and its printing as a supplement would have delayed the publication of the Dictionary, it was, though reluctantly, decided upon to give up the wish of using the list for this first edition of the Dictionary.

VIII. Defects acknowledged.

The Compiler entreats the public to look upon the present Dictionary with an indulgent eye. He is sensible of the many deficiencies, shortcomings and inelegancies it contains, and has to confess that the longer he worked, the more he became aware of his incompetency to satisfy all the wishes of scholars.

Most of the errors and essential omissions hitherto discovered, whether typographical or caused by the Author's own want of knowledge or the inaccuracy and discrepancies in the native authorities consulted or the limited time presenting itself to search the mass of Kannaḍa literature, have, he trusts, been corrected and supplied in the *Corrections* and *Additions*. *It is earnestly requested to pay careful attention to these Corrections and Additions*[1].

And now the Author thanks the great Disposer of all things that He has spared his life to complete this work, hoping the desire will be fulfilled, expressed by his motto "Omnia ad Dei gloriam!"

Tübingen, 22nd July 1893. *F. Kittel.*

---

1) Let it be remarked that *e. g.* the editions of the Bhârata, Râmâyaṇa and a few other works printed at native presses and consulted by the Compiler unquestionably contain sundry mistakes and apparently also some doubtful words. In spite of all difficulties it is believed that few true fundamental Kannaḍa terms likely to be met with in literature and common conversation, have been omitted in this Dictionary; but with regard to Saṁskṛita which is used in ancient and later Kannaḍa works nearly without any restriction and of which certainly not little has been given in this work, *it is* not anticipated that in reading certain Kannaḍa classics the want of a Saṁskṛita Dictionary *will not be felt* occasionally. Some Saṁskṛita terms of secondary value not observed by the Author in Saṁskṛita Dictionaries and some peculiar meanings attached to others by popular use and vocabularies will be found in this work.

The Author has been unable to prove the existence of any real Adjectives in Kannaḍa, and has to state that *all* Saṁskṛita Adjectives and Participles may be used as Nouns in it.

Sometimes many numerical references are adduced under a word partly for the sake of well establishing its existence in the language, and partly for that of examining its meaning and use more thoroughly than the Author's time and strength have allowed.

In numerous cases subscribed consonants have broken off in the printing.

LIST OF ABBREVIATIONS.

A. Anthology (Mangalore, 1874, used only with regard to a few Saṁskṛita terms).

Abhâ. Anubhavâmṛita (Manuscript; it differs greatly from the edition printed at the Vičâradarpaṇamudrâksharaśâlĕ, Bangalore, 1874).

Abh. P. Abhinava Pampa's Râmâyaṇa (Manuscript).

Abhś. Anubhavaśikhâmaṇi (Manuscript).

adj. Saṁskṛita verbal adjective.

B. Bombay, the Department of Public Instruction, Kanarese Books: 1 (1882), 2 (1882), 3 (1883), 4 (1882), and 5 (1868). One of the numbers refers to the book, the other one to the page. The pages of B. 2 have been counted from p. 7 of the text not from the title-page.

Bḍ. Bêḍas (fowlers) of Dharwar.

Bh. Kumâra Vyâsa's Bhârata. Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1875.

Bhn. Bhârata nighaṇṭu (Manuscript).

Bp. Basava purâṇa. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1850.

Br. C. P. Brown Esq., of the Madras Civil Service (see Tĕ.).

C. Common.

cf. confer (compare).

Cm. Commentary.

Čb. A small Kannaḍa Vocabulary (Śabdasaṅgraha, by Gururâva Viṭhala Môharĕ) dedicated to Čannabasappa Basaliṅgappa, Deputy Educational Inspector, Dharwar S. D. (1874).

Č. Bp. Čannabasava purâṇa. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1851.

Čd. Hindû Čaritradarpaṇa (Bangalore, 1882).

Čh. Nâgavarma's Čhandas (Basel Mission Press, Mangalore, 1875). The references are to the Index for the Canarese text, if no v. with a number is added.

Čpr. Čandraprabha purâṇa by Argaḷa dêva (Manuscript).

Čt. Čaturâsya nighaṇṭu (according to two different Manuscripts, marked as I & II).

Dh. The Dhâtuprakaraṇa of the Śabdamaṇidarpaṇa.

Dhw. A portion of Dhanañjaya's ṭîkâ, printed at Dharwar.

Dp. Dâsapada. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1850. It is a collection of Dâsa songs from various manuscripts.

dupl. duplication, that is to say a couple of words that are not the same as to form and meaning, used to make the idea more comprehensive or impressive, *e. g.* akaḷa čakaḷa, âsaṟ bêsaṟ, kâka pôka, giḍa gaḍḍĕ, giḍagaṇṭi, dana kaṟa, nuččn nusi, bandhu baḷaga, makkaḷu maṟigaḷu, mâtu kathĕ, sandi gŏndi. Occasionally the *first* word is meaningless by itself, forming a sort of alliteration, *e. g.* akkaḍi takkaḍi, andâ dundi, aradêśi paradêśi, âḷi dâḷi, êru pêru, taṭavaṭa, as also the *second* one may be, *e. g.* aḍḍâ tiḍḍi, kara kanna, gaja baja, čûru pâru, ḍoṅku ḍŏsaku, tŏḷḷĕ paḷḷĕ, dêvaru dinḍaru, dŏḍḍĕ biddĕ. This last kind may be referred to "reiteration", q. v.

e. g. exempli gratia (for example).

fr. from.

G. A small Canarese vocabulary by Gaṅgâdhara Maḍivâḷêśvara, Translation Exhibition, Belgaum (Bangalore, 1869). The numbers refer to the pages.

Grj. Girijâkalyâṇa. Bangalore, Lakshmîvilâsa Press, 1886.

Gz. Gazetteer of the Bombay Presidency, Vol. XXII, 1884.

H. Hindûstânî.

Hlâ. Ancient Kannaḍa commentary on Halâyudha's Abhidhânaratnamâlâ (Manuscript).

J. Jaiminî Bhârata. Bibliotheca Carnâtaka, Mangalore, 1848. (Kṛishṇarâjavilâsa Press, 1861 & 1875).

Jn. **Jinamunitanaya (Manuscript).**

Jñs. **Jñânasindhu. Bangalore,** Karṇâṭaka Mudrâksharaśâlĕ **Press, 1879.**

Jnv. **Jagannâthavijaya (Manuscript).**

K. **Kannaḍa.**

Kâvy. **Nâgavarma's Kâvyâvalôkana (Manuscript).**

Kk. **Kabbigara Kĕypiḍi (Manuscript).**

Kp. **Kaivalyapaddhati. Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1873.**

Lilv. **Lîlâvatîprabandha. A specimen lithographed at Dharwar, 1873.**

M. **Malayâḷa (A Malayalam and English Dictionary by the Rev. H. Gundert, D. Ph., Mangalore, 1872).**

Mdb. **Mûḍabidar (in South Canara).**

Mg. **Mangalore (in South Canara).**

Mhr. **Marâṭhî.**

Mr. **Mangarâja's nighaṇṭu (Manuscript). For the sake of convenience the verses of the whole MS. have been counted successively (without regard to the various divisions), and are quoted in that manner. Four MSS. have been consulted.**

MS. **Manuscript. (MSS. = Manuscripts).**

My. **Mysore.**

N. **Name; proper name.**

Na. **Nânârtharatnâkara (Manuscript).**

Nr. **Nâčirâčîya, the ancient Kannaḍa commentary on the Amarakôśa. The two Mdb. Manuscripts used by the Author refer to Trikâṇḍaśêsha, Dhanañjaya, Rabhasa, Viśvaprakâśikâ, Vaijayantî, Subhûtiṭîkâ, Subôdhĕ, and Halâyudha. Are these references by Nâčirâči himself?**

o. r. **other reading. (o. rs. = other readings).**

P. **Pañčatantra (a new translation, edited by J. Garrett Esq., Director of Public Instruction in Mysore, Bangalore, 1865).**

P. p. **Past participle. (P. ps. = Past participles).**

Pr. **W. S. Price Esq., Revenue Survey, Dharwar.**

Prll. **Prabhuliṅgalîlâ (Manuscript).**

Prv. **Proverb. (Prvs. = Proverbs).**

q. v. **quod vide (which see).**

R. **Rev. W. Reeve's Carnâtaka and English *Dictionary*.**

Râghc. ***Râghavâṅkačaritra*** **(Manuscript).**

Râm. ***Kumâra Vâlmîki's*** **Râmâyaṇa. When in the *references only* two numbers are adduced, *they refer to* the 81 sandhis (chapters) of *the Bibliotheca* Carnâtaka, Mangalore, 1849, which comprise the bâlakâṇḍa, ayôdhyâkâṇḍa, and six chapters of the araṇyakâṇḍa. The other references are to the edition printed in Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1881.**

reit. **reiteration, that is to say a couple of words of which the first one's meaning is made more comprehensive or impressive by the second one, though this is a mere alliterative formation and meaningless by itself (see "duplication"), *e. g.* aḍḍi saḍḍi, ŏkkalu dakkalu, kaṭaku kuṭuku, gaji biji, čaḷa maḷa, čuru buriga, taḍa baḍa, baḍa bagga, bêpâra sâpâra, lŏḍa baḍa, vĕčča sačča, sara bara. Especially the syllables *gi* (q. v.) and *pa* (see pa 3) are used in reiteration, *e. g.* âḷu gîḷu, kŏḍu giḍu, tandarĕ gindarĕ (s. taru 1), ravi givi, śikhi gikhi, ŏkkalu pakkalu, kaḷa paḷĕ, čaḍu puḍanĕ, taka pakanĕ, taṭa paṭa, lĕkka pakka.**

rep. **repetition, that is to say the act of using the same word twice or thrice. See Šmd. 228 seq., and further *e. g.* allalli, ittitta, intintu, inthintha, ĕnitĕnitu, ĕntĕnta, ĕllĕlli, ŏbbŏbba, tama tama, ĕṇṭĕṇṭu, ĕraḍĕraḍu, kâḷu kâḷu, tara tara (s. tara 1), dûra dûra, dŏḍḍa dŏḍḍa, saṇṇa saṇṇa, savi savi, hŏsa hŏsa, aridaridaridu (s. aridu).**

Rnč. **Râmanâthačaritra (Manuscript).**

Râv. **Râjaśêkharavilâsa (Manuscript; Bangalore edition, Kṛishṇarâja Vilâsa Press, 1866).**

Šm. **Tôṭada Ârya's Šabdamañjari (Manuscript).**

Šmd. **Šabdamaṇidarpaṇa. The Arabic numbers refer to the pages of the edition printed at the Basel Mission Press, Mangalore, 1872; of the Roman ones I refers to the terms with ಱ (p. 81 seq.), and II to those of pages 402-407.**

Šmd. Dh. **The list of Dhâtus (verbal themes) of the Šabdamaṇidarpaṇa.**

Ššv. **Šabaraśaṅkaravilâsa. Bellary, C. L. S. Press (*i. e.* Čitralipiśâradâ P.), 1886; and Madras, Grantharatnâkara Press, 1887.**

Šs. **Šabdasâra (Manuscript).**

s. **sub (under).**

Sd. **Rev. D. Sanderson's edition of Mr. Reeve's Carnâtaka and English Dictionary, Bangalore, 1858.**

seq. **sequentes, sequentia (following, succeeding).**

Si. **Siddhânti Subrahmaṇya Šâstri's new interpretation of the Amarakôśa, Bangalore, Vičâradarpaṇa Press, 1872. The numbers denote the pages.**

Sk.	Saṁskṛita.
S. Mhr.	South Marâṭha (Mahratta).
Sp.	Sarvajñapada (Manuscript & W.).
Sś.	Sômêśvaraśataka (Manuscript; Bangalore edition, Wesleyan Mission Press, 1872).
St. & Pl.	Messrs. C. Stolz and G. Plebst's Five Hundred Indian Plants, Mangalore, 1881.
sum.	summary.
T.	Tamiḻ (A Dictionary of the Tamil and English languages, by the Rev. J. P. Rottler, D. Ph., Madras, 1834).
Tbh.	Tadbhava.
Tĕ.	Tĕlugu (Messrs. A. D. Campbell and C. P. Brown's Telugu-English Dictionaries).
Ts.	Tatsama.
Tu.	Tuḷu (Tuḷu-English Dictionary, by Rev. A. Männer, Basel Mission Press, Mangalore, 1886).
V.	Vṛishabhêndravijaya. Bangalore, Carnatic Press, 1875.
v.	verse.
v. i.	verb intransitive.
v. t.	verb transitive.
W.	Rev. G. Würth's Canarese Poetical Anthology, Bangalore, 1868.
Z.	Rev. F. Ziegler.
=	equal (in meaning).

A
KANNADA-ENGLISH
DICTIONARY

ಅ A

ಅ a. 1. The first letter of the Alphabet (Šmd. 12). ಅ ಆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಅಮರವಾದರೂ ಹೇೞು! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.). *Cf.* ಒ 1.

ಅ a. 2. The final letter of many primitive Kannaḍa words of masculine and neuter gender, *e. g.* ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತ, ಅವ, ಆತ, ಇತ್ತ, ತೆಂಕ, ಪಡುವ, ಪೆಱ, ಪೊಱ, ಪೊಸ, ಮರ, ಮೂಡ, ಮೊಲ. — The words ಅಕ್ಕ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ which are feminine (Šmd. 148), are considered as Tadbhavas.

ಅ a. 3. A termination to form, with or without auxiliary letters, masculine nouns, *e. g.* ಅಲರ್ಗಣ್ಣ (of ಅಲರ್ಗಣ್), ಕೇಸಡಿಯ (of ಕೇಸಡಿ), ಕುಡುವಿಲ್ಲ (of ಕುಡುವಿಲ್), ಬಲ್ದಲೆಯ, ಅಗಲ್ದುರದ (Šmd. 220), ಎಳೆದೇರ, ಕನ್ದುಗೊರಲ, ಬಾನ್ನವಿರ, ಪೆಱದಲೆಯ (Šm. 2), ಇನಿಯ, ಅಸಿಯ, ನಿಡಿಯ (Šmd. 154. 184), ಪಿರಿಯ, ಕಿಱಿಯ, ಕರಿಯ (184), ಎಳೆಯ, ಪೞೆಯ (185). See ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ, ಅಗಡ, ಕಣ್ಣ, ಕಾಡ, ಕೂಱ, ಕೆಂಚ, ಕೊಂಗ, ಕೊಡಗ, ಚನ್ನ, ಚಲುವ, ಜಾಣ, ನಲ್ಲ, ನೂಳ, ಮರುಳ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣ, ವೆಗ್ಗಳೆಯ, etc. etc.

ಅ a. 4. A termination of the infinitive, *e. g.* ಉಡ, ತರ (Šmd. 278), ಪ್ರಯೋಗಿಸ (394). ತರವೇೞ್! (278). ರಿಪುಜನಪರ ಅಭ್ಯುದಯದ ವಿನಾಶವನ್ ಎಸಗ ಬೇಕು (Bh. 1, 8, 56). ಆಡುವರೆ ಬರ ಹೇೞು! (2, 13, 34). ಅರ್ಥಮಂ ತತ್ಕಾಲಕೆ ಈಯ ಬೇಕು (J. 29, 17). ಸಿರಿ ಬಂದ ಕಾಲಕೆ ಮೆಱೆಯ ಬೇಡ (Dp. 22, 3). — In S. Mhr. this form of the infinitive often receives the terminations of the dative, *e. g.* ಮಾಡಕೆ, ಮಾಡಕ್ಕೆ; ಬರಕೆ, ಬರಕ್ಕೆ; ನಡೆಯಕೆ, ನಡೆಯಕ್ಕೆ (generally pronounced ಮಾಡಕ, ಮಾಡಕ್ಕ, etc.). *Cf.* ಒಕೆ.

ಅ a. 5. (= ಅ 4?) The termination which is added to the crude form of verbs in the formation of the negative. See Šmd. 73 where the participle ಇರದೆ, when disjoined, appears as ಇರ ಅದೆ. A Mḍb. MS. has there the following quotation: ಬಗೆವೊಡಮ್ ಇನಿಸು ಇರ ಅದೆ. (*Cf.* T. ಇರಾದೆ, etc. = ಇರ-ಅದೆ, etc.). This ಅ may be the same as ಅ 4, *i. e.* the ಅ of the infinitive, expressing the idea that the state or action of a verb is yet to be about to be or to become or to come to pass; thus ಇರದು (ಇರ-ಅದು), it is yet to be, *i. e.* it is not; ಮಾಡನು (ಮಾಡ-ಅನು), he is yet to do, *i. e.* he has not yet done, or he does not; ಇರದೆ (ಇರ-ಅದೆ), to be even it, *i. e.* not being yet. *Cf.* ಅಲ್ 2.

ಅ a. 6. = ಅದು 3. A termination of the third person singular in the neuter of the negative. ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ. — ತಣ್ಣೆಯವನ ನಣ್ಟಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ. — ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಱನ ಹತ್ತಿರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prvs.). *Cf.* ಅಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಬೇಡ, ಪೊಲ್ಲ.

ಅ a. 7. = ಅಂ 1, etc. A termination of the third person singular in the masculine of the future, imperfect, and negative. ಪೋಪನ್, ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲ್ಲುವನ್, ಅಯ್ದೆ ಅಪಲಾಪಿಸುವ, .. ಪೊಱಲನ್ ಆತಂ ಪೊಱಮಡಿಸುವ, .. ಉಪತಾಪಿಸುವ (Bp. 45, 33). ಅರಗಿನ ಮನೆಯ ಮಾಡಿಸಿದ (Bh. 1, 8, 69). ಪವನಜ (= ಪವನಜಂ) ಎಕ್ಕಲನ (= ಎಕ್ಕಲನಂ) ಮಡದಲಿ ಉೞ ಗಟ್ಟಿಸಿದ (3, 13, 30). ಗಣ್ಡಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಂಗಸು ತಿರುಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prv.). ಅವ ಬಾರ, ಅವ ಹೋಗ, ಅವ ನಡೆಯ (C.).

ಅ a. 8. = ಅಂ 2, (ಉವ 2, ವ 3, ವಾ). A termination of the first person plural of the imperative (My.). ನಾವು ಉಸುರುವ ಒನ್ದಾಗಿ! (Bp. 14, 14). ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ! (B. 1, 16).

ಅ a. 9. = ಅಂ 3, etc. A form of the nominative singular of masculines, feminines, and neuters with final a. ಒನ್ದು ದಿವಸ (Bp. 48, 8). ಒನ್ದು ದಿನ (48, 2; 51, 76; 55, 27). ಏೞ್ ದಿನ (52 sum.). ಅವ ಚುನ್ನವಾಡಲು (48, 15). ಪೊಗೆದುದು ಆನನ ವಿದುರಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ (Bh. 1, 8, 91). ಡಿಳ್ಳಮಾದುದೆ.. ಬಲ (J. 4, 21). ಮದನನೃಪ ಪೊಱಮಟ್ಟ (8, 3). ಸಕಲಬಲಸಹಿತ (8, 36). ಸರಸ ಮಿಗೆ ನಲಿದಾಡುವ ಅಂಚೆಗಳ್ (29, 46). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬೞಿಕ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥ (Dp. 1, 4). ಬಡತನ ಬನ್ದಾಗ ನೆಣ್ಟರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರ ಬಾರದು (3, 2). ಅಕ್ಕ ನನ್ನವಳು ಆದರೆ ಬಾವ ನನ್ನವನೇ? (Prv.).

ಅ a. 10. = ಅಂ4, etc. A termination of the accusative singular and plural. ಎಲವೊ, ನೀನ್ ಎನ್ನ ಕೊನ್ದಯ್ (Šmd. 164). ತೆಂಕನಾಡ ಮಱಿಯುಳ್ಕೆ ಏನುಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (164). ಧರ್ಮಮ್ ಎಮ್ಬರು ತಾವು ನುಡಿದುದ (Bp. 28, 32). ಬಲ್ಲೆವು ಅದ (28, 49). ದೋಷವ ನೋಡಲ್ ಆಗದು (44, 9). ಹೊಯ್ಲ್ಲು... ಜೈನಮುನಿಕುಲವ ನೆಱಿ ತಾಕುತ ಇರೆ (52, 11). ಸನ್ದೇಹವ ನೀನ್ ಉಡುಗು (53, 17). ಜಿಹ್ವೆಯಿಂ ರಸವ ಬಿಡುವುದು (Sm. 81). ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹರಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವನ್ ಒತ್ತಿ ಆಳುವೆಂ (Bh. 1, 8, 15). ಆಱಿಸಿ ನಾವೆಗಳಲಿ ಅಬ್ಧಿಯ ಕುಱುವನಲಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಧನಾಢ್ಯರ, ... ಕೆಲ ಬಲದ ಆ ದ್ವೀಪಪಾಲಕರ ಸೆಱೆವಿಡಿದು, etc. (2, 4, 12). ಮೂರ್ಖನ ಕಳೆಯಲ್ ಅಳವಲ್ಲ (Sp.). ಶುನಿ ಹೆಣನ ಹತ್ತಿ ತಿನ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಸುಱಿದು ಒನ್ದು ಮೀನ ಮೀನ್ ನುಂಗಿತು (J. 6, 8). ಏಷವ, ಮೋಹಿಸುವನ್ತೆ, ಕೊಡುವದು ಈತಂಗೆ ನೀಂ (30, 26). ಅನ್ಯರಲಿ ಜನಿಸಿ ಇರ್ದ ಅಂಗನೆಯ ಕರತಂದು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅವಳ ಯಜಮಾನಿ ಎನಿಸಿ (Dp. 1, 1). ಆ ನೆಲನ ತನ್ನದು ಎನ್ನು, ಎನುತ (1, 2). ಬಡತನ ಬನ್ದಾಗ ನೆಣ್ಬರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರ ಬಾರದು (3, 2). ಜೀವನ ಕೊನ್ದು, ಇವನ ಕೊನ್ದು (4, 1). ನವರನ್ಧ್ರಗಳ ಕಟ್ಟು! ... ತಿವಿದ ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಗಳ ಅಟ್ಟು! (8, 6). See ಉವ 3.

ಅ a. 11. = ಅ3. The termination of the genitive singular and plural. 1, In the singular it is a, either joined to the base without an auxiliary syllable, e. g. ಪಗಲ, ಇರುಳ (Šmd. 134), ಅವಳ (139), ನೀರ, ತೋಳ, ಬಾಳ, ಪೊಕ್ಕುಳ (162), ಬಿಲ್ಲ (133), ಕಣ್ಣ, ಪೊನ್ನ (162), ನಿನ್ನ (178); b, or auxiliaries are used, e. g. ರೂಢಿಯ (29), ಗಾಳಿಯ (89), ಆನೆಯ, ಕುದುರೆಯ (161), ಮಡುವ, ಗುರುವ (133), ಮಡುವಿನ, ಗುರುವಿನ, ಪೂವಿನ (133), ಸೂಱಿನ, ಮಾತಿನ (61, 133), ಅಗಳಿನ (134), ಮಾಡಿದನ, ಅಡಪವಳನ (89), ಬೇಡುವನ (91), ನೃಪನ (164), ಅವನ (133), ಮರದ (120), ಇನ್ದ್ರಿಯದ (1), ಅದಱ, ಅನಿತಱ, ಮೂಱಱ (135), ಏತಱ (137), ತೆಂಕಣ, ಮೇಗಣ (135), ಮರನ, ಗಿಡನ, etc. (see ನ 2). 2, in the plural it is added to the auxiliaries, e. g. ಕಣ್ಗಳ (C. ಕಣ್ಣುಗಳ), ಕುರುಳ್ಗಳ (C. ಕುರುಳುಗಳ), ಪೂಗಳ (170), ತೊಡೆಗಳ (117), ಸ್ವಾಮಿಗಳ (125), ವಿಭಕ್ತಿಗಳ (142), ಪಾರ್ವರ, ದೇವರ, ತನ್ದೆವಿರ (120), ಅವರ, ಇವರ (121), ಈವರ (167), ಬುಧರ್ಕಳ, ಅವರ್ಗಳ, ಇವರ್ಗಳ, ಅಣ್ಣನ್ದಿರ, ಅಣ್ಣಗಳ, ತನ್ದೆಗಳ (124), ಅವಱ (93), ಇವಱ (180), ಪೆಱವಱ, ಎಲ್ಲವಱ (118). — ಅಣಿಯರಮ್ ಎಸೆದು ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪುವು ಮಣಿಗಾಱರ, ಕಂಚಗಾಱರ, ಒಱಿಗಾಱರ, ತಿನ್ತಿಣಿ ಎನಿಪ ಮಾಲೆಗಾಱರ ಗಣನಾತೀತಂಗಳ್ ಆಪಣಂಗಳೆ ಪೊಱಲೊಳ್ (Šmd. 235). ಬನ್ದವರ ಹೋದವರುಗಳ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆ ನಿನ್ನ ಆಚಾರಸದ್ಗುಣವೃನ್ದಮಂ ಕೇಳ್ದು, ಅಗಳುಂ ಪರಿಣಾಮಿಸುತ್ತ ಇಹೆವು (Bp. 4, 61). ಅರೆ ಮುಗಿದ ಱಿಪ್ಪೆಗಳ, ಬೆಳ್ಪಿನ ತಿರುಗಡೆ ಇಹ ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳ, ನಸು ಮುರಿದ ಕೊರಳಿನ, ಬಿಗಿದ ನರಗಳ, ತೆಱೆದ ನೊರೆವಾಯ, ಉಱುಗಿ ಬಾಗಿದ ಶಿರದ, ಸಡಲಿದ ತುಱುಬಿನ, ಉಚ್ಚಿದ ವಿರಲದುಟಗಳ, ಬೆಱತ ಮೋಱೆಯ, ಕೆದಱು ಮೀಸೆಯ, ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬುಗಳ (etc. etc.) ಒಡಲ್ (46, 56-58). ಪಾಡುವರ, ನೋಡುವರ, ನಾಡ ಸಾಧನೆಗಳಂ ಮಾಡುವರನ್ ಆರ್ತಿಯಿಂ ಪಾಡುವರ, ನೋಡುವರ... ಚೇಡುವರ ನೆರವಿಯೊಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸುವನ್ ಆ ಪುರದ ರೂಢಿಸಿದ ಬೀದಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆ (J. 28, 22). See further e. g. Bh. 3, 13, 23.

ಅ a. 12. = ಅ4. An indicative letter: a remote pronominal adjective (Tĕ., T., M.). In Kannada it does not occur by itself, but is used to form such words as ಅಕ, ಅಕೊ, ಅತ್ತ, ಅದು, ಅನಿತು, ಅನ್ದು, ಅವ, ಅಹಗೆ. Cf. ಅಕ್ 1, etc.

ಅ a. 13. = ಎ3. An affix denoting emphasis at the end of genitives. ಎನ್ನಯ (= ಎನ್ನಯೆ) ಕಣ್ಣಂ (Bp. 13, 12). ಎಮ್ಮಯ ತೊತ್ತು (24, 87). ಎಮ್ಮಯ ಜಂಗಮನ (26, 48). ತನ್ನಯ ಮಡದಿ (11, 36). ತನ್ನಯ ನೆಬಿಲ್ (42, 5). ನಿನ್ನಯ ಪದವಿ (2, 19). ನಿಮ್ಮಯ ಪೆಸರ್ (2, 54).

ಅ a. 14. = ಆ5. A final vocative particle politely or kindly calling for attention, or, in the same manner, exhorting. ಕುಡ! ಕೇಳ! ನೋಡ! ಬಾರ! (Šmd. 153). ದೆಸೆಗಳಿರ! ನಲ್ಲರಿರ! (153). ಅವ್ವಾ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮುನಿದು ಇರ್ದಹನು? ಹೇಱ! (Bp. 47, 12). ಸತ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು ತಾನು ಹಿತ್ತಲದ ಗಿಡ, ನೋಡ! ಮುತ್ತೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಅಱಿಸದೆ, ತಾನ್ ಇರ್ದ ಹತ್ತಿಲೇ ನೋಡ! (Sp.).

ಅ a. 15. = ಆ6. An affix denoting polite or kind interrogation. ಇಱಿವತ್ತಾಣ್ಡಿಯರ ಮಹಿಮೆಯನ್ ಅಱಿಯ, ಜೈನ? (Bp. 49, 46). ಸೊಸ್ತದಲಿ ನೆನೆ, ಕಣ್ಡ್ಯ, ಪರಮಾತ್ಮನ (Dp. 1, 5). ಪುರನ್ದರವಿಟ್ಠಲನ ಚರಣವ ಕುನ್ದದೆ ಮನದಲಿ ಇಟ್ಟು, ನೆನೆ! ಕಣ್ಡ್ಯ, ಮನುಜ? (23, 5). ಕೆಟ್ಟೆ! ಕಣ್ಡ್ಯ, ಬಡ್ಡಿ ಮನವೆ? (34, 1).

ಅ a. 16. The initial a that is connected with initial pa and ha (and ya). Cf. ಆ 11. See e. g. ಅಂಸಕೂಟ, ಅಕ್ಕಲು, ಅಕ್ಕಿ 1, ಅಗುರ, ಅಗ್ಗ 1 & 3, ಅಚ್ಚು 2, ಅಚ್ಚೆ 2, ಅಂಚು 1 & 2, ಅಂಚೆ, ಅಂಜಿ, ಅಟ್ಟ 3, ಅಡಪ, ಅಡಱ, ಅಡೆ 5, ಅಡ್ಡ, ಅಡ್ಲು, ಅಣಚ, ಅಣಿಕಿಸು, ಅಣೆ 2, ಅತಿ 2, ಅತ್ತರ, ಅತ್ತಿ 2, ಅನುಮನ್ತ, ಅಪ್ಪಳ, (ಅಮಳ್), ಅರಪಾರಿ, ಅರಿವಾಳ, ಅರಿ 5, ಅರಿಗೆ, ಅರಿವಾಣ, ಅರಿವೆ, ಅಱ 2, ಅಱುಕು, ಅಲಿಗೆ, ಅವಣಿಸು, ಅಸೆ 1, ಅಳದಿ, ಅಳ್ಳು 3, (ಹಗ್ಗಿ).

ಅ a. 17. The final of the relative (or adjective) present and past participles, and of the relative negative participle, e. g. ಬನ್ದ (of ಬನ್ದು), ಮಾಡದ (of ಮಾಡದೆ), ನಡೆವ, ಕಾಣುವ, ಕಾಣ್ಬ, ಕಣ್ಡ, ಇರ್ದ, ಇರ್ಪ. See ಅದ, ದ 6, ಪ 2, ಬ 2, ವ 2.

ಅ a. 1. (= ಅನ್). A negative prefix: not, un, in.

ಅ a. 2. A substitute of final ಆ in some Tadbhavas, e. g. ಕನ್ಧರ, ಉಪತ್ಯಕ, ಕರುಣ, etc. (Šmd. 102).

ಅಂ am. 1. = ಅ7, ಅನು 2, ಒಂ, ನು 1. A termination of the third person singular in the masculine of the present, future, imperfect, and negative. ನೋಡಿದಪಂ (Šmd. 91), ಮಾಡಿದಪಂ, ಪಡೆಧಪಂ (260); — ಕುಡುಗಂ, ಪಿಡಿವಂ, ಬರಿವಂ, ನಡೆವಂ, ಮಾಡುವಂ (260); — ಗೆಲ್ದಂ, ಕೇಳ್ದಂ, ಮಾಡಿದಂ, ಸಾರಿಸಿದಂ, ಪಡೆದಂ, ಸಿಡಿದಂ (260); — ಎನ್ನಂ, ಉಣ್ಣಂ (87), ಮಾಡಂ (261); — ಒಳ್ಪಿದಂ (257). Cf. its feminine ಅಳ್, and its plural ಅರ್.

ಅಂ am. 2. = ಅ8, (ವಂ). A termination of the first person plural of the imperative. ಅನಿಬರುಮ್ ಒನ್ದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಗುನನೊಳ್ (Šmd. 270). ಏಗೆಯ್ವಂ? ಪೇಱಿಂ! (270). ಆಮ್ ಎಲ್ಲರ್ ಈಗಳ್ ಅಶ್ವಮೇಧವಂ ಮಾಡುವಂ (271).

ಅಂ am. 3. = (ಅ3), ಅ9, ಅನು 3, (ಉ5), ಒಂ, ಂ2, ನು 2, (ವು 2). A termination of the nominative singular of masculines, Tbh. feminines, and neuters with final a. ಮಾಡಿದಂ, ಅಡಪವಳಂ (Šmd. 89), ಅರಸಂ (90), ನಲಿದಂ, ಬೇಡುವಂ (91), ಮರಂ (115), ವೇದವಿದಂ (129), ಒರ್ವಂ, ಅವಂ (154), ಆವಂ (183), ಅತ್ತಣಂ, ಮೂಡಣಂ, ಕೆಲದಂ (136), ವೃಕ್ಷಂ, ಜನಂ (187), ಒಳ್ಪಿದಂ, ತೋರಿದಂ, ಇನಿಯಂ, ಎಳೆಯಂ (184), ಅಲರ್ಗಣ್ಣಂ (220), ಅಕ್ಕಂ, ಅಮ್ಮಂ, ಅವ್ವಂ (148). Cf. its feminine ಅಳ್ and its plural ಅರ್.

ಅಂ am. 4. = ಅ 10, ಅನ 3, ಅನು 4, ಅನ್ನ 3, ಅನ್ನು 2, ಆ 2, ಆಂ 2. A termination of the accusative singular and plural, for the three genders, with and without auxiliaries, *e.g.* ಊರಂ, ಕಾಯಂ, ನೇಸಱಂ (Šmd. 156), ನಲ್ಲಳಂ (156), ಮೂತಂ (61), ಅವಂ (184. 261), ಎಳ್ಳಂ, ಕಣ್ಣಂ, ಕೆಯ್ಯಂ (84), ಪೊನ್ನಂ (165), ನಿನ್ನಂ (178); ಗಾಳಿಯಂ (89), ಸೀತೆಯಂ (155), ಮನೆಯಂ (156); ಪೂವಂ, ಪಬುವಂ (156), ಗುರುವಂ (157); ಮರನಂ (115. 156), ಪೊಲನಂ, ನೆಲನಂ, ಬಿಲನಂ (130); ಬೆಟ್ಟಮಂ, ಹಳ್ಳಮಂ, ಕುಲಮಂ, ಚಲಮಂ (130); ಕುಲವಂ (Bh. 1, 20, 48), ಸತ್ಯಲೋಕವಂ, ದಿವಸಂ (1, 20, 56); ಮಾಡಿದನಂ, ಅಡಪವಳನಂ (Šmd. 89), ಅರಸನಂ (90), ಅವನಂ (129), ಅಕ್ಕನಂ, ಅಪ್ಪನಂ, ಕೋಣನಂ (148);—ಊರ್ಗಳಂ (51), ಇವಂ (117), ನಿಮ್ಮಂ (179), ದೇವರಂ (165), etc. See ಉವಂ 2.

ಅಂ am. 5. = ಉಂ 1, etc. A copulative conjunction (Šmd. 149. 396) that is added to the end of words, except it be put to an accusative in which case it has to come between the crude noun and its termination (149. 150; see ಉಂ 1, ಉಮಂ, ಉವಂ 1 & 2): **1,** *and.* ಕಾಮುಕರದೊಳ್, ಎಟ್ಟಿನ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಬನ್ಧನದೊಳಂ ದೊರೆ ಕೊಳ್ಗು ಬಿಗಿ ಎನ್ಬ ಶಬ್ದಂ (Šm. 81). **2,** *both ... and, as well as, and also, and ... and,* being affixed to the end of each word to be connected. ಅತಂಗಮ್ ಅರಸಿಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಿಯತಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಕುಲಕಂ ಚಲಕ್ಕಂ ಭೂತಲದೊಳ್ ಅರ್ಗಮ್ ಅಧಿಕಂ (Šmd. 138). ದ್ರೋಣಂಗಂ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ಲಾಣಿಕೆ ಅದು ಸಕ್ಕಸಮನೆ? (150). ಥಲದೊಳಮ್ ಆಚಾರದೊಳಂ ಕಲಿತನದೊಳಂ (150). ಈ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಂ ಕನ್ನಡಕ್ಕಂ ಸರಿ (384). **3,** *also, likewise, too.* ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳಂ ಕಿಟಿದು ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ತಕೆ, ಪುಲ್ಲಿಂಗದ ಪೋಲ್, (ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್) ಎಲ್ಲಂ ಪುದಿಗುಂ (Šmd. 148). **4,** it *emphasizes* a number. ಮೊದಲ್ ಎರಡು ವಿಭಕ್ತಿಯೊಳಂ ಪೊದಟ್ಟಿಗುಮ್ ಅಲ್ (Šmd. 146). ಈ ಎರಡು ಸಮಾಸಪದಕ್ಕಮ್ ಉಚಿತವಿಧಿಯಿಂ ವಿಕಲ್ಪಮ್ ಇಲ್ಲ (384). ಎರಡುಮನ್ ಈಸಿ ಕೊಣ್ದು (Bp. 50, 36). **5,** it expresses that the *whole* of a definite number of things, etc. is meant. ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, ನೈರ್ಋತ, ವರುಣ, ಮರುತ್, ಧನದ, ರುದ್ರರ್ ಈ ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ದೆಸೆಗಂ (for *the* eight regions) ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಒಡೆಯರು (Hlâ.). ಇವಱ ಉದಾಹರಣೆಗಳಂ ಸೊಲ್ಲಿಸುವೆನ್ ಎರಡು ಮೊಯ್ಗಂ (with regard to *the* two forms, viz. Samskṛita and Kannaḍa; Šmd. 384). ಎರಡು ಕಣ್ಗಳ್ means "two eyes"; ಎರಡು ಕಣ್ಗಳಂ (nominative) "both eyes". **6,** if, together with the conditional particle ಒಡೆ (ಅಡೆ, ಅರೆ), it is added to the past participle of ಅಗು, the combined form (ಅದೊಡಂ) conveys **a,** the meaning of No. 2. ಪೂರ್ವದೀರ್ಘಮ್ ಆದೊಡಮ್, ಅವ್ಯಯಮ್ ಆದೊಡಮ್, ಅನೇಕಾಕ್ಷರಮ್ ಆದೊಡಂ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (Šmd. 84). **b,** that of *at any rate.* ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮಗನ್ ಆದೊಡಂ ಬೇಕು, ಎಲಾ, ಮಾನವರ್ಗೆ (J. 28, 57). **c,** that of *even, as was not to be expected.* ಭಾವಿಯೆನಿಸಿ ಇರ್ದುದು ಅದು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಕಳೆಯಲ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯಮ್ ಅಗದು ಜಗದೊಳ್ ದೇವಂಗೆ ಆದೊಡಂ (Rśv. 13, 11). **d,** that of *soever* in the English whatsoever, whosoever. ನೀವು ಏನಾದೊಡಂ ಕುಱಿಪ ತನ್ದು, ಎನಗೆ ತೋರ್ಪುದು! (J. 28, 30). **7,** if, together with ಒಡೆ, it is affixed to any other participle but that of No. 6, the meaning becomes *and if; -soever* (one) *may; though, although.* ದೋಷಮ್ ಇದಱೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಳೊಡಂ ಪ್ರಿಯದಿಂ ತಿರ್ದುವುದು (Šmd. 3). ಆದಿಯ ಪತ್ತು ಅಕ್ಕರಮುಂ ಸವಾನಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ; ಅವಱೊಳ್ ಎರಡು ಎರಡು, ಎನ್ತು ಓದಿದೊಡಂ, ಸವರ್ಣಂ (3). ಸನ್ಮಕ್ತಿಥರ್ಮಚ್ಯುತಿಗೆ, ಆದಟನ್ ಅಪ್ಪೊಡಂ, ಭೂಪತಿ ಅಳ್ಕಲ್ವೇಱ್ಕುಂ (Rśv. 13, 22). See ಒಡಂ s. ಒಡೆ 4.

ಅಂಶ amśa. = ಅಂಶೆ, ಅಮುಸ. *A part; a share, a portion;*—remnant of. 2, a fraction (in arithmetic). 3, a degree of latitude (or longitude, see ಅಕ್ಷಾಂಶ, ರೇಖಾಂಶ). 4, the name of an âditya.

ಅಂಶಕ amśaka. = ಅಂಸಕ. *A part; a share.* 2, having a share; a co-heir; a kinsman.

ಅಂಶಚಕ್ರ amśa-čakra. An astrological diagram used by astrologers in casting nativities (My.; Tĕ.).

ಅಂಶತಃ amśa-taḥ. By parts, by degrees; bit by bit. (My.). ಅಂಶತಃ ಅಂಶತಃ (B. 5, 123).

ಅಂಶತ್ವ amśatva. The being a part or portion (My.).

ಅಂಶನಿರ್ವಾಹಕರ್ತೃ amśa-nirvâha-kartṛi. A person who performs a certain part, *e.g.* of a sacrifice (Si. 238).

ಅಂಶಾಂಶೆ amśa-amśĕ. A part of a portion, a share of a share; a sub-division (My.);—a secondary incarnation.

ಅಂಶಿಕ amśika. Sharing; a male who partakes of, or is a portion of (Bp. 3, 13; 8, 48). 2, a portion (50, 44).

ಅಂಶು amśu = ಅಂಚು. *A ray of light, a beam.* 2, *the sun.* 3, light, splendour. 4, anything minute or pointed; a small end of thread, a small filament, etc. 5, a point or end. 6, dress, decoration. 7, N. of a ṛishi. 8, N. of a prince, son of Puruhôtra.

ಅಂಶುಕ amśuka. *Cloth, dress* (ವಸು, ವಸ್ತ್ರ Nn. 17). 2, fine or white cloth. 3, an upper garment.

ಅಂಶುಕಪ್ರಾನ್ತ amśuka-prânta. The end or hem of a woman's cloth (Nr.).

ಅಂಶುಜಾಲ amśu-jâla. A collection of rays, a blaze of light. (R.).

ಅಂಶುಧರ amśu-dhara. The bearer of rays, the sun. (R.).

ಅಂಶುಮತ್ amśu-mat. Radiant. 2, *the sun.* 3, the moon. 4, pointed. 5, having small filaments. 6, a prince of the solar race, son of Asamanja, grandson of Sagara.

ಅಂಶುಮತಿ amśu-mati. *The plant Hedysarum gangeticum* (= ಧ್ರುವೆ, ಶಾಲಪರ್ಣಿ & ಸ್ಥಿರೆ; Si. 150). 2, the river Yamunâ.

ಅಂಶುಮತ್ಫಲೆ amśumat-phalĕ. *The plantain, Musa sapientum* Roxb., or *Musa paradisiaca* Lin.

ಅಂಶುಮನ್ತ amśu-manta. Tbh. of ಅಂಶುಮತ್. (My.).

ಅಂಶುಮಾಲಿ amśu-mâli. Having a garland of light. 2, *the sun.*

ಅಂಶುಮಾಲೆ amśu-mâlĕ. *A garland of light, halo.*

ಅಂಶುಹಸ್ತ amśu-hasta. Having rays in his hand. 2, the sun. (R.).

ಅಂಶೆ amśĕ. Tbh. of ಅಂಶ. (My.; Tĕ.). 2, lot, condition, state (My.; Tĕ.).

ಅಂಸ amsa. 1. *The shoulder, the shoulder-blade* (ಮುಯ್ಯು Hlâ.; ಮುಡುಹು Mr. 321). 2, N. of a king.

ಅಂಸ amsa. 2. = ಹಂಸ. (My.).

ಅಂಸಕ amsaka. = ಅಂಶಕ. See ವ್ಯಂಸಕ.

ಅಂಸಕಳ amsa-kaḷa. A strong man (ಬಲ್ಲಿದ, ಬಲವನ್ತ Mr. 240, o. r. ಅಂಸಬಳ; see Hlâ. s. ಬಲ್ಲಿದ).

ಅಂಸಕೂಟ amsa-kûṭa. = ಹಂಸಕೂಟ. *A bull's hump.*

ಅಂಸಪಾದ amsa-pâda. = ಹಂಸಪಾದ. (My.).

ಅಂಸಬಳ amsa-baḷa. See ಅಂಸಕಳ.

ಅಂಸಲ aṁsala. *Strong* (see ಬಲ್ಲಿದ).

ಅಂಹ aṁha. = ಅಂಹ್ವ. Tbh. of ಅಂಹಸ್. Sin (ದುರಿತ, ಪಾಪ Nn. 39). 2, perplexity, delusion (ಮೋಹ 39). 3, prowess, valour (ಪರಾಕ್ರಮ 39).

ಅಂಹತಿ aṁhati. Pain; distress; illess. 2, *a gift, a donation.*

ಅಂಹಸ್ aṁhas. = ಅಂಹ, ಅಂಹ್ವ. Pain; distress, trouble. 2, *sin. Cf.* aṅghas.

ಅಂಹಾ aṁhâ. = ಅವ್ಹಾ. (My.). **2,** ಅಂ-ಹಾ, an interjection used by palankeen-bearers, etc. (My.).

ಅಂಘ್ರಿ aṁhri. *A foot.* 2, *a root. Cf.* aṅghri.

ಅಂಘ್ರಿಪ aṁhri-pa. A foot-drinker: *a tree.*

ಅಂಹ್ವ aṁhva. = ಅಂಹ, of which it is the original reading in Nn.

ಅಃ aḥ. = ಆ 12, ಆಃ. An interjection expressing astonishment or admiration: ah! (ವಿಸ್ಮಯವಿಡಪ್ಪುನ Śmd. 394; Cm. ಚೋದ್ಯವಿಡಪ್ಪುನ). ಅಃ (o. r. ಅಃ), ಸನ್ನಯಮ್ ಇಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆಂ (20). ಪಿರಿಯನ್, ಅಃ (o. r. ಅಃ), ಪಿರಿದೀವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚಃ, ಅದಂ ನೆನೆಯಂ (68. 184). ಎನ್ತೆನ್ತೊ! ಅಃ (o. r. ಆಃ), ಕಬ್ಬಮ್ ಒಳ್ಳಿತ್ತು ಆಯ್ತು (69). **2,** = ಅಖ್, an interjection expressing either contempt (My.), or unconcern: umph! (Mhr.) ಅಃ, ಸುಳ್ಳು ಕಥೆಯು ನನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 124). ಇದರೊಳಗೆ ನನಗೆ ಏನು ಲಾಭ? ಅಃ, ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು ಅಂಜ ಬೇಡ (5, 142). **3,** a sound imitating that of hawking in spitting (My.).

ಅಕ್ a-k. 1. ಅ 12 with half the initial of the next word. *Cf.* ಅತ್ 2, ಅನ್ 2, (and see ಅಕ್ಕಡ). — ಅಕ್ಕಣ. That instant, instantly (T.; R.).

ಅಕ್ ak. 2. A form of the verb ಅಗು 1 (the short form of ಆಗು 1), to become, etc., to which the ಕು and ಕುಂ of the future, and the ಕೆ of the imperative are added. See ಅಕ್ಕು 4, ಅಕ್ಕುಂ, ಅಕ್ಕೆ 3. *Cf.* ಅಪ್ಪ, ಅಹ.

ಅಕ್ ak. 3. = ಅಗಿದು of ಅಗಿ 2. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To champ (C.).

ಅಕ್ ak. 4. = ಅಡಗಿ of ಅಡಗು 1. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To hide one's self (My.).

ಅಕ್ ak. 5. = ಅಗಿದು of ಅಗಿ 1. — ಅಕ್ಕೊಳ್ಳು. To dig, to dig up (My.).

ಅಕ a12-ka2. (= ಅಕೊ, etc.) Lo! behold! (My.). — ಅಕಕ rep. (C.). — ಅಕಲಾ. -ಅಲಾ. = ಅಕಕ. (My.) — ಅಕಲೆ. -ಅಲೆ. = ಅಕಲಾ. (My.).

ಅಕ aka. 1. Pain, trouble; sin. (R.).

ಅಕ aka. 2. ಅಕ್ಕ 2, q. v., ಅಗ 1. A Tbh. of ಅರ್ಕ 1, in ಅಕಸಾಲ, etc.

ಅಕಚ a-kača. Destitute of hair, bald. (R.).

ಅಕಚೆ akačĕ. = ಅಗಸೆ 1, etc. (My.).

ಅಕಟ akaṭa. = ಅಕ್ಕಟ q. v., ಕಟ 4. Alas! o! ah! (My.). ತನ್ನ ಸುತರ ಅಳ್ಕಿಗೆ ಅಯಿತ್ತು ಕಣ್ಬಕಮ್, ಅಕಟ! (J. 29, 36). ಅಕಟ! ಪಾಣ್ಡವರ್ ಅರಿದರೇ? (Bh. 1, 8, 89). — ಅಕಟಕಟ. rep. ಇದಕೆ ಉಪಾಯಮ್ ಅದು ಆವುದು? ಅಕಟಕಟ! (Bp. 13, 6). ಅಕಟಕಟ! ನಾಂ ಪ್ರಾಣವಂ ಬಿಡುವೆ (27, 18; see also 11, 7; 46, 59; 52, 14). ಅಕಟಕಟ! ಅದು ಅರ ಅಣುಗನ್? ಈ ಸುಕುಮಾರಂ ಮಡಿದನ್ ಅಶ್ವಖುರಹತಿಯಿಂ! (Rśv. 13, 98). — ಅಕಟಕಟಾ. rep. ಅಕಟಕಟಾ! ಎನುತ, ದುಃಖಿಸುತ ... ಅಗಲಿದರು (Bp. 46, 59). ಅಕಟಕಟಾ! ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟ (B. 3, 90). — ಅಕಟಾ. = ಅಕಟ-ಆ 5. See ಅಕಟಕಟಾ. (My.; Tĕ.).

ಅಕಟ a-kaṭa. = (ಅಕಳ), ಅಗಡ. — ಅಕಟವಿಕಟ. dupl. Hideously huge; excessively much; frightful, shocking (Mhr.; S. Mhr.); — adverse, contrary, troublesome (My.; Tĕ.); chicanery (T. ಅಗಡವಿಗಡ; M. ಅಗಡುವಿಗಡು). 2, huge or exorbitant power (My.). — ಅಕಟೋವಿಕಟ. = ಅಕಟವಿಕಟ No. 1. (Mhr. & S. Mhr.). — ಅಕಟೋವಿಕಟೋ. = ಅಕಟೋವಿಕಟ. (S. Mhr.).

ಅಕಟಾಯಿಸು akaṭâyisu. To become warped, as leather by drying in the sun (Sd.; Mhr. ಅಖಡಣೇಂ, ಅಖುಡಣೇಂ, to contract, shrink, etc.).

ಅಕಡಿ akaḍi. = ಅಕ್ಕಡಿ, in ಅಕಡಿತಕಡಿ, = ಅಕ್ಕಡಿತಕ್ಕಡಿ. (My.).

ಅಕಣ್ಟಕ a-kaṇṭaka. Free from thorns, difficulties, troubles, or enemies. (R.).

ಅಕರ a-kara. Handless, maimed; — not acting; — exempt from tax. (R.).

ಅಕರಣಿ a-karaṇi. Non-accomplishment; *failure, disappointment.*

ಅಕರಣೀಯ a-karaṇîya. Not to be done (Rśv. 13, 13).

ಅಕರುಣ a-karuṇa. Merciless. 2, cruelty (Bp. 4, 45; 60, 56; My. as ಅಕರುಣೆ).

ಅಕರ್ತವ್ಯ a-kartavya. Not to be done, improper. (My.).

ಅಕರ್ಮ a-karma. Without work or action. 2, intransitive. 3, improper work, crime. (My.).

ಅಕರ್ಮಕ a-karmaka. Intransitive. (My.).

ಅಕರ್ಮಕಕ್ರಿಯೆ akarmaka-kriyĕ. An intransitive verb (My.).

ಅಕರ್ಮಿ a-karmi. A man who commits crime (My.).

ಅಕಲ a-kala. (= ಅಕಳ). Not in parts, entire. 2, the water mass of the ocean (ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಪು Mr. 405).

ಅಕಲಂಕ a-kalaṅka. Stainless, pure (Čh. v. 6; Bp. 53, 55; Mr. 521).

ಅಕಲತ್ರ a-kalatra. Without a wife; not married. (My.).

ಅಕಲಾಯ a-kalâ-âya. Useless; unrequited (T.; My. rare). ಬಿಟ್ಟಿ ಅನ್ದರೆ ಅಕಲಾಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ (Si. 79).

ಅಕಲು akalu. = ಅಗಲ್, etc., in ಅಕಲಾಡು, = ಅಗಲಾಡು (My.).

ಅಕಲ್ಪ a-kalpa. Not subject to rules, uncontrolled; — incomparable (Bp. 18, 100).

ಅಕಲ್ಪಿತ a-kalpita. Not fabricated or invented; natural, genuine (Bp. 24, 17).

ಅಕಲ್ಮಷ a-kalmasha. Sinless, pure. (My.).

ಅಕಲ್ಯಾಣ a-kalyâṇa. *Inauspicious.* 2, bad luck.

ಅಕಸಾಲ aka2-sâla. = ಅಕ್ಕಸಾಲ, ಅಗಸಾಲ. A gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲಿಕೆ aka2-sâlikĕ. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆ. The business of a gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲಿಗ aka2-sâliga. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಅಗಸಾಲಿಗ. A gold or silver smith (C.).

ಅಕಸಾಲೆ aka-sâlĕ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆ q. v., ಅಗಸಾಲೆ. The workshop of a goldsmith. 2, a goldsmith (C.).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ a-kasmât. Without a wherefore, accidentally, suddenly. (My.).

ಅಕಸ್ಮಾತ a-kasmâta. Tbh. of ಅಕಸ್ಮಾತ್. Suddenly (B. 5, 128).

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತು a-kasmâttu. Tbh. of ಅಕಸ್ಮಾತ್. (My.). ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ, unexpectedly, suddenly (B. 3, 7. 127).

ಅಕಳ akaḷa. A term used in tickling (*cf.* ಅಕ್ಕಳಿಕೆ No. 2). — ಅಕಳಚಕಳ. dupl. Excessive tickling (My.). — ಅಕಳಸಕಳ. = ಅಕಳಚಕಳ (My.).

ಅಕಳ a-kaḷa. = ಅಕಟ, (ಅಕಲ). — ಅಕಳಸಕಳ. dupl. Shockingly much (S. Mhr.).

ಅಕಾಣ್ಡ a-kâṇḍa. Without a trunk. 2, unexpected, sudden. (My.). — ಅಕಾಣ್ಡತಾಣ್ಡ. reit. = ಅಕಾಣ್ಡ No. 2. (My.).

ಅಕಾರ a-kâra. The letter ಅ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 57-59).

ಅಕಾರಣ a-kâraṇa. Causeless. 2, absence of a cause (Šmd. 397).

ಅಕಾರತ್ akârat. Without cause (My.; Br.; H.); useless (R.).

ಅಕಾರಾನ್ತ akâra-anta. Ending in the letter ಅ. 2, a term with final ಅ (Šmd. 65; Kâvy. I, 2, 20-22. 104-108).

ಅಕಾರಾನ್ತತೆ akâra-antatĕ. The state of ending in the letter ಅ (Šmd. 70).

ಅಕಾರಾನ್ತತ್ವ akâra-antatva. = ಅಕಾರಾನ್ತತೆ. (Šmd. 70 Cm.).

ಅಕಾರ್ಯ a-kârya. Not to be done. 2, *an improper act* (ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯ Nn. 70).

ಅಕಾಲ a-kâla. Wrong or inauspicious time (Bp. 43, 22). 2, unseasonable, untimely. ಅಕಾಲದ ಮರಣ (J. 18, 13).

ಅಕಾಲಫಲ akâla-phala. Fruit produced out of season (My.).

ಅಕಾಲಮರಣ akâla-maraṇa. An untimely death (My.).

ಅಕಾಲವೃಷ್ಟಿ akâla-vṛishṭi. Unseasonable rain (My.).

ಅಕಿಂಚನ a-kiñcana. Without anything, *poor.*

ಅಕಿನ್ತ akinta. ಅಕೆ-ಇನ್ತ1. = ಅಕಿನ್ತಾ, ಅಕ್ಕಿನ್ತ, ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ, ಅಗಿನ್ತ. A vulgar suffix added to the genitive, denoting *more than.* ಅಯ್ನೂರು ರುಪಾಯಿಗಳಕಿನ್ತ ಕಡಿಮೆ (B. 5, 264).

ಅಕಿನ್ತಾ akintâ. ಅಕೆ-ಇನ್ತಾ1. = ಅಕಿನ್ತ, etc. ಕತ್ತೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಹೋತಿನಕಿನ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 16). ಕರಡಿಗಳಕಿನ್ತಾ ಮುಮ್ಮಡಿ ದೊಡ್ಡವು (5, 258).

ಅಕೀರ್ತನ a-kîrtana. The not telling, celebrating or praising. See ಸದಕೀರ್ತನ.

ಅಕುಟಿಲ a-kuṭila. Not crooked or insincere, upright, honest. (Bp. 14, 34; 22, 3; 53, 60; My.).

ಅಕುಪ್ಯ a-kupya. *Gold; silver.*

ಅಕುಲ a-kula. Not of a good family. 2, lowness of family (Bp. 3, 51).

ಅಕುಶಲ a-kušala. *Unlucky, inauspicious.* 2, not clever.

ಅಕೂಪಾರ akûpâra. *The ocean.* 2, the king of tortoises supposed to uphold the world; any big tortoise. 3, ಕಲ್ಲಿನ ಮೊರಡಿ (G.). 4, the sun.

ಅಕೃತ a-kṛita. Undone, unperformed. 2, not wrought or made. 3, native metal (ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚೂರ್ಣಾದಿರೂಪವಮಾಗಿ ಇಹುದು Nr.; see Si. 330). 4, an unheard-of action, or crime.

ಅಕೃತ್ಯ a-kṛitya. Criminal. 2, a crime. (My.).

ಅಕೃಷ್ಣಕರ್ಮ a-kṛishṇakarma. Free from black deeds *guiltless.*

ಅಕೆ akĕ. = ಅಕ್ಕೆ2, ಅಗೆ1. A vulgar form of the suffix for the dative singular ಕೆ. See ಅಕಿನ್ತ, ಅಕಿನ್ತಾ.

ಅಕೊ a12-k2-ŏ4. = (ಅಕ, ಅಕ್ಕ), ಅಗೊ, ಅಗೋ, ಅದುಗೋ, ಅದೋ. Lo! behold! (pointing to more or less remote objects, C.).

ಅಕೌಶಲ a-kaušala. Want of dexterity; —evil. (R.).

ಅಕ್ಕ a12-kka. = ಅಕ. — ಅಕ್ಕಕ್ಕ. rep. (My.).

ಅಕ್ಕ akka. 1. An elder sister. (C.; M., Tĕ. ಅಕ್ಕ; T. ಅಕ್ಕಾಳ್, ಅಕ್ಕೈ; Tu. ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕೆ; Mhr. ಅಕಾ; Sk. ಅಕ್ಕಾ, mother; ಅರ್ಗ, elder brother; ಅನ್ತಿ, elder sister; see ಅತ್ತಿಕೆ). It receives the terminations of the masculine: ಅಕ್ಕಂ, ಅಕ್ಕನಂ, (ಅಕ್ಕನ್ನ, etc.), ಅಕ್ಕನಿಂ (Šmd. 148); its plural: ಅಕ್ಕಂಗಳ್, (ಅಕ್ಕಗಳು), ಅಕ್ಕನ್ದಿರ್ (124. 126). ಅಕ್ಕಂಗಳಿರ! ಅವ್ವೆಗಳಿರ! (Bp. 29, 8). ಬನದೊಳಗೆ ಪೋಗಿ, ಪೊಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲನ್, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Šmd. 73). ಅಕ್ಕನ ಹಗೆ, ಬಾವನ ನೆಣ್ಟು. — ಅಕ್ಕನ ಬಂಗಾರವಾದರೂ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಬಿಡ. — ಉಣುವುದಕ್ಕೆ ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ, ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ (Prvs.). ಅಕ್ಕಾ! (B. 4, 2). —A woman elder than one's self is usually styled ಅಕ್ಕ, and endearedly also girls are called so by their elders (My.). A father says to his youngest daughter (ಕಿರಿಯ ಮಗಳ್): ತರಳೆ, ನಿನ್ನಂ ನವ್ವಿ ಹೋವಪೆವು, ಅಕ್ಕ, ಚನ್ನಕ್ಕ! (Bp. 14, 3). See ಚನ್ನಕ್ಕ, ಚಿಕ್ಕಕ್ಕ, ಹಿರಿಯಕ್ಕ; Prvs. s. ಅಕ್ಕಟಿ, ಅಕ್ಕಿ. — ಅಕ್ಕಕ್ಕ! rep. (Bp. 50, 7). — ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ. An affectionate or honourable mode of addressing an elder sister, etc. (My.; T. ಅಕ್ಕೈಚ್ಚಿ). — ಅಕ್ಕಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (My.). — ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು. Elder and younger sisters: sisters (C.; B. 4, 153). ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರ ಹಣ್ಣು (= ಪಪ್ಪಾಯಿ, My.). — ಅಕ್ಕನಾಗಿ. N. of Cannabasava's mother (My.). — ಅಕ್ಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (My.); —N. (My.). — ಅಕ್ಕಯ. -ಅಯ. ಅಕ್ಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಕ್ಕ. (My.; also ಅಕ್ಕಯ್ಯನವರು). — ಅಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ. (C.); —N. (My.).

ಅಕ್ಕ akka 2. = ಅಕ 2, etc. (T. ಅಕ್ಕ, metal). See ಅಕ್ಕಸಾಲ, etc.

ಅಕ್ಕ akka 3. Tbh. of ಅಕ್ಷ. See ಅಕ್ಕದಾಮು, ಅಕ್ಕಮಾಲೆ. — ಅಕ್ಕದಾಳ. A die at play (My.).

ಅಕ್ಕಜ akkaja. 1. Wonder, surprise. 2, a wonderful thing. (J. 6, 35; 14, 6; 26, 35; Tĕ.). ಬನ್ದು ಅಕ್ಕಜವನ್ ಅಂ ಕಣ್ಡೆನ್ (Bp. 11, 22). ಕೃಷ್ಣನ ಅಕ್ಕಜದ ಅಡಾಯುಧಂ ನನ್ದಕಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 20). — ಅಕ್ಕಜಂ ಮಿಗು. Surprise to become great or abound (Bp. 5, 61; 18, 83; 31, 29; 48, 31).

ಅಕ್ಕಜ akkaja. 2. = ಅಚ್ಚಿಜ. Envy, displeasure (ಕಱುಬು Čt. I, 106; ಕಱುಬ್ಬು, ಅಸೂಯೆ Šm. 60, Šs.).

ಅಕ್ಕಟ akkaṭa. = ಅಕಟ, etc. An interjection expressing *pain, sorrow* or *distress* (ಖೇದ Šmd. 393), *envy, displeasure* (ಕಱುಬು Čt. I, 86), and *wonder* or *surprise* (ಅಚ್ಚರಿ Šmd. 393). (My.; S. Mhr. pretty C.; Tĕ. ಅಕಟ, ಅಕ್ಕಟ). ಬಿಜ್ಜಳನು ನಸು ನಗುತ (ಎನ್ದಂ) ಬಸವಯ್ಯ, ಅಕ್ಕಟ, ಮುಸುಕಿತೇ ಶಿವಮರುಳು ನಿನ್ನುವಂ? (Bp. 10, 3). ಅಕ್ಕಟ, ಎಂಜಲ ಮಾಂಸಂ! ಅತನ ಮುಕ್ಕುಳುದಕಂ! (18, 36). — ಅಕ್ಕಟಕಟ. -ಅಕಟ. rep. ಅಕ್ಕಟಕಟ. ಮದೀಶ್ವರನ

ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಕಟಮ್ ಆಯ್ತು! (Bp. 13, 24; see also 18, 54; 42, 13). — ಅಕ್ಕಟಕಟಾ. -ಅಕಟಾ. rep. ಅಕ್ಕಟಕಟಾ! ಎನ್ನು, ಗೋಳಿಡದೆ (Bp. 48, 9). — ಅಕ್ಕಟಾ. -ಅ 5. ಅಕ್ಕಟಾ, ಮೆಚ್ಚುವನೆ ಇನ್ತಹ ಠಕ್ಕರಿಗೆ? (Bp. 36, 16; see also 31, 13).

ಅಕ್ಕಡಿ (ak1-kaḍi, *i. e.* kaḍĕ). = ಅಕ್ಕಡೆ. A furrow for growing especially different kinds of pulse between two furrows of the main crop (S. Mhr.; My.).

ಅಕ್ಕಡಿ akkaḍi. = ಅಕಡಿ. — ಅಕ್ಕಡಿತಕ್ಕಡಿ. dupl. Fraud in weighing or measuring, deceit in words, etc. (My.).

ಅಕ್ಕಡೆ (ak1-kaḍĕ). = ಅಕ್ಕಡಿ. (My.).

ಅಕ್ಕದಾಮ akka-dâma. Tbh. of ಅಕ್ಷದಾಮ. (My.).

ಅಕ್ಕಮಾಲೆ akka-mâlĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷಮಾಲೆ. (My.).

ಅಕ್ಕರ akkara. = ಅಕ್ಕಿರ, ಅಚ್ಚರ 2. Tbh. of ಅಕ್ಷರ (Šmd. 10. 346; Hlâ. II, 404; My.; Tĕ.). A letter of the alphabet. 2, a syllable (Čh.). 3, a kind of metre (Čh.). See ಬಿತ್ತಕ್ಕರ, ದಡ್ಡಕ್ಕರ, ಬೀಜಕ್ಕರ. ಅಕ್ಕರವು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ, ತರ್ಕ ತಾ ವಾದಕ್ಕೆ, ಮಿಕ್ಕ ಓದುಗಳು ತಿರುಪೆಗೆ; ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆರಡಕ್ಕರವೆ ಸಾಕು (ದೇವ, Sp.).

ಅಕ್ಕರಮಾಲೆ akkara-mâlĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ (Šmd. 380).

ಅಕ್ಕರಿಕೆ akkarikĕ. (Tbh. of ಅಕ್ಷರಿಕೆ). A kind of metre (Čh.).

ಅಕ್ಕರಿಗ akkariga. ಅಕ್ಕರ-ಇಗ (Šmd. 233). A man skilled in the alphabet (ಅಕ್ಷರಜ್ಞ 210 Cm.). See ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ.

ಅಕ್ಕಱ akkaṟa. = ಅಕ್ಕಱು, etc. (My.). ಅಕ್ಕಱದ ಅಕ್ಕ ಬನ್ದಾಗ್ಯೆ ಸಕ್ಕರೆಯೆಲ್ಲಾ ಕಯ್ಯೆ ಆಯಿತು (Prv.).

ಅಕ್ಕಱತೆ akkaṟatĕ. = ಅಕ್ಕರ್ತೆ, ಅಕ್ಕಱ, etc. (My.; ಪ್ರೀತಿ G.). ನೋಡು, ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಕ್ಕಱತೆಯಿನ್ದ ಜೋಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ! (B. 1, 24).

ಅಕ್ಕಱಿಕೆ akkaṟikĕ. = ಅಕ್ಕಱ. (R.; Tĕ. ಅಕ್ಕಟಿಕೆ).

ಅಕ್ಕಱು akkaṟu. -ಱ್. = ಅಕ್ಕಱ, ಅಕ್ಕಱೆ, ಅಕ್ಕಸ, ಅಚ್ಚಱ್ 2. Affection, love (ನೇಹ Čt. II, 72; My.). ಅಕ್ಕಱಿಲ್ಲದೆ ಬಸವನಂ ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ ಎನ್ನ ಅಳವೆ? (Bp. 1, 34). ಅಕ್ಕಱಿಂ ಮೆಯ್ದಡವಿ, ಮುಗನಂ ತರ್ಕೆಯ್ಸಿ (4, 70). ಅಕ್ಕಱಿನ್ದ ಅವನ ಅಸುವನ್ ಇತ್ತನು (48 sum.; see also 13, 24; 31, 29). ಅಕ್ಕಱೊಳ್ ಅಳಿಗಳ್ ಅರ್ಭಕನ ರೋದನದ ಕೂಡ ಅಱಿವ ತೆಱದೊಳ್ ಮೊರೆದವು (J. 28, 36). ಕಿರಾತರ ಅಂಗಚ್ಛವಿಗಳು, ಅಕ್ಕಱಿನ್ದ ಅವರವರ ತನುಪರಿಮಳಂಗಳ್ಗೆ ತುಕ್ಕುವ ಎಳೆದುವ್ವಿಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ ಎವ್ವನ್ತೆ, ಪೊಕ್ಕು ಪೊಕ್ಕು ಅವಯೊಳ್, ಕಣ್ಗೆ ಕಾಣಿಸುತ ಇರ್ದವು (28, 43). ಕುನ್ತಲನಗರಿಗೆ ಅಕ್ಕಱಿನ್ದ ಅಯ್ತನ್ದನ್ ಆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ (31, 27). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕಱಿಲ್ಲದ ತವರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (Dp. 148, 4). — ಅಕ್ಕವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To be possessed of love (J. 30, 52; 32, 37).

ಅಕ್ಕಱೆ akkaṟĕ. = ಅಕ್ಕಱ. (My.; see Sš. s. ಬಡೆಗೋಲ್). **2,** want, necessity, occasion, need (My.; T., Tĕ.; Tĕ. also: desire).

ಅಕ್ಕರ್ತೆ akkaṟtĕ. = ಅಕ್ಕಱತೆ. (My.).

ಅಕ್ಕಲ akkala. (= ಅಕಳ). — ಅಕ್ಕಲಕರೆ. The plant Anthemis pyrethrum (Tĕ. ಅಕ್ಕರಕರೆ, ಅಕ್ಕಲಗರೆ, ಅಕ್ಕಲಗರ್ರ; My.). — ಅಕ್ಕಲಕಾರ. (= ಗೋಲೋಮಿ G.).

ಅಕ್ಕಲು akkalu. ಅಕ್ಕಲ್. = ಹಕ್ಕಲ್. (My.).

ಅಕ್ಕಸ akkasa. Love. = ಅಕ್ಕಱ. (S. Mhr., occasionally in the mouth of females).

ಅಕ್ಕಸಗಾಱ akkasa-gâṟa. A loving man (S. Mhr.).

ಅಕ್ಕಸಗಾಱಿಳು akkasa-gâṟaḷu. A loving woman (S. Mhr.).

ಅಕ್ಕಸಾಲ akka-sâla. = ಅಕಸಾಲ, etc. (C.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆ akka-sâlikĕ. = ಅಕಸಾಲಿಕೆ. (C.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ akka-sâliga. = ಅಕಸಾಲಿಗ, etc. (C.; Si. 108; B. 4, 157).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗಿತ್ತಿ akka-sâligitti. = ಅಕ್ಕಸಾಲಿತಿ. (My.).

ಅಕ್ಕಸಾಲಿತಿ akka-sâlĕ-iti. (Šmd. 244). A woman of the goldsmith caste.

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ akka-sâlĕ. = ಅಕಸಾಲೆ, etc. The workshop of a goldsmith (T. ಅಕ್ಕಶ್ಶಾಲೈ, a shop where metals are worked). 2, a goldsmith (ನಾಡಿನ್ಧಮ, ಸ್ವರ್ಣಕಾರ, ಕಲಾದ, etc. Nr.; Hlâ.; Mr. 376; C.). ಪದಕಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (Šmd. 157). ಮಾಡಿದಂ ಪದಕಮನ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ (301). ಕೊಳುವ ಕೊಡುವ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿದಡೆ ಮೊಳೆಗಳಂ ಹೊಡೆ ನೂಂಕಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮೊಳೆಯನ್ ಒರೆಗೊಪ್ಪು ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು (Bp. 21, 30). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗಿನ್ತ ಕಳ್ಳನಿಲ್ಲ, ಮುಕ್ಕಿಗಡ್ಡೆಗಿನ್ತ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. -ಅ 3. = ಅಕ್ಕಸಾಲ (My.; T. ಅಕ್ಕಶ್ಶಾಲೈಯ). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರ ಸಲಾಕೆ (G. 62. 65). ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯನ್ ಊರಿಗೊಕ್ಕಲ್ ಎನ್ದೆನ ಬೇಡ! ಬೆಕ್ಕು ಬನ್ದಿಲಿಯ ಹಿಡಿವನ್ತೆ; ಊರಿಂಗೆ ರಕ್ಕಸನಹನು (Sp.). — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯವ. -ಅವ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ. (My.; ಕಂಸಾಳಕ, ಕಂಸಾಳೆ, ಕಲಾದ, ನಾಡಿನ್ಧಮ G.).

ಅಕ್ಕಳಿಕೆ akkaḷikĕ. Drawing in the muscles of the stomach, or these muscles being drawn in (S. Mhr.). **2,** tickling (My.; M. ಇಕ್ಕಿಳ್; *cf.* ಅಕಳ, ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ).

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 1. = ತಕ್ಕಳಿಸು. To sprinkle (My.).

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 2. = ಅಕ್ಕುಳಿಸು 1. (C.; Tĕ. ಅಕ್ಕಲಿಂಚು).

ಅಕ್ಕಾಱು (akkĕ1-âṟu1?). The throat to dry from crying (My., T.; *cf.* Tbh. ಅಕ್ಕು?).

ಅಕ್ಕಿ akki. Rice deprived of its husk (C.; ತಣ್ಡುಲ Mr. 372; T. ಅರಿ, ಅರಿಜ; M. ಅರಿ; Tu. ಅಕ್ಕಿ, ಅರಿ; Tĕ. ವರಿ, rice *in* its husk, pl. ವಡ್ಲು). **2,** grain (seed) that resembles rice, *e. g.* ನವಣೆಯ ಅಕ್ಕಿ, ಬಿದಿರ ಅಕ್ಕಿ. ಉತ್ತಮದ ರಾಜಾನ್ನದ ಅಕ್ಕಿಯ ಬೋನವಂ ಮಾಡಿ (Bp. 27, 15). ಬೋನದ ಬಿಗಿದ ಕುನಿಕಿಲ ಕಱಿವೆಯಕ್ಕಿಯ ಕೂಟಿ ರಾಸಿಯ ಬಣ್ಣಿ ಜೋಡಿಸಿತು (Bh. 1, 10, 25). ತಾಯಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಬೇಳೆ ಹಸನ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು (B. 3, 83). ಅಕ್ಕಿಯ ಮೇಗಳ ಆಸೆ, ನೆಣ್ಟರ ಮೇಗಳ ಬಯಿಕೆ. — ಅಕ್ಕಿ ಸರಿ ಆಗ ಬಾರದು, ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳು ಬಡವು ಆಗ ಬಾರದು (Prvs.). — ಅಕ್ಕಚ್ಚಲು. = ಅಕ್ಕಚ್ಚು. (My.). — ಅಕ್ಕಚ್ಚು. = ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು, of which it is a contraction. (My.). — ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. A kind of drink, being the water in which ಅಕ್ಕಿ has been boiled for a moment; it is drunk either before it becomes sour or occasionally afterwards (ಅಭಿಷವ, ಅವನ್ತಿಸೋಮ, etc. Hlâ.; Mr. 214; My.). — ಅಕ್ಕಿಗಂಜಿ. Rice-conjee (C.; ವಿಸ್ರಾವ G.). — ಅಕ್ಕಿನುಚ್ಚು. Broken rice (C.). — ಅಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿ. reit. Rice, etc. (C.). — ಅಕ್ಕಿಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3). — ಅಕ್ಕಿರಡ್ಡಿಗಿಡ. ನೆನೆದ ಅಕ್ಕಿರಡ್ಡಿಗಿಡ (ಅಕ್ಕಿಹೆಡೆ Si. 146; *cf.* ಪಾಲುತೊಟ್ಟನ ಗಿಡ.). — ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಕ. A mess of broken rice boiled with ghee, jaggory, etc. (S. Mhr.). — ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಿಗೆ. = ಅಕ್ಕಿಸಜ್ಜಕ. (My.). — ಅಕ್ಕಿಸಱ್. Rice paste (C.). — ಅಕ್ಕಿಹೆಡೆ. The plant Asclepias rosea Roxb. (ಕ್ಷೀರಾಪ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Nr.; Si. 146). 2, a kind of medicinal Sôma or moon-plant, said to be brought from the Himâlaya (? ಹೇಮದುಗ್ಧ,

ಚುಕುಳ Mr. 129). See ಅವಲಕ್ಕಿ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕುದಕಲಕ್ಕಿ, ಕುಸಲಕ್ಕಿ, ಕೇಸಕ್ಕಿ, ಜೀರಾಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಜೀರಿಗೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ದಪ್ಪಕ್ಕಿ, ದೇವಮಲ್ಲಿಗೆಯಕ್ಕಿ, ದೊಡ್ಡ ಬಯ್ರುಅಕ್ಕಿ (-ಬಯ್ರಿ-), ನವಣೆಯಕ್ಕಿ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪುಟ್ಟರಾಜಕ್ಕಿ, ಬಗಡೆಯಕ್ಕಿ, ಬಿದಿರಕ್ಕಿ, ಬೆಣತಕ್ಕಿ, ಬಯ್ರಿಯಕ್ಕಿ, ಮರಳ ಕಾನ್ತಿಯಕ್ಕಿ, ರಾಜಾನ್ನದಕ್ಕಿ, ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಸಬ್ಬಕ್ಕಿ, ಸಾವೆಯಕ್ಕಿ, ಹಾರಕದಕ್ಕಿ.

ಅಕ್ಕಿ akki. 1. = ಹಕ್ಕಿ. A bird. (My.). See ಕೀಚಕ್ಕಿ, ತೊಗಲಕ್ಕಿ, ಬಾನಕ್ಕಿ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ, ಲಾವಕ್ಕಿ, ಹಾಲಕ್ಕಿ, ಹೆಣ್ಣೆ ಮೂಗಕ್ಕಿ.

ಅಕ್ಕಿ akki. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷಿ. (T.; My.). — ಅಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ. Power of illusion (My.; also ಅಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕೀ ವಿದ್ಯೆ).

ಅಕ್ಕಿನ್ತ akkinta. ಅಕ್ಕೆ 2 -ಇನ್ತ 1. = ಅಕಿನ್ತ, etc., ಇಕ್ಕಿನ್ತ. Very frequently in B. 5, *e. g.* ಕವಿಗಳಕ್ಕಿನ್ತ (16), ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ದಕ್ಕಿನ್ತ (17), ಕೊಳ್ಳುವದಱಕ್ಕಿನ್ತ (46), ಯೋಗ್ಯತೆಯಕ್ಕಿನ್ತ (76), ಬಡಿಗನಕ್ಕಿನ್ತ (81), ಸ್ಥಿತಿಯಕ್ಕಿನ್ತ (89), ಮುಂಚಿನಕ್ಕಿನ್ತ (91), ಇವೆರ್ಡಱಕ್ಕಿನ್ತ (150).

ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ akkintâ. ಅಕ್ಕೆ 3 -ಇನ್ತಾ 1. = ಅಕ್ಕಿನ್ತ, etc. Very frequently in B. 5, *e. g.* ಮುಂಚಿನಕ್ಕಿನ್ತಾ (53), ಜನರಕ್ಕಿನ್ತಾ (88), ಈಗಿನಕ್ಕಿನ್ತಾ (91), ಇರುವದಱಕ್ಕಿನ್ತಾ (97), ನನ್ನಕ್ಕಿನ್ತಾ (130), ತಮ್ಮಕ್ಕಿನ್ತಾ (169).

ಅಕ್ಕಿರ akkira. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (T.; R.).

ಅಕ್ಕಿಸು akkisu. = ಅಱ್ಗಿಸು. To digest (Râm. 6, 48, 35).

ಅಕ್ಕು akku. 1. = ಅಡಕು. To subdue, to bring under one's control (Č. Bp. 19, 41).

ಅಕ್ಕು akku. 2. To embrace, to seize (Râm. 6, 47, 38; *cf.* ಅಡಗು 3, ಅಳ್ಳೆ).

ಅಕ್ಕು akku. 3. Embracing, joining (?). — ಅಕ್ಕಣಿ. -ಅಣಿ. The close adhesion of the woof and warp in the web of a loom (R.).

ಅಕ್ಕು akku. 4. = ಅಱ್ಗು 1. — ಅಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. = ಅಱ್ಗಾಡು. To come to an end; to lose one's lustre. ಭುಜಗವಲಯದ ಮನ್ದರಾದ್ರಿಯೆನೆ ರೂಢಿಸಿದ ಭುಜಬಲದ ಸಿರಿ ಅಕ್ಕಾಡಿತೇ ತನಗೆ? ಎನುತ, ಖಾಡಾಖಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾತರಿಸಿ, ಕಳವಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮನು (Bh. 3, 13, 35). ಅಕ್ಕಾಡಿದವು ಬಾಡಿದವು ಮೋಱೆಗಳ್ (Bp. 42, 32). See Râm. 5, 8, 74. — ಅಕ್ಕೆ ನೋಡು. To look at (a thing) so that its lustre (or purity) disappears (Bp. 14, 8).

ಅಕ್ಕು akku. 5. = ಅಱ್ಗು 2. The state of being well digested (Bh. 4, 2, 58).

ಅಕ್ಕು ak2-ku. 6. = ಅಕ್ಕುಂ. It will become; it becomes; it is; etc.—Its meanings are to be taken from ಆಗು, to become manifest, etc. ಕಲಿ ಎನಲು, ವೀರನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 231). ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮ ಮೂಢ ದೋಷ ದುಃಕೃತಿಮ ಎಮ್ಬ ಇವುಂ ತಿಮಿರಮ್ ಅಕ್ಕು (Nn. 12). ಸರಸತಿಯು ಸಾರದೆ ಎಮ್ಬಿವು ಅರವಿನ್ದ ಭವನ ಅರಸಿಗೆ ಅಕ್ಕು (Šm. 8). — ಅಕ್ಕಕ್ಕು. rep. Yes, yes (= C. ಹೌದು ಹೌದು; see Bp. 24, 29; 55, 44; 58, 43).

ಅಕ್ಕು akku. Tbh. of ವಕ್ಷ. The breast or chest (Tě.; see ಅಕ್ಕಾಱು).

ಅಕ್ಕುಂ ak2-kum. (Šmd. 289). = ಅಕ್ಕು 6. It will become, etc. ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ಎಕ್ಕಸಕ್ಕದ ಮಾತುಗಳು ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕುಂ (Bp. 56, 21). ಉಪಲಬ್ಧಿ ಎನೆ ಬುದ್ಧಿ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 223). ತತ್ವಾಲೋಕದಿಂ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಪ ಮುಕ್ತಿ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. 8). ಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸು ಆದೊಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸು ಅಕ್ಕುಮೆ? (290). ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (57. 250). ಪೇಱಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (141). ಅಗಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (170). ನುಡಿಯಲ್ಕೆ ಅಕ್ಕುಂ (180). ಪೆಱಗೆ ಅಕ್ಕುಮೇ? (188). ಕಾಣಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (254).

ಅಕ್ಕುಡ akkuḍa. A vigorous, powerful, courageous (or a hasty, eager, rash) man. (ಅಕ್ಕುಡರ್ ಎನೆ ಸತ್ವಗರು Bhn. 52; o. rs. — -ಸತ್ವರರು, — -ಸತ್ವದುದು; Tě. ಎಕ್ಕುಡು, greatness, height, might).

ಅಕ್ಕುಡಿಸು akkuḍisu. (= ಅಕ್ಕುಳಿಸು 1). To become small; to wane. (Râm. 4, 6, 11; 6, 1, 12; *cf.* ಅಕಟಾಯಿಸು ?).

ಅಕ್ಕುಲ akkula. (Tbh. of ಅಕ್ಷುದ್ರ?). Good, virtue (J. 5, 56).

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 1. = ಅಕ್ಕಳಿಸು 2, (ಅಕ್ಕುಡಿಸು). (The muscles of) the belly to be drawn in or contracted (on account of hunger, etc. c.);—to contract (the muscles of) the belly (ನಿಮ್ನಕುಕ್ಷಿ Šmd. Dh.; Bp. 59, 20; C.; T. ಎಕ್ಕು; M. ಇಕ್ಕುಳಿ, ಎಕ್ಕು).

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 2. To fear (ಭಯ Šmd. Dh.; *cf.* ಅಕ್ಕು 1). 2, to flinch, to withdraw (ಮುಯ್ದುಗೆ, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, etc., ಅಪಸರಣ Šs.). (ಕುನ್ನಿಗಳ್) ಕಣ್ಠೀರವನ ಮೋಱೆಗೆ ನಿಲುಕಿದವು, ಕದುಬಿದವು, ಹಾಯ್ದವು, ಹಣಿಗಿ ತುಡುಕಿದವು, ಸೆಳೆದವು, ಉಡಿಸು, ಅಕ್ಕುಳಿಸಿ, ಎಡಬಲ ಬಳಸಿದವು (Bh. 3, 13, 27).

ಅಕ್ಕೆ akkě. 1. = ಅರ್ಕೆ 1, ಅೞ್ಕೆ 1. Weeping, lamentation, grief (ಕ್ರನ್ದಿತ, ರುದಿತ, ಕ್ರುಷ್ಟ Nr.; ತಿಮಿರ, ಶೋಕ Nn. 12; Bp. 57, 11; Abh. P. 9, after 151, o. r. ಅೞ್ಕೆ; Bh. 3, 16, 30; Râm. 6, 45, 20). ಮೊಲೆಯನ್ ಉಣ್ಣದೆ, ಅಕ್ಕೆಯನ್ ಉಱಿದು (Bp. 15, 18).

ಅಕ್ಕೆ akkě. 2. = ಅಕೆ, etc. See ಅಕ್ಕಿನ್ತ, ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ.

ಅಕ್ಕೆ akkě. 3. ಅಕ್ 2 -ಕೆ 2. (Šmd. 289). May it become, etc. ವೇದದೊಳ್ ಒನ್ದಿದ ಆಯು ನಿನಗೆ ಅಕ್ಕೆ ಬೇಗಂ, ಕಲಿಕಾಲಸೂದನಾ! (290). ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ, ಅಬ್ಜಗರ್ಭನ ಆಯುಂ ಶ್ರೀಯುಂ! (69). ಸಿಂಗರಮ್ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ! ಅಂಜೆಂ (69). — ಅಕ್ಕಕ್ಕೆ. rep. (Bp. 31, 28).

ಅಕ್ತ akta. Smeared over, anointed, tinged. 2, made clear, manifested, distinguished. 3, gone. See ವ್ಯಕ್ತ, ಸಮುದಕ್ತ.

ಅಕ್ತಿ akti. Manifestation, etc. See ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಅಕ್ರಮ a-krama. Want of order, confusion;—injustice (My.). 2, a kind of vâkyadôsha (Kâvy. II, 2, B, 3. 16-18).

ಅಕ್ರೂರ a-krûra. Not cruel, gentle. 2, N. of Krishṇa's paternal uncle and friend (Bhâgavata 10, 33, 1).

ಅಕ್ರೋಟ akrôṭa. ಅಕ್ರೋಟೆ akrôṭě. = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಡ akrôḍa. Tbh. of ಅಕ್ಷೋಟ, etc. (My.). See ಕಹಿ ಅಕ್ರೋಡ, ಗೋಣಿ 3 & ಗೋನು. — ಅಕ್ರೋಡದ ಎಣ್ಣೆ. (B. 3, 115). — ಅಕ್ರೋಡದ ಕಟ್ಟಿಗೆ. (B. 3, 115). — ಅಕ್ರೋಡದ ಗಿಡ. (B. 3, 114). — ಅಕ್ರೋಡದ ಮರ. A large, nut-bearing tree, cultivated in gardens, Aleurites triloba Roxb. (Z.).

ಅಕ್ರೋಡು akrôḍu. = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಡೆ akrôḍě. = ಅಕ್ರೋಡ. (My.).

ಅಕ್ರೋಧ a-krôdha. Suppression of anger. (My.).

ಅಕ್ಲೇಶ a-klêśa. Freedom from trouble (Bp. 44, 49; 54, 22; My.).

ಅಕ್ಷ a-ksha. = ಅಕ್ಕ 3, ಅಚ್ಚು 2. *A die for playing with* (see ಲೆತ್ತದ ಸಾರಿ). 2, playing with dice, *gambling* (ಜೂಜು Nn. 37). 3, *the tree Beleric myrobalan, Terminalia belerica*

Roxb., the seed of which is used as a die (ತಾಱು Nn. 37.). 4, the seed of Bel. myrobalan (ತಾಱೀಯ ಕಾಯಿ G.). 5, the plant Emblic myrobalan, Emblica officinalis Gaertn. (ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರ Nn. 37). 6, the marking nut plant, Semecarpus anacardium (ಕೇರ ಗಿಡ G.). 7, the shrub Eleocarpus ganitrus, producing a seed of which rosaries are made. 8, the seed of Eleoc. gan. (ರುದ್ರಾಕ್ಷ G.). 9, *a weight called Karsha* (ಎಪ್ಪತ್ತು ಗುಂಜೆಯದು ಒನ್ದು ತೊಲೆ G.). 10, *a wheel*. 11, *the axle of a wheel* (ರಥದ ಅಚ್ಚು Nn. 37). 12, a car, cart (ಶಕಟ, ಬಣ್ಡಿ Nn. 37). 13, a snake (ಹಾವು G.). 14, Garuḍa (Čb.). 15, a N. 16, terrestrial latitude (see ಅಕ್ಷಾಂಶ). 17, the beam of a balance or string which holds the pivot of the beam. 18, *the eye* (ಅಮ್ಬಕ, ಕಣ್ಣು Nn. 37). 19, *an organ of sense* (ಅಖಿಲೇನ್ದ್ರಿಯ Nn. 37). 20, *Sochal salt*. 21, blue vitriol. 22, the soul. 23, a nourisher, supporter (ಪೋಷಕ, ರಕ್ಷಿಸುವವ Nn. 37). 24, knowledge. 25, *justice, equity*. 26, *a law-suit*. 27, *an established rule of conduct* or custom. 28, giving, donation (ತ್ಯಾಗ, ಕೊಡುವುದು Nn. 37). 29, disregard of sensual enjoyment (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ Nn. 37). 30, strength, strong support (ಬಲ್ಪು, ಬಲುಹು Nn. 37; ಬಲ್ಪಿನ ಆಧಾರ Mr. 494). 31, a person born blind. 32, ಅವಲೋಹ (Nn. 37). 33, ತಗರ (Nn. 37). 34, N. of a râkshasa (Râm. 5, 5 sum.). — ಅಕ್ಷತದಿಗೆ. Tbh. of ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ. (My.).

ಅಕ್ಷತ a-kshata. ಅಕ್ಷತೆ, ಅಕ್ಷನ್ತೆ, ಅಚ್ಚತೆ, ಅಚ್ಚನ್ತೆ. Not crushed, unbroken, whole, unhurt. 2, whole grains of raw rice that are dipped in water, taken out, generally mixed with turmeric, consecrated through the recitation over it of mantras, and then used for religious ceremonies (Mhr.). 3, the sectarian circlet on the forehead in the centre of the stripe and of a colour different from it (Mhr.). 4, the pigment used for the circlet (Mhr.). 5, *fried grain* (ಅಕ್ಷತಂಗಳು). — ಅಕ್ಷತಂಗೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. -ಂ-ಕೊಳ್. To take (and use) akshata grains (in worship). (Bp. 53, 48).

ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ aksha-tritîyĕ. A šaiva feast, in the čaitra month, on the third day of the bright lunar fortnight (My.).

ಅಕ್ಷತೆ a-kshatĕ. A virgin (ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯದ ಹೆಣ್ಣು My.). 2, = ಅಕ್ಷತ 2 (ತೊಯ್ದ ಅಕ್ಕಿ G.; My.). 3, = ಅಕ್ಷತ 3. (My.). 4, = ಅಕ್ಷತ 4 (My.). ಪೊಸ ಗನ್ಧದ ಅಕ್ಷತೆ ತುದಿ ಮುಱಿದವು ಎನ್ದೊ? (Bp. 47, 14). ಚನ್ದನದ ಮುತ್ತಿನ ಅಕ್ಷತೆಯ ಕುಂಕುಮಮಿಶ್ರದಿನ್ದೆ, ದಧಿ ಲಾಜೆ ದೂರ್ವಾಂಕುರಗಳಿನ್ದೆ ಎಸೆವ ಪೊನ್ದಳಿಗೆವಿಡಿದು, ಆರತಿಯನ್ ಎತ್ತಿ, ಮುತ್ತುಗಳ ಸೇಸೆದಳಿದರ್ ಸತಿಯರು (J. 18, 23). See ಕೆಮ್ಪಕ್ಷತೆ, ಗನ್ಧಾಕ್ಷತೆ, ಬಿಳಿಯಕ್ಷತೆ, ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷತೆ, ಹಳದಿಯಕ್ಷತೆ. — ಅಕ್ಷತೆ ಬೊಟ್ಟು. = ಅಕ್ಷತ 3. (C.; T.).

ಅಕ್ಷದರ್ಶಕ aksha-darŝaka. *A judge*.

ಅಕ್ಷದಾಮ aksha-dâma. = ಅಕ್ಕದಾಮ. A string of beads (rudrâkshĕs, My.).

ಅಕ್ಷದೃಶ್ aksha-driŝ. *A judge*.

ಅಕ್ಷದೇವಿ aksha-dêvi. *A gamester*.

ಅಕ್ಷಧೂರ್ತ aksha-dhûrta. *A gamester*.

ಅಕ್ಷನ್ತೆ a-kshantĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷತ. (C.)

ಅಕ್ಷಪಾದ aksha-pâda. N. of the rishi Gôtama (ಗೌತಮ ಋಷಿ G.; My.). 2, a follower of the nyâya or logical system of philosophy (ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಬಲ್ಲವ G.; My.).

ಅಕ್ಷಮ a-kshama. Unable to endure, impatient (Bp. 28, 62; J. 24, 56). 2, incompetent.

ಅಕ್ಷಮಾಲೆ aksha-mâlĕ. = ಅಕ್ಕಮಾಲೆ. A string of beads (rudrâkshĕs), a rosary (My.; ಜಪಮಾಲೆ G.).

ಅಕ್ಷಮೆ a-kshamĕ. Impatience (My.); envy. 2, incompetence.

ಅಕ್ಷಯ a-kshaya. = ಅಚ್ಚಯ. Exempt from decay, imperishable (Bp. 58, 62); inexhaustible (J. 20, 11; Râm. 3, 6, 5). 2, Šiva (Bp. 60, 53). 3, N. of the last year in the cycle of sixty (S. Mhr.; My.). 4, the state of being exempt from decay, imperishableness (as of a cloth, Bh. 2, 14, 132; 3, 16, 18).

ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆ akshaya-pâtrĕ. An inexhaustible vessel (Dp. 62, 1; My.; S. Mhr. occasionally); a beggar's alms-vessel (My.).

ಅಕ್ಷರ a-kshara. = ಅಕ್ಕರ, ಅಕ್ಕಿರ, ಅಚ್ಚರ 2, ಅಕ್ಸರ. Imperishable (ಅಮೃತ Nn. 9). 2, unalterable. 3, ವಿಷಮ Nn. 9; ಅಸಂಗತ, ಹೋಗ ಬಾರದನ್ತಾದು Nn. 75. 4, the supreme being (ಪರಬ್ರಹ್ಮ G.). 5, honey (ಮಧು, ಜೇನ್ Nn. 9). 6, fame, renown (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Nn. 9; ಕೀರ್ತಿ Nn. 75). 7, the colour white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು Nn. 75). 8, *exemption from further transmigration* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 9; ಅಪುನರ್ಭವ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 75). 9, water (ತಮ್ಬುರ, ಉದಕ Nn. 9). 10, the sky or atmosphere (ಅಮ್ಬರ, ಆಕಾಶ Nn. 75). 11, penance (ತಪಶ್ಚರ್ಯ G.). 12, law (ಧರ್ಮ G.). 13, ಮೂಲಕಾರಣ (G.). 14, *a letter of the alphabet* (Kâvy. I, 1*a*, 7 seq.; Šmd. 10; ಎವಿಧವರ್ಣ Nn. 75). 15, a syllable (see ಅಕ್ಕರ). 16, a word; speech. ಅಕ್ಷರ ಬಾರದವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಮುಖ್ಯ (Prv.). See ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ. — ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೊಳೆಗಳು. Types used for printing (B. 4, 209; My.).

ಅಕ್ಷರಚಣ akshara-čaṇa. *A writer, a scribe*.

ಅಕ್ಷರಚುಂಚು akshara-čunču. *A scribe*.

ಅಕ್ಷರಚ್ಯುತ akshara-čyuta. A kind of ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ (Kâvy. III, 2, B., 58. 69 seq.).

ಅಕ್ಷರಚ್ಛನ್ದಸ್ akshara-č-čhandas. Metre formed of unalterably fixed syllables occurring at fixed places. See Čh. 24 seq.

ಅಕ್ಷರಜೀವಕ akshara-jîvaka. *A scribe*.

ಅಕ್ಷರಜೀವಿ akshara-jîvi. A scribe (ಸೇನಬೋವ, etc. Mr. 358).

ಅಕ್ಷರಜ್ಞ akshara-jña. A learned man (My.).

ಅಕ್ಷರತ್ರಯ akshara-traya. A collection of three syllables as occurs *e. g.* in the name of ಬಸವ (Bp. 1, 27). ಬಸವಾಕ್ಷರತ್ರಯ (61, 83).

ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ akshara-mâlĕ. = ಅಕ್ಕರಮಾಲೆ. The alphabet (C.).

ಅಕ್ಷರರೂಪ akshara-rûpa. See ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ.

ಅಕ್ಷರವಿನ್ಯಾಸ akshara-vinyâsa. Array of syllables or letters, writing. 2, *a writing*.

ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಿ akshara-vritti. The number of syllables in words (Šmd. 95).

ಅಕ್ಷರಸಂಸ್ಥಾನ akshara-saṁsthâna. *A writing, scripture*.

ಅಕ್ಷರಸಂಕೇತ akshara-sankêta. A kind of secret writing (My.).

ಅಕ್ಷರಸಂಖ್ಯೆ akshara-sankhyĕ. The system by which consonants are used to express a numerical value, *e. g.* 1 (one) is represented by the syllables ಕ, ಟ, ಪ and ಯ (Mr. 349). *Cf.* ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ.

ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞೆ akshara-sañjñĕ. The names and peculiarities of the letters of the alphabet (Śmd. 9 seq.).

ಅಕ್ಷರಸ್ಥ akshara-stha. A learned man (My.).

ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ akshara-âtmaka. Represented or characterized by letters (Śmd. 46 Cm. on ಅಕ್ಷರರೂಪ).

ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ akshara-abhyâsa. The study of the alphabet; a feast at a child's beginning to learn the letters (My; J. 19, 51; 29, 4).

ಅಕ್ಷರಿಕೆ aksharikĕ. (= ಅಕ್ಕರಿಕೆ). Containing letters, syllables, or vowels (fem.).

ಅಕ್ಷರುಚಕ aksha-rućaka. (ಸೋರುಪ್ಪು G.).

ಅಕ್ಷವತಿ aksha-vati. *A game of dice.*

ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆ aksha-vidyĕ. Gambling (My.; Tĕ.).

ಅಕ್ಷಹೃದಯ aksha-hṛidaya. Innermost nature of dice, perfect skill in gambling (Râm. 26, 23).

ಅಕ್ಷಾಂಶ aksha-aṁśa. A degree of terrestrial latitude (B. 5, 307).

ಅಕ್ಷಾಗ್ರ aksha-agra. The end of an axle. 2, a linch-pin (ಅಣಿ, ಕೀಲ Mr. 286).

ಅಕ್ಷಾಗ್ರಕೀಲಕ akshâgra-kîlaka. *The pin of the axle of a carriage, a linch-pin.*

ಅಕ್ಷಾಂತಕ aksha-antaka. Hanumat (Râm. 5, 5 sum.).

ಅಕ್ಷಾಂತಿ a-kshânti. Impatience; *envy* (ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು G.).

ಅಕ್ಷಾರ akshâra. = ಅಕ್ಷರ. (Nn. 157, on account of the metre).

ಅಕ್ಷಿ akshi. = ಅಕ್ಕಿ 2, ಅಚ್ಚಿ. *The eye* (ಕಣ್ Nn. 32).

ಅಕ್ಷಿಕರ್ಣ akshi-karṇa. A snake (using its eyes for ears, ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಅಕ್ಷಿಕೂಟಕ akshi-kûṭaka. *The eyeball.*

ಅಕ್ಷಿಗತ akshi-gata. Visibly present. 2, *hateful, detestable.*

ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯತಾರೆ akshi-madhya-târĕ. The pupil of the eye (ಕನೀನಿಕೆ, ಆಲಿ Mr. 316).

ಅಕ್ಷಿಮೂಲ akshi-mûla. The root of the eye (ಪೂರ್ವನೇತ್ರ, ಮೊದಲುಗಣ್ Mr. 317).

ಅಕ್ಷಿರೋಗ akshi-rôga. A disease of the eye (ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗ Nn. 123).

ಅಕ್ಷಿರೋಮ akshi-rôma. The eyelash (ಪಕ್ಷ್ಮ, ಎವೆ Mr. 317).

ಅಕ್ಷಿವ akshiva. = ಅಕ್ಷೀವ. Sea salt (ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪು G.).

ಅಕ್ಷಿಶ್ರವಣ akshi-śravaṇa. = ಅಕ್ಷಿಕರ್ಣ. (Bp. 48, 15).

ಅಕ್ಷೀಣ a-kshîṇa. Undiminished; complete (ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದ ನ್ತಹದು Nn. 90). 2, lasting, permanent. (Bp. 27, 7; 50, 70; 57, 94).

ಅಕ್ಷೀವ a-kshîva. Not intoxicated. 2, *the plant Guilandina* or *Hyperanthera morunga* (= ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ, ಮೋಚಕ, ತಿಗ್ರು, ಶೋಭಾಂಜನ; ನುಗ್ಗಿಯ ಗಿಡ G.). 3, *sea salt.*

ಅಕ್ಷುಭಿತ a-kshubhita. Not agitated, undisturbed (My.).

ಅಕ್ಷೋಟ akshôṭa. = ಆಕ್ರೋಟ, ಆಕ್ರೋಟಿ, ಆಕ್ರೋಡ, ಅಕ್ರೋಡು, ಅಕ್ರೋಡೆ, ಅಕ್ಷೋಡ, ಆಕ್ಷೋಟ q. v.

ಅಕ್ಷೋಡ akshôḍa. = ಆಕ್ಷೋಟ, etc. *A certain tree,* described as *a Pilu* (Careya arborea Roxb., according to others Salvadora persica Lin.) growing in the hills. 2, the tree Aleurites triloba Roxb. 3, a walnut.

ಅಕ್ಷೋಭ a-kshôbha. Freedom from agitation. 2, unagitated. (My.).

ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ a-kshôbhya. Immoveable, imperturbable. 2, N. of a commentator on the vêda (My.).

ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ akshauhiṇi. *An army consisting of* 21, 870 *elephants,* 21, 870 *chariots,* 65, 610 *horse,* and 109, 350 *feet. Cf.* ಊಹಿನಿ.

ಅಕ್ಸರ aksara. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (My.).

ಅಖ್ akh. = ಅಃ No. 2. (My.).

ಅಖಂಡ a-khaṇḍa. Not fragmentary, undivided, *entire, whole,* all; — continuous (Mhr.). (Bp. 9, 36; *18, 56; B. 3, 55).

ಅಖಂಡನ a-khaṇḍana. Not breaking, leaving entire. (My.). 2, non-refutation, admission. 3, time.

ಅಖಂಡಿತ a-khaṇḍita. Unbroken, undivided. 2, continuous. 3, unrefuted. (Bp. 1, 10; 10, 1; 36, 59; 43, 19; B. 4, 172).

ಅಖರ್ವ a-kharva. Not short, not small. 2, much (ಬಹಳ G.). (Bp. 7, 17; 24, 37; 36, 39).

ಅಖಲ್ಯ a-khalya. Unfit for war: a coward (Abh. P. 14, 81).

ಅಖಾತ a-khâta. Not dug. 2, *a natural pond or lake.*

ಅಖಾದ್ಯ a-khâdya. Uneatable; improper to be eaten (My.).

ಅಖಿನ್ನ a-khinna. Not distressed, not wearied (My.).

ಅಖಿಲ a-khila. Without a gap, *entire, complete, all.*

ಅಖಿಲವ್ಯಾಪಕ akhila-vyâpaka. All-pervading (Bp. 51, 40).

ಅಖಿಲಾದ್ವೈತ akhila-advaita. Perfect identity (Bp. 51, 18).

ಅಖ್ಖಡ akhkhaḍa. = ಅಖ್ಖಣ್ಡ q. v.

ಅಖ್ಖಂಡ akhkhaṇḍa. One of the terms in Kannaḍa literature that requires the aspirates (Śmd. 23, o. r. ಅಖ್ಖಡ).

ಅಖ್ಯಾತಿ a-khyâti. Want of fame; bad repute, infamy (My.; Bh. 2, 13, 37).

ಅಗ್ ag. (= ಅಬ್ 4 ?). — ಅಗ್ಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A sea of (destruction? or) blood (ರಕ್ತಜಲಧಿ Bhn. 13).

ಅಗ aga. 1. = ಅಕ 2, etc. See ಅಗಸಾಲ, etc.

ಅಗ a-ga. 2. Not going, not moving (ಗಮನವಿಲ್ಲದ್ದು G.). 2, *a tree.* 3, *a mountain.*

ಅಗಚು agaću. = ಅಗುಚು, ಅಗುಸು, (ಅಡಚು 1, etc.). To press firmly, to compress; to confine, to hold firmly, as a book in the armpit (or under the arm, My.). — ಅಗಚಾಟಲು. -ಆಟಲು. Straight, affliction, trouble (Tĕ.; R.). — ಅಗಚಾಟಲೆ. -ಆಟಲೆ. = ಅಗಚಾಟಲು. (R.). — ಅಗಚಾಟು. -ಆಟು. = ಅಗಚಾಟಲು. (My.). — ಅಗಚಾಟ್ಲು. -ಆಟ್ಲು. = ಅಗಚಾಟಲೆ. (My.). — ಅಗಚಾಟ್ಲುಮಾರಿ. A person who has suffered adversity (R.; Tĕ. ಅಗಚಾಟ್ಲೆಮಾರಿ). — ಅಗಚಾಟ್ಲೆ. -ಆಟ್ಲೆ. = ಅಗಚಾಟಲೆ. (Tĕ.; R.).

ಅಗಚೆ agaćĕ. = ಅಗಸೆ 1. (St. & Pl.; My.).

ಅಗಜಾತೆ aga-jâtĕ. Pârvatî, the daughter of Himâlaya (Bp. 2, 30).

ಅಗಜಾರಮಣ agajâ-ramaṇa. Śiva, the husband of Pârvatî (Bp. 26, 59).

ಅಗಜೆ aga-jĕ. ಅಗಜಾ. = ಅಗಜಾತೆ. (Bp. 1, 2). — ಅಗಜೆಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 47, 10).

ಅಗಜೇನ್ದ್ರ agajâ-indra. = ಅಗಜಾರಮಣ. (Bp. 1, 40).

ಅಗಜೇಶ agajâ-îśa. = ಅಗಜೇನ್ದ್ರ. (Bp. 1, 37; 43, 8).

ಅಗಡ a-gaḍa. = ಅಕಟ. ಅಗಡವಿಗಡ. = ಅಕಟವಿಕಟ No. 2. (My.).

ಅಗಡು agaḍu. Viciousness, savageness, meanness (S. Mhr.; My.; ಕಾಡು G., Ćb.; Tĕ. ಅಗಡು, ಅಗುಡು,

ill fame; disturbance; T. ಅಗಡು, deceit; ignominy; ಅಜಡು, M. ಅತಡು, meanness, etc.; Mhr., H. ಅಗಳಾ, wild, mischievous; Mhr. ಅಚಾಟ, strange, wild, extravagant), *e. g.* ಅಗಡ ಕೂಸು, ಅಗಡ ಹುಡುಗ, ಅಗಡ ಹೆಣ್ಣು, ಅಗಡಾಕಳು, ಅಗಡುಹಸು, ಅಗಡುಹೋರಿ, ಅಗಡೆಮ್ಮೆ (C.). 2, a wild, etc. ಮಗನನ್ ಈವೆನೆ? ಪಾರಲೌಕಿಕವು ಅಗಡು ಅಹುದು, ಅಪಖ್ಯಾತಿ ತನ್ನನ್ನು ತಗಹುದು ಐಹಿಕದಲಿ (Bh. 1, 10, 13). — ಅಗಡ. ಅಗಡು-ಅ 3. A vicious, savage man (S.Mhr.; My.). — ಅಗಡದತ್ತ. = ಅಗಡ; also *e. g.* ಅಗಡದತ್ತ ಕುದುರೆ (S. Mhr.; Mhr. ಅಗಡಧೂತ, a huge, burly fellow). — ಅಗಡದತ್ತಳು. = ಅಗಡಳು (S. Mhr.). — ಅಗಡಳು. ಅಗಡು-ಅಳು 2. A savage woman (S. Mhr.). — ಅಗಡುಕುದುರೆ. A vicious horse. ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ ಸಿತ, ಕರ್ಕ ಎನಿಸುಗು; ಅಗಡುಕುದುರೆಯೆನ್ನೂ, ಎಪ್ಪುರು (Nr.). — ಅಗಡು ಮಾಡು. To make vicious or profligate, to spoil (as a boy, C.).

ಅಗಡುತನ agaḍutana. = ಅಗಡು No. 1. (J. 20, 8; C.). ಅಗಡುತನ ಮಾಡಿದರೆ ದಗಡಿಮಗ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಣ್ತಾನು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಕಟ.

ಅಗಣಿ agaṇi. = ಅಗಟಿ. (My.).

ಅಗಣಿತ a-gaṇita. Uncounted. 2, innumerable (ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು Nn. 43). 3, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 422). (Bp. 24, 83; 49, 42).

ಅಗಣ್ಯ a-gaṇya. Innumerable (Bp. 2, 28; 3, 33; 24, 41; 55, 21).

ಅಗತ agata. = ಅಗತೆ. (S. Mhr.).

ಅಗತಿ a-gati. Want of resort; — necessity; — distress; — hell (My.).

ಅಗತೆ agatĕ. = ಅಗತ, ಅಗರ್ತೆ, etc. Digging (My.). ಅಗತೆಯಿನ್ದ ಆದ ನೀರ್ (ಅಧೃತತೋಯ Mr. 405; see Hlâ. s. ಅಗರ್ತೆ). — ಅಗತೆಯ ಕೆಯ್ಗುದ್ದಲಿ. A small hoe for digging (ಖನಿತ್ರ, ಅವದಾರಣ Si.).

ಅಗತ್ಯ a-gatya. (fr. ಅಗತಿ). Indispensableness, necessity, want (B. 5, 87; Mhr.; Tĕ.; C.). — ಅಗತ್ಯ ಬೀಳು. -ಬಿ. The want of something to come about or occur; to be wanted or required (My.). ಅವರಿಗಾದರೂ ಬಡಿಗ ಸಿಪ್ಪಿಗ ಕಮ್ಮಾರ ಮುನ್ತಾದವರ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳುತ್ತದೆ (B. 5, 84). ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (5, 126). — ಅಗತ್ಯವಾಗಿ. ಅಗತ್ಯ-ಆಗಿ. Necessarily; urgently; positively, by all means (C.).

ಅಗದ a-gada. Free from disease, *healthy.* 2, wholesome. 3, *a drug, a medicine.* 4, the science of antidotes.

ಅಗದಂಕಾರ agada-ṅ-kâra. *A physician.*

ಅಗದಿ agadi. Altogether, wholly; quite; indeed; at all (Mhr.; C.).

ಅಗದು agadu. = ಅಗೆದು. A P. p. of ಅಗೆ 2. (Bp. 31, 5; 47, 27; Prv. s. ನೆಗೆ 2 No. 2).

ಅಗಧರ aga-dhara. The mountain-supporter, N. of Vishṇu (Bp. 13, 15).

ಅಗಪೆ agapĕ. (fr. ಅಗೆ2). = ಆಪೆ, ಹಾಪೆ. A scoop or ladle, made of a cocoanut shell or of wood (ತರ್ದು, ದಾರುಹಸ್ತಕ Nr.; T. ಅಗಪ್ಪೈ; M. ಅಗಪ್ಪಾನ್; Tĕ. ಅಗಪೆ, ಅಬಕೆ).

ಅಗಭೇದಿ aga-bhêdi. The mountain-splitter: Indra; — the tree-cutter: a hatchet; — a thunder-bolt (My.).

ಅಗಮ a-gama. Not going (ತಿರಿಗಾಡದಪ್ಪ G.). 2, *a tree.* 3, a mountain (ಗುಡ್ಡ G.).

ಅಗಮ್ಯ a-gamya. Improper to be approached. (My.). 2, inaccessible. (My.). 3, unattainable, incomprehensible, profound (Bp. 39, 9).

ಅಗಮ್ಯಗಮನ agamya-gamana. Illicit sexual intercourse. (My.). 2, incest with a male (Mhr.; S. Mhr.).

ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ agamyâ-gamana. Incestuous intercourse with a female (Mhr.; S. Mhr.).

ಅಗಮ್ಯೆ agamyĕ. ಅಗಮ್ಯಾ. A female that should not be approached. See ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ.

ಅಗಯಿಸು agayisu. = ಅಗಿಸು. To cause to dig. ಶಂಕರದಾಸಿ ದಾಸಿಯ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಅಗಯಿಸಲು (Bp. 23, 34).

ಅಗರಣೆ agaraṇĕ. = ಹಗರಣೆ. Upbraiding (My.).

ಅಗರಿ agari. *A kind of grass, Andropogon serratus.* (*Cf.* Sk. ಗರಿ & K. ಗರಿಕೆ).

ಅಗರಿಪು aga-ripu. Indra. (My.).

ಅಗರು agaru. = ಹಗರು. The dandruff of the head (My.).

ಅಗರು agaru. = ಅಗಳು, ಅಗಳೆ, ಅಗಿಲ್, ಅಗಿಲು, ಅಗುರು 2, ಅಗುಳು. *The balsam tree which yields Bdellium, Amyris agallocha.* 2, the dark species of Agallochum (ಕಾಕಮುಖ Mr. 335; ಅಗುರು, ಕಾಕತುಣ್ಡ Hlâ.; see ಲಘು No. 11). See ಕಿರಿಯಗರು, ಕೃಷ್ಣಾಗರು, ಶ್ವೇತಾಗರು. 3, (fragrance). — ಅಗರುಗನ್ಧ. = ಅಗಿಲುಗನ್ಧ. A kind of yellow fragrant wood (ಜಾಯಕ, ಕಾಲೀಯಕ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ, ಕರೇ ಅಗುರುಚಕ್ಕೆ Si. 226); a name of various darkish fragrant substances (Si.); ತ್ರೀಗನ್ಧ (Si.). — St. & Pl.: The wood of two kinds of trees, furnishing the aloe wood or Agallochum, the one growing in Silhet, Aquilaria agallochum Roxb., the other in Cochin-china, Aloexylon agallochum Lour.

ಅಗರ್ತೆ agartĕ. = ಅಗಟ್ಟಿ, etc. Digging; — a fort ditch (My.); etc. ಅಗರ್ತೆಯ ನೀರು (ಪ್ರಾಗ್ಭೃತಕ Hlâ.).

ಅಗಲ್ agal. = ಅಕಲು, ಅಗಲು 1, ಅಗಳ್, ಅಗುಲು, ಅಲ್ಲು 2, ಅಳ್ಳು 1. P. p. ಅಗಲ್ದು. To be spacious, extensive, or broad. 2, to separate from, to go away from. ಮನೆಯಿನ್ದ ಅಗಲದೆ ಇರು! (Bp. 14, 2). ಅಟ್ಟೆಯಿನಮ್ ಅಗಲ್ದು ಕೆಯ್ಗೆ ಅಳವಟ್ಟ ತಲೆ (52, 40). 3, to go to a distance, to go away, to retire, to get out of the way (My.; T., M.). 4, to be absent. ಕಾರಕಕಂ ಕ್ರಿಯೆಗವುಮ್ ಅಧ್ಯಾರೋಪವಮ್ ಅದು ಸಾರವಮ್, ಅಗಲೆ ದೋಷಂ (Śmd. 176). ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಮ್ ಅಗಲದೆ ನಿನ್ದ ಎಡೆ (174). 5, to separate, to part (v. i.). ಅಗಲದು ಚಕ್ರವಾಕಮ್ ಇರುಳು (J. 15, 18). 6, to separate, to become loose (Tĕ. ಅಗಲು, ವಗುಲು, to go to pieces, be broken, burst; see s. ಪಗದಿ). ಬಸವಂ ತನ್ನ ಹೆಟ್ಟುಗೆ ಉಟ್ಟುದಂ ಸುಗಿವುತ್ತಮ್ ಇರಲ್ ಆ ಹುಟ್ಟಿಗೆಯದು ಒನ್ದು ಉಡಿಯೊಳ್ ಅಗಲದೆ ಮಿಗೆ ಬೆಳವುತಿರಲು (Bp. 11, 33). 7, to be abandoned, forsaken, destitute, cast away, or trodden under foot (ತುಟಿ Śmd. I). 8, to leave (v. t.). ನಾ ನಿನ್ನುವನ್ ಅಗಲೆಂ (Bp. 28, 21). ತಾನ್ ಉತ್ಸವದೊಳ್ ಇನೆಯನನ್ ಎನ್ದುಮ್ ಅಗಲದ (35, 33). — See *e. g.* J. 3, 37; 6, 36; 8, 20; 15, 18; 17, 34; 18, 4. 33; 19, 12. 18. 19. 29. 30; 30, 21. — ಅಗಲಗಲ್. rep. To go quickly away, to get quickly out of the way (Bp. 21, 33). ಅತ್ತಲ್ ಅಗಲಗಲ್! ಎನ್ನ ಕಾಲಂ ಮುಟ್ಟ ಬೇಡ

ಯ್ಯ (44, 10). — ಅಗಲ್ದುರದಂ. ಅಗಲ್ದ ಉರದ ಅಂ (*i. e.* ಅ3). Šmd. 220. A man with a broad chest.

ಅಗಲ agala. = ಅಗಲು2, ಅಗಳ, ಅಂಗಲ, ಅಂಗಲು. Expansion, extension, largeness (ವಿಸ್ತಾರ Bhn. 19; ವಿಶಂಕಟ, ಪೃಥು, ಬೃಹತ್, ವಿಶಾಲ, etc. Si.; My.; Mhr. ಅಫಳ). ಅಗಲದ ಅಂಗಣ (ಅಜಿರ Mr. 199). ಅಗಲಕ್ಕೆ ಹರಹಲು ಪಟ್ಟವು, expanded (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಸೃತ Nr.). ಅಗಲದ ಅಂಗಿ, ಅಗಲದ ಸೀರೆ, etc. (C.). **2,** space, extent; width, breadth (ಪರಿಣಾಹ, ವಿಶಾಲತೆ Nr.; My.; Si. 222; *cf.* ಅಡ್ಡಗಲ). ತೋರಣಂಗಳನ್ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಅಪಾರರಚನೆಗಳಿಂದೆ ತತ್ತದ್ದ್ವಾರಶಿಖರಂಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿದರ್ ನಗರಿಯ ಅಗಲದಲಿ (Bp. 5, 12). ಜಗದ ಅಗಲಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿದ ಚತುರಂಗಬಲಂ (Ršv. 6, after 11). ಹತ್ತು ಅಮ್ಬಿನ ಅಗಲವುಳ್ಳ ರಾಜಮಾರ್ಗ (Si. 105). ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಗೇಣಗಲ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೋಣ (ವಿಶಾಖ 288). ಅಗಲ ಉದ್ದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವನ್ಥಾದು (ನಿಘ 399). ಆಕಾಶಕ್ಕಿನ್ತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ತ ಅಗಲವಿಲ್ಲ (Prv.). **3,** far distance, especially in ಅಗಲಕೆ, ಅಗಲಕ್ಕೆ, to a great distance, abroad, widely, greatly. ಬಸವನ ಭಕ್ತಿರಸಘನಶರಧಿಯದು ಅಗಲಕ್ಕೆ ನೆಬಿದು ಉಪ್ಪರಿಸೆ (Bp. 8, 8). ನೋಡುವವರೆಲ್ಲ ಅಳುಕಿ, ಅಗಲಕೆ ಕೆದಱುತ ಓಡಲು (22,14). ಅಗಲಕೆ ಮಿಸುವ ಹೊಂಗಳ ರಾಸಿ (29,18). **4,** separation (My.). ಅಗಲದ ಮೊಣಕಾಲುಳ್ಳವನು, a man who has the knees apart (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ Nr.). ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ದೂರವಾಗಿ ಅಗಲವಾದ ಮೊಣಕಾಲುಳ್ಳವನು (Si. 198). See ಅತಿಯಗಲ, ಉದ್ದಗಲ, ಚೋಟಗಲ; J. 10, 10. 13; 17, 28; 20, 37. 41.

ಅಗಲಿಕೆ agalikĕ. = ಅಗಲುವಿಕೆ, ಅಗಲ್ಕೆ. Separation (esp. from beloved objects); the being exempt from (ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ, ವಿಪ್ರಯೋಗ Nr.; ಪ್ರತ್ಯವಾಯ, ವಿಯೋಗ Nn. 149; Mr. 483; My.). ಎಮಗೆ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಅಗಲಿಕೆ ಅದು ಉಣ್ಟೇ? (Bp. 26, 63). See Prv. s. ಗಣ್ಡ; Bh. 8, 27, 36; Râm. 6, 53, 103.

ಅಗಲಿತು agalitu. = ಅಗಲಿತ್ತು (Šmd. 96).

ಅಗಲಿತ್ತು agalittu. (Šmd. 96). That which is extensive, broad, large (ವಿಶಂಕಟ, ವಿಶಾಲ Hlâ.).

ಅಗಲಿಸು agalisu. = ಅಗಲ್ಚು, q. v. To remove from (v. t.). ಮಗ್ಗುಲಿನ್ದ (ಕೂಸಂ) ಅಗಲಿಸಲು (Bp. 15, 14). **2,** to put away, to refuse. ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ ಅಗಲಿಸಿಪೆನೇ? (45, 19). **3,** to separate, to disunite. ಒನ್ದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದವರನ್ನು ಅಗಲಿಸೋಣ (ಉಪಜಾಪ G.).

ಅಗಲು agalu. 1. = ಅಗಲ್ q. v., etc. P. p. ಅಗಲಿ. To go to a distance; to go away. ಅಗಲಿ ಕುಳ್ಳಿರುತ (Bp. 26, 28; see 19, 29; 46, 6. 7). ದುಃಖಿಸುತ, ಮೂಗುಗಳಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುತ, ಉಗುಳುತ, ಅಗಲಿ (46, 59). ಇನ್ನು ಒಲ್ಲೆನ್ ಅಗಲಿ ಇರ್ದ ಮಡದಿಯುಂ (J. 18, 46). **2,** to go away from. ಶಿವಭವನಂಗಳ ಸ್ಥಾಪ್ಯೋರುಲಿಂಗಂಗಳು ಸ್ವಯಮ್ಭೂಚಾರುಲಿಂಗವು ತಮ್ಮ ನಿಜಪೀಠಂಗಳಿನ್ದ ಅಗಲಿ (Bp. 57, 42). **3,** to leave. ಜೀವಂ ತನುವನ್ ಅಗಲಿದ ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಣ್ಣ (Bp. 47 sum.). ಲಿಂಗವನ್ ಅಗಲಿ (60, 33). **4,** to shake, etc. (ಕದಲು G. 112). — ಅಗಲಾಡು. -ಅಡು. = ಅಕಲಾಡು, ಅಗಳಾಡು, ಅಲ್ಲಾಡು. To shake, to pendulate (v. i., My.).

ಅಗಲು agalu. 2. = ಅಗಲ, etc. (ವ್ಯಾಸ, ವಿಸ್ತಾರ G.; ಆಯತ, ವಿಸ್ತಾರ Cb.). ಎರಡೂ ಕೈಯ್ಗಳನ್ನು ಅಗಲು ಮಾಡಿ ಹೊನ್ದಿಸಿದ್ದು (ಸಿಂಹತಲ G.). ನೂಲು ಸಣ್ಣ, ಅಂಚು ಅಗಲು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ದೋತರಜೋಡು ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (B. 3, 103). ದೋತರಗಳು . . . ಹತ್ತು ಮೊಳ ಉದ್ದು, ಎರಡುವರೆ ಮೊಳ ಅಗಲು ಇರುತ್ತವೆ (3, 103). ಉದ್ದು ಅಗಲುಗಳು (3, 103). See ಅಡ್ಡಗಲು.

ಅಗಲು agalu. 3. = ಹಗಲು (My.).

ಅಗಲುವಿಕೆ agaluvikĕ. = ಅಗಲಿಕೆ. ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರ ಅಗಲುವಿಕೆ (ವಿಪ್ರಯೋಗ, ವಿಯೋಗ G.; My.).

ಅಗಲ್ಕೆ agalkĕ. = ಅಗಲಿಕೆ, etc. (ಪ್ರತ್ಯವಾಹ Hlâ.; Abh. P. 7, 8; My.). ಇನವಿರಹಿಣಿ ಪದ್ಮಿನಿಕಾನ್ತನ ಅಗಲ್ಕೆಯನ್ ಆನ್ತು, ಅರಸುಗೆ ಮುಳಿವ ನಿಶಾಕಾನ್ತನ ಕರಕೆ ಬೆರ್ಚಿ ಮುಚ್ಚಿದಳ್ (Ršv. 11, 10).

ಅಗಲ್ಚು agalču. = ಅಗಲಿಸು q. v. To spread out. ಆ ಸಿರಿಮೊಗಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಲ್ ಅಗದನ್ತೆ ಅಗಸದೊಳ್ ಓಸರಿಸದೆ ಅಂಚೆಗಳ್ ಱೆಕ್ಕೆಯನ್ ಅಗಲ್ಚಿ, ನೆಱಲ ಆಸೆಗೆಯ್ವವು (J. 19, 34). **2,** to remove from (Abh. P. 9, after 89). **3,** to abandon, to leave out (ತೊಲಗಿಸು Šmd. 134 Cm.). ಆಗಳ್ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಬ ಎಡೆಗೆ (ಇನ್ ಎಮ್ಬುದನ್) ಅಗಲ್ಚರ್ (Šmd. 133). **4,** to remove, to do away with. ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಕರ್ಮವನ್ ಅಗಲ್ಚಿ (ನೊಸಲ ಲಿಪಿಯಂ) ಮರಳಿ ತೊಡೆಯಲು ಕಾಯಲುಂ ಪಂಕರುಹಗರ್ಭಂಗು ಅಗದು (Bp. 46, 13).

ಅಗಲ್ತೆ agaltĕ. = ಅಗಱ್ತೆ, etc. A ditch, a moat (ಖೇಯ, ಪರಿಖೆ Si. 21).

ಅಗವೈರಿ aga-vairi. Indra (My.).

ಅಗಸ agasa. = ಅಗಸಿಗ, (ಅಸಗ). A washerman (ರಜಕ Mr. 378; ನಿರ್ಣೇಜಕ, ರಜಕ Si. 337. 339; C.). ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳಿಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ.— ಅಗಸನಲ್ಲಿ ಬೊಗಸೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕದೊ?.— ಅಗಸನ ಶವ ಹೊಱಿಗೆ ತೆಗದ ಮೇಲೆ ಗುಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕೀತೆ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2, Sp. s. ಬಱಿಯೊಡಲು. — ಅಗಸರವ. -ಅವ. A washerman (Si. 337). — ಅಗಸರವಳು. -ಅವಳು. A washerwoman (My.).

ಅಗಸಗಿತ್ತಿ agasa-gitti. = ಅಗಸತಿ, ಅಗಸ್ತಿ. A washerwoman (C.; ರಜಕಿ G.).

ಅಗಸತನ agasatana. The business of a washerman (My.).

ಅಗಸತಿ agasati. = ಅಗಸಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಅಗಸಾಲ aga1-sâla. = ಅಕಸಾಲ, etc. (Si. 337; C.; Tĕ.).

ಅಗಸಾಲಿಗ aga1-sâliga. = ಅಕಸಾಲಿಗ, etc. (Si. 338. 345; C.).

ಅಗಸಾಲೆ aga1-sâlĕ. = ಅಕಸಾಲೆ, etc. (C.; Tĕ.). — ಅಗಸಾಲೆಯವ. -ಅವ. = ಅಗಸಾಲ. (My.). — ಅಗಸಾಲೆಯರವ. -ಅವ. = ಅಗಸಾಲ. (ರುಕ್ಮಕಾರಕ G.).

ಅಗಸಿಗ agasiga. = ಅಗಸ. (My.).

ಅಗಸಿದ್ದೆ agasiddĕ. Tbh. of ಔಷಧ (S. Mhr.).

ಅಗಸುತೆ aga-sutĕ. ಅಗಸುತಾ. = ಅಗಜಾತೆ. (Bp. 8, 42).

ಅಗಸುತೇಶ್ವರ agasutâ-îśvara. = ಅಗಜಾರಮಣ. (Bp. 25, 30).

ಅಗಸೆ agasĕ. = ಅಗಿಸೆ, ಅಗುಸೆ. The outer large gate of a town, fort, or village (My.; Mhr. ಅಗಾಸಿ a chunammed and uncovered terrace). See ಊರಗಸೆ. — ಅಗಸೆಬಾಗಲ್. -ಲು. = ಅಗಸೆ. (C.). — ಅಗಸೆಬಾಗಲ. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲ್. (B. 5, 48). — ಅಗಸೆಬಾಗಿಲ್, -ಲು. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲ್. (C.; ಗೋಪುರ, ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು G.). ಊರ ಅಗಸೇ ಬಾಗಿಲೊಳಗೆ ಇಟಿತರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಇಟಿಕಲ (ಹಸ್ತಿನಖ G.). — ಅಗಸೆಬಾಗಿಲ. ಅಗಸೇ-. = ಅಗಸೆಬಾಗಲ. (ವಲಜ G.). ದಣ್ಡು ಒನ್ದು ಕೋಟೆಯ ಅಗಸೇ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತೆಱೆಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ (B. 4, 217).

ಅಗಸೆ agasĕ 1. = ಅಕಚೆ, ಅಗಚೆ, ಅಗಿಸೆ. Tbh. of ಅಗಸ್ತಿ. A tree with large scarlet flowers, Sesbana (or Aeschynomene) grandiflora Poir. (St. & Pl.; ಅಗಸ್ತ್ಯ Mr. 140; Tĕ.: a leguminous tree, Coronilla grandiflora).

ಅಗಸೆ agasĕ. 2. Tbh. of ಅತಸಿ (Šmd. 363. 365). Common flax, Linum usitatissimum Lin. (ಅತಸಿ, ಉಮೆ Nr.; Tĕ. ಅಗಸೆ, ಅವಸಿ, ಅವಿಸೆ). See ಎಳ್ಳಗಸೆ, ಕರಿಯಗಸೆ. — ಅಗಸೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A field of flax (ಔವಿಮಾನ Mr. 93). — ಅಗಸೆಯ ಕಾಳು. Lin-seed. (ಅತಸಿ G.). — ಅಗಸೆಯ ಹಿಂಡಿ. The oil-cake of lin-seed. 2, a kind of chatney made of it (C.). — ಅಗಸೆಯ ಹೂ. The flower of flax (ಅತಸೀಕುಸುಮ G.). — ಅಗಸೆಯೆಣ್ಣೆ. Lin-seed oil (C.).

ಅಗಸ್ತಿ agasti. = ಅಗಸತಿ, etc. (C.).

ಅಗಸ್ತಿ. agasti. *N. of a ṛishi*, son of both Mitra and Varuṇa by Urvaśi, born in a water jar (*cf.* ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ, ಘಟಯೋನಿ). He is said to have swallowed the ocean (*cf.* ಪೀತಾಬ್ಧಿ) and compelled the Vindhya to prostrate itself, and is considered as the civilizer of the South. 2, the regent of the star Canopus. 3, = ಅಗಸೆ 1. (Mhr. ಅಗಸ್ತಾ, ಅಗಸ್ತ್ಯ).

ಅಗಸ್ತ್ಯ agastya. *N. of a ṛishi* (= ಅಗಸ್ತಿ No. 1; Bp. 19, 26). 2, *the star Canopus* or its regent. 3, = ಅಗಸೆ 1, q. v.

ಅಗಹರ aga-hara. Sin-removing (Bp. 54, 45).

ಅಗಳ್ agaḷ. ಅಗಳು. = ಅಗಲ್, etc. (Mhr. ಅಘೊಳಣೇಂ, to shake about in water, v. i. & v. t.). — ಅಗಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to swing or pendulate; to wave (v. t.); to shake (v. t.). (ಕೊಡಹು, ಗಲ್ಲಿಸು, ನಿವಾಳಿಸು G.). — ಅಗಳಾಡು. -ಆಡು. = ಅಗಲಾಡು. To pendulate, to swing, to vibrate, to shake (v. i.), to be loose (My.). ಬೀಕಾದನ್ತೆ ಅಗಳಾಡುವನ್ತ ಎರಡು ಕಿವಿಗಳು (B. 5, 18). ಸ್ವಲ್ಪ ಅಗಳಾಡೋಣ (ಸ್ಫುರಣ G.). ಸ್ವಲ್ಪ ಅಗಳಾಡೋಣ (ಸ್ಫೂರ್ತಿ Čb.). — ಅಗಳಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Swinging, etc. ಕಣ್ಣು ತುಟಿ ಹುಬ್ಬು ಇವುಗಳ ಅಗಳಾಡುವಿಕೆ (ಸ್ಫೂರ್ತಿ Čb.). — ಅಗಳ್ಯಾಡು. = ಅಗಳಾಡು. (ಅಲ್ಲಾಡು, ಒಲಡಾಡು G.).

ಅಗಳ agaḷa. = ಅಗಲ. (My.).

ಅಗಳು agaḷu. = ಅಗುಳು. A grain of boiled rice (C.; ಅನ್ನದ ಅಗಳು G. 6). See Prv. s. ಮುತ್ತು 1. 2, see ಕೂಳಿಗಳು.

ಅಗಳು agaḷu. = ಅಗರು, etc. Fragrance. (Tĕ. ಅಗರು, ಅಗಳು, red sandal-wood). — ಅಗಳ ಸುಣ್ಟಿ. = ಅಗಳು-. (C.; St. & Pl.). — ಅಗಳುಸುಣ್ಟಿ. = ಅಗಳ್-, ಅಗಳೆ-, ಅಗುರುಸೊಣ್ಟಿ, ಅಗುಳು-. A wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe (St. & Pl.).

ಅಗಳೆ agaḷĕ. = ಅಗಳು. — ಅಗಳೆಸುಣ್ಟಿ. = ಅಗಳ್-, etc. (St. & Pl.).

ಅಗೞ್ agaḻ. 1. = ಅಗೞು 1, ಅಗುರ್, ಅಗುೞ್1, ಅಗುೞು. To dig. (T.). P. p. ಅಗೞ್ದು. ಅಗೞ್ವಂ (Šmd. 275). ಕುೞಿಯೆನ್ದು ಅಗೞ್ದು ಎಡೆ (Šmd. I, o. r. ಅಗುೞ್ದು). ಅಗೞಿದುದು (ಅಖಾತ, ದೇವಖಾತ Hlâ.).

ಅಗೞ್ agaḻ. 2. = ಅಗೞ, ಅಗೞು 2 q. v. What has been dug, etc. (ಗಾಧಿಗೆ Čt. II, 77; Č. Bp. 42, 25. 26. 28; T. ಅಗೞ್, ಅಗೞ್, ಅಗಿಳ್; M. ಅಗಿೞ್, ಅಗಿಳ್, ಅಗಿಲ್; Tu. ಅಗರ್, ಅಗಳ್). ಅಗೞ್ತೆ, ಅಗೞ್ಗಳ್ (Šmd. 52).

ಅಗೞ agaḻa. = ಅಗೞ್ 2, etc. A fort ditch (C.).

ಅಗೞತ agaḻata. = ಅಗೞತೆ, etc. Digging; what has been dug. 2, a ditch, a moat (S. Mhr.; ಪರಿಖೆ G.).

ಅಗೞತೆ agaḻatĕ. = ಅಗೞ್ತೆ, etc. (My.; ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಿನ ಕನ್ದಕ G.). — ಅಗೞತೆಗಡ್ಡೆ. The mound thrown up from a moat (Sd.).

ಅಗೞಿ agaḻi. = ಅಗಣಿ, ಅಗುೞಿ q. v., ಅಗ್ಗುೞಿ. (C.; ಅರ್ಗಲ, ಯುಗಕೀಲಕ, ತಮ್ಮೆ, ಕೀಲ, ಸ್ಥಾಣು G.). — ಅಗೞಿಯ ಗೂಟ. = ಅಗೞಿ. (My.). — ಅಗೞಿಯ ಮರ. = ಅಗೞಿ. ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯದನ್ತೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲು ಉಳ್ಳ ಅಗೞಿಯ ಮರ (ಅರ್ಗಲ Si. 112). 2, the post in which the ಅಗೞಿ moves (My.).

ಅಗೞು agaḻu. 1. = ಅಗೞ್ 1. P.p. ಅಗೞಿ. To dig; to burrow (My.; ಅಗಿ, ತೋಡು G.).

ಅಗೞು agaḻu. 2. = ಅಗೞ್ 2, etc. What has been dug. 2, a ditch, a moat (ಖೇಯ, ಪರಿಖೆ Nr.; My.). See Prv. s. ಗೇಣು. 3, an artificial tank (ಖಾತ Hlâ.). ಖಾತಮ್ ಎನೆ ಹಲವು ಅಗೞು ಭೇದಂಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 417). ಅಗೞುಗಳನ್ ಅಗುೞಿಸಿದಂ (Bp. 16, 9). ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದು ಈ ಪುರದ ಅಗೞ ಘಾತಮ್ (J. 3, 19). See Râm. 5, 9, 34. — ಅಗೞುನೆಲ. A deep place, a ditch. ಅಲ್ಲಿ ಒನು ಅಗೞುನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೀೞಲು (Bp. 53, 40).

ಅಗೞು agaḻu. 3. (**ಅಗಳು**). To tear off a bit with one's teeth from something firmly kept in the hand (S. Mhr., rare; *cf.* ಅವುಡು 1).

ಅಗೞ್ತೆ agaḻtĕ. = ಅಗತ, ಅಗತೆ, ಅಗರ್ತೆ, ಅಗಲ್ತೆ, ಅಗೞತ, ಅಗೞತೆ. Digging; the being dug (ಖನನ Šmd. I; 247). 2, a pit or well. 3, a fort ditch (ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಿನ ಕನ್ದಕ G.; Tĕ. ಅಗಡತೆ, ಅಗಡಿತೆ, ಅಗಡ್ತೆ).

ಅಗಾಡಿ agâḍi. Before, in front, forward; the front, the van. 2, the ropes with which the horse's fore feet are tied. 3, the head-ropes of a horse. (My.; Br.; Mhr., H.).

ಅಗಾಧ a-gâdha. = ಅಗಾಧ. *Deep, bottomless, unfathomable.* 2, *a hole, a chasm.* See ವಾರಿರಮ್ಯ.

ಅಗಾಧಜಲ agâdha-jala. *Having deep waters.* 2, a deep lake or pool. See ಮಡು.

ಅಗಾಧಿಪ aga-adhipa. The chief of mountains, Mêru; any big mountain (My.).

ಅಗಾರ agâra. *A house.* 2, a place (ಸ್ಥಳ G.).

ಅಗಿ agi. 1. = ಅಗೆ 2. To dig; to burrow; to make a hole, or a wound. (C.; ತೋಡು G.; *cf.* ಅಗೞ್ 1). P. ps. ಅಕ್ 5, ಅಗಿದು. ಬೆಟ್ಟ ಅಗಿದು, ಇಲಿಯ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಉಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿಗಳು (Si. 85). ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಅಗಿಯಲ್ ಪಟ್ಟು ನೀರು ನಿನ್ತ ಕನ್ದಕವು (91). ಅಣೆವ ಹರಿಗೆಯಿನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಅಗಿವ ಭಟ್ಟರ ಬಡ್ಡಣೆ (Bp. 6, 2, 5). See B. 3, 42. 58. 107; 4, 125.

ಅಗಿ agi. 2. To champ; to bite; to chew; to eat (ಚರ್ವಣ Šmd. Dh.; Šm. 81; C.; ತಿನ್ನು, ಕಚ್ಚು G.; *cf.* ಅಗೞು 3, ಅವುಡು 1). P. ps. ಅಕ್ 3, ಅಗಿದು. ಕುೞಿ ಕಚ್ಚಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅೞಿವದೇ ತನಿರಸವ ಹೊಱಗಣ ಸೋಗೆಯ ಅಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). ತಿಳಿಗೊಳನ ತಮ್ಮು ಅಗಿವ ತೆಕ್ಕೆಯ ತೊಱಲಿಕೆಯ ...ಹಸರದಲಿ ತೀಡಿದುದು ತಂಗಾಳಿ (Râm. 24, 3). ಪಾವಗಿದ ಪಸುಳೆ (J. 19, 23). ಪಾವಗಿದುದುಂದರುಣ್ಟೆ? (30, 38).

ಅಗಿ agi. 3. To tremble, to shake, as a čâmara (Râm. 6, 10, 12); to fear (ಸನ್ತ್ರಾಸ Šmd. Dh.; ಭಯ, ಭಯವನ್ ಅನ್ Šm. 40. 81; ಸುಗಿ Kk. 90; ಅಂಜು G.). ಅಗ್ನಿ ಹಿಮ

ಸಮಯಮಹೀವಲ್ಲಭನತ್ತಣಿನ್ ಅಗಿದು, ಎಂ ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಚದುದೊ? (Rśv. 9, 27; see 7, after 17).

ಅಗಿ agi. 4. To be glad (ಹರ್ಷ Śmd. Dh.; Śm. 81; Râm. 6, 30, 10; *cf.* ಅಬ್ಬಿ?).

ಅಗಿ agi. 5. = ಅಗೆ 3 q. v. (S. Mhr.; ಮೊಳಿಕೆ, ಸಸಿ, ವಲಜ G.). ಬಿತ್ತಿದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಚಲೋ ಗೇಣುಗೇಣು ಎತ್ತರ ಅಗಿಗಳು ಬರುವವು (B. 4, 39).

ಅಗಿ agi. Fire. = ಅಗ್ಗಿ, etc. See ಅಗಿಟಿಗೆ, etc.

ಅಗಿಟಿಗೆ agiṭigĕ. = ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ, etc. (S. Mhr.).

ಅಗಿಟ್ಟಿಗೆ agiṭṭigĕ. = ಅಗಿಟಿಗೆ (My.).

ಅಗಿಣಿ agiṇi. = ಅಗ್ಗವಣಿ q. v. (ನೀರು G., Čb.). This term, together with its other forms, is used only by educated *Liṅgavantas,* especially in their maṭhas.

ಅಗಿನಿ agini. = ಅಗ್ಗಿ, etc. Tbh. of ಅಗ್ನಿ (Śm. 11; My.).

ಅಗಿನ್ತ aginta. ಅಗೆ 1-ಇನ್ತ 1. = ಅಕಿನ್ತ, etc. A vulgar affix added to the genitive: more than; from. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಗಿನ್ತ ಅವನದು ಒನ್ದು ನಡತೆ ಚೇಱೆ ಉಣ್ಟು (B. 5, 141). ತರ್ಲೆ ಕೇಳುವವ ಮರುಳನಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv. in 5, 311). ತುಚ್ಛ ಮಾತು ಆಡುವವನು ಹುಚ್ಚನಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv. in 5, 315).

ಅಗಿಯುವಿಕೆ agiyuvikĕ. Digging (C.).

ಅಗಿಲ್ agil. = ಅಗರು etc., ಅಗಿಲು. Fragrance. — ಅಗಿಲಿಲಿ. = ಅಗಿಲ್-ಇಲಿ (Śmd. 220). Having no fragrance. — ಅಗಿಲಿಲಿವಣ್. -ಪಣ್. A ripe fruit without fragrance. ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್ ಅಗಿಲಿಲಿವಣ್ಣಿಂ ಸಮನ್ತು ಕೂರಿಲಿಕುಡು ಗೋಲ್? (Śmd. 221).

ಅಗಿಲು agilu. = ಅಗಿಲ್, etc. Fragrant substances; fragrance. ಕಪ್ಪು ಅಗಿಹ ಅಗಿಲು ಜಾಪಕ, ಕಾಲೀಯಕ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ ಎನಿಸುಗು; ಕಲ್ಲ ಹೂವಿನ ಧೂಪ (benzoin) ಎನ್ದೂ, ಎಬ್ಬರು (Nr.; ಕಪಿಜ Mr. 335; see s. ಅಗರು). ಮೃಗಮದದ, ಚನ್ದನದ, ಕರ್ಪೂರದ, ಅಗಿಲು ಸಾದು ಜವಾದಿಗಳ ಸಿಮ್ಪುಗಳಿನ್ ಎಸೆದುದು ನೋಡೆ ವಾರವಧೂಟಿಕಾನಿಲಯ (Bp. 12, 11). — ಅಗಿಲುಗನ್ಧ. = ಅಗರುಗನ್ಧ (St. & Pl.). — ಅಗಿಲುಬಾಗಿಲವಾಡ. N. (Bp. 12, 8).

ಅಗಿಷ್ಟಿಕೆ agishṭikĕ. = ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ. (My.).

ಅಗಿಸು agisu. = ಅಗಯಿಸು. To cause to dig (My.). ಅಗಿಸು! (Bp. 5, 57). ಜನಪನ್ ಆ ಕ್ಷಣಮ್ ಅಗಿಸೆ (5, 58). ತಳವನ್ನು ಅಗಿಸಿದರೆ (B. 4, 120). See Prv. s. ಕುಣಿ 2.

ಅಗಿಸೆ agisĕ. = ಅಗಸೆ. (My.).

ಅಗಿಸೆ agisĕ. = ಅಗಸೆ 1. (My.).

ಅಗು agu. 1. = ಆಗು 1. To become, to grow, etc. (Tĕ. ಅಗು, ಅವು). A *very rare* form of ಆಗು. See ಅಕ್ 2. ಅಗುಱಿಗನ್ನವನ್ ಇಕ್ಕಲೊಡನೆ ಆ ಬಿಗಿದ ಮಣ್ಣೆಲ್ಲಂ ಮಿಸುಪ ಹೊನ್ನ ಅಗುತಿರಲು (Bp. 31, 12).

ಅಗು agu. 2. = ಅಗುವು, ಪಂಗು, etc. (My.).

ಅಗುಚು aguču. = ಅಗೆಚು, ಅಗುಸು. (My.). — ಅಗುಚಾಟು. = ಅಗಚಾಟು. (My.).

ಅಗುನ್ದಲೆ agundalĕ. Extensiveness; greatness, superiority; superior; greatly (ಪಿರಿದು Śmd. II; ಬಹಳ Čt. I, 101; ಕರಂ, ನೆಱೆ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಣಿಯರ, etc., 84; ಅಧಿಕ Śm. 58; ಹೆಚ್ಚಾಗಿ G.; Abh. P. 3, after 67). ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೆಪ್ಪಿನ್ದೆ ಅಗುನ್ದಲೆಯಾಗಿ ಇರ್ದುದು (Śmd. 223 Mdb. Ms.). — ಅಗುನ್ದಲೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become excellent, etc. ಗುಣಗಣಮ್ ಅಣಿಯರಮ್ ಎನಿಸೆ, ವೃತ್ತಿ ಬಿತ್ತರವ್ಪಡೆಯೆ, ... ಬನ್ಧಮ್ ಅಗುನಲೆವಡೆಯೆ, ... ಗದ್ಯಪದ್ಯಚಮ್ಪುಪ್ರಮುಖಪ್ರಬನ್ಧಂಗಳಂ ಪೇೞ್ದು, ಕೇಳ್ವರ ಚಿತ್ತಮುಂ ಕವರ್ತೆಗೊಳ್ವ ಕವೀನ್ದ್ರವನ್ದಂ (Rśv. 5, after 19).

ಅಗುರ್ agur. = ಅಗುೞ್ 1, etc. To dig. ಇದು ಕಾಡವೆಯ ಸೊರೆಯು! ಭಲ್ಲುಕಂ ಕೆದರ್ದ ಎಡೆಯು ಇದು! ಗಜಂ ಪೋದ ಪಾದಿ ಇದು! ನರಿ ಅಗುರ್ದ ಇದುಂ! ಕಾಡುಗುಱಿದುಪ್ಪುಟ್ ಇನ್ತು ಇದು! (Râghč. 17, 68).

ಅಗುರ agura. = ಹಗುರ. (My.).

ಅಗುರು. a-guru. 1. Not heavy, light. 2, short, as a syllable (Śmd. 54. 213).

ಅಗುರು aguru. 2. = ಅಗರು, etc. *The dark species of Agallochum* (ಅಗರು, ಕಾಕತುಣ್ಡ Hlâ.; ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚನ್ದನ, ಚನ್ದಾಳ G.). 2, *the fragrant aloe wood and tree, Aquilaria agallocha* Roxb. 3, *the tree which yields Bdellium, Amyris agallocha.* 4, *a timber tree, furnishing a kind of black wood, Dalbergia sisu* Roxb. 5, the Aśôka tree, Jonesia aśôka Roxb. (Si. 136). 6, another species of plant, the kapilĕ (ಪರಿಮಳಯುಕ್ತಮ್ ಆದ ಅಗುರು, ಪರಿಮಳಾಶೋಕ 136). — ಅಗುರುಚಕ್ಕೆ. A chip or bit of fragrant wood. See ಕರೇ-. — ಅಗುರುಸೊಣ್ಟಿ. = ಅಗುಳು-, etc. (Si. 142).

ಅಗುರ್ಬು agurbu. = ಅಗುರ್ವು q. v. ಪಾಯಿಸಿ ಪೊಯ್ಯೆ ಗೋಱಿಯಿಲರ್, ಒರ್ವರಿನ್ ಒರ್ವರ ಅಗುರ್ಬು (ಒರ್ವರಗುರ್ಬು MS.) ಪರ್ಚೆ (Abh. P. 13, 62).

ಅಗುರ್ವಿಸು agurvisu. To be terrifying or formidable; — to terrify. ಮತ್ತಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂ, ಬಿದಿರಿಂ, ಫಣೀನ್ದ್ರೋತ್ತಮಾಂಗದಿನ್, ಅಗುರ್ವಿಪ ಪನ್ದಿಯ ಕೋಟ್ಟಿಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಅಗನಿಕಾಯದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತನ್ ಆಯ್ದುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ಶಬರವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (Śmd. 142. 166). ನೆಗೆದ ಕುಡಿವಾಲಮ್, ಉಣ್ಮುವ ಬಗೆ ಬಳ್ಕುವ ನಡುವು, ಅಗುರ್ವಿಪ (ನಡುವಗುರ್ವಿಪ MS.) ಆನನಮ್ ಇರೆ, ತನ್ಮೃಗಮುಂ ಬಱಿವಿಡಿಯ ಅಟ್ಟುತ್ತೆ ಅಗಲದೆ ಪಿಡಿದತ್ತು ಚಾಯಿಲಂ ತದ್ವನದೊಳ್ (Rśv. 5, 87). ಧರಿತ್ರಿಯೊಳೆ ಚಾಲಿಪ ಬಾಲಮ್, ಅಗುರ್ವಿಪ ಆನನಂ . . . ಎಸೆಯೆ, ತರಕ್ಷುದಂಶಶತಸಂವೃತಮ್ ಇರ್ದುದು (5, 92). See Abh. P. 3, 54; 13, 31; *cf.* ಏಗುರ್ಬಿಸು (ಏಗುರ್ವಿಸು).

ಅಗುರ್ವು agurvu. = ಅಗುರ್ಬು, (ಗುರ್ಬು, ಗುರ್ವು). Amazement, terror; a terrible form (*cf.* ಅಗಿ 3; ಅಘೋರ?). ಒನ್ದು ಉದ್ದಣ್ಡಪ್ರಚಣ್ಡಕಣ್ಠೀರವಂ ಗೆಣ್ಟಿನೊಳ್ ಎಲೆಯಾಗ್ನಿ ಮೆಯ್ವೆತ್ತುದು ಎಬ್ಬ ಅಗುರ್ವನ್ (ಎಬ್ಬುಗುರ್ವನ್ MS.) ಒಳಕೊಣು (Rśv. 5, after 115). See Abh. P. 7, 114; 13, 80; 14, after 6; Grj. 1, 99. — ಅಗುರ್ವವಡೆ. -ಪಡೆ. To get a terrible form (Abh. P. 13, after 54).

ಅಗುಲು agulu. = ಅಗಲ್. To shake, to move, to become loose, as a peg (My.).

ಅಗುವು aguvu. = ಅಗು 2. (My.).

ಅಗುಸು agusu. = ಅಗುಚು. (My.).

ಅಗುಸೆ agusĕ. = ಅಗಸೆ, etc. (My). ಜವಳಿಗದವಂ ಪ್ರಾರಬನ್ಧದ ಹವಣಿಗೆ ಆ ಬಾಗಿಲೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ, ಅವಕೆ ಅಗುಸೆಯಂ ನಿಲಿಸಿದನು (Bp. 16, 9). ಹಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಅಗುಸೆಯಂ ಹುಗಲೀಯದೆ ಇಕ್ಕಿದನು (60, 26). ಹಟ್ಟಿಯ ಮುಖದ ಅಗುಸೆಯಂ ತೆಱೆಯಲೊಡನೆ (60, 31).

ಅಗುಳು aguḷu. = ಅಗಳು. A grain of boiled rice (My.). 2, a small lump of rice kneaded into a ball (ಪುಲಾಕ, ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥಕ, ಕೂೞ ಅಗುಳು Nr.; Si. 405; ಪುಲಕ, ಕೂೞಗುಳು Nn. 145; ಪುಲಕ, ಅನ್ನದ ಅಗುಳು

Mr. 486; *cf.* ಅವುಡು 3?). ಅಗುಳು ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ತೀರದವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಡಬು ಹೆಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಅಗುಳು agulu. = ಅಗರು, etc. — ಅಗುಳುಸುಣ್ಟಿ. = ಅಗಳು-, etc. A climbing plant possessing various medicinal properties, Clypea hernandifolia W. & A. (ಪಾಠೆ, ಅಮ್ಬಷ್ಠೆ, ವಿದ್ಧಕರ್ಣಿ, ಪಾಪಚೇಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನೆ, ರಸೆ, etc. Nr.; ಪಾಠೆ Mr. 142). 2, a wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe (St. & Pl.). — ಅಗುಳುಸೊಣ್ಟಿ. = ಅಗುಳುಸುಣ್ಟಿ, etc. (Si. 142).

ಅಗುೞ್ agul. 1. = ಅಗೞ್1, etc. P. p. ಅಗುೞ್ದು. To dig (ಖನನ Šmd. Dh.; ಅಗಿ G.). ಅಗುೞ್ದಂ (Šmd. 49. 55). ಅಗುೞ್ದಪಂ (55). ಅಗುೞ್ಗುಂ (55). ಅಗುೞ್ಗೆ (55). ವೇದಿಕೆಯನ್ ಇನ್ತು ಅಗುೞುತ ಇರ್ದಪೆ, ಮೂಣದೆ, ಒಬ್ಬಳೆ ನೀನ್ (Bp. 47, 10). ಒೞತೆಯನ್ ಅಗುೞದೆ ಇರು! (20).

ಅಗುೞ್ agul. 2. P. p. ಅಗುೞ್ದು. To sink in water, to be immersed, to dive (ಜಲನಿಮಜ್ಜನ Šmd. Dh.; T. ಅಮುೞ್, see ಅವುಗು 2; Mhr. ಅಂಘೊಳ, bathing). ಅಗುೞ್ದಿನ್ ಎನ್ದು, ನೀರ್ನೆಲೆದಪ್ಪಿದಂ (Šmd. I).

ಅಗುೞಿ aguli. = ಅಗೞ್, etc. Tbh. of ಅರ್ಗಲ (Šmd. 30. 364). A bolt or pin; a (wooden) beam or bar for locking a door (ತಾೞ್ Šmd. I; Šm. 113; ಪರಿಘ, ಅರ್ಗಲ Mr. 199; My.). — ಅಗುೞಿಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made in the wall to remove the door-bar (for the purpose of robbery). ಘನದ ಹೊಸತಿಲುಗನ್ನಮಂ ಘಮ್ಮನೆ ಅಗದು, ಅಗುೞಿಗನ್ನಮುಂ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಗದು (Bp. 31, 5). ಅಗುೞಿಗನ್ನವನ್ ಇಕ್ಕಲೊಡನೆ (31, 12).

ಅಗುೞಿಸು agulisu. To cause to dig (ಖನನ Šmd. Dh.; My.). ಅಗೞುಗಳನ್ ಅಗುೞಿಸಿದಂ (Bp. 16. 9). ಪಿರಿಯ ನಿಡುಬಾವಿಗಳನ್ ಅಗುೞಿಸಿದಂ (16, 11).

ಅಗುೞು agulu. = ಅಗುೞ್ 1. (My.; ಅಗಿ G.).

ಅಗುೞ್ಚು agulču. To cause to sink in water, to immerse (ಜಲಾಶಯಮುಗ್ನ Šmd. Dh.).

ಅಗೂಢ a-gûḍha. Unconcealed, manifest, transparent. 2, a kind of prasanna in poetic art (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅಗೆ agĕ. 1. = ಅಕೆ, etc. See ಅಗಿನ್ತ.

ಅಗೆ agĕ. 2. = ಅಗಿ 1. To dig (ಖನನ Šm. 80; My.). P. ps. ಅಗದು q. v., ಅಗೆದು. ಸರಸರನೆ ಸತಿ ಗೋಪ್ಯದಿನ್ ಅಗವುದಱ ವಿಧ ನಿಯಮ ಕೇಳಿ (Bp. 47, 8). ನಾನ್ ಇಲ್ಲಿ ಒೞತೆಯನ್ ಅಗದೊಡೆ (v. 21). ಅಗವುತ ಇರ್ದಹಳು (v. 26). ಒೞತೆಯನ್ ಅಗದಹಳು (v. 27). ಶೀಲವನ್ತರು ಮನೆಯೊಳ್ ಒೞತೆಯನ್ ಅಗದರು ಉಣ್ಟೇ? (v. 49). — ಅಗೆ ಅಗೆ! rep. (Bp. 23, 34).

ಅಗೆ agĕ. 3. = ಅಗಿ 5. (What has grown or germinated; *cf.* ಅಗು 1): a seedling; a shoot from the root of a plant or tree; a sprout (ಅಂಕುರ Šm. 22. 80; Abh. P. 3, 138; C.; ಮೊಳಕೆ, ಸಸಿ, ವಲಜ G.; Tu. ಅಗ್ಗೆ); especially seedlings of rice, tobacco, pepper, etc. ready for being transplanted (My.; Tĕ. ಆಕು). — ಅಗೆ ಕಟ್ಟು. To raise seedlings in pots, etc. (My.). — ಅಗೆ ಬಿಡು. To sow seed for raising seedlings (My.). — ಅಗೆ ಮಾಡು. To raise seedlings (My.). — ಅಗೆವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To get shoots (Ršv. 11, 120).

ಅಗೆ agĕ. 4. = ಅನೆ 1. (Probably an infinitive of ಅಗು "so that it becomes or is"; *cf.* ಅಗಿ No. 2). A suffix to form adverbs, *e. g.* ನೆಟ್ಟಗೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಕಮ್ಮಗೆ, ಬಿನ್ನಗೆ (Šmd. 389).

ಅಗೆ agĕ. 5. = ಹಗೆಯು, etc. (My.).

ಅಗೇನ್ದ್ರ aga-indra. A principal mountain, any one of the seven mountains in Bhârata. 2, the number seven (Čh.).

ಅಗೇನ್ದ್ರಜೆ agêndra-jĕ. Pârvatî (J. 15, 15).

ಅಗೊ a12-gĕl-ŏ4. = ಅಕೊ, etc. (C.).

ಅಗೋ a12-gĕl-ô3. = ಅಗೊ, etc. (C.). ಗೆಳೆಯಾ, ಅಗೋ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾಱನೂ ನಾಲ್ಕಾಱು ನಾಯಿಗಳೂ ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ, ನೋಡು! (B. 4, 19). ಅಗೋ, ಆ ಬಾವಿಯ ಮೇಲೆ ಜೋತಾಡುವ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು! (4, 180). ಅಗೋ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಬರುತ್ತಾನೆ (4, 182).

ಅಗೋಚರ a-gôčara. Not obvious, imperceptible by the senses; wondrous. 2, anything that is beyond the cognizance of the senses. (Bp. 6, 8; 8, 51; 11, 22; 54, 58; 55, 53; J. 2, 55; see ವಾಚಾಮ್-).

ಅಗೋಪಗ a-gôpa-ga. Going without a superintendent; N. of a vritta (Čh.).

ಅಗೌರವ a-gaurava. Absence of grandeur; degradation, dishonour (My.).

ಅಗ್ಗ agga. 1. = ಹಗ್ಗ. Tbh. of ಅರ್ಘ (Šmd. 345. 358). Worth, value, price. 2, proper price, the cheapness of commodities; cheapness; cheap (C.; Tĕ. ಅಗ್ಗುವ; Tu. ಅಗ್ಗ). 3, cheapness, worthlessness (C.; Tu.). 4, a respectful offering of various ingredients or of water only. ಅಗ್ಗವಾದ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಉಣ್ಟಾದ ಆದರಣೆ (ನೀವಾಕ Si. 432). ಜಾಜಯ ಕಾಯಿ ಬಹಳ ಬೆಳದರೆ ಅಗ್ಗವಾಗುವವು (B. 3, 53). ಯನ್ತ್ರಗಳಿನ್ದ ಹುಟ್ಟುವ ಅಱುವೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಬಹು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಮಾಱಿ ಹತ್ತಿದ್ದಱಿನ್ದ (4, 28). ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಗ್ಗವಾದ ಸಮಯ ನೋಡಿ (5, 101). ಅವರು ಅಗ್ಗವಾದಾಗ, ಕಾಱು ಕೊಣ್ಡು, ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಮಾಱುತ್ತಾರೆ (5, 102). See Prv. s. ಪೆಗ್ಗು 1. — ಅಗ್ಗದವ. -ಅವ. A mean or lewd man (C.). — ಅಗ್ಗದವಳು. -ಅವಳು. A low woman (C.). — ಅಗ್ಗಪಾಡು. A cheap manner, cheapness (S. Mhr.). — ಅಗ್ಗಾಳು. A low man (R.).

ಅಗ್ಗ agga. 2. Tbh. of ಅಗ್ರ. Foremost; first. 2, pre-eminent, best. 3, excessive; great. The word is generally used as a noun conveying the meaning of the mentioned adjectives, *e. g.* in Bp. 5, 40; 6, 7. 22; 19, 30; 21, 44; 22, 8. 66; 28, 46; 31, 4; 42, 25; 47, 2; 50, 25; 58, 62. ತೆಗೆದುದು ಅಗ್ಗದ ತಮ್ಮು (Bh. 1, 5, 5). ಅಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದ ಒಡಲ್ (J. 28, 55). ಅಗ್ಗದ ಅರಣ್ಯ (Ršv. 6, 34). ಅಗ್ಗದ ಶತ್ರುಗಳ್ (Bh. 1, 8, 34). — ಅಗ್ಗದವ. -ಅವ. An eminent man; a chief soldier (ಭಟ, ಯೋಧ, ಯೋದ್ಧೃ Si.). — ಅಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಶೀಲವನ್ತ-.

ಅಗ್ಗ agga. 3. = ಹಗ್ಗ. A rope. (My.; T.). See ಅಗ್ಗರಣೆ.

ಅಗ್ಗರಣೆ aggaraṇĕ. = ಒಗ್ಗರಣೆ. (My.).

ಅಗ್ಗರಣೆ agga3-raṇĕ. A rope, a tie (ದಾವು, ಹಗ್ಗ Kk. 70; ದಾವೆ, ರಜ್ಜು Šs.; see ರಣೆ). ಪಿಂಗಾಲ್ಗೆ ತೊಡರ್ಚಿದ ಅಗ್ಗದ ಅಗ್ಗರಣೆಯಂ ಛಟಛಟನೆ ಕಿೞ್ತು, ಕಿಳಿರ್ದು (Ršv. 6, after 11).

ಅಗ್ಗಲಿಸು aggalisu. = ಅಗ್ಗಳಿಸು q. v. (ಪೆರ್ಚುಗೆವಡೆ Šmd. 187 Cm.; ವೆಗ್ಗಳಮ್ ಅಗು 209 Cm.; ವೆಗ್ಗಳಿಸು 365 Cm.; Tĕ. ಅಗ್ಗಲಿಂಚು). ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನಿನ್ದೆ ಎಮಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನ್ ಅಗ್ಗಲಿಸಿ, ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು! (Čpr. 7, 55).

ಅಗ್ಗವಣಿ aggavaṇi. = ಅಗಿಣಿ, ಅಗ್ಗಿಣಿ. Water. — It seems more than probable that ಅಗ್ಗವಣಿ, etc. are based on ಅಗ್ಗ 1, No. 4 (ಅರ್ಘ, ಅರ್ಘ್ಯ), a respectful offering of *water.* ಅಗ್ಗವಣಿ occurs, *e. g.* in Bp. 12, 33. 34; 16, 6; 24, 2. 54; 30, 9; 47, 15; 53, 46; 55, 28.

ಅಗ್ಗಷ್ಟಿಗೆ aggashṭigĕ. = ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ, etc. ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಕೀ ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಗೋಡೆಯೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಗ್ಗಷ್ಟಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 296).

ಅಗ್ಗಳ aggaḷa. (Šmd. 49). = ಅಗ್ಗಳೆ, ಅರ್ಗಳ q. v. (My.; Tĕ. ಅಗ್ಗಲ; *cf.* ಅಗ್ಗಳಿಕೆ). ಮೇರುವಿಂಗೆ ಈತನ್ ಅಗ್ಗಳಂ (159, o. r. ಅರ್ಗಳಂ). ಕೊಮ್ಮು ಇರಿಸಿಪಿದ ಮರದಿನ್ದೆ ಅಗ್ಗಳಂ ತಿಣ್ಣಮ್ ಅದಂ (289). ಹಲವು ಲಿಪಿಗಳನ್ ಓದ ಬಲ್ಲ ಅಗ್ಗಳದ ಕರಣಿಕರಂ ಕರಸಿ (Bp. 5, 53). ಅಗ್ಗಳದ ಘಟ ಕಳಸಾದಿಗಳ್ (8, 37). ಲೆಕ್ಕಕೆ ಅಗ್ಗಳಮ್ ಆಗಿ ಇರಲು (31, 29). ಗುಗ್ಗಳಂ ಸಾಮಾನ್ಯಮ್ ಆಯ್ತೋ? ಅಗ್ಗಳವನ್ ಇಕ್ಕಿದೊಡೆ ಅದಱಿನ್ದೆ ಅಗ್ಗಿ ತಗ್ಗಿದುದೋ? (47, 16). ಅಗ್ಗಳನ (the poet ಅರ್ಗಳ) ಮುನ್ದೆ ವೆಗ್ಗಳನುಣ್ಟೇ? (Prv.).

ಅಗ್ಗಳಿಕೆ aggaḷikĕ. Greatness; great power (ಅತಿಶಯ, ಸೊಮ್ಪು, etc. Šs.; Tĕ. ಅಗ್ಗಲಿಕೆ, power; sport; eagerness). ಶಿವಮರುಳನ್ ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯೊಳಗೆ ಆಡುವವರಂ (Bp. 4, 9). ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಮೆಚ್ಚಿದಡೆ ಭೂತಲಕೆ ಕುಗ್ಗಿದ ವಿನ್ಧ್ಯನಗದ ಅಗ್ಗಳಿಕೆ ಎನ್ತುಟು? (19, 26). ಛಲದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹತ್ವದ ಒನ್ದು ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯಂ ತಾನ್ ಅಱಿದುದುಮ್ ಅಱಿಯದ ವೊಲು (61, 3). ವಿಪ್ರಜಾತಿಗೆ ಸನ್ದುದು ಇನ್ನು ಅಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 1, 10, 39). See Bh. 1, 1, 9; 8, 26, 2. 5; Č. Bp. 42, 24; Râm. 5, 9, 2; J. 8, 24; 12, 27; 14, 4; 20, 4; 29, 9. 37.

ಅಗ್ಗಳಿಸು aggaḷisu. = ಅಗ್ಗಲಿಸು q. v. To be or become pre-eminent, abundant or redundant; to go beyond measure; to make great efforts; to be superior to, to excel. ಅಲರು ಗಣೆಯನ ದೋಣೆಗಳಿನ್ದ ಅಗ್ಗಳಿಪ ಕಿಱುದೊಡೆದೊಡೆಗಳ್ ಎಸವವು (Bp. 4, 18). ಆಗಸದೊಳ್ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳು ಬಲಿದು, ಬೆಳುದಿಂಗಳ್ ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (12, 37). ಜೋಗುಳವ ಅಗ್ಗಳಿಸಿ ಹಾಡುತ (15, 14). ಸೊಮ್ಪು ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (32, 39). ಜಯಜಯನಿನದಮ್ ಅಗ್ಗಳಿಸೆ (51, 62). ಅಗ್ಗಳಿಸಿ, ತಮ್ಮಂ ನಾಯ್ಗಳಿಗೆ ಕೀಳ್ಮಾಡಿ ನುಡಿದೆ, ಅಲ? (55, 43). ವೊತ್ತಪ್ಪೆತ್ತು, ಮುತ್ತಿ, ಲಗ್ಗೆಗೆ ಅಗ್ಗಳಿಸಿ ಇರ್ಪಾಗಳ್ (Rsv. 6, after 116). See further Abh. P. 13, 35; Bp. 38, 39; 50, 25. 57; 52, 41; 56, 6; 57, 74; 58, 34; 59, 13; 60, 35.

ಅಗ್ಗಳೆ aggaḷĕ. = ಅಗ್ಗಳ, etc. (ಅಧಿಕ Šs.). ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಎನ್ನನ್ ಅಗ್ಗಳೆಯ ಕವಿಮುಂಗನ್ ಎನಿಸೂದು (Mr. 539). See Bh. 8, 23, 44; J. 7, 46; 8, 8. — ಅಗ್ಗಳೆಯ. ಅಗ್ಗಳೆ-ಅ 3. A great or powerful man (ಬಲ್ಲಿದಂ Bhn. 13). ಅಲಘುಮುನಿಮಾತಂಗನ್ ಎಮ್ಬ ಅಗ್ಗಳೆಯಂ (Bp. 57, 72). See J. 13, 21; 17, 12; 21, 5.

ಅಗ್ಗಳಿಕೆ aggaḻikĕ. Tbh. of ಅರ್ಗಲಿಕೆ. A bolt or bar for fastening a door (ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ Šmd. I, o. rs. ಅರ್ಗಳಿಕೆ, ಅರ್ಗಳು). 2, a certain implement (ಅವುಜದ ಮುಟ್ಟು Šmd. I).

ಅಗ್ಗಿ aggi. = ಅಗಿ, ಅಗಿನಿ, ಹಗ್ಗಿ. Tbh. of ಅಗ್ನಿ (Šmd. 351; Šm. 11; Čt. II, 95). Fire (ಕಿರ್ಚು Kk. 21). — ಅಗ್ಗಿಮೊಗ. = ಅಗ್ನಿಮುಖ. A fire-face. — ಅಗ್ಗಿಮೊಗದವ. -ಅವ. A fire-faced being, a deity (ಸುರ Šm. 8). — ಅಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ. Probably ಅಗ್ಗಿ-ಬಲದ ಎಣ್ಣೆ. Oil with the power of burning, oil made hot, or oil set on fire (ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ Kk. 77). *Cf.* ಉಗ್ಗಿವಳವೆಣ್ಣೆ s. ಉಗ್ಗಿ 1.

ಅಗ್ಗಿಗ aggiga. = ಅಗ್ಗ 2 -ಇಗ, or Tbh. of ಅಗ್ರಗ. A king (ಅರಸು Čt. I, 5).

ಅಗ್ಗಿಟಿಕೆ aggiṭikĕ. = ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ. (My.).

ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ aggiṭigĕ. = ಅಗಿಟಗೆ, ಅಗಿಟ್ಟಿಗೆ, ಅಗಿಷ್ಟಿಕೆ, ಅಗ್ಗಷ್ಟಿಗೆ, ಅಗ್ಗಿಟಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ, ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ. A potsherd used as a fire-pan or chafing dish, and also as a furnace (ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ, ಅಂಗಾರಶಕಟಿ, ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನಿ Nr.). The terms clearly appear to be Tbhs. of ಅಗ್ನಿ-ಇಷ್ಟಿಕೆ.

ಅಗ್ಗಿಣಿ aggiṇi. = ಅಗ್ಗವಣಿ, etc. See Prv. s. ಶಿವಾರ್ಚನೆ.

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ aggishṭakĕ. = ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ, etc. (Si. 308).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿ aggishṭi. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ. (My.).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ aggishṭikĕ. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ. (My.; ಕುಪ್ಪಟ Čb.).

ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ aggishṭigĕ. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ, etc. (My.; Si. 308; ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ, ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ, ಹಸನಿ G.).

ಅಗ್ಗಿಸು aggisu. (fr. ಅಬ್ಬು). To cause to decay or to become lean (Bh. 3, 4, 22).

ಅಗ್ಗುಳಿ agguḻi. = ಅಗುಳಿ, etc. (ಅರ್ಗಲೆ, ಪರಿಘ Hlâ.).

ಅಗ್ನಾಯಿ agnâyi. *Agni's wife.* 2, the trêtâ yuga or second age.

ಅಗ್ನಿ agni. = ಅಗ್ಗಿ, etc. *Fire.* 2, *the god of fire,* Agni. 3, *the guardian of the south-east quarter.* 4, the sacrificial fire of 3 kinds: gârhapatya, âhavanîya, and dakshiṇa. 5, the number 3 (Mr. 73. 364). 6, the digestive faculty. 7, bile. 8, gold. 9, the plant Plumbago zeylanica (ವ್ಯಾಳ, ಚಿತ್ರಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Mr. 128). 10, the plant Semecarpus anacardium. 11, ನಿಮ್ಬೆಯ ಹಣ್ಣು (Čb.). 12, ಕೇಸರ (Čb.). 13, N. of a metrical foot (Čh.). — ಅಗ್ನಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Šiva (R.). — ಅಗ್ನಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Bâṇâsura (R.). — ಅಗ್ನಿಮೂಲೆ. The south-east quarter (My.).

ಅಗ್ನಿಕಣ agni-kaṇa. *A spark* (ಕಿಡಿ Šm. 12).

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ agni-kârya. Kindling or feeding the sacrificial fire with clarified butter, etc. (My.).

ಅಗ್ನಿಕಾಷ್ಠ agni-kâshṭha. Wood fit for kindling fire (My.). 2, Agallochum.

ಅಗ್ನಿಕುಣ್ಡ agni-kuṇḍa. A hole for the consecrated fire, or for any fire (My.).

ಅಗ್ನಿಕೋಣ agni-kôṇa. Agni's quarter, the south-east. (R.).

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ agni-čit. *One who has arranged a sacrificial fire-place.*

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ತು agni-čittu. Tbh. of ಅಗ್ನಿಚಿತ್ (Šmd. 196 Cm.).

ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ agni-jvâlĕ. Glow or flame of fire. 2, *a plant with red blossoms, used by dyers, Grislea tomentosa* Roxb. (= ಧಾತಕಿ, ಸುಭಿಕ್ಷೆ). 3, another plant with red blossoms, Jalapippalî.

ಅಗ್ನಿತಾರೆ agni-târĕ. = ಅಗ್ನಿದೇವೆ. (My.).

ಅಗ್ನಿದೀಪನ agni-dîpana. Stimulating digestion. (My.).

ಅಗ್ನಿದೇವೆ agni-dêvĕ. The third lunar mansion, the Pleiades.

ಅಗ್ನಿನಯನ agni-nayana. He who has an eye of fire, Šiva. (My.).

ಅಗ್ನಿನೇತ್ರ agni-nêtra. = ಅಗ್ನಿನಯನ. (My.).

ಅಗ್ನಿಪಟೂಕರಣ agni-paṭûkaraṇa. Causing to burn with flame. See ಪೊತ್ತು.

ಅಗ್ನಿಫಲ agni-phala. A diamond (ವಜ್ರ Mr. 101).

ಅಗ್ನಿಬಳ್ಳಿ agni-baḷḷi. Smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicababum Lin. (St. & Pl.).

ಅಗ್ನಿಬಾಣ agni-bâṇa. A fiery arrow; a rocket. (My.).

ಅಗ್ನಿಬಾಧ agni-bâdha. Annoying or damaging with fire. See ಉರಿಪು.

ಅಗ್ನಿಬಾಧನ agni-bâdhana. = ಅಗ್ನಿಬಾಧ. See ತಗುಳ್ಚು.

ಅಗ್ನಿಭೂ agni-bhû. Born of fire. 2, *Shanmukha or Skanda,* Šiva's son.

ಅಗ್ನಿಮಥನ agni-mathana. = ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ No 1. (My.).

ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ agni-mantha. Production of fire by friction. 2, *the tree Premna spinosa*, the wood of which produces fire by attrition (=ಜಯ, ಶ್ರೀಪರ್ಣ). See ನರುವಲ್.

ಅಗ್ನಿಮಾನ್ದ್ಯ agni-mândya. Languor of the digestive power. (My.).

ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ agni-mitra. The fire's friend; N. of a prince (Smd. 90); the wind.

ಅಗ್ನಿಮುಖ agni-mukha. = ಅಗ್ನಿಮೊಗ. A deity; — Brahmâ.

ಅಗ್ನಿಮುಖಿ agni-mukhi. *The marking-nut, Semecarpus anacardium* Lin.

ಅಗ್ನಿರಕ್ಷಣೆ agni-rakshaṇĕ. Preservation of the sacred (especially of the domestic) fire. (My.).

ಅಗ್ನಿವರ್ಣ agni-varṇa. N. of a prince (Râm. 1, 5, 6).

ಅಗ್ನಿವೀರ್ಯ agni-vîrya. Rudra (Mr. 11).

ಅಗ್ನಿಶಿಖ agni-śikha. Having a crest of fire. 2, *saffron, Crocus sativus.* 3, the safflower plant, Carthamus tinctorius. 4, a lamp. 5, a rocket. 6, an arrow. 7, gold.

ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ agni-śikhĕ. A flame. 2, *the plant Gloriosa superba* Lin. (Methonica superba Lam.; see ತರಿಗೊಟ್ಟು). 3, *the medicinal plant Menispermum cordifolium* Willd.

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ agni-stôma. Praise of Agni. 2, a protracted sacrifice, extending over several days in spring. (My.).

ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರ agni-saṁskâra. The consecration of fire. 2, performance of any rite in which the application of fire is essential, as the burning of the dead body (My.; B. 4, 215).

ಅಗ್ನಿಸಖ agni-sakha. *The wind.*

ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕ agni-sâkshika. Taking Agni for a witness (Si. 183). *Cf.* Nr. s. ಮದುವೆ.

ಅಗ್ನಿಸ್ತಮ್ಭನ agni-stambhana. The (magical) quenching of fire. (My.).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ agni-hôtra. An oblation to Agni (Si. 238).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ agni-hôtri. Practising the agni-hôtra. (My.). 2, maintaining the sacrificial fire. 3, one who has prepared the sacrificial fireplace, or conveyed the sacrificial fire to it.

ಅಗ್ನೀಧ್ರ agni-idhra. *The priest who kindles the fire.*

ಅಗ್ನ್ಯುತ್ಪಾತ agni-utpâta. A fiery portent, *a meteor, a comet.*

ಅಗ್ರ agra. Soreness of the tongue and mouth, the thrush (C.; T. ಅಣ್ಣರ; Mhr. ಅಗರು).

ಅಗ್ರ agra. = ಅಗ್ಗ 2. *A top, point, summit,* or *surface* (ತುದಿ Nn. 82; ಲಲಾಮ 26; ತುದಿ Mr. 516). 2, *the front, fore part* (ಇದಿರ್ Nn. 82; Mr. 516). 3, the beginning (ಮೊದಲ್ Nn. 82; Mr. 516); an undertaking (ವಿಧಾನ 82, one Ms. ಮಾಟ). 4, the place near a town (ನಗರೋಪಭಾಗ, ಪಟ್ಟಣಸಮೀಪ Nn. 82). 5, *prominent, excellent, best, chief; the best part* (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯ Nn. 82; ಅತಿಮುಖ್ಯ Mr. 516). 6, *excess.* 7, praise (ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೋತ್ರ 82). 8, a measure of food given as alms. 9, a multitude. 10, a weight equal to one pala. 11, *prior, first.* 12, goal, aim, resting place. See ಕೊನೆ, ಮುನ್ದು.

ಅಗ್ರಗ agra-ga. (= ಅಗ್ಗಿಗ). A leader.

ಅಗ್ರಗಣ್ಯ agra-gaṇya. That should be regarded as the foremost, principal, best (Bp. 53, 2; 54, 86).

ಅಗ್ರಗಮನ agra-gamana. Going before, preceding. See ನೋಳ್, ಮುಂಚು.

ಅಗ್ರಗಾಮಿ agra-gâmi. = ಅಗ್ರೇಸರ. (My.).

ಅಗ್ರಜ agra-ja. First-born. 2, *an elder brother* (ಮೂಲಿಕ, ತನ್ನಿನ್ದವೂ ಹಿರಿಯನು Nn. 44). 3, a Brâhmaṇa (Bp. 57, 38. 69). 4, Vishṇu.

ಅಗ್ರಜನ್ಮ agra-janma. = ಅಗ್ರಜ No. 1. 2, = ಅಗ್ರಜ No. 2. 3, *a Brâhmaṇa.* 4, Brahmâ.

ಅಗ್ರಜಾತೆ agra-jâtĕ. An elder sister (Mr. 313).

ಅಗ್ರಜೆ agra-jĕ. ಅಗ್ರಜಾ. = ಅಗ್ರಜಾತೆ. (Bp. 49, 27). 2. Pârvatî (see ಅಗ್ರಜೇಶ).

ಅಗ್ರಜೇಶ agrajâ-îśa. Śiva (Bp. 54, 43).

ಅಗ್ರಣಿ agraṇi. *Foremost, best, excellent.*

ಅಗ್ರತಃ agra-taḥ. ಅಗ್ರತಸ್. *In front of, before.*

ಅಗ್ರತಃಕೃತ agrataḥ-kṛita. *Placed in front.*

ಅಗ್ರತಃಸರ agrataḥ-sara. *Going in front, taking the lead.*

ಅಗ್ರತನೂಜ agra-tanûja. An elder brother (Ch. v. 11. 14).

ಅಗ್ರತಾಮ್ಬೂಲ agra-tâmbûla. The first present of betel leaf, etc. made at an assembly (My.).

ಅಗ್ರತೆ agratĕ. The state of being prior, etc. See ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ.

ಅಗ್ರಪೂಜೆ agra-pûjĕ. The first or highest mark or act of reverence; the honours and attentions which at assemblies are rendered to the principal man present; the chief honours. (My.; Bh. 2, 10 sum.).

ಅಗ್ರಬಲ agra-bala. An advance-force, an avant-guard (ಮುನ್ದುಜೂಣಿ Bhn. 39).

ಅಗ್ರಮಾಂಸ agra-mâṁsa. *The heart* (ಬುಕ್ಕ Mr. 398). 2, morbid protuberance of the liver.

ಅಗ್ರಸಾಲೆ agra-sâlĕ. The cooking hall of a temple (Mg.). ಅಗ್ರಸಾಲೇ ಊಟ, ಚನ್ದ್ರಸಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಅಗ್ರಹಾರ agra-hâra. Villages or land assigned to Brahmins for their maintenance (Bp. 2, 46; 56, 2; 57, 31. 57; B. 2, 52). ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ದುರಾಗ್ರಹ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಶ್ರೋತ್ರಿಯ-, ಸರ್ವಾಗ್ರಹಾರ.

ಅಗ್ರಹಾರಿಕ agra-hârika. A man belonging to an agrahâra. (My.).

ಅಗ್ರಾಮ್ಯ a-grâmya. Not rustic.

ಅಗ್ರಾಮ್ಯವಚನವೃತ್ತಿ agrâmya-vačana-vṛitti. One of the *guṇas* in poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 12).

ಅಗ್ರಾಮ್ಯತೆ a-grâmyatĕ. The state of being not rustic or vulgar (Kâvy. III, 1).

ಅಗ್ರಾಹ್ಯ a-grâhya. Not proper to be received or accepted; inadmissible. (My.). 2, impossible to be perceived (My.).

ಅಗ್ರಿಮ agrima. *Foremost, prior.* 2, *principal, best.* 3, elder, eldest.

ಅಗ್ರಿಯ agriya. *Foremost, principal, best.* 2, *an elder brother.*

ಅಗ್ರೀಯ agrîya. *Principal, best.* 2, *pertaining to the point.* 3, an elder brother (ಹಿರೆಯ ಅಣ್ಣ G.).

ಅಗ್ರೇ agrê. In front; before; at the head; first.

ಅಗ್ರೇದಿಧಿಷು agrê-didhishu. *A man belonging to one of the first three classes, who at his first marriage takes a wife that was married before.* 2, a married woman whose elder sister is still unmarried.

ಅಗ್ರೇಶ್ವರ agra-îśvara. A, or the, supreme lord (Bp. 1, 61).

ಅಗ್ರೇಸರ agrê-sara. *Going in front, preceding.* 2, a leader. 3, *best, excellent.*

ಅಗ್ರೋದಕ agra-udaka. Water only to be used for the worship of an idol (My.; J. 9, 27).

ಅಗ್ರ್ಯ agrya. *Foremost, prior.* 2, *principal, best, excellent.* 3, intent, closely attentive.

ಅಘ agha. *Sin, crime* (ದುರಿತ, ಪಾಪ Nn. 115; ದುರಿತ Mr. 515). 2, *pain, suffering* (ದುಃಖ 115; 515). 3, *passion* (ವ್ಯಸನ, ಸಪ್ತವ್ಯಸನ 115; ವ್ಯಸನಕಾರ್ಯ 515). 4, transmigration (ಭವಾನ್ತರ, ಭವಭವಾನ್ತರ 115; ಭವಮಾಲೆ 515). — ಅಘಪಡು. -ಪಡು. To suffer pain (Abh. P. 13, 148).

ಅಘಟನ a-ghaṭana. Not happening; difficult to be accomplished, difficult; impossible; — what is not happening, etc. (My., also ಅಘಟನೆ, -ನಾ).

ಅಘಟಿತ a-ghaṭita. Not happened; not effected; difficult to be obtained (J. 9, 5); improbable, unlikely; impossible (J. 20 sum.; My.; Mhr.). 2, any wonder or marvel (Mhr.).

ಅಘನ a-ghana. Not dense or solid, *liquid.*

ಅಘಮರ್ಷಣ agha-marshaṇa. Expiatory. 2, *a daily expiatory prayer,* reciting mentally a particular passage from the vêdas, while a little water, in the palm of the right hand, is held to the nose. 3, N. of the author of that prayer, the son of Madhuččhandas.

ಅಘರಿಪು agha-ripu. Kṛishṇa (J. 32, 55).

ಅಘಾಟ (a-ghâṭa). A wonder, a marvel; excess, abundance (Bh. 3, 8, 17; Mhr. ಅಘಟಿತ).

ಅಘಾತಿ a-ghâti. That which is not fatal, not injurious, or harmless (Abh. P. 2, 56).

ಅಘಾರಿ agha-ari. An enemy of sin (Bp. 23, 41).

ಅಘೋರ a-ghôra. Not terrific. 2, a *euphemistic* title of Šiva, who really is ghôra, *the terrible.* 3, terrible, formidable (My.; Mhr.). 4, a form of Šiva (Bp. 58, 18).

ಅಘ್ನ್ಯೆ a-ghnyĕ. Improper to be killed (fem.). 2, *a cow.*

ಅಂ, ಅಣ್. aṅ. = ಅಡಿ2 (Šmd. 198). The foot; bottom, sole. (T. & M. ಅಗಂ; Tĕ. ಅರ, ಅರಿ; Tu. ಅಂ). — ಅಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. The sole of the foot (Šmd. 199; ಚರಣತಲ Mr. 332). ಒನ್ದು ದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟೊಡೆ (Bp. 43, 84). — ಅಂಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಅಂಗಾಲ್. ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಲು ದಸಿ ನಟ್ಟು, ನಿನಗೆ ನಡೆಯಲು ಬಹುದೇ? (Bp. 44, 8; C.). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು (Prv.). — ಅಂಗಾಲುಗೆರೆ. A line or wrinkle on the sole of the foot (ರೇಖೆ Mr. 332). — ಅಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The palm of the hand (Šmd. 199; ಪಾಣಿತಲ Mr. 322; C.). ಅಂಗೆಯ್ಯಲಿ ಅಡಗುವುದೆ? (Bp. 54, 11; see also 32, 32). ಅಂಗೆಯ್ಯ ಕೆಸಱಿಂ ತೋಱುತಂ (10, 8). ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸೃತಿ Nr.). ನಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಚಪೇಟ Nr.). ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಚಪೇಟ Si. 212). ನನ್ನ ಅಂಗೆಯ್ ಜುಮ್ ಅನ್ನುತ್ತದೆ (B. 1, 22). ಅಂಗೆಯ್ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಯಾಕೆ? — ಅಂಗೆಯ್ ತೋಱಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ. — ಆಕಾಶ ಹಱಿದು ಬೀೞುವಾಗ್ಯೆ ಅಂಗೆಯ್ ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಿನ್ತೀತೇ? (Prvs.). — ಅಂಗೆಯ್ಗೆರೆ. A line or wrinkle on the palm of the hand (C.). — ಅಂಗೆಯ್ಬೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. A finger of the hand (not a toe). ಅಂಗೆಯ್ಬೆರಲ್ ಕಾಲ್ ಕಡಿವೆತ್ತನ್ತೆ ಆಗೆ ತಳ್ತ ಅಯ್ಕಿಲ್ (Rśv. 9, 22). — ಅಂಗೈ. -ಕೈ. = ಅಂಗೆಯ್.

ಅಂಕ aṅka. = ಅಂಕೆ. One of the Tatsamas (Šmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Šm. 76). A hook. 2, a curve or bend. 3, *the curve in the human figure above the hip,* where infants are carried (hence often equivalent to *the lap*). 4, the thigh (ತೊಡೆ Nn. 131; Si. 404; G., Mhr.). 5, the side or flank. 6, the body (ಶರೀರ Čb.). 7, any hook or crooked instrument. 8, a line, a stroke. 9, a numerical figure, cipher (ಸಂಖೆ Mr. 527; Čh. v. 343). 10, *a mark, a sign;* a mark branded on an animal, etc. (ಕುಱುಪು Čt. I, 48; ದೋಷ, ಕುಱುಹು Nn. 15; ಸಾಧನ, ಕುಱುಹು Nn. 114). 11, anything bright or coloured (ಚಿತ್ರ Nn. 131; Mr. 522). 12, a ray (ರುಕ್, ಕಿರಣ 131). 13, ornament, decoration (ಅಲಂಕಾರ, ಶೃಂಗಾರ 131; ಅಲಂಕಾರ 522). 14, a spot, fault, offence (ಕಲಂಕ 131; 522). 15, a heavy burden (ಅತುಲ ಧುರ 522); affliction, distress (ಸನ್ತಾಪ Mr. 527). 16, the sounds of bells and of small and large drums (ಮುರಜೆ -ಘಣ್ಟೆ-ಡವುಡೆ-ನುಡಿಗಳ್ 527). 17, fight, war (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳೆಗ 131; see Bp. 10, 51; 34, 24; J. 14, 1; 18, 6; 22, 28). 18, proximity, vicinity. 19, place, ground (T., M. ಅಗ). — ಅಂಕಡೊಂಕು. dupl. Excessive crookedness (Tu., My.). ಅಂಕಡೊಂಕ ಸಂಕಪಾಲ ಮೂಱು ತಲೆಗೆ ಹತ್ತು ಕಾಲು (Tu., My. riddle). — ಅಂಕದೇವಯ್ಯ N. (Bp. 58, 8). — ಅಂಕದೌಷಧ. The drug of war, gunpowder (? ಬಳಮರ್ದು Šmd. II; Šm. 39; ಬಳಮರ್ದು Kk. 84).

ಅಂಕಕಾಱ aṅka-kâṟa. An influential or a chief servant; a leading hero (Bp. 9, 32. 39; 16, 18; 23, 25; 52, 38; Tĕ. ಅಂಕಕಾಡು = ಮೊನೆಕಾಡು, a leader).

ಅಂಕಕಾರ್ತಿ aṅka-kârti. A female aṅkakâṟa (Bp. 12, 6. 40).

ಅಂಕಗಣಿತ aṅka-gaṇita. Arithmetic (B. 5, 216; Mhr.; My.).

ಅಂಕಣ aṅkaṇa. The (small or large) space either between any two posts or pillars in a wall that support the roof, or between any two beams (C.; T.; Tu.). 2, = ಅಂಗಣ (Čt. II, 57). 3, place (ಸ್ಥಳ, ತಾವು G.). ಆ ಪತ್ರವು ಒನ್ದು ಅಂಕಣದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 103). ಅಂಕಣದ ಮನೆ ಆದರೆ ಕೊಂಕಣಿಗನಿಗೆ ಆಗದೆ? (Prv.). ಅಂಕಣದಾಯ. -ಆಯ. The measure of an aṅkaṇa (My.). 2, -ದಾಯ, a line of aṅkaṇas (My.).

ಅಂಕತ್ರಿಣೇತ್ರ aṅka-triṇêtra. An allowed arisamâsa (Šmd. 207): the well-known Šiva (?).

ಅಂಕದುವರ aṅka-duvara. A spacious door (Bp. 16, 9).

ಅಂಕನ aṅkana. Marking, stamping, branding, ciphering. 2, = ಅಂಗಣ, which is its Tbh. (Šmd. 364, one MS. ಅಂಗನ).

ಅಂಕಪಾಲಿ aṅka-pâli. Embracing, an embrace. (R.).

ಅಂಕಪಾಲಿಕೆ aṅka-pâlikĕ. = ಅಂಕಪಾಲಿ. (R.).

ಅಂಕಲಿ aṅkali. = ಅಂಕೋಲೆ, etc. (My.). — ಅಂಕಲಿಗಿಡ. = ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. (Z.; My.).

ಅಂಕಮಾಲೆ aṅka-mâlĕ. A list of titles. ಅಂಕಮಾಲೆಯನ್ ಓದುವವನ್ ಉದ್ಘಟನು (Bp. 9, 44).

ಅಂಕಮಣಿ aṅka-maṇi. A decorated stool or seat (Abh. P. 4, 120). ಮರದೊಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕಮಣಿಯನ್ ಏಱಿದಂ (Šmd. 288).

ಅಂಕಪಱೆ aṅka-paṟĕ. (Šmd. 386; Kk. 97). A war-drum.

ಅಂಕಮಾತು aṅka-mâtu. (Šmd. 386; Kk. 97). A beautiful word, etc.; a cipher-word.

ಅಂಕವೀರ aṅka-vîra. A battle-hero, a valiant man. (Kk. 11 *a*).

ಅಂಕಿತ aṅkita. Marked (ಗುರ್ತಾದ G.); numbered;—a mark or sign; a signature (My.). 2, a word (ಶಬ್ದ Nn. 9. 22. 36. 61). 3, a dedication (of a work, My.; Tē.). 4, in one's own power or subjection (ಸ್ವಾಧೀನ Čb.). See ಲೋಚನಾಂಕಿತ; J. 18, 6.

ಅಂಕಿತನಾಮ aṅkita-nâma. A proper name (Šmd. 93. 94. 95).

ಅಂಕಿಸು aṅkisu. To mark (v. t.), to regard, to look at, to pay attention to. ನನ್ನಿಕೇತನನ್ ಅಂಕಿಸುತೆ ಕೀರ್ತಿಸಿದರ್ ಅಟ್ಟಿ ಯೊಳು (Bp. 2, 26; see also Bp. 4, 8. 14. 36; 12, 57; 15, 14; 21, 41; 26, 6; 30, 29; 32, 27; 38, 39; 53, 29).

ಅಂಕುರ aṅkura. *A sprout, a shoot* (ಅಗೆ, ಮೊಳೆ Kk. 23). 2, hair (ಮೈಮ್ಮೇಲಿನ ಕೂದಲು Čb.). 3, blood (ರಕ್ತ Čb.). 4, water (ನೀರು Čb.). 5, a point (ತುದಿ Čb.). 6, a tumour.

ಅಂಕುರಿತ aṅkurita. Sprouted, broken forth, arisen. See Bp. 2, 57; 35, 31; 36, 49; 39, 51; 53, 55.

ಅಂಕುರಿಸು aṅkurisu. To sprout; to rise, to arise; to occur, to happen (Šmd. 270; Bp. 1, 11; 25, 2; 32, 11; 44, 26; 49, 24; 50, 78; 51, 7; 56, 12; J. 1, 3; 5, 58; 11, 14; 12, 6).

ಅಂಕುಶ aṅkuša. = ಅಂಕುಸ, ಅಂಗುಸ. *A hook*, especially *an elephant-driver's hook.*

ಅಂಕುಶಚಾರಣ aṅkuša-čâraṇa. = ಅಂಕುಸಸಾರಣೆ. Guiding or driving (an elephant) with a hook (ಯಾತ Hlâ.).

ಅಂಕುಸ aṅkusa. Tbh. of ಅಂಕುಶ (Šmd. 335. 357. 372).

ಅಂಕುಸಸಾರಣೆ aṅkusa-sâraṇĕ. Tbh. of ಅಂಕುಶಚಾರಣ (Šmd. 376).

ಅಂಕೂರ aṅkûra. = ಅಂಕುರ. *A sprout, a shoot* (ಮೊಳೆ Mr. 106).

ಅಂಕೆ aṅkĕ. 1. (fr. ಆಜ್ಞೆ? or ಅದಕು?). An order, a command (ಆಜ್ಞೆ Šm. 80; ಅಪ್ಪಣೆ G.; Tē. ಆಕೆ; J. 8, 13); authority, control; restraint, check (C.; ಅಧಿಕಾರ Čb.). ಅವನು ಅಂಕುಶದಿನ್ದ ಆನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಕೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (B. 4, 24). (ಅನಿಲಜಂ) ಇನ್ದ್ರಜಿತುವಿನ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದ ಅಂಕೆಯೊಳ್ ನಿನ್ದು, ಬಾಲಧಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಉರಿಯನ್ದ ಲಂಕೆಯಂ ಸುಟ್ಟು (J. 18, 6). ಅರಸನ ಅಂಕೆ ಇಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ.—ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕಪಿ ಲಂಕೆ ಸುಟ್ಟಿತು (Prvs.).

ಅಂಕೆ aṅkĕ. 2. (= ಆನಿಕೆ). Leaning against, reclining on; a staff given for support's sake (ಆನಿಕೆ, ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಲು G.; *cf.* ಅಡೆ 8). **2,** a lever (R.; ಸೊನ್ನೆಯ ಕೋಲು G.). **3,** trust, faith (ಅಡರ್ಪು, ನೆಮ್ಮುಗೆ Šm. 66. 80; Kk. 74; ವಿಶ್ವಾಸ Čb.; = an ಅಡಕೆ of ಅಡರ್? but *cf.* ಅಡೆ 6).

ಅಂಕೆ aṅkĕ. Tbh. of ಅಂಕ. A numerical figure; an account (ಸಂಖೆ, ಲೆಕ್ಕ Mr. 349). ಅಂಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮುಂಕಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ಅಂಕೆಗ aṅkĕga. One who is marked. See ಮಿಗದ ಅಂಕೆಗ.

ಅಂಕೋಠ aṅkôṭha. = ಅಂಕಲಿ, ಅಂಕೋಲ, ಅಂಕೋಲು, ಅಂಕೋಲೆ. *The plant Alangium hexapetalum.*

ಅಂಕೋಣಿ aṅkôṇi. = ಅಂಗವಡಿ. (My.).

ಅಂಕೋಲ aṅkôla. = ಅಂಕೋಠ. (My.). See ಅಂಕೋಲೆ.

ಅಂಕೋಲು aṅkôlu. = ಅಂಕೋಲ. (My.).

ಅಂಕೋಲೆ aṅkôlĕ. = ಅಂಕೋಲ, etc. See ಮುಳ್ಳಂಕೋಲೆ.—ಅಂಕೋಲೆಗಿಡ. = ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. (Si. 127).—ಅಂಕೋಲೆಯ ಮರ. = ಅಂಕೋಠ. (ಅಂಕೋಲ, ನಿಕೋಚಕ Nr.). A shrub or small tree, Alangium lamarckii, Thwaites. (St. & Pl.).

ಅಂಕ್ಯ aṅkya. Fit to be marked or counted. 2, *a small oblong drum.*

ಅಂಗ aṅga. Way, manner, mode. ಎಲ್ಲಂಗಂ, in every way (Šmd. 183. 208). ಇವನ್ ಎನ್ನ ಮಗನ್ ಒನ್ದು ಅಂಗದಿಂ (Bp. 3, 28). ಆವ ಅಂಗದಿಂ? (9, 10; 24, 64). ನದಿಗಳ್ ಅರಳೆಯ ಹಾಸು, ನವವಿಷಮ್ ಉದರದೀಪನಚೂರ್ಣಮ್ ಆವ ಅಂಗದಲಿ ಸಾವತ್ತನ್ದಲಿ ಸದರವ ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). ರಾಜ್ಯವ ಕೊಡುವುದು ಆವ ಅಂಗದಲಿ? (1, 8, 23). See ಪಲವಂಗ, ಹಲವಂಗ; and *cf.* ಅನ್ದ.

ಅಂಗ aṅga. 1. *A limb, a member.* 2, *a division* or *part of a whole.* 3, a supplementary science, especially the six vêdâṅgas (q. v.). 4, a verse-line (Čh.). 5, the base of a word. 6, *the body.* 7, the whole of the subordinate characters in a play. 8, the mind (ಮನಸು G.). 9, an expedient, a means of success. 10, N. of Bengal proper; the king of Aṅga (Rśv. 5, 21). 11, having members or divisions; contiguous, adjacent, near.—ಅಂಗದಟ್ಟಿ. A petticoat, a slip worn under a muslin gown (Tē.; R.).—ಅಂಗದಟ್ಟು. Tying the dôtra in a peculiar way to the body, as liṅgavanta viraktas do (S. Mhr.).—ಅಂಗಮುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. Cloths or ornaments for the body (R.).—ಅಂಗಮಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. Kâma (J. 11, 16).—ಅಂಗರಕ್ಕ. A body-guard man (Abh. P. 13, 78).—ಅಂಗರಕ್ಕೆ. A body-guard (Abh. P. 14, 37).—ಅಂಗವಟ್ಟ. -ಬಟ್ಟ. Roundness of limb; beauty (Râm. 28, 7).

ಅಂಗ aṅga. 2. *A vocative particle:* well; indeed, true; please; rather; quick.

ಅಂಗಗುಣಾತ್ಮಕ aṅga-guṇa-âtmaka. Having the qualities of the body (Bp. 51, 30).

ಅಂಗಂಗಡಿ aṅgaṅgaḍi. See s. ಅಂಗಡಿ.

ಅಂಗಂಗಲ aṅgaṅgala. See s. ಅಂಗಲ.

ಅಂಗಚಿತ್ತ aṅga-čitta. The object in view, the heart's wish (Bh. 3, 13, 19).

ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ aṅga-čêshṭĕ. Gestures of the body, grimaces. ಮುಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟರೂ ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಂಗಜ aṅga-ja. Produced from or on the body. 2, the hair of the head (ರೋಮ, ಕೂದಲು Nn. 53). 3, a son (ಆತ್ಮಜ, ಮಗ 53). 4, love; passion (ಪ್ರೀತಿ Čb.). 5, *the god of love, Kâma* (ಕಾಮ, ಮದನ 53). 6, disease (ರೋಗ Čb.). 7, blood (ರುಧಿರ, ರಕ್ತ 53). 8, the five organs of sense (ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ 53). 9, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 53).

ಅಂಗಜಜನಕ aṅgaja-janaka. The father of Kâma, Vishṇu (My.).

ಅಂಗಜನ್ಮ aṅga-janma. = ಅಂಗಜ. Kâma.

ಅಂಗಜನ್ಮಾನ್ತಕ aṅgajanma-antaka. The destroyer of Kâma, Šiva. 2, sign for a long letter (Čh.).

ಅಂಗಜವೈರಿ aṅgaja-vairi. The foe of Kâma, Šiva (ಪರಮೇಶ್ವರ, ಈಶ್ವರ Nn. 143).

ಅಂಗಜಾತ aṅga-jâta. = ಅಂಗಜ. Kâma (Bp. 4, 17; 28, 59).

ಅಂಗಜಾನ್ತಕ aṅgaja-antaka. = ಅಂಗಜನ್ಮಾಂತಕ. (Bp. 36, 61; 56, 4).

ಅಂಗಜಾರಿ aṅgaja-ari. = ಅಂಗಜವೈರಿ. (My.).

ಅಂಗಡಿ aṅgaḍi. A shop, a stall (C.; ಆಪಣ, ಹಟ್ಟ Nr.; Si. 106; ಪಣ್ಯವಿಕ್ರಯಶಾಲೆ, ಆಪಣ, ವಿಪಣಿ Hlâ.; ಪಣ್ಯ, ವಿಪಣಿ Mr. 195; J. 6, 13; T. ಅಂಗಾಡಿ; M. ಅಙ್ಙಾಡಿ; Tu., Tē. ಅಂ

ಗಡಿ). ಮಾಱಲ್ ಬೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ Nr.). ಜಲಚರನಿಚಯಮನ್ ಒಯ್ದು, ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ಮಾಱಿ (Bp. 27, 21). ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ವಿಕ್ರಯಿಸಿ (30, 4). ಅಂಗಡಿಯೊಳ್ ಆಡುವ ನುಡಿಗಳ್ (54, 78; see also 32, 52; 42, 5). ಕಡ್ಡಾಯದ ಅಂಗಡಿಯಲಿ ಇದ್ದು ಫಲವೇನು? (Dp. 148, 3). ದೇವರಿಲ್ಲದ ಗುಡಿಯು ಹಾೞಿ ಬಿದ್ದ ಅಂಗಡಿಯು (54, 1). ಅಂಗಡಿ ಮಾಱಿ ಗೊಂಗಡಿ ಹೊದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಜುಂಗಡಿ ಸಿಕ್ಕದೆ? (Prvs.). — ಅಂಗಂಗಡಿ. rep. = ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿ. (C.). — ಅಂಗಡಿಕೇರಿ. = ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿ. (ವಿಪಣಿ Si. 420). ಅಂಗಡಿಚೀಟಿ. A note to a shop-keeper (S. Mr.). — ಅಂಗಡಿಬೀದಿ. A market-street, a market (ವಿಪಣಿ Nr.; ನಿಗಮ Si. 442; ಹಟ್ಟ 490). — ಅಂಗಡಿಮನೆ. A house with a shop (Bp. 52, 11). — ಅಂಗಡಿಮುಳಿಗೆ. A prolongation of the front roof of a shop, a sort of verandah in front of a shop (C.). — ಅಂಗಡಿಮೂಲಿಕೆ. A shop drug (C.). — ಅಂಗಡಿಯವ. -ಅವ. A shopkeeper (C.). — ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ. Shop-trade: ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಒಸರುನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಅಂಗಡಿಸರಕು. The goods of a shop (C.). — ಅಂಗಡಿಸಾಲ. A shop-debt (C.). — ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚು. To open a shop (My.). ಅಂಗಡೀ ಹಚ್ಚಿ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 3, 77). — ಅಂಗಡಿ ಹಾಕು. = ಅಂಗಡಿ ಹಚ್ಚು. (My.). ಅವನು ಕಾಗದ ಮಸಿ ಮುನ್ತಾದ ಒಡಿವೆಗಳ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ (B. 5, 218). ಅಂಗಡೀ ಹಾಕುವದು (5, 273). 2, to shut a shop (C.). — ಅಂಗಡಿ ಹೂಡು. = ಅಂಗಡಿ ಹಾಕು. (My.).

ಅಂಗಡಿಕಾಱ aṅgaḍi-kāṟa. A shopkeeper (C.; B. 4, 178; 5, 282).

ಅಂಗಡಿಗಾಱ aṅgaḍi-gāṟa. = ಅಂಗಡಿಕಾಱ. (C.).

ಅಂಗಣ aṅgaṇa. = ಅಂಕಣ, ಅಂಗನ, ಅಂಗಳ. A Tbh. of ಅಂಕನ or ಅಂಗನ (Šmd. 364), and also one of the Tatsamas (Šmd. 384; Šm. 77; Kk. 95). A court, a yard, especially one in front of a house; an open space, an area (ಚತ್ವರ, ಅಜಿರ Nr.; ಅಜಿರ, ಪ್ರಾಂಗಣ, etc. Hlâ.; ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಳ Nn. 117; ಅಂಗಳ, ಮನೆಯ ಮುನ್ದಿನ ಸ್ಥಲ G.; see ಠೋದೋಂಗಣ) ಅಂಗಣದ ನಿಧಿ, ಅವರೆಯ ಜೇನ್, ಅಂಗಳದ ಸುಧೆ ಎನಲ್ ಎಸವ ಶಿವಸಂಗನಿಷ್ಠಾಭಕ್ತಿಪಥಂ (Bp. 60, 44). — ಅಂಗಣವಲಯ. (Šmd. 386; Kk. 97). The boundary or circumference of a yard. — ಅಂಗಣವಾವಿ. -ಬಾವಿ. (Šmd. 364. 386; Kk. 97). A well in a yard. — ಅಂಗಣವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು (? Šmd. 386, o. r. -ವೆಟ್ಟ; Kk. 97).

ಅಂಗತ aṅgata. (fr. ಅಡಿ 2?) = ಅಂಗತಕ್ಕಲು, ಅಂಗತ್ತ, ಅಂಗಾತ q. v. (My.).

ಅಂಗತಕ್ಕಲು aṅgatakkalu. = ಅಂಗತ. (My.; also -ಲಿ).

ಅಂಗತ್ತ aṅgatta. = ಅಂಗತ. (My.).

ಅಂಗದ aṅgada. *A bracelet worn on the upper arm.* 2, N. of an ape, son of Bâli.

ಅಂಗನ aṅgana. = ಅಂಗಣ, ಅಂಗಳ. Going, walking. 2, *a court, a yard, an area.*

ಅಂಗನಾಜೀವಿ aṅganâ-jîvi. One who gets a livelihood by his wife. 2, a dancer, an actor (ಜಾಯಾಜೀವ Mr. 378).

ಅಂಗನಾರಜಸ್ aṅganâ-rajas. *The menstrual flux.*

ಅಂಗನೆ aṅganĕ. ಅಂಗನಾ. *A woman with a beautiful body.* 2, *a woman, a female.* 3, *the female elephant of the north.*

ಅಂಗನ್ಯಾಸ aṅga-nyâsa. Ceremony of touching certain parts of the body. (My.).

ಅಂಗಪ್ರದಕ್ಷಿಣ aṅga-pradakshiṇa. Rolling the body to the right for a considerable distance or round a temple. (R.).

ಅಂಗಭವ aṅga-bhava. = ಅಂಗಜ. Kâma.

ಅಂಗಭವಾಂಗನಾಶ aṅgabhava-aṅga-nâša. The destroyer of Kâma's body, Šiva (Bp. 18, 94).

ಅಂಗಭೇದ aṅga-bhêda. A certain limb of the body; any of its limbs (My.).

ಅಂಗಮಣಿ aṅgamaṇi. A present given in a girl's marriage, or in her first pregnancy after her marriage (T.; R.).

ಅಂಗಮರ್ದ aṅga-marda. *A man who has to shampoo the body of others.*

ಅಂಗಮರ್ದಿ aṅga-mardi. *A man who has to shampoo the body of others.*

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. = ಅಂಗವಿಸು. (J. 20. 29).

ಅಂಗರ aṅgara. Tbh. of ಅಂಗಾರ. (ಅಂಗಾರ Šm. 11; ಇಂಗಳ 113; ಅಂಗಾರ, ಬೂದಿ G.). — ಅಂಗರಗಡ್ಡೆ. = ಅಂಗಾರ-. (ಅಮುಕಿರೆ St. & Pl.). — ಅಂಗರವೋಳಿಗೆ. -ಹೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ (Čt. II, 57).

ಅಂಗರಕ್ಷ aṅga-raksha. A body-protector. 2, protection or preservation of the body. 3, a coat of mail (ಕವಚ, ಜಗರ, ಜೋಡು, etc. Mr. 292).

ಅಂಗರಕ್ಷಕ aṅga-rakshaka. A body-guard (Bp. 59, 28).

ಅಂಗರಕ್ಷಣೆ aṅga-rakshaṇĕ. Protection or preservation of the body (My.).

ಅಂಗರಕ್ಷೆ aṅga-rakshĕ. Protection or preservation of the body (My.). 2, a body-guard (My.; ಮೆಯ್ಗಾವಲಿ, ಕಾವಲ G.). 3, an amulet or charm (My.). 4, a coat of mail (R.). ಅಂಗರಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಬಂಗಾರ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಅಂಗರಣೆ aṅgaraṇĕ. = ಅಗರಣೆ, etc. (My.).

ಅಂಗರಾಗ aṅga-râga. *Different unguents used for perfuming the body.* 2, perfuming the body after bathing (ವಿಲೇಪನ, ಉದ್ವರ್ತ, ಶೀವಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339).

ಅಂಗರಾಜ aṅga-râja. Karṇa, the king of Aṅga. (My.).

ಅಂಗರುಹ aṅga-ruha. What grows on the body, as hair, wool, etc. (R.).

ಅಂಗರೇಖು aṅgarêkhu. A long coat (My.; H.).

ಅಂಗಲ್ aṅgal. = (ಅಂಟಿಲ್, ಅಂಯಲ್, *i. e.*) ಅೞಲ್ 1. — ಅಂಗಲಾಚಿಕೆ. -ಆಚಿಕೆ. Crying from grief (My.). — ಅಂಗಲಾಚಿಸು. -ಆಚಿಸು. To cause to lament, etc. (My.). — ಅಂಗಲಾಚು. -ಆಚು. = ಅಂಗಲಾಚುರ್. To cry from grief; to grieve or sorrow (C.; T., M. ಅಂಗಲಾಯ್; Tĕ. ಅಂಗಲಾರ್ಚು). ಅಂಗಲಾಚುತ್ತ ಅೞಲುವುದು (Bp. 36, 14). — ಅಂಗಲಾಪು. -ಆಪು. Lamentation; grief (My.; Tĕ. ಅಂಗಲಾರ್ಪು; T. ಅಂಗಲಾಯ್ಪು). — ಅಂಗಲಾಚುರ್. -ಆಚುರ್. = ಅಂಗಲಾಚು. (My.).

ಅಂಗಲ aṅgala = ಅಗಲ, etc. The state of being separate or more or less apart; the thinness of corn in a field, etc. (C.). — ಅಂಗಂಗಲ. rep. = ಅಂಗಂಗಲು. (C.).

ಅಂಗಲು aṅgalu. = ಅಂಗಲ, etc. (C.). (ಶಹಾವ್ಯಗದ) ಗೋಣಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಱುಸುಗೂಡದಲು ಅಂಗಲಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 191). ಅಂಗಲಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಅಗಲವಾಗಿ ಏಱುವದು (Prv.). — ಅಂಗಂಗಲು. rep. (C.).

ಅಂಗವಡಿ aṅga-paḍi (?). = ಅಂಕೋಣಿ. A stirrup (T. ಅಂಗಬಡಿ, ಅಂಗವಡಿ; R.).

ಅಂಗವಣೆ aṅgavaṇĕ. Ability from practice, habitude; — force, vigour; prowess or power (Mhr. ಅಂಗವಣ; see Bp. 12, 9; Bh. 7, 18, 14; Râm. 31, 32; J. 11, 16; 26, 21).

ಅಂಗವಸ್ತ್ರ aṅga-vastra. = ಅಂಗೋಸ್ತ್ರ. A small cloth for wiping off one's perspiration, cleaning the nose and drying the body after bathing; it is either worn loosely over the shoulder or put into the pocket (S. Mhr.). 2, an upper garment, a dôtra (My.; ಉತ್ತರೀಯ Čb.; see s. ಪೊದ್ದು 1). ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಾರಕ ಇಡ ಬಾರದೇ? (Prv.). ಅಂಗಮೂರ್ತಿಗೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಎಱದು, ಅಂಗವಸ್ತ್ರದಿನ್ ಒತ್ತಿ (Bp. 43, 30).

ಅಂಗವಿಕಾರ aṅga-vikâra. Change of bodily appearance; collapse, bodily disease or disorder; fainting, apoplexy. (Bp. 59, 54).

ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪ aṅga-vikshêpa. *Gesticulation.* 2, a kind of dance (ಒನ್ದು ತರದ ಕುಣತ G.).

ಅಂಗವಿಸು aṅgavisu. = ಅಂಗಯ್ಸು. To come together, to join, to meet, to crowd (v. i.);— to lay hold of, to seize; to concern one's self in (Mhr. ಅಂಗಾವಿಣೇಂ, to embrace). ಇನಿತು ಇನಿತು ನೆನಪುಗಳಂಗವಿಪ ತಮುತಮ್ಮ ಪವಣಿನ ನುಡಿಗಡಣೆಯಿನ್ದ ವಿನುತಿಸುವಡೆ ಅದು ಕೊಱತೆ, ಅಲ್ಲಾ? (Bp. 7, 10). ಲಿಂಗವನ್ತನ ಬರವಿಗೆ ಅವರುಗಳ್ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಇರಲು, ತುಂಗವಿಕ್ರಮುನ್ ಅಯ್ಸಱಲಿ ವಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಪೊತ್ತು, ಅಯ್ತರುತ ನೆರದು ಅಂಗವಿಸಿ ಬಪ್ಪವರನ್ ಆ ಮುದದಾನೆಯಂ ಕಣ್ಡು (21, 39). ಮುನ್ನಿನ ಕರ್ಮಕೆ ಇನ್ನು ಆರ್ ಅಂಗವಿಸುವವರು? (45, 40). ಅದಕೆ ಅಂಗವಿಸಿ, ದಯಗೆಟ್ಟು (55, 15). ಹಿಂಗದೆ ಆ ಘುಕ್ತಾವಶೇಷವನ್ ಅಂಗವಿಸಿ, ಮೊಗಮೊಗದು (56, 12). See Č. Bp. 37, 49; V. 39, 23.

ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ aṅga-vaikalya. A defective or imperfect state of any limb or organ. (My.; B. 4, 34).

ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ aṅga-saṁskâra. *Embellishment of person, bathing, perfuming and adorning the body.*

ಅಂಗಸಂಗ aṅga-saṅga. Bodily contact, coition. (My.; J. 23, 59).

ಅಂಗಸ್ತಾನ aṅgastâna. = ಅಂಗುಸ್ತಾನಿ. (S. Mhr.).

ಅಂಗಹಾರ aṅga-hâra. *Gesticulation.* 2, a kind of dance (ಒನ್ದು ತರದ ಕುಣತ G.).

ಅಂಗಹೀನ aṅga-hîna. *Mutilated, maimed.* 2, incorporeal. 3, Kâma.

ಅಂಗಹೀನತ aṅga-hînata. A man who is mutilated. ಅಂಗಹೀನತನ್ ಆದೊಡಂ (Bp. 38, 54).

ಅಂಗಹೀನತೆ aṅga-hînatĕ. The state of being mutilated, etc. (My.).

ಅಂಗಳ aṅgaḷa. = ಅಂಗಳು, ಅಂಗುಳ, ಅಂಗುಳಿ, ಅಂಗುಳೆ, (ಅಟ್ಟಣ). The palate of the mouth (C.; Tĕ. ಅಂಗಿಲಿ; T. ಅಣ್ಣಿ, ಅಣ್ಣಾ; M. ಅಣ್ಣಾ; *cf.* ಅಣ್ 2). — ಅಂಗಳದ ಮುಳ್ಳು. = ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. (My.).

ಅಂಗಳ aṅgaḷa. = ಅಂಗಣ, etc. (ಚತ್ವರ, o. r. ಚಪ್ಪರ, ಪ್ರಾಂಗಣ Nn. 143; ಚತ್ವರ, ಅಜಿರ, ಅಂಗಣ Si. 110; My.). ಹಟ್ಟಿಯ ಅಂಗಳ (ಚತ್ವರ, ಅಜಿರ, ಅಂಗಣ Si. 110). ತಲಬಾಗಿಲ ಮುನ್ದುಗಡೆ ಇರುವ ಅಂಗಳ (ಪ್ರಘಣ, ಪ್ರಘಾಣ 110). ಮನೆತಲಬಾಕಲುಮುನ್ದೆ ಇರುವ ಬಯ್ಲು, ಅಂಗಳ (ಮುಖ, ನಿಸ್ಸರಣ 113). ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುರಜನಸಂಚಾರಾದಿಗಳಿಗೆ ಆಗಿ ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಬಯ್ಲು, ಊರುಹೊಱಗಣ ಅಂಗಳ (ಸನ್ನಿವೇಶ, ನಿಕರ್ಷಣ 113). ಹಿತ್ತಲ ತೋಟ, ಅಂಗಳ ತೋಟ (ಗೃಹಾರಾಮ, etc. 118). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆಯ್ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಮನೆ (ಸಂಜವನ, etc. 107). ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹೊಲಸು ಇರಗೊಡ ಬಾರದು (B. 4, 25). ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮಂಗಳ ಕಷ್ಟ ಅನ್ದಕ್ಕೆಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಂಗಳು aṅgaḷu. -ಳ್. = ಅಂಗಳ. (My.). ನಾಲಿಗೆಯೂ ಅಂಗಳೂ ಆದಱ ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 4, 85). ನಾಲಿಗೆ ಅಂಗಳುಗಳಿನ್ದ ಸ್ವಾದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ (4, 86).

ಅಂಗಾಂಗಿ aṅga-aṅgi. Limb and limb, jointly or reciprocally, in consequence of being related, as one limb to another or to the body (Kâvy. III, 3, B, 164 under saṁślêsha).

ಅಂಗಾತ aṅgâta. = ಅಂಗತ, etc. Flatways, on the back (C.; ಉತ್ತಾನ G.). ಅಂಗಾತ ಬೀಱು (C.).

ಅಂಗಾಧಿಪ aṅga-adhipa. Karṇa, the king of Aṅga (Šmd. 263).

ಅಂಗಾರ aṅgâra. = ಅಂಗರ. *Charcoal, either heated or not heated* (ಇಂಗಳ Čt. II, 56; ಅಂಗರ, ಕೆಣ್ಡ, ಇಂಗಳ Šm. 11; ಕೊಳ್ಳಿ, ಕೆಣ್ಡ G.). 2, the planet Mars (ಮಂಗಳ G.). 3, ashes (see G. s. ಅಂಗರ; Mhr.). See Prv. s. ವೈಷ್ಣವ. 4, one of the gandharvas (Bh. 1, 11 sum.). — ಅಂಗಾರಗಡ್ಡೆ. = ಅಂಗರಗಡ್ಡೆ. The plant Physalis flexuosa Lin. (St. & Pl.).

ಅಂಗಾರಕ aṅgâraka. = ಅಂಗಾರ No. 1. 2, *the plant Mars* (ಕುಜ, ಮಂಗಳ Nn. 4). 3, a sectarial mark made with charred wood or ashes. 4, the plant Eclipta prostrata (ಗರುಗ, ಭೃಂಗ Mr. 130). ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗಾರಕ ಇಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಅಂಗಾರಕವಾರ aṅgâraka-vâra. Tuesday. (My.).

ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ aṅgâra-dhânikĕ. *A portable fire-place.*

ಅಂಗಾರವಲ್ಲರಿ aṅgâra-vallari. *The plant Galedupa arborea* (= ಮರ್ಕಟ, ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥ).

ಅಂಗಾರವಲ್ಲಿ aṅgâra-valli. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br. (Siphonanthus indica).

ಅಂಗಾರಶಕಟಿ aṅgâra-śakaṭi. *A portable fire-place* (ಬಾಣಲೆ Mr. 211).

ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ aṅgâra-sphôṭaka. = ಅಂಗರವೋಳಿಗೆ. A cake (hôḷigĕ) baked on coals.

ಅಂಗಾಲ್. aṅgâl. -ಲು. See s. ಅಂ (ಅಜ್).

ಅಂಗಿ aṅgi. 1. Having limbs (Šmd. 136).

ಅಂಗಿ aṅgi. 2. A coat, a frock, a jacket (C.; H., Mhr.). ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಅಂಗೀ ಹೊಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (B. 1, 26). ದೊಡ್ಡವನು ತೊಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಅಂಗಿಯು (4, 92). ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಹಾಕ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (5, 273). ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ. — ಅಂಗನೆ ಬರುವಾಗ ಅಂಗಿ ತೊಡ ಬೇಡವೇ? — ಅಂಗಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಡವೇ? (Prvs.). See ನಿಲವಂಗಿ.

ಅಂಗಿರಸ್ aṅgiras. N. of a ṛishi.

ಅಂಗಿರಸ aṅgirasa. Tbh. of ಅಂಗಿರಸ್. (Mr. 258).

ಅಂಗೀ aṅgî. Assent.

ಅಂಗೀಕರಣ aṅgî-karaṇa. Assenting, agreeing, accepting; promising. See ಒಪ್ಪು ಕೆಯ್.

ಅಂಗೀಕರಿಸು aṅgî-karisu. To agree to, to accept, to adopt, to choose, to promise. (Šmd. 5; Bp. 40, 88; My.). ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಲ್ಲಿ (ಪಕ್ಷೀಕರ Nn. 112). ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯುನ್ ಅಂಗೀಕರಿಪುದು ಅಖಿಲಸುಜನರ್ಕಳು (Kk. 101). ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ವೃತ, ವೃತ್ತ, etc. Si. 378).

ಅಂಗೀಕರಿಸುವಿಕೆ aṅgî-karisuvikĕ. Agreeing, etc. (Si. 389).

ಅಂಗೀಕಾರ aṅgî-kâra. = ಅಂಗೀಕರಣ. *Assenting, agreeing,* etc. See ಒಪ್ಪು, ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್, ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್.

ಅಂಗೀಕೃತ aṅgî-kṛita. *Agreed to, accepted, promised.*

ಅಂಗೀಕೃತಿ aṅgî-kṛiti. *Agreement, assent, promise.*

ಅಂಗು aṅgu. = ಪಂಗು, etc. (My.).

ಅಂಗುಟ aṅguṭa. Tbh. of ಅಂಗುಷ್ಠ. (Rśv. 6 after 11; My.). 2, the leather-nose of a sandal (My.).

ಅಂಗುಡಿ aṅguḍi. ಅಂಗುಡಿ ವಸರಂ (Čt. I, 85, o. r. ಉಂಕುಡಿ).

ಅಂಗುರಿ aṅguri. = ಅಂಗುಲಿ. *A finger; a toe.*

ಅಂಗುಲ aṅgula. -ಳ. A finger (Bp. 15, 11; 46, 58; ಬೆರಳು G.; My.). 2, the thumb. 3, *a finger's breadth, a measure equal to eight barley corns.* 4, N. of the sage Čāṇakya.

ಅಂಗುಲಿ aṅguli. -ಳಿ. *A finger.* 2, a toe. 3, the thumb. 4, the great toe. 5, *the finger-like tip of an elephant's trunk.* 6, = ಕಜೋರ, ಅರಿಪಾಳ Mr. 102. 7, an ornament for the ears of an elephant (ಆನೆಯ ಕಿವಿಯೊಳಗಿನ ಆಭರಣ G.). 8, = ಅಂಗುಲೀಯ (My.).

ಅಂಗುಲಿಕ್ರಿಯೆ aṅguli-kriyĕ. A performance with the fingers. See ಬೆರಣ್ಣು.

ಅಂಗುಲಿಖನನ aṅguli-khanana. Digging with the fingers. See ಹರಡು.

ಅಂಗುಲಿತ್ರಾಣ aṅguli-trâṇa. A finger-protector, a contrivance like a thimble used by archers to protect the fingers from being injured by the bow-string. (R.).

ಅಂಗುಲಿದರ್ಶನ aṅguli-darśana. Pointing at with the finger. See ಸುಟ್ಟು.

ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ aṅguli-praharaṇa. Striking, shooting or propelling with the finger. See ಅಡೆ, ಆಣೆ, ಮಿಡಿ, ಸೊಣೆ.

ಅಂಗುಲಿಮುದ್ರೆ aṅguli-mudrĕ. *A seal-ring.*

ಅಂಗುಲಿಮೋಟನ aṅguli-môṭana. Snapping or cracking the fingers. (R.).

ಅಂಗುಲಿವಿಸರ್ಜನ aṅguli-visarjana. Sending forth the fingers or letting them loose. See ಚಗಿ.

ಅಂಗುಲಿಸನ್ದೇಶ aṅguli-sandêśa. Snapping or cracking the fingers as a sign. (R.).

ಅಂಗುಲಿಸಮ್ಭೂತ aṅguli-sambhûta. Produced on or from the finger, a finger nail. (R.).

ಅಂಗುಲೀಯ aṅgulîya. = ಅಂಗುಲೀಯಕ. (My.).

ಅಂಗುಲೀಯಕ aṅgulîyaka. *A finger-ring.*

ಅಂಗುಷ್ಠ aṅgushṭha. = ಅಂಗುಟ, ಉಂಗುಟ, ಉಂಗುಟ್ಟ. *The thumb* (ಹೆಬ್ಬೆರಳು G.). 2, the great toe. 3, a thumb's breadth. ಅಂಗುಷ್ಠ ಬಾತರೆ ಪರ್ವತವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಅಂಗುಸ aṅgusa. Tbh. of ಅಂಕುಶ. (My.).

ಅಂಗುಸ್ತಾನಿ aṅgustâni. = ಅಂಗಸ್ತಾನ. A thimble (Mhr. ಅಂಗುಸ್ಥಾನ, Br. ಅಂಗುಸ್ತಾನು; R.).

ಅಂಗುಳ aṅguḷa. = ಅಂಗಳ, etc. The palate. — ಅಂಗುಳವಟಿ. -ಬಟಿ. The palate to become dry. ತುಟಿಗಳು ಮಿಡುಕದೆ, ಅಂಗುಳವಟಿತು, ಗುಕ್ಕೆನ್ನದೇ (Bp. 54, 81).

ಅಂಗುಳ aṅguḷa. = ಅಂಗುಲ. (My.).

ಅಂಗುಳಿ aṅguḷi. = ಅಂಗಳ, etc. — ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. A disease of the uvula, attended with difficulty of breathing and swallowing. (ಶಿಶುವಿನ) ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್ಳಂ ಸುದತಿ ತನ್ನ ಅಂಗುಳದಿನ್ ಒತ್ತುವಳು (Bp. 15, 11). ನಿನಗೆ ಏನ್? ಅಜೀರ್ಣದ ಕೋವೆಯೋ? ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್ಳೋ? (15, 20).

ಅಂಗುಳೆ aṅguḷĕ. = ಅಂಗುಳಿ. — ಅಂಗುಳೆಮುಳ್. = ಅಂಗುಳಿಯ ಮುಳ್. ಇದೆ! ಮುಟ್ಟನಲಿ ಬೊಪ್ಪಂಗೆ ಬೆಟ್ಟಿತು ಅಂಗುಳೆಮುಳ್ಳದು ಆಯಿತು! ಕೆಟ್ಟೆನ್! ಇನ್ನು ಏಗುವೆಂ? (Bp. 15, 22).

ಅಂಗೂರ aṅgûra. A grape, or grapes. (R.; Br. ಅಂಗೂರು; Mhr., H. ಅಂಗೂರ).

ಅಂಗೂಷ aṅgûsha. Rapid in motion. 2, an arrow. 3, an ichneumon. (R.).

ಅಂಗೆಯ್ aṅgĕy. ಅಂಗೈ. See s. ಅಂ (ಅಜ್).

ಅಂಗೋಟೆ aṅgôṭĕ. = ಲಂಗೋಟೆ. (My.).

ಅಂಗೋದ್ಭವ aṅga-udbhava. Kâma (J. 3, 29).

ಅಂಗೋಪಾಂಗ aṅga-upâṅga. The body and its members (J. 19, 16).

ಅಂಗೋಸ್ತ್ರ aṅgôstra. Tbh. of ಅಂಗವಸ್ತ್ರ (Si. 222).

ಅಂಗ್ರಾಣೆ aṅgrâṇĕ. = ಅಂಗರಣೆ. (My.).

ಅಂಘ್ರಿ aṅghri. A foot (ಕಾಲು Nn. 130; Mr. 332); the fourth part (My.). 2, *the root of a tree.* 3, a verse-line (Čh.).

ಅಂಘ್ರಿಜ aṅghri-ja. The foot-born: a Śûdra (My.).

ಅಂಘ್ರಿತಲ aṅghri-tala. A foot (ಅಡಿ Čt. I, 102).

ಅಂಘ್ರಿತ್ರಾಣ aṅghri-trâṇa. A shoe (Bp. 55, 57).

ಅಂಘ್ರಿಪ aṅghri-pa. Drinking with the foot or root. 2, *a tree.*

ಅಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕೆ aṅghri-parṇikĕ. = ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ. (Śi. 144).

ಅಂಘ್ರಿವಲಯ aṅghri-valaya. The circumference of the foot or the hoof (of a horse, Mr. 278).

ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ aṅghri-vallikĕ. *The plant Hedysarum logopodioides* Roxb. (see Si. 144).

ಅಚ್ ač. = ಅರ 2. — ಅಚ್ಚೇರು. -ಸೇರು. Half a *seer* (C.; Mhr.).

ಅಚಕ್ಷು a-čakshu. Tbh. of ಅಚಕ್ಷುಸ್. (ಅಚಿಗಣ್ Mr. 159).

ಅಚಕ್ಷುಸ್ a-čakshus. *A bad or miserable eye, no eye.* 2, blind.

ಅಚಣ್ಡ a-čaṇḍa. Not of a hot temper, gentle, tractable.

ಅಚಣ್ಡಿ a-čaṇḍi. *A tractable cow.*

ಅಚತುರ a-čatura. Not dexterous. (My.; feminine ಅಚತುರೆ).

ಅಚಪಲ a-čapala. Not oscillating; unmoveable, steady. (My.).

ಅಚಪಲತೆ a-čapalatĕ. Steadiness. (My.).

ಅಚಮತ್ಕಾರ a-čamatkâra. Want of admiration; a style which is not elaborate (Bp. 1, 18).

ಅಚರ a-čara. Immoveable. (My.). See ಚರಾಚರ.

ಅಚಲ a-čala. Immoveable, fixed (ಅಲ್ಲಾಡದ್ದು, ಸ್ಥಿರ G.). 2, perpetual, eternal (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 41). 3, *a mountain* (ಅದ್ರಿ, ಪರ್ವತ 41). 4, the earth (ಭೂಮಿ G.). 5, exemption from further transmigration (ಅಪುನರ್ಭವ, ಮುಕ್ತಿ 41). 6, an ascetic (ಪರಮಯೋಗಿ, ಯತಿ 41). 7, a ray (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 41). 8, a man of a barbarous mountain tribe (ಪಾಮರ, ಕಿರಾತ 41). 9, a bolt or pin.

ಅಚಲರಿಪು ačala-ripu. The mountain-foe: Indra (Čb.).

ಅಚಲಿತ a-čalita. Not shaking; immoveable. (Bp. 6, 3; 7, 4; 13, 9; 39, 9).

ಅಚಲೆ a-čalĕ. *The earth.*

ಅಚಲೇನ್ದ್ರ ačala-indra. = ಅಗೇನ್ದ್ರ.

ಅಚಲೇನ್ದ್ರತನುಜೆ ačalêndra-tanujĕ. Pârvatî (J. 15, 17).

ಅಚಾತುರ್ಯ a-čâturya. Want of dexterity or ability. (B. 4, 89; ಮೂಢತ್ವ Čb.; My.).

ಅಚಿ ači. = ಚೀ. (My.). — ಅಚಿಚಿ. Impurity, filth (My.).

ಅಚಿಕ್ಕಣ a-čikkaṇa. *Not smooth, rough.*

ಅಚಿನ್ತ a-činta. Free from anxiety (Bp. 8, 47).

ಅಚಿನ್ತ್ಯ a-čintya. Surpassing all thought or conception (My.).

ಅಚಿರ a-čira. Not of long duration, brief, momentary. 2, recent.

ಅಚಿರದ್ಯುತಿ ačira-dyuti. Lightning. (My.).

ಅಚಿರರೋಚಿಸ್ ačira-rôčis. Lightning. (R.).

ಅಚಿರಾಂಶು ačira-aṁśu. *Lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಅಚುಮ್ಬಿತ a-čumbita. Not kissed. 2, unconnected, incongruous (My.).

ಅಚೇತ a-čêta. Tbh. of ಅಚೇತಸ್. (My.); also: very poor (My.).

ಅಚೇತನ a-čêtana. Destitute of consciousness, inanimate (My.; ಜೀವವಿಲ್ಲದನ್ತ G.). 2, unconscious, insensible, fainting (My.; ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ G.). See ಚೇತನಾಚೇತನ. ಅಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳು (B. 4. 13).

ಅಚೇತನಾರ್ಥ ačêtana-artha. An inanimate thing (Kâvy. V, 939).

ಅಚೇತಸ್ ačêtas. = ಅಚೇತ, ಅಚೇತನ. (Sk.).

ಅಚೈತನ್ಯ a-čaitanya. Unconsciousness; insensibility; ignorance; the material world; matter; — also: great poverty (My.).

ಅಚೋದ್ಯ a-čôdya. Not marvellous, not strange. (K.).

ಅಚ್ಚ **ačča.** = ಅಚ್ಚು 1, q. v. (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು. = ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. A well-defined or proper boundary or proportion; suitable order, size, weight, etc. (S. Mhr.). ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸ ಚನ್ದ, ಬಸ್ತುಕಟ್ಟಾದ ಊಟ ಚನ್ದ (Prv.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟುಮಾತು. A proper word (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟುಹಾಸಿಗೆ. A bed of proper size (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಕಟ್ಟೂಟ. -ಊಟ A meal that suits one's means (S. Mhr.).

ಅಚ್ಚ ačča. 1. Tbh. of ಅಚ್ಛ q. v., -ಅಕ್ಷ್ಯ. (Šmd. 340; C.). — ಅಚ್ಚಕೆಮ್ಪು. Beautiful redness. ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ಅಚ್ಚಕೆಮ್ಪಾದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅಚ್ಚಕ್ಕಿ. Clean rice, rice entirely cleared of its husk (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Pure Kannaḍa (Šmd. 44. 45. 375. 386; Kk. 3; Čt. II, 2). ಆ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳನ್ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದೊಳ್ ಬೆರಸಿ ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲ್ ಆಗದು (Šmd. 98). — ಅಚ್ಚತಾಮ್ರ. Pure copper (B. 4, 140). — ಅಚ್ಚದೊಗರಿ. -ತೊಗರಿ. = ಅಚ್ಚದೊವರಿ. — ಅಚ್ಚದೊವರಿ. -ತೊವರಿ. Tbh. of ಅಚ್ಛತುವರಿ (Šmd. 381, o. r. -ದೊಗರಿ). — ಅಚ್ಚನೀರು. Pure and fresh water (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ. Tbh. of ಅಚ್ಛಮಲ್ಲಿಕೆ (Šmd. 380). — ಅಚ್ಚಮುತ್ತು. A white, silvery pearl (Čpr. 7, 41). — ಅಚ್ಚಲಿಂಗ. An excellent liṅga or one of crystal (Bp. 57, 43). — ಅಚ ಬಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. A good colour (My). — ಅಚ್ಚಬಂಗಾರ. Pure gold (My.). — ಅಚ್ಚವಳಿಕು. Tbh. of ಅಚ್ಛಸ್ಫಟಿಕ (Šmd. 376). — ಅಚ್ಚವಿಷ. A refined, effective poison (ಸಿಂಹನಾದ, ಕ್ಷ್ವೇಡ Mr. 463; *cf.* ವಿಷ No. 3?). — ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. Clear moon-light. ಪಗಲನ್ತೆ ಇರ್ದ ಅಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳನ್ ಇನಕಿರಣಶ್ರೇಣಿಗೆತ್ತಾಗಳ್ (Šmd. 134). — ಅಚ್ಚಶಿವ. A real Šiva (Bp. 6, 1; 28, 47). — ಅಚ್ಚಾನೆ. -ಆನೆ. (Šmd. 63). A fine elephant. — ಅಚ್ಚೆಳ್ಳು. Good ĕḷḷu (My.). — ಅಚ್ಚೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. A fine, beautiful petal (J. 3, 36).

ಅಚ್ಚ ačča. 2. (= ಅಜ್ಜ; *cf.* ಅಚ್ಚ 2?). — ಅಚ್ಚಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. See Prv. s. ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ. — ಅಚ್ಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ಅಚ್ಚಗ **aččaga.** = ಅಚ್ಚಿಗ. Agitation of mind; bewilderment. ತನ್ನ ಬತ್ತವು ವೆಚ್ಚಕೆ ಇಬ್ಬಳಮ್ ಆಗೆ ಕುನ್ದವು, ಹೆಚ್ಚವು; ಅದಱಿಂ ಜಂಗಮಾವಳಿಗೆ ಒಲಿದು ಮಾಡುತ್ತ ಅಚ್ಚಗವನ್ ಉೞಿದ ಅಮಲಚಿತ್ತಂ ಪೆಚ್ಚಿ (Bp. 29, 9).

ಅಚ್ಚಡ aččaḍa. = ಅಂಚಡಿ, ಪಚ್ಚಡ, etc. (My.).

ಅಚ್ಚತೆ aččatĕ. Tbh. of ಅಕ್ಷತ. (My.; Tu. ಅಚ್ಚದ).

ಅಚ್ಚನೆ aččanĕ. Tbh. of ಅರ್ಚನೆ (Šmd. 345).

ಅಚ್ಚನ್ತೆ aččantĕ. = ಅಚ್ಚತೆ. (My.).

ಅಚ್ಚಯ aččaya. Tbh. of ಅಕ್ಷಯ (My.; T.).

ಅಚ್ಚರ aččara. 1. Tbh. of ಅಪ್ಸರ, ಅಪ್ಸರಸ್ ~~(Kk. 10 *b*, 11 *a*)~~. *Cf.* ಅಚ್ಚರಿ 2.

ಅಚ್ಚರ aččara. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷರ. (My.).

ಅಚ್ಚರಸಿ aččarasi. Tbh. of ಅಪ್ಸರಸಿ (Šmd. 348; Ršv. 2, 22).

ಅಚ್ಚರಿ aččari. 1. = ಅಚ್ಚರ್ಯ, ಅಚ್ಚರಿಯ. Tbh. of ಆಶ್ಚರ್ಯ (Šmd. 366. 393; Čt. II, 29. 103; Ršv. 1, after 135). ಜನರ ಅಚ್ಚರಿಗಳ್ (Bp. 40, 61). ಭುವನದೊಳ್ ಇದು ಪರೆದು ನಿಲ್ವುದು ಒನ್ದು ಅಚ್ಚರಿಯೇ? (Kâvy. I, 1 *a*, 4). See ಕಟ್ಟಚ್ಚರಿ. — ಅಚ್ಚರಿಗವಿ. -ಕವಿ. Surprise to fall upon (Bp. 18, 50). — ಅಚ್ಚರಿಪಡೆ. = ಅಚ್ಚರಿಬಡು. ನಡೆ ನಡೆ! ಎನ್ದು, ಏನ್ ನಡೆದುದೊ ಪಡೆ, ಪಡೆದು ಅಚ್ಚರಿಯಂ (Šmd. 272). — ಅಚ್ಚರಿಬಡು. -ಪಡು. To be surprised, to wonder (Bp. 3, 22). — ಅಚ್ಚರಿಮೂಡು. Surprise to arise (Bp. 37, 68). — ಅಚ್ಚರಿ ಮೊಳೆ. Surprise to sprout (Bp. 56, 53). — ಅಚ್ಚರಿಯ. -ಅ 3. A man who wonders or is surprised (Bp. 22, 35; 26, 17). — ಅಚ್ಚರಿಯೊಲ್ದಿಸು. -ಒಸ್ದಿಸು. To cause to experience surprise, to cause to be surprised (Bp. 32, 26). — ಅಚ್ಚರಿಯೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. To be surprised (Bp. 39, 70). — ಅಚ್ಚರಿವಡು. -ಪಡು. = ಅಚ್ಚರಿಬಡು. (Bp. 18, 60; 20, 34; 24, 47; 29, 32; 32, 49; 38, 15; 44, 42; 49, 29). — ಅಚ್ಚರಿವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಅಚ್ಚರಿಯೊನ್ದು. (Bp. 52, 3).

ಅಚ್ಚರಿ aččari. 2. Tbh. of ಅಪ್ಸರೆ (Ršv. 1, after 135; J. 7, 15; Tĕ. ಅಚ್ಚರೆ).

ಅಚ್ಚರ್ಯ aččarya. = ಅಚ್ಚರಿ 1. (ಅದ್ಭುತ Nn. 8).

ಅಚ್ಚಾವಿಚ್ಚಿ aččâ-vičči. ಅಚ್ಚಾವುಚ್ಚಿ aččâ-vučči. Unmeaningly, unconnectedly (in speech); dirtily, foully (in eating, S. Mhr.; Mhr. ಅಚ್ಚಾವಚ್ಚಾ, ಅಚಾವಚಾ).

ಅಚ್ಚಾಳ್ (**aččul-âl**). -ಳು. = ಅಚ್ಚಾಳು s. ಅಚ್ಚು 1 (?). ಕಲುಕುಟಿಗರಂ, ಬಡಗಿಯರನ್, ಆ ಬಟಿಗೆಲಸಮಂ ಮಾಟ್ಪವರ, ಅನ್ತರವಳರನ್, ಅಚ್ಚಾಳುಗಳನ್, ಎಕ್ಕಟಿಗರನು, ಸಬಳಿಗರ, ಹಲಗೆಕಾಱರನ್, ಆಪ್ತರಂ, ದೇವಲಕರಂ. . . . ಆಳ್ದು (Bp. 16, 13). ಓಳಿಯಿನ್ದವೆ ಹಳಚುವ ಅಚ್ಚಾಳುಗಳುಮಂ ಕಳೆದು (61, 27).

ಅಚ್ಚಾಳಿಕೆ **aččul-âlikĕ.** Firmness of a man, his strength of body (My.).

ಅಚ್ಚಿ **ačči. 1.** Bread (S. Mhr.). The term is used only when young children are concerned. *Cf.* ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅಚ್ಚಿ **ačči. 2.** Mother. ಅಚ್ಚಿಯೂ ಬೇಕು, ಅಪ್ಪಚ್ಚಿಯೂ ಬೇಕು (My. Prv.). **2,** a Malayâḷa woman (R.; M. ಅಚ್ಚಿ, mother; ಅಚ್ಚಿ, mother; a woman of the Nâya or Šûdra caste; a female of animals; ಅಚ್ಚ = Tbh. ಅಜ್ಜ. *Cf.* ಅಜ್ಜ). — ಅಚ್ಚಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಅಚ್ಚಿ **ačči. 3.** A pap, a teat (R.; M. ಅಂಗ್ರಿ; Mhr. ಅಂಚಳ; *cf.* ಬಂಗು; ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ).

ಅಚ್ಚಿ ačči. Tbh. of ಅಕ್ಷಿ (Šmd. 346; Čt. II, 54. 100; Kk. 32; ಅಲಿ, ದಿಟ್ಟಿ Šm. 70).

ಅಚ್ಚಿಕೆ ačcikĕ. 1. = ಅಚ್ಚು 4. (Tĕ.; My. only in ಅಚ್ಚಿಕೆಮುಚ್ಚಿಕೆ). — ಅಚ್ಚಿಕೆಮುಚ್ಚಿಕೆ. dupl. (My.).

ಅಚ್ಚಿಕೆ ačcikĕ. 2. (fr. ಅಚ್ಚು 3). Paying unjustly (My.).

ಅಚ್ಚಿಗ ačciga. (ಅಚ್ಚಿಗ). = ಅಚ್ಚಗ. ಹೆಚ್ಚಿದ ಅಡವಿಯೊಳ್ ಒರ್ಬನುಂ ಶಿವನ್ ಅಚ್ಚಿಗದೊಳ್ ಇರ್ದಪನ್, ಅಕಟಕಟ! (Bp. 16, 2). See Abh. P. 9, 149; 14, 100; Rŝv. 11, 83; J. 30, 2.

ಅಚ್ಚಿಗ ačciga. Tbh. of ಅರ್ಚಕ. A worshipper; a priest (My.; *cf.* ಅಚ್ಚನೆ).

ಅಚ್ಚು ačcu. 1. (fr. ಅಡಚು 1). = ಅಚ್ಚು. (The state of being firmly pressed), firmness; (bodily) strength; *cf.* ಅಕ್ಷ No. 30. **2,** (the state of being confined, limited or controlled), a well-defined, proper boundary or proportion. **3,** (that into which something is pressed, etc.), a mould; what has been formed with a mould. **4,** (what is impressed), an impression; a sign. **5,** (that with which impressions or signs are made), a type, a stamp. **6,** a weaver's reed (C.; T., M., Tĕ.; Tu. ಅಚ್ಚು). ಕಲಿತನದ ಅಚ್ಚು (Bp. 28, 47). ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡುವದು (B. 4, 125). ಅಚ್ಚಿನ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನುಚ್ಚಿನ ಅನ್ನ (Prv.). See ಪಡಿಯಚ್ಚು. — ಅಚ್ಚಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. A printed letter (My.). — ಅಚ್ಚಳಿ. -ಅಳಿ. Form to be destroyed, to be annihilated (V. 23, after 11). — ಅಚ್ಚಳಿಸು. -ಅಳಿಸು. To destroy the form, to annihilate (Kaivalyapaddhati 3, 15, 1). — ಅಚ್ಚಾಳು. -ಆಳು. A firm, strong man (My.; see it separately). — ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. = ಅಚ್ಚಕಟ್ಟು. (My.). — ಅಚ್ಚುಕೂಟ. A printing press (M.), a printing office (My.; B. 5, 216). ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳು ಸಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 103). ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳನ್ನು ಇಡಿಸಿದನು (5, 196). ಅಚ್ಚುಕೂಟದ ಒಡೆಯನು (5, 214). — ಅಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become firm, as devotion (S. Mhr.). — ಅಚ್ಚುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A pin inserted in a millstone to turn it (My.; also ಅಚ್ಚುಗೂಟ). — ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ. Boiled treacle poured into a mould and thus made into a cake, such a cake of jaggory. ಅಚ್ಚುಬೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚಪ್ಪಗೆ, ನುಚ್ಚುಗಂಜಿ ವೆಂಕಪ್ಪಗೆ (Prv.). — ಅಚ್ಚುಭಕ್ತಿ. Firm devotion (Bp. 28, 47). — ಅಚ್ಚುಮರ. A wooden mould (My.). — ಅಚ್ಚುವಡಿ. -ಪಡಿ. The state of being regular or of a good fine character like the impression from a stamp, as household affairs, work, etc. (My.). — ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸು. To cause to be printed (B. 5, 301). — ಅಚ್ಚುಹಾಕು. To seal (My.; ಮುದ್ರಿಸು G.); to print (B. 5, 101). ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಹಾಕುವ ಯುಕ್ತಿ (B. 4, 206). — ಅಚ್ಚೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To impress with a mark, to seal; —to impress firmly, or to press firmly to. ನೊಸಲೊಳು ಬಾಸಿಗವನ್ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದನ್ತೆ ಸುವರ್ಣಪಟ್ಟವನ್ ಒತ್ತಿ (Bp. 2, 52). ಹುಸಿದೊಡೆ (ಕುಟಿಯಂ) ಹೋಗ ಬಿಡೆನು, ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ ಬಿಡುವೆನು (28, 16). See Abh. P. 14, 70; Č. Bp. 32, 44.

ಅಚ್ಚು ačcu. 2. = ಹಚ್ಚು, to affix etc. (My.).

ಅಚ್ಚು ačcu. 3. (= ಅಟಿಸು 1). To pay unjustly, as rent for land on which the crop has failed, to make a payment which is not properly due and on account of which one suffers loss (My.; Tĕ.; M. ಅಟಿಚ್ಚಲ್, expense, waste, custom, demand for; ಅಟಿವು, expense, esp. customary; see ಅಟಿ 1).

ಅಚ್ಚು ačcu 4. = ಅಚ್ಚಿಕೆ 1, ಅಚ್ಚುಕ. Intimacy, friendliness, affability, love (*cf.* ಅಚ್ಚು 1; ಅಡಸು; ಅಟ್ಟು; ಅಚ್ಯ). — ಅಚ್ಚುಮುಚ್ಚು. dupl. (My.).

ಅಚ್ಚು ačcu. 1. Atcheen (R.; T., Tĕ., M. ಅಚ್ಚು). — ಅಚ್ಚುಮಟ್ಟ. An Atcheen or Pegu poney (R.; Tĕ., T. ಅಚ್ಚು-).

ಅಚ್ಚು ačcu. 2. Tbh. of ಅಕ್ಷ (Šmd. 346. 364). A die for playing with (ದ್ಯೂತದ ಅಚ್ಚು Mr. 245; Bp. 40, 76); playing at dice, or a dice-box (ದುರೋದರ Hlâ.). 2, an axle (Mr. 286; ರಥದ ಅಚ್ಚು Nn. 37; see Si. 276. 277). ಅಚ್ಚಿನ ಕಡೆಗೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅಣಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). 3, a certain weight of gold (ದೀನಾರ, ನಿಷ್ಕ Nr.). 4, the soul; —a vowel (My.; Tĕ., T.; *cf.* T. ಉಯಿರ್, the soul; a vowel).

ಅಚ್ಚುಕ ačcuka. = ಅಚ್ಚು 4, etc. ಅಚ್ಚುಕದ ದರಹಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಖಾಬ್ಜದೊಳ್ ಮೊಳೆಯೆ (Bp. 2, 23).

ಅಚ್ಚುತ ačcuta. Tbh. of ಅಚ್ಯುತ (My.; T.)

ಅಚ್ಚುಳ ačcuḷa. Intimacy (fr. ಅಚ್ಚು 4 ?); or subordination (fr. ಅಡಚು 1?).

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ ačcuḷa-âyta. = ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ಲ. An attendant, a guard, a servant (ಪರಿಚಾರಕ Kk. 36). ಆಯ್ತು ಅಬ್ಧಿಯ ಗೂರ್ಣಿಸುವನ್ತೆ, ಆಯ್ತು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಪುಗುವ ಪೊಱಮಡುವ ಝಳಪ್ಯಾಯ್ತರ ಸೂಟಾಯ್ತರ ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ ಕಡಂಗಾಯ್ತರ ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತರ ರಭಸಂ (Šmd. 234. 289).

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ಲ ačcuḷa-âyla. = ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ, etc. (ಪರಿಚಾರಕ Šm. 45).

ಅಚ್ಚೆ ačcĕ. 1. A kind of fish (Rŝv. 5, 115).

ಅಚ್ಚೆ ačcĕ. 2. = ಹಚ್ಚೆ. Scarifying, tattooing (My.).

ಅಚ್ಛ ač̌cha. = ಅಚ್ಚ 1, ಅಚ್ಯ. *Pellucid, transparent, clear, pure, genuine* (ಸ್ವಚ್ಛ, ಹಸನಾದ G.). 2, crystal (ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿ G.). 3, *a bear.*

ಅಚ್ಛತುವರಿ ač̌cha-tuvari. = ಅಚ್ಚದೊವರಿ (Šmd. 381). A good kind of tuvari.

ಅಚ್ಛಭಲ್ಲ ač̌cha-bhalla. *A bear.*

ಅಚ್ಛಮಲ್ಲಿಕೆ ač̌cha-mallikĕ. = ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ (Šmd. 380). A true Jasminum zambac.

ಅಚ್ಛಸ್ಫಟಿಕ ač̌cha-sphaṭika. = ಅಚ್ಚವಳಿಕು (Šmd. 376). Transparent crystal.

ಅಚ್ಛಿದ್ರ a-č-chidra. Free from clefts or flaws; unbroken (ತೂತು ಇಲ್ಲದ್ದು G.). 2, uninjured, new (ಹೊಸದು G.). 3, free from defects, not deficient (ಕೊಱತೆ ಇಲ್ಲದ್ದು G.; J. 2, 26).

ಅಚ್ಛಿನ್ನ a-č-chinna. Uncut, uncurtailed, uninjured; —undivided, inseparable. (My.).

ಅಚ್ಛೋಟನ ač̌choṭana. *Hunting.*

ಅಚ್ಯ ačya. (= ಅಚ್ಚು 4? or Tbh. of ಅತಿಶಯ ?). Excessive love (in ಅಚ್ಯಾ ಮಾಡು, to fondle, to spoil by indulgence, as a child, S. Mhr.).

ಅಚ್ಯುತ a-čyuta. = ಅಚ್ಚುತ. What has not given way or fallen. 2, firm; permanent, imperishable. 3, *Vishṇu, Krishṇa* (Bp. 61, 53). 4, the plant Morinda tinctoria.

5, a kind of fish (ಒನ್ದು ತರದ ಮೀನ G.). 6, N. of a vṛitta (Čh.).

ಅಚ್ಯುತಕ a-čyutaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ಅಚ್ಯುತತ್ವ a-čyutatva. The state of being permanent. 2, the state of being Ačyuta or Vishṇu (Bp. 54, 31).

ಅಚ್ಯುತಾಗ್ರಜ ačyuta-agraja. Vishṇu's or Kṛishṇa's elder brother: *Balarâma*. 2, Indra.

ಅಛ್ಯ achya. The MS. form of ಅಚ್ಛ in Šmd. 340. Regarding this form cf. e. g. ಉಪಚ್ಯಾರ & ವಿಚ್ಯಾರ.

ಅಜ a-ja. 1. Not born, existing from eternity. 2, *Brahmâ* (ಪಂಕಜಾಸನ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 47; ಬ್ರಹ್ಮನು Mr. 524; ಬೇದಬಿಜ್ಜಗ Čt. II, 3). 3, *Vishṇu or Kṛishṇa* (ವನಜಾಕ್ಷ, ಕೃಷ್ಣ 47; ಹರಿ 524). 4, *Šiva* (ಈಶ್ವರ 47; ಭರ್ಗ 524). 5, a Jina or sovereign saint of the Jainas (ಜಿನ 47; ಜಿನಪ 524). 6, Kâma (ಮನ್ಮಥ 47; ಮನೋಜ 524). 7, any one of the seven Munis (ಮುನಿ, ಯತಿ 47; ಸತ್ಯಮುನಿ 524). 8, the number nine (Bp. 5, 64). 9, the sun (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 47). 10, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮಳೆ 47; ವೃಷ್ಟಿ 524). 11, a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 47; ತರುಣಿ 524). 12, old paddy (ಪಳಿನೆಲ್ಲು, ಹಳೆಯ ನೆಲ್ಲು 47; ಶಾಲಿ 524). 13, ಧರಣಿ (o. r. ಪರುಣಿ, 524). 14, N. of a son of king Raghu (G.), the father of Dašaratha.

ಅಜ aja. A driver, mover, leader. 2, *a ram* (ತಗರ್ Šm. 104; ಕುರಿ G.). 3, *a he-goat* (ಆಡು Šm. 94; ಹೋತು Nn. 47; Mr. 524). 4, the sign Aries.

ಅಜಕವ ajakava. = ಅಜಕಾವ, ಅಜಗವ, ಅಜಗಾವ. Šiva's bow. (Colebr.).

ಅಜಕಾವ ajakâva. = ಅಜಕವ. (Colebr.).

ಅಜಕುಮಾರಕುಮಾರ aja-kumâra-kumâra. The grand-son of Aja: Râma (Râm. 26, 17).

ಅಜಗ ajaga. = ಅಜಗವ. N. of a snake (Bp. 46, 28).

ಅಜಗಣ aja-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಅಜಗನ್ಧಿ aja-gandhi. Smelling like a goat. 2, the plant ತವುಡಂಗಿ (Mr. 124; Sk. ಅಜಗನ್ಧಾ = ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ).

ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ aja-gandhikĕ. *The shrubby Basil* or *Tulasi, Ocymum gratissimum* (ತುಂಗಿ, ನಾಬಳ್ಳಿ G.; see ನಾಱುವ ಬೇಳೆ).

ಅಜಗರ aja-gara. That swallows a goat: *a huge serpent, Boa constrictor* (ತಯು, ವಾಹಸ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಅಜಗಲಸ್ತನ aja-gala-stana. = ಅಜಾಗಲಸ್ತನ. (J. 20, 57).

ಅಜಗವ ajagava. = ಅಜಕವ, etc. *Šiva's bow*. 2, N. of a snake (= ಅಜಗ).

ಅಜಗವಪಾಣಿ ajagava-pâṇi. Šiva (Râm. 6, 55, 18).

ಅಜಗಾವ ajagâva. = ಅಜಗವ, etc. (Colebr.).

ಅಜಗಿಜ aja-gija. reit. Brahmâ and persons like him (Bp. 54, 5).

ಅಜಜಟಿ aja-jaṭi. Wearing clotted or twisted hair: the flower Artemisia indica (ದವನ, ಋಷಿಪುತ್ರಿ, ತಪಸ್ವಿ Mr. 136).

ಅಜಣ್ಡ ajaṇḍa. Not sewed, of one piece, as a cloth (My.).

ಅಜತ್ವ ajatva. The state of being Brahmâ (Bp. 18, 22; 54, 31).

ಅಜಧ್ವನಿ aja-dhvani. The cry of a ram or he-goat. See ಚೆಕ್ಕರಿಸು.

ಅಜನ a-jana. 1. Destitute of living beings. 2, a desert. 3, an insignificant person.

ಅಜನ ajana. 2. Driving, instigating. See ಪ್ರಾಜನ.

ಅಜನನಿ a-janani. Destitute of birth, or of a mother. A word used in cursing (= ಹಬ್ಬಲಿ ಹುಟ್ಟು Si. 401).

ಅಜನೆ ajanĕ. Oh, Brahmâ! even Brahmâ. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅಜನ್ಯ a-janya. Improper to be born or produced. 2, unfavourable for mankind. 3, *a natural phenomenon foreboding evil.*

ಅಜಪ್ರಾಸ aja-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅಜಬಾಬು ajabâbu. Goods and chattels, furniture, tools, apparatus, baggage, things (My.; Mhr., H.; Br. ಅಸ್ಬಾಬು).

ಅಜಭೇದ aja-bhêda. A kind of sheep. See ತಗರ್.

ಅಜಮಾಸು ajamâsu. Rough calculation; about, more or less (C.; ಉಜ್ಜ Čb.; Mhr., H.).

ಅಜಮೀಢ aja-mîḍha. = ಅಜಾಮಿಳ. N. of men. 2, the town Ajmeer and its district (My.).

ಅಜಮೋದ aja-môda. = ಅಜಮೋದೆ. Goat's delight. 2, Bishop's weed, Ligusticum ajwaen Roxb. (ಲೋಮುಕರ್ಕಟ, ಓವು Mr. 136).

ಅಜಮೋದೆ aja-môdĕ. = ಅಜಮೋದ, ಅಜಾಮುಲ, ಅಜಾಮೇದ. *Bishop's weed, Ligusticum ajwaen* Roxb. (ಅಜಿಪಾನ G.). 2, common carraway, Carum carui (see ಓದಕ್ಕಿ). 3, a species of parsley, Apium involucratum.

ಅಜಯ a-jaya. Non-victory, defeat; defeated (ಸೋತನ್ಥ G.). 2, unconquered, invincible. (My.). 3, Vishṇu.

ಅಜರ ajara. = ಅಜುರ. (T. ಅವರಿ, ಆವುರಿ, M. ಅಮುರಿ, ಅವರಿ, Tĕ. ಅವಿರಿ, the Indigo plant, Indigofera tinctoria L.). — ಅಜರನುಲಿ. = ಅಜುರನೀಲಿ. A low under-shrub, perhaps Indigo aspalathoides Vahl. (Z.; *cf.* ನೀಲಗಿಡ).

ಅಜರ a-jara. Not subject to old age, undecaying (ಮುಪ್ಪು ಇಲ್ಲದ G.; Bp. 54, 58).

ಅಜರ್ಯ a-jarya. Not friable, not digestible. 2, not subject to decay. 3, *friendship.*

ಅಜಶೃಂಗಿ aja-šringi. Goat's horn: *the shrub Odina wodier* Roxb. (others: Odina pinnata), the fruit of which resembles a goat's horn. See ಉಡಿಮರ; ಕುರುಟಿಗೆ.

ಅಜಸ್ರ a-jasra. Not to be injured or interrupted. 2, *perpetual, continual.* ಅಜಸ್ರಂ, *continually, eternally.*

ಅಜಹೆ ajahĕ. *A plant stinging like nettles, Mucuna pruriens* Hook.; — according to others: cowhage, Carpopogon pruriens (ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ, ಅಧ್ಯಣ್ಡೆ, etc., ನಸಗುನ್ನಿ, or also ಕಪಿತು ಬಿಚಿ Si. 143).

ಅಜಾಗರ a-jâgara. Not awake, not vigilant, not wakeful. (My.). 2, a common weed, Eclipta alba Hassk. (St. & Pl.).

ಅಜಾಗರೂಕತೆ a-jâgarûkatĕ. The state of being not wakeful (My.; Si. 69).

ಅಜಾಗಲಸ್ತನ ajâ-gala-stana. Nipple or fleshy protuberance pending from the neck of some goats. 2, a useless object. (My.).

ಅಜಾಗ್ರತೆ a-jâgratĕ. = ಅಜಾಗರೂಕತೆ. (My.).

ಅಜಾಜಿ ajâji. *Cumin seed, Cuminum cyminum* (ಜೀರಿಗೆ, ಪೃಥ್ವಿಕೆ Mr. 137).

ಅಜಾಜೀವ ajâ-jîva. Who lives by goats, *a goat-herd.*

ಅಜಾಣ a-jâṇa. An unwise, foolish man. ಅಜಾಣನ ಬಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.).

ಅಜಾಣ್ಡ aja-aṇḍa. Brahmâ's egg: the universe (Bp. 8, 50; 32, 57; 58, 61).

ಅಜಾತ a-jâta. *Unborn, not being in existence.*

ಅಜಾತಶತ್ರು ajâta-śatru. Having no enemy (ನಾರಿ, ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವನು Nn. 74). 2, N. of Śiva, and of several princes, *e. g.* of Dharmarâja (My.).

ಅಜಾಮ ajâma. = ಹಜಾಮ. (My.).

ಅಜಾಮಿಳ ajâmiḷa. Tbh. of ಅಜಾಮಿಲ. (J. 15, 37; 28, 31).

ಅಜಾಮುಲ ajâmula. A plant, = ಅಜಮೋದ (St. & Pl.).

ಅಜಾಮೋದ ajâmêda. A plant, = ಅಜಮೋದ, etc. (ಓಮುಕಾಳು Si. 158).

ಅಜಾರ ajâra. = ಹಜಾರ. (My.).

ಅಜಿ aji. — ಅಜಿಗಿಜಿ. reit. Pounded or ground lime (ಅರದ ಚೂರ್ಣ Bhn. 43); crushed, bruised state (My.). ಚರಣಾಂಗುಷ್ಠದಿಂ ನಿಷ್ಠುರದಿನ್ ಊಱ ನಟಿಸಿದಡೆ ಅಜಿಗಿಜಿ ಆಯ್ತು ತತ್ಕಮಠಂ (Bp. 17, 17).

ಅಜಿತ a-jita. Not conquered, invincible (ಸೋಲದವನ್ನು G). 2, unsurpassed. 3, *Vishṇu.* 4, a sovereign saint of the Jainas (ವೃಷ, ಜಿನ Nn. 16). 5, Śiva (G.).

ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತ ajita-sêna-paṇḍita. N. of a Jaina scholar, mentioned in three MSS., in the introduction to Ch., in the following verse: ಅರಸಂ ರಕ್ಕಸಗಂಗಂ (and) ಗುರುಗಳ್ (and) ನೆಗಳ್ದ ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತದೇವರ್ (or ನೆಗಳ್ದ ಜಿತ-?) ಪೊರೆದ ನೃಪನಣುಗನ್ ಎನೆ ಮುಚ್ಚರಿಸುವರ್ ಆರ್? ನಾಕಿಯರುಳೋಳ್ ಏಂ ಪುಟ್ಟಿದನೇ?

ಅಜಿತೃ ajitṛi. A dri[illegible], a mover. See ಪ್ರಾಜಿತೃ.

ಅಜಿನ ajina. *The skin, a hide.* 2, the skin of an antelope (ಚಿಗರಿಯ ತೊಗಲು G.).

ಅಜಿನಕ ajinaka. N. of a snake (Bp. 46, 28; it is also possible to read ಜಿನಕ).

ಅಜಿನಪತ್ರೆ ajina-patrĕ. That has skin-wings: *a bat.*

ಅಜಿನಯೋನಿ ajina-yôni. Origin of the skin. 2, *an antelope, deer* (ಚಿಗರಿ G.).

ಅಜಿರ ajira. Agile, quick. 2, *a court, a yard, an area* (ಅಗಲದ ಅಂಗಣ Mr. 199). 3, *an object of sense.* 4, air, wind (ಗಾಳಿ G.). 5, the body (ಶರೀರ G.). 6, a frog (ಕಪ್ಪೆ G.).

ಅಜಿವಾನ ajivâna. = ಅಜ್ವಾನ. Bishop's weed and its seed (My.; ಅಜಮೋದ, ಗಣ, ಗಣಹಾಸಕ, ದೀಪಕ, ದೀಪ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ, ಯವಾನಿಕೆ, ರಾಕ್ಷಸಿ, ಕ್ಷೇಮ G.; Mhr., H. ಅಜವಾನ).

ಅಜಿಹ್ಮ a-jihma. *Not crooked, straight, upright.* 2, a fish. 3, a frog.

ಅಜಿಹ್ಮಗ ajihma-ga. Going straight on. 2, *an arrow.*

ಅಜೀರ್ಣ a-jîrṇa. Not decomposed. 2, unimpaired. 3, undigested. 4, indigestion (My.; ಅಜಿವೆ, ಅಗ್ನಿಮೆ Śm. 60, o. r. ಜೀರ್ಣ; B. 4, 32. 123; Bp. 15, 20). ಅಜೀರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿ ಆಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ Si.).

ಅಜೀರ್ಣವಟಕ ajîrṇa-vaṭaka. A pill for curing flatulence (My.).

ಅಜೀರ್ಣವಿಕಾರ ajîrṇa-vikâra. = ಅಜೀರ್ಣ No. 4. (B. 4, 123; Mhr.).

ಅಜೀರ್ಣಾಂಶ ajîrṇa-aṁśa. Slight indigestion (B. 4, 135; Mhr.).

ಅಜುರ ajura. = ಅಜರ. — ಅಜುರನೀಲಿ. = ಅಜರನುಲಿ (Z.).

ಅಜೆ a-jĕ. ಅಜಾ. Prakṛiti or the original source of the material world, Nature. 2, mâyâ or illusion. 3, a she-goat.

ಅಜೇಯ a-jêya. Invincible (Bp. 1, 41; 5, 63; 36, 40; 39, 9; 52, 25; 54, 35).

ಅಜ್ಜ ajja. 1. Time or circumstances favourable for the purpose, opportunity (S. Mhr.; Tĕ. ಅಜ್ಜು; T. ಅಚ್ಚು). — ಅಜ್ಜಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A crafty thief (S. Mhr.).

ಅಜ್ಜ ajja. 2. = ಅಜ್ಜು 2. (A light substance), the dry filaments of the ĕkkĕ and hâlĕ capsules (S. Mhr.; T. ಅಚ್ಚ, ಅಚ್ಚು, thinness, lightness; *cf.* ಹಗುರ?). ಅಜ್ಜನು ಹಾಱಿಸು, to cause such filaments to fly about, as children do (S. Mhr.).

ಅಜ್ಜ ajja. (= ಅಚ್ಚ 2). Tbh. of ಆರ್ಯ q. v. (Śmd. 356; Kk. 68; Śm. 64). A grandfather (ಪಿತಾಮಹ, ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ G.; B. 3, 25; My.; Tu. ಅಜ್ಜೆ; M. ಅಚ್ಚ; T. ಅಚ್ಚ, ಅತ್ತ). ಕೂಸಿನ ಅಜ್ಜ ಮುತ್ತಜ್ಜರು (B. 3, 111). ಅಜ್ಜಗೆ ಮೊಮ್ಮಗ ಆಕಳಿಕೆ ಕಲಿಸಿದನು ಅನ್ತೆ.— ಅಜ್ಜ ಊಱದ್ದು ಮೊಮ್ಮಗ ಹಾಱದ್ದು ಜೋಡು ಬಾರದು.— ಅಜ್ಜಾ, ಮದುವೆ! ಎನ್ದರೆ ಎನಗೋ? ಅನ್ದ (Prvs.). See ಮುತ್ತಜ್ಜ; Śmd. 89. 234; Kâvy. I, 4, 5.

ಅಜ್ಜಿ ajji. Tbh. of ಆರ್ಯಾ. A grandmother (My.; Tu.; ತನ್ದೆಯ ತಾಯಿ, ಪಿತಾಮಹಿ G.; *cf.* ಅಚ್ಚ 2). ಅಜ್ಜಿಗೆ ಅಱಿವೆಯ ಚಿನ್ತೆ, ಮಗಳಿಗೆ ಮಿಣ್ಡನ ಚಿನ್ತೆ.— ಅಜ್ಜಿ ನೂತದ್ದೆಲ್ಲಾ (for her livelihood) ಅಜ್ಜನ ಉಡಿದಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ.— ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಅಜ್ಜ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಆಯ್ತು.— ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕಿದ ಮಗು ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೂ ಬಾರದು.— ಕಜ್ಜ ಇದ್ದವಗೆ ಲಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲ, ಅಜ್ಜ ಇದ್ದವಗೆ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ, ಬಜ್ಜ. — ಅಜ್ಜಿಕಥೆ. A grandmother's story; an idle or foolish story (My.). — ಅಜ್ಜಗಡ್ಡೆ. = ಮಜ್ಜಗೆಡ್ಡೆ, q. v. (Si. 146). — ಅಜ್ಜಿಶಾಟಿ. A kind of spider (My.).

ಅಜ್ಜಿಗೆ ajjigĕ. = ಅಜ್ಜುಗೆ. Tbh. of ಅರ್ಜಕ. A double jasmine, a great-flowered jasmine, Jasminum grandiflora and J. auriculatum (ಇರವನ್ತಿ Śm. 27; ಇರವನ್ತಿಗೆ Śs.; ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ, ಗಣಿಕೆ, ಜಾತಿ, ಮಾಗಧಿ, ಸುಮನಸ್ G.). 2, = ಸಮೀರಣ, ಮರುವಕ, ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪ, ಫಣಿಜ್ಜಕ, ಜಮ್ಬೀರ; ಕೆಲವ್ಬರು ಮರುಗ ಎನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr. *a*).

ಅಜ್ಜು ajju. 1. (= ಅಚ್ಚು 4). The state of living or dwelling together, or that of being associated or on friendly terms (ಸಾಮೀಪ Śmd. II; *cf.* ಅಡಸು).

ಅಜ್ಜು ajju. 2. = ಅಜ್ಜ 2. — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜು. The state of being thin and small. — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜುಪ್ರಾಯ. The age of corporeal debility (My.). — ಅಜ್ಜುಗುಜ್ಜುಮುದುಕ. An imbecile old man (My.).

ಅಜ್ಜು ajju. 3. = ಅದ್ದು 1, etc. To immerse (My.).

ಅಜ್ಜುಕೆ ajjukĕ. *A courtesan.*

ಅಜ್ಜುಗೆ ajjugĕ. = ಅಜ್ಜಿಗೆ (Nr. *b.*).

ಅಜ್ಝಟೆ ajjhaṭĕ. = ಅಂಝುಟೆ. *The plant Flacourtia cataphracta* (ನೆಲನೆಲ್ಲಿಯ ಗಿಡ G.).

ಅಜ್ಞ a-jña. Not knowing. 2, *ignorant* (ಅಱಿಯದವಂ Mr. 239). 3, *unwise, stupid, foolish.* ಅಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಗ್ಗಿನ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಾಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಫಲದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಜ್ಞತೆ a-jñatĕ. Ignorance (ಅಜ್ಞಾನ Nn. 124. 156).

ಅಜ್ಞಾತ a-jñâta. Unknown. (J. 24, 62).

ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ajñâta-vâsa. Whose dwelling is unknown. 2, an unknown dwelling-place (Bh. 3, 23, 50). ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಜ್ಞಾನ a-jñâna. *Ignorance.* 2, inadvertence. 3, mâyâ or prakṛiti.

ಅಜ್ಞಾನಕೃತ ajñâna-kṛita. Done inadvertently. (My.).

ಅಜ್ಞಾನತನ ajñânatana. Ignorance (My.; B. 5, 169).

ಅಜ್ಞಾನಿ a-jñâni. Ignorant, unwise, stupid; a stupid person (ಪಸು Šm. 110). See Bp. 57, 24; 58, 33.

ಅಜ್ವಾನ ajvâna. = ಅಜವಾನ. (My.).

ಅಂಚ añča. = ಅಂಚನ. See ರೋಮಾಂಚ.

ಅಂಚಡಿ añčaḍi. = ಅಚ್ಚಡ. See ಅಚಾವೆ-.

ಅಂಚನ añčana. Going. 2, bending, curling. See ಉದಂಚನ, ರೋಮಾಂಚನ.

ಅಂಚಲ añčala. -ಳ. *The end or border of a cloth* (ಸೆಱಗು Mr. 342).

ಅಂಚಿಕೆ añčikĕ. = ಹಂಚಿಕೆ. (My.).

ಅಂಚಿತ añčita. *Gone.* 2, bent. 3, *worshipped, honoured.* 4, manifest, distinguished, noted, apparent, clear, pure; shining, bright; beautiful (ವಿಶದ, ಪ್ರಕಟ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಪ್ರಕಾಶ, ಸ್ಫುಟ, ಕಾಣ್ಬುದು Mr. 449; ಚನ್ದ G.). 5, asked, requested. See Bp. 2, 4; 4, 68; 22, 4; 24, 3; 39, 57; 55, 47; 60, 44.

ಅಂಚು añču. 1. = ಹಂಚು. To divide (My.).

ಅಂಚು añču 2. = ಹಂಚು (My.). See ಕಬ್ಬಿಣಂಚು, ಕಬ್ಬಿಣಂಚು.

ಅಂಚು añču. 3. = ಹೊಂಚು. To lurk, etc. (My.).

ಅಂಚು añču. Tbh. of ಅಂತ. (Tĕ.; *cf.* ಅರಗು 1, No. 1 & 2). An end or top (ಕೋಟಿ, ಅಶ್ರಿ Si. 415); the edge or face of a sword (ಆಯುಧಗಳ ಬಾಯಿಧಾರೆ, ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, etc. Si. 291); a brim; the corner or brim of the mouth (ಬಾಯಿಯ ಅಂಚು, ಸೃಕ್ವ Si. 214); selvage, skirt, border; a boundary, a bank, a shore; side, proximity (My.). ಸೀರೆಯ ಅಂಚು (ಅಂಚಲ, ಅಂತುಕಪ್ರಾನ್ತ Nr.; see B. 3, 102. 103; Si. 222). ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮಿಂಚಿನ ಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ?— ಅಂಚು ಇಲ್ಲದ ಹೊಲವಿಲ್ಲ, ಸಂಚು ಇಲ್ಲದ ಮಾತು ಇಲ್ಲ (Prvs.). — ಅಂಚುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a bank, boundary, etc.; to fold up the border of a cloth; to form a selvage, etc. (My.).

ಅಂಚೆ añčĕ. 1. A postal road (ಪಥಭೇದ Šm. 85); a stage, a relay;—the post (ಟಪಾಲು Čb.; My.; Tu., T., M. ಅಂಚಲ್, ಅಂಚಲ್; Tĕ. ಅಂಚೆ). ಅಂಚೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವದು, to go by post (C.). ಅಂಚೇ ಕಾಗದ ಮುಂಚೇ ಬನ್ದರೆ ಲಂಚ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಅಂಚೆಕಚೇರಿ. A post office (My.). — ಅಂಚೆಕಟ್ಟೆ. A post stage or office (B. 4, 86). — ಅಂಚೆಟಪಾಲ್. A post carried on by means of post runners (S. Mhr.). — ಅಂಚೆಮಾರ್ಗ. A post road (B. 5, 2. 299. 300). — ಅಂಚೆಯವ. -ಅವ. A post runner (My.). — ಅಂಚೆಯಿಡು. -ಇಡು. To place a relay of horses, etc. (V. 4, 10).

ಅಂಚೆ a12-ñ-čĕ. **2.** = ಆಚೆ. On that side, beyond (Čh. v. 87; Tu. ಅಂಚೆ).

ಅಂಚೆ añčĕ. Tbh. of ಹಂಸೆ (Šmd. 348. 357; Šm. 29. 85) or ಹಂಸ (Kk. 9). See ಅರಸಂಚೆ. ಬಿಣ್ಕುವ್ವೆತ್ತು ಎಸೆವ ಅಂಚೆಯ ಸಣ್ಕುಲಂ (Šmd. 24). — ಅಂಚೆದುಪ್ಪಟಿ. -ತುಪ್ಪಟಿ. Goose-down (Rsv. 4, after 14). — ಅಂಚೆದುಪ್ಪಟಿಪಾಸು. -ತುಪ್ಪಟಿಪಾಸು. A bed of goose-down (J. 11, 19). — ಅಂಚೆಪ್ರೇರ. -ಕೇರ. He who rides on a goose or swan: Brahmâ (Šm. 8; [illegible] Kk. 9). — ಅಂಚೆವಱಿ. -ಮಱಿ. A young añčĕ (Rsv. 12, 23). — ಅಂಚೆವಿಣ್ಡು. Tbh. of ಹಂಸಪಿಣ್ಡ (Šmd. 380). A flock of geese or swans.

ಅಂಚೆದಾರ añčĕ-dâra. A postal officer (My.).

ಅಂಜಕ añjaka. Anointing; making clear. See ವ್ಯಂಜಕ.

ಅಂಜನ añjana. Anointing; making clear. 2, *a black collyrium applied to the eye-lashes* (ಕಜ್ಜಳ, ಕಾಡಿಗೆ Nn. 61; ಬಯಕೆಗಪ್ಪು Čt. II, 80). 3, material of this collyrium, as lamp-black, antimony, etc. 4, magic ointment. 5, ink. 6, night. 7, fire. 8, *the elephant of the west or south-west* (ದಿಗ್ಗಜಭೇದ Nn. 61). 9, a kind of domestic lizard. 10, *a kind of tree* (perhaps Terminalia arjuna W. & A., as our MS. reads ಅರ್ಜುನ).

ಅಂಜನಕೇಶಿ añjana-kêśi. *N. of a vegetable perfume.*

ಅಂಜನಕ್ರಿಯೆ añjana-kriyĕ. Smearing, anointing. See ಎಚ್ಚು.

ಅಂಜನಾದ್ರಿ añjana-adri. The collyrium-mountain of the west (J. 7, 55), one of the hills at Tirupati (My.).

ಅಂಜನಾವತಿ añjanâ-vati. *The female elephant of the north-east.* 2, = ಅಂಜನೆ (My.).

ಅಂಜನಿ añjani. A hollow tube for black collyrium (ಕಾಡಿಗೆಯ ಕೊಳವಿ Mr. 337).

ಅಂಜನಿಕೆ añjanikĕ. *A species of lizard.* 2, a small mouse.

ಅಂಜನೆ añjanĕ. -ನಾ. N. of Hanumanta's mother.

ಅಂಜಲಿ añjali. = ಅಂಜುಳಿ. *The cavity formed by putting the hands side by side, hollowing the palms* (ಬೊಗಸೆ G.); when the hands in this form are raised towards the forehead, it forms the appropriate salutation from inferiors to their superiors. 2, a measure of corn, etc. sufficient to fill both hands when placed side by side, a kuḍava.

ಅಂಜಲಿಕಾರಿಕೆ añjali-kârikĕ. Making the añjali: *an earthen doll.* 2, the plant Mimosa pudica.

ಅಂಜಲಿಪುಟ añjali-puṭa. = ಅಂಜಲಿ No. 1. (My.).

ಅಂಜಲಿಬನ್ಧ añjali-bandha. Salutation, with the añjali raised towards the forehead. (My.).

ಅಂಜಸ añjasa. Straight. See ಸಮಂಜಸ.

ಅಂಜಸಾ añjasâ. *Straight on, truly, justly* (ದಿಟ, ಸಿಬದ್ಧಿ Nn. 129; ದಿಟ Mr. 537). 2, quickly, soon (ತ್ವರಿತ, ಬೇಗ 129; ತುರಿತ 537).

ಅಂಜಿ añji. = ಹಂಜಿ, etc. (My.).

ಅಂಜಿಕೆ añjikĕ. Fear (ಸುಗಿ Šm. 80; ಭಯ, etc. Si. 67; My.; B. 2, 16). ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಉಣ್ಟು ಮಾಡುವ ಕಾಳಗ ನಡಿಯುವ ಸ್ಥಲ (ವೀರಾತಂಸನ Si. 293). ಅಂಜಿಕೆ ಹುಟ್ಟದೆ ಇಹುದೇ? (Bp. 18, 15).

ಅಂಜಿಸು añjisu. To frighten. ಅಂಜಿಸಿದಂ ಮೂಲೋಕಮಂ ತಾರಕಂ (Šmd. 260). See J. 20, 25; Si. 294; B. 5, 232.

ಅಂಜೀರ añjîra. = ಅಂಜೂರ. A species of fig-tree, Ficus oppositifolia. 2, a fig.

ಅಂಜು añju. 1. = ಅಳಕು 1, of which it is a contraction. To fear, to feel anxiety; to be afraid of (ಭಯ Šmd. Dh.; C.; T., M., Tĕ., Tu.). ಕೈತವಕೆ ಅಂಜಿ, ಪೊಜಮುಟ್ಟು ಇದರ್ಗಂ (Šmd. 67). ಪುಲಿಗೆ ಅಂಜಿ, ಪುತ್ತಮಂ ಪೊಕ್ಕು, ಅವರೆ ಪಾವು ಕೊಣ್ಡುದು (159). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜುಗುಂ ತಕ್ಕಂ (159). [illegible] ಅಂಜೆನು? (177). ಅಂಜಿ ಕೊಡುವ ಧನ ([illegible], ಲಂಚ, etc. Mr. 270). ಅಂಜಿದವನು (ಅಧೀರ, ಕಾತರ Si. 359). [illegible] ಅಂಜದೆ (Bp. 17, 11). ಕಣ್ಡು, ಮರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ, ನಿನ್ನ ಭಯ [illegible]. ನೀನ್ [illegible] ಇದರಾರೋ? (18, 56). [illegible] (25, 29). ಆ ಕುವರಿಗಳಿಗೆ ಅಂಜುವೆನೆ? (43, 58). [illegible]

ಲ್ ಅಂಜಿ (50, 22). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ (56, 22; *cf.* B. 2, 10). ಅಂಜದವನ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಂಜದರೆ ನಾನು ಎೀರಾಜಗಂಜುವೆನು (Prvs.). **2,** to fear (v. t.). ಅಂಜನ್ ಏನುವನು (Bp. 31, 25). — ಅಂಜಂಜು. rep. ಅಂಜದೆ ಇರು, ಅಂಜದೆ ಇರು! (Bp. 24, 70). ಅಂಜಂಜುತ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡ ಹತ್ತಿದವು (B. 5, 132).

ಅಂಜು añju. 2. = ಅಳಲು 2. Fear (in compositions). — ಅಂಜುಪುರುಕ. = ಅಂಜುಬುರುಕ. (My.). — ಅಂಜುಬುರುಕ. -ಪುರುಕ. A coward (Čb. 161; My.). — ಅಂಜುಬುರುಕಿ. A female coward (My.).

ಅಂಜುಕುಳಿ añju-kuḷi. = ಅಂಜುಗುಳಿ. A male or female coward (My.).

ಅಂಜುಗುಳಿ añju-guḷi. = ಅಂಜುಕುಳಿ. (My.).

ಅಂಜುಲಿ añjuli. -ಳಿ. = ಅಂಜಲಿ. (ಕುತವ, ಕೈಯ್ಯ ಬಗಸೆ Nn. 107; ಬೊಗಸೆ G.; ಹಸ್ತ Bhn. 60; Mhr.). See ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ; J. 3, 11; 12, 51. — ಅಂಜುಲಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To salute with the añjuli. ಅಡಿಗೆ ಎಱಗಿ ಪೊಡಮಡುವನ್, ಅಂಜುಲಿಗೊಡುವನ್, ಅಱಿವನು (Bp. 18, 63). — ಅಂಜುಲಿಸಲಿಲ. Water in the hollow of the palms. ಲಲನೆ ಅಂಜುಲಿಸಲಿಲದಿಂ ಚಪ್ಪಳಿಸುತಂ (Bp. 15, 9).

ಅಂಜುಲೀಕೃತ añjulî-kṛita. Placed together to form the añjuli. ಅಂಜುಲೀಕೃತಕರಕಮಲನ್ ಆಗಿ (Bp. 29, 24).

ಅಂಜುಳಿ añjuḷi. The nozzle of a vessel (J. 3, 11; My.; from ಅಂಜುಲಿ?).

ಅಂಜೂರ añjûra. A fig; a fig-tree (C.; Mhr., H.; Sk. ಅಂಜೀರ). ಅತ್ತಿಮರ, ಇದೇ ಹುಱುವುಳ್ಳ ಅಂಜೂರ (ಉದುಮ್ಬುರ, etc. Si. 126).

ಅಂಜೆ añjĕ. (= ಪಂಜೆ, etc.). (ಕಪ್ಪಡ Śs.).

ಅಂಜೇ añjê. = ಹಂಜೇ. (My.).

ಅಂಝಟಿ añjhaṭĕ. = ಅಜ್ಝಟೆ. *The plant Flacourtia cataphracta* Roxb.

ಅಟ aṭa. 1. = ಅಟಿ, etc., ಆಟ. Motion; acting; play; jest; speech, sound (*cf. e. g.* ಆರ್ಬಟಿ). — ಅಟಮಟ. dupl. (= ತಟವಟ). Trickery, guile, fraud (ಠಕ್ಕು Bhn. 35, o. r. ಕಪಟ; My.; Tu.; Tĕ. ಅಟಮಟಿ). 2, escape, evasion (ಪಾರು ಹೋಗುವದು G.). ಅಟಮಟದ ಅರ್ಚನೆಗಳಂ ಮಾಡಿ (Bp. 43, 52). — ಅಟಮಟಗಾಱ. = ಅಟಮಟಗ. (My.). — ಅಟಮಟಗ. ಅಟಮಟ-ಇಗ (Śmd. 233). A juggler, a cheat. — ಅಟಮಟಸು. To play off tricks, to deceive (Tĕ. ಅಟಮಟಿಂಚು, ಆಟಮರಿಂಚು). 2, to evade. ಭಟ ಮರಳೆ ಸನ್ತಯ್ಯನ್ಸ ಕೊಣ್ಡು, ಅಟಮಟಿಸಿ, (ಸರ್ಪನಂ) ಗದೆಯುಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದು (Bh. 3, 13, 34). ನಿಟಿಲದಲಿ ವಿಧಿ ಬರದ ಬರಹವನ್ ಅಟಮಟಿಸಲ್ ಆರ ಅಳವು (Râm. 32, 42). — ಅಟಮರಿಸು. = ಅಟಮಟಿಸು. (My.). 2, to take stealthily away (My., also ಅಟಮಾರಿಸು).

ಅಟ aṭa. 2. = ಅಟು, ಅಟ್ಟು 11, ಅಷ್ಟು, etc., ಅಸ 1. That much, so much (S. Mhr.; Tĕ. ಅಟು, in that manner; that).

ಅಟ aṭa. 1. — ಅಟಕಟ. dupl. Weariness (ಬಱಲಿಕೆ Bhn. 66, o. rs. ಅಟಕಡಿಟ, ಅಟಕುತುಟ; Mhr. ಅಟಾಅಟ, ಅಟಾಘಾಟ, etc., vehement efforts, toil, pains; the state of exhaustion, that of being harassed, etc.; *cf.* ಅಟ್ಟ 7).

ಅಟ aṭa. 2. An obstruction; a bar, nail, etc. used as a lever, etc. (Mhr.). — ಅಟಗೋಲು. (= ಅಟ್ಟಗೋಲ್). A pole used by two men to lift sacks in lading oxen (S. Mhr.).

ಅಟ aṭa. 3. = ಹಟ. (My.; Tu.).

ಅಟ aṭa. 4. = ಅಟ್ಟ1, etc. (Mhr. ಆಠ, ಆಠ). — ಅಟತಾಳ. = ಅಟ್ಟತಾಳ, etc., ಅಷ್ಟತಾಲ. (My.; Tĕ.).

ಅಟ aṭa. 5. Roaming, wandering. See ಧೂಮ್ಯಾಟ, ನಗ್ನಾಟ, ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ.

ಅಟಕಾಯಿಸು aṭakâyisu. To stop, hinder, check (My.; Mhr., H. ಅಟಕ, obstruction; restraint, control, etc.).

ಅಟಕಾವು aṭakâvu. Obstruction, impediment (My.; Mhr., H. ಅಟಕಾವ, ಅಡಕಾವ).

ಅಟಕಿಸು aṭakisu. = ಅಟಕಾಯಿಸು. (My.).

ಅಟನ aṭana. Wandering about. See ನಿಶಾಟನ, ಪರ್ಯಟನ; J. 19, 10.

ಅಟನಿ aṭani. *The notched extremity of a bow.*

ಅಟರುಷ aṭarusha. = ಅಟರೂಷ, ಅಡಸಲ, ಅಡಸಲೆ, ಅಡಸಾಲ, ಅಡಸಾಲೆ, ಅಡ್ಡಸರ, ಅಡ್ಡಸಲ, ಆಟರೂಷ, ಆಟರೂಷಕ, ಆಡಸೋಗೆ, ಅಡಸೋಗೆ, ಆಡುಸೋಗೆ. *The shrub Justicia adhatoda* (and ganderussa) Lin. (Adhatoda vasica Nees.). See ಆಡುಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ No. 1.

ಅಟರೂಷ aṭarûsha. = ಅಟರುಷ. *Justicia adhatòda.*

ಅಟರೂಷಕ aṭarûshaka. = ಅಟರೂಷ. *Justicia adhatoda.*

ಅಟವಣೆ aṭavaṇĕ. 1. = ಅಟ್ಟವಣೆ. Addition and subtraction (in arithmetic, My.). 2, revenue (R.; Br. ಅಠಾವಣೆ; Mhr. ಆಟವಣೇಂ, to gather together, in, up).

ಅಟವಣೆ aṭavaṇĕ. 2. Remembrance; memory (R.; Mhr. ಆಠವಣ).

ಅಟವಿ aṭavi. = ಅಡವಿ, ಅಡಿವಿ, ಅಡಿವೆ. *A wood, a forest, a jungle.*

ಅಟವಿಚರ aṭavi-čara. A wood-roamer: a sportsman (ಬೇಡ ಜಾತಿ Mr. 379).

ಅಟವ್ಯವಿ aṭavi-avi. A jungle-sheep (ವನೇರಣ, ಕೊಣ್ಡಗುಱಿ Mr. 160).

ಅಟಾಟ್ಯೆ aṭa-aṭyĕ. *Roaming.*

ಅಟಾಣ aṭâṇa. The name of a tune (My., also ಅಠಾಣ; T. ಅಡಾಣಾ).

ಅಟಿಗ aṭiga. = ಅಡಿಗ 1, etc. A player; one who is engaged with. It is used as a suffix, *e. g.* ಕೊಲ್ಲಟಿಗ (Śmd. 240).

ಅಟಿಲ್ aṭil. = ಅಱಿಲ್ 2, q. v.

ಅಟಿಸು aṭisu. Verb of ಅಟ1. See ಆರ್ಬಟಿಸು.

ಅಟು aṭu. = ಅಟ 2, etc. (S. Mhr.).

ಅಟೆ aṭĕ. = ಅಟ 1, ಅಟ್ಟಿ 1, ಅಡ 1, ಅಡಿ 1, ಅಡಿಕೆ 1, ಅಣೆ 3, ಅಣೆಗೆ 2, ಅಣೆ 5, (ಅಡ್ಡೆ 4). Playing, etc. See ಅಲಪಟೆ, ಉಬ್ಬಟೆ, ಆರ್ಬಟೆ, ಲಪ್ಪಟೆ, ಹೋರಟೆ.

ಅಟೆ aṭĕ. ಅಟಾ. Roaming (ತಿರುಗಾಡೋಣ G.).

ಅಟೋಪ aṭôpa. = ಆಟೋಪು. (My.).

ಅಟೋಪು aṭôpu. = ಆಟೋಪ, ಅಟೋಬು, ಆಟೋಪ 1, ಆಟೋಪು. Control, power (My.; S. Mhr.; Mhr. ಆಟಪ, ಆಟೋಪ, control).

ಅಟೋಬು aṭôbu. = ಅಟೋಪು. (My.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. = ಅಟ್ಟು 2. — ಅಟ್ಟಮಟ್ಟಂ. dupl. Closeness and expansion. — ಅಟ್ಟಮಟ್ಟಮಾರಣ್ಯ. A thick and expansive jungle (S. Mhr.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. See ಅಟ್ಟ 2 (tatsama).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. = ಅಟ 4, ಅಡ. Tbh. of ಅಷ್ಟ. Eight. — ಅಟ್ಟತಾಳ. = ಅಟತಾಳ. (My.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. One of the Tatsamas (Śmd. 384; Čt. 2, 48; Kk. 95; Śm. 77). High, lofty; loud; exceeding. 2, na

upper loft in a house used as a place of lumber and repository for stores (C.). 3, *an apartment on the roof.* 4, a tower, a buttress. 5, a scaffold or stand on poles (My.; ಮಂಚಿಗೆ Si. 110; T. ಅದಳ್ಳಿ). *Cf.* ಅಟ್ಟವೆ 2, ಅಟ್ಟು. 6, = ಅಟ್ಟಣ No. 2, ಅಂಗಳ, etc., the palate of the mouth (My.). ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರದ ಬಡ್ಡಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರ್ಯ್ಯಾಳೇ?—ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬು, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲು; ಕುಟ್ಟು, ಎಲಾ, ಮೂಗಾವುದ!—ಅಟ್ಟದಿನ್ದ ಬಿದ್ದ ವನ ದಡಿಯಿನ್ದ ಚಚ್ಚಿದರು.— ಅಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಗವಲ್ಲ, ಗಟ್ಟ ಮೇರುವಲ್ಲ (Prvs.). See B. 4, 121. 136.— ಅಟ್ಟಗವಲ್. -ಕವಲ್. (Šmd. 385). A tall bifurcated (or lateral) branch.— ಅಟ್ಟಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. (= ಅಟಗೋಲು). A long staff or pole (ಕುರುದಣ್ಡ Mr. 350, o. r. ಕುರದಣ್ಡ).— ಅಟ್ಟವಡಿ. (-ಬಡಿ?). (Šmd. 385; Kk. 96). A long stick (?).— ಅಟ್ಟಹಾಸ. (Šmd. 385; Kk. 96). = ಅಟ್ಟಾಸ. A loud laughter or outcry. 2, pomp, parade, ostentation (ಬಡಿವಾರ Čb.; My.). See J. 10, 35; 16, 25; 26, 34.— ಅಟ್ಟಹಾಸಗಾಱ. An ostentatious man (My.).— ಅಟ್ಟಾಸುರ. -ಅಸುರ. Excessive trouble (Abh. P. 13, 51).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 3. = ಹಟ್ಟ. A market-place.— ಅಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ. Dallying in market places: a prostitute (ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ Nr.).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 4. Dried, dry (Sk.; *cf.* ಅಟ್ಟು 8).

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 5. Boiled rice, food (Sk.; *cf.* ಅಟ್ಟು 10).

ಅಟ್ಟಣ aṭṭaṇa. (The hind part of) the deck of a vessel (used as a cook-room). ಹಡಗಿನ ಆಡಿಪ ಅಟ್ಟಣಂ ತರ್ಪಣಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 408). 2, = ಅಟ್ಟ 2, No. 6, the palate (Mg.).

ಅಟ್ಟಣೆ aṭṭaṇĕ. = ಅಟ್ಟಳೆ. See ಪಡಿಯಟ್ಟಣೆ, ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ.

ಅಟ್ಟವಣೆ aṭṭavaṇĕ. = ಅಟವಣೆ 1. (My.).

ಅಟ್ಟವೆ aṭṭavĕ. 1. Tbh. of ಅಷ್ಟಮಿ (Šmd. 365; Šm. 19).

ಅಟ್ಟವೆ aṭṭavĕ. 2. = ಅಟ್ಟ 2, No. 2. (My.). 2, a structure of poles put on stones, on which a stack is heaped (My.).

ಅಟ್ಟಳೆ aṭṭaḷĕ. = ಅಟ್ಟಣ, ಅಟ್ಟಣೆ, (ಅಟ್ಟೋಳಿ, ಅಟ್ಟು). Tbh. of ಅಟ್ಟಾಲ (Čt. II, 39; ಅಟ್ಟೋಳಿ Čt. I, 9; ಅಟ್ಟ, ಕ್ಷೌಮ, ತಲ್ಪ Nr.; ಅಟ್ಟ Mr. 192). See Bp. 16, 10; Abh. P. 5, 103; ಮುಗಿಲಟ್ಟಳೆ.

ಅಟ್ಟಾಲ aṭṭâla. = ಅಟ್ಟಳೆ q. v. & ಅಟ್ಟಾಲಕ. An apartment on the roof (Sk.). 2, a palace (ಅರಮನೆ G.). 3, a breast-high wall, a parapet (ಎದೆಯುದ್ದ ಗೋಡೆ G.). 4, a bastion (ಕೊತ್ತಲ, ಬುರುಜು G.).

ಅಟ್ಟಾಲಕ aṭṭâlaka. *An apartment on the roof.*

ಅಟ್ಟಾಸ aṭṭâsa. Tbh. of ಅಟ್ಟಹಾಸ. (My.; Mhr. ಅಟಾಸ).

ಅಟ್ಟಿ aṭṭi. 1. = ಹಟ್ಟಿ. (My.).

ಅಟ್ಟಿ aṭṭi. 2. (= ಅರ್ತಿ ?). See ಅಟ್ಟಟ್ಟಿ s. ಅಟ್ಟು 2

ಅಟ್ಟಿಗಾಲಿಗ aṭṭigâliga. See ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ.

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 1. To take or retain possession of (S. Mhr.; Mhr. ಅಟವಣೇಂ, to take up, take possession, etc.). ಅವನು ಆ ಕಳವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (S. Mhr.). ಪುಣ್ಡು ಸಾವನ್ತನನ್ನು ಗೋವೆಸರಕಾರದವರು ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರು (S. Mhr.).

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 2. To cause to pursue, etc. (C.).

ಅಟ್ಟಿಸು aṭṭisu. 3. To cause to evaporate by boiling or the agency of natural heat (C.). 2, to cause to be wasted or become worn out (C.). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಱಿಸಿ, ಬುಡಕೆ ಉರಿೀ ಹಚ್ಚಿ, ಅಟ್ಟಿಸಿ, ಉಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಈ ಉಪ್ಪಿಗೆ ಅಟ್ಟುಪ್ಪು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 4, 204). ನೀರು ಅಟ್ಟಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (ಗಿಟಕ G.). ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಇನ್ದಿನ ತನಕ (ನನ್ನ) ಜೀವಾ ಅಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿ, ಈಗ ಎರಡನೆಯವರ ಕೈಯ್ಯೊಳಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಡಲಿ? (B. 2, 33).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 1. (= ಅಣ್ಟು 1). An (obsolete) verb to which the krit ಅಟ್ಟು 2 (Šmd. 204) belongs. To be joined.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 2. = ಅಟ್ಟ 1, (ಅಣ್ಟು 2). The state of being joined. 2, closeness; imperviousness. 3, the state of being crowded or thronged, pressed or squeezed. 4, joining, fitting, being becoming or proper. 5, relationship (Tĕ. ಅಣ್ಟು, relationship; T., M. ಅಡು, to come into contact, come nigh, etc.; to beseem, to be fit or proper, to be proportionate to; ಅಡುತ್ತವ, a relation; *cf.* ಅಚ್ಚು 4, ಅಟ್ಟು 3, ಅಡಗು 3, ಅಡವು 1, ಅಣ್ಪು 2).— ಅಟ್ಟಟ್ಟಿ. -ಅಟ್ಟಿ. Intimate love (? Abh. 11, 23).— ಅಟ್ಟಡವಿ. An impervious forest (S. Mhr.; Bp. 23, 19; 32, 6).— ಅಟ್ಟುಂಜಗಳ. ಅಟ್ಟು-ಂ-ಜಗಳ (Šmd. 204). A close fight.— ಅಟ್ಟುಮ್ಬರಿ. ಅಟ್ಟು-ಂ-ಬರಿ (Šmd. 204). = ಅಟ್ಟುವಪ್ಪಲಿ, ಅಟ್ಟುವಪ್ಪುಱ. Gifts from relations or friends to the bride and bridegroom at the time of marriage (ಬಱಿವಱಿ Kk. 53, o. r. ಅಟ್ಟುವಪ್ಪಲಿ).— ಅಟ್ಟುವಪ್ಪಲಿ. = ಅಟ್ಟುವಪ್ಪರಿ, etc. (ಬಱಿವಱಿ Šm. 61).— ಅಟ್ಟುವಪ್ಪುಱ. = ಅಟ್ಟುವಪ್ಪರಿ. (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 3. (= ಅಣ್ಟು 1, No. 3). To keep close to, to follow, to run after. 2, to pursue, to chase, to drive; to drive away (ಅನುಧಾವನ Šmd. Dh.; J. 4, 16; My.). 3, to send, people or things (Abh. P. 4, after 42; 11, 22. 23. 24; My.; *cf.* T. ಅನುಪ್ಪು, Tĕ. ಅನುಪು, to send). ಎಡಱಿದರನ್ ಅಟ್ಟಿ ಮೋದುವ ಪಡಿಯಱಿಗಟ್ಟಿಗೆಗಳ್ (Šmd. 16). ಅನ್ಧಕಾರಂಗಳಂ ನಿಲಲ್ ಈಯದೆ, ಅಟ್ಟಿ (J. 26, 4). ಪಾಣ್ಡವನ ಸೇನೆ ಅಟ್ಟಿ ಸುಡುವ ಅನಲಧೂಮಜ್ವಾಲೆಗೆ ಒಡನೆ ಗೋಱಿಟ್ಟು (8, 40). ಅಟ್ಟಿ ಬಹ ಮದಕರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು (Dp. 172, 2). ಅವರು ಓಡಿ ಹೋದರು; ದೇರಾಯಸನು (Darius) ಅವರ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತಿದನು; ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಕುತೀ (Scythian) ಜನರನ್ನು ಅಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾ (B. 4, 217). ಕಾಡುಗುದುರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಎರಡನೆಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿಣ್ಡಿನೊಳಗೆ ಸೇರಗೊಡದೆ, ಲತ್ತೀ ಜಾಡಿಸಿ, ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಅಟ್ಟುತ್ತವೆ (B. 5, 13).— ನೃಪಂ ಬೆಪ್ಪಿಟ್ಟಿಂ ದೂತನ ಅಟ್ಟಿಯುಂ ಬಾರಂ (Šmd. 283). ಎಮ್ಮವನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದಂ (Bp. 28, 38). ನಾರಿ (ಹುಗ್ಗಿಯಂ) ದಾಸಿಯ ಕೈಯ್ಯಲಿ ಅಟ್ಟಲು (33, 17). ನೀನ್ ಅದ ನೋಡಿ ಕೋ, ತಿವನ್ ಅಟ್ಟಿದ ಓಲೆಯನು! (53, 17). ವಿದುರನ್ ಅಟ್ಟಿದ ಖನಕ ಬನ್ದನು (Bh. 1, 8, 86). ಇದು ಕಾಮ್ಭೋಜನರೇನ್ದ್ರನ್ ಅಟ್ಟಿದ ಹಯವ್ರಾತಂ (Ršv. 5, 22). See also Abh. P. 11, 23; Bp. 5, 6; 25, 29; 28, 36; 39, 44. 48; Prv. s. ಓಡು 2; ಅಱಿಯಟ್ಟು, ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು, ಬೆನ್ನಟ್ಟು, ಹಿನ್ದಟ್ಟು.— ಅಟ್ಟ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To pursue, to chase about (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 4. Pursuing, sending. See ಅಟ್ಟುಳಿ 2.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 5. To put (My.; Tu.). ಆರೋಗಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದೋ? ಸೀ ಇತ್ತೋ? ತುಪ್ಪವನ್ ಅಟ್ಟೆನ್ ಎನ್ದೋ? ಕುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯೋ? (Bp. 14, 9). See ನೀರಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. ಓಟ್ಟಟ್ಟ (*i. e.* ಅಟ್ಟಲಾಗಿ), ನೀರಟ್ಟ ಮುದ್ದೆ ಗನವಾಯಿತು (Prv.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 6. Putting, placing.— ಅಟ್ಟುಕುಱಿ. N. of a game in which cowries or tamarind stones are put from hole to hole on a wooden board (My.).— ಅಟ್ಟುಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. = ಅಟ್ಟುಕುಱಿ. (My.).— ಅಟ್ಟುಗುಱಿ. -ಕುಱಿ. = ಅಟ್ಟು

ಗುಣಿ. (My.). — ಅಟ್ಟುಗುಟಿಮಣೆ. The board for that play (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 7. (fr. ಅಱ್ 2). To evaporate (v. i.) on account of artificial or natural heat, to become dry; — to be wasted or become worn-out (C.; Mhr. ಆಟಣೇಂ, to waste or dry up, as the body, a well; to wear and waste through teasing or tormenting; etc.; *cf.* Tbh. ಆಟ 1; ಅಣ್ಣರಿಸು).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 8. The state of being free from fluidity. — ಅಟ್ಟುಪ್ಪು. Salt produced by evaporation; sea-salt (ಪಾಕ್ಯ, ಬಿಡ Si. 312; ವಸುಕ Mr. 143; B. 4, 204); a kind of inferior salt (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 9. = ಅಡು 1. To cook (a term only found in Si.). ಅಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ (Si. 313. 314).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 10. P. p. of ಅಡು 1, q. v. — ಅಟ್ಟೆಡ. -ಎಡ. A place where (one's) food has been dressed: one's native place. ಅವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಟ್ಟೆಡದ ಅಭಿಲಾಷೆ ಬಿಡದು (Prv.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 11. = ಅಟ 2, ಅಷ್ಟು etc. (My.).

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 12. = ಎಟ್ಟು 1. To be within reach (My.; *cf.* ಅನ್ದು 3).

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi. 1. A crowd, a throng, a multitude (ವಟ್ಟಣೆ G., ಗುಮ್ಪು Čb.); a confused mass. ಮರುಳಾಟನುಡಿಯ ಅಟ್ಟುಳಿ (ನಿರಸ್ತ Mr. 85). 2, the state of being close or squeezed: annoyance, trouble (Č. Bp. 32, 45; 38, 2; J. 2, 5).

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭu4-uḷi. 2. A hunting-animal (ಸೋಹು ಮೃಗ Mr. 380).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭĕ. 1. = ಅಟೆ, etc. See ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ.

ಅಟ್ಟೆ aṭṭĕ. 2. = ಅಡೆ. (That adheres? or that is like a headless trunk?) a leech (My.; T., M.).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭĕ. 3. A headless trunk, especially one retaining vitality (ಕಬನ್ಧ Šm. 44; ಮುಣ್ಡ 89; ಕಡುಕು, ಕಬನ್ಧ Kk. 41; My.; Tĕ.; T. ಮಟ್ಟೆ). ರಾಗದಿಂ ವಾಹಕರ ಅಟ್ಟೆಯುಂ ತುರಗದ ಅಟ್ಟೆಯುಂ ಆಡಿದವು ಆಜಿರಂಗದೊಳ್ (Abh. P. 13, 65). ತಲೆ ಪಱಿದ ಅಟ್ಟೆ (Bp. 6, 7). ಗಗನಭಾಗಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಪೋಪ ಅಟ್ಟೆಗಳ್ (21, 21). ಅಟ್ಟೆಯಿನ್ದಮ್ ಅಗಲ್ದು ಕೆಯ್ಗೆ ಅಳವಟ್ಟ ತಲೆ ಮರುಭಾಪು ಎನುತ ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟು (52, 40). See also Bp. 14, 30; 28, 27; 49, 15; 51, 73; 52, 44; J. 22, 23. — ಅಟ್ಟೆಯಾಟ. -ಆಟ. The motions or play of headless trunks (Abh. P. 10, 235).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭĕ. 4. A sole (of leather); a sandal (ಕೆರ್ಪು Šm. 89; ಕೆರವು G.; My.; T., Tĕ., Tu.). ಒನ್ದು ಅಟ್ಟೆಯ ಕೆರಹು (Bp. 31, 4). ಅಟ್ಟೆಯು ಕೆರವಂ ಮೆಟ್ಟಲು ಅಶ್ವವೇಱಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು (Prv.). See ಬಳಟ್ಟೆ, ಚೆವರಟ್ಟೆ. 2, skin (of any part of the body, My.); bark (of a tree, My.). 3, the juiceless remainder of milled sugar-cane (My.; = ಅಳ್ಟೆ, ಅಳ್ಳಟ್ಟೆ).

ಅಟ್ಟೆ aṭṭĕ. 5. What is pushed: a shuttle. ಹಟ್ಟಿಗಾಱಿರ ಅಟ್ಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ Nr.).

ಅಟ್ಟೋಳಿ aṭṭôḷi. = ಅಟ್ಟಳೆ. (Čt. I, 9; Tu. ಅಟ್ಟೊಳಿಗೆ a loft on poles).

ಅಟ್ಯೆ aṭyĕ. *Roaming about.*

ಅಟ್ಲು aṭlu. = ಅಟಿಲ್, etc. Mud (My.).

ಅಟ್ಳು aṭḷu. (= ಅಟ್ಟೋಳಿ). A scaffold or stand on poles (My.). 2, = ಅಟ್ಟವೆ 2, No. 2. (My.).

ಅಠರ aṭhara. Eighteen (My.; Mhr. ಅಠರಾ).

ಅಠಾಣಾ aṭhâṇâ. N. of a râga (My.).

ಅಡ aḍa. 1. = ಅಟ 1, etc. (ಅಡ 4). Play, etc. See ಅಡಿಗ 1.

ಅಡ aḍa. 2. = ಅಡು 2, etc. Cooking. See ಅಡಬಳ 1.

ಅಡ aḍa. 3. — (T. ಅಡಾ, ಅಡೇ, an interjection used in calling to a man-servant or one of the lowest sort of people; *cf.* ಅಲಾ). — ಅಡ ಅಡಾ. rep. ಅಡ ಅಡಾ ಎಮ್ಬುವನನ್ನು (*i. e.* a Tamil man) ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ನೀಗು (Prv.).

ಅಡ aḍa. 4. (= ಅಡ 1, ಅಸ 4). — ಅಡಬಡ. dupl. Rashly, *e.g.* ಅಡಬಡ ತಿನ್ನು (S. Mhr.; Tu. ಅರಬರ; Mhr., H. ಹಡಬಡ, hurry and hubbub; tumult and confusion). — ಅಡಹಡಿಸು. dupl. (from an ಅಡಹಡ). To make haste; to move forward with impetuosity, to rush (Abh. P. 8, after 61). ಗಂಗೆಯ ಮಡುಗಳನ್ ಅಡಹಡಿಸಿ ಪುಗುವಿನಂ ಭಯವಶದಿಂ (Šmd. 294; Kâvy. I, 5, 37).

ಅಡ aḍa. 5. (= ಅಡ 4?). — ಅಡಬಡಿಸು. dupl. (from an ಅಡಬಡ). To move suddenly, to start. ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಅಡಬಡಿಸಿ ಎಚ್ಚತ್ತಿತು (B. 3, 51). ಕರಡಿಯ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಡಿದರೆ ಸಿಟ್ಟನಿನ್ದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಅಡಬಡಿಸುತ್ತದೆ (5, 258).

ಅಡ aḍa. 6. = ಅಡವು 2, (ಅಡು 3), ಅಡ್ಡ 1. The state of being across, transverse, or in the way; the state of being awry; that of being broad-wise or horizontal (ತಿರ್ಯಕ್ಕು G.); crosswise. 2, obstructing, an obstruction, an impediment. 3, the state of being contrary or perverse. 4, that of being crossed or interbred. 5, (= ಎಡ 3; Mhr. ಅಡ) that of being subordinate, less, minor, or extra. (*Cf.* Mhr. ಆಟ, ಅಟ, ಅಡ). — ಅಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು 1, ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು 1. To arrest, to stop; to thwart (ಅಡ್ಡ ಲಾಗು Bhn. 37; My.). - ನಮ್ಮನ್ನು ಅಡಗಟ್ಟಬೇಡ (My.). — ಅಡಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall across or down before (another), to prostrate one's self. ಭೂನಾಥನ ಎಡೆಗೆ ಬೇಗದಿ ಬನ್ದು, ಅಡಗೆಡೆದಂ (Anubhavaśikhâmaṇi 10, 16). — ಅಡಗೋಡೆ. = ಅಡ್ಡ-. (S. Mhr.). — ಅಡಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. = ಅಡ್ಡಂಕೆ. (My.). — ಅಡಜಾತಿ. = ಅಡ್ಡ-. A cross breed, a mongrel or inferior kind or caste (S. Mhr.; Tu.; Tĕ. ಅಟುಜಾತಿ). — ಅಡತಾಳೆ. Untrustworthiness (Sd.; Mhr. ಅಡತಾಳಾ, a cross-examination, as of an account). — ಅಡದೋಱು. -ತೋಱು. = ಅಡ್ಡದೋಱು, q. v. — ಅಡಬೇನೆ. An additional sickness (S. Mhr.). — ಅಡಮುಟ್ಟ. An ill-behaved, bad fellow (S. Mhr.; Mhr. ಅಡಮೂಠ, stupid, awkward). — ಅಡವಟ್ಟ. ಅಡ-ಬಟ್ಟ. The contrary of roundness, crookedness, ugliness. — ಅಡವಟ್ಟಕೊಬ್ಬರಿ. A deformed cocoa-nut kernel (S. Mhr.). — ಅಡವಟ್ಟಕೊಬ್ಬರಿ ಮೋಱು. A face that is like a deformed cocoa-nut kernel (S. Mhr.). — ಅಡಹಾಯ್. = ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್. (J. 8, 36). — ಅಡಾಣಿ. -ಆಣಿ. A cross-pin (My.). — ಅಡುಱು. (aḍa-uṟu or -uṟ). To stand in opposition, to take up a hostile position. ಅಡುತುರ್ (Abh. P. 13, 48).

ಅಡ aḍa. 7. = ಅಡೆ 8. — ಅಡಗಲ್ಲು. = ಅಡೆಗಲ್. (My.).

ಅಡ aḍa. 8. = ಅಡವು 1. A pawn, etc. (My.).

ಅಡ aḍa. 9. An abbreviation of ಅಡಕೆ. See ಅಡಕೊತ್ತು, etc.

ಅಡ aḍa. 10. = ಅಡೆ 15. — ಅಡಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall to the ground or down (Râm. 5, 8, 75).

ಅಡ aḍa. = ಅಟ್ಟ1, etc. — ಅಡತಾಳ. = ಅಟತಾಳ, ಅಟ್ಟತಾಳ, etc. (My.).

ಅಡಕ aḍaka. = ಅಣಕ 2. Pressing into a narrower compass, compressing; compressed state or condition (My. *e. g.* in ಅಡಕ ಮಾಡು; T., M. ಅಡಕ್ಕ). **2,** compacture: the state of being suited to the size of a thing. ಈ ಪುಸ್ತಕ ನನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ; ಈ ವಸ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ (My.). **3,** placing one thing upon another, piling, as pots, paper, etc.; piled state; a pile, a stack (My.; see ಹುಲ್ಲಡಕ). **4,** storing. **5,** contracting one's self, shrinking, as an animal from cold (My.; T., M.). **6,** the act of stowing away or putting in (as a corpse, etc. in the ground, My. in ಅಡಕ ಮಾಡು). **7,** hiding one's self, entering into so as to disappear, being absorbed in, as in a liṅga (ಅಡಕವಾಗು S. Mhr.; My.); hiding place. ಕಳ್ಳರು ಅಡಕವಾದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ (My.). **8,** suiting one's self to, becoming obedient. ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.). **9,** being comprehended or contained in. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ (My.). **10,** abridgment, as of a story (My. in ಅಡಕ ಮಾಡು). — ಅಡಕಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To press into a narrower compass, as cotton in a sack; to press, as a bookbinder does a book (My.). — ಅಡಕದ ಕೋಣೆ. A storeroom (Bp. 12, 10).

ಅಡಕಲ್ aḍakal. -ಲು. = ಅಡಕಿಲ್ 1, q. v. (S. Mhr.; T. ಅಡುಕ್ಕಲ್). — ಅಡಕಲೇಱಿಸು. To raise or make a pile. ನೀನು ಅಡಕಲೇಱಿಸಿದ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿದರು? (B. 4, 177).

ಅಡಕಿ aḍaki. A woman who stores up or fills. See ನೀರಡಕಿ.

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 1. -ಲು. = ಅಡಕಲ್, ಅಡಿಕಿಲ್. Piling, putting one closely upon another; a pile. See ನಿಟ್ಟಡಕಿಲ್. — ಅಡಕಿಲ್ವೊನ್ದು. -ಪೊನ್ದು. One to come upon another (ಒನ್ದರ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಇರು Cm., ಅಡಕಿಲಾಗಿ ನಿಲ್ vritti Šmd. 19). (ಬಿನ್ದು) ಅದು ಅಡಕಿಲ್ವೊನ್ದಿ ಇರೆ ಮಣಿಗೆ ಒಪ್ಪವೋಲ್, ವಿಸರ್ಗಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (19).

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 2. A kind of plant. See ಬೆಳ್ಳಡಕಿಲ್.

ಅಡಕು aḍaku. 1. = ಅಕ್ಕು 1, ಅಡುಕು 1, ಅಡಚು 1, etc. To press into a narrower compass, as one does in packing cloth, cotton, etc.; to press, as the bookbinder does a book (My.; T. ಅಡುಕ್ಕು). **2,** to put one thing closely upon another, to pile, as pots, blankets, grass, earth, etc. (My.). **3,** to put one round thing in or upon another so that a conical pile is formed (My.). **4,** to put in or on in large quantities, as goods in boxes or on vehicles (My.). **5,** to stow away (? ಸ್ಥಾನಾನ್ತರಪ್ರಣೀತ Šmd. Dh.). **6,** to subdue, to control (T., M. ಅಡಕ್ಕು). See Râm. 5, 9, 5. ಮಾರಯ್ಯನ್ ಅಡಗುಗಬ್ಬುಗಳನ್ ಅಡಕುವನು (Bp. 9, 41). ಮಣ್ಣನ್ ಅಡಕುತ (52, 10). ಸಾಧನಸಮಗ್ರವ ಸೂನುಸಹಿತ ಅಡಕಿದನು, ಭಾರಿಯ ಬಣ್ಡಿ ಜವ ಜಡಿಯೆ (Bh. 1, 10, 24; see also 1, 12, 16). ಸರಕುಗಳನ್ ಅಡಕಿದರ್ (Č. Bp. 47, 20).

ಅಡಕು aḍaku. 2. = ಅಡುಕು 2. The state of being piled conically. — ಅಡಕುಪಾತ್ರೆ. Round vessels that are put one in or upon another so that a cone is formed (My.).

ಅಡಕೆ aḍakĕ. = ಅಡ 9, ಅಡಿಕೆ 3. Areca, the areca palm, Areca catechu Lin., and its nut (ಖಪುರ, ಪೂಗ Nn. 102; ಕ್ರಮುಕ, ಪೂಗ Mr. 112; ಕೌಂಗು Šm. 25. 82; My.; M. ಅಡಕ್ಕೆ, ಅಡೆಕ್ಕೆ). ಅಡಕೆಯ ಮರ (ಗೂವಾಕ, ಪೂಗ Nr., Hlâ.; ಪೂಗ Nn. 66). ಪೊಸ ಅಡಕೆ (Šmd. 70). — ಅಡಕೆಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (Bp. 12, 10). — ಅಡಕೆಲೆ. Areca nut and betel leaf (Bp. 12, 10). — ಅಡಕೆಹಂಗು. An obligation of the worth of an areca nut, the least obligation. ಒನ್ದು ಅಡಕೆಹಂಗಿನೊಳ್ ಒನ್ದೆನು (Bp. 61, 57).

ಅಡಕೊತ್ತು aḍakŏttu. = ಅಡಕೋತು, ಅಡಕೆಗತ್ತಿ, ಅಡಗತ್ತಿ, ಅಡಗತ್ರಿ. A sort of scissors for cutting areca nut (S. Mhr.; Tu. ಅಡ್ಡಕತ್ತರಿ, ಇಡಕತ್ತಿ; Tĕ. ಅಡಕತ್ತು, ಅಡಕೊತ್ತು, ಆಕೊತ್ತು; Mhr. ಅಡಕಿತಾ).

ಅಡಕೋತು aḍakôtu. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (S. Mhr.).

ಅಡಗತ್ತಿ aḍa-katti. = ಅಡಕೊತ್ತು, etc. (My.).

ಅಡಗತ್ರಿ aḍa-kattri. = ಅಡಗತ್ತಿ, etc. (My.).

ಅಡಗಣಿಸು aḍagaṇisu. To thwart, to counteract (S. Mhr.); to obstruct, to hinder (Mhr. ಅಟಕಣೇಂ, to be stopped, etc.; ಅಟಕವಿಣೇಂ, ಅಟಕಾವಿಣೇಂ, ಅಡ-, ಅಡ-, to obstruct, etc.).

ಅಡಗಿಸು aḍagisu. = ಅಡಂಗಿಸು, ಅಣಗಿಸು. To cause to hide or be withdrawn from sight (C.). **2,** to conceal, to hide (C.). **3,** to subdue, as bad people (My.); to suppress. **4,** to appease, to alleviate, to soothe, etc., as sorrow, disease, etc. See Bp. 32, 4. 32; 36, 1; 40, 71; 57, 7. ಬಿಡದೆ ಶುಕಪಕ್ಷಿಯನು ಅಡಗಿಸಿಯೆ ಹಾಲೆಱೆದು ಒಡನೆ ಹೇೞಿದ ನುಡಿಯ ತಾ ನುಡಿವುದು (Dp. 148). ಗಾಳಿಯನ್ನಾದರೂ ಅಡಗಿಸ ಬಹುದು, ಗಯ್ಯಾಳೀ ಬಾಯ್ಯನ್ನು ಅಡಗಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಅಡಗಿಸುಹ aḍagisuha. The act of concealing or hiding. ಶರೀರವನ್ ಅಡಗಿಸುಹ (ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ, ಅವಹಿತ್ಥ Nr.).

ಅಡಗು aḍagu. 1. = ಅಡಂಗು 1, ಅಡಿಗು, ಅಣಗು, ಅಣುಂಗು. To conceal one's self, to hide; to disappear or vanish; to cease (ಗೋಪ್ಯ Šm. 84; ಮಯ್ಗರೆ Šs.; C.; ಮಾಜು G.; T., Tĕ.; *cf.* ಅಡೆ 7). **2,** to decrease; to be quenched; to be appeased (My.). **3,** to be humbled (My.; Tĕ., T.). **4,** to crouch (My.). **5,** to be contained in (Bh. 1, 1, 12; My.; T.). **6,** to enter (My.). ಬಸವ ಶರಣ್ ಎನೆ ಭವಮ್ ಅಡಗುವದು (Bp. 1.

26). ಯುವತಿಯ ಅಸು ಅಡಗಿದೊಡೆ ಮುಸುಟೆಯ ಚವುಡರಾಯನು ಪ ಡೆಯನೇ? (46, 45). ದಧಿಯೊಳ್ ನೊರೆಗಳ್ ಒಗೆದು ದಧಿಯೊಳ್ ಅಡ ಗಿದನ್ತೆ (61, 66). ಅಡಗುವದು (ಅನ್ತರ್ಧಿ); ಓಡಿ ಅಡಗಿದವನು (ನಷ್ಟ, ತಿರೋಹಿತ Nr). ಕಾಮುಕ್ರೋಧಾದಿಗಳ್ ಅಡಗಿ ಸಮಾಧಾನವೃತ್ತಿ ಆಗಿ ಇರುವಿಕೆ (ಶಮ, ಶಾನ್ತಿ Si. 386). ತಿಮಿರಮ್ ಅಡಗಿದ ಲೋಕ, ಶಿಕ್ಷಾ ಕ್ರಮಣಮ್ ಅಡಗಿದ ದನ್ತಿ, ಕರ್ಮಬ್ರಮೆಗಳ್ ಅಡಗಿದ ಯೋಗಿ, ರುಜೆ ಅಡಗಿದ ನರೋತ್ತಮನು, ಹಿಮಮ್ ಅಡಗಿದ ಸರೋಜದ ಅನ್ತೆ ಇಹುದು ಅನುಲಮತಿ; ಕೇಳ್, ಪಗೆಗಳ್ ಅಡಗಿದಡೆ ಅಮರಪದಮ್ ಎನಿಸುವು ದು (Bh. 1, 8, 24). ಬೆಳಗಾಗೆ... ಹೊಕ್ಕರು ಹಱುವವನು, ಬೆಳಗಡಗೆ ನಡೆದರು ಹಲವು ಯೋಜನವ (1, 8, 93). ಪೊದಱೊಳ್ ಅಡಗು (J. 28, 45). ನದಿಗಳ್, ಉಬ್ಬರಮ್ ಅಡಗಿ, ತಿಳಿದು ಪರಿದವು (25, 3). ನಯನಾನ್ಧಮ್ ಅನ್ನು ಅಡಗಲು (26, 26). ಸಾರಂಗವು.. ಸೊಪ್ಪಿಯ ಮಱೆಗೆ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 42). ಪೊಡವಿ ಅಱಿತು, ಅಖಿಲಜಲ ಮುಂ ಕುಡಿದುಂ, ತೃಷೆ ಅಡಗದೆ, ಆ ಮರೀಚೀಜಲಮಂ ತಡೆಯದೆ ಕುಡಿ ಯಲ್ (Rsv. 5, 33). (ನೀನ್) ಅವುದನ್ ಊಹಿಸಿದೊಡೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಯೊಳ್ ಅಡಗಿ ಇಹೆವು (Bh. 1, 8, 78). ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಪರಿಮಳಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ತೈಲಾದ್ಯುತ್ತೇ ಜಕಸಾಮಗ್ರಿ (ಪ್ರಬೋಧನ, ಅನುಬೋಧ Si. 225). — ಅಡಗಡಗು. rep. (Bp. 32, 34).

ಅಡಗು aḍagu. 2. (= ಅಡು 4). Flesh, meat (ಬಿಕ್ಕು, ಬಾಡು Šm. 32; ಮಾಂಸ 84; ಬಿಕ್ಕು, ಜಾಂಗಲ Kk. 41; ಸಂಗರ, ಮಾಂಸ Nn. 19; ಮಾಂಸ Bhn. 52; *cf.* ಅಡಬಳ 2). ಸುಟ್ಟ ಅಡ ಗು ಭೂತಿ ಎಮ್ಬುದು, ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು ಭರೂಟಕಮ್ ಎಮ್ಬುದು, ಅಟ್ಟ ಅಡಗು ಉಖ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬಱುಗೆಣ್ಡದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು (ಭೂತಿ Mr. 217); ಅಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿಮ್ಬುವಂ (ಶಾಷ್ಕುಲ 231). ಈ ಸೊಪಚನ್ ಇನ್ದು ಅಡುವುದು ಅಡಗು, ಅಕಟ! (Bp. 57, 2). See ಸುಣ್ಣಿಗೆಯಡಗು. — ಅಡಗುದಿನ್. -ತಿನ್. To eat meat. ಅಡಗು ದಿಮ್ಬುವನು (ಶೌಷ್ಕುಲ Hlâ.).

ಅಡಗು aḍagu. 3. The state of being joined, becoming or fit; agreeableness, beauty (R.; Tĕ. ಅಂಗು, ಅನ್ದ; Tĕ. ಅಂಚೆ, near; T. ಅಣಂಗು, ಅಱಿಗು, ಅಳಿಗ, ಆಯಿಲ್, ಆವುಜು, ಅಮ್ಮೈ, neatness, beauty, elegance; ಅಂಜಿ ಲ್, union; ಅಜಲ್, ಅಣಿಜು, ಅಯಲ್, nearness; ಅಡ, communication, intercourse; see ಅಣ್ಡಿಸು; *cf.* ಅಕ್ಕು 2; ಅಜ್ಜು 1; ಅಟ್ಟು 1 & 2; ಅಡವು 1; ಅಣಿ 2; ಅನು 1; ಅನ್ದ; ಅಯ್ದು; ಅರಗು 1; ಅಲ್ 3; ಅಲಮ್ಬು; ಅವುಸು; ಅಳ 2).

ಅಡಗೆ aḍagĕ. = ಅಡಿಗೆ, etc. Cooking, etc. ಅಡಗೆ ಮಾ ಡುವವ (G. 9).

ಅಡಗೈ aḍagĕy. Wind in the womb or bowels (S. Mhr.).

ಅಡಂಗಾಯ್ತ aḍaṅgu2-âyta. A man belonging to a fort (ಕೊಟ್ಟವಳ, ಕುಟುಮ್ಬ Kk. 37; Šm. 45; ಕೊಟ್ಟಗಾಱ G.).

ಅಡಂಗಿಸು aḍaṅgisu. = ಅಡಗಿಸು. ಪ್ರಸಾದಿಯ ದಾಸಿದೇವಯ್ಯ .. ನಿನ್ನ ಬಲುದರ್ಪವನ್ ಅಡಂಗಿಸಿ (Bp. 32, 33).

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 1. (Šmd. 48). = ಅಡಗು 1, etc. (ಗೋಪನ Šmd. Dh.; ಉಳಿ Šmd. I; ಮೆಯ್ಗರೆ Kk. 43; ಮುಸುಳ್ 72, Šm. 44). ಕಚ್ಛಪೋಪಾಯದೆ ಅಡಂಗಿ ನಿಲ್! (Šmd. 272). ನಭದೊಳ್ ಒಗೆದು ತಟಲ್ಲತೆ, ಮೇಲೆ ನಭದೊಳು ಹೊಳೆದು ಅಡಂಗಿದ ಪೋಲ್ (Bp. 61, 66). ಜವದಿನ್ ಉಪಃಕಾಲವೃಷಂ ತವೆ ಕದಡಿದುದು ಎನಿಸಿ ಮರ್ಬುವೆಳಗಂ ತಳೆದು ಒಪ್ಪುವ ಬಾಂಗೆಱೆಯೊಳ್ ಮೀಂಗಳ್ ತವಕದೊ ಳೆ ಮುಱಿುಗುವನ್ತೆ ಅಡಂಗಿದುವು ಅಗಳ್ (Rsv. 12, 12). ಭೇರೀಧ್ವಾ ನದಿನ್ದಂ ಭಗಣಂ ಇನನುಮ್ ಅಡಂಗಿ ಇರ್ದ ಪೋಲ್ ತೋಱಿದುದು (13, 89). See ಒಳಡಂಗು. — ಅಡಂಗೆವೊಯ್. ಅಡಂಗೆ-ಪೊಯ್. To beat one so that he hides himself; to cause to become ashamed, to shame. ತಾಮುಸಗೆ ತಾಗಿದ ಸುರನ ಕಾಮುಕರಂ ಕರಮ್ ಅಡಂಗಿ ಸುರ್ಗುರ್ ಅಪ್ಪಿನೆಗಂ ಕಾಮುದನ್ ಅಡಂಗೆವೊಯ್ದುಂ (Šmd. 293. 406). ರಾಗದಿನ್ದೆ ಎರೆಯನ್ ಅಡಂಗೆವೊಯ್ದು ಮುಗಿಲುದ್ದಮ್ ಎನಲ್ ಪರಿಯುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ನೆತ್ತರ ತೊಱೆ (Abh. P. 13, 66). ತೊಡಂಕಿದ ವೀರನನ್ ಅಡಂಗೆವೊಯ್ವ ... ಪರಾಕ್ರಮಂ (Rsv. 6, after 11).

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 2. Hiding; a place of hiding or of refuge: a fort. See ಅಡಂಗಾಯ್ತ & ಡಾಗು.

ಅಡಂಗುಱುಚು aḍaṅguṟuču. = ಡಂಗುಱುಚು. — ಅಡಂಗು ಱುಚಾಟ. -ಆಟ. A peculiar kind of blindman's-buff, hide-and-seek (ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಾಟ Kk. 74; Šs.).

ಅಡಚಣೆ aḍačaṇĕ. Obstruction, difficulty, distress (C.; Mhr. ಅಡಚಣ).

ಅಡಚು aḍaču. 1. Related to and partly identical with ಅಗಚು, ಅಗುಚು, ಅಗುಸು, ಅಡಕು 1, ಅಡಸು, ಅಡುಕು 1, ಅಣಕು, ಅಣಚು, ಅಣಂಚು, ಅಣುಂಕು, ಅತುಕು, ಅದಕು 1, etc. To pack, or pack up, close; to stuff in; to press down; to humble; to hush, to silence, to shut, as the mouth (Tĕ. ಅಡಚು, ಅಡಂಚು; T. ಅಡೈ, ಅಡೈಚು; My. only: *to stuff into, as food into the mouth; cf.* ಅಡೆ 3).

ಅಡಚು aḍaču. 2. To rap, to cuff (R.; Tĕ. ಅಡಂಚು, ಅಡುಚು, to beat, strike, break, destroy, smite; *cf.* ಅಡೆ 4; ಅವಲ್ 1 & 2; T., M. ಅಡಿ, to beat, to strike).

ಅಡದಲಿಕಿ aḍadaliki. A peon (S. Mhr., H.; B. 5, 284).

ಅಡದಿ aḍadi. = ಅಡಿದಿ, ಹಡದಿ. Clothes which washermen take home for washing, and occasionally, after washing, give on hire (My.). — ಅಡದಿ ಬಟ್ಟೆ. Clothes hired from the washerman (My.).

ಅಡನೆ aḍanĕ. (fr. ಅಡ 6). = ಅಡ್ಡನೆ, ಅಡ್ಡೆ. Cross-wise, etc. — ಅಡನಾಡಿ. -ಆಡಿ. That acts perversely: a perverse or stubborn person or beast. — ಅಡನಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ. Perversity; uncouthness (My.).

ಅಡಪ aḍapa. = ಹಡಪ. A small bag, used as a pouch for areca nut and betel leaves (Abh. P. 3, after 83) and by barbers as a dressing case (My.; Tĕ., Tu.; M. ಅಡಪ್ಪ; T. ಅಡೈಪ್ಪ, ಅಡೈಪ್ಪೈ, ಅಡವಿಪ್ಪ).

ಅಡಪವಳ aḍapa-vaḷa. (Šmd. 234. 89). = ಅಡಪವಳ್ಳ. A man who carries his master's betel-nut pouch. **2,** a barber (ಹಡಪಾಳಿ Čt. II, 117).

ಅಡಪವಳ್ಳ aḍapa-vaḷḷa. (Šmd. 234). = ಅಡಪವಳ.

ಅಡಪಿಗ aḍapa-iga. (Šmd. 233). = ಅಡಪವಳ, ಹಡಪಿಗ.

ಅಡಪು aḍapu. 1. A kind of pimples or pustules (S. Mhr.). ಮುಪ್ಪಾದರೆ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅಡಪು ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 5, 29).

ಅಡಪು aḍapu. 2. = ಅಡವು 1, No. 3. A pledge, a pawn (C.; *cf.* ಅಡರ್ಪು).

ಅಡಬಳ aḍa2-baḷa. 1. = ಅಡುವಳ. A cook (ಬಾಣಸಿಗ Šmd. II; Šm. 45; Kk. 36; ಅಡಗೆ ಮಾಡುವವ G.). ಶೂಲಧರ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಬಳಂ ಸಿರಿಯಾಳ (Bp. 9, 40). See ಸಗ್ಗಿಗರಡಬಳ.

ಅಡಬಳ aḍabaḷa. 2. Flesh (ಮಾಂಸ Bhn. 3; Dp. 59, 3; *cf.* ಅಡಗು 2).

ಅಡಬೆ aḍabĕ. = ಹಡಬೆ. Perverseness, wickedness (used of stray cattle, My.; Mhr. ಅಡವಾ).

ಅಡಮ್ಬರ aḍambara. = ಆಡಮ್ಬರ. Ostentation, display (My.).

ಅಡಯಾಳ aḍayâḷa. A mark, a sign (R.; M.; Tĕ. ಅಡಿಯಾಲ; T. ಅಡೈಯಾಳ).

ಅಡರ್ aḍar. = ಅಡರು 1, (ಅಮರ್). P. p. ಅಡರ್ದು. To be united with or to be joined to, to join (ಪತ್ತು Šmd. Cm. 152. 218; Šm. 97; ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳು Čb.; T.: to be close, etc.; a crowding together, narrowness, a being straitened; M. ಅಡಲ್, closing with; Tĕ. ಅಡರು, to be fit or proper). ಅಬಿನ್ದು ಆಗಿ ಎವರ್ಣಂ ಬಹುವಚನದ ಅರ್ಪಂ ಅಡರ್ದುದು (Šmd. 151). ಸಮಾಸದೊಳಮ್ ಅಸಮಾಸದೊಳಂ ರೇಫೆ ಅಡರ್ದ ಅಕ್ಕರಕ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (218). ತತ್ಪದವ ... ಅಡರ್ವ ಬಸವನ ಭಕ್ತಿರತಿ (Bp. 4, 60). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಕೃಪೆ ಅಡರೆ ಈ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸವೇಟ್ಟು (22, 41; see also 27, 4; 34, 5). ಪುಗೆ ಸೋಗೆ ಸೊಮ್ಪು ಅಡರ್ದ ಪೊಸ ಪೀಲಿಯೊಳ್, ಫಣಿ ಬಿಡದೆ ಉರಿದುದು (Ršv. 5, 43). ಚಿನ್ತೆಯಿಂ ಬೆಳ್ಪು ಅಡರ್ದುದು ಎನೆ ತದಬ್ಜಂ ಶರನ್ಮೇಘಮ್ ಇರ್ಕುಂ (6, 4). (ಈ ನಿಘಣ್ಟು) ಅಡರ್ದ ಪಿತನನ್ತೆ ಲಕ್ಷಣ ಸುಶಬ್ದಮನ್ ಈವುದು (Mr. 6). See J. 26, 11. **2,** (to hold on), to climb, to ascend, to mount; to rise (ಆರೋಹಣ Šmd. Dh.; C. as ಅಡರು; ಏಱು G.). ಮೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರಮ್ ಅಡರ್ದ ಲತೆ (ಆರೋಹ Nr.). ಸಱಿಗಳಂ ತಾವು ಅಡರುತಂ (Bp. 52, 15). ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂ ತವೆ ಅಡರೆ (Čpr. 7, 53). ಅನ್ದಳವನ್ ಅಡರ್ದಂ (Râghč. 17, 53). (ನಾಳೀಜಂಘಂ) ಶಾಖಾಗ್ರದೊಳ್ ಅಡರ್ದು ಆಲುಗಲ್ (Ršv. 9, 29). ತಡಿ ತಡಿಗೆ ಅಡರ್ವ ಜಲದೊತ್ತುಗಳ ಮುತ್ತುಗಳ ಪದಪಿನಿಂ ಕಡಲ್ ಎಸೆದುದು (Č. Bp. 2, 4). ಕೆನ್ಧೂಳ್ ಅಡರ್ದು, ನಭಮುಂ ಮುಸುಕಿತು (J. 22, 5). ಮುಗಿಲೆ ಅಡರ್ (28, 45). ಅಶ್ವಮನ್ ಅಡರ್ದಂ (28, 57). See Lflv. s. ಪಡು 3. **3,** to rise and fall upon, to pounce upon, to rush at, as dogs, etc. do (C. as ಅಡರು). **4,** to arise, to come, to appear. (Tĕ.). ಕೆಮ್ಪು ಅಡರ್ದ ಕಡೆಗಣ್ಣ್ಗಳ್ (Ršv. 14, after 5). **5,** to appear in numbers, to amass, as clouds (My. as ಅಡರು).

ಅಡರಿಸು aḍarisu. To cause to adhere; to cause to ascend, etc. (My.; Bp. 18, 40; 32, 57).

ಅಡರು aḍaru. 1. = ಅಡರ್, q. v. P. p. ಅಡರಿ. ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಅಂಘ್ರಿಯನ್ ಅಡರಿ ನೋಡಲು (Bp. 29, 10). ಸಮ್ಪದವಮ್ ಅಡರಿ ಪರಿಣಯಮುಂ ನೆಗಟ್ದು (32, 39). ಚಣ್ಡಿಹುಱುಹೊಟ್ಟೆಗಳ್ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ ಅಡರಿದಡೆ (18, 56). ಒನ್ದನ್ ಅಡರಿ ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ನೀಡುವರ್ ಅಬಲೆಯರು ಲತೆಗಳ ಅನ್ದದಲಿ (40, 77). ಮುಡದಿಯ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಗಳ್ ಅಡರಿ ನೋಡಿದ ಕಂಗಳಂ ಕಳದು (45, 29). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಅಡರಿದ ಮೊಣಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, etc. Nr.). ಅಡರಿ ಧೂಳಿ ಪುಟ್ಟಿದುದು (ಧೂಳೀಪಟಲ Bhn. 36). ಹರುಷ ಮಿಗೆ ಹರಿತನ್ದು, ಬಣ್ಡಿ ತಿರದ ಹಲಿಗೆಯನ್ ಅಡರಿದನು (Bh. 1, 10, 27). ತಾವು ಅವಸರೋಚಿತಕೆ ಅಡರಿ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ ಒಡರ್ಚಲು (Bp. 50, 32). ಅತಿವಿಕ್ರಮವಿನೋದದೊಳ್ ಅಡರಿ, ಪಟುವಿಷಕೇಳಿಯಂ ಸಲಿಸುತ್ತಂ (59, 24). ಪ್ರಿಯಮ್ ಅಡರಿ (11, 36). ಬೆಡಗು ಅಡರಿ (24, 60). ಚಲುವಡರಿ (28, 53). ವೈಭವಮ್ ಅಡರಿ (50, 16). ಕೆಮ್ಪು ಅಡರೆ (58, 61). ಅಡರಿತು ಆ ಕೇಲಾರಂ (60, 36).

ಅಡರು aḍaru. 2. A rising and falling upon, an attack; an attempt. ನಪ್ಪಿಸುವ ಸೋಲಿಸುವ ಅಡರುಗಳು (Bp. 40, 62). **2,** a taking fire or kindling of the wick in a lamp-saucer when the oil is exhausted. ಅಡರು ಹತ್ತು (My.). **3,** the state of being raised up, as a kaččĕ, etc. — ಅಡರಾಟ. -ಆಟ. A scuffle (My.). 2, vying, rivalry (My.). — ಅಡರುಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. A greatly raised kaččĕ (at the back, My.). — ಅಡರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To raise and tie, as one's dôtra, the nirigĕ of a sîrĕ, etc. (My.). — ಅಡರುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A raised, lifted foot (in walking, My.).

ಅಡರುವಿಕೆ aḍaruvikĕ. A rising, a standing up, etc. ರಾಘವನ ಧನುವಿಂ ಕಡಿವಡೆದು ಉಱಿದ ಗನ್ಧಮಾದನನ ಅಡರುವಿಕೆ (Bp. 19, 30; My.).

ಅಡರ್ಚಿಸು aḍarčisu. To cause (one's self) to be brought together with, to be involved in. ಆಪತ್ತು ಅಡರ್ಚಿಸಿದ (ಅಭಿಪನ್ನ Si. 439).

ಅಡರ್ಚು aḍarču. To bring together; to set in readiness, to prepare (R.; Tĕ. ಅಡರಿಂಚು, to make, to perform).

ಅಡರ್ಪು aḍarpu. (Šmd. 50). Trust (ಅಂಕೆ, ನೆಮ್ಮುಗೆ Kk. 74; Šm. 66; *cf.* ಅಡ 6).

ಅಡಲ್ aḍal. N. of a plant. See ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ.

ಅಡಲ aḍala. = ಪಡಲ. (My.).

ಅಡಲು aḍalu. 1. (= ಅಗಲು 1 No. 4, ಅದರು 1, ಅಲ್ಲು 2). To be shaken, to tremble (R.). **2,** to be afraid (R., Tĕ.; *cf.* ಅಳಱ್ 1). **3,** to grieve (R., Tĕ.; = ಅಬಿಲ್ 1).

ಅಡಲು aḍalu. 2. Tremor (R.). **2,** whirling, confusion of mind (My.; *cf.* ಅಯಿಲು). **3,** grief; fear (R.; T. ಅಡರ್; Tĕ. ಅಡರು, ಅಡಲು). — ಅಡಲುಹುಱು. A winged insect that continually whirls round (My.).

ಅಡಲು aḍalu. 3. = ಅಗ್ಲು, ಅಱಿಲ್ 2, etc. Mud (My.).

ಅಡವಿ aḍavi. Tbh. of ಅಟವಿ (Šmd. 338; Hlâ. II, 55; V. 13; Čt. II, 91; Nn. 144; Mr. 151; ಶರಧಿ, ಕಾನನ Nn. 11; ವಿಪಿನ 106; ಕಾನ್ತಾರ 117; C.). Also: wild (regarding animals and plants). ಮಲಯಪರ್ವತದ ಅಡವಿ (Bp. 43, 25). ಅಡವಿಯ ಮನ್ದೆ (58, 22). ಅಡವಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದರು, ಬೆಳವಿಗೆ ಅಡವಿಯೊಳಗೆ; ಇನ್ನು ಅವರ ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಅಡವಿಯೇ ನೆಲೆ! (Bh. 1, 8, 23). See ಪೇರಡವಿ. — ಅಡವಿಅಣ್ಟರಿಕೆ. = -ಅಣ್ಟಿರಿಕೆ. A small prostrate grass with seeds that stick to one's clothes, Lappago aliena Spr. (Z.). — ಅಡವಿಅಣ್ಟಿರಿಕೆ. = -ಅಣ್ಟರಿಕೆ (Z.). — ಅಡವಿಕುಱಿ. The ribfaced or barking deer, Ceroulus aureus (Gz.). — ಅಡವಿಕೋೞಿ. The grey jungle fowl, Gallus sonnerati (Bd.). — ಅಡವಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಅಡಿವಿಗಿಚ್ಚು. Fire in forests or wilds (My.). — ಅಡವಿಗಿಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch the fire of forests, etc. ಅಡವಿಗಿಚ್ಚುಗೊಣ್ಡ ಪುಲ್ಲೆಯನ್ತೆ ಹರಣಂ ಹಮ್ಮಯ್ಸುವುದು (Ršv. 13, after 104). — ಅಡವಿಗುಮ್ಬುಳ. -ಕುಮ್ಬುಳ. = ಅಡವಿಯ ಕುಮ್ಬುಳ. A sort of creeper with a bulbous root used medicinally (My.). — ಅಡವಿಗುಱಿ. Aim or object for, or exposition or prey to, a forest. ಸತಿಸಹಿತ ಅಡವಿಗುಱಿಯಾದನು (Râm. 26, 13). — ಅಡವಿಗೋರಣ್ಟೆ. A shrub, the red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.). — ಅಡವಿಚಂಚ. = ಚಂಚ, q. v. (S. Mhr.). — ಅಡವಿಜೊಗಚಿ. A common weed, Sesbania aculeata Pers. (Z., also -ತಗಚಿ). — ಅಡವಿತೊಱಿಮೆನ್ತೆ. A common plant, Indigofera endekaphylla Jacq. (Z.). — ಅಡವಿನೆಲ್ಲಿ. A diffuse perennial herb, Phyllanthus simplex Willd. (Z.). — ಅಡವಿ ಪಾಲು. -ಅಲ್. A wilderness-lot, a miserable lot, ruin.

ಅಡವಿಪಾಲಾಗು, to go astray; to get into great distress, to be ruined (C.). — ಅಡವಿ ಬೀಳು. To fall into a jungle, to go astray. ನಿಜಗುಣಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಅಡವೀ ಬಿದ್ದನು (B. 3, 125). 2, to become waste, as a field (My.). — ಅಡವಿಬೆಣ್ಡೆ. = ಅಡಿವಿ-. A name given to different plants of the Malvaceae family, e. g. the tree Hibiscus vitifolius Linn., and the annual herb Hibiscus panduriformis Burm.; also the half shrub Hibiscus ficulneus Linn. (Z.). — ಅಡವಿಮೆಣಸಿನ ಗಿಡ. = ಮೆಣಸಿನ ಕಸ. (Z.). — ಅಡವಿಮೆನ್ತೆ. A common weed, Indigofera glandulosa Willd. (Z.). — ಅಡವಿಯ ಕಾಗೆ. A raven (ಕಾಕೋಲ, etc. Hlâ.). — ಅಡವಿಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. (ಕಕ್ಕುವ್ಬುಳ G.). — ಅಡವಿಯ ಕೋಣ. (ಗವಯ G.). — ಅಡವಿಯ ಕೋಟಿ. (ಕುಕ್ಕುಭ G.). — ಅಡವಿಯ ಜನರು. (ಪುಲಿನ್ದ Čb.). — ಅಡವಿಯ ತುಳಸಿ. (ಕಬರಿ Čb.). — ಅಡವಿಯ ಪಾರಿವಾಳ (B. 3, 114). — ಅಡವಿಯ ಬಾರಿಗಿಡ. (ಮಧುರ Čb.). — ಅಡವಿಯ ಬೆಕ್ಕು. (B. 3, 30). — ಅಡವಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಅಸ್ಫೋಟೆ G.). — ಅಡವಿಯ ಲಕ್ಕೆ. (ಶೇಫಾಲಿಕೆ G.). — ಅಡವಿಯ ಹೆಸರು. (ಸಹೆ G.). — ಅಡವಿಯಾಡು. (B. 5, 24). — ಅಡವಿಯುದ್ದು. (ಹಯಪುಚ್ಛಿ G.). — ಅಡವಿಯೆಳ್ಳು. (ಜರ್ತಿಲ G.). — ಅಡವಿರಾಗಿ. A grass, Dactyloctenium aegyptiacum Willd. (Z.). — ಅಡವಿರುದ್ರಾಕ್ಷಿ. An herb, Celsia coromandeliana Vahl. (Z.). — ಅಡವಿ ಸಣಬು. An annual plant, Crotolaria sessiflora L. (Z.). — ಅಡವಿಸಾಸಿವೆ. A species of wild mustard (My.). — ಅಡವಿ ಸೀಗೆ. A woody creeper, Caesalpinia mimosoides Lam. (Z.). — ಅಡವಿಹತ್ತಿ. (ಭಾರದ್ವಾಜ Si. 150). — ಅಡವಿಹುಳುಚಿಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ. A slender creeping plant, Desmodium triflorum D. C. (Z.).

ಅಡವು aḍavu. 1. = ಅಡ 8, ಅಡವು 2, ಅಡಹು, ಅಡಿವು, (ಅಡ್ಡ 2). Suitableness, properness, proper way (T. ಅಡವು, ಅಡೈವು, method, manner; *cf.* ಅಡಗು 3, etc.); the state of being sufficient (My.). **2,** the state of being (united), close, thickset, or abundant (C.; *cf.* ಅಡರ್, ಅಳುವ್ಬು). **3,** a pawn, a pledge, a deposit, a mortgage (C.; ಅಧಿ Si. 432; ಒತ್ತೆ G.; T. ಅಡವಾನ, ಅಡೈವಾನ; M. ಅಡಮಾನ; Tu. ಅಡವು, ಅಡಾವು; Tē. ಅಡ್ಡಮು). ಅಡವು ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟ ಆಕಳು (ಧೇನುಷ್ಯೆ Si. 322). ಮುಟಿ ಅಡವಾಗಿ ಬನ್ತು; ಪಯ್ರು ಅಡವಾಗಿ ಬೆಳದವು; ಹಾಲನ್ನು ಅಡವಾಗಿ ನೀಡು (S. Mhr.; My. also with the meaning of No. 1). — ಅಡವಿಕ್ಕು. To pawn, to mortgage (C.). — ಅಡವಿಡು. = ಅಡವಿಕ್ಕು. (C.). — ಅಡವು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To redeem a pawn (C.).

ಅಡವು aḍavu. 2. = ಅಡ 6. An impediment, anything to obstruct, *e.g.* a stone placed (S. Mhr.; Mhr. ಅಡ). ಅಡವು ಅನಿಸು, ಅಡವು ಇಡು, to put such an obstruction, *e. g.* a stone to keep a door, etc. open.

ಅಡಸಟ್ಟೆ aḍasaṭṭĕ. Estimate, computation (S. Mhr.; Br.; Mhr., H.).

ಅಡಸಲ aḍasala. The state of being overboiled (*i. e.* T. ಅಡಿಚ್ಚಲ್? see ಅಡುಗು 1). — ಅಡಸಲ ಬಡಸಲ. dupl. Good and bad things promiscuously mixed together (in eating). ಅಡಸಲ ಬಡಸಲ ತಿನ್ನು, --ಉಣ್ಣು (S. Mhr.).

ಅಡಸಲ aḍasala. Tbh. of ಅಟರುಷ. ಅಡಸಲದ ಗಿಡ (ಸಿಂಹಾಸ್ಯ, ಸಿಂಹಿ G.; S. Mhr. rare).

ಅಡಸಲೆ aḍasalĕ. = ಅಡಸಲ. (My.).

ಅಡಸಾಲ aḍasâla. = ಅಡಸಲ. ಅಡಸಾಲದ ಗಿಡ (S. Mhr.; ಅಟರುಷ, ವಾಜಿದನ್ತಕ, ವಾಶಿಕೆ G.).

ಅಡಸಾಲೆ aḍasâlĕ. = ಅಡಸಾಲ. (My.).

ಅಡಸು aḍasu. = ಅಡಚು 1, etc. To join, to be joined to, to unite with; to be near; to associate one's self to (ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು Šmd. Cm. 214. 220; ಅಲ್ಲಿ ಇರ್ 347). ಸರಕ್ಕೆ ಸ್ವರಮ್ ಅಡಸೆ (Šmd. 214). ಅಡಸುವುದು ಬಹುವ್ರೀಹಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅತ್ವಂ (220). ಅಡಸಿದ ಚತ್ವಕ್ಕೆ ಸತ್ವ-ದತ್ವಂ (347). ಇರುಳು ಹಗಲು ಅಡಸಿ, ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಇಟಿಯಂ (Bp. 15, 30). ಪರಾಂಗನೆಗೆ ಅಡಸಿದೆನೆ? (45, 20). ತದ್ಧನವ ಮ್ರುಡನ ಕೆಯ್ಯಲು ಕೊಣ್ಡು, ಸಮ್ಮುದವ್ ಅಡಸಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ (44, 63). ಕೃಪೆ ಅಡಸಿ, ಎನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ, ಬಿಜಯಂಗೆಯ್! (47, 45). **2,** to come toward or upon, to fall on; to attack; to trouble. ಕೇಡು ಅಡಸಿದವನು (ಅಪನ್ನ, ಅಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ Nr.). ಕಡುಬಡತನಮ್ ಅಡಸಿ ಇರಲು (Bp. 27, 1). ಎಡಱು ಅಡಸಿ, ಬಡಭಕ್ತನೊಬ್ಬನು (29, 10). ಎಡಱು ಅಡಸಿದಲ್ಲಿ (40, 43). ಭುವನಾಕ್ಷಿಗೆ ಅಡಸುವ ಘನತಿಮಿರಂ ಭುವನದ ಅಕ್ಷಿಯಂ ಮುಸುಕುಗುಮೇ? (Ršv. 13, 17). ರುಜೆ ಬನ್ದು ಅಡಸೆ (J. 28, 19). ಕಡುಹ ಮಿಗೆ ಲೋಕಂಗಳಂ ಪಿರಿದು ಅಡಸಿತು (Bp. 32, 39; *cf.* 40, 39). ಅಡಸು ಹರಿವಿಧಿಗಳಂ! (Č. Bp. 47, 22). **3,** to be impetuous, to rush. ಕುಂಜರಂ ನಾ ನಿನ್ನ ಮಸ್ತಕಕಂಜನಾಲಕ್ಕೆ! ಎನುತ, ಅಡಸಿ ಬರೆ (Bp. 28, 25). ಅಗ್ಗದ ಹಾಲಹಲಮ್ ಇನ್ತು ಅಡಸಿ ಬನ್ದುದು ಎನುತ್ತ, ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ್ ಅಳುಕಿದನು (58, 62). ತದ್ಬಲಮ್ ಎರಡಿಟ್ಟು, ತಳ್ತು, ಅಡಸಿ, ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು, ಅಡಿದುದು (Ršv. 13, 88). **4,** to use force, impetuosity or speed; to lose no time (ಸಂಗಡಿಸು Šmd. Cm. 29). ಅಡಸಿ ಪೊಡೆವ ಝುಗಡೆ (Šmd. 29). ಅವಂ ಬನ್ದು, ಕನತ್ಕನಕಕೋಣಮಂ ಪಿಡಿದು, ಅಡಸಿ ಪೊಡೆದಾಗಳ್ (Ršv. 6, 11). ನಿಡುಗೊವ್ಬನ್ ಅಡಸಿ ಪಿಡಿದು (10, after 57). ಮುಷ್ಟಿಯೊಳ್ ಅಡಸಿ ತಿವಿದನು ಹುಲಿಯ (Bh. 3, 13, 30). **5,** to be stern. ನಿಜಕುಮಾರನುಮಂ ಸಚಿವಸುತನುಮಂ ಕೆಮ್ಪುಡರ್ದ ಕಡೆಗಣ್ಣಳಿನ್ದೆ ಅಡಸಿ ನೋಡಿ (Ršv. 43, 68). **6,** to enter closely, firmly or strongly (ಗಾಢಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.); to ram one's self in, to stick; to be filled in. ನೆಗಡಿಯಾದರೆ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಸಿಮ್ಬಳ ಅಡಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (My.). ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ಅಡಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬಚ್ಚಲದ ನೀರು ಹೊಱಗೆ ಹೋಗವಲ್ಲದು (My.). ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪ ಗಣ್ಟಲ ತನಕ ಅಡಸಿ ಕೊಣ್ಡದೆ (My.). See Râm. 5, 8, 39. **7,** to be firmly fixed, not to leave one's place. ಈತನು ಹೋಗನು; ಇಲ್ಲಿರ್ದು, ಅಡಸಿ ಕೊಣ್ಡಿರ್ದಹನು (Bp. 43, 68). **8,** to get into the power of, to fall into. ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಡಸಿ (Bp. 24, 56). **9,** to cause to attain; to convey to. ನಿಜ ಪ್ರಸಾದವನೆ ಅಡಸಿ ಕೊಟ್ಟು (Bp. 4, 60). ಶಿವಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ಗವಣಿಗಳನ್ ಅಡಸುವಳು (24, 2). **10,** to put firmly into; to cram or stuff into (My.; Bh. 2, 2, 103). ತೊಡರೆ ಮಿನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲವನ್ ಒತ್ತಿ, ತನ್ದು, ಅಡಸಿ ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್, ತೆಗೆವನ್ತೆ ಒನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). ಇವನ್ ಅಸುರಬಲಿಗೊದಗಿಸಿದ ಕೂಟಿನ್ ಅತಿಮಹೋದರಕೆ ಅಡಸಿ ಕೊಮ್ಬನೇ? (J. 2. 58). **11,** to hold firmly, to confine, as in the armpit or under the arm. ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು (ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು, ಹುಲ್ಲನ್ನು, etc.) ಅಡಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (My.). **12,** to cover. ಆಕಾಶವು ಮೋಡ ಅಡಸಿ ಇದೆ (My.). ಅವನಿಗೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಕಜ್ಜಿ ಅಡಸಿ ಅಡೆಗಟ್ಟಿ ಅದೆ (My.). — *Cf.* ಅಡಗು 3.

ಅಡಹಡಿಸು aḍahaḍisu. See s. ಅಡ 4.

ಅಡಹು aḍahu. = ಅಡವು 1, No 3. (My.).

ಅಡಾ aḍâ. = ಅಡಿ. Two and a half (H.). — ಅಡಾಸೇರು. A weight or measure of two and a half (My.; Mhr. ಅಡಶೇರೀ).

ಅಡಾಡಿ aḍâḍi. = ಅಡಾವುಡಿ 1. (Repetition of ಅಡ 4). Rashness, haste, hurry; quickly, restlessly (S. Mhr.).

ಅಡಾಣಿ aḍâṇi. Unremunerated and forced labour or service, used of men and beasts (S. Mhr.). 2, a foreigner (S. Mhr.). (Mhr. ಅಡಾಣ, the people of a village not employed in cultivation, the villagers who have no lands assigned them in payment of service; ಅಡಾಣೀಜಾತ, a person viewed as rude and barbarous; H., Mhr. ಅಡಾಣೀ, inexpert; clumsy).

ಅಡಾಯಿಸು aḍâyisu. To stop, to arrest (Br.; Mhr. ಅಡವಿಣೇಂ); —to be restive, as a horse (R.; Mhr. ಅಡಣೇಂ); —to put before (a person, My.). *Cf.* ಅಡ್ಡಯಿಸು.

ಅಡಾಯುಧ aḍa6-âyudha. = ಅಡ್ಡಾಯುಧ. A sword with a recurved point, a scimitar (ಮಣ್ಡಲಾಗ್ರ Mr. 298). See Rśv. 5, 52; Mr. 20.

ಅಡಾವಣಿ aḍâvaṇi. ಅಡಾ (ಅಡ 6)-ವಣಿ. Obstacle, hindrance (S. Mhr.).

ಅಡಾವುಡಿ aḍâvuḍi. 1. = ಅಡಾಡಿ. (S. Mhr.).

ಅಡಾವುಡಿ aḍâvuḍi. 2. Alarm, confusion, uproar, quarrel, ravage, riot, routing, fright (R.; T. ಅಡಾವಡಿ; Tĕ. ಅಡಾವಡಿ, ಅಡಾವುಡಿ).

ಅಡಿ aḍi. 1. = ಅಟಿ, etc. A suffix that occurs, *e. g.* in ಅರಡಿ, ಅೞಿಡಿ (s. ಅೞು 3).

ಅಡಿ aḍi. 2. = ಅಂ, ಅಜ್. The foot (ಕಾಲ್, ಪಾದ Śm. 70; ಪದ 95; ಅಂಘ್ರಿತಲ Ĉt. I, 102); the measure of a foot (My.; T., M., Tu.; Tĕ. ಅಡುಗು). See ಈರಡಿ, ಕುತ್ತಡಿ, ಕೇಸಡಿ, ದಟ್ಟಡಿ, ಪೇರಡಿ, ಪೊೞ ಅಡಿ, ಮುಯ್ಯಡಿ, ಮೆಲ್ಲಡಿ.— ನಡೆವುದು ಅದಿಯುಗಂಗಳೊಳ್ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿಯೊಳ್ ಉನ್ನತಧರ್ಮಮ್, ಆ ಮೂಱು ಅಡಿಯ ನಡೆವುದು ಧರ್ಮಮ್ ಆ ತ್ರೇತಾಯುಗಂಗಳಲ್ಲಿ, ನಡೆವುದು ಈರಡಿಯಿನ್ದೆ ಧರ್ಮಂ ಬಿಡದೆ ತದ್ದ್ವಾಪರನಿಕರದೊಳ್, ನಡೆವುದು ಒನ್ದು ಅಡಿಯಿನ್ದೆ ಧರ್ಮಂ ಕಲಿಯುಗಂಗಳೊಳು (Bp. 2, 5). ಅಡಿಗಳಂ ತೊಳದು (12, 7). ಎಮ್ಮ ಅಡಿಗಳಂ ಬಿಡು (23, 38). ಅಡಿಯನ್ ಊಱುತ್ತ (43, 85). ಅಡಿಯ ರಕ್ತ (44, 16). ಅಡಿಗಳ್ ಒಡದು (57, 59). ವನ್ದಿಸಿ ಕುಲಿನ್ದನ ಅಡಿಗೆ (J. 29, 40). ಬಸಿವ ನೆತ್ತರ ಗಾಯದ ಎಡದ ಅಡಿಯ ವೇದನೆ (28, 35). — ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆ. To fall down at (on) the feet (of somebody). ದಾಸಯ್ಯಂಗಳ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರು ಕೆಡೆದು (Bp. 23, 35). ಒಡೆಯರ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆವರು (56, 40). — ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀೞ್. - -ಬೀೞು. = ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆ. (My.). ಚವುಣ್ಡರಸನ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು (Bp. 46, 44). ಎಮ್ಮ ಅಯ್ಯನ ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀೞುವೆವು (47, 19). — ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಎಱಗು. = ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀೞ್. ಅಡಿಗಳಿಗೆ ತಾನ್ ಎಱಗುವಂ (Bp. 47, 46). — ಅಡಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the feet (of somebody, *i. e.* to see or visit him). ದೇವರ ಅಡಿಗಣ್ಡು, ಕಪ್ಪಮನ್ ಈವರ್ (Rśv. 5, 127). — ಅಡಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. The feet to fail, to become slow or tardy (R.). — ಅಡಿಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಅಡಿಗೆ ಬೀೞು. (J. 14, 28). — ಅಡಿಗೆ ಬೀೞು. = ಅಡಿಯಲಿ ಬೀೞು. (My.). — ಅಡಿಗೆಱಗು. -ಎಱಗು. = ಅಡಿಗೆ ಬೀೞು. (Râm. 5, 8, 88; J. 17, 50). — ಅಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take to the heels, to run away. ಅಡಿಗೊಳ್ವ ಪೆರ್ಮರ (Rśv. 5, 83). — ಅಡಿದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A foot-lotus, a foot like a lotus (My.; J. 2, 67; 24, 61). ನಿತ್ಯಶಿವನ ಕಾಣುತ್ತಲೆ ಅಡಿದಾವರೆಯೊಳ್ ಉರುಳುವ ರಾಘವನ (ಶಿವಂ) ಪಿಡಿದು, ಎತ್ತಿ (Râghĉ. 13, 10). — ಅಡಿ ಬೀೞು. = ಅಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀೞ್. ಅವನ ಅಡಿ ಬಿದ್ದನು (My.). — ಅಡಿಯಲಿ ಬೀೞು. = ಅಡಿ ಬೀೞು. (My.). ಅಡೀಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಮಿಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). **2,** a verse-line; a verse-quarter (Ĉh.; T., M., Tĕ.). **3,** a step, a pace (My.; T., M., Tĕ.; ಹೆಜ್ಜೆ G.). — ಅಡಿಗಡಿಗೆ. ಅಡಿಗೆ ಅಡಿಗೆ. From step to step, from time to time, again and again, frequently, perpetually (ಪುನಃಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, ಅಸಕೃತ್, etc. Nr.; My.; ಆಗಾಗ್ಯೆ G.); = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ (G.). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ, ಮುಹುರ್ಭಾಷೆ Nr., Hlâ.). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ಮಾತು (ಅನುಲಾಪ Mr. 89). See Bp. 4, 11; 5, 23; 10, 38; 14, 17; 19, 52; 32, 48; 44, 42; 46, 74; 51, 63; J. 3, 32. — ಅಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. To step, to walk; to plant the foot. ಏನಾದಡೆ ಬಯಸಿದ ಒಡವೆಗಳನ್ ಅಡಿಯಿಡದೆ (*i. e.* at once) ಈವುದು (Bp. 6, 2). ಬೇಡು! ಬೇಡಿದಡೆ ಈವೆನ್ ಅಡಿಯಿಡದೆ (9, 32). ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ ಅಡಿಯಿಡುತ (22, 31). See *e. g.* further Bp. 25, 8; 26, 12; 32, 25; 44, 22; Rśv. 5, 42; J. 19, 7. — **4,** the foot, bottom or base of anything; the root; under (ಅಧಃಸ್ಥಾನ Śm. 95; ಕೆಳಗು Śmd. 350 & Cm.; ಕೆಳಗೆ 344 Cm.; ತಳ G.; My.; Tĕ., T., M., Tu.); the anus (My.). ವೃತ್ತರೇಫಮ್ ಅಡಿಯೊಳ್ ಆ (ಮೇಲಣ) ವರ್ಣದ ಪೋಲ್ ನೆಗೞ್ಗುಂ (Śmd. 344). ಗಿಡದ ಅಡಿ (ಮೂಲ, ಬ್ರಧ್ನ Si. 122). ಅಲಮ್ ಒಲೆದುದು, ಅದಱ ಅಡಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿಸ ಮಿಗಂ, etc. (Lîlv. 3, 2, see s. ಪಡು 3). ಪೆಡೆಯಂ, ಕೊಡೆಯನ್ತಿರೆ, ಪಿಡಿದು, ಅಡಿಯೊಳ್ ನೆೞಲ್ ನಿನ್ದ ಮಱಿಯನ್ (ಉರಗಿ) ಆನನದ ಎಲರಿಂ ಬಿಡದೆ ಆಶ್ವಾಸಿಸಿ (Rśv. 5, 44). ಅಂ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯಲಿ ಅರಮನೆಯ ಸೇವಕರು (Bh. 1, 8, 16). The genitive appears also as ಅಡಿಯಣ (Śmd. 350 Cm.). ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ, ದಾಸಯ್ಯಾ, ಅಡಿ (anus) ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಆಚೆ ಹೋಗು (Prv.). — ಅಡಿಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. The yôni (My.). ಅಡಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. The ankle (My.). — ಅಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. The lower mill-stone (My.). — ಅಡಿಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see the bottom (My.). 2, the bottom to appear (My.). — ಅಡಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. The bottom to be destroyed (Abh. P. 15, 37). — ಅಡಿಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. The lower portion of a stack of grain (My.). — ಅಡಿತುಣ್ಡು. A piece (of wood) under (another), a plank on which a carpenter works (ಉದ್ಘನ Si. 399). 2, the lower piece of anything (My.). — ಅಡಿಪಟ್ಟಿ. A door sill (My.). — ಅಡಿಬಣ್ಣ. The wool at the belly of a sheep (My.). 2, a man entirely void of shame (Tĕ.; R.). — ಅಡಿಮುಳಲ್. The bottom-sand, the sand of the deep (Bh. 8, 21, 8). — ಅಡಿಮುಟ್ಟ. To the bottom or root (My.). — ಅಡಿಮುಡಿ. Root-destruction (V. 4, 6); —the feet and the hair-knot (4, 6). — ಅಡಿಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To shake up, as curds, broth, etc. (My.). See Sp. s. ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸು. — ಅಡಿರಾಸಿ. The lower portion of a heap of corn (My.). — ಅಡಿ ಹತ್ತು. To stick to the bottom, to burn at the bottom of a vessel in cooking (My.). — ಅಡಿಹೊಟ್ಟೆ. The abdomen (from the navel downwards, My.). — **5, a,** the foot, as an object of adoration. **b,** the adored person himself (T.: god, a priest, a lady, a sage, a senior; M.: king; Tĕ. ಅಣ್ಡಿ, sir; *cf.* Sk. ಪಾದ = ದೇವ, ಭಟ್ಟಾರಕ Hlâ.). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಕೃಪೆವಡೆದು ಬದುಕಿದಪೆಂ (Bp. 27, 44). ಒಡೆಯರಿರ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ್ ಎನ್ನಂ ಬಿಡದೆ ಸಲಹಲಿ! (27, 72). ಪೊಡವಿಗೆ ಅತಿಶಯಮ್ ಈ ಮುನಿಸು; ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳಿನ್ದವೆ ಸಸಿನಮ್ ಅದಪುದು (47, 45). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ಅಡಿಯಲಿ ತನಯನ್ ಇರೆ, ಬೇೞಿಕೊನ್ದು ಎಡೆಯೊಳುಂ ಕರೆಯಲ್ ಏಕೆ? (48, 28). ಎನ್ದುವುಂ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಯ ಸರಿಯೇ? (59, 51). ಜೀಯ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ನಿರೂಪವುಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆಂ (J. 31, 34). ಅನಾ! ನಿಮ್ಮಡಿಯಾ!

(Šmd. 69). See J. 2, 55; Râm. 8. 21. **6,** in composition: a person who has such and such feet; an animal that has so and so many feet. See ಕಿತ್ತಡಿ, ಪೆರ್ಮಡಿ, ಬೆಳ್ಳಡಿ, ಮೂಱಡಿ, ಸಯ್ಯಡಿ; ಅಱಡಿ, ಎಣ್ಬಡಿ, ಮುಯ್ಯಿರಡಿ, ಮುಯ್ಯೆರಡಡಿ.

ಅಡಿ aḍi. 3. = ಅಡೆ 11. Mud (? ; *cf.* ಅಡುಸು). — ಅಡಿವಜ್ಜೆ. -ವಜ್ಜೆ. = ಅಡಿವಣಿ. A foot-print in mud (ಮೆಟ್ಟು Čt. I, 47, o. r. ಅಡಿವೆಜ್ಜೆ). — ಅಡಿವಣಿ. -ಮಣಿ. = ಅಡಿವಣಿಗೆ, ಅಡೆವಣಿಗೆ, ಅಡೆವಣಿ. (A concave bend in mud), a print of the foot in mud (ಕೆಸಱೊಳ್ ಇರದೆ ಆದ ವಜ್ಜೆ Kk. 76, o. r. ಅಡಿವಣಿಗೆ). — ಅಡಿವಣಿಗೆ. -ಮಣಿಗೆ. = ಅಡಿವಣಿ q. v. — ಅಡಿವೆಜ್ಜೆ. -ಪೆಜ್ಜೆ. = ಅಡಿವಜ್ಜೆ q. v.

ಅಡಿ aḍi. 4. = ಅಡೆ 8. See ಪಟ್ಟಡಿ. — ಅಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಅಡೆಗಲ್, -ಗಲ್ಲು. (S. Mhr.).

ಅಡಿ aḍi. 5. = ಅಡು 2, etc., ಅಡೆ 14. Cooking, etc.; maturity. (Mhr. ಅಡೀ, ಅಢೀ, a layer of fruits on a bed of straw). — ಅಡಿಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. = ಅಡುಗಬ್ಬು. (My.). — ಅಡಿ ತೆಗೆ. To take fruits, etc. from under the cover after maturation (S. Mhr.). — ಅಡಿ ಬರು. To come to maturity (S. Mhr.). — ಅಡಿ ಹಾಕು. To put fruits, etc. under straw, etc. to bring them to maturity (S. Mhr.).

ಅಡಿ aḍi. 6. = ಅೞ 2. — ಅಡಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. = ಅೞ-. A time of ruin or death (S. Mhr. rare). — ಅಡಿಯಾಸೆ. = ಅೞಯಾಸೆ. Empty hopes (Tĕ.; R.).

ಅಡಿ aḍi. 7. Beating; a blow (T.; see ಅಡಚು 2). — ಅಡಿತಡಿ. dupl. Mutual beating, quarrel (Tĕ., T.; R.).

ಅಡಿ aḍi. = ಅಡಾ. — ಅಡಿಸೇರು. = ಅಡಾಸೇರು. (C.).

ಅಡಿಕ್ aḍik. A short P. p. of ಅಡಿಗು, in ಅಡಿಕ್ಕೊಳ್ಳು, to hide one's self, etc. (My.).

ಅಡಿಕಿಲ್ aḍikil. = ಅಡಕಿಲ್ 1. That upon which another thing is put. **2,** that which subdues or controls (Abh. P. 15, 19). — ಅಡಿಕಿಲ್ಪಾಸು. -ಪಾಸು. A mattress or mat on which a covering is put (Ršv. 4, after 14).

ಅಡಿಕೆ aḍikĕ. 1. (= ಅಟೆ, etc.). Playing, moving, etc. See ತೂಕಡಿಕೆ, ತೋಹಡಿಕೆ.

ಅಡಿಕೆ aḍikĕ. 2. = ಅಡಿಗೆ, etc., ಅಟ್ಕೆ 2. Cooking, boiling, etc. See ನೀರಡಿಕೆ.

ಅಡಿಕೆ aḍikĕ. 3. = ಅಡಕೆ. ಅಡಿಕೆಯ ಮರ (ಘೋಣ್ಟೆ, ಪೂಗ, ಕ್ರಮುಕ, etc. Si. 166. 409). ಅಡಿಕೆಗೆ ಹೋದ ಮಾನ ಆನೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಾರದು. — ಅಡಿಕೆ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕ ಬಹುದು, ಮರವಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡದು (Prvs.). See ಕಾಡಡಿಕೆ. — ಅಡಿಕೆಕಸ. A low annual plant, growing in rice-fields, Sphaeranthus indicus Linn. (Z.). — ಅಡಿಕೆಬಾೞೆಗಿಡ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಅಡಿಕೆಮರ. The areca palm. ಅಡಿಕೆಮರದ ಫಲ (ಉದ್ವೇಗ Si. 166). — ಅಡಿಕೆಹೂವು. A common garden flower, Gomphrena globosa Roxb., the globe amaranth (Z.).

ಅಡಿಗ aḍiga. 1. = ಅಟಿಗ, ಅಣಿಗ, ಆಡಿಗ. A suffix denoting one who (or what) moves in, plays with, is employed on, or deals in (Šmd. 239). See ಉಬ್ಬಡಿಗ, ದೇವಡಿಗ, ಪೂವಡಿಗ, ಹೂವಡಿಗ.

ಅಡಿಗ aḍiga. 2. = ಅಡಿಯ. One who has a foot, etc. See ಕಣ್ಣಡಿಗ, ಮೂಱಡಿಗ.

ಅಡಿಗು aḍigu. = ಅಡಗು 1. ಅಂಜಿ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಅಡಗಿದ ಕಾರಣ (B. 5, 51). See ಅಡಿಕ್.

ಅಡಿಗೆ aḍigĕ. = ಅಡಗೆ, ಅಡಿಕೆ 2, etc., ಅಡುಗೆ. Cooking, dressing, boiling; — maturing (see ಅಡಿ 5); — that has been cooked, dinner (My.); — a chemical preparation (ಪಚಿ, ಪಾಕ Si. 388). ಅಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ (313. 314). ಕೆಮ್ಪಾದ ಸೀಸದ ಅಡಿಗೆ (ಸಿನ್ದೂರ, ನಾಗಸಮ್ಭವ, ಚನ್ದ್ರಪುಡಿ 334). ಅಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯ ಉಣಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಅಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನು ಹುಟ್ಟು ತಾ ಬಲ್ಲದೇ? (Sp.). ಅಡಿಗೆಯ ಗುಣ ಸಾಱಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಡಿಗೆಯ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು. — ತೀರಿದ ಅಡಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). See ಹಿಟ್ಟಡಿಗೆ. — ಅಡಿಗೆಕಲ್ಲು. An artificial gem (My.). — ಅಡಿಗೆಬಟ್ಟ. A male cook (My.). — ಅಡಿಗೆಮನೆ. A kitchen (ರಸವತಿ, ಪಾಕಸ್ಥಾನ, etc. Si. 308). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು. To cook, etc. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನವು (Si. 241). ಮಡದಿ ತಾ ಚಲುವಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿತನ್ದು (B. 4, 223). See Prv. s. ಬತ್ತ 1. — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವ. A male cook (ಗುಣ, ವಲ್ಲವ, ಸೂಪಕಾರ G.). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವನ ಮಕ್ಕಳು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದಾರೋ? (Prv.). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವಳು. A female cook (B. 5, 285). — ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಿಕೆ. Cooking (Si. 388). — ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ. A fire-place (ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ, ಅಶ್ಮನ್ತ, ಚುಲ್ಲಿ G.). — ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ. = ಅಡಿಗೆಮನೆ. (ಮಹಾನಸ G.). — ಅಡಿಗೆಯವ. -ಅವ. A male cook (ಬಾಣಸಿಗ Bhn. 53; ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, etc., ಬಾಣಸಿಗ Si. 308; ಸೂದ 430). ಭೂಪರ್ಗಳ ಅಡಿಗೆಯವಂ (ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, etc. Mr. 269). — ಅಡಿಗೆಯವಳು. -ಅವಳು. A female cook (B. 5, 283). — ಅಡಿಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be cooked, etc. ಪೂರ್ಣ ಅಡಿಗೆಯಾದರೆ ಬೆಲ್ಲವು ಆಗುವದು (B. 3, 46). ಅಡಿಗೆಯಾಗಿ ಆದೆ (4, 57). — ಅಡಿಗೆಯಿೞ. -ಇೞ. (Anything) to be taken from the fire when properly boiled (My.). — ಅಡಿಗೆಯಿೞಸು. -ಇೞಸು. To precipitate by boiling. ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದ ಅಡಿಗೆಯಿೞಸಿದ ಕೃತಿಮುಲವಣವೂ ಬಿಡಾಲಲವಣವೂ (ಪಾಕ್ಯ, ಬಿಡ Si. 312). 2, to take things from the fire when they are properly boiled (My.). — ಅಡಿಗೆಸಾಮಾನ. Materials for cooking (B. 5, 125; My.). 2, cooking utensils (C.). — ಅಡಿಗೆಸಾಲೆ. A kitchen (ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ, etc. Si. 308). ಅಡಿಗೆಸಾಲೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದವನು (ಪೌರೋಗವ 308).

ಅಡಿದಿ aḍidi. = ಅಡದಿ. (My.).

ಅಡಿಮೆ aḍimĕ. The state of being at the bottom or low down; slavery. (Sd.; T., Br.).

ಅಡಿಯ aḍi-a3. = ಅಡಿಗ 2. See ಕಣ್ಣಡಿಯ. **2,** he who is in a low position: a slave (Sd., Tĕ.; T. ಅಡಿಯಾನ್).

ಅಡಿವಿ aḍivi. = ಅಡವಿ, etc. (My.). — ಅಡಿವಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಅಡವಿಗಿಚ್ಚು. (S. Mhr.). — ಅಡಿವಿಗೆಣಸು. A kind of yam. ಕೂಲಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲೆನ್ದು ಹೇೞದವನು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅಡಿವಿಗೆಣಸು ಮುನ್ತಾದ ಆಹಾರವ ಹುಡುಕುವದಕ್ಕೆ ತಿರಗ ಬೇಕಾದೀತು (B. 5, 99). — ಅಡಿವಿಬೆಕ್ಕು. A jungle cat (B. 5, 30. 64). — ಅಡಿವಿಬೆಣ್ಡೆ. = ಅಡವಿಬೆಣ್ಡೆ. (R.).

ಅಡಿವು aḍivu. = ಅಡಹು. (My.).

ಅಡಿವೆ aḍivĕ. = ಅಡಿವಿ. (My.).

ಅಡಿಸು aḍisu. To cause to cook, etc. (Bp. 57, 35. C.). See ನೀರಡಿಸು & ತರ್ಪಣ.

ಅಡು aḍu. 1. = ಅಟ್ಟು 9. P. p. ಅಟ್ಟು (Šmd. 283; see ಅಟ್ಟು 10). To cook; to boil; to dress; to prepare a

meal; to prepare; to mature (ಪಚನ Šmd. Dh.; C.; T., M., Tu.; Tĕ. ವಣ್ಡು; *cf.* ಅಟ್ಟಿ 2). ಅಟ್ಟ ಕೂಟ್ (Šmd. I). ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ ಅಡುವವನು (ಆಪೂಪಿಕ, ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರ, etc.); ಮಡಕೆಯಲಿ ಅಟ್ಟ ಶಾಕವು (ಉಖ್ಯ, etc.); ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಟ್ಟ ಮಾಡುದ (ಪ್ರಣೀತ, etc.); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅಟ್ಟ ಮಾಡುದ (ಪಿಚ್ಛಿಲ, etc.); ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ ಅಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಖರುಜೀಷ, etc. Nr.). ಅಟ್ಟು ವಾಸನೆ ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಭಾವಿತ, etc. Si. 314). ಅಟ್ಟಡಗು (ಉಖ್ಯ Hlâ.). ಭಾಣ್ಡದೊಳ್ (ಅಡಗನ್) ಅಡಲ್ಕೆ (ಉಖ್ಯ Mr. 217). ಈ ಸೊಪಚನ ಇನ್ದು ಅಡುವುದು ಅಡಗು, ಅಕಟ! (Bp. 57, 2). ಅಟ್ಟ ಪಾಯಸದಲ್ಲಿ ಕೆರಾ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.— ಅಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು, ಕೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು.— ಅಟ್ಟಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಆಗ ಬೇಡ, ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊಱುವವನಿಗೆ ಆಳು ಆಗ ಬೇಡ.— ಅಟ್ಟು ಉಪ್ಪೋಽದಕ್ಕಿನ್ತ ತಿರಿದು ಉಪ್ಪೋದೇ ಲೇಸು.— ಅಟ್ಟು ಉಪ್ಪೋದು ಅಱು ಕೋಟಲೆ, ತಿರಿದು ಉಪ್ಪೋದು ಪರಮಸುಖ.— ಅಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇಲಿ ತನ್ದಿಕ್ಕು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಕೆಡು. — ಅಡು ಅಡು. rep. ಅಟ್ಟು ಅಟ್ಟು ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ ಹೊಟ್ಟೇ ಹಸಿವು ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಅಡು aḍu. 2. = ಅಡ 2, ಅಡಿ 5. Cooking, etc. — ಅಡುಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. = ಅಡಿಗಬ್ಬು. Fuel (ಇನ್ಧನ, ಸಮಿತ್ತು, etc. Nr.; ಇನ್ಧನ, ಕಾಷ್ಠ, etc. Mr. 48). ಮಾರಯ್ಯನ್ ಅಡುಗಬ್ಬುಗಳನ್ ಅಡಕುವನು (Bp. 9, 41). ತನ್ನ ಅಡುಗಬ್ಬುಗಳಿಗೆ ಉರಿ ಹಚ್ಚಿಸುತ (16, 20). ಕೆಲವು ಅಡುಗಬ್ಬನ್ ಆಯ್ದು ಒಟ್ಟಿ (18, 28). See also Bp. 44, 21. — ಅಡುಗರ್ಬು. -ಕರ್ಬು. = ಅಡುಗಬ್ಬು. (V. 14, after 27). — ಅಡುಗೂಲಜ್ಜ. -ಕೂಲಜ್ಜ. = ಅಡುಗೋಲಜ್ಜ. A respectable woman who cooks for strangers and travellers. ಅಡುಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಡಿಗೆ ಆಯತವಾಗಿರುವದು (Prv.). — ಅಡುಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. Boiled rice (Šmd. 204). — ಅಡುಗೂಳಿಗ. -ಅವ. A cook (Č. Bp. 47, 42). — ಅಡುಗೋಲಜ್ಜ. -ಕೋಲಜ್ಜ. = ಅಡುಗೂಲಜ್ಜ. (S. Mhr. rare). — ಅಡುಬಾಣಲೆ. A frying pan (ಪುಷ್ಪಕ, ಅಪ್ಪರೀಷ Nn. 123). — ಅಡೂರು. -ಊರು. N. of a village. See Prv. s. ವಿಡೂರ.

ಅಡು aḍu. 3. (= ಅಡ 6). — ಅಡುಪಾಡು. A piercing or challenging word (ತಿವಿಪಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 56).

ಅಡು aḍu. 4. (fr. ಅಡಗು 2). — ಅಡವುಗ್ಗಿ. -ಪುಗ್ಗಿ. Rice mixed with flesh (? Abh. P. 13, 96. 106).

ಅಡುಕು aḍuku. 1. = ಅಡಕು 1. (My.; T., M.).

ಅಡುಕು aḍuku. 2. = ಅಡಕು 2. (My.).

ಅಡುಗೆ aḍugĕ. = ಅಡಿಗೆ. (My.).

ಅಡುಪಾಯ (aḍa6-upâya). A secondary or extra means (? Bh. 3, 6, 23; 3, 13, 19).

ಅಡುಮ್ಬು aḍumbu. (T. ಅಡಮ್ಬು, M. ಅಡಮ್ಬು, ಅಡುಮ್ಪು). — ಅಡುಮ್ಬುಬಳ್ಳಿ. A creeping plant, Ipomoea biloba Forsk. (St. & Pl.).

ಅಡುವಳ aḍu2-vaḷa. (Šmd. 234). = ಅಡಬಳ 1. A cook.

ಅಡುಸು aḍusu. Clay, mud (My.; Tĕ; T. ಅಱುಕ್ಕು, ಅಱುವ, ಅಯಱು, filthy, slippery ground, dirt; ಅಳಱು, ಅಱು, ಚೇಱು, mud; Tĕ. ಅಸಲು, mud; Tu. ಅಡಕ, an unclean place; *cf.* ಅಱಲ್ 2; ಅಡೆ 11).

ಅಡೆ aḍĕ. 1. = ಅರೆ 1, ಒಡೆ 4. If; when; to. ಉಸುರುವಡೆ (Bp. 1, 17). ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ (1, 34). ಊಹಿಪಡೆ (1, 63). ಕರುಣಿಪಡೆ (2, 1). ಸಲಹುವಡೆ (2, 2). ಆದಡೆ (9, 17). ಇತ್ತಡೆ (9, 21). ಇಲ್ಲದಡೆ, ಅಱದಡೆ (9, 24). ಪರಿಕಿಸುವಡೆ (3, 64). ಪರಿಕಿಪಡೆ (22, 64). ಪೇಱಿದಡೆ (10, 7). ಹೇಱಿದಡೆ (11, 5). ಕಾವಡೆ (13, 61). ಅಪ್ಪಡೆ (11, 7). ಸೂಚಿಮುಖಮಂ ಕೀಲಿಸುವಡೆ ಅರಿದು ಎನಿಸಿ ದಟ್ಟಯ್ಸುಪ ತಮಸ್ತನ್ಧದೊಳ್ (3, 30). ಕೊಡುವಡೆ ಎಮಗೆ ಇಲ್ಲ (23, 8). ಇರ್ದಡೆ (Čt. II, 122). ನೋಟ್ಟಿಡೆ (II, 76). ಭಾವಿಪಡೆ (II, 29. 80). ಪೇಟ್ಟಿಡೆ (II, 56). ಒರವಡೆ (II, 88). ತಪ್ಪು ಉಳ್ಳಡೆ (Mr. 3). See Bp. 22, 65. 66; 23, 13; 24, 75; 49, 18; 53, 6. 13; 56, 1; 58, 46.

ಅಡೆ aḍĕ. 2. (= ಅಱ 6). See ಪೊಟ್ಟಿಡೆ, ಸವಳ್ಳಡೆ.

ಅಡೆ aḍĕ. 3. To fill, to make full (ಪೂರಣಗೆಯ್ Šm. 91; *cf.* ಅಡಱು 1 & ಅಡೆ 5). — ಅಡೆವೊತ್ತು. ಅಡೆ (*i. e.* ಅಡೆಯ) -ಪೊತ್ತು. To be fully kindled, to blaze (Abh. P. 11, 154).

ಅಡೆ aḍĕ. 4. = ಅಱ 3. To strike, or throw, with the finger (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.; see ಅಡಱು 2).

ಅಡೆ aḍĕ. 5. = ಪಡೆ 1. To obtain, to get, to gain, to have;—to be obtained, to come to hand (My.; T., M.; T. also ಅಮೈ; see s. ಅಯ್ 4). ವೇಲಾನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅಡವ ರಾಗಂಗಳು (Bp. 26, 68). **2,** to be enclosed, barred, shut up, choked (T.); to preserve, pickle, season fruits with salt (T.);—to shut, lock, obstruct, close up, shut up, enclose, confine, imprison, shut in, stop the passage (T.).

ಅಡೆ aḍĕ. 6. Trust (ನೆಮ್ಮುಗೆ Šm. 91; *cf.* ಅಂಕೆ 2, No. 3; ಅಡರ್ಪು).

ಅಡೆ aḍĕ. 7. That is covered or hidden (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ Šm. 91; *cf.* ಅಡಗು 1, ಅವಿ 1).

ಅಡೆ aḍĕ. 8. = ಅಡ 7, ಅಡಿ 4. The piece of wood on which the five artisans put the article which they happen to operate upon (ಪಂಚಕಾರುಕಕರ್ಮದಾರು Šmd. Dh.; T. ಅಡೈ, an anvil). **2,** = ಅಣ್ಡೆ 1, a support, a staff to support (ಆನಿಕೆ, ಆಧಾರದ ಕೋಲು G.; *cf.* ಅಂಕೆ 2). See ಪಟ್ಟಡೆ. — ಅಡೆಗಲ್. -ಲ್ಲು. -ಕಲ್. = ಅಡಿಗಲ್ಲು. An anvil (ಧಕ್ಕ Mr. 383; C.; M., T.; T. also ಅಡೈಯಲ್, ಅಡೈಗುಱಡು). ಅವಳ ಕೂದಲು ಅಡೆಗಲ್ಲಾಗಿದೆ, she has a bald head (My.). — ಅಡೆಯ ಮರ. = ಅಡೆ. ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನ್ ಇರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು ಉದ್ಘನಮ್ ಎನಿಸಿಗು (Nr.; *cf.* Si. 399).

ಅಡೆ aḍĕ. 9. = ಅಣ್ಡಿಗೆ 1, ಅಣ್ಡೆ 3. A sticky, clotty mass, a lump, as of dates, tamarind, sugar, hair, etc. (My.; Tĕ.; T. ಅಮೈಯಲ್, a ball of clay, etc.). — ಅಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become a sticky mass, to be clotted or matted together, as the hair, etc. (My.; Tĕ.). — ಅಡೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone-like mass of unclean hair (S. Mhr.).

ಅಡೆ aḍĕ. 10. Cowdung (ಗೋಮಯ Kk. 62; ಗೋಮಯ, ಸಗಣ Šm. 33. 91; Tu. ಅಪ್ಪಿ). — ಅಡೆಕುಣಿ. A pit to fill cowdung in (C.).

ಅಡೆ aḍĕ. 11. = ಅಡಿ 3. — ಅಡೆವಣಿಗೆ. -ಮಣಿಗೆ. = ಅಡಿವಣ, etc. A foot-print in mud (ಕೆಸಱೊಳ್ ಆದ ಪಜ್ಜೆ Šmd. II). — ಅಡೆವಣೆ. -ಮಣೆ (=ಮಣಿ?). = ಅಡೆವಣಿಗೆ. (ಕೆಸಱೊಳ್ ಆದ ಪಜ್ಜೆ Šm. 65).

ಅಡೆ aḍĕ. 12. A kind of thin bread or cake of rice flour (My.; T.; Tĕ. ಅಟ್ಟು). — ಅಡೆಹಬ್ಬ. Cake-feast, a feast of women in honor of Lakshmî (My.; Tĕ. ಅಟ್ಲ ತದ್ದೆ).

ಅಡೆ aḍĕ. 13. The border, *i. e.* the unwoven threads, of a cloth or blanket (My.);—border.

— ಅಡೆ ಕಟ್ಟು. To interknit the adĕ with colored or uncolored threads (My.). — ಅಡೆಪಟ್ಟಿ. A certain portion of a native cart (C.).

ಅಡೆ adĕ. 14. = ಅಡಿ 5. — ಅಡೆ ತೆಗೆ, ಅಡೆ ಬರು, ಅಡೆ ಹಾಕು (My.).

ಅಡೆ adĕ. 15. = ಅಡ 10, ಎಡೆ 1. See ಇಟ್ಟಡೆ. — ಅಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಎಡೆಗೆಡಹು. To throw to the ground (Bh. 8, 22, 46). — ಅಡೆದಾಣ. -ತಾಣ. Place and place, every place (Râm. 4, 6, 19).

ಅಡ್ಕೆ adkĕ. — ಅಡ್ಕೆಬೀಯಿಬಳ್ಳಿ. A woody climber, climbing and rooting on the stems of trees, Pothas scandens Lin. (St. & Pl.; Tu. ಅಡಿಕೆಬೂರು-, ಅರ್ಕೆ-).

ಅಡ್ಡ adda. 1. = ಅಡ 6 q. v., etc., ಅಡ್ಡಾ, ಅಡ್ಡೆ 3. The state of being across, etc. (C.; Tu, Tĕ.; T., M. ಅಟ್ಟ). ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿ ಇರೆ (Bp. 20, 1). ತನಗೆ ವಾಲ್ಮೀಕದೇವನ್ ಅಡ್ಡಮೆ? (26, 16). ಅವಂಗೆ ಆ ದಹನಲೋಚನನ್ ಅಡ್ಡಮೇ? (41, 27). ಅಡ್ಡಮ್ ಇರೆ ಕಾರ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಒಡ್ಡಣಂ (Rśv. 6, 5). (ಕುದುರೆಗೆ) ಅಡ್ಡ (ಸುಳಿ) ಮೂಱು ಇರೆ ಸಪ್ಪುದಂ (Mr. 279). — ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟು. 1. = ಅಡಗಟ್ಟು, ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು 1. To fasten across, to put across. 2, to thwart; to stop, to arrest; to stand across or in the way. ಆ ಕಲ್ಲು ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿದ ತೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ತಿರುವ ಒಬ್ಬ ಉಪ್ಪಾಱನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿತು (B. 4, 150). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು. 2. The fastening that workingmen make when putting their dôtra over their shoulder and tie it on the back (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು. 3. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. A small dam in rice-fields, etc. for watering (My.). — ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 3. (My.; Tĕ.). — ಅಡ್ಡಕಮ್ಬಿ. The kambi (3) carried on the neck (C.). 2, the ornamental colored cross stripes near the ends of a cloth (C.). 3. a metal band (round boxes, etc. My.). — ಅಡ್ಡಕಸಬು. = ಅಡ್ಡಕಸಿಬಿ. A profession or trade contrary to established custom (C.). — ಅಡ್ಡಕಸಿಬಿ. = ಅಡ್ಡಕಸಬು. (C.). — ಅಡ್ಡಕಾಲು. = ಅಡ್ಡಗಾಲು. The leg put out of its regular position in walking (C.). 2, the leg put crosswise as a stumbling-block or obstacle, generally used with the verb ಹಾಕು (C.). — ಅಡ್ಡಕಾಲುವೆ. = ಅಡ್ಡಕಾವಲಿ. A by-channel, a subordinate channel (C.). — ಅಡ್ಡಕಾವಡಿ. The kâvadi carried on the neck (C.). — ಅಡ್ಡಕಾವಲಿ. = ಅಡ್ಡಕಾಲುವೆ. (C.). — ಅಡ್ಡಕೀಲಿ. A bolt which is put or goes transversely (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಕೂಸು. = ಅಡ್ಡಗೂಸು. A child carried transversely or in the arms (not on the hip, S. Mhr.). 2, a child that (at the time of birth) lies across in the womb (C.). — ಅಡ್ಡಕೆಯ್. -ಕೈ. = ಅಡ್ಡಗೆಯ್. The hand or arm placed transversely (C.). — ಅಡ್ಡಕೆಲಸ. Extraordinary work, extra work (My.; B. 5, 285). — ಅಡ್ಡಕೋಲು. Any transverse stick or wooden bar (C.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A wooden cross bar (My.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 1. (Dp. 63, 2). ಲಿಂಗವನ್ತನ ಬರವಿಗೆ ಅವರುಗಳ್ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಇರಲು (Bp. 21, 39). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 2. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟು 3. (My.). — ಅಡ್ಡಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟೆ. (My.). — ಅಡ್ಡಗಲ. -ಅಗಲ. The space or distance across, breadth, width, diameter (ಪರಿಣಾಹ, ವಿಶಾಲತೆ, ತಿರ್ಯಗ್ವಿಶಾಲತೆ Si. 222; C.; Tu. ಅಡ್ಡಗೆಲ). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಬನ್ದೊನ್ದಱ ಅಡ್ಡಗಲದ ಪ್ರಮಾಣು ಎಣ್ಟು ಜವೆಯ ಅಳತೆ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 324). — ಅಡ್ಡಗಲು. -ಅಗಲು. = ಅಡ್ಡಗಲ. (ಸೊನ್ನಲಿಗೆ G.). — ಅಡ್ಡಗಾಲ್. -ಲು. -ಕಾಲ್. = ಅಡ್ಡಕಾಲು. (C.). — ಅಡ್ಡಗಾಲಯ್ತುಯ. -ಅಯ್ತುಯ. N. (Bp. 56, 33). — ಅಡ್ಡಗೀಱು. To make a transverse line or a line across (C.). 2, to cross out (C.). — ಅಡ್ಡಗೀಱು. = ಅಡ್ಡಗೀಱು. (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಗೀಟು. A transverse line or a line across (C.). — ಅಡ್ಡಗೀಱು. = ಅಡ್ಡಗೀಟು. (My.). — ಅಡ್ಡಗೂಸು. = ಅಡ್ಡಕೂಸು. (C.). — ಅಡ್ಡಗೆಯ್. -ಗೈ. -ಕೆಯ್. = ಅಡ್ಡಕೆಯ್. (C.). — ಅಡ್ಡಗೆರೆ. = ಅಡ್ಡಗೀಟು. (C.). — ಅಡ್ಡಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A cross branch (C.). — ಅಡ್ಡಗೋಡೆ. = ಅಡ-. A transverse wall; a partition wall, a curtain wall (on which sometimes articles are placed; a light put on it uses to flicker on account of the currents of air, and at the same time shines to both sides, C.). ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲಣ ದೀಪದ ಹಾಗೆ.–ಅವನ ಸಾಕ್ಷಿ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲಣ ದೀಪ (Prvs.). — ಅಡ್ಡಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. A figure or figures written from left to right across a page (C.). 2, the total (put under a number of perpendicular figures, My.). — ಅಡ್ಡಚಾಟು. A cover or shelter that is between, *e. g.* a tree that shelters a person from rain (My.). ಅಡ್ಡಚಾಟು ಹಿಡುಕೊಳ್ಳು, to take shelter (C.). — ಅಡ್ಡಚೌಕ. A frame which is broader than it is high; a cloth which is broader than it is long (My.). 2, the linga box suspended from the neck so that it is to one side of the chest (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡಜಾತಿ. = ಅಡಜಾತಿ. (C.; B. 4, 193). — ಅಡ್ಡಂಚು. -ಅಂಚು. = ಅಡ್ಡಕಮ್ಬಿ No 2. (C.). — ಅಡ್ಡಡಿ. -ಅಡಿ. The breadth of the foot (C.). 2, = ಅಡ್ಡಕಾಲು No. 1. (C.). — ಅಡ್ಡಣಿ. -ಅಣಿ. The woof that crosses the warp in a loom (B.). — ಅಡ್ಡತರ. A transverse manner or position (Rśv. 6, after 11). ಅಡ್ಡತಲೆ. = ಅಡ್ಡದಲೆ. An ill-formed head (C.). — ಅಡ್ಡ ತಾಕು. 1. To touch or hit laterally (C.). 2, = ಅಡ್ಡ ತೊಡರು. (My.). — ಅಡ್ಡತಾಕು. 2. A small field that touches or crosses the boundary of a larger one (My.). — ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ. dupl. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ, ಅಡ್ಡಾದುಡ್ಡಿ. Awkwardness, clumsiness; perverseness, impropriety; awkwardly, etc. (My.). ಕಾಡ ಕೋಣಗಳು ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ ನಡೆದಾಗ್ಯೂ (B. 3, 24). ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳ ನಡಿಗೆ ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡವಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ (B. 5, 21). — ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡಿ. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ, etc. (C.). — ಅಡ್ಡ ತಿರುವು. To turn aside; to give a crosswise turn (C.). — ಅಡ್ಡ ತೊಡರು. To contravene, to thwart, to interfere with. ನನಗೆ (ಅಥವಾ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ) ಅಡ್ಡ ತೊಡರಿದನು (My.). — ಅಡ್ಡ ತೊಲಗು. To get out of the way (My.). — ಅಡ್ಡದಣ್ಡಿ. A scale-beam (My.). — ಅಡ್ಡದಣ್ಡಿಗೆ. A cross beam, the roller over which the warp passes (R.). 2, a scale-beam (C.). 3, the bamboo pole (or poles) across a palankeen, etc. to carry it (C.). 4, = ಅಡ್ಡವಲ್ಲಕಿ (My.). 5, a pole set horizontally in two opposite walls and used as a shelf (My.). — ಅಡ್ಡದಣ್ಡೆ. The width of the inner round opening of a grain-pit (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡದಬ್ಬೆ. A piece of slit bamboo put or to be put crosswise (C.). — ಅಡ್ಡದಲೆ. = ಅಡ್ಡತಲೆ. (C.). — ಅಡ್ಡದುರುಬು. -ತುರುಬು. A turubu put on one side of the head (C.). — ಅಡ್ಡದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A transverse beam (C.). — ಅಡ್ಡದೋಱು. -ತೋಱು. = ಅಡದೋಱು. To appear horizontally. ರೇಖೆ ಎರಡು ಅಡ್ಡದೋಱೆ (o. r. -ಅಡದೋಱಿರಲು) ಬೇಳೆ (*i. e.* =; Mr. 356). — ಅಡ್ಡದೋಳ್. -ತೋಳ್. An arm put across or crosswise (C.). — ಅಡ್ಡನಗೆ. A side-laugh: a half-suppressed derisive laugh (C.). — ಅಡ್ಡನಾಮ. A surname, or a family-name (C.; Mhr. ಅಡನಾಂವ). 2, a sectarian cross-mark on the forehead made with sandal by Smârtas (C.). — ಅಡ್ಡನಾಲಿಗೆ. A lying tongue (C.). 2, an opposing tongue: contradiction (My., in -ಹಾಕು). — ಅಡ್ಡ ನಿಲುವು.

Breadth and height (or length; C.). 2, ಅಡ್ಡನಿಲುವು. = ಅಡ್ಡಚೌಕ. (My.). — ಅಡ್ಡನುಡಿ. Contradiction (ವಿಪ್ರಲಾಪ, ವಿರೋಧೋಕ್ತಿ Nr.; My.). — ಅಡ್ಡಪಂಕ್ತಿ. A row of people at dinner that forms a right angle with another row previously formed (C.). — ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿ. The upper or lower part of a door or window frame (C.); a small cross beam (My.). 2, a cross stripe (C.). ಚಿರ್ಚುಗಳ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಗಳು (B. 3, 99; 5, 255). — ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕಿ. A palankeen carried transversely on account of pomp (C.). — ಅಡ್ಡ ಪೋಗು. To go crosswise, transversely, or horizontally. ಅಡ್ಡ ಪೋಪಪಾತನು (ತಿರ್ಯಕ್ಕು Nr.). — ಅಡ್ಡ ಬರ್. -ರು. To come as an obstacle, to come or be in the way. ಸಮುದ್ರದ ವಕ್ರತೆ ಹಡಗಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೂ ನಡುವೆ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತದೆ (B. 4, 69). ಒನ್ದು ಹಳ್ಳ ಅಡ್ಡ ಬನ್ತು (5, 63). — ಅಡ್ಡ ಬೀೞ್. -ೞು. To fall across; to become an impediment, to hinder (Bp. 2, 3; My.). ಉರುನದಿ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದೊಡೆ (32, 4). 2, to fall before (one), to prostrate (My.). ಮಾನವತಿಗೆ ಅವನ್ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು (52, 19). — ಅಡ್ಡಬೆಲಗು. A beam that is put across the slopes of two opposite walls. (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡಮರ. A wooden cross bar (to fasten doors, My.). — ಅಡ್ಡಮಾತು. A word that interrupts a speech or deviates from its intent, a word out of place; gainsaying; an evasion (C.). — ಅಡ್ಡಮಾರ್ಗ. A cross way;—a by-path (C.). 2, a wrong way (C.). — ಅಡ್ಡಮುಡಿ. A knot of hair put to one side of the head (ಪಕ್ಷ Mr. 320). — ಅಡ್ಡಮೊಗ. An averted face (C.). ನೋಡಲಾಗದು, ಅಲ, ಪಾತಕರನ್ ಎನುತ, ಅಡ್ಡ ಮೊಗವಿಟ್ಟು (Bp. 52, 46). — ಅಡ್ಡ ಮೋಱೆ. = ಅಡ್ಡ ಮೊಗ. (C.). — ಅಡ್ಡಮ್ಪಾಱು. -ಱ್. To fly across one's path. ತೊಡರಿ ಅಡ್ಡಮ್ಪಾರ್ವ ಜೀವಿಗಳ ಎಡೆಗೆ (Bp. 38, 9). — ಅಡ್ಡಮ್ಬರಿಯಿಸು. To cause to run in a crosswise manner (Rśv. 6, after 11). — ಅಡ್ಡವರಿ. -ಬರಿ. A transverse flank (as of an elephant, (Rśv. 6, after 11). — ಅಡ್ಡವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A cross plank (Bp. 21, 27). — ಅಡ್ಡವಾಗು. -ಆಗು. To become or be cross, transverse, or awry. ಅಡ್ಡವಾಗಿ, transversely, cross, broadwise, horizontally, sideways, awry, obstructively (ಸಾಚಿ, ತಿರಸ್ಸು, ತಿರ್ಯಕ್ Si. 470. 472). ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಡೆಯುವವನು (ತಿರ್ಯಕ್ಕು 361). ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬೞಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತುೞಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ (ಶಿಲೆ 110). ಕೆಯ್ಗಳಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿದ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ತೋಳುಗಳೆರಡಱ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (ವ್ಯಾಮ 212). ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರದ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕೊರಳ ಮೇಲಿನ್ದ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟ ಹುಪ್ಪಿನ ಹಾರ (ವೈಕಕ್ಷಕ 230). ಈಚಿನವರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಇರುವನ್ತೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ವೇಷ್ಟಿತ, etc. 278). — ಅಡ್ಡವಿಡು. -ಇಡು. To put an obstruction, to oppose (C.). — ಅಡ್ಡವಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Obstruction, etc. (ವ್ಯತ್ಥಾನ, ಪ್ರತಿರೋಧ Si. 437). — ಅಡ್ಡವಿಱಿ. -ಇಱಿ. To gore sideways, to give a side-blow. ಅಡ್ಡವಿಱಿದ ಆನೆ (ಪರಿಣತ Hlâ.). — ಅಡ್ಡವೊಱೆ. -ಪೊಱೆ. = ಅಡ್ಡ ಹೊಱೆ. (ಎದಂತಿಕೆ Mr. 213). — ಅಡ್ಡಸೆಱಗು. The end of a female's cloth that is put across the breast, the left shoulder, and from there over the head to the right (C.). — ಅಡ್ಡಸಾಲ್. -ಲು. = ಅಡ್ಡಪಂಕ್ತಿ (C.). 2, a transverse line or row (C.). 3, a transverse furrow (C.). — ಅಡ್ಡ ಸುೞಿ. 1. To pass by one so as to get only a glimpse of him (C.). — ಅಡ್ಡ ಸುೞಿ. 2. A cross knot in timber (My.). — ಅಡ್ಡ ಹಚ್ಚು. To put or apply horizontally, as the sectarian mark (ಅಡ್ಡನಾಮ) on the forehead (C.). — ಅಡ್ಡ ಹರವು. To spread out crosswise (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡ ಹಾಕು. To put crosswise (C.). 2, to put before, to put children before a guru's feet to obtain a blessing for them, or to put criminals before a king's feet to obtain pardon for them (C.). — ಅಡ್ಡಹಾದಿ. = ಅಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ. (C.). — ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್. = ಅಡ-. To pass by (C., *e. g.* ಒಬ್ಬನ ಮುನ್ದೆ-). 2, to thwart (*e. g.* ಅವನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹಾಯ್ದನು, My.). — ಅಡ್ಡ ಹೆಸರ್. -ರು. = ಅಡ್ಡನಾಮ No. 1. (C.; ಅಸ್ಪದ Cb.). — ಅಡ್ಡ ಹೇಱು. To put crosswise upon (B. 4, 122). — ಅಡ್ಡ ಹೊಱೆ. A lengthy load or burden that is carried crosswise (on the neck, shoulder, or head, My.). — ಅಡ್ಡ ಹೊಱೆಕಮ್ಬಿ. A pole or bamboo laid over the shoulder or neck for carrying two burdens (ವಿಹಂಗಿಕೆ, etc. Nr.). — ಅಡ್ಡಳತೆ. -ಅಳತೆ. Breadth-measure (C.). — ಅಡ್ಡಾಗು. -ಆಗು. To become horizontal in position, to lie down (S. Mhr.; B. 4. 155). — ಅಡ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To play sideways, *i. e.* to walk backwards and forwards, to promenade; to walk about (C.; B. 2, 46; 3, 47. 67. 77; B. 4, 169; Tu.). — ಅಡ್ಡಾನ್. -ನು. -ಆನ್. To recline, to lean on (C.);—to form a bar (J. 4, 38). — ಅಡ್ಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put across; to put before (= ಅಡ್ಡ ಹಾಕು, C.);—to put up, as an umbrella (C.). — ಅಡ್ಡೆಸಗು. -ಎಸಗು. To make hostile efforts (My.). — ಅಡ್ಡೆಸುಗೆ. -ಎಸುಗೆ. Throwing a stone, etc. with the hand laterally (My.). 2, = ಅಡ್ಡೇಟು. (My.). — ಅಡ್ಡೇಟು. -ಏಟು. A shot beside the mark (My.). ಅಡ್ಡೇಟು ತಗಲಿದರೆ ಬಡ್ಡನಾದರೂ ಗೆದ್ದಾನು (Prv.). — ಅಡ್ಡೇಟುಗಾಱ. -ಏಟುಗಾಱ. A man who is a bad shot (My.). — ಅಡ್ಡೊಕ್ಕಲ್. -ಲು. -ಒಕ್ಕಲ್. A new tenant, a fresh comer (My.). 2, a tenant who has more than one landlord (My.). — ಅಡ್ಡೊಱಗು. -ಒಱಗು. To lie on one side (C.). — ಅಡ್ಡೋಟ. An indirect course (S. Mhr.). — ಅಡ್ಡೋಡು. To run in an eccentric, not direct course (S. Mhr.).

ಅಡ್ಡ **aḍḍa. 2** (= ಅಡವು 1, No. 2). Abundance, used of rain. — ಅಡ್ಡಮೞೆ. A heavy rain (C.; T. ಅಡೈಮೞೈ, M. ಅಡೆಮೞೆ, ಅಡಮ್ಮೞೆ, incessant rain).

ಅಡ್ಡ **aḍḍa. 3.** Seven duḍḍus, two aṇas and four pays (My.; Tê. ಅಡ್ಡಗೆ, ಅಡ್ಡುಗೆ). **2,** a weight representing the eighteenth portion of a varaha (My.; Si. 328). ಅಡ್ಡಾದುಡ್ಡಿಗೆ ಮೂಱಾದರೆ ದುಡ್ಡು ಅಡ್ಡಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು? (Prv.).

ಅಡ್ಡಗಿಸು **aḍḍagisu.** = ಅಡ್ಡಯಿಸು. (My.).

ಅಡ್ಡಣ aḍḍaṇa. = ಅಡ್ಡನ. A shield (ಹಲಗೆ Ct. II, 38; Kk. 40; Sm. 43; ಪಲಿಗೆ Ct. I, 11). ಅಡ್ಡಣಮ್ ಒಡ್ಡಿದ ಕಾಮುರ್ಗಿಲ ಒಡ್ಡಣಂ (Rśv. 6, 54).

ಅಡ್ಡಣಿಗೆ **aḍḍaṇigĕ. 1.** A small wooden or metal (generally) three-legged stand (C.; ಪಾತ್ರ Mr. 212; Mhr. ಅಡಣೀ; T. ಅಟ್ಟಾಣೈ, a Cingalese bench). ಬಟ್ಟಲು, ಪಡಿಗಮ್, ಅಡ್ಡಣಿಗೆ, ಪರಿಯಾಣ (Bp. 12, 12). A description of it and its use occurs in the following riddle: ಸಾದು ಬಟುವಾಗಿ ಇಹುದು, ಚಕ್ರ ತಾನ್ ಅಲ್ಲ; ಪಾದ ಮೂಱು ಆದಕೆ ಉಣ್ಟು, ಭೃಂಗೀಶನ್ ಅಲ್ಲ; ಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ್ ಉಣ್ಟು, ಮೆಲುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ; —ಮೇದಿನಿಯ ಜಾಣರೇ, ಹೇೞಿ ನೀವೆಲ್ಲ! **2,** a three-legged high stand with steps used as a ladder (My.).

ಅಡ್ಡನ aḍḍana. = ಅಡ್ಡಣ. A shield (Sk.).

ಅಡ್ಡನೆ **aḍḍanĕ.** = ಅಡನೆ, etc. Across, transversely (R.; T. ಅಟ್ಟನೈ).

ಅಡ್ಡಯಿಸು aḍḍayisu. = ಅಡ್ಡಗಿಸು, ಅಡ್ಡಯ್ಸು, ಅಡ್ಡವಿಸು. To move obliquely, or obstructingly. 2, to make opposition; to obstruct, to impede (Abh. P. 7, 137). 3, to intervene; to conceal.

ಅಡ್ಡಯಿಸುಹ aḍḍayisuha. Obstruction, opposition (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ, ಪ್ರತಿಷ್ಟಮ್ಭ Nr.).

ಅಡ್ಡಯ್ಸು aḍḍaysu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು, etc. (J. 4, 27).

ಅಡ್ಡಯ್ಸುಹ aḍḍaysuha. Going transversely, etc. (ತಿರ್ಯಗ್ಗರ್ತ Nr.). 2, concealment (ಅನ್ತರ್ಧಿ, ಅನ್ತರ Nr.; *cf.* ಅಡಗಿಸುಹ).

ಅಡ್ಡಲ್ aḍḍal. -ಲು. Crossing; obstructing; an obstacle; across; sideways. — ಅಡ್ಡಲಾಗು. -ಆಗು. To become an obstacle; to oppose (ಅಡಗಟ್ಟು Bhn. 37). ಅಕ್ಕಟಾ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಈ ಮಿತ್ರನ ತೇಜಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾದೆಂ! (Rśv. 6, 4). — ಅಡ್ಡಲಾನ್. -ಆನ್. To oppose (Č. Bp. 42, 28). — ಅಡ್ಡಲಿಡು. -ಇಡು. To put across. ದೃಷ್ಟಿಗೆ ನೆಱೆ ಕರಾಗ್ರಮುನ್ ಅಡ್ಡಲಿಪುತಂ (Bp. 26, 29). — ಅಡ್ಡಲೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To place athwart. (ಕುಱುಬಂ) ನಾಯಂ ಕರೆವುತ, ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಅಡ್ಡಲೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲುತ (Bp. 20, 12).

ಅಡ್ಡವಿಸು aḍḍavisu. = ಅಡ್ಡಯಿಸು, etc. To obstruct, etc. (ತಡಬು, ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡು, ಮಱೆ ಮಾಡು G.). ಚನ್ದ್ರಸೂರ್ಯರನ್ ಅಡ್ಡವಿಸಿ, ಹಿಡಿಯಾಳ ಹಿಡಿದವು ಮುಗಿಲ ಜೂಣಿಗಳ್ (Bh. 1, 19, 18).

ಅಡ್ಡಸರ aḍḍasara. Tbh. of ಅಟರೂಷ. (Si. 147. 461; St. & Pl.; Tĕ.).

ಅಡ್ಡಸಲ aḍḍasala. = ಅಡ್ಡಸರ. (St. & Pl.).

ಅಡ್ಡಾ aḍḍâ. = ಅಡ್ಡ 1. — ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡಿ. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡಿ, etc. (C.). — ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ. = ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡಿ. (My.; Tĕ., Tu.). — ಅಡ್ಡಾದುಡ್ಡಿ. = ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡಿ. (My.).

ಅಡ್ಡಾನ aḍḍa1-âna2. Broad, etc. (My.). ಅಡ್ಡಾನ ತೊಲೆ, ಅಡ್ಡಾನ ಹಲಿಗೆ, etc. (My.).

ಅಡ್ಡಾನೆ aḍḍa1-ânĕ4. = ಅಡ್ಡಾನ. (My.). ಅಡ್ಡಾನೆ ಹಲಿಗೆ or ಅಡ್ಡಾನೇ ಹಲಿಗೆ (My.).

ಅಡ್ಡಾಯಿಲ aḍḍa1-âyila. (Śmd. 252). An opponent.

ಅಡ್ಡಾಯುಧ aḍḍa1-âyudha. = ಅಡಾಯುಧ. (ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ, ಕರವಾಲ, ಖಳ್ಗ, ಕೌಕ್ಷೇಯಕ, etc. Hlâ.). ಅಡ್ಡಾಯುಧವನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ Nr.). ಕತ್ತಿಯೇ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ Si. 281). (ನಾರಾಯಣನೆಮ್ಬ) ಆತನ ಅಡ್ಡಾಯುಧಮಂ ನನ್ದಕನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). See Bp. 28, 26; 34, 33; 61, 25.

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. An obstacle; opposition; delay (C.; ಎಡಚ, ಸಂರೋಧ, ವಿಘ್ನ G.; ಅವಧಿ, ಮರ್ಯಾದೆ Si. 432; Tu., Tĕ.; T. ಅಟ್ಟೆ). ಕೋಟೆಯ ತಳದ ಬಱೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ದಕದ ಬಱೆಯೂ ...ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಮಣ್ಣುದಿಣ್ಣೆ ಮುನ್ತಾದ ಅಡ್ಡಿಗಳು (ಚಯ, ವಪ್ರ Si. 107). ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯದನ್ತೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲ್ ಉಳ್ಳ ಅಗುಳಿಯ ಮರ (ಅರ್ಗಲ 112). ಅಚ್ಚಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ ಕಳಚಿ ಜಾರದನ್ತೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಕಡಾಣಿಯ ಮೊಳೆ (ಆಣಿ 113). ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದವು (ನಿರರ್ಗಲ, ಅಬಾಧ 376). ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವಿಕೆ ಕಸುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ...ಅಪಕಾರ (ನಿಗ್ರಹ 391). ಕೆಲಸದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬನ್ದ ಅಡ್ಡಿ (ವಿಘ್ನ, etc. 394). ನನ್ನದೇನೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ (B. 2, 8). ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ನಾನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಏನು? (2, 29). ದೇವರಿಗೆ ಅಡ್ಡೀ ಮಾಡುತ್ತದೆ (4, 24). ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಜನರು ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅಡ್ಡೀ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು (4, 188). ಯಾರೂ ಅಡ್ಡಿ ತರದೆ ಇದ್ದರೆ (5, 291). ಅಡ್ಡೀ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚುವದು, ಅಡಿಗೇ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಉಣ್ಣು ತೀರುವದು (Prv.). — ಅಡ್ಡಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To hesitate (B. 4, 188). — ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡು. To obstruct one's way, to oppose, to hinder; to delay. See above. — ಅಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become an obstacle or a hindrance; — a hindrance to take place. See above. — ಅಡ್ಡಿಸಡ್ಡಿ. reit. = ಅಡ್ಡಿ. (My.).

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. Ostentation, show (R.; Mhr., H. ಅಡ್ಡಾ, making profession of, priding one's self upon).

ಅಡ್ಡಿಕೆ aḍḍikĕ. = ಅಡ್ಡಿಗೆ. One of the pieces of gold of which the necklace called aḍḍikĕ is composed (C.). 2, a necklace composed of aḍḍikĕs (and worn by women, My.; Tĕ. plural ಅಡ್ಡಿಗಲು). ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹನ್ತವಾಗಿ ಧರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಒಡವೆ, ಅಡ್ಡಿಕೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಗ್ರೈವೇಯಕ Si. 218).

ಅಡ್ಡಿಗೆ aḍḍigĕ. = ಅಡ್ಡಿಕೆ. (My.). See ಉಗುರಡ್ಡಿಗೆ.

ಅಡ್ಡೆ aḍḍĕ. 1. A pole or bamboo by which two people carry a burden suspended from its midst, or by which two small burdens suspended from both ends are carried across the shoulder of one man (C.; Mhr. ಅಢೇಂ, ಅಡೇಂ, a ridge pole; the ridge along the shoulders). — ಅಡ್ಡೆದಬ್ಬೆ. = ಅಡ್ಡೆ. (My.). — ಅಡ್ಡೆಹೊಱೆ. -ಹೊಱೆ. (= ಅಡ್ಡಹೊಱೆ?). A burden or burdens carried in the above manner (Č. Bp. 47, 40). — ಅಡ್ಡೆ ಹೊಱು. To carry the aḍḍĕ (C.)

ಅಡ್ಡೆ aḍḍĕ. 2. A kind of sowing machine (ಸಡ್ಡೆ Mr. 370).

ಅಡ್ಡೆ aḍḍĕ. 3. = ಅಡ್ಡ 1. (Tĕ.; R.).

ಅಡ್ನೆ aḍnĕ. = ಅಡನೆ, etc. — ಅಡ್ನಾಡಿ. -ಅಡಿ. = ಅಡನಾಡಿ. (S. Mhr.; ಮೂಱಿ G.; Tu. ಅಡ್ನಾಡಿ, ಅನ್ನಾಡಿ). — ಅಡ್ನಾಡಿತನ. = ಅಡನಾಡಿತನ. (B. 5, 279). — ಅಡ್ನಾಡೀ ಜನರು. Uncivilised people (B. 5, 195).

ಅಡ್ಲ aḍla. = ಪಡಲ. (My.). — ಅಡ್ಲಬಳ್ಳಿ. = ಪಡವಲಬಳ್ಳಿ (St. & Pl.).

ಅಡ್ಲಿಗೆ aḍligĕ. = ಹಡ್ಲಿಗೆ. A flat round basket with several divisions, used by jôgammas (devotees of Mârî or Durgâ) to carry their idol and put their alms in (My.). 2, a flat basket, or basin-like tub, or earthen vessel, used by merchants in their shops (My.).

ಅಡ್ಲು aḍlu. = ಅಡಲು 3, etc. Mud (My.).

ಅಢಾಳ aḍhâla. (Śmd. 24, o. r. ಢಾಳ, q. v.).

ಅಣ್ aṇ. 1. = ಅಳ್ 1. A syllable that, in words denoting direction, is inserted before the ಅ of the genitive, the ಇಂ of the instrumental, and the ಅಂ of the masculine, *e.g.* ಮೂಡಣ, ತೆಂಕಣ; ಮೂಡಣಿಂ, ತೆಂಕಣಿಂ; ಮೂಡಣಂ, ತೆಂಕಣಂ (Śmd. 134-136); ಮೇಗಣ, ಕೆಳಗಣ; ಅಡಿಯಣ (Śmd. 350 Cm.); ಅಲ್ಲಿಯಣ, ಇಲ್ಲಿಯಣ. *Cf.* ಅಱ್ 1. — ಅಣಾಗಮ. The augment ಅಣ್ (Śmd. 135).

ಅಣ್ aṇ. 2. = (ಅಣಲ್ 1), ಅರ್ 3. — ಅಣ್ಣಾಲಿಗೆ. -ನಾಲಿಗೆ. The uvula (My.).

ಅಣ aṇa. 1. = ಅನ 1. A suffix that is used in the formation of a verbal noun (which serves also to express the meaning of the first person plural of the imperative), *e. g.* ಮಾಡುವಣ, ನಡೆವಣ or ನಡೆಯುವಣ (My.). See ಉವಣ, ಊಣ, ಒಣ 1, & ಓಣ.

ಅಣ aṇa. 2. = ಅಣ್ಣ 1. An elder brother. See *e. g.* ಚನ್ನಬಸವಣ, ಬಸವಣ, ಮಂಚಣ.

ಅಣ aṇa. 3. = (ಅಣೆ 2), ಅಣ್ಣ 2, ಅಣ್ಣಾ, (ಅಣ್ಣೆ 1). — ಅಣಜಾಣ. = ಅಣ್ಣಜಾಣ. A very clever, cunning man (My.). — ಅಣಜಾಣೆ. A very clever, sly woman. ಅಣಜಾಣೆ, ಅಣಜಾಣೆ, ಅಕಳಿಗೆಸ್ಟು ಮೊಲೆ? ಅಸ್ಥ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಣಂ aṇam. = ಆಣಂ. Whatsoever, howsoever (ಏನುಂ Šmd. 390), small, little (ಅಲ್ಪ Čt. I, 94; II, 61). ಬನ್ದಂ ಫಲ್ಗುನನ್? ಇಲ್ಲ, ಸನ್ದಯಮ್ ಅಣಂ ತಾನ್ ಇಲ್ಲ (Šmd. 20. 281). ಪೆಱತೊನ್ದು ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್ (277). ಕಾರ್ಯಮ್ ಅಣಮ್ ಇಲ್ಲ (391). ಗೂಢಪದಪ್ರಯೋಗಮುಂ ನೆರೆಪಿ, ಪದಾರ್ಥಂಗಳನ್ ಅಣಂ ಮನಮ್ಬುಗೆ ಪೇೞ್ವೆಂ (402). ಅನ್ದಮ್ ಅಣಂ ಪದಮನ್ ಇಡಲ್ ಅದು ಏನ್ ಅಱಿದಪನೋ (o. r. ಗೆಯ್ದಪನೋ? Čh. v. 17). ಮುನ್ದೆ ನೀರ್ ಇಲ್ಲ ಅಣಮೆ (Šmd. 215 Mdb.).

ಅಣಕ aṇaka. 1. Mockery, derision, abuse (C.; ಕೊಱಚಾಡಿದುದು Čt. I, 14; II, 22; ಕೊಱಚಾಟ Kk. 55; Šm. 48; ತೆಗಟ್, ಚುನ್ನ, etc. Šs.). ಅಣಕವಮ್ ಅಲ್ಲ ಇದು! (Bp. 16, 28). ಅಳಿಯನ ಕೂಡೆ ಇನ್ತು ಎನ್ದಳ್ ಅಣಕದಲಿ (42, 6). See also Bp. 43, 1; 45, 1; 55, 31. — ಅಣಕ ಮಾಡು. = ಅಣಕವಾಡು. (My.). — ಅಣಕವನ್ ಆಡು. To mock (ಕೊಱಚಾಡು Čt. I, 14; Bh. 8, 25, 10). — ಅಣಕವಾಡು. = ಅಣಕವನಾಡು. (Bh. 2, 3, 8; C.).

ಅಣಕ aṇaka. 2. = ಅಡಕ. Closeness, compactness, firmness; the state of being in good repair. (Tu.). ಅಣಕವಾದ ಕೆಱೆ ಅನೇಕ ನೀರು ಕೊಳ್ಳುವದು (Prv.). ಅಣಕವಾದ ಪತ್ರೀ ಪಿಣ್ಡಿ (My.). — ಅಣಕವಜ್ಜಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 4).

ಅಣಕ aṇaka. = ಅನಕ, ಅಣಕ. *Insignificant, small, contemptible, vile.*

ಅಣಕಿ aṇaki. A mocker (Bp. 40, 52).

ಅಣಕಿಸು aṇakisu. ಅಣಿಕಿಸು, etc. To mock, to deride (My.). ಅವ ಎನ್ತಾ ಗೆಳೆಯ! ದಿನಾಲು ನನಗೆ ಅಣಕಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 2, 36). ಅಳಿಕುಲಂಗಳ ಕಪ್ಪನ್ ಅಣಕಿಪ ಸುಱಿಗುರುಳ್ (Bp. 4, 29). ಎಮ್ಮನ್ ಅಣಕಿಸಿದ (28, 40). See also Bp. 26, 13; 30 sum.; J. 19, 4; Bh. 1, 6, 4.

ಅಣಕಿಸುವಿಕೆ aṇakisuvikĕ. Mocking (My.).

ಅಣಕು aṇaku. = ಅಡಕು 1, etc. (My.).

ಅಣಕುವೆ aṇakuvĕ. Humbleness, humility, modesty (Tĕ.; R.).

ಅಣಗಿಸು aṇagisu. = ಅಡಗಿಸು. (My.; Tĕ. ಅಣಗಿಂಚು).

ಅಣಗು aṇagu. = ಅಡಗು 1. (My.; Tĕ.).

ಅಣಚು aṇaču. = ಅಣಕು. To depress, to humble, etc. (Tĕ.; R.).

ಅಣಂಚು aṇañču. = ಅಣಚು. (Tĕ.; R.).

ಅಣದಿಗೆ aṇadigĕ. = ಅಣಿದಿಗೆ. A kind of pitcher or water jar (ಗಳನ್ತಿಗೆ Šmd. 338; ಕರ್ಕರಿ, ಅಲು, ಗಲನ್ತಿಕೆ Nr.; ವರ್ಧನಿ Mr. 210, o. r. ಅಣಿದಿಗೆ).

ಅಣದು aṇadu. = ಅಣೆದು. P. p. of ಅಣೆ 3. (My.).

ಅಣಬೆ aṇabĕ. = ಅಣಮ್ಬೆ q. v., ಅಳಮ್ಬೆ, ಆಳಮ್ಬೆ, ಹಣಬೆ. A mushroom (ಭೂಮಿಛತ್ರ Mr. 132; My.; T. ಅವ್ಪು). See ಕಲ್ಲಣಬೆ, ಮರಣಬೆ.

ಅಣಮ್ಬೆ aṇambĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (ಶಿಲೀನ್ಧ್ರ Nn. 86, o. r. ಅಣಬೆ; Mr. 485).

ಅಣಲ್ aṇal. 1. (= ಅಣ್ 2). The under part of the mouth (T., M.; *cf.* ಅಂಗಳ; T. ಅಣರಿ, the roof of the mouth, palate);—the mouth ಅಣಲೊಳ್ಪೊಳಿರೂಡಿ (Rśv. 5, 65.). ತನಿಹಲುಕನ್ ಅಣಲೊಳಗೆ ಅಡಸಿ (Bh. 2, 2, 103).

ಅಣಲ್ aṇal. 2. ಅಣಲು. = ಅಳಿಲ್. A squirrel (My.).

ಅಣವ್ಯ aṇavya. (fr. ಅಣು). *A field bearing Panicum miliaceum.*

ಅಣಸು aṇasu. That holds firmly together: a ferrule (C.; *cf.* ಅಡಚು 1). See ಕೋಡಣಸು. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಣಅಣಸುವುಳ್ಳದು (ಅಯೋಗ್ರ G.). **2,** close junction: a throng. ಅಣೆವ ಹರಿಗೆಯಿನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಅಗಿವ ಭಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣೆ (Bh. 6, 2, 5).

ಅಣಾ aṇâ. = ಅಣೆ, ಅಣ 1, ಅಣೆ 1. The sixteenth part of a rupee, an Anna (R., Tĕ., M.; Mhr., H. ಅಣಾ, ಅಣೀ, ಆಣಾ).

ಅಣಿ aṇi. 1. = ಅಣೆ 3, q. v. To come near, to touch, etc. (ಮುಟ್ಟು G.; T.: to put on jewels and other ornaments; to dress one's self; to embellish; see ಅಣಿ 2).

ಅಣಿ aṇi. 2. = (ಅಣ 3, ಅನು 1, ಅಳ 2; see ಅಡಗು 3), ಅಣೆ 4. Joining, conjunction: (in weavers' language) the union of a certain number of threads for being fastened to the lam of the loom, etc., etc. (C.). **2,** fitness; niceness, pleasantness, beauty; order, regularity, array (ಅನು, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Šs.; ಹಸ, ಲೇಸು, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; T., M.); readiness (ಸಿದ್ಧ My.). **3,** an array: a body of soldiers, a detachment (ಪಡೆ, ಪಱಿ, etc. Šs.; T., M.). ಸಕಲಸೇನೆಯು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಅಭಿಷೇಣನ Si. 291). ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗೆಯವರಿಗೆದುರಾಗಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಧೈರ್ಯದಿನ್ದ ಉಪಾಯಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. 391). — ಅಣಿ ಕಟ್ಟು. To join a certain number of threads, etc., etc. (C.). — ಅಣಿಕೋಲು. The stick (or splinter) which keeps the loops of the woof or lams apart (C.). — ಅಣಿ ತುಱಿ. To move the loom's treadle with the foot (C.). — ಅಣಿದಬ್ಬೆ. = ಅಣಿಕೋಲು. (My.). — ಅಣಿಪಾಡು. The art or secret of a business or trade (My.).

ಅಣಿ aṇi. 3. = ಅಣೆ 5, etc. See ಉರವಣಿ.

ಅಣಿ aṇi. = ಆಣಿ. *A linch-pin.* 2, the point of a needle. 3, *a corner.* 4, that part of a house where animals are killed. 5, a boundary, a limit.

ಅಣಿಕಿಸು aṇikisu. = ಅಣಕಿಸು, ಹಣಕಿಸು. (Bp. 17, 5; My.).

ಅಣಿಗ aṇiga. = ಅಟಿಗ, etc. See ಎರವಣಿಗ. (*Cf.* ವಣಿಗ).

ಅಣಿಗೆ aṇigĕ. 1. = ಹಣಿಗೆ. A comb (My.). See ಈರಣಿಗೆ, ಸೀರಣಿಗೆ.

ಅಣಿಗೆ aṇigĕ. 2. = ಅಟಿ, etc., ಅಡಿಕೆ 1. See ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಉರವಣಿಗೆ, ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ, ನೆಱವಣಿಗೆ, ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆ, ಮೆಱವಣಿಗೆ.

ಅಣಿದಿಗೆ aṇidigĕ. = ಅಣಿದಿಗೆ, q. v.

ಅಣಿಮ. aṇima. -ನ್. = ಅಣಿಮೆ. Minuteness, fineness. 2, *the superhuman power of becoming as small as an atom.* See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ, ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ; Bp. 11, 13.

ಅಣಿಮಣಿಕೆ aṇimaṇikĕ. A small water vessel (ಮೊಗೆ Mr. 211, o. rs. ಅಣುಮಣಿಕೆ, ಅಣುವಣಿಕೆ).

ಅಣಿಮೆ aṇimĕ. = ಅಣಿಮ. (ಲಘಿಮೆ, ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳ್ Mr. 455).

ಅಣಿಯರ aṇiyara. Fitness, nicety, greatness, excellence; nicely, etc. (ಪಿರಿದು Šmd. II; ಅತಿಶಯ Čt. I, 94; ನಾಡೆ, ಅಧಿಕ Čt. I, 34; ಅಳುಮ್ಬು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಗುನ್ದಲೆ, etc., ಪಿರಿದು 84; ಅಧಿಕ Šm. 58). ಅಣಿಯರಮ್ ಎಸೆದು ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪುವು....ಆಪಣಂಗಳೆ (Šmd. 235). ಗರ್ಜಸುತೆ ಅಣಿಯರಮ್ ಎಣೆಗೊಣ್ಡ ಇಭಂಗಳಂ..ಕಾದಿಸಿತು (*i. e.* ಕಾದಿಸಿದರ್)..ಇಭಾರೋಹಕರ್ (Ršv. 13, 86). ಗಣಕಗಣಮ್ ಅಣಿಯರಂ ನಿನ್ದು, ಕೆಯ್ ಮುಗಿದು (5, after 127). ಅಣಿಯರದಿಂ ಕೇಗಿ ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ (8, 120). See Ršv. 6, 45; Râm. 5, 8, 48.

ಅಣಿಲ್ aṇil. ಅಣಿಲು. = ಅಣಲ್ 2, ಅಳಲೆ 2 q. v., ಅಳಿಲ್, ಅಳುಲ್, ಅಳ್ಳೂಮು, ಇಣಚಿ. A squirrel (T.; My.).

ಅಣಿಲೆ aṇilĕ. = (ಅರಳೆ), ಅಳಲೆ 1, ಅಳಿಲೆ, ಅಳುಲೆ, ಅಳ್ಳಿ, ಅಳ್ಳೆ 1. A large tree, furnishing Indian myrobalans or ink-nuts, Terminalia chebula Roxb. (ಹರೀತಕಿ, ಅಭಯೆ, ಪಥ್ಯೆ Hlâ.; ಅಭಯೆ, ಅವ್ಯಥೆ, etc. Nr.; ಅಭಯೆ Nn. 9; ಕರಕ, ಅಭಯ 50, o. r. ಅಳಿಲೆ; ಸಮ್ಪ್ರಮು, ಹರೀತಕಿ 63, o. r. ಅಳಿಲೆ; ವಿಜಯ, ಅಭಯ 94; ಶಿವ, ಅಭಯ 6; ಜೀವಕಿ, ಹರಿದ್ರೆ, ಶಿವೆ, etc. Mr. 122, o. r. ಅಳಿಲೆ; ಶಿವ 495; Tu.; T. ಅಂಗನ). — ಅಣಿಲೆಕಾಯಿ. = ಅರಳೆ-. The ink-nut (Nn. 63; St. & Pl.).

ಅಣೀಯಸ್ aṇîyas. More minute than usual, *very small.*

ಅಣು aṇu. *Minute, atomic* (ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಅತಿಸಣ್ಣ Nn. 132). 2, an atom of matter or time. 3, Šiva. 4, *a sort of grain, Panicum miliaceum* (ಬಹುಧಾನ್ಯ, ಹಲವು ಧಾನ್ಯ Nn. 132). 5, ನೆಲ್ಲು (Hlâ.). — ಅಣುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A babe (My.).

ಅಣುಗ aṇuga. A son. See ತಿಂಗಳಣುಗ, ನೀರಣುಗ, ನೇಸಱಣುಗ, ಬಿಸುಗಣ್ಣಣುಗ, ಸಬ್ಬಮಂಗಳೆಯಣುಗ, ಸವಿಗಡಲಣುಗ; Bp. 3, 20; 10, 54; 48, 11; J. 21, 65.

ಅಣುಗಿ aṇugi. A daughter. See ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟಣುಗಿ, ಇಂಗಡಲಣುಗಿ, ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಣುಗಿ, ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಿಱಿಯಣುಗಿ.

ಅಣುಗೆ aṇugĕ. = ಅಣುಗಿ. (J. 9, 5. 9).

ಅಣುಂಕು aṇuṅku. = ಅಣಚು. To depress, to humble, to abate, etc.; to ruin, to destroy (R.; Tĕ. ಅಣುಚು).

ಅಣುಂಗು aṇuṅgu. = ಅಣಗು. To be depressed, etc. (R.; Tĕ. ಅಣುಗು).

ಅಣುಮೂರ್ತಿ aṇu-mûrti. N. (Bp. 9, 37; 27, 6).

ಅಣುವ aṇuva. N. of Hanumat (Čh. v. 56. 58; Abh. P. 11, 147; 13, 130).

ಅಣೆ aṇĕ. 1. = ಅಲೆ 3. An interjection used in calling to women: ho! ho! (My.; Tu.; *cf.* ಅಡ 3; ಎ 3; T. ಅಡಿ, an interjection used in calling to women of the lowest caste; ಅಡೀ, an interj. used by husbands to their wives, but generally to the inferior females of the family only).

ಅಣೆ aṇĕ. 2. = ಹಣೆ. (My.; B. 5, 21; Tu.).

ಅಣೆ aṇĕ. 3. = ಅಣಿ 1. To touch, to come in contact; to draw near (ಸ್ಪರ್ಶನ Šmd. Dh., o. r. ಅಣಿ; J. 30, 53; Tu.; T. ಅಣುಗು to touch, etc.; ಅಣೈ, to be tied together two and two; to approach; to copulate; to adjoin, to put to, to tie to; M. ಅಣೆ, to approach, to arrive; *cf.* ಅಣ್ಪು 1, ಅಣ್ಡಿಸು, ಅನ್ದು 3, ಅಳಿಪು 1, ಅನ್ 2). **2,** to strike, to push, to drive (*cf.* ಅಪ್ಪಳಿಸು, ಅಱಿ 1). **3,** = ಅಡೆ 4, to strike, or propel, with the finger (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.). **4,** to embrace (T., M.; R.; *cf.* ಅಪ್ಪು 2, ಅಳ್ಕೆ). (ಅವರ್) ಬಪ್ಪವರ ಮುಡುಹಿನ್ದ ಅಣದು ಹೊಯ್ವುತ್ತ (Bp. 61, 28). ಆನೆಗಳನ್ ಆ ಚೋರರ ವಾರಣದೊಳ್ ಅಣೆದು ನೂಕಿದರ್ ಆಗಳ್ (Abh. P. 13, 73). ಮೊಗವಡಮಂ ನಿಷಾದಿ ಕಳೆದು, ಅಂಕುಶದಿನ್ದೆ ಅಣೆದು, ಅರ್ದು, ನೂಂಕೆ ಗಾಳಿಗೆ ಗಱಿ ಮೂಡಿದನ್ತೆ ಪರಿವ ಆನೆಗಳ್ (13, 74). ದಿಕ್ಕುಮ್ಬಿಗಳ್ ಅಳ್ಕಿ ಬೃಂಹಿತಂಗೆಯ್ದು, ಅಂಗಡಿಗಳನ್ ಅಣೆದು,...ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ವ ಗಜಂಗಳ್ (Ršv. 6, after 11). ಕೂರಂಕುಶಮನ್ ಇಕ್ಕಿ, ಸೆಳೆದು, ಎಱೆದು, ಅಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂ ಕರ್ಣಮೂಲಮನ್ ಅಣೆದು, ಅಲೆದು, ನೂಂಕಿ...ಕಟ್ಟಾಳ್ತನಮ್ಮೆತ್ತ ಆಧೋರಣರ್ (ditto). ಅಣೆವ ಹರಿಗೆಯಿನ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ ಅಣಸಿನಲಿ ತಿವಿದು ಅಗಿನ ಭಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣೆ (Bh. 6, 2, 5; see 1, 6, 4). — ಅಣೆದಾಡು. To strike repeatedly. (ಎಲರೆಮ್ಬ ಸೊಕ್ಕಾನೆ) ತರುಲತೆಯನ್ ಅಣೆದಾಡಿ (J. 3, 24).

ಅಣೆ aṇĕ. 4. = ಅಣಿ 2, ಪಣೆ 5. Approach (ಸಾರ್ಕೆ Čt. I, 37). **2,** a dam, a dike (ಜಲಪ್ರತಿಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; T.; M.; Tĕ. ಅಣೆ, ಅನೆ; *cf.* ಅಡ 6). — ಅಣೆಕಟ್ಟು. = ಅಣೆಕಟ್ಟೆ. (My.). 2, to construct a dam (My.). — ಅಣೆಕಟ್ಟೆ. A dam (My.; Si. 92).

ಅಣೆ aṇĕ. 5. = ಅಟೆ, ಅಣಿ 3, (ಅಣಿಗೆ 2, etc.). See ಉರವಣೆ, ಮೆಱವಣೆ.

ಅಣೆ aṇĕ. 6. To be extinguished or quenched, to go out (T. ಅಣೈ; R.; *cf.* ಅಱಿ 3 & ಅಡಗು 1 ?).

ಅಣೆ aṇĕ. = ಅಣಾ, etc. (S. Mhr.; B. 5, 303).

ಅಣ್ಕೆ aṇkĕ. = ಅಣ್ಪು 1. The act of smearing or anointing (ಅಣ್ಪು, ಲೇಪನಕ್ರಿಯೆ Kk. 55, o. r. ಅನುಲೇಪನ); an ointment, etc.

ಅಣ್ಟರಳೆ aṇṭaraḷĕ. = ಅಣ್ಟವಾಳ. (My.). — ಅಣ್ಟರಳೆಕಾಯಿ. Its nut (My.). — ಅಣ್ಟರಳೆಕಾಯಿಬುರುಗು. Lather made of that nut (My.).

ಅಣ್ಟರಿಕೆ aṇṭarikĕ. = ಅಣ್ಟಿರಿಕೆ. A prickly climbing shrub, Acacia intsia Willd. (Z.). See ಅಡವಿ-.

ಅಣ್ಟರಿಸು aṇṭarisu. To evaporate, as water does in boiling (S. Mhr.; *cf.* ಅಟ್ಟು 7).

ಅಣ್ಟರು aṇṭaru. To stick to (ಸ್ಪರ್ಶ Čb.).

ಅಣ್ಟವಾಳ aṇṭavâḷa. = ಅಣ್ಟರಳೆ, ಅಣ್ಟಾಳ, ಅಣ್ಟಾವ್ಳ, ಅನ್ತಗಳೆ, ಅನ್ತುವಾಳ, ಅರಟಾಳ, ಅರಡಾಳ, ಅರಿಟಾಳ q. v., ಅರುಟಾಳ. (My.). ಅಣ್ಟವಾಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಬಣ್ಣವಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಅಣ್ಟಾಳ aṇṭâla. = ಅಣ್ಟವಾಳ, etc. (C.; ಅರಿಟಾಳ, ಅರಿತಾಳ, ಅರಿಷ್ಟ, ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ, ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಫೇನಿಲ, ಬಾರ್ಹತ, ಸ್ಪೃತಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ G.).

ಅಣ್ಟಿರಿಕೆ aṇṭirikĕ. = ಅಣ್ಟರಿಕೆ. (Z.).

ಅಣ್ಟಿಸು aṇṭisu. To place in contact, etc. (C.).

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 1. (= ಅಟ್ಟು 1). To come or be in contact with, to touch (v. i.); to stick, to adhere to; to be contagious; to touch (v. t.) (ಪರಿಸನ Šm. 90; ಮುಟ್ಟು G.; C.; Tĕ., Tu.; T., M. ಅಣ್ಡು;

cf. ಅಣೆ 3). **2,** to embrace (C.). **3,** = ಅಟ್ಟು 3, in ಬೆನ್ನಣ್ಟು, to follow, to pursue (My.). ಜಾಱಲ್ ಅಣ್ಟಿದ ಕಾಲ ರೊಣ್ಣೆ (Bp. 10, 8). ಸೀರೆಗಳನ್ ಅಣ್ಟಿದಡೆ (21, 21). ಕರ್ಕಶಶಿರವನ್ ಅಣ್ಟಿದ ನಿನ್ನ ಕರಕಮಲದ್ವಯಂ (38, 37). (ಹವಳದ ಹುಱು) ಅದು ಸಮುದ್ರದ ತಳದಲ್ಲಿಯ ಒನ್ದು ಬಣ್ಡೆಗೆ ಅಣ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 171). See Bp. 49, 38; 55, 30. — ಅಣ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie up closely (My. occasionally). — ಅಣ್ಟುಗಾಸು. -ಕಾಸು. To solder (My.).

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 2. (= ಅಟ್ಟು 2). Adhesion: contagion. **2,** that adheres, an impurity. (Tĕ.) ಅನ್ನದ ಅಣ್ಟು ಜಾಱಿಸುವುದು (ಆಚಮನ, ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ Hlâ.). **3,** that is sticky, gum, paste, glue (ಸಱ Šm. 90. 117; ಮರದ ಜಗಿ, ಸಱ G.; My.; Rŝv. 5, 52). **4,** that is viscuous, the menses or courses (ಮುಟ್ಟಲ್ Kk. 64, o. r. ಮುಟ್ಟಲ್; ಮುಟ್ಟಲ್ Šm. 64; My.). **5,** a graft, a layer or grafted branch (My.; Tĕ.). **6,** a young plant fit for transplanting (My.; see Prv. s. ನಾಟು 1). ಅಣ್ಟು ತಪ್ಪಿದರೆ ನಣ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ಅಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To graft (My.). — ಅಣ್ಟಿನ ಮರ. Embryopteris glutinifera Roxb. (St. & Pl.). — ಅಣ್ಟುಮುಟ್ಟು. dupl. Impurity contracted through a death in one's family (My.). — ಅಣ್ಟುಮುರುವು. A small ear-ring attached to the upper part of the ear (My.). — ಅಣ್ಟುಮೇಹ. A venereal disease caught by contagion (My.). — ಅಣ್ಟುರೋಗ. A contagious disease (C.; G. 498. 560). — ಅಣ್ಟೆಱು. -ಎಱು. Threads joined in weaving (My.).

ಅಣ್ಟುಕ aṇṭu-uka. (Šmd. 239). A sticky or tenacious man.

ಅಣ್ಟ್ವಾಳ aṇṭvâḷa. = ಅಣ್ಟುವಾಳ, etc. (My.).

ಅಣ್ಡ aṇḍa. = ಅಣ್ಡು. *An egg* (ಮೊಟ್ಟೆ Šm. 89; ತತ್ತಿ G.). 2, *a testicle* (ತರಡು G.). 3, the scrotum. 4, the musk bag. 5, semen virile. 6, Šiva.

ಅಣ್ಡಕೋಶ aṇḍa-kôŝa. ಅಣ್ಡಕೋಷ. *The scrotum.*

ಅಣ್ಡಜ aṇḍa-ja. *Born from an egg.* 2, *a bird* (Mr. 77). 3, *a fish.* 4, a serpent (Mr. 77). 5, a lizard.

ಅಣ್ಡಜತುರಂಗ aṇḍaja-turanga. Having a bird for his steed: Vishṇu. (My.).

ಅಣ್ಡಜಧ್ವಜ aṇḍaja-dhvaja. Having a bird on his standard: Vishṇu. (My.).

ಅಣ್ಡಜಯಾನೆ aṇḍaja-yânĕ. She who rides on a bird: Lakshmî (My.).

ಅಣ್ಡಜಾಧಿಪ aṇḍaja-adhipa. The king of serpents. See next. 2, Garuḍa (My.).

ಅಣ್ಡಜಾಧಿಪಕುಣ್ಡಲ aṇḍajâdhipa-kuṇḍala. Having the serpent-king for his ear-ring: Šiva (Bp. 27, 55).

ಅಣ್ಡಲೆ aṇḍalĕ. 1. To use close pressure, to oppress, to trouble, to harass, to torment, to hurt, to treat disrespectfully, etc. (ಅಸನ್ನ ಪೀಡನ Šmd. Dh.; ಎಡೆಗೆಡಿಸು, ಅಳಿಸು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.). ಅಣ್ಡಲೆಯದೆ, ಅವರ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಶರಣ್ ಎನುತಲೆ ಇರು! (Bp. 4, 62). ಸಂಕಟಂ ಬಱಿಕ ಅಣ್ಡಲೆವುದು ಏಂ ನಿನ್ನುವ? (15, 32). ದಣ್ಡಿ ಮೃಗಕುಲಮ್ ಅಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವನ್ ಅಣ್ಡಲಿವವು (18, 56). ಅಣ್ಡಲಿವ ಘನಮೋಹಪಾಶಾಭೇದನಂ (24, 29). ಖರಖುರಾಗ್ರಘಾತಜಾತವಿತತಧರಾತಲರಜಃಪಟಲಂ ರವಿಮಣ್ಡಲಮನ್ ಅಣ್ಡಲಿದು, ಮುಸುಂಕೆ ವಿಸಟಮ್ಬರಿವ ಕೂಕಳಾತ್ವಂಗಳ್ (Rŝv. 6, after 11). ಚನ್ದ್ರಸಾವತಿಯೊಳ್ ಕುಲಿನ್ದನನ್ ಅಣ್ಡಲೆದು, ದಣ್ಡಿಸಿದನ್ ಆ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ (J. 31, 26). See Grj. 2, 67; 2, after 71; Č. Bp. 32, 43; J. 6, 31; 7, 61; 10, 3; 12, 19; 16, 14; 18, 4. 46; 23, 38; 26, 64; 30, 35; 31, 65.

ಅಣ್ಡಲೆ aṇḍalĕ. 2. Oppression; trouble (J. 2, 15; 3, 7). ಕಾಮನ ಅಣ್ಡಲೆ (Šmd. 61). ಕುಣ್ಬಿಣಿಗನೊಡನೆ ಅಣ್ಡಲೆ ಇದು ಬೇಡ! (Bp. 40, 25).

ಅಣ್ಡವಾತ aṇḍa-vâta. Hydrocele; orchitis (My.).

ಅಣ್ಡವಾಯು aṇḍa-vâyu. = ಅಣ್ಡವಾತ. (My.; Tĕ.).

ಅಣ್ಡಿಗೆ aṇḍigĕ. 1. = ಅಡೆ 9. (My.).

ಅಣ್ಡಿಗೆ aṇḍigĕ. 2. One pannier or pack: half a bullock load (C.; Tĕl. ಅಣ್ಡೆಮು). ಅರಳೀ ಅಣ್ಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಒಯ್ದರು (B. 4, 20).

ಅಣ್ಡಿಸು aṇḍisu. To go near, to approach; to resort to, to come or go to for protection (Č. Bp. 42, 27; J. 3, 7; T. ಅಡು, ಅಡೈ, ಅಣ್ಣೈಜು, ಅಣ್ಡು, ಅಣ್ಣು; see ಅಡಗು 3, ಅಡಸು, ಅಣೆ 3).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. 1. Going near; an approach, a resort. — ಅಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To resort to (Grj. 1, 104).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. 2. A buttock; the buttocks; —the bottom of a vessel; —yôni (of children; My.; ಕಲತ್ರ, ಶ್ರೋಣಿ Si. 451; Tu.; S. Mhr. very rare). ಅಣ್ಡುಗಳು (ಪಿಱಿಗಳು, ಕಟ, ಶ್ರೋಣಿ, ಕಕುದ್ಮತಿ 208). ತೊಡೆಗಳಿಗೂ ಅಣ್ಡಿಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸನ್ಧಿ (ವಂಕ್ಷಣ 208). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಣ್ಡುಗಳ ಬಱಿಯ ದೊಪ್ಪಾನೆಯ ಪ್ರದೇಶ (ನಿತಮ್ಬ 208). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಗದ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಅಣ್ಡುಗಳ ಮುಮ್ಭಾಗವಾದ ದಿಮ್ಮ (ಜಘನ, ಮಡಿಕಟ್ಟು 208). ಹೆಣ್ಣಳ ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಗುಱಿಗಳು (ಕುಕುನ್ದರ 208). ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಲ (ಸ್ಫಿಕ್ಕು 208). See Prv. s. ನೀನು.

ಅಣ್ಡು aṇḍu. Tbh. of ಅಣ್ಡ No. 2. (My.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 1. = ಅಡೆ 8, No. 2. Nearness, vicinity, the side of anything; a support, a prop (Tĕ.; R.; T. ಅಣ್ಣಲ್, ಅಣ್ಡೈ).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 2. A vessel made of a hollow bamboo, etc., generally with a handle (My.; Tu.). ಅಣ್ಡೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮುಣ್ಡೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು.— ಅಣ್ಡೆಯೊಳಗಣ ನೀರು ಮುಣ್ಡೆಯ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಹಣ ಸಮ (Prv.). ಬೊಪ್ಪರದ ಅಣ್ಡೆ (? Mr. 299). See ಹೊನ್ನಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 3. = ಅಡೆ 9. (My.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 4. = ಅಟೆ, etc. (?). See ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಡೆಳ್ಳ aṇḍĕḷḷa. = ಅಣ್ಣೆಕಲ್, q. v.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 1. = ಅಣ 2. An elder brother (ಅಗ್ರಜ, ಪೂರ್ವಜ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ Hlâ.; ಅಗ್ರಿಯ, ಅಗ್ರಜ, etc. Nr.; Mr. 311; Si. 196. 416; C.; M., T.; Tĕ. ಅನ್ನೆ; Tu. ಅಣ್ಣೆ; *cf.* ಅಮ್ಮ 1 & 2). **2,** a respectful compellation for an elder male (also Mhr.), and an affectionate mode of addressing boys (C.; see *e. g.* Bp. 24, 41; 47, 29). ಅಣ್ಣಂಗಳ್, ಅಣ್ಣನ್ದಿರ್ (Šmd. 124. 126). ಅಱಿಯಿರೇ ನೀಮುಮ್ ಅಮುಮ್ ಒಡನೋಡಿದೆವು ಎಮ್ಬುದನ್, ಅಣ್ಣ? (153). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ, ಪಲ ದೆವಸಕೆ ಕಣ್ಡೆವು, ಅಣ್ಣ! (202). ಕಾರ್ಮಡುವಿನ ಅಣ್ಣ (Šm. 12). ಭಾವಮುಯ್ದುನನ್ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ನು ಮಾವನ್ ಅಳಿಯನು (Bh. 1, 8, 26). ಆ ತಾತನ್ (ಎನ್ನ) ಅಣ್ಣಂಗೆ ಬರೆಸಿ ಕಳು

ಹಿದ ಪತ್ರಮೇ! (J. 30, 27). ಅಣ್ಣ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿದ, ತಮ್ಮ ರೊಕ್ಕ ಮಾಡಿದ.— ಅಣ್ಣ ತನ್ನವನಾದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ತನ್ನವಳೇ?. — ಅಣ್ಣಗೆ ಸುಣ್ಣ ವಿಲ್ಲ, ಎತ್ತಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲ (Prvs.). See ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ. — ಅಣ್ಣಣ್ಣ. rep. Sir! sir! (Bp. 50, 7; Tĕ. ಅನ್ನನ್ನೆ). — ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು. Elder and younger brothers: brothers (C.). ಹೆಣ್ಣತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು (ಸ್ವಾಲರು Nr.). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರಿಗೆ (B. 4, 153). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು (5, 150). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು ಆದರೂ ಹಣ್ಣು ಹಂಚ ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ (Prv.). — ಅಣ್ಣದೇವ. Mr. elder brother (J. 18, 60). — ಅಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. 2, name of a demon at Dharmasthala (Tu.). 3, a useless man (My.). ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ, ದಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸರಿ.— ಉಮ್ಬುಕ್ಕೆ ಉಡಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ (Prvs.).

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 2. = ಅಣ 3, etc. — ಅಣ್ಣಜಾಣ. = ಅಣಜಾಣ. A very clever man (My.). *Cf.* ಅಣ್ಣ 3.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 3. = ಅಣ್ಣೆ 1. — ಅಣ್ಣವಟು. -ಅಟು. Excellent quality to be destroyed or lost (Grj. 2, after 71).

ಅಣ್ಣಲ್ aṇṇal. (T. ಅಣ್ಣಲ್, greatness). — ಅಣ್ಣಲದೇವಿ. N. (Bp. 48, 4).

ಅಣ್ಣಾ aṇṇâ. = ಅಣ್ಣ 2. — ಅಣ್ಣಾವಟ್ಟಗಾಣಿ. = ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟಗಾಣಿ, ಅಣ್ಣಾವೊಣ್ಟೆಗಾಣಿ. (My.). ಅಣ್ಣಾವಟ್ಟಗಾಣಿಯಾದರೆ ಸುಣ್ಣವೂ (for chewing) ದೊರಕದು (Prv.). — ಅಣ್ಣಾವೊಟ್ಟೆಗಾಣಿ. = ಅಣ್ಣಾವೊಣ್ಟೆಗಾಣಿ. (My.). — ಅಣ್ಣಾವೊಣ್ಟೆಗಾಣಿ. -ಒಣ್ಟೆಗಾಣಿ. A nice solitary man (used ironically): one who shuns work, an idler (My.).

ಅಣ್ಣಿ aṇṇi. An affectionate mode of addressing females (and males). (= ಅಕ್ಕ My.; see ಅಕ್ಕಣ್ಣಿ, ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ; ಅಪ್ಪಣ್ಣಿ; T. ಅಣ್ಣಿ, the wife of an elder brother).

ಅಣ್ಣಿಗ aṇṇiga. = ಹೆಣ್ಣಿಗ. (My.).

ಅಣ್ಣು aṇṇu. A woman (Tĕ. ಅನ್ನು; R.).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 1. = ಅಣ್ಣ 3. Excellence, purity (*cf.* ಅಣ 3 & ಅಣಿ 2? M. ಅಣ್ಣೆ, upwards, above; ಅಣ್ಣಾ, looking upwards; T., Tu. ಅಣ್ಣಾ, to look upward). — ಅಣ್ಣೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Pure milk. ಕನ್ನೆ ತನ್ದು ಇಟ್ಟ ಅಣ್ಣೆವಾಲಂ ಮುನ್ನಮ್ ಈಣ್ಟುತ ಕಲ್ಲಿನಾಥಂ (Bp. 14 sum.; see 14, 25).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 2. (fr. ಅಣೆ 3, No. 3?). — ಅಣ್ಣೆಕಲ್. -ಲ್ಲು. A pebble (or pebbles) tossed in play and caught on the back of the hand (ತಿಟುಕಲ್ Kk. 60. 63; Šm. 56; My.; ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗರು ಆಡುವ ಅಣ್ಣೆಳ್ಳ G.; Tĕ. ಅಚ್ಚನೆಕಲ್ಲು). — ಅಣ್ಣೆಕಲ್ಲಾಟ. N. of this play (My.). — ಅಣ್ಣೆಕಲ್ಲಾಡು. To play at that game (J. 21, 12; 28, 24).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 3. = ಆಣಿ 3, etc. — ಅಣ್ಣೆಕಲ್. -ಲ್ಲು. A hail stone (ಆಲಿಕಲ್ಲು, ಆಲಿವರಲು, ಆನೆಕಲ್ಲು G.).

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 4. = ಹಣ್ಣೆ. The kitchen herb Celosia albida (My.).

ಅಣ್ಪತೆ aṇpatĕ. = ಅಣ್ಪಿತ, q. v.

ಅಣ್ಪಿತ aṇpita. = ಅಣ್ಪು 2. Relationship; friendship (ನಣ್ಪಾದುದು Čt. I, 65, o. r. ಅಣ್ಪತೆ).

ಅಣ್ಪು aṇpu. 1. = ಅಣ್ಮೆ. (Kk. 55; Abh. P. 3, 72).

ಅಣ್ಪು aṇpu. 2. = ಅಣ್ಪಿತ, (ಅಮ್ಪು 2). (ನಣ್ಪು Kk. 70; Abh. P. 11, 23; see ಅಟ್ಟು 2; ಅಮ್ಪು 1; ಅಳಿಪು 1 & 2; T. ಅನ್ಪು, love, affection; M. ಅನ್ಪು, to be fond of, connected with).

ಅಣ್ಮು aṇmu. 1. (= ಅಮ್ಪು 1). To be manly or valorous (ಪೌರುಷ Šmd. Dh.; Abh. P. 13, 147; 14, 102). See ಕರೆಗಣ್ಮು, ಕೆಯ್ಗಣ್ಮು. — ಅಣ್ಮಣ್ಮು. rep. (Šmd. 231).

ಅಣ್ಮು aṇmu. 2. Manliness, valor (ಪ್ರಜ್ಞವಣ Šmd. II; Kk. 85; ಪರಾಕ್ರಮ Šm. 38; Abh. P. 10, 58, MS. ಅರ್ಪು; *cf.* ಅಣ್ಮೆ). ಶೌಚವುಮ್ ಅಣ್ಮು ಪೆರ್ಮೂರ್ತು ಕುಲಂ (Šmd. 128).

ಅತ್ at. 1. = ಅದ್ 1. A syllable used as an auxiliary in forming the genitive, instrumental, ablative and locative, taking the form of ಅದ್, *e. g.* ಮರ-ಅದ್-ಅ, ಮರದ; ಮರ-ಅದ್-ಇಂ, ಮರದಿಂ; ಮರ-ಅದ್-ಅತ್ತಣಿಂ, ಮರದತ್ತಣಿಂ; ಮರ-ಅದ್-ಒಳ್, ಮರದೊಳ್ (Šmd. 114. 115).

ಅತ್ a12-t. 2. See ಅಕ್ 1. — ಅತ್ತಾಣ. That place (T.; R.).

ಅತ್ at. 3. = ಅಟು 1, only in the P. p. ಅತ್ತು.

ಅತಃ ataḥ. = ಅತಸ್, q. v.

ಅತಃಪರ ataḥ-para. Henceforth, further on; that is further on or different (Bp. 51, 9).

ಅತಟ a-taṭa. Having no beach or shore, precipitous. 2, *a precipice.*

ಅತನು a-tanu. Having no body: Kâma (ಭವಾರಿ Kâvy. V, 62; Bp. 12, 39).

ಅತನುಜಿತ್ atanu-jit. One who has conquered Kâma: a Jina (Mr. 23).

ಅತನ್ತ್ರ a-tantra. Having no ropes or strings; unrestrained; not the object of a rule; — useless, void, waste (My.).

ಅತರ್ಕಿತ a-tarkita. *Unconsidered, unthought of, unexpected.*

ಅತರ್ಕ್ಯ a-tarkya. Baffling or surpassing thought or reasoning; invincible (ಪ್ರಾಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು Nn. 88; ಭವ್ಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು 90).

ಅತಲ atala. = ಅತ್ತಲ. — ಅತಲಕುತಲ. = ಅತ್ತಲಕೊತ್ತಲ. reit. Tumult, bustle, disorder, confusion (Tĕ.; R.; T. ಅದಲ ಕುದಲ).

ಅತಲ a-tala. Bottomless. 2, N. of a hell. 3, Šiva. See s. ಲೋಕ.

ಅತಲಸ್ಪರ್ಶ atala-sparša or a-talasparša. Touching the atala, or whose bottom cannot be touched, *very deep.*

ಅತಸ್ atas. = ಅತಃ. From this. 2, *from this place.* 3, *from this cause.* 4, from that time.

ಅತಸಿ atasi. ಅತಸೀ. = ಅಗಸೆ 2. *Common flax, Linum usitatissimum* Lin. 2, Bengal šaṇa used as hemp, Crotolaria juncea.

ಅತಸೀಕುಸುಮಗಾತ್ರ atasî-kusuma-gâtra. He whose body is like the flower of flax: Krishṇa (J. 13, 26).

ಅತಿ ati. 1. *Over, beyond.* 2, *exceedingly, much, very.* 3, *surpassing, superior.*

ಅತಿ ati. 2. Tbh. of ಹತಿ. (My.).

ಅತಿಕಥ ati-katha. Of the quality of an exaggerated tale; exaggerated; past tradition or law, deviating from the rules of caste. (R.).

ಅತಿಕಪ್ಪು ati-kappu. A deep black colour (ರಾಮ Mr. 504).

ಅತಿಕರ್ಮ ati-karma. A great sin (Bp. 3, 48; My.).

ಅತಿಕರ್ಮಿ ati-karmi. A great sinner (Bp. 20, 27; My.).

ಅತಿಕಷ್ಟ ati-kashṭa. Great hardship (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಅತೀವಕಷ್ಟ Nn. 125; Bp.56, 44).

ಅತಿಕಾಟ ati-kâṭa. Great trouble (My.).

ಅತಿಕಾಟಕ ati-kâṭaka. A very troublesome man (My.).

ಅತಿಕಾನ್ತ ati-kânta. Excessively beloved, charming (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ Mr. 424).

ಅತಿಕಾಯ ati-kâya. Of extraordinary size, gigantic. 2, a son of Râvaṇa (Râm. 6. 34 sum.).

ಅತಿಕಾಲ ati-kâla. A long time (ಚಿರಕಾಲ Mr. 533).

ಅತಿಕಿಱಿದು ati-kiṟidu. Very small (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ, ಈಪತ್ Nn. 147).

ಅತಿಕು atiku. = ಅತುಕು, etc. (Tĕ.; R.).

ಅತಿಕೀೞ್ ati-kîḷ. Very low, wicked (ಜಘನ್ಯ, ಕುತ್ಸಿಯ Mr. 453).

ಅತಿಕೃತಿ ati-kṛiti. Name of a type of metres (Ĉh.).

ಅತಿಕೃಪಣ ati-kṛipaṇa. Very poor (ಅತಿದೀನ Nn. 151); — very avaricious (My.). See ಅತಿಲೋಭಿ.

ಅತಿಕೊಂಕು ati-kŏṅku. Very crooked or deformed, uncouth (ಕರಾಲ, ವಿಕಟ Mr. 450, o. r. ಅತಿಡೊಂಕು). — ಅತಿಕೊಂಕುನುಡಿ. (ಕಾಕು Mr. 86).

ಅತಿಕ್ರಮ ati-krama. Going over or beyond, *transgression, trespass, violation.* 2, surpassing (ಅನ್ತರ, ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು Nn. 77; ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಮಿಗಿಲ್ Mr. 450). 3, neglect. 4, imposition. 5, a determined onset, *a gallant attack.*

ಅತಿಕ್ರಮಣ ati-kramaṇa. Going over or beyond. 2, trespass. 3, surpassing; excess. 4, going away, passing. 5, spending (time). See ಅಸಕಱಿ, ಉರುಟು, ಒತ್ತು, ಕೆಯ್ಗಣ್ಮು, ಕೆಯ್ಗಱಿ, ಮಿಗು, ಮೀಱು, ಮೊಳ್ದು.

ಅತಿಕ್ರಮಿಸು ati-kramisu. To go beyond, to surpass (Bp. 4, 24; J. 2, 52); to trespass (J. 31, 34). 2, to let pass away (Bp. 48, 2). 3, to become excessive (43, 12). 4, to be spent or passed, as time (My.). ನಾ ಮುಂಚೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನ್ ಎನ್ನುತ್ತ, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr.).

ಅತಿಕ್ಲೇಶ ati-klêśa. Great distress (ವೃಜಿನ Mr. 468).

ಅತಿಗ ati-ga. Going beyond, overcoming. See ದ್ವಯಾತಿಗ.

ಅತಿಗಣ್ಡ ati-gaṇḍa. A very excellent man (Bp. 52, 1). 2, N. of the yôga of the 6th nakshatra (Sk.; My.).

ಅತಿಗನ್ಧ ati-gandha. Having an overpowering smell. 2, lemon grass, Andropogon schoenanthus. (R.).

ಅತಿಗರ್ವ ati-garva. Great conceit (ಹಂ, ಸಗರ್ವ Nn. 161).

ಅತಿಗರ್ವಿತ ati-garvita. *Very conceited.*

ಅತಿಗಳೆ ati-gaḷĕ. -ಕಳೆ. To remove to a great distance; to disregard, to contemn, to deny (S. Mhr.; ತಿರಸ್ಕರಿಸು, ನೀಗು G.). ವೇದೋಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರಾಧಿಕ್ಯಚತುರೋಕ್ತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದ (Bp. 18, 97). ಲೋಕವಿಭ್ರಾನ್ತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದು (22, 4). ಇನೆಯಳ್ ಇನೆಯನ ಮಾತುಗಳನ್ ಆದರಿಸದೆ ಅತಿಗಳೆದು (44, 54). ನೀತಿಗಳನ್ ಅತಿಗಳೆದು ನಡವುತ್ತ ಇಪ್ಪೆ! (55, 13). See also Bp. 50, 71; 51, 46; 56, 3; Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. 2, to spend (time). ಕಾಲವು ಅತಿಗಳೆದು ಹೋಹಲ್ಲಿ (ಅತಿವೇಳೆ, ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ Nn. 132).

ಅತಿಗಾಳಿ ati-gâli. A strong wind. ಅತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದರ್ವ ಹನಿ (ಶೀಕರ Mr. 44).

ಅತಿಗೂರು ati-gûru. Excessive phlegm (ಕಫ Mr. 386).

ಅತಿಗ್ರಾಹಕ ati-grâhaka. Of quick perception, smart (My.).

ಅತಿಚದುರ ati-ĉadura. Very clever. ಅತಿಚದುರನೆಂ, I am very clever (Śmd. 258).

ಅತಿಚರೆ ati-ĉarĕ. A changeable female. 2, *the shrub Hibiscus mutabilis* Lin.

ಅತಿಚಿತ್ರ ati-ĉitra. Very handsome or wonderful (Bp. 60, ...).

ಅತಿಚೂರ್ಣ ati-ĉûrṇa. Very small (ಸಣ್ಣಿತು Ĉt. I, 79).

ಅತಿಛತ್ರ ati-ĉ-ĉhatra. An extraordinary parasol: *a mushroom.*

ಅತಿಛತ್ರೆ ati-ĉ-ĉhatrĕ. *Anise,* principally *Anisum* or *Anethum sowa* Roxb.

ಅತಿಜಗತಿ ati-jagati. Name of a type of metres (Ĉh.; Mr. 362).

ಅತಿಜಡ ati-jaḍa (Śmd. 128). Very cold or frigid; very much stunned, very stupid; very lazy (My.): — severe fever (My.).

ಅತಿಜವ ati-java. Extraordinary speed. 2, *very fleet.*

ಅತಿಜಾಗರ ati-jâgara. Very wakeful. 2, the black curlew, an aquatic bird. (My.).

ಅತಿಜೀವ ati-jîva. Yet living, surviving. See Sp. s. ಗೊತ್ತು.

ಅತಿಡೊಂಕು ati-ḍŏṅku. = ಅತಿಕೊಂಕು, q. v.

ಅತಿತರ ati-tara. A large crowd (ಸ್ತೋಮ Mr. 422).

ಅತಿಥಿ atithi. *An invited guest.* 2, wrath (ಸಿಟ್ಟು Ĉb.). 3, N. of Suhôtra, grandson of Râma.

ಅತಿಥಿಪೂಜನ atithi-pûjana. Honourable reception of a guest, hospitality (My.).

ಅತಿಥಿಪೂಜೆ atithi-pûjĕ. = ಅತಿಥಿಪೂಜನ. (Bp. 24, 31).

ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ atithi-satkâra. Civilities and kind offices to guests (My.).

ಅತಿದಪ್ಪ ati-dappa. Very thick (My.).

ಅತಿದವಡ ati-davaḍa. Very vile; a very vile man (Bp. 28, 28).

ಅತಿದವಡಿತಿ ati-davaḍiti. A very vile woman (Bp. 40, 53).

ಅತಿದಾಹ ati-dâha. Great heat. 2, violent inflammation 3, great thirst (My.). See ಕರಿ.

ಅತಿದಿಟ ati-diṭa. Very true or honest; truth, honesty (ಅವನಶ್ವರ, ನಿಜತೆ Mr. 453).

ಅತಿದೀನ ati-dîna. = ಅತಿಕೃಪಣ, q. v.

ಅತಿದೀರ್ಘ ati-dîrgha. Very long (Kâvy. IV, 1, 7). 2, ancient (ಪುರಾಣ, ಕಡುದೀರ್ಘ Nn. 183).

ಅತಿದುಃಖ ati-duḥkha. Great affliction or sadness (ಅತ್ಯನ್ತದುಃಖ, ಖೇದ Nn. 55).

ಅತಿದೂರ ati-dûra. Very distant. 2, a great distance (ಗೆಣ್ಟು Bhn. 62). 3, ಹೇಯ (Nn. 137). See ಕಱಿ.

ಅತಿಧೃತಿ ati-dhṛiti. Name of a type of metres (Ĉh.; Mr. 362).

ಅತಿಧ್ವನಿ ati-dhvani. A cry. See ಅಱ್.

ಅತಿನಯ ati-naya. Nobility, etc. (ಜಾತಿ, ಸನಯ Nn. 76).

ಅತಿನಳ್ಳುಬುಗುಡು ati-naḷḷu-buguḍu. Many depressions and elevations (ವಿಷಮೋನ್ನತ, ಸ್ಥಪುಟ Mr. 450).

ಅತಿನಿಟ್ಟುರ ati-niṭṭura. Tbh. of ಅತಿನಿಷ್ಠುರ, q. v. (ಅತೀವತೀವ್ರ Nn. 86, o. r. ಅತಿನಿಷ್ಠೂರ).

ಅತಿನಿನ್ದೆ ati-nindĕ. Great blame or reviling (ಅಘ Mr. 535).

ಅತಿನಿರ್ಮಿತ ati-nirmita. Strongly fabricated, deeply rooted (Bp. 3, 49).

ಅತಿನಿರ್ಹಾರಿ ati-nirhâri. *Very diffusively fragrant.*

ಅತಿನಿಶ್ಚಯ ati-niśĉaya. Unquestionable certainty (Śmd. 392).

ಅತಿನಿಷ್ಠುರ ati-nishṭhura. = ಅತಿನಿಟ್ಟುರ. Excessively fierce or severe (ಅತೀವಕಠೋರ Nn. 72).

ಅತಿನಿಷ್ಠೂರ ati-nishṭhûra. A not unfrequent form of ಅತಿನಿಷ್ಠುರ. See s. ಅತಿನಿಟ್ಟುರ.

ಅತಿನೀಲ ati-nîla. Dark blue (ಕಾಗು Bhn. 47).

ಅತಿನೌ ati-nau. *Disembarked.*

ಅತಿಪಕ್ವ ati-pakva. Excessively cooked, boiled, or baked. See ಪೊತ್ತು.

ಅತಿಪಕ್ವಾನ್ನ ati-pakva-anna. Rice which has been cooked so as to be burnt at the bottom of the pot. See ಪೊತ್ತು.

ಅತಿಪಥಿ ati-pathi. *A better road than common.*

ಅತಿಪರಿಚರಿಯ ati-paričariya. Tbh. of ಅತಿಪರಿಚರ್ಯ. (ಮಚ್ಚು Šm. 85).

ಅತಿಪರಿಚರ್ಯ ati-paričarya. Superior attendance; great devotion or veneration. See ಒಗರ್, ಮಚ್ಚು, ಮಚ್ಚರ್.

ಅತಿಪಾತ ati-pâta. *Passing away,* lapse. 2, neglect, transgression; *a heinous sin.*

ಅತಿಪಾಪ ati-pâpa. A heinous sin; very bad (Bp. 51, 55; My.).

ಅತಿಪಾವನ ati-pâvana. Very or quite pure or holy (My.). *Cf.* ಅತಿಶುದ್ಧ.

ಅತಿಪಾವನಾತ್ಮ ati-pâvana-âtma. A man of very pure nature (Bp. 53, 1; My.).

ಅತಿಪೀಡನ ati-pîḍana. More than common pressure or force (Šmd. 26).

ಅತಿಪೀತತೆ ati-pîtatĕ. One of the guṇas of sadakîrtana (Kâvy. V, 2, 35).

ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ati-praččhanna. Well concealed; the state of being well covered or concealed. — ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪಟ. A curtain, a screen (ತೆರೆ Šm. 105).

ಅತಿಬಜೆ ati-bajĕ. Tbh. of ಅತಿವಿಷೆ, q. v. (ವಿಶ್ವೆ, ಶೃಂಗಿ, ಅತಿವಿಷೆ, etc. Nr.; Si. 145; ಭ್ರಾಮಕನ್ದ, ಶೃಂಗಿ Mr. 138).

ಅತಿಬಟ್ಟಿತು ati-baṭṭitu. That is quite round (ಬಿಮ್ಬು, ಸುವೃತ್ತ Nn. 69).

ಅತಿಬನ್ಧನ ati-bandhana. That is well-binding: a dike (? ಪಾಲಿ, ವಿಬನ್ಧ Nn. 31); — close confinement (My.).

ಅತಿಬಲ ati-bala. Very strong or powerful. ಅತಿಬಲರಿರ್, you are very strong (Šmd. 258).

ಅತಿಬಲುಹು ati-baluhu. = ಅತಿಬಲ್ಪು, q. v.

ಅತಿಬಲ್ಪು ati-balpu. Great power or influence (ಜಾತ್ಯ Nn. 74, o. r. ಅತಿಬಲುಹು).

ಅತಿಬಹುಲ ati-bahula. Very capacious or abundant.

ಅತಿಬಹುಲಸ್ಥಿತಿ atibahula-sthiti. A term used in defining the tadguṇa of the atišaya (Kâvy. III, 3, B, 140).

ಅತಿಬಾಗು ati-bâgu. To be very much bent. ಅತಿಬಾಗಿದಲ್ಲಿ (ಮಣಿ, ವಿನಮ್ರ Nn. 67).

ಅತಿಬಾಲ ati-bâla. Quite young, childish, of tender years (ಬಾಲಿಶ Mr. 475).

ಅತಿಬಿರಿದು ati-biridu. Great distinction (Bp. 49, 42).

ಅತಿಬೆಟ್ಟಿತು ati-bĕṭṭitu. Very rough. ಅತಿಬೆಟ್ಟಿತು ಅಪ್ಪ ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ Mr. 478).

ಅತಿಬೇಗ ati-bêga. Very swift, exceedingly rapid (ಮಹಾಜವ Nn. 97; ಅತಿಶೀಘ್ರ, ಕ್ಷಣ 117).

ಅತಿಭಕ್ತ ati-bhakta. A fervent follower or devotee. 2, a N. (Bp. 27, 27).

ಅತಿಭಕ್ತಿ ati-bhakti. Great devotion (ಸ್ವಸ್ತೀಯ Mr. 489).

ಅತಿಭೀ ati-bhî. (Very terrific:) *lightning.*

ಅತಿಭೀಕರ ati-bhîkara. Very formidable. — ಅತಿಭೀಕರಾಕೃತಿವೆಟ್. -ಆಕೃತಿ ಪೆಟ್. To get or assume a very formidable form (Rsv. 5, after 120).

ಅತಿಮಧುರ ati-madhura. Very sweet. 2, = ಎಂಡಾಲಕಡಿ, q. v.

ಅತಿಮರ್ಯಾದ ati-maryâda. *Exceeding the proper limit, beyond bounds.*

ಅತಿಮಾತ್ರ ati-mâtra. *Beyond measure, excessive.*

ಅತಿಮುಕ್ತ ati-mukta. Entirely liberated. 2, quite free from passion. 3, seedless, barren. 4, surpassing pearls in whiteness. 5, *a creeper bearing white fragrant flowers, Gaertnera racemosa* (*cf.* ಅದಿಮುಕ್ತೆ). 6, the tree Dalbergia oujeinensis.

ಅತಿಮುಕ್ತಕ ati-muktaka. *The tree Dalbergia oujeinensis.* 2, mountain ebony, Diospyros embryopteris Pers. 3, *Gaertnera racemosa.* 4, the tree called ಹರಿಮನ್ಥ.

ಅತಿಮುಖ್ಯ ati-mukhya. An excellent object (ಅಗ್ರ Mr. 516).

ಅತಿಮುದ ati-muda. Great delight (Čh. v. 226).

ಅತಿಮೂತ್ರ ati-mûtra. Diabetes (ಬಹುಮೂತ್ರ, ಅತಿವೇಳೆ Nn. 132).

ಅತಿಮೂರ್ಖ ati-mûrkha. A great fool (ಕಡುಮೂರ್ಖ Nn. 156; ಅಬುಯದಂ Mr. 224).

ಅತಿಮೋಹ ati-môha. Excessive delusion, etc. (ಪ್ರಸವ Nn. 120).

ಅತಿಮೌನ ati-mauna. Quite silent. See ಉಸಕನೆ.

ಅತಿಯಗಲ ati-agala. Great extension or breadth (ವಿಕಂಕಟ, ವಿಶಾಲ Mr. 450).

ಅತಿಯಾಶೆ ati-âšĕ. = ಅತ್ಯಾಶೆ, of which it is a vulgar form. ಅತಿಯಾಶೆಯಿನ್ದ ಆದದೂ ಹೋಯಿತು. — ಅತ್ಯಾಶೆ ಗತಿಗೆಡಿಸಿತು (Prvs.).

ಅತಿಯುದ್ದ ati-udda. Very high; great height (ಮಹೋತ್ಸೇಧ Nn. 77; ಉತ್ಸೇಧ, ಮಹೌನ್ನತ್ಯ 132).

ಅತಿಯುದ್ಧ ati-yuddha. A great fight. ಅತಿಯುದ್ಧಮುಂ ಬಿಡದೆ ಹಣ್ಣೆ ಇರೆ (ದ್ಯೂತ Mr. 466).

ಅತಿರ a-tira. Tbh. of ಅಸ್ಥಿರ. (My.).

ಅತಿರಕ್ತ ati-rakta. Very red. — ಅತಿರಕ್ತವರ್ಣ. A very red colour (Mr. 275).

ಅತಿರಕ್ತೆ ati-raktĕ. *One of Agni's seven tongues.*

ಅತಿರಥ ati-ratha. A very great warrior fighting from a car. (J. 13, 21). ಅತಿರಥನಾದರೂ ಗತಿಗೆಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಅತಿರಸ ati-rasa. Very succulent, full of juice, essence, or taste. 2, a round, sweet cake (My.). 3, richly endowed with poetic taste or the sentiments of dramatic composition. 4, excess of juice, etc., etc.

ಅತಿರಸಿಕ ati-rasika. = ಅತಿರಸ No. 3. (Šm. 77).

ಅತಿರಿಕ್ತ ati-rikta. *Excessive, redundant.*

ಅತಿರೂಢ ati-rûḍha. Greatly risen; commonly known, generally received, etc. — ಅತಿರೂಢಾರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. One of the three guṇas that form the prasanna (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅತಿರೇಕ ati-rêka. = ಅತಿರಿಕ್ತ. 2, redundancy (ಹಠ Nn. 163). See ವ್ಯತಿರೇಕ.

ಅತಿರೋಗ ati-rôga. Very sick, ill, or miserable (ಕೀನಾಶ, ಸರುಜ Nn. 92). 2, consumption.

ಅತಿರೌದ್ರ ati-raudra. Very terrible (ಕಾಲ Mr. 520).

ಅತಿಲೋಭಿ ati-lôbhi. A very greedy person (Nn. 151, as o. r. of ಅತಿಕೃಪಣ).

ಅತಿವರ್ತಿ ati-varti. Crossing, passing; — guilty of a pardonable offence or of pardonable irregularity; — being very near: a devoted friend (Abh. P. 11, 21).

ಅತಿವಕ್ತೃ ati-vaktṛi. *Very loquacious.*

ಅತಿವಾಕ್ಯ ati-vâkya. Extraordinary speech, scurrilous language, opprobrious or abusive speech. See ಕೊಹುರ್.

ಅತಿವಾದ ati-vâda. Talking much, talkativeness;—opprobrious speech (My.).

ಅತಿವಾಸ ati-vâsa. Fast on the day before performing the śrâddha (Sk.).

ಅತಿವಾಸರ ati-vâsara. = ಅತಿವಾಸ. (My.).

ಅತಿವಾಹಿಕ ati-vâhika. One who undergoes excessive toiling: *a spirit abiding in hell.*

ಅತಿವಿತತ ati-vitata. Greatly stretched out; very accomplished or celebrated (Ĉh. v. 224).

ಅತಿವಿಷೆ ati-vishĕ. = ಅತಿಬಜೆ. *A very poisonous, yet medicinal plant, Aconitum ferox* (Atis or Betula).

ಅತಿವೇಲ ati-vêla. = ಅತಿವೇಳೆ. *Passing its proper boundary, excessive.*

ಅತಿವೇಳೆ ati-vêḷĕ. Tbh. of ಅತಿವೇಲ. Excessive (ಅತಿಶಯ, ವಿಶೇಷ Nn. 132). 2, an extensive boundary, the seashore (ಸಮುದ್ರತಟ, ಸಮುದ್ರದ ದಡ 132). 3, spending time (ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ, ಕಾಲವು ಅತಿಗಳದು ಹೋಹಲ್ಲಿ 132). 4, diabetes (ಅತಿಮೂತ್ರ, ಬಹುಮೂತ್ರ 132).

ಅತಿವ್ಯಕ್ತ ati-vyakta. Very evident or distinguished (Šmd. 116).

ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ati-vyâpti. Unwarrantable stretch, as of a rule or principle. (My.).

ಅತಿಶಕ್ತಿತೆ ati-śaktitĕ. *Great power or valour.*

ಅತಿಶಕ್ವರಿ ati-śakvari. N. of a type of metres (Ĉh.; Mr. 362).

ಅತಿಶಯ ati-śaya. Pre-eminence; excellence; superiority; excessiveness; a mass; wonder, surprise (ಅಣಿಯರ Ĉt. I, 94; ಅಸುರ Bhn. 9; ಅತಿವೇಳೆ, ವಿಶೇಷ Nn. 132; ಒಟ್ಟಜೆ Ĉt. II, 51). 2, pre-eminent, superior; abundant; wonderful (Bp. 5, 59; 35 sum.). 3, annoyance, trouble (ಬಾಧ Nn. 64). 4, a kind of arthâlankâra (Kâvy. III, 3, B, 1. 120-146). See ರಚನಾತಿಶಯ. — ಅತಿಶಯಮ್ಬಡು. -೦-ಪಡು. To wonder, to be surprised (Bp. 5, 56; 11, 39; 18, 79; 53, 62).

ಅತಿಶಯಗುಣ atiśaya-guṇa. A pre-eminent quality (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಅತಿಶಯತರ atiśaya-tara. More eminent than usual, extraordinarily eminent (Ĉh. v. 222; Bp. 49, 14).

ಅತಿಶಯಿಸು atiśayisu. To become, or make, great, much, etc.; to wonder, etc. (Bh. 8, 23, 25; Kaivalyapaddhati 3, 15 pallavi).

ಅತಿಶೀಘ್ರ ati-śîghra. Very quick (ಕ್ಷಣ, ಅತಿಬೇಗ Nn. 117).

ಅತಿಶುದ್ಧ ati-śuddha. = ಅತಿಪಾವನ. (Bp. 51, 29; 57, 31). *Cf.* ಪರಿಶುದ್ಧ.

ಅತಿಶೋಭನ ati-śôbhana. Very shining, very handsome, etc. (My.).

ಅತಿಸಂಸ್ಕೃತ ati-saṁskṛita. *Highly finished, excellent.*

ಅತಿಸಣ್ಣ ati-saṇṇa. Very fine, minute (ಅಣು, ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ Nn. 132; My.).

ಅತಿಸನ್ಧಾನ ati-sandhâna. *Overreaching, cheating, deceit.*

ಅತಿಸಭ್ಯ ati-sabhya. Very polite, refined or civil (Bp. 55, 5).

ಅತಿಸರ್ಜನ ati-sarjana. *Liberality.* 2, a gift. 3, slaughter, murder.

ಅತಿಸಾಂಗ ati-sâṅga. Quite complete or finished (Bp. 57, 61).

ಅತಿಸಾನ್ದ್ರ ati-sândra. Very thick or close; very viscid, etc. 2, great thickness, etc. See ದಟ್ಟಯಿಸು.

ಅತಿಸಾರ ati-sâra. Great excellence or charm (Bp. 6, 26). 2, excessive sap: *diarrhoea, dysentery* (ಬಸುಗುತ್ತ Mr. 386).

ಅತಿಸಾರಕಿ ati-sâraki. *Afflicted with diarrhoea or dysentery.*

ಅತಿಸುಖ ati-sukha. Great pleasure (ಭೋಗ Mr. 514).

ಅತಿಸುರತ ati-surata. Excess of sexual intercourse (ಚರ್ಜೆ Mr. 522).

ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ati-sûkshma. = ಅತಿಸಣ್ಣ. (ಅಣು Nn. 132; ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಅತಿಸೌರಭ ati-saurabha. *Very fragrant.* 2, extraordinary fragrance.

ಅತಿಸ್ನೇಹ ati-snêha. Unusual affection or friendship. ಅತಿಸ್ನೇಹ ಗತೀ ಕೆಡಿಸೀತು (Prv.).

ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ ati-svalpa. Very little, very small (ಅತಿಕಿಱಿದು, ಈಷತ್ Nn. 147; ಕ್ವಚಿತ್ 163).

ಅತಿಹಸಿತ ati-hasita. = ಅತಿಹಾಸ. (R.).

ಅತಿಹಾಸ ati-hâsa. Excessive laughter, etc.;—one of the bhâvas (Mr. 74).

ಅತಿಹೆದ್ದು ati-hĕḍḍu. Great stupidity (ಗಾಂಪು Ĉt. I, 65).

ಅತಿಹೇಡಿ ati-hêḍi. A great coward (ಕರೇಣು Nn. 120).

ಅತೀಕ್ಷ್ಣ a-tîkshṇa. *Not sharp, blunt.*

ಅತೀತ ati-ita. *Gone by, past;* past actions (J. 21, 54). 2, gone or got over or beyond; surpassing (Bp. 8, 12; 35, 52). 3, gone beyond, surpassed, overcome. 4, having neglected. 5, passed away, dead. 6, excessive.

ಅತೀತಕಾಲ atîta-kâla. The past time or tense (Kâvy. I, 5, 1-5).

ಅತೀತಕ್ರಿಯೆ atîta-kriyĕ. A neglected business (My.).

ಅತೀತೆ atîtĕ. A woman initiated in the Jaina doctrines (ಜೈನಾಗಮಂಗೊಣ್ಡವಳ್ Mr. 303).

ಅತೀನ್ದ್ರಿಯ ati-indriya. *Beyond the cognisance of the senses.* 2, the soul or purusha. 3, nature or pradhâna. 4, the mind or manas.

ಅತೀವ ati-iva. *Exceedingly, very.*

ಅತೀವಕಠೋರ atîva-kaṭhôra. Very severe (ಅತಿನಿಷ್ಠುರ Nn. 72).

ಅತೀವಕಷ್ಟ atîva-kashṭa. Great hardship (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಅತಿಕಷ್ಟ Nn. 125).

ಅತೀವತೀವ್ರ atîva-tîvra. Very fierce or severe (ಅತಿನಿಷ್ಠೂರ Nn. 86).

ಅತೀವಲಾಭ atîva-lâbha. Extraordinary gain (ವಿಶೇಷವಾದ ಲಾಭ Nn. 92).

ಅತೀವಹಿಂಸಕರ atîva-hiṁsakara. A very injurious man (ನಾನಾ ಹಿಂಸೆಗಳ ಮಾಡುವವನು, ವ್ಯಾಲ Nn. 74).

ಅತೀವ್ರ a-tîvra. Not sharp, blunt. 2, not quick, slow. (My.).

ಅತು atu. = ಅತ್ತು 1, ಅದು 1. That, it. It is affixed to pronouns, *e. g.* ನಿನತು (ನಿನ-ಅತು), ನಿಮತು (Šmd. 178). ನಿನತು ಬಲಮ್, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ, ತನತು ಮಹಾಧೈರ್ಯಮ್ ಅವನಿಪತಿಗೆ ಎನೆ (179). See ಎನತು, ತನತು, ನಿನತು, ಎಮ್ಮತು, ತಮ್ಮತು, ನಿಮ್ಮತು; ಪೊಸತು; ಒಳತು 1 & 2.

ಅತುಕು atuku. = ಅತಿಕು, (ಅದಕು 1), ಅದುಕು. To be joined, united, or soldered, to cling together; to agree with, to be fit;—to join, unite to,

solder, cement (Tĕ.; R.; Tĕ. ಅತ್ತು, ಪತ್ತು, to be joined, etc.; T. ಅಱಿತ್ತು, to make firm; ಅಱಿನ್ದು, to grow firm; *cf.* ಅಡಗು 3, ಅಡಚು 1, etc.).

ಅತುಲ a-tula. Unequalled (Mr. 477. 522; Čh. v. 12; Bp. 3, 35). 2, destitute of weight: the Sesamum seed and plant (ಎಳ್ಳು Čb.). 3, = ಕಫ (Čb.).

ಅತುಲಿತ a-tulita. = ಅತುಲ No. 1. (Bp. 2, 8; 3, 12; 5, 15; 35, 10).

ಅತುಷಾರ a-tushâra. Not cold or dewy. (My.).

ಅತುಷ್ಟಿ a-tushṭi. Dissatisfaction, discontent (My.).

ಅತೃಪ್ತಿ a-tṛipti. Unsatisfied condition; insatiability. (My.).

ಅತೋಟಿ atôṭi. = ಹತೋಟಿ. (My.).

ಅತ್ತ **atta. 1.** = ಅತ್ತಲ್ (Šmd. 145), ಅತ್ತಲು. That side; on that side; in that direction, part, or place; to that side, aside; beyond; that time; afterwards. Its genitive is ಅತ್ತಣ (Šm. 134. 135); its ablative ಅತ್ತಣಿಂ, ಅತ್ತಣಿನ್ದಂ (-ದ), ಅತ್ತಣಿನ್ದೆ (135), ಅತ್ತಿನ್ದ (B. 2, 5). By means of this ablative that of other nouns is formed, *e. g.* ಅಳ್ದನತ್ತಣಿಂ, ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿನ್ದಂ, ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆ (Šmd. 141; see also 160. 165). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನು ಅಹಿತರ್ಕಳ್ (145). ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ಪೂಜೆಯನ್ ಅತ್ತ ನೂಕುತ (Bp. 43, 37). ಅತ್ತ ನಿಲ್ (57, 57). ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ, ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ ಹಾಱಾಡುವ ಹಕ್ಕೀ ನೋಡು (B. 2, 5). ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ ತಿರುಗಾಡಿ (4, 43). ಅತ್ತ ಗಣ್ಡಗೆ ಅಲ್ಲ, ಇತ್ತ ಮಿಣ್ಡಗೆ ಅಲ್ಲ (Prv.). — ಅತ್ತಕಡೆ. = ಅತ್ತ. (My.). ಅತ್ತಕಡೆಯಿನ್ದ (B. 2, 38. 40). ಅತ್ತಕಡೆಗೆ (3, 51). ಇತ್ತಕಡೆಗೂ ಅತ್ತಕಡೆಗೂ (3, 113). ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಅವರು ಲಕ್ಷ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ (5, 169). — ಅತ್ತಣಂ. ಅತ್ತ-ಅಣ್-ಅಂ. A man of that side (Šmd 136). — ಅತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತಲ್. ಅತ್ತತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತ-ಅತ್ತಲ್. rep. Far beyond. ಬಸವ ಶರಣೆನೆ, ದುಃಸ್ಥಿತಿಗಳ್ ಅತ್ತತ್ತಲ್ ಓಡುವವು (Bp. 1, 26). ಅತ್ತಲ್ ಇನ್ದ್ರರಿಗೆ ಅಜನ್, ಅಜಂಗೆ ಅತ್ತತ್ತಲ್ ಅಚ್ಯುತನ್, ಅಚ್ಯುತಂಗೆ ಅತ್ತತ್ತಲತ್ತಲು ರುದ್ರನ್, ಆ ರುದ್ರಂಗೆ ಈಶ್ವರನು ಅತ್ತಲತ್ತತ್ತತ್ತಲ್, ಈಶಂಗೆ ಅತ್ತಲತ್ತತ್ತತ್ತಲತ್ತಲು ಮತ್ತೆಯು ಸದಾಶಿವನ ಮೇಲಣ ತತ್ವ ನೀವು, ಅಲ್ಲ? (61, 53). — ಅತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ. Long before. ಅಜ ಹರಿಗಳು ಜನಿಸದ ಅತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತ ನೀವು ಎನ್ನ ಆಳ್ದನ್, ಆನ್ ಆಳ್ (Bp. 9, 50; see also 16, 25). — ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. Before, previously. ಅರಿಯಮರಾಜನ್ ಎನ್ದು, ಅಱುವತ್ತು ಮೂವರಿಗೆ ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ ಉದಾತ್ತಬುದ್ಧಿ... ಅಂಗ್ಯೈಕ್ಯಭಾವ ವೆತ್ತು ನಡವುತ (Bp. 53, 38). — ಅತ್ತಮುನ್ನವೆ. = ಅತ್ತಮುನ್ನಲೆ. (Bp. 43, 28). — ಅತ್ತಮೇಲ್. Above or upon that side or time; concernig that. ಅತ್ತಮೇಲಣ ವಿಧಿಯ ಅವಧಿಗಳನ್ ಉತ್ತರಿಸುವವಂ (Bp. 56, 23). — ಅತ್ತಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. That and this side; to that and this side; here and there. ಒನ್ದು ನರಿಯು ಹಸಿದು ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ (B. 2, 15; see 2, 40). ಅದನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹಂಚಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (5, 94). — ಅತ್ತಿತ್ತಲ್. -ಇತ್ತಲ್. = ಅತ್ತಿತ್ತ. ಅತ್ತಿತ್ತಲ ಮಾರಿ ಬನ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಲಿ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.).

ಅತ್ತ **atta. 2.** (= ಪತ್ತು 2, No. 2). — ಅತ್ತಪರ. (ಪರ=ಪಟಿ?). A war-drum (ಕಾಳಗೆವಲಗೆ Šmd. II; ಕಾಳೆಗವಲಗೆ Kk. 82, o. r. -ವಲಿಗೆ. (*Cf.* Sk. ಅಡಮ್-ಬರ, ಆಡಮ್-ಪರ, ಆಲಮ್-ಬರ, a drum).

ಅತ್ತರ **attara.** = ಹತ್ತರ. (My.).

ಅತ್ತರಣ attaraṇa. Tbh. of ಆಸ್ತರಣ. A piece of coloured woollen-cloth thrown over the back of an elephant, or over a carriage, etc.; a cover (ಪ್ರವೇಣಿ, ಗವಸಣಿಗೆ Mr. 203).

ಅತ್ತರ್ attar. ಅತ್ತರು. Attar (ottar, otto) of roses; perfume, essence (My.; Br., Tu.; Mhr., H.).

ಅತ್ತರಿ **attari.** = ಹತ್ತಡಿ, ಹತ್ತರಿ, ಹತ್ರಿ. A carpenter's plane (My.).

ಅತ್ತಲ್ **attal.** -ಲು. = ಅತ್ತ 1 (Šmd. 145). ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತೆ ಇತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಶಾಧಿಪರೊಳ್ (o. r. -ರಳ್ಮ) ಮುತ್ತಿ ಇರೆ, ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮಸಗಿ ಘೋಷ ತಿಕ್ಕಾದಕ್ಷಂ (Šmd. 145). ಇವಂ ತಮ್ಮ ಮಗನ್ ಎನ್ದು, ಎನುತ ತಮ್ಮ ಅತ್ತಲ್ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡರು (Bp. 3, 84). ಅತ್ತಲ್ ಅಯ್ದಿದಂ (30, 14). ಅತ್ತಲ್ ಒನ್ದು ದಿನ (57, 56). See also Čh. v. 171. 242. — ಅತ್ತಲ ಬಾಯಿ. (A mouth of that unknown direction), a perfect stranger, a nobody (S. Mhr.). — ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ. Afterwards (Bp. 27, 65; 32, 24; 44, 33). — ಅತ್ತಲಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. = ಅತ್ತಿತ್ತ. (Bp. 58, 60). ಅತ್ತಲಿತ್ತಣ ದೀಪ್ತಿ (58, 53). — ಅತ್ತಲಿತ್ತಂ. -ಇತ್ತಂ. = ಅತ್ತಲಿತ್ತ. (Bp. 1, 36). — ಅತ್ತಲಿನ್ದಿತ್ತ. ಅತ್ತಲಿನ್ದ ಇತ್ತ. From that side to this side (B. 3, 80).

ಅತ್ತಲ **attala.** = ಅತಲ. — ಅತ್ತಲಕೊತ್ತಲ. = ಅತಲಕುತಲ. (S. Mhr.).

ಅತ್ತಲು **attalu.** = ಅತ್ತಲ್. (C.; J. 31, 26).

ಅತ್ತಿ **atti. 1.** The red-wooded fig-tree or country fig-tree, Ficus racemosa Lin. (ಉದುಮ್ಬರ, ದುಗ್ಧತರು Mr. 115; My.; M.; Tĕ.; T. ಅತ್ತಿ, ಅದಂ, ಇರತ್ತಿ, ಇತ್ತಿ; Tu. ಅರ್ತಿ). See ಕಲ್ಲತ್ತಿ, ಕಾಡತ್ತಿ, ನಾಯತ್ತಿ. ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯ್ ಅಪ್ಪ ಅತ್ತಿ ಮೊದಲಾದದಱಿನ್ದ ವನಸ್ಪತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮುತ್ತಗವೆ, ಮುತ್ತಪ್ಪೆ! ಚಂಗಳೆ, ಅತ್ತಿಯೇ! ನಾನ್ ಇಹಗೆ ಇಹುದು ನಿನಗೆ ಅರ್ತಿಯೇ? (Bp. 45, 38). — ಅತ್ತಿಮರ. = ಅತ್ತಿಯ ಮರ. (ಉದುಮ್ಬರ, etc., ಹುಱಿವುಳ್ಳ ಅಂಜೂರ, ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಕಾಯಿಯ ಗಿಡ Si. 126). — ಅತ್ತಿಯ ಗಿಡ. ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನ್ಥಾ ಅತ್ತಿಯ ಗಿಡ ಮೊದಲಾದದಱ ಕೊಮ್ಬೆ (ಪರಿಧಿ Si. 431). — ಅತ್ತಿಯ ಮರ. (ಉದುಮ್ಬರ, ಜನ್ತುಫಲ, ಯಜ್ಞಾಂಗ, ಹೇಮದುಗ್ಧಕ Nr.). — ಅತ್ತಿರಸ. Juice extracted from the root of the atti (My.). — ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್. -ಹಣ್ಣು. Its ripe fruit (Bp. 18, 16). ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ಅಚ್ಚ ಕೆಮ್ಪು ಆದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅತ್ತಿಹಾಲು. The milk of the atti (My.).

ಅತ್ತಿ **atti. 2.** = ಹತ್ತಿ. Cotton (My.).

ಅತ್ತಿ atti. = ಅತ್ತೆ. See ಸೋದರತ್ತಿ. (*Cf.* Sk. ಅತ್ತಿ, elder sister; T. ಅಪ್ಪಿ, Tĕ. ಅಪ್ಪೆ, elder sister).

ಅತ್ತಿಕೆ attikĕ. = Sk. ಅತ್ತಿ, ಅತ್ತೆ, ಅನ್ತಿ, ಅನ್ತಿಕೆ, ಅರ್ತಿಕೆ. *An elder sister.*

ಅತ್ತಿಗೆ attigĕ. (Tbh. of ಅತ್ತಿಕೆ). An elder brother's wife (ಭ್ರಾತೃವಧು Mr. 312; My.; Tu.). ಅಣ್ಣನ ಹೆಣ್ಡತಿಯಾದ ಅತ್ತಿಗೆ (ಪ್ರಜಾವತಿ, ಭ್ರಾತೃಜಾಯೆ Si. 191). ಗುರುವಿನ ಅತ್ತಿಗೆ (Bp. 45, 25). ಅಣ್ಣ ತನ್ನವನಾದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ತನ್ನವಳೇ? (Prv.). See Prv. s. ಬಡವ; ಸೋದರತ್ತಿಗೆ.

ಅತ್ತು **attu. 1.** = ಅತು, etc. ನಿನತ್ತು, ಎನತ್ತು, ತನತ್ತು; ನಿಮತ್ತು, ಎಮತ್ತು, ತಮುತ್ತು (Šmd. 178). ಮುನಿಸು ಇದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆ ಎನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವ ಎಸಕಂ (179).

ಅತ್ತು **attu. 2.** = ಅದು 4, (ಉಮ 2, ಇತು, ಇತ್ತು 1, ತು 1). A termination of the third person singular neuter of the imperfect. ಇರ್ದತ್ತು (Šmd. 266). ತಿರಕರೋಟಿ ನಗುವನ್ತೆ ಇರ್ದತ್ತು (266). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೆಮ್ಪು (266).

ಅತ್ತು **attu. 3.** = ಅಱ್ತು. P. p. of ಅಱು 3. See ಅಱು 1.

ಅತ್ತೆ attĕ. = ಅತ್ತಿ. A mother-in-law (ಶ್ವಶ್ರು Nr.; My.; Tĕ.;

T. ಅತ್ತೈ; Tu.; Sk. ಅತ್ತಾ, a mother; a mother's sister; elder sister; in Prâkṛita: a mother-in-law). ಅತ್ತೆವಿರ್, ಅತ್ತೆಗಳ್ (Šmd. 124). ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಮಾತೆ Mr. 313). ಗಣ್ಡನ ತಾಯಿಯೂ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ತಾಯಿಯೂ (ಶ್ವಶ್ರು Si. 191). ಅತ್ತೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೇ ಕೆಲಸ, ಗಣ್ಡ ಕಲಿಸಿದ್ದೇ ಹಾದರ.— ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.— ಸೊಸೆಗೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಅತ್ತೆಗೆ ಪರವಾಸ.— ಅತ್ತೆಯ ತುಬುಬು ಮಾವಗೆ ದಾನ.— ಅತ್ತೆ ಒಡೆದ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.— ಅತ್ತೇ ಒನ್ದು ಕಾಲ, ಸೊಸೇ ಒನ್ದು ಕಾಲ.— ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಕಾಲ, ಸೊಸೆಗೆ ಹಲವು ಕಾಲ (Prvs.). See Prvs. s. ಒತ್ತ 1, ಬೆಲೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು. 2, = ಸೋದರತ್ತೆ, a father's elder or younger sister (C). ಅತ್ತೆ ಮಾವರ್. -ರು. Husband's or wife's father and mother (ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರಗಳ್ Nr.).

ಅತ್ಯಧಮ ati-adhama. Exceedingly low or mean. (My.).

ಅತ್ಯಧಿಕ ati-adhika. Very abundant (My.);— very excellent. See Bh. 1, 8, 34; J. 2, 27; 12, 50.

ಅತ್ಯನಾಯಕ ati-anâyaka. Very anarchical, very disorderly. (My.).

ಅತ್ಯನ್ತ ati-anta. Beyond its proper end or limit; *excessive, very great.* 2, endless, perpetual. 3, absolute, perfect. See Bp. 39, 10; 54, 79; 57, 65. — ಅತ್ಯನ್ತ ಕೆಟ್ಟವಂ. A very bad fellow (ಅವಕೀರ್ಣ Mr. 253).

ಅತ್ಯನ್ತಕೋಪನ atyanta-kôpana. *Very passionate.*

ಅತ್ಯನ್ತಗಾಮಿ atyanta-gâmi. = ಅತ್ಯನ್ತೀನ. (My.).

ಅತ್ಯನ್ತಘನ atyanta-ghana. Very bulky, very great (ಸ್ಫಾರ, ಸ್ಫೀತ Mr. 437).

ಅತ್ಯನ್ತದುಃಖ atyanta-duḥkha. Very great affliction or sadness (ಅತಿದುಃಖ, ಖೇದ Nn. 55).

ಅತ್ಯನ್ತಪ್ರೌಢ atyanta-prauḍha. A greatly perfected or very clever man (ವಿದಗ್ಧ Mr. 246).

ಅತ್ಯನ್ತೀನ ati-antîna. *Going much or fast or far.*

ಅತ್ಯಮ್ಬುಪಾನ ati-ambu-pâna. Drinking largely of water. (My.).

ಅತ್ಯಯ ati-aya. Going over or beyond. 2, surpassing (ತನ್ನಿನ್ದ ಮೀಱುದುದು Nn. 134). 3, *passing away.* 4, *death.* 5, *transgression, sin, vice.* 6, *danger.* 7, *distress* (ದುಃಖ Nr. 134). 8, *punishment.*

ಅತ್ಯರ್ಥ ati-artha. *Exorbitant, excessive.* ಅತ್ಯರ್ಥಂ, *excessively* (ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, etc. Čt. II, 25; ಕಾಮಂ, ಪ್ರಕಾಮಂ, etc., ಪಿರಿದು Mr. 436).

ಅತ್ಯಲಘು ati-alaghu. Very heavy. 2, very big (Bp. 22, 13).

ಅತ್ಯಲಂಕಾರ ati-alankâra. Excessive decoration. 2, fine description by figurative language (ರೂಪಕ Mr. 526).

ಅತ್ಯಲ್ಪ ati-alpa. *Very small, very little.*

ಅತ್ಯವಿರಲ ati-avirala. Very close, substantial, etc. 2, great strength (Mr. 263).

ಅತ್ಯಷ್ಟಿ ati-ashṭi. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅತ್ಯಸಿತ ati-asita. Very black. — ಅತ್ಯಸಿತರುಚಿ. A guṇa in ayaša and pâpa of the kâvyasamaya (Kâvy. V, 18).

ಅತ್ಯಾಕಾರ ati-âkâra. *Contempt, blame.*

ಅತ್ಯಾದರ ati-âdara. Great deference or respect or reverence. See ಕೊಣ್ಡಾಡು.

ಅತ್ಯಾಧಾನ ati-âdhâna. Putting over or beyond. 2, excess (ಅತಿಕ್ರಮ, ಮಿಗಿಲ್ Mr. 450). 3, *imposition, deception.*

ಅತ್ಯಾಶೆ ati-âšĕ. = ಅತಿಯಾಶೆ. Extravagant desire or hope (ಬಾಕುಳಿ Kk. 67). See B. 4, 52. 182.

ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ati-âščarya. A great marvel or mystery (ರಹ Bhn. 50).

ಅತ್ಯಾಸ ati-âsa. Throwing or putting over or beyond. See ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

ಅತ್ಯಾಸುರ ati-âsura. Excessive pride (Bp. 54, 49).

ಅತ್ಯಾಹಿತ ati-âhita. *Great calamity or danger.* 2, facing great danger: *a daring action.*

ಅತ್ಯುಕ್ತ ati-ukta. = ಅತ್ಯುಕ್ತೆ. (Mr. 362).

ಅತ್ಯುಕ್ತೆ ati-uktĕ. N. of a type of metres (Čh.).

ಅತ್ಯುಗ್ರ ati-ugra. Great cruelness. See Šš. s. ಮೆಲ್ಲು.

ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ati-utkṛishṭa. Very eminent (ಕುಕೂಲ Mr. 482).

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ati-uttama. Excessively high, etc. (ನಿಗರ Čt. I, 18, o. r. ಅತ್ಯುನ್ನತ).

ಅತ್ಯುನ್ನತ ati-unnata. Highly raised; very high. (My.). See ಅತ್ಯುತ್ತಮ.

ಅತ್ಯುಪಚಾರ ati-upačâra. Abundance, or excess, of obliging behavior;— a bribe (ಲಂಚ, etc., ಅಂಚಿ ಕೊಡುವ ಧನ Mr. 270).

ಅತ್ಯುಪಧ ati-upadha. Superior to any test, *tried, faithful.*

ಅತ್ಯುಷ್ಣ ati-ushṇa. Very hot; great heat (C.; ಬಹಳ ಸೆಕೆ Čb.).

ಅತ್ರ atra. *In this; in this respect; in this place; at this time; there; then.*

ಅತ್ರಾಹ atra-aha. *To-day.*

ಅತ್ರಿ atri. *One of the saptarshis and of the seven principal stars of the Great Bear.* 2, *a vedic ṛishi, the husband of Anasûyâ (Asûyâ) and father of the moon.* See Bp. 50, 70; J. 20, 3.

ಅತ್ರಿಜ atri-ja. = ಅತ್ರಿಜಾತ. (ಇನ್ದು, etc. Kâvy. V, 62).

ಅತ್ರಿಗೋತ್ರಜ atri-gôtra-ja. Born in the family of Atri: the moon (ಇನ್ದು, etc. Mr. 36).

ಅತ್ರಿಜಾತ atri-jâta. Born from Atri: the moon. (My.).

ಅತ್ರಿದೃಗ್ಜ atri-dṛik-ja. = ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ. (My.).

ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ atri-nêtra-prasûta. Produced by (a flash of) Atri's eye: *the moon.*

ಅತ್ರಿನೇತ್ರಭೂ atri-nêtra-bhû. = ಅತ್ರಿನೇತ್ರಪ್ರಸೂತ. (My.).

ಅತ್ವ atva. = ಅಕಾರ. (Šmd. Cm. 73. 353).

ಅತ್ವವಿಧಿ atva-vidhi. The form of the letter *a* (Šmd. 211; ಅಕಾರದ ವಿಧಿ Cm.).

ಅತ್ವಾನ್ತ atva-anta. A word with final *a* (Šmd. 103; Cm. ಅಕಾರಾನ್ತಶಬ್ದ).

ಅಥ atha. *An auspicious and inceptive particle,* used in stuti, stautya, mangala, mângalya, adhikâra, prakaṭa, prakhyâta (Nn. 89); in hêtu, kâraṇa (89); in âkaraṇa, âkâraṇa (89; Mr. 535); in kutuka, kautuka, âščarya (89), vismaya (535); in dṛishṭa, pratyaksha (89); in anantara (89); in nindyâruta, nindyavâkya (89), atinindĕ (535); in priččhyâvabhâsha, bĕsagŏmbudu (89), and in gaṇḍûsha, ugaḷuvadu (89). *Now.* 2, *then.* 3, *what? how?* 4, *all.* 5, moreover. 6, rather. 7, certainly. 8, but. 9, else, etc., etc.

ಅಥರ್ವ atharva. A priest, a Brâhmaṇa. 2, N. of a certain mythological priest. 3, the fourth or atharvavêda.

ಅಥರ್ವಕುಶಲ atharva-kuśala. Conversant with the atharvavêda (Śmd. 129).

ಅಥರ್ವಣ atharvaṇa. = ಅಥರ್ವ No. 3. (My.).

ಅಥವಾ atha-vâ. Or. (Si. 55; B. 4, 186; 5, 91).

ಅಥೋ athô. *The same as atha,* q. v.

ಅದ್ ad. 1. = ಅತ್ 1, q. v.

ಅದ್ ad. 2. = ಅರ್ 3, ಅಬ್ 2. Only in the P. p. ಅದ್ದು. To be immersed, to sink. ಅದ್ದಂ (ಮುಳುಗಿದಂ Bhn. 59). ಒಸರೊ ಮಕರನ್ದದ ತುಷಾರದ ಕೆಸಱೊಳ್ ಅದ್ದವು ಕೊಂಚೆಗಳು (Bh. 1, 5, 9). ಅನ್ಧಕಾರದ ಜಲಧಿಯಲಿ ಜಗಮ್ ಅದ್ದುದು (1, 16, 15). ಪರಿವಿಸ್ತರದ ಧೂಪದ ಧೂಮುಗನ್ಧೋತ್ಕರಸಮುದ್ರದೊಳ್ ಅದ್ದನ್, ಒಲ್ಲದೆ, ಪಥದ ಪವಮಾನ (Râm. 13, 5). See Bh. 8, 25, 7; 8, 26, 16.

ಅದ್ ad. Eating. See ಕ್ರವ್ಯಾದ್, ಮತ್ಸ್ಯಾದ್.

ಅದ (adĕ2-a17). The termination of the relative negative participle, being based on ಅದೆ 2, q. v.; *e. g.* ಮಾಡದ, ತಿನ್ನದ, ಕೊಳ್ಳದ, ಕಳದ (Śmd. 87). See ದ 6, No. 2.

ಅದ ada. = ಅದ್. See ಕ್ರವ್ಯಾದ, ಪರಪಿಣ್ಡಾದ, ಮಾಂಸಾದ, ತಿಲಾದ.

ಅದಃ adaḥ. = ಅದಸ್. — ಅದಃಪುತ್ರ. His son (ಈತನ ಪುತ್ರ Śmd. 100).

ಅದಕಿಸು adakisu. To cause to press, etc. (My.).

ಅದಕು adaku. 1. = ಅಗಚು, etc., (ಅತುಕು), ಅದಪು 1, ಅದಮು, ಅದಿಮು, ಅದುಗು, ಅದುಪು, ಅದುಬು, ಅದುಮು, ಅಮಕು, ಅಮಗು, ಅಮಚು, ಅಮಸು, ಅಮಿಕು, ಅಮುಕು, ಅಮುಗು, ಅಮುಚು, ಅವಚು 1, ಅವುಕು, ಅವುಗು 2, ಅವುಚು 1. To press; to compress; to squeeze; to cram, to pack close (My.; T., M. ಅದಕ್ಕು, to squeeze, to press softly, to mollify a fruit). 2, to be depressed: to be bruised, as a metal vessel (My.).—See ಅಡಚು 1.

ಅದಕು adaku. 2. A bruise in a metal vessel (My.).

ಅದಕ್ಷ a-daksha. Unskilful, awkward (Bp. 61, 17).

ಅದಟ adaṭu 3-a 3. = ಅದಳ. A very firm man, a man not easily giving way, a very persevering man; a mighty, powerful, or heroic man (ಕುಂಚದವ Čt. I, 60, o. r. ಅದಳ; ಕಡುದಿಟ್ಟ Bhn. 46). ಮುರಹರನಿನ್ದೆ ಅಯ್ವಡಿನೆಗಟ್ಟಿಯ ಅದಟರ ಭೀಮಂ (Śmd. 81). ಸದ್ಭಕ್ತಿಥರ್ಮನಿರ್ಮಲಕೀರ್ತಿಚ್ಯುತಿಗೆ, ಅದಟನ್ ಅಪ್ಪೊಡಂ, ಭೂಪತಿ ಅಳ್ಕಲ್ವೇಡ್ಕುಂ Rśv. 13, 22). ದೈತ್ಯನ್ ಉಟಿದ ಅದಟರ್ಗೆ ಸೋಲ್ವನ್ ಅಲ್ಲ ಎನ್ದು, ಅಚ್ಯುತಂ ತಾನೆ ಕೋಪದಿನ್ದ ಆಹವಕ್ಕೆ ನಡೆ ತನ್ದನು (J. 7, 49). See J. 20, 9.

ಅದಟತನ adaṭatana. The state of being heroic, etc. (J. 7, 59).

ಅದಟು adaṭu. 1. To scold, to reprimand, to menace (T. ಅದಟ್ಟು); or to weigh down, to press down, to repress, to subdue (T. ಅಮುಟ್ಟು; M. ಅಮುಟ್ಟು, ಅಮುರ್ತು; see ಅಮುರಿಸು). — ಅದಟಲೆ. -ಅಲೆ. To overwhelm and disgrace (? Abh. P. 15, 23). ಆವಂ ಮುರನನ್ ಕೊನ್ದನ್? ಆವಂ ಬಕ ಕಂಸ ಕೇಶಿಗಳನ್ ಅದಟಲೆದಂ? (Śmd. 183).

ಅದಟು adaṭu. 2. (= ಅದರು 1). To tremble, to shake (T. ಅದಟ್ಟು; M. ಅಣಙ್ಙು, ಅನಙ್ಙು; R.; see ಅಲುಗು 1).

ಅದಟು adaṭu. 3. Self-will; boldness; pride; heroism (ಸಿರಿಸ, ಕಡುಪು, ದರ್ಪ Čt. II, 49; ದರ್ಪ I, 99; ನಾನಾ, ಸಾಹಸ Nn. 145; ಆರ್ಪು, ಸಾಸ, ಸಾಹಸ Kk. 41; ದಪ್ಪ, ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು, ದರ್ಪ 66; ಆರ್ಪು, ಸಾಸ Śm. 38; ದರ್ಪ Śs.; ಪರಾಕ್ರಮ G., Čb.; Tĕ. ಅದಟು, pride). ಪೂಸರದಿಂ ಪಡೆದು ಎಚ್ಚಾಡಿದರ್ ಅದಟಿನ್ದೆ (Rśv. 13, 87). See Č. Bp. 47, 10; Rśv. 6, 45; J. 2, 37; 4, 9; 7, 57; 8, 34; 11, 5; 14, 6; 16, 13; 21, 5. 28.

ಅದದಿ adadi. Of counting or numeration, determined by counting, used in selling or buying fruits, etc. (My.; Si. 327; H.).

ಅದದ್ರ್ಯಕ್ಕು adadryakku. Tbh. of ಅದದ್ರ್ಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅದದ್ರ್ಯಚ್ adadryač. Inclining or going to that.

ಅದನ adana. Eating; food. See ಮೃಗಾದನ, ವೃಕ್ಷಾದನ.

ಅದನಾ adanâ. Low, mean, vulgar (H.). ಅದನಾಕೆಲಸ, ಅದನಾಮನುಷ್ಯ, ಅದನಾವೃತ್ತಿ (My.).

ಅದನ್ತ a-d-anta. Ending in the letter ಅ (ಅಕಾರಾನ್ತ Śmd. 64. 73. 120. 126. 128. 138, etc.; Kâvy. I, 2, 12. 13; 14-16; 31-32).

ಅದನ್ತತೆ a-d-antatĕ. The state of ending in the letter ಅ (ಅಕಾರಾನ್ತತೆ Śmd. 70).

ಅದಪು adapu. 1. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದಪು adapu. 2. To speak intemperately, to upraid, to reprove (T. ಅದಮ್ಬು; R.).

ಅದಬು adabu. Respect, regard (My.; Br.; Mhr., H. ಅದಬ).

ಅದಭ್ರ a-dabhra. *Not scanty, plentiful, much* (ವಿಶ್ವ, ಬಹಳ Nn. 95).

ಅದಮು adamu. = ಅದಕು 1, etc. (My.; Tĕ.).

ಅದಮುಯಕ್ಕು adamuyakku. Tbh. of ಅದಮುಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಅದಮುಯಚ್ adamuyač. Inclining or going to that.

ಅದರಿಸು adarisu. = ಅದಲಿಸು, ಅದಿರಿಸು. To make tremble, to shake (C.).

ಅದರು adaru. 1. = (ಅದಲು 1, ಅದಟು 2), ಅದಲು, ಅದಿರ್ 1, ಅದಿರು 1, ಅದುರು 1, ಅದುಲು, ಅದ್ರು. To tremble, etc. (C.; Tĕ.; Tu. ಅದ್ರ್). ಅದರಿ, ಹಿಡಿವ್ಮೃಗ ಮುಸಗಿದವು (Bh. 3, 13, 21). See J. 13, 47; 25, 25; Râm. 3, 5, 6. — ಅದರಾಟ. -ಆಟ. Much shaking, trembling or shivering (C.).

ಅದರು adaru. 2. = ಅದಿರ್ 2, etc. Trembling, tremor (C.; Tĕ.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಅದುರು-. The pit of the stomach (My.). 2, want of courage, faint-heartedness (My.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಕಾಯಿ. = ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯವ (My.). — ಅದರುಗುಣ್ಡಿಗೆಯವ. -ಅವ. A timid man (My.). — ಅದರುಬೆದರು. dupl. Shaking and quaking (C.). — ಅದರುವಾಯು. = ಅದುರು-. Tremor of a limb from disease (My.).

ಅದರು adaru. 3. = ಹದರು, etc. Unripe state of fruits (My.).

ಅದರು adaru 4. = ಅದುರು 4. (My.).

ಅದರ್ಶ a-darśa. 1. *Day of new moon.*

ಅದರ್ಶ a(*i. e.* â)-darśa. 2. *A mirror.*

ಅದರ್ಶನ a-darśana. No-vision, not seeing. 2, non-appearance, *not being visible or present.* 3, invisible, latent. 4, disappearance, omission, elision (ಲೋಪ Šmd. 56. 62. 129. 222 Cm.; Kâvy. I, 2, 104-109). — ಅದರ್ಶನ ವಿಧಿ. = ಲೋಪದ ವಿಧಿ (Šmd. 211. 229 Cm.).

ಅದಲಾ adalâ. = ಅದಲು. (Mhr. ಅದಲಾ, the first or foremost of a series). — ಅದಲಾಬದಲು. = ಅದಲು-. Interchanging or exchanging (C.; ವಿಹರ Čb.; Mhr., H. -ಬದಲ).

ಅದಲಿಸು adalisu. = ಅದರಿಸು, etc. (My.; Tĕ. ಅದಲಿಂಚು, to frighten, menace).

ಅದಲು adalu. = ಅದರು 1. (My.).

ಅದಲು adalu. = ಅದಲಾ. — ಅದಲುಬದಲು. = ಅದಲಾ-. (C.).

ಅದಮಾಸ adamâsa. Computation, calculation, reasoning (ಊಹ, ತರ್ಕ Čb.; Mhr.).

ಅದವ adavu-a 3. A man who is mutilated, maimed, or deformed (S. Mhr.; ವಿಕಲಾಂಗ G.).

ಅದವು adavu. (fr. ಅದೆ 1). Desire, hope (?); pleasure (?); or consideration, judgment (?). — ಅದವಟಿಲ್-ಅಟಿಲ್. Grief, sorrow (ದುಃಖ Šmd. I; ಬೇಗುದಿ, ಉಬ್ಬೆಗ, ಸನ್ತಾಪ Šs.; Tĕ. ಅದವದಲ್, confusion, perplexity; ಅದವದೆ = ದುಃಖ, ವ್ಯಾಕುಲ, ವಿಚಾರ, ಕೊನ್ದಲ).

ಅದವು adavu. The state of being mutilated, maimed, or deformed (S. Mhr.; ಅಧಮ, ಪೋಗಣ್ಡ, ಮುಕ್ಕು, ಮೂಟಿ G.; Mhr. ಅಧೂ, weak, deformed). — ಅದವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಳು. = ಕ್ಷುದ್ರೆ (G.).

ಅದಶೆ a-daśĕ. An unhappy state, misfortune. (R.).

ಅದಸ್ adas. = ಅದಃ. *That, he, this.*

ಅದಳ adaḷa. = ಅಪಟ, q. v.

ಅದಾತಾರ a-dâtâra. Tbh. of ಅದಾತೃ. (My.).

ಅದಾತೃ a-dâtṛi. Not giving; not liberal; a miser.

ಅದಾನು adânu. A Tbh. of ಆದಪನು or ಆದಹನು (3rd. person singular of the present of ಆಗು, to be), originally meaning "he is" but, in opposition to ಅದಾನೆ (which has the emphatic ಎ on its final and therefore expresses certainty), ಅದಾನು has got the meaning of "he perhaps is, he may be" (S. Mhr.). Conjugation: ಅದೇನು (= ಆದಪೆಂ), ಅದೀ (= ಆದಪಯ್), ಅದಾನು, ಅದಾಳು (= ಆದಪಳ್), ಅದೀತು (= ಆದಪುದು), ಅದೇವು, ಅದಾರು, ಅದಾವು. *Cf.* ಆದಾನು; and observe ಅಗು 1, of which an ಅದವನು might be formed. *Cf.* also ಇದ್ದಾನು.

ಅದಾನೆ adânu-ĕ 3. = ಅಯ್ದಾನೆ. He is indeed, he certainly is, he is (C.). Conjugation: ಅದೇನೆ, I am; ಅದಿ, thou art; ಅದಾನೆ; ಅದಾಳೆ, she is; ಅದೆ (= ಅಹುದೆ; see ಅದೆ 4), it is; ಅದೇವೆ, we are; ಅದೀರಿ, you are; ಅದಾರೆ, they are, ಅದಾವೆ, they are. *Cf.* ಅಯ್ತೆ; ಇದ್ದಾನೆ.

ಅದಾಯಿ a-dâyi. = ಅದಾತೃ. (R.).

ಅದಾಲತು adâlatu. Justice; a court of justice, a judge's court (also ಅದಾಲತುಕಚೇರಿ; C.; Mhr., H.).

ಅದಾವತ್ adâvat. Enmity, hatred, spite (ವೈರ, etc. Si. 69; C., also ಅದಾವತಿ; Mhr., H.).

ಅದಿತಿ aditi. *The mother of the âdityas, or of the gods,* wife of Kaśyapa. 2, the earth. 3, a cow. 4, speech.

ಅದಿತಿಜ aditi-ja. = ಅದಿತಿನನ್ದನ.

ಅದಿತಿಜಪುರ aditija-pura. The town of the gods, heaven. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅದಿತಿನನ್ದನ aditi-nandana. *A son of Aditi, a god.*

ಅದಿಮು adimu. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದಿರ್ adir. 1. = ಅದರು 1, etc. To tremble, to shake, to shiver; to fear (ಕಮ್ಪನ Šmd. Dh.). P. p. ಅದಿರ್ದು. ಅದಿರ್ಗೆ (Šmd. 55). ಜಯಜಯಧ್ವನಿಗಳಿನ್ದ ಅಮ್ಬರಮ್ ಅದಿರುತ ಇರಲು (Bp. 32, 40; see also 37, 42; 47, 58). ಅದಿರದೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬನಕೆ ತನ್ನಂ ಕಳುಹ ಬೇಕು (J. 18, 39).

ಅದಿರ್ adir. 2. = ಅದರು 2, ಅದಿರು 2, ಅದುರು 2. — ಅದಿರ್ಗಂಚಿ. -ಕಂಚಿ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, q. v. (My.). — ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. = ಅದಿರುಗನ್ತಿ, ಅದಿರ್ಗಂಚಿ, ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ. The creeper Gaertnera racemosa, bearing white fragrant flowers (ಅತಿಮುಕ್ತ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವಿ Mr. 126, o. r. ಅದಿರ್ಗಂಚಿ; ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ, ಮೆನ್ಥ್ಯ, ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ Kk. 18; ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ, ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ Šm. 21). — ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, etc. (ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವಿ Hlâ.). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೂತಿಕೆವೆಸರ್ ಅಪ್ಪುದು; ಅದೆನ್ತೆನೆ, ಮುನ್ತೆ ಬನ್ದು, ನೀನ್ ಎನಗೆ ವಸನ್ತನ ಆಗಮನಮಂ ನೆಱೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಯ್ ಎನ್ದು, ನನ್ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೀರರವದಿಂ ಪೊಗಟ್ದು ಇತ್ತ ಪಸಾಯದ ಅಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ವೋಲ್ ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳುದುಎತ್ತಲುಂ (Čpr. 7, 41).

ಅದಿರಿಸು adirisu. = ಅದರಿಸು. (My.).

ಅದಿರು adiru. 1. = ಅದಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಅದಿರಿ. ಕಟಕಮ್ ಅದಿರಿತು (Bp. 28, 54). ಭೂಲೋಕಮ್ ಅದಿರಿತು (58, 60).

ಅದಿರು adiru. 2. = ಅದಿರ್ 2, etc. — ಅದಿರುಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. = ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, etc. (ಅತಿಮುಕ್ತ, ಪುಣ್ಡ್ರಕ, ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವೀಲತೆ Nr.).

ಅದಿರ್ಪು adirpu. Trembling; fear (ಅಳಲು, ಪೆಳಲು, ಭಯ Kk. 42; ತಲ್ಲಟಿ, etc., ಭಯ Šs.).

ಅದೀಪನ a-dîpana. Not digestive or tonic; bad digestion. (My.).

ಅದೀರ್ಘ a-dîrgha. Not long; not dilatory. — ಅದೀರ್ಘಸಮಾಸ. (Kâvy. IV, 1, 11).

ಅದು adu. 1. = ಅತು, ಅತ್ತು 1 (Šmd. 178); ಅದ್ದು 3, ಅನ್ 2, (ದು 1, etc.). Remote demonstrative pronoun neuter (Šmd. 96. 111; T., M.; Tĕ. ಅದಿ; Tu. ಅವು): That, it. ಅದು, ಇದು, ಉದು (97. 182). ಅದು ಕುಸಿಕೊರಲ್ (111). ಅದು ವಿಮಲಮತಿ (111). ಅದೇನ್ (97). ತಾನ್ ಅದು (110). ತಾನ್ ಅದು ಪಿರಿದು (174). ಅದು ಜಗದ್ವರ್ಣಣಂ (188). ಏಕಾರವುಮ್ ಅದು (131). ಅದು ಸಜ್ಜನವೇಶ್ (109). Occasionally it occurs with a noun of the masculine gender: ಅದು ಅವನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ದಂ? (Bp. 18, 33). ಸುತನ್ ಅದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಂ? (24, 31). ಅವರನ್ ಅದು ಏಂಪೊಗಟ್ವೆ? (31, 19). ಇತ್ತಲ್ ಅದು ಆರು ಹೋದವರ್ (35, 46). ಮಾಚಿದೇವರ್ ಅದು ಏಕೆ ಬಾರರು? (37, 14). ದೀರ್ಘಾಯುವಂ ಕೊಡುವವನ್ ಅದು ಆವಂ? (46, 41). ಖಾನ್ದಸನ್ ಅದು ಒರ್ಬಂ ಭೂಸುರೇನ್ದ್ರಂ (53, 39; see also 10, 48; 21, 17). ನಿನ್ನ ಕೋಮಲತನುವನು ಪೊಯ್ದವರ್ ಅದು ಆರ್? (J. 18, 10). As an adjective pronoun ಅದು stands for ಅ 4 (see Šmd. 169. 202): ಪೆಱರಂ ಚವುಟದೊಡೆ ಉಗುವುದು ಅದು ರಕ್ತವು (Bp. 57, 75). ಅದು ಕಾರಣದಿಂ (Ršv. 13, 18). ಅದು ಕಾರಣ (therefore, C.). ಅದು ಕಾರಣಂ (Bp. 21, 44). Its final ಉ is generally absorbed in a following vowel, as, *e. g.* the original text of all the above-adduced instances shows; but occasionally it is treated as a permanent vowel followed by ವ್, *e. g.* ಅದುವುಂ (also that, Šmd. 186. 189. 201. 219, instead of ಅದುಂ 259. 296. 378), ಅದುವೆ (just that, even that, 153. 155. 171. 172. 174, instead of ಅದೆ 8. 196); ಅದುವಿದೆನ್ನದೆ (Bp. 56, 36). — ಅದೆ ಬುಧರ್ಗೆ ಫಲಂ (Šmd. 8). ಅ

ವುದು ಚೆಲ್ವಾದುದು, ಅದೆ ದರ್ಶನೀಯಂ (174). ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ (just in that manner, B. 4, 176). ತಾಂ ನರಲೋಕಮ್ ಅದೆ ಇದೆ (*i. e.* ಈ ಕೈಲಾಸಮೆ) ಎನಲ್ ಇಱಿದು, ನಡೆ ತನ್ದಂ (Bp. 2, 44).— Singular Gen. ಅದಱ (Šmd. 135; see also 64. 162). Dat. ಅದರ್ಕೆ (140), ಅದಕ್ಕೆ (C.), ಅದಕೆ (C.; Bp. 34, 28). ಅದಕ್ಕೆ ಅದು (*i. e.* ಅ) ಉಳಿಕೊಡತಿಯ ನ್ಯಾಯ (Prv.). Accus. ಅದಂ (Šmd. 26. 184), ಅದ (Bp. 53, 17; C.), ಅದನ (C.), ಅದನು (C.), ಅದನ್ನು (C.), ಅದನ್ನ (C.), ಅದಱನ್ನು (Si. 111. 368), ಅದ ಱನ್ನ (357). Instr. ಅದಱಿಂ, etc. (Šmd. 135. 12). Loc. ಅ ದಱಲ್ಲಿ, etc. (135).—Plural Nom. ಅವು (Šmd. 117; C.), ಅ ವುಗಳ್, -ಳು (C.). Gen. ಅವಱ (Šmd. 191; see ಅವಱವಱ 5. 117; Mr. 422; J. 29. 9), ಅವುಗಳ (C.). Dat. ಅವರ್ಕೆ (Šmd. 140. 91), ಅವಕ್ಕೆ (C.), ಅವಕೆ (Bp. 16, 9; 51, 66; C.), ಅವುಗ ಳಿಗೆ (C.). Accus. ಅವಂ (Šm. 117), ಅವನ್ನು (C.), ಅವುಗಳನ್ನು (C.). Instr. ಅವಱಿಂ, etc. (Šmd. 135), ಅವುಗಳಿನ್ದ (C.). Loc. ಅವಱಲ್ಲಿ (Šmd. 135), ಅವಱೊಳ್ (13. 21. 43), ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, etc. (C.). — ಅವೆರ್ದುಂ. -ಎರ್ದುಂ. (B. 5, 74).— ಅವು occasionally stands for ಆ 4: ಕವಿದ ಅವು ಅರುಣಾಂಶುಗಳ etc. (Bh. 2, 13, 26).— ಅವುವಿಂಗೆ (Šmd. 116), ಅವುವಿನ (119) belong to the term "ಅವು".

ಅದು adu. 2. An affix to form certain adverbs, *e. g.* ನೂಂಕದು, ನೂಳದು, ತೆತ್ತದು (Šmd. 388. 389).

ಅದು adu. 3. = ಅ 6. The affix for the formation of the third person singular neuter of the negative mood, *e. g.* ಉಱಿಯದು, ಇಱಿಯದು, ಪುಟ್ಟದು (Šmd. 290). See its plural ಅವು 3.

ಅದು adu. 4. = (ಅತ್ತು 2), ಉದು 2. (In later Kannaḍa) a termination of the third person singular neuter of the present, (future, and) imperfect tenses, *e. g.* ಬನ್ದಪದು, ಬಪ್ಪದು, ಬನ್ದದು. See its plural ಅವು 4.

ಅದುಕು aduku. = ಅತುಕು. (Tĕ.; R.).

ಅದುಕುಳಿ adukuḷi. Delight, happiness (ಹರ್ಷ Ct. I, 73).

ಅದುಗಿಸು adugisu. 1. = ಹದಿಗಿಸು, ಹದುಗಿಸು. To mollify by pressing (R.; T. ಅದುಕ್ಕು; see ಅದಕು 1).

ಅದುಗಿಸು adugisu. 2. = ಅದಕಿಸು. (My.).

ಅದುಗು adugu. = ಅದಕು 1, etc. (My.). **2,** to be mollified by being pressed with the fingers (T. ಅದುಂಗು; T. ಅಳಿ, to grow mellow).

ಅದುಗೋ adu-gô. = ಅಕ್ಕೊ, etc. (My.; Tĕ. ಅದಿಗೋ, ಅದು ಗೋ). *Cf.* ಅದೆಕೊ, ಅವೆಕೊ.

ಅದುಪು adupu. = ಅದಕು 1, etc. (My.).

ಅದುಬು adubu. = ಅದುಪು, etc. (My.).

ಅದುಬುತ adubuta. Tbh. of ಅದ್ಭುತ (Bp. 57, 85; 58, 63; Râm. 5, 7, 67; My.).

ಅದುಮಿಸು adumisu. = ಅದುಗಿಸು 2. (My.).

ಅದುಮು adumu. = ಅದಕು 1, etc. (My.; Tĕ.).

ಅದುರು aduru. 1. = ಅದರು 1, etc. ಅದುರುವದು (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫುರಣ, ಅಳ್ಳಾಡುವದು, ಒಣಕುವದು, ಕದಲುವದು Si. 389; C.; Tĕ., Tu.).

ಅದುರು aduru. 2. = ಅದರು 2, etc.—ಅದುರುಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಅದ ರು-. (My.).—ಅದುರುವಾಯು. = ಅದರು-. (My.).

ಅದುರು aduru. 3. Native metal. ಗಣಿಯಿನ್ದ ತೆಗದು ಕರಗದೆ ಇರುವ ಅದುರು (ಅಕ್ಷತ Si. 330). (Tĕ. ಅದರು, a sparkle; —dear, costly; T. ಅದರ್, fine sand; ಅಯಿಲ್, iron; beauty; ಅಎರ್, splendour; M. ಅಯಿರ್, iron dust, any ore).

ಅದುರು aduru. 4. = ಅಗರು, ಅದರು 4, ಹಗರು. Dandruff (My; T. ಅಗಿರ್, ಅಜರ್).

ಅದುಲು adulu. = ಅದರು 1, etc. (My.).

ಅದುವದು (aduvu-adu?). Considering, regarding, noticing; perplexity, doubt, etc. ಅದುವದೆನ್ದು ವಿಚಾರಿಸುಹಂ (Šmd. II). (See ಅದುಹು, ಅದೆ 1; *cf.* T. ಅ ಜ್ಞೈಗೈ, ಅಜ್ಞೈವು, suspicion, conjecture?).

ಅದುಷ್ಟ a-dushṭa. Not vitiated, not bad; not having evil intentions (ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ Mr. 237). 2, a term used in poetical composition (Kâvy. II, 2, B, 7).

ಅದುಹು aduhu. To be perplexed, to suffer doubt, to become suspicious (Râm. 6, 53, 27).

ಅದೃಢ a-dṛiḍha. Not firm. 2, irresolute. (J. 5, 69).

ಅದೃಶ್ a-dṛiś. -ಕ್. *Sightless, blind.*

ಅದೃಶ್ಯ a-dṛiśya. Invisible; latent. 2, not fit to be seen. See B. 5, 143; Bp. 3, 29; 44, 17; 52, 6; 57, 38.

ಅದೃಷ್ಟ a-dṛishṭa. Unseen (Bp. 48, 33). 2, invisible. 3, unknown. 4, *unforeseen danger or calamity.* 5, destiny, fate; luck. (My.).

ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ adṛishṭa-vanta. A lucky (or unlucky) man (My.). ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ (ಸುಕೃತಿ, ಪುಣ್ಯವಾನ್, ಧನ್ಯ Si. 352).

ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ adṛishṭa-śâli. = ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ. (My.).

ಅದೃಷ್ಟಿ a-dṛishṭi. *A look of displeasure or malice, an evil eye.*

ಅದೆ adĕ. 1. To be an object of desire or of notice, to be desirable or deserving notice (?); or to be pleasant (?). ವಿಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್, ಕೆಲದೊಳ್ ವಧು ವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ, ಮಧುರಮಧುವಿಲ್ಲದ ಪೂ, ದಧಿಯಿಲ್ಲದ ಉಣಿಸು, ಅದೆ ವುದೋ ಬುಧರ್ ಇಲ್ಲದ ಸಭೆ, ಸರಸ್ವತೀಮಣಿಹಾರಾ (Šmd. 67; Kâvy. II, 1 *b*, 11). (See ಅದವು, ಅದುವದು, ಅದುಹು, ಅದು ಕುಳಿ; *cf.* ಪದೆ 1?).

ಅದೆ adĕ. 2. (ಅ 5-ಅದು 1-ಎ 3). The termination of the negative participle, being affixed to the crude theme (Šmd. 72. 73. 86. 87; *cf.* ಅದ). ಎನ್ನದೆ, ತಿನ್ನದೆ, ಉಣ್ಣದೆ, ಒಲ್ಲದೆ, ಒಯ್ಯದೆ, ಕೊಳ್ಳದೆ are the participles of ಎನ್, ತಿನ್, ಉಣ್, ಒಲ್, ಒಯ್, ಕೊಳ್, and, as an exception, ಕಳದೆ that of ಕಳ್ (87). ತಲೆಯನ್ ಅಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಇಟ್ಟು ಬಿಸುಡದೆ ಮಾಣ್ಬೆನೇ? (Bp. 15, 30). ಪಾಪಿಕು ಱಿದಾ, ಎಲವೋ, ನಿನ್ನಂ ಶಾಪಿಸದೆ ನಾ ಬಿಡೆಂ (20, 16). ತಳುವು ಮಾ ಡಿದೊಡೆ ಎನ್ನ ನಲ್ಲಳು ಮುಳಿಯದೆ ಇರಳ್ (28, 14). (ಪಾಣ್ಡವರ್) ಹೊಱ ಬಿದ್ದರ್ ಆದೊಡೆ ತಱಿದು ಬಿಸುಡದೆ ಮಾಣ್ಬರೇ? (Bh. 1, 8, 21). ನೂಱಿಲೆಗೆಳೆಯನ್ ಉಗ್ರಕೋಪದಿನ್ದ ಉರಿಯನ್ ಉಗುಳದೆ ಮಾಣಂ (J. 3, 41). In emphasizing the participle the ಎ is lengthened, *e. g.* ಎನಿತುಂ ತಪ್ಪದೇ (Bp. 48, 5; see also 48, 16. 17; 50, 37; 52, 8; 54, 81; 57, 78).

ಅದೆ adu1-ĕ3. 3. = ಅದೇ, (ಅದೋ; My.; Tĕ. ಅದೆ, ಅ ದೋ; T. ಅದೋ). Lo! look there! ಅ, ಹೋಗುವಳ್! ಉಂ, ಹೋಗುವಳ್! ಅದೆ, ಇದೆ, ಹೋಹಳ್! (Bp. 14, 33). ಎಸು ಕಲಾಱದೆ ಕುಳ್ಳಿತು ಇರ್ದುದು ವಸುಮತಿಯೊಳ್, ಅದೆ! (34, 9). ಆ

ದಿದೇವನ ಕರುಣದಿನ್ದಂ ಹೋದನ್, ಅದೆ! ಅ, ಹೋದಂ! (44, 33). ಅದೆ, ಇದೆ, ಹೋದಂ! (53, 48). See also Bp. 48, 16; 50, 12. 77; 53, 25. 67; 55, 9; 56, 31.

ಅದೆ adĕ 4. (fr. ಅಹುದು-ಎ 3, see s. ಅದಾನೆ). = ಅಯ್ಯೆ. It is indeed, it is, there is, is. ತುಸ್ತುಬಿಸ್ತೆ ಅದೆ (Bp. 13, 12). ತುಪ್ಪವುಮ್ ಅದೆ ನೆಲುಹಿನ ಗಡಿಗೆಯಲಿ (14, 11). ಹುಗ್ಗಿಯದಂ ಸಿರೂಪಿಸು! ಮಹಮನೆಯೊಳ್ ಅದೆ, ಕೊಡುವೆಂ (14, 13). See its plural ಅವೆ. 2, ಅದೆ is used to form the third person singular neuter of the present, *e. g.* ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕಟಿವುತದೆ ಬಿರುಗಾಳಿ ದೂಳ್ಗಳ (J. 4, 10). ಮಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ತರದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 1). See its plural ಅವೆ.

ಅದೆಕೊ adĕ-kŏ. = ಅದುಗೋ. (My.).

ಅದೇ adu1-ê 2. = ಅದೆ 3, etc. (My.). ಅದೇ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಗಲಿದರೆ ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಹಾಡು ನಿಮಗೆ ಆಗುವದು (B. 2,30). ಅದೇ, ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ದನೆನ್ದು, ತಿಳಿದುಕೋ! (4, 77). ಅದೇ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸುಖ ಪಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವುಣ್ಟಾಗುವದು (4, 153).

ಅದೇಶಿ a-dêśi. Foreign, not Kannaḍa (Čh. v. 16).

ಅದೋ adu-ô 3. No. 2. (= ಅಕೊ, ಅದೆ 3, etc.). Ah! oh! ho! (ಅಹೋ Mr. 536). *Cf.* ಇದೋ, ಉದೋ.

ಅದ್ಗಣಿ adgaṇi. = ಅದ್ದಗಣಿ. An anvil, especially one of goldsmiths' (S. Mhr.; Sd.; from an ಅಧಸ್ ಕಣಿ? or *cf.* ಉದ್ಘನ?).

ಅದ್ದ adda. Tbh. of ಅರ್ಧ (Šmd. 245). (Mhr. ಅದ; Tĕ. ಅದ್ದೆ).

ಅದ್ದಕ addaka. = ಅದ್ದಿಕೆ. (Tĕ.; R.).

ಅದ್ದಗಣಿ addagaṇi. = ಅದ್ಗಣಿ. (S. Mhr.).

ಅದ್ದಣ addaṇa. A measure equal to half-a-pint (R.).

ಅದ್ದಯಿಸು addayisu. To immerse, to put into (Bh. 4, 2, 58).

ಅದ್ದಿಕ addika. Tbh. of ಅಧ್ಯಕ್ಷ (Šmd. 362; My.). ತುರುಹಟ್ಟಿಯ ಅದ್ದಿಕದವನು (ಗೋಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಗೋವಿನ್ದ Nr.).

ಅದ್ದಿಕೆ addikĕ. = (ಅದ್ದಕ), ಅದ್ದುಗೆ. Immersion (t. & i.); dipping, dying (My.).

ಅದ್ದು addu. 1. = ಅಜ್ಜು 3, ಅಬ್ಬು 2, ಎದ್ದು 2. To immerse; to dip; to dye (My.; Tĕ.). ನನ್ದಿಯಂ ಕರುಣಾಲಸದಮೃತರಸದೊಳ್ ಅದ್ದಿ (Bp. 2, 33). ದೀವದ ಕಲಿಯನಾರಂ ಬಹಳ ಕರುಣಾಶರನಿಧಿಯೊಳ್ ಅದ್ದಿ (16, 27). ಅಮಿತಕರುಣಾಮೃತದೊಳ್ ಅದ್ದಲು (27, 27). ಗುಡಪಾನಂಗಳೊಳ್ ಅದ್ದೆ, ಕಯ್ಪೆ ಸೊರೆ ತಾಂ ಸ್ವಾದಪ್ಪದೇ? (Sš. 65). 2, to sink in a fluid. ಮುದ್ದೆಕಬ್ಬಿನ ಜಲದೊಳ್ ಇರಿಸಿದೊಡೆ ಅದ್ದುವದು (Abhâ. 3, 141). — See Bp. 28, 65; 31, 14; 40, 21; 42, 16; 44, 31; J. 22, 29; Bh. 4, 2, 64; 9, 2, 44.

ಅದ್ದು addu. 2. = ಅರ್ಧ, ಅಬ್ಬು 3. P. p. See ಅದ್ 2. ಅದ್ದಡೆ, ಅದ್ದಪುದು (J. 4, 3), ಅದ್ದುದು (25, 61), ಅದ್ದನು (30, 51).

ಅದ್ದು addu. 3. = ಅದು 1, ದ್ದು, ದು 1, etc. ದೂರವಾದದ್ದು (= ದೂರವಾದ-ಅದ್ದು), ಸಮೀಪವಾದದ್ದು (= ಸಮೀಪವಾದ-ಅದ್ದು), ಹತ್ತಿರವಾದದ್ದು (Si. 372). ಹೊಡೆದದ್ದು (B. 2, 19). ಇದ್ದದ್ದನ್ನು (2, 20). ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು (2, 29). ಆದದ್ದು (2, 45). ಕಣ್ಡದ್ದನ್ನು (3, 6). ತಕ್ಕದ್ದು (3, 13). ಉಟಿದದ್ದು (3, 18). ಅನ್ದದ್ದು (Si. 195).

ಅದ್ದುಗೆ addugĕ. = ಅದ್ದಿಕೆ. (Râm. 28, 9).

ಅದ್ದೆ addĕ. "Acting".— ಅದ್ದೇ ಕೆಲಸ. Business done in place of another (My.; also ಅದ್ದೇ ಚಾಕರಿ).

ಅದ್ಧಾ addhâ. *Certainly, truly.*

ಅದ್ಭುತ adbhuta. = ಅದುಬುತ, ಅರುಬೂತ, ಅರ್ಬುತ. Surprising, wonderful, marvellous. 2, *a marvel, a wonder, a prodigy* (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 8). 3, *the marvellous* (in style): one of the rasas in poetry. 4, surprise. See Kâvy. III, 3, B, 171; IV, 1, 9; IV, 2, 42. 47. 48. 52. 57.

ಅದ್ಭುತಚಿತ್ತ adbhuta-čitta. A man whose mind is struck with wonder (Bp. 22, 57; 26, 23).

ಅದ್ಮರ admara. *Gluttonous.*

ಅದ್ಯ adya. *To-day.* 2, now, at present.

ಅದ್ಯತನ adyatana. Extending over or referring to to-day; —occurring to-day or now-a-days, modern;—the period of a current day.

ಅದ್ಯತನಭೂತ adyatana-bhûta. The aorist, (the imperfect). (My.).

ಅದ್ರಿ adri. A stone. 2, *a mountain* (ಕುಭೃತ್ Nn. 64). 3, *a tree* (ಅವನೀರುಹ, ವೃಕ್ಷ 64). 4, *the sun* (ರವಿ, ಸೂರ್ಯ 64). 5, the name of a measure. 6, the number seven (Čh., also v. 283).

ಅದ್ರಿಕನ್ಯೆ adri-kanyĕ. The mountain's daughter, Pârvatî (My.).

ಅದ್ರಿಕೀಲೆ adri-kîlĕ. She on whom the mountains are fastened: the earth (ಪೃಥ್ವಿ Čb.).

ಅದ್ರಿಜೆ adri-jĕ. ಅದ್ರಿಜಾ. = ಅದ್ರಿಕನ್ಯೆ. (ಶಿವೆ, ಪಾರ್ವತಿ Nn. 6. 14).

ಅದ್ರಿಜೇಶ adrijâ-îśa. Adrijĕ's lord, Šiva (Bp. 45, 46).

ಅದ್ರಿತಟ adri-taṭa. The slope of a mountain; table-land (ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 143).

ಅದ್ರಿಭೇದನ adri-bhêdana. Splitting mountains: Indra (My.).

ಅದ್ರಿರಾಜ adri-râja. The king of mountains: Himâlaya. (My.).

ಅದ್ರಿವಿಭೇದ adri-vibhêda. A particular mountain (? ದನ್ತ, ಅದ್ರಿವಿಶೇಷ Nn. 81).

ಅದ್ರಿವಿಶೇಷ adri-višêsha. = ಅದ್ರಿವಿಭೇದ, q. v.

ಅದ್ರಿಸಾರ adri-sâra. Essence of stones: iron. (My.).

ಅದ್ರಿಹನ್ತೃ adri-hantṛi. Destroying mountains: Indra. (My.).

ಅದ್ರೀಶ adri-îśa. = ಅದ್ರಿರಾಜ. (My.).

ಅದ್ರು adru. = ಅದರು 1, etc. — ಅದ್ರಾಟ. = ಅದರಾಟ. (C.).

ಅದ್ರುತ a-druta. Not quick, slow (ಶನೈಃ Si. 475).

ಅದ್ವಯ a-dvaya. Not two, without a second, only, unique (Bp. 51, 11). 2, non-duality, unity. 3, identity; the identity of the Brahma with the universe or with the soul; the identity of spirit and matter. 4, the ultimate truth.

ಅದ್ವಯವಾದಿ advaya-vâdi. One who teaches no double principle. 2, *a Buddha* or *Jina*. 3, a Jaina.

ಅದ್ವಿಜ a-dvija. A non-Brâhmaṇa, *a Brâhmaṇa who has lost his caste by suffering the domestic fire to become extinct.* 2, destitute of Brâhmaṇas. 3, toothless (ಬೋಡ Mr. 389).

ಅದ್ವಿತೀಯ a-dvitîya. Without a second, sole, unique; matchless (Čh. v. 12).

ಅದ್ವಿತ್ವ a-dvitva. The state of being not double (Šmd. 83. 369).

ಅದ್ವೈತ a-dvaita. Destitute of duality; peerless; unique. 2, identity; the doctrine of one unique divine power; the doctrine of the identity of the human soul and the divine essence, or of the Brahma and the universe; pantheism (Bp. 8, 6; 50, 48; 51, 18; see ಅಖಿಲಾದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ). 3, a man who exclusively holds the advaita doctrine (Bp. 53, 10). See ತ್ರಿಮತ, ತ್ರಿಮತಸ್ಥ.

ಅದ್ವೈತಮತಿ advaita-mati. One mind, undivided attention (Bp. 45, 10).

ಅದ್ವೈತಿ advaiti. He that maintains the doctrine of advaita. (My.; Tĕ.).

ಅಧ adha. Tbh. of ಅಧಃ. (ಅಧರ, ಅಧಃಸ್ಥ, ಕೀೞ್ Mr. 535).

ಅಧಃ adhaḥ. = ಅಧಸ್, q. v.

ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ adhaḥ-kshipta. Thrown or cast down, bent down (ನ್ಯಂಚಿತ, ತಗ್ಗಿ ಇರ್ದುದು Mr. 449).

ಅಧಃಪತನ adhaḥ-patana. Falling downwards. See ಉದಿರ್ಚು.

ಅಧಃಸ್ಥ adhaḥ-stha. Placed low or below; inferior (ಅಧ, ಅಧರ, ಕೀೞ್ Mr. 535).

ಅಧಃಸ್ಥಲ adhaḥ-sthala. A downward or low place (Bp. 54, 50).

ಅಧಃಸ್ಥಾನ adhaḥ-sthâna. Downward situation. 2, the bottom. See ಅಡಿ 2, No. 4 and ಇೞಿಪು.

ಅಧಃಸ್ರಂಸನ adhaḥ-sraṁsana. Falling or dropping down. See ಬೞಿಲ್ಚು.

ಅಧನ a-dhana. *Destitute of wealth or property.* 2, calamity (ಡಮರ, ಈತಿ, etc. Mr. 37).

ಅಧಮ adhama. Lowest. 2, *very low or inferior in place or degree.* 3, *very low, vile, bad.* 4, an unblushing paramour. 5, = ಅದವು (G.).

ಅಧಮರ್ಣ adhama-ṛiṇa. *A debtor. Cf.* ಉತ್ತಮರ್ಣ.

ಅಧಮೆ adhamĕ. A vile female (Bp. 40, 52).

ಅಧಮೋಪಮೆ adhama-upamĕ. A bad simile (Bp. 1, 18).

ಅಧರ adhara. *Lower, inferior in place* (ಅಧ, ಅಧಃಸ್ಥ, ಕೀೞ್ Mr. 535). 2, *the lower part* (ಅಧೋಭಾಗ, ಉಡಿಯಿನ್ದಲೂ ಕೆಳಗೆ Nn. 67). 3, *overcome in argument, worsted, silenced* (ತನ್ನ ಸೋಲವ ನುಡಿದು ಕೊಮ್ಬುಂ Mr. 237). 4, low, vile (ಹೀನ Nn. 67). 5, equal; common (ಸಮಾನ, ತನ್ನ ಸಮಾನದಲ್ಲಿ 67). 6, *the lower lip; the lip* (ದಶನಚ್ಛದ, ತುಟಿ 67). 7, redness (ಕೆಮ್ಪು 67).

ಅಧರತಸ್ adhara-tas. *Below, beneath.*

ಅಧರಸ್ತಾತ್ adharastât. *Below, beneath.*

ಅಧರೇದ್ಯುಸ್ adharê-dyus. *The day before yesterday, on a previous day.*

ಅಧರ್ಮ a-dharma. Unrighteousness, irreligion, wickedness; demerit, guilt; uncharitableness. See Bp. 3, 47 and s. ಪುಸಿ 2.

ಅಧರ್ಮಿ a-dharmi. An unrighteous, wicked, or uncharitable man. (My.).

ಅಧವೆ a-dhavĕ. A female without a husband: *a widow.*

ಅಧಸ್ adhas. = ಅಧ, ಅಧಃ. *Below, down, downwards, beneath, under, from under.*

ಅಧಸ್ತಾತ್ adhastât. *Below, down,* etc. (= ಅಧಸ್).

ಅಧಸ್ತಾದ್ದಾರು adhastât-dâru. *The lower timber of a door.*

ಅಧಿ adhi. Above; over and above; besides: on; at; upon, concerning; very much.

ಅಧಿಕ adhika. Additional. 2, subsequent, later. 3, surpassing, superior, more numerous, more, too much (ಹೆಚ್ಚು G.). 4, abundant. 5, excellent; an excellent person (Kk. 20). 6, redundant. 7, intercalated. 8, secondary. 9, *surplus.* 10, abundance (ಮೊಕ್ಕಳ Šm. 111; ಎಗ್ಗಳ Čt. II, 19). 11, redundancy. 12, hyperbole (Kâvy. III, 3, B, 148. 156 seq.). — ಅಧಿಕಂ. Exceedingly; much; more; nicely (ಕೆನ್ನಂ Čt. I, 32; ಅಣಿಯರಂ, ನಾಡೆ 34; ನಾಡೆ, ಎಡೆ, ನೆಱೆ, ಮಿಗೆ, etc. Šmd. 391).

ಅಧಿಕತರ adhika-tara. Unusually much, very much (J. 17, 3).

ಅಧಿಕತೆ adhikatĕ. Addition, excess, redundancy, preponderance (ಮಿಱುಪ್ಪು Čt. I, 7).

ಅಧಿಕಮಾಸ adhika-mâsa. An intercalated month. (My.; B. 5, 309). ಅಧಿಕಮಾಸ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅಧಿಕರಣ adhi-karaṇa. Supremacy. 2, a receptacle. 3, a topic, a subject (Kâvy. I, 1*a*, 5). 4, a substratum. 5, a category. 6, regimen, government. 7, location: the sense of the locative case (Kâvy. I, 2, 2.3; Šmd. 115. 162). 8, a paragraph.

ಅಧಿಕರಣಕಾರಕ adhikaraṇa-kâraka. = ಅಧಿಕರಣ No. 7. (Šmd. 162 Cm.).

ಅಧಿಕರಿಸು adhi-karisu. To superintend, to be at the head of; to aim at; to claim; to master. (J. 2, 56; 29, 7).

ಅಧಿಕರ್ಧಿ adhika-ṛiddhi. *Abundantly prosperous.*

ಅಧಿಕರ್ಮಿಕ adhi-karmika. The overseer of a market. (R.).

ಅಧಿಕಾಕ್ಷರ adhika-akshara. A supernumerary syllable (Kâvy. II, 2, B, 30).

ಅಧಿಕಾಂಗ adhika-aṅga. Having some redundant member or members. 2, *a belt worn over the coat of mail.*

ಅಧಿಕಾಧಿಕ adhika-adhika. Over and above, very much (My.); — outdoing one another.

ಅಧಿಕಾರ adhi-kâra. Authority (ಅಥ Nn. 89). 2, an office, a post. 3, government, rule, administration. 4, claim, right; privilege. 5, ownership. 6, *the use of royal insignia, royalty, prerogative.* 7, a topic (Čh. p. 24). 8, a paragraph. 9, ಹರಿತ್ Nn. 93.

ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ adhikâra-stha. Established in an office; a man in authority, an officer; the possessor of a right or title. (My.; B. 4, 116).

ಅಧಿಕಾರಿ adhi-kâri. Possessing authority; entitled to; fit for. 2. a superintendent, a governor; — an officer; — a rightful claimant; — a proprietor, a master. (My.; Si. 258. 259; G.; B. 4, 117; Mr. 272).

ಅಧಿಕೃತ್ adhi-kṛit. = ಅಧಿಕಾರಿ. (My.).

ಅಧಿಕೃತ adhi-kṛita. *Placed at the head of;* appointed. 2, ruled, administered. 3, claimed. 4, *a superintendent, a manager,*

ಅಧಿಕೋಪಮೆ adhika-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಅಧಿಕ್ರಮ adhi-krama. Going on or at; an invasion, an attack; undertaking (see ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ).

ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತ adhi-kshipta. Insulted. 2, scolded. 3, thrown down. 4, placed, fixed. 5, *dispatched.*

ಅಧಿಕ್ಷೇಪ adhi-kshêpa. *Abuse, contempt.* 2, dismissal.

ಅಧಿಗತ adhi-gata. Found, obtained, acquired. 2, gone over, studied, learned. (My.).

ಅಧಿತ್ಯಕ adhityaka. = ಅಧಿತ್ಯಕೆ. (ವನಮ್ ಅದು ಆ ಗಿರಿಯ ಮೇಲಿರಲ್ ಅಧಿತ್ಯಕಮ್ ಎನಿಕು Mr. 151).

ಅಧಿತ್ಯಕೆ adhityakĕ. *Land, or a wood, on the upper part of a mountain.*

ಅಧಿದೇವತೆ adhi-dêvatĕ. A presiding or tutelary deity. (My.).

ಅಧಿದೇವಿ adhi-dêvi. = ಅಧಿದೇವತೆ (fem.). (J. 19, 38).

ಅಧಿದೈವ adhi-daiva. = ಅಧಿದೈವತ. (My.).

ಅಧಿದೈವತ adhi-daivata. A presiding or tutelary deity; the supreme deity; the divine agent operating in material objects. See ಜಲಾಧಿದೈವತ.

ಅಧಿದೈವಿಕ adhi-daivika. Spiritual; coming from the adhi-daiva (G. 239).

ಅಧಿನಾಥ adhi-nâtha. A lord, a master. See ಏಣಾಧಿನಾಥ, ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥ, ತಿಪುರಾಧಿನಾಥ.

ಅಧಿನಾಯಕ adhi-nâyaka. A ruler, a master (Bp. 58, 61). See ಏಣಾಧಿನಾಯಕ.

ಅಧಿನೇತೃ adhi-nêtri. A leader; a chief, a master, an owner (My.; ಪ್ರಭು, ಒಡೆಯ G.).

ಅಧಿಪ adhi-pa. *A ruler, a commander, a regent;* a king.

ಅಧಿಪತಿ adhi-pati. = ಅಧಿಪ. *A ruler,* etc. (ಒಡೆಯ Mr. 227).

ಅಧಿಭೂ adhi-bhû. ಅಧಿಭು (Šmd. 103). *A master, a superior.*

ಅಧಿಭೌತಿಕ adhi-bhautika. Relating to beings, coming from man, animals, etc. (G. 239).

ಅಧಿರಾಜ adhi-râja. A supreme king, an emperor. (My.).

ಅಧಿರೋಹಿಣಿ adhi-rôhiṇi. *A ladder.*

ಅಧಿವಾಸ adhi-vâsa. A habitation, an abode (Nn. 168).

ಅಧಿವಾಸನ adhi-vâsana. *Application of perfumes or fragrant cosmetics.* 2, certain ceremonies connected with idols.

ಅಧಿವಿನ್ನೆ adhi-vinnĕ. *A wife whose husband has subsequently married others, a neglected or superseded wife.*

ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ adhi-śrayaṇi. *A fire-place, a hearth* (ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ G.).

ಅಧಿಷ್ಠಾನ adhi-sthâna. Standing by, being at hand, approach. 2, standing or resting upon; abiding, staying in. 3, a basis, a base. 4, *a wheel.* 5, *an abode, a seat.* 6, *site, situation.* 7, a settlement, *a town.* 8, *government, authority, power, dominion.* 9, a precedent, a rule. 10, a benediction.

ಅಧಿಷ್ಠಿಸು adhishṭhisu. To superintend, to govern (My.).

ಅಧೀತ adhi-ita. Attained; studied, read; well read, learned. (My.).

ಅಧೀನ adhi-ina. *Subject to, dependent upon, subservient.*

ಅಧೀರ a-dhîra. *Irresolute, timid.* 2, not fixed; confused.

ಅಧೀಶ adhi-îśa. (= ಅಹಿಸ). *A lord, a master.*

ಅಧೀಶತ್ವ adhi-îśatva. Authority, power (My.).

ಅಧೀಶ್ವರ adhi-îśvara. *A king paramount over all the neighbouring princes,* an emperor (Bp. 61, 46). 2, a Jaina Arhant.

ಅಧುನಾ adhunâ. *Now, at present.*

ಅಧೃತಿ a-dhṛiti. Want of firmness or fortitude (ಅಧೈರ್ಯ Cb.). 2, laxity, absence of control or restraint. 3, incontinence. See Bp. 40, 61.

ಅಧೃಷ್ಟ a-dhṛishṭa. *Not bold, modest.* 2, not put down, invincible.

ಅಧೇಲಿ adhêli. A silver coin, a half-rupee (My.; Mhr., H.; Br. ಅಧೋಲಿ).

ಅಧೈರ್ಯ a-dhairya. Want or loss of courage or of calm self-command. — ಅಧೈರ್ಯಗೊಳ್, -ಳ್ಳು, -ಕೊಳ್. To become timid (B. 4, 20. 53).

ಅಧೋಂಶುಕ adhaḥ-aṁśuka. *A lower garment.*

ಅಧೋಕ್ಷಜ adhaḥ-aksha-ja. *A name of Vishṇu or Kṛishṇa* (Bp. 54, 32).

ಅಧೋಕ್ಷಜಗಣ adhôkshaja-gaṇa. A class of Kannaḍa metrical feet (Čh.).

ಅಧೋಗತಿ adhaḥ-gati. Descent; downward movement, degradation, perdition (Bp. 41, 17; 58, 66).

ಅಧೋಗನ್ತೃ adhaḥ-gantṛi. A rat or mouse (ಇಲಿ G.).

ಅಧೋಜಿಹ್ವಿಕೆ adhaḥ-jihvikĕ. *The uvula.*

ಅಧೋಭಾಗ adhaḥ-bhâga. The lower part (ಅಧರ Nn. 67).

ಅಧೋಭುವನ adhaḥ-bhuvana. *The lower world* (ಪಾತಾಳ Mr. 392).

ಅಧೋಮುಖ adhaḥ-mukha. *Having the face downwards,* bending the head (ತಿರವ ಬಾಗುವಂ Mr. 243). 2, upside down. 3, Vishṇu. 4, a division of hell.

ಅಧೋಮೂಲಿ adhaḥ-mûli. A kind of plant (ದಾಗುಡಿ Mr. 135).

ಅಧೋಲೋಕ adhaḥ-lôka. *The lower world* (ಭೋಗಾವತಿ, ಪಾತಾಳ Nn. 23).

ಅಧೋವಾಯು adhaḥ-vâyu. The vital air passing downwards. 2, a fart. See ಹೂಸು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ adhi-aksha. = ಅಧ್ಯಕ್ಷ. *Observable.* 2, exercising supervision, (watching). 3, *an inspector, a superintendent.* 4, *the plant Mimusops kauki.*

ಅಧ್ಯಕ್ಷತನ adhyaksha-tana. Superintendence. See ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷತನ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ adhyaksha-tĕ. Supervision, superintendence, rule (ಒಡೆತನ, ಕರ್ತೃತ್ವ Nn. 101).

ಅಧ್ಯಂಡೆ adhyaṇḍĕ. *The plant Mucuna pruriens* D. C. (Carpopogon pruriens Roxb.). See ನಸಗುನ್ನಿ and ಕಪಿತುರುಚಿ.

ಅಧ್ಯಯ adhi-aya. Reading, recital (Bp. 55, 52). 2, a lesson, a chapter.

ಅಧ್ಯಯನ adhi-ayana. Reading, studying, especially the vêdas. See ಷಟ್ಕರ್ಮ.

ಅಧ್ಯವಸಾಯ adhi-ava-sâya. Determining. 2, *attempt, effort, exertion, energy.* 3, *mental effort, apprehension.* 4, concise and forcible language.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ adhi-âtma. *The supreme soul* (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮ Mr. 502, the ಅಧ್ಯಾತ್ಮ being used as neuter).

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ adhi-âtmaka. A man who knows the highest truth (ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲಾತನು Nn. 79).

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ adhi-âtmika. Relating to the soul; arising from one's self (G. 239).

ಅಧ್ಯಾಪಕ adhi-âpaka. *A teacher* (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವುಂ ಪೇಳ್ವವಂ Mr. 251).

ಅಧ್ಯಾಪನ adhi-âpana. Instruction or lecturing, especially on the vêdas. See ಷಟ್ಕರ್ಮ.

ಅಧ್ಯಾಯ adhi-âya. *A lesson, a chapter.* 2, reading. 3, a reader. See ಉಪಾಧ್ಯಾಯ.

ಅಧ್ಯಾರೋಪ adhi-âropa. The act of making one mount or of raising. 2, the act of attributing or assigning (Šmd. 175; Kâvy. I, 2, 58-61).

ಅಧ್ಯಾರೋಪಿಸು adhi-ârôpisu. To attribute, to assign (Šmd. 177).

ಅಧ್ಯಾಸನ adhi-âsana. Sitting down upon. 2, presiding over. 3, *a seat.*

ಅಧ್ಯಾಹರಣ adhi-âharaṇa. = ಅಧ್ಯಾಹಾರ. (R.).

ಅಧ್ಯಾಹಾರ adhi-âhâra. *The act of inferring or arguing.* 2, the act of supplying. 3, = ಅಧ್ಯಾರೋಪ No. 2 (Šmd. 176 Cm.).

ಅಧ್ಯಾಹಾರ್ಯ adhi-âhârya. Proper to be supplied (Šmd. 173. 177).

ಅಧ್ಯೂಢೆ adhi-ûḍhĕ. *A wife whose husband has married an additional wife.*

ಅಧ್ಯೇಷಣೆ adhi-êshaṇĕ. *A solicitation, a request.*

ಅಧ್ರುವ a-dhruva. Not fixed, not permanent (Šmd. 168; Bp. 51, 28). 2, uncertain, doubtful. 3, separable, as certain objects of the body which can be severed without disastrous effects (*cf.* ದಶ-).

ಅಧ್ವ adhva. = ಅಧ್ವಾನ 1. *A road; a way.* 2, time. 3, sky, air. 4, a place. 5, a branch or school of vêdic literature.

ಅಧ್ವಗ adhva-ga. Travelling. 2, *a traveller.* 3, a camel, a mule. 4, the sun.

ಅಧ್ವನೀನ adhvanîna. *A traveller.*

ಅಧ್ವನ್ಯ adhvanya. *Fit for travelling;* a carriage with horses fixed in (ಪಯಣದ ರಥ Hlâ.; ಹಯದಿನ್ದ ಹೂಡಿದ ರಥ Mr. 284). 2, *a traveller.*

ಅಧ್ವಯೋಗ adhva-yôga. A certain computation in Čhandas (Mr. 369).

ಅಧ್ವರ adhvara. *A sacrifice, especially the Sôma sacrifice.*

ಅಧ್ವರಿ adhvari. = ಅಧ್ವರ್ಯು. (Šmd. 66. 412).

ಅಧ್ವರ್ಯು adhvaryu. One who institutes an adhvara. 2, any officiating priest. 3, *a special priest, one conversant with ana performing the ritual observances connected with the yajur vêda.*

ಅಧ್ವಾನ adhvâna. 1. Tbh. of ಅಧ್ವ (Šmd. 108).

ಅಧ್ವಾನ a-dhvâna. 2. Devoid of sound; having a bad sound (ಹೀನಸ್ವರ, ಹೀನಸರ Nn. 164). 2, a wilderness, a desert, a forest (ಅರಣ್ಯ, ಅಡವಿ 164). 3, misfortune (ಆಪತ್ತು 164; Tĕ.); dearness, excess of price (My.). ಅಧ್ವಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವೋ? (Prv.). See Prv. s. ಅರವ.

ಅನ್ an. 1. = ಅನು 5, ಅನ್ನು 1, ಅಮ್, ಎನ್ 1, ಎನು 2, ಎನ್ನು 1, ಎಮ್ 3. To say; to speak; (to tell); to call, to name (C.; Tu.; Tĕ. ಅನು). Relative present participle ಅಪ್ಪ (generally ಎಪ್ಪ); P. ps. ಅನ್ದು, ಅನ್ತ, ಅನ್ತಾ, having said, (for which often ಎನ್ದು, etc. are used; see ಎನ್). Third person singular imperfect ಅನ್ದಿತು or ಅನ್ತು. The verb ಅನ್, like ಎನ್, is used to introduce words and sentences, being added to their end, for which purpose it stands there either alone, or its P. p. is followed by any other term connected with "speaking", also by itself, *e. g.* ಬನ್ದರು ಅನ್ದನು, he said that they came, or ಬನ್ದರು ಅನ್ತ, ಹೇಳಿದನು, or ಬನ್ದರು ಅನ್ತ, ಅನ್ದನು. ಹೋಗು! ಅನ್ತ, ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು, he dismissed him saying "go!" ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ಅನ್ತ, ಕೇಳಿದನು, he asked "where shall I go?" ನಾನು ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅನ್ತ, ಹೋದನು, he went away, saying he would go to that village and come back. ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ನದವ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ದಾನೇ? (Prv.). ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಅನ್ದನು (My.). ಬಾ! ಅನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಅನ್ದನು (My.). — ಅನ್ತಾ. (My.). ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿಯು ಅಟನಿ ಅನ್ತಾ, ಅನಿಸಿಕೊಮ್ಬುವದು (Dhw. 16). ಪಾಷಾಣದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ವಿಕಾರವು ಲೋಹವ್ ಅನ್ತಾ, ಅನಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವದು (20). ಪ್ರಯೋಜನದಲ್ಲೆ ಯುಕ್ತನ್ ಆದನ್ಥವನು ಸೂನೃತನ್ ಅನ್ತಾ, ಅನಿಸಿ ಕೊಮ್ಬನು (30). — ಅನ್ತೆ. ಅನ್ತ-ಎ 3. Having said even. This term is used to express: it is *said* (but has not been *seen,* is not *certain*), "on dit". ಮೊದಲು ಚನ್ದ್ರವಂಶದೊಳಗೆ ಪಾಣ್ಡವರ್ ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಉತ್ತರದೇಶದೊಳ್ ಕುನ್ತಿದೇವಿಯ ಬಸುರಿನೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟಿದರು ಅನ್ತೆ; ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೆ ಮಡದಿ ಅನ್ತೆ; ಅವರೊಳಗೆ ಹಿರಿಯನು ಧರ್ಮರಾಯನು; ಕಟ್ಟಡವಿಯ ವಾಸವನ್ನು ಒಡಹುಟ್ಟುಮಡದಿಯ ಕೂಡಿ ಕಳಿದ ಮೇಲೆ ಸಿರಿಯು ಕೆಯ್ಗೂಡಿತು ಅನ್ತೆ (Jôgihâḍu 6. 7). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇಡಿಯ ಕೋಟೀ ಮುಟಿಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವೆ ಅನ್ತೆ (B. 2, 11). ಒನ್ದು ದೊಡ್ಡ ಹಣ್ಣೆ ಅದೆ ಅನ್ತೆ (B. 4, 52). ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು . . ಬಾದಶಹನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ಅನ್ತೆ (4, 146). — ಅನ್ದನ್ನಿಸಿಕೊಳ್. ಅನ್ದು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್. To say (bad words) and have (them or more such words in return) said to one's self, to cause one's self to be abused by abusing others. ಅನ್ದನ್ನಿಸಿಕೊಮ್ಬ ಅನ್ದಗೇಡಿಯ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಅನ್ದರೆ. If one says, if you say. ಸನ್ಧಿ ಅನ್ದರೆ ಏನು? if you say "sandhi", what is it? *i. e.* what is sandhi? ಅವು ಅಣೇ ಕಲ್ಲು (says one boy), ಅನ್ದರೇನು, ಅಪ್ಪಾ (asks the other, B. 1, 22). 2, if you say, it is. ಭ್ರಾನ್ತಿ ಅನ್ದರೆ ಒನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನು ಆಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಬುವಿಕೆ (Si. 48). 3, that is to say. ಸಂವಿದ್, ಆಗುರ್, ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನ, etc. ಈ ಹತ್ತು ಅಂಗೀಕಾರದ ಹೆಸರು, ಅನ್ದರೆ ನನಗೆ ಇರಲಿ ಎನ್ದು ಒಪ್ಪುವಿಕೆ (48). 4, ಅನ್ದರೆ is further used to replace, so to say, the simple ಅರೆ, if, *e. g.* ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಾಯಿತು ಅನ್ದರೆ ನನಗೆ ಈ ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 3, 123). ಅದನ್ನು ನಾವಿಬ್ಬರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿಡುವಾ! ಅನ್ದರೆ ಜನ್ಮದ ದರಿದ್ರ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವ್ ಆಗುವದು (4, 51). ವೈದ್ಯರೇ, ದಯ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಿ! ಅನ್ದರೆ ನಾನು ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ (4, 76). See also B. 4, 113. 114. 152. 180. — The verb ಅನ್ is also put before a sentence to introduce it, *e. g.* ರಾಮನೆಮ್ಬ ಹುಡುಗನು ಅನ್ತಾನೆ—ಅಜ್ಜಾ, ಭೂತ ರಾಕ್ಷಸರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು! (B. 5, 127). ತುಳಸಿಯೆಮ್ಬ ಹುಡುಗಿಯು ಅನ್ತಾಳೆ—ಅಜ್ಜಾ, ಇಸಾಪ ನೀತಿಯೊಳಗಿನ ಕಥೆಗಳನ್ಥ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ ನನಗೆ ಹೇಳು! (5, 127).

ಅನ್ an. 2. = ಅದು 1. *Cf.* ಅಕ್ 1. — ಅನ್ತನಕ. Till then (My.).

ಅನ್ an. The form of the negative prefix ಅ before vowels.

ಅನ ana. 1. = ಅಣ 1. In S. Mhr. and My. vulgar language, *e. g.* ಮಾಡುವನ! let us do! ಹೋಗುವನ! let us go! See ಉವನ, ಊನ, ಓನ 2.

ಅನ ana. 2. = (ಅನೆ 2), ಅನ್ನ 1, q. v., of which it is the more common form, *e. g.* ಬೆಳ್ಳನ, being white; ಬೆಳ್ಳನವ, a white man; ಉದ್ದನ, ನೆಟ್ಟನ.

ಅನ ana. 3. = ಅಂ, am 4. *e. g.* ತಾಯಿಯನ, ಅತ್ತೇನ, ತಂಗೀನ, ಹುಡಿಗೀನ, ಸೊಸೇನ, etc. (My.).

ಅನ âna. Breath, spiration. See ಅಪಾನ, ಪ್ರಾಣ.

ಅನಕ anaka. = ಅನಕಾ, ಅನ್ನಕ. Till, until, as far as (C.). ಜಡಜಭವನ್ ಅಭವನ ಸಮಯಯಮಂ ಪಡೆವನಕ (Bp. 43, 42). ಧನಕನಕವು ಉಳ್ಳನಕ (ಉಳ್ಳ-) ದಿನಕರನನ್ತೆ ಅಕ್ಕು (Sp.). **2,** meanwhile (C.). ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಅನಕ ನೀನ್ ಉಣ್ಣು (C.). ಅನಕ ಇರಲಿ (B. 3, 4).—See ಮೊದಲನಕ; *cf.* ಅನ್ನೆಗಂ; ತನಕ.

ಅನಕ anaka. = ಅಣಕ. Inferior, low, etc.

ಅನಕಾ anakâ. = ಅನಕ, etc. (C.). ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಣು, ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಣರು (Prv.). ಮುಗ್ಗುಮುನ್ತಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಯನ್ತ್ರಗಳು ಅನಕಾ ಇರಲಿ (B. 5, 123).

ಅನಕ್ಷರ an-akshara. *Unfit to be uttered; improper speech.* 2, unable to articulate.

ಅನಕ್ಷರಧ್ವನಿ anakshara-dhvani. An inarticulate sound (ಸ್ವರ Mr. 500).

ಅನಘ an-agha. Sinless, innocent, faultless (Čh. v. 60; Bp. 2, 35).

ಅನಂಗ an-aṅga. Incorporeal. 2, *Kâma.* 3, the ether, air, sky.

ಅನಂಗಮುದ್ರೆ anaṅga-mudrĕ. Kâma's seal-ring or form (Abh. P. 11, 88).

ಅನಂಗರಿಪು anaṅga-ripu. = ಅನಂಗವೈರಿ. (Bp. 53, 36).

ಅನಂಗವೈರಿ anaṅga-vairi. Kâma's enemy: Šiva (Bp. 1, 32).

ಅನಂಗಹರ anaṅga-hara. Kâma's destroyer: Šiva (Bp. 18, 58).

ಅನಚ್ಛ an-ačcha. *Not pellucid, turbid.*

ಅನಡುಹ್ anaḍuh. *An ox or bull* (ಎತ್ತು Šmd. I, o. r. ಅನಡ್ವಾಹ).

ಅನಡುಹ anaḍuha. = ಅನಡುಹ್. (My.).

ಅನಡುಹಿ anaḍuhi. *A cow.*

ಅನಡ್ವ anaḍva. = ಅನಡುಹ್. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಅನಡ್ವಜಿಹ್ವೆ anaḍva-jihvĕ. = ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ (Mr. 148).

ಅನಡ್ವವಾಹ anaḍva-vâha. One who mounts or has mounted an ox (ಶಾಕ್ವರಾರೋಹ, ಎತ್ತೇಱುವವಂ Mr. 247).

ಅನಡ್ವಾಹ anaḍvâha. = ಅನಡುಹ್, q. v.

ಅನಡ್ವಾಹಿ anaḍvâhi. *A cow.*

ಅನಡ್ವಿ anaḍvi. A cow (ಹಸುವು Mr. 180).

ಅನತ a-nata. Not bent; erect; stiff, haughty (ಸ್ತಬ್ಧ, ಬೆಱತು ಇಹನ್ಥಾದು, ಬಾಗದುದು Nn. 76; Bp. 34, 35).

ಅನತಿಶಯ an-atišaya. Not great, small, easily concealable (ಗುಹ್ಯ, ಅಲ್ಪ Nn. 70).

ಅನದ್ಯತನ an-adyatana. Tense which is not applicable to the current day.

ಅನದ್ಯತನಭೂತ an-adyatana-bhûta. The pluperfect tense (My.).

ಅನಧೀನಕ an-adhînaka. *Independent.*

ಅನಧ್ಯಕ್ಷ an-adhyaksha. *Not observable.* 2, destitute of a superintendent.

ಅನಧ್ಯಾಯ an-adhyâya. Not studying; a Brâhmaṇa who neglects his studies (ನಿರಾಕೃತಿ, ಓದಿಲ್ಲದಂ Mr. 253). 2, intermission of study.

ಅನನುಕೂಲ an-anukûla. Not favourable, adverse (My.).

ಅನನುನಾಸಿಕ an-anunâsika. Non-nasal (Šmd. 24; ನಿರನುನಾಸಿಕ Cm.; Kâvy. I, 1*a*, 17-21).

ಅನನ್ತ an-anta. *Endless, boundless, eternal, infinite* (ಗಣನಾತೀತ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು, ಸರ್ವ, ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತು Nn. 57). 2, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 422). 5, Vishṇu or Kṛishṇa (ವಿಷ್ಣು, ನಾರಾಯಣ Nn. 57). 4, Šiva. 5, *Baladêva.* 6, *the snake king Šêsha* (ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 57; ಜಿಷ್ಣು, ಧರಣೀನ್ದ್ರ 38; see ಎಣ್ಬು ಕುಲ). 7, Vâsuki, Šêsha's brother. 8, *the sky, the atmosphere.* 9, the earth (ವಸುನ್ಧರೆ, ಭೂಮಿ 57). 10, N. of one of the Arhants or sanctified teachers of the Jainas (ತೀರ್ಥಂಕರಭೇದ 57). See Bp. 53, 58; 54, 77. — ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಣೇ ಸೊಪ್ಪು. The plant Argyreia speciosa or argentea (ಋಕ್ಷಗನ್ಧೆ, ಛಗಲಾಣ್ಡಿ, ಆವೇಗಿ, ವೃದ್ಧದಾರಕ, etc.; ತೆಲುಗರ್ ಇದನ್ನು ಚೋಡತರಮು ಅನ್ನುವರು Si. 156). — ಅನನ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A N., *e. g.* of native physicians. ಅನನ್ತಯ್ಯನ ಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ (Prv.). — ಅನನ್ತನ ವ್ರತ. N. of a general Hindu festival (C.).

ಅನನ್ತತ್ವ an-antatva. Eternity, infinity; boundlessness, excessiveness (My.).

ಅನನ್ತಪಾಲ ananta-pâla. N. of a king (Bp. 55, 24).

ಅನನ್ತರ an-antara. Having no interior. 2, having or leaving no interstice or interval or pause. 3, *following or preceding immediately, next, contiguous* (also used as a noun). ಅನನ್ತರಂ, afterwards. ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ (ಅಥ Nn. 89). ಅನನ್ತರದಲ್ಲಿ, afterwards (B. 4, 55. 151). ಅನನ್ತರದೊಳ್ (Bp. 14, 5).

ಅನನ್ತರೂಪತ್ವ ananta-rûpatva. The state of having innumerable forms or shapes. (My.).

ಅನನ್ತವಿಜಯ ananta-vijaya. N. of Yudhishṭhira's conch-shell. (My.).

ಅನನ್ತಶಯನ ananta-šayana. Tiruvâṅkôḍu (Travancore). (My.).

ಅನನ್ತೆ an-antĕ. *The earth* (Bp. 54, 50). 2, Pârvatî. 3, *the plant Asclepias pseudosarsa* Roxb. (or Periploca indica Lin.). 4, *the prickly plant Alhagi maurorum* Tournef. 5, *bent grass, Panicum dactylon* (or Agrostis linearis). 6, *the plant Gloriosa superba* (= ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ). See Si. 144. 156. 162.

ಅನನ್ಯ an-anya. No other, not different. 2, self. 3, not having a second, unique. 4, not more than one, sole. 5, fixed on one object.

ಅನನ್ಯಜ ananya-ja. *Kâma, Cupid.*

ಅನನ್ಯವೃತ್ತಿ ananya-vṛitti. *Closely attentive.*

ಅನಪಕಾರಿ an-apakâri. Innocuous. (My.).

ಅನಪರಾಧಿ an-aparâdhi. Innocent. (My.).

ಅನಪಷ್ಠು an-apashṭhu. *Not contrary, coincident.*

ಅನಪಾಯ an-apâya. Free from loss, undiminished. 2, not passing away, imperishable (Bp. 8, 47; 32, 1).

ಅನಪೇತ an-apêta. Not gone off. 2, *not being without,* not separated, faithful to, possessed of.

ಅನಮಿತಮ್ಪಚ an-amitam-pača. Not cooking what has not first been measured, niggardly, miserly. (ಕೃಪಣ, ಜೀನ G.).

ಅನಯ a-naya. 1. Bad management. 2, *bad conduct.* See Prv. s. ನಯನ.

ಅನಯ an-aya. 2. Evil course, *ill luck* (ರಿಷ್ಟಮಂ ಮಾಣ್ಪ ದೈವ Mr. 27). 2, *misfortune, adversity.*

ಅನರ a-nara. A non-man, a deity (Mr. 8).

ಅನರಣ್ಯ an-araṇya. N. of a king of Ayôdhyâ (Abh. P. 3, 48).

ಅನರ್ಗಲ an-argala. *Free from bars, unrestrained,* unfettered, free, haughty, self-willed (ಅಯನ್ತ್ರಿತ, ಉದ್ದಾಮ, ಉಚ್ಛೃಂಖಲ, ಮೀಱಿದ ಉದ್ದ Mr. 445).

ಅನರ್ಘ್ಯ an-arghya. Priceless, not to be had at any price (Bp. 59, 44). 2, anything but valuable. See ತರ್ಗು; J. 6, 13; 17, 47; 24, 15; Grj. 3, 1.

ಅನರ್ಘ an-artha. Non-value. 2, a worthless object. 3, reverse, evil. 4, nonsense. 5, worthless, useless. 6, unfortunate. 7, void of sense. (My.; B. 3, 29; 5, 228; see Prv. s. ಅರ್ಘ).

ಅನರ್ಥಕ an-arthaka. *Useless, vain, worthless.* 2, *meaningless, nonsensical,*

ಅನರ್ಥಕಪದ anarthaka-pada. A word that is of no special value, *e. g.* ಮಿಗೆ, ದಲ್, ವಲಂ, etc. (Kâvy. II, 2, B, 33-42).

ಅನರ್ಪಿತ an-arpita. Not delivered, not consigned (Bp. 44, 65; 45, 17). 2, not placed in or upon.

ಅನಲ anala. (= ಅನಲು). *Fire* (ಅಗಿನಿ, ಮುರಗೂಟಿ, ಇಂಗಳ, ಅಗ್ಗಿ, ಹಗ್ಗಿ, ಕಿಚ್ಚು, etc. Šm. 11). 2, Agni, the god of fire. 3, digestive power. 4, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅನಲನಯನ anala-nayana. = ಅನಲನೇತ್ರ. (Čb.).

ಅನಲನೇತ್ರ anala-nêtra. Having an eye of fire: Šiva (Bp. 26, 16; 54, 57).

ಅನಲಾಕ್ಷ anala-aksha. = ಅನಲನೇತ್ರ. (R.).

ಅನಲಾಯ analâya. N. of a woman (Bp. 52, 25).

ಅನಲು analu. (Tbh. of ಅನಲ). Heat (My., also ಅಣಲು; T.; *cf.* ಅಟಲ್ 2).

ಅನಲ್ಪ an-alpa. Not a little, much, numerous (Šmd. 40).

ಅನವದ್ಯ an-avadya. Irreproachable, faultless; unobjectionable. 2, N. of a vritta (Čh.).

ಅನವಧಾನ an-avadhâna. *Inattention, inadvertence* (ಪ್ರಮಾದ, ಮೆಯ್ಮರಹು Mr. 451).

ಅನವಧಾನತೆ an-avadhânatĕ. *Inadvertency.*

ಅನವಧಿ an-avadhi. *Unlimited.*

ಅನವರತ an-avarata. *Incessant.* ಅನವರತಂ, continually (Čt. II, 1).

ಅನವರಾರ್ಧ್ಯ an-avarârdhya. *Chief, principal, best.*

ಅನವಸರ an-avasara. Having no interval of leisure, busy. 2, inopportune. 3, absence of leisure. 4, unseasonableness (Bp. 43, 40).

ಅನವಸ್ಕರ an-avaskara. *Free from dirt, clean, cleansed.* See s. ಏತ.

ಅನವಸ್ಥಿತಿಕ an-avasthitika. Instable, unsteady (Kâvy. IV, 2, 18).

ಅನವು anavu. = ಅನು 1, etc. Suitable place, proper room, accommodation (S. Mhr.). ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಲವಿದ್ದರೆ ಇಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಪರನ್ತು ಮನೆಯವರಿಗೇ ಅನವು ಸಾಲುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 126).

ಅನವ್ಯ a-navya. Not new (ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್, etc., ಹಳಿದು Mr. 435).

ಅನಶನ an-ašana. *Abstinence from food, fasting* (ಪ್ರಾಯ, ಉಣ್ಣದಿರುಹಂ Mr. 460).

ಅನಶ್ವರ a-našvara. *Imperishable* (ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 132).

ಅನಶ್ವಲೆ (an-ašvalĕ). N. of the wife of one of the principal rishis (Mr. 258).

ಅನಸ್ anas. *A cart.* 2, boiled rice. 3, mother. 4, birth. 5, a living creature.

ಅನಸು anasu. = ಅನಿಸು 1, ಅನ್ನಿಸು, ಎನಿಸು 1 q. v., etc. To cause to say, etc. (C.; as to form *cf.* ಕೊಡಸು, ಜವಸು, ಹಾಕಸು).

ಅನಸೂಯಕ an-asûyaka. Not spiteful or envious (J. 25, 15).

ಅನಸೂಯೆ an-asûyĕ. Freedom from spite; absence of ill-will or envy. 2, a daughter of Daksha, the wife of Atri and mother of Durvâsas. (J. 33, 42; 34, 1).

ಅನಹಂಕೃತಿ an-ahankriti. Absence of or freedom from self-conceit. (My.).

ಅನಹಿತ anahita. Disadvantage, injury, loss (B. 5, 266; Čb. 144; Mhr.).

ಅನಾಕಾರ an-âkâra. Shapeless. (My.).

ಅನಾಕುಲ an-âkula. Not confused; *unperplexed, calm,* consistent, regular (Kâvy. III, 3, B, 171).

ಅನಾಗತ an-âgata. Not come, not arrived; future; not attained; unknown.

ಅನಾಗತಾರ್ತವೆ anâgata-ârtavĕ. *A girl who has not yet attained to puberty.*

ಅನಾಚಾರ an-âcâra. Improper in behaviour; regardless of custom or propriety or law; unprincipled. 2, departure from that which is customary or right. (My.).

ಅನಾಚಾರಿ an-âcâri. = ಅನಾಚಾರ No. 1. (ದುರ್ವೃತ್ತ, ತಿದಾನ Mr. 253).

ಅನಾಜು anâju. Grain, corn (Si. 431; My.; H.).

ಅನಾತಪ an-âtapa. Freedom from the blaze of the sun, *shade.*

ಅನಾತ್ಮ an-âtma. *Not self, another.* 2, something different from spirit or soul. 3, without soul.

ಅನಾಥ a-nâtha. Having no master or protector; widowed; fatherless, helpless, poor, forlorn, destitute. (My.; J. 7, 26; ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ G.).

ಅನಾಥನಾಥ anâtha-nâtha. A friend of the friendless, etc. (My.).

ಅನಾಥೆ anâthĕ. A widow; a poor, helpless woman (My.).

ಅನಾದರ an-âdara. *Disrespect, contemptuous neglect, slight* (ತಿರಸ್ಕಾರ G.; Čb. 55; Bp. 39, 32; 57, 77).

ಅನಾದರಣೆ an-âdaranĕ. ಅನಾದರಣ. = ಅನಾದರ. (My.).

ಅನಾದಿ an-âdi. Having no beginning, existing from eternity (Nn. 1; Bp. 3, 63; 51, 50). 2, heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 154). — ಅನಾದಿಕಸ. = ತೋಣಸೆತೊಪ್ಪಲು. (Z.). — ಅನಾದಿಬಂಜರು. A piece of ground which has been lying waste from time immemorial (My.).

ಅನಾದಿವಾರ್ತೆ anâdi-vârtĕ. *Tradition.*

ಅನಾದಿಷ್ಟ an-âdishta. = ಅನಾದೇಶ. (Kâvy. I, 1b, 32-41).

ಅನಾದೃತ an-âdrita. Not respected; *disrespected, despised.*

ಅನಾದೇಶ an-âdêša. That is not ordered. 2, that is not a substitute or substituted form or letter (Šmd. 80; Kâvy. I, 1b, 32-41).

ಅನಾದ್ಯ an-âdya. Having no beginning (Bp. 39, 9).

ಅನಾಧಾರತೆ an-âdhâratĕ. The state of having, or wanting, no support. 2, that does not want any support, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲದುದು Nn. 157).

ಅನಾಪ್ತ an-âpta. Unattained. 2, not apt, unfit. 3, a stranger. 4, a man not to be trusted (My.).

ಅನಾಮಕ a-nâmaka. = ಅನಾಮಿಕ. Nameless; infamous. 2, piles, haemorrhoids.

ಅನಾಮತು anâmatu. Suspension of office (My.; H.). 2, all, the whole (My.; H.). 3, = ಅಮಾನತು (Tĕ.; Mhr.).

ಅನಾಮಧೇಯ a-nâmadhêya. Nameless, unknown, obscure (My.).

ಅನಾಮಯ an-âmaya. Free from disease, healthy. 2, wholesome. 3, Śiva. 4, *health.*

ಅನಾಮಿಕ a-nâmika. = ಅನಾಮಕ No. 1. (Bp. 51, 17; 57, 5).

ಅನಾಮಿಕೆ a-nâmikĕ. *The ring-finger.*

ಅನಾಮೆ a-nâmĕ. *The ring-finger.*

ಅನಾಯಕ a-nâyaka. Having no leader or ruler; disorderly. See ಅತ್ಯನಾಯಕ.

ಅನಾಯತ an-âyata. Unchecked, unrestrained. 2, not propped or supported. 3, close, continuous. 4, unextended, having no length.

ಅನಾಯತತರ anâyata-tara. Uncommonly unrestrained, etc. (Śmd. 98).

ಅನಾಯಾಸ an-âyâsa. Absence of exertion, facility, ease. 2, easy, ready. (My.; B. 4, 72. 112).

ಅನಾಯಾಸಕೃತ anâyâsa-kṛita. *Done readily or easily.*

ಅನಾಯಾಸಾರ್ಥಕ anâyâsa-arthaka. *Prepared without exertion or difficulty.*

ಅನಾರತ an-ârata. *Unceasing, eternal* (Bp. 40, 64; 50, 43).

ಅನಾರ್ತ an-ârta. *Unscathed, healthy.*

ಅನಾರ್ಯ an-ârya. Not respectable, vulgar, unworthy, inferior, bad, vile. 2, not an Ârya, a barbarian. 3, destitute of Âryas.

ಅನಾರ್ಯತಿಕ್ತ anârya-tikta. *A medicinal plant, Gentiana cherayta* Roxb.

ಅನಾವರಣ an-âvaraṇa. Uncovering, opening. See ತೆಱೆ.

ಅನಾವಿಲ an-âvila. *Not turbid, clear, pure;* not marshy.

ಅನಾವೃಷ್ಟಿ an-âvṛishṭi. Want of rain, drought. (My.).

ಅನಾಸು anâsu. The pine-apple, Ananas sativus Mill. (St. & Pl.; My.; Br.; Mhr., H. ಅನನಸ, ಅನನಾಸ).

ಅನಾಹತ an-âhata. Unbeaten, unwounded, intact. 2, *unwashed, new.* 3, not multiplied, indivisible (ಅಭೇದ್ಯ Mr. 460). 4, one of the mystical čakras or circles of the body, the root of the nose (ಆಯಾನ 460).

ಅನಾಹತಮತಿ anâhata-mati. A sound intellect (Mr. 7).

ಅನಿಚ್ಛೆ an-icchĕ. Absence of wish or design. 2, that is undesired (ಅನೀಪ್ಸಿತ Śmd. 158 Cm.).

ಅನಿತನೆಯ anitanĕya. See s. ಅನಿತು.

ಅನಿತು anitu. = ಅನಿತ್ತು. That much, that measure; so much (as that); so long (in time as that); that time (during which something happens); so many (as those, also when occurring before collective nouns in the singular or nouns in the plural). (My.; M. ಅತಿರ, ಅತ್ರ; T. ಅನ್ನೈತ್ತು; Tĕ. ಅನ್ನೆ, ಅನ್ನಿ; Tu. ಅತು; *cf.* ಅಟ 2, ಅಟು, ಅಟ್ಟು 1; ಅನೆಯ; ಅನ್ನುಟು, ಇನ್ನುಟು, ಎನ್ನುಟು; ಅಯಿಸು, ಅಯ್ಸು; ಅಷ್ಟು, ಇಷ್ಟು, ಎಷ್ಟು; ಅಸ 1, ಇಸ 1; ಆಟು 3, ಈಟು, ಏಟು 2, ಓಟು; ಆಸು 3, ಈಸು 7, ಓಸು 1, ಏಸು; ಇನಿತು, ಉನಿತು, ಎನಿತು; ಅನಿಸು, ಇನಿಸು, ಎನಿಸು). This remote demonstrative noun and pronoun is called a ಪವಣ್ (Śmd. 121. 122), ಪ್ರಮಾಣಪೂರಣ (243), ಪ್ರಮಾಣವಾಚ (122 Cm.), and ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ (Kk. 61). Gen. ಅನಿತಱ, Dat. ಅನಿತರ್ಕೆ (later ಅನಿತಕ್ಕೆ, ಅನಿತಕೆ), Acc. ಅನಿತಂ, Instr. ಅನಿತಱಿಂ, etc. (Śmd. 135. 140). ಅನಿತಱ (ಅಷ್ಟು ಶಬ್ದಂಗಳ Cm.) ಮತ್ತಂ ಸುಕಾರಂ (215). ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾವವಚನಂಗಳನ್ ಆಯ್ವ ಅನಿತರ್ಕಮ್ (ಅಷ್ಟರ್ಕೆಯುಂ Cm.) ಇಸುಪ್ರತ್ಯಯವನೆ ಪತ್ತಿಸಿ ನಿಱಿಸೆ (91). ಎನಿತುಮ್, ಅನಿತುಮಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಱೆಗೊಟ್ಟಂ (73). ಉರಗಂ ಕೊಣ್ಡಲ್ಲಿಗೆ (o. r. ಕೊಣ್ಡಲ್ಲಿಂ) ನಾಲ್ವೆರಲನಿತಂ ಕಱಿದು ಕಟ್ಟಿಂ! (224). ಅನಿತರ್ಕಮ್ (so long) ಒಳಂ ಪುರಾನ್ತಕಂ (140. 292). ಎರಡು ವ್ಯಂಜನನುನ್ ಉಚ್ಚರಿಸುವನಿತು ಕಾಲಂ (215). ಎನ್ನ ಅಱಿವನಿತನ್ ಅಯ್ದೆ ಪೇೞ್ದೆಂ (231). ಶರೀರಭೋಗಮುಂ ತೊಱೆವನಿತರ್ಕೆ ಅವಂಗೆ ಕುಡಲಾಗದು ಅನಲ್ಪನಿತವ್ಬುಬಿಪ್ಪೆಯಂ (140). ಅವನಿತು ಹೊಸ ಹುಗ್ಗಿ, etc. (Bp. 2, 53). ಶಿವನೊಳು ತನ್ನ ತಲೆಯಂ ನಿನ್ದು ತಾಟಿಸಿ ಕೊಳುವನಿತಱಲಿ (whilst, 14, 21). ಅನಿತಱಲಿ (meanwhile, 27, 16). ಅನಿತಱಲಿ (the whole time, 47, 59). ಅಣುಮಾತ್ರದನಿತುಂ (48, 3). ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ ಅನಿತುಮಂ ತರ ಹೇೞು! (59, 18). ಅನಿತಱೊಳೆ (even so long, 61, 35). ಚಳಿಗೆ ಅಱಿದೆ, ಪೇರಾಲದ ಕೆಳಗೆ ಇರ್ಪನಿತಱೊಳೆ ಚಪಲಕಪಿ ನಿಡುಗೋಡಂ ಸೆಳೆದು ಅಲುಗೆ (Rśv. 9, 24). ಮೆಲ್ಲನೆ ಏಳ್ವಿನಿತಱಲಿ (13, after 95). ಅವನೀಪತಿ ತನ್ನ ತುರಂಗಮುಂ... ದಾಣ್ಟಿಸಿ, (ನಿನ್ನದಂ) ಕೆಲನ್ದೆಗೆ! ಎಮ್ಬನಿತರ್ಕೆ ಮುಂಚ, ಮುನ್ನವೆ ಸಚಿವಾತ್ವಮ್ ಅಯ್ದಿ (13, 96). ಬಲಿದುದು ಅನಿತಕೆ (meanwhile) ಕೋಟೆ (Râm. 13, 2). ಅದುದು ಅನಿತಱೊಳ್ ಅಸ್ತಮಯುಸಮಯಂ (J. 17, 20). ಅನಿತಱನ್ದ (= ಅನಿತಱೊಳ್, Bp. 44, 18. 19). (See also Kâvy. I, 4, 33-38). — ಅನಿತನೆಯ. ಅನಿತು-ಅನೆಯ (Śmd. 243). Amounting to that much. — ಅನಿತನೆಯಂ. -ಅಂ 3. (243). A man of so much (power, influence, rank, etc. as that or those). — ಅನಿತು. ಅನಿತು -ಉ 9. = ಅನಿತುಂ. All, the whole (M. ಅತ್ರಯುಂ, T. ಅನ್ನೈತ್ತುಂ; Tĕ. ಅನ್ನು). ಗೌಳತಪಸಿಗಳು ಅನಿತು ಗುಗ್ಗಳವಂ ಮುಡಗಲೊಡನೆ (Bp. 44, 19). — ಅನಿತುಂ. ಅನಿತು -ಉಂ 1. All, the whole. ಅನಿತುಮಂ (Acc., Śmd. 73). — ಅನಿಬರ್. Nominative pl. (Śmd. 122. 123). So many persons (as those). ಆಡುವ, ದೀವಿಗೆವಿಡಿವ, ಹರದುಗೆಯ್ವ ಅನಿಬರೊಳಂ ಅಟಗಪ್ರತ್ಯಯವುಮ್ ಒನ್ದುವುದು (240). ಕುಮಾರರನ್ ಅರಸಿಯರನ್ ಅನಿಬರ (*i. e.* ಅನಿಬರಂ) ವಚೋರಚನೆಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದಂ (Bh. 2, 13, 10). ಉತ್ಸವಕೆ ಬನ್ದ ಅನಿಬರೆಲ್ಲರಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ (J. 18, 39). — ಅನಿಬರು. ಅನಿಬರು (-ರ್) -ಉ 9. = ಅನಿಬರುಂ. All persons, all. (T. ಅನ್ನೈವರುಂ). ಅಸಮುಸದ್ಭಟರ್ ಅನಿಬರು, ಓ! ಎನ್ದು, ಉಸುರುತ ಇರೆ (Bp. 16, 11). ಅವರ ದನಿಯನ್ ಆಲಿಸಿ, ಅನಿಬರಂ (*i. e.* ಅನಿಬರ-ಅಂ 5) ಕರೆದು (32, 18). ಅರಸನ್ ಆಗಳು ನಾಡನಿಬರಂ ಕರಿಸಿ (44, 70). — ಅನಿಬರುಂ. ಅನಿಬರ್-ಉಂ 1. All persons, all. ನೆರೆದ ಅರಸುಗಳನಿಬರುಮಂ (Acc.) ಕಾದಿ ಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ಬನೆ ಪಾರ್ಥಂ (Śmd. 120). ಅನಿಬರುಮ್ ಒನ್ದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಗುನನೊಳ್! (270). ನೀವನಿಬರುಂ ಹೇೞುವುದು (Bp. 5, 54).

ಅನಿತ್ತು anittu. = ಅನಿತು (Kâvy. I, 4, 37. 38). ಎನಿತ್ತು ಎನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ, ಅನಿತ್ತು ಅನಿತ್ತಂ (rep.) ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ (38; Śmd. 144).

ಅನಿತ್ಯ a-nitya. Not everlasting, transient; unstable; occasional. (Bp. 51, 35; 54, 59).

ಅನಿತ್ಯತೆ a-nityatĕ. The state of being transient, etc. (Kaivalyapaddhati 3, 15, 1).

ಅನಿನ್ದ್ಯ a-nindya. Unblamable, faultless (Čh. v. 11; Śmd. 130).

ಅನಿಬದ್ಧ a-nibaddha. Not tied down, not bound, unattached, *incoherent, unconnected.* (Bp. 1, 18).

ಅನಿಬರ್ anibar. See s. ಅನಿತು.

ಅನಿಮಿತ್ತ a-nimitta. Having no adequate occasion, causeless, groundless; groundlessness; —self-will, etc. (ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ಯದೃಚ್ಛೆ, ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ Mr. 452; Bp. 18, 53).

ಅನಿಮಿತ್ಯ a-nimitya. = ಅನಿಮಿತ್ತ. (Bp. 43 sum.; My.).

ಅನಿಮಿಷ a-nimisha. Not winking, looking steadily, vigilant. 2, open as eyes or flowers. 3, not twinkling or

winking (noun). 4, not a moment (ಕಾಲ, ಕಾಲಭೇದ Nn. 148). 5, *a god* (ಸುಪರ್ವ, ದೇವತೆ 148). 6, *a fish* (ಯಾದ, ಮೀನು 148). 7, N. of a metrical foot (Čh.). See Prv. s. ನಿಮಿಷ.

ಅನಿಮಿಷಧ್ವಜ animisha-dhvaja. Fish-bannered: Kâma (ಕಾಮ Mr. 22).

ಅನಿಮಿಷಾಲಯ animisha-âlaya. The habitation of the gods, heaven (ನಾಕ Mr. 471).

ಅನಿಮಿಷಾಶ್ರಯಮೂರ್ತಿ animisha-âśraya-mûrti. Vishṇu, etc. (J. 15, 12).

ಅನಿಯತ a-niyata. Not regulated, uncontrolled, not fixed, uncertain, irregular, casual.

ಅನಿಯತಲಿಂಗ aniyata-linga. = ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗ. (My.).

ಅನಿಯಮಿತ a-niyamita. Having no rule or law, unfixed, irregular (My.; B. 4, 32).

ಅನಿಯೋಗ a-niyôga. Non-use, a meaning that is not usual or common; a term having such a meaning (Šmd. 76. 77).

ಅನಿರುದ್ಧ a-niruddha. Unobstructed, ungovernable, self-willed. 2, *the son of Kâma* (or of Pradyumna). (J. 7, 2; 8, 34).

ಅನಿರ್ಜಿತ a-nirjita. Unconquered, unvanquished (Bp. 22, 51).

ಅನಿಲ anila. *Wind or air* (ಕಮ್ಮವಳ, ಗಾಳಿ, ಮಿಗದೇರ, ಎಲರ್, ಎರಲ್ Šm. 13; Kk. 16). 2, the deity of wind. 3, *a class of deities forty-nine in number.* 4, one of the rasas or humors of the body. 5, rheumatism, etc. (ವಾತರೋಗ Čb.). 6, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅನಿಲಜ anila-ja. Bhîmasêna (J. 2, 42; 3, 1). 2, Hanumat (18, 6).

ಅನಿಲತನಯ anila-tanaya. = ಅನಿಲಜ No. 2. (Čh. v. 60). 2, = ಅನಿಲಜ No. 1.

ಅನಿಲದ್ವಾರ anila-dvâra. A window (Bp. 18, 39).

ಅನಿಲಬಾನ್ಧವ anila-bândhava. Fire (Râm. 5, 8, 39).

ಅನಿಲವೇಗ anila-vêga. The velocity of the wind (Bp. 57, 45).

ಅನಿವರ್ತಿ a-nivarti. *Not turning back, brave.*

ಅನಿವಾರ a-nivâra. Irrestrainable; refractory (Mhr.). 2, excessive (ಬಹಳ Čb.; Mhr.).

ಅನಿವಾರ್ಯ a-nivârya. Not to be warded off, inavertible (My.; Mhr.). 2, calamity (My.; Mhr.).

ಅನಿಶ a-niša. Nightless; sleepless; uninterrupted, continual. ಅನಿಶಂ, *continually.*

ಅನಿಷ್ಟ an-ishṭa. 1. Unwished, undesirable, disagreeable, hated, unfavorable (ಅಕ್ಷಿಗತ, ದ್ವೇಷ್ಯ, etc. Hlâ.; ಅಕ್ಷಿಗತ, ಅಸಮ್ಮತ Mr. 238; Šmd. 128). 2, bad luck, misfortune. 3, crime. 4, hostility, hatred (Šmd. 158. 159).

ಅನಿಷ್ಟ an-ishṭa. 2. Not offered in sacrifice. 2, not honoured with a sacrifice.

ಅನಿಷ್ಟಪುಷ್ಟಿ anishṭa-pushṭi. A bad breed (Bp. 40, 58).

ಅನಿಷ್ಟಾರ್ಥ anishṭa-artha. A disagreeable object or thing or meaning (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಅನಿಸು anisu. 1. = ಅನಸು, etc. (My.). ಅವುಗಳನ್ನ ಏನಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನು, ಸಹ ಒನ್ನು ವೇಳೆ ನಿಮಗೆ ಅನಿಸೀತು (B. 4, 60). ಮನ್ನಿಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ನ ಚೀ ಅನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (2, 41).

ಅನಿಸು anisu. 2. = ಅನಿತು, etc. (My.).

ಅನೀಕ anîka. *The face.* 2, the front. 3, a point, an edge. 4, *an army, a host.* 5, array, march. 6, *war, combat.* See ಪ್ರತ್ಯನೀಕ.

ಅನೀಕಸ್ಥ anîka-stha. A warrior or combatant. 2, a general (ಚಮೂಪತಿ, ದಣ್ಣನಾಥ Mr. 269). 3, *a royal guard, a sentinel.* 4, the trainer of an elephant, an elephant driver. 5, a large military drum. 6, a mark, a signal.

ಅನೀಕಿನಿ anîkini. *An army, a host.* 2, *one-tenth of an akshauhiṇî.*

ಅನೀತಿ a-nîti. Impropriety, immorality, injustice (My.; B. 1, 8; ಅನಯ G.). 2, impolicy, indiscretion.

ಅನೀನು anînu. The reins of a bridle (ವಸು Čb.; Mhr., H.).

ಅನೀಪ್ಸಿತ an-îpsita. Undesired; that is undesired (Šmd. 158).

ಅನೀಶ an-îśa. One who is not Îśa or Śiva (Bp. 54, 27). 2, one who has not a superior, paramount. 3, one who has no protector, powerless.

ಅನು anu. 1. (Šmd. 59. 392). = (ಅಣೆ 2), ಅನವು, ಅನುವು, (ಅನ್ನ). Fitness; propriety; nicety, loveliness, that is pleasing, charming or beautiful. (ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚೊಕ್ಕ, ರಯ್ಯ, ಲೇಸು, ಹಸ, ಗಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡ, ಮನೋಹರ Šm. 55; ಹಸ, ಲೇಸು, ಚೊಕ್ಕ, ಅಣಿ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; ಅಣಿ, ಎಡ್ಡ, ಲೇಸು, etc., ಮನೋಹರ Šs.; My.; Tē. ಅನುವು; Tu. ಅನುತನ, fitness; ಅನೆ, to touch). ಈ ಅನುವನ್ ಅನ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಒಲ್ಲೆನು (Bp. 20, 32). ಮುದ್ದುರುವಿನ ಸಮುಕ್ಷದ ಪಟ್ಟೆಮಂಚದೊಳ್ ಅನುವಿನಲಿ (at ease) ಕುಳ್ಳಿರ್ದಹನು (39, 43). ಮನಸಿಜಸುಖಾಮ್ಬುತರನಿಧಿಯೊಳ್ ಓಲಾಡಿಸುತ್ತ ಇರುತಿರ್ಪ ಅನುವಿನ ಇರವ ಹೇೞ್ದಪೆಂ (41, 18). ಇನಿದ ಪಾಯಸದೊಳಗೆ ಘೃತವ ಒಕ್ಕ ಅನುವು ಇದು ಅಯಿತು (43, 71). ತಾ ಕಾಲಾಗಿ ರುದ್ರೋಪನಿಷದುರುವಚನಾ ಅನುವಿನೊಳು ಪೇೞುತಮ್ ಇಹ. . ಘನಮಹತ್ವತೆ ಎನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು (43, 74). ಅನುವನ್ ಅಱಿಯದೆ (45, 14). **2,** worth, merit. ಪರಮನ್ (Śiva) ಅಱಿವಂ ಬಸವನ ಅನುವಂ (1, 30). ಇದಂ ಬಸವಸು ಕುಮಾರಸಕಳೇಶ್ವರನೇ ಬಲ್ಲನು ಧಾರುಣೀವಲಯದೊಳ್ ಎಸೆವ ನಿಮ್ಮ ಅನುವಿನ ಇರವಂ (61, 72). **3,** readiness, see ಅನುವಾಗು. **4,** success. ಎಮ್ಮ ಕಾಯಕದ ಅನುವಿನಿಂ ಪಡವ ಇನಿತು ಧನವ್ ಇದೆ (29, 30). **5,** the proper or correct way (of doing a thing). ಬಲ್ಲರ್ ಆಗಳೆ ಕಾರ್ಯದ ಅನುಗಳನ್ ಎಲ್ಲಮಂ (40, 89). **6,** a scheme, a device, an artifice. ಮಚ್ಚಿಕೆಯ ಅನುವನ್ ಅಱಿದು ಆ ಪ್ರಾಣವಂ ಮತ್ತು ಎನ್ನು ಕೊಡ ಬಹುದು? (36, 56). (ಹರಿ) ಅನುವಿನಿಂ ಕಟ್ಟಿ ಬಲಿಯಂ (57, 23). ಇನಿತು ಚನ್ನಿಸಲ್ ಏಕೆ? ಕೌರವಜನಪ, ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ತಾನ್ ಒನ್ನು ಅನುವ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡುವೆನು (Bh. 1, 8, 32). **7,** proper room, accommodation (C.; see ಅನವು). **8,** a combination of circumstances, a good or bad occurrence or circumstance (that may become an obstacle or cause straits, C.). ನೀವು ಅಱಿವಿರ್ ಈ ಅನುವನ್ ಇದ (Bp. 48, 28). ಕುಲಹೀನರಂ ತಾವು ಮನಸು ಹೇಸದೆ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಇಪ್ಪ ಅನುವ ನೋಡಾ! (57, 8). **9,** profit, use. ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ಬಬ್ಬರ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಅನುವಿಗಾಗಿ ಅವರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿನ್ದ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು ಅನ್ಯಾಯವೆನ್ನು, ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡಿರಿ! (B. 2, 93). **10,** opportunity, leisure, time (C.).—See J. 4, 6; 7, 42; 25, 30. — ಅನುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join closely (v. i.); to meddle with. ಕೇಡು ತಪ್ಪದು ವೇಶಿಯರೊಳ್ ಅನುಗೂಡಿದವರಿಗೆ (Bp. 40, 74). ಹಸಿದು ಇರ್ದೊಡೆ ಎನಗೆ ಅನುಗೂಡಿ, ಕರೆದು, ಆರೋಗಣೆಗೆ ನೀಡು! ಎಮ್ಬನ್ ಅನ್ವೆಯನು (47, 39; see also 43, 6) — ಅನುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To spoil the proper state, etc. (My.). — ಅನುಗೆಡು. -ಕೆಡು. The proper state or beauty to be spoiled;

to fall into a miserable state; to leave the correct path (My.). ಗಟ್ಟದೊಳ್ ಬೆಟ್ಟಂಗಳೊಳಗೆ ಅನುಗೆಟ್ಟು ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಡೆ ಅಂಜಿಕೆ ಹುಟ್ಟದೆ ಇಹುದೇ? (Bp. 18, 15). ಮುಟ್ಟರು ಎ ನ್ದುಂ ಮಾಂಸವಂ, ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡರು ಭಕ್ತರ್, ಇದನ್ ಅನುಗೆಟ್ಟು ತಾಮ್ ಇಕ್ಕುವರೆ? (25, 24). — ಅನುಗೆಯ್. To make ready; to adjust; to make up one's mind; to be propense. ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲು ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, ಮಣ್ಣಲಿ, etc. Hlâ.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, etc. Mr. 164). (ವಾದ್ಯಮುಮ್) ಆಡಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದು ಪದಹತಿ (ಚಚ್ಚಕಾರ Mr. 81). ಆ ತರುಣಿ ತಾನ್ ಅದಂ ತಿದ್ದಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದಳು (J. 30, 28). — ಅನುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become fit, etc. (ಯೋಗ್ಯನಾಗು Čb.). — ಅನುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make ready; to prepare, to get up; to cause to join fitly, to place appropriately; to adapt to the purpose; to cause one's self to be ready or fit; to be becoming. ಕೇಳಿಕೆಗಳನ್ ಅನುಗೊಳಿಸಿ (Bp. 37, 2). ಬೆರಳಂ ಕಟಿಯ ಕೆಳಗೆ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ (40, 20). ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ ಏಕೆ? (43, 63). ಉಸುರನುಗೊಳಿಸುತಂ ಕಣ್ದೆರೆದು (47, 59). ಗುರುವಧಿಕಕಾರುಣ್ಯಘನತರಾವಿರಲಪ್ರಸಾದಮನ್ ಅನುಗೊಳಿಸಲ್ (49, 35). ಅನುಗೊಳಿಸಿ ನಾಗವಮ್ ಆ ಸೀಸಪತ್ರಂ ಸೀಸಮ್ ಎನಿಕು (Mr. 100). ಶಿವಾಂಘ್ರಿಯುಗಲಮನ್ ಎರ್ದೆಯೊಳ್ ಅನುಗೊಳಿಸಿ, ನಮಿಸಿ (Rśv. 14, after 28). — ಅನುತನು. reit. = ಅನು 8. (S. Mhr.). *Cf.* ಅನುವುತನುವು. — ಅನುವಟು. -ಅಟು. = ಅನುಗೆಡು. (Bp. 17, 13). — ಅನುವಾಗು. -ಅಗು. To become or be ready; to be fit or nice; to join (v. i.), to enter; an occasion to happen. ಅಯುಧವನ್ ಒನ್ದುಂ ಪಿಡಿದು, ತಾನ್ ಇರ್ದನ್ ಅನುವಾಗಿ (Bp. 13, 14). ನೆರೆಯಲ್ ಅನುವಾದ ಅಬಲೆಯನ್ ಓಸರಿಸಿ (42, 32; see also 45, 49). ನೇವಳವನ್ ಅನುಸನ್ಧಿಸಿದರ್ ಅನುವಾಗಿ (4, 37). ತೊತ್ತುಗೆಲಸವ ಗೆಯ್ಯಲ್ ಅನುವಾಯಿತ್ತು (21, 7). ಸೌನ್ದರಿಯ ವಶನ್ ಅಗಿ, ನಮ್ಬಿ ಅಥವನೊಳ್ ಅನುವಾದ (31, 22). See also 35, 29. 31; J. 4, 66; 8, 24; 11, 26; 12, 50; 17, 30. 44. 45; 23, 22; 31, 67; 32, 56.

ಅನು anu. 2. = ಅಂ 1, of which it is a later and common form, *e. g.* ಕೊಲಿಸಿದನು (Bp. 25, 23); ಸಲಿಸಿದನು (53, 30); ಇದ್ದನು (B. 1, 1). See ನು 1.

ಅನು anu. 3. = ಅಂ 3, of which it is a later and common form, *e. g.* ಕಿಂಕರನು (Bp. 31, 7); ಅತನು (B. 1, 1). See ನು 2.

ಅನು anu. 4. = ಅಂ 4, of which it is a later and common form, *e. g.* ಅಭಿಷಿಕ್ತನನು (Bp. 39, 52); ವಾರ್ಯನನು, ಧೂರ್ಯನನು (8, 53); ರಸಾಯನಗಳನು (8, 43).

ಅನು anu. 5. = ಅನ್ 1, etc. To say, *e. g.* ಅನುತಾನೆ, ಅನುತದೆ (C.). See ಅನ್ತದೆ, ಅನ್ತಾನೆ, ಅನ್ತಾರೆ, ಅನ್ತಾಳೆ, ಅನ್ತಿ, ಅನ್ತೀರಿ, ಅನ್ತೇವೆ.

ಅನು anu. *After in space, rank or time.* 2, along, lengthwise, on. 3, with, together with. 4, severally, each by each, orderly. 5, after, towards. 6, *in accordance with, agreeably to, like.* 7, according to.

ಅನುಕ anuka. Longing after, desirous; libidinous. 2, = ಅನುಗ No 5, a husband (ಧವ, etc., ಗಣ್ಡ Mr. 307).

ಅನುಕಮ್ಪೆ anu-kampĕ. *Sympathy, compassion, tenderness.*

ಅನುಕರ anu-kara. Imitating; —an assistant. 2, a kind of vessel (ಗರ್ಗರಿ, ಗುಣ್ಡಿ ವಟ್ಟಲ್ Mr. 212).

ಅನುಕರಣ anu-karaṇa. Imitation, following an example (Šmd. 22. 230; Kâvy. I, 1*a*, 22-27). 2, resemblance, similarity. 3, = ಅನುಕರಣಪದ (Šmd. 35; Kâvy. II, 1, A, 29). See ಅನುಕೃತಿ; ಅಭಿನಯಿಸು.

ಅನುಕರಣಪದ anukaraṇa-pada. An imitative word or sound (Šmd. 228 Cm.; 388).

ಅನುಕರಣಶಬ್ದ anukaraṇa-šabda. = ಅನುಕರಣಪದ. (Šmd. 22 Cm.).

ಅನುಕರಣಿ anu-karaṇi. Mimicry, dramatic action (? ನಯ Mr. 79; *cf.* ಅಭಿನಯ).

ಅನುಕರಣೆ anu-karaṇĕ. = ಅನುಕರಣ (Šmd. 73).

ಅನುಕರಿಸು anu-karisu. To imitate, to equal (Šmd. 176; Kâvy. III, 2, B, 56; Bp. 4, 26; 13, 21; 42, 24; 45, 15; J. 25, 30). 2, to admit, to accept. ಅನುಕರಿಪರ್ (ಅಂಗೀಕರಿಸುವರ್ Šmd. 71, o. r. ಅನುಕರಿಸುವರ್). 3, to put in one line, to join (Šmd. 67). 4, to make ready: to put on (as ointment, ornaments, J. 4, 6; 11, 41). 5, to make one's self ready for, to assent (J. 16, 13).

ಅನುಕರ್ಷ anu-karsha. Attraction, drawing. 2, including a precedent in a subsequent rule. 3, *the bottom or the axle-tree of a carriage.*

ಅನುಕಲ್ಪ anu-kalpa. *A secondary injunction, permission to adopt an alternative or substitute.*

ಅನುಕಾಮೀನ anu-kâmîna. *One who acts as he pleases.*

ಅನುಕಾರ anu-kâra. *Imitation, resemblance.*

ಅನುಕಾಲ anu-kâla. Opportune, occasional. (My.).

ಅನುಕೀರ್ತನೆ anu-kîrtanĕ. The act of proclaiming or publishing (Bp. 38, 69).

ಅನುಕೂಲ anu-kûla. Following the bank. 2, *comformable to, in accordance with* (Šmd. 238. 239); suitableness of circumstances, etc. 3, according to the current, favourable, agreeable, friendly (Šmd. 7); favour, kindness; support, help (My.). Feminine ಅನುಕೂಲೆ (J. 10, 23; 11, 15).

ಅನುಕೂಲತೆ anu-kûlatĕ. Concord; good-will, favour; conformity; consent; prosperity; suitableness of circumstances, convenience, etc. (B. 4, 59. 87; My.).

ಅನುಕೂಲಿಸು anu-kûlisu. To be favourable; to be friendly; to help (B. 4, 161; 5, 53. 156); to turn out successful (My.).

ಅನುಕೃತಿ anu-kṛiti. = ಅನುಕರಣ. (Šmd. 22. 72. 230; Kâvy. I, 3, 89-97). 2, a copy. 3, compliance.

ಅನುಕೃತಿಪದ anukṛiti-pada. = ಅನುಕರಣಪದ. (Šmd. 228. 388).

ಅನುಕೃತಿಸ್ವರ anukṛiti-svara. The vowel at the end of an imitative word (Šmd. 64. 65). 2, an imitative sound or word (My.).

ಅನುಕ್ತ an-ukta. Unuttered, unsaid (*e. g.* by the author of a book, Šmd. 149. 299).

ಅನುಕ್ರಮ anu-krama. *Succession, arrangement, order, method.* See Mr. s. ಅನುಗತಿ. ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ, in due order (My.).

ಅನುಕ್ರಮಣ anu-kramaṇa. Proceeding methodically or in order; following. (My.).

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ anu-kramaṇikĕ. A table or chapter of contents (B. I, I); a preface (My.).

ಅನುಕ್ರೋಶ anu-krôša. *Compassion, tenderness.*

ಅನುಗ anu-ga. *Going after, following.* 2, corresponding with, adapted to. 3, a companion. 4, *a follower, a servant* (ಸೇವಕ, ಅನುಚರ. etc., ಓಲೆಕಾಱ Mr. 266). 5, *a lover, a husband* (*cf.* ಅನುಕ).

ಅನುಗತ anu-gata. Gone after, followed; following; corresponding; a follower; attached or devoted to (Čh. v. 6; Kâvy. III, 3, B, 148; V, 939; Šmd. 194. 259).

ಅನುಗತಪ್ರಾಸ anugata-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅನುಗತಿ anu-gati. Succession, order, method (ಅನುಕ್ರಮ, etc., ಪರಿವಿಡಿ Mr. 441).

ಅನುಗತಿಕ anu-gatika. Following; a follower. See ಗತಾನುಗತಿಕ.

ಅನುಗಮ anu-gama. Following (Kâvy. III, 3, B, 171).

ಅನುಗಮನ anu-gamana. Going after, following. (My.). 2, postcremation of a widow.

ಅನುಗಾಮಿ anu-gâmi. Following; a follower; a companion. (My.).

ಅನುಗುಣ anu-guṇa. Having similar qualities; congenial with. 2, according or suitable to (Šmd. 47; Kâvy. III, 3, B, 99).

ಅನುಗುಣತ್ವ anu-guṇatva. The condition of having similar qualities, etc. (My.).

ಅನುಗ್ರಹ anu-graha. *Conferring benefits, favour, kindness.* 2, promoting or furthering a good object. 3, aid, assistance. See Bp. 53, 2; 54, 86.

ಅನುಗ್ರಹಿಸು anu-grahisu. To treat with kindness (My.);—to show favour (My.);—to grant (as a request, J. 4, 65; 8, 44);—graciously to confer or vouchsafe (Bp. 56, 45).

ಅನುಚರ anu-čara. *Following, attending.* 2, *a companion, a follower, a servant.*

ಅನುಚಿತ an-učita. Improper, wrong; unusual, strange; unqualified. (Kâvy. IV, 1, 11; Bp. 27, 24; 28, 27; ಅಯೋಗ್ಯ G.).

ಅನುಚಿತಾನ್ವಯ anučita-anvaya. An improper anvaya (Kâvy. II, 2, B, 4).

ಅನುಚಿತೆ an-učitĕ. An improper female (Bp. 40, 53).

ಅನುಚ್ಛಿಷ್ಟ an-ucchishṭa. *Not rejected, pure; righteous.*

ಅನುಜ anu-ja. Born after. 2, *a younger brother.*

ಅನುಜಾತ anu-jâta. = ಅನುಜ. (Čb.; My.).

ಅನುಜಾತೆ anu-jâtĕ. = ಅನುಜೆ. (My.).

ಅನುಜೀವಿ anu-jîvi. Living by or upon (others). 2, *a dependent, a follower.*

ಅನುಜೆ anu-jĕ. A younger sister (Bp. 4, 49; ತಂಗಿ G.; My.).

ಅನುಜ್ಞೆ anu-jñĕ. *Assent, permission.* 2, leave to depart. 3, an order or command.

ಅನುತರ್ಷ anu-tarsha. Thirst; wish, desire. 2, *a vessel from which spirituous liquor is drunk.*

ಅನುತರ್ಷಣ anu-tarshaṇa. *A vessel from which spirituous liquor is drunk.*

ಅನುತಾಪ anu-tâpa. *Repentance.* 2, heat;—sorrow, compassion (Bp. 18, 79; My.). — ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಅರ್ತ Si. 398).

ಅನುತಾಪಿ anu-tâpi. Penitent, regretting;—compassionate (My.).

ಅನುತ್ಕಟ an-utkaṭa. Not much. 2, contraction, abridgment (ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಮಾಹಾರ, ಹವಣಿಸಲ್ Mr. 446).

ಅನುತ್ತಮ an-uttama. *Unsurpassed* (in height), *best, excellent.* 2, not the best (My.).

ಅನುತ್ತರ an-uttara. Than which there is no higher, *chief, best, excellent.* 2, being not the upper, *low, inferior, base.* 3, not the North, *South, Southern.* 4, without a reply, silent. 5, a bad or evasive reply. 6, *deserving no reply, talking nonsense.* 7, fixed, firm.

ಅನುದಾತ್ತ an-udâtta. Not raised, not elevated, not pronounced with the udâtta accent, grave (Bp. 55, 51).

ಅನುದಿನ anu-dina. Every day; daily (My.; B. 4, 172; Bp. 1, 37; 3, 65; 24, 2; 25, 38; 30, 7; etc.).

ಅನುದೇಶ anu-dêśa. A rule or injunction, especially one that points back to a previous rule (Kâvy. II, 2, B, 16).

ಅನುಧಾವನ anu-dhâvana. Running after, chasing, pursuing. See ಅಟ್ಟು, ಅಟೆಯಟ್ಟು, ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ತಗುಳ್, ಬೆಂಗೊಳ್.

ಅನುನಯ anu-naya. Bringing near;—*salutation, obeisance, courtesy, civility, friendly or lovely behaviour* (ಸ್ನೇಹ Nn. 167; Mr. 479). 2, humble entreaty or supplication, reverential deportment; coaxing (ಘನವಿಸ್ನೇಹ, ಬಹಳ ಸ್ನೇಹ ವಿಲ್ಲದುದು 167). 3, regulation of conduct, discipline, tuition. See ಮೊಗವ್ಬಡೆ, ಬೋಳಯಿಸು, ಬೋಳಯಿಸುಹ.

ಅನುನಯಿಸು anu-nayisu. To bring near (Bp. 34, 19); etc.

ಅನುನಾಸಿಕ anu-nâsika. Nasal; a nasal letter (Šmd. 23. 24; Kâvy. I, 1*a*, 17-21).

ಅನುಪತ್ಯ anupatya. Absence of the means of subsistence (C.; Mhr. ಅನುಪತ).

ಅನುಪದ anu-pada. Following closely (ಅನ್ವಂಗ, ಅನ್ವಕ್ಷ, ಬೆನ್ನಬುಅ Mr. 445). ಅನುಪದಂ, step by step; word for word. 2, *on the heels of, close behind or after.*

ಅನುಪದಿ anu-padi. *Searching after; a searcher, an inquirer.*

ಅನುಪದೀನ anupadîna. = ಅನುಪದೀನೆ. (ಪಾದುಕ, ಹಾವಿಗೆ Mr. 205, o. r. ಹಾವುಗೆ).

ಅನುಪದೀನೆ anupadînĕ. *A shoe, especially a kind of wooden shoe* (ಹಾವುಗೆ Hlâ.).

ಅನುಪಪತ್ತಿ an-upapatti. Non-accomplishment, failure;—insufficiency of means. (My.).

ಅನುಪಪನ್ನ an-upapanna. Non-accomplished, uneffected. 2, unproved. 3, deficient in means (My.).

ಅನುಪಮ an-upama. Incomparable, matchless; excellent, best (Čh. v. 60; Bp. 1, 37; 39, 9; 51, 57; 54, 28; Mr. 480).

ಅನುಪಮಿತ an-upamita. Uncompared, matchless (Bp. 37, 69).

ಅನುಪಮೆ an-upamĕ. A matchless female (G.). 2, *the female elephant of the south-east* or of the north-east.

ಅನುಪಲಬ್ಧಿ an-upalabdhi. Non-perception, non-recognition. (R.).

ಅನುಪಲ್ಲವಿ anu-pallavi. The response in a chorus (My.; Tĕ.).

ಅನುಪಾತ್ಯಯ an-upâtyaya. *Absence of neglect, following the appointed order.*

ಅನುಪಾನ anu-pâna. A fluid vehicle in medicine; drink taken with or after medicine (My.; B, 3, 28).

ಅನುಪಾಲ anu-pâla. Preserving, keeping up, maintaining (Bp. 21, 2; 33, 3).

ಅನುಪಾಲಕ anu-pâlaka. = ಅನುಪಾಲ. (Bp. 22, 1; 28, 2; 30, 2).

ಅನುಪಾಲನ anu-pâlana. = ಅನುಪಾಲ. (Bp. 21, 3).

ಅನುಪೂರ್ವ anu-pûrva. = ಅನುಪೂರ್ವಕ. (My.).

ಅನುಪೂರ್ವಕ anu-pûrvaka. Regular, orderly; according to (Bp. 27, 11).

ಅನುಪ್ರಯುಜ್ಯ anu-prayujya. Employable (Šmd. 300 Cm.).

ಅನುಪ್ರಾಸ anu-prâsa. Alliteration (Kâvy. III, 2, B, 2. 33-55). 2, a kind of alliteration (Čh.). See ಅನಾನುಪ್ರಾಸ.

ಅನುಪ್ಲವ anu-plava. *A follower, a companion.*

ಅನುಬದ್ಧ anu-baddha. Bound to, connected with, ... to, belonging to (Bp. 34, 1; 38, 2).

ಅನುಬನ್ಧ anu-bandha. Binding, connection, junction. 2, *an uninterrupted series.* 3, consequence, result. 4, *motive or cause of an action.* 5, a consonant that occurs in combination with a certain other one (Šmd. 25. 26). 6, *on indicatory letter or syllable, marking some peculiarity in the inflection of the word to which it is attached.* 7, *a child or pupil who imitates an example set by the parent or preceptor.* 8, commencement. 9, anything small or little.

ಅನುಬನ್ಧಕ್ರಿಯೆ anubandha-kriyĕ. An auxiliary verb (as ಕೊಳ್ಳು in ಕಣ್ಡುಕೊಳ್ಳು, My.).

ಅನುಬನ್ಧಿ anu-bandhi. Connected with; having in its train or as a consequence. See ಪುಣ್ಯಾನುಬನ್ಧಿ s. ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್.

ಅನುಬಿಮ್ಬ anu-bimba. A reflection, a reflected image (My.).

ಅನುಬಿಮ್ಬಿಸು anu-bimbisu. To be reflected or mirrored (My.).

ಅನುಬೋಧ anu-bôdha. *Reviving the scent of a faded perfume.* 2, an after-thought.

ಅನುಭವ anu-bhava. Knowledge derived from personal observation or experiment, *experience; apprehension, notion, understanding.* 2, fruition; possession and use of. See B. 4, 222; 5, 179; Bp. 36, 41; 40, 81; 61, 75.

ಅನುಭವಭವ anubhava-bhava. Produced or born from anubhava (Kâvy. IV, 2, 18).

ಅನುಭವಿ anubhavi. One who knows or enjoys (Bp. 4, 9; 11, 18); one who has experience or knowledge (see s. ತನಿ ಸುಖ).

ಅನುಭವಿಸು anu-bhavisu. To experience: to enjoy, to partake of something pleasant (Bp. 24, 32; 28, 7; 30, 5; 31, 6; 43, 63; 56, 11; 61, 22); to undergo, to suffer (Bp. 54, 13; 60, 90).

ಅನುಭವಿಸುವಿಕೆ anubhavisuvikĕ. Experiencing (ಉಪಲಮ್ಭ, ಅನುಭವ Si. 397).

ಅನುಭಾವ anu-bhâva. *A sign or indication of a feeling* (bhâva) *by look or gesture* (Kâvy. IV, 2, 18. 19). 2, *dignity, authority, consequence.* 3, *firm opinion, ascertainment, good resolution, belief.*

ಅನುಭಾವಿ anu-bhâvi. Perceiving, knowing; attempting, full of effort (Bp. 7, 3; 12, 55).

ಅನುಭೂತಿ anu-bhûti. Perception, apprehension. 2, knowledge from any source but memory. 3, dignity. See ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ.

ಅನುಭೋಕ್ತೃ anu-bhôktri. One who enjoys or suffers. (My.; see ಫಲಾನುಭೋಕ್ತೃ).

ಅನುಭೋಕ್ತವ್ಯ anu-bhôktavya. To be enjoyed or suffered; that is to be enjoyed or suffered (Bp. 3, 22).

ಅನುಭೋಗ anu-bhôga. Enjoyment (Bp. 46, 20). 2, experience, undergoing, suffering.

ಅನುಭೋಗಿ anu-bhôgi. One who enjoys, experiences, or undergoes.

ಅನುಭೋಗಿಸು anu-bhôgisu. To enjoy (Bp. 33, 12; 58, 26; B. 2, 20; 3, 33). 2, to experience, to undergo, to suffer (Bp. 34, 12; B. 3, 97; 5, 69).

ಅನುಮತ anu-mata. Approved, assented to; permitted, allowed. 2, agreeable, pleasant; beloved. 3, being of one opinion. 4, assent, permission, approbation (Čh. v. 218; Šmd. 394; Bp. 4, 2; 43, 69; 60, 59). See ಎಮ್ಬುಕೆಯ್, ಯೋಚಿಸು.

ಅನುಮತಿ anu-mati. Assent, permission, approbation (Kâvy. III, 3, B, 3. 30-34; Bp. 30, 9). 2, *the fifteenth day of the moon's age, on which it rises one digit less than full* (ಚನ್ದ್ರಂ ಕುನ್ದಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ Hlâ.; ಇನ್ದು ಕುನ್ದಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ Mr. 69). 3, N. of a goddess.

ಅನುಮತಿಸು anu-matisu. To assent, to agree, to comply with (Bp. 24, 31; 40, 7. 23; 50, 51. 73). 2, to make (one) assent, to persuade to (5, 19).

ಅನುಮನ್ತ anumanta. = ಹನುಮನ್ತ. (C.).

ಅನುಮಾನ anu-mâna. = ಅನ್ಮಾನ. The act of inferring or drawing a conclusion from given premises; inference. 2, reasoning; reflection, hesitation, doubt (ಊಹ, ತರ್ಕ Mr. 10; Šmd. 395; Bp. 18, 73; 19, 24; 41, 11; 50, 21). — ಅನುಮಾನವುಬ್. -ಉಬ್. To abandon one's hesitation or doubt (Bp. 61, 14).

ಅನುಮಾನಿಸು anu-mânisu. To reflect, to hesitate, to doubt (Bp. 1, 15; My.; B. 5, 130).

ಅನುಮಾನೋಕ್ತಿ anumâna-ukti. *Reasoning, logic.*

ಅನುಮಿತಿ anu-miti. Inference, conclusion from given premises. (My.).

ಅನುಮಿಷ anu-misha. N. of a man (Bp. 4, 13). — ಅನುಮಿಷಕೇತಿ. N. of a man (58, 4).

ಅನುಮೇಯ anu-mêya. Inferable.

ಅನುಮೇಯಿಸು anumêyisu. To infer (My.; Si. 385).

ಅನುಮೋದ anu-môda. A subsequent pleasure, the feeling of pleasure from sympathy;—assent, acceptance (My.).

ಅನುಮೋದನ anu-môdana. Causing pleasure, applauding. 2, assent, acceptance. 3, sympathetic joy. See ನಮ್ಬಿಸು.

ಅನುಮೋದಿಸು anu-môdisu. To feel sympathetic joy. 2, to allow with pleasure, to assent (My.).

ಅನುಯಾಯಿ anu-yâyi. Going after; a follower (B. 5, 175). See ಮುಖ್ಯಾನುಯಾಯಿ.

ಅನುಯೋಗ anu-yôga. *A question.* 2, examination, asking. 3, censure, reproof. 4, spiritual union.

ಅನುಯೋಜನ anu-yôjana. A question; questioning, examining. 2, joining to, attaching (My.).

ಅನುಯೋಜಿಸು anu-yôjisu. To join to, to attach (My.).

ಅನುರಕ್ತ anu-rakta. Fond of, attached or devoted to, pleased; beloved (Bp. 39, 68).

ಅನುರಕ್ತಿ anu-rakti. Affection, attachment, love, devotion (Bp. 44, 65; 47, 56; 58, 14; 61, 41).

ಅನುರಕ್ತಿಸು anuraktisu. To feel affection, to love, etc. (Bp. 49, 34).

ಅನುರಾಗ anu-râga. Redness. 2, *affection, love, good will,* devotion (ರಕ್ತ Mr. 518; Čh. v. 227). — ಅನುರಾಗಪ್ಪೆಬು. -ಂ-ಪೆಬು. Affection, etc. to spring up, to become affectionate, etc. (Bp. 31, 31).

ಅನುರಾಗಜ anurâga-ja. *Arising from affection, consent, or satisfaction.*

ಅನುರಾಗಿ anu-râgi. Impassioned, attached, full of affection, enamoured (Bp. 7, 5); —causing love. See ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಾನುರಾಗಿ.

ಅನುರಾಗಿಸು anu-râgisu. To be or become full of affection, good will, devotion, or joy (Bp. 4, 57; 21, 46; 28, 68; 32, 31; 33, 15; 53, 66; 55, 47; 59, 22).

ಅನುರಾಧೆ anu-râdhĕ. = ಅನೂರಾಧೆ. The seventeenth nakshatra or lunar mansion. (My.).

ಅನುರೂಪ anu-rûpa. Following the form, corresponding, adapted to, agreeable to, according to (Šmd. 149. 370; Si. 67); conformity. See ಅರ್ಥಾನುರೂಪ, ಆಜ್ಞಾನುರೂಪ, ಗುಣಾನುರೂಪ.

ಅನುರೋಧ anu-rôdha. *Obliging another or fulfilling his wishes, obligingness, compliance;* conformity. 2, reference or bearing of a rule.

ಅನುಲಾಪ anu-lâpa. *Repetition of what has been said, tautology.*

ಅನುಲಾಪಿಸು anu-lâpisu. To repeat over and over the same word or words (My.).

ಅನುಲಾಸಿ anu-lâsi. Dancing (according to), rejoicing. See ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸಿ.

ಅನುಲೇಪನ anu-lêpana. ಅನುಲೇಪನೆ. Anointing (the body). 2, *unguent, ointment* (ಗೋಮುಖ Nn. 20).

ಅನುಲೇಪಿಸು anu-lêpisu. To smear to or on (Bp. 4, 35; 19, 70; 46, 61; ಹಚ್ಚು G.).

ಅನುಲೋಮ anu-lôma. With the hair or grain, in a natural direction, regular, successive (Šmd. 14).

ಅನುಲೋಮವಿಲೋಮ anulôma-vilôma. In the usual order and out of the usual order (Šmd. 14 Cm.);—alternate (Čh. v. 238).

ಅನುವರ anu-vara. Selecting: making (anything) one's special aim (J. 4, 71; 11, 6; 25, 30).

ಅನುವರಿಸು anu-varisu. To choose for one's self, to receive with favour (J. 24, 55).

ಅನುವರ್ತನ anu-vartana. Following, attending. 2, compliance, obedience (Bp. 39, 42). 3, *concurring, admitting.* 4, obliging or serving another. 5, consequence, result. 6, *continuance.* 7, supplying from a previous rule. See ಒಮ್ಮು.

ಅನುವರ್ತನೆ anu-vartanĕ. = ಅನುವರ್ತನ. Supplying from a previous rule (Šmd. 79. 85. 151. 183 Cm.).

ಅನುವರ್ತಿ anu-varti. Following; compliant, obedient, resembling. (J. 15, 6).

ಅನುವರ್ತಿಸು anu-vartisu. To supply from a previous rule (Šmd. 299). 2, to refer or apply to through a series (Si. 64). 3, to go after, to follow. ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು, ಅಥವಾ ಸದ್ಬೋಧೆಯನ್ನು, ಅನುವರ್ತಿಸ ಬೇಕು (My.).

ಅನುವಾಕ anu-vâka. *Saying after, recital, reading.* 2, a section, a chapter.

ಅನುವಾದ anu-vâda. Saying after or again, explanatory repetition or reiteration with corroboration or illustration; confirmation; trying to establish by reasoning (My.); rumour; slander. See Kâvy. II, 1, A, 29.

ಅನುವಾದಿಸು anu-vâdisu. To argue, to reason (My.).

ಅನುವು anuvu. = ಅನು 1. (C.). — ಅನುವುತನುವು. = ಅನುತನು. (S. Mhr.). 2, preparation, equipping, etc. for setting out (My.);—refreshment, a refreshment (My.).

ಅನುವೃತ್ತಿ anu-vṛitti. Acting in conformity with. 2, complying with. 3, reference to what precedes, continued course or influence of a preceding rule or assertion on what follows. 4, reverting to. 5, *imitating, doing or acting in like manner: conformity to usage* (ಯಾತ್ರೆ; see ಅನುಸರಿಸು). See ಯಥಾರ್ಥಾನುವೃತ್ತಿ.

ಅನುವೇಷ್ಟಿಸು anu-vêshṭisu. To surround (J. 2, 1).

ಅನುವೇಸು anuvêsu. = ಅನ್ವಯಿಸು. (ಅನ್ವಯಿಸು, ಅರ್ಥ ಹೇಳು G.).

ಅನುವ್ರಜ್ಯೆ anu-vrajyĕ. *Following a departing guest a little distance, as a mark of respect.*

ಅನುಶಕ್ತ anu-šakta. Able, strong, being gifted with (Bp. 39, 68).

ಅನುಶಕ್ತಿ anu-šakti. Ability, power, strength, energy (Bp. 26, 24; 35, 1).

ಅನುಶಯ anu-šaya. Close connection (ಸಹಾಯ Nn. 142). 2, the evil result of an act that clings to the soul and causes it to enter other bodies. 3, *repentance, regret, mental distress* (ಉದ್ವೇಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ 142). 4, *ancient or intense enmity, wrath* (ಮುನಿಸು, ಕೋಪ 142). See ಮಱುಗುಹ. — ಅನುಶಯಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To feel remorse, to repent (ವಿಪ್ರತಿಸಾರ, ಅನುಶಯ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಅನುತಾಪ Hlâ.).

ಅನುಶರ anu-šara. A râkshasa, a sort of demon. (R.).

ಅನುಶಾಸನ anu-šâsana. Regulating; binding under laws; instruction, direction. See ದರ್ಶನಾನುಶಾಸನ, ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ.

ಅನುಶ್ರುತ anu-šruta. Handed down by vedic tradition 2, perpetual, eternal (ನಿತ್ಯ, ಅಜಸ್ರ Nn. 132; ಸದಾ, ನಿರನ್ತರ 137). 3, = ವಾರ್ತೆ, ಸಮನ್ತು (137).

ಅನುಷಂಗ anu-šaṅga. Close adherence, connexion, association. 2, *tenderness, compassion.* 3, necessary consequence.

ಅನುಷ್ಟುಪು anushṭupu. Tbh. of ಅನುಷ್ಟುಭ್. (Mr. 362).

ಅನುಷ್ಟುಭ್ anu-stubh. Following in praise or invocation. 2, speech; Sarasvatî. 3, N. of a type of metres (Čh.).

ಅನುಷ್ಠಾನ anu-sthâna. Commencing, undertaking; doing or engaging in any work, performance or practice, business (Šmd. 5. 6). 2, acting in conformity to.

ಅನುಷ್ಠಿತ anu-sthita. Done, practised; effected, accomplished; followed, observed; done conformably. (Bp. 46, 64).

ಅನುಷ್ಠಿಸು anushṭhisu. To perform, to practice (Bp. 6, 11; 55, 48. 51; J. 29, 5).

ಅನುಷ್ಣ an-ushṇa. Not hot (ಉಷ್ಣವಿಲ್ಲದ G.; My.). 2, apathetic. 3, *lazy, sluggish.*

ಅನುಸನ್ಧಾನ anu-sandhâna. Investigation, inquiry, searching into. 2, setting in order, arranging, planning. 3, plan, scheme. 4, connecting, congruous or suitable connection (Bp. 8, 26; 41, 11).

ಅನುಸನ್ಧಿಸು anu-sandhisu. To connect, to join (Čh. v. 292).

ಅನುಸರಣ anu-saraṇa. Going after, following; imitating. 2, conformity to;—consequence of. 3, custom, habit, use.

ಅನುಸರಿಸು anu-sarisu. To do or act in like manner (ಅನುವೃತ್ತಿ, ಯಾತ್ರೆ Hlâ.; ಯಾತ್ರೆ Nn. 159; Mr. 479);—to follow, ನೀನ್ ಅನುಸರಿಸಿದೆ ಕುಮಾರ್ಗವಂ (Bp. 60, 39); —to use. ಕೆಲವ್ವರ್ ಅದನ್ ಅನುಸರಿಸುವರ್ (Šmd. 71, o. r. ಅಂಗೀಕರಿಸುವರ್).

ಅನುಸರಿಸುವಿಕೆ anusarisuvikĕ. Conformity to, approbation, propitiousness (ಪ್ರಸಾದ Si. 433).

ಅನುಸಾರ anu-sâra. = ಅನುಸರಣ. (Šmd. 346; Si. 67).

ಅನುಸಾರತಃ anu-sârataḥ. *Conformably to.*

ಅನುಸಾರಿ anu-sâri. (-ನ್). Following, acting according to, agreeing to; a follower (Bp. 3, 68; 5, 68; 39, 60).

ಅನುಸಾರಿಣಿ anu-sâriṇi. She who is following, etc. (My.). 2, N. of the second string of a lute (My.; Br.).

ಅನುಸಾಲ್ವ anu-sâlva. N. of a king (J. 8, 29. 36).

ಅನುಸೋಯೆ anu-sôyĕ. N. (Bp. 52, 25).

ಅನುಸ್ವಾರ anu-svâra. After-sound. 2, the nasal sound as represented by a dot or circle. 3, that dot when not representing a nasal sound. See Šmd. 19. 192. 203. 205; Kâvy. I, 2, 12. 13. 31. 32.

ಅನುಹಾರ anu-hâra. *Imitation.* 2, resemblance.

ಅನುಹಾರ್ಯ anu-hârya. To be imitated. 2, *monthly obsequies on the day of the new moon.*

ಅನೂಕ anûka. The backbone, the spine. 2, a former state of existence. 3, *race, family;* a good family (ಸತ್ಕುಲ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲ Nn. 129). 4, *temperament, disposition, character* (ಶೀಲ, ಆಚಾರ 129).

ಅನೂಚಾನ anûcâna. Devoted to study. 2, *a Brâhmaṇa versed in the vêdas and vêdâṅgas* (ಪೂರಯ್ಸಿ ವೇದವೋದಿದಂ Mr. 250). 3, well-behaved.

ಅನೂತ್ನ a-nûtna. Not young, not recent, ancient (Bp. 4, 2).

ಅನೂನ an-ûna. Undiminished, whole, entire. 2, having full power. 3, not less, not inferior. See Č̌h. v. 327; Šmd. 108. 130; Bp. 6, 9; 31, 17; 61, 38; Ršv. 4, 76; ಅತ್ಯನೂನ.

ಅನೂನಕ an-ûnaka. = ಅನೂನ. *Undiminished, etc.*

ಅನೂಪ anûpa. *Situated near the water, rich in water.* 2, a watery country.

ಅನೂರಾಧೆ anû-râdhĕ. = ಅನುರಾಧೆ. (My.).

ಅನೂರು an-ûru. Thighless. 2, *Aruṇa, the charioteer of the sun;* the dawn.

ಅನೂಷರ anûshara. *Saline.* 2, an-ûshara: not saline.

ಅನೃಜು an-ṛiju. Not straight. 2, *perverse, wicked.*

ಅನೃತ an-ṛita. Not true, false. 2, *falsehood, lying, cheating* (ಕಟ್ಟುಕ, ತೊದಲ್, ನೂಳ್, ಪುಸಿ Kk. 60). 3, *agriculture,* as opposed to gleaning (ಋತ). See ಹುಸಿ.

ಅನೆ anĕ. 1. = ಅಗೆ 4. A suffix to form adverbs, *e. g.* ಕಮ್ಮನೆ, ಇಮ್ಮನೆ, ನೆಟ್ಟನೆ, ಉಸಿಕನೆ (Šmd. 389; see 229. 391. 392. 393. 398). (*Cf.* Kannaḍa, Tĕ. ಅನೆ, when it is said, to wit? T. ಆನ = K. ಆದ, having become?).

ಅನೆ anĕ. 2. (= ಅನ 2, ಆನೆ 4). See *e. g.* ದಪ್ಪನೆ 2, ದುಣ್ಣನೆ.

ಅನೆಯ anĕya. (fr. ಅನಿತು). = ಅನೇ. An affix to denote grades in number or position: of that number, of such a position, etc. ಆನಿತನೆಯ, ಇನಿತನೆಯ, ಒನ್ದನೆಯ, ನೂಱನೆಯ (Šmd. 243). ಎರಡನೆಯವರ ಮಾತು (B. 1, 6).

ಅನೇ anê. = ಅನೆಯ, of which it is the common form. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಮೂಱು ಶಬ್ದಗಳು (Si. 106). ಎಣ್ಟನೇ ಭಾಗವು (379). ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ (B. 2, 1). ಎರಡನೇ ಪುಸ್ತಕ (2, 1). ಎರಡನೇ ಹಕ್ಕಿಗಳು (2, 6).

ಅನೇಕ an-êka. *Not one, many, much.* 2, the plural number (Šmd. 178; ಬಹುವಚನ 179 Cm.).

ಅನೇಕಧಾ anêka-dhâ. *In many ways.* 2, often.

ಅನೇಕಪ anêka-pa. *An elephant* (drinking in two ways, with his trunk and with his mouth).

ಅನೇಕವಚನ anêka-vačana. The plural number (Šmd. 172. 254; Kâvy. I, 5, 6-12).

ಅನೇಕವಿಧ anêka-vidha. *Of many kinds, in different ways, various.*

ಅನೇಕಾಕ್ಷರ anêka-akshara. More than one syllable; having more than one syllable, polysyllabic (Šmd. 53. 84. 85; Kâvy. I, 5, 44-46). 2, a man of great literary merit (Č̌h. v. 12).

ಅನೇಕಾಕ್ಷರಧಾತು anêkâkshara-dhâtu. A verbal root (theme) with more than one syllable (Šmd. 54. 273).

ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ anêka-agratĕ. The state of being engaged in various pursuits; — the state of having many branches (J. 2, 8).

ಅನೇಕಾನ್ತ an-êkânta. Having not only one end or aim or meaning, allowing possibility (ಸ್ಯಾತ್, ಏಕಾನ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 160).

ಅನೇಕಾವರ್ತಿ anêka-âvarti. Many times (C.).

ಅನೇಡಮೂಕ anêḍa-mûka. Deaf and dumb. (ಕಿವುಡನಿದ್ದ ಮೂಕ G.). 2, *blind.* 3, wicked (ಕೆಟ್ಟ ಮನಸಿನವ G.).

ಅನೇಯ a-nêya. Not to be led or governed; improper to be constructed or concluded (Šmd. 177; see Kâvy. III, 1, A, 8).

ಅನೇಹಸ್ an-êhas. Unobstructed. 2, *time.*

ಅನೋಕಹ an-ôka-ha. Not quitting the house. 2, *a tree.*

ಅನೋಜೆ an-ôjĕ. One of the eighteen dôshas in poetry (Č̌h. v. 40).

ಅನ್ತ anta. 1. = ಎನ್ತ 1. A common P. p. of ಅನ್ 1, q. v.

ಅನ್ತ anta. 2. = ಅನ್ದ, etc., q. v. (My.). ಅಗಲವಾದನ್ತ, ಬೇಕಾದನ್ತೆ ಆಗಳಾಡುವನ್ತ ಎರಡು ಕಿವಿಗಳು (B. 5, 18). ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳನ್ತ ಚೆಲೋ ಬತ್ತಿಗಳು (5, 26). ಈಗ ಆದನ್ತ ಜಯವು (5, 52). ಹೇಱಿದನ್ತವುಗಳು (5, 83). ಅನ್ತವರ ಕೆಲಸ (5, 86). ಅನ್ತವನೇ (5, 131). ಅನ್ತವರ್ (Bp. 57, 39), ಅನ್ತವಂ (60, 40) are perhaps mistakes of the copyist. 2, braggingly: such a worthy (as he, she, it; S. Mhr.). ಅವನನ್ತ ಬನ್ದನು, such a powerful, or virtuous, or rich man as he came. ಅವಳನ್ತ ಬನ್ದಳು, such a worthy as she came. ನಾನನ್ತ ಬನ್ದೆನು, such a worthy as I came.

ಅನ್ತ anta. 1. = ಅನ್ತಃ, etc. (Šmd. 379; *cf.* ಅನ್ತ 2, No. 13). See ಅನ್ತಪುರ.

ಅನ್ತ anta. 2. *End, limit, boundary, term* (ಕಡೆ Nn. 88; ಕೊನೆ G.). 2, *end, completion* (ತೀರಗಡೆ G.); a total, whole amount. 3, *end of life, death.* 4, decay, destruction (ಜೀರ್ಣ, ಜೀರ್ಣವಾದುದು 88). 5, *a final syllable, termination.* 6, the last word of a compound. 7, the meaning of a word (ಪದಾರ್ಥ, ಪದದ ಅರ್ಥ 88). 8, settlement, certainty; law (ಧರ್ಮ 88). 9, works (ಕರ್ಮ, ಕರ್ಮಗಳು 88). 10, nature, disposition, essence (ಸತ್ವ 88). 11, Indra (ವಾಸವ, ಇನ್ದ್ರ 88). 12, nearness, proximity (ಸಮೀಪ 88). 13, inner part, inside (ಒಳಗು 88; *cf.* ಅನ್ತ 1). See ಅದನ್ತ.

ಅನ್ತಃ antaḥ. = ಅನ್ತ 1, ಅನ್ತರ್ q. v., ಅನ್ತಸ್.

ಅನ್ತಃಕರಣ antaḥ-karaṇa. The inner organ, the mind, the thinking faculty, the heart, the conscience, the soul (Bp. 5, 59; 36, 36; 57, 31). 2, favor, love, compassion, mercy (ದಯ, ಪ್ರೀತಿ C.). — ಅನ್ತಃಕರಣ ಪಡು. To have or feel compassion (B. 4, 91). — ಅನ್ತಃಕರಣವ್ಪುಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain favor (Ršv. 5, after 19).

ಅನ್ತಃಕರಣಮಲಿನೆ antaḥkaraṇa-malinĕ. A woman whose mind is impure (Bp. 40, 53).

ಅನ್ತಃಕರಣಶುದ್ಧ antaḥkaraṇa-śuddha. A man whose mind is pure (Bp. 38, 2).

ಅನ್ತಃಕರಣಶುದ್ಧಾತ್ಮ antaḥkaraṇa-śuddha-âtma. A person whose mind is pure (Bp. 37, 48).

ಅನ್ತಃಕರುಣ antaḥkaruṇa. = ಅನ್ತಃಕರಣ No. 2, of which it is a vulgar corruption. (B. 5, 62. 120. 132). — ಅನ್ತಃಕರುಣ ಹುಟ್ಟು. Compassion to arise. ಆತಗೆ ಅನ್ತಃಕರುಣ ಹುಟ್ಟಿ (B. 5, 159).

ಅನ್ತಃಕಲಹ antaḥ-kalaha. Inner strife (Śi. 267; My.; ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗುದ್ದಾಟ G.).

ಅನ್ತಃಕ್ರಿಯೆ antaḥ-kriyĕ. Doing, *i. e.* placing, within: receiving into (one's self), taking in. See ಒಳ ಕೆಯ್.

ಅನ್ತಃಪಾದವಿಚ್ಛೇದ antaḥ-pâda-viččhêda. Division of the various inner parts (Kâvy. III, 3, B, 172).

ಅನ್ತಃಪುರ antaḥ-pura. = ಅನ್ತಪುರ. *The inner or female apartments, the gynaeceum.* 2, the king's palace. 3, those who live in the female apartments. 4, a queen.

ಅನ್ತಃಶುದ್ಧಿ antaḥ-śuddhi. Inward purity (My.).

ಅನ್ತಃಸತ್ವ antaḥ-satva. Inner strength or power (My.).

ಅನ್ತಃಸತ್ವೆ antaḥ-satvĕ. A pregnant woman. 2, the plant Semecarpus anacardium. (R.).

ಅನ್ತಃಸಾರ antaḥ-sâra. Having internal essence; internal essence or treasure, inner store or contents. (My.).

ಅನ್ತಃಸ್ಥ antaḥ-stha. = ಅನ್ತಸ್ಥ, ಅನ್ತಸ್ತು. Being in the midst or interior (Ṛsv. 1, 102). 2, a semivowel (ಯ, ರ, ಲ, ವ, My.; Tĕ.).

ಅನ್ತಃಸ್ವೇದ antaḥ-svêda. An elephant. (R.).

ಅನ್ತಕ antaka. Making an end, causing death. 2, *Yama, the god of death* (ಜವ, ಆಜಿ, ದಮ್ಮ, ದಡಿಗೆಯ್ಯ, etc. Śm. 12). 3, end. 4, death. 5, a total, whole, or aggregate (Tĕ., R.; see ಅನ್ತ No. 2). ಅನ್ತಕನ ತಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೆದಟಿ, ಸನ್ತೆಗೋವಿನ್ದನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೆದಟುತ್ತೇನೆ (Prv.).

ಅನ್ತಕಹರ antaka-hara. The captivator or destroyer of Yama or death: Śiva (Bp. 57, 28).

ಅನ್ತಕಾನ್ತಕ antaka-antaka. The destroyer of death: Śiva (Bp. 18, 23; ಕಾಲ Mr. 520).

ಅನ್ತಗ anta-ga. Going to the end; thoroughly conversant with. (R.).

ಅನ್ತಗಮನ anta-gamana. The going to the end of something, finishing. 2, *the going to meet death, starving one's self to death.*

ಅನ್ತತೆ antatĕ. The state of being at the end or final. See ಅಕಾರಾನ್ತತೆ, ಅನನ್ತತೆ.

ಅನ್ತತ್ವ antatva. = ಅನ್ತತೆ. See ಅಕಾರಾನ್ತತ್ವ.

ಅನ್ತದೆ antadĕ. = ಅನುತದೆ, ಅನ್ನುತದೆ, it says (C.; B. 5, 94).

ಅನ್ತಪ್ಪ antappa. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಪ್ರಾಸ anta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅನ್ತಯಮಕ anta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3).

ಅನ್ತರ್ antar. = ಅನ್ತಃ, etc. *Within, in the middle or interior.* 2, between. 3, amongst. See Śmd. 99.

ಅನ್ತರ antara. = ಅನ್ತ 2. *Being in the interior, interior.* 2, near, proximate. 3, *related, intimate, dear.* 4, *lying adjacent to, exterior.* 5, distant. 6, different from. 7, *the interior, the midst* (ಒಳಗು Nn. 93; ಮಧ್ಯ Nn. 77; Mr. 531). 8, the soul; the mind (ಆತ್ಮನು 77; ಅನ್ತರಾತ್ಮ 531; ಮನ, ಮನಸ್ಸು 77). 9, *an interval, intermediate space or time* (ತೆಱಹು 531; ಒನ್ದೆಡೆ, ತೆಱಪು 77; ಕ್ಷಣ 77. 10, separation (ವಿಯೋಗ, ವಿರಹ 77). 11, *distance* (B. 2, 26). 12, *difference* (B. 5, 190); disagreement; inaccuracy. 13, remainder, rest. 14, *another thing, manner, way, or state* (ಹೊಱಕೂಟ 77; 531; here?). 15, *a variety,* a species (ವಿಶೇಷ, ನಡೆವ ವಿಶೇಷ 77; 531). 16, *a hole, an opening* (ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ 77; ಛಿದ್ರ 531). 17, *a period of time.* 18, *a weakness, a deficiency, a foible* (ಮಱಹು 77; 531). 19, *occasion, opportunity* (ಅವಸರ 531). 20, *respect, regard, sake.* 21, a surety; guaranty. 22, *clothing* (ಅಮ್ಬರ, ವಸ್ತ್ರ 77; ಒಳಗುಡುವ ಸೀರೆ 531). 23, surpassing (ಅತಿಕ್ರಮ, ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು 77). 24, great height or elevation or rank (ಮಹೋತ್ಸೇಧ, ಅತಿಯುದ್ಧ 77). 25, the foot (ಪಾದ, ಕಾಲು 77). 26, a sound, a cry (ನಾದ, ಧ್ವನಿ 77). 27, an obstacle (My.; ತಡ G.; *cf.* ಅನ್ತರಾಯ). 28, the mid-space or the heavens (Mhr.; see ಅನ್ತರಚಣ್ಡು, ಅನ್ತರಪಿಶಾಚಿ). 29, at the end of compounds: different, other, another, *e. g.* ದೇಶಾನ್ತರ, another country. See ವೃತ್ತಿ. — ಅನ್ತರಲೆ. -ಲೆ. In the very midst; even in the air. ಅನ್ತರಲೆ ಜೋತಾಡುವನು (B. 5, 137). — ಅನ್ತರಲೇ. -ಲೇ. = ಅನ್ತರಲೆ. ಬೊಗಸೆಯ ಮಾಡಿ, ಕಕ್ಕಡವನ್ನು ಅನ್ತರಲೇ ಹಿಡು ಕೊಣ್ಡು (B. 4, 63). — ಅನ್ತರಾಟ. -ಅಟ. Swinging or dangling in the air, the state of being without support or help. ಅವನಿಗೆ ಅನ್ತರಾಟವಾಯಿತು (My.). ಎನ್ತೆನ್ತಾ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ತರಾಟ! ಕಾಲ್ಮುಱಕದೇವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸವೇ? (Prv.).

ಅನ್ತರಂಗ antar-aṅga. The inner part, the interior. 2, the mind, the heart. 3, the mind's thought or intention (ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಮಾತು G.). 4, secrecy, privacy (C.; Tĕ.). See Bp. 33, 9; 36, 12; 54, 54; Kk. 2.

ಅನ್ತರಗಂಗೆ antara-gaṅgĕ. = ಅನ್ತರದಾಮರೆ, ಅನ್ತರವಲ್ಲಿ. A water-plant, without any root to the ground, swimming upon the surface of lakes, etc., Pistia stratiotes Lin. (St. & Pl.; Tĕ.). 2, Cassyta filiformis Lin. and different kinds of Lemna (Z.).

ಅನ್ತರಚಣ್ಡು antara-čaṇḍu. A ball to throw up in the air (My.).

ಅನ್ತರದಾಮರೆ antara-dâmarĕ. = ಅನ್ತರಗಂಗೆ. (Tĕ.; R.).

ಅನ್ತರನ್ತರ antar-antara. Having an intermediate space between itself and something else; gradually rising one above the other, as hills, tier-like (C.). 2, leaving a proper distance between one another, *e. g.* when sitting at meals (C.). 3, storied; the story of a building (ತರ Śm. 105; ನೆಲೆ 106). *Cf.* ಅನ್ತಸ್ತು.

ಅನ್ತರಪಿಶಾಚಿ antara-piśâči. An aerial he or she-demon: a soul for which the funeral rites have not been performed (My.).

ಅನ್ತರವಲ್ಲಿ antara-valli. = ಅನ್ತರಗಂಗೆ, etc. (ವಾರಿಪರ್ಣಿ, ಕುಪ್ಪಿಕೆ, ನಿಱಿಡವು Nr.).

ಅನ್ತರವಳ antara-vaḷa. A man who keeps the inner door (Bp. 16, 13).

ಅನ್ತರಳೆ antaraḷĕ. = ಅಣ್ಟವಾಳ, etc. (St. & Pl.).

ಅನ್ತರಾ antarâ. *In the middle, inside, among, between.* 2, in the meantime. 3, near.

ಅನ್ತರಾಣ antar-âṇa 2. = ಅನ್ತರಾಳ. (My. occasionally).

ಅನ್ತರಾತ್ಮ antar-âtma. *The soul; the supreme soul as residing in the interior of creatures as the individual soul* (see ಅನ್ತರ No. 8). 2, the heart or mind.

ಅನ್ತರಾನ್ತರ antara-antara. The inner soul, one's self (Bp. 18, 43). 2, various interior places (J. 6, 42). 3, state of more or less, difference (My.).

ಅನ್ತರಾಭವಸತ್ವ antarâ-bhava-satva. *The soul after death and previous to its being born again, a ghost.*

ಅನ್ತರಾಯ antar-âya. Going between. 2, *an obstacle, impediment.* See ವ್ಯಪಾಯ.

ಅನ್ತರಾಯತ್ವ antar-âyatva. = ಅನ್ತರಾಯ No. 2. (Bp. 35, 25).

ಅನ್ತರಾಲ antar-âla. = ಅನ್ತರಾಣ, ಅನ್ತರಾಳ. *Intermediate.* 2, *intermediate space; intermediate time* (ಮಧ್ಯ Šmd. 143 Cm.). 3, anything between. 4, an intermediate point of the compass (ಪ್ರದಿಶೆ, ವಿದಿಶೆ Mr. 59); a direction, a region of the sky (ಗೋಣ್ಣು 59).

ಅನ್ತರಾಳ antar-âḷa. = ಅನ್ತರಾಲ, etc. (Šmd. 194; Si. 82).

ಅನ್ತರಿಕ್ಷ antariksha. The intermediate space between heaven and earth. 2, *the atmosphere or sky* (ತಾರಾಪಥ, ಗಗನ Mr. 31).

ಅನ್ತರಿತ antar-ita. Gone within, interior, hidden, shielded; departed, disappeared, perished, dead; separated, detached; impeded; remainder. See ಕಲಹಾನ್ತರಿತೆ, ನಾಮಾನ್ತರಿತ.

ಅನ್ತರಿನ್ದ್ರಿಯ antar-indriya. An internal organ: manas, buddhi, ahaṅkâra, and čitta. See ಅನ್ತಶ್ಚತುಷ್ಟಯ.

ಅನ್ತರಿಸು antarisu. To leave a space between, to go out of the way (Bp. 61, 24). 2, to delay, to defer, to put off (Čh. v. 70; Bp. 9, 49; 14, 3; 28, 51; J. 10, 25; 24, 9; 30, 1). 3, to disappear (Bp. 52, 50).

ಅನ್ತರೀಪ antarîpa. *An island* (ನೀರ ನಡುಗುಱುವ Mr. 416, o. r. -ಗುಱುವ).

ಅನ್ತರೀಯ antarîya. *An under or lower garment;* clothes (ಪರಿಧಾನ, ಉಡಿಗೆ Mr. 343).

ಅನ್ತರೇ antarê. *Amidst, among, between.*

ಅನ್ತರೇಣ antarêṇa. *Amidst, between.* 2, *except, without.* 3, during.

ಅನ್ತಱು antaṟu. This word appears to be presupposed for the instrumental forms given below: regular succession, subsequence. (Tĕ. ಅನ್ತಟಿ, afterwards, and then). — ಅನ್ತಱಿಂ, ಅನಱಿನ್ದಂ, ಅನ್ತಱಿನ್ದೆ (Šmd. 398). Subsequently, after, afterwards (ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ 112). ಅವಕೆ (o. r. ಅದಕೆ) ಅನ್ತಱಿನ್ದೆ (112). ಅನ್ತಱಿನ್ದೆ ಅವರನ್ ಆ ಪೊೞಲೊಳ್ ಕಾಣಲ್ ಬನ್ತು (112).

ಅನ್ತರ್ಗಡು antar-gaḍu. Filled with worms. 2, *unprofitable, useless* (ನಿರರ್ಥಕ, ಅಪ್ರಯೋಜಕ Mr. 459).

ಅನ್ತರ್ಗತ antar-gata. Gone between or into. 2, being in, included in (Šmd. 91). 3, being in the interior, internal, hidden, secret. 4, disappeared, perished. 5, *forgotten.* See Bp. 33, 7; 53, 1.

ಅನ್ತರ್ಗತಸ್ವನ antargata-svana. An indistinct tone. See ಮಿನುಕು.

ಅನ್ತರ್ಗೃಹ antar-griha. *An inner apartment of the house.*

ಅನ್ತರ್ಜಠರ antar-jaṭhara. *The stomach.*

ಅನ್ತರ್ದೇಹ antar-dêha. *The entrails.*

ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ antar-dvâra. *A private or secret door within the house* (Bp. 61, 29).

ಅನ್ತರ್ಧಾನ antar-dhâna. Disappearance, invisibility. (My.).

ಅನ್ತರ್ಧಿ antar-dhi. *Concealment, covering;* disappearance.

ಅನ್ತರ್ಧೂಪ antar-dhûpa. Incense put inside the stone in which the liṅga stands (Bp. 43, 20).

ಅನ್ತರ್ಧೆ antar-dhĕ. *Concealment, covering;* disappearing.

ಅನ್ತರ್ಭೂತ antar-bhûta. Being within; internal, inner. (My.).

ಅನ್ತರ್ಭೇದ antar-bhêda. Piercing into. See ನಾಣ್ಬು.

ಅನ್ತರ್ಮನಸ್ antar-manas. *Sad, perplexed.*

ಅನ್ತರ್ಮನ್ದಿರ antar-mandira. = ಅನ್ತರ್ಗೃಹ. (Bp. 46, 20).

ಅನ್ತರ್ಮುಖ antar-mukha. (Šmd. 99). Going into the mouth. 2, possessed of contemplation, continued attention of the mind to the supreme soul (My.).

ಅನ್ತರ್ಮುಖಿ antar-mukhi. = ಅನ್ತರ್ಮುಖ No. 2. (My.).

ಅನ್ತರ್ಯ antarya. Interior. 2, the interior (Bp. 8, 5). 3, a hidden thought (ಒಳಮಾತು G.).

ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿ antar-yâmi. Checking or regulating the internal feelings. 2, the soul. 3, the supreme soul. 4, a kind of vital air (ಆತ್ಮನೊಳ್ ಮುಖ್ಯಮ್ ಅಹ ಗಾಳಿ Mr. 52).

ಅನ್ತರ್ಲೀನ antar-lîna. Entered into, absorbed into, swallowed up, in. 2, inherent. 3, sunk in; humble, low. See ನೆಕ್ಕು, ನೆಬ್ಬು.

ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ antar-vaṁšika. *The superintendent of a gynaeceum.*

ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ antar-vatni. *A pregnant woman.* (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ಅನ್ತರ್ವರ್ತಿ antar-varti. Internal, included, dwelling in. 2, an in-door servant (Bp. 9, 46; 43, 44).

ಅನ್ತರ್ವಸಿಕ antar-vasika. (= ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ?). A superintendent of servants (ತೊತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ Mr. 268, o. r. ತೆತ್ತು).

ಅನ್ತರ್ವಾಣಿ antar-vâṇi. *Skilled in the šâstras.*

ಅನ್ತರ್ವಾಸ antar-vâsa. = ಅನ್ತರ್ಮನ್ದಿರ. (Bp. 55, 5).

ಅನ್ತರ್ವೇದಿ antar-vêdi. Belonging to the inside of the sacrificial ground; — an inner vêdi or seat. 2, the Doab or the district between the Gaṅgâ and Yamunâ rivers. (R.).

ಅನ್ತವುರ anta-vura. Tbh. of ಅನ್ತಃಪುರ (Šmd. 380; Šm. 37).

ಅನ್ತಶ್ಚತುಷ್ಟಯ antaḥ-čatushṭaya. = ಅನ್ತರಿನ್ದ್ರಿಯ. The inner aggregate of the four organs (Bp. 43, 2).

ಅನ್ತಸ್ antas. = ಅನ್ತಃ, etc.

ಅನ್ತಸ್ತಾಪ antas-tâpa. Inward heat; mental distress (ಉದ್ವೇಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ, ಅನುಶಯ Nn. 142; ನಿಗ್ರಹ, ಮನಸ್ತಾಪ 160).

ಅನ್ತಸ್ತು antastu. Tbh. of ಅನ್ತಃಸ್ಥ. Being in the middle or between. 2, being one above another, a tier, a story of a building (C.; Tĕ.; B. 4, 121. 149). 3, degree of dignity, rank, position. ಅವನ ಮಾನದ ಅನ್ತಸ್ತು ಹೆಚ್ಚಿತು (My.).

ಅನ್ತಸ್ಥ anta-stha. = ಅನ್ತಃಸ್ಥ, etc. A secret thought or secret (J. 30, 31; Tĕ.).

ಅನ್ತಸ್ಥಿತ anta-sthita. Being inside: one of the higher officers of a king. See ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಅನ್ತಹ antaha. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಾ antâ. 1. See ಅನ್ 1, of which it is a P. p.

ಅನ್ತಾ antâ. 2. = ಅನ್ಧ, ಅನ್ಥ, etc. (My.). ಅನ್ತಾ ದಣು (B. 5, 51). ಅನ್ತಾವು (5, 163). ಅನ್ತಾದು (5, 186). See Prvs. s. ತಾಯ್, ಬಟ್ಟೆ 2.

ಅನ್ತಾದಿಪ್ರಾಸ anta-âdi-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅನ್ತಾನುಪ್ರಾಸ anta-anuprâsa. The anuprâsa when final (Kâvy. III, 2, B, 33).

ಅನ್ತಾನೆ antânĕ. = ಅನುತ್ತಾನೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ, he says (My.; B. 5, 64. 127. 129).

ಅನ್ತಾರೆ antârĕ. = ಅನುತ್ತಾರೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ, they say (My.; B. 5, 133; G. 58. 65. 564).

ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ anta-avasâyi. *A Čaṇḍâla.* 2, *a barber.* 3, N. of a Muni.

ಅನ್ತಾಳೆ antâḷĕ. = ಅನುತ್ತಾಳೆ, ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ, she says (My.; B. 5, 127. 133).

ಅನ್ತಿ anti. = ಅನುತಿ, ಅನ್ನುತಿ, thou sayest (C.).

ಅನ್ತಿ anti. An elder sister. See ಅತ್ತಿ, ಅತ್ತಿಕೆ. (T. ಅನ್ನೈ, elder sister).

ಅನ್ತಿಕ antika. *Near, proximate.* (Bp. 34, 13; 43, 23). 2, *vicinity, neighbourhood.* 3, end, termination (ಅವಧಿ, ಕಡೆ Nn. 120).

ಅನ್ತಿಕತಮ antika-tama. *Very near, close by.*

ಅನ್ತಿಕಾಶ್ರಯ antika-âśraya. *A contiguous support.*

ಅನ್ತಿಕೆ antikĕ. = ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆ. *A fire-place.* 2, *an elder sister* (see ಅನ್ತಿ).

ಅನ್ತಿನ್ತು antintu. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತಿಮ antima. Immediately following. 2, *final, last.* 3, the end (ಅನ್ತ್ಯ, ಕಡೆ Šmd. 371 Cm.; ಕಡೆ 372).

ಅನ್ತಿರೆ antirĕ. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೀರಿ antiri. = ಅನುತ್ತೀರಿ, ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ, you say (My.; B. 5, 134).

ಅನ್ತು antu. 1. That manner, so as that, in that manner, thus, so, as (ಪ್ರಕಾರಕಾಲ್ಯಾರ್ಥ Šmd. 399; ಹಾಗೆ or ಹಾಂಗೆ 17. 19. 38. 46. 88 Cm.; Tu. ಅಂಚ; Tĕ. ಅಟು). It occasionally serves to complete a verse (Šmd. 398). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (899).—ನಾನ್ ಅನ್ತು ಬೆಂಕಿ ಆದೇನು (B. 2, 44). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅನ್ತು ನೀವು..ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (3, 1). ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ನಾಳಿಗೇ ತರುತ್ತೇನೆನ್ದು, ಒಪ್ಪಿಕೊಣ್ಡು, ಅನ್ತು ಬನ್ದೆಸು (3, 49). ನಿನ್ನಿನ್ದ ನನಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ ಎಮ್ಬ ಮಾತು ಅನ್ತು ನಿಜವೇ (4, 18). ನನಗೆ ಅನ್ತು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆತನವೇ ಸಾಕು (4, 45). ಸಾಕು, ಬಿಡು! ಸಾಕು, ಈಗ ಅನ್ತು ನಿನ್ನ ಮಾತು ನನಗೆ ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬನ್ತು (4, 184). **2,** = ಅನ್ತೂ No. 2, q. v. Perhaps all the instances quoted above from B., are to come here. — ಅನ್ತಪ್ಪ. ಅನ್ತು-ಅಪ್ಪ. (or occasionally) ಅನ್ತೆ-ಅಪ್ಪ. Being of that kind; such, such a or an;—being of that very kind. ಅತನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿನ್ದೆ ಧವಲವರ್ಣಮ್ ಅನ್ತಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಸ್ವರೂಪಮ್ ಅಪ್ಪ ಶಬ್ದಂ ಪುಟ್ಟುಗುಂ (Šmd. 46). ಅನ್ತಪ್ಪ ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳ್ (Bp. 25, 15). — ಅನ್ತಪ್ಪಂ. ಅನ್ತಪ್ಪ-ಅಂ 3. Such a man; a man like him, her, etc. (Šmd. 191; Kk. 61). — ಅನ್ತಪ್ಪಳ್. ಅನ್ತಪ್ಪ-ಅಳ್. -ಳು. Such a woman. ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವ ಅನ್ತಪ್ಪಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). — ಅನ್ತಲ್ಲದೆಯುಂ. -ಅಲ್ಲದೆಯುಂ. Thus and further. This expression occurs in narration, *e. g.* Rŝv. 13, after 63. — ಅನ್ತಹ. -ಅಹ. = ಅನ್ತಪ್ಪ, ಅನ್ನ 1 (Šmd. 191) and ಅನ್ಥ, etc. ಅತ್ಯನ್ತಭಯಗೊಳಿಸುವನ್ತಹ ಯುದ್ಧಭೂಮಿ (ವೀರಾಶಂಸನ Nr.). ಬಲದ ಕಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟನ್ತಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ Nr.). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಬಹನ್ತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಸಿನೀವಾಲಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). Frequently in the Cm. on Šmd. as represented in a Mdb. MS., *e. g.* ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದನ್ತಹ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಂ (90). ಸುಲಲಿತಾಕ್ಷರವಹನ್ತಹ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ (98). ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ತವಹನ್ತಹ ಏಕಾರಾನ್ತವು (101); also 125. 140. 141. 142. 169. 173. ಮಾಡುವನ್ತಹ ಕೆಲಸಂ (Bp. 36, 18). ಅನ್ತಹ ದೋಸಂ (57, 78). ಮಾಡುವನ್ತಹ ನಿಮ್ಮ (58, 44). — ಅನ್ತಹಂ. = ಅನ್ತಪ್ಪಂ q. v., ಅನ್ನಂ (s. ಅನ್ನ 1, Šmd. 192; ಅನ್ನಂ Čt. II, 64). — ಅನ್ತಾಗಿ. -ಆಗಿ. (better ಅನ್ತಾಗೆ?). Having become thus; now, therefore (Bp. 4, 46; 56, 1). ಅನ್ತಾಗಿಯುಂ, and therefore (2, 38). — ಅನ್ತಿನ್ತು. -ಇನ್ತು. In that manner and in this manner (ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ G.). 2, differing from the ordinary form and practice. ಪ್ರಾಸಪ್ಪನ್ದೋಸ್ವಯ ವಿನ್ಯಾಸದಿನ್ ಅನ್ತಿನ್ತು ಶಬ್ದಮ್ ಇರ್ಕುಂ (Šmd 5; ವ್ಯತ್ಯಯವಾಗಿ in ವೃತ್ತಿ; ಪಲ್ಲಟವಾಗಿ Cm.). 3, ಅನ್ತು-ಉ 9, ಇನ್ತು-ಉ 9. = ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ, either so or thus (My.; ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ G.). — ಅನ್ತಿರೆ. -ಇರೆ. While being so; so that it becomes thus. 2, = ಅನ್ತೆ, as, like (ಉಪಮಾನ Šmd. 397; ಪೋಲಿಸುವುದು 73; ಹಾಂಗೆ 210 Cm.; ಪೋಲಿಪುದು Šm. 55). ವರಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರದನ್ತಿರೆ (Šmd. 18). ಎಲ್ಲರುಮ್ ಆ ಕರ್ಣನನ್ತಿರೆ ಏನ್ ಚಾಗಿಗಳ್ (183). ಅಕ್ಕುಂ ಪದಾನ್ತ್ಯಲೋಪಂ ತಕ್ಕನ್ತಿರೆ ಕರ್ಮಧಾರಯಕ್ಕಂ (210). ಬಕನನ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು (272). ಸಿರಿಗೂಡಿದ ಗೃಹದನ್ತಿರೆ (Rŝv. 12, 23). — ಅನ್ತುಂ. -ಉಂ 1. And thus. Used in narration, *e. g.* Rŝv. 10, after 1. ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯು (Bp. 60, 29). — ಅನ್ತೂ -ಊ 7. And so. 2, = ಅನ್ತು No. 2. As for, as to, in regard to. ಹೊಸವು ಅನ್ತೂ ತೋಋಲಿಲ್ಲ, *as for new ones* they did not appear (B. 2, 40). ನಾನು ಅನ್ತೂ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿಕೊಣ್ಡು, *as for me* I look out for an opportunity (2, 46). ಆಟದ ಒಡವೆಗಳು ಅನ್ತೂ ನನಗೆ ಬೇಡ, as for toys I do not want any (3, 62). ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡುವವರಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆ ಅನ್ತೂ ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ (3, 96). ಎಮ್ಬುದು ಅನ್ತೂ ಸಹಜವೇ (4, 72). ಅದಱಿನ್ದ ಅನ್ತೂ in regard to (this) "thereby" (4, 80). ಆಗ ಅನ್ತೂ, with respect to that time (4, 95). ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮೂಱು ಪಾಲು ಬೆಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅನ್ತೂ ನಾನು ಮನಗಣ್ಡೆನು (4, 179). — ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ. = ಅನ್ತಿನ್ತು No. 3. As well so as thus, either so or thus, howsoever it may be, at any rate. ಅನ್ತೂ ಇನ್ತೂ ಕುನ್ತೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಅನ್ತೆ. -ಎ 3. = ಅನ್ತೇ. Even in that manner, in the very same wise, even so; even at the rate of; just like; just as; in such a manner that, even so that; just as if (ಉಪಮಾನ Šmd. 397. 250; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 63; ಪೋಲ್, ತೋಡು, ಪಡಿ, ಸಾಮ್ಯ Čt. I, 88). ಗಿರಿಯನ್ತೆ ಬಿಣ್ಪಿದಂ, ಸುರಕರಿಯನ್ತೆ ಬಲಾಢ್ಯನ್, ಅಬ್ಧಿಯನ್ತೆ ಗಭೀರಂ (Šmd. 251). ಬಿಸಿಲೊಳ್ ಉಱಿ ಕಿಮುಟ್ಟಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದಂ (39). ಮನಮ್ಬುಗುವನ್ತೆ ಪೇೞ್ದಿಂ (3). ಇವಂ ಬೆರಳ್ ಕೊರಳ್ ಎಮ್ಬನ್ತೆ ಳುಳನಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದು (41). ಅತನುಂ ನೀನುಂ ಕೂಡಿದಿರ್ ಅಪ್ಪೊಡೆ (o. r. ಅದಿಪ್ಪೊಡೆ) ಆಹವಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚುಂ ಗಾಳಿಯುಂ ಕೂಡಿವನ್ತೆ (262). ಜನ್ನವಿರವನ್ತೆ ಇಕ್ಕಿದ ಪೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಕಕ್ಷಕ Hlâ.). ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಕೋಲಾಹಲ, etc. Hlâ.). ಹಸಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯುವನ್ತೆ ಕೆಳಗಡೆ ನೀರನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮರಮುಟ್ಟು (Si. 84). ರಕ್ತವನ್ನು ನೋಯಿಸದನ್ತೆ ಹೀಱಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಉಳ್ಳ ಜನ್ತು (89). ಅಭಿನವ ಮಂಗನ್ ಉಸುರಿದಂ ಸ್ತ್ರೀ ಬಾಲರ್ ಅಱಿವನ್ತೆ ಅಭಿಧಾನಮಂ (Mr. 4). ಎನ್ದುವುಂ ಜಿನಬುಧಸಮಯಮ್ ಇದು ಎನ್ದು ಉಲಿವ ಪೆಸರಿಲ್ಲದನ್ತೆ ತೊಡದು, ಕಳೆದು (Bp. 50, 50). ಇನ್ಧನದೊಳ್ ಇಹ ಪಾವಕನನ್ತೆ (51, 32). ಅನ್ತಿರಲಿ! (59, 18). ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀಪವಾದನ್ತೆ, ಸಲೆ ಬತ್ತಿದ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ನವಜಲಮ್ ಒದವಿದನ್ತೆ (J. 28, 63). ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎಣ್ಟು ಆನೆಗಳನ್ತೆ ತೆಱಿಗೇ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 120). ನಿಚ್ಚಣಿಕೆಗಳ ಹಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬನನ್ತೆ ಎಷ್ಟೋ ಮನ್ದಿ ಮೇಲಿನ್ದ ಕೆಳತನಕ ಸಾಲಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದರು! (4, 150). ಆ ಪೆಂಗಸರು ಒನ್ದೊಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಆಣೆ, ಎರಡು ಆಣೆಯನ್ತೆ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥರ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಹತ್ತರ ತನ್ದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ (5, 303). 2, likewise, also, too. ಪ್ಲುತಕ್ಕಮ್ ಅನ್ತೆ ಸನ್ಧಿಯಿಲ್ಲ (Šmd. 68). ಪುತ್ವಕ್ಕಮ್ ಅನ್ತೆ (ಹಾಂಗೆ

Cm.) ಸನ್ಧಿವಿಕಲ್ಪಂ (73). ಅನ್ತೆ (ಹಾಂಗೆ Cm.) ಸರ್ವನಾಮದೊಳಂ ತಾಂ ಪ್ರಕಟಂ ಗಳಾಗಮಂ (123). ದಿಗ್ವಾಚಕದೊಳ್ ಅನ್ತೆ ಅಣಾಗಮಮುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (135). ಆ ತೃತೀಯಾಕ್ಷರಮ್ ಅನ್ತೆ (373). — ಅನ್ತೆವೊಲ್. -ವೊಲ್. = ಅನ್ತೆ. (ಉಪಮಾನ Šmd. 397. 250. 110; ಪೋಲಿಪುದು Šm. 55; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 63; ಪೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 32). ಅವನ್ ಅವಳ್ ಅದು ಎಪ್ಪಿವು ಇರ್ದನ್ತೆವೊಲ್ ಇರ್ದಪುದು (Šmd. 173; ಇರ್ದ ಹಾಗೆ Cm.). ರವಿಸುತನನ್ತೆವೊಲ್ ಅಧಿಕ ದಾನಿ, ಪರಾಕ್ರಮಿ ಸಿಂಗದನ್ತೆವೊಲ್ (251). ಬಲಿಯನ್ತೆವೊಲ್ ಅಧಿಕ ದಾನಿ ದಾನವಿನೋದಂ (251). ಚನ್ತೆಯನ್ ಅಳ್ವನ್ತೆವೊಲ್ (Ršv. 12, 13). — ಅನ್ತೆವೋಲ್. -ವೋಲ್. = ಅನ್ತೆವೊಲ್. (Šmd. 397. 73; Kk. 63; Šm. 55). ಎರಡುಂ ರೇಫೆಗಳಂ ತನ್ತು, ಉರವಣೆಯಿಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆವೋಲ್ (Šmd. 75; ಕೂಡಿದ ಹಾಂಗೆ Cm.). ಬಿಗಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನುಣ್ಮಣಿಯನ್ತೆವೋಲ್ ಭಗಣಮ್ ಒಪ್ಪಿದುದು (Ršv. 11, 23). — ಅನ್ತೇ. -ಏ 2. = ಅನ್ತೆ. ಅನ್ತೇ ಬನ್ತು, ಉನ್ತೇ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅನ್ತು antu. 2. The whole, total (Tĕ., R.; see ಅನಿತು, ಅನಿತುಂ).

ಅನ್ತು antu. 3. = ಅನ್ದಿತು, it said (C.). See ಅನ್ 1.

ಅನ್ತುಟು antuṭu. = ಅನಿತು. *Cf.* ಇನ್ತುಟು, ಎನ್ತುಟು. ಎನ್ತುಂ ಮುಪ್ಪೇಳ್ದ ಅರ್ಥಾನ್ತರಮ್ ಅನ್ತುಟನೆ ಬಱಿಕ ತೋಱುವುದು ಅದು ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ (Kâvy. III, 3, 99). ತುಡುಕಿದ ದೋಷಿಯನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಪಿಡಿಯದು ಘಟಸರ್ಪನ್, ಅನ್ತುಟಲ್ಲದೆ ತನ್ನಂ ತುಡುಕದ ನಿರ್ದೋಷಿಯುಮಂ ಪಿಡಿವುದು ಖಲಮುಖಘಟೋಗ್ರಜಿಹ್ವಾಸರ್ಪಂ (Jnv. 1, 12). ವರಚೈತ್ರನಿಂದ ವನಮ್ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ, ಕಮಲದಿಂ ಸರಸಿ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ, ಶಿವಲಿಂಗದಿಂ ದೇಗುಲಂ ಶೋಭಿಪನ್ತೆ, ಶಶಧರನಿಂ ನಿಶಾವದನಮ್ ಎನ್ತುಟು ಅನ್ತುಟು, ...ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕನಿನ್ದಲೆ ಉಱಿ ದಿವಸಮ್ ಎನ್ತು ಅನ್ತೆ ದೇವರಾಜೇನ್ದ್ರನಿಂ ಪಿರಿದು ಸೊಬಗಿನ್ದ ಒಪ್ಪಿತು ಅತುಲಪವ್ಪೂನಗರಮ್ ಅಖಿಲಸುಖತತಿಗೆ ಆಗರಂ (Râghč. 1, 42).

ಅನ್ತುವಾಳ antuvâḷa. = ಅನ್ತರಳೆ, etc. (St. & Pl.).

ಅನ್ತೆ antĕ. 1. It is said See s. ಅನ್ 1.

ಅನ್ತೆ antĕ. 2. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೆವೊಲ್ antĕvŏl. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೆವೋಲ್ antĕvôl. See s. ಅನ್ತು 1.

ಅನ್ತೇವಾಸಿ antê-vâsi. Being in, at or on the end or confines. 2, living near. 3, a Čaṇḍâla. 4, *a pupil.*

ಅನ್ತೇವೆ antêvĕ. = ಅನುತೇವೆ, ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ, we say (C.).

ಅನ್ತ್ಯ antya. *Last, ultimate.* 2, *final.* 3, immediately following. 4, inferior, lowest. 5, the end (ಕಡೆ Nn. 111; Šm. 90; ಎಜ್ಞದ ಅನ್ತ್ಯ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ Nn. 36). 6, a man of the lowest caste (ಗಂಗಡಿಕಾಱ Mr. 375). 7, the number 1000 billions. 8, the twelfth sign of the zodiac, Pisces. ಅನ್ತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ, ಆದಿಯಿಲ್ಲದ ಅರಮ್ಬವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ತ್ಯಜ antya-ja. Latest born. 2, *a Šûdra.* 3, a man of the lowest caste (My.; ಹೊಲೆಯ, ಚಣ್ಡಾಲ G.). See Bp. 57, 39. 67. 69. 71. ಅನ್ತ್ಯಜನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮೆನ್ತ್ಯ ಕದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅನ್ತ್ಯಜನ್ಮ antya-janma. = ಅನ್ತ್ಯಜ. (My.).

ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿ antya-jâti. *A person of low caste, a Mlĕčča.* See s. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ.

ಅನ್ತ್ಯಯಮಕ antya-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಅನ್ತ್ಯರಂಗ antya-ranga. Šrîranga near Trichinopoly (My.).

ಅನ್ತ್ಯಲೋಪ antya-lôpa. The dropping of a final consonant or syllable (Šmd. 106. 123; Kâvy. I, 3, 69. 74).

ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣ antya-varṇa. *A Šûdra.* 2, the final (9) consonants (Šmd. 21). 3, the last syllable of a word (122. 123).

ಅನ್ತ್ಯಾಕ್ಷರ antya-akshara. A final syllable (Šmd. 289).

ಅನ್ತ್ಯಾದರ್ಶನ antya-adarśana. = ಅನ್ತ್ಯಲೋಪ. (Šmd. 105).

ಅನ್ತ್ಯೇಷ್ಟಿ antya-ishṭi. Funeral ceremonies (My.).

ಅನ್ತ್ರ antra. 1. *An entrail, a gut.*

ಅನ್ತ್ರ antra. 2. Tbh. of ಅನ್ತರ. See ಅಪಾನ್ತ್ರ, ದೇಶಾನ್ತ್ರ, ಮುಖಾನ್ತ್ರ.

ಅನ್ತ್ರವೃದ್ಧಿ antra-vriddhi. Inguinal hernia, rupture. (R.).

ಅನ್ತ್ರಿ antri. *A plant,* (either) *Ipomoea pes caprae* Roth (or Convolvulus argenteus). *Cf.* ಥಗಲಾನ್ತ್ರಿ.

ಅನ್ಥ antha. = ಅನ್ತ 2, ಅನ್ತಾ 2, ಅನ್ಥಾ, and ಅನ್ತಹ, of which it is a common form. Being of that kind, such, such a or an. A Mdb. MS. of the commentary on the Šmd. has *e. g.* ಪ್ರತಿಷೇಧವಹನ್ಥ (86), ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪಟ್ಟನ್ಥ (93), ಇಸುವಹನ್ಥ ಪ್ರತ್ಯಯವನೆ (92), ಹಿಂಗಿದನ್ಥದು (ರಹಿತಂ, 98). ನಿನ್ನನ್ಥ (Bp. 15, 36). ತಕ್ಕನ್ಥ (B. 1, 15). ಹಣ್ಣಿನನ್ಥ (2, 52). ಮೂಗಿನನ್ಥ (4, 22).

ಅನ್ಥಾ anthâ. = ಅನ್ಥ, etc. The Mdb. MS. mentioned s. ಅನ್ಥ has *e. g.* ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟನ್ಥಾ (93), ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟನ್ಥಾ (98). ಚಿಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಆ ಬಗನಿ (ಅಕ್ರೋಟ, etc. Nr.). ಬಾವಿಯೊಳು ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದನ್ಥಾತನಂ ಹಿಡಿದು (Bp. 13, 9). ಅವನಂ ವಿಧ್ವಂಸವಂ ಮಾಡಿ ಇಕ್ಕಿದನ್ಥಾ ಭೋಜನವೆ ಹಿತವು (24, 7). ಅನ್ಥಾದ್ದು (Si. 44). ತಳಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವನ್ಥಾದ್ದು (86). ಅನ್ಥಾವನ ಹೆಸರು (250). ಅನ್ಥಾ ಮಂಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು (B. 1, 13). ಅನ್ಥಾದಱೊಳಗೆ (5, 90). ಅನ್ಥಾದು (5, 165).

ಅನ್ದ anda. (= ಅನು 1, etc.; My.; T., M., Tĕ., Tu.). Fitness; beauty; pleasantness (ಚೆಲ್ವು Kk. 32; Šm. 55; *cf.* Sk. ಅನ್ತ = ರಮ್ಯ). ಬಿಜ್ಜಳನ ಅಖಿಲರಾಜ್ಯವನ್ ಅನ್ದದಿಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸುತ್ತಂ (Bp. 5, 71). ಅನ್ದಮ್ ಅಹ ಬೆಜವಾಡಪುರದೊಳ್ (40, 3). ಅನ್ದದಿಂ ಸತ್ತಿಗೆಗಳಂ ಸತ್ತಿಗೆಗಳ್ ಒತ್ತರಿಸೆ (56, 13). ಇದಱ ಮೋಱಿ ಬಹು ಅನ್ದ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ (B. 3, 55). ನೋಟಕ್ಕೆ ಅನ್ದವಾದವುಗಳು (5, 75). ಅದು ನಿನಗೆ ಅನ್ದವ್ ಅಲ್ಲಾ? (Bp. 61, 57). **2,** suitable, nice or good form or manner; array. ಎರಡುಂ ಪಲವುಂ ವರ್ಣಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಕೂಡುವ ಅನ್ದಮ್ ಅದು ಸನ್ಧಿ (Šmd. 59). ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಭೀಷ್ಮರ ಪಾಳೆಯದಲಿ ಅನ್ದು ಅನ್ದಮ್ ಆಯ್ತು, ಅಯ್ದೆ ಇಳೆಗೆ ಹೊಸತನಿಸೆ (Bh. 6, 2, 1). **3,** manner, form. ಎಲ್ಲ ಅನ್ದದೊಳಂ ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಅನ್ತೆವೋಲ್ ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. 73). ಜವಂ ತಳರ್ವನ್ದದಿಂ (73). ಇವಱೊಳ್ ಚತುರ್ಥಿ ಷಷ್ಠಿಗಳ್ ಪತ್ತುವನ್ದಮುಮ್ ಉದಾಹರಿಪೆಂ (401). ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆಗಳನ್ದದಿಂ ಕುದುರೆಗಳ್ ಪೊಳೆದು ಉಳ್ಕಿದವು ಇರ್ಬಲಂಗಳೊಳ್ (Abh. P. 13, 60). ರುಧಿರಂ ದಿಗನ್ತಮುಮಂ ಮೇಳಿಸಿ, ಕೊರ್ವಿ, ಕಲ್ಪದ ಅವಸಾನದ ಸಂಜೆಮುಗಿಲ್ಗಳ ಅನ್ದಮಂ ಪಾಳಿಸಿದುದು (13, 63). ಸ್ಫುರಿತರತ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ತಾನ್ ಅಱಿದು ಕೆಯ್ಕೊಳ್ವ ಧರದನನ್ದದಿ (Bp. 8, 9). ಕಿವುಡರಂ ಕರೆವ ಅನ್ದದಿನ್ದ ಅಂ ಕರೆಯಲ್ (18, 18; see further 1, 62; 18, 38; 20, 20; 37, 58; 39, 51; 40, 75; 43, 71. 83; 47, 24; 51, 32. 33; 54, 56). ಕರಿಯಿಱುವೆಗಳ ರಾಶಿಗಳನ್ ಉಱಿ ಹರಹಿದನ್ದದಿ (58, 50). ಲಗ್ನದ ಅನ್ದಮ್ ಅದು ಲಗುನ (Šm. 20). ಪಲವನ್ದಮ್ ಅದುದು (ನಾನಾರೂಪ Nr.). ಸುಲಿದ ಬಾಱಿಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ದದಿ, ಕಳೆದ ಸಿಗುರಿನ ಕಬ್ಬಿನನ್ದದಿ, ಅಱಿದ ಉಷ್ಣದ ಹಾಲಿನನ್ದದಿ ಸುಲಭಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮ್ ಅಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ Anubhavâmṛita 1, 5). ಅರ್ಜುನನು ಭಗದತ್ತನ ಆನೆಯನ್ ಎಚ್ಚನ್ ಎಪ್ಪನ್ದದಿಂ (Râghč. 17, 69). See Ch. v. 281. 282; ಎನ್ದಿನನ್ದ. **4,** nature (ರೂಪ Nr.); faculty. ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣಂ, ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ, ಕಾಣ್ಬ ಅನ್ದಮ್ ಎನ್ತು ತಲೆಯಿಲ್ಲದನಾ? (Šmd. 128). ಒನ್ದು ಜಾತಿಗೆ ವಿಷವು ಪುಷ್ಟದೊಳ್ ಇಹುದು; ...ಒನು ಜಾತಿಗೆ

ಮೆಯ್ಯ ಅನ್ದವೆಲ್ಲವು ವಿಷವು (Dp. 172). 5, the true state. ಅವಱ ಅನ್ದವಱಯೆವು (Bp. 21, 17). ಅಂಗನೆಗೆ ತತ್ಕಾರ್ಯದ ಅನ್ದವನು, ವಿದಿತಮ್ ಆಗಲು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಱುಪಲು (24, 10). — ಅನ್ದಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the proper form, etc.; to spoil, to ruin. ಇನ್ದು ನೀನ್ ಆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ ಅನ್ದಗೆಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟೆಯಾದೊಡೆ ಮುನ್ದೆ ಬೆಟ್ಟತು ರಾಜಕಾರಿಯಮ್ ಎನ್ದನ್ ಆ ಶಕುನಿ (Bh. 1, 8, 20). ದುರ್ಬೋಧೆಗಳ ನಾನಾಥನ್ದದಲಿ ಬೋಧಿಸಿ, ಸುನೀತಿಯನ್ ಅನ್ದಗೆಡಿಸಿದಂ (1, 8, 54). See J. 11, 5. — ಅನ್ದಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be spoiled; to become or be ugly. ಇವುಗಳಿನ್ದ ನನ್ನ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯೇ ಅನ್ದಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ (B. 3, 18). ಅನ್ದಗೆಟ್ಟ ಗೋಡೆ (ಐಡೂಕ G.). — ಅನ್ದಗೆಯ್. To make beautiful, to embellish, to form well. ಅನ್ದಗೆಯ್ವುದು (ಪ್ರಶಸ್ತ, ಸಂಸ್ಕೃತ Mr. 458). — ಅನ್ದಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A deformed or ugly creature; a person devoid of good manners (My.). ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನ್ದಗೇಡಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 248). ಅನ್ದನಿಸಿಕೊಮ್ಬ ಅನ್ದಗೇಡಿಯ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಅನ್ದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸು. (My.). — ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to look nice, etc. (Rśv. 13, after 59). — ಅನ್ದಚನ್ದ. dupl. ಅನ್ದಚನ್ದ ನೋಡಿದರೆ ಮನ್ದತ್ವ ಹೋಗುವದೇ? (Prv.). See Dp. 61, 2. — ಅನ್ದಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To be adorned or beautiful. ಮನ್ದುರದೊಳ್ ಅನ್ದಮ್ಬಡೆದು ನಿನ್ದ ಬಲ್ಗೆಚ್ಚಿನ ಮುಣ್ಡಿಗೆಯಂ ಮುಱದು (Rśv. 6, after 11). — ಅನ್ದಮ್ಬೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. = ಅನ್ದಮ್ಬಡೆ. ಅನ್ದಮ್ಬೆತ್ತ ಬನ್ದುಗೆಯೆಸಳ್ (Čpr. 7, after 92). — ಅನ್ದವಱ. -ಅಱ. Becoming state or behavior to be lost; to abandon becoming behavior (J. 13, 55). — ಅನ್ದವೇಱು. -ಏಱು. Beauty to rise; to become bright. ಕಣ್ದಿದವು ಮೋಱಗಳು ಗಂಗಾನನ್ದನದ್ರೋಣಾದಿಸುಜನರಿಗೆ, ಅನ್ದವೇಱತು ಮುಸುಡು ಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳ (Bh. 2, 13, 42).

ಅನ್ದಗಾಱ anda-gâṟa. A handsome man; a showy man (My.; Tĕ. ಅನ್ದಗಾಡು). Feminine ಅನ್ದಗಾಱಳು (My.).

ಅನ್ದಗಾರ್ತಿ anda-gâṟti. = ಅನ್ದಗಾಱಳು. (My.; Tĕ. ಅನ್ದಕತ್ತೆ).

ಅನ್ದಣ andaṇa. = ಅನ್ದಳ q. v. (ದೋಳ, ನೃಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ Mr. 262; My.). See Bp. 61, 28; J. 7, 5. 21; ಹೊನ್ನನ್ದಣ; Sp. s. ಬಿದರು.

ಅನ್ದರ andara. 1. = ಪನ್ದರ್, etc. (My.).

ಅನ್ದರ andara. 2. = ಹನ್ದರ 2. (My., not general).

ಅನ್ದಳ andaḷa. = ಅನ್ದಣ. Tbh. of ಆನ್ದೋಲ (Šmd. 376). A litter, a palankeen (ಆನ್ದೋಲ Nr.; ಶಿಬಿಕೆ, ಯಾಪ್ಯಯಾನ Nr.; ಮೇನ, ಡೋಲಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ Si.). ಪೊನ್ನ ಅನ್ದಳ (Šmd. 75). See Bp. 55, 10; J. 4, 67.

ಅನ್ದಳಸತ್ತಿಗೆ andaḷa-sattigĕ. Tbh. of ಆನ್ದೋಲಛತ್ರಿಕೆ (Šmd. 376).

ಅನ್ದಾ andâ. — ಅನ್ದಾದುನ್ದಿ. Extravagance; prodigally, wastefully (S. Mhr.). 2, = ವಿಪ್ಲವ (Čb.).

ಅನ್ದಾಜು andâju. Proportion or ratio; estimate, valuation (My.; Mhr., H. ಅನ್ದಾಜಾ). — ಅನ್ದಾಜು ಕಟ್ಟು. To make an estimate, to estimate (B. 4, 125).

ಅನ್ದಿ andi. = ಅನ್ದಿಹುಱ. (T. ಅನ್ದು). — ಅನ್ದಿಹುಱ. A small, grey and winged insect that infests grain, Tinea oryzella Kl. (My.; T. ಅನ್ದುಪೂಚ್ಚಿ).

ಅನ್ದಿಕೆ andikĕ. = ಅನ್ತಿಕೆ No. 1. (Sk.).

ಅನ್ದಿಗೆ andigĕ. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (My.; ಪಾದಾಂಗದ, etc. Si. 220).

ಅನ್ದಿಪುನಾರು andipunâru. (Tu. ಅಣ್ಡಿಣಾರ್, ಅಣ್ಡಿಪುನಾರ್, ಅನ್ದಿ-). — ಅನ್ದಿಪುನಾರುಮರ. An evergreen tree, Carallia integerrima (St. & Pl.).

ಅನ್ದು andu. 1. That time; at that time, then (ಕಾಲ Šmd. 147. 398; C.; T. ಅನ್ರು). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398). ಅನ್ದಿಂ, ಅನ್ದಿಂಗೆ, ಅನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಅನ್ದಿನ (147; Bp. 27, 23); ಅನ್ದಿನಿಂ (J. 29, 12); ಅನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 4, 139. 185). ಅನ್ದು ಮಾಡು ಗುಂ (Šmd. 267). ಅದು ಆದನ್ದು (93; ಆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ Cm.). ಓತ್ವಮ್ ಆದನು ಉತ್ವಂ (358; ಆದಲ್ಲಿ Cm.). ಅತ್ವಮ್ ಇರ್ದನ್ದು ಉತ್ವಂ (360; ಇರ್ದಲ್ಲಿ Cm.). ಅನ್ದಿನ ನಿಜಭುಜವಿಕ್ರಾನ್ತಮ್ ಎನ್ ಆದುದು? (137). ಹಿನ್ದೆ ಪರಸತಿಗಾಗಿ ಹಿಡಿವಡೆದನ್ದು (Bp. 18, 53). ಅನ್ದುವಿನ್ದು ಆವಾವ ಕಾಲದೊಳೆನ್ದುವುಂ (19, 31). ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನ ಕೂಡು ಗೆಳೆಯಂ (ವಯಸ್ಯ, etc. Nr.). ಆದುದು ಉತ್ಸವಮ್ ಅನ್ದಿನ ಇರುಳು (Bh. 2, 13, 16). ಅನ್ದಿನ ದಿವಸದ ಓಲಗದ ಒಡ್ಡು ಚಲುವಾಯ್ತು (2, 13, 31). Used expletively *e. g.* in ವೈಶಾಖಕೆ ಅನ್ದು ಒಗೆದ ಬೇಸಗೆಯು (Šm. 20). ಅನ್ದು ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ಮಿನ್ದು ಬನ್ದ. — ಅನ್ದಿಗೆ ಅದೇ ಸುಖ, ಇನ್ದಿಗೆ ಇದೇ ಸುಖ (Prvs.). — ಅನ್ದುಂ. -ಉಂ. Also then (Bp. 25, 15). — ಅನ್ದು ಮೊದಲಾಗಿ. From that time (J. 29, 6). — ಅನ್ದೆನ್ದಿಗೆ. -ಎನ್ದಿಗೆ. = ಅನ್ದೆನ್ದು. (S. Mhr.; also ಅನ್ದೆನ್ದಿಗು). — ಅನ್ದೆನ್ದು. -ಎನ್ದು. Always, ever (Bp. 58, 38).

ಅನ್ದು andu. 2. P. p. of ಅನ್ 1.

ಅನ್ದು andu. 3. To meet with or suffer (Tĕ.);—to reach, to get at; to obtain, to gain (Tĕ.);—to reach, to arrive (T. ಅತ್ತು);—to be within reach (My.). ಅದು ನನ್ನ ಕೆಯ್ಗೆ ಅನುವದಿಲ್ಲ (My.). (T. ಅನ್ದಿ, to be united; to agree; *cf.* ಅಟ್ಟು 12, ಅಣೆ 3).

ಅನ್ದುಕೆ anduka. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. A chain, a fetter. 2, *the chain for an elephant's feet.* 3, a ring or chain worn on the ankle, an anklet.

ಅನ್ದುಗ anduga. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (Grj. 3, 89).

ಅನ್ದುಗು andugu. The clearing nut plant, Strychnos potatorum (Tĕ.). — ಅನ್ದುಗ ಬೊಂಕ. (ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಾಕ, ಸಿಹ್ಲ, ಯಾವನ Si. 227).

ಅನ್ದುಗೆ andugĕ = ಅನ್ದಿಗೆ, ಅನ್ದುಗ, ಒನ್ದುಗೆ. Tbh. of ಅನ್ದುಕ (Šmd. 364; Čt. II, 13; My.; ಕಟಿಲ್ Šmd. I; ಮಂಜೀರ, ಹಂಸಕ Hlâ.; ಮಂಜೀರ Mr. 344; ನೇವುರ Bhn. 21; ಕಾಲಗಡಗ, ಸರ್ಪಳಿ G.) See Bp. 2, 52; 24, 44; 56, 5; Grj. 3, after 91; ಪೊನ್ನನ್ದುಗ.

ಅನ್ದೂಕ andûka. = ಅನ್ದುಕ. (Sk.; G.).

ಅನ್ದ್ರೆ andrĕ. = ಅನ್ದರೆ, if one says, etc. (My.; Čb. 16. 175).

ಅನ್ಧ andha. 1. *Blind* (ಕುರುಡ Mr. 388). 2, making blind. 3, *darkness* (ಕತ್ತಲೆ Nn. 109). 4, turbid water. 5, *water.* 6, = ಅನ್ಧಕ No. 2 (Bp. 54, 56). *Cf.* ಅನ್ಧಾಸುರ.

ಅನ್ಧ andha. 2. Tbh. of ಅನ್ಧಸ್. (ಅನ್ನ G.). See ಅಮೃತಾನ್ಧ.

ಅನ್ಧಕ andhaka. Blind; a blind man (ಕುರುಡ Nn. 85; ಕಣ್ಣಿಲಿವೊಗ Šs.). 2, N. of a Daitya or Asura, a son of Kaśyapa and Diti (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 85; Bp. 18, 23). 3, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 85). 4, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 85). 5, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 85). 6, N. of a country (ರಾಷ್ಟ್ರವಿಭೇದ, ದೇಶಭೇದ 85). 7, N. of a descendant of Yadu (J. 14, 3). ಅನ್ಧಕನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮನ್ದಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ಧಕಜಿತ್ andhaka-jit. The conqueror of the daitya Andhaka: Šiva. (My.).

ಅನ್ಧಕರಿಪು andhaka-ripu. Andhaka's enemy, *Šiva.*

ಅನ್ಧಕವೈರಿ andhaka-vairi. Šiva (My.).

ಅನ್ಧಕಾರ andha-kâra. *Darkness.* — ಅನ್ಧಕಾರ ಕವಿ. Darkness to cover or to spread. ಪುರದೊಳಗೆ ಕವಿಯಿತ್ತು ಅನ್ಧಕಾರವು (Bp. 57, 47).

ಅನ್ಧಕಾರಾತಿ andhaka-arâti. Śiva (My.).

ಅನ್ಧಕಾಸುರ andhaka-asura. = ಅನ್ಧಕ No. 2. (Č. Bp. 47 sum.; 47, 7. 8).

ಅನ್ಧತಮಸ andha-tamasa. *Great darkness.*

ಅನ್ಧಮೂಷಿಕೆ andha-mûshikĕ. N. of a grass, Lepeocercis serrata. (R.).

ಅನ್ಧರಾಜ andha-râja. Dhṛitarâshṭra, who was born blind (ಪಾಣ್ಡು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 264).

ಅನ್ಧಸ್ andhas. = ಅನ್ಧ 2. *Food.* 2, *boiled rice.*

ಅನ್ಧಾದರಬಾರು andhâ-darabâru. A public office notoriously ill-conducted, a bad government (My.; H.).

ಅನ್ಧಾಸುರ andha-asura. = ಅನ್ಧಕಾಸುರ. (Č. Bp. 47, 12).

ಅನ್ಧಾಸುರಭೇದಿ andhâsura-bhêdi. The destroyer of the asura Andha, Śiva (Bp. 54, 26).

ಅನ್ಧು andhu. *A well* (ಕೂಪ, ನೀರಪ್ಪ ಬಾವಿ Mr. 421).

ಅನ್ಧ್ರ andhra. The Tĕlugu country (Čh. p. 22; Bp. 6, 18). 2, a Tĕlugu man (ತೆಲುಗನ್ Mr. 382).

ಅನ್ನ anna. 1. = ಅನ 2, ಅನ್ತಹ, of which it is another form (Šmd. 191; Čt. II, 64; ಪೋಲಿಪ ಎಡೆ Kk. 61; T. ಅನ್ನ), ಅನ 2. Being of that kind or so; such, such a or an. ಅನ್ನವು (Abh. P. 9, 151). See ಉದ್ದನ್ನ, ತಣ್ಣನ್ನ, ತೆಳ್ಳನ್ನ, ದಟ್ಟನ್ನ, ದಪ್ಪನ್ನ, ದುಣ್ಣನ್ನ, ನೆಟ್ಟನ್ನ, ಬಟ್ಟನ್ನ, ಬೆಚ್ಚನ್ನ, ಬೆಳ್ಳನ್ನ, ಮೆತ್ತನ್ನ. — ಅನ್ನಂ. = ಅನ್ತಹಂ (Šmd. 191. 192; Čt. II, 64; Kk. 61; T. ಅನ್ನಾನ್). ಸಿಡಿಲನ್ನಂ ಸಿಂಗದನ್ನಂ ಪುರಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನನ್ ಈ ನಾರಸಿಂಹಂ (Šmd. 192). ಬಿತದನ್ನರ್ (Abh. P. 11, 20). See Grj. 2, 93; ಮನದನ್ನಂ. — ಅನ್ನಳ್. Such a woman as, one who is like or conformable to. See ಮನದನ್ನಳ್.

ಅನ್ನ anna. 2. = ಅನ್ನೆ 1. ಎನ್ನ ಬಾಯಿವ ಕಾಲಮ್ ಉಳ್ಳನ್ನ (Bp. 9, 34). *Cf.* ಅನ್ನಕ; ಇನ್ನೆ, ಉನ್ನೆ. — ಅನ್ನಂ. (Šmd. 293). That time; at the time when (ಸತಿಸಪ್ತಮಿಯ ಏಕಾರಕ್ಕೆ ಆದೇಶಂ 293); meanwhile. ಉದ್ಧವಿರ್ದನ್ ನೆಗೆವನ್ನಂ ಪೊಯ್ಯಲ್ ಎನ್ದು ಅವ್ವಳಿಪುದು (294). ಕೊಲ್ವನ್ನಂ ಇಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡಂ (o. r. ಇಕ್ಕಿ ಕೊನ್ದಂ, 294). ಬರಮ್ಬುಡೆವನ್ನಮ್ ಆರಾಧಿಸಿದಂ (295). ಆ ಧನುರ್ದಣ್ಡಟಂಕೃತಮ್ ಉದ್ದಾಮಯಮಾಟ್ಟಹಾಸರವಮ್ ಎಮ್ಬನ್ನಂ (Abh. P. 13, 67). ಈ ಪೊಡಿಲ್ಗೆ ಈ ಕುನ್ತಳಾಧೀಶನ್ ಆಳ್ವನ್ನಮ್ (ಚನ್ದ್ರಹಾಸನ್) ಈ ಪೊಡವಿಗೆ ಒಡೆಯನ್ ಅಹಂ (J. 28, 27). *Cf.* ಇನಂ, ಇನ್ನಂ. 2, = ಅನ್ನ, ಅನ್ನಬರ, ಅನ್ನೆಗಂ No. 2. So long as, till (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). — ಅನ್ನಬರ. -ಬರ. = ಅನ್ನಬರೆ, ಅನ್ನೆವರಂ, ಅನ್ನೆವರೆ, ಅನ್ನೆವರೆಗಂ. So long as, till, until. ಪ್ರಸಾದವನ್ ಒಸೆದು ಸೇವಿಸುವನ್ನಬರ ಹುಗಲ್ ಈಯದೆ ಆರುವನು (Bp. 26, 53). ಸಮಾನಪಿಣ್ಡಮ್ ಅಹರು ಏಟು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನಿನ್ನಯ ಜೀವಮ್ ಉಳ್ಳನ್ನಬರ ನಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ (Bh. 1, 8, 26). — ಅನ್ನಬರವುಂ. -ಉಂ. And so long as (Bp. 20, 26). — ಅನ್ನಬರೆ. -ಬರೆ. = ಅನ್ನಬರ. (Bp. 47, 20).

ಅನ್ನ anna. 3. = ಅನ್ನು 2, etc. (C.). See ಅಕ್ಕನ್ನ, ಬಾವನ್ನ in Prv. s. ಅಕ್ಕ 1; ರಾಕ್ಷಸನ್ನ in Prv. s. ಅರಳಿಮರ; ನಾಯನ್ನ in Prv. s. ಅಮ್ಬುಲಿ. ಗುಗ್ಗಳವನ್ನ (Bp. 43, 20).

ಅನ್ನ anna. *Eaten.* 2, *food*; a dish. 3, *boiled rice.* 4, Vishṇu. 5, the sun. 6, water. — ಅನ್ನಗದಕ. -ಕದಕ. One who cheats about food: one who falsely pretends not to have eaten any food, also that of others (S. Mhr.).

ಅನ್ನಂ annam. 1. See s. ಅನ್ನ 1.

ಅನ್ನಂ annam. 2. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಋಣ anna-ṛiṇa. One's allotment to eat rice in the present birth (My.). 2, the obligation (upon one person) to afford a maintenance (to another, S. Mhr.; Mhr.).

ಅನ್ನಕ annaka. = ಅನಕ, etc. (*Cf.* ಅನ್ನ 2). ಬೆಳಗನ್ನಕ (Bp. 12 sum.; 12, 46; 15, 24; 57, 15). ಬೆಳಗನ್ನಕಂ (12, 50). ವೇಳೆಯಪ್ಪನ್ನಕ (43, 43). ಬಸುಱು ತುಮ್ಬಿಸುವನ್ನಕ ಆರೋಗಿಸು (59, 10).

ಅನ್ನಕಣ್ಟಕ anna-kaṇṭaka. One who hinders or thwarts another's meal, living, or welfare (My.).

ಅನ್ನಕಣ್ಟಕತನ anna-kaṇṭakatana. Hindering or thwarting another's meal, etc. (My.).

ಅನ್ನಗತ anna-gata. Being in or connected with food, depending on food (My.). ಅನ್ನಗತಪ್ರಾಣ, ಚರ್ಮಗತದೃಷ್ಟಿ (Prv.).

ಅನ್ನಚತ್ರ anna-čatra. ಅನ್ನಛತ್ರ. Tbh. of ಅನ್ನಸತ್ರ. (My.; ಸತ್ರಶಾಲೆ Čb.).

ಅನ್ನದಾತ anna-dâta. Giving food; a man who gives food (Bp. 24, 27).

ಅನ್ನದಾನ anna-dâna. The giving of food (Bp. 24, 32). ಅನ್ನದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ಬನ್ನಬಡುವದು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅನ್ನದಾನಿ anna-dâni. = ಅನ್ನದಾತ.

ಅನ್ನದಾನೀಶ annadâni-îśa. N. (Ršv. 1, 60).

ಅನ್ನದ್ವೇಷ anna-dvêsha. Dislike of food, want of appetite. (My.).

ಅನ್ನಪಚನೆ anna-pačanĕ. Cooking food. 2, digesting food; digestion (My.).

ಅನ್ನಪದಾರ್ಥ anna-padârtha. Rice and curry (C.).

ಅನ್ನಪಾನ anna-pâna. Meat and drink (C.).

ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆ anna-pûrṇĕ. A goddess, a form of Durgâ; — N. (My.).

ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ anna-prâśana. Putting rice into a child's mouth for the first time, a ceremony performed between the fifth and eighth month. (My.).

ಅನ್ನಬರ anna-bara. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಬರೆ anna-barĕ. See s. ಅನ್ನ 2.

ಅನ್ನಭೇದಿ anna-bhêdi. Green vitriol, sulphate of iron (My.; Br.).

ಅನ್ನಮದ anna-mada. Pride on account of possessing the means for sumptuous meals (My.).

ಅನ್ನಮಯ anna-maya. Made from or composed of food, sustained by food. (My.).

ಅನ್ನಮಯಕೋಶ annamaya-kôśa. The gross material body, that which is sustained by food. (My.).

ಅನ್ನಯ annaya. = ಅನ್ನೆಯ. (ಅನ್ಯಾಯ Šs.; Abh. P. 6, 102; 9, 92; My.).

ಅನ್ನರಸ anna-rasa. Essence of food, chyle. (My.).

ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತ anna-varjita-vrata. A vow to abandon food (ಪ್ರಾಯ Nn. 88).

ಅನ್ನವಸ್ತ್ರ anna-vastra. Food and clothing (C.). See B. 3, 93; 5, 83.

ಅನ್ನವಾಟಿಕೆ anna-vâṭikĕ. A shed for cooking rice (J. 34, 7).

ಅನ್ನಶಾನ್ತಿ anna-śânti. Distributing food (*e. g.* when reading a purâṇa, My.); — feeding the hungry (Mhr.).

ಅನ್ನಶ್ರಾದ್ಧ anna-śrâddha. Cooked food distributed at a śrâddha (My.). *Cf.* ಆಮಶ್ರಾದ್ಧ.

ಅನ್ನಸತ್ರ anna-satra. = ಅನ್ನಛತ್ರ. A building erected for the distribution of food (C.).

ಅನ್ನಸನ್ತರ್ಪಣೆ anna-santarpaṇĕ. = ಅನ್ನಶಾನ್ತಿ. (C.).

ಅನ್ನಳ್ annaḷ. = ಅನ್ನೆ 2. See s. ಅನ್ನ 1.

ಅನ್ನಾಭಾವ anna-abhâva. Want of food (My.).

ಅನ್ನಾರ್ಥಿ anna-arthi. Asking for food; a beggar. (My.).

ಅನ್ನಿಸು annisu. = ಅನಸು, ಅನಿಸು 1, etc. (C.; see ಅನ್ದನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ s. ಅನ್ 1). To cause to say. — ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್, -ಕೊಳ್ಳು. To make or get one's self called, to be called, (to pass for). (C.; see Prv. s. ಅವಲಕ್ಷಣ).

ಅನ್ನು annu. 1. = ಅನ್ 1, etc. To say, etc. (C.). ಇವು ಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಹೋತು ಎನ್ನು, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಆಡು ಎನ್ನು, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 23). ಹೆಣ್ಣುಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಕಾಮಿ ಎನ್ನೂ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಬಾವುಗ ಎನ್ನೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (5, 32). ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ? ಗಂಗೆದೊಗಲು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (1, 20). ಯಾವ ಆಟ ಆಡ ಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತೀ? (1, 16). ಇದನ್ನು ಮೊಸರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (My.). See ಬೇಕನ್ನು. Observe that at the end of imitating words, anukaraṇapadas, ಅನ್, ಅನ್ನು, etc. are applied to sound, scent, and feeling, *e. g.* ಗಮುಗಮು ಅನ್ನು, ದಬದಬ ಅನ್ನು, ಜುಮ್ ಅನ್ನು, etc.

ಅನ್ನು annu. 2. = ಅಂ, aṁ 4, etc. (My.). ಕಾಗದವನ್ನು ಅಟಿವೇ ತುಣ್ಡುಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 14). ಆಟಿವೆಯನ್ನು (1, 15). ಅವನನ್ನು (1, 16). ಬಾಗಿಲವನ್ನು (Bp. 31, 16). ಮಂಗಳನನ್ನು (59, 40). ಮಾಗಿಯನ್ನು (J. 8, 3). ವಾರಿಯನ್ನು (8, 5).

ಅನ್ನುವಿಕೆ annuvikĕ. = ಎನ್ನುವಿಕೆ. Saying, etc. ಅಗ್ನಿ ವೈಶ್ವಾನರ ಮುನ್ತಾದ 38 ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರನ ಹೆಸರು, ಅನ್ದರೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನುವಿಕೆ (Si. 24).

ಅನ್ನೆ annĕ. 1. = ಅನ್ನ 2. — ಅನ್ನೆಗಂ. -ಗಂ. = ಅನ್ನಂ No. 1. (Śmd. 293. 294). ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಉನ್ನೆಗಂ (295). ಒಲಿಯೊಡನೆ ಮುತ್ತುಂಗಾಲೊಳ್ ನರೆ ಬರ್ಪನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ (294). ನೆನೆವನ್ನೆಗಂ ಬನ್ದಂ (294). ಈವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ದಂ (295). ಕ್ಷಿತಿಚಕ್ರಂ ನಿಜಭಾರದಿಂ ತಳರಿದತ್ತು ಎಮ್ಬನ್ನೆಗಂ (Abh. P. 13, 67). ಅನ್ನೆಗಂ .. ಅನ್ಧಕಾರಂಗಳಂ ನಿಲಲ್ ಈಯದೆ (J. 26, 4). ಅನ್ನೆಗಂ ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್ ಏಟಿದುದು (3, 41). ಅನ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ (Rśv. 13, after 27). **2,** = ಅನ್ನಂ No. 2. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69).—See *e. g.* J. 2, 45. 53; 4, 1. 56; 7, 54. — ಅನ್ನೆವರಂ. -ವರಂ. = ಅನ್ನಬರ, etc. So long; so long as; until that time; till, until (ಸೀಮೆ, ಸೀಮಾರ್ಥ Śmd. 295); meanwhile. ಪೇಟ್! ಎನಿತ ರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವರಂ ಮಾರ್ಬಲದೊಳಗೆ ಇಟಿಯಲ್ ಮುಟುಗುವ ಅತಿಭಟರ್ (292). ಎನ್ನೆವರಂ ಸಿರಿ ತಮಗೆ ಉಣ್ಬು, ಅನ್ನೆವರಂ ಸೇವ್ಯರ್ ಅಲ್ತೆ ಖಲರುಂ? (296). ವಾಜಿಗಳಿನ್ ಇಟಿದು, ದಣ್ಡನಾಥಮಣ್ಡಲಿಕಾದಿಯುಂ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಬೀಟಿಕ್ಕೊಟ್ಟು, ನಿಜಗೃಹಂಗಳಂ ಪೊಕ್ಕು ಇರ್ದರ್; ಅನ್ನೆವರಮ್ ಇತ್ತಲ್ ನೆರೆದು ಪುರಜನಂ (Rśv. 13, after 97). — ಅನ್ನೆವರೆ. -ವರೆ. = ಅನ್ನೆವರಂ. ಹರನ ಅವಸರಮ್ ಆಹನ್ನೆವರೆ (Bp. 43, 43). — ಅನ್ನೆವರೆಗಂ. -ವರೆಗಂ. = ಅನ್ನೆವರಂ. (Śmd. 295).

ಅನ್ನೆ anna1-ĕ. 2. = ಅನ್ನಳ್. See ಮನದನ್ನೆ.

ಅನ್ನೆ annĕ. 3. Truly, certainly. ನಿಜುಗನ್ ಎನಲ್ಕೆ ಅನ್ನೆ ಮಾಮರಂ (Ćt. I, 62). *Cf.* ನನ್ನಿ.

ಅನ್ನೆಗಂ annĕ-gaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆಯ annĕya. = ಅನ್ನಯ. Tbh. of ಅನ್ಯಾಯ (Śmd. 351. 360).

ಅನ್ನೆವರಂ annĕ-varaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆವರೆ annĕ-varĕ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ನೆವರೆಗಂ annĕ-varĕgaṁ. See s. ಅನ್ನೆ 1.

ಅನ್ಮಾನ anmâna. Tbh. of ಅನುಮಾನ. (Nn. 117).

ಅನ್ಯ anya. *Other; another* (ಪೆಱಂ, ಪೆಱತು Ćt. II, 86). 2, *different.* 3, the third person (Śmd. 266; ಪ್ರಥಮ 267, ಪ್ರಥಮಪುರುಷ Cm.; Kâvy. I, 5, 6-12. 24-31). Feminine ಅನ್ಯಳ್ (ಪೆಱಳ್ Ćt. II, 86).

ಅನ್ಯಕ anyaka. Another, other. (My.).

ಅನ್ಯಕರ್ತೃ anya-kartṛi. Another agent: the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (Śmd. 273; *cf.* ಭಿನ್ನ-, ಪರ-).

ಅನ್ಯಜಾತಿ anya-jâti. A different origin; another family or caste. (My.).

ಅನ್ಯತರ anya-tara. *Either of two.*

ಅನ್ಯತರೇದ್ಯುಸ್ anyatarê-dyus. *On either of two days.*

ಅನ್ಯತಸ್ anya-tas. From another. 2, *elsewhere.* 3, otherwise.

ಅನ್ಯತ್ರ anya-tra. *Elsewhere.* 2, on another occasion.

ಅನ್ಯಥ anyatha. Tbh. of ಅನ್ಯಥಾ. What is different, another thing. Bp. 15, 20. 34; 28, 66; 32, 60; 61, 77.

ಅನ್ಯಥಾ anyathâ. Otherwise, in a different manner (Bp. 27, 72). 2, inaccurately, untruly, erroneously (ಸುಮಾರು G.).

ಅನ್ಯದ್ anyad. ಅನ್ಯತ್. Something else; it; they (Śmd. 300 Cm.).

ಅನ್ಯದರ್ಥ anyad-artha. Another thing, meaning, purpose or sense (Śmd. 300 Cm.).

ಅನ್ಯದೈವ anya-daiva. Another deity (Bp. 53, 4. 35).

ಅನ್ಯಪಾಕ anya-pâka. Cooked by others (My.).

ಅನ್ಯಪುರುಷ anya-purusha. The third person (ಪ್ರಥಮಪುರುಷ Śmd. 264 Cm.).

ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ anya-pushṭa. Reared by others: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Mr. 169).

ಅನ್ಯಭಾವ anya-bhâva. Another mind or purport;—the mind of another (My.).

ಅನ್ಯಭೃತ anya-bhṛita. = ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ. *The cuckoo.*

ಅನ್ಯಲಿಂಗ anya-linga. Having or taking the gender of another (word), *an adjective.*

ಅನ್ಯಲಿಂಗಕ anya-lingaka. *An adjective.*

ಅನ್ಯಸ್ಥ anya-stha. A man who lives with others;—a man of another caste (My.).

ಅನ್ಯಾಯ a-nyâya. = ಅನ್ನೆಯ, etc. Unjust or unlawful action, injustice; impropriety (Bp. 18, 33; 50, 73). ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅನ್ಯಾಯಕಾರ anyâya-kâra. A man who acts unlawfully or improperly (Bp. 28, 62).

ಅನ್ಯಾಯಿ anyâyi. = ಅನ್ಯಾಯಕಾರ. (Bp. 59, 54).

ಅನ್ಯಾರ್ಥ anya-artha. = ಅನ್ಯದರ್ಥ. (Śmd. 300 Cm.; Kâvy. III, 3, B, 103).

ಅನ್ಯೇದ್ಯುಸ್ anyê-dyus. On the other or following day. 2, *the other day, once.*

ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ anya-ukti. The third person (Kâvy. I, 2, 66-70; Śmd. 269). 2, another expression or word.

ಅನ್ಯೋನ್ಯ anyônya. *One another, mutual, reciprocal;*—reciprocity. 2, mutual attachment, intimacy, friendship, amity (My.; Br.; ಪರಸ್ಪರಸ್ನೇಹ G.). ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ, mutually (ಇತರೇತರಂ, ಪರಸ್ಪರಂ, ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ Mr. 437). ಅನ್ಯೋನ್ಯದ ಆಲಿಂಗನಗಳ್ (J. 7, 24).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಕಲಹ anyônya-kalaha. Mutual quarrel;—sportive contest (My.).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಭಾವ anyônya-bhâva. Mutual affection or emotion (J. 11, 23).

ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿರುದ್ಧ anyônya-viruddha. Mutually opposed or disagreeing (Kâvy. III, 3, B, 122).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಂಘರ್ಷಣ anyônya-sangharshaṇa. Mutual friction (J. 12, 7).

ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಲ್ಲಾಪ anyônya-sallâpa. Mutual discourse or chat, conversation (Bp. 59, 9).

ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಮೆ anyônya-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಅನ್ವಕ್ಷ anu-aksha. *Following* (ಅನುಪದ, ಅನ್ವಂಗ, ಬೆನ್ನುಬೞಿ Mr. 445). ಅನ್ವಕ್ಷಂ, afterwards.

ಅನ್ವಂಗ anvanga. Tbh. of ಅನ್ವಂಚ್. (ಅನ್ವಕ್ಷ, ಬೆನ್ನುಬೞಿ Mr. 445).

ಅನ್ವಂಚ್ anvanč. ಅನ್ವಚ್. ಅನ್ವಗ್. = ಅನ್ವಂಗ. *Following.*

ಅನ್ವಯ anu-aya. Following, succession. 2, connection, association. 3, *race, family, lineage.* 4, logical connection. 5, the natural order or connection of words in a sentence; grammatical construction of a sentence; position of words in a sentence (Šmd. 1, seq.; 5. 173; Kâvy. II, 2, B, 4-6). 6, drift, tenor, purport (Šmd. 170, ಅರ್ಥ 171 Cm.; 298).

ಅನ್ವಯಸ್ವತನ್ತ್ರ anvaya-svatantra. Having an independent character in a sentence (Šmd. 174).

ಅನ್ವಯಿಸು anvayisu. = ಅನುವೇಸು. To construe (Šmd. 171). 2, to be used in a well-constructed sentence (174). 3, to be connected or associated (Bp. 42, 18). 4, to arrange words (used in poetry) in their natural order (My.).

ಅನ್ವರ್ಥ anu-artha. Having the meaning obvious, intelligible, clear (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ anvartha-nâma. A word of which the meaning is self-evident (Šmd. 93. 94).

ಅನ್ವವಾಯ anu-avâya. *Family, race, lineage.*

ಅನ್ವಾಚಯ anu-âčaya. *Laying down a rule of secondary importance after that which is primary.*

ಅನ್ವಾಸನ anu-âsana. Sitting down after. 2, service, worship. 3, regret, affliction. 4, *a workshop, a manufactory.* 5, an unctuous or cooling enema.

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯ anu-âhârya. A certain gift presented to the priests. 2, *the monthly šrâddha or funeral repast in honour of the manes, held on the day of the new moon.*

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಪಚನ anvâhârya-pačana. N. of a sacrificial fire. See ಪಂಚಾಗ್ನಿ.

ಅನ್ವಾಹಿತ anu-âhita. Deposited with a person to be delivered ultimately to the right owner. 2, renewed, as a sacred fire which had gone out through neglect (My.).

ಅನ್ವಿತ anu-ita. Joined, connected with; connected; endowed with, possessed of; acquired, understood; following (ಯುತ, ಸಂಹಿತ, ಸಹಿತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440; Šmd. 228. 297; Čh. v. 171. 207). 2, suitableness, etc. (ಹಿತ Šmd. Cm. 238). 3, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Cm. 252; ಬಲ್ಲವ Cm. 298; ಏದ್ Mr. 440).

ಅನ್ವಿತಾರ್ಥ anvita-artha. Having a clear meaning, perspicuous. 2, euphonic combination (Kâvy. I, 1*b*, 32-41).

ಅನ್ವಿತೆ anvitĕ. A woman that is connected or endowed with (Šmd. 2).

ಅನ್ವಿಷ್ಟ anu-ishṭa. *Sought.*

ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ anu-îkshaṇa. -ಣೆ. *Searching, investigating.*

ಅನ್ವೀಕ್ಷೆ anu-îkshĕ. = ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ. See ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕಿ.

ಅನ್ವೇಷಣ anu-êshaṇa. *Seeking for, searching, investigating.* See ಅಱಸು, ಆರಯ್, ತಡವರಿಸು, ಬೆದಕು.

ಅನ್ವೇಷಣೆ anu-êshaṇĕ. = ಅನ್ವೇಷಣ. *Seeking for, etc.*

ಅನ್ವೇಷಿತ anu-êshita. *Sought.*

ಅನ್ವೇಷ್ಟೃ anu-êshṭri. *Searching;* a searcher, inquirer.

ಅಪ್ ap. = ಅಪ್ಪು 1. *Water.*

ಅಪ apa. 1. = ಅಪ್ಪ 2. Father (frequently at the end of compounds; Mhr. ಅಪಾ). See *e.g.* ಕಣ್ಣಪ, ಕಲಪ.

ಅಪ apa 2. = ಅಪ್ಪ 4, ಅಮು, q. v. (My.). — ಅಪಪ. rep. = ಅಮುಮು, q. v. (C.; Prll. 3, 27). ಅಪಾ. = ಅಪ. (C.).

ಅಪ apa. 3. = ಅಪ್ಪು 1, etc. See ದಪ 1.

ಅಪ apa. Away. 2, improperly. 3, negatively, contradictorily. 4, without. 5, away from.

ಅಪಕಾರ apa-kâra. *Wrong, offence, injury, hurt, harm* (ದ್ರೋಹ Mr. 448). 2, wickedness, enmity. ಅಪಕಾರಾ ಮಾಡುವವ ಅಪಕೀರ್ತಿಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಅಪಕಾರಗೀ apakâra-gî. -ಗಿರ್. *An offending or menacing speech.*

ಅಪಕಾರಿ apa-kâri. A man who acts wrong or does ill, an offender (Bh. 8, 26, 28).

ಅಪಕೀರ್ತಿ apa-kîrti. Censure, reproach (ಉಪಕ್ರೋಶ, etc., ಸಿನ್ದೆ Mr. 87; J. 18, 54). 2, infamy, disgrace. See Prv. s. ಅಪಕಾರ.

ಅಪಕೃತ apa-krita. Done wrong, wickedly committed;—injury, offence, malice (J. 17, 50).

ಅಪಕೃತಿ apa-kriti. = ಅಪಕಾರ. (Čb.).

ಅಪಕೃತ್ಯ apa-kritya. A wrong act, damage, injury, hurt (ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ Nn. 127).

ಅಪಕೃಷ್ಟ apa-krishṭa. Drawn away; brought down. 2, *low, inferior, vile.* 3, a crow.

ಅಪಕ್ರಮ apa-krama. Going away. 2, *flight.* 3, = ಅಕ್ರಮ, disorder.

ಅಪಕ್ರಮಣ apa-kramaṇa. Passing off or away, retiring. (R.).

ಅಪಕ್ವ a-pakva. Uncooked, raw. 2, not properly cooked or baked. 3, unripe. 4, undigested.

ಅಪಕ್ವರಸ apakva-rasa. The taste of something unripe. See ಕಸರ್. 2, broth not properly prepared (My.).

ಅಪಖ್ಯಾತಿ apa-khyâti. Injured reputation, disgrace (Bh. 1, 10, 13). See Prvs. s. ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ, ವಿಖ್ಯಾತಿ.

ಅಪಗತ apa-gata. Gone, departed, gone off or away (Bp. 7, 1; 22, 3; 28, 62; 38, 4; 56, 44). 2, dead, deceased.

ಅಪಗತಿ apa-gati. = ಅಪಗಮ. 2, downward movement: low condition (My.).

ಅಪಗಮ apa-gama. Going away; *passing away.* 2, separation; departure; death.

ಅಪಗಮನ apa-gamana. = ಅಪಗಮ. See ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ.

ಅಪಗಮಿತ apa-gamita. = ಅಪಗತ. (ಹೋದದ್ದು G.).

ಅಪಗೆ apa-gĕ. A river. (ನದಿ, ಹೊಟಿ G.).

ಅಪಘನ apa-ghana. *Any limb or member of the body* (Bp. 38, 68).

ಅಪಘಾತಿ apa-ghâti. Murderous, killing;—a murderous affair (Bh. 8, 24, 57).

ಅಪಚಯ apa-čaya. *Decrease, decline, deterioration, loss in property or health, privation.* 2, gathering, collecting (of flowers, Grj. 5, after 92).

ಅಪಚಾಯಿತ apa-čâyita. *Honored, respected.*

ಅಪಚಾರ apa-čâra. Want, absence. 2, defect. 3, fault, improper conduct, offence, mistake (My.).

ಅಪಚಿತ apa-čita. 1. *Honored, respected.*

ಅಪಚಿತ apa-čita. 2. Diminished, lessened, wasted.

ಅಪಚಿತಿ apa-čiti. *Honor, respect.* 2, *loss, destruction.* 3 compensation (ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ G.). 4, expense (ವೆಚ್ಚ G.).

ಅಪಜಯ apa-jaya. Defeat, discomfiture, overthrow, reverse; detriment (ಪ್ರತ್ಯವಾಯ Nn. 149; Bp. 50, 8; My.). See ಸೋಲಿಸು. — ಅಪಜಯ ಪಡಿಸು. To defeat (My.; ಭಂಗಿಸು Čb.). — ಅಪಜಯ ಹೊಂದು. To be defeated (My.; ಕೆಯ್ಸೋಲು G.).

ಅಪಜ್ಞಾನ apa-jñâna. *Concealment of knowledge, denying* (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮಱಹು Mr. 441).

ಅಪಟಾನ್ತರ a-paṭa-antara. Not separated by a curtain; *adjoining, contiguous.*

ಅಪಟಿ apaṭi. *A screen, especially the screen surrounding a tent* (ಪ್ರತ್ಯಪ್ಪರ, etc., ಸುತ್ತುದೆರೆ Mr. 203).

ಅಪಟು a-paṭu. *Not clever, awkward.* 2, *diseased, sick.*

ಅಪಡ್ಡಾಳ apaḍḍâḷa. Small, contemptible (V. 37, 83).

ಅಪತಿಕ a-patika. Without a husband. (R.).

ಅಪತ್ನೀಕ a-patnîka. Without a wife. (My.).

ಅಪತ್ಯ apatya. *Offspring,* a child, a descendant (Kâvy. I, 2, 74-83; Šmd. 187; ಮಗ, ಹುಡುಗ G.). 2, *a patronymical affix.*

ಅಪತ್ಯಕೆ apatyakĕ. A female or male child (Kâvy. I, 2, 74).

ಅಪತ್ಯಾನ್ತ apatya-anta. *A patronymic.*

ಅಪತ್ರಪಿಷ್ಣು apa-trapishṇu. *Bashful.*

ಅಪತ್ರಪೆ apa-trapĕ. *Bashfulness;* embarrassment.

ಅಪಥ a-patha. *A bad or wrong road; pathless state.* 2, heresy. 3, the vulva.

ಅಪಥಿ a-pathi. *A bad or wrong road; pathless state.*

ಅಪಥ್ಯ a-pathya. Unfit; unsuitable; unwholesome (Bp. 24, 8); bad diet (My.); a lie (My.).

ಅಪದಗಾಮಿ a-pada-gâmi. Not walking on feet (ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವವ G.). 2, a reptile (ಹಾವು Čb.).

ಅಪದಾನ apa-dâna. (= ಅವದಾನ). Correct or pure conduct, approved occupation. 2, a great or noble work (ಚಲೋ ಕೆಲಸ G.). 3, object of a legend; a legend (ಪೂರ್ವಚರಿತ್ರ G.).

ಅಪದಾನ್ತರ a-pada-antara. Not separated by a foot; *contiguous, adjoining, near* (ಸಮೀಪ Mr. 425).

ಅಪದಿಶಂ apa-diśam. *In an intermediate region of the compass.*

ಅಪದೂಱು apa-dûṟu. = ಅವದೂಱು. Slander, calumny; disgrace (My.; Br.).

ಅಪದೆಸೆ apa-dĕsĕ. An intermediate region of the compass (Bh. 1, 17, 10);—a low, miserable state or condition (My.).

ಅಪದೇಶ apa-dêśa. *The statement of the reason, adducing a reason or cause.* 2, *a pretence, a feint.* 3, *a butt, a mark.* 4, fame, reputation. 5, *place, quarter.* See ನೆವ.

ಅಪಧ್ವಂಸ apa-dhvaṁsa. Falling away; degradation.

ಅಪಧ್ವಂಸಿ apa-dhvaṁsi. Causing to fall; *destroying.*

ಅಪಧ್ವಸ್ತ apa-dhvasta. *Reviled, blamed.* 2, pounded, pounded badly.

ಅಪನಮ್ಬಿಕೆ apa-nambikĕ. = ಅಪನಮ್ಬಿಗೆ, ಅಪನಮ್ಬುಗೆ, ಅವನಮ್ಬಿಕೆ. Doubt of (a person's) sincerity, distrust (My.; Tĕ. ಅಪನಮ್ಮಿಕೆ). ಅವನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಪನಮ್ಬಿಕೆ ಉಣ್ಟು (My.).

ಅಪನಮ್ಬಿಗೆ apa-nambigĕ. = ಅಪನಮ್ಬುಗೆ. (My.).

ಅಪನಮ್ಬುಗೆ apa-nambugĕ. Want of confidence, mistrust (ಅವಿಶ್ವಾಸ, ನಿಹ್ನವ Nr.; My.).

ಅಪನಿನ್ದೆ apa-nindĕ. = ಅವನಿನ್ದೆ. Unjust censure, abuse, reproach. — ಅಪನಿನ್ದೆ ಹೊಱಿಸು. To accuse falsely. ಅಪನಿನ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಱಿಸಿ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಿಕಾರ, ವಿಪ್ರಕಾರ Si. 392).

ಅಪಪ್ರಯೋಗ apa-prayôga. Misapplication (My.; Br.).

ಅಪಭ್ರಂಶ apa-bhraṁśa. Falling down or away. 2, *incorrect language.* 3, *a word corrupted from the Saṁskṛita language* (Šmd. 6. 19. 334. 375. 386). 4, the most corrupt of the Prâkṛita dialects (Čh. p. 22).

ಅಪಭ್ರಂಶತೆ apa-bhraṁśatĕ. = ತದ್ಭವ. (Šmd. 29 Cm.).

ಅಪಮರ್ಜನ apa-marjana. Wiping off, removing; cleansing; shaving, paring. See ಎಱಿವು.

ಅಪಮಾನ apa-mâna. = ಅವಮಾನ. Disrespect, dishonour, disgrace. 2, = ಖಪುರ Nn. 102. 3, = ದಣ್ಡ (the penis? Nn. 127; Mr. 525). See ಭಂಜಿಸು. — ಅಪಮಾನ ಮಾಡು. To disgrace. ಗುರುಗಳು ಅವನ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿ (B. 4, 198).

ಅಪಮಿತ್ಯ apa-mitya. = ಅಪಮಿತ್ಯಕ. See ಅಪಮಿತ್ಯಕ.

ಅಪಮಿತ್ಯಕ apa-mityaka. *A debt* (ಋಣ, ಉದ್ಧಾರ, ಸಾಲ Mr. 346). See ಕೊಳುಹ.

ಅಪಮೂರ್ಧ apa-mûrdha. *Headless.*

ಅಪಮೃತಿ apa-mṛiti. = ಅಪಮೃತ್ಯು No. 1. (My.).

ಅಪಮೃತ್ಯು apa-mṛityu. A sudden or violent death, dying by some accident (Bp. 61, 90; J. 24, 82; C.). 2, a minor death, *i. e.* a desperate sickness from which a person, contrary to expectation, recovers. 3, N. of a goddess of death (My.).

ಅಪಯಾನ apa-yâna. *Retreat, flight.*

ಅಪರ apara. 1. Posterior, hinder, later, latter (Čh. v. 291. 292). 2, following. 3, inferior, lower. 4, other, another. 5, different (ಬೇಱಿ G.). 6, distant, opposite (ಅತ್ತಲಾಗಿನ G.). 7, the hind foot of an elephant (ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲುಕಡೆಯ ಭಾಗ G.). 8, the hind quarter of an elephant. 9, the future. 10, western; the west (ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕು Čb.). 11, = ವಂಶ, (the spine? Mr. 519).

ಅಪರ a-para. 2. Having nothing beyond or after, having no rival or superior, unsurpassed. 2, handsome, pleasing (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ಅಪರಕ್ರಿಯೆ apara-kriyĕ. Funeral rites (My.; Tĕ.).

ಅಪರಂಜಿ (apa-ranji). Fine refined gold (My.; Tĕ., T.).

ಅಪರಪಕ್ಷ apara-paksha. The latter half of the month. 2, the other or opposing side, the defendant. (My.).

ಅಪರರಾತ್ರಿ apara-râtri. = ಅಪರಾತ್ರಿ. The end of the night.

ಅಪರವಯಸ್ apara-vayas. Old age (J. 6, 26).

ಅಪರವಾರ್ಧಿ apara-vârdhi. The western ocean (Č. Bp. 47, 47).

ಅಪರಸ್ಪರ a-paraspara. Not one by the other; *uninterrupted.*

ಅಪರಾಗ apara-aga. The western mountain. 2, apa-râga: aversion, enmity. (R.).

ಅಪರಾಜಿತ a-parâjita. Unconquered, unsurpassed. 2, Vishṇu. 3, Śiva.

ಅಪರಾಜಿತೆ a-parâjitĕ. The unsurpassed woman: Durgâ. 2, *the creeper Clitoria ternatea* Lin. 3, *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. 4, = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತೆ (G.).

ಅಪರಾತ್ರಿ aparâtri. Tbh. of ಅಪರರಾತ್ರಿ (My.; Mhr. ಅಪರಾತ್ರ).

ಅಪರಾದ್ಧ apa-râddha. Sinned; criminal, guilty; erring.

ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕ aparâddha-prishatka. *An archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ಧೇಷು aparâddha-ishu. *An archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ರಿ apara-adri. = ಅಪರಾಗ No. 1. (R.).

ಅಪರಾಧ apa-râdha. *An offence, a crime.* (Bp. 38, 72). 2, a fine, punishment, penalty (C.; T., Tĕ.). 3, a fault, a mistake, an omission, failure in an engagement or promise (C.; ತಪ್ಪು G.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು. To pardon or forgive an aparâdha (My.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. To bear with an aparâdha, to exercise forbearance or patience with regard to it, to put up an aparâdha (My.; B. 4, 89. 155). — ಅಪರಾಧ ಕಾಯು. To exercise forbearance with regard to an aparâdha (S. Mhr.). — ಅಪರಾಧ ಕೊಡು. To pay a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಱು. To pay a penalty (My.). — ಅಪರಾಧ ಮನ್ನಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (C.). — ಅಪರಾಧ ಮಾಡು. To commit an aparâdha (Bp. 38, 73; 53, 43; B. 4, 201). — ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (Bp. 22, 63; 34, 13). — ಅಪರಾಧ ಹೊಱಿಸು. To charge an aparâdha upon or against (B. 4, 198).

ಅಪರಾಧರತಿ aparâdha-rati. One who takes pleasure in crime, etc. (Bp. 40, 66).

ಅಪರಾಧಸ್ಥ aparâdha-stha. = ಅಪರಾಧಿ. (My.).

ಅಪರಾಧಿ aparâdhi. A guilty person, a criminal, an offender; a person in fault, one who has committed a mistake (Bp. 22, 50; 54, 14; My.; B. 4, 142; 5, 234).

ಅಪರಾಹ್ಣ apara-ahṇa. *The afternoon* (ಹುತಪ, ಸಂಜೆ Nn. 107).

ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ a-paričchinna. Without interval or division, continuous (Bp. 2, 22).

ಅಪರಿಮಿತ a-parimita. Unmeasured, unlimited, unbounded (Śmd. 402; Bp. 1, 4. 23; 20, 10; etc.; B. 4, 172).

ಅಪರೂಪ apa-rûpa. = ಅಪರೂಪು, ಅಪುರೂಪ, (ಅಪೂರ್ವ?). Deformed, ugly. 2, odd-shaped, strange, singular. 3, uncommon, rare (C.; B. 2, 52; 4, 95).

ಅಪರೂಪು aparûpu. Tbh. of ಅಪರೂಪ. (C.; B. 5, 75; ಅನರ್ಘ್ಯ, ವಿರಲ G.).

ಅಪರೂಪತನ aparûputana. The state of being rare (B. 5, 75).

ಅಪರೇದ್ಯುಸ್ aparĕ-dyus. *On the following day.*

ಅಪರೋಕ್ಷ a-parôksha. Not invisible; perceptible, manifest. 2, present. (My.).

ಅಪರ್ಣ a-parṇa. Leafless.

ಅಪರ್ಣೆ a-parṇĕ. She who has not even leaves for food during her religious austerities: *Durgĕ or Umĕ.*

ಅಪಲಗ್ನ apa-lagna. = ಅವಲಗ್ನ No 3. An inauspicious time or moment (My.).

ಅಪಲಾಪ apa-lâpa. *Denial or concealment of knowledge, abnegation, turning off the truth;* — concealing, hiding (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮುಚುಹು Mr. 441). 2, affection, regard. 3, a senseless outcry (see ಅಪಲಾಪಿಸು No. 2). See ಮಾಂಜು, ವಂಚಿಸು. — ಅಪಲಾಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. (ನಿಹ್ನವ Si. 458).

ಅಪಲಾಪನ apa-lâpana. ಅಪಲಾಪನೆ. = ಅಪಲಾಪ. (Bp. 41, 9; 45, 22).

ಅಪಲಾಪಿಸು apa-lâpisu. To deny (Bp. 44, 61; 51, 40). 2, to cry out (45, 33).

ಅಪವರಕ apa-varaka. *An inner apartment, a lying-in-chamber.*

ಅಪವರ್ಗ apa-varga. Getting rid of, quitting (ಬಿಡೋಣ, ಜಲ್ಲೋಣ G.). 2, completion, end. 3, *exemption from further transmigration* (Bp. 24, 12; ಮೋಕ್ಷ G.). 4, a gift, donation. 5, restriction to a general rule, exception.

ಅಪವರ್ಜನ apa-varjana. Quitting, abandoning. 2, *a gift, a donation.* 3, = ಅಪವರ್ಗ No 3.

ಅಪವಾದ apa-vâda. *Evil speaking, censure, blame* (Bp. 25, 29), unjust imputation. 2, refutation. 3, exception to a rule. 4, *an order.*

ಅಪವಾರಣ apa-vâraṇa. *Covering, concealment;* a pretence (ವ್ಯವಧಾನ, etc., ನೆವ Mr. 435).

ಅಪವಾರಿತ apa-vârita. *Covered, concealed* (ಸಂವೃತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441).

ಅಪವಾಹ apa-vâha. Deduction. 2, N. of a vritta (Čh.).

ಅಪವಿತ್ರ a-pavitra. Impure, unclean, as the mind, clothes, vessels, etc. (Bp. 18, 34; 38, 70; 40, 59. 63; My.; B. 4, 165).

ಅಪವಿದ್ಧ apa-viddha. Badly pierced. 2, *rejected, discarded, disowned.*

ಅಪಶಕುನ apa-śakuna. = ಅವಶಕುನ. A bad omen. (My.; Mhr.).

ಅಪಶಬ್ದ apa-śabda A bad, harsh word (My.; B. 4, 73). 2, *incorrect or ungrammatical language* (ಅಪಭ್ರಂಶ G.).

ಅಪಷ್ಠು apa-sthu. *Contrary, opposite.*

ಅಪಸದ apa-sada. *An outcaste;* a low man.

ಅಪಸರ apa-sara. = ಅಪಸರಣ. 2, excuse, apology. See Bp. 38, 18; 49, 11. 3, Tbh. of ಅಪಸ್ವರ (My.).

ಅಪಸರಣ apa-saraṇa. = ಅವಸರಣ. Going away, moving off, retreating; escaping; removing; egress. See ಅಕ್ಕುಳಿಸು 2, ಒಳ ಸೋರ್, ಓಸರಿಸು, ಜಗುಚ್, ತೇ, ನುಣ್ಚು.

ಅಪಸರಿ apa-sari. A person who goes away or astray (Bp. 40, 54).

ಅಪಸರ್ಪ apa-sarpa. = ಅವಸರ್ಪ. *A secret emissary, a spy.*

ಅಪಸರ್ಪಣ apa-sarpaṇa. (= ಅವಸರ್ಪಣ). Gliding or moving off; going back, retreating.

ಅಪಸವ್ಯ apa-savya. *Not left, right* (ದಕ್ಷಿಣ, ಬಲ Mr. 436). 2, *contrary, adverse.*

ಅಪಸಾಕ್ಷಿ apa-sâkshi. False witness (C.).

ಅಪಸಿದ್ಧಾನ್ತ apa-siddhânta. An erroneous conclusion. (My.).

ಅಪಸ್ಕರ apa-skara. *Any part of a carriage*, a wheel, etc. 2, = ರಥಾಗ್ರ, ಕುಱುಗೆಯ್ಯಿ Hlâ. MS.; ಕುಱುಗೆಯ್ Mr. 286. 3, excrements. 4, the anus. 5, the vulva.

ಅಪಸ್ನಾತ apa-snâta. *Bathed or bathing after the performance of a funeral ceremony.*

ಅಪಸ್ನಾನ apa-snâna. *Funeral bathing.*

ಅಪಸ್ಮಾರ apa-smâra. Forgetfulness; one of the sañčâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). 2, epilepsy (My.).

ಅಪಸ್ವರ apa-svara. = ಅಪಸರ No. 3. An unmusical note or sound (ಗೊಗ್ಗರ G.).

ಅಪಹ apa-ha. Repelling; destroying (Bp. 34, 1; 59, 47). See ತಮೋಪಹ, ಮಲಾಪಹ, ಸ್ವಾಪಹ.

ಅಪಹರಣ apa-haraṇa. Taking away, carrying off. 2, destroying. 3, stealing. See ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ.

ಅಪಹರಣೆ apa-haraṇč. = ಅಪಹರಣ. (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490). 2, a fine, a mulct (ದಣ್ಡ Mr. 525). ಜೀವದ ಅಪಹರಣೆ (ನಿರ್ವಾಣ Mr. 507).

ಅಪಹರಿಸು apa-harisu. To take away, to remove; to destroy (Bp. 22, 62; 26, 66; 34, 33; 49, 25; 50, 29. 75; 51 sum.; 51, 67; 52, 37; 53, 10; 54, 45. 56. 70; 61, 7; J. 24, 43). 2, to steal, to rob (Nn. 151; B. 2, 52; 5, 91).

ಅಪಹಸನ apa-hasana. Laughing at, deriding, ridiculing, scorn, mockery. See ಏಕೃತಾಂಗಾಪಹಸನ.

ಅಪಹಸನಕ್ರೋಧ apahasana-krôdha. Scorning wrath. See ಒನಲ್.

ಅಪಹಸಿತ apa-hasita. Laughed at, scorned, despised (ಅನಾದೃತ, ಅವಜ್ಞಾತ, ಉದಾಸೀನ Mr. 432).

ಅಪಹಸ್ತಿತ apa-hastita. *Thrown away, thrown off, rejected.*

ಅಪಹಾರ apa-hâra. Taking away. 2, stealing; concealing; withholding. 3, *loss through robbery.*

ಅಪಹಾಸ apa-hâsa. = ಅಪಹಸನ. (J. 9, 4; My.).

ಅಪಹಾಸ್ಯ apa-hâsya. = ಅಪಹಸನ. (Bp. 34, 12; 39, 59; 40, 60; 49, 17). 2, to be laughed at (Sk.).

ಅಪಹೃತಿ apa-hṛiti. Taking away. 2, that has been stolen or robbed (ಲುಪ್ತ, ಕಳವಿನೊಡವೆ Mr. 226).

ಅಪಹ್ನವ apa-hnava. = ಅಪಾಹ್ವ, q. v. *Concealment of knowledge, denial* (= ಅಪಲಾಪ, etc., ಮಱಹು Mr. 441). 2, secreting; dissimulation. 3, affection, love.

ಅಪಹ್ನುತಿ apa-hnuti. = ಅಪಹ್ನವ. 2, applying a description or simile to other than its obvious application (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). See ತುಪ್ಯಾಪಹ್ನುತಿ.

ಅಪಾ apâ. (= ಅಪ 2). — ಅಪಾಪೋಲಿ. Stray, as cattle; bad, disorderly, unruly, as a man; ill-done, out of order, as a business (My.).

ಅಪಾಕೃತ apa-âkṛita. Taken away, removed, void of (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅಪಾಂಗ apa-aṅga. Wanting or deformed in some limb. 2, *the outer corner of the eye.* 3, *a sectarial mark or circlet on the forehead.*

ಅಪಾಂಗದರ್ಶನ apâṅga-darśana. *A side-glance, a leer, a wink.*

ಅಪಾಂಗದೇಶ apâṅga-dêśa. *The place round the outer corner of the eye.*

ಅಪಾಂಗಿ apâṅgi. A woman having such and such an outer corner of the eye. (My.).

ಅಪಾಚಿ apâči. *The south.*

ಅಪಾಚೀನ apâčîna. *Turned away;* looking down or away (ಅಪಾಙ್ಮುಖ, ತಲೆವಾಗುಹಂ Mr. 455). 2, *southern.*

ಅಪಾಂಚ್ apa-añč. ಅಪಾಚ್. Going or situated backwards. 2, *southern.* 3, western.

ಅಪಾಟವ a-pâṭava. *Sickness, disease.* 2, awkwardness.

ಅಪಾತ್ಯಯ apa-atyaya. Concealment of knowledge (? ಅಪಹ್ನವ, etc. Mr. 441, originally ಅಪತ್ಯಯ).

ಅಪಾತ್ರ a-pâtra. A worthless or common utensil. 2, an inferior, undeserving or worthless man (Bp. 39, 59; My.); unworthy, unfit. Feminine ಅಪಾತ್ರಳು (My.).

ಅಪಾತ್ರಪಾತ್ರ apâtra-pâtra. A worthless utensil or person (Bp. 40, 63).

ಅಪಾದಾನ apa-âdâna. Taking away; removal; the state of being removed from (ಅವುದಾನೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು Śmd. 160). 2, the sense of the ablative case (115. 159; Kâvy. I, 2, 2. 3). See ಓಸರಿಸು.

ಅಪಾದಾನಕಾರಕ apâdâna-kâraka. = ಅಪಾದಾನ No. 2. (Śmd. 160 Cm.).

ಅಪಾದಾನವಾಚಕ apâdâna-vâčaka. The ablative case (My.).

ಅಪಾನ apa-ana. *The air which goes downwards and out at the anus* (ಗುದದೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಅನಿಲ Mr. 51). 2, *the anus.*

ಅಪಾನವಾಯು apâna-vâyu. = ಅಪಾನ No. 1. (ಮಣಿ Nn. 67). See ತಿಣಕು, ಪೂಸು.

ಅಪಾಮಾರ್ಗ apâ-mârga. *The plant Achyranthes aspera* (ಉತ್ತರಣೆ, ತಿಖರಿ Mr. 128).

ಅಪಾಮ್ಪತಿ apâm-pati. The lord of the waters: *the ocean.* 2, Varuṇa.

ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ apâm-pitta. The bile of the waters: *fire.*

ಅಪಾಯ apa-aya. Going away. 2, destruction, death. 3, injury, loss (Čh. v. 38). 4, misfortune, evil, ill;—calamity, peril, danger (Bp. 17, 4; 45, 3; 46, 34; My.).

ಅಪಾರ apâra. 1. *The opposite bank of a river.*

ಅಪಾರ a-pâra. 2. A bad shore: a kind of mental acquiescence or indifference. 2, shoreless, unbounded, interminable, very abundant, great (Bp. 3, 45; 36, 29; My.).

ಅಪಾರದರ್ಶಕತ್ವ apâra-darśakatva. Want of transparency, opacity (B. 4, 96; My.).

ಅಪಾರ್ಥ apa-artha. Without any object. 2, unmeaning. 3, incoherent or false argument. (My.).

ಅಪಾವೃತ apa-âvṛita. Open, laid open. 2, covered. 3, *unrestrained, self-willed.*

ಅಪಾಶ್ರಯ apa-âśraya. A refuge, a recourse. 2, *a fence or hedge in front of a building;—an awning spread over a court or yard.* 3, helpless, destitute. See ಮುತ್ತವಾರಣ.

ಅಪಾಸಂಗ apa-âsaṅga. A quiver. (R.).

ಅಪಾಸನ apa-âsana. Throwing away. 2, *killing.*

ಅಪಾಹ್ವ apâhva. A Tbh. of ಅಪಹ್ನವ, q. v. (ಪುಸಿ, ಹುಸಿ; ಸ್ನೇಹ Nn. 158).

ಅಪಿ api. On. 2, near to, towards. 3, *and, and also, moreover, besides* (ಪುನರ್ವಚ, ಮರಳಿ ನುಡಿಹ Nn. 167). 4, *even, though.* 5, *certainly, indeed* (ದಿಟ Mr. 534). 6, *perhaps, likely* (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮ್ ಅಲ್ಲಮುದು 534). 7, it expresses also *contempt* or wrath (ಮುನಕ್ಲೇಶದೊಡನೆ ಅಮರ್ದ ಮುನಿಸು 534; ಮುನಿಸು, ಕೋಪ Nn. 167). 8, and is used in *inquiry* (ಪ್ರಶ್ನೆ, ಬೆಸಗೊಮ್ಬಲ್ಲಿ 167).

ಅಪರಪಕ್ಷ apara-paksha. The latter half of the month. 2, the other or opposing side, the defendant. (My.).

ಅಪರರಾತ್ರಿ apara-râtri. = ಅಪರಾತ್ರಿ. The end of the night.

ಅಪರವಯಸ್ apara-vayas. Old age (J. 6, 26).

ಅಪರವಾರ್ಧಿ apara-vârdhi. The western ocean (Č. Bp. 47, 47).

ಅಪರಸ್ಪರ a-paraspara. Not one by the other; *uninterrupted.*

ಅಪರಾಗ apara-aga. The western mountain. 2, apa-râga: aversion, enmity. (R.).

ಅಪರಾಜಿತ a-parâjita. Unconquered, unsurpassed. 2, Vishṇu. 3, Śiva.

ಅಪರಾಜಿತೆ a-parâjitĕ. The unsurpassed woman: Durgâ. 2, *the creeper Clitoria ternatea* Lin. 3, *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. 4, = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತೆ (G.).

ಅಪರಾತ್ರಿ aparâtri. Tbh. of ಅಪರರಾತ್ರಿ (My.; Mhr. ಅಪರಾತ್ರ).

ಅಪರಾದ್ಧ apa-râddha. Sinned; criminal, guilty; erring.

ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕ aparâddha-prishatka. *An archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ಧೇಷು aparâddha-ishu. *An archer whose arrows always miss the mark.*

ಅಪರಾದ್ರಿ apara-adri. = ಅಪರಾಗ No. 1. (R.).

ಅಪರಾಧ apa-râdha. *An offence, a crime.* (Bp. 38, 72). 2, a fine, punishment, penalty (C.; T., Tĕ.). 3, a fault, a mistake, an omission, failure in an engagement or promise (C.; ತಪ್ಪು G.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು. To pardon or forgive an aparâdha (My.). — ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. To bear with an aparâdha, to exercise forbearance or patience with regard to it, to put up an aparâdha (My.; B. 4, 89. 155). — ಅಪರಾಧ ಕಾಯು. To exercise forbearance with regard to an aparâdha (S. Mhr.). — ಅಪರಾಧ ಕೊಡು. To pay a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take a fine (C.). — ಅಪರಾಧ ತೆಱು. To pay a penalty (My.). — ಅಪರಾಧ ಮನ್ನಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (C.). — ಅಪರಾಧ ಮಾಡು. To commit an aparâdha (Bp. 38, 73; 53, 43; B. 4, 201). — ಅಪರಾಧ ಸಯ್ರಿಸು. = ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು. (Bp. 22, 63; 34, 13). — ಅಪರಾಧ ಹೊಱು. To charge an aparâdha upon or against (B. 4, 198).

ಅಪರಾಧರತಿ aparâdha-rati. One who takes pleasure in crime, etc. (Bp. 40, 66).

ಅಪರಾಧಸ್ಥ aparâdha-stha. = ಅಪರಾಧಿ. (My.).

ಅಪರಾಧಿ aparâdhi. A guilty person, a criminal, an offender; a person in fault, one who has committed a mistake (Bp. 22, 50; 54, 14; My.; B. 4, 142; 5, 234).

ಅಪರಾಹ್ಣ apara-ahṇa. *The afternoon* (ಕುತಪ, ಸಂಜೆ Nn. 107).

ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ a-paričchinna. Without interval or division, continuous (Bp. 2, 22).

ಅಪರಿಮಿತ a-parimita. Unmeasured, unlimited, unbounded (Śmd. 402; Bp. 1, 4. 23; 20, 10; etc.; B. 4, 172).

ಅಪರೂಪ apa-rûpa. = ಅಪರೂಪು, ಅಪುರೂಪ, (ಅಪೂರ್ವ?). Deformed, ugly. 2, odd-shaped, strange, singular. 3, uncommon, rare (C.; B. 2, 52; 4, 95).

ಅಪರೂಪು aparûpu. Tbh. of ಅಪರೂಪ. (C.; B. 5, 75; ಅನರ್ಘ್ಯ, ವಿರಲ G.).

ಅಪರೂಪುತನ aparûputana. The state of being rare (B. 5, 75).

ಅಪರೇದ್ಯುಸ್ aparĕ-dyus. *On the following day.*

ಅಪರೋಕ್ಷ a-parôksha. Not invisible; perceptible, manifest. 2, present. (My.).

ಅಪರ್ಣ a-parṇa. Leafless.

ಅಪರ್ಣೆ a-parṇĕ. She who has not even leaves for food during her religious austerities: *Durgĕ or Umĕ.*

ಅಪಲಗ್ನ apa-lagna. = ಅವಲಗ್ನ No 3. An inauspicious time or moment (My.).

ಅಪಲಾಪ apa-lâpa. *Denial or concealment of knowledge, abnegation, turning off the truth;* — concealing, hiding (ಅಪಹ್ನವ, etc., ಮಱಸು Mr. 441). 2, affection, regard. 3, a senseless outcry (see ಅಪಲಾಪಿಸು No. 2). See ಮೂಂಜು, ವಂಚಿಸು. — ಅಪಲಾಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. (ನಿಷ್ಣವ Si. 458).

ಅಪಲಾಪನ apa-lâpana. ಅಪಲಾಪನೆ. = ಅಪಲಾಪ. (Bp. 41, 9; 45, 22).

ಅಪಲಾಪಿಸು apa-lâpisu. To deny (Bp. 44, 61; 51, 40). 2, to cry out (45, 33).

ಅಪವರಕ apa-varaka. *An inner apartment, a lying-in-chamber.*

ಅಪವರ್ಗ apa-varga. Getting rid of, quitting (ಬಿಡೋಣ, ಜಱ್ಲೋಣ G.). 2, completion, end. 3, *exemption from further transmigration* (Bp. 24, 12; ಮೋಕ್ಷ G.). 4, a gift, donation. 5, restriction to a general rule, exception.

ಅಪವರ್ಜನ apa-varjana. Quitting, abandoning. 2, *a gift, a donation.* 3, = ಅಪವರ್ಗ No 3.

ಅಪವಾದ apa-vâda. *Evil speaking, censure, blame* (Bp. 25, 29), unjust imputation. 2, refutation. 3, exception to a rule. 4, *an order.*

ಅಪವಾರಣ apa-vâraṇa. *Covering, concealment;* a pretence (ವ್ಯವಧಾನ, etc., ನೆವ Mr. 435).

ಅಪವಾರಿತ apa-vârita. *Covered, concealed* (ಸಂವೃತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441).

ಅಪವಾಹ apa-vâha. Deduction. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಅಪವಿತ್ರ a-pavitra. Impure, unclean, as the mind, clothes, vessels, etc. (Bp. 18, 34; 38, 70; 40, 59. 63; My.; B. 4, 165).

ಅಪವಿದ್ಧ apa-viddha. Badly pierced. 2, *rejected, discarded, disowned.*

ಅಪಶಕುನ apa-śakuna. = ಅವಶಕುನ. A bad omen. (My.; Mhr.).

ಅಪಶಬ್ದ apa-śabda A bad, harsh word (My.; B. 4, 73). 2, *incorrect or ungrammatical language* (ಅಪಭ್ರಂಶ G.).

ಅಪಷ್ಠು apa-sthu. *Contrary, opposite.*

ಅಪಸದ apa-sada. *An outcaste;* a low man.

ಅಪಸರ apa-sara. = ಅಪಸರಣ. 2, excuse, apology. See Bp. 38, 18; 49, 11. 3, Tbh. of ಅಪಸ್ವರ (My.).

ಅಪಸರಣ apa-saraṇa. = ಅವಸರಣ. Going away, moving off, retreating; escaping; removing; egress. See ಅಕ್ಕಳಿಸು 2, ಒಳ ಸೋರ್, ಓಸರಿಸು, ಜಗುಳ್, ತೇ, ನುಣ್ಚು.

ಅಪಸರಿ apa-sari. A person who goes away or astray (Bp. 40, 54).

ಅಪಸರ್ಪ apa-sarpa. = ಅವಸರ್ಪ. *A secret emissary, a spy.*

ಅಪಸರ್ಪಣ apa-sarpaṇa. (= ಅವಸರ್ಪಣ). Gliding or moving off; going back, retreating.

ಅಪಸವ್ಯ apa-savya. *Not left, right* (ದಕ್ಷಿಣ, ಬಲ Mr. 436). 2, *contrary, adverse.*

ಅಪಸಾಕ್ಷಿ apa-sâkshi. False witness (C.).

ಅಪಸಿದ್ಧಾನ್ತ apa-siddhânta. An erroneous conclusion. (My.).

ಅಪಸ್ಕರ apa-skara. *Any part of a carriage*, a wheel, etc. 2, = ರಥಾಗ್ರ, ಕುಱುಗೆಯ್ಯಿ Hlâ. MS.; ಕುಱುಗೆಯ್ Mr. 286. 3, excrements. 4, the anus. 5, the vulva.

ಅಪಸ್ನಾತ apa-snâta. *Bathed or bathing after the performance of a funeral ceremony.*

ಅಪಸ್ನಾನ apa-snâna. *Funeral bathing.*

ಅಪಸ್ಮಾರ apa-smâra. Forgetfulness; one of the sañčâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). 2, epilepsy (My.).

ಅಪಸ್ವರ apa-svara. = ಅಪಸರ No. 3. An unmusical note or sound (ಗೊಗ್ಗರ G.).

ಅಪಹ apa-ha. Repelling; destroying (Bp. 34, 1; 59, 47). See ತಮೋಪಹ, ಮಲಾಪಹ, ಸ್ವಾಪಹ.

ಅಪಹರಣ apa-haraṇa. Taking away, carrying off. 2, destroying. 3, stealing. See ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ.

ಅಪಹರಣೆ apa-haraṇĕ. = ಅಪಹರಣ. (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490). 2, a fine, a mulct (ದಣ್ಡ Mr. 525). ಜೀವದ ಅಪಹರಣೆ (ನಿರ್ವಾಣ Mr. 507).

ಅಪಹರಿಸು apa-harisu. To take away, to remove; to destroy (Bp. 22, 62; 26, 66; 34, 33; 49, 25; 50, 29. 75; 51 sum.; 51, 67; 52, 37; 53, 10; 54, 45. 56. 70; 61, 7; J. 24, 43). 2, to steal, to rob (Nn. 151; B. 2, 52; 5, 91).

ಅಪಹಸನ apa-hasana. Laughing at, deriding, ridiculing, scorn, mockery. See ಏಕೃತಾಂಗಾಪಹಸನ.

ಅಪಹಸನಕ್ರೋಧ apahasana-krôdha. Scorning wrath. See ಒನಲ್.

ಅಪಹಸಿತ apa-hasita. Laughed at, scorned, despised (ಅನಾದೃತ, ಅವಜ್ಞಾತ, ಉದಾಸೀನ Mr. 432).

ಅಪಹಸ್ತಿತ apa-hastita. *Thrown away, thrown off, rejected.*

ಅಪಹಾರ apa-hâra. Taking away. 2, stealing; concealing; withholding. 3, *loss through robbery.*

ಅಪಹಾಸ apa-hâsa. = ಅಪಹಸನ. (J. 9, 4; My.).

ಅಪಹಾಸ್ಯ apa-hâsya. = ಅಪಹಸನ. (Bp. 34, 12; 39, 59; 40, 60; 49, 17). 2, to be laughed at (Sk.).

ಅಪಹೃತಿ apa-hṛiti. Taking away. 2, that has been stolen or robbed (ಲುಪ್ತ, ಕಳವಿನೊಡವೆ Mr. 226).

ಅಪಹ್ನವ apa-hnava. = ಅಪಾಹ್ನ, q. v. *Concealment of knowledge, denial* (= ಅಪಲಾಪ, etc., ಮಱಹು Mr. 441). 2, secreting; dissimulation. 3, affection, love.

ಅಪಹ್ನುತಿ apa-hnuti. = ಅಪಹ್ನವ. 2, applying a description or simile to other than its obvious application (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). See ಶುದ್ಧಾಪಹ್ನುತಿ.

ಅಪಾ apâ. (= ಅಪ 2). — ಅಪಾಪೋಲಿ. Stray, as cattle; bad, disorderly, unruly, as a man; ill-done, out of order, as a business (My.).

ಅಪಾಕೃತ apa-âkṛita. Taken away, removed, void of (Kâvy. III, 1, A, 15).

ಅಪಾಂಗ apa-aṅga. Wanting or deformed in some limb. 2, *the outer corner of the eye.* 3, *a sectarial mark or circlet on the forehead.*

ಅಪಾಂಗದರ್ಶನ apâṅga-darśana. *A side-glance, a leer, a wink.*

ಅಪಾಂಗದೇಶ apâṅga-dêśa. *The place round the outer corner of the eye.*

ಅಪಾಂಗಿ apâṅgi. A woman having such and such an outer corner of the eye. (My.).

ಅಪಾಚಿ apâči. *The south.*

ಅಪಾಚೀನ apâčîna. *Turned away;* looking down or away (ಅಪಾಙ್ಮುಖ, ತಲೆವಾಗುಹಂ Mr. 455). 2, *southern.*

ಅಪಾಂಚ್ apa-añč. ಅಪಾಚ್. Going or situated backwards. 2, *southern.* 3, western.

ಅಪಾಟವ a-pâṭava. *Sickness, disease.* 2, awkwardness.

ಅಪಾತ್ಯಯ apa-atyaya. Concealment of knowledge (? ಅಪಹ್ನವ, etc. Mr. 441, originally ಅಪತ್ಯಯ).

ಅಪಾತ್ರ a-pâtra. A worthless or common utensil. 2, an inferior, undeserving or worthless man (Bp. 39, 59; My.); unworthy, unfit. Feminine ಅಪಾತ್ರಳು (My.).

ಅಪಾತ್ರಪಾತ್ರ apâtra-pâtra. A worthless utensil or person (Bp. 40, 63).

ಅಪಾದಾನ apa-âdâna. Taking away; removal; the state of being removed from (ಅವುದಾನೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು Śmd. 160). 2, the sense of the ablative case (115. 159; Kâvy. I, 2, 2. 3). See ಓಸರಿಸು.

ಅಪಾದಾನಕಾರಕ apâdâna-kâraka. = ಅಪಾದಾನ No. 2. (Śmd. 160 Cm.).

ಅಪಾದಾನವಾಚಕ apâdâna-vâčaka. The ablative case (My.).

ಅಪಾನ apa-ana. *The air which goes downwards and out at the anus* (ಗುದದೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಅನಿಲ Mr. 51). 2, *the anus.*

ಅಪಾನವಾಯು apâna-vâyu. = ಅಪಾನ No. 1. (ವಾಣಿ Nn. 67). See ತಿಣಕು, ಪೂಸು.

ಅಪಾಮಾರ್ಗ apâ-mârga. *The plant Achyranthes aspera* (ಉತ್ತರಣೆ, ತಿಖರಿ Mr. 128).

ಅಪಾಮ್ಪತಿ apâm-pati. The lord of the waters: *the ocean.* 2, Varuṇa.

ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ apâm-pitta. The bile of the waters: *fire.*

ಅಪಾಯ apa-aya. Going away. 2, destruction, death. 3, injury, loss (Čh. v. 38). 4, misfortune, evil, ill;—calamity, peril, danger (Bp. 17, 4; 45, 3; 46, 34; My.).

ಅಪಾರ apâra. 1. *The opposite bank of a river.*

ಅಪಾರ a-pâra. 2. A bad shore: a kind of mental acquiescence or indifference. 2, shoreless, unbounded, interminable, very abundant, great (Bp. 3, 45; 36, 29; My.).

ಅಪಾರದರ್ಶಕತ್ವ apâra-darśakatva. Want of transparency, opacity (B. 4, 96; My.).

ಅಪಾರ್ಥ apa-artha. Without any object. 2, unmeaning. 3, incoherent or false argument. (My.).

ಅಪಾವೃತ apa-âvṛita. Open, laid open. 2, covered. 3, *unrestrained, self-willed.*

ಅಪಾಶ್ರಯ apa-âśraya. A refuge, a recourse. 2, *a fence or hedge in front of a building;—an awning spread over a court or yard.* 3, helpless, destitute. See ಮತ್ತವಾರಣ.

ಅಪಾಸಂಗ apa-âsaṅga. A quiver. (R.).

ಅಪಾಸನ apa-âsana. Throwing away. 2, *killing.*

ಅಪಾಹ್ವ apâhva. A Tbh. of ಅಪಹ್ನವ, q. v. (ಪುಸಿ, ಹುಸಿ; ಸ್ನೇಹ Nn. 158).

ಅಪಿ api. On. 2, near to, towards. 3, *and, and also, moreover, besides* (ಪುನರ್ವಚ, ಮರಳಿ ನುಡಿಹ Nn. 167). 4, *even, though.* 5, *certainly, indeed* (ದಿಟ Mr. 534). 6, *perhaps, likely* (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮ್ ಅಲ್ಲಮುದು 534). 7, it expresses also *contempt* or wrath (ಮನಕ್ಲೇಶದೊಡನೆ ಅಮರ್ಷ ಮುನಿಸು 534; ಮುನಿಸು, ಕೋಪ Nn. 167). 8, and is used in *inquiry* (ಪ್ರಶ್ನೆ, ಬೆಸಗೊಪ್ಪುಲ್ಲಿ 167).

ಅಪಿಗೀರ್ಣ api-gîrṇa. *Praised.*

ಅಪಿಗೆ apigĕ. = ಅಪ್ಪಿಗೆ No. 2. (S. Mhr.).

ಅಪಿಧಾನ api-dhâna. Covering, concealment. 2, *a cover.*

ಅಪಿನದ್ಧ api-naddha. Tied on (ಬದ್ಧ, ಪಿನದ್ಧ, ಕಟ್ಟು Mr. 457, o. r. ಕೆಯ್ದಿ). 2, *clothed, accoutred.*

ಅಪಿನಿ apini. = ಅಫಿನಿ, etc. (Č. Bp. 47, 45; My.). ಅಪಿನಿ ತಿನ್ದು, ಲಹರಿ ಏಱಿತು (Prv.).

ಅಪಿಸ apisa. = ಅಹಿಸ q. v. See ನೆತ್ತಿಗರಪಿಸ.

ಅಪುತ್ರ a-putra. Not a son. 2, sonless (Bp. 24, 32).

ಅಪುನರ್ಜಾತ a-punarjâta. A creature exempt from transmigration (Bp. 55, 46), or one that is not regenerated.

ಅಪುನರ್ಭವ a-punarbhava. Not occurring or being again. 2, *exemption from further transmigration* (ಅಚಲ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 41; ಅಕ್ಷರ, ಮುಕ್ತಿ 75; Bp. 27, 19).

ಅಪುರನ್ಧ್ರಿ a-purandhri. Not intelligent or wise (Bp. 40, 70).

ಅಪುರೂಪ apurûpa. Tbh. of ಅಪರೂಪ. (S. Mhr.).

ಅಪುಷ್ಪ a-pushpa. Not flowering. 2, the glomerous fig tree. (R.).

ಅಪುಷ್ಪಿಕೆ a-pushpikĕ. = ಅಪುಷ್ಪಿಣಿ. (My.).

ಅಪುಷ್ಪಿಣಿ a-pushpiṇi. A female not yet arrived at puberty (My.).

ಅಪೂಪ apûpa. *A cake of flour, meal, etc.* (ಪೂಪ, ಆಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ Mr. 215).

ಅಪೂಪರ apûpara. Tbh. of ಅಪರೂಪ (? or of ಅಪೂರ್ವ? S. Mhr.).

ಅಪೂರಣಿ apûraṇi. The tree Bombax heptaphyllum. (ಬೂರಗದ ಮರ St. & Pl.).

ಅಪೂರ್ಣಾಂಕ a-pûrṇa-aṅka. A fraction (My.).

ಅಪೂರ್ವ a-pûrva. Unpreceded, unprecedented (ಅ ಕ್ಷಣಮ್ ಆದ ಕಾರ್ಯ Nn. 101). 2, not having existed before, quite new (ಹೊಸ G.). 3, extraordinary, wonderful, incomparable, unparalleled (Čh. v. 2.; Kâvy. III, 3, B, 108; Bp. 57, 68; ವಂಚ Šm. 57; Kk. 58. 77). 4, not first. 5, strange, inauspicious (ಅಶುಭ Nn. 101).

ಅಪೂರ್ವಕ a-pûrvaka. = ಅಪೂರ್ವ. (Bp. 10, 54).

ಅಪೇಕ್ಷ apêksha. Tbh. of ಅಪೇಕ್ಷೆ. (C.).

ಅಪೇಕ್ಷತೆ apa-îkshatĕ. Desire (Bp. 21, 6; Ršv. 13, 63).

ಅಪೇಕ್ಷಿ apêkshi. Looking to, *considering, respecting.* 2, looking for, expecting, desiring.

ಅಪೇಕ್ಷಿತ apa-îkshita. Looked to, considered. 2, looked for, wished, hoped, required, (looking for; Bp. 6 29; 24, 16; 35, 19).

ಅಪೇಕ್ಷಿಸು apa-îkshisu. To consider; to expect, to desire, to wish for (Bp. 61, 83; My.; Si. 56. 71; B. 3, 95).

ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ apêkhisuvikĕ. Desiring, desire (Si. 246).

ಅಪೇಕ್ಷೆ apa-îkshĕ. Looking round or about. 2, *consideration, reference, regard.* 3, expectation, hope, desire; —want, need. — ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿಸು. To produce or excite desire (G. 38).

ಅಪೇತ apa-ita. Departed, gone. 2, having retired from, free from. See ಅನಪೇತ.

ಅಪೋಗಣ್ಡ apôgaṇḍa. *Having a limb too many or too few.* 2, very timid. 3, a child, infant. 4, not under sixteen years of age.

ಅಪೋಹ apa-ûha. Pushing away. 2, removal of doubt by the exercise of reasoning faculty. 3, arguing. See Kâvy. III, 3, B, 18-20.

ಅಪ್ಪ appa. 1. = (ಅಗುವ), ಅಪ 3, ಅಹ, ಆಗುವ. The relative present participle of ಅಗು 1 (Šmd. 274. 275; *cf.* 285. 289; ಅನ್ತಪ್ಪ; ದಪ 2, ದಪ್ಪ 1, ದಹ): becoming, etc. ಕ್ರಿಯೆ ತಾಂ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಮ್ ಅಪ್ಪ ಎಡೆಗಳೊಳಮ್ ಅಲ್ ಅನ್ವಿತಂ (277). ದೇಶಿಯೊಳ್ ಉದ್ಭವಮ್ ಅಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (43). ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯ್ ಅಪ್ಪ ಅತ್ತಿ (ವನಸ್ಪತಿ Nr.). ಅಪ್ಪನ್ತೆ (as well as possible, J. 30, 29). **2,** being (especially used with regard to quality). ಯೋಗಿ ವಲ್ಲಭನ್ ಅಪ್ಪ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವನನ್ದನನಂ (Šmd. 3). ಕಾನ್ತಿಯೆವ್ವು ಗುಣದೊಳ್ ಅನ್ವಿತೆಯಪ್ಪ ವಾಕ್ಕೆವ್ವ ದೇವಿ (2). ಇವು ಶುದವಪ್ಪ ವಸ್ತು (ಶುಚಿ, etc. Hlâ.). ಇವು ನಿರ್ಮಲವಪ್ಪ ವಸ್ತು (ವಿಮಲ, etc. Hlâ.). ಪ್ರಿಯವಪ್ಪ ನುಡಿ (ಸೂನೃತ Hlâ.). ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವ (ಚಿದ್ರೂಪ, etc. Hlâ.). ಮುಖ್ಯವಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀ (ವರಾರೋಹೆ Hlâ.). ಎಳೆದಪ್ಪ ಪಶು (ತರುಣಪಶು Nr.). ಅವ್ಯಕ್ತಮ್ ಅಪ್ಪ ಕಹಿ ನನೆ (ಕ್ಷಾರಕ, etc. Nr.). ಲೇಸಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ (ಸುಪನ್ಥ Nr.). ಜವನ ಆಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಕಣೆ (Abh. P. 13, 71). ಪ್ರಭುವಪ್ಪವಂ (Bp. 40, 36). ಮುಖ್ಯನ್ ಅಪ್ಪ (49, 26). ಜಂಗಮದೇವನ್ ಅಪ್ಪನು ನೀನೆ (61, 87). — ಅಪ್ಪನ್ಥವ. -ಅನ್ಥವ. An agreeable, fit or good man (C.). ಅಪ್ಪನ್ಥವರು ಕೆಯ್ ಹಿಡಿದರೆ ಒಪ್ಪದಿರುವದು ಹ್ಯಾಗೆ (Prv.). — ಅಪ್ಪದು. = ಆಗುವದು, ಅಹುದು, ಹೌದು. The act of becoming, being. 2, the third pers. sing. of the future (= ಆಗುವದು, ಅಹುದು, ಅಕ್ಕುಂ): it becomes, it occurs, etc.; it is to, or must, become; it is. Plural: ಅಪ್ಪುವು (Šmd. 293. 388). ನಡುವಣ್ಗೆ ಉತು ಅಪ್ಪುದು (180). ಸತಿಸಪ್ತಮಿಗೆ ಎಕಾರಮ್ ಅಪ್ಪುದು (296). ಅಪ್ಪುದು ಇಳೆ ಧರ್ಮಜನ, ತಱುವಾಯ ಅಪ್ಪುದು ಆ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ತತ (Bh. 1, 8, 59). ಅದಱಿನ್ದೆ ಏನ್ ಅಪ್ಪುದೊ? (Ršv. 13, 101). ಧರ್ಮಾನುರಾಗಿ ಅಪ್ಪುದು! ಧರ್ಮಕೆ ತಾಂ ಕಥೆಯನ್ ಅರ್ಥಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದು! (Jmt. 13). ಅದಱೊಳ್ ಎಮಗೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರಮ್ ಅಪ್ಪುದು! (J. 30, 26). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೂತಿವೆಸರ್ ಅಪ್ಪುದು, ಅದು ಎನ್ತು? (Čpr. 7, 41). See Bp. 8, 25; 11, 5. — ಅಪ್ಪೆಂ. The first pers. sing. of the future, = ಆಗುವೆಂ, ಅಹೆಂ. Conjugation: ಅಪ್ಪೆಂ, ಅಪ್ಪಯ್, ಅಪ್ಪಂ, ಅಪ್ಪಳ್, ಅಪ್ಪುದು, etc. ಅವನತನ್ ಅಪ್ಪೆಂ (Šmd. 1). — ಅಪ್ಪಪ್ಪೆಂ. rep. Certainly I am. ಆಂ ಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇಹನ್ ಅಪ್ಪಪ್ಪೆನ್! ಇದು ಸನ್ದೇಹಮೇ? (Bp. 1, 63).

ಅಪ್ಪ appa. 2. = ಅಪ 1, ಅಪ್ಪು 1. Father (C.; T., M.; Tĕ. ಅಪ್ಪೆ, ಅಬ್ಬೆ; Tu. ಅಮ್ಮೆ; Mhr. ಅಪಾ; Sk. ಅಪ್ಪು). See ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಮುತ್ತಪ್ಪ. ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟನು (B. 1, 20). ಅಪ್ಪ ಬನ್ದ ಬಱಿಕ ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ (3, 82). ಆಕೆ ಅಪ್ಪನ ಸಿಟ್ಟು ಇಱಿಸುವಳು (3, 63). ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ, ಅನ್ನದವ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಅಪ್ಪಾ ಅನ್ದಾನೇ? — ಅಪ್ಪ ನೆಟ್ಟ ಆಲದ ಮರವಾದರೆ ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? — ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಮಾವ ಬನ್ದು, ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅತ್ತ (Prvs.). The word ಅಪ್ಪ is frequently added to the proper names of men, as a term of common respect, *e. g.* ಪೊನ್ನಪ್ಪ, ಲಿಂಗಪ್ಪ; men older than one's self are often styled ಅಪ್ಪ, and endearedly also children are called so by their elders (see *e. g.* Bp. 18, 57; 24, 19. 39; 47, 42). The word is used also to express that one thing is superior to another, *e. g.* ಇದು ಅದಱ ಅಪ್ಪ (C.). — ಅಪ್ಪಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. A common N. (Bp. 56, 34). — ಅಪ್ಪಣ್ಣಹರಿ. A N. (55, 17). *Cf.* ಹರಿಗಳಪ್ಪಣ್ಣ. — ಅಪ್ಪಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. N. of males (My.). — ಅಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಪ್ಪಿ. N. (My.).

ಅಪ್ಪ appa. 3. A rice cake (My.; T., M., Tu., Tĕ.). See ಎಱೆಯಪ್ಪ. — ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ. -ಅಚ್ಚಿ 1. Cake (a term used by children; My.; Tĕ.). See ತೂತಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಅಪ್ಪ appa. 4. = ಅಪ 2, etc. (My.). — ಅಪ್ಪಪ್ಪ. rep. (C.; Tĕ., T.). — ಅಪ್ಪಪ್ಪಾ. = ಅಪ್ಪಪ್ಪ. (C.). — ಅಪ್ಪಾ = ಅಪ್ಪ. (C.). — ಅಪ್ಪಾಡ. -ಅಡ 3. Ah! alas! (My.; T. ಅಪ್ಪಡಾ). — ಅಪ್ಪೋ. = ಅಪ್ಪಾ. (My.).

ಅಪ್ಪಟ appaṭa. Pure, unmixed (My.; Tĕ.; Kŏṅkaṇi ಅಪೂಟ; My. also ಅಪ್ಪ).

ಅಪ್ಪಟೆ appaṭĕ. = ಚಪಟೆ, etc. Flatness (My.).

ಅಪ್ಪಡ appaḍa. = ಅಪ್ಪಳ, etc. (Tĕ.; R.).

ಅಪ್ಪಡೆ appaḍĕ. = ಅಪ್ಪಿಗೆ No. 2. (My., occasionally).

ಅಪ್ಪಡ್ಡ appaḍḍa. (ಕಪ್ಪಡಿ Čt. I, 66, o. r. ಬಪ್ಪಣ್ಣ).

ಅಪ್ಪಣೆ appaṇĕ. Tbh. of ಆಜ್ಞಾಪನ. Order, command; law. 2, permission, leave. (C.; T., Tĕ., Tu.). ಹೊಟೀ ನೀರಿಗೆ ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? — ಅಬದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? ಎನ್ದರೆ (ಇಲ್ಲ!) ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (ಅಬದ್ಧವನ್ನು ಹೇಟಿದರೆ ಆಯಿತು, Prv.). — ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳು. To ask permission (My.; ಬೆಸಗೊಳ್ಳು G.). ಅವನು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ (B. 5, 209). — ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು. To give an order, to order (C.). 2, to give permission (C.). ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಳು (B. 4, 178). — ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. -ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು. To obtain permission; to take leave (C.). ನಾಳೆಗೇ ತರುವೆನು, ದೇವರು! ಎನ್ದು, ಹೇಟಿ, ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು ಹೋದನು (B. 3, 49). ಮಲಗುವ ಹೊತ್ತು ಆಗುತಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು, ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗಳೊಳಗೆ ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 294). — ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡು. To order, to command (C.). ತನ್ನ ದಣ್ಡಿನವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲು ಪಾಟಿಸ ಬೇಕೆನ್ದು, ಅಮ್ಬಿಗರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿ (B. 4, 30). ಅದನ್ನಪ್ಪು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡ ಬೇಕು (4, 52). ಅವನನ್ನು . . ಸೆಟಿಯಲ್ಲಿಡ ಬೇಕೆನು, ಸೇನಾನಾಯಕನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೇ ಮಾಡಿದನು (4, 175). 2, to sentence, to pronounce judgment (= ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು My.). ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೊಡಿಸುವೆನೆನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು (4, 20). — ಅಪ್ಪಣೆ ಹೊನ್ದು. To obtain permission or leave (My.). ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಟಿಕ ಮದುವೆ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಗುರುವಿನಿನ್ದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವನು (ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞ, etc. Si. 225).

ಅಪ್ಪತನ appatana. The state of becoming or being. ತಿಥಿಲಮ್ ಅಪ್ಪತನಂ (Šmd. 54 Cm.).

ಅಪ್ಪತಿ ap-pati. = ಅಪಾಮ್ಪತಿ. The ocean. 2, *Varuṇa*.

ಅಪ್ಪನ appana. (Tbh. of ಅರ್ಪಣ?). Tax, tribute; rent, revenue (Tĕ. ಅಪ್ಪನ, ಅಪ್ಪನೆ; R.).

ಅಪ್ಪಯಿಸು appayisu. To embrace; to seize eagerly. ಆಸೆಗಳನ್ ಎಲ್ಲಂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸನ್ಯಾಸಮಂ ಮಾಡಲ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಿವಾಸಮಂ ತಾನ್ ಅಪ್ಪಯಿಸುವ ಅವಿವೇಕಿಯ ಅನ್ದದಲಿ (Bp. 20, 20).

ಅಪ್ಪಯ್ಸು appaysu. = ಅಪ್ಪಯಿಸು. (Abh. P. 2, 49).

ಅಪ್ಪರಿಸು apparisu. = ಅಪ್ಪಳಿಸು. To lift up and throw down to the ground (in gymnastics, S. Mhr.). **2,** to stroke (Bp. 31, 25).

ಅಪ್ಪಳ appaḷa. = ಪಪ್ಪಳ, etc. (My.; T.). — ಅಪ್ಪಳಸಣ್ಣಿಗೆ. = ಹಪ್ಪಳ-, q. v. (My.).

ಅಪ್ಪಳಿಸು appaḷisu. = ಅಪ್ಪರಿಸು. To strike against; to stroke; to strike, (to subdue); to flap; to slap (ಆಸ್ಫಾಲನ Šmd. Dh.; *cf.* ಅಣೆ 3; Tu. ಅಪ್ಪಳಿ, to strike any thing with the open hand, to squash; Tĕ. ಅಪ್ಪಳಿಂಚು, to slap, etc.; to embrace; to apply, to smear; T. ಅಪ್ಪು, to clap a thing on, make it cleave to). See ಚಾಹಪ್ಪಳಿಸು. ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನಪ್ಪಳಿಸೆ (Šmd. 84). ಬಯಲಂ ಪೊಯ್ಯಲ್. ಅಪ್ಪಳಿಸಿ (Bp. 1, 50). ಮದಕರಿಯ ಕರವನ್ ಉಟಿ ಪಿಡಿದು, ಒತ್ತಿ, ನೂಕುತ ಬರಸಳೆದು, ಹೊಡದು ಅಪ್ಪಳಿಸುತಂ (Bp. 21, 42). (ಭೀಮಂ) ವಂಗನನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು (Bh. 2, 4, 9). ರಥ್ಧಜಾಲಾನ್ವಾಳಿಗಳನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಹೂಡಿಸಿದನು ಮಹಾಧನವ (2, 4, 11). ಹೋಗೆನ್ದು, ಒದಱುತ್ತಿದ್ದನು ತೊಡೆಯನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ (2, 13, 46). ಬರಿಕೆಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದು, ಅಡರ್ದು, ಬಿಡುವನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಚಪ್ಪರಿಸಿ, ಕೂರಂಗ'ತಮನ್ ಇಕ್ಕಿ (Rśv. 6, after 11). **2,** to lift up and throw down to the ground (C.), (to squash). ಅಗಣಿತಯಶೋನಿಧಿಜನಪ್ರತುಮೆಗಳನ್ ಉಟಿ ಹೊಡದು, ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಬಸದಿಗಳನ್ ಎಲ್ಲಂ ಹಿರಿಹಿರಿದು (Bp. 49, 42). ಅಟಿದು ಕಳವೆನು ಬಸದಿಗಳನ್, ಅಪ್ಪಳಿಸುವೆನು ಜಿನರೂಪುಗಳಂ (52, 36). ಆಕೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ, ಕಸುವಿನಿನ್ದ ಆ ಕಲ್ಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಳು (B. 3, 51). ಆರ್ಭಡಿಸಿ, ಮಾರುತನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸ ಬೇಕು ಎಮ್ಬುವ ದಱಿಳಗೆ (5, 139). See Râm. 5, 9, 4; J. 7, 45. 48; 11, 38; 16, 35. 36. 41; 20, 51; 24, 55; 25, 41.

ಅಪ್ಪಿ appi. A short form of ಅಪ್ಪಯ್ಯ (My.; see ಅಪ್ಪ 2). — ಅಪ್ಪಿದೇವ. See ಕರಸ್ಥಲದಪ್ಪಿ-, ವಲ್ಲಹದಪ್ಪಿ-.

ಅಪ್ಪಿಗೆ appigĕ. = ಅಪಿಗೆ, ಅಪ್ಪಡೆ, ಅಪ್ಪಸೆ. The act of joining, cementing, soldering, etc. **2,** a patch (C.). ಅಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕಿದ ವಸ್ತ್ರವಾದರೂ ಒಪ್ಪವಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಅಪ್ಪಿತ್ತ ap-pitta. = ಅಪಾಮ್ಪಿತ್ತ. *Fire.*

ಅಪ್ಪು appu. 1. = ಅಪ್ಪ 2. An affectionate appellation of boys (C.; M.; Tĕ. ಅಬ್ಬಿ). **2,** a N. (C.).

ಅಪ್ಪು appu. 2. (= ಅರ್ಪು). To join, to unite with (*cf.* ಅಡರ್, ಅಣೆ 3, ಅಮರ್, ಅಳ್ಳಿ). ಎ ಏ ಒ ಓ ಎಮ್ಬ ಇವು ಶಬ್ದಮನ್ ಅಪ್ಪಿ (Šmd. 396; ಕೂಡಿ Cm.). **2,** to embrace (ಆಲಿಂಗನ Šmd. Dh.; ತಟ್ಕೆ Šm. 100; C.). ನಲ್ಲಳನ್ ಅಪ್ಪಿದಂ (Šmd. 156). ಅಪ್ಪಿದನು ನೃಪನಂ (Bh. 2, 13, 8). ಬಳ್ಳಿಟಿಯನ್ ಅಪ್ಪದೆ ತಳ್ವಿದೆಯಯ್, ತನೂಭವಾ? (Rśv. 13, 102). (ಕೂಸಂ) ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ, ಕಮ್ಪನಿದೊಡೆದಂ (J. 28, 55). ಕನ್ದನಂ ತೆಗೆದು, ಎತ್ತಿ ಕೊಳುತ ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ (28, 59). ಸಮಬನ್ಧುಗಳನ್ ಅಪ್ಪಿದರ್ (33, 25). ಮಾವುಗಳನ್ ಅಪ್ಪದ ಬಳ್ಳಿ . . ಇಲ್ಲಮ್ ಆ ನಾಡೊಳು (Č. Bp. 11, 5). ಬನ್ಧ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ಕಣ್ಡಾಗ ಅಪ್ಪಿ (Si. 388). See Bp. 18, 57; 20, 6; 29, 33; 31, 25; 32, 27. — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್. To embrace. ಇದಿರ್ವಪ್ಪಿನಮ್ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡಂ (Šmd. 294). ಬಿಗಿದು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುತಂ ಬಿಡದೆ ತನ್ನೊಳಗೊಳಗು ಮಾಡಿ ಕೊಳುತ್ತ (Bp. 61, 62). ಬಿಗಿ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುತಂ (47, 42). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಹ. Embracing closely (ಆಲಿಂಗನ, ಉಪಗೂಹನ, etc. Hlâ.). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್. (C.). — ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. = ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಹ. (Si. 398).

ಅಪ್ಪು appu. 3. = ಅಳ್ಪು. Embracing; an embrace (ಆಲಿಂಗನ Bhn. 7; Grj. 3, 31); admitting. — ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್. To assume, to take, to take upon one's self, etc. ಬೆಟ್ಟದೆ, ಉತ್ಸಾಹಮನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು, ಇಟಿದು (Abh. P. 13, 65). (ಕಿರಾತಂ) ಕೈಂಕರ್ಯಮನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು (Rśv. 5, after 26). 2, to accept, to agree or assent to (ಅಂಗೀಕರಣ Šmd. Dh.; ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್, ಅಂಗೀಕಾರ Kk. 59). ತಾನ್ ಎನ್ದುದನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ಯದೆ ನುಡಿದ ನರೇನ್ದ್ರನನ್ದನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹಿನನ್ದನನ್ ಇನ್ತು ಎನ್ದಂ (Rśv. 13, after 20). ಕಡುಗಜ್ಜಮ್ ಎನ್ದು, ಏಣಿಸಿಯುಂ ತಾನ್ ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್ದು ಇರ್ದನ್ ಆತನ ಮಾತಂ (13, 27). See Abh. P. 1, after 59; 13, after 101. — ಅಪ್ಪುಮನ. An assenting mind (Bp. 47, 42).

ಅಪ್ಪು appu. 1. Tbh. of ಅಪ್ (Šmd. 106). Water (ಉದಕ Šmd. Dh.; ಜಲ Šm. 100; Bp. 1, 20). — ಅಪ್ಪುಕಣ. A drop of water (Râm. 6, 53, 86).

ಅಬ್ಜಸಖ abja-sakha. = ಅಬ್ಜಬನ್ಧು. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಸಮ್ಭವ abja-sambhava. = ಅಬ್ಜಗರ್ಭ. (Šmd. 301).

ಅಬ್ಜಹಿತ abja-hita. = ಅಬ್ಜಸಖ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಾತ ap-jâta. = ಅಬ್ಜ. A lotus (Čh. v. 94; Bp. 39, 14).

ಅಬ್ಜಾನನೆ abja-ânanĕ. = ಅಬುಜಾನನೆ, ಅಬ್ಜಮುಖಿ.

ಅಬ್ಜಾರಿ abja-ari. The lotus' enemy: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc. Mr. 36). 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಅಬ್ಜಾಸನ abja-âsana. Brahmâ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಾಹಿತ abja-ahita. = ಅಬ್ಜಾರಿ. (Čb.; My.).

ಅಬ್ಜಿನಿ abjini. -ನೀ. A multitude of lotus flowers.

ಅಬ್ಜಿನೀಪತಿ abjinî-pati. The sun. (G.).

ಅಬ್ಜಿನೀವರ abjinî-vara. = ಅಬ್ಜಿನೀಪತಿ. (Ršv. 5, 57).

ಅಬ್ಜೆ ap-jĕ. Lakshmî (ಸಿರಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 124 as ಅಬ್ಜ).

ಅಬ್ಜೋದರ abja-udara. = ಅಬುಜೋದರ. Vishṇu (Bp. 3, 63; 9, 44).

ಅಬ್ಜೋದ್ಭವ abja-udbhava. = ಅಬ್ಜಭವ. (My.).

ಅಬ್ದ ap-da. = ಅಬುದ. Giving water. 2, *a cloud* (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ Nn. 74). 3, *a year* (ಹಾಯನ, ಸಂವತ್ಸರ 74). 4, = ವರತೀರ್ಥ, ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ (74). 5, the grass Cyperus rotundus (ಜೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ G.).— ಅಬ್ದಹುಲ್ಲು. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus Rottl. (St. & Pl.).

ಅಬ್ದಾಕು abdâku. Alarm, shock, fright (Mhr. ಅಪಧಾಕ, ಅಬಧಾಕ; R.).

ಅಬ್ಧಿ ap-dhi. = ಅಬುಧಿ. Holding water. 2, *the ocean* (ವಾರ್ಧಿ, ಸಮುದ್ರ Nn. 89). 3, pure knowledge (ಕೇವಲಜ್ಞಾನ, ನಿರ್ಮಲದ ಜ್ಞಾನ 89). 4, right behaviour (ನೀತಿ 89, o. r. ನಿಯತಿ). 5, desire (ಬಯಕೆ 89). 6, ಶ್ರೀಸತಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (89). 7, the numeral 4 (see ಕಲಿಯುಗ).

ಅಬ್ಧಿಕಫ abdhi-kapha. *Cuttle-fish bone, os sepiae.*

ಅಬ್ಧಿಜ abdhi-ja. The moon (Čb.).

ಅಬ್ಧಿಜೆ abdhi-jĕ. = ಅಬ್ಜೆ. (Čb.).

ಅಬ್ಧಿನನ್ದನ abdhi-nandana. The moon (ಚನ್ದ್ರ, etc. Mr. 36).

ಅಬ್ಧಿನವನೀತಕ abdhi-navanîtaka. The moon. (R.).

ಅಬ್ಧಿಪ abdhi-pa. Varuṇa (J. 20, 6).

ಅಬ್ಧಿಶಯನ abhi-šayana. Vishṇu (Čb.; My.).

ಅಬ್ಧಿಶಾಯಿ abdhi-šâyi. = ಅಬ್ಧಿಶಯನ. (My.).

ಅಬ್ಬ abba. = ಅಬ, etc. Ha! 2, ah, alas! (C.; Tu.; Tĕ. ಅಬ್ಬಾ, ಅಬ್ಬೆ; Mhr. ಅಬ್ಬ, ಅಬ್ಬಾ, interjection of admiration or astonishment). — ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ. rep. of ಅಬ್ಬ. (C.; Tĕ.; Tu. ಅಬ್ಬಬ್ಬ). — ಅಬ್ಬಾ. = ಅಬ್ಬ. (C.).

ಅಬ್ಬರ abbara. 1. A loud cry; a sound, a report; the sound of musical instruments; noise (ಸೊಪ್ಪಳ್, ದನಿ, ಸರ, ಗಾವರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವಾನ Šm. 30; Kk. 25; ಗಾವರ Čt. II, 93; ವಾದ್ಯರವ Bhn. 44; My.; *cf.* ಅರ್ಬು). ಮೇಘನೃಪಾಲಕನ ಡಂಗುರವೋ? ಮೊಳಗುವ ಸಿಡಿಲಿನ ಅಬ್ಬರವೋ? Bh. 1, 19, 19). ದುಗುನ ಹಾಯಿಕು! ತನಗೆ ಹಾಯ್ಕಿತು ತಿಗನ ದು! ಎಮ್ಬ ಅಬ್ಬರದ... ದಾಟಿಣಾದೂಟಿ (2, 13, 50). ಬೇಡಪಡೆ ಬೇಟೆಗೆ ಎಪಿನದೊಳ್ ಅಯ್ತರುತ ಇರ್ದುದು ಅಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಗಳ ನಿನದದಿಂ (J. 28, 40). ಜಡಿದು, ಆರ್ದು ಬೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರದಿನ್ದ (28, 47). ಕಾಳಾಳ ಕಡುಹಿನ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರದ... ಬಲಂ (Bh. 6, 2, 3). See J. 4, 26; 7, 31; Râm. 5, 8, 50.

ಅಬ್ಬರ abbara. 2. Desire, craving (S. Mhr.; *cf.* ಅಮ್ಮ 2).

ಅಬ್ಬರಣೆ abbaraṇĕ. = ಅಬ್ಬರ 1. (Bh. 1, 19, 40; 2, 2, 107; 8, 23, 3; J. 13, 43).

ಅಬ್ಬರಿಸು abbarisu. 1. To cry aloud; to whoop; to make a noise; to bark, to howl (My.). ಹೂಡಿದ ಹೋರಿಗಳ ಹೊಯ್ದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ರಣಧೀರವಾರುತಿ ಮಿಕ್ಕು, ಹರಿಸಿದನ್ ಅಸುರನ್ ಇದ್ದ ಎಡೆಗೆ (Bh. 1, 10, 29). (ನಾಯ್ಗಳ್) ಪನ್ನಿಗಳನ್ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ತುಡುಕಿದವು (J. 28, 46). ಗೋಟಿಣಾಯ್ಗಳ್... ಸಮರಸಮಯಸಮುಚಿತನೈಪಥ್ಯಮ್ಬಡೆದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು, ಏಟ್, ಸರಭಸಂ ಪರಿಯಿಪರ್ (Ršv. 6, after 11). ತಿವಿವ, ಮರಳ್ಚುವ, ಅಬ್ಬರಿಪ, ಗರ್ಜಿಪ, ಆರ್ವ... ನೆಟ್ ನೂಂಕುವ ಏಟ್ಗೆಯ ಬಲಂ (13, 84). ವಿರಹಿತಜ್ಞಾನಿಗಳ್ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಹೊಡಿಹೊಡಿಗೆ ಎನ್ದು, ಮುಳಿದು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ, ಕೆಯ್ತಾಳಂಗಳಂ ಹೊಯ್ದನು ಹಲಾಯುಧನು (Bp. 25, 32). ನಿಬ್ಬರದ ನಿಡುಬೊಬ್ಬೆಗಳನ್ ಇಡುತ, ಉಬ್ಬರಿಸುತ, ಅಬ್ಬರಿಸುತ, ಅರುತ, ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ್ಯಗಳು ಗೊಬ್ಬೂರೊಳಗೆ ಹೊಗುತಿರಲು (56, 14; see also 16, 20; 56, 25). ಸಿಂಹವು ಎಚ್ಚತ್ತು, ಎದ್ದು, ನಿನ್ತು, ಅಬ್ಬರಿಸಿ (B. 4, 90). ಗುಡುಗು ಬಹಳ ಅಬ್ಬರಿಸಿದ ಬಟಿಕ (4, 186). See J. 6, 17; 10, 12; Dp. 61, 4.

ಅಬ್ಬರಿಸು abbarisu. 2. To desire (S. Mhr.).

ಅಬ್ಬಲ್ abbal. — ಅಬ್ಬಲೂರ್. N. of a place (Bp. 49, 2; 52, 31; *cf.* ಹಬ್ಬು).

ಅಬ್ಬಳಿಕೆ abbaḷikĕ. = ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ. Eructation or belching from qualmishness (C.).

ಅಬ್ಬುಳಿಕೆ abbuḷikĕ. = ಅಬ್ಬಳಿಕೆ. (My.).

ಅಬ್ಬೂಜಿ abbûji. Soot (My.); mould (My.).

ಅಬ್ಬೆ abbĕ. A plant from which occasionally pens are made by school-boys. See ಮುಳ್ಳುಅಬ್ಬೆ. — ಅಬ್ಬೆಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. A pen made from the abbĕ (S. Mhr.).

ಅಬ್ಬೆ abbĕ. = ಅಮ್ಮ, etc. Mother (Abh. P. 6, 142; 8, after 61; 15, after 76); also: a widow (who is forbidden to apply turmeric to her body; see Sp. s. ನಿಬ್ಬಣ). See ಕಾಣ್ಡಿಕಬ್ಬೆ, ಪೋಳಕಬ್ಬೆ, ಕುನ್ದಕಬ್ಬೆ. ಅಬ್ಬೆ ಕಲಿಸಿದ್ದು ತಕ್ಕು, ಗುರು ಕಲಿಸಿದ್ದು ವಿದ್ಯೆ (Prv.).

ಅಬ್ಬೆಸ abbĕsa. Tbh. of ಅಭ್ಯಾಸ (C.; Tĕ.; Tu. ಅಬ್ಬೇಸ, also My.).

ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ a-brahmaṇya. *Not to be killed, inviolable.* 2, an act not proper for a Brâhmaṇa (ಅವಧ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ವುದು Hlâ.). 3, an exclamation of distress: oh, alas, woe! ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಭೋಯೆನಲುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರವಧೋಯೆನಲುಂ (Šmd. 64, o. r. ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರ್).

ಅಬ್ರಾಂಗ್ abrâng. — ಅಬ್ರಾಂಗ್ ಗಿಡ. A shrub, Grewia microcos Linn. (St. & Pl. as ಅಭ್ರಾಂಗ್; Tu. ಅಬ್ರೋಣಿ).

ಅಬ್ರು abru. = ಆಬ್ರು, etc. Honor, reputation, respectability (C., Tu. ಅಬುರು; Mhr., H. ಅಬ್ರೂ).

ಅಭಕ್ತ a-bhakta. That does not worship; unbelieving, not devoted; undevout (Bp. 23, 27; 51, 50; 56, 24).

ಅಭಂಗ a-bhanga. Not breaking; not falling to pieces; without destruction, decay or defeat (Bp. 5, 44; 18, 74; 43, 77; 51, 81).

ಅಭಂಗುರ a-bhangura. Unbroken. 2, firm. 3, undisturbed. (Bp. 7, 3).

ಅಭಯ a-bhaya. Unfearful, not dangerous; — fearless 2. absence, or removal, of fear, peace, safety. 3, *th*

root of the fragrant grass Andropogon muricatum. 4, = ಅಭಯೆ (ಅಣಿಲೆ Nn. 50. 94). — ಅಭಯ ಈ. = ಅಭಯ ಕೊಡು. (Bp. 51, 63; J. 8, 44). — ಅಭಯ ಕೊಡು. To give assurance of security, etc. (Bp. 2, 18; 25, 44; 28, 66; 57, 51; J. 32, 55). — ಅಭಯಂಗುಡು. -ಂಕುಡು. = ಅಭಯ ಕೊಡು. (Rśv. 5, after 27). — ಅಭಯ ಬೇಡು. To ask for removal of fear, etc. (Bp. 30, 30).

ಅಭಯಕರ abhaya-kara. Causing peace or safety (Bp. 44, 36).

ಅಭಯದಾತ abhaya-dâta. Giving fearlessness or safety. (My.).

ಅಭಯಪ್ರದ abhaya-prada. = ಅಭಯದಾತ. (My.).

ಅಭಯಪ್ರದಾನ abhaya-pradâna. Gift of fearlessness or safety. (My.).

ಅಭಯೆ a-bhayĕ. = ಅಭಯ No. 4. *The tree Terminalia chebula* (ಅಣಿಲೆ Hlâ.).

ಅಭವ a-bhava. Unborn (Bp. 51, 28; 54, 58; ಹುಟ್ಟದವ G.). 2, Rudra (Mr. 11; J. 15, 24). 3, non-existence; destruction.

ಅಭವ್ಯ a-bhavya. Not to be. 2, what ought not to be, improper; inauspicious (Bp. 53, 41; see ಅಪ್ಪಾದಶದೋಷ).

ಅಭಾಗ್ಯ a-bhâgya. Unfortunate, wretched, poor. (Bp. 60, 56; J. 4, 3)

ಅಭಾಜನ a-bhâjana. (= ಅಪಾತ್ರ). Improper; impropriety (My.).

ಅಭಾವ a-bhâva. Non-existence, non-occurrence, absence (ಇಲ್ಲವೆಮ್ಬುದು Nr.; Śmd. 67). 2, omission, elision (ಲೋಪ Śmd. 221, 374; ಅದರ್ಶನ 221 Cm.). 3, non-entity, nullity. 4, annihilation, death.

ಅಭಾವಕ್ರಿಯೆ abhâva-kriyĕ. The negative mood (Śmd. 253; ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ 254).

ಅಭಾಷಣ a-bhâshaṇa. Not speaking, *silence.*

ಅಭಿ abhi. On. 2, towards. 3, in presence of. 4, intensely, very.

ಅಭಿಕ abhika. *Lustful.* 2, *a lover, a husband.*

ಅಭಿಕೃತಿ abhi-kriti. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅಭಿಕ್ರಮ abhi-krama. Going towards. 2, an assault, an attack; a gallant attack (ಹೆದಱದೆ ಶತ್ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಏಱ್ ಹೋಗೋಣ G.). 3, an undertaking, an attempt.

ಅಭಿಖ್ಯ abhi-khya. = ಅಭಿಖ್ಯೆ. A name, an appellation; a word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 131).

ಅಭಿಖ್ಯಾನ abhi-khyâna. = ಅಭಿಖ್ಯ. (ಶಬ್ದ Nn. 117).

ಅಭಿಖ್ಯೆ abhi-khyĕ. *A name, an appellation;* a word, a term. 2, splendour (ಪ್ರಕಾಶ G.). 3, *beauty.* 4, fame, glory (ಕೀರ್ತಿ G.).

ಅಭಿಗಮನ abhi-gamana. *Coming near, approaching* (Bp. 36, 30). 2, sexual intercourse. 3, an adoration (of idols) at noon (My.). 4, feeding on some fruits at noon (My.).

ಅಭಿಗ್ರಸ್ತ abhi-grasta. *Overcome, subdued.*

ಅಭಿಗ್ರಹ abhi-graha. Seizing, robbing. 2, an attack. 3, *defiance, challenge.* 4, ದೂಱು ಹೇೞೋಣ, ಫಿರ್ಯಾದಿ (G.). 5, authority, weight.

ಅಭಿಗ್ರಹಣ abhi-grahaṇa. *Robbing.*

ಅಭಿಘಾತ abhi-ghâta. Striking; attack; infliction of injury; injury, damage, loss (My.).

ಅಭಿಘಾತಿ abhi-ghâti. = ಅಭಿಘಾತ. 2, *an enemy.*

ಅಭಿಘಾರ abhi-ghâra. Ghee; dropping it on the oblation or on food prior to eating (My.; Br.).

ಅಭಿಚರ abhi-čara. A servant. (My.).

ಅಭಿಚಾರ abhi-čâra. Acting wrongly towards any one; being faithless. 2, *employment of spells for a malevolent purpose.* See Prv. s. ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡು.

ಅಭಿಚಾರಿ abhi-čâri. = ಅಭಿಸಾರಿ. (My.). ಅಭಿಚಾರಿಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಾದರೂ ಉಣ್ಣೇನು, ಅವಿಚಾರಿಯ ನೆರೆ ಬೇಡ (Prv.).

ಅಭಿಜನ abhi-jana. *Race, family.* 2, *native country.* 3, ancestors. 4, fame, notoriety. 5, any badge of honour (My.; ಬಿರುದು Si. 434).

ಅಭಿಜನನ abhi-janana. Generating, producing. See ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ.

ಅಭಿಜಾತ abhi-jâta. *Well-born, noble* (ಕುಲನುಳ್ಳಂ Mr. 242). 2, wealthy. 3, proper (ನೀತಿಯುಳ್ಳವ G.). 4, *learned.*

ಅಭಿಜಿತ್ abhi-jit. Victorious. 2, N. of a nakshatra. 3, midday. (My.).

ಅಭಿಜ್ಞ abhi-jña. *Knowing, conversant with, clever* (Bp. 40, 2; J. 2, 37).

ಅಭಿಜ್ಞತೆ abhi-jñatĕ. Knowledge (My.).

ಅಭಿಜ್ಞಾನ abhi-jñâna. Knowledge. 2, recollection. 3, *sign or token of remembrance.* 4, ascertainment.

ಅಭಿಜ್ಞೆ abhi-jñĕ. Remembrance; recognition. 2, supernatural science or faculty (see ಷಡಭಿಜ್ಞ). 3, a clever woman (My.).

ಅಭಿತಸ್ abhi-tas. *Before, towards, in presence of.* 2, *near.* 3, *on both sides.* 4, on all sides. 5, *throughout.* 6, *quick.*

ಅಭಿಧಾನ abhi-dhâna. Setting forth, telling. 2, *a name, an appellation.* 3, *speech, discourse.* 4, a word. 5, the power or sense of a word, sense, meaning, signification (ಪುರುಳ್ Kk.65; Śs.). 6, *a vocabulary.* 7, ಕೀರ್ತಿ (G.). 8, manifesting (ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು G.).

ಅಭಿಧಾನಕ abhi-dhânaka. A sound, a noise. 2, = ಅಭಿಧಾನ (G.). 3, having a name (at the end of compounds, My.).

ಅಭಿಧಾನಪದ abhidhâna-pada. = ನಾಮಪದ. (Śmd. 98 Cm.).

ಅಭಿಧಾನರತ್ನಮಾಲೆ abhidhâna-ratnamâlĕ. The title of Halâyudha's vocabulary.

ಅಭಿಧೆ abhi-dhĕ. *A name, an appellation.* 2, the literal power or sense of a word. 3, a sound.

ಅಭಿಧೇಯ abhi-dhêya. To be named, to be expressed. 2, *sense, meaning, signification* (Śmd. 5).

ಅಭಿಧ್ಯೆ abhi-dhyĕ. Considering. 2, desire. 3, *coveting another's property.*

ಅಭಿನಯ abhi-naya. Indication of a passion or purpose by look, gesture, etc. (Si. 414). 2, *dramatic action expressive of sentiment, dramatic personification.* See Kâvy. II, 1, 8-11; IV, 2, 18.

ಅಭಿನಯಿಸು abhinayisu. = ಅಭಿನಯ್ಸು, ಅಭಿನವಿಸು, ಅಭಿನಹಿಸು. To indicate by gestures, etc., to represent dramatically (My.). 2, to imitate, to represent (ಅನುಕರಣ Śmd. Dh.). ಆ ಪುರವೀಧಿವೀಧಿಯೊಳು ಪ್ರಕಟಮ್ ಅಗಿ..ಲ್ ಆರ್ದ್ರಕಸ್ತೂರಿಕೆಯ ಸಾರಣೆಯಿನ್ದೆ ನವಮೌಕ್ತಿಕಫಲಂಗಳ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ ಅಭಿನಯಿಸುತಿರಲು (Bp. 4, 3).

ಅಭಿನಯ್ಸು abhinaysu. = ಅಭಿನಯಿಸು. (J. 6, 21).

ಅಭಿನವ abhi-nava. *Quite new* (Bp. 53, 32). 2, *recent, fresh, young, modern.* — ಅಭಿನವಪಮ್ಪ. N. of the author of a nigaṇṭu (Mr. 4. 6. 7. 422. 538) of 1398 A. D. (540).

— ಅಭಿನವಮಂಗರಾಜ. = ಅಭಿನವಮಂಗ. (Mr. 1*b*.). — ಅಭಿನವ ಮಾಚ. N. of a lexicographer (Nn. 3, o. r. ಅಭಿನವಜೂದ). — ಅಭಿನವಸರ್ವವರ್ಮ. An epithet of Nâgavarma (Kâvy. I, 5, 50).

ಅಭಿನವಿಸು abhinavisu. = ಅಭಿನಯಿಸು, etc. (Si. 64; My.). 2, to perform or execute in a highly finished or proper manner. See Bp. 41, 22; 42, 39; 56, 6. 3, to become new or nice (Bp. 4, 21).

ಅಭಿನಹಿಸು abhinahisu. = ಅಭಿನಯಿಸು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಭಿನಹಿಸ ಬೇಕು ಎಷ್ಟು ಗೊತ್ತು (ತಾಲ Si. 64).

ಅಭಿನಿ abhini. = ಅಫಿನಿ, etc. (Tĕ.; R.).

ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತ abhi-nirmukta. Left, quitted. 2, *one asleep at sunset.*

ಅಭಿನಿರ್ಯಾಣ abhi-niryâṇa. *March of an assailant, invasion.*

ಅಭಿನಿವೇಶ abhi-nivêśa. Application, leaning towards, attachment. 2, *determination to effect a purpose or attain an object.*

ಅಭಿನೀತ abhi-nîta. Brought near. 2, *fit, proper.* 3, *highly ornamented or finished.* 4, *friendly, kind, patient.* 5, *impatient.*

ಅಭಿನುತಿ abhi-nuti. Extolling, praise (Bp. 54, 69).

ಅಭಿನ್ನ a-bhinna. Uncut, unbroken (Bp. 30, 2). 2, undivided, one. 3, *unchanged, unaltered, identical* (Bp. 35, 11). 4, a whole number.

ಅಭಿಪನ್ನ abhi-panna. Gone near; approached, obtained. 2, seeking refuge. 3, *subdued.* 4, *unfortunate; —guilty.*

ಅಭಿಪ್ರಾಯ abhi-prâya. Going near. 2, aiming at. 3, *aim, purpose, intention, opinion.* (Šmd. 128; ಬಗೆ Hlâ., Mr. 460). 4, *meaning* (ಭಾವ Nn. 94).

ಅಭಿಭವ abhi-bhava. Overpowering. 2, *defeat,* 3, humiliation. 4, *disregard, disrespect.*

ಅಭಿಭೂತ abhi-bhûta. Overpowered. 2, *aggrieved.* 3, *humiliated.* 4, confused.

ಅಭಿಭೂತಿ abhi-bhûti. Superior power; defeating; disrespect, disgrace. (R.).

ಅಭಿಮತ abhi-mata. Assented to. 2, wished, desired (Bp. 1, 51; 2, 2). 3, honoured, respected (Mr. 5). 4, that is desired, a desired object; desire, wish (Šmd. 277; Bp. 25, 38; 29, 28; 44, 62; 57, 62; Mr. 1*a*).

ಅಭಿಮತಿಸು abhi-matisu. To assent to, to approve of (My.).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಣ abhi-mantraṇa. *Calling, inviting.* 2, consecrating or charming by a special formula (ಮನ್ತ್ರ).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಿತ abhi-mantrita. Consecrated, charmed; made sacred by a special formula (Bp. 49, 41). 2, secretly deliberated (My.).

ಅಭಿಮನ್ತ್ರಿಸು abhi-mantrisu. To consecrate; to make anything sacred by mantras; to charm (My.).

ಅಭಿಮನ್ಯು abhi-manyu. N. of a son of Arjuna by Subhadrâ (Šmd. 152; ಸೌಭದ್ರ G.; Sp. s. ಮುತ್ತಯ್ಯ).

ಅಭಿಮರ abhi-mara. Killing. 2, *war.* 3, treachery.

ಅಭಿಮಾನ abhi-mâna. Referring all objects to self. 2, *conceit; pride* (ಬಿಂಕ Nn. 129). 3, laying claim to. 4, *affection, love, desire* (Bp. 37, 32). 5, noble feeling; self-respect (Bp. 22, 40; 40, 48). 6, *injury, hurting.* ಅಲ್ಪರ ಸಂಗ ಅಭಿಮಾನಭಂಗ (Prv.). — ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An impudent person (ನಾಣಿಲಿ Ĉt. I, 10). 2, a degraded person (My.). — ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ. -ಕೇಡುಗ. = ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ. (ನಾಣಿಲಿ Ĉt. II, 17). — ಅಭಿಮಾನ ಹಿಡಿ. To take affection to or for, to love (B. 4, 186).

ಅಭಿಮಾನಗಿತ್ತಿ abhimâna-gitti. A proud female; — one of self-respect (Bp. 28, 20); — a loving, tender one (My.).

ಅಭಿಮಾನಿ abhi-mâni. (Smd. 109). Proud, arrogant (B. 5, 169). 2, one that glories in or prides himself upon (Bp. 29, 1; see ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ). 3, a person of honourable feelings (J, 11, 32; 17, 51). 4, an affectionate person (My.).

ಅಭಿಮಾನಿಸು abhi-mânisu. To honour, to regard with kindness, to protect (Br., R.); to love (My.).

ಅಭಿಮುಖ abhi-mukha. With the face directed towards (Bp. 60, 54). 2, *facing, fronting* (ಆದಲೆ, ಮುಮ್ಮೊಗಂ Šs.). 3, approaching. 4, bent upon. 5, favourable. 6, the state of one following the other, repetition (Šmd. 230. 270).

ಅಭಿಮುಖಿ abhi-mukhi. A woman with the face directed towards (Bp. 57, 59).

ಅಭಿಮುಖೀಕರಣ abhimukhî-karaṇa. Causing to turn the face towards. 2, addressing, accosting (ಸಮ್ಬೋಧನೆ Šmd. 154. 155).

ಅಭಿಯಾತಿ abhi-yâti. *An assailant, a foe* (Bp. 38, 64).

ಅಭಿಯುಕ್ತ abhi-yukta. Intent on. 2, absorbed in meditation. 3, versed in (Kâvy. 5, 47). 4, *attacked, assailed.*

ಅಭಿಯೋಗ abhi-yôga. Application. 2, energetic effort, exertion, perseverance (Kâvy. II, 2, B, 44; ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಹ Nr.). 3, *an attack;* war, fight. 4, a plaint, a charge, an accusation (Sk.; ಫಿರ್ಯಾದಿ G.).

ಅಭಿರಂಜಕ abhi-rañjaka. Great lustre or beauty (Râm. 1, 3, 9).

ಅಭಿರಂಜನೆ abhi-rañjanĕ. = ಅಭಿರಂಜಕ. (Râm. 1, 15, 46).

ಅಭಿರತಿ abhi-rati. Pleasure, delighting in. (My.). 2, occupation, practice.

ಅಭಿರಾಮ abhi-râma. Pleasing, delightful, agreeable, beautiful (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424). See Bp. 35, 18; 53, 56; 57, 54.

ಅಭಿರುಚಿ abhi-ruĉi. Desire, taste, pleasure (Bp. 5, 189). 2, splendor (ಪ್ರಕಾಶ Ĉb.).

ಅಭಿರೂಪ abhi-rûpa. Corresponding with. 2, *pleasing, handsome, agreeable;* manifest (ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ Šmd. 154 Cm.). 3, *learned.*

ಅಭಿಲಷಿತ abhi-lashita. Desired, wished for (My.; ಬಯಸ್ಪವನ್ನ G.).

ಅಭಿಲಾಪ abhi-lâpa. Expression, word, speech. 2, frequent repetition of what has been said (My.).

ಅಭಿಲಾವ abhi-lâva. *Cutting, reaping, mowing.*

ಅಭಿಲಾಷ abhi-lâsha. = ಅಬಿಲಾಸೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ. Desire, wish (ತೃಷಿತ, ಆಶಾಯುತ, etc. Mr. 232). 2, *greedy desire after;* covetousness. 3, love.

ಅಭಿಲಾಷಿಸು abhi-lâshisu. To desire, etc. (My.).

ಅಭಿಲಾಷುಕ abhi-lâshuka. Desiring. 2, *greedy, covetous.*

ಅಭಿಲಾಷೆ abhi-lâshĕ. = ಅಭಿಲಾಷ (Šmd. 102). 2, a kind of śriṅgâra (Kâvy. IV, 2, 25).

ಅಭಿವಂಚಿಸು abhi-vañĉisu. To deceive (Mr. 5).

ಅಭಿವನ್ದನ abhi-vandana. -ನೆ. Saluting respectfully. — ಅಭಿವನ್ದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To salute respectfully (Bp. 49, 9).

ಅಭಿವನ್ದನೆ abhi-vandanĕ. = ಅಭಿವನ್ದನ. (My.; ನಮುಸ್ಕಾರ ಮಾಡೋಣ Cb.).

ಅಭಿವನ್ದಿಸು abhi-vandisu. = ಅಭಿವೊನ್ದಿಸು. To salute respectfully (Bp. 5, 45. 56; 27, 39; 28, 7; 34, 25; My.).

ಅಭಿವನ್ದ್ಯ abhi-vandya. To be reverentially saluted, very venerable (Bp. 18, 93; 50, 74).

ಅಭಿವರ್ಣಿಸು abhi-varnisu. To describe; to praise (Bp. 22, 36; 61, 73).

ಅಭಿವಾದ abhi-vâda. Reverential salutation. 2, *unfriendly or harsh speech.*

ಅಭಿವಾದಕ abhi-vâdaka. Saluting. 2, *civil, polite.*

ಅಭಿವಾದನ abhi-vâdana. -ನೆ (G.). *Respectful salutation* (ನಮುಸ್ಕಾರ G.). — ಅಭಿವಾದನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To receive respectful salutation (Mr. 250).

ಅಭಿವಾದ್ಯ abhi-vâdya. *Deserving a respectful salutation.*

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ abhi-vriddhi. Increase, addition; abundant growth; prosperity, success (Bp. 48, 32; B. 4, 172).

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕರ abhivriddhi-kara. Yielding or causing increase, plenty, prosperity or pleasure (Bp. 28, 64; 56, 9; My.).

ಅಭಿವೊನ್ದಿಸು abhi-vŏndisu. Tbh. of ಅಭಿವನ್ದಿಸು. (Bp. 11, 3; 32, 61; 36, 31).

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ abhi-vyakta. Manifest, evident, distinct (Šmd. 2 Cm.).

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ abhi-vyakti. Manifestation, distinction (Šmd. 2).

ಅಭಿವ್ಯಂಜಿಸು abhi-vyañjisu. To make manifest or clear (Kâvy. IV, 2, 62).

ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ abhi-vyâpti. *Universal pervasion, inclusion, comprehension.*

ಅಭಿಶಂಸನ abhi-šamsana. Accusation. See ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ.

ಅಭಿಶಪನ abhi-šapana. Curse. 2, *a false accusation, calumny.*

ಅಭಿಶಸ್ತ abhi-šasta. *Falsely accused, calumniated.*

ಅಭಿಶಸ್ತಿ abhi-šasti. Abuse, calumny. 2, *asking, begging.*

ಅಭಿಶಾಪ abhi-šâpa. Curse. 2, *a false accusation, calumny.*

ಅಭಿಷಂಗ abhi-sanga. = ಅಭೀಷಂಗ. Union; *connection* (ಕೂಟ Nn. 122; Mr. 492). 2, *attachment, passion for.* 3, possession by evil spirits. 4, debt (ರಿಣ, ಸಾಲ 122). 5, an oath. 6, *a curse* (ಬಯ್ಯುಳ್ 122; ಬಯಿಗುಳ್ 492). 7, *defeat, calamity* (ಸೋಲ್ಮೆ, ಸೋತ ವೇಳೆ 122; ಸೋಲ್ತ ಹೊತ್ತು 492).

ಅಭಿಷವ abhi-sava. Pressing out (the juice of the Sôma plant). 2, *distillation.* 3, *sour gruel* (ಆಕ್ಕಿಗಚ್ಚು Hlâ.; Mr. 214). 4, *religious bathing.*

ಅಭಿಷಿಕ್ತ abhi-sikta. Sprinkled over (Bp. 30, 30; 39, 52). 2, sprinkled with consecrated water, etc., inaugurated, solemnly invested, enthroned. See ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ, ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತ.

ಅಭಿಷುತ abhi-suta. Expressed (as Sôma juice). 2, *sour gruel* (see ಅಭಿಷವ No. 3).

ಅಭಿಷೇಕ abhi-sêka. Sprinkling over. 2, *sprinkling water or a kind of liquid over a king at his inauguration;* inauguration by sprinkling the liquid. 3, the liquid used at an inauguration. 4, purifying an idol with ablutions (Bp. 41, 21; ಸ್ನಾನ G.). See ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ. — ಅಭಿಷೇಕ ಎಱು. To pour an inaugurating or purifying liquid (Bp. 18, 41). — ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡು. To sprinkle over, to pour upon (Bp. 24, 6). 2, to purify an idol (43, 19). 3, to inaugurate (My.; Tĕ.).

ಅಭಿಷೇಕಿಸು abhi-sêkisu. To sprinkle over, to pour upon an idol (Bp. 2, 51). 2, to inaugurate (My.; Mhr.).

ಅಭಿಷೇಚನ abhi-sêčana. = ಅಭಿಷೇಕ. See ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನ.

ಅಭಿಷೇಣನ abhi-sênana. *March with an army to attack an enemy.*

ಅಭಿಷ್ಟುತ abhi-stuta. *Praised.*

ಅಭಿಷ್ವಂಗ abhi-svanga. *Intense attachment or affection.*

ಅಭಿಸಮ್ಪಾತ abhi-sampâta. Concourse. 2, *war, battle.*

ಅಭಿಸರ abhi-sara. Going towards. 2, *a companion, a follower.*

ಅಭಿಸರಣ abhi-sarana. Going towards. 2, running abroad; dispersion (B. 4, 133). 3, going, following (My.).

ಅಭಿಸಾರ abhi-sâra. Going to meet a lover, an assignation, an appointment. 2, *an attack.* 3, a follower. 4, a purificatory rite, viz. lustration of arms. See ಲೋಹಾಭಿಸಾರ, ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ.

ಅಭಿಸಾರಿ abhi-sâri. (= ಅಭಿಚಾರಿ). A woman who keeps an assignation or goes to meet her lover, an unchaste woman (ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಪುಂಶ್ಚಲಿ, etc., ಹಾದರದ ನಾರಿ Mr. 304).

ಅಭಿಸಾರಿಕೆ abhi-sârikĕ. = ಅಭಿಸಾರಿ. *A woman who keeps an assignation, etc.* (Grj. 4, after 72).

ಅಭಿಹತ abhi-hata. Struck, beaten. 2, beaten, subdued (ಸೋತವನು G.).

ಅಭಿಹತಿ abhi-hati. Striking; — a stroke; injury (My.). 2, multiplication.

ಅಭಿಹಾರ abhi-hâra. *Seizing, robbing* (ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹ, ಪರರ ಒಡವೆಯನ್ ಅಪಹರಿಸುವದು Nn. 151; ಪರರ ಅಪಹರಣೆ Mr. 490). 2, *seizing or robbing anything in the owner's presence.* 3, *an attack* (ಸಮುರಪ್ರವೇಶ, ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಹೋಹದು 151; ಘುರವ ಪೊಗುವದು 490). 4, intermixture; reversed state, being turned the wrong way (ವಿಪರೀತ, ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು 151; ವಿಪರೀತದ ಅವುಂಕು 490). 5, exertion, effort; — pushing (ನೂಂಕುಹ 151). 6, want of pity (ಕೃಪೆಹೀನ, ಕರುಣವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ 151). 7, arming, taking up arms. See ಲೋಹಾಭಿಹಾರ.

ಅಭಿಹಿತ abhi-hita. Held forth. 2, *declared, said; named, called.*

ಅಭೀಕ abhîka. = ಅಭಿಕ. *Lustful.* 2, *a lover, a husband.*

ಅಭೀಕ್ಷಣ abhi-îkshana. Looking towards or at (ಪ್ರತಿಮುಖಾವಲೋಕನ Šmd. 230).

ಅಭೀಕ್ಷಿಸು abhi-îkshisu. To look towards or at (Rsv. 7, after 21; My.).

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ abhîkshna (abhi-kshana). Repeated; repetition. 2, constant; continuance (Kâvy. I, 3, 89-97). ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ, *repeatedly, frequently.*

ಅಭೀತ a-bhîta. *Fearless.*

ಅಭೀಪ್ಸಿತ abhi-îpsita. *Desired.*

ಅಭೀರ abhîra. A cowherd (ಮಹಾಶೂದ್ರ Mr. 375; ಗವಳಿಗ G.). 2, N. of a people.

ಅಭೀರು a-bhîru. Unterrific. 2, fearless, undaunted (ದಿಟ್ಟ, ಅಂಜದವ G.). 3, *the plant Asparagus racemosus* Willd. (see ಆಸಡಿ).

ಅಭೀರುಪತ್ರಿ abhîru-patri. *The plant Abhîru.*

ಅಭೀಶು abhîśu ಅಭೀಷು. A rein; a rope (ಹಗ್ಗ G.). 2, *a ray of light.*

ಅಭೀಷಂಗ abhî-ṣanga. = ಅಭಿಷಂಗ. *A curse, an imprecation.*

ಅಭೀಷ್ಟ abhi-ishṭa. Wished, desired (Šmd. 159). 2, *acceptable, dear, favourite, beloved.* 3, optional. See Bp. 3, 70; 49, 28.

ಅಭೀಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ abhîshṭa-siddhi. The gaining of a desired object (Bp. 44, 49).

ಅಭೀಷ್ಟಿತ abhîshṭita. Wished, desired (Bp. 16, 27; 25, 12).

ಅಭೂರಿ a-bhûri. Few, some, little (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಅಭೇದ a-bhêda. Absence of difference or distinction; identity (Kâvy. III, 2, E, 29-32). 2, not breaking, compactness.

ಅಭೇದಾತ್ಮತೆ abhêda-âtmatĕ. Identity (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಅಭೇದ್ಯ a-bhêdya. *Impenetrable; indivisible; indestructible* (Kâvy. V, 10; Bp. 39, 9).

ಅಭ್ಯಗ್ರ abhi-agra. *Near;* proximity. 2, fresh, new.

ಅಭ್ಯಂಗ abhi-anga. Smearing the body with unctuous substances; inunction previous to ablution (ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ G.; Bp. 9, 20). 2, an unguent (Sk.; ಎಣ್ಣೆ G.).

ಅಭ್ಯಂಗನ abhi-angana. = ಅಭ್ಯಂಗ. (My.; Bp. 4, 34; 15, 8; 27, 59).

ಅಭ್ಯಂಜನ abhi-añjana. = ಅಭ್ಯಂಗನ. (My.).

ಅಭ್ಯನುಜ್ಞೆ abhi-anujñĕ. Assent, permission; — order. (My.).

ಅಭ್ಯಂತರ abhi-antara. Interior, being inside. 2, initiated in, conversant with. 3, intimate. 4, *the interior; included space; an interval.* 5, an obstacle, an impediment (C.; Tĕ., Tu.).

ಅಭ್ಯಂತರಿಸು abhyantarisu. To hinder. ಅವನನ್ನು ಅಭ್ಯಂತರಿಸಿದನು (My.).

ಅಭ್ಯಮಿತ abhi-amita. Attacked. 2, *sick, diseased.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣ abhi-amitrîṇa. *One who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಯ abhi-amitrîya. *One who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ abhi-amitrya. *One who faces the enemy valiantly.*

ಅಭ್ಯರ್ಚನ abhi-arčana. -ನೆ. Reverence, worship (Bp. 3, 75; 35, 1; 39, 29; 43, 34; My.; ಪೂಜೆ G.).

ಅಭ್ಯರ್ಣ abhyarṇa. *Near, proximate;* nearness, proximity. See ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ.

ಅಭ್ಯರ್ಹಿತ abhi-arhita. *Greatly honoured, venerable.*

ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ abhi-avakarshaṇa. *Extraction, drawing out.*

ಅಭ್ಯವಸ್ಕಂದನ abhi-avaskandana. *Impetuous assault, facing an enemy.* 2, entering by way of treachery; attacking an enemy in a treacherous manner (ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಗೊಡದೆ ಕಪಟದಿಂದ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ G.; ಮೋಸದಿಂದ ಪರಚಕ್ರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ Si. 296).

ಅಭ್ಯವಹಾರ abhi-avahâra. *Taking food, eating, enjoying.* 2, food.

ಅಭ್ಯವಹಾರಿ abhi-avahâri. Occupied; practising (Šmd. 72; ವ್ಯಾಪಾರವನುಳ್ಳ Cm.).

ಅಭ್ಯವಹೃತ abhi-avahṛita. *Taken as food, devoured.*

ಅಭ್ಯಸಿಸು abhyasisu. = ಅಭ್ಯಾಸಿಸು. (My.; Br. ಅಭ್ಯಸಿಂಚು).

ಅಭ್ಯಸ್ತ abhi-asta. Accumulated; practised. 2, learnt by heart, repeated, studied. (My.).

ಅಭ್ಯಾಕುಲ abhi-âkula. Overburdened with (Bp. 3, 75).

ಅಭ್ಯಾಖ್ಯಾನ abhi-âkhyâna. *A false or groundless accusation.*

ಅಭ್ಯಾಗತ abhi-âgata. Come, arrived. 2, an uninvited visitor or guest (My.; ತಾನಾಗಿ ಬಂದ ಅತಿಥಿ G.).

ಅಭ್ಯಾಗಮ abhi-âgama. Arrival; visit. 2, neighbourhood. 3, *a war, a battle.* 4, enmity.

ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ abhi-âgârika. *Diligent in supporting a family.*

ಅಭ್ಯಾದಾನ abhi-âdâna. *Beginning.*

ಅಭ್ಯಾಂತ abhi-ânta. Attacked. 2, *sick, diseased.*

ಅಭ್ಯಾಮರ್ದ abhi-âmarda. *War, a battle.*

ಅಭ್ಯಾಶ abhi-âśa. Reaching to. 2, near; *vicinity.*

ಅಭ್ಯಾಸ abhi-âsa. = ಅಬ್ಬೆಸ. Repetition. 2, use, habit. 3, study; learning by heart (ಶ್ರಮ Bhn. 53; ಕಲಿಯೋಣ, ಪರಿಶ್ರಮ G.; Šmd. 175; Kâvy. II, 1, 1-5). 4, practice, exercise. 5, *military practice.* See ಕಲ್. ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರವ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಹೊತ್ತೀತು (Prv.). — ಅಭ್ಯಾಸ ಇಡು. To make something a practice or habit. ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ವಿಡುವದಱಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗುವದು (B. 4, 195). — ಅಭ್ಯಾಸ ನಡಿಸು. To carry on study, to study. ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಡಿಸಿ (B. 5, 167). — ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸು. To cause to study. 2, to have taught, to have instruction given. ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿದಳು (B. 4, 50). — ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡು. To study, to learn (B. 4, 1).

ಅಭ್ಯಾಸಂಗ abhi-âsanga. Association, connection; attachment (Bp. 18, 58).

ಅಭ್ಯಾಸಾದನ abhi-âsâdana. *Impetuous assault, etc.* (= ಅಭ್ಯವಸ್ಕಂದನ).

ಅಭ್ಯಾಸಿ abhyâsi. Practising, etc. 2, a student (C.).

ಅಭ್ಯಾಸಿತ abhyâsita. Practised, exercised (Bp. 38, 51).

ಅಭ್ಯಾಸಿಸು abhyâsisu. = ಅಭ್ಯಸಿಸು. To practise; to study (C.).

ಅಭ್ಯಾಹಾರ abhi-âhâra. Bringing near. 2, *robbery.*

ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ abhi-utthâna. Rising. 2, rising from a seat through politeness (ಗೌರವ, ಇದಿರೇಳ್ವುದು Hlâ.; ಎದ್ದು ಇದಿರ್ಚಿ ಬರ್ಹಂ Mr. 462). 3, rising to a high position; *dignity, respectability.*

ಅಭ್ಯುದಯ abhi-udaya. Rising. 2, elevation, increase, prosperity; happiness (Čh. v. 71. 173). 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ಅಭ್ಯುದಯಕರ abhyudaya-kara. Causing increase, prosperity or happiness (Čh. v. 206; Bp. 46, 9).

ಅಭ್ಯುದಯಿಕ abhi-udayika. An initiatory rite of worship (My.).

ಅಭ್ಯುದಸ್ತ abhi-udasta. Thrown up, raised, held forth (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಅಭ್ಯುದಿತ abhi-udita. Risen; arisen, happened. 2, exalted. 3, N. of a vṛitta (Čh.). 4, *asleep at sunrise.* 5, that is born (ಹುಟ್ಟಿದ್ದು G.). 6, that is well-said (ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇೞಿದು G.).

ಅಭ್ಯುದೈಕ abhyudaika. Tbh. of ಅಭ್ಯುದಯಿಕ. (Bp. 60, 4).

ಅಭ್ಯುಪಗಮ abhi-upagama. Going near to. 2, *assenting or agreeing to, agreement,* assent (ಅಂಗೀಕಾರ Šmd. 69 Cm.; ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ My.). 3, *granting, allowing.*

ಅಭ್ಯುಪಪತ್ತಿ abhi-upapatti. *Approaching with a friendly purpose, favour, affection.* 2, agreement, assent.

ಅಭ್ಯೂಷ abhi-usha. *Slightly parched grain.*

ಅಭ್ಯೂಷ abhi-ûsha. *Slightly parched grain.*

ಅಭ್ರ abhra. *A cloud* (ಅಮ್ಬುದ, ಮೇಘ Nn. 51; ಮೇಘ 45). 2, *sky, atmosphere, ether* (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 51). 3, the eye (ವಿಲೋಚನ, ಕಣ್ಣು 51). 4, talc mineral, mica resembling glass (ಅಶ್ಮ, ಕಲ್ಲು 51). 5, the hair knot of females when tucked in the muḍi (ಕಚ, ತುರುಬು 51).

ಅಭ್ರಕ abhraka. = ಅಬರಂಗ. The sedge Cyperus rotundus. 2, = ಅಭ್ರ No. 4, talc, glasies mariae, or mica (ಭೃಂಗ, ಬಿಂಗ Nn. 45; ಭೃಂಗ Mr. 102; ಬಿಂಗ Šm. 83; ಅಬರಂಗ G.).

ಅಭ್ರಕೇಶ abhra-kêša. He whose hair is the clouds: Šiva (My.).

ಅಭ್ರಗ abhra-ga. A bird (My.).

ಅಭ್ರಗಂಗೆ abhra-gangĕ. = ಅಭ್ರಾಪಗೆ. (My.).

ಅಭ್ರಗಪತಿ abhraga-pati. Garuḍa (My.; Br.).

ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ abhra-garjanĕ. Thunder (ಪರ್ಜನ್ಯ Mr. 480).

ಅಭ್ರಗರ್ಜಿತ abhra-garjita. = ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ. (ಆಡಮ್ಬರ, ಮೇಘಧ್ವನಿ Nn. 105).

ಅಭ್ರಂಕಷ abhra-ṅ-kasha. Grazing the clouds, very high (Bp. 19, 34). 2, air, wind. 3, a mountain.

ಅಭ್ರತಿಮಿರ abhra-timira. A cloud (ದುರ್ದಿನ, ಮೋಡ Mr. 43).

ಅಭ್ರಪತಿ abhra-pati. Indra (My.).

ಅಭ್ರಪುಷ್ಪ abhra-pushpa. Water. 2, a castle in the air, anything impossible. 3, *N. of a cane, Calamus rotang* (ಹಬ್ಬೇ ಗಿಡ Si. 128).

ಅಭ್ರಮಣಿ abhra-maṇi. Heaven's gem: the sun (My.; Br.); the moon (My.).

ಅಭ್ರಮಾತಂಗ abhra-mâtanga. *Airâvata, Indra's elephant.*

ಅಭ್ರಮಾಲೆ abhra-mâlĕ. A line or succession of clouds. (My.).

ಅಭ್ರಮು abhramu. *The wife of Abhramâtanga* (Mr. 59).

ಅಭ್ರಮುವಲ್ಲಭ abhramu-vallabha. *Abhramu's husband, Airâvata.*

ಅಭ್ರವಿಭ್ರಮಿ abhra-vibhrami. N. of a plant (ಮುರುಕಿಲ್ Mr. 116).

ಅಭ್ರಾಪಗೆ abhra-apagĕ. The celestial Ganges (ಆಕಾಶದ ಹೊಳೆ G.; My.).

ಅಭ್ರಿ abhri. *A wooden scraper or shovel for cleaning a boat.*

ಅಭ್ರಿಯ abhriya. *Produced in the clouds.* 2, lightning. 3, thunder.

ಅಭ್ರೇಷ a-bhrêsha. *Non-deviation, fitness, propriety.*

ಅಮ್ am. = ಎಮ್ 3. See ಅಪ್ಪು.

ಅಮ ama. = ಅಪ 2, ಅಪ್ಪ 4, ಅಬ, ಅಬ್ಬ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ, ಮಾ 4. An interjection denoting *a*, surprise: ha!; and *b*, pain or grief: ah! alas! (My.). — ಅಮಮ. rep. Ha, ha! (Bp. 10, 10; 23, 7; 24, 86; 27, 26; 59, 48; Ršv. 13, 69. 70; J. 3, 40; C.). 2, ah, alas! (Bp. 4, 73; C.). — ಅಮಾ. = ಅಮ. (C.).

ಅಮ ama. = ಅಮ್ಮ, etc. Mother. Used in proper names, as ಚನ್ನಮ, ರಾಯಮ, ಲಿಂಗಮ (C.; Tĕ. ಅಮ).

ಅಮಕಿರೆ amakirĕ. = ಅಮಂಗುರ. (St. & Pl.; T. ಅಮುಕ್ಕಿರಾ, M. ಅಮುಕ್ಕುರ).

ಅಮಕೀರೆ amakîrĕ. = ಅಮಕಿರೆ. (My.).

ಅಮಕು amaku. = ಅದಕು 1, No. 1. (My.).

ಅಮಕ್ಕಳ amakkaḷa. (fr. ಅಮರ್-ಕಳ, battle-field, T.). Tumult (T.; R.).

ಅಮಗ amaga. (fr. ಅಮರ್). A fit or convenient time, opportunity; a festive occasion (T. ಅಮೈದಿ, opportunity). ಅಮಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರನಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೆ ಎರವು ಬೇಡಿದರು ಅನ್ತೆ (Prv.). 2, season, especially the season for ripe fruits, *e. g.* ಮಾವಿನ ಅಮಗ, ಪೇರ್ಲೇರ್ ಹಣ್ಣಿನ ಅಮಗ (S. Mhr.).

ಅಮಗು amagu. = ಅಮಕು. (My.).

ಅಮಂಗಲ a-mangala. Inauspicious, unlucky, evil; ill-luck (B. 3, 19. 108; My.).

ಅಮಂಗಲಕರ amangala-kara. Causing ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲಕಾರಿ amangala-kâri. A person who causes ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲಹಾರಿ amangala-hâri. One who averts ill-luck (My.).

ಅಮಂಗಲೆ amangalĕ. An unlucky woman;—a widow (My.).

ಅಮಂಗುರ amangura. = ಅಮಕಿರೆ, ಅಮಕೀರೆ. A medicinal shrub, Physalis flexuosa Lin. or Withania somnifera Dunal (ಅಶ್ವಗನ್ಧ Mr. 129, o. r. ಅಮಂಗುರು).

ಅಮಚು amaču. = ಅಮಕು. (My.).

ಅಮಟೆ amaṭĕ. = ಅಮ್ಬಟೆ 2, ಅಮ್ಬಟೆ, ಅಮ್ಬಾಡೆ, ಅವಟೆ. Tbh. of ಅಮ್ಬಷ್ಠ. (M. ಅಮ್ಬಟಿ, ಅಮ್ಬಾಟಿ; Tu. ಅಮ್ಬಟೆ). ಅಮಟೇ ಮರಕ್ಕೆ ತಮಟೇ ಕಟ್ಟಿದರು (Prv.). — ಅಮಟೆಕಾಯಿ. A hog-plum (Si. 127; My.).

ಅಮಣ್ಡ amaṇḍa. = ಅವುಡಲ. The castor-oil plant, Ricinus communis (Sk.).

ಅಮತ a-mata. 1. Not felt, not perceptible by the mind.

ಅಮತ amata. 2. Sickness, disease. 2, death. 3, time. (R.).

ಅಮತಿ a-mati. Unconsciousness; ignorance, feebleness of intellect. 2, evil-minded, depraved. 3, amati: the moon; time. (R.).

ಅಮತ್ರ amatra. *A vessel, a pot.*

ಅಮತ್ಸರ a-matsara. Unenvious, charitable. (Ršv. 13, 10).

ಅಮನುಷ್ಯ a-manushya. Not human; unfrequented by men. 2, *not a man, a demon.*

ಅಮನ್ದ a-manda. Not slow, active. 2, *violent, fresh; strong, loud.* 3, not stupid. 4, great, important. See Bp. 5, 71; 19, 31. 57; 22, 28; 36, 8; 53, 25; 60, 54; Ršv. 4, 119. — ಅಮನ್ದಾನನ್ದಮ್ಬಡೆ. -ಅನನ್ದ-ಂ-ಪೆಡೆ. To get or experience great joy (Ršv. 5, 133).

ಅಮರ್ amar. = (ಅಡರ್), ಅಮರು. P. p. ಅಮರ್ದು. To be closely united (ಗಾತ್ರವಿಶ್ಲೇಷ Šmd.; ಹೊರ್ದುಗೆ ಆಗು

Śmd. 3. 46. 76. 93. 120. 139. 257. 378 Cm.; *cf.* ಅಪ್ಪು 2). ಎರತುಮ್ ಅಮರ್ದುರ್ ಒದವೆ (Śmd. 46). ಪುನ್ನಾಗಂ, ರಸಾಲಂ,... ತಿರಿಸಂ, ಶ್ರೀಪರ್ಣಿ, ದಾಳಿಮ್ಬಮರನ್ ಅಮರ್ದುರ್, ಸಾಲ್ಗೊಣ್ಡು, ಕಣ್ಗೆ ಒಪ್ಪುತಿರ್ಕುಂ (Rśv. 2, 36). ಕಟ್ಟುತ್ತೆ ಲತಾಸನ್ದೋಹದಿಂ ಕೇತಮನ್ ಅಮರೆ (5, 51). ಮಱ ಅಮರ್ದುರ್ ಇರೆ (9, 29). ಪುರಹರನ ಸಾಲೋಕ್ಯದೊಳ್ ಅಮರ್ದುರ್ ಇರಲಹುದು (Bp. 1, 30; see also 12, 43). **2,** to come together, to gather in a mass. ಅಮರ್ದರ್ ಕತ್ತಲೆ (ಧ್ವಾನ್ತ Mr. 67). **3,** to be connected with, to be linked to (Abh. P. 3, 144; Bp. 61, 15). ದೇಶೀಯಕೆ ಅಮರ್ದ ಸೊಮ್ಪಂ... ಉಸುರೆನ್ದು ಕೋವಿದರ್ ಬೆಸಸಲ್ (Kk. 3). ವೀರಶೃಂಗಾರದೊಳ್ ಅಮರ್ದ ಇಭವೈರಿಯನ್ತೆ (Bp. 52, 38). See J. 12, 22; 18, 29. **4,** to join, to associate one's self to. ಗುಣಮ್ ಅಮರೆ (Śmd. 3). ತತುರ್ಥಿಗೆ ತೃತೀಯತ್ವಮ್ ಅಮರ್ದುರ್ ಇರದು (139). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ ತಮಗೆ ಅಮರ್ದುರ್ ಇರೆ (201). ಮನಕ್ಲೇಶದೊಡನೆ ಅಮರ್ದ ಮುನಿಸು (Mr. 534). **5,** to be produced, to arise, to appear. ಅಮರ್ಗುರ್ಂ ಲಿಂಗಂ (Śmd. 93). ಅಮರ್ದುರ್ ಇರೆ ಸೀತ್ಕಾರಂ (Rśv. 9, 22). ರುದ್ರಾವತಾರದ ದಿವ್ಯಮಹಿಮೆ ಅದು ಎನ್ತು ಅಮರ್ದಪುದು? (Bp. 53, 6). See also Śmd. 257. 378. **6,** to be fit or agreeable; to be nice or becoming (J. 3, 13; Tĕ. ಅಮರು; T. ಅಮರು, ಅಮೈ, to agree, be settled, etc.). ಕರಡೆಯ ಗಿರ್ರಟದ ದನಿವೊಳ್ ಅಮರವು ಅವು ಎನ್ದುಂ (Śmd. 76). ಪಪ್ಪುಕವೆನ್ದು ಎನಲ್ ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುವುದರ್ಕೆ ಅಮರ್ದ ನಾಮುಂ (Śm. 30). **7,** to be known or famous (T. ಅಮರುದಲ್, ಅಮರ್ದಲ್, greatness). ಅಮರ್ದ ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). **8,** to fit, to agree with (the size of something, as an ornament becomes a hand, as a stone the hand that seizes it, etc., C. as ಅಮರು). ಆ ಮರ ನನಗೆ ಅಮರುವದಿಲ್ಲ, I cannot grasp that tree (C.). **9,** to hold on: to climb, as a tree (C. as ಅಮರು). **10,** to fall upon, to attack or give trouble, as a debt, etc. (Bp. 58, 25; Grj. 1, 96; C. as ಅಮರು). **11,** to seize firmly, to embrace (ಆಲಿಂಗಿಸು, ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು G.). — ಅಮರ್ದಾಡು. -ಆಡು. To embrace mutually (Grj. 4, 32).

ಅಮರ a-mara. Undying, immortal. 2, *a god.* 3, quicksilver, gold. 4, a plant, Cocculus cordifolius. 5, N. of a metrical foot (Čh.). 6, = ಅಮರಕೋಶ (C.; see Prv. s. ಅ 1). — ಅಮರದ ಬಳ್ಳಿ. = ಅಮರವಳ್ಳಿ, ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. A shrubby creeper, the heart-leaved moonseed, Cocculus cordifolius Dec. (Tinospora cordifolia Miers.; St. & Pl.; ಅಮೃತ, ಅಮೃತದ ಬಳ್ಳಿ G.).

ಅಮರಕಣ್ಟಕ amara-kaṇṭaka. N. of a part of the Vindhya range. See ಶೋಣ.

ಅಮರಕುಜ amara-kuja. A celestial tree (Śmd. 175).

ಅಮರಕೋಶ amara-kôśa. -ಕೋಷ. N. of the Saṁskṛita dictionary of Amarasiṁha. (C.).

ಅಮರಗಂಗೆ amara-gaṅgĕ. The celestial Ganges (My.).

ಅಮರಗುಣ್ಡ amara-guṇḍa. N. of a place. — ಅಮರಗುಣ್ಡಪಣ್ಡಿತ. A proper N. (Bp. 39, 34). — ಅಮರಗುಣ್ಡಮಲ್ಲೇಶ್ವರ. A proper N. (Bp. 39, 56).

ಅಮರಗುರು amara-guru. The preceptor of the gods: Bṛihaspati (Mr. 38).

ಅಮರಜನನಿ amara-janani. N. of the mother of Indra (Bp. 54, 58).

ಅಮರಣತ್ವ a-maraṇatva. Immortality (Bp. 54, 53).

ಅಮರತರು amara-taru. = ಅಮರಕುಜ. (My.).

ಅಮರತ್ವ amaratva. Immortality (My.).

ಅಮರದತ್ತ amara-datta. N. of a lexicographer. See Hlâ. s. ಕೋ 3.

ಅಮರಧೇನು amara-dhênu. The cow of the gods: (Bp. 5, 69; 31, 18).

ಅಮರನದಿ amara-nadi. = ಅಮರಗಂಗೆ. (a MS. of Čh. in its v. 23; My.).

ಅಮರನಾಗೇನ್ದ್ರ amara-nâgêndra. The elephant airâvata (J. 2, 12).

ಅಮರಪತಿ amara-pati. Indra (Čb.; My.).

ಅಮರಭೂರುಹ amara-bhûruha. = ಅಮರತರು. (My.).

ಅಮರಮುನಿ amara-muni. Nârada (My.); any dêvarshi. ಅಮರಮುನಿಗಳು (ವಿಷ್ಣುವಿನ) ಮಿತ್ರರ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 19).

ಅಮರಲೋಕ amara-lôka. The abode of the gods: heaven (ಸಗ್ಗ, etc. Kk, 10 *a*.).

ಅಮರವರ amara-vara. The best of the gods: Indra (Bp. 2, 19; 24, 40).

ಅಮರವಳ್ಳಿ amara-vaḷḷi. -ಲ್ಲಿ. = ಅಮರದ ಬಳ್ಳಿ. (ಅಮೃತ, ಗುಡೂಚಿ, ಜೀವನ್ತಿ, ಸೋಮ Mr. 145).

ಅಮರಸಿಂಹ amara-siṁha. N. of the Buddhist author of the Amarakôśa (Śmd. 98 Cm.).

ಅಮರಸಿನ್ಧು amara-sindhu. The celestial Ganges (Bp. 1, 38).

ಅಮರಾಂಗನೆ amara-aṅganĕ. A nymph of Indra's heaven (Śmd. 64).

ಅಮರಾಚಲ amara-aćala. = ಅಮರಾದ್ರಿ. (Bp. 26, 11).

ಅಮರಾದ್ರಿ amara-adri. The mountain of the gods: Mêru. (My.).

ಅಮರಾಪಗೆ amara-apagĕ. = ಅಮರಸಿನ್ಧು. (My.).

ಅಮರಾರಿ amara-ari. An enemy of the gods: an Asura. (My.).

ಅಮರಾವತಿ amarâ-vati. *The abode of the gods, Indra's residence.*

ಅಮರಿ amari. = ಅಮರೆ, No. 1. A female deity (Abh. P. 9, 83; Bp. 18, 78; 19, 83). 2, = ಅಮರೆ No. 3, of which it is an o. r.

ಅಮರಿಕೆ amarikĕ. = ಅಮರ್ಕೆ. Fitness, suitableness, agreeing with, as a ring with the size of a finger (C.; T. provision).

ಅಮರಿಸು amarisu. = ಅಮರ್ಚು. To cause (a person) to join or stick by (another, especially to recover a debt, s. Mhr.) **2,** to prepare, to make ready (My.; Tĕ.; T. ಅಮುತ್ತು). **3,** to reprove (R.; T., M. ಅಮಟ್ಟು; see ಅದಟು 1).

ಅಮರು amaru. = ಅಮರ್. (C.). P. p. ಅಮರಿ. See Bp. 3, 1; 33, 10; 35, 25; 39, 62.

ಅಮರೆ amarĕ. ಅಮರಾ. = ಅಮರಿ. An immortal female, a female deity. 2, Indra's residence. 3, = ಅವರಿ (Śmd. 347, o. rs. ಅಮರಿ, ಅವರೆ), ಅಮರೆ, ಅವರಿ, ಅವರೆ (352). See meaning s. ಅವರೆ.

ಅಮರೇನ್ದ್ರ amara-indra. Indra.

ಅಮರೇನ್ದ್ರತನಯ amarêndra-tanaya. = ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ. (J. 33, 22).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಮುನಿ amarêndra-muni. A proper N. (Bp. 52, 18).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ amarêndra-suta. Arjuna, the son of Indra and Kuntî (Šmd. 136).

ಅಮರೇನ್ದ್ರಸೂನು amarêndra-sûnu. = ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತ. (J. 10, 20; 26, 3).

ಅಮರೇಶ amara-îśa. Indra (Čb.; My.). 2, Šiva.

ಅಮರ್ಕೆ amarkĕ. (fr. ಅಮರ್). = ಅಮರಿಕೆ. The state of being closely joined or united; the state of being fit, agreeing with, etc. (ಅಳವಟ್ಟುದು Čt. II, 84). — ಅಮರ್ಕೆವೊಗು. -ಪೊಗು. To enter into close union, to become closely united. ಎಳೆತೆಂಗಿನ ಎಳೆಯೆಲೆಯನ್ ಅಮರ್ಕೆವೊಗೆ ಪೆಣೆದು, ಸಮ್ಪಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮಾಲೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ, ಬಿತ್ತರಮ್ಬಡೆದ ಜವಳಿವಡಿಗಳ್ (Čpr. VII, after 92).

ಅಮರ್ಚಿಸು amarčisu. To cause to join; to cause to fasten. ಕಲಶಕನ್ನಡಿಯ ತೋರಣಂಗಳನ್ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಅಪಾರ ರಚನೆಗಳಿನ್ದೆ ತತ್ತದ್ದ್ವಾರಶಿಖರಂಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ (Bp. 5, 12. 13). ಜವಳಿಗದವಂ ದ್ವಾರಬನ್ಧದ ಹವಣಿಗೆ ಆ ಬಾಗಿಲೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿಸಿ (16, 9).

ಅಮರ್ಚು amarču. = ಅಮರಿಸು. To join (v. t., ಸಂಘಟೀಕರಣ Šmd. Dh.; Tĕ.). ಪಣೆವೆಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಕರಾಂಜಲಿಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ ನಿನ೦ (Ršv. 14, after 14). 2, to apply. ಅವಳ್ ಬಾಳನ್ ಅಮರ್ಚಿ, ಗೋಣ್ ಕೊಟ್ಟಿದು (14, 75). 3, to bring to or near. ನಿಮಗೆ ಪರಿಯಾಣಮನ್ ಅಮರ್ಚುವನು (Bp. 9, 40). 4, to put on, as a crown (Ršv. 13, after 59), to put in (J. 26, 12). ನಿನ್ನ ನಯನದೊಳ್ ಎನ್ನ ಚೆನ್ನಕೆ ಯನ್ ಅಮರ್ಚುವೆನು (Bp. 18, 71). ಗುಗ್ಗಳವನ್... ಅಮರ್ಚಿದ ಕಮ್ಬಿಯಂ ಪೊತ್ತು (43, 27). ಗುಗ್ಗಳವೊನ್ದು ತೊಲೆಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ ಕಮ್ಬಿಯೊಳ್, ಅನ್ದಮ್ ಆಗಿರೆ ಪೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು (43, 83). ಕೇಶಪಂತಲ್ಲಿಂಗವಂ ನಿಜಸಜ್ಜೆಯೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (54, 60). 5, to fix on. ಜೈನರಂ ಶೂಲದೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (50 sum.). 6, to seize firmly. ನೃಪನ್... ಅಲಗನ್ ಉಚ್ಚಿ, ಕರದೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ (33, 14). 7, to prepare. ಅಮರ್ಚುತೆ ಅಮ್ಬುರುಟ್ಟೀಶನುಂ (Ršv. 6, 10). 8, to do fitly. ಪಣೆವಾಸಟಿಯೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ ರಚಿಸಿದ ತಮಾಲರೇಖೆ (6, after 11). 9, to perform (Bp. 43, 38). ಬಲಮ್ ಎರಡಾಗಿ... ವಿನೋದಯುದ್ಧಮನ್ ಅಮರ್ಚಲ್ ಒಡರ್ಚಿದುದು (Ršv. 13, 83). 10, to cause. ಅನನಾಮ್ಬುಜಂ ತಗ್ಗಿದಿರಂಗೆ ಸೋಲಮನ್ ಅಮರ್ಚಿ (13, 61). 11, to obtain. ಪೊಸ ಮಂಜುವಾರ್ಥಿ ಪೆರ್ಚುಗೆಯನ್ ಅಮರ್ಚಿ (9, 4). ನೃಪನ ಮನಂ ಹರುಷಮನ್ ಅಮರ್ಚಿ (14, 15).

ಅಮರ್ತ್ಯ a-martya. Immortal. 2, *a god.*

ಅಮರ್ತ್ಯಭುವನ amartya-bhuvana. *The world of the gods, heaven.*

ಅಮರ್ದು amardu. = ಅವರ್ದು. Tbh. of ಅಮೃತ q. v. (Šmd. 353. 364; Hlâ. I, 133; Čt. I, 99; II, 23; Kk. 10 *a;* Tu. ಅಮರ್ತ). ಅಮರ್ದಿಂಗೆ, for ever (Bp. 52, 36). ಅಮರ್ದಿನ ಮಟಿ (Abh. P. 3, 144.). — ಅಮರ್ದುಗದಿರ. -ಕದಿರ. Who has ambrosia-rays: the moon (ತಿಂಗದಿರ, ತಿಂಗಳ್ Čt. II, 18). — ಅಮರ್ದುಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. Ambrosia-like food (V. 37, 88). — ಅಮರ್ದುಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Who has ambrosia-hands: the moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107; ಇರುಳಿಟಿಯ II, 6; ಚನ್ದಿರ Kk. 11 *b;* ಶಶಿ 44; ಚನ್ದ್ರ Šm. 15). — ಅಮರ್ದುಣಿ. -ಉಣಿ. Who eats ambrosia: a god (ಸುರ Šm. 8; Šmd. 238). See ನೆಲಸಮರ್ದುಣಿ. — ಅಮರ್ದುಣಿವಗೆಯ. -ವಗೆಯ. Who is the gods' enemy: a Râkshasa (ರಕ್ಕಸ Kk. 56). — ಅಮರ್ದುಣಿಸಿ. -ಉಣಿಸಿ. = ಅಮರ್ದುಣಿ. See ನೆಲಸಮರ್ದುಣಿಸಿ. — ಅಮರ್ದುಣಿಸಿಗ. -ಉಣಿಸಿಗ. = ಅಮರ್ದುಣಿ. (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ಅಮರ್ದುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. = ಅಮರ್ದುಣಿಸಿಗ. ಅಮರ್ದುಣಿಸುಗಳ್ (ದೇವತೆಗಳ್ Šs.). — ಅಮರ್ದುವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Šmd. 55). Tbh. of ಅಮೃತವಲ್ಲಿ. Cocculus cordifolius (ಅಮೃತೆ, ವತ್ಸಾದನಿ, ಗುಳೂಚಿ Hlâ.). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The woman who is immortal or is called amritâ: Pârvatî (ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆ Kk. 70; Šm. 34). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. The husband of Pârvatî: Šiva (ಈಶ್ವರ Šm. 3; ಮುಕ್ತಿಯೆಮ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಗಣ್ಡ, ಈಶ್ವರ G.). — ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣೋಪ. -ಓಪ. = ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣಿನೆಯ. (ಪರಮೇಶ್ವರ Šs.).

ಅಮರ್ಯಾದೆ a-maryâdĕ. Transgressing due bounds, disrespect, impropriety of conduct, rudeness (C.).

ಅಮರ್ಷ a-marsha. Non-endurance. 2, *impatience; anger, passion.* 3, impetuosity, determination of purpose. See Kâvy. IV, 2, 16.

ಅಮರ್ಷಣ a-marshaṇa. *Impatient, passionate, angry* (ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ, ಮುನಿಸುಳ್ಳವಂ Mr. 234).

ಅಮಲ್ amal. 1. = ಅಮಲು 1 q. v. Intoxication;—intoxicating quality in substances (Mhr., H.; My.; M.; Tu.).

ಅಮಲ್ amal. 2. = ಅಮಲ 1. Business, affairs (My.; H.). 2, rule, reign (Mhr., H.; S. Mhr.; Br.) 3, an office or post; a public charge (Mhr.; Br.). 4, a right of share in the revenue of a village (Mhr.). 5, collection of revenue (H., M.).

ಅಮಲ amala. 1. = ಅಮಲ್ 2. ಕಾಯದೆಯ ಅಮಲವು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಸಮನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ (B. 5, 267).

ಅಮಲ a-mala. 2. Stainless, clean, pure, shining, white (ನಿರ್ಮಲ Nn. 8. 139; Šm. 1. 118). 2, *talc, or mica* (ಅಬರಂಗ G.). 3, N. of a vritta (Čh.).

ಅಮಲತರ amala-tara. Unusually clean (Bp. 35, 36).

ಅಮಲತೆ a-malatĕ. The state of being stainless, clean, pure, etc. (Bp. 12, 39).

ಅಮಲತ್ವ a-malatva. = ಅಮಲತೆ. (a Čh. MS. in its v. 25; Bp. 22, 65).

ಅಮಲದಾರ amala-dâra. = ಅಮಲುದಾರ, ಅಮಲ್ದಾರ. A native person holding an office or commission (Mhr.; S. Mhr.; B. 5, 161. 202).

ಅಮಲಪಾಣ್ಡುರ amala-pâṇḍura. Pure white (ಶಾರದ Mr. 510).

ಅಮಲಾಂಶು amala-aṁśu. A white ray. — ಅಮಲಾಂಶುಗಱ. -ಕಱ. To emit white rays (Ršv. 6, 133).

ಅಮಲಾಂಝಟಿ amala-añjhaṭĕ. *The plant Flacourtia cataphracta.*

ಅಮಲಾತ amalâta. = ಅಮಿಲಾತ, q. v.

ಅಮಲಾತಕ amalâtaka. *Globe amaranth, Gomphraena globosa.*

ಅಮಲಾನಕ amalânaka. = ಅಮಲಾತಕ. *Globe amaranth.*

ಅಮಲಿತ a-malita. Not stained, pure (Bp. 51, 80).

ಅಮಲಿನ a-malina. Stainless, clean, pure, faultless (Šmd. 14; ನಿರ್ಮೋಚ 15 Cm.).

ಅಮಲು amalu. 1. = ಅಮಲ್ 1. (C.; ಲಹರಿ G.; ಮದ Čb.). — ಅಮಲಾಗು Intoxication to come about (ಗಾವರಿಸು G.); to become drunk. ಅವನು ಅಮಲಾದನು (My.). — ಅಮಲಿನವ. -ಅವ. An intoxicated man (C.). — ಅಮಲು ಇಟಿ. Intoxication to go down (*i. e.* to become less, C.). — ಅಮಲು ಏಱು. In-

toxication to rise (to the head, *i. e.* to be brought about, C.; B. 4, 25. 40). — ಅಮಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. To take spirituous liquors or other intoxicating substances (opium, etc.) to excess (C.). — ಅಮಲು ಹತ್ತು. Intoxication to begin to stick to, take, or come upon. ಅವನಿಗೆ ಅಮಲು ಹತ್ತಿತು (C.).

ಅಮಲು amalu. 2. = ಅಮಲ್ 2, etc. (C.).

ಅಮಲುಗಾಱ amalu-gâṟa. A drunkard (C.).

ಅಮಲುದಾರ amalu-dâra. = ಅಮಲ್ದಾರ. (My.; Br.).

ಅಮಲೆ amalĕ. A spotless female. 2, *a tree, Emblica officinales* Gaertn. (ನೆಲನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.). 3, Lakshmî (Mr. 18).

ಅಮಲ್ದಾರ amal-dâra. = ಅಮಲುದಾರ, etc. The native revenue collector acting under the authority of the European collector (My.). 2, in the army: a commissioned officer (Mhr.). 3, a native head of police (Br.).

ಅಮವಾಲು amavâlu. — ಅಮವಾಲುಜನ್ದಿಗೆ. The property of a person dying without heirs and escheating therefore to the government (My.). — ಅಮವಾಲುದನ. Cattle without owners, claimable by the government: unclaimed cattle (My.).

ಅಮವಾಸೆ amavâsĕ. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. (C.). ಇನ್ದು ಇರ್ದ ಅಮವಾಸೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ. Mr. 69).

ಅಮಸ amasa. Tbh. of ಅಂಶ. (My.).

ಅಮಸು amasu. = ಅದಕು 1. (My.).

ಅಮಸೆ amasĕ. Tbh. of ಅಮಾವಸ್ಯೆ. (My.).

ಅಮಳ್ amaḷ. = ಅವಳ್. Tbh. of ಯಮಲ. (ಯಮ, ಯಮಲ, etc. Hlâ.; ಪೋಣರ್ Čt. II, 23; ಪೋಣರ್, ಜುಗನು, ಜವಳ, ಎರಡು Kk. 60; Abh. P. 3, 144; 16, 2). ನಯಗುಣವಿಕ್ರಮದ ಅಮಳ್ಗಳ್ (Šmd. 52). — ಅಮಳ್ಗದ. -ಕದ. A folding-door (Ršv. 10, after 31). — ಅಮಳ್ಜನ್ತ್ರ. -ಜನ್ತ್ರ (Šmd. 54). A double tie or thong (?). — ಅಮಳ್ದಲೆ. -ತಲೆ. A pair of heads. — ಅಮಳ್ದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Agni (Šs.). — ಅಮಳ್ದಲೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The bird with two heads (ಭೇರುಣ್ಡ Čt. II, 55; Kk. 16; Šm. 29). — ಅಮಳ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. (Šmd. 54). A pair of clusters, etc. — ಅಮಳ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The pair-bird, Anas casarca (ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14; Šm. 28). — ಅಮಳ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A joint-name (Abh. P. 3, 144).

ಅಮಾ amâ. *Together with.* 2, *near.* 3, new moon.

ಅಮಾಂಸ a-mâṁsa. Not flesh, anything but flesh. 2, *without flesh, feeble, thin.*

ಅಮಾತ್ಯ amâtya. = ಆಮಾತ್ಯ. One who is near. 2, *a minister, a counselor.*

ಅಮಾನತು amânatu. A deposit; anything committed to the charge of another (My.; Mhr., H.).

ಅಮಾನಸ್ಯ a-mânasya. *Pain, sadness.*

ಅಮಾನಿ amâni. What is in charge or under the immediate care of a collector on the part of government (as occasionally abkaree, etc.) in opposition to that which is rented out to tenants of the soil (My.; H.; Br.).

ಅಮಾನಿದಾರ amâni-dâra. One who looks after the amâni (My.).

ಅಮಾನುಷ a-mânusha. Not human; monstrous. (My.).

ಅಮಾನ್ತ amâ-anta. The end of the day of new moon.

ಅಮಾನ್ತಮಾಸ amânta-mâsa. A month that is reckoned from the end of the day of new moon (ಅಮಾವಸ್ಯೆ q. v.) to the first day of new moon, as different from ಪೂರ್ಣಿಮಾನ್ತಮಾಸ (B. 5, 307. 308).

ಅಮಾನ್ಯ a-mânya. Not to be respected or honoured, not worthy of respect (Bp. 1, 36).

ಅಮಾರ್ಗ a-mârga. Want of a road. 2, pathless. 3, a wrong road (My.). 4, a bad man (My.).

ಅಮಾವಸ್ಯೆ amâ-vasyĕ. ಅಮವಾಸೆ, ಅಮಸೆ, ಅಮಾವಾಸೆ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಅಮಾಸೆ, ಅವಸೆ. *The first day of the first quarter on which the moon is invisible.*

ಅಮಾವಾಸೆ amâ-vâsĕ. = ಅಮಾವಸ್ಯೆ, etc. (Kk. 58; My.).

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ amâ-vâsyĕ. *The first day of the first quarter on which the moon is invisible.*

ಅಮಾಸೆ amâsĕ. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (Šmd. 368; Šm. 19; C.).

ಅಮಿಕು amiku. = ಅದಕು 1, etc. (My).

ಅಮಿತ a-mita. Unmeasured, boundless, infinite (Bp. 8, 37; 53, 7). 2, amita: gone (see ಅಭ್ಯಮಿತ).

ಅಮಿತ್ರ a-mitra. *An enemy.*

ಅಮಿಲಾತ amilâta. = ಅಮಲಾತಕ and its flowers (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಬಣ್ಣಮಾಗಿರ್ಪ ಪೂಗಳ್ Mr. 124, o. r. ಅಮಲಾತ).

ಅಮಿಲಾತಕ amilâtaka. = ಅಮಲಾನಕ. *Globe amaranth* (ಬಣ್ಣದ ಹೂ Hlâ.).

ಅಮಿಷ amisha. *Flesh.*

ಅಮಿಕ್ಷೆ amikshĕ. Melted or clarified butter (ಆಜ್ಯ Mr. 260).

ಅಮೀನ amîna. A petty revenue officer who has temporary charge of any district (My.; H.; Br.; M.). 2, a subordinate judge and arbitrator in civil causes (S. Mhr.; B. 5, 106; Mhr., H.; Br.; M.). 3, the lowest executive officer of a civil court, whose duty is to attach property, make valuations, sales, etc. (My.). See ಸದರ-.

ಅಮೀರ amîra. Emir (B. 4, 20; H.; M.).

ಅಮುಕು amuku. = ಅಮಿಕು, etc. (My.; T., M. ಅಮುಕ್ಕು; T. ಅಮುಂಗು, M. ಅಮುಙ್ಙು, to be pressed down).

ಅಮುಕ್ತ a-mukta. Not loosed or let go. 2, not liberated from transmigration. 3, *a weapon that is always grasped and not thrown,* as a sword, etc.

ಅಮುಖ್ಯತೆ a-mukhyatĕ. The state of being not chief, subordinacy (Šmd. 172).

ಅಮುಗು amugu. = ಅದುಕು 1 (v. t. & v. i., My.), ಅವುಗು 2. See ಅಮುಕು.

ಅಮುಚು amuču. = ಅಮಚು. (My.).

ಅಮುತ್ರ amutra. There. 2, *in the other world, in the life to come.* 3, here.

ಅಮುದ a-muda. Grief, distress (Bp. 4, 45).

ಅಮುದ್ರ್ಯಕ್ಕು amudryakku. Tbh. of ಅಮುದ್ರ್ಯಚ್ (Šmd. 106 Cm.).

ಅಮುದ್ರ್ಯಚ್ amudryač. (Šmd. 106 Cm.).

ಅಮುಮುಯಕ್ಕು amumuyakku. = ಅಮುಮುಯಚ್ (Šmd. 106 Cm.).

ಅಮುಮುಯಚ್ amumuyač. (Šmd. 106 Cm.).

ಅಮುಷ್ಯ amushya. Of such a one.

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ amushya-ayaṇa. The offspring of such a one; of respectable birth, of known origin (ಆಚಾರಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು Mr. 250, o. r. ನಮುಷ್ಯಾಯಣ; My.).

ಅಮೂಲ a-mûla. Rootless. 2, having no beginning (Bp. 2, 36). 3, without support.

ಅಮೂಲ್ಯ a-mûlya. Precious, above estimation, invaluable, so valuable that the worth cannot be estimated. (C.).

ಅಮೃಣಾಲ a-mṛiṇâla. *The root of a fragrant grass used for screens, Kaskas, Andropogon muricatus.*

ಅಮೃತ a-mṛita. = ಅಮುರ್ದು, ಅವರ್ದು. Not dead. 2, immortal, imperishable (ನಿತ್ಯ, ಶಾಶ್ವತ Mr. 25; ನಿಸ್ಸುದು Mr. 511; ನಿಸ್ಸುದು Nn. 4; Bp. 51, 29). 3, a deity. 4, immortality. 5, *final emancipation* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 4). 6, *Ambrosia, the food of the gods, the juice of the sôma* (ಸುರಾಹಾರ 4; Mr. 29; ಸುಧೆ 511; ಸೊದೆ, etc. Kk. 10*a*.). 7, an antidote; a drug. 8, food; boiled rice. 9, anything sweet, becoming or agreeable (ಯೋಗ್ಯ 4; ಇಮ್ಮು Čt. I, 82). 10, *water* (ಉದಕ 4). 11, milk (ಹಾಲು G.; My.); ghee (My.). 12, the ocean (ಸಮುದ್ರ 4; ಅಬ್ಧಿ 511). 13, gold; quicksilver. 14, a quality, a virtue, a property (ಗುಣ 4). 15, *unsolicited alms.* 16, *the residue of a sacrifice* (ಅಧ್ವರ, ಯಜ್ಞ 4). 17, a ray (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 4; ಕಿರಣ 511). 18, ಅಶೇಷ, ದಿಕ್ಕು (4). 19, the colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 4). 20, the plant Cocculus cordifolius (ಗುಡೂಚಿ Mr. 145; ಅಮರದ ಬಳ್ಳಿ G.). 21, the plant Emblica officinalis (ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.). 22, the plant Terminalia chebula (ಅಳಲೇ ಕಾಯಿ ಗಿಡ G.). 23, the hair of the head, hair (ಶಿರೋರುಹ 4). See Nn. s. ಕುಚ. — ಅಮೃತಗಿಡ. The custard-apple tree, Anona squamosa Lin. (St. & Pl.; My.). — ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ. = ಅಮರದ ಬಳ್ಳಿ, ಅಮೃತವಲ್ಲಿ. (Si. 142; St. & Pl.; ಗುಡಾ, ಗುಡಿ, ಗುಡೂಚಿ, ಛಿನ್ನರುಹ, ತನ್ತ್ರಿಕೆ G.).

ಅಮೃತಕರ amṛita-kara. The ambrosia-rayed: the moon (ಹಿಮಕರ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 35). 2, a physician (ವೈದ್ಯ 35). 3, the sovereign of the snakes (ವಾಸುಗಿ, ಶೇಷ 35). 4, a deity (ಸುರ, ದೇವ 35). 5, a demon (ಅಸುರ, ರಾಕ್ಷಸ 35). 6, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 35). 7, Śiva (ಕೃತ್ತಿವಾಸ, ಈಶ್ವರ 35).

ಅಮೃತಕಿರಣ amṛita-kiraṇa. = ಅಮೃತಕರ No. 1. (Bp. 11, 10).

ಅಮೃತತರಂಗಿಣಿ amṛita-taraṅgiṇi. Moonlight. (R.).

ಅಮೃತತ್ವ a-mṛitatva. Immortality (Bp. 43, 63; My.).

ಅಮೃತಪಯೋಧಿ amṛita-payôdhi. An ocean of ambrosia (Bp. 61, 69).

ಅಮೃತಮತಿ amṛita-mati. N. of the wife of king Satyêndra of Čôlamaṇḍala (Rśv. 3, 12).

ಅಮೃತವಲ್ಲಿ amṛita-valli. = ಅಮರವಳ್ಳಿ, ಅಮುರ್ದುವಳ್ಳಿ, ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ. (Sk.; My.).

ಅಮೃತವಿಗ್ರಹ amṛita-vigraha. Having an immortal or agreeable body (Bp. 26, 45).

ಅಮೃತಸಾರಜ amṛita-sâra-ja. Raw sugar, molasses. (R.).

ಅಮೃತಸೋದರ amṛita-sôdara. Born together with the amṛita (at the churning of the ocean): a hare. (R.).

ಅಮೃತಹಸ್ತ amṛita-hasta. = ಅಮೃತಕರ No. 2. (My.).

ಅಮೃತಾನ್ಧ amṛita-andha. Tbh. of ಅಮೃತಾನ್ಧಸ್. (My.).

ಅಮೃತಾನ್ಧಸ್ amṛita-andhas. *Whose food is ambrosia, a deity.*

ಅಮೃತಾನ್ನ amṛita-anna. Ambrosia-like food (J. 29, 35).

ಅಮೃತಾರ್ಚಿ amṛita-arči. The moon (J. 2, 13).

ಅಮೃತಾವಹ amṛita-âvaha. Final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26).

ಅಮೃತಾಶನ amṛita-aśana. *Who eats ambrosia, a deity.*

ಅಮೃತಾಹರಣ amṛita-âharaṇa. Who stole the ambrosia: Garuḍa. (My.).

ಅಮೃತೆ a-mṛitĕ. An immortal or beautiful female. 2, *the plant Cocculus cordifolius.* 3, *the plant Emblica officinalis.* 4, *the plant Terminalia chebula.*

ಅಮೆ amĕ. An affix to form verbal nouns, *e. g.* ಅಟ್ಟಿಮೆ, ತೀರಮೆ (Śmd. 248). *Cf.* ಉಮೆ.

ಅಮೇಧ್ಯ a-mêdhya. Not allowed to sacrifice. 2, impure; unholy; nefarious; foul. 3, faeces, excrement (Bp. 4, 65; 40, 69). See Prv. s. ನಾಯಿ.

ಅಮೇಯ a-mêya. Immeasurable. (My.).

ಅಮೋಘ a-môgha. Unerring, unfailing, not vain, efficacious, reaching the mark (Čt. II, 120; Bp. 34, 13; J. 12, 46; 21, 60); — productive, fruitful; — the not erring or failing.

ಅಮೋಘೆ a-môghĕ. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* Roxb. 2, *a plant of which the seed is used as a vermifuge, Erycibe paniculata* Roxb. (ವಾಯುವಡಂಗ G.).

ಅಮೋಲಿಕ amôlika. Tbh. of an ಅಮೌಲ್ಯಕ. Invaluable, excellent (C.; B. 4, 222).

ಅಮೌಢ್ಯ a-mauḍhya. One who is not stupid (Bp. 46, 71; My.).

ಅಮೌಲ್ಯ a-maulya. Priceless, invaluable, excellent (Bp. 43, 66; My.; B. 4, 173).

ಅಮ್ಪಕ ampaka. Sending, despatching, dismission. 2, an entertainment given to friends at their departure (Tĕ.; R.; Tĕ. ಅಮ್ಪು, ಪಮ್ಪು, to send, etc.; T., M. ಅನುಪ್ಪು, to send; see ಪನವು).

ಅಮ್ಬ amba. 1. = ಅನ್ನುವ, ಎಮ್ಬ. Present relative participle of ಅನ್ 1: saying, etc. ಅಮ್ಬಂ, ಅಮ್ಬನು, third pers. sing. masc. of the future: he will say, etc.

ಅಮ್ಬ amba. 2. = ಅಮ್ಬೆ. — ಅಮ್ಬಗಾಲು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು. (My.).

ಅಮ್ಬಕ ambaka. *An eye* (ಕಣ್ಣು Nn. 37. 66). 2, the numeral two (Mr. 540).

ಅಮ್ಬಕಳ ambakaḷa. = ಅಮ್ಬಲಿ q. v., ಅಮ್ಬಿಲ, ಅಮ್ಬುಲಿ. A kind of gruel or pap mixed with buttermilk (ಕಱಿ Śm. 115; Tĕ.: pap, porridge; occasionally used by Liṅgâyatas). ತನಗೆ ಹಸಿವಾಯ್ತು; ಉಣ್ಬೆ, ಛಕ್ತಾ, ಅಮ್ಬಕಳಂ? (Bp. 27, 48). ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಹೊಸ ರಸರಸಾಯನದ ಪಸರಮ್ ಅತನ ಸದನದಲಿ ಮಾಡಿಸಿದ ತೆಳ್ಳನಡ ಅಮ್ಬಕಳಕೆ ಎಣೆ ಉಸುರಲ್ ಉಣ್ಬೇ? (30, 6). See ಕಟ್ಟಮ್ಬಕಳ, ಹುಳಿ-.

ಅಮ್ಬಕಿ ambaki. She who has eyes (at the end of compositions; J. 29, 35).

ಅಮ್ಬಗ ambaga. = ಅಮ್ಬಿಗ. (My.).

ಅಮ್ಬಟ ambaṭa. 1. Tbh. of ಅಮ್ಬಷ್ಠ. A barber (ನಾವಿದ Čt. I, 61; T., M. ಅಮ್ಬಟ್ಟ).

ಅಮ್ಬಟ ambaṭa. 2. = ಅಮ್ಬಟೆ, etc. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬಟೆ ambaṭĕ. = ಅಮಟೆ, etc. (ಪೀತನ, ಕಪೀತನ, ಆಮ್ರಾತಕ Nr.; Si. 127; My.; see ಅವಜೆ). — ಅಮ್ಬಟೆಹುಲ್ಲು. Cynodon dactylon Pers. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬರ ambara. Clothes, apparel (ಅಱಿ Śm. 117; ಅಱಿವೆ G.; ಅಂಶುಕ, ವಸ್ತ್ರ Nn. 30). 2, the sky, atmosphere, ether (ಬಾನ್, ಅಲರ್ಪಟ್ಟಿ, etc. Śm. 14; ನಭಸ್, ಆಕಾಶ Nn. 30). 3, a sign for the zero or O (Čh.; Mr. 73. 540). 4, vicinity.

5, cotton (ಅರಳೆ, ಹತ್ತಿ Čb.). 6, talc, or mica. 7, a perfume, Ambergris. 8, N. of a metrical foot (Čh.). 9, a bed or couch. — ಅಮ್ಬರವಮ್ಬರೆ. -ಂ-ಬರೆ. As far as the sky (Bp. 32, 32; 57, 82).

ಅಮ್ಬರಚರ ambara-čara. Sky-going; an inhabitant of the sky; a god (Bp. 44, 51). 2, a bird.

ಅಮ್ಬರಮಣಿ ambara-maṇi. The sky's jewel: the sun (A.; My.).

ಅಮ್ಬರಶಿರೋಜ ambara-širôja. Whose hair is the sky: Rudra (Mr. 11).

ಅಮ್ಬರಾಮ್ಬರ ambara-ambara. Whose apparel is the sky: Šiva (My.).

ಅಮ್ಬರಿ ambari. A cloth to write upon (ಕಡಿತ Mr. 359).

ಅಮ್ಬರೀಷ ambarîsha. *A frying-pan* (ಅಡುಬಾಣಲೆ Nn. 123). 2, the sun. 3, one of the hells. 4, Šiva. 5, Vishṇu. 6, remorse. 7, war. 8, a young animal. 9, the plant Spondias mangifera.

ಅಮ್ಬಲ ambala. An open shed or hall where public affairs are discussed, etc. (Kŏḍagu; T., M.; Tu. ಅಮ್ಬಿಲ).

ಅಮ್ಬಲಿ ambali. = ಅಮ್ಬಕಳ, ಅಮ್ಬಿಲ, etc. Tbh. of ಅಮ್ಲ. A kind of pap or porridge made of jôḷa, rice, or râgi, to which buttermilk (also tamarind) is generally added (C.; Tĕ.; Tu. ಅಮ್ಬುಲಿ). ಆರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc. ಅನ್ದರೆ ಬಾಗಿದ ಗಂಜಿ, ಜೋಳದ ಜೊಸ್ತ ಗಂಗಿ; ಉಕ್ಕುತಿಳಿಗೂ ಕಲಗಚ್ಚಿಗೂ ಆಮ್ಬಲಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 311). ಅಮ್ಬಲಿ ಆಗಿ ಇರುವ ಗಂಜಿ (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಿಕೆ, etc. 315). ಅಮ್ಬಲೀ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಮೀಸೇ ತಿಕ್ಕುವವನೊಬ್ಬ. — ಅಮ್ಬಲಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹಮ್ಬಲಿಸುವದು ಯಾಕೆ? — ಅಮ್ಬಲೀಲಿ ಕಣ್ಣೆಯಾ ತೊಣಚಿನಾಯನ್ನ? (Prvs.). ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ ಚನ್ನಯನ ಮನೆಯ ಅಮ್ಬಲಿಯನ್ ಉಮ್ಬಾಗಲ್ (Bp. 56, 50). See ಕಟ್ಟಮ್ಬಲಿ, Prvs. s. ಅಳಿಗೆ, ಮಣ್ಣು.

ಅಮ್ಬಷ್ಠ ambashṭha. = ಅಮ್ಬಟ. *The offspring of a man of the Brâhmaṇa and a woman of the Vaišya caste;* a physician, a barber, etc.

ಅಮ್ಬಷ್ಠೆ ambashṭhĕ. *Jasminum auriculatum* Vahl. 2, *yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata* Lin. 3, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A. 4, = ಅಮಟೆ, etc., the hog-plum or wild mango, Spondias mangifera Pers.

ಅಮ್ಬಾ ambâ. = ಅಂಹಾ, ಅಮ್ಬೇ, ಅಮ್ಬ್ಯಾ. The cry of cow or calf (C.; T.; Tĕ. ಅಮ್ಬಾ; Tu.; M. ಅಮಱು, to low).

ಅಮ್ಬಾಕಾನ್ತ ambâ-kânta. Durgâ's husband: Šiva (Bp. 39, 10).

ಅಮ್ಬಾಡಿ ambâḍi. N. of a village in Mysore (M.: a cowpen). — ಅಮ್ಬಾಡಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A whitish, mellow and fragrant kind of betel leaf (C.).

ಅಮ್ಬಾಡೆ ambâḍĕ. = ಅಮಟೆ, etc. (ಆಮ್ರಾತಕ, ಕಪೀತನ, ಪೀತನ G.).

ಅಮ್ಬಾಪತಿ ambâ-pati. = ಅಮ್ಬಾಕಾನ್ತ. (Bp. 13, 23).

ಅಮ್ಬಾರ ambâra. A heap of thrashed straw (My.; Br.; M.; H.).

ಅಮ್ಬಾರಖಾನೆ ambâra-khânĕ. A magazine of grain, a granary (My.; H.).

ಅಮ್ಬಾರಮಣ ambâ-ramaṇa. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Bp. 53, 8).

ಅಮ್ಬಾರಿ ambâri. A howdah on an elephant (C.; B. 4, 23; Č. Bp. 47, 32; T., M., Tĕ., Tu.; H.). ಅಮ್ಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ಮುಂಗಾರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಅಮ್ಬಾರೆ ambârĕ. A kind of insect existing in dry wood (C.). — ಅಮ್ಬಾರುಣ್ಣಿ. -ಉಣ್ಣಿ. A tick infesting cattle (S. Mhr.; Tĕ. ಅಮ್ಬಾರೆಪುಣುಜು).

ಅಮ್ಬಾವರ ambâ-vara. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Bp. 12, 56).

ಅಮ್ಬಿ ambi. A boat. (See T. s. ಅಮ್ಬಿಗ). 2, water (in vedic Sk.).

ಅಮ್ಬಿಕಾನಾಥ ambikâ-nâtha. = ಅಮ್ಬಾಪತಿ. (Bp. 33, 8).

ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ ambikâ-pati. = ಅಮ್ಬಿಕಾನಾಥ. (Bp. 13, 12; 24, 46).

ಅಮ್ಬಿಕಾರಮಣ ambikâ-ramaṇa. = ಅಮ್ಬಿಕಾಪತಿ. (Bp. 54, 69)

ಅಮ್ಬಿಕೆ ambikĕ. ಅಮ್ಬಿಕಾ. A mother. 2, *Durgâ.* See Šmd. 20.

ಅಮ್ಬಿಕೇಯ ambikêya. Gaṇêša. 2, Kârttikêya. 3, Dhṛitarâshṭra. (My.).

ಅಮ್ಬಿಕೇಯಕ ambikêyaka. = ಅಮ್ಬಿಕೇಯ. (My.).

ಅಮ್ಬಿಗ ambiga. = ಅಮ್ಬಗ, ಅಮ್ಬುಗ. A man who rows a boat or a harigôl, a boatman (Bp. 20, 22; ನೀಕರ್ಣಟಿಕ Ss.; ಕರ್ಣಧಾರ, ನಾವಿಕ G.; Mhr. ಅಮ್ಬಿ, ಅಮ್ಬೇಕರೀ; C.; T. ಅಮ್ಬಿ, a boat; a raft; a water-pot; a basket for drawing water; a rope to which oxen are tied in a row; M. ಅಮ್ಬ, thick, strong rope; M., T. ಅಮ್ಬಾಪಾಟ್ಟು, a rower's song). See B. 4. 30. 167; Prv. s. ತನ್ದೆ. ಹೊಟಿ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗರ ಮಿಣ್ಣ (Prv.).

ಅಮ್ಬಿಗಾಱ ambi-gâṟa. = ಅಮ್ಬಿಗ. See Prv. s. ಡೋಣಿ.

ಅಮ್ಬಿಲ ambila. = ಅಮ್ಬಲಿ, etc. Tbh. of ಅಮ್ಲ. A kind of sour gruel (ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ, ಆರನಾಲ, ಸನ್ಧಾನ, ಕಾಂಜಿಕ, ಸೌವೀರ Hlâ.; ಆರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc. Nr.; ಕಱಿ Čt. II, 74; ಕಱಿ Ss.; ಆರನಾಲ, etc. Mr. 214; ಕರ್ಜುರ Sm. 86). ಅಮ್ಬಿಲದೊಳ್ ಉಣ್ಪೇ ಬೆಣ್ಣೆ? (Bp. 30, 28). ಇಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆ ಅಮ್ಬಿಲವು (40, 74). ಅಮ್ಬಿಲದೊಳಗೆ ಪೊಸ ಬೆಣ್ಣೆಯಂ ತೆಗೆಯಲು (42, 2).

ಅಮ್ಬು ambu. 1. An arrow (ಶರ Šmd. Dh.; ಕೋಲ್, ಕಣೆ, ಸರಳ್ Čt. II, 47; ಕಂಕಪತ್ರ, ಶರ, etc. Hlâ.; ಬಾಣ, etc. Mr. 295; ಬಾಣ Nn. 5. 7; ಮಾರ್ಗಣ 17; ಶರ 35; ಪತಂಗ, etc. 61; ಕಣೆ, ಕೋಲ್, etc. Sm. 43. 106; C.; T., M., Tu.; Tĕ. ಅಮ್ಬು, ಅಮ್ಬಕ, ಅಮ್ಬು. M. ಅಯೆ, T. ಅಜೈ, to send, to let go, leave; see ಅಮ್ಬಕ, ಅಸಿ 3). See ಅಯ್ಯಮ್ಬು, ಎಚ್ಚಮ್ಬು, ಎಲೆಯಮ್ಬು, ಕವಡಿಕೆಯಮ್ಬು, ಕವಲಮ್ಬು, ಜೋಱೆಯಮ್ಬು, ಮುಗುಳಮ್ಬು, ಮೊಗ್ಗಮ್ಬು. — ಅಮ್ಬಿನ ಬೇಗ (ದೀಪ್ತಿ, etc. Hlâ.). ಎಚ್ಚ ಅಮ್ಬು (ನಿರಸ್ತ Nr.). ಹಲವು ಅಮ್ಬುಳ್ಳವನು (ಕಾಣ್ಡೀರ, etc. Nr.). ಹತ್ತು ಅಮ್ಬಿನ ಅಗಲವುಳ್ಳ ರಾಜಮಾರ್ಗ (Si. 105). ಒರ್ಕೆಯ್ಸಿ ಬಿಲ್ಲುಮ್ ಅಮ್ಬುಮನ್, ಉರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ ಸುರಿಗೆ ನೀಳ್ತು, ಮೂಣ್ಡಿ ಇರದೆ ಆ ಗೋವರ್ಕಳ್ ಇದಿರ್ಚಿದ ಗೋಱಾಯ್ಲರ್ಕಳೊಳ್ ಎಕ್ಕತುಳಮ್ ಇಱಿದು, ಕುಱಿದಱಿ ಆದರ್ (Šmd. 79). ತನ್ನೊಳ್ ಪಳಂಚಿ ಕಿಡುಗುಟ್ಟಿ ತಪ್ಪಿದ ಅಮ್ಬುಗಳ ರವಂ (286. 287). ಬಿರ್ಸ ಅಮ್ಬಂ ನಿಶಿತವಿಶಿಖದಿಂ ಖಣ್ಡಿಸಿದಂ (274). ಗಱಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಅಂಗಜನ ಅಮ್ಬೊ? (Bp. 4, 31). ಕೆಲದೊಳ್ ಇಱಿಪಿದ ಅಮ್ಬಿನ ಪೊದೆಯು, ಸಾರ್ಜ ನಿಲಿಸಿದ ಶರಾಸನದ...ರಥಂಗಳ್ (Rsv. 6, after 11). ಕೂರಮ್ಬಿನಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚು, ಪೋಪ ಅಮ್ಬನು ತ್ವರಿತದಿಂ ಕತ್ತರಿಸೆ (Râghĕ. 17, 71). ಅಮ್ಬು ತಾಗಿದರೂ ಹಮ್ಬಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಅಮ್ಬು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಣುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.). See *e. g.* J. 7, 28. 43. 45. 48; 8, 26; 9, 33; 12, 25; 13, 20. 48; 14, 4. 11. 12; 27, 41. — ಅಮ್ಬುಸರಣಿ. The flight, or path, of an arrow (My.; Bh. 8, 4, 32).

ಅಮ್ಬು ambu. 2. (fr. ಅಱ್ 2). To grow dry, to dry, to fade (ಶೋಷಣ Šmd. Dh.).

ಅಮ್ಬು ambu. 3. = ಹಮ್ಬು. Spreading, running (as creepers). — ಅಮ್ಬುಗಱಿಕೆ. The creeping bent grass, Agrostis stolorufera (R.; My.). — ಅಮ್ಬುಸೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. A prickly scandent undershrub, the three-lobed nightshade, Solanum trilobatum Lin. (St. & Pl.).

ಅಮ್ಬು ambu. 4. = ಎಮ್ಬು 1, q. v. ಅಱಿಯೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಅಱುವತ್ತು ಗುಣ, ಕಾಣೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಕೋಟಿ ಗುಣ. — ಅಮ್ಬೋಕೆ (= ಅಮ್ಬುವದಕೆ) ಮಾಡಿದ್ದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಉಮ್ಬೋಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅನ್ನ (Prvs.).

ಅಮ್ಬು ambu. 5. = ಅಮ್ಬೆ. — ಅಮ್ಬುಗಾಲು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು. (My.).

ಅಮ್ಬು ambu. *Water.* 2, *the plant Andropogon schoenanthus.* — ಅಮ್ಬುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. A hole for the egress of water (Abh. P. 1, 116). — ಅಮ್ಬಿರಿವಿಡು. -ಇರಿ-ಬಿಡು. To let water flow (Abh. P. 6, 48; 11, 183).

ಅಮ್ಬುಕಣ ambu-kaṇa. A drop of water. 2, *a shower.*

ಅಮ್ಬುಕಣ್ಟಕ ambu-kaṇṭaka. The short-nosed alligator. (R.).

ಅಮ್ಬುಕಿರಾತ ambu-kirâta. An alligator. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೀಶ ambu-kîśa. A porpoise. (R.).

ಅಮ್ಬುಕೂರ್ಮ ambu-kûrma. = ಅಮ್ಬುಕೀಶ. (R.).

ಅಮ್ಬುಗ ambuga. = ಅಮ್ಬಿಗ. (My.).

ಅಮ್ಬುಗಾಱ ambu-gâṟa. A man who has arrows; a good archer (My.).

ಅಮ್ಬುಚರ ambu-čara. Moving in water, aquatic. (My.).

ಅಮ್ಬುಜ ambu-ja. Water-born. 2, *a lotus, Nymphaea nelumbo* (ಕುಮುದ, ತಾವರೆ Nn. 29; ಅಬ್ಜ, ಪದ್ಮ, etc. Mr. 419). 3, *the tree Barringtonia acutangula* Gaertn. 4, N. of a vritta (Ch.).

ಅಮ್ಬುಜನ್ಮ ambu-janma. A lotus. See ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ.

ಅಮ್ಬುಜಭವ ambuja-bhava. The lotus-born: Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮ Nr. 40; Ch. v. 5).

ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರ ambuja-mitra. The friend of the lotus: the sun. 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಅಮ್ಬುಜಸಖ ambuja-sakha. = ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರ No. 1. (A.; My.).

ಅಮ್ಬುಜಾನನೆ ambuja-ânanĕ. A lotus-eyed woman (J. 18, 62).

ಅಮ್ಬುಜಾಮ್ಬಕ ambuja-ambaka. The lotus-eyed: Vishṇu (Bp. 1, 41).

ಅಮ್ಬುಜಾಯತಾಕ್ಷ ambuja-âyata-aksha. Having eyes as large as a lotus: Kṛishṇa (J. 11, 3).

ಅಮ್ಬುಜಾಸನ ambuja-âsana. Whose seat is a lotus on Vishṇu's navel: Brahmâ (ವಿಧಿ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 21).

ಅಮ್ಬುಜೋದರ ambuja-udara. Who has a lotus on his naval: Vishṇu (Śmd. 68. 293).

ಅಮ್ಬುಜೋದ್ಭವ ambuja-udbhava. = ಅಮ್ಬುಜಭವ. (My.).

ಅಮ್ಬುದ ambu-da. Water-giving. 2, *a cloud.* 3, the plant Cyperus hexastychius communis.

ಅಮ್ಬುದಫಲ ambuda-phala. The clouds' fruit: a hailstone (ಆರೆಕಲ್ Mr. 44).

ಅಮ್ಬುದರಥ ambuda-ratha. Whose chariot is a cloud: Indra (Mr. 40).

ಅಮ್ಬುಧರ ambu-dhara. Water-carrying: a cloud. (Śmd. 281).

ಅಮ್ಬುಧಿ ambu-dhi. Water-receptacle. 2, the ocean (ಸಮುದ್ರ Nn. 6; ಶರಧಿ 11; ಅಮೃತಕರ 35; ಭುವನ Mr. 517). 3, the number four (Ch.; ನಾಲ್ಕು Mr. 347). 4, a cloud (ಕರ Mr. 507).

ಅಮ್ಬುನಿಧಾನ ambu-nidhâna. Water-receptacle: the ocean (Bp. 60, 43).

ಅಮ್ಬುನಿಧಿ ambu-nidhi. Treasury of waters: the ocean. 2, the number four (Ch.).

ಅಮ್ಬುಪ್ರಸಾದ ambu-prasâda. The clearing nut tree, Strychnos potatorum. (R.).

ಅಮ್ಬುಭೃತ್ ambu-bhṛit. Water-bearing. 2, *a cloud.* 3, the grass Cyperus pertenuis.

ಅಮ್ಬುರಾಶಿ ambu-râśi. Heap of waters: the ocean. See ಘನೌಘಾಮ್ಬುರಾಶಿ.

ಅಮ್ಬುರುಟ್ಪೀಠ amburuh-pîṭha. A lotus-stool (Rśv. 6, 10).

ಅಮ್ಬುರುಹ್ ambu-ruh. -ಟ್. Water-growing: a lotus.

ಅಮ್ಬುರುಹ ambu-ruha. = ಅಮ್ಬುರುಹ್. (ಶತಪತ್ರ, ತಾವರೆ Nn. 49; Ch. v. 132).

ಅಮ್ಬುರುಹಗರ್ಭ amburuha-garbha. = ಅಮ್ಬುಜಭವ.

ಅಮ್ಬುರುಹಗರ್ಭಾಣ್ಡ amburuhagarbha-aṇḍa. Brahmâ's egg: the universe (Bp. 17, 18).

ಅಮ್ಬುರುಹನಯನೆ amburuha-nayanĕ. A lotus-eyed woman (Bp. 38, 43).

ಅಮ್ಬುರುಹಾನನೆ amburuha-ânanĕ. A lotus-faced woman (Rśv. 8, 4).

ಅಮ್ಬುರುಹಾಸನ amburuha-âsana. = ಅಮ್ಬುಜಾಸನ. (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Mr. 9).

ಅಮ್ಬುಲಿ ambuli. = ಅಮ್ಬಲಿ. (My.).

ಅಮ್ಬುವಾಹ ambu-vâha. Water-conveying: a cloud. (My.).

ಅಮ್ಬುವಾಹಿನಿ ambu-vâhini. Water-conveying (fem.): *a wooden baling vessel.*

ಅಮ್ಬುವೇತಸ ambu-vêtasa. *A kind of ratan.*

ಅಮ್ಬುಸಮ್ಭವ ambu-sambhava. = ಅಮ್ಬುಜ. A lotus (Ch. v. 7).

ಅಮ್ಬುಸರಣ ambu-saraṇa. *The running of water.*

ಅಮ್ಬುಸರಣಿ ambu-saraṇi. The road or bed of a stream (My.).

ಅಮ್ಬೂಕೃತ ambû-kṛita. Sputtered; *pronounced with emission of saliva.*

ಅಮ್ಬೆ ambĕ. = ಅಮ್ಬ 2, ಅಮ್ಬು 5. (T. ಅರಕ್ಕುದಲ್, rubbing with the palm of the hand or with the sole of the foot; crawling; *cf.* ಅರೆ 2). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಗಾಲು. The (hands and) knees placed on the ground for crawling (C.; Tu. ಅಮ್ಬೆಕಾರ್). ಕುರುಳು ಜೋಲ್ವ ಅಮ್ಬೆಗಾಲು (J. 28, 18). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು. -ಆಡು. To crawl on (the hands and) knees (C.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆ. -ಇಕ್ಕಿ-. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು (C.). ತುಮ್ಬಲಿ ವರ್ಣ ರಾಮನಾಥಗೆ, ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆಯಲೆ, ಕುಮ್ಬಿನಿರಾಯರ್ ಎಲ್ಲರ್ ಎಡ್ಡೆ ನಡುಗಲು (Rnč. 3, 24. 25). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ನಡೆ. -ಇಟ್ಟು-. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು (C.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಡು. -ಇಡು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕು. (J. 19, 50). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಚ್ಚಿ ನಡ. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಾಡು. (S. Mhr.; ರಿಂಗಣ, ಸ್ಖಲನ G.). — ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕು. = ಅಮ್ಬೆಗಾಲಿಡು. To put down (the hands and) knees for crawling (My.). ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸಿಕ್ಕಾಳೇ? (Prv.).

ಅಮ್ಬೆ ambĕ. ಅಮ್ಬಾ. 1. = ಅಚ್ಚೆ, ಅಮ್ಮ, ಅವ್ವ. *A mother;* a good woman, as a term of respect. 2, *Durgâ.* 3, N. of a town (Bp. 19, 4).

ಅಮ್ಬೆ ambĕ 2. Tbh. of ಅಮ್ಲ (or ಅಮ್ಬ್ಲ). — ಅಮ್ಬೆಯ ಹಳದಿ. Tbh. of ಅಮ್ಲಹರಿದ್ರೆ. The plant Curcuma zedoaria Rosc. (Curcuma zerumbet Roxb; C.; ಅಮ್ಲಪೀತ Mr. 135; ಕರ್ಚೂರ, ಕರ್ಬುರ, ಗನ್ಧಮೂಲಿ, ಪಲಾಶ, ಶಟಿ, ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥಿಕೆ, ಹರಿದ್ರು G.; Mhr. ಅಮ್ಬೇಹಳದ, turmeric-coloured zedoary, or its plant).

ಅಮ್ಬೇ ambê. = ಅಮ್ಬ್ಯಾ, etc. (My.). (ತುಱುಗಳ್) ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ತಲೆಗಳನ್ ಎತ್ತಿ ನೋಡುವವು (Bp. 60, 28). ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ಪರಿತನ್ದು, ಒಳಪೊಕ್ಕು (60, 31). ಆಕಳುಗಳ್ ಅಮ್ಬೇ ಎನುತ ಮುಂಕೊಣ್ಡು (60, 35).

ಅಮ್ಬ್ಯಾ ambyâ. = ಅಮ್ಬೇ, etc. (C.).

ಅಮ್ಬ್ಲ ambla. = ಅಮ್ಲ.

ಅಮ್ಭ ambha. Tbh. of ಅಮ್ಭಸ್. (G.; Čb.; My.).

ಅಮ್ಭಶ್ಚರ ambhas-čara. Aquatic; an aquatic animal (My.).

ಅಮ್ಭಸ್ ambhas. ಅಮ್ಭಃ. *Water.*

ಅಮ್ಭಸ ambhasa. Tbh. of ಅಮ್ಭಸ್. Water (ಸತ್ವ, ಉದಕ Nn. 14; ಸೋಮ 25; ಉದಕ 29. 73; Mr. 404).

ಅಮ್ಭೋಜ ambhaḥ-ja. Water-born: a lotus (Čh. v. 104. 111).

ಅಮ್ಭೋಜನೇತ್ರಿ ambhôja-nêtri. A lotus-eyed woman (J. 19, 17).

ಅಮ್ಭೋಜಲೋಚನ ambhôja-lôčana. The lotus-eyed: Vishṇu (Bp. 54, 32).

ಅಮ್ಭೋಜಸಮ್ಭವ ambhôja-sambhava. The lotus-born: Brahmâ (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 18).

ಅಮ್ಭೋಜಾತ ambhaḥ-jâta. A lotus (Nn. 168).

ಅಮ್ಭೋಜಿನಿ ambhôjini. An assemblage of lotus flowers or a place were they abound (A.).

ಅಮ್ಭೋದ ambhaḥ-da. Water-giving: a cloud (A.).

ಅಮ್ಭೋಧಿ ambhaḥ-dhi. Receptacle of waters: the ocean (Mr. 405).

ಅಮ್ಭೋನಿಧಿ ambhaḥ-nidhi. Treasury of waters: the ocean (Šmd. 175. 208).

ಅಮ್ಭೋಭೃತ್ ambhaḥ-bhṛit. Water-bearing: a cloud (Čb.; My.).

ಅಮ್ಭೋರಾಶಿ ambhaḥ-râši. Heap of waters: the ocean (Bp. 33, 9).

ಅಮ್ಭೋರುಹ್ ambhaḥ-ruh. Water-growing: *a lotus.*

ಅಮ್ಭೋರುಹ ambhaḥ-ruha. = ಅಮ್ಭೋರುಹ್. *A lotus.*

ಅಮ್ಮ amma. = ಅಮ, etc. (M. ಅಮ್ಮೆ, ಅಮ್ಮೋ, ಅಮ್ಮೊ; T. ಅಮ್ಮ, an expletive having no particular meaning: hear, listen! *cf.* ಎಮ). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. Interjection denoting pain or weariness: ah! alas! (R.; M. ಅಮ್ಮಿಞ್ಞು; Tu. ಅಮ್ಮಯ್ಯ). — ಅಮ್ಮಮ = ಅಮಮ Nos. 1 & 2. (Bp. 32, 36; 47, 57; C.). — ಅಮ್ಮಮ್ಮ = ಅಮ್ಮಮ. (Bp. 48, 8; C.; T., M. ಅಮ್ಮವ್ವಾ). — ಅಮ್ಮಲಾಲಾ. Ah! alas! See Prv. s. ದಾರಿ.

ಅಮ್ಮ amma. (Šmd. 148). = ಅಬ್ಬೆ, ಅಮ, ಅವ್, ಅವೆ, ಅವ್ವ, ಅವ್ವೆ. Tbh. of ಅಮ್ಬೆ 1. A mother (Bp. 47, 20; C.; T. ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮೈ; Tu. ಅಪ್ಪೆ; Tĕ., M. ಅಮೆ), used also as an honorific title at the end of proper names and in addressing females. ಅಮ್ಮನ ಮನಸು ಬೆಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ಮಗಳ ಮನಸು ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a respectable woman (as ಅಮ್ಮನವರು). ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prv.). 3, (a matron), a grandmother (C.). 4, a village goddess, especially Durgâ (C.). 5, the small-pox (T., Tu.; Tĕ. ಅಮ್ಮವಾರು, *i. e.* ಅಮ್ಮನವರು; R.). See ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ; ಕಲ್ಲಮ್ಮ. — ಅಮ್ಮಗಳು. Widows (occasionally used by Brahmins, My., also ಅಮ್ಮನ್ದ್ಯರು). — ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ. -ಂ-ಕೊಡಲಿ. The hatchet of village goddesses (ಹೆಗ್ಗಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ Šmd. II; Kk. 77; ಕಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ Čt. II, 18). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. -ಅಣ್ಣಿ. = ಅಮ್ಮಿ. An affectionate appellation for a female (My.; M. ಅಮ್ಮಿಣಿ; Tĕ. ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ, ಅಮ್ಮಲ್ಲೆ, my dear). 2, an effeminate man, a coward (My.). — ಅಮ್ಮಣ್ಣಿಮಗ. A man of good family (My.). — ಅಮ್ಮನ ಚೇಷ್ಟೆ. The state of being possessed by a village goddess (C.). 2, ಅಮ್ಮನವರ ಚೇಷ್ಟೆ or ಅಮ್ಮನವರ ಪ್ರಸಾದ, venereal disease (My.). — ಅಮ್ಮನ ಬೇನೆ. (generally ದುರ್ಗಮ್ಮನ ಬೇನೆ). Cholera (My.). — ಅಮ್ಮವೆ. -ಅವೆ. = ಅಮ್ಮವ್ವೆ. (Bp. 9, 44). — ಅಮ್ಮವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. of a woman (Bp. 15 sum; 15, 36. 37; 25, 7).

ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ ammaṇṇi. = ಅಮ್ಮಿ. A nipple, a teat, the breast (My.; M. ಅಮ್ಮಿಞ್ಞು; T. ಅಮ್ಮ; *cf.* ಅಜ್ಜ 3).

ಅಮ್ಮಯ ap-maya. *Formed from or consisting of water.*

ಅಮ್ಮಾಲೆ ammâlĕ. Game of throwing handballs or stones in the air and catching them in the hand (ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು Šs.; My.; M. ಅಮ್ಮಾನೆ; T. ಅಮ್ಮನೈ, ಅಮ್ಮಾನೈ; Tĕ. ಅಮ್ಮನಮುಲು).

ಅಮ್ಮಿ ammi. = ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ. The mother's breast, in the language of small children (S. Mhr.; Mhr. ಅಮಾ, ಅಮೂ).

ಅಮ್ಮಿ ammi. = ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ No. 1 (see ಅಮ್ಮ; My.).

ಅಮ್ಮು ammu. (= ಅಣ್ಮು 1). To be able;—to be willing, to wish, to desire (*cf.* ಅಣ್ಪಿತ, ಅಣ್ಪು 2, ಅಬ್ಬರ 2, ಅರುಮೆ, ಅಱುಗು 2; ಅಱ್ 2; T. ಅವಾವು, to desire). ಡಿಳ್ಳಿಯ ಹೊಗಲ್ ಅಮ್ಮರು ಖಾನ ಖಾನರು; ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹುದುಗುತಲೆ ಕಳ್ಳತನದಿ ಹೊಕ್ಕನು ನೇಮಿರಾಯನು (Rnč. 11, 12). ಆಮ್ ಅಱವೊಡಮ್ ಉಸಿರಲ್ ಅಮ್ಮೆನ್ ಅಳ್ದನ ಗತಿಯಂ (Šmd. 263). ತನ್ದೆತಾಯ್ಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ ಆನ್ ಎನ್ದುವುಂ ಧಿಕ್ಕರಿಸಲ್ ಅಮ್ಮೆನು (Bp. 24, 15). ದೇವಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತಂ ಹುಸಿ ಎನಲು ನಾನ್ ಅಮ್ಮೆಂ (25, 17). ನಿಮ್ಮ ಕನ್ತೆಗೆ ಕೌಪಿಗೆ ಎಣೆ ಎನಲ್ ಅಮ್ಮೆಂ (27, 44). ಕೇಳಲ್ ಅಮ್ಮ (ಅಮ್ಮಂ, 47, 19; see also v. 44). ಹರನು ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಮ್ ಆಗಲು ಗರಳಮುಂ ನೆಱೆ ನುಂಗಲ್ ಅಮ್ಮದೆ, ಕೊರಳೊಳುಂ ಧರಿಸಿದಂ (59, 48; see also 49, 40). ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಧದೇಹವೆನಿಸುವ ಸತಿಯು ಕಣ್ಣಿನಲಿ (ಗಣ್ಡನಂ) ನೋಡಲ್ ಅಮ್ಮಳು ಕಾಲವಶದಿ (Dp. 1). See J. 18, 44. 48; Bh. 8, 22, 42).

ಅಮ್ಮು ammu. 2. (= ಅಣ್ಪು 2). Desire. ಅಮ್ಮೊಳ್ (Bp. 25, 50; Č. Bp. 11, 11).

ಅಮ್ರಾತಕ amrâtaka. = ಆಮ್ರಾತಕ. (Sk.).

ಅಮ್ಲ amla. = ಅಮ್ಬಿಲ. *Sourness; acidity.* 2, vinegar. 3, wood sorrel, Oxalis corniculata. 4, sour curds.

ಅಮ್ಲಪೀತ amla-pîta. = ಅಮ್ಬೆಯ ಹಳದಿ. (Mr. 135).

ಅಮ್ಲಲೋಣಿಕೆ amla-lônikĕ. *Wood sorrel, Oxalis corniculata* Lin.

ಅಮ್ಲವೇತಸ amla-vêtasa. *A kind of dock or sorrel, Rumex vesicarius.*

ಅಮ್ಲಹರಿದ್ರೆ amla-haridrĕ. (= ಅಮ್ಬೆಯ ಹಳದಿ). The plant Curcuma zerumbet Roxb.

ಅಮ್ಲಾನ a-mlâna. Not withered; clean, clear. 2, *the globe-amaranth, Gomphraena globosa* Lin.

ಅಮ್ಲಿ amli. = ಅಮ್ಬಲಿ. Sour (fem.). 2, wood sorrel.

ಅಮ್ಲಿಕೆ amlikĕ. *The tamarind tree, Tamarindus indica.*

ಅಮ್ವ್ಲ amvla. = ಅಮ್ಬ್ಲ. Sourness.

ಅಯ್ ay. 1. This syllable may appear as ಐ, *e.g.* ತೆಲ್ಲಯಿಸಿದಂ or ತೆಲ್ಲೈಸಿದಂ, ಕಯ್ವಾರಂ (o. r. ಕಯಿವಾರಂ) or ಕೈವಾರಂ (Šmd. 188. 189), also when initial by itself, *e.g.* ಐಕಿಲ್, ಐತರ್, ಐದು, ಐಯ, etc.; it is also not uncommon to write it as ಎಯ್, *e.g.* ಎಯ್ಕಿಲ್, ಎಯ್ತರ್, ಎಯ್ದು, ಎಯ್ಯ, etc. (My.; T., Tĕ.).

ಅಯ್ ay. 2. = ಇ9, No. 1, ಎ8. An affix to form the second person singular (Šmd. 254). ನುಡಿದಯ್ (61), ತೆಗೆದಯ್, ಬಗೆದಯ್, ನೋಡಿದಯ್, ಪಾಡಿದಯ್, ಆಡಿದಯ್, etc. (255; Lîlv. 8, 36), ಒಳ್ಳಿದಯ್ (257. 298), ಕಣ್ಡಯ್ (262), ಮುಂಚಿದಯ್ (263).

ಅಯ್ ay. 3. = ಅಯ, ಅಯ್ಯ q. v. Used in addressing people: Sir!, *e.g.* Bp. 4, 67; 25, 5; 57, 35; 59, 14; Bh. 1, 19, 21; 2, 13, 9. 37; Râm. 26, 19. (T. ಐ; *cf.* ಅಡಿ 2, No. 5; see ಗುಣ್ಡಯ್). — ಅಯ್ಗಳು. ಅಯ್ಗೊಳು. Honorific plural: a Jaṅgama; a teacher, a schoolmaster (C.). ಅಯ್ಗಳೇ, ಅಯ್ಗಳೇ, ಅಯ್ದುಬಿ ಅಂಕೆ ನೀವೇ ಬರೆದರೆ ಚನ್ದ! (Prv.). — ಅಯ್ಪಟ್ಟ. The dignity of being chief Jaṅgama of a Liṅgâyata maṭha, generally ಅಯ್ಯನ ಪಟ್ಟ (C.).

ಅಯ್ ay. 4. An abbreviation of ಅಯ್ದು 1 (Šmd. 211; it may be the P. p. of a verb ಅಯ್; *cf.* Tĕ. ಅಡ ತೆಂಚು, to come; T. ಅಡೈ, to obtain; to betake one's self to, resort to; to arrive at, to come; ಅಡೈವು, way; see ಅಡೆ 5; *cf.* the formation of ಎಟ್ 2). — ಅಯ್ತರ್. (= ಅಯ್ದಿ ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To come near or to; to approach; to come; to go to; to go (ಸಮೀಪಾಗಮನ Šmd. Dh.). P. p. ಅಯ್ತನ್ದು. Present relative participle ಅಯ್ತರ್ಪ (Bp. 2, 56), ಅಯ್ತಪ್ಪ (14, 25), ಅಯ್ತಹ J. 29, 11). See Bp. 1, 54; 8, 42; 11, 21; 14, 7; 30, 17; 32, 42; 37, 41; 41, 24; 43, 37; 45, 33; 47, 19; 57, 51; 61, 13; Bh. 1, 10, 29; 2, 13, 10; Rŝv. 5, after 52; 5, 133; 6, 10; Č. Bp. 42, 13; J. 6, 9; 28, 16. 40; 29, 32; 30, 49.

ಅಯ್ ay. 5. = ಅಯಿ, ಅಯಿದು, ಅಯ್ದು 2. An abbreviation of ಅಯ್ದು (Šmd. 223). Five. (T., Tu. ಐ). — ಅಯ್ಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. Who has five arrows: Kâma (J. 6, 32; T.). — ಅಯ್ಗಣ್ಡುಗ. -ಕಣ್ಡುಗ. (Šmd. 224). Five kaṇḍugas. — ಅಯ್ಗುಳ. -ಕುಳ. Five kuḷas or kŏlagas (Mr. 357, o. r. ಅಯಿಗುಳ; see the passage s. ಖರ್ಗ). — ಅಯ್ಗೇಣ. = ಅಯ್ಗೇಣು. (B. 5, 12). — ಅಯ್ಗೇಣು. -ಕ್. Five spans (B. 3, 54. 108). — ಅಯ್ಗೋಲ. -ಕೋಲ. = ಅಯ್ಗಣೆಯ. (My.). — ಅಯ್ಜಡೆವೆಳಸು. The abundant growth of (Šiva's) five jaḍĕs (J. 9, 27). — ಅಯ್ದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. = ಅಮ್ಮೊಗ. (My.). — ಅಯ್ನೂರೆನೆಯಂ. The five hundredth man (Šmd. 243). — ಅಯ್ನೂರು. Five hundred (J. 14, 12; B. 2, 42; 4, 207. 228). — ಅಯ್ಮೊಗ. The five-faced one: Šiva (Čt. II, 5; Kk. 4; Šm. 2; J. 15, 26). — ಅಯ್ಮೊಗನಕೆಳೆಯ. Šiva's friend: Kubêra (Šm. 13). — ಅಯ್ಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ಅಯ್ಗಣೆಯ. (ಪಂಚಶರ Čt. I, 92; II, 52). — ಅಯ್ವಡಿ. -ಮಡಿ. (Šmd. 224). Five folds; five-fold. ಧರೆಯೊಳ್ ವೀರದ ಪೆಮ್ಪಿನ್ ನರನಿನ್ದೆ ಇರ್ಮಡಿ, ಬಕಾರಿಯಿಂ ಮೂಮಡಿ, ಭಾಸ್ಕರಸುತನಿಂ ನಾಲ್ವಡಿ, ಮುರಹರನಿನ್ ಅಯ್ವಡಿ ನೆಗಟ್ತೆಯ ಆದಟರ ಭೀಮಂ (81). ತಾಪಂ ಮೊದಲಿನ್ದೆ ಅಯ್ವಡಿ ನೆಗಟ್ದಿ ಇರೆ (Rŝv. 5, 40). — ಅಯ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Five colours (My.). — ಅಯ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Fifty. ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ಮಾಣವಕ Hlâ.). ಅಯ್ವತ್ತು ಮಣ್ಡಲಂ (ವರ್ತನೆ Mr. 326). ಅಯ್ವತ್ತು ವರುಷಂಗಳ್ (Bp. 20, 30). ಅಯ್ವತ್ತು ಜನ (B. 5, 125). — ಅಯ್ವತ್ತು ಅಱುವತ್ತು. Fifty or sixty. ಅವು ಅಯ್ವತ್ತು ಅಱುವತ್ತು ಮೊಱ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 41). — ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು. -ಎರಡು. Fifty-two. ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಶುದ್ಧಗೆ ಅಯ್ವತ್ತೆರಡುಂ (Šmd. 44). ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಕರಂಗಳು (ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ Nn. 71). ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಸಂಖೆಯ ಅಕ್ಷರ (Mr. 500). — ಅಯ್ವತ್ತೇೞು. -ಏೞು. Fifty-seven. ಅಯ್ವತ್ತೇೞು ಅಕ್ಕರಂಗಳ್ (Šmd. 45). — ಅಯ್ವಾಯ್. -ಬಾಯ್. Five mouths. ಅಯ್ವಾಯ ಶಂಖಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (Šmd. 224; o. r. ಅಯ್ವಾಯ್ತು, *i. e.* ಅಯ್ವಾಯ-ಅದು). — ಅಯ್ವೆಡೆ. -ಪೆಡೆ. Five hoods (My.). — ಅಯ್ಸರ. A five-fold string (of pearls, Abh. P. 3, 154; 11, 161). — ಅಯ್ಸರಲ. = ಅಯ್ಯಮ್ಬು. (ಕಾಮ Šm. 6; ಮನ್ಮಥ Kk. 8). — ಅಯ್ಸಾಸಿರ. (Šmd. 224). Five thousand. — ಅಯ್ಸಾಸಿರ್ವರ್. Masculine plural of ಅಯ್ಸಾಸಿರ. ಅಯ್ಸಾಸಿರ್ವರ್ ಪ್ರಿಯತನೂಭವರ್ (Šmd. 227).

ಅಯ aya. = ಅಯ್ಯ, etc. (My.; Tĕ. ಅಯ್ಯ; T. ಅಯ, ಐಯ). ಅಯನ ನೋಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ, ಶಯನ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ (Prv.). See ಅಲ್ಲಯ, ಕಕ್ಕಯ, ಗುಣ್ಡಯ, ಗೋತ್ರಯ, ಚನ್ನಯ, ಚವುಡಯ, ಚಾಮಯ, ಜೊಮ್ಮಯ, ದಸರಯ, ದೂಳಯ, ನಾಗಮಯ, ಬಂಕಯ, ಬಾಚಯ, ಬೊಮ್ಮಯ, ಮಾಚಯ, ಮಾದಯ, ಮಾರಯ, ರಾಮಯ, ಸೋಮಯ. (Mhr. ಆಯಾ, a compellation of respect amongst the Liṅgâyata people). — ಅಯ್ನೋರು. *i. e.* ಅಯನ್-ಅವರು. = ಅಯ್ಗಳು, ಅಯ್ನಾರ್; also: a respectful mode of addressing a Brâhmaṇa (My.).

ಅಯ aya. Going, moving. 2, *good luck.*

ಅಯಃಶೂಲ ayas-šûla. An iron lance; — fraudulent or cunning artifice. See ಆಯಃಶೂಲಿಕ.

ಅಯತ್ನ a-yatna. Absence of effort or exertion.

ಅಯತ್ನಕೃತ ayatna-kṛita. Easily or readily produced, spontaneous (Šmd. 125).

ಅಯನ ayana. Going, moving. 2, *a road, a path.* 3, *a place, a site* (ಸ್ಥಾನ, ಠಾವು Hlâ.; Mr. 453). 4, *the sun's journey north or south of the equator; the half year.* 5, the equinoctial and solstitial points. See Prv. s. ಪಯಣ.

ಅಯನಿಸು ayanisu. To move, to progress, as the sun does (Si. 42).

ಅಯನ್ತ್ರಿತ a-yantrita. *Unrestrained, self-willed* (ಅನರ್ಗಲ, etc. Mr. 445).

ಅಯರ್ ayar. = ಅಯಿರೆ, etc. — ಅಯರ್ದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ಅಯ್ರದಾಳಿ. The marriage badge (C.).

ಅಯಶ a-yaša. Infamy, disgrace (Kâvy. V, 18).

ಅಯಸ್ ayas. *Iron;* steel (ಉಕ್ಕು G.); metal.

ಅಯಸ್ಕಾನ್ತ ayas-kânta. *The loadstone.* (Grj. 1, 59).

ಅಯಾಚಿತ a-yâčita. *Unsolicited.*

ಅಯಾನ a-yâna. Not moving, halting, stopping. 2, without a vehicle (My.).

ಅಯಿ ayi. = ಅಯ್ 5, etc. Five. — ಅಯಿಗುಳ. -ಕುಳ, = ಅಯ್ಗುಳ, q. v. — ಅಯಿವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಅಯ್ವತ್ತು (Mr. 326; My.). — ಅಯಿವತ್ತುಸರಮುತ್ತು. (ಮಾಣವಕ Mr. 338).

ಅಯಿ ayi. = ಐ. *A vocative particle implying kindness of address, etc.*

ಅಯಿದು ayidu. = ಅಯ್ 5, etc. Five. (Bp. 53, 19; Dp. 32, 1; My.). ಅಯಿದು ಕಾಂಡಂಗಳ್ (Mr. 539). ಅಯಿದು ಇನ್ದ್ರಿಯ (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ Mr. 511).

ಅಯಿದೆ ayidĕ. = ಅಯ್ದೆ, q. v. s. ಅಯ್ದು, 1. (Bp. 44, 53; Mr. 350).

ಅಯಿನಾ ayinâ. = ಐನಾ, q. v. (Mhr.).

ಅಯಿನಾತಿ ayinâti. = ಅಯಿನು. (My.).

ಅಯಿನು ayinu. = ಐನು. Original, principal, prime (C.; Br.; Mhr., H. ಐನ).

ಅಯಿನ್ದಾ ayindâ. = ಅಯಿನ್ದಾ, ಐನ್ದ. Hereafter, next time, in future (My.; Br.; H.).

ಅಯಿಬು ayibu. A flaw, a fault, a defect (C.; Br; Mhr., H. ಆಯಬ, ಐಬ).

ಅಯಿರಾವತ ayirâvata. Tbh. of ಐರಾವತ. (ಸುರೇಭ Nn. 15; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಇನ್ದ್ರೇಭ 18).

ಅಯಿರೆ ayirĕ. = ಅಯರ್, ಅಯ್ರ, ಅಯ್ದುವೆ, ಅಯ್ದೆ. (Tbh. of of ಅಚಿರಾ). A wife whose husband is alive (ಪತಿವತ್ನಿ, ಜೀವತ್ಪತಿ Hlâ.; Trivikrama: ಅಯಿರ-ಜುವೈ = ನವವಧೂಃ = ಅಚಿರಯುವತಿಃ).

ಅಯಿಲು ayilu. -ಲ್. = ಅಯ್ಲು, (ಅರುಲು). Bewilderment, phrenzy, madness (My.; Tŏ. ಆಯಿಲು, ಅನ್ನು; Tŏ. ಅನ್ನು ಕೊನು, to be intoxicated; T., M. ಅಯರು, to faint, swoon; to fear; to forget; to be drowsy; *cf.* ಅಡಲು 2). ಅವನಿಗೆ ಅಯಿಲು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). — ಅಯಿಲುಪಯಿಲು. reit. (My.).

ಅಯಿವಜು ayivaju. Property, wealth (Mhr.); cash, money (My.; Br.; Mhr., H. ಐವಜ).

ಅಯಿಸು ayisu. = ಅಯ್ಸು, q. v. (Bp. 24, 55; 61, 68; Č. Bp. 47, 32).

ಅಯುಕ್ತ a-yukta. Not yoked. 2, not suited, unfit, unsuitable, improper (Si. 265).

ಅಯುಕ್ತಿಕ a-yuktika. = ಅಯುಕ್ತ. (B. 5, 168; My.).

ಅಯುತ a-yuta. Not joined; not counted. 2, ten thousand, a myriad (J. 27, 8; Si. 327; My.).

ಅಯೇ ayê. A vocative particle expressing surprise, recollection, fatigue, fear, passion (Sk.). 2, = ಅಯಿ (Sk.; C.; My. especially with regard to females; *cf.* ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ).

ಅಯೊಗ ayŏga. Tbh. of ಅಯೋಗ್ರ (Šmd. 359).

ಅಯೋಗ್ಯ a-yôgya. Unfit, unsuitable, useless (My.; G. 280).

ಅಯೋಗ್ರ ayas-agra. = ಅಯೊಗ. *A pestle.*

ಅಯೋಘನ ayas-ghana. *An iron hammer.*

ಅಯೋಜ ayas-ja. A (kind of) weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ, etc., ಕೈಯ್ದು Mr. 293).

ಅಯೋಧ್ಯೆ a-yôdhyĕ. ಅಯೋಧ್ಯಾ. Oude, the capital of Râma (J. 17, 1. 2; B. 4, 162).

ಅಯೋನಿ a-yôni. Not the womb; anything but the womb.

ಅಯೋನಿಜ ayôni-ja. Not born from the womb (Bp. 21, 4; 54, 26).

ಅಯೋನಿಜೆ ayôni-jĕ. Sîtâ (J. 18, 50).

ಅಯೋನಿಸಮ್ಭವ ayôni-sambhava. = ಅಯೋನಿಜ. (Bp. 22, 37).

ಅಯೋಮಯ ayas-maya. Made of iron or steel. (My.).

ಅಯೋಮುಖ ayas-mukha. Having an iron mouth or face; tipped with iron; an arrow. 2, a crowbar (ಶೂಲಿಕೆ, ಒತ್ತುವ ಹಾರೆಗಟ್ಟಿಗೆ Mr. 158).

ಅಯ್ಕಿಲ್ aykil. Cold, coldness; cold dew; frost; snow; the cold season (ಹಿಮ Kk. 24; ಕುಳಿರ್, ಹಿಮ, ಚಳಿ, ಹಿಮ Šm. 16; ಹೇಮನ್ತ, ಮಂಜುಗಾಲ Čt. II, 85). (ಹೈಮಾಗಮಂ) ಮರುತನಂ ಕರಂ ಪಿಡಿದು, ತನ್ನ ಅಯ್ಕಿಲ್ಗಳಿಂ ನಾನ್ದಿ (Ršv. 9, 7). ತಳ್ತ ಅಯ್ಕಿಲ ಭರದೆ (9, 22). ಸೂಸೆ ಮೇಲ್ ಅಯ್ಕಿಲ್ ಎತ್ತಂ (9, 29). ಮೂಲೋಕಮುಂ ಮಾಗಿ ನಡುಗಿಸಿತು, ಮೇಣ್ ಉಡುಗಿಸಿತು ಪೆರ್ಚಿದ ಅಯ್ಕಿಲಿನ್ದ (J. 28, 2). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟಣುಗಿ. ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟ ಅಣುಗಿ. Himâlaya's daughter: Pârvatî (ಶಿವೆ Kk. 5). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟಳಿಯ. ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟ ಅಳಿಯ. Himâlaya's son-in-law: Šiva (Kk. 4). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The snow-mountain, Himâlaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ, Čt. II, 10). — ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಳಗ. -ಬೆಳಗ. That has cool light: the moon (ಚನ್ದಿರ, ಸಸಿ, etc. Kk. 44).

ಅಯ್ಚಿ ayči. — ಅಯ್ಚಿದೇವಯ್ಯ. A proper N. (Bp. 58, 1).

ಅಯ್ತಯ aytaya. N. See ಅಡ್ಡಗಾಲಯ್ತಯ.

ಅಯ್ತನ aytana. = ಅಯ್ಯತನ. The state of being an Ayya or Jaṅgama (C.).

ಅಯ್ತರ್ aytar. See s. ಅಯ್ 4.

ಅಯ್ತೆ aytĕ. (fr. ಆಹುದು-ಎ 3). = ಅದೆ 4. It certainly is, it is, there is, is (C.).

ಅಯ್ದಾಣೆ aydâṇĕ. (fr. ಅದಪನು-ಎ 3). = ಅದಾಣೆ, q. v. Feminine ಅಯ್ದಾಳಿ (C.).

ಅಯ್ದಿಕೆ aydikĕ. = ಅಯ್ದುವಿಕೆ. Going; coming (My.).

ಅಯ್ದಿಸು aydisu. To cause to go to; to cause to come within reach; to make obtain; etc. ಸಾರಿಗಳನು ಎಡ ಬಲ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಯ Nr.). ಅಯ್ದಿಸಲ್ ಬೇಡಿದುದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ, ಗಮ್ಯ, ಸಮಾಸಾದ್ಯ Nr.). See Bp. 2, 39; 3, 59; 8, 28. 54; 16, 2; 17, 14; 27, 75; 28, 56; 30, 19; 33, 4; 35, 26; 47, 22; 51, 45. 49; 53, 11; 59, 4; ಬಲವಯ್ದಿಸು.

ಅಯ್ದು aydu. 1. To go to; to join, to become united with (ತಗುಳ್ Šmd. 15 Cm.; ಕೂಡು 59 Cm.; ತಗುಳ್ಚು 77 Cm.; ಮುಟ್ಟು G.); to draw near, to approach (ಬರು G.; My.); to reach, to obtain (ಹೊನ್ದು G.); to be meet or fit; to go (ಹೋಗು G.; My.; T., M. ಎಯ್ದು, to get, obtain = ಅಡೈ; see ಅಯ್ 4). ಅಯ್ದಲ್ ಪಡೆವುದು (ಪ್ರಾಪ್ಯಂ Šmd. 156). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ (ಉಪಾತ್ತ 93; ಸಮಾಗತ 161; ಗತ 231). ಅಯ್ದುವುದು (ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅಧಿಗಮ Nr.). ಕಡೆಯನ್ ಅಯ್ದುವುದು (ಅನ್ತಗಮನ, ಪ್ರಾಯ Nr.). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ (ಪ್ರಾಪ್ತ, ಪ್ರಣಿಹಿತ Nr.). ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಮಾಹಿತ, ಉಪಾಸ್ಥಿತ Nr.). ಅಯ್ದುವಲ್ಲಿ (ಯಾತಿ Nn. 77). ಮೋಕ್ಷವನ್ ಅಯ್ದುವ ಜೀವನು (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವ 90). ಸೌಖ್ಯವನ್ ಅಯ್ದುವನ್ತಾ ಜೀವರುಗಳು (ಸೌಖ್ಯೋದ್ಗತಜೀವಿ 113). ಯಾಗಕೆ ಅಯ್ದಿದ ಪಶು (ಪ್ರಾಕೃತ Mr. 261). ಕ್ಷಯಮನ್ ಅಯ್ದಿತು (ಸವೆದುದು Bhn. 33). See Šmd. 54. 70. 156. 190; Čh. v. 30. 69. 228; Bp. 2, 20; 3, 14. 17. 85; 4, 1; 5, 3; 6, 13; 8, 25. 45; 9, 7; 10, 10; 11, 20. 47; 15, 25. 29; 21, 33; 26, 31; 34, 37; 37, 3. 23; 42, 37; 43, 83; 45, 34; 47, 9. 14; 50, 6. 7; 54, 12. 57. 83; 57, 58; 60, 3; J. 22, 3; 28, 19. 33. 53; 29, 9. 23; 30, 42. 50; 33, 20; Ršv. 5, after 115; 5, 118. 124; 6, 9; 13, 12; ಅಯ್ 4; ಪಿನ್ದಯ್ದು. — ಅಯ್ದು ಅಯ್ದು. rep. (Bp. 34, 7). — ಅಯ್ದೆ. = ಅಯಿದೆ. An infinitive of the above verb: so that it reaches, etc., so that it is fit; — exceedingly, greatly, much, further; completely; becomingly, well; then; even (ಅಧಿಕ Šmd. 391; Šm. 58; ಕರಂ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಸಾಕಲ್ಯ, ಯಾವತ್ತಾವತ್ Nr.; ಅಥೋ, ಅಥ Nr.; ಚನ್ನಾಗಿ

Šmd. 26 Cm.; 38 Cm.; 195 Cm.; 231 Cm.; T. ಐ; see s. ಅಡಗು 3). See *e. g.* Šmd. 75. 112. 223; Šm. 3. 6. 9; Rśv. 9, 18; J. 25, 3; 28, 25.

ಅಯ್ದು aydu. 2. = ಅಯ್ 5, etc. An aggregate of five; five (My.; Tĕ.; T. ಅಂಜು, ಐನ್ದು; M. ಅಂಜು, ಐ; Tu. ಐನು). ಅಯ್ದುಂ (Šmd. 44), ಅಯ್ದುಱ (21), ಅಯ್ದುರ್ಕೆ (223), ಅಯ್ದುಱಿಂ (135), ಅಯು ಱಿಲ್ಲಿ (32 Cm.), ಅಯ್ದುಱಿಲಿ (Bp. 35, 32). ವರ್ಗಮ್ ಅಯ್ದು ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. 21). ಎರಡಯ್ದು or ಎರಡಯ್ದುಗಳ್ (170). ಪಸುಳೆಗೆ ಅಯ್ದು ವರುಷಂ ತುಮ್ಬಿತು (J. 28, 25). ಅಯ್ದು ಬೆರಳ್ (Mr. 324). ಅಯ್ದು ಮನ್ನಿ (B. 5, 283). See Bp. 40, 73. — ಅಯ್ದನೆಯ. Fifth (Šmd. 24; My.). — ಅಯ್ದುಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. Five and five. ಅಯ್ದುಯ್ದು ವರ್ಣಂಗಳ್ ಒನ್ದು ವರ್ಗಮ್ ಅಗೆ (Šmd. 21). B. 3, 30. 108. — ಅಯ್ದಾಱು. -ಆಱು. Eleven (Bp. 5, 64; My.). 2, five or six (My.; B. 2, 37; 3, 86). — ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ. The five best musical instruments: ವೀಣೆ, ತಾಳ, ಮುರಜ, ಕಹಳೆ and ವಾಸ (Mr. 81). — ಅಯ್ದು ರಸ. The five liquids. ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಯ್ದು ರಸಂಗಳು (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ Nn. 83). — ಅಯ್ದುವರೆ. = ಅಯ್ದೂವರೆ. (My.). — ಅಯ್ದೂವರೆ. ಅಯ್ದೂ-ಅರೆ. Five and a half (B. 4, 212; My.). — ಅಯ್ದೆರಡು. -ಎರಡು. Ten (Bp. 1, 9; My.). 2, seven (My.). — ಅಯ್ದೆಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. -ಎಲೆಯ-. A climbing shrub, Vitis auriculata Roxb. (Z.; My.).

ಅಯ್ದುವಿಕೆ ayduvikĕ. = ಅಯ್ದಿಕೆ. (My.).

ಅಯ್ದುವೆ ayduvĕ. = ಅಯಿರೆ, etc. (Tĕ.; R.).

ಅಯ್ದುವೆತನ ayduvĕtana. = ಅಯ್ದೆತನ. (Tĕ.; R.).

ಅಯ್ದೆ aydĕ. See s. ಅಯ್ದು 1.

ಅಯ್ದೆ aydĕ. = ಅಯಿರೆ, etc. A woman whose husband is living (ಸುವಾಸಿನಿ Kk. 27; ಸೋವಾಸಿಣಿ Šm. 73; ಪತಿವತ್ನಿ Mr. 303). See ನಿಟ್ಟಯ್ದೆ, ಮುತ್ತಯ್ದೆ; Č. Bp. 6, 53; J. 34, 3.

ಅಯ್ದೆತನ aydĕtana. = ಅಯ್ದುವೆತನ. The state of a woman whose husband is alive (My.). See J. 26, 56; ಮುತ್ತಯ್ದೆತನ.

ಅಯ್ನಾರ್ aynâr. = ಅಯ್ನೋರು, s. ಅಯು. T. plural of ಐಯು, ಅಯ್ಯ. See ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತಡಿ ಅಯ್ನಾರ್.

ಅಯ್ಬರು aybaru. = ಅಯ್ವರ್. (My.).

ಅಯ್ಯ ayya. = ಅಯ್ 3, ಅಯು (*cf.* ಅಜ್ಜ ?). A master, a lord, sir (C.; Bp. 9, 46 Šiva). **2,** a grandfather (C.). **3,** a father (C.; see ಅಱುಮೊಗನಯ್ಯ, ಕಾವನಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ, ತನ್ದೆಯಯ್ಯ, ದೊಡ್ಡಯ್ಯ, ಮುತ್ತಯ್ಯ, ಹಾರುವಯ್ಯ; Bp. 3, 82; 47, 24. 30; J. 30, 51). **4,** a Jangama (C.; Bp. 11, 20. 33. 37. 43; 12, 20; 22, 32; 57, 88; see the names in Bp. 58 to which ಅಯ್ಯ is added; B. 4, 80). **5,** a teacher, a schoolmaster (C.; B. 1, 12). — (Tĕ., T., M.; Tu. ಅಯ್ಯೆ). ಅಯ್ಯನ್ದಿರ್, ಅಯ್ಯಂಗಳ್ (Šmd. 124. 126). ಎಮ್ಮ ತನ್ದೆಗಳ್, ಎಮ್ಮ ಅಯ್ಯಂಗಳ್, ಎಮ್ಮ ತಾಯ್ಗಳ್ (125). ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ. — ಅಯ್ಯನಿಗಿಂತ ತೈಯ ವಾಸಿ (Prvs.). — ಅಯ್ಯನಯ್ಯ. ಅಯ್ಯನ ಅಯ್ಯ. A grandfather (Bp. 3, 82; 47, 24).

ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ayyangâr. = a plural of ಅಯ್ಯ No. 1. A compellation of respect among Šrîvaishṇavas (My.; Tĕ. ಅಯ್ಯಗಾರು, ಅಯ್ಯವಾರು, a father; a Brahmin; a teacher).

ಅಯ್ಯತನ ayyatana. = ಅಯ್ತನ. (Bp. 3, 82; My.).

ಅಯ್ಯಮ ayyama. Tbh. of ಅರ್ಯಮ. See ತುಪ್ಪದಯ್ಯಮ.

ಅಯ್ಯಯ್ಯೇ ayyayyê. rep. = ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ. (Occasionally among S. Mhr. females; *cf.* Sk. ಅಯೇ).

ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ayyayyô. rep. = ಅಯ್ಯೋ. (ಕರುಣ Čt. I, 55; C.; M., T., Tĕ.; J. 19, 17).

ಅಯ್ಯಾಲು ayyâlu. A person's inner, hidden state, his mind, power, etc. (S. Mhr. = ಗುಟ್ಟು).

ಅಯ್ಯೋ ayyô. An interjection expressing grief: alas! (ಖೇದವಿಷಾದದ Šmd. 393; C.; Tĕ., Tu.; M., also ಅಯ್ಯಂ; T., also ಅಚ್ಚೋ, ಅತ್ತೋ, ಅನ್ನೋ). **2,** expressing astonishment: ah! aha! (C.; T.). **3,** compassion: ah! alas! (ಕರುಣೆ Šmd. 393; C.; T.). ಅಯ್ಯೋ, ಅಕ್ಕಟಾ, ಇನ್ದಂಗೆ ಕೇಡು ಅಯ್ತೆ? (Šmd. 69). See Bp. 15, 2; 46, 23; 52, 13.

ಅಯ್ರ ayra. = ಅಯಿರ್, etc. — ಅಯ್ರದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ಅಯದಾಳಿ (Rśv. 8, 27; V. 40, 62; My.; ಗುಳದಾಳಿ G.).

ಅಯ್ರಣೆ ayraṇĕ. = ಅಯ್ರಾಣಿ. (My.; ಅಯ್ರಾಣಿಯ ಗಡಿಗೆ G.). ಕಾಂಚನದ ಅಯ್ರಣೆ (Râm. 1, 16, 36).

ಅಯ್ರಾಣಿ ayrâṇi. = ಅಯ್ರಣೆ. A small vessel, or painted vase or pitcher, used at weddings (S. Mhr.; My. = ಪಾಲಿಕೆ; Tĕ. ಅರಿವೆನಕುಣ್ಡ, ಅರಿವೇಣಿ, ಐರೇನಿ; Mhr. ಅಹಿರೀ). — ಅಯ್ರಾಣಿಕುಮ್ಭ. = ಅಯ್ರಾಣಿಗಡಿಗೆ. (My.). — ಅಯ್ರಾಣಿಕೊಡ. = ಅಯ್ರಾಣಿ. (S. Mhr.). — ಅಯ್ರಾಣಿಗಡಿಗೆ. = ಅಯ್ರಣೆ. (G.; My.).

ಅಯ್ರಿ ayri. A disease of the eye in which the vessels of the lower lid swell much and protrude (R.; Tĕ. ಅವಿರಿ, a certain slight disease that attacks the pupil of the eye; Mhr. ಅಹಿರಾ, ಅಹೇರಾ, a disease of the eye; *cf.* ಅರಮ, ಅರಿ 7, ಅಲಿ 3).

ಅಯ್ಲು aylu. = ಅಯಿಲು. — ಅಯ್ಲುಸಯ್ಲು. = ಅಯಿಲುಸಯಿಲು. (Bh. 3, 6, 33).

ಅಯ್ವಡಿ ayvaḍi. See s. ಅಯ್ 5.

ಅಯ್ವತ್ತು ayvattu. See s. ಅಯ್ 5.

ಅಯ್ವರ್ ayvar. -ರು. = ಅಯ್ಬರು. Five persons. ಎಮ್ಮುಮ್ಮತಯ್ವರ್ (Šmd. 180). ಬಡಗಿ, ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, ಕಮ್ಮಾಱ, ಕಲುಕುಟಿಗ, ಕಂಚಗಾಱನ್ ಎಮ್ಬ ಅಯ್ವರ ಹೆಸರು (ಕಾರು, ಶಿಲ್ಪಿ Nr.). See Bh. 1, 8, 73. 94; 2, 13, 10. ತಮ್ಮ ಕಲಹಕೆ ತಾವು ಅಯ್ವರು, ಪರರ ಕಲಹಕೆ ನೂಱಾ ಅಯ್ವರು (Prv.).

ಅಯ್ಸಲೇ aysalê. (ಅಯ್ಸಲೆ). Well done! bravo! noble! (*cf.* ಅಯಿ; Mhr. ಐಶೀ, bravo, etc.). See Bh. 1, 10, 14; 2, 13, 24; J. 5, 39; 18, 19; 19, 26.

ಅಯ್ಸು aysu. = ಅಯಿಸು. That much, etc. (its meaning being the same as that of ಅನಿತು q. v.; My.). See Bp. 8, 43; 10, 2; 19, 48; 21, 39. 41; 22, 38; 23, 41; 24, 15; 27, 9; 28, 27. 57; 37, 21; 38, 51; 39, 62; 42, 19. 86; 47, 44; 50, 5; Bh. 8, 19, 40; 8, 23, 42; J. 20, 46.

ಅರ್ ar. 1. = ಅರು 2. An affix to form the plural of masculine and feminine nouns, pronouns, relative participles, and adjectives (Šmd. 119. 140. 153), *e. g.* ದೇವರ್ (120), ದೇವಿಯರ್ (121), ದೇವತೆಯರ್ (109), ಅವರ್ (121), ಮಾಡಿದರ್, ಒಳ್ಳಿದರ್ (121), ಕೆಲರ್ (122), to which ಕಳ್ or ಗಳ್ is occasionally added, *e. g.* ಗೋಱಿಾಯ್ತುರ್ಕರ್ಗಳ್ (79), ಬುಧರ್ಕರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್ (124).

ಅರ್ ar. 2. = ಅರು 2. A termination of the third person plural in the masculine and femi-

nine (Šmd. 254), *e. g.* ಮಾಣ್ಬಿರ್ (44), ನುಡಿದರ್ (61), ಇರ್ಕರ್ (72), ಅಡಿದರ್ (255), ಒಳ್ಳಿದರ್ (257).

ಅರ್ ar. 3. = ಅದ್ 2, etc. To be immersed, etc. P. p. ಅರ್ದು. ಲಿಂಗವನ್ತರು ಸಭ್ಯರೊಳಗೆ ಅತಿಸಾಂಗಭಕ್ತಿಯಲಿ ಅರ್ದು (Bp. 36, 61).

ಅರ ara. 1. (fr. ಅರೆ 2). = ಅರ್ದ. A file (My.; Tu., T., M.; see s. ರಾಯಿ). ಉಜ್ಜ ಕೆರೆಯುವ ಅರ (ಅರೆ Si. 345).

ಅರ ara. 2. = ಅರ್ಧ, ಅರೆ 8 q. v., ಅರ್ 1. Half. (Tu., M., Tĕ. ಅರೆ; T. ಅರ್ೈ; *cf.* ಅರಮೆ). — ಅರಆಳು. Half a person: a man that works only half so much as another; a man who works, or has worked, only for half a day (My.). — ಅರಕಾಣಿ. = ಅರೆಕಾಣಿ, q. v. (My.). — ಅರಕಾವೊತ್ತು. -ಕಾ-ಒತ್ತು. The half ರ when written as ೯ (C.). — ಅರಕಾಲು. = ಅರೆಕಾಲು, q. v. (C.). — ಅರಕಾಸು. Half a cash (C.). — ಅರಕುಲ. A half caste, a mixed breed (C.). — ಅರಕ್ಷಣ. Half a moment (My.; B. 4, 16). — ಅರಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Half an eye; a purblind eye; purblindness (C.); a leer (My.). — ಅರಗಳಿಗೆ. Twelve minutes, a little while (My.; B. 4, 18. 182; 5, 143). — ಅರಗಾಯ. A slight wound (C.). — ಅರಗಾವು. -ಕಾವು. Half heat, slight heat; the state of being slightly heated (C.). — ಅರಗೋಡೆ. A wall of small height (C.). — ಅರಗೋಱು. -ಕೋಱು. Half a portion of the produce of a field, farm, etc. (S. Mhr.). — ಅರಚಣ್ಣ. Breeches that just cover the buttocks (C.). — ಅರಚಲ್ಲಣ. = ಅರಚಣ್ಣ. (My.). — ಅರಜಲ. Deficiency of spring-water in a well (S. Mhr.). — ಅರತಲೆನೋವು. = ಅರ್ಧತಲೆನೋವು. A one-sided headache (My.). — ಅರತಾವು. Half a sheet of paper (C.). — ಅರದಲೆ. -ತಲೆ. Half the head, one side of the head (C.). — ಅರನಾಲಿಗೆ. Half the tongue (Bp. 55, 24). — ಅರಪಾವು. Three rupees' weight (C.); the eighth part of a sêr (My.). — ಅರಬಾಸೆ. Indistinct utterance; stammering tongue (C.). — ಅರಮಣ. Half a mound (C.). — ಅರಮನಸ್ಸು. Half the mind, reluctance (My.). — ಅರಮಱೆ. A partial screen; partial screening, want of sincerity (My.). — ಅರಮೆಯ್ಯಿ. Half the body (C.). — ಅರವಾಸಿ. One half (C.; B. 4, 102). — ಅರಸೇರು. Half a seer (C.). — ಅರಹಾಸ. A smile (My.). — ಅರಹೊಟ್ಟೆಯೂಟ. -ಊಟ. A meal of half the stomach, an insufficient meal (C.). ಅರಹೊಟ್ಟೆಯೂಟಾ ಮಾಡೋಣ (My).

ಅರ ara. 1. Going. 2, *swift, speedy;* speed. 3, a rapid flow of water (ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, ಓಘ, ವೇಣಿ, ನೀರ ಪರಹು Mr. 415). ಅರಂ, *quickly.* 4, the spoke or radius of a wheel. — ಅರಗೀಲ್. -ಕೀಲ್. = ಅರ No. 4. (Abh. P. 13, 69).

ಅರ ara. 2. = ಅರೆ 1. An abbreviation of ಅರಸು (Šmd. 209. 210). A king. — ಅರಗಿಣಿ. The rose-ringed parrakeet (Pr. & Bd.). ನುಡಿಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅರಗಿಣಿಗೆ (Prll. 3, 32). — ಅರಗಿಳಿ. = ಅರಗಿಣಿ. (Grj. 2, 68; J. 15, 20; 30, 37; C.). 2, a kind of shoe with a parrot-like knob for the toes (Bp. 12, 12). — ಅರಗುವರ. -ಕುವರ. A king's son (ಅರಸುಮಗ Kk. 34). — ಅರನೆಲ್ಲಿ. = ಅರೆ-, ರಾಯ-. A small tree cultivated in gardens, the country gooseberry, Cicca disticha Lin. (S. Mhr.; T., M.; Tĕ. ರಾಚಯುಸಿರಿಕೆ). 2, ಬಾಲಕಿ (Mr. 121, o. r. ಅರೆ-). — ಅರನೇಱಲ್. = ಅರಸುನೇಱಲ್. (Šmd 210, o. r. ಅರೆ-). — ಅರಬೇವು. = ಅರೆಬೇವು. (My.). — ಅರಮಗ. A king's son (ಅರಸುಮಗ Šs.; Rŝv. 14, 59; Abh. P. 12, 79). — ಅರಮನೆ. = ಅರಸುಮನೆ. (Šmd. 209). A royal dwelling, a palace (ರಾಜಸದನ Hlâ.; ಒಲ್ಲಿದರ ಮನೆ Mr. 198; ಸೌಧ, etc. Si. 109). 2, a court (ಕಚೇರಿ C.). 3, government (C.). ಅರಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಬನಂ (ಉದ್ಯಾನ Hlâ.). ಊರೊಳಗಣ ಅರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಹ ವನಂ (ಉದ್ಯಾನ Mr. 152). ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳ್ (ಪ್ರಾಸಾದ Hlâ.). ಅರಮನೆಗೆ ಆಱು ಬಾಯಿ. — ಅರಮನೆಯ ಬದಿಕಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಕಾವಲು. — ಅರಮನೆಯ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ನೆಱಗು ಒಡ್ಡು! — ಅರಮನೆಯ ಒತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದ್ಯಾಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಅರಮನೆಯ ಹಣಾ ಕಟ್ಟೆ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗೆ ಡೊಳ್ಳು ಬನ್ತು. — ಅರಮನೆಯ ಹತ್ತರ ನೆರಮನೆ ಇರ ಕೂಡದು. — ಕುದುರೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇರ ಬಾರದು, ಅರಮನೆಯ ಮುನ್ದೆ ಇರ ಬಾರದು (Prvs.). See Šmd. 210. 216. 234; Bp. 55, 10; 60, 28; 61, 34; J. 2, 46. — ಅರಮನೆಯವ. -ಅವ. An officer of government (C.). — ಅರಮನೆಯವರು. The government (C.). — ಅರಸ್ಥಾನ. A royal council; a palace. See Prv. s. ಮನ್ತ್ರಿ. — ಅರಹಾವು. = ಅರೆಹಾವು. A species of large serpent (ರಾಜಸರ್ಪ, ಸರ್ಪಭುಕ್ Hlâ.).

ಅರಕ araka. (fr. ಅರಿ 4). The act of cleansing rice from dust and stones by washing in water. — ಅರಕಂಚಟ್ಟಿ. -ಂ-ಚಟ್ಟಿ. A brass basin to perform the araka (My.; T.).

ಅರಕ araka. Sublimation; a sublimate (S. Mhr.; Mhr. ಅರ್ಕ).

ಅರಕು araku. = ಅರಾಕು, ಅರ್ಕ 2, ಅರಕ್. Spirit, juice, essence (R.; Mhr., H. ಅರ್ಕ); arrack; toddy (T. ಅರಕ್ಕು). 2, = ಒರಕು, a gilt or silver wash (S. Mhr.).

ಅರಕೆ arakĕ. = ಅರೆಕೆ, (ಅಱಕೆ 2). The half; the state of being half, incomplete or too little (C.; ಅರ್ಧ, ಸ್ಥೂಲೋಕ್ಷಯ G.; Tu.).

ಅರಕ್ಷಣ a-rakshaṇa. An unprotected condition (ಘರ್ಷಣ Čb.). 2, = ಅರ-ಕ್ಷಣ, q. v. s. ಅರ 2.

ಅರಗು aragu. 1. = ಅರಿಸು, ಅರುಸು. A border, end or margin (T.; R.; *cf.* ಅಂಚು). **2,** vicinity (T.; R.; T. ಅರುಗು, to approach; to join; to embrace, *cf.* ಅಱುಗು 2).

ಅರಗು aragu. 2. (= ಅಱುಗು 1, ಅಱ್ಕು 1). To decay; to be digested (My.; Tĕ. ಅರಗು, ಅರುಗು, to waste away; to digest, also ಅಱಗು, etc.; T. ಅರುಗು, to become diminished or reduced). See ಅಱವೆ 1.

ಅರಗು aragu. Tbh. of ಲಾಕ್ಷೆ or ಲಾಕ್ಷ. Gumlac, lac, sealing-wax (ಜತು, ಯಾವಕ, ಲಾಕ್ಷೆ Hlâ.; ಲಾಕ್ಷೆ Nr.; ಲಾಕ್ಷ Mr. 144; ಕ್ರಿಮಿ, ಲಾಕ್ಷ Nn. 121; ಲಾಕ್ಷೆ, ಅಲಕ್ತ, etc. Si. 226; ಅಲಕ್ತ, ಜತು G.; B. 1, 22; T., M. ಅರಕ್ಕು; Tu. ಅರಕ್, ಅರಗು; Tĕ. ಲಕ್ಕೆ). See ಅವಲಕ್ಕಿಯರಗು, ಅವಲರಗು, ಇಂಗಿಲೀಕದ ಅರಗು, ಕಡ್ಡಿಯರಗು, ಕರಿಯರಗು, ಕೆಮ್ಬರಗು, ಕೊಬ್ಬರಗು, ಕೋಲರಗು, ಬಣ್ಣದ ಅರಗು, ಬಿಲ್ಲೆಯರಗು. 2, red colour (T. ಅರಕ್ಕು). — ಅರಗಿನ ಗಿಡ. A tree the bark of which is used in dyeing, Symplocos racemosa Roxb. (ಗಾಲವ, ಶಾಬರ, ಲೋಧ್ರ, etc., ಜಾಲಾರೀ ಮರದಲ್ಲಿ ಭೇದ Si. 129). See ಕೆಮ್ಬು ಅರಗಿನ ಗಿಡ. — ಅರಗುಮಸಿ. An ink made from lac, etc. (C.).

ಅರಗುವರ araguvara. See s. ಅರ 2.

ಅರಘಟಕ ara-ghaṭaka. = ಅರಘಟ್ಟಕ. (ಉದ್ಘಾಟಕ, ತಿರಿಗಿ ಬಹ ಜಾಟಾಳ Mr. 422).

ಅರಘಟ್ಟ ara-ghaṭṭa = ರಾಟೆ, etc. *A wheel or revolving machine for raising water from a well, etc.*

ಅರಘಟ್ಟಕ ara-ghaṭṭaka. = ರಾಟಣಿಗೆ. *A wheel or revolving machine for raising water from a well, etc.* 2, a circle: a fence, a hedge (ವೃತ್ತಿ, ಬೇಲಿ Mr. 192).

ಅರಚನೆ a-racanĕ. Want of proper arrangement, disorder (My.).

ಅರಟಾಳ araṭâḷa. = ಅಣ್ಣವಾಳ, etc. (ಅರಿಷ್ಟ, ಫೇನಿಲ, ರಂಗುವಾಲ Si. 128; My.).

ಅರಟು araṭu. = ಅರಲು. The tree Calosanthes indica Bl. (Bignonia indica Lin., Ailanthus excelsa Roxb.; Sk.; My.; ದಿಣ್ಣಲ G.; *cf.* ಅಳಂಗಿ).

ಅರಟೆ araṭĕ. = ಹರಟೆ. (My.).

ಅರಟೆ araṭĕ. = ರಾಟೆ. A machine for reeling, a reel. ನೆಯಿಗೆಯವರು ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಅರಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ Si. 396). *Cf.* ಅರಘಟ್ಟ.

ಅರಡಾಳ araḍâḷa. = ಅರಟಾಳ, etc. (St. & Pl.; My.).

ಅರಡಿ araḍi. = ಹರಡಿ. (My.).

ಅರಡು araḍu. = ಪರಡು 2, etc. To be extended, etc. (My.). ತೈಲಬಿನ್ದ್ವಾದಿಗಳು ಜಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (sic!), ಅರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರ್ಪಣ Si. 395).

ಅರಣ araṇa. A nuptial present (Tĕ.; R.; T. ಅರುಳ್, to grant graciously; —giving; donation, gift; Mhr. ಅಹೇರ).

ಅರಣಿ araṇi. *The wood of the Ficus religiosa used for kindling fire by attrition.*

ಅರಣಿಪುತ್ರ araṇi-putra. Fire (Sd.).

ಅರಣೆ araṇĕ. = ರಾಣೆ, etc. A greenish kind of lizard which is said to poison by licking, Lacerta interpunctula (M.; T. ಅರಣೈ, ಪಾಮ್ಬರಣೈ; = ಹಾವುರಾಣೆ My.). ಅರಣೆ ಕಡಿದರೆ ಬರಣೀ ಮದ್ದು ಸಾಲದು (Prv.).

ಅರಣ್ಯ araṇya. *A wood, a forest,* a wilderness (ಕಾಡು Šmd. Dh.; ವನ Nn. 55. 65. 69; ವಿಪಿನ 66; ಅಡವಿ 109. 164; ಪಟು, ಬಿಂಜ Čt. II, 62; ಅಟವಿ, ವಿಪಿನ, etc. Mr. 151).

ಅರಣ್ಯಶ್ವನ್ araṇya-švan. *A wolf.*

ಅರಣ್ಯಾನಿ araṇyâni. *A large and thick forest* (Mr. 151). 2, the goddess of the forest.

ಅರತ arata. The act of grinding or of having ground (C.).

ಅರತ a-rata. Without love of, indifferent to (Bp. 8, 2).

ಅರತಿ arati. *Anxiety, distress, regret.* 2, anger, passion. 3, ಅ-ರತಿ, dissatisfaction; want of pleasure, pain.

ಅರತ್ನಿ aratni. The elbow. 2, *a cubit of the middle length, from the elbow to the tip of the little finger* (ಮೊಟಿ Šmd. I; ಅಳವಲ್ಲಿ ಕಿಱುವೆರಳ ಮೊಟಿಂ Mr. 323).

ಅರದ a-rada. Toothless (G.).

ಅರದಾರಿ aradâri. = ಹರದಾರಿ. (My.).

ಅರದಳ aradaḷa. = ಅರದಾಳ. (My.).

ಅರದಾಳ aradâḷa. = ಅರಿದಾಳ q. v., etc. (ಹರತಾಳ, ಹರಿತಾಳ, ಅಲ, ಆಲ, ತಾಲ, ಪಿಂಜರ G.; My.; Tu. ಅರದಳ, ಅರದಾಳೆ).

ಅರದು aradu. 1. = ಅರೆದು. P. p. of ಅರೆ 2.

ಅರದು aradu. 2. = ಅರಿದು, etc. (S. Mhr.).

ಅರದೇಶಿ ara-dêši. — ಅರದೇಶಿಪರದೇಶಿ. dupl. A mendicant, a pilgrim (T., Tĕ.; R.).

ಅರನಾರಿ (ara2-nâri). Abolition of function in one side of the body, paralysis (S. Mhr.). 2, being on one side. — ಅರನಾರಿಯಂಚು. -ಅಂಚು. A colored border on one side of a cloth when different from that on the other side (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಅರಬ araba. An Arabian (B. 2, 33; 3, 55; 5, 13; My.; Mhr.).

ಅರಬಸ್ಥಾನ araba-sthâna. = ಅರ್ಬಸ್ಥಾನ. Arabia (B. 3, 54; 5, 12; ಯವನ Čb.).

ಅರಬಿ arabi. Arabian (My.; B. 5, 12. 13).

ಅರಬಿದೇಶ arabi-dêša. Arabia (My.; B. 3, 64).

ಅರಬಿಸ್ತಾನ್ arabistân. = ಅರಬಸ್ಥಾನ. (ತುರುಕರ ಸೀಮೆ Si. 227; My. as ಅರಬಿಸ್ಥಾನ).

ಅರಬ್ಬಿ arabbi. = ಅರಬಿ. (Si. 272; My.).

ಅರಬ್ಬಿಸ್ತಾನ್ arabbistân. = ಅರಬಿಸ್ತಾನ್ (Si. 101; My. as ಅರಬ್ಬಿಸ್ಥಾನ).

ಅರಮ arama. Tbh. of ಅರ್ಮ. (ಕಣ್ಣುಬೇನೆ G.; *cf.* ಅಯ್ರಿ, ಅರಿ 7).

ಅರಮಾಯಿಷಿ ಪರಮಾಯಿಷಿ aramâyishi paramâyishi. = ಅರುಮಾಸಿ ಪರಮಾಸಿ. A gift, or gifts, of rare and striking value (My.; H.; Br.).

ಅರಮೆ aramĕ. 1. The state of being a moiety or a little; to some extent; here and there; sometimes (ಎತ್ತಾನುಂ, ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ Šmd. 395; ಅರೆ, ಕಿಱಿದು Čt. II, 82; ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ Šmd. 340 Cm.; ಪಣ್ಣಾನೆ, ಕೆಲ Šs.; Abh. P. 14, 107). ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ ಪುದುವುಗಳೊಳ್, ಅರಮೆ ಎಳೆದಳಿರ್ವ ಲತಾನ್ತರದೊಳ್ ಉಲಿದುಲಿದು ಕಾಡುಗುಮ್ ಇರುಳಪ್ಪಿನಮ್ ಅಱಸುವ ಇನಿಯಳಂ ಚಕ್ರಾಹ್ವಂ (Kâvy. I, 1b, 16; Šmd. 68). ಅರಮೆ ತಕಾರಂ ಡಱಿದಿಂ ಪರಿಣಮಿಕುಂ (Šmd. 340).

ಅರಮೆ aramĕ. 2. = ಅರುಮೆ. (ಲಲ್ಲೆ, ಮುದ್ದು Šs.; T. ಅರಮೈ, ಅರಿಮೈ, love; *cf.* ಅಮ್ಮು 1; ಇರ್ಮೆ 2 ?).

ಅರಯಿಸು arayisu. = ಅರಿಸು 2. To cause to grind (V. 40, 54; My.). ಅಭೀಲಗರಳಂಗಳನ್ ಅವೆಲ್ಲಂ ಕಲಸಿ ಅರಯಿಸಲು (Bp. 58, 55).

ಅರರ arara. A covering, a sheath. 2, *the leaf or panel of a door;* a door.

ಅರರಿ arari. *The leaf or panel of a door* (ಕವಾಟ, ಕದ Mr. 191).

ಅರರೆ ararĕ. (ಅರೆ-ಅರೆ). Oh wonder! well done! aha! (ಕೊಣ್ಣಾಟ Čt. II, 103; ಎಲಎಲಎಲವೊ, ಸೋಜಿಗ G.; *cf.* Sk. ಅರರೇ; Mhr. ಅರರ, ಅರರೇ, ಅರೇ). See Bp. 1, 30; 12, 6; 24, 27; 49, 14; 57, 82; Ršv. 8, 109; 11, 2; Kk. 97; J. 19, 33; 22, 38.

ಅರಲ್ aral. 1. = ಅರಲು 1, ಅರಳ್ 1, ಅರಳು 1, ಅಲ್ರ್ 1, ಅಲರ್ 1, ಅಲರು 1. To expand (v. i.), to open, to blow (ವಿಕಾಸ Šmd. Dh.; ವಿಕಸನ Šm. 108; Tu.). P. p. ಅರಲ್ದು. ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ್ (Šmd. 68). ಅರಲ್ದ ತಾವರೆಯ ತಣ್ಣೆಲೆ (Čpr. 7, after 60). (ತರಕ್ಷುವಿನ) ಅರಲ್ದ ಮೂಗು (Ršv. 5, 92).

ಅರಲ್ aral. 2. = ಅರಳ್ 2, ಅರಳು 2, ಅಲರ್ 2, ಅಲರು 2, ಅಲಲ್. A flower (ಪುಷ್ಪ Šmd. Dh.; ಅಲರ್, ಪುಷ್ಪ Kk. 22; ಕುಸುಮ Šm. 23. 108). ಅರಳ್ is an unclassical substitute (Šmd. 41). ಅರಲ್ಗೆ (139). ಗೊಜ್ಜಗೆಯರಲ್, ಸುರಯಿಯರಲ್ (Ršv. 10, after 31). ಪಱಿಮೆಗೆ ಸನ್ತಸಂ ಜನಿಸದ ಅರಲ್, ಅರಲ ನವಪರಿಮಲಂಗಳಿನ್ದಂ ಜಡಿಯದ ಎಳೆಗಾಳಿ, ಎಳೆಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇಹ ಬನಮ್ ಇಲ್ಲಮ್ ಆ ನಾಡೊಳು (Č. Bp. 11, 5). — ಅರಲುಣಿ. -ಉಣಿ. = ಅಲರುಣಿ. That feeds on flowers: the large bright black humble bee, Bombinatrix glabra (ಗುಂಗೀ ಹುಱಿ G.). — ಅರಲೇಱು. = ಅಲರೇಱು, q. v. — ಅರಲ್ಪೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆಯ. = ಅಲರ್ವೊಡೆಯ. Who has a flower on his belly or navel: Vishṇu (ವಿಷ್ಣು Šs.). — ಅರಲ್ಪಡಿಗ. -ಪಡಿಗ. = ಅಲರ್ಪಡಿಗ. A

man who (grows), deals in or sells flowers (ಪುಲ್ಲವಡಕಾಱ Šm. 67; Kk. 35, o. r. ಅಲರ್ವಡಿಗ; ಹೂವು ಮಾಱುವವ G.). — ಅರಲ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. = ಅಲರ್ವಾಸು. A bed of flowers (R.).

ಅರಲು aralu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಲಿ. ಅರಲಿದ ಅಮ್ಬುಜಸತ್ತಿಗೆ (Bh. 1, 5, 7).

ಅರಲು aralu. 2. = ಅರುಲು, etc. (My.).

ಅರಲು aralu. = ಅರಟು. *The tree Calosanthes indica* Bl. (ದಿಣ್ಡಲ G.; *cf.* ಅಳಂಗಿ)

ಅರವ arava. = ಅರವು, ಅರುವು, ಅರ್ವ. Tamiḷ (My., Tĕl.; T. ಅರುವಾ, one of the twelve districts which surround the country wherein elegant Tamiḷ is spoken, and in which an inferior Tamiḷ, the common one, is in use). ಅರವದೇಶ, ಅರವಭಾಷೆ (My.). ಅರವ ಅಧ್ವಾನ, ತೆಲುಗು ತೇಟ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಸ್ತೂರಿ (Prv.).

ಅರವಗ aravaga. See s. ಅರ 2.

ಅರವಗಿತ್ತಿ arava-gitti. A Tamiḷ woman (My.; Tĕ. ಅರವಡಿ).

ಅರವಿತಿ araviti. = ಅರವಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಅರವಿನ್ದ aravinda. *A lotus, Nelumbium speciosum or Nymphaea nelumbo* (ಅಬ್ಜ, ಪದ್ಮ, etc. Mr. 419; ತಾವರೆ, ಕೆಸರ್ವುಟ್ಟಿಗೆ Šm. 26). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಅರವಿನ್ದಗನ್ಧಿ aravinda-gandhi. A woman with a lotus-smell (Bp. 41, 24).

ಅರವಿನ್ದಗರ್ಭ aravinda-garbha. The offspring of the lotus; Brahmâ (Bp. 44, 3).

ಅರವಿನ್ದನಾಭ aravinda-nâbha. Who has a lotus on his navel: Vishṇu (Mr. 17; Bp. 53, 65; J. 13, 22).

ಅರವಿನ್ದನೇತ್ರೆ aravinda-nêtrĕ. A lotus-eyed woman (My.).

ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು aravinda-bandhu. The lotus' friend: the sun (Mr. 33).

ಅರವಿನ್ದಭವ aravinda-bhava. Sprung from a lotus: Brahmâ (Šm. 8).

ಅರವಿನ್ದಮುಖಿ aravinda-mukhi. A lotus-faced woman (Bp. 2, 2).

ಅರವಿನ್ದಸಖ aravinda-sakha. = ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು. (My.).

ಅರವಿನ್ದಸಮ್ಭವ aravinda-sambhava. = ಅರವಿನ್ದಭವ. (Bp. 2, 26).

ಅರವಿನ್ದಹಿತ aravinda-hita. = ಅರವಿನ್ದಬನ್ಧು. (Bp. 21, 8).

ಅರವಿನ್ದಾಕ್ಷ aravinda-aksha. The lotus-eyed: Vishṇu or Kṛishṇa (Nn. 57).

ಅರವಿನ್ದಿನಿ aravindini. An assemblage of lotus flowers (Čpr. 7, 59).

ಅರವು aravu. = ಅರವ etc. (My.).

ಅರಷಣ arashaṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (ಶರ್ವರಿ, ಹರಿದ್ರ Čb.).

ಅರಸ arasa. = ಅರ 2, etc., ಅರಸು. Tbh. of ರಾಜ. A king, a lord (ಅರಸು Šmd. 90; ರಾಜ, etc. Hlâ.; ಭೂಭೃತ್ Si. 422; C.; T., M. ಅರಜ). ಅರಸಂ (Šmd. 108. 130). ಅರಸಂಗೆ (138). ಅರಸರುಮ್ ಅರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿ ಇಹ ಬನಂ (ಪ್ರಮದವನ Hlâ.). ಅರಸನ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. — ಅರಸನ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲು ತುಱಿದರೆ ಇವನಿಗೆ ಬನ್ದ ಭಾಗ್ಯವೇನು? — ಅರಸನ ಕುದುರೆ ಲಾಯದಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪಾಯಿತು. — ಅರಸನಿಗೂ ಧನಿಷ್ಟೆ, ನನಗೂ ಧನಿಷ್ಟೆ (Prvs.). ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಅರಸಂ (Šm. 13). — ಅರಸಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. = ರಾಜಹಂಸ. (J. 18, 23; 25, 3; Ršv. 6, 10). — ಅರಸಧರ್ಮ. A king's duty (Bp. 27, 52). — ಅರಸಾಳ್. -ಆಳ್ (Šmd. 63). A king's servant or agent (ಉಪಸರ್ಪ, ಚರ Mr. 262; Bp. 52, 10).

ಅರಸತಿ arasati. A queen (C.).

ಅರಸಿ arasi. Tbh. of ರಾಜ್ಞಿ. A queen (ರಾಜ್ಞಿ Hlâ.; C.). ಪಟ್ಟದ ಅರಸಿಯರು (ಮಹಿಷಿ, ಕೃತಾಭಿಷೇಕೆ Hlâ.). ಇನ್ದ್ರನ ಅರಸಿ (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ Mr. 41). See Šmd. 108. 138, [illegible] 43, 2; 44, 40; 50, 32; Šm. 7. 8. — ಅರಸಿಪಟ್ಟ. Tbh. of ರಾಜ್ಞೀಪಟ್ಟ. (Abh. P. 9, 162).

ಅರಸಿಣ arasiṇa. = ಅರಷಣ, ಅರಸಿನ, ಅರಿಸಿಣ, ಅರಿಸಿನ q. v., ಅರುಷಣ, ಅರ್ಸಿಣ. (C.).

ಅರಸಿನ arasina. = ಅರಸಿಣ, etc. See ಕಳವಂಜಳ. — ಅರಸಿನಉಮ್ಮತ್ತಗಿಡ. A thistle-like plant, originally American, the yellow thistle or Mexican poppy, Argemone mexicana Lin. (St. & Pl.). — ಅರಸಿನಕಂಕಣ. Turmeric root fastened on the wrist of the bride and bridegroom when betrothed (S. Mhr.). — ಅರಸಿನಗಿಡ. The long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (St. & Pl.). — ಅರಸಿನಗೋರಣ್ಟೆ. The yellow Amaranth (My.; *cf.* ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಗೋರಣ್ಟೆ). — ಅರಸಿನಹೂ. A climbing shrub with showy yellow flowers, native of South America, Allamanda anbletii Pohl. (St. & Pl.).

ಅರಸು arasu. = ಅರಸ, etc. Tbh. of ರಾಜ್. (ಅರಸ Šmd. 90; ನರಾಧಿಪ Nn. 17; ಭೂನಾಥ 22; ನರೇನ್ದ್ರ 32; ನೃಪ 46; ಭೂಪ 53; ನೃಪತಿ Mr. 262; ದೊರೆ Šm. 105; C.; T., Tu.). ಅರಸುಗಳ್ (Šmd. 122). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡಾರ (ಉಪಕಾರಿಕೆ, etc. Hlâ.). ಅರಸಿನೊಳ್ (Šm. 105). ಅರಸು ಅನ್ದರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತದೆ, ಮುದುಕ ಅನ್ದರೆ ಗಡ್ಡ ಅಲುಗುತ್ತದೆ. — ಅರಸು ಅಱು ಮೊಱ, ಬಪ್ಪ ಎಣ್ಟು ಮೊಱ. — ಅರಸು ಒಲಿದರೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ, ತಿರುಕ ಒಲಿದರೆ ಮೂಱು ಬೊಗಸೆ. — ಅರಸು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆಟ ಉಣ್ಟೇ? — ಅರಸು ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ, ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? (Prvs.). — ಅರಸುಕುಮಾರ. This is an arisamâsa (Šmd. 207). — ಅರಸುಗುಣ. (Šmd. 207). A king's quality or virtue. — ಅರಸುಗುವರ. -ಕುವರ. A king's son (ಅರಸುಮಗ Šm. 37; Čt. I, 60). — ಅರಸುಠೀವಿ. A royal or noble style or fashion (Č. Bp. 5, 49). — ಅರಸುನೇಱಲ್. A kind of rose-apple (ಅರನೇಱಲ್ Šmd. 210). ಅರಸುಪೆಣ್ಡಿ. A person of royal descent (ರಾಜಬೀಜ, ರಾಜವಂಶ್ಯ Si. 232). — ಅರಸುಮಗ. A king's son (ಅರಗುವರ Kk. 34; ಅರಸುಗುವರ Šm. 37; ಅರಮಗ Šs.). See Bp. 46, 65; B. 3, 13. — ಅರಸುಮನೆತನ. A royal household or family (B. 4, 3). — ಅರಸುಹುಣ್ಣು. A large and dangerous boil, a carbuncle (C.). — ಅರಸೂಱಿಗ. -ಊಱಿಗ. A king's service (Bp. 53. 13).

ಅರಸುತನ arasutana. Kingship, royalty (My.; ಆಳ್ತನ G.). See Bp. 19, 48; 21, 45; Si. 268.

ಅರಸೆ arasĕ. = ಅರಳಿ 1, etc., q. v. (T. ಅರಜ, ಅರಜು; M. ಅರಜು, ಅರಯಾಲ್). — ಅರಸೆಮರ. The poplar-leaved fig-tree, Ficus religiosa Lin. (St. & Pl.).

ಅರಳ್ araḷ. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಳ್ದು. (J. 17, 41; 24, 66; 25, 44). ಅರಳ್ವುದು (ವಿಕಸನ, ಹಸಿತ, ಜೃಮ್ಭಿತ, etc. Mr. 107). ಅರಳ್ವನ್ತೆ (J. 30, 35).

ಅರಳ್ araḷ. 2. (Šmd. 41). = ಅರಲ್ 2, etc. See Bp. 5, 28; 19, 65; 24, 77; 47, 15. 30; J. 2, 57; 18, 30. ಅರಳ ಮುಱಿ (J. 17, 48; 34, 31). ಅರಳ ಸರಿ (4, 55).

ಅರಳ್ araḷ. 3. -ಳು. = ಅರಳ, etc. Amazement, terror (R.; T. ಅರಳು, to be amazed, grow terrified; ಅರಟ್ಟೆ, ಅಱಿಂಗಲ್, fear, etc.; ಅಱಿವ, trembling; *cf.* ಅಳಱ್ 1).

ಅರಳ araḷa. = ಅರುಲು, etc. Amazement, perplexity. — ಅರಳಮರಳ. dupl. Foolishness (S. Mhr.).

ಅರಳಿ arali. 1. = ಅರಸೆ, ಅರಳೆ 1, ಅರಿಸೆ, ಅಳಲಿ, ಅಳ್ಳೆ 3. The tree Ficus religiosa Lin. (My.) ಅರಳಿಯೆ, ಉ ಸುರುಸುರು! (Bp. 45, 36). See ಕಲ್ಲರಳಿ; and *cf.* ಅರಣಿ & ರಾವಿ. — ಅರಳಿಮರ. = ಅರಸೆಮರ, ಅರಳಿಯ ಮರ, ಅಳಲಿಯ-. (ಬೋಧಿದ್ರುಮ, etc. Si. 125; ಪಿಪ್ಪಲ G.). ಅರಳಿಮರಾ ನೋಡಲೋ? ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ್ನ ನೋಡಲೋ? (Prv.). — ಅರಳಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ. (ಬ್ರಹ್ಮದಾರು G.). — ಅರಳಿಯ ಗಿಡ. = ಅರಳಿಮರ, etc. (ಕುಂಜರಾಶನ, ಬೋಧಿದ್ರುಮ G.). — ಅರಳಿಯ ಮರ. = ಅರಳಿಮರ. ಅಳಿಲು ಏಱಿದರೆ ಅರಳೀ ಮರ ಅಲ್ಲಾಡೀತೇ? (Prv.). — ಅರಳಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಅರಳೆಲೆ, q. v. A fig leaf;—an ornament of that form to cover the privities of young children (My.). 2, ತಿಂಗಳು (Čb.).

ಅರಳಿ arali. 2. = ಅರಳೆ 2 q. v. See B. 1, 5; 2, 25; 4, 20. 27.

ಅರಳಿಸು aralisu. = ಅರಳ್ಚು. To cause to expand, open or blossom (C.).

ಅರಳು aralu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. P. p. ಅರಳಿ. See Bp. 9, 2; 12, 48; 22, 8; 24, 23; 38, 9; 54, 61; B. 3, 36; 4, 27; J. 17, 40; Si. 94. 120. 124. 361. ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಪ (ಫುಲ್ಲ); ಅರಳುವಾತನು (ವಿಕಾಸಿ, ವಿಕಸ್ವರ Nr.).

ಅರಳು aralu. 2. = ಅರಲ್ 2, etc. A flower (ಹೂವು G.; Dp. 59, 1; J. 24, 68). **2,** the shoe-flower (ದಾಸಾಳದ ಹೂವು G.). **3,** a red lotus (ಕೆಮ್ಪುಕಮಲ G.).

ಅರಳು aralu. 3. = ಅಳ್ಳು 3. Parched grain, especially parched paddy or jôla (C.; ಲಾಜೆ Hlâ.; ಲಾಜಂಗಳ್ Nr.; Si. 314; ಲಾಜೆ Mr. 375). ಹುರಿದ ಅರಳಿನನ್ತೆ (Râm. 5, 8, 75). See Prv. s. ಒರಳು; Bp. 58, 60. — ಅರಳಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. Flour made from parched grain (C.).

ಅರಳೆ aralĕ. 1. ಅರಳಿ 1, etc. See ಜೋಗಿಯರಳೆ. — ಅರಳೆಯ ಗಿಡ. = ಅರಳಿಯ ಗಿಡ (ಅಶ್ವತ್ಥ G.). ಅರಳೆಯ ಗಿಡದ ಹಣ್ಣು (ಅಶ್ವತ್ಥ G.). — ಅರಳೆಯ ಮರ. = ಅರಳಿಮರ, etc. (ಬೋಧಿದ್ರುಮ, ಚಲದಲ, ಪಿಪ್ಪಲ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಕುಂಜರಾಶನ Nr.; ಸಿರಿವರ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc. Mr. 113). — ಅರಳೆಯ ಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the Ficus religiosa (ಅಶ್ವತ್ಥ Nr.). — ಅರಳೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಅರಳಿಯೆಲೆ. (My.). 2, an ornament worn on the forehead of young children. ಹೊಳೆವ ಅರಳೆಲೆಯ, ಮಿಸುಗುವ ಬಾಲದೊಡಿಗೆಯ ಛಾಯೆಗೆ ಇಕ್ಕಿದರು (Prll. 3, 25). See Bp. 24, 44; Rśv. 4, 71. 74; Grj. 3, 81. 107. — ಅರಳೆಲೆಮಾಲೆ. A string of aralĕlĕs (Rśv. 6, after 11).

ಅರಳೆ aralĕ. 2. = ಅರಳಿ 2, ಅಳ್ಳೆ 4, ಹರಳೆ. Dressed cotton, cotton separated from the seed (ತೂಲಕ, ಪಿಚು Hlâ., Nr., Mr. 128; ಪಿಚು, ತೂಲ, ಹಾಸಿಗೆಯ ಅರಳೆ Si. 334); cotton in general (My.). ನದಿಗಳು ಅರಳೆಯ ಹಾಸು, ನವವಿಷವು ಉದರದೀಪನಚೂರ್ಣವು ಆವ ಅಂಗದಲಿ ಸಾವತ್ತರಲಿ ಸದರ ಕಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). See B. 4, 28. — ಅರಳೆಯ ಗಿಡ. = ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ, ತುಣ್ಡಕೇರಿ, etc. (Si. 150). See ಕಾಡರಳೆ.

ಅರಳೆ aralĕ. 3. A post, a pillar, a statue (ಸ್ಥೂಣೆ Nr.; Tĕ. ರಾಡು; T. ಎಱುಬ್; T. ಅರಣೆ, to fortify; ಅರಣೆ, a wall; ಅರಣ್, ಅರಣ, a fort; a wall; ಅಱುವ, a fort; M. ಅಱು, ಅಱುಗು, a high wall of irregular stones around an orchard, a mud wall; *cf.* ಅಳ 3; Sk. ಅರ್ಚಾ, an image).

ಅರಳೆ aralĕ. = ಅಣಿಲೆ, etc. (H. ಹರಡಾ, ಹಲ್ಡಾ; see ಅಲ್ಡೆ, ಹಲ್ಡೆ). — ಅರಳೆಕಾಯಿ. = ಅಣಿಲೆಕಾಯಿ, etc. (Z.).

ಅರಳ್ಚು aralču. = ಅರಳಿಸು. (Grj. 3, 7).

ಅರಾಕು arâku. = ಅರಕು. Arrack (My.).

ಅರಾಜಕ a-râjaka. Having no king, anarchical. (My.).

ಅರಾತಿ arâti. *An enemy* (ಹಗೆ Nn. 39. 97).

ಅರಾಬಿ arâbi. = ಹರಾಬಿ. Broadness, largeness, extensiveness (R.; Tu.).

ಅರಾಲ arâla. *Bent, crooked, curved.* 2, = ರಾಲ, ರಾಳ, *the resinous exudation of the plant Shorea robusta.*

ಅರಿ ari. 1. = ಹರಿ. To cut or lop off, to cut (ಕೃನ್ತನ Šmd. Dh.; ನೇರ್ Šmd. II; ಛೇದನ Šm. 104; My.; T.). ತಲೆಗಳನ್ ಅರಿದು (Bp. 4, 73). ಶಿರವನ್ ಅರಿದನು (16, 3; see also 21, 30; 22, 19; 24, 78; 39, 45; 47, 2; 49, 13. 19; 54, 69; 60, 40). ಈತನ ಶಿರಮನ್ ಅರಿದು, ಈ ಶಿಶುಶಿರಕ್ಕೆ ಪಱಿಗೊಡುವುದು! (Rśv. 14, after 14). ಅರಿಗಳ ಉದ್ಭವವು ಇನ್ನು ಗಣ್ಟಲನ್ ಅರಿವುದು (Bh. 1, 8, 57). — ಅರಿಅರಿ. rep. Bp. 45, 28; 51, 71. — ಅರಿವಾಟ. -ಆಟ. The act of cutting (W. v. 1321).

ಅರಿ ari. 2. = ಅರು 1. Cutting off, etc. **2,** gnawing as vermin (T., M.; see ಅರಿಹೇನು). — ಅರಿಬೊಯ್ಲು. -ಹೊಯ್ಲು. A cutting blow (Abh. P. 13, 65). — ಅರಿವಾಳ್. -ಬಾಳ್. = ಅರುವಾಳ್. A sickle (T.; R.). 2, N. of a man (Bp. 9, 37). — ಅರಿವಾಳದಾಣ್ಡಾರಿ. (ಅರಿವಾಳದ ಆಣ್ಡಾರಿ). N. of a man (Bp. 27, 19). — ಅರಿಹೇನು. A kind of louse (S. Mhr.).

ಅರಿ ari. 3. = ಅರೆ 2. To grind on a slab (C.). **2,** to rub cotton with the feet in cleaning it (B. 4, 178; 5, 145; T. ಅರೈ). ಹತ್ತೀ ಅರಿಯುವ ಯನ್ತ್ರ (ಗಿರಕೆ G.). **3,** to vex, to harass, as a child the life of its mother or a labourer his own life (S. Mhr.; T.).

ಅರಿ ari. 4. To clear of dregs and impurities, to settle (v. t.), as turbid water (rare in S. Mhr.; T., M., Tu. ಅರಿ, to sift; to cleanse rice from dust and stones by washing in water).

ಅರಿ ari. 5. = ಹರಿ. To run, to flow (M. ಅರಿ, to creep as snakes, worms; see ಮುನ್ದರಿ).

ಅರಿ ari. 6. A mass of unthrashed corn, a handful or more of corn cut at one stroke (ಧಾನ್ಯಯುತತೃಣರಾಶಿ Šm. 104; My.; T.; T. also: closeness, thickness). **2,** an excess of corn in a measure (with ಹೊಡೆ, to beat off, occasionally used in S. Mhr.). — ಅರಿಕೋಲ್. A stick with an iron crook to remove an ari of corn from one place to another (My.; Mr. 371, where the Sk. is quite corrupt).

ಅರಿ ari. 7. A disease of the eye (ನಯನರೋಗ Šm. 104; My.; T. ಅರಿ, red streaks in the white of the eye; Tĕ., T., M. ಅಕ್ಕಿ, erysipelas; Sk. ಅಲಜೀ, inflammation of the eye; *cf.* ಅಯ್ರಿ). See ಕಣ್ಣರಿ. — ಅರಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye afflicted with the ari (My.; occasionally in S. Mhr.). — ಅರಿಮಣಿಗಿಡ. A small tree or shrub used against the ari, Solanum verbascifolium L. (Z.).

ಅರಿ ari. 8. = ಇರಿ 2 & 3. In S. Mhr. *e. g.* ಕೇಳರಿ, ನೂಕರಿ, ನೋಡರಿ, ಬೀಲರಿ, ಹಾಕರಿ, ಹೋಗರಿ; ಬೇಕರಿ, ಬೇಡರಿ, ಸಾಕರಿ (but ನಡೆಯಿರಿ, ಕರೆಯಿರಿ, ಬರೆಯಿರಿ, etc.). ಏನರಿ (B. 3, 44).

ಅರಿ ari. *An enemy.* (ಶತ್ರು Šmd. Dh.; ಹಗೆ Nn. 112).

ಅರಿಗು arigu. = ಅರಗು 1, etc. (Si. 107).

ಅರಿಗೆ arigĕ. = ಪರಿಗೆ, ಹರಿಗೆ. A shield (Tĕ.);—a kind of drum (My.).

ಅರಿಟಾಳ ariṭâḷa. = ಅಣ್ಟವಾಳ, etc. Tbh. of ಅರಿಷ್ಟ. The soap-nut tree, Sapindus trifoliatus Lin. (S. detergens Roxb.; ಅರಿಷ್ಟ Śm. 25; ಅರಿಷ್ಟಕ, ಪೀತಫೇನ Mr. 141; My.). Its nuts are used *e. g.* also in washing woolen cloth.

ಅರಿತ್ರ aritra. Propelling. 2, an oar. 3, *a rudder, a helm* (ನಾವೆಯ ಸೋಗೆ Hlâ.; ನೀರುವಱಿಗೋಲ್ Mr. 416; ಹಡಗದ ನಾಳ G.).

ಅರಿದಳ aridaḷa. = ಅರಿದಾಳ, etc. (My., Tu.).

ಅರಿದಾಳ aridâḷa. = ಅರದಳ, ಅರದಾಳ, ಅರಿದಳ. Tbh. of ಹರಿತಾಲ. Yellow orpiment or sulphuret of arsenic, Arsenicum flavum (ಹರಿತಾಲ Nr.; ಅಂಗುಲಿ, ಕಚೋರ Mr. 102).

ಅರಿದು aridu. = ಅರಿದು 2, ಅರುದು. That is impervious, impenetrable, inexplicable, impossible, wonderful, great or important (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Hlâ.; ಗಹನ Mr. 461; T., Tĕ., M.; T. ಅಱುಮ್ಬು, what is rare, precious or notorious). ಪೊಗಲ್ ಅರಿದಾದುದು (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Nr.). See Śmd. 408; Bp. 1, 9. 28; 3, 30; 5, 55; 11, 36; 29, 29; 31, 4; 37, 18. ಅರಿದನ್ ಇದನ್ ಆನ್ ನೋಡ ಬೇಕು (Râm. 26, 19). — ಅರಿದರಿದರಿದು. rep. (Bp. 18, 95). — ಅರಿದರಿದು. rep. (Bp. 8, 8; 13, 7; 46, 33; Rŝv. 6, after 11).

ಅರಿನ್ದಮ ari-n-dama. Conquering, victorious. (R.).

ಅರಿಪದ ari-pada. An incongruous term or composition (Śmd. 200; ಅರಿಸಮಾಸ 201 Cm.).

ಅರಿಮೇದ ari-mêda. *A fetid Mimosa, Vachellia farnesiana.*

ಅರಿಯಮ ariyama. Tbh. of ಅರ್ಯಮ. A proper N. (Bp. 53, 39. 40. 43. 48. 49). — ಅರಿಯಮಭಟ್ಟ. A proper N. (Bp. 56, 34). — ಅರಿಯಮರಸ. -ಅರಸ. A pr. N. (Bp. 53, 46. 47). — ಅರಿಯಮರಾಜ. A pr. N. (Bp. 53, 38).

ಅರಿವರ್ಗ ari-varga. A troop of enemies. 2, = ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ. (Bp. 34, 34; 40, 70; B. 5, 322).

ಅರಿವಾಣ arivâṇa. = ಹರಿವಾಣ. (My.; Tĕ.; Tu. ಅರಿವಾನ).

ಅರಿವೆ arivĕ. = ಹರಿವೆ (the plant). (My.).

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ ari-shaṭ-varga The group of six enemies, viz. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ. (Bp. 29, 6; 53, 1).

ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದೂರ arishaḍvarga-dûra. Far away from the six enemies (Bp. 21, 5).

ಅರಿಷ್ಟ a-rishṭa. Unhurt. 2, *good fortune* (ಶುಭ Nn. 104). 3, *misfortune* (ಅಶುಭ 104). 4, *a natural phenomenon boding misfortune.* 5, symptom of approaching death (ಗಡೋತ್ಕರ, ವ್ಯಾಧಿ 104; ಸಾವಿನ ಚಿಹ್ನ G.). 6, *a crow* (ಬಲಿಭುಕ್, ಕಾಗೆ 104). 7, *a lying-in-chamber* (ಹಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ Mr. 198). 8, *buttermilk* (ಮಜ್ಜಿಗೆ G.). 9, *vinous spirit* (ಸರಾಯ G.). 10, *the neem tree, Azadirachta indica* (ಬೇವು Mr. 115). 11, = ಅರಿಟಾಳ, etc., *the soap-nut tree, Sapindus trifoliatus* Lin. (ಅಣ್ಟಾಳ G.; see ರಂಗುವಾಲ). 12, *garlic* (ಬೆಳ್ಳೊಳ್ಳಿ G.). ಅರಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಕನೇ ಗುಱಿ (Prv.).

ಅರಿಷ್ಟಕ a-rishṭaka. = ಅರಿಷ್ಟ. (Mr. 141).

ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ arishṭa-gṛiha. *A lying-in-chamber.*

ಅರಿಷ್ಟತೆ arishṭatĕ. Good fortune (ಶುಭ Mr. 473).

ಅರಿಷ್ಟದುಷ್ಟಧಿ arishṭa-dushṭa-dhi. *Apprehensive of death.*

ಅರಿಷ್ಟಾಂಶ arishṭa-aṁśa. The last portion (My.; J. 28, 14).

ಅರಿಸಮಾಸ ari-samâsa. An unsuitable, incongruous composition of words (Śmd. 201, 207, 208). *Cf.* ಅರಿಪದ & ವಿರುದ್ಧಸಮಾಸ.

ಅರಿಸಿಣ arisiṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (C.). — ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಬು. A root or piece of turmeric (C.). — ಅರಿಸಿಣಬಣ್ಣ. Yellow turmeric colour (B. 5, 245).

ಅರಿಸಿನ arisina. = ಅರಿಸಿಣ, etc. Tbh. of ಹರಿದ್ರೆ. Turmeric, Curcuma longa Lin. (ಹರಿದ್ರೆ, etc. Mr. 130; Si. 311; My.; Bp. 32, 29). See ಕಸ್ತೂರಿ-, ಕಾಡು-, ದೊಡ್ಡ-, ಮರದ-, ಹೆಬ್ಬ-. — ಅರಿಸಿನಕೊಮ್ಬು. = ಅರಿಸಿಣಕೊಮ್ಬು. (C.). — ಅರಿಸಿನಗಿಡ. = ಅರಸಿನಗಿಡ. (B. 3, 29). — ಅರಿಸಿನಜೋಳ. A yellow good kind of great millet (My.). — ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ. = ಅರಿಸಿಣಬಣ್ಣ. (ಪೀತ, ಗೌರ, ಹರಿದ್ರಾಭ Nr.; ಪೀತ, ಹಾರಿದ್ರ Hlâ.). — ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣದ ಚನ್ದನ. Yellow sandal-wood (Si. 228). — ಅರಿಸಿನಮುಣ್ಡಿಗೆರೋಗ. The jaundice (My.). — ಅರಿಸಿನವರ್ಣ. = ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ. — ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಗೋರಣ್ಟೆ. The yellow Amaranth (ಕುರಣ್ಟಕ Nr.). — ಅರಿಸಿನವರ್ಣದ ಶ್ರೀಗನ್ಧ. A sort of yellow sandal-wood (ಹರಿಚನ್ದನ Nr.).

ಅರಿಸು arisu. 1. To cause to cut off, etc. ತಲೆಯನ್ ಅರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ವಧ್ಯ, ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ Nr.).

ಅರಿಸು arisu. 2. = ಅರಯಿಸು. To cause to grind; to cause to kill (Bp. 24, 65). **2,** to cause to rub cotton with the feet in cleaning it. ಹತ್ತೀ ಅರಿಸಿ, ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ (B. 4, 159).

ಅರಿಸು arisu. 3. = ಹರಿಸು. To cause to run, etc. See ಮುನ್ದರಿಸು.

ಅರಿಸೆ arisĕ. = ಅರಸೆ, etc. See ಹುಪ್ಪರಿಸೆ.

ಅರಿಸೆ arisĕ. Tbh. of ಅರ್ಶಸ್. Piles, hemorrhoids (ಅರ್ಶ, ಅರ್ಶಸ್ Mr. 386). ಅರಸೆಯುಳ್ಳವನು (ಅರ್ಶಸ Hlâ.).

ಅರು aru. 1. = ಅರಿ 2. — ಅರುವಾಳ್. -ಬಾಳ್. = ಅರಿವಾಳ್. (T.; R.).

ಅರು aru. 2. = ಅಱ್ 1 & 2. (C.). ಅರುವಿಂಗೆ (Śmd. 123, Mdb. MS. ಅರ್ವಿಂಗೆ); ಅರುವಿನ (124). See *e. g.* Bp. 5, 36; 23, 11. 13; 24, 20. 30. 41. 76; 25, 17; 28, 33; 31, 20. 26; 35, 30; 37, 36. 51. 52; 39, 46. 59; 40, 58. 74; 43, 38; 44, 49. 63. 66; 45, 12. 15; 46, 23; 47, 24. 63. 64; 51, 70; 52, 6. 41; 54, 75; 55, 35; Bh. 1, 8, 13; 2, 13, 34.

ಅರು aru. 1. N. of a plant (Sk.; ಮೆಣಸಿಗೆ Mr. 139).

ಅರು aru. 2. Tbh. of ಅರುಸ್. (ಹುಣ್ಣು G.).

ಅರುಗು arugu. = ಅರಗು 1, etc. (R.; Tu. ಅರು, ಅರುಗು; M. ಅರು, ಅರುವು).

ಅರುಚಿ a-ruci. Aversion, dislike; want of appetite, disrelish, disgust (ಮನ್ದಾಗ್ನಿ Mr. 387; Bp. 3, 1; My.). 2, want of lustre (My.).

ಅರುಜ a-ruja. Freedom from sickness, health; healthy (ಸಹ್ಯ, ನೀರೋಗಿ Nn. 101; My.).

ಅರುಟಾಳ aruṭâḷa. = ಅಣ್ಟವಾಳ, etc. (ಫೇನಿಲ, ಅರಿಷ್ಟ Nr.; My.).

ಅರುಣ aruṇa. *Tawny, yellow.* 2, *red* (ಕಿಸು, ಕೆಮ್ಪನೆ Ćt. II, 41; ಕೆಮ್ಪು Nn. 7. 26. 69. 87; ವರ್ಣಭೇದ 55). 3, *Aruṇa, the dawn and charioteer of the sun* (ಸಾರಥಿ 55). 4, *the sun* (ಸೂರ್ಯ 55). 5, a ray (ಕಿರಣ 55). 6, dust (ರೇಣು, ಧೂಳಿ 55). 7, N. of a river (ನದಿಭೇದ 55). 8, a thread (ಸೂತ್ರ, ದಾರ 55). 9, gold.

ಅರುಣತೆ aruṇatĕ. Redness (J. 3, 17).

ಅರುಣಧ್ವಜ aruṇa-dhvaja. N. of a king (J. 25, 50).

ಅರುಣಮೂಲ aruṇa-mûla. (ಬಿಣ್ಡಿಗ Mr. 116, one MS. ರುಣಜಾಲ; another MS. ಬಿನ್ದಿಗ).

ಅರುಣಾಮೃತ್ತಿಕೆ aruṇa-mṛittikĕ. Red clay: gold (Bp. 22, 55).

ಅರುಣಸಾರಥಿ aruṇa-sârathi. Whose charioteer is Aruṇa: the sun. (R.).

ಅರುಣಾಂಗ aruṇa-aṅga. A kind of red ant (ಕೆಂಜುಗೆ Mr. 165, o. r. ಕೆಂಜಿಗೆ).

ಅರುಣಾಧರ aruṇa-adhara. A red lip (J. 15, 48).

ಅರುಣಾಬ್ಜ aruṇa-abja. A red lotus (ಕೋಕನದ, ಕೆಮ್ಬುದಾವರೆ Mr. 419).

ಅರುಣಾಮ್ಬು aruṇa-ambu. Red water: blood (J. 12, 32; 14, 16; 22, 11).

ಅರುಣಾವರಜ aruṇa-avara-ja. The younger brother of Aruṇa: Garuḍa. (R.).

ಅರುಣಾಶ್ಮ aruṇa-aśma. A ruby (ಪದ್ಮರಾಗ, ಮಾಣಿಕ Mr. 101).

ಅರುಣಿತ aruṇita. Reddened, impurpled (Rśv. 5, after 120; Abh. P. 12, after 2).

ಅರುಣೆ aruṇĕ. = ಅತಿವಿಷೆ, *Aconitum ferox.*

ಅರುಣೋದಯ aruṇa-udaya. Sunrise (C.).

ಅರುಣೋಪಲ aruṇa-upala. = ಅರುಣಾಶ್ಮ. (R.).

ಅರುದು arudu. = ಅರಿದು, etc. (My.; Tĕ.; T. ಅರು, ಅರುಮೈ).

ಅರುನ್ತುದ arun-tuda. *Inflicting wounds, causing pain* (ನೋಯಿಸುವವಂ Mr. 236).

ಅರುನ್ಧತಿ arundhati. -ತೀ. N. of the wife of Vasishṭha (Ch. v. 8; Mr. 258; Bp. 4, 30; 11, 40; J. 13, 40). 2, N. of a star (My.).

ಅರುನ್ಧತೀಜಾನಿ arundhatî-jâni. Whose wife is Arundhatî: Vasishṭha. (My.).

ಅರುನ್ಧತೀನಾಥ arundhatî-nâtha. Vasishṭha. (My.).

ಅರುಬೂತ arubûta. = ಅರ್ಬುತ. Tbh. of ಅದ್ಭುತ (C.; T. ಅಱ್ಬುದ, ಇಱುಮ್ಬೂತು).

ಅರುಮಾಸಿ ಪರಮಾಸಿ arumâsi paramâsi. = ಅರಮಾಯಿಸಿ ಪರಮಾಯಿಸಿ. (My.).

ಅರುಮೆ arumĕ. = ಅರಮೆ 2. A fickle or libidinous state of being (ತರಳಭಾವ Čt. I, 72). **2,** love, affection; a kiss (ಲಲ್ಲೆ, ಮುದ್ದು Kk. 31; Śm. 75; Tĕ. ಅರುವ, eagerness, fondness = ಆಶೆ; ಅರುಲು, ಅರ್ಲು = ವಾತ್ಸಲ್ಯ; T. ಅರುಳ್ = ಕರುಣೆ, ಕೃಪೆ; see ಅರಣ).

ಅರುಮ್ಬು arumbu. A flower-bud (R.; M. ಅರಿಮ್ಬು; T. ಅರುಮ್ಬು, flower-bud;—to bud, to bloom; see ಅರಲ್ 1).

ಅರುಲು arulu. = (ಅಯಿಲು), ಅರಲು 2, ಅರಳ್ 3, ಅರಳ, ಅರುಳು, ಅರ್ಲು 2. — ಅರುಲುಮರುಲು. dupl. = ಅರುಳುಮರುಳು. Bewilderment, dotage, childishness of the old age (My.; Tĕ). — ಅರುಲುಮರುಲುತನ. = ಅರುಲುಮರುಲು. (My.).

ಅರುವು aruvu. = ಅರವ, etc. (S. Mhr.).

ಅರುಷಣ arushaṇa. = ಅರಿಸಿನ, etc. See Prv. s. ನಿಬ್ಬಣ.

ಅರುಷ್ಕರ arus-kara. *Causing wounds, sharp, corrosive.* 2, *the plant Semecarpus anacardium and its nut* (ಕೇರು G.).

ಅರುಸ್ arus. = ಅರು 2. *A wound, a sore.* See ಪುಣ್.

ಅರುಹ aruha. Tbh. of ಅರ್ಹ (Śmd. 336; ಅರ್ಹ, ಜಿನ Nn. 62; ಗೀರ್ವಾಣನಾಥ Mr. 23). See Bp. 5, 10; 50, 46; 51, 11; 52, 7. 22. 34; 53, 3.

ಅರುಹನ್ತ aruhanta. Tbh. of ಅರ್ಹನ್ತ.

ಅರುಹನ್ತಮುನಿ aruhanta-muni. A Jaina monk (Bp. 52, 43).

ಅರುಹಪ್ರತುಮೆ aruha-pratumĕ. A Jina-image (Bp. 52, 23).

ಅರುಳು aruḷu. = ಅರುಲು, etc. — ಅರುಳುಮರುಳು. = ಅರುಲುಮರುಲು. (My.).

ಅರೂಪ a-rûpa. Formless, shapeless; ugly; dissimilar. (My.).

ಅರೆ arĕ. 1. = ಅದೆ 1, etc. ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುವೆಬ್ಬೆ ಕೂಡಿ ಅಳದರೆ ಪ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅದರೆ (Śmd. Cm. 85). See Bp. 23, 9; 24, 12; 40, 76; 44, 26. ನಿರಪರಾಧಿಯನ್ ಇನ್ತು ಕೊಲುವಗೆ ಪರಮಪಾತಕಮ್ ಆಗದೇ? (Bp. 28, 30). ಎನ್ದರೆ (Kk. 31; Mr. 41. 97). ತಿದ್ದ ಬಾರದ ತೇಜ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದರೇನು (Dp. 148). ಕೆಯ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಅರ್ಥ, ಹತ್ತರ ಇದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ (Prv.). ಜನಪರ್ ಉಣ್ಬು ಓಲಯ್ಸಿ ಕೊಮ್ಬುರೆ (Bh. 1, 8, 60). ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಹರೆ ತನ್ನ ಅಭಿಮತವನ್ ಅವಧರಿಸು! ಎನ್ದನ್ ಆ ಶಕುನಿ (1, 8, 11).

ಅರೆ arĕ. 2. = ಅರಿ 3. To grind, to pulverize, to crush (ಪೇಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 103; J. 14, 14; My.; T. ಅರೈ). P. ps. ಅರದು, ಅರೆದು. ಸುಮ್ಮಗೆ (ವಿಷವನ್) ಅರದವರ ಕರುಳು ತುಣ್ಡಿಸಿ ಬೀಱುತ ಇರ್ದಪವು (Bp. 58, 56). (ಕಬ್ಬಂ) ತುಣ್ಡು ತುಣ್ಡಾ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಗಾಣದೊಳ್ ಅರೆದು (Č. Bp. 11, 11). ಅವರು ಕಾಱುಗಳನ್ನು ಅರದು, ರೊಟ್ಟಿಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (B. 5, 129). ಕೋೞಿಯ ಕೇಳಿ ಮಸಾಲೇ (others: ಮೆಣಸು) ಅರೆಯುತ್ತಾರೋ?— ಅರದವ (who has undergone the hardship) ಕುಡಿದಾನು (Prvs.) ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಟ್ಟಿ ಅರೆದ ಮುದ್ದೆ (Si. 228).

ಅರೆ arĕ. 3. The state of being ground, etc. — ಅರೆಮಣ್. Dust (Bp. 29, 32).

ಅರೆ arĕ. 4. Hesitation, doubt (Tĕ., also ಅಱ). — ಅರೆಮರಿಕೆ. = ಅರೆಮರೆ. (Tĕ., also ಅಱಮಱಿಕೆ; R.). — ಅರೆಮರೆ. reit. = ಅರೆ. (Tĕ., also ಅಱಮಱ; R.).

ಅರೆ arĕ. 5. = ಆರೆ 1, No. 2. The plant Grislea tomentosa (ಧಾತಕಿ, ಅರೆಯ ಗಿಡ Si. 484). ಅರೆಯ ಹುವ್ವು ಬೆಲ್ಲ ಕಲಗಚ್ಚು ನೀರಿನಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಡ (ವೈರೇಯ 348).

ಅರೆ arĕ. 6. = ಅಱ 5 (some MSS. using the two rêphas promiscuously). The rear, the back (? T., M. ಅಱುದಿ end; boundary, *cf.* ಅರುಗು; Tĕ., M., T. ಅಱೈ, ಅಱ, a partition; a closet, a room; well secured rooms, magazines; a curtain; T., M. ಅಱು, to be severed; to break, to be cut asunder; to be cut off; to end, cease; see ಅಱು 4). — ಅರೆನೆಲೆ. The rear, a rear-guard (ಸನ್ನಯ Nr.; J. 14, 3). ಸೇನೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇದ್ದ ಅರೆನೆಲೆ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Nr.). — ಅರೆಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. = ಅಱೆಯಟ್ಟು, q. v.

ಅರೆ arĕ. 7. = ಅರ 2, etc. A half (ಅರ್ಧ Śmd. 76; ವಸ್ತುವಿನ ಭಾಗ 77; ಸರಿಭಾಗ 77 Cm.; ಅರ್ಧ Čt. II, 33; Śm. 103; C.). **2,** (smallness); a little, to some extent, here and there (Śmd. 68; ಅಲ್ಪ, ಕೆಲವೆಡೆ, 77; ಕೆಲದು Cm.; ಎತ್ತಾನುಂ, ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ 395; ಅರೆ ಉೞಿ Čt. II, 33; Sk. ಅಲ, a little; M. also ಅಱ, a little); a few, some (ಕೆಲವು Čt. II, 33; Śm. 103; *cf.* ಅರೆಬರ್). ಅರೆಗಳ್ (Bp. 11, 44). ಕುರುಪತಿಯುಂ ವಿಷ್ಣು ಬೇಡಿದಂ ಧರೆಯರೆಯಂ (Śmd. 77). — ಅರೆ ಉೞಿ. The state of some being left, a little (ಕೆಲವು, ಅರೆ Čt. II, 33). — ಅರೆ ಎಡೆ. In a few or some places (Śmd. 68); also ಅರೆಎಡೆಯೊಳ್ 376 (ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ 376). 82 (ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ Cm.). 339 (ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ Cm.). — ಅರೆಕಾಣಿ. = ಅರ-. The 128th part of any coin. ನಿನ್ನ ಒಡವೆಯೊಳಗೆ ಅರೆಕಾಣಿಯುಂ ಸವದದೆ (Bp. 11, 14). — ಅರೆಕಾಲ್. = ಅರ-. The eighth part of any thing (My.). — ಅರೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. = ಅರೆಗಡೆ. (J. 24, 33). — ಅರೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. To cut into halves or parts (Bp. 27, 35; 54, 38). — ಅರೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. Half churning. ಅರೆಗಡೆಯ

ಮೊಸರು, half churned buttermilk (My.). — ಅರೆಗಣ್. -ಕಣ್. Half the eye. ಅರೆಗಣ್ ಮುಗಿದ ಬಕಂ (Ršv. 6, 9). — ಅರೆಗಣ್ಬು. A loose knot of hair (C.). — ಅರೆಗಱಿಗೆ. = ಅರ-. (Bh. 8, 26, 18; J. 19, 17; 23, 19). — ಅರೆಗಾವುದ. Half a gâvuda (Šmd. 157; Bp. 10, 4). — ಅರೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. Half-heartedness, timidity (C.). — ಅರೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Half the work; unfinished work (C.; Bh. 1, 10, 33). ಅರೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ (ಯಾವದನ್ನೂ) ಅರಸನಿಗೂ ತೋಱಿಸ ಬೇಡ (Prv.). — ಅರೆತೊಡೆ. Half the thigh (Si. 224). — ಅರೆತೊಡೆಚಲ್ಲಣ. Breeches that just cover the buttocks (ಚಣ್ಡಾತಕ Si. 224). — ಅರೆದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. Half a month (J. 32, 5). — ಅರೆದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To open half or in part (J. 30, 7). ಅರೆದೆಱೆದ ಕಣ್ಗಳ್ (Ršv. 5, after 120). — ಅರೆನಗೆ. = ಅರೆಹಸಿತ. (My.). — ಅರೆನುಡಿ. Indistinct utterance (S. Mhr.); insufficient words (My.). — ಅರೆ ನೂಂಕು. To push (open) half or a little (Bp. 24, 54). — ಅರೆನೋಟ. A leer, a side glance (C.). — ಅರೆಪಾಲು. Half a part or share; half (C.; ಸಾಮಿ Si. 469). — ಅರೆಪಾಲುಗಾಱ. A kind of partner in business, etc. (C.). — ಅರೆಬಿರಿ. To be half opened, as a flower (J. 6, 16). — ಅರೆಮರುಳ. A man who is half mad (C.). ಅರೆಮರುಳಗೆ ಮರುಳುನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿದನ್ತೆ (Prv.). — ಅರೆಮಾನಿಸ. = ಅರೆವಾನಿಸ. (Č. Bp. 47, 30). — ಅರೆ ಮುಗಿ. To shut half or in part (Grj. 4, 66; Bp. 46, 56; 59, 21). — ಅರೆಮುಸುಕು. A covering that partly hides the face (see s. ನದುಳ). — ಅರೆಮೆಯ್. = ಅರೆಮೆಯ್ಯಿ. (J. 15, 16; 28, 3). — ಅರೆಮೆಯ್ಯಿ. = ಅರ-. (My.). — ಅರೆಯೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. Half a flower-petal (Ršv. 10, after 31). — ಅರೆವಣ್. -ಪಣ್. A half-ripe fruit (Ršv. 2, 47). — ಅರೆವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To leave unfinished (Râm. 6, 55, 44; Grj. 6, 14). — ಅರೆವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. Half a man (and half a lion), Narasiṁha; or half a man (and half a goat), Dakshabrahmâ. — ಅರೆವಾನಿಸವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Narasiṁha's or Daksha's enemy, Vîrabhadra (Kk. 6; Šm. 5). — ಅರೆವಿರಿ. -ಬಿರಿ. To open (v. i.) half (Ršv. 2, after 8; 10, 2). — ಅರೆವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. The half moon (My.). — ಅರೆಹಡಗು. A ship's half (ಅರ್ಧನಾವ Si. 85). — ಅರೆಹಸಿತ. = ಅರಹಾಸ. (Bp. 28, 60).

ಅರೆ arĕ. 1. = ಅರ 2. — ಅರೆನೆಲ್ಲಿ. = ಅರ-, q. v. — ಅರೆನೇಱಿಲ್. = ಅರ- (some MSS. Šmd. 84). — ಅರೆಬೇವು. = ಅರ-. The Persian lilac, Melia azedarach L. (Z.). — ಅರೆಮಾದಲ. = ಮಧುವಲ್ಲಿ (Mr. 135; My.). — ಅರೆಮಾದಲುಗಿಡ. A spinous shrub or small tree, Randia dumetorum Lamk. (St. & Pl.). — ಅರೆಮಾಪಳದ ಗಿಡ. = ಅರೆಮಾದಲುಗಿಡ. (St. & Pl.). — ಅರೆವಾವು. -ಹಾವು. = ಅರಹಾವು. (ಫಣಿಭುಜ್, ರಾಜಫಣಿ Mr. 401; Abh. P. 13, 61).

ಅರೆ arĕ. 2. = ವರೆ 1, e. g. ಒನ್ದು ದಿವಸರೆ, ಮೂಱು ವರುಷರೆ, ಎರಡು ಗಱಿಗರೆ (S. Mhr.).

ಅರೆಕೆ arĕkĕ. = ಅರಕೆ. (My., occasionally).

ಅರೆಬರ್ arĕbar. A few persons, some persons (ಕೆಲಬರ್ Čt. I, 48; ಕೆಲಮ್ಬರ್ Šmd. Cm.). See Šmd. 56. 127. 142. 206.

ಅರೋಕ a-rôka. *Dark, gloomy.*

ಅರೋಗ a-rôga. *Healthy; health.*

ಅರೋಗಿ a-rôgi. A healthy person (My.).

ಅರೋಚಕ a-rôčaka. Not shining. 2, causing disgust; a disgusting man. 3, want of appetite, loss of taste, aversion to food, disgust, indigestion. 4, insipid, unsavoury (My.; ಸಪ್ಪಗೆ, ಸಪ್ಪನ್ನ G.). See Bp. 40, 80; Abhâ. 1, 44.

ಅರೋಚಿ a-rôči. = ಅರೋಚಕ No. 2. (Šmd. 72).

ಅರೋಚಿಕೆ a-rôčikĕ. = ಅರೋಚಕ Nos. 3 & 4 (My.).

ಅರೋಮಕ a-rômaka. Bald-headed (ತಿಪಿವಿಷ್ಟ, ರೋಮವಿಲ್ಲದವನು Nn. 143).

ಅರೋಸಿಗೆ arôsigĕ. Tbh. of ಅರೋಚಿಕೆ. = ಅರೋಚಕ No. 3 (S. Mhr.).

ಅಱ್ ar̤. 1. An augment that is used in the declension of the neuter singular and plural of nominal verbal themes, pronouns, adjectives, numbers, and words denoting quantity (Šmd. 135; cf. ಅಣ್ 1), e. g. ಅದಱ (26); ಮಾಡಿದುದಱಿಂ; ಅದಱಲ್ಲಿ, ಪೆಱವಱ, ಪೆಱವಱೊಳ್; ಕಿಱಿದಱೊಳ್; ಮೂಱಱಿಂ; ಅನಿತಱಿಂ, ಎಲ್ಲವಱಿಂ (135; cf. 118); ಎರಡರ್ಕೆ (78), ಅಯ್ದುರ್ಕೆ, ಅಱಱ, ಏಱಿರ್ಕೆ, ಎಣ್ಟರ್ಕೆ (223), ಪೆಱವರ್ಕೆ (295), ಕೆಲವಱಲ್ಲಿ (381), ಮಾಡೋಣದಱಿನ್ದ (C.). For the accusative it ought not be used, and it is vulgar to say ಅದಱನ್ನು (Si. 111. 368; My.), ಒನ್ದಱನ್ನು (48; My.), ಮೂವತ್ತಱನ್ನು (244; My.), ಯಾವದಱನ್ನು (63; My.). In common Kannaḍa it is often elided in the dative, e. g. ಅನಿತಕೆ (Râm. 13, 2), and the ಕೆ may then be doubled, e. g. ಅದಕೆ or ಅದಕ್ಕೆ (instead of ಅದರ್ಕೆ, see s. ಅದು 1). As a curious formation observe ಕಿಱಿದಿನಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಪೇ Nr.), ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ (ಸಿತೇ Nr.).

ಅಱ್ ar̤. 2. = ಆಱ್ 1. P. ps. ಆರ್ತು (Šmd. 286; II), ಅಱುತು (286; II, o. r. ಅಱತು), ಅಱತು. To be dried, to be dried up; to disappear. ಅಱತುದು (ಬಱತುದು Kk. 60); ಅಱುತುದು (ಅರ್ತುದು 86). ಅರ್ತ ಕದಮ್ಬು, ಬತ್ತಿದ ಕಾಲುಂ (Šmd. 286). ಪೊಡವಿ ಅಱತು (Ršv. 5, 33). ಅಱತ ಉಸುರ್ (Bp. 46, 57). See Bp. 11, 44; 23, 28; 53, 64; 54, 13; and cf. ಅಟ್ಟು 7, ಅಮ್ಬು 2.

ಅಱ ar̤a. 1. = ಅಱು 1, ಅಱಬು, etc. Drought; famine (ಬಱಗಾಲ G.; My.). ಅಕ್ಷಯಸಂವತ್ಸರದ ಅಱದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು ಸತ್ತರು (My.).

ಅಱ ar̤a. 2. = ಅಱು 2. Virtue, charity, alms, law; Dharma or Yama (ಧರ್ಮ Čt. I, 82; ಜವ Šm. 117; ಯಮ Kk. 15; T., M.). ಅಱನಂ ಪಾಱಿಯುಮಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (Čh. v. 347). — ಅಱಗುಲಿ. -ಕುಲಿ (Šmd. 221, o. r. ಅಱು-). = ಅಱುಗುಲಿ. A violator of law or charity (Abh. P. 9, 11). 2, a huntsman (see ಅಱುಗುಲಿ). — ಅಱವಟಿಕೆ. -ಹಟಿಕೆ. = ಅಱವಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ Si.; My.). — ಅಱವಟಿಗ. -ಹಟಿಗ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (S. Mhr.). — ಅಱವಟಿಗೆ. -ಹಟಿಗೆ. = ಅಱವಟಿಕೆ, ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, ಅಱವಣ್ಟಿಗೆ, ಅಱಹೊಟ್ಟಿಗೆ. An alms shed, especially a shed on the roadside in which water, buttermilk, etc. are distributed to passengers gratis (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲೆ Hlâ.; C.; T. ಅಱಚ್ಚಾಲೈ). — ಅಱವಟ್ಟಿಗ. -ಹಟ್ಟಿಗ. = ಅಱವಟಿಗ, ಅಱವಣ್ಟಿಗ. A man who has established an ar̤avaṭṭigĕ (S. Mhr.). — ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. -ಹಟ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ Nr.; J. 15, 5). ಬಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಕುಳಿರ್ವೆರಸಿದ ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯ ಸದನಂಗಳಿನ್ದ ಬಾಗಿಲ್ಗೆ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಕಲಶಮನ್ ಎತ್ತಿ ನೀರೆಱೆವ ಕಾಮಿನಿಯರ್ (J. 3, 9). ಕೆಱೆಯ ಮುನ್ದೆ ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯೇ? (Prv.). — ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯ ಚಪ್ಪರ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. (ಚಪ್ಪರ G.). — ಅಱವಣ್ಟಿಗ. -ಹಣ್ಟಿಗ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗ, etc. (S. Mhr.). — ಅಱವಣ್ಟಿಗೆ. -ಹಣ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (C.). — ಅಱವೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಅಱಹೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪ್ರಪೆ, etc. Si. 108). ಬಾವಿ ಕೆಱೆ ಗುಡಿ ಛತ್ರ ಅಱಹೊಟ್ಟಿಗೆ ತೋಪು ಮುನ್ತಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು (ಪೂರ್ತ Si. 242).

ಅಱ ara. 3. = ಅಱವೆ 2, ಅಱಿವೆ 2, ಅಱುವೆ. Cloth (ಅವ್ಪುರ Šm. 117; ಅಱಿವೆ G.). ಮುಸುಗುವ ಅಱನ್, ಅಯ್ದೆ ತೊಳಪ ಕನ್ನವುದಂ (Šmd. 75).

ಅಱ ara. 4. = ಅಱು 3, etc. Six. — ಅಱವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಅಱುವತ್ತು. Sixty. ಮುನ್ನೂಱ ಅಱವತ್ತು (Bp. 33, 13). See B. 4, 227; 5, 239. ಅಱಿಯೆನ್ ಅನ್ದರೆ ಅಱವತ್ತು ಗುಣ, ಬಲ್ಲೆನ್ ಅನ್ದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ (Prv.). — ಅಱವತ್ತು ನಾಲ್ಕು. Sixty-four (J. 1, 4; 32, 45).

ಅಱ ara. 5. = ಇಱು 3. See ಇಡಕಱ s. ಇಡಕು 2.

ಅಱ ara. = ಅಱ. See ಕಮ್ಮಱ.

ಅಱಕ araka. 1. = ಅಱಕೆ 2. The state of being broken or injured, as a tile, a ball, etc. (C.; see ಅಱು 4).

ಅಱಕ araka. 2. = ಹಱಕ. See ಕಿವಿಯಱಕ, ಮೂಗಱಕ, ಸೋಟಱಕ.

ಅಱಕಿ araki. = ಹಱಕಿ. See ಕಿವಿಯಱಕಿ, ಮೂಗಱಕಿ, ಸೋಟಱಕಿ.

ಅಱಕು araku. = ಹಱಕು. (My.).

ಅಱಕೆ arakĕ. 1. (= ಅಱಿಕೆ 1). Searching, inquiring (see ಅಱಿಕೆಕಾಱ).

ಅಱಕೆ arakĕ. 2. = ಅಱಕ 1. A fragment, a piece (J. 31, 55).

ಅಱಕೆಕಾಱ arakĕ-kâra. An inquirer (ಅನ್ವೇಷ್ಟೃ, ಅನುಪದಿ Hlâ.).

ಅಱಗುಲಿ araguli. See s. ಅಱ 2.

ಅಱಚು araču. = ಅಱಿಚು, etc. (My.).

ಅಱತು aratu. 1. P. p. of ಅಱ್ 2, q. v.

ಅಱತು aratu. 2. P. p. of ಅಱಿ 3 (?).

ಅಱಬು arabu. = ಅಱ 1, ಅಱವು 1, ಅಱುಬು. The state of being dried up; want of water, drought; famine (My.; T. ಅಱುಮ್ಬು). ಇನ್ದುವಿನೊಳ್ ಉರಿ ಉಣ್ಟೆ? ಸಿನ್ಧುವಿನೊಳ್ ಅಱಬು ಉಂಟೆ? ಸಂದ ವೀರನೊಳು ಭಯವುಣ್ಟೆ? ಭಕ್ತಗೆ ಸನ್ದೇಹವುಣ್ಟೆ? (Sp.).

ಅಱಬೆ arabĕ. = ಅಱಮ್ಬೆ (Šmd. 48), etc.

ಅಱಮೆ aramĕ. = ಅಱವೆ 1, q. v.

ಅಱಮ್ಬೆ arambĕ. = ಅಱಬೆ, ಅಱಮೆ, ಅಱವೆ 1, ಅಱಿವೆ 1. Digestion (ಅಟ್ಟಿಮೆ, ಜೀರ್ಣ Kk. 48, in three MSS., o. r. ಅಱವೆ, and in one MS. ಅಜೀರ್ಣ). See ಅಱವೆ 1.

ಅಱಲ್ aral. = ಅಱಿಲ್ 2, q. v.

ಅಱಲು aralu. = ಅಱಿಲ್ 1. (My.).

ಅಱವಟಿಕೆ aravaṭikĕ. ಅಱವಟಿಗ, ಅಱವಟಿಗೆ, ಅಱವಟ್ಟಿಗ, ಅಱವಟ್ಟಿಗೆ, ಅಱವಣ್ಟಿಗ, ಅಱವಣ್ಟಿಗೆ. See s. ಅಱ 2.

ಅಱವತ್ತು aravattu. See s. ಅಱ 4.

ಅಱವು aravu. 1. = ಅಱಬು, etc. (My.).

ಅಱವು aravu. 2. = ಅಱಿವು, etc. Knowledge, perception (My.; ಜ್ಞಾನ, ತಿಳವಳಿಕೆ G.). ಅಱವಿನ ಕಣಿ (Grj. 3, 36). ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ಧೀ ಎಮ್ಬುವ ಅಱವು ನಿನಗೆ ಉಣ್ಟೋ? (B. 4, 155).

ಅಱವೆ aravĕ. 1. = ಅಱಮ್ಬೆ, etc. The state of being worn out, decayed, or digested; digestion (ಅಟ್ಟಿಮೆ Šmd. I, o. r. ಅಱವೆ). ಅಱವೆ, ಅಟ್ಟಿಮೆ ಎಮ್ಬ ನುಡಿಯು ಜೀರ್ಣದ ನಾಮಂ (Šm. 60; see o. r. below). ಅಱವೆ ಎನ್ದೊಡೆ ಜೀರ್ಣಂ (Bhn. 34; see o. r. below). **2,** indigestion attended with purging (ಅನ್ನ ಪಚನವಾಗದೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಜಾಡಿಸುವದು, ಅಜೀರ್ಣ G.). This meaning appears also in the o. rs. of some MSS., viz. Šm. 60: ಅಱವೆ, ಅಟ್ಟಿಮೆ ಎಮ್ಬ ನುಡಿಯಜೀರ್ಣದ ನಾಮಂ, and Bhn. 34: ಅಱವೆ ಎನ್ದೊಡಜೀರ್ಣಂ; see Kk. s. ಅಱಮ್ಬೆ. (Tĕ. ಅಱಿಮು = ಅಜೀರ್ತಿ; ಅಱಿಕ, ಅಱುಕುವೆ = ಅಜೀರ್ತಿ; *cf.* ಅರಗು No. 2).

ಅಱವೆ aravĕ. 2. -ವಿ. = ಅಱ 3, etc. Cloth (C.; ಕಂಚುಕ Čb.; T. ಅಱುವೈ; Tu. ಅರುವೆ, ಅರ್ವೆ). ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು ಮಸಿಯ ಅಱವೇಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಉರಟು-. — ಅಱವೆಗಣ್ಟು. A bundle of clothes (B. 3, 125; ಸಂಚಿ Čb.).

ಅಱಸು arasu. 1. To inquire after, to make researches, to seek, to search (ಅನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; ಪುಡುಂಕು Kk. 62; ಬೆದಕು Šm. 80). ಅಱಸುವುದು (ಮಾರ್ಗ Hlâ.; ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ಮಾರ್ಗಣ, ಮೃಗಯೆ, etc. Nr.). ಅಱಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ವೇಷಿತ, ಗವೇಷಿತ, etc. Nr.). ಅಱಸಿ ಕೊಮ್ಬುದು (ಮಾರ್ಗ Mr. 475). ಛಲದಿಂ ಮುಯ್ಯೇೞ್ ಸೂೞ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ ಅಱಸಿ, ಕೊನ್ದು ಇಕ್ಕಿದಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ (Šmd. 223). See Bp. 16, 22; 22, 17; 30, 27; 40, 58; 50, 69; 51, 49; 57, 68; Bh. 2, 4, 12; 3, 13, 24; Rsv. 13, 101; J. 2, 45; 3, 4; 4, 5; 5, 59; 10, 13. 19. 20; 15, 2; 25, 3; 26, 6; 29, 27; ಕಣ್ಣಱಸು.

ಅಱಸು arasu. 2. Research, inquiry (ಪರ್ಯೇಷಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, etc. Nr.).

ಅಱಹೊಟ್ಟಿಗೆ arahŏṭṭigĕ. See s. ಅಱ 2.

ಅಱಿ ari. 1. To learn to know; to know; to understand (ಜ್ಞಾನ Šmd. Dh.; ತಿಳಿ Šmd. Cm. 58. 94. 131. 135. 231); to be able (*cf.* ಆಱ್ 2; T., M.; Tĕ. ಎರುಗು). P. ps. ಅಱಿದು or ಅಱಿತು (Šmd. 287), ಅಱಿದು (Bp. 40, 10. 15. 24), ಅಱಿತು (27, 12; 40, 10), ಅರ್ತು. ಅಱಿವುದು (ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ Hlâ.). ಅಱಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಬುದ್ಧ, ವಿದಿತ, ಬುಧಿತ); ಅಱಿವ ಇಚ್ಛೆ (ಜಿಜ್ಞಾಸ); ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದೆ ಕೇಳಲ್ ಅಱಿಯದೆ ಇರ್ದಡೆ ಏಡಮೂಕನ್ ಎನಿಸುಗು; ಅವನಾನೊಬ್ಬಂಗೆ ಅವುದು ಅಱಿಯ ಬನ್ದುದು, ಅದಱಿಲ್ಲಿ ವಿಷಯಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅವುದನಱಿಯದವಂ (ಅಜ್ಞ Mr. 239). ಅಱಿಯದಲ್ಲಿ (ಅಜ್ಞತೆ Nn. 124). See Šmd. 43. 58. 83. 94. 131. 135. 153. 173. 174. 176. 231. 263. 266. 277; Bp. 3, 52; 9, 25; 13, 3; 14, 9; 18, 65. 101; 29, 13; 32, 50; 34, 13; 38, 26; 40, 7. 83; 42, 28; 52, 14; 57, 65; 59, 22; 60, 42; 61, 3; J. 25, 38; 28, 29; 29, 7. 35. 37. 39; Rsv. 6, after 11; 13, 98. ಅಱಿಯೆನು ಅನ್ದರೆ ಅಱವತ್ತು ಗುಣ, ಬಲ್ಲೆನು ಅನ್ದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ.— ಅಱಿಯೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಅಱವತ್ತು ಗುಣ, ಕಾಣೆನು ಅಮ್ಬುವದು ಕೋಟಿಗುಣ. — ಅಱಿಯೆ ಎಮ್ಬುವದು ಆನೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಲಿ! — ಅಱಿಯುವವನಿಗೆ (to him who only knows) ಇನ್ನೂಱು, ಬರೆಯುವವನಿಗೆ ಮುನ್ನೂಱು (Prvs.). — ಅಱಿ ಅಱಿ. rep. See Bp. 24, 63; 44, 68. — ಅಱಿಯದವ. -ಅವ. A stupid man (ವೈಧೇಯ, ಬಾಲಿಶ, ಬಾಲ, ಜಡ, ಮೂಢ, ಮನ್ದ, etc. Hlâ.; Nr.; ಅತಿಮೂರ್ಖ, ಜಡ, etc. Mr. 224). — ಅಱಿವವ. -ಅವ. One who knows and can instruct (ದೇಷ್ಟ Mr. 239).

ಅಱಿ ari. 2. = ಹಱಿ. To tear (My.).

ಅಱಿಕು ariku. = ಹಱಿಕು. (My.).

ಅಱಿಕೆ arikĕ. 1. Knowing; knowledge, understanding;—information, communication, re-

presentation (J. 26, 57; My.; T.; Tu.; Tĕ. ಎರಿಕೆ, ಎರುಕೆ). ಸನ್ದ ಅಱಿಕೆಯ ಕಬ್ಬಿಗಂ (Šmd. 233). ಅಱಿಕೆಯುಳ್ಳವಳು (ಪ್ರಜ್ಞೆ Nr.). ಸುರತದ ಅಱಿಕೆಯವಳು (ವೃಷಸ್ಯನ್ತಿ, ರತಾರ್ಥಿನಿ Hlâ.). ಅಱಿಕೆ ಆಗಲ್ ಪಡುವದು (ಬುದ್ಧ, ಬುಧಿತ, etc. Si. 283). ಮೂಱು ಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಅಱಿಕೆ ಅಗೆ (Bp. 8, 6). See ಗುರ್ತಱಿಕೆ, ಮೊಗವಱಿಕೆ. — ಅಱಿಕೆನಾಯಕ. (Šmd. 207; Abh. P. 10, after 136). An intelligent leader; a carrier of intelligence. — ಅಱಿಕೆ ಮಾಡು. To make known, to give notice, to inform, to represent. ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಅಱಿಕೆ ಮಾಡಿದರು (B. 4, 156). See B. 3, 15; 4, 21. 30; Si. 260.

ಅಱಿಕೆ ariké. 2. = ಆಱಿಕೆ. The state of growing or being dry or parched. See ಬಾಯಱಿಕೆ.

ಅಱಿಚು aričn. = ಅಱಿಚು, ಅಱುಚು, ಅರ್ಚು 2. To cry out aloud, to clamour, to bawl, to scream. ಕಣ್ಬೇನೆಯ ಕರಡಿಯ ಪೋಲ್ ಅಱಿಚುವಂ (Čh. v. 18, o. r. ಒಱಲುವಂ). ಬಹಳ ಅಱಿಚಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ, ಘೋಷಣೆ Si. 56). See Bp. 3, 79; 18, 63; 20, 22; 28, 9; 32, 43; 34, 16; 36, 15; 45, 7; 50, 58; 57, 48; 60, 28. 30. 31. 35; 61, 11.

ಅಱಿತ ari-ta. (Šmd. 247). Knowledge, perception (ವೇದನೆ Hlâ.; ತಿಳಿವಳಿಕೆ Šmd. 232 Cm.). ಅಱಿತವುಳ್ಳವಂ (Bp. 40, 24). See ಮೊಗವಱಿತ; Abh. P. 9, 3.

ಅಱಿತು aritu. = ಅಱಿದು. P. p. of ಅಱಿ 1.

ಅಱಿಪು aripu. = ಅಱುಪು, etc. To make known, to let know, to inform, to communicate, to reveal. ಅಱಿಪುವದು (ಗನ್ಧನ Mr. 531). ಕಿಱಿದಱೊಳ್ ಪಿರಿದುಮ್ ಅರ್ಥಮನ್ ಅಱಿಪಲ್ (Šmd. 135). ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಧರೆಗೆ ಅಱಿಪಲ್ಕೆ (Ršv. 12, 39).

ಅಱಿಮೆ arimĕ. = ಅಱಿವೆ 3. Knowledge (My.).

ಅಱಿಯಮೆ ariyamĕ. Knowledge, acquaintance (Abh. P. 7, after 116).

ಅಱಿಲ್ aril. 1. = ಅಱಲು. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Šmd. II; ಮೀನ್, ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10*b.*; ಮೀನ್, ನಕ್ಷತ್ರ 80; ಮೀನ್, ತಾರಗೆ, ತಾರೆ, ತಾರಕೆ Šm. 16. 106). — ಅಱಿಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The star-road: the sky (ಮೀನ್ವಟ್ಟೆ, etc., ಆಕಾಶ Kk. 12; ಅಮ್ಬರ, ಬಾನ್, ಎಲರ್ವಟ್ಟೆ, ಆಗಸ, ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟೆ Šm. 14).

ಅಱಿಲ್ aril. 2. = ಅಟಿಲ್, ಅಟ್ಲು, ಅಡಲು 3, ಅಡ್ಲು, ಅಱಲ್, ಅಱಲು, ಅರ್ಲ, ಅರ್ಲು 3, ಹಡ್ಲು. Mud, clay (ಕೆಸಱು Čt. II, 45; Kk. 24, o. rs. ಅಟಿಲ್, ಅಱಿಲ್, ಅಱುಲ್; ಪಂಕ Šm. 14; T. ಅಱಲ್, black sand; water; ಅಜಱು, ಅಳಱು, ಅಳ್ಳಲ್, mud; loam; *cf.* ಅಡುಸು).

ಅಱಿವು arivu. = ಅಱವು 2, ಅಱು 5, ಅಱುವು. Knowledge, perception (ಸಂವೇದ, ವೇದನ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ Nn. 137, Mr. 493). See Bp. 10, 55; 35, 22; 40, 60; 44, 50; 55, 53; J. 28, 4. ಅಱಿವ ನೆನಹಂ (ಗತಿ Mr. 468). ಸುರಗುರುವಿನ ಅಱಿವು (Šmd. 66. 133). ಸನ್ದ ಅಱಿವನ್ ಅಱಿದ ಸತ್ಪುರುಷರೆನಿಪರು ನೊನ್ದು ಸಯ್ರಿಪರು (Sp.).

ಅಱಿವೆ arivĕ. 1. = ಅಱಿವೆ 1, No. 2. Indigestion attended with purging (s. Mhr.).

ಅಱಿವೆ arivĕ. 2. -ವಿ. = ಅಱಿ 3, etc. Cloth (My.). See B. 1, 9. 14. 24; 3, 32; 4, 28. ಅಱಿವೆಯ ಹಱಿಕಿಗೆ ಗೋಣೀ ತ್ಯಾಪೆ ಹಚ್ಚ್ಯಾರೋ? (Prv.). — ಅಱಿವೆ ಅಚ್ಚಡ. dupl. (My.). — ಅಱಿವೆ ಅಂಚಡಿ. dupl. (B. 2, 33).

ಅಱಿವೆ arivĕ. 3. = ಅಱಿಮೆ. (My.).

ಅಱಿಸು arisu. To cause to know or to be known, to make known, to communicate, to inform. ಅಱಿಸುವ ಕಾರ್ಯ (ಗನ್ಧನ, ಹೇಱುವನ್ತಾ ಕಾರ್ಯ Nn. 161). ನೆಲದೊಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ ಫಣಿಪೊಲ್, ಒಳಪೊಕ್ಕಳ ಅಱಿಸಿದಂ (Šmd. 28).

ಅಱಿಹ ariha. Knowledge; informing. ಸಮ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಱಿಹ (ಪ್ರಮಿತಿ, ಪ್ರಮೆ Nr.). ಪರರ (= ಪರರಂ) ಚೇಷ್ಟೆಯಿನ್ದ ಅಱಿಹಂ (ಭ್ರುಕುಟಿಭಂಗ-ಆದ್ಯಂಗವಿಕಾರ Nr.).

ಅಱಿಹು arihu. = ಅಱುಪು, etc. ದೃಪ್ತನಾದವನ್ ಅಱಿಹಿದಪೆಂ (Bp. 51, 49).

ಅಱು aru. 1. = ಅಱ 1, ಆಱು 2. — ಅಱುಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. (Šmd. 204). A dry tank.

ಅಱು aru. 2. = ಅಱ 2. Virtue, charity, etc. — ಅಱುಗುಲಿ. -ಕುಲಿ. = ಅಱ-, q. v. A violator of charity. 2, a huntsman (ಬೆಯದ, ಬಿಲ್ಲ Kk. 39, o. r. ಅಱಗುಲಿ). — ಅಱುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To lay hold of charity, love or good will. See ಗುಣಕಱುಗೊಳ್.

ಅಱು aru. 3. = ಅಱ 4, ಅರ್ 2, ಆಱು 4, ಆರ್. Six. — ಅಱುದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. = ಅಱುನ್ದಿಂಗಳ್. Six months. ಅಱುದಿಂಗಳಂ ತಳ್ವಿದಂ (Šmd. 157). ಅಱುದಿಂಗಳಾಯುಮ್ ಉಣ್ಬ (224). ಅಱುನೂಱು. Six hundred (Šmd. 224). — ಅಱುನ್ನೂರ್. = ಅಱುನೂಱು. See ಸಾಸಿರಱುನ್ನೂರ್. — ಅಱುನ್ದಿಂಗಳ್. -ಂ-ತಿಂಗಳ್. = ಅಱುದಿಂಗಳ್ (a usual ಸಂಖ್ಯಾನ Šs.). — ಅಱುಮೊಗ. Six faces. 2, the six-faced one: Shaṇmukha (ಗುಹ Šm. 4). — ಅಱುಮೊಗನಯ್ಯ. -ನ ಅಯ್ಯ. Shaṇmukha's father: Šiva (Šm. 2.). — ಅಱುವಡಿ. -ಮಡಿ. Six folds; six-fold (Šmd. 224). — ಅಱುವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಅಱವತ್ತು. Sixty (Šmd. 224). ಜವೆ ಕಿಱುಜವೆ ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ, ಷಷ್ಟಿಕಮ್ ಎಮ್ಬ ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಯವ್ಯ, ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ Nr.). ಹಲವು ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಅಱುವತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬೆಳವವು (ಕೆಯ್ಗಳ್) ಷಷ್ಟಿಕ್ಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 94). ನಾಡಿ ಅಱುವತ್ತು ಆಗಲ್ ಒನ್ದು ತಿಥಿ ಅಕ್ಕು (Mr. 68). ಅಱುವತ್ತು ವರ್ಷ (B. 3, 115). ಮುನ್ದೆ ಪುರಮ್ ಇದೆ ವಾರಣಾವತವು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಱುವತ್ತು (Bh. 1, 8, 77). — ಅಱುವತ್ತು ಮೂವರ್. Sixty-three persons. 2, the sixty-three Šiva devotees of old, enumerated by the Liṅgavantas (Bp. 10, 8; 22, 1; 53, 38). — ಅಱುವತ್ತೇೞು. Sixty-seven. ಅಱುವತ್ತೇೞಿಂ ಕನ್ದದೊಳ್ (Bhn. 68). — ಅಱುವತ್ತೊನ್ದು. Sixty-one. ಅಱುವತ್ತೊನ್ದು ಸನ್ಧಿಗಳು (Bp. 61, 91). — ಅಱುವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. Six fingers. ಎಡದ ಅಂಘ್ರಿಗೆ ಅಱುವೆರಲಾಗಿ ದಿವದೊಳ್ ಉತ್ಪನ್ನಂ (J. 28, 14).

ಅಱು aru. 4. To be severed or disjoined; to be cut asunder; to cease, to end (T., M.; R.; Tĕ. ಅರು, to be broken or destroyed; see ಅರೆ 6). — ಅಱಿಪ್ಪೋಗು. (?) -ಪೋಗು. To be severed or split (Abh. P. 7, 97).

ಅಱು aru. 5. = ಅಱುವು. — ಅಱುಮಱು. = ಅಱುವು ಮಱುವು (My.).

ಅಱುಕು aruku. = ಹಱುಕು. (My.).

ಅಱುಗುಲಿ aruguli. See s. ಅಱು 2.

ಅಱುಚು aručn. = ಅಱಿಚು, etc. To cry aloud, etc. (ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; My.).

ಅಱುತು arutu. A P. p. of ಅಱ್ 2, q. v.

ಅಱುಪು arupu. = ಅಱಿಪು, ಅಱಿಹು, ಅಱುಹು 1. To make known, etc. See Čh. v. 36. 70. 108. 235; Bp. 1, 15. 59; 18, 3; 49, 30; 50, 49; 57, 7; 58, 38; 60 sum.; J. 5, 29. 30. 40. 42; 28, 59; Grj. 4, 60.

ಅಱುಬು aṟubu. = ಅಬಬು, etc. (My.).

ಅಱುಲು aṟulu. = ಅಱಲ್ 2, etc. Mud (C.). — ಅಱುಲುಗದ್ದೆ. A muddy paddy field, one made ready for receiving seedlings (My.).

ಅಱುವಡಿ aṟuvaḍi. ಅಱುವತ್ತು. See s. ಅಱು 3.

ಅಱುವರ್ aṟuvar. = ಆರ್ವರು. Six persons (My.; T.). ತಮ್ಮುತ್ತಱುವರ್ (Šmd. 180). ಹರಿಶ್ಚನ್ದ್ರ, ನಳ, ಪುರುತ್ಸವ (*i. e.* ಪುರುಕುತ್ಸ?), ಪುರೂರವ, ಸಗರ, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜು ಎನಿಪ್ಪರ್ ಅಱುವರ್ ಅತ್ಯವಿರಲದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ್ ಅಕ್ಕು, ಅವರ್ಗೆ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರ್ ಎಮ್ಬ ನಾಮಂ (Mr. 263).

ಅಱುವಿಲಿ aṟuvili. See s. ಅಱುವು.

ಅಱುವು aṟuvu. = ಅಱಿವು. Knowledge (C.). — ಅಱುವಿಲಿ. -ಇಲಿ 1. Devoid of knowledge (Bp. 24, 56). — ಅಱುವು ಮಱುವು. = ಅಱು ಮಱು, ಅಱುಹು ಮಱುಹು. Silliness, foolishness, dotage (C.).

ಅಱುವೆ aṟuvĕ. = ಅಱ 3, etc. Cloth (ಬಟ್ಟೆ Šm. 89; ಪಂಜೆ Kk. 54). See Bp. 21, 19; 23, 33; 44, 1.

ಅಱುಹು aṟuhu. 1. = ಅಱುಪು, etc. To make known, etc. See Bp. 14, 22; 50, 18; 51, 5; 53, 12; 60, 38; Bh. 1, 8, 66. 78; J. 27, 11.

ಅಱುಹು aṟuhu. 2. (= ಅಱಿವು, etc.). Knowledge, perception (My.; Si. 36. 409). ಅಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನು ಹುಟ್ಟು ತಾ ಬಲ್ಲದೇ? ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನ್ದು ಎನಲು ಬೇಡಾ! ಅಱುಹಿನ ಆ ಬಟ್ಟೆ ಬೇಱೆ (Sp.). — ಅಱುಹು ಮಱುಹು. = ಅಱುವು ಮಱುವು. (My.).

ಅಱೆ aṟĕ. 1. To strike, to slap, to beat (ತಾಡನ Šm. 117; T., M.; *cf.* ಅಣೆ 3, No. 2).

ಅಱೆ aṟĕ. 2. A slap, a stroke (T., M.; R.).

ಅಱೆ aṟĕ. 3. To lose one's form, to be disfigured or defaced (ಸ್ವರೂಪಾಭಾವ Šmd. Dh.; ರೂಪುಗೆಟ್ಟುದು Šm. 117; *cf.* ಅಣೆ 6).

ಅಱೆ aṟĕ. 4. A stone, a rock, a slab (ಶಿಲೆ Šmd. Dh.; ಉಪಲ Šm. 117; My.; T.; J. 2, 9; 10, 31). ಅಱೆಯಂ ಸೀಳುವಡೆ ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಲ್, ಅಹುದೇ? (Sš. 11). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ರನ್ನದ ಅಱೆಗಳಿಂ, ಕೆಱೆಗಳಿಂ.. ಆ ದೇಶಮ್ ಒಪ್ಪಿ ಇರ್ಪುದು (Č. Bp. 11, 4). See ಪಾಸಱೆ.

ಅಱೆ aṟĕ. 5. = ಅರೆ 6, q. v. — ಅಱೆಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. (Abh. P. 9, 71; 14, 117, where in both places the ಱ್ is in the MS.). = ಅರೆಯಟ್ಟು. To run after, to chase, to pursue (ಅನುಧಾವನ Šmd. Dh., o. r. ಅರೆ-; ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು Kk. 66, o. r. ಅರೆ-; see Šs. s. ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು). ಎನ್ತಹ ಬಲ್ಲಿದರನ್ ಅಱೆಯಟ್ಟ (or ಅರೆ-) ಕುಟ್ಟುವನು (Bp. 21, 15). ಭಕ್ತರು ತನ್ನನ್ ಇನ್ತು ಅಱೆಯಟ್ಟುವರೊ? (or ಅರೆ-, 26, 29; see also 13, 15; 14, 31). See Bh. 3, 13, 1; Ršv. 6, after 11; Grj. 1, 88; J. 13, 50; 27, 40.

ಅಱೆ aṟĕ. 6. (= ಅಡೆ 2). See ಪೊತ್ತಱೆ, ಸಮುಳ್ತಱೆ.

ಅಱ್ಕಾರ aṟ-kâra. The syllable ಅಱ್ (Šmd. 134).

ಅರ್ ar. 1. = ಅರ 2, etc. Half. — ಅರ್ಕಾವಳಿ. ಅರ್-ಕಾ-ಆವಳಿ. = ಅರ್ಕಾವೊತ್ತು. (C.). — ಅರ್ಕಾವೊತ್ತು. = ಅರಕಾವೊತ್ತು. (My.). — ಅರ್ತಲೆನೋವು. = ಅರತಲೆನೋವು. (My.).

ಅರ್ ar. 2. = ಅಱು 3, etc. Six. — ಅರ್ನೂಱು. = ಅಱುನೂಱು. (My.). — ಅರ್ವತ್ತು. = ಅಱುವತ್ತು. (C.).

ಅರ್ ar. 3. = ಅಣ್ 2. — ಅರ್ನಾಲಿಗೆ. = ಅಣ್ಣಾಲಿಗೆ. (My.).

ಅರ್ಕ arka 1. ಅಕ 2, ಅಕ್ಕ 2, ಅಗ 1, ಎಕ್ಕ 1, ಎಕ್ಕೆ, ಎರ್ಕ, ಯಕ್ಕ. A ray of light; radiance (ಸಂಕಾಶ, ಪ್ರಭೆ Nn. 13). 2, *the sun* (ವನೇಜಮಿತ್ರ, ಸೂರ್ಯ 13; ದಿನಪ Mr. 503). 3, *crystal* (ಸ್ಫಟಿಕ, ಪಳುಕು 13; ಸ್ಫಟಿಕ 503). 4, copper (metal). 5, Indra (ವಾಸವ, ಇನ್ದ್ರ 13; ಸುರಪ 503). 6, the celestial tree (ಕಲ್ಪಭೂಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 13). 7, *swallow wort, Calotropis gigantea* (ಎಕ್ಕೆ 13; 503). 8, marvellous; a marvel (ವಿಚಿತ್ರ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 13). 9, N. of a metrical foot (Čh.). 10, the number twelve (Čh.). 11, ತಪ್ಪಿಗೆ (G.).

ಅರ್ಕ arka. 2. = ಅರಕು No. 1. ಸಾರಾಯಿಯೊ ಅರ್ಕ (B. 4, 71).

ಅರ್ಕಜ arka-ja. Šani (My.).

ಅರ್ಕಪರ್ಣ arka-parṇa. *The plant Calotropis gigantea* (ಎಕ್ಕೆಗಿಡ G.).

ಅರ್ಕಬನ್ಧು arka-bandhu. *A name of Buddha or Šâkyasiṁha.*

ಅರ್ಕಮರೀಚಿ arka-marîči. N. of a vṛitta (Čh.).

ಅರ್ಕವಾರ arka-vâra. Sunday (My.).

ಅರ್ಕಾಶ್ಮ arka-ašma. The sun-stone: *crystal.*

ಅರ್ಕೆ arkĕ. = ಅಕ್ಕೆ 1, ಅಱ್ಕೆ 1. Weeping, lamentation. ಪೆರ್ಚಿದ ಅರ್ಕೆ (ವಿಲಾಪ, etc. Mr. 396, o. r. ಅಕ್ಕೆ).

ಅರ್ಗಡ argaḍa. = ಅರ್ಗಲ. An impediment.

ಅರ್ಗಲ argala. = ಅಗುಳಿ, etc., ಅರ್ಗಲೆ, ಅರ್ಗಳ. *A bolt to fasten a door;* a lock.

ಅರ್ಗಲಿಕೆ argalikĕ. = ಅಗ್ಗಳಿಕೆ. A small door pin, a bolt.

ಅರ್ಗಲೆ argalĕ. = ಅರ್ಗಲ, ಅರ್ಗಳಿ. *A bolt to fasten a door.*

ಅರ್ಗಳ argaḷa. (Tbh. of ಅಗ್ರ್ಯ? *cf.* ಅಜ್ 2 & ಅರ್ಗಳ?). = ಅಗ್ಗಳ, etc. Greatness, eminence; excess. **2,** a great, superior or eminent man (Šmd. 159, o. r. ಅಗ್ಗಳ). — ಅರ್ಗಳದೇವ. N. of a Jaina poet who A. D. 1189 finished his Kannaḍa Čandraprabha purâṇa. He says at its conclusion: ಏಕಾದಶಶತಮುಮ್ ಮ | ತ್ತೇಕಾದಶಮ್ ಅಗೆ ಶಕನೃಪಾಬ್ದಂ ಸೌಮ್ಯ || ಪ್ರಾಕಟವರ್ಷದ ಚೈತ್ರಸಿ | ತೈಕಾದಶಿ ಅನ್ದು ನೆಗಱ್ದುದೀ ಕೃತಿರತ್ನಂ || .

ಅರ್ಗಳ argaḷa. = ಅರ್ಗಲ, etc. (ಬಿಯ್ಯಗ Nn. 116).

ಅರ್ಗಳಿಕೆ argaḷikĕ. = ಅಗ್ಗಳಿಕೆ, q. v.

ಅರ್ಗಳೆ argaḷĕ. = ಅಗ್ಗಳಿಕೆ, q. v.

ಅರ್ಘ argha. = ಅಗ್ಗ 1, etc. *Price, cost, worth* (ಬೆಲೆ Mr. 482). 2, *an offering of various ingredients* (rice, flowers, water, etc., or of water only) *to gods or venerable men* (ಸತ್ಕರಣೆ 482). ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ಪುದು (ನೀವಾಳ, etc. Nr.).

ಅರ್ಘ್ಯ arghya. Valuable. 2, venerable. 3, price, worth (ಬೆಲೆ, ಮೌಲ್ಯ Nn. 102). 4, *an offering of various ingredients to gods or venerable men* (ಸತ್ಕಾರ 102).

ಅರ್ಚ arča. Splendor (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 106). 2, the sun (ದ್ಯುಮಣಿ, ಸೂರ್ಯ 106). 3, invocation, worship (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆವುದು 106).

ಅರ್ಚಕ arčaka. = ಅಚ್ಚಿಗ. Worshipping; — a worshipper. (Bp. 1, 32; 4, 53; 13, 1; 22, 54).

ಅರ್ಚನ arčana. Praising. 2, worship, homage (ಕಾಂಚಿತ, ಸಯಿಜ್ಞಿತ Mr. 449). See ಅಭ್ಯರ್ಚನ.

ಅರ್ಚನವಿಧಿ arčana-vidhi. A manner of worship or homage. See ಪೂಜಿಸು.

ಅರ್ಚನೆ arčanĕ. = ಅಚ್ಚನೆ. *Worship, homage* (Bp. 43, 52). — ಅರ್ಚನೆಗೆಯ್. To worship (Bp. 12, 16). — ಅರ್ಚನೆ ಸಲಿಸು. To offer worship (Bp. 26, 51).

ಅರ್ಚಿ arči. *Flame.* 2, one of the seven tongues of Agni (Mr. 46). 3, Tbh. of ಅರ್ಚಿಸ್, light, lustre (ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು G.).

ಅರ್ಚಿತ arčita. *Worshipped, revered.* 2, *saluted, honored.* 3, *good.*

ಅರ್ಚಿಱು arčiṟu. To shrink, to contract (v. i., Abh. P. 9, 151; *cf.* ಅಱ್ 2).

ಅರ್ಚಿಷ್ಮತಿ arčis-mati. The wife of Agni (My.).

ಅರ್ಚಿಷ್ಮನ್ತ್ arčis-mant. -ತ್. Flaming, brilliant. 2, *fire;* Agni.

ಅರ್ಚಿಸ್ arčis. *Flame;* a ray of light. 2, shine, lustre.

ಅರ್ಚಿಸು arčisu. To worship, to honor; to give an offering (Šmd. 165; Bp. 3, 46; 4, 48; 18, 47; 29, 28; 39, 41; 41, 25; 43, 19; 45, 46; 46, 54. 55; 49, 19; 51, 60; 52, 5; 56, 49; 60, 8; 61, 52; J. 30, 40). ಅರ್ಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಂಚಿತ, ಸಂಜ್ಞಿತ Hlâ.).

ಅರ್ಚು arču. 1. To emit indistinct or inarticulate sounds (ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ Šmd. Dh., o. r. ಪರ್ಚು).

ಅರ್ಚು aṟču. 2. = ಅಱಿಚು, etc. To cry aloud, etc. (My.).

ಅರ್ಚುಗ arčuga. (Tbh. of ಅರ್ಚಕ). Worship (ದೇವಪೂಜೆ Čt. I, 24, o. r. ಪರ್ಚುಗ).

ಅರ್ಚೆ arčĕ. *Worship, homage.* 2, *an image or idol (cf.* ಪಚ್ಚೆ). See Mr. s. ಬಲಿ.

ಅರ್ಜ arja. = (ಅರ್ಜಿ), ಅರ್ಜು. (B. 5, 202. 269; Mhr., H.).

ಅರ್ಜಕ arjaka. = ಅಜ್ಜಗ, etc. Procuring; acquiring, earning (ಗಳಿಸುವವನು G.). 2, *the plant Ocymum gratissimum* Lin. 3, (N. of several other plants, also of) ಬಿಳೀ ಹೂವಿನ ಜಾಲಿಯ ಮರ (G.).

ಅರ್ಜನ arjana. (= ಆರ್ಜನೆ). Procuring; acquiring, gaining; gathering. See ಉಪಾರ್ಜನ, etc.

ಅರ್ಜಿ arji. = ಅರ್ಬಿ, q. v.

ಅರ್ಜಿ arji. A written petition; a humble representation (C.; B. 5, 159. 236; Mhr., H.).

ಅರ್ಜಿತ arjita. (= ಆರ್ಜಿತ). Acquired, gained, earned (Šmd. 64 Mdb.).

ಅರ್ಜಿದಾರ arji-dâra. A man who presents a written petition (My.).

ಅರ್ಜಿಸು arjisu. (= ಆರ್ಜಿಸು). To acquire, to gain, to earn (Bp. 29, 9).

ಅರ್ಜು arju. = ಅರ್ಜ. A petition; a humble representation (C.).

ಅರ್ಜುದಾರ arju-dâra. A petitioner (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಅರ್ಜುನ arjuna. *White* (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 112; ಬೆಳ್ಪು Mr. 508). 2, silver. 3, gold (ಸುವರ್ಣ, ಚಿನ್ನ 112; ಸುವರ್ಣ 508). 4, *grass* (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 112; ಪುಲ್ 508). 5, *the tree Terminalia arjuna* W. & A. (ವೃಕ್ಷಭೇದ 112; ಮತ್ತಿ Mr. 508 & 113; ಮಟ್ಟಿ Šs.). 6, healthy (ನಿರುಜ, ರೋಗವಿಲ್ಲದವನು 112). 7, Arjuna, the son of Indra and Kuntî (ಪಾರ್ಥ 112; ವಿಜಯ, ಪಾರ್ಥ 94; ಇನ್ದ್ರಜ Mr. 508; ಫಲ್ಗುನ Mr. 264; Šmd. 116. 284).

ಅರ್ಜುನಿ arjuni. A procuress, a bawd. 2, *a cow.* 3, Arjuna's son Babhruvâhana (J. 22, 16. 32; 23, 2. 31; 24, 30. 32. 37. 40).

ಅರ್ಣ arṇa. (= ಅರ್ಣ). Being in motion. 2, water (ರಮ್ಭ, ಉದಕ Nn. 62; ಉದಕ 81; ವನ್ದನ, ಉದಕ 37; ಉದಕ Mr. 404; *cf.* ಅರ್ಣಸ್).

ಅರ್ಣವ arṇava. (= ಅರ್ಣವ). Being in motion. 2, *the ocean.*

ಅರ್ಣವಜಾತ arṇava-jâta. The moon (Čh. v. 296, o. r. ಅರ್ಣೋಜಾತ).

ಅರ್ಣಸ್ arṇas. *Water.*

ಅರ್ಣೋಜಾತ arṇas-jâta. A lotus (Čh. v. 296, o. r. ಅರ್ಣವಜಾತ).

ಅರ್ತಗಲ artagala. = ಆರ್ತಗಲ. The plant Barleria caerulea Roxb. (ಕರೇ ಹೂವಿನ ಗೋರಣ್ಟೆಯ ಗಿಡ G.).

ಅರ್ತನ artana. Censuring. 2, *censure, abuse.*

ಅರ್ತಿ arti. = (ಅಟ್ಟೆ 2), ಅೞ್ತು. A vulgar form of ಅೞ್ತು (Šmd. I).—Love; wish, desire (My.). **2,** that is lovable or pleasant, that causes pleasure or fun, as a feast, etc.; pleasure, fun (C.). ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಣ್ಡು, ಅರ್ತಿಯಲಿ ಬೆವ್ವಿಪಡದೆ... ಮಾಯೆ ತನ್ನನ್ತೆ ನಡೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅಂಚೆವೆಣ್ಡಿಗೆ (Prll. 3, 32). See Bp. 5, 22; 6, 12. 28; 8, 15; 12, 49; 15, 27; 25, 1; 27, 15; 28, 16; 30, 15; 32, 5; 38, 32; 40, 39; 43, 29; 57, 34; Mr. 3. ಅರ್ತಿಗೆ ಬಳ್ಳೇ ತೊಟ್ಟು ಕೆಯ್ ಕೊಡಹಿದರೆ ಹೋಗುವದೋ? (Prv.). — ಅರ್ತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To spoil or frustrate a wish, etc. (Bp. 5, 31).

ಅರ್ತಿ arti. 1. = ಆರ್ತಿ 1. *Pain.* 2, *the end of a bow* (ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿ G.). 3, a bag (ಚೀಲ Mr. 358).

ಅರ್ತಿ arti. 2. Tbh. of ಅರ್ಥಿ. (My.).

ಅರ್ತಿಕಾಱ arti-kâṟa. = ಅೞ್ತುಕಾಱ. A paramour, a man of pleasure (Bp. 40, 47).

ಅರ್ತಿಕೆ artikĕ. = ಅತ್ತಿಕೆ, etc. An elder sister.

ಅರ್ತಿಗ artiga. A man who is struck by calamity or afflicted (My.). 2, a merchant (My.).

ಅರ್ತಿಸು artisu. To love; to be pleased with (Bp. 40, 37; 54, 72).

ಅರ್ತಿಸು artisu. Tbh. of ಅರ್ಥಿಸು. (My.).

ಅರ್ತು aṟtu. 1. = ಅಱತು 1, ಅಱುತು. P. p. of ಅಱ್ 2.

ಅರ್ತು aṟtu. 2. = ಅಱಿತು, etc. P. p. of ಅಱ್ 1. (C.).

ಅರ್ಥ artha. Asking, begging; desire; request. 2, *aim, purpose, object* (ಅಭಿಪ್ರಾಯ Mr. 497). 3, advantage, use, utility (ಯೋಗ್ಯ, ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 156; ಪ್ರಯೋಜನ Mr. 497). 4, *cause, motive, reason.* 5, a thing. 6, *business, affair.* 7, *wealth, property* (ಧನ, ವಸ್ತು 156; ದ್ರವ್ಯ 497). 8, *meaning, signification* (ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ, ಶಬ್ದಾರ್ಥ 156; ಅಭಿಧೇಯ 497). 9, ಜೀವ 156. 10, manner, kind, sort. 11, a request, suit, petition. 12, *prohibition.* See Šmd. 154; Kâvy. II, 1, 6-11; II, 2, B, 1. 2; III, 3, B, 156. ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಅರ್ಥಕ arthaka. = ಅರ್ಥ (at the end of compounds). See ನಿರರ್ಥಕ, ವ್ಯರ್ಥಕ.

ಅರ್ಥಕರಿ artha-kari. = ಅರ್ಥಕಾರಿ. (My.).

ಅರ್ಥಕಾರಿ artha-kâri. Causing profit, useful, as a work (My.).

ಅರ್ಥಖಣ್ಡನ artha-khaṇḍana. Refutation of another's meaning (Grj. 2, after 106).

ಅರ್ಥಘಟನೆ artha-ghaṭanĕ. Effecting or bringing about a meaning (Šmd. 28).

ಅರ್ಥತ್ವ arthatva. The state of having the meaning, etc. of. See Kâvy. III, 3, B, 148; Bp. 2, 36.

ಅರ್ಥದ artha-da. Conferring riches; Kubêra (Mr. 54, o. r. ಅರ್ಥಪ).

ಅರ್ಥದಾಪನ artha-dâpana. *Causing to give or restore property.*

ಅರ್ಥದೃಕ್ artha-dṛik. One who looks for the real import: a judge (ಪಾರ್ಥಿವಾಕ, ನ್ಯಾಯವಿಧ Mr. 268, o. r. ಪಾರ್ಥಿವಾಲ).

ಅರ್ಥನ arthana. = ಅರ್ಥನೆ. See ಸಮರ್ಥನ.

ಅರ್ಥನಾಥ artha-nâtha. The lord of riches: Kubêra.

ಅರ್ಥನಾಥಸಖ arthanâtha-sakha. Kubêra's friend: Šiva (Bp. 46, 49).

ಅರ್ಥನಿಶ್ಚಯ artha-niščaya. *Ascertainment.*

ಅರ್ಥನೆ arthanĕ. Begging, asking; *a request.*

ಅರ್ಥಪ artha-pa. = ಅರ್ಥನಾಥ. (ಕುಬೇರ Mr. 54, o. r. ಅರ್ಥದ).

ಅರ್ಥಪತಿ artha-pati. = ಅರ್ಥಪ. (My.).

ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ artha-prayôga. Application of wealth as to trade, usury, etc.; *the profession of usury.*

ಅರ್ಥಪ್ರಾಣವಪುಸ್ artha-prâṇa-vapus. Property, life, and body (Bp. 21, 1). *Cf.* ತನುಮನಧನ, ಪ್ರಾಣಾಂಗವಿತ್ತ, ಶರೀರಪ್ರಾಣಾರ್ಥ, ಹರಣದೇಹಾರ್ಥ.

ಅರ್ಥಲಮ್ಬಿ artha-lambi. Being attached to the meaning of; a word which has the meaning of (Šmd. 262).

ಅರ್ಥವನ್ತ artha-vanta. A man of property (My.).

ಅರ್ಥವಶ artha-vaša. The power of a meaning (Šmd. 114).

ಅರ್ಥವಾದ artha-vâda. Explanatory remark. 2, speech or expression having a certain object. 3, *praise.*

ಅರ್ಥವಿಸು arthavisu. To explain, to expound. — ಅರ್ಥವಿಸು ಅರ್ಥವಿಸು. rep. ಅರ್ತಿಯೊಳು ಪರತತ್ವಸಾನುಭವಾರ್ಥಿಗಳ್ಗೆ ಮಹತ್ವತತ್ವಮನ್ ಅರ್ಥವಿಸಿಯರ್ಥವಿಸಿ, ತತ್ಸುಖರಸಮನ್ ಎೞದೆೞದು (Bp. 6, 28).

ಅರ್ಥವೃತ್ತಿ artha-vṛitti. An explanatory comment, a short commentary (Šmd. 5).

ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ artha-vyakti. Clearness or distinctness of meaning (Šmd. 200; Kâvy. III, 1, A, 3. 8-12).

ಅರ್ಥವ್ಯಯಸಹ artha-vyaya-saha. *Prodigal.*

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ artha-šâstra. *The science of polity or moral and political government.*

ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷ artha-šlêsha. A figure of rhetoric by which the same word is used in different meanings (Kâvy. III, 3, B, 147). *Cf.* ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ.

ಅರ್ಥಹೀನ artha-hîna. Unmeaning, nonsensical. 2, deprived of wealth, poor. 3, failing. (My.).

ಅರ್ಥಾಗಮ artha-âgama. Receipt or collection of property; *income,* acquisition of wealth; revenue, tax, dues (ಭಾಗಧೇಯ, ಆಯ, ಸಿದ್ಧಾಯ Mr. 268).

ಅರ್ಥಾತ್ arthât. According to the state of the case, according to the circumstances; virtually (B. 5, 85. 105; My.; Mhr.).

ಅರ್ಥಾನುರೂಪ artha-anurûpa. Corresponding to the form of things (Šmd. 94. 95).

ಅರ್ಥಾನ್ತರ artha-antara. Another matter or circumstance, a new affair; a different meaning; an opposite or antithetical meaning. See Kâvy. III, 3, B, 9. 99.

ಅರ್ಥಾನ್ತರನ್ಯಾಸ arthântara-nyâsa. Antithesis (Kâvy. III, 3, B, 61).

ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ artha-âpatti. An inference from circumstances. (My.).

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ artha-alankâra. Ornament or elegance with regard to the meaning (in rhetorical diction, Kâvy. III, 3, B, 1 seq.).

ಅರ್ಥಾಲಂಕೃತಿ artha-alankṛiti. = ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1).

ಅರ್ಥಾವೃತ್ತಿ artha-âvṛitti. Repetition of a meaning (Kâvy. III, 3, B, 48).

ಅರ್ಥಿ arthi = ಅರ್ತಿ 2. One who asks or begs for anything; one who is desirous of. 2, *desiring, desirous of.* 3, *a beggar,* a petitioner. 4, *a servant.* 5, a follower. 6, a plaintiff.

ಅರ್ಥಿತ್ವ arthitva. The condition of a suppliant;—entreaty (My.).

ಅರ್ಥಿಸು arthisu. = ಅರ್ತಿಸು. To desire; to ask for. See Bp. 2, 1. 19; 9, 33; 20, 32; 43, 72; 46, 49; 60, 45. 46.

ಅರ್ಥೇಶ artha-îša. = ಅರ್ಥಪ. (Mr. 57).

ಅರ್ಥೇಷಣ artha-îshaṇa. Desire or love of wealth (My.).

ಅರ್ಥೌಘ artha-ôgha. *Treasure.*

ಅರ್ಥ್ಯ arthya. Proper, fit. 2, *rich.* 3, *intelligent.* 4, to be asked or sought for. 5, *red chalk.*

ಅರ್ದನ ardana. Exciting, agitating; distressing. See ಜನಾರ್ದನ.

ಅರ್ದನಿ ardani. Asking. 2, sickness. 3, fire (ಬೆಂಶ G.).

ಅರ್ದನೆ ardanĕ. *Asking, begging.* 2, giving pain; killing.

ಅರ್ದಿತ ardita. *Asked, requested.* 2, afflicted, hurt.

ಅರ್ದು ardu. P. p. of ಅರ್ 3, q. v.

ಅರ್ಧ ardha. = ಅದ್ದ. *Half, halved.* 2, *a half.* 3, *a part.* See ಅರೆ 7, No. 1. — ಅರ್ಧ ಅರ್ಧ. By halves; half and half (B. 5, 105). — ಅರ್ಧ ಆಣೆ. Half an Anna. (B. 4, 87). — ಅರ್ಧಮೊೞ. Half a cubit (B. 4, 47). — ಅರ್ಧ ರೂಪಾಯಿ. Half a Rupee (B. 4, 87). — ಅರ್ಧರೊಟ್ಟಿ. Half a bread (B. 5, 186). — ಅರ್ಧಹಣ್ಣು. Half a ripe fruit. ಅರ್ಧಹಣ್ಣುಗಳು, an equal part of ripe fruits (B. 3, 38).

ಅರ್ಧಕ ardhaka. = ಅರ್ಧ. 2, causing to increase or prosper. See ಸಮರ್ಧಕ.

ಅರ್ಧಕಾಯ ardha-kâya. Half the body; being half the body (My.).

ಅರ್ಧಗುಚ್ಛ ardha-guččha. *A necklace of twenty-four strings.*

ಅರ್ಧಗೋಲ ardha-gôla. A hemisphere. (My.).

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ ardha-čandra. A half moon or crescent (J. 25, 10). 2, *an arrow, the head of which is like the half-moon* (ಕವಲಮ್ಬು Mr. 296). See Šmd. 130, where ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ is an o. r.

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಾಚೂಡ ardhačandrâ-čûḍa. Whose crest is the half-moon: Šiva (Bp. 44, 64).

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರೆ ardha-čandrĕ. -ದ್ರಾ. Crescent-shaped (fem.). 2, *the plant Convolvulus turpethum.*

ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ardha-nârî-îšvara. One of the forms of Šiva, half male and half female. (My.).

ಅರ್ಧನಾವ ardha-nâva. *Half a boat.*

ಅರ್ಧಪ್ರಸ್ತಾರ ardha-prastâra. Half a prastâra, as the characteristic mark of the gômûtrikâ (Kâvy. III, 2, B, 65).

ಅರ್ಧಭ್ರಮಣ ardha-bhramaṇa. A kind of viččhittičitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಅರ್ಧಮಾಣವಕ ardha-mâṇavaka. A necklace of twelve strings. (R.).

ಅರ್ಧಯಿಸು ardhayisu. = ಅರ್ಧಿಸು. To halve (My.).

ಅರ್ಧರಥ ardha-ratha. A warrior who fights on a car along with another. (R.).

ಅರ್ಧರಾತ್ರ ardha-râtra. *Midnight.*

ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ardha-râtri. = ಅರ್ಧರಾತ್ರ. (C.). ಅಲ್ಪಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬನ್ದರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಅರ್ಧರ್ಚ ardha-ṛiča. *Half a verse.*

ಅರ್ಧವಿರಾಮ ardha-virâma. Half a pause; a semicolon (B. 3, 5).

ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ ardha-visarga. The sound visarga (ಃ) before k, kh, p, ph, so called because its sign (ಁ) is the half of that of visarga. See ✕ and ∞.

ಅರ್ಧವೃದ್ಧೆ ardha-vṛiddhĕ. *A middle-aged woman.*

ಅರ್ಧಸಮವೃತ್ತ ardha-samavṛitta. A kind of vṛitta (Čh.).

ಅರ್ಧಹಾರ ardha-hâra. *A necklace of sixty-four or of forty strings.*

ಅರ್ಧಾ ardhâ. Half (Mhr.; B. 5, 99. 120).

ಅರ್ಧಾಂಗ ardha-aṅga. Half the body (Bp. 50, 8); a side or half of the body.

ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು ardhâṅga-vâyu. Hemiplegy (B. 4, 108; My.).

ಅರ್ಧಾಂಗಿ ardha-aṅgi. She who forms half the body: a wife (Bp. 25, 42; Č. Bp. 47, 6; J. 18, 3).

ಅರ್ಧಾಮ್ಬು ardha-ambu. *Containing an equal part of water.*

ಅರ್ಧಿಸು ardhisu. = ಅರ್ಧಯಿಸು. To halve (Čh. v. 345; My.).

ಅರ್ಧೇನ್ದು ardha-indu. A half moon or crescent (ಖಣ್ಡ Mr. 37).

ಅರ್ಧೋರುಕ ardha-ûru-ka. *Reaching to the middle of the thigh, as a petticoat or skirt* (ಲುಂಗಿ G.).

ಅರ್ನ arna. = ಅರ 1. A file (S. Mhr.; B. 4, 149; ಪತ್ರ ಪರಶು, ವ್ರಶ್ಚನ G.). ಅರ್ನದಿನ್ದ ತಿಕ್ಕು (4, 158. 209).

ಅರ್ಪಕ arpaka. Delivering or handing over, etc. See ಸಮರ್ಪಕ.

ಅರ್ಪಣ arpaṇa. Throwing, casting. 2, inserting, fixing. 3, placing in or upon. 4, offering, delivering, consigning (Bp. 39, 30; My.). 5, *giving back.*

ಅರ್ಪಣೆ arpaṇĕ. = ಅರ್ಪಣ No. 4. (C.).

ಅರ್ಪಿತ arpita. Delivered, consigned, offered; placed in or upon. See Bp. 4, 10; 9, 20; 35, 40; 36, 53; 58, 69.

ಅರ್ಪಿಸು arpisu. To offer, to deliver, to consign, to bestow (Bp. 1, 35; 2, 53; 4, 59. 72; 27, 1. 8. 9; 35, 13. 14; 44, 60; 59, 19; 60, 37; J. 4, 53. 63; B. 4, 219; C.).

ಅರ್ಪು arpu. = ಅಪ್ಪು 2. To embrace. ಅರ್ಪಿದುವು (Šmd. 264, o. r. ಉರ್ಪಿದುವು).

ಅರ್ಬಸ್ಥಾನ arba-sthâna. = ಅರಬಸ್ಥಾನ. (B. 3, 19. 47; My.).

ಅರ್ಬಿ arbi. A torrent that has ceased from flowing or is checked in its course (ಉಳಿನಿರ್ಝರ Šmd. II, o. r. ಅರ್ಜಿ; probably ಉಬ್-; Tu. ಅರ್ಬಿ, water collected in an elevated place).

ಅರ್ಬಿಸು arbisu. To cry aloud, to roar, etc. (Abh. P. 14, 105. 175; *cf.* ಅಬ್ಬರಿಸು and see ಅರ್ಬು).

ಅರ್ಬು arbu. Crying (*cf.* ಅಬ್ಬರ, ಅರ್ಬು). — ಅರ್ಬಾಟ. -ಅಟ. Crying aloud (C.).

ಅರ್ಬುತ arbuta. = ಅರುಬೂತ, q. v. (My.).

ಅರ್ಬುದ arbuda. A serpent. 2, a swelling, a polypus. 3, tooth-ache (ಹಲ್ಲುಬೇನೆ G.). 4, ophthalmia. 5, *a hundred millions* (J. 25, 27). 6, ಮಾಂಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಸಲಾಕೆ (G.).

ಅರ್ಭಕ arbhaka. Small; weak. 2, *a child* (ಮೊಲೆಯ ಮಗು ವು Nn. 123). 3, *the young of any animal.*

ಅರ್ಮ arma. = ಅರಮ. *A disease of the eye.*

ಅರ್ಯ arya. *A master, a lord.* 2, *a Vaišya* (ಕೋಮಟಿಗ G.).

ಅರ್ಯಮ aryama. = ಅಯ್ಯಮ, ಅರಿಯಮ. N. of a deity. 2, the chief of the pitṛis or manes. 3, *the sun.*

ಅರ್ಯಾಣಿ aryâṇi. *A woman of the Vaišyas.*

ಅರ್ಯಿ aryi. *The wife of a Vaišya.*

ಅರ್ಯೆ aryĕ. *A woman of the Vaišyas.*

ಅರ್ಲ arḻa. = ಅರ್ಲು 3, etc. — ಅರ್ಲಗಪ್ಪ. -ಕಪ್ಪ. = ಅರ್ಲುಗಪ್ಪ (C. in S. Mhr.; B. 4, 122).

ಅರ್ಲು arlu. 1. = ಅರಲ್ 1, etc. To spread, to extend (v. i., Tĕ.; R.).

ಅರ್ಲು arlu. 2. = ಅರುಲು, etc. — ಅರ್ಲು ಮರ್ಲು. = ಅರುಲು ಮರುಲು. (My.).

ಅರ್ಲು arḻu. 3. = ಅಱಲ್ 2, etc. Mud, clay (C.). — ಅರ್ಲುಗಪ್ಪ. -ಕಪ್ಪ. Mud-work, carrying and preparing mud or clay for building purposes.

ಅರ್ವ arva. = ಅರವ, etc. (My.).

ಅರ್ವ arva. = ಅರ್ವತ್, ಅರ್ವನ್. Vile (ಕೀಳು, ನೀಚ G.). 2, a horse (ಕುದುರೆ Mr. 273).

ಅರ್ವತ್ arvat. *Low, inferior, vile.*

ಅರ್ವತಿ arvati. *A mare.* 2, a bawd, procuress.

ಅರ್ವತ್ತು arvattu. See s. ಅರ್ 2.

ಅರ್ವನ್ arvan. Going, running. 2, *a horse.* 3, a short span. 4, Indra.

ಅರ್ವವದನ arva-vadana. Who has the face of a horse: a Kinnara or Gandharva (Bp. 25, 47).

ಅರ್ವಾಕ್ಕೂಲ arvâk-kûla. The near bank of a river (ಇತ್ತಡಿ Mr. 415).

ಅರ್ವಾಚ್ arvâč. Hither. 2, this side; *near.* 3, *before; after.*

ಅರ್ವಾಣ arvâṇa. Tbh. of ಅರ್ವತ್. (Mr. 225).

ಅರ್ವಿನಂ arvinam. O. r. of ಉರ್ವಿನಂ, q. v.

ಅರ್ವು arvu. (= ಅಬ್ಬು 2). ಅರ್ವುದೆನಲ್ಕಳಿದತ್ತು ಎವ್ವ ಭಾವಂ (Čt. 1, 40; probably ಅಬ್ಬಿದತ್ತು).

ಅರ್ಶ arša. = ಅರ್ಶಸ್. (ಅರಿಸೆ Mr. 386; ಮೂಲವ್ಯಾಧಿಯ ಬೇನೆ G.).

ಅರ್ಶಸ್ aršas. = ಅರಿಸೆ, ಅರ್ಶ. *Hemorrhoids, piles.*

ಅರ್ಶಸ aršasa. *Afflicted with piles.*

ಅರ್ಶೋಘ್ನ aršas-ghna. Destroying or removing piles. 2, *the plant Amorphophallus campanulatus* Bl. (ಸುರಣಗಡ್ಡೆ G.).

ಅರ್ಸಿಣ arsiṇa. = ಅರಸಿಣ, etc. (G.).

ಅರ್ಹ arha. = ಅರುಹ. Meriting, deserving. 2, having a claim or being entitled to. 3, worth (in money), costing. 4, *becoming, proper, fit.* 5, a Jaina saint or divinity (ಜಿತಕಾಮ, ಜಿನ Nn. 44; ಉಪೇನ್ದ್ರ, ಜಿನ Nn. 60). 6, Indra.

ಅರ್ಹಣೆ arhaṇĕ. *Worship, adoration.*

ಅರ್ಹತ್ arhat. = ಅರ್ಹ. Venerable. 2, *a Jaina saint or divinity.*

ಅರ್ಹನ್ತ arhanta. = ಅರುಹನ್ತ. Worthy. 2, a Buddha. 3, a Jaina.

ಅರ್ಹಿತ arhita. *Honoured, worshipped, saluted.*

ಅಲ್ al. 1. = ಅಲು 1. That place, that direction, *e. g.* in ಅತ್ತಲ್ (ಅತ್ತ-ಅಲ್), ಎತ್ತಲ್ (ಎತ್ತ-ಅಲ್), ಪಡುವಲ್ (ಪಡುವ-ಅಲ್; Šmd. 145), ಹಿತ್ತಲ್ (*cf.* ಅಲಿ 2, ಅಲ್ಲಿ; ಇಲ್ 2, ಇಲ್ಲಿ). **2,** that state, condition, or action (in verbal nouns), *e. g.* ಉಣಲ್, ತಿನಲ್, ಕೊಳಲ್, ಮೇಲಲ್; ಉಯ್ಯಲ್, ನೆಯ್ಯಲ್, ಬಯ್ಯಲ್, ಸುಯ್ಯಲ್; ಆರಯಲ್ or ಆರಯ್ಯಲ್ (Šmd. 85. 86); ಕರೆ ಅಲ್ or ಕರೆಯಲ್ (73). In nouns, besides the nominative, it expresses the accusative or the locative (147, *cf.* ಅಲು 2); or, in verbs (verbal nouns), the meaning of the dative, *e. g.* ಎನಲ್ ತಕ್ಕಂ, ತಿನಲ್ ಕೊಣ್ಡಂ, ಉಣಲ್ ಬನ್ದಂ, ಕೊಲಲ್ ಬಗೆದಂ (86), ಕಳಲ್ ಪೋದಂ (87; see also 73. 277). Its dative is ಅಲ್ಕೆ (see it separately), *e. g.* ನುಡಿಯಲ್ಕೆ ಬನ್ದಂ; ಪೇಟಲ್ಕೆ ಕೇಳ್ದಂ; ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಕೆವೇಟ್ ಸುವರ್ಣೋತ್ತರಮಂ! (278); ತೆಂಕ ನಾಡ ಮಱುಯಲ್ಕೆ ಎನ್ದುಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (164). **3,** at the time that, when, whilst. If ಅಲ್ is used in this sense, the subject should be the same for the whole sentence (in opposition to the use of ಅಲೊಡಂ, ಎ 6, etc. which require a new subject for the second part of the sentence); it is therefore unclassical to say *e. g.* ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳನ್ ಒತ್ತುತ್ತಿರಲ್, ಶೂದ್ರಿಕನ್ನಪತಿ ಸುಖಾಸೀನನ್ ಅಗಿರ್ದನ್ ಅಗಳ್;—ಬಯ್ಗಿನ ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲ್ (*i. e.* ಬಿಸಿಲನ್) ಎಳಸಲ್, ಎಸೆದುವು ಆಶ್ರಮತರುಗಳ್ (Šmd. 296. 297). See ಅಲೊಡಂ, ಅಲೊಡನೆ.—The verbal noun with final ಅಲ್ followed by ಪಡು or ಪಡೆ forms a so-called passive, *e. g.* ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಪೇಟಲ್ ಪಡೆಗುಂ ಧೀರರಿನ್ ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞಾಕಾರಂ (Šmd. 9); ಪೇಟಲ್ ಪಡೆಗುಂ (61. 156); ಅವನಿಂ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (154; see also 157; 299 seq.).

ಅಲ್ al. 2. A suffix occasionally used to express prohibition with regard to the second person (*cf.* ಅ 5), *e. g.* ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್! (Šmd. 277). ಬನದಲ್ಲಿ ಪುಗಲ್! ಪುಗಲ್! ಎಮ್ಬ ಗಣ್ಡುಗೋಗಿಲೆ (277; *cf.* 74). See Kâvy. I, 5, 38. 39.

ಅಲ್ al. 3. To be fit or proper; to be right or true; to be sufficient; to be desirable, desired, or required; to become, to be (*cf.* ಅಡಗು 3, ಆಣಿ 2, ಅಲಮ್ಪು, ಅಲ್ಲು 1, ಅಳ 2; ನಲ್ 1;—ಇಲ್). It soon became a defective verb of which only the following forms of the negative are in use: **1, ಅಲ್ಲ.** = ಅಲ 3, ಅಲ್ಲು, ಅಲ್ಲದು (which represent also the lost ಅಲ್ಲೆಂ, ಅಲ್ಲಯ್, ಅಲ್ಲಂ, ಅಲ್ಲಳ್, ಅಲ್ಲೆವು, ಅಲ್ಲಿರ್, ಅಲ್ಲರ್, ಅಲ್ಲವು; *cf.* ಅ 6). I am not fit, etc., thou art not fit, etc.; he, or she, or it is not fit, etc., and so on. This term and its equivalents are generally translated by "not", "no", implying difference, denying quality, or nature, and protesting (Abh. P. 9, after 191); the original meanings however are mostly quite suitable. When used in a question, ಅಲ್ಲ asks for assent: is it not fit? is it not so? etc., *e. g.* ಹೌದಲ್ಲ?—ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರಮೆ? ಎನೆ, ಅಲ್ಲ (it is not true) ಎಮ್ಬುದು ಆಧ್ಯಾಹಾರ್ಯಂ (Šmd. 177). ಬನ್ದನ್ ಈಗಳ್ ಪೆಱನ್ ಅಲ್ಲಂಬೆ (*i. e.* ಅಲ್ಲದಂ or ಅಲ್ಲದವಂ, one who is improperly looked upon as a stranger), ದುರ್ಜಯಂ ಕೌರವಕುಲನಲಿನೀಕುಂಜರಂ ಭೀಮಸೇನಂ (91). ಗೊರವನ್ ಅಲ್ಲ ಪೊಗಱಿಂ is an abbreviation of ಗೊರವನ್ ಅಲ್ಲದೆ (if Gōrava is not the desired or meant object) ಪೊಗಱಿಂ (57). ನರನ್ ಎಂಬಾತಂ ಪೆಱನ್ ಅಲ್ಲ, ಈತನ್ ಆಗಲ್ವೇಟ್ಟುಂ (184). ಕರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ ಇವು ಅಲ್ಲ! (Bp. 18, 64). ಊರ್, ಅಲಾ? ಊರ್ ಅಲ್ಲ, ಅಡವಿ ಅಹುದು (26, 33). ಧರ್ಮಮ್ ಅಲ್ಲವಿದು! (50, 22; see also J. 15, 14). ಈ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಅಲ್ಲ, ಎರಡು ಅಲ್ಲ, ಮುನ್ನೂಱು ಕಣಿಗಳನ್ನು ಅಗಿದು ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 125). ವಸುಮತಿಯೊಳ್ ಅರ್ತರಂ ನೋಡಿ ಮಿಗೆ ಮಱುಗದೆ ಇಹ ಮಾನವಂ ಪಾಪಿ! ಅಲ್ಲ, ಅಯ್? (J. 25, 35). ಅವನು ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆ (lit. he is not desired, etc.) do not call that man, but another one (C.). ಚಕ್ರಗಳುಳ್ಳ ಯಾವ ತೇರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲವೋ, ಅದಱ ಹೆಸರು ಪುಷ್ಪರಥವೆಮ್ಬುದು (Si. 275).— ಅಲ್ಲಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಅಲಗಳೆ. To reject, to deny, to contemn (C.).— ಅಲ್ಲನ್. -ಅನ್ 1. = ಅಲ್ಲೆನ್. ಹೌದನ್ದರೆ ಹೌದನ್ನುವದು, ಅಲ್ಲನ್ದರೆ ಅಲ್ಲನ್ನುವದು, to speak so as to please others (My.).— ಅಲ್ಲಲ್ಲ. rep. (Bp. 49, 13).— ಅಲ್ಲವಾಗು. -ಆಗು. To become or be true. ಅಹುದಾದರೆ ಅಹುದೆನ್ನಿ, ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲನೆನ್ನಿ! (Dp. 54).— ಅಲ್ಲವೆ. -ಎ 4. Is it not or is it not so? etc. (ಅಲ್ತೆ Šmd. 124 Cm.; Si. 470).— ಅಲ್ಲವೊ. -ಒ 4. = ಅಲ್ಲವೆ. (Bp. 46, 77).— ಅಲ್ಲಾ. -ಆ 6. = ಅಲ್ಲವೆ. (Bp. 10, 45; 37, 49; 39, 65; 42, 31; 49, 10; 51, 83).— ಅಲ್ಲೆನ್. -ಎನ್. = ಅಲ್ಲನ್. To say it is not true (Bp. 23 sum.); to say it is not fit (Bp. 22, 9; J. 18, 60); to despise. ಮಲನಾಡ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೇ? (Sp.).— ಅಲ್ಲೋ. -ಓ 3. = ಅಲ್ಲವೊ. (Bp. 46, 77). ಅಲ್ಲೋ, ನೀನು ಎನ್ಥ ಕಳ್ಳನೋ? (B. 4, 44). **2, ಅಲ್ತು.** = ಅಲ್ಲದು (Šmd. 57; T. ಅನ್ರು, Tu. ಅತ್ತು). It is not fit, etc. (= ಅಲ್ಲ). It is used like ಅಲ್ಲ in protesting, negativing, prohibiting, etc. (ಪ್ರತಿಷೇಧ 57; ಅಲ್ಲ Čt. II, 26). ಅವನ್ ಅಲ್ತು! ಅವಳ್ ಅಲ್ತು! ಅದು ಅಲ್ತು! (Šmd. 57). ಬರೆಪವೊಕ್ಕು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವು ಅಕ್ಕರಮ್ ಅಲ್ತು, ಅವು ಘನಸ್ವನಾದಿಧ್ವನಿಗಳ್ (10). ಮುಳಿಸು ಅಲ್ತು ಎಮಗೆ ಆತನೊಳ್ ಅವಪಾಂಗಿನಿಂ (290). ಉದ್ಧತವೃತ್ತಪ್ರಥವಿಷ್ಣುಸಿಂಹಳನ್ ಅದು ಎನ್ದುಂ ತೆತ್ತನ್ ಅಲ್ತು (lit. one who was not so proper in his conduct as to pay it, Ršv. 6, 35). ಬುಧರ್ ಅಲ್ತು ಎಮ್ಬುದನ್ ಎಸಗದೆ, ಬೆಳ್ಪಸಮ್ ಆಳ್ವುದು ಕಜ್ಜಂ (13, 18). **3, ಅಲ್ತೆ.** ಅಲ್ತು -ಎ 4. Is it not true or right? is it not so? is it not? is he not? is she not? etc., etc. (ಅಲಾ Čt. II, 26; ಅಲ್ಲವೆ Šmd. 124 Cm.; see ಅಲ್ತೆಯಲ್ತೆ). ಎಲೇ, ಇದು ಅಲ್ತೆ ತುಹಿನಕ್ಷೋಣೀಧ್ರದ ಉತ್ತುಂಗಸಾನುಗಳೊಳ್ ಭೋರನೆ ಬನ್ದು ಪಾಯ್ದುದು, ನೋಡು, ಆಕಾಶಗಂಗಾಜಲಂ? (Šmd. 68. 289). ತೇಜೋನಿಧಿಕವಿನಿಲಯದೊಳ್ ಈಪತ್ಪ್ರಭರ್ ಮಹಾಪ್ರಭರ್ ಅಲ್ತೆ? (57). ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮ್ ಅಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ? (84). ಒರ್ವನೆ ಗಣ್ಡನ್ ಅಲ್ತೆ ಜಗತಿತಲದೊಳ್ (57). ಇರ್ವರೆ ತೋಳ್ಗಳ್ ಅಲ್ತೆ ನೃಪತಿಗೆ ರಣದೊಳ್? (57). ನವಾತ್ಮಗತಿಯಿನ್ದೆ ಏನಾನುಮ್ ಒನ್ದು ಅಕ್ಕುಮ್ ಅಲ್ತೆ ನವೀನಂ? (Ršv. 13, 27). ಇನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಚಿನ್ತೆಗೆಯ್ದೊಡೆ ಪನ್ನತಿಕೆಗೆ ಬನ್ನಮ್, ಅಲ್ತೆ? (13, after 96).— ಅಲ್ತೆಯಲ್ತೆ. rep. It is used in asking and inferring (ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥ, ಉಜ್ಜವಲಾನುಮಾನಾರ್ಥ Šmd. 395). **4, ಅಲ್ಲದು.** = ಅಲ್ತು (Šmd. 57).— ಅಲ್ಲದಹುದು. -ಅಹುದು. To prove unworthy, to be improper. ಬಲ್ಲವರ ಒಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೆದ್ದನ್ತೆ, ಅಲ್ಲದಹುದೆಮ್ಬ ಅಜಾಣನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.). **5, ಅಲ್ಲದೆ.** ಅಲ್ಲದು -ಎ 3. (Šmd. 57). = ಅಲ್ಲದೇ. If indeed he, she, or it is not desired or meant, etc.; indeed if not that or so; indeed if not; except, unless (ನಿರ್ಧಾರಣಾರ್ಥ 57). Its ದೆ may be dropped (57). **2,** the negative P. p. of ಅಲ್, *i. e.* being not fit, etc.; being

not that, etc. or so; being not; being insufficient. ಅದಲ್ಲದೆ (ಅದು-), further, on the other hand (ಮೇಣ್ Šmd. 52 Cm.). ಮೂಮುರನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ; ತನಿಗಪ್ಪಿನ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ (Šmd. 77). ಜಾತಿಗೆ ಏಕತ್ವಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಬಹುತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲ (169). ಉಯ್ ನೆಯ್ ಸುಯ್ ಬಯ್ ಎಮ್ಬ ಧಾತುಗಳೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಕಲ್ಪಮ್ ಇಲ್ಲ (85). ಇನೆಗಂ, ಉಡುಂ, etc. ಎಮ್ಬ ಇವು ಸೊನ್ನೆವೆರಸು ಅಲ್ಲದೆ ಇರವು (293). ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಪು ಪೆಣ್ಮಕ್ಕಳೊಳ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳ್! (151). ಅಕಾರಾನ್ತಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಉಱದ ಸ್ವರವ್ಯಂಜನಾನ್ತಂಗಳ್ (138; see also 256). ಸ್ಥಿರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹಂ ಮಾಣ್ಪವನು (ಹರಿದ್ರಾರಾಗ Hlâ.). ಉದ್ಧತನ್ ಆ ಸಿಂಹಳನ್ ಅಲ್ಲದೊಡೆ ಇತರರ ಪೋಲ್ ಕಪ್ಪಮ್ ಇತ್ತು, ಅದು ಏಂ ಸೇವಿಸನೇ? (Rśv. 5, 131). ನಿಜಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇರ್ದೊಡೆ ಇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ನೀರದನಾಮಮ್ ಅನ್ಪುದೇ? (8, 116). ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಆನ್ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಜ್ಜಮ್ ಏನ್ ಇದಱೊಳು (J. 31, 34). ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀತಿಯ ಪಾಠಗಳುಂಟು (B. 3, 1). ಆದಿಶಿವಭಕ್ತಂಗೆ ಮದುವೆಯನ್ ಆದರದಿ ನಾ ಮಾಣ್ಪೆನ್, ಅಲ್ಲದೆ ಈ ದುಹಿತೆಯಂ ಭವಿಗೆ ಕೊಡೆಂ (Bp. 3, 86). ಎಮ್ಮುವಂ ಪೂಜಿಸಿದಡೆ ಅಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿ ದೊರಕದು (10, 43). ಮುನ್ನವೆ ಕಾಯವಂ ತೊಱದ ಅಲ್ಲದೆ ಇರೆಂ (13, 14). (ಅವನಂ) ಬೀಱ ಹೊಡದು ಉಱ ಕೆಡಹಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಹೋಗೆನ್ ಅನ್ (18, 44). ಕಿನ್ನರಯ್ಯನು ಮದನಮರ್ದನನಂ ನುಡಿಸಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಬಿಡಂ ತಾಂ (28, 50). ತಿಕ್ಷಕಂ ನೀನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಆರ್ ಉಣ್ಬ? (28, 64). ತಲೆಯನ್ ಅರಿದು... ಹಾಯ್ಕಿದ ಅಲ್ಲದೆ ಹೋಗ ಜಿಡೆವು (39, 45). ಬೆಳಗಿದ ಅಲ್ಲದೆ (42, 31). ನಿನ್ನಂ ನೋಡಿದ ಅಲ್ಲದೆ (42, 32). ಅರಸು ತನ್ನ ಮನ್ತ್ರಿ ಮುನ್ತಾದವರು ಧರ್ಮಬದ್ಧರೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥಾತುರರೋ, ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಮಿಗಳೋ, ಅಲ್ಲದೆ ವಿರಕ್ತರೋ? ಎನ್ದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವದು (ಉಪಧೆ Si. 264). See also Bp. 4, 69; 5, 9; 9, 10. 21; 14, 19; 19, 28; 21, 12; 22, 65; 27, 64; 30, 17; 32, 53; 34, 17; 36, 46. 56; 37, 46; 38, 65; 40, 37. 48. 78. 81; 41, 30; 42, 28; 43, 37. 62. 84; 44, 9. 17; etc., etc.; 51, 67; etc., etc.; J. 6, 6. — ಅಲ್ಲದೆಯು. -ಉಂ. And it being indeed not sufficient. ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯು, thus and further (Bp. 60, 49). — ಅಲ್ಲದೇ. ಅಲ್ಲದು-ಏ 2. = ಅಲ್ಲದೆ. See *e. g.* Bp. 4, 33; 11, 18; 40, 80; 43, 57; 47, 49. **ಅಲ್ಲದ.** Relative negative P. p. Being not proper, being not so or that, being not, etc. ಆ ಜಾತಿ ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (Šmd. 167; see also 283). ತಾನ್ ಎಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮ್ ಅಲ್ಲದ ಅರಿವಾಹಿನಿಯಂ (263). ಸ್ಪಷ್ಟವಲ್ಲದ ನುಡಿ (ಮ್ಲಿಷ್ಟ Hlâ.). ತಾನ್ ಅಲ್ಲದ ಅನ್ಯ (ಇತರ, etc. Hlâ.). ಜಡನ್ ಅಲ್ಲದವನು (ದಕ್ಷ, etc. Nr.). ಇಟ್ಟೆಡೆ ಅಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಸಂಸರಣ, etc. Nr.). ಇಷ್ಟವಲ್ಲದದು (ಅಲೀಕ Si. 406). ಹತ್ತರವಲ್ಲದ್ದು (ದೂರ 372). ಮೆಲ್ಲಿತು ಅಲ್ಲದ ಎಲರ್ ಇಲ್ಲನೆ ತದ್ವನಮ್ ಏಂ ಮನೋಜ್ಞಮೋ? (Rśv. 2, 35). ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಂಗಳ್ (ಗುಹ್ಯ, ಅಕಾರ್ಯ Nn. 70). ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ (ಅಪಕೃತ್ಯ Nn. 127). ಅಲ್ಲದ ಅರ್ಥಂ (Bp. 27, 2). ಕಸಬದಾರರ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಏನೂ ಅಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಿ, ಸಾವಿರ ಮಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳು ಆಗ ಹತ್ತಿದವು (B. 5, 225). — ಅಲ್ಲದವನು. A useless, low or vile man (ಕೀಱ Šm. 114). — ಅಲ್ಲದುದು. That is improper or inauspicious (ಎಷ್ಟ, ಅಶುಭ Nn. 103). ಅಲ್ಲದುದು ಪರಿಹರಣೀಯಂ (Rśv. 2, 35).

ಅಲ ala. 1. = ಅಲಪು, ಅಲವು 1. Fatigue, weariness, trouble. (T. ಅಲು, to be tired, be fatigued; Tĕ. ಅಲೆ, to be fatigued or harassed; *cf.* ಅಲಸು 1, ಅಲೆ 1). — ಅಲವೊಱ. -ಪೊಱ. To undergo fatigue, to suffer trouble (Bp. 18, 42).

ಅಲ ala. 2. = ಅಲಾ, ಎಲೆ 1. An interjection expressing assent: indeed, verily; or surprise: ah, ah!; or pain: alas! (ಹಾಹಾ, ಆ Nn. 153; Mhr. ಅಲಲಲ, interjection of dismay or amazement; *cf.* Sk. ಅಲಲೇ). — ಅಲಲಾ. -ಅಲಾ. Interjection to express pleasure or pain (C.).

ಅಲ ala. 3. = ಅಲ್ಲ s. ಅಲ್ 3. — ಅಲಗಣಸು. (-ಕಣಸು or ಗಣಸು?). Rejection; opposition; hostility; a source of hostility. ಅಲಗಣಸಾದುದು (ಅಣ್ಣಲಿದುದು, ಪಳಂಚಿದುದು, ಮಿಕ್ಕುದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.). See Bh. 1, 5, 6; Râm. 6, 46, 13. — ಅಲಗಣಿಸು. (-ಕಣಿಸು or ಗಣಿಸು?). To reject; to be intolerant; to dislike. ಅಲಗಣಿಸಿತು, that is disliked or intolerable (ಅಸಹ್ಯ Bhn. 42). — ಅಲಗಳೆ. = ಅಲ್ಲಗಳೆ. (C.).

ಅಲ ala. = ಅಲ 2. *The sting in the scorpion's tail.* 2, yellow orpiment (ಹರತಾಳ, ಅರದಾಳ G.).

ಅಲಕ álaka. = ಅಲಕೆ 1, ಅಳಕ 2. *Curled hair, a lock* (ಕೊಂಕುಗೂದಲ್ Mr. 320). 2, = ಅಲರ್ಕ, a mad dog (Sk.; ಬೇಟೆಯ ನಾಯಿ G.).

ಅಲಕಾಪುರ alakâ-pura. Kubêra's residence (Mr. 54).

ಅಲಕು alaku. = ಅಲಗು 1, ಅಲುಕು, ಅಲುಗು 1 q. v., ಅಲುಂಗು, ಅಳಕು 5, ಅಳುಕು 5, ಅಳುಂಕು, ಅಳ್ಕು 3. To move about (v. i.), to shake, to be shaky, to tremble (My.; Tu. ಅಲಂಕು, ಅಲಂಗು).

ಅಲಕೆ alakĕ. 1. ಅಳಕೆ. = ಅಲಕ. (Šmd. 102).

ಅಲಕೆ alakĕ. 2. ಅಲಕಾ. *Kubêra's residence.* 2, a girl from eight to ten years of age.

ಅಲಕ್ತ alakta. = ಅಲತೆ. *Lac, the red dye so called* (ಅರಗು G.), a dye of lac, etc. used as red ink, or by women to stain their feet; the red resin of certain trees.

ಅಲಕ್ತಕ alaktaka. = ಅಲಕ್ತ, ಅಲತಗೆ, etc. *Lac,* etc.

ಅಲಕ್ತಿಕೆ alaktikĕ. = ಲಕ್ತಿಕೆ, q. v.

ಅಲಕ್ಷಣ a-lakshaṇa. An inauspicious sign. 2, having no signs or marks;—inauspicious, unfortunate. (My.)

ಅಲಕ್ಷಿತ a-lakshita. Unseen, unobserved, disregarded; uncharacterized. (My.).

ಅಲಕ್ಷಿಸು a-lakshisu. To disregard, to slight (C.).

ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ a-lakshmi. Evil fortune, bad luck, distress (Bp. 61, 38).

ಅಲಕ್ಷ್ಯ a-lakshya. Invisible. 2, unmarked. 3, insignificant. 4, disregard, contempt (My.; B. 5, 102).

ಅಲಗರ್ತ alagarta. = ಅಲಗರ್ದ. (Mr. 401; My.).

ಅಲಗರ್ದ alagarda. *A water snake* (ಜಲಫಣಿ Mr. 401). 2, the black variety of the cobra de capello, Coluber nâga.

ಅಲಗಿಸು alagisu. = ಅಲಿಗಿಸು, ಅಲುಕಿಸು, ಅಲುಗಿಸು q. v. (My.).

ಅಲಗು alagu. 1. = ಅಲಕು, etc. To move about, etc. (My.).

ಅಲಗು alagu. 2. = ಅಲುಗು 2. The blade of a knife, sword, etc. (C.; M., T.; *cf.* Sk. ಫಲಕ). ಕಟ್ಟಿದ ಅಲಗಂ ಕಿೞ್ತು (Šmd. 64). ಪಱ ಅಲಗು (70). ಮುರದೊಳ್ ಇಹ ಭಲ್ಲುಕನ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿಸಿ, ಘುಡಿಲನೆ ಅಲಗಂ ಕಿತ್ತು, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಲಾಗಿಸುತ ಪುಲಿಯ ಬೆಂಗಡೆಗೆ ಅಯ್ದಿ, ಇಱದು, ಕೆಡಪಿದನ್ ಒರ್ಬ ಬಲವನ್ತಬೇಡಂ (Râghĉ. 17, 73). ಸದಮಾತ್ಯಂ ಕರತಲದೊಳ್ ಅಲಗನ್ ಅಳವಡಿಸುತ್ತಂ (Rśv. 14, 27. 28). See ಕೂರಲಗು; Bp. 17, 11; 18, 2; 28, 26; 32, 58; 33, 14; 40, 57; 52, 41; J. 12, 21. — ಅಲಗುಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow with a blade (Bh. 6, 4, 88). — ಅಲಗುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause to see a blade, or to hit with

it (Râm. 3, 8, 39). — ಅಲಗುಹುಲ್ಲು. A kind of coarse grass that easily cuts the hand (My.; = ಗಲಕುಹುಲ್ಲು St. & Pl.).

ಅಲಗೆ alagĕ. = ಹಲಗೆ. (My.).

ಅಲಘು a-laghu. Not light, heavy. 2, not short, long. 3, not small, great, weighty, powerful; serious, solemn (ಭದ್ರ, ಗುರುತ್ವ Nn. 99). 4, intense, violent. See Bp. 3, 58; 16, 27; 34, 23; 44, 46; 49, 43; 53, 53; 57, 72.

ಅಲಘುತರ alaghu-tara. Uncommonly heavy, long, great or weighty (Šm. 4).

ಅಲಂಕರಣ alam-karaṇa. Preparation; decorating, adorning. 2, *an ornament.* See Čh. v. 3.

ಅಲಂಕರಿಷ್ಣು alam-karishṇu. Fond of ornament. 2, *ornamented, adorned.* 3, Šiva. ಪರಿಪಾಳಿಕೆ ಜಿಷ್ಣುವಲಂಕರಿಷ್ಣು! (Šmd. 269 Mdb.).

ಅಲಂಕರಿಸು alam-karisu. To make ready; to ornament, to decorate (Bp. 2, 52; 4, 2; 18, 38; 32, 29; 44, 70; 56, 5; J. 8, 8).

ಅಲಂಕರಿಸುವಿಕೆ alaṅkarisuvikĕ. Adorning (ಭೂಷಣ, ಅಲಂಕ್ರಿಯೆ Si. 217).

ಅಲಂಕರ್ತೃ alam-kartṛi. Decorating; skilled in decorating; a decorator. 2, *ornamented.*

ಅಲಂಕರ್ಮೀಣ alam-karmîṇa. *Competent to any act, skilful, clever.*

ಅಲಂಕಾರ alam-kâra. The act of decorating. 2, *an ornament.* 3, elegance (Kâvy. III, 2, B, 2, seq.; ಅಂಕ, ಶೃಂಗಾರ Nn. 131). 4, a figure or rhetorical expression.

ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ alaṅkâra-šâstra. A manual to teach elegant writing, a text-book of rhetoric (C.).

ಅಲಂಕಾರೆ alaṅkârĕ. A woman who is decorated (Bp. 5, 26).

ಅಲಂಕೃತ alam-kṛita. *Ornamented.*

ಅಲಂಕೃತಿ alam-kṛiti. = ಅಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1; IV, 1).

ಅಲಂಕ್ರಿಯೆ alam-kriyĕ. *Adorning, ornamenting* (Kâvy. IV, 1, 5).

ಅಲಂಗ alaṅga. A rampart (My; Br.; T.; H.; ಕಿಲ್ಲೇದ ಗೋಡೆ Čb.).

ಅಲಂಘ್ಯ a-laṅghya. Not to be crossed, insurmountable; not to be transgressed, inviolable, venerable (Bp. 39, 42).

ಅಲಚು alaču. = ಅಲಸು 2. To shake (v. t., T. ಅಲಜು; R.; Tu. ಅಲಜು, ಅಲಸು; T. ಅಶೈಜು, to wash slightly, see ಅಲೆ 1; Tĕ. ಅಲಚು, ಅಲಂಚು, ಅಲಯಿಂಚು, to harass, weary, fatigue; *cf.* ಅಳ್ 2).

ಅಲಂಜರ alañjara. = ಅಲಿಂಜರ. (ಮಹಾಕುಮ್ಭ, ಹರವಿ G.).

ಅಲತಗೆ alatagĕ. = ಅಲತಿಕೆ, ಅಲತಿಗೆ, ಅಲತೆಗೆ. Tbh. of ಅಲಕ್ತಕ. ಅಲತಗೆಯ ಹಡಲಂ (ಪಿಚು, ತೂಲ Nr.). *Cf.* ಅಲತೆ.

ಅಲತಿಕೆ alatikĕ. = ಅಲತಗೆ, etc. (J. 30, 17).

ಅಲತಿಗೆ alatigĕ. = ಅಲತಗೆ, etc. (ಲಲಾಮ Mr. 498; ಯಾವ, ಯಾವಕ, ಲಾಕ್ಷೆ, ಅರಗು G.).

ಅಲತೆ alatĕ. Tbh. of ಅಲಕ್ತ. ಅರಗು ಕುದಿಸಿದರೆ ಕೆಮ್ಪು ಮಸಿ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಲತೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಅಲತೆಯೊಳಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಲತೇ ಮಸಿ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 1, 22).

ಅಲತೆಗೆ alatĕgĕ. = ಅಲತಗೆ, etc. (ಅಲಕ್ತಕ Hlâ.; ಜತುರಸ Čt. I, 90; ಅಲಕ್ತ Mr. 344).

ಅಲದು aladu. P. p. of ಅಲೆ 1. (My.).

ಅಲಪು alapu. = ಅಲ 1, etc., ಅಲುಪು. Weariness, fatigue (My.; T. ಅಲುಪ್ಪು; Tĕ. ಅಲಸು, ಅಲುಸು). — ಅಲಪಟಿ. -ಅಟಿ. = ಲಪ್ಪಟಿ. Weariness, etc. (My.).

ಅಲಬು alabu. 1. = ಅಲುಬು 2. A name applied to different species of Alysicarpus and other leguminous plants (Z.; Tĕ. ಅಲಸು, ಅಲುಮು). See ಅಡಲಬು, ಉದ್ದಲಬು, ಕೋಲಲಬು, ತುರುಮುರಿ-, ಬೊಟ್ಟಲಬು, ಸಣ್ಣ-, ಹುಲಿಗಣ್ಣಲಬು.

ಅಲಬು alabu. 2. = ಅಲಮ್ಬು, etc. To wash (ತೊಳೆ G.).

ಅಲಭ್ಯ a-labhya. Unobtainable, unattainable (Bp. 7, 10). 2, scarce, rare, unexpected, casual (Mhr.; Br.; R.).

ಅಲಮ್ alam. Fitly, properly; *effectually.* 2, *adequately.* 3, *ornamentally.* 4, enough. 5, *unnecessarily.* 6, *no, not.*

ಅಲಮರ್ alamar. (Tu. ಅಲಿಮರ್; T., Tĕ. ಅಲ್ಲಿ). — ಅಲಮರ್ಗಿಡ. A shrub, a species of Memecylon (St. & Pl.).

ಅಲಮ್ಪು alampu. (= ಲಮ್ಪು). Beauty; ornament; pleasure; magnificence (ಸೊಗಸು, ವಿಭವ Šm. 76; ವಿಭವ Čt. I, 105; II, 9; ಸೊಗಸು, ವಿಭವ Kk. 31, o. r. ಲಮ್ಪು; *cf.* ಅಡಗು; ಅಲ್ 3; ಅಲರ್ 1; ಅಳ 2; T. ಅಲರಿ, Tĕ. ಅಲುವು, beauty). ಇತ್ತುವು ಅಲಮ್ಪಂ (Šmd. 173). ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನ್ದೆ ಎಮಗೆ ಅಲಮ್ಪಿನ್ ಅಗ್ಗಲಿಸಿ ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು! ಎನುತಂ ಬಲವನ್ನು ಎಬಿಗುವ ತೆಱದಿಂ ಬಲವನ್ನು ಎಱಗಿದುದು ತುಮ್ಬಿಗಳ್ ಪಾದರಿಯೊಳ್ (Čpr. 7, 55). ಇದು ಪಾಂಚಾಳನ್ ಅಲಮ್ಪಿನಿಂ ಕಳುಪಿದ ಉದ್ಯತ್ಪತ್ತ್ರಸನ್ತಾನಂ (Ršv. 5, 22). See Bp. 6, 8; 36, 29; Grj. 1, 11; J. 16, 13. — ಅಲಮ್ಪೂರ್. -ಊರ್. N. of a place (Bp. 54, 64).

ಅಲಮ್ಬು alambu. = ಅಲಬು 2, ಅಲುಬು 1, ಅಲುಮ್ಬು. To shake in, or wash with, water (ಜಲಕ್ಷಾಲನ Šmd. Dh.; Tu.; T.; Tĕ. ಅಲಮು; see ಅಲಚು).

ಅಲರ್ alar. 1. = ಅರಲ್ 1 (Šmd. 41), etc. To spread, to become distended, to open, to blossom, to bloom; to rejoice (ವಿಕಸನ Šmd. Dh.; Šm. 23. 103; Tĕ. ಅಲರು; T.). P. p. ಅಲರ್ದು. ಅಲರ್ದುದು (ಉನ್ಮೀಲಿತ, ಸ್ಮಿತ, ಉನ್ನಿದ್ರ, etc. Hlâ.). ಕೆಮ್ಪು ಅಲರ್ದುದು (Šmd. 55). ಅಲರ್ದ ಅಮ್ಭೋರುಹಷಣ್ಡಮ್ ಉಳ್ಳ ಅಲರ್ದ ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳಂ (216). ನೀಳ್ದು ಅಲರ್ದ ಬಾಲ (ಲಲಾಮ Mr. 498). ಅಲರ್ದ ಬಾಲ (ಪ್ರವಾಲ Mr. 505). See Bp. 2, 51; 4, 26; 12, 38; 28, 56; 32, 12. 27; 33, 6; 45, 10; 47, 65; 49, 19; 50, 2; 60, 32; Ršv. 6, 2; 10, after 29; 12, 23.

ಅಲರ್ alar. 2. = ಅರಲ್ 2, etc. A flower; bloom (ಪುಷ್ಪ Šmd. Dh.; ಅರಲ್, ಪುಷ್ಪ Kk. 22; ಕುಸುಮ Šm. 103). ಅಲರ್ಗ (Šmd. 167). ಅಲರ್ಗಳ್ (52). ಅಲರನ್ನಪ್ಪ ಕಣ್ (212). ಅಲರ ಮಱಿಯೊಳ್ ಮನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮನ್ಮಥನ್ ಅಜಯೊಳ್ (281). ಅಲರ ಸೀಯಿ (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ), ಅಲರ ಪುಡಿ (ಪರಾಗ, etc. Si. 124). ಕೊಸಗೆ ಎಸೆದುದು ಮಲರ್ದು ಅಲರ್ದ ಉಳ್ಳಲರ್ದ ಮಿಸುಪ ಪೊಸತು ಅಲರ್ದ ಅಲರಿಂ (Čpr. 7, 56). See Ršv. 2, 37; 10, 2; 13, 88; J. 3, 3. 8; 8, 4; 15, 18; 17, 20; 25, 3; 29, 46. — ಅಲರಮ್ಬ. -ಅಮ್ಬ. Who has an arrow or arrows of flowers: Kâma (Čb.; My.). — ಅಲರಮ್ಬು. = ಅಲರ್ಗಣೆ. (ಹೂವಿನ ಬಾಣ Čb.; Ršv. 4, after 14). — ಅಲರಲರ್. rep. (J. 3, 37). — ಅಲರಿಜ. -ಇಜ (Šmd. 236). The flower-born: Brahmâ (Šm. 8; ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಅಲರುಣಿ. -ಉಣಿ (Šmd. 238). = ಅರಲುಣಿ. (ಷಟ್ಪದ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Kk. 14; ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Šm. 27). — ಅಲರೇಱಿ. -ಏಱಿ. That ascends flowers: the large humble black bee (ಅಳಿಡಿ, ಷಟ್ಪದ Čt. II, 75, o. r. ಅರಲೇಱಿ). — ಅಲರ್ಗಣ್. -ಕಣ್ (Šmd. 212; V. 23, 4). A flower-like eye. — ಅಲರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow of flowers. ಮದನನ

ನಿಡಿಯ ಅಲರ್ಗಣೆಗಳನ ಪೋಲ್ತುವು ಆಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Šmd. 81). — ಅಲರ್ಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. = ಅಲರುಗಣೆಯ. Kâma (My.). — ಅಲರ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ (Šmd. 220). A man with flower-like eyes. 2, Vishṇu (ಹರಿ Čt. II, 4). — ಅಲರ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The scent or fragrance of flowers (Ršv. 2, 39). — ಅಲರ್ಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To cut or gather flowers (J. 30, 5. 19). — ಅಲರ್ಗೋೞಲ್. -ಕೋೞಲ್. = ಅಲರ್ಗಣೆ. (J. 30, 22). — ಅಲರ್ಜೊಮ್ಪ. A flower-bunch (Šmd. 54; Ršv. 2, 38). — ಅಲರ್ದಳೆ. -ತಳೆ. To bear or have flowers (J. 3, 4). — ಅಲರ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A blown lotus (J. 30, 6). — ಅಲರ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of flowers. ಅಲರ್ದೊಂಗಲೆ ಕೇಸರಂ (Šmd. 81). — ಅಲರ್ದೋರಣ. -ತೋರಣ (Šmd. 54). A festoon of flowers. — ಅಲರ್ವೊಡೆಯ. = ಅಲರ್ವೊಡೆಯ, q. v. — ಅಲರ್ಮುಡಿ. A knot of hair decorated with flowers (J. 6, 12; 7, 16). — ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The flower-bird: the large humble black bee (ತುಮ್ಬಿ Šmd. II; Kk. 90; ಪಱಮೆ, ಆಱಡಿ Čt. I, 62; ಮಲ್ಲಱ, ಪಱಮೆ, ಬವರ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Kk. 14; ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Šm. 27; ಗುಂಗೀ ಹುಳಿ G.). See ಕೆಂಗಣ್ಣಲರ್ವಕ್ಕಿ. — ಅಲರ್ವಡಿಗ. = ಅರಲ್ವಡಿಗ, q. v. — ಅಲರ್ವಸೆ. -ಪಸೆ. A bed or seat of flowers. (R.). — ಅಲರ್ವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. A flowering creeper (J. 29, 45). — ಅಲರ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. = ಅರಲ್ವಾಸು, ಅಲರ್ವಸೆ. A bed of flowers. ಅಸುಗೆದಳಿರ ಅಲರ್ವಾಸಿನೊಳ್ ಅರಸಿವೆರಸಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ ನರೇನ್ದ್ರಂ (Ršv. 10, after 31). — ಅಲರ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or gather flowers (J. 6, 18). — ಅಲರ್ವುಡಿ. -ಪುಡಿ. The pollen or farina of a flower (ಪರಾಗ Šs.; ಕೇಸರ Kk. 14; ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಹಳದೀ ಬಣ್ಣದ ಹುಡಿ G.). — ಅಲರ್ವೊಕ್ಕುೞ. -ಪೊಕ್ಕುೞ. The flower-naveled: Vishṇu (Šm. 6). — ಅಲರ್ವೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆಯ. = ಅರಲ್ವೊಡೆಯ. The flower-bellied: Vishṇu (Šm. 5; ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7, o. r. ಅಲರ್ವೊಡೆಯ). — ಅಲರ್ವೊಱೆ[3]. -ಪೊಱೆ[3]. A load or burden consisting of flowers (J. 34, 2).

ಅಲರಿಕೆ alarikĕ. Blossoming, etc. (Č. Bp. 1, 2).

ಅಲರಿಚ alariča. See s. ಅಲರ್ 2.

ಅಲರಿಸು alarisu. = ಅಲರ್ಚು. To cause to spread, expand, blossom, etc. See Bp. 6, 6; 8, 15; 25, 12; 26, 13; 33, 8; 40, 20; 42, 2. 16; 45, 35; 47, 31; 51, 47; 61, 54. 61.

ಅಲರು alaru. 1. = ಅಲರ್ 1, etc. P. p. ಅಲರಿ. See Bp. 6, 27; 18, 75; 22, 46; 23, 4; 27, 23; 35, 47; 41, 22; 49, 20; 51, 37; 57, 46; ಮುದ-. ಅಲರುವಲ್ಲಿ (ವಿಕಾಸ, ವಿಕಸಿತ, Nn. 115. 120). — ಅಲರಲರು. rep. (Bp. 35, 4).

ಅಲರು alaru. 2. = ಅಲರ್ 2, etc. See Bp. 26, 20; 44, 71; 50, 57. — ಅಲರುಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. = ಅಲರ್ಗಣೆಯ. (Bp. 4, 18). — ಅಲರುಗಣ್ಣೆ. -ಕಣ್ಣೆ. A woman with flower-like eyes (R.). — ಅಲರುವಿಲು. -ಬಿಲು. A bow of flowers. — ಅಲರುವಿಲುಗಾಱ. -ಬಿಲುಗಾರ. Who has a bow of flowers: Kâma (Bp. 4, 26).

ಅಲರ್ಕ alarka. = ಅಲಕ No. 2. A dog rendered furious; *a mad dog.* 2, *white swallow wort, Calotropis gigantea alba* (ಬಿಳೇ ಎಕ್ಕೇ ಗಿಡ G.).

ಅಲರ್ಚು alarču. = ಅಲರಿಸು. To cause to expand, etc. (ವಿಕಸನ Šmd. Dh.). ಉದಯಿಪ್ಪ ಗಣ್ಡಮಾರ್ತಣ್ಡನ್ ಅಲರ್ಚುಗೆ ಎಮ್ಮಂ! ಗೆಲ್ದು ಬೆಳಪ್ಪನ್ ಈಗೆ ಬೀರಂಗಳಂ! (Šmd. 275). See Bp. 6, 10; 10, 35.

ಅಲಲ್ alal. = ಅರಲ್ 2, etc. (Šmd. 42).

ಅಲಲ್ ಹಿಸಾಬು alal-hisâbu. According to the account (Br.; H.). 2, pay given beforehand (R.).

ಅಲವ a-lava. Not a little, much. (R.). 2, = ಹಲವ. (My.).

ಅಲವಾಲ alavâla. = ಆಲವಾಲ. (Sk.).

ಅಲವಿಕೆ alavikĕ. Fatigue, harassment, weariness (Tĕ.; R.).

ಅಲವು alavu. 1. = ಅಲ 1, etc. Fatigue (T. ಅಲೈವು, wandering; vexation; R.).

ಅಲವು alavu. 2. = ಅಳವು 1. Power, ability (Tĕ.; R.).

ಅಲಸ alasa. *Indolent, lazy, idle, tired, weary, faint* (see ಅಲಸುಗಾಱ).

ಅಲಸಕ alasaka. = ಅಲಸ. (Sk.).

ಅಲಸಟೆ alasu-aṭĕ. = ಅಲಪಟೆ (s. ಅಲಪು). Exhaustion, weariness, harassment (Tĕ.; R.).

ಅಲಸತ್ವ alasatva. Idleness (Bp. 57, 94).

ಅಲಸನ್ದಿ alasandi. = ಅಲಸನ್ದಿಗೆ, ಅಲಸನ್ದೆ, ಹಲಸನ್ದಿ, ಹಲಸನ್ದೆ. A generally cultivated pulse, Vigna catjang Endl. (Dolichos catjang Lin.; St. & Pl.; C.; Tĕ. ಅಲಚನ್ದಲು).

ಅಲಸನ್ದಿಗೆ alasandigĕ. = ಅಲಸನ್ದಿ. A kind of pulse, Dolichos biflorus (ಯಾವಕ, ಕುಲ್ಮಾಷ Si. 304; see ಕಾಡುದ್ದು).

ಅಲಸನ್ದೆ alasandĕ. = ಅಲಸನ್ದಿ, etc. (ಯಾವಕ, ಕುಲ್ಮಾಷ Nr.; My.). 2, ಸುಧೆ (Mr. 374).

ಅಲಸಿಕೆ alasikĕ. Fatigue, lassitude, weariness; idleness (ತನ್ದ್ರಿ Nr.; ಕೌಸೀದ್ಯ, ಆಲಸ್ಯ Hlâ.; My.; Tu. ಅಲಸಿಗೆ; *cf.* ಅಲ 1, ಅಲಸುಗೆ).

ಅಲಸು alasu. 1. To become weary, to be relaxed, tired, vexed, teazed, or disgusted; to loiter (ಆಲಸ್ಯ Šmd. Dh.; My.; ದಣಿ, ಶ್ರಮಗೊಳ್ಳು, ತಡಮಾಡು G.; M., Tu.; T. ಅಲಂಗು, ಅಲುಂಗು, ಅಲೈಜು; see s. ಅಲ 1). ಈ ಮನೆಯತ್ತಲೆ ಸಾರ್ (o. r. ಬಾರ್)! ಈಕೆಗೆ ಅಲಸದೆ ಇರು, ಅಕ್ಕ! (Šmd. 202). See Bp. 14, 3; 18, 9; 29, 10; 37, 39; 42, 16; 47, 23; 50, 67; 54, 13. 39; 61, 57; Bh. 1, 8, 94; V. 14, 36; J. 4, 61; 5, 62; 18, 41.

ಅಲಸು alasu. 2. = ಅಲಚು. To shake or agitate in water, as a cloth, vegetables, etc. (for cleansing, My.).

ಅಲಸು alasu. 3. Weariness; idleness.

ಅಲಸುಗಾಱ alasu-gâṟa. = ಅಲಸುಂಗಾಱ. An indolent, lazy man (ಅಲಸ, ಲೋಲ Nr.; ಸೊಮ್ಬ, ನಾಮ್ಬ Šm. 47; My.; ತಡ ಮಾಡುವವ G.).

ಅಲಸುಗೆ alasugĕ. (= ಅಲಸಿಕೆ). Tbh. of ಆಲಸ್ಯಕ (Šmd. 368. 374).

ಅಲಸುಗೆಕಾಱ alasugĕ-kâṟa. = ಅಲಸುಗಾಱ. (ಸುಮ್ಬ, ನಾಮ್ಬ Šs.).

ಅಲಸುಗೆಗಾಱ alasugĕ-gâṟa. = ಅಲಸುಗೆಕಾಱ. (ಸೊಮ್ಬ, ನಾಮ್ಬ Kk. 38; My.).

ಅಲಸುಂಗಾಱ alasu-ṅ-gâṟa. (Šmd. 236). = ಅಲಸುಗಾಱ.

ಅಲಾ alâ. = ಅಲ 2, etc. (C.; *cf.* ಅಡ 3). See ಅಕಲಾ s. ಅಕ; Bp. 3, 45. 46. 47. 52; 9, 15. 16. 18; 11, 7; 12, 33; 13, 20.

24; 18, 80; 22, 54. 65. 66; 26, 33. 55; 30, 12; 42, 33; 47, 67; 48, 10; 51, 6. **2,** = ಅಲ್ತು (Čt. II, 26, which meaning may sometimes be suitable in the above passages of the Bp.; *cf.* ಅಲ್ಲಾ).

ಅಲಾತ alâta. *A fire brand* (ಕೊಳ್ಳಿ Mr. 47).

ಅಲಾಬಿ alâbi. N. of the Moharam festival (C.).

ಅಲಾಬು alâbu. = ಅಲಾಬು. *The bottle gourd, Lagenaria vulgaris Ser.* See ದುಗ್ಧಿಕೆ.

ಅಲಾಯಿದ alâyida. = ಅಲಾಹಿದ. Distinct, apart, separate (C.; Br.; H.).

ಅಲಾಯಿ ಬಲಾಯಿ alâyi balâyi. An affectionate greeting, an embrace (S. Mhr.; H.).

ಅಲಾಹಿದ alâhida. = ಅಲಾಯಿದ. (My., etc.).

ಅಲಿ ali. 1. = ಅಲೆ 1. ಹಿಡಿವ ಫಣಿಯನು, ಹೊಡೆವ ಸಿಡಿಲನು, ಜಡಿವ ಮಾರಿಯನ್, ಅಲಿವ ರುಜೆಯನು, ಮಡಿವ ದಿನವನು... ಕಾಣಿಸುವನ್ ಆವವಂ? (Bh. 1, 8, 31).

ಅಲಿ ali. 2. = ಅಲು 2, ಅಲ್ಲಿ, (ಇಲಿ 3), ಲಿ 1. ತುಪ್ಪದಲಿ (Mr. 216). ಜಿನುಗಿನಲಿ (Bh. 1, 8, 5). ಕಡೆಯಲಿ (2, 13, 33). ಸಭೆಯಲಿ, ವಿನೋದದಲಿ (2, 13, 34). ನಿಮ್ಮಲಿ (2, 13, 36). ಒತ್ತುಗಳಲಿ (J. 3, 17). See Bp. 16, 11. 23. 24; 18, 5. 40; 25, 1; 32, 20; 35, 32.

ಅಲಿ ali. 3. = ಅಲೀ, ಅಲಿಂ, of which it, at present, is the only C. form (*cf.* ಇ 10). ಬೇಟಿ ಪಾಣ್ಡವರ್ ಇರಲಿ! ರಾಯನ ನೂಱು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನ್ ಆಳಲಿ! ಬೇಟಿ ಕೌರವರ್ ಇರಲಿ! ಪಾಣ್ಡವರ್ ಆಳಲಿ ಇಭಪುರಿಯ! (Bh. 1, 8, 3). ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಜನಪನ್ ಆಗಲಿ! ಮೇಣು ಮಾಣಲಿ! (1, 8, 5). ಸಲಹಲಿ (Bp. 27, 72). ಉಣ್ಣಲಿ (B. 1, 21). ಇರಲಿ (B. 2, 10. 17). ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿ (2, 16). ಮಾಡಲಿ (2, 48). ತರಲಿ (B. 3, 77). ಹೇಱಲಿ (B. 4, 198).

ಅಲಿ ali. = ಅಳಿ, ಅಲಿ 1. *The large black humble bee.* 2, ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (Mr. 320; *cf.* ಅಲಕ). 3, *a scorpion.* 4, a crow.

ಅಲಿಂ alim. = ಅಲಿ 3. A suffix denoting command or permission regarding a third person or thing, or regarding such persons or things: must, may. ಉಸಿರಲಿಂ!—ಸಾರಲಿಂ! ಬಲ್ಲಿಱಿಯನ್ ಎನ್ದುದೇ ಮಾತು.—ಮೀಱಲಿಂ!—ಏಳಿದಂ ಗೆಯ್ಯಲಿಂ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಮೊಳ್!—ಅರಯ್ದು ಆರುಂ ಸಾರಲಿಂ! (Šmd. 277). ಓಹೋ, ಇರಲಿಂ ಪೆಱವಱ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ! (68). ಅಂ ಪೆಱನೆನ್ ಎನ್ದು, ಬಗೆಯಲಿಮ್ ಈಗಳ್! (258).

ಅಲಿಕ alika. = ಅಱಿಗೆ. *The forehead.*

ಅಲಿಕನೇತ್ರ alika-nêtra. Who has an eye on his forehead: Šiva (Bp. 21, 44; 54, 73).

ಅಲಿಕಲೋಚನ alika-lôčana. = ಅಲಿಕನೇತ್ರ. (Bp. 51, 41).

ಅಲಿಕಾಕ್ಷ alika-aksha. = ಅಲಿಕನೇತ್ರ. (ಮಹಾದೇವ Čb.; My.).

ಅಲಿಕಾಬದ್ಧ alika-âbaddha. = ಅಱಿಗೆವದ್ದ. A tie or ornament of the forehead (Šmd. 30, o. r. ಅಲಿಕಾಬನ್ಧ).

ಅಲಿಕೀರನ್ಯಾಯ ali-kîra-nyâya. The natural enmity between the black bee and the parrot (My.).

ಅಲಿಕುನ್ತಲೆ ali-kuntalĕ. A woman with black bee-like ringlets on her forehead. (My.).

ಅಲಿಕೇಕ್ಷಣ alika-îkshaṇa. = ಅಲಿಕಾಕ್ಷ. (V. 14, 29).

ಅಲಿಗಿಸು aligisu. = ಅಲಗಿಸು, etc. (My.).

ಅಲಿಗು aligu.—ಅಲಿಗಿನ ಗಿಡ. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (St. & Pl.).

ಅಲಿಗೆ aligĕ. = ಹಲಿಗೆ. (My.).

ಅಲಿಂಗ a-linga. Having no marks;—having no gender. (My.).

ಅಲಿಂಜರ alinjara. *An earthen water jar* (ಮಣಿಕೆ, ಕೇಲ್ Mr. 210; ಮಹಾಕುಮ್ಭ, ಹರವಿ G.).

ಅಲಿನಿ alini. A swarm of black bees. (R.).

ಅಲಿನ್ದ alinda. *A terrace before a house-door* (ಹೊಱಬಾಗಿಲು G.)

ಅಲಿನ್ದಕ alindaka. *A terrace before a house-door* (ಪ್ರಘಣ, ಮೊಗಸಾಲೆ Mr. 199).

ಅಲೀ alî. = ಅಲಿ 3. (My.). ಇರಲೀ (Bp. 46, 15). ಸಾಕಲೀ (B. 2, 19).

ಅಲೀಕ alîka. *Unpleasing.* 2, *false.* 3, *an untruth.*

ಅಲು alu. 1. = ಅಲ್ 1. ಅಲುಗಲು ಪಟ್ಟುದು (ವೇಲ್ಲಿತ, etc. Nr.). ತರಲು (Bp. 24, 54); ಭಕ್ಷಿಸಲು (25, 16); ನಾಚಿಸಲು (37, 66). See further 40, 8; 44, 63; 47, 8; 50, 58; 52, 32; 53, 11; 56, 24. 49; 57, 32; 61, 84. Regarding its datives ಅಲಿಕೆ, ಅಲಿಕ್ಕೆ (S. Mhr.) observe *e. g.* ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ (B. 1. 20), ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ (1, 21), ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ (1, 22). *Cf.* ಅಲ್ಕೆ.

ಅಲು alu. 2. = ಅಲ್ 1, ಅಲಿ 2, etc. (My.). ಕೆಯ್ಯಲು (Bp. 44, 63; 49, 46; 50, 16; 52, 2; 54, 10. 70); ಆದಿಯಲು (54, 10).

ಅಲುಕಿಸು alukisu. = ಅಲುಗಿಸು. To shake (v. t.; My. females).

ಅಲುಕು aluku. = ಅಲುಗು 1. (My.).

ಅಲುಗಿಸು alugisu. = ಅಲಗಿಸು, etc. To shake (v. t.), to cause to move (Bp. 5, 61; 19, 26; 32, 27; 52, 40; 57, 74; 59, 13. 15; My.).

ಅಲುಗು alugu. 1. = ಅಲಕು, etc., (ಎಲುಗು?). To be agitated or unsteady, to move about, to shake; to be shaky or loose (ಸಂಚಲನ Šmd. Dh.; M. ಅನಙ್ಙು, to shake, see ಅದಟು 2; T. ಅಲಂಗು, ಅಲುಂಗು, to be in motion; to be weary; *cf.* ಅಲೆ 1). ಅಲುಗುವದು (ಚಲನ, ಲೋಲ, ತರಲ, etc. Nr.). See Abh. P. 9, 149; Bp. 5, 28; 11, 12; 20, 13; 49, 20. ರುಜೆಯನ್, ಅಲುಗುವ ರದನವನು... ಉಱುಹುವನ್ ಎಗ್ಗಂ (Bh. 1, 8, 39). ಅರಸು ಅನ್ದರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತದೆ, ಮುದುಕ ಅನ್ದರೆ ಗಡ್ಡ ಅಲುಗುತ್ತದೆ (Prv.). **2,** to cause to move, to shake. ಅಲುಗಲು ಪಟ್ಟುದು (ವೇಲ್ಲಿತ, ಧೂತ, ಚಲಿತ Nr.). See Bp. 31, 13; 32, 16; 38, 17; 47, 25; Ršv. 9, 24. 29; Bh. 8, 26, 18. 21. — ಅಲುಗಾಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To cause to move about (Bp. 59, 5). — ಅಲುಗಾಡು. -ಆಡು. To shake, to tremble (Bp. 2, 15).

ಅಲುಗು alugu. 2. = ಅಲಗು 2. (Tč.; R.).

ಅಲುಂಗು alungu. = ಅಲುಗು 1. ಅಂಗಮ್ ಅಲುಂಗೆ (Ršv. 13, 82).

ಅಲುಗೋಜಿ alugôji. A whistle, a pipe, a flageolet (My., also ಅಲ-; Br., H. ಅಲ್ಗೋಜಾ).

ಅಲುಪ alupa. Tbh. of ಅಲ್ಪ (Šmd. 336; My.).

ಅಲುಪು alupu. = ಅಲಪು. (My.).

ಅಲುಬು alubu. 1. = ಅಲಮ್ಬು, etc. To shake in, or wash with, water (ಕರ್ದುಗ, ತೊಳೆ Šm. 61). ಪಲವು ಸೂಱ್ ಉದಕದೊಳ್ ಅಲುಬಿ ಸೆಳೆಸೆಳೆದು ಒಗೆದೊಡಂ ಬಿಳಿದು ಅಹುದೆ ಕಮ್ಬಳಿ? (Bp. 60, 48).

ಅಲುಬು alubu. 2. = ಅಲಬು 1. (Z.).

ಅಲುಮ್ಬು alumbu. = ಅಲುಬು 1, etc. (ಕರ್ಜುಗ, ತೊಳೆ Kk. 51).

ಅಲೆ alĕ. 1. = ಅಲಿ 1. To move about, to move to and fro, to shake, to dangle (ಲೋಲನ Šmd. Dh.; T. ಅಲೈ; *cf.* ಅಲು 2; ಒಲೆ 2). P. ps. ಅಲದು, ಅಲೆದು. ಮುನ್ದಲೆಯಲಿ ಅಲೆವವು (ಲಲಾಟಕ Mr. 334). ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಅಲಿ 320). ನುಣ್ಗದಪಂ ಪಳಂಚಿ ಅಲೆಯೆ ಕುಣ್ಡಲಮುಣ್ಡಲಂ (Rŝv. 13, 61). 2, to roam, to wander (My.; T., Tu.); —to cross in roaming. ಶಬರವಿತಾನಮ್ ಇಕ್ಕಿದ ವೇಡೆಗಳ ಬೆಳ್ಳಾರಸುತ್ತುಗಳ ಕಾನನವನ್ ಅಲೆದು (Bh. 3, 13, 24). 3, to dangle or hang across. ನೊಸಲನ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳು (ಭ್ರಮರಕ Hlâ.). 4, to shake (v. t.). ಅಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂ ಕರ್ಣಮೂಲಮನ್ ಅಣೆದು, ಅಲೆದು, ನೂಂಕಿ (Rŝv. 6, after 11). ಅಣೆದು, ಅಲೆದು, ನೂಂಕಿ... ಇಭಂಗಳಂ (13, 86). 5, to shake, to wash (see ಅಲಚು, ಅಲಮ್ಬು). ವಾರುಣಿಯನ್ ಒಲಿದು ಮುಟ್ಟದ ಕಾರಣದಿಂ ಮುಳಿಗುವನ್ತೆ, ತನ್ನಯೆ ಕಳೆಯಂ ನೀರೊಳ್ ಅಲೆವನ್ತೆ ಪಶ್ಚಿಮವಾರುಧಿಯೊಳ್ ಮುಗ್ನನ್ ಆದನ್ ಅನ್ತು ಅಮೃತಕರಂ (Lîlv. 3, 6). ಕುದಿಸಿ, ಉದಕದೊಳ್ ಅಲೆದು, ಬೀಸುತ ಒಗದು, ಪರದಿ (Bp. 36, 47). 6, to put in commotion: to annoy, to slight, to disgrace (ಪರಿಭಾವ Šmd. Dh.). ನಿಜಮುಕುಟರುಚಿರರುಚಿ ರವಿಕಿರಣಮಂ ಪಳಂಚಿ ಅಲೆಯೆ (Rŝv. 13, after 71).—See ಅದಟಲೆ, ಕಣ್ಣಲೆ.

ಅಲೆ alĕ. 2. That moves to and fro: a wave, a billow (ಭಂಗ, ತರಂಗ, ಊರ್ಮಿ, ವೀಚಿ Si. 81; ತೆರೆ Čb.; My.; T., Tĕ.).

ಅಲೆ alĕ. 3. = ಅಣೆ 1, ಎಲೆ 1. An interjection used in calling to women (My.).

ಅಲೆ al1-ĕ 3. 4. = ಲೆ, q. v. An affix of emphasis.

ಅಲೆತ alĕta. The act of wandering, etc. (My.).

ಅಲೆಮಾನ್ alĕmân. = ಅಲೇಮಾನ್. (My.).

ಅಲೇಖ a-lêkha. = ಆಳಕ 1. A blank book, cadjan-leaves tied together for writing upon them (ಬರೆಯದ ಓಲೆ Nn. 96; My.). 2, a deity (ತ್ರಿದಶ, ದೇವತೆ 96). 3, a chowrie or fan (ಚಾಮರ 96). 4, much (ಅದಭ್ರ, ಬಹಳ 96).

ಅಲೇಮಾನ್ alêmân. = ಅಲೆಮಾನ್, ಅಲೇಮಾನಿ.—ಅಲೇಮಾನ್ ಚೂರಿ. A European knife (My.).

ಅಲೇಮಾನಿ alêmâni. Allemagne, Germany, Austria, Europe, any foreign country (My.; M. ಅಲಮಾನಿ, ಅಳಮಾಂಜ; Tĕ. ಲ್ಮಾನಿ).—ಅಲೇಮಾನಿಕತ್ತಿ. A European or dragoon sword (My.).—ಅಲೇಮಾನಿತುರುಪು. A dragoon troop (My.).—ಅಲೇಮಾನಿರೂಪಾಯಿ. An old kind of Rupee, worth fourteen or fifteen Annas (My.; Br.).

ಅಲೊಡಂ al1-ŏḍam1. When (Šmd. 293. 294; see its use indicated s. ಅಲ್ 1 No. 3). ಕುರುಕುಲಾಧಿಪಂ ನುಡಿಯಲೊಡಂ (294). ಪಾವಸೆ ಕಿಡಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿದುದು (295). ವಸನ್ತಂ ಬರಲೊಡಂ ಕೋಗಿಲೆ ಉಲಿಗುಂ (297). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕಬಿಲ್ವವು (297). See also 4. 51. 101. 102. 145. 168. 177. 205. 208. 263. 391.

ಅಲೊಡನೆ alŏḍam-ĕ 6. (Šmd. 293 = ಅಲೊಡಂ). Just when, when. ಬರಲೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟಂ (294). ಫಲಮ್ ಆಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಓಷಧಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). (ಅವಂ) ಸಾಯಲೊಡನೆ ಅತಿವೇಗದಲಿ ಗಾರುಡಿಗರ್... ಬನ್ದರ್ (Bp. 46, 23). ನಿಜವಲ್ಲಭೆ... ಒಪ್ಪುಟ್ಟುವುದಂ ಪ್ರಕಟಿಸಲೊಡನೆ ಅವಳ್ಗೂಡಿ ಗಾಡಿಯಿನ್ದೆ ಎದ್ದು... ಪೊಱಮಟ್ಟಂ (Rŝv. 10, after 10). ಭೃಂಗಾಳಿಗಳ ಬಳಗಂ ಪರಿಯಲೊಡನೆ ಸುಟಿವ ತಂಗಾಳಿಗಳ ಕಡುಗಮ್ಪು ಸೇವಿಸುತ ಪಥಿಕರ್ ಅಸರ್ಗಳೆವರ್ (J. 3, 8).

ಅಲೋಕ a-lôka. Not the world; the spiritual world. See ಲೋಕಾಲೋಕ.

ಅಲೌಕಿಕ a-laukika. Not relating to this world, not worldly, not secular; supernatural; unusual, strange. (My.).

ಅಲೌಕಿಕತನ alaukikatana. The state of being not secular; that of being of rare occurrence or unusual. (My.).

ಅಲೌಲ್ಯ a-laulya. Not restless, fickle or unstable; free from lust or eager desire. See Bp. 57, 94.

ಅಲ್ಕಾಬು alkâbu. A title; titles, honors (My.; Br., H.).

ಅಲ್ಕೆ alkĕ. This dative of ಅಲ್ 1 is used also in the sense of "when". ಪಿಂಜರಿ ಎನ್ದು, ಎನಲ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿ (Šm. 68). ಎಣ್ಬನೆಯ ವರುಷಮ್ ಆಗಲ್ಕೆ (J. 29, 7). ಅಮ್ಬುಜಮಿತ್ರನ್ ಅಪರಾಬ್ಧಿಕೆ ಅಯ್ದಲ್ಕೆ (30, 42). See ಅಲಿಕೆ, ಅಲಿಕ್ಕೆ s. ಅಲು 1.

ಅಲ್ದೆ alde. = ಹಲ್ದೆ. See ಎಲಾಯಚಿ.

ಅಲ್ತು altu. ಅಲ್ತೆ. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಪ alpa. = ಅಲುಪ. *Small; little;* a little, few (ಅಣ Čt. I, 94; ಕೊಂಚೆ Šm. 85); feeble; *insignificant, inferior;* mean. ಅಲ್ಪಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗ ಬಾರದು.—ಅಲ್ಪಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬನ್ದರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.—ಅಲ್ಪರ ಸಂಗ ಅಭಿಮಾನ ಭಂಗ (Prvs.).

ಅಲ್ಪಕ alpaka. = ಅಲ್ಪ. (My.).

ಅಲ್ಪತನ alpatana. Smallness, etc. (My.).

ಅಲ್ಪತನು alpa-tanu. *A small or thin body.*

ಅಲ್ಪತರುಣಿ alpa-taruṇi. A small, feeble woman; an inferior, low woman. See ಅಬಿವೇಕ್.

ಅಲ್ಪದಣ್ಡ alpa-daṇḍa. A small or short stick. See ಬಡಿ.

ಅಲ್ಪದಿನ alpa-dina. A few days. (My.).

ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ alpa-prâṇa. Slight breathing, weak aspiration; (the state of being unaspirated). 2, a letter of very slight aspiration, (an unaspirated letter), as ಕ್, ಗ್, ಚ್, etc. (Šmd. 22 Cm.).

ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾನುಕರಣ alpaprâṇa-anukaraṇa. An imitative sound of which the letters are unaspirated (Šmd. 35).

ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿ alpa-buddhi. = ಅಲ್ಪಮತಿ. (My.). 2, weak-mindedness, etc. (My.).

ಅಲ್ಪಮತಿ alpa-mati. Weak-minded, stupid, low-witted (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮತಿಹೀನ Nn. 58).

ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ alpa-mârisha. *The plant Amaranthus polygamus* Lin.

ಅಲ್ಪವಸುಧೆ alpa-vasudhĕ. Ground of limited range, a district, a country (ನೆಲ Bhn. 58).

ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ alpa-vrishṭi. Small, fine rain. See ಜಡಿ, ಜಿನುಂಗು.

ಅಲ್ಪಶಂಕೆ alpa-śankĕ. = ಅಲ್ಪಾಚಮನ. (My.).

ಅಲ್ಪಶೀಲ alpa-śîla. A man of inferior nature or morality (Bp. 56, 44).

ಅಲ್ಪಸರ alpa-sara. = ಅಲ್ಪಸರಸ್. (ಸಣ್ಣ ಕೆಱೆ G.; My.).

ಅಲ್ಪಸರಸ್ alpa-saras. *A small tank or pond.*

ಅಲ್ಪಸರಸಿ alpa-sarasi. = ಅಲ್ಪಸರಸ್. (ಬೆಂಚೆ, ಪಲಲ Šm. 35).

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ alpa-svalpa. Rather little (B. 4, 214; My.).

ಅಲ್ಪಾಚಮನ alpa-âčamana. A polite term for "making water." (My.; Tĕ.).

ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯ alpa-âyushya. A short life (Bp. 46, 44).

ಅಲ್ಪಿಷ್ಠ alpishtha. *Very small.*

ಅಲ್ಪೀಯ alpîya. Tbh. of ಅಲ್ಪೀಯಸ್. (My.).

ಅಲ್ಪೀಯಸ್ alpîyas. *Smaller; uncommonly small.*

ಅಲ್ಮೈರ almĕira. An almira, a cabinet, a chest of drawers, a wardrobe (My.; Tu.; M. ಅಲ್ಮಾರಿ; Br. ಅಲ್ಮಾರ; French armoire, Portuguese almario).

ಅಲ್ಲ alla. 1. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲ alla. 2. Green ginger (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Nr.; Tĕ., T.; Mhr. ಅಲೇಂ). ಅಲ್ಲದ ಕೊಮ್ಬು (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Hlâ.). ಹಸಿಯ ಅಲ್ಲ (ಆರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Mr. 137). ಅಲ್ಲ ಅರಿಸಣ ಉಣ್ಬು, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯೆಲೆ ಉಣ್ಬು, ಒಳ್ಳೆ ಹಲಸು ಉಣ್ಬು, ಮೆಲಲಿಕೆ ಮಲನಾಡ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). See Mr. s. ತಕ್ರಬಲಿ; Sp. s. ಒಲ್ 1. — ಅಲ್ಲಯ. -ಅಯ. = ಅಲ್ಲಯ್ಯ. (Bp. 37, 6). — ಅಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. of a man (Bp. 9, 46). See ಭಾವಿವನ್ತಲ್ಲಯ್ಯ.

ಅಲ್ಲ alla. 3. = (ಅಲ್ಲೋಲ), ಹಲ್ಲ. (M. ಅಲ್ಲೆ, tumult, disturbance; *cf.* ಅರುಲು?). — ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲ. dupl. = ಅಲ್ಲೋಲ-. Great agitation (as of water, My.), confusion (of the mind, My.), tumult, disorder, disturbance (Tĕ.; T. ಅಲಂಗೋಲಂ. ಅಲಂಗೋಲ್ಯೈ, disorder, confusion; that is huddled, carelessly put up, slovenliness. *Cf.* ಅಲೆ 1 & 2, and ಕಲಿ 2).

ಅಲ್ಲಗಳೆ allagalĕ. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಣಿ allaṇi. = ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಅಲ್ಲಳಿ. Mirth, merry-making, jest, sport, laughter (ಸಬ್ಬವ, ಮೇಳ Kk. 78).

ಅಲ್ಲಣಿಗೆ allaṇigĕ. (Šmd. 25). = ಅಲ್ಲಣಿ, etc. (ಸಬ್ಬವ, ಮೇಳ Šmd. II; ಮೇಳ Šmd. 25; ಸಬ್ಬವ Čt. I, 26; ಮೇಳ I, 30).

ಅಲ್ಲದು alladu. ಅಲ್ಲದೆ. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಮ allama. A Liṅgâyta N., perhaps taken from H. Allah, Alamm. (Bp. 59, 3; Tĕ.). — ಅಲ್ಲಮದೇವ. A N. See ತುಯ್ಯಲ್-, ಸೊಪ್ಪಿ-. — ಅಲ್ಲಮದೇವಿ. A N. See ಸೋಹಡ-, ಭಾವಿನ-. — ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು. A N. (Bp. 8 sum.; 8, 1. 8).

ಅಲ್ಲರ allara. The anguish of separation, or the separation of lovers or friends (ವಿರಹ Čt. I, 85).

ಅಲ್ಲರಿ allari. The state of being troubled, disturbed, discomposed, or harassed (Tĕ. ಅಲ್ಲರಿ, ಅಲ್ಲಟಿ; R.).

ಅಲ್ಲವಱ allavar̤. Causelessly (ಸುಮ್ಮನೆ, ಬಱಿದು, ಅಕಾರಣ Šmd. 397).

ಅಲ್ಲವೆ allavĕ. ಅಲ್ಲವೊ. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಳಿ allaḷi. = ಅಲ್ಲಣಿ, etc. (ಸಬ್ಬವ, ಮೇಳ Šm. 53).

ಅಲ್ಲಾ allâ. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲಾಟ allâṭa. ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ, ಅಲ್ಲಾಡಿಸು, ಅಲ್ಲಾಡು. See s. ಅಲ್ಲು 2.

ಅಲ್ಲಿ alli. = ಅಲಿ 2, etc. Locative of ಅಲ್ 1: in that place, there; in the place; therein; to that place; (and with regard to its declension) that place (ಒಳ್ Šmd. 144; ಎಡೆಯಲ್ಲಿ 186 Cm.; ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 167 Cm.; C.). ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪತ್ತು ಅಕ್ಕರಂ ಸಮಾನಸಂಜ್ಞೆಯಂ ಪಡೆಗುಂ (Šmd. 14). ಅಲ್ಲಿ ಬಿಶ್ರುತಿಯುಂ ಸಮ್ಬವಿಕುಂ (121). ಸಿರಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡುದು ಅಲ್ಲಿ (145). ಅಲ್ಲಿ ವಿಮಲೋದ್ಯಾನವೀಥಿಗಳ್, ಅಲ್ಲಿ ತಾವರೆಗೊಳದ ರಚನೆಗಳ್ (Bh. 2, 13, 27). ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವದಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ಬೆಲ್ಲಾ ತಿನ್ದು ಸಾಯುವ! ಅನ್ದ. — ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೋ? ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, (ಕಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ) ಬಿಸಾಟ ಹಾಗೆ ಸಾಯುವಿ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ. — ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು; ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಉಸ್ಸೇ ತಿವದಾನ? (Prvs.). ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗು, go to that place! (C.). It is used to form the locative, *e. g.* ಕೊಳದಲ್ಲಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (Šmd. 145). ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇರ್ದಂ (62). ಮರನಲ್ಲಿ, etc. (see ನ 2, No. 2). — It is added to relative participles, *e. g.* ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಅನ್ತೆವೋಲ್ ಎನಲ್ ಆಕ್ಕುಂ (73). ಕೆಡೆಯೆತ್ತಣಿಂ ಬನ್ದನ್ ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ (165). ನಡಸುವಲ್ಲಿ ನಡೆವಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೋದಲ್ಲಿ, ಬನ್ದಲ್ಲಿ, etc. (C.). — Its declension is: ಅಲ್ಲಿಯ, ಅಲ್ಲಿಯಣ; ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿಂಗೆ; ಅಲ್ಲಿಂ, ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ, ಅಲ್ಲಿನ್ದ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪೆಣ್ಡಿರನ್ ಅಗ್ನಿ ಸುತ್ತಿದಂ (Šmd. 145). ಹಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ (ಅರಿಷ್ಟ Mr. 198). ನಿವಿಡರ್ಕ ಕಾನ್ತಾರದಲ್ಲಿಯ ಕಿಚ್ಚು ದಾವಂ (48). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ (B. 4, 142). ಅಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೆ (B.3, 52). ಅಲ್ಲಿಯಣ ಸುದ್ದಿ (Si. 282). — ಅತ್ತದಲ್ಲಿಗೆ ಇತ್ತಾದೇಶಂ (Šmd. 358). ಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ (Bp. 5, 7). ನರಕದೊಳ್ ಬೀೞ್ವಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (Šmd. 89). ಬಸವರಸನ್ ಇರ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಅಯ್ತನ್ದು (Bp. 20 sum.). ನಿಜಗೋತ್ರದಲ್ಲಿಂಗೆ ಒಯ್ದಂ (61, 36). ಪೋಗು ಅಲ್ಲಿಗೆ! (Ršv. 5, 125). ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ (ಉದಾನ Mr. 51). ಜನಕನಲ್ಲಿಗೆ. . . ಬನ್ದನು (Bh. 1, 8, 56). — ಏಱುತ್ತಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಲ್ಲಿಂ Ršv. 9, 29). ಅಲ್ಲಿಂ ತಳರ್ದು (10, after 31). ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎೞ್ದು (5, 133). ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಇೞಿಯ ಜಾಱುತ (Bp. 52, 13). ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಪರಿತನ್ದು (58, 24). ನಾಳೆ ಎಮ್ಬ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲಣ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪರಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. rep. = ಅಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ. Here and there (J. 28, 43). ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (ವಿಹಾರ, etc. Si. 393). See B. 3, 4; 4, 143. — ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. (ಅಡಿಗಡಿಗೆ G.; Bp. 3, 17; 4, 50; 47, 21; 53, 24; 57, 44. 54; B. 3, 77; 4, 171; 5, 198. 295). — ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ. (Bp. 51, 7; J. 28, 41). — ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. rep. From here to there; here and there. (Bp. 43, 24; J. 3, 21; 26, 5; Č. Bp. 11, 4). — ಅಲ್ಲಿತನಕ. So far as that place (B. 4, 123; 5, 68; C.). 2, till then (C.). — ಅಲ್ಲಿದ. -ದ-ಅ 3. A man of that place. ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಬಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಬನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರ ಸುತಂ ಕುರುವೃನ್ದನೆಲ್ಲಮಂ (Šmd. 136). — ಅಲ್ಲಿಪರಿಯನ್ತಂ. = ಅಲ್ಲಿತನಕ 1 & 2. 3, till. ಪಾಲಿಸಿದಳ್ ಇನ್ನು, ನಡೆನುಡಿಗಳಂ ಕಲಿಪ ಅಲ್ಲಿಪರಿಯನ್ತಮ್, ಆ ಶಿಶುವನು (J. 28, 19). — ಅಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. = ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. (Si. 394). — ಅಲ್ಲಿಯುಂ. -ಉಂ. Also there. ಅಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (Šmd. 150). ಪೋಲ್ ಪರಮ್ ಅದಲ್ಲಿಯುಂ (144). ಜಾತಿ ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (167). — ಅಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ. = ಅಲ್ಲಿಯುಂ (C.). See ಅವಲ್ಲಿಯೂ. — ಅಲ್ಲೇ. -ಏ. Even there (B. 4, 31). ಅಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೇ ಕಣ್ಡಿತು! ಕೊಳ್ಳೇ, ಮುಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುಟಿ ಕೂಸ! (Prv.). — ಅಲ್ಲ್ಯಾದರೂ. -ಆದರೂ. Even there also (B. 5, 77. 223).

ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ alligâriga. (ಅಲ್ಲಿ-ಕಾರಿಗ). A washerman (ಅಗಸ, Čt. I, 61, o. r. ಅಟ್ಟಿಗಾಲಿಗ; *cf.* ಅಲೆ 1, No. 5? ಅಲ್ಲು 1?).

ಅಲ್ಲಿದ See s. ಅಲ್ಲಿ.

ಅಲ್ಲು allu. 1. To join, to connect, to knit nets, etc., to plait, to braid, to wattle together (My.; Tĕ. ಅಲ್ಲುಱ, ಅಲ್ಲು, ಅಳ್ಳು; T. ಅಲ್ಲು; Tu. ಅಲ, ಅಲ್ಲಾ, to mix; *cf.* ಅಡರ್, ಅಲ್ 3).

ಅಲ್ಲು allu. 2. = ಅಗಲ್, etc. — ಅಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. Moving about, etc. (Bh. 6, 4, 26). — ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. Shaking, etc. (My.). — ಅಲ್ಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to be agitated or moved; to shake, to move about, to cause to swing or

vibrate, to rock (My.). ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆನ್ದೋಲಿತ, ಲೋಲಿತ, ತರಲಿತ Nr.). ರೂಪು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಕಣ್ಣಳೊಳ್ ಪೊಕ್ಕು ಮ ನವುಲ್ಲಾಡಿಸೆ (Grj. 7, after 11). See Bp. 38, 18; B. 3, 122; 4, 84. 134; Č. Bp. 47, 34. — ಅಲ್ಲಾಡು. 1. -ಆಡು. = ಅಳ್ಳಾಡು. To move (v. i.), to be agitated, to shake, to swing, to be loose, etc. (ಸಂಚಲನ Šmd. Dh.; Abh. P. 13, 92, o. r. ಅ ಳ್ಳಾಡು; My.; ಅಗಳ್ಯಾಡು, ಒಲದಾಡು, ಅಸುಮ್ಮು, ಕದಲು G.; Tĕ.). ಅಲ್ಲಾಡೂದು (ತರಲಿತ, ಲುಲಿತ, etc. Mr. 454). ಅಲ್ಲಾಡದ್ದು (ಅಚ ಲ G.). ಅಳ್ಕಿದನ್ ಇನ್ದ್ರನ್, ಈಶ್ವರನ ಮನಮ್ ಅಲ್ಲಾಡಿತ್ತು (Šmd. 266, o. r. ಅಳ್ಳಾ-). 2, to cause to shake, to shake (J. 28, 54). See Prv. s. ಚೋಧನೆ. — ಅಲ್ಲಾಡು. 2. -ಆಡು. Moving, agitation, trembling, etc. (ತೊನೆ, ಒಲೆ, ತೂಗು, ಕೊಡಪು, ನಡುಕ, ಕಪ್ಪನ Šs.). — ಅಲ್ಲುಗು. -ಉಗು. To fall in drops, to drip (Abh. P. 14, 177).

ಅಲ್ಲು allu. 3. = ಹಲ್ಲು. (My.).

ಅಲ್ಲೂರಿ allûri. — ಅಲ್ಲೂರಿಗಿಡ. An undershrub, Cassia sophera Lin. (Z.; My.).

ಅಲ್ಲೋ allô. See s. ಅಲ್ 3.

ಅಲ್ಲೋಲ allôla. (= ಅಲ್ಲ 3). — ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. dupl. = ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲ. Great agitation, etc. ಸಮುದ್ರವು ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲಮ್ ಆಗಿತ್ತು. (B. 5, 155).

ಅವ್ av. ಔ. = ಅಮ, ಅವ್ವ, etc. Mother. ಇದು ಏನ್, ಅವ್? (Bp. 12, 22). ಅಗ್ಗವಣಿಯಂ ಹಿಡಿ, ಅವ್! (12, 33). See also 24, 63; 47, 20. 27; Bh. 1, 10, 18.

ಅವ ava. A remote demonstrative pronoun: that man, he (Šmd. 181; T., M.; Tĕ. ವಾಡು). ಅವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (182). ಅವನು (C.). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (182). Its plural is used for men and women, *e. g.* ಅವರ್ ಗಣ್ಡರ್, ಅವರ್ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (109). Nom. pl.: ಅವರ್ (121), ಅವರ್ಗಳ್ (124; Bp. 46, 36), ಅವನ್ದಿರ್ (120; Bp. 32, 54; 46, 12), ಅವರುಗಳ್ (Bp. 5, 36; Bh. 1, 8, 10. 11. 20), ಅವದಿರ್ (2, 4, 6; 2, 13, 45; Bp. 51, 77; 58, 34. 39), ಅವದಿರು (1, 8, 89), ಅವರು (C.). ರಥರ ಕಾವಲವನ್ದಿಗ ಹೆಸರು ಸವ್ಯೇಷ್ಟ ಎನ್ದೂ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ ಎನ್ದೂ ಉಣ್ಟು (Nr.). Singular: ಅವನಂ, ಅವನಿಂ, ಅವನತ್ತಣಿಂ, ಅವನ, ಅವನೊ ಳ್ (Šmd. 129); ಅವನನ್ನು (C.); ಅವನಿನ್ದ (C.); ಅವಂಗೆ (133), ಅವಗೆ (C.; Bp. 28, 41; B. 5, 54. 99), ಅವನಿಗೆ (C.). — ಅವಂ ಕಡುಗಲಿ, ಅವಂ ಛಲವಾದಿ (Šmd. 193). ಅವಂ ವಿಮಲಮತಿ (111). ಪೊನ್ನೞ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ (174). ಆವನ್ ಅಧಿಕಪುಣ್ಯನ್, ಅವನೆ ಸೇವ್ಯಂ (174). ತಾನ್ ಅವಂ ಚದುರಂ (174). ಸಮುಂ ನುಡಿವೊಡೆ ಅವಂ ಪಿರಿ ಯಂ (297). ಪೊರ್ದುವೊಡೆ ಅವನ್ ಒಳ್ಳಿದಂ (298). ಸ್ಥಿರಮ್ ಆಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಱ್ಪವನು (ನೀಲೀರಾಗ Hlâ.). ಸ್ಥಿರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾ ಱ್ಪವನು (ಹರಿಪ್ರಾರಾಗ Hlâ.). ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನು (ಸ್ಥಪತಿ Hlâ.). ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ (ಯಜಮಾನ, etc. Hlâ.). ಮನೆ ವಾರ್ತೆಯೊಳ್ ಇರ್ಪವನು (ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ, etc. Hlâ.). ತನ್ದೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಪಿತೃವ್ಯ Nr.). ಬಲ್ಲವನು (ಪಣ್ಡಿತ, etc. Nr.). ಮುನ್ದೆ ಹೋಹವನು (ಪುರೋಗ, etc. Nr.). ಒಳ್ಳಿತಂ ಗೆಯ್ವವ (ಶುಭಂಯು, etc. Hlâ.). ಎಣ್ಮೆಯ್ಯವ (ಶಿವ Šm. 2; Kk. 4). ವಸುಮತಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಯಂ ಪಸರಿಸುವವಂ (ಬಸವಂ) ತಾನ್ ಆಗಿ, ಅತನ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲಾ ಭಕ್ತರ್ ಅದವರ್ (Bp. 1, 24). ತಿಂಗಳಂ ಸೂಡಿದವನು (Šiva, 1, 32). ಅವನ ಮಾತು ಕೆಸಱಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಕಮ್ಬ. — ಅವನಿಗೆ ನಾನೇ ಸುಲಿದ ಬಾಱೆಯ ಹಣ್ಣು (Prvs.). — ಅವರವರ್. -ಅವರ್. -ರು. rep. Every one of them (Bp. 31, 31; 56, 56; 59, 19). — ಅವರಿ ಬ್ಬರು. -ಇಬ್ಬರು. Both of them (B. 3, 127). — ಅವರಿವರ್. -ಇ ವರ್. Those and these. ಜೈನರ್ ಅವರಿವರ್ ಎನ್ನದೆ (without any distinction) ಎಲ್ಲರು ಮಾನಭಂಗಿತರ್ ಆಗಿ ಮಡಿದರು (Bp. 52, 19). — ಅವಳ್. -ಅಳ್ 4. ಅವಳು. That woman, she (T., M.; Tĕ. ಅದಿ; Tĕ. ಆಲು, she, a woman). ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Šmd. 186. 245). Its plural is the same as that of ಅವ (120. 121), also ಅವಳ್ದಿರ್ is used (120). ಅವಳ್ ಸಜ್ಜನ ವೆಣ್ (109). ಅವಳ್ ವಿಮಲಮತಿ (111). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳೆ ಪೆಣ್ (174). ಆವಳ್ ಪತಿವ್ರತೆ, ಅವಳ್ ಮಾನ್ಯೆ (174). ತಾನ್ ಅವಳ್ ಚದುರೆ (174). ಅವಳು (Bp. 40, 9). ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವನ್ತಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). ಚಿಕ್ಕವಳು (ಬಾಲೆ Nr.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಱುವವಳು (ಜೀ ವತೋಕೆ, etc. Hlâ.). ವಿದಗ್ಧೆಯುಂ ಮುಗ್ಧೆಯುಮ್ ಅಗಿರ್ಪವಳು (ವಾಣಿನಿ Hlâ.). ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳ್ ಆಗಿ ಮಕರಿಕಾ ಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸ್ವೈರನ್ಧ್ರಿ Nr.). ಅ ವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲೆದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಎಣೆಯೆ? (Šmd. 139). ಕುನ್ತಲೇ ನ್ದ್ರಂಗೆ ಚಮ್ಪಕಮಾಲಿನೀನಾಮದ ಒರ್ವ ಮಗಳ್ ಉಣ್ಟು, ಅವಳ್ಗೆ ಸನ್ತ ತಂ ಮನ್ತ್ರಿಸುತೆ ವಿಷಯೆ ಸಖಿಯಾಗಿ ಇರ್ಪಳ್ (J. 30, 1). — ಅವ ಳ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join, or be in company with, her (Ršv. 10, after 7). — Note: As in Tĕlugu ವಾಡು & ಅದಿ, so also in the vulgar dialect of the *Southern Mhr. country* ಅವ, and *especially* ಅವಳ್, are at present not used in reference to any person of respectability, but are replaced there by ಅತ and ಆಕೆ. From the instances quoted above it appears that this distinction is not classical, and, besides, ಅವ in My. is never understood to convey a disrespectful sense.

ಅವ ava. Off, away, down, implying sometimes depreciation, disrespect, diminution, etc.

ಅವಕ avaka. (Šmd. 25, not in all MSS., also not in Mdb.).

ಅವಕರ ava-kara. *Sweepings, dust* (ಸಂಕರ, ಕಸ Mr. 202).

ಅವಕಾಶ ava-kâša. A glance. 2, *place, room.* 3, *an interval.* 4, *opportunity, leisure.*

ಅವಕೀರ್ಣ ava-kîrṇa. Thrown off. 2, *scattered.* 3, overcast, overspread.

ಅವಕೀರ್ಣಿ ava-kîrṇi. *A religious student who has committed an act of incontinency* (ಅತ್ಯನ್ತ ಕೆಟ್ಟವಂ Mr. 253).

ಅವಕುಂಚಿತ ava-kuñcita. Bent, contracted; devoid of extension; deformed; degenerated, degraded (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ಅವ ಕೃಷ್ಟ, ಅಪರೂಪಿತ, ಅವಲೀನ, ಅವನೀತ, ಹರಹುಗೆಟ್ಟದು Mr. 451).

ಅವಕುಟ ava-kuṭa. An earthen vessel used for churning, etc. (ಕುರುಳೆ Mr. 211).

ಅವಕೂರ ava-kûra. Being without boiled rice or food (ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವವನ್ಥ G.).

ಅವಕೃಪೆ ava-kṛipĕ. Displeasure, disfavour (ವಿಗ್ರಹ Čb., B. 5, 8).

ಅವಕೃಷ್ಟ ava-kṛishṭa. Drawn away or down. 2, sent away; expelled, turned out (ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ G.). 3, *inferior, low;* degraded. See ಅವಕುಂಚಿತ.

ಅವಕೇಶಿ ava-kêši. *Barren.* 2, *a tree without fruit* (ಬಂಜೆ ಮರ Mr. 103).

ಅವಕ್ರ a-vakra. Not crooked; upright, honest. (My.).

ಅವಕ್ರಯ ava-kraya. *Price.*

ಅವಗಡ ava-gaḍa. An obstruction, impediment; embarrassment, jeopardy (My.). ಅವಗಡಮ್ ಆಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ (Bp. 16, 10). 2, inaccessibility. ಅತಿಅವಗಡದ ಕೈಲಾಸಮಂ ನೆಱೆ ಸೂ ಱೆಗೊಣ್ಡವನು (24, 51). 3, monstrosity, terribleness. ವಿಷ ವಹ್ನಿ ಕೀಲಿ ಇರ್ದ ಅವಗಡದ ಫಣಿವರಕಟಕ! (48, 15; see also 35, 49; 37, 26). 4, impossibility. ಈ ಕೋಟೆಯಂ ಸಾಧಿಸುವಡೆ ಅವಗಡಂ (16, 15). ಆದ್ಯರಿಗೆ ತಾನ್ ಅವಗಡಮ್ ಅದು ಅವ್ವುದು?

(44, 44). (Mhr. ಅವಘಡ; Tĕ. ಅವಘಳ, difficult, impossible; Tĕ., M., Tu. ಅವಗಡ, mischief, danger).

ಅವಗಡಿಕೆ ava-gaḍikĕ. = ಅವಗಡ. (ಮುಕ್ಕಡಿ Bhn. 3, o. r. ಅವಗಡ).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 1. To push down, to depress, to lower, to slight, to surpass, to suppress, to subdue. See Bp. 4, 23; 5, 29; 13, 20; 52, 20; 54, 51; 36, 13; Bh. 2, 4, 6; 8, 27, 23; J. 14, 5; 15, 4; 31, 31. 48. (Tĕ. ಅವಘಳಿಂಚು, ಔಘಳಿಂಚು; cf. ಅವಘಟ್ಟನ).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 2. To be very active, to hasten, to hurry; to become impetuous or violent; to exult, to be arrogant. See Bp. 2, 3; 18, 43; 27, 31. 60; 28, 41; 31, 20; 32, 33; 37, 1; 51, 67. 69; 55, 56; 58, 13. 36; Bh. 3, 12, 17; 3, 13, 30; J. 6, 2; 12, 49; 20, 34; 28, 5; 31, 27. (Tĕ. ಅವಘಳಿಂಚು, ಔಘಳಿಂಚು; cf. ಅವಗಳಿಯ & ಅವಘಟ್ಟನ).

ಅವಗಡೆ ava-gaḍĕ. (= ಅವಗಳಿಯ). See Bh. 3, 13, 32. — ಅವಗಡೆಯ. -ಅ 3. A man of rash, impetuous, passionate, or exultant action (Bp. 36, 33; 37, 46).

ಅವಗಡೆಯತನ avagaḍĕyatana. The condition of being an impetuous, etc. man (Râm. 6, 2, 17).

ಅವಗಣಿತ ava-gaṇita. *Disregarded, despised.*

ಅವಗತ ava-gata. Gone away. 2, gone near; entered into. 3, *known, understood.*

ಅವಗತಿ ava-gati. Knowledge (Sk.). 2, = ಅವಗತಿ No. 2 (My.).

ಅವಗನ್ಧ ava-gandha. A bad smell. See ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ.

ಅವಗಮನ ava-gamana. (Going, going away); going near; descending; — understanding, comprehension, getting acquainted with; assuring one's self. See ಪುರೋವಗಮನ.

ಅವಗಮ್ಯ ava-gamya. To be known or understood (adj.; Bp. 1, 66).

ಅವಗಯಿಸು avagayisu. = ಅವಗಹಿಸು 1. Tbh. of ಅವಗ್ರಹಿಸು. ಅವಗಯಿಸಿತು (ಅವಗ್ರಹಾರ್ಥ Ĉt. II, 105, o. r. ಅವಗಯ್ಸು).

ಅವಗಹಿಸು avagahisu. 1. = ಅವಗಯಿಸು. (Bp. 36, 33).

ಅವಗಹಿಸು avagahisu. 2. To dive, to bathe (My.).

ಅವಗಳಿಯ ava-gaḷiya. Rash, impetuous, or passionate action (ಉರವಣೆಕಾರ್ತನಂ Šmd. I.).

ಅವಗಾಹ ava-gâha. 1. Plunging or diving into, bathing (Sk.; ಸ್ನಾನ ಮಾಡೋಣ Ĉb.; My.). 2, a bucket (ನೀರ ದೋಣಿ Hlâ.; ಮರಗಿ Mr. 213).

ಅವಗಾಹ avagâha. 2. Tbh. of ಅವಗ್ರಾಹ. = ಅವಗಾಹನ No. 2 (R.).

ಅವಗಾಹನ ava-gâhana. = ಅವಗಾಹ 1. (Sk.; My.). 2, = ಅವಗಾಹ 2, comprehension (My.).

ಅವಗಾಹಿಸು avagâhisu. 1. To plunge or dive into water (My.); to swim, to float (ಈಸಾಡು, ತೇಲಾಡು G.); — to enter into (Bh. 1, 20, 59).

ಅವಗಾಹಿಸು avagâhisu. 2. To comprehend (My.).

ಅವಗೀತ ava-gîta. Sung badly. 2, *censured, blamed, detested.* 3, *seen frequently, well known* (ಉಪಲಬ್ಧ, ಮಗುಳಿ[3] ಕಾಣ್ಬುದು Mr. 451). See s. ಮಗುಳಿ[3] ಮಗುಳಿ[3].

ಅವಗುಣ ava-guṇa. An evil quality; a vice; an evil effect. (Bp. 4, 62; 30, 27; 40, 38; 56, 44; My.).

ಅವಗುಣಿ ava-guṇi. Vicious; of evil properties (Bp. 22, 50).

ಅವಗೂಡೆ ava-gûḍĕ. The plant Trichosanthes palmata Roxb. (St. & Pl.; Tĕ. ಅಪ್ಪಗೂಡೆ).

ಅವಗ್ರಹ ava-graha. = ವಗ್ರಹ. Taking off or away; separation; distinguishing. 2, obstacle, impediment, restraint, hold. 3, *drought.* 4, *the forehead of an elephant* (ಆನೆಯ ಮುನ್ತಣ ಲಲಾಟ Mr. 155). 5, an imprecation or term of abuse.

ಅವಗ್ರಹಣ ava-grahaṇa. Obstacle, impediment; restraint; disrespect (Sk.).

ಅವಗ್ರಹಿಣಿ ava-grahiṇi. *Obstacle.*

ಅವಗ್ರಹಿಸು ava-grahisu. = ಅವಗಯಿಸು, ಅವಗಹಿಸು 1. To lay hold of or on, to attain (ಆವರಿಸು Šmd. 182 Cm.; Mdb. Cm. ಗ್ರಹಿಸು; other meanings may be derived from ಅವಗ್ರಹ & ಅವಗ್ರಹಣ).

ಅವಗ್ರಾಹ ava-grâha. = ವಗ್ರಾಹ. Seizing (see ಅವಗಾಹ 2, ಅವಗಾಹನ, ಅವಗಾಹಿಸು 2). 2, obstacle. 3, *drought.*

ಅವಘಟ್ಟನ ava-ghaṭṭana. Pushing, brushing or rubbing away or off; pushing or rubbing together. 2, stirring up.

ಅವಘಾತ ava-ghâta. Striking, hurting, killing. 2, a violent or fatal blow. (My.; ಮರಣ Ĉb.).

ಅವಂಗೋತ avangôta. A sword, a scymitar (?ಕತ್ತಿ, ಕೃಪಾಣಿ Mr. 379; cf. ಅಡಕೋತು?).

ಅವಚು avaĉu 1. = ಅಗಚು etc., ಅದಕು 1, etc., ಅವುಕು, etc., ಅವುಚು 1. To press; to hold firmly, to confine, to embrace. ತಾಯಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಎದೆಗೆ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 1, 24). ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 155). ಕಬ್ಬಿಯನ್ ಅವಚಿ ಕೊಣ್ಡು (Bp. 44, 6). ತನ್ನ ಉರದ ಸೆಜ್ಜೆಯನು ಒಡನೆ ಕಂಕುಳಲಿ ಅವಚಿ ಕೊಳುತಂ (47, 46). See Bh. 1, 14, 20; 2, 10, 13; 7, 1, 4.

ಅವಚು avaĉu 2. = ಅವಿಚು, etc. To hide (v. t.), etc. (My.).

ಅವಚೂರ್ಣಿತ ava-ĉûrṇita. *Sprinkled with powder.* 2, *coarsely pounded or ground.*

ಅವಚೂಲ ava-ĉûla. *An ornament hanging downwards from the top of a banner.*

ಅವಚ್ಛನ್ನ ava-c-ĉhanna. Covered over, overspread, filled. (R.).

ಅವಚ್ಛಿನ್ನ ava-c-ĉhinna. Cut off, separated; broken. 2, predicated. (R.).

ಅವಚ್ಛುರಿತ ava-c-ĉhurita. *A horse-laugh.*

ಅವಚ್ಛೇದ ava-c-ĉhêda. Anything cut off; a portion; cutting off. 2, distinction. 3, discrimination. 4, a boundary. 5, a distinguishing property, a predicate. See ವ್ಯವಚ್ಛೇದ.

ಅವಚ್ಛೇದಕ ava-c-ĉhêdaka. Separating; distinguishing; peculiar. 2, a characteristic property, a predicate. (R.).

ಅವಜೆ avajĕ. = ಅಮುಜೆ, etc. (ಅಮ್ಬುಜೆ Mr. 115).

ಅವಜ್ಞತೆ ava-jnatĕ. = ಅವಜ್ಞೆ; — inadvertence, negligence (My.).

ಅವಜ್ಞಾತ ava-jnâta. *Despised.*

ಅವಜ್ಞಾತಿಶಯ avajnâ-atiśaya. Excess of disrespect, etc. See ಪಿಸುಕು.

ಅವಜ್ಞೆ ava-jnĕ. *Disregard, disesteem, disrespect, contempt.* See ಕಡೆಗಣಿಸು, ಕಡೆಗಣ್ಣು, ಮಾಂಕರಿಸು.

ಅವಂಚಕತ್ವ a-vanĉakatva. Candor, sincerity (Bp. 16, 8).

ಅವಟ avaṭa. *A hole; a pit.*

ಅವಟಯಿಸು avaṭayisu. To communicate, to reveal (Abh. P. 3, 127).

ಅವಟೀಟ avaṭîṭa. *Flat-nosed.*

ಅವಟು avaṭu. *The back or nape of the neck.* 2, *a hole or pit.*

ಅವಠಾಣ avaṭhâṇa. A fit of sulky anger, a sullen humour (? Bh. 10, 6, 22; Mhr. ಅಂವಠಾ).

ಅವಣ avaṇa. Tbh. of ಅವನ. — ಅವಣಜವಣ. Tbh. of ಅವನ ಜೇಮನ (Šmd. 376).

ಅವಣಿಸು avaṇisu. = ಹವಣಿಸು. (My.). ಪ್ರತಾಪಸಿಂಗನು, ಮಾನಸಿಂಗರಾಜನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡ ಬೇಕೆನ್ದು, ಬಹಳ ಅವಣಿಸಿದನು (B. 5, 62).

ಅವತಂಸ ava-taṁsa. *A garland of flowers.* 2, *a crest* (ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಭರಣ G.) 3, *an ear-ring.* 4, a lock of hair left on the head (ಜಣ್ಡಿಕೆ, ಜುಟ್ಟು G.). See ಬಾಸಿಂಗ.

ಅವತಂಸಕ ava-taṁsaka. *A garland of flowers,* etc. (= ಅವತಂಸ).

ಅವತಮಸ ava-tamasa. *Slight darkness, obscurity.* 2, great darkness (ಕಡುಗತ್ತಲೆ Hlâ.; ಸನ್ತಮಸ, ಪರೆಯದೆ ಸುತ್ತುತಿಹ ಕತ್ತಲೆ Mr. 67).

ಅವತರಣ ava-taraṇa. Descending. (My.). 2, rushing along. 3, crossing. 4, translating. 5, annotation (Mhr.). See ನಿವ್ಯೂವತರಣ.

ಅವತರಣಚಿಹ್ನ avataraṇa-ćihna. Quotation marks (B. 3, 5).

ಅವತರಣಿಕೆ ava-taraṇikĕ. = ಅವತಾರಿಕೆ. (My.).

ಅವತರಿಸು ava-tarisu. To descend; to become incarnate; to be born, to originate (ಹುಟ್ಟು Šmd. 341. 360 Cm.). See Šmd. 65. 143. 151. 205. 290. 341. 360; Čh. v. 182; Bp. 3, 2; 24, 16; 29, 4; 38, 47; 50, 3.

ಅವತಾರ ava-târa. Descent. 2, incarnation, manifestation. 3, a landing place or tîrtha. See ಆದಿವ್ಯಸಭೇನ್ದ್ರಾವತಾರ, ರುದ್ರಾವತಾರ, ಹತ್ತು ಅವತಾರ. 4, the number ten. — ಅವತಾರ ಎತ್ತು. To take an incarnation, to become incarnate (C.). — ಅವತಾರ ತಾಳ್. = ಅವತಾರ ಎತ್ತು. (J. 2, 49). — ಅವತಾರ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. = ಅವತಾರ ಎತ್ತು. (B. 5, 181; C.).

ಅವತಾರಣ ava-târaṇa. Causing to descend. 2, translation. 3, worship. 4, possession by an evil spirit. (R.).

ಅವತಾರಿಕೆ ava-târikĕ. Any preamble or preface (My.).

ಅವತೀರ್ಣ ava-tîrṇa. Descended. 2, crossed, passed over. 3, translated. (R.).

ಅವತೆ avatĕ. Tbh. of ಅವಸ್ಥೆ (Šmd. 341).

ಅವತೋಕೆ ava-tôkĕ. *A cow miscarrying from accident* (ಕನ್ದಿಕ್ಕಿದಾಕಳು Mr. 180).

ಅವದಂಶ ava-daṁša. *A stimulant to drink* (ಉಪದಂಶ, ಬಾಡಬಾಡಿಸುತ್ತ ಕಳ್ಳುಡಿವದು Mr. 221).

ಅವದಶೆ ava-dašĕ. Misfortune (My. rare).

ಅವದಾತ ava-dâta. *White.* 2, *yellow.* 3, *pure, clear.* 4, pleasing, beautiful.

ಅವದಾನ ava-dâna. (= ಅಪದಾನ). A pure or approved occupation. 2, *an act accomplished.* 3, a great act, an achievement (ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕೆಲಸ G.). 4, cutting or dividing into pieces; a part, a portion. ಅವದಾನನೆಂ (Šmd. 258).

ಅವದಾರಣ ava-dâraṇa. Tearing, dividing. 2, *a hoe or spade.*

ಅವದಾಹ ava-dâha. *The root of the grass Andropogon muricatus* (ಬಾಳದ ಬೇರು G.).

ಅವದೀರ್ಣ ava-dîrṇa. *Melted; fluid.*

ಅವದೂಱು ava-dûṟu. = ಅಪದೂಱು. (My.; Tĕ., M.).

ಅವದ್ಯ a-vadya. Not to be praised. 2, *despised, low, inferior* (ಗಾವಣಿಗ Mr. 375). 3, disagreeable.

ಅವಧರಿಸು ava-dharisu. To consider, to take to heart, to think upon, to listen to (ಸ್ಮರಣ Šmd. Dh., o. r. ಅವಧಾರಿಸು; ಕೇಳ್ 4 Cm.). ಅವಧರಿಪುದು ಬಿನ್ನಪಮಂ! (Šmd. 264). See Bp. 1, 66; 35, 54; 59, 25; Kk. 100; Mr. 3; J. 18, 45. — ಅವಧರಿಸವಧರಿಸು. rep. (Bp. 43, 31).

ಅವಧಾನ ava-dhâna. *Attention;* care; aim; devotion. See Bp. 43, 13; 59, 19; Bh. 1, 7, 41.

ಅವಧಾನಿ ava-dhâni. Attentive; careful. (Bp. 7, 5; 58, 38). 2, a title (My.).

ಅವಧಾನಿಸು avadhânisu. To mind, to pay attention to (Bp. 19, 8).

ಅವಧಾರ ava-dhâra. Upholding; an upholder (Bp. 1, 66). 2, accurate determination, ascertainment. 3, exclusive property (14, 1).

ಅವಧಾರಣ ava-dhâraṇa. Ascertainment; affirmation, emphasis (Šmd. 16; Kâvy. I, 1b, 15-22). 2, *stating or holding with positiveness or assurance.*

ಅವಧಾರಣೆ ava-dhâraṇĕ. = ಅವಧಾರಣ. (Šmd. 63. 67. 76. 394).

ಅವಧಾರಿಸು avadhârisu. To ascertain. 2, to consider. See Šmd. 178; Čh. v. 148; Kâvy. II, 2, B, 7; see ಅವಧರಿಸು.

ಅವಧಾರು avadhâru. Attention! heed! (My.; Grj. 3, 116; 4, 18. 22).

ಅವಧಾರ್ಯ ava-dhârya. To be ascertained, determined or known (adj., My.).

ಅವಧಿ ava-dhi. Attention. 2, *a limit; conclusion, termination* (ಅನ್ತಿಕ, ಕಡೆ Nn. 120; Šmd. 295). 3, *separation;* a division, district. 4, a period, time (ಮುಹೂರ್ತ Čb.); season, opportunity, leisure (ಎತಾನ Mr. 493). 5, agreement, engagement (ಕರಾರು Čb.). 6, extremity, calamity, misfortune (not Sk.; Tĕ.; R.). 7, *a hole; a pit* (ಗರ್ತ Nn. 120). See Bp. 47, 1.

ಅವಧೀರಣ avadhîraṇa. Treating with disrespect, despising (Čb.).

ಅವಧೂತ ava-dhûta. Shaken off; rejected; separated from worldly feeling and obligation (ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟವನು G.), a virakta (J. 5, 27. 28).

ಅವಧೃತ ava-dhṛita. *Perceived, understood.*

ಅವಧೆ ava-dhĕ. Placing down. See ವ್ಯವಧೆ.

ಅವಧ್ಯ a-vadhya. *Not to be killed, inviolable.*

ಅವಧ್ವಸ್ತ ava-dhvasta. *Scattered.* 2, *pounded coarsely.* 3, *sprinkled.*

ಅವನ avana. = ಅವಣ. *Satisfaction.* 2, joy (ಸನ್ತೋಷ Čb.). 3, desire; asking (ಬೇಡೋಣ Čb.). 4, favour (ಕೃಪೆ Čb.). 5, preserving, protection (ಸಂರಕ್ಷಣ G.; Čb.). 6, power (ಪರಾಕ್ರಮ Čb.). 7, *speed.* 8, increase (ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ Čb.). 9, going (ಹೋಗೋಣ Čb.).

ಅವನಜೇಮನ avana-jêmana. = ಅವಣಜವಣ. A joyful meal, etc.

ಅವನತ ava-nata. Bowed (ನಮಸ್ಕರಿಸುವಾತನಾದ Šmd. 2 Cm.). 2, downcast. 3, *bent, stooping.*

ಅವನತೆ ava-natĕ. Bowing down, prostration (ನಮಸ್ಕಾರ Šmd. 158. Cm.; Sk. ಅವನತಿ).

ಅವನದ್ಧ ava-naddha. Bound on, tied, covered. 2, a drum (Colebr.).

ಅವನಮ್ಬಿಕೆ ava-nambikĕ. = ಅಪನಮ್ಬಿಕೆ. (C.).
ಅವನಮ್ರ ava-namra. Bowed, bent. See ವಿಲಾಸಾವನಮ್ರ.
ಅವನಸ್ಕರ ava-naskara (?). Truth (ನಿಶತೆ, ಅತಿವಿಟ Mr. 453).
ಅವನಾಟ ava-nâṭa. *Flat-nosed.*
ಅವನಾಯ ava-nâya. *Causing to descend; throwing down.*
ಅವನಿ avani. ಅವನೀ. *The earth.* 2, the tree ಕರಿಬೇವು, q. v. — ಅವನಿದಾಣ್ಡಾರಿ. N. (Bp. 27, 46).
ಅವನಿಜ avani-ja. Earth-born. 2, the planet Mars (ಅಂಗಾರಕ, ವಕ್ರ, ಭೌಮ, ಮಂಗಲ Mr. 38). 3, a tree (see ಅವನೀಜ).
ಅವನಿಜಾತ avani-jâta. Earth-born. 2. the tree Rottleria tinctoria (ಪುನ್ನಾಗ, ವೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 61).
ಅವನಿಜಾಪತಿ avanijâ-pati. Sîtâ's husband Râmaĉandra (J. 18, 1).
ಅವನಿಜೆ avani-jĕ. -ಜಾ. Sîtâ (J. 19, 45).
ಅವನಿತಲ avani-tala. The face of the earth: the earth (Č. Bp. 47, 35).
ಅವನಿದಿವಿಜ avani-divija. A Brâhmaṇa (Bp. 56, 56).
ಅವನಿಧರ avani-dhara. Earth-supporter: a mountain (Čb.; My.).
ಅವನಿನ್ದೆ ava-nindĕ. = ಅಪನಿನ್ದೆ. (My.).
ಅವನಿಪ avani-pa. A lord of the earth, a king (Bp. 5, 8; 22, 1; 57, 21).
ಅವನಿಪತಿ avani-pati. = ಪವನಿಪ. (Šmd. 179. 262).
ಅವನಿರುಹ avani-ruha. A tree (Bp. 19, 63; 26, 34; Mr. 513).
ಅವನಿವಲ್ಲಭ avani-vallabha. = ಅವನಿಪ. (Bp. 55, 8).
ಅವನಿಸುತೆ avani-sutĕ. = ಅವನಿಜೆ. (J. 18, 54).
ಅವನಿಸುರ avani-sura. = ಅವನಿದಿವಿಜ. (Bp. 56, 52; 57, 80).
ಅವನೀಜ avanî-ja. = ಅವನಿಜ. A tree (Bp. 5, 69; 19, 43. 45).
ಅವನೀತ ava-nîta. Led or brought down; led away; thrown down (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).
ಅವನೀಪತಿ avanî-pati. = ಅವನಿಪತಿ. (Bp. 50, 40).
ಅವನೀಪಾಲಕ avanî-pâlaka. A protector of the earth, a king (Bp. 53, 34).
ಅವನೀರುಹ avanî-ruha. = ಅವನಿರುಹ. (ವೃಕ್ಷ Nn. 65).
ಅವನೀಶ avani-îśa. A lord of the earth, a king (ಅರಸು Nn. 136. 145; ಚಕ್ರವರ್ತಿ Mr. 516).
ಅವನೀಶ್ವರ avani-îśvara. = ಅವನೀಶ. (J. 2, 38).
ಅವನೀಸುರ avanî-sura. = ಅವನಿಸುರ. (J. 2, 33).
ಅವನ್ತಿ avanti. *N. of a city, the modern Oujein (Ujjayinî).* 2, N. of a country. 3, = ಅವನ್ತಿಸೋಮ (ಅಭಿಷವ, ಶುಕ್ತ, ಸೋಮ, ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು Mr. 214).
ಅವನ್ತಿಸೋಮ avanti-sôma. *Sour gruel* (ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು Hlâ.).
ಅವನ್ದ್ಯ a-vandya. Not to be praised; not to be respected; a vile man (ಪಾಪಿ, ಖೀಟ, etc. Mr. 225).
ಅವಪಥ್ಯ ava-pathya. An error in diet (My.; Tĕ., Mhr.).
ಅವಪಾತ ava-pâta. Falling down; descending. 2, *a hole or pit.*
ಅವಬೋಧ ava-bôdha. Waking. 2, perception, knowledge. 3, discrimination, judgment. 4, teaching. See Kâvy. II, 2, B. 16.
ಅವಭಾಷ ava-bhâsha. Speaking. See ಪೃಚ್ಛ್ಯಾವಭಾಷ.
ಅವಭೃಥ ava-bhṛitha. Carrying off, removing. 2, purification by bathing of the sacrificer and the sacrificial vessels after a sacrifice. 3, *a supplementary sacrifice made to atone for any defects in a principal and preceding one* (ಕಡೆಗಣ್ಣ ಯಾಗಂ Mr. 261). 4, bathing after marriage (Râm. 1, 16, 51).
ಅವಭ್ರಟ ava-bhraṭa. *Flat-nosed.*
ಅವಮ avama. *Undermost, low; inferior, base.*
ಅವಮತ ava-mata. *Disregarded, despised.*
ಅವಮತಿ ava-mati. Dislike; disregard. 2, foolishness (My.; T.).
ಅವಮನ್ನಣೆ ava-mannaṇĕ. Tbh. of ಅವಮಾನನೆ. Disrespect, incivility (My.).
ಅವಮರ್ದ ava-marda. Trampling, oppression. 2, *devastation, inflicting pain or punishment on an enemy by laying his country waste, etc.*
ಅವಮರ್ಯಾದೆ ava-maryâdĕ. Incivility (My.; Tĕ.).
ಅವಮಾನ ava-mâna. = ಅಪಮಾನ. Disregard, disrespect, incivility; dishonour (My.). See ಪಾಟೀಲ್. — ಅವಮಾನ ಪಡಿಸು. = ಅವಮಾನ ಮಾಡು. ಅವನನ್ನು - - (My.). — ಅವಮಾನ ಮಾಡು. To treat contemptuously (Si. 383; B. 5, 49). ಅವನಿಗೆ - - (My.).
ಅವಮಾನನೆ ava-mânanĕ. *Disrespect.*
ಅವಮಾನಿತ ava-mânita. *Disregarded, despised.*
ಅವಯವ ava-yava. *A limb, a member; a part;* a component part. 2, a member or component part of a logical argument or syllogism. See Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.
ಅವಯವಸಮ್ಬನ್ಧ avayava-sambandha. The relation of membership (Šmd. 161).
ಅವಯೋಗ ava-yôga. An inauspicious omen (My.; Tĕ.); imminent evil (My.).
ಅವರ avara. Inferior, low; least, the least. 2, *posterior, hinder, last, following* (ಕಡೆಯ G.). 3, *the hind thigh of an elephant* (ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲ್ Mr. 158).
ಅವರಜ avara-ja. *A younger brother.*
ಅವರತ ava-rata. Stopped, ceased. See ಅನವರತ.
ಅವರತಿ ava-rati. *Stopping, cessation, end.*
ಅವರವರ್ಣ avara-varṇa. An inferior caste. 2, *a Šûdra.*
ಅವರಾರ್ಧ್ಯ avara-ardhya. Being on the lower or nearer side. See ಅನವರಾರ್ಧ್ಯ.
ಅವರಿ avari. Tbh. of ಅಮರೆ (Šmd. 347, o. r. ಅವರೆ, q. v.; My.).
ಅವರಿಷ್ಠ a-varishṭha. Not the best, trifling, small (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).
ಅವರೀಣ avarîṇa. Degraded. 2, *censured, blamed.*
ಅವರೂಪಿತ ava-rûpita. Misshapen, deformed; degenerated (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).
ಅವರೆ avarĕ. = ಅಮರೆ No. 3, etc. Tbh. of ಅಮರೆ (Šmd. 347, o. r. ಅವರಿ). A species of pulse, Phaseolus radiatus (ವಲ್ಲ, ನಿಷ್ಪಾವಕ Nr., Hlâ.; ವಲೆ, ನಿಷ್ಪಾವಕ Mr. 374). ಕೂಗುರೆ ಅವರೆಗಳು ವಲ್ಲಾಖ್ಯಂ (Mr. 150). 2, the pulse called Dolichos lablab Lin. (St. & Pl.; see ಅವರೆ; Tu. ಅಬರೆ; T., M. ಅವರೈ, ಅವರೆ; Tĕ. ಅನಪೆ, ಅನುಪು, ಅನುಮು). See *e. g.* ಚಳ್ಳವರೆ, ತಿಂಗಳವರೆ, ನೆಲವರೆ, ಹೊಲದವರೆ, ಹಿನುಕವರೆ. — ಅವರೆ ಅವರೆ ಎಲ್ಲಾ ಒನ್ದೇ, ಅವರೆಯ ಕೇಟಿದ ಮೊಟ ಬೇಱ (Prv.). — ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. The avarĕ creeper (St. & Pl.).
ಅವರೋಧ ava-rôdha. Obstruction, restraint (ತಡೆಯೋಣ G.). 2, *the seraglio of a palace.*

ಅವರೋಧನ ava-rôdhana. Blockade; obstruction. 3, *the women's apartments of a palace.*

ಅವರೋಹ ava-rôha. A shoot sent out by a plant. 2, *a pendent branch, one that strikes fresh roots into the earth as those of the Indian fig-tree* (ಗಿಡದ ಪಾರವಿಬ್ಬ G.). 3, *a creeping plant climbing up to the top of a tree;* the upward climbing of a creeper (ಲತೋದ್ಗಮ, ಮರದ ಮಡಲ್ Hlâ.; ಲತೋದ್ಗಮ, ಬಲಿದ ಮಡಲ್ Mr. 106; ಗಿಡದ ಬುಡದಿನ್ದ ತುದಿಯ ತನಕ ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿ G.).

ಅವರ್ಗ a-varga. A non-class; not classified, as certain consonants (Šmd. 21. 43. 44; Kâvy. I, 1 *a*, 15. 16; III, 2, B, 48. 49).

ಅವರ್ಗೀಯ a-vargîya. Not belonging to the so-called classified consonants. (My.).

ಅವರ್ಜ a-varja. The act of not abandoning or rejecting (My.).

ಅವರ್ಜ avarja. = ಅವಜಾರ್. A day-book, a ledger, an abstract of receipts and disbursements (Mg.).

ಅವರ್ಜ್ಯ a-varjya. Not to be abandoned or rejected (My.).

ಅವರ್ಣ a-varṇa. The two vowels ಅ and ಆ (Šmd. 17; Kâvy. I, 4, 19-21). 2, *censure, blame* (Šmd. 17).

ಅವರ್ಣವಾದ avarṇa-vâda. The vowels called ಅ and ಆ (Šmd. 17). 2, *censure, blame.*

ಅವರ್ಣಿಕಾಮರ್ a-varṇi-kâmar. N. of the twelve Âdityas (Šmd. 17).

ಅವರ್ದು avardu. = ಅಮರ್ದು. — ಅವರ್ದುಕಳೆವೆಳಗ. -ಬೆಳಗ. He who shines with ambrosia-rays: the moon (ಶಶಿ Kk. 44).

ಅವರ್ಷಣ a-varshaṇa. Drought (My.; Mhr.).

ಅವಲ್ aval. 1. To pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; T. ಅವ್ವೈ, to beat; to crack, break; Tu. ಅಬೆ, to beat or pound rice; see ಅಡಚು 2).

ಅವಲ್ aval. 2. -ಲು. Pounding, beating in a mortar. **2,** = ಅವಲಕ್ಕಿ (My.; T.; M. ಅವಿಲ್). ಅವಲ್ಗೆ (Šmd. 139). — ಅವಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice (batta) which has first been scalded in hot water, then partly dried, then fried, and lastly flattened by beating it in a mortar (ಪೃಥುಕ, ಚಿಪಿಟ, ಚಿಪಿಟಕ Hlâ., Nr., G.; ಪೃಥುಕ Mr. 375; My.; Si. 314. 404; B. 2, 31). — ಅವಲರಗು. -ಅರಗು. Wafer sealing letters with (T.; R.). 2, lac-powder (My.).

ಅವಲ್ aval. First, chief, greatest, best (My.; Mhr., H. ಅವಲ).

ಅವಲಕ್ಷ ava-laksha. = ವಲಕ್ಷ. White (ಬಿಳಿದು G.).

ಅವಲಕ್ಷಣ ava-lakshaṇa. An unlucky sign or doing (Bp. 60, 53);—an unlucky man. ಅಂಗೆಯ್ ತೋಱಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See Prvs. s. ಕೆಯ್ 3, ಮೂಗು.

ಅವಲಗ್ನ ava-lagna. = ಅಪಲಗ್ನ, ವಲಗ್ನ. Hanging down; attached. 2, *the waist* (ಮಧ್ಯ, ನಡು; ಅದಱಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪ ಪೊಕ್ಕುಳ್ ನಾಭಿ Mr. 327). 3, = ಅಪಲಗ್ನ (My.).

ಅವಲಮ್ಬ ava-lamba. Hanging down, on or from; catching hold of; depending; resting upon; dependence, support, protection (Bp. 43, 50; Čh. v. 3); a prop, a stay; an appendage; = ಕಾಚ, ಶಿಕ್ಯ, ನೆಲಹು (Mr. 213). See ಉಪಧಾನಾವಲಮ್ಬ.

ಅವಲಮ್ಬನ ava-lambana. = ಅವಲಮ್ಬ. See ನಿಕ್ಷೇಪಾವಲಮ್ಬನ.

ಅವಲಮ್ಬನೆ ava-lambanĕ. = ಅವಲಮ್ಬನ. (ಆಶ್ರಯ G.; My.).

ಅವಲಮ್ಬಿ ava-lambi. Catching hold of, endowed with (Šmd. 395).

ಅವಲಮ್ಬಿತ ava-lambita. Hanging. 2, clung to. 3, supported, protected. (My.).

ಅವಲಮ್ಬಿಸು avalambisu. To hang on (v. t.), to suspend from. ಕಮ್ಬಿಯನ್ ಅವಲಮ್ಬಿಸಿ ಇರ್ಪ ನೆಲಹು (ಕಾಚ Nr.). 2, to take hold of. 3, to depend on, to have recourse to (My. ಅವನನ್ನು, etc.-).

ಅವಲಮ್ಬಿಸುವಿಕೆ avalambisuvikĕ. Taking refuge (ಆಶ್ರಯ, ಶ್ರಯಣ Si. 390).

ಅವಲಿಪ್ತತೆ ava-liptatĕ. Unction. 2, pride, vanity. (R.).

ಅವಲೀಢೆ ava-lîḍhĕ. Licking. 2, *disregard, contempt.*

ಅವಲೀನ ava-lîna. Reduced, destroyed, etc. (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಅವಲೀಲೆ ava-lîlĕ. Sport, play (Sk.); improper play (My.). 2, in mere play, easily, readily (Mhr. ಅವಲೀಲಾ; R.).

ಅವಲೇಪ ava-lêpa. Smearing. 2, ornament. 3, union, association (Šmd. 128. 130). 4, *pride.*

ಅವಲೋಕ ava-lôka. = ಅವಲೋಕನ. (My.).

ಅವಲೋಕನ ava-lôkana. Looking at. 2, *looking, seeing.* 3, beholding; sight (ದೃಷ್ಟಿ, ನೋಟ G.). 4, observation, considering (ಲಕ್ಷಣ Mr. 316).

ಅವಲೋಕಿಸು avalôkisu. To look at, to consider, to see (ನೋಡು G.; My.).

ಅವಲೋಹ avalôha. = ಅಕ್ಷ (Nn. 37). 2, ದುಷ್ಟ (Nn. 51).

ಅವಲ್ಗುಜ a-valgu-ja. *The plant Vernonia anthelminthica* Willd. See ಬಾವುಚಿಗೆ.

ಅವವಾದ ava-vâda. = ಅಪವಾದ. 2, *an order.*

ಅವಶ a-vaša. Independent, uncontrolled. 2, not having one's own free will. 3, necessary.

ಅವಶಕುನ ava-šakuna. = ಅಪಶಕುನ. See Prv. s. ಶಕುನ.

ಅವಶಾತ್ a-vašât. (fr. ಅವಶ). From uncontrollable circumstances, unawares, suddenly (My.; Tĕ.).

ಅವಶಿಷ್ಟ ava-šishṭa. Left, remaining (ಉಳಿದ Šmd. 344 Cm.); a rest, remainder. See ಉಳಿ, ಮಿಗು.

ಅವಶೇಷ ava-šêsha. Leavings, remainder (Bp. 56, 12). 2, end, close, termination. See ಅಪ್ಯಾವಶೇಷ, ನಿರವಶೇಷ.

ಅವಶ್ಯ a-vašya. Ungovernable. 2, inevitable. 3, necessity. ಅವಶ್ಯಂ, *necessarily, certainly, by all means.* — ಅವಶ್ಯ ಬೀೞು. To become necessary (My.; B. 5, 285).

ಅವಶ್ಯಕ a-vašyaka. Necessary, inevitable, indispensable (ಬಾಧ Mr. 448; My.; B. 4, 133; 5, 106).

ಅವಶ್ಯಾಯ ava-šyâya. *Hoar-frost* (ಹಿಳಿ, ತಣ್ಣೆ G.).

ಅವಷ್ಟಬ್ಧ ava-stabdha. Supported, rested on. 2, *relied on.* 3, stopped. 4, *near.*

ಅವಷ್ಟಮ್ಭ ava-stambha. Leaning or resting upon. 2, relying on; support. 3, staying. 4, self-confidence. 5, commencement. 6, a pillar. 7, *excellence* (ಸೌಷ್ಠವ, ಲೇಸು Mr. 451). 8, gold.

ಅವಷ್ಟಮ್ಭಿತ ava-stambhita. Supported, rested on (Grj. 3, after 103).

ಅವಷ್ಟಮ್ಭಿಸು ava-stambhisu. To lean or rest upon (Grj. 2, after 106).

ಅವಸ್ avas. Below; downwards; without, on the outside.

ಅವಸರ ava-sara. Descent. 2, *occasion, moment, favourable opportunity* (ಅನ್ತರ Mr. 531). 3, leisure, time. 4, the time of (ಹೊತ್ತು, ಸಮಯ G.). 5, (not in Sk.) necessity (C.; Te., T., Tu.). 6, haste from necessity, urgency, speed, hurry (ಆಸವಸ Kk. 54; Šm. 62; ಕ್ಷಣ Mr. 494; C.; Tĕ., T., Tu.; ಆತುರ, ಕಾತರ, ಕವ್ವರೆ, ತವಕ G.; B. 1, 9; 2, 1. 35). 7, rain (Sk.; Čb.). 8, a year (Sk.; Čb.).—See Bp. 1, 41. 55; 4, 67; 6, 43; 9, 23; 12, 2; 30, 17; 35, 43; 37, 1; 43, 29; 47, 22. 55; ಮೂಱುವಸರ.—ಅವಸರದಿ ಪೋಪುದು (ಉರವಣಿಗೆ Kk. 65). ಅವಸರಕ್ಕೆ ಮೂಱು ಮೊಱ ನೇಯ ಬೇಡ (Prv.).

ಅವಸರಣ ava-sarana. = ಅಪಸರಣ. See ಪಿಂಗು

ಅವಸರಿಸು avasarisu. To make haste, to be speedy, to press on, to be eager (Bp. 8, 11; 28, 28; 35, 6; 44, 62; 48, 6; 60, 4).

ಅವಸರ್ಪ ava-sarpa. = ಅವಸರ್ಪ. (Sk.).

ಅವಸರ್ಪಣ ava-sarpana. (= ಅವಸರ್ಪಣ). Descending, stepping down. See ತೂಳ್.

ಅವಸಾನ ava-sâna. *Conclusion, termination, end.* 2, death (My.; ಮರಣ Čb.). 3, limit (ಮೇರೆ Čb.). 4, the end of a word or sentence; a pause. See Prv. s. ಪುತ್ರ.

ಅವಸಾಯ ava-sâya. Conclusion, end. 2, ascertainment, certainty. 3, remainder. See ಅಧ್ಯವಸಾಯ, ವ್ಯವಸಾಯ.

ಅವಸಾಯಿ ava-sâyi. Residing. See ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ.

ಅವಸಿತ ava-sita. Having settled in a place, residing. 2, a dwelling place (ಮನೆ Mr. 194). 3, ended; *completed, finished.* 4, *known, understood,* 5, stored, as grain (G.).

ಅವಸಿತಿ ava-siti. = ಅವಸಾಯ. See ವ್ಯವಸಿತಿ.

ಅವಸು avasu. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವಸೆ avasĕ. = ಅಮಾವಸ್ಯೆ, etc. Tbh. of ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (Smd. 368. 373. 375; ಅಮಾಸೆ Šm. 19; ಅಮಾವಾಸೆ Kk. 58; My.).

ಅವಸೇಕ ava-sêka. Sprinkling, irrigating. (ಸಿಮ್ಪುಡಿಸೋಣ Čb.).

ಅವಸ್ಕನ್ದ ava-skanda. *An assault, an attack, a storm* (ಪ್ರಪಾತ, ದಾಱ Mr. 287).

ಅವಸ್ಕರ avas-kara. Something to be swept away or concealed. 2, *faeces, excrement, dirt.* 3, the privities (ಗುಹ್ಯ, ಶಿಶ್ನ G.).

ಅವಸ್ಥಾತೃ ava-sthâtri. Taking one's stand. See ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತೃ.

ಅವಸ್ಥಾನ ava-sthâna. Standing on, residing; an abode; situation. See ವ್ಯವಸ್ಥಾನ.

ಅವಸ್ಥಾಯಿ ava-sthâyi. *Standing, residing in; placed.*

ಅವಸ್ಥಿತಿ ava-sthiti. Abiding; residence; practising. See ಅನವಸ್ಥಿತಿಕ.

ಅವಸ್ಥೆ ava-sthĕ. = ಅವತೆ. *State, condition, situation, circumstance of age or position.* 2, trouble, difficulty, strait, calamity (C.; Tĕ., M., T.).— ಅವಸ್ಥೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assume a state, etc. (Bp. 47, 47).

ಅವಸ್ನಸೆ ava-snasĕ. = ವಸ್ನಸೆ, q. v.

ಅವಹರಣ ava-harana. Throwing away, laying aside. 2, taking away; stealing, plundering. 3, taking back. 4, fining, mulcting. See ವ್ಯವಹರಣ.

ಅವಹಾರ ava-hâra. = ಅವಹರಣ. 2, *a shark, or another large water-animal* (ಗ್ರಾಹ, ನೆಗಱ Mr. 410). See ವ್ಯವಹಾರ.

ಅವಹಿತ ava-hita. Deposited; applied, directed (as the mind). See ವ್ಯವಹಿತ.

ಅವಹಿತ್ಥ avahittha. *Dissimulation.*

ಅವಹಿತ್ಥೆ avahitthĕ. = ಅವಹಿತ್ಥ. (Kâvy. IV, 2, 16).

ಅವಹೇಲ ava-hêla. *Disrespect, disregard, contempt, treating disrespectfully.*

ಅವಹೇಲನ ava-hêlana. ಅವಹೇಳನ. = ಅವಹೇಲ. (My.; ಜಱಯೋಣ, ತಿರಸ್ಕಾರ G.).

ಅವಳ್ aval. (Tu. ಆಳ್). See s. ಅವ.

ಅವಳ avala. = ಅಮುಳ್, etc.— ಅವಳಜವಳ. dupl. A pair (ಯಮಲ, ಜೋಡು G.).

ಅವಳಿ avali. Tbh. of ಯಮಲಿ. A pair (J. 21, 27).— ಅವಳಿಜವಳಿ. dupl. A pair.— ಅವಳಿಜವಳಿಮಕ್ಕಳು. Twins (C.; B. 4, 107).— ಅವಳಿಮಕ್ಕಳು. Twins (J. 19, 45).

ಅವಳು avalu. = ಅವಳ್.

ಅವಾಕ್ avâk. = ಅವಾಚ್ 1. *Downwards.* 2, southwards, southern.

ಅವಾಕ್ಕು avâkku. Tbh. of ಅವಾಚ್ 1. (Šmd. 106 Cm.).

ಅವಾಕ್ಪುಷ್ಪಿ avâk-pushpi. *A kind of anise, Anethum sowa* Roxb.

ಅವಾಕ್ಶ್ರುತಿ a-vâk-šruti. *Dumb and deaf.*

ಅವಾಕ್ಷರ ava-akshara. A blunder as to letters, a mispronunciation. 2, an abusive word (ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು Čb.; Mhr.).

ಅವಾಗ್ಭವ avâk-bhava. Born in the south (ಟೆಂಕಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು Si. 28).

ಅವಾಗ್ಭಾಗ avâk-bhâga. *The part below* (ಬುಡ್ಡ, ತರುಮೊದಲ್ Mr. 104).

ಅವಾಗ್ರ ava-agra. Having a bent top; *stooping, bending, bowed.*

ಅವಾಙ್ಮುಖ avâk-mukha. Having the face turned downwards, hanging the head (ಅಪಾಚೀನ. ತಲೆವಾಗುಹಂ Mr. 455).

ಅವಾಚ್ avâč. 1. = ಅವಾಕ್ಕು. *Downwards; looking downwards, headlong.* 2, south.

ಅವಾಚ್ a-vâč. 2. *Dumb.*

ಅವಾಚ a-vâča. = ಅವಾಚ್ 2. (ಮೂಕ Čb.).

ಅವಾಚಿ avâči. *The south.*

ಅವಾಚೀನ avâčîna. Southern (ತೆಂಕಲಾದುದು Mr. 58).

ಅವಾಚ್ಯ a-vâčya. *Improper to be uttered; unfit to be spoken about* (ಅಬದ್ಧಭಾಷಣ G.).

ಅವಾಜು avâju. Voice, sound, noise, report (My.; Br., H.).

ಅವಾನ್ತರ ava-antara. Situated between; intermediate; included;—subordinate (subordination), minor, extra (Mhr.; see s. ಪಂಚಮಹಾಪಾದ್ಯ). 2, invasion, incursion; havoc (My.; Tĕ.).

ಅವಾನ್ತ್ರ avântra. Tbh. of ಅವಾನ್ತರ. ಅವಾನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕುದುರೆ ದೇಶಾನ್ತ್ರವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಅವಾಯ ava-aya. Going away; going to; giving way, yielding. See ಅನ್ವವಾಯ, ವ್ಯವಾಯ, ಸಮವಾಯ.

ಅವಾಯಿ avâyi. A report or rumour (Mhr. ಅವಾಈ; R.).

ಅವಾರ avâra. This side, *the near bank of a river.* 2, = ಆವಾರ, an enclosure (not Sk.).— ಅವಾರಗೋಡೆ. A surrounding wall (ಪ್ರಾಕಾರ, ವಪ್ರ Čb.).

ಅವಾರಿತ a-vârita. Unimpeded, unobstructed; innumerable (Bp. 22, 6).

ಅವಾರ್ಯ a-vârya. Unrestrainable, irresistible; not to be warded off (Bp. 22, 24; 46, 68).

ಅವಾಸ a-vâsa. Tbh. of ಅವಾಸಸ್. (My.; ಬತ್ತಲೆ G.).

ಅವಾಸಸ್ a-vâsas. *Unclothed, naked.*

ಅವಿ avi. 1. To hide, to conceal (ನಿಗೂಹನ Šmd. Dh.; *cf.* ಅಡಗು 1, ಅಡೆ 7; My. uses no other form but two P. ps.). P. ps. ಅವಿತು, ಅವುತು (My., in the intransitive meaning), ಒತು (Bp. 18, 79). ಒನ್ದಬಿ ಹಿನ್ದೆ ಮತ್ತೊನ್ದಬಿ ಮೇರೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು (ಭೋಗವ್ಯೂಹ Si. 284). ಸೋತು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದನ್ತೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಡವನು (ತಿರೋಹಿತ, etc. 296).

ಅವಿ avi. 2. (= ಅಬಿ 1). To be spoiled, damaged; to rot; to perish; to go out, be extinguished (T.; R.; Te. ಅವಿ, ಅವೆ, to break, burst, be destroyed).

ಅವಿ avi. *A sheep.* 2, *the sun.* 3, *a woman in her courses.* 4, a mountain (ಪರ್ವತ G.). 5, a master (ಯಜಮಾನ Čb.). 6, a rat (ಹೆಗ್ಗಣ Čb.). 7, air, wind (ಗಾಳಿ Čb.).

ಅವಿಕಲ a-vikala. Unimpaired, perfect, entire. 2, regular, consistent. See Bp. 10, 53; 18, 81; 22, 9; 30, 1; 43, 29.

ಅವಿಕೃತ a-vikṛita. Unchanged, permanent (Kâvy. I, 1 *b*, 15-22).

ಅವಿಕೃತಿ a-vikṛiti. Devoid of change, unchangeable (ನಿರ್ವಿಕಾರಿ Šmd. 67. 68; ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ 102 Cm.).

ಅವಿಗ್ನ a-vigna. *A prickly shrub, Carissa carandas* L. (ಕರಿಕೆಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡ Si. 137).

ಅವಿಘ್ನ a-vighna. Without obstruction or trouble;—safety (J. 20, 34).

ಅವಿಚಲಿತ a-vičalita. Unmoved, immoveable. See Bp. 27, 30; 34, 38; 39, 47; Abh. P. 10, 3.

ಅವಿಚಾರ a-vičâra. Inconsideration, non-advertence. 2, unhesitating, promptitude. See Bp. 21, 36; 22, 5; 38, 66; 40, 29; 53, 50; 60, 22; 61, 14; B. 5, 86; Grj. 4, 50.

ಅವಿಚಾರಣೆ a-vičâraṇĕ. = ಅವಿಚಾರ. (My., also ಅವಿಚಾರಣ).

ಅವಿಚಾರಿ a-vičâri. Undiscriminating, inconsiderate; an indiscriminate person. See Bp. 40, 65; 45, 39; 60, 6; Prv. s. ಅಭಿಚಾರಿ.

ಅವಿಚಾರಿತ a-vičârita. Badly investigated, unconsidered.

ಅವಿಚಾರಿತನಿರ್ಣಯ avičârita-nirṇaya. Prejudice. (My.).

ಅವಿಚಾರ್ಯ a-vičârya. Without considering, inconsiderately. (My.).

ಅವಿಚಾಲಿತ a-vičâlita. Unmoved, unshaken. (My.).

ಅವಿಚು avičů. = ಅವಚು 2, ಅವಸು, ಅವಿಸು, ಅವುಚು 2, ಅವುಸು 1. To hide (v. t.), to conceal, to cover (My.).

ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ a-viččhinna. Unseparated, undivided, entire; uninterrupted, incessant. (My.).

ಅವಿಚ್ಛೇದ a-viččhêda. = ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ. 2, entireness. 3, continuity. (My.).

ಅವಿತ avita. *Preserved, protected.*

ಅವಿತಥ a-vitatha. Not untrue. 2, not vain, not false or futile. (My.).

ಅವಿತು avitu. P. p. of ಅವಿ 1.

ಅವಿದೂಸ avi-dûsa. *Ewe's milk.*

ಅವಿದೆ avidĕ. Tbh. of ಅವಿಧಾ. — ಅವಿದೆಯಿಡು. -ಇಡು. To cry out avidĕ (Bp. 57, 51). ಅವಿದೆಗಳನ್ ಇಡುತ (53, 42).

ಅವಿದ್ಧ a-viddha. Unpierced.

ಅವಿದ್ಧಕರ್ಣೆ aviddha-karṇĕ. *The plant Cissampelos hexandra.*

ಅವಿದ್ಯ a-vidya. Unwise, foolish (Šmd. 109).

ಅವಿದ್ಯೆ a-vidyĕ. *Ignorance.* 2, illusion, Mâyâ.

ಅವಿಧಾ avidhâ. = ಅವಿದೆ, (ಅವಿಧೋ). An interjection used in calling for help; a cry for help.

ಅವಿಧಿ a-vidhi. Void of, or contrary to, rule. 2, *irregularity, incorrectness.* 3, misfortune, trouble (My.; Te.).

ಅವಿಧೋ avidhô. (= ಅವಿಧಾ). ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ (o. r. -ಣ್ಯರ್) ಭೋಯೆನಲುಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ ಅವಿಧೋಯೆನಲುಂ (Šmd. 64).

ಅವಿನದ್ಧ a-vi-naddha. Not bound, not joined, loose (Grj. 3, 37).

ಅವಿನೀತ a-vinîta. Untrained; *ill-behaving, naughty, wicked* (Bp. 38, 53).

ಅವಿನೀತೆ a-vinîtĕ. *An immodest or disloyal woman.*

ಅವಿಭಕ್ತ a-vibhakta. Undivided; unseparated, joint, not sharing. (My.).

ಅವಿಭಾಗ a-vibhâga. Undivided; undivided condition. (My.).

ಅವಿಭಾಜ್ಯ a-vibhâjya. Not to be divided, not to be partitioned. (My.).

ಅವಿಭೇದಿ a-vibhêdi. Not breaking asunder; devoid of distinction or variety (Kâvy. III, 3, B, 140).

ಅವಿಮರೀಸ avi-marîsa. *Ewe's milk.*

ಅವಿಮುಕ್ತ a-vimukta. Unloosed, not quitted. (My.). 2, N. of a tîrtha near Benares. — ಅವಿಮುಕ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. of a man (Bp. 58, 11).

ಅವಿರತ a-virata. Not desisting from. 2, *uninterrupted, continual, eternal.* See Bp. 24, 2; 30, 1; 35, 35.

ಅವಿರಲ a-virala. -ಳ. Contiguous, close. 2, thick, compact, gross, substantial, abundant (ಬಹುಲ, ಘನ, ಸಾನ್ದ್ರ, ದಟ್ಟ Mr. 430). 3, uninterrupted. 4, not rare, not unfrequent. See ಅತ್ಯವಿರಲ; Šmd. 145; Bp. 44, 53; 34, 20; 38, 67; Mr. 1. 77; Kk. 2; J. 6, 1.

ಅವಿರಲಿತ a-viralita. = ಅವಿರಲ. (Bp. 26, 46; 36, 60; 46, 40; 58, 13).

ಅವಿರುದ್ಧ a-viruddha. Unobstructed; allowed, proper; consistent with. See Kâvy. III, 3, B, 153; Bp. 47, 66.

ಅವಿರೋಧಿ a-virôdhi. Not opposing, obstructive, inimical or incompatible (Kâvy. III, 3, B, 30).

ಅವಿಲಣ avilaṇa. The bit of a bridle (ಕೀಲ್, ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿನ, ಕಬ್ಬಿಯ ಕೀಲು Nn. 149).

ಅವಿಲಮ್ಬ a-vilamba. = ಅವಿಲಮ್ಬನ. ಅವಿಲಮ್ಬಂ, quickly (V. 14, 48).

ಅವಿಲಮ್ಬನ a-vilambana. *Not delaying, quick.*

ಅವಿಲಮ್ಬಿತ a-vilambita. *Not delaying, not slow, quick.*

ಅವಿವಕ್ಷಿತ a-vivakshita. Not intended to be said, unasserted, undeclared (Kâvy. III, 3, B, 122).

ಅವಿವೃತ್ತ a-vivṛitta. Not turned or twisted round. See ಪೋಕ.

ಅವಿವೇಕ a-vivêka. Absence of discrimination or judgment; ignorance; indiscretion. (My.).

ಅವಿವೇಕಿ a-vivêki. Inconsiderate, having no judgment, ignorant, short-sighted (Bp. 3, 44; 20, 20; 25, 22; B. 4, 195; My.).

ಅವಿಶಿಷ್ಟ a-viśishṭa. Not distinguished, unspecified, whatsoever.

ಅವಿಶಿಷ್ಟಲಿಂಗ aviśishṭa-liṅga. An unspecified gender, whatever gender (Kâvy. I, 5, 24-26).

ಅವಿಶಿಷ್ಟವಚನ aviśishṭa-vačana. An unspecified number (singular or plural, Kâvy. I, 5, 24-26).

ಅವಿಶೇಷ a-viśêsha. Uniform, alike, without any difference, without any specification. 2, equability, uniformity, the state of being unspecified. See Kâvy. II, 2, B, 7; III, 3, B, 148. 156 seq.; V, 50; Śmd. 122. 143. 151.

ಅವಿಶೇಷಣ a-viśêshaṇa. = ಅವಿಶೇಷ. (Kâvy. III, 3, B, 156 seq.).

ಅವಿಷಮ a-vishama. Even, equal, regular, like, similar, etc. (Kâvy. III, 1, A, 4).

ಅವಿಶ್ವಾಸ a-viśvâsa. Want of confidence or trust, distrust (My.). See ಅವನಮ್ಬುಗೆ.

ಅವಿಸು avisu. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವಿಸೋಧ avi-sôdha. *Ewe's milk.*

ಅವಿಸ್ಪಷ್ಟ a-vispashṭa. *Unclear, indistinct.*

ಅವಿಹಿತ a-vihita. Unprescribed, not directed or ruled, improper.

ಅವಿಹಿತಸನ್ಧಿ avihita-sandhi. An improper composition of words (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಅವೀಚಿ a-vîči. Waveless. 2, a particular hell. (G.).

ಅವೀರೆ a-vîrĕ. *A woman who has neither husband nor son.*

ಅವು avu. 1. This syllable may take the form of ಔ, *e. g.* ಕವುಂಗು, ಕೌಂಗು; ಕವುಂಕುಟಿ, ಕೌಂಕುಟಿ; ಅವುಂಕಿದಂ, ಔಂಕಿದಂ (Śmd. 189).

ಅವು avu. 2. A plural of ಅದು 1, q. v.

ಅವು avu. 3. The plural of ಅದು 3 (Śmd. 290). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ಲವು ಪವಿಮುಖದ ಕೋಟ್ಟಿಮ್ ಅತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ತುರುಗಳ ಮೆಯ್ಗಳ ರೋಮಂ ನೆಱೆಯವು ದಲ್ (291). ಸಲ್ಲವು, ಗೆಲ್ಲವು (291).

ಅವು avu. 4. = ಉವು. A plural of ಅದು 4, that is now in general use, *e. g.* ಬನ್ದವು (B. 3, 25). In old classical Kannaḍa this plural was used *only* in ಒಳವು (Śmd. 291). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ? (292). ನುಂಗುವುವುಮ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳಿ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292).

ಅವುಕಿಸು avukisu. = ಅವುಂಕಿಸು. To cause to press, etc. (My.).

ಅವುಕು avuku. = ಅದಕು 1, ಅವಚು 1, etc., ಅವುಂಕು 1, q. v. (My.; ಒತ್ತುಕು Čb.). ಅವುಕುವದು ಬಲು ನಿದ್ರೆ, ಸಿದ್ರೆಯ ನೂಕುವನು (Bh. 1, 9, 8). ಜನಳಿಸಿದವು, ಒನ್ದೊನ್ದನ್ ಅವುಕಿದವು ಅವಿರಲಿತ ಮಣಿಕಿರಣ ವೇಣೀಬನ್ಧಬನ್ಧುರದಿ (2, 13, 26). (ಭಟಂ) ಹೆಚ್ಚಿದನು ಅವುಕಿ ಚೊಬ್ಬಿಡುತಾ; ಪುಟದ ಕನ್ನುಕದನ್ತೆ ಫಣಿ ಲಟಲಟಿಸಲ್ ಅವುಕಿತು (3, 13, 34). ಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಇರುಳು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯೊಳ್ ಅವುಕುವ ಸರಿವಟಿಗೆ ಸಲೆ ಸೇಡುಗೊಳುತ ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನೆವುತ ಇದ್ದನು ಮರನ ಪೊಳ್ಳಿನಲಿ (1, 19, 23). See 7, 6, 61.

ಅವುಕ್ಕನೆ avukkanĕ. = ಅಬಕ್ಕನೆ. (My.).

ಅವುಗ avuga. = ಅವುಗು 1, q. v. ತುಪ್ಪದ ಅವುಗಂಗಳು (ಕುರ್ಚಿಕೆ Mr. 216, o. r. ಅವುಗುಗಳು). ಹಾಲವುಗ (Bp. 14, 15).

ಅವುಗಳ್ avugaḷ. -ಗಳು. = ಅವು 2.

ಅವುಗು avugu. 1. = ಅಬಗು, ಅಬುಗು, ಅತಿಸ. A sort of cake made of condensed milk, etc. (ಪೂಪ, ಅಪೂಪ, ಪಿಷ್ಟಕ Nr.).

ಅವುಗು avugu. 2. = ಅದಕು 1, etc., ಅಮುಗು, etc. To yield to pressure, as the surface of a ripe fruit or tumour (My.; T. ಅಮುಂಗು, ಅಮುನ್ಧು, to be pressed with the finger; to be pressed down; to grow fast or firm; to be set or enchased; to sink; ಅಮುತ್ತು, to press with the finger, etc.; M., T. ಅಮಿಟ್, to sink; ಅಮಿಟ್ಟು, to drown; to fix, set; *cf.* ಅಗುಟ್ 2; and see ಅಮುಕು).

ಅವುಂಕಿಸು avuṅkisu. = ಅವುಕಿಸು. To cause to press, etc. 2, to hold firmly (Bp. 44, 6).

ಅವುಂಕು avuṅku. 1. = ಅವುಕು, etc. To press or hold firmly; to squeeze; to trouble (ದೃಢಪೀಡನ Śmd. Dh.; ಒತ್ತು, ಹಿಚುಕು G.). ಅವುಂಕಿದಂ (Śmd. 189). See Bp. 4, 12; 15, 10; 16, 18; Bh. 8, 23, 35; 8, 26, 21.

ಅವುಂಕು avuṅku. 2. Pressing or holding firmly. ವಿಪರೀತದ ಅವುಂಕು (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490).

ಅವುಂಕುಹ avuṅkuha. = ಅವುಂಕು 2. (ಬಡ್ಡಿಸ Śmd. II, o. r. ಬಡ್ಡಿಸ; Kk. 88, o. r. ಬದ್ದಿಸು).

ಅವುಚು avuču. 1. = ಅವಚು 1, etc. To hold firmly. (ಕುರುಬಂ) ಆಡಿನ ಮಱಿಗಳಂ ಕಂಕುಳಿನೊಳ್ ಅವುಚಿ (Bp. 20, 13).

ಅವುಚು avuču. 2. = ಅವಿಚು, etc. To hide, etc. (My.).

ಅವುಟು avuṭu. A "howitzer" (also ಅವುಟುಗುಣ್ಡು). ಅವುಟು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸವುಟನಿಸ್ತ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಅವುಡ avuḍa. = ಅಬಡ. — ಅವುಡವುಡ. rep. = ಅಬಡಬಡ. (B. 3, 17; 5, 19).

ಅವುಡಲ avuḍala. = ಅವುಡಲಿಕೆ, ಅವುಡಲು, ಅವುಡ್ಲ, ಅವುಡ್ಲು, ಅವುಣ್ಡ್ಲ, ಅವುಣ್ಡ್ಲು. (Tbh. of ಅಮಣ್ಡ, ಆಮಣ್ಡ, ವ್ಯಡಮ್ಬರ.). The castor-oil plant, Ricinus communis Lin. (ವರ್ಧಮಾನ, ಬಡ್ಡವಣ Śmd. 373; ಗ್ರಾಮುರುಹ, ಏರಣ್ಡ Mr. 136; S. Mhr.; Tĕ. ಆಮುದ; T., M. ಆಮಣಕ್ಕು; Tu. ಆಲಮ್ಬುಡ). 2, the angular-leaved physic-nut, a shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas Lin. (My.). See ಮರ-; ಆಡಲು. — ಅವುಡಲೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Castor-oil (S. Mhr.).

ಅವುಡಲಿಕೆ avuḍalikĕ. = ಅವುಡಲ. (ಏರಣ್ಡ, ವ್ಯಡಮ್ಬಕ, ವರ್ಧಮಾನ, etc. Nr.). ಅವುಡಲಿಕೆಯೆಲೆಗಳ್ (Bp. 17, 7).

ಅವುಡಲು avuḍalu. = ಅವುಡಲ No. 2 (My.).

ಅವುಡು avuḍu. 1. To chew with the teeth, to champ (ದನ್ತಚರ್ವಣ Śmd. Dh.; Grj. 1, 96; *cf.* ಅಗುಬು 3 and ಅಗಿ 2); to chew the cud (ಮೆಲಕಾಡಿಸು G.; M., T. ಅಯೆ, ಅಜ್ಜೆ, rumination; ಅಮುಕ್ಕು, to turn food in the mouth).

ಅವುಡು avuḍu. 2. (= ಅವುಣ್ಡು). The jaw (My.; ದೋಂಕು G.). 2, the lower lip (My.; M. ಅಮ್ಮಿಟ್ಟ, T. ಅವುಡು, Tĕ. ಅವುಡು, the lower lip). ಕೋಪಂ ಮಿಕ್ಕು, ಮೀಸೆಗಳಲುಗಲ್ ಅವುಡಂ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ ಎದ್ದಂ (Bp. 31, 13). See Bh. 1, 14, 10; 6, 5, 13. ಬಡವನ ಕೋಪ ಅವುಡಿಗೆ ಮೂರಿ (Prv.).

ಅವುಡು avuḍu. 3. A grain of anything (R.; T. ಅವಿಟ್, half a grain of paddy or rice, commonly also = K. ಅಗುಳು No 1).

ಅವುಡ್ಲ avuḍla. = ಅವುಡಲ, etc. (G., St. & Pl.; My. = ಅವುಡಲ No. 2).

ಅವುಡ್ಲು avuḍlu. = ಅವುಡ್ಲ. (My.).

ಅವುಣ್ಡು avuṇḍu. (Śmd. 189). (= ಅವುಡ

ಅವುಣ್ಡ್ಲ avuṇḍla. = ಅವುಡಲ, etc. (My.).

ಅವುಣ್ಡ್ಲು avuṇḍlu. = ಅವುಣ್ಡ್ಲ, etc. (My.).

ಅವುತಣ avutaṇa. = ಅವುತನ. An invitation to dinner (C.; ಬಿದ್ದು ಕ್ಷ.; ಬಿದ್ದಣ Šm. 63, Kk. 26, o. r. ಅವುತನ; ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳುವದು G.; Mhr. ಆವತಣ; Tĕ. ಆಮಿತೆ, ಆಮೆತೆ, a feast; ಆಮತಿಂಚು, to invite to a feast; T. ಅಟಿಸ್ಸೆ, to call, invite; *cf.* ಆಮನ್ತ್ರಣ?). 2, metaphorically: a festive dinner. ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಪಮೃತ್ಯು ಬನ್ತು.—ಏಕಾದಶಿಯ ಮನೆಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಅತ್ತು, ಕಟಿದು, ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಹೇಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (Prvs.). See Rŝv. 12, 22; Bh. 1, 20, 21.

ಅವುತಣಿಗ avutaṇiga. A man invited to a feast (R.).

ಅವುತನ avutana. = ಅವುತಣ q. v. (My.).

ಅವುತು avutu. P. p. of ಅವಿ 1.

ಅವುತೆ avutĕ. 1. A coat of mail (ಜೀವರಕ್ಕೆ, ಕವಚ Šmd. II, o. r. ಅವುಸೆ; ಜವರಕ್ಕೆ, ಕವಚ Kk. 94).

ಅವುತೆ avutĕ. 2. Hiding (?); calling (?). (ಕರೆದುದು Čt. I, 48).

ಅವುದಾಸೀನ avudâsîna. Tbh. of ಔದಾಸೀನ. ಅವುದಾಸೀನ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನಾದೃತ, etc. Hlâ.).

ಅವುರ avura. = ಹವುರ, etc. Lightness (My.).

ಅವುಸು avusu. 1. = ಅವಿಚು, etc. (My.).

ಅವುಸು avusu. 2. Properness, neatness (R.; T. ಅವುಜು; see ಅಡಗು 3).

ಅವುಸೆ avusĕ. = ಅವುತೆ 1 q. v.

ಅವುಸ್ತಿ avusti. Tbh. of ಔಷಧಿ (My.).

ಅವೆ avĕ. (fr. ಅಹವು -ಎ3). = ಆವೆ 1, ಹಾವೆ. The plural of ಆದೆ4: They certainly are, they are, there are, are. ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಒಡವೆಗಳು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು ಅವೆಯೋ? (B. 1, 5). ನಿನ್ನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಗರು ಅವೆ? (1, 11). ಅವು ಕ್ಷೇಮದಿನ್ದ ಅವೆ (3, 69).—ಆಗುತ್ತವೆ (1, 1). ನಡೆಯುತ್ತವೆ, ಕಾಣುತ್ತವೆ, ತಿನ್ನುತ್ತವೆ (1, 13).

ಅವೆ avĕ. = ಅನ್, etc. See ಅಮ್ಮವೆ, ಜೊಮ್ಮವೆ, ಏರಜೋಳವೆ, ವೈಜವೆ.

ಅವೆಕೊ avu2-ĕ3-kŏ. Look there! (Bp. 22, 56; Tu. ಅವ, ಆವಾ; *cf.* ಅದುಗೋ, etc.).

ಅವೇಕ್ಷಣ ava-îkshaṇa. = ಅವೇಕ್ಷೆ. (My.).

ಅವೇಕ್ಷೆ ava-îkshĕ. Looking towards or at. 2, *attention to, watchfulness, regard, care* (ಜಾಗರ, ಎಚ್ಚರು Mr. 456).

ಅವೇದ್ಯ a-vêdya. Not to be known; unascertainable. (My.).

ಅವೈದಿಕ a-vaidika. Not vedic, not belonging to the vêda. (My.). 2, a man not versed in the vêda (My.).

ಅವ್ಯಕ್ತ a-vyakta. *Indistinct, not manifest, unclear, imperceptible* (ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 142; ಅಸ್ಪಷ್ಟ Mr. 491). 2, *inarticulate.* 3, the soul, *the universal soul* (ಆತ್ಮನು 142; ಪರಮಾತ್ಮ 491). 4, *a fool* (ಮೂರ್ಖ 142; 491). 5, gold (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 142). 6, ಯುಗಭೇದ (142). 7, *Vishṇu.* 8, Šiva (G.). 9, Kâma (Čb.).

ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ avyakta-dhvani. An indistinct or inarticulate sound. See ಜನುಗು, ಪರ್ಚು (ಅರ್ಚು).

ಅವ್ಯಕ್ತರವ avyakta-rava. = ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ. See ಜನುಂಗು.

ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ avyakta-râga. *Dark-red, the colour of the dawn* (ಬಿಳಿಗೆಮ್ಪು G.).

ಅವ್ಯಕ್ತವಾಚ್ avyakta-vâč. *Speaking indistinctly.*

ಅವ್ಯಗ್ರ a-vyagra. Steady, cool, deliberate (ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತ Čb.). 2, indifferent, undisturbed (ಉದಾಸೀನ Čb.).

ಅವ್ಯಂಜನ a-vyañjana. *Beardless.* 2, an animal without horns, though of an age to have them.

ಅವ್ಯಣ್ಡೆ avyaṇḍĕ. = ಅಧ್ಯಣ್ಡೆ. *The plant Mucuna pruriens* D. C.

ಅವ್ಯಥೆ a-vyathĕ. Ease, happiness (My.; ಸುಖ G.). 2, *the tree Terminalia citrina* Roxb. (ಅಳಲೀಕಾಯ ಗಿಡ G.). 3, *Hibiscus mutabilis* Lin.

ಅವ್ಯಪೇತ a-vyapêta. Not gone apart or asunder, not separated, coupled.

ಅವ್ಯಪೇತಯಮಕ avyapêta-yamaka. A yamaka wherein the alliteration consists of a pair of words at the beginning of the lines (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಅವ್ಯಯ a-vyaya. Not liable to change, imperishable (Bp. 8, 38). 2, unexpended, unwasted (ವೆಚ್ಚವಾಗದ್ದು G.). 3, *an indeclinable word, a particle* (Šmd. 6. 83. 97. 99. 388. 389. 390. 391. 399. 408; Kâvy. I, 1*b*, 48-52; ನಿಪಾತ Šmd. 68 Cm.). 4, heaven (ಸ್ವರ್ಗ G.).

ಅವ್ಯಯಕ್ರಿಯಾಪದ avyaya-kriyâpada. A form of a verb that is used for all genders, numbers, and times, as ಉಣ್ಬ್ಬ, ಬೇಡ, etc. (My., also ಅವ್ಯಯಿಕ್ರಿಯಾಪದ).

ಅವ್ಯಯಪದ avyaya-pada. = ಅವ್ಯಯ No. 3. (Šmd. 228. 388).

ಅವ್ಯಯಲಿಂಗ avyaya-liṅga. Gender as indicated in particles (Šmd. 108. 111).

ಅವ್ಯಯೀಭಾವ avyayî-bhâva. Unchangeable state. 2, an indeclinable compound. 3, a compound of which the first member is the principal one (Šmd. 197. 198; Kâvy. I, 3, 10-15).

ಅವ್ಯಸನಿ a-vyasani. Free from evil habits, moral, correct (Bp. 39, 11).

ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ a-vyavasthĕ. Disorder, confusion (My.; B. 5, 205).

ಅವ್ಯವಹಿತ a-vyavahita. *Being not separated, adjoining, contiguous.*

ಅವ್ಯವಹಿತಪೂರ್ವಕಾಲ avyavahita-pûrvakâla. The time just past (My.).

ಅವ್ಯವಹಿತಭ್ರಾತೃ avyavahita-bhrâtṛi. A brother older than one's self and next in age (My.).

ಅವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರಕಾಲ avyavahita-uttarakâla. The time immediately next (My.).

ಅವ್ಯಾಕುಲ a-vyâkula. Not disturbed, composed, calm, firm; calmness, etc. (J. 24, 15).

ಅವ್ಯಾಪಾರ a-vyâpâra. *Vacation from work, state of being unemployed.*

ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ a-vyâpti. Inadequate pervasion or extent. (My.).

ಅವ್ಯಾಪ್ಯ a-vyâpya. Not to be pervaded generally. 2, not extending to the whole circumstances, peculiar. 3, not pervading (used indeclinably, Sk.; My.).

ಅವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿ avyâpya-vṛitti. A category of limited application. (R.).

ಅವ್ವ avva. = ಅಮ, etc.—ಅವ್ವವ್ವ. rep. = ಅಮ್ಮಮ್ಮ. (C.).

ಅವ್ವ avva. = ಅಮ್ಮ, etc. A mother (C.). Declension: ಅವ್ವಂ, ಅವ್ವನಂ, ಅವ್ವನಿಂ, etc. (Šmd. 148). See ಚಿಕ್ಕವ್ವ, ಚಿಗವ್ವ, ದೊಡ್ಡವ್ವ, ಮುತ್ತವ್ವ; Bp. 45, 8; B, 1, 9. 25; 2, 7. 8; 3, 84. ಅರಸು ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ? ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಅವ್ವ? (Prv.). — ಅವ್ವಕ್ಕ. N. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಅವ್ವಯ್ಯ. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಪ್ಪಚ್ಚಿ. ಅವ್ವ-ಅಪ್ಪ-ಅಚ್ಚಿ. Mother, father and a little child (honorifically called mother). ಅವ್ವಪ್ಪಚ್ಚಿಯಾಟ. -ಆಟ. A kind of children's sport (My.). — ಅವ್ವಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (S. Mhr.). — ಅವ್ವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. used for one's mother when calling to her (My.).

ಅವ್ವಳಿಸು avvaḷisu. To jump or jump up; to jump upon (ಮೇಲ್ವಾಯ್ Čt. II, 84; *cf.* ಅಡರ್). See Abh. P. 9, 186; Bp. 26, 13; 32, 26; 49, 21; Bh. 3, 13, 27; Ršv. 5, 78; 5, after 120; 6, 20; 7, after 17; 10, after 31; 10, 85; J. 8, 39; 13, 12; Grj. 1, 55.

ಅವ್ವಾಣಿ avvâṇi. = ಅವ್ವಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಅವ್ವಾ avvâ. Imitation of the note of the cuckoo. — ಅವ್ವಾ ಅವ್ವಾ. rep. (S. Mhr.).

ಅವ್ವಾಳಿ (avva-âḷi). An effeminate, impotent man (S. Mhr.).

ಅವ್ವೆ avvĕ. = ಅವ್ವ, etc. A mother (C.; T., Tĕ.), used also as a title of respect and love. ಅಯ್ಯನ್ ಆರ್ ಎನಗೆ? ಅವ್ವೆ ಆರ್? (Bp. 3, 82). ಅಕ್ಕಂಗಳಿರ! ಅವ್ವೆಗಳಿರ! (29, 8). ಎಮ್ಮ ಅವ್ವೆ (47, 26; see also vs. 39. 40). See ದಾಸವ್ವೆ, ಪಿಟ್ಟವ್ವೆ, ಮುತ್ತವ್ವೆ. 2, a grandmother (Tĕ.; R.). 3, any elderly woman (My.; T., Tĕ.). — ಅವ್ವೆಯರ್. -ರು. ಅವ್ವೇರು. Mothers; matrons (Bp. 30, 9; Bh. 1, 8, 90). 2, wet nurses, etc. in a gynaeceum (My.).

ಅಶಕ್ತ a-šakta. Unable, incompetent; weak (B. 3, 99; 5, 255; My.).

ಅಶಕ್ತತನ a-šaktatana. = ಅಶಕ್ತತೆ. (ಛಿದ್ರ, ನಲವು, ನಲುವು Čb.).

ಅಶಕ್ತತೆ a-šaktatĕ. = ಅಶಕ್ತಿ. (My.; B. 5, 184).

ಅಶಕ್ತಿ a-šakti. Inability, incapability, weakness, impotence. See ಅಳ್ಕು.

ಅಶಕ್ಯ a-šakya. Impossible (ಶಕ್ಯಮಲ್ತು Šmd. 231 Cm.; ಅಸದಳ Bhn. 48). See Bp. 31, 17; 36, 40; 39, 67; etc.

ಅಶಂಕರತ್ವ a-šaṅkaratva. The state of not being Šaṅkara (Bp. 54, 23).

ಅಶತ್ರು a-šatru. One who has no adversary. 2, one who is no adversary, a friend (ಮಿತ್ರ Čb.). 3, the moon (ಚಂದ್ರ Čb.).

ಅಶನ ašana. *Eating.* 2, *food.* ಅಶನ ವಸನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಸನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಅಶನಘಾತಕ ašana-ghâtaka. = ಅನ್ನಕಣ್ಟಕ. (My.).

ಅಶನಪರ್ಣಿ ašana-parṇi. *The plant Marsilea quadrifolia* Lin. See ಮೊಱಗು 3.

ಅಶನಾಯಿತ ašanâyita. *Hungry.*

ಅಶನಾಯೆ ašanâyĕ. *Hunger.*

ಅಶನಾರ್ಥಿ ašana-arthi. One who is desirous of food or asks for it (My.).

ಅಶನಿ ašani. = ಅಸನಿ. *Indra's thunderbolt.*

ಅಶರೀರ a-šarîra. Bodiless. 2, Kâma (ಮದನ Čb.). 3, the sky (ಆಕಾಶ Čb.).

ಅಶರೀರವಾಕ್ಯ ašarîra-vâkya. A divine utterance, a voice from heaven (J. 16, 15).

ಅಶರೀರವಾಣಿ ašarîra-vâṇi. = ಅಶರೀರವಾಕ್ಯ. (My.).

ಅಶಾಸ್ತ್ರ a-šâstra. Unscriptural, not conformable to sacred authority, heterodox. (My.).

ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ a-šâstrîya. = ಅಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಅಶಿಕ್ಷಿತ a-šikshita. Uninstructed, untrained (B. 5, 189; My.).

ಅಶಿಥಿಲ a-šithila. Not loose or untied, joined, compact (Kâvy. III, 1, A, 8).

ಅಶಿರ ašira. Fire (agni Čb.). 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Čb.).

ಅಶಿರಸ್ಕ a-širaska. Headless. (R.).

ಅಶಿಶ್ವಿ a-šišvi. *A childless woman.*

ಅಶೀತಿ ašîti. Eighty. (My.).

ಅಶೀತಿದ್ವಯ ašîti-dvaya. The two parts of which the yajurvêda consists, the whole yajurvêda (My.).

ಅಶೀಲ a-šîla. Ill-behaved, void of moral practice (Bp. 6, 31).

ಅಶುಚಿ a-šuči. Impure. 2, impurity. See ಮುಟ್ಟಿಕಲ್; Bp. 22, 50; 40, 63.

ಅಶುಚಿತ್ವ ašučitva. Impurity, uncleanness. (My.).

ಅಶುದ್ಧ a-šuddha. *Impure; mixed;* inaccurate, incorrect. See Bp. 43, 63; 51, 29. 55; 54, 21.

ಅಶುದ್ಧಿ a-šuddhi. Impure;—impurity. (My.).

ಅಶುಭ a-šubha. *Inauspicious* (ಪಿಷ್ಟ, ಅಲ್ಲದುದು Nn. 103). 2, *ill-luck, misfortune.* 3, *sin.* See Bp. 54, 17; Prvs. s. ಶುಭ & ಶುಭಕಾರ್ಯ.

ಅಶೇಷ a-šêsha. *Without remainder, entire, all.* 2, infinite, endless. 3, = ಅಮೃತ, ದಿಕ್ಕು (Nn. 4). See Kâvy. 5, 1; Čh. v. 221; Bp. 25, 14; 50, 71.

ಅಶೋಕ a-šôka. = ಅಸುಕೆ, ಅಸುಗೆ. Without sorrow. 2, a deity (ಸುರ, ದೇವತೆ Nn. 94). 3, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಎತಿ 94). 4, *the tree Jonesia asoka* Roxb. (ವೃಕ್ಷವಿಭೇದ 94; ಅಸುಗೆ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ ಗಿಡ G.).

ಅಶೋಕಕುಜ ašôka-kuja. = ಅಶೋಕ No. 4. (ಅಸುಗೆ Šm. 25).

ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ ašôka-rôhiṇi. *N. of a medicinal plant* (ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ Si. 143; ಕಟಕಲೋಣಿ G.).

ಅಶೋಕಿ a-šôki. A person without sorrow (Bp. 45, 35).

ಅಶೋಕೆ a-šôkĕ. = ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ. *N. of a medicinal plant.* 2, = ಅಶೋಕ No. 4 (see ಅಸುಗೆ).

ಅಶೋಧಿತ a-šôdhita. Unclean, unpurified, unrefined. (B. 4, 94. 140; My.); inaccurate, uncorrected, unrevised. (My.).

ಅಶೋಭಿತ a-šôbhita. Not beautiful or splendid (B. 5, 77; My.).

ಅಶೋಭೆ a-šôbhĕ. Absence of light, beauty or comeliness (My.; G.).

ಅಶೌಚ a-šauča. Impurity (Bp. 40, 70).

ಅಶ್ಮ ašma. *A stone* (ಕಲ್ಲು Nn. 51). 2, a cloud (ಮೇಘ Čb.).

ಅಶ್ಮಕಾರಕ ašma-kâraka. A stone-mason (ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ Mr. 376).

ಅಶ್ಮಗರ್ಭ ašma-garbha. *An emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlâ.).

ಅಶ್ಮಜ ašma-ja. *Red chalk.* 2, *bitumen.* 3, iron.

ಅಶ್ಮನ್ತ ašmanta. *A fire-place* (ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆ G.).

ಅಶ್ಮನ್ತಕ ašmantaka. *A fire-place.* See ಒಲೆ.

ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ ašma-pushpa. *Benzoin* (storax).

ಅಶ್ಮಯೋನಿ ašma-yôni. = ಅಶ್ಮಗರ್ಭ. (R.).

ಅಶ್ಮರಿ aśmari. *The disease of the gravel or stone; the stone itself.*

ಅಶ್ಮವಿಕೃತಿ aśma-vikṛiti. *The product of stones, as fossil, metal, etc.*

ಅಶ್ಮಸಾರ aśma-sâra. *Iron.*

ಅಶ್ಮಾರೋಪಣ aśma-ârôpaṇa. A ceremony at marriages: the husband's laying hold of his wife's right foot and placing it on the grinding stone (My.).

ಅಶ್ಮೀರ aśmîra. = ಅಶ್ಮರಿ. (R.).

ಅಶ್ರ aśra. *A corner; an edge.* 2, *a tear.* 3, blood.

ಅಶ್ರದ್ಧೆ a-śraddhĕ. (= ಅಸಡ್ಡೆ). Want of trust, want of faith in, unbelief (Sk.). 2, dislike (Mhr.).

ಅಶ್ರಾನ್ತ a-śrânta. Untired, unwearied; *continual, eternal*. See Bp. 52, 50; 57, 65; 61, 54. 78 (noun).

ಅಶ್ರಾವ್ಯ a-śrâvya. Improper or unfit to be heard (J. 1, 6). 2, inaudible.

ಅಶ್ರಿ aśri. *A corner, an angle; an edge* (ಗೋಟು Mr. 442). *Cf.* ಅಂಚು.

ಅಶ್ರು aśru. = ಅಸ್ರು. *A tear* (ಬಾಷ್ಪ, ಅಕ್ಷಿಯ ಅನನ್ದಜಲ Mr. 316).

ಅಶ್ರುಜಲ aśru-jala. = ಅಶ್ರು. (Bp. 36, 14).

ಅಶ್ರುತ a-śruta. Unheard; inaudible (My.; Čb.).

ಅಶ್ಲೀಲ a-ślîla. Unpleasant, ugly. 2, *coarse, vulgar.*

ಅಶ್ವ aśva. *A horse* (ಕುದುರೆ Nn. 23).

ಅಶ್ವಕರ್ಣ aśva-karṇa. = ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ. (St. & Pl.).

ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ aśva-karṇaka. *The timber tree Vatica robusta* W. and A.

ಅಶ್ವಗತಿ aśva-gati. The paces of a horse (ವಾಜ, ಕುದುರೆಯ ಗತಿ Nn. 124).

ಅಶ್ವಗನ್ಧ aśva-gandha. -ನ್ಧೆ. The plant Physalis flexuosa Lin. (ಅಮುಂಗುರ Mr. 129).

ಅಶ್ವಗನ್ಧಿ aśva-gandhi. = ಅಶ್ವಗನ್ಧ. (My.).

ಅಶ್ವಗ್ರೀವ aśva-grîva. = ಹಯಗ್ರೀವ. N. of a demon, a foe of Vishṇu. 2, N. of a form of Vishṇu (My.).

ಅಶ್ವತರ aśva-tara. *A mule.*

ಅಶ್ವತ್ಥ aśvattha. *The holy fig tree, Ficus religiosa* Lin. (ಅರಳೀ ಗಿಡ G.).

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ aśvatthâma. N. of a saint and warrior, the son of Drôṇa and one of the chiefs of the Kurus (Mr. 263; Šmd. 182).

ಅಶ್ವಪತಿ aśva-pati. Lord of horses. 2, N. of a king of Madra and father of Sâvitrî. (My.).

ಅಶ್ವಪಾಲ aśva-pâla. A groom. (My.). 2, = ಅಶ್ವಪತಿ No. 2 (My.).

ಅಶ್ವಪ್ರಾಸ aśva-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಅಶ್ವಬಡವ aśva-baḍava. -ವಡವ. *Horses and mares.*

ಅಶ್ವಮಹಿಷಿಕೆ aśva-mahishikĕ. The natural enmity of a horse and a buffalo. (R.).

ಅಶ್ವಮಾರ aśva-mâra. A kind of oleander, Nerium odorum Ait. (ಕರವೀರ, ಕಣಗಿಲೆ Mr. 113).

ಅಶ್ವಮುಖ aśva-mukha. Having the head of a horse: *a Kinnara, an attendant on Kubêra,* a celestial chorister.

ಅಶ್ವಮೇಧ aśva-mêdha. The horse-sacrifice (Šmd. 271; J. 2, 56).

ಅಶ್ವಮೇಧೀಯ aśvamêdhîya. *Relating to the horse-sacrifice.*

ಅಶ್ವಯುಜ್ aśva-yuj. *N. of a constellation, the head of Aries.*

ಅಶ್ವರಥ aśva-ratha. A carriage drawn by horses. (My.).

ಅಶ್ವರಾಜ aśva-râja. A royal horse (My.). 2, = ಅಶ್ವಪತಿ No. 2 (My.).

ಅಶ್ವಲಕ್ಷಣ aśva-lakshaṇa. The disposition, temper, or marks of a horse (Râm. 26, 20).

ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ aśva-lakshmi. Richness in horses (one of the riches that is not to be ruined, My.; see Prv. s. ಆನೆ 2).

ಅಶ್ವವೈದ್ಯ aśva-vaidya. A veterinary surgeon. (My.).

ಅಶ್ವಶಾಲೆ aśva-śâlĕ. A stable. (My.).

ಅಶ್ವಹೃದಯ aśva-hṛidaya. Innermost nature of the horse; —horsemanship (Râm. 26, 20).

ಅಶ್ವಾರೂಢ aśva-ârûḍha. Mounted, sitting on horseback. (My.).

ಅಶ್ವಾರೋಹ aśva-ârôha. *A horseman.*

ಅಶ್ವಾರೋಹಣ aśva-ârôhaṇa. The act of getting on horseback (My.).

ಅಶ್ವಾಸ್ಯ aśva-âsya. = ಅಶ್ವಮುಖ. (ಕಿನ್ನರ, ಕಿಮ್ಪುರುಷ Mr. 56).

ಅಶ್ವಿನ್ aśvin. (ಅಶ್ವಿಗಳ್). *The twin sons of Aśvini, and physicians of the gods.*

ಅಶ್ವಿನಿ aśvini. -ನೀ. *A goddess, the mother of the Aśvins.* 2, *the first of the twenty-eight nakshatras.*

ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರ aśvinî-kumâra. = ಅಶ್ವಿನೀಸುತ. (My.; G.).

ಅಶ್ವಿನೀಸುತ aśvinî-suta. (ಅಶ್ವಿನೀಸುತರ್). *The twin sons of Aśvinî.*

ಅಶ್ವೀಯ aśvîya. *A multitude of horses.*

ಅಶ್ವೆ aśvĕ. *A mare.*

ಅಷಡಕ್ಷೀಣ a-shaṭ-akshîṇa. *That is not seen by six eyes; a secret.*

ಅಷರಫೀ asharaphî. A gold coin; a mohur, rated at sixteen rupees silver (H.; My.).

ಅಷರಾಫ್ asharâph. Noble men, persons of rank (H.; My.).

ಅಷಾಢ a-sâḍha. *The month Ashâḍha, commencing with the sun's entrance into Gemini* (June-July). 2, *a student's staff made of palâśa wood.*

ಅಷ್ಟ ashṭa. = ಅಟ್ಟ 1, etc. Eight (Šmd. 101).

ಅಷ್ಟಕ ashṭaka. Consisting of eight parts, eightfold; an aggregate of eight; the eighth part. See Šmd. 101; Nn. 69; ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ.

ಅಷ್ಟಕರಿ ashṭa-kari. = ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ. See ಕರಿ.

ಅಷ್ಟಕಷ್ಟ ashṭa-kashṭa. The eight troubles to which one is liable, *e. g.* foreign travel, separation from one's wife, etc. (My.; Br.). 2, much trouble (S. Mhr.).

ಅಷ್ಟಕಾಂಗ ashṭaka-aṅga. A kind of board or cloth for playing with dice on, having eight divisions. (R.).

ಅಷ್ಟಕೋಣ ashṭa-kôṇa. An octagon. (My.).

ಅಷ್ಟಕೋತ್ತರಾಷ್ಟದಶಕ ashṭaka-uttara-ashṭa-daśaka. Eight daśakas and an ashṭaka, *i. e.* 88 (Čh. v. 328).

ಅಷ್ಟಗನ್ಧ ashṭa-gandha. The eight fragrant substances (My.; ವಾಸಯೋಗ G.).

ಅಷ್ಟತಾಲ ashṭa-tâla. = ಅಟತಾಳ, etc. A mode of beating time in music (My.). 2, = ಅಷ್ಟಕೋಣ (My.; also ಅಷ್ಟಪಟ್ಟಿ).

ಅಷ್ಟದಲ ashṭa-dala. An octagon. 2, the lotus (with eight petals, Bp. 35, 7). 3, eight petal-like forms on brass plates (My.).

ಅಷ್ಟದಿಕ್ ashṭa-dik. (-ದಿಕ್ಕು). = ಅಷ್ಟದಿಶ್.

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ ashṭadik-pâlaka. The regents of the eight cardinal points (Indra, Agni, Yama, Nirṛiti, Varuṇa, Vâyu, Kubêra, Îśâna; My.).

ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ ashṭadik-gaja. The elephants of the eight cardinal points: airâvata, puṇḍarîka, vâmana, kumuda, añjana, pushpadanta, sârvabhauma, supratîka (My.).

ಅಷ್ಟದಿಶ್ ashṭa-diś. The eight cardinal points of the compass collectively.

ಅಷ್ಟದಿಶಾಧಿನಾಯಕ ashṭa-diśâ-adhinâyaka. = ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ. (Bp. 58, 61).

ಅಷ್ಟನಾಗ ashṭa-nâga. = ಅಷ್ಟಕರಿ. (or also = ಅಷ್ಟಫಣಿ). See ನಾಗ.

ಅಷ್ಟಪದಿ ashṭa-padi. N. of a Kannaḍa metre (Ĉh.). 2, N. of a poem by Jayadêva (My.).

ಅಷ್ಟಪಾದ ashṭa-pâda. Having eight legs. 2, a spider. (My.). 3, a fabulous animal with eight legs, the śarabha. (My.).

ಅಷ್ಟಫಣಿ ashṭa-phaṇi. The eight principal serpents (Bp. 46, 27, enumerated in the Vivêkaĉintâmaṇi as follows: ಅನನ್ತ, ತಕ್ಷಕ, ವಾಸುಕಿ, ಶಂಖಪಾಲ, ಪದ್ಮ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಕ್ರೋಡ, ಕಾಲ). See ಎಣ್ಬು ಸಾವು.

ಅಷ್ಟಫಣೀಶ್ವರ ashṭaphaṇi-îśvara. The lord of the eight principal serpents (Bp. 46, 30).

ಅಷ್ಟಭಾಗ್ಯ ashṭa-bhâgya. The eight requisites to the regal state: ರಾಜ್ಯ, ಭಣ್ಡಾರ, ಸೈನ್ಯ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಛತ್ರ, ಚಾಮರ, ಆನ್ದೋಲನ (My.; Br.).

ಅಷ್ಟಭುಜ ashṭa-bhuja. Eight arms (Śmd. 101).

ಅಷ್ಟಭೈರವ ashṭa-bhairava. Eight inferior manifestations (properties) of Śiva, viz. ಸಿತಾಂಗ, ರುರು, ಚಣ್ಡ, ಕ್ರೋಧ, ಉನ್ಮತ್ತ, ಕಪಾಲ, ಭೀಷಣ, ಸಂಹಾರ (My.).

ಅಷ್ಟಭೋಗ ashṭa-bhôga. Eight sources of pleasure: ಮನೆ, ಹಾಸಿಕೆ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ಸ್ತ್ರೀ, ಪುಷ್ಪ, ಗನ್ಧ, ತಾಮ್ಬೂಲ (My.; Br.). 2, ನಿಧಿ, ನಿಕ್ಷೇಪ, ಅಕ್ಷೀಣ, ಆಗಾಮಿ, ಸಂಚಿತ, ಜಲ, ತರು, ಪಾಷಾಣ (My.).

ಅಷ್ಟಮ ashṭama. The eighth; the eighth part.

ಅಷ್ಟಮಂಗಲ ashṭa-mangala. A collection of eight lucky things, *e. g.* a lion, a bull, an elephant, a water-jar, a fan, a flag, a trumpet, and a lamp. 2, a horse with a white face, tail, mane, breast, and hoofs. (R.).

ಅಷ್ಟಮದ ashṭa-mada. Eight kinds of pride, viz. of ಅನ್ನ, ಅರ್ಥ, ಯೌವನ, ಸ್ತ್ರೀ, ವಿದ್ಯೆ, ಕುಲ, ರೂಪ, ಉದ್ಯೋಗ (My.; Br.). See Bp. 23, 42; 60, 55; G. 399.

ಅಷ್ಟಮಹಿಷೀಪತಿ ashṭa-mahishî-pati. The lord of eight chief mistresses: Kṛishṇa (My.).

ಅಷ್ಟಮಿ ashṭami. = ಅಟ್ಟಮೆ 1. The eighth lunar day of each fortnight.

ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ ashṭa-mûrti. Eight-formed. 2, Śiva as identified *e. g.* with the five elements, mind, egotism, and matter; or the five elements, the sun and moon and agni (Mr. 13). See Bp. 54, 79. *Cf.* ಎಣ್ಬು ಮೂರ್ತಿ, ಎಣ್ಮೆಯ್ಯವ.

ಅಷ್ಟವರ್ಗ ashṭa-varga. A class of eight principal medicaments: ಋಷಭ, ಜೀವಕ, ಮೇದೆ, ಮಹಾಮೇದ, ಋದ್ಧಿ, ವೃದ್ಧಿ, ಕಾಕೋಲಿ, ಕ್ಷೀರಕಾಕೋಲಿ. (My.).

ಅಷ್ಟವಸು ashṭa-vasu. The eight semi-divine Vasus, enumerated *e. g.* as ಆಪ, ಧ್ರುವ, ಸೋಮ, ಧವ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಪ್ರಭಾಸ. (My.).

ಅಷ್ಟವಿಧಪೂಜೆ ashṭa-vidha-pûjĕ. Worship of an idol (liṅga) performed with the following eight things: ಅಕ್ಷತೆ, ಗನ್ಧ, ಜಲ, ತಾಮ್ಬೂಲ, ದೀಪ, ಧೂಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ (or ತುಲಸಿ). See Bp. 48, 33.

ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ ashṭa-vidha-bhakti-kriyĕ. Devotional acts of eight kinds (Bp. 33, 3), viz. ಅರ್ಚನ, ವನ್ದನ, ಸ್ಮರಣ, ಪಾದಸೇವನ, ಸ್ತವ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ಸಖ್ಯ, ಆತ್ಮನಿವೇದನ or ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ (S. Mhr. liṅgavantas).

ಅಷ್ಟವಿಧಸಮಾಧಿ ashṭa-vidha-samâdhi. = ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ. (Ĉb.).

ಅಷ್ಟವಿಭೂತಿ ashṭa-vibhûti. = ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ. (My.).

ಅಷ್ಟವಿವಾಹ ashṭa-vivâha. The eight kinds of marriage: brâhma, daiva, ârsha, prâjâpatya, âsura, gândharva, râkshasa, and paiśâĉa. (My.).

ಅಷ್ಟಶೋಭೆ ashṭa-śôbhĕ. Eight kinds of decoration (Bp. 53, 23).

ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ashṭa-siddhi. Eight supernatural faculties, usually enumerated as ಅಣಿಮ, ಮಹಿಮ, ಲಘಿಮ, ಗರಿಮ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ, ಈಶಿತ್ವ, ವಶಿತ್ವ. See Bp. 31, 20; Mr. 455.

ಅಷ್ಟಾಂಗ ashṭa-aṅga. Eight parts of the body with which profound obeisance is performed, enumerated *e. g.* as the hands, breast, forehead, eyes, throat, and middle of the back;—eight objects of adoration: guru, liṅga, jaṅgama, pâdôdaka, prasâda, vibhûti, rudrâksha, mantra. See Bp. 3, 69; 6, 24; 55, 50; 56, 43. 46; 63, 54. *Cf.* ಸಾಷ್ಟಾಂಗ. — ಅಷ್ಟಾಂಗವೆಱಗು. -ಎಱಗು. To perform profound obeisance (Bp. 18, 79; 20, 32; 22, 49; 23, 28; 45, 12).

ಅಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣವ ashṭâṅga-daṇḍa-praṇava. Prostration of the eight parts of the body as in reverence (Bp. 37, 57). *Cf.* ಸಾಷ್ಟಾ-.

ಅಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮ ashṭâṅga-praṇâma. Profound obeisance performed with the breast, head, uttering the person's name and titles, mind, devotion, foot, hand, and ear (My.; Grj. 4, 44).

ಅಷ್ಟಾಂಗಭಕ್ತಿ ashṭâṅga-bhakti. The eight-membered devotion (Bp. 6, 30). *Cf.* ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ ashṭa-aṅga-yôga. The eight means or stations of yôga or mental concentration, viz. ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣೆ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ. See Bp. 6, 30; 35, 20.

ಅಷ್ಟಾದಶ ashṭâ-daśa. Eighteen.

ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ ashṭâdaśa-jâti. Eighteen castes: ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಲಿಂಗವನ್ತ, ಬಣಜಿಗ, ಗಂಗಡಿಕಾರವೊಕ್ಕಲಿಗ, ಮಡಿವಾಳಿ (ಅಗಸ), ಕೆಲಸಿಗ, ಕುಱುಬ, ಕುಮ್ಬಾಱ, ಕಟುಕ, ಬಡಗಿ (ಓಜ), ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, ತೊರೆಯ (ತೊಱೆಯ?), ಉಪ್ಪಾಱ, ಬೆಸ್ತ, ಹೊಲೆಯ, ಮಾದಿಗ (Ĉikkadêvarâja's yaśôbhûshaṇa 4, after 86). See ಜಾತಿ = 18; Bp. 55, 20; Ĉ. Bp. 47, 43.

ಅಷ್ಟಾದಶದೋಷ ashṭâdaśa-dôsha. Eighteen faults in poetical composition (Ĉh. v. 40; Śmd. 4 Cm.).

ಅಷ್ಟಾದಶಪರ್ವ ashṭâdaśa-parva. The eighteen books of the Mahâbhârata (My.).

ಅಷ್ಟಾದಶಪುರಾಣ ashṭâdaśa-purâṇa. The eighteen purâṇas: ಶೈವ, ಸ್ಕನ್ದ, ಲೈಂಗ್ಯ, ನಾರದ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೌರ್ಮ, ವಾಮನ, ಗಾರುಡ, ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ, ವಾರಾಹ, ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯ, ವೈಷ್ಣವ, ಭವಿಷ್ಯತ್, ಭಾಗವತ, ಪದ್ಮ, ಆಗ್ನೇಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ (Bp. 43, 77).

ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ ashṭâdaśa-pradhâna. The eighteen nobles in close attendance on a king: ಪೌರೋಹಿತ, ದಣ್ಡನಾಥ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಅಧಿಕಾರಿ, ಮನ್ತ್ರಿ, ಪ್ರಧಾನ, ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ, ಭಣ್ಡಾರಿ, ಸೇನಾನಾಯಕ, ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹಿ, ಪ್ರತಿಹಾರಿ, ಅನ್ತಸ್ಥಿತ (o. r. -ಕ), ದ್ವಾರಪಾಲ, ಕರಣಿಕ, ದಣ್ಡಪಾಣಿ, ಕುಠಾರಿ, ಸ್ಥಲವಾರ, ಯುವರಾಜ (Mr. 272).

ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣ ashṭâdaśa-varṇa. = ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ. (Bp. 55, 12). See ಪದಿನೆಣ್ಟು ವರ್ಣ.

ಅಷ್ಟಾದಶಸ್ಥಲವಿವರ್ತನ ashṭâdaśa-sthala-vivartana. The unrolling (or display) of the eighteen topics (required for a poem). The display concerns: ಶೈಲ, ಅಮ್ಬುಧಿ, ಪುರ, ಅಧೀಶ್ವರ, ಋತು, ಯಾತ್ರೆ, ಕಾಳಗ, ಮನ್ತ್ರ, ಉದ್ಯಾನ, ಚರ, ಸುರತಕೇಲಿ, ವೈವಾಹ, ಜಲಕ್ರೀಡೆ, ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ, ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಬಾಲಕ, ಮಧುಪಾನ (Mr. 361, o. r. -ವರ್ಣ). See ಸ್ಥಲ = 18.

ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯ ashṭâdaśa-amâtya. = ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ. (ತೀರ್ಥ, ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಪ್ರಧಾನರು Nn. 48).

ಅಷ್ಟಾಪದ ashṭâ-pada. Having eight legs. 2, a spider. 3, a fabulous animal with eight legs (ಶರಭ, ಕೇಸರಿದ್ವಿಪ Mr. 160). 4, *a kind of chequered cloth or board for drafts, dice, etc.* 5, Kailâsa. 6, gold. See J. 10, 6.

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ashṭâ-vakra. N. of a Brâhmaṇa, deformed in eight members of the body. (My.). 2, greatly deformed or ugly (My.).

ಅಷ್ಟಾವಧಾನ ashṭa-avadhâna. The capability of attending to eight matters at once (My.).

ಅಷ್ಟಾವಧಾನಿ ashṭa-avadhâni. A person that has the ashṭâvadhâna (My.).

ಅಷ್ಟಾವಶೇಷ ashṭa-avaśêsha. A remainder that forms the eighth part, one-eighth (Bp. 12, 28).

ಅಷ್ಟಾವಿಧಾನ ashṭâ-vidhâna. Eight kinds of service rendered to an idol after the principal pûjĕ, namely, brief recitations from each of the four vêdas, of a ślôka, of some prose, plain music, and instrumental music (My.).

ಅಷ್ಟಿ ashṭi. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಅಷ್ಟು ashṭu. = ಅಟು, etc., ಆಟು 3, ಓಟು. That measure, that much, etc. (its meanings being identical with those of ಅನಿತು, q. v.; *cf.* ಇಷ್ಟು). Declension: ಅಷ್ಟಂ (Śmd. 231 Cm.), ಅಷ್ಟನ್ನು (C.); ಅಷ್ಟಱ (C.); ಅಷ್ಟರ್ಕೆ (Śmd. 92 Cm.), ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟಕೆ (C.); ಅಷ್ಟಱೊಳ್, ಅಷ್ಟಱೊಳು (Dp. 4), ಅಷ್ಟಱೊಳಗೆ, ಅಷ್ಟಱಲ್ಲಿ (C.). ೧೪ ಬಾರಿ ಎಪೆ ಇಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಟೆ Nr.). ಅಷ್ಟು ಶಬ್ದಂಗಳ್ (Śmd. 215 Cm.). ನಡೆವಷ್ಟು ದೂರಂ (Bp. 4, 50). ಪೋಪಷ್ಟು (53, 15). ಕಟ್ಲೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಚಣಮಾತ್ರಮ್ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟರೊಳು (in the mean time) ಪುರನ್ದರವಿಠಲನ್ನು, ಮನವೆ! (Dp. 4). ಹದಿನೆಣ್ಟು ಸಾರಿ ಚೆಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Si. 40). ಈ ಮೀನು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವದು, ಅನ್ದರೆ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮೀನು (81). ಎರಡಱಷ್ಟು ದಣ್ಡ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದು (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ, etc. 265; *cf.* 44). ಬೇಕಾದಷ್ಟು (ಪ್ರಕಾಮ, ಯಥೇಪ್ಸಿತ, etc. 317). ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇರುವಿಕೆ (ಏಧೆ, ಸಮೃದ್ಧಿ 470). ಒನ್ದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಯಲ್ ಆಪುದೋ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಹಾದಿ (273). ಚಿಕ್ಕಿನಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾಗಿ (89). ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಿ (B. 1, 1). ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಯ್ಲು ಅದೆ (1, 16). ಸಣ್ಣ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವು (2, 11). ಅಷ್ಟಱೊಳಗೆ (meanwhile, 2, 12). ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡ ನೋಡುವಷ್ಟಱಲ್ಲಿ (2, 30). ಇವಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (3, 19). ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೆ (3, 59). ನಾವು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಱುಗಿದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಗುತಾರ್ ಮಾಡಿಟ್ಟು (4, 30). ಚಣ್ಡಿನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು (4, 40). ಅದಷ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 51). ಅದನ್ನಷ್ಟು (= ಅಷ್ಟೂ) ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಣೇ ಮಾಡ ಬೇಕು (4, 52). ಅದಷ್ಟು ಆಯಿತು (4, 137). ಅದಱಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಜ್ರವು (4, 173). ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (4, 221). ಅಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಱ ಪೂರ್ತೆ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವನ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮಾಡಿಸ ಬೇಕು ಎಮ್ಬುವದು ದೇವರ ಸಂಕೇತವಿತ್ತು (5, 201). See ಎರಡಷ್ಟು, ನಾಲ್ಕಷ್ಟು. — ಅಷ್ಟನೆಯ. = ಅನಿತನೆಯ. — ಅಷ್ಟರು. 1. = ಅನಿಬರ್. So many persons (as those, C.). — ಅಷ್ಟರು. 2. ಅಷ್ಟರು-ಉ 9. = ಅನಿಬರುಂ. All persons, every body (C.). — ಅಷ್ಟಱವಂ. = ಅನಿತನೆಯಂ. (G.). — ಅಷ್ಟಷ್ಟು. rep. See Bp. 19, 56. — ಅಷ್ಟು. -ಉ 9. ಅಷ್ಟೂ. = ಅನಿತುಂ. All, the whole. — ಅಷ್ಟೇ. -ಏ 2. Even that much; (even so). ಹೀಗಷ್ಟೇ! (ಕಿಲ Si. 470). 2, entirely the same. ನೀನು ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾಸಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಬಿಟ್ಟರೂ ಅಷ್ಟೇ, ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು (B. 5, 155). 3, -ಏ 3. is it not so much? is it not? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಬೇಟೆಯ ಕೊನ್ದದ್ದು ನನ್ನ ಬಲದಿನ್ದಷ್ಟೇ? (B. 4, 11). ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತೀ, ಅಷ್ಟೇ? (4, 42). — ಅಷ್ಟೇ ಒನ್ದು. At all events a little. ನನ್ನ ತನ್ದೆಗೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಒನ್ದು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಚಿನ್ತೆ ಕಡಿಮೆ ಅಗುವದು (B. 4, 77). — ಅಷ್ಟೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. So much time; so long. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ (ಅನ್ನೆಗಂ G.). ಅಷ್ಟೊತ್ತಿನ ತನಕ (B. 5, 64).

ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ ashṭa-aiśvarya. = ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ (My.; Br.). 2, = ಅಷ್ಟಭಾಗ್ಯ (My.).

ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತ ashṭa-uttara-śata. One hundred and eight. (My.).

ಅಷ್ಠಿ ashṭhi. Seed; seed-corn; a kernel, a stone.

ಅಷ್ಠೀಲೆ ashṭhîlĕ. A globular body; a kernel. See ಏಕಾಷ್ಠೀಲೆ.

ಅಷ್ಠೀವತ್ ashṭhîvat. *The knee.*

ಅಸ asa. 1. = ಅಟ 2, etc. So much as that (S. Mhr.; My. occasionally).

ಅಸ asa. 2. = ಅಸಿ 6. Slenderness, weakness, etc. — ಅಸವಲ್ಲದ. -ಅಲ್ಲದ. Not small, not weak, etc. ಅಸವಲ್ಲದ ದೆವ್ವ, a powerful demon (S. Mhr.). ಅಸವಲ್ಲದ ಕೆಲಸ, a very difficult business (My.). — ಅಸವಲ್ಲದವ. -ಅಲ್ಲದವ. A strong, powerful, energetic, great man (C.). ಅಸವಲ್ಲದವನ ಕೂಡೆ ಅರವಮ್ಬಾ ಮಾಡಿ ಹಸೀ ಅವರೆಕಾಯಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿದ (Prv.).

ಅಸ asa. 3. Fitness, propriety; order; strength, power (*cf.* ಅಳ 2); greatly (? Bh. 2, 2, 105). — ಅಸಕರಿ. = (ಅಸ ಕಱ), ಅಸಗೊರೆ. (R.). — ಅಸ ಕಱ. To go beyond propriety or the common limits: to surpass, to excel (ಅತಿಕ್ರಮಣ Śmd. Dh.; ಕೆಯ್ಮೀಱು Śmd. I; ಮೀಱ ಹೋಗು Čt. I, 54; ಕೆಯ್ಮಱ Čt. II, 11; ಕೆಯ್ಮೀಱು Kk. 65. 85; Śm. 50). ಪೊಸಗಾರ ಸಿಡಿಲ ಮುಸುಕಮನ್ ಅಸ ಕಱದು, ಕೃತಾನ್ತಜಿಹ್ವೆ ಪೊಡಕರಿಸುವವೊಲ್ ಬೆಸಸು ಬೆಸನೆನ್ದು, ಕರಮ್ ಅರ್ಬಿಸೆ ಸನ್ನಿಧಮ್ ಆಯ್ತು ವಿದ್ಯೆ ರಾವಣನಿದಿರೊಳ್ (Abh. P. 14, 105). See Abh. P. 5, after 53. — ಅಸ ಕಱಹ. Going beyond, surpassing. ಅಸ ಕಱಹಮ್ ಎನ್ದು, ಕೆಯ್ಮೀಱುಹಂ (Śmd. II). — ಅಸ ಕೊಳ್ಳು. To take a controllable or manageable form, to be manageable; to be practicable or possible (S. Mhr.). ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅದು (ಕುದುರೆ) ಅಸ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 1, 3). — ಅಸಗೊರೆ. -ಕೊರೆ. = ಅಸ ಕರಿ. Strength to fail, to be exhausted (S. Mhr.). — ಅಸವಱ. -ಅಱ. Strength to fail (J. 11, 25); to be deranged or bewildered (J. 20, 20).

ಅಸ asa. 4. = ಅಡ 4, ಅಸಿ 1, ಅಸು 1. (T. ಅಜ್ಜೈ, M. ಅಯೆ, motion, mobility; see ಅಸಿ 4; *cf.* ಅಳ್ಕನೆ). — ಅಸವಸ. rep. Haste, speed (ಅವಸರ Kk. 54; Śm. 62). ಅಸವಸದಿಂ ಪಳಂಗೆಯ್ವಂ (Śmd. 267, o. r. ಗೆಯ್ಯಂ). ಅಸವಸದಿಂದೆ ಇನನ್ ಉಱದೊಡೆ (Grj. 4, 142).

ಅಸಂಯ asaṁya. Tbh. of ಅಸಹ್ಯ. (My.).

ಅಸಂಶಯ a-saṁśaya. Absence of doubt, certainty (ದಗ್ಧ, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದುದು Nn. 133).

ಅಸಂಸಾರಿ a-saṁsâri. Not transmigratory; not engaged in worldly or secular occupation; not an embodied being. See Bp. 51, 28; 60, 6.

ಅಸಂಸ್ಕಾರ a-saṁskâra. The state of being uninitiated; one who is uninitiated or has not gone through the proper rites of caste, etc. (Bp. 45, 15).

ಅಸಂಹತ a-saṁhata. Not joined; loose. 2, an array of troops in separate orders (Colebr.).

ಅಸಂಹಿಸು a-saṁhisu. Tbh. of ಅಸಹಿಸು. (My.).

ಅಸಂಹ್ಯ a-saṁhya. = ಅಸಹ್ಯ, of which it is a vulgar form. (Bp. 51, 77; 53, 31; 55, 2; 60, 2; My.).

ಅಸಂಹ್ಯತನ a-saṁhyatana. = ಅಸಹ್ಯತ್ವ. (My.; G. 80).

ಅಸಕೃತ್ a-sakṛit. Not once; *repeatedly, again and again.*

ಅಸಕ್ತ a-sakta. Detached, disunited; unattached or indifferent to. 2, *continual* (our MS. ಅಸ್ತಕ್ತ).

ಅಸಗ asaga. (= ಅಗಸ). A washerman (ನಿರ್ಣೇಜಕ, ರಜಕ Hlâ., Nr.; ಬಲಿ, ರಜಕ Nn. 16; *cf.* ಅಸಿ 4). See Bp. 21, 12. 21, 22; 22, 65; 28, 37. 2, the name of a Kannaḍa author (Śmd. 4). — ಅಸಗವರಿ. -ವರಿ. Washerman's run: N. of a play of children (Bh. 1, 6, 2). — ಅಸಗವೊಯ್. -ವೊಯ್. A washerman's stroke or blow (Abh. P. 7, 57).

ಅಸಗ asaga. N. of a plant (Mr. 139, text corrupt; one MS. ಅಸನಿ).

ಅಸಂಕೀರ್ಣ a-saṅkîrṇa. Unmixed, uncompounded, uncollected. (R.).

ಅಸಂಖ್ಯ a-saṅkhya. Innumerable. (My.).

ಅಸಂಖ್ಯಾತ a-saṅkhyâta. Uncounted, innumerable (ಪ್ರಸೂನ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು Nn. 25). 2, plural: the host of eminent Liṅgavantas and of other servants of Śiva (Bp. 25, 32; 37, 51; 45, 48; 58, 54). 3, = ಸತ್ (Nn. 84).

ಅಸಂಖ್ಯೇಯ a-saṅkhêya. Innumerable. (My.).

ಅಸಂಗ a-saṅga. Non-attachment; not attached, having no inclination for or interest in (Bp. 8, 26).

ಅಸಂಗತ a-saṅgata. Ununited, unassociated with. 2, uneven. 3, incoherent. 4, inconsistent. 5, unbecoming. 6, rude. 7, not shrinking; not going away; imperishable (ಅಕ್ಷರ, ಹೋಗ ಬಾರದನ್ಥಾದು Nn. 75).

ಅಸಂಗತಕ a-saṅgataka. Not going together, ununited, not harmonizing. See ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಕ.

ಅಸಂಗತಿ a-saṅgati. Unconnectedness. 2, impropriety, incongruity (B. 5, 95). See Prv. s. ಪ್ರಸಂಗ.

ಅಸಂಚಲಿತ a-sañcalita. Unshaken, not trembling or quivering (Bp. 22, 13).

ಅಸಡಿ asaḍi. A stupid woman (My.).

ಅಸಡಿ asaḍi. Tbh. of ಆಷಾಢ (Śmd. 364, o. r. ಆಸಡಿ; *cf.* ಅಷಾಢ; in My. the term means the plant ಅಸಡಿ, ಅಸಾಡಿ).

ಅಸಡು asaḍu. (= ಅಗಡು). Stupidity, stubbornness. ಅಸಡುದನ, ಅಸಡುಕುದುರೆ, etc. (My.). — ಅಸಡ. -ಅ 3. A stupid man (My.).

ಅಸಡ್ಡಾಳ asaḍḍâḷa. Contemptibleness; — unlawful action, evil courses (My.); — monstrousness, ugliness. (T. ಅಜಟ್ಟಾಟ್ಟ, contempt, despite; Tĕ. ಅಷಡ್ಡಾಲ, monstrous, ugly; see ಅಸಡ್ಡೆ). ಕರಣಿಯ ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲ ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಬಲವುಳ್ಳವು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). ಆನೆಯು ಮೆಯ್ಯು ನೋಟಕ್ಕೆ ಹುರುಬುರಕವಾಗಿಯೂ ಅಸಡ್ಡಾಳವಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತದೆ (B. 5, 238). ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅಸಡ್ಡಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಅಸಡ್ಡಾಳ ದೈವ. A contemptible god (Bp. 54, 27).

ಅಸಡ್ಡೆ asaḍḍĕ. (Tbh. of ಅಶ್ರದ್ಧೆ). Dislike; disdain, contempt, scorn (My.; ಅಶ್ರದ್ಧೆ, ತಿರಸ್ಕಾರ G.; Tĕ. ಅಷಡ್ಡೆ, ಅಸಡ್ಡೆ; T. ಅಜಟ್ಟೈ). — ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡು. To contemn (My.).

ಅಸತ್ a-sat. Not being; unreal; untrue; wrong, wicked, bad, vile.

ಅಸತಿ a-sati. -ತೀ. *An unfaithful or unchaste wife.*

ಅಸತಿವಸನ asati-vasana. A house of disgrace (ಹಾದರದ ಮನೆ Mr. 198).

ಅಸತೀಸುತ asatî-suta. *A son of a disloyal wife.*

ಅಸತ್ಕಥೆ asat-kathĕ. A bad, mean story (My.).

ಅಸತ್ಯ a-satya. Untrue; untruth, falsehood (B. 3, 97; Bp. 45, 20; 50, 22; 60, 55).

ಅಸದರ್ಥ asat-artha. One of the ashṭâdaśadôshas (Ĉh. v. 40).

ಅಸದಳ asadaḷa. (Tbh. of ಅಸಾಧ್ಯ). Impossibility, impracticableness (ಅಶಕ್ಯ Bhn. 48; My.; ಅಸಾಧ್ಯ, ಒದಗದ್ದು G.; Râm. 1, 16, 10; J. 12, 37; 16, 22; 19, 10; 21, 31). ನಾಗಪತಿಗೆ ಅಸದಳಂ, ಕಮಠಂಗೆ ಅರಿದು, ದಿಶಾನಾಗತತಿಗೆ ಅಳವಲ್ಲ (J. 7, 9). ಅಡಿಯಿಡುವಡೆ ಅಸದಳಂ (19, 7). ನೆನೆವ ಮನಕ್ಕಂ ನೋಟ್ಟಿ ಕಣ್ಗಂ ನುತಿಪ ರಸನೆಗೆ ಅಸದಳಂ (Rśv. 6, after 11).

ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ asat-âkhyâti. Declaration of a person's wickedness by a proper simile (Kâvy. V, 3, etc.).

ಅಸದೃಶ a-sadṛiśa. Unlike. 2, unequalled (Bp. 7, 4; 35, 16).

ಅಸನ asana. Throwing. 2, *the tree Terminalia tomentosa W. & A.* (ಹೊನ್ನೆ Mr. 114).

ಅಸನಿ asani. Tbh. of ಅಶನಿ (Śmd. 335).

ಅಸನ್ತುಷ್ಟ a-santushṭa. Displeased; not content (B. 5, 148; My.).

ಅಸನ್ತೋಷ a-santôsha. Displeasure; discontent (ಅಸಹ್ಯ Ĉb.).

ಅಸನ್ದರ್ಭ a-sandarbha. Unseasonableness, hinderance (My.).

ಅಸಭ್ಯ a-sabhya. Unfit for an assembly, vulgar, low (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಅಸಮ a-sama. Uneven, unequal. 2, odd. 3, unequalled (Bp. 1, 16. 24. 31. 33; 3, 33; 4, 11; 5, 15. 31; 11, 21; Grj. 4, 28).

ಅಸಮಚ್ಛದ asama-ĉĉhada. The tree Alstonia or Echites scholaris (ಸಪ್ತಪರ್ಣ, ಏಳೆಲೆಬಾಳೆ Mr. 111).

ಅಸಮಂಜ a-samañja. N. of a descendant of Ikshvâku and father of Aṁśumat, q. v.

ಅಸಮಂಜಸ a-samañjasa. Unequal; unfit, unbecoming; confused. (My.).

ಅಸಮನಯನ asama-nayana. He who has odd (*i. e.* three) eyes: Śiva (Bp. 28, 29). *Cf.* ವಿಷಮನಯನ.

ಅಸಮನೇತ್ರ asama-nêtra. = ಅಸಮನಯನ. (Bp. 1, 28; 4, 64; 12, 49; 46, 33; 56, 57).

ಅಸಮಯ a-samaya. Unseasonable or unfit time (My.).

ಅಸಮರ್ಥ a-samartha. Powerless, feeble; incompetent. (Śmd. 176; Kâvy. II, 1, A, 12-15).

ಅಸಮಲೋಚನ asama-lôĉana. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (Bp. 38, 77).

ಅಸಮಶರ asama-śara. The five-arrowed: Kâma (Ĉb.; My.).

ಅಸಮಸ್ತ a-samasta. Uncompounded, separate, several. 2, uncollected. 3, incomplete, imperfect. (Kâvy. IV, 1, 3).

ಅಸಮಾಕ್ಷ asama-aksha. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (My.). 2, a bird, the blue jay (ಹಂಗ Mr. 174).

ಅಸಮಾಖ್ಯಾತ a-samâkhyâta. Not proclaimed, famed, well-known or notorious (Bp. 38, 66).

ಅಸಮಾಧಾನ a-samâdhâna. Displeasure; discontent; indisposition. (B. 4, 57. 80. 139; 5, 101; My.).

ಅಸಮಾನ a-samâna. Not the same, not homogeneous; unequal, unlike; unequalled. (Bp. 8, 11; 16, 14; 22, 60; 43, 17).

ಅಸಮಾನಗಿರಿ asamânagiri. A ceiling cloth (S. Mhr.);—an ornamental brush of peacock's feathers (My.; H.).

ಅಸಮಾನರೂಪಕ asamâna-rûpaka. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಅಸಮಾಪ್ತ a-samâpta. Unfinished, incomplete. (My.).

ಅಸಮಾಪ್ತಕ್ರಿಯೆ asamâpta-kriyĕ. A participle, as ಹೋಗಿ, ನಡೆದು, etc. (My.).

ಅಸಮಾಸ a-samâsa. That which is not samâsa or a euphonic combination of words (Šmd. 189. 217; Kâvy. III, 3, B, 96; IV, 1, 11).

ಅಸಮಾಸತೆ a-samâsatĕ. The state of being asamâsa (Šmd. 94).

ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ a-samîkshya-kâri. *Acting inconsiderately.*

ಅಸಮೇಕ್ಷಣ asama-îkshaṇa. = ಅಸಮನೇತ್ರ. (Bp. 54, 37).

ಅಸಮ್ಪೂರ್ಣ a-sampûrṇa. *Incomplete.*

ಅಸಮ್ಬನ್ಧ a-sambandha. Non-connection, absence of congruity (My.; B. 5, 95).

ಅಸಮ್ಬಾಧ a-sambâdha. Unconfined; *unresisted.*

ಅಸಮ್ಭವ a-sambhava. Inconsistent, improbable, unlikely. 2, non-existent. 3, any extraordinary event. 4, non-existence. See Kâvy. III, 3, B, 148. 159 seq.; Bp. 24, 8.

ಅಸಮ್ಭಾವ್ಯ a-sambhâvya. Inconceivable, incompre ensible, impossible.

ಅಸಮ್ಭಾವ್ಯತ್ವ a-sambhâvyatva. The state of being inconceivable, impossible, or improbable. Kâvy. III, 3, B, 148. 159 seq.

ಅಸಮ್ಭೂತ a-sambhûta. Unproduced; not occurring (Šmd. 90).

ಅಸಮ್ಮತ a-sammata. *Disapproved, despised;* differing from; contrary.

ಅಸಮ್ಮತಿ a-sammati. Dissent, difference of opinion; dislike. (My.).

ಅಸಯ್ಯ asayya. Tbh. of ಅಸಹ್ಯ. (My.).

ಅಸರಾಣಿ asarâṇi. = ಹಸರಾಣಿ. (My.).

ಅಸಲ್ asal. ಅಸಲು. Original, not copied or derived; superior, excellent, not secondary or inferior; legitimate, well-born, noble; exactly copied. 2, generally: the principal, in contradiction to the interest (C.; Tĕ.; Mhr., H.). ಅಸಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಾಟ.—ಅಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ಅಸಲಿ asali. A collar composed of tube-like pieces of gold or silver, or solid and flattened (C.; Mhr. ಹಸಳೀ).

ಅಸವಸ asavasa. See s. ಅಸ 4.

ಅಸಸಿ asasi. See s. ಅಸಿ 2.

ಅಸಹನ a-sahana. Unenduring; envious. 2, *an enemy.* 3, intolerance, impatience.

ಅಸಹಾಯ a-sahâya. Without companions, lonely, friendless (Bp. 16, 7).

ಅಸಹಿಸು a-sahisu. = ಅಸಂಹಿಸು. To be intolerant; to be disgusted with, to feel an aversion to (C. as ಅಸಂಹಿಸು).

ಅಸಹ್ಯ a-sahya. ಅಸಂಯ, ಅಸಂಹ್ಯ, ಅಸಯ್ಯ. Unbearable, insufferable, intolerable (Sk.); —disgustful; —disgust, aversion (C.). See Šmd. 394; ಅಲಗಣಿಸು.— ಅಸಹ್ಯ ತೋಱು. To appear disgustful (B. 5, 229).— ಅಸಹ್ಯಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To be intolerant; to be disgusted (Bp. 55, 2).

ಅಸಹ್ಯತ್ವ asahyatva. The state of being intolerable or disgustful. See ಮುಲುಕು.

ಅಸಹ್ಯಭಾವ asahya-bhâva. = ಅಸಹ್ಯತ್ವ. See ಅಸುರ್, ಕಿಸುರ್.

ಅಸಹ್ಯವೃತ್ತಿ asahya-vṛitti. Intolerant behaviour, contempt, contumely (Šmd. 124. 125; ಸಯ್ರಿಸದೆ ಇಹನ್ತಹ ವೃತ್ತಿ Mdb. Cm.).

ಅಸಹ್ಯೋಕ್ತಿ asahya-ukti. An obscene word (Šmd. 74).

ಅಸಾಕಲ್ಯ a-sâkalya. *Incompleteness.*

ಅಸಾದೃಶ್ಯ a-sâdṛiśya. That is not a perfect likeness (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಅಸಾದ್ಯ a-sâdya. Having no beginning (Bp. 39, 9).

ಅಸಾಧಾರಣ a-sâdhâraṇa. Not common; special, specific, peculiar; respectable, distinguished. (Kâvy. III, 3, B, 156; B. 4, 147).

ಅಸಾಧ್ಯ a-sâdhya. (= ಅಸದಳ). Not to be effected or completed; impracticable, impossible; incurable; (unprofitable, see Prv. s. ತಣ್ಣಗೆ). Šmd. 270; J. 4, 64; B. 5, 194.

ಅಸಿ asi. 1. = ಅಸ 4, etc.—ಅಸಿಮಿಸಿ. dupl. (= ಅಸವಸ). Without deliberation, consideration or reflection; hurry-skurry (S. Mhr.).

ಅಸಿ asi. 2. An interjection of disgust or displeasure: fy! (C).—ಅಸಸಿ. rep. Fy, fy! (S. Mhr.).—ಅಸಿಸಿ. = ಅಸಸಿ. (C.).

ಅಸಿ asi. 3. To throw away, to scatter, to disperse (ಚೆಲಂಕು, ಈಡಾಡು Šmd. II; Kk. 89; see ಅಮ್ಬು 1).

ಅಸಿ asi. 4. To move, to shake, to tremble, to dangle, to pendulate (v. i., Tĕ. ಅಸಿಯಾಡು; R.; T. ಅಜಂಗು, ಅಜ್ಜೈ; *cf.* ಅಟ 1, ಅಸ 4, ಅಸುಮ್ಬು).

ಅಸಿ asi. 5. = ಅಸೆ, ಹಸಿ, etc. That which is laid on the ground. *Cf.* ಅಸುವೆ.—ಅಸಿಕಲ್ಲು. The lower grinding-stone (especially used for grinding curry-stuff, C.; T., M. ಅಮ್ಮಿ).—ಅಸಿಯ ಕಲ್. = ಅಸಿಕಲ್. (ತಿಲಾಪಟ್ಟಿ Mr. 206). ಅಸಿಯ ಕಲ್ಲಂ ಮುಡಗಿ ಕೊಣ್ಡೊಡೆ ಮದುವೆ ಕೆಡುವುದೆ? (Bp. 43, 59; see ಅಶ್ಮಾರೋಪಣ).

ಅಸಿ asi. 6. = ಅಸ 2. Thinness, leanness, emaciation, weakness, slenderness, smallness, minuteness (J. 29, 29; 30, 2; Tĕ. ಅಸಿ, slight, superficial, as a wound; ಅಸದು, ಅಸುದು, slenderness, smallness, minuteness; M. ಅಶು, thin, slender; *cf.* T. ಅಜ್ಜೈ, motion, flexure? ಅಳ್ 2?).—ಅಸಿದು. (Šmd. 95. 96). That is thin, etc. (ಕ್ಷಾಮ, ಶಾತ, ಕೃಶ, ಕ್ಷೀಣ, ಪೇಲವ, ತಲಿನ, ತನು Hlâ.; ಕೃಶ, ತನು, etc. Nr.; ಕ್ಷಾಮ, ಕೃಶ, ಪೇಲವ Mr. 436). ತೆಳ್ಪಿತ್ತು ಕೆಮ್ಪು ಅಸಿದು ಎನಿಪ್ಪ ನಾಲಗೆ ಲೇಸು (Mr. 277).—ಅಸಿನಡು. = ಅಸಿಯ ನಡು. (J. 18, 35; C.; ಬಡನಡು G.).—ಅಸಿಯಂ.-ಅಂ 3. A thin

etc. man (Šmd. 154. 184). — ಅಸಿಯ ನಡು. A slender, delicate waist (Šmd. 201; Bp. 5, 24; 42, 23). — ಅಸಿಯ ಪೂ. A delicate, beautiful flower (Bp. 22, 8). — ಅಸಿಯ ಬಸುರು. A small, delicate belly (Bp. 14, 17). — ಅಸಿಯವು. -ಅವು. Plural of ಅಸಿದು (Šmd. 119). — ಅಸಿಯಳ್. -ಅಳ್ 4. A slender female (Šmd. 245; Rsv. 8, 29). — ಅಸಿವುಡಿ. -ಉಡಿ. A small pouch or lap (Bp. 35, 53). — ಅಸಿವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. A thin finger (J. 18, 29).

ಅಸಿ asi. 1. *A sword.* ಕೂರದ ಅಸಿ (Šm. 116). 2, a kind of viččhittičitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). — ಅಸಿವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A sword and a shield (J. 12, 33).

ಅಸಿ asi. 2. Thou art. See ತತ್ತ್ವಮ್ ಅಸಿ.

ಅಸಿಕ asa(?)-ika. (Šmd. 239).

ಅಸಿಕ್ನಿ asikni. *A young woman in attendance in the gynaeceum.*

ಅಸಿತ asita. *Dark-coloured, black,* dark blue (ಕರ್ಪೂ Nn. 56; ಕಪ್ಪು 14. 42. 80; Šm. 100).

ಅಸಿತಕನ್ಧರ asita-kandhara. Having a black neck: Šiva (Bp. 50, 10).

ಅಸಿತಖಗ asita-khaga. A kind of black bird (ಕರಿಯ ಹಕ್ಕಿ Mr. 174).

ಅಸಿತಗಲ asita-gala. = ಅಸಿತಕನ್ಧರ. (Bp. 59, 34).

ಅಸಿತದ್ರುಮ asita-druma. (ತಾಡಿಯ ಮರ Čb.).

ಅಸಿತಧ್ವಜ asita-dhvaja. = ನೀಲಧ್ವಜ. (J. 24, 69).

ಅಸಿತರಕ್ತ asita-rakta. One of the seven tongues of Agni (Mr. 46; see ಏಡು ನಾಲಿಗೆ).

ಅಸಿತರಸೆ asita-rasĕ. Black soil (ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ, ಎರೆ Mr. 93).

ಅಸಿತಾನನ asita-ânana. The black-faced monkey (ಕರೇ ಮೋಱೆಯ ಮಂಗ Čb.).

ಅಸಿತಾಮ್ಬರ asita-ambara. The elder brother of Krishṇa, Bala (ಬಲ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 14).

ಅಸಿತಾಶ್ಮ asita-ašma. The lapis lazuli (ಹರಿಕಾನ್ತ, ನೀಲ Mr. 101).

ಅಸಿದು asidu. See s. ಅಸಿ 6.

ಅಸಿಧಾರೆ asi-dhârĕ. The edge of a sword (Grj. 3, 2).

ಅಸಿಧಾವಕ asi-dhâvaka. *A sword or tool cleaner.*

ಅಸಿಧೇನು asi-dhênu. *A knife* (ಶಸ್ತ್ರಿಕೆ, ಪತ್ರ, ಸುರಿಗೆ Mr. 297).

ಅಸಿಧೇನುಕೆ asi-dhênukĕ. *A knife.*

ಅಸಿಪತ್ರ asi-patra. The blade of a sword. 2, a hell paved with swords. (My.).

ಅಸಿಪತ್ರವ್ರತ asipatra-vrata. The vow of the sword-blade (J. 2, 30; 8, 9; see Indian Antiquary XVII, November 1888, p. 322).

ಅಸಿಪರ್ಣಿ asi-parṇi. N. of a plant (Mr. 139, perhaps = ಕಾರೆ).

ಅಸಿಪುತ್ರಿ asi-putri. *A knife.*

ಅಸಿಪುತ್ರಿಕೆ asi-putrikĕ. *A knife.*

ಅಸಿಸಿ asisi. See s. ಅಸಿ 2.

ಅಸಿಹೇತಿ asi-hêti. *A person armed with a sword.*

ಅಸು asu. 1. = ಅಸ 4. Quickness, haste (ತೀವ್ರ Šmd. II; Kk. 88; T. ಅಜುಪ್ಪು; *cf.* Sk. ಆಶು?).

ಅಸು asu. 2. = ಇಸು 4, *e. g.* in ಅನಸು (= ಅನಿಸು), ಕೂಡಸು, ಜಪಸು, ಹಾಕಸು (C.).

ಅಸು asu. *Life.* 2, the five vital breaths or airs of the body. — ಅಸು ಈ. To give or restore life (Bp. 48 sum.). — ಅಸು ಕೊಡು. = ಅಸು ಈ. (Bp. 48, 16). — ಅಸುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To kill (Bp. 34, 36). 2, to die (Bp. 37, 16; 42, 30; 46, 43; 47, 6; 50, 59; 57, 15). — ಅಸುಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. Preservation of life (R.). — ಅಸುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. To drink (another's) life (J. 4, 23). — ಅಸುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಅಸುಂಗೊಳ್ (Šmd. 200). — ಅಸುಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. (Šmd. 200). To kill (ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ Šmd. Dh.; Abh. P. 10, 217). ನಿನ್ನಸುಂಗೊಣ್ಡೆ ದೋಷಮ್ ಅದುದೆ (Šmd. 200). — ಅಸುಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to kill. ಅಸುಂಗೊಳಿಸುವರ್ (Šmd. 200). — ಅಸುದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. = ಅಸು ಬಿಡು. (J. 23, 11; 31, 47). — ಅಸು ಬಿಡು. To give up one's life, to die (Bp. 48, 9; 58, 56). — ಅಸುವಡಗು. -ಅಡಗು. Life to disappear or be extinguished (J. 21, 7). — ಅಸುವಱ್. -ಅಱ್. To die (Dp. 1, 2). — ಅಸುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To keep up one's life (J. 23, 59).

ಅಸುಕೆ asukĕ. = ಅಸುಗೆ. (Abh. P. 11, 118; Kâvy. V, 26).

ಅಸುಗೆ asugĕ. = ಅಸುಕೆ. Tbh. of ಅಶೋಕ or ಅಶೋಕೆ (ಅಶೋಕೆ Šmd. 73, o. r. ಅಶೋಕ; ಅಶೋಕ Čt. II, 61; ಅಶೋಕಕುಜ Šm. 25; ಅಶೋಕಾಕುಜ Kk. 19). — ಅಸುಗೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. New leaves of the asugĕ (Rsv. 10, after 31).

ಅಸುಧಾರಣ asu-dhâraṇa. *Life, existence.*

ಅಸುಮ್ಬು asumbu. (Šmd. 48). To cause to move about, to shake, to agitate (ಸಂಚಾಲನ Šmd. Dh.).

ಅಸುರ್ asur. 1. To feel disgusted, to have an aversion or a dislike, to be impatient (ಅಸಹ್ಯಭಾವ Šmd. Dh.; T. ಅಜರ್, ಅಯರ್; M. ಅಯರ್. T., M. also: to be heavy and drowsy, to faint, swoon).

ಅಸುರ್ asur. 2. Fatigue, faintness. *Cf.* ಅಸ 2, etc.? — ಅಸುರುಸುರು. -ಉಸರು. Exhaustion, waste of one's strength, excessive weakness or fatigue (Tĕ.; R.).

ಅಸುರ asura. Living; the supreme soul. 2, the sun (Čb.). 3, *a demon,* an Asura, Šukra's pupil (ಜುಕ್ಕಿಗುವರ, ರಕ್ಕಸ, ಮಬ್ಬಿಗ Šm. 9; ರಾಕ್ಷಸ Nn. 35).

ಅಸುರಗುರು asura-guru. The teacher of the Asuras: Šukra (ಶುಕ್ರ Mr. 38; ರಕ್ಕಸರೋಜ, ಜುಕ್ಕಿ Šm. 17).

ಅಸುರಬಲಿ asura-bali. An offering to demons (J. 2, 58).

ಅಸುರಾನ್ತಕ asura-antaka. = ಅಸುರಾರಿ. (J. 13, 52. 63).

ಅಸುರರಿಪು asura-ripu. = ಅಸುರಾರಿ. (My.).

ಅಸುರವೈರಿ asura-vairi. = ಅಸುರರಿಪು. (My.).

ಅಸುರಹರ asura-hara. = ಅಸುರವೈರಿ. (My.).

ಅಸುರಾರಿ asura-ari. Vishṇu, Krishṇa (J. 2, 52; 24, 66). 2, Râma (J. 18, 6; 21, 1).

ಅಸುರಿ asuri. A female demon. 2, *the plant Sinapis racemosa* Roxb. (see ಮೊರಸಾಸಿವೆ).

ಅಸುರೆ asurĕ. A female demon (J. 2, 61). 2, N. of a plant (Mr. 132; see ಪಾಲ್ಗಂಚಿ).

ಅಸುಲಾಭ asu-lâbha. Escaping with life (My.).

ಅಸುವಾಸನೆ a-suvâsanĕ. A bad smell (A.).

ಅಸುವೆ asuvĕ. (fr. ಅಸುಮ್ಬು?). *Cf.* ಅಸಿ 5. — ಅಸುವೆಕಲ್. A slab on which condiments are ground (Grj. 2, 89).

ಅಸುಹೃದ್ a-suhṛid. *An enemy.*

ಅಸುಹೃದ asuhṛida. = ಅಸುಹೃದ್. (Mr. 290).

ಅಸೂಕ್ಷಣ asûkshaṇa. *Disrespect.*

ಅಸೂಯ asûya. = ಅಸೂಯೆ. See ಅಟ್ಟಿಜವ್ಪುಡು, ಕಱುವ್ಪು.

ಅಸೂಯೆ asûyĕ. Displeasure. 2, *envy, jealousy; detraction* (ಕಱುವ್ಪು, ಅಟ್ಟಿಜ Kk. 48). 3, aversion. 4, N. of Atri's wife (*cf.* ಅನಸೂಯೆ).

ಅಸೃಕ್ಕು asṛikku. Tbh. of ಅಸೃಜ್. (G.).

ಅಸೃಗ್ಧರ asṛij-dhara. = ಅಸೃಗ್ಧರೆ. (Mr. 394).

ಅಸೃಗ್ಧರೆ asṛij-dharĕ. *The skin.*

ಅಸೃಜ್ asṛij. ಅಸೃಕ್. *Blood.*

ಅಸೃತಿ a-sṛiti. Evil conduct; fraud, hypocrisy (ಕುಕ್ಕುಟ, etc. Mr. 450; *cf.* ಕುಸೃತಿ).

ಅಸೆ asĕ. = ಅಸಿ 5, etc. (My.). — ಅಸೇ ಕಲ್ಲು. = ಅಸಿಕಲ್ಲು. (B. 4, 177).

ಅಸೆ asĕ. (ಬಾಳುಬುಲ್ Mr. 110).

ಅಸೇಚ a-sêča. = ಅಸೇಚನಕ. (ಮಿಾಱ ತಣಿವಿಲ್ಲದಂ Mr. 231).

ಅಸೇಚನಕ a-sêčanaka. *Charming to such an extent that the eye does not get tired of looking at.* 2, *insatiable.*

ಅಸೌಮ್ಯ a-saumya. Ugly, unlovely; *disagreeable, displeasing, unfriendly.* 2, one of the ಅಷ್ಟಾದಶದೋಷಂಗಳ್, q. v.

ಅಸೌಮ್ಯಸ್ವರ asaumya-svara. *Having a bad or croaking voice.*

ಅಸ್ಕನ್ದೆ askandĕ. N. of a plant (ಬುಗುರಿ Mr. 117, one MS. ಬುಗರಿ; ಅಸ್ಕನ್ದೆ in two MSS., ಅಸ್ಕಡ in one).

ಅಸ್ತ asta. Thrown, cast. 2, *sent, despatched.* 3, set aside. 4, finished; disappeared. 5, *the western mountain behind which the sun is supposed to set.* 6, *disappearance;* obscuration. 7, sunset. ಅಸ್ತಮ್, *at home, home.*

ಅಸ್ತಗಿರಿ asta-giri. = ಅಸ್ತ No 5. (My.).

ಅಸ್ತಮನ astam-ana (= ayana). Setting. (My.).

ಅಸ್ತಮಯ astam-aya. Disappearance; setting, as a heavenly body (ನಿರ್ವಾಣ, ಸಾಯಂಕಾಲ Nn. 19, o. r. ಅಸ್ತಮಾನ).

ಅಸ್ತಮಾನ astam-âna. = ಅಸ್ತಮನ, ಅಸ್ತಮಯ, q. v. (My.; B. 4, 67).

ಅಸ್ತಮಿತ astam-ita. Gone home; gone down, set (Bp. 7, 2; 39, 54).

ಅಸ್ತಮಿಸು astamisu. To go down, to set (Bp. 2, 14; 11, 44; 28, 55; 35, 6).

ಅಸ್ತರಾಗ asta-râga. The colour of twilight. 2, red-lead (ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ Nn. 67).

ಅಸ್ತರು astaru. = ಅಸ್ತ್ರ 2, ಅಸ್ತ್ರಿ 2. Lining (of a garment, etc. My.; Br.; Mhr., H. ಅಸ್ತರ).

ಅಸ್ತವಿಲಾಸ asta-vilâsa. One whose merriment is gone (Grj. 8, 37).

ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ asta-vyasta. Scattered hither and thither, confused, disordered, irrelevant (Čh. v. 19).

ಅಸ್ತಾಕ್ಷರ asta-akshara. An elided letter (Čh. v. 3).

ಅಸ್ತಾಚಲ asta-ačala. = ಅಸ್ತಗಿರಿ. (Bp. 19, 28).

ಅಸ್ತಾದ್ರಿ asta-adri. = ಅಸ್ತಾಚಲ. (My.).

ಅಸ್ತಿ asti. He, she, it is (Bp. 51, 14). 2, *being, existent, present:* — existence; substance, property, wealth (*cf.* ಆಸ್ತಿ).

ಅಸ್ತಿಕೆ astikĕ. Throwing, putting. See ಪರ್ಯಸ್ತಿಕೆ.

ಅಸ್ತಿಭಾರ asti-bhâra. = ಅಸ್ತಿವಾರ. A foundation (My.; Br.).

ಅಸ್ತಿಮತ್ asti-mat. -ನ್ತ್. *Wealthy.*

ಅಸ್ತಿವಳ್ಳಿ asti-vaḷḷi. N. of a creeper (see Mr. 145 s. ಕಾಣ್ಡೀರ, o. r. ಅಸ್ತೆ-).

ಅಸ್ತಿವಾರ astivâra. = ಅಸ್ತಿಭಾರ. (My.; Tĕ., T., M.).

ಅಸ್ತು astu. *Be it! let it be! be it so!* (Bp. 32, 14).

ಅಸ್ತೋಕ a-stôka. Not small, pre-eminent (Bp. 39, 55).

ಅಸ್ತ್ರ astra. 1. *A missile weapon.* 2, *a weapon in general.* 3, *a bow.*

ಅಸ್ತ್ರ astra. 2. = ಅಸ್ತರು. (S. Mhr.).

ಅಸ್ತ್ರಜೀವ astra-jîva. A soldier, a warrior (Sk.); — a Bêḍa (My.).

ಅಸ್ತ್ರತೆ astratĕ. Using or throwing a missile (Grj. 7, 29).

ಅಸ್ತ್ರಿ astri. 1. *A bowman.*

ಅಸ್ತ್ರಿ astri. 2. = ಅಸ್ತರು. (My.; Br.).

ಅಸ್ಥನ್ asthan. = ಅಸ್ಥಿ. See ಪಾಶ್ರ್ವಾಸ್ಥನ್.

ಅಸ್ಥಾಗ asthâga. *Very deep.*

ಅಸ್ಥಿ asthi. *A bone* (ಮೂಳೆ, ಎಲು Šm. 32).

ಅಸ್ಥಿಕೃತ್ asthi-kṛit. Marrow. (R.).

ಅಸ್ಥಿಗತ asthi-gata. Seated in the bones. (My.).

ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ asthi-pañjara. A skeleton (ಕಂಕಾಲ, ಒಡಲ ಎಲು Mr. 397).

ಅಸ್ಥಿರ a-sthira. = ಅತಿರ. *Unsteady; uncertain.*

ಅಸ್ಥಿರಚರಿತೆ asthira-čaritĕ. A woman of a fickle behaviour (Bp. 40, 53).

ಅಸ್ಥಿರತ್ವ a-sthiratva. Unsteadiness, fickleness, mutability (My.; ಚಾಪಲ್ಯ G.).

ಅಸ್ಥಿಸಾರ asthi-sâra. Marrow. (R.).

ಅಸ್ಥಿಸ್ರಾವ asthi-srâva. Wasting away of the bones, a kind of consumption (My.).

ಅಸ್ನಿಗ್ಧ a-snigdha. Not smooth. 2, *harsh; unkind* (ಪರುಷ, ಬೆಟ್ಟಿತು Mr. 456).

ಅಸ್ಪಷ್ಟ a-spashṭa. Indistinct (ವ್ಯಕ್ತವಲ್ಲದುದು Nn. 142).

ಅಸ್ಫುಟವಾಚ್ a-sphuṭa-vâč. Speaking indistinctly, *lisping.*

ಅಸ್ಮದ್ asmad. Of us, our; we (Šmd. 100; 300 Cm.; Kâvy. I, 2, 66-70; 5, 6-12. 27-31; Bp. 61, 58).

ಅಸ್ಮದೀಯ asmadîya. Our, ours (Bp. 43, 33; Rsv. 8, 116).

ಅಸ್ರ asra. *Hair, the hair of the head.* 2, *blood.* 3, a tear.

ಅಸ್ರಪ asra-pa. Blood-drinking. 2, *a râkshasa, a demon.*

ಅಸ್ರು asru. = ಅಶ್ರು. *A tear.* 2, water (ಉದಕ, ಜಲ Nn. 65). 3, blood (ರಕ್ತ, ರುಧಿರ 65). 4, the hair of the head (ಕೇಶ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 65). 5, an eye (ವಿಲೋಚನ, ಕಣ್ಣು 65). 6, a piece (ಲವ, ತುಣ್ಡು 65, o. r. ವಲ, ಕುಣ್ಡಲು).

ಅಸ್ವಚ್ಛನ್ದ a-svačchanda. Not self-willed; *docile;* dependant.

ಅಸ್ವತನ್ತ್ರ a-svatantra. Not self-willed, dependant, subject. (My.).

ಅಸ್ವಪ್ನ a-svapna. Not sleeping. 2, *a deity.*

ಅಸ್ವಭಾವಿಕ a-svabhâvika. Unnatural (J. 27, 20).

ಅಸ್ವರ a-svara. Not aloud; indistinct. 2, *having a disagreeable voice.* 3, not a vowel, a consonant (Šmd. 58. 178. 205. 214. 288. 356. 366; Kâvy. I, 2, 104-109).

ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ a-svâdhyâya. *A Brâhmaṇa who has not read the vêdas previous to his investiture.*

ಅಸ್ವಾಮಿವಿಕ್ರಯ a-svâmi-vikraya. Sale without ownership. (R.).

ಅಸ್ವಾರಸ್ಯ a-svârasya. Not possessing natural savoriness or excellence, sapless, insipid (My.).

ಅಸ್ವೈರಿಣಿ a-svairiṇi. A continent woman (My.).

ಅಹ aha. = ಅಪ 3, ಅಪ್ಪ 1 q. v., (ಅಗುವ), ಆಗುವ, ಅಹ. ಅನ್ತಪ್ಪಂ or ಅನ್ತಹಂ (Šmd. 191. 192). ಎನ್ತಹವರ್ಗಳ್ (175). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Hlâ.). ಆಳಕಮ್ ಅಹ ಮೊಸರು (ತ್ರಪ್ಸ್ಯ Nr.). ಹೊಲ್ಲಹ ನಾತ (ದುರ್ಗನ್ಧ Nr.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ದು ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಅಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ Nr.). ಅವನೊಬ್ಬನು ಅತಿಶಯಮ್ ಅಹ ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಣ್ಬ್ಟು, ಅತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಂತಕ್ಕೆ ಸರಿ ಅಹ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಹಿತಮ್ ಅಹ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣಿನಲ್ಲಿ ಪೌರುಷಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸಣ್ಣಿತುಂ ಕೂರಿತ್ತುಮ್ ಅಹ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಶೂಕ Nr.). ಸಮಾನಪಿಣ್ಡಮ್ ಅಹರು (Nom. Sing. ಅಹಂ) ಏಟು ತಲೆಗಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಹನ್ತಾದು (ಭವಿತವ್ಯ, o. r. ಅಹನ್ತಾದುದು, Nn. 52). ಲಯಮ್ ಅಹಲ್ಲಿ (ನಿರ್ಮೂಲನ Nn. 100). ಆ ಕ್ಷಣಮ್ ಅಹನ್ಧಾ ಕಾರ್ಯ (ಅಪೂರ್ವ Nn. 101). ಅಹವಂ (J. 30, 25. 27). ದೀರ್ಘಮ್ ಅಹನ್ತಹ (Šmd. 84 Mdb. Cm.). — ಅಹುದು. = ಅಪ್ಪದು, ಆಗುವದು, ಹೌದು; ಅಕ್ಕುಂ. Plural ಅಹವು (Bp. 16, 7; 43, 82; 51, 6; 60, 36; Šmd. 103. 178 Mdb. Cm.). ದೋಷರಹಿತಮ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಗೆ ಪೇೞ್ದಂ (Šmd. 175). ಅಹುದು (ಉದಯಿಸುಗುಂ 84 Mdb. Cm.). ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಆಹುದು (ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಪಡೆಗುಂ 135 Mdb. Cm.). ದೊಡ್ಡಿತ್ತು ಅಹುದು (ವಿಪುಲ, ಪೃಥು, etc. Nr.). ನಿಡಿದು ಅಹುದು (ಆರೋಹ Nr.). See also Bp. 1, 20; 25, 27; 46, 19; 52, 7; 55, 37; 58, 33; 60, 43; Bh. 1, 8, 6. 89; 2, 13, 14. The meaning "yes" appears *e. g.* in Bh. 1, 8, 11. 55; 2, 13, 35; Râm. 26, 23; J. 29, 24. — ಅಹುದಹುದು. rep. Bp. 16, 7; 25, 21; 28, 43; 50, 24; 59, 3. — ಅಹುದಾಗು. -ಆಗು. To become or be "yes" or true. ಅಹುದಾದರೆ ಅಹುದೆನ್ನಿ! ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅಲ್ಲವೆನ್ನಿ! (Dp. 54). — ಅಹುದೆನ್. -ಎನ್. To say yes, to assent (see s. ಅಹುದಾಗು). 2, to affirm, to maintain as true or certain. ಅಹುದೆಮ್ಬನ್ನಾ ಕಾರ್ಯ, ಅಹುದೆನಿಪ ಆ ಕಾರ್ಯ (ನಾಮ, indeed, certainly, etc. Nn. 162). — ಅಹೆಂ. (also ಅಹೆ, Bp. 52, 33). = ಅಪ್ಪೆಂ, etc. (Bp. 24, 70; 40, 30; 49, 28). Further conjugation: ಅಹೆ (44, 13); ಅಹಂ, ಅಹನು (10, 2; 39, 60; 55, 33); ಅಹೆವು (12, 27; 34, 17); ಅಹಿರಿ (39, 47. 60; 46, 14); ಅಹವು (60, 36).

ಅಹಂಯು ahaṁyu. *Selfish, proud.*

ಅಹಗೆ a12-hagĕ1. = ಅಹಂಗೆ, ಹಾಗೆ, etc. That manner, in that manner, thus. ತಿಬ್ಬಮ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಗೆ ಮಾಡಿದಂ (Šmd. 175). See Bp. 6, 2; 15, 17; 21, 13; 23, 14; 24, 19. 51; 25, 37; 30, 10. 26; 33, 16; 35, 51; 43, 46. 57; 45, 43; 50, 49; 57, 47. 70; 61, 35. 68. — ಅಹಗಿಹಗೆ. -ಇಹಗೆ. That manner and this manner (Bp. 4, 63).

ಅಹಂಕರಣ aham-karaṇa. = ಅಹಂಕಾರ. See ನಿರ್-.

ಅಹಂಕರಿಸು ahaṅkarisu. To be egotistic or proud, to act in an egotistic manner. See Bp. 22, 67; 23, 42; 26, 15; 27, 75; 54, 47; 57, 3.

ಅಹಂಕರಿಸುಹ ahaṅkarisuha. Acting in an egotistic manner. ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Nr.).

ಅಹಂಕಾರ aham-kâra. The making of self, sense of self; *egotism, pride, haughtiness;* the conception of individuality.

ಅಹಂಕಾರಗತ ahaṅkâra-gata. A kind of âši (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಅಹಂಕಾರಭಾವ ahaṅkâra-bhâva. The state of being egotistic or proud. See ಬೆಬ್.

ಅಹಂಕಾರಭಾವತ್ವ ahaṅkâra-bhâvatva. = ಅಹಂಕಾರಭಾವ. (My.).

ಅಹಂಕಾರವತ್ ahaṅkâra-vat. -ನ್ತ್. *Proud.*

ಅಹಂಕಾರವನ್ತ ahaṅkâra-vanta. Tbh. of ಅಹಂಕಾರವತ್. (My.). Feminine ಅಹಂಕಾರವನ್ತೆ (My.).

ಅಹಂಕಾರಿ ahaṅkâri. *Proud* (ಹೆಬ್ಬಿರಿನ್ದ ಮೇಲೆಮ್ಬಂ Mr. 230).

ಅಹಂಕೃತ aham-kṛita. Egotistic; proud (Bp. 60, 56).

ಅಹಂಕೃತಿ aham-kṛiti. = ಅಹಂಕಾರ. (Bp. 25, 52; 46, 11).

ಅಹಂಕ್ರಿಯೆ aham-kriyĕ. = ಅಹಂಕೃತಿ. (My.; ಸೊಕ್ಕು G.).

ಅಹಂಗೆ a12-haṅgĕ. = ಅಹಗೆ, ಹಾಂಗೆ, etc. That manner, etc. (ಅನ್ತೆ Šmd. 124 Mdb. Cm.). ಯುಕ್ತಿ ಎಹಂಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಂಗೆ (164 Mdb. Cm.). See Bp. 24, 35. 64; 33, 20; 36, 15; 38, 11; 40, 10; 43, 30; 44, 14; 46, 60; 47, 22; 48, 20; 54, 56; 57, 69; 61, 68.

ಅಹತ a-hata. Not struck; unbeaten. 2, *unwashed or new clothes.*

ಅಹನ್ ahan. *A day.*

ಅಹನಿ ahani. -ನೀ. Dual: day and night (Sk.); — a day (My.)

ಅಹನೀಸರಂಜಾಮು ahanîsarañjâmu. Tools of any kind (My.; H.).

ಅಹನ್ತವ್ಯ a-hantavya. Not to be killed (Bp. 38, 65; 53, 41).

ಅಹನ್ಯಹನಿ ahani-ahani. Day by day, daily. (My.).

ಅಹಮ್ aham. I.

ಅಹಮಹಮಿಕೆ aham-ahamikĕ. *Conceit or assertion of superiority; outdoing a rival* (ಒರ್ವರ್ ಒರ್ವರಿಗೆ ಮುಂಚೂದು Mr. 464).

ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ aham-pûrvikĕ. Emulative onset; *outdoing a rival.*

ಅಹಮ್ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ aham-brahmatva. The state of considering one's self to be one with the universal soul: egotism, pride (My.).

ಅಹಮ್ಭಾವ aham-bhâva. A high notion of one's own superiority (My.).

ಅಹಮ್ಮತಿ aham-mati. *Conceit; spiritual ignorance.*

ಅಹರ್ ahar. = ಅಹಸ್. (Šmd. 99 Mdb. MS.).

ಅಹರ್ನಿಶ ahas-niša. Day and night (Šmd. 99; Bp. 41, 13).

ಅಹರ್ಪತಿ ahas-pati. *The sun.*

ಅಹರ್ಮುಖ ahas-mukha. *The dawn.*

ಅಹಲೇಕಾರ ahalĕkâra. A public servant, an official person (My.; Br.; H.).

ಅಹಲ್ಲಾದ ahallâda. Tbh. of ಅಹ್ಲಾದ. (S. Mhr.).

ಅಹವಾಲು ahavâlu. State, circumstances, condition, events (C.; ಅಹ್ವಾಲು Br.; H.).

ಅಹಷಾಂ ahashâṁ. A kind of irregular troops, an armed police (Br.; R.); — attendance, followers, retinue (H.); a number of coolies at the disposal of Mêstris (My.).

ಅಹಸ್ ahas. = ಅಹೋ 1. *A day.*

ಅಹಸ್ಕರ ahas-kara. *The sun.*

ಅಹಸ್ಪತಿ ahas-pati. = ಅಹರ್ಪತಿ. (Mr. 33).

ಅಹಸ್ಸು ahassu. Tbh. of ಅಹಸ್. (My.).

ಅಹಹ ahaha. *Cf.* ಅಪಪ s. ಅಪ 2. *An interjection implying surprise, pain* (ವೇದನೆ Šmd. 393; ವೇದನಾರ್ಥಂ Čt. I, 56; ನೋ

ಎನ ನುಡಿ Bhn. 15), *pleasure, calling* (Bp. 27, 31; 40, 30; B. 5, 164. 197).

ಅಹಹಾ ahahâ. = ಅಹಹ. (B. 3, 18; My.).

ಅಹಾ ahâ. = ಅಹಹಾ. (B. 2, 1. 6; My.). *Cf.* ಆಹಾ.

ಅಹಾರ್ಯ a-hârya. Not to be stolen or removed. 2, *a mountain.*

ಅಹಾಹಾ ahâhâ. = ಅಹಹಾ. (Bhâgavata 10, 40, 2).

ಅಹಿ ahi. *A serpent.* 2, *the demon Vṛitra.* 3, Râhu. 4, a traveller. 5, the sun.

ಅಹಿಂಸೆ a-hiṁsĕ. Not hurting or injuring; not killing; harmlessness; innocence of blood-shedding (ಧರ್ಮ, ಕೊಲ್ಲದಿಹುದು Nn. 79; Šmd. 93; Bp. 38, 3. 12. 65).

ಅಹಿಕ ahika. Lasting a certain number of days. 2, a blind snake. *Cf.* ಆಹಿಕ.

ಅಹಿಕಟಕ ahi-kaṭaka. He whose bracelet is a serpent: Šiva (Bp. 44, 31). 2, a number of serpents (My.).

ಅಹಿಕಾನ್ತ ahi-kânta. Desired by snakes: air, wind. 2, the master of serpents: Šêsha.

ಅಹಿಕಾನ್ತಕಟಕ ahikânta-kaṭaka. = ಅಹಿಪಕಂಕಣ. Šiva (Bp. 54, 54).

ಅಹಿಕಾಯ ahi-kâya. The body of a snake (ಭೋಗ, ಸರ್ಪಗಳ ದೇಹ Nn. 113; ಭೋಗ Mr. 514).

ಅಹಿಕುಣ್ಡಲ ahi-kuṇḍala. He whose ear-ring is a serpent: Šiva (Bp. 27, 26).

ಅಹಿತ a-hita. Not suitable; not beneficial; unfriendly; *an enemy;* — damage, harm.

ಅಹಿತಕರ ahita-kara. Detrimental, adverse; unwholesome (B. 3, 36).

ಅಹಿತಕಾರ ahita-kâra. Adverse, inimical; an enemy (Bp. 20, 38).

ಅಹಿತತ್ವ a-hitatva. Enmity. 2, ahi-tatva, the essential nature of snakes and its knowledge. See J. 2, 8.

ಅಹಿತುಣ್ಡ ahi-tuṇḍa. = ಅಹಿಮುಖ. The mouth or face of a serpent (ಪುಷ್ಕರ, ಹಾವಿನ ಮುಖ Nn. 27).

ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕ ahi-tuṇḍika. *A catcher or exhibiter of snakes.*

ಅಹಿಧರ ahi-dhara. Šiva (My.; ಮಹಾದೇವ Čb.).

ಅಹಿಪ ahi-pa. The sovereign of the serpents: Šêsha (My.; ಮಹಾಶೇಷ Čb.). 2, any large serpent.

ಅಹಿಪಕಂಕಣ ahipa-kaṅkaṇa. He whose bracelet is Šêsha: Šiva (Bp. 46, 33).

ಅಹಿಪತಿ ahi-pati. = ಅಹಿಪ. (Bp. 18, 95; 38, 63; 55, 23).

ಅಹಿಭಯ ahi-bhaya. Fear of a lurking snake; *mistrust or apprehension of treachery.*

ಅಹಿಭುಜ್ ahi-bhuj. ಅಹಿಭುಕ್. *A peacock.* 2, Garuḍa.

ಅಹಿಭೂಷಣ ahi-bhûshaṇa. Šiva. (My.).

ಅಹಿಮಕರ a-hima-kara. The sun. (My.; Râm. 1, 16, 22).

ಅಹಿಮಹಿಳೆ ahi-mahilĕ. A woman of the serpent race (My.).

ಅಹಿಮುಖ ahi-mukha. = ಅಹಿತುಣ್ಡ. (ಕೌಶಿಕ, ಹಾವಿನ ಮುಖ Nn. 10).

ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ ahir-budhna. *Šiva.*

ಅಹಿಶಯ್ಯೆ ahi-šayyĕ. A couch formed of a snake or of snakes (Šmd. 224).

ಅಹಿಸ ahisa. = ಅಪಿಸ. (Tbh. of ಅಧೀಶ?). See ನೆತ್ತಿಗರಹಿಸ.

ಅಹೀರಣಿ ahiraṇi. *A kind of snake, said to be two-headed* (ದ್ವಿಮುಖ, ಇತ್ತಲೆಯಂ Mr. 401).

ಅಹುದು ahudu. See s. ಅಹ.

ಅಹೇತು a-hêtu. Absence of cause or reason (Kâvy. III, 3, B, 121; ಅಕಸ್ಮಿಕ Mr. 538).

ಅಹೇತುಕ a-hêtuka. Causeless, groundless (Kâvy. III, 3, B, 135 seq.).

ಅಹೇರು ahêru. = ಆಹೇರು. *The plant Asparagus racemosus* Willd.

ಅಹೋ ahô. 1. = ಅಹಸ್. (ವಾಸರ, ಹಗಲು Nn. 149).

ಅಹೋ ahô. 2. *An interjection used in surprise, satisfaction or praise* (ಬೇಹ ವಚನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮಾತು, o. rs. ಬಹನ್ನಾ ನುಡಿ, ಅಹನ್ನಾ ನುಡಿ Nn. 149; ಬೇಹ ನುಡಿ Mr. 536), *calling* (ಕರಪ, ಕರೆವಲ್ಲಿ 149), *reproach,* etc.

ಅಹೋರಾತ್ರ ahas-râtra. *Day and night;* a day and night from sunrise to sunrise. 2, *a day and night of the pitris = a month of the gods = a year of Brahmâ = 2000 yugas of the gods.*

ಅಹೋರಾತ್ರಿ ahas-râtri. A day and night (ಸಂಗರ, ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳ್, ಹಗಲಿರುಳುಗಳ್ Nn. 19).

ಅಹೋರಾತ್ರೆ ahas-râtrĕ. A whole day and night, 60 galigĕs (à 24 minutes; ೬೦ ಗಳಿಗೆಗಳ್ Mr. 64).

ಅಹ್ನ ahna. = ಅಹನ್. *A day;* time (ವೇಳೆ Mr. 66).

ಅಹ್ನಾಯ ahnâya. *Timely, soon, quickly.*

ಅಳ್ al̤. 1. = ಅಕ್ 1. See ಮೋಗಳ (= ಮೋಗಣ).

ಅಳ್ al̤. 2. (= ಅಳ್ಳು 2). Shaking; rising and falling with alternate motions, heaving (of the al̤l̤ĕs). *Cf.* ಅಲೆ 1. — ಅಳ್ನೆಲ. = ಅಳ್ಳ ನೆಲ. A bog, a morass (My.). — ಅಳ್ಗೊಟ್ಟೆ. = ಅಳ್ಳ ಹೊಟ್ಟೆ. The two al̤l̤ĕs and the intermediate region (My.).

ಅಳ್ al̤. 3. = ಅಳು 1. The feminine of ಅಂ 1. ತಡೆದಳ್ ಬಾಸಿಗಮ್ ಇರ್ಕುವಾಕೆ (Šmd. 266). ಅಱಿದಳ್ ಪಾಣ್ಡು ತನುಜರ ತೆಱನ್ ಎಲ್ಲಮನ್ ಈಕೆ (266). ಅನ್ ಅಱಿವೆಂ, ಪೃಥೆ ಅಱಿವಳ್ (263). ಸಿರಿ ಒಲ್ಪಳೆ ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯರಂ! (109). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ಮೆರವಾಗೆ ಪೇಟ್ದಿಪಳ್ (109). ವಿಜಯಸಿರಿ ವಾಚಾಟರಿಂಗೆ ಮೆಚ್ಚುವಳೆ? (Bh. 2, 13, 47). — ಅಳನ್ತ. -ಅನ್ತ. The final ಅಳ್ (Šmd. 265).

ಅಳ್ al̤. 4. ಅಳು 2, (ವಳ್ 2). The feminine of ಅಂ 3. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Šmd. 245. 174. 186), ಆವಳ್, ಪೆಱಳ್, ಕಿಱಿಯಳ್, ಪಿರಿಯಳ್, ಇನಿಯಳ್, ಅಸಿಯಳ್, ಇಮ್ಮಿದಳ್, ಕಮ್ಮಿದಳ್ (245), ನೇರಿದಳ್ ಇವಳ್ (109), ಎಳೆಯಳ್, ಪಱಿಯಳ್ (185), ಓಸರಿಸಿದಳ್, ರಾಗಿಸಿದಳ್, ಭೋಗಿಸಿದಳ್, ಪಾಡಿದಳ್, ಒಸೆವಳ್ (243. 245). ರನ್ನವಸಿಱಳ್ (Šm. 37). — ಅಳನ್ತ. -ಅನ್ತ. The final ಅಳ್ (Šmd. 243).

ಅಳ್ al̤. 5. (= ಅಳ 2). Contact, a light touch, grazing. (South M. ಅಳುಮ್ಬು, to scratch). — ಅಳ್ಳೇಱು (Šmd. 214). A wound made by grazing, a superficial wound, a scratch. ಕೇತನಪ್ರಚಯದ ಅಳ್ಳೇಱು (Abh. P. 13, 80).

ಅಳ al̤a. 1. = ಅಳೆದು. P. p. of ಅಳೆ 1, in ಅಳಕೊಳ್ಳು, to measure (C.).

ಅಳ al̤a. 2. = ಅಲವು 2, (ಅಳ್ 5), ಅಳವಿ, ಅಳವು 1. Joining, contact; nearness, contiguity, proximity (ಸಮೀಪ Bhn. 29; T. ಅಳಿ, to approach, come near; see T., M. ಅಪು s. ಅಟ್ಟು 2; T. ಅಡ, communication, intercourse; *cf.* ಅಡವು 1, ಅಣಿ 2, ಅಣೆ 3, ಅಲ್ 3, ಅಸ 3, ಅಳ್ಕೆ; T. ಅಳ್ಳೈ, v. t., to mix, mingle together, copulate; Tu. ಅಲ, v. t., to

mix; ಅಳೆಜು, v. i., to mix, mingle, be united). 2, fitness, suitableness, propriety; conformity (T. ಅಳವು); comeliness (Tĕ. ಅಲವು, ಅಲುವು). 3, power, ability, possibility, practicability, reach (Tĕ. ಅಲವಿ, ಅಲವು). 4, power, strength, force, vigour (ಸತ್ವ Bhn. 28. 29); —control. ಅಸಮಭಕ್ತಿವಿಶಾಲನಂ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ಅಳವೆ ಸುರ ದನುಜ ಮನುಜರಿಗೆ? (Bp. 1, 33). ಬಸವನಂ ಕೀರ್ತಿಸುವಡೆ ಎನ್ನ ಅಳವೆ? (1, 34). See Kâvy. I, 5, 47; Abh. P. 7, after 115; Bp. 2, 32; 32, 48; 47, 23. 27; 49, 23; 51, 46; 56, 1; Rsv. 5, 42. 126; 13, 91; Bh. 1, 8, 18; J. 7, 7. — ಅಳವಡಿಕೆ. -ವಡಿಕೆ. The act of joining, adhering or sticking to. ಬಿಡದೆ ಸುಖದುಃಖಗಳೊಳ್ ಒನ್ದನು ಹಿಡಿದು, ಸನ್ವ್ಯವಹಾರವಮುಖದೊಳ್ ನಡೆಯಲ್, ಒನ್ದಱ ತುಷ್ಟಿ ಒನ್ದಱ ನಷ್ಟ ತನಗೆ ಅಹುದು; ಹಿಡಿವುದು (what one uses to seize or desires to do, etc. and) ಇಹಪರವೆರಡಱೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಕೆ ತನಗೆ ಅಹುದು (what sticks to one, as the fruit of works, in this and that world) ಒನ್ದನ್ ಒನ್ದನು ಬಿಡುವುದು! ಅಲ್ಲದೆ ಬೇಱೆ ಮತಮ್ ಇಲ್ಲ (Bh. 1, 8, 25). 2, preparation (J. 22, 47). 3, thought, pleasure, wish. ನಿನ್ನ ಮನಸಿನೊಳ್ ಅಳವಡಿಕೆ ಎಹಗೆ, ಅಹಗೆ ಮಾಡುವೆನ್, ಅಣ್ಣ! (Bp. 44, 13). *Cf.* Tĕ. ಅಲವಡಿ, properly, suitably. — ಅಳವಡಿಸು. -ವಡಿಸು. = ಅಳವಳಿಸು. To join (v. t.); to tie together, to tie; to collect in a heap; to put to or on, to attach, to apply to; to put; to put in readiness; to prepare, to make ready; to bring about; to confine, to subdue;—to make one's self ready; etc. See Bp. 3, 26; 4, 4. 37; 5, 12; 8, 14. 37; 12, 19; 18, 29; 21, 26; 22, 7; 27, 16; 28, 53; 29, 3. 5; 32, 54; 33 sum.; 35, 37; 38, 15; 43, 24; 45, 10; 49, 33. 34; 51, 72; 52, 40; 57, 33. 46; 59, 22; 60, 38; Rsv. 10, after 31; 14, 27. 28; Bh. 1, 7, 13; 1, 8, 67; 1, 10, 14; 2, 4, 13; J. 4, 20; 6, 17; 7, 36; 8, 21; 9, 28; 12, 4. 51; 13, 10; 14, 12; 20, 15. 22; 22, 25. 28; 25, 29; 26, 10; 29, 38; 30, 7. 54; 31, 52; 33, 35; 34, 7. — ಅಳವಡು. -ವಡು. To be closely joined (Čh. v. 59). ಅಳವಟ್ಟುದು (ಅಮರ್ಕೆ Čt. II, 84). 2, to be joined to, (to be contained in); to be tied (Bp. 44, 32; 61, 26; Rsv. 5, after 25). 3, to be fit or proper; to agree (see Čh. s. ದುರದೃಷ್ಟ; Bp. 20, 8; 38, 15. 34; 39, 19; 40, 50). 4, to be or become ready; to be established; to be at hand (Šmd. 74. 230; Abh. P. 15, 46; Bp. 8, 56; 35, 25; 60, 45; Rsv. 10, after 31; J. 3, 9). 5, to be nice, to have or get a beautiful form (Bp. 34, 22; Grj. 3, 34; 4, 71). 6, to come within the limits of (J. 6, 3; Kk. 95). 7, to come about (as ವಿಲಾಸಂ, Rsv. 6, after 11). 8, to be obtained, to be got (Bp. 45, 43; 61, 72). 9, to be observed, as a rule (4, 43). 10, to be possible (29, 14; 35, 49; 40, 20. 23; 53, 12). 11, to be thought of; to be known (ಮನನವಾಗು G.; ತಿಳಿ S. Mhr.). *Cf.* Tĕ. ಅಲವಡು, to be accustomed, be practised in; to be mastered (= ಅಭ್ಯಾಸ). — ಅಳವರಿ. -ವರಿ. To go beyond the proper or common boundaries, to be excessive. ಅಳವರಿದು ಬೇವುದು (ಪೊಂಗು Čt. I, 73). 2, to be very great (Bp. 51, 46). — ಅಳವಳಿಕೆ. -ವಳಿಕೆ. = ಅಳವಡಿಕೆ. (J. 22, 47, o. r. ಅಳವಡಿಕೆ). — ಅಳವಳಿಸು. -ವಳಿಸು. = ಅಳವಡಿಸು. (J. 7, 17). — ಅಳವಱ್. -ಅಱ್. To fall off in respect to vigor, etc., to lose strength, to become depressed or despondent, to faint. See Abh. P. 7, after 116; 9, 145; Rsv. 13, after 104; J. 2, 16; 5, 43; 7, 49; 8, 33; 14, 19; 16, 39; 19, 10; 20, 25; Râm. 5, 8, 82; Bh. 8, 23, 12. — ಅಳವಱಿಸು. -ಅಱಿಸು. To cause to fall off in vigor, etc. (J. 22, 25). — ಅಳವೇಱು. -ಏಱು. The true proportion to rise; to rise or grow in its true proportion (Bp. 38, 39).

ಅಳ aḷa. 3. = ಅಳೆ 4, etc. (*Cf.* the M. s. ಅರಳೆ 3). — ಅಳವೇರಿ. = ಅಳೆವೇರಿ. (My.).

ಅಳಕ aḷaka. = ಅಳ್ಳಕ. Neither thick nor thin, as applied to fluids (S. Mhr.; Tĕ. ಅನುಕ; T. ಅಳಗ, water; M. ಅಯೆ, ಅಱ, to slacken; to be watery, be diluted). ಅಳಕಮ್ ಅಹ ಮೊಸರು ದ್ರವ್ಯಮ್ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ನೀರುಮೊಸರು (Nr.).

ಅಳಕ aḷaka. 1. Tbh. of ಅಲೀಖ (Šmd. 360; Kk. 85; Čt. II, 42; My.).

ಅಳಕ aḷaka. 2. = ಅಲಕ, ಅಳಕೆ. (My.; ಉಂಗುರಗೂದಲು G.).

ಅಳಕಿಸು aḷakisu. = ಅಳಿಕಿಸು 2, etc. To frighten (My.).

ಅಳಕು aḷaku. 1. = ಅಳ್ಕು 1, etc. To fear (My.).

ಅಳಕು aḷaku. 2. = ಅಳ್ಕು 2, etc. Fear (My.).

ಅಳಕು aḷaku. 3. = ಅಳುಕು 3. To prick, to throb, as a thorn in the flesh (C.).

ಅಳಕು aḷaku. 4. = ಅಳುಕು 4. The pricking of a thorn;—the state of being pricked, as with a thorn, that of being distressed or annoyed (used *e. g.* of servitude, C.).

ಅಳಕು aḷaku. 5. = ಅಲಕು, etc. To move about (v. i.). etc. — ಅಳಕ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To shake, as water carried on the head (C.);—to be shaky, as a tooth (C.);—to bubble, as liquors when boiling (C.).

ಅಳಕೆ aḷakĕ. = ಅಳಕ 2, etc. (My.; G.).

ಅಳಗ aḷaga. (Tbh. of ಅಲಕ?). N. of a kind of horse (Bp. 59, 40).

ಅಳಗೆ aḷagĕ. = ಅಳಿಗೆ, q. v. (My.).

ಅಳಂಗಿ aḷaṅgi. (Tbh. of ಅರಟು or ಅರಲು). — ಅಳಂಗಿಮರ. A tree, Calosanthes indica Blum. (St. & Pl.; or Oroxylum indicum Vent.).

ಅಳತ aḷata. = ಅಳೆತ. The act of having measured or of measuring (C.).

ಅಳತೆ aḷatĕ. = ಅಳ್ತೆ. Measure, scale; extent; measurement (ಪ್ರಮಾಣ Nr.; Si. 420; ವ್ಯಾಮ, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 129; ಪೌರುಷ Hlâ.; Nn. 166; C.). ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟೆ ಪೌರುಷಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Mr. 474). ಅಳತೆಯ ಬಳ್ಳ (ಪ್ರಸ್ಥ 472). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಅಡ್ಡಗಲದ ಪ್ರಮಾಣು ಎಣ್ಟು ಜವೆಯ ಅಳತೆ ಅಕ್ಕುಂ (324). ಅಳತೆಗೆ ಸಾಧನಂಗಳು ಮಾನಾರ್ಥಕಂಗಳು; ಪಲಕಪ್ರಾದಿಗಳಿನ್ದೆ ಅಳೆವ ಅಳತೆ (ಪೌತವ); ಧಾನ್ಯದ ರಾಶಿಯನ್ ಅಳತೆ ನೂಱುಹಂ (ಉತ್ಕಾರ, etc.); ನೂಱು ಮಾರ ಅಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಖಿಣ್ಣಾಪಥ, etc. Nr.). ಹನ್ನೆರಡು ಗಾವುದದ ಅಳತೆಯ ಸಮುನ್ನತಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಪುರಂ (Bp. 5, 13). ಅಳತೆಗೆ ಅಳವಡದು ಎಮ್ಬ ಪೆಮ್ಪಿಂ. . . ಕಡಲ್ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು (J. 6, 3). ಹಗ್ಗದಿನ್ದ ಆಯವನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಲಾಗಿ (B. 4, 101). See ಅಡ್ಡಳತೆ, ಕಾಣ್ಬಳತೆ, ಕೂಗಳತೆ, ಸುತ್ತಳತೆ, ಹರದಾರಿಯಳತೆ; J. 20, 42. 44; 21, 31. — ಅಳತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. The proper measure to be violated or transgressed. ಅಳತೆಗೆಟ್ಟು ಭೋಜನ ಮಾಡಿ (B. 4, 122). ಅಳತೆಗೆಟ್ಟು ಎನ್ದಿಗೂ ಸರಾಯ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 230).

ಅಳದಿ aḷadi. = ಹಳದಿ. (My.).

ಅಳದು aḷadu. = ಅಳೆದು. P. p. of ಅಳೆ 1, q. v. (My.).

ಅಳಬು aḷabu. = ಅಳವು 2. — ಅಳಬುಳವು. -ಅಳವು. rep. Weighing in the mind, consideration, intention, desire (Râm. 6, 50, 14).

ಅಳಮ್ಬೆ aḷambĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (My.; Mhr.).

ಅಳಱ್ aḷaṟ. 1. -ಱು. = ಅಂಜು 1. To fear (ಭಯ Šmd. Dh.; ಭಯ, ಪೆಳಱ್ Šm. 40; *cf.* ಅರಳ್ 3, ಅಡಲು 1). ಅಳರ್ದಂ (Šmd. 55). — ಅಳಱ್ವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To beat so that fear is produced (Abh. P. 11, 69).

ಅಳಱ್ aḷaṟ. 2. -ಱು. = ಅಂಜು 2. Fear (ಭಯ Čt. 1, 7; I, 94, o. r. ಎಳಱ್; ಪೆಳಱ್, ಅದಿರ್ಪು, ಭಯ Kk. 42); anxiety of mind, anguish (ಮನೋವ್ಯಥೆ My.).

ಅಳಱಿಸು aḷaṟisu. To frighten (Abh. P. 7, 44).

ಅಳರ್ಪು aḷarpu. Fear (ಅಂಜಿಕೆ G.); anxiety of mind, anguish (My.).

ಅಳಲಿ aḷali. = ಅರಳಿ 1, etc. Ficus religiosa. — ಅಳಲಿಯ ಮರ. (ಬೋಧಿದ್ರುಮ, ಚಲದಲ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc. Si. 125).

ಅಳಲೆ aḷalĕ. 1. = ಅಣಲೆ, etc. Terminalia chebula (My.). — ಅಳಲೆಕಾಯಿಮರ. (St. & Pl.). — ಅಳಲೆಯ ಕಾಯ ಗಿಡ. (ಅಭಯೆ, ಅಮೃತ, ಅವ್ಯಥೆ, ಕಲಿದ್ರುಮ, ಪಥ್ಯೆ G.). — ಅಳಲೆಯ ಕಾಯಿ. (Si. 135. 336; ಕರ್ಷಫಲ G.). — ಅಳಲೆಯ ಗಿಡ. (ಅಭಯೆ, ಅವ್ಯಥೆ, etc. Si. 135).

ಅಳಲೆ aḷalĕ. 2. = ಅಣಲ್ 2, etc. A squirrel, Sciurus palmarum L. (S. Mhr.). See ಕೇಸಳಲೆ, ಮರ-.

ಅಳವಡಿಕೆ aḷavaḍikĕ. ಅಳವಡಿಸು. ಅಳವಡು. ಅಳವರಿ. ಅಳವಳಿಸು. ಅಳವಱ್. ಅಳವಱಿಸು. ಅಳವೇಱು. See s. ಅಳ 2.

ಅಳವಳ aḷavaḷa. Turning and twisting (Râm. 5, 8, 55; Mhr. ಅಳಾಪಿಳಾ).

ಅಳವಿ aḷavi. = ಅಳ 2, etc. Nearness, etc. (Bh. 3, 13, 26; J. 7, 47; 13, 32; 20, 26; 22, 7). **2,** fitness, etc. **3,** possibility, etc. (Bp. 29, 28; 56, 49; 58, 37; Grj. 4, 9). **4,** strength, etc. (Bp. 11, 6; J. 8, 31; 12, 40). **5,** meeting in battle, combat (J. 4, 45; 12, 37. 43; 16, 9); assault; wrestling (Râm. 5, 8, 36; Bh. 1, 7, 41). **6,** confidence, trust (*cf.* ಅಡೆ 6). — ಅಳವಿಗರಿ. = ಅಳವಿಗಱ್. (Ršv. 5, after 55). — ಅಳವಿಗಱ್. -ಕಱ್. To go beyond the proper bounds (Abh. P. 7, after 115; Ršv. 5, after 50 & 55; 6, after 44). — ಅಳವಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To put confidence (Bh. 2, 13, 48). 2, to offer battle, to fight (Bh. 8, 23, 44; 8, 26, 18; J. 7, 48; 13, 5).

ಅಳವಿಗ aḷaviga. A friend (R.).

ಅಳವು aḷavu. 1. = ಅಳ 2, etc. ಅವು ತಮ್ಮ ಅಳವಿನೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಹಾಱ್, ಅವುಗಳನ್ನು ಗಪ್ಪನೆ ಹಿಡಿಯುವವು (B. 3, 31; see 5, 31. 242; Č. Bp. 47, 24; J. 4, 41; 6, 41; Râm. 3, 8, 42; My.). — ಅಳವುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಅಳವಱ್. (Ršv. 1, after 135).

ಅಳವು aḷavu. 2. = ಅಳಬು. Measure (Grj. 4, 36; My.; ಅಳತೆ G.; T., M.; Tĕ. ಲಾವು). ಮಾಡಿದ ಕೊಲೆಗೆ ಅಳವಿಲ್ಲ (B. 4, 10). — ಅಳವುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A measuring rod (My.).

ಅಳವೆ aḷavĕ. A lease or agreement given to the ryot in writing (My., obsolete).

ಅಳಸು aḷasu. 1. Sound in coitu (ಸುರತಧ್ವನಿ Šmd. II; Čt. I, 54; Kk. 85, o. r. ಎಳಸು; ಸುರತರವ Šm. 76, o. r. ವಳಸು; T. ಅಳ್ಳೆಪ್ಪು, to chatter, prattle; M. ಅಳರ್ಚ, bellowing, shriek).

ಅಳಸು aḷasu. 2. = ಅಳಿಯಿಸು, ಅಳಿಸು 1, ಅಳುಸು, ಅಳೆಸು. To cause to be measured or to measure (C.).

ಅಳಿ aḷi. = ಅಳೆ 1. To measure (S. Mhr.).

ಅಳಿ aḷi. = ಅಲಿ. (ಭ್ರಮರ Šmd. Dh. No. 893; ತುಮ್ಬಿ Šmd. I; Nn. 107; ಅಱಿಡಿ Šm. 27; ಗುಂಗೀ ಹುಟಿ G.). — ಅಳಿವಣ್ಣು. -ಬಣ್ಣು. Bee's honey (Ršv. 9, 60). — ಅಳಿವೆದೆ. -ಪೆದೆ. A bowstring of bees (Ršv. 5, after 19).

ಅಳಿಕಿಸು aḷikisu. 1. To oppose; to impede; to harass (ತಳ್ವೊಯ್, ಅಳಿಸು, ಅಣ್ಣಳೆ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; *cf.* ಅಡ 6).

ಅಳಿಕಿಸು aḷikisu. 2. = ಅಳಕಿಸು, ಅಳುಕಿಸು. To frighten (My.).

ಅಳಿಕು aḷiku. = ಅಳ್ಕು 1, etc. To fear (ಅಗಿ, ಭಯಗೊಳ್ Šs.; Bp. 30, 26).

ಅಳಿಗ aḷiga. (= ಅಳಿಯ?). See ಕವ್ಪಳಿಯಳಿಗ.

ಅಳಿಗೆ aḷigĕ. = ಅಳಗೆ. A capacious earthen vessel to hold water or grain (My.). ಅಪ್ಪಲೀ ಕುಡಿದವ ಅಳಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದಾನೇ? — ಅಱಿವ ಕನ್ದನಿಗೆ ಅಳಿಗೇ ಅಪ್ಪಲಿ (Prvs.).

ಅಳಿಗೆ aḷigĕ. = ಅಳಿಗೆ. Tbh. of ಆವಲಿಕೆ (Šmd. 383).

ಅಳಿಪು aḷipu. 1. = ಅಳುಪು 1. To be addicted to; to hanker after, to long for (*cf.* ಅಣ್ಪು 2, ಅಱುಗು 2; T. ಅಳಿ, compassion, grace; Tu. ಅರಬು, desire). ಅಳಿಪುವವನು (ಲೋಲುಭ, ಲೋಲುಪ, ಲೋಲ, ಲಾಲಸ, ಲಮ್ಪಟ Hlâ.). ಪರವಧುವಿಂಗೆ ಅಳುಪಿದವಂ (Jmt. 22).

ಅಳಿಪು aḷipu. 2. = ಅಳುಪು 2. Hankering after, desire, addiction, attachment, love (Abh. P. 6, 6). ಇನ್ದ್ರಿಯವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಳಿಪಿಲ್ಲದವನಂ ಶಾನ್ತನ್ ಎಮ್ಬುದು, ಮತ್ತಂ ಶ್ರಾನ್ತನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಅಳಿಪಿನ್ದಂ (Šmd. 132).

ಅಳಿಯ aḷiya. (Šmd. 40). (A man who is longed for? or one who joins a family?): a daughter's husband, a son-in-law (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಜಾಮಾತೃ Nn. 124; ಸ್ವಸ್ರೀಯ Mr. 489; ಹಬ್ಬಿಗ Čt. I, 26; C.; Si. 266; Tĕ. ಅಲ್ಲುಡು, ಅಲ್ಲುವಾಡು; Tu. ಅಳಿಯ, a son-in-law; a nephew; M. ಅಳಿಯ, a brother-in-law). ಎಮ್ಮಳಿಯಂ (Šmd. 161). ಮಗಳನ್ ಇತ್ತ ಅಳಿಯ ಮುಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯ (Mr. 489; see No. 2). ಅಳಿಯನ ಗೆಳೆಯ (ಜನ್ಯ G.). See Bp. 42, 6; 44, 52; Râm. 26, 16; ಅಯ್ಕಿಳ್ವೆಟ್ಟಳಿಯ, ಇಂಗಡಲಳಿಯ, ಚಳಿವೆಟ್ಟಳಿಯ, ಮನೆಯಳಿಯ, ಸೋದರಳಿಯ. — ಅಳಿಯನ ಕುರುಡು ಬೆಳಗಾದರೆ ಕಣ್ಡೀತು. — ಅಳಿಯನ ಮೋಱ್ ಬೆಳಗಾತ ಕಾಣ ಬಹುದು. — ಅಳಿಯನ ಕೂಡ ಗೆಳೆಯ ಬನ್ದ (so that only one meal is required). — ಅಳಿಯ ಮುನಿದರೆ ಮಗಳ ಕರಕೊಣ್ಡು ಹೋದಾನು (Prvs.). **2,** = ಸೋದರಳಿಯ. (My.). — ಅಳಿಯನ ಗಿಡ. An undershrub, Sida carpinifolia Lin. (Z.). — ಅಳಿಯನ ಮಾವನ ಗಿಡ. = ಅಳಿಯನ ಗಿಡ. (Z.). — ಅಳಿಯಸನ್ತಾನ. The law of inheritance in the female line, according to which the family property descends not from a man to his son, but to his sister and her children (Tu.).

ಅಳಿಯತನ aḷiyatana. The state of being an ಅಳಿಯ (C.). See ಮನೆ-.

ಅಳಿಯಿಸು aḷiyisu. = ಅಳಸು 2, etc. To cause to measure, etc. (My.).

ಅಳಿಱ್ aḷiṟ. (Šmd. 40, o. r. ಒಳಿಱ್). ಅಳಿರ್ಗಳ್ (53).

ಅಳಿಲ್ aḷil. -ಲು. = ಅಣಿಲ್, etc., ಅಳಿನ್ದಕಿ. A squirrel (ತರುಕುಟ, ತ್ರಿವಳಿ Mr. 165, o. rs. ತ್ರಿವಣಿ, ಅಣಿಲ್; My.). ಅಳಿಲು ಏಱಿದರೆ ಅರಳೀ ಮರ ಅಲ್ಲಾಡೀತೋ? (Prv.). ಅಳಿಲುಭಕ್ತಿ ಮಳಲ ಸೇವೆ (Prv. based on a legend).

ಅಳಿಲೆ aḷilĕ. (Šmd. 40). = ಅಣಿಲೆ, q. v. (My.).

ಅಳಿಸು aḷisu. 1. = ಅಳಸು 2, etc. To cause to measure, etc. (S. Mhr.).

ಅಳಿಸು aḷisu. 2. = ಅಳಿಕಿಸು 1. (Šs.).

ಅಳು aḷu. 1. = ಅಳ್ 3. (C.). ಅಡಸುವಳು (Bp. 24, 2). ಮಾಡಿದಳು (24, 26). ಹೋದಹಳು (50, 12). ಸೌಖ್ಯವನ್ ಈವುತಿರ್ದಳು ಮಾಯೆ ಮೋಹಿನಿಗೆ (Prll. 3, 29). ಬಾಲಲೀಲೆಯ ಸೊಮ್ಮ ಸೂಱೆಯ ಕೊಡುತಲಿರ್ದಳು (3, 30).

ಅಳು aḷu. 2. = ಅಳ್ 4. (C.), *e. g.* ಆಗಪಳು, ಅವಳು, ಇವಳು.

ಅಳುಕಿಸು aḷukisu. = ಅಳಿಕಿಸು 2, etc. To frighten (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 1. = ಅಳ್ಕು 1, etc., (ಬಳ್ಕು). To fear; to be afraid of (My.; T. ಅಳುಕ್ಕು, to be frightened; to terrify; M. ಅಳುಕ್ಕು, to start; to shrink). See Bp. 16, 16; 17, 11. 15; 18, 51; 21, 15; 26, 30; 27, 30; 28, 54; 37, 39; 38, 30; 40 sum.; 44, 22. 51; 52, 15; 55, 10. 48; 58, 62; Bh. 1, 8, 28. 40; 1, 10, 31; 7, 6, 60; J. 6, 32; 11, 33; 28, 33; Râm. 5, 8, 36. 41; Prv. s. ನರಕ. ಕುದುರೆ ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಅಳುಕುತ್ತವೆ (B. 3, 53).

ಅಳುಕು aḷuku. 2. = ಅಳ್ಕು 2, etc. Fear (My.; Tĕ. ಅಲುಕು, ಅಳ್ಕು; T. ಅಳುಕ್ಕು; M. ಅಳುಕ್ಕ).

ಅಳುಕು aḷuku. 3. = ಅಳಕು 3. (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 4. = ಅಳಕು 4. (My.).

ಅಳುಕು aḷuku. 5. = ಅಳಕು 5. (My.; see ಮೆಯ್ಯಳುಕು).

ಅಳುಂಕು aḷuṅku. = ಅಳುಕು 5. ನಿಮಿರ್ದುವು, ಪೊಳೆದುವು, ಅಳುಂಕಿದುವು, ಅಮರ್ದುವು, ಚುಮ್ಬಿಸಿದುವು, ಅರ್ಪಿದುವು, ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಸಮುದ್ರವೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಿಲ್ಕಿದುವು, ಎಮೆಯಿಕ್ಕಲ್ ಮಱೆದುವು ಅವಳ ಧವಳಕಟಾಕ್ಷಂ (Šmd. 264).

ಅಳುಪು aḷupu. 1. = ಅಳಿಪು 1. To be addicted to, etc. (Bp. 28, 41; 40, 70; 42, 25; Ršv. 8, 117). ಅಳುಪುವಂ (ಲೋಲುಪ, ಲಮ್ಪಟ, ಲೋಲ, etc. Mr. 232).

ಅಳುಪು aḷupu. 2. = ಅಳಿಪು 2. (Čh. v. 20).

ಅಳುಮ್ಬ aḷumba. Excess; greatness; excellence; further, etc. (ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, ಕರಂ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Čt. II, 25; ಅಣಿಯರ, ಪೆಮ್ಪು, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, ಪೊಮ್ಪುಱೆ, ಪೆಮ್ಪು, ಮಿಗೆ, ಅಣಿಯರಂ, etc., ಅಧಿಕ Šm. 58; T. ಅಱುವ, extension; greatness; expanding; *cf.* ಅಡವು 1). ಅನ್ದಮ್ಬೆತ್ತ ಬನ್ದುಗೆಯ ಎಸಳಿಂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪತ್ತಿಸಿದ ಚಿತ್ರಪತ್ರಂಗಳ ಅಳುಮ್ಬಮ್ ಆದ ಪೊಮ್ಪಾಱೆಯ ಕಮ್ಬಂಗಳ್ (Čpr. 7 after 92). ಅನ್ದು ಎಣಿಕೆಗೆ ಅಳುಮ್ಬಮ್ ಆಗಿ ವಿಭವಂ ಮಿಗೆ (Ršv. 13, 72). See Abh. P. 11, after 88; 12, 95; V. 23, 5.

ಅಳುರ್ aḷur. To enclose, to cover, to overspread; to prevail (ಆವರಣ Šmd. Dh.); to fall upon. ದೆಸೆಗಳನ್ ಅಳುರ್ದು (Šmd. 28). ಚುರ್ಚಿದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ಅಳುರೆ ಕಿಮುಟ್ಟಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದಂ (38). ಒರ್ಬನೆ ಮತ್ಸ್ಯನನ್ತೆ ಅಳುರೆ ತಾಗಿದನ್ ಅಜಿಯೊಳ್ (260. 261 Mdb. MS.). ಬೆಳ್ಪೆಳಗಿನ ಬಾಱಿತ್ತೆಳೆಯಂ ತಳ್ವದೆ ಬಾಮ್ಬೊಲದೊಳ್ ಅರುಣಕರತತಿಖಿಳಕೆ ಪಾಱೆಲ್ಬಿನಮ್ ಅಳುರ್ದು ಉಱೆ (o. r. ಇರೆ) ಚಿನ್ತೆಯನ್ ಅಳ್ವನೆ ಪೊಲ್ ಓಷಧೀಶ್ವರಂ ಕಳೆಗೆಟ್ಟಂ (Ršv. 12, 13). ಅಳವಿಗಱಿದು ಅಳುರ್ವ ಘನನಿದಾಘಕಾಲದೊಳ್ (5, after 50). (ಹನುಮನ್ತಂ) ಬಲಮುನ್ ಅಳುರೆ ತಾಗುವುದು (Abh. P. 13, after 119; see also 11, 149. 151). ಅಳುರ್ವ (Grj. 6, 9). ಅಳುರ್ದಡೆ (9, 20).

ಅಳುರ್ಕೆ aḷurkĕ. The act or state of enclosing, encompassing, covering, etc. (ಆವರಿಸಿದುದು, ದಳ್ಳಿಸಿತು Šm. 60; Kk. 53; Abh. P. 10, 214). — ಅಳುರ್ಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಅಳುರ್. To enclose, etc. (Ršv. 6, after 11; 8, 50; 13, after 70; 13, after 77). — ಅಳುರ್ಕೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಅಳುರ್ಕೆಗೊಳ್. (Ršv. 13, 85).

ಅಳುಲ್ aḷul. ಅಳುಲು. = ಅಣಿಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಅಳುಲೆ aḷulĕ. = ಅಣಿಲೆ. (My.).

ಅಳುಸು aḷusu. = ಅಳಸು 2, etc. (My.).

ಅಳೆ aḷĕ. 1. = ಅಳ. To measure (ಪರಿಮಾಣ Šmd. Dh.; ಪ್ರಮಾಣು Šm. 111; ಪ್ರಮಾಣಿಸು Šmd. 45 Cm.; C.; T., M.; Tu. ಅಳ). P. ps. ಅಳ, ಅಳದು, ಅಳೆದು. ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ದ ಅಳದ ಮೊಱಿನು ಅರತ್ನಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಗೂಡಿ ಅಳೆವಲ್ಲಿ ವಿತಸ್ತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಅಳೆವ ಮೊಱದಲ್ಲಿ ಸರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಳವ ಮೊಱ (ಪ್ರಮಾಣಿಕ Mr. 323). ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಅಳೆಯೆ ರತ್ನಿ ಅಕ್ಕು (323). See Bp. 14, 5; 42, 5; 53, 12. 16. 73. — ಅಳದು ಹಾಕು. To ponder. ಮನದೊಳಗೆ ಅಳದು ಹಾಕುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು (B. 3, 50).

ಅಳೆ aḷĕ. 2. Measure. See ಕಟ್ಟಳೆ No. 1 s. ಕಟ್ಟು 1, ಕುತ್ತಳೆ.

ಅಳೆ aḷĕ. 3. Buttermilk (ತಕ್ರ Šmd. Dh.; Mr. 182; Šs.; ತಕ್ರ, ಅರಿಷ್ಟ, ಉದಶ್ವಿತ್ತು, ದಣ್ಡಾಹತ, etc. Hlâ.; ಕಟಿಲ್ Šm. 107; ಮಜ್ಜಿಗೆ 111; My.; T.; Tu. ಅಲೆ, ಅಳೆ). ಅಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ Hlâ.). ಈಚಲ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತು, ಅಳೆ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಅಳೆಯ ಆಸೆ ಹೆಪ್ಪಿಂಗೆ, ಮಱೆಯಾಸೆ ಸಕಲರಿಗೆ, ಬಲೆಯಾಸೆ ಮೀನ ಹಿಡಿವವಗೆ, ಹಾದರಕೆ ಸುಱೆದಾಟದ ಆಸೆ (Sp.). See ಕಟ್ಟಳೆ s. ಕಟ್ಟು 5; ಕಯ್ಯಳೆ s. ಕಯ್ 4; Bp. 10 sum.; 10, 6; 14, 25. — ಅಳೆಯುಮ್ಬ. -ಉಮ್ಬ. A buttermilk-eater: a Gŏlla (Čt. I, 61).

ಅಳೆ aḷĕ. 4. = ಅಳ 3, ಅಳು 3, etc. — ಅಳೆವೇರಿ. = ಅಳವೇರಿ, ಅಳುವೇರಿ. (My.).

ಅಳೆತ aḷĕta. = ಅಳತ. (My.).

ಅಳೆಸು aḷĕsu. = ಅಳಸು 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಕನೆ aḷkanĕ. Suddenly (ಪಪ್ಪನೆ, ಆಕಸ್ಮಿಕ Šs.; *cf.* ಅಸ 4, ಅಡ 4).

ಅಳ್ಕಱ್ aḷkaṟ. -ಱು. To fear (ಭಯ Šmd. Dh.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 1. = ಅಳಕು 1, ಅಳಿಕು, ಅಳುಕು 1. To fear; to be afraid of (ಭಯ Šmd. Dh.; ಸೆಡೆ, ಸುಗಿ, ಬಳ್ಕು, ಅಗಿ, etc., ಭಯವನ್ ಆನ್ Šm. 40; Kk. 72; My.; Tu. ಅಲ್ಕು, ಅಳ್ಕು; *cf.* ಅಕ್ಕಳಿಸು 2). See *e. g.* Šmd. s. ಬೆಳ್ಕಱ್; Ršv. 5, 116. 130; 6, 116; 13, 20. 22. 25. 65; J. 6, 28; Abh. P. 14, 10. 166; Grj. 3, 100. — ಅಳ್ಕಾಟ. -ಆಟ. Fear (My.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 2. = ಅಳಕು 2, ಅಳುಕು 2. Fear (ಭಯ Šmd. II; ಬೆಗಡು, o. r. ಬಿಗುರ್, ಭಯ Kk. 83; Tĕ.; Tu. ಅಲ್ಕು). — ಅಳ್ಕಱ್. -ಅಱ್. Fear to go away, or to abandon fear (Grj. 6, after 85).

ಅಳ್ಕು aḷku. 3. = ಅಳಕು 5. — ಅಳ್ಕಾಡು. = ಅಳಕ್ಯಾಡು. (My.).

ಅಳ್ಕು aḷku. 4. To be without strength, to be impotent (ಅಶಕ್ತ Šmd. Dh.; *cf.* ಅಱ್ಕು 1?).

ಅಳ್ಕೆ aḷkĕ. (= ಅಳ್ಪು). An embrace (ತಬ್ಕೆ, ಅಪ್ಪುಗೆ, ಆಲಿಂಗನ, Ś̃s.; *cf.* ಅಕ್ಕು 2, ಅಳ 2). See ಕಟ್ಟಳ್ಕೆ s. ಕಟ್ಟು 1.

ಅಳ್ಟೆ aḷṭĕ. = ಅಟ್ಟಿ 4 No. 3; ಅಳ್ಳಟ್ಟೆ. (My.).

ಅಳ್ತೆ aḷtĕ. = ಅಳತೆ. (My.).

ಅಳ್ನೆಲ aḷnĕla. ಅಳ್ಳೊಟ್ಟೆ. See s. ಅಳ್ 2.

ಅಳ್ಪು aḷpu. = ಅಪ್ಪು 3, (ಅಳ್ಕೆ). An embrace. ತಬ್ಪಿನಲ್ ಅಳ್ಪಿಂಗೆ (Čt. II, 53).

ಅಳ್ಳಕ aḷḷaka. = ಅಳಕ. (C.). **2,** the state of being loose, as that of a nail; that of being not tight, as that of a garment (C).

ಅಳ್ಳಟ್ಟೆ aḷḷaṭṭĕ. = ಅಳ್ಟೆ, etc. (My.).

ಅಳ್ಳಾಟ aḷḷâṭa. ಅಳ್ಳಾಡಿಸು. ಅಳ್ಳಾಡು. See s. ಅಳ್ಳು 1.

ಅಳ್ಳಿ aḷḷi. = ಅಣಿಲೆ, etc.— ಅಳ್ಳೀ ಕಾಯ ಗಿಡ. (My.; ಚೇತಕಿ G.). — ಅಳ್ಳೀ ಕಾಯಿ. (B. 1, 22).

ಅಳ್ಳಿಱಿ aḷḷiṟi. See s. ಅಳ್ಳು 1.

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 1. = ಅಗಲ್, etc. (ನಳ್ಳು 1). — ಅಳ್ಳಾಟ. -ಆಟ. = ಅಲ್ಲಾಟ. Moving, swinging, waving, etc. (ದೋಲೆ, ಪ್ರೇಂಖೆ, ಪ್ರೇಂಖೋಲನ Hlâ.). — ಅಳ್ಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಅಲ್ಲಾಡಿಸು. To cause to swing, etc. ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆನ್ದೋಲಿತ, ಲೋಲಿತ, ತರಲಿತ Nr.). ಅಳ್ಳಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಕದಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದ್ದು, ವೇಲ್ಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, etc. Si. 377). — ಅಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. = ಅಲ್ಲಾಡು. To move (v. i.), to swing, to shake, to tremble, etc. (Abh. P. 9, 63; Rśv. 11, 115). ಅಳ್ಳಾಡುವುದು (ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, ತರಲಿತ, ಲುಲಿತ Hlâ.). ಅಳ್ಳಾಡುವದು (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫುರಣ Si. 389). ನೀರು ಅಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, etc. 83). — ಅಳ್ಳಿಱ್. ಅಳ್ಳಿ ಇಱ್. To strike so that tremor is produced: to set in rapid motion, to shake, to cause to throb, quiver or tremble (ಸ್ಪನ್ದನ Śmd. Dh.). ಅಹಾಹಾರವ ದಿಗನ್ತವನ್ ಅಳ್ಳಿ ಱಯಲ್ (Bhâgavata 10, 40, 2). ಬೃಹದ್ಬೃಂಹಿತಂ . . . ಹೇಷಾಸಮುದ್ಘೋಷಂ ಬೆರಸಿ ನಭೋಮಣ್ಡಲಮನ್ ಅಳ್ಳಿಱಿದು, ಅಳುರ್ಕೆಗೊಳೆ (Rśv. 6, after 11). See Abh. P. 3, after 60; Grj. 5, 46; Râm. 5, 8, 24; Č. Bp. 32, 43; J. 12, 12. 2, to quiver, etc. (Bh. 1, 14, 10). — ಅಳ್ಳಿಱಿಸು. -ಇಱಿಸು. = ಅಳ್ಳಿಱ್ No. 1. (ಬಾರಿಸು Čt. I, 87).

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 2. (= ಅಳ್ 2). Shaking, trembling. — ಅಳ್ಳ ನೆಲ. = ಅಳ್ನೆಲ. (S. Mhr.). — ಅಳ್ಳ ಹೊಟ್ಟೆ. = ಅಳ್ಳೊಟ್ಟೆ. (S. Mhr.). — ಅಳ್ಳೆದೆ. -ಎದೆ. A trembling heart (J. 19, 3).

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 3. = ಅರಳು 3. (C.). — ಅಳ್ಳ ಬೊಕ್ಕೆ. Prickly-heat (My.). — ಅಳ್ಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಹಳ್ಳಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 4).

ಅಳ್ಳೂಮ aḷḷûma. = ಅಣಿಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 1. = ಅಣಿಲೆ, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 2. (fr. ಅಳ್ 2). That which is shaking or heaving: that portion of the abdomen of man, which, on either side, is immediately below the costal margin, is regarded as a very tender spot, and heaves in quick breathing from anxiety, etc.: the weak spot (C.; M.; Tu. ಅಲ್ಲೆ, ಅಳ್ಳೆ; see ಅಳ್ಳೊಟ್ಟೆ): tenderness, weakness, slenderness. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಲದ ಅಳ್ಳೆ (Si. 205). **2,** the flank of an animal (My.) ಕುದುರೆಯ ಅಳ್ಳೆ (Mr. 279). — See Bp. 47, 32. 58; Bh. 1, 14, 10; Râm. 5, 8, 84. 85; J. 10, 24; 11, 25; ಕುಡಳ್ಳೆ, ಕುಡಿಯಳ್ಳೆ. — ಅಳ್ಳೆ ಇಱ್. To strike, pierce, or touch the aḷḷĕs (Bh. 2, 13, 41; 2, 14, 61). — ಅಳ್ಳೆಕುಡಿ. = ಕುಡಿಯಳ್ಳೆ. The aḷḷĕ's point: that place of a man's abdomen, which, on either side, adjoins the aḷḷĕ in the direction of the flank (My.). — ಅಳ್ಳೆಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. Trifling strength, feebleness (Bh. 1, 14, 21). — ಅಳ್ಳೆಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. (Śmd. 118). A slender branch. ಎಳವೆಱ ಪಾಡೆ, ಕೆನ್ದಳಿರ ನಾಲಗೆ, ಮಾಮರದ ಅಳ್ಳೆಗೊಮ್ಬಿನೊಳ್ ಮಿಳಿರ್ಪ ಎಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲಮ್, ಅಲರ್ದೊಂಗಲೆ ಕೇಸರಮ್, etc. (Śmd. 81; Kâvy. I, 1*b*, 33). — ಅಳ್ಳೆ ಪಾಱು. The aḷḷĕs to heave or palpitate. ಪಕ್ಕದ ಪಾಱುವ ಅಳ್ಳೆಗಳ್ (Râm. 3, 7, 24). — ಅಳ್ಳೆ ಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. = ಅಳ್ಳೆ ಪಾಱು. (Abh. P. 7, 93).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 3. = ಅರಳಿ 1, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 4. = ಅರಳೆ 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಳೇಱು aḷḷêṟu. See s. ಅಳ್ 5.

ಅೞ್ aḻ. 1. = ಅಱ್ 1. To perish, etc. ಅೞ್ದಿನ್ ಎನ್ದು, ಕೆಟ್ಟನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I). ಭವಮ್ ಅೞ್ದು, ಬಸವನು ಸಂಗಮೇಶನೊಳ್ ಅಯ್ದಿ, ಸೊಯಮ್ ಆದ (Bp. 61 sum.). See ಅದವೞಲ್.

ಅೞ್ aḻ. 2. = ಅದ್ 2, etc., ಆೞ್, etc. To sink in a fluid, to be immersed. P. p. ಅೞ್ದು. ಅೞ್ದಿನ್ ಎನ್ದು, ನೀರೊಳ್ ಮುೞುಂಗಿದನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śmd. I; T. ಅೞುಂಗು, to be pressed down; to sink; ಆೞಲ್, depth). ಅೞ್ದಿಂ (Śmd. 285. 288). ಪರಿದ ಆರಕ್ತರಸದೊಳ್ ಅೞ್ದು ಬೞ್ದು ಆ ತಿರಃಪುಣ್ಡರೀಕಂ (Rśv. 13, after 96). *Cf.* ಅಮುಕು.

ಅೞ್ aḻ. 3. = ಅತ್ 3, ಅೞು 1. To weep, to cry, to wail (ರೋದನ Śmd. Dh.; T., M. ಅೞು; Tu. ಅರ್). P. p. ಅೞ್ತು (Śmd. 286). ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯ್ ಅೞ್ದು ಅೞ್ತು (Śmd. 68). ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅೞುತ್ತ (Bp. 50, 7). See J. 28, 35. 54.

ಅೞ್ aḻ. 4. (= ಅೞ, ಅೞು 2). Weeping; sorrow. **2,** = ಅೞ್ 2, ruin, death (? see ಅಗ್).

ಅೞ aḻa. = (ಅೞ್ 4), ಅೞು 2. — ಅೞುಬುರುಕ. -ಪುರುಕ. = ಅೞುಪುರುಕ. A male person who easily cries or is fretful (S. Mhr.). — ಅೞುಮೂಱಿ. = ಅೞುಮೋಱಿ. (S. Mhr.).

ಅೞಟು aḻaṭu. To be in anguish or affliction, as the sick in a violent fever (R.; T., M. ಅೞಟ್ಟು, to set on fire; to burn, as with pepper; to afflict; to burn, as a sore; to be in anguish, etc.).

ಅೞಲ್ aḻal. 1. = (ಅಂಗಲ್), ಅಡಲು 1 No. 3, ಅೞಲು 1. To grieve, to be afflicted (ದುಃಖ Śmd. Dh.; T. ಅೞಲ್, to be burnt, be hot; T., M. ಅೞಲ್, fire; heat; brightness; inflammation; pungency; T. ಅವಿರ್, splendour; Tu. ಅರತೆ, heat, burning; Tĕ. ಅಲುಗು, to be angry; ಅಲುಕೆ, ಆಲುಕೆ, ಅಲ್ಕ, anger; *cf.* ಅೞ್ಪು 1). P. p. ಅೞಲ್ದು (Rśv. 13, after 95; J. 28, 17. 19). ಬೞಲೆ ನುಡಿದು, ಅೞಲೆ ಬಗ್ಗಸಿ (Śmd. 28). ಅೞಲ್ದಳ್ ಅಮ್ಭೋಜನೇತ್ರೆ (J. 19, 17). ಅೞಲುತಮಿತಂ (Bp. 45, 7). See J. 13, 53; 19, 25; 21, 4. 7; 23, 25. 55. 57; 24, 1; 26, 53; Grj. 4, 69.

ಅೞಲ್ aḻal. 2. = ಅಡಲು 2 No. 3, ಅೞಲು 2. Mental heat: grief, sorrow, affliction (ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕಿತು Čt. II, 27; Kk. 43; ಕಡುಶೋಕ Bhn. 47; *cf.* ಅನಲು). ಮನ್ದಯ್ಸಿದ ಅೞಲಿಂ ಮುನ್ದುಗೆಟ್ಟು, ಕೆಟ್ಟಂ! ಕೆಟ್ಟೆನ್! ಎನ್ದು (Rśv. 13, after 104). ಎನ್ನ ಅೞಲ್ ತಗ್ಗುವದು ಎತಬಲಿ? (Bp. 45, 41). See J. 9, 17; 13, 55. 64; 14, 9. — ಅೞಲ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. A river of sorrow (J. 18, 59).

ಅೞಲಿಕೆ aḻalikĕ. The state of being afflicted (C.). See ಕಟ್ಟೞಲಿಕೆ.

ಅೞಲಿಗ aḻal-iga. A man who suffers grief, etc. (J. 9, 16).

ಅೞಲಿಸು aḻalisu. = ಅೞಲ್ಚು. (My.). ಅೞಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕ್ಲಿಷ್ಟ, ಕ್ಲೇಶಿತ Nr.). See J. 5, 31.

ಅೞಲು aḻalu. 1. = ಅೞಲ್ 1, etc. (My.). P. p. ಅೞಲಿ (Bh. 1, 10, 21). ಅೞಲುವಳ್ (J. 28, 16). See J. 19, 30; 24, 58.

ಅೞಲು aḻalu. 2. = ಅೞಲ್ 2, etc. (ವ್ರಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕಿತು Šm. 59; C.). ಅೞಲು ನಿನ್ದುದು ಚಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳ (Râm. 14, 1). ಅವನಿಗೆ ಅೞಲು ಬನ್ದದೆ (My.). — ಅೞಲುಗಾಳಿ. An unwholesome wind (S. Mhr.). — ಅೞಲು ಬೞಲು. dupl. (C.).

ಅೞಲ್ಚು aḻalču. = ಅೞಲಿಸು. To make sorrowful, to grieve, to harass (ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ Šmd. Dh.).

ಅೞವು aḻavu. = ಅೞಿಪು 1, etc. — ಅೞವಾಡು. -ಆಡು. To ruin, to destroy (S. Mhr.).

ಅೞವೆ aḻavĕ. The mouth of a river in which the tide ebbs and flows, bar (Mg., also ಅರುವೆ, ಅಳುವೆ; T., M. ಅೞಿ).

ಅೞಸು aḻasu. 1. = ಅೞಿಸು 1, etc. To efface (My.).

ಅೞಸು aḻasu 2. = ಅೞಿಸು 2, etc. To make cry (C.).

ಅೞಿ aḻi 1. = (ಅವಿ 2). To be ruined, to be destroyed, to perish; to decay; to disappear; to be effaced; to die (ವಿನಾಶ Šmd. Dh.; ಕಿಡು, ಸಾಯ್ Šmd. I; My.; T., M.; Tu. ಅಲಿ; Tĕ. ಅರು = ನಶಿಂಚು; M. ಅೞಿ also: to be untied, to become loose; T., M. also: to be wasted, squandered, lavished, spent; see s. ಅೞ್ಚು 3). ರೂಪು ಅೞಿದ ಸಾವು (ಮಣ್ಮಾೞಿ Šmd. I). ನಾಮರೂಢಿ ಅೞಿಯದ ಪಕ್ಷಂ (Šmd. 62). ಬೆಳಗು ಅೞಿದುದು (Šm. 65). ಬಲ್ಪು ಅೞಿದು (Ršv. 5, 39). ಅೞಿಯೆ ತಮಂ (6, 133). ಅೞಿದ ಉಷ್ಣದ ಹಾಲಿನ ಅನ್ದದಿ ಸುಲಭಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮ್ ಅಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5). See Bp. 8, 50; 30, 14; 45, 35; Ršv. 13, 103; Bh. 1, 8, 89; J. 4, 62; 11, 22. 25; 15, 4; ಅಸುವೞಿ, ಉರ್ಕೞಿ, ಪಾಂಗೞಿ, ಬಸವೞಿ. ಅೞಿದ ಊರಿಗೆ ಉೞಿದವನೇ ಗವುಡ (Prv.). **2,** to ruin, to destroy, etc. (ಕೆಡಿಸು Šmd. I). ಇರ್ದುದನ್ ಅೞಿಯದೆ; ಇರ್ದುದನ್ ಅೞಿದು (Šmd. 195). See Bp. 16, 3; 18, 41; 39, 15; 54, 69; 59, 54. — ಅೞಿಅೞಿ. rep. (Abh. P. 14, 102). — ಅೞಿದುೞಿ. ಅೞಿದು ಉೞಿ. To be destroyed and to remain; to be routed, but escape with life, to have a hair-breadth escape; to recover from adverse circumstances (ಕೆಟ್ಟರೂ ಜೀವದಿನ್ದ ಉೞಿ G.). ಕೊಳಂ. . . ಅೞಿದುೞಿದು ಭಂಗಮುಮುಮ್ ಆಗಿರ್ದು ಮುೞಿದ ನೃಪದಱಿಮ್ ಅಲ್ಲ (J. 15, 14). See Bp. 26, 30; Râm. 5, 9, 2; J. 5, 41; 20, 38. 62.

ಅೞಿ aḻi. 2. = ಅಡಿ 6. Ruin; waste; damage, loss; destitution; wane (J. 13, 24); uselessness. **2,** the liquid that sticks to, or remains in, the measure of the seller (ಮಾನಶೇಷರಸ Šmd. Dh.; ಬಳ್ಳದ ಅೞಿ Šmd. I). ಬಳ್ಳದೞಿ (Šmd. 162). **3,** a void, a nought, expressed by the sign ⌐ in writing accounts (My.), *e. g.* "ರು ೧ ⌐ ⊐ " means "1 rûpây, no pâvali, 1 bêlĕ (*i. e.* 2 aṇas)". — ಅೞಿಗಣ್. -ಕಣ್. ಅೞಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A bad or miserable eye, no eye, a blear eye (ಅಚಕ್ಷುಸ್ Hlâ; ಅಚಕ್ಷು Mr. 459). See Bp. 18, 66. — ಅೞಿಗಣ್ಡ. A good-for-nothing, despicable hero (Abh. P. 14, 102). — ಅೞಿಗಣ್ಡು. Worthless (boastful) bravery (Abh. P. 14, 182). — ಅೞಿಗಣ್ಣವನು. -ಕಣ್ಣವನು. A blear-eyed or dim-sighted man (ಪಿಲ್ಲ, ಚುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ Hlâ.). — ಅೞಿಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Miserable poetry (Ršv. 1, 23). — ಅೞಿಗಬ್ಬಿಗ. -ಕಬ್ಬಿಗ. = ಅೞಿಗವಿ. (Ršv. 1, 24). — ಅೞಿಗವಿ. -ಕವಿ. A ruinous, bad, or useless poet. ಅೞಿಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೆ? (Šmd. 78). — ಅೞಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. = ಅಡಿಗಾಲ. A time of ruin or death (My.). — ಅೞಿಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Mean trickery (Abh. P. 9, after 146). — ಅೞಿಜಪ. Useless prayers (Abh. P. 14, 102). — ಅೞಿನೆತ್ತಿ. The fontanel of children (C.). — ಅೞಿಬಿಡು. To give a few drops more to make good what remains in the seller's measure (C.). — ಅೞಿಮನ. A mean mind (Grj. 5, 54). — ಅೞಿಮನ್ತ್ರ. A pernicious incantation. ನಿನಗೆ ಅೞಿಮನ್ತ್ರ ಬನ್ದು, ಸತ್ತು ಹೋಗು (S. Mhr.). — ಅೞಿಮಿಳಿ. A worn out or damaged tie. ಹುರಿ ಅೞಿದ ಅೞಿಮಿಳಿ (Šmd. 286). — ಅೞಿಯಾಸೆ. -ಆಸೆ. = ಅಡಿಯಾಸೆ. Vain hope, fruitless desire; destitution of hope, despair (My.). See Bp. 40, 33; 42, 26; Râm. 26, 17. — ಅೞಿಯಾಳ್. -ಆಳ್. An enervated, impotent man; a eunuch (ಕ್ಲೀಬ Mr. 481; My.). — ಅೞಿಯೂರ್. A ruined village (My.). ಅೞಿಯೂರ ತಳವಾರ, ಕಳೆಯುಳ್ಳ ಸೂಳೆಯೂ, ಪೊೞಲ ಸುಂಕಿಗ, ಹೞಿನಾಯಿ, ಯಾಚಕನು ತೊಲಗುವರೆ? ಇಲ್ಲ! (Sp.). — ಅೞಿಯೆರ್ದೆಯ. -ಎರ್ದೆಯ. A coward (My.; ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು G.). — ಅೞಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A good-for-nothing woman (ಅಲ್ಪತರುಣಿ Šm. 73; Kk. 28; ಅಲ್ಪಸ್ತ್ರೀ Šs.; Abh. P. 6, 68).

ಅೞಿಕ aḻi-ka. (Šmd. 241). A destroyer.

ಅೞಿಕಿಸು aḻikisu. To efface, to erase (S. Mhr.; ತೊಡೆ Čb.).

ಅೞಿಗೆ aḻigĕ. Tbh. of ಅಲಿಕ.

ಅೞಿಗೆವದ್ದ aḻigĕvadda. Tbh. of ಅಲಿಕಾಬದ್ಧ (Šmd. 30, o. r. -ಬನ್ಧ).

ಅೞಿಚು aḻiču. = ಅೞಿಸು 1, etc. (My.).

ಅೞಿಪು aḻipu. 1. = ಅೞವು, ಅೞಿವು 1, (ಅೞಿಸು 1. etc.), ಅೞುಪು 1. To destroy, etc. (ಲೋಪತ್ವ Šmd. Dh.). **2,** to be ruined, destroyed, etc. ಅೞಿಪನ್ ಎನ್ದು, ಅೞಿಪುನನುಮ್ ಅೞಿಪಿದವನುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I).

ಅೞಿಪು aḻipu. 2. = ಅೞಿವು 2, ಅೞಿಹು, ಅೞುಪು 2, ಅೞುವು 2, ಅೞುಹು, ಅೞ್ಪು 2. Ruin, destruction; death (Abh. P. 14, after 13); — breaking, as of promises or vows.

ಅೞಿಯಿಸು aḻiyisu. = ಅೞಿಸು 1, etc. To cause to be dissolved; to cause to disappear, to destroy, etc. (ಲಯ Šmd. Dh.; *cf.* ಅೞ್ಗು).

ಅೞಿವು aḻivu. 1. = ಅೞಿಪು 1, etc. To destroy, etc. ಬಸವ ಶರಣೆನೆ ಪಾಪಮ್ ಅೞಿವುಗು (Bp. 1, 25).

ಅೞಿವು aḻi-vu. 2. (Šmd. 247). = ಅೞಿಪು 2, etc. Destruction, etc. (Bp. 38, 59). ನಿನ್ನ ಭಾಷೆಗೆ ಅೞಿವು ಇಲ್ಲ, ಅಲಾ? (J. 4, 70). See Prv. s. Tbh. ನಳ; Bh. 8, 22, 42; Râm. 5, 8, 46; J. 2, 5; 8, 42; 32, 34. — ಅೞಿವುೞಿವು. -ಉೞಿವು. Destruction and preservation (J. 8, 42).

ಅೞಿಸು aḻisu. 1. = (ಅೞ್ಚು 3), ಅೞಸು 1, ಅೞಿಚು, (ಅೞಿಪು 1), ಅೞಿಯಿಸು, ಅೞುಚು, ಅೞುಸು 2, ಅೞ್ಚು, ಅೞ್ಸು. To ruin, to destroy; to kill; to efface. ಅೞಿಸ ಹಾಕುವದು (ಪ್ರಮಾಪಣ, etc. Si. 297; My.).

ಅಳೀಸು aḷisu. 2. = ಅಳಿಸು 2, ಅಳುಸು 1. To make weep or cry (C.). ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಳೀಸದೆ (B. 3, 32).

ಅಳೀಹು aḷihu. = ಅಳೀವು 2, etc. (My. rare).

ಅಳು aḷu. 1. = ಅಲ್ 3, ಅಱ್ 3. To weep, to cry. P. p. ಅತ್ತು (C.). ಅಳುಗು (Bp. 14, 17). ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಅಳುವ ಲಿಂಗ (45, 27). ಗೋಳೋ ಎನ್ದು, ಅಳುವದು (ಕ್ರನ್ದಿತ, etc. Si. 73). ಅಳುವ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc. 214). ಅಳುವ (J. 28, 36. 38). ಅಳುವ ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣೀರ ಒರಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಅಳುವ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಯ್ಗೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ. — ಅಳುವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಡಸನ್ನೂ ನಮ್ಬ ಬಾರದು. — ಅಳುವವನ ಎಡಕ್ಕೂ ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕೂ ಕುಣ್ಡ ಬಾರದು (Prvs.). See Prv. s. ಅಳಿಗೆ. — ಅಳಿಉ. rep. ಇದನ್ನ ಕಣ್ಡು, ದುಃಖದಿನ್ದ ಅತ್ತತ್ತು (B. 5, 72).

ಅಳು aḷu. 2. = ಅಳ, ಅಳುವು 1. Weeping, crying. ಮಗುವಿಗೆ ಅಳು ಹುಟ್ಟಿತು or ಬನ್ತು (My.). — ಅಳುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A crying or cross child (S. Mhr.). — ಅಳುಪುರುಕ. (My.). = ಅಳುಬುರಕ. (My.). — ಅಳುಪುರುಕತನ. The state of being an ಅಳುಪುರುಕ (My.). — ಅಳುಪುರುಕಿ. A female ಅಳುಪುರುಕ (My.). — ಅಳುಪುರುಕಿತನ. The state of being an ಅಳುಪುರುಕಿ (My.). — ಅಳುಮೋಱೆ. = ಅಳುಮೂಱೆ. A crying or fretful countenance (My.).

ಅಳುಕುಳಿ aḷu-kuḷi. (Šmd. 239 Mdb. MS.). An easily crying or fretful person.

ಅಳುಗು aḷugu. 1. = ಅರಗು 2, ಅಳ್ಗು. To decay, to rot, to spoil by being over-boiled (T., M.; R.; of this term the ಅಳಿಚ್ಚಲ್ s. ಅಡಸಲ is formed).

ಅಳುಗು aḷugu. 2. To love. ಒಱಲ್ದನ್ ಎನ್ದುಮ್, ಅಳುಗಿದನ್ ಎನ್ದುಮ್, ಉಱುಗಿದನ್ ಎನ್ದುಂ, ಕೂರ್ತಂ (Šmd. II; M. ಅಳಿವು, tenderness, love; see T. s. ಅರಗು 1; cf. ಅಳಿಪು 1 and 2; ಅಮ್ಮು, ಅರುಮೆ, ಅಳ್ಕಱ್ 1, ಅಳ್ತಿ).

ಅಳುಚು aḷuču. = ಅಳೀಸು 1, etc. (My.).

ಅಳುಪು aḷupu. 1. = ಅಳೀಪು 1, etc. To destroy, etc. (My.; ಕೆಡಿಸು G.). ಅಳುಪಿದರೆ ಮಧುಕರನ ಮಱಿ ಬೊಬ್ಬುಳಿಯ ವ ನದೊಳಗೆ, ಏನ್ ಅಹುದು? (Bh. 2, 13, 14).

ಅಳುಪು aḷupu. 2. = ಅಳೀಪು 2. Ruin, etc. (My.).

ಅಳುವಿಕೆ aḷuvikĕ. Crying, etc. (My.; ಎಲಾಪ, ಪರಿವೇದನ Si. 58). ಕೆಯ್ಲಾಗದೆ, ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ಅಳುವಿಕೆ (398). ಅರ್ತಧ್ವನಿಯಿಂ ಕೂಡಿ ಅಳುವಿಕೆ (ಆಕ್ರನ್ದ 430). ಸಿಟ್ಟುಗೊಣ್ಡು ಅಳುವಿಕೆ (69).

ಅಳುವು aḷuvu. 1. = ಅಳು 2. (My.).

ಅಳುವು aḷuvu. 2. = ಅಳೀವು 2. (My.; ಕೇಡು G.).

ಅಳುಸು aḷusu. 1. = ಅಳೀಸು 2, etc. (My.).

ಅಳುಸು aḷusu. 2. = ಅಳೀಸು 1, etc. (My.).

ಅಳುಹು aḷuhu. = ಅಳೀವು 2, etc. (My.).

ಅಳ್ಕಜ aḷkaja. = ಅಕ್ಕಜ 2. Envy, jealousy, indignation at the merits or happiness of another (ಕುಱುವುಬ್ಬು, ಅಸೂಯೆ Kk. 48, o. r. ಅಕ್ಕಜ; My.; T. ಅಳುಕ್ಕಾಱು, envy; a lie). — ಅಳ್ಕಜವಬ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To envy, to grudge, etc. (ಅಸೂಯ Šmd. Dh.).

ಅಳ್ಕಜಕಾಱ aḷkaja-kâṟa. An envious man (Rśv. 1, 35).

ಅಳ್ಕಮೆ aḷkamĕ. (Šmd. 248). The state of being decayed, dissolved, digested, etc. (ಅಱವೆ Šmd. I; ಅಱಿವ್ಬೆ, o. r. ಅಱವೆ, ಜೀರ್ಣ Kk. 48; ಜೀರ್ಣ Šm. 60; see the remarks s. ಅಱವೆ 1). **2,** indigestion (V. 14, 19; Tu. ಅರ್ಕಮೆ).

ಅಳ್ಕಱ್ aḷkaṟ. 1. To love (ಪ್ರೇಮ Šmd. Dh.; cf. ಅಳುಗು 2). P. p. ಅಳ್ಕಿರ್ತು (Abh. P. 14, after 171). ಅಳ್ಕಿರ್ತನ್ ಎನ್ದು, ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ (Šmd. I; Kk. 80). ಅಳ್ಕಿರ್ತಳ್ (ಕೂರ್ತಳ್ Kk. 29; Šm. 75).

ಅಳ್ಕಱ್ aḷkaṟ. 2. -ಱು. = ಅಕ್ಕಱು, etc. Love; pleasure. ಅಳ್ಕಱಿಂ (Šmd. 117). See Rśv. 4, 79; Grj. 1, 8; 3, 7. 56; 4, 43. 66; ಕಟ್ಟಳ್ಕಱ್.

ಅಳ್ಕಿಸು aḷkisu. = ಅಕ್ಕಿಸು. To digest, etc.

ಅಳ್ಕು aḷku. 1. = ಅಕ್ಕು 4. To be worn out, decayed, digested, etc. (ಜೀರ್ಣ Šmd. Dh.; cf. ಅಳ್ಗು). — ಅಳ್ಕಾಡು. -ಆಡು. = ಅಕ್ಕಾಡು. To become devoid of any residue, to be consumed or finished (ನಿರವಶೇಷ Šmd. Dh.; ಇಲ್ಲವಾದುದು Cm.). — ಶ್ರೀ ಅಳ್ಕಾಡಿತು ಕುರುನಾಯಕರ ಒಕ್ಕಲೊಳೋ? (Šmd. 64).

ಅಳ್ಕು aḷku. 2. = ಅಕ್ಕು 5. The state of being digested, etc.

ಅಳ್ಕೆ aḷkĕ. 1. = ಅಕ್ಕೆ 1, ಅರ್ಕೆ. Weeping, crying, lamenting (ರೋದನ Šmd. I; ಕ್ರನ್ದಿತ, ರುದಿತ, ಎಲಾಪ, ಪರಿವೇದನ Hlâ.).

ಅಳ್ಕೆ aḷkĕ. 2. = ಅಡಿಕೆ 2. Boiling, etc. See ನೀರಳ್ಕೆ.

ಅಳ್ಗು aḷgu. = ಅಳುಗು 1. To be dissolved (ಲಯ Šmd. Dh.); to decay, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Šmd. Dh.; cf. ಅಗ್ಗಿಸು; ಅಳ್ಕು 1).

ಅಳ್ಚು aḷču. = ಅಳೀಸು 1, etc. (My.).

ಅಳ್ತಿ aḷti. = ಅರ್ತಿ, etc. Love; a lovable, pleasant object (ಪ್ರೀತಿ Šmd. I; Čt. I, 35; My.; cf. ಅಳ್ಚು 4, ಅಳುಗು 2). **2,** pleasure (My.; ಸನ್ತೋಷ G.). ಕೂಸಿಂಗೆ ಲಡ್ಡುಗೆ ಅಳ್ತಿ (Šmd. 159). See Grj. 1, 19; 3, 7; Kk. 3; Rśv. 13, 26; J. 28, 20. 53; Dp. 4. — ಅಳ್ತಿವಡು. -ಪಡು. To feel love or desire (V. 30, after 35); — to become pleasurable (Č. Bp. 6, 51).

ಅಳ್ತಿಕಾಱ aḷti-kâṟa. = ಅರ್ತಿಕಾಱ. A lover, etc. (Bp. 1, 34).

ಅಳ್ದು aḷdu. 1. To wither, to fade. ಅಳ್ದಿದನ್ ಎನ್ದು, ಸೊಪ್ಪಾದನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I). **2,** to die. ಅಳ್ದಿದನ್ ಎನ್ದು, ಸತ್ತನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I).

ಅಳ್ದು aḷdu. 2. = ಅದ್ದು 1, etc. To dip, etc. (Rśv. 10, after 31; 11, 19).

ಅಳ್ದು aḷdu. 3. = ಅದ್ದು 2, etc. P. p. of ಅಱ್ 2.

ಅಳ್ವು aḷvu. 1. Burning to go beyond the proper limit (ದಹನಾತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; cf. ಅಱಲ್ 1).

ಅಳ್ವು aḷvu. 2. = ಅಳೀಪು 2, etc., (ಅರ್ವು).

ಅಳ್ಸು aḷsu. = ಅಳ್ಚು, etc. (My.).

ಆ Â

ಆ â. 1. The second letter of the Alphabet (Šmd. 12. 15).

ಆ â. 2. = ಅ 10, ಆಂ 2. The lengthened form of ಅ 10, *e. g.* ಬಟ್ಟಲಾ (B. 1, 9), ಕೆಚ್ಚಲಾ (1, 10), ಗಾಳೀ ಪಟಾ (1, 19), ಕಟಾ, ಬಾಲಾ, ನೊಣಾ (1, 21), ಹಳ್ಳಾ (2, 4), ಅವುಗಳಾ, ಮನುಷ್ಯರಾ (My.). See the Prvs. s. ಪುರಾಣ.

ಆ â. 3. = ಅ 11, of which it is the lengthened form, *e. g.* ಮೃಡನಾ (Šmd. 142). ಗಂಗಾಮ್ಬುಧಾರಾಜಟಿಲಿತಜಟನಾ (142). ದೊರೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಗೆಲ್ದ ರಣಂ ಕುವರಾಂಕರಾಮನಾ (142). ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರನ್ ಎನಿಸಿದುದು ತೋಳ ಬಾಳ್ ತೈಲಪನಾ (142). ನೇತ್ರೆಯಾ, ಕಿರಾತೆಯಾ (144). ಈದ ಪುಲಿಯಾ ವೋಲ್ ಇರ್ದಳ್ (144). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (146). ಕಣ್ಣಿಂ ಕಾಣಂ, ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ, ಕಾಣ್ಬ ಅನ್ನಮ್ ಎನ್ತು ತಲೆಯಿಲ್ಲದನಾ? (128). ಅವರಾ ನವ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ತರವಿದ್ದ ಮೇಲೆ (B. 4, 190).

ಆ â. 4. = ಅ 12. An indicative letter or remote pronominal adjective, being a substitute for ಅದು (Šmd. 169. 202): That; those. ಆಯೆರಳೆ ಪೋದುವು, ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬನ್ದುವು (169). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ (202). ನೆನದನ್ ಆ ಹಿರಣ್ಯಕನ್ ಅನ್ದು ಬಿದ್ದಿ ಅನ್ದಮಂ (202). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ (109). ಬಿದಿಗೆ ಆ ಪೊಲಿಚರ್ ಮಾನ್ಯದ ಒಕ್ಕಲ್ (203). ಆ ಬೆಕ್ಕಲ್ಲ, ಈ ಬೆಕ್ಕು. — ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವದೆ: ಮುಣ್ಡೆ ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಡ ಎಮ್ಬುವದು (Prvs.). ಆ ಲೋಕಮ್ ಈ ಲೋಕಮ್ (Bp. 10, 34). ಆಯಿಾಯಾ (Šmd. 202). ಆಯಿರ್ದ ಮಾಟಕ್ಕೆ (64. 128). ಆಯಲ್ಗೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಲೋಪಂ (272). ಆವುದಕಂ, ಆವೂರ್, ಆವೂಟಂ, ಆವೊಲೆ (66). ಆವೆಡೆ (135). — ಆಆ. rep. = ಆಯಾ, etc. (My.; B. 5, 301). — ಆ ಕಡೆ. That side or direction. ಆಕಡೆಮನೆ (Bp. 48, 25). ಆ ಕಡೆಯ ಈ ಕಡೆಯ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿಸಮ್ಬನ್ಧದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ (B. 4, 56). — ಆ ಕಾರಣ. Therefore. (B. 1, 26; 3, 3; 4, 181). — ಆ ಕ್ಷಣ. The same moment, instantly (ತತ್ಕ್ಷಣ Mr. 449). — ಆ ಬಗ್ಗೆ. On that account (B. 5, 113. 303). — ಆ ಬಟಿಕ. After that, thereafter (B. 4, 152). — ಆ ಮೇಗೆ. = ಆ ಮೇಲೆ. (Bp. 45, 3). — ಆ ಮೇಲೆ. After that, afterward (ಮೇಲೆ Šmd. 210 Cm.; ಮತ್ತೆ, ಪುನರರ್ಥ 395 Cm.). See B. 2, 30; 3, 46. — ಆಯಾ. rep. = ಆಆ, ಆವಾ. Each, all those severally, the various; every (My.). ಆಯಾ ಗುಮ್ಪುಗಳು (Si. 181). ಆಯಾ ತೊಡಿಗೆಗಳು (280). ಆಯಾ ದೇಶ (330). ಆಯಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗ ಬೇಕು (B. 4, 195). — ಆ ವರೆಗೆ. Until then (C.; B. 5, 152); so far as that. — ಆವಾ. = ಆಯಾ. (Šmd. 1). — ಆವಾಗ. -ಆಗ. At that time, then (ತದಾ, ತದಾನೀಂ Si. 477; B. 3, 49; 5, 60). ಆವಾಗಿನ, of that time (5, 168. 171. 213). — ಆ ಸಾರಿ. That turn or time (B. 4, 53). — ಆ ಹೊತ್ತು. That time, that day (B. 4, 198).

ಆ â. 5. = ಅ 14. A final interjectional particle used in civil or polite narration, in agreeable or friendly conversation (ಗಡಾರ್ಥ Šmd. 69. 397), generally kind exhortation (Bp. 24, 29. 35; 42, 8; 55, 29), and in affliction (ಖೇದ Šmd. 69), when it may take also the pluta form, *e. g.* ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯ್ ಅಟಿದು ಅತ್ತಳ್ (68).

ಆ â. 6. = ಅ 15. An affix denoting polite or kind interrogation (C.), *e. g.* ಬನ್ದಿರಾ? ಹೋಗುತ್ತೀರಾ? See Bp. 10, 8. 49; 12, 19; 40, 47.

ಆ â. 7. = ಆವ, etc. Which? what? ಆ ಮನುಷ್ಯ (= ಯಾವ-), ಆ ಹೊತ್ತು (= ಯಾವ-, My.). *Cf.* ಆಗಲು 2, ಆಗಳು 2, ಆಗಳುಂ. — ಆ ಪೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು-ಉ 9. Whensoever, always (Bp. 21, 7; 40, 55). — ಆವಗೆ. -ಬಗೆ. What manner? (Bh. 1, 8, 72).

ಆ â. 8. An abbreviation of (ಆಯ್ 2), ಆಯು in the P. p. ಆದು.

ಆ â. 9. An abbreviation of ಆಯ್ 1 (ಆಗು 1) in ಆದ, ಆದುದು; see ಆಗು 1.

ಆ â. 10. = ಆಂ (ಆಜ್). An abbreviation of ಆವು 1, a cow (T. ಆ, ಆನ್). See ಆಕಳ್.

ಆ â. 11. The initial **â** that is connected with initial **pâ** and **hâ** (*cf.* ಅ 16). See *e. g.* ಆಳು 1, ಆಡು 4 & 5, ಆನೆ 1, Tbh. ಆರ 3, ಆರಯಿಸು, ಆರಯ್ಕೆ, ಆರಿವಾಳ, ಆರೆ 5, Tbh. ಆರೆ 3, ಆಲೆ 6, Tbh. ಆವಿಗೆ, ಆವು 4, ಆಸಿಗೆ, ಆಸು 4.

ಆ â. 12. = ಆಃ, etc. Interjection of surprise (Bp. 44, 33; 59, 12; My.) and of pain (14, 33; My.). *Cf.* Sk. ಆ 1.

ಆ â. 13. An abbreviation of ಆನು 2 in its P. p. ಆತು.

ಆ â. 14. Water, milk, etc. in the language of young children (C.).

ಆ â. 1. *An interjection of assent, pain and reminiscence.*

ಆ â. 2. *From.* 2, near; towards. 3, all around. 4, *up to, till, until, as far as.* 5, *a little.*

ಆಂ âm. 1. = ಆನ್ 1, ಎನ್ 2, ನನ್ 1, ನಾ 1, ನಾಂ, ನಾನ್ 1, ಯಾನು. The pronoun of the first person singular: I. (Šmd. 178. 109. 262. 193. 298. 258; *cf.* p. 127 about the bindu). Declension in the singular: ಆಂ, ಆನ್; ಎನ್ನಂ; ಎನ್ನಿಂ; ಎನಗೆ; ಎನ್ನತ್ತಣಿಂ; ಎನ್ನ, ಎನ; ಎನ್ನೊಳ್ (178);—in the plural (= ನಮ್, ನಾವು): ಆಂ, ಆಮ್ (178. 192. 298. 262. 263), (ಎಮ್ 1), ಆವು (Bh. 2, 13, 34. 36); ಎಮ್ಮಂ; ಎಮ್ಮಿಂ; ಎಮಗೆ; ಎಮ್ಮತ್ತಣಿಂ; ಎಮ್ಮ, ಎಮ; ಎಮ್ಮೊಳ್ (Šmd. 178. 179. 180. 125). According to Mdb. MS. the nom. pl. may be also ಆಂಗಳ್ (178).

ಆಂ âm. 2. = ಅಂ 4, ಆ 2, etc. The lengthened form of ಅಂ 4, *e. g.* ಕಲ್ಲಾನ್ ಎಟಿದಂ, ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದಂ ಕೀಸುಗುಂ (Šmd. 144).

ಆಂ âm. *An interjection of assent or recollection.*

ಆಃ âḥ. = ಅಃ, ಆ 12. An interjection to express surprise (ವಿಸ್ಮಯವಿಡಮ್ಬನ Šmd. 394; My.) and sorrow or pain (My.). *Cf.* Sk. ಆಸ್.

ಆಕಣ್ಠಪೂರ â-kantha-pûra. Full up to the throat (Bp. 59, 4).

ಆಕಮ್ಪನ â-kampana. Trembling motion, trembling.— ಆಕಮ್ಪನಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to tremble (Grj. 4, after 120).

ಆಕಮ್ಪಿತ â-kampita. *Shaken, trembling.*

ಆಕರ â-kara. = ಆಗರ 1. An accumulation, a multitude (ವ್ರಾತ, ಸಮೂಹ Nn. 91). 2, *a mine* (ಖನಿ, ಕಣಿ 91). 3, a rich source (ಪ್ರಭೂತಪದಯೋನಿ, ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ 91). 4, a village (ಗ್ರಾಮ 91). 5, a place (My.; ಸ್ಥಲ G.).

ಆಕರಣ â-karana. Calling; challenging (ಅಥ, ಕರೆವುದು Nn. 89; ಅಥ Mr. 535).

ಆಕರಣೆ â-karaṇĕ. *Calling, inviting;* challenging, a challenge. (Râm. 6, 51, 54).

ಆಕರಿಸಣ âkarisaṇa. = ಆಕರುಸನ. Tbh. of ಆಕರ್ಷಣ. See ಉಗಿ.

ಆಕರಿಸು âkarisu. To take, to accept; to agree to; to order;—to challenge (ಅಂಗೀಕರಿಸು Šmd. 169 Cm.; ಪೇಟ್ 377 Cm.; ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು G.). See Bp. 47, 1; 52, 7; 57, 37.

ಆಕರುಸನ âkarusana. = ಆಕರಿಸಣ. Tbh. of ಆಕರ್ಷಣ (Šmd. 336).

ಆಕರ್ಣನ â-karṇana. Hearing, listening. See ಆಲಿಸು, ಕೇಳ್.

ಆಕರ್ಣಾನ್ತ â-karṇa-anta. Unto or as far as (the limit of) the ear. See ತೆಗೆನೆಟು.

ಆಕರ್ಣಿಸು âkarṇisu. To hear, to listen (Grj. 9, after 64; Ršv. 1, 135; 7, after 17).

ಆಕರ್ಷ â-karsha. Drawing or attracting towards one's self, pulling, dragging, drawing or tearing off, seizing, drawing out of (My.; ಎಟಿಕೊಳ್ಳು G.). 2, *a die or dice* (ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿ Nn. 134; ಹಾಸಂಗಿ Mr. 492). 3, *playing with dice,* etc. (ದ್ಯೂತ, ಜೂಜು 134; ಲೆತ್ತ ಪಗಡಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಆಟ G.). 4, *a checkered board or cloth used in playing with dice* or for playing draughts (ಫಲಂಕ, ಹಲಗೆ 134; ನೆತ್ತವಲಗೆ 492; ಆಟದ ಮನೆಗಳುಳ್ಳ ಪಟ G.). 5, a chess-man or piece at draughts; a kind of die (ಶಾರಿ, ನೆತ್ತದ ಚಾರಿ 134; ಸಾರಿ 492). 6, fascinating, temptation, seduction, the allurements of harlots (ವೈತಿಕ, ಮೋಹನ 134). 7, a bow (ಬಿಲ್ಲು G.). 8, ಬರ ಸೆಳವ ಕೆಯ್ (Mr. 297). 9, ಏತ (Mr. 422, o. r. ಏವೆ).

ಆಕರ್ಷಕ â-karshaka. Attracting; seizing; that seizes (My.). 2, a loadstone, a magnet.

ಆಕರ್ಷಣ â-karshaṇa. = ಆಕರ್ಷ No. 1. (ಗ್ರಹ, ಹಿಡಿವುದು Nn. 33). See its Tbhs. ಆಕರಿಸಣ, ಆಕರುಸನ, and ಉಗಿ, ಉರ್ಚು, ಎಟು, ಕೆಳೆ, ಸೆಳೆ.

ಆಕರ್ಷಿ â-karshi. Attractive. See ಸಮಾಕರ್ಷಿ.

ಆಕರ್ಷಿಸು âkarshisu. To attract, etc. (My.).

ಆಕರ್ಷೆ â-karshĕ. = ಆಕರ್ಷ. See ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ.

ಆಕಲನ â-kalana. Binding, joining together (Bp. 5, 17); reckoning.

ಆಕಲಿತ â-kalita. Joined, bound, connected with (ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ Šmd. 31 Cm.); counted, reckoned; seized, held. See Bp. 4, 38; 18, 41; 20, 37; 22, 13.

ಆಕಲ್ಪ â-kalpa. *Ornament, decoration.*

ಆಕಲ್ಯ â-kalya. *Sickness, disease.*

ಆಕಸ â̂kasa. = ಆಗಸ, etc. (Bp. 58, 60).

ಆಕಸ್ಮಿಕ âkasmika. (fr. ಅಕಸ್ಮಾತ್). *Sudden;* suddenly (ಹಪ್ಪನೆ Šmd. 398; ಪಪ್ಪನೆ Čt. I, 33; ಪಪ್ಪನೆ, ಕಟ್ಟನೆ Kk. 50; see ಕಟ್ಟನೆ). 2, instantly, that moment, recently (ಅಕ್ಷಣ Nn. 126; ಆಗಳನ್ತೆ Mr. 538). 3, causeless (ಕಾರಣಾನ್ತ 126; ಅಹೇತ್ವರ್ಥ 538). 4, void (ವಿಶೂನ್ಯ, ಇಲ್ಲದುದು 126; ಇಲ್ಲದರ್ಥ 538).

ಆಕಳ್ âkal. = ಆಕಳ, ಆಕಳು. The plural of ಆ 10: Cows, kine (ಗೋಸಮುದಾಯ Šm. 33; ತುಱುಗಳ್ Bhn. 38). **2,** a cow (ಮಾಹೇಯಿ, ಸೌರಭೇಯಿ, ಗೋ, ಉಸ್ರೆ, ಮಾತೃ, ಶೃಂಗಿಣಿ, etc. Nr.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅವೆಲ್ಲಂ ಗವ್ಯಂ (Nr.).

ಆಕಳ âkala. = ಆಕಳ್, etc. A cow (S. Mhr.; B. 5, 18. 285; ಅನಡುಹ, ಅರ್ಜುನಿ, ಉಸ್ರೆ G.).

ಆಕಳ âkala. = ಅಕ್ಕಲ. (also ಆಕಲ). — ಆಕಳಕರೆ. = ಆಕಳಗರೆ. (My.). — ಆಕಳಗರೆ. = ಅಕ್ಕಲಕರೆ. (My.).

ಆಕಳಾಸ âkalâsa. Disgust (My.).

ಆಕಳಿಕೆ âkalikĕ. = ಆಕುಳಿಕೆ, ಆಗಳಿಕೆ, ಆಸುಳಿಕೆ. Yawning, gaping (ಜೃಮ್ಭ, ಜೃಮ್ಭಣ Si. 74; My.; M. ಆವಿ). ಆಕಳಿಕೆಗಳು ಬರ ಹತ್ತುತ್ತವೆ (B. 4, 134). ಸುತನ ಬರವಿಗೆ ಬಾಯ್ದೆಱೆವ ತೆಱದಿ ಪರಮಸತಿಗೆ ಆಕಳಿಕೆ ಬನ್ದುದು (Bp. 3, 2). ಅಜ್ಜಗೆ ಮೊಮ್ಮಗ ಆಕಳಿಕೆ ಕಲಿಸಿದನನ್ತೆ (Prv.).

ಆಕಳಿಸು âkalisu. = ಆಕುಳಿಸು, ಆಸುಳಿಸು. To yawn, to gape (C.; B. 5, 148; Tĕ. ಆವಲಿಂಚು, ಆವುಲಿಂಚು; T. ಆವಿ, ಅಂಗಾ; Tu. ಅಂಗಾ, ಅಂಗು).

ಆಕಳು âkalu. = ಆಕಳ್, etc. (Bp. 57, 14; 60, 34. 35; B. 2, 19; 5, 18; My.; Si. 103. 318. 321. 322). ಆಕಳು ಕಪ್ಪಾದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೇ? (Prv.). — ಆಕಳುಮನ್ದೆ. A herd of cattle (My.; Si. 180). 2, a spacious place where cattle stand (104; My.).

ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು â-kânkshisu. To desire (ಬಯಸು Šmd. 8 Cm.; Bp. 43, 57).

ಆಕಾಂಕ್ಷೆ â-kânkshĕ. Desire, wish (Bp. 39, 11; 43, 57; 47, 42). 2, the significancy of a word. 3, the requiring of a word or period for the completion of the sense. (My.). 4, suspicion (Mhr.; My.).

ಆಕಾರ â-kâra. 1. The vowel ಆ (Šmd. 11).

ಆಕಾರ â-kâra. 2. = ಆಗಾರ 2, ಆರ 2. *Form, shape* (ಪರಿಜು Kk. 32). 2, *an affection of the body, considered as indicative of mental sentiment or emotion.* 3, a hint, sign, token. — ಆಕಾರಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or assume a form (B. 5, 12).

ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ âkâra-gupti. *Dissimulation.*

ಆಕಾರಗೋಪನ âkâra-gôpana. = ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ. (My.).

ಆಕಾರಪೂಜೆ âkâra-pûjĕ. Adoration of an idol (ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ C.).

ಆಕಾರಣ â-kâraṇa. *Calling, inviting;* challenging (ಅಥ, ಕರೆವುದು Nn. 89; ಆಹ್ವಾನ, ಕರಹಂ Mr. 88).

ಆಕಾರಸಂವರಣೆ âkâra-samvaraṇĕ. *Dissimulation* (Mr. 456).

ಆಕಾರಿ âkâri. Having a form (Bp. 55, 48).

ಆಕಾಶ â-kâša. = ಆಕಸ, ಆಕಾಸ, ಆಗಸ. Clearness. 2, *the sky or atmosphere* (ಬಾನ್ Čt. I, 100; ಮುಜ್ಜಾಸಾರ Nn. 125, Mr. 497, probably = No. 4). 3, a vacuity, an empty space (ಪೊಳ್ಳು, ಬಯಲು G.). 4, the ether or fifth element considered as a subtile fluid pervading space and forming the vehicle of sound and life. 5, N. of a metrical foot (Čh.). See ಬಾನ್, ಮುಗಿಲ್; ರೋದೋಂಗಣ.— ಆಕಾಶಕ್ಕಿನ್ತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ತ ಅಗಲವಿಲ್ಲ.— ಆಕಾಶ ಹಱುದು ಬೀಱುವಾಗ್ಯೆ ಅಂಗೆಯ್ ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಿನ್ತೀತೇ? (Prvs.).— ಆಕಾಶಗೂಡು. = ಆಕಾಶದೀಪ. (My.). ಆಕಾಶಬಿಲ್ಲು. The rain-bow (My.; ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ, ಸುರಚಾಪ, etc. Si. 30).

ಆಕಾಶಗಂಗೆ âkâśa-gaṅgĕ. The celestial Ganges, the milky way (ಬಾಂಗೆಱೆ G.; My.). 2, a cascade (My.).

ಆಕಾಶಗರುಡಬಳ್ಳಿ âkâśa-garuḍa-baḷḷi. The creeper called Bryonia epigaea Rottl. (St. & Pl.; T.; Tĕ. -ಗಡ್ಡೆ; Corallocarpus epigaea Hook. f., Z.). *Cf.* ಗಿಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ.

ಆಕಾಶಗಾಮಿ âkâśa-gâmi. Going through the atmosphere; a deity (My.).

ಆಕಾಶದೀಪ âkâśa-dîpa. A lamp hung upon a pole (C.).

ಆಕಾಶಬಾಣ âkâśa-bâṇa. A sky-rocket (C.).

ಆಕಾಶಲಿಂಗ âkâśa-liṅga. An etherial phallus; Śiva (My.; T.).

ಆಕಾಶವಾಣಿ âkâśa-vâṇi. A voice from the sky or from heaven, a divine utterance (C.).

ಆಕಾಸ âkâsa. Tbh. of ಆಕಾಶ (Śmd. 335).

ಆಕೀರ್ಣ â-kîrṇa. Scattered, spread; crowded, filled, impervious; *confused;* covered, surrounded. See Śmd. 389.

ಆಕು âku. 1. = ಹಾಕು. To throw, etc. (My.).

ಆಕು âku. 2. A leaf; a herb; young rice not yet transplanted; young sprouts of corn; any filament; etc. (Tĕ.; see ಅಗೆ 3). See ಚಿಕ್ಕನಾಕು, ಮುಯ್ಯಾಕು. — ಆಕುರಾಯಿ. Filament-rubber, a file (Tĕ.; Si. 345).

ಆಕುಂಚನ â-kuñčana. Bending; contraction, shrinking, shortening, closing up; curving, flexure; contortion. See ಕುನಿ, ಕುಟ್ಗಿ. — ಆಕುಂಚನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To bend, to make a bow (Bp. 55, 49).

ಆಕುಂಚಿತ â-kuñčita. Bent, contracted, crooked, etc. (Grj. 8, 24). See ವ್ಯಾಕುಂಚಿತ.

ಆಕುಲ â-kula. *Filled with;* full, crowded; confounded, confused, bewildered, agitated (ಶೋಕದಿನ್ದ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದನ್ಥ G.); confused in order, disordered (ಗಲಿಬಿಲಿ G.).

ಆಕುಲಕ â-kulaka. *Confused, disordered;* perplexed, distressed (ಉತ್ಪಿಂಜಲ, ಕಳವಳ Mr. 433).

ಆಕುಲತ್ವ â-kulatva. Accumulation; perplexity, confusion, bewilderment. (R.).

ಆಕುಲಿತ â-kulita. Confounded, bewildered, agitated. See ವ್ಯಾಕುಲಿತ.

ಆಕುಳಿಕೆ âkuḷikĕ. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. (My.).

ಆಕುಳಿಸು âkuḷisu. = ಆಕಳಿಸು, etc. (My.).

ಆಕೂತ âkûta. *Intention, purpose, wish.* See ಬಗೆ.

ಆಕೂತಿ âkûti. = ಆಕೂತ. See ವ್ಯಾಕೂತಿ.

ಆಕೃತ â-kṛita. Brought near or together. See ಅಪಾಕೃತ, ನಿರಾಕೃತ.

ಆಕೃತಿ â-kṛiti. Form, shape (Śmd. 31). 2, the body. 3, tribe, species. 4, N. of a type of metres (Čh.). — ಆಕೃತಿದಾಳ್. -ತಾಳ್. To take or assume a form (V. 14, after 28).

ಆಕೃಷ್ಟ â-kṛishṭa. Drawn, pulled, attracted. (R.).

ಆಕೆ âkĕ. 1. That woman, she (Śmd. 185; *cf.* 182; C.; Tĕ. ಆಪೆ, ಆಮೆ, ಆಯಕ್ಕೆ, ಆಎಡೆ). **2,** she, the married wife (S. Mhr.). ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (186). ಆಕೆಗಳ್ (202; Abh. P. 14, after 171). ಆತಂಗಮ್ ಆಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (Śmd. 138). ಆಕೆಗೆ ಕಡಿಲೆನ್ದು ಆತಂ ನುಡಿದಂ (139). ಆಕೆಯಂ ತಿಳಿಪಿದನ್ ಎಪ್ಪುಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಪಿದಂ (167). ಬಳೆಗಳ್ ಘುಳ್ಳುಳ್ಳಲ್ಲೆನೆ ಗಿಳಿ ಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ (231). ಆಕೆಯನು ಕಣ್ಡು ಮನೆಯಾಕೆಯನು ಮುಟಿದರೆ ಹಾಕಿದ ಉಂಕೆ ಹಱದನ್ತೆ ಮನೆಯೊಳ್ ಇದ್ದಾಕೆ ತಾ ಕೆಡುಗು (Sp.). See the note with regard to its use in the S. Mhr. country s. ಅವಳ್. In classical language ಅವಳ್ and ಆಕೆ are used promiscuously, see *e. g.* J. 4, 68; 10, 53; 28, 16. 17. 49. *Cf.* ಆತನು.

ಆಕೆ âkĕ. 2. (= an ಅರ್ಕ of ಅಱ್ 2). Power, valor.

ಆಕೆವಾಳ âkĕ-vâḷa. A valiant man (ಶೂರ Bhn. 6, o. r. ಆಕೆವಾಳ್). See Bh. 1, 6, 7; 7, 1, 5; 8, 24, 41; J. 2, 29.

ಆಕೆವಾಳತನ âkĕ-vâḷatana. Valiantness (Bh. 1, 10, 16).

ಆಕೆವಾಳಿಕೆ âkĕ-vâḷikĕ. = ಆಕೆವಾಳತನ. (J. 4, 34).

ಆಕ್ರನ್ದ â-kranda. *Crying out, calling, shouting.* 2, weeping (ಅೞ್ಗೋಣ Čb.). 3, sound (ಧ್ವನಿ Čb.). 4, *war, battle.* 5, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ Čb.). 6, a friend (ಮಿತ್ರ Čb.). 7, a kinsman (ಬನ್ಧು Čb.). 8, a king (ಅರಸು Čb.). 9, one who checks or restrains (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ ಮಾಡುವವ Čb.).

ಆಕ್ರನ್ದನ â-krandana. Lamentation, weeping (Bp. 15, 21. My.).

ಆಕ್ರನ್ದಿತ â-krandita. Roaring; invoked; a roar; lamentation. (My.).

ಆಕ್ರನ್ದಿಸು âkrandisu. To roar, to lament, to weep (My.).

ಆಕ್ರಮಣ â-kramaṇa. Stepping near to or upon; rising, ascending. 2, lying heavily on, pressing. 3, attacking, marching against, invading. 4, seizing, grasping. (My.). 5, overpowering. 6, going over or beyond. See ಒತ್ತು.

ಆಕ್ರಮಣಧ್ವನಿ âkramaṇa-dhvani. An assaulting voice. See ಜಬ್ಬರ.

ಆಕ್ರಮಣಾಕರ್ಷಣ âkramaṇa-âkarshaṇa. Pulling towards one's self forcibly. See ಎೞೆ.

ಆಕ್ರಮಣಾಲಾಪ âkramaṇa-âlâpa. Assaulting speech. See ಜಱೆ.

ಆಕ್ರಮಿಸು âkramisu. To rise, to become excessive, to pervade (Bp. 16, 14; 37, 21; 53, 37). 2, to seize, to grasp (My.; ವಶ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು G.). ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಆಸ್ಥಿತ Hlâ.). ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಣ್ಡುದು (ಸಲಣ್ಡುಗೊಣ್ಡುದು Kk. 88). See B. 4, 127; J. 9, 14.

ಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ âkramisuvikĕ. Seizing, overpowering; ruling (Si. 296; ಅಧಿಷ್ಠಾನ 438).

ಆಕ್ರಮ್ಯ â-kramya. To be ascended, attacked, overcome, or seized. (R.).

ಆಕ್ರಾನ್ತ â-krânta. Come near or upon. 2, laid hold of, *obtained,* possessed, holding, having (ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlâ.; ಆಸ್ಥಿತ, ಕೆಯ್ಕೊಳುಹಂ Mr. 459; Čh. v. 13). 3, attacked. 4, surpassed overpowered, subjected (ವಶವಾದ G.). See Bp. 22, 50; 28, 45; 57, 77; ಮನ್ದಾಕ್ರಾನ್ತ.

ಆಕ್ರೀಡ â-krîḍa. (ಆಕ್ರೀಡೆ). Sport. 2, *a royal garden.*

ಆಕ್ರೋಶ â-krôśa. Calling aloud, vociferation. 2, reviling, scolding, abusing; *imprecation.*

ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ âkrôśa-dhvani. A vociferous or scolding sound. See ಕೊರಲ್ಚು, ಗೋೞಿಡು, ಪುಯಲ್ಚು.

ಆಕ್ರೋಶನ â-krôśana. *Abuse; imprecation.*

ಆಕ್ಷಾರಣೆ â-ksharaṇĕ. Abuse; *calumnious accusation, defamation.*

ಆಕ್ಷಾರಿತ â-ksharita. *Calumniated.*

ಆಕ್ಷಿಪ್ತ â-kshipta. Cast, thrown; — reviled, abused; — ridicule, irony (J. 9, 9).

ಆಕ್ಷೇಪ â-kshêpa. Throwing; tossing; trembling; convulsion, palpitation; etc. 2, *abuse, taunt, curse* (Šmd. 69; ಶಾಪ, etc., ಬಯ್ಗುಳ್ Mr. 88), *reproach, reproof* (My.). 3, irony (Kâvy. III, 3, B, 61. 92 seq.). 4, objection. 5, doubt. — ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡು. To taunt, etc. (B. 4, 127).

ಆಕ್ಷೇಪಕ â-kshêpaka. Blaming, censuring, reviling; irony (Šmd. 69. 396). 2, disease, sickness. 3, convulsion, spasm.

ಆಕ್ಷೇಪಣ â-kshêpaṇa. = ಆಕ್ಷೇಪ. (My.; ಸಮುಚ್ಚಯ Šmd. 304 Cm.).

ಆಕ್ಷೇಪಿಸು âkshêpisu. To revile, to abuse, to reproach (Bp. 55, 29; Si. 56).

ಆಕ್ಷೋಟ âkshôṭa. = ಅಕ್ಷೋಟ, etc. ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಆ ಬ ಗನಿಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೋಟ, ಕನ್ನಡರಾಲ ಎಮ್ಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಂಗಳು ನೆಗಟ್ಟು (Nr.). ಆಕ್ಷೋಟ, etc. ಅನ್ದರೆ ಬೆಟ್ಟದ ಗೋನುಮರ, ಬೆಟ್ಟಗೋಣೀ ಮರ (Si. 127).

ಆಕ್ಷೋದನ âkshôdana. *Hunting.*

ಆಕ್ಷೋಭ â-kshôbha. Emotion (J. 34, 16).

ಆಖಣ್ಡಲ â-khaṇḍala. Breaking, destroying. 2, *Indra.*

ಆಖರಿ âkhari. The end (My.; Mhr., H. ಆಖೇರೀ). ತಿಂಗಳಿನ ಆ ಖರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ಆಖರು âkharu. = ಆಖೈರು. Last, final; the end; at last (R., Br.; Mhr., H. ಆಖೇರ).

ಆಖಾತ â-khâta. *A natural pond.*

ಆಖು âkhu. *A rat, a mouse.*

ಆಖುಗ âkhu-ga. Riding on a rat: Gaṇêša. (R.).

ಆಖುದ್ವಿಷ âkhu-dvisha. The rat's enemy: a cat (ಬೆಕ್ಕು Mr. 163).

ಆಖುಭುಜ್ âkhu-bhuj. -ಕ್. A mouse-eater: *a cat.*

ಆಖುರಥ âkhu-ratha. Having a rat for his vehicle: *Gaṇêša. Cf.* ಇಲಿದೇರ.

ಆಖುವಾಹನ âkhu-vâhana. = ಆಖುರಥ. (R.).

ಆಖೇಟ â-khêṭa. *Chase, hunting.* 2, terror, fright.

ಆಖೇಟಕ â-khêṭaka. *Chase, hunting.*

ಆಖೈರು âkhairu. = ಆಖರು. (My.).

ಆಖ್ಯ â-khya. Named, called (Šm. 6. 16). 2, informing, making known, explaining (ವಿವರಣ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ Mr. 251). 3, Tbh. of ಆಖ್ಯೆ (My.).

ಆಖ್ಯಾತ â-khyâta. Counted; recited; *said, reported;* made known; famous; inflected, conjugated. 2, a verb (Šmd. 6. 246. 253 seq.; Kâvy. I, 1*a*, 6; I, 5, 1 seq.).

ಆಖ್ಯಾತಕ â-khyâtaka. That relates to verbs (Šmd. 245).

ಆಖ್ಯಾತಪದ âkhyâta-pada. An inflected verb (Šmd. 47).

ಆಖ್ಯಾತಮಾರ್ಗ âkhyâta-mârga. Conjugational course (Šmd. 254).

ಆಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿ âkhyâta-vibhakti. An affix of conjugation (Šmd. 47. 61. 63. 257; Kâvy. I, 5, 44-46).

ಆಖ್ಯಾತಿ â-khyâti. Telling, communication, publication (see ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ, ಸಮಾಖ್ಯಾತಿ); fame; name, appellation.

ಆಖ್ಯಾತಿಸು âkhyâtisu. To make known, to announce (J. 29, 40).

ಆಖ್ಯಾನ â-khyâna. Saying, declaring. 2, *a tale, a legend.* 3, a word, a term (Nn. 15. 25. 28. 61. 73).

ಆಖ್ಯಾಯಕ â-khyâyaka. A teller, an announcer or relater. (My.).

ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ â-khyâyikĕ. *A tale, a legend.*

ಆಖ್ಯೆ â-khyĕ. *An appellation, a name* (Šmd. 23); — fame (My.).

ಆಖ್ಯೇಯ â-khyêya. To be told or related; fit or proper to be said (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಆಗ âga. 1. = ಆಗೆ, q. v. (S. Mhr.).

ಆಗ â4-ga2. 2. That time; at that time, then (ತದಾ, ತದಾನೀಂ Si. 477; *cf.* ಈಗ; see Bp. 5, 53; 10, 38; 35, 56; 46, 23; J. 22, 3; 30, 24; 31, 30). ನಡೆ ತಪ್ಪಾಗ (Bp. 26, 6). ಭೋಗಿಸುವಾಗ (48, 22). ಕಣ್ಡಾಗ (Si. 388). Genitive ಆಗಿನ, of that time (C.; Bp. 60, 25; B. 4, 208). Ablative ಆಗಿನ್ದ, from that time (My.; B. 5, 185), ಆಗಿನಿನ್ದ (C.); ಆಗಿನ್ದಲೇ, from that very time (B. 5, 52). *Cf.* ಆವಾಗ, ಈವಾಗ. — ಆಗಾಗ. -ಆಗ. rep. From time to time, occasionally; repeatedly. (Bp. 15, 14). — ಆಗಾಗ್ಗೆ. -ಆಗ್ಗೆ. = ಆಗಾಗ. (My.; ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ G.). See B. 1, 14. 21; 3, 53; 4, 49). — ಆಗಾಗ್ಯೆ. -ಆಗ್ಯೆ. = ಆಗಾಗ್ಗೆ. (ಆಡಿಗಡಿಗೆ, ತೇನತೇನ, ಮುಹುಃ G.; My.). See B. 5, 28; Si. 234. 359. — ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಗೆ. ಆಗಿನ್ದ ಆಗ್ಗೆ. = ಆಗಾಗ. (B. 4, 126. 148; My.). — ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಯೆ. ಆಗಿನ್ದ ಆಗ್ಯೆ. = ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಗೆ. (B. 5, 99; My.).

ಆಗ âga. = ಆಗಸ್. ಆಗಕ್ಕೆ ಭೋಗವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಆಗಭೋಗ. Sinful pleasure (Dp. 65, 4; My.). ಆಗಭೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ಆಗಡ âgaḍa. Sport, jesting, fun, mockery, jeering, insult, wantonness (Tĕ., R.; T. ಆಗಡಿಯ).

ಆಗಡಕಾಱ âgaḍa-kâṟa. A scoffer, a plaguy teaser (Tĕ. ಆಗಡಗಾಡು; R.).

ಆಗಡಿಗತನ âgaḍigatana. Insulting or offending behaviour (Râm. 4, 6, 29).

ಆಗಡು â4-gaḍu1. = ಆಗಲ್, ಆಗಲು 1, ಆಗಳ್, ಆಗಳು 1. That time; at that time, then (ಕಾಲಭೇದ Šmd. 400; Tu. ಎಕ್ಕಡ್; *cf.* ಈಗಡು). ಆಗಡಿನ, ಆಗಡಿಂಗೆ (401). — ಆಗಡೆ. -ಎ 3. At that very time (ಆಗಳೆ Čt. II, 71).

ಆಗತ â-gata. Come, arrived; occurred, happened; received, obtained; living or residing in. See ಅಭ್ಯಾಗತ, etc.

ಆಗತಿ â-gati. Arrival, coming; income (My.); return; origin; accident, chance.

ಆಗನ್ತು â-gantu. Coming, arriving. 2, *an arrival, a guest* (ಅತಿಥಿ, etc., ಬಿದ್ದಿನಂ Mr. 238). 3, *adventitious, incidental, accidental.*

ಆಗನ್ತುಕ â-gantuka. = ಆಗನ್ತು. (Kâvy. III, 3, B, 57; My.).

ಆಗಮ â-gama. Coming near; arrival; approach. 2, *a traditional doctrine or precept; a šâstra, a work on sacred science* (also prosody, Čh.; see Bp. 24, 25; 51, 9; 54, 28; Kâvy. II, 2, B, 24). 3, a tantra or any work inculcating the worship of Šiva and Šakti. 4, an affix; a grammatical augment (Šmd. 91. 116. 132. 135. 136. 152. 195. 209. 227. 259; Kâvy. I, 2, 14-16. 20-22. 28-30; I, 3, 49-52. 64-68; I, 4, 19-21; I, 5, 13-16). 5, knowledge, science, intelligence. 6, a legal title, a voucher or written testimony.

ಆಗಮಜ್ಞ âgama-jña. A man who knows the šâstras (Bp. 55, 33).

ಆಗಮತತಿ âgama-ṭati. The series or aggregate of the śâstras (ಬ್ರಹ್ಮ, ಆಗಮಗಳು Nn. 79).

ಆಗಮನ â-gamana. Coming, approaching, arriving. See ಬರ್.

ಆಗಮವಿದ âgama-vida. = ಆಗಮಜ್ಞ. Feminine ಆಗಮವಿದೆ (Grj. 8, 14).

ಆಗಮಾಮ್ನಾಯ âgama-âmnâya. The śâstras and vêdas (My.).

ಆಗಮಿಕ âgamika. A man who has studied the śâstras (Bp. 55, 17). See ಶತಾಗಮಿಕ. 2, the officiating Brâhmaṇa of a temple (My.).

ಆಗಮಿಸು â-gamisu. To come, to arrive (My.).

ಆಗಮೀಕ âgamîka. = ಆಗಮಿಕ. (Bp. 56, 35; 57, 2).

ಆಗರ âgara. 1. Tbh. of ಆಕರ (Śmd. 337) See Bp. 31, 19; 40, 69.

ಆಗರ âgara. 2. Tbh. of ಆಗಾರ 1. A dwelling, an abode, an asylum (ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64). 2, a place (My.; ಸ್ಥಲ G.; Mhr.; J. 3, 2). 3, a garden (My.; G.; Mhr.). 4, ಆಕ್ಷರ (Nn. 37). 5, a saltpan (Sd., Mhr., Mg.).

ಆಗರ್ಭ â-garbha. From the womb. (My.)

ಆಗಲ್ âg4-gal. = ಆಗಡು, etc. That time; at that time, then (Bp. 28, 36; 38, 75). *Cf.* ಈಗಲ್. — ಆಗಲುಂ. -ಉಂ 1. Also then (Bp. 60, 45); already then.

ಆಗಲಪೂರ â-gala-pûra. Full up to the throat (Bp. 59, 49).

ಆಗಲು â4-galu. 1. = ಆಗಲ್, etc. (Bp. 58, 61; B. 4, 91. 179. 180. 181). — ಆಗಲೇ. -ಏ2. At that very time (B. 1, 17; 2, 44; 4, 96. 136).

ಆಗಲು â7-gal-u9. 2. = ಆಗಳು 2, ಆಗಳುಂ. Always (Bp. 18, 55; 26, 51).

ಆಗಸ್ âgas. = ಆಗ. *Transgression, offence, sin.*

ಆಗಸ âgasa. = ಆಕಸ, ಆಕಾಸ. Tbh. of ಆಕಾಶ (Śmd. 335. 337. 359. 176; Nn. 34. 42. 49; Kk. 12; Bhn. 47; ತಾರಗೆವಟ್ಟೆ Śmd. II; Kk. 88; ಅಮ್ಬರ Ćt. II, 83; Śm. 14; ನಭ Nn. 40). — ಆಗಸದ ಗಂಗೆ. = ಆಕಾಶಗಂಗೆ. (Bp. 41, 21). — ಆಗಸವಕ್ಕಿ. -ವಕ್ಕಿ. (ಕಂಜರೀಟ Śs.). — ಆಗಸವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. One whose path is the sky: a sura (Śm. 9). — ಆಗಸವಣಿ. -ಮಣಿ. The sky-gem: the sun (Śm. 14).

ಆಗಳ್ â4-gaḷ2. = ಆಗಡು, etc. That time, at that time, then (ಕಾಲಾರ್ಥ Śmd. 400; ತದಾ, ತದಾನೀಂ Nr.). ಆಗಳಿನ, ಆಗಳಿಂಗೆ (Śmd. 401). ಕುಕ್ಕುಕೋ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವು ಆಗಳ್ (19. 68). ಆಗಳಿನ ಕಜ್ಜಂ (134; see s. ಬಯ್ 3). ಆಗಳನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. Then even thus, *i. e.* then without any delay; instantly; suddenly; immediately; quite lately (ಸದ್ಯಸ್, ಸಪದಿ, ತತ್ಕ್ಷಣ Nr.; ಆಕಸ್ಮಿಕ Mr. 538). ಆಗಳನ್ತೆ ದೊರಕೊಮ್ಬ ಫಲವು (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ Nr.). ಆಗಳನ್ತಹ ಫಲಂ (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ Mr. 72). ಆಗಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಫಲಂ (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ, ಸದ್ಯಃ ಫಲಂ Hlâ.). ಆಗಳನ್ತೆ ಹುಟ್ಟದ ಕಱು (ತರ್ಣಕ Nr.). See Bp. 35, 56; 60, 25. — ಆಗಳು. -ಉ 9. Also then; already then (Bp. 46, 58). — ಆಗಳೆ. -ಎ 3. At that very time (ಆಗಡೆ Ćt. II, 71); that very time. ಆಗಳೆ ಅಪ್ಪ ಕಾಲ (ತತ್ಕಾಲ, ತದಾತ್ವ Hlâ.). See Bp. 9, 25; 14, 5; 48, 14; J. 6, 8.

ಆಗಳಿಕೆ âgaḷikĕ. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. (My.).

ಆಗಳು â4-gaḷu2. 1. = ಆಗಡು, etc. That time (Bp. 38, 20).

ಆಗಳು â7-gaḷ2-u9. 2. = ಆಗಲು 2, etc. Always (Bp. 42, 25; 60, 51).

ಆಗಳುಂ â7-gaḷ2-um1. = ಆಗಳು 2, etc. Always (Bp. 4, 67; 14, 29; 26, 47; 50, 75).

ಆಗಾಗ âgâga. ಆಗಾಗ್ಗೆ, ಆಗಾಗ್ಯೆ. See s. ಆಗ 2.

ಆಗಾತ್ಯ âgâtya. Pretence of agony or injury, threatening to commit suicide (My.; Tĕ. ಅಕಾತ್ಯ, ಆಗಾತ್ಯ, ಆಗಾಯಿತ್ತು, ಆಗಯಿತ್ಯ, ಆಘಾತ್ಯ, ಓಗಾತ್ಯ, ಓಗಾಯಿತ್ಯ; Tĕ. also: outrageous behaviour, obstinacy, desperation, baseness, villainy, etc.).

ಆಗಾತ್ಯಗಾಱ âgâtya-gâṟa. A man who uses âgâtya. ಆಗಾತ್ಯಗಾಱನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಗಾಱ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಆಗಾಧ âgâdha. = ಅಗಾಧ. (My.).

ಆಗಾಧಜಲ âgâdha-jala. = ಅಗಾಧಜಲ. (ಮಡು Nr.).

ಆಗಾಮಿ â-gâmi. Coming; *about to come, future.* See s. ಅಪ್ಪಭೋಗ.

ಆಗಾಮಿಕ â-gâmika. *Relating to the future.*

ಆಗಾರ âgâra. 1. = ಆಗರ 2, ಅಗ್ರ, ಆರ 1. *A house, a dwelling* (ಮನೆ Nn. 62). 2, a place (ಸ್ಥಲ G.).

ಆಗಾರ âgâra. 2. = ಆರ 2. Tbh. of ಆಕಾರ 2. See ಚಿತ್ರಾಗಾರ.

ಆಗಿಸು âgisu. To cause to become, to bring about, to perform, etc. (Rśv. 1, 23; J. 2, 56; C.). ಅತಿನಿರ್ಮಲತೆಯನ್ ಈ ಮಲಿನತೆಯೊನ್ತ ಪಯೋದಮಾಲೆಗೆ ಆಗಿಪ ತರದಂ (Rśv. 6, 3).

ಆಗು âgu. 1. = ಅಕ್ 2, ಅಗು 1. To become manifest; to come into being or existence (ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ Śmd. Dh.; T., M., Tu.). **2,** to take place, to come about or to pass, to happen; to be made. **3,** to grow. **4,** to happen to; to accrue to; to fall to the share of. **5,** to become; to prove to be. **6,** to be going to—. **7,** to be (see espec. also the use of ಅಪ್ಪ and ಅಹ). **8,** to be effected or done; to be finished; to elapse, to go. **9,** to find room for entering; to enter; to come under. **10,** to be comely, suitable or fit; to agree; to be used. **11,** to be practicable; to be possible. **12,** to be related.— Relative participles of the present ಅಪ, ಅಪ್ಪ, ಅಹ, ಆಗುವ. Relative participle of the past ಆದ (Śmd. 289; see ಅ 9, ಅನ 1). Regular old 3rd person neuter sing. of the present ಆದಪುದು (Bp. 45, 4; J. 28, 48); ಆದಹುದು *e. g.* Bp. 56, 31; ಆದುಹುದು (in Nr.). 3rd pers. masculine sing. of the imperfect ಆದಂ (Śmd. 289); 3rd perss. neuter sing. of the same ಆದುದು (289; Bp. 43, 72), ಆದತ್ತು (226; Bp. 43, 73), ಆಯ್ತು (289; Bp. 41, 71), ಆಯಿತ್ತು (226 Cm.; 249 Cm.; Bp. 9, 16; 11, 42; 43, 71; 47, 60; 55, 44), ಆಯಿತು (Bp. 2, 24; 17, 4; 49, 27; B. 2, 24; 3, 100; C.). ಆದೀತು (B. 2, 39; Si. 469. 470). As to the old future see ಅಕ್ಕು 6, ಅಕ್ಕುಂ, ಅಪ್ಪ, ಅಹ; and as to the old 3rd p. of the imperative see ಆಕ್ಕೆ 3. — ಅವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯಮ್ ಆದುಹುದು, ಅವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯಮ್ ಆದುಹುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಱುವಾಯಿನ ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತನು ಅಭ್ಯುದಿತನು ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ತನ್ನನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ತಿನ್ನದೆ ಆಯ್ತು (Bp. 48, 13). ಇವಳ್ಗೆ ವರನ್ ಆಗಬೇಕು (J. 29, 30). ಹ್ರಸ್ವಮ್ ಆದ ಎ. ಒ (Śmd. 27). ಯಮುಕವ್ಯವಹೃತಿಗೆ ಆಗವು (27). ಏನಾಯಿತು? (84). ಆದಲ್ಲಿ (93). ಆ ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಈ ಕಬ್ಬಮ್ ಆಯ್ತು (159). ಆದವಿಷ್ಟು (90. 201). ಈ ಕವಿಗಳ್ ಆದಿಯಾದ ಮತ್ತಂ ಪಲಮ್ಬರ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಗಳ ಉದಾಹರಣಂಗಳ್ (5). ಮೊಱಗು ಮೊದಲಾದ ಪಲ ತೆಱದ ಧ್ವನಿಗಳ್ (26). ಮನಂ ಸಂಚಲನಮ್ ಆದುವು (168). ಪಿರಿಯವು ದಿವಸಂಗಳ್ ಆದುವು (119). ಆದುದಿಲ್ಲ (296). ಪೋಲಿಸುವೆಡೆಗೆ ಆದುವು (251). ಕಥೆಗಳ್ ಆದವು? (Bp. 18, 108: are the tales finished?). ಊಟ ಆಯಿತು (C.). ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯಲ್ ಆದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ Hlâ., Nr.). ಹತ್ತಿಯಿನ್ದ ಆದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, etc. Hlâ.). ಸಮಾಸ ಹಿರಿದಾದ ಹಲವು ಪದಂಗಳು (ದಣ್ಡಕ Hlâ.). ಅವನಿನ್ದೆ ಆದ ಇನಿತು ವೃತ್ತಾನ್ತವನ್ ಅಱಿದು (Bp. 28, 17). ಆಗದು, ಅಯ್ಯೋ, ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯಲಿ! (46, 23). ಅದು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ (S. Mhr.). ಕರಿಯ ಕಾಲ್ಗೆ ಒಳಗಾದನೊ? (Rśv. 13, 103). ಬಾಲಮೃಗಮ್ ಒಳಗೆ ಆಯ್ತು (Bh. 2, 13, 13). ಆದಷ್ಟು ಆಯಿತು, ಬಱಿಡೆಮ್ಮೇ ಹಾಲು.— ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. — ಮಾಧವರಾಯನ ಪೂಜೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಆಗಲಿ! ಊದುವ ಶಂಖಾ ಊದಿ ಬಿಡು! — ಆಗೋ ಪೂಜೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ! ಊದೋ ಶಂಖಾ ಊದಿ ಬಿಡುವ! (Prvs.). ಮದಿವಾದೆನು (Dp. 4). ಅವನು ನನಗೆ ಏನೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, he is in no way related to me (C.). ಶತ್ರುವಿನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕ್ಷೀಣವಾಗಲ್ ಪಟ್ಟನ್ನಾದು (ಕ್ಷಿತ, etc. Dhw.). ಅಱಿಕೆ ಆಗಲ್ ಪಡುವದು (ಬುದ್ಧ Si. 383). ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲಾದ ಮನೆ (ಪ್ರಾಸಾದ Mr. 192). ಮಣ್ಣಿನ್ದ ಮತ್ತೂ ಏನೇನು ಆಗುತ್ತವೆ? (B. 1, 1). ಈ ಊರಿಗೆ ದೊರೆಗಳು ಬನ್ದು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಆಯಿತು? (1, 7). ಇನ್ತಾ ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಪಲಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಕೂತು ತಿನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ (1, 8). ಬೆಳಗಾಂವೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ . . ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ (2, 52). ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವಾಯಿತು (C.). ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಆಗೆ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅದು ಒನ್ದು ದಿವಸಂ (Mr. 71). ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದು ಆಗೆ ಕರ್ಕಮ್ ಅದು ಅಕ್ಕು (Mr. 275). ನಮ್ಮಿನ್ದ ಆಗದು (B. 3, 2). ಆದದ್ದು ಆಯಿತು, what is done is done (B. 3, 100). ಆಗಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to become (B. 5, 89); to allow to happen to (5, 260). — ಆಗದ. ಆಗದ (not coming about) ಹೋಗದ ಬದುಕಿಗೆ ರಾಗಿ (a desirer) ಯಾಕೆ?—ಆಗದ (impossible) ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಶೆ ಪಟ್ಟರೆ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). ಆಗದವನು, an unfriendly, inimical man (C.; Bp. 60, 10). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಗದವನು, a man incompetent for work (C.). — ಆಗದು is often used in the sense of: it is unfit, it is improper, it is forbidden (ನಿಷೇಧ Nr.). ಪೊನ್ನ ಅನ್ದಳಮ್ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಸನ್ಧಿಯಂ ಕೆಡಿಸಲ್ ಆಗದು (Śmd. 75). ಶ್ರುತಿಕಷ್ಟಮ್ ಆಗೆ ಸನ್ಧಿಯಂ ಮಾಡಲ್ ಆಗದು (76). ಆ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳನ್ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದೊಳ್ ಬೆರಸಿ ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲ್ ಆಗದು (98). ಅದುಮ್ ಆಗದು (296). ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯತಿ ಆಗಲ್ ಆಗದು (Hlâ.). ಹಗೆಯ ಹೆಣ್ಗಳನರಮನೆಗಳೊಳು ಪೊಗಿಸಲ್ ಆಗದು (Bh. 1, 8, 35). See Bp. 3, 72. 79. 84; 9, 9; 10, 4; 11, 5; 14, 8; 23, 29; 28, 39; 37, 13; 43, 52; 44, 64; 50, 22; etc.; 60, 38. — ಆಗಲಿ. May (he, she, it, they) become or be, etc.; be it (so), very well! (ಮತ Nr.). ಆಗಲಿ! (Bp. 11, 28; 22, 38; 31, 11; 50, 40). ಚನ್ದ್ರಹಾಸನ್ ಎನ್ದು, ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಈತಂಗೆ ಹೆಸರ್ ಆಗಲಿ! (J. 28, 60). ಬಲ್ಲಿದಂ ತಾನ್ ಆದಡೆ ಆಗಲಿ! ಖುಲ್ಲಬೇಪನನ್ ಆವ ತೆಱದಿಂ ಕೊಲ್ಲದೆ ಎನ್ದು ಇಹಂ? (Bp. 18, 37; *cf.* v. 44). ಆದದ್ದು ಆಗಲಿ! (B. 4, 63). The repetition of ಆಗಲಿ is used to express: whether—or, either—or. ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಣ್ಣುಪದ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಾಗಲಿ ಕೋಟೆಕೊತ್ತಳದ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಾಗಲಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಹಿನ್ದುಗಡೆಯಾಗಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮನೆ (ಅಟ್ಟ Si. 110). ಮರಗಳ ಹೊದಱುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹಾಱುಗೋಡೆಯ ಬಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ (B. 2, 2). ಅಂಗಳದಲಾಗಲಿ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೊಲಸು ಇಱಗೊಡ ಬಾರದು (4, 25). ನೆಣ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಣ್ಡು ಆಗಲಿ ಹಿರಿಯರ ಗಱಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಗಲಿ ಉದರನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗಿಸುವರು (4, 194). ಮನುಷ್ಯರನ್ನಾಗಲಿ ಕಱುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ನುಂಗುವವು (2, 27). — ಆಗಲಾಗಲಿ. rep. ಆಗಲಿ-. (Bp. 24, 17). — ಆಗಲಾಗು. ಆಗಲ (*i. e.* ಆಗಲ್ಕೆ) ಆಗು. (Bp. 56, 31; 61, 13). — ಆಗಲೆವೇಱ್ಕು. ಆಗಲ್-ಎ3-ವೇಱ್ಕು. It is indeed to be, it must be (Bp. 24, 7). — ಆಗಾಗು. rep. ಪರದೇಶದ ಜನರ ಪ್ರವೇಶವು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದ ಆದ ಹಾಗೆ (B. 4, 114). ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ (5, 57). — ಆಗಿ. Having become, having happened, being finished or done, etc. A few peculiarities with regard to this participle are **1,** it is used where a state or quality is to be expressed (instead of the simple *is; cf.* the use of ಅಪ್ಪ, ಅಹ and ಅದ), *e. g.* ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯೊಳ್ ಮಹಾಪ್ರಾಣಂಗಳ್ ನಿಜೋಜ್ಜ್ವಲಮ್ ಆಗಿ ಒಳವು (Śmd. 23; *cf.* sûtra 15). ಶೂದ್ರಿಕನ್ನೃಪತಿ ಸುಖಾಸೀನನ್ ಆಗಿರ್ದನ್ ಆಗಳ್ (297). ಶೂದ್ರನು ಗೃಹಸ್ಥನೆ ಆಗಿರ್ಪನು (Hlâ.). ನಸುಗೆಮ್ಪಾಗಿರ್ದುದು ಕಪಿಶಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಲೇಸಾಗಿರ್ಪುದು (ಸೌಷ್ಠವ, etc. Hlâ.). ವಿದಗ್ಧೆಯುಂ ಮುಗ್ಧೆಯುಮ್ ಆಗಿರ್ಪವಳು (ವಾಣಿನಿ Hlâ.). ಮುನ್ನೆ ಇದ್ದ ಕಾಡು ಎಲ್ಲಂ ನಾಡಾಗಿ ಇರ್ದುದು (J. 29, 32). ನಮ್ಮಿರ್ವರೊಳ್ ಗುಪ್ತಮ್ ಆಗಿರಲಿ! (29, 39). ಆತಗೆ ನಾರಿಯಾಗಿ ಇಹಳ್ ಒಬ್ಬ ಮಾನಿನಿ, ಮೋಹಿನೀದೇವಿ (Prll. 3, 7). ಅವಳ್ಗೆ ಸನ್ತತಂ ಮನ್ತ್ರಿಸುತೆ ವಿಷಯೆ ಸಖಿಯಾಗಿ ಇರ್ಪಳ್ (J. 30, 1). ಆಭರಣವಾಗಿರುವ ಭಂಗಾರ (ಶೃಂಗೀಕನಕ Si. 331). ಬಹಳ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವದು (ಅತಿರಿಕ್ತ 373). It is also classical and idiomatic to dispense with both ಆಗು and ಇರು in such cases, if suitable (examine *e. g.* some of the instances s. ಅವ and ಅವಳ್). In the S. Mhr. country and My. (also Bp. 29, 28), however, there occur forms like the following: ಚನ್ದವದೆ (B. 2, 29), ಸವಿ ಇರುತ್ತದೆ (2, 32), ಸುಳ್ಳಸಿದ್ಧಾನೆ (2, 34), ಹಗೆಗಳಿದ್ದವರು (2, 36), ಬಡವನಿಪ್ಪಾನೆ (2, 38), ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತದೆ (2, 41; p. 26 ಉದ್ದವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ), ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇರುವದಱಿಂದ (2, 48), ತಕ್ಕದಿದ್ದರೆ (3, 5), ಬಣ್ಣದವು ಇರುತ್ತವೆ (3, 16), ಕಪ್ಪು ಇರುವದಱಿನ್ದ (3, 24), ಉಪವಾಸವಿರುತ್ತನೆ (3, 40; see s. ಉಪವಾಸ), ಗಟ್ಟಿ ಇರುವದಱಿನ್ದ (3, 55), etc., etc. **2,** it is used to form adverbs (in which case it may originally have been ಆಗೆ, *so that it becomes; cf.* ಆಗೆ 4; T. ಆಗ), *e. g.* ಚಿಕ್ಕಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದಂ, ಸಣ್ಣಮಾಗಿ ತುಱಿದಂ (Śmd. I). ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ತೋಱ್ಪುವನು (ನೀಲೀರಾಗ Hlâ.). ವ್ಯಕ್ತನಾಗಿ ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದಾತ (ಲೋಹಲ, etc. Hlâ.). ಹಿರಿದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಾಕರಣ Hlâ.). ಎರಡಾಗಿ (Bp. 42, 4). ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ (ದಲ್ Śmd. 24 Cm.). ಚನ್ನಾಗಿ (ಅಯ್ದೆ 26 Cm.; ನೆಱೆ 31 Cm.). ಪೆಗ್ಗಳವಾಗಿ (ಮೊಕ್ಕಳಂ 168 Cm.; ಕೆನ್ನಂ 295 Cm.). ಲೇಸಾಗಿ (ಸಂ 161 Cm.). ಮೃದುವಾಗಿ (Bp. 21, 10). ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ, ಸಲುವಾಗಿಯೇ (B. 1, 24). ಬಹುತರವಾಗಿ (2, 26; 4, 157). ಸಣ್ಣಾಗಿ (4, 140. 148). ಆಗಲಾಗಿ (157). **3,** it is used to convey the idea of *voluntarily, of itself, of one's own accord, e. g.* ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞಭತ್ತ (Si. 307). ಅವನಾಗಿ or ತಾನಾಗಿ ಬನ್ದನು, he came of his own accord (C.); and **4,** with the Dative, that of *for, on account of, in behalf of, e. g.* ನಿನಗಾಗಿ (Bp. 26, 55; *cf.* 38, 65). ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 91). ತನ್ದೆಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ (J. 31, 34). **5,** occasionally it may be translated by *as, e. g.* ಒನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನು ಆಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಬುವಿಕೆ (Si. 48). ಎಡದ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿದಱೆ ಬಲದ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅವಸವ್ಯಮ್ ಆದ ಜನಿವಾರ (252). **6,** when in narration it is joined to ಅನ್ದು, this ಅನ್ತಾಗಿ (Bp. 57, 66; 60, 36. 59) means *such being the case, under such circumstances;* and when in narration it occasionally joins the infinitive with final ಅಲ್ (ಅಲು), it is so to say *ornamental* or

rather *superfluous, e. g.* ಆಗೆ (Šmd. 3) is said to mean ಆಗಲಾಗಿ by the Cm.; ಹೊರಳುತಿರಲಾಗಿ (Bp. 56, 56); ಕೊಡ್ಡಾಡುತಿರಲಾಗಿ (57, 9); ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ (B. 5, 123). See also Bp. 57, 17. 21. 56; 60, 35. — ಆಗಿ ಬರು. To suit, to agree, as water, food, etc. (C.); to be congenial (C.). — ಆಗಿಯುಂ. -ಉಂ 1. ದೀರ್ಘಮ್ ಆಗಿಯುಂ (Šmd. 53). ವಿಾನ್ ಆಗಿಯುಮ್ ಎಸಡಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಏನ್ ಆಗಿಯುಂ ತಾನ್ ಎಲ್ಲಂ (84). ಒನ್ದಾಗಮುಮ್ ಆಗಿಯುಂ (293). — ಆಗಿಯೂ. -ಊ 7. ಆ ಸುಟಿಗಳು ಬಹು ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುವವು (B. 2, 37). ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಅನ್ದಗೇಡಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ (5, 248). — ಆಗಿ ಹೋಗು. To be finished (C.). 2, to die (C.; B. 5, 199. 200. 212). — ಆಗುತ್ತ ಬರು. To be in the course of becoming, to be about to become (My.; B. 3, 101). — ಆಗುತ್ತಲೆ. When it comes or came to pass; when it arrives or arrived; afterwards (My.; B. 5, 294. 295). — ಆದಡೆ. ಆದ-ಅಡೆ 1. = ಆದೊಡೆ, ಆದರೆ. (Bp. 18, 37; 21, 9). — ಆದಡೆಯು. -ಉ 9. = ಆದರು, etc. (Râm. 6, 50, 14). ಆದರು. ಆದ-ಅರೆ1-ಉ 9. = ಆದಡೆಯು, ಆದೊಡೆಯು, ಆದರೂ, etc. See *e. g.* such forms as ಯಾವದಾದರೊನ್ದು (B. 3, 2. 3). — ಆದರೂ. ಆದ-ಅರೆ1-ಊ7. = ಆದರು, ಆದೊಡಂ, etc. (C.), *e. g.* Si. 74. 96. 122. 186. 250. 306. — ಆದರೆ. ಆದ-ಅರೆ 1. = ಆದಡೆ, etc. (C.), *e. g.* Si. 404. 473. ಆದರೆ ಒನ್ದು ಅಡಿಕೆಮರ, ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಗೋಟಡಿಕೆ.—ಆದರೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜೀ, ನಿನಗೊನ್ದು ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ.—ಆದರೆ ಅಮಾವಾಸೆ, ಹೋದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (Prvs.). — ಆದೊಡಂ. ಆದ-ಒಡೆ4-ಅಂ 5. = ಆದೊಡೆಯು, ಆದೊಡೆಯೂ, ಆದರು, ಆದರೂ. Though he, she, it, they be, etc. 2, soever, *e. g.* ಆರಾದೊಡಂ (ಯಾರಾದರೂ), whosoever, any one, somebody; ಎನ್ತಾದೊಡಂ (ಹ್ಯಾಗಾದರೂ), howsoever (Šmd. 164); ಎಲ್ಲಿಯಾದೊಡಂ, anywhere, somewhere; ಏನಾದೊಡಂ, something, anything. 3, whether—or, either—or, *e. g.* ಹೆಣ್ಣಾದೊಡಂ ಗಣ್ಡಾದೊಡಂ (Šmd. 148); ಪೂರ್ವದೀರ್ಘಮ್ ಆದೊಡಮ್ ಅವ್ಯಯಮ್ ಆದೊಡಮ್ ಅನೇಕಾಕ್ಷರಮ್ ಆದೊಡಂ (84); see also 85. 87. 4, at least, at any rate, *e. g.* (ಔರಸಪುತ್ರನ್) ಇಲ್ಲದೊಡೆ ಮಿಕ್ಕ ಒಮ್ಬತ್ತು ಬಗೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮಗನ್ ಆದೊಡಂ ಬೇಕು (J. 28, 57). 5, however, but (see No. 1). 6, even (see No 1). ಅವಂಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದೊಡಮ್ ಇಲ್ಲ, he has not even one son. — ಆದೊಡೆ. ಆದ-ಒಡೆ 4. = ಆದಡೆ, ಆದರೆ. If it becomes manifest, etc.; if it is possible (Bp. 42, 28). 2, if it is or be; if so (J. 2, 24; 12, 16. 19). 3, but (2, 21). 4, if concerned, as for. ಆನ್ (ನಾನು) ಆದೊಡೆ, as for me. — ಆದೊಡೆಯು. ಆದೊಡೆ-ಉ 9. = ಆದರು, ಆದರೂ, ಆದೊಡಂ, etc. ಧನವನ್ ಇತ್ತು ಆದೊಡೆಯು ಸಹಭೋಜನವನ್ ಉಣ್ಡು ಆದೊಡೆಯು ಮೇಣ್ ನಿಜತನುಜೆಯರನ್ ಇತ್ತು ಆದೊಡೆಯೂ ಬಱಿ ಸನ್ದು ಬೇಸಱದೆ ತನುವ ಬೆರಸಿ ಇದ್ದು ಆದೊಡೆಯು ರಿಪುಜನಪತಿಯ ವಶ ಮಾಡ್ಬುದು ಉಚಿತಮ್ ಇದು (Bh. 1, 8, 45). — ಆದೊಡೆಯೂ. ಆದೊಡೆ-ಊ 7. = ಆದೊಡೆಯು q. v., etc. — Remarks: A particularity is seen in the following instances: ಸನ್ನಿಸಿದರಾದಡೆ (Bp. 21, 9). ಅಱಿದರಾದೊಡೆ (30, 9). ಅಱಿದೆಯಾದೊಡೆ (49, 28). ತಪ್ಪಿಸಿದನಾದೊಡೆ (53, 34). ಬಿಟ್ಟೆಯಾದೊಡೆ (Bh. 1, 8, 20). ಬಿದ್ದರಾದೊಡೆ (1, 8, 21). ಧನವನಿತ್ತಾದೊಡೆಯು (1, 8, 45). ಒಡಬಡುವಿರಾದೊಡೆ (1, 8, 77). ಸಯ್ರಿಸಿದೆಯಾದೊಡೆ (J. 12, 41). 2, ಆಗು has been used to form a kind of passive (My.), *e. g.* ಪ್ರಯೋಗಿಸ ಪಡೆಗುಂ is explained by ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಆಹುದು (Šmd. 135 Mdb. MS.). ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಗಳು ಸಹ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳೇ ಎಣಿಸಲಾಗುವವು (B. 2, 14). ಒಂದು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ತಾವು ಎರಡೂ ಮೆಯ್ ಮುದ್ರಿಸೋಣವಾಗುತ್ತವೆ (4, 103). ಆದು or ಅದನ್ನು ಹೇಱೋಣವಾಯಿತು, ಅದು or ಅದನ್ನು ಕೊಡೋಣವಾಯಿತು (My.). — For remark 1 *cf.* the use of ಅನ್ದರೆ No. 4.

ಆಗು âgu. 2. Becoming, coming to pass, etc. — ಆಗು ಹೋಗು. Coming about or being accomplished and not coming about, etc., accomplishment and failure (My.; Bh. 8, 26, 3; 10, 4, 21).

ಆಗು âgu. = ಆಗುರ್. (Bp. 6, 9; Sk. ಆಗೂ). — ಆಗುನುಡಿ. An honorific appellation. ಆಗುನುಡಿ ಭಗವತ್ ಭಗವತ್ತು ಎನಿಕುಂ, ಪೆಸರ ಕಡೆಯ ಆಗುನುಡಿ ದೇವನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 90). — ಆಗು ಮಾಡು To make an agreement, to agree to (Bp. 24, 25; Dp. 65, 4).

ಆಗುರ್ âgur. = ಆಗು. N. of a class of plauditory or approving exclamations or formularies used in sacrificial rites. 2, *assent, an agreement.*

ಆಗುರ್ದೆ âgurdĕ. (? Šmd. 49; according to the Cm. ಗುರ್ದೆ is meant).

ಆಗುವಿಕೆ âguvikĕ. Becoming, arising, happening, etc. (ಭಾವ Si. 458). ಸದ್ದಾಗುವಿಕೆ (60). ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (201. 400). ಹೊಟ್ಟೆ ಕಚ್ಚಿ ಭೇದಿಗಳಾಗುವಿಕೆ (201); see also 253. 389. 412. 416.

ಆಗುಹ âguha. Becoming, etc. (= ಆಗುವಿಕೆ). ಬೆಱಗಾಗುಹಂ (ತಳಮಳ Šmd. II). ಸಮಾನಮ್ ಆಗುಹಂ (ಲಯ); ಹಿನುಮುನ್ದು ಆಗುಹ (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಚೀನ Hlâ.).

ಆಗುಳಿಕೆ âguḷikĕ. = ಆಕಳಿಕೆ, etc. Gaping, yawning (ಜೃಮ್ಭಣ Nr.; My.). See Bh. 3, 13, 20; Râm. 5, 3, 45.

ಆಗುಳಿಸು âguḷisu. = ಆಕಳಿಸು, etc. To gape, to yawn (Bp. 47, 59; 49, 21; 59, 22).

ಆಗೂರ್ಮಿಸು â-gûrmisu. To make a loud sound, to roar (Bp. 52, 41).

ಆಗೆ âgĕ. = ಆಗ 1. In, into (C.; it appears to be a corruption of ಒಳಗೆ, but T., M. ಅಗ, inside; abode, house, may be compared; *cf.* also ಆಯ 1).

ಆಗ್ಗೆ â4-ggĕ. = ಆಗ್ಯೆ. That time; then (Si. 285; B. 2, 7; 4, 78; My.). See ಆವಾಗ್ಗೆ, ಯಾವಾಗ್ಗೆ.

ಆಗ್ನೀಧ್ರ âgnîdhra. *The priest who kindles the fire.* 2, the place where a sacrificial fire is kindled.

ಆಗ್ನೇಯ âgnêya. Relating to fire or Agni. 2, the south-east quarter, of which Agni is the regent (My.; B. 4, 115).

ಆಗ್ನೇಯಪುರಾಣ âgnêya-purâṇa. N. of a purâṇa (Bp. 43, 76; My.).

ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ âgnêya-astra. An arrow by the contact of the sharp edge of which fire is produced (Bh. 1, 7, 43).

ಆಗ್ನೇಯಿ âgnêyi. *Agni's wife.*

ಆಗ್ಯೆ â4-gyĕ. = ಆಗ್ಗೆ. That time; at that time, then (My.; Si. 347; *cf.* ಈಗ್ಯೆ). See ಆಗಾಗ್ಯೆ, ಆಗಿನ್ದಾಗ್ಯೆ. — ಆಗ್ಯೂ. ಆಗ್ಯೆ -ಊ 7. Also then. 2, notwithstanding, though (B. 1, 21; 2, 8. 29. 30; 4, 6. 140). ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ (Si. 69).

ಆಗ್ರ âgra. = ಆಗಾರ 1, etc. See ಒಳಾಗ್ರ.

ಆಗ್ರಹ â-graha. Seizing. 2, attack. 3, surpassing. 4, favour. 5, power. 6, courage. 7, importunity; earnest solicitation (B. 4, 19. 201; Mhr.). 8, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ G.). 9, anger, rage (My.; ಸಿಟ್ಟು G.; Bp. 13, 20; 21, 38; 28, 24; 54, 31; 57, 29). See ಕೀಱು.

ಅಗ್ರಹಾಯಣಿ âgrahâyaṇi. *N. of a lunar mansion, Mṛigaśiras* (Orion).

ಅಗ್ರಹಾಯಣಿಕ âgarahâyaṇika. *N. of a month commencing about the 12th of November.*

ಅಗ್ರಹಿಸು âgrahisu. To become angry, to be enraged (Bp. 11, 6; 20, 14; 21, 45; 24, 84; 49, 8. 10; 56, 25; My.).

ಆಘಟಿತ â-ghaṭita. Joined; touched; put on; rubbed. (Bp. 56, 7).

ಆಘಾಟ â-ghâṭa. *A boundary, a limit.* 2, touching; striking (see ಡಾವಾರ್ಘಾಟ).

ಆಘಾತ â-ghâta. Striking, beating; a blow (Šmd. 173).

ಆಘಾರ â-ghâra. Sprinkling on. 2, *clarified butter, ghee.*

ಆಘ್ರಾಣ â-ghrâṇa. Smelling, smelling at. See ಮೂಸು, ವಾಸಿಸು; Grj. 3, 110.

ಆಘ್ರಾಣಿತ â-ghrâṇita. = ಆಘ್ರಾತ. (My.).

ಆಘ್ರಾಣಿಸು â-ghrâṇisu. To smell at, to smell (Bp. 44, 2; J. 11, 20; 18, 20; B. 4, 59; My.).

ಆಘ್ರಾತ â-ghrâta. Smelled, scented. (R.).

ಅಂ âṅ. ಅಬ್. = ಆ 10, ಅವು 1. An abbreviation of ಆವು (Šmd. 210). — ಅಂಗೊಳಗು. -ಕೊಳಗು. (Šmd. 210). A cow's hoof (ಆವಿನ ಕೊಳಗು Kk. 68; Šm. 33).

ಆಂಕಿ âṅki. That is to say, to wit, viz. (My.; H.).

ಆಂಕೆ âṅkĕ. = ಆನಿಕೆ. Seizing, etc. — ಆಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize (Abh. P. 14, 85).

ಆಂಗಿಕ âṅgika. (fr. ಅಂಗ). Bodily, corporeal. 2, gesticulated, *expressed by bodily action.*

ಆಂಗಿರ âṅgira. Tbh. of ಆಂಗಿರಸ (Šmd. 366).

ಆಂಗಿರಸ âṅgirasa. A descendant of Aṅgiras (J. 5, 22. 24. 27. 32). 2, *Bṛihaspati, the preceptor of the gods* (Mr. 77). 3, the 6th year in the cycle of sixty (My., also ಆಂಗೀರಸ).

ಆಚ âča. = ಆಸು 2. (Ršv. 5, 56).

ಆಚನ್ದ್ರತಾರಕ â-čandra-târaka. As long as moon and stars endure (Bp. 40, 48; My.).

ಆಚನ್ದ್ರಾರ್ಕ â-čandra-arka. As long as moon and sun endure. (J. 18, 43).

ಆಚಮನ â-čamana. *Sipping water* (before or after religious ceremonies or meals) *from the palm of the hand*, whether to be swallowed after reciting a mantra, or to be ejected after rinsing the mouth; *gargling the throat.* See Bp. 56, 57; ಬಾರಿಸು.

ಆಚಮನಕ â-čamanaka. A spitting pot. (R.).

ಆಚಮನೀಯ â-čamanîya. Water for rinsing the mouth. See ಷೋಡಶೋಪಚಾರ.

ಆಚಯ â-čaya. Putting together; collecting. See ಅನ್ವಾಚಯ.

ಆಚರಣ â-čaraṇa. Coming near. 2, following, observing. (My.). 3, conduct, usage, practice; transaction, performance (Šmd. 233). 4, deportment, behaviour. See ವ್ರತಾಚರಣ.

ಆಚರಣೆ â-čaraṇĕ. = ಆಚರಣ. (Bp. 51, 66; 60, 42; B. 5, 279).

ಆಚರಿಸು â-čarisu. To use (Šmd. 115. 206. 249. 352); to transact, to perform, to make, to observe. See Bp. 3, 41; 4, 10. 34; 19, 80; 26, 54; 43, 34; 46, 63; 48, 21; 50, 73; 53, 53; J. 2, 26; 14, 2.

ಆಚಲಿಸು â-čalisu. To move or walk about (Č. Bp. 46, 20).

ಆಚಾಮ â-čâma. = ಆಚಮನ. 2, *the water or foam of boiled rice* (ಅಕ್ಕಿಯ ಗಂಜಿ G.).

ಆಚಾರ â-čâra. Conduct, manner of action. 2, good behaviour. 3, *custom, usage, practice* (Šm. 1). 4, an established rule of conduct. See Prv. s. ವಿಚಾರ.

ಆಚಾರಕ â-čâraka. One who knows the rules about— (Bp. 8, 2).

ಆಚಾರತ್ವ â-čâratva. Conduct; practice (Bp. 2, 31).

ಆಚಾರದೂರ âčâra-dûra. Far from good conduct or from established rules (Bp. 4, 55).

ಆಚಾರವನ್ತ âčâra-vanta. Well-conducted, virtuous, observing established rules (Bp. 24, 22; 40, 29; 43, 1).

ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ âčâra-adhikrama. Undertaking an âčâra: work (ಕ್ರಿಯೆ, ನೆಗಟ್ಟು Hlâ. MS.).

ಆಚಾರಿ â-čâri. = ಆಚ್ಯಾರಿ. Following established rites or practice (Bp. 4, 1; 20, 35). 2, a Tbh. of ಆಚಾರ್ಯ, which as a title is assumed *e. g.* also by Brahmin cooks (Mhr.; My.; Tĕ.), idol-makers (My.; Tĕ.), smiths (My.; Tu.) and carpenters (My.; Tu., M.), goldsmiths (My.), artificers (T.), house-pûjâris employed by rich people (My.).

ಆಚಾರ್ಯ â-čârya. = ಆಚಾರಿ No. 2. *A spiritual guide* (ಓಜ Čt. I, 102; Bp. 51, 1). 2, a conductor of religious ceremonies. 3, a title of learned men. ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗನಾಗಿ ಪುರಾಣಿಕನ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಘೃತ ಅನ್ದರೆ ಅಬ್ಬೆಯೆನೇ ಎಮ್ಮೆಸಗಣಿಯೆ?—ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಗರ್ವವೂ ಇಲ್ಲ.—ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಪಾವ ಊರು? ಅನ್ದರೆ ದಾವಳಿ ಮೂಲು ಹಣ (Prvs.).

ಆಚಾರ್ಯತನ âčâryatana. The state of being an instructor (My.). See ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನ.

ಆಚಾರ್ಯಾಣಿ âčâryâṇi. *The wife of an âčârya.*

ಆಚಾರ್ಯೆ âčâryĕ. *A preceptress.*

ಆಚಿ âči. N. — ಆಚಿಪದ್ದಿ. (Bp. 56, 36).

ಆಚಿಕೆ âčikĕ. = ಆರ್ಚಿಕೆ. See ಅಂಗಲಾಚಿಕೆ.

ಆಚಿತ â-čita. *Gathered, accumulated.* 2, *a cartload.* 3, *ten times the weight of a bhâra.*

ಆಚಿಸು âčisu. = ಆರ್ಚಿಸು. See ಅಂಗಲಾಚಿಸು.

ಆಚು âču. = ಆರ್ಚು 1. See ಅಂಗಲಾಚು.

ಆಚೆ â4-čĕ. = ಅಂಚಿ 2. That side; on or to that side; beyond. **2,** the time beyond; after, afterwards. ಮಿತ್ರಮಣ್ಡಲದಿನ್ದ ಆಚೆಯ ಮಣ್ಡಲದ ಅರಸು (ಉದಾಸೀನ Nr.). ಆಚೆಯ ಹೊಲ (Bp. 32, 17). ತೋಟ°ಯಾಚೆ (32, 38). ಹಳ್ಳವನ್ ಆಚೆ ದಾಟಲು (44, 5). ಆಚೆಯ ದಡ (Si. 82; B. 4, 30). ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಚೆಯ ದೇಶದ ಅರಸು (Si. 259). ಆಚೆಯ ದಿನ (ಪರಶ್ವಸ್ 477). ಆಚೇ ನಾಡದ ಶುಕ್ರವಾರ (B. 1, 7). ಅದಟಿ ಆಚೆಗೆ ಅಮೇರಿಕದೇಶ ಅದೆ (4, 100). ಆಚೆಯ ವಸ್ತುಗಳು (4, 225). ಆಚೆಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅವಮಾನವಾದರೆ ಈಚೆಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಳು (Prv.). — ಆಚೆಕಡೆ. = ಆಚೆ, ಆಚೆಕಡೆಯ ದಣ್ಡೆ (ಪಾರ G.). ಆಚೇಕಡೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು (B. 4, 96).

ಆಚ್ಚರಿಯ âččariya. Tbh. of ಆಶ್ಚರ್ಯ. (My.).

ಆಚ್ಛನ್ನ â-č-čhanna. Covered; concealed; clothed. (My.).

ಆಚ್ಛಾದ â-č-čhâda. *Cloth, clothes.*

ಆಚ್ಛಾದನ â-č-čhâdana. Covering, concealing, hiding; putting on. 2, disappearance. 3, a covering, a sheath. 4, *cloth, clothes.* 5, *the wooden frame of a roof* (see ವಲಭಿ). See ಕವಿ, ಪುದಿ, ಪೂಟ್, ಪೊದೆಯಿಸು, ಮಟಿಸು, ಮುಚ್ಚು, ಹೊದೆ.

ಆಚ್ಛಾದಿಸು âćchâdisu. To cover, to conceal (Grj. 4, 76). ಆಚ್ಛಾದಿಸಿದ (ಸಂವೃತ G.).

ಆಚ್ಛುರಿತಕ â-ć-churitaka. *A horse-laugh.*

ಆಚ್ಛೇದ â-ć-chêda. Cutting, cutting off. See ನಿರ್-.

ಆಚ್ಛೋಟನ âćchôṭana. = ಅಚ್ಛೋಟನ. (ಬೇಣ್ಟೆ Mr. 270).

ಆಚ್ಛೋದನ âćchôdana. *Hunting, the chase.*

ಆಚ್ಯಾರಿ âcyâri. Tbh. of ಆಚಾರಿ. See ದುರಾಚ್ಯಾರಿ.

ಆಜ âja. (fr. ಅಜ). Relating to goats.

ಆಜಕ âjaka. *A flock of goats.*

ಆಜನ್ಮ â-janma. = ಆಜೀವ No. 3 (My.).

ಆಜಾನೇಯ â-jânêya. Of noble origin; *of good breed, as a horse.*

ಆಜಿ âji. Going, running (ಓಟ G.); driving. 2, *war, battle* (Abh. P. 3, 48; Bp. 54, 36);—abuse (ಬಯ್ದಾಟ G.). 3, *level ground.*

ಆಜಿರಂಗ âji-ranga. A battle-field (Abh. P. 13, 65).

ಆಜೀವ â-jîva. *Livelihood, subsistence.* 2, a Jaina beggar (ಸವಣ Hlâ.). 3, as long as life endures (My.).

ಆಜೀವಕ â-jîvaka. One who obtains his livelihood everywhere, a beggar. See ದಣ್ಡಾಜೀವಕ.

ಆಜು âju. = ಆಜುರ್. (ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ನರಕದೊಳಗೆ ಚಲ್ಲೋಣ G.).

ಆಜುರ್ âjur. *Working without wages, unpaid labour.* 2, consigning to hell.

ಆಜ್ಞಪ್ತಿ â-jnapti. = ಅಣತಿ. Order, injunction, command.

ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ âjnâ-dhâraka. Obedient (B. 4, 109; My.).

ಆಜ್ಞಾನುರೂಪ âjnâ-anurûpa. Conformity with an order (J. 2, 44).

ಆಜ್ಞಾಪನ â-jnâpana. = ಅಪ್ಪಣೆ. Ordering, commanding, directing (Bp. 49, 30). See ನಿಯಾಮಿಸು.

ಆಜ್ಞಾಪಿಸು âjnâpisu. To order, to command (J. 26, 55; Si. 399).

ಆಜ್ಞೆ â-jnĕ. -ಜ್ಞಾ. = ಆಣೆ 2. *An order, a command* (ಅಂಕೆ Šm. 80; ಅಪ್ಪಣೆ G.). 2, allowance, permission. 3, assuring. 4, a judicial sentence, verdict, penal decree, doom, punishment (My.; Tu., Tĕ., T.; occasionally S. Mhr.). 5, a mystical circle or diagram. — ಆಜ್ಞೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take leave (My.). — ಆಜ್ಞೆನಿರ್ಣಯ. A penal decree (C.). — ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸು. To observe, keep or fulfil a command (B. 5, 279). ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು. To order (My.). 2, to sentence; to condemn, to punish (My.; Tĕ. -ಚೇ). — ಆಜ್ಞೆ ಮೀರು. To transgress a command (B. 5, 279).

ಆಜ್ಯ âjya. *Clarified butter,* ghee (ತುಪ್ಪ Nn. 24).

ಆಜ್ಯಪ âjya-pa. Drinking ghee: a class of manes; a deity (J. 5, 24).

ಆಜ್ಯಗಟ್ಟಿ âjya-gaṭṭi. Thickness of ghee. See ಪೆಟು.

ಆಂಜನೇಯ ânjanêya. The son of Anjanâ: Hanumanta (J. 18, 5; 27, 44).

ಆಟ âṭa. (fr. ಆಡು 1, Šmd. 250). = ಅಟ 1, etc., ಆಟು 2. Motion (My.; T., M.). **2,** play, sport, amusement; jest; pranks (ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, ಖೇಲನ Hlâ.; My.; Tu., Tĕ., M., T.). **3,** a dance, acting or stage performance (My.; Tu., T., Tĕ., M.). **4,** gambling (My.; Tu., etc.; Bh. 2, 13, 47). **5,** transaction in general. **6,** speaking; sound. ಅಂಗಡಿಗಳ್ ಉಡುಗಿದವು, ವೆವಹಾರಂಗಳ ಆಟಂ ಮಾಡವು (Bp. 21, 16). ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟವುಂ ಮನಂಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿ, etc. (Šmd. 230). ಆಟದಲ್ಲಿ ಮೋಜಡುವದು (ದ್ಯೂತ Si. 349). ಆಟದ ಲೆತ್ತವೂ ಪಾಚಿಕೆಗಳೂ (ದುನ್ದುಭಿ 441). ಆಟದ ಮನೆಗಳು, the squares or checker-work on gaming tables, etc. (My.; ಆಕರ್ಷ G.). ನಾಲ್ಕಾರು ತೋಳಗಳು ಗಣ್ಟು ಬಿದ್ದರೆ ಎತ್ತು ಕುದುರೆಗಳ ಆಟ ಸಹ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ (B. 2, 18). ಆಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇಷ, ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ.—ಆಟದವನಿಗೆ ದೀವಟಿಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು.—ಆಟವೂ ಮುಗೀತು, ತನ್ತಿಯೂ ಹರೀತು. —ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಆಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prvs.).—See *e. g.* ಆಳ್ಳಾಟ, ಅಬ್ಬರಟ, ಎಡೆಯಾಟ, ಏಣಾಟ, ಒಡನಾಟ, ಕಳ್ಳಾಟ, ಕೂಸಾಟ, ಕೊಣ್ಡಾಟ, ಚಯ್ಯಾಟ, ಚಲ್ಲಾಟ, ತೋಳಾಟ, ನೀರಾಟ, ಬಿನದಿಪಾಟ, ಬೂತಾಟ, ಬೊಬ್ಬಾಟ, ಮರುಳಾಟ, ಮಾಣಾಟ, ಮುಚ್ಚಾಟ, ಸೂಸಾಟ, ಸೋರಾಟ, ಹೋರಾಟ; Prv. s. ಮನ್ದಗಮನ; J. 6, 30. 31; 26, 7. — ಆಟ ಆಡು. To play; to act, to perform (B. 4, 105; My.); to play the pranks of—. ಕೋಡಗದ ಆಟವಾಡುವ ಭೃಂಗಿ (Bp. 29, 7). — ಆಟಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A kâyi or kâyis used by children to play with; a die, a piece at chess, etc. (My.); a person who is like a die, etc., *i. e.* one who only likes play, an idler (My.). — ಆಟಗೀತೆ. A kind of sîsa verse (Čh.). — ಆಟ ಪಾಟ. dupl. (C.). — ಆಟವಾಟಕೂಟ. -ಪಾಟ-. A meeting at which there is dancing and singing. ಆಟವಾಟಕೂಟಂಗಳ್ (Šmd. 198). — ಆಟದುಪ್ಪು. -ಇಡುಪು. A play-day, a school holiday (Tĕ.; R.).

ಆಟಕೆ âṭaka. = ಆಟಿಕೆ. Sport, amusement (B. 5, 239).

ಆಟಕಾರ್ತಿ âṭa-kârti. = ಆಟಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಆಟಗಾಱ âṭa-gâṟa. A man who likes to play, to gamble or to dance, or one who is a player, etc. (C.).

ಆಟಗಾಱ್ತಿ âṭa-kâṟi. A woman who likes to play, etc. (S. Mhr.).

ಆಟಗಾರ್ತಿ âṭa-gârti. = ಆಟಗಾಱ್ತಿ. (C.).

ಆಟಗುಳಿ âṭa-guḷi. = ಆಟಂಗುಳಿ. (My.).

ಆಟಂಕ âṭanka. = ಆತಂಕ. Obstruction, obstacle, restraint (My.; Tĕ., Tu.; ಅಡ್ಡಿ G.; Mhr. ಅಟ, ಆಟ, ಅಡ, obstacle; an obstinate resisting; *cf.* ಅಟಕಾವು).

ಆಟಂಕಿಸು âṭankisu. = ಆತಂಕಿಸು. To hinder, to oppose (My.; *cf.* ಅಟಕಿಸು, etc.).

ಆಟಂಗುಳಿ âṭa-n-guḷi. (Šmd. 238). = ಆಟಗುಳಿ. A player; a gambler; a dancer.

ಆಟರೂಷ âṭarûsha. = ಅಟರುಷ, etc. (Sk.).

ಆಟರೂಷಕ âṭarûshaka. = ಆಟರೂಷ, etc. See ಆಡಸೋಗೆ.

ಆಟಲು âṭalu. = (ಆಟ), ಆಟಲೆ, ಆಟ್ಲು, ಆಟ್ಲೆ. Moving about, etc. See ಅಗಚಾಟಲು.

ಆಟಲೆ âṭalĕ. = ಆಟಲು, etc. See ಅಗಚಾಟಲೆ.

ಆಟವಿಕ âṭavika. A player; an actor; a gamester; a cheat; a good-for-nothing (ಧೂರ್ತ Bbn. 53). See Bp. 16, 15; 52, 10; 58, 24; J. 15, 39; ಬಲ್ಲಾಟವಿಕ.

ಆಟವಿಕ âṭavika. (fr. ಅಟವಿ). The inhabitant of a forest; a woodman (Sk.; My.).

ಆಟಾಳಿ âṭa-âḷi. A person given to play (My.).

ಆಟಿ âṭi. A player; a gambler (Bp. 39, 18).

ಆಟಿ âṭi. = ಆಡಿ, ಆತಿ. *The bird Turdus ginginianus.*

ಆಟಿಕೆ âṭikĕ. = ಆಟಕ, ಆಟಿಗೆ, (ಆಡಿಕೆ). Play, etc. (= ಆಟ). See *e. g.* ಡಮ್ಬಾಟಿಕೆ, ಪುಣ್ಡಾಟಿಕೆ, ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ, ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ.

ಆಟಿಗೆ âṭigĕ. = ಆಟಿಕೆ. See *e. g.* ಬೂಟಾಟಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳಾಟಿಗೆ, ಹುಡುಗಾಟಿಗೆ.

ಆಟಿಸು âṭisu. To set (the mind) in motion or arouse (the passions) towards (?): to long for, to hanker after, to desire (Abh. P. 11, 5; 15, 67; Rśv. 13, 43; 14, 94. 115).

ಆಟು âṭu. 1. = ಆಡು 1. See ಬಿಸಾಟು 1. (T., M. ಆಟ್ಟು = K. ಆಡಿಸು).

ಆಟು âṭu. 2. = ಆಟ, ಆಡು 2. Motion; play; etc. (M. ಆಟ್ಟು). See ಅಗಚಾಟು, ಅಗುಚಾಟು.

ಆಟು âṭu. 3. = ಅಷ್ಟು, etc. So much as that (S. Mhr.; My. in ಅಪಾಟು; *cf.* ಈಟು).

ಆಟು âṭu. Minor, extra (see ಅಡ 6 No. 5, & *cf.* Mhr. ಆಡ). — ಆಟಾಳು. -ಆಳು. An extra servant, a servant kept by a servant. ಆಟಾಳಿಗೆ ಒನ್ದು ಪೋಟಾಳು ಬೇಕೋ? (Prv.).

ಆಟೋಪ âṭôpa. 1. = ಅಟೋಪ, etc. (My.; ಸ್ವಾಧೀನ, ಶಕ್ತಿ G.).

ಆಟೋಪ âṭôpa. 2. Flatulence. 2, *ostentation, display, pomp* (ಸಮ್ಭ್ರಮ Hlâ.). 3, *pride.* See Śmd. 79; Bp. 54, 2; 55, 8; J. 4, 47; 8, 34.

ಆಟೋಪು âṭôpu. = ಆಟೋಪ 1, etc. (My.).

ಆಟ್ಲು âṭlu. = ಆಟಲು, etc. See ಅಗಚಾಟ್ಲು.

ಆಟ್ಲೆ âṭlĕ. = ಆಟ್ಲು, etc. See ಅಗಚಾಟ್ಲೆ.

ಆಡಂಗಿ âḍaṅgi. A female (R.; Tĕ. ಆಡ, ಆಡು, ಆಣೆ, female; ಆಡಂಗಿ, ಆಡದಿ, ಆಣದಿ, a female, a woman; T. ಆಟ್ಟಿ, a woman).

ಆಡಮ್ಬರ âḍambara. = ಅಡಮ್ಬರ, ಆಳಮ್ಬರ. *A drum* (see ಅತ್ತ 2). 2, *a charge sounded by musical instruments.* 3, roaring (ಗರ್ಜಿತ Mr. 490). 4, *the roaring of elephants.* 5, thunder (ಅಭ್ರಗರ್ಜಿತ Nn. 135). 6, a young elephant (ಮತಂಗಪೋತಕ, ಆನೆಯ ಮರಿ 135; ದ್ವಿಪದ ಮರಿ 490). 7, ostentation, display, pomp, pride (ಡಮ್ಭ 135). 8, extent, expanse; *a heap, multitude, mass* (ಪ್ರಪಂಚ 490; ಸಮೂಹ G.). 9, commencement (ಸಮಾರಮ್ಭ G.). See Čh. v. 53; Kâvy. IV, 1, 7; Bp. 6, 22; 10, 9; 26 sum.; 26, 22; 32, 32; 43, 50; 56, 50; V. 14, 49; J. 17, 54; 27, 2; 33, 47; ವಾಗ್-.

ಆಡಲು âḍalu. = ಅವುಡಲ No. 2. (T. ಆದಳ್ಳೈ, Jatropha curcas). — ಆಡಲುಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, but now common in India, Jatropha curcas L. (St. & Pl.).

ಆಡಸೊಗೆ âḍasŏgĕ. = ಆಡಸೋಗೆ, ಆಡುಸೋಗೆ, ಅಟರುಷ, etc. Tbh. of ಅಟರೂಷಕ (Śmd. 375; T. ಆಡಾದೋಡೈ, M. ಆಡಲೋಡಗ).

ಆಡಸೋಗೆ âḍasôgĕ. = ಆಡಸೊಗೆ. (My.; Mr. 126, c. r. ಆಡಸೊಗೆ).

ಆಡಳತ âḍaḷata. = ಆಡಳಿತೆ, ಆಡಳಿತ, ಆಡಳಿತೆ. Administration, management; governing (My.; *cf.* ಆಳ್ 1). ರಾಜ್ಯದ or ಮನೆಯ or ಶಾಲೆಯ or ಅಂಗಡಿಯ ಆಡಳತ ನಡಿಸು, -ಮಾಡು (My.).

ಆಡಳಿತ âḍaḷita. = ಆಡಳತ, etc. (My.).

ಆಡಳಿತೆ âḍaḷitĕ. = ಆಡಳಿತ, etc. (My.).

ಆಡಿ âḍi. = ಆಳಿ 1. That moves, plays, performs, does, or speaks. (Tĕ.). See *e. g.* ಅಡನಾಡಿ, ಉಣ್ಡಾಡಿ, ಒಡನಾಡಿ, ಕಾಡಾಡಿ, ಕಾಲಾಡಿ, ನಾಡಾಡಿ, ಬಾನಾಡಿ.

ಆಡಿ âḍi. = ಆಟಿ, etc. *The bird Turdus ginginianus. (Cf.* ಅಡೇಲು No. 2).

ಆಡಿಕೆ âḍikĕ. = ಅಡಿಕೆ 1, ಆಟಿಕೆ, ಆಳಿಕೆ 2. Motion; play; talk (My.). See ಅಲ್ಲಾಡಿಕೆ, ಹೊಡದಾಡಿಕೆ.

ಆಡಿಗ âḍiga. = ಅಡಿಗ 1, ಆಳಿಗ. One who moves about, plays, performs, does, or speaks; an actor, a jester (ಪಂಚಜನೀನ Hlâ.; Râm. 6, 53, 26). See ಉಣ್ಡಾಡಿಗ, ನಾಡಾಡಿಗ.

ಆಡಿತನ âḍitana. Moving, playing, etc. See ಅಡನಾಡಿತನ, ಕಾಲಾಡಿತನ.

ಆಡಿಸು âḍisu. = ಆಯಿಸು 2, (ಆಳಿಸು 2). To cause to move, to set in motion. **2,** to cause to play or sport. **3,** to cause to dance, act, or perform on the stage (ನರ್ತನವಿಧಿ Śmd. Dh.). **4,** to cause to play a game. **5,** to cause to speak. ಇಡೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಇಲ್ಲ, ಆಡಿಸುವರ್ ಇಲ್ಲ (J. 28, 17). ಹದಿನೆಣ್ಟು ಸಾರಿ ಚೆಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Si. 40). ಉಜ್ಜುಗೊರಡು ಆಡಿಸಿ (B. 3, 58). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಆಡಿಸುತ್ತ (3, 123). ಲಟ್ಟಣಿಗೆಯನ್ನು ಆಡಿಸಿ (4, 209). ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊತ್ತಿಗೆ ಆಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು (2, 45). ಕರಡೀ ಆಡಿಸುವವರು (5, 247). ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ (-ರಂ) ಸನ್ನೆಯಲಿ ಆಡಿಸುವ ಪರಿ ಪರಿದು, ಅಪಪ! ಎನುತ, ಕೂಡೆ ನಡೆತನ್ದು, ಅಪ್ಪಿ (Prll. 3, 29). ಚಣ್ಡು ಗಜ್ಜುಗ ಬುಗುರಿ ಲೆತ್ತ ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಕ್ರೀಡೆ (Si. 62). ಜೂಜು ಆಡಿಸುವವನು (349; ಸಭಿಕ G.). ಆಡಿಸುವಂ (ದ್ಯೂತಕಾರಕ Mr. 245). See *e. g.* Bp. 3, 36; 21, 29; 49, 21; 51, 9; 59, 10; J. 19, 47; ಅಲ್ಲಾಡಿಸು, ಓಡ್ಯಾಡಿಸು, ಗಾಣವಾಡಿಸು, ತಿರುವಾಡಿಸು, ನಲಿದಾಡಿಸು, ಹೋಗಲಾಡಿಸು. — ಆಡಿಸ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Molestation, vexation (My.). — ಆಡಿಸ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To cause to dance about, to make sport of, to play with, to molest (My.). ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಗಳನ್ನು ಆಡಿಸ್ಯಾಡಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (B. 5, 31).

ಆಡಿಸುವಿಕೆ âḍisuvikĕ. Causing to move, etc. ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಹಾರಾಡಿಸುವಿಕೆ (Si. 66). ಕದಲಾಡಿಸುವಿಕೆ (391).

ಆಡು âḍu. 1. = ಆಟು 1, ಆಲು 2. To be in motion, to move about, to wag, to wave, to swing, to shake, etc. (C.; T., M., Tĕ., Tu.; T. also ಅಲು). ವಾಹಕರ ಅಟ್ಟೆಯುಂ ತುರಗದ ಅಟ್ಟೆಯುಮ್ ಆಡಿದುವು ಅಜರಂಗದೊಳ್ (Abh. P. 13, 65). ತನುಗಿಡಿಯ ದಳ್ಳುರಿಯ ನಾಲಿಗೆ ಕೊನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿದವು (Bh. 1, 20, 26). **2,** to play, to sport. ತರುವಲಿಗಳೊಡನೆ ಆಡದಿರು, ತಾಯೆ! (Bp. 14, 2). ಬಾಲಕರೊಡನೆ ಆಡುತಿಹನೊ? (24, 33). ಅಂಚೆವಿಣ್ಡು ಆಡದ ಕೊಳಂ (J. 3, 3). ಬಾಲಕರ ಕೂಡೆ ಮನೆಮನೆಗಳೊಳ್ ಆಡುತಿಹಂ (28, 22). ಕೆಳೆಯರೊಳ್ ಆಡುತಿರ್ದ ಶಿಶು (28, 26). ಅವರ ಕೂಡ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದು (B. 1, 13). ಆಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಆಡ ಬೇಕು, ಬೇಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡ ಬೇಕು.— ಆಡುವ ಮಗುವಿನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುವ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನ್ತೆ.— ಆಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಆಡಿಕೆ ತನ್ದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ತೆ (Prvs.). ಆಡುವ ಚಣ್ಡು (ಕನ್ತುಕ, etc. Si. 231). **3,** to dance, to perform on the stage, to play, to act (ನರ್ತನ Śmd. Dh.; ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ Śm. 61, ನರ್ತನ 94; J. 15, 39). ಪಾತ್ರವಾಡೆ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Śmd. 296). ಆಡಿದ ಪೊ

ಲಂ (201). ಪಾತ್ರವನ್ ಆಡುವವಳು (ನರ್ತಕಿ, etc. Nr.). ಆಡುವ ಠಾವು (ರಂಗ Hlâ.). ಹಸ್ತಾಂಗದೃಷ್ಟಿಗತಿಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ ಆಡೆ ನಾಟಕಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 83). ಆಡಿ ಬದುಕುವವನು (ಪಂಚಜನೀನ 238). ಗಱಿಗೂಸಾಡುವರ್ (Šmd. 78). ಗಱಿಯೆನ್ನು, ಕೊಲ್ಲಟಿಗರ್ ಆಡುವುದು (Šmd. I). ಧುರದೊಳ್ ಪಱಿಮಱಿಯಾಡುವ ತೆಱದಿನ್ದೆ ಉಱಿದೆ ಇಱಿದಂ (28). ಗಱಿಪಿಡಿದು ಆಡು (240). **4,** to play (any game). ಜೂಜು ಆಡುವವನು (ಧೂರ್ತ Si. 348). ನೆತ್ತವಾಡುವ ಹಲಿಗೆ (ಅಷ್ಟಾಪದ, etc. 349). ಆಡೆ, ಆಡಿದರೆ ಸೋಲೆ, ಸೋತರೆ ಕೊಡೆ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಡವಟ್ಟು (Prv.). See Bh. 2, 13, 34. 35. **5,** to perform, to make, to do. ಎಲೆವರದು ಆಡುವಂ (Šmd. 240). ನಿಬ್ಬರದಿ ಬೇಟೆಯನ್ ಆಡಲೆನ್ದು ನಡೆತಹ ಕಿರಾತರ್ (Râghč. 17, 64). ಬೇಸ್ಟೆಯಾಡುತ್ತ ಇರ್ದರು (17, 67). **6,** to speak; to utter; to sound, as a musical instrument. ಆಡಲು (Bp. 52, 31). ಆಡಿದೊಡೆ (52, 32). ಕರ್ಣನ್ ಆಡಿದುದು ಅಹುದು! (Bh. 1, 8, 11). ಆಡಿ ತೋಱಿಸಿದನು (B. 5, 194). ಮಚ್ಚರದ ನುಡಿಗಳನ್ ಆಡ ಬಹುದು (Bp. 25, 15). ಶರಣನ್ ಆಡಿದ ವಾರ್ತೆ (29, 19). ಅಂಗಡಿಯೊಳ್ ಆಡುವ ನುಡಿಗಳ್ (54, 78). ಆಡಿ ಕೋ ಇದನು! (58, 30). ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿಗಳನ್ ಆಡದೆ ಇರಿ! (58, 39). ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡುವದು (ಸಂಕಥೆ, etc. Hlâ.). ಜನಂಗಳ್ ಆಡುವ ಮಾತು (ವಾರ್ತೆ Nr.). ಅಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಗ್ರಸ್ತ, etc. Nr.). ಮುನ್ದುವರಿದು ಮಾತನ್ ಆಡುವವನು (ದುರ್ಮುಖ, etc. Nr.). ದೋಷಯುಕ್ತವ್ ಆಗಿ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳ ಆಡುವವನು (ಜಲ್ಪಾಕ, etc. Si. 362). ಎರಡನೆಯವರ ದೋಷವನ್ನು ಆಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವ (ಕುವಾದ G.). ಆಡಿನ್ದರೆ ಆಡದು ಆದು, ಆಡ ಮರನ್ ಏಱುವದು, ಕೂಡದೆ (o. r. ಕೋಡದೆ) ಕೊಂಕಿ ನಡೆಯುವದು ಕಡಿದರೆ ಅದು ಬಾಡದು; ಅದ ಪೇೞಿ! (a guitar-string, Sp.). (ವಾದ್ಯಮುಮ್) ಆಡಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದು ಪದಹತಿ ಚಚ್ಚಕಾರಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 81). See J. 4, 2; 12, 46; 13, 39; 18, 52. 54. **7,** to abuse, to calumniate. ಭಕ್ತರನ್ ಆಡಲ್ ಎನ್ತಹುದು? (Bp. 57, 30).—See *e.g.* ಅಲ್ಲಾಡು, ಆಟ್ಯಾಡು, ಈಡಾಡು, ಈಸಾಡು, ಎಚ್ಚಾಡು, ಎಡೆಯಾಡು, ಏಸಾಡು, ಒಡನಾಡು, ಒಲೆದಾಡು, ಓಲಾಡು, ಕುಣಿದಾಡು, ಕೊಟ್ಟಾಡು, ಕೊಣ್ಡಾಡು, ಕೊಱಿಚಾಡು, ಚುನ್ನವಾಡು, ಜೋಲಾಡು, ತಿರಿಗಾಡು, ತುಳಕಾಡು, ನಲಿದಾಡು, ನೇತಾಡು, ಬೀಸಾಡು, ಮಿಱಿದಾಡು, ಮುಣ್ಣಾಡು, ಹಾಱಿಾಡು, ಹಿನ್ದೆಯಾಡು, ಹೊರಳಾಡು, ಹೋಗಾಡು, ಹೋರಾಡು. — ಆಡಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to play (B. 3, 32). — ಆಡು ಆಡು. rep. (Bp. 43, 9; B. 3, 7. 82).

ಆಡು âḍu. 2. = ಆಟು 2, etc. Motion; playing; etc. — ಆಡುನ್ದೊಲೆ. -ಂ-ತೊಲೆ. (Šmd. 204). An oscillating or swinging beam, a beam in motion. ಎತ್ತುವ ಏತದ ಆಡುನ್ದೊಲೆಯನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು ಏಱಿದ ಇಭಂ ಕದನತ್ರಿನೇತ್ರನಾ (204). — ಆಡುಮ್ಬೊಲ. -ಂ-ಪೊಲ. (Šmd. 204). A play-field (as for beasts), a place of resort or refuge (ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Šm. 58). See Grj. 2, 84; Bh. 3, 13, 15; J. 28, 43.

ಆಡು âḍu. 3. (My.; T., M.; Tu. ಏಡು). A he-goat (ಅಜ Šmd. Dh.; Šm. 94; Tĕ. ಏಟ, a ram); a she-goat (ಅಜೆ, ಛಾಗಿ Nr.; B. 5, 23). ಆಡಿನ ಹಿಕ್ಕೆ (Bp. 9, 12). ಆಡಿನ ಮಱಿಗಳಂ ಕಂಕುಱಿನೊಳ್ ಅವಚಿ (20, 13. 14). ಆಡಿಂ ಬದುಂಕುವವನು (ಅಜಾಜೀವ, etc. Hlâ.). ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ (ಛಾಗಗಲಸ್ತನ Nn. 67). ಆಡುಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಆಜಕ Si. 324). ಆಡು ಹಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಮೂಢಗೆ ಹೇೞಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು (Prvs.). — ಆಡ ನೆಲ್ಲಿಗಿಡ. A herb, Phyllanthus madraspatensis Lin. (Z.). — ಆಡಲಬು. -ಅಲಬು. An undershrub, Taphrosia tinctoria Pers. (Z.). — ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ. A shrub, Justicia adhatoda Lin. (ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಸಿಂಹಿ, ವಾಸಿಕೆ, ವೃಷ, ಆಟರೂಷ, etc. Si. 147). 2, a creeper, said to be an antidote to snakebites, Aristolochia bracteata Retz. (St. and pl.; My.). 3, Euphorbia rothiana Spr. (Z.).

ಆಡು âḍu. 4. = ಹಾಡು 1. To sing (My.).

ಆಡು âḍu. 5. = ಹಾಡು 2. A song (My.).

ಆಡುಕುಳಿ âḍu2-kuḷi. A person addicted to play (My.; ಆಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು G.).

ಆಡುಂಗುಳಿ âḍu2-ṅ-guḷi. (Šmd. 238). = ಆಡುಕುಳಿ.

ಆಡುವಿಕೆ âḍuvikĕ. Moving, playing, etc. ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (Si. 57). ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72). ನೀರು ಆಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (83). ಹಾಱಾಡುವಿಕೆ (178). ಗುಟ್ಟನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡುವಿಕೆ (376). ತಿರಿದಾಡುವಿಕೆ (387). ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (393). ಜೂಜಾಡುವಿಕೆ (437).

ಆಡುಸೋಗೆ âḍusôgĕ. = ಆಡಸೋಗೆ, etc. (ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಸಿಂಹಿ, ಅಟರೂಷ, etc. Nr.; ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಆಟರುಷ, etc., ಅಡ್ಡಸರ, etc. Si. 147).

ಆಡುಹ âḍuha. Moving, playing, etc. ಮಾಱಾಡುಹ (ಪರಿವೃತ್ತಿ, etc. Hlâ.). ನಡಪಾಡುಹ (ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Nr.).

ಆಡೆ âḍĕ. = ಅಟ್ಟೆ 2. A leech (R.).

ಆಡೇಲು âḍêlu. (= ಅನ್ದೆಗ). A night hawk, a screech owl (Tĕ.). **2,** the bird Turdus ginginianus (Tĕ.; ಅಟ, ಅಡಿ, ಸರಕುಟಹಕ್ಕಿ Si. 175).

ಆಡ್ರುಕ್ âḍruk. The hollow, bellowing noise of a bull or of an ox (S. Mhr.).

ಆಢಕ âḍhaka. *A measure of grain equal to 4 prasthas or 16 kuḍavas,* containing nearly 7 lbs. 11 ozs. avoir-dupois (ಕೊಳಗ Si. 329; ಅಳೆಯುವ ಸೊಲಿಗೆ G.).

ಆಢಕಿ âḍhaki. *A kind of pulse, Cajanus indicus* Spreng. (ತುವರಿ Hlâ.; ತೊಗರಿ Mr. 374). 2, *a kind of fragrant earth* (ತುವರಿ ಮಣ್ Nr.; see Si. 154).

ಆಢಕಿಕ âḍhakika. *Holding one âḍhaka.*

ಆಢಕೀನ âḍhakîna. *Holding one âḍhaka.*

ಆಢ್ಯ âḍhya. *Abounding in, rich in.* 2, *rich, wealthy.* 3, arrogance (Bp. 38, 3; Mhr. ಆಢ್ಯತಾ, arrogance).

ಆಢ್ಯತ್ವ âḍhyatva. The state of being wealthy or influential. (My.).

ಆಣ್ âṇ. (= ಆಳ್ 3). Male (T., M., Tu.); — priority (= ತಲೈಮೈ T.). — ಆಣ್ಮರ. A male tree (T., M., Tu.; R.).

ಆಣ âṇa. 1. = ಅಣಾ, etc. An Anna (My.).

ಆಣ âṇa. 2. = ಆಲ 1, etc. See ಅನ್ತರಾಣ.

ಆಣಂ âṇam. = ಅಣಂ, q. v. (Šmd. 390). ಗುಣಮ್ ಆಣಮ್ ಇಲ್ಲ ಎನಲೊಡಮ್ ಏನುಮ್ ಇಲ್ಲೆಮ್ಬ ಅರ್ಥಂ (391).

ಆಣಕ âṇaka. = ಅಣಕ. (Sk.; ನೀಚ, ಕೀೞು G.).

ಆಣತಿ âṇati. = ಆಳತಿ. Singing, praising (ಸುಗಾನ Čt. II, 110; ಗಾನ Bhn. 55, o. r. ಗಾಣನ; Ršv. 1, after 135; T. ಆಣ, ಪಾಣ, a singer, etc.). ಈಂಚರದಿನ್ ಆಣತಿ ಮಾಡಿದುದು ಉನ್ಮಾದಾಳಿ (Šmd. 83).

ಆಣತಿ âṇati. Tbh. of ಆಜ್ಞಪ್ತಿ. An order, a command (V. 14, 24; Tĕ. ಆನತಿ). ಪತಿಯ ಆಣತಿಯಂ ಮಿಱಿದೆ (Ršv. 14, 30).

ಆಣವೀನ âṇavîna. *Bearing or fit to bear aṇu* (Panicum miliaceum).

ಆಣಿ âṇi. 1. = ಆಱಿ 3, q. v. Roundness (*cf.* ಕಟ್ಟಾಣಿ s. ಕಟ್ಟು 3). — ಆಣಿಮುತ್ತು. A round or faultless pearl (My.; Tĕ., T.). — ಆಣಿಮೆಟ್ಟಿನ ಉಂಗುರ. A quite round toe-ring (My.).

ಆಣಿ âṇi. 2. (= ಅಣಿ 2, ಅಣ್ಣು 3, ಅಜ್ಞೆ 1). Excellency, superiority, preciousness (T. ಅಣಿ; *cf.* ಕಟ್ಟಾಣಿ s. ಕಟ್ಟು 1). — ಆಣಿಪೊನ್. Gold of the first quality or touch (T., M.; R.). — ಆಣಿಮುತ್ತು. A costly pearl (Rśv. 1, after 135). ಕಟತಟದೊಳ್ ಇಱಿಪಿದ ಆಣಿಮುತ್ತಿನ ಅಚ್ಚ ಕುಚ್ಚುಗಳ್ (Rśv. 6, after 11).

ಆಣಿ âṇi. 3. = ಅಣ್ಣೆ 3, ಆಣೆ 1, ಆನಿ, ಆನೆ 3, ಆರಿ, ಆರೆ 2, ಆಲಿ 1, ಆಲೆ 2. — ಆಣಿಕಲ್ಲು. A hailstone (ಕರಕ G.; ಆಲಿಕಲ್ಲು, ಕರ, ಕರಕ, ಘನೋಪಲ Čb.).

ಆಣಿ âṇi. = ಅಣಿ. The linch-pin (Sk.); a nail (My.; T., M., Tu., Tĕ.). 2, the corner of a house (Sk.). 3, a limit, boundary (Sk.). 4, the edge of a sword (Sk.). 5, the leg just above the knee (Sk.). See ಕಡಾಣಿ. — ಆಣಿಕಲ್ಲು. The base or foot of a pillar, the stone on which a pillar stands (My.).

ಆಣಿಕಾಱ âṇi-kâṟa. A nail-maker. — ಆಣಿಕಾಱನ ಮನೆಯ ತೊತ್ತು ನಾಣ್ಯನೋಟವ ಬಲ್ಲಳೇ? (Prv.).

ಆಣಿಸು âṇisu. To crack or burst under the influence of the sun's heat, especially wood (S. Mhr.; see ಆಣೆ 2).

ಆಣೆ âṇĕ. 1. = ಆಣಿ 3, etc. — ಆಣೆಕಲ್ಲು. A hailstone (My.; ಘನೋಪಲ G.; Tu.; B. 1, 22; 2, 49).

ಆಣೆ âṇĕ. 2. A crack. — ಆಣೆ ಬಿಡು. To crack or burst (S. Mhr.).

ಆಣೆ âṇĕ. 1. = ಅಣಾ, etc. An Anna (My.; B. 3, 13. 77; 4, 44; 5, 120).

ಆಣೆ âṇĕ. 2. Tbh. of ಆಜ್ಞೆ (Šmd. 354. 364; Čt. II, 110; T., M.; Tu. ಆಜ, ಆಣೆ; Tĕ. ಆಣ, ಆನ). Command. 2, oath, adjuration (C.; Mhr. ಆಣ). ಹುಸಿಯಾದೊಡೆ ದೇವರ ಪಾದದ ಆಣೆ (Šmd. 120). ಜೀಯ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಾಣೆ, ಪುಸಿಯಲ್ಲ! (J. 20, 35). See Bp. 2, 19; 3, 29; 9, 49; 11, 22; 13, 16; 14, 16; 24, 14. 75; 27, 61; 28, 24; 29, 30; 32, 17. 30; 43, 15; 44, 29; 59, 3. 17; 61, 58. See ಕಣ್ಣಾಣೆ; Prv. s. ರಾಯ. — ಆಣೆ ಆಜ್ಞೆ. rep. (Č. Bp. 47, 9). — ಆಣೆ ಇಡಿಸು. = ಆಣೆ ಮಾಡಿಸು. (My.). — ಆಣೆ ಇಡು. To swear (My.). ಆಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು (ಶಪನ, ಶಪಥ Si. 56; ಸತ್ಯ 445). — ಆಣೆ ಬಿಡಿಸು. To retract an oath (My.). — ಆಣೆ ಮಾಡಿಸು. To cause to take an oath (My.). ಕುರಾಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿ, ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಆಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 54). — ಆಣೆ ಮಾಡು. To swear (My.). ಅಳತೆಗೆಟ್ಟು ಎಂದಿಗೂ ಸರಾಯ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಎಂದು, ಆಣೇ ಮಾಡಿದನು (B. 5, 230).

ಆಣ್ಡಾರಿ âṇḍâri. Probably the same as T. ಆಣ್ಡಾರ್ (of ಆಳ್, to rule): Rulers, masters; and as a title: lord, master (Bp. 45, 54). It appears in ಆಱಿವಾಳದಾಣ್ಡಾರಿ, ಅವನಿದಾಣ್ಡಾರಿ, ಇಱಿವದಾಣ್ಡಾರಿ, ಗುರುತನಯನಾಣ್ಡಾರಿ, ಗುರುಭಕ್ತಿಯಾಣ್ಡಾರಿ.

ಆಣ್ಡಿ âṇḍi. A religious mendicant of the Šaivas (T., M.). See ಇಱಿವತಾಣ್ಡಿಯರ್, ಕೂತಾಣ್ಡಿ.

ಆಣ್ಬ âṇba. = ಆಣ್ಮ, etc. See s. ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ.

ಆಣ್ಮ âṇma. = ಆಣ್ಬ, ಆಳ್ಮ. A ruler, a lord, a master, a husband (ಬಲ್ಲಹ Čt. I, 59; ಎಱೆಯ, ಬಲ್ಲಹ, ಅಧಿಪತಿ Šs.). ಚಲದಾಣ್ಮಂ (Šmd. 63). ಇಚ್ಚೆಯಾಣ್ಮನ್ ಎಲ್ಲಿದಂ? (136). ಏರ್ದೆಗಾಣ್ಮಂ or ಏರ್ದೆಯಾಣ್ಮಂ (167). See ತೊಱೆಗಳಾಣ್ಮ, ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ, ಪಕ್ಕಿಗಳಾಣ್ಮ, ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಣ್ಮ, ಸಗ್ಗದಾಣ್ಮ; Grj. 3, 79; J. 5, 36; 6, 26; 7, 10; 11, 22.

ಆತ â4-ta3. A remote demonstrative pronoun: That man, he (Šmd. 181; C; Tĕ. ಆತ). ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ (182). ಆತಂಗಳ್ (182). ಆತಂಗೆ (138). ಧನಮುಳ್ಳನ್ ಆವನ್, ಆತನೆ ಇನ್ದ್ರನ್, etc. (68). ಆತನಯ ತೋರದೊಡೆಗಳ್ ಇವು etc. (64). ಎರಡಂ ಬಗೆದಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀೞ್ವಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (89). ಆತನ ರೂಪಂ (117). ಆತಂಗಂ ಆಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (138). ಆತಂಗೆ ವಿಷಮನ್ ಇಕ್ಕಿದಂ (159). ಆತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯುಂ ಮಸೆದಂ (159, o. r. -ಕತ್ತಿಗೆಯುಂ ಬೆಸಸಿದಂ). ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಆತನಿಂ ಪಿರಿಯಂ (160). ಆತಂ ಜಗದ್ದರ್ಪಣಂ (188). ವಿಚಾರದಮಂ ತಿರ್ದುವಾತ (ಪರೀಕ್ಷಕ, ಕಾರಣಿಕ); ಪಕ್ಷದಾತ (ಗೃಹ್ಯ, ಪಕ್ಷ); ವ್ಯಕ್ತಮಾಗಿ ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದಾತ (ಲೋಹಲ, etc.); ತನದ ಬಾಧೆಯಂ ಸಯ್ರಿಸುವಾತಂ (ದಾನ್ತ); ಮೇಳದಾತ (ಪರಿಹಾಸ, ದ್ರವ, ನರ್ಮ); ಆನೆಯನ್ ಏಱುವಾತ (ನಿಷಾಧಿ, etc. Hlā.). ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ವಚನೇಸ್ಥಿತ); ನುಡಿಯು ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, etc.); ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದಾತನು (ನಿಷ್ರಾಣ, etc.); ಮುನಿಸುಳ್ಳಾತನು (ಲೋಭಿ, ಮತ್ಸರ); ಏಡಿಸುವಾತನು (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕದ್ವದ); ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ); ಹರಿದು ಹೋಹಾತನು (ಅತಿಜವ, etc. Nr.). ಪೆಱರ ಕಾಡುವಾತಂ (Kk. 37; Šm. 46). ಆತನ ತಮ್ಮನ್ ಈತನೆನ್ನು, ಮಾತಿನಿನ್ದ ತಿಳಿಯ ಬಹುದು (Prv.). — See the note concerning ಅವ.

ಆತಂಕ â-taṅka. = ಅಟಂಕ. Obstacle, hindrance (My.; ಅಡ್ಡಿ Čb.; M.; not Sk.). 2, *sickness, disease,* fever (ರೋಗಾವಳಿ Nn. 66). 3, *fear, apprehension* (ಭೀತಿ 66; Šmd. 159; Bp. 52, 35). 4, the sound of a bell, drum or tabor (ಘಣ್ಟೆಮೃದಂಗಡಣ್ಡೆಮುರವ Nr. 66). 5, a messenger (ದೂತನು, o. r. ಆಳ್, 66).

ಆತಂಕಶರೀರ âtaṅka-šarîra. A weak, timid man (ಕ್ಲೀಬ, ಹೆದಱಿದವನು Nn. 146, o. r. ರೋಗಸ್ಥನು).

ಆತಂಕಿಸು âtaṅkisu. = ಅಟಂಕಿಸು. (My.).

ಆತಂಚನ â-tančana. Causing to shrink or to coagulate. 2, *casting butter-milk into fresh milk to turn it* (ಹೆಪ್ಪುಕೊಡುಹಂ Nr.; ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕೋಣ G.). 3, a coagulant. 4, *calcining, adding a powder or flux to metals in fusion; the powder or flux so used.* 5, *speed, velocity* (ವೇಗ Nr.). 6, *gratifying, satisfying* (ತಮ್ಪು ಮಾಡುಹಂ Nr.).

ಆತತ â-tata. Spread, extended, stretched, large (Bp. 19, 34).

ಆತತಾಯಿ âtatâyi. *An assailant, a felon, a murderer, a thief,* etc.

ಆತಪ â-tapa. *Heat of the sun; sunshine* (ಬಿಸಿಲು Nn. 100. 123).

ಆತಪತ್ರ âtapa-tra. A parasol. See ತಱಿ.

ಆತಪತ್ರಭೇದ âtapatra-bhêda. A kind of parasol. See ತಱಿ.

ಆತಪತ್ರಾದಿಛಾಯೆ âtapatra-âdi-čhâyĕ. The shade of a parasol and of other things. See ನೆೞಲ್.

ಆತಪಪಕ್ಷಿ âtapa-pakshi. = ಆತಾಪಿ. (ಚಿಲ್ಲ, ಮುಣ್ಡುಮುಳುಕ Mr. 171, o. r. ತಪಪಕ್ಷಿ).

ಆತಪವಾರಣ âtapa-vâraṇa. = ಆತಪತ್ರ. (My.; ಕೊಡೆ G.).

ಆತಪ್ತ â-tapta. Blazed, heated. (My.).

ಆತರ â-tara. *Money paid for being ferried over a river, passage money, freight.*

ಆತಾಪಿ âtâpi. *N. of the bird Falco cheela, the Bengal kite.*

ಆತಾಯಿ âtâyi. *The Falco cheela.*

ಆತಿ âti. = ಆಟಿ, etc. Going. 2, *the bird Turdus ginginianus.*

ಆತಿಥೇಯ âtithêya. Proper for an atithi, hospitable. 2, *hospitality.*

ಆತಿಥೇಯಿ âtithêyi. *Hospitality.*

ಆತಿಥ್ಯ âtithya. = ಅತಿಥೇಯ. 2, *hospitality.* 3, a guest.

ಆತೀರ್ಣ â-tîrṇa. Crossed, passed over. (My.).

ಆತು âtu. = ಆಸ್ತು. P. p. of ಆನು 2, q. v.

ಆತು âtu. A raft, a float. (R.).

ಆತುಮ âtuma. Tbh. of ಆತ್ಮ (Mr. 531; C.).

ಆತುರ âtura. *Diseased.* 2, agitated by a morbid desire. 3, longing for, great desire (ಉತ್ಕಲಿಕೆ Nn. 164; Mr. 446; ಬಹಳ ಆಶೆ G.; not Sk.). 4, agitation, excitement; — haste, hurry (C.; ಅವಸರ G.; Tĕ.; not Sk.). ಆತುರದ ಬಯಕೆ (ಮನೋರಥ Mr. 329). See Bp. 6, 13; 26, 46; 46, 35; 52, 3; 54, 44; B. 2, 9; 4, 182; ವಿಷಯಾತುರ. — ಆತುರಪ್ಪಡು. -ಂಪಡು. To feel desire (Bp. 26, 42). — ಆತುರವಡಸು. -ಅಡಸು. To be hasty, etc. (Bp. 57, 49).

ಆತುರಗಾಱ âtura-gâṟa. A man who acts hastily or inconsiderately (My.; ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ, ಜಾಲ್ಮ Si. 356). ಆತುರಗಾಱಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಮಟ್ಟು (Prv.).

ಆತುರತೆ âturatĕ. Desire (Grj. 5, 44).

ಆತುರಿಸು âturisu. To feel desire, etc. (Grj. 6, 6; Rsv. 11, 125).

ಆತುಷ್ಟಿ â-tushṭi. Complete satisfaction (My.). 2, to the full satisfaction of one's desire (My.).

ಆತೆ âtĕ. = ಹಾತೆ. A cockroach (My.; ಅಕ್ಕಳೆ Mg.; T. ಕಕ್ಕಲಾತ್ತು; Tĕ. ಪರಿಟೆ). — ಆತೆಹುೞು. = ಆತೆ. (My.).

ಆತೋದ್ಯ â-tôdya. To be struck. 2, *a musical instrument.*

ಆತ್ತ âtta. Seized, taken away; — undertaken, begun; — accepted; — received, got. (Grj. 6, 13; 9, 56).

ಆತ್ತಗನ್ಧ âtta-gandha. One whose smell is taken away, one who is throttled: one whose pride is humbled (ಸೊಕ್ಕು ಇೞಿದವನು G.).

ಆತ್ತಗರ್ವ âtta-garva. *Humbled, humiliated.*

ಆತ್ಮ âtma. = ಆತುಮ. (In Sk. always masculine). *The soul, the principle of life and sensation, the individual soul* (ಪುದ್ಗಲ, ಸಂಸಾರಿ Nn. 96; ಚೇತಸ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ Mr. 29; ಜೀವಾತ್ಮ G.). 2, the self (ತನ್ನ G.). 3, = ಧರ್ಮ (Mr. 464). 4, nature, disposition, character (ಸಹಜ, ಸ್ವಭಾವ 464). 5, *understanding, intellect;* the mind (My.; ಮನಸು G.). 6, *the soul of the universe* (ಕೆವಲಿಲ್ಲದವಂ Kk. 69; Bp. 54, 13; Dp. 62 pallavi). 7, the human person or whole body considered as one (Bp. 51, 16. 26-30, where it is opposed to ಅಂಗ, ಜೀವನು and the higher Śiva or ಪರಮಾತ್ಮನು). 8, *care, effort.* 9, *firmness* (ಧೈರ್ಯ G.; Bp. 24, 13). 10, the body (ಶರೀರ G.). 11, wind, air. 12, the sun. 13, fire. — Note regarding the *gender* of ಆತ್ಮ in K.: No. 1, the soul (ಜೀವಾತ್ಮಂ Cm.), appears as *masculine* Śmd. 45. 46; ಆತ್ಮನು = ಕಂ Nn. 7, = ಹಂಸ 8, = ಅನ್ತರ 77, = ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮ 79, = ಪುದ್ಗಲ 96, = ಅವ್ಯಕ್ತ 142; again ಆತ್ಮನು = ಭಾವ Si. 458, = ಪುರುಷ 461; ಕೆವಲಿಲ್ಲದವ Kk. 69. No. 7 is used in the *masculine* gender by the Bp.; 51, 30 the *masculine* gender is required throughout, ಆತ್ಮವು (which *also* appears there in the printed copies) is a mistake of the copyist. — Wheresoever ಆತ್ಮ means *mind, heart,* it is *neuter;* see Bp. 2, 11; 18, 6; 22, 53; 26, 57; 28, 53; 35, 5; 35, 24; 38, 24; 39, 15. 31; 45, 13; 48, 10. 27; 49, 33; 53, 23; 57, 3. 17. Bp. 24, 13, where it means *courage* (firmness), it stands in the *neuter.* — A non-christian Hindu has given ಪವಿತ್ರವಾದ ಆತ್ಮನು (masculine) as the translation of "the holy ghost" (B. 5, 279).

ಆತ್ಮಕ âtmaka. Belonging to the nature or essence of a thing, of the same nature as, having the characteristic nature or form of, being composed of, etc. See *e. g.* ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ; Bp. 3, 47; 46, 4.

ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ âtma-guptĕ. *The plant Mucuna pruritus* Hook.; according to others: Cowhage (cowatch). See ಅಜಹೆ, ನಸುಕುನ್ನಿ, ಆತ್ಮವರ್ತಿ.

ಆತ್ಮಘಾತ âtma-ghâta. = ಆತ್ಮಘಾತಕ No. 1. (My.).

ಆತ್ಮಘಾತಕ âtma-ghâtaka. Suicide (My.; Bp. 44, 8). 2, heresy, schism.

ಆತ್ಮಘಾತಕಿ âtma-ghâtaki. One guilty of self-murder (My.).

ಆತ್ಮಘೋಷ âtma-ghôsha. *A crow.* 2, a cock.

ಆತ್ಮಜ âtma-ja. *A son* (ತನುಜ, ಮಗನು Nn. 48). 2, the hair of the head (ಕಚ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 48). 3, seminal fluid (ರೇತ, ಇನ್ದ್ರಿಯ 48). 4, Kâma (ಮನೋಜ, ಕಾಮನು 48). 5, understanding, etc. (ಬುದ್ಧಿ 48). 6, the vêdas (ನಿಗಮ, ವೇದ 48).

ಆತ್ಮಜಾತ âtma-jâta. A son (My.).

ಆತ್ಮಜಾತೆ âtma-jâtĕ. A daughter (My.).

ಆತ್ಮಜೆ âtma-jĕ. A daughter (Bp. 5, 49). See ದಿನಕರಾತ್ಮಜೆ, ಮೇನಕಾತ್ಮಜೆ.

ಆತ್ಮಜ್ಞ âtma-jña. Self-knowing. 2, a sage. (My.).

ಆತ್ಮತತ್ವ âtma-tatva. The true nature of the individual or of the universal soul. (R.).

ಆತ್ಮತೆ âtmatĕ. The state of having the nature of —, of being this or so. See ಅಭೇದಾತ್ಮತೆ, ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ. 2, spirituality.

ಆತ್ಮದ್ರೋಹಿ âtma-drôhi. Self-tormenting, fretful, miserable. (My.).

ಆತ್ಮನಿವೇದನ âtma-nivêdana. Offering one's self as a living sacrifice to the deity. See ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ.

ಆತ್ಮನೇಪದ âtmanê-pada. Word to one's self: the middle voice of a verb, the medium (Sk.; in My. a verb followed by ಕೊಳ್ಳು has been called so, *e. g.* ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳು, ಆಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು).

ಆತ್ಮಭವ âtma-bhava. A son (Bp. 25, 17).

ಆತ್ಮಭವೆ âtma-bhavĕ. A daughter (My.).

ಆತ್ಮಭೂ. âtma-bhû. -ಭು. Self-born, self-existent. 2, *Brahmâ,* 3, *Vishṇu.* 4, *Kâma.*

ಆತ್ಮಮಲ âtma-mala. The soul's sin (Bp. 57, 63).

ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ âtmam-bhari. *Nourishing only one's self, selfish, greedy.*

ಆತ್ಮಯೋನಿ âtma-yôni. = ಆತ್ಮಭೂ. (My.).

ಆತ್ಮವಂಚಕ âtma-vañcaka. Self-deceiver. (My.).

ಆತ್ಮವಂಚನೆ âtma-vañcanĕ. Self-delusion. (My.).

ಆತ್ಮವರ್ತಿ âtma-varti. The plant Cowatch, Carpopogon pruriens Roxb. (ಮರ್ಕಟಿ, ನಸುಗುನ್ನಿ Mr. 145). See ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ.

ಆತ್ಮವಿದ್ âtma-vid. Self-knowing, sensible. 2, one who knows the nature of the soul; a wise man, a sage.

ಆತ್ಮವಿದ âtma-vida. Tbh. of ಆತ್ಮವಿದ್. (Abhâ. 1 sum.).

ಆತ್ಮಸ್ತುತಿ âtma-stuti. Self-praise (C.).

ಆತ್ಮಾರ್ಥ âtma-artha. One's own sake; for the sake of one's self (Bp. 27, 24).

ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ âtma-arpaṇa. = ಆತ್ಮನಿವೇದನ. (My.; see ಅಷ್ಟವಿಧ ಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ).

ಆತ್ಮಿಕ âtmika. = ಆತ್ಮಕ. See ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ.

ಆತ್ಮೀಯ âtmîya. *Own, relating to self.* 2, *related, cognate, dear.* 3, relating to the soul of the universe (My.; not Sk.).

ಆತ್ಮೇಶ âtma-îśa. Master of one's self; God. 2, a husband. (My.).

ಆತ್ಮೋದ್ಭವ âtma-udbhava. A son (Bp. 2, 3).

ಆತ್ಯಾರ âtyâra. Tbh. of ಆದಿತ್ಯವಾರ (S. Mhr.).

ಆತ್ರೇಯ âtrêya. Originating from Atri; a descendant of Atri. 2, Durvâsa (My.; Čb.). 3, the moon (My.; Čb.).

ಆತ್ರೇಯಸ âtrêyasa. = ಆತ್ರೇಯ. (My.).

ಆತ್ರೇಯಿ âtrêyi. *A woman in her courses.*

ಆತ್ರೇಯಿಕೆ âtrêyikĕ. *A woman in her courses.*

ಆತ್ವ âtva. The letter *â* (ಆಕಾರ Šmd. 63. 68. 69. 219).

ಆಥರ್ವಣ âtharvaṇa. Relating to Atharva. 2, *the atharva vêda.*

ಆದ â9-da6. 1. = ಆನ 1. Abbreviation of an ಆಯ್ದ (ಆಗಿದ). Relative P. p. of ಆಗು 1, q. v. See ಆಯ್ 1.

ಆದ â8-da6. 2. An abbreviation of ಆಯ್ದ. Relative P. p. of (ಆಯ್ 2), ಆಯು. See ಆದು.

ಆದ â-da. Taking, receiving. See ದಾಯಾದ.

ಆದಂ (âda1-aṁ5). Further; in particular; prominently (Rŝv. 8, 99); but (ಅಧಿಕ Šmd. 391; Šm. 58; ಪೀನಗ್ರಹಣದಿನ್ದೆ Šmd. 102. 160 Cm.; ವಿಶೇಷದಿನ್ದೆ 117. 352 Cm.; ಪಿರಿದು, ನಾಡೆ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Čt. II, 25).

ಆದರ â-dara. Respect shown to a person or thing, regard, notice, care;—reverence, homage (Sk.; My.). 2, a man who feels timid from veneration, one who reverences or honours excessively (ತನ್ನ ಸೋಲುವ ನುಡಿದು ಕೊಪ್ಪುಂ Mr. 237). 3, kind treatment by words and deeds, attention and courtesies, regalement; kindness (not Sk.; My.; Tĕ.); patronizing (Mhr.); encouragement by words, consolation (My.). See Čh. v. 41; Bp. 57, 17; ಸಾದರ.

ಆದರಣೀಯ â-daraṇîya. Respectable; to be attended to (Rŝv. 13, 13).

ಆದರಣೆ â-daraṇĕ. = ಆದರ. (My.). See ಅನಾದರಣೆ.

ಆದರಿಕ âdarika. A man who shows respect to a person, etc. (My.; not Sk.); also: a helper in time of trouble (My.).

ಆದರಿಸು âdarisu. To respect, to pay regard to, to honour; to do an act of kindness; to treat kindly; to regale; to encourage. See Šmd. 142. 408; Grj. 4, 72; Bp. 4, 47; 5, 66; 24, 13; 40, 87; 41, 17; 44, 54; 45, 39; 51, 3. 22; 59, 25; Mr. 5; Kk. 30; Bh. 8, 26, 4; J. 2, 24; 3, 10; 4, 66; 5, 33; 10, 15. 28. 29. 49; 12, 4; 14, 31; 15, 45; 24, 75; 27, 14. 19; 32, 14; 34, 29. 2, to enjoy (Grj. 10, after 98).

ಆದರ್ಪಿಸು â-darpisu. To inflict pain, to pain, to humble (Alh. P. 1, 95).

ಆದರ್ಶ â-darśa. *A looking-glass, a mirror.*

ಆದರ್ಶನ â-darśana. Showing. 2, a mirror (ಕನ್ನಡಿ Mr. 205).

ಆದಲೆ (â13-talĕ). The fore-part of the head; front; facing, fronting (ಮುಮ್ಮೊಗ Čt. II, 111; ಮುಮ್ಮೊಗ, ಅಭಿಮುಖ Ŝs.). ಆನೆಯಾದಲೆಯ ಮುತ್ತು ತನ್ನ ಬಲುಮೆಯ ಅಂಗನೆಗೆ ಈಯೆ (Râghč. 17, 70).

ಆದಾನ â-dâna. Giving or appropriating to one's self; taking, seizing. 2, *accepting, acceptance.* 3, taking away or off.

ಆದಾನು â-dânu. = ಆದಪನು, ಆದಹನು (see ಆಗು 1 & ಆನು 4). On account of the peculiar use of ಆನು (in opposition to ಆನೆ 1) this term means "he may become, he perhaps becomes, etc." (C.). Conjugation: ಆದೇನು, I may become, etc.; ಆದೀ (2nd p.), ಆದಾನು, ಆದಾಳು (3rd p. fem.), ಆದೀತು (3rd p. neut., B. 1, 3), ಆದೇವು (1st p. pl.), ಆದೀರಿ (2nd p., B. 5, 59), ಆದಾರು (3rd p. masc. and fem.), ಆದಾವು (3rd p. neut.). ಹೀಗೆ ಆದೀತು (ಸವ್ವಘವ್ಯ Si. 469).

ಆದಾಬು âdâbu. Respects, salutation (My.; Br., H.; *cf.* ಅದಬು).

ಆದಾಯ â-dâya. Taking, receiving. 2, receipt, gain, income (My.; B. 4, 81).

ಆದಿ âdi. 1. Beginning (ಮೊದಲು Nn. 111; ಮೊದಲ್ Mr. 460). 2, *first, prior* (ಆದ್ಯ 460; ಪಾಳಿ, ಪೂರ್ವ Nn. 31). 3, at the end or in the middle of a compound: *etc., and so on.* 4, the nominative case (Kâvy. I, 2, 41). — ಆದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 29, 8; My. among Vaiśyas). — ಆದಿಯನ್ತ್ಯ (instead of ಆದ್ಯನ್ತ್ಯ). The beginning and the end (Bp. 50, 69).

ಆದಿ âdi. 2. Eating. See ಮಾಂಸಾದಿ.

ಆದಿ âdi. 3. Tbh. of ಆಧಿ 2. Anxious reflection, etc. (My.). ಆದಿ ಹಿಡಿದ ಮನುಷ್ಯಗೆ ಅದೇ ಮುಪ್ಪು (Prv.).

ಆದಿಕ âdika. At the end of compounds: beginning with, etc., and so on (Bp. 24, 48; 41, 18; 51, 16; 54, 67; 57, 73).

ಆದಿಕಥೆ âdi-kathĕ. A tale of the past, a legend (ಪುರಾಣ Mr. 519; ಪುರಾಣ, ಮೊದಲುಕಥೆ Nn. 138).

ಆದಿಕಾರಣ âdi-kâraṇa. *A primary cause.*

ಆದಿಚಣ್ಡೇಶ âdi-čaṇḍêśa. N. (Bp. 58, 26).

ಆದಿಜ âdi-ja. Born at first (Bp. 8, 47).

ಆದಿತಾಳ âdi-tâḷa. A mode by which musical time is measured (My.; Tĕ.).

ಆದಿತೇಯ âditêya. A son of Aditi: *a deity.*

ಆದಿತ್ಯ âditya. A son of Âditi: *a deity.* 2, *the sun.* 3, a deity of a particular class, *one of the twelve Âdityas.* 4, N. of a metrical foot (Čh.). ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನವಗ್ರಹಂಗಳ್ (ಗ್ರಹ Nn. 33). — ಆದಿತ್ಯಭಟ್ಟ. N. (Bp. 55, 17).

ಆದಿತ್ಯವಾರ âditya-vâra. = ಆತ್ಯಾರ, ಅಯಿತವಾರ, ಆಯಿತ್ವಾರ. Sunday (C.).

ಆದಿತ್ಯಸುತಸುತ âditya-suta-suta. The sun's son's son, *i. e.* Vrishakêtu, who is the son of Karṇa, who is the sun's son (J. 8, 34).

ಆದಿದೀಪಕ âdi-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39-47).

ಆದಿದೇವ âdi-dêva. The first god, the creator (Bp. 27, 27).

ಆದಿಪರ್ವ âdi-parva. First section or chapter, title of the first book of the Mahâbhârata (Bp. 5, 2). 2, the yugâdi feast (My.).

ಆದಿಪುರುಷ âdi-purusha. A first male or progenitor (Bp. 43, 41).

ಆದಿಪ್ರಮಥ âdi-pramatha. A first pramatha (Bp. 10, 20-26).

ಆದಿಪ್ರಸಾದಿ âdi-prasâdi. The first prasâdi (Bp. 18, 50).

ಆದಿಮ âdima. *First, prior, original.*

ಆದಿಮಹಾಕವಿ âdi-mahâ-kavi. A great (Kannaḍa) poet of the past (Šmd. 31).

ಆದಿಮಾರ್ಗ âdi-mârga. The way or wise of old (Šmd. 11. 207).

ಆದಿಯಮಕ âdi-yamaka. A yamaka that occurs at the beginning of a pâda (Kâvy. III, 2, B, 3).

ಆದಿಯುಗ âdi-yuga. The first age of the world (Bp. 2, 5).

ಆದಿರಂಗ âdi-ranga. A name of Srîrangapaṭṇa or Seringapatam in Mysore (My.).

ಆದಿವಾರ âdi-vâra. = ಆದಿತ್ಯವಾರ. (My.; Tĕ.).

ಆದಿವಿಭಕ್ತಿ âdi-vibhakti. The nominative case (Kâvy. I, 2, 36).

ಆದಿವೃಷಭೇನ್ದ್ರಾವತಾರ âdi-vṛishabhêndrâvatâra. The avatâra of the first Vṛishabhêndra (Bp. 61, 92).

ಆದಿಶಕ್ತಿ âdi-šakti. The (or a) first Šakti (Bp. 55, 49).

ಆದಿಶಿವಲಿಂಗ âdi-šivalinga. The first šivalinga (Bp. 1 sum.).

ಆದಿಶೇಷ âdi-šêsha. The sovereign of the serpent race (My.; Tĕ.).

ಆದಿಷ್ಟ â-dishṭa. Advised, enjoined, commanded. See ಅನಾದಿಷ್ಟ, ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ.

ಆದೀಕ âdîka. Profit, gain, income (C.).

ಆದೀನವ âdînava. *Distress, pain.* 2, *a fault.*

ಆದು âdu. = ಆಯ್ತು. P. p. of ಆಯು. See ಆದ 2.

ಆದೃತ â-dṛita. *Respected.* 2, *respectful.* 3, diligent.

ಆದೇಯ â-dêya. To be given to one's self, to be taken or received. 2, a gift (My.).

ಆದೇಶ â-dêša. Pointing out, indicating. 2, information. 3, precept. 4, *an order, a command* (ಆಜ್ಞೆ, etc., ಪೇಳ್ವುದು Mr. 440). 5, a substitute (Šmd. 28. 30. 63. 78. 103. 119. 131. 142. 169. 179, etc., etc.; Kâvy. I, 3, 60-63. 75. 76; I, 5, 24-26). — ಆದೇಶವಾಡು. -ಆಡು. To indicate, to say (Bp. 40, 47).

ಆದೇಶತೆ âdêšatĕ. The state of being a substitute; a substitute (Šmd. 104).

ಆದೇಶತ್ವ âdêšatva. = ಆದೇಶತೆ. (Šmd. 104 Cm.).

ಆದೇಶಿ â-dêši. Instructing; ordering; predicting. 2, *an astrologer.*

ಆದೇಷ್ಟೃ â-dêshṭṛi. An adviser, a director. 2, *a person instituting the performance of a sacrifice.*

ಆದೋಹಲ â-dôhala. Longing after, desirous (Bp. 44, 31).

ಆದ್ಯ âdya. *Being at the beginning, first, initial.* 2, an initial syllable (Šmd. 290; ಮೊದಲಕ್ಷರ Cm.). 3, being at the head; an unprecedented or excellent man (ಪೂರ್ವಕವಿ, ಪುರಾತನಕವಿ Šmd. 206. 289 Cm.). See Bp. 24, 69; 27, 76; 29, 7; 32, 57; 44, 44; 49, 25; 56, 55; 61, 80. 4, and so on, etc. (Bp. 26, 7; 53, 5; 54, 4). — ಆದ್ಯಕವಿ N. of Vâlmîki, the author of the Râmâyaṇa (My.).

ಆದ್ಯನುಪ್ರಾಸ âdi-anuprâsa. An anuprâsa that occurs at the beginning (Kâvy. III, 2, B, 33).

ಆದ್ಯನ್ತಪ್ರಾಸ âdi-anta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಆದ್ಯಮಾಷಕ âdya-mâshaka. *A weight of five gunjâs,* about 17½ grains troy.

ಆದ್ಯೂನ âdyûna. *Voracious* (ಔದರಿಕ, ತನ್ನನ್ ಆರಯ್ವಂ Mr. 231).

ಆದ್ಯೆ âdyĕ. Pârvatî and the other âdišaktis (My.; Čb.). 2, the earth (Čb.).

ಆದ್ಯೋತ â-dyôta. *Light, splendour.*

ಆಧಾನ â-dhâna. Putting near or upon, placing, depositing. 2, appropriating to one's self, taking, holding, possessing; the containing anything, the being in possession of a thing. 3, a deposit, a pledge. 4, a surety. 5, assigning, employing. 6, a receptacle. 7, conception. See ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಗರ್ಭಾಧಾನ, ಗ್ರಾಮಾಧಾನ, ಸಮಾಧಾನ.

ಆಧಾರ â-dhâra. Holding, keeping. 2, support, aid; means (C.). 3, sanction, authority, foundation (C.). 4, *a dike, a dam* (ಹರಹುಬತ್ತಿದುದು Mr. 4, 16; see s. ಕಟ್ಟೆ 1). 5, *a pond.* 6, *a receptacle* (ಆಶಯ, ಆಶ್ರಯ Nn. 94; ಆಶ್ರಯ 121). 7, a canal (ನೀರಿನ ಕಾಲುವೆ Čb.). 8, the sense of the locative case (Šmd. 162).

ಆಧಾರತೆ â-dhâratĕ. The state of being supported. See ಅನಾಧಾರತೆ.

ಆಧಾರಸ್ಥ âdhâra-stha. A man of property (C.).

ಆಧಾರಿ âdhâri. = ಆಧಾರಸ್ಥ. (My.).

ಆಧಿ â-dhi. 1. Putting, placing; place, situation. 2, *location, site.* 3, *a deposit, a pledge; a pawn.* See ಭೋಗ್ಯಾಧಿ, ಸಮಾಧಿ.

ಆಧಿ âdhi. 2. = ಆದಿ 3. Thinking, thought. 2, care, anxious reflection, *mental agony, anxiety* (Bp. 40, 66). 3, *a calamity.* See ವ್ಯಾಧಿ.

ಆಧಿಕ್ಯ âdhikya. Excess, abundance; high degree; superiority; a superior man. See Bp. 18, 97; 31, 2.

ಆಧಿದೈವಿಕ âdhidaivika. (fr. ಅಧಿದೇವ). Relating to or arising from a tutelary or presiding deity. (My.).

ಆಧಿಪತ್ಯ âdhipatya. *(fr.* ಅಧಿಪತಿ). Supremacy, sovereignty, power, authority (Bp. 5, 19).

ಆಧಿಭೌತಿಕ âdhibhautika. (fr. ಅಧಿಭೂತ). Relating to or coming from beings. (My.).

ಆಧೀನ âdhîna. (fr. ಅಧೀನ). Subject, dependent; come into the possession of somebody (B. 4, 227; Bp. 41, 11); — subjection, control, charge (My.).

ಆಧೂತ â-dhûta. *Shaken.*

ಆಧೃತ â-dhṛita. Held, kept, brought, supported. See ಆಧೃತತೋಯ s. ಆಗತೆ.

ಆಧೇಯ â-dhêya. To be deposited or placed; to be pledged or mortgaged, etc. (My.).

ಆಧೋರಣ âdhôraṇa. *An elephant-driver.*

ಆಧ್ಯಾನ â-dhyâna. *Remembering with regret, pensive or sorrowful recollection.*

ಆನ್ ân. 1. = ಆಂ 1, etc., ಆನು 1. I.

ಆನ್ ân. 2. = ಆ 13, ಆನು 2. P. p. ಆನ್ತು (Šmd. 286). To be or become contiguous to, to touch, to join; to meet (Tĕ.; *cf.* ಅಣೆ 3). ಮಲೆವ ನರನೊಳ್ ಆನ್ತಂ ಗಾನ್ತಂ (Šmd. 275). ಆನ್ತೆವು ಕೃಪನಂ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್ (255). ಆನ್ತೆವು ಅರಾತಿಯಂ (255). ದನ್ತಿಘಟೆ ದನ್ತಿಘಟೆಯೊಳ್ ಆನ್ತು ಮೊಗಮ್ ಇಕ್ಕೆಯುಂ (Abh. P. 13, after 76). ವೃಷಭಾಯತದೊಳ್ ಆನ್ತ ಭಟರ್ (J. 16, 12). 2, to be upheld, to rest on. ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಮ್ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಆನ್ತುದು (J. 18, 16). 3, to

lean against, as against a wall, to recline on, as on a pillow (C. as ಆನು; Tĕ.). **4,** to lean, to bend (v. i., My. as ಆನು). ಪಿಡಿ ಮುಣ್ದೆಸೆಗೆ ಅನ್ತು, ನಿನ್ದು (Rśv. 5, 65). **5,** to be arrested, (to rest), to be slow (C. as ಆನು, q. v.). **6,** to lay hold of, to hold (ಧಾರಣ Śmd. Dh.; ಧರಿಸು Śmd. 97. 241 Cm.; ತಳೆ 241 vṛitti; ಪಡೆ 171 vṛitti, ತಾಳ್ Cm.); to put on; to take, to assume; to have; to seize; to receive; to support, as the head; to bear, to endure, to suffer. (Tĕ.; *cf.* ಆಳ್ 1). See Grj. 9, 26. 110; Bp. 2, 39; 6, 21; 26, 44; 27, 17. 64; 38, 14; 52, 43; 60, 58; Śm. 40; Kk. 18. 72; Rśv. 2, 46. 47; 4, 117; 5, 65. 126; 6, 3; 6, after 11; 6, after 137; 8, 116. 124; 11, 10; 13, after 77; 13, 95; J. 3, 17. 21. 27; 11, 11. 25; 12, 51; 13, 63; 17, 21; 21, 20; 28, 41; 29, 32; 33, 21; 34, 2; Bh. 1, 10, 26; Č. Bp. 47, 14; ಅಡ್ಡಾನ್, ಇದಿರಾನ್. — ಆನಾನ್. -ಆನ್. rep. (Bp. 33, 9).

ಆನ âna. 1. = ಆದ 1. Relative P. p. of ಆಗು 1.(T.). — ಆನು. -ಉ 9. = ಆನುಂ, ಆದರೂ. ಆವುದಾನೊನ್ದು (Śmd. 241). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು (Nr.). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು (Si. 471. 497). ಏನಾನು (Hlâ.). See ಎಣ್ಬಾನೆಣ್ಬು. — ಆನುಂ. -ಉಂ 1. Soever; even (Śmd. 390). ಎತ್ತಾನುಂ (391. 395. 201), ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ (390), ಎನ್ದಾನುಂ, ಎರಡಾನುಂ, ಒನ್ದಾನುಂ, ನೂಱಾನುಂ, ಪತ್ತಾನುಂ (391), ಏನಾನುಂ (3. 241; Rśv. 13, 6. 27). ಇನಿಸಾನುಂ (Rśv. 13, after 96). ಎನ್ತಾನುಂ (13, after 26; Čh. v.281). ಆರಾನುಂ (Abh. P. 9, 68).

ಆನ âna. 2. = ಅನ್ನ 1, (ಆನೆ 4). See ಅಡ್ಡಾನ, ತೆಳ್ಳಾನ, ನೆಟ್ಟಾನ.

ಆನ âna. Inhalation; breathing. See ಅಪಾನ, ಉದಾನ, ವ್ಯಾನ.

ಆನಕ ânaka. *A kettle-drum.* 2, *a large drum, beaten at one end* (ತಮಟೆ My.). 3, thunder (ಗುಡುಗು G.). 4, a small drum, a tabor, a tambourine (ಮದ್ದಳೆ G.).

ಆನಕದುನ್ದುಭಿ ânaka-dundubhi. *Vasudêva, the father of Krishṇa.*

ಆನತ â-nata. *Bent, bowed, stooping;* pacified; humbled; submissive, obedient; saluted reverently. See Śmd. 169; Čh. v. 180; Nn. 1; Kâvy. I, 1*a*, 1.

ಆನದ್ಧ â-naddha. Bound, tied. 2, *a drum in general* (ಮದ್ದಳೆ ನಗಾರಿ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯ G.). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಆನನ ânana. *The mouth; the face.*

ಆನನ್ದ â-nanda. *Happiness, joy, delight.* 2, the forty-eighth year of the cycle of Jupiter. (My.). 3, a N. (Bp. 37, 50). — ಆನನ್ದದಿನ್ದ ಇರ್. To be glad, etc. (Bp. 19, 31; B. 5, 183). — ಆನನ್ದ ಪಡು. To rejoice, etc. (B. 3, 81; 4, 207). — ಆನನ್ದವ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಆನನ್ದ ಪಡು. (Sš. 96). — ಆನನ್ದವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು or ಪೊನ್ದು. To become happy, etc. (Bp. 27, 12).

ಆನನ್ದಕರ ânanda-kara. Exhilerating, gladdening, making happy (Čh. v. 222; Bp. 13, 30).

ಆನನ್ದಕಾರಕ ânanda-kâraka. = ಆನನ್ದಕರ. (My.; ಮೋದಕ G.).

ಆನನ್ದಜಲ ânanda-jala. Tears of joy (ಅಶ್ರು, ಬಾಷ್ಪ Mr. 316).

ಆನನ್ದಥು ânandathu *Happiness, joy.*

ಆನನ್ದನ â-nandana. Making happy. 2, *the courteous treatment of a friend or guest.*

ಆನನ್ದಭೈರವಿ ânanda-bhairavi. A kind of râga or tune (Dp. 30).

ಆನನ್ದವೃಕ್ಷ ânanda-vṛiksha. The tree Jonesia aśôka (ವಂಜುಲ, ಅಶೋಕ Si. 137).

ಆನನ್ದಿತ â-nandita. Rejoiced, delighted, happy (Bp. 1, 59; 61, 59).

ಆನನ್ದಿಸು ânandisu. To rejoice, etc. (Bp. 10, 38; 24, 36; 25, 45; 39, 70; 47, 42; 53, 24; 64, 58. 69).

ಆನಮ â-nama. Bending, bending down. See ಕೊನ್.

ಆನಮಿಸು â-namisu. To bend down, to salute reverently (Bp. 46, 10; My.).

ಆನಯ â-naya. Bringing. See ತರ್.

ಆನರ್ತ â-narta. *A stage, a theatre.* 2, war.

ಆನಸು ânasu. = ಆನಿಸು, q. v. (S. Mhr.).

ಆನಾಯ â-ṇâya. *A net.*

ಆನಾಯ್ಯ â-nâyya. To be brought near. 2, *the southern sacrificial fire brought from the house-holder's hearth.*

ಆನಾಹ â-nâha. Being bound or tied. 2, *constipation; suppression of urine.* 3, *length.*

ಆನಿ âni. = ಆಣೆ 3, etc. — ಆನಿಕಲ್. A hailstone (Nn. 50, o. r. ಆಲಿ-).

ಆನಿಕೆ ânikĕ. = ಆಂಕೆ. Laying hold of, etc.; —leaning on (My.). **2,** a staff to lean upon (ಆಂಕೆ, ಆಡೆ, ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಲು G.).

ಆನಿಲ ânila. (fr. ಅನಿಲ). Proceeding from wind, windy. 2, Hanumanta. 3, Bhîmasêna (Čb.).

ಆನಿಸು ânisu. = ಆನಸು. To cause to touch, to attach, to put to; to bend or hold towards (a person); to make lean against; to cause to recline on; to cause to be upheld, to protect (Śmd. 390; ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು Cm.). See Bp. 13, 17; 17, 11; 27, 13; Râm. 3, 6, 5; Grj. 7, 28; J. 4, 68; My.; B. 3, 45. 124; 5, 221; Prv. s. ಶೂಲ.

ಆನೀತ â-nîta. Taken; brought (My.; ತರಲ್ಪಟ್ಟ G.); obtained.

ಆನು ânu. 1. = ಆನ್ 1, etc. I. (Bp. 57, 79).

ಆನು ânu. 2. = ಆನ್ 2, q. v. To be or become contiguous, etc. P. ps. ಆತು (C.), ಆನಿ (My.). — ಆತು ಉಣ್ಣು. To eat slowly (C.). — ಆತು ಉರಿ. To burn slowly (C.). — ಆತು ಕುಡಿ. To drink slowly (C.). — ಆತು ಹೋಗು. To go slowly (C.).

ಆನು ânu. 3. Leaning on. — ಆನುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A staff to lean upon (C.).

ಆನು ânu. 4. = ಅಹನು (see ಅಹ). This term has become a common affix for the third person singular masculine of the present, and, in opposition to ಆನೆ 1 (which has the emphatic ಎ on its final and therefore expresses certainty), conveys the meaning of uncertainty or mere possibility, *e. g.* ಬನ್ದಾನು (*i. e.* the ancient ಬನ್ದಪನು or ಬನ್ದಹನು), he may come, it is possible he comes, perhaps he comes, (he is likely to come, he happens to come). ಆವನಾನು ಒಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನ್ ಆಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಧ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ, ಅಧ್ಯಮಿತ್ರೀಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಾಡ್ಯಾನು (B. 3, 28). ಬಡಿದಾನು (3, 84). ಬೇಡ್ಯಾನು (5, 131). See ಏನು 2, ಈ 8, ಆಳು 4, ಈತು No. 1, ಐವು, ಈರಿ 2, ಆರು 5, ಅವು 3.

ಆನು **ânu. 5.** ಆನುಂ. See s. ಆನ 1.

ಆನುಕೂಲ್ಯ ânukûlya. (fr. ಅನುಕೂಲ). Suitableness; *conformity;* favour.

ಆನುಗುಣ್ಯ ânuguṇya. (fr. ಅನುಗುಣ). Congeniality; correspondency of features, etc. (My.; Mhr.).

ಆನುಪೂರ್ವಕ ânupûrvaka. = ಆನುಪೂರ್ವಿ. (My.).

ಆನುಪೂರ್ವಿ ânupûrvi. (fr. ಅನುಪೂರ್ವ). *Order, series, method, succession.*

ಆನೆ **ânu 4-ĕ 3. 1.** = ಹಾನೆ. He is indeed, he certainly is, he is, *e. g.* ಬನ್ದಾನೆ (ಬನ್ದು ಆನೆ), he is or has come; ಹೋಗ್ಯಾನೆ (ಹೋಗಿ ಆನೆ), he is or has gone (S. Mhr.). **2,** a common affix for the third person singular masculine of the present that is used nowadays, *e. g.* ಹಾಕುತ್ತಾನೆ (B. 2, 19); ಇರುತ್ತಾನೆ (3, 38); ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ (3, 82). See ಏನೆ, ಇ 9, ಈ 7, ಆಳೆ, ಆದೆ 4, ಏವೆ No. 1, ಈರಿ 1, ಆರೆ 5, ಆವೆ 3.

ಆನೆ **ânĕ. 2.** An elephant (ಕರಿ Šmd. II; ಮಾತಂಗ, ದ್ವಿರದ, ದ್ವಿಪ, ಗಜ, etc. Hlâ.; ಕರಿ, etc. Mr. 153; ನಾಗ Nn. 26; ದನ್ತಿ, etc. 81; C.; Tu., M., T.; Tĕ. ಏನಿಕೆ, ಏನಿಗೆ, ಏನುಗು, etc.). ಅಚ್ಚಾನೆ (Šmd. 63). ಮರದಿಂ ಮಾಡು ಆನೆಯಂ! (115). ಆನೆಯೊ? ಅದ್ರಿಯೊ? (68). See also 131. 146. 168. 407. ಪಲ್ಲ ಮಱಿಯೆಸ್ದು ಆನೆಯ ಮಱಿ (Šmd. II; Šm. 41). ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ (ಗಣ್ಡ, etc.); ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ (ಕುಮ್ಭ, etc.); ಆನೆಯ ಕೊಮ್ಬು (ರದನ, ವಿಷಾಣ); ಎರಡು ಕೊಮ್ಬುಗಳ ನಡು (ಪ್ರತಿಮಾನ); ಆನೆಯ ಕೆಯ್ (ಶುಣ್ಡೆ Hlâ.). ಆನೆಯ ತುದಿಕೆಯ್ (ಕರಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Hlâ.; Nr.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯ ತುನ್ತುರ್ಬನಿ (ಕರಸೀಕರ, ವಮಥು); ಆನೆಯ ಬೆರಳು (ಅಂಗುಲಿ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlâ.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಸುರಿವ ಶೀಕರವು (ಕರಶೀಕರ, etc. Nr.). ಸೊಣ್ಡಿಲೊಳಗಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದ ನೀರ ತುನ್ತುಱಿಗಳು (ವಮಥು Si. 269). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). ಆನೆಯ ಮಾವಟಿಗ (ಯನ್ತೃ, ಹಸ್ತಿಪಕ Si. 421). ಆನೆಯ ಮಾವನ್ತ (ನಿಷಾದಿ, ಹಸ್ತಿಪಕ Hlâ.). See *e. g.* ಕಾಡಾನೆ, ಗಣ್ಡಾನೆ, ನೀರಾನೆ, ಪಟ್ಟದಾನೆ, ಪಿಡಿಯಾನೆ, ಪೇರಾನೆ, ಬೆಳ್ಳಾನೆ, ಸಲಗಾನೆ, ಸೊರ್ಕಾನೆ, ಹೆಣ್ಣಾನೆ; Bp. 21, 40; 58, 33; J. 28, 44; B. 1, 28; 2, 9.—ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋನ ತಾ ಬೊಗಳುವದು, ಸೋನನನ್ತೆ ಆನೆ ಬೊಗಳೆ ಆನೆಯ ಅಭಿಮಾನವೇ ಹಾನಿ (Sp.). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನ ಕಣ್ಡು ಅಂಜುವದೆ? (Sp.). ಆನೆ ಕಣ್ಡು ಶ್ವಾನ ಬೊಗುಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಕುದುರೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಸಿಪಾಯಿಗಳ್ ಅನ್ತು ಸರಿಯೇ ಸರಿ! ತಾನ್ ಇನ್ನ್ಯಾರನ್ನ ಕಡಿಯಲಿ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಿಯಲೇ ಬೋಱಹಾರುವನ!—ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ತಿಪ್ಪೋದು ಸೊಪ್ಪು, ಇಱುವೆ ತಿಪ್ಪೋದು ಸಕ್ಕರೆ.—ಆನೆ ನುಂಗಿದ ಬೇಲದ ಕಾಯಿಯ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಬೆಣ್ಣಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇ ಹೊಕ್ಕೀತೇ?—ಆನೆ ಮಲಗಿದರೆ ಆಡಿನಷ್ಟು ಉದ್ದವಿಲ್ಲವೇ?—ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಿದ್ದೇ ಸನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಣ.—ಆನೆ ಹೂಸಿದ ಹಾಗೆ ದುಃಶಬ್ದ ಮಾತ್ರವೇ.—ಆನೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೋದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ.—ಆನೇ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವವನ ಸುಣ್ಣಾ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಆನೆ ಎತ್ತ? ಆಡು ಎತ್ತ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಾಟೀ ತೋಟ.—ಆನೆಕತ್ತಾಳಿ. The American aloe, Agave americana Lin. (St. & Pl.).—ಆನೆಕಾಲು. The Cochin leg, elephantiasis (My.; T., Tu.).—ಆನೆಕಾಸು. A small ancient copper coin bearing the figure of an elephant (My.; rare in S. Mhr.).—ಆನೆಗಜ್ಜ. -ಕಜ್ಜ. A troublesome kind of scab attacking men (My.; Tu.).—ಆನೆಜನ್ತು. Ivory (G. 359).—ಆನೆಗುನ್ದಿ. A town on the Tuṅgabhadra, near Hampĕ (My.; B. 2, 10. 20; 3, 15).—ಆನೆದಲೆ. -ತಲೆ. An ânĕ's head (Rśv. 5, after 55).—ಆನೆದುಗ್ಗಾಣಿ. An ancient copper coin, now used in weighing (My.).—ಆನೆದುಡ್ಡು. An ancient duḍḍu bearing the figure of an elephant (C.). ಮೈಸೂರುಆನೇ ದುಡ್ಡು ತೂಕ (ಪಣ, ಕಾರ್ಷಿಕತಾಮ್ರಿಕ Si. 329).—ಆನೆದೋಟಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. An elephant-driver's hook (My.; ಅಂಕುಶ Si. 271; T.).—ಆನೆನೆಗ್ಗಲು. -ಲ್. = ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. (My.). ಆನೆನೆಗ್ಗಲ ಮುಳ್ಳು, the plant Asteracantha longifolia (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ವನಶೃಂಗಾಟ G.).—ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. -ಲ್. A succulent herb, Pedalium murex Lin. (St. & Pl.; My.).—ಆನೆಬಾಗಲು. -ಲ್. The entrance gate of a palace (C.; Tu.).—ಆನೆಬೇಲ. The gum olibanum tree, Boswellia serrata (ಗಜಭಕ್ಷ್ಯೆ, ಸುವಹೆ, etc. Si. 153).—ಆನೆಮಯ್ಲಿ. A bad kind of small pox (C.).—ಆನೆಮಱಿ. = ಆನೆವಱಿ. A young elephant (Bp. 22, 55).—ಆನೆಮಲೆ. N. of the hills behind Palghaut (Aligiri, My.).—ಆನೆಮುಂಗು. ಆನೆಮುಂಗುಮರ. = ಅಳಂಗಿ ಮರ, q. v. (St. & Pl.).—ಆನೆಮುಸುಡು. The face of an elephant. ಆನೆಮುಸುಡಿನ ನೆಗಱು, the long-nosed alligator (ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ Nr.).—ಆನೆಮೆಟ್ಟು. The foot-print of an elephant. ಆನೆಮೆಟ್ಟಿನ ತಬಕು, a large round tray with scolloped edges (My.).—ಆನೆಮೊಗ. Gaṇapati (My.; Čb.).—ಆನೆಬೋಳಿಸರ. A kind of aloes (My.; Tu. ಆನೆಬಾಳೀಸರ).—ಆನೆವಱಿ. -ಮಱಿ. A young elephant (Šm. 41).—ಆನೆಸೊಳ್ಳೆ. A large mosquito (My.).

ಆನೆ **ânĕ. 3.** = ಆನಿ, etc. — ಆನೆಕಲ್ಲು, -ಲ್. A hailstone (My.; ಆಲಿಕಲ್ಲು, ವರ್ಷೋಪಲ G.; Tu.).—ಆನೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. -ಲ್. A hailstone (My.; ವರ್ಷೋಪಲ, ಕರಕ Si. 31).

ಆನೆ **ânĕ. 4.** (= ಅನೆ 2, ಆನ 2). See *e. g.* ಅಡ್ಡಾನೆ, ದಪ್ಪಾನೆ, ದುಷ್ಟಾನೆ, ದೊಪ್ಪಾನೆ, ನೆಟ್ಟಾನೆ, ಬೆಳ್ಳಾನೆ, ಮೆತ್ತಾನೆ.

ಆನೆಗುಲಿ **ânĕ-kuli.** An elephant-killer (My.).

ಆನ್ತ ânta. 1. (*fr.* ಅನ್ತ). Final, relating to the end. (R.).

ಆನ್ತ ânta. 2. Gone. See ಅಭ್ಯಾನ್ತ.

ಆನ್ತರ್ಯ ântarya. (*fr.* ಅನ್ತರ). Near relationship (of letters, Sk.). 2, the inside; the heart, the mind; secrecy (My.; Tĕ.).

ಆನ್ತು **ântu.** = ಆತು. P. p. of ಆನ್ 2.

ಆನ್ತ್ರ ântra. The bowels, entrails. (My.; Tĕ.).

ಆನ್ತ್ರವಾಯು ântra-vâyu. = ಅನ್ತ್ರವೃದ್ಧಿ. (Mg.).

ಆನ್ದೆಗ **ândĕga.** (= ಆಡೇಲು). The white screech-owl (Tĕ., Sd.; *cf.* ಹನ್ದಿಕೀರ?).

ಆನ್ದೋಲ ândôla. = ಅನ್ದಣ, ಅನ್ದಳ. Swinging. 2, a swing (ಉಯ್ಯಾಲ್ Mr. 204; Grj. 4, after 159). 3, a palankeen (My.; ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ G.).

ಆನ್ದೋಲಛತ್ರಿಕೆ ândôla-čhatrikĕ. = ಅನ್ದಳಸತ್ತಿಗೆ (Šmd. 376). A parasol on a palankeen (My.).

ಆನ್ದೋಲನ ândôlana. Swinging; oscillating, trembling. 2, a swing. 3, a palankeen (My.; ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ G.). See ಒಲೆ, ತೂಗು.

ಆನ್ದೋಲಪರಿಯಂಕ ândôla-pariyaṅka. A swinging cot (ತೂಗುಮಂಚ Mr. 204).

ಆನ್ದೋಲಭೇದ ândôla-bhêda. A kind of ândôla. See ಪೊಡವಿ.

ಆನ್ದೋಲಿಕ ândôlika. A palankeen (My.; G.).

ಆನ್ದೋಲಿತ ândôlita. Swung; oscillating; oscillation (G.; B. 5, 171).

ಆನ್ಧಸಿಕ ândhasika. (*fr.* ಅನ್ಧಸ್). *A cook.*

ಆನ್ಧ್ರ ândhra. Tĕlugu. (My.; Si. 127).

ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕಿ ânvîkshiki. (*fr.* ಅನ್ವೀಕ್ಷಾ). *Logical philosophy, metaphysics.*

ಆನ್ಸರ್ ânsar. An "answer" (Si. 56).

ಆಪ âpa. = ಆರ್ಪ, (ಆಪುವ). A relative present participle of ಆಙ್ 2: Being strong; being able; being possible. ತೋಱಲ್ ಆಪ (Bp. 19, 49). ಮಾಡಲ್ ಆಪಡೆ (24, 5). ಆಪರೆ (57, 74). ಆಪಡೆ (J. 26, 59). See Prvs. s. ತೆಱು, ನಡೆ 1. — ಆಪನಿತು. -ಅನಿತು. As much as possible (Bp. 1, 13; 2, 53; 27, 53; 46, 55; J. 18, 1). — ಆಪಾಟು. -ಆಟು. = ಆಪನಿತು; also: exceedingly much (My., also ಆಪಾಟಿ). — ಆಪುದು. It will be or is strong, etc., etc. (Bp. 35, 48; Si. 273). ಆಪೆ, thou art strong or able (Bp. 21, 37; 60, 3; Bh. 8, 27, 1). ಆಪಂ (Bp. 48, 18). ಆಪವು (17, 10).

ಆಪ âpa. Tbh. of ಅಪಸ್. Water (Mr. 404; My.).

ಆಪಕ âpaka. Causing to go;—reaching, meeting with. See ಅಧ್ಯಾಪಕ; ವ್ಯಾಪಕ.

ಆಪಕ್ವ â-pakva. Half-baked, half-matured; not quite ripe; *slightly parched grain.*

ಆಪಗ âpaga. = ಆಪಗೆ. (My.; G.).

ಆಪಗೆ âpagĕ. *A river, a stream.*

ಆಪಣ â-paṇa. *A shop.* 2, *a market.*

ಆಪಣಿಕ âpaṇika. Mercantile. 2, *a shop-keeper, a merchant.*

ಆಪತು âpatu. Tbh. of ಆಪದ್. (Bp. 9, 9; 23, 32; 37, 32; My.).

ಆಪತ್ಕಾಲ âpad-kâla. A season of distress, a time of trouble. (My.).

ಆಪತ್ತಿ â-patti. Coming; entering into; attaining, obtaining, procuring;—misfortune, calamity. See ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ.

ಆಪತ್ತು âpattu. A Tbh. of ಆಪದ್. (ಅಧ್ವಾನ Nn. 164; ಬಾಧೆ Mr. 487; My.). ಆಪತ್ತು ಪಟ್ಟುದು (ಆಪದ್ಗತ Nr.). See Prv. s. ವಿಪತ್ತು.

ಆಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ âpad-prâpta. *Overtaken by calamity, distressed.*

ಆಪತ್ಸನ್ನ್ಯಾಸ âpad-sanyâsa. Profession of asceticism undertaken at the approach of death (My.).

ಆಪದ್ â-pad. = ಆಪತು, ಆಪತ್ತು. Getting into trouble; *misfortune, calamity, distress.*

ಆಪದ â-pada. = ಆಪದೆ. (My.; G.).

ಆಪದೆ â-padĕ. Misfortune, calamity. (G.).

ಆಪದ್ಗತ âpad-gata. *Fallen into misfortune.*

ಆಪದ್ಧರ್ಮ âpad-dharma. Practice or profession other than that proper to a caste, but allowable in time of distress. (My.).

ಆಪನ âpana. Reaching, obtaining; causing to go towards, etc. See ಅಧ್ಯಾಪನ.

ಆಪನ್ನ â-panna. Gained, obtained, acquired. 2, *distressed.*

ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ âpanna-satvĕ. *A pregnant woman.*

ಆಪಮಿತ್ಯಕ âpamityaka. (fr. ಅಪಮಿತ್ಯ). *Obtained by barter.*

ಆಪಸ್ âpas = ಆಪ. Water.

ಆಪಸ್ತಮ್ಬ âpastamba. N. of a ṛishi and writer on ritual. (My.).

ಆಪಾಟಿ âpâṭi. See s. ಆಪ.

ಆಪಾತ â-pâta. Falling or rushing upon; throwing down; causing to descend;—happening, becoming apparent;—the instant, the current moment. (My.).

ಆಪಾದ â-pâda. Causing to enter into or to arrive at; bringing on;—causing to get into trouble. See ವ್ಯಾಪಾದ.

ಆಪಾದನ â-pâdana. = ಆಪಾದ. See ವ್ಯಾಪಾದನ.

ಆಪಾದಿತ â-pâdita. Caused to attain, gain, happen or occur; brought on; established; punished (ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Šmd. 159. 354 Cm.; My.). See Bp. 19, 2; 43, 75.

ಆಪಾದಿಸು âpâdisu. To bring on; to establish or prove a charge (My.);—to punish (My.).

ಆಪಾನ â-pâna. A drinking-party (ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, ಮಿಾಱಿ ಕುಡಿವುದು Mr. 221). 2, *a liquor shop.*

ಆಪಾರ â-pâra. Being busy. See ವ್ಯಾಪಾರ.

ಆಪಿ âpi. Reaching; gaining. See ವ್ಯಾಪಿ.

ಆಪೀಡ â-pîḍa. Pressing. 2, *a chaplet worn on the crown of the head.*

ಆಪೀನ â-pîna. Increased; stout. 2, *an udder.*

ಆಪು âpu. 1. A large kind of bulrush, the elephant grass, Typha elephantina Roxb. (C., Z.; Tĕ. ಅವುರು, ಜೌರು).

ಆಪು âpu. 2. (= an ಆನಿಪು). An object to lean upon, refuge, protection (Bp. 37, 39). 2, a restraint, a stoppage, what stops (Tĕ.; T. ಆಯ್ಪು; M. ಆಪ್ಪು).

ಆಪು âpu. 3. = ಆರ್ಪು 1. See ಅಂಗಲಾಪು.

ಆಪುವ âpuva. A wrong form of ಆಪ. (My.; Si. 272).

ಆಪೂಪಿಕ âpûpika. (*fr.* ಅಪೂಪ). *A confectioner; a baker.* 2, *a multitude of cakes.*

ಆಪೂರ â-pûra. Becoming or being full (Bp. 60, 6).

ಆಪೂರಣ â-pûraṇa. Becoming full. 2, making full, filling. See ಪದಾಪೂರಣ.

ಆಪೂರಿತ â-pûrita. Filled, full (Bp. 37, 36).

ಆಪೂರ್ಣ â-pûrṇa. Filled, full (Bp. 4, 38; 61, 33).

ಆಪೂರ್ಣತೆ â-pûrṇatĕ. Fulness; completeness (Šmd. 11).

ಆಪೂರ್ತಿ â-pûrti. Fulness; satisfaction. See ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಿ.

ಆಪೃತ â-pṛita. Occupied, busy. See ವ್ಯಾಪೃತ.

ಆಪೆ âpĕ. = ಅಗಪೆ, etc. (My.).

ಆಪೇಕ್ಷಿಕ âpêkshika. (fr. ಅಪೇಕ್ಷಾ). Raising expectations (Sk.);—looking for, expecting, wishing (My.).

ಆಪೇಕ್ಷಿತ âpêkshita. Looked for, expected, wished (My.).

ಆಪೇಕ್ಷೆ âpêkshĕ. Another form of ಅಪೇಕ್ಷೆ (Šmd. 299; ಡಾವುರ Bhn. 22; My.; Tĕ., Tu.).

ಆಪೇಯ â-pêya. To be drunk, fit to be drunk (My.).

ಆಪೋಚನ âpôčana. Tbh. of ಆಪೋಶನ. (My.).

ಆಪೋಶನ âpas-aśana. Sipping of water from the palm of the hand at the beginning and end of a meal; the water so sipped (Bp. 52, 5; My.; Mhr.).

ಆಪೋಸ âpôsa. A kind of mango from Goa (B. 2, 52; *cf.* Mhr. ಆಪ್ಬೋಸ, dried plums from the Persian gulf, prunes).

ಆಪ್ತ âpta. Reached; obtained; apt, fit. 2, *trusted,* trustworthy; a confidential man (Bp. 16, 13). 3, related. 4, a friend. (My.; J. 7, 30). — ಆಪ್ತ ಬನ್ಧುಗಳ್. (Bp. 40, 14).

ಆಪ್ತಾಗಿರಿ âptâgiri. An ornamental umbrella borne over râjas, etc. in their procession (My.; Mhr. ಅಪ್ತಗಿರಿ, ಅಬದಾಗೀರ).

ಆಪ್ತಿ âpti. Reaching, meeting with; obtaining; binding, connection; aptitude. See ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಆಪ್ಯ âpya. 1. Obtainable, to be reached. See ಪ್ರಾಪ್ಯ, ವ್ಯಾಪ್ಯ.

ಆಪ್ಯ âpya. 2. (fr. ಅಪ್). *Watery; consisting of water.* 2, a kind of Costus (ಕೊಳಂಜನ G.).

ಆಪ್ಯಾಯನ âpyâyana. Causing fulness, increasing welfare; satisfying, refreshing, pleasing; satiety, satisfaction, pleasure, gratification. (My.). — ಆಪ್ಯಾಯನಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To be satisfied, refreshed, or pleased (Bh. 8, 23, 17).

ಆಪ್ರಚ್ಛನ â-pracchana. *Civility upon receiving or parting with a visitor.*

ಆಪ್ರಪದಂ â-prapadaṁ. *To the feet.*

ಆಪ್ರಪದೀನ â-prapadîna. *Reaching to the feet* (as a dress).

ಆಪ್ರೇಕ್ಷಣ â-prêkshaṇa. Looking at, viewing (Bp. 46, 3).

ಆಪ್ಲವ â-plava. *Bathing* (ಜಳಕ G.).

ಆಪ್ಲವನ â-plavana. *Bathing, ablution;* immersing.

ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ âplava-vrati. *A Brâhmaṇa who has taken the bath which completes his period of study* (ಮುಂಜಿ ಬಿಡಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದವನು G.).

ಆಪ್ಲಾವ â-plâva. *Bathing;* a submerging; a flood.

ಆಪ್ಲುತ â-pluta. Bathed; sprinkled.

ಆಪ್ಲುತವ್ರತಿ âpluta-vrati. = ಆಪ್ಲವವ್ರತಿ. (My.).

ಆಫೀಮು âphîmu. = ಅಫಿನಿ, etc. (S. Mhr.; Tu.).

ಆಫ್ತಾಬು âphtâbu. One of the cards of the gañjîpu (My.).

ಆಬನ್ಧ â-bandha. Tying, binding on; a tie or bond. 2, *the tie or bond with which the ox is fastened to the yoke, or the latter to the plough* (ಹಗ್ಗ Hlâ.). 3, ornament, decoration.

ಆಬನ್ಧನ â-bandhana. *A tie.*

ಆಬರು âbaru. = ಆಬುರು. (My.).

ಆಬಲ್ âbal. = (ಆಲ 2), ಆವಲ್. A red water-lily (ಚಂಗಲವೆ Kk. 22; ಚಂಗಲವೆ, ಚನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ Ss.; T. ಅಲ್ಲಿ, ಅಮ್ಬಲ್, Nymphaea alba; Tu., M. ಅಮ್ಬಲ್, a water-lily).

ಆಬಾ âbâ. (Tĕ. ಆವೆ, recollection; Mhr. ಆವ, great show; neatness of shape; courage, confidence, ardour, spirit; grasp, hold). — ಆಬಾಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A simpleton, a man without ability (R.).

ಆಬಾದು âbâdu. Flourishing, thriving, well-peopled, cultivated (My.; Br.; Mhr., H.).

ಆಬಾಧೆ â-bâdhĕ. *Pain.*

ಆಬಾಸ âbâsa. = ಅಬಾಸ, ಅಬಾಸು, ಆಬಾಸು. Tbh. of ಆಭಾಸ. Fallacy, incorrectness, as of speech; failure, defect, insufficiency, as of a meal (My.; Tĕ. ಆಭಾಸ, fallacy. corruption, disorder).

ಆಬಾಸು âbâsu. = ಆಬಾಸ. (Tĕ. ಆಭಾಸು = ಆಭಾಸ, see ಆಬಾಸ; R.).

ಆಬುಕಾರಿ âbukâri. = ಅಬುಕಾರಿ, etc. (My.).

ಆಬುತ್ತ âbutta. *A sister's husband.*

ಆಬುರು âburu. = ಅಬ್ರು, ಆಬರು, ಆಬ್ರು. Honour, character, renown (My.; Br. as ಆಬುರಿ, ಆಬ್ರೂ; Mhr., H. ಆಬರೂ).

ಆಬ್ಕಾರಿ âbkâri. Tax on spirituous liquor;—the business of a distiller (C.; Br.; Mhr., H.).

ಆಬ್ದಿಕ âbdika. (fr. ಅಬ್ದ). Annual, yearly. See ವರ್ಷಾಬ್ದಿಕ, etc.

ಆಬ್ರು âbru. = ಆಬುರು, etc. (My.).

ಆಭ âbha. Like. See ಕುಮುದಪತ್ರಾಭ; ಆಭೆ.

ಆಭರಣ â-bharaṇa. Carrying. 2, *an ornament.*

ಆಭರಿತ â-bharita. Brought; carried, borne; nourished. 2, filled, full of. See Bp. 39, 63; 46, 69; 59, 43.

ಆಭಾವ â-bhâva. State of being, manner, mode (Bp. 53, 31).

ಆಭಾವನತೆ â-bhâvanatĕ. = ಆಭಾವ. (Bp. 53, 22).

ಆಭಾಷಣ â-bhâshaṇa. *Addressing, speaking to;* shouting.

ಆಭಾಸ â-bhâsa. = ಅಬಾಸ, etc. Splendor, light; appearance; —semblance, likeness; phantom; mere appearance; fallacious appearance; reflection; fallacy, semblance of a reason, sophism. See Ĉh. v. 63; ರಸಾಭಾಸ; ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸ.

ಆಭಾಸ್ವರ â-bhâsvara. *A class of deities* (sixty-four in number).

ಆಭೀರ âbhîra. *A cowherd* (ಮಹಾಶೂದ್ರ, ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ Hlâ.).

ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ âbhîra-palli. *A station of herdsmen.*

ಆಭೀರಿ âbhîri. *A cowherd's wife.*

ಆಭೀಲ â-bhîla. *Formidable, fearful* (Grj. 6, 50; Bp. 50, 46; 51, 59. 82; 58, 55).

ಆಭೀಲತೆ â-bhîlatĕ. Formidableness (Grj. 9, after 27; 9, after 58).

ಆಭೆ â-bhĕ. Splendor, light; colour, appearance; a reflected image; likeness, resemblance. See ಹರಿದ್ರಾಭೆ.

ಆಭೋಗ â-bhôga. 1. Enjoyment; satiety; *fulness, completion.*

ಆಭೋಗ â-bhôga. 2. Winding, curving; extension. 2, the expanded hood of a Cobra. 3, effort, pains.

ಆಭ್ಯನ್ತರ âbhyantara. (fr. ಅಭ್ಯನ್ತರ). Internal, inner (B. 4, 133). 2, obstacle, impediment (My.).

ಆಮ್ âm. We. See s. ಆಂ 1.

ಆಮ âma. = ಆವಿ 2 q. v., ಆವಿಗೆ, ಆವುಗೆ. A potter's kiln (Tĕ.; Mhr., H. ಅವಾ; R.).

ಆಮ âma. Raw, uncooked; unripe, immature, (acidulous). 2, constipation, passing unhealthy excretions (mucus). 3, *sickness, disease.*

ಆಮಗನ್ಧಿ âma-gandhi. *The smell of raw meat* or of a burning corpse.

ಆಮಗನ್ಧಿಕ âma-gandhika. *The smell of raw meat.*

ಆಮಣ್ಡ âmaṇḍa. = ಅಮಣ್ಡ. The castor-oil plant (Sk.; G.).

ಆಮದು âmadu. Coming: income;—import; imported goods, imports (My.; H. ಆಮದ್).

ಆಮನಸ್ಯ âmanasya. *Pain.*

ಆಮನ್ತ್ರ â-mantra. = ಆಮನ್ತ್ರಣ. (Bp. 46, 77; My.; ದರ್ಶನ G.).

ಆಮನ್ತ್ರಣ â-mantraṇa. *Addressing, calling or calling to* (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆವುದು Nn. 155). 2, greeting, welcome, bidding adieu, taking leave. 3, invitation. 4, the vocative case (Šmd. 150. 151. 153. 394; Kâvy. I, 2, 41-43). 5, savoury food (for invited guests? ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ Nn. 155). *Cf.* ಅವುತಣ?

ಆಮಯ âmaya. *Sickness, disease;* one of the sañcâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಆಮಯಭೇದ âmaya-bhêda. A kind of disease. See ಕುಷ್ಠ.

ಆಮಯಾವಿ âmayâvi. *Diseased.*

ಆಮರ âmara. = ಅಮರ (on account of the metre). N. of the author of the amarakôša (Nn. 3).

ಆಮರಕ್ತ âma-rakta. Dysentery. (My.).

ಆಮರಣ â-maraṇa. Until death (My.).

ಆಮರೆ âmarĕ. = ಆವರೆ, q. v. (My.; T. ಆವಾರೈ, ಆವಿರೈ, Cassia auriculata L.; Tĕ. ರೇಲೆ).

ಆಮರ್ದ â-marda. Crushing; pressing, squeezing (Sk.).

ಆಮರ್ದನ â-mardana. = ಆಮರ್ದ. (My.).

ಆಮರ್ಷ â-marsha. Impatience, anger, wrath. See ಕೋಪಿಸು.

ಆಮಲ âmala. ಆಮಳ. = ಆಮಲಕ. See ತಳಾಮಳ.

ಆಮಲಕ âmalaka. (Šmd. 345). *The plant Emblic myrobalan, Emblica officinalis Gaertn.* (Phyllanthus emblica Lin.; ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.).

ಆಮಲಕಿ âmalaki. *The plant Emblic myrobalan* (ನೆಲ್ಲಿ Hlâ.).

ಆಮವಡೆ âma-vaḍĕ. = ಅಮ್ಬೊಡೆ, ಅಮ್ಬೋಡಿ. (Acidulous cake): different split pulse soaked in water, strained, ground in a mortar till solid, mixed with spices, and then fried in ghee or oil as cakes, and soaked in curdled milk (My.; Tĕ.; Tu. ಅಮ್ಬೊಡೆ, ಆಮವಡೆ).

ಆಮಶಂಕೆ âma-šaṅkĕ. Dysentery (My.).

ಆಮಶ್ರಾದ್ಧ âma-šrâddha. Uncooked articles of food distributed at a šrâddha (My.). *Cf.* ಅನ್ನಶ್ರಾದ್ಧ.

ಆಮಸೋಲು âmasôlu. A sour sauce or acid seasoning, especially one made of the fruit of the tamarind tree (ತಿನ್ತಿಡಿಕ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ G.; Mhr. ಅಮ್ಬ, an acid obtained by spreading, in the evening, a cloth over flowering plants of Cicer arietinum; ಅಮ್ಬಸೂಲ, ಅಮ್ಬಸೋಲ, dried peelings of the fruits of the tree râtâmbî, Garcinia purpurea).

ಆಮಾತ್ಯ âmâtya. = ಅಮಾತ್ಯ. A minister, a counsellor (Sk.; Mr. 1; ಪ್ರಧಾನಿ G.).

ಆಮಾಶಯ âma-âšaya. The receptacle of the undigested food, the upper part of the belly to the navel, the stomach. (My.).

ಆಮಿಕ್ಷೆ âmikshĕ. *A mixture of boiled and coagulated milk* (see Nr. s. ಒಡೆ 1; ಕಾಯ್ದ ಹಾಲೊಳಗೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಹೆಪ್ಪು G.). See ಹೆಪ್ಪು.

ಆಮಿಲಿತ â-milita. United, mixed, combined, associated (Bp. 41, 22).

ಆಮಿಷ âmisha. = ಆಮಿಸ. *Flesh.* 2, *a bribe.* 3, a gift (ಕಾಣಿಕೆ G.). 4, an object of enjoyment, a pleasing object (G.). 5, lust, desire. 6, sexual union (ಸಮ್ಭೋಗ G.).

ಆಮಿಷಾಶಿ âmisha-âši. *Eating flesh, carnivorous.*

ಆಮಿಸ âmisa. Tbh. of ಆಮಿಷ (Šmd. 335).

ಆಮೀನ âmîna. = ಅಮೀನ. (Br.; R.).

ಆಮೀನಿ âmîni. A kind of large, sour mango (My.).

ಆಮೀಲ âmîla. A native revenue officer who superintends a taḷook (My.; H.).

ಆಮುಕ್ತ â-mukta. Loosed, let go; discharged. 2, *dressed, accoutred.*

ಆಮುದಿತ â-mudita. Joyful, delighted, pleased (Bp. 61, 71).

ಆಮುಷ್ಮಿಕ âmushmika. Of that state; being there; belonging to the other world. (Râm. 6, 26, 62; My.).

ಆಮುಷ್ಯಾಯಣ âmushyâyaṇa. *The son of an illustrious person.*

ಆಮೂಲಂ â-mûlaṁ. To the root; by the root; entirely. (My.).

ಆಮೂಲಾಗ್ರ â-mûla-agra. From the root to the top (J. 3, 36).

ಆಮೆ âmĕ. = ಆವೆ 2, ಏವೆ 2. A tortoise, a turtle (My.; ಕೂರ್ಮ, etc. Si. 88; ಗುಹ್ಯ 445; T., M.; Tu. ಏಮೆ). See ನೀರಾಮೆ, ಹೆಣ್ಣಾಮೆ.

ಆಮೈತ್ರ â-maitra. Friendly, affectionate, well-disposed (Bp. 59, 45).

ಆಮೋದ â-môda. Gladdening, cheering up; — *pleasure, joy.* 2, *fragrance, a diffusive perfume* (ಸೌಸವ Čt. II, 94; ಸುಗನ್ಧಾನಿಲ Mr. 50).

ಆಮೋದಿ â-môdi. Happy; fragrant. 2, *a perfume for the mouth.*

ಆಮೋದಿಸು âmôdisu. To be lovely (Bp. 18, 30). 2, to be glad (My.). 3, to smell at (My.).

ಆಮ್ನಾಯ â-mnâya. *Sacred tradition.* 2, *the vêda.* 3, a worthy person (ತೀರ್ಥ, ಸದ್ವಂಶ Nn. 48).

ಆಮ್ಬರ âmbara. = ಅಮ್ಬ್ರ. Tbh. of ಆಮ್ರ or ಆಮ್ಲ. Pepper-water to which tamarind is added in due proportion (C.).

ಆಮ್ಬೊಡೆ âmbŏḍĕ. = ಆಮವಡೆ, etc. (My.).

ಆಮ್ಬೋಡಿ âmbôḍi. = ಆಮ್ಬೊಡೆ, etc. (My.).

ಆಮ್ಬ್ರ âmbra. = ಆಮ್ಬರ. (Bp. 57, 35; C.).

ಆಮ್ರ âmra. *The mango tree, Mangifera indica, and its fruit.*

ಆಮ್ರಾತಕ âmrâtaka. *The hog-plum tree, Spondias mangifera.*

ಆಮ್ರೇಡಿತ â-mrêḍita. Reiterated; *repetition of a sound or word.*

ಆಮ್ಲ âmla. The tamarind tree, Tamarindus indica (ತಿನ್ತ್ರಿಣೀಕ, ಪುಣಿಸೆ Mr. 125). 2, sourness, acidity (ಹುಳಿ Nn. 119).

ಆಮ್ಲವತಿ âmla-vati. N. of a plant (ಓಟೆ Mr. 139, o. rs. ಓಟ, ಆಮ್ರವತಿ).

ಆಮ್ಲವೇತಸ âmla-vêtasa. The plant Rumex vesicatorius. (R.).

ಆಮ್ಲಿಕೆ âmlikĕ. The tamarind tree (Sk.; ಹುಣಿಸೆಯ ಮರ G.). See ಬ್ರಹ್ಮಾಮ್ಲಿಕೆ.

ಆಮ್ಲೀಕೆ âmlîkĕ. = ಆಮ್ಲಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಆಯ್ ây. 1. = ಆ 9, (ಆಗಿ). The form of the P. p. of ಆಗು 1, to which the affixes ತು, ಇತು, ಇತ್ತು are joined. ಆಯ್ತು, ಆಯಿತು, ಆಯಿತ್ತು, it became, etc. (T. ಆಯ್ = ಆಗಿ; Tu. ಆಯಿ = ಆದ).

ಆಯ್ ây. 2. = ಆ 8, ಆಯಿ 2, ಆಯು. To collect, to gather; to select, to cull (ವಿರಲವಸ್ತ್ವಾಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; ವಿರಲವಸ್ತುಮೇಲನ Šm. 102; ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ Šmd. 92 Cm.; Tu., T., M.). P. p. ಆಯ್ದು (Grj. 5, 66). ಅರಣ್ಯನೀವಾರಭಕ್ತದಿನ್ದವೂ ಹಕ್ಕಲನ್ ಆಯ್ದು ಭತ್ತದಿನ್ದವೂ ಬದುಕುವುದು (ಋತ Nr.). ಕೆಲವು ಅಡುಗಬ್ಬನ್ ಆಯ್ದು ಒಟ್ಟೆ (Bp. 18, 28). ಬಿತ್ತಿದ್ದ ಬೀಜವನ್ ಆಯ್ದು (27, 49; see also 33, 13). — ಆಯ್ ಆಯ್. rep. (Bp. 34, 22).

ಆಯ್ ây. 3. = ಆಯಿ 1. Collecting, etc. See ಆಯ್ಕುಳಿ.

ಆಯ್ ây. 1. = ಆಯ 1, ಆಯಿ. Mother (T. ಆಯ್, ಆಯಿ, mother; Mhr. ಆಯ, mother; H. ಆಯಾ, a waiting woman, maid). See ಪರ್ಬತಾಯ್.

ಆಯ್ ây. 2. = ಆಯು. (Šmd. Dh. No. 517).

ಆಯ âya. 1. (*cf.* ಆಗ 1?). The inside, privacy (Tĕ.), secret (T.). 2, the private parts (Tĕ.);

a vital part of the body where a wound is mortal (Tĕ., T.; S. Mhr.). 3, particulars, details; the merits of a question (Tĕ.). 4, a part of the body (see ಕೀಬಾಯ, ಮೇಲಾಯ); the breast (ಎದೆ Čb.). (M. ಆಯ, lightness, nimbleness, slackness; T. ಆಯ್ವು, collecting, search; trouble; subtilty, fineness; T. ಆಗ, the body = ಉಡಲ್; the breast; *cf.* also ಅಜ್ಜ 2?). — ಆಯಕಟ್ಟು. Structure of tenderness. ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳ, a vital part, a vulnerable place (S. Mhr.).

ಆಯ âya. 2. Measure, dimension, extent; rule, standard, order; propriety, fitness (J. 5, 48; 29, 29; ಪ್ರಮಾಣ, ಪರಿಮಾಣ Čb.; Tĕ. size, scale; Tu. measure, proportion; T. length; T. ಆಯ್ವು, breadth). ಬಿಲ್ಲುಗಾಱರು ಕೋಲ್ಗಳನ್ನು ಎಸ್ತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಆಯವಱಿತು ನಿಲ್ಲುವ ವಿಶೇಷಗಳು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ, etc. Si. 288). See ಕಟ್ಟಾಯ s. ಕಟ್ಟು 1. — ಆಯಕಟ್ಟು. Standard condition, suitableness, properness (My.). ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳ, a place suitable for building a house on (S. Mhr.). 2, measure, extent, dimension, as of a field (My.; Tĕ.). 3, regulation, rules, as about a temple (My.). *Cf.* ಆಯತ.

ಆಯ âya. 3. Craftiness, dissimulation, deceit (T. ಆಯ, ಅಱಿ; *cf.* ಅಱಿ 1). ಆಯುವನ್ ಉಸುರದಿರು! ನಾನ್ ಅಱಿದೆನ್ ಅಱಿದೆನು ನಿನ್ನ ಮಾಯವನು (Bp. 24, 63; it is however possible to read ಮಾಯ instead of ಆಯ).

ಆಯ âya. 1. = ಆಯ್ 1, etc. See ಅನಲಾಯ, ಕಮಲಾಯ.

ಆಯ âya. 2. Arrival, approach, coming. 2, *income, revenue* (ಅರ್ಥಾಗಮ Mr. 268). 3, gain, profit. 4, receipt. 5, the guard of the women's apartments. 6, corn given by the well-to-do villagers to the hereditary servants of the village as their established fees of office (C.). ಆಯಾ ಹಾಕುವಾಗಲೇ ನ್ಯಾಯ ಬನ್ತು (Prv.). — See ಉಬಿತಾಯ, ಮೇಲಾಯ s. ಮೇಲು, Prv. s. ನ್ಯಾಯ. — ಆಯಕಟ್ಟು. A fixed amount of money (C.). — ಆಯ ಸಾಮ್ಯ. dupl. = ಆಯ ಸ್ವಾಮ್ಯ. (My.). — ಆಯ ಸ್ವಾಮ್ಯ. dupl. = ಆಯ No. 6. (My.).

ಆಯಃಶೂಲಿಕ âyaḥśûlika. (fr. ಅಯಃಶೂಲ). Relating to an iron pike. 2. *a man who, in order to attain an object, uses forcible instead of gentle means, as e. g. a beggar who holds a pike to your breast in begging for alms.*

ಆಯಕಟ್ಟುಗಾಱ âyakaṭṭu-gâṟa. A man who does his work properly (My.).

ಆಯಗಾಱ âya-gâṟa. A clever man (My.).

ಆಯಗಾಱ âya-gâṟa. A hereditary village servant (C.; Tĕ. ಆಯಗಾಡು; such servants are *e. g.* ಗವುಡ, ಶಾನಭೋಗ, ಜೋಯಿಸ, ಪತ್ತಾರಿ, ಕಮ್ಮಾಱ, ಕುಮ್ಬಾಱ, ಬಡಗಿ, ನಾಯಿನ್ದ, etc.).

ಆಯಗಾರ್ತಿ âya-gârti. A clever woman (My.).

ಆಯತ âyata. (fr. ಆಯ್ 1?). = ಆಯತ್ತ. Fitness, propriety, proper way (Bp. 25, 36; J. 11, 1; 16, 5; Tĕ.); readiness; preparation, trim (My.; Te., also ಆಯಿತ); means (ಸಾಧನ Nn. 114). 2, ease, absence of exertion (S. Mhr.; Mhr. ಆಯತಾ, without effort; without our agency; ready made; arrived, come). ಆಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ (ಅಪೂಪ Mr. 215). ಅಡುಗೂಲಜ್ಜೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಡಿಗೆ ಆಯತವಾಗಿ ಇರುವದು (Prv.). 3, = ಆಯಿತ, ಅಯ್ತ, an affix for the formation of nouns, see ವಸಾಯತ, ಲಿಂಗಾಯತ.

ಆಯತ â-yata. Checked, restrained. 2, extended, *long,* large (ದೀರ್ಘ, ನೀಳ Mr. 446; see Čh. v. 63. 105. 106); diffuse, prolix. 3, = ಆಯತನ No 1, see ಧವಳಾಯತ.

ಆಯತನ â-yatana. A resting place; a place, a seat, a home. 2, *a shed for sacrifices; an altar.* 3, a temple (ದೇವಾಲಯ Mr. 193).

ಆಯತಾಕ್ಷಿ âyata-akshi. = ಆಯತಾಮ್ಬಕಿ. (J. 18, 55).

ಆಯತಾಮ್ಬಕಿ âyata-ambaki. A woman with large eyes (J. 18, 61; 19, 23).

ಆಯತಿ â-yati. Restraint of mind (ಯೋಗಸಾಧನವಿಶೇಷ G.). 2, extension, length (ನಿಡಿದಾದದ್ದು G.). 3, *dignity, majesty.* 4, *future time.*

ಆಯತಿಕೆ âyata-ikĕ. (Šmd. 248 Mdb. MS.). The state of being great, worthy or noble; stateliness; grandeur; etc. (Bp. 25, 10; Bh. 8, 26, 9). — ಆಯತಿಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Generosity to fail (Bp. 26, 61).

ಆಯತ್ತ âyatta. = ಆಯತ. Readiness (My.; Tĕ., T.). 2, = ಆಯತ No. 2 (B. 5, 75 ಆಯತ್ತಾಗಿ). ಆಯತ್ತವಾಗಿ ಒದಗಿರುವದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ವೃತ್ತ Si. 382).

ಆಯತ್ತ â-yatta. Resting on, dependent on; being subject (Bp. 38, 71). 2, *docile, tractable.* 3, come into one's power or possession (Šmd. 64 Mdb.; ಸ್ವಾಧೀನವಾದದ್ದು G.). 4, being joined to (ಸಮ್ಬನ್ಧವಾಗು Šmd. 205 Cm.), being connected with (Bp. 9, 21), being used in (Šmd. 395).

ಆಯತ್ವ âyatva. The state of going. See ಅನ್ತರಾಯತ್ವ.

ಆಯಮಾನ âyamâna. Going to, approaching (Šmd. 87; Čh. v. 24; Mr. after 90).

ಆಯಲ್ಲಕ âyallaka. *Longing for, regretting.*

ಆಯಸ âyasa. 1. (fr. ಅಯಸ್). Of iron; iron; any thing made of iron; a weapon (Šmd. 310, No. 265 Mdb.; ಕಬ್ಬಿಣ್, etc. Mr. 98).

ಆಯಸ âyasa. 2. Tbh. of ಆಯಾಸ. (My.).

ಆಯಾನ â-yâna. Coming, arrival. 2, the natural temperament or disposition. 3, = ಅನಾಹತ No. 4 (Mr. 460).

ಆಯಾಮ â-yâma. Stretching, extending; restraining; *length;* extent (Abh. P. 12, after 96).

ಆಯಾಸ â-yâsa. = ಆಯಸ 2. Effort, exertion, labour, trouble. 2, fatigue, weariness. See ಅನಾಯಾಸ, ನಿರಾಯಾಸ; Prv. s. ವಯಸ್ಸು. — ಆಯಾಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To make effort (Bp. 8, 46). 2, to become weary, etc. (My.).

ಆಯಿ âyi. 1. = ಆಯ್ 3. Collecting, etc. See ಆಯಿಕುಳಿ. ಆಯಿದೆನೆ. -ತೆನೆ. Ears of corn picked up in fields by poor people (My.).

ಆಯಿ âyi. 2. = ಆಯು, in the P. p. ಆಯಿದು (Bh. 1, 10, 11; My.).

ಆಯಿ âyi. = ಆಯ್ 1, etc. Mother. See ಗಂಗಾಯಿ, ಧವಳಾಯಿ, ನಾಗಲಾಯಿ, ಬಿಜ್ಜಾಯಿ, ಭೋಗಾಯಿ, ಮಂಗಾಯಿ, ಮಾದಾಯಿ, ಮಾಳಾಯಿ, ಮುದ್ದಾಯಿ, ರೆಮ್ಮಾಯಿ, ಶಿವಾಯಿ.

ಆಯಿಕುಳಿ âyi-kuḷi. = ಆಯ್ಕುಳಿ, q. v.

ಆಯಿಕೆ âyikĕ. The act of selecting or picking up (My.).

ಆಯಿತ âyita. = ಆಯತ No. 3, etc. See ವಸಾಯಿತ, ಲಿಂಗಾಯಿತ.

ಆಯಿತವಾರ âyitavâra. = ಆಯಿತ್ವಾರ. (My.).

ಆಯಿತು âyitu. = ಆಯಿತ್ತು, ಆಯ್ತು. It became, etc. See ಆಗು 1, ಆಯ್ 1.

ಆಯಿತ್ತು âyittu. = ಆಯಿತು, q. v.

ಆಯಿತ್ವಾರ âyitvâra. Tbh. of ಆದಿತ್ಯವಾರ. (C.).

ಆಯಿನ್ದಾ âyindâ. = ಅಯಿನ್ದಾ. (My.; Br.; H.).

ಆಯಿಲ âyila. = ಆಯ್ಲ. An affix for forming nouns (*cf.* ಆಯಿತ, etc.), *e. g.* ಅಡ್ಡಾಯಿಲ, ಓಜಾಯಿಲ, ಗಾಥಾಯಿಲ, ಗೋಟಿಾಯಿಲ, ಪುರ್ಗಾಯಿಲ (Šmd. 252), ಜಾಣಾಯಿಲ, ವೇಗಾಯಿಲ. It may have been regarded as a Tbh. of ಆರೂಢ, as ಗೋಟಿಾಯಿಲ is the Tbh. form of ಘೋಟಾರೂಢ, Šmd. 30.

ಆಯಿಸ âyisa. = ಆಯುಷ್ಯ, ಆಯುಸ. Tbh. of ಆಯುಷ್ಯ (Šmd. 359. 368, here Mdb. ಆಯುಸ; My.).

ಆಯಿಸು âyisu. 1. = ಆಯ್ಸು. To cause to choose, etc. (My.; *cf.* ಆರಿಸು).

ಆಯಿಸು âyisu. 2. = ಆಡಿಸು. See ಮೊಲ್ಕಾಯಿಸು.

ಆಯು âyu. = ಆಯ್ 2, etc. (C.; ಆರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು G.). P. p. ಆದು (C.). See Prv. s. ಬೀಱು 1. — ಆದುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. One who lives by begging (My.).

ಆಯು âyu. = ಆಯ್ 2. Life, duration of life (ಆಯುಷ್ಯ Šm. 102; Šmd. 224; Bp. 48, 32).

ಆಯುಕ್ತ â-yukta. Yoked to; appointed, charged with; a minister, an agent or deputy. (R.).

ಆಯುಗ âyuga. (Tbh. of ಆಯೋಗ?). The handle of a sword. See ಹೊನ್ನಾಯುಗ.

ಆಯುಧ â-yudha. *A weapon.* 2, a tool (My.; Mhr., Tĕ.).

ಆಯುಧಪೂಜೆ âyudha-pûjĕ. The worship of weapons, tools, etc., performed on the ninth day of the dasarĕ feast (My.).

ಆಯುಧಶಾಲೆ âyudha-šâlĕ. An armoury, arsenal. (My.).

ಆಯುಧಿಕ âyudhika. *A soldier.*

ಆಯುಧೀಯ âyudhîya. *A soldier.*

ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ âyus-ârôgya. Long life and health, or exemption from sickness through life (J. 21, 66).

ಆಯುರೇಖೆ âyu-rêkhĕ. The life-line: one of the lines of the inner part of the hand (My.).

ಆಯುರ್ದಾಯ âyus-dâya. The apportioned or appointed term of life. (My.).

ಆಯುರ್ವನ್ತ âyus-vanta. Long-lived (Bp. 31, 32). Feminine ಆಯುರ್ವನ್ತೆ (My.).

ಆಯುರ್ವರ್ಧನ âyus-vardhana. Longevity (My.).

ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಿ âyus-vriddhi. ಆಯುರ್ವರ್ಧನ. (My.).

ಆಯುರ್ವೇದ âyus-vêda. The science of health or medicine, N. of a treatise on medicine and on the probabilities of life (considered as a supplement of the atharvavêda, C.).

ಆಯುರ್ವೇದಿ âyurvêdi. *A physician.*

ಆಯುರ್ಹೀನ âyus-hîna. Short-lived (My.).

ಆಯುರ್ಹೋಮ âyus-hôma. A sacrifice to obtain longevity (My.).

ಆಯುವನ್ತ âyu-vanta. Long-lived (ಜೈವಾತೃಕ Hlâ.; Mr. 239).

ಆಯುವರ್ಧನ âyu-vardhana. Long-lived: N. of a kind of horse (Mr. 283).

ಆಯುವಿಕೆ âyuvikĕ. = ಆಯಿಕೆ. (My.).

ಆಯುಷ್ಮತ್ âyus-mat. -ನ್ತ್. *Long-lived.*

ಆಯುಷ್ಮನ್ತ âyus-manta. Tbh. of ಆಯುಷ್ಮತ್. (My.). Feminine ಆಯುಷ್ಮನ್ತೆ (My.).

ಆಯುಷ್ಯ âyushya. (Šmd. 128). = ಆಯಿಸ, etc. Giving long life, vital. 2, vital power, life;—lifetime. (My.). — ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿ. Life to end (B. 5, 179).

ಆಯುಷ್ಯಹೋಮ âyushya-hôma. = ಆಯುರ್ಹೋಮ. (My.).

ಆಯುಸ್ âyus. = ಆಯ್ 2, ಆಯು. *Life; age, duration of life.*

ಆಯುಸ âyusa. = ಆಯಿಸ, q. v. (My.).

ಆಯುಸ್ಥಾಪನ âyu-sthâpana. Establishing or restoring life (Bp. 32, 46).

ಆಯುಸ್ಸು âyussu. Tbh. of ಆಯುಸ್. (My.).

ಆಯುಹೀನ âyu-hîna. Short-lived: N. of a kind of horse (Mr. 283).

ಆಯೋಗ â-yôga. (= ಆಯುಗ?). Yoking to; joining;—appointment;—a shore or bank. (My.).

ಆಯೋಧನ â-yôdhana. *War, battle.*

ಆಯ್ಕುಳಿ ây3-kuli. (Šmd. 239). = ಆಯಿಕುಳಿ. A collector (of alms), a beggar (ತಿಱಿಕೊಱಿ Šmd. II, o. r. ತಿರಿ-; ತಿಱಿಕೊಱಿ Šm. 53; ತಿಱಿಕೊಱಿ Kk. 86, o. r. ಆಯಿಕುಳಿ; ತಿರಿಕೊಱಿ Čt. I, 66, o. r. ಆಯಿಕುಳಿ; Grj. 1, 27). 2, that which has been left, has been (in danger of being) spoiled, and has been saved or preserved (ಕಳದಱಿದುಱಿದುದು Čt. I, 54). 3, choosing, selecting, picking up. — ಆಯ್ಕುಳಿಗೊಳ್. To select, etc. (Šmd. 117).

ಆಯ್ತ âyta. = ಆಯತ No. 3, etc. An affix to form nouns (Šmd. 233), *e. g.* ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ, ಅಡಂಗಾಯ್ತ, ಕಡಂಗಾಯ್ತ, ಕಲ್ಲಾಯ್ತ, ಝುಳಪ್ಪಾಯ್ತ, ಸೂಟಿಾಯ್ತ (234), ಪಸಾಯ್ತ, ಲಿಂಗಾಯ್ತ.

ಆಯ್ತು âytu. = ಆಯಿತು, etc.

ಆಯ್ತೆ âytĕ. Feminine of ಆಯ್ತ. See ಪಸಾಯ್ತೆ.

ಆಯ್ಪಿಸ್ âypis. An interjection used to express disdain (S. Mhr.).

ಆಯ್ಲ âyla. = ಆಯಿಲ. See *e. g.* ಗೋಟಿಾಯ್ಲ, ಜಾಣಾಯ್ಲ, ದೃಢಾಯ್ಲ, ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ, ವೇಗಾಯ್ಲ.

ಆಯ್ಸು âysu. = ಆಯಿಸು 1. To cause to collect, to cause to pick up, etc. (Bh. 1, 8, 7; My.).

ಆರ್ âr. 1. = ಆರು 1, ಯಾರ್, ಯಾರು, ದಾರು. A nominative plural masculine and feminine of ಆವ (Šmd. 182; Tĕ. ಎವರು, ಏರು; T. ಆರ್, ಯಾರ್; Tu. ಏರ್). Who? (ವಿಚಾರ Šm. 104). ಕುಲಕ್ಕಂ ಚಲಕ್ಕಂ ಭೂತಲದೊಳ್ ಆರ್ಗಮ್ ಅಧಿಕಂ (Šmd. 138). ನೀನ್ ಆರ್ಗೆ? ಆನ್ ಆರ್ಗೆ? ತಾನ್ ಆರ್ಗೆ? ಇನ್ತು ಎನಗೆ ಉಸಿರಲ್ವೇಡ! (178). ಈಶಾಜ್ಞೆಯಂ ಬಲ್ಲನ್ ಆರ್? (Ršv. 13, 25). ಇವನ್ ಆರ್? (J. 30, 42). ಆರ ಸುತಂ? (28, 27). See Šmd. 64. 171. 181. 183; Bp. 3, 82. — ಆರದು. ಆರ ಅದು. Of whom it? whose is it? (Bp. 28, 42). — It becomes ಆರ್ತುರ್, *e. g.* ಆರ್ತುರ್ ಈ ತುರಂಗಂ? (Šmd. 181; Kk. 61). — ಆರಾರ್. rep. (Grj. 6, 57). — ಆರು. ಆರ್-ಉ 9. Whosoever. ಮ

ದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲಮ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರುಣ್ಬು, ಅವರು ಜನ್ಯರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆರುಂ. ಆರ್-ಉಂ 1. Whosoever. ಶರಣ್ ಆರುಮ್ ಒಳರೆ ಖಲಸಂಸರಣದೊಳ್? (Šmd. 85). ಒಡನೆ ಆರುಮ್ ಇಲ್ಲ (125). ಆರುಮಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ ರಾಣಿವಾಸಮ್ ಇಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮ್ ಅದೊಡೆ ವನವೆ ಪ್ರಮುದವನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸತ್ಯಯುತರ್ ಎನ್ದು, ಭಾವಿಸದಿರ್ ಆರುವನು (Bh. 1, 8, 26). ಆರುಮುಂ (Bp. 25, 6); ಆರುವಂ (40, 37; 53, 50); ಆರುವನು (26, 53; 60, 17).

ಆರ್ âr. 2. = ಆರು 2, ಆಲ್ 1, ಆಲು 1. To cry aloud (ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; ಆತಿಧ್ವನಿ Šm. 104; M., T., Tu., Tĕ.; *cf.* ಅರ್ಬು). P. p. ಆರ್ದು (Šmd. 50. 55. 288; Grj. 7, 29; J. 28, 47). ಆರ್ವ (Ršv. 13, 84). ಆರೆ (5, 123). See Bp. 16, 14; 52, 47; 56, 14; Ršv. 5, 83; J. 4, 30. 31. 42. 49; ಬಾಯಾರ್. — ಆರಾರ್. rep. (Bp. 61, 32).

ಆರ್ âr. 3. To be united (T.; perhaps in Bp. s. ಕೆಯ್ಯಾರ್); to abound, to be filled, to teem (T., Tĕ., M.; in Tu. to distend; T. ಆಲ್, to be complete; ಆರ್, to bind; M. ಆಲ್, to heap up). In Kannaḍa at present only two infinitives (ಆರ, ಆರೆ) and the verbal noun ಆರು 3 remain, which see separately.

ಆರ್ âr. 4. = ಆರು 6, ಏರು 1. A pair of oxen yoked to the plough (ಹಲಾನ್ವಿತವೃಷಭಯುಗ್ಮ Šmd. Dh.; Šm. 104; T. ಏರ್, a pair; a plough; Tĕ. ಏರು, a plough complete with cattle; ಅರಕೆ, a plough with bullocks complete; M. ಏರ್, a yoke of oxen; a plough with draught oxen). — ಆರ್ಕಾಲು. Plough-foot: the bottom part of a plough (My.).

ಆರ್ âr. 5. = ಆರು 4. A frame put on the neck of cattle when training them (ದಾರುಭೇದ Šmd. Dh.).

ಆರ್ âr. 6. = ಆಟು. To immerse, to dive. ಏಯಚ್ಛರಾಂಗಣಕೆ ಆರ್ದ ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯಮಾಣಿಕ್ಯದೊಳ್ (ಆದ) ನೆಲೆನೆಲೆಗಳ್ (Č. Bp. 5, 3).

ಆರ âra. 1. = ಆರೆ 4. An infinitive of ಆರ್ 3: so that it or they be filled, or to the full of (My.; T.). See ಕಣ್ಣಾರೆ, ಕಿವಿಯಾರ, ಬಾಯಾರ, ಮನಸ್ಸಾರ. — ಆರಗಾಡು. -ಕಾಡು. A perfect wild: a place that has never been cultivated (My.).

ಆರ âra. 2. The tree Barringtonia acutangala Gaertn. (ನಿಚುಲ, ನಿರ್ಜುಲ Mr. 112; also Sk. ಅರ, N. of a tree).

ಆರ âra. 1. Tbh. of ಆಗಾರ 1 (Šmd. 383). A dwelling place, etc. See ಕೀರಾರ, ಕೀಲಾರ, ಕೊಟ್ಟಾರ, ಗೂಡಾರ, ದವಳಾರ, ದೇವಾರ, ಬೀಡಾರ, ಭಣ್ಡಾರ.

ಆರ âra. 2. Tbh. of ಆಕಾರ 2 (Šmd. 383). Form, etc. See ಚಿತ್ತಾರ, ರೂಪಾರ.

ಆರ âra. 3. Tbh. of ಹಾರ (Čt. II, 8; Kk. 26; Šm. 72).

ಆರ âra. 4. Rising; going. See ಉದಾರ.

ಆರ âra. 5. Brass; oxide of iron. See ಆರಕೂಟ.

ಆರ âra. 6. Tbh. of ಆಹಾರ. See ಪಲಾರ, ಮೂಂಸಾರ.

ಆರ âra. 7. Tbh. of ಆವರ or ಆವಾರ. See ವಟಾರ.

ಆರಕ್ ârak. = ಅರಕು. Arrack (My.).

ಆರಕೂಟ âra-kûṭa. *Brass.*

ಆರಕ್ತ â-rakta. Reddish (Šmd. 178; Kâvy. IV, 2, 57; V, 18; Ršv. 13, after 96; 5, 102).

ಆರಕ್ಷ â-raksha. Protection, preservation. 2, *the part beneath the frontal projections on the forehead of an elephant; the junction of the frontal sinuses of an elephant.*

ಆರಗು âragu. = ಆರಗ್ವಧ. (St. & Pl.).

ಆರಗ್ವಧ âragvadha. = ಆರಗು. *The tree Cassia fistula* Lin. See ಕಕ್ಕೆ.

ಆರಜ â-raja. Passion, emotion, feeling; desire (J. 20, 57; 26, 32. 54).

ಆರಟ್ಟ âraṭṭa. N. of a people and country in the Panjâb. (R.; Br. Herat).

ಆರಡಿ âr2-aḍi1. Publicity, report; infamy, scandal (Tĕ.; R.).

ಆರಣ aâraṇa. = ಆರಣ್ಯಕ No. 2. (My.).

ಆರಣ್ಯ âraṇya. Relating to a forest; wild. 2, a forest (My.; J. 2, 8; ಕಾಡು Šm. 91; ವಿಪಿನ Nn. 9. 30. 42; ಕಾನನ 17; ಮಲೆ 22; ವನ 42; in all the places of Nn. the o. r. is ಅರಣ್ಯ).

ಆರಣ್ಯಕ âraṇyaka. Relating to a forest; an inhabitant of the woods (Si. 102). 2, a kind of vedic composition (certain chapters of the brâhmaṇas) which must be read or studied only in forests (see ಬೃಹದ್-).

ಆರತ â-rata. Stopped, ceased. 2, delighted in. 3, quiet, gentle. See ಅನಾರತ; Bp. 39, 68.

ಆರತಿ â-rati. 1. *Stopping, ceasing.*

ಆರತಿ ârati. 2. (fr. ಆರಾತ್ರಿಕ). = ಆರ್ತಿ 2. The ceremony of waving (around an idol, around the bride and bridegroom, around the heads of the people assembled at marriages, around a king, etc.) a platter containing a burning lamp; — the platter and lamp waved; — the piece of poetry chanted on the occasion; — the lotus-leaf described with colours on the platter (Mhr.; H. ಆರ್ತೀ; My.; Tĕ. ಆರತಿ, ಆಳತಿ; T. ಆರತಿ, ಆಲತ್ತಿ, ಆಲಾತ್ತಿ). See Šmd. 64; Grj. 3, 117; 3, after 117; J. 8, 12; 10, 54; 11, 6; 29, 10. 41; 31, 14. 18. 31; B. 2, 7; ಉಪ್ಪಾರತಿ, ಏಕಾರತಿ, ಕರ್ಪೂರಾರತಿ, ಗುಮ್ಮಾರತಿ, ದೀಪಾರತಿ, ಧೂಪದೀಪಾರತಿ, ಧೂಪಾರತಿ, ಮಂಗಳಾರತಿ, ಹತ್ತು ಬೆರಳಾರತಿ.

ಆರನಾಲ âranâla. *Sour gruel made from the fermentation of boiled rice.*

ಆರನಾಲಕ âranâlaka. = ಆರನಾಲ. *Sour gruel* etc. (ಗಂಜಿ G.).

ಆರಬು ârabu. = ಆರುಬು, etc. — ಆರಬಟೆ. = ಅರುಬಟೆ, etc. (Râm. 6, 12, 40).

ಆರಬ್ಧ â-rabdha. Begun, commenced; commencement. (Kâvy. III, 3, B, 156).

ಆರಭಟಿ â-rabhaṭi. A branch of the dramatic art, the representation of supernatural and horrible events on the stage. (Kâvy. IV, 2, 58. 62).

ಆರಭಿ ârabhi. N. of a râga (My.).

ಆರಭ್ಯ â-rabhya. Having begun, beginning from (B. 5, 121. 169). ಅನ್ದಿನ ಆರಭ್ಯ, ಇನ್ದಿನ-, ಪೂರ್ವಾರಭ್ಯ, ಮೊದಲಾರಭ್ಯ or ಮೊದಲಿನ ಆರಭ್ಯ (My.).

ಆರಮ್ಬ âramba. (fr. ಆರ್ 4). = ಆರಮ್ಬು. (Yoking the oxen to the plough): Tillage, cultivation (My.; Tĕ.). ಆರಮ್ಬದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, ಕೃಷಿಕ Nr.). ಮುಸಗೆ ಮಾಡಿದ ಹೊಲನು, ದುಷ್ಟಪ್ರಸರದ ಏಟಿಗೆ, ಪಾಪಿಯ ಓಲಗ, ಹುಸಿಯ ಬಾಟುವೆ, ಹುದುವಿನ ಆರಮ್ಬದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೆ? (Bh. 1, 8, 48). See ಕಾಡಾರಮ್ಬ, ನೀರಾರಮ್ಬ. — ಆರಮ್ಬ ಸಾರಮ್ಬ. reit. (My.).

ಆರಮ್ಬ âramba. Tbh. of ಆರಮ್ಭ (Šmd. 339).

ಆರಮ್ಬಗಾಱ âramba-gâṟa. A cultivator, a farmer (My.; ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಜೀವಿ, etc. Si. 300).

ಆರಮ್ಬುârambu. = ಆರಮ್ಬ (S. Mhr.).

ಆರಮ್ಭ â-rambha. = ಆರಮ್ಬ. *Undertaking, beginning; commencement* (ಮೊದಲ್ Mr. 432). 2, exertion, effort. 3, speed. 4, killing. — ಆರಮ್ಭವಾಗು. -ಆಗು. To be commenced (B. 5, 196).

ಆರಮ್ಭಣ â-rambhaṇa. Undertaking; taking hold of; using; a handle. (My.).

ಆರಮ್ಭಿಸು ârambhisu. To begin (v. t., My.; B. 3, 1. 94; 4, 152; 5, 52. 191);—to begin (v. i., My.). ಜೊತೆಗಾಱನು ಹೋಗಿ, ವ್ಯಥೆ ಆರಮ್ಭಿಸಿತು (Prv.).

ಆರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ ârambhisuvikĕ. Beginning, undertaking (Si. 236).

ಆರಯ್ âray. = ಆರಯು, ಆರಯ್ಯು, (ಆರ್ಕೈ). To search; to consider attentively; to investigate; to look to, to take care of; to nourish; to ponder; to be deliberate (ಅನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; ವಿಚಾರಿಸು Šmd. 9. 88 Cm.; T., Tĕ.; M. ಆರಾಯ್; *cf.* ಪಾರ್). P. p. ಆರಯ್ದು. ಆರಯೆ or ಆರಯ್ಯೆ, ಆರಯಲುಂ or ಆರಯ್ಯಲುಂ, ಆರಯಿಂ or ಆರಯ್ಯಿಂ (Šmd. 86). ಆರಯ್ದಾರುಂ ಸಾರಲಿಂ! (277). ಆರಯ್ಯದೆ (J. 14, 7). ಆರಯ್ದು ಎದ್ದಿಹ (ಅವೇಕ್ಷೆ, ಪ್ರತಿಜಾಗರ Nr.). ತನ್ನನ್ ಆರಯ್ವಂ (ಅಧ್ಯಾಸ, ಔದರಿಕ Mr. 231). ಆರಯ್ದು ಬಹಗಾಳಿ (Mr. 50). See Bp. 10, 16; 27, 51; 28, 38; 38, 8; 43, 24; 53, 20; Ršv. 5, 52; 8, after 5; 8, 124; J. 4, 15. 47; 11, 16; 16, 33; 18, 41. 55. 58; 19, 39; 20, 6. 43; 28, 38; 30, 51; Grj. 4, 85; 6, 17.

ಆರಯಿಕೆ ârayikĕ. = ಆರಯ್ಕೆ, ಆರೈಕೆ. (My.).

ಆರಯಿಸು ârayisu. = ಆರಯ್ಸು, (ಹಾರಯಿಸು). To expect, to look for; to look to, to take care of (My.); to desire. ಪೆಱರುಮನ್ ಅಱ ನೀನುಮ್, ಆರಯಿಸಿ ಎದಗ್ಧರಿಂ! (Šmd. 121, Mdb. MS.).

ಆರಯು ârayu. = ಆರಯ್, etc. P. p. ಆರಯಿದು. See Bp. 23, 34; 24, 2; 25, 6; 30, 18; 43, 7; 57, 68.

ಆರಯ್ಕೆ ârayke. (= ಹಾರಯ್ಕೆ). Searching; trying; pondering; observing; superintending (ಪರೀಕ್ಷಣ Mr. 437; ಪ್ರತ್ಯಯ 493; ಉಪಧೆ, ಪರೀಕ್ಷಣ Hlâ.); fostering (My.). See ಕೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ, ಮೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ, ಮೇಲಾರಯ್ಕೆ, J. 12, 11; 19, 42.

ಆರಯ್ಯು ârayyu. = ಆರಯ್, etc. ಆರಯ್ಯುವದು (My.). P. p. ಆರಯ್ದು (My.).

ಆರಯ್ಸು âraysu. ಆರ್ಕೈಸು. = ಆರಯಿಸು. (ಅಪೇಕ್ಷಿಸು, ಬಯಸು G.; Tu.); to take care of, to foster (My.).

ಆರವ â-rava. *Sound; cry.*

ಆರವಾರ âravâra. (fr. ಆರ್ 2). A great outcry, bawling (My.; T.).

ಆರವಾರ âravâra. A mortgage of landed property with possession (Mg.).

ಆರವೆ âravĕ. Tbh. of ಆರಾಮ (Šmd. 359; Nr.; Hlâ.; Čt. II, 8; Šm. 21). ತಳಿಯ ಕೊಟ್ಟ, ಇದಿರೊಳ್ ಪಣ್ತ ಆರವೆ (Šmd. I, 119). ಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಆರವೆ (ಗೃಹಾರಾಮ Nr.). See Grj. 10, after 79; Bp. 37, 33.

ಆರಾಗ್ರ ârâ-agra. *The head of certain arrows having the shape of an awl, or an arrow of that kind.*

ಆರಾಜಿತ â-râjita. Adorned, embellished. Fem. ಆರಾಜಿತೆ (Ršv. 2, 8).

ಆರಾಜಿಸು â-râjisu. To shine; to appear (J. 13, 49; 15, 10; 18, 29; 25, 9).

ಆರಾತ್ ârât. *Near.* 2, *far.*

ಆರಾತಿ ârâti. (= ಅರಾತಿ). An enemy (ಬಾಧ, ಹಗೆ Nn. 64).

ಆರಾತ್ರಿಕ â-râtrika. The burning lamp in a platter that is waved before an idol, etc. 2, waving lamps before an idol, etc. See ಆರತಿ 2.

ಆರಾತ್ರಿಕಕ್ರಿಯೆ ârâtrika-kriyĕ. Waving burning lamps before an idol, etc. See ನಿರಾಜಿಸು.

ಆರಾಧಕ â-râdhaka. Who or what worships, a worshipper (Bp. 61, 2); a pûjâri (My.).

ಆರಾಧನ â-râdhana. *Accomplishment, carrying into effect.* 2, *attainment.* 3, *gratifying, propitiation.* 4, worship, adoration.

ಆರಾಧನೆ â-râdhanĕ. *Service, worship.* (Bp. 45, 14; 51, 55).

ಆರಾಧಿಸು â-râdhisu. To worship, to adore (ಪೂಜಿಸು My.). See Bp. 6 sum.; 11, 16; 25, 4; 28, 4; 30, 5; 52, 24.

ಆರಾಧ್ಯ â-râdhya. To be made favorable; to be worshipped or served (Bp. 12, 24; 39, 46. 55). 2, a class of šaiva Brâhmaṇas who wear the janivâra which they call šivadâra (Bp. 48, 7; My.; Tĕ.). See ವೇಮನಾರಾಧ್ಯ.— Feminine ಆರಾಧ್ಯೆ (Grj. 8, 13).

ಆರಾಮ â-râma. = ಆರವೆ. Rest, repose. 2, delight, pleasure. 3, *a grove in the outskirts of a town; a garden* (ಊರ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ವನಂ Mr. 152).

ಆರಾಲಿಕ ârâlika. *A cook.*

ಆರಾವ â-râva. *Sound; cry, scream.*

ಆರಿ âri. = ಆರೆ 2, etc. — ಆರಿಕಲ್. = ಆರೆಕಲ್ q. v. A hailstone (Grj. 9, after 58; Bp. 61, 66). — ಆರಿವರಲ್. -ವರಲ್. A hailstone (ಘನೋಪಲ Šs.; see s. ಆಲಿಕಲ್).

ಆರಿಕೆ ârikĕ. The Indian millet, Panicum italicum (St. & Pl.; Tĕ. ಆರಿಕೆ, ಆರುಕೆ, Paspalum frumentaceum).

ಆರಿದ್ರ âridra. Tbh. of ಆರ್ದ್ರೆ. The sixth lunar mansion (My.; Mhr. ಆರದ್ರಾ). — ಆರಿದ್ರಪುಟು. The insect called lady-bird or maybug, so called because it appears in July and August, which season is called Ârdrĕ (Tĕ. ಆರುದ್ರಪುರುಗು, ಆರ್ದ್ರೆ; R.).

ಆರಿಯ âriya. Tbh. of ಆರ್ಯ. (ಯೋಗ್ಯನ್ Kk. 68; *cf.* ಆರೆಯ?).

ಆರಿವಾಳ ârivâla. = ಪಾರಿವಾಳ, etc. A pigeon (My.).

ಆರಿಸು ârisu. To collect, to gather; to pick out, to select, to choose (ಆಯು G.; C.; Tĕ. ಏರು; *cf.* ಆಯಿಸು 1). ಆರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗು (ವರಿಸು G.). ಊರು ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಾಟಿನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಉಣ್ಡು ಬದುಕುವದು (Si. 299). See B. 2, 5; 3, 38; 4, 27. 158. 180. 223; Bp. 42, 16.

ಆರು âru. 1. = ಆರ್ 1, etc. Who? See Bp. 3, 83; 14, 26; 15, 2; 40, 6; 42, 30; 61, 72. ಆರಿಗೆ (Bp. 4, 1; 21, 14. 18. 19; 32, 48; 36, 57; 37, 36. 60; 54, 25; 61, 72. ಆರಿಂಗೆ (20, 26; 23, 31). ಆರಿಗು (26, 57). — ಆರಾರು. rep. (Bp. 54, 66).

ಆರು âru. 2. = ಆರ್ 2. (My.; ಕೂ.ಗು G.).

ಆರು âru. 3. Fullness, abundance; to the full of, fully. See ನೂಱಾರು, ಸಾವಿರಾರು; ಆರ್ 3.

ಆರು âru. 4. = ಆರ್ 5. ನೊಗನು ತಲೆಯಾರು ಭಣ್ಡಿ ಎಪ್ಪ ಇವೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಯುಗ್ಯ, ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ, ಶಾಕಟ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಆರು âru. 5. = ಅಹರು (see ಅಹ). The plural of ಅನು 4, q. v. ಬಿಟ್ಟಾರು (B. 1, 7), ಪಟ್ಟಾರು (2, 34), ತಿಳಿದಾರು (2, 44), ತಿರಿಗ್ಯಾರು (5, 39), ಹೊಱಟಾರು (5, 163).

ಆರು âru. 6. = ಆರ್ 4. (My.).

ಆರು âru. A hog (Čb.). 2, a crab (Čb.). 3, a pitcher.

ಆರುಬು ârubu. = ಆರಬು, ಆರ್ಬು, etc. — ಅರುಬಟೆ. = ಆರ್ಬಟೆ. (Bh. 2, 2, 79; 8, 21, 27).

ಆರುಷಣ ârushaṇa. Coriander (ಧಾನ್ಯಕ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ Mr. 137).

ಆರುಹ âruha. = ಆಲುಹ. Crying aloud. ಬಾಯಾರುಹ (ಅಪಲಾಪ, ನಿಹ್ನವ Nr., one MS. ಆಲುಹ).

ಆರುಹತ âruhata. Tbh. of ಅರ್ಹತ. See Šmd. 38; Bp. 49, 25. 40. 46; 50, 19. 23. 43. 46. 61. 76. 80; 51, 7. 40. 67. 74; 52, 1.

ಆರೂಢ â-rûḍha. Mounted, ascended (My.); raised up, elevated on high; brought under. See ಘೋಟಾರೂಢ, etc.

ಆರೆ ârĕ. 1. A shrub or small tree, Bauhinia racemosa Lin. (Z.; Tĕ. B. spicata; T. ಆರ್, B. L.). **2,** = ಅರೆ 5, the plant Grislea tomentosa. — ಆರೆ ಹುವ್ವು. (ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ, ಧಾತಕಿ, etc. Si. 153).

ಆರೆ ârĕ. 2. = ಆಣೆ 3, etc. — ಆರೆಕಲ್. A hailstone (ಅಮ್ಬುದಫಲ, ಕರಕ Mr. 44, o. r. ಅರಿ-).

ಆರೆ ârĕ. 3. (fr. ಆರಯ್). Taking care of, etc. See ಆರೆಕಾಱ.

ಆರೆ ârĕ. 4. = ಆರ 1. See ಕಣ್ಣಾರೆ, ಕಿವಿಯಾರೆ, ಕೆಯ್ಯಾರೆ, ಬಾಯಾರೆ, ಮನೆವಾರೆ, ಮನಸ್ಸಾರೆ.

ಆರೆ âru5-ĕ3. 5. = ಹಾರೆ. The plural of ಅನೆ 1, No. 2, *e. g.* ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 1), ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ (3, 77), ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ (4, 173). **2,** the plural of ಅನೆ 1, No. 1: they are, *e. g.* ಬನ್ದಾರೆ, they are or have come; ಹೋಗ್ಯಾರೆ, they have gone (S. Mhr.).

ಆರೆ ârĕ. 1. ಆರಾ. *A shoemaker's awl or knife.*

ಆರೆ ârĕ. 2. Mahratta (S. Mhr.; My.; Tĕ.). ಅರೆಯವರು, ಆರೇ ಮಾತು, ಆರೇ ಮುರುವು (My.).

ಆರೆ ârĕ. 3. = ಪಾರೆ, etc. (My.).

ಆರೆಕಾಱ ârĕ3-kâṟa. A man who fosters, a fosterer (Ršv. 6, after 11).

ಆರೆಕಾಱ ârĕ-kâṟa. A Mahratta man (S. Mhr.).

ಆರೆಯ ârĕya. A Mahratta man (S. Mhr.; *cf.* ಆರಿಯ?).

ಆರೇಕೆ ârêkĕ. = ಆರಯಿಕೆ. (My.).

ಆರೇವತ ârêvata. The tree Cassia fistula Lin. (St. & Pl.).

ಆರೈ ârei. = ಆರಯ್. (ಹುಡುಕು, ವಿಚಾರ ಮಾಡು G.).

ಆರೊಗಿಸು ârŏgisu. = ಆರೋಗಿಸು (Šmd. 143; Tĕ. ಆರಗಿಂಚು).

ಆರೋಗಣ ârôgaṇa. = ಆರೋಗಣೆ. Eating; a meal (My.; Te., Mhr.; *cf.* Tbh. ಆರ 6?). — ಆರೋಗಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To eat (Bp. 24, 34).

ಆರೋಗಣೆ ârôgaṇĕ. = ಆರೋಗಣ. (My.; ಜಗ್ಧಿ, ಭೋಜನ, ಜೇಮನ, etc., ಊಟ G.). See Bp. 8, 28. 36; 47, 39; 59, 5; J. 6 sum.; 6, 45. 50. 51. — ಆರೋಗಣೆಗೆಯ್. = ಆರೋಗಣಂಗೆಯ್. (V. 14, after 32).

ಆರೋಗಿಸು ârôgisu. = ಆರೊಗಿಸು. To eat (My.). See Bp. 8, 15. 42; 14, 6; 44, 14; 48, 5; 57, 34; J. 2, 64; 7, 1.

ಆರೋಗ್ಯ ârôgya. (fr. ಅರೋಗ). *Freedom from disease, health.* (Bp. 61, 81). 2, wholesome, salubrious (My.). — ಆರೋಗ್ಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make healthy (B. 4, 133).

ಆರೋಗ್ಯಕರ ârôgya-kara. Causing health, tending to promote health, wholesome, healthy (B. 4, 116; My.).

ಆರೋಗ್ಯಕಾರಕ ârôgya-kâraka. = ಆರೋಗ್ಯಕರ. (B. 4, 135; My.).

ಆರೋಗ್ಯಗೃಹ ârôgya-gṛiha. A medicine-room, an apothecary's shop (ಭೇಷಜನಿವಾಸ Mr. 197).

ಆರೋಪ â-rôpa. Placing in or on, imposing. 2, *assigning or attributing to.* 3, an accusation, a charge. — ಆರೋಪ ತರು. To bring an accusation, to accuse. ಅವನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ತನ್ದ (B. 4, 186).

ಆರೋಪಣ â-rôpaṇa. -ಣೆ. = ಆರೋಪ. Accusing, accusation (My.; ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸೋಣ G.).

ಆರೋಪಿ ârôpi. An accused person (C.).

ಆರೋಪಿತ â-rôpita. (Šmd. 264). *Placed in or upon, deposited* (ಹಿತ, ನಿಹಿತ, ನ್ಯಸ್ತ, ವಾಹಿಸಲ್ Mr. 462); ascribed, assigned; accused; forged; intrusted.

ಆರೋಪಿಸು ârôpisu. To apply, to attribute, to ascribe (My.; Si. 69). ಪಱಿವನಾರೋಪಿಸುವುದು (J. 7, 10).

ಆರೋಹ â-rôha. Rising; mounting; riding. 2, *a rider* 3, *height.* 4, *length.* 5, a woman's waist (ಲೇಸಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಡಿ Nr.; ಸುನ್ದರಸ್ತ್ರೀಯ ನಡ G.). 6, *the buttocks.*

ಆರೋಹಕ â-rôhaka. A man who mounts, a rider (Ršv. 13, after 61).

ಆರೋಹಕತನ ârôhakatana. (Šmd. 248). The state of ascending, or that of being a rider.

ಆರೋಹಣ â-rôhaṇa. Rising; ascending; mounting. 2, *a ladder; a staircase.* See ಅಡರ್, ಏಱ್.

ಆರೋಹಿಸು ârôhisu. To ascend, to mount (Ršv. 13, after 71).

ಆಱ್ âṟ. 1. = ಅಱ್ 2, ಆಱು 1 q. v. To be extinguished, etc. ಬಾಯಾರ್ವಳ್ (Šmd. 84).

ಆಱ್ âṟ. 2. P. p. ಆರ್ತು (Šmd. 286); present participle ಆರ್ಪ (= ಆಪ). To be or become strong, to be powerful, able or competent; to be possible, to can: may; to be adequate, to be able for, to be able to endure (ಸಮರ್ಥತ್ವ Šmd. Dh.; see ಆಕೆ 2, ಅಱ 1; T. ಏಱ್, ಏಲ್, ಏಲು, to be possible, to be able, etc.; see ಏಱ್ 2; ಆಱ್ಮೆ, might; ಆಱ್ಪು, to bear, to endure; M. ಏಲ್, possibility.; Tĕ. ಓಪು, power). ಎನಗೆ ಬಲ್ಲಿದರ್ ಆಗಲ್ ಆರ್ವರೆ ಗಾವಿಲರ್? (Šmd. 121). ನೀಲಗ್ರೀವರುಮ್ ಆರ್ತರ್? ಇಲ್ಲ! ಗೆಲ್ಲಲ್ ಇನ್ನಾರ್ ಆರ್ಪರ್? ಎನ್ದಂ ಕೃಪಂ (292). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ನುಡಿದು ಆರ್ತನೆ? ಹಗೆ ಭರಂಗೆಯ್ದು ಆರ್ತನೆ? ಅಱಂ! (177). ಮಾರ್ತಪ್ಪ ತೆರೆಗಳಿಂ (o. r. ವೇಗದಿಂ) ತರಲ್ ಆರ್ತುದು ತನ್ನದಿಗೆ ಸುರನದಿವಿಭ್ರಮಂ (79. 286). ಶಿಥಿಲಮ್ ಆಗಲ್ ಆರ್ಪುದು (71). ತತ್ಸಮುಮ್ ಆಗಲ್ ಆರ್ಪುದು (386). ಆರ್ಪವನು (ಕ್ಷಮ,

ತಕ್ತ Hlâ.). ಹಸಿದು ಇರಲ್ ಆಱದವನಲ್ಲಿ ಆದ್ಯೂನ, ಔದರಿಕ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಚಳಿಗೆ ಆಱದೆ (Rśv. 9, 24). ಹೊನ್ನ ಹಣವುಣ್ಬ ಎನಗೆ, ಸಾಯಲ್ ಆಱೆನು (Dp. 4). ನೂಱರೊಡನೆ ಅಯ್ವರನು ಧರಿಸಿ ಇರಲಾರದು ಈ ಪುರಿ (Bh. 1, 8, 3). ಆರ್ಪಂ (Bp. 5, 5; 46, 34). ಆರ್ಪರ್ (26, 16). ಆರ್ಪುದು (34, 8). ಆರ್ಪೆಂ (1, 35; 32, 46). ಆರ್ಪನಿತು (13, 21). ಆರ್ಪಿನಿತು (9, 37). ಆರ್ಪಡೆ (J. 2, 30; 8, 8. 26). See Grj. 6, 33; Bp. 9, 24; 12, 36; 19, 27; 22, 22; 38, 34; 39 sum.; 46, 34; 49, 23. 40; 50, 23; 51, 52; 52, 13; 56, 30; 57, 12. 13; 58, 41. 42; 60, 61; 61, 14; B. 1, 8. 12; 4, 12.

ಆಱ âṛa. = ಆಱು. See ಉಪ್ಪಾಱ, ಕಮ್ಮಾಱ. (T. ಆಱ್ಱು, to do, make).

ಆಱಿಟ âṛu2-aṭa. = ಆಱಾಟ. (Tĕ.; R.).

ಆಱಾಟ âṛu2-âṭa. = ಆಱಟ. The anxiety of a sick man (T., Tĕ.; R.).

ಆಱಿಕೆ âṛikĕ. = ಅಱಿಕೆ 2. See ಬಾಯಾಱಿಕೆ.

ಆಱಿಸು âṛisu. 1. = ಆಱುಸು, ಆರ್ಚು 2. To cause to go out; to quench, to allay; to dry, etc. ಜಾನಕಿಯ ಗಮನಪರಿಶ್ರಮಮನ್ ಆಱಿಸುತ್ತ (Abh. P. 7, after 14). ಮೆಯ್ಬೆಮರನ್ ಆಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (J. 8, 18). See Bp. 18, 12; Grj. 9, after 64; ದಣವಾಱಿಸು; Prv. s. ಬಿಸಿ.

ಆಱಿಸು âṛisu. 2. = ಹಾಱಿಸು. (My.). See ಗುಣ್ಡಾಱಿಸು, ಪುಟಾಱಿಸು.

ಆಱು âṛu. 1. = ಆಱ್ 1, etc. P. p. ಆಱಿ (C.). To go out, to be extinguished, (to be ruined). 2, to grow cool. 3, to be calmed, allayed or appeased, (to grow less). 4, to dry (up); to become dry (ನಿರ್ದ್ರವ Šmd. Dh.). 5, to heal, as a wound (C.; T., M., Tĕ., Tu.). See Prv. s. ಬೆಂಕಿ; Bp. 1, 25; 17, 16; 24, 34; 28, 55; 56, 47; J. 8, 2; B. 2, 42; 3, 63; 4, 31. 70. 71. 148; 5, 119; ದಣುವಾಱು, ಬಾಯಾಱು.— ಆಱಿದ ನೀರಿಗೆ ನೆಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಆಱು âru. 2. = ಅಱು 1, etc. The state of going out, of being dried, etc.— ಆಱುವಾಸಿ. The state of being improved by becoming dry (as paddy, jaggory, etc., My.).

ಆಱು âṛu. 3. Power; daring; self-will, obstinacy: opposition (T. ಏಱ್, ಏಲ್ also: to oppose; ಏಱ್ಱಲ್, opposing; see ಏಱ್ 2).— ಆಱಡಿ. -ಅಡಿ 1. Opposition, enmity (ವೈರ Šm. 95; ಜಡಿ Ĉt. II, 84; ವಿರೋಧಭಾವ Šs.; Bp. 40, 62).— ಆಱಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become inimical (Rśv. 3, 15. 101).

ಆಱು âṛu. 4. = ಅಱು 3, etc., Six (C.; T., M., Tĕ.; Tu. ಆಜ). ಆಱಱ (Šmd. 223). ಆಱಱ್ (224). ಆಱಱಲಿ (Bp. 35, 32). ಆಱು ಹಸುವಂ ಷಡ್ಗವಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಆಱು ಹಲ್ಲ ಹೋರಿ (ಷಡ್ದಶನ, etc. Hlâ.). ಆಱು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳನ್ತೆ.— ಆಱಾಳು ಮೂಱು ಫೌಜು (Prvs.).— ಆಱಡಿ. -ಅಡಿ 2. Six feet. 2, the six-legged one: the large bright black (dark blue) humble bee, Bombinatrix glabra (ತುಮ್ಬಿ Šmd. II; ಪಱಿಮೆ, ಅಲರೇಱಿ Ĉt. II, 75; ಪಱಿಮೆ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ I, 62; ಬವರ, ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 90; ಚಿತ್ರವಿಹಗ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಮೋಳಮ್ಬು, etc. Šm. 27; ಭ್ರಮರ 95; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). See Bp. 11, 41; Rśv. 2, 38. 41; 8, 110; 13, 19; J. 2, 9; 7, 38; 15, 49; 17, 20. 40. 3, the Kannada metre called ಷಟ್ಪದಿ as implied in J. 1, 12; *cf.* Ĉh. v. 315.— ಆಱಡಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour of the black bee (Rśv. 3, 101).— ಆಱಡಿನೆದೆ. -ಹೆದೆ. A bow-string of black bees (J. 7, 38).— ಆಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. Sixth (B. 5, 262).— ಆಱಾಟ್ಟ ಮೂಱಾಟ. Six plays (on your side, and only) three plays (on our side): difference (S. Mhr.), injustice.— ಆಱು ಋತು. = ಆಱು ರುತು. (J. 10, 14).— ಆಱು ಏೞು. Six times seven (My.).— ಆಱು ಏೞು. Six or seven (My.; B. 2, 37).— ಆಱು ಗಣ್ಣು. Six knots or joints. ಆಱು ಗಣ್ಣನುಳ್ಳ ಕಚೋರ, Zedoary, Curcuma zerumbet (ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥಿಕೆ, etc. Nr.).— ಆಱುಗಾಲ. -ಕಾಲ. The six times or seasons. ಆಱುಗಾಲ ಮಱಿ ಹೊಯ್ದರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂಱೇ ಎಲೆ (Prv.).— ಆಱು ತಿಂಗಳ್. = ಆಱುದಿಂಗಳ್. (Bp. 14, 34).— ಆಱು ದನ್ತ. Six teeth (of a horse, Mr. 281).— ಆಱುದಲೆ. -ತಲೆ. Six heads. 2, Shaṇmukha (My.).— ಆಱು ದಳ. (-ದಲ). Six leaves; six-leaved (Bp.).— ಆಱು ದಾಡೆ. Six fangs. ಆಱು ದಾಡೆಯ ಮೀನು, the fish called Macropteronatus magur Ham. (ಮುದ್ಗುರ Nr.). ಮುದ್ಗುರವೆಮ್ಬ ಆಱು ದಾಡೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮೀನು (ಶೃಂಗಿ Nr.).— ಆಱು ನೂಱು. Six times hundred (My.).— ಆಱು ನೂಱು. = ಆಱುನೂಱು. Six hundred (B. 4, 207).— ಆಱು ರುತು. The six seasons. ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, etc. ಆಱುಂ ರುತುಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Hlâ.).— ಆಱು ವರ್ಣ. The six colours. ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆಱು ವರ್ಣಂಗಳು (ಶ್ವೇತಾದಿಷಡ್ವರ್ಣ Nn. 71).— ಆಱು ಸಾವಿರ. = ಆಸ್ಸಾಸಿರ. Six thousand (Bh. 2, 4, 8; My.).— ಆಱೇೞು. -ಏೞು. Six or seven (Bp. 38, 11; B. 4, 211).

ಆಱು âṛu. 5. = ಹಾಱು. (My.).

ಆಱುಸು âṛusu. = ಆಱಿಸು 1. (My.).

ಆರ್ âṟ. = ಆಱು 4, etc. Six.— ಆರ್ಕಾಲು. = ಆಱಡಿ. The black humble bee (My.).— ಆರ್ಯೋಜನ. Six yôjanas (Bp. 56, 3).— ಆಸ್ಸಾಸಿರ Six thousand (Bp. 8, 16).

ಆರ್ಕಿ ârki. (fr. ಅರ್ಕ 1). The planet Saturn (Mr. 38).

ಆರ್ಗಳ್ âṟgaḷ. (a plural of an ಆರ್ or ಆಱ್). The (Jaina) people of the Tuḷu country (?). ಆರ್ಗಳೆನಲ್ ತುಳುವರ್ (Ĉt. I, 60, o. r. ತುಳುವರ್). ನೆಗೞ್ತೆಯ ಆರ್ಗಳ್ (Šmd. 51).

ಆರ್ಗಳ âṟgaḷa. (âṟgaḷa?). A king's son (?). ಆರ್ಗಳರೆನೆ ಅರಸುಗುವರ್ ಅದು, ಅಯ್ (Ĉt. I, 60, o. r. ಅರಸಿಗುರುವರ್; *cf.* ಆರ್ಗಳ?).

ಆರ್ಚಿಕೆ ârĉikĕ. = ಅಱಿಕೆ. Crying.

ಆರ್ಚಿಸು ârĉisu. = ಆಱಿಸು. To cause to cry.

ಆರ್ಚು ârĉu. 1. = ಆಱು. To cry aloud. (Tĕ.). See ಅಂಗಲ್-.

ಆರ್ಚು âṟĉu. 2. = ಆಱಿಸು 1, etc. (My.; Tĕ.).

ಆರ್ಜನೆ ârjanĕ. A common form of ಅರ್ಜನ. Acquiring, etc. (My.; Tĕ., M.; ಗಳಿಕೆ G.).

ಆರ್ಜವ ârjava. (*fr.* ಋಜು). Straightness; rectitude; honesty. (My.). 2, flattery; fawning, praising (Mhr.; S. Mhr.).

ಆರ್ಜಿತ ârjita. = ಅರ್ಜಿತ. Acquired (Bp. 22, 51; J. 25 sum.; My.; Tĕ.; ಗಳಿಸಿದ G.).

ಆರ್ಜಿಸು ârjisu. = ಅರ್ಜಿಸು. To acquire (Bp. 22, 25; 50, 53; J. 13, 30. 42; 27, 21; Abhâ. 2, 97. 102; Tĕ.; ಗಳಿಸು G.).

ಆರ್ಣ ârṇa. = ಅರ್ಣ (of which it is a wrong form). (ಮೃತ, ಉದಕ Nn. 11).

ಆರ್ಣವ ârṇava. = ಅರ್ಣವ. (My.; G. ಸಮುದ್ರ).

ಆರ್ತ ârta. Afflicted, pained, distressed; injured; oppressed, suffering, unhappy (feminine ಆರ್ತೆ J. 19, 27); — humility (Grj. 4, after 48; 5, after 90; ದೈನ್ಯ G.). See Bp. 22, 11; 32, 59; 46, 49; J. 19, 2; 28, 35. 2, thirsty, full of desire (ತೃಷ್ಣ, ಲೋಲ Nr.; ತೃಷಿತ, ಅಭಿಲಾಷ, etc. Mr. 232). 3, desire, hope (ಪಸ Kk. 55; Šs.; also Mhr.). — ಆರ್ತಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. To become destitute of hope (Grj. 5, 89).

ಆರ್ತಗಲ ârta-gala. = ಅರ್ತಗಲ. *The shrub Barleria caerulea* Roxb. (ಕರೇ ಗೋರಟೆಗಿಡ G.).

ಆರ್ತವ ârtava. (fr. ಋತು). Belonging to the seasons or periods of time, seasonable. 2, menstrual. 3, *the menstrual discharge.*

ಆರ್ತಸ್ವರ ârta-svara. A cry of pain. (My.).

ಆರ್ತಿ ârti. 1. = ಅತಿ 1. *Pain, affliction sickness;* mischief, evil. 2, the end of a bow (ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿ G.). 3, desire; object of desire (Grj. 4, 43).

ಆರ್ತಿ ârti. 2. = ಆರತಿ 2. (My.). See ದವಳಾರ್ತಿ, ದೀಪಾರ್ತಿ, ಧೂಪಾರ್ತಿ, ಪಂಚಾರ್ತಿ.

ಆರ್ತು ârtu. 1. = ಆರದು. See s. ಆರ್ 1.

ಆೞ್ತು âṛtu. 2. P. p. of ಆೞ್ 2.

ಆರ್ತ್ವಿಜ್ಯ ârtvijya. (fr. ಋತ್ವಿಜ್). The office, business or rank of a ṛitvij. (My.).

ಆರ್ದು ârdu. 1. = ಆಬ್ದು. P. p. of ಆರ್ 6, q. v.

ಆರ್ದು ârdu. 2. P. p. of ಆರ್ 2, q. v.

ಆರ್ದ್ರ ârdra. *Wet, moist, damp;* fresh, not dry, succulent, green; new; soft, tender; loose, flaccid. See ಒಟ³, ಸಾಱು. — ಆರ್ದ್ರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To moisten (B. 4, 172).

ಆರ್ದ್ರಕ ârdraka. *Ginger in its undried state* (ಶೃಂಗವೇರ, ಹಸಿಯ ಅಲ್ಲ Mr. 137).

ಆರ್ದ್ರತ್ವ ârdratva. Wetness, moisture; freshness; softness. See ನನೆ.

ಆರ್ದ್ರಭಾವ ârdra-bhâva. = ಆರ್ದ್ರತ್ವ. See ನನೆ, ನಾನ್.

ಆರ್ದ್ರವ ârdrava. Moisture, etc. (ಪಾಲಿ, ಹಸಿಯ Nn. 31, o. rs. ಆರ್ದ್ರಕ, ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಟಿ).

ಆರ್ದ್ರವಕಾರಣ ârdrava-kâraṇa. Making wet, moistening. See ತೋ.

ಆರ್ದ್ರಾಪ್ರವೇಶ ârdrâ-pravêša. The sun's entering the nakshatra called ârdrâ (which forms the basis for the predictions of rain, health, etc., C.).

ಆರ್ದ್ರಾಲುಬ್ಧಕ ârdrâ-lubdhaka. *The dragon's tail or descending node, Kêtu.*

ಆರ್ದ್ರೀಕರಣ ârdrî-karaṇa. Making wet, moistening. See ನಾಱು.

ಆರ್ದ್ರೀಭೂತ ârdrî-bhûta. Moistened; softened, tender (Bp. 36, 51; 43, 86; 57, 86).

ಆರ್ದ್ರೆ ârdrĕ. ಆರ್ದ್ರಾ. = ಅರಿದ್ರ. The sixth nakshatra or lunar mansion (ಆರ್ದ್ರಾನಕ್ಷತ್ರ, ಲುಬ್ಧಕ Nn. 27; ಲುಬ್ಧಕ, ಪುಷ್ಯ Mr. 39; My.).

ಆರ್ಪು ârpu. 1. = ಅಪು 3, ಆರ್ಬು. (Tĕ.).

ಆೞ್ಪು âṛpu. 2. (Šmd. 50). Might, force; daring; impetuosity; valour (ಅದಟು, ಸಾಸ, ಸಾಹಸ Kk. 41; Šm. 38; ಪರಾಕ್ರಮ G.). See Ršv. 5, 92. 99; 6, after 11; 6, 12; Grj. 1, 114; J. 11, 12. — ಆರ್ಪಟ³. -ಅಟ³. Might, etc. to be lost (Ršv. 5, 105). — ಆರ್ಪುಗುಂದು. -ಕುಂದು. Might, etc. to become less (Grj. 8, after 14).

ಆರ್ಬು ârbu. (fr. ಆರ್ 2). = ಆರುಬು, ಆರ್ಪು 1, etc. Crying aloud, etc. (*cf.* ಅಬ್ಬು). — ಆರ್ಬಟ. -ಅಟ1. Crying aloud, roaring; a loud note or sound (C.). ವಾದ್ಯದ ಆರ್ಬಟದ ಪೆರ್ಮೊರಹು (Č. Bp. 42, 14). ಪಟುತರದ ಬೊಬ್ಬೆಯಾರ್ಬಟಗಳ್ (J. 4, 18). — ಆರ್ಬಟಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To emit a loud cry, to cry aloud (Bp. 12, 44). — ಆರ್ಬಟಸು. -ಅಟಸು. To cry aloud, to roar (Č. Bp. 42, 31; B. 3, 108; My.). — ಆರ್ಬಟೆ. -ಅಟೆ. = ಆರ್ಬಟ. (My.). — ಆರ್ಬಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. = ಆರ್ಬಟಸು. (B. 4, 37; 5, 139. 246). — ಆರ್ಬಾಟ. -ಆಟ. = ಆರ್ಬಟ. (My.; G.; Tĕ.).

ಆರ್ಯ ârya. = ಅರಿಯ, ಅಜ್ಜ. *A respectable, venerable man;* an Ârya. 2, *of a good family,* a man of the first three castes (ಸಾಮಾಸಿ Nn. 106; ಉತ್ತರ Mr. 382; ಉತ್ತಮಕುಲದವ G.). 3, a master, an owner. 4, an elder, an old man (ವೃದ್ಧ Nn. 106). 5, *a Vaišya.* 6, *a guard of the women's apartments.* 7, a man born at Âryâvarta (ಭೋಗಭೂಮಿಭವ Nn. 106; ಭೂತ, ದೇವಭೂಮಿಜ Nn. 78, one MS. ಹಿರಿಯನು). 8, an ascetic (ತಾಪಸ, ತಪಸ್ವಿ Nn. 106). 9, the sun (ಸೂರ್ಯ 106). 10, = ಆರಾಧ್ಯ No 2; see ವೇಮನಾರ್ಯ. 11, a friend (Čb.). See Bp. 32, 12; 45, 12. 18. 39; 59, 28; B. 4, 127.

ಆರ್ಯಮ âryama. N. (Bp. 53, 44; *cf.* ಅರ್ಯಮ).

ಆರ್ಯಾಗೀತಿ âryâ-gîti. A kind of metre (Čh.).

ಆರ್ಯಾವರ್ತ ârya-âvarta. *The abode of the Âryas: the country extending from the eastern to the western sea, and bounded on the north by the Himâlaya, on the south by the Vindhya mountains.*

ಆರ್ಯೆ âryĕ. ಆರ್ಯಾ. = ಅಜ್ಜ. *Pârvatî.* 2, a kind of metre (Čh.; Mr. 366). 3, an honourable or old woman.

ಆೞ್ವರು âṛvaru. = ಅಱುವರ್. Six persons (My.).

ಆರ್ವೇಲಿ ârvêli. N. of a village in the Tĕlugu country. — ಆರ್ವೇಲಿಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. A class of smârta Brâhmaṇas of that village who are šâktêyas (My.).

ಆರ್ಷ ârsha. (fr. ಋಷಿ). Relating to ṛishis. 2, a certain form of marriage. (My.).

ಆರ್ಷಭ್ಯ ârshabhya. (fr. ಋಷಭ). A steer sufficiently full-grown to be used (ಹರೆಯದ ಎತ್ತು, ಹೋರಿ G.); *a steer fit to be castrated* (ಹಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ Hlâ.; ಹಿಡಿಹೋರಿ Mr. 178).

ಆರ್ಷೇಯ ârshêya. Relating to ṛishis; venerable; very ancient (My.).

ಆರ್ಸೆ ârsĕ. = ಆಸು 2. (My.).

ಆರ್ಹತ ârhata. = ಅರುಹತ. Belonging to the doctrine of Jina or the Jainas. 2, a follower of Jina, a Jaina.

ಆಲ್ âl. 1. = ಆರ್ 2, etc. To cry aloud. (T. ಅಲ್, ಅಲು; M. ಅಲಿಕ್ಕೆ, general shout). P. p. ಆಲು (Bp. 52, 39; J. 3, 32). ಆಲುತೆ (Grj. 1, 110).

ಆಲ್ âl. 2. = ಆಲ 1, etc. Ficus indica (T., M., R.).

ಆಲ್ âl. = ಲಾಲ್. — ಆಲ್ತಿಗುಡು. = ಲಾಲ್ತಿಗಡೆ. A shrubby creeper, the Indian Jalap, Ipomoea turpethum R. Br. (or Convolvulus turpethum Lin., St. & Pl.).

ಆಲ âla. 1. = ಆಲ್ 2, ಅಲೆ 1. The Banian, Ficus indica Roxb., or Ficus bengalensis Lin. (ವಟ, ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಬಹುಪಾದ್ Nr.; T.). See Bp. 32, 18. 19; 50, 77; 57, 12. 15; Ršv. 9, 24; J. 32, 25; s. ವಡು 3. ಆಲಕ್ಕೆ

ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗನ್ಧವಿಲ್ಲ, ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). — ಆಲದ ಮರ. The Banian tree (ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ವಟ Nn. 42; Mr. 123; ವಟ Nn. 6; C.). — ಆಲದ ಹಣ್ಣು. The ripe ficus fruit (ನೈಯಗ್ರೋಧ Nr.).

ಆಲ âla. 2. (= ಅಬಲ್). The red water-lily (ಚೆಂಗಲವೆ, ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ Šm. 26, one MS. ಅಬಲ್; T. ಅಲ, an open flower; T., Tĕ., Tu. ಅಲ್ಲಿ, a water-lily, Nymphaea alba L.).

ಆಲ âla. 1. = ಆಣ 2, ಆಳ. Perhaps Tbh. of ಆಲಯ; but *cf.* ಅಲ 2, No. 3 & ಆಳ. See ಅನ್ತರಾಲ.

ಆಲ âla. 2. = ಅಲ. Any discharge of venomous matter from poisonous animals. 2, *yellow arsenic, orpiment* (ಅರದಾಳ G.). 3, large extensive (*cf.* ಅಗಲ?; T. ಅಲ್ವು, extension). 4, a scorpion's tail (ದ್ರುತಪುಚ್ಛ, ಚೇಳಿ ಬಾಲ Mr. 403).

ಆಲಭ â-labha. Taking hold, touching. See ದುರಾಲಭೆ.

ಆಲಮ್ಬ â-lamba. = ಆಲಮ್ಬನ. (Šmd. 263 Cm.).

ಆಲಮ್ಬನ â-lambana. ಆಲಮ್ಬನೆ. Depending on or resting upon. 2, hanging from or down. 3, supporting; support, fundament, base; assistance, help (My.; ಆಶ್ರಯ G.). See ಎಡಿಲ್, ಎಡಿಲ್ಲು, ಜೋಲ್, ನೇಲ್.

ಆಲಮ್ಬಿತ â-lambita. Hanging from or on, suspended; supported, upheld; protected. (My.).

ಆಲಮ್ಬಿಸು â-lambisu. To rest or lean upon; to hang from (Ršv. 5, after 19); to lay hold of, to support, to seize (J. 5, 55).

ಆಲಮ್ಭ â-lambha. Seizing. 2, *the killing of the animal at a sacrifice.* See ದುರಾಲಮ್ಭ.

ಆಲಮ್ಭನ â-lambhana. Seizing; touching; killing. See ಸವರ್-.

ಆಲಯ â-laya. Settling down upon. 2, *an abode, a dwelling, a house;* a receptacle, an asylum.

ಆಲಯಿಸು âlayisu. = ಆಲಯ್ಸು 1, etc. (Tĕ. ಆಲಕಿಂಚು; R.).

ಆಲಯ್ಸು âlaysu. 1. = ಆಲಯಿಸು, ಆಲಿಸು. To listen, to attend to, to mind. (Tu.). ಅವನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಆಲಯ್ಸಿ (B. 4, 21).

ಆಲಯ್ಸು âlaysu. 2. = ಓಲಯ್ಸು. To pay homage (Bp. 53, 32).

ಆಲಲಿತ â-lalita. Beautiful (Č. Bp. 5, 48).

ಆಲವಟ್ಟ âlavaṭṭa. Tbh. of ಆಲಾವರ್ತ. A fan (round or square) made of cuscus-grass, bamboo, palm-leaves, cloth, etc., often decorated with peacock's feathers (ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ತಾಲವೃನ್ತ Šs.; ಬೀಸಣಿಕೆ G.). See Bp. 5, 45; 9, 48; 26, 41; 59, 27; 61, 30; J. 2, 16.

ಆಲವಾಲ âlavâla. = ಅಲವಾಲ, (ಆಳಮಾಳ, ಆಡಿಮಾಡಿ?), ಆಳವಾಳ, (ಆವಾಲ). *A basin for water round the root of a tree* (ಕಟ್ಟೆ Šm. 89; ಮಡಿ G.). 2, a bridge (?); or a hollow or pit (? Bp. 40, 66).

ಆಲಸ âlasa. Idle; a slothful man (ಜೋಟು Mr. 245).

ಆಲಸ್ಯ âlasya. (fr. ಅಲಸ). *Idleness, sloth, indolence* (ನೀಡುಮ್ಮಾಡು Čt. I, 51; ತಡವು G.); — tiredness, weariness; languor, disease (My.). 2, *an idle, slothful or apathetic man.* 3, one of the sañčâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಆಲಸ್ಯದವಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂರು ಖರ್ಚು (Prv.). See ಆಸಟ್, ಬೇಸಟ್.

ಆಲಸ್ಯಗಾರ âlasya-gâra. A lazy man (C.). 2, a languid, sick man (My.).

ಆಲಸ್ಯತನ âlasyatana. = ಆಲಸ್ಯ No. 1. (My.; B. 5, 235).

ಆಲಾ âlâ. (fr. ಆಲಸ್ಯ?). — ಆಲಾಜೋಲಿ. Dilatoriness (My.).

ಆಲಾನ âlâna. *The post to which an elephant is tied* (ಕಮ್ಭ Mr. 157).

ಆಲಾಪ â-lâpa. Speaking to, addressing; *speech, conversation;* communication; — = ಆಲಾಪನೆ No. 2 (My.); — lamentation (My.). Bp. 51, 40; 57, 38; Kk. 1. 80; J. 15, 14. — ಆಲಾಪಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take a speech to heart (Grj. 7, 21).

ಆಲಾಪನೆ â-lâpanĕ. = ಆಲಾಪ. Speaking to, conversing with. 2, making preliminary melodious sounds with the voice or on musical instruments before a performance begins: the prelude in music (My.; Tĕ.).

ಆಲಾಪಿ â-lâpi. Speaking (Bp. 32, 16).

ಆಲಾಪಿಸು âlâpisu. = ಆಳವಿಸು. To speak to, to converse, to talk, etc. 2, to make preliminary melodious sounds, etc. (see ಆಲಾಪನೆ, My.). 3, to lament (My.).

ಆಲಾಬು âlâbu. = ಅಲಾಬು. (ಕರೇ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.).

ಆಲಾವರ್ತ âlâvarta. = ಆಲವಟ್ಟ. A fan made of cloth (Sk.).

ಆಲಾಸ್ಯ âla-âsya. A crocodile. (R.).

ಆಲಿ âli. 1. = ಆಣೆ 3, etc. (T. ಆಲಿ, hail-stone; a rain-drop; rain; ಆಲ, water; rain; ಆಲಂ-ಗಟ್ಟಿ, hail-stone; M. ಆಲ್, water; ಆಲಿ, hail, also ಆಲಿ-ಪಟಿ). — ಆಲಿಕಲ್. -ಕಲ್ಲು. A hail-stone (ಕರಕ, ಘನೋಪಲ, ವರ್ಷೋಪಲ Hlâ., Nr.; ಕರಕೆ Nn. 50, o. rs. ಆರಿ-, ಆನಿ-; My.; Tu. ಆಲಿಕಲ್ಲ್, ಆಲಿಪನ್ದ್ರ). ಪಟಪಟಪಟ್ಟಿಟಿಯೆನ್ದು, ಆಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (Šmd. 65). See Bp. 42, 2; Bh. 1, 19, 19. — ಆಲಿವರಲ್. -ಪರಲ್. A hail-stone (ಮುಗಿಲ್ಗಲ್ Čt. II, 113, o. r. ಆರಿ-; ಕರಕ Kk. 70; Šm. 35). ಆಲಿವರಲ್ಗಳುಮ್ ಇನ್ದ್ರಗೋಪಮುಂ ಸೂಸಿದುವು ಅಭ್ರದಿಂ (Šmd. 142. 166). See Ršv. 8, 113; Grj. 4, 25.

ಆಲಿ âli. 2. The pupil of the eye (ಕನೀನಿಕೆ, ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯತಾರೆ Mr. 316; My.). ಕಣ್ಗಳ ಆಲಿ (ತಾರೆ Mr. 513). ಕರಿಯ ಆಲಿ (ಕನೀನಿಕೆ, ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ Hlâ.). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣಾಲಿ (ಈಷಿಕೆ, ಅಕ್ಷಿಕೂಟಕ Nr.). See Bp. 18, 60. 66. **2,** the eye itself (ಅಕ್ಷಿ, ದಿಟ್ಟಿ Kk. 32; Šm. 70; J. 3, 21; 4, 36; 24, 66; 27, 27; 29, 49). ಆಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆವುದು (ಸ್ಫುರ Mr. 52). See ಕಣ್ಣಾಲಿ.

ಆಲಿ âli. 3. An inflammation of the eye (S. Mhr.; *cf.* ಅಯ್ಸಿ).

ಆಲಿ âli. 1. = ಅಲಿ. A bee. 2, *a scorpion.*

ಆಲಿ âli. 2. = ಆಳಿ. *A woman's female friend* (ಸಖಿ Šmd. I; ಸಖಿ, ಕೆಳದಿ Nn 138 as ಆಳಿ). 2, desire (ಬೇಕೆಮ್ಬುದು, ಬಯಕೆ 138). 3, *a line, a row, a range,* (ಸಾಲ್ Šmd. I; ಪಂಕ್ತಿ, ಸಾಲು Nn. 138); a mass (ಸಮೂಹ G.). 4, *a ridge or mound of earth, crossing ditches, dividing fields, etc.; a causeway; a dike; a bridge* (ಪಾಲಿ, ಏರಿ Mr. 417; ಸೇತು, ಪೂಲ G.). 5, pure, honest, sincere (ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅನ್ತಃಕರಣ G.).

ಆಲಿಂಗ â-liṅga. Clasping, joining closely; embracing (Šmd. 187. 188).

ಆಲಿಂಗನ â-liṅgana. -ನೆ. Embracing; *an embrace* (ತಬ್ಬಿ, ಅಪ್ಪುಗೆ Kk. 30). See ಅಪ್ಪು, ತರ್ಬು, ಮುಡುಕು. — ಆಲಿಂಗನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To embrace (Bp. 17, 12; 42, 36; J. 11, 14).

ಆಲಿಂಗಿತ â-liṅgita. Embraced; an embrace. (Bp. 36, 55; 57, 67).

ಆಲಿಂಗಿಸು âliṅgisu. To embrace (Bp. 4, 48; 13, 16; 30, 30; 35, 24).

ಆಲಿಂಗ್ಯ â-liṅgya. Fit to be embraced. 2, *a kind of drum.*

ಆಲಿನ್ದ âlinda. = ಅಲಿನ್ದ. (Sk.; G.).

ಆಲಿಸು âlisu. = ಆಲಯಿಸು, ಆಲಯ್ಸು 1. To cause one's self to be loudly spoken to: to listen attentively; to hear; to mind; to be heard: to make one's self heard, to cry aloud (ಆಕರ್ಣನ, ಪರಿಭಾವನ Šmd. Dh.; My.; Tĕ. ఆలించు). ಅರ್ಥದಿನೆ ಒರೆವೆನ್, ಆಲಿಪುದು ರಸಿಕರ್ (Kk. 29). ಆಲಿಸಲ್ ಬಕ್ಕುರ್ ಗಾರಣಮ್ ಎನ್ದು ದೂಱು (90). ಆಲಿಸಿ ಕೇಳ್! (Bp. 26, 23). ಇನ್ನು ಒರೆವೆನ್, ಆಲಿಸು! (J. 28, 14). ಕಾಲ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗಲುಹನ್ ಆಲಿಪ ವಾಯೆ ಮೆಟ್ಟಿದಳು ಬಾಲಲೀಲೆಯಲಿ (Prll. 3, 27). See Bp. 2, 33; 3, 38. 56; 5, 43; 10, 33; 20, 13; 21, 47; 32, 18; 42, 28; 53, 42. 49; J. 1, 7; 11, 3; 28, 20; 29, 44; Rsv. 5, 83; 6, after 11; 13, 21.

ಆಲೀಢ â-lîḍha. Licked, tasted, eaten. 2, *an attitude in shooting, the right knee advanced and the left knee bent or retracted.* See Bp. 33, 2; 40 sum.

ಆಲೀನ â-lîna. Settled down upon. 2, melted, fused. (R.).

ಆಲು âlu. 1. = ಆಲ್ 1, etc. (My.; ಕೂಗು G.). See ಆಲುಹ.

ಆಲು âlu. 2. = ಆಡು 1. (T.; R.).

ಆಲು âlu. 1. *A small water jar* (ಅಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುವ ರವಳಿಗೆ G.). 2, an esculent root, Arum campanulatum. 3, any other esculent root of similar shape. — ಆಲುಗಡ್ಡೆ. A potato (C.; H., Br.).

ಆಲು âlu. 2. ಆಳು. A person who possesses, etc. See ಈರ್ಷ್ಯಾಲು, ಕರುಣಾಲು, ದಯಾಲು, etc.

ಆಲುಕ âluka. A small jar (see ಕನಕಾಲುಕೆ). 2, a kind of ebony. 3, an epithet of Šêsha, the chief of the serpent race.

ಆಲುಹ âluha. = ಆರುಹ, q. v.

ಆಲೆ âlĕ. 1. = ಆಲ 2, etc. Ficus indica (only in Si.). — ಆಲೆಯ ಮರ. = ಆಲದ ಮರ (Si. 128. 415).

ಆಲೆ âlĕ. 2. = ಆಲಿ 1, etc. — ಆಲೆಕಲ್ಲು. A hailstone (ವರ್ಷೋಪಲ G.).

ಆಲೆ âlĕ. 3. A sugar-cane press or mill (C.; T., Tu., Tĕ.; T. also: the juice of the sugar-cane; M. ആല perhaps Tbh. of ಆಲಯ). ಆಲೆ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂವೇ ಸಕ್ಕರೆ (Prv.). — ಆಲೆಗಾಣ. A mill for expressing the juice of the sugar-cane (ರಸೋಲೂಖಲ Mr. 213; My.).

ಆಲೆ âlĕ. 4. = ಹಲ್ಲೆ. The lobe of the ear (C.).

ಆಲೆ âlĕ. 5. (fr. ಅಲೆ 1). Causing to roam, troubling. See ಮುಚ್ಚಾಲೆ.

ಆಲೆ âlĕ. 6. = ಹಾಲೆ. (My.).

ಆಲೇಖ್ಯ â-lêkhya. To be written or painted. 2, *a painting, writing.*

ಆಲೇಖ್ಯಲೇಖೆ âlêkhya-lêkhĕ. *Painting.*

ಆಲೇಪ â-lêpa. = ಆಲೇಪನ. See ದೋಷಾಲೇಪ.

ಆಲೇಪನ â-lêpana. Smearing; plastering; anointing; liniment (Bp. 32, 29). — ಆಲೇಪನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To smear, to put on by smearing (Bp. 46, 62).

ಆಲೋಕ â-lôka. *Looking, seeing, beholding; sight, aspect* (Bp. 58, 65). 2, *light, lustre, splendor* (ಶಿಖಿಯ ಬೆಳಗು Mr. 47). 3, flattery, praise, panegyric (Sk.; ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರ ಭಾಷಣ G.).

ಆಲೋಕನ â-lôkana. *Seeing, looking;* sight (Bp. 40, 79). — ಆಲೋಕನಗೆಯ್. To behold; to look at (Bp. 40, 79).

ಆಲೋಕಿತ â-lôkita. Seen, beheld. (My.).

ಆಲೋಕಿಸು âlôkisu. To behold; to look at (My.; ನೋಡು G.). See Grj. 4, after 111; Bp. 5, 17; 18, 25; 25, 42; 38, 36; 53, 26.

ಆಲೋಕ್ಯ â-lôkya. Having seen or looked at, beholding. (My.).

ಆಲೋಚನ â-lôčana. Seeing, perceiving. 2, considering, reflection; thought; opinion; intention; — counsel (Tĕ.; ಮುಸಲತ್ತು Čb.). ಓಲಗಂ ಪರೆವುದುಮ್ ಆಲೋಚನಕ್ಕೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Šmd. 295).

ಆಲೋಚನಾಸಭೆ âlôčanâ-sabhĕ. Council (My.).

ಆಲೋಚನೆ â-lôčanĕ. -ನಾ. = ಆಲೋಚನ. — ಆಲೋಚನೆ ನಡಿಸು. = ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡು. (B. 4, 147). — ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡು. To consider, to reflect, etc. (B. 4, 79; 5, 53; J. 14, 64).

ಆಲೋಚಿಸು âlôčisu. To consider, to contemplate; to reflect, to think (Mr. 285; J. 6, 33; 11, 30; 14, 2; 18, 5; 29, 27; B. 3, 28; 4, 170).

ಆಲೋಡನ â-lôḍana. Mixing, blending. 2, stirring, shaking, agitating. See ಕಲಂಕು. 3, acquaintance, experience (My.).

ಆಲೋಲ â-lôla. Trembling slightly, rolling, as an eye, unsteady; shaken, agitated; trembling, agitation. See Bp. 21, 3; 30, 16.

ಆವ âva. = ಆ 7, ಎ 11, ಏ 5, ದಾವ, ಯಾವ. What? which? (ಯತ್ Hlâ.; My.). ಆವ ಜಗಮಂ ಸಾಧಿಸಲ್ ಪೋದಯ್? (Šmd. 155). ಆವ ಮಾತು, ಆವ ಕಾರ್ಯಂ, ಆವ ನಾಯಕಂ, ಆವ ಕಾನ್ತೆ; ಆವ ರಾವುತರ್, ಆವ ವಾಜಿಗಳ್, ಆವ ಆನೆಗಳ್ (201). ಆವ ಅರಿದು? (Abh. P. 10, 214). ಆವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಟ್ಟಿಡದ ಅಭಿಲಾಷೆ ಬಿಡದು (Prv.). See Bp. 5, 60; 13, 5; 20, 28; 37, 28; 39, 8; 44, 40; 51, 5; 52, 14; 55, 36; 58, 38. — ಆವಂ. = ಆವೆ 3. What man? which man? Its plural is ಆರ್ (Šmd. 180. 182). ಆವಂ ಮುರನಂ ಕೊನ್ದನ್? ಆವಂ ಬಕ್ ಕಂಸ ಕೇಶಿಗಳನ್ ಅದಟಲೆದಂ? (183). ಪೊಣರ್ಕೆಗೆ ಆವಂ ನಿಲ್ವಂ? (200). ಧನಮುಳ್ಳನ್ ಆವನ್, ಆತನೆ ಇನ್ದ್ರನ್, ಆತನೆ ಗುಣೋತ್ತಮಂ (68). ಆವನ್ ಅಧಿಕಪುಣ್ಯನ್, ಅವನೆ ಸೇವ್ಯಂ (174). See Bp. 1, 27; 8, 30; 10, 44; Bh. 1, 3, 13. 18. — ಆವನಾನೊಬ್ಬ. -ಆನು 5-ಒಬ್ಬ. Whoever, any. ಆವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯಮ್ ಆದಹುದು, ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯಮ್ ಆದಹುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಱುವಾಯಿನ್ದ ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತನು, ಅಭ್ಯುದಿತನು ಎನಿಸುಗು; ಆವನೊಬ್ಬನು ಅತಿಶಯಮ್ ಅಹ ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಣ್ಬು, ಆತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗು; ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಗುಱಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಬು, ಈತನು ಅಪರಾಧಪೃಷತ್ಕನು; ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನ್ ಆಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆವನೊರ್ಬ. ಆವನ್-ಉ 9-ಒರ್ಬ. Whoever, a certain man or person (Bp. 54, 9). — ಆವಲ್ಲಿ. = ಎಲ್ಲಿ. Where? ಆವಲ್ಲಿಯೂ, everywhere; anywhere, somewhere (ಕ್ವಚಿದ್ Nr.). — ಆವವಂ. -ಅವಂ. = ಆವಂ. (Bp. 38, 65; 54, 9; Bh. 1, 8, 31). — ಆವಳ್. What woman? which woman? (Šmd. 173. 245). ನಿಷ್ಕಾಮಿಯಾವಳ್? (64). ಆವಳ್ ಪತಿವ್ರತೆ, ಅವಳೆ ಮಾನ್ಯೆ (174). — ಆವಳೊರ್ವಳ್. -ಳು. ಆವಳ್-ಉ 9-ಒರ್ವಳ್. Whatever woman, any woman, any. ಆವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುಡುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟ

ವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು; ಆವಳೊ ವರ್ಗಳು ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಹೇೞಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುೞಿವಳು ಅಸಿಕ್ನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆವಾಗ. -ಆಗ 2. When? (Bp. 31, 25; 44, 68; My.). — ಆವಾಗಳ್. -ಆಗಳ್. At what time? ಆವಾಗಳುಂ. -ಉಂ 1. Whensoever, always (ಸದಾ, ಶಶ್ವತ್ Nr.; ಎನ್ದುಂ Šmd. 12. 66. 76. 79 Cm.; ಸತತಂ 277 Cm.). — ಆವಾತಂ. -ಅತಂ. = ಆವಂ. (Rŝv. 14, after 12). — ಆವಾವ. rep. (Bp. 10, 48; 19, 31; 37, 5. 28; J. 19, 41; 32, 56). — ಆವುದಾನೊನ್ದು. ಆವುದು 1-ಆನು 5-ಒನ್ದು. Whatsoever, whichsoever; anything; (a, an). ಆವುದಾನೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು (ಅಪಾದಾನ Šmd. 160). ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನ್ ಇರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು, ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು ಉದ್ಧನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಆವುದು. 1. What? which? (Šmd. 96. 182; My.). Plural ಆವುವು (70). ನಿಮಗೆ ಆವುವು ಮನಕೆ ಏಱುವುವು, ಅಟ್ಟಿಱಿನ್ ಅವನ್ ಆಯ್ಕೊಳಿಗೊಳ್ಳಿಂ! (117). ಆವುದು ಮಾಡಲ್ ಬೇಡಿದುದು, ಅದುವೆ ಕರ್ಮಂ (155). ಆವುದು ರೂಢಿಯನ್ ಉಳ್ಳುದು, ಅದುವೆ ಲೇಸು (174). ಆವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? (139; see also 125. 153. 162. 172). ಆವುದಕೆ (Bp. 23, 31). ಆವುದಕ್ಕು (1, 15). ಆವುದುಮುಂ (13, 10). See also 12, 23; 13, 4; 37, 4; 43, 64. 65. — ಆವುದು. 2. -ಉ 9. Whatsoever (Bh. 1, 8, 78; 2, 13, 35; Rŝv. 13, 14).

ಆವಗ âvaga. A mutilated ಅವಗಂ. (Nn. 148).

ಆವಗಂ âva-ga2-am5. Whenever, always (ಆವಾಗಳುಂ Šmd. 382 Cm.). 2, further more, further (ಅಥ, ನಾಡೆ, ನೆಱೆ, etc. Šmd. 391; Šm. 58). ಆವಗಂ ಗೆಯ್ಮೆಯಿಲ್ಲದ ಇಳೆ (ಖಿಲ Mr. 92). See Čh. v. 5; Bp. 1, 28; 13, 5; 38, 65; 54, 9; J. 1, 1; 8, 25. 37; 19, 6.

ಆವಡೆ âvadĕ. — ಆವಡೆಚಟ್ಟು. (ಘೋಷಕ, ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಜೇದುಬೀರ, ಕಯ್ಪೀರೆ Si. 151; Tĕ.). A bitter acute-angled cucumber (Br.).

ಆವಣಿ âvaṇi. Tbh. of ಶ್ರಾವಣ. The fifth month (My.; T., M.).

ಆವನಿಪ âvanipa. = ಅವನಿಪ (on account of the metre). (ಸೋಮ, ಯುಗದ ಆದಿಯ ಅರಸು Nn. 25).

ಆವಪನ â-vapana. Sowing; placing upon or in. 2, *any vessel.*

ಆವರ â-vara. = ಆರ 7, ಆವರಣ, ಆವಾರ. See ದೇಶಾವರ.

ಆವರಣ â-varaṇa. Covering; concealing; veiling (blinding, ಮರುಳು ಮಾಡುವದು G.); filling, surrounding; enclosing; obstructing, interrupting; warding off; a covering; *a shield;* a fence, railing; a bolt, lock. See ಅಳುರ್, ಹೊದೆ. 2, choosing, desiring. — See ಅನ್-; ಪಂಚಾವರಣ.

ಆವರಣಶಕ್ತಿ âvaraṇa-śakti. The power which veils the real nature of things, the power of illusion (Abhâ. 5, 56).

ಆವರಣಿ (â-varaṇi). A kind of instrument or implement (ಜನ್ತ್ರ Mr. 207).

ಆವರಿ âvari. = ಆವಿ 1. (My.; M. ಆವದಿ).

ಆವರಿ âvari. = ಆವರೆ, etc. See ನೀರಾವರಿ.

ಆವರಿಕೆ âvarikĕ. Another form of ಆವರಿ, etc. See ನೆಲಾವರಿಕೆ, ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆ. — ಆವರಿಕೆಗಿಡ. A shrub with showy yellow flowers, Cassia auriculata Lin. (St. & Pl.; My.; T. ಆವರೈ, M. ಆವೀರ).

ಆವರಿಸು âvarisu. To cover; to conceal; to surround, to overcast (ಕವಿ G.); to enclose; to lay hold of or on, to seize (ಅವಗ್ರಹಿಸು Šmd. 182 Cm.; My.); to join closely (ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು Šmd. 297 Cm.); (to be fit, to be used, ನಿನ್ದೆಗೆ ಆವರಿಕು ತೆಗೞ್ ಎನ್ದು Šm. 48); to spread about (v. i.). ಆವರಿಸಿದುದು (ದಳ್ಳಿಸಿತು, ಅಳುರ್ಕೆ 60; Kk. 53). See Šmd. 382; Bp. 2, 13; 11, 44; 19, 79; 34, 11; 35, 5; 44, 1. 46; 45, 2; 50, 28. 63; 51, 61; 52, 23; 54, 69; 57, 56. 63. 82; 61, 11; J. 8, 18; 19, 15; 26, 35; 30, 38; Grj. 2, after 106.

ಆವರೆ âvarĕ. Tbh. of ಅಮರೆ (Šmd. 352). See ಅವರೆ; ನೆಲಾವರೆ. Several kinds of leguminous plants, as Phaseolus trilobus, Dolichos lablab, etc. 2, ಬಹುಪುಷ್ಪಿ (Mr. 132, o. rs. in two MSS. ಅಮರೆ and ರಜಪುಷ್ಪಿ). See Bp. 60, 44. — ಆವರೆಗಿಡ. = ಆವರೆಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಆವರೆಬಳ್ಳಿ. = ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಆವರ್ಜಾ âvarjâ. = ಅವರ್ಜ 2, ಅವರ್ಜ. A distinct head in the ledger or abstracted from it (Mhr., H.).

ಆವರ್ಜಿ âvarji. = ಆವರ್ಜಾ. (My.).

ಆವರ್ತ â-varta. Turning or going towards; turning round, revolving. 2, *a whirlpool* (ಸುೞಿ Nn. 86). 3, *a curl.*

ಆವರ್ತನ â-vartana. Turning, turning round; circular motion; melting metals together; repeating. See ಬೀಸು.

ಆವರ್ತಿ â-varti. Returning. 2, a turn, a time (C.). See ಅನೇಕಾವರ್ತಿ, ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. — ಆವರ್ತಿ ಮಾಡು. To repeat, as a lesson (My.).

ಆವರ್ತಿಸು â-vartisu. To turn round or back, to revolve (ತಿರುಗು, ಸುತ್ತು G.).

ಆವರ್ಹಿತ â-varhita. *Eradicated.*

ಆವಲ್ âval. = ಆಬಲ್. — ಆವಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond that contains red water-lilies (Abh. P. 1, 104).

ಆವಲಿ âvali. ಅವಳಿ. *A row, a range, a line.* 2, a series, dynasty. 3, a heap, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 423). 4, a kind of vâstavavṛitti (Kâvy. III, 3, B, 3. 17-20).

ಆವಲಿಕೆ âvalikĕ. ಅವಳಿಕೆ. = ಅಳಿಗೆ, ಅಳಿಗೆ. A row, etc. (= ಆವಲಿ). See ದೀಪಾವಳಿಕೆ.

ಆವಲಿಯಮಕ âvali-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಆವಶ್ಯ âvaśya. = ಆವಶ್ಯಕ. (My.).

ಆವಶ್ಯಕ âvaśyaka. (fr. ಅವಶ್ಯ). Necessary, inevitable, absolutely sure to happen or to be done; — necessity, need (My.; Mhr.).

ಆವಸಥ â-vasatha. *A dwelling, a house.*

ಆವಸಿತ âvasita. *Stored,* as grain.

ಆವಸಥ್ಯ â-vasathya. The sacred fire kept in a house. See ಪಂಚಾಗ್ನಿ.

ಆವಹ â-vaha. Bringing, conveying, conferring. 2, *producing, causing.* See Čh. v. 1, ಅಮೃತಾವಹ.

ಆವಳಿ âvaḷi. = ಆವಲಿ.

ಆವಳಿಕೆ âvaḷikĕ. = ಆವಲಿಕೆ. etc. (Šmd. 383).

ಆವಾಗ âvâga. See s. ಆ4 and ಆವ.

ಆವಾಪ â-vâpa. Scattering; sowing. 2, *a trench for water dug at the root of a tree.* 3, *a bracelet* (ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, ವಳೆಯ, etc. Mr. 340).

ಆವಾಪಕ â-vâpaka. *A bracelet.*

ಆವಾರ â-vâra. = ಅವಾರ No. 2, ಆವರ. Enclosing, covering; keeping off. 2, an enclosure, a compound, a yard (Mhr.). See ದೇಶಾವಾರ, ಪ್ರಾವಾರ, ಸ್ಕನ್ಧಾವಾರ.

ಆವಾರಿತ â-vârita. Enclosed; covered; restrained. (Bp. 59, 32).

ಆವಾಲ âvâla. *A trench for water at the root of a tree.*

ಆವಾಸ â-vâsa. An abode, a dwelling, a house (ಮನೆ Nn. 68; ಸ್ಥಾನ 71). See Bp. 40, 59; 51, 50; 60, 10; J. 3, 15; Grj. 4, 62.

ಆವಾಸಿ â-vâsi. One who resides or dwells (Bp. 61, 29).

ಆವಾಹನ â-vâhana. -ನೆ. Sending for; calling, summoning (My.); invoking a deity to occupy an image just prepared to receive it (Mhr.). — ಆವಾಹನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To invite, to summon (J. 13, 42).

ಆವಿ âvi. 1. = ಆವರಿ, ಆವಿರಿ. Steam, vapour; heat (C.; T., M., Tĕ.). — ಆವಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye inflamed from inward heat (My.).

ಆವಿ âvi. 2. = ಆವು, etc. A potter's kiln (C.; B. 1, 2; Tu. ಆವೆ). ಕುಮ್ಬಾರನ ಆವಿಯಲ್ಲಿ ತಾಪ್ಪುದ ಚಮ್ಬು ಹುಡುಕಿದನ್ತೆ (Prv.). (*Cf.* ಆಬ್ಬಿ?).

ಆವಿಕ âvika. (*fr.* ಅವಿ). *A woollen blanket* (ಕಮ್ಬಳಿ Hlâ., Mr. 343).

ಆವಿಗೆ âvigĕ. = ಆವಿ 2, etc. (C.). ಆವಿಗೆಯೊಳಗೆ ತಮ್ಬುಗಳ್ ಉಣ್ಟೆ? (Bp. 30, 28). See Prv. s. ಕುಮ್ಬಾರ.

ಆವಿಗೆ âvigĕ. = ಹಾವಗೆ, etc. (My.). See ಕಡಾವಿಗೆ.

ಆವಿದ್ಧ â-viddha. *Crooked.*

ಆವಿಧ â-vidha. *A drill, a kind of gimblet worked by a string.*

ಆವಿರಿ âviri. = ಆವಿ 1, etc. (Tĕ.; R.).

ಆವಿರ್ಭವ âvis-bhava. Becoming manifest, being born (Bp. 53, 3).

ಆವಿರ್ಭವಿಸು âvis-bhavisu. To become manifest, to be born (Bp. 13, 2; 54, 32; My.).

ಆವಿರ್ಭೂತ âvis-bhûta. Become visible, manifest. See ಸಮಾವಿರ್ಭೂತ.

ಆವಿಲ âvila. *Turbid, foul, not clear.*

ಆವಿಷ್ಕೃತ âvis-krita. Made visible, revealed, manifest, evident, known. (Kâvy. IV, 2, 19).

ಆವಿಷ್ಟ â-vishṭa. Entered; possessed.

ಆವಿಷ್ಟಲಿಂಗ âvishṭa-linga. A noun which possesses or has the force of all three genders (Šmd. 174. 175).

ಆವಿಸ್ âvis. *Manifest, evident.*

ಆವೀತ â-vîta. Approached; entered; placed. See ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ.

ಆವು âvu. 1. = ಆ 10, etc. A cow (ಗೋ Nr.; My.; Tĕ.; T. ಆವೈ). ಈದ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣುವಾಲು (ಪೀಯೂಷ); ಆವು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ (ಪಾದಬನ್ಧನ Nr.). ಆವಿನ ಕೊಳಗು (Kk. 68). ಕಟ್ಟಿದ ಆವು (ವೇಹತ್ತು, ವೃಷಭೋಪಗತೆ); ತನೆಯ ಆವು (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc.); ಕನ್ದು ಇಕ್ಕಿದ ಆವು (ಅವತೋಕೆ, etc.); ಬೆದೆಯ ಆವು (ಸೂರತೆ, etc.); ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲಾವು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, etc.); ತಲೆಯಾವು (ಶ್ರೇಷ್ಠೆ, etc.); ಕೊಡವಾಲು ಕರೆವ ಆವು (ದ್ರೋಣದುಘೆ, etc.); ಹಲವು ಸೂಲಾವು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ, etc.); ಎಳದನೆಯಾವು (ಪಲಿಕ್ನಿ, etc. Hlâ.). See Bp. 50, 60; 58, 22; 60, 22. 32; J. 18, 13; B. 2, 32; ಯಾಗವಾವು.

ಆವು âvu. 2. We. See s. ಆಂ, âm 1.

ಆವು âvu. 3. = ಅಹವು (see ಆಹ). The plural neuter of ಆನು 4 (My.), *e. g.* ಕಡಿದಾವು, they may or might bite (B. 1, 24); ಒಯ್ದಾವು (2, 6); ಆದಾವು (2, 16); ಇದ್ದಾವು (3, 69); ಮುತ್ತ್ಯಾವು (5, 311).

ಆವು âvu. 4. = ಹಾವು. (My.).

ಆವುಕ âvuka. *A father* (ಜನಕ Mr. 83).

ಆವುಗೆ âvugĕ. = ಆವಿಗೆ. (My.).

ಆವುಗೆ âvugĕ. = ಆವಿಗೆ, etc. (My.).

ಆವುಜ âvuja. A kind of musical instrument (Ršv. 5, after 19). — ಆವುಜದ ಮುಟ್ಟು. The frame of the âvuja (?ಅಗ್ಗಡಿಕೆ Šmd. I).

ಆವುಜಿಗ âvujiga. A man who performs on the âvuja (?).

ಆವುಜಿಗಿತಿ âvujiga-iti. (Šmd. 244). A woman who performs on the âvuja (?).

ಆವುತಿ âvuti. Tbh. of ಆಹುತಿ. (C.; Tu. ಅವೆದಿ, T. ಅಗುದಿ).

ಆವುದು âvudu. See s. ಆವ.

ಆವೃತ್ â-vrit. Turning towards or round. 2, course, process. 3, *order, method.*

ಆವೃತ â-vrita. Enclosed, surrounded; covered. See ತಬರಚರ್ಮಾವೃತ; Grj. 5, 80.

ಆವೃತಿ â-vriti. Covering, enclosing, hiding. 2, wrongly for ಆವೃತ್ತಿ, repetition: a (second, etc.) edition (of a book, S. Mhr.).

ಆವೃತ್ತ â-vritta. Turned round; averted; retreated. See ವ್ಯಾವೃತ್ತ, ಸಮಾವೃತ್ತ.

ಆವೃತ್ತಿ â-vritti. Turning towards or round; reversion; repetition, etc. (= ಆವೃತಿ No. 2. My.); revolving, revolution; a kind of vâstavavritti (Kâvy. III, 3, B, 3. 48-53). See ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿ.

ಆವೃಷ್ಟಿ â-vrishṭi. Raining, pouring. See ಅನ್-.

ಆವೆ âvu3-ĕ3. 1. = ಅವೆ, ಹಾವೆ. ಆಗುತ್ತಾವೆ, they become, etc. (B. 2, 53; My.); ಕುಡಿಯುತ್ತಾವೆ (5, 19); ಮಾತಾಡುತ್ತಾವೆ (5, 133);— ಬನ್ದಾವೆ (ಬನ್ದು ಆವೆ), they have come, ಹೋಗ್ಯಾವೆ (ಹೋಗಿ ಆವೆ, S. Mhr.).

ಆವೆ âvĕ. 2. = ಆಮೆ, etc. A turtle, a tortoise (ಕೂರ್ಮ, etc. Nr.; ಕಚ್ಛಪ, ಕಮಠ G.; My.; Si. 88. 485). ಹೆಣ್ಣಾವೆ (ಕೂರ್ಮಿ, etc. Nr., Si. 90; ಡುಲಿ Mr. 411). — ಆವೆಕಲ್ಲು. A medicinally used stone said to be found in the head of a tortoise (My.). — ಆವೆಚಿಪ್ಪು. A tortoise shell (C.). — ಆವೆವೋಡು. -ಓಡು. = ಆವೆಚಿಪ್ಪು. (My.).

ಆವೆ âvĕ. 3. = ಆವಂ. Who? which? (Tĕ. ಏವಿ, which; *cf.* Tu. ಆಯೆ = ಅವಂ, he). ಆವೆಯಾದೊಡಮ್ ಎನ್ದು ಆರಾದೊಡಮ್ ಎಮ್ಬು ಅರ್ಥಂ (Šmd. II).

ಆವೆ âvĕ. A flea (ಚಿಕ್ಕಾಡು Mr. 177, one MS. perhaps ಲಾವೆ).

ಆವೇಗ â-vêga. Hurry, haste produced by excitement; flurry, agitation. 2, a kind of sañcâribhâva (Kâvy. IV, 2, 16).

ಆವೇಗಿ â-vêgi. *The plant Argyreia argentea or Argyreia speciosa* (ಋಕ್ಷಗನ್ಧೆ, etc., ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಡೆ ಸೊಪ್ಪು, ಬೋಡತರ Si. 156).

ಆವೇಜಿ âvêji. Coriander seed (S. Mhr.).

ಆವೇಶ â-vêša. Entering; taking possession of. 2, demoniacal frenzy, possession; great agitation, excitement (ಸಮ್ಭ್ರಮ Hlâ.; ಪಿಶಾಚಿಯ ಬಾಧೆ G.; My.). 3, *pride, arrogance.* See Prvs. s. ಪ್ರವೇಶ; B. 5, 42. 71.

ಆವೇಶನ â-vêšana. Entering, etc. (= ಆವೇಶ No. 1 & 2). 2, *a workshop* (ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಗೃಹ Mr. 195; ವಾಜರ ಮನೆ Si. 108).

ಆವೇಶಿಕ â-vêšika. Entering. 2, *a visitor, a guest.*

ಆವೇಶಿಕಿ â-vêsiki. *A female guest.*

ಆವೇಷ â-vêsha. Pervading; penetrating; visiting (Kâvy. IV, 2, 37).

ಆವೇಷ್ಟಕ â-vêshṭaka. Surrounding. 2, *a wall, fence, enclosure* (ವೃತಿ, ಬೇಲಿ Hlâ.).

ಆವೇಷ್ಟನ â-vêshṭana. Surrounding, wrapping round; a wrapper; a bandage; an enclosure. (My.).

ಆವೇಷ್ಟಿಸು âvêshṭisu. To surround (J. 34, 19; My.).

ಆಶ âśa. 1. Tbh. of ಆಶೆ. (My.).

ಆಶ âśa. 2. Eating. See ಆಶ್ರಯಾಶ, ಪವನಾಶನಾಶ. 2, reaching to; obtaining. See ಅಭ್ಯಾಶ.

ಆಶಂಸನ â-śaṁsana. Wishing. 2, declaring, asserting. See ವೀರಾಶಂಸನ.

ಆಶಂಸಾರ್ಥ âśaṁsâ-artha. Declared, asserted or ordered meaning. 2, the optative (My.).

ಆಶಂಸಿತೃ â-śaṁsitṛi. *One who wishes; one who utters blessings.*

ಆಶಂಸು â-śaṁsu. Wishing; *one who wishes.*

ಆಶಂಸೆ â-śaṁsĕ. -ಸಾ. *Wish, desire, hope.* 2, speech, declaration. See ಹಿತಾಶಂಸೆ.

ಆಶಂಕೆ â-śaṅkĕ. *Apprehension, fear.* 2, doubt. 3, distrust. — ಆಶಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To fear, etc. (Šmd. 292).

ಆಶಯ â-śaya. A resting place; *an abode, an asylum.* 2, a receptacle (ಆಧಾರ, ಆಶ್ರಯ Nn. 94). 3, *meaning, intention* (ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಭಾವ 94; Rsv. 4, 99; B. 4, 184). 4, wish or will (My.; ಬಯಕೆ G.). 5, water (ಶಮ್ಬರ, ಉದಕ Nr. 94). 6, any vessel or viscus of the body. 7, property. 8, a miser. 9, the jack tree, Artocarpus integrifolia.

ಆಶರ âśara. = ಆಶಿರ. *An evil spirit, a râkshasa.* 2, fire.

ಆಶಾಗಜ âśâ-gaja. An elephant of a quarter or point of the compass (Mr. 420). 2, the number 8 (Čh.).

ಆಶಾಪಾಶ âśâ-pâśa. The snare of lust (Bp. 22, 51; 53, 3; 61, 79. 90; My.).

ಆಶಾಪಿಶಾಚಿ âśâ-piśâči. The demon of lust (Bp. 40, 52; My.).

ಆಶಾಬನ್ಧ âśâ-bandha. = ಆಶಾಪಾಶ. (Bp. 49, 33; My.).

ಆಶಾಭಂಗ âśâ-bhaṅga. Disappointment (B. 5, 68; My.).

ಆಶಾಮ್ಬರ âśâ-ambara. = ದಿಗಮ್ಬರ. Śiva (My.).

ಆಶಾಯುತ âśâ-yuta. Desirous; greedy (ತೃಷಿತ, ಅಭಿಲಾಷ, etc., ಆರ್ತ Mr. 232).

ಆಶಾವಾರಣ âśâ-vâraṇa. = ಆಶಾಗಜ. (Bp. 55, 22).

ಆಶಾಷ್ಟಕ âśâ-ashṭaka. The eight points of the compass (My.).

ಆಶಾಸನ â-śâsana. = ಆಶಿಸ್ 2. See ಮಂಗಳಾಶಾಸನ.

ಆಶಿ âśi. 1. ಆಶೀ. *A serpent's fang.*

ಆಶಿ âśi. 2. Tbh. of ಆಶಿಸ್ 2. A kind of alaṅkâra (Kâvy. III, 3, B, 166 seq.).

ಆಶಿ âśi. 3. Eating. See ಬಹ್ವಾಶಿ.

ಆಶಿತ âśita. Eaten.

ಆಶಿತಂಗವೀನ âśita-ṅ-gavîna. *Formerly grazed by cattle.*

ಆಶಿರ âśira. = ಆಶರ. (Sk.; G.).

ಆಶಿರ್ವಾದ âśis-vâda. = ಆಶೀರ್ವಾದ. (Sk.).

ಆಶಿಸ್ âśis. 1. *A serpent's fang.* Nom. ಆಶೀಸ್.

ಆಶಿಸ್ â-śis. 2. Wish. 2, *benediction, blessing* (ಹರಕೆ G.). Nom. ಆಶೀಸ್.

ಆಶಿಸು âśisu. To desire, to wish or hope for (Bp. 42, 6; My.). 2, to bless (My.).

ಆಶೀರ್ವಚ âśis-vača. Benediction (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಹರಸುವದು Nn. 138; ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532).

ಆಶೀರ್ವಚನ âśis-vačana. Benediction (Bp. 25, 39; My.).

ಆಶೀರ್ವದಿಸು âśis-vadisu. To pronounce a wish of happiness to, to bless (My.; ಹುರುಳಿಸು G.; ಹರಸು Čb.).

ಆಶೀರ್ವಾದ âśis-vâda. Benediction (Sk., My.; ಆಶಿಸ್, ಹರಕೆ, ಪರಕೆ G.; ಹರಸುವದು Nn. 138). — ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊಡು. To give a benediction, to bless (Bp. 46, 6; My.). — ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡು. = ಆಶೀರ್ವದಿಸು. (B. 4, 126; My.).

ಆಶೀರ್ವಾದಪರ âśîrvâda-para. Having benediction as the highest object, being intent upon benediction (Šmd. 129).

ಆಶೀರ್ವಿಷ âśis-visha. Having venom in its fang: *a snake.*

ಆಶೀವಿಷ âśî-visha. = ಆಶೀರ್ವಿಷ. *A snake.*

ಆಶು âśu. *Quick, fast;* haste (J. 10, 46). 2, *a kind of rice ripening in the rainy season.*

ಆಶುಗ âśu-ga. Going quickly. 2, *the wind.* 3, *an arrow.* 4, the sun.

ಆಶುಗತಿ âśu-gati. = ಆಶುಗ No. 4.

ಆಶುಗತಿಮಿತ್ರ âśugati-mitra. A lotus (Bp. 5, 1).

ಆಶುಗಾಮಿ âśu-gâmi. = ಆಶುಗ No. 4. (R.).

ಆಶುಪತ್ರಿ âśu-patri. The tree Boswellia serrata. (R.).

ಆಶುವ್ರೀಹಿ âśu-vrîhi. = ಆಶು No. 2. (G.).

ಆಶುಶುಕ್ಷಣಿ â-śuśukshaṇi. Shining forth. 2, *fire.* 3, wind.

ಆಶೆ â-śĕ. ಆಶಾ. = ಆಶ 1, ಆಸೆ. Wish, *desire;* lust; expectation, *hope.* 2, *a region, a quarter of the compass.* ಆಶೆಗೆ ಅನ್ತ್ಯವಿಲ್ಲ, ಪಾತಕ್ಕೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ. — ಆಶೆಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಧನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಶೆಯುಳ್ಳವಳು (Si. 184). ಎರಡನೆಯವರ ಹಣದ ಮೇಲಿನ ಆಶೆ (ಅಭಿಧ್ಯೆ G.). — ಆಶೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become desirous, etc. (My.). — ಆಶೆದಣಿ. -ತಣಿ. Desire to be satiated, wish to be gratified (My.). — ಆಶೆದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. To hold out hopes, to raise another's expectations (C.). — ಆಶೆ ಪಡುವಿಕೆ. Desiring, etc. (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, etc. Si. 70). — ಆಶೆ ಮಾಡು. = ಆಸೆ ಮಾಡು. To desire, etc. (My.). See Prv. s. ನಿರಾಶೆ.

ಆಶೌಚ âśauča. (fr. ಅಶುಚಿ). Impurity (contracted in consequence of a death, etc., My.).

ಆಶ್ಚರ್ಯ â-ś-čarya. = ಅಚ್ಚರಿ 1, etc. *Curious, marvellous, astonishing.* 2, *a wonder, a marvel.* 3, wonder, surprise, astonishment (ಬೆಕ್ಕಸ Čt. II, 100; Šm. 66; ಎಕ್ಕಟಿ Čt. II, 101; ಕುತೂಹಲ Nn. 93). — ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To begin to feel surprise (My.; B. 3, 73). — ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡು. To be surprised, to wonder (My.; B. 4, 171).

ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ âśčarya-kara. Surprising, astonishing (My.; B. 4, 111. 171).

ಆಶ್ಮ âśma. (fr. ಅಶ್ಮ). Stony, made of stone. (My.).

ಆಶ್ಮನ âśmana. = ಆಶ್ಮ. (My.).

ಆಶ್ರಮ â-śrama. *A hermitage.* 2, *a religious order,* of which there are four kinds, that of the brahmačâri, that of the grihastha, that of the vânaprastha, and that of the yati, bhikshu or sanyâsi. See ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ.

ಆಶ್ರಯ â-śraya. = ಆಸರ, ಆಸರೆ. That to which any thing is annexed, or with which anything is closely connected, or on which anyting depends or rests: *a seat, an abode.* 2, *a support, shelter, refuge* (ಗತಿ, ಗರುವಿ, ಗೊತ್ತು,

ನೆಲೆ, ಪೊಟರೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಆಗರ, etc. Šm. 58; Kk. 64). 3, *protection, help.* 4, *the person or thing in which any quality or article is inherent.* 5, at the end of compounds: depending or resting on, endowed with (Kâvy. IV, 2, 42; V, 2). See ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ. — ಆಶ್ರಯ ಕೊಡು. To afford help or support, etc. (My.; B. 5, 10. 304). — ಆಶ್ರಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To have recourse to for shelter, etc. (My.).

ಆಶ್ರಯಾಶ âśraya-âśa. Eating what comes near. 2, *fire.*

ಆಶ್ರಯಿ â-śrayi. That has sought the protection of (My.).

ಆಶ್ರಯಿಸು â-śrayisu. = ಆಶ್ರಯ್ಸು. To join, to possess (Šmd. 263); to obtain, to keep in mind, to desire (ಬಯಸು 299 Cm.); to adopt, to use, to countenance, to follow (B. 3, 97); —to approach for protection, etc. (My.); —to cause to go to, to put (see ಆಶ್ರಯ್ಸು).

ಆಶ್ರಯಿಸುವಿಕೆ âśrayisuvikĕ. Approaching for protection (ಶ್ರಾಯ, ಶ್ರಯಣ Si. 390).

ಆಶ್ರಯ್ಸು âśraysu. = ಆಶ್ರಯಿಸು. To join, etc.; to cause to go to, to put (Bp. 44, 22).

ಆಶ್ರವ â-śrava. Stream, flow, river. 2, distress, fatigue. 3, fault, transgression. 4, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17). 5, *compliant, obedient.* 6, *a promise.*

ಆಶ್ರಿತ â-śrita. Dwelling in; resorting to; having sought the protection of (My.); protected (My.); practising; using; being cognate (Šmd. 26); being connected with (276); being dependant on; a dependant (B. 2, 20; 4, 117). See Bp. 36, 38; 55, 17.

ಆಶ್ರುತ â-śruta. Heard; *promised, agreed.*

ಆಶ್ಲೇಷ â-ślêsha. Embracing; *an embrace.* 2, intimate connexion. 3, N. of the 9th lunar mansion (My.; Tĕ.).

ಆಶ್ವ âśva. (fr. ಅಶ್ವ). Relating to a horse. 2, *a number of horses.*

ಆಶ್ವತ್ಥ âśvattha. (fr. ಅಶ್ವತ್ಥ). Relating to the Ficus religiosa. 2, *the fruit of that tree.*

ಆಶ್ವಯುಜ âśvayuja. (fr. ಅಶ್ವಯುಜ್). = ಆಶ್ವೀಜ. *The month áśvina* (of the rainy season).

ಆಶ್ವಲಾಯನ âśvalâyana. N. of a ṛishi and writer on ritual. (My.).

ಆಶ್ವಾಸ â-śvâsa. Breathing, taking breath. 2, encouraging, consolation. 3, a chapter or division of a book (Čh. v. 24; Bp. 61, 91).

ಆಶ್ವಾಸನ â-śvâsana. Consolation (B. 5, 10).

ಆಶ್ವಾಸಿಸು â-śvâsisu. To breathe; —to encourage, to comfort, to console (Rśv. 5, 44; My.).

ಆಶ್ವಿನ âśvina. *N. of a month* (September-October) *during which the moon is in aśvinî.* 2, a day's journey for a horse or rider.

ಆಶ್ವಿನೇಯ âśvinêya. *A surname of the two aśvins.* 2, N. of Nakula and Sahadêva.

ಆಶ್ವೀಜ âśvîja. Tbh. of ಆಶ್ವಯುಜ. (My.). ಆಶ್ವೀಜದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು ಕರಗುವ ಬಿಸಿಲು, ಮಣ್ಣು ಕರಗುವ ಮಳೆ (Prv.).

ಆಶ್ವೀನ âśvîna. *A day's journey for a horse.*

ಆಷಾಢ âshâḍha. = ಆಸಡ, ಆಸಡಿ, (ಆಸಡಿ). *The month áshâḍha* (June-July). 2, *a staff of palâśa wood carried by an ascetic on the day of full moon of the month áshâḍha* (ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಗಿಡದ ಕೋಲು G.). 3, the Malaya mountain.

ಆಷಾಢಭೂತಿ âshâḍha-bhûti. N. of a man (Sk.). 2, one who betrays confidence, a cheat, a scamp (My.; Tĕ.; Mhr. ಆಖಾಡಭೂತಿ).

ಆಷಾಢಮಾಸ âshâḍha-mâsa. = ಆಷಾಢ No. 1. (ತುಱ Nn. 18; ಆಸಡ Čt. II, 21).

ಆಷಾಢಿ âshâḍhi. = ಆಸಡಿ No. 2 q. v., ಆಸಾಡಿ. The plant Asparagus racemosus Willd. (St. & Pl.; My.; not Sk.). 2, the day of full moon in the month âshâḍha (Sk.).

ಆಸ್ âs. *An interjection implying anger, pain, recollection, etc.: ah! oh! etc. Cf.* ಆಃ.

ಆಸ âsa. 1. Throwing, casting. See ವಿಪರ್ಯಾಸ, ವ್ಯಾಸ, ಅತ್ಯಾಸ. 2, a bow.

ಆಸ âsa. 2. = ಆಸನ 2. See ಉತ್ತರಾಸ.

ಆಸಕ್ತ â-sakta. *Attached strongly to or intent on, devotedly attached to.* 2, zealously following or persuing. 3, eternal. See Bp. 43, 82; 53, 1; Grj. 5, after 9.

ಆಸಕ್ತತೆ â-saktatĕ. = ಆಸಕ್ತಿ. (My.). See ಅಸನಾಸಕ್ತತೆ.

ಆಸಕ್ತಿ â-sakti. Attachment or devotedness to; intentness upon; diligence, zeal. See B. 4, 5; Bp. 39, 3; J. 11, 13.

ಆಸಂಗ â-sanga. Fastening to, fixing; association; attachment; contact. See ಉತ್ತರಾಸಂಗ.

ಆಸಡ âsaḍa. Tbh. of ಆಷಾಢ (Čt. II, 21; Šm. 20).

ಆಸಡಿ âsaḍi. Tbh. of ಆಷಾಢ (Šmd. 364, o. r. ಆಸಡಿ). 2, = ಆಷಾಢಿ No. 1, q. v. (ಶತಮೂಲಿಕೆ, ಅಭೀರು Hlâ.; ಶತಮೂಲಿ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, etc. Nr.; ಶತಮೂಲಿ, etc., ಪಿಲ್ಲೆಪಿಚ್ಚರ; ಆಷಾಢೀ ಬೇರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಮಜ್ಜಿಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಅಜ್ಜೀ ಗಡ್ಡೆ Si. 146; ಶತಮೂಲಿ, ಸೇರು Mr. 133, one MS. ಸೀರು).

ಆಸತ್ತು âsattu. P. p. of ಆಸಱ್ 1.

ಆಸನ âsana. 1. Throwing. See ಅಪಾಸನ.

ಆಸನ âsana. 2. Sitting. 2, *sitting in peculiar postures, according to the custom of devotees* (ಪದ್ಮ, ಕುಳ್ಳಿರುವುದು Nn. 54), *e. g.* ಪದ್ಮಾಸನ, ಭದ್ರಾಸನ, ವಜ್ರಾಸನ, ವೀರಾಸನ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ. 3, *halting, stopping.* 4, a seat in general: a stool, chair, etc. (Grj. 3, 112. 113; 4, 47). 5, *the withers of an elephant,* the part where the driver sits. See Nr. s. ವಿಜಿಗೀಷು.

ಆಸನಾಂಕುರ âsana-aṅkura. The piles (ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ Mr. 386).

ಆಸನೆ âsanĕ. *Stay, abiding.*

ಆಸನ್ದ âsanda. Vishṇu. (R.).

ಆಸನ್ದಿ âsandi. *A couch, the seat of which is made of basket-work* (ವೇತ್ರಾಸನ, ಚಕ್ಕಳ Mr. 208).

ಆಸನ್ನ â-sanna. Sat down, sat near; closely united; *near, proximate;* (attacked; commenced, undertaken). ಆಸನ್ನೆ, fem. (Bp. 4, 42).

ಆಸನ್ನಗಮನ âsanna-gamana. Going near (?). See ಪೋಪು.

ಆಸನ್ನಪೀಡನ âsanna-pîḍana. Molesting in an attacking manner (?). See ಅಜ್ಜಳೆ.

ಆಸಪಾಕ âsapâka. = ಆಸ್ಯಪಾಕ. Sores about the tongue and mouth, occasioned by the heat of the body, aphthous disease (My.).

ಆಸಪ್ರಾಸ âsaprâsa. Gasping, panting (Tĕ.; R.).

ಆಸಮಾನಿ âsamâni. Sky blue (My.; H.; Br. ಅಸ್ಮಾನಿ).

ಆಸರ âsara. Tbh. of ಆಶ್ರಯ. (My.; B. 4, 119; 5, 321).

ಆಸರೆ âsarĕ. = ಆಸರ. (My.). See ಬೆನ್ನಾಸರೆ. — ಆಸರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಆಶ್ರಯಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಆಸಱ್ âsar̤. 1. -ಱು. To be weary or fatigued (ಆಲಸ್ಯ Šmd. Dh.; T. ಅಚರು; T. ಪಾಚಱಿಕ್ಕೈ, affliction; Tu. ಆಸರ್, thirst). P. p. ಅಸತ್ತು (Šmd. 284). See Bp. 18, 59; 20, 22; 48, 13. — ಅಸಱ್ ಬೇಸಱ್ dupl. (Bp. 38, 31).

ಆಸಱ್ âsar̤. 2. = ಆಸಱು, ಆಸಱು. Weariness, fatigue, languor. ಶೀತೋಷ್ಣದ ಅಸಱಿಲ್ಲದ ಸುಸ್ಥಲಂಗಳ್ (J. 19, 43). ಅಸಱಿಂ (3, 4; 5, 51; 15, 47). ಆಸಱಿಂ (15, 3). ಆಸಱಿನೊಳ್ (18, 22; 28, 10). ಅಸರ್ಗಳಂ (15, 20). — ಅಸರ್ಗಳೆ. -ಕಳೆ. To remove fatigue, to rest (J. 3, 8).

ಆಸಱಿ âsar̤a. = ಆಸಱ್ 2. (My.).

ಆಸಱಿಕೆ âsar̤ikĕ. = ಆಸಱು. (My.).

ಆಸಱು âsar̤u. = ಆಸಱ್ 2. (My.).

ಆಸವ â-sava. Distilling; decoction. 2, *spirituous liquor* (ಸುರೆ Nn. 13; ವೈರೇಯ, ಕಲ್ಯ, etc., ಕಳ್ Mr. 221). 3, *rum.*

ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ âsava-âsaktatĕ. The state of being addicted to drinking spirituous liquor; a drinking club (ಗೋಮು ಖ, ಮದ್ಯಗೋಷ್ಟಿ Nn. 20, o. r. ಆಸವಾಸಕ್ತಿ).

ಆಸವಾಸಕ್ತಿ âsava-âsakti. = ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ, q. v.

ಆಸಾಡಿ âsâḍi. = ಆಷಾಢ No. 1 (My.).

ಆಸಾದ â-sâda. Putting down, placing. See ಪ್ರಾಸಾದ.

ಆಸಾದನ â-sâdana. Putting or laying down; attacking, making war upon; going to or towards; meeting with; obtaining, attaining; accomplishing.

ಆಸಾದಿತ â-sâdita. Sat near; gone to; *obtained.*

ಆಸಾದ್ಯ â-sâdya. Obtainable. See ಸಮಾಸಾದ್ಯ.

ಆಸಾಮಿ âsâmi. A person or individual (My.; Br., H.; see ಪೌತಿಯಾಸಾಮಿಬಾಕಿ).

ಆಸಾರ â-sâra. *Surrounding an enemy;* incursion. 2, *a heavy fall of rain, a hard shower* (ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮೞೆ Mr. 44; Grj. 9, 56). 3, the army of an ally or of a king, whose dominions are separated by other intervening states. 4, provision, food.

ಆಸಾರಕ â-sâraka. = ಆಸಾರ No. 2. (My.; Râm. 3, 6, 9).

ಆಸಾರಮಹಾಲು âsâra-mahâlu. A kind of hall (B. 4, 146).

ಆಸಿಗೆ âsigĕ. = ಹಾಸಿಗೆ. (My.).

ಆಸೀನ âsîna. (Šmd. 297). *Sitting, seated* (ಉಪವಿಷ್ಟ, ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ Mr. 246).

ಆಸು âsu. 1. To loosen from an elevated place (ಊರ್ಧ್ವವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.).

ಆಸು âsu. 2. = ಆಚ, ಆರ್ಜ. The sâl tree, Shorea robusta Roxb. (ವೃಕ್ಷಭೇದ Šmd. Dh.; ಶಾಲ, ಸರ್ಜ Mr. 114; Tĕ. ಏಸೆ, T. ಆಚ್ಚಾ). ಆಸಿನ ಮರ (ಶಾಲ Nn. 110).

ಆಸು âsu. 3. That measure, that much, so much (C.; Tĕ. ಏಸಿ; see ಅನಿತು). ಸಮನೆ ಅಸು ಅದವು, ದೇವ! (Anubhavašikhâmaṇi 10, 18). 2, at the end of an infinitive it may be translated by *"possibility"*, *e. g.* ಆ ಮೂವರ ಗೋಳಾಟ ಹೇಳಲಾಸಲ್ಲ (B. 4, 182; My.).

ಆಸು âsu. 4. = ಹಾಸು. To spread (My.).

ಆಸು âsu. 5. = ಹಾಸು. The warp of a weaver (My.; Tĕ., Tu.).

ಆಸುತಿ â-suti. -ತೀ. Distilling, pressing out sôma juice.

ಆಸುತೀವಲ âsutî-vala. *One who causes a sacrifice to be performed on the day of the new or full moon,* etc. 2, a distiller.

ಆಸುರ âsura. Increase, abundance; excess; superiority; haughtiness; vehemence; strength, power; annoyance, trouble (ಅತಿಶಯ Bhn. 9; Tĕ. ಏಚು, to increase, = ಅತಿಶಯಿಂಚು). ಆಸುರದ ಕಟ್ಬೊಗೆ (Bh. 1, 20, 60). ಕೋಪಮುಂ ಜವಮುಮ್ ಏೞ್ಗೆಯುಮ್ ಆಸುರಮ್ ಅಪ್ಪಿನಂ (Abh. P. 13, 75). ಆಸುರದ ಕಟ್ಟಾಳು (Bp. 9, 38). ಆಸುರದ ಕೋಳಾಹಳಧ್ವಾನಂಗಳ್ (37, 21). ಆಸುರದ ವೀರಪರಾಕ್ರಮಂ (37, 59). ಆಸುರದ ಎಡೆ (18, 7). ಆಸುರದ ಸನ್ನಾಹ (Râm. 3, 6 sum.). See ಅಟ್ಟಾಸುರ, ಅತ್ಯಾಸುರ, ಕಟ್ಟಾಸುರ; Grj. 6, after 54; Bp. 16, 23; 28, 30; 52, 16; 57, 24; 58, 27.

ಆಸುರ âsura. (fr. ಅಸುರ). Relating to evil spirits or to the Asuras; demoniacal. 2, an Asura (My.; ದೈತ್ಯ G.). 3, a form of marriage (My.).

ಆಸುರಿ âsuri. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb. 2, N. of a twining shrub (ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ Mr. 150, o. r. ಈಶ್ವರ-).

ಆಸೆ âsĕ. Tbh. of ಆಶೆ. (ಪಾಲಿ, ದಿಕ್ಕು Nn. 31. 114). ಆಸೆಯಿಂ ಬೇಟ್ಟಂ (ಮಾರ್ಗಣ, etc. Mr. 518). See s. ಪುಸಿ 2. — ಆಸೆಗೆಯ್. To afford the shelter of, to shelter, to protect (J. 19, 34). 2, to desire. — ಆಸೆದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. To give up or abandon desire (My.). ತನ್ನ ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆದೊಱೆದು, ಎರಡನೆಯವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು (B. 5, 165). — ಆಸೆಗೊಳ್ಳಿಸು. To allure; to hold out hopes (C.). — ಆಸೆಬಡಕ. -ಪಡಕ. = ಆಸೆಗಾಱ. (C.). — ಆಸೆಬಡಕತನ. -ಪಡಕತನ. Cupidity, avarice (My.). — ಆಸೆಬಡಿಕಿ. -ಪಡಿಕಿ. = ಆಸೆಗಾರ್ತಿ. (C.). — ಆಸೆಬಾಕ. = ಆಸೆಬಡಕ. (My.). — ಆಸೆಬುರಕ. -ಪುರಕ. = ಆಸೆಬಡಕ. (C.). — ಆಸೆ ಮಾಡು. To feel a wish for, to desire. ತವನಿಧಿಗೆ ಆಸೆ ಮಾಡೆನು (Bp. 9, 33). ಪ್ರಾಣದ ಆಸೆಯನ್ ಏಕೆ ಮಾಡಿದನು? (25, 26). ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಆನ್ ಆಸೆಯಂ ಮಾಡೆ (47, 43). See also 29, 18; 45, 5. — ಆಸೆಮಾಱಿ. A person of inordinate desire (My.). — ಆಸೆವಡು. -ಪಡು. To wish, to desire (ಈಪ್ಸೆ Šmd. Dh.).

ಆಸೆಗಾಱ âsĕ-gâr̤a. An inordinately desirous, covetous or avaricious man (C.).

ಆಸೆಗಾರ್ತಿ âsĕ-gârti. A covetous woman (C.).

ಆಸೇಚನ â-sêčana. Pouring into or on; sprinkling. (My.).

ಆಸೇವನ â-sêvana. -ನೆ. Attending to; assiduous practice or performance of any action; commerce, intercourse. See Bp. 7, 7. 8; 12, 28.

ಆಸೇವೆ â-sêvĕ. = ಆಸೇವನ. (Bp. 24, 28).

ಆಸ್ಕನ್ದನ â-skandana. Attack; *battle, war.*

ಆಸ್ಕನ್ದಿ â-skandi. Attacking, assailing. See ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ.

ಆಸ್ಕನ್ದಿತ â-skandita. *The walk of a horse* (ಎಳೆನಡಿಕೆ, ಸಮುಗತಿ Si. 2 74).

ಆಸ್ತರ â-stara. = ಆಸ್ತರಣ. (My.).

ಆಸ್ತರಣ â-staraṇa. = ಅತ್ತರಣ. Spreading; decking. 2, *a carpet, a rug, bed clothes,* etc. 3, a layer. 4, *a coloured cloth or blanket thrown over the back of an elephant, or over a carriage,* etc.

ಆಸ್ತರಣಕ್ರಿಯೆ âstaraṇa-kriyĕ. The act of spreading. See ಹಾಸು.

ಆಸ್ತಿ âsti. = ಅಸ್ತಿ. Property, wealth (C.; Tĕ., Tu., M., T.). ಹಣದ ಆಸ್ತಿ (ದ್ರವ್ಯ, ವಿತ್ತ, etc. Si. 330). — ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ. reit. (C.; Tĕ.).

ಆಸ್ತಿಕ âstika. (fr. ಅಸ್ತಿ). A believer in sacred tradition; one who believes in God and another world, a theist (My.); pious, faithful. 2, N. of a muni. ಆಸ್ತಿಕನ ದಾನ, ನಾಸ್ತಿಕನ ಭಿಕ್ಷೆ (Prv.). 3, a man of property (My.).

ಆಸ್ತಿಕ್ಯ âstikya. Theism; piety (My.). ಆಸ್ತಿಕ್ಯದಿನ್ದ ಆದ ವಿರಕ್ತಿ (ಜ್ಞಾನ Si. 49). 2, a theist (My.).

ಆಸ್ತಿಗಾಱ âsti-gâṟa. A man of property (C.).

ಆಸ್ತಿಮಿತ â-stimita. Wet. 2, steady, fine. 3, tender, soft. 4, gratified, pleased. (Bp. 35, 34).

ಆಸ್ತಿವನ್ತ âsti-vanta. = ಆಸ್ತಿಗಾಱ. (My.).

ಆಸ್ತೆ âstĕ. Slowly, at slow pace (My.; H.).

ಆಸ್ಥಾನ â-sthâna. Place, site. 2, *an assembly.* 3, *a royal hall of audience* (ನೃಪರ ಬೀಡ ಸಭೆ Mr. 462).

ಆಸ್ಥಾನಿ â-sthâni. *An assembly.*

ಆಸ್ಥಾನಿಕ â-sthânika. Relating to a royal hall of audience (My.); a courtier (My.).

ಆಸ್ಥಿತ â-sthita. Stayed, dwelt; abiding. 2, having recourse to. 3, applied to. 4, engaged in; practising. 5, spread. 6, *obtained* (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಕೈಕೊಳ್ಳುಹಂ Mr. 459).

ಆಸ್ಥೆ â-sthĕ. *An assembly.* 2, regard, care. 3, *effort* (ಪ್ರಯತ್ನ G.). 4, *state, condition.*

ಆಸ್ಥೌಲ್ಯ â-sthaulya. Some amount of stoutness, etc. See ಸಡೆ.

ಆಸ್ಪತ್ರಿ âspatri. The English "hospital" (C.; Tĕ. ಆತಿಪತ್ರಿ, ಹಾಸ್ಪತ್ರಿ).

ಆಸ್ಪದ â-s-pada. Place, site (ಸ್ಥಾನ Nn. 78). 2, *position, rank, dignity.* 3, *business, affair.* 4, basis, ground, occasion (My.). 5, ಪಾಲಿ (Nn. 81). Fem. at the end of a compound ಅಸ್ಪದೆ (Šmd. 188). See Prv. s. ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ.

ಆಸ್ಫಾಲ â-sphâla. = ಆಸ್ಫಾಲನ. (My.).

ಆಸ್ಫಾಲನ â-sphâlana. Flapping, striking against; clapping; striking; rubbing. See ಅಪ್ಪಳಿಸು. — ಆಸ್ಫಾಲನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To flap, to clap, etc. (Grj. 6, after 67).

ಆಸ್ಫುರಣ â-sphuraṇa. Springing up, breaking forth; becoming manifest; shining. See Bp. 33, 21; 43, 67.

ಆಸ್ಫುರಿತ â-sphurita. Trembling; sprung up; glittering, shining (A.).

ಆಸ್ಫೋಟ â-sphôṭa. = ಆಸ್ಫೋಟನ. 2, = ಆಸ್ಫೋತ No. 1 (ಎಕ್ಕೇಗಿಡ G.).

ಆಸ್ಫೋಟಕ â-sphôṭaka. One who claps or strikes the hands together (My.). 2, the plant Coreya arborea.

ಆಸ್ಫೋಟನ â-sphôṭana. Moving to and fro, flapping, trembling; shaking; slapping or clapping the arms as done by combatants, wrestlers, etc., or the noise made by it; clapping, striking the hands together; knocking, as at a door. 2, blowing, expanding;—breaking. See ಒಡಯು, ಕೆರಳ್ಚು.

ಆಸ್ಫೋಟನಿ â-sphôṭani. *A gimlet or auger.*

ಆಸ್ಫೋಟೆ âsphôṭĕ. = ಆಸ್ಫೋತೆ. ಅಡವೀ ಮಲ್ಲಿಗೆ (G.). 2, = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತೆ (G.).

ಆಸ್ಫೋತ â-sphôta. *Swallow wort, Calotropis gigantea.* 2, = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ (G.).

ಆಸ್ಫೋತೆ âsphôtĕ. *A wild variety of Arabian jasmin, Jasminum sambac* Ait. 2, *the creeper Clitoria ternatea* Lin.

ಆಸ್ಯ âsya. *The mouth; the face.*

ಆಸ್ಯಪತ್ರ âsya-patra. A lotus. (R.).

ಆಸ್ಯಪಾಕ âsya-pâka. = ಆಸಪಾಕ. (My.).

ಆಸ್ಯಲಾಂಗಲ âsya-lângala. Whose face is a plough: a hog, a boar. (R.).

ಆಸ್ಯಲೋಮ âsya-lôma. The beard. (R.).

ಆಸ್ಯಾಬ್ಜ âsya-abja. A face that is like a lotus (J. 3, 14; 24, 49).

ಆಸ್ಯಾಸವ âsya-âsava. Spittle, saliva. (R.).

ಆಸ್ಯೆ âsyĕ. Sitting; *resting, stay.* 2, a seat, a throne (ಗದ್ದುಗೆ G.).

ಆಸ್ಯೇನ್ದು âsya-indu. A face that is like the moon (J. 3, 12).

ಆಸ್ರಪ âsrapa. (fr. ಅಸ್ರಪ). The nineteenth lunar mansion. (R.).

ಆಸ್ರವ â-srava. The foam on boiling rice. 2, flowing. 3, *distress, pain.*

ಆಸ್ವಾದ â-svâda. Tasting, eating; enjoying; flavour. (Bp. 15, 28; 59, 14; My.).

ಆಸ್ವಾದನ â-svâdana. Tasting, eating; enjoying. See ರಸಾಸ್ವಾದನ. — ಆಸ್ವಾದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To taste, etc.; to smell at (V. 14, 103).

ಆಸ್ವಾದಿಸು âsvâdisu. To taste, to eat; to enjoy (Bp. 33, 15; 47, 17); to smell at (My.).

ಆಹ್ âh. An interjection to express dislike: fy! (My.).

ಆಹ âha. A rare form of ಅಹ, etc. ಹಿರಿದು ಆಹ ದಾನ (ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ Nn. 142).

ಆಹ âha. = ಆಹಾ. ಆಹ, ಇದು ತಪ್ಪದು (Mr. 536). See Grj. 10, 103; Bp. 32, 15; 37, 53. (In Sk. it implies reproof, severity, command, etc.).

ಆಹಕ âhaka. A peculiar disease of the nose. (R.).

ಆಹತ â-hata. *Struck, beaten.* 2, *uttered falsely.* 3, *multiplied.* 4, *assertion of an impossibility.* 5, new cloth. 6, known. 7, a drum.

ಆಹತಲಕ್ಷಣ âhata-lakshaṇa. *Noted for good qualities.*

ಆಹರ â-hara. Bringing, fetching. (My.). 2, taking, seizing; taking away, robbing. (My.). 3, drawing in breath, inhaling; inhaled air; breath inspired.

ಆಹರಣ â-haraṇa. Taking away, robbing. (My.); taking, seizing; bringing near; removing; accomplishing; causing, inducing. See ಅಧ್ಯಾಹರಣ, ಅಮೃತಾಹರಣ, ಉದಾಹರಣ, ವ್ಯಾಹರಣ.

ಆಹರಿಸು âharisu. To take away, to rob (My.).

ಆಹವ â-hava. 1. Sacrificing, sacrifice.

ಆಹವ â-hava. 2. Summoning, calling; challenging. 2, war, battle (ಕೊಳುಗುಳ Čt. II, 62; ಕಾಳೆಗ Nn. 39). — ಆಹವಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To challenge (J. 8, 26).

ಆಹವನೀಯ â-havanîya. To be offered as an oblation, to be sacrificed. 2, *the fire in which oblations are offered.*

ಆಹವಾಂಗ âhava-anga. (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಕಾಳೆಗದ ಮುಧ್ಯ Nn. 21; ಸೂತ, ಕಾಳೆಗದ ಭೇದ 32).

ಆಹವಿ â-havi. A warrior (My.).

ಆಹಾ âhâ. = ಆಹ. An interjection expressing surprise, pity, or sorrow (Mhr.; Grj. 1, 68; J. 2, 59; B. 5, 151; cf. ಅಹಾ, ಆಹೋ).

ಆಹಾರ â-hâra. = ಆರ 6. Bringing near; taking; employing. 2, *taking food, eating.* 3, *food.* ಆಹಾರಮಂ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡು (J. 8, 2). — ಆಹಾರ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take food (B. 4, 14; My.). — ಆಹಾರ ಮಾಡು. To eat (My.).

ಆಹಾರಪಚನ âhâra-pačana. Digestion (My.). See Prv. s. ಪಚನ.

ಆಹಾರಸಮ್ಭವ âhâra-sambhava. The juice of the body, chyle, lymph, serum. (R.).

ಆಹಾರಿಸು âhârisu. To eat (My.).

ಆಹಾವ â-hâva. *A trough or ditch near a well for watering cattle* (ನಿಪಾನ, etc., ಬೆಂಚೆ Mr. 421). 2, = ಆಹವ 2.

ಆಹಿಕ âhika. (fr. ಅಹಿಕ). Intermittent, daily, especially used of fever (My.; Tĕ.). 2, (fr. ಅಹಿ) the descending node. 3, N. of Pâṇini.

ಆಹಿತ â-hita. *Placed, put.*

ಆಹಿತುಣ್ಡಿಕ âhituṇḍika = ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕ. *A snake-catcher or exhibiter of snakes.*

ಆಹು â-hu. Calling; cry (ರವ, ಧ್ವನಿ Nn. 86). 2, rice (ವ್ರೀಹಿ, ನೆಲ್ಲು 86). 3, minute, atomic, etc. (ಸೂಕ್ಷ್ಮ 86).

ಆಹುತ â-huta. Sacrificed. 2, offering made to men, hospitality. 3, the nourishment of all created beings considered as one of the principal sacrifices. (R.).

ಆಹುತಿ â-huti. = ಆವುತಿ. Offering oblations with fire to the deities; *an oblation to the deities* (ಬಲ, ಹುತಾಹುತಿ Nn. 14). 2, a mouthful (ಕಬಳ, ತುತ್ತು Mr. 220). — ಆಹುತಿ ಈ. To offer an oblation with fire (Bp. 60, 50). — ಆಹುತಿ ಕೊಡು. = ಆಹುತಿ ಈ. (My.). 2, to present a bali (to demons, etc., My.). — ಆಹುತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಆಹುತಿ ಕೊಡು. (Bp. 61, 17). — ಆಹುತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive as an offering; to take as a mouthful. See Bp. 44, 21; 54, 53; 56, 32.

ಆಹೂತಿ â-hûti. Calling; summoning. (My.).

ಆಹೃತ â-hṛita. Brought; given; taken; collected. See ಉದಾಹೃತ.

ಆಹೃತಿ â-hṛiti. Collection. See ಸಮಾಹೃತಿ.

ಆಹೇಯ âhêya. (fr. ಅಹಿ). *Belonging or relating to a snake.*

ಆಹೇರು âhêru. = ಅಹೇರು. — ಆಹೇರುಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಆಹೋ âhô. An interjection expressing wonder or surprise (C.; Bp. 24, 67).

ಆಹೋ âhô. An interjection of doubt or of asking: *or, or perhaps.*

ಆಹೋಪುರುಷಿಕೆ âhô-purushikĕ. *A vain determination to accomplish an object, vaunting of one's power* (ಅಹುದಹುದೆನಿಪ್ಪದು Mr. 464).

ಆಹ್ನಿಕ âhnika. (fr. ಅಹನ್). Daily. 2, a religious ceremony to be performed every day at a fixed hour. 3, constant occupation. 4, daily food. 5, what may be read in one day, the section of a book. (G.).

ಆಹ್ಲಾದ â-hlâda. = ಅಹಲ್ಲಾದ. Joy, delight (ಸನ್ತೋಷ Nn. 77).

ಆಹ್ಲಾದಕರ âhlâda-kara. Gladdening. (My.).

ಆಹ್ಲಾದಕಾರಿ âhlâda-kâri. Gladdening; that causes pleasure (Kâvy. II, 1, 7).

ಆಹ್ವಯ â-hvaya. Calling. 2, *a name, an appellation.*

ಆಹ್ವಾನ â-hvâna. Calling; *a call, an invitation* (ಹೇಹ, ಕರೆವುದು Nn. 95); invocation of a deity (ಅರ್ಚ, ಕರೆವುದು 106). 2, *a name.*

ಆಹ್ವಾನಪುರುಷ âhvâna-purusha. A man who calls or invites. See ಬಟಿ.

ಆಹ್ವೆ â-hvĕ. *A name, an appellation.*

ಆಳ್ âḷ. 1. = ಆಳು 1. To get, to obtain. 2, to have, to hold, to possess. 3, to govern, to rule, to manage (ತಾಳ್ Śmd. Cm. 56. 77. 122. 156. 204. 344. 367; T., M., Tu. ಆಳು; Tĕ. ಏಲು). P. p. ಆಳ್ದು (Śmd. 77. 156. 204; see ಆಳ್ದ). ಆಳ್ಗುಂ (56. 122. 344. 367). ಬೆಳಗೆಗ್ವಿಪ್ಪನ ಸೊಮ್ಪನ್ ಆಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱಿ (78). ನಯವಿದರೆವು, ಸಹೋದರರೆವು ಎನ್ದು, ಒಸೆದು ಆಳ್ವುದು ಭೃತ್ಯವಿತಾನಮುಂ! (258). ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಂಗಳುಮನ್ ಒಳಕೊಣ್ಡು ಆಳ್ವನ್ (ಆದ) ಅವ್ಭೋನಿಧಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀಱುಗುಂ (208). See Bp. 16, 13; Rśv. 5, after 26; 5, 133; 12, 13; 13, 10. 18. 79; 14, 15; J. 2, 5. 9. 19; 5, 23; 6, 41; 29, 9.

ಆಳ್ âḷ. 2. = ಆಳು 2. (A bond-man?), a servant (ಸೇವಕ Śmd. Dh., Śm. 115; J. 4, 11); a soldier (ಭಟ Bhn. 54; J. 4, 62; 12, 5; 20, 26. 35); a messenger (ಆತಂಕ, ದೂತ Nn. 66); a pawn in chess (J. 6, 30). 2, a grown person in general (C. as ಆಳು; T., M., Tu.). ಅರಸಾಳ್ (Śmd. 63), ಒಳ್ಳಾಳ್ (84), ಕಟ್ಟಾಳ್ (215). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಒನ್ದೆ ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನ (146). ಆಳ್ ಇವಂ, ಆಳ್ ಇದು (109). ಉರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ (79). ನೀನ್ ಎನ್ನ ಆಳ್ದನ್, ನಾನ್ ಆಳ್ (Bp. 9, 51). — ಆಳ್ಗೊತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ. N. of a children's play (Bh. 1, 6, 1). — ಆಳ್ದಾರಿ. A path passable only for men (My.). — ಆಳ್ಮೊಟ್ಟೆ. A porter's load (My.). — ಆಳ್ವಲ. -ಬಲ. (Śmd. 386; Kk. 99). A body of soldiers (My.). 2, helpmates (My.). — ಆಳ್ವಲ್ಮೆ. -ಬಲ್ಮೆ (Śmd. 81). The strength of a man or of men. — ಆಳ್ವೆಸ. -ಬೆಸ. = ಆಳ್ವೆಸನ. — ಆಳ್ವೆಸಗೆಯ್. To take an order upon one's self as a servant does: to become obedient or subject, to become a servant (Abh. P. 10, 37). 2, to subject (14, 194). — ಆಳ್ವೆಸನ. -ಬೆಸನ. Servant-command: the state of one who like a servant obeys orders, subjection, service (Abh. P, 9, 134; 11, 3).

ಆಳ್ âḷ. 3. (= ಆಣ್). Manliness, bravery. — ಆಳ್ತೋಱು. -ತೋಱು. To evince manliness, etc. (J. 32, 1).

ಆಳ âḷa. = ಆಳು 3, etc. — ಆಳವೇರಿ. = ಆಳುವೇರಿ, q. v. (My.). ಆಳವೇರಿಯ ಗೋಡೆ (ಪ್ರಾಕಾರ G.).

ಆಳ âḷa. = ಆಲ 1, etc. Extent; a tract of country (see *e. g.* ಅನ್ತರಾಳ, ಕೊಡೆಯಾಳ, ನಟ್ಟಾಳ, ಬಣ್ಣಾವಾಳ, ಮಲೆಯಾಳ, etc.). ಎರಡೂರ ಎಡೆಯ ನಿಡುಮಾಳಂ ಪ್ರಾನ್ತರಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಆಳತಿ âḷati. = ಆಣತಿ. Singing (Bp. 12, 44; 19, 10). — ಆಳತಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Singing to be joined to; to be attended with singing (Bp. 17, 21).

ಆಳಮಾಳ âḷamâḷa. = (ಆಲವಾಲ?), ಆಱಮಾಱ (Śmd. 39).

ಆಳಮ್ಬರ âḷambara. = ಆಡಮ್ಬರ. (My. occasionally).

ಆಳಮ್ಬೆ âḷambĕ. = ಅಣಬೆ, etc. A mushroom (My.; ಶಿಲೀನ್ಧ್ರ G.).

ಆಳವಿಸು âḷavisu. Tbh. of ಆಲಾಪಿಸು. (Bh. 8, 24, 49).

ಆಳವಾಳ âḷavâḷa. = ಆಲವಾಲ. (Rśv. 2, 49).

ಆಳಿ âḷi. 1. = ಆಡಿ. An affix for forming nouns, *e. g.* ಓದಾಳಿ, ಜೂದಾಳಿ, ಮಾಟಾಳಿ, ಪಟಾಳಿ, ಪಡಪಾಳಿ, ಮಾತಾಳಿ, ಕೇಡಾಳಿ, ಸಿಗ್ಗಾಳಿ (Śmd. 239).

ಆಳಿ âḷi. 2. = ಆಳ, etc. — ಆಳಿವೇರಿ. = ಆಳುವೇರಿ, q. v. A rampart (My.; ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆ G.).

ಆಳಿ âḷi. = ಅಲಿ 2, q. v. (ಸಖಿ, ಸಾಲ್ Šmd. I; ಆವಳಿ, ವೀಥಿ, ರಾಜಿ, ಪನ್ತಿ Mr. 359). See *e. g.* J. 30, 1. 19. 31; 33, 20; Č. Bp. 47, 39.

ಆಳಿಕೆ âḷikĕ. 1. = ಆಳ್ಕೆ. Ruling; reign (B. 4, 6. 80; 5, 187).

ಆಳಿಕೆ âḷikĕ. 2. = ಆಡಿಕೆ. See ಘಾತಾಳಿಕೆ, ಹೀಯಾಳಿಕೆ.

ಆಳಿಕೆ âḷikĕ. 3. The state of being a person. See ಅಚ್ಚಾಳಿಕೆ.

ಆಳಿಗ âḷiga. = ಆಡಿಗ, etc. See ಕಲಹಾಳಿಗ.

ಆಳಿಗೆ âḷigĕ. = ಅಳಿಗೆ. Tbh. of ಆವಲಿಕೆ (Šmd. 383).

ಆಳಿನ್ದಕಿ âḷindaki. = ಅಳಿಲ್, etc. A squirrel (My.).

ಆಳಿಸು âḷisu. 1. (Šmd. 40). To cause to obtain or get (Bp. 41, 19); to cause to rule. — ಆಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To be ruled, as by a king (My.).

ಆಳಿಸು âḷisu. 2. = ಆಡಿಸು. See ಹೀಯಾಳಿಸು.

ಆಳು âḷu. 1. = ಆಳ್ 1. P. p. ಆಳಿ (C.). ಆಳುವ ಅರಸು (ಚಕ್ರವರ್ತಿ, etc. Nr.). ಆಳುವವನು (ಈಶ್ವರ, ಪತಿ, etc. Si. 355). ರಾಜ್ಯವನ್ ಆಳುತ (Bp. 27, 28). ಆಳಿದವಂ (40, 44). ರಾಯನ ನೂಱು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನ್ ಆಳಲಿ! (Bh. 1, 8, 3). ರಾಜ್ಯವನ್ ಒತ್ತಿ ಆಳುವೆಂ (1, 8, 15). ಮುನ್ನ ಶತಕೋಟಿರಾಯರು ಆಳಿದ ಆ ನೆಲಂ (Dp. 1). ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದನು (B. 4, 80).

ಆಳು âḷu. 2. = ಆಳ್ 2. (C.). ನೀವು ಒಡೆಯರ್, ಆನ್ ಆಳು (Bp. 22, 61). ಆಳುಗಳಂ (16, 13). ಆಳುಗಳನ್ನು (B. 5, 283). ಕಾಲಾಳು (ಪದಾತಿ, etc. Nr., Hlâ.). ಬಿಲ್ಲಾಳು (Nr.). ಸಾವಿರಾಳ ನಾಯಕ (ಸಾಹಸ್ರ, etc. Nr.). ಕೂಲಿಯಾಳು (ಕರ್ಮಕರ, etc. Nr.). ತುಱುಲಾಳು (Šm. 42). ಆಳು ಕಟ್ಟಿದವನೇ ಅರಸು, ಕೂಱು ಇಕ್ಕಿದವನೇ ದಾತ. — ಆಳಾಗ ಬಲ್ಲವ ಅರಸಾಗ ಬಲ್ಲ. — ಆಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಅರಸುತನವು ಯಾಕೆ? — ಆಳೂ ಆಗ ಬೇಕು, ಅರಸೂ ಆಗ ಬೇಕು (Prvs.). See Bp. 28, 46; 45, 11; 54, 19; 56, 51; Bh. 2, 4, 5. 11. — ಆಳಮುರಿಸು. -ಅಮುರಿಸು. To get a person (for doing any work, My.). — ಆಳಿನೇಱಿಕೆ. -ಏಱಿಕೆ. A kind of children's play (Bh. 1, 6, 1). — ಆಳು ಕಾಱು. dupl. ಆಳು ಕಾಱು ಇದ್ದವನಾದರೆ ಕಾಳಯಮು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಆಳುಕೆಯ್ಯುದ್ದ. -ಕೆಯ್-ಉದ್ದ. Being of the length of a man with both arms elevated and the fingers extended (ಪೌರುಷ Si. 213. 462). — ಆಳುಗೀಳು. reit. (My.). — ಆಳುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Service, drudgery (Bp. 52, 10). 2, work fit for one person (My.). 3, work done by servants (My.). — ಆಳುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The length or height of a man (My.; Si. 431. 437). — ಆಳುಪಾಟಿ. A gang of workmen under a mêstri (My.). — ಆಳುಮಗ. A servant (S. Mhr.). ಆಳುಮಕ್ಕಳು (B. 2, 20; 4, 34. 43. 73). — ಆಳುಮಟ್ಟ. A man's measure or height (C.). — ಆಳು ಹೋಳು. reit. (S. Mhr.; B. 4, 153). — ಆಳೋಟ. -ಓಟ. The distance which, or the speed at which, a man can run (C.).

ಆಳು âḷu. 3. = ಅಳ 3, ಅಳೆ 4, ಆಳ, ಆಳಿ 2. See ಆಳ್ವರಿ. — ಆಳುವೇರಿ. -ಏರಿ. A wall or rampart of a fort surrounded by the ditch (ಚಯ, ವಪ್ರ, Nr.); a merlon of a fort (My.). See Râm. 1, 9, 10; 1, 13, 2; 6, 13, 3.

ಆಳು âḷu. 4. = ಅಹಳು (see ಅಹ). The feminine of ಆನು 4, q. v. (My.), *e. g.* ಬನ್ದಾಳು (B. 2, 7), ಬಡಿದಾಳು (3, 78), ಇದ್ದಾಳು (4, 138).

ಆಳುತನ âḷutana. 1. = ಆಳ್ತನ 1, q. v. (Bh. 8, 4, 31; J. 2, 41; C.).

ಆಳುತನ âḷutana. 2. = ಆಳ್ತನ 2. Service (Bp. 11, 5; 22, 52; My.).

ಆಳುವಿಕೆ âḷuvikĕ. = ಆಳ್ವಿಕೆ. Ruling; reign (B. 5, 1; My.).

ಆಳೆ âḷu4-ĕ3. = ಹಾಳೆ. The feminine of ಅನೆ 1, No. 1 & 2, *e. g.* ಬರುತ್ತಾಳೆ, she comes (B. 1, 1), ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ (3, 82), ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ (C.), — ಬನ್ದಾಳೆ (ಬನ್ದು ಆಳೆ), she has come; ಹೋಗ್ಯಾಳೆ (S. Mhr.).

ಆಳ್ಕೆ âḷkĕ. = ಆಳಿಕೆ 1. Obtaining; ruling; reign, government (J. 2, 54; 29, 36).

ಆಳ್ತನ âḷ-tana. 1. (Šmd. 248). = ಆಳುತನ 1. Ruling; rule, sovereignty (ಅರಸುತನ, ಒಡೆಯತನ G.; My.); prowess, valour (My.). ಅವನ ಆಳ್ತನಂ (Šmd. 61). See J. 4, 49; 13, 25; 16, 10; 22, 7; 27, 51; ಕಟ್ಟಾಳ್ತನ, ಕೂರಾಳ್ತನ, ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ.

ಆಳ್ತನ âḷtana. 2. = ಆಳುತನ 2. Service (Rŝv. 14, 52).

ಆಳ್ತೆ âḷtĕ. (Šmd. 49, o. r. in Mḍb. MS. ಆೞ್ತೆ).

ಆಳ್ದ âḷda. P. p. relative of ಆಳ್ 1-ಅ3: A ruler, a master (ಇನ Hlâ.; ಪೊರೆವಂ Čt. I, 27). See Šmd. 141. 258. 263; Grj. 5, 44; Bp. 9, 51; Rŝv. 5, 124. 125; J. 22, 7; Č. Bp. 11, 11; V. 14, 64. Feminine ಆಳ್ದಿ (Grj. 3, 105).

ಆಳ್ಮ âḷma. = ಆಣ್ಮ, etc. A possessor; a ruler, a master; a husband (ಮನ್ಯು, ಒಡೆಯ Nn. 36). See ಇರುಳಾಳ್ಮ, ಉಮೆಯಾಳ್ಮ, ನುಡಿವೆಣ್ಣಾಳ್ಮ, ಪೊಱಿತಿನಿಯಾಳ್ಮ, ಬರ್ದಿಲಾಳ್ಮ, etc.

ಆಳ್ವರಿ âḷvari. = ಆಳುವೇರಿ s. ಆಳು 3. (C.; Bp. 16, 14. 16. 18. 21. 24; Šŝv. 1, 54).

ಆಳ್ವಿಕೆ âḷvikĕ. = ಆಳುವಿಕೆ. (C.).

ಆೞ್ âḻ. = ಅೞ್ 2, etc., ಆರ್ 6, ಆೞು. To sink in a fluid; to immerse, to dive; to sink, to be lowered, to be deep (ಮುೞುಂಗು Šmd. I; 49; ಜಲನಿಮಜ್ಜನ Šmd. Dh.; ನಿಮಜ್ಜನ Šm. 115; T., M. ಆೞು; Tĕ. ಲೋಗು). P. p. ಆೞ್ದು (Šmd. I; Bp. 6, 28), or ಅೞ್ದು (Šmd. 285). ಆೞುತ (Bp. 45, 7). ಜಲದೊಳ್ ಆೞ್ದ ಭಾಸ್ಕರಂ (ಬಿದ್ದನಂ Bhn. 59). See J. 8, 54. 55; 18, 59; 19, 30; 20, 13; 23, 51; Grj. 4, 146.

ಆೞ âḻa. 1. The state of being deep, depth (C.; T., M.; Tu. ಆಳ; Tĕ. ಲೋತು). ಭಕ್ತಿಮಾನಸದ ಆೞವಂ ನೋಪಲ್ಕೆ ಬಗೆದ (Bp. 24, 4). ಅಮ್ಬುನಿಧಾನದ ಆೞವನ್ ಆೞ್ವುದೇ ನೋಣಂ? (60, 43). ಮಿನ್ಗಳ್ ಆೞದೊಳ್ ಮುೞುಗಿದವು (J. 30, 10). ಆೞವಾಗಿ ಇರುವದು (ನಿಮ್ನ, ಗಮ್ಭೀರ, ಗಭೀರ Si. 86). ಆೞವಾದ ನೀರುಳ್ಳ ಸ್ಥಲವು (ಹ್ರದ, ಅಗಾಧಜಲ 90). ಆೞವಾದ ಬಾವಿಗಳು (B. 3, 114). ಮಹಾಸಾಗರದ ಆೞವು ಸರ್ವತ್ರ ಒನ್ದೇ ಸಮನೆ ಆಗಿ ಇಲ್ಲ (4, 101). See Prv. s. ಕಾಣು. **2,** being pressed down, humiliation (*cf.* ಆೞ್ 2). — ಆೞವಾಡು. -ಆಡು. To utter humiliating words (J. 20, 35).

ಆೞ âḻa. 2. (A flower?; see ಅಲ 2). — ಆೞಾೞಿಗ. (-ಆೞಿಗ). A garland, a festoon (ಒನ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಲಾಬನ್ಧಂ Šmd. I).

ಆೞಮಾೞ âḻamâḻa. = ಆಳಮಾಳ (Šmd. 39).

ಆೞಾಕ್ಕು âḻâkku. The eighth part of a seer

(My.; T. ಆೞಾಕ್ಕು, M. ಆೞಿಕ್ಕು, the 8th part of a ನಾೞಿ or ಪಡಿ).

ಆೞಿ âḻi. 1. Depth (T., M.). **2,** depth in a metaphorical sense: craftiness, deceit, trickery, roguishness (ವಂಚನೆ Śmd. I; Bp. 38, 23; T. ಆೞಿ, *cf.* ಆಯ 3). — ಆೞಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To deceive (Bp. 28, 31). — ಆೞಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To cheat, to deceive. ಆೞಿಗೊಳ್ವುದು (ವಂಚನ, ವ್ಯಲೀಕ, etc. Hlâ.). — ಆೞಿಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. Deceit, etc. ಆೞಿಗೊಳುಹಂ (ವ್ಯಾಲಿಕ, ವಂಚನ, etc. Mr. 439). — ಆೞಿಜನ. (Śmd. 206, o. r. ಆೞಿ-). Deceitful people.

ಆೞಿ âḻi. 2. (Lowering?), not accepting as preeminent or excellent; contempt, disgrace (ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತ Śmd. I; *cf.* ಆೞಿ No. 2). — ಆೞಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To treat discourteously, to despise; to put down, to outdo. See Bp. 1, 20; 27, 40; 30, 26; 35, 29; 39, 41. 58; 49, 10; 58, 25; Rsv. 6, after 11. — ಆೞಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to be censured (Bp. 59, 2).

ಆೞಿ âḻi. 3. = ಆಣಿ 1. Roundness; a circle; a discus (T.; M.). — ಆೞಿನೇಗಲ. Whose disk is a plough: the moon (ಚನ್ದ್ರ Śs.; *cf.* the idea expressed in Rsv. 12, 13).

ಆೞಿ âḻi.—ಆೞಿದಾೞಿ. dupl. Tumult, noise (My. occasionally).

ಆೞಿಗ âḻiga. (?). See ಆೞಾೞಿಗ.

ಆೞು âḻu. = ಆೞ್. (J. 22, 31).

ಆೞ್ದು âḻdu. (= ಆೞ್). To sink in a fluid, etc. (ಜಲಮಗ್ನ Śmd. Dh.).

ಆೞ್ವರ್ âḻvar. The humble ones: title of twelve reputed vaishṇava vêdântis (My.; T. ಆೞ್ವಾರ್, M. ಆೞುವಾರ್).

ಇ

I

ಇ i. 1. The third letter of the alphabet (Śmd. 12). Initial ಇ is often written ಯಿ, and pronounced according to this form.

ಇ i. 2. The final of many true Kannaḍa nominal bases, verbal themes (*cf.* ಇ 5), etc., *e. g.* ಗಾಳಿ (Śmd. 89), ಕನ್ನಡಿ (109. 113), ಪುಲಿ, ಕರಡಿ (113. 129), ಗೞಿ, ಕೊಳ್ಳಿ (203), ಬೇಲಿ (209), ಅಡಿ, ನುಡಿ (213), ಉರಿ (216); — ಇಡಿ, ಸಿಡಿ (260), ಕುಸಿ (280), ಉೞಿ (287); — ಅಸಿ, ಪಸಿ, ಬಿಳಿ, ನಿಡಿ, ಕಿರಿ (201); — ಇಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ (145). — (Especially in the vulgar dialect of the S. Mhr. country there prevails the tendency of using ಇ instead of final ಎ, *e. g.* ಮನಿ (ಮನೆ), ಹೊಲಿ (ಹೊಲೆ), ನಡಿ (ನಡೆ), etc., etc.).

ಇ i. 3. = ಈ 6, ಎ 14. An indicative letter: a proximate pronominal adjective, *e. g.* in ಇಕೊ, ಇಕ್ಕೋ, ಇಗೋ, ಇದು, ಇನ್ನು, ಇವ, ಇಲ್ಲಿ, ಇಹಗೆ (*cf.* ಇನ್ 3 & see ಅಕ್ 1). — ಇಕ್ಕರೆ. ಇ-ಕ್-ಕರೆ. This side of a river (My.; T.; Tu. ಇಕರ, this side). — ಇಕ್ಕೆಲ. ಇ-ಕ್-ಕೆಲ. This side (My.). — ಇತ್ತಡಿ. ಇ-ತ್-ತಡಿ. The near bank of a river (ಅರ್ವಾಕ್ಕೂಲ Mr. 415; My.). — ಇತ್ತೆಱ. ಇ-ತ್-ತೆಱ. This kind. See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಇ i. 4. The termination of the P. p. (gerund) of many verbs ending in ಉ, *e. g.* ನಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ಎತ್ತಿ, ಮುತ್ತಿ (Śmd. 280), ಸಾರಿಸಿ, ಅಂಜಿಸಿ (260), also of those that originally appeared with a final consonant, *e. g.* ಆಗಲಿ (= ಅಗಲ್ದು), ಅದರಿ (= ಅದರ್ದು), ಆಳಿ, ಉದಿರಿ, ಚಿಗುರಿ, ತಾಳಿ, ತೊಡರಿ, ತೊಡಲಿ, ಹೇೞಿ.

ಇ i. 5. An auxiliary letter to form a dissyllabic verbal theme of a monosyllabic one (*cf.* ಉ 3), *e. g.* ಒಲಿ (= ಒಲ್), ಕಲಿ (= ಕಲ್), ನಲಿ (= ನಲ್), ಬಲಿ (= ಬಲ್). (*Cf. e. g.* ಕಾಣಿಕೆ = ಕಾಣ್ಕೆ; ಬಾೞಿಕೆ = ಬಾೞ್ಕೆ).

ಇ i. 6. (= ಇಂ 2). An auxiliary letter in the formation of the dative of later Kannaḍa, *e. g.* ಅವನಿಗೆ (= ಅವಂಗೆ), ಅವರಿಗೆ (= ಅವರ್ಗೆ), ಆಳಿಗೆ (= ಆಳ್ಗೆ), ಕಾಲಿಗೆ (= ಕಾಲ್ಗೆ), ಊರಿಗೆ (= ಊರ್ಗೆ). ಮುನೀನ್ದ್ರರಿಗೆ (Bp. 52, 21). ಮಹನ್ತರಿಗೆ (53, 13). ಅರಸರಿಗೆ, ಅರಸಿಯರಿಗೆ (59, 26). ನನಿಗೆ (= ನಂಗೆ, ನನಗೆ, Si. 378).

ಇ i. 7. = ಇಂ 2. A substitute of ಇಂ 2 in the formation of the dative, *e. g.* ಕೂಸಿಗೆ (= ಕೂಸಿಂಗೆ), ಲೇಸಿಗೆ (= ಲೇಸಿಂಗೆ), ರೂಪಿಗೆ (= ರೂಪಿಂಗೆ), ನಾಳಿಗೆ (= ನಾಳಿಂಗೆ), ಊರಿಗೆ (= ಊರಿಂಗೆ), ಮಾತಿಗೆ (= ಮಾತಿಂಗೆ). *Cf.* ಇಕೆ 2, ಇಕ್ಕೆ 2.

ಇ i. 8. = ಇಂ 5. An occasional substitute of ಇಂ 5 in the instrumental and ablative, *e. g.* ಪ್ರಕಾರದಿ (Bp. 36, 48), ಮಾಯೆಗಳಿ (42, 17). In ಪ್ರಕಾರದಿ, ಮರದಿ, ಕಾಲದಿ, ತೆಱದಿ, etc. the ದಿ may have replaced ದೆ; see note ad ಇ 2.

ಇ i. 9. = ಅಯ್ 2. A common substitute of ಅಯ್ in the formation of the second person singular of the future and imperfect, *e. g.* ಇಪ್ಪಿ (B. 1, 11. 21), ಇರುವಿ (2, 17), ಇಟ್ಟಿ, ಒಡದಿ (3, 82). **2,** a shortened form of ಈ 7, *e. g.* ಹೇೞುತಿ (Bp. 56, 26), ಮಾಡುತ್ತಿ, ಹೋಗುತ್ತಿ, ನಡೆಯುತ್ತಿ (C.).

ಇ i. 10. = ಇಂ 6. A substitute of ಇಂ in the second person plural of the imperative (*cf.* ಅಲಿ 3), *e. g.* ಏೞಿ (Bp. 12, 44), ನೋಡಿ (29, 5), ಕೇಳಿ (30, 25), ಇರಿ (37, 39), ಕೊಳ್ಳಿ (56, 29), ತನ್ನಿ (4, 4; 9, 9; 59, 30-40), ಬನ್ನಿ (24, 30; 51, 80; 59, 16); see also 34, 11. 13; 37, 27; 39, 40. 48; 45, 47. 48; 58, 69; 60, 25; ಇರಿ s. ಇರ್ 1.

ಇ i. 11. An *additional* termination for the second person plural of the present, etc. See ಇರಿ 1.

ಇ i. 12. An occasional termination of the locative singular of nouns with final ಅ, *e. g.* ಪುರದಿ (Bp. 47, 43), ಬನದಿ (Bh. 1, 8, 5), ಕಾನನದಿ (1, 8, 5. 53), ಸ್ಥಲದಿ (J. 4, 70). See ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ; Śś. s. ಭಜಕ.

ಇ i. 13. An occasional substitute of ಎ 3, see s. ಅ್ 2.

ಇ i. 14. The initial i that is connected with pi and hi, see *e. g.* ಇಂಗಲೀಕ, etc., ಇಂಗು, ಇಂಗುಲಿಕ, ಇಟ್ಟು, ಇಡಿಸು 3, ಇಣಿ, ಇಣಿಕು, ಇತ್ತಾಳೆ, ಇಪ್ಪೆ 1, ಈರೆ.

ಇ i. 15. = ಇರಿ 3. ಏನಿ? (J. 16, 25).

ಇ i. 1. An affix to form feminines (see *e. g.* ಇತಿ, ಗಾತಿ, ಗಿತಿ, ಗಿತ್ತಿ, ಹೆಣ್ಣತಿ), which appears to have been taken from Sk. *i, ī*.

ಇ i. 2. *A name of Kâma.*

ಇ i. 3. A substitute of ಈ in Tadbhavas, *e. g.* ಲಕ್ಷ್ಮಿ (= ಲಕ್ಷ್ಮೀ), ಭಾಮಿನಿ (Śmd. 103), ಬಿದಿಗೆ (= ದ್ವಿತೀಯೆ), ತದಿಗೆ (Śm. 19).

ಇಂ im. 1. An auxiliary syllable for the formation of the genitive singular, preceding its final ಅ, *e. g.* ಸೂಱಿನ (Śmd. 133), ಪಗಲಿನ, ಇರುಳಿನ, ಆಗಳಿನ (134), ಮುತ್ತಿನ, ನಿನ್ನಿನ (133), ಅನ್ನಿನ (147), ಮಾತಿನ (61), ಸೊಬಗಿನ (136), ಬಯ್ಗಿನ (297), ಪೂವಿನ, ಮಡುವಿನ, ಗೋವಿನ, ಗುರುವಿನ (133), ಅರುವಿನ (124). — ಬೆಮರಿನ, ಮಣಲಿನ, ಮುಗಿಲಿನ, etc. were (in ancient times) irregular forms (134).

ಇಂ im. 2. = (ಇ 6 and 7). An auxiliary syllable for the formation of the dative singular, preceding its final ಗೆ, *e. g.* ಲೇಸಿಂಗೆ (Śmd. 63), ರೂಪಿಂಗೆ (131), ಕೂಸಿಂಗೆ (159), ಮಡುವಿಂಗೆ, ಗುರುವಿಂಗೆ (133), ನಿನ್ನಿಂಗೆ, ಮೊನ್ನಿಂಗೆ (401), ಅರುವಿಂಗೆ, ಅರ್ವಿಂಗೆ (123), ಅವುವಿಂಗೆ (116), ಊರಿಂಗೆ (Hlâ.), ಹೊತ್ತಿಂಗೆ (Bp. 42, 33), ನಿಡಿಪಿಂಗೆ (see ನಿಡಿದು), ಹಱಿದಿಂಗೆ (see ಹಱಿದು).

ಇಂ im. 3. An auxiliary syllable for the formation of the locative singular, preceding its final ಒಳ್ (ಒಳು, ಒಳಗೆ) or ಅಲ್ಲಿ, *e. g.* ಮಾತಿನೊಳ್ (Śmd. 61), ಪಾಸಿನೊಳ್, ಪೂವಿನೊಳ್, ಕರ್ವಿನೊಳ್ (163), ನಪ್ಪಿನೊಳ್ (147), ಗುರುವಿನೊಳ್ (133), ಕರ್ತೃವಿನೊಳ್ (157); ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ, ಬಿಳಿದಿನೊಳ್ (see ಬಿಳಿದು), ಹಱಿದಿನಲ್ಲಿ (see ಹಱಿದು), ದೊಡ್ಡಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ (see ದೊಡ್ಡಿತ್ತು), ಕಿಱಿದಿನೊಳ್ (see ಕಿಱಿದು).

ಇಂ im. 4. An auxiliary syllable for the formation of the instrumental (and the ablative that has the same form), either following the shorter or the common longer form of the genitive and preceding ದ 2, ದಂ, ದವು and ದೆ, *e. g.* ರೂಪಿನ್ದೆ (Śmd. 10, ರೂಪಿನಿನ್ದ C.), ಕಾಲಿನ್ದೆ (150, ಕಾಲಿನಿನ್ದ C.), ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆ (150), ವ್ಯಾಕರಣದಿನ್ದೆ (8), ಅದಱಿನ್ದೆ (84), ಭಯದಿನ್ದಂ (131), ವಿದ್ವಾಂಸರಿನ್ದೆ (9 Cm.), ಅಕ್ಷರಂಗಳಿನ್ದೆ (43 Cm.); — ಎನ್ನಿನ್ದೆ ನಿಂ ಮುಂಚಿದಯ್ (263), ಬೆಲ್ಲದಿನ್ದೆ ಇನಿಯಂ (184), ತಿಳಿಗೊಳದಿನ್ದೆ ಪಾಱಿದುವು ಹಂಸಕುಲಂ (142), ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎದ್ದು (Rśv. 5, 133), ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ (Hlâ.), ಸತ್ಪ್ರಿಯದಿನ್ದ (Bp. 39, 70); ಮರನಿನ್ದ, etc. (see ನ 2, No. 3). — or, with regard to (the fuller form of) the ablative, following ಅತ್ತಣ and preceding the mentioned finals, *e. g.* ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿನ್ದಂ, ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆ (Śmd. 141); — or, for the formation of another kind of ablative, following the terminations of the dative and preceding the final ದ 2, ರ 2, etc., *e. g.* ಕಱುಬರ್ ಇದ್ದ ಊರಿಗಿನ್ದ ಕಾಡು ಒಳ್ಳಿತು (J. 28, 6), ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಗಿನ್ತಲೂ ಚೇಱಿ ಆಗಿ ಇರುವ ಸ್ತ್ರೀ (Si. 183), ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ (236). See ಇನ್ತ 1, etc.

ಇಂ im. 5. = ಇ 8. A termination of the instrumental (and the ablative of the same form), singular and plural, added either to the shorter or to the longer form of the genitive, *e. g.* ಮಾತಿಂ (Śmd. 61. 133. 273, ಮಾತಿನಿಂ C.), ಕಡುಪಿಂ (133), ಕಡುಪಿನಿಂ (133), ಮನುವಿಂ (133), ಅದಱಿಂ (12), ಎನ್ನಿಂ (157), ಮೂಱಿಱಿಂ (135), ಕೊಡಲಿಯಿಂ, ಕಣ್ಣಿಂ (ಕಣ್ಣಿನಿಂ C.), ಸಂಗಡದಿಂ (157), ಮನದಿಂ (130), ಮುಖ್ಯತೆಯಿಂ (197), ಅರಸನಿಂ (90), ಮಾಡಿದನಿಂ (89), ಅಕ್ಕನಿಂ, ಹರಿಣನಿಂ (148), ಮೂಡಣಿಂ, ಮೇಗಣಿಂ (135), ಬಲ್ಲವರಿಂ (145), ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂ (147), ಎಲ್ಲವಱಿಂ (135), ಮಡುವಿನಿಂ ಗುರುವಿನಿಂ (133); — ಅನ್ದಿಂ (147), ಕೃಷ್ಣನಿಂ ಪಿರಿಯಂ ಬಲಭದ್ರಂ (160), ಅವುದಾನೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು (160), ಕೆಱೆಯಿಂ ಬನ್ದಂ (165), ಪನ್ದಿಯ ಕೋಟ್ಟೆಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಅಗನಿಕಾಯನೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತು (166); — or, with regard to (the fuller form of) the ablative, following ಅತ್ತಣ, *e. g.* ಅರಸನತ್ತಣಿಂ, ಕೃಷ್ಣನತ್ತಣಿಂ (160), ಕೆಱೆಯತ್ತಣಿಂ, ಕರಿತಿರದತ್ತಣಿಂ (165).

ಇಂ im. 6. = ಇ 10; ಅರಿ 8, ಇರಿ 2. A termination of the second person plural of the imperative, *e. g.* ಪೇೞಿಂ! (Śmd. 270). ಸಮುಕಟ್ಟಂ! ಇರಿಸಿಂ! ತರಿಸಿಂ! (270). ಮಾಡಿಂ! (271). ತನ್ನಿಂ! ಬನ್ನಿಂ! (281). ಪುಗಿಂ! (153).

ಇಕ್ ik. = ಇಚ್, ಇಜ್, ಇತ್, ಇದ್, ಇನ್ 1, ಇಪ್, ಇಬ್, ಇಮ್ 1, ಇರ 2, ಇರು 2, ಇರ್ 1, ಈರ್ 1, (ವಿರ). Two. *Cf.* ಎರಡು. — ಇಕ್ಕಟ್ಟು. = ಇರ್ಕಟ್ಟು. Two rules or ways; two parties (C.; ಎರಡು ತರ G.). 2, the state of being bound on both sides or that of having little room from side to side, narrowness, as that of a door; the state of being strait or difficult to pass, as that of a road (C.; ಇಟ್ಟಡಿ G.); a strait, a dilemma (My.; T., Tě.; ಸಂಕಟ G.). ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಸ್ಥಲ (ಸಂಕಟ, ಸಮ್ಬಾಧ Si. 376). ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಊರು, a village in which there are two hostile parties (C.). — ಇಕ್ಕಟ್ಟು ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. Two or three, *i. e.* many, obstacles or difficulties (My.). — ಇಕ್ಕಡಿ = ಇರ್ಕಡಿ. Two cuts or parts; asunder, in two. See Bp. 39, 34; Bh. 3, 13, 26; Râm. 6, 30, 15; J. 21, 35; 13, 48; 28, 24. — ಇಕ್ಕಡಿ ಗೆಯ್. To cut in two (J. 12, 22; 13, 40; 20, 14). — ಇಕ್ಕಡೆ. = ಇರ್ಕಡೆ. Both sides; at both sides (My.; ಎರಡೂ ಕಡೆ G.). — ಇಕ್ಕಣ್. Two eyes. — ಇಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ. A deity with two eyes, in opposition to ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ದೇವ (Bp. 54, 25). — ಇಕ್ಕರೆ. Both banks of a river (My.). — ಇಕ್ಕಳ. Two kalas. ಇಕ್ಕಳಬೀಜವರಿಯ ನೆಲ (ದ್ರಾಣಿಕ Si. 302). ಇಕ್ಕಳಹಾಲು ಕಱೆಯುವ ಆಕಳು (ದ್ರೋಣಕ್ಷೀರೆ, ದ್ರೋಣದುಘೆ 322). ದ್ರೋಣ ಅನ್ದರೆ ನಾಗಳ, ಕೆಲವರು ಇಕ್ಕಳ ಎನ್ನುವರು (329). — ಇಕ್ಕಾಲು. = ಇರ್ಕಾಲು. Two legs or feet; both legs or feet (C.). — ಇಕ್ಕೆಯ್. = ಇರ್ಕೆಯ್. Two arms or two hands; both arms, etc. (C.; Bp. 15, 8). — ಇಕ್ಕೆಲ. = ಇರ್ಕೆಲ. Two sides; both sides. ಮನೆಯ ಮುನ್ದಿನ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಘಾಣ, ಅಲಿನ ನೆಗಟ್ಟುಂ; ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುನ್ ಒಳಗಣ

ಬುಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ Nr.). See Grj. 7, after 11; Bp. 5, 61; 26, 6; 48, 29; 51, 81; 52, 23; 55, 16; 61, 30; J. 3, 5; 6, 10; 19, 6.

ಇಕ ika. An affix for the formation of masculine nouns (Šmd. 239; *cf.* ಇಗ, & Sk. ಇಕ, ಉಕ).

ಇಕಾರ i-kâra. The letter *i* (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 35-40; I, 5, 21-23).

ಇಕಾರಾನ್ತ ikâra-anta. A word with final ಇ (Šmd. 103. 260).

ಇಕೆ ikĕ. 1. = ಇಕ್ಕೆ 3, (ಕೆ 3). An affix for the formation of neuter nouns (Šmd. 248, perhaps taken from Sk.).

ಇಕೆ i7-kĕ1. 2. = ಇಕ್ಕೆ 2. Used to form the dative of the infinitive with final ಅಲು, *e. g.* ಮಾಡಲಿಕೆ, ಹೋಗಲಿಕೆ (S. Mhr.; My. occasionally).

ಇಕೊ i3-kŏ. = ಇಕೋ, ಇಕ್ಕೋ, ಇಗೋ, ಎಕೊ, ಎಕೋ. Look here! lo! behold! (My.; J. 28, 44).

ಇಕೋ i3-kô1. = ಇಕೊ, etc. (C.; B. 1, 6; 4, 177).

ಇಕ್ಕ ikka. (= ಇಡುಕ). — ಇಕ್ಕಜೆಡೆ. Hair very much matted and twisted together (Bp. 32, 51).

ಇಕ್ಕಟ್ಟು ikkaṭṭu. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 1. To kill (S. Mhr; *cf.* ಇಕ್ಕು 4.).

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 2. To sound, to rustle (? T., M. ಇರೈ, to sound, make a noise, etc.; ಇರೈ, sound). ತೆಕ್ಕೆ ಪಿಡಿಲಿತು; ತಲೆಗೆಲೆಯ ಹೊದಟಿಕ್ಕರಿಸೆ ಮೆಯ್ ಮುರಿಯಲ್, ಅನಿಲಜನ್ ಬಿಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು, ಕಾಣದೆ ಅಹಿಪತಿಯು (Bh. 3, 13, 33).

ಇಕ್ಕಳ ikkaḷa. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕಳಿ ikkaḻa. = ಇಕ್ಕುಳ್ 1 q. v., ಇಕ್ಕುಳಿ, ಇಕ್ಕೆ. A pair of tongs; a pair of pincers (ಲಾಳಿ, ತಣ್ಡಸ, ಗಾಳುಕ Mr. 383, o. r. ಇಕ್ಕುಳಿ; C.).

ಇಕ್ಕಿನ್ತ ikkinta. = ಅಕ್ಕಿನ್ತ. See Prv. s. ನಳಿನ.

ಇಕ್ಕಿಸು ikkisu. = ಇರ್ಕಿಸು 2, No. 1 To cause to put (Bp. 12, 16; 16, 9; 60, 5; My.).

ಇಕ್ಕು ikku. 1. = ಇರ್ಕುಂ, of ಇರ್ 1. It will be, it is. See *e. g.* Mr. 51. 54. 151.

ಇಕ್ಕು ikku. 2. = ಇರ್ಕು 1, q. v. To lay or put down; to put, to place; (to execute, to perform); to lay blows upon, to beat; to move, as a fan; to put in a proper position, to serve up, as food; to give, as money, alms, a name, medicine; to abandon (ತ್ಯಾಗ Šmd. Dh.; My.; ಇಡು, ಕೊಡು, ಹೊಡೆ, ಹಾಕು G.; Tu.; T. ಇಱಕ್ಕು, to put, to let down, *cf.* ಎಱಗು 1; ಇಗೈ, ಇಡು, to give; Tĕ. ಇಚ್ಚು, to give); to be put, to be shut (J. 9, 17). ಪಡಿಪೆನ್ದು, ನರೆಗೆ ಇಕ್ಕುವ ಕರ್ಪೂರ (Šmd. I). ಪುಟ್ಟಿಯೆನ್ದು, ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನ್ ಇಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂಟ್ (I). ಸೇಸಿಕ್ಕಿದಂ, ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದಂ (63). See further 132. 159. 223. 233. 294. ಎವೆಯಿಕ್ಕದವರ್ (Šm. 8). ಕಣ್ಣಿಕ್ಕಿದ ಆವು (ಅವತೋಕೆ, etc.); ಹೆಱರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂಟಿನ್ ಉಪ್ಪು (ಪರಾನ್ನ Hlâ.). ಲೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂಟಿನ್ ಉಪ್ಪುವಂ (ಪರಾನ್ನ Nr.). ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ Hlâ.). ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಇಕ್ಕುವ ಅನ್ನ (ಕವ್ಯ); ಇಕ್ಕಿದ ಮದದಿನ ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಮದಕಲ, etc.); ಗಣ್ಟು ಇಕ್ಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಗ್ರಥಿತ, etc. Nr.). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟಿ ಮಟಿದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lîlv. 3, 4). See *e. g.* Abh. P. 13, 34; Bp. 1, 50; 2, 54; 8, 42; 12, 48; 27, 24; 28, 42. 48; 31, 7. 9; 32, 27; 43, 53; 48 sum.; 50, 12; 52, 7; 54, 55; Rŝv. 4, 122; 5, 39; 6, after 11; 9, 27; Bh. 1, 8, 28; 1, 10, 38; 2, 13, 46; 3, 13, 24; 6, 2, 3; J. 18, 13; 28, 36; 31, 26; ಒಡೆಯಿಕ್ಕು, ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕು, ಪುರ್ಬಿಕ್ಕು, ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು 1. — ಸೂಳೆಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹಣ, ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹೆಣ. — ಇಕ್ಕಲಾಱದ ಕೆಯ್ ಎಂಜಲು. — ಇಕ್ಕುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಮ್ಬುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? — ಇಕ್ಕುವವರಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನು? — ಇಕ್ಕುವವಳು ನಮ್ಮವಳಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಉಣ್ಣೇನು (Prvs.). — ಇಕ್ಕ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Mutual cuffing (C.). — ಇಕ್ಕ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To beat or cuff one another, as school-boys do (C.).

ಇಕ್ಕು ikku. 3. The act of putting, etc. See ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು 2.

ಇಕ್ಕು ikku. 4. = ಇರ್ಕು 2. To kill (ಹನನ Šmd. Dh.; see ಇಡು 1, ಇಱ್ 1; T., M. ಇಱ, to die; ಎಱ್, to beat, to kill; Tu. ಇಕ್ಕಾವು, to extinguish, put out, as fire). ಹರಿಣನನ್ ಇಕ್ಕಿದರು ನಾರಾಚದಲಿ (Bh. 3, 13, 26). See Rŝv. 3, 97. 102.

ಇಕ್ಕು ikku. 5. = ಇರ್ಕು 3. Killing (ಗೋಣ್ಮುಱ್, ಒರಸು, ಹಿಂಸೆ Ss.).

ಇಕ್ಕು ikku. 6. = ಇಱುಕು 2, etc. Closeness; state of being compressed; strait. — ಇಕ್ಕೆಡ. -ಎಡ. A confined pent up place (R.).

ಇಕ್ಕುವ ikkuva. = ಇಕ್ಕುಹ, q. v.

ಇಕ್ಕುಹ ikkuha. Laying, putting, etc. ಹುಬ್ಬುಗಣ್ಟಿಕ್ಕುಹ (ಭ್ರೂಕುಟಿ Nr.). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹನ್ ಇಕ್ಕುಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ Nr. *b*; — ಇಕ್ಕುವ in Nr. *a*).

ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ ikkuḷike. Tbh. of ಇಕ್ಷ್ವಾಲಿಕೆ (? ಹಣಜೆ Mr. 110).

ಇಕ್ಕುಳ್ ikkuḷ. 1. = ಇಕ್ಕಳಿ, q. v., etc. (ಸನ್ದಂಶ Šmd. I). ಇಕ್ಕುಳ್ಗಳ್, ಇಕ್ಕುಳ್ಗೆ (Šmd. 52). (Tu. ಇಕ್ಕುಳಿ; T. ಇಡುಕ್ಕಿ, pincers, a forceps; T., M. ಇಡುಕ್ಕು, the claws of a lobster or scorpion; see ಇಡಕು 1, ಇಱುಕು 1 & 2).

ಇಕ್ಕುಳ್ ikkuḷ. 2. A change of the nature of a disease (? ವ್ಯಾಧಿವಿಕಾರ Šmd. I).

ಇಕ್ಕುಳಿ ikkuḷa. = ಇಕ್ಕಳಿ, q. v. (My.).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 1. = ಇರ್ಕೆ. Being, abiding; — an abode, a seat, a place of rest, of resort or of refuge; a place (ಆಶ್ರಯ Šm. 58; ಹಕ್ಕೆ, ಗವಿ, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; ಸ್ಥಳ G.). See Bp. 9, 10; 30, 27; 60, 25; Bh. 3, 13, 15. 18. 32; J. 24, 45; 28, 43; 29, 35; 30, 9; Râm. 13, 13. — ಇಕ್ಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To betake one's self to one's place of rest (Bp. 12, 48).

ಇಕ್ಕೆ i7-kkĕ. 2. = ಇಕೆ 2, *e. g.* ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ (S. Mhr.; My. occasionally).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 3. = ಇಕೆ 1. (Šmd. 248).

ಇಕ್ಕೆಲ ikkĕla. See s. ಇಕ್.

ಇಕ್ಕೇರಿ ik-kêri. = ಹಿಕ್ಕೇರಿ. The residence of the kings of Bidanûr or Bidarûru (C.). — ಇಕ್ಕೇರಿವರಹ. A gold pagoda, now worth nearly five Rupees (C).

ಇಕ್ಕೊ i3-k-kô1. = ಇಕೊ, etc. (C.; T.; B. 4, 19. 21).

ಇಕ್ಷು ikshu. *The sugar-cane, Saccharum officinale.*

ಇಕ್ಷುಕೋದಣ್ಡ ikshu-kôdaṇḍa. Whose bow is of sugar-cane: Kâma.

ಇಕ್ಷುಕೋದಣ್ಡಕ್ಷಯ ikshukôdaṇḍa-kshaya. The destroyer of Kâma: Śiva (Bp. 61, 47).

ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ ikshu-gandhĕ. N. of several plants: *Saccharum spontaneum* Lin. 2, *Asteracantha longifolia* Nees. (Barleria longifolia Lin.). 3, *Capparis spinosa*. 4, *Batatas paniculata* Chois. 5, = ನೆಗ್ಗಿಲ್, q. v. See ಕಿಱಿಯ ನೆಲಗುಳ್ಳ.

ಇಕ್ಷುಚಾಪ ikshu-čâpa. A sugar-cane bow (ಇಂಗೋಲ್ Ĉt. I, 96).

ಇಕ್ಷುದಣ್ಡ ikshu-daṇḍa. A sugar-cane. (My.).

ಇಕ್ಷುಧನ್ವ ikshu-dhanva. Kâma. (My.).

ಇಕ್ಷುರ ikshura. *The plant Asteracantha longifolia* (or also Capparis spinosa).

ಇಕ್ಷುರಕ ikshuraka. = ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ Nos. 1 and 2. (ಕೊಳಗುಳಿಕೆ Mr. 132).

ಇಕ್ಷುರಸ ikshu-rasa. Sugar-cane juice. (My.).

ಇಕ್ಷುಶರಾಸನ ikshu-śarâsana. Kâma. (My.).

ಇಕ್ಷುಸಮುದ್ರ ikshu-samudra. The sea of sugar-cane juice. (My.).

ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ikshvâku. *A bitter gourd* (ಕಯ್ ಸೋರೇ ಗಿಡ Si. 161; ಹಾಲುಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.). 2, N. of the first king of the solar dynasty in Ayôdhyâ (J. 5, 22; 18, 1. 15. 16. 56).

ಇಕ್ಷ್ವಾಲಿಕೆ ikshvâlikĕ. (= ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ?). A plant, Saccharum fuscum, of which pens are made

ಇಕ್ಳ ikḷa. = ಇಕ್ಕುೞ. (My.).

ಇಗ iga. An affix for forming masculines (Śmd. 232. 233; *cf*. ಇಕ).

ಇಗರು igaru. 1. = ಇಮರು. To be evaporated, or dried up (Tĕ., also ಇಗುರು; R.; *cf*. ಇಂಗು 1).

ಇಗರು igaru. 2. (= ಚಿಗುರ್ 1). To shoot, to sprout (Tĕ. ಇಗುರ್ಚು, ಇವುರು; R.).

ಇಗರು igaru. 3. A sprout, a young leaf (Tĕ. ಇಗುರು, ಇವುರು; Tu. ಇಗರ್, ಇಗುರ್; R.; *cf*. ಎಸಳ್?).

ಇಗರು igaru. 4. The gums (My.; T. ಈಱು).

ಇಗರ್ಜಿ igarji. = ಇಂಗ್ರೇಜ No. 2. (My.).

ಇಗೆ i-gĕ 1. = ಇಂಗೆ. See the forms s. ಇ 6 & 7.

ಇಗೋ i3-gô. = ಇಕೊ, etc. (B. 1, 8; 4, 45. 195; My.).

ಇಂ, ಇಱ್ iṅ. = ಇಞ್, ಇನ್ 2, ಇಮ್ 2; ಈಱ್, ಈಞ್, ಈನ್ 2, ಈಮ್. Sweetness; agreeableness (T. ಇನ್; ಇಱುದು, ಇಱುನು, ಇವಿಱ್, sweetness; see ಇನಿದು, ಇಮ್ಪು). — ಇಂಕವಲ. A sweet mouthful: essence. ಕ್ಷೀರದೊಳಯಿಂಕವಲನಾದಡೆ ತಾರೆನೇ? (Bp. 14, 14). — ಇಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. = ಈಂಗಡಲ್. The sea of milk (ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ Ĉt. I, 96; J. 6, 10). ಇಂಗಡಲ ಸಿಡುದೆರೆಗಳೋ? (Bp. 11, 34). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. The milk-sea's son: the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). 2, the physician of the gods, Dhanvantari, also a son of that sea (My.). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿ. The milk-sea's daughter: Lakshmî (My.). — ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿಯೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. Lakshmî's husband, Hari (ಹರಿ Ĉt. II, 4). — ಇಂಗಡಲಣುಗ. -ಅಣುಗ. = ಇಂಗಡಲ ಕುವರ. (My.). — ಇಂಗಡಲಣುಗಿ. -ಅಣುಗಿ. = ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿ. (ಶ್ರೀಪತಿ Kk. 7). — ಇಂಗಡಲಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. The son-in-law of the milk-sea: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; ವಿಷ್ಣು Śm. 5). — ಇಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A sweet ray. — ಇಂಗದಿರ. -ಅ 3. The sweet-rayed: the moon (ತಿಂಗಳ್ Ĉt. II, 18; ಚನ್ದಿರ Kk. 11 *b*; Rśv. 8, 45). — ಇಂಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A sweet voice (Abh. P. 5, 113). — ಇಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. The sweet stick: the sugar-cane. 2, a bow of sugar-cane (ಇಕ್ಷುಚಾಪ Ct. I, 96). — ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of sugar-cane. — ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. Whose bow is of sugar-cane: Kâma (ಕಾಮ Śmd. II; Kk. 79, Śm. 7; ಮನ್ಮಥ Kk. 8).

ಇಂಕಾರ್ iṅkâr. = ಇನ್ಕಾರ್. Refuse, abnegation, disdain (S. Mhr.; H. ಇನ್ಕಾರ್). ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಇಂಕಾರ್ (ಇನ್ಕಾರ್) ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡುವದು (ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ, ವಿಸಂವಾದ Si. 74).

ಇಂಕೆ iṅkĕ. The state of soaking into, etc. (ಇಂಗುವುದು Śs.; see Tĕ. s. ಇಂಗು 1).

ಇಂಕ್ರ iṅkṟa. (= ಇಱಕಱ). (That is pressed into a small compass), a little (My.).

ಇಂಗ iṅga. *Moveable.* 2, *a hint or sign, an indication of sentiment by gesture, etc.*

ಇಂಗಡ iṅgaḍa. = ಯಿಂಗಡ, ಎಂಗಡ q. v. Separateness, the state of being apart; loneliness (My.). See Prv. s. ತಂಗಳ. — ಇಂಗಡಿಂಗಡ. rep. (ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ, ಪೃಥಕ್ Śmd. 392 Cm.).

ಇಂಗಡಿಸು iṅgaḍisu. = ಯಿಂಗಡಿಸು, ಎಂಗಡಿಸು. To separate (v. t., C.; Bp. 9, 22; ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಮಾಡು G.).

ಇಂಗಲಿಕ iṅgalika. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗಲೀಕ iṅgalîka. = ಇಂಗಲಿಕ, ಇಂಗಳೀಕ, ಇಂಗಿಲೀಕ, ಇಂಗುಲಿ, ಇಂಗುಲಿಕ q. v., ಇಂಗುಳೀಕ. Vermilion (ಹಿಂಗುಲ, ಹಂಸಪಾದ, ಕುರುವಿನ್ದ Mr. 102). 2, a blue drug (My.).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 1. Tbh. of ಅಂಗಾರ (Śmd. 354; Ĉt. II, 56). Heated charcoal; fire (ಕೆಣ್ಣ Kk. 15; ಎಲರ್ಗೆಳೆಯ, ಅಗ್ಗಿ, ಹಗ್ಗಿ, etc. 21; ಅನಲ, ಅಗಿನಿ, etc., ಅಂಗಾರ, ಅಂಗರ, ಕೆಣ್ಣ Śm. 11; ಅಗ್ನಿ 113). ಇಂಗಳವ ಪಟು ಮಾಡ್ಪಲ್ಲಿ ಪೊತ್ತು (Śm. 97). — ಇಂಗಳಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Who has an eye of fire: Śiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2). — ಇಂಗಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To catch fire, to begin to burn (Bp. 44, 27). — ಇಂಗಳಮಗ. Agni's son: Kârttikêya (ಗುಹ Śm. 4).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 2. = ಇಂಗುದ, ಇಂಗುಳ. Tbh. of ಇಂಗುದ, q. v. (ವೃಕ್ಷ Śm. 113; ಪವನಜೆ Mr. 135, o. r. ಇಂಗುಳ; My.). 2, a small tiny tree, Balanites roxburghii (St. & Pl.). — ಇಂಗಳದ ಗಿಡ. (ಇಂಗುದ, ಇಂಗುದಿ, ತಾಪಸತರು, ಗಾರೆಗಿಡ; ಇಂಗಳದ ಕಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ Si. 132).

ಇಂಗಳೀಕ iṅgaḷîka. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (ಹಿಂಗುಲ Si. 490; = ಇಂಗಲೀಕ No. 2, My.).

ಇಂಗಳೇಶ್ವರ iṅgaḷa-îśvara. A N. (Bp. 2, 45). — ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಬಾಗವಾಡಿ. N. of the birthplace of Basava, founder of the Liṅgavanta sect (Bp. 5, 49).

ಇಂಗಿತ iṅgita. Moving, agitation. 2, *motion of various parts of the body as indicating the intentions or sentiments; a hint or sign.* 3, aim, intention, real but covert purpose (My.; ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಗುಟ್ಟು G.). See Bp. 25, 2; J. 11, 16; ಪರೇಂಗಿತ.

ಇಂಗಿತಜ್ಞ iṅgita-jña. Understanding signs, etc. 2, knowing what is proper (ಉಚಿತಜ್ಞ Śmd. 107 Cm.).

ಇಂಗಿಲೀಕ iṅgilîka. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗಿಲೀಷು iṅgilîshu. = ಇಂಗ್ರೇಜ No. 1, etc. English (T., R.).

ಇಂಗಿಸು iṅgisu. 1. To evaporate by boiling, etc. (v. t., My.).

ಇಂಗಿಸು iṅgisu. 2. To cause to give (My., occasionally).

ಇಂಗು iṅgu. 1. = ಹಿಂಗು. To be imbibed, as water by the earth or other porous matter, to soak into (C.; Tu.; Tĕ. ಇಂಕು, ಇನುಕು, ಈಕು; T. ಇಂಜು). 2, to dry up (ಬೞ³ Šm. 83; Grj. 9, 21; My.), to disappear. ನದಿಗಳ್ ಇಂಗಲು (Bp. 2, 14). ಕಳೆ ಇಂಗಿ (46, 58). ಇಂಗಿತು ಆ ಬಿಜ್ಜಳನ ಸಪ್ತಾಂಗತಾಮ್ರುಧಿ (61, 10). 3, to evaporate in boiling, to boil away (v. i., My.; Tĕ.; *cf.* ಇಗರು 1 & ಈಱು 1).

ಇಂಗು iṅgu. 2. To give (My., occasionally; T. ಇಗ್ಗೈ, Tĕ. ಇಚ್ಚು; see s. ಇಕ್ಕು 2; *cf.* ಇಸು 2, ಈ 9; see Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2).

ಇಂಗು iṅgu. Tbh. of ಹಿಂಗು (Šmd. 357). A tall perennial plant, growing in Persia, and yielding the drug Asafoetida, Ferula asafoetida; the drug prepared from the plant (ಹಿಂಗು, ಬಾಹ್ಲಿಕ, ರಾಮಠ, etc. Nr.; ಹಿಂಗು, ರಾಮಠ Mr. 138; ರಾಮಠ Šm. 83; Si. 311). ಇಂಗಿನ ಎಲೆ (ಕಾರವಿ, ಬಾಷ್ಪಿಕೆ Nr.; see Si. 311).— ಇಂಗು ಮೆಣಸು ಜೀರಿಗೆ. Three well-known condiments which one day somebody was ordered to buy, when he had a piece of paper given him on which the above three words were written; he went to the bazaar and first bought ಇಂಗು, then, *by misreading,* ಮೇಣ (wax), after that ಸೂಜಿ (a needle), and finally asked also for ರಿಗೆ (that is meaningless). Hence the words are used to denote 1, confused reading; 2, a simpleton (C.).— ಇಂಗು ಹಚ್ಚು. To deceive, in the phrase: ಅವನ ಕುಣ್ಡಿಗೆ ಇಂಗು ಹಚ್ಚಿ ಬಿಯೋ? (C.).

ಇಂಗುದ iṅguda. = ಇಂಗಳ 2, No 1, etc. *The tree Terminalia catappa* Ainslie.

ಇಂಗುದಿ iṅgudi. = ಇಂಗುದ. *Terminalia catappa.*

ಇಂಗುಲಿ iṅguli. = ಇಂಗಲೀಕ, etc. (My.).

ಇಂಗುಲಿಕ iṅgulika. = ಇಂಗಲಿಕ, etc. Tbh. of ಹಿಂಗುಲಿಕ (Šmd. 357), ಹಿಂಗೂಲಕ (373. 374). Vermilion (ಹಿಂಗುಲ, ಹಂಸಪಾದ, ಕುರುವಿನ್ದ Hlâ.).

ಇಂಗುಳ iṅguḷa. = ಇಂಗುದ, etc. ಇಂಗುಳದ ಮರ (ಇಂಗುದ, ಇಂಗುದಿ, ತಾಪಸತರು Nr.; My.). ಇಂಗುಳದ ಹಣ್ಣು (ಐಂಗುದ Nr.). See ತೊಱೆಯಿಂಗುಳ.

ಇಂಗುಳೀಕ iṅguḷīka. = ಇಂಗುಲಿಕ, etc. (My.).

ಇಂಗೆ iṅ2-gĕ1. = ಇಗೆ. See the terms s. ಇಂ2.

ಇಂಗ್ರೇಜ iṅgrĕja. An Englishman (B. 5, 67; Mhr. ಇಂಗರೇಜ, ಇಂಗ್ರಜ).

ಇಂಗ್ರೇಜಿ iṅgrĕji. = ಇಂಗಿಲೀಸು, ಇಂಗ್ರೇಜು, ಇಂಗ್ರೇಜಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್. English (B. 5, 160; Mhr. ಇಂಗ್ರೇಜೀ, ಇಂಗ್ರಜ; Tu. ಇಂಗ್ರೇಜಿ). 2, = ಇಗರ್ಜಿ, an "église", a Roman Catholic church (Mg.).

ಇಂಗ್ರೇಜು iṅgrĕju. = ಇಂಗ್ರೇಜ No. 1. (My., also ಇಂಗ್ರೀಜು).

ಇಂಗ್ರೀಜಿ iṅgrêji. = ಇಂಗ್ರೇಜ No. 1. (B. 5, 271).

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ iṅglîsh. = ಇಂಗಲೀಸು, etc. (My.; Si. 272).

ಇಚ್ ic. = ಇಕ್, etc.— ಇಚ್ಚಾರಿ. Two ways (in shooting). — ಇಚ್ಚಾರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To make use of two ways in shooting (to shoot with two bows at the same time, J. 13, 18).

ಇಚ ica. An affix to form masculines, denoting "born of" (Šmd. 236).

ಇಚಿಕಿಲ icikila. *Mud, mire.*

ಇಚ್ಛ iċċa. = ಇಚ್ಛೆ (C.). — ಇಚ್ಛಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. A random figure (S. Mhr.). 2, the third term in the rule of three (Mhr. ಇಚ್ಛಾಂಕ). — ಇಚ್ಛಟವಣೆ. Putting random figures and adding them together (My.).

ಇಚ್ಛಕ iċċaka. = ಇಚ್ಚಗ, ಇಚ್ಛೆಗ. (Tbh. of ಇಚ್ಛಕ). Speaking according to one's wish or desire: coaxing, cajolery, flattery (My.; T., Tĕ.). 2, willing, obedient, as a servant (S. Mhr.). 3, a flatterer, wheedler (My.; Tĕ.). ಇಚ್ಛಕನು ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲ (Prv.).— ಇಚ್ಛಕವಾಡು. -ಆಡು. To flatter (My.).

ಇಚ್ಛಕತನ iċċakatana. Flattering, cajoling (My.).

ಇಚ್ಛಗಾರ್ತಿ iċċa-gârti. = ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ. (Bp. 40, 52).

ಇಚ್ಛಯಿಸು iċċayisu. = ಇಚ್ಛೈಸು. To desire, etc. (C.).

ಇಚ್ಛಿಗ iċċiga. = ಇಚ್ಛಕ No. 2. (ಹೇೞಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನು G.).

ಇಚ್ಛೆ iċċĕ. = ಇಚ್ಛ. Tbh. of ಇಚ್ಛೆ (Šmd. 340; ಮೊಗಸು Šm. 50, Kk. 73). ಇಚ್ಛೆ ಬನ್ದನ್ತೆ (ಬಲ್ಲನ್ತೆ Šmd. 261 Cm.). See Mr. s. ಅನಿಮಿತ್ತ.— ಇಚ್ಛೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Desire to be lost (Abhâ. 2, 66).— ಇಚ್ಛೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to desire, to allure (Bp. 40, 76).— ಇಚ್ಛೆಯಾಣ್ಮ. A desired or beloved husband, etc. (Šmd. 136).

ಇಚ್ಛೆಕಾಱ iċċĕ-kâṟa. (Šmd. 235). A man who desires, wishes, or wills. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಕಾಱ (ಯಥಾಕಾಮಿ, ಸ್ವರುಚಿ, etc. Hlâ.).

ಇಚ್ಛೆಗ iċċĕga. = ಇಚ್ಛಗ. (S. Mhr.).

ಇಚ್ಛೆಗಾತಿ iċċĕ-gâti. = ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಇಚ್ಛೆಗಾಱ iċċĕ-gâṟa. = ಇಚ್ಛೆಕಾಱ. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗಾಱ (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ನಿರವಗ್ರಹ Mr. 230). 2, a willing, obedient man (S. Mhr.). 3, a male friend (My.).

ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ iċċĕ-gâṟti. = ಇಚ್ಛಗಾರ್ತಿ. A woman full of desire, a lustful woman: a courtezan (My.). 2, a female friend (My.). 3, the goddess of love or sexual passion (ರತಿ Kk. 8; ಮನ್ಮಥನ ಅರಸಿ Šm. 7; Ĉt. II, 119).

ಇಚ್ಛಕ iċċhaka. Wishing, desirous of. See ಇಚ್ಛಕ.

ಇಚ್ಛೈಸು iċċhaysu. = ಇಚ್ಛಯಿಸು. (Ršv. 11, 19; B. 5, 22).

ಇಚ್ಛಾನುಡಿ iċċhâ-nuḍi. Speech or words according to what one desires, a free, unrestrained language (S. Mhr.).

ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ iċċhâ-anusâra. Conformably to desire or wish (C.).

ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ತಿ iċċhâ-pûrti. Full gratification of one's desires (C.).

ಇಚ್ಛಾಪ್ರಸವ iċċhâ-prasava. *The birth or springing up of a desire.*

ಇಚ್ಛಾಯತನ (iċċhâ-âya 2-tana). Accomplishment of a wish (My.).

ಇಚ್ಛಾಯಿತ iċċhâyita. (= ಇಚ್ಛಿತ). Desired (My.; Si. 388).

ಇಚ್ಛಾವತಿ iċċhâ-vati. *A woman who has various desires, one desirous of anything.*

ಇಚ್ಛಾವನ್ತ iċċhâ-vanta. A man who has various desires (My.).

ಇಚ್ಛಿತ iċċhita. Wished, desired (My.).

ಇಚ್ಛಿಸು iċċhisu. To wish, to desire (My.; B. 3, 38).

ಇಚ್ಛಿಸುವಿಕೆ iċċhisuvikĕ. Wishing, etc. (Si. 70. 436).

ಇಚ್ಛೆ iċċhĕ. ಇಚ್ಛಾ. = ಇಚ್ಛ, ಇಚ್ಛೆ. Endeavouring, striving, seeking for; *wish, desire* (ಮೊಗಸು Šm. 110; ಬಯಕೆ Nn. 144), inclination. 2, a question or problem (in mathematics). See ಎಳಸು, ಕಡಂಗು.

ಇಜ್ ij. = ಇಕ್, etc. Two (*cf.* the T. s. ಇಡ 1). — ಇಜ್ಜತೆ. Not pairs: unlikeness in external form, dissimilarity (C.; ಜೋಡು ಅಲ್ಲದ್ದು, ಸರಿಯಲ್ಲದು G.). — ಇಜ್ಜೊತೆ. = ಇಜ್ಜತೆ. (My.). — ಇಜ್ಜೋಡಿ. = ಇಜ್ಜೋಡು. (My.). — ಇಜ್ಜೋಡು. Unlikeness in nature, properties, or external form; oddness, as of a work (C.).

ಇಜ್ ij. Sacrificing. See ಋತ್ವಿಜ್.

ಇಜ ija. Trouble, torment (My.; Mhr., H. ಇಜಾ).

ಇಜಾಫೆ ijâphĕ. Increase, augmentation (My.; Br., H.).

ಇಜಾರ ijâra. = ಇಜಾರು, etc. (C.; Mhr., H.; ಕಾಲ್ಕುಪ್ಪಸ G.). See Prv. s. ವಿಜಾಪುರ.

ಇಜಾರಾದಾರ ijârâ-dâra. The holder of a contract, a monopolist (My.; Br., Mhr.).

ಇಜಾರು ijâru. = ಇಜಾರ, ಹಿಜಾರ. Breeches, drawers, trowsers (S. Mhr.; Br.).

ಇಜಾರೆ ijârĕ. -ರಾ. A contract, a monopoly, a farm (My.; Br., Mhr.).

ಇಜ್ಜಲ ijjala. *A small tree, Barringtonia acutangula* Gaertn.

ಇಜ್ಜಲು ijjalu. = ಇದ್ದಲ್, etc. (My.).

ಇಜ್ಯಾಶೀಲ ijyâ-śîla. *Performing many sacrifices.*

ಇಜ್ಯೆ ijyĕ. ಇಜ್ಯಾ. *Sacrificing; a sacrifice.*

ಇಂ, ಇಙ್ iṅ. = ಇಂ (ಇಜ್), etc. Sweetness, etc. — ಇಂಚರ. -ಸರ. = ಈಂಚರ. A sweet or agreeable sound or voice (ಮಧುರನಿನದ Čt. II, 66; J. 11, 22; 30, 4). ಕೋಗಿಲೆ ಇಂಚರವನ್ ಉಱದು ಇರವು ಮೂಗಿಯೊಳ್ (J. 15, 18). — ಇಂಚರಂಗಱ. -ಂ-ಕಱ. To emit a sweet sound (Ršv. 5, after 19).

ಇಟ iṭa. = ಇಟು, ಇಷ್ಟು, etc., ಈಟು. This quantity, so much as this (S. Mhr.).

ಇಟಕು iṭaku. = ಇಟುಕು, ಇಡಕು 2, etc. Narrowness, closeness, straitness (S. Mhr.).

ಇಟು iṭu. = ಇಟ, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಇಟು, thus).

ಇಟುಕು iṭuku. = ಇಟಕು, etc. (S. Mhr.).

ಇಟ್ಚರ iṭ-čara. = ಇಷ್ವರ. *A bull allowed to roam about at liberty.*

ಇಟ್ಟ iṭṭa. (= ಇಟ್ಟು 1). — ಇಟ್ಟವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A small cup. ದರ್ವಿ, etc. ಸಟ್ಟುಗಂ, ಇಟ್ಟವಟ್ಟಲ್ ಎನ್ಪೊ ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಇಟ್ಟ iṭṭa. Tbh. of ಇಷ್ಟ. (ಇಷ್ಟ Nn. 1; T.).

ಇಟ್ಟಗೆ iṭṭagĕ. = ಇಟ್ಟಂಗಿ, ಇಟ್ಟಿಗೆ q. v., ಈಟಂಗಿ. ಇಟ್ಟಗೆ ಮೊದಲಾದುವಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಇಟ್ಟಂಗಿ iṭṭangi. = ಇಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಇಟ್ಟಂಗಿ iṭṭangi. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. (S. Mhr.; B. 4, 120).

ಇಟ್ಟಡೆ iṭṭadĕ. See s. ಇಟ್ಟು 1.

ಇಟ್ಟಣ iṭṭaṇa. = ಇಟ್ಟಳ, q. v. (Grj. 10, 101).

ಇಟ್ಟಣಿ iṭṭaṇi. = ಇಟ್ಟಣೆ. (Râm. 5, 8, 73; My.).

ಇಟ್ಟಣಿಸು iṭṭaṇisu. = ಇಟ್ಟಳಿಸು. To be close, thronged, crowded, amassed, or abundant, to assemble in large uumbers, to throng, etc. (ದಟ್ಟಣಿಸು, ಗುಮ್ಪಾಗು G.). ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಚಿಟಿಚಿಟಿಸಿ, ತಿಱಿ ಪುಟವಿಟ್ಟುದು ಬಣಗಿಲು ಹೊದಱಿನಲಿ (Bh. 1, 20, 55). ಇಟ್ಟಣಿಪ (Ršv. 13, 84). ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿಪೆ (J. 4, 10). ಇಟ್ಟಣಿಸಿತು ಅಮರೇನ್ದ್ರತನಯನನ್ ಇದಿರ್ಗೊವ್ವು ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ನಾರೀಸಮೂಹಂ (33, 22). — See Bp. 61, 26; Č. Bp. 47, 40; Bh. 9, 2, 41; Râm. 6, 30, 34; J. 4, 29. 38; 5, 72; 7, 5. 22; 12, 5. 40; 14, 3; 20, 47; 21, 47. 48; 22, 14; 24, 34; 26, 4; 30, 53; Grj. 4, 103.

ಇಟ್ಟಣೆ iṭṭaṇĕ. = ಇಟ್ಟಣಿ, ಇಟ್ಟಳ No. 1. ಕ್ಲೇಶಗಳ ಇಟ್ಟಣೆಯ ನೆಱೆ ಮುಱಿದು (Abhâ. 1, 22).

ಇಟ್ಟಳ iṭṭaḷa. = ಇಟ್ಟಣ. A crowd, a throng, a mass; abundance (ಸನ್ದಣಿ Kk. 68, o. r. ಉಟ್ಟಳ; ಸನ್ದಣಿ, ಇಱುಬೆ Šm. 53, o. r. ಇಟ್ಟಣ; ಗೊನ್ದಣಿ, ಸನ್ದಣಿ, ಒಗ್ಗು, etc., ಸಮೂಹ Šs.; Abh. P. 4, 27; Tĕ. ಇಟ್ಟಲ). **2,** strait, difficulty, hindrance (ನಿಗ್ರಹ, ಇಟ್ಟಡೆ Nn. 160; T.). — ಇಟ್ಟಳವಿಡು. -ಇಡು. To form a crowd or large assembly (Abh. P. 15, after 82).

ಇಟ್ಟಳಿಸು iṭṭaḷisu. = ಇಟ್ಟಣಿಸು. (Râm. 6, 13, 21).

ಇಟ್ಟಿ iṭṭi. = ಇಟ್ಟಂಗಿ, ಇಟ್ಟೆ, ಈಟಂಗಿ. A jungle tree bearing yellow bitter fruit of the size of an orange, the vomit-nut tree, Strychnos nux vomica (ವೃಕ್ಷ Šm. 89, ಕಾಜವಾರ, ಕಾಸಾರಕ Bangalore Cm.; ಕಾಜವಾರದ ಮರ G.; T. ಎಟ್ಟಿ). — ಇಟ್ಟಿಯ ಪಣ್. (Bp. 32, 7. 8). — ಇಟ್ಟಿಯ ಮರ. (Bp. 32, 6).

ಇಟ್ಟಿ iṭṭi. = ಈಟಿ. Tbh. of ಯಷ್ಟಿ (*cf.* ಈಲಿ). A lance, a spear; a javelin (ಬಿಟ್ಟೀಱು Čt. II, 69; ಸಬಳ Šm. 89; ಈಟಿಗಣೆ, ಭಾಲೆ G.; My.; T.). ಇಟ್ಟಿಯನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಶಾಕ್ತೀಕ Nr.). ಇಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದುದು ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). See Grj. 7, 53; Bp. 61, 26; Bh. 3, 23, 10.

ಇಟ್ಟಿಗೆ iṭṭigĕ. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. Tbh. of ಇಷ್ಟಕ (Šmd. 370; My.). A brick. ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲಿ ಆದ ಮನೆ (ಪ್ರಾಸಾದ Mr. 192). See Bp. 60, 40; J. 33, 35. 36.

ಇಟ್ಟು iṭṭu. 1. (fr. ಇಡಿ 1). = (ಇಟ್ಟ), ಇಡಿ 2, ಇಡು 3. The state of being close, narrow, pressed, thronged or crowded. — ಇಟ್ಟಡೆ. -ಅಡೆ 15. = ಇಟ್ಟೆಡೆ. Narrowness; a strait; an obstacle (ಸಂಕಟ, ಸಮ್ಬಾಧ Nr., o. r. ಇಟ್ಟೆಡೆ; T.). ಇಟ್ಟಡೆಯಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಅಸಮ್ಬಾಧಕಮೂಗತಿ Nr., o. r. ಇಟ್ಟೆಡೆ). — ಇಟ್ಟಿಡು. -ಇಡು. To place in numbers. ಇಟ್ಟಿಡುವ ಥೆಂಕಣೆ (ತಿಲೋರ್ಜಿತ Mr. 192). — ಇಟ್ಟೆಡೆ. -ಎಡೆ 1. = ಇಟ್ಟಡೆ. The condition of being close, greatly filled, crowded, etc. (ಶಂಕು, ಸಂಕೀರ್ಣ Nn. 147; ಸನ್ದಣಿ, etc. G.; J. 11, 9). 2, a narrow place (Abh. P. 12, 95). ಇಟ್ಟೆಡೆಯ ಗಮನದೊಳ್ ನುಗ್ಗು ಎಮ್ಬುದು (Šm. 84). 3, a strait (ನಿಗ್ರಹ, ಇಟ್ಟಳ Nn. 160; ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು G.). — ಇಟ್ಟೆಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. Closely to follow one another (Ršv. 6, 33).

ಇಟ್ಟು iṭṭu. 2. P. p. of ಇಡು 1. Having put, etc.

ಇಟ್ಟು iṭṭu. = ಹಿಟ್ಟು, etc. (My.). See ಅರಳಿಟ್ಟು, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ತಮ್ಬಿಟ್ಟು, ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು.

ಇಟ್ಟೆ iṭṭĕ. = ಇಟ್ಟಿ. (Bp. 11, 11).

ಇಡ iḍa. = ಇಡಿದು, ಇಡು 4. P. p. of ಇಡಿ 3, in ಇಡ ಕೊಳ್ಳು, to pound for one's self, etc. (My.).

ಇಡಕು iḍaku. 1. (= ಇಱುಕು 1). To pinch, to tweak; to press (T., M. ಇಡುಕ್ಕು; R. as v. i.; see ಇಕ್ಕುಱ್ 1). **2,** to beat, to cuff (My.).

ಇಡಕು iḍaku. 2. = (ಇಕ್ಕ), ಇಟಕು, ಇಟುಕು, ಇಡಂಕು, ಇಡಿಕು, ಇಡುಕ, ಇಡುಕು 1, ಇಡುಗು, (ಇಱುಕು 2). Narrow-

ness, closeness, straitness (C.; T., M. ಇಡುಕ್ಕು; *cf.* ಇಱಕು 2); difficulty, trouble (My.; T. M. ಇಡುಕು). — ಇಡಕಟು. -ಅಟು 5. = ಇಡುಕಿಱು, s. ಇಡುಕು 1 (S. Mhr.; *cf.* ಇಂಕ್ರು). — ಇಡಕು ತೊಡಕು. = ಇಡುಗು ತೊಡಗು. (My.).

ಇಡಂಕು iḍaṅku. = ಇಡಕು 2.— ಇಡಂಕು ತೊಡಂಕು. = ಇಡಕು ತೊಡಕು. (My.).

ಇಡರು iḍaru. = ಇಡುರು, ಇತ್ರು, ಎಡರು, ಎಡ್ರು. Impediment, hindrance, obstacle (My.; T., M. ಇಡರ್; Tĕ. ಎಡರು). **2,** trouble (My.; T., M.). **3,** enmity (S. Mhr.).

ಇಡಱು iḍaṟu. To stumble, to trip (T., M.; R.; *cf.* ಎಡವು).

ಇಡಿ iḍi. 1. To be joined or united, to be close; to be mixed together, to throng, to crowd; to be numerous; to be heaped; to become abundant, to abound; to abound in; to enter in numbers, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ Šmd. Dh.; *cf.* ಈಡು 3, ಎಣೆ 1, ಎಱು; T. ಇಟಿಕ್ಕೈ, to copulate; ಇಜೈ, ಇಯೈ, ಇಯಲ್, to be come united, see ಈಲು). ಇಡಿದಂ (Šmd. 260). ತಳಿರ್ ಇಡಿದುದು (ತಳಿರ್ತುದು Šm. 21). ಸೊಬಗು ಇಡಿದ ತತ್ಸಮ (Kk. 100). ಪೆಮ್ಪು ಇಡಿದು ಒಪ್ಪಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿ...ಪೊಜ್ಜಂ (Rśv. 6, 23). ಇಡಿದ ನೀರಾನೆಗಳ್ ನೆಗಟ್ವಿ ಎಡೆ (J. 6, 7). ಇಡಿದ ಇನ್ಧನದೊಳೆ ಫಣಿ ಬಳಡಂಗೆ (Rśv. 9, 25). ಇಡಿದ ಧೂಳಿ ಸೊಗಯಿಸುವ ವರಶಿಶು (J. 28, 18). ಇಡಿದ ಮಣಿಮಯಕಲಶದಿನ್ದೆ ಎಸೆವ ಎಡ ಬಲದ ಸೌಧಗಳಿ (Râm. 13, 4). ಇಡಿದದು (ಋಷ್ಟ, ಆವಸಿತ Si. 306). See Č. Bp. 47, 45; Rśv. 2, 47; 4, 37; 8, 2; J. 3, 4. 17. 36; 4, 44; 8, 20; 9, 24; 10, 24; 12, 25. 44; 15, 9; 16, 40; 17, 4. 21; 22, 11; 28, 4. 28. 45; 31, 29. — ಇಡಿಯಿಡಿ. rep. (Rśv. 2, 49; J. 3, 37).

ಇಡಿ iḍi. 2. = ಇಟ್ಟು 1, etc. The state of being close, joined, collected or together. **2,** the whole (whole, entire; S. Mhr.; Tu.). ಇಡೀ ಕೋಟೀ ಮಱ (B. 2, 11). ಇಡೀ ವೃಷ್ಟಿ (4, 66). ಇಡೀ ನಡುಗಡ್ಡೆ (4, 206). ಇಡಿ ಮುಱಗಿದ ಮೇಲೆ ಚಳಿ ಉಣ್ಟೇ?— ಅರಸಿಗೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವಾದರೆ ತಿರಿದುಮ್ಬವಗೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ (Prvs.). **3,** a collection, a more or less firm mass, as the dried mucus of the nose, the sticky contents of a vessel, the cement to mend earthen waterpots, etc. (S. Mhr.) — ಇಡಿಕಿಚ್ಚಡಿ. Kiččaḍi of a solid nature (S. Mhr.). — ಇಡಿಗಣ್ಟು. A treasure (S. Mhr.; ಸೇವಧಿ G.). — ಇಡಿಗೋಡೆ. A low wall put across in front of doors or of the entrances of inclosures (S. Mhr.).

ಇಡಿ iḍi. 3. To be powdered or ground; to crumble, etc. (ಚೂರ್ಣ Šmd. Dh.). **2,** to pound (My.); to beat (ಬಡೆ G.; see Šš. s. ಬಡೆಗೋಲ್; T., M., Tĕ. ಇಡಿ, to be bruised; to crumble; to crack, break, fall to pieces; to fall in; to be pulled down; to beat or bruise in a mortar; T. ಇಱು, to break; Tĕ. ಇಱು, to be crushed, powdered; ಎಡೆ, to separate, break; T. ಎಡು, to separate). ಕುಂಕುಮಾದಿಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡಿಯ ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ, ಇಡಿಯಲ್ ಕುಟ್ಟದ ಸುಗನ್ಧವೂ (ವಿಮರ್ದನ, etc. Si. 391).

ಇಡಿಕು iḍiku. = ಇಡಕು 2. — ಇಡಿಕಿಱ್. -ಇಱ್ 4. = ಇಡುಕಿಱ್. To be thronged, to abound, to be close together (ತೀವು Čt. II, 86). See Rśv. 1, 134; Č. Bp. 2, 4; 42, 13.

ಇಡಿಗೆ iḍige. = ಇಡು 2, ಇಡುಗೆ, in ಇಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ (= ಇಡು ತೊಡು, My.).

ಇಡಿರ್ iḍir. = ಎಡಱು 2. The state of being crooked. — ಇಡಿರ್ಗಱುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಿಱುಗಟ್ಟಿಗೆ. A stick with a hook (Rśv. 5, after 114).

ಇಡಿಸು iḍisu. 1. To cause to powder (My.).

ಇಡಿಸು iḍisu. 2. To cause to put; to cause to put on; to cause to erect; to cause to plant. (to produce), etc. See Bp. 17, 8; 48, 14; B. 4. 132; 5, 55. 195. ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಭೂಮಿಯ ಬೆಳೆಯಿಡಿಸಿ ಬದುಕುವವನು (Si. 300).

ಇಡಿಸು iḍisu. 3. = ಹಿಡಿಸು. (My.; B. 5, 192).

ಇಡು iḍu. 1. To let go or send off from the hand; to put down; to throw, (to hit, to kill; *cf.* ಇಸು 3); to swing or wave, as a fan. **2,** to put, to place; to apply; to give, as a name; to set, to plant. **3,** to put on, as ornaments, etc.; to lay by; to keep; to preserve. **4,** at the end of certain words: to produce, to perform, to effect, to make, etc. (ಕರವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.; Šm. 91; ಧಾರಣ Šm. 91; C.; T., M., Tĕ., Tu.). P. p. ಇಟ್ಟು (Šmd. 282). ನಾಮಮುನ್ ಇಟ್ಟು (3). ಕವಿಗಳ್ಗೆ ಕರ್ಣಪೂರಮುನ್ ಇಡುವೆಂ (139). ಪರಮಧ್ಯಾನವೆಮ್ಬ ಈಟಿಯಲಿ ಭವವೆಮ್ಬ ಆ ಮೃಗವನ್ ಇಟ್ಟು (Bp. 34, 33). ಕಲ್ಗಳಿನ್ದಮ್ ಇಡುತ (38, 55; *cf.* 20, 14). ತನ್ನ ನಿಶಾತಶೂಲದೊಳ್ ಇಟ್ಟನ್ ಉಗ್ರನು ಪ್ರೇತನಾಥನ ವಕ್ಷಮಂ (41, 28). ಬೆಳುಗೊಡೆಯ ನೆಬಿಲಲಿ ಚಾಮರವನ್ ಇಡಲು (50, 16). ಮೂಱು ಕಲ್ಲುಗಳಿನ್ದೆ ನಿಚ್ಚಂ ಮೂಱು ಹೊತ್ತುಂ ನಿಮ್ಮನ್ ಇಡುವೆನು (50, 66). ಒಮ್ಬತ್ತು ಕಲ್ಲಲಿ ಶಿವನನ್ ಇಡಲ್ (50, 67). ವಿಷ್ಣು ದಧೀಚಿಯಂ ಚಕ್ರದಿನ್ ಇಡಲು (54, 38). ಧಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವುದು (ಪ್ರೋತ); ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳುವದು (ಅವಧಾರಣ); ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟವನು (ಅನಾಕುಲ, ಏಕಾಗ್ರ); ಬಚ್ಚಿಡಲು ಪಟ್ಟನು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ Nr.). ಇಟ್ಟದ್ದು ಕಾಣದೆ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). ಅಡಿಯಿಡು (Rśv. 5, 42; J. 19, 7). ಜಡಿ! ಕೋಲನ್ ಇಡು! (J. 28, 45). ಓದಲ್ ಇಡು (Rśv. 4, 76). ಕಾಲ್ಕುಪ್ಪಸಮುನ್ ಇಟ್ಟು (6, after 11). ಹೆಸರಿಡು (Si. 66; Prll. 3, 24). ಅವರ ಹಿರಿಯರು ಅವರನ್ನು ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 295). See *e. g.* J. 28, 17. 47; 29, 40; ಊಳಿಡು, ಎರಡಿಡು, ಒಟ್ಟಿಡು, ಒಡೆಯಿಡು, ಕಾಪಿಡು, ಕೂಗಿಡು, ಗುಱುಕಿಡು, ಗೋಱಿಡು, ದಾಱಿಡು, ಪೂಯಲಿಡು, ಬೊಬ್ಬಿಡು, ಭುಗಿಲಿಡು, ಮೊರೆಯಿಡು, ಸಯ್ಪಿಡು, ಸಾಸಿಡು, etc. — ಇಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To throw at one another (Grj. 4, 32; Bhâgavata 3, 2, 48); to throw away or about (Bp. 43, 7; My.). — ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು. To take into one's employ, to keep, as a servant, etc. (B. 1, 13; 4, 50; 5, 85. 90. 99. 275). 2, to put up, to hoard, to lay by, as money, etc. (B. 4, 53. 61. 74; 5, 64). 3, to receive and entertain with kindness (B. 3, 128). 4, to put on, as a jacket (B. 4, 93), as ornaments (4, 106. 193). 5, to keep (a concubine, C.). ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡವಳು, a concubine (C.). — ಇಡಿಡು. rep. (Bp. 50, 67).

ಇಡು iḍu. 2. (= ಈಡು 2). Putting; throwing; putting on; an ornament. — ಇಡುಗಲ್. -ಕಲ್. A stone or stones used for throwing (Rśv. 5, 52). — ಇಡುಗಾಣ. A fishing hook (Rśv. 5, after 114). — ಇಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. (Šmd. 204). Fire made on a hearth, etc. — ಇಡುಗುಣ್ಡು. Stone-balls used for throwing (Č. Bp. 42, 22). — ಇಡು

ತೊಡು. dupl. Ornaments and clothes (S. Mhr.). — ಇಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A net used for throwing out (Rśv. 5, 52).

ಇಡು iḍu. 3. = ಇಟ್ಟು 1, etc. — ಇಡುಗುಡಿ. N. of a place. ಇಡುಗುಡಿಯ ನೆಯ್ನಾರ್ (Bp. 11, 36). ಇಡುಗುಡಿಯ ಪೆರ್ಮಡಿ (11, 38). — ಇಡು ಮುಡುಕು. = ಇಡುಕು ಮುಡುಕು. A narrow, difficult curve or corner-passage (Bp. 21, 13; 31, 5).

ಇಡು iḍu. 4. = ಇಡ, in ಇಡು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಇಡುಕ iḍuka. = ಇಡಕು 2, etc. (C.).

ಇಡುಕು iḍuku. 1. = ಇಡಕು 2, etc. Narrowness, etc. **2,** a cattle disease on account of which the back and limbs become stiff, etc. (S. Mhr.). — ಇಡುಕಿಱ್. = ಇಡಿಕಿಱ್. (Râghč. 17, 56). — ಇಡುಕಿಱು. -ಇಱು 3. A throng, a crowd, the state of being close together. ತರು ಗಿರಿ ಲತೆಗಳ ಇಡುಕಿಱಿನ್ದಂ ಘನಮ್ ಆದ ವನಂ (ಅರಣ್ಯಾನಿ Mr. 151). — ಇಡುಕು ಮುಡುಕು. = ಇಡು ಮುಡುಕು. (My.).

ಇಡುಕು iḍuku. 2. = ಇಡುಂಕು 1. To unloose, let go or set free with vehemence, forcibly, or fully (ಗಾಢವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.).

ಇಡುಕು iḍuku. 3. The state of being quite free or independent. — ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬ. -ಂ-ಕಬ್ಬ. (Šmd. 203). A metrical stanza that is independent of others, *i. e.* a stanza the meaning of which is complete in itself (ಮುಕ್ತಕ Kâvy. V, 961).

ಇಡುಗು iḍugu. = ಇಡುಕು 1, No. 1, etc. — ಇಡುಗು ತೊಡಗು. dupl. The state of being full of difficulties, as a road, work, etc. (My.; P. 10).

ಇಡುಗೆ iḍugĕ. = ಇಡಿಗೆ. Putting down or on; that is put on, an ornament (S. Mhr.). — ಇಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ. dupl. = ಇಡು ತೊಡು. (C.).

ಇಡುಂಕು iḍuṅku. 1. = ಇಡುಕು 2. (Šmd. Dh.).

ಇಡುಂಕು iḍuṅku. 2. = ಇಡುಂಕೆ. The act of putting, etc. ಇಡುಂಕೆನ್ದು, ಇಡುವುದು (Šs.).

ಇಡುಂಕೆ iḍuṅkĕ. = (ಇಡುಗೆ), ಇಡುಂಕು 2. (ಇಡುವುದು Kk. 62).

ಇಡುಪು iḍupu. (fr. ಇಡಿ 3). A breach, a crack, a hole (Tĕ.; see ಅಟಿಡುಪು).

ಇಡುರು iḍuru. = ಇಡರು, etc. (My.).

ಇಡುವಿಕೆ iḍuvikĕ. Putting, applying; planting; producing, etc. ಒಪ್ಪವ ಇಡುವಿಕೆ (ಪರಿಕರ್ಮ, etc. Si. 225). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕೃಷಿ 298). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೃಷಿಕರ್ಮದಿನ್ದ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (299). See ಅಡ್ಡವಿಡುವಿಕೆ, ಬಚ್ಚಿಡುವಿಕೆ, ಬೊಬ್ಬಿಡುವಿಕೆ, ಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ.

ಇಡೆ iḍĕ. = ಎಡೆ 1, etc. Place, room (My.; M., Tu.; T. ಇಡೈ).

ಇಡೆ iḍĕ. = ಇಲೆ, ಎಡೆ. *The earth.* 2, *heaven.* 3, an oblation to a deity or to man; food. 4, *a cow.* 5, *an artery on the left side of the body* (= ಈಡ). 6, speech (ವಾತು G.). 7, the goddess Iḍâ, the wife of Budha.

ಇಡ್ಡಲಿ iḍḍali. = ಇಡ್ಡಳಿಗೆ. (My.).

ಇಡ್ಡಲಿಗೆ iḍḍaligĕ. = ಇಡ್ಡಳಿಗೆ, etc. (Bp. 14, 15; My.).

ಇಡ್ಡಳಿಗೆ iḍḍaḷigĕ. = ಇಡ್ಡಲಿ, ಇಡ್ಡಲಿಗೆ. A kind of sour pudding, made of rice flower, black gram, cummin seed, ginger, salt, pepper, etc. and boiled in steam (My.; Si. 314; Tĕ. ಇಡ್ಡೆನ; T. ಇಟ್ಟಲಿ).

ಇಡ್ದೂರ iḍdûra. = ವಿಡ್ದೂರ. (My.).

ಇಡ್ವರ iḍvara. = ಇಟ್ವರ. (ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿನ್ದ ತಿರಿಗ್ಯಾಡುವ ಎತ್ತು, ಗೂಳಿ G.).

ಇಣಚಿ iṇači. = ಅಣಿಲ್, etc. A squirrel (B. 3, 31; 5, 31).

ಇಣಿ iṇi. = ಇಣೆ, ಹಿಣಿ, etc. An ox's hump (S. Mhr.; ಕಕುತ್ G.; B. 1, 21; 3, 16).

ಇಣಿಕು iṇiku. = ಹಣಿಕು, etc. — ಇಣಿಕಿ ನೋಡು. To peep, look slily (My.; ಹಣಿಕಿ ನೋಡು G.).

ಇಣೆ iṇĕ. = ಇಣಿ, etc. (ಹಿಣಿಲು G.).

ಇಣ್ಡೆ iṇḍĕ. 1. A crack, a slit (Tĕ.); a piece, a lump (ತುಣ್ಡು G.; T. ಇಣುಕ್ಕು, a piece; see ಇಡಿ 3). ಕಣ್ಡದ ಇಣ್ಡೆ (Rśv. 5, 117).

ಇಣ್ಡೆ iṇḍĕ. 2. A wreath, a garland (T., Tĕ.; *cf.* ಇಡಿ 1, ಈಡು 3, ಎಣೆ; ಹೆಣೆ; T. ಇಣಕ್ಕು, to join). See Grj. 9, 70; Bp. 2, 54. 55; 9, 35; 22, 32; Rśv. 8, after 5. — ಇಣ್ಡೆಯ ಬೊಮ್ಮದೇವ. (Bp. 58, 11).

ಇಣ್ಡ್ಯಾ iṇḍyâ. India (Si. 93. 100; My.).

ಇತ್ it. = ಇರ್, etc. Two. — ಇತ್ತಟ. Two, or both, banks or sides (Râm. 4, 2, 49). — ಇತ್ತಡ. = ಇತ್ತಟ. (My.; ಎರಡೂ ದಣ್ಡೆ, ಎರಡೂ ಕಡೆ G.). — ಇತ್ತಡಿ. Two, or both, banks (J. 9, 24). — ಇತ್ತಣ್ಡ. Two companies or forces; two parties; two, or both, persons. See Bh. 1, 8, 16; J. 9, 15; 12, 27; 25, 47. 58; 28, 48. — ಇತ್ತರ. = ಇರ್ತರ. Two lines or rows (ಎರಡು ಪಂಕ್ತಿ Čt. I, 81); two sides; both sides. See Bp. 5, 45; 16, 10; 18, 62; 24, 12; 38, 17; 43, 25; 61, 64. — ಇತ್ತರಮ್ಬಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To form two rows; to occupy both sides, to be on both sides (Rśv. 1, after 133; 2, 59; 6, after 24). — ಇತ್ತಲೆ. = ಇರ್ತಲೆ. Two, or both, heads. — ಇತ್ತಲೆಗ. = ಇತ್ತಲೆಯ, q. v. — ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ. -ಕುಯ್ಯ. = ಇತ್ತಲೆಯ, ಇರ್ತಲೆ ಹಾವು No. 1, ಎರಡುತಲೆಹಾವು No. 1. The two-headed stick: the snake called Tortrix cylindrophis rufus, a short-tailed earth snake with a depressed rounded head not distinct from neck, and a tail very short, conical and smooth at the end, not venomous (ಅಹೀರಣಿ Hlâ.). — ಇತ್ತಲೆಯ. = ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ. (ಅಹೀರಣಿ, ದ್ವಿಮುಖ Mr. 401, o. r. ಇತ್ತಲೆಗ). — ಇತ್ತಲೆಹಾವು. = ಕೊಟಿಕುಮಣ್ಡಲ. (My.). — ಇತ್ತಿಗ. Two tigas, in playing (Bp. 43, 5). — ಇತ್ತೆಱ. = ಇರ್ತೆಱ Two manners or kinds (My.; ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ G.).

ಇತ್ it. Going. See ಸಮಿತ್.

ಇತ ita. Gone. See ಅತೀತ, ಅನ್ತರಿತ, ಉದಿತ, ಸಹಿತ, etc.

ಇತಬಾರಿ itabâri. = ಹಿತಬಾರಿ. Trustworthy (My.; Mhr., H.).

ಇತರ itara. The other (of two), another; *other, different.* 2, *low, vile, vulgar.*

ಇತರತ್ರ itaratra. At another place (My.; Mhr.).

ಇತರಾರ್ಥ itara-artha. The meaning contained in ಇತರ, *i. e.* another thing, something different (Šmd. 392).

ಇತರೇತರ itara-itara. *Mutual, reciprocal.* (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಇತರೇತರಕ್ರಿಯೆ itarêtara-kriyĕ. An action or performance in which two or several persons take part (Šmd. 219).

ಇತರೇದ್ಯುಸ್ itarê-dyus. *On another or different day.*

ಇತಸ್ itas. ಇತಃ. *From hence, hence.*

ಇತಿ iti. = ಇತ್ತಿ. An affix to form feminines (Šmd. 244. 246). See also ದವಡಿತಿ, ಲೆಂಕಿತಿ.

ಇತಿ iti. 1. (= ಈತಿ 2). *Therefore* (ಕಾರಣ Nn. 93; ಹೇತು Mr. 532). 2, *thus, similarly.* 3, *it is so* (ಇನ್ತೀ ಪ್ರಕಾರ 93; 532). 4, in conclusion, here ends (ಪೂರ್ಣ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ 93; ಅನ್ತ 532). 5, with ಆದಿ: and so on. 6, ನಿಷೇಧ (ಮಾಣಿಸುಹ 93). 7, ಅನ್ತರ (ಒಳಗು 93). 8, ಪೂರಣೆ (ಮುಕ್ತಾಯ 93). 9, ಕುತೂಹಲ (ಆಶ್ಚರ್ಯ 93). 10, ಪ್ರಕಟಾರ್ಥ (93).

ಇತಿ iti. 2. Going. See ಸಮಿತಿ.

ಇತಿಹ iti-ha. Thus indeed (ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರೇರಣೆಸುವುದು Nn. 93); *according to tradition* (ಉಪದೇಶ, ಉಪದೇಶಪರಮ್ಪರೆ 93; Mr. 533). 2, heaven (ಊರ್ಧ್ವಸಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ 93; ಊರ್ಧ್ವ ಲೋಕ Mr. 533).

ಇತಿಹಾಸ iti-ha-âsa. So indeed it was. 2, *a traditional account, a legend,* heroic history.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ itihâsa-kâra. A writer of itihâsas, a narrator. (My.; B. 5, 45).

ಇತಿಹಾಸಗಾಱ itihâsa-gâṟa. = ಇತಿಹಾಸಕಾರ. (My.).

ಇತು itu. = ಇತ್ತು 1, (ಇದು, ತು 1, etc.; *cf.* ಅತು, ಅತ್ತು 1 & 2). A termination of the third person singular neuter of the imperfect (Šmd. 265), *e. g.* ಮುಟ್ಟಿತು, ಮೆಟ್ಟಿತು (266; C.), ಮಾಡಿತು, ಕೊಟ್ಟಿತು, ಆಯಿತು (C.). In verbs with final ಇ and ಎ it is added directly to this ಇ and ಎ (or rather to short P. ps. of that form, which may be inferred from the common short P. ps. with final ಅ and ಉ), *e. g.* ಉಱಿಯಿತು, ಬಡಿಯಿತು, ಹಱಿಯಿತು, ಬೆಳೆಯಿತು (C.), which forms are vulgarly contracted into ಉಱೀತು (see Prv. s. ತಿರುಳು), ಬಡೀತು (see Prv. s. ಇದ್ದು), ಹಱೀತು (see Prv. s. ತೇಗು 3), ಬೆಳೀತು (see Prv. s. ತೊಣ್ಣೆ); see ಈ 5, No. 2. **2**, another form of the pronoun ಇದು, *e. g.* ಒಳ್ಳಿತು, ತೆಳ್ಳಿತು, ತೋರಿತು, ದೊಡ್ಡಿತು, ಮೆಲ್ಲಿತು, etc. (see ತು 1, No. 2).

ಇತು itu. ನಿಶ್ಚಯ, and ಬೇಱು, ಬೇಱಿಪ್ಪುದು (Nn. 164).

ಇತ್ತ itta. = ಇತ್ತಲ್ (Šmd. 145), ಇತ್ತಲು, ಇತ್ಲು. This side; on this side; in this direction, part or place; to this side; this time; after this, hereafter; further. Declension: ಇತ್ತಣ, ಇತ್ತಣಿಂ (Šmd. 135). ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನು ಅಹಿತರ್ಕಳ್ (145). See Bp. 3, 66; 14, 24; 40, 12; Ršv. 5, 119; Bh. 2, 13, 23 (ಇತ್ತಣ); J. 11, 26; 12, 10; 17, 44; 30, 42; 31, 26. ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ, ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ ಹಾಱಾಡುವ ಹಕ್ಕೀ ನೋಡು! (B. 2, 5). ಅತ್ತಿನ್ದ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿನ್ದ ಅತ್ತ ತಿರುಗಾಡಿ (B. 4, 43). — ಇತ್ತ ಅತ್ತ. From this side to that side, to and fro. ಇತ್ತ ಅತ್ತ ಹಾಱಾಡುತ್ತ (B. 3, 68). — ಇತ್ತ ಕಡೆ. This side; to this side; to this place; in this direction (B. 3, 113. 123). ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ (B. 5, 122). 2, hereafter (C.). — ಇತ್ತಣಂ. (Šmd. 136). A man of this direction, place or time. — ಇತ್ತತ್ತಲ್. -ಅತ್ತಲ್. On both sides (J. 28, 48). — ಇತ್ತಿತ್ತ. -ಇತ್ತ. rep. This side, this side, *i. e.* nearer, quite close by one. ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ಇದ್ದ ಮನೆಯ ಕಿತ್ತು ಕೊಣ್ಡ. — ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). 2, in course of time (B. 3, 12. 57. 64; 4, 68). — ಇತ್ತಿತ್ತಲ್. -ಇತ್ತಲ್. = ಇತ್ತಿತ್ತ No. 2 (B. 4, 28).

ಇತ್ತಲ್ itta-al. (Šmd. 145). = ಇತ್ತ, etc. See Bp. 30, 14; J. 2, 45; 14, 4. 24; 23, 50.

ಇತ್ತಲು ittalu. = ಇತ್ತಲ್, etc. (C.; Bp. 31, 29; Bh. 1, 10, 33; J. 10, 31). — ಇತ್ತಲಾಗಿ. -ಆಗಿ. To this side, this way (C.). 2, hereafter, afterwards (B. 4, 19. 28. 55. 196. 207). — ಇತ್ತಲಾಗೆ. -ಆಗೆ. = ಇತ್ತಲಾಗಿ. (S. Mhr.). — ಇತ್ತಲಿನ್ದತ್ತ. -ಅತ್ತ. From this side to that side. ಇತ್ತಲಿನ್ದತ್ತ ಅತ್ತಲಿನ್ದಿತ್ತ . . ಓಡ್ಯಾಡಿ (B. 3, 80).

ಇತ್ತಾಳೆ ittâḷĕ. = ಹಿತ್ತಾಳೆ. (My.).

ಇತ್ತಿ itti. = ಇತಿ. See ಕೊಲ್ಲಟಿಗಿತ್ತಿ, ಕೋಮಟಿಗಿತ್ತಿ, ಗವಳಿಗಿತ್ತಿ, ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ, ನಟ್ಟವಿಗಿತ್ತಿ, ನಾಡಿಗಿತ್ತಿ, ಮುದಲಿಗಿತ್ತಿ. *Cf.* the wrong ಗಿತ್ತಿ.

ಇತ್ತಿಲ್ಲೆ ittillĕ. Written information, especially as furnished to government (My.; Mhr. ಇತಲ್ಲಾ).

ಇತ್ತು ittu. 1. = ಇತು, etc. (Šmd. 265), *e. g.* ಅಲ್ಲಾಡಿತ್ತು, ಓಡಿತ್ತು (266), ಒದವಿತ್ತು (64); — ಒಳ್ಳಿತ್ತು, ಕೂರಿತ್ತು, ತೋರಿತ್ತು, etc.

ಇತ್ತು ittu. 2. (fr. ಇರ್ 1, to be). = ಇರ್ದುದು, ಇರ್ದತ್ತು. It was (C.). ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿತ್ತೇ ಇತ್ತು (B. 4, 197).

ಇತ್ತು ittu. 3. P. p. of ಈ 9. Having given, etc.

ಇತ್ಥಂ ittham. *In this manner, thus.*

ಇತ್ಯರ್ಥ iti-artha. The sum and substance; the whole matter (Mhr.); — settlement, adjustment, decision (My.).

ಇತ್ಯಾದಿ iti-âdi. *And so on.* ಇತ್ಯಾದಿಗಳು (Si. 327).

ಇತ್ಲು itlu. = ಇತ್ತಲ್, etc. — ಇತ್ಲಾಗಿ. = ಇತ್ತಲಾಗಿ. (C.). — ಇತ್ಲಾಗೆ. = ಇತ್ತಲಾಗೆ. (S. Mhr.).

ಇತ್ವ itva. The letter ಇ (Šmd. 200. 215. 246. 249. 278. 352).

ಇತ್ವರ itvara. Going; a traveller. 2, poor, indigent. 3, low, vile. 4, deficiency, want (My.).

ಇತ್ವರಿ itvari. *An unchaste woman.*

ಇತ್ವವೃತ್ತಿ itva-vṛitti. The state of being an ಇ (Šmd. 354).

ಇತ್ವಾನ್ತ itva-anta. A term with final ಇ (Šmd. 103).

ಇದ್ id. = ಇರ್, etc. Two. — ಇದ್ದುಗೆ. Two dugĕs, in playing (Bp. 43, 5). — ಇದ್ದೆಸೆ. = ಇರ್ದೆಸೆ. Both directions or sides; on both sides (ಉಭಯತಸ್, ಅಭಿತಸ್ Nr.). ಹದಗಿನ ಇದ್ದೆಸೆ (ಪುಲಿಂಗ, ಮಂಗ Mr. 408). ಇದ್ದೆಸೆಗೆ (Bp. 32, 34). — ಇದ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. A river with two arms (Bp. 32, 32).

ಇದ idu-a14. = ಇದಾ, (ಇದೆ 1, ಇದೋ). Lo! see here! (S. Mhr.; Bp. 48, 28).

ಇದಕೊ idu-akŏ. = ಇದ, etc., ಇದುಕೋ. (J. 16, 25; Dp. 165; My.).

ಇದನ್ತ i-d-anta. A term with final ಇ (Šmd. 203).

ಇದನ್ದೇವ idam-dêva. (Šmd. 100). This god or master.

ಇದನ್ನಿಮಿತ್ತ idam-nimitta. (Šmd. 100). On account of this.

ಇದಮ್ idam. (Šmd. 100). This.

ಇದರು idaru. -ರ್. = ಇದಿರ್, etc. (C.). — ಇದರು ನೋಡು. To look straight at a person, etc., *e. g.* ಅವನ ಇದರು ನೋಡು (C.). 2, to expect (My.). — ಇದರು ವಾದಿಸು. = ಇದುರು-. (S. Mhr.).

ಇದಾ idu-â5. = ಇದ. (S. Mhr.; Prll. 3, 29; T., Tu. ಇನ್ದಾ).

ಇದಾನೆ idânĕ. (fr. ಇರ್ದವನು or ಇರ್ದಹನು-ಎ 3). = ಇದ್ದಾನೆ. He is (My.). ಇದಾಳೆ, she is (My.). Plural ಇದಾರೆ, they are (Čd. 14. 192. 193. 194. 195. 197. 203).

ಇದಾನೀಮ್ idânîm. *Now, at present.*

ಇದಿಗೋ idu-igô. = ಇದಕೋ. (C.; Tĕ.).

ಇದಿರ್ idir. = ಇದರು, ಇದಿರು, ಇದುರು, ಎದರು, ಎದಿರ್, ಎದು ರ್, ಎದುರು. That which is opposite; the front; in front; that is hostile; opposition (ಮುನ್ತೆ Šmd. 53; ಪರ 62. 65. 70. 274; ಮುನ್ದೆ 53. 69. 71. 129. 223 Cm.; ಅಗ್ರೆ Mr. 516; Nn. 82; ಅಗ್ರತಸ್, ಪುರತಸ್, ಪುರಸ್, ಪುರಸ್ತಾತ್ Nr.; ಮೂಱು Šm. 117; T. ಎದಿರ್; Tĕ., Tu. ಎದುರು). ಇದಿರೊಳ್ ವಣ್ತ ಅರಸೆ (Šmd. I). ಇದಿರ (274). ಇದಿರಿನೊಳ್ (Šm. 117). ಇದಿರಿನಲ್ಲಿ (Nn. 82). ಇದಿರಲಿ (Bh. 2, 13, 45). ಇದಿರಲ್ಲಿ (Šmd. 192 Cm.). ಇದಿರೆ (Bp. 55, 42). ಇದಿರೆ ನಿಲ್ (J. 11, 11). ಇದಿರಂ ಬಗೆಯುದವಂ (ಅದುಷ್ಟ Mr. 237). See Bp. 14, 24; 60, 29; Ršv. 13, 87. — ಇದಿರಯ್. -ಅಯ್. To go or come to meet (Bp. 37, 70). — ಇದಿರಾಗು. -ಆಗು. To become opposite or facing, to be with the face towards, to face, to go towards (in a friendly or hostile manner). ಸರೇಘಮ್ ಇದಿರಾಗೆ (Šmd. 71). ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಏಱುವುದು (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, ಗೌರವ Nr.). ಕನಲ್ದು, ಇದಿರಾಗಿ (Bp. 61, 39). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅವನ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆ ತನ್ದು (Bh. 2, 4, 7). ಪಥದೊಳ್ ಇದಿರಾಗಿ ಬನ್ದು (J. 31, 28). ಇದಿರಾಗಿ ಬನ್ದು, ಅರತಿಯನ್ ಎತ್ತಿ (31, 31). ಇದಿರಾದರಂ (Č. Bp. 11, 11). ಬನ್ದು, ತಾವು ಇದಿರಾಗಿ, ಕುನ್ತೀನನ್ದನರ ಪೊಗಿಸಿದರು (Bh. 1, 8, 83). See J. 11, 7; 13, 21; 14, 8. 24. 28; 16, 11; 25, 15; 7, 57. — ಇದಿರಾನ್. -ಆನ್. To oppose (Bp. 21, 38. 40; J. 2, 39. 41; 8, 35). — ಇದಿರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put in front, opposite, etc.;—to oppose (J. 5, 29; 6, 35). — ಇದಿರಿಡು. -ಇಡು. = ಇದಿರಿಕ್ಕು. (J. 4, 29). — ಇದಿರಿರ್. -ರು. -ಇರ್. To be in front or opposite (Šmd. 53. 192. 203. 223); to be hostile (see s. ಪರರಾಷ್ಟ್ರ). — ಇದಿರುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A repugnant answer, contradiction (J. 6, 26; My.). — ಇದಿರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To commence the onset (Abh. P. 10, 20). — ಇದಿರೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To cause to ascend what is opposite (Ršv. 6, after 11; 13, 82). — ಇದಿರೇಱು. -ಏಱು. To rise or go successfully against a current of water, a strong wind, etc. (Bp. 50, 38). — ಇದಿರೇೞ್. -ಏೞ್. -ಏಳು. To rise or stand up in front of or before (Bp. 4, 66; 5, 61; Ršv. 4, 45; Č. Bp. 47, 16; J. 16, 24; 17, 31). ಇದಿರೆದ್ದು ಈಸಿ ಕೊಳುಬ (ಅಭಿಹಾರ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ Nr.). ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾದುಹ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. Nr.). ಇದಿರೇೞ್ವುದು (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, ಗೌರವ Hlâ.). 2, to stand erect, as hair. ನವಿರ್ ಇದಿರೆರ್ದು ತನುವಿನೊಳ್ ಪರಿರಾಜಿಸಲು (Râghĕ. 17, 64). — ಇದಿರೇೞುಹ. -ಏೞುಹ. Rising up to meet or face, setting about (ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ, ಪ್ರಯೋಗ Nr.). — ಇದಿರೊಡ್ಡಣ. -ಒಡ್ಡಣ. The hostile army (Abh. P. 10, 19). — ಇದಿರೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To raise obstacles; to oppose (My.). — ಇದಿರೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. To come to meet out of respect or love (Bp. 31, 29). — ಇದಿರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಇದಿರ್ಗೊಳ್ಳು. To come to meet out of respect or love. ಶಿವನನ್ ಅವನ್ ಇದಿರ್ಗೊಣ್ಡಂ (Ršv. 13, 50). ಪಾರ್ಥನನ್ ಇದಿರ್ಗೊಳ್ವು ಸಮ್ಭ್ರಮದೊಳು (J. 33, 19). See Grj. 4, 8; Bp. 4, 5; 5, 11; Ršv. 6, after 137; J. 2, 47; 4, 66; 7, 17. 22; 9, 21; 24, 71; 27, 28; 29, 44; 33, 22. — ಇದಿರ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to come to meet (J. 29, 10). — ಇದಿರ್ವರ್. -ರು. -ಬರ್. To come to meet, to come and meet, out of respect or love. ಇದಿರ್ವರ್ಪಿನಮ್ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡಂ (Šmd. 294). See Bp. 53, 21; 57, 60; Ršv. 4, 14; J. 28, 59; 29, 32; 30, 48. 2, to come or go successfully against a current of water, etc. (Bp. 50, 40).

ಇದಿರಿಸು idirisu. = ಇದಿರ್ಚು, etc. (My.).

ಇದಿರು idiru. = ಇದಿರ್, etc. — ಇದಿರುಂವರ್. -ಂ-ಬರ್. = ಇದಿರುವರ್. (Bp. 43, 72). — ಇದಿರುವರ್. -ಬರ್. = ಇದಿರ್ವರ್. (Bp. 27, 74). — ಇದಿರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇದಿರ್ಗೊಳ್. (Bp. 24, 42; 53, 24). — ಇದಿರು ಮಲೆ. To fight against, to oppose (Bp. 61, 32).

ಇದಿರ್ಚು idirču. = ಇದಿರಿಸು, ಎದರಿಸು, ಎದಿರಿಸು, ಎದುರಿಸು. To face (generally in a hostile manner); to oppose, to withstand; to come into hostile contact (ನೋಳ್ಪು Kk. 87). ಇದಿರ್ಚಿ ನಡೆದಂ (ನೋಳ್ಪಿದಂ Šmd. II). ರಥಂ ರಥಂಗಳೊಡನೆ ಇದಿರ್ಚದುವು ಆಗಳ್ (Abh. P. 13, 68). See Grj. 6, 76; 10, 74; Ršv. 6, after 11; 13, after 83; 13, 85. 88. — ಇದಿರ್ಚಿದಿರ್ಚು. rep. (Šmd. 231; Ršv. 5, 121).

ಇದು idu. (= ಇತು, etc.), ಇನ್ 3. Proximate demonstrative pronoun neuter (Šmd. 96. 111): this, it. ಅದು ಇದು ಉದು (97). ಆಳ್ ಇವಂ, ಆಳ್ ಇದು (109). ಓವಾಳಿ ಇವಂ, ಓವಾಳಿ ಇದು (111). ಇದು ಕಳತ್ರಂ, ಇದು ಜನಂ, ಇದು ಲೋಕಂ, ಇದು ಅಪತ್ಯಂ (187). ಇದು ಪೂರ್ವಪ್ರಕರಣಂ (61). ಈ is used as a substitute of ಇದು when it is an adjective pronoun (169. 202). Some examples wherein ಈ may be substituted for ಇದು, are *e. g.* ಇದು ಉತ್ಸಹಂ (J. 31, 29), ಇದು ಕಾರಣ (Bp. 27, 75; 33, 5; 43, 61), ಇದು ದಿವಸ (41, 12), ಇದು ನಿಮಿತ್ತಂ (2, 9; 3, 29; 22, 65; 23, 42), ಇದು ಮೇರೆ (B. 2, 36), ಇದೇ ಮೇರೆ (B. 3, 60), ಇದೇ ಈಗ (= ಈ ಈಗಲೇ, even this moment, B. 4, 136. 128), ಇದು ವರಿವಿಗೆ (Si. 403), ಇದು ವರಿವಿಗೂ (403. 407), ಇದು ವರೆಗೆ (B. 4, 198). ಬಾಲಕವಧಮ್ ಇದಂ (Ršv. 13, 99).—ಅದುವಿದುವುದುವೆಮ್ಬ ಇದಱ ಅನ್ತ್ಯದ ಉಕಾರಂ (Šmd. 181). ಇದುವುಂ (13). ಇದುವೆ (117; Bp. 1, 59; 2, 36; 3, 83; 39, 65; 41, 8; 47, 5). ಇದುವೆನುತ (Bp. 41, 19). ಇದೆ (Bp. 41, 19; Ršv. 13, 45). ಇದೇ (Si. 442). ಇದಾರ ಆಳ್ ಇವಂ? (Bp. 47, 33). Declension (Šmd. 134. 135): ಇದಂ (3. 181; Ršv. 13, after 96), ಇದ (Bp. 27, 24), ಇದನು, ಇದನ್ನು (C.); ಇದಱ (C.), ಇದಱೊಳ್ (Šmd. 61. 298); ಇದರ್ಕೆ (135), ಇದಕ್ಕೆ (C.), ಇದಕೆ (C.; Bp. 24, 70; 40, 30; Kk. 3); — ಅವು, ಇವು, ಉವು (Šmd. 117), ಇವು (117. 113; C.), ಇವುಗಳು (C.; Si. 330); ಇವಂ (Šmd. 41. 42), ಇವನು, ಇವನ್ನು, ಇವುಗಳನ್ನು (C.); ಇವಱ (Šmd. 109. 179. 185), ಇವುಗಳ (C.), ಇವಱೊಳ್ (Šmd. 24. 37. 392), ಇವಱಲ್ಲಿ (235 Cm.), ಇವುಗಳಲ್ಲಿ (C.); ಇವರ್ಕೆ (Šmd. 191), ಇವಕ್ಕೆ, ಇವಕೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ (C.).—ಇದೊನ್ದು ಸಾರಿ (B. 4, 45). ಒಳ್ಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವೂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು, ಇವು ಮೂಱು ಕೆನಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಇವೆರಡುಂ (Bp. 22, 64). ಇವೆರ್ಡು (= ಇವೆರಡು, B. 5, 74). ಇವೇ ಕಾರಣಗಳಿನ್ದ (= ಈ ಕಾರಣಗಳಿನ್ದಲೇ, 5, 170). — ಇದು ತಾನ್. -ನು. Even this. ಲಿಂಗಾರ್ಚನಕ್ಕೆ ಇದು ತಾನ್ ಅವಸರಂ (Bp. 47, 55; My.).

ಇದುಕೊ idu-kŏ. = ಇದಕೊ. (My.).

ಇದುಗೊ idu-gŏ. = ಇದುಕೊ. (My.).

ಇದುರು iduru. = ಇದಿರ್, etc. (My.). — ಇದುರುವಾದಿ. A contradicter (My.). 2, a defendant (in law, My.). — ಇದುರುವಾದಿಸು. = ಇದರು-. To contradict (My.). 2, to plead as a defendant, to contend (My.).

ಇದೆ idu-ĕ3. 1. (ಇದೇ). = ಇದ, ಇದಾ. Lo! see here! just now! (C.; Tĕ.; Bp. 5, 11; 24, 59; 29, 8. 30; 31, 7;

39, 40; 45, 37; 47, 42; 48, 8; 51, 80; 53, 25; 55, 30; 57, 62; 59, 3. 10; J. 2, 46; B. 2, 7).

ಇದೆ idĕ. 2. (fr. ಇಸುದು-ಎ 3; *cf.* ಅದೆ 4). It certainly is, it is, there is, is (C.). See *e. g.* Bp. 5, 57; 16, 5; 17, 2; 29, 5. ಮೂಸಿ ಇದೆ, ಆಗಿ ಇದೆ (B. 1, 6); ಉಣ್ಣಾಗಿ ಅದೆ (2, 20); ಬಟಿಕೆಗೊಣ್ಡು ಇದೆ (Si. 19); ಪಡೆದು ಇದೆ (53). **2,** ಇದೆ is used to form the third person singular neuter of the present (C.). ಉಬ್ಬರಿಸುತ್ತಲಿದೆ (Bp. 15, 22), ಉಬ್ಬುತ್ತಲಿದೆ (15, 28), ಗುಡುಗುಡಿಸುತ್ತಿದೆ (18, 40), ಸುರಿವುತಿದೆ (18, 51; see also 24, 42; 31, 27; 56, 30; 59, 1). ಕೆಮ್ಮು ಮೂಡುತ್ತ ಇದೆ, etc. (Ṛšv. 13, 45). ತಿರುಗುತಿದೆ (J. 3, 24). See its plural ಇವೆ.

ಇದೋ idu-ô3. = ಇದಾ, etc. (ಅಹೋ Mr. 536; C.; T.).

ಇದ್ದಲ್ iddal. ಇದ್ದಲು. = ಇಜ್ಜಲು, ಇದ್ದಲಿ. Charcoal (My.; T. ಇರುನ್ದು, ಇರುನ್ದೈ, M. ಇರುನ್ನಲ್). ಚಾರುಚನ್ದ್ರೋತ್ಪಲರಚಿತಸೋಪಾನರತುನಾವಳಿಯ ರಾತಿಗಳ್ ಇದ್ದಲಾದವು ಬಿದ್ದ ಕಿಡಿಗಳಲಿ (Bh. 1, 20, 54). ಇದ್ದಲು ಮಸಿಯನ್ತಾ ಮೆಯ್ಯ ಉಜ್ಜ ಉಜ್ಜ ತೊಳದರೂ ಇದ್ದ ರೂಪವಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗದು (Prv.). See ಹಾವಿದ್ದಲ್.

ಇದ್ದಲಿ iddali. = ಇದ್ದಲ್. (C.; ಅಂಗಾರ Si. 308). ಇದ್ದಲೀ ಬಣ್ಣ (B. 1, 4).

ಇದ್ದಾನು iddânu. The common form of ಇದ್ಧಾನು. He may be, he perhaps is, (he is likely to be; C.). Conjugation: ಇದ್ದೇನು, ಇದ್ದೀ (B. 2, 47), ಇದ್ದಾಳು, ಇದ್ದೀತು (B. 3, 54), etc.

ಇದ್ದಾನೆ iddânu-ĕ3. = ಇದ್ಧಾನೆ, q. v. (C.). *Cf.* ಈದಿ = ಇದ್ದಿ, *i. e.* ಇದ್ಧಿ.

ಇದ್ದು iddu. = ಇರ್ದು. P. p. of ಇರು 1, to be. ಹೆತ್ತವಳ್ ಇದ್ದ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Nr.). ಇದ್ದನ್ತೆ (Bp. 58, 56; 60, 25). ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದು ಕೊಮ್ಬುವರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ಇದ್ದ ತಂಗಳು ನನಗೆ ಇಕ್ಕು, ನಿನಗೆ ಎನ್ದಿಗೂ ಹಸಿವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.—ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿ ಅಲ್ಲಾ.—ಇದ್ದದ್ದೂ ಹೋಯ್ತು ಮದ್ದಿನ ಗುಣ.—ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂಟಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೊನ್ದು ಕೊಡೋ, ತಿವರಾಯ!—ಇದ್ದ ಮತಿ ಹಾಟಿತೋ, ಸಿದ್ಧಿಗಣೇಶ?—ಇದ್ದ ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದರೆ ಗೆದ್ದು ಕೊಣ್ಡ ರಾವುತ.—ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ಬಿದ್ದ ಗೋಡೆ ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ.—ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ (ಉಟದರು), ಸಿದ್ದಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡೀತು.—ಇದ್ದವರು ಮೂವರು, ಕದ್ದವರು ಯಾರು? (Prvs.). ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರ ಸೌಖ್ಯಗಳು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಸರಿ (B. 4, 24). By means of ಇದ್ದು a subjunctive mood is formed, *e. g.* ಮರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿ, if thou hadst fallen from the tree, thou woudst have died (B. 1, 9). See further B. 1, 20. 21; B. 2, 24. 40; B. 3, 19. — ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ. Just as it was, just as they were, etc. (C.; B. 3, 44). 2, without an apparent cause (C.). — ಇದ್ದಿದ್ದು. rep. (Bp. 47, 7. 18). — ಇದ್ದೇ ಇರು. To exist indeed or certainly, etc. (C.; B. 5, 227).

ಇದ್ಧಾನು iddhânu. = ಇರ್ದಪನು or ಇರ್ದಹನು, ಇದ್ದಾನು, q. v. In opposition to ಇದ್ಧಾನೆ (see ಆದಾನು) this term means "he perhaps is", etc.

ಇದ್ಧಾನೆ iddhânu-ĕ3. = ಇದಾನೆ, ಇದ್ದಾನೆ. He is indeed, he certainly is, he is (C.; B. 2, 24. 34). Conjugation: ಇದ್ಧೇನೆ, I am; ಇದ್ಧೀ or ಇದ್ದಿ, thou art; ಇದ್ಧಾಳೆ, she is (B. 2, 7; 4, 137); ಇದೆ, it is; ಇದ್ಧೇವೆ, we are; ಇದ್ಧೀರಿ, you are (B. 1, 15); ಇದ್ಧಾರೆ, they are; ಇದ್ಧಾವೆ, they are (B. 3, 58. 69, or ಇವೆ).

ಇಧ್ idh. Kindling; blazing. See ಸಮಿಧ್.

ಇಧ್ಮ idhma. *Fuel.*

ಇಧ್ರ idhra. One who kindles. See ಅಗ್ನೀಧ್ರ.

ಇನ್ in. 1. = ಇರ್, etc. Two. — ಇನ್ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು. Two hundred and fifty (B. 4, 159). — ಇನ್ನೂಱು. Two hundred (C.).

ಇನ್ in. 2. = ಇಂ (ಇಱ್), etc. Sweetness, etc. — ಇನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ (Šmd. 214, or ಈನ್ದುಟಿ). A sweet lip. — ಇನ್ದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Šmd. 143. 214, or ಈನ್ದೋಳ್). A nice arm. — ಇನ್ನುಣಿಸು. -ನ್-ಉಣಿಸು. (Šmd. 214). A sweet meal.

ಇನ್ in. 3. = ಇದು. — ಇನ್ತನಕ. Till now (My.).

ಇನ ina. *A master, a lord, a king* (ಭೂಕಾನ್ತ, ಅರಸು Nn. 120). 2, *a wealthy or powerful man.* 3, *the sun* (ಭಾನು, ಸೂರ್ಯ 120). 4, the universal soul (ಪರಮಾತ್ಮ 120). 5, a husband (G.). 6, N. of a metrical foot (Čh.).

ಇನಂ inam̃. = (ಇನೆಗಂ), ಇನ್ನಂ 2. That (this) time, at the time when (Šmd. 293); so long as; till. See Šmd. 294. 295. 64. 79. 81. 135. 136. 173. 259. 282; Ṛšv. 6, after 32; 6, 34; 6, after 116; J. 28, 20; Abh. P. 13, 75; Bhn. 2. *Cf.* ಅನ್ನ 2.

ಇನಕುಮಾರ ina-kumâra. Saturn (My.). 2, Yama (My.). 3, Sugrîva (My.). 4, Karṇa (My.).

ಇನಕುಲ ina-kula. The family or race of the sun, the solar race of kings (Šmd. 275; Bp. 50, 17).

ಇನಜ ina-ja. = ಇನಕುಮಾರ. Yama (Bp. 46, 78). 2, Karṇa (J. 2, 40).

ಇನಜಾತ ina-jâta. Yama (Mr. 49).

ಇನತನುಜ ina-tanuja. = ಇನಕುಮಾರ. (My.).

ಇನರಿಪು ina-ripu. Râhu (Mr. 39).

ಇನವಿರಹಿಣಿ ina-virahiṇi. She who is separated from her master or husband (Ṛšv. 11, 10).

ಇನಾಗಮ in-âgama. The augment ಇಂ (Šmd. 132. 133).

ಇನಾನ್ವಯ ina-anvaya. = ಇನಕುಲ. (Ṛšv. 4, 5).

ಇನಾಮ inâma. = ಇನಾಮು. (B. 5, 185; Mhr., H.).

ಇನಾಮತಿ inâmati. Land assigned either in favour or charity, or compensation of the duties of hereditary officers (My.; H.).

ಇನಾಮು inâmu. = ಇನಾಮ. A grant in perpetuity without conditions; a grant in general; a present, a gift (C.).

ಇನಾಮುದಾರ inâmu-dâra. A holder of an inâm (C.; Mhr.).

ಇನಾಯತು inâyatu. Favour, grace: a grant from a superior (My.; Br.; Mhr., H.). ಇನಾಯತುನಾಮೆ, a letter of favour (My.; Mhr.).

ಇನಿ ini. = ಇನ್ 1. Sweetness; pleasantness, charm, loveliness. — ಇನಿದು. (Šmd. 95. 110). That is sweet, etc. (ಇರ್ಪು Čt. I, 52). 2, ambrosia (ಅಮರ್ದು, ಸೊದೆ, ಅಮೃತ Kk. 10 *a*). ಇನಿದು ಅಪ್ಪ ಧ್ವನಿ (ಕಲ Hlâ.). ಇನಿದಂ ನುಡಿವವ (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, etc. Hlâ.). ಪೂಗಳ ಇನಿದು (ಮಕರನ್ದ Mr. 108). See Šmd. 69; Čh. v. 16; Bp. 42, 25; 60, 49; Ṛšv. 2, 48. — ಇನಿದುಗಱೆ. -ಕಱೆ. To rain ambrosia (Ṛšv. 14, after 106). — ಇನಿಯಂ. -ಅಂ 3. (Šmd. 110). = ಇನೆಯಂ. A beloved man; a husband. See

Šmd. 68. 73. 184; ನುಡಿವೆಣ್ಣಿನಿಯ. ಯೊವರಸವನ್ ಊಡಿವ ನಿಗ ವದ ಬಳೆಗಳ, ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಡಿವೆಣ್ಡಿತಿಯರ್ ಇನಿಯರ್ಗೆ ಹರುಷವಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸುತೆ ನಡೆ ತನ್ದರು (Râghč. 17, 65). — ಇನಿಯವು. Plural of ಇನಿದು. ಇನಿಯುವು ವಿಷಯಸುಖಂ ನಂಜಿನ ಸವಿವೋಲ್ (Šmd. 117). — ಇನಿಯಳ್. -ಅಳ್ 4. (Šmd. 110). A beloved woman; a wife (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ನಲ್ಲಳ್, ಓವಳ್, ಕಾದಲೆ Šm. 74). — ಇನಿವಣ್. -ವಣ್. A sweet ripe fruit (Šśv. 1, 18). — ಇನಿವಾತು. -ಮಾತು. A sweet or lovely word. See Ršv. 2, 35; 11, 165; 13, 104; J. 18, 20. — ಇನಿವಿರಿ. -ಬಿರಿ. Pleasantness, or welfare, to burst, separate, or go away: to become unpleasant (Abh. P. 7, 14; 10, after 51; 15, 79). — See ಇಂ (ಇಱ್).

ಇನಿತು initu. (= ಇನಿತುಟು), ಇನಿತ್ತು, ಇನಿಸು, (ಇಷ್ಟು, etc.). A proximate demonstrative noun and pronoun (Šmd. 121. 122. 243; Kk. 61; Tu. ಈತು). This much, this measure, etc. (see ಅನಿತು, of which it is the proximate form). ಇನಿತಱಿಂ (Šmd. 135). ಇನಿತಱೊಳ್ (Bp. 40, 24). ಇನಿತಱೊಳಂ (Šmd. 160. 179). ಇನಿತು ಚಿನ್ತಿಸಲ್ ಏಕೆ? (Bh. 1, 8, 32). ಇನಿತೆಲ್ಲಮಂ (J. 3, 41). ಇನಿತೊನ್ದು (Šmd. 73; Ršv. 13, 27; *cf.* ಒನ್ದಿನಿತು). ಇನಿತಾದೊಡಂ (Bp. 58, 20). See Bp. 2, 34; ಒನ್ದಿನಿತು, ಲವದಿನಿತು. — ಇನಿತನೆಯ. -ಅನೆಯ. (Šmd. 243). Amounting to this much. — ಇನಿತನೆಯಂ. -ಅನೆಯಂ. (243). A man of so much (power, influence, rank, etc.) as this or these. — ಇನಿತಿನಿತು. rep. See Bp. 2, 34; 13, 13; 22, 66; 35, 26; 38, 38; 54, 57. — ಇನಿತು. -ಉ 9. All this or these. 2, although only so much as this, a little, a trifle. See Bp. 2, 18; 24, 61. 62; 28, 35; 43, 85; 45, 52; 48, 25; 57, 16. 80; 53, 51; 60, 49; Ršv. 8, 122. ಇನಿತನು = ಇನಿತುಮಂ (Bp. 8, 42). — ಇನಿತುಂ. -ಉಂ 1. All this or these (Šmd. 51). 2, a little. See Bp. 1, 56; 46, 60; 48, 5; 60, 31. ಇನಿತುಮಂ (Bp. 5, 29; 53, 37. 48; 61, 40), ಇನಿತುವಂ (61, 56), ಇನಿತುವುಂ (2, 43; 24, 70; 28, 4). — ಇನಿತುವುಂ. -ಉಂ 1. = ಇನಿತುಂ (Jňs. 42, 12). — ಇನಿಬರ್. (Šmd. 122. 123). So many persons (as these). ನಿಮ್ಮಿನಿಬರಂ (Bp. 57, 80). ಎಮ್ಮಿನಿಬರನು (Bh. 1, 8, 57). See Bp. 39, 59. 61; 44, 39; 50, 51; 51, 52; 57, 80. ಇನಿಬರುಂ (58, 42).

ಇನಿತುಟು initutu. = ಇನ್ತುಟು. (J. 13, 19).

ಇನಿತ್ತು inittu. = ಇನಿತು. (Kâvy. I, 4, 33-38).

ಇನಿಬರ್ inibar. See s. ಇನಿತು.

ಇನಿಸು inisu. = ಇನಿತು. (My.). ಬಗೆವೊಡಮ್ ಇನಿಸು ಇರ ಅದೆ (Šmd. 75). ಮಱಿಸೊನ್ದಿದ ಪುಲಿಯನ್ ಆಗಳ್ ಇನಿಸಂ ಪೋಲ್ತಂ (288). ಮತ್ತಂ ಇನಿಸಾನುಂ ಬೇಗದೊಳ್ (Lílv. 3, after 2). ಇನಿಸಾನುಂ ಬೇಗಮ್ ಇರ್ದು (Ršv. 13, after 96). ಬಿನ್ನನೆಯು ಬಿನ್ನಗೆಯುಮ್ etc. ಎನ್ದು, ಮೌನಕೆ ಇನ್ತು ಇನಿಸು ಪೆಸರ್ ಅಕ್ಕುಂ (Kk. 50). See Čh. v. 60; Kâvy. III, 3, 35; Grj. 3, 77; Šśv. 1, 18.

ಇನು inu. = ಇನ್ನು. (Bp. 18, 88).

ಇನೆ inĕ. 1. = ಇನಿ. — ಇನೆಯುಂ. = ಇನಿಯಂ. (Bp. 11, 47; 24, 8; 35, 25. 26; 42, 38; 44, 54; 47, 7. 49-53; J. 3, 13; 11, 18. 19; see ಬಾಸೆವೆಣ್ಣಿನೆಯ). — ಇನೆಯಳ್. = ಇನಿಯಳ್. (Bp. 24, 8; 27, 61; 44, 54; J. 8, 24; 11, 12).

ಇನೆ inĕ. 2. = ಇನ್ನೆ. — ಇನೆಗಂ. -ಗಂ. = ಇನಂ q. v., ಇನ್ನೆಗಂ. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). See Šmd. 293. 294. 295; Abh. P. 13, 60; Ršv. 13, after 96.

ಇನ್ಕಾರ್ inkâr. = ಇಂಕಾರ್. (My.).

ಇನ್ತ iṁ4-ta2. 1. = ಇನ್ತಾ 1, ಇನ್ದ, ಇನ್ದಂ, ಇನ್ದವು, ಇನ್ದೆ. ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವನ್ತರು ಇಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.— ಆಕಾಶಕ್ಕಿನ್ತ ಎತ್ತರವಿಲ್ಲ, ಭೂಮಿಗಿನ್ತ ಅಗಲವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಉದುರೆಗಳಿಗಿನ್ತ ಕತ್ತೆಗಳೇ ಬೇಕು (B. 3, 49). (ಸಿಂಹಲದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ) ಮಱಿಗಾಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (B. 4, 205). ಅದಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ದೇವಮಾನ ೧೦ಱಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು (Si. 44). ಶತ್ರುವಿಗಿನ್ತಲೂ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಿ ಇರುವಿಕೆ (263). ರಾತ್ರಿಕ್ಕಿನ್ತ (sic! S. Mhr.; B. 5, 253). *Cf.* ಅಕಿನ್ತ, ಅಕ್ಕಿನ್ತ, and see ಇಂ 4.

ಇನ್ತ inta. 2. = ಇನ್ಥ, etc. (B. 5, 53; My.). — ಇನ್ತವರು. -ಅವರು. Such people (B. 5, 10. 42. 95; My.).

ಇನ್ತಾ iṁ4-tâ5. 1. = ಇನ್ತ 1, etc. ಇದಕ್ಕಿನ್ತಾ ಅದು ದೊಡ್ಡದು (My.). ಮುಂಚಿನಕ್ಕಿನ್ತಾ ಚನ್ನಾಗಿ (B. 5, 53). ಕೆಲಸದಕಿನ್ತಾ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ (5, 283). See ಅಕಿನ್ತಾ, ಅಕ್ಕಿನ್ತಾ, & a Prv. s. ಕದಿ & ತಾಯಿ.

ಇನ್ತಾ intâ. 2. = ಇನ್ತ 2, etc. (My.). ಕೂಡಿದನ್ತಾ ದಣ್ಡು (B. 5, 51). ಇನ್ತಾ ಹೆಂಗಸರು (5, 55). ಇನ್ತಾ ಅವಸ್ಥೆ (5, 57).

ಇನ್ತಿ inti. (= ಇನ್ತು). Thus (C. at the end of letters, also ಇನ್ತೀ). ಇನ್ತಿ ಬಿನ್ನಹ (B. 4, 109), ಇನ್ತಿ ಸಲಾಮು, etc. (*Cf.* Sk. ಇತಿ 1?).

ಇನ್ತು intu. This manner; in this manner, thus, so; (such). (ಪ್ರಕಾರ Šmd. 399; ಹೀಂಗೆ 61. 65. 164 Cm.; C.). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (398. 399). See 44. 112. 181. 234. 384. ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ಹಲಮಲ್ಲದೆ ಶಕಟಮುಂ ಪೊಱಲ್ ಅಱಿಯದ, ಶಕಟಮಲ್ಲದೆ ಹಲಮುಂ ಪೊಱಲ್ ಅಱಿಯದ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಏಕಧುರಮ್ ಅಹ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಧುರೀಣ, ಏಕಧುರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಇನ್ತೀ ಪ್ರಕಾರ (ಇತಿ, ಪ್ರಕಾರ Nn. 93). ಇನ್ತೆನ್ದು ಒರೆದು (Ršv. 14, after 52; J. 31, 29). ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್, ಪರಿಯುತ್ತಿಪ್ಪ ಮರೀಚಿಕಾ ಜಲ, ಜಲಾವರ್ತಾಕ್ಷರಮ್ ಇನ್ತುವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ತುಱಯ್! (Sś.). ಫಲವ ಕಣ್ಡನು ಇನ್ತುವು (Jňs. 22, 31). ಇನ್ತೆನ್ (Bp. 40, 51; 41, 5; 44, 42). ಇನ್ತುಂ (10, 10). ಇನ್ತೂ (ಇನ್ತಿಷ್ಟು, ಎಲ್ಲಾ G.). See Prv. s. ಅನ್ತೂಇನ್ತೂ. — ಇನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. Being of this kind or such as this; such (Bp. 39, 58; 43, 43). — ಇನ್ತಪ್ಪಂ. -ಅಪ್ಪಂ. A man who is of this kind, etc. (Šmd. 191. 192). — ಇನ್ತಹ. -ಅಹ. = ಇನ್ತಪ್ಪ, ಇನ, etc. Being of this kind, etc. (Bp. 22, 62; 23, 31; 27, 21; 36, 16; 39, 58). — ಇನ್ತಹಂ. -ಅಹಂ. = ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ನಂ (Šmd. 192; ಇನ್ನಂ Čt. II, 64). — ಇನ್ತಿನ್ತು. rep. (Grj. 5, 14). — ಇನ್ತಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. So and so much, so and so many (C.). ಇನ್ತಿಷ್ಟು ತೋಳಗಳ ತಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ದು ಕೊಟ್ಟವರು ಇನ್ತಿಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು (B. 2, 19). 2, -ಉ 9, all (C.; ಎಲ್ಲಾ G.). ಇನ್ತಿಷ್ಟರು, all persons (C.). 3, very much or many (My.).

ಇನ್ತುಟು intuṭu. = ಇನಿತು, ಇನಿತುಟು, ಇಷ್ಟು, etc. This much, etc. ಇನ್ತುಟು ಆನೆ, ಇನ್ತುಟು ಕುದುರೆ (Šmd. 169). ಇನ್ತುಟುಕಾಗಿ, for so much, for such a trifle (Bp. 40, 72). See Ršv. 14, 51; *cf.* ಅನ್ತುಟು, etc. — ಇನ್ತುಟು. -ಉ 9. Although so much (Bp. 17, 9). 2, a little. ಮಂಗನ ಕೃತಿಯನ್ ಇನ್ತುಟು ಉದ್ಧರಿಸಿ, ತಿರ್ದುಗೆ ಕೃಪೆಯೊಳು (Mr. 2). — ಇನ್ತುಟುಂ. -ಉಂ 1. A little (Bp. 49, 22).

ಇನ್ಥ intha. = ಇನ್ತ 2, ಇನ್ತಾ 2, ಇನ್ತಹ, ಇನ್ಥಾ. A corrupted common form of ಇನ್ತಹ, q. v. (s. ಇನ್ತು). ನಿನ್ನನ್ಥ ಗೆಳೆಯರು (B. 1, 8). — ಇನ್ಥವನು. Such a man (B. 5, 291). ಇನ್ಥವರು (2, 8; Si. 108). — ಇನ್ಥವಳು. Such a woman (B. 5, 291). — ಇನ್ಥಾತಂ. = ಇನ್ಥವನು. (Bp. 54, 57). — ಇನ್ಥಿನ್ಥ. rep. Such and such (B. 2, 19). ಇನ್ಥಿನ್ಥ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು (3, 88).

ಇನ್ಥಾ inthâ. = ಇನ್ಥ, etc. ಇನ್ಥಾ ಹಣ್ಣು ಹನ್ಪುಲಗಳು (B. 1, 8). ನೀನು ನನಗೆ ಇನ್ಥಾ ಮಾತು ಕಲಿಸ ಬೇಡ! (3, 78). ಇನ್ಥಾ ನಡತೆ (5, 83). ಇನ್ಥಾ ನೇಮುಗಳು (5, 95).

ಇನ್ದ iṁ4-da2. = ಇನ್ತ 1, etc. ಆ ಹೆಮ್ಮೆ ಬಹು ದಿವಸದಿನ್ದ ಇತ್ತು (B. 2, 12). See also 3, 77, ಮರನಿನ್ದ, etc. (s. ನ 2, No. 3), ಇಂ 4.

ಇನ್ದಂ iṁ4-daṁ. (Šmd. 131). = ಇನ್ದ, etc. ಕಱು ತಾಯ ಬಱಿಯನ್ ಉಱಿಯದ ತೆಱದಿನ್ದಂ (194). ನಿನ್ನಿನ್ದವೆ (Bp. 2, 36). ಎಮ್ಮಿನ್ದಮ್ ಇಳೆಯೊಳು ನೀವು ಹೀನಮೆ! (40, 84). See ಇಂ 4.

ಇನ್ದಗಿ indagi. Indrajit (Abh. P. 13, after 11: 13, 16).

ಇನ್ದರ indara. = ಇನ್ದಿರ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರ (Šmd. 336).

ಇನ್ದವು iṁ4-davu. = ಇನ್ದಂ, etc. This form is very frequently used by the commentator on the Šmd. in a Mdb. MS., *e. g.* ಇಹುದಱಿನ್ದವು (123. 143), ಬಲ್ಲವರುಗಳಿನ್ದವು (176), ನಿಶ್ಚಯದಿನವು (182), ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ದವು (286).

ಇನ್ದಿನ್ದಿರ indindira. *The large black humble bee* (ಗುಂಗೀ ಹುಱಿ G.).

ಇನ್ದಿರ indira. = ಇನ್ದರ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರ. (ಇನ್ದ್ರ Čt. II, 49; ಸುರಪ Kk. 11 *a*; ಸುರಪತಿ Šm. 9; ಬಲವೈರಿ Kk. 10 *b*). — ಇನ್ದಿರವಿಲ್. -ಬಿಲ್. Indra's bow: the rainbow (ಶಕ್ರಚಾಪ Šs.; Ršv. 8, 118).

ಇನ್ದಿರಾಜ indirâ-ja. Indirâ's son: Kâma.

ಇನ್ದಿರಾಜಾಸ್ತ್ರ indirâja-astra. Kâma's weapon: a lotus (Bp. 5, 27).

ಇನ್ದಿರಾಪತಿ indirâ-pati. Vishṇu (Bp. 54, 31. 61).

ಇನ್ದಿರಾವರ indirâ-vara. Vishṇu. (Bp. 2, 26).

ಇನ್ದಿರೆ indirĕ. -ರಾ. *Lakshmî* (ಸಿರಿ, ಲಕುಮಿ, ಮಾಲಕುಮಿ, etc. Šm. 6; see Mr. s. ಶೋಭೆ). — ಇನ್ದಿರೆಯ ನಲ್ಲ. Vishṇu (Bp. 54, 44).

ಇನ್ದಿರೇಶ indirâ-îśa. Vishṇu. (My.).

ಇನ್ದೀವರ indîvara. *The blue lotus, the blue water-lily, Nymphaea stellata and cyanea* (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲೆ Mr. 419; ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ Si. 95; ಕರೇ ಕಮಲ G).

ಇನ್ದೀವರಾಕ್ಷಿ indîvara-akshi. = ಇನ್ದೀವರೇಕ್ಷಣಿ. (J. 7, 27).

ಇನ್ದೀವರಿ indîvari. *The plant Asparagus racemosus* Willd.

ಇನ್ದೀವರೇಕ್ಷಣಿ indîvara-îkshaṇi. A blue lily-eyed woman (My.).

ಇನ್ದು indu. This time; to-day (ಕಾಲ Šmd. 398; C.; Tu. ಇನಿ, T. ಇನ್ಱು, M. ಇನ್ನು). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398); ಇನ್ದೆ (69). Declension: ಇನ್ದು, ಇನ್ದು, ಇನ್ದಿಂ, ಇನ್ದಿಗೆ, ಇನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಇನ್ದಿನ, ಇನ್ದು (147); ಇನ್ದಿಂಗೆ (Bp. 3, 15), ಇನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 1, 20; 2, 36). ಇನ್ದಿಗೂ, even up to this day; even still now (3, 76; 4, 146). ಆ ನಡತೆಗಳು ಇನ್ದಿನವು ಅಲ್ಲ, ನಿನ್ನಿನವು ಅಲ್ಲ (4, 187). ಇನ್ದಿನ ತನಕ (3, 115; 5, 114). ಇನ್ದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅದ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 28, 21; 60, 17; Bh. 1, 8, 20; 1, 10, 39; 2, 13, 36; J. 30, 28. 49. — ಇನ್ದುತನಕ. Till the present time (Bp. 61, 57). — ಇನ್ದು ನಾಳೆ ಎನ್. To say to-day and to-morrow, to set bounds to time (Bp. 27, 10; 30, 7). — ಇನ್ದುಮುಟ್ಟ. = ಇನ್ದುವರೆಗೆ. (My.). — ಇನ್ದುಮೊದಲ್. From to-day (J. 15, 32). — ಇನ್ದುವರಂ. = ಇನ್ದುವರೆಗಂ. See s. ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್. — ಇನ್ದುವರೆಗಂ. = ಇನ್ದುವರೆಗೆ. (Č. Bp. 47, 18). — ಇನ್ದುವರೆಗೆ. Till now or to-day (J. 18, 58; 31, 28).

ಇನ್ದು indu. *The moon.* 2, the number one (Bp. 61, 92). 3, N. of a metrical foot (Čh.).

ಇನ್ದುಕಳೆ indu-kaḷĕ. A digit of the moon (Bp. 24, 73). 2 the brightness or shine of the moon (My.).

ಇನ್ದುಕಾನ್ತ indu-kânta. The moon-stone, the lunar gem (Grj. 1, 9; Ššv. 1, 70).

ಇನ್ದುಚೂಡ indu-čûḍa. Šiva (Bp. 33, 19; 53, 16).

ಇನ್ದುಜ indu-ja. Son of the moon: the planet Mercury (Mr. 38).

ಇನ್ದುಜನಕ indu-janaka. Father of the moon: the ocean. 2, Atri (My.).

ಇನ್ದುಜೂಟ indu-jûṭa. Šiva (Bp. 18, 90).

ಇನ್ದುಧರ indu-dhara. Šiva (Mr. 465). 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಇನ್ದುಮಣಿ indu-maṇi. = ಇನ್ದುಕಾನ್ತ. (Ššv. 1, 38).

ಇನ್ದುಮಣ್ಡಲ indu-maṇḍala. The orb or disk of the moon (ಬಟ್ಟು Kk. 45).

ಇನ್ದುಮುಖಿ indu-mukhi. A woman who has a face like the moon (Bp. 2, 49; 24, 30).

ಇನ್ದುಮೌಳಿ indu-mauli. Šiva (Bp. 2, 56; 9, 26).

ಇನ್ದುರೇಖೆ indu-rêkhĕ. A digit of the moon (My.).

ಇನ್ದುಲಾಂಛನ indu-lâñchana. Šiva. (My.).

ಇನ್ದುಲೇಖಾಚೂಡ indulêkhâ-čûḍa. Šiva (Bp. 50, 38).

ಇನ್ದುಲೇಖೆ indu-lêkhĕ. -ಖಾ. = ಇನ್ದುರೇಖೆ. (My.).

ಇನ್ದುವಾರ indu-vâra. Monday (My.; Tĕ.).

ಇನ್ದುವ್ರತ indu-vrata. A religious observance depending on the age of the moon; diminishing the quantity of food by a certain portion daily, for a fortnight or a month, etc. (R.).

ಇನ್ದುಶೇಖರ indu-šêkhara. Šiva (Bp. 44, 18).

ಇನ್ದುಹಾಸ indu-hâsa. = ಚನ್ದ್ರಹಾಸ. (J. 29, 25; 31, 31).

ಇನ್ದೆ iṁ4-dĕ. (Šmd. 131). = ಇನ್ತ 1, etc. ಈ ತಿವನ್ ಏಸು ದಿನದಿನ್ದೆ ಉಣ್ಣದೆ ಇರ್ದಹನೊ? (Bp. 18, 18). See ಇಂ 4.

ಇನ್ದ್ರ indra. = ಇನ್ದರ, ಇನ್ದಿರ. *Indra, the deity of svarga, and the regent of the East quarter.* 2, a prince, a master (ಒಡೆಯ Mr. 227). 3, best, excellent (ಶ್ರೇಷ್ಠ G.). 4, N. of a metrical foot (Čh.).

ಇನ್ದ್ರಕೀಲ indra-kîla. N. of a mountain (Bp. 44, 3; J. 23, 34).

ಇನ್ದ್ರಕೋಶ indra-kôša. *A platform, a scaffold;* a kind of balcony or terrace (ತವಗ Mr. 192).

ಇನ್ದ್ರಗೋಪ indra-gôpa. The insect cochineal of various kinds (ಕೆಮ್ಬುಱು, ಏಬ್ರಜ Šs.; ಏಬ್ರಜ Mr. 165; Tĕ.). 2, the firefly (My.; ಮಿಂಚುಹುಱಿ, ಹೊನ್ನಹುಱಿ G.). See Šmd. 142. 166; Grj. 9, after 58; J. 17, 4.

ಇನ್ದ್ರಚಾಪ indra-čâpa. A rainbow (ಬಿಮ್ಬು, ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು Nn. 69). — ಇನ್ದ್ರಚಾಪಮ್ಬೆಟ್. -ಪೆಟ್. To get a rainbow (Ršv. 13, after 77).

ಇನ್ದ್ರಜ indra-ja. Arjuna (ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264. 508).

ಇನ್ದ್ರಜವ indra-java. = ಇನ್ದ್ರಜವಿ. Tbh. of ಇನ್ದ್ರಯವ. (ಇನ್ದ್ರಜವಿ, ಕುರುಟಿಗನ ಬೀಜ G.).

ಇನ್ದ್ರಜವಿ indra-javi. = ಇನ್ದ್ರಜವ. (ಕಲಿಂಗ, ಭದ್ರಯವ G.). — ಇನ್ದ್ರಜವಿಯ ಗಿಡ. The plant Wrightia antidysenterica (ವತ್ಸಕ, ಶಕ್ರ, ಹೆಮ್ಮುಷ್ಟಿಗೇ ಗಿಡ G.).

ಇನ್ದ್ರಜಾಲ indra-jâla. Indra's net: deception, fraud, conjuring, jugglery, sorcery, trick in war, etc. (My.; ಮೋಸ, ಕಪಟ, ಶಾಮ್ಬರಿ G.).

ಇನ್ದ್ರಜಿತ್ indra-jit. (= ಇನ್ದ್ರಗಿ). Conqueror of Indra: N. of a son of Râvaṇa (Abh. P. 13, 15). ಇನ್ದ್ರಜಿತು (J. 18, 6).

ಇನ್ದ್ರತ್ವ indratva. The state of being Indra. See ದೇವೇನ್ದ್ರತ್ವ.

ಇನ್ದ್ರದ್ರು indra-dru. *The plant Terminalia arjuna.*

ಇನ್ದ್ರಧನು indra-dhanu. Tbh. of ಇನ್ದ್ರಧನುಸ್. (My.; ಮುಗಿಲಿಯ ಬಿಲ್ಲು G.).

ಇನ್ದ್ರಧನುಸ್ indra-dhanus. A rainbow.

ಇನ್ದ್ರನಿಲಯ indra-nilaya. Indra's dwelling: svarga. 2, N. of a of metrical foot (Čh.).

ಇನ್ದ್ರನೀಲ indra-nîla. A sapphire (Bp. 54, 60; J. 11, 8).

ಇನ್ದ್ರಪುರ indra-pura. Indra's town: svarga. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಇನ್ದ್ರಪ್ರಹರಣ indra-praharaṇa. *Indra's thunderbolt.*

ಇನ್ದ್ರಮಣಿ indra-maṇi. = ಇನ್ದ್ರನೀಲ. (Śšv. 1, 54).

ಇನ್ದ್ರಯವ indra-yava. = ಇನ್ದ್ರಜವ. *The seed of the Wrightia antidysenterica.*

ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ indra-lupta. *Morbid baldness of the head.*

ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತಕ indra-luptaka. = ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ. (ಖಲತಿ, ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ Mr. 388).

ಇನ್ದ್ರಲೋಕ indra-lôka. Indra's world: svarga (C.).

ಇನ್ದ್ರವಂಶ indra-vaṁśa. N. of a vṛitta (Čh.).

ಇನ್ದ್ರವಜ್ರ indra-vajra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ indra-vâruṇi. *Colocynth, a wild bitter gourd, Cucumis colocynthis* Lin. (ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ, ಕಕ್ಕಾವಾಡೇ ಕಾಯಿ G.).

ಇನ್ದ್ರಸುರಸ indra-surasa. = ಇನ್ದ್ರಸುರಿಸ. *A shrub, the leaves of which are used in discutient applications, Vitex negundo* Lin. (ಲಕ್ಕೀ ಗಿಡ G.).

ಇನ್ದ್ರಸುರಿಸ indra-surisa. = ಇನ್ದ್ರಸುರಸ. (G.).

ಇನ್ದ್ರಸೇನ indra-sêna. N. of several men, see *e. g.* Bh. 2, 4, 9.

ಇನ್ದ್ರಾಣಿ indrâṇi. *Indra's wife* (ಶಚೀದೇವಿ, ಪುಲೋಮಜಾತೆ Nn. 28). 2, Kâma's wife (ರತಿದೇವಿ 28; ಆ ರತಿ Mr. 511). 3, Brahmâ's wife (ಭಾರತೀ, ಸರಸ್ವತೀ 28). 4, Śiva's wife, Durgâ (ದುರ್ಗೆ, ಭೈರವಿ 28). 5, the five organs of sense or of action (ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ 28; ಅಯಿದು ಇನ್ದ್ರಿಯ 511). 6, a ray (ಕಿರಣ, ಕಾನ್ತಿ 28). 7, the shrub Vitex negundo (ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, ಲೊಕ್ಕಿ 28; 511, o. r. ಲಕ್ಕಿ).

ಇನ್ದ್ರಾಣಿಕೆ indrâṇikĕ. *The shrub Vitex negundo* Lin.

ಇನ್ದ್ರಾನುಜ indra-anuja. = ಇನ್ದ್ರಾವರಜ. (Bp. 54, 32).

ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ indra-âyudha. Indra's thunderbolt (ಶಮ್ಬ, ವಜ್ರ, etc. Mr. 44). 2, *the rainbow.* 3, *a horse marked with black about the eyes* (ಕರೆಯ ಕಣ್ಣಾಗಲ್ ಇನ್ದ್ರಾಯುಧಂ Mr. 276).

ಇನ್ದ್ರಾರಿ indra-ari. An enemy of Indra, an asura or demon. ಇನ್ದ್ರಾರಿಯಿಂ ಪಡದವಳು ವಿನತೆ ಅಕ್ಕು (Mr. 24).

ಇನ್ದ್ರಾವರಜ indra-avaraja. *Indra's younger brother, Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಇನ್ದ್ರಿಯ indriya. Relating to Indra. 2, power, force; faculty. 3, *an organ of sense.* 4, *semen virile* (ಮಜ್ಜಾಸಾರ Nn. 125). See ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ, ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ, ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ, ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ, ಪನ್ನೊನ್ದು-, ಪಡಿನ್ದ್ರಿಯ.

ಇನ್ದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ indriya-grâma. *The senses or organs of sense collectively.*

ಇನ್ದ್ರಿಯದೃಢ indriya-dṛiḍha. Having firmly fastened the organs of sense, free from passions, calm (ಶಾನ್ತ, ಶ್ರಾನ್ತ Mr. 251).

ಇನ್ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ indriya-nigraha. Restraint of the organs of sense. (My.).

ಇನ್ದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಿ indriya-nigrahi. A person who restrains the organs of sense (My.).

ಇನ್ದ್ರಿಯಾರ್ಥ indriya-artha. *An object of sense, as sound, smell, etc.*

ಇನ್ದ್ರೆ indrĕ. The wife of Indra. *Cf.* ಇನ್ದಿರೆ.

ಇನ್ದ್ರೇಭ indra-ibha. Airâvata, the elephant of Indra (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಅಯಿರಾವತ Nn. 18).

ಇನ್ದ್ರೇಶ್ವರ indra-îśvara. A form of Śiva (Bp. 54, 64).

ಇನ್ಧನ indhana. Kindling. 2, *fuel.*

ಇನ್ನಂ innaṁ. 1. = ಇನ್ತಹಂ. (Śmd. 191; Čt. II, 64). Such a man as this, such a one. ಮನಸಿಜನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನನ್, ಅರುಣಪ್ರಿಯನನ್ದನನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನನ್, ಆ ದಿನಕರನ್ ಎನ್ನನ್ ಇನ್ನಂ (Śmd. 192).

ಇನ್ನಂ innaṁ. 2. = ಇನಂ. (Abh. P. 13, 76, o. r. ಅನ್ನಂ).

ಇನ್ನು innu. = ಇನು. Further, yet, still; moreover; hence, hereafter; more;—the current time (T., M. ಇನಿ; Tĕ. ಇಂಕೆ; Tu. ನನ; T. ಇನ್ನಂ still, more, besides, moreover; *cf.* ಎಣೆ 1?). See Śmd. 231; Bp. 21, 45; 28, 28; 32, 15; 38, 30; 42, 13; 44, 16. 20; 54, 4. 52; 50, 24; Kk. 48; Śm. 8. 9. 20. 67; Ršv. 13, 97; Bh. 1, 8, 7. 10. 57; 1, 10, 39; J. 3, 1; 29, 30; 31, 35. — ಇನ್ನಂ. -ಅಂ 5. = ಇನ್ನುಂ. Hence (Bp. 28, 10). — ಇನ್ನಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. So much (or many) more (B. 3, 60). — ಇನ್ನಾರ್. -ಆರ್. Who else? (Śmd. 292). — ಇನ್ನಾವ. -ಆವ. What other? etc. (J. 18, 20). — ಇನ್ನಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ. = ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. No more, no longer (Bp. 1, 16). 2, not yet (with a verb or with reference to a verb). — ಇನ್ನುಂ. -ಉಂ 1. = ಇನ್ನಂ. Also hereafter; still more; still (Śmd. 84; Bp. 59, 1. 11; Ršv. 5, 125). — ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. = ಇನ್ನಿಲ್ಲ. Not yet (Bp. 28, 18), etc. — ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ. Henceforth, hereafter (B. 4, 1. 155);—that follows. — ಇನ್ನು ಮೇಲೆ. = ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ. (B. 1, 24; 3, 54). ಪೇಟಿ ಇನ್ನು ಮೇಲಣ ಬಟಿಕೆಯನು! (Bh. 1, 8, 61). — ಇನ್ನು ವರೆ. = ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ. Up to the current time (Bp. 18, 71; *cf.* ಇನ್ನೆವರೆಗಂ). ಇನ್ನುವರೆಗೂ (My.). — ಇನ್ನೂ. -ಊ 7. Still. ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ (= ಇನ್ನಿಲ್ಲ), not yet (B. 3, 60). — ಇನ್ನೂವರೆಗೆ. = ಇನ್ನುವರೆ Up to the current time (My.; B. 4, 208; 5, 181. 267). — ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. Where else? (C.). — ಇನ್ನೇನ್. -ನು. -ಏನ್. What more? what else? hence what? (Bp. 31, 15; Bh. 1, 8, 60; B. 3, 59; 5, 112). — ಇನ್ನೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. An additional or other thing; another (C.; Bp. 25, 33; 58, 39; 61, 35; J. 10, 46; B. 4, 139. 157). — ಇನ್ನೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. An additional man; another man; another (C.;

Bp. 43, 51). — ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Once more, again (C.; B.3, 23). — ಇನ್ನೊರ್ವ. -ಒರ್ವ. = ಇನ್ನೊಬ್ಬ. (J. 5, 27).

ಇನ್ನೆ innĕ. = ಇನೆ 2. (*Cf.* ಇನ್ನು, the current time). — ಇನ್ನೆಗಂ. (Šmd. 295). = ಇನೆಗಂ q. v., etc. (ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69; J. 9, 31; 10, 38). ಎಮ್ಮನ್ ಇನ್ನೆಗಂ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದ ಈ ವಸುಧೆ (J. 3, 31). — ಇನ್ನೆಬರ. = ಇನ್ನೆವರಂ. (Râm. 6, 53, 20). — ಇನ್ನೆವರಂ Up to this time (Šmd. 295; ಸೀಮಾರ್ಥ Kk. 69). ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಟಿ ಆದುದು ಇಲ್ಲ ಕಾಮುಕರವಿಮುಕ್ತಬಾಣಹತಿಗೆ (Šmd. 296). — ಇನ್ನೆವರೆಗಂ. = ಇನ್ನೆವರಂ (Šmd. 295).

ಇಪ್ ip. = ಇಕ್, etc. Two. — ಇಪ್ಪಣ. Two fanams, *i. e.* nine aṇas and four pays (My.). — ಇಪ್ಪತು. = ಇಪ್ಪತ್ತು, ಇರ್ಪತು, ಇರ್ಪತ್ತು. (Ch. v. 329; My.). — ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ. -ಅನೆಯ. Twentieth (C.). — ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಇರ್ಪತ್ತಯ್ದು. Twenty-five. ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ಅಕ್ಷರಂಗಳ್ (Šmd. 44 Cm.). ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ತತ್ವಂಗಳ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು. -ಆಱು. = ಇರ್ಪತ್ತಾಱು. Twenty-six. ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು ಛನ್ದಂ (Mr. 362). — ಇಪ್ಪತ್ತು. = ಇರ್ಪತ್ತು. Twenty. ಇಪ್ಪತ್ತು ನಖಂಗಳ್ (Mr. 348). ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಣ್ಣುಗ (Si. 329). — ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. = ಇರ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. Twenty-four. ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಂ (Bp. 3, 64). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂಱು. Twenty-three (Ch. v. 332). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ. Twenty lacs (B. 4, 205). — ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ. Twenty thousand. ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಜಿನಮುನಿಗಳ್ (Bp. 51, 1). — ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. = ಇರ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. Twenty-eight. ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು ಭಾಷೆಗಳು (B. 4, 128). — ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು. -ಎರಡು. Twenty-two. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸುತಿ (Bp. 19, 10). ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿ (Mr. 78). ಆ ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮ್ ಅಕ್ಕು (78). — ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು. -ಏೞು. = ಇರ್ಪತ್ತೇೞು. Twenty-seven. ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದನೆಯ. -ಅನೆಯ. Twenty-first. ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದನೆಯ ಬೆರಳು, membrum virile (My.). — ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Twenty-one. ಇಪ್ಪತ್ತೊನ್ದು ದಿನಂ (Bp. 25, 13). — ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. -ಒಮ್ಬತ್ತು. Twenty-nine (C.). — ಇಪ್ಪತ್ತ್ರೊಮ್ಬತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. (S. Mhr.). — ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಜಿನರ್ (Mr. 348). — ಇಪ್ಪಾನೆ. Two pânĕs (My.). See Prv. s. ಒಪ್ಪಾನೆ. — ಇಪ್ಪಾಲು. Two parts or portions (C.). — ಇಪ್ಪಿಪ್ಪತ್ತು. A kind of rep. Twenty and twenty (B. 4, 210).

ಇಪ್ಪ ippa. = ಇರುವ, ಇರ್ಪ, ಇಹ 1. Present relative participle of ಇರ್ 1. Being, etc. ಧನದನ್ ಇಪ್ಪ ಆಲಯಂ ಕೈಲಾಸಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 55). ಇಪ್ಪ ಪದ (ಸಂಸ್ಥೆ Nn. 137). ಕರ್ಪುಗಳ ಸೋಗೆಗಳ ಪಸುರುವೋಗರ್ ಆಗಸಕೆ ಪರ್ವಿತೆ ಇಪ್ಪ ಆ ನಾಡು (J. 3, 6). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಡು ಹೆಡ್ಡ! (Sp.). ಇಪ್ಪನ್ತೆ (Bp. 51, 66). — ಇಪ್ಪುದು. (Bp. 53, 37; 60, 48; Nn. 137). ಇಪ್ಪೆ, thou art (Bp. 55, 13). ಇಪ್ಪಂ (60, 41). ಇಪ್ಪಳ್ (26, 54). ಇಪ್ಪಿರಿ (52, 31). ಇಪ್ಪರ್ (54, 63).

ಇಪ್ಪೆ ippĕ. 1. = ಹಿಪ್ಪೆ. The tree Bassia latifolia Roxb., all the parts of which are useful, arrack being distilled from the blossoms, oil extracted from the seeds, etc. (ಮಧೂಕ, ಲೋಧ್ರಪುಷ್ಪ, ಗುಡಪುಷ್ಪ Mr. 140; My.; Tu.; Tĕ.; T. ಇರುಪ್ಪೈ, ಇಲುಪ್ಪೈ; M. ಇರುಪ್ಪೆ, ಇಲಿಪ್ಪೆ). **2**, a thorny shrub, common in S. Mhr., Capparis sepiaria L. (Z.). — See ಕಿಱಿಯ ಇಪ್ಪೆ, ನೀರಿಪ್ಪೆ. — ಇಪ್ಪೆಯ ಗಿಡ. = ಇಪ್ಪೆ No. 1. (ಮಧು Si. 433). — ಇಪ್ಪೆಯ ಮರ. = ಇಪ್ಪೆ No. 1. (ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಮಧುದ್ರುಮ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಮಧುಷ್ಠೀಲ Nr.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹಣ್. (Bp. 18, 16). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹಿಣ್ಡಿ. The refuse of ippĕ seeds (My.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹುೞು. The lantern-fly (? C.). — ಇಪ್ಪೆಯ ಹೂ. The flower of Bassia latifolia, being full of saccharine matter. ಆಲೆ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಇಪ್ಪೇ ಹೂವೇ ಸಕ್ಕರೆ (Prv.).

ಇಪ್ಪೆ ippĕ. 2. Chewing the cud (Tu.; see Prv. s. ಱಿಪ್ಪೆ).

ಇಬ್ ib. = ಇಕ್, etc. Two. — ಇಬ್ಬಗೆ. 1. Two divisions or parts; the state of being split, separated, etc. (Bp. 32, 24; 61, 28; J. 19, 29). ಹೊನಲನ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, ವಿದಾರಕ Nr.). — ಇಬ್ಬಗೆ. 2. Two opinions, two manners or ways (My.; ಎರಡು ತರ G.). — ಇಬ್ಬನ್ದಿ. Of a mixed breed, mongrel: of low descent (My.; Tĕ., T.). 2, being double-tongued (My.). — ಇಬ್ಬರ್. = ಇರ್ಬರ್, ಇರ್ವರ್. Two persons, two. ಭೇದ ಎನ್ದೊಡೆ ಹಗೆಯರ ಇಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿರೋಧವ ಹುಟ್ಟಿಸುಹ (Nr.). — ಇಬ್ಬರು. Two persons, two (C.; Tĕ. ಇದ್ದರು). ಇಬ್ಬರ ನ್ಯಾಯ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಆಯ. — ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ (Prvs.). ಎಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ (Bp. 40, 15; 45, 5). 2, ಇಬ್ಬರ್ (ಇಬ್ಬರು 1) -ಉ 9. Both (Bp. 23, 35; C.). — ಇಬ್ಬರುಂ. ಇಬ್ಬರ್-ಉಂ 1. = ಇಬ್ಬರೂ. (Bp. 23, 28). — ಇಬ್ಬರೂ. ಇಬ್ಬರ್ (ಇಬ್ಬರು 1)-ಊ 7. Both. ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಮ್ಬುವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಾ (Si. 194). — ಇಬ್ಬಳ. Two baḷas (ಒನ್ದು ವಾಹ Nr.; My.; see Si. 329; Bp. 29, 9). — ಇಬ್ಭಾಗ. = ಇರ್ಭಾಗ. Two parts; the state of being separated, split, etc. (B. 3, 10. 16; 5, 24; J. 7, 46). — ಇಬ್ಬಾಯಿ. Two mouths, (two edges). ಇಬ್ಬಾಯಿ ಇದ್ದವನ ಕುಬ್ಬಾಟ ಬಹಳ (Prv.). — ಇಬ್ಬಾಯಿಹಕ್ಕಿ. The hornbill, Meniceros bicornis (Bḍ.). — ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು. rep. Two and two persons (B. 5, 265).

ಇಬಡಿ ibaḍi. = ಇಬ್ಬಡಿ, ಬೀಟಿ 1. A kind of blackwood tree, Dalbergia latifolia Roxb. (Z.).

ಇಬತ್ತಿ ibatti. = ಈಬೂತಿ, ಊಬತ್ತಿ. Tbh. of ವಿಭೂತಿ (C.).

ಇಬ್ಬಡಿ ibbaḍi. = ಇಬಡಿ. (My.; Tĕ. ಇಬ್ಬಡಿ).

ಇಬ್ಬನಿ ibbani. = ಇಬ್ಬನ್ನಿ. Fog, mist, dew (My.; ಮಂಜು G.; fr. ಎೞ್ 3 and ಪನಿ 2 ?).

ಇಬ್ಬನ್ನಿ ibbanni. = ಇಬ್ಬನಿ. (S. Mhr.; B. 4, 207).

ಇಬ್ಬರ್ ibbar. See s. ಇಬ್.

ಇಬ್ಬುಡ್ಲು ibbuḍlu. (Tu.). — ಇಬ್ಬುಡ್ಲುಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, the Melon plant, Cucumis melo Lin. (St. & Pl.).

ಇಭ ibha. *An elephant* (ಆನೆ Nn. 153). 2, a kind of vicchittiċitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 3, N. of an Asura.

ಇಭಗತಿ ibha-gati. A female with the dignified gait of an elephant (Ch. v. 147). 2, the gait of an elephant.

ಇಭಗಮನೆ ibha-gamanĕ. = ಇಭಗತಿ No. 1. See ಮದಪಧಿಭಗಮನೆ.

ಇಭದೈತ್ಯ ibha-daitya = ಇಭಾಸುರ, ಗಜಾಸುರ. (Bp. 21, 43).

ಇಭನಗರ ibha-nagara. = ಇಭಪುರ (J. 24, 46; also ಇಭನಗರಿ, 2, 47).

ಇಭಪುರ ibha-pura. = ಇಭಪುರಿ. (Bh. 1, 7, 13; J. 13, 22).

ಇಭಪುರಿ ibha-puri. = ಹಸ್ತಿನಾಪುರ. (Bh. 1, 8, 3).

ಇಭಮುಖ ibha-mukha. Gaṇapati (J. 8, 11).

ಇಭವಕ್ತ್ರ ibha-vaktra. = ಇಭಮುಖ. (Šŝv. 1, 7).

ಇಭವೈರಿ ibha-vairi. A lion (Bp. 52, 38). 2, Šiva.

ಇಭಹಸ್ತ ibha-hasta. An elephant's trunk (ಆನೆಯ ಕೆಯ್ Nn. 131).

ಇಭಾನ್ತಕ ibha-antaka. = ಇಭವೈರಿ No. 1. (Ršv. 5, 119).

ಇಭಾಸುರ ibha-asura. = ಇಭದೈತ್ಯ. (Bp. 1, 45; 22, 13).

ಇಭಿ ibhi. *A female elephant.*

ಇಭ್ಯ ibhya. *Rich, wealthy.*

ಇಮ್ im. 1. = ಇರ್, etc. Two. — ಇಮ್ಮಗಲು. Two or both sides. ಇಮ್ಮಗಲುಚೀಲ, a double bag to put over a bullock's back (S. Mhr.). — ಇಮ್ಮಡಿ. = ಇರ್ಮಡಿ. Two folds; the state of being two-fold or double; twice as much (C.). ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತವಿನ್ದ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಣ್ಡವು (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ Nr.). See Bp. 4, 60; 5, 64; 28, 10. 39; 47, 25; Bh. 2, 13, 17; Čh. v. 69; Grj. 6, 48; J. 15, 6. — ಇಮ್ಮಡಿಕೆ. = ಇಮ್ಮಡಿ (C.). — ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾಡು. To make two folds, etc. (= ಇಮ್ಮಡಿಸು, C.). — ಇಮ್ಮಡಿಸು. = ಇರ್ಮಡಿಸು. To make two folds or two-fold; to do twice as much; to double (My.; Tĕ. ಇಬ್ಬಡಿಂಚು, ಇಮ್ಮಡಿಂಚು); —to become two-fold, etc. (My.). See Abh. P. 9, 40; Bp. 2, 39; 11, 37; 12, 7; 14, 6; 23, 37; 42, 19; 43, 71; 50, 28. 32; 52, 5; 56, 40; 57, 62; J. 4, 17; 22, 11; 31, 76; 32, 45; 33, 36. — ಇಮ್ಮನ. A double mind, two thoughts, mental uncertainty (C.). — ಇಮ್ಮಿಗಿಲ್. Twice as much (J. 12, 23). — ಇಮ್ಮೆಯ್. = ಇರ್ಮೆಯ್. Two bodies; two sides; both sides, especially of a cloth (S. Mhr.). — ಇಮ್ಮೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. Showing both sides of the body (Bh. 9, 2, 15). — ಇಮ್ಮೆಯ್ಜೋಡು. A double coat of mail (Bh. 8, 24, 6).

ಇಮ್ im. 2. = ಇಂ (ಇಬ್), etc. Sweetness, etc. — ಇಮ್ಬುಳಿ. -ಪುಳಿ. = ಈಮ್ಬುಳಿ, q. v. — ಇಮ್ಮಾವು. (Šmd. 213. 89; Čt. II, 68). A sweet mango, the tree and its fruit (ಸಿಬ್ಗ, ಮಾಕನ್ದ Šm. 26). ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚಪನ್ ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದಟಿಯೊಳ್ ಇರ್ದ (Šmd. 210). ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ ಕಿಸುಗಲ್, ಮರನೆಲ್ಲಂ ಮಾವಿಮ್ಮಾವು (84). ಇಮ್ಮಾವಿನ ಎಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Čpr. 7, after 92). — ಇಮ್ಮೊಟಿ³. An entreaty in sweet, humble words (Abh. P. 15, 66).

ಇಮರಿಸು imarisu. To cause to evaporate, etc. (My.).

ಇಮರು imaru. = ಇಗರು 1, (ಇಂಗು 1), ಇಮಿರು, ಇಮುರು. To evaporate in boiling, to dry up (My.); to disappear, as a boil (My.);—to wane, to waste away (S. Mhr.).

ಇಮಾರತಿ imârati. ಇಮಾರತು. imâratu (My.). An edifice; a palace or mansion (B. 4, 146; 5, 212. 219; Mhr., H.; ಗೋಪುರ G.).

ಇಮಿರು imiru. = ಇಮರು, etc. (My.).

ಇಮುರು imuru. = ಇಮರು, etc. (My.).

ಇಮೆ imĕ. = ಎಮೆ, etc. The eyelid (T. ಇಮೈ, ಇದಟ್, ಏಡು; M. ಇಮೆ, ಚಿಮೆ, eyelash; Tu. ಇಮೆ, eyelash; R.).

ಇಮ್ಪಿ impi. — ಇಮ್ಪಿಗಿಡ. The Chinese sugar-cane, Sorghum saccharatum Moench. (St. & Pl.).

ಇಮ್ಪು impu. = ಇಮ್ಬು 1, ಇಮ್ಮು, ಇರ್ಪು. Sweetness; agreeableness, pleasantness, charm (ಸವಿ Kk. 72; Šm. 65; My.; Tĕ., Tu.; see ಇಂ, ಇಬ್; Tĕ. ಇಲಿಮಿ, pleasure, satisfaction). ಇಮ್ಪಿನ (Ršv. 13, 104). ಇಮ್ಪಿನಿಂ (Šm. 76). ಇಮ್ಪು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಮ್ಪು (Prv.). See Bp. 1, 7; 3, 4; 6, 8; 61, 19; J. 1, 12; 3, 3; 6, 21; 15, 17; 31, 23; 33, 8; Grj. 2, after 106. — ಇಮ್ಪಡರ್. -ಅಡರ್. Agreeableness to arise (Bp. 25, 8; Ršv. 8, 23). — ಇಮ್ಪುಗು. -ಉಗು. To spread about or create pleasantness;—pleasantness to be created (Bp. 1, 48; 35, 3; 42, 15; 55, 51; 61, 41). — ಇಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain pleasantness, to become nice, etc. (J. 31, 7). — ಇಮ್ಪೆಸೆ. -ಎಸೆ. Pleasantness to appear (Bp. 46, 54).

ಇಮ್ಪುವತಿ (impu-vati). N. of a plant (ಸಮ್ಪು Mr. 116, o. r. ಸಮ್ಪೆ).

ಇಮ್ಬ imba. (= ಇಮ್ಬು 2). Expansion, width, breadth, magnitude (My.). ಹಾರುವರಿಗೆ ಎಲೆ (leaf-plate) ಇಮ್ಬ, ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಕಣ ಇಮ್ಬ (Prv.).

ಇಮ್ಬನೆ imbanĕ. = ಇಮ್ಮನೆ. (Čh. v. 182).

ಇಮ್ಬು imbu. 1. = ಇಮ್ಪು. (Tĕ.). ಇಮ್ಬಿನ ಪದ್ಮಮುಖೀ! (Čh. v. 184). ಇಮ್ಬಿನಿಂ ಕಲ್ಲಾಯ್ತನ್ ಎನ್ದು ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕಂ; ...ಇಳೆಗೆ ಇಮ್ಬಾದ ಪರಿಚಾರಕರ್ಗೆ ಅಚ್ಚು ಳಾಯ್ತರ್ (Kk. 36; also 9). See Sp. s. ಮಾಳಿಗೆ; J. 9, 28; Čh. v. 53; Ršv. 2, 49; Abh. P. 5, 10. — ಇಮ್ಬುವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To become pleasant or beautiful (Ršv. 3, 29).

ಇಮ್ಬು imbu. 2. (= ಇಮ್ಬ). A halting or resting place; a home; a place; space, room (ನೆಲೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc., ಆಶ್ರಯ Šm. 58; Kk. 64; Tĕ. ಇಮ್ಮು). ಕಣ್ಗಳ ಇಮ್ಬಿಗೆ (J. 3, 17). See Prv. s. ಬಮ್ಬು; Grj. 10, after 77. — ಇಮ್ಬಾಗು. -ಆಗು. To become a resting place or shelter (Bp. 8, 18; 57, 54);—to be or become a place (54, 10). 2, to appear (? or to become extensive? Ršv. 11, 67; 13, 75; or is ಇಮ್ಬು 1 meant?). 3, to go aside, to give room (C.). — ಇಮ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To deposit (Grj. 4, 104; J. 18, 63). — ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್. To seize a place (? ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ Šmd. Dh.). — ಇಮ್ಬು ಕೊಡು. = ಇಮ್ಬುಗೊಡು No. 1. (C.). ನಡೆಯಲ್ ಇಮ್ಬಂ ಕೊಡದ ಜಠಿಗಳ್ (Râghč. 17, 56). — ಇಮ್ಬುಗೆಯ್ಸು. To put (Ššv. 1, after 79). — ಇಮ್ಬುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give place, to make room (Bp. 4, 4). 2, to afford room or shelter (Grj. 2, after 106). 3, to deliver, to commit (J. 13, 59). — ಇಮ್ಬುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To lay hold of place or room. 2, to lay hold of, to seize (Bp. 26, 22). 3, to be extended (59, 17); to be extensive (Ršv. 8, 2). 4, to betake one's self to, to have recourse to, to occupy (J. 8, 20; 11, 9; 26, 11). — ಇಮ್ಬುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To place (Grj. 10, after 61). — ಇಮ್ಬುವಡೆ. -ಪಡೆ. To be extended, to become great (Grj. 6, after 56; Ršv. 6, 11). 2, to appear (? Grj. 10, after 77; Ršv. 2, after 8; 13, after 71). 3, to settle or be in a place (Ršv. 2, after 8).

ಇಮ್ಬು imbu. 3. = ಎಮ್ಬು 2. A saying, a word (? Tu. ಇನ್, to say, etc.). — ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್. = ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್. To do what was said, to assent. ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್ದನ್ ಎನ್ದು, ಎನ್ದುದಂ ಮಾಡಿದಂ (Šmd. II; Kk. 87; Abh. P. 14, 193; Tĕ. ಇಯ್ಯಕೊನು, to consent; see T. s. ಇಡಿ 1).

ಇಮ್ಮನೆ immanĕ. = ಇಮ್ಬನೆ. (Šmd. 109. 389). In a sweet, pleasant, agreeable or proper manner.

ಇಮ್ಮಿದಳ್ immidal̤. (Šmd. 245). A sweet or lovely female.

ಇಮ್ಮು immu. = ಇಮ್ಪು, etc. Sweetness, etc.; ambrosia (ಅಮೃತ Čt. I, 82; Tĕ. ಇಮ್ಮು, suitableness).

ಇಮ್ಮೆ immĕ. = ಇರ್ಮೆ 1. Twice. ಇಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾದವಳು (ಪುನರ್ಭೂ Nr.).

ಇಯತ್ iyat. So large; so much.

ಇಯತ್ತೆ iyat-tĕ. *Quantity.*

ಇರ್ ir. 1. = ಇರು 1, ಇಲ್ 1. To be; to exist; to rest, to remain, to stay; to hesitate; to linger, to delay (ಸ್ಥಾಯಿಭಾವ Šmd. Dh.; ನಿಲ್ Šmd. 101. 142. 381. 390 Cm.; T., M. ಇರು). Participle negative ಇರ ಅದೆ (Šmd. 73) or ಇರದೆ (79. 101. 142, etc.);—imperative ಇರು (270. 272. 115; Bp. 28, 10; 41, 29), ಇರ್ (Ršv. 13, 8; J. 28, 45); ಇರಲಿಂ (Šmd. 68), ಇರಲಿ (Bh. 1, 8, 57; 2, 13, 37; Bp. 39, 47; B. 4, 91; 5, 110); (ಇರಿಂ), ಇರಿ (My.; Bp. 1, 44; 3, 78; 4, 4; 12, 44; 22, 48; 37, 39; 51, 26; 53, 19; 54, 8; 55, 38; 56, 15. 16. 19; 58, 39; Bh. 1, 10, 80), ಇರ್ರಿ (S. Mhr.; B. 2, 14; 3, 15; 4, 17; My. occasionally); ಇರ್ಕೆ (Šmd. 269; Grj. 4, 50; 6, 33);—present ಇರ್ದಪಂ (J. 29, 23; 31, 28), ಇರ್ದಪರ್ (3, 31), ಇರ್ದಹಂ (Bp. 4, 48; 16, 2. 28), ಇದ್ದಾನೆ, ಇದ್ಧಾನೆ q. v.;—present and future ಇರ್ಪ (Šmd. 75), ಇರ್ಪುದು (264. 280), ಇರ್ಪುವು (59), ಇರ್ಪಂ (275), ಇರ್ಪರ್ (22), ಇರ್ಪಿರ್ (112), ಇರ್ಪಿರಿ (Bp. 55, 41), (ಇರುವ C.), ಇಪ್ಪ q. v., ಇಹ q. v., ಇರ್ಕುಂ (Šmd. 23. 46. 76), ಇರ್ಕುಂ (Bp. 5, 29), ಇಕ್ಕು q. v.;—P. p. ಇರ್ದು (Šmd.; J. 3, 25), (ಇದ್ದು q. v.), ಇರ್ದ (relative P. p.; Šmd. 64. 128), ಇರ್ದಂ (64. 157. 167. 280), ಇರ್ದತ್ತು (266), ಇರ್ದುದು (J. 25, 3), (ಇತ್ತು q. v.).—ಇರ್ದುದಂ (Šmd. 195); ಇರ್ದುದಱಿಂ (60). ಇರ್ಪುದು (ಆಸ್ಯೆ, ಆಸನೆ, ಸ್ಥಿತಿ Nr.). ಬತ್ತಲೆ ಇರ್ದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ Nr.). See *e. g.* Bp. 21, 41; 29, 29; 55, 4; 57, 49; 58, 64; J. 2, 65; 3, 36. 37; 17, 20; 28, 26. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಇರ ಬೇಕು; ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಇದ್ದರೆ; ಅವರೆಲ್ಲರು ಪ್ರೀತಿಯಿನ ಇರುವದಱಿನ್ದ (B. 2, 41). ಅನನ್ದದಿನ್ದ ಇರ್ (see s. ಆನನ್ದ); ಸುಖದಿನ್ದೆ ಇರ್ಪೆಂ (Ršv. 4, 117).—See about the use of ಇರ್ and ಇರು in connexion with ಅಗಿ s. ಆಗು 1, and also the instances s. ಇದ್ದು.—ಇರಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to be or to remain (B. 4, 25).—ಇರವೇಡ. -ಬೇಡ. Do not be! (Bp. 45, 35; 52, 21; 58, 34).—ಇರವೇಟ್ಕು. -ಂ. -ಬೇಟ್ಕು, -ಂ. Do be! (Bp. 37, 5; 53, 17).—ಇರಿರ್. rep. ಇರ್ದಿರ್ದು (Bp. 57, 12).—ಇರಲ್. -ಲು. Being, remaining. ಕಟ್ಲೆ ತುಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಚಣಮಾತ್ರಮ್ ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4).—ಇಡಲ್ಪಡು. = ಇರ್. (Šmd. 299. 300).—ಇರ್ದನ್ತಿರ್. ಇರ್ದ-ಅನ್ತೆ-ಇರ್. To be as he, she, it, etc. used to be. ಮನೆಯೊಳ್ ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದು ಜೀವಂ ತನುವನ್ ಅಗಲಿದ ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಣ್ಣಂ (Bp. 47, sum.). ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದು may occasionally be translated by "without an apparent cause, all at once, suddenly", *e. g.* ಈ ಬಲುಗುತ್ತಮ್ ಇರ್ದನ್ತಿರ್ದು ನಿನಗೆ ಎನ್ತಾಯಿತು, ಎಲೆ, ಕನ್ದ? (Bp. 15, 19).—ಇರ್ದಹಗೆ. -ಅಹಗೆ. Just as he, she, it was, just as they were (Bp. 61, 38).—*Cf.* ಇಱು.

ಇರ್ ir. 2. Affix for the formation of the plural (*cf.* ಡಿರ್, ಎರ್), *e. g.* ಪೆಣ್ಡಿರ್, ತೊಟ್ಟಿರ್ (Šmd. 120). ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಣಿರ್ (111). ಸುರಸಾಲಯಂಗಳಿರ್, ದೆಸೆಗಳಿರ್, ದೇವಿಯರಿರ್, etc. (see s. ಇರ 1).

ಇರ್ ir. 3. = ಇರಿ 1. Affix for the formation of the second person plural, *e. g.* ಪೊರ್ದುವಿರ್, ತಿರ್ದುವಿರ್ (Šmd. 255), ನುಡಿದಿರ್ (61), ಬೇಡಿಹಿರ್ (91), ಎಱಿಪಿರ್ (153), ಒಳ್ಳಿದಿರ್, ಒಳ್ಳಿದರಿರ್, ಪೆಱಿರ್, ಪೆಱಿದರಿರ್, etc. (257), ಕೂರಿದಿರ್, ಕೂರಿದರಿರ್ (258), ಅಪ್ಪರಿರ್, etc. (258), ಪೇಟ್ಟಿರ್, ಬನ್ದಿರ್ (263). ಅಱಿಯಿರೆ? (153). ಕೇಳಿರೆ? (153. 163).

ಇರ ir2-a14. 1. = ಇರಾ. (Šmd. 153). ಸುರಸಾಲಯಂಗಳಿರ! ದೇವಿಯರಿರ! (112). ದೆಸೆಗಳಿರ, ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ! (153). ಮುನಿಗಳಿರ! (Bp. 1, 44). ಶಿವಭಕ್ತಿಹೀನರಿರ! (3, 82). ಗನ್ಧರ್ವರಿರ! (34, 9). ಮರಗಳಿರ! (45, 42). ದುರುಳರಿರ! (50, 49).—ಇರಾಗಮ. -ಆಗಮ. The augment ಇರ (Šmd. 152).

ಇರ ira. 2. = ಇರು 2, etc. Two.—ಇರವನ್ತಿ. -ಪನ್ತಿ. = ಇರವನ್ತಿಗೆ q. v., ಇರುವತಿಗೆ, ಇರುವನ್ತಿಗೆ, ಇರುವಯ್ತಿ, ಇರ್ವನ್ತಿಗೆ. (A plant of) a set or collection of five and two, or of seven (this name being an imitation of ಸಪ್ತಲಿ; ನವಮಾಲಿಕೆ Mr. 126; ಅಜ್ಜಿಗೆ Šm. 27). See ಕಾಡ ಇರವನ್ತಿ; Grj. 5, 71. 72.—ಇರವನ್ತಿಗೆ. -ಪನ್ತಿಗೆ. = ಇರವನ್ತಿ, etc. The many flowered Nykthanthes, double jasmine, Jasminum sambac (ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Nr.; ಅಜ್ಜಿಗೆ Šs.; ಹೆಜ್ಜಾಜ Si. 139). See ಕಾಡಿರವನ್ತಿಗೆ.—ಇರವಾರ. = ಇರುವಾರ q. v. ಇರವಾರ ಕೆಟ್ಟು, ಪುರವಾರ ಸೇರಿದ (Prv.).

ಇರಚು iraču. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರಟು iraṭu. = ಇರಳು, etc. (T. ಇರಟ್ಟು, ಇರುಟ್ಟು; R.).

ಇರಣ iraṇa. = ಇರಿಣ. (G.).

ಇರಪು irapu. = ಇರವು. (Mr. 82).

ಇರಮ್ಮದ iram-mada. = ರಮ್ಮದ. *A flash of lightning.*

ಇರವನ್ತಿ iravanti. ಇರವನ್ತಿಗೆ. See s. ಇರ 2.

ಇರವು ir-a-vu. (Šmd. 247). = ಇರಪು. Being; staying, resting; support; state, condition, system (ಸ್ಥಿತಿ, ಅಧಿಷ್ಠಾನ Nr.; ಆಶ್ರಯ Nr.; ಸ್ಥಿತಿ Nn. 154). ತನ್ನಿರವು (ಸ್ಥಿತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ Mr. 486). ಸಮೀಪದ ಇರವಿನಲ್ಲಿ ಉಪಘ್ನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕರಡೆಯ ಗಿರ್ಗಟದ ಧ್ವನಿಯನ್ತೆ ಇರವು (Šmd. 76). ಆಯಿರ್ದ (-ಇರ್ದ) ಮಾಟ್ಕಿಯೊಳೆ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾನ್ತವ್ಪುರಂ ನಿರಾಕುಲಮಾಗಿ ಇರ್ಪ ಆಯಿರವಿನ ಜೈನಾಭಿಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನಮಂ ನೋಸಿಸಿದಂ 64. 128). ಸನ್ಯಾಸ ತನಗೆಮ್ಬುವನ್ಯಾಯನುಡಿ ಯಾಕೆ? ಉನ್ನತದೇವರಿರವಱಿಯ! ತನ್ನೊಡಲದನ್ಯಾಯದಿರವು! (Sp.). See Grj. 4, 41; Bp. 2, 40. 45; 3, 28. 39. 53; 19, 82; 20, 15; 22, 55; 23, 42; 20, 29; 30, 24; 35, 42; 38, 43 *b.*; 40, 58. 60; 43, 2; 51, 24; 57, 15; 61, 72; Ršv. 4, 79; 5, 132; 8, 109; 11, 7; Bh. 1, 8, 5. 64. 70; J. 2, 15; 5, 32; 18, 27; 24, 52. 59; 32, 26).

ಇರಸಾಲು irasâlu. A remittance to the treasury (C.; Br. ಇರುಸಾಲು, ಇರ್ಸಾಲು; Mhr. ಇರಸಾಲ).

ಇರಸು irasu. (ಇಱಸು?). = ಇರಚು, ಇರಿಚು, ಇರುಚು, ಇರ್ಚೆ, ಇರ್ಚು. An iron axle-tree (S. Mhr.; Tĕ. ಇರುಸು; T. ಇರುಜು).

ಇರಳು iraḷu. = ಇರಟು, ಇರುಳ್ q. v., ಇರುಳು, ಇರ್ಳು. Night (C.; *cf.* T. ಇರವು, ಇರಾ, ಇರಾತ್ತಿರಿ = ರಾತ್ರಿ).—ಇರಳುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that is blind at night (C.).—ಇರಳುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Night work (C.).—ಇರಳು ಪಗಲುಂ. Night and day (Bp. 47, 4).

ಇರಾ ir2-â5. = ಇರ 1. ದೇವಿಯರಿರಾ! (Šmd. 112). ಜಡರುಗಳಿರಾ! (Bp. 21, 10). ವಾಹಕರಿರಾ! (59, 40).

ಇರಾದಾ irâdâ. Purpose, design, intention: will, accord (My.; Br.; Mhr., H.).

ಇರಾದೆ irâdĕ. = ಇರಾದಾ. (My.).

ಇರಿ ir3-i11. 1. An affix of the second person plural of the present, future, and negative, *e. g.* ಬನ್ದಪಿರಿ (Bp. 10, 15), ಹೋದಹಿರಿ (38, 20), ಮಾಡುವಿರಿ (39, 57), ಆಹಿರಿ (39, 48. 60), ಕರೆಯಿರಿ (48, 22), ಹೋಹಿರಿ (56, 24);—and of that of the imperfect, *e. g.* ಇಱುಹಿದಿರಿ (Bp. 11, 45), ಕಳುಹಿದಿರಿ (48, 23), ಬರಿಸಿದಿರಿ (50, 64), ಬಯಸಿದಿರಿ (56, 21), ಓವಿದಿರಿ (57, 63). *Cf.* ಈರಿ 3.

ಇರಿ iri. 2. = ಇ 10, ಇಂ 6; ಅರಿ 8. A common termination of the second person plural of the

imperative, *e. g.* ತೊಲಗಿರಿ (Bp. 21, 10), ಕುಳ್ಳಿರಿ (8, 3), ಹೇೞಿರಿ (45, 42), ಹೋಗಿರಿ (51, 69; B. 2, 53), ನೋಡಿರಿ (B. 2, 23), ಮುಱಿಯಿರಿ (2, 30), ತಿಳಿಯಿರಿ (4, 194).

ಇರಿ iri. 3. = ಅರಿ 8, ಇ 15. A honorific affix, generally used in S. Mhr. (occasionally in My.), that is added to the end of any final word which is employed in addressing a superior or a dear person, *e. g.* ಬನ್ನಿರಿ (Bp. 32, 17; 56, 30), ಬೇಡಿರಿ (B. 2, 53), ಏನಿರಿ, ಹೌದಿರಿ, ಇಲ್ಲಿರಿ, ಸಾಕಿರಿ, ಇದ್ದಿರಿ, ನಾಳಿರಿ, ಸಲಾಮಿರಿ, ಹೋಗುತ್ತೇನಿರಿ, ಬರುತ್ತೇನಿರಿ, ಹೋಗುತ್ತಾನಿರಿ, etc.

ಇರಿ iri. 4. = ಇಱ್ 7. To give forth, to emit, to rain (ಕಱ್ Čt. I, 43; ಕಱೆವುದು Šs.). See ಅವ್ವರಿವಿಡು.

ಇರಿಚು iriču. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರಿಣ iriṇa. = ಇರಣ. *A spot with saline soil; a barren soil.* 2, *a desert.*

ಇರಿಸು irisu. 1. To cause to be or to stay;—to let remain;—to place, to put, to deposit (ಬಯ್ Čt. I, 39). ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನ್ಯಸ್ತ, ನಿಸೃಷ್ಟ); ನೆಲಹಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಚಿತ, ತಿಕ್ಯಿತ Nr.). ಕ್ಷಣನಂ ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ ಇರಿಸ ಬಾರದು (Šmd. 13). ಇರಿಸಿಂ! (270). ಇರಿಪಂ (275). ಕೋಟಿಭಾಗ್ಯವು ಇದ್ದವನಾದರೂ ಕಡೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ (Prv.). ಹೆಡ್ಡನ್ ಆದವ ಬಹಳ ಗಡ್ಡವ ಇರಿಸಿದಡೇನು? (Dp. 148). See Bp. 2, 44; 13, 17; 20, 7; 29, 19; 42, 11; 46, 44; 50, 12; 51, 45; 59, 40; Ršv. 11, 7; J. 3, 26; 11, 7; 28, 24. 27. 33; 29, 48; 30, 50; 31, 27. — ಇರಿಸಿರಿಸು. rep. (Bp. 6, 31).

ಇರಿಸು irisu. 2. = ಈರಿಸು. (My.).

ಇರಿಸುಹ irisuha. Causing to be or to stay, etc. ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಎನ್ದು ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಅಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುಹವು ವ್ಯೂಹಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಇರು iru. 1. = ಇರ್ 1, q. v. To be, etc. (C.). ಇರುವ (Si. 257). ಇರುವದು (372. 375). ಇರುವನ್ತಾದು (379). ಇರುವನ್ತಾವನು (373). P. p. ಇದ್ದು, q. v. — ಇರ ಇರುತ್ತ. Being or remaining here and there (My.). 2, in course of time, gradually (My.; B. 3, 63; 5, 101. 144). — ಇರುತ್ತಿರುತ್ತ. -ಇರುತ್ತ. = ಇರ ಇರುತ್ತ. (C.).

ಇರು iru. 2. = ಇರ್, etc. Two. (T., Tĕ.). — ಇರುವತಿಗೆ. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ. (Bp. 19, 65). — ಇರುವನ್ತಿಗೆ. -ಪನ್ತಿಗೆ. = ಇರವನ್ತಿಗೆ, etc. See ಕಾಡು ಇರುವನ್ತಿಗೆ. — ಇರುವಯ್ತಿ. -ಪಯ್ತಿ. = ಇರುವನ್ತಿಗೆ, etc. (ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Hlâ.; T. ಇರುವಾಡ್ಜಿ). — ಇರುವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. The two (lower) openings (of the body). ಇರುವಾಯಿಕಟ್ಟು. Constipation and stoppage of urine (Tĕ.; R.). — ಇರುವಾರ. = ಇರವಾರ. Two shares: both the landlord's and cultivator's share of the produce (My.); all, totally (My.).

ಇರುಗುಣ್ಡಿ irugunḍi. The tree called Dalbergia sissoo Roxb. (St. & Pl.; My.; Tĕ. ಇರುಗುಡು, ಇರುವುಡು).

ಇರುಚು iruču. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರುವತಿಗೆ iruvatigĕ. ಇರುವನ್ತಿಗೆ, ಇರುವಯ್ತಿ, ಇರುವಾಯಿ, ಇರುವಾರ. See s. ಇರು 2.

ಇರುವಿಕೆ iruvikĕ. = ಇರ್ವಿಕೆ. Being, existing, etc. (ಅಸ್ಯೆ, ಆಸನೆ, ಸ್ಥಿತಿ Si. 394. 416; ಸ್ಥಾನ 436; ಇರವು G.). See Si. 50. 68. 199. 222. 247. 265. 389. 393.

ಇರುಹ iruha. Being, existing, remaining, etc. ಹತ್ತಿರಿನ್ದ ಹೋಹದೆ ಇರುಹವು (ಪರಿಸರ್ಯೆ, ಪರೀಸಾರ); ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ); ಮೆಯ್ಮೆಱದು ಇರುಹ (ಪ್ರಮಾದ Nr.). 2, = ಇರುವವ, one who is, see s. ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ.

ಇರುಳ್ iruḷ. ಇರುಳು. = ಇರಳು, etc. Night (ತಮಿ, ತಮಿಸ್ರೆ, etc. Hlâ.; ತಮಿ, ಯಾಮಿ, ರಾತ್ರಿ, etc. Mr. 65; ರಾತ್ರಿ Šm. 19; T.; Tu. ಇರ್ಕು, ಇರ್ಲು, ಇರ್ಳು; Tĕ. ಇರುಲು; see ಎರೆ 1); at night. ಇರುಳ or ಇರುಳಿನ (Šmd. 134). ಇರುಳ ಸರೋಜಮುಮ್ ಅದುದು ಅರಿರಾಯರ ಸಂಸಾರಂ (134). ವಿಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್ (67). ಹಗಲಿರುಳಿನ ಅಱುವತ್ತು ಗಱಿಗೆ (ಅಹೋರಾತ್ರ); ಹಗಲಿರುಳಾದಡೆ ಗಣರಾತ್ರಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಕತ್ತಲೆಯುಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರೆ, ತಾಮಿಸಿ); ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). See Šmd. 27. 119; Bp. 61, 11. 31; J. 3, 26; 7, 12; 8, 20; 15, 18; 17, 22. 29; 24, 29. 46; 28, 4; 31, 64; Bh. 2, 13, 6; B. 2, 18. 46; 4, 74. ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳು ಕುರುಡ ಬಲ್ಲನೆ ಹಗಲನ್ ಇರುಳ? (Dp. 87). ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗದಳನ್ತೆ.— ಇರುಳು ಕಣ್ಡ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದ.— ಇರುಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಟೆಗೆ ಆಗದು.— ಇರುಳು ನೋಡಿ ಮರುಳು ಗೊಣ್ಡ (Prvs.). See ನಟ್ಟಿರುಳ್, ನಡುವಿರುಳ್, ಬಯ್ಗಿರುಳ್, ಮುನ್ನಿರುಳ್. — ಇರುಳರಸ. -ಅರಸ. The ruler of the night: the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). — ಇರುಳಾಳ್ದ. -ಆಳ್ದ. = ಇರುಳರಸ (ಸಸಿ, etc. Šm. 16). — ಇರುಳುಕಾವಳಿವಾರ. A night-watchman (Bp. 9, 39). — ಇರುಳುಮುಂಜಾವ. The first part of the night, evening (ಪ್ರದೋಷ Mr. 66). — ಇರುಳು ಪಗಲುಂ. Night and day (Bp. 41, 7). — ಇರುಳುಂ ಪಗಲುಂ. Night and day (Ršv. 8, 112). — ಇರುಳುಹೊತ್ತು. Night time (B. 3, 88). — ಇರುಳೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. = ಇರುಳಾಳ್ದ. (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107; ಜೊನ್ನೊಡಲ, etc. II, 6; Ršv. 7, 47).

ಇರೆ irĕ. *The earth.* 2, *water.* 3, *ardent spirits.* 4, *food.* 5, *speech.* *Cf.* ಇಡೆ, ಇಳೆ.

ಇರ್ರಿ irri. See s. ಇರ್ 1.

ಇಱ iṟa. 1. = ಇಱು 3, etc. The state of being confined, tight or close. — ಇಱಕಟ. Narrowness, strait, difficulty, distress (My.; Tĕ.). — ಇಱಕಟ್ಟ. ಇಱಕಟ್ಟು. = ಇಱಕಟ. (My.).

ಇಱ iṟa. 2. = ಇಱ್ 3, ಇಱು 2. Tossing, butting, etc. ಇಱಕಳ. = ಇಱಕುಳಿ. (S. Mhr.; G.). — ಇಱಕುಳ. = ಇಱಕುಳಿ. (My.). — ಇಱಕುಳಿ. A tossing or butting animal (My.; ಇಱಿಯುವ ದನ G.; B. 3, 17; 5, 19).

ಇಱ iṟa. 3. = ಇಱ್ 2, ಇಱಿದು, ಇಱಿದು. Having pierced, butted, etc. — ಇಱ ಕೊಳ್ಳು. To stab one's self (C.).

ಇಱಕಿಸು iṟakisu. = ಇಱಿಕಿಸು, ಇಱುಕಿಸು, ಇಱುಂಕಿಸು, ಇರ್ಕಿಸು 1. To press, to squeeze (C.; Tĕ. ಇಱಿಕಿಂಚು).

ಇಱಕು iṟaku. 1. = (ಇಡಕು 1), ಇಱಂಕು, ಇಱಿಕು 1, ಇಱಿಂಕು, ಇಱುಕು 1, ಇಱುಂಕು, ಇರ್ಕು 4, ಇಲಿಕು. To be closely confined, to be compressed or squeezed (C.; see ಇಱ್ 4). 2, to confine, to compress, to squeeze, to press, to pinch (My.; Tu. ಇಱಿ).

ಇಱಕು iṟaku. 2. = ಇಕ್ಕು 6, (ಇಡಕು 2), ಇಱಿಕು 2, ಇಱುಕು 2, ಇರ್ಕು 5. The state of being close, confined, squeezed, or straitened (C.; ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು G.). — ಇಱಕುದಾರಿ. A narrow, difficult path (My.). — ಇಱಕು ಮುಱಕು. dupl. (My.).

ಇಱಕು iṟaku. 3. Goring, butting, as an ox, etc. (S. Mhr.).

ಇಱಂಕು iṟaṅku. = ಇಱಕು 1, etc. (My.).

ಇಱಚಲು iṟaćalu. = ಇಱಿಚಲು, ಇರ್ಚಲು. A driving rain (My.).

ಇಱತ iṟata. = ಇಱಿತ, ಇರ್ತ. Piercing, stabbing; throbbing, as that of a sore eye (C.).

ಇಱದು iṟadu. = ಇಱ 3, etc. P. p. of ಇಱಿ 1. (C.).

ಇಱವೆ iṟavĕ. = ಇಱಿವೆ. (My.).

ಇಱಿ iṟi. 1. To beat, to strike; to throb, as a sore; to pierce, to stab, to gore; to butt; to kill (ಘಾತನ Šmd. Dh.; ತಿವಿ Šm. 109; ಹೊಡೆ, ಕೊಲ್ಲು, ತಿವಿ G.; C.; T. ಎಱಿ; *cf.* ಏಱು 4 & 5). **2,** to throw, to fling (ಹಾಕು G.; T., M.; *cf.* ಇಸು 3). For its meaning when the *final* of compounds *cf.* ಇಡು 1. P. ps. ಇಱ, ಇಱದು, ಇಱಿ, ಇಱಿದು. ಇಱಿದಪಂ, ಇಱಿದಪ್ಪಂ (Šmd. 276). ಇಱಿದು (27. 28. 79). ಇಱಿದಂ (28). ಇಱಿವಂ (60). ಇಱಿಯರ್ (263). See Abh. P. 4, 41; Bp. 44, 26; 57, 41; 61, 31; Ršv. 6, after 11; 6, 54; Bh. 1, 8, 21. 89; 2, 13, 41; J. 2, 38; 7, 30. 59; 10, 53; 12, 9; 22, 40; B. 2, 19; 3, 101; ಅರ್ಚಱಿ, ಅಳ್ಳಿಱಿ, ಈಡಿಱಿ, ಎಡೆಗಿಱಿ, ಕಚ್ಚಱಿ, ಕವಲಿಱಿ, ಕೂಸಿಱಿ, ಬೊಬ್ಬಿಱಿ, ಮಡಲಿಱಿ, ಮುನ್ನಿಱಿ, etc. — ಇಱಿದಾಡು. -ಆಡು. To stab mutually (Bp. 61, 37). 2, to butt one another, as animals (C.). — ಇಱಿದು ಕೊಳ್ಳು. To stab one's self. ತೆಱಿದ ಕೆಣ್ಣವ ಮೆಟ್ಟ ಮಱುಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱಿಯದರ ಕೂಟ ಬಱಿಕೂಟ; ತನ್ನನೆ ಇಱಿದು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Sp.). — ಇಱಿಯಿಱಿ. rep. (Bp. 18, 44; Ršv. 9, 28).

ಇಱಿ iṟi. 2. = ಇಱ 3, etc., in ಇಱಿ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಇಱಿ iṟi. 3. = ಇಱ 2, etc. — ಇಱಿಗೂಳಿ. = ಇಱುಗೂಳಿ. (My.).

ಇಱಿ iṟi. 4. To be closely confined, etc. (Tĕ. ಇಱಿ);—to compress. See ಇಱಕು 1; ಇಡಿಕಿಱಿ, ಇಡುಕಿಱಿ, ಕಿಕ್ಕಿಱಿ.

ಇಱಿ iṟi. 5. P. p. of ಇಱಿ 4. — ಇಱಿ ಹಿಡಿ. To seize firmly (Bp. 57, 37).

ಇಱಿ iṟi. 6. The state of being compressed, etc. — ಇಱಿವಿಟ್ಟು. -ವಿಟ್ಟು. A mountain difficult of access (Abh. P. 13, 39).

ಇಱಿ iṟi. 7. = ಇರಿ 4. (ಕಱಿ Kk. 60). (T. ಇಱು, to fall in drops = K. ಎಱಿ; Tu. ಇರಿ, ಇಲಿ, to fall or drop as fruits etc., to come down = K. ಇಱಿ).

ಇಱಿಕಿಸು iṟikisu. = ಇಱಕಿಸು, etc. (C.).

ಇಱಿಕು iṟiku. 1. = ಇಱಕು 1, etc. (C.).

ಇಱಿಕು iṟiku. 2. = ಇಱಕು 2, etc. (C.).

ಇಱಿಕೆ iṟikĕ. Striking, piercing, goring, etc. (My.).

ಇಱಿಂಕು iṟiṅku. = ಇಱಿಕು 1, etc. (Ršv. 5, after 25; J. 4, 13).

ಇಱಿಚಲು iṟićalu. = ಇಱಚಲು, etc. (My.).

ಇಱಿತ iṟita. = ಇಱತ, etc. (Râm. 6, 30, 32).

ಇಱಿತಕಾಱ iṟita-kâṟa. A man who beats, pierces or kills (Râm. 3, 6, 15).

ಇಱಿಪು iṟipu. Beating, piercing, etc. (My.).

ಇಱಿವತ iṟivata. (*Cf.* ಎಱೆಯ? T. ಇಱೈವ, master, etc.). — ಇಱಿವತಾಣ್ಡಿಯರ್. N. (Bp. 49, 43).

ಇಱಿವತ್ತ iṟivatta. N. (Bp. 22 sum.; 22, 1). — ಇಱಿವತ್ತನಾರ್ (plural of ಇಱಿವತ್ತ). N. (Bp. 22, 3). — ಇಱಿವತ್ತಾಣ್ಡಿಯರ್. N. (Bp. 49, 46).

ಇಱಿವದ iṟivada. — ಇಱಿವದಾಣ್ಡಾರ್. N. (Bp. 9, 47; 22, 5. 11. 17).

ಇಱಿವು iṟivu. = ಇಱಿಪು. (My.).

ಇಱಿವೆ iṟivĕ. = ಇಱಪೆ, ಇಱುಪೆ, ಇಱುಮ್ಪು, ಇಱುಮ್ಪೆ, ಇಱುವು 1, ಇಱುವೆ 1, ಇಱುಹೆ, ಇರ್ಪು, ಇರ್ಪೆ. An ant (C.; ಪಿಪೀಲಿಕೆ Si. 484; M. ಇಱುಮ್ಪು, ಉಱುಮ್ಪು; T. ಎಱುಮ್ಪು, ಉಱುಪ). ಇಱಿವೆಯ ಹುತ್ತು (B. 3, 67). ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಇಱಿವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದು ಲೇಸು (Prv.). See ಕಟ್ಟಿಱಿವೆ.

ಇಱಿಸಿಲ್ iṟisil. = ಇಱುಬು, ಇಱುಸಲ್, ಇಱುಸುಲ್. A pit-fall to catch tigers, elephants, etc. (ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವ ಗುಱಿ Šmd. II).

ಇಱಿಸು iṟisu. To cause to stay, to put, to employ, as a linga (Šmd. 47 Mdb.), an avyaya (99 Mdb.). *Cf.* ನಿಱಿಸು.

ಇಱು iṟu. 1. (= ಉಱು). To stay; to hesitate. ಇಱದ (Bp. 28, 26; 31, 14; 56, 29).

ಇಱು iṟu. 2. = ಇಱ 2, etc. Goring, butting, etc. — ಇಱುಕುಳಿ. (Šmd. 40). = ಇಱಕುಳಿ. — ಇಱುಗೂಳಿ. A goring, butting or tossing bull (C.).

ಇಱು iṟu. 3. = ಅಱ 5, ಇಱ 1. The state of being closely confined, etc. See ಇಡುಕಿಱು.

ಇಱುಕಿಸು iṟukisu. = ಇಱಕಿಸು, etc. (My.).

ಇಱುಕು iṟuku. 1. = ಇಱಕು 1, etc. To compress, to hold firmly, to make tight, etc. (ನಿಗ್ರಹಗ್ರಹಣ Šmd. Dh.; Râm. 3, 4, 8; Tĕ.; T., M. ಇಱುಗು, to be made tight; ಇಱುಕ್ಕು, to make close, etc.).

ಇಱುಕು iṟuku. 2. = ಇಱಕು 2, etc. The state of being close together, etc.; a narrow place, a thicket (Bh. 3, 13, 29; Tĕ.).

ಇಱುಂಕಿಸು iṟuṅkisu. = ಇಱಕಿಸು, etc. (My.).

ಇಱುಂಕು iṟuṅku. = ಇಱುಕು 1, etc. (Šmd. Dh.; My.). ಇಱುಂಕಿದಂ or ಇಱುಕಿದಂ (Šmd. 48). See Ršv. 5, after 25; 8, 98.

ಇಱುಪೆ iṟupĕ. = ಇಱುಮ್ಪೆ. (Šmd. 48). An ant (Abh. P. 4, 47).

ಇಱುಬು iṟubu. = ಇಱಿಸಿಲ್, etc. (Bh. 1, 8, 21. 53; 3, 23, 10; J. 6, 17).

ಇಱುಬೆ iṟubĕ. = ಇಱುವು 2, ಇಱುವೆ 2. A throng, a crowd, a large number (ಸನ್ದಣಿ, ಇಟ್ಟಳ Šm. 53; J. 28, 47). *Cf.* ಉಱುಬೆ.

ಇಱುಮ್ಪು iṟumpu. = ಇಱಿವೆ, etc. An ant (ಇಱುಹೆ Šs.).

ಇಱುಮ್ಪೆ iṟumpĕ. = ಇಱುಪೆ. (Šmd. 48; Ršv. 5, 79).

ಇಱುಮ್ಬು iṟumbu. A narrow place (Ršv. 2, after 8). **2,** hardness, harshness (ಕರ್ಕಶತೆ Kk. 51).

ಇಱುವು iṟuvu. 1. = ಇಱುವೆ, etc. (My.).

ಇಱುವು iṟuvu. 2. = ಇಱುಬೆ, etc. ಇಱುವೆನ್ದು ಸನ್ದಣಿ (Šmd. II). *Cf.* ಉಱುವು.

ಇಱುವೆ iṟuvĕ. 1. = ಇಱುವು 1, etc. ಕಣ್ಣಿಕ್ಕೆ ಇಱುವೆಗಳು ಮುತ್ತ್ಯಾವೋ? — ಇಱುವೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಕೋಲೆ. — ಇಱುವೆಯ ಭಾರ ಇಱುವೆಗೆ, ಆನೆಯ ಭಾರ ಆನೆಗೆ (Prvs.). See Bp. 58, 50; Prv. s. ಬಲೆ.

ಇಱುವೆ iṟuvĕ. 2. = ಇಱುಬೆ, etc. (ಸನ್ದಣಿ Kk. 80, o. r. ಇಱುಬೆ).

ಇಱುಸಲ್ iṟusal. = ಇಱುಸಿಲ್, etc. (ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವ ಎಡೆ Kk. 81).

ಇಱುಸುಲ್ iṟusul. = ಇಱುಸಲ್, etc. (ಎಗಗೆಡಪುವ ಎಡೆ Šm. 31, o. r. ಇಱುಸಲ್).

ಇಱುಹೆ iṟuhĕ. = ಇಱುವೆ, etc. An ant (ಕ್ಷುದ್ರ, ಪಿಪೀಲಿಕ Mr. 165; ಇಱುಮ್ಪು Šs.; J. 24, 35). ಇಱುಹೆಗಳ ಸಾಲು (ಪಿಪೀಲಿಕೆ Nr.).

ಇರ್ ir. 1. = ಇಕ್, etc. (Šmd. 221. 78). Two. — ಇರ್ಕಟ್ಟು. (Šmd. 222). = ಇಕ್ಕಟ್ಟು, q. v. — ಇರ್ಕಡಿ. = ಇಕ್ಕಡಿ, q. v. (Ršv. 5, 117. 123). — ಇರ್ಕಡೆ. = ಇಕ್ಕಡೆ, q. v. (My.). — ಇರ್ಕಾಲು. = ಇಕ್ಕಾಲು, q. v. (My.). — ಇರ್ಕಿವಿ. Two, or both, ears (My.). — ಇರ್ಕುಚ. Two, or both, breasts (My.). — ಇರ್ಕೆಯ್. = ಇಕ್ಕೆಯ್. Two, or both, hands (Ršv. 4, 70; My.). — ಇರ್ಕೆಲ. (Šmd. 132). = ಇಕ್ಕೆಲ, q. v. — ಇರ್ಕೊಡೆ. Two, or both, umbrellas (Šs.). — ಇರ್ಕೋಡಿ. Two, or both, channels. ಇರ್ಕೋಡಿಯಿಂ ತೀವಿ ನಾಲ್ದೆಸೆಗಂ ಸೂಸಿ (Šmd. 79). — ಇರ್ಛಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. (Šmd. 83; J. 23, 2). Two thousand. ಇರ್ಛಾಸಿರಂ ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿರ್ದದನ್ತಿಘಟೆಗಳ್ (Šmd. 22. 83). — ಇರ್ತಡಿ. (Šmd. 222). Two, or both, banks. — ಇರ್ತಣ್ಣ. = ಇತ್ತಣ್ಣ. (G.). — ಇರ್ತರ. (Šmd. 79). = ಇತ್ತರ, q. v. — ಇರ್ತಲೆ. = ಇತ್ತಲೆ. Two, or both, heads; two generations. — ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ. -ಕೊಜ್ಜ. (Šmd. 79). = ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ, q. v. — ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ. -ಕೊಲಜ. = ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ. A grandfather. ತನ್ನ ತನ್ದೆಗೆ ತಾಯಿತನ್ದೆಗಳ್ ಇರುಹ, ತನ್ನ ತಾಯಿಗೂ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ್ ಇರುಹನೊ, ಅವನು ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜಂ (Šmd. 79, Mdb. MS. in explanation of ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ). — ಇರ್ತಲೆಹಾವು. = ಎರಡುತಲೆಹಾವು, ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ, q. v. The two-headed snake, a short-tailed, not venomous earth snake, Tortrix cylindrophis rufus. 2, = ಕೊಱಕುಮಣ್ಡಲ (My.). — ಇರ್ತೆರೆ. (Šmd. 222). Two, or both, curtains. — ಇರ್ತೆಱ. = ಇತ್ತೆಱ. Two kinds (Šmd. 60. 94). — ಇರ್ದೆಸೆ. = ಇದ್ದೆಸೆ. (Šmd. 135 Mdb. MS.). — ಇರ್ಪತು. = ಇಪ್ಪತು, ಇರ್ಪತ್ತು. (Čh. v. 326). ಇರ್ಪತು ಮೂಱು, twenty-three (Čh. v. 330). — ಇರ್ಪತ್ತಯ್ದು. = ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. (Šmd. 201). See also Šmd. 21. 44. — ಇರ್ಪತ್ತಾಱು. = ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು. ಇರ್ಪತ್ತಾಱುಂ ಛನ್ದಂಗಳ್ (Čh. p. 23). ಇರ್ಪತ್ತಾಱುಂ ಛನ್ದದಿನ್ದೆ (v. 235). — ಇರ್ಪತ್ತು. = ಇಪ್ಪತ್ತು. — ಇರ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು. = ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು. (Čh. v. 256). — ಇರ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. = ಇಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಟು. (Čh. v. 293). — ಇರ್ಪತ್ತೇೞು. = ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು. ಇರ್ಪತ್ತೇೞು ಮುತ್ತಿನ ಸರವಮಂ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). — ಇರ್ಪೆಗಲ್. Both shoulders (My. occasionally). — ಇರ್ಪೆಣ್ಡಿರ್. (Šmd. 197). Two, or both, wives or women. — ಇರ್ಬಗಿ. = ಇಬ್ಬಗೆ, q. v. (Abh. P. 13, 81). — ಇರ್ಬರ್. (Šmd. 122; T. ಇರುವರ್, Tĕ. ಇರುವುರು). = ಇಬ್ಬರ್, ಇಬ್ಬರು q. v., ಇರ್ವರ್. Two, or both, persons; both. ಇರ್ಬಗೆಗ್ ಎರಟಿಕ್ಕೆಯ್ದುದಾ! (69). ಇರ್ಬರ್ ಕರ್ತೃಗಳ್ಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮ್ ಅಪ್ಪ ಸತಿಸಪ್ತಮಿಗೆ ಎಕಾರಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (296). ಇರ್ಬರನು (Bp. 13, 27). ಇರ್ಬರು (18, 103). ಎಮ್ಮನಿರ್ಬರನು (42, 34). — ಇರ್ಬದಿ. Both sides or flanks (Ršv. 13, 82). — ಇರ್ಬಲ. Two, or both, forces (Abh. P. MS. 13, 48. 60. 93. 95). — ಇರ್ಬಾಳ್. (Šmd. 197). Two, or both, swords. — ಇರ್ಬಾಱು[3]. The second cultivation, the second ploughing of a field (ದ್ವಿತೀಯಾಕೃತ, ದ್ವಿಸೀತ್ಯ Hlâ.). — ಇರ್ಬೇನೆ. (Šmd. 222). Two diseases; two pains; a complicated disease (?). — ಇರ್ಭಾಗ. = ಇಬ್ಭಾಗ. (B. 4, 191). — ಇರ್ಮಡಿ. = ಇಮ್ಮಡಿ. (Šmd. 81; Čt. II, 98). — ಇರ್ಮಡಿಸು. = ಇಮ್ಮಡಿಸು. (Ršv. 14, 15). ಇರ್ಮೆಯ್. (Šmd. 196). = ಇಮ್ಮೆಯ್ q. v. — ಇರ್ಮೆಯ್ಯಿ. = ಇರ್ಮೆಯ್. (Abh. P. 9, 66). — ಇರ್ವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. Both sides (Abh. P. 15, 3). — ಇರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Two colours (Grj. 9, after 64). — ಇರ್ವನ್ತಿಗೆ. = ಇರವನ್ತಿಗೆ. (My.). — ಇರ್ವರ್. = ಇರ್ಬರ್, etc. (Šmd. 121. 122. 154; Tu. ಇರ್ವೆರ್). ಇರ್ವರುಂ (121. 267. 298). ಇರ್ವರ ತೋಳ್ಗಳ್ ಅಲ್ತೆ ನೃಪತಿಗೆ ರಣದೊಳ್ (57). ಮೆಲ್ಲನೆ ಇರ್ವರ್ ನುಡಿದರ್ (112). ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿರ್ವರುಮಂ ಮಿಥುನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಇರ್ವರ್ ಒಳಿದರ್ (Ršv. 4, 78). ಅವರಿರ್ವರ ಇರವನ್ ಉರ್ವರೆಯರ್ ಈಕ್ಷಿಸುತಂ (4, 79). — ಇರ್ವಲ. = ಇರ್ಬಲ. (Šmd. 207 Mdb. MS.; Abh. P. MS. 13, after 54).

ಇರ್ ir. 2. = ಇಱ್ 2, ಎಱ್ 2. — ಇರ್ಕುಳಿ. = ಇಱ್ಕುಳಿ, ಎಱಕುಳಿ. Pulling, dragging near or away; attracting, captivating, charming; taking (ಎಱಕುಳಿ Šm. 61; Kk. 49). — ಇರ್ಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇಱ್ಕುಳಿ-, ಎಱಕುಳಿ-. To drag; to captivate (ಸೆಳದುಕೊಳ್ Čt. II, 96); to lay hold of, to take, to assume (Abh. P. 14, 143; 16, 75).

ಇಱ್ಕಿಸು iṟkisu. 1. = ಇಱಕಿಸು, etc. (My.).

ಇರ್ಕಿಸು irkisu. 2. = ಇಕ್ಕಿಸು. To cause to put. 2, to cause to kill.

ಇರ್ಕು irku. 1. = ಇಕ್ಕು 2. To lay or put down; to put, etc. (ತ್ಯಾಗ Šm. 78). ಆಲೋಚಿಗಳ್ ಅದಂ, ತೆಗೞ್! ಎನ್ದು, ಆ ಗದ್ಯಪದ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಇರ್ಕಿರ್ (Šmd. 72).

ಇರ್ಕು irku. 2. = ಇಕ್ಕು 4. To kill, to destroy (ಸಂಹಾರ Šm. 78).

ಇರ್ಕು irku. 3. = ಇಕ್ಕು 5. Killing, destroying. ಇರ್ಕುಂಗಾಟ್ (?). -ಂ-ಕಾಟ್. (Šmd. 203, not in Mdb.). A destructive enemy.

ಇಱ್ಕು iṟku. 4. = ಇಱಕು 1, etc. (My.).

ಇಱ್ಕು irku. 5. = ಇಱಕು 2, etc. (My.).

ಇರ್ಕೆ irkĕ = ಇಕ್ಕೆ 1. See J. 10, 6; ನಿಟ್ಟಿರ್ಕೆ.

ಇಱ್ಚಲು iṟčalu. = ಇಱಚಲು, etc. (My.).

ಇರ್ಚಿ irči. = ಇರಸು, etc. (My.).

ಇರ್ಚು irču. = ಇರ್ಚಿ, etc. (My.).

ಇಱ್ತ iṟta. = ಇಱತ, etc. (My.).

ಇರ್ಪು irpu. = ಇಮ್ಪು, etc. Sweetness, etc. (ಇನಿದು Čt. 1, 52). 2, essence, juice (ರಸ Kk. 56; ದ್ರವ Šs.). — ಇರ್ಪುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Sweetness, etc., to decrease (Ššv. 2, 2).

ಇರ್ಬರ್ irbar. See s. ಇರ್ 1.

ಇರ್ಮ irma. = ಈರ್ಮ. A wound (ನಖಕ್ಷತ Mr. 330; ಏಱು 396).

ಇರ್ಮಕಾರ A wound-maker: a barber (? ಕೆಲಿಗ Mr. 381).

ಇರ್ಮೆ ir1-mĕ. 1. (Šmd. 243). = ಇಮ್ಮೆ. Twice (ಎಣಿಸುತಿಹ ಸೂಟ್ Kk. 62).

ಇರ್ಮೆ irmĕ. 2. Loveliness, desire, charm, beauty (Tĕ. ಎಮ್ಮೆ; R.; *cf.* ಇರ್ಪು? ಅರಮೆ 2?).

ಇರ್ವರ್ irvar. See s. ಇರ್ 1.

ಇರ್ವಾರು irvâru. =ಈರ್ವಾರು, ಉರ್ವಾರು, ಏರ್ವಾರು. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb.

ಇರ್ವಿಕೆ irvikĕ. =ಇರುವಿಕೆ. (My. occasionally).

ಇರ್ವು iṟvu. =ಇಱುವೆ, etc. An ant (My.).

ಇರ್ವೆ iṟvĕ. =ಇರ್ವು, etc. (My.).

ಇರ್ಳು irḷu. =ಇರುಳು, etc. Night (My.).

ಇಲ್ il. 1. =ಇರ್ 1. To be, to exist, etc. A defective verb of which at present only some forms of the negative mood exist. (T., M.; *cf.* ಅಲ್ 3, ಉಱು, ಉಳ್ 1).—**ಇಲ್.** An unusual abbreviation of ಇಲ್ಲ, q. v. ಫಲವ ಕಣ್ಡರೆ, ಅದು ಏನು ಎನ್ದರೆ, ಫಲವು ಆಯಿತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಲಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ, ಕೆಮ್ಮು, ಉಬ್ಬಸ, ಜರವು, ಉದರಶೂಲೆ; ಫಲವ ಕಣ್ಡನು ಇನ್ನುವು, ಅಲ್ಲದೆ ಫಲವದೇನಿಲ್! ತಿಳುವಿಕೆಲ್ಲದೆ ನೆಲೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುವರು ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (Jns. 22, 31).—**ಇಲ.** A man who has not, or a place that has not, or is free from, *e. g.* ಬರ್ದಿಲ (ಬರ್ದು ಇಲ), q. v. (T.).—**ಇಲಿ.** Not being. An abbreviation of ಇಲ್ಲ (Śmd. 220; T. *e. g.* in ಅಱಿವಿಲಿ). See ಅಗಿಲಿಲಿ, ಅಱುವಿಲಿ, ಕಣ್ಣಿಲಿ, ಕೂರಿಲಿ, ತಪ್ಪಿಲಿ, ನಾಣಿಲಿ, ಪಲ್ಲಿಲಿ, ಬೆಳಗಿಲಿ.—**ಇಲ್ಲ.** Third person of the negative mood, used for all persons, genders, and numbers: it, he, she is not or exists not, etc.; there is, or are, not; there does not occur or come. 2, not; no (C.; T., M.; Tu. ಇಜ್ಜ). ಇಲ್ಲವೆಮ್ಬುದು ಅಭಾವ (Nr.). ಇಲ್ಲ (ಉಣ್ಟಾಗದು Śmd. 85. 207. 208 Cm.; ಬಾರದು 346 Cm.). ಇಲ್ಲೆಮ್ಬುದು ಸೊಲ್ಲೊಳ್ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಾವ್ಯಯಂ (Śmd. 389). ಅಃ, ಸನ್ದಯಮುಮ್ ಇಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆಂ (20). ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಕರ್ಣನಿಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಮಗನಿಲ್ಲ (68). ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಱಿಯಾದುದು ಇಲ್ಲ ಕಾಮುಕರ ವಿಮುಕ್ತಬಾಣಹತಿಗೆ (296). ಮಾಮರನ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ (77). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ ಇಲ್ಲ! (145). ನೀಲಗ್ರೀವರುಮ್ ಆರ್ತರ್? ಇಲ್ಲ! (292). ಉಣಲು ಉಡಲು ತಮಗೆ ಇಲ್ಲ (Bp. 32, 53). ಅರಸಿಯರು ದೋಸವೇನುವನ್ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದುದಿಲ್ಲ (24, 78). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (J. 31, 36). ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). ಮೊನ್ನೆ ನೀನು ಸಾಲೆಗೆ ಯಾಕೆ ಬನ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ? (B. 1, 7; observe that in the use of forms like ಇದ್ದಿಲ್ಲ, *i. e.* ಇದ್ದು ಇಲ್ಲ or ಇದ್ದೇ-, (which are C.), there appears to have been originally a certain amount of displeasure, or also of affirmation; at present such forms are used nearly indiscriminately). ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ ತೀರಿಲ್ಲವೋ? (B. 1, 11). ಅವನ ದವತಿಯೊಳಗೆ ಮಸಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ (1, 23). ಇವು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (2, 16). ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡಿಲ್ಲ (2, 24). ವಿಷವು ಏಱುವದಿಲ್ಲ (2, 26). ಈ ಮಾತು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ (2, 44). ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ (3, 28). ಹೆಚ್ಚೊಟ್ಟು ಮೂಡಿಲ್ಲ (3, 45). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ (4, 58). ನಾನು ನಿನ್ನ ಒಂಟಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಹಮ್ಮಿಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ (4, 169). ನೀನೇನೂ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿಲ್ಲ (4, 201). ಮುನ್ದೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಹೀಗಾದೀತೆನ್ದು, ಆಗ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ (did not come, 4, 2). ನೀನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಇಡ ತಕ್ಕನ್ಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಇಡಲಿಲ್ಲ (didst not lay by, 4, 2). ಹೀನತನವ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾನುಭಾವವ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (Dp. 8). ಕಮಲೇಶ ನನ್ನು ಒನ್ದು ಬಾರಿ, ಸ್ವಾಮಿಾ ಎನ್ದು, ನೆನವುದಿಲ್ಲ (thou doest not recollect or think of, Dp. 30). ಅನ್ತಕನ ದೂತರಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ದಯವಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಅವನು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, he does not go (used as a simple statement, C.); ಅವನು ಹೋಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, he does not intend to go, or he cannot go (S. Mhr.).—**ಇಲ್ಲಂ. ಇಲ್ಲವು.** =ಇಲ್ಲ. See *e. g.* Č. Bp. 11, 5; Si. 48. 404; B. 2, 16.—**ಇಲ್ಲದೆ.** Participle negative: not being, not existing, not remaining, (not possessing, without). ವಿಕಾರದನ್ ಇಲ್ಲದೆ (Śmd. 111). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ? (155. 292). ಇಲ್ಲದೆಯುಂ (124. 206). ಇರ್ದೊಡನುಮ್ ಇಲ್ಲದೊಡಂ (192). ಇನಿತಿಲ್ಲದೆ ಇಹ ರಾಜ (ದುರ್ಬಲ Mr. 271). ಅವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲ್ ಅಘ್ರುವಂ (279). ಚನ್ದವ...ದೊರಕಿಸಲ್ ಇಲ್ಲದಿರೆ (Bp. 27, 2). ಚಿತ್ತದೊಳು ಹರಿವು ಇಲ್ಲದಿಪ್ಪದೆ? (27, 2). ಅದು (ಭಕ್ತಿ) ಇಲ್ಲದೆ (ಎಲ್ಲಂ) ಇಲ್ಲದುದೇ! (27, 2). ಸುಧೆಯುಂ ಸವಿಸವಿದು ತಣಿವಿಲ್ಲದೆ ಈಣ್ಬುತ್ತ (35, 2). ಇಲ್ಲದಿರ್ದೊಡೆ (43, 69). ತ್ವಳುವಿಲ್ಲದೇ ಬಪ್ಪೆನೆ? (47, 21). ತೆಱಹಿಲ್ಲದೇ (51, 31). ತರಲ್ ಇಲ್ಲದಿರ್ದನೆ? (53, 27). ಎಮಗೆ ಇನಿತಾದೊಡಂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲದೆ (58, 20). ತುಱುವಿನಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಿಪ್ಪದನ್ ಅಱಿದು (60, 31). ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದೆ (60, 47). ತಪ್ಪೇನುಮ್ ಇಲ್ಲದೆ (61, 4). ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೊಡೆ (61, 19). ಅತನ್ ಇಲ್ಲದೊಡೆ (J. 28, 57). ದಟ್ಟೀ ಉಟ್ಟು ಕೋ! ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ (B. 1, 6). ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದು ಮಾಡಿದರು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ (1, 21). ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ (3, 33).—Relative participle negative: ಇಲ್ಲದ. ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಡಾರಂ (Śmd. I). ಜನನಿ ಸತ್ತಡೆ ದುಃಖವಿಲ್ಲದರ್ (-ವಿಲ್ಲದವರ್) ಆರು ಲೋಕದಲಿ? (Bp. 15, 2). ಎಡೆದೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು (ಲೇಖೆ, ರಾಜಿ); ಕೊಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ); ರಸವಿಲ್ಲದ ಹಾಂಗೆ ಅಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪಿಚ್ಛಿಲ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹನ್ ಇಕ್ಕುಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Nr.). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಱಿಸಿ ಹೇಱುವದು (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ Si. 56). ಇಲ್ಲದ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಆರೋಪಿಸಿ (69). ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ (-ವಿಲ್ಲದವನ) ಕಾಯವು ಹಾಱೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವರು (ಅಜಾತಶತ್ರು Nn. 74). ವಿಧುವಿಲ್ಲದ ಇರುಳ್ (Śmd. 67). ತನಗೇ ಇಲ್ಲದವನು ಮನ್ದಿಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಾನು? (Prv.). ಕಾಲಿಲ್ಲದವಂ, ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದವಳ್ (Śmd. I). ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ ಇಲ್ಲದುದು (Śmd. 88). ಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳಿಲ್ಲದವನು (ವ್ರಾತ್ಯ); ವೇದವಿಲ್ಲದವನು (ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, etc.); ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದವನು (ಕುಣಿ); ಫಲವಿಲ್ಲದುದು (ಅಫಲ, etc. Hlâ). ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ನಿತ್ಯ, etc.); ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದವನು (ನಿರಾಮಯ Nr.). ಇಲ್ಲದುದು, that is empty, void or causeless (ಆಕಸ್ಮಿಕ, ವಿಶೂನ್ಯ Nn. 126). ಇಲ್ಲದು, that is non-existent (ಅಭಾವ, in a Dharwar print). ಇಲ್ಲದುದರ್ಕೆ (Śmd. 52). ಇಲ್ಲದಕೆ (Bp. 60, 57. 58). ಇಲ್ಲದನ್ತೆ (50, 50). ಇಲ್ಲದ ಮುನ್ನ (9, 50). ಇಲ್ಲದಾಗ ಇಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (Prv.). ಇಲ್ಲದವನು, a poor man (C.). ಇಲ್ಲದವನು ತಲ್ಲಣಿಸನು (Prv.). See also Bp. 27, 31. 32. 33. 34; 43, 79; 51, 43; 61, 12; Prv. s. ಅಸಲ್.—ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗು. To be destroyed, etc. (C.; ನಾಶ, ಲೋಪ G.).—ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು. To waste, to destroy, etc. (C.; ಅಱಿಪು, ಲೋಪಿಸು G.).—ಇಲ್ಲದಾಗು. -ದೆ-ಆಗು. To cease to exist, to disappear (B. 5, 243).—ಇಲ್ಲವಾಗು. =ಇಲ್ಲಾಗು. To become non-existent; to be finished; to fail; to disappear (My.). ಇಲ್ಲವಾದುದು (ನಿರವಶೇಷ Śmd. Dh.). See Rśv. 13, 77.—ಇಲ್ಲವೆ. -ಎ 4. 1. =ಇಲ್ಲವೇ No. 1. Is there not? are there not? or not? See s. ಎ 4, No. 3.—ಇಲ್ಲವೆ. 2. Or (C.). ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ನೋವು ಆದಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇನೆ ಬನ್ದಾಗ (B. 1, 25). See B. 2, 22. 26; 3, 103; 4, 1; 5, 268. ಇಲ್ಲವೆ. 3. See it separately.—ಇಲ್ಲವೆನ್. -ಎನ್. ಇಲ್ಲವೆನ್ನು. =ಇಲ್ಲೆನ್. To say no, to deny (Bp. 25, 18).—ಇಲ್ಲವೇ. -ಏ 3. =ಇಲ್ಲವೆ. Or not?, etc. See Bp. 49, 18; 51, 37. 2, certainly not, in ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ (C.; B. 5, 267).—ಇಲ್ಲವೊ. -ಒ 4. ಇಲ್ಲವೋ. -ಓ 3. Or not? See Bp. 47, 14. 15.—ಇಲ್ಲಾ. =ಇಲ್ಲ. 2, -ಆ6. or not? See Bp. 48, 25; 50, 64; 51, 35. 36. 37. 38; 52, 14.—ಇಲ್ಲಾಗು. -ಆಗು. =ಇಲ್ಲವಾಗು. (Śmd. 28; Grj. 9, 56).—ಇಲ್ಲೆನ್. -ಎನ್. ಇಲ್ಲೆನ್ನು. =ಇಲ್ಲವೆನ್. To say there is not (or nothing). (Rśv. 2, 35). (ಹೊಟ್ಟೆಗೆ) ಇಲ್ಲೆನ್ದು, ಹುಲ್ಲು ಮೆಲ ಬಹುದೇ? (Prv.). 2, to say no.—

ಇಲ್ಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To cause to say it is not (or nothing), to cause to reject (Rśv. 13, after 71). 2, to cause to say no. — ಇಲ್ಲೊ. -ಒ 4. = ಇಲ್ಲವೊ. (C.; B. 5, 88).

ಇಲ್ il. 2. Being; place (chiefly used as final in K.; T., M. ಇಲ್; Tĕ. ಇಲು, ಇಲ್ಲು; Tu. ಇಲ್ಲು; *cf.* ಅಲ್ 1). See *e. g.* ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಪೊಸನ್ತಿಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್; (ಇಲ್ಲಿ).

ಇಲ ila. 1. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ ila. 2. A nounal affix (Śmd. 241), *e. g.* ಗಾವಿಲ, ವಚ್ಚಯಿಲ, ಪಡೆಯಿಲ (241).

ಇಲಾಖೆ ilâkhĕ. A claim, right; connection with; a village under a township (Mhr., H.). 2, jurisdiction; charge, possession; department; district; presidency (B. 4, 117; 5, 127; My.).

ಇಲಾಚಿ. ilâći. (= ಏಲಕ್ಕಿ). Cardamoms (My.; Mhr., H.).

ಇಲಾಜು ilâju. A remedy; a resource; a means (My.; Mhr., H.).

ಇಲಾತಲ ilâ-tala. The surface of the earth. (Śśv. 2, 32; My.).

ಇಲಾಧಿಪ ilâ-adhipa. A king (Rśv. 5, 25; 13, 13).

ಇಲಾಧೀಶ ilâ-adhîśa. A king (Bp. 5, 4).

ಇಲಾಪುತ್ರ ilâ-putra. The planet maṅgala (My.). 2, a Śûdra (My.).

ಇಲಾಪುತ್ರಿ ilâ-putri. Râma's wife Sîtâ (My.).

ಇಲಾಭೃತ್ ilâ-bhṛit. A king;—a mountain (J. 10, 2).

ಇಲಾಲ್ ilâl. ಇಲಾಲಿ ilâli. An iron bowl grated or open-mouthed, containing oil and rolls of cloth, etc.; it is attached to the end of a stick, and kindled upon holidays, etc., (My.; Mhr. ಹಿಲಾಲ).

ಇಲಾವಳಯ ilâ-vaḷaya. The circumference of the earth; the terrestrial globe (Abh. P. 13, 63).

ಇಲಾವೃತ ilâ-vṛita. N. of one of the varshas or divisions of the known world. (My.).

ಇಲಾವೃನ್ದಾರಕ ilâ-vṛindâraka. A Brâhmaṇa (Bp. 55, 54).

ಇಲಿ ili. 1. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲಿ ili. 2. = ಎಲಿ. A rat; a mouse (ಆಖು, ವೃಷ, ಮೂಷಿಕ Hlâ.; ಉನ್ದುರು, ಮೂಷಿಕ, ಆಖು Nr.; ಮೂಷಕ, etc. Mr. 164; Si. 170; C.; Tu., T. ಎಲಿ; Tĕ. ಎಲಿಕೆ, ಎಲುಕೆ). ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲು ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, etc. Hlâ.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, etc. Mr. 164). ಇಲಿ ಪಾದರಸವನ್ನು ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಇಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ.—ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (see s. ಚೆಂಗು 1).—ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟ ಅಗಿದು, ಇಲಿಯ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — See ಚಿಟ್ಟಿಲಿ, ಚುಂಚಲಿ, ಚುಣ್ಡಿಲಿ, ಮೂಗಿಲಿ, ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ, ಸೊಣ್ಡಿಲಿ; Prv. s. ಬರು. — ಇಲಿಕಿವಿ = ಇಲಿಕಿವಿ. — ಇಲಿಕಿವಿಗಿಡ. = ಇಲಿಯಾಲ, ಇಲಿವಾಲ q. v., ಎಲಿಯಾಲ. (Si. 143). — ಇಲಿಕಿವಿ. Rat-ear: a small-leafed vegetable (My.; Tu. ಎಲಿಕೆಬಿ, Tĕ. ಎಲಿಚ್ಚೆವಿ, Evolvulus emarginatus Lin.). — ಇಲಿಕಿವಿಬಳ್ಳಿ. A creeping plant with reniform leaves, the Asiatic penniwort, Hydrocotyle asiatica Lin., and also the similar plant Ipomaea reniformis Chois. (Z.). — ಇಲಿದೇರ. -ತೇರ. The rat-vehicled one: Gaṇapati (Śm. 4). — ಇಲಿಪಾಷಾಣ. Rat's bane, arsenic (C.). — ಇಲಿಬಲೆ. A rat-trap (S. Mhr.). — ಇಲಿಬಾಲದ ಗಿಡ. = ಇಲಿವಾಲ. (My.). — ಇಲಿಬೋನು. = ಇಲಿಬಲೆ. (My.; T. ಎಲಿಪ್ಪೋನ್). — ಇಲಿಯಾಲ. = ಇಲಿವಾಲ, ಎಲಿಯಾಲ. (Si. 143). — ಇಲಿವಾಲ. -ಬಾಲ. An aquatic plant, Salvinia cucullata (or Anthericum tuberosum, ಮೂಷಿಕಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರೆ, ನ್ಯಗ್ರೋಧಿ, ರಣ್ಡೆ, ಸುತಶ್ರೇಣಿ, ಶಮ್ಬರಿ, ದ್ರವನ್ತಿ, etc. Nr.; Si. 143).

ಇಲಿ ili. 3. (= ಅಲಿ 2, etc.). In (S. Mhr.), *e. g.* ಕಣ್ಣಿಲಿ, ಕಾಲಿಲಿ, ಬಾಯಿಲಿ, ಮುಪ್ಪಿಲಿ, ಮೂಗಿಲಿ, ಹಾದಿಲಿ (see Prv. s. ನಾದಿನಿ), etc. *Cf.* ಇಲ್ಲಿ, and the use of ಇಲ್ 2 in T. and M.

ಇಲಿ ili. = ಈಲಿ. (Sk.; G.).

ಇಲಿಕು iliku. = ಇಡಿಕು 1, etc. To be squeezed, bruised, etc. (S. Mhr.).

ಇಲಿಚಿ ilići. = ಎಲಚಿ, etc. The jujube tree, Zizyphus jujuba (St. & Pl.; My.).

ಇಲಿಮಿಂಚಿ ilimińći. A lemon, the lemon tree (T., M. ಎಲುಮಿಚ್ಚೈ; *cf.* ನಿಮ್ಬೆ). See ಬಿರ್ರಲಿಮಿಂಚಿ.

ಇಲುಕು iluku. (= ಉಲುಕು 2). Cramp, sprain (Tĕ.; R.; T. ಇಜಪ್ಪು, ಇಜವು, spasm, convulsion).

ಇಲುವು iluvu. = ಎಲಬು, ಎಲವು, ಎಲು q. v., ಎಲುಬು, ಎಲುವು, ಎಲ್ಬು, ಎಲ್ವು, (ಎಮಕೆ). A bone. ನೊಸಲ ಇಲುವು (ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ, ಶಂಖ Nr.).

ಇಳೆ ilĕ. ಇಲಾ. = ಇಡೆ, ಇರೆ, ಇಳೆ q. v., ಎಳೆ. *The earth.* 2, *a cow.* 3, *speech* (ಶಬ್ದ Mr. 488). 4, a tubular vessel on the right side of the body. 5, Budha's wife. 6, ಎಪವಾತ್ರ (Mr. 488, one MS. ಎಪಮಾರ್ಥ; see Nn. s. ಇಳೆ).

ಇಲೇಶ ilâ-îśa. A king (J. 10, 46).

ಇಲ್ಲ illa. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ್ಲಣ illaṇa. (Śmd. 25). Soot (adhering to the inner side of the roof, C.; T., M. ಇಲ್ಲಟ್ಟ, roof; ಇಲ್ಲಟ್ಟಕರಿ, ಇಲ್ಲಟಿಕಟಿ, soot).

ಇಲ್ಲದತನ illada-tana. The state of being nothing, destitution, poorness (ಹೀನತೆ, ಬಡತನ G.).

ಇಲ್ಲದೆ illadĕ. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ್ಲವೆ illavĕ. See ಇಲ್ಲವೆ Nos. 1 & 2 s. ಇಲ್ 1. 2, the state of being not; end (ಮುಗಿ Śm. 80).

ಇಲ್ಲಾ illâ. 1. See s. ಇಲ್ 1.

ಇಲ್ಲಾ illâ. 2. — ಇಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ. A tell-tale; backbiting (Tĕ.; R.). — a troublesome girl (S. Mhr.). — ಇಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿತನ. Scandal, tattle (Tĕ.; R.).

ಇಲ್ಲಿ i̶l̶-il2-i12. (= ಇಲಿ 3). In this place, here; (regarding its declension) this place. ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ (Śmd. 145). ಅಲ್ಲಿಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (150). ಕುಳ್ಳಿರ್ ಇಲ್ಲಿ! (Rśv. 5, 21). Genitive: ಇಲ್ಲಿಯ (Bp. 16, 28; C.), ಇಲ್ಲಿನ (My.; Ćd. II, 193. 195. 196), ಇಲ್ಲಿಯಣ; dative: ಇಲ್ಲಿಗೆ (Bp. 18, 33; 28, 28; 37, 3; etc.); ablative: ಇಲ್ಲಿನ್ದ (C.). ಇಲ್ಲಿಯವನು, a man of this place (C.). ಗುಜರಾಥ ಮತ್ತೂ ಮಾಳವ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರು (B. 5, 51). ಅವ್ಹಾರ ಬಿಕನೇರ ಬುನ್ದಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರೆಲ್ಲರು (5, 57). — ಇಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ. -ಅಲ್ಲಿಗೆ. From here to there (Bp. 37, 55; C.). 2, there—than here, *e. g.* ಇಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚು, there the crop is more abundant than here (C.). — ಇಲ್ಲಿತನಕ. So far as this place (B. 4, 181; C.); up to this time (My.). — ಇಲ್ಲಿದ. -ದ-ಅ 3. A man of this place or direction. ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಪ್ಪಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತಂ ಕುರುವೃನ್ದಸೆಲ್ಲಮಂ (Śmd. 136). — ಇಲ್ಲಿನ್ದಲ್ಲಿತನಕ. -ಅಲ್ಲಿತನಕ. From here to there (B. 5, 130). — ಇಲ್ಲಿಪರಂ. = ಇಲ್ಲಿತನಕ. (Abh. P. 6, 115).

ಇಲ್ವಲೆಗಳ್ ilvalĕgaḷ. (Sk. ಇಲ್ವಲಾಃ). *The five stars in Orion's head.*

ಇವ iva. A proximate demonstrative pronoun: This man, he (Šmd. 181; see Bp. 47, 33; C.; T., M.; Tu. ಇವ್ಳೆ; Tĕ. ವೀಡು). ಅವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (182). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (121. 182). ಇವನ್ದಿರ್ (120). ಇವದಿರ್ (Bp. 51, 67). ಅವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್ (Šmd. 124); ಇವರುಗಳು (see s. ಕರಿಗ). ಓದಾಳಿ ಇವಂ (Šmd. 111). ಇವರ್ ಪುರುಷರ್, ಇವರ್ ಸ್ತ್ರೀಯರ್ (109). ಇವಂ ದೇವರ ತೊಟ್ಟಿ (109). ಆಳ್ ಇವಂ (109). ಕಲಿ ಇವಂ, ಕಲಿಗಳ್ ಇವರ್ (116). ಇವಗೆ (= ಇವಂಗೆ, ಇವನಿಗೆ, B. 5, 55. 133; My.). ಇವನ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿ, ಜವನ ತಪ್ಪಿಸು.— ಇವನು ಅವನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆ (Prvs.) *Cf.* ಈತ, which in S. Mhr. is *always* used as the substitute of ಇವ when speaking of a respectable man; see note s. ಅವ.— ಇವರವರ್. -ಅವರ್. These and those. ಅಲ್ಲಿ, ಇವರವರೆನ್ನದೆ, ಊರವರೆಲ್ಲರುಂ ನೆರೆದು (Bp. 21, 14). ಇಲ್ಲಿ, ಇವರವರೆನ್ನಧೇ, ನೀವೆಲ್ಲರುಂ ಕೇಳಿ! (61, 8).— ಇವಳ್. -ಅಳ್4. ಇವಳು. This woman, she. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (Šmd. 245). ಇವಳ್ದಿರ್ (120). ಇವನ್ದಿರ್ (119. 120). ಇವರ್ (121). ಓದಾಳಿ ಇವಳ್ (111). ಇವಳ್ ದೇವರ ತೊಟ್ಟಿ (109). ವಿಷಯ ಬರೆ, ಕಣ್ಣು, ಇವಳ್ಗೆ ಇನ್ನು ವರನ್ ಆಗ ಬೇಕೆನ್ದು (J. 29, 30). *Cf.* ಈಕೆ which in S. Mhr. is *always* used instead of ಇವಳ್ when speaking of a decent woman.

ಇವ iva. *So, just so, even, like, in the same manner.*

ಇವರ್ಣ i-varṇa. The letter ಇ (Šmd. 63).

ಇವಳ್ ivaḷ. See s. ಇವ.

ಇವಿ ivi. = ಎಂ2, ಎವು. A vulgar affix used in S. Mhr. and My. for the first person plural of the imperfect and occasionally of the negative, *e. g.* ಇದ್ದಿವಿ (B. 5, 148), ಬನ್ದಿವಿ, ಹೋದಿವಿ; ಆಡಿವಿ, ಒಲ್ಲಿವಿ.

ಇವು ivu. ಇವುಗಳು. See s. ಇದು.

ಇವೆ ivĕ. (fr. ಇಹವು-ಎ3; *cf.* ಅವೆ). The plural of ಇದೆ2 Nos. 1 & 2. ಆತನ್ ಆಡುವ ಮಾತುಗಳು ವಿಪರೀತವಮ್ ಆಗಿ ಇವೆ (Bp. 60, 24). ಹೇಡಿಲ್ ಪಟ್ಟು ಇವೆ (Si. 18). ಆಗಿ ಇವೆ (330). ಅವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮನ್ದ ತಾವೇ ಆಗಿ ಇವೆಯೋ? (B. 2, 24). ಎತ್ತ ಎತ್ತಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಇವೆ (J. 4, 10); - ತೋಱುತ್ತ ಇವೆ (J. 3, 21). ಕೂಗುತ ಇವೆ (3, 24). ಎಱಗುತೆ ಇವೆ (4, 10).

ಇಷ isha. Possessing sap and strength. 2, *the month âśvina.* 3, causing to move, impelling.

ಇಷತ್ ishat. = ಈಷತ್. (Nn. 147).

ಇಷಾರೆ ishârĕ. = ಹಿಷಾರೆ. A sign or signal; a hint (My.; Br.; Mhr. ಇಸಾರಾ).

ಇಷಿತ ishita. Moved, driven. See ಪ್ರೇಷಿತ.

ಇಷೀಕೆ ishîkĕ. = ಈಷಿಕೆ. *A kind of reed, Saccharum spontaneum.* 2, *a painter's brush.* 3, a small stick of wood or iron used by goldsmiths. 4, *an elephant's eye-ball.*

ಇಷು ishu. *An arrow.*

ಇಷುಧಿ ishu-dhi. *A quiver.*

ಇಷ್ಟ ishṭa. 1. *Wished, desired; agreeable; dear, beloved.* 2, wish, desire; love (Šmd. 7. 156. 158. 159; Kâvy. III, 3, B, 162). 3, a lover, a husband (ವಲ್ಲಭ, etc., ಒಡೆಯ Mr. 227). ಇಷ್ಟವಾದವರು ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸ್ಯಾರೋ? (Prv,).

ಇಷ್ಟ ishṭa. 2. Sacrificed. 2, *sacrificing.*

ಇಷ್ಟಕಾಚಯನ ishṭakâ-čayana. A pile or an enclosure of bricks (J. 33, 33. 37).

ಇಷ್ಟಕಾಪಥ ishṭa-kâpatha. *The root of Andropogon muricatus* (ಕರೇ ಬಾಳದ ಬೇರು G.).

ಇಷ್ಟಕಾರಿ ishṭa-kâri. A person who confers what is desired or agreeable (ಕ್ಷೇಮಗೆಯ್ವವ Mr. 229).

ಇಷ್ಟಕೆ ishṭakĕ. -ಕಾ. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc., ಇಷ್ಟಿಕೆ. *A brick.*

ಇಷ್ಟಗನ್ಧ ishṭa-gandha. Fragrant. 2, *any fragrant substance.*

ಇಷ್ಟದೇವತೆ ishṭa-dêvatĕ. A chosen or tutelary deity, a favourite god (J. 3, 22).

ಇಷ್ಟಮಧುಕ ishṭa-madhuka. Bengal madder, Rubia munjista Roxb. (St. & Pl.).

ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರು ishṭa mitraru. Friends and acquaintances; — beloved friends (My.; B. 4, 153).

ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ishṭa-linga. A desired gender (Šmd. 187). 2, a linga or phallus in wear, one that has been tied to a child's neck by the guru and is worn and worshipped through life (C.; Bp. 58, 31).

ಇಷ್ಟವ ishṭava. (?) Trouble.— ಇಷ್ಟವಮ್ ಎನಲ್ಕೆ ಉಪದ್ರವಮ್ ಎನಿಕು (Mr. 27).

ಇಷ್ಟಶಿಷ್ಟರು ishṭa-śishṭaru. Dear and disciplined people; dear, good people (My.).

ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ishṭa-siddhi. The fulfilment or obtainment of one's desire (Šmd. 5; My.).

ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ ishṭa-anisnṭa. Desired and not desired, auspicious and inauspicious (Hlâ. 1, 126).

ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಿ ishṭa-âpûrti. = ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ. (C.).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ishṭa-artha. Anything desired or agreeable (Šmd. 6 Cm.; J. 5, 47. 67).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರಕಟನ ishṭârtha-prakaṭana. Manifesting ಇಷ್ಟಾರ್ಥ (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಇಷ್ಟಾರ್ಥೋದ್ಯುಕ್ತ ishṭârtha-udyukta. *Diligent for a desired object, zealously active.*

ಇಷ್ಟಿ ishṭi. 1. *Wish, desire;* seeking for. 2, a desired rule, a desideratum, an addition to a rule (of Pâṇini).

ಇಷ್ಟಿ ishṭi. 2. *A sacrifice.*

ಇಷ್ಟಿಕೆ ishṭikĕ. = ಇಷ್ಟಕೆ, etc. (Sk.; My.).

ಇಷ್ಟಿತ ishṭita. Desired; a desired object (Bp. 57, 63).

ಇಷ್ಟು ishṭu. (= ಇಟ, etc., ಇನಿತು, ಇನಿತುಟು, etc., ಇಸ 1, ಈಟು, ಈಸು). A proximate demonstrative noun and pronoun: this measure, this much, so much as this; thus much or many, etc. (see ಅಷ್ಟು, of which it is the proximate form; C.; M. ಇಯತ್ತು, so much; Tu. ಈತು; Tĕ. ಇಟು, ಇಷು, ಇಟ್ಲಾ, ಇಟ್ಲು, ಇಷ್ಟಾ, thus, like this). ಇಷ್ಟಱಲ್ಲಿ (Šmd. 179 Cm.). ಇವಿಷ್ಟು ಸಾಲದೆ (Bp. 42, 32). ಇಷ್ಟು ತ್ವರೆ ಯಾಕೆ? (B. 1, 25). ಮಱಿಗಳನ್ನು ಹವ್ಬುಲದಿನ್ದ ಕಾಯುವ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಷ್ಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ (2, 6). ತಾವು ಅರಳೀ ಕದ್ದದ್ದು ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು,.. ಮೇಜವಾನಿಗೆ ಬನ್ದಿರುತ್ತಾರೆ (4, 21). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಇಷ್ಟಱ ಮೇಲಿನ್ದಲೇ, ಆತನು ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸರ್ವಥಾ ಊಹಿಸಲಾಗದು (4, 58). ಇನ್ನು ಇಷ್ಟಱ ಮೇಲಿನ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (5, 149). ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯವರು ಬಹಳ, ಇಲ್ಲಿ ತುಸು, ಇಷ್ಟೇ! (5, 288). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (Si. 64).— ಇಷ್ಟರು. So many persons as these (C.).

2, -ಉ 9, all these persons (C.). — ಇಷ್ಟಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. This much and (or) that much. ಅವನ ಕಷ್ಟ ಇಷ್ಟಷ್ಟಲ್ಲ, his trouble is excessive (C.). — ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು. rep. ಇನ್ಥ ಇನ್ಥ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮೂಡ ಬೇಕು (B. 3, 88). — ಇಷ್ಟೊತ್ತು. -ಒತ್ತು 6. = ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು. (My.; G. 60). — ಇಷ್ಟೊನ್ನು. -ಒನ್ದು 2. So much as this; little; much (My.). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೇದು (B. 5, 112). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಸಾಕು (C.). ಇಷ್ಟೊನ್ದು ಅನ್ನ ಯಾಕೆ ಉಣ್ಡಿ? (C.).

ಇಷ್ಟೆ ishṭe. A beloved woman (ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತಳ್ Dhw.).

ಇಷ್ವಾಸ ishu-âsa. *A bow.*

ಇಸ್ is. = ಇಶ್ಶಿ. A common interjection of disgust: fie! foh! poh! (Tĕ. ಇಸೀ; Mhr. ಇಸ; *cf.* ಇಸಿ 1).

ಇಸ isa. 1. = ಇಷ್ಟು, etc. (S. Mhr.).

ಇಸ isa. 2. = ಇಸಿ 2, ಇಸು 1, (ಈಸಿ of ಈಸು3). An abbreviated P. p. — ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. To take (My.; B. 5, 107. 214. 300). ಇಸ ಕೋ! (3, 78).

ಇಸ isa. Tbh. of ವಿಷ. Bitterness. 2. poison (C.). — ಇಸೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Bitter oil (S. Mhr.).

ಇಸಕು isaku. = ಇಸಿಕು, ಹಿಸಕು, etc. (My.).

ಇಸಬು isabu. = ಇಸುಬು. An itch which attacks the wrists, etc. (C.; Mhr. ಇಸಪ, ಇಸಬ).

ಇಸಬುಗೋಲು isabugôlu. = ಪಿಸಮುಗೋಲು. An annual plant, native of Persia, but cultivated in India for its medicinal seed, fleawort, Plantago ispaghula Roxb. (C.; St. & Pl.; Mhr., H.).

ಇಸಮು isamu. A name, a noun (Mhr., H.); a person, an individual (My.). — ಇಸಮುವಾರ, according to name, regularly by the names, name by name (My.; Mhr.). — ಇಸಮುವಾರಪಟ್ಟಿ, an individual account (My.).

ಇಸವಿ isavi. ಇಸವೀ. = ಇಸ್ವಿ. Christian; the Christian era (C.; Mhr., H.).

ಇಸಾಪ isâpa. Aesop (B. 5, 127).

ಇಸಾರಣೆ isâraṇe. Tbh. of ವಿಚಾರಣೆ (My.).

ಇಸಿ isi. 1. The ordure of babies (C.; *cf.* ಇಸ್; ಹೇಸು).

ಇಸಿ isi. 2. = ಇಸ 2, etc. — ಇಸಿ ಕೊಳ್. = ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. (Bp. 29, 26; My.).

ಇಸಿಕು isiku. = ಇಸಕು, etc. (My.).

ಇಸು isu. 1. = ಇಸ 2, etc. — ಇಸು ಕೊಳ್ಳು. = ಇಸ ಕೊಳ್ಳು. (B. 1, 23; 4, 52; 5, 303; My.).

ಇಸು isu. 2. = ಈಸು 3. To permit (only in P.; *cf.* ಇಂಗು 2). ಸೋಕಲಿಸದೆ (P. 51), ಸೇರಲಿಸದೆ (88), ಕಾಣಲಿಸದೆ (203), ಸೇರಲಿಸಿದರೆ, ಸೇರಲಿಸನು (118).

ಇಸು isu. 3. = ಎಚೆ, ಎಸು, ಎಸೆ 1, ಏಯ್. To throw, to discharge or shoot, as an arrow (ಶರವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.; Tĕ. ಎಗಿ, to fly, bound; ಎಗುಚು, to cast, shoot; T. ಎಯ್, ಎಱಿ; M. ಎಯ್ಯು, ಎಱಿ; T. ಇಗುತ್ತಲ್, a throw; *cf.* ಇಡು 1, ಇಱಿ 1, ಏಸು 1). P. p. ಎಚ್ಚು (Šmd. 282); third person of the present ಎಚ್ಚಪಂ (282). ಇಸುತಿರ್ದಂ (280). ಎಚ್ಚಂ, ಎಚ್ಚರ್ (287). ಕಾಮನ್ ಎಚ್ಚಂ (109). ತಾನ್ ಎಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮ್ ಅಲ್ಲದ ಅರಿವಾಹಿನಿಯಂ (263). ಮಾಱಾನ್ತು ಎಚ್ಚಂ ಮಹಾರಥಂ ನರಂ (284). ಅವನಾನೊಬ್ಬನು ಗುಱಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಬ, ಈತನು ಅಪರಾಧ್ಧಪೃಷತ್ಕನು (Nr.). ಅಪರಾಧ್ಧೇಷುವೆಚ್ಚುವನು ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನು (Hlâ.). ಎಚ್ಚವಮ್ಬು (ನಿರಸ್ತ Nr.; Abh. P. 13, 141). ಎಚ್ಚುಮ್ ಇಟ್ಟುಮ್ ಇಱಿದುಂ ಪೊಯ್ದುಂ (Abh. P. 13, after 76). ಶರತರಂಗಳಂ ತೆಗೆದು ಎಚ್ಚು (J. 28, 41). ಸರಿಸದೊಳ್ ಎಚ್ಚೊಡೆ (28, 48). ನಡುನೆತ್ತಿ ಒಡೆಯೆಚ್ಚಂ (Râghĕ. 17, 69). ಕೂರವ್ವಿನಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚು (17, 71). See Grj. 7, 29; 8, after 23; 8, 31. 34. 38; Bp. 21, 30; 54, 39. — ಎಚ್ಚಾಡು. -ಆಡು. To shoot at one another (Bh. 8, 23, 4; J. 12, 20; 22, 11). ಪೂಸರಲಿಂ ಪದೆದು ಎಚ್ಚಾಡಿದರ್ (Ršv. 13, 87).

ಇಸು isu. 4. = ಅಸು 2 (ಚು, ಸು; *cf.* ಪು 2). An affix that is joined 1, to Saṁskṛita, Tadbhava (and Hindusthânî) themes to form verbs transitive or intransitive, and 2, to Kannaḍa themes to form (transitive or) causative verbs (see remark *b*, s. ಕೊಳ್ 1). In Saṁskṛita it is not to be used with a bhinnakartṛi, *e. g.* it is wrong to say ಖಣ್ಡಿಸಿಸಿದಂ (Šmd. 274). — See *e. g.* ರಾಗಿಸು, ಭಂಗಿಸು, ಭಾವಿಸು (Šmd. 63), ನಿರ್ಣಯಿಸು (65), ಭಾಗಿಸು, ರಂಗಿಸು, ರಾಗಿಸು, ಭೋಗಿಸು, ಪ್ರೇರಿಸು, ವರ್ಣಿಸು, ವರ್ಜಿಸು, ತರ್ಜಿಸು, ಚರಿಸು, ಧರಿಸು (92), ರಂಜಿಸು, ಪಾಲಿಸು, ಪರಿಹರಿಸು (268), ರಕ್ಷಿಸು, ಪೂಜಿಸು (270), ಖಣ್ಡಿಸು, ಚಿತ್ರಿಸು, ಮುದ್ರಿಸು (274), ಉದ್ಭಾವಿಸು (1), ಉತ್ಪಾದಿಸು, ಪ್ರಯೋಗಿಸು (142), ಉದ್ಭವಿಸು, ಅವತರಿಸು (143), ಅವಧರಿಸು (4), ಅಂಗೀಕರಿಸು (6), ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು (8), ವ್ಯವಹರಿಸು (11), ಪ್ರಯೋಗಿಸು (22), ಉಚ್ಚರಿಸು (38), ಉದಯಿಸು (43), ಪರಿಭಾವಿಸು (44), ಸಂಚರಿಸು (56), ಅನುಕರಿಸು (71); — ಶುದ್ಧಯಿಸು, ಕಾರಯಿಸು, ಪೂರಯಿಸು (65), ಚರಯಿಸು, ಧರಯಿಸು (92), ಮನ್ದಯಿಸು (326); — ಫಲಿಯಿಸು (395), ಜನಿಯಿಸು (7. 46); — ಮೇಳಿಸು (325), ಜಾನಿಸು (327), ಪರಿಕಿಸು (20), ಸಯ್ರಿಸು, ಸನ್ದಿಸು, ಬಿನ್ನವಿಸು (327); ಮೇಳಯಿಸು (65); ಉಜ್ಜುಗಿಸು (Ršv. 6, after 10); see ಬದಲಿಸು, ಬದಲಾಯಿಸು; — ನುಡಿಯಿಸು, ಮುಡಿಯಿಸು, ಕಡಿಯಿಸು (Šmd. 273), ಗುಡಿಯಿಸು (326), ನಡೆಯಿಸು (233), ಈಯಿಸು, ಕೇಯಿಸು, ನೋಯಿಸು, ಮೇಯಿಸು (273), ನಗಿಸು (273), ಪೋಗಿಸು, ತಾಗಿಸು, ತೂಗಿಸು (275), ಮಾಡಿಸು, ನೋಡಿಸು, ಆಡಿಸು, ಮುತ್ತಿಸು, ಕಟ್ಟಿಸು (327. 328), ಕಾಣಿಸು (273), ತರಿಸು, ಬರಿಸು, ಇರಿಸು (275), ಸೋಲಿಸು (326), ಒರಯಿಸು (65), ಪೊಸಯಿಸು (268), ನಡಯಿಸು q. v., ತೆರಯಿಸು, ತೆಲ್ಲಯಿಸು (65. 189), ತೊರಯಿಸು, ಹೊಲ್ಲಯಿಸು, ನಿಟ್ಟಿಸು, ತುಟ್ಟಿಸು, ದಳ್ಳಿಸು (273), ಪೊಂಗಿಸು, ಸೊಪ್ಪಿಸು (274). — About the elision of the ಸು in ಇಸು before ಕುಂ, ಕ್ಕುಂ, (ಕು) (Šmd. 268), ಕೆ, ಕ್ಕೆ (269), ಪ, ಪ್ಪ, (ವ) (275) observe *e. g.* ಎನಿಕ್ಕುಂ (19. 51), ಪರಿಹರಿಕುಂ (268), ಸಮನಿಕುಂ, ಕೇಳಿಕುಂ, ಭಾವಿಕುಂ, ಮಾಣಿಕುಂ, ಪುರುಡಿಕ್ಕುಂ, ಪೊಗಱಿಕ್ಕುಂ, ರಂಜಿಕ್ಕುಂ, ಪಾಳಿಕ್ಕುಂ (268); ಪರಿಪಾಳಿಕೆ (269), ರಕ್ಷಿಕೆ, ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ ಪೂಜಿಕೆ, ಪೂಜಿಕ್ಕೆ, ಪೆರ್ಚಿಕೆ, ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ (270), ಅವತರಿಕು (Šm. 19); ತರಿಪಂ, ಬರಿಪಂ, ಇರಿಪಂ, ಬೆಸಪಂ, ಕಾಪಂ, ಬರಿಪುದು, ಬೆಸಪ್ಪಂ, ಉದಯಿಪ್ಪ, ಬೆಳಪ್ಪಂ (Šmd. 275), ಭಾವಿಪೊಡೆ, ಸೇವಿಪೊಡೆ (298), ಉದ್ಭಾವಿಪ (1), ಎನಿಪ್ಪುವು (26), ಕೆಡಿಪುದು (74), ಎನಿಪ್ಪ (96), ಸಲಿಪರ್ (88), ವರ್ತಿಪ (98), ಉದಯಿಪ (42), ಅನುಕರಿಪರ್ (71), ರಕ್ಷಿಪುದು, ಅವಧರಿಪುದು (264), ವಿರಹಿಪ್ಪುದು (Ršv. 13, 4), ಕಲಿಪ (J. 28, 19), ಪ್ರವರ್ತಿಪ (28, 25).

ಇಸು isu. (Tbh. of ಇಷ್ಟ?). — ಇಸುವೆಸಕೆಯ್ಸು. -ವೆ-. To subject or rule according to wish or at will (Abh. P. 9, 165).

ಇಸುಬು isubu. = ಇಸಬು, etc. (C.).

ಇಸ್ತಕಬಾಲು istakabâlu. Reception, meeting and receiving a visitor (My.; Br. as ಇಸ್ತಕ್ಬಾಲು).

ಇಸ್ತರಿ istari. = ಇಸ್ತ್ರೀ. (My.).

ಇಸ್ತಿಹಾರ್ istihâr. Proclamation (My.; H.). — ಇಸ್ತಿಹಾರ್‌ನಾಮೆ, a written proclamation, a written notice; an advertisement (B. 5, 10; My.).

ಇಸ್ತ್ರೀ istrî. A smoothing iron; — ironing (C.; Mhr., H.).

ಇಸ್ನಾಪು isnâpu. A "snipe" (Bd.).

ಇಸ್ವಿ isvi. = ಇಸವಿ. (My.).

ಇಸ್ಸಿ issi. = ಇಸ್. Fie! (ಜುಗುಪ್ಸನ Šmd. 398; ಹೇಸಿಕೆ Cm.; ಜುಗುಪ್ಸಾರ್ಥಂ Čt. I, 20; My.; Tĕ., M.). — ಇಸ್ಸಿಸ್ಸಿ. rep. (My.).

ಇಹ iha. 1. = ಇಪ್ಪ, etc. Present relative participle of ಇರ್ 1, to be. ದೂರವಾಗಿ ಇಹ ಹಾಯಿಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಮಱೆಯದೆ ಇಹ ಬುದ್ಧಿ (ಮೇಧೆ Nr.). ಅರಸರುಮ್ ಅರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿ ಇಹ ಬನಂ (ಪ್ರಮದವನ Hlâ.). ಪಿತನೊಳಗೆ ಸೇರದೆ ಇಹ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು? (Dp. 167). ತೊಳತೊಳಗುತಿಹ ಸೊಬಗು (J. 28, 18). ವಿಖ್ಯಾತಮ್ ಆಗಿಹ ರಾಜಧಾನಿಕುನ್ತಲಂ (29, 16). ನಿಜಕರದೊಳ್ ಇಹ ಪತ್ರಮಂ ಕೊಟ್ಟಂ (30, 49). ಕೊಲ್ಲದೆ ಇಹಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ (Nn. 79). ಎದ್ದು ಇಹವನು (ಜಾಗರೂಕ, etc.); ಸುಮ್ಮನೆ ಇಹವನು (ತೂಷ್ಣೀಕ); ನವಿಲ ಗಱಿಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹನು (ಕಿರಾತ); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹವನು (ಶಬರ); ಬತ್ತಲೆ ಇಹವನು (ನಗ್ನ); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ); ಒಳ್ಳಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಗುದರ್ಶನ); ಒಳ್ಳಿಹ ನಲ್ಲದ ಅರಸನ್ ಉಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜನ್ವನ್ತ್); ನಸುಬಿಳುದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಠ); ತೋರಿಹ ಕೆಚ್ಚಲನ್ ಉಳ್ಳ ಆಕಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ); ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲ); ದೊಡ್ಡಿಹ ಎತ್ತು (ಮಹೋಕ್ಷ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ); ಒಳ್ಳಿಹ ಮಣ್ಣು (ಮೃತ್ಸೆ Hlâ.). — ಇಹದು. = ಇರುವದು, ಇಪ್ಪದು, etc., ಇಹುದು. ನಿನ್ದಿಹದು (Mr. 464; see Jñs. 42, 63). — ಇಹುದು. = ಇಹದು, etc. ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚೂರ್ಣಾದಿರೂಪವಾಗಿ ಇಹುದು (ಅಕೃತ Nr.). ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನ ಒಡಲು ಭಾನುವಿನ ತೆಱನ್ ಇಹುದು (Sp.). ನಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ ಎನ್ದು, ನಮ್ಮ ಇಹುದು (Bh. 1, 8, 26). Conjugation: ಇಹೆಂ (Bp. 18, 37; 26, 47) or ಇಹೆ (42, 33); — ಇಹೆ (42, 17. 33; 47, 9. 53. 55; 50, 73); — ಇಹಂ (10, 16; 18, 90; J. 28, 22. 53); — ಇಹಳ್ (Bp. 11, 40; J. 29, 23); — ಇಹೆವು (Bp. 2, 30; 12, 29; 25, 37; 57, 12; J. 29, 22; Bh. 1, 8, 78); — ಇಹಿರ್, ಇಹಿರಿ (Bp. 28, 30; 56, 18); — ಇಹರ್, ಇಹರು (1, 57; 26, 47; 40, 77; Bh. 1, 8, 20; 2, 13, 34); — ಇಹವು (Bp. 38, 10; 55, 32). ನಾ ಮುಂಚೆ ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ); ಲೋಗರ ಕೊನ್ದು ಇಹೆ, ಕೆಡಿಸಿ ಇಹೆನೆಮ್ಬ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, etc. Nr.).

ಇಹ iha. 2. Being; stay, etc. ಅರಯ್ದು ಎದ್ದಿಹ (ಪ್ರತಿಜಾಗರ, ಅವೇಕ್ಷೆ Nr.).

ಇಹ iha. *In this place, here; at this time.* 2, the present state, the present world. ಇಹಾ ನಮ್ಮ, ಪರಾ ಮಱತ (Prv.). — ಇಹಪರ. This world and the next, earth and heaven (C.; Bp. 24, 13; 40, 63; 43, 4; J. 5, 62). — ಇಹಲೋಕ. This world (C.; B. 5, 94; Bp. 28, 64).

ಇಹಗೆ i3-hagĕ1. = ಇಹಂಗೆ, ಇಹಿಗೆ, ಹೀಗೆ, ಹೀಂಗೆ. This manner; in this manner, thus (Bp. 28, 30; 35, 34; 44, 9; 51, 39. 43; 52, 34; 54, 7; 61, 35; see ಅಹಗಿಹಗೆ). *Cf.* ಆಹಗೆ, ಏಹಗೆ.

ಇಹಂಗೆ i3-hangĕ. = ಇಹಗೆ, etc. (Bp. 24, 89; 25, 3; 40, 59).

ಇಹತ್ರ iha-tra. Here, in this world (Abh. P. 6, 111).

ಇಹಿಗೆ i3-higĕ. = ಇಹಗೆ. (Bp. 15, 17; 19, 20; 45, 38; 46, 14; 49, 18; 57, 17).

ಇೞಿದೞಿಯ iḻidaḻiya. A term that requires the ೞ (Šmd. 40; one MS. adds as a note: ಇೞಿದೆನ್ದು ಕ್ಷೀಣಂ).

ಇೞೆ iḻĕ. = ಇೞೆ, ಎೞೆ. (Šm. 39. 118; Bp. 26, 65). The earth (ಧರೆ Kk. 16; ನೆಲ Čt. I, 44; ಭೂಮಿ Mr. 530; ನಿಶ್ಚಲ, ಭೂಮಿ Nn. 46; ಭೂಮ 158). 2, water (ಜಲ 530; ಜಲ, ಉದಕ 158). 3, food (ಅನ್ನ 530; ಅನ್ನ, ಅಶನ 158). 4, sound (ವಾದ್ಯ 530; ಶಬ್ದ 158). 5, fluids (ರಸವಸ್ತೂತ್ಕರ, ರಸದ್ರವ್ಯಂಗಳು 158). 6, ವಿಷಮಾರ್ಥ (158; see Mr. s. ಇಲೆ). — ಇೞೆಯ ದಂಗುಳಿಯಾರ. N. (Bp. 47, 36). See ಎೞೆಯ-. — ಇೞೆಯ ಪಿರಿಯ. A Brâhmaṇa (ನೇರಿದ, ದಿಮ್ಮಿದ, etc. Kk. 34; ದ್ವಿಜ Šm. 52). — ಇೞೆ ಹಾರಿ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 46; 60, 19).

ಇಳ್ಳೆ illĕ. = ಈಳೆ, etc. (My.).

ಇೞ್ iḻ. 1. = ಈೞ್ 2, ಈೞ್, ಎೞ್ 1. To pull, to drag; to attract; to take away by force, etc. (ಕವರ್, ಸುಲಿ, ಪರಿಮುತ್ತೆ, ಸೆಳೆ Šm. 63; ಇೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್, ಎೞಿಕುಳಿಗೊಳ್, ಕವರ್ತೆಗೊಳ್, ಸೆಳೆದು ಕೊಳ್ Šs.; T. ಇಜ, ಇೞು; Tĕ. ಇಗ್ಗು, ತಿಗು). P. p. ಇೞ್ದು (Šs.; Šm. 63).

ಇೞ್ iḻ. 2. = ಇರ್ 2, etc. Pulling, attracting, etc. — ಇೞ್ಕುಳಿ. = ಇರ್ಕುಳಿ, etc. — ಇೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇರ್ಕುಳಿಗೊಳ್, etc. (See Šs. s. ಇೞ್ 1).

ಇೞಿ iḻa. 1. = ಇೞ್ 2, ಇೞಿದು, ಇೞು 1. P. p. of ಇೞ್ 1. — ಇೞಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಇೞು-. To descend, to alight, to halt or stay in a journey (B. 5, 67. 68. 126. 300; C.).

ಇೞಿ iḻa. 2. = ಇೞ್ 4, ಇೞು 2. Coming down, descending, going down; being depressed; being humbled; declining; abating; etc. — ಇೞಿತರ. = ಇೞ್ತರ. A going down, declining or waning manner or state, as that of an elderly person's age (C.); the state of becoming less or that of being abated or subsided, as the water of a river, anger, disease, etc. (My.); that of becoming cheaper, as grain, etc. (My.); that of being less valuable, as a cloth, etc. (My.); an inclining state, a slope, as of ground, etc. (My.; G. 357. 570). — ಇೞಿವರೆ. = ಇೞಿವಾರೆ. (S. Mhr.). — ಇೞಿವಾರ. = ಇೞಿವಾರೆ. (My.). — ಇೞಿವಾರೆ. A sloping state, a slope (S. Mhr.; ಬೊಂಕನೆ Čb.). — ಇೞಿಹೊತ್ತು. = ಇೞ್ಹೊತ್ತು, ಇೞುಹೊತ್ತು. The time from midday to sunset (C.; B. 3, 124).

ಇೞಿಕಿಸು iḻakisu. To cause to lower, etc. (My., also ಇೞ್ಕಿಸು, ಇೞುಕಿಸು).

ಇೞಿಕು iḻaku. = ಇೞ್ಕು, ಇೞುಕು. To cause to go down, to lower, etc. (My.). **2,** to go down, to incline. — ಇೞಿಕಲ. = ಇೞಿಕಲು. Sloping; a slope; a sloping ground (C.; B. 4, 115. 205). — ಇೞಿಕಲು. = ಇೞಿಕಲ. (C.; ಓರೆ G.; B. 3, 56; 4, 205. 213; 5, 13).

ಇೞಿತ iḻata. = ಇೞ್ತ. Descending, inclining, etc. (My.); descent, as that of a sword-cut into the body or of a hoe-cut into the ground (S. Mhr.).

ಇೞಿಪು iḻapu. = ಇೞ್ಪು, etc. (Č. Bp. 47, 46).

ಇೞಿ iḻi. 1. To come down, to descend, to alight, to go down (ನಿಮ್ನಾವತರಣ Šmd. Dh.; ಕೆಳಗಣ್ಗೆ ವರ್ Šmd. I; C.); to set, as the sun (C.; Si. 114); to be lowered; to go out of joint, as a bone (C.); to become less; to subside, to be abated, as anger, etc. (C.); to be dispelled, as poison (C.); to be depressed or humbled; to become lean (ಮೆಯ್ಯುಗ್ಗನ್ದು Šmd. I; My.); to become

sapless, as fruits (S. Mhr.); to slope (C.). (T., M.; Tu. ಇಳಿ, ಇಲಿ; Tĕ. ದಿಗು; *cf.* ದಿಗಿಸು). ಗಿರಿಯತ್ತಣಿನ್ದೆ ಇೞಿದಂ (Šmd. 62). ಮರದತ್ತಣಿನ್ದೆ ಇೞಿದಂ (63). ಜವ್ವನಮ್ ಇೞಿಯದು (291). ನೀರಿೞಿದವನು (ಅವಸ್ನಾತ Nr.). ದಣ್ಡು ಇೞಿದಿದ್ದ ಸ್ಥಲ (ನಿವೇಶ, etc. Si. 268). ಮದವಿೞಿದ ಆನೆ (ನಿರ್ಮದ 269). ಹೊಟ್ಟೆ ಇೞಿದ ಆಕಳು (ಅವತೋಕೆ 321). ಕ್ರಮದಿನ್ದ ವಾಟವಾಗಿ ಇೞಿಯ ತಕ್ಕ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ 421). ಅಲ್ಲಿ ಇೞಿವ ಅಡಿಡಿಗಳ್ ಇೞಿವ ತಮವಮ್ ಎನಿಸಿರ್ಕುಂ (Rŝv. 2, 41). ಇೞಿವ ಅಲಿವರಲ ಮೞೆ (8, 113). ಪಶ್ಚಿಮನಗದ ಅಗ್ರದೊಳ್ ಇೞಿದು ತೋರ್ಪ ದಿನಕರಬಿಮ್ಬಂ (11, 2). ಆನೆಯನ್ ಇೞಿದು (Bp. 5, 17). ವಾಜಗಳನ್ ಇೞಿದು (Rŝv. 13, after 96). ಇೞಿದರ್ ಆನೆಯಂ (Bh. 2, 13, 8). ಇೞಿದು ನಿಜವಾಜಿಯಂ (J. 28, 55). ಶಾತಕುಮ್ಭಾಲಂಕೃತಾಸನವನ್ ಇೞಿದು (30, 49). ಪೊನ್ನ ಸ್ಥಣಮನ್ ಇೞಿದು (31, 30). ಧೂಮಮ್ ಇೞಿದುದು (Bh. 1, 20, 59). ಸರಸಿಗೆ ಇೞಿದರು (Râm. 24, 4). ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಇೞಿದು (Bh. 2, 4, 7). ಇೞಿದು ರಥದಿನ್ದ (J. 19, 7). ಫಣಿ ಬಿಲಕೆ ತಾನ್ ಇೞಿಯೆ (31, 29). ಬಣ್ಡಿಯಿನ್ದಿೞಿದು (Bp. 46, 8). See J. 2, 49; 3, 38; 5, 15; 13, 23. 40; 23, 16. 18. 36. — ಇೞಿದಾರವಾರ. -ಆರವಾರ. = ಇೞಿಭೋಗ್ಯ. (Mg.). — ಇೞಿಯ ಜಾಱು. To slip down (Bp. 52, 13). — ಇೞಿಯ ನೂಕಿಸು. To push or throw down (Bp. 51, 72). — ಇೞಿಯ ಬೀೞು. To fall downwards or down (My.; Si. 83. 115); to descend, to hang down, as roots from the branches of certain trees (121; My.); —to fly away, to retreat (My.). — ಇೞಿಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. ~~To suspend.~~ ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇೞಿಯಲಿಕ್ಕುವದು (ನಿವೀತ Hlâ.). — ಇೞಿಯ ಹಾಕು. = ಇೞಿಯಲಿಕ್ಕು. (My.). — ಇೞಿಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To suspend. ಕೊರಳಿನ್ದ ಇೞಿಯಿಕ್ಕಿದ ಜನಿವಾರವು (ನಿವೀತ Nr.). — ಇೞಿಯವೇೞ್. -ಪೇೞ್. To order to come down from (Bp. 39, 46). — ಇೞಿಯಿೞಿ. rep. (Bp. 32, 15; B. 5, 181).

ಇೞಿ iḻi. 2. = ಇೞಿ 1, etc. — ಇೞಿ ತರ್. To descend (Grj. 9, 8; 9 after 86; Râm. 6, 10, 25; Rŝv. 9, 18; J. 28, 10).

ಇೞಿ iḻi. 3. = ಇೞಿಯ. An infinitive of ಇೞಿ 1. — ಇೞಿದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ನಿವಾಳಿಸು. (My.). — ಇೞಿ ಬಿಡು. To let down, to lower (C.; B. 4, 161). — ಇೞಿ ಮುೞುಗು. To dive completely under water (My.). — ಇೞಿವಾಯ್ಕು. -ಹಾಯ್ಕು. To throw or cast down (Rŝv. 6, 116). — ಇೞಿವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಇೞಿ ಬಿಡು. (Rŝv. 6, 116, o. r. ಇೞಿದಿಡು). — ಇೞಿವಿೞ್. -ಬಿೞ್. To fall down from: to descend hurriedly (V. 39, 8). ಇೞಿ ಹಾಕು. = ಇೞಿಯ ಹಾಕು. (My.).

ಇೞಿ iḻi. 4. = ಇೞಿ 2 q. v., etc. Also: the line that descends in adding a long vowel to a consonant, the dîrgha sign, *e. g.* ಮಾ, ಮೀ (C.). — ಇೞಿಕೆಯ್. = (ಇೞಿಕೆಗೆಯ್, ಇೞಿಂಕೆಗೆಯ್). To put down, to humble, to degrade, to surpass (Rŝv. 6, after 11); to despise, to reject (Abh. P. 7, 14). — ಇೞಿಜಾಱು. A declivity, a slope or slide on the side of a hill or of any rising ground (C.). — ಇೞಿತರ. = ಇೞಿತರ. (My.). — ಇೞಿಪಾಟು. = ಇೞಿತರ. (My.). — ಇೞಿಭೋಗ್ಯ. A mortgage in which the mortgagee retains possession of the property, in lieu of interest, until the debt is paid (My.). — ಇೞಿಯುವ್ಪೊೞ್ತು. -ಉಂ-ಪೊೞ್ತು (Šmd. 204). The setting sun (*cf.* ಇೞಿಹೊತ್ತು). — ಇೞಿಹೊತ್ತು. = ಇೞಿಹೊತ್ತು, q. v. (My.; B. 2, 10; 4, 40).

ಇೞಿಕು iḻiku. = ಇೞಿಕು No 1. (My.).

ಇೞಿಕೆ iḻikĕ. = ಇೞಿಂಕೆ. Descent, etc. (C.); fading, as colour (My.); growing less, as a person's influence (My.); humbled, degraded condition. — ಇೞಿಕೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To disregard (Râm. 3, 8, 39). — ಇೞಿಕೆಗೆಯ್. = ಇೞಿಕೆಯ್. (J. 9, 4). — ಇೞಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To humble one's self (J. 7, 63).

ಇೞಿಂಕೆ iḻiṅkĕ. = ಇೞಿಕೆ. — ಇೞಿಂಕೆಗೆಯ್. = ಇೞಿಕೆಯ್. (Rŝv. 13, 60).

ಇೞಿತ iḻita. = ಇೞಿತ. (My.).

ಇೞಿಪು iḻipu. = ಇೞಿಪು, ಇೞಿಸು 1, ಇೞಿಹು, ಇೞುಪು, ಇೞುಹು. To cause to descend, go or come down; to cause to abide or lodge; to let down, to lower; to take down; to put down; to cause to be lessened; to dispel, as poison; to slight (ಅಧಃಸ್ಥಾನ Šmd. Dh.); to counterfeit, to draw a likeness of (C. as ಇೞಿಸು). See Rŝv. 6, after 11; 13, 101; J. 19, 6.

ಇೞಿಯುವಿಕೆ iḻiyuvikĕ. Descending, alighting, etc. (ಸಣ್ಡೀನ Si. 182).

ಇೞಿಸು iḻisu. 1. = ಇೞಿಪು, etc. (C.). ವಿಷವನ್ನು ಇೞಿಸಿದ ವೈದ್ಯನು (Si. 78). ಗೋಣಿ ಇೞಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ ಬಾೞೀ ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿದು (B. 2, 37). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಾಗಿ ಬೀೞು ಹತ್ತಿದ ಬೞಿಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಇೞಿಸಿ (2, 51). ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಇೞಿಸದಿದ್ದರೆ (5, 61). ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಲವಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇೞಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ (5, 126). See ಅಡಿಗೆಯಿೞಿಸು, ಬಟ್ಟೆಯಿೞಿಸು, ಹದವಿೞಿಸು.

ಇೞಿಸು iḻisu. 2. Stopping, thwarting (see ಎೞಿಸು). — ಇೞಿಸುನೂಂಕು. To thwart, to oppose, etc. (ಎೞಿಸಿದುದು, ತಳ್ವೊಯ್ದುದು, ತಡವ್ಪರೆದುದು, ಮಾರ್ಕೊಣ್ಡುದು, ಕಡೆಗಣಿಸಿದುದು, ಪೋರ್ಕುಳಿ, ಪ್ರತಿಹತ Šs.).

ಇೞಿಹ iḻiha. Going down, etc. ನೀರಿೞಿಹ (ಅಪಸ್ನಾನ, ಮೃತಸ್ನಾನ Hlâ.).

ಇೞಿಹು iḻihu. = ಇೞಿಪು, etc. (Bp. 12, 34). **2,** in the middle voice: to be abated or assuaged. ಮದವಿೞಿಹಿದ ಆನೆ (ಉಪಾತ್ತ Hlâ.).

ಇೞು iḻu. 1. = ಇೞಿ 1, etc. — ಇೞು ಕೊಳ್ಳು. = ಇೞಿ ಕೊಳ್ಳು, etc. (My.; B. 4, 30. 155; 5, 208).

ಇೞು iḻu. 2. = ಇೞಿ 2, etc. — ಇೞುಗಡೆ. -ಕಡೆ. Decrease; abatement (My.). — ಇೞುಹೊತ್ತು. = ಇೞಿಹೊತ್ತು, etc. (My.).

ಇೞುಕು iḻuku. = ಇೞಿಕು. (My.).

ಇೞುಪು iḻupu. = ಇೞಿಪು, etc. (Grj. 9, 91; R... 4, 117; 5, after 25; 6, after 11).

ಇೞುಹು iḻuhu. = ಇೞುಪು, etc. (Bp. 8, 38; 11, 45; 32, 43; 43, 29. 39; 44, 9; 59, 2; Bh. 8, 23, 25; J. 13, 37; Dp. 169, 1; My.; B. 5, 40).

ಇೞ್ಕುೞಿ iḻkuḻi. See s. ಇೞ್ 2.

ಈ Î

ಈ î. **1.** The fourth letter of the alphabet (Šmd. 12 seq.), which when initial is often written ಇಾ. Sometimes it is changed into ಇ, *e. g.* ಮಿನ್ದಪಂ (Šmd. 281), ಇತ್ತಂ (282. 285). *Cf.* ಈ 3 & 6.

ಈ î. **2.** The final of the words ಈ (Šmd. 302) and ಏಾ (318).

ಈ î. **3.** The substitute of ಇ, *e. g.* in ಈರಯ್ದು (Šmd. 214), ಈಂಚರ (214), ಈಡು (250), ಬೀಡು (250), etc.

ಈ î. **4.** *A contraction of* ಇಯ 1, in the accusative singular, *e. g.* ಚಾಡೀ ಕೇಳಿ (Sš. 94), ಬೆಣ್ಣೀ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು (= ಬೆಣ್ಣೀ-, B. 1, 15), ಪುಸ್ತೀ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ (1, 20), ಗಾಳೀ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (2, 11); **2,** in the genitive singular, *e. g.* ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್ (Sš. 74), ಹಿತ್ತಾಳೀದು (B. 1, 18), ತಾಯಿ ಮೊಲೆ (1, 21), ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯ್ (2, 17); **3,** in the locative singular, *e. g.* ಹಾದೀಲಿ (B. 5, 318), ಹಸ್ತೀಲಿ (S. Mhr.); **4,** in the infinitive, *e. g.* ಇಡೀ ಬೇಡು (Si. 83. 115. 121); **5,** in the nominative plural, *e. g.* ಓರಗಿತ್ತೀರು (Si. 191).

ಈ î. **5.** *A contraction of* ಇಯಿ 1, in the imperative, *e. g.* ನಡೀರಿ! (B. 5, 44), ಕಡೀರಿ! ಹೊಡೀರಿ! (S. Mhr.); and **2,** in the third person singular imperfect, *e. g.* ಆಟವೂ ಮುಗೀತು, ತನ್ತಿಯೂ ಹಬೀತು.—ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುಬೀತು (Prvs.). See Prv. s. ಕರೆ 2; the remark on ಇತು.

ಈ î. **6.** = ಇ 3. The substitute of ಇದು (Šmd. 169): this; these (C.; Tĕ., Tu., M.). ಆ ಬನಮ್ ಈ ಬನಮ್ ಊ ಬನಂ (202). ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬನ್ದುವು (169). ಈ ಪೇಡ್ದಿ ಎಣ್ಬುಂ (42). ಈವೀ ಗ್ರನ್ಥಂಗಳ್, ಈವಿದು ಗ್ರನ್ಥಂ (67). ಈ ಕವಿಗಳ್ (5). ಈ ಮನೆಗಳು, ಈ ತೋಟಗಳು (C.). ಈ ಊಟಕ್ಕೆ ಈ ನಾಮ ಸಾಲದೇ?—ಈ ಮುಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮೇಲುಗೋಟೆನಾಮ?—ಈ ಹಳ್ಳ ಆ ಕಳ್ಳಗೆ ಈಡೇ? (Prvs.). See Bp. 5, 62; 46, 79; J. 13, 8. — ಈ ಕಡೆ. This side or direction (Bp. 25, 38; B. 4, 56). — ಈ ಕಾರಣ. This cause or reason (B. 4, 186); on account of this (C.). — ಈ ಕ್ಷಣ. This moment (C.). — ಈ ತನಕ. = ಈ ವರಿಗೆ. (G.). — ಈ ತೆಱ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (J. 8, 49; 12, 27). — ಈ ಪರಿ. = ಈ ತೆಱ. (J. 17, 32. 52). — ಈ ಪರಿಯನ್ತರ. = ಈ ವರಿಗೆ. (C.). — ಈ ಪ್ರಕಾರ. This manner (B. 4, 189); in this manner (C.). — ಈ ಬಗ್ಗೆ. ಈ ಬಗ್ಯೆ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (C.; B. 4, 1). 2, = ಈ ಕಾರಣ. (C.). — ಈ ಬಾರಿ. This time (Bp. 48, 16); this year (C.). — ಈ ಬೇಱೆ. This year (vulgar S. Mhr.). — ಈ ಮೇರೆ. This limit or boundary (C.); this manner (C.; B. 1, 11; 4, 222); in this manner (C.). — ಈ ರೀತಿ. = ಈ ಪ್ರಕಾರ. (C., B. 4, 158). — ಈ ಲೋಕ. This world (C.; ಇಹ G.). — ಈವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಈಹೊತ್ತು. (C.). — ಈ ವರಿಗೆ. ಈ ವರೆಗೆ. Till now (C.); thus far (C.). — ಈವಾಗ. -ಅಗ. Now, at this time (C.; ಏತರ್ಹಿ, ಇದಾನೀಂ Si. 477); this time. Genitive: ಈವಾಗಿನ (C.). — ಈ ವೇಳೆ. Now (C.; ಪ್ರಕೃತ G.). — ಈಹೊತ್ತು. -ಹೊತ್ತು. = ಈ ಹೊತ್ತು. (C.). — ಈ ಸಾರಿ. = ಈ ಬಾರಿ. (C.; B. 4, 53). — ಈ ಹೊತ್ತು. This time (of the day, C.); to-day (C.). See B. 1, 7; 2, 7; 3, 1; 5, 104; Bp. 57, 34. ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಿಕಥೆ ಸೀಯೋ? ಉಪ್ಪೋ? (Prv.).

ಈ î. **7.** = ಅಹಿ (see ಅಹ) or ಇಹಿ (see ಇಹ), ಇ 9, No. 2. An affix for the second person singular of the *common* present, *e. g.* ಅನ್ನುತ್ತೀ, thou sayest (B. 1, 16), ಮಾಡುತ್ತೀ (2, 36. 42. 48), ತಿಳಿಯುತ್ತೀ (2, 43), ಕಲಿಯುತ್ತೀ (2, 48). See ಅನೆ 1, No. 2, and the plural ಈರಿ 1.

ಈ î. **8.** = ಅಹಿ or ಇಹಿ. The common affix for the second person singular of the present of *uncertainty or possibility, e. g.* ಬನ್ದೀ, ಹೋದೀ. See ಅನು 4, and the plural ಈರಿ 2.

ಈ î. **9.** To give, to bestow; to allow, to permit (ಪ್ರದಾನ Šmd. Dh.; ಕುಡು Šmd. 111; Tĕ., T.; M. ಏಗು; *cf.* ಇಂಗು 2). P. p. ಇತ್ತು (Šmd. 282. 285; Bp. 1, 36; My.). ಮಾಣದೆ ಇತ್ತು ಸವಿಯಂ (Čpr. 7, 48). ಪೆಸರನ್ ಇತ್ತು (Kk. 3). ಭಕ್ತಂಗೆ ವರಮನ್ ಇತ್ತಂ (Šmd. 159). ಇತ್ತಂ (130. 285; Bh. 3, 13, 19; Ršv. 5, 25). ಇತ್ತರ್ (Šmd. 109). ಪೊವಿತ್ತಂ (67). ಇತ್ತೊಡೆ (Bp. 2, 54; J. 29, 25). ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? (Šmd. 68. 184). ಇತ್ತುವು (173). ಉತ್ತರಮ್ ಇತ್ತಪಂ (Ršv. 13, 4). ಇತ್ತಪನೆ? (Bp. 29, 16). ಕೂರ್ತು ಈವಂ (Šmd. 60). ಗೋವೀವಂ (67). ಈವರೊಳ್ ದೇವಂ, ಈವರ ದೇವಂ (167). ಈವುದು (264). ಈವುದಂ (68). ಈವನ್ನೆಗಮ್ ಇರ್ದಂ (295). ಈವೊಡೆ ನೀಮ್ ಬಳ್ಳಿದಿರ್ (298). ಈಯಲ್ ಬನ್ದತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪಮ್ ಅಭಿಮತಮಂ (64. 277). ಈವರ್ (Ršv. 5, 127). ಈವಳೆ? (Bp. 15, 3. 4). ಈವಳು (15, 13). ಹಿರಿದನ್ ಈವನು (ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, etc. Hlâ.). ನೀರ ಹರಿಯಲ್ ಈಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ಆರುಮಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ, ರಾಣಿವಾಸಮ್ ಇಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮ್ ಆದೊಡೆ ವನವೆ ಪ್ರಮದವನಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಈಯದೆ (Bp. 3, 36; 4, 67; Ršv. 10, after 7; Č. Bp. 11, 5; My.). ಈಯದ (J. 3, 36). ಈಯಂ (Bp. 21, 20; 60, 14). ಈಯಳು (15, 13). ಈಯವು (5, 29). ಈಯಿರಿ! (13, 14). ಈವುತ್ತೆ (Ršv. 2, 59). ಈವುತ (Prll. 3, 3. 26. 29). ಈಗುಂ (Šmd. 111). ಈಗೆ (125; Čt. II, 1; Nn. 1; Mr. 1). ಈಯಲಿ! (J. 1, 1; 26, 54). ಈಯಲ್ (2, 32). ಈಯೆ (infinitive, Râghč. 17, 69); ಈಯ (J. 9, 6). See Bp. 32, 50; 34, 16; 36, 56; 47, 8; 48, 11. 17; 50, 55. 60. 63; 52, 21. ಇತ್ತ ವರ ಮಿಥ್ಯವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಈಯಿಸು. rep. (Bp. 13, 10; 17, 13; 24, 85).

ಈ î. **10.** **ಈಯು.** = ಈನ್ 1 q. v. To bring forth, etc. (C.; also said of the plantain tree, S. Mhr.). P. p. ಈದು (C.; B. 2, 37; 3, 67). ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಎನ್ದಡೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವದು ಎಮ್ಬುವನ ಚಾಳಿ ಏತಕೆ? (Bp. 28, 34). ಹಚ್ಚಿದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬಾಟಿ ಈಯುತ್ತದೆ (B. 2, 37). ಈಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬಾಟಿಯ ಗಿಡದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮಱಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (2, 38). ಆಡುಗಳು... ಮಱಿಗಳನ್ನು ಈಯುತ್ತವೆ (3, 11). ಆಕಳು ಗಬ್ಬವಾಗಿ ಒಮ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಈಯುತ್ತವೆ (3, 17). ಈಯಿತು (C.; 4, 52. 53). ಈಯುವ ಆಕಳು (Si. 322). ಈಯುವದು (C.). ಈಯಲು, bringing forth. — ಈಯಲಾಗು. -ಆಗು. Bringing forth to take place (Si. 321. 322). ಈಯಲಾದ ಕೂಡಲೆ (B. 3, 86).

ಈ î. **11.** The initial î that is connected with hî (and vî), see *e. g.* ಈಚು 2, ಈಜು 1 & 2, ಈದೆ, ಈರೆ, ಈಳ್; ಈಣೆ, ಈಬೂತಿ, ಈರ 1, ಈಸ 1, ಈಳ್ಯ.

ಈ i. 12. = ಇದೋ, etc. See Grj. 8, 4; 10, 100. *Cf.* Sk. ಈ?

ಈ î. *An interjection expressive of grief, anger, possibility and proximity.*

ಈಕಾರ î-kâra. The letter ಈ (Šmd. 11. 12).

ಈಕಾರಾನ್ತ îkâra-anta. A term with final ಈ (Šmd. 102).

ಈಕೆ ikĕ. This woman, she (C.; Tĕ. ಈಕೆ, ಈಪೆ, applied to superiors only; see remarks s. ಅವಳು, ಇವಳು). ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (Šmd. 186).

ಈಕ್ಷಕ îkshaka. A spectator, a beholder. See ಪರೀಕ್ಷಕ.

ಈಕ್ಷಣ îkshana. Seeing; *sight, view.* 2, *the eye.*

ಈಕ್ಷಣಿಕ îkshanika. A male fortune-teller.

ಈಕ್ಷಣಿಕೆ îkshanikĕ. *A female who looks into the future, a female fortune-teller.*

ಈಕ್ಷತೆ îkshatĕ. Looking. See ಅಪೇಕ್ಷತೆ.

ಈಕ್ಷಿತ îkshita. Seen, beheld, regarded. (My.).

ಈಕ್ಷಿಸು îkshisu. To see, to behold, to look at; to consider; to look after, to care for (Šmd. 334. 408; My.). ಈಕ್ಷಿ ಪೊಡೆ (Čt. I, 94). See Bp. 1, 62; 24, 24. 35; 28, 6; 40, 6; 43, 10; 51, 11; 55, 52; 61, 13; Bh. 1, 8, 17; J. 10, 49; 11, 11; 13, 62.

ಈಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ îkshisuvikĕ. Seeing, etc. See ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ಈಕ್ಷೆ îkshĕ. Sight, viewing, considering. See ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಅವೇಕ್ಷೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಈಕ್ಷ್ಯ îkshya. To be beheld, looked at, etc. (adj.). See ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ.

ಈಗ i6-ga2. This time; at this time, now (ಇದಾನೀಂ Si. 477; ಸಪದಿ Dhw.; C.). ಇದು ಈಗ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಂ (Šmd. 175). ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ Nr.). ಕಬನ್ಧಕ್ಕೆ ಪೆಸರ್ ಈಗ ಕಡುಕಟ್ಟೆ (Šm. 44). Genitive ಈಗಿನ (B. 3, 119; 5, 227; Si. 38); Dative ಈಗಿಗೆ (B. 4, 162); Ablative ಈಗಿನಿನ್ದ (C.). ಈಗಿನನ್ತೆಯೇ (B. 4, 30). ಈಗಿನಷ್ಟು (4, 165). ಈಗಿನವರು (4, 189). ಈಗಿಗಿನ್ತ (4, 162). See Bp. 11, 22; 36, 44; 37, 4; 41, 12; 47, 42; 52, 21; J. 28, 17; 31, 37. ಈಗ ತೂಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಆಗಿನ ಗುಣ ಕಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಈಗಡು i6-gadu1. = ಈಗಲ್, ಈಗಲು, ಈಗಳ್, ಈಗಳು. This time; at this time, now (ಕಾಲಾರ್ಥ Šmd. 400). ಈಗಡಿಂಗೆ, ಈಗಡಿನ (401). ಈಗಡುಂ (401). ಈಗಡಿನ ನೆಗಟ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ (121).

ಈಗಲ್ i6-gal. = ಈಗಡು, etc. (G.).

ಈಗಲು i6-galu. = ಈಗಲ್, etc. (My.). — ಈಗಲು. -ಉ 9. Also now (My.). — ಈಗಲೆ. -ಎ 3. Just now, this very moment (Bh. 1, 8, 21; My.). — ಈಗಲೇ. -ಏ 2. = ಈಗಲೆ. (Si. 71; B. 2, 44; 4, 77; 5, 148).

ಈಗಳ್ i6-gal2. = ಈಗಡು, etc. (ಕಾಲಾರ್ಥ Šmd. 400; see 16. 91. 136. 151. 277; Bp. 26, 52; 44, 50; Ršv. 13, 45; 14, 5). ಈಗಳಿಂಗೆ, ಈಗಳಿನ (Šmd. 401). ಈಗಳುಂ (401). ಈಗಳ್ಕೆ (Bp. 36, 13). ಈಗಳೂ (ತದಾನೀಂ, ಏತರ್ಹಿ, etc. Nr.). — ಈಗಳೆ. -ಎ 3. = ಈಗಲೆ. (Šmd. 264; Bp. 11, 3; 24, 11).

ಈಗಳು i6-galu 2. = ಈಗಡು, etc. (Bp. 48, 27). ಈಗಳಿಕೆ ಮುನ್ನ (35, 48).

ಈಗ್ಯೆ igyĕ. (= ಈಗಿಗೆ). For this time, for the present (My.); — this time, now (S. Mhr.). — ಈಗ್ಯೊ. Also at this time, still now (B. 4, 205. 206); also for the present (My.).

ಈಂ, ಈಙ್ iṅ. = ಇಂ (ಇಙ್), etc. Sweetness, etc. — ಈಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. = ಇಂಗಡಲ್. (Šmd. 214). The milk-sea.

ಈಚಲ್ îčal. 1. -ಲು. = ಈಚಲ, ಈಚಲೆ, ಈಚಿಲ್. The wild date tree, Phoenix sylvestris Lin. (ಖರ್ಜೂರಿ Nr.; Si. 166; T. ಈಚ್ಚು, ಈಂಜು, ಈನ್ದು; M. ಈತ್ತ್; Tĕ. ಈತ, ಈದ, ಈದಾಡ). ಈಚಲ ಮದ್ಯ (ಹಾಲೆ, ಸುರೆ, etc. Dhw.). ಈಚಲ ಮರ (B. 2, 13; My.). See Č. Bp. 47, 45; ಕಿರೀಚಲ್, ಪರೆಂಗಿ-. — ಈಚಲ ನೀರು. Toddy. See Prv. s. ನೀಚ. — ಈಚಲು ಮರ. = ಈಚಲು. (St. & Pl.; My.). ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೇ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡು ಆಗದೇ? (Prv.). *Cf.* ಈಡಿ.

ಈಚಲ್ îčal. 2. -ಲು. The white ant when winged, Termes fatale (T. ಈಚಲ್, ಈಚಲ್, ಈಯಲ್, from ಈ-ಚಲ್, fly-ant; M. ಈಯಲ್; T. ಈ, M. ಈ, ಈಚ್ಚ, Tĕ. ಈಗ, fly). — ಈಚಲುಹುಳ. = ಈಚಲ್. (My.; ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ತಿಕೆ Si. 175; M. ಈಯಾಮ್ಪಾಟ್ಟ).

ಈಚಲ îčala. = ಈಚಲ್ 1, etc. (My.). See s. ತರಹೀನ.

ಈಚಲುಗಾರ îčalu-gâra. A man who makes and sells toddy (S. Mhr.).

ಈಚಲೆ îčalĕ. = ಈಚಲ್ 1, etc. See ಸಣ್ಣ ಈಚಲೆ.

ಈಚಿಲ್ îčil. = ಈಚಲ್ 1, etc. (ಮಧುಪೂರ Mr. 117; My. Tu.).

ಈಚು îču. 1. = ಈಂಚು. The state of being dry, withered, faded, or sapless (Tĕ. ಈಚ; Tĕ. ಈಚು, to wither, etc.; T. ಈಡು, reduced circumstances, decay; M. ಈಟು, ruin; *cf.* ಇಂಗು 1, ಇಟು 1, ಇಟುಸು 1). — ಈಚುಪೋಗು. -ಪೋಗು. = ಈಂಚುಪೋಗು. To become sapless, etc. ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಕಾವು ನಾಳಿ, etc. ಎನಿಸುಗು; ಅದು ಈಚುಪೋಥ ಕಾವಾದರೆ ಪಲಾಲ ಎನಿಸುಗು, ಈಚುಪೋದ ಧಾನ್ಯದ ಹೆಸರೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಈಚು îču. 2. = ಹೀಚು. (My.).

ಈಚು îču. = ಈಸು, q. v. (My.; M. ಈತ್ತು). — ಈಚುಕೆಯ್. The perpendicular staff or handle in the shaft of a plough on which the ploughman presses (My.).

ಈಚೆ i6-čĕ. This side; to this side; on this side. ಈಚೆಯ ದಡ (My.; Si. 82). ಈಚನ ವರಿಗೆ (378; My.). ಈಚೆಯೊಳ್ (J. 20, 24). ಈಚೆಯಿನ್ದ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಚೆಯಿನ್ದ ಆಗುವದೇ? (Prv.). See Prv. s. ಬಾಯೀ ಹಣ್ಣು. — ಈಚಗೆ. = ಈಚೆಗೆ. (C.). ಜರಾಶಬ್ದದಿನ್ದ ಈಚಗೆ ಹೇಳಿಲ್ ಪಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲವೂ (Si. 199). ರೋಗದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಈಚಿಗೆ ಬನ್ದವನು (ನಿರಾಮಯ 202). ತುಟುಬು ಮುನ್ತಾದ ಕೇಶಪಾಶದ ನಡುವೆ ಈಚಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮುಡು ಕೊಣ್ಡು ಇರುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಕ 229). ಬನ್ದಬಿನ್ದ ಈಚಗೆ ಹೊಟಿಟದು (ಉಪ್ಪಾನ್ತ 380). ಈಚಗೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ 392). — ಈಚೀಚಗೆ. rep. (My.). — ಈಚೆಕಡೆ. This side (My.). ಈಚೆಕಡೆಯ ದಣ್ಡೆ (ಅವಾರ G.). — ಈಚೆಗೆ. = ಈಚಗೆ. To this side; on this side. ಸೊಣ್ಡಿಲೊಳಗಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದ ನೀರ ತುನ್ತುರುಗಳು (ವಮಥು Si. 269). 2, hereafter, afterwards (My.; B. 4, 28. 55); later. ನೂರು ವರುಷಗಳ ಈಚೆಗೆ (4, 68). — ಈಚೆದಣ್ಡೆ. This shore (Čb. 10).

ಈಜಿಸು îjisu. To make swim, as a horse, etc. (My.).

ಈಜು îju. 1. = ಈಸು 1, ಹೀಜು 1. To swim (My.; Tu. ಈಜು, ಈಜು; Tĕ. ಈದು; T. ನೀಚ್ಚು, swimming; T. ನೀಂಜು, T., M. ನೀನ್ದು, to swim). — ಈಜ ಬೀಳು. To begin to swim

(My.). — ಈಜಾಟ. -ಆಟ. Swimming (My.). — ಈಜಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಈಜಿಸು. (My.). — ಈಜಾಡು. -ಆಡು. = ಈಜು. (My.). — ಈಜ್ಯಾಡು. = ಈಜಾಡು. (My.).

ಈಜು îju. 2. = ಈಸ 2, ಈಸು 2, ಹೀಜು 2. Swimming. — ಈಜುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A dried sôrĕ-gourd used in swimming (My.). — ಈಜುಬುರುಡೆ. = ಈಜುಗಾಯಿ. (My.).

ಈಂ, ಈಙ್ îṅ. = ಇಂ (ಇಙ್), etc. Sweetness, etc. — ಈಂಚರ. -ಸರ. (Śmd. 214). = ಇಂಚರ, q. v. ಈಂಚರದಿನ್ ಅಣತಿ ಮಾಡಿದುದು ಉನ್ಮದಾಳಿ (83).

ಈಂಚು îṅću. = ಈಚು 1. — ಈಂಚುವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಈಚುವೋಗು. To fade, etc. ಪೊಳೆಪು ಈಂಚುವೋಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಱಿದುವು, ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ವ ಚಕೋರಾವಳಿ ಬೆಱಗಾದುದು, ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ವ ನೇಸಱಿನ್ ಅಗಳ್ (Lîlv. 3, 5).

ಈಟಂಗಿ îṭaṅgi. = ಇಟ್ಟಿ, etc. (My.).

ಈಟಂಗಿ îṭaṅgi. = ಇಟ್ಟಗೆ, etc. (Sd.).

ಈಟಿ îṭi. = ಇಟ್ಟಿ, q. v. (C.; T., Tĕ., Tu.). ಈಟಿಯೆ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಪ್ರಾಸಿಕ Si. 281). ಈಟಿಯ ಕತ್ತಿ (ಈಲಿ, ಈಲಿಕ, ಈಳಿಗೆ ಕತ್ತಿ 290). ಈಟಿಯ ಕೋಲು (ಪ್ರಾಸ, ಕುನ್ತ 291). ಈಟಿಯ ಗಣೆ (ಇಟ್ಟಿ, ಕೊನ್ತ, ಡೊಂಕಳಿ, ಶಲಾಕೆ, ಸಬಲ G.).

ಈಟು îṭu. = ಇಷ್ಟು, etc. So much as this (C.).

ಈಡ îḍa. = ಇಡೆ No. 5. A particular vessel or artery (Mr. 52).

ಈಡಿ îḍi. Toddy (T. ಈಱು, ಏಲಿ; Tŏ. ಈಣ್ಣೈ).

ಈಡಿಗ îḍiga. A man of the toddy-drawers' caste (My.; Tĕ. ಈಡಿಗೆವಾಡು).

ಈಡಿಗಿತ್ತಿ îḍi-gitti. A female îḍiga (My., also ಈಡಿಗಿತಿ).

ಈಡಿತ îḍita. = ಈಲಿತ. *Praised.*

ಈಡು îḍu. 1. (fr. ಇಱ್ 1 or ಈಱ್). Pulling, dragging. — ಈಡಿಱ್. -ಇಱ್ 1. To pull with the horns (ಶೃಂಗಸಂಕರ್ಷಣ Śmd. Dh.).

ಈಡು îḍu. 2. (fr. ಇಡು 1, Śmd. 250). = ಇಡು 2. Putting, placing; a putting of pots in a kiln (My.); a charge for a fire-arm (My.). **2,** that is put: an object or mark to aim at. **3,** throwing. — ಈಡಾಗು. -ಆಗು. To become a butt of, to be exposed to; to become an object for; to incur. — ಎಲ್ಲಗೆ ಕಾರುಣ್ಯಕೆ ಈಡಾದನು (J. 28, 19). ಅಸೂಯೆಗೆ ಈಡಾಗ ಬೇಡ (29, 17). See J. 4, 50; V. 14, 39. — ಈಡಾಡು. -ಆಡು. To cast or throw away, to scatter, to disperse; to throw; to renounce; to expose (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ Śmd. Dh.; ಅಸಿ, ಚೆಲಂಕು Śmd. II, Kk. 89; Abh. P. 15, 75; Grj. 6, 34; Râm. 3, 4, 4; Bh. 8, 23, 25; J. 2, 17; 7, 47; 13, 25; 25, 41; 26, 71; 27, 43. 46). ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಮಂ ಚಂಚುವಿನ್ದೆ ಒಡೆದು ಈಡಾಡುವುದೇ? (Śmd. 153. 255). ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಮಬ್ಬುಗಳನ್ ಈಡಾಡಿ, ನಭದೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪೋಲು (Bh. 1, 8, 9). ಮನದ ಸಂಸಾರವನ್ ಈಡಾಡ ಬೇಕು (Dp. 16). ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮುಮನ್ ಈಡಾಡಿ (Bp. 27, 68). — ಈಡು ಮಾಡು. To subject, to expose to. ಪಱಿಗೆ ಈಡು ಮಾಡ್ಪಿದಂ. . . ಕಾರ್ಯಮನ್ ಉದಾರಮತಿ ನೆಗಟ್ದಿಪನೇ? (Rśv. 13, 12).

ಈಡು îḍu. 3. Joining, coming together, uniting (T. ಈಣ್ಡು, to join v. i.; ಈಟ್ಟು, to join v. t.; see ಇಡಿ 1, ಇಣ್ಡೆ 2). **2,** increase, plenty, greatness, largeness; strength; wealth, means (C.; T.), *e. g.* ಅನ್ನ ಈಡಾಯಿತು; ಈಡು ಶರೀರವುಳ್ಳವನು; ರೊಕ್ಕ ಈಡಾಗಿದೆ (C.); a support, a prop, as for a wall (My.). **3,** fitness, proportion; equality; that is equal or matches (C.; T., M., Tĕ., Tu.; ಸರಿ, ಸಮಾನ G.); an equivalent, compensation (My.; Tu., T., M., Tĕ.); a pawn, a pledge, a security (My.; T., Tu.; ಹೊಣೆ G.). ಈಡಿದ್ದವನ ಹೊಲ ತೋಟ ನೋಡ ಬೇಕು. — ಈಡು ಇಟ್ಟರೆ ನಾಡು ನಮ್ಬುವದು. — ಈಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮಿಣಾದ ಹೆಂಗಸು (Prvs.). ಸುಪರ್ಣಂಗೆ ಈಡೆ ಕಾಕಾಳಿ? (Sś. 62). — ಈಡಾಗು. -ಆಗು. To become equal; to come up to; to suffice (My.; B. 5, 102. 227). ಉಪಾಯಪರನ್ ಒರ್ವಂ ಕೋಟಿಗೆ ಈಡಕ್ಕು (Sś. 11). 2, to become bail or bondsman (My.; ಹೊಣೆಯಾಗು, ಜಾಮಿನಾಗು G.). — ಈಡಿಱ್. -ಇಱ್ 1. To beat or gore with force (J. 14, 12; 26, 2); to prick, to agitate, as passion (Grj. 8, 46); to move forward with impetuosity (Râm. 6, 50, 43). — ಈಡುಜೋಡು. dupl. A good match, an exact pair (My.). — ಈಡುಪಾಡು. dupl. Fitness (My.). — ಈಡು ಮಾಡು. To make equal; to cause to suffice (B. 5, 102); etc., etc. — ಈಡೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To accomplish, to fulfil, as a business, a word (My.; Tĕ. ಈಡೇರ್ಚು). — ಈಡೇಱು. -ಏಱು. To rise to the proper condition: to be effected or accomplished; to be fulfilled (My.; Tĕ.; T. to be saved, obtain salvation).

ಈಡುಕಾಱ îḍu3-kâṟa. A powerful man (My.).

ಈಡುಗಾಱ îḍu3-gâṟa. = ಈಡುಕಾಱ. (My.).

ಈಡೆ îḍĕ. *Praise.*

ಈಣೆ îṇĕ. Tbh. of ವೀಣೆ. (My.).

ಈಣ್ಟಿಸು îṇṭisu. To cause to drink (J. 18, 31).

ಈಣ್ಟು îṇṭu. To drink, to sip (ಪಾನ Śmd. Dh.; ಪೀರ್ Čt. I, 7.; M. ಇಱಮ್ಬು, ಈಮ್ಬು, to suck, lick, sip). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟಿ, ಮಱೆದು, ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ?. . . ಎನಲ್ಕೆ ನೀಹಾರಮಯೂಖಮಣ್ಡಲಮ್ ಅದು ಏನ್ ಎಸೆದು ಇರ್ದುದೊ ಪಕ್ಷಿಮಾದ್ರಿಯೊಳ್? (Lîlv. 3, 4). See Bp. 12, 7; 24, 79; 33, 15; 35, 2; 42, 2; 52, 4; 54, 35; 59, 10. 15. 19. 21; Śśv. 1, 7. 22; J. 2, 61; 3, 10; 8, 5. 109; 13, 43; 15, 5. 45; 25, 1.

ಈತ iĕ-ta3. 1. This person, he (C.; Tĕ. ಇತಡು, ಈತ, ಈತಡು, ಈಯನೆ, ವೀಡು). ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ; ಆತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್ (Śmd. 182). ಈತಗಳ್ (Râm. 6, 51, 34). ಪರಿಕಾಱರೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ; ಕಾದುವರೊಳ್ ಈತಂ ಮೆಯ್ಗಲಿ (Śmd. 163). ಲೋಕಕ್ಕೆ ಈತನ್ ಅಧಿಕಂ; ಮೇರುವಿಂಗೆ ಈತನ್ ಅಗ್ಗಳಂ; ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ಅವನೊಬ್ಬನು ಗುಱಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಬ್ಗ, ಈತನು ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕನು (Nr.). ವಿಷವ ಮೋಹಿಸುವನ್ತೆ ಕೊಡುವುದು ಈತಂಗೆ ನೀಂ! (J. 30, 26). ಈತನಾಗಲಿ ಆತನಾಗಲಿ ಮಾತು ಒನ್ದಿರ ಬೇಕು. — ಈತನಿಗಿನ್ತ ಆತ ವಾಸಿ, ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ. — ಈತನ ಮಾತಿಗೆ ಆತ ಸೋತ (Prvs.). — See note ad ಇವ.

ಈತ îta. 2. (fr. ಈ 10). The act of bringing forth (My.; Tĕ. ಈತ).

ಈತಿ îti. 1. *Calamity, arising from excessive rain, or drought,* (one's own soldiers G.), *foreign invasion, or birds, rats, locusts,* which destroy the crops. 2, *living away from home, a temporary foreign residence.*

ಈತಿ îti. 2. (= ಇತಿ 1). ಕಡೆ and ಕಾರಣ (Nn. 138).

ಈತು itu. = ಇಹುದು (ಇಹುತು). The affix for the third person singular neuter of the present of uncertainty or possibility, *e. g.* ಬನ್ನೀತು (Bp. 26, 28; B. 1, 20), ಬಿಟ್ಟೀತು (1, 27), ಮಾಡೀತು (2, 43), ತೋಱೀತು (4, 18), ಉಱಿದೀತು, ಹಱಿದೀತು (C.). See ಅನು 4. **2**, See s. ಇತು and ಈ 5, No. 2.

ಈತ್ವ ītva. The letter ಈ (Śmd. 359).

ಈದನ್ತ ī-d-anta. A term with final ಈ (Śmd. 102; Kâvy. I, 2, 84-89).

ಈದಿ idi. (fr. ಇರ್ದಪಯ್, ಇರ್ದಹಯ್). = ಇದ್ದಿ (see ಇದ್ದಾನೆ). Thou art. ಯಾಕೆ ಅಳುತೀದಿ, ತಮ್ಮ? ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಅನ್ಧಾವು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಈದು idu. P. p. of ಈ 10 and ಈನ್ 1.

ಈದುವಿಕೆ iduvikĕ. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ Si. 390; only in Si.; Tĕ. ಈದು, to deliver in child-bed).

ಈದೆ idĕ. = ಹೀನೆ. (My.).

ಈದೃಕ್ಷ ī-dṛiksha. Of this aspect, such like. (R.).

ಈದೃಶ ī-driśa. Endowed with such qualities, such. (My.).

ಈನ್ in. 1. -ನು. = ಈ 10. To bring forth young, to yean, to cub (ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸವ Śmd. Dh.; Śmd. 59; Tĕ., T. ಈನು; see ಈದುವಿಕೆ). P. p. ಈದು. ಈದ ಪುಲಿಯಾ ಪೋಲ್ ಇರ್ದರ್ಳ್ (Śmd. 144). ಒಮ್ಮೆ ಈದ ಆಕಳ್ (ಗೃಷ್ಟಿ), ಹಲವನ್ ಈದ ಆಕಳ್ (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Nr.). ಈದ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣುವಾಲು (ಪೀಯೂಷ Nr.). ಸತ್ತ ಕಱುವನು ಈದ ಆಕಳು (Si. 321). ಈನುವಾಕಳ್ (Mr. 181). ಈದದ್ದೂ ಅಲ್ಲ, ನೆಕ್ಕಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲ! (Prv.). ನೆಲನ್ ಇರದೆ ಈದುದೋ? (Rśv. 6, 34). See Bp. 38, 40; 57, 14; J. 10, 48.

ಈನ್ in. 2. = ಇಂ (ಇಬ್), etc. Sweetness, etc. — ಈನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. (Śmd. 214, or ಇನ್ದುಟಿ). A sweet lip. — ಈನ್ದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Śmd. 214. 143, or ಇನ್ದೋಳ್). A nice arm. — ಈನ್ದೋಳ. -ತೋಳ. (Śmd. 214. 143, or ಇನ್ದೋಳ, ಇನ್ದೋಳ). A man with a nice arm.

ಈಪಿ ipi. The dung of flies, which is supposed to turn into nits; a nit (Tĕ.; R.; *cf.* ಈರ್ 3).

ಈಪ್ಸಿತ ipsita. Desired. 2, desire, wish (ಕಾಂಕ್ಷೆ, etc., ಬಯಕೆ Mr. 433).

ಈಪ್ಸಿತತಮ ipsita-tama. Greatly desired (Śmd. 155).

ಈಪ್ಸೆ ipsĕ. Wish, desire. See ಆಸೆವಡು, ವಡೆ, ಪಡೆಯಿಸು.

ಈಬು ibu. Difference, dissimilarity (S. Mhr.; *cf.* ಆಯಿಬು?).

ಈಬೂತಿ ibûti. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಈಮ್ im. = ಈನ್ 2, etc. Sweetness, etc. — ಈಮ್ಬುಳಿ. -ಪುಳಿ. (Śmd. 214). A sweet orange.

ಈಯಿಸು iyisu. 1. = ಈಸು 3. To cause to give. ಈಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ಈಯಿಸು iyisu. 2. = ಈಸು 4. To cause to bring forth, to help in bringing forth (C.).

ಈಯು iyu. = ಈ 10, q. v. (My.).

ಈರ್ ir. 1. = ಇಬ್, etc. Two (Śmd. 214; T., Tĕ.). — ಈರಡಿ. -ಅಡಿ. Two feet (Bp. 2, 5). — ಈರಯ್. -ಅಯ್ 5. = ಈರಯ್ದು. — ಈರಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. Ten (Śmd. 89. 214; Bp. 43, 4. 5; J. 20, 44; 25, 47; 34, 27). — ಈರಯ್ದುಭುಜ. Śiva (My.). — ಈರಯ್ದುಮೊಗ. -ಮೊಗ. Râvaṇa (G.). — ಈರಯ್ದುಸಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. Ten thousand (Bp. 1, 34). — ಈರಯ್ಮೊಗ. -ಮೊಗ. = ಈರಯ್ದುಮೊಗ. (G.). — ಈರಾಱು. -ಆಱು. -ಱ್. -ಱ. Twelve. ಈರಾಱು ಹನ್ನೆರಡೆನ್ದರೆ, ನಾಱೋ ಮುಕ್ಕೋ, ಹೋಗು! ಅನ (Prv.). — ಈರಾಱು ರಾಶಿ. The twelve signs of the zodiac (J. 6, 25). ಈರಾರ್ದಲ. -ದಲ. Twelve leaves (Bp. 3, 8). — ಈರಾರ್ವತ್ಸರಂಗಳ್. -ವತ್ಸರಂಗಳ್. Twelve years (Bp. 11, 36). — ಈರೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. Sixteen (Mr.). — ಈರೇಱು. -ಏಱು. Fourteen (J. 22, 13). — ಈರೇಱುಭುವನ. -ಭುವನ. The fourteen worlds (Bp. 22, 54). — ಈರೇಱುಲೋಕ. -ಲೋಕ. = ಈರೇಱುಭುವನ (Bp. 3, 81; 22, 41). — ಈರೊತ್ತೆ. -ಒತ್ತೆ. Two pawns (Śmd. 214).

ಈರ್ ir. 2. ಈರು. = ಇಱ್ 1, etc. To pull, to draw (T.; Tu. ಈರ್, to rub off). **2**, to comb out nits (My.; T. ಈರ್ತು, Tĕ. ಈರ್ಚು).

ಈರ್ ir. 3. ಈರು. = ಈರ್ಕ, (ಸೀರ್). A nit (My.; T., M., Tĕ.). — ಈರಣಿಗೆ. -ಅಣಿಗೆ. A comb for removing nits (My.). — ಈರುದಲೆ. -ತಲೆ. A head infested with nits (My.).

ಈರ ira. (= ನೀರ್). Moisture, dampness, wetness (T.; M. ಈರೆ, ಈಱ; Tĕ. ಈಮಿರಿ, ಈವಿರಿ). — ಈರುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. = ನೀರುಳ್ಳಿ. An onion (My.; T., M., Tu.). See ಕಾಡೀರುಳ್ಳಿ.

ಈರ ira. 1. Tbh. of ವೀರ. (My.). — ಈರಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. Vîrabhadra; a N. ಈರಣ್ಣನ ಮುನ್ದಣ ಬಸವಣ್ಣ (Prv.).

ಈರ ira. 2. Going, moving. See ಸಮೀರ, ಸ್ವೈರ.

ಈರಣ iraṇa. Agitating, driving; raising. See ಉದೀರಣ, ಪ್ರೇರಣ, ಸಮೀರಣ.

ಈರಿ iri. 1. = ಅಹಿರ್ or ಇಹಿರ್. The plural of ಈ 7, *e. g.* ಹೋಗುತ್ತೀರಿ (B. 2, 53), ಇರುತ್ತೀರಿ (4, 170). See ಅನೆ 1, No. 2.

ಈರಿ iri. 2. The plural of ಈ 8, *e. g.* ನಡೆದೀರಿ, ಮುಟ್ಟೀರಿ, ಹೋದೀರಿ, ಕೊಟ್ಟೀರಿ (C.). See ಅನು 4.

ಈರಿ iri. 3. = ಅಹಿರ್ or ಇಹಿರ್. You are, *e. g.* ಬನ್ದೀರಿಯಾ, have you come? ಮಾಡೀರಿಯಾ, have you made? (S. Mhr.). *Cf.* ಇರಿ 1.

ಈರಿ iri. 4. See ಈ 5, No. 1.

ಈರಿ iri. = ಯಾರಿ, q. v.

ಈರಿಣ iriṇa. = ಇರಿಣ. *A barren soil.* 2, *a desert.*

ಈರಿತ irita. *Driven, thrown, cast, sent.*

ಈರಿಸು irisu. = ಇರಿಸು 2. To cause to comb out nits (My.).

ಈರುಳ್ಳಿ irulli. See s. ಈರ.

ಈರೆ irĕ. = ಹೀರೆ. (My.).

ಈಱು iṟu. = ಇಗರು 4. The gums (My.; T.).

ಈರ್ಕ ir. = ಈರ್ 3. — ಈರ್ಕಣಿಗೆ. = ಈರಣಿಗೆ. (My.).

ಈರ್ಣ irṇa. Risen; ascended; gone. See ಉದೀರ್ಣ.

ಈರ್ಮ irma. = ಇರ್ಮ. *A wound.*

ಈರ್ಯೆ iryĕ. *Wandering about (as a religious mendicant).*

ಈರ್ವಾರು irvâru. = ಇರ್ವಾರು, ಏರ್ವಾರು. *The plant Cucumis utilissimus* Roxb.

ಈರ್ಷೆ irshĕ. = ಈರ್ಷ್ಯೆ (Śmd. 158). See ಸೆಣಸು.

ಈರ್ಷ್ಯಾಲು irshyâ-âlu. *Envious.*

ಈರ್ಷ್ಯೆ irshyĕ. *Envy;* spite, malice. See Kâvy. IV, 2, 16.

ಈಲಿ ili. = ಇಲಿ, ಈಳಿ, q. v. A sort of weapon: *a single-edged sword* (used by the Turushkas, ಕಡಿವ ಕತ್ತಿಗೆ Hlâ.); a cudgel; a short sword; a stick shaped like a sword.

ಈಲಿಕ îlika. = ಈಲಿ, ಈಳಿಗೆ. (My. Amara; Si. 290).

ಈಲಿತ îlita. = ಈಡಿತ. *Praised.*

ಈಲು îlu. Attachment, as that of animals to men, of children to parents (S. Mhr.; Tĕ. ಈಲುವು, honour, respectability, decorum; T. ಇಯಲು, ಇಯಲ್, ಏಲು, ಏಲ್, to comply, become united, see s. ಇಡಿ 1). ಅಡವೀ ಕುಱಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೆದಱಿದಾಗ್ಯೂ ಬರಬರುತ್ತ ಈಲಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 10). ಸಾಕಿದ ನರೀ ಮಱಿಗಳು ನಾಯಿಗಳಂತೆ ಮನುಷ್ಯರ ಈಲಾಗಿ (2, 74). ಗಣ್ಡಕವು... ಮನುಷ್ಯರ ಈಲಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 47). ಹುಲಿಯ ಮಱಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನಿನ್ದ ಸಾಕಿದರೆ ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಈಲಾಗುವದು (5, 247).

ಈವಱು î6-vaṟu. (? or î6-aṟu = aṟĕ 6 ?). Time not long past or not distant, a little while ago (ಈಷದ್ಭೂತಕಾಲ Šmd. 400. 401, o. rs. -ಱು, -ಱು). ಈವಱಿನ, ಈವಱಿಂಗೆ (401).

ಈವಾಗ îvâga. See s. ಈ 6.

ಈಶ îśa. = ಈಸ. *An owner, a lord, a master, a mighty man.* 2, *Šiva* (Bp. 61, 53; see s. ಈಶ್ವರ). 3, one of the eleven Rudras. 4, Šiva, the regent of the north-east quarter (Mr. 57). 5, sign for a metrically long letter (Čh.). ಈಶ ನಾಥ ಮಾಡ್ಯಾನೋ? (Prv.).

ಈಶತ್ವ îśatva. Supremacy, superiority. See ಅಧೀಶತ್ವ. ಈಶತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲದೇ ನೀನ್ ಈಶನ್ ಎನ್ತಾದಿ? (Sp.).

ಈಶಾನ îśâna. *Šiva;* the regent of the north-east quarter; one of the Rudras (Bp. 10, 30). 2, the sun. 3, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಈಶಾನಿ îśâni. Durgâ. (My.).

ಈಶಾನ್ಯ îśânya. The north-east quarter (My.; Tĕ., Mhr.). 2, = ಈಶ No. 4 (My.).

ಈಶಿತೃ îśitṛi. *An owner, a master.*

ಈಶಿತ್ವ îśitva. = ಈಶತ್ವ. See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ.

ಈಶೆ îśĕ. = ಈಷೆ. (Sk.; G.).

ಈಶ್ವರ îśvara. = ಈಸರ. *A lord, a powerful man.* 2, *Šiva.* 3, one of the Rudras. 4, a form of Šiva that is neither Rudra, nor Îśa, nor Sadâśiva (Bp. 61, 53); a liṅga (S. Mhr.). 5, the 11th year in the cycle of sixty (C.). 6, the soul, the universal soul. 7, sign for a metrically long letter (Čh.). ಈಶ್ವರಗಿನ್ತ ಗಡಬಡೇಶ್ವರ ದೊಡ್ಡವನೋ? (Prv.). — ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. = ಈಶ್ವರಬೇರು, ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ. (S. Mhr.). — ಈಶ್ವರಬೇರು. = ಈಶ್ವರಿಬೇರು. A twining shrub said to be an antidote to snakebites, etc., Indian birthwort, Aristolochia indica Lin. (S. Mhr.; St. & Pl.; Tĕ.).

ಈಶ್ವರಗಣ îśvara-gaṇa. N. of a class of metrical feet (Čh.).

ಈಶ್ವರಸದ್ಮ îśvara-sadma. *A temple.*

ಈಶ್ವರಾಂಶಜ îśvara-aṁśa-ja. A man born of an emanation of Îśvara: Vîrabhadra, etc. (My.). ಈಶ್ವರಾಂಶಜನಲ್ಲದೇ ಇಳಿಯನ್ನಾಳಲಾಱನು (Prv.).

ಈಶ್ವರಿ îśvari. Durgâ. — ಈಶ್ವರಿಬೇರು. = ಈಶ್ವರಬೇರು. (My.). — ಈಶ್ವರಿವಳ್ಳಿ. = ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ. (My.; ಆಸುರಿ Mr. 150, o. r. ಈಶ್ವರ-).

ಈಶ್ವರೆ îśvarĕ. *Durgâ.*

ಈಶ್ವರೇಶ್ವರ îśvara-îśvara. The lord of lords: Šiva (Bp. 27, 42; 34, 19; 53, 20; 54, 67).

ಈಷಚ್ಚೂರ್ಣ îshat-čûrṇa. Slightly pulverizing or crushing. See ಸದೆ.

ಈಷಣ îshaṇa. = ಈಷಣೆ, (ಏಷಣ). Looking; seeking; desire, wish (My.; Tĕ.; not Sk.). See ದಾರೇಷಣ, ಧಾರುಣೀಷಣ, ಪುತ್ರೇಷಣ. 2, hastening (Sk.).

ಈಷಣತ್ರಯ îshaṇa-traya. The three dominant desires (Bp. 20, 38; 24, 39; 40, 66), viz. the desire after riches, after a wife, and after a son (My.).

ಈಷಣೆ îshaṇĕ. = ಈಷಣ, (ಏಷಣೆ). See ದುರೀಷಣೆ, ಪುತ್ರೇಷಣೆ.

ಈಷತ್ îshat. = ಇಷತ್. *A little; slightly* (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ, ಅತಿಕಿಱಿದು Nn. 147, as ಇಷತ್; ಅನ್ತರದ ಕಿಱಿದು Mr. 537). 2, ಅನ್ತರ (Nn. 147).

ಈಷತ್ಖಣ್ಡನ îshat-khaṇḍana. A small fragment. See ಮುಕ್ಕು.

ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು îshat-pâṇḍu. A light brown colour; *grey* (ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಳದು G.).

ಈಷತ್ಪ್ರಧಾವನ îshat-pradhâvana. Washing or rubbing slightly. See ಕುಡುಕು.

ಈಷದ್ಭೂತಕಾಲ îshat-bhûta-kâla. Time not long past (Šmd. 401).

ಈಷದ್ಭೇದ îshat-bhêda. A slight difference (Šmd. 99).

ಈಷಲ್ಲೇಹನ îshat-lêhana. Slightly licking. See ನಂಜು.

ಈಷಿಕೆ îshikĕ. = ಇಷೀಕೆ, ಈಷೀಕೆ. (Sk.; G.).

ಈಷೀಕೆ îshîkĕ. = ಈಷಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಈಷೆ îshĕ. = ಈಜು, ಈಶೆ, ಈಸು. *The pole or shaft of a plough* (ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಡು, ಈಸು G.); *the pole or shaft of a carriage.*

ಈಸ îsa. 1. = ವೀಸ, q. v. (My.). ಹಣಕ್ಕೆ ಒನ್ದೀಸ, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಬೇಳೆಯು ತ್ರಿಣಯನಮುಕುಟವಾದರು ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.).

ಈಸ îsa. 2. = ಈಸು 2. — ಈಸಗುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. -ಕುಮ್ಬಳ-. = ಈಸುಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. (B. 4, 38).

ಈಸ îsa. Tbh. of ಈಶ (ಪರಮೇಶ್ವರ Šs.).

ಈಸರ îsara. Tbh. of ಈಶ್ವರ (Šmd. 368; Kk. 4; Šm. 3).

ಈಸು îsu. 1. = ಈಜು 1, etc. To swim (ಜಲೋತ್ತರಣ Šmd. Dh.; Šm. 109; My.; Grj. 3, 114). ಕಿಱುಮಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಡಿನೊಳಗೆ ಈಸಿ,.. ಪಱಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗತತಿ ನೀರಜದೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಳಿಯಂ (Lilv. 7, 60). ತೆರೆವಿಡಿದು ಈಸುವ ಎಳೆವೇಡತಿ (Rśv. 6, after 24). ನಾಯಿಗಳು ನೀರೊಳಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಈಸುತ್ತವೆ (B. 2, 24). ಈಸುವವನಿಗೆ ಮೀಸೆ ಭಾರವೇ? (Prv.). — ಈಸಗಲಿ. -ಕಲಿ. To learn to swim (B. 4, 38). — ಈಸಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to swim (B. 5, 135). — ಈಸ ಬೀಱು. = ಈಜ ಬೀಱು. (My.; G.). — ಈಸಾಟ. -ಆಟ. Swimming (C.). — ಈಸಾಡು. -ಆಡು. = ಈಸು. (ಜಲೋತ್ತರಣ Šmd. Dh.; Grj. 3, 17; 4, 32; Râm. 5, 8, 89).

ಈಸು îsu. 2. = ಈಜು 2, etc. Swimming. — ಈಸುಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. A dried pumpkin used in swimming (S. Mhr.). — ಈಸುಗಾಯಿ. = ಈಜುಗಾಯಿ (My.); = ಈಸುಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ (S. Mhr.).

ಈಸು îsu. 3. = ಇಸು 2, ಈಯಿಸು 1. To cause to give. 2, to cause one's self to give or yield: to yield, to permit, to allow (ದೋಹನ Šmd. Dh.). ಬಾಡಿಲ್ ಈಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತವೇನು? (Dp. 148). ತರುಗಳ್ ಅಲ್ಲಿ ಪಣ್ಣಾಗ್ಯಳಂ ಬೀಯಲ್ ಈಸದು (J. 15, 17). ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಲು ಕಱೆಯಲ್ ಈಸುವ ಆಕಳು (Si. 322). See Bp. 13, 8; 15, 3; 28,

29; 43, 52; 50, 39. — ಈಸಿ ಕೊಳ್. (= ಇಸ-, ಇಸಿ-, ಇಸು-). To have (anything) given to one's self: to take, to receive. See Bp. 5, 56; 11, 43; 14, 22; 23, 36; 24, 29; 31, 30; 32, 13; 46, 43; 50, 5. 36; 55, 30; 58, 41; J. 5, 45; 27, 29. ಇದಿರೆದ್ದು ಈಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅಭಿಹಾರ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ Nr.).

ಈಸು îsu. 4. = ಈಯಿಸು 2. To cause to cub or calve (ಜೀವಧನದ ಪ್ರಸೂತ Šm. 109).

ಈಸು îsu. 5. = ಇನಿತು, etc. So much as this, this much; so many as these; etc. See Bp. 5, 34; 16, 24; 21, 19; 23, 7; 40, 33; 43, 78; 46, 9; 48, 29; 50, 5; Mr. 282; Bh. 2, 13, 24; J. 25, 32. — ಈಸೀಸು. rep. ಈಸೀಸು ಆಗಲದೋಸೆ ಏಸೇಸು ಮೆದ್ದೀ?—ಒನ್ನೊನ್ದು ದೋಸೆ ಈಸೀಸಗಲ, ಏಸೇಸು ಮೆದ್ದೀಯೇ?—ತಾಸಿಗೊನ್ದು ಕೂಸ ಹೆತ್ತರೆ ಈಸೀಸು ಮುತ್ತು (Prvs.).

ಈಸು îsu. = ಈಚು. Tbh. of ಈಷೆ. The single, double, triple etc. pole or shaft of a cart or carriage (ಶಕಟಾಂಗ Šmd. Dh. 679; Šm. 109; ಕೂವರ, ಯುಗನ್ಧರ Hlâ., Mr. 286; Abh. P. 13, 69; C.). 2, the pole or shaft of a plough (C.). ನೇಗಿಲ ಈಸು (ಹಲದಣ್ಡ Nn. 7).

ಈಹ îha. Giving. See ಬೆನ್ನೀಹ.

ಈಹ îha. = ಈಹೆ. (My.).

ಈಹಾಮೃಗ îhâ-mṛiga. *A wolf.*

ಈಹಿತ îhita. Sought; desired;—desire. (R.).

ಈಹೆ îhĕ. ಈಹಾ. Effort, exertion; *wish, desire.*

ಈಳಿ îḷi. = ಈಲಿ. ಅಸ್ತ್ರ. 2, ನಿಕರ. 3, ಕರ್ಣ. 4, ವಲ್ಲಿ. 5, ಧ್ವಜ. 6, ಈತ (Mr. 521).

ಈಳಿಗೆ îḷigĕ. (Šmd. 40). Tbh. of ಈಲಿಕ. A curved instrument for cutting grass (Mhr. ಇಳಾ; R.). 2, a blade set in a stock, used in slitting up vegetables, etc. (C.; Mhr. ಇಳೀ). ಈಳಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೆಚ್ಚಿ (B. 1, 8). ಪಲ್ಲೆ ಹೆಚ್ಚುವ ಈಳಿಗೆ (4, 177). — ಈಳಿಗೆಕತ್ತಿ. (My.; ಈಲಿ, ಈಲಿಕ, ಕರವಾಲಿಕೆ Si. 290). — ಈಳಿಗೆಮಣೆ. The stock wherein the blade is set (C.; ದಾತ್ರ, ಲವಿತ್ರ Si. 303).

ಈಳೆ îḷĕ. = ಇಳ್ಳೆ, ಹಿರಳೆ. An orange, etc. (ನಾರಂಗ Kk. 71; Mr. 112; Šm. 25; ಕಂಚೀ ಗಿಡ G.; Mhr. ಈಡ, a lime; Tĕ. ಈಡೆ, the inner division of an orange). See Abh. P. 12, 6; Ršv. 2, 36; Râghĕ. 17, 56; ಕಿತ್ತಿಳೆ, ದೊಡ್ಡಿಳೆ, ಪೇರೀಳೆ. *Cf.* the ಈರ in ಜಮ್ಬೀರ.

ಈಳ್ಯ îḷya. = ಏಳ್ಯ. (My.).

ಈಳ್ಳೆಯ îḷḷĕya. = ಈಳ್ಯ. (My.).

ಈೞ್ îḻ. = ಇೞ್ 1, etc. To pull, to drag, to draw (ಸೆಳೆ Šmd. I; M.; Tĕ. ಈಡು; T. ಈರ್; *cf.* ಈರ್ 2, ಈಡು 1).

ಈೞಿಗೆ îḻigĕ. (ಈಳಿಗೆ?). Disentanglement, disencumbrance, freedom (Mg.).

ಉ U

ಉ u. 1. The fifth letter of the Alphabet (Šmd. 12). As an initial it is often written ವು.

ಉ u. 2. The final of many Kannaḍa words, *e. g.* ಕರು, ಕಱು (Šmd. 59), ಮಡು (63), ಮಾತು (61. 67), ಒಲವು (62. 247), ಒಳ್ಪು (63), ಕೊಮ್ಬು, ಕಾವು (161), ಕರ್ಪು, ಬೆಳ್ಪು (70), ಕಳವು, ಉಱುವು (247), ಕೇಡು (250), ಅದು, ಇದು (96. 185), ಮಾಡು (63. 222. 260), ನೋಡು (63. 90. 254. 260), ಬಿಸು (282), ನಡು (284), ಎರಡು (63. 170), etc.

ಉ u. 3. An auxiliary letter to form words with final ಉ of words that, in classical language, end in a consonant, *e. g.* ಬಿಲು, ಕಲು, ಮುಳು, ಹಲು, ಕಣು; ಬಿಲ್ಲು, ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳು, ಹಲ್ಲು, ಕಣ್ಣು; ಎನ್ನು, ಹೇೞು, ಕೇಳು, ಸಲು, ಸಲ್ಲು; ಹೆಸರು, ಕರುಳು, ಹಾಲು, ಗೇಣು, ಮೇಣು; ಬನ್ದರು, ಅವರು, ತಾನು, ಅವಳು, ಕವಲು, ಇರುಳು, etc.—Observe especially that when *verbs* are conjugated in the present and future tenses according to new Kannaḍa, they are always presupposed to end in ಉ, as ಇೞಿಯು, ನಡೆಯು, ಕೊಯ್ಯು, ಬರು, ಬೀೞು, ಸಾಯು, ಮೇಯು, etc.; and that new Kannaḍa verbs like ಕೇಳು, ಹೇೞು, with regard to the P. p., fall under the ikâra-rule of Šmd. 280 (ಕೇಳಿ, ಹೇೞಿ). In Bp. 22, 29 there is the curious form ಕೊಲುವುತ್ತ (= ಕೊಲುತ್ತ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತ). See ಉವ 2; ಇ 4.

ಉ u. 4. An auxiliary letter in the formation of Tadbhavas, *e. g.* ರಜ್ಜು, ಅಪ್ಪು, ಕ್ಷತ್ತು (Šmd. 106), ಯಶಸ್ಸು, ತೇಜಸ್ಸು, ಮನಸ್ಸು (107), ಜೂದು (344), ದಣ್ಡು, ಅಮರ್ದು (364), ಗಣ್ಟು (365), ಸುಲು, ತುರಿಹ (368), ಮೆಱಸು (369), ಪಿಟ್ಟು (370), ಕಪುಂಗು (372), ಕಂಚುಗಾಱ (236), ಅರಸು (63), (ಸರಯು, etc. 103). Although the ಉ in such instances (excepting that of ಸರಯು, etc.) is not *radical, i. e.* is not that of ಕರು, etc. (59), it has been used like that (*cf.* 67), *e. g.* ಅಪತ್ತುವೂ (B. 5, 187), ಸಮ್ಪತ್ತುವೂ (5, 145), ಸಮ್ಪತ್ತುವನ್ನು (5, 98). The author of B. 5 takes this liberty also in Kannaḍa terms, *e. g.* ಹೊತ್ತುವನ್ನು (189), ನೆನಪುವೂ (220). In Šmd. 189 there exceptionally occurs ಅದುವುಂ (see s. ಅದು 1); 123 ಅರುವೆಂಗೆ; 124 ಅರುವಿನ (see s. ಅರು 2); 278 ಅಲ್ವಿನ, ಅಲುವಿನ (see s. ಪ್); Bp. 48, 3 ಆದುದನಱುವುವಿಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಮ್ ಎನುತ; *cf.* also ಇತುವೆನ್ದುಮ್ ಇತ್ತುವೆನ್ದುಮ್ ಅತ್ತುವೆನ್ದುಂ (Šmd. 265. 366); ಮಾನಸರುವಕಟ, ಅಕಟಾ! ಎನುತ (Bp. 46, 59); ತುಱುತುಱುವಿಡಿವಿಡಿದು (J. 3, 37); ಇರು = ಇರ್ (Šmd. 270. 272); ಉಮು = ಉಂ 1. *Cf.* ಉಮಂ, ಉವಂ 1 & 2, ಉವುಂ.

ಉ u. 5. (= ವು 2). An auxiliary to form another common nominative of ಅಂ for neuter words with final ಅ, *e. g.* ಕಸವು (Bp. 16, 22), ಗುಣವು (17, 9), ಪುಸ್ತಕವು (B. 2, 1).

ಉ u. 6. A common auxiliary for the formation of an unclassical (see *e. g.* Šmd. 113 seq.) nominative of masculines, feminines, and neuters with final ಇ or ಎ, *e. g.* ಅಪ್ಪಿಕೆಯು (Bp. 3,

84), ಸಭೆಯು (5, 59), ಉಗಚಣ್ಡೆಯು (11, 4), ವಿಧಿಯು (39, 34), ಅವ್ವೆಯು (47, 40), ತಿಳಿಯು (60, 48), ವಿದ್ಯೆಯು (B. 1, 4), ಮೊಯ್ಯು (1, 26), ಗಿಳಿಯು, ಪಕ್ಷಿಯು (2, 2), ಆಕೆಯು (2, 16), ಹೇಡಿಯು, ರಾಣಿಯು (C.).

ಉ u. 7. An imitative sound. — ಉಉ. One of the notes of the cuckoo (Šmd. 74 Mdb., o. rs. ಉಊ, ಒಓ).

ಉ u. 8. The initial u that is connected with **pu** and **hu**, see *e. g.* ಉಗಿ 5, ಉಗಿತ, ಉಗ್ಗಿ 2, ಉಂಜ (K. & Tbh.), ಉಟ್ಟ 3, ಉಟ್ಟು 2 & 6, ಉಡಗು 1, ಉಡುಗ, ಉಣ್ಡೆ, ಉಣ್ಣು 2, ಉತ್ತ 3, Tbh. ಉಬ್ಬು, Tbh. ಉಬ್ಬೆ, ಉಯ್ 3, ಉರಕು, ಉರಳ್ 2, ಉರಿ 4, 5 & 6, ಉಲ್ಲು, ಉಳಿ 7, ಉಳ್ಳಿ 3, ಉಱ 3, ಉಱುಕು. *Cf.* Tbh. ಉಗ.

ಉ u. 9. = ಅಂ 5, ಉಂ 1 q. v., ಊ 7. ದಿಕ್ಕುಂ ದೆಸೆಯು ಗತಿಯುಂ (Bp. 23, 29). ತಾಪಸರಾಜನುಂ ಗೋಪತಿಯು (32, 38). ಲಜ್ಜೆಯುಂ ನಾಚಿಕೆಯು (43, 11). ಎಲ್ಲಿಯು (44, 13). ಕವಿಗಳುಂ ಪಾಠಕರು (46, 52). ಪತಿಗೆ ಸತಿಗೆಯು (51, 8). ಅಱಿಸಿಯು ಕಾಣದೆ (27, 43). ಆಗಿಯು (38, 45). ಏಸನು (59, 15; 60, 49). ಆದಡು (= ಆದರೂ, 8, 23), ಆದೊಡು (8, 24). ಆದೊಡೆಯು (Bh. 1, 8, 45). ತನುಜರೊಡನೆಯು (1, 8, 60). ಆದರೆಯು (1, 8, 16. 28). Occasionally it disappears in a following vowel, *e. g.* ಆವನಾದೊಡೆ (Bp. 43, 81). ಏನಿಲ್ಲ (44, 39). ಹೊಲ್ಲೆಹವಾವುದಾದಲು (Bh. 2, 13, 35). ಆವುದನೂಹಿಸಿದೊಡೆ (1, 8, 77). ಏನೆನ್ದಡೆಪ್ಪಾದಡಂ ಬಿಡ ತನ್ನನ್ದವ ಸೀಱ ತಾಂ (Šš. 85). ಒನ್ದಿಲ್ಲ (J. 3, 36). ಏನಿತಿಲ್ಲ (28, 27). ಒನ್ದುಱಿಯದೆ (28, 60). — See ಮತ್ತೆಯು; ಉ.

ಉ u. 10. (= ಊ 5). A letter indicating intermediate place, quantity, and time. (T.). See ಉದು 1, ಉನಿತು, ಉನ್ತು, ಉನ್ನು, ಉನ್ನೆ, ಉಲ್ಲಿ, ಉವ 1, ಉವಳ್.

ಉಂ um. 1. = ಉ 9, etc., ಉಮು. A copulative conjunction that has the same meanings as ಅಂ 5, and is used like it (Šmd. 149. 150. 167. 396; T. ಉಮ್). ನರನುಂ ನರನನ್ದನನುಂ ಗುರುವುಂ (150). ಕಾಲಿನ್ದೆಯುಂ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆಯುಂ ಘಟ್ಟಿಸಿದಂ (150). ವಂಚಿಸುವುದು ಅವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ (150). ಪಟ್ಟೆಯೆನ್ಬ ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷಮುಂ ದೂಷಣಮುಂ ನಾಯ್ಕ ಸೋವುವುದುಂ ಲೋಹದ ಘಟ್ಟಿಯುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I). ತಱುವಾಯಿಂ ಸನ್ಧಿಯೆನ್ದುಂ ನಾಮಮುಮ್ ಎನ್ದುಂ ಸಮಾಸಮ್ ಎನ್ದುಂ ತದ್ಧಿತಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಆಖ್ಯಾತಮ್ ಎನ್ದುಂ ಧಾತುವೆನ್ದುಮ್ ಅಪಭ್ರಂಶಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಅವ್ಯಯಮ್ ಎನ್ದುಮ್ ಈ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎಣ್ಟಕ್ಕುಂ (Šmd. 7). ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂಗಳ್ (13). ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ (18). ಎಣ್ಬುಂ (42). ಎಲ್ಲರುಂ (112. 259. 298). ಮೊದಲ ಎರಡುಂ ವಿಭಕ್ತಿ (147). ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇದಂ (155). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ (201). ಇರ್ವರುಂ (267. 298). ಅನಿಬರುಂ (270). ಎರಡುಂ (388. 394. 396). ಆಱುಂ ಋತುಗಳ್ (Hlâ.). ನಾಲ್ಕುಂ ಕಡೆ (Ršv. 5, 121). ಎಲ್ಲವುಮುಂ (6, 34). ಸರ್ವರುಂ (Bp. 39, 70). ಶರಣ್ ಆರುಮ್ (whosoever) ಒಳರೆ ಖಲಸಂಸರಣದೊಳ್? (Šmd. 85). ಎನ್ದುಂ (whensoever; always, 149). ಎಲ್ಲಿಯುಂ (wheresoever; everywhere, 150). ಎತ್ತಲುಂ (wheresoever; occasionally, 155). ಎನ್ತುಂ (howsoever, 164). ಎನಿತುಮ್ (how much soever), ಅನಿತುಮುಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಱೆಗೊಟ್ಟಂ (73). ಇರುಳ್ಗಳುಮಂ (119). ಅಱಿನ್ದುವುಮುಂ (206). ಮೂದೇವರುಮುಂ ಕೋಣೆವುಗಿಸುಗುಮ್ ಅಸುರರ್ (267). ಎರಡುಮುಂ (251). ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮುಂ ನೇರ್ದಾಗಳ್ (288). ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿರ್ವರುಮಂ ಮಿಥುನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಅವರುಮುಂ (Šmd. 150). ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟಿಪ್ಪುದೆ ಪಿರಿಯ ಪುಲಿಯುಮುಂ ಕವಿಲೆಯುಮುಂ? (150). ಶಬ್ದಾರ್ಥಙ್ಗಳುಮಂ (Bp. 1, 15). ಎಲ್ಲರುಮಂ (1, 51). ಅಡಿಗಳನ್ ಎರಡುಮುಂ ಕಡಿಕಡಿದು (39, 33). ಆರುಮುಂ ಪುಗಲ್ ಈಯದೆ (Nr., see s. ಈ 9). ಅರುವನು (Bh. 1, 8, 26). ಪುಟ್ಟಿಯುಂ (Šmd. 31). ಆಗಿಯುಂ (53. 137. 187). ನಿಱಿಯುಂ (70). ಪಡೆದುಂ (106). ತೋಱಿಯುಂ (164). ಇರೆಯುಂ (261). ಒದವೆಯುಂ, ಬರೆಯುಂ (388). ಎನೆಯುಂ (395). ಇಲ್ಲದೆಯುಂ (139). ಪುಟ್ಟಿಯುಂ (31). ಪಡೆದುಂ (106). ಕಾಯ್ದುಂ (216). ಸನ್ದುಂ (26). ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (204). ಅಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ (167). ಅನ್ತಾಗಿಯುಂ (Bp. 40, 37). ಅನ್ತುಮ್ ಅಲ್ಲದೆಯುಂ (Ršv. 13, after 4). — Note: In *narration* the verbal noun with ಉಂ is frequently used as follows: (ರಾಜ) ಕುಮಾರಂ . . . ಅಮಾತ್ಯವದನಾರವಿನ್ದಮುಂ ನಡೆ ನೋಡಿ, ಸಮರಪ್ರಸ್ಥಾನ ಭೇರಿಯಂ ಪೊಡೆಯಿಸು! ಎಮ್ಬುದುಮ್, ಅವಂ ತನ್ತ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷನಪ್ಪ ಮೇಘನಾದನಂ ಬರಿಸಿ ಬೆಸಸುವುದುಮ್, ಅವಂ ಬನ್ದು, . . . ಪೊಡೆದಾಗಳ್ (Ršv. 6, after 10; see ಉದುಂ). See ಉವ 3, ಉವಂ 2, ಉವುಂ; ಲುಂ.

ಉಂ um. 2. An interjection of displeasure (C.; *cf.* Sk. ಉ). ಅ, ಹೋಗುವಳ್! ಉಂ, ಹೋಗುವಳ್! (Bp. 14, 33).

ಉಂಯಿ umyi. A mode of expressing one's uncomfortableness in sickness, in disturbed sleep, etc. (C.). ಉಂಯಿ (ಎನ್ದು ಬರೆಯುವದು) ಉಪಾಧ್ಯನ ಮಿಣ್ಣ (Prv.).

ಉಃ uh. An interjection used in joy derived from a bad habit: hey! ah! (ವ್ಯಸನಸುಖ Šmd. 394), and in disgust: foh! (ಅಸಹ್ಯ 394). *Cf.* ಉಸ್.

ಉಃಪು uhpu. An interjection of difficulty or distress (My.). ಬೆಸೆವೆಣ್ಗಳ್ ಬಿಸಿಲಿಸಿಲಿಂ ಬಸವಱಿದು, ಉಃಪೆನ್ದು, ಸುಯ್ದು (Ršv. 5, 32).

ಉಕ uka. = ಉಗ 2. An affix for forming masculine nouns, *e. g.* ಕಟ್ಟುಕ, ತಟ್ಟುಕ, etc. (Šmd. 239; also Sk.).

ಉಕಾರ u-kâra. The letter ಉ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 60-63).

ಉಕಾರಾನ್ತ ukâra-anta. A term with final ಉ (Šmd. 103; Kâvy. I, 2, 28-30; I, 3, 30-34).

ಉಕಾಲ್ ukâl. Vomiting (My.; H.). — ಉಕಾಲ್ ಜುಲಾಬ್. Cholera (My.; H.).

ಉಕ್ಕಡ ukkaḍa. (*fr.* ಉಱು?). The end or outermost part of a town or village (C.). **2,** an entrenchment about a camp, an advanced guard, pickets round a camp, a watch; a guard-house (My.; Tĕ. ಉಕ್ಕಳ; T. ಉಕ್ಕಳ, ಉಟ್ಕಳ; *cf.* ಉದ್ಘಾಟ?). **3,** a piece of rope that is tied to the lower end of a well-rope for fastening the vessel, and is of a different texture, generally not so thick (S. Mhr.; *cf.* ಉಗ್ಗ?). — ಉಕ್ಕಡಬಾಗಲು. The outer-most gate of a town or village (S. Mhr.). — ಉಕ್ಕಡಮನೆ. The last house of a town, etc. (S. Mhr.). — ಉಕ್ಕಡಹೊಲ. A field on the outskirt, etc. (S. Mhr.).

ಉಕ್ಕನ್ದ ukkanda. Swell: overflowing fullness, abundance (Grj. 1, 13; J. 14, 6). **2,** a narrow board or piece of bamboo firmly fixed between two beams of the roof, used for hanging clothes, etc. on; if two are near one another, they serve for a shelf (My.).

ಉಕ್ಕಳಿಕೆ ukkaḷikĕ. Tbh. of ಉತ್ಕಲಿಕೆ. (G.).

ಉಕ್ಕಾ ukkâ. = ಹುಕ್ಕಾ. (My.).

ಉಕ್ಕಿವ ukkiva. = ಉಕ್ಕೆವ. Cunning, fraud (ಠಕ್ಕು Šmd. II; Tĕ. ಉಕ್ಕಿವ = ಕಪಟ, ಕುತ್ಸಿತ).

ಉಕ್ಕಿಸು ukkisu. To make boil up or over (C.).

ಉಕ್ಕು ukku. 1. = ಉರ್ಕು 1. To rise, to swell, as the sea, etc.; to go beyond the common limits; to boil excessively; to come up or over in boiling; to foam; to boil, as rage; to be greatly increased, as beauty, grief, joy, etc.; to be elated (C.; Tu.; Tĕ. ಉಡುಕು, to boil, bubble with heat, seethe; to boil with rage; *cf.* ಉಬ್ಬು?). ತಿಮಿಂಗಿಲವು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿ, ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವದು (Si. 88). ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಮೇಲ್ವಾಯದ ತಡೆ (ವೇಲೆ 456). ಉಕ್ಕಿ ಬನ್ದದ್ದು ತೆಗದು ಹಾಕಿದರೆ ಮಿಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ ಮೋಸವಿಲ್ಲ (Prv.). ಉಕ್ಕುವ ಅಕ್ಕೆ (Râm. 5, 8, 89). ವಾದ್ಯಘೋಷಣಮ್ ಉಕ್ಕಿ ಉಲಿಯಲು (Bp. 23, 24). See Abh. P. 11, 23; Rsv. 5, 89; Râm. 1, 15, 43; J. 4, 7; 7, 31; 11, 37; 21, 43; 30, 31; Abhâ. 2, 52. 54. — ಉಕ್ಕೇಱು. -ಏಱು. To rise up, as boiling water, milk, etc. (C.); to effervesce, as fluids (C.); to rise, as the flood-tide (C.; G. 82); to rise, as dough (My.).

ಉಕ್ಕು ukku. 2. = ಉರ್ಕು 2. That rises or has risen. **2,** spume, froth (C.). **3,** rising, as that of the flood-tide. **4,** pride (ಗರ್ವ Čt. II, 31; Tĕ.). **5,** power. ಉಕ್ಕು ಬಱತುದು ಚನ್ದ್ರಮನ, ಮುಸುಕಿಕ್ಕಿದವು ನೆಯ್ದಿಲೆಗಳ್ (Bp. 12, 48). — ಉಕ್ಕ ತಿಳಿ. The skimmings of boiling rice (My.; Si. 311). — ಉಕ್ಕುಡಿಸು. -ಉಡಿಸು. To cause one's power to be shattered: to lose one's power or strength (Bh. 8, 24, 42; Râm. 1, 8, 3).

ಉಕ್ಕು ukku. 3. = ಉರ್ಕು 3. Steel, "wootz" (ಶಸ್ತ್ರ, ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಅಯಸ್, ಪಾರಶವ Hlâ., Mr. 98, Si. 332. 420; B. 4, 148; C.; Tĕ.). ಉಕ್ಕಿನಲಿ ವಿಷ್ಣುಪ್ರತಿಮೆಯಂ ಬೆಕ್ಕಸಮ್ಬಡೆ ನೋಡಿ (Bp. 23, 24). ಉಕ್ಕಿನ ಕೊಡಲಿಯಾದರೂ ಕಡಿಯಲು ಕಾವು ಬೇಕು (Prv.). — ಉಕ್ಕುಸುಣ್ಣ. Ashes of calcined iron (My.; Tĕ.).

ಉಕ್ಕುವಿಕೆ ukkuvikĕ. Rising, etc. (ಉತ್ಸವ Si. 458).

ಉಕ್ಕೆ ukkĕ. 1. = ಉಟ್ಕೆ 1. Ploughing (My.; Si. 319). See Prv. s. ನಿಲ 1.

ಉಕ್ಕೆ ukkĕ. 2. = ಉಟ್ಕೆ 2. Remainder (My.).

ಉಕ್ಕೆವ ukkĕva. (Šmd. 49). = ಉಕ್ಕಿವ. (ಠಕ್ಕು Kk. 83; *cf.* ಉಳಿ 1). ನಿನ್ನ ಬಗೆಗಳ ಬಂಗಿ ಕರಮ್ ಉಕ್ಕೆವಮ್ ಆಗಿ ಮನಕೆ ತೋಱುಗುಂ (Šmd. 217).

ಉಕ್ತ ukta. *Uttered, spoken, said;* a word (Bp. 51, 52). 2, = ಉಕ್ತಿ. (Mr. 362).

ಉಕ್ತಿ ukti. Speech; *a word, an expression* (ವಚನ Čt. I, 75). See Prv. s. ಭಕ್ತಿ.

ಉಕ್ತಿಕ್ರಮ ukti-krama. The proper way of expressing one's self (Kâvy. II, 2, B, 24).

ಉಕ್ತಿವಿದ ukti-vida. One who knows words or grammar (Šmd. 102).

ಉಕ್ತಿಸು uktisu. To speak, to declare (Bp. 18, 97).

ಉಕ್ತೆ uktĕ. N. of a type of metres (Čh.).

ಉಕ್ಥ uktha. Speech; praise. 2, *a kind of metre.*

ಉಕ್ಷ uksha. *An ox, a bull* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಉಕ್ಷಗ uksha-ga. Who rides on an ox: Šiva (Bp. 27, 32).

ಉಕ್ಷಗಮನ uksha-gamana. = ಉಕ್ಷಗ. (Bp. 61, 83).

ಉಕ್ಷಣ ukshaṇa. Sprinkling; consecrating. See ಪ್ರೋಕ್ಷಣ.

ಉಕ್ಷತರ uksha-tara. *A large ox or bull* (ಬಲ್ಪಿನೆತ್ತು Mr. 178).

ಉಕ್ಷಧ್ವಜ uksha-dhvaja. Whose ensign is an ox: Šiva (Bp. 58, 26).

ಉಕ್ಷಪತಿ uksha-pati. Šiva (Bp. 32, 31).

ಉಕ್ಷರಾಜ uksha-râja. Šiva (Bp. 61, 93).

ಉಕ್ಷವಾಹನ uksha-vâhana. Whose vehicle is an ox: Šiva (Bp. 43, 53; 50, 74).

ಉಕ್ಷಿತ ukshita. Sprinkled; cleansed. See ಪ್ರೋಕ್ಷಿತ.

ಉಕ್ಷೇಶ್ವರ uksha-išvara. Šiva (Bp. 56, 6).

ಉಖೆ ukhĕ. *A pot, a caldron* (ಮಡಕೆ Mr. 309).

ಉಖ್ಯ ukhya. Boiled or dressed in a pot, as *e. g.* flesh (ಭಾಣ್ಡದೊಳ್ ಅಡಗಡಲ್ಕೆ Mr. 217).

ಉಗ uga. 1. = ಉಗಿ 8, ಉಗೆ 2. (ಹಬೆ G.; S. Mhr.).

ಉಗ uga. 2. = ಉಕ, *e. g.* ನಾರುಗ, ಬೇರುಗ, ಊರುಗ, etc. (Šmd. 240).

ಉಗ uga. Tbh. of ಯುಗ. See ಉಗಾದಿ.

ಉಗನಿ ugani. = ಉಗನಿಬಳ್ಳಿ. (My.). — ಉಗನಿಬಳ್ಳಿ. A shrubby creeper, the heart-leaved moonseed, Cocculus cordifolius Dec. (St. & Pl.). 2, a common creeper with hoary leaves, Lettsomia aggregata Roxb. (Z.). — ಉಗನಿಹಮ್ಪು. = ಉಗನಿಬಳ್ಳಿ. (My.).

ಉಗಮ ugama. Tbh. of ಉದ್ಗಮ. Source, origin (My.; Čb., Mhr., B. 4, 213).

ಉಗರಿಸು ugarisu. To gasp, to breathe hard, to respire with difficulty (Tĕ. ಒಗರಿಂಚು; R.; Tĕ. ಉಕ್ಕಸ, gasping for breath, asthma; *cf.* ಉಚ್ಛ್ವಸ).

ಉಗಳ್ ugaḷ. 1. -ಱು. = ಉಗುಳ್ 1, etc. To spit, to spirt out (Bp. 37, 42; C.; Mhr. ಉಗಳಣೇಂ).

ಉಗಳ್ ugaḷ. 2. -ಱು. = ಉಗುಳ್ 2, etc. Spittle, saliva (C.).

ಉಗಳಿಸು ugaḷisu. = ಉಗುಳಿಸು. (C.).

ಉಗಾದಿ ugâdi. Tbh. of ಯುಗಾದಿ. (C.; Te.). — ಉಗಾದಿಹಬ್ಬ. A festivity observed on new year's day (C.).

ಉಗಿ ugi. 1. To pull, to draw towards; to draw away, to rob; to draw or tear off; (to cast off); to draw out of, as a sword, to pull out (ಆಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; ಆಕರಿಸಣ Šm. 81; ಸುಲಿಗೆ 81; Tĕ. ಒಡಿ; *cf.* ಉರ್ಚು, ಒರೆ 2; ಸುಗಿ 1). ನಗೆಮೊಗದೊಳ್ ಉಗಿದು ಕವಚಮುನ್, ಇನ್ದ್ರಂಗೆ ಇತ್ತಂ (Šmd. 285). ರಭಸದೊಳ್ ಉಗಿವ ಕಡುಗದ. . ಮಹಾಧ್ವನಿ (Bh. 6, 2, 4). See Bp. 57, 25; Bh. 8, 23, 44; 8, 26, 11; J. 9, 27; 12, 13; 13, 15. 17; 23, 34; 31, 4. 47; Râm. 1, 15, 44.

ಉಗಿ ugi. 2. To hurt, tear or rend with the nails (ನಖಕ್ಷತ Šmd. Dh., Šm. 81); to rend, to slit (ಪಟು Čt. I, 29). See J. 3, 19; 4, 42. 44; 28, 44. 46. **2,** to break (Bp. 26, 28; *cf.* ಉಡಿ 1). — ಉಗಿಯುಗಿ. rep. (Bp. 39, 33).

ಉಗಿ ugi. 3. To fear (ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72; *cf.* ಉಡುಗು 1; ಪುಕ್ಕು 1; ಸುಗಿ 2; T. ಉತ್ಕ್ಕು, to fear). ತತ್ಪ್ರಾರಜನಮನಮ್ ಉಗಿದು, ಬಿದ್ದುದು ಶೋಕಮಯಸಾಗರದ ಮಧ್ಯದಲಿ (Bh. 1, 8, 91).

ಉಗಿ ugi. 4. (= ಉಗುಳ್ 1). To spit, to spirt out; to emit (ಜಿಹ್ವೆಯಿಂ ರಸವ ಬಿಡುವುದು Šm. 81; My.; Tu.; T. ಉಮಿ; M. ಉಟ್, ಉವಿ, ಉಮಿ; Tĕ. ಉಸಿಂಚು). See ಗವುರುಗಿ.

ಉಗಿ ugi. 5. (= ಪುಗು?). To enter (?). ಹೊಗೆಯ ಹಬ್ಬುಗೆ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ ಉಗಿದುದು (Bh. 1, 20, 56).

ಉಗಿ ugi. 6. (fr. ಉಗಿ 1). Pulling. — ಉಗಿಬಗಿ. dupl. ಉಗಿಬಗಿ ಮಾಡು, to pull and divide, separate or tear (Ršv. 5, 117; Abh. P. 2, 31; 2, after 55; 3, 77). ಉಗಿಬಗಿಯಾಗು. To be separated, to be torn asunder, etc. (Grj. 4, 113).

ಉಗಿ ugi. 7. = ಹುಗಿ. To bury (My.).

ಉಗಿ ugi. 8. = ಉಗ, etc. Steam;—vapour or reek, as that which rises from a grain-pit (C.; ಉಷ್ಣದ ಉಗೆ, ಬಾಷ್ಪ G.; Tĕ. ಉಕ್ಕೆ, heat, closeness, etc., of ಉಡುಕು, see ಉಕ್ಕು 1, ಉಕ್ಕರ್ 1; T. ಉಕ್ಕ, sultriness, confined heat; Tu. ಉಕ್ಕಿ; *cf.* ಉಬ್ಬೆ). See B. 2, 48; 3, 117; 4, 102; 5, 142. — ಉಗಿಕಾವು. The heat of steam (C.). — ಉಗಿ ಕಾಸು. To heat or warm in or by steam, as one's hands or feet (C.). — ಉಗಿ ಕೊಡು. To apply steam, to foment, *e. g.* by means of a bit of cloth (C.). — ಉಗಿಯನ್ತ್ರ. A steam-engine (B. 4, 103).

ಉಗಿತ ugita. = ಹುಗಿತ. (My.).

ಉಗಿಪದ ugipada. Plundering, robbing, etc. ಉಗಿಪದಮ್ ಎನ್ದು ಸುಲಿಹಂ (Šmd. II).

ಉಗಿಸು ugisu. To cause to become loose, to let loose, to emit, etc., to spill (Bp. 45, 19; 58, 69; 59, 18). ಕಂಗಳಿನ್ದ ಉಗಿಪ ಅಶ್ರುವೃಷ್ಟಿ (B. 5, 320).

ಉಗು ugu. 1. = ಒಗು 1, (ಓಗು). To become loose; to burst forth; (to appear); to flow, to run, to trickle; to be dropt, to fall; to be shed or spilt;—to let loose; to send off; to throw away; to throw; to vomit; etc. (ವಿಸರ್ಜನ Šmd. Dh.; T.; Tĕ. ಒಡಿ, to drop, etc.; *cf.* ಉಜ್ಜು 1, ಉದಿರ್ 1, ಒಗೆ 1, ಒಡಿ 3, ಒಟಿ 1, ಒಸರ್ 1). P. p. ಒಕ್ಕು (Šmd. 282. 284). ಮತ್ತಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂ, ಬಿದಿರಿಂ, ಫಣೀನ್ದ್ರೋತ್ತಮಾಂಗದಿನ್, ಅಗುರ್ವಪ ಪನ್ದಿಯ ಕೋಟ್ಕಳಿಂ ಮುತ್ತು ಒಕ್ಕುವು (142. 166). ಕರಿತಿರದತ್ತಣಿಂ ಮುತ್ತು ಒಕ್ಕುವು (165). ಪನ್ದಿಯ ಕೋಟ್ಕಳಿಂ... ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತನ್ ಆಯ್ಯುತ್ತುಮ್ ಇರ್ಪ ಶಬರವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (168). ನಭೋವಾರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ದಧಿಪಾಣ್ಡುರಪಿಣ್ಡಮೋ? (Lîlv. 3, 4). ಮುಡಿಯಿಂ ಅಲರುಗೆ (Ršv. 10, 7). ಸುಖಾಶ್ರುಕಣಂಗಳ್ ಉಗುತಿರೆ (Bp. 2, 34). ಕಮ್ಬನಿಗಳ್ ಉಗುತಿರಲು (3, 37; see also 18, 46; 33, 6; 48, 11; 29, 17; 50, 7). ಮುಡಿದ ಅರಳ್ಗಳುಗೆ (5, 28). ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬಮ್ ಉಗದನ್ತೆ (10, 9). ತುನ್ತುರ್ಪನಿಗಳ್ ಉಗೆ (13, 21). ಘೋರನೆ ನೆತ್ತರ್ ಉಗೆ (38, 10). ಘೃತವ ಒಕ್ಕ ಅನುವು (43, 71). ಛಸಿತಮ್ ಉಗುತ (44, 16). ಅಂ ನಿಮ್ಮ ಸಿಸು; ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಒಕ್ಕದಂ ಕರುಣಿಸಿ! (48, 6). ಉಣ್ಡೊಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದಂ (56, 9). ಉಗುವುದು ಅದು ರಕ್ತವು (57, 75). ತನುಪುಲಕಂಗಳ್ ಉಗೆ (61, 40). See Abh. P. 11, 13; Bp. 27, 4; 47, 48; Ršv. 5, after 55 & 120; 13, 89; Bh. 1, 10, 38; J. 3, 26; 12, 6; 24, 45.

ಉಗು ugu. 2. = ಒಕ್ಕು. Short P. p. of ಉಗು 1. — ಉಗುತರ್. To drop from, to drop, etc. (Ršv. 5, after 55). ಉಗುತರೆ ಕೋಟ್ಮುಳ್ವೆರಸುಮಸ್ತಕಪಿಣ್ಡದ ಮೌಕ್ತಿಕೋತ್ಕರಂ (Abh. P. 13, 74).

ಉಗುನಿ uguni. = ಒಗನಿ, q. v. (ಪೀಲು, ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ Mr. 146).

ಉಗುರ್ ugur. 1. ಉಗುರು. = ಉಗುರ. A nail; a claw (ಕಾಮಾಂಕುಶ, ಕರರುಹ, ಪಾಣಿಜ, ನಖ, ನಖರ Hlâ.; Mr. 322; ಪುನರ್ಭವ, etc. Si. 211. 486; Tu.; T. ಉಗಿರ್; Tĕ. ಗೋರು). ಉಗುರ್ಗಳ್ (Šmd. 52; J. 6, 16; 8, 12; 18, 29). ಕರಡಿಯ ಬೆರಳಿಗೆ ಉದ್ದನ್ನ ಉಗುರುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). ಉಗುರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯೇ? (Prv.). See ಕೂರುಗುರ್, ಕೊಂಕುಗುರ್, ಕೊನೆವುಗುರ್, ಸೆಳ್ಳುಗುರ್, ಹುಲಿಯುಗುರ್. — ಉಗುರಡ್ಡಿಗೆ. -ಅಡ್ಡಿಗೆ. A nail-shaped piece of gold or addigĕ;—a necklace composed of them (My.). — ಉಗುರಿಲ್ಲದ ಬೆರಳು. The šišna (My.). — ಉಗುರುಕಣ್ಣು. The small open place between a finger-nail and the flesh under it, the quick of a finger-nail (C.). — ಉಗುರುನಂಜು. Poison in the blood created by scratching open pustules, etc. (C.). — ಉಗುರುಬೆಚ್ಚಗೆ. So warm as to be sensible to the finger-nails, luke-warm (C.; Tĕ. ಗೋರುವೆಚ್ಚ). — ಉಗುರುಸುತ್ತು. A whitlow (C.; T. ಉಗಿರ್ಚುಟ್ಟು). — ಉಗುರುಸುತ್ತುಬಳ್ಳಿ. A climbing foetid milky herb, Daemia extensa R. Br. (Cynanchum extensum Ait.; St. & Pl.). — ಉಗುರುಳಿ. -ಉಳಿ. A round-bladed chisel or gouge (My.; Tĕ. ಗೋರುಲಿ). — ಉಗುರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. A pressure or wound made with a finger-nail (J. 11, 21. 22). ಉಗುರೊತ್ತಿನ ಹುಗ್ಗಿ. A kind of huggi (S. Mhr.). — ಉಗುರ್ಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. The point of a finger-nail (Č. Bp. 47, 25; J. 30, 29).

ಉಗುರ್ ugur. 2. = ಉಗುಳ್ 1 (??). See Abh. P. 12, 90.

ಉಗುರ ugura. = ಉಗುರ್ 1. ಉಗುರಗಳು (B. 5, 34. 238).

ಉಗುರಿಸು ugurisu. To scratch asunder. ಬೆರಣ್ಣವು ಪೊಕ್ಕುಟಿನ್, ಉಗುರಿಸಿದುವು ತುಱುಮ್ಬು (Šmd. 288).

ಉಗುಳ್ ugul̤. 1. = ಉಗಳ್ 1, ಉಗುಱು 1. To emit, as saliva, etc.; to spit out; to spit, to sputter. (T. ಉಮಿಳ್; Tu. ಉಬ್ಬಿ; see ಉಮ್ಮಳು 1). P. p. ಉಗುಳ್ದು (Bp. 13, 5). ಉರಿಯನ್ ಉಗುಳುತ್ತ (31, 15). ನೀರನ್ ಉಗುಳ್ (42, 30). ಕಿಡಿಯನ್ ಉಗುಳುತ್ತ (44, 20; 51, 59; 66, 5). ರೋಚಿಗಳ ಉಗುಳ್ವ ನವರತ್ನಂಗಳ್ (Č. Bp. 2, 4). ತಾನ್ ಉಗುಳುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ಪೊಸಗಮ್ಪುಮನ್ ಇತ್ತ... ಪ್ರಫುಲ್ಲಮಲ್ಲೀನವಪುಷ್ಪಂ (Čpr. 7, 49). See Bp. 38, 17; 54, 35; 46, 59; Ršv. 1, 120; J. 3, 41; 5, 31; 14, 15; 20, 17; Grj. 10, after 79.

ಉಗುಳ್ ugul̤. 2. = ಉಗಳ್ 2, ಉಗುಱು 2. Spittle, saliva. (Tu. ಉಬ್ಬಿ; Tĕ. ಉಮ್ಮಿ, ಉಮ್ಮು). ಉಗುಳ್ಗಳ್ (Šmd. 52).

ಉಗುಳಿಸು ugul̤isu. = ಉಗಳಿಸು. To cause to emit or to spit (C.).

ಉಗುಳು ugul̤u. 1. = ಉಗುಳ್ 1, etc. (ಗಣ್ಡೂಷ Nn. 89; C.). P. p. ಉಗುಳಿ. ಉಗುಳುವುದು (ನಿಷ್ಠೀವ Nr.). ಉಗುಳುವಡೆ (Bp. 13, 12). ಉಗುಳು ವಿಷವನು! (13, 14). ಉದಕವನ್ ಉಗುಳಿ (18, 47). — ಉಗುಳುಗುಳು rep. (Bp. 13, 11). ಉಗುಳಿ ಉಗುಳಿ ರೋಗ, ಬೊಗಳಿ ಬೊಗಳಿ ರಾಗ (Prv.).

ಉಗುಳು ugul̤u. 2. = ಉಗುಳ್ 2, etc. ಉಗುಳು ಸಿಡಿವ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬೂಕೃತ Hlâ.). ಉಗುಳುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬೂಕೃತ Nr.). ವೇದವನ್ ಓದುವಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಳುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದುಗಳು Nr.). — ಉಗುಳುರೋಗದವನು. (ಶ್ಲೇಷ್ಮಲ Si. 203; My.).

ಉಗುಳುವಿಕೆ uguluvikĕ. Spitting, etc. (ಉದ್ಗಾರ Si. 400).

ಉಗೆ ugĕ. 1. = ಒಗೆ 1. To be born, etc. (Čh. v. 234).

ಉಗೆ ugĕ. 2. = ಉಗ 1, etc. (S. Mhr.; ಬಾಷ್ಪ G.).

ಉಗ್ಗ ugga. (Šmd. 49). A rope or cord attached to anything as a handle (C.; Tĕ.; T. ಉಕ್ಕ; Tu. ಉಗ್ಗಿ, ಒಗ್ಗಿ; *cf.* ಉಟ್ಟಿ 2, ಉರಲ್ 1, ಉಱು 1; T. ಉದ್ಗು, to tie).

ಉಗ್ಗಟ uggaṭa. = ಉಗ್ಗಡ. Tbh. of ಉತ್ಕಟ (Šmd. 363).

ಉಗ್ಗಡ uggu2-aḍa1. = ಉಗ್ಗಡಣೆ. ವಂದಿಜನದ ಉಗ್ಗಡದ ರಾಜ ಕುಮಾರಕರು (Râm. 1, 16, 41).

ಉಗ್ಗಡ uggaḍa. = ಉಗ್ಗಟ. Excess, etc. (ಹೆಚ್ಚಿಗೆ G.). See Bh. 1, 10, 37; Ršv. 6, 11; 8, 113; Râm. 1, 13, 10; 5, 9, 25; 6, 10, 28; J. 16, 10. 2, affliction, trouble (My.).

ಉಗ್ಗಡಣೆ (uggu1 or 2-aḍaṇĕ=aṭa). = ಉಗ್ಗಡ. Repeated sounds: sound, noise, clamour; repetition of certain meaningless sounds uttered to harmonize with dance or music (Bp. 54, 6; Bh. 1, 12, 19; Râm. 1, 16, 3; 6, 2, 7; J. 2, 47).

ಉಗ್ಗಡಿಸು uggaḍisu. To utter repeatedly; to sound, to reverberate; to cry, to cry out; to proclaim (Grj. 4, after 33; Bp. 6, 20; 29, 28; 50, 78; 57, 26; Râm. 3, 6, 50; 6, 1, 13; Ršv. 6, after 11; 13, 71); to repeat certain meaningless sounds so as to harmonize with dance or music (My.; Tĕ. ಉಗ್ಗಡಿಂಚು, ಉಗ್ಗಳಿಂಚು).

ಉಗ್ಗಾರ uggâra. Tbh. of ಉದ್ಗಾರ. (My.).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 1. = ಉಗಿ. (Šmd. 49). Burning (*cf.* ಉರಿ 1, ಪುಗ್ಗು, ಪುಚ್ಚು). — ಉಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ. -ಬಲದ ಎಣ್ಣೆ. Oil with the power of burning, burning oil (ಉರಿವೆಣ್ಣೆ Šmd. II, o. rs. ಉಗಿವಳಿದೆಣ್ಣೆ, ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ; *cf.* ಅಗ್ಗಿವಳದೆಣ್ಣೆ).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 2. = ಹುಗ್ಗಿ. (My.).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 3. = ಉಬ್ಬಿ. (R.).

ಉಗ್ಗು uggu. 1. Repeatedly to utter unmeaning sounds; —to hesitate or falter in speaking, to stammer (ವಚನವಿರೋಧ Šmd. Dh.; Tu.; *cf.* ಒಳಱು?)

ಉಗ್ಗು uggu. 2. (Šmd. 248). Unmeaning sounds, such as one uses to amuse a baby (Bp. 15, 14; My.; Tĕ. ಉಗುಂಗಿ);—stammering (My.; ಬಿಕ್ಕು Čt. II, 105).

ಉಗ್ಗು uggu. 3. To throw, as water (C.; ನೀರು ಚಲ್ಲು G.; Tu.: to flow by spurts; *cf.* ಒಯ್ಕು 1). See B. 4, 186; 5, 164.

ಉಗ್ರ ugra. *Formidable, terrific.* 2, cruel, fierce. 3, hot, sharp, pungent. 4, angry, wrathful. 5, *Šiva.* 6, *a mixed tribe from a Kshatriya father and a Šûdra mother.*

ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ ugra-gandhĕ. Bishop's seed, Ligusticum ajwaen Roxb. (ಅಜವಾನ G.). 2, *Pimpinella involucrata* W. & A. 3, = ವಜೆ, *an aromatic water-plant, Acorus calamus* Lin. (ವಜೆ, ಬಜೆ Mr. 136). 4, *the common carraway, Carum carui.*

ಉಗ್ರಚಣ್ಡಿ ugra-čaṇḍi. N. (Bp. 11, 4).

ಉಗ್ರತೆ ugratĕ. Violence, passion, anger (Kâvy. IV, 2, 14; Bp. 21, 44; 26, 60); cruelty; wrath.

ಉಗ್ರತ್ವ ugratva. = ಉಗ್ರತೆ. (My.; B. 5, 234).

ಉಗ್ರದಣ್ಡ ugra-daṇḍa. Stern-sceptred: relentless (Bp. 49, 10).

ಉಗ್ರಧನ್ವ ugra-dhanva. *Indra.*

ಉಗ್ರಲೋಚನ ugra-lôčana. Šiva (Bp. 53, 2; 57, 38).

ಉಗ್ರಶಕ್ತಿ ugra-šakti. N. of a king. (My.).

ಉಗ್ರಶಾಸನ ugra-šâsana. Severe in command, strict in orders;—a severe, cruel command (My.).

ಉಗ್ರಸೇನ ugra-sêna. N. of the father of Kaṁsa. (Bhâgavata 10, 40 sum.).

ಉಗ್ರಾಕ್ಷ ugra-aksha. Šiva (Bp. 58, 26).

ಉಗ್ರಾಣ ugrâṇa. A storehouse, a granary; a magazine; a treasury (ಸರ್ವರಸಮ್ ಆಪಿಸರಕು ಇರ್ಪುದು Mr. 195; C.; Tĕ., M., Tu.; T. ಉಕ್ಕರಾಣ; Mhr. ಉಗರಾಣೀ, ಉಗಾರಣೀ, ಉಗ್ರಾಣೀ, gathering in of moneys due; moneys gathered). ತ್ರೈಲಕ್ಷ್ಯತಗುಡಪ್ರಕರರಸಭಾಣ್ಡದ ಉಗ್ರಾಣದ ಒಳ್ಪನೆಗಳ್ (Č. Bp. 5, 50).

ಉಗ್ರಾಣತೆ ugrâṇatĕ. The state of being greatly risen (? Mhr. ಉಗ್ರಾಣ, loftiness, pride). ಉಗ್ರಾಣತೆಯೆನೆ ಬಹಳಮಾಗಿ ಪೊಣ್ಮಿದುದಕ್ಕಂ (Bhn. 55).

ಉಗ್ರಾಣಿ ugrâṇi. A store-keeper (My.; see ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ); a store-keeper's servant (My.); a village peon (Mg.).

ಉಗ್ರಾಣಿಕ ugrâṇika. = ಉಗ್ರಾಣಿ. (My.).

ಉಗ್ರಾಣಿಸು ugrâṇisu. To be amassed, to become excessive (Bh. 8, 19, 47).

ಉಗ್ರಾಮ್ಬಕ ugra-ambaka. Šiva (Bp. 54, 44).

ಉಗ್ರಾಹಿ ugra-ahi. A formidable snake (ನಿಶಾಚರ, ಕ್ರೂರಸರ್ಪ Nn. 23).

ಉಗ್ರಿ ugri. A certain poison, the root of Aconitum ferox (? ತುಗ್ಗಿಲ್ Mr. 120, o. r. ಅಗ್ರಿ; Sk. ಉಗ್ರೆ is the name of several plants).

ಉಘೆ ughĕ. Hurra! huzza! (Bp. 16, 30; Ššv. 1, 80; C.; Tĕ.; ಜಯಜಯವಾಗಲೆಮ್ಬರ್ಥ G.). — ಉಘೆಉಘೆ. rep. ಭೋಂಕನೆ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ್ ಅನ್ದು ಅರತಿಯನ್, ಉಘೆಯುಘೆ! ಎನ್ದು, ತನ್ದು, ಎತ್ತುತ್ತೆ ಇರ್ದರ್ (Šmd. 64). — ಉಘೆಕಾಳಿಕೊಣ್ಡ. N. of a dog (Bp. 55, 53). — ಉಘೇ. = ಉಘೆ. (Bp. 26, 8; 45, 54; 52, 40; 56, 7; 61, 64). — ಉಘೇ ಉಘೆ. rep. (Bp. 44, 34. 71). — ಉಘೇ ಉಘೇ. rep. (Bp. 6, 23; 43, 32; 56, 14).

ಉಂಕಿ uṅki. (fr. ಉಡಿಕೆ?). = ಉಂಕೆ, ಊಕೆ 1. The warp spread and starched (C.). ಆಕೆಯನು ಕಣ್ಡು, ಮನೆಯಾಕೆಯನು ಮಱೆದರೆ ಹಾಕಿದ ಉಂಕಿ ಹಱಿದನ್ತೆ ಮನೆಯೊಳ್ ಇದ್ದಾಕೆ ತಾ ಕೆಡುಗು (Sp.).

ಉಂಕಿಸು uṅkisu. To consider; to observe, to look at (Bp. 19, 49; T., M. ಉನ್ನು; T. ಉಳ್ಳು, to consider; see ಉನ್ನಿಸು).

ಉಂಕುಣ uṅkuṇa. = ಉತ್ಕುಣ. A bug (Sk.).

ಉಂಕೆ uṅkĕ. = ಉಂಕಿ, etc. (My.).

ಉಂಗರ uṅgara. (fr. ಅಂಗುಲೀಯ?). = ಉಂಗುರ, etc. A ring (ಅಂಗುಲೀಯಕ, ಊರ್ಮಿಕೆ Si. 220; C.; Tĕ.; Tu.

ಉಂಗಿಲ್; *cf.* ಉರುಟು 5; T. ಉರುಲ್, to turn round). ಉಂಗರ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಗಂಗರವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಉಂಗುಟ uṅguṭa. = ಉಂಗುಟ್ಟ. Tbh. of ಅಂಗುಷ್ಠ (Šmd. 354. 370). See Bp. 1, 49; 4, 36; Grj. 5, after 42; J. 31, 4; 32, 32.

ಉಂಗುಟ್ಟ uṅguṭṭa. = ಉಂಗುಟ. (Šmd. 370).

ಉಂಗುರ uṅgura. = ಉಂಗರ, ಉಂಗ್ರ. (ಅಂಗುಲೀಯಕ, ಊರ್ಮಿಕೆ Hlâ.; C.). ಅಕ್ಕರಂ ಬೆರಸಿರ್ದ ಉಂಗುರ ಮುದ್ರೆ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). See B. 3, 34; 5, 238; ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ. — ಉಂಗುರ ಕೂದಲು. = ಉಂಗುರಗೂದಲು. (My.; ಗುಂಗುರಕೂದಲು G.; see s. ಮುನ್ನಲೆ). — ಉಂಗುರಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. A ringlet, ringlets (C.; ಅಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ, ಸುರುಗುರುಳ್ G.). — ಉಂಗುರಬೆರಳು. The ring-finger (My.; ಅನಾಮಿಕೆ G.).

ಉಂಗ್ರ uṅgra. = ಉಂಗುರ, etc. (C.). — ಉಂಗ್ರಗೂದಲು. = ಉಂಗುರಗೂದಲು. (C.; ಸುರುಗುಳ್ಗುರು Čb.).

ಉಚಾಯಿಸು ucâyisu. = ಉಚ್ಚಾಯಿಸು. To go beyond; to pass by, to overstep, to transgress (as a word, an order), to exceed (as the bounds of propriety); to penetrate right through, as a pointed instrument;—to pass or elapse, as time, etc. (My.).

ಉಚಿತ ucita. Delightful, agreeable. 2, used, customary, usual; used to. 3, *right, proper, convenient, suitable;* right manner, etc. 4, a gift, a present, a gratuity (C.; ಸಮ್ಬಡೆ, ಕೊಡುವುದು Nn. 140; ಸಮ್ಬಡ Mr. 537). 5, N. of a metre (Čh.). See Čh. v. 1; Šmd. 115. 397; J. 2, 46; 5, 25; 7, 42; 10, 1; 17, 36.

ಉಚಿತಜ್ಞ ucita-jña. Knowing what is proper (Šmd. 107).

ಉಚಿತವರ್ಣ ucita-varṇa. A suitable, homogeneous letter (Kâvy. I, 3, 49-52).

ಉಚಿತವಿಧಿ ucita-vidhi. The proper method or manner (Šmd. 383).

ಉಚಿತಾಕ್ಷರ ucita-akshara. = ಉಚಿತವರ್ಣ. (Čh. v. 3; Šmd. 209 seq.).

ಉಚ್ಚ ucca. = ಉಂಚ, ಉದ್ದ. *High, lofty, elevated;* tall; deep; loud; intense. 2, the apex of the orbit of a planet. ಉಚ್ಚಕುಲ (B. 4, 188).

ಉಚ್ಚಂಗಿ uccaṅgi. = ಹುಚ್ಚಂಗಿ. N. of a village in Mysore. — ಉಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. A goddess of that place (My.). — ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗ. = ಉಚ್ಚಂಗಮ್ಮ. (My.).

ಉಚ್ಚಟೆ uccaṭĕ. *A fragrant grass, a species of Cyperus.*

ಉಚ್ಚಣ್ಡ ud-caṇḍa. Quick, fast, rash (ಅಪ್ರಲಮ್ಬ Hlâ., Mr. 459). 2, hanging down (ಏಱ ಕಟ್ಟಿದುದು Hlâ.; ಎಱಗಟ್ಟೆ Mr. 459).

ಉಚ್ಚಪುಚ್ಛ ucca-puccha. A kind of bird (ಮ್ಲಾನ or ಅಮ್ಲಾನ, ಉಲಿವ Mr. 174, one MS. ಟೀವ instead of ಉಲಿವ).

ಉಚ್ಚಯ ud-caya. 1. Gathering, collecting; a collection, heap, multitude. 2, *the knot of the string or of the cloth which fastens the lower garments round the loins, tied in front* (ನೀವಿ Mr. 343; see ನಿರಿ 2). 3, ಸೋಗೆ (343).

ಉಚ್ಚಯ uccaya. 2. = ಉಚ್ಚವ. (My.).

ಉಚ್ಚರಣ ud-caraṇa. -ಣೆ. Going up or out; uttering; pronunciation. (C.).

ಉಚ್ಚರಿತ ud-carita. Gone up or out; risen. 2, uttered, pronounced. See ಸ್ವಾಭೋಗೋಚ್ಚರಿತ.

ಉಚ್ಚರಿಸು ud-carisu. To emit (sounds), to utter, to pronounce, to speak, to read. See Šmd. 10. 27. 38. 127. 140. 189; Bp. 55, 50; J. 9, 32; 13, 49.

ಉಚ್ಚಲ ud-cala. The mind, the understanding. (R.).

ಉಚ್ಚಲಿತ ud-calita. ಉಚ್ಚಳಿತ. Gone away from; gone up or out, winnowed; freed or loosened from; proceeded, come forth (Rsv. 13, 69).

ಉಚ್ಚಲಿಸು ud-calisu. ಉಚ್ಚಳಿಸು. To come forth (ಪೊಱ ಪೊಣ್ಮು Kk. 74; Šm. 65; ಉಚ್ಚ ಪಾಯ್ Šs.); to issue, to proceed (J. 12, 42; 13, 48; 14, 11). 2, to become loose (Rsv. 5, 41). 3, to separate, to withdraw from each other (Bp. 61, 28). 4, to enter into and go out on the other side, to penetrate right through and go onwards (J. 3, 19; 4, 44; 13, 48; 22, 14; 23, 16. 38; 28, 48); to penetrate (7, 45; 12, 21. 41; 20, 18; 22, 20; Bhâgavata 10, 18, 6). 5, to run over, as water, to swell and run over, as the sea (Abh. P. 14, 146; Bh. 1, 20, 54). 6, to start up suddenly (Bp. 32, 26; J. 6, 10).

ಉಚ್ಚವ uccava. Tbh. of ಉತ್ಸವ. (Bp. 57, 43; Bh. 4, 2, 67; My.).

ಉಚ್ಚಾಟನ ud-câṭana. Eradicating; driving away, scaring; expelling, removing (My.); causing a person to quit his occupation by means of magical incantations. — ಉಚ್ಚಾಟನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To drive away, to scare (Bp. 22, 30).

ಉಚ್ಚಾಪತಿ uccâpati. Taking of goods upon credit (My.; Mhr. ಉಚಾಪತ).

ಉಚ್ಚಾಯಿಸು uccâyisu. = ಉಚಾಯಿಸು. (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚಾರ ud-câra. Causing to go forth; discharge. 2, *faeces, excrements.* 3, utterance, pronunciation.

ಉಚ್ಚಾರಕ ud-câraka. Pronouncing, sounding, declaring. 2, a proclaimer, a herald (ದಣ್ಡಿ Mr. 265).

ಉಚ್ಚಾರಣೆ ud-câraṇĕ. -ಣ. Utterance, articulation, pronunciation, reciting (Šmd. 10 Cm.; My.).

ಉಚ್ಚಾವಚ uccâvaca. *Various, heterogeneous, unconnected, digressive;* speaking unconnectedly or foolishly (ಮನ ಬನ್ದವೊಲು ನುಡಿವದು Mr. 84).

ಉಚ್ಚಾಸನ ucca-âsana. An elevated, high seat (Grj. 4, after 33 & 48).

ಉಚ್ಚಿ ucci. 1. A particle used in calling dogs (Bp. 55, 46). — ಉಚ್ಚುಚ್ಚಿ ರೇ. rep. with ರೇ. (Bp. 55, 46; 61, 20).

ಉಚ್ಚಿ ucci. 2. The top or crown of the head (Te., T., M.). — ಉಚ್ಚಿಬಾಯಿ. The fontanel (My.).

ಉಚ್ಚಿಕೆ uccikĕ. Diarrhoea (My.).

ಉಚ್ಚಿಸು uccisu. To cause to untie or loosen (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚು uccu. 1. = ಉಚ್ಚರ್, etc. To pull out, to draw, as a sword (Bp. 28, 42; 32, 44; 33, 14). **2,** to untie, to loosen, as a knot, a tie (S. Mhr.); to cast, as a slough (C.). **3,** to become loose, as the leaves of a book, the sewings of a cloth, etc. (S. Mhr.); to be cast, as a slough (My.); to fly off, as an arrow (Abh. P. 4, 31). **4,** to be parted or opened, as lips (Bp. 46, 57). **5,** to become free, to free one's self from confinement (Bp. 57, 43; see ತಟವೃಚ್ಚು);—to penetrate right through (J. 13, 18; *cf.* ಉಚ್ಚಳಿಸು). **6,** to be purged (frequently

as ಉಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು, C.). ಹೆರೆ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Nr.). — ಉಚ್ಚಲಾಟ. -ಆಟ. = ಉಚ್ಚಾಟ. (My.). — ಉಚ್ಚಾಟ. -ಅಟ. Looseness, diarrhoea (C.). — ಉಚ್ಚಿ ಪಾಯ್. To come forth, etc. (ಉಚ್ಚಳಿಸು, ಪೊಱ ಪೊಣ್ಮು Ss.).

ಉಚ್ಚು učču. 2. The state of making loose, etc. 2, the state of being or becoming loose, etc., of coming forth (Râm. 6, 30, 16). — ಉಚ್ಚುಕೊರಡು. (= ಉಜ್ಜುಗೊರಡು). A carpenter's plane (S. Mhr.). — ಉಚ್ಚುಗಣ್ಣು. An untied knot (S. Mhr.). ಉಚ್ಚುಗಣ್ಣು ಹೊಡೆ, to escape (S. Mhr.).

ಉಚ್ಚೂಡ ud-čûḍa. = ಉಚ್ಚೂಲ. (ಹಟವಿಗೆಯ ತುದಿಯ ಸಡಕಂ Mr. 287).

ಉಚ್ಚೂಲ ud-čûla. *An ornament tied on the top of a banner.*

ಉಚ್ಚೆ uččě. Urine (C.; Tĕ.). ಉಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಬಹುದೇ? — ಉಚ್ಚೇ ಕುಡಿದರೂ ತನ್ನಿಚ್ಚೆ ಲೇಸು. — ಉಚ್ಚೇ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಕೇಳಿದ (Prvs.). ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದುದು (ಮೂತ್ರಿತ G.). See Prv. s. ಮೇಲು. — ಉಚ್ಚೆಕಟ್ಟು. Stoppage of urine (C.). — ಉಚ್ಚೆಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. The pudendum muliebre (C.). — ಉಚ್ಚೆಚೀಲ. The amnion (S. Mhr.). 2, the bladder (My.). — ಉಚ್ಚೆಪರೀಕ್ಷೆ. Examination of urine, uroscopy (C.). — ಉಚ್ಚೆಪೀಡೆ. Diabetes (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುರುಕ. -ಪು-. A male who has great difficulty in retaining his urine (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುರುಕಿ. A female of that description (C.). — ಉಚ್ಚೆಬುಬುಡೆ. = ಉಚ್ಚೆಚೀಲ. (S. Mhr.; My.). — ಉಚ್ಚೆಮಲ್ಲಿ. An ಉಚ್ಚೆಬುರುಕಿ, a jade, a slut (My.; Tĕ.). — ಉಚ್ಚೆಮೂಟಿ. = ಉಚ್ಚೆಮಲ್ಲಿ. (My.). — ಉಚ್ಚೆರೋಗ. A urinary disease (C.); diabetes (My.).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ uččais-śrava. = ಉಚ್ಚೈಶ್ರವಸ್. (Mr. 41).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವತ್ವ uččais-śravatva. The state of being Indra's horse (Ršv. 13, 79).

ಉಚ್ಚೈಶ್ರವಸ್ uččais-śravas. Long-eared or neighing aloud: *Indra's horse.*

ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ uččais-ghushṭa. *Clamour, crying,* neighing, roaring, rattling.

ಉಚ್ಚೈರ್ಘೋಷ uččais-ghôsha. = ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ. (My.; G.).

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ uččais-dhvani. A loud sound, a cry, a clamour, a roar. See ಅಬ್ಬರ, ಆರ್, ಕೂಗಿಡು, ಕೂಗು.

ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವಾನ uččais-dhvâna. = ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ. (Šmd. 99).

ಉಚ್ಚೈಸ್ uččais. *High; loud;* powerful. (Šmd. 99).

ಉಚ್ಚೈಸ್ತರ uččais-tara. *Higher, extraordinarily high; louder.*

ಉಚ್ಛಾದನ ud-sâdana. = ಉತ್ಸಾದನ. *Cleaning the body with perfumes.*

ಉಚ್ಛಾಸಿ ud-śâsi. Winnowing (ತೂರ್ಪುದು Mr. 372, o. r. ಉತ್ಸಾಸಿ).

ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ ud-śishṭa. *Left, rejected.* 2, leavings, fragments, orts (ಎಂಜಲು G.); *remainder.* See Mr. s. ವಿಘಸ.

ಉಚ್ಛೀರ್ಷಕ ud-śîrshaka. Having the head raised. 2, *a pillow.*

ಉಚ್ಛೃಂಖಲ ud-śṛiṅkhala. *Unshakled, unrestrained, free.*

ಉಚ್ಛೋಷಣ ud-śôshaṇa. Drying up, making dry. (My.).

ಉಚ್ಛೋಷಿತ ud-śôshita. Dried. (My.).

ಉಚ್ಛ್ರಯ ud-śraya. Rising; *height, elevation;* growth, increase.

ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ud-śrâya. Rising; *height, elevation.*

ಉಚ್ಛ್ರಿತ ud-śrita. Risen; *high;* increasing; born; proud (ಸೊಕ್ಕಿದ G.).

ಉಚ್ಛ್ವಾಸ ud-śvâsa. = ಉಶ್ವಾಸ, ಉಸ್ವಾಸ. Exhaling; breathing; breath; panting; sighing; expiring. See ಬಿಕ್ಕು, ಸುಯ್.

ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ uččhvâsa-nigraha. Obstruction of breath, difficulty in breathing. See ಉಬ್ಬಸಪ್ಪಡು (for which there is as an o. r. ಉತ್ಸಾಹನಿಗ್ರಹ).

ಉಜಾಡು ujâḍu. Desolate, depopulated (My.; Br.; Mhr., H.).

ಉಜೂರು ujûru. Respect, deference (My.; Mhr. ಉಜೂ).

ಉಜ್ಜನಿತ ud-janita. Begotten, produced, born. (Bp. 49, 35).

ಉಜ್ಜಯನಿ ud-jayani. = ಉಜ್ಜಯಿನಿ, ಉಜ್ಜೇಣಿ. N. of a city in Mâlava, Oujein (Šmd. 373; Sk.).

ಉಜ್ಜಯನ್ತಿ ud-jayanti. = ಉಜ್ಜಯನಿ. (Grj. 2, 81).

ಉಜ್ಜಯಿನಿ ud-jayini. = ಉಜ್ಜಯನಿ, etc. *Oujein.*

ಉಜ್ಜವಣೆ ujjavaṇĕ. Tbh. of ಉದ್ಯಾಪನ (Šmd. 373).

ಉಜ್ಜಳ ujjaḷa. Tbh. of ಉಜ್ಜ್ವಲ (Šmd. 351; Kk. 65).

ಉಜ್ಜಾಸನ ud-jâsana. *Killing, slaughter.*

ಉಜ್ಜಿಸು ujjisu. To cause to rub (My.).

ಉಜ್ಜೀವ ud-jîva. Reviving; animation. (Bp. 7, 7).

ಉಜ್ಜು ujju. 1. = ಉದ್ದು 1, ಉರ್ದು 1. To rub (My.; Tu.; ತಿಕ್ಕು G.; T. ಉರಜು, ಉರಿಂಜು, ಉರ್ೖ; see ಒರಸು 1). See Si. 225. 345. 381. — ಉಜ್ಜುಜ್ಜು. rep. ಇದ್ದಲು ಮಸಿಯನ್ನಾಥ ಮೆಯ್ಯ ಉಜ್ಜ ಉಜ್ಜ ತೊಳದರೂ ಇದ್ದ ರೂಪವಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗದು (Prv.).

ಉಜ್ಜು ujju. 2. Rubbing. — ಉಜ್ಜುಕಮ್ಬಳಿ. A kind of blanket that is felt-like in appearance (My.; Si. 223). — ಉಜ್ಜುಕಲ್ಲು. A stone used for smoothing a newly made floor (My.). — ಉಜ್ಜುಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. A carpenter's plane. ಉಜ್ಜುಗೊರಡು ಆಡಿಸಿ (B. 3, 58). 2, a piece of wood for levelling a floor (My.).

ಉಜ್ಜುಗ ujjuga. Tbh. of ಉದ್ಯೋಗ (Šmd. 343. 359; Čt. I, 16; II, 61. 77; Nn. 148; J. 24, 76; 29, 38; 30, 10; 31, 4. 52).

ಉಜ್ಜುಗಿಸು ujjugisu. Tbh. of ಉದ್ಯೋಗಿಸು. (V. 23, 2; Ršv. 5, after 55 and 120; 6, after 10 and 116; J. 2, 30).

ಉಜ್ಜೃಮ್ಭಿತ ud-jṛimbhita. Opened, stretched; expanded, blown; yawning, opening the mouth widely. (A.).

ಉಜ್ಜೇಣಿ ujjěṇi. Tbh. of ಉಜ್ಜಯನಿ (Šmd. 373. 375).

ಉಜ್ವಲ ujvala. A wrong form of ಉಜ್ಜ್ವಲ (*e. g.* in G.).

ಉಜ್ಜ್ವಲ ud-jvala. ಉಜ್ಜ್ವಳ. = ಉಜ್ಜಳ. Blazing up, luminous; burning; *bright, splendid; pure, clear;* beautiful, lovely. 2, *love, passion.* See Šmd. 23. 395.

ಉಜ್ಜ್ವಲತೆ ud-jvalatĕ. Splendor, radiance (Šśv. 1, 19; ಪ್ರಕಾಶ, ಬೆಳಕು Čb.; My.). 2, love, the erotic sentiment (ಶೃಂಗಾರರಸ Čb.; My.).

ಉಜ್ಜ್ವಲನ ud-jvalana. Burning; shining. (Bp. 50, 25).

ಉಜ್ಜ್ವಲವಿದ್ಯೆ ujjvala-vidyĕ. A beautiful, good science (ಬೆಳ್ಪಿಹ ವಿದ್ಯೆ Nn. 160).

ಉಜ್ಜ್ವಲಿತ ud-jvalita. Lighted, shining, flaming, etc. (Bp. 5, 58; Ršv. 5, 92; B. 5, 244).

ಉಜ್ಜ್ವಲಿಸು ud-jvalisu. ಉಜ್ಜ್ವಳಿಸು. To flame, to shine, etc. See Bp. 4, 10. 40; 11, 41; 56, 53; Šśv. 1, 66. 68.

ಉಜ್ಜ್ವಾಲ ud-jvâla. Flame (Bp. 21, 2).

ಉಜ್ಝಿತ ujjhita. *Left, rejected;* discontinued.

ಉಂಚ uńča. (fr. ಉಡಿಸು 2 ?). A bamboo basket used for covering poultry (My.).

ಉಂಚ uńča. = ಉಚ್ಚ. High; height; a high note, etc. (ಉದ್ದ Šm. 64; Kk. 58; J. 26, 24; Mhr.).

ಉಂಛ uńcha. *Gleaning, gathering grains.*

ಉಂಛವೃತ್ತಿ uńcha-vŗitti. Living by picking up grains of corn. (Si. 299).

ಉಂಛಶಿಲ uńcha-šila. *Gleaning grains and also ears of corn.*

ಉಂಜ uńja. = ಪುಂಜ, etc. (My.).

ಉಂಜ uńja. = ಹುಂಜ, etc. (My.).

ಉಟ uṭa. Leaves, grass, etc. used in making huts, thatches, etc. See ಉಟಜ.

ಉಟಜ uṭa-ja. *A hut made of leaves* (ಪರ್ಣಶಾಲೆ Nn. 80); *a house* (ಮನೆ Mr. 194).

ಉಟಾಯಿಸು uṭâyisu. To raise (R.; Mhr. ಉಠವಿಣೇಂ, to raise, arouse; ಉಠಾವಣೇಂ, to rise against, etc.).

ಉಟ್ಟ uṭṭa. = ಉಟ್ಟು 4, etc. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟರ uṭṭara. (*fr.* ಉಡು 1 ?). = ಉಟ್ರ. The knot which females tie in front with their sîrĕ to fasten it round the waist (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 1. Abuse, bad language (S. Mhr.; *cf.* ಉರುಟು 2).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 2. = ಒಟ್ಟಿ 3. A fibrous net-work sling, in which pots, etc. are suspended from a stick thrown across the shoulder (My.; Tĕ.; *cf.* ಉಗ್ಗ, ಉಟಿ). ಕಾವಡಿಯ ಉಟ್ಟಿ (ಶಿಕ್ಯ, ಕಾಚ Si. 344). ಉಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಕಾಚಿತ, ಶಿಕ್ಯಿತ 378). **2,** the upper piece of the frame-work of a cradle, to which the ropes or chains are fastened by which the cradle is suspended (My.).

ಉಟ್ಟಿ uṭṭi. 3. = ಹುಟ್ಟಿ. A honey-comb (My.).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 1. = ಉರುಟು 5. (A globular thing, a round stone used as an anchor), an anchor (ಲಂಗರ್ Si. 85).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 2. = ಹುಟ್ಟು 3. A paddle, etc. (My.; T. ಉಡು, a boatman's pole).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 3. P. p. of ಉಡು 1.

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 4. = ಉಟ್ಟ, ಉರಟ, ಉರಟು 1 q. v. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಟು uṭṭu. 5. = ಹುಟ್ಟು 1. To be born (My.).

ಉಟ್ರ uṭra. = ಉಟ್ಟರ. (S. Mhr.). — ಉಟ್ರಗಣ್ಣು. = ಉಟ್ರ. (S. Mhr.).

ಉಟ್ಲು uṭlu. Tĕ. plural of ಉಟ್ಟಿ 2. — ಉಟ್ಲಾಟ. -ಆಟ. = ಉಟಿಡೆ. A play in which cocoanuts, sugar, etc. are suspended and swung, when persons dressed like herdsmen attempt to strike and obtain them, especially on the day after Kŗishṇa's birth-day (My.). — ಉಟ್ಲುಬಡಿ. A play (on the same day) in which a net-work containing vessels filled with fruit, etc. is suspended from a pole; and while the so-called herdsmen are trying to strike it for the purpose of obtaining the fruit, etc., the owner of it draws it up beyond their reach (My.; T. ಉಱಿಯಡಿ).

ಉಠಾವುಠಿ uṭhâvuṭhi. Smartly, promptly (Bh. 8, 23, 12; Mhr.).

ಉಡ uḍa. 1. = ಉಡು 5, q. v. The common iguana, Iguana tuberculata (ಉಡು, ಗೌಧೇರ Si. 168; C.);—the yellow monitor, Monitor flavescens (Bḍ.). See ಕರೇ-, ಬಿಳೇ-.

ಉಡ uḍa. 2. = ಉಡಿ 5, etc. — ಉಡದಾರ. = ಉಡಿದಾರ q. v., ಉಡುದಾರ. A string or cord around the waist of men, generally of cotton, occasionally of metal (ಕಟಿಸೂತ್ರ, etc. Dhw.; C.; Tu.). ಪುರುಷನ ಉಡದಾರ (ಶೃಂಖಲ Si. 220). 2, a woman's zone or girdle (generally called ಒಡ್ಯಾಣ; Tu.). ಸಾರಶನ ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಳ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಆಭರಣ, ಮೂಱು ಎಱಿಗಳ ಡಾಬು, ಉಡದಾರ, ಗೆಜ್ಜೆಯ ಉಡದಾರ, ಗಣ್ಟೆಯ ಉಡದಾರ (Si. 220). ಅಜ್ಜ ನೂತದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಜನ ಉಡದಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ (Prv.).

ಉಡಗಿಸು uḍagisu. 1. = ಉಡುಗಿಸು 1. To cause to sweep (My.).

ಉಡಗಿಸು uḍagisu. 2. = ಉಡುಗಿಸು 2. To lessen, as strength (My.; Tĕ. ಉಡುಚು).

ಉಡಗು uḍagu. 1. = ಉಡಿಗು, ಉಡುಗು 2, ಹುಡುಗು. To sweep (Bp. 23, 18; My.).

ಉಡಗು uḍagu. 2. = ಉಡುಗು 1. To shrink, as the body from cold (S. Mhr.); to decrease, as strength (My.). **2,** to subdue, to restrain, as one's mouth (S. Mhr.). (Tĕ. ಉಡಿಗು).

ಉಡಚು uḍaču. ಉಡುಚು, (ಒಡಿಸೆ), ಒಡುಚು. A venereal boil in the iliac region (S. Mhr.; *cf.* ಉಡಿ 3).

ಉಡಪು uḍapu. = ಉಡುಪು. Clothes of any kind (My.).

ಉಡಲು uḍalu. = ಉಡಿಲ್ q. v., etc. (C.).

ಉಡಸು uḍasu. ಉಡಿಸು 2, etc. (My.).

ಉಡಾಫೆ uḍâphĕ. Denial, rejection, slight, scorn (C.; H.).

ಉಡಾಯಿಸು uḍâyisu. To reject contemptuously (My.; Mhr. ಉಡವಿಣೇಂ).

ಉಡಾಸ uḍâsa. Causing to fly or wave (H.). — ಉಡಾಸಪಾವಡ. = ಉಡಾಸರುಮಾಲ. (My.). — ಉಡಾಸರುಮಾಲ. A silk cloth which in regal, nuptial and other processions is used as a fan (ಸೀಗುರಿ G., Čb.; S. Mhr.).

ಉಡಾಳ uḍâḷa. Vagrant, inconstant, good for nothing (ಚಂಚಲ Čb.; S. Mhr.; B. 2, 31; Mhr.).

ಉಡಿ uḍi. 1. = ಒಡಿ 2, ಒಡೆ 1. To be shattered to pieces, to burst, to crack, to split, to break (v. i.);—to crush, to squash, to bruise, to break, etc. (v. t.; ಪೋಟನ Šmd. Dh.; ಮುಱಿ ? Čt. I, 16; C. as ಒಡಿ; Tu., M. ಉಡೆ; T. ಉಡೈ); to pull asunder, as dough (C.); to form by convolution, to twist with the palms of the hands, as a wick, a rope, etc. (C.). See *e. g.* Abh. P. 14, 89. 122; Ŗsv. 5,

75. 119; 5, after 120; Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 27. 32; 8, 27, 2; J. 15, 31; 16, 40; 20, 24; 25, 29; 31, 58; Râm. 6, 9, 19. — ಉಡಿಯುಡಿ. rep. (Rsv. 6, after 23).

ಉಡಿ uḍi. 2. = ಒಡೆ 3. A fragment, a splinter. ಬಾಳ ಉಡಿ ಪಾಱ ಬೀೞೆ ಪಗಲ ಉಳ್ಕದ ವೋಲ್ (Abh. P. 13, 63).

ಉಡಿ uḍi. 3. A kind of disease (ರೋಗಭೇದ Śmd. Dh.; *cf.* ಉಡಚು; Tu. ಒಡಿ, a bubo; M. ಒಡಿ, in ಒಡಿ-ಕುರು, a bubo, = T. ಒಡು, ಒಡು-ಕಟ್ಟಿ, a boil under the armpit).

ಉಡಿ uḍi. 4. (= ಉಡಲು, etc.). A sort of smaller or larger pouch made by females (and males) in front, at about the height of their waist, by folding or doubling a part of their sîrĕ (or, if males, of their dôtra or aṅgi); it is either held up with the hand or is fastened by tucking in, and is used *e.g.* for putting in eatables, money, etc., and for carrying children (C.; ಪೊಟ್ಟೆ G.; Tĕ. ಒಡಿ). ಬಸುಱ ೞ್ದವಳ ಉಡಿಯ ತುಮ್ಬುವ ಕಾರ್ಯ (ಸೀಮನ್ತಪ್ರಸ್ತ G.). ಕಳ್ಳನು... ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಡಿಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಓಡಿ ಹೋದನು (B. 2, 21). ಅಡಿಕೇ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕ ಬಹುದು, ಮರ ವಾದ ಮೇಲೆ ಅಗದು (Prv.). ಕಡಲೆಗಳೇ ನಿಮ್ಮುಡಿಯೊಳಗೆ? (Śmd. 125, o. r. ಕಟಿಲೆ-). — ಉಡಿಗೂಸು. -ಕೂಸು. A child in the uḍi (C.).

ಉಡಿ uḍi. 5. = ಉಡ 2, ಉಡು 4, ಉಡೆ 1, (ಒಡಿ 1). The hip, the waist (ಕಟ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ, ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ Nr.; Bp. 32, 51; M. ಉಡೆ, ಒಡಿ, groin; side; Tĕ. ಒಡಿ, the loins; the vulva = T. ವಡಿವು; T. ಉಱ, the side; ಉಕ್ಕ, the middle, the hip). ಲೀಸಪ್ಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಡಿ (ಆರೋಹ); ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯ ಸೀ ತೆಯ ಕಣೆಯಲ್ಲಿಯದು ನಿಱ ನೀವಿಯೆನಿಸುಗು (Nr.). ಉಡಿಯಿನ್ದ ಲೂ ಕೆಳಗೆ (ಅಧರ, ಅಧೋಭಾಗ Nn. 67). ಉಡಿಯೊಳ್ ಪೊಂಜುರಿಗೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ (Rsv. 6, after 11). ನಿಱಯ ಸಿಂಗರದುಡಿ (J. 11, 9). — ಉಡಿಗಣ್ಟೆ. A bell tied to the waist (Bp. 16, 17). — ಉಡಿಗ ಲ್ಲಿ. -ಕಲ್ಲಿ. A net-bag tied to the waist (Rsv. 5, 52). — ಉ ಡಿಗೆಜ್ಜೆ. Small metal bells worn round the waist (C.). — ಉಡಿದಾರ. = ಉಡದಾರ q. v., etc. (ಮೇಖಲೆ Nn. 45; ಮೇಖಲೆ, ಕಾಂಚಿ 118; ಮೇಖಲೆ, ಕಾಂಚಿ, ರಶನೆ, ಸಪ್ತಕಿ, ಕಲಾಪ, ಸಾರಸ Mr. 344; ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 446). See Bp. 38, 14. — ಉಡಿದೊವಲ್. -ತೊ ವಲ್. A waist-leather. ಮಣಿಯುಡಿದೊವಲುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆ ಗಟ್ಟುಂ (Śmd. 78). — ಉಡಿನೂಲ್. = ಉಡೆನೂಲ್. (ಉಡಿದಾರ, ಕ ಕ್ಷ್ಯೆ Nn. 117; Abh. P. 3, 141).

ಉಡಿ uḍi. 6. = ಉಡು 3, ಉಡೆ 2. Putting on in a peculiar manner, as certain clothes;—a garment put on in that manner (My.); apparel in general (My.). — ಉಡಿಯ. -ಅ 3. A male who has put on or wears, or has for his raiment. See ಬಗ್ಗದೊವಲುಡಿಯ.

ಉಡಿ uḍi. 7. (T., M. ಉದಿ, ಒದಿ). — ಉಡಿಮರ. An ugly tree, Odina wodier Roxb. (St. & Pl.; see ಅಜಶೃಂಗಿ).

ಉಡಿಕೆ uḍikĕ. = ಉಡಿಗೆ, etc. Putting on in a peculiar manner, as certain clothes;—raiment (My.). — ಉಡಿಕೆಗಣ್ಡ. A husband who has married a widow (My.). ಉಡಿಕೆಗಂಡನ ಉಪದ್ರ ಬಹಳ (Prv.). — ಉಡಿಕೆ ಮಾಡು. To give a kuppasa and sîrĕ to a widow, make her put them on, and hereby, in the presence of some witnesses, make her his wife (C.). — ಉಡಿಕೆಯವಳು. -ಅವಳು. A woman thus married (C.). — ಉಡಿಕೆಹೆಣ್ಡತಿ. = ಉಡಿಕೆಯವಳು. (My.).

ಉಡಿಗು uḍigu. = ಉಡಗು 1, etc. To sweep (B. 4, 25; My.).

ಉಡಿಗೆ uḍigĕ. = ಉಡಿಕೆ, ಉಡುಕೆ, ಉಡುಗೆ. The act of putting on in a peculiar manner, as certain clothes; raiment put on in that manner (ಅ ನ್ತರೀಯ, ಪರಿಧಾನ Mr. 343; ಸಾಱಗೆ Kk. 63); raiment in general (My.). See Bp. 3, 26; 14, 4; 40, 39; J. 3, 22. — ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ. Two kinds of clothes (C.; B. 1, 18). 2, apparel and ornaments (J. 14, 27; My.).

ಉಡಿಲ್ uḍil. ಉಡಿಲು. = ಉಡಲು, ಉಡುಲು, ಉಡ್ಲು. The same as ಉಡಿ 4, q. v. (ಪೊಡೆ, ಸೋಗಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Śm. 71).

ಉಡಿಸು uḍisu. 1. = ಒಡಿಸು, etc. To cause to be shattered to pieces. See ಉಕ್ಕುಡಿಸು.

ಉಡಿಸು uḍisu. 2. = ಉಡಸು, ಉಡುಸು. To cause to put on in a peculiar manner, as certain clothes (Grj. 9, 5). ಚಕಿತಕುರಂಗನಯನೆಗೆ ತನ್ದುಡಿಸಿದರು ನವದುಕೂಲವನು (Bp. 4, 34). ವಸ್ತ್ರವನ್ ಉಡಿಸೆ, ದಾಸನೊಳ್ ಉಡ ಕಲಿತೆನು ಆನು (25, 8). ಉಡಿಯಲಿ ಕೌಪನ್ ಉಡಿಸಿ (32, 51). ಬಿ ಳಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಡಿಸಿ (38, 15). ಉಡಿಸಿದವನೋ ಹೊಸ ಉಡಿ ಗೆಯಂ? (40, 39). ಹೊಲಸ ಅಱವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕದೆ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದವು ಗಳನ್ನು ಉಡಿಸಿ, ತೊಡಿಸಿ (B. 3, 32).

ಉಡು uḍu. 1. To wind or wrap round the waist, to put round the waist and fasten there by tucking in (or by a knot), as the sîrĕ, the lower dôtra, and aprons of leaves or of feathers (ವಸ್ತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ Śmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರವೇಷ್ಟನ Śm. 94; C.; T.). P. p. ಉಟ್ಟು (Śmd. 282). ಉಟ್ಟುದು (ಉಪಸಂವ್ಯಾನ, ಪರಿಧಾನ, ಅನ್ತರೀಯ, ನಿವಸನ Hlâ.). ಒಳಗುಡುವ ಸೀರೆ (ಅನ್ತರ Mr. 531). ನವಿಲ ಗಱಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹನು (ಕಿರಾತನು); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟು ಇಹವನು (ಶಬರನು); ವರಯುವತಿಯರು ಅರ್ಧತೊಡೆವರಿಯನ್ತರ ಉಡುವನ್ತಾ ಸೀರೆ (ಚಣ್ಡಾತಕ); ಆವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚ ಮುದುಕಿಯಾ ಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇಲ್ಲದವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ); ಉಡುವ ಹುಟ್ಟಿಗೆ (ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ); ಉಡುವ ಸೀರೆ (ಪ ರಿಧಾನ, etc. Nr.). ಉಡುವ ದೋತ್ರ ಮುನ್ತಾದದು (ವಸ್ತ್ರ, etc. Si. 223). ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆ (ಅನ್ತರ 453). ನವುಲುಗಱ ಉಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಕಿ ರಾತ); ಸೊಪ್ಪನ್ ಉಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಶಬರ 341). ಗಣ್ಡುಡಿಗೆಯುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಣಿಲಂ (Śmd. 282). ಉಡುವಂ (260). ಉಡಲ್ವೇಱ or ಉಡ ವೇಱ (278). See Bp. 5, 36; 11, 23; 25, 8; 38, 53; 57, 25; 59, 10; Bh. 1, 8, 10; J. 3, 22; 8, 46; 10, 42; 11, 41; 16, 4; 30, 16. 17; 33, 22; B. 3, 101. ಉಟ್ಟದ್ದು ಹಱಯದಿದ್ದರೆ ನಷ್ಟ ವೇನು? — ಉಡಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಮೆಯ್ಲಿಗೆಗೆ ಹೇಸ, ಉಮ್ಬಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ತಂಗಳಿ ಗೆ ಹೇಸ (Prvs.).

ಉಡು uḍu. 2. A mutilated form of ಉಡಿಸಿ of ಉ ಡಿಸು 2. — ಉಡು ತೊಡಿಸು. To cause to put on two kinds of raiment (S. Mhr.; B. 5, 283).

ಉಡು uḍu. 3. = ಉಡಿ 6, q. v. — ಉಡುಗಱ. -ಕಱ. = ಉಡು ಗೊಱ, etc. (J. 18, 38; My.; Tĕ.). — ಉಡುಗುಱ. -ಕುಱ. = ಉಡುಗೊಱ, etc. (ತೆಲ್ಲಟು G.; B. 5, 291). ಉಡುಗುಱ ಮಾ ಡು (ತೆರಣ್ಬು G.). — ಉಡುಗೆಱ. -ಕೆಱ. = ಉಡುಗೊಱ, etc.

(My.). — ಉಡುಗೊಱೆ. -ಕೊಱೆ. (Šmd. 204). A present of certain clothes (sîrĕ, etc.) given to the bride and bridegroom by relations and friends that are present at the time of the celebration of marriage (ಪಸಾಯ Šs.; ಪಾವಡ Bhn. 21; C.); such a present given on any auspicious occasion (C.; Bh. 1, 7, 13; 2, 13, 12; Tu. ಉಡಿಗೆರೆ, ಉಡುಗೆರೆ, ಉಡ್ಸರೆ, a gift). — ಉಡು ತೊಡುಗೆ. dupl. Two kinds of raiment (B. 5, 291. 296). — ಉಡುಸೀರೆ. A sîrĕ to be wrapped round the waist (ಕಚ್ಚೆ Šm. 86).

ಉಡು uḍu. 4. = ಉಡಿ 5, etc. The waist. — ಉಡುದಾರ. = ಉಡದಾರ, etc. (My.; ನೇವಳ, ಶೃಂಖಲ G.; Tu. ಉಡದಾರ, ಉಡುದಾರ, a gold or silver girdle). ದರ್ಭೆಯಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಉಡುದಾರ (ಮೌಂಜ G.).

ಉಡು uḍu. 5. = ಉಡ 1, q. v. An iguana, Lacerta monitor (ಮೃಗವಿಶೇಷ Šmd. Dh.; ಮೃಗಭೇದ Šm. 94; ಗೋಧೆ, ಮುಶಲಿಕೆ Nr., Mr. 163; Tu. ಉಡು, ಒಡು, ಒಡ್ಡು; Tĕ. ಉಡುಮು; T. M. ಉಡುಮ್ಬು). ಉಡುವಿನ ಮಱಿ (ಗೌಧಾರ, ಗೌಧೇರ Nr.). See ನೀರುಡು, ಬಯ್ಲುಡು, ಮಱಿಯುಡು; Prv. s. ತುಮ್ಬು 1. — ಉಡುತಡಿ. N. of a place (Bp. 40, 28). — ಉಡುವಿನ ತುಪ್ಪ. Iguana's ghee (Bp. 17, 18). — ಉಡುವೂರ್. N. of a place. ಉಡುವೂರ ಕಣ್ಣಪ್ಪ (Bp. 18, 1).

ಉಡು uḍu. *A star.* 2, water. (My.).

ಉಡುಕ uḍu-ka. (Šmd. 249 Mdb., the ಕ being used in ಭಾವ). Winding or rapping round the waist, etc.

ಉಡುಕಿಸು uḍukisu. To straighten, tighten, compress; to restrain, keep in; to vex, oppress (T. ಒಡುಕ್ಕು; Tĕ. ಉಡಿಕಿಂಚು, to debase, disgrace; R.).

ಉಡುಕೆ uḍukĕ. = ಉಡಿಗೆ, etc. (My.).

ಉಡುಗ uḍuga. = ಹುಡುಗ. (My.).

ಉಡುಗಿ uḍugi. = ಹುಡುಗಿ. (My.).

ಉಡುಗಿಸು uḍugisu. 1. = ಉಡಗಿಸು 1. (My.).

ಉಡುಗಿಸು uḍugisu. 2. = ಉಡಗಿಸು 2. To cause to shrink, etc. (Grj. 5, 8; 7, 61; Bp. 44, 21; 50, 29; J. 8, 3; 28, 2).

ಉಡುಗು uḍugu. 1. = ಉಡಗು 2. To shrink, to shrivel, to contract; to be bent; to decrease, to become less; to abate; to fail; to fade; to disappear; to be finished; to desist; to stop, to halt (see final references);—to bend or put backwards; to remove (Bp. 11, 51; 24, 68); to leave; to quit, to abandon (ಸಂಕೋಚನ Šmd. Dh.; Šmd. 157; Grj. 8, 81. 82; Bp. 11, 9. 12; 20, 5. 24; 24, 80; 31, 16; 32, 39; 35, 10; 43, 12. 15; 44, 9; 51, 79; 53, 17; 55, 52; 58, 37; Rsv. 14, 29; T. ಉಡ್ಗು, ಉಡುಂಗು, to fear; to be ashamed; Tĕ. ಉಡುಗು to fall away, decrease, etc.; *cf.* Tĕ. ಒದುಗು, ಒಂಗು; T. ಒಡುಂಗು, ಒದುಂಗು). ಮದವುಡುಗಿದ ಆನೆ (ಉದ್ಧಾನ್ತ, ನಿರ್ಮದ Nr.). ಎಡದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ); ಬಲದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದಿಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ Nr.). Regarding the v. i. see Rsv. 6, after 24; 9, 9; 13, after 96; B. 5, 142; Grj. 1, 85. 96; 8, 6; Bp. 3, 3; 18, 63. 72; 27, 4. 48; 50, 28. 32; 58, 48;—29, 10; 22, 8;—8, 7; 21, 16;—43, 58; 54, 6;—11, 59; 22, 65; 39, 33; 40, 62; 43, 79; 60, 49; 61, 11;—52, 19; J. 5, 43. — ಉಡುಗುಡುಗು. rep. (Bp. 20, 28; 45, 53). — ಉಡುಗುಡುಗುಡುಗು. rep. (Bp. 18, 58).

ಉಡುಗು uḍugu. 2. = ಉಡಗು 1, etc. To sweep (Bp. 9, 34; 41, 21; My.; Tĕ. ಊಡುಚು).

ಉಡುಗೆ uḍu-gĕ. (Šmd. 248). = ಉಡುಕೆ, etc. That envelops or encircles, an envelope; a raiment of a particular kind (ಜಾಱಿಗೆ Šmd. I, o. r. ಸಾಱಿಗೆ). ಕಡಲುಡುಗೆ ಆದ ಪೊಡವಿ (ಅರ್ಣವವೃತಧಾತ್ರಿ Šmd. 11. 12). — ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ. dupl. = ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ. (My.; B. 5, 130. 283).

ಉಡುಚು uḍuču. = ಉಡಚು. (S. Mhr.).

ಉಡುತ uḍuta. Winding or wrapping round the waist, etc. (My.).

ಉಡುತೆ uḍutĕ. A squirrel (My.; Tĕ. ಉಡುತಾ, ಉಡುತ; T. ಉಱುತ್ತೈ, ಇಲುದ್ಯೆ; T. ಉಱುಕ್ಕಲ್, a jump; ಉಗಳ್, to jump; Tĕ. ಉಂಕಿಂಚು, to jump). *Cf.* ಇಣಚ?

ಉಡುದೇವ uḍu-dêva. The moon. 2, the number one (Bp. 61, 92).

ಉಡುಪ uḍu-pa. *The moon* (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 72). 2, *a raft, a float* (ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ Mr. 416). 3, a beautiful young woman (ರಮಣಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 72). 4, the bird called câtaka (ಚಾತಕಪಕ್ಷಿ 72). 5, a serpent (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 72). 6, N. of a class of Brâhmaṇas, chiefly astrologers (Mg.).

ಉಡುಪಖಣ್ಡ uḍupa-khaṇḍa. The crescent.

ಉಡುಪಖಣ್ಡಶಿಖಣ್ಡ uḍupakhaṇḍa-śikhaṇḍa. Šiva (Bp. 57, 26).

ಉಡುಪತಿ uḍu-pati. The moon.

ಉಡುಪತಿಜೂಟ uḍupati-jûṭa. Šiva (Bp. 54, 17).

ಉಡುಪಿ uḍupi. = ಉಡುಪು. N. of a place on the western coast (C.; T. ಉಡುಪ್ಪೈ).

ಉಡುಪು uḍupu. = ಉಡಪು. (My.; Tĕ., T.). — ಉಡುಪ. -ಅ 3. A man who has for his raiment—. See ಪುಲಿಯುಡುಪ.

ಉಡುಪು uḍupu. = ಉಡುಪಿ. ಉಡುಪಿನೊಳು (Dp. 104, 5).

ಉಡುಪುಷ್ಪ uḍu-pushpa. = ಓತ್ರಪುಷ್ಪ. (My. Amara).

ಉಡುಮ್ಬರಿಕೆ uḍumbarikĕ. = ಉದುಮ್ಬರ. See ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ.

ಉಡುರಾಜ uḍu-râja. The moon. (My.).

ಉಡುರು uḍuru. = ಉಡ್ರು. The bellowing of an ox or a bull (My.; *cf.* ಅಡ್ರುತ್, ಬಳಱು). ಉಡುರು ಹಾಕು (My.).

ಉಡುಲು uḍulu. = ಉಡಿಲ್, etc. (My.).

ಉಡುವರ uḍu-vara. The moon (Bp. 11, 12).

ಉಡುವೆ uḍuvĕ. A place filled with bushes, a jungle (My.)

ಉಡುಸು uḍusu. = ಉಡಿಸು 2. (My.).

ಉಡೆ uḍĕ. 1. = ಉಡಿ 5, etc. The waist. See ಪೆಣ್ಣುಡೆ. — ಉಡೆನೂಲ್. = ಉಡಿನೂಲ್. (ಕಲಾಪ, ಸಪ್ತಕಿ, ಮೇಖಲೆ, ರಸನೆ, ಕಟಿಸೂತ್ರ, ಸಾರಸನ Hlâ.; ಕಟಿಸೂತ್ರ Ct. II, 83; Abh. P. 12, 27). — ಉಡೆವಣಿ. -ಮಣಿ (Šmd. 385, Kk. 96). A waist-jewel (Grj. 3, 88; 3, after 91).

ಉಡೆ uḍĕ. 2. = ಉಡಿ 6, etc. (My.). See ಉಳ್ಳುಡೆ s. ಉಳ್ 2.

ಉಡ್ಡಿ uḍḍi. = ಒಡ್ಡಿ. Any heap or pile, especially a pile of three (marbles, seeds, fruit stones, etc.) with a forth set on the top (R.; Tu.; Tĕ. ಉಡ್ಡೆ). — ಉಡ್ಡಿಗಜುಗ. = ಒಡ್ಡಿಗಜುಗ. Such a pile made of beads of the Molucca bean (R.).

ಉಡ್ಡೀನ ud-ḍîna. *Flying up, ascending, soaring.*

ಉಡ್ಡುರ್ಕ್ uḍḍurk. A sound used to express a state of rage (T. ಉಱುಕ್ಕು, to be angry). ಉಡ್ಡುರ್ಕೆನ್ತ ಇದ್ದಾನೆ (My.).

ಉಡ್ರು uḍru. = ಉಡುರು. (My.).

ಉಡ್ಲು uḍlu. = ಉಡುಲು, etc. (My.; G.).

ಉಣ್ uṇ. = ಉಣ್ಣು 1, ಉಮ್, (ಉಮ್ಬು). To eat what forms a person's or, in poetry, certain animals' real meal or ûṭa, as anna (kûḷ), hôligĕ, huggi, ambali, (with regard to children) mother's milk, (with regard to the bhriṅga) fragrance, etc. 2, to enjoy, as riches; to take, as interest on money; etc. (ಭೋಜನ Šmd. Dh.; T., M., Tu.; *cf.* ಊಡು 1). P. p. ಉಣ್ಡು (Šmd. 63. 287; Bp. 55, 4). ಉಣ್ಬುದು (Šmd. 242). ಉಣ್ಬಂ (63. 238. 275). ಉಣಲ್, ಉಣಲೊಡಂ, ಉಣೆ (86). ಉಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣರ್ (87), ಉಣ್ಣಳ್ (84), ಉಣ್ಣದೆ (87; ಉಣದೆ Bp. 51, 77). ಉಮ್ಬ q. v. = ಉಣ್ಬ (C.). ಉಣ್ಡು ಮಿಕ್ಕುದು (ಭುಕ್ತಶೇಷ, etc.); ಹೆಬಿರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂಟಿನ್ ಉಮ್ಬ (ಪರಾನ್ನ, etc. Hlâ.). ಲೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂಟಿನ್ ಉಮ್ಬುವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc.); ಒಡನುಮ್ಬುದು (ಸಹಭೋಜನ); ಉಣಲ್ಪಟ್ಟುದು (ಭುಕ್ತ, etc.); ಮೊಲೆಯನ್ ಉಮ್ಬ ಮಗುವು (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.; *cf.* Si. 196). ಬಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಮ್ಬ ಮನೆ (ಭುಕ್ತಗೃಹ Mr. 196). ಒಡ್ಡಿಯುಮ್ಬಂ (ವಣಿಜ Mr. 345). ಅಮ್ಬುಲಿಯನ್ ಎತ್ತಿ ಉಮ್ಬಂ (Sp.). ಭೃಂಗಸನ್ತಾನವಮ್ ಉಣುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ನಱುಗಮ್ಪು (Čpr. 7, 49). See Bp. 11, 10; 50, 13; 56, 9; 58, 30. 45; Ršv. 6, 10; J. 3, 8; 10, 42; 12, 45; 34, 9; Dp. 4, 54; Bh. 1, 10, 31. *Cf.* ಉಣಿ. — ಉಣಬಡಿಗ. A man who prepares a meal and serves it up (ಬಾಣಸಿಗ Čt. I, 5). — ಉಣ ಬಡಿಸು. To serve up a meal, *i. e.* to put a portion of the meal (rice, etc.) on the plate, etc. of each person present. See Bp. 9, 40; 14, 3; 47, 40; 51, 68. — ಉಣಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಉಣ ಬಡಿಸು. (Bp. 52, 20; 60, 52; V. 14, 38). — ಉಣ್ಣಾಡಿ. -ಆಡಿ. A glutton (J. 7, 63; My.). — ಉಣ್ಣಾಡಿಗ. -ಆಡಿಗ. = ಉಣ್ಣಾಡಿ. (My.). — ಉಣ್ಣದ. = ಉಣ್ಣದವ. ಉಣ್ಣದರ ಬೀಯ (ಅಮೃತ Kk. 10*a*.; Šs.). — ಉಣ್ಣದವ. A man who does not take his (or any) meal. 2, a deity (ಸುರ Šm. 8. 9; ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*.). — ಉಣ್ಣದಿರುಹ. -ಇರುಹ. Abstinence from a meal or from all meals (ಅನಶ, ಪ್ರಾಯ Mr. 460).

ಉಣಚಿ uṇači. 1. (Tĕ. ಉಣುಜು, T. ಉಳುವೈ, a sort of fish). — ಉಣಚಿಮೀನು. A porpoise (ಉಲೂಪಿ, ಶಿಶುಕ Si. 87).

ಉಣಚಿ uṇači. 2. The upper part of the stalk of great millet after the removal of the ear (S. Mhr.).

ಉಣಾಮಿಣಿಬಳ್ಳಿ uṇâmiṇi-baḷḷi. A large climbing shrub, Unona narum Dun. (St. & Pl.; Kŏṅkaṇi ಗುಣಾಮಣಿ).

ಉಣಿ uṇi. = ಉಳಿ 5. A person who feeds on, one who partakes of (Šmd. 238), *e. g.* ಅಮುರ್ದುಣಿ, ಕಳ್ಳುಣಿ, ತುಡುಗುಣಿ (238), ಎಲರುಣಿ (Šm. 2. 4. 6), ಬಣ್ಣುಣಿ, ಅಲರುಣಿ (27), ಮಣ್ಣುಣಿ.

ಉಣಿಕೆ uṇikĕ. Taking a meal (My.).

ಉಣಿಗ uṇiga. = ಉಣಿ. See ಅದುಣಿಗ, ಎಲರುಣಿಗ.

ಉಣಿಸಿ uṇisi. (= ಉಣಿ, ಉಣಿಗ, ಉಣಿಸಿಗ, ಉಣಿಸು 2, No. 2). See ನೆಲನಮುರ್ದುಣಿಸಿ.

ಉಣಿಸಿಗ uṇisiga. (= ಉಣಿಸಿ, etc.). See ಅಮುದುಣಿಸಿಗ.

ಉಣಿಸು uṇisu. 1. = ಉಣ್ಣಿಸು. To cause to take a meal (C.; J. 6, 43; B. 3, 32; 4, 37). See Prv. s. ಕನ್ನುಗೆ.

ಉಣಿಸು uṇisu. 2. What is fed on: a meal. (Tu. ಉಣಸು). ದಧಿಯಿಲ್ಲದ ಉಣಿಸು (Šmd. 67). ಒಳ್ಳುಣಿಸು, ಇನ್ನುಣಿಸು (214). ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಣಿಸು (ಎರೆ Šs.). ಉಣಿಸುಗಳ್ (J. 28, 24). See ಕಲ್ಲುಣಿಸು, ನಲ್ಲುಣಿಸು. 2, = ಉಣಿಸಿ. See ಅಮುರ್ದುಣಿಸು.

ಉಣ್ಟು uṇṭu. 1. Third person singular of the present of ಉಳ್ 1, to be, q. v.: it is, etc. (C.; Tu., T. ಉಣ್ಡು).

ಉಣ್ಟು uṇṭu. 2. (= ಉಳ್ಳದು, ಉಳ್ಳುದು). That is or exists; existence; existing. — ಉಣ್ಟಹುದು. -ಅಹುದು. = ಉಣ್ಟಾಗುವದು. To become; to occur, to be used, etc. (Šmd. 184 Mdb.). — ಉಣ್ಟಾಗಲ್ ಪಡು. = ಉಣ್ಟಾಗು. ಉಣ್ಟಾಗಲ್ ಪಟ್ಟ (ಉದಿತ Šmd. 61 Cm.). — ಉಣ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To become; to be born; to be; to exist; to happen; to accrue to; etc. (C.). ಉಣ್ಟಾದೊಡಂ (Šmd. 180). See Šmd. Cm. 12. 30. 85. 95. 139; Si. 57. 68. 92. 198. 395; Bp. 8, 11; 43, 58; 49, 11; 51, 46; B. 1, 14; 2, 20; 5, 206. ಉಣ್ಟಾದುದು (ಉಳ್ಳುದು Šmd. Cm. 88). ಉಣ್ಟಾದ (ಉದಿತ 98). ಉಣ್ಟಾದದು (ಭಾವ Dhw.). — ಉಣ್ಟಾಗುವಿಕೆ. Becoming, arising, etc. (Si. 388). — ಉಣ್ಟು ಮಾಡು. To cause to be, to effect, to produce, to create; to establish (ದೊರೆಕೊಳಿಸು, ಸಾಧಿಸು G.). ಸಿರಿಯುಣ್ಟು ಮಾಡಿದಂ ಕುರುಬಲದೊಳ್ (Šmd. 291). ಉಣ್ಟು ಮಾಡಿದ ದೇವರು ಊಟವ ಕೊಡಲಾಱನೋ? (Prv.). See Bp. 3, 72; Abh. P. 3, 126; 4, 40; 11, 182; B. 2, 49; 4, 9; Si. 46. 57. 69. 262. 293. — ಉಣ್ಟು ಮಾಡುವಿಕೆ. Effecting, creating, etc. (Si. 263). — ಉಣ್ಟೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To cause one's self to be used, to be used (ಉಣ್ಟಾಗುವದು Šmd. 237 Cm.).

ಉಣ್ಟು uṇṭu. 3. = ಉರುಟು 4, etc. — ಉಣ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To roll, to move from side to side, as a round vessel (My.).

ಉಣ್ಡಲಿಗೆ uṇḍaligĕ. A kind of rice cake that has the form of a biscuit (My.; ಕೆಕುಣ್ಡ? Nr.; Tĕ. ಉಣ್ಡ್ರಮು; Tu. ಉಣ್ಡುಳುಗ).

ಉಣ್ಡಿ uṇḍi. = ಹುಣ್ಡಿ. (Tĕ). — ಉಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. = ಹುಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. (My.).

ಉಣ್ಡಿಗ uṇḍiga. A single, solitary male, who has neither parents nor relations (S. Mhr.; B. 4, 200).

ಉಣ್ಡಿಗೆ uṇḍigĕ. A stamp, an impression (My.; M.; Tĕ. ಉಣ್ಡಿಂಚು, to place). ಈ ಕುಱಿಯ ಶಿವನ ಮುನ್ದೆ ಉಣ್ಡಿಗೆಯನ್ ಒತ್ತಿದೆ, ಶಿವನ ಲಾಂಛನವಮ್ ಇದು (Bp. 28, 41). 2, a pass, a ticket of free transit or passage (Abh. P. 11, 35). ಕಲಿ ದಲ್ ಇವಂ! ಜವನಲ್ಲಿ ಉಣ್ಡಿಗೆದನ್ದನೋ? (Šmd. 104). ವಿಧಾತ್ರನ ಉಣ್ಡಿಗೆ, ಜವಂ ಕೊಟ್ಟ ಓಲೆ ಎನ್ದು (85, o. r. -ಗೊಟ್ಟೋಲೆ-).

ಉಣ್ಡು uṇḍu. P. p. of ಉಣ್, ಉಣ್ಣು.

ಉಣ್ಡೆ uṇḍĕ. A round mass or ball of anything, *e.g.* of raw sugar, tamarind, clay, cowdung, etc. (C.; T., Tĕ., M., Tu.; Tu. also ಉಣ್ಡ್ರ್; Tĕ. also ಉಡ್ಡೆ; T. ಉರುಣ್ಡೈ, anything globular; see ಉರುಟು 5). ಠಕ್ಕಿನ ಉಣ್ಡೆ (Bh. 1, 8, 76). See (ಜೇಬುಣ್ಡೆ), ಪಾಲುಣ್ಡೆ. — ಉಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To take the form of a round mass or ball (C.). 2, to make into that form (C.). — ಉಣ್ಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಉಣ್ಡೆಗಟ್ಟು No. 1. (Grj. 7, 21).

ಉಣ್ಣವಳಿಯದು uṇṇavaḷiyadu. Much, further (ನೋಡಂ, ಬಾಡಂ, ಪಿರಿದುಂ Šmd. II). 2, in vain, causelessly (ನೋಡಂ, ಬಾಡಂ, ಬಱಿದು Kk. 89).

ಉಣ್ಣಿ uṇṇi. 1. Taking a meal; a meal. (T. ಉಣ್ಣಿ). See ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಿ.

ಉಣ್ಣಿ uṇṇi. 2. = ಉಣ್ಣೆ. (A sucker), a tick (C.; T. ಉಣಿ, ಉಣ್ಣಿ; Tĕ. ಉನ್ನಿ). ಉಣ್ಣಿ ಕೆಚ್ಚಲೊಳಿರ್ದು ಉಣ್ಣದದು ನೊರೆಹಾಲ; ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡಿ ಉಣಲೊಲ್ಲದವನಿರವು ಉಣ್ಣಿಗು ಕಷ್ಟಂ (Sp.).

ಉಣ್ಣಿಸು uṇṇisu. = ಉಣಿಸು 1. To cause to take a meal, to give a meal to eat (C.). ಮಲಹರಂಗೆ ಉಣ್ಣಿಸದೆ ಪಾಲಂ (Bp. 14, 30). ನಿನಗೆ ಉಣ್ಣಿಸಿದ ಬೋನವಂ (24, 75; see also 27, 18).

ಉಣ್ಣು uṇṇu. 1. = ಉಣ್. (C.). P. p. ಉಣ್ಡು (C.). ಉಣ್ಣಲಾಱದವ ಇಕ್ಕಲಾಱನು. — ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಬಣ್ಣಾ ಬಯಸಿದ. — ಉಣ್ಡದ್ದು ಉಣ್ಡ ಹಾಗೆ ಹೋದರೆ ವೈದ್ಯನ ಹಂಗು ಏನು? — ಉಣ್ಡದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕುಣ್ಡೆಲೇ ಹೋಯ್ತು. — ಉಣ್ಡದ್ದೇ ಯುಗಾದಿ, ಮಿನ್ದದ್ದೇ ದೀವಾಳಿಗೆ. — ಉಣ್ಣವನಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಮಿಣ್ಣಗಾಱನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ. — ಉಣ್ಣವರಿಗೆ ಊಟ ಬೇಡ, ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಡ. — ಉಣ್ಣುವ ಹರಸ ಬೇಡ, ನೊನ್ದವ ಬಯ್ಯ ಬೇಡ. — ಉಣ್ಡೆ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಡಭಟ್ಟ? ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಡೆಮುಣ್ಡೆ? — ಉಣ್ಡೆ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಡಾ? ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂವತ್ತು ಮೊೞ (Prvs.).

ಉಣ್ಣು uṇṇu. 2. = ಹುಣ್ಣು. (My.).

ಉಣ್ಣೆ uṇṇĕ. = ಉಣ್ಣಿ 2. (ವ್ರಣಾಶನ Mr. 166). — ಉಣ್ಣೆಗಿಡ. The Lantana shrub (My.; *cf.* ಹೇಸಿಗೆಗಿಡ).

ಉಣ್ಣೆ. uṇṇĕ. Tbh. of ಊರ್ಣೆ. Wool (C.; see B. 3, 9. 106; 4, 163; 5, 122). ಉಣ್ಣೇ ಬಟ್ಟೆ ಬಣ್ಣಕ್ಕಾದೀತೇ? (Prv.).

ಉಣ್ಮು uṇmu. (= ಪುಣ್ಮು, ಪೊಣ್ಮು). To go up, to rise; to come or break forth; to issue; to be born (ಉದ್ಗತಿ Šmd. Dh.; ಹುಟ್ಟು G.; *cf.* ಉಕ್ಕು 1, ಉಬ್ಬು 1). ನವರಸಮ್ ಉಣ್ಮೆ (Čh. v. 16). ಒಲವುಣ್ಮೆ (Bp. 42, 1; 53, 48). ಉಣ್ಮುವ ಮಿಂಚು (Rśv. 8, 118). See Abh. P. 4, 21; 9, 24; 11, 13; 13, 47; 14, 103; Rśv. 4, after 14; 4, 45; 5, 83. 87. 90; Grj. 3, 79. 93; 5, after 42; 10, 9; J. 11, 19.

***ಉತ್ ut.** = ಉೞ್. Another form of ಉೞ್, to plough, only used in the common P. p. ಉತ್ತು (= ಉೞ್ತು). ಉತ್ತು ಬಾಱುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಷಕ, etc.); ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ಕೃಷ್ಟ, etc. Nr.). ಉತ್ತು (J. 4, 44; Si. 298. 299). ಉತ್ತ ಭೂಮಿ (301). ಉತ್ತದು (301). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲೊಳ್ ಉತ್ತು (Bp. 60, 50). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು, ಸತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು. — ಉತ್ತು ಬರುವ ಮಗ ತೆವಳಿ ಬನ್ದರೆ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಪುಣ್ಯ. — ಉತ್ತು ಬಾಱುವವನ ಬದುಕು ಎತ್ತಲೂ ಲೇಸು (Prvs.).

ಉತ uta. = ಉತುಂ q. v., etc., *e. g.* ಶಾಪಿಸುತ (Bp. 52, 6), ಕೆಡವುತ, ಜಾಱುತ, ಸೀಱುತ, ತಾಪಿಸುತ, ಎನುತ, etc. (52, 13), ಎನುತ, ನಮಿಸುತ (60, 59). See s. ವ್.

ಉತ uta. 1. *Also; and; what, how; or.*

ಉತ uta. 2. Sewn, woven. (G.).

ಉತಂ utam. = ಉತ, etc., *e. g.* ಆರೋಗಿಸುತಂ, ಕಾಣುತವೆ (*i. e.* ಕಾಣುತಂ -ಎ 3, Bp. 52, 6), ಕೊಳುತಂ (52, 12), ಎನುತಂ (52, 13. 14). See s. ವ್.

ಉತಾರು utâru. (= ಉತ್ತಾರ). Subsiding; alleviation; decline, diminution; — descent, slope; — cheapness (My.; Mhr. ಉತಾರ, which appears as a Tbh. ಉತ್ತಾರ).

ಉತಾವಳಿ utâvaḷi. Haste, impatience (C.; Br.; Mhr.).

ಉತಾಹೋ uta-âhô. *Either, or.*

ಉತು u10-tu1. = ಉದು 1, q. v. ನಿಮ್ಮುತ್ತಿರ್ದರುಮ್ ಎಮ್ಮುತಯ್ಯರುಂ ತಮ್ಮುತಱುವರುಂ (Šmd. 180).

ಉತುಂ utum. = ಉತ, ಉತಂ, ಉತೆ, ಉತ್ತ 1, ಉತ್ತಂ, ಉತ್ತಾ, ಉತ್ತುಂ, ಉತ್ತೆ 1. A termination of the present participle (Šmd. 279), *e. g.* ನಗುತುಂ ಬನ್ದಂ; ಪುಗುತುಮ್ ಇರ್ದಂ; ಕರೆಯುತುಂ ಪೋದಂ (280), ನೋಡುತುಂ, ಮೂಡುತುಂ, ಆಡುತುಂ (Bp. 59, 20).

ಉತೆ utĕ. = ಉತುಂ, etc. (Šmd. 279), *e. g.* ಇಸುತೆ ಇರ್ದಂ; ಮಿಱುಗುತೆ ಪೋದಂ; etc. (280).

ಉತ್ಕ utka. *Desiring, longing for.*

ಉತ್ಕಚ ud-kača. Having the hairs erect. See ಘಟೋತ್ಕಚ.

ಉತ್ಕಟ ud-kaṭa. = ಉಗ್ಗಟ, ಉಗ್ಗಡ. *Exceeding the usual measure, excessive;* excellent, important, great, superior, high (ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಧತ, ಉಲ್ಬಣ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಪೆರ್ಚಿದುದು Mr. 446; Bp. 51, 62). 2, *mad, furious.* 3, proud (ಸೊಕ್ಕಿದ G.); pride (Râm. 3, 6, 45). 4, uneven, difficult. 5, *the tree and fragrant bark of Laurus cassia.* 6, eagerness after; anxious desire (Mhr.). 7, affliction (My.).

ಉತ್ಕಟಿಸು utkaṭisu. To be or become excessive (Bp. 50, 26).

ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ ud-kanṭhita. *Desiring, longing for;* distressed (ಲವಲವಿಕೆಯುಳ್ಳ Mr. 242).

ಉತ್ಕಣ್ಠೆ ud-kanṭhĕ. *Longing for; regretting, missing;* anxiety or regret for any missing object (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಉತ್ಕರ ud-kara. Piling up; *a heap, a multitude;* abundance.

ಉತ್ಕರ್ಷ ud-karsha. Pulling upwards; raising; drawing out. 2, *eminence, excellence, superiority.* 3, *joy, pleasure.*

ಉತ್ಕರ್ಷದ್ರವ್ಯ utkarsha-dravya. An instrument for pulling upwards or out. See ಮಿಣ್ಟು.

ಉತ್ಕಲ utkala. N. of the inhabitants of Orissa; a porter; a fowler. (R.).

ಉತ್ಕಲಿ (ud-kali). A staff with a hook to push the straw trodden out by oxen (ಮೆರೆಕೋಲು Mr. 372, o. r. ಉತ್ಕಲೆ).

ಉತ್ಕಲಿಕೆ utkalikĕ. = ಉಕ್ಕಳಿಕೆ. *Longing for, regretting, missing* (ವಿರಹ Nn. 102; ಆತುರ 164, Mr. 527; see ಉತ್ಕಣ್ಠೆ). 2, fear (ಭಯ Nn. 164; Mr. 527). 3, a water-pot (ಕಮಣ್ಡಲು Nn. 102). 4, a bud, an unblown flower (ಕೋರಕ, ಮೊಗ್ಗೆ 102. 164; ಮೊಗ್ಗೆ Mr. 527). 5, *a wave, a billow* (ಜಲಭಂಗ Nn. 102; ವೀಚಿ, ನೀರ ತೆರೆ 164; ತರಂಗ Mr. 527). 6, a creeper (ವಲ್ಲಿ, ಬಳ್ಳಿ Nn. 102). 7, the chick-pea (ಚಣಂಗ, ಕಡಲೆ 102).

ಉತ್ಕಲ್ಲೋಲ ud-kallôla. Surging up (Abh. P. 13, 64).

ಉತ್ಕಾರ ud-kâra. *Winnowing corn; piling it up.*

ಉತ್ಕೀರ್ಣ ud-kîrṇa. Heaped up, accumulated (Ršv. 5, 120);—scattered;—dug up or out, excavated; engraved.

ಉತ್ಕುಣ utkuṇa. = ಉಂಕುಣ, (ಒಕ್ಕಣ). A bug; a louse.

ಉತ್ಕೃತಿ ud-kriti. N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ud-krishṭa. Drawn up or out. 2, excellent, eminent, superior; excessive (ಕಾಷ್ಠ Nn. 33; ಕುಕೂಲ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ 141; ಉತ್ಕಟ, etc. Mr. 446).

ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ utkrishṭatĕ. Excellence, eminence (My.). See ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ.

ಉತ್ಕೋಚ ud-kôča. Bending from the right course; *a bribe.*

ಉತ್ಕ್ರಮ ud-krama. Going up, or out, or away. 2, going astray, deviation, transgression. See ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ.

ಉತ್ಕ್ರಮಣ ud-kramaṇa. = ಉತ್ಕ್ರಮ No. 1. (My.).

ಉತ್ಕ್ರಮಿಸು ud-kramisu. To depart, as life (My.); to exceed; to transgress, as an order (My.).

ಉತ್ಕ್ರಾನ್ತಿ ud-krânti. Stepping up to; going out or away (as life, My.). See ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಾನ್ತಿ.

ಉತ್ಕ್ರೋಶ ud-krôśa. Clamour, outcry. 2, *an osprey.*

ಉತ್ತ utta. 1. = ಉತುಂ, etc., *e.g.* ಎನುತ್ತ (Bp. 44, 63), ನಡಗುತ್ತ, ಸನ್ನಣಿಸುತ್ತ, ಸುಯ್ವುತ್ತ (52, 12), ಜೀವಿಸುತ್ತ (59, 20). See s. ವ್.

ಉತ್ತ utta. 2. = ಉತ್ತಲ್. The side or direction which is in the middle of two others; to or in the middle side or direction. ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಉತ್ತ, ಎತ್ತ (Šmd. 145). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತಿತ್ತುತ್ತೆತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನ ಹಿತರ್ಕಳ್ (145).

ಉತ್ತ utta. 3. = ಹುತ್ತ. (My.).

ಉತ್ತ utta. *Moistened, wet.*

ಉತ್ತಂ uttam. = ಉತುಂ, etc., *e.g.* ಬರುತ್ತಂ (Bp. 52, 12), ಕಾಣುತ್ತಂ (52, 22).

ಉತ್ತಂಸ ud-tamsa. *A chaplet, a wreath worn on the crown of the head.* 2, *an earring.*

ಉತ್ತಣ್ಡ uttaṇḍa. A gold necklace worn by women (My.; Si. 218; Tĕ.; T. ಉತ್ತಣ್ಡಮಣಿ, ಉತ್ತಿ; Tĕ. also ಉತ್ತರಿ, ಉತ್ತರಿಗೆ; *cf.* T. ಉಟ್ಟಿ, Tĕ. ಉತ್ತ, fit? see ಉತ್ತರಿಗಿಗೆ).

ಉತ್ತಣ್ಡಾಲು uttaṇḍâlu. = ಉತ್ತಣ್ಡ. (My.; T. ಉತ್ತಣ್ಡಾಲ್).

ಉತ್ತತ್ತಿ uttatti. = ಉತ್ತುತ್ತೆ q. v., ಉತ್ತೊತ್ತೆ. (C.). See ಕರಿಯುತ್ತತ್ತಿ.

ಉತ್ತಪ್ತ ud-tapta. Made hot; *dry flesh.*

ಉತ್ತಮ ud-tama. = ಉತ್ತುಮ. *Uppermost, highest, most elevated; chief, best, excellent;* the most removed or last. (ಎಥ Nn. 21; ನಿಗರ Čt. II, 77; ಮಾಟು Bhn. 41). 2, the first person (Šmd. 90. 269; Kâvy. I, 5, 6-12). See Bp. 60, 9; J. 14, 24 (where neuter noun). ಉತ್ತಮನು ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಶುಭವೇ (Prv.).

ಉತ್ತಮಕಾರ್ಯ uttama-kârya. A good work (ಸಾಧನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕಾರ್ಯ Nn. 114).

ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ uttama-tîrtha. A celebrated place of pilgrimage (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27).

ಉತ್ತಮದ್ವೀಪ uttama-dvîpa. A dvîpa of a certain extent. See Mr. 326 s. ವರ್ತನೆ.

ಉತ್ತಮಪಾತ್ರ uttama-pâtra. An excellent person (Kâvy. IV, 2, 32).

ಉತ್ತಮಪುರುಷ uttama-purusha. An excellent man (ಫಲೀನ, ಸತ್ಪುರುಷ Nn. 45). 2, the first person (Šmd. 91. 255. 258. 261. 262).

ಉತ್ತಮರ್ಣ uttama-riṇa. *A creditor.*

ಉತ್ತಮವಾಜಿ uttama-vâji. An excellent horse (ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುದುರೆ Nn. 12).

ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕ uttama-ślôka. A man well spoken of (My.).

ಉತ್ತಮಾಂಗ uttama-anga. *The head* (Bp. 38, 35). — ಉತ್ತಮಾಂಗದ ಕೇಶಿ. N. (Bp. 58, 4).

ಉತ್ತಮಾಧಮ uttama-adhama. High and low, good and bad (My.).

ಉತ್ತಮಿಕೆ uttamikĕ. Excellence, superiority; goodness (Râm. 4, 3, 20).

ಉತ್ತಮೆ uttamĕ. *An excellent woman* (Bp. 61, 34).

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ uttama-uttama. The very best (Bp. 61, 76).

ಉತ್ತರ ud-tara. 1. *Higher;* upper. 2, superior; excellent (ವಿರಾಜ, ಒಪ್ಪುವಸ್ಥಾದು Nn. 77);—excess, over and above. 3, northern (ದಿಗ್ಭಿವರ, ದಿಗ್ಭೇದ 77). 4, left, left-hand. 5, posterior, subsequent, following, latter; the following member or place (Šmd. 227; Čh. v. 334). 6, *future.* 7, *future consequence, the future result of actions* (ಉದರ್ಕ, ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲ Mr. 72). 8, *an answer, a reply;* a mandate (ನುಡಿ Nn. 77). 9, a superior man (ಆರ್ಯ Mr. 382). 10, going, proceeding (ಯಾತಿ, ಅಯ್ದುವುದು Nn. 77). 11, joy; satisfaction (ಆಹ್ಲಾದ, ಸನ್ತೋಷ 77). 12, N. of a king, the son of Virâṭa (Mr. 263; ವಿರಾಟರಾಯನ ಮಗ G.). ಉತ್ತರನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಒಲೇ ಮುನ್ದೆ (Prv.). 13, a defence, a rejoinder. 14, a kind of upamâ (Kâvy. III, 3, B, 61. 99 seq.).—See ಇದಿರುತ್ತರ. — ಉತ್ತರ ಆಡು. To give an answer (Bp. 24, 38; 55, 37). — ಉತ್ತರ ಈ. To give an answer (Bp. 18, 18; 53, 61). — ಉತ್ತರಕಡೆ. The northern direction (B. 5, 305). — ಉತ್ತರ ಕೊಡು. = ಉತ್ತರ ಈ. (Bp. 31, 10; 51, 19; B. 4, 18. 56. 156). ಉತ್ತರಾ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತವನ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಉತ್ತರಗೊಡು. = ಉತ್ತರ ಕೊಡು. (Râm. 5, 3, 58). — ಉತ್ತರಂಗೆಡಹ. -ಂ-ಕೆಡಹ. An inaccurately or ill speaking man, a babbler (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Mr. 240). — ಉತ್ತರಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. An answer to fail (Bp. 54, 82). — ಉತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. = ಉತ್ತರಗೊಡು. (J. 6, 26). — ಉತ್ತರ ದೊರೆ. An answer to be obtained (B. 4, 156). — ಉತ್ತರ ನಿಲ್ಲಿಸು. To refrain from an answer (My.). 2, to silence (My.).

ಉತ್ತರ ud-tara. 2. Crossing over, passing over; vanquishing; giving up; coming out of, escaping from.

ಉತ್ತರಕರ್ಮ uttara-karma. Funeral rites (ನಿರ್ವಾಣ, ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ Nn. 19; My.).

ಉತ್ತರಕಾಶಿ uttara-kâśi. Benares (My.).

ಉತ್ತರಕುರು uttara-kuru. The country of the northern Kurus. (My.).

ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ uttara-kriyĕ. = ಉತ್ತರಕರ್ಮ. (Nn. 19; B. 3, 15; My.).

ಉತ್ತರಂಗ uttara-n-ga. *The lintel of a door* (ಉತ್ತರಾಸ Mr. 199).

ಉತ್ತರಚ್ಛದ uttara-č-čhada. *A cover, what is thrown over anything* (ಹಾಸಿಕೆ Mr. 203).

ಉತ್ತರಣ ud-taraṇa. Crossing over. See ಜಲೋತ್ತರಣ.

ಉತ್ತರಣಿ uttaraṇi. = ಉತ್ತರಣೆ, ಉತ್ತರಾಣಿ, ಉತ್ತರೇಣಿ. A common weed, Achyranthes aspera Lin. (ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ಮಯೂರಕ, ಖರಮಂಜರಿ, ಕೇಶವಲ್ಲಿ, etc. Nr.; Ši. 143; ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ಶಿಖರಿ Mr. 128; My.; Tĕ.).

ಉತ್ತರಣೆ uttaraṇĕ. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. — ಉತ್ತರಣೆಬಿತ್ತು. The uttaraṇĕ's seed (Bp. 31, 3).

ಉತ್ತರದಿಗ್ವರ uttara-diś-vara. Kubêra (Mr. 54).

ಉತ್ತರದೇಶ uttara-dêśa. = ಉತ್ತರದೇಸ. The northern country.

ಉತ್ತರದೇಸ uttara-dêsa. Tbh. of ಉತ್ತರದೇಶ (Śmd. 376).

ಉತ್ತರಧ್ರುವ uttara-dhruva. The north pole (B. 3, 41; 4, 64; My.).

ಉತ್ತರನಾಥ uttara-nâtha. N. of a linga (Bp. 51, 64).

ಉತ್ತರಪಕ್ಷ uttara-paksha. A defendant (My.). 2, the dark half of the month (My.).

ಉತ್ತರಪೂಜೆ uttara-pûjĕ. Worship and dismissal, at the close of a ceremony, of the divinities summoned and set up at the commencement of it (My.; Mhr.).

ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದೆ uttara-bhâdrapadĕ. The twenty-sixth lunar mansion (C.).

ಉತ್ತರಮೀಮಾಂಸೆ uttara-mîmâṁsĕ. *The systematical investigation of the vêda in so far as it leads to a knowledge of the one brahma or universal soul,* the vêdânta philosophy of Bâdarâyaṇa.

ಉತ್ತರವಯಸ್ಸು uttara-vayassu. The latter or declining years of life (B. 4, 113; My.).

ಉತ್ತರವಾದಿ uttara-vâdi. = ಉತ್ತರಪಕ್ಷ No. 1. (My.).

ಉತ್ತರವಾದಿತ್ವ uttara-vâditva. The state of being a defendant (My.).

ಉತ್ತರಸಾಧಕ uttara-sâdhaka. Finishing what remains or follows; an assistant, a helper, a friend (Bp. 43, 81).

ಉತ್ತರಾಜಿ uttarâji. Relating to the north. — ಉತ್ತರಾಜಿ ಪೋಲೆ. -ಓಲೆ. A female ear-ornament set with pearls (My.). — ಉತ್ತರಾಜಿಮಠ. A maṭha in which Mâdhva sanyâsis from the north use to reside (My.).

ಉತ್ತರಾಣಿ uttarâṇi. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. (C.; St. & Pl.). See ಕರಿಯುತ್ತರಾಣಿ.

ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ uttara-adhikâri. A person who has the power or right of succeeding to the station or rank of another, a successor (My.); an heir (My.).

ಉತ್ತರಾಫಲ್ಗುನಿ uttarâ-phalguni. The twelfth lunar mansion (My.; B. 5, 308).

ಉತ್ತರಾ ಭಾದ್ರಾ uttarâ bhâdrâ. = ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದೆ. (C.).

ಉತ್ತರಾಭಾಸ uttara-âbhâsa. A false, indirect or prevaricating reply. (R.).

ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖ uttara-abhimukha. With the face directed towards the north (J. 15, 7).

ಉತ್ತರಾಯಣ uttara-ayaṇa. The progress (of the sun) to the north; the summer solstice (My.; Si. 41; B. 5, 306).

ಉತ್ತರಾಶಾಪತಿ uttara-âśâ-pati. *Kubêra.*

ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ uttara-ashâḍhâ. The twenty-first lunar mansion (C.; B. 5, 308).

ಉತ್ತರಾಸ uttara-âsa. = ಉತ್ತ್ರಾಸ. = ಉತ್ತರಂಗ (Mr. 199; My.). 2, = ಉಕ್ಕಂದ No. 2 (My.).

ಉತ್ತರಾಸಂಗ uttara-âsanga. *An upper garment.*

ಉತ್ತರಿ uttari. = ಉತ್ತರಿಗೆ (Čt. I, 76). 2, N. of a plant (ಹನು Mr. 121).

ಉತ್ತರಿಗಿಗೆ uttarigigĕ. = ಉತ್ತಣ್ಣಿ, q. v. (Bp. 61, 27).

ಉತ್ತರಿಗೆ uttarigĕ. Tbh. of ಉತ್ತರೀಯಕ (Śmd. 373. 375; Čt. II, 12).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 1. To give an answer; to give orders (? Bp. 40, 12).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 2. To cross; to vanquish; to give up, etc.; to come out of, to escape (Bp. 18, 20; 24, 38; 32, 47; 45, 25. 32; 51, 64; 56, 23; J. 28, 1; Bh. 1, 8, 93). 2, to split, to cut in two, as vegetables, to sever (J. 12 39; 14, 15; 20, 28; My.; Tĕ. ఉత్తరించు).

ಉತ್ತರೀಯ uttarîya. *An upper garment* (ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಉತ್ತರೀಯಕ uttarîyaka. = ಉತ್ತರಿಗೆ. An upper garment.

ಉತ್ತರೆ uttarĕ. *The north.* 2, N. of a daughter of Virâṭa and daughter-in-law of Arjuna. (My.). 3, = ಉತ್ತರಾಫಲ್ಗುನಿ (My.). See ಔತ್ತರೇಯ.

ಉತ್ತರೇಣಿ uttarêṇi. = ಉತ್ತರಣಿ, etc. (ಮಯೂರಕ, etc. Si. 143; Tĕ.).

ಉತ್ತರೇದ್ಯುಸ್ uttarê-dyus. *A subsequent day;* to-morrow.

ಉತ್ತರೋತ್ತರ uttara-uttara. More and more, higher and higher; always increasing; one on the other; reply on reply; excess; succession, gradation (Sk.);—success, hail, welfare (J. 26, 29. 30; 28, 63; 30, 28; My.).

ಉತ್ತಲ್ utta2-al1. = ಉತ್ತ 2. ಅತ್ತಲ್, ಇತ್ತಲ್, ಉತ್ತಲ್ (Śmd. 145). ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತಿತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಶಾಧಿಪರ್ (145).

ಉತ್ತಾ uttâ. = ಉತುಂ, etc. (C.), *e. g.* ಎನುತ್ತಾ (Bp. 20, 2), ಕೇಳುತ್ತಾ, ಕೊಡುತ್ತಾ, ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ (Čd. 15), ಸುತ್ತುತ್ತಾ (16), ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಹೊನ್ದುತ್ತಾ (17), ನಡಿಸುತ್ತಾ (66).

ಉತ್ತಾನ ud-tâna. Stretched out; lying on the back, sleeping supinely or with the face upwards. 2, *shallow.*

ಉತ್ತಾನಕ ud-tânaka. A particular posture in wrestling (Grj. 2, after 106).

ಉತ್ತಾನಪಾದ uttâna-pâda. N. of a star in the little bear. 2, N. of a king of Oudh (Bhâgavata 4, 6, 3).

ಉತ್ತಾನಶಯ uttâna-śaya. Lying or sleeping on the back. 2, *an infant.*

ಉತ್ತಾರ ud-târa. (= ಉತಾರು). Transporting over or across; delivering, rescuing (Sk.). 2, remission, relaxation (Bp. 20, 2). 3, returning, giving back (My.). 4, land given rent-free by government to an individual (śânabôga, gauḍa, etc.) as a reward for services.

ಉತ್ತಾರಕ ud-târaka. Transporting over or across; a deliverer; N. of any deity. (My.).

ಉತ್ತಾರಣ ud-târaṇa. Transporting across; rescuing, delivering. (My.).

ಉತ್ತಾಲ ud-tâla. = ಉತ್ತಾಳ. Great, strong (Bp. 38, 68; 53, 71); formidable; arduous, difficult; *speedy, swift,* (haste); best; *elevated, high, tall.*

ಉತ್ತಾಳ uttâḷa. = ಉತ್ತಾಲ, q. v. High, etc. (ಉದ್ಧತ Hlâ.). ಉತ್ತಾಳನ್ (ಅಫ್ರಿ Mr. 235, one MS. ಅಂಘ್ರಿ; perhaps ಅಗ್ರಣಿ?).

ಉತ್ತೀರ್ಣ ud-tîrṇa. Crossed, traversed; rescued, liberated, escaped; released from obligation. (My.).

ಉತ್ತು uttu. 1. = ಉಟ್ಟು. See ಉತ್.

ಉತ್ತು uttu. 2. = ಉತುಱ. P. p. of ಉಱು (ಉಱ್).

ಉತ್ತುಂ uttuṁ. = ಉತುಂ, etc. (Śmd. 279). ಕಾದುತ್ತುಂ ಬನ್ದಂ. ಜಡಿಯುತ್ತುಂ ನಡೆದಂ. ಕೆದಱುತ್ತುಂ ಮಣಲಂ, ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಕ್ಕಿ ನಿವರ್ತಿಸುತ್ತುಮ್ ಇರೆ (280).

ಉತ್ತುಂಗ ud-tunga. Lofty, high, tall, elevated (ಉನ್ನತ, ಉಚ್ಚ, ಉದ್ದ Mr. 445). See Śmd. 68. 289.

ಉತ್ತುಂಗಚೋಳ uttunga-čôḷa. N. (Bp. 44, 58; 50, 17).

ಉತ್ತುತ್ತೆ uttuttĕ. = ಉತ್ತತ್ತಿ, etc. Dried dates, the fruit of Phoenix dactylifera L. (ಖರ್ಜೂರ Mr. 145, o. r. ಉತ್ತೊತ್ತೆ; My.; Tu. ಉತ್ತುತ್ತಿ, also My.).

ಉತ್ತುಮ uttuma. Tbh. of ಉತ್ತಮ (Bp. 20, 3; Mr. 526; My.; G.).

ಉತ್ತೆ uttĕ. 1. = ಉತುಂ, etc. (Šmd. 279). ಕೆತ್ತುತ್ತೆ ಕಡಿದಂ; ಪರಸುತ್ತೆ ಬನ್ದಂ (280).

ಉತ್ತೆ uttĕ. 2. ಉತ್ತ1-ಎ9. An affix for forming the third person singular neuter (My.), *e. g.* ಆಗುತ್ತೆ (= ಆಗುತ್ತದೆ, Si. 32. 44. 45. 183), ಇರುತ್ತೆ (46. 244. 253), ಪಡುತ್ತೆ (141. 300. 399. 403), ಬರುತ್ತೆ (403). See Prv. s. ನಡುಮನೆ.

ಉತ್ತೇಜಕ ud-têjaka. Instigating; stimulating; stimulant. (My.; Si. 225).

ಉತ್ತೇಜನ ud-têjana. Incitement, instigation; whetting; an inspiring or exciting speech; an incentive, inducement, stimulant. (My.).

ಉತ್ತೇಜಿತ ud-têjita. Incited, urged. 2, sidling, one of a horse's paces. See ಪಂಚಧಾರೆ.

ಉತ್ತೇರಿತ uttêrita. One of the paces of a horse. See ಪಂಚಧಾರೆ.

ಉತ್ತೊತ್ತೆ uttŏttĕ. = ಉತ್ತುತ್ತೆ, q. v.

ಉತ್ಥ ud-tha (stha). Rising; coming forth; etc. See ಕ್ಷಮಿಕೋಶೋತ್ಥ, ಸಿನ್ಧೂತ್ಥ.

ಉತ್ಥಾನ ud-thâna (sthâna). Standing up; rising (My.); origin; resurrection. 2, *strenuous effort, manly exertion.* 3, *an army.* 4, starting on a warlike expedition (ಕಾಳಗ G.). 5, a good medicine (ಚಲೋ ಔಷಧ G.). 6, business of a family or realm (ಮನೆಯ ಕೆಲಸ G.). 7, a courtyard (ಅಂಗಳ G.). 8, evacuating by stool, etc. (ಮಲರೋಗ G.). 9, a book (ಪುಸ್ತಕ G.). 10, joy (ಸನ್ತೋಷ G.).

ಉತ್ಥಾನದ್ವಾದಶಿ utthâna-dvâdaši. A vaishṇava feast on the twelfth day in the light half of the month kârttikâ (My.).

ಉತ್ಥಾಪನ ud-thâpana (sthâpana). Causing to rise or get up; raising, elevating. See ಎಬ್.

ಉತ್ಥಿತ ud-thita (sthita). Risen. 2, *arisen, born, produced.* 3, *increased.* 4, *endeavouring.*

ಉತ್ಪಟ ud-paṭa. = ಉಪ್ಪಡ. (Tearing or rooting up); sap issuing from the cleft of a tree.

ಉತ್ಪತನ ud-patana. Flying up; rising, ascending; birth. (G.).

ಉತ್ಪತಿತೃ ud-patitṛi. *Flying or jumping up;* going upwards.

ಉತ್ಪತಿಷ್ಣು ud-patishṇu. = ಉತ್ಪತಿತೃ. *Flying or jumping up,* etc.

ಉತ್ಪತ್ತಿ ud-patti. Arising; *birth, production* (ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 215); coming forth; origin; produce, profit. (My.). See ಪುಟ್ಟು, ಮೂಡು.

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ utpatti-sthâna. The source of anything (ಆಕರ Nn. 91).

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಲಯ utpatti-sthiti-laya. Arising into being, continuance in life, and dissolution (Bp. 61, 65).

ಉತ್ಪಥ ud-patha. Wrong road; error, evil (Sk.). 2, the air, sky (Br.; R.).

ಉತ್ಪನ್ನ ud-panna. Risen; arisen, *born, produced;* acquired, gained; produce, profit (ಹುಟ್ಟುವಳಿ G.; My.); effected; known.

ಉತ್ಪನ್ನತೆ ud-pannatĕ. Origin; production. (Bp. 35, 7; My.).

ಉತ್ಪಲ utpala. *The blue lotus, Nymphaea caerulea* (ಇನ್ದೀವರ, ನೆಯ್ದಲೆ Mr. 419; ಕಮಲ, ನೆಯ್ದಿಲ್ Nn. 29; ಪದ್ಮ, ನೆಯ್ದಿಲು 54; ಕುವಲಯ, ನೆಯ್ದಿಲೆ Si. 95; ಕರೀ ಕಮಲ G.). 2, any water-lily. 3, *Costus speciosus or arabicus* (ಕೊಳಂಜನ G.). 4, N. of a vṛitta (Čh.; Mr. 366). — ಉತ್ಪಲಹೂ. A fragrant garden-flower, Kaempferia rotunda Lin. (St. & Pl.).

ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ utpala-mâlĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಉತ್ಪಲಮಿತ್ರ utpala-mitra. The water-lily's friend: the moon (Bp. 61, 82).

ಉತ್ಪಲಸಾರಿವೆ utpala-sârivĕ. *The shrub Ichnocarpus frutescens* Roxb.

ಉತ್ಪಲಾಪ್ತ utpala-âpta. = ಉತ್ಪಲಮಿತ್ರ. (My.).

ಉತ್ಪಲಾಪ್ತಾಶ್ಮ utpalâpta-ašma. The moon-gem (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಮಣಿ Čb.; My.).

ಉತ್ಪವನ ud-pavana. Cleaning, purifying. See ನೆಗೆ, ನೆಸೆ, ಪಾಱು and *cf.* ಉತ್ಪ್ಲವನ.

ಉತ್ಪಶ್ಯ ud-pašya. *Looking upwards.*

ಉತ್ಪಾಟನ ud-pâṭana. Eradicating; destroying. See ಕೀಳ್, ಮಾಣ್ಬು.

ಉತ್ಪಾಟಿತ ud-pâṭita. *Pulled up by the roots, torn out.*

ಉತ್ಪಾತ ud-pâta. Flying up, a jump. 2, *an unusual or startling event boding calamity, a portent, any natural prodigy or phenomenon;* any public calamity, as an eclipse, meteor, earthquake, etc. (Bp. 57, 48). 3, ಧರ್ಮ (Nn. 79).

ಉತ್ಪಾತಕ ud-pâtaka. = ಉತ್ಪಾತ. (My.). 2, perverse, having a contrary disposition (My.).

ಉತ್ಪಾದ ud-pâda. Coming forth; *birth, production.* 2, producing, causing. 3, *cause.*

ಉತ್ಪಾದನ ud-pâdana. Bringing forth, producing. See ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ.

ಉತ್ಪಾದಿತ ud-pâdita. Produced, created. (My.).

ಉತ್ಪಾದಿಸು utpâdisu. To produce; to bring forward, to use (Šmd. 142).

ಉತ್ಪಿಂಜ ud-pinja. Out of order, confused. See ಸಮುತ್ಪಿಂಜ.

ಉತ್ಪಿಂಜಲ ud-pinjala. *Confounded, confused.*

ಉತ್ಪಿಹಿತ ud-pihita. Covered on or over. See ಪ್ರೋತ್ಪಿಹಿತ.

ಉತ್ಪುಲಕ ud-pulaka. Joyful, delighted; delight (Bp. 37, 24; 56, 12; 61, 61).

ಉತ್ಪ್ರಾಸ ud-prâsa. Throwing afar. 2, a burst of laughter; derision. 3, *excess, violence.*

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಣ ud-prêkshaṇa. Looking into or up to; perceiving; comparing or illustrating by a simile. (R.).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ utprêkshisuvikĕ. The act of inferring or supplying (Si. 48, sic!).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ud-prêkshĕ. Overlooking, disregarding; indifference. 2, a simile; comparison, illustration. 3, an ironical comparison. See Kâvy. III, 3, B, 121 seq., where it is a kind of atišaya.

ಉತ್ಪ್ಲವನ ud-plavana. Jumping or leaping up; springing upon; bounding; floating upon. See ಉತ್ಪವನ.

ಉತ್ಫಲ ud-phala. (= ಉಪ್ಪಳ). Expanding, opening wide, dilating (fr. Sk. ಉತ್ಫಲ್). 2, excellent fruit.

ಉತ್ಫುಲ್ಲ ud-phulla. *Widely opened; blown as a flower* (Bp. 8, 1).

ಉತ್ರಾಸ utrâsa. = ಉತ್ತರಾಸ. (My.).

ಉತ್ವ utva. The letter ಉ (Šmd. 105. 184. 205. 246. 270. 278. 353. 373).

ಉತ್ವಾನ್ತ utva-anta. A term with final ಉ (Šmd. 103).

ಉತ್ಸ utsa. *A spring, a fountain* (ಪ್ರಸ್ರವಣ, ಒಱತೆ Mr. 418).

ಉತ್ಸಂಗ ud-sanga. Union. 2, slope, side. 3, *the haunch or part above the hip; the lap.* ಪೊಕ್ಕುೞ ನಾಭಿಯಕ್ಕು, ಮುನ್ನೊದವಿದರ್ದ ಮೆಯ್ಯಂಕಮ್ ಉತ್ಸಂಗಮಕ್ಕು (Mr. 327).

ಉತ್ಸರ್ಗ ud-sarga. Pouring out, emission. 2, excretion, voiding by stool (ವರ್ಚಸ್, ಮಲ, etc. Mr. 396). 3, abandoning, quitting. 4, *gift, donation.* 5, a general precept, rule.

ಉತ್ಸರ್ಜನ ud-sarjana. -ನೆ. Letting loose, emission. 2, quitting, abandoning. 3, *gift, donation.* See ಕ್ರೋಧೋತ್ಸರ್ಜನ.

ಉತ್ಸರ್ಜಿತ ud-sarjita. = ಉತ್ಸೃಷ್ಟ. (My.).

ಉತ್ಸರ್ಜಿಸು ud-sarjisu. To let loose; to quit, to leave, to abandon (My.).

ಉತ್ಸರ್ಪಣ ud-sarpaṇa. Going, gliding or soaring upwards; spreading out; swelling, heaving. See ಎೞ್ಬು, ಕೂಂಕು.

ಉತ್ಸವ utsava. = ಉಚ್ಛ್ರಯ 2, ಉಚ್ಛ್ರವ, (ಉತ್ಸಹ). *Height, elevation, haughtiness, pride* (ಉಕ್ಕುವಿಕೆ Si. 458; ಏಱ್ ಹೋಗೋಣ G.). 2, elation, joy (ಕೋಟಿ, ಮನದ ಉತ್ಸವ, o. r. ಮನೋತ್ಸಾಹ Nn. 73; Bp. 55, 8). 3, *a festival* (ಚರ್ಚೆ Nn. 73; ಕ್ಷಣ, ಒಸಗೆ Mr. 452); a festive procession (My.). 4, enterprise, effort (ಗನ್ಧನ, ಉತ್ಸಾಹ Nn. 161). 5, a libation, an offering (ಬಲಿ, ಉತ್ಸಹ, o. r. ಉತ್ಸಾಹ Nn. 16). 6, *rising or formation of a wish.* 7, *impatience.* 8, juice (ರಸ Nn. 83, o. r. ಉತ್ಸಾಹ). 9, N. of a ragaḷĕ (Čh.).

ಉತ್ಸವಿಸು utsavisu. To make merry, to feast with mirth, to be glad (Bp. 18, 78; 21, 38; 36, 49; My.).

ಉತ್ಸಹ utsaha. Tbh. of ಉತ್ಸವ or of ಉತ್ಸಾಹ. See Nn. s. ಉತ್ಸವ. A feast (Bp. 3, 85; My.); a festive procession (My.). 2, joy (My.; ಮನಸಿಗೆ ಆಗುವ ಆನನ್ದ G.).

ಉತ್ಸಾದನ ud-sâdana. Overturning; raising; ploughing thoroughly. 2, *rubbing and cleaning the body with fragrant unguents.*

ಉತ್ಸಾರಕ ud-sâraka. Expelling, driving away. 2, *a doorkeeper, a porter.*

ಉತ್ಸಾರಿತ ud-sârita. Expelled, driven away, got rid of (Kâvy. II, 2, B, 45).

ಉತ್ಸಾಸಿ utsâsi. = ಉಚ್ಛ್ವಾಸಿ, q. v.

ಉತ್ಸಾಹ ud-sâha. Power, strength. 2, *effort, exertion, perseverance, strenuous and continued exertion, energy; magnanimity* (ಕಜ್ಜ, ಉದ್ಯೋಗ Mr. 451). 3, joy, happiness (elation). 4, heroism. 5, one of the sthâyibhâvas in rasa (Kâvy. IV, 2, 15; Mr. 74). 6, N. of two metres (Čh.). See ಉರ್ಬು. — ಉತ್ಸಾಹಂಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Effort to relax (Grj. 8, 35).

ಉತ್ಸಾಹಧ್ವನಿ utsâha-dhvani. A sound of delight. See ಕೆಲೆ.

ಉತ್ಸಾಹನ ud-sâhana. *Effort, perseverance.*

ಉತ್ಸಾಹನಿಗ್ರಹ utsâha-nigraha. Restraint of effort, etc. See ಉಬ್ಬಸಮ್ಬಡು and remark on ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ.

ಉತ್ಸಾಹವರ್ಧನ utsâha-vardhana. *The heroic rasa or feeling, heroism.*

ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ utsâha-śakti. Power derived from joy (that is necessary for a king, My.).

ಉತ್ಸಾಹಿ utsâhi. Active, persevering. 2, happy; a happy person (ಸನ್ತೋಷಿ Mr. 232).

ಉತ್ಸಾಹಿಸು utsâhisu. To rejoice (My.).

ಉತ್ಸುಕ utsuka. Restless, uneasy. 2, eager, impetuous; quick, swift (ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸೃತ, etc., ಚೆಚ್ಚರಿಗ Mr. 233; ಚೆಚ್ಚರಿಗ Hlâ.). 3, *anxiously desirous, longing for, attached to* (ಉತ್ಕ, ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ Hlâ.); ardent desire (ಔತ್ಸುಕ್ಯ Čt. II, 114). 4, regretting, repining, sorrowing for. 5, one of the sañčâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). 6, N. of a vṛitta (Čh.). — ಉತ್ಸುಕವೆಱು. -ಪೆಱು. To be eager, etc. (Bp. 43, 27).

ಉತ್ಸುಕತೆ utsukatĕ. Restlessness; zeal (My.); attachment, affection (ಭಕ್ತಿ Čb.; B. 4, 19); regret.

ಉತ್ಸೃಷ್ಟ ud-sṛishṭa. Emitted; *left, abandoned, thrown away.*

ಉತ್ಸೇಕ ud-sêka. Sprinkling; foaming up or over; *haughtiness, pride.*

ಉತ್ಸೇಧ ud-sêdha. *Height* (ಮಹೌನ್ನತ್ಯ, ಅತಿಯುದ್ದ Nn. 132); *thickness.* 2, an excellent affair (ಉನ್ನತಕಾರ್ಯ Mr. 473). 3, profit, etc. (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 132). 4, *the body.* 5, killing, slaughter (ವಧ, ಕೊಲೆ 132).

ಉದ್ ud. Up, upwards; upon, on; over, above; out, out of, from, away from, apart.

ಉದ uda. = ಉದನ್. Water. See ಲವಣೋದ; Bp. 8, 60.

ಉದಕ್ udak. = ಉದಂಚ್.

ಉದಕ udaka. *Water* (ಅಪ್ಪು Šmd. Dh. 461; ವನ, ನೀರ್ Nn. 34).

ಉದಕ್ಕು udakku. Tbh. of ಉದಚ್ (ಉದಕ್, ಉದಂಚ್, Šmd. 106 Cm.).

ಉದಕ್ಯೆ udakyĕ. *A woman in her courses* (requiring water for purification).

ಉದಗಲಿಸು udagalisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Râm. 4, 5, 25).

ಉದಗ್ಗತಿ udak-gati. The sun's progress north of the equator (Si. 41).

ಉದಗ್ಭವ udak-bhava. Born in the north (Si. 29).

ಉದಗ್ಭೂಮ udak-bhûma. Soil turned upwards or towards the north; *fertile soil.*

ಉದಗ್ರ ud-agra. Pointing upwards; *high, tall.* 2, advanced. 3, increased, large, vast; fierce, intense; excited. See Bp. 22, 15; 52, 39.

ಉದಂಕ udaṅka. A vessel for oil, etc. 2, N. of a ṛishi (My.).

ಉದಚ್ udač. = ಉದಂಚ್. (Šmd. 106 Cm.).

ಉದಜ ud-aja. 1. *The driving out or forth* (of cattle, etc.).

ಉದಜ uda-ja. 2. Produced in or by water. 2, a lotus.

ಉದಜಲೋಚನೆ udaja-lôčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 40, 30).

ಉದಂಚ್ ud-añč. ಉದಕ್. = ಉದಕ್ಕು, ಉದಚ್. Turned or going upwards; *upper, upwards.* 2, *northern.* 3, subsequent, posterior.

ಉದಂಚ ud-añča. Proceeding well, hitting the mark, as an arrow (Grj. 8, 43).

ಉದಂಚನ ud-añčana. A bucket. 2, *a lid, a cover*.

ಉದಂಚಿತ ud-añčita. *Raised up, thrown upwards.*

ಉದಧಿ uda-dhi. A reservoir for water; *the ocean.*

ಉದನ್ udan. *Water.*

ಉದನ್ತ udanta. 1. *Intelligence, tidings;* news.

ಉದನ್ತ u-d-anta. 2. Ending in ಉ; a term with final ಉ (Šmd. 134. 144. 200. 203. 236).

ಉದನ್ಯೆ udanyĕ. *Thirst.*

ಉದನ್ವತ್ udan-vat. -ವನ್ತ್. Abounding in water; *the ocean.*

ಉದನ್ವಾನ udan-vâna. Tbh. of ಉದನ್ವತ್. (Mr. 405).

ಉದಪಾನ uda-pâna. *A well.*

ಉದಯ ud-aya. *Going upwards, rising* (ಮೂಡಿತು Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿ). 2, *the eastern mountain behind which the sun is supposed to rise.* 3, light, splendour (ತಳತಳ Čt. I, 23). 4, springing from; coming forth, creation, production, coming into being; becoming visible. 5, *gain, income.* 6, N. of a vṛitta (Čh.). — ಉದಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To rise (Bp. 11, 12; J. 26, 17).

ಉದಯಕಾಲ udaya-kâla. The time of sunrise. See ಪೊತ್ತಿಡೆ.

ಉದಯಕುಧರ udaya-kudhara. = ಉದಯಾದ್ರಿ. (Bp. 19, 28).

ಉದಯನಗರಿ udaya-nagari. N. of the capital of Marvar (Grj. 2, 81).

ಉದಯರಾಗ udaya-râga. The hue of sunrise; the dawn; the rising sun or moon; a morning carol. — ಉದಯರಾಗವಟಿ. -ಪಟಿ. A kind of sîrĕ (Bp. 11, 24).

ಉದಯಾಚಲ udaya-ačala. = ಉದಯಾದ್ರಿ. (Grj. 5, 8).

ಉದಯಾದಿತ್ಯ udaya-âditya. The rising sun (Šmd. 175). 2, N. of a king (My.).

ಉದಯಾದ್ರಿ udaya-adri. = ಉದಯ No. 2. (Bp. 61, 12).

ಉದಯಿಸು udayisu. = ಉದಯ್ಸು. To rise; to be born; etc. ಉದಯಿಪ್ಪಂ (Šmd. 275). See Šmd. 42. 83. 126. 217. 275. 370. 381; Čh. v. 206; Grj. 10, 111; Bp. 3, 57; 19, 53; 34, 11; 50, 62; 53, 6; 60, 59; 61, 12; Šm. 8.

ಉದಯ್ಸು udaysu. = ಉದಯಿಸು. (Bp. 2, 8).

ಉದರ udara. *The belly* (ಪೊಡೆ Čt. I, 102; ಹೊಟ್ಟೆ Nn. 64). ಉದರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಪೆಯಾದರೂ ಹುಡುಕ ಬೇಕು (Prv.). — ಉದರದ ರಾಮಯದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಉದರನಿರ್ವಾಹ udara-nirvâha. Sustenance of life: a subsistence (My.; Čb. 123; B. 4, 194).

ಉದರಯಾತ್ರೆ udara-yâtrĕ. Support of life (My.).

ಉದರಪೂರ udara-pûra. Till the belly is full. (My.).

ಉದರಪೋಷಣೆ udara-pôshaṇĕ. -ಣ. Feeding the belly, supporting life. (C.). 2, a person who only thinks of feeding or supporting his or her body (Bp. 40, 55).

ಉದರಭರಣ udara-bharaṇa. = ಉದರಪೋಷಣೆ. (C.).

ಉದರಶಿಖಿ udara-šikhi. Belly-fire: inward heat, figurative or natural (Bp. 57, 12).

ಉದರಶೂಲೆ udara-šûlĕ. The colic (C.; Jns. 22, 31).

ಉದರಾನ್ತ udara-anta. Any one of the viscera of the body (ಕೋಷ್ಠ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗು Nn. 126).

ಉದರಾರ್ಥಿ udara-arthi. One whose only concern is the belly (Bp. 40, 37).

ಉದರಿ udari. 1. Having a belly (see ತನೂದರಿ). 2, having a large belly.

ಉದರಿ udari. 2. = ಉದ್ದರಿ. (My.).

ಉದರಿಲ udarila. *Fat, corpulent.*

ಉದರಿಸು udarisu. = ಉದಿರಿಸು, ಉದುರಿಸು. To cause to fall or drop down, etc. (C.). ಪಕ್ವವಾದ ಮೇಲೆ ಹಣ್ಣು ಉದರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 52).

ಉದರು udaru. 1. = ಉದಿರ್ q. v., ಉದಿರು, ಉದುರ್, ಉದುರು. To fall or drop down, etc. P. p. ಉದರಿ (C.). ಉದರಿದಡೆ (Bp. 19, 52). ಭಗಣಮ್ ಉದರಿದವು (28, 55). ದಿಣ್ಡುದರಿದನು (51, 69). ಉದರಿತು (J. 23, 46).

ಉದರು udaru. 2. Falling or dropping down, etc. **2,** the state of boiled rice or that of split pulse in which the grains or halves have been duly boiled so that they do not stick to one another (My.). — ಉದರುಗಾಳು. -ಕಾಳು. Grains of corn in fields that have fallen from the ears (My.).

ಉದರ್ಕ ud-arka. Reaching or extending beyond; *the future result of actions.*

ಉದರ್ಚು udarču. = ಉದಿರ್ಚು q. v. ತಿರದಿ ಪತ್ರೆಯ ಉದರ್ಚೆ (Bp. 18, 32). ಪೂಪನೆಪ್ಪುನ ಹಲ್ಲನ್ ಉದರ್ಚನೆ? (54, 52).

ಉದಲಾವಣಿಕ uda-lâvaṇika. Salted, *prepared with brine.*

ಉದವಸಿತ ud-avasita. *A dwelling, a house.*

ಉದಶ್ವಿತ್ uda-švit. *Buttermilk with an equal portion of water.*

ಉದಸ್ತ ud-asta. Thrown or cast up; thrown. See ಅಭ್ಯುದಸ್ತ.

ಉದಾತ್ತ ud-âtta. Elevated, high, lofty. 2, highly or acutely accented; *the high or acute accent,* a sharp tone. 3, *generous, noble.* 4, great, illustrious. 5, N. of a vṛitta (Čh.). See Kâvy. I, 1*a*, 4. 6; Čh. v. 150; Bp. 3, 6; 32, 47; 46, 24; 55, 51.

ಉದಾತ್ತಚರಿತ udâtta-čarita. A man of noble behaviour (Bp. 29, 1).

ಉದಾನ ud-âna. Breathing upwards. 2, *the vital air which rises up the throat and passes into the head* (ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ Mr. 51). 3, the navel. 4, a kind of snake.

ಉದಾನವಾಯು udâna-vâyu. = ಉದಾನ No. 2. See ತೇಗು.

ಉದಾಯ ud-âya. Going upwards, rising. See ಸಮುದಾಯ.

ಉದಾರ ud-âra. Tending upwards; high, lofty, exalted; *generous, noble, liberal* (ಗುಣ, ತ್ಯಾಗ Nn. 78); upright, honest; proper, right. 2, one of the guṇas in rhetoric (Kâvy. III, 1, A, 3. 18-21; *cf.* III, 3, B, 156; IV, 1, 3; IV, 2, 37).

ಉದಾರಣೆ udâraṇĕ. Tbh. of ಉದಾಹರಣ. (C.).

ಉದಾರತನ udâratana. = ಉದಾರತೆ. (My.; ಔದಾರ್ಯ G.).

ಉದಾರತೆ udâratĕ. Liberality, generosity (Kâvy. IV, 2, 58; Bp. 2, 31; 36, 29; My.).

ಉದಾರತ್ವ udâratva. = ಉದಾರತೆ. (My.; Čb. 27).

ಉದಾರಶೀಲ udâra-šîla. Generous-minded (My.).

ಉದಾರಿ udâri. A great, liberal, generous person (Bp. 9, 49; My.; B. 5, 187).

ಉದಾರು udâru. Debt (My.); credit (Mg.; H.; *cf.* ಉದ್ದರಿ).

ಉದಾಸ ud-âsa. 1. Sitting away from; indifferent, unconcerned, apathetic; a stoic; indifference, apathy, stoicism. (Čb.).

ಉದಾಸ ud-âsa. 2. Throwing upwards; elevation. See ವ್ಯುದಾಸ.

ಉದಾಸೀನ ud-âsîna. Sitting away from, remote; *indifferent, free from affection, showing no interest in* (ಬೇಸತ್ತವ G.); *a man who is neither a friend nor an enemy,* a neutral; indifference. 2, disrespected, disesteemed, despised; contempt, disregard (ಧೂರಿ, ಅವಜ್ಞೆ Nn. 69; ಅನಾದೃತ, ಅವಜ್ಞಾತ, ಅವಹಸಿತ Mr. 432; My.). See Bp. 6, 4; 45, 13; B. 4, 56. — ಉದಾಸೀನ ಮಾಡು. To disregard, to disrespect (C.; B. 4, 57).

ಉದಾಸ್ಥಿತ ud-âsthita. A superintendent; a doorkeeper; a spy, an emissary. See ಹರಿಕಾಱ.

ಉದಾಹರಣ ud-âharaṇa. -ಣೆ. = ಉದಾರಣೆ. Relating, saying; declaration. 2, an example, an illustration, an instance. (My.). 3, an opposite argument, the third of the five premises of rhetorical reasoning. See Šmd. 4. 5. 102; Šm. 77. 119; Kk. 95. 100. 4, a reply (My.).

ಉದಾಹರಣೆಗಾಱ udâharaṇe-gâṟa. A man who uses evasive arguments or practises sophistry (My.).

ಉದಾಹರಿಸು udâharisu. To declare; to relate; to explain (ಕಥನ Šmd. Dh.; Šmd. 401).

ಉದಾಹಾರ ud-âhâra. *An example, an illustration.*

ಉದಾಹೃತ ud-âhṛita. Said, related; called, named; *adduced as an instance;* an illustration (Čh. v. 57); illustrated; entitled.

ಉದಾಹೃತಿ ud-âhṛiti. An example, an illustration (Šmd. 107).

ಉದಿ udi. = ಊದಾ, etc., q. v. Ashes of frankincense. 2, brown (B. 5, 255. 257. 258. 259. 260; Mhr.).

ಉದಿತ udita. 1. = ಉದ್ದಿತ. *Bound, tied.*

ಉದಿತ udita. 2. *Said, spoken.*

ಉದಿತ ud-ita. 3. Risen, sprung up, born (ಉಂಟಾಗಲ್ ಪಟ್ಟ Šmd. 61 Cm.; ಹುಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ 132 Cm.). See Čh. v. 51. 335.

ಉದಿರ್ udir. = ಉದರು 1, etc. To fall, to fall down or off, to drop, as fruits or leaves from a tree, hailstones from the sky, teeth from the jaw, etc. (ಪತನ Šmd. Dh.; T. ಉದಿರ್; Tu. ಉದರ್, ಉದುರ್). P. p. ಉದಿರ್ದು (J. 6, 39). ಪಱಪಱ ಪಟ್ಟುಱಿಯೆನ್ದು ಆಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (Šmd. 65). ಮರದತ್ತಣಿನ್ ಎಲೆ ಉದಿರ್ದುದು (115). ಉದಿರ್ದತ್ತು ಘನೋಪಲಾಚ್ಛದನ್ತಂ (Rśv. 8, 116). ಉದಿರ್ದ ಓಲ್ (Grj. 4, 95).

ಉದಿರಿಸು udirisu. = ಉದರಿಸು, etc. (My.; ಉದಿರ್ಚು G.).

ಉದಿರು udiru. = ಉದಿರ್, etc. P. p. ಉದಿರಿ (My.). ಉದಿರಿದವು (G. 71).

ಉದಿರ್ಚು udirču. = ಉದರ್ಚು. To cause to fall down, to let drop, etc. (ಅಧಃಪತನ Šmd. Dh.). ತುನ್ತುಱಿನ್ ಉದಿರ್ಚಿತು ಸಾರಸಂ (J. 28, 36).

ಉದಿಸು udisu. = ಉದಯಿಸು. (Šm. 71; Si. 92; My.). ಕುದುರೆ ಹೊಯಿಸಣದೊಳ್ ಉದಿಸಿರಲ್ ಭೂಮಿಜಂ (Mr. 282).

ಉದೀಚಿ udîči. *The north.*

ಉದೀಚೀನ udîčîna. *Northern.*

ಉದೀಚ್ಯ udîčya. Being in the north; the country to the north and west of the river Sarasvatî, the northern region.

ಉದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗ udîčya-mârga. A rhetorical way used in the northern country (Kâvy. III, 1, A, 24).

ಉದೀರಣ ud-îraṇa. Throwing upwards; driving forward. 2, *speaking, saying.*

ಉದೀರ್ಣ ud-îrṇa. Moved upwards; increased; *great, generous, noble* (ಮಹಾತ್ಮ, ಪಿರಿಯ Mr. 233).

ಉದು u10-du1. 1. = ಉತು. The intermediate demonstrative pronoun neuter: this (between the two; T.; see ಉ 10, ಊ 5). ಅದು, ಇದು, ಉದು, ಆವುದು (Šmd. 96). ಎಮ್ಬುದು (263). Its plural is ಉವು: ಅವು. ಇವು, ಉವು, ಆವುವು (117). ಬಾರದುವು (10), ಮೆಲ್ಲಿದುವು, ಬೆಟ್ಟಿದುವು (117), ಒಳ್ಳಿದುವು, ದಟ್ಟಿದುವು (120). ಬೆಟ್ಟಿದುವುಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ಲೋಹಖುರವಳಿಯಂಗಳ್ (120). ನೇರಿದುವು ಬೆರಲ್; ತೋರಿದುವು ಜಘನಂ; ಬೆಟ್ಟಿದುವು ಮೊಲೆ (170). *Cf.* ಉದು 2.

ಉದು udu. 2. (= ಅತ್ತು 2, etc.). A termination of the third person singular neuter of the present, (future) and imperfect tenses (Šmd. 263), its plural being ಉವು (263), *e. g.* ಬನ್ದಪುದು, ಪೇೞ್ದಪುದು (259), (ಬರ್ಪುದು, ಕುಡುವುದು 260); ಬನ್ದುದು, ತಳಿರ್ತುದು (187), ಬರೆದುದು, ನೆರೆದುದು, ಸತ್ತುದು (264); ಅಯ್ದುವುವು (54), ಇರ್ಪುವು (263), ನಿಮಿರ್ದುವು, ಪೊಳೆದುವು (264). — The (future) form with ಉದು is used for action in general, *e. g.* ಈವುದು (giving is) ಕರ್ಣಂಗೆ ಸಹಜಮ್, ಆರೋಪಿತಮೆ? (264); ನಿಡಿದೋಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದ ಒಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ, ಮೆಱೆವುದು (shines) ಆತನ ರೂಪಂ (117); also for the imperative, *e. g.* ರಕ್ಷಿಪುದು ಎನ್ನಂ! ಅವಧರಿಪುದು ಬಿನ್ನಪಮಂ! (264); ಅವಂ ಮಾಱ್ಪುದು! (271).

ಉದುಂ udu2-um1. When (Šmd. 293. 294). ನಿನ್ನ ಇನಿಯನ ಪಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಇರು! ಎನ್ದು, ಸಖಿ ತೊಲಗುವುದುಂ (73). See ಉಂ 1, note.

ಉದುಗರಿಸು udugarisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Râm. 3, 5, 6).

ಉದುಭವಿಸು udubhavisu. Tbh. of ಉದ್ಭವಿಸು. (My.; G.).

ಉದುಮ್ಬುರ udumbara. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb. 2, *copper.* 3, a threshold (ಹೊಸ್ತಿಲ G.).

ಉದುಮ್ಬುರಪರ್ಣಿ udumbara-parṇi. *The plant Croton polyandra* Roxb.

ಉದುರ್ udur. = ಉದಿರ್, etc. P. p. ಉದುರ್ದು. ಉದುರ್ವ (J. 24, 32; 33, 22). ಗಗನಸ್ಥಲದಿನ್ದೆ ಉಡುಗಳ್ ಪಱಿಪಱಿನೆ ಉದುರ್ವವೋಲ್ (Rśv. 8, 113). ಕಟ್ಟಿರ್ದ ಹಾರಾದಿಗಳ್ ಪಱಿದು ಉದುರ್ವವೋಲ್ (J. 18, 22). ಧರೆಗೆ ಉದರೆ ತಾರಕೆಗಳ್ (Bp. 2, 15). ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ ಉದುರಲು (17, 15). ಪಣ್ಣುದುರುತಿಹ ವಿಟಪಿಗಳ್ (19, 51). ಕೆಣ್ಣವುದುರುತ (44, 20).

ಉದುರಿಸು udurisu. = ಉದರಿಸು, etc. (Râm. 5, 8, 33; J. 23, 35; C.). See Prv. s. ನಿಲಕಡೆ.

ಉದುರು uduru. = ಉದುರ್, etc. P. p. ಉದುರಿ (C.). ತಾರಾನೀಕಂ. . . ಉದುರಿದವು (Bp. 58, 60). ಆನೆಯ ತಲೆಯ ಮುತ್ತುದುರಿ (J. 28, 44). ಉದುರಿತು (10, 33). ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಅನ್ತು ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆದವು (B. 1, 22). ಹೂವಿನ ಪಕಳೆಗಳು ಉದುರಿ (3, 36). ಕೆಳಗೆ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಕಾಯಿಗಳು (4, 180). ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುವದು (Prv.).

ಉದೂಖಲ udûkhala. = ಉಲೂಖಲ. *A wooden mortar; any mortar.*

ಉದೋ udu1-ô3. Behold (what is in the middle

of two others or two other parties)! ho! halloo! (an interjection used in presenting offerings to a goddess; S. Mhr.; Tu.).

ಉದ್ಗತ ud-gata. Gone up, risen; risen, born; gone out; departed; *brought up, vomited.* 2, N. of a vṛitta (Ch.). ಸೌಖ್ಯೋದ್ಗತಜೀವಿ (ಸುಖವನ್ ಅಯ್ದುವವನು ಜೀವರುಗಳು Nn. 113). See ಮುಖೋದ್ಗತ.

ಉದ್ಗತಿ ud-gati. Going up, rising; coming forth; being born; vomiting. See ಉಣ್ಮು.

ಉದ್ಗನ್ಧ ud-gandha. Great fragrance.

ಉದ್ಗನ್ಧಶಾಲಿ udgandha-śâli. A person possessing great fragrance (Ch. v. 140).

ಉದ್ಗಮ ud-gama. = ಉಗಮ. Going up, rising; springing forth; source, origin; production, creation; a flower: a flower-bud (V. 4, 39); vomiting. See ರೋಮೋದ್ಗಮ; Kâvy. V, 50; ಉದ್ಗಮಮಾಲೆ.

ಉದ್ಗಮನ ud-gamana. Rising, ascending; coming forth; breaking out; becoming visible; being produced; departing. See ಪೊಣ್ಮು.

ಉದ್ಗಮನೀಯ ud-gamanîya. To be gone up. 2, *a pair of bleached cloths;* a dôtra (ದೋವತಿ, ಒಲ್ಲಿ Mr. 343).

ಉದ್ಗಮಮಂಜರಿ udgama-mañjari. A flower-bunch (Śśv. 2, 41).

ಉದ್ಗಮಮಾಲೆ udgama-mâlĕ. A flower-wreath (ವರ್ಣ, ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ Nn. 71).

ಉದ್ಗಮಸಾರ udgama-sâra. The nectar of flowers (ಪರಾಗ, ಪುಷ್ಪರಸ Nn. 113).

ಉದ್ಗಮಿಸು ud-gamisu. To rise; to ascend (ಏಱು G.). 2, to arise, to be born (ಹುಟ್ಟು G.).

ಉದ್ಗರ ud-gara. = ಉದ್ಗಾರ. (ವಮನ, ಓಕರಿಕೆ Mr. 385).

ಉದ್ಗರಿಸು udgarisu. = ಉದಗಲಿಸು, ಉದುಗರಿಸು. To spit out; to discharge, to reject, to abandon, to get rid of.

ಉದ್ಗಲಿತ ud-galita. Oozed out. 2, fallen (ಬಿದ್ದನ್ಥ Ch.).

ಉದ್ಗಾಢ ud-gâḍha. *Excessive, vehement, much.*

ಉದ್ಗಾತೃ ud-gâtṛi. *The priest who at sacrifice chants the hymns of the Sâmavêda.*

ಉದ್ಗಾರ ud-gâra. = ಉಗ್ಗಾರ. *Spitting out, ejecting, vomiting,* discharging. 2, belching, eructation. 3, an ejaculation; an interjection (Mhr.). See ಬಿಕ್ಕಳಿಸು.

ಉದ್ಗಾರವಾಚಕಚಿಹ್ನ udgâra-vâčaka-čihna. The sign of exclamation (B. 3, 5).

ಉದ್ಗಿರಣ ud-giraṇa. Vomiting; ejecting anything from the mouth. (R.).

ಉದ್ಗೀಥ ud-gîtha. *Chanting the Sâmavêda.*

ಉದ್ಗೂರ್ಣ ud-gûrṇa. *Held up, raised.*

ಉದ್ಘ ud-gha. Excellence; happiness; strength, loudness (Śmd. 81). 2, *a model, a pattern.*

ಉದ್ಘಟ ud-ghaṭa. A kind of vessel (ಕರಬೋನ Mr. 211, o. rs. ಉಘ್ಘಟ, ಉಪ್ಪಟ).

ಉದ್ಘಟನ ud-ghaṭana. Unfastening, opening; revealing; manifesting (see ಉದ್ಘಟಿಸು).

ಉದ್ಘಟಿಸು ud-ghaṭisu. To make one's self manifest, to shine. ಭಾಸ್ಕರಪಟಲವುಮ್ ಉದ್ಘಟಿಸದೆ ಅಡಗಲು (Bp. 51, 61).

ಉದ್ಘನ ud-ghana. *A carpenter's bench, a plank on which he works.*

ಉದ್ಘಾಟ ud-ghâṭa. A watch or guard-house. *Cf.* ಉಕ್ಕಡ No. 2.

ಉದ್ಘಾಟಕ ud-ghâṭaka. An opener; a key. 2, *the rope and bucket of a well, a leather bucket used for drawing water.* See ಏಾಟಾಳ.

ಉದ್ಘಾಟನ ud-ghâṭana. Opening, unlocking; unclosing; revealing; publishing, manifesting. 2, hoisting, raising, lifting up; — *the rope and bucket of a well,* etc. (= ಉದ್ಘಾಟಕ; ರಾಟೆ G.). See ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ.

ಉದ್ಘಾತ ud-ghâta. Striking; a blow. 2, a weapon, a club. 3, slipping, tripping. 4, *commencement.* 5, breathing through the nostrils, as a religious exercise. 6, a chapter, a section.

ಉದ್ಘೋಷಣ ud-ghôshaṇa. Crying out (My., also ಉದ್ಘೋಷ); sounding aloud, as musical instruments (My.).

ಉದ್ಘೋಷಿಸು ud-ghôshisu. To cry out, etc. (My.; Śśv. 1, 31).

ಉದ್ದ udda. = ಉದಿ, ಉದ್ದು. Tbh. of (ಊರ್ಧ್ವ, ಊರ್ಧ), ಉಚ್ಚ (Śmd. 348). Height; tallness; length; depth; (pride) (ಉತ್ತುಂಗ, ಉಚ್ಚ Mr. 445; ನೀಳ Nn. 30; ಆಯಾಮ, ಆನಾಹ Hlâ.; C.; Tĕ., Tu.; T. ಉಜರ್, ಉಯರ್, to be raised, high, etc.; ಉಜರ, ಉಯರ, height, etc.). ನಿನ್ನುದ್ದಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನಂ ಸುರಿಯೆನೆ? (Bp. 40, 13; see 5, 39; 16, 10; 39, 44). ಬಾನುದ್ದಂ (Śmd. 84). ತಾಟಿಬುದ್ದಮ್ ಐರಂ (Abh. P. 13, 64). ಮುಗಿಲುದ್ದಂ (13, 66). ಮರದ ಉದ್ದ (ಆರೋಹ, etc. Hlâ.). ಬೆಳದು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹರಿ ಕಾಲನ್ ಒನ್ದನ್ ಎತ್ತಿದಂ (Bp. 57, 23). ಕಠಾರಿಗಳನ್ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತ (61, 32). ಮಾಟಿದ ಉದ್ದ (ಅನರ್ಗಲ, etc. Mr. 445). ಉದ್ದದ ನೆಲ (ತೆವರ್ Ct. II, 35). ನರಿಯ ಮೋಟಿ ಸೀರ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಡಿರುತ್ತದೆ (B. 3, 74; *cf.* 3, 94). ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳದವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆ (Prv.). ಉದ್ದಕಾಲು, ಉದ್ದಕಿವಿ, ಉದ್ದಕೂದಲು, ಉದ್ದಗಿಡ, ಉದ್ದಂಗಿ, ಉದ್ದಬಾವಿ (C.). ಉದ್ದಗದ್ದುಗೆ (Bp. 55, 11). ಮುಸುಡನ್ ಉದ್ದವೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ಪವನು (ಉತ್ಪಶ್ಯ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಹಲ್ಲು (G. 116). ಉದ್ದ ಮಲಗು or ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಲಗು, to lie down lengthwise (C.). ಉದ್ದದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಅದೆ (C.). — ಉದ್ದಗಲ. -ಅಗಲ. Length and breadth (C.); height and breadth (C.). — ಉದ್ದಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Long hair (B. 3, 55). — ಉದ್ದಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. Figures put one under another, as in addition (C.). — ಉದ್ದಧ್ವನಿ. A high note or tone (ತಾರ Hlâ.). — ಉದ್ದಮೊಗೆ. -ಒಗೆ. To raise one's self up, as a snake (Abh. P. 11, 12). — ಉದ್ದವ್ಪಾಱು. -ಪಾಱು. To fly upwards (Abh. P. 13, 100). — ಉದ್ದಲಬು. -ಅಲಬು 1. A kind of ಅಲಬು, Alysicarpus rugosus D. C. (Z.). — ಉದ್ದಳತೆ. -ಅಳತೆ. Height (My.; ಉನ್ನತಿ G.); length (C.; B. 4, 115). — ಉದ್ದಿಹ. -ಇಹ. Height, etc. being in (something), high, etc. ಉದ್ದಿಹ ಧ್ವನಿ (ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟ Nr.). ಉದ್ದಿಹದೊನ್ದು ಮಣಿಮಯಸಿಂಹಪೀಠದೊಳ್ (Bp. 51, 10). — ಉದ್ದುರುಟು. -ಉರುಟು 2. Highly overbearing or proud behaviour (Bh. 4, 2, 64; My.). — ಉದ್ದುರುಟುತನ. = ಉದ್ದುರುಟು. (Râm. 3, 4, 25; My.). ಉದ್ದುರುಟುತನಕೆ ಗುದ್ದೇ ಮದ್ದು (Prv.). — ಉದ್ದುರುಟುಮಾತು. A very proud word (My.). ಉದ್ದುರುಟುಮಾತು ಆಡಿ ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದಮರದ ತುದಿಯನೇಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.).

ಉದ್ದಂಶ ud-daṁśa. A bug. 2, a mosquito, a gadfly. (R.).

ಉದ್ದಣ್ಡ ud-daṇḍa. Whose staff is raised or erect. 2, raised on a staff or pole. 3, raised (Bp. 28, 46; 49, 10); high; powerful, violent, severe (Bp. 5, 14; Rśv. 5, after 115); proud (My.); lofty or proud behaviour (Bp. 51, 69; J. 10, 30; 17, 2). ಉದ್ದಣ್ಡಗಜವೇಱುವವಂ (ನಿಷಾದಿ Mr. 247).

ಉದ್ದಣ್ಡತನ uddaṇḍatana. Lofty or proud behaviour (Bh. 1, 10, 31; My.).

ಉದ್ದಣ್ಡತೆ uddaṇḍatĕ. Highness; greatness (Bp. 61, 4), etc.

ಉದ್ದಣ್ಡಿಕೆ uddaṇḍikĕ. Lofty or proud behaviour, pride (Bp. 11, 8; 61, 33).

ಉದ್ದಣ್ಡಿಸು uddaṇḍisu. To behave proudly (Bp. 40, 34).

ಉದ್ದನ udda-ana 2. = ಉದ್ದನ್ನ. High, tall, etc. (C.).

ಉದ್ದನ್ನ udda-anna 1. = ಉದ್ದನ. ಉದ್ದನ್ನ ಬಿಱುಸುಕೂದಲು (B. 3, 30. 99). ಉದ್ದನ್ನ ಪಟ್ಟೆಗಳು (3, 31). ಉದ್ದನ್ನ ಗೋಣು (3, 94). ಉದ್ದನ್ನ ಕೊಱವೆ (5, 238).

ಉದ್ದಮಿ uddami. = ಉದ್ದಮೆ, ಉದ್ದಿಮಿ, ಉದ್ದಿಮೆ, ಉದ್ದುಮೆ, ಉದ್ಯಮಿ. (Tbh. of ಉದ್ಯಮ). Business, occupation, profession.

ಉದ್ದಮಿಸು uddamisu. Tbh. of ಉದ್ಯಮಿಸು. (Šmd. 280 in two MSS.).

ಉದ್ದಮೆ uddamĕ. = ಉದ್ದಮಿ, etc. (My.).

ಉದ್ದರಿ uddari. = ಉದರಿ 2, ಉದ್ರಿ. (Tbh. of ಉದ್ಧಾರ). The money owed upon goods purchased on trust or credit (C.; Mhr. ಉಧಾರ).

ಉದ್ದಾನ ud-dâna. *Binding;* subduing. 2, a fire-place (= ಉದ್ಧಾನ). 3, large, great (= ಉದ್ದಾಮ, Bp. 34, 33).

ಉದ್ದಾನೆ udda-ânĕ 4. Long, etc.; length, etc. (My.). ಉದ್ದಾನೇ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಲಕೇ? (Prv.). ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೇ ಮುಸ್ತೆ (ನೀಳ ಮ್ ಆದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಕುರುವಿನ್ದ, etc. Si. 162).

ಉದ್ದಾಮ ud-dâma. *Unfettered, unrestrained, free;* self-willed; proud; large, great, excellent, distinguished (Čh. v. 138. 249; Mr. 1*a*. 1; J. 3, 31; 9, 30); highness (Bp. 19, 22).

ಉದ್ದಾಲ ud-dâla. *An inferior grain, Paspalum frumentaceum* Rottl. 2, *the plant Cordia myxa* Lin., *or Cordia latifolia.*

ಉದ್ದಾಲಕ uddâlaka. = ಉದ್ದಾಲ 1 & 2. 3, N. of a teacher (J. 10 sum.; 10, 23, etc.).

ಉದ್ದಿ uddi. (*fr.* ಉದು). A low ridge in a field for retaining the water of irrigation (My.; Tĕ.; Tĕ. also: a match, an equal, a rival; equality, rivalry; M. ಉದ್ದು, near, closely). See ಪಿಳ್ಳಾ-.

ಉದ್ದಿ uddi. = ಉದ್ದ, etc. ಉದ್ದಿಯ ಕೂದಲು (ಬಾಲ, ನಿಡುಕೇಶ Nn. 123, o. r. ಉದ್ದಿಕೂದಲು).

ಉದ್ದಿಗೆ uddigĕ. = ಉದ್ದಿ. (My.). **2,** the pole of a carriage (ಯುಗನ್ಧರ Nr.; S. Mhr.).

ಉದ್ದಿತ ud-dita. = ಉದಿತ 1. *Bound, tied.*

ಉದ್ದಿತು udditu. = ಉದ್ದಿತ್ತು. (Šmd. 95. 96). That is high, tall, etc. (ಪ್ರಾಂಶು, ಉಚ್ಚ, ಉನ್ನತ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಿತಬಿಲ್ಲಿ ಉತ್ತಾಳ (Hlâ.).

ಉದ್ದಿತ್ತು uddittu. = ಉದಿತು, q. v.

ಉದ್ದಿಮಿ uddimi. = ಉದ್ದಮಿ, etc. (C.).

ಉದ್ದಿಮಿಗಾಱ uddimi-gâṟa. = ಉದ್ದಿಮಿದಾರ. (My.). — ಉದ್ದಿಮೆಗಾಱನಿಗೆ ಉದ್ದು ಉರುಳುವಷ್ಟು ಪುರಸತ್ತು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಉದ್ದಿಮಿದಾರ uddimi-dâra. A trader, a merchant, a farmer (C.; B. 5, 90).

ಉದ್ದಿಮೆ uddimĕ. = ಉದ್ದಿಮಿ, etc. (My.).

ಉದ್ದಿಶ್ಯ ud-diśya. Having shown; aiming at; with regard to, for the sake of, on account of (C., *e. g.* ಅದಱ ಉದ್ದಿಶ್ಯ or ಆ ಉದ್ದಿಶ್ಯ).

ಉದ್ದಿಷ್ಟ ud-dishṭa. Pointed out; mentioned; particularised; described; designed. 2, a sort of calculation (Čh.; Mr. 368).

ಉದ್ದೀಪ ud-dîpa. Inflaming, lighting up, illuminating (Bp. 2, 37); flaming, shining (10, 12; 22, 2).

ಉದ್ದೀಪಕ ud-dîpaka. Inflaming; exciting; stimulating (the appetite, My.).

ಉದ್ದೀಪನ ud-dîpana. Inflaming; exciting, animating; stimulating (My.).

ಉದ್ದೀಪಿತ ud-dîpita. = ಉದ್ದೀಪ್ತ. (Bp. 44, 72; 61, 6).

ಉದ್ದೀಪ್ತ ud-dîpta. Lighted, set on fire; shining; inflamed or aggravated, as passion. (My.).

ಉದ್ದು uddu. 1. = ಉಜ್ಜು 1, etc. To rub. ಎರಡು ಕೆಯ್ಗಳನ್ ಉದ್ದಿ ಕೊಳುತ (Bp. 21, 42). ಇದೆ ವನಮಹಿಷನ್ ಉದ್ದಿ ಕೊಣ್ಡ ಮರದಿಗುಡು (J. 28, 44).

ಉದ್ದು uddu. 2. = ಉರ್ದು 2. A common pulse, Phaseolus mungo, var. radiata, Lin. (ಮಾಷ Nr.; C.; Si. 301. 307; T. ಉಳುನ್ದು, ಉಱುನ್ದು; M. ಉಱುನ್ನು; Te. ಉದ್ದುಲು; Mhr. ಉಡೀದ; H. ಉಡದ್). ಉದ್ದಿನ ಕೆಯಿ (ಮಾಷ್ಯ, etc. Hlâ.). ಉದ್ದಿನ ಬೀಜ (Bp. 42, 35). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ (Si. 313). ಉದ್ದು ಉಬ್ಬಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ ಆದೀತೇ? — ಉದ್ದು ಮದ್ದಲ್ಲ, ಕದ್ದವ ಸಬಗನಲ್ಲ. — ಉದ್ದು ಮದ್ದಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಿದ್ದೆ ಯೋಗಿಗೆ ಸಲ್ಲ. — ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು. — ಉದ್ದು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆಪ್ಪಾರಿ ದಾಟೀತೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಉದ್ಯೋಗ.

ಉದ್ದು uddu. = ಉದ್ದ, etc. (S. Mhr.; B. 3, 48. 103. 106; 4, 212; 5, 27. 30. 132. 238). ಉದ್ದುನೀರು (ಹ್ರದ G.).

ಉದ್ದುಮೆ uddumĕ. = ಉದ್ದಿಮೆ, etc. (My.).

ಉದ್ದೇಶ ud-dêśa. Pointing to or at. 2, direction; declaration. 3, object, motive; purpose, meaning, design, intention. (My.). 4, quarter, region, place. 5, ಸಾಮ್ಯ (Čb.). 6, an assignment; a previous statement (Kâvy. II, 2, B, 16). See ಗಲೋದ್ದೇಶ; B. 4, 30. 108; 5, 207.

ಉದ್ದೇಶಿಸು uddêśisu. To aim at, to intend, (to wish, to desire, Bp. 14, 27; My.).

ಉದ್ದ್ಯೋತ ud-dyôta. Flashing up, shining. 2, *light, brilliancy* (ಆಲೋಕ, ಶಿಖಿಯ ಬೆಳಗು Mr. 47).

ಉದ್ದ್ರವ ud-drava. Going upwards. 2, the tide (J. 26, 14).

ಉದ್ದ್ರಾವ ud-drâva. Going upwards. 2, *running away, flight.*

ಉದ್ಧಟ uddhaṭa. (= ಉದ್ಧತ). Rude, impudent, proud; rudeness, etc. (My.); madness (ಸೂನ್ಮಾದ G.; Mhr.).

ಉದ್ಧಟತನ uddhaṭatana. Rudeness, etc. (My.; ಉರವಣಿಗೆ, ಪಸ G.).

ಉದ್ಧತ ud-dhata. Raised, elevated. 2, puffed up, haughty (Ršv. 5, 131). 3, *exceeding, excessive* (J. 13, 4). 4, *excited, moved.* 5, rude, ill-behaved. 6, a king's wrestler. See Kâvy. IV, 1, 7; its conjugation Šmd. 257; ಜಜಾರ.

ಉದ್ಧತಿ ud-dhati. Elevation; haughtiness, pride; a stroke, shaking. See Bp. 17, 18; 19, 27; 39, 65.

ಉದ್ಧತಿಕೆ uddhata-ikĕ. (Šmd. 248). = ಉದ್ಧತಿ.

ಉದ್ಧತಿಕ್ಕೆ uddhata-ikkĕ. (Šmd. 248). = ಉದ್ಧತಿಕೆ.

ಉದ್ಧರ ud-dhara. Raising, lifting up (ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವದು Dhw.); exterminating, destroying (Bp. 3, 5).

ಉದ್ಧರಣ ud-dharaṇa. Drawing out, tearing or pulling

out. 2, eradicating; destroying. 3, taking off. 4, raising, lifting. (My.). 5, extricating, delivering, rescuing. (My.). 6, bringing up, vomiting. 7, final emancipation. 8, holding, possessing (Šmd. 302). See ಎತ್ತಿಸು; Bp. 38, 40.

ಉದ್ಧರಣೆ ud-dharaṇĕ. A metal spoon (My., also ಉದ್ಧರಣಿ; Si. 310).

ಉದ್ಧರಿಸು uddharisu. To draw up or out. 2, to lift up; to elevate; to rescue, to deliver, to save, to release (My.; Bp. 2, 1; 3, 57; 4, 2; 5, 5; 23, 29; 30, 18; 38, 75; 40, 43; 46, 46; 56, 9. 44. 45; 60 sum.; J. 7, 64; 32, 56).

ಉದ್ಧರ್ಷ ud-dharsha. Great joy; *a festival.*

ಉದ್ಧವ ud-dhava. Joy, rejoicing; *a festival.* 2, N. of a Yâdava, the friend and counsellor of Kṛishṇa (Bhâgavata 10, 42 sum.).

ಉದ್ಧಾನ uddhâna. = ಉದ್ಧ್ಮಾನ No. 2. *A fire-place.*

ಉದ್ಧಾಂತ uddhânta. *An elephant out of rut* (ಮದವಿಳಿದುದು Mr. 155).

ಉದ್ಧಾರ ud-dhâra. (= ಉದ್ಧರಿ, etc.). Raising, elevating, lifting up; drawing out. 2, extrication, deliverance, redemption. (My.). 3, deduction, a part to be set aside. 4, taking away. 5, *a debt,* especially a debt not bearing interest, obligation.

ಉದ್ಧಾರಕ ud-dhâraka. Who or what raises, lifts, or draws out; drawing out, etc. 2, a deliverer (My.; Mhr.).

ಉದ್ಧುರ ud-dhura. Freed from a yoke or burden. 2, ceasing from. 3, unrestrained, lively, cheerful. 4, heavy, thick, gross, firm. 5, high. See Kâvy. IV, 2, 58; V, 47.

ಉದ್ಧುಷಣ uddhushaṇa. *Erection of the hair of the body, horripilation.*

ಉದ್ಧೂತ ud-dhûta. Roused up, shaken up; tossed up; exalted; high. See ತೂಱು.

ಉದ್ಧೂಲ ud-dhûla. Powdered, sprinkled with (Bp. 38, 68).

ಉದ್ಧೂಲನ ud-dhûlana. Powdering, sprinkling with, as with ashes (Grj. 9, 4). — ಉದ್ಧೂಲನಂಗೆಯ್ಯು. -ಂ-ಗೆಯ್ಯು. To cause to powder, etc. (Bp. 41, 20).

ಉದ್ಧೂಲಿತ ud-dhûlita. Powdered, etc. (Grj. 8, after 53; Bp. 58, 51).

ಉದ್ಧೂಲಿಸು uddhûlisu. To powder, etc. (Grj. 4, 108; 9, 3; Bp. 12, 17; 38, 14).

ಉದ್ಧೃತ ud-dhṛita. Drawn or taken up or out; extracted, pulled up or out; selected; *raised, elevated.* See ನವೋದ್ಧೃತ; Šsv. 1, after 79.

ಉದ್ಧ್ಮಾನ ud-dhmâna. *A fire-place.*

ಉದ್ಧ್ಯ uddhya. *A river* (ಗಣ್ಡುದೊಱೆ Hlâ., Mr. 413).

ಉದ್ಬುದ್ಧ ud-buddha. Awakened; *budded, blown.*

ಉದ್ಭಟ udbhaṭa. *Excellent;* exalted, increased (ಉತ್ಕಟ, etc., ಪೆರ್ಚಿದುದು Mr. 446). 2, a N. (Bp. 9, 44; *cf.* ಉದ್ಭಟ್ಟ, ಉದ್ಭುಟ).

ಉದ್ಭಟೆ udbhaṭĕ. A kind of plant (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Mr. 117).

ಉದ್ಭಟ್ಟ udbhaṭṭa. A N. (Bp. 57, 12; *cf.* ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಭುಟ).

ಉದ್ಭವ ud-bhava. *Birth, production, origin* (ಹುಟ್ಟುವದು Nn. 82); existence; manifestness. — ಉದ್ಭವಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To be born (Bp. 7 sum.).

ಉದ್ಭವಕರ udbhava-kara. Productive; exalting (Čh. v. 218).

ಉದ್ಭವಿಸು udbhavisu. = ಉದುಭವಿಸು. To be born or produced, etc. (ಹುಟ್ಟು Šmd. 143. 158 Cm.; Bp. 57, 72); to exist (Šmd. 302).

ಉದ್ಭಾವ ud-bhâva. Production, generation (Čh. v. 77).

ಉದ್ಭಾವಿಸು udbhâvisu. To cause to be born, etc.; to manifest (Šmd. 1. 2. 143).

ಉದ್ಭಾಸ ud-bhâsa. Radiance, splendour; a ray. (A.; My.).

ಉದ್ಭಾಸಿ ud-bhâsi. Shining, radiant (J. 15, 11).

ಉದ್ಭಾಸಿತ ud-bhâsita. Illuminated, splendid; ornamented, graced (J. 31, 8).

ಉದ್ಭಿಜ udbhija. = ಉದ್ಭಿಜ್ಜ. (My.).

ಉದ್ಭಿಜ್ಜ udbhid-ja. Born by sprouting; *sprouting, germinating;* a plant or vegetable (B. 4, 14; My.; Mhr.).

ಉದ್ಭಿಜ್ಜಕೋಟಿ udbhijja-kôṭi. The vegetable branch or kingdom (B. 4, 14. 94).

ಉದ್ಭಿದ್ ud-bhid. Breaking out or forth; *sprouting, germinating;* a sprout or shoot; *a vegetable,* as trees, shrubs, etc.

ಉದ್ಭಿದ ud-bhida. *Sprouting, germinating.*

ಉದ್ಭಿನ್ನ ud-bhinna. Broken forth; opened, burst, budded (A.; My.). 2, different (My.).

ಉದ್ಭುಟ udbhuṭa. A N. (Bp. 57, 6. 7. 9. 13-20; *cf.* ಉದ್ಭಟ್ಟ, etc.).

ಉದ್ಭೂತ ud-bhûta. Born, produced (Bp. 29, 20); lofty; manifested, visible.

ಉದ್ಭೇದ ud-bhêda. Breaking out or through; springing up; etc. See ರೋಮೋದ್ಭೇದ.

ಉದ್ಭ್ರಮ ud-bhrama. Whirling, moving about; agitation, anxiety; *regret.*

ಉದ್ಭ್ರಮಿ ud-bhrami. A person full of alarm (ವಿಹ್ವಲ Nn. 149).

ಉದ್ಭ್ರಮಿಸು ud-bhramisu. To be perplexed, to suffer consternation (Bp. 61, 39).

ಉದ್ಯ udya. Tbh. of ಉದ್ಯತ್. High (Bp. 19, 31); excellent 50, 2).

ಉದ್ಯತ್ ud-yat. Rising; great; excellent (Čh. v. 202; Ršv. 5, 22; J. 3, 34; 7, 36; 17, 51; Ššv. 1, 71).

ಉದ್ಯತ ud-yata. *Raised, held up.* 2, *endeavouring, active,* persevering. 3, trained. 4, prepared, ready.

ಉದ್ಯಮ ud-yama. (= ಉದ್ದಮಿ, etc.). Raising or lifting up. 2, undertaking anything; *strenuous effort, exertion, perseverance;* diligence; business.

ಉದ್ಯಮಿ ud-yami. Active, diligent. 2, = ಉದ್ದಮಿ, q. v. (My.).

ಉದ್ಯಮಿದಾರ udyami-dâra. = ಉದ್ದಿಮಿದಾರ. (My.; B. 5, 122).

ಉದ್ಯಮಿಸು udyamisu. = ಉದ್ದಮಿಸು. To undertake anything, etc.

ಉದ್ಯಾನ ud-yâna. *Going or walking out.* 2, *a garden, a park* (ಊರೊಳಗಣ ಅರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವನಂ Mr. 152). 3, purpose, motive. 4, N. of a country to the north of India. ಉದ್ಯಾನವನ (ಉಪವನನ್ದನ, ಕೇದಾರ Nn. 38; My.: a beautiful garden).

ಉದ್ಯಾಪನ ud-yâpana. = ಉಜ್ಜವಣೆ. Bringing to a conclusion, finishing, performing, accomplishing (Bp. 24, 9; My.). 2, the ceremony of closing and concluding any religious observance (My.; Mhr.).

ಉದ್ಯುಕ್ತ ud-yukta. Excited. 2, *zealously active, labouring for some desired end* (ಬರವಸಿಗ Mr. 230). See Bp. 39, 69; 51, 28; Ršv. 5, 132; J. 7, 36; 8, 10.

ಉದ್ಯೋಗ ud-yôga. = ಉಜ್ಜುಗ. Undertaking anything. 2, *zealous action, exertion, perseverance.* 3, business; an occupation, a profession; an office, a situation (C.; Mhr.; ವ್ಯಾಪಾರ Bhn. 51; ಪೇರುಜ್ಜುಗ Čt. I, 16; J. 17, 51). See ಎಸಗು, ತಗುಳ್ಚು, ನೆಗಳ್, ನೆಗಳ್ಚು; Šmd. 6; Kâvy. II, 1, 1.— ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ ಉದ್ದು ಉರುಳುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿರ ಬೇಡ.— ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ತೊತ್ತು ಉದ್ದು ಹುರಿದು ತಿನ್ದಳು.— ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಡಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಿಕಾ ಕೆತ್ತಿದ (Prvs.). — ಉದ್ಯೋಗ ನಡಿಸು. To exert one's self (B. 4, 8; My.); to follow a trade or profession (4, 142; My.). — ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡು. To work (B. 4, 1); to exercise an office, etc. (C.).

ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ udyôga-parva. N. of the fifth book of the Mahâbhârata (Bp. 5, 2).

ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ udyôga-stha. A man that follows some profession (B. 4, 151; My.); a person in office or holding a situation, an official (C.).

ಉದ್ಯೋಗಾರಮ್ಭ udyôga-ârambha. The beginning of zealous action or of business. See ಮೊಗಸು.

ಉದ್ಯೋಗಿ udyôgi. Active, laborious, diligent (ಸಮುನ Čb.; see B. 5, 88. 170. 213); a person that follows some profession; a person in office, etc. (C.).

ಉದ್ಯೋಗಿಸು udyôgisu. = ಉಜ್ಜುಗಿಸು. To undertake anything. 2, to exert one's self, to be busy. ಉದ್ಯೋಗಿಸುವದು (ಊರ್ಜ, ಉತ್ಸಾಹ Hlâ.). ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದವನು (ಕ್ರಿಯಾವತ್, etc. Si. 357).

ಉದ್ರ udra. *An otter* (ನೀರ ಬೆಕ್ಕು G.).

ಉದ್ರಿ udri. = ಉದ್ದರಿ, etc. (My.).

ಉದ್ರಿಕ್ತ ud-rikta. Increased, augmented. 2, distinct; evident. (Čb.). See ಮದೋದ್ರಿಕ್ತ.

ಉದ್ರಿತ udrita. (J. 27, 55; whether ಉದ್ದ್ರುತ, very swift?).

ಉದ್ರೇಕ ud-rêka. Excelling. 2, excess, increase, abundance (Bp. 44, 3; J. 2, 41). 3, enjoyment (ಸಮ್ಭೋಗ, ಭುಕ್ತಿ Nn. 163, o. r. ಊಟ instead of ಭುಕ್ತಿ). 4, forwardness, boldness (J. 4, 2). See ಕೋಪೋದ್ರೇಕ, ಮದೋದ್ರೇಕ.

ಉದ್ರೇಕಿಸು udrêkisu. To be aroused or excited (Bp. 61, 5).

ಉದ್ವರ್ತ ud-varta. = ಉದ್ವರ್ತನ. (ಅಂಗರಾಗ, etc., ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339).

ಉದ್ವರ್ತನ ud-vartana. Going up, rising, swelling. 2, *rubbing and cleansing the body with fragrant unguents; the unguents used for that purpose* (ವರ್ಣ, ತೊಳೆವುದು, o. r. ತೊಡೆವುದು, Nn. 71). See ಉಬ್ಬರ. — ಉದ್ವರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To anoint, etc. (Grj. 7, after 72).

ಉದ್ವರ್ತನಾಲಯ udvartana-âlaya. A bath-room (ಮಿಾವುದು ಗೃಹಂ Mr. 196).

ಉದ್ವಹ ud-vaha. Joy (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25).

ಉದ್ವಹನ ud-vahana. Lifting or bringing up; raising; taking up or away. 2, carrying; drawing. 3, upholding, supporting. 4, riding. 5, possessing, having, assuming. 6, leading home, marrying. See ನಿವಸನೋದ್ವಹನ, ಭೂಷಣೋದ್ವಹನ, ಶಿಲೋದ್ವಹನ; ತೆರಣ್ಚು.

ಉದ್ವಾನ udvâna. 1. = ಉದ್ವಾನ್ತ. Ejected, vomited; ejecting, etc. (G.).

ಉದ್ವಾನ udvâna. 2. = ಉದ್ಧಾನ. *A fire-place.*

ಉದ್ವಾನ್ತ ud-vânta. *Brought up, vomited.* 2, an elephant out of rut (ಮದವಿಟ್ಟಾನೆ Mr. 155).

ಉದ್ವಾಪ್ಯ ud-vâpya. A trough or ditch near a well for watering cattle (ಅಹಾವ, etc., ಬೆಂಚೆ Mr. 421).

ಉದ್ವಾರ್ಚನೆ udvârčanĕ. Concluding ceremonies of an idol-worship (My.).

ಉದ್ವಾಸನ ud-vâsana. Leading or taking away; expelling, banishing; *killing, slaughter.*

ಉದ್ವಾಹ ud-vâha. (= ಉದ್ವಹನ). Bearing up, supporting. 2, *marriage.*

ಉದ್ವಾಹನ ud-vâhana. That which raises or draws up; *serving as an instrument for raising.*

ಉದ್ವಾಹಿಕ ud-vâhika. Relating to marriage, matrimonial. (R.).

ಉದ್ವಾಹಿಸು udvâhisu. To marry (My.).

ಉದ್ವೃತ್ತ ud-vṛitta. Gone upwards, risen; puffed up, haughty, swollen with (Bp. 54, 45); exalted, prosperous; ill-mannered.

ಉದ್ವೃತ್ತಿ ud-vṛitti. Acting haughtily, high-handedly, violently, or rudely. See ಒತ್ತರಿಸು.

ಉದ್ವೇಗ ud-vêga. = ಉಬ್ಬೆಗ. Going swiftly, rashness; trembling, shaking; agitation; *anxiety, fear, distress* (ಅನುತಯ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 142). 2, the areca nut (ಅಡಿಕೆ G.).

ಉದ್ವೇಗಿಸು udvêgisu. To go swiftly, etc. (My.).

ಉದ್ವೇಜನ ud-vêjana. Causing to shake with fear, hurting the feelings. See ಯಥಾಜನೋದ್ವೇಜನ.

ಉದ್ವೇಲ ud-vêla. Overflowing its banks, as a river, or their brims, as fluids in general (Grj. 10, 48).

ಉನಿ uni. To be soaked, to lie steeped, to soak (My.; *cf.* ಊಱು 3; Sk. ಉನ್ದ?). — ಉನಿಯ ಹಾಕು. To soak (v. t., My.).

ಉನಿತು unitu. So much as this (in the middle, Kâvy. I, 4, 33; see ಉ 10).

ಉನಿಸು unisu. To soak (v. t., My.).

ಉನ್ತು untu. This, or in this, intermediate manner (ಪ್ರಕಾರ Šmd. 399). ಅನ್ತು, ಇನ್ತು, ಉನ್ತು, ಎನ್ತು (399). — ಉನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಉನ್ನ. Such (a man or thing as this in the *middle*, ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Šs.; Šmd. 191). — ಉನ್ತಹ. -ಅಹ. = ಉನ್ತಪ್ಪ, ಉನ್ನ (Šmd. 191; ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Šs.). ಉನ್ತಹಂ (191). — ಉನ್ತೆ. -ಎ 3. Even in this manner. ವಿಚಾರಿಸದೆ ಉನ್ತೆ ಪೊಸಮ್ಬುರೊತ್ತೆಯಂ ಕೊಳ್ವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ತು (Šmd. 185).

ಉನ್ದನ undana. Moistening. See ಸಮುನ್ದನ.

ಉನ್ದಲ್ undal. (fr. ಉಱು). A joined mass, a heap, a multitude (ಒಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಪು, ತೋಮ, etc. Šm. 54).

ಉನ್ದು undu. This, or at this, intermediate time (ಕಾಲ Šmd. 146. 398). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (398).

ಉನ್ದುರ undura. *A rat.* See ಪೆಗ್ಗಣ.

ಉನ್ದುರು unduru. *A rat.*

ಉನ್ನ unna. = ಉನ್ತಪ್ಪ, ಉನ್ತಹ (Šmd. 191; ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ Šs.; see ಉನ್ತು). ಅನ್ನಂ, ಇನ್ನಂ, ಉನ್ನಂ, ಎನ್ನಂ (191).

ಉನ್ನ unna. *Wetted, wet, moist* (Hlâ., and Mr. 448, ಹುಸಿ, perhaps wrongly instead of ಹಸಿ). 2, kind, humane. 3, fawn, mean flattery, lie (ಹುಸಿ in Hlâ. MS. & all the MSS. of Mr.; see No. 1).

ಉನ್ನತ ud-nata. Raised, lifted up; elevated, *high, tall; great; eminent;*—elevation; altitude; etc. ಉನ್ನತದ ಪೂವಳಂ (Šm. 67). ಉನ್ನತದ ಧರಣಿ (88). ಉನ್ನತದಿಂ (Bp. 26, 19). ಉನ್ನತನು ಸನ್ಮತವಾಗಿ ನಡೆಯ ಬೇಕು (Prv.). — ಉನ್ನತವೆಱು. -ಪೆಱು. To obtain greatness or fame, to become eminent (Bp. 32, 64; 35, 1).

ಉನ್ನತಚ್ಛಾಯ unnata-č-čhâya. A man of a great voice (ಪಿರಿಯ ದನಿಯವಂ Mr. 237, My. MS. ಉನ್ನತಾಚ್ಛಾಯ).

ಉನ್ನತತ್ವ unnatatva. Height; sublimity, majesty. (My.).

ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ unnata-prašnĕ. A lofty or great question (ಹಂ, ದೊಡ್ಡಿಹ ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161).

ಉನ್ನತಭೂಮಿ unnata-bhûmi. High ground. See ತಿಟ್ಟು.

ಉನ್ನತಾನತ unnata-ânata. Elevated and depressed, *uneven, wavy.*

ಉನ್ನತಿ ud-nati. Elevation, height; rising, ascending; increase; greatness, eminence; *prosperity* (ಪೆಮ್ಪು Čt. I 95; II, 20). See Šmd. 158; Grj. 8, after 86; 10, after 45; J. 5, 53; 10, 22. — ಉನ್ನತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Greatness, etc. to be lost (Grj. 8, 23). — ಉನ್ನತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain greatness, to become eminent or famous (Bp. 32, 49). — ಉನ್ನತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. = ಉನ್ನತಿವಡೆ. (Bp. 22, 57).

ಉನ್ನತಿಕೆ unnata-ikĕ. = ಉನ್ನತಿಕ್ಕೆ (Šmd. 248). Height; greatness, etc. (ಉಬ್ಬಟೆ Kk. 73; ಉಬ್ಬರ Šm. 38; My.).

ಉನ್ನತಿಕ್ಕೆ unnata-ikkĕ. = ಉನ್ನತಿಕೆ, q. v.

ಉನ್ನತು unna-atu. = ಉನ್ನತ್ತು, ಉನ್ನದು. That is thus (as this *intermediate* thing, ಉನ್ನತ್ತು, ಉನ್ನದು Šs.).

ಉನ್ನತೋನ್ನತ unnata-unnata. Very high, the highest (My.).

ಉನ್ನತೋದರ unnata-udara. A large abdomen (ಬುಧ್ನ Mr. 486).

ಉನ್ನತ್ತು unna-attu 1. = ಉನ್ನತು, etc. (Šs.).

ಉನ್ನದು unna-adu 1. = ಉನ್ನತು, etc. (Šs.).

ಉನ್ನದ್ಧ ud-naddha. Tied up; swelled, increased. See ಸಮುನದ್ಧ.

ಉನ್ನಯ ud-naya. *Raising, elevating.* 2, analogy. — ಉನ್ನಯವಪ್ಪುದು. -ಂ-ಪಡು. To be raised, to rise (Bp. 47, 58).

ಉನ್ನಯನ ud-nayana. Raising; making straight, arranging. See ಸೀಮನ್ತೋನ್ನಯನ.

ಉನ್ನರ್ unnar. = ಹುನ್ನರ್. (My.).

ಉನ್ನಾಯ ud-nâya. *Raising, elevating.*

ಉನ್ನಾಳ unnâḷa. A species of grain, Paspalum scrobiculatum (ಕೋದ್ರವ, ಹಾರಕ Mr. 373).

ಉನ್ನಿದ್ರ ud-nidra. Awake. 2, *budded, blown.* See Bp. 5, 47; 36, 37.

ಉನ್ನಿಸು unnisu. To think, to consider (J. 23, 59; 26, 39; 29, 27; 31, 58; see ಉಂಕಿಸು; T. ಊಣ್ಣಿ, possession of knowledge; ಉಱುದಿ, erudition; ಒಟ್ಟು, searching, spying).

ಉನ್ನೂ unnû. A term to denote the conjunctions ಉಂ and ಊ: also, etc. (My.; ಉತ್, ಉತ S. 467). ಅದುನ್ನೂ (ಅಪಿ 468). ಈ ನಾಲ್ಕುನ್ನೂ (27). ಶಬ್ದಗಳುನ್ನೂ (302).

ಉನ್ನೆ unnĕ. This intermediate time (or space). — ಉನ್ನೆಗಂ. Up to this time, etc. (ಸೀಮಾಪ್ರಮಾಣ Šs.). — ಉನ್ನೆವರಂ. = ಉನ್ನೆಗಂ (Šs.). — ಉನ್ನೆವರೆಗಂ. = ಉನ್ನೆವರಂ (Šs.).

ಉನ್ನೇಯ ud-nêya. *To be inferred, to be ascertained by analogy* (adj.).

ಉನ್ಮತ್ತ ud-matta. = ಉಮತ್ತ, ಉಮ್ಮತ, ಉಮ್ಮತಿ, ಉಮ್ಮತ್ತ, ಉಮ್ಮತ್ತಿ, ಉಮ್ಮುತ್ತ, ಉಮ್ಮೆತ್ತಿ. Intoxicated; *mad, furious* (ಸೊಕ್ಕಿದವನು Nn. 115). 2, *the thorn-apple, Datura metel* and *fastuosa.* 3, haughty, arrogant (My.; Mhr.).

ಉನ್ಮತ್ತತನ unmattatana. = ಉನ್ಮತ್ತತೆ. (ಮದ Čb.).

ಉನ್ಮತ್ತತೆ unmattatĕ. Insanity; intoxication; pride (My.).

ಉನ್ಮದ ud-mada. = ಉಮ್ಮದ. Intoxicated; *mad, furious, ecstatic;* proud, arrogant (Mhr.; My.; ಸೊಕ್ಕಿನವ G.); intoxication; insanity, ecstacy; (pride).

ಉನ್ಮಧುಕ ud-madhuka. N. of a plant (ದ್ವಿಪೆ, ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 139, one MS. ಉನ್ಮದಿಕೆ, My. MS. ಉನ್ಮಥಿಕೆ).

ಉನ್ಮದಿಷ್ಣು ud-madishṇu. Intoxicated; *mad, furious, insane.*

ಉನ್ಮನ ud-mana. Tbh. of ಉನ್ಮನಸ್. (My.).

ಉನ್ಮನಸ್ ud-manas. Excited in mind; *longing for, missing, regretting.*

ಉನ್ಮಾಥ ud-mâtha. Shaking; killing. 2, *a trap, a snare.*

ಉನ್ಮಾದ ud-mâda. = ಉಮಾದ, ಉಮ್ಮಾದ. *Madness, extravagance;* mania; arrogance (Mhr.). 2, N. of a plant (ಉರಿಗ Mr. 120).

ಉನ್ಮಾದವತ್ unmâda-vat. *Mad, insane, wild.*

ಉನ್ಮಾದಿ unmâdi. Mad, intoxicated. (Čb.).

ಉನ್ಮಾನ ud-mâna. Weighing, measuring (G.); a measure of size or quantity; price.

ಉನ್ಮಿಶ್ರ ud-mišra. Mixed. 2, *variegated.*

ಉನ್ಮಿಷಿತ ud-mishita. Opened; *budded, blown.*

ಉನ್ಮೀಲನ ud-mîlana. Opening of the eye (ಮೀಲನ್ ಈಕ್ಷಿಸುವುದು Mr. 317); winking, twinkling; awaking; expanding, blowing.

ಉನ್ಮೀಲಿತ ud-mîlita. Opened; *budded, blown.* (Bp. 40, 22).

ಉನ್ಮುಕ್ತಿ ud-mukti. Unfastening; loosening; liberating. See ಹಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ.

ಉನ್ಮುಖ ud-mukha. *Looking upwards.* 2, *waiting for, expecting,* longing for (Bp. 53, 58). 3, *near to; ready.* 4, N. (J. 9, 20-22).

ಉನ್ಮೂಲಿತ ud-mûlita. *Eradicated.*

ಉನ್ಮೇಷ ud-mêsha. Opening the eyes; twinkling or upward motion of the eyelids, winking; blowing; awaking. See Kâvy. V, 70.

ಉಪ upa. Under; inferior; towards; on; near to; with; etc.

ಉಪಕಣ್ಠ upa-kaṇṭha. Upon the neck. 2, *neighbourhood, vicinity; space near a village.*

ಉಪಕಥೆ upa-kathĕ. A short story inserted in a long one (My.).

ಉಪಕರಣ upa-karaṇa. Doing anything for another; helping, assisting; fabricating. 2, *an implement, an instrument, a tool;* a means. 3, *retinue.* See ಮುಟ್ಟು.

ಉಪಕರಿಸು upa-karisu. To benefit, to assist, to help (ಅವನಿಗೆ-, My.). 2, to come near (Râm. 3, 7, 32).

ಉಪಕಾರ upa-kâra. Help, assistance; benefit; a favour, a

kindness. ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡ ಬೇಡ.—ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಉಪದ್ರ ಬನ್ತು (Prvs.). — ಉಪಕಾರ ಅಱಿ°. To know, acknowledge or remember a kind act, etc., to be grateful (My.). ಉಪಕಾರವಱಿಯದವನ ನಿಪುಣನೆನ್ದು ಹೇೞಿ ಬೇಡ (Prv.). — ಉಪಕಾರ ತಿಳಿ. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ°. (My.; G. 150). — ಉಪಕಾರ ತೀರಿಸು. To return a kindness, to requite a favour (S. Mhr.; B. 3, 126). — ಉಪಕಾರ ನೆನಸು. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ°. (C.; B. 2, 40. 49; 3, 127; 5, 211). — ಉಪಕಾರ ಮಱಿ°. To be unmindful of benefits or kindnesses (C.; B. 4, 75). — ಉಪಕಾರ ಮಾಡು. To do a favour, etc., either ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡು (Bp. 32, 46; C.), or ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡು (B. 3, 125. 126. 128; 5, 179). — ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆ. Remembrance of a kind act, gratitude (My.). — ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಿಸು. = ಉಪಕಾರ ಅಱಿ°. (My.; Čb. 32). — ಉಪಕಾರ ಹೊಱಿ°ಸು. To put under obligation, to oblige (a person). ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಹೊಱಿ°ಸು (S. Mhr.). — ಉಪಕಾರ ಹೊಱು. To be under (one's) obligation (B. 5, 213). ಒಬ್ಬನ ಉಪಕಾರ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವದು (S. Mhr.).

ಉಪಕಾರಿ upakâri. Helping, assisting; gracious;—a benefactor. (Bp. 32, 46; B. 4, 220; My.). See Prv. s. ಮನೆ.

ಉಪಕಾರಿಕೆ upa-kârikĕ. = ಉಪ್ಪರಿಗೆ. A protectress. 2, *a royal tent; a king's house, a palace* (ಅರಸುಗಳ ಬೀಡು Mr. 191).

ಉಪಕಾರ್ಯೆ upa-kâryĕ. = ಉಪಕಾರಿಕೆ. *A royal tent*, etc.

ಉಪಕುಂಚಿಕೆ upa-kuñcikĕ. *The plant Nigella indica*, Roxb. (ಕಾಳಜೀರಿಗೆ G.). 2, *small cardamoms*.

ಉಪಕುರ್ವಾಣ upa-kurvâṇa. A Brâhmaṇa when passing from the state of a brahmacâri to that of a gṛihastha. (R.).

ಉಪಕುಲ್ಯೆ upa-kulyĕ. A canal, a ditch. 2, *long pepper, Piper longum* L. (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಉಪಕೂಪ upa-kûpa. *A trough near a well.*

ಉಪಕೃತಿ upa-kṛiti. Help, assistance; favour, kindness. (My.). 2, = ಉಪಕಥೆ (My.).

ಉಪಕ್ರಮ upa-krama. Approach. 2, *commencement* (ಆರಮ್ಭಮುಮ್ ಅರಸು ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮನ್ತ್ರಿಗಳ ಚಿತ್ತಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹಮುಂ Nr.). 3, *planning; a design.* 4, *a means, an expedient.* 5, attendance on a patient. 6, trying the fidelity, etc. of a counsellor or friend (see No. 2).

ಉಪಕ್ರಮಿ upakrami. One who begins, undertakes or plans. (Bp. 40, 66).

ಉಪಕ್ರಮಿಸು upakramisu. To commence (J. 2, 45. 52).

ಉಪಕ್ರೋಶ upa-krôśa. *Censure, reproach.*

ಉಪಕ್ಷಮ upa-kshama. Patience, forbearance (My.).

ಉಪಖ್ಯಾತ upa-khyâta. Seen; known, notorious (Bp. 43, 9).

ಉಪಗತ upa-gata. Gone to, approached; near; arrived; occurred; attained, obtained (Bp. 57, 77); furnished with; *agreed, granted, promised.*

ಉಪಗಮ upa-gama. Coming or going to, approach; obtaining; having; intercourse; agreement. See ಉಪ್ಲೋಪಗಮ.

ಉಪಗಮನ upa-gamana. = ಉಪಗಮ. Going to, etc. See ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ.

ಉಪಗಿರಿ upa-giri. Land lying near a mountain; a hill near a mountain (Si. 116).

ಉಪಗು upagu. N. of a prince. See ಔಪಗವ.

ಉಪಗೂಹನ upa-gûhana. Hiding, concealing. 2, clasping, embracing (see s. ಮುದುಕು). 3, surprise. See ತಱಿರೋಪಗೂಹನ.

ಉಪಗೃಹ upa-gṛiha. An inner apartment (ಗರ್ಭಗೃಹ, ಓವರಿ Mr. 195).

ಉಪಗ್ರಹ upa-graha. 1. *Seizure*, confinement. 2, *a prisoner*. 3, making favourable.

ಉಪಗ್ರಹ upa-graha. 2. A minor planet, or any heavenly body of a secondary kind, as a comet, a meteor, etc. (B. 5, 174).

ಉಪಗ್ರಹಣ upa-grahaṇa. *The taking any one prisoner.* 2, studying the vêdas after initiation.

ಉಪಗ್ರಾಮ upa-grâma. A village within the boundaries of a town, or a hamlet within those of a village (My.).

ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ upa-grâhya. A man who is to be befriended, a highly respectable person (ನೋಡಿ° ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದೊಳ್ ಅಭಿವನ್ದನಂಗೊಳ್ವ ಪುರುಷಂ Mr. 250). 2, *a present.*

ಉಪಘಾತ upa-ghâta. Injury, damage, hurt. (My.).

ಉಪಘಾತಿನಿ upa-ghâtini. She who injures or hurts. See ಗರ್ಭೋಪಘಾತಿನಿ.

ಉಪಘ್ನ upa-ghna. *A contiguous resting-place, a shelter; a support.*

ಉಪಚಯ upa-čaya. Gathering together, collecting; accumulation; quantity, heap. (Čb.).

ಉಪಚರಣ upa-čaraṇa. = ಉಪಚಾರ. (Bp. 6, 30; My.).

ಉಪಚರಣೆ upa-čaraṇĕ. = ಉಪಚರಣ. See ಷೋಡಶೋಪಚರಣೆ.

ಉಪಚರಿತ upa-čarita. Approached. 2, *waited on, served, honoured, adored.*

ಉಪಚರಿಸು upa-čarisu. To wait on, to be polite (Bp. 5, 68); to show kindness, to treat kindly in any way (J. 7, 54. 67; 28, 36; My.).

ಉಪಚರ್ಯೆ upa-čaryĕ. Service, attendance; *the practice of medicine.*

ಉಪಚಾಯ್ಯ upa-čâyya. To be gathered together or accumulated. 2, *a particular sacrificial fire.*

ಉಪಚಾರ upa-čâra. = ಉಪಚ್ಯಾರ. Going near to, approaching; assisting. 2, service; attendance; homage; *act of civility; attention, courtesy, civility.* 3, a figure of speech, pretence, pretext, metaphor. 4, the practice of medicine, physicking. See ಷೋಡಶೋಪಚಾರ; Šmd. 130.

ಉಪಚಾರಣ upa-čâraṇa. = ಉಪಚಾರ. Attention and courtesies to guests, etc. (Mr. 259; My.).

ಉಪಚಾರಿ upa-čâri. Attending, serving; a civil, polite person (My.).

ಉಪಚಾರ್ಯ upa-čârya. = ಉಪಚರ್ಯೆ. (ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಸುವೈದ್ಯರು ಮಾಡುವದು Mr. 390).

ಉಪಚಿತ upa-čita. 1. Collected; increased (ಬೆಳೆದದು G.). 2, *plastered, smeared.*

ಉಪಚಿತ upa-čita. 2. Honoured (see ಪೂಜಿಸಿದ); civility, politeness (ಉಪಚಾರ Šmd 397 Cm.).

ಉಪಚಿತ್ರಿಕೆ upa-čitrikĕ. N. of a Kannada metre (Čh.).

ಉಪಚಿತ್ರೆ upa-čitrĕ. *The plant Salvinia cucullata* Roxb. (others: Anthericum tuberosum). 2, Croton polyandra.

ಉಪಚ್ಯಾರ upačyâra. (Čb. 167). A vulgar Tbh. of ಉಪಚಾರ.

ಉಪಜಾಪ upa-jâpa. Whispering into another's ears; *the stirring up of dissension or disunion;* treachery (ಭೇದ, ಒಳಗುದ್ದೋಲುವದು Mr. 457).

ಉಪಜಿಹ್ವೆ upa-jihvĕ. The epiglottis. 2, *a kind of ant.* 3, the slough of a snake that does not become loose (ಉರ್ಚದ ಹೆರೆ Hlâ.; ಉಪದೇಹಿಕೆ, ದೇಹದ ಎಣೆಗಳೆಯದ ಇಹ ಹೆರೆ Mr. 401).

ಉಪಜೀವಕ upa-jîvaka. Living by or upon; depending upon, subject to; a dependant, a servile man (Bp. 61, 15).

ಉಪಜೀವನ upa-jîvana. Living or existing upon; living, subsisting; means of living, subsistence, livelihood; support, maintenance (My.; ಜೀವಿಕೆ G.). See B. 4, 50; 5, 81. — ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸು. To carry on or maintain one's existence (B. 5, 215).

ಉಪಜೀವಿ upa-jîvi. Living on, subsisting by. See ಜಾತಿಮಾತ್ರೋಪಜೀವಿ.

ಉಪಜೀವಿಕೆ upa-jîvikĕ. Living upon; subsistence, livelihood (ಜೀವನ G.).

ಉಪಜೀವಿಸು upa-jîvisu. To live or exist upon; to get one's livelihood (My.; G. 47. 223). 2, to have one's self fed or nourished (by others), to live (My.). ಎರಡನೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ಪರಪಿಣ್ಡಾದ G. 315). See s. ಬಡ್ಡಿ 2.

ಉಪಜೋಷ upa-jôsha. *Satisfaction.* 2, silence. ಉಪಜೋಷಂ, silently, quietly.

ಉಪಜ್ಞೆ upa-jñĕ. Knowledge obtained by one's self, *untaught knowledge.* 2, *the commencement of a thing not previously done.*

ಉಪಟಳ upaṭaḷa. (Tbh. of ಉಪದ್ರ). Annoyance, trouble; assault. ಬಿಸಿಲುಪಟಳಂ (Rŝv. 5, 42). ದಿನಪನುಪಟಳಂ (J. 28, 40). ಕೂಟಿರಕ್ಕಸನು... ಸುರರಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಪಟಳ ಮಾಡಲು (Abhŝ. 11, 4). ದನುಜನು ಹುಟ್ಟಿ ಬನ್ದು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಪಟಳ ಚನ್ದಚನ್ದದಿ ಕೊಡಲು (13, 21). ಅಸುರನು.. ಇನ್ದ್ರಪುರಕೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತುಪಟಳವ ಮಾಡಲು (13, 33).

ಉಪತಣ್ಡ upa-taṇḍa. An accessory crowd. See ತಣ್ಡೋಪತಣ್ಡ.

ಉಪತಪ್ತೃ upa-taptṛi. *Morbid heat.*

ಉಪತರಣಿ upa-taraṇi. A disk; a circular array of troops. (ಮಣ್ಡಲ Mr. 35).

ಉಪತಾಪ upa-tâpa. Heat. 2, pain, trouble. 3, *disease.* See Bp. 3, 18; 40, 59. — ಉಪತಾಪಬಡುಹ. -ಪಡುಹ. Suffering morbid heat, morbid affection (Nr.).

ಉಪತಾಪಿಸು upatâpisu. To feel pain; to be sorrowful; to be afflicted. See Bp. 28, 38; 38, 29; 40, 34; 42, 28; 45, 33; 48, 11; 52, 13; 60, 30.

ಉಪತ್ಯಕ upatyaka. = ಉಪತ್ಯಕೆ. (ವನಮ್ ಅದು ಆ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ ಒಪ್ಪಿ ತೀವಿ ಇರಲ್ Mr. 151).

ಉಪತ್ಯಕೆ upatyakĕ. *Land, or a forest, at the foot* (or side) *of a mountain.*

ಉಪದಂಶ upa-daṁŝa. *A relish, a stimulant to drink.* 2, the venereal disease, chancre.

ಉಪದಾನ upa-dâna. = ಉಪಾದಾನ. *A present.*

ಉಪದೀಕೆ upadîkĕ. *A kind of ant.*

ಉಪದೆ upa-dĕ. *An offering, a present.*

ಉಪದೇಶ upa-dêŝa. Pointing out to; *instruction, teaching; information;* advice; communication of, or initiation in, a mantra (Bp. 57, 76). ಉಪದೇಶಾ ಕೇಳಿದರೂ ಉಪದ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವವನು (ಬೋಧಕ G.),

ಉಪದೇಶಕ upadêŝaka. Giving instruction; a teacher; a spiritual guide. (My.). See Ŝmd. 272; B. 4, 215.

ಉಪದೇಶಪರಮ್ಪರೆ upadêŝa-paramparĕ. Tradition (ಇತಿಹ, ಉಪದೇಶ Nn. 93; ಇತಿಹ Mr. 533).

ಉಪದೇಶಿ upadêŝi. = ಉಪದೇಶಕ. (C.).

ಉಪದೇಶಿಸು upadêŝisu. To instruct; to teach (Ĉh. v. 240; Bp. 18, 4; Ŝŝv. 1, 39); to advise. ಆಬೌವನ್ ಉಪದೇಶಿಪಡೆ ನೀವು ಗುರುಗಳಲ್ಲವೆ? (J. 10, 21). ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸು (My.), ಅವನನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸು (S. Mhr.).

ಉಪದೇಹಿಕೆ upa-dêhikĕ. *A sort of ant.* 2, = ಉಪಜಿಹ್ವೆ No. 3 q. v.

ಉಪದ್ರ upadra. Tbh. of ಉಪದ್ರವ (C.). See Bp. 38, 9; 45, 46. ಉಪದ್ರ ಕೊಡೋಣ (ಹಠ Ĉb.). ನಾಯಿಗಳಾದರೂ ನಿನಗೆ ಏನೂ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 19).

ಉಪದ್ರವ upa-drava. Running towards or at, assaulting. 2, *a calamity, a disaster; trouble;* annoyance; a disease or affliction, especially one produced by demons, *e. g.* cholera (C.); a national distress (see its seven kinds s. ಈತಿ). See Nr. s. ಮೇಲೆ ಹೋಗು.

ಉಪದ್ವೀಪ upa-dvîpa. An island (Sk.). 2, a small island near a larger one (My.).

ಉಪಧಾನ upa-dhâna. Placing or resting upon. 2, *a pillow, a cushion.*

ಉಪಧಾನಾವಲಮ್ಬ upadhâna-avalamba. To rest upon or lie down on a pillow. See ಮಲಗು.

ಉಪಧಿ upa-dhi. *Imposition, deception, fraud.*

ಉಪಧೃತಿ upa-dhṛiti. *A ray of light.*

ಉಪಧೆ upa-dhĕ. *Imposition, fraud, a false pretence.* 2, *trial or test of honesty.* 3, *a penultimate letter* (Ŝmd. 50. 51. 53. 236; Kâvy. I, 3, 69-74).

ಉಪಧ್ಮಾನೀಯ upa-dhmânîya. To be breathed upon or breathed; the aspirate visarga before the letter ಪ್ (Ŝmd. 26. 45).

ಉಪನಗರ upa-nagara. *A suburb* (ನಗರದ ಒತ್ತಿನ ಬೀಡು Mr. 190).

ಉಪನತ upa-nata. Bent towards; subjected; dependent on; *approached, near;* brought about. See Ĉh. v. 51.

ಉಪನನ್ದನ upa-nandana. = ಕೇದಾರ, ಉದ್ಯಾನವನ (Nn. 38).

ಉಪನಯನ upa-nayana. Leading to; leading to a teacher; investiture with a thread to be worn over the left shoulder and under the right (ಮುಂಜಿ Mr. 255).

ಉಪನಾಗರಿಕೆ upa-nâgarikĕ. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 50. 51).

ಉಪನಾಹ upa-nâha. Tied up; *the tie of a lute,* the lower part of the tail-piece where the wires are fixed.

ಉಪನಿಧಿ upa-nidhi. *A deposit, a trust, especially if the goods are not shown to the trustee.*

ಉಪನಿಷದ್ upa-nishad. *The knowledge of Brahma as the only existent.* 2, *the sections of the vêdas* (*i. e.* their âraṇyakas) *which treat of this knowledge.*

ಉಪನಿಷ್ಕರ upa-nishkara. *A principal or royal road.*

ಉಪನೇತ್ರ upa-nêtra. Spectacles (My.; Mhr.).

ಉಪನ್ಯಾಸ upa-nyâsa. Placing near to. 2, a statement. 3, a suggestion. 4, *an exordium or an introduction.* 5, reasoning, disputation (Mhr.; Bh. 1, 15, 6); lecturing (My.).

ಉಪಪತಿ upa-pati. *A paramour, a gallant* (ಜಾರ, ಹಾದರಿಗ Mr. 243).

ಉಪಪತ್ತಿ upa-patti. Going near; happening; production; gaining, accomplishing; a theory (B. 5, 181; Mhr.); proof; fitness; means, expedients (Mhr.; My.).

ಉಪಪತ್ನಿ upa-patni. A concubine (My.; Mhr.; see ಬಂಗಾರ ದವಳು).

ಉಪಪನ್ನ upa-panna. Produced; effected; gained; proved; adequate, suited to the occasion, enough (ಪರಿಯಾಪ್ತ Mr. 220).

ಉಪಪಾತಕ upa-pâtaka. A crime or sin in the second degree, as killing a cow, selling a daughter, etc. (Sk.; My.).

ಉಪಪಾದುಕ upa-pâduka. Self-produced; a deity (ದೇವ Mr. 177). See ದಿವ್ಯೋಪಪಾದುಕ.

ಉಪಪುರಾಣ upa-purâṇa. A minor purâṇa (C.).

ಉಪಪ್ರಭೋಗ upa-prabhôga. = ಉಪಭೋಗ. (Bp. 56, 9).

ಉಪಪ್ಲವ upa-plava. An assault. 2, a misfortune. 3, *an eclipse.*

ಉಪಬರ್ಹ upa-barha. = ಉಪವರ್ಹ. A pillow, a cushion (ಉಪಧಾನ, ತಲೆಗಿಮ್ಬು Mr. 203; My.).

ಉಪಭಕ್ತಿ upa-bhakti. An additional devotion or faith (Bp. 8, 26).

ಉಪಭಾಗ upa-bhâga. Vicinity. ನಗರೋಪಭಾಗ (ಪಟ್ಟಣಸಮೀಪ Nn. 82).

ಉಪಭೃತ್ upa-bhṛit. *A round, wooden sacrificial vessel.*

ಉಪಭೋಗ upa-bhôga. *Enjoyment; eating;* fruition, use. 2, pleasure, satisfaction. 3, cohabitation (My.; Čb., Mhr.). See Bp. 24, 38; B. 4, 58; 5, 95. 205.

ಉಪಭೋಗಿಸು upa-bhôgisu. To enjoy, etc. (Bh. 1, 8, 28; B. 5, 91. 92. 93. 183).

ಉಪಮ upa-ma. *Resembling, like.*

ಉಪಮನ್ಯು upa-manyu. A N. (Bp. 1, 52; 43, 41; 54, 35. 60; 61, 18).

ಉಪಮರ್ದ upa-marda. Friction, rubbing, bruising. 2, hurt, injury. (ವಿಪ್ರಕಾರ, ಕಿವುಚುವದು Mr. 457).

ಉಪಮರ್ದನ upa-mardana. = ಉಪಮರ್ದ. (My.).

ಉಪಮಾತೃ upa-mâtṛi. = ಉಪಮಾತೆ. *A second or foster mother; a nurse;* a step-mother.

ಉಪಮಾತೆ upamâtĕ. = ಉಪಮಾತೃ. (ಮುಲಪಾಯಿ Mr. 312).

ಉಪಮಾನ upa-mâna. Measuring one thing by another; *comparison; analogy; illustration;* that with which anything is compared; a simile; a resemblance. See Šmd. 397; Kâvy. III, 3, B, 61. 62. 92. 108.

ಉಪಮಿತ upa-mita. Compared; similar. See ಅನುಪಮಿತ.

ಉಪಮಿಸು upamisu. To find a likeness for, to compare (Bp. 36, 52; 39, 22; My.).

ಉಪಮೆ upa-mĕ. ಉಪಮಾ. Resemblance, similarity; a resemblance, as a picture, image, etc.; *a simile;* comparison. See Kâvy. III, 3, B, 1. 2. 60-119; IV, 1, 5.

ಉಪಮೇಯ upa-mêya. To be compared, comparable with; that which is compared, the subject of a comparison. See Kâvy. III, 3, B, 62. 80. 92. 108.

ಉಪಯಮ upa-yama. *Marriage.*

ಉಪಯಾಮ upa-yâma. *Marriage.*

ಉಪಯುಕ್ತ upa-yukta. Attached, connected with (Šmd. 401); adapted, suitable; useful; convenient for any end. See B. 4, 120. 140.

ಉಪಯುಕ್ತತನ upayuktatana. A suitable, proper behaviour (B. 5, 170).

ಉಪಯೋಗ upa-yôga. Attaching; application; use, service; utility; (need of, Mhr.). See B. 1, 18; 4, 12. 15. 24. 183; 5, 37.

ಉಪಯೋಗಿಸು upayôgisu. To make use of, to use (J. 2, 32; My.; B. 2, 5; 3, 5. 87; 4, 163). 2, to be serviceable or useful (My.; B. 5, 78. 100. 251).

ಉಪರಕ್ತ upa-rakta. *Darkened, eclipsed.* 2, *afflicted with pain or calamity.*

ಉಪರಕ್ಷಣ upa-rakshaṇa. *A guard, a picquet* (ಸಜ್ಜನ, ಪಾಳೆಯದ ಕಾಪು Nr.). 2, a kind of girth (ಸಜ್ಜನ, ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟಿ Nr.).

ಉಪರತಿ upa-rati. Ceasing, stopping; death; refraining from sensual enjoyment or from prescribed acts (Sk.). 2, a kind of coition (My.). 3, love (My.).

ಉಪರಾಗ upa-râga. Darkening; *an eclipse.*

ಉಪರಾಮ upa-râma. *Ceasing, stopping, ending.*

ಉಪರಾಜಿತೆ upa-râjitĕ. N. of a plant. See ಅಪರಾಜಿತೆ and ಮೊಬಿಗು 3.

ಉಪರಿ upari. *Above; upon;* upwards (Bp. 22, 10; 44, 22, both times in the dative, as ಉಪರಿಗೆ); besides, further; beyond; after.

ಉಪರಿಲೋಕ upari-lôka. The upper world, heaven (J. 34, 13; My.).

ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್ uparishṭât. *Above, up; over, on.*

ಉಪರಿಸ್ಪರ್ಶನ upari-sparšana. The state of being raised or elevated; rising or stretching one's self upwards. See ನಿಳ್ಕು.

ಉಪರೋಚಿ upa-rôči. Concealing, concealment, secrecy (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ, ಏಕಾನ್ತ Mr. 432, My. MS. ಉಪರುಚಿ).

ಉಪರೋಧ upa-rôdha. Hindering, blockading; obstruction, impediment; opposition. (Bh. 3, 13, 67; My.).

ಉಪರೋಧಕ upa-rôdhaka. A man who hinders, etc. (My.). 2, an inner room (Sk.).

ಉಪರೋಧಿಕ upa-rôdhika. Obstructing, impeding; opposing (ವಿರುದ್ಧ G.; My.).

ಉಪರೋಧಿಸು uparôdhisu. To hinder, etc. (My.).

ಉಪರೋಪಿತ upa-rôpita. (A garden) *planted or grown in the neighbourhood* (of a town, ಊರ ದೂರದೊಳ್ ಇರ್ಪ ವನ Hlâ., Mr. 152).

ಉಪಲ upala. *A stone.*

ಉಪಲಕ್ಷಣ upa-lakshaṇa. Looking at; observation; implying something that has not been expressed or something in addition, synecdoche of a part for the whole; mark. See Šmd. 292 Cm.

ಉಪಲಕ್ಷಿತ upa-lakshita. Marked, characterized (Šmd. 2 Cm.).

ಉಪಲಬ್ಧ upa-labdha. Obtained; found; *perceived, well known, seen frequently* (ಅವಗೀತ, ಮುಗುಟಿ ಕಾಣ್ಬುದದು Mr. 451; see s. ಮುಗುಟಿ ಮುಗುಟಿ).

ಉಪಲಬ್ಧಾರ್ಥ upalabdha-artha. That has been known or understood; *a tale, a true or probable story;*—having the meaning understood.

ಉಪಲಬ್ಧಿ upa-labdhi. Obtaining; finding; acquisition, gain; *comprehension, perception, understanding;* knowledge. See ಪೆಱು.

ಉಪಲಮ್ಭ upa-lambha. Obtaining; *observation, conception, feeling.*

ಉಪಲಾಲಿಸು upa-lâlisu. To praise (Bp. 4, 14; 36, 61). 2, to caress, to fondle (15, 15; 26, 19; 42, 23; Abhâ. 1, 7).

ಉಪಲಿಂಗ upa-linga. *A natural phenomenon considered as boding evil.*

ಉಪಲೆ upalĕ. *Candied sugar.*

ಉಪಲೇಪನ upa-lêpana. Smearing; *ointment, unguent.*

ಉಪವನ upa-vana. *A grove, or garden in the suburbs* (ಊರ ಸಾರ ಇರ್ದ ವನಂ Mr. 152). See ವಪ್ರ.

ಉಪವರ್ಣನ upa-varṇana. Description, minute description, delineation. See Kâvy. III, 3, B, 120. 171.

ಉಪವರ್ತನ upa-vartana. *A country;* a division, a district.

ಉಪವರ್ಹ upa-varha. = ಉಪಬರ್ಹ.

ಉಪವಸ್ತ upa-vasta. *Fasting, a fast.*

ಉಪವಾಸ upa-vâsa. = ಉಪಾಸ, ಉಪ್ಪಸ. Dwelling or abiding in (a state of abstinence), *fasting, a fast.*—In the S. Mhr. country the crude term is used so to say as an adverb: without eating or getting something to eat (B. 3, 94). 2, from want of food (3, 124; 4, 2). 3, by withdrawing (a person's) food (4, 77). — ಉಪವಾಸ ಇರ್. -ಇರು. To fast (Bp. 50, 66; C.). — ಉಪವಾಸ ಬೀಳು. To remain or be without food; to fast (C.; B. 3, 122; 4, 2). See Prv. s. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವ. — ಉಪವಾಸ ಮಾಡು. To fast (B. 4, 77; C.).

ಉಪವಾಸಿ upa-vâsi. = ಉಪಾಸಿ. Fasting, one who observes a fast (C.).

ಉಪವಾಹ್ಯ upa-vâhya. A king's elephant; any royal vehicle. (R.).

ಉಪವಿಶೇಷಣ upaviśêshaṇa. A word used to modify the sense of an adjective or an adverb (C.).

ಉಪವಿಷೆ upa-vishĕ. = ಅತಿವಿಷೆ, q. v. *The plant Aconitum ferox, etc.*

ಉಪವಿಷ್ಟ upa-vishṭa. *Seated, sitting.*

ಉಪವೀತ upa-vîta. *The sacrificial thread worn by the three first classes over the left shoulder and under the right arm* (ಜನ್ನಿವಾರ Mr. 255).

ಉಪವೇದ upa-vêda. A class of writings subordinate or appended to the vêdas, as treatises on medicine, military art, music, etc. (My.).

ಉಪವೇಶ upa-vêśa. Sitting down;—fixing one's mind upon. See ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ.

ಉಪವೇಷ್ಟಿತ upa-vêshṭita. Surrounded; wrapped round, dressed (Bp. 6, 14).

ಉಪಶಮು upa-śama. = ಉಪಶಮನ No. 1. (My.).

ಉಪಶಮನ upa-śamana. Becoming quiet; assuagement, abatement; calmness, composure (Bp. 30, 31); patience (My.). 2, quieting, appeasing, allaying; an anodyne.

ಉಪಶಮಿಸು upa-śamisu. To abate (Bh. 8, 26, 28); to become calm or refreshed; to become patient; to take rest (C.).

ಉಪಶಲ್ಕ upa-śalka. (= ಶಲ್ಕ). A scale, a slough. See ಪೊರೆ.

ಉಪಶಲ್ಯ upa-śalya. *An open piece of ground near a town or village.*

ಉಪಶಾಖೆ upa-śakhĕ. A secondary, small branch (Bh. 1, 20, 55).

ಉಪಶಾನ್ತ upa-śânta. Calmed, appeased, pacified; calm, tranquil. (A.; My.).

ಉಪಶಾನ್ತಿ upa-śânti. Cessation, intermission; abatement; composure, tranquillity (C.); appeasing, allaying.

ಉಪಶಾಯ upa-śâya. *Sleeping alternately, as soldiers when mounting guard, etc.*

ಉಪಶ್ರುತ upa-śruta. Listened to; *assented, promised.*

ಉಪಶ್ರುತಿ upa-śruti. Listening to. 2, words heard from a third person whilst two are conversing (My.). 3, a supernatural voice heard at night and personified as a nocturnal deity revealing the future. 4, judicial astrology, aspect of the stars, fortune-telling. 5, = ಉಪಸ್ಮೃತಿ (My.).

ಉಪಸಂವ್ಯಾನ upa-saṁvyâna. *An under garment.*

ಉಪಸಂಹರಿಸು upa-saṁharisu. To draw (a discharged arrow) back towards one's self (My.); to take away; to contract; to mutilate (Šmd. 74); to destroy (Bp. 49, 32).

ಉಪಸಂಹಾರ upa-saṁhâra. Drawing (back) towards one's self (My.); drawing together, contracting; taking away; destruction; etc.

ಉಪಸಂಗ್ರಹಣ upa-sangrahaṇa. Clasping; *embracing or touching the feet* (of a person) *as a token of respect* (ವನ್ದಿಸುವ ಮನುಜಂ Mr. 251).

ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ upa-sangrâhya. *Worthy to be saluted in the way of upasangrahaṇa.*

ಉಪಸನ್ನ upa-sanna. *Approached, near* (ಸೇರಿಗೆ Mr. 457).

ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ upa-sampanna. Obtained, gained; furnished with; *prepared, dressed; sufficient; dead.*

ಉಪಸರ upa-sara. Approaching. 2, *the season of impregnation; the first pregnancy of cows.*

ಉಪಸರ್ಗ upa-sarga. Joining, connection; nearness (My.; see ಪೊರೆ); addition. 2, trouble, misfortune. 3, *a portent of evil omen, a calamity.* 4, a particle prefixed to roots, etc., a preposition. 5, a class of compound terms enumerated Čt. II, 98; Šm. 118. *Cf.* ಉಪಸರ್ಜನ.

ಉಪಸರ್ಜನ upa-sarjana. Trouble, misfortune. 2, an inauspicious phenomenon. 3, the state of being joined to or attached (ಹೊದ್ದಿಗೆ Mr. 451; see ಉಪಾಗ್ರ); *anything subordinate, or inferior.* 4, a word which by composition loses its independent character, while it also determines the sense of another word.

ಉಪಸರ್ಪ upa-sarpa. Approach; following a person. 2, = ಅಪಸರ್ಪ (ಚರ. ಅರಸಾಳ್ Mr. 262).

ಉಪಸರ್ಪಣ upa-sarpaṇa. -ಣೆ. Approaching (for help, My.).

ಉಪಸರ್ಪಿಸು upa-sarpisu. To approach (for help), to have recourse to (My.).

ಉಪಸರ್ಯೆ upa-saryĕ. To be approached; *a cow fit for a bull* (ಈನುವಾಕಳ್ Mr. 181).

ಉಪಸಾಕ್ಷಿ upa-sâkshi. An additional evidence (My.); an evidence (J. 10, 32).

ಉಪಸಾಗರ upa-sâgara. A tract of water, a bay (B. 4, 115; My.).

ಉಪಸೂರ್ಯಕ upa-sûryaka. *The halo round the sun.*

ಉಪಸ್ಕರ upa-s-kara. Making complete. 2, an implement, a utensil. 3, *a particular condiment, seasoning.* See ಪರಿಕಾರ.

ಉಪಸ್ಥ upa-stha. Near, proximate; — *the parts of generation of either sex,* but especially of a woman (My., also as ಉಪಸ್ಥೆ).

ಉಪಸ್ಥಿತ upa-sthita. Standing near; *approached, near, at hand.*

ಉಪಸ್ಪರ್ಶ upa-sparša. Touching (water); bathing; washing off; *rinsing the mouth.*

ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ upa-sparšana. = ಉಪಸ್ಪರ್ಶ. See ಬಾರಿಸು.

ಉಪಸ್ಮೃತಿ upa-smṛiti. A minor law-book. (My.).

ಉಪಸ್ವರ್ಗ upa-svarga. = ಉಪಸರ್ಗ No. 3. (ಉಪಲಿಂಗ, etc. Mr. 27).

ಉಪಹ upa-ha. Killing, destroying (Rsv. 1, 8).

ಉಪಹತಿ upa-hati. Injuring, destroying; destruction; elision (Kâvy. I, 3, 69-74); vexation; disturbance; agitation; infatuation. See ತಡಗಸ, ಬೇಳವ್ಪು; J. 2, 19; 14, 21.

ಉಪಹಸಿತ upa-hasita. Mocked, laughed at; *ridiculing, satirical laughter.*

ಉಪಹಾರ upa-hâra. Bringing near; an oblation; an offering to a deity; *a tribute, a present, a gift* (ಬಲಿ Šm. 108; ಪಸರ Bhn. 54).

ಉಪಹಾಸ upa-hâsa. Satirical laughter, fun, play, derision (Bh. 1, 7, 62; 3, 19, 30). See ಸೋಪಹಾಸ.

ಉಪಹ್ವರ upa-hvara. *Proximity, vicinity.* 2, *a solitary or private place.*

ಉಪಾಂಶು upâmšu. In a low voice; *secretly, privately.*

ಉಪಾಕರಣ upa-â-karaṇa. Bringing near; summoning; immolation of an animal; *commencement of reading the vêda after initiation.*

ಉಪಾಕರ್ಮ upa-â-karma. Preparation. 2, a ceremony performed once a year before reciting the vêdas. (My.).

ಉಪಾಕೃತ upa-â-kṛita. Brought near, etc. 2, *a sacrificial animal killed during the recitation of prescribed prayers.*

ಉಪಾಗಮ upa-âgama. Approach; occurrence; agreement, promise. 2, a minor âgama (My.).

ಉಪಾಗ್ರ upa-agra. *Something subordinate or inferior* (ಉಪಸರ್ಜನ, ಹೊದ್ದಿಗೆ Mr. 451; ಹೊರ್ದುಗೆ Hlâ.).

ಉಪಾಂಗ upa-aṅga. A subdivision; any minor limb or member; a secondary portion of science; the sectarial mark made with sandal, etc. on the forehead; — auxiliary tunes with variations (in theatricals, Mr. 78). See ಅಂಗೋಪಾಂಗ, ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ.

ಉಪಾತ್ತ upa-âtta. Received, acquired, obtained (Šsv. 1, 60). 2, taken away. 3, *an elephant out of rut.*

ಉಪಾತ್ಯಯ upa-ati-aya. *Transgression, neglect.*

ಉಪಾದಾನ upa-âdâna. Taking; taking away. 2, abstraction, *withdrawing the organs of sense and perception from the outer world.* 3, *a present.* 4, *material cause, causa materialis* (opposed to nimitta).

ಉಪಾದಾನಕಾರಣ upâdâna-kâraṇa. The immediate or proximate cause (Šmd. 7 Cm.).

ಉಪಾದೆಯರು upâdĕyaru. = ಉಪಾದ್ರು. (S. Mhr.).

ಉಪಾದೇಯ upa-âdêya. To be taken or received, acceptable, excellent, useful (Šmd. 8).

ಉಪಾದ್ರು upâdru. A vulgar form of ಉಪಾಧ್ಯರು. (My.).

ಉಪಾಧಿ upa-â-dhi. 1. *Consideration of moral duties, virtuous reflection.* 2, *a man who is careful to support his family.*

ಉಪಾಧಿ upa-â-dhi. 2. Placing near or upon. 2, deceit, deception, disguise. 3, a distinguishing property, a peculiarity (Si. 392). 4, *an attribute, an epithet.* 5, a special cause for a general effect. 6, the natural character of species, quality or action. 7, an occasion (G. 74. 364); duty, especially that of a pûjâri, etc. (My.).

ಉಪಾಧಿವನ್ತ upâdhi-vanta. A man who is full of inevitable business (My.).

ಉಪಾಧ್ಯ upâdhya. The priest that conducts all the sacrifices and ceremonies (of a family, village, etc.; Bp. 55, 16; Mhr.; C.); a teacher (My.). ಉಪಾಧ್ಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಬೇವು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆನ್ದರೆ, ಕಹಿ ಆದರೆ ತಾನೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆನ್ದ (Prv.).

ಉಪಾಧ್ಯತನ upâdhyatana. The work of an upâdhya (My.; B. 5, 281).

ಉಪಾಧ್ಯಾಯ upa-adhyâya. *A sub-teacher who instructs in a part only of the vêda or in grammar and the other vêdâṅgas.* 2, a spiritual preceptor; *a teacher in general;* a schoolmaster (ಒನ್ದೊನ್ದು ಪೇಟಿಯಂ Mr. 251; My.).

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನಿ upâdhyâyâni. *The wife of a teacher.*

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿ upâdhyâyi. *A female teacher.* 2, *the wife of a teacher.*

ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆ upâdhyâyĕ. *A female teacher.*

ಉಪಾನತಿ upânati. Tbh. of ಉಪಾನಹ್. (ಚರ್ಮಪಾದುಕ, ಕೆಂಹು Mr. 205).

ಉಪಾನಹ್ upa-â-nah. (nominative ಉಪಾನತ್). *A sandal. a shoe.*

ಉಪಾನ್ತ upa-anta. Proximity to the edge or margin, *vicinity; the last letter but one;* the angle of the eye. See Šmd. 70; ನಯನೋಪಾನ್ತ.

ಉಪಾನ್ತ್ಯ upa-antya. Last but one, penultimate; the last letter but one (Šmd. 212; Kâvy. I, 3, 18-20. 104-108; I, 5, 46).

ಉಪಾಯ upa-aya. Going near, approach. 2, *a means, an expedient, a way, a scheme, a stratagem.* 3, *a means of success against an enemy,* four of which are enumerated: bhêda, daṇḍa, sâma, dâna. As other upâyas are mentioned mâyâ, upêkshâ and indrajâla (My.; G.). — ಉಪಾಯವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To devise an expedient (Bp. 58, 42).

ಉಪಾಯಗಾಱ upâya-gâṟa. One who is expert in; a contriver, a schemer (ಪ್ರವೀಣ, ನಿಪುಣ Si. 353; My.).

ಉಪಾಯನ upa-ayana. Going near. 2, undertaking, accepting. 3, *a present, a gift.* — ಉಪಾಯನದಾನ. Gifts of cocoa-nuts, etc. to Gaṇapati on the feast held in his honor in the bhâdrapada month (C.).

ಉಪಾಯಪರ upâya-para. Expert in the use of means (My.; B. 5, 180). ಉಪಾಯಪರನ್ ಒರ್ವಂ ಕೋಟಿಗೆ ಈಡಕ್ಕು (Šs. 11).

ಉಪಾರ್ಜನ upa-arjana. -ನೆ (Bp. 57, 5). Acquiring, obtaining; gaining. See ಪಡೆ.

ಉಪಾರ್ಜಿಸು upârjisu. To acquire, to gain (My.).

ಉಪಾಲಮ್ಭ upa-âlambha. Obtaining. 2, *reproach, censure.*

ಉಪಾವೃತ್ತ upa-âvṛitta. Turned or gone towards or round. 2, *rolling one's self, as a horse.*

ಉಪಾಶ್ರಯ upa-âšraya. Recourse; asylum, support; reli-

ance. 2, a pillow, a cushion (ಮುತ್ತವಾರಣ, ಮುಲಗು Mr. 203; *cf.* ಅಪಾಶ್ರಯ).

ಉಪಾಸ upâsa. Tbh. of ಉಪವಾಸ (C.; Mhr.). See ಕಟ್ಟುಪಾಸ s. ಕಟ್ಟು 1. — ಉಪಾಸದ ಹಬ್ಬ. A fast-day in the month of âshâḍha (My.).

ಉಪಾಸಂಗ upa-âsanga. Proximity. 2, *a quiver.*

ಉಪಾಸನ upa-âsana. -ನೆ. Sitting near to; attendance, service; *worship, adoration, devotion.* 2, *practice in archery; archery.*

ಉಪಾಸನೆ upâsanĕ. = ಉಪಾಸನ. Service; *worship, adoration.*

ಉಪಾಸಿ upâsi. Tbh. of ಉಪವಾಸಿ. (S. Mhr., Mhr.).

ಉಪಾಸಿತ upa-âsita. *Served, adored.*

ಉಪಾಸಿಸು upâsisu. To worship (My., ಅದನ್ನು-, ಅವನನ್ನು-).

ಉಪಾಸ್ತಿ upa-âsti. *Worship, adoration* (ತಿತ್ರೂಷ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27). 2, religious reflection or meditation (ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ Mr. 461).

ಉಪಾಹಾರ upa-âhâra. Slight refreshment (consisting of fruits, etc., My.).

ಉಪಾಹಿತ upa-â-hita. Deposited upon; *joined.* 2, *meteor, as a falling star, comet,* etc.

ಉಪೇಕ್ಷ upa-îksha. A man who disregards or leaves (the party of his friends, ಪರಪಕ್ಷದವನು Mr. 243). 2, = ಉಪೇಕ್ಷೆ (My.).

ಉಪೇಕ್ಷಿತ upa-îkshita. Disregarded; neglected (B. 5, 212; My.).

ಉಪೇಕ್ಷಿಸು upa-îkshisu. To look at without interest, to disregard, to disdain; to neglect (Šmd. 112; Bp. 15, 6; 26, 59; 58, 26; My.).

ಉಪೇಕ್ಷೆ upa-îkshĕ. Overlooking; disregard, neglect; indifference, indolence, apathy; abandoning, leaving. (My.).

ಉಪೇತ upa-ita. Come near, approached; present, existent; accompanied by, endowed with, possessed of (Kâvy. II, 2, B, 45; Bp. 55, 50; A.).

ಉಪೇಂದ್ರ upa-indra. The younger brother of Indra: *Vishṇu or Kṛishṇa* (ಹರಿ, ವಿಷ್ಣು Nn. 60; ಸಿರಿಯರಸ, etc. Šm. 5. 6). 2, Indra (ಬಿಡೌಜ, ಇನ್ದ್ರ 60). 3, a Jaina saint (ಜಿನ, ಅರ್ಹ 60). 4, a king (ನರೇನ್ದ್ರ, ಅರಸು 60). 5, the sun (ಭಾನು, ಸೂರ್ಯ 60). 6, a serpent (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 60).

ಉಪೇನ್ದ್ರಗಣ upêndra-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಉಪೇನ್ದ್ರವಜ್ರ upêndra-vajra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಉಪೋದಿಕೆ upôdikĕ. *The plant Basella cordifolia* Lam. (see Si. 162 & ಬಸಲೆ 2).

ಉಪೋದ್ಘಾತ upa-ud-ghâta. *An example, an illustration.* 2, a beginning; a thing begun. 3, analysis.

ಉಪೋಷಣ upa-vasana. Fasting, a fast. (My.).

ಉಪೋಷ್ಯ upôshya. Having fasted. 2, = ಉಪೋಷಣ (My.). ಉಸುರಿಲ್ಲದವ ಉಪೋಷ್ಯ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಉಪ್ತ upta. Sown, as seed.

ಉಪ್ತಕೃಷ್ಟ upta-kṛishṭa. *Ploughed after sowing.*

ಉಪ್ತಿ upti. Sowing seeds. See ಪರ್ಯುಪ್ತಿ.

ಉಪ್ತೆ uptĕ. Night (ವಾಸರ್ತೆ, ನಕ್ತ, ಶಾರ್ವರಿ, etc., ಇರುಳ್ Mr. 65; *cf.* Hlâ.'s ನಕ್ತಮುಖಾ).

ಉಪ್ಪುಗಚಿ uppu³-agači (*i. e.* ĕgači). = ಉಪ್ಪಚ್ಚಿ; ಉಪ್ಪೆಗಚಿ. (My.; see s. ಉಪ್ಪು3).

ಉಪ್ಪಚ್ಚಿ uppačči. = ಉಪ್ಪಗಚಿ. (My.).

ಉಪ್ಪಡ uppaḍa. (fr. ಉಪ್ಪು3). Salted and dried vegetables (My.).

ಉಪ್ಪಡ uppaḍa. (Šmd. 48, o. rs. ಅವುಪ್ಪಡ, Mdb. MS. ಕಪ್ಪಡ). Tbh. of ಉತ್ಪಟ (350). *Cf.* Mr. s. ಉದ್ಘಟ?

ಉಪ್ಪಣ್ಡ uppaṇḍa. (Šmd. 48, Mdb. MS. ಉಪ್ಪಣ್ಡರ).

ಉಪ್ಪಯಣ uppayaṇa. (fr. an ಉತ್ಪಯಣ?). The cessation of a journey (? ನಿರ್ಯಾಣ, ನಿಲುಪಯಣ Nn. 79. 90).

ಉಪ್ಪರ uppara. (Šmd. 191, not in Mdb. MS.). (= ಉಪ್ಪರ). (Tbh. of ಉಪರಿ). Height; loftiness (C.; Râm. 6, 14, 20). ಉಪ್ಪರದ ಗುಡಿಗಳ್ (Bp. 35, 55). — ಉಪ್ಪರಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. A raised banner (Bh. 9, 2, 44). — ಉಪ್ಪರ ಮಾಡು. To make (a wall, etc.) high (C.).

ಉಪ್ಪರಸು upparasu. = ಉಪ್ಪರಿಸು. (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪರಿಗೆ upparigĕ. Tbh. of ಉಪಕಾರಿಕೆ. A palace; an upstair house; the upper story of a house (C.; ಉಪಕಾರಿಕೆ Nr.; ಸೌಧ, ಹರ್ಮ್ಯ Nn. 94; ಮಾಡ Čt. I, 51; Kk. 47. 89; Šm. 38; ಕರುಮಾಡ, ನೆಲೆವನೆ Šs.). ಇನ್ದ್ರನ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಪ್ರಾಸಾದ, ವೈಜಯನ್ತ Nr.). See Bp. 5, 38; Bh. 1, 8, 69; Râm. 13, 3; Č. Bp. 5, 52; J. 10, 49; B. 4, 138; Prvs. s. ಉಪ್ಪು 3 & ತಿಪ್ಪೆ. — ಉಪ್ಪರಿಗೆತುದಿ. The top of an upper story (J. 31, 4). — ಉಪ್ಪರಿಗೆತುದಿನೆಲೆ. A room on the top of an upper story (J. 30, 36). — ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆ. An upstair house (C.; G. 406; Si. 446).

ಉಪ್ಪರಿಸು upparisu. = ಉಪ್ಪರಸು. To rise, to go upward by flying, etc., as a head (J. 13, 50), as the soul (Bh. 8, 27, 25); to increase in force, as valour (Bh. 4, 2, 53); to become higher in pitch, as the voice (Grj. 2, after 106; 4, after 120); to increase in bulk or quantity, as a mass of corpses (Râm. 6, 30, 8); to extend, to increase, to abound, to spread, as devotion, etc. (Bp. 8, 8; 10, 52; 18, 72);—to be fastened on high, as festoons, etc. (Râm. 1, 7, 13; 1, 16, 9). 2, to jump up; to jump, to leap (Bp. 44, 2; Râm. 6, 10, 24. 26; Rsv. 6, after 11; 13, 91; J. 6, 6; 25, 54; 30, 10). 3, to cause to jump up or jump (Râm. 5, 8, 66; Rsv. 13, 82). 4, to raise (C., in ಉಪ್ಪರಿಸಿ ಇಡು, to put on high).

ಉಪ್ಪಲಿಗ uppaliga. A man who belongs to a division of the salt-maker caste, the members of which are also fishermen (My.).

ಉಪ್ಪಲಿಗೆ uppaligĕ. A small tree, Macaranga indica R. W. (St. & Pl.; Tu. ಉಪ್ಪಲ, ಉಪ್ಪಲಿಗೆ; M. ಉಪ್ಪಿಲೆ, Avicennia tomentosa).

ಉಪ್ಪವಡ uppavaḍa. A song to rouse people from sleep or from their place of repose. ಉಪ್ಪವಡಮಂ ಹಾಡುವ ರಾಗಾಧರೆಯರ್ (Rsv. 13, after 45).

ಉಪ್ಪವಡಿಸು uppavaḍisu. To come up from one's place of repose, to rise, to awake (Grj. 8, 71; Bp. 36, 35; Rsv. 13, 45; Bh. 2, 13, 17; Râm. 14, 2; J. 2, 66; 21, 50).

ಉಪ್ಪಸ uppasa. Tbh. of ಉಪವಾಸ (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪಳ uppaḷa. (fr. ಉತ್ಫಲ?). Expansion or dilation (of the heart), exultation. ಉಪ್ಪಳಂ, with exultation. ಸೈನ್ಯಮುದಟಂ ಬನ್ದುಪ್ಪಳಂ ಕಾದಿ, ಓಡಿದೊಡೆ (Kâvy. I, 1b. 46).

ಉಪ್ಪಾರ uppâra. (fr. ಉಪ್ಪು 2?). Plastering. (T. ಉಪ್ಪಾರ-ಕಾರ, a plasterer).

ಉಪ್ಪಾರಿ (**uppâra-kâṛa**). 1. A bricklayer, a stone-mason (S. Mhr.; B. 4, 122. 150. 151); a plasterer (ವಲಗಣ್ಣ, ಲೇಪಕ Nr.).

ಉಪ್ಪಾರಿ (**uppu3-kâṛa**). 2. A man of the salt-maker caste (using salt-soil for his profession), who also uses to grow vegetables (My.; T. ಉಪ್ಪಳವ, a salt-maker; ಉಪ್ಪರವ, a tank digger; Tĕ. ಉಪ್ಪರವಾಡು, ಉಪ್ಪರೀಡು, a man of the mining caste, a tank digger and maker of wells). ಉಪ್ಪಾರಿನ ಮಗನಾದರೆ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಉಣ್ಣಾನೇ? (Prv.). — ಉಪ್ಪಾರಿಮೋಳೆ. A heap or heaps of salt-soil made by salt-makers (My.).

ಉಪ್ಪಾರಿತಿ uppâṛati. A female of the bricklayers (S. Mhr.). 2, a female of the salt-makers (My.).

ಉಪ್ಪಾರಿಕೆ uppâṛikĕ. The business of a bricklayer (S. Mhr.). 2, the business of a salt-maker (My.).

ಉಪ್ಪಿ uppi. A thorny medicinal styptic shrub with a ligneous hollow fruit or gall as large as a nutmeg, Volkameria capparis sepia (Tĕ.; My.).

ಉಪ್ಪು uppu. 1. (fr. ಉಬ್ಬು). Love, especially doting affection. — ಉಪ್ಪುಪ್ಪು. rep. ಉಪ್ಪುಪು ಮಾಡು, to coax, to fondle, to spoil by cockering (S. Mhr.).

ಉಪ್ಪು uppu. 2. (fr. ಉಳು). Being, abiding; protection, especially the protection of a place marked out by lines in the play called ರಾಮು ಪಟ್ಟಿಯಾಟ, e. g. ಉಪ್ಪು ಉಳಿಯಿತು, ಉಪ್ಪು ದಾಟಿತು (S. Mhr., where however the word only is known but not its exact meaning; Tu. ಉಪ್ಪು, to be; to abide; to support; to protect; cf. ಉಳ್ 1). 2, a game at which the women play (T., R.; T. ಉವಪ್ಪು, play).

ಉಪ್ಪು uppu. 3. (fr. ಉರಿ 1? or ಒಗರ್?). Salt (ಲವಣ Nr.; Nn. 23; ರುಚಕ, ಲವಣ 41; ಕಟಕ, ಕ್ಷಾರ 127; ಲವಣ Mr. 218; T., M., Tĕ., Tu.). ಸುವರ್ಣಂಗೆ ಈಡೆ ಕಾಕಾಳಿ? ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಉಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಪ್ಪರೇ? (Sk. 62). ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಿಕಥೆ ಸೀಯೋ? ಉಪ್ಪೋ?— ಉಪ್ಪರಿಗೇ ಮನೆಯವನಾದರೂ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಆಗದು.— ಉಪ್ಪಿನ ರಾಸೀ ಮೇಲೆ ಮಜ್ಜಗೇ ತಟಕು.— ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೂ ಉಪ್ಪು ತಿನ್ದ ಎನಹ ಕೂಡದು.— ಉಪ್ಪಿನವ ಕೆಟ್ಟೆನೆನ್ದರೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯವ ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ ಅತ್ತ.— ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು.— ಉಪ್ಪು ತಿನ್ದವ ನೀರು ಕುಡಿದಾನು.— ಉಪ್ಪು ಸಪ್ಪೆ ಆದರೂ ಕಾರ ಬಿಡದು (Prvs.). ಒಬ್ಬನ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಇರು, to be in somebody's employ (S. Mhr.).—See ಅಟ್ಟುಪ್ಪು, ಕಲ್ಲುಪ್ಪು, ಕಾರುಪ್ಪು, ಚವುಳುಪ್ಪು, ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು, ಬಳೆಯುಪ್ಪು, ಸೋರುಪ್ಪು; Prv. s. ತಾಯಿ. — ಉಪ್ಪಗಚಿ. -ಅಗಚಿ (i. e. ಎಗಚಿ). A thorny climbing shrub, Monetia Lin. (My.; T. ಉವರ್ಚಂಗು). — ಉಪ್ಪಾರತಿ. -ಆರತಿ. An ârati in which salt is burned (Râm. 6, 55, 15; Bh. 2, 13, 11; 8, 18, 14). — ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು (= ಹಿಟ್ಟು). A cake of rice, wheat, or râgi meal with various ingredients (Si. 314; My.). — ಉಪ್ಪಿಡು. -ಇಡು. To give salt, i. e. to feed. ಉಪ್ಪಿಟ್ಟವರನ್ನು ಮುಪ್ಪಿನನಕಾ ಮರೆಯ ಬಾರದು (Prv.). — ಉಪ್ಪಿನಕಟ್ಟೆ. A salt pan (My.). 2, a salt depôt. 3, a store of salt. ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟೆರೂ ಮನೆ, a salt depôt (ರುಮೆ, ಲವಣಾಕರ Hlâ.). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಡಲ್. The sea of saltness or the salt sea (Bp. 12, 19). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಲ್ಲು. Rock-salt (ರುಮೆ Mr. 100). — ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. Pickles (C.). See Č. Bp. 47, 42; Si. 347; B. 3, 114. 125. ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.— ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಕತ್ತೇ ಶಾಟಕ್ಕೆ ಸಮಾನ (Prvs.). — ಉಪ್ಪಿನ ಪೊಟ್ಟಣ. Salt in a wrapper, a parcel of salt (Bp. 8, 60). — ಉಪ್ಪಿನ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Pickled chilli (C.). — ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳು. A grain of salt (C.). — ಉಪ್ಪು ಕಾರ. Salt and other spicery. ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹಚ್ಚು, to season well, to spice, also figuratively, e. g. ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹಚ್ಚಿ ಬಣ್ಣಿಸುವದು (B. 5, 93; My.). — ಉಪ್ಪುಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. Bengal gram parched, seethed in salt water (C.). — ಉಪ್ಪುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. (ಲವಣದೊಳು ಪುದಿದ ಫಲವು Mr. 219; J. 6, 44). — ಉಪ್ಪುಗಾವು. -ಕಾವು. Heated salt used to remove pain (C.). — ಉಪ್ಪುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Seethed (or parched) corn mixed with salt, etc. (C.). — ಉಪ್ಪುಗು. -ಉಗು. Salt to drop (into saltless rice). ಎನಗೆ ಉಪ್ಪೊಕ್ಕು ಇಮ್ಮಡಿಸಿದನ್ತಾಯಿತು (Bp. 43, 71). — ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನು. = ಉಪ್ಪುಣ್ಣು. (My.). — ಉಪ್ಪುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. To eat (somebody's) salt, to be in (his) employ (C.). — ಉಪ್ಪುನೀರು. Salt water. ಉಪ್ಪುನೀರಲಿ ಮಾಡಿದುದು (ಉದಲಾವಣಿಕ Hlâ.). ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಕಡಲು (Si. 81). — ಉಪ್ಪುನೆಲ. Salt ground (C.). — ಉಪ್ಪುಮಡಿ. A salt bed (My.; Tĕ.). — ಉಪ್ಪುಮಣ್ಣು. Salt earth (C.). — ಉಪ್ಪುರೇವು. The bank of a back-water, communicating with the sea, from which salt pans are supplied with water (Tĕ.; My.). — ಉಪ್ಪೂಡು. -ಊಡು. To apply salt, to salt. ಹವಣಿಸಿದು ಮಾಂಸಮಂ ತುಣ್ಣುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪೂಡಿದದರಲ್ಲಿ ವಲ್ಲೂರಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 218). — ಉಪ್ಪೆಗಚಿ. -ಎಗಚಿ. = ಉಪ್ಪಚ್ಚಿ, ಉಪ್ಪಗಚಿ q. v. above. (My.).

ಉಪ್ಪುರ uppura. = ಉಪ್ಪರ. (ಮೇಲೆಮ್ಬುದರ್ಥಂ Bhn. 11 one MS., o. r. ಅಪ್ಪರ).

ಉಪ್ಪೆಗಚಿ uppĕgači. See s. ಉಪ್ಪು 3.

ಉಫ್ uph. A sound emitted when strongly blowing with the mouth to remove impurities of any kind (C.; Rsv. 5, 32). This blowing sound is also used as a charm by jugglers when producing snakes, or by conjurers pretending to remove diseases, etc. (C.). — ಉಫ್‌ಗಾಳಿ. The wind produced by the uph (C.).

ಉಫಿ uphi. = ಉಫ್. (S. Mhr.).

ಉಬಿಕು ubiku. To swell, to rise; to overflow (Tĕ. ಉಬುಕು; T. ಉಬುಕ್ಕು; Si. 115).

ಉಬ್ಜ ubja. Pressing downwards. See ನ್ಯುಬ್ಜ.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbu2-aṭĕ. = ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ, ಉರ್ಬಟೆ. Swelling, increase; elation; greatness; power; boldness, heroism (ಉನ್ನತಿಕೆ Kk. 73; ಪೆರ್ಚು, ಉಬ್ಬರ, ಉನ್ನತಿಕೆ Šm. 38; ಶೌರ್ಯಾತಿರೇಕ Bhn. 35). ಬಹುವಾದ್ಯದ ಉಬ್ಬಟೆ ಅಖಿಲದೆಸೆಯೊಳ್ ಆವರಿಸಲ್ (Č. Bp. 5, 7). See ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ; Grj. 2, 106; Râm. 3, 6, 45; 6, 30, 17; J. 8, 34.

ಉಬ್ಬಟೆ ubbaṭĕ. 2. See s. ಉಬ್ಬು 3.

ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ ubbu2-aṭṭĕ1. = ಉಬ್ಬಟೆ 1, etc. (My.). See ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟ್ಟೆ.

ಉಬ್ಬಡಿಗ ubbaḍiga. = ಉಬ್ಬರಿಗ, ಉಬ್ಬುದಿಗ q. v. Increase, greatness (ಪಿರಿದು Šmd. II, o. r. ಉಬ್ಬರಿಗ).

ಉಬ್ಬಣ ubbaṇa. A wooden beam for locking a door (My.). 2, a kind of weapon: a club (? Râm. 6, 2, 12; 6, 10, 8; Bh. 7, 1, 14; 7, 14, 8).

ಉಬ್ಬರ ubbara. = ಉಬ್ಬರ. Swelling; increase; the state of being swollen, risen, or full to overflowing; greatness, etc.; abundance (ಉನ್ನತಿಕೆ, etc. Šm. 38; ಪೆರ್ಚುಗೆ Kk. 55, o. r. ಉಬ್ಬರ; My.; Tĕ.; Tu. ಉಬರ್, ಉಬ್ಬರ; ಉಬೆರ್, to become thick); violence (of disposition, My.). ನೀರುಬ್ಬರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Si. 115). ಹೊಟ್ಟೆಯುಬ್ಬರ (ಅನಾಹ, ವಿಬನ್ಧ 201). ಉಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆ (Bh. 3, 13, 32). ಕುಸುಮುರಸದ ಉಬ್ಬರದ ತೊಱೆ (1, 5, 9). ನದಿಗಳ್ ಉಬ್ಬರಮ್ ಅಡಗಿ (J. 25, 3). See Abh. P. 15, 68; 16, 27; J. 4, 49; 6, 17; 27, 7; Râm. 5, 8, 50; 3, 13, 4; 6, 30, 10. 14.

ಉಬ್ಬರಿಗ ubbariga. = ಉಬ್ಬಡಿಗ q. v.

ಉಬ್ಬರಿಸು ubbarisu. To swell, to be swollen (My.); to rise; to become great (as the noise of musical instruments, My.); to increase; to abound; to be full; to be elated; to be proud; to become joyful (ಪೂರಣ Šmd. Dh.). See Bp. 15, 22; 18, 47. 62; 21, 42; 23, 11; 28, 33. 57; 45, 2. 49; 49, 14; 56, 14; 59, 12; Rsv. 5, 89. 118; Bh. 1, 12, 2; 1, 19, 23; 3, 13, 27; Šsv. 2, 24.

ಉಬ್ಬಲು ubbalu. = ಉಮ್ಮಿ, ಉಯ್ 4, (ಗುಯ್, ಗುಂಗು), ಊಬಲು, ಹುಯ್. The husk or chaff of paddy (My.; Tu. ಉಮಿ, ಉಮ್ಮಿ; T., M. ಉಮಿ; Tĕ. ಉಮಕೆ, ಉಮುಕೆ, ಊಕೆ). 2, hair or wool spontaneously fallen from the body (My.).

ಉಬ್ಬಸ ubbasa. = ಉಬ್ಬುಸ, ಉಬ್ಬುಸು, ಉರಬಸ, ಉಬ್ಬಸ. Difficult breathing;—asthma (C.; Tĕ.; Tu. ಉಬ್ಬಸ, ಉಬ್ಬೆಸ; T. ಉಪ್ಪಜ; M. ಉಮ್ಮಟ್ಟ; M. ಉಮೆ, to breathe heavily; *cf.* ಉಮ್ಮಲು 2; ಉಗರಿಸು). 2, fretfulness, envy (C.). 3, strait, difficulty, trouble (C.).—See Bp. 36, 11; 56, 25; Râm. 5, 8, 63; Bh. 3, 13, 21; Šsv. 2, after 2; J. 7, 29; Jňs. 22, 31; B. 5, 139; ಕಟ್ಟುಬ್ಬಸ, ಗೂರುಬ್ಬಸ, ಮೂಗುಬ್ಬಸ, Prv. s. ಕುರುಡಿ. — ಉಬ್ಬಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to be troubled with shortness of breath (Bp. 49, 23). 2, to begin to suffer trouble (43, 35). — ಉಬ್ಬಸವಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. Breath to be arrested or obstructed, to become asthmatic (ಉಚ್ಛ್ವಾಸನಿಗ್ರಹ Šmd. Dh., o. r. ಉತ್ಸಾಹ-).

ಉಬ್ಬಳ ubbaḷa. = ಉಬ್ಬಳಿಕೆ. (Tĕ. ಉಪ್ಪಲ, ಉಪ್ಪಳ; R.; Mhr. ಉಮಾಸಾ, ಉಮಾಳಾ).

ಉಬ್ಬಳಿಕೆ ubbaḷikĕ. Nausea, qualm, eructation (My.; Si. 400; T. ಉವಟ್ಟು, to loathe; M. ಉಯನ್ನು, ಉಬಿನ್ನು, to belch; T. ಉವರ್, to feel aversion).

ಉಬ್ಬಳಿಸು ubbaḷisu. = ಉಬ್ಬುಳಿಸು. To nauseate, to become squeamish (My.; Mhr. ಉಮಸಳಣೇಂ, ಉಮಳಣೇಂ).

ಉಬ್ಬಿಕೆ ubbikĕ. = ಉಬ್ಬುವಿಕೆ. (My.).

ಉಬ್ಬಿಸು ubbisu = ಉರ್ಬಿಸು, ಉರ್ವಿಸು. To cause to swell (B. 4, 118; My.); to cause to rise; to raise, as the arm (Bp. 32, 14); to rouse, to startle (J. 28, 47); to puff up by flattering (ಬುಲ್ಲಯ್ಸು G.); to exhilarate (Râm. 6, 10, 10; My.); etc.

ಉಬ್ಬು ubbu. 1. = ಉರ್ಬು 1, ಉರ್ವು 1. To swell; to increase (Bp. 6, 25; 15, 28; 50, 4; J. 28, 46; B. 3, 30; 4, 222); to be raised; to rise (J. 28, 55); to be elated; to be puffed up; to become glad (Grj. 2, after 106; Bp. 1, 20; 4, 1; 5, 6; 22, 67; 28, 22; 29, 18; 35, 3; 61, 32; Bh. 3, 13, 25; J. 17, 35; 23, 21; 24, 3. 79; 27, 46). (C.; Tĕ., Tu.; T. ಉಪ್ಪು; T. ಉಬುಮು, to arise; *cf.* ಉಣ್ಮು, ಉಬು, ಉರ್ಚು 1). ಉಬ್ಬಿದ ಕಪ್ಪೆ ಆನೆಯ ನುಂಗೀತೇ? (Prv.). — ಉಬ್ಬುಬ್ಬು. rep. (Bp. 56, 14).

ಉಬ್ಬು ubbu. 2. = (ಉಬುಬು 1, etc.), ಉರ್ಬು 2, ಉರ್ವು 2. The state of being swollen, etc.; height; elevated position; elation; joy; pride. See ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬು; Bp. 21, 43; 39, 36; 43, 8; Bh. 2, 13, 49; 4, 2, 58; 8, 26, 56; J. 15, 40; 22, 7; 25, 10. 18. 44; Râm. 3, 2, 21; 6, 10, 12. 24. 25. — ಉಬ್ಬುಗಲ್ಲ. A cheek puffed out (C.). — ಉಬ್ಬುಗವಳ. -ಕವಳ. A bolus that creates elation (Bh. 8, 26, 56). — ಉಬ್ಬುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Elation or pride to fade (Bp. 54, 82). — ಉಬ್ಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Elation or pride to be spoiled or done away with (Bp. 44, 22; 54, 10; Bh. 8, 23, 3). — ಉಬ್ಬುಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. Excessive pride (Râm. 6, 2, 18). — ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗು. Hill and dale, unevenness (Si. 399; My.). — ಉಬ್ಬುಹಲ್ಲು. A projecting tooth (My.). — ಉಬ್ಬುಹೊಱೆ. A swelling or swollen river (My.).

ಉಬ್ಬು ubbu. 3. (fr. ಉಲಿ 1). = ಉರ್ಬು 3. Crying (Tu. ಉಬ, to sound, play upon; Tĕ. ಉಡುಮು, ಉಱುಮು, thunder; to thunder; ಉರುಮು, to roar; ಉಲಿ, to sound, resound; see ಉರ 2). — ಉಬ್ಬಟೆ. -ಅಟೆ. Crying aloud (My.).

ಉಬ್ಬು ubbu. = ಹುಬ್ಬು, etc. See ಕಣ್ಣುಬ್ಬು, ಗಣ್ಣುಬ್ಬು.

ಉಬ್ಬುದಿಗ ubbudiga. = ಉಬ್ಬಡಿಗ, etc. Greatness, etc. (ಅಣಿಯರಂ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ಪಿರಿದು Kk. 84).

ಉಬ್ಬುವಿಕೆ ubbuvikĕ. Swelling, etc. (My.).

ಉಬ್ಬುಸ ubbusa. = ಉಬ್ಬಸ. (My.).

ಉಬ್ಬುಸು ubbusu. = ಉಬ್ಬಸ. (My.).

ಉಬ್ಬುಳಿಸು ubbuḷisu. = ಉಬ್ಬಳಿಸು. (J. 15, 41).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 1. Heat; steam (ಉಷ್ಣ Šm. 101; C.; Tĕ.; Tu. ಉಬೆ steam; Mhr. ಊಬ; *cf.* ಉಗಿ 8; ಉರಿ 1?). — ಉಬ್ಬೆಗೆ ಹಾಕು. To expose to heat or steam, to steam (B. 4, 71). — ಉಬ್ಬೆಮನೆ. A building in which washermen steam dirty clothes in lie-water (My.). — *Cf.* Tbh. ಉಷ್ಮ?

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 2. Rain (ಮೞೆ Šm. 101, Bhn. 28; T. ಉಱಿಪ್ಪು, ಊಟ್ಟೈ, rain; *cf.* ಒಱೆ 1, ಊಱೆ).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. = ಪುಬ್ಬೆ, etc. ಉಬ್ಬೇ ಮೞೆ ಗುಬ್ಬೀ ತಲೆ ನೆನೆಯುವದಿಲ್ಲ. — ಉಬ್ಬೇ ಮೞೆ ಅಬ್ಬೇ ಹಾಲು (Prvs.).

ಉಬ್ಬೇಗ ubbĕga. Tbh. of ಉದ್ವೇಗ. Anxiety, fear, distress (ಉದ್ವೇಗ, ಉದ್ಭ್ರಮ Nr.; ತಾಪ Ct. II, 61; Šm. 32; ಚಿನ್ತೆ Kk. 71. 72; ಸನ್ತಾಪ Šs.; My.; Abh. P. 9, 40; 15, 68; Šsv. 2, after 2). — ಉಬ್ಬೇಗವಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To fear (J. 5, 37; 8, 40).

ಉಭಯ ubhaya. *Both* (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಯುಗ, etc., ಎರಡು Mr. 434).

ಉಭಯಕರ್ತೃಕ ubhaya-kartṛika. Two agents (ಇರ್ಬರ್ ಕರ್ತೃಗಳ್ Šmd. 296).

ಉಭಯಕರ್ಮ ubhaya-karma. Two sins (those of father

and mother, those called pâpa and puṇya, etc., Bp. 3, 49; 7, 1; 8, 1; 29, 1).

ಉಭಯಕವಿ ubhaya-kavi. A poet versed in both Saṁskṛita and Kannaḍa (Bp. 1, 11).

ಉಭಯಕವಿತ್ವ ubhaya-kavitva. Poetry in both Saṁskṛita and Kannaḍa (Bp. 1, 17).

ಉಭಯತರು ubhayataru. The plural of a Tbh. of ಉಭಯ ತಸ್. The persons of both sides, both persons (C.; B. 5, 84).

ಉಭಯತಸ್ ubhayatas. *On both sides;* from both sides; to both sides.

ಉಭಯತ್ರ ubhayatra. In both places; on both sides; in both times.

ಉಭಯತ್ರರು ubhayatraru. The persons of both sides, both persons (C.; B. 5, 99).

ಉಭಯದ್ಯುಸ್ ubhaya-dyus. *Both days, the day past and to come.*

ಉಭಯಧರ್ಮ ubhaya-dharma. Both religions, Brahmanism and Śivaism (Bp. 3, 60).

ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವ ubhaya-pârśva. Both sides (Bp. 26, 27); both parties.

ಉಭಯಭಾಷೆ ubhaya-bhâshĕ. Both languages: Saṁskṛita and Prâkṛita (or Kannaḍa, Čh.).

ಉಭಯಮಾತ್ರ ubhaya-mâtra. A vowel with two syllabic instants or moras, a dîrgha vowel (Śmd. 17).

ಉಭಯರಾಶಿ ubhaya-râśi. A heap of grain containing both the government and farmer's share (My.).

ಉಭಯಲಿಂಗ ubhaya-liṅga. A word that is both masculine and neuter (Śmd. 108). 2, the ishṭa and guru liṅgas (My.).

ಉಭಯಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ ubhaya-liṅga-prasâda. A prasâda derived from the ishṭa and guru liṅgas (Bp. 33, 2).

ಉಭಯಲೋಕ ubhaya-lôka. This and the other world (Bp. 37, 59; 49, 6).

ಉಭಯವ್ಯಂಜನ ubhaya-vyañjana. *Having the marks of both sexes.*

ಉಭಯಸಂಸ್ಕಾರ ubhaya-saṁskâra. The ceremony of presenting both the ishṭa and guru liṅgas (Bp. 39, 14).

ಉಭಯಸಾಮ್ಯ ubhaya-sâmya. The similarity of two things (Kâvy. III, 3, B, 38).

ಉಭಯಾನುಮತ ubhaya-anumata. Agreed to or accepted mutually or on both sides. (My.).

ಉಭಯಾನುಮತಿ ubhaya-anumati. Mutual agreement (My.).

ಉಭಯೇದ್ಯುಸ್ ubhayê-dyus. *Both days, the day past and to come.*

ಉಮ್ um. = ಉಣ್. See ಉಮ್ಬು. 2, eating, enjoying. See ಉಮ್ಬಳಿ.

ಉಮಂ umaṁ. = ಉವಂ 1. See ಎನ್ದುಮಂ.

ಉಮತ್ತ umatta. = ಉಮ್ಮತ್ತ q. v., etc. (ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆ Šs.; My.).

ಉಮದಾ umadâ. Noble, illustrious, fine, splendid (person or thing, Mhr., H.; R.).

ಉಮರಾವು umarâvu. A nobleman (Mhr., H.; R.).

ಉಮರು umaru. Heat, sultriness (S. Mhr.; *cf.* ಉಮ್ಮಳ).

ಉಮಾದ umâda. = ಉಮ್ಮಾದ. Tbh. of ಉನ್ಮಾದ (S. Mhr.).

ಉಮಾಧವ umâ-dhava. Śiva (Grj. 10, 70).

ಉಮಾಧೀಶ್ವರ umâ-adhîśvara. Śiva (Bp. 54, 33).

ಉಮಾಪ umâ-pa. Śiva (Bp. 1, 35; 10, 12; 24, 41).

ಉಮಾಪತಿ umâ-pati. *Śiva.*

ಉಮಾಪುತ್ರ umâ-putra. Gaṇapati. 2, Kârttikêya (Vîrabhadra). (C.).

ಉಮಾಪ್ರವರ umâ-pravara. Śiva (Bp. 13, 2).

ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ umâ-mahêśvara. Śiva (C.).

ಉಮಾರಮಣ umâ-ramaṇa. Śiva (Bp. 42, 37).

ಉಮಾವರ umâ-vara. Śiva (Bp. 53, 46).

ಉಮಾವಲ್ಲಭ umâ-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34).

ಉಮಾಸುತ umâ-suta. = ಉಮಾಪುತ್ರ. (My.).

ಉಮು umu. = ಉಂ 1. ಸ್ತುತಿಯುಂ ನಿನ್ದೆಯುಮು (Bp. 50, 73). — ಉಮುವಿಧಿ. The conjunction-method or rule (Śmd. 149).

ಉಮೆ umĕ. An affix for forming nouns, *e. g.* ತಕ್ಕುಮೆ (Śmd. 248; *cf.* ಅಮೆ, ಮೆ).

ಉಮೆ umĕ. ಉಮಾ. *Lin, linseed, flax, Linum usitatissimum* (ಎಳ್ಳಗಸೆ Mr. 374). 2, *the wife of Śiva* (ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಬಿಱಿಯನ ಣುಗಿ Čt. II, 119). — ಉಮೆದೇವಿ. = ಉಮೆ No 2. (Bp. 59, 8). — ಉಮೆಯಾಳ್ದ. -ಆಳ್ದ. Śiva (ಮಾದೇವ, etc. Čt. I, 5). — ಉಮೆಯಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. Śiva (Bp. 29, 11). — ಉಮೆಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Śiva (Bp. 24, 60).

ಉಮೇದ umêda. = ಉಮೇದು. Confidence, assurance, hope (Čb. 21; Mhr., H.); aptitude, inclination.

ಉಮೇದವಾರ umêdavâra. Hopeful, confident; a candidate (B. 5, 290; My.); a volunteer (My.).

ಉಮೇದವಾರಿ umêdavâri. Hopefulness, expectancy (My.; Mhr.). 2, volunteering (My.).

ಉಮೇದು umêdu. = ಉಮೇದ. (Čb. 27. 80; My.).

ಉಮೇಶ umâ-îśa. Śiva (ಕಾಲ Mr. 502; Bp. 22, 17).

ಉಮೇಶ್ವರ umâ-îśvara. Śiva (Bp. 61, 46).

ಉಮ್ಬ umba. = ಉಣ್ಬ (see ಉಣ್). Present relative participle of ಉಣ್ (ಉಣ್ಣು), used also to form the future (Bp. 54, 24; My.). ಉಮ್ಬದೇ? (Bp. 11, 10). ಉಮ್ಬೊಡೆ (14, 10). ಉಮ್ಬುದು (28, 31; 58, 29). ಉಮ್ಬನೋ? (43, 81). ಉಮ್ಬಾಗಲ್ (56, 50). ಉಮ್ಬರೆ? (Bh. 1, 8, 73).

ಉಮ್ಬಳಿ um-baḻi2. = ಉಮ್ಬಳಿಗೆ, ಉಮ್ಬುಳಿ, ಉಮ್ಮಳಿ, ಉಮ್ಮಳಿಗೆ, ಉಮ್ಮುಳಿ, ಉಮ್ಮುಳಿಗೆ. An enjoyment-gift: the rent-free grant of a plot of ground or of a village (ಕೊಡಗೆ Śmd. I; My.; T. ಉಮ್ಬಳಿಕ್ಕೈ; Te. ಉಮ್ಬಳ, ಉಮ್ಬಳಿ, ಉಮ್ಬಳಿಕೆ; Tu. ಉಮ್ಬೊಳಿ). See ನೀರುಮ್ಬಳಿ. — ಉಮ್ಬಳಿಗ್ರಾಮ. (B. 5, 59; My.).

ಉಮ್ಬಳಿಗಾಱ umbaḻi-gâṟa. The holder of an umbaḻi (C.).

ಉಮ್ಬಳಿಗೆ um-baḻigĕ. = ಉಮ್ಬಳಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಬು umbu. A vulgar form of ಉಣ್, ಉಣ್ಣು, to eat (C.). ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ, ಕೋಳಿಕ್ಕೆ ಹೆಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ! — ಉಮ್ಬಕ್ಕೆ ಉಡಕ್ಕೆ (or ಉಮ್ಬೊಕ್ಕೆ ಉಡೊಕ್ಕೆ) ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ. — ಉಮ್ಬಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಬಕ್ಕೆ ಮಾಳಾಯಿ, ಕಿಚ್ಚು ಹೊಟಿಕ್ಕೆ ಸಾನ್ತಾಯಿ. — ಇಕ್ಕುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಉಮ್ಬುವವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? — ಅಟ್ಟುಮ್ಬೋದಕ್ಕಿನ್ತ ತಿರಿದುಮ್ಬೋದೇ ಲೇಸು. (Prvs.). ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ ಗಟಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ಅರ್ಥವನು ಸದ್ಯದಲಿ ಆರ್ ಉಮ್ಬುವರು? (Dp. 1). ಉಮ್ಬುತ್ತೇನೆ, etc. (C.), ಉಮ್ಬುವಣ, ಉಮ್ಬುವನ, ಉಮ್ಬೋಣ (C.). See ತಿಮ್ಬುಮ್ಬುವ.

ಉಮ್ಮುಳಿ umbuḷi. = ಉಮ್ಬುಳಿ. (My.).

ಉಮ್ಮತ ummata. Tbh. of ಉನ್ಮತ್ತ. (ಮದನ, etc. Mr. 513; My.). — ಉಮ್ಮತದ ಹುಟಿ. A particular kind of snake (? ಮೂಲುಧಾನ, etc. Si. 77).

ಉಮ್ಮತಿ ummati. = ಉಮ್ಮತ್ತಿ. (My.).

ಉಮ್ಮತ್ತ ummatta. = ಉಮ್ಮತ, etc. Tbh. of ಉನ್ಮತ್ತ (Šmd. 350, o. r. ಉಮ್ಮತ). (ದುತ್ತೂರ, ಕಲಧೌತ Nn. 44, o. r. ಉಮ್ಮುತ್ತ; My.). See ಆರಸಿನ-, ಕರೇ-.

ಉಮ್ಮತ್ತಿ ummatti. = ಉಮ್ಮತ್ತ, etc. (My.; ಉನ್ಮತ್ತ Si. 141).

ಉಮ್ಮದ ummada. Tbh. of ಉನ್ಮದ. (C.).

ಉಮ್ಮಲು ummalu. 1. = ಉಮ್ಮುಲು. Phlegm, mucus (My.; see ಉಗುಳಿ 1 & 2).

ಉಮ್ಮಲು ummalu. 2. Difficult breathing (My.; *cf.* ಉಬ್ಬಸ).

ಉಮ್ಮಳ ummaḷa. (Tbh. of ಉಷ್ಮನ್). Heat; grief, trouble, anxiety, etc. (ನಿರ್ವೇದ, ಖೇದ Hlâ.; ದುಮ್ಮಾನ, ಚಿನ್ತೆ Kk. 52; ದುಗುಡ Bhn. 29; ಬೇವಸ, ದುಮ್ಮಾನ Šs.). See Abh. P. 9, 4°. 106; 10, 9; Grj. 10, 6; Bp. 3, 59.

ಉಮ್ಮಳಿಕೆ ummaḷikĕ. Heat; grief, distress, anxiety; fatigue, languor (ಉದ್ವೇಗ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 142; ವ್ಯವಾಯ, ಉದ್ವೇಗ 152; ಮನ್ಯು, ಶೋಕ, ಶುಚ್ Nr.; ನಿರ್ವೇದ, ಖೇದ Mr. 455; ಗ್ಲಾನಿ, ಕ್ಲಮಥು Hlâ.; My.; Tĕ. ಉಮ್ಮಲಿಕೆ).

ಉಮ್ಮಳಿಸು ummaḷisu. To be hot (ಊಷ್ಮೆದೋಱು Šmd. II; ಊಷ್ಮೆ Kk. 83); to grieve, to be full of cares, to be distressed (ಚಿನ್ತೆ Šmd. Dh.; Tĕ. ಉಮ್ಮಲಿಂಚು). See Abh. P. 9, after 40; 14, 106; Bp. 3, 37; 13, 15; 15, 6; 23, 5; 24, 14; 27, 17. 22; 37, 22; 58, 24; Ršv. 13, after 96; J. 4, 22; 18, 54. 58; 24, 41; 28, 37; 31, 53. 76.

ಉಮ್ಮಳಿ ummaḻi. = ಉಮ್ಬುಳಿ, etc. (My.). — ಉಮ್ಮಳಿ ಖೇಡಪಾರಯ್ಯ. A N. (Bp. 58, 5).

ಉಮ್ಮಳಿಗೆ ummaḻigĕ. = ಉಮ್ಮಳಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮಾದ ummâda. Tbh. of ಉನ್ಮಾದ. (C.).

ಉಮ್ಮಿ ummi. = ಉಬ್ಬಲು, etc. The husk or chaff of paddy (My.). ಉಮ್ಮಿ ಕುಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ ಗುಳ್ಳೆ ಆಯಿತು (Prv.). See Prv. s. ತವಡು 2.

ಉಮ್ಮಿಗೆ ummigĕ. = ಉಮ್ಮುಗೆ. The milky grains of wheat or barley which when still in the ears are often fried, thrashed or rubbed out, and eaten (S. Mhr.). ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ (ಧಾನೆ Mr. 375, o. r. ಉಮ್ಮುಗೆ).

ಉಮ್ಮು ummu. 1. (fr. ಉಮ್). Boiled rice (a term used when speaking to children, S. Mhr.).

ಉಮ್ಮು ummu 2. A kiss (My. occasionally; M. ಉಮ್ಮ).

ಉಮ್ಮುಗೆ ummugĕ. = ಉಮ್ಮಿಗೆ. (ಧಾನೆ Hlâ.).

ಉಮ್ಮುತ್ತ ummutta. = ಉಮ್ಮತ್ತ q. v., etc. (My.).

ಉಮ್ಮುಲು ummulu. = ಉಮ್ಮಲು 1. (My.).

ಉಮ್ಮುಳಿ ummuḻi. = ಉಮ್ಬುಳಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮುಳಿಗೆ ummuḻigĕ. = ಉಮ್ಮುಳಿ, etc. (My.).

ಉಮ್ಮೆ ummĕ. (fr. ಒರೆ 3?).—ಉಮ್ಮೆಕಲ್. A stone used to remove juice (ರಸಹಾರಿ Mr. 206, o. r. in three MSS. ಅಮ್ಮಿಕಲ್).

ಉಮ್ಮೆ ummĕ. = ಒಮ್ಮೆ. Tbh. of ಉಷ್ಮ (Šmd. 350). Heat, steam, vapour, exhalation (ಸೆಗಳಿಗೆ, ಝಳ, ಊಷ್ಮೆ Kk. 11*b*; ಊಷ್ಮೆ Kk. 12, o. r. ಒಮ್ಮೆ).

ಉಮ್ಮೆತ್ತಿ ummĕtti. = ಉಮ್ಮತ, etc. (R.; Tĕ. ಉಮ್ಮೆತ್ತ).

ಉಮ್ಯ umya. (fr. ಉಮಾ). *A field of linseed.*

ಉಯ್ uy. 1. = ಒಯ್. To carry off (Abh. P. 9, 96, MS.). (T. ಉಯ್, to ride, go in a conveyance, drive, proceed). ದೇವಿಯರಿರಾ, ಕಡುಕೆಯ್ದು, ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ಣರ ಮ್ ಎಱೆದುಯ್ಯೆ ಬಾರಿಸದೆ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪುದೇ? (Šmd. 112).

ಉಯ್ uy. 2. To restrain, to check, to confine, to bind (ನಿಯಾಮ Šmd. Dh.; T. ಉಯ್, to keep; ಒಡುಕ್ಕು, to straiten, restrain, keep in). ಉಯ್ಯಂ, ಉಯ್ಯಲುಂ (Šmd. 86). ಕಱು ತಡೆದತ್ತು, ಕನ್ದನ್ (o. r. ಕಂಚನ್) ಉಣಲ್ ಊ ಮನೆ ಯ ಊಕೆಗಳ್ ಉಯ್ದರ್ (202).

ಉಯ್ uy. 3. A cry to drive away animals (C.).

ಉಯ್ uy. 4. (ಉಯ್ಯು). = ಉಬ್ಬಲು, etc. The husk of rice or corn (My.). ಧಾನ್ಯದ ಉಯ್ಯಲ್ಲಿ ತುಷ ಎನಿಸು ಗು (Nr., o. r. ಹುಯ್ಯಲ್ಲಿ).

ಉಯ್ಯಲ್ uyyal. = ಉಯ್ಯಲು, ಉಯ್ಯಲೆ, ಉಯ್ಯಾಲು, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಉವಾಲೆ, ಉವ್ವಾಲೆ. A swing (ದೋಲೆ, ಪ್ರೇಂಖ Nr.; ಪ್ರೇಂಖ Nn. 129, o. rs. ಉಯ್ಯಲು, ಉಯ್ಯಲೆ; ದೋಲಾ ಸ್ದೋಲ Mr. 204; T. ಉಂಜಲ್, ಊಜಲ್, ಊಂಜಲ್; Tĕ. ಉಯ್ಯ ಲೆ, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಉಯ್ಯೇಲೆ, ಊಯಲೆ; M. ಉಱಿಞ್ಞಲ್, ಊಂಜಲ್; Tu. ಉಜ್ಜಾಲ್, ಉಯ್ಯಾಲ್; T. ಉಱಿಲ್, to swing; Tĕ. ಊಗು, ಊಚು, ಊಟಾಡು, to swing; *cf.* ಉಱಿಲ್ 2, ಒದಱು 1, ಒಲೆ 2). ತಳಿರುಯ್ಯಲೇ! (Šmd. 152). ಆಡುವರು ಲತೆಯುಯ್ಯಲನು (Bhâgavata 10, 18, 9). See ನವಿಲುಯ್ಯಲ್.

ಉಯ್ಯಲು uyyalu. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (ಪ್ರೇಂಖ Nn. 129, see ಉಯ್ಯಲ್; Bp. 12, 9).

ಉಯ್ಯಲೆ uyyalĕ. = ಉಯ್ಯಲ್ q. v., etc. (My.). See ತೂಗು ಯ್ಯಲೆ.

ಉಯ್ಯಾಲು uyyâlu. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (My.).

ಉಯ್ಯಾಲೆ uyyâlĕ. = ಉಯ್ಯಲ್, etc. (ಪ್ರೇಂಖ Mr. 527; My.). — ಉಯ್ಯಾಲೆಗೌರಮ್ಮ. A name of Pârvatî who is swung by her votaries on the third day of the bright half of the bhâdrapada month (C.). — ಉಯ್ಯಾಲೋತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. A festival in the âshâḍha month, at which, for three or more days, the idols of Vishṇu are swung (My.).

ಉಯ್ಯಾಳಿ uyyâḷi. = ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.).

ಉಯ್ಯಾಳಿಗ uyyâḷiga. = ವಯ್ಯಾಳಿಗ, etc. (My.).

ಉರ ura. 1. = ಉರು 1. Impetuosity, etc. (in ಉರ ವಣಿ 1, etc.; *cf.* ಉರುಟು 1; T., M. ಉರ, exertion, great effort; — to be strong; to be violent, to be high or boisterous, as rain, wind, etc.).

ಉರ ura. 2. (fr. ಉಲಿ 1). = ಉರು 3. Crying (in ಉರವ ಣಿ 2; see ಉಬ್ಬು 3; *cf.* ಒರೆ 5).

ಉರ ura. Tbh. of ಉರಸ್. The breast (Hlâ., Mr. 327; J. 4, 42; 16, 28; 28, 46). — ಉರವ್ವರಂ. o-ಬರಂ. Up to the breast (Abh. P. 7, 93).

ಉರಃಸೂತ್ರಿಕೆ uras-sûtrikĕ. *A pearl necklace hanging over the breast.*

ಉರಕು uraku. = ಹುರಕು. Itch (My.).

ಉರಗ ura-ga. Going on the breast: *a snake.*

ಉರಗಕಟಕ uraga-kaṭaka. Šiva (Bp. 26, 64; 36, 51; 54, 42).

ಉರಗತರ uraga-tara. A kind of skink (ಹಾವ ರಾಣಿ Mr. 165).

ಉರಗಪತಿ uraga-pati. The king of snakes: šêsha or vâsuki (Bp. 28, 55).

ಉರಗಭೂಷಣ uraga-bhûshaṇa. Šiva (My.).

ಉರಗಭೋಜಿ uraga-bhôji. A mungoose (My.). 2, a peacock (My.). 3, garuḍa (My.).

ಉರಗರಾಜ uraga-râja. = ಉರಗಪತಿ. (Bp. 11, 12).

ಉರಗಶಯನ uraga-šayana. Vishṇu (Čb.; My.).

ಉರಗಶಯ್ಯೆ uraga-šayyĕ. A snake-couch. ಉರಗಶಯ್ಯೆಯನ್ ಏಱಿದನ್, ಆಯ್ವಾಯ ಶಂಖಮುಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (Šmd. 224).

ಉರಗಸ್ಪರ್ಶನ uraga-sparšana. The serpent-contact: an eclipse (ಉಪರಾಗ, ಗ್ರಹಣ, etc. Mr. 35).

ಉರಗಹಾರ uraga-hâra. Whose necklace are snakes: Šiva (Bp. 50, 9).

ಉರಗಹಾರಿ uraga-hâri. = ಉರಗಹಾರ. (My.).

ಉರಗಾಂಗನೆ uraga-aṅganĕ. A woman of the uragas or nâgas (J. 24, 13).

ಉರಗಾದ್ರಿ uraga-adri. N. of a hill near Tirupati (My.).

ಉರಗಿ uragi. A female snake (Bh. 1, 20, 61).

ಉರಗೇಂದ್ರ uraga-indra. = ಉರಗಪತಿ. (A., Čb.).

ಉರಟ uraṭa. = ಉರಟು 1, etc. (My.). — ಉರಟಅಱಿವೆ. = ಉರಟುಅಱಿವೆ. (B. 5, 76). — ಉರಟಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Coarse hair (B. 3, 98).

ಉರಟಣಿ uraṭu2-aṇi3. = ಉರುಟಣಿ, ಉರುಟಾಣಿ, ಉರ್ಟಣಿ, ಉರ್ಟಾಣಿ. Rolling-play: a play of a newly married couple, their jestingly rolling cocoa-nuts and balls between each other (My.). — ಉರಟಣಿಹಾಡು. Stanzas sung on that occasion (My.).

ಉರಟಾ uraṭâ. = ಉರಟ, ಉಲಟಾ, ಉಲ್ಟಾ, ಉಲ್ಲಟ, ಉಳ್ಟಾ. Inverse, upside down; contrariwise (My.; Br. ಉಲ್ಟಾ; Mhr. ಉಲಟಾ); the inside (of a garment, etc., My.).

ಉರಟಾಯಿಸು uraṭâyisu. = ಉರುಟಾಯಿಸು, ಉರ್ಟಾಯಿಸು. (To overturn), to reject (as another's words); to deceive (one by words, My.).

ಉರಟಿ uraṭi. = ಉರುಟಿ. Cheapness (My.; T.).

ಉರಟಿ uraṭi. = ಉರಟಾ, etc. (Mg.).

ಉರಟು uraṭu. 1. (fr. ಒರೆ3 ?). = ಉಟ್ಟ, ಉಟ್ಟು4, ಉರಟ, ಉರುಟ, ಉರುಟು3, ಉರ್ಟು1, ಒರಟು1, ಒರ್ಟು1. Coarseness of cloth, thread, hair, etc., thickness, stoutness (My.; T. ಉರಪ್ಪು, strength, firmness, durableness; ಉರಪ್ಪು ಚೀಲೆ, a strong cloth, a coarse cloth; see ಉರ 1). — ಉರಟುಅಱಿವೆ. Coarse cloth (B. 5, 297). — ಉರಟುತೊಗಲು. A coarse skin or fur (B. 5, 297. 298). — ಉರಟುನೂಲು. Stout thread (B. 5, 297). — ಉರಟುಸಣಬಿನ ಅಱಿವೆ. Coarse or strong linen cloth (B. 5, 297). — ಉರಟುಸಕಲಾತಿ. Coarse broadcloth (B. 5, 297).

ಉರಟು uraṭu. 2. = ಉರುಟು 4, etc. To roll (v. i.), etc. (My.; Mhr. ಉಲಟಣೇಂ, to turn over, upset).

ಉರಟು uraṭu. 3. = ಉರುಟು 5, etc. (My.; ದುಣ್ಡು, ಬಟುವು G.).

ಉರಣ uraṇa. *A ram.*

ಉರಣಾಕ್ಷ uraṇa-aksha. *The plant Cassia alata or tora,* the ringworm-shrub.

ಉರಣೆ uraṇĕ. (= ಉರುಟಾಣಿ s. ಉರುಟು 5). A roller for moving logs of wood, etc. (My.).

ಉರಣ್ಟು uraṇṭu. = ಉರಟು 2, etc. (My.).

ಉರತ urata. = ಉರಿತ. Burning; flaming (C.).

ಉರದು uradu. = ಉರಿದು. P. p. of ಉರಿ 1. (My.).

ಉರಪಾಶ ura-pâša. A strap passed round the chest (belly) of an ox to fasten a load (ಪಟ್ಟಳೆ Mr. 350, one MS. ಉರುಪಾಶ).

ಉರಪು urapu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. To inflame, etc. (My.).

ಉರಪು urapu. 2. = ಉರಿಪು 2, ಉರುಪು 2, ಉರುವು 2, ಉರ್ಪು 2. Burning, etc. (C.).

ಉರಬಸ ura basa. (ಉಬಿ-?) = ಉಬ್ಬಸ, etc. (Bp. 55, 29).

ಉರಭ್ರ urabhra. = ಉರಣ. *A ram.*

ಉರರಿ urari. *A particle expressing expansion, and assent or acceptance.*

ಉರರೀಕರಿಸು urarî-karisu. To extend, to spread (v. t., Šśv. 1, 14); to agree to, to accept.

ಉರರೀಕೃತ urarî-krita. Extended, spread. 2, *agreed, promised.*

ಉರಲ್ ural. 1. ಉರಲು. = ಉರಿಲ್, ಉರುಲ್, ಉರುಳ್ 2, ಉರುಳು 3, ಉಲ್ರ್ 1, ಉಳ್ರ್ 3. A running knot, a noose, a snare, gin (C.; Si. 383; Tĕ. ಉರಿ; M. ಉಱು, a running knot, loop, noose; Tĕ. ಉಚ್ಚು, a slip-not, noose; see ಉಱು 1). ತಾನಾಗಿ ಉರಲು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡನು, he hanged or strangled himself (C.). ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರವು ನಿನಗೆ ಉರಲು ಬಿತ್ತು, (or ಉರಲಾಯ್ತು), thy family has become a snare to thee, *i. e.* it fetters thee (C.).

ಉರಲ್ ural. 2. ಉರಲು. = ಉಲ್ರ್ 2, (ಉರವಲ). Aliment of fire, fuel (S. Mhr.).

ಉರಲ್ ural. 3. ಉರಲು. = ಉರುಳು 2, etc., ಉಲ್ರ್ 3. Rolling; crumbling. — ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. The potato, Solanum tuberosum Lin. (St. & Pl.; My.; Tĕ. ಉರ್ಲ ಗಡ್ಡೆ, a potato, lit. the crumbling root, being farinaceous).

ಉರವಣಿ ura1-aṇi3. 1. = ಉರವಣೆ, etc. (Grj. 6, after 5; Bp. 32, 35; 54, 76; 61, 25; Tĕ. ಉರುವಡಿ).

ಉರವಣಿ ura2-aṇi 3. 2. = ಉರವಣಿಗೆ 2, ಉರುವಣಿ 2. Crying out, crying aloud (My.).

ಉರವಣಿಗೆ ura1-aṇigĕ2. 1. = ಉರವಣೆ, etc. (ಅವಸರ, ಅಸವಸ Šm. 62; ಅವಸರದಿಂ ಪೋಪುದು Kk. 65, see ನಿಸ್ಸಸರ).

ಉರವಣಿಗೆ ura2-aṇigĕ2. 2. = ಉರವಣಿ 2. (My.).

ಉರವಣಿಸು ura1-aṇisu. = ಉರುವಣಿಸು. To act hastily, with impetuosity, overbearingly, or presumptuously, etc. (Tĕ. ಉರುವಡಿಂಚು, ಉರುವಣಿಂಚು). ಸತ್ಯಣವ್ಯವಹಾರಿಗಳ್ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಛನ್ದೋನಿರ್ಬನ್ಧಮ್ ಇಲ್ಲೆನ್ದು ಉರವಣಿಸಿ ಪೇೞ್ವರ್ (Šmd. 72 Mdb. MS.). See Abh. P. 13, 36; 14, 139; Grj. 2, after 106; 4, 31; 6, 8; Bp. 3, 78; 11, 2; 20, 21; 21, 42; 22, 10; 27, 30; 28, 9; 31, 15; 32, 20;

34, 24. 27; 35, 57; 36, 75; 41, 27; 46, 21; 47, 2; 48, 8; 51, 70; 59, 16; 61, 24; Ršv. 8, 110; Bh. 1, 10, 34; J. 7, 42. 50; 8, 22; 12, 13. 43; 14, 15; 16, 11; 22, 7; Râm. 3, 5, 12; 3, 6, 15.

ಉರವಣೆ **ural-aṇĕ5.** = ಉರವಣಿ 1, ಉರವಣಿಗೆ 1, ಉರುವಣಿ 1, ಉರುವಣೆ. Haste, rashness; impetuosity, impulse, urgency; passionate, overbearing behaviour (Šmd. 75. 76; ತೀಕ್ಷ್ಣ Cm.; ನಿಪ್ಪಸರ, ನಿಷ್ಠೂರ Šs.; Abh. P. 1, 27; 10, 23; Grj. 2, after 71; Bp. 40, 57; J. 8, 34; Mhr. ಉರಮುಟ, rude, overbearing; ಉರಮುಟಣೇಂ, to become rude).

ಉರವಣೆಕಾರ್ತನ **uravaṇĕ-kârtana.** Acting rashly, vehemently, etc. (ಅವಗಡಿಯ Šmd. I).

ಉರವಣ್ಣಿ **uravaṇṇi.** A common herb, Vicoa auriculata Cass. (Z.).

ಉರವಲ **uravala.** = (ಉರಲ್ 2), ಉರುವಲ, ಉರುವಲು. Fuel (S. Mhr.; ಸಮಿಧ್ G.).

ಉರಶ್ಛದ uras-čhada. *A cuirass, breastplate, mail, corselet.*

ಉರಸ್ uras. = ಉರ. *The breast.*

ಉರಸಿಜ urasi-ja. Produced on the chest: *the female breast.*

ಉರಸಿರುಹ urasi-ruha. = ಉರಸಿಜ. (Čb.).

ಉರಸಿಲ urasila. *Having a full or broad breast.*

ಉರಸು **urasu.** = ಉರಿಸು, etc. (My.).

ಉರಸ್ಯ urasya. Pectoral. 2, *legitimate* (as a son or daughter).

ಉರಸ್ವತ್ uras-vat. *Having a full or broad breast.*

ಉರಳಿ **uraḷi. 1.** = ಉರುಳಿ, ಉೞ್ 1, ಉಳ್ಳ 2, ಉಳ್ಳಿ 1, ಉಳ್ಳಿ, ಒಳ್ಳಿ. A ball, as of dough, earth, etc. (C.). 2, a bulb. 3, a round vessel of earth or metal (My.; M. ಉರುಳಿ; Tĕ. ಉಱಿ; see ಕಂಚುರಳಿ). — ಉರಳಿಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. (S. Mhr.).

ಉರಳಿ **ur-aḷi. 2.** = ಉೞ್ 2, ಉಳ್ಳಿ 3, ಹುರಳಿ. (My.).

ಉರಳಿಸು **uraḷisu.** = ಉರುಟಿಸು, ಉರುಳಿಸು, ಉಳ್ಳಿಸು. (C.).

ಉರಳು **uraḷu.** = ಉಣ್ಚು 3, ಉರಟು 2, ಉರುಣ್ಚು, ಉರುಟು 4, ಉರುಣ್ಚು 1, ಉರುಳ್ 1 q. v., ಉರುಳು 1, ಉಱ್ 2, ಉೞ್ 1, ಉಲುಟು, ಉಲ್ಚು, ಉಳ್ಳು. To roll (v. i.), etc. (C.; Tĕ. ಉರಲು, ದಾಲು).

ಉರಿ **uri. 1.** To burn; to blaze; to glow; to be hot; — to burn with a fever; to burn from rage, wantonness, or envy; to burn or smart as itch, a wound, etc.; to burn from the effects of pepper, etc. (ದಹನ Šmd. Dh.; C.; T. M., Tĕ., Tu. ಎರಿ). P. ps. ಉರದು, ಉರಿದು, ಉರ್ದು. — See Bp. 18, 52; 50, 28. 36; 56, 33; 57, 48; 61, 39; Ršv. 5, 37. 43. 46; Bh. 1, 8, 84. 88; 1, 20, 57; J. 2, 14; 7, 29; 9, 32; 11, 31; 14, 11; 17, 20; 26, 13. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೇ ಹೊಯ್ದ (Prv.). — ಉರಿಉರಿ. rep. ಉರಿವುರಿವೆಣ್ಣೆ. Oil made very hot, blazing oil (Ršv. 6, 116, o. r. ಉರಿವರಿವೆಣ್ಣೆ). — ಉರಿವೆಣ್ಣೆ. ಉರಿವ ಎಣ್ಣೆ. = ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ, q. v. s. ಉರಿ 2.

ಉರಿ **uri. 2.** = ಉರು 2. Burning; flame, blaze; etc. (C.; ಜ್ವಾಲೆ Šm. 11; ತ್ವಿಷ್, ಕರ, ಜ್ವಾಲೆ, ತಿಖೆ Si. 408. 409; Tu.; T., M. ಎರಿ). ಅಸ್ಥಿದಿನ್ ಒಗುವ ರಕ್ತಮ್ ಉರಿ ಎನೆ (Šmd. 91). See Bp. 16, 20; 18, 55; 31, 15; 45, 2; 50, 28; 57, 18; 61, 17; Bh. 1, 20, 26. 53; Ršv. 5, 34; J. 3, 41; 5, 32; 15, 4; Dp. 172, 2. ಇನ್ನುವಿನೊಳ್ ಉರಿ ಉಣ್ಟೇ? (Sp.). See ಕಡ ಉರಿ, ಕಣ್ಣುರಿ, ಕೇಸುರಿ. — ಉರಿಕಜ್ಜಿ. A burning itch (C.). — ಉರಿ ಕಾಸು. ಉರಿ ಕಾಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To warm one's self (C.). — ಉರಿಕಿಡಿ. A glowing spark (C.). — ಉರಿಕೆಣ್ಡ. A burning coal (C.). — ಉರಿಗಣ್. -ಕಣ್. A flaming eye (Šsv. 2, 9). ಪುರಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣಿನ್ನನ್ ಈ ನಾರಸಿಂಹಂ (Šmd. 192). — ಉರಿಗಣ್ಣ. -ಅ 3. Who has a flaming eye: Šiva (Bp. 18, 68). — ಉರಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. = ಉರಿಗಣ್. (Č. Bp. 47, 24). — ಉರಿಗಾಳಿ. A hot wind (C.). — ಉರಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A flaming fire (C.; Bp. 16, 2; J. 8, 41). — ಉರಿಗೆದಱ್. -ಕೆದಱ್. To spread about or dart flames. (ಸಿಂಹಂ) ಎದ್ದು, ಉರಿಗೆದರ್ವ ಕಣ್ಗಳಿಂ ನುಂಗುವನ್ತೆ ನೀರೀಕ್ಷಿಸಿ (Ršv. 5, after 120). — ಉರಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Who has a fiery hand: the giant Bhasmâsura (C.). — ಉರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch fire, to begin to flame. ರಥ ರಥಾಂಗ ತ್ರಿವೇಣುಕ ಯುಗಾಕ್ಷಂಗಳ್ ಉರಿಗೊಳೆ ಪಾಣ್ಡುಪುತ್ರಸೇನೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಬೆದಱಿದರ್ (J. 8, 38). See Râm. 5, 8, 54; J. 11, 37. — ಉರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to catch flame, to inflame, etc. (Râm. 5, 8, 31. 47). ಪಿರಿದು ಉರಿಗೊಳಿಸೆ (Bp. 18, 28). ಅನಲನನ್ ಉರಿಗೊಳಿಸಿ (44, 18). — ಉರಿಚೇಳು. A reddish, very bad kind of scorpion (C.). — ಉರಿನಂಜು. Morbid humors of the body arisen from ಉರಿಶೀತ, q. v. (My.). — ಉರಿನಾಲಗೆ. A fiery tongue: a flame (Râm. 5, 8, 80). ಉರಿನಾಲಗೆಯ ಗರವೊಟ್ಟಗೆಯ ತೊಡಿಲಿಕೆ (Bh. 1, 20, 56). Also ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ (ಅರ್ಚಿಸ್, ಕೀಲೆ, etc. Hlâ.). — ಉರಿಬಳ್ಳಿ. A twining plant growing in hedges, Pentatropis microphylla W. & A. (Z.; *cf.* ಉರಿ 3 ?). — ಉರಿಬೆಂಕಿ. = ಉರಿಗಿಚ್ಚು. (C.). — ಉರಿಮಣ್ಡಲ. = ಉರುಮಣ್ಡಲ. Accumulation of burning or heat in the abdomen, as from fever (C.). 2, the snake urumaṇḍala (C.). — ಉರಿಮಾರಿ. The furious Durgâ (C.). 2, a furious or passionate woman (My.). — ಉರಿಮೂತ್ರ. Morbidly heated urine (C.). 2, strangury, stone or gravel (ಅಶ್ಮರಿ G.). — ಉರಿಯುಚ್ಚೆ. -ಉಚ್ಚೆ. = ಉರಿಮೂತ್ರ No. 1. (S. Mhr.). — ಉರಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. = ಉರಿವೆಣ್ಣೆ (s. ಉರಿ 1). Blazing oil; heated oil (ಅಗ್ನಿವಳದೆಣ್ಣೆ Kk. 77, o. r. ಉರಿವೆಣ್ಣೆ; Abh. P. 7, 94; 10, 57). — ಉರಿವತ್ತಿ. -ಬತ್ತಿ. A burning wick (ಪಾವಕ Mr. 526). — ಉರಿವನೆ. -ಮನೆ. An easily inflammable or combustible house (Bh. 1, 8, 71). — ಉರಿವರಿ. -ಪರಿ. Blaze to run or flow (like a river, Abh. P. 7, 89). — ಉರಿವಾತು. -ಮಾತು. A burning, sharp word (Bh. 1, 4, 19). — ಉರಿವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. A burning sun-shine (Bp. 2, 13). — ಉರಿವೊಗು. -ಪೊಗು. To enter flames (J. 27, 13). — ಉರಿಶೀತ. A sudden cooling of a high temperature of the body (My.) ಉರಿಶೀತವಾಗಿ ನರಿ ಸತ್ತಿತು (Prv.). — ಉರಿಸಿಂಗಿ. A species of Amphisbaena (ರಾಜಿಲ, ದುಣ್ಡುಭ, ಎರಡು ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ತಿಖಣ್ಡಿ, ಎರಡು ತಲೇ ಉರಿ ಸಿಂಗಿ Si. 77; *cf.* ಇರ್ತಲೆಹಾವು, ಒಳ್ಳೆ 2). 2, a fabulous very dangerous viper (My.). 3, a furious, passionate person (My.). — ಉರಿ ಹತ್ತು. Fire to touch, to begin to burn, to be inflamed. ನಾರಸಿಂಹನ ಕೊಟ್ಟಗೆಯುಮ್ ಉರಿ ಹತ್ತಿತು (Bp. 56, 34; C.). Often ಅದಕ್ಕೆ ಉರಿ ಹತ್ತಿತು, it caught fire, it began to burn (C.). — ಉರಿ ಹಚ್ಚು (also -ಹತ್ತಿಸು). To put fire to; to kindle a fire (B. 3, 46; 4, 55. 203); to kindle, *e. g.* ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಉರೀ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (3, 64; C.). ದೀಪವನ್ನು ಉರಿ ಹಚ್ಚು (My.).

ಉರಿ uri. 3. A kind of tree (ತರುವಿಶೇಷ Šmd. Dh.). ಉರಿಯ ಮರ (ಮೇಢಸಿ Mr. 118, o. r. ಮೇಣಸಿ).

ಉರಿ uri. 4. = ಹುರಿ 3. Twine, etc. (My.).

ಉರಿ uri. 5. = ಹುರಿ 1. To parch, etc. (My.).

ಉರಿ uri. 6. = ಹುರಿ 2.—ಉರಿಗಾಯಿ. = ಹುರಿಗಾಯಿ. (My.).

ಉರಿ uri. = ಉರರಿ. See ಉರೀಕೃತ.

ಉರಿಕ urika. One who burns or consumes with fire, or one who has burnt etc. See ಮುಪ್ಪೊಟಿಲುರಿಕ, ಬಾಮ್ಬೊಟಿಲುರಿಕ. **2,** a passionate, angry man (ಕೋಪಿ Bhn. 34, o. r. ಉರಿತ; *cf.* ಉರುಗ).

ಉರಿಕಲು urikalu. = ಹುರಿಕಲು. (My.).

ಉರಿಕೆ urikĕ. Burning (My.).

ಉರಿಗ uriga. N. of a plant (ಉನ್ಮಾದ Mr. 120).

ಉರಿಚು uriću. = ಉರ್ಚು, etc. To flay, to strip off covering or skin, to skin a fruit, to cast off (as the slough);—to get loose, etc. (T., M., Tĕ. ಉರಿ; My. occasionally; *cf.* ಒರೆ 2).

ಉರಿತ urita. = ಉರತ. (My., also ಉರುತ). See ಉರಿಕ No. 2.

ಉರಿಪು uripu. 1. = ಉರಪು 1, ಉರುಪು 1, ಉರುವು 1, ಉರುಹು, ಉರ್ಪು 1. To cause to burn or flame, to inflame, to set on fire, to consume with fire (ಅಗ್ನಿಬಾಧ Šmd. Dh.; Abh. P. 1, 27).

ಉರಿಪು uripu. 2. = ಉರಪು 2, etc. (My.).

ಉರಿಮೇಷ urimêsha. The teak tree (ತೇಗು Mr. 120).

ಉರಿಲ್ uril. = ಉರಲ್ 1, etc. (Ršv. 5, after 114; My.).

ಉರಿಸು urisu. = ಉರಸು, ಉರುಸು. To cause to burn or flame, etc. (C.).

ಉರೀಕೃತ urî-krita. Extended. 2, *agreed, promised.*

ಉರು uru. 1. = ಉರ 1. See ಉರುವಣಿ 1, etc.

ಉರು uru. 2. = ಉರಿ 2. — ಉರುಬತ್ತಿ. = ಉರಿವತ್ತಿ. (My.). — ಉರುಮಣ್ಡಲಹಾವು. = ಉರಿಮಣ್ಡಲ. The venomous snake Daboia russelii (Bd.); the chain viper, carpet snake, Cobra monila, Daboia elegans (Bd.). — ಉರುಮಾರಿ. = ಉರಿ-. (My.).

ಉರು uru. 3. = ಉರ 2. See ಉರುವಣಿ 2.

ಉರು uru. Wide, spacious; extended, *large, great;* much, excessive; excellent, eminent, precious, valuable (ವಿಶೇಷ Šmd. 20 Cm.).

ಉರುಗ urugu-a3. = ಉರಿಕ No. 2 (My.). Feminine ಉರುಗಿ (My.).

ಉರುಗು urugu. Passion, anger, wrath (of men and beasts, My.).

ಉರುಟ uruṭa. = ಉರಟು 1, etc. (My.). — ಉರುಟಉಣ್ಣೇಬಟ್ಟೆ. Coarse or strong woolen cloth (B. 4, 164). — ಉರುಟಕೂದಲು. = ಉರಟಗೂದಲು. (B. 5, 255).

ಉರುಟಣಿ uruṭu4-aṇi3. = ಉರಟಣಿ, etc. (My.). — ಉರುಟಣಿ ಇಡುವಿಕೆ. (ಗನ್ಧನ Si. 436; *only* in Si.). — ಉರುಟಣಿ ಇಡು. To rub and cleanse the body with fragrant unguents, to apply fragrant unguents (ಉದ್ವರ್ತನ, etc. Si. 225; *only* in Si.).

ಉರುಟಾಣಿ uruṭu4-âṇi4. = ಉರುಟಣಿ, etc. (My.). See another ಉರುಟಾಣಿ s. ಉರುಟು 5.

ಉರುಟಾಯಿಸು uruṭâyisu. = ಉರಟಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಉರುಟಿ uruṭi. = ಉರಟಿ. (My.).

ಉರುಟಿಸು uruṭisu. = ಉರಳಿಸು, etc. (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 1. To step or go beyond, over or across; to be overbearing (ಅತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; Šm. 90; *cf.* ಉರ 1).

ಉರುಟು uruṭu. 2. = ಒರಟು 2, etc. Overbearing manner, pride, gruffness. See ಉದ್ಧುರುಟು. — ಉರುಟುಮಾತು. Overbearing, big talk (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 3. = ಉರಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (C.; B. 4, 164. 175). ಉರುಟಾದ ಉಸುಬು, gravel, grit (B. 4, 225). — ಉರುಟುಕೂದಲು. = ಉರಟಗೂದಲು. (B. 3, 24). — ಉರುಟುನೂಲು. = ಉರಟುನೂಲು. (B. 3, 103). — ಉರುಟುಬಟ್ಟೆ. Coarse cloth (My.).

ಉರುಟು uruṭu. 4. = ಉರಳು, etc. (My.; T., M. ಉರುಟ್ಟು, v. t., to roll).

ಉರುಟು uruṭu. 5. = ಉಟ್ಟು 1, ಉರಟು 3, ಉರುಣ್ಟು 2, ಉರುಳು 2, etc. Rolling;—roundness (ವೃತ್ತತೆ Šm. 90; ವರ್ತುಲ, ವೃತ್ತ Si. 372; T., M. ಉರುಟ್ಟು, Tu. ಉರುಣ್ಟು; T. ಉರುಣ್ಡೈ, any thing globular); a plain ring (ಊರ್ಮಿಕೆ, ಉಂಗರ, etc. Si. 290; My.; T., M. ಉರುಟ್ಟು). ಉರುಟಾದದು ಉರುಳದೇ ಇರದು (Prv.). — ಉರುಟಾಣಿ. -ಅಣಿ. = (ಉರಣೆ), ಉರುಳಾಣಿ. A roller for moving logs of wood, etc. (My.).

ಉರುಟುತನ uruṭutana. The state of being overbearing, etc. (My.; see ಉದ್ಧುರುಟುತನ).

ಉರುಣ್ಟು uruṇṭu. 1. = ಉರಳು, etc. To roll (v. i.), etc. (My.). **2,** to roll (v. t.), etc. (My.).

ಉರುಣ್ಟು uruṇṭu. 2. = ಉರುಟು 5. (My.).

ಉರುತನ್ತಿ uru-tanti. A rope (ತುಲ್ವ Mr. 380).

ಉರುತರ uru-tara. Wider; broader; more; uncommonly large, great, excellent, etc.; uncommon largeness, etc. See Čh. v. 336; Bp. 5, 47; 16, 4; 46, 28; 50, 17; 55, 2; 57, 89; J. 16, 28.

ಉರುಪು urupu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. ದುರಿತಮನ್ ಉರುಪಲ್ (Ršv. 13, 15). ಕನಕಾಚಲವನ್ ಉರುಪುವನೊ ತರಣಿ ಕಿರಣದೊಳ್? (J. 15, 3). See Bp. 13, 2; 16, 3; Grj. 2, after 106; 6, 3; 8, 52; 8, after 53; 8, 73; V. 14, 28; J. 24, 33; Ššv. 2, 12.

ಉರುಪು urupu. 2. = ಉರಪು 2, etc. Burning, etc. (My.). See ಕಣ್ಣುರುಪು.

ಉರುರಥ್ಯ uru-rathya. A horse (ಕುದುರೆ Mr. 273).

ಉರುಲ್ urul. ಉರುಲು. = ಉರಲ್ 1, etc. A noose, etc. (Si. 415; My.). — ಉರುಲು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು. To hang one's self. ಉರುಲು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಕೌಶಿರಳ ಚನ್ದಾ ತೋರಿಸಿದ (Prv.; it is also used in the form of ಉರುಲು ಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲುವವನಿಗೆ—). — ಉರುಲ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing by means of snares (J. 28, 47).

ಉರುವಕ್ರ uru-vakra. Walking with the face upturned (ಉಂಚ, ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಡೆವವಂ Mr. 243).

ಉರುವಣಿ uru1-aṇi3. 1. = ಉರವಣಿ 1, etc. (Bp. 17, 17).

ಉರುವಣಿ uru3-aṇi3. 2. = ಉರವಣಿ 2, etc. (My.).

ಉರುವಣಿಸು urui-aṇisu. = ಉರವಣಿಸು. (Grj. 2, after 106; 4, 31; 6, 8; Bp. 13, 2; J. 12, 24. 41; 18, 7; 20, 13. 29; 22, 14; 25, 45).

ಉರುವಣೆ urui-aṇĕ5. = ಉರವಣೆ 1, etc. (Bp. 1, 54; J. 9, 16).

ಉರುವಲ uruvala. = ಉರವಲ, etc. (B. 4, 31).

ಉರುವಲು uruvalu. = ಉರುವಲ, etc. (My.; ಇನ್ಧನ G.).

ಉರುವು uruvu. 1. = ಉರುಪು 1, etc. (My.).

ಉರುವು uruvu. 2. = ಉರುಪು 2, etc. (My.).

ಉರುವೂಕ uruvûka. = ರುವೂಕ. *The plant Ricinus communis.*

ಉರುಸು urusu. = ಉರಿಸು. (My.).

ಉರುಸು urusu. Offerings at the shrine of a Muhammadan saint (My.; Mhr., H. ಉರೂಸ).

ಉರುಹಸನ uru-hasana. A merry, jovial laughter (ಚಲ್ಲ Ĉt. II, 66).

ಉರುಹು uruhu. = ಉರಿವು 1, etc. (Bp. 45, 28. 31; 50, 72; 60, 17; Bh. 1, 8, 64; 7, 17, 25).

ಉರುಳ್ urul. 1. = ಉರಳು, etc., (ಪೊರಳ್, etc.). To roll down; to roll; to revolve; to turn or be turned over, to be overset, as a vessel (ನಿಮ್ನ ಪತನ Ŝmd. Dh.; T., M. ಉರುಳು; Tĕ. ಉರುಲು, ಉಲುರ್). P. p. ಉರುಳ್ದು. ಮರದತ್ತಣಿಂ ಪಣ್ಣ್ ಉರುಳ್ದುದು (Ŝmd. 160). ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದೆ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಡಶೈಲವೆಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ (Nr.). ಇಳೆಗೆ ಉರುಳ್ದರ್ (J. 28, 48). ಉರುಳ್ವ ಜಲಬಿನ್ದುಗಳು (Č. Bp. 2, 4). See J. 3, 20; 4, 46; 12, 41; 14, 14; 20, 21. 60; etc.

ಉರುಳ್ urul. 2. = ಉರಲ್ 1, etc. ಉರುಳ್ ಕೋಲ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ಬನ್ಧನೋಪಕರಣಂಗಳ್ (ವಿತಂಸ Nr.).

ಉರುಳಿ uruli. = ಉರಳಿ 1, No. 3. (J. 13, 51).

ಉರುಳಿಕೆ urulikĕ. Rolling, revolving (C.).

ಉರುಳಿಚು uruliču. = ಉರುಳಿಸು. (Râm. 6, 11, 15).

ಉರುಳಿಸು urulisu. = ಉರಳಿಸು, etc. To cause to roll down; to cause to roll; to roll; etc. ಮರದೊಳ್ ಇಹ ಭಲ್ಲುಕನ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿಸಿ (Râghĕ. 17, 73). ಸುರುಳಿಯನ್ನು ಹಾಗೇ ಉರುಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 154).

ಉರುಳು urulu. 1. = ಉರುಳ್ 1, etc. P. p. ಉರುಳಿ (Si. 116; Bp. 57, 55; Râm. 5, 8, 75. 89). ಉರುಳೊ (*i. e.* ಉರುಳುವ, Bp. 57, 45). ಲೋಟಾ ಎಮ್ಬ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (B. 3, 114). ಉದ್ದು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ದಾಟೀತೇ? (Prv.). — ಉರುಳಾಡು. -ಆಡು. To roll about (My.). ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 2, 16). — ಉರುಳ್ಯಾಡು. -ಆಡು. = ಉರುಳಾಡು. (ಲುಣ್ಠನ G.; My.).

ಉರುಳು urulu. 2. = ಉರಲ್ 3, ಉರುಟು 5, ಉಲುರ್ 3, ಉಳುರ್ 2. Rolling, etc. (T. ಉರುಳ್, circular; a wheel). — ಉರುಳಾಣಿ. -ಆಣಿ. = ಉರುಟಾಣಿ. (My.). — ಉರುಳುಗಡ್ಡೆ. = ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. (My.). — ಉರುಳುಸೇವೆ. A religious vow or penance, which consists in rolling the body to the right for a considerable distance, or round a temple (My.).

ಉರುಳು urulu. 3. = ಉರಲ್ 1, etc. A noose, etc. (My.). ಒಡ್ಡಿದ ಉರುಳುಗಳೊ? (Bp. 40, 4). ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂಗದ ಉರುಳುಗಳು (40, 59). — ಉರುಳುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. = ಉರುಳು. (J. 2, 57). — ಉರುಳುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To make fall into a snare (Râm. 6, 30, 32).

ಉರುಳ್ಚು urulču. To cause to roll down, etc. (ನಿಮ್ನಾಗಮನಕರಣ Ŝmd. Dh.; Grj. 2, after 106; Rŝv. 6, after 11); to turn round. ಸುಣ್ಣಗೆಯ ಕೋಲೊಳ್ ಉರುಳ್ಚಿ ಕಾಸುತ್ತ (Bp. 18, 29). See J. 6, 31; 21, 18. 32; 26, 2; ದಿಣ್ಡು-.

ಉರೆ urĕ. **ಉರೇ urê.** An interjection: well done! bravo! (My.). See ಚಾಗುರೆ, ಪೂತುರೆ, ಭಾಪುರೆ, ಚಾಗುರೇ, etc.

ಉರೋಜ uras-ja. Born on the chest: the female breast.

ಉರೋಜೆ uras-jĕ. A woman who has a breast — (Bp. 12, 40).

ಉರೋರುಹ uras-ruha. = ಉರೋಜ. (Bp. 26, 9).

ಉಱಡೆ uṟaḍĕ. = ಉಟ್ಲಾಟ, ಉಟ್ಲುಬಡಿ, ಉಱಓಡೆ, ಉಲ್ಲಡೆ. (My.).

ಉಱಳಿ uṟaḷi. A mass, a multitude (ಮೊತ್ತ Bhn. 61; T. ಉಱು, abundant, much; ಉಱಱು, to multiply; see ಉಱಿ³).

ಉಱಿ uṟi. 1. A coarse network, made of rope or ratan, in which pots and other vessels are suspended from the beams of the house, or from the stick thrown across the shoulder, by which they are carried about (My.; T., M.; Tĕ. ಉಟ್ಟಿ; *cf.* ಉಗ್ಗ, ಉಟ್ಟಿ 2 No. 1, & ಉರಲ್ 1).

ಉಱಿ uṟi. 2. See ಉಱಿತ. (T. ಉಱಿ, to snuff up by the nose; to take in by draughts, to suck up, to absorb; T., M. ಉಱಿಂಜು, to snuff; to sip, to suck).

ಉಱಿತ uṟi-ta. (Ŝmd. 247).

ಉಱಿಸು uṟisu. (To cause one's self to stand), to hold out, to bear, to suffer, to endure (ಸಹನ Ŝmd. Dh.; Tĕ. ಓರುಚು).

ಉಱು uṟu. ಉಱ್. (= ಇಱು 1, ಊಱು 1). To be; to stay, to stop; to hesitate, to waver (Ŝmd. 28; Abh. P. 3, 48; 9, 174; 13, 97. 117; 14, 81; Bp. 57, 29; Ŝm. 28; Rŝv. 12, 13 MS.); — to come about, to arise (Abh. P. 5, 81. 86; 11, 7; Rŝv. 5, 96). P. ps. ಉತ್ತು, ಉತುರ್. ಉಱಿಮೆ? ಅಂಜಿಮೆ? (Ŝmd. 177). (T. ಉಱು, to be, exist; to come, befall; to draw near, approach; to be near, related; ಉಱುವಲ್, affliction; M. ಉಱು, to be joined; to be firm; T., M. past participle ಉಱ್ಱು; Tĕ. ಉಱು, to be fit = ಒಪ್ಪು; to retreat, to withdraw; Tu. ಉನ್ತು, to stand; to remain, stay; to stop, cease; *cf.* ಇಲ್ 1, ಉಳ್ 1; see ಉಱಳಿ, ಉಱಿ³, ಉದ್ದಿ, ಉಪ್ಪು 2, ಒಕ್ಕಲ್ 2, ಒಟ್ಟು 1, ಒಣ್ಟಿ 1, ಒತ್ತು 1; ಒರ್?).

ಉಱುಕು uṟuku. Standing, stopping, becoming immovable. — ಉಱುಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be paralyzed (Bh. 8, 24, 6).

ಉಱುಗಿಸು uṟugisu. To make crooked, to distort (Rŝv. 5, after 55; Grj. 5, 21). ಬಾಯ್ದೆಱೆಯುಱುಗಿಸುತೆ (Bp. 1, 49). ಮುಸುಡನ್ ಉಱುಗಿಸದೆ (59, 10).

ಉಱುಗು uṟugu. 1. = ಒಗ್ಗು 3, ಒಱಗು 1, ಒಱಂಗು. To be crooked, bent, or distorted, to bend, etc. (ವಕ್ರಭಾವ Ŝmd. Dh.). ಕೆಯ್ಗಳುಂ ಕೆಲಕೆಲಕೆ ಎಸದು ಉಱುಗಿದವು (Bp. 1, 49). ಉಱುಗಿ ಬಾಗಿದ ತಿರದ (ಹೆಣಂ, 46, 57).

ಉಱುಗು uṟugu. 2. = ಒಱಗು 2. The state of being crooked, etc. (My.). — ಉಱುಗುಕಾಲು. A crooked leg (My.). — ಉಱುಗುಕೆಯ್. A crooked arm (My.). — ಉಱುಗು ಬಾಯಿ. A wry mouth (My.). — ಉಱುಗುಬೆರಳು. A crooked finger (My.). — ಉಱುಗುಮೂಗು. A wry nose (My.).

ಉಱುಪು uṟupu. Standing, staying: sthâyibhâva (J. 7, 15).

ಉಱುಬು uṟubu. 1. (fr. ಉಱು, where see the T. & M.). = (ಉಬ್ಬು 2, ಉಱುಬೆ), ಉಱುವು, (ಉರ್ವು 2). (Bh. 3, 23, 11). In My.: violence (of wind), rapidity, fleetness, speed, force.

ಉಱುಬು uṟubu. 2. = ಉಱುಮ್ಬು q. v. ಪೆಱಗಿಕ್ಕಿ ಕರ್ಣಿಯಂ, ಮುನ್ದೆ ನಿನ್ದು, ಅನುಸಾಲ್ವನ್ ಉಱುಬಿದೊಡೆ (J. 8, 36). ಕುಸುಮಶರನ್ ಉಱುಬಿದನ್ ಅಗಲ್ದರಂ (26, 14). See Bh. 1, 12, 5; 1, 20, 51; 3, 23, 10; 8, 23, 22; J. 7, 48; 20, 45. 50; 21, 45; 22, 35; 24, 35; 26, 5. 14.

ಉಱುಬೆ uṟubĕ. Mass, multitude, excess; vehemence, force, fierceness. ಉಱುಬೆಗೆಟ್ಟಗಡೆ (J. 27, 38). ಈತನ ಉಱುಬೆಗೆ ಬೆದಱಿತು ಉರುಸಂಘಾತದಲಿ ಹೆಬ್ಬನ್ದಿ ಒನ್ದು (Bh. 3, 13, 31). ಕೆಟ್ಟು ಕೆದಱಿದರ್ ಕಿಡಿಯ ಉಱುಬೆಗೆ (J. 8, 38). ಪಾರ್ಥಂ ಚಿನ್ತಿಸಿದನ್, ಎತ್ತಣ ಅದ್ಭುತಮ್ ಇದು? ಎನ್ದು, ಪಾವಕನ ಉಱುಬೆಗೆ (8, 40). ಪಾತಮಂ ಮಾಡಿದರ್ ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಸಿಡಿಗುಣ್ಡು ಬಡಿಕೋಲ್ಗಳ ಉಱುಬೆಯಿನ್ದೆ, ಇಱುಬೆಯಿನ್ದೆ ಇಡುವ ರಣೆ ನೇಣ್ ಉರುಲ್ತೊಲೆಗಳಿಂ, ಬಲೆಗಳಿಂ (28, 47). See J. 6, 2; 20, 13. 14; 27, 39; Râm. 5, 8, 63. *Cf.* ಇಱುಬೆ.

ಉಱುಮ್ಬು uṟumbu. = ಉಱುಬು 2. To march; to march against; to attack (ಯುದ್ಧಕ್ರಮಣಗಮನ Šmd. Dh.); to proceed.

ಉಱುವು uṟuvu. = ಉಱುಬು 1, The state of being joined or close: mass, abundance, excess, largeness, bigness, greatness; excellence; beauty (T. ಉಱುಪ್ಪು, ಉಱುಬು; also: narrowness; Tĕ. ಉಱವು, ಉಱುವು; *cf.* ಇಱುವು 2). ಉಱುವ ಮಹಾಭಾರತದೀ ವರ್ಣಕಕೃತಿಯೊಳ್ (Bhn. 68). ಉಱುವ ಗನ್ಧದ ಲೇಪ (Prll. 5, 6). ಉಱುವ ನರಗಬ್ಬಿಗರ ಕುಕವಿಗಳ ಸಂಗಮಂ ಸನ್ತತಂ ತೊಱೆದು (Mr. 7). ಉಱುವ ಜಯವಧು (J. 12, 29). ಉಱುವ ಕಾನ್ತೆಯರ್ (15, 5). ಉಱುವ ಕಜ್ಜಮಂ ರೂಢಿಯಂ ಮಾಡಿ ಕೆಡಿಸಿದೆ, ಪಾಪಿ! (31, 33; see 16, 25).

ಉಱೆ uṟĕ. (Infinitive of ಉಱು). Abundantly, fully, much, greatly, etc.; further; nicely, well;— mass, abundance; largeness, etc. (ಅಧಿಕ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಱೆ, ಮಿಗೆ, ಅಣಿಯರ, ಎಡೆ, etc. Šm. 58; ಪದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Čt. I, 19; II, 34; M. ಉಱೆ, power; sharpness; T. ಉಱೈ, height; sharpness, etc.; *cf.* ಉಱಳ್). See Grj. 2, after 106; Bp. 20, 12; 34, 36; 47, 24; 58, 50; 59, 58; Šm. 21. 28. 73. 83. 90; Bh. 3, 13, 30; Ršv. 13, 91; J. 2, 4. 26; 3, 5. 31; 4, 29; 7, 57; 8, 25; 9, 24; 25, 5; 31, 26. 34; etc.). — ಉಱೆಹೆಡೆ. A large hood. ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆಡ್ಡ! ಸರ್ಪನ ಉಱೆಹೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತೆ ಅಕ್ಕ (Sp.).

ಉಱೊಡೆ uṟŏḍĕ. = ಉಱಡೆ. (My.).

ಉರ್ಕು urku. 1. = ಉಕ್ಕು 1. To rise, to swell; to boil excessively; to come up or over in boiling; to be greatly increased; to be raised or puffed up, to be haughty or proud, etc.; to be elated, etc. (ಔದ್ಧತ್ಯ Šmd. Dh.; Šm. 79; Tu.; Tĕ. ಒಡುಚು, ಪೊಡುಚು, to rise; ಒದುಗು, swelling; T. ಪುಱುಂಗು, to boil; to be hot or angry; see ಪುಗ್ಗು, ಒಗೆ 1). ಉರ್ಕಿದಂ (Šmd. 282). ಸೊರ್ಕು ಒಗೆದು ಅಬ್ಧಿಯ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಉರ್ಕಿದ ಸಿಂಹಲನ ಮದಕೆ ಇದು ಔಷಧಂ (Ršv. 5, 128). See Grj. 2, after 106; 4, 116.

ಉರ್ಕು urku. 2. = ಉಕ್ಕು 2. Swelling, etc.; pride (Grj. 6, 11). **2,** power, valour (*cf.* ಉರ 1?). ಆಪ್ತನ ಉರ್ಕು ಮುಱಿದು (Ršv. 9, 7). — ಉರ್ಕಱಿ. -ಅಱಿ. Pride or power to be lost; to become downcast. ಉರ್ಕಱಿದರ್ ದಿಗ್ವರರ್ (Ršv. 5, 36). — ಉರ್ಕಾಳ್. -ಆಳ್. (Šmd. 79). A valorous man (ಬಲ್ಲಾಳ್, ಬಲ್ಲಣ್ಣ, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Šs.). — ಉರ್ಕುಡುಗು. -ಉಡುಗು. Power to decrease; to become powerless, to become downcast, to fade, etc. (Grj. 1, 85; 2, after 106; 5, 5; 8, 6). — ಉರ್ಕುನ್ತೊಱೆ. -ಒ-ತೊಱೆ. (Šmd. 204). A swelling or swollen river.

ಉರ್ಕು urku. 3. = ಉಕ್ಕು 3. Steel (ಲೋಹಭೇದ Šmd. Dh.; ಲೋಹ Šm. 79; T., M. ಉರುಕ್ಕು; see ಎರಕ). ಉರ್ಕಿನ ಪುಡಿಯೆನಿಪ ಆ ದುಷ್ಕವಿತೆಗಳನ್ ಎಣಿಸಲ್ ಏಕೆ ಈ ಕೃತಿಯೊಳ್? (Grj. 1, 22).

ಉರ್ಕೆಕ್ಕೆ urkĕkkĕ. Opposition (ಪ್ರತಿಹತ, etc. Šs.; whether ಉರ್ಕೇರ್ಕೆ?).

ಉರ್ಗಿ urgi. = ಉಗ್ಗಿ 1, q. v.

ಉರ್ಚು urču. = ಉಚ್ಚು 1 q. v., ಉರಿಚು. To draw or attract towards one's self, to attract; to draw, as a sword, to pull out; to make loose, etc. **2,** to become loose; to enter into and go out on the other side, to penetrate. **3,** to purge or be purged. (ಆಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; ಹಿಡಿದು ಸೆಳೆವುದು Šm. 86; ಮಲಭೇದನ Šmd. Dh., Šm. 86; Tu.; *cf.* ಉಗಿ 1, ಉಗು 1?). ಕುಡುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನಡೆದುದಲ್ ಅನ್ದೋರ್ವನ ಎರ್ದೆಯನ್, ಒಳ್ಗಬ್ಬಮುಮ್ ಒಳ್ನುಡಿಯುಂ ಗೇಯಮುಮ್ ಉರ್ಚದ ಕಡುಗಲ್ಲೆರ್ದೆಯೆರ್ದೆಯನ್ ಅಪ್ಪು ಮೇಣ್ ಉರ್ಚುಗುಮೇ? (Šmd. 89. 221; Kâvy. 1, 3, 11). ಉರ್ಚದ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿಹ್ವೆ, ಉಪದೀಕೆ, ಉಪದೇಹಿಕೆ, ವಮ್ರಿ Hlâ.). ದಿತಿಜನರ ಎದೆಯನ್ ಉರ್ಚಿದಂ (Bp. 16, 3). ಆಯುಧಂಗಳನ್ ಉರ್ಚಿ (61, 31). See Abh. P. 7, 56; 13, 48. 90; Ršv. 5, 96; 5, after 114; J. 5, 56. *Cf.* ಊಚು.

ಉರ್ಟಣಿ urṭu2-aṇi 3. = ಉರಟಣಿ, etc. (My.).

ಉರ್ಟಾಣಿ urṭu2-âṇi 4. = ಉರ್ಟಣಿ. (My.).

ಉರ್ಟಾಯಿಸು urṭâyisu. = ಉರಟಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಉರ್ಟು urṭu. 1. = ಉರಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (My.).

ಉರ್ಟು urṭu. 2. = ಉರಳು, etc. (My.).

ಉರ್ತು uṟtu. = ಉತ್ತು 2. P. p. of ಉಱು. See ಅಡುಬು.

ಉರ್ದಿಕೆ urdikĕ. Rubbing (My.).

ಉರ್ದು urdu. 1. = ಉಜ್ಜು 1, etc. To rub; to make fine by rubbing (ಸನ್ನಿಘೃಷ್ಟ Šmd. Dh., Šm. 99; Ršv. 5, 89; see ಒರೆ 3). ಉರ್ದಿ ನೆಲಾವರೆಯ ಬೇರನ್ ಅನುಲಕಮುಮಂ (Šmd. 345).

ಉರ್ದು urdu. 2. = ಉದ್ದು 2. (ಮಾಷ Šmd. Dh., Šm. 99). ಪುಟ್ಟಿಯೆನ್ದು ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನ್ ಇಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂೞ್ (Šmd. II). ಉರ್ದಿನ ಕೆಯ್ (ಮಾಷೀಣ Mr. 93).

ಉರ್ದು urdu. 3. = ಉರಿದು. P. p. of ಉರಿ 1 (My.).

ಉರ್ದ್ದಿ urddi. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ. (My.).

ಉರ್ಪು urpu. 1. = ಉರಿಪು 1, etc. To make blaze, etc. (My.).

ಉರ್ಪು urpu. 2. = ಉರಪು 2, etc. Burning; smarting (C.).

ಉರ್ಬರ urbara. = ಉಬ್ಬರ, q. v. (My.).

ಉರ್ಬಸ urbasa. (uṟbasa). = ಉಬ್ಬಸ, etc. (My.). — ಉರ್ಬಸಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To obstruct another's breath, to suffocate. ಪಸುವನ್ ಉರ್ಬಸಗೊಳಿಸಿ ವಧಿಸುವ ಹಸಿಯ ಹೊಲೆಯರ್ (Bp. 55, 18).

ಉರ್ಬಿನಂ urbinaṁ. (uṟbinaṁ). = ಉರ್ವಿನಂ. Largely, greatly; further; well, nicely; etc. (ಪಿರಿದು Šmd. II; ಅಣಿಯರಂ, ಉಬ್ಬುದಿಗಂ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ನೂಳದು, ಪಿರಿದು Kk. 84, o. rs. ಉರ್ವಿನಂ, ಅರ್ವಿನಂ).

ಉರ್ಬಿಸು urbisu. (uṟbisu). = ಉಬ್ಬಿಸು, etc. ಮನುಜರ್ ಅದ್ಭುತಚಿತ್ತರ್ ಆಗುತ ತನತನಗೆ ಉರ್ಬಿಸುತಮ್ ಇರಲ್ (Bp. 57, 8). ಒಡಲನ್ ಉರ್ಬಿಸದೆ ನೀನ್ ಉಬ್ಬದನೆ ಸಡಲಿಸ! (59, 10).

ಉರ್ಬು urbu. (uṟbu). 1. = ಉಬ್ಬು 1, etc. To rise, to swell; to be elated; to be puffed up (ಉದ್ವರ್ತನ Šmd. Dh.; Abh. P. 9, 71; Rśv. 5, after 55; Šśv. 2, after 2). **2,** to be or become full of effort, exertion, energy, firmness, or of happiness or joy (ಉತ್ಸಾಹ Šmd. Dh.; Grj. 3, 7; 4, 88).

ಉರ್ಬು urbu. (uṟbu). 2. = ಉಬ್ಬು 2, etc. (Grj. 10, 49). — ಉರ್ಬುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Pleasure to decrease (Rśv. 5, after 55).

ಉರ್ಬು urbu. 3. = ಉಬ್ಬು 3. — ಉರ್ಬಟೆ. -ಅಟೆ. = ಉಬ್ಬಟೆ. (My.).

ಉರ್ಲು urlu. 1. = ಉರಲ್ 1, etc. A noose, etc. (My.; ಪಾಶ G.; Tu.).

ಉರ್ಲು urlu. 2. = ಉರಲ್ 2. Fuel (S. Mhr.; ಉರುವಲು G.).

ಉರ್ಲು urlu. 3. = ಉರಲ್ 3, etc. — ಉರ್ಲ ಗಡ್ಡೆ. = ಉರಲ ಗಡ್ಡೆ. (My.).

ಉರ್ವ urva. N. of a man. See ಔರ್ವ.

ಉರ್ವರೆ urvarĕ. *Fertile soil, yielding every kind of crop.*

ಉರ್ವಶಿ urvaši. *The name of an Apsaras.*

ಉರ್ವಾರು urvâru. = ಇರ್ವಾರು. A kind of cucumber, Cucumis utilissimus Roxb. (ಕರ್ಕಟಿ, ಸವುತೆ Nr.). 2, ಮೆಕ್ಕೆ (Mr. 148).

ಉರ್ವಿ urvi. ಉರ್ವೀ. *The earth;* the soil. 2, space. 3, a kind of metrical foot (Čh.).

ಉರ್ವಿಪ urvi-pa. A king (V. 14, 103).

ಉರ್ವಿನಂ urvinaṁ. (uṟvinaṁ). = ಉರ್ಬಿನಂ, q. v.

ಉರ್ವಿಸು urvisu. (uṟvisu). = ಉಬ್ಬಿಸು, etc. To cause to increase, etc. (Rśv. 11, 87. 93).

ಉರ್ವೀತಲ urvî-tala. The face of the earth, the earth (Čh. v. 221; Bp. 21, 42).

ಉರ್ವೀಧ್ರ urvî-dhra. Earth-supporter: a mountain (Rśv. 5, 36). 2, the serpent Šêsha.

ಉರ್ವೀನ್ದ್ರ urvî-indra. A king (J. 26, 33).

ಉರ್ವೀವಧು urvî-vadhu. The earth regarded as a female (V. 11, 101).

ಉರ್ವು urvu. (uṟvu). 1. = ಉಬ್ಬು 1, etc. (ಮಡಲ್ Šs.). ಉರ್ವಿ ಬರ್ಪ ತೆರೆಯಿಂ (Rśv. 2, 59). ಸಿಂಹಲಕ್ಕೆ ಅಳ್ದನ ಬಣ್ಣರ್ ಉರ್ವಿ, ಮಿಗೆ ಕಾಳಗಮಂ ತೆಗೆದರ್ (5, 124). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಉರ್ವಿ ಮಿಂಚುವ ಎಳೆಮಿಂಚು (8, 102). See Grj. 3, 112; 4, 23. 77.

ಉರ್ವು urvu. (uṟvu). 2. = ಉಬ್ಬು 2, etc., (ಉಱುಬು 1, etc.). ಉರ್ವ ಭಯಕಾರಂ (ವ್ಯಾಲ Mr. 486). ಉರ್ವ ಕತ್ತುರಿಯ ಮೃಗದ ಇಕ್ಕೆಗಳನ್... ಅಱಸುವ ಕಿರಾತರ್ (J. 28, 43). ಉರ್ವ ಮನ್ತ್ರದ ಕಜ್ಜಮ್ ಇದು (29, 39).

ಉರ್ಳಿ urḷi. 1. = ಉರಳಿ 1, No. 3. (My.; Tu. ಉರ್ಳಿ).

ಉರ್ಳಿ urḷi. 2. = ಉರಳಿ 2, etc. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 1. = ಉರಳು, etc. To roll, etc. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 2. = ಉರುಳು 2, etc. Rolling, etc. — ಉರ್ಳ ಗಡ್ಡೆ. = ಉರ್ಳುಗಡ್ಡೆ. (My.). — ಉರ್ಳುಗಡ್ಡೆ. = ಉರುಳು ಗಡ್ಡೆ. (My.).

ಉರ್ಳು urḷu. 3. = ಉರಲ್ 1, etc. (My.).

ಉಲ್ ul. To be hot (*cf.* obscure Sk. ಉಲ್, to burn, and K. ಉರಿ, also ಒಲೆ 4). ಉಲ್ವ ಉದಕಮಜ್ಜನಂಗೆಯ್ಸಿ (J. 28, 20).

ಉಲಕು ulaku. 1. = ಉಲುಕು 1 q. v., etc. To start (v. i.), to start up, as a tiger; to make starting efforts so as to get out of a swamp, etc.; to move onwards (S. Mhr.). ನನ್ನ ಸಹಾಯದ ಹೊರ್ತು ಈ ಹಡಗವು ಉಲಕಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 5, 147). **2,** to flash on the mind; (the mind) to be struck with painful thoughts; painful thoughts to arise. ಮನಸು ಉಲಕುತ್ತದೆ, or ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಲಕುತ್ತದೆ (My.). **3,** to be sprained, as muscles or ligaments (My.).

ಉಲಕು ulaku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. Sprained state, sprain (My.). — ಉಲಕುಮನ್ತ್ರ. A charm or formula used to cure sprains (My.). — ಉಲಕುಮನ್ತ್ರಗಾಱ. One who charms away sprains (My.).

ಉಲಟಾ ulaṭâ. = ಉರಟಾ, etc. (R.).

ಉಲಪ ulapa. (ಉಲುಪ). *A bush, a shrub* (ಹೊದಱು Hlâ.); *a far spreading creeper.* 2, *a kind of grass, Saccharum cylindricum* (ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು Hlâ., q. v.).

ಉಲಬಣೆ ulabaṇĕ. Tbh. of ಉಲ್ಬಣ. Abundance, etc. (My.).

ಉಲಾರ ulâra. = ಉಲ್ಲಾರ. (My.).

ಉಲಿ uli. 1. To sound (v. i.); to cry; to utter, to speak, to say (ಧ್ವನಿ Šmd. 105 Cm.; see *e. g.* Bp. 11, 17; 28, 14; 50, 50; Šm. 23; Kk. 16; My.; Tĕ.; T. ಉಲಮ್ಬು, ಉಳ್ಳೈ, ಒಲಿ; M. ಒಲಿ; see ಉಬ್ಬು 3). ಉಲಿದುದು ಕೋಗಿಲೆ (Šmd. 169). ಕೋಗಿಲೆ ಉಲಿಗುಂ (267. 297). ಉಲಿಯೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ (J. 8, 6). ಗರುಡರಿರ, ಉಲಿಯದೆ ಇರಿ! (Bp. 1, 44). ಅನ್ದುಗೆಗಳ್ ಉಲಿಯಲು (5, 28). ವಾದ್ಯವಿತತಿಗಳ್ ಎತ್ತಲುಂ ಪಿರಿದು ಉಲಿಯಲ್ (5, 39). ಕೊರಳುಂ ಉಲಿದು ಬಿಗಿಯಿತ್ತು (17, 2). ಕುಕ್ಕುಟಮ್ ಉಲಿಯಲ್ (22, 25). ಮಂಗಲನಾದಮ್ ಉಲಿಯಲು (44, 33). ರವಂಗಳ್ ಉಲಿಯಲು (46, 52; see further 51, 33; 53, 25. 42; 57, 48; 59, 43; 61, 64). ಉಲಿದು, ಹೆಮ್ಮರ ನುಡಿಯೆ (Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 32). ಬೆಳಗುಜಾವಗೋಟಿಗಳ್ ಉಲಿದವು (Č. Bp. 4, 7). ಉಲಿವ ಗೆಜ್ಜೆ (Prll. 3, 25). ಬಲಂ... ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು, ಉಲಿದು (Rśv. 13, 83). ಕಹಳೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿಯಲ್ಕೆ (ಕೋಲಾಹಲ Mr. 288). See Sp. s. ಬಲ್ಲತನ; Grj. 3, 89. 90. 91; J. 5, 3. 12; 13, 23. 50; 22, 47.

ಉಲಿ uli. 2. = ಒಲೆ 3. A sound; a cry; a word (ಧ್ವಾನ, ದನಿ, ಸರ, etc. Šm. 30, Kk. 25; Tĕ.; T., M. ಒಲಿ). ರತು ನದಲಿ ಉಲಿಯ ಸೂತ್ರದ... ಪಾಲದೊಡಿಗೆ (Prll. 3, 25). ಗಿಳಿವಿಣ್ದು ಗಳನ್ ಉಲಿಯಿನ್ದ ಪಾಮರಿಯರ್ ಎರ್ಗಿಸಿದೊಡೆ (J. 3, 5). See ಮೆಲ್ಲುಲಿ. — ಉಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. To emit a sound, to sound. ಗೆಜ್ಜೆ ಮೆಲ್ಲುಲಿಗುಡೆ (Ršv. 13, 102).

ಉಲಿಪ ulipa. = ಉಲಿಪು. (Abh. P. 3, after 75).

ಉಲಿಪು ulipu. = ಉಲಿಪ, ಉಲಿವು, ಉಲುವು, ಉಲುಹು. A sound; a cry. ಪಕ್ಕಿಗಳ ಉಲಿಪು (ಚಿಲ್ಪಿವಲಿ Šs.). ಶಾಲಿಗೆ ಎಱಗಿದ ಗಿಳಿಗಳಂ ಸೋವ ಪಾಮರೀಜಾಲದ ಒನ್ದು ಉಲಿಪುಮಂ, ಕೋಕಿಲನಿನಾದಮ್ ಎನ್ದು, ಐಳಿದಂಗೆಯ್ದು, ತೊಲಗದೆ ನಿನ್ದ ಕೀರಾಳಿ (Č. Bp. 11, 9).

ಉಲಿಪೆ ulipĕ. = ಉಲುಫೆ, q. v. (C.).

ಉಲಿಮಿರಿ ulimiri. The plant Crataeva topia or Capparis trifoliata (Tĕ. ಉಲಿಮಿಡಿ, ಉಲಿಮಿರಿ). — ಉಲಿಮಿರಿಬಸಲೆ. (ವರುಣ, ಸೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮಾರಕ, ಮದವಸಲೆ Si. 126).

ಉಲಿವ uliva. A small black bird with a long tail (My.; ಉಚ್ಚಪುಚ್ಛ, ಆಮ್ಲಾನ or ಮ್ಲಾನ Mr. 174).

ಉಲಿವು ulivu. A sound; a cry (My.). ತತ್ವವಿಚಾರ ಭಾಷೆಗಳ ಉಲಿವು (Bp. 4, 54). ಅವರ್ ಉಲಿವ ಉಲಿವನ್ ಆಲಿಸುತ (26, 26; see also 31, 5).

ಉಲುಕು uluku. 1. = ಉಲಕು 1 q. v., ಉಲ್ಕು 1, ಉಳುಕು 1, ಉಳ್ಕು 1. The body to shake, tremble, be agitated, etc. (ಶರೀರಸ್ಫುರಣ Šmd. Dh.; My. = ಉಲಕು Nos. 2 & 3; Râm. 1, 16, 26 = ಉಲಕು No. 2; Tĕ. ಉಲುಕು, to start, to move suddenly, from alarm; T. ಉಲುಕ್ಕು, to tremble as in an earthquake; M. ಉಳು, to start, be unnerved; ಉಳುಕ್ಕು, to be dislocated; Tu. ಉಳ್ಕು, to be sprained). — ಉಲುಕಾಡು. -ಆಡು. To move about. ಶರೀರವು ನೀರಿಗಿನ್ತ ಹಗುರಿರುವದ ಱಿನ್ದ ಉಲುಕಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಣ್ಡರೆ ಅದು ತೇಲುತ್ತದೆ (B. 4, 61).

ಉಲುಕು uluku. 2. = (ಇಲುಕು), ಉಲಕು 2, ಉಲ್ಕು 2, ಉಳುಕು 2, ಉಳ್ಕು 2. A sprain (My.; M. ಉಳುಕ್ಕಲ್; Tu. ಉಲುಕು, ಉಲ್ಕು, ಉಳ್ಕು).

ಉಲುಟು uluṭu. = ಉರಳು, etc., ಉಲ್ಟು. To roll (v. t., My.).

ಉಲುಪಿ ulupi. *A porpoise, or another sort of fish shaped like a porpoise.*

ಉಲುಫೆ uluphĕ. = ಉಲಿಪೆ. Supplies furnished gratuitously to great persons on a journey by the villagers on their route, or also presents sent to such persons' houses (My.; T., Tĕ., H.).

ಉಲುಬಣೆ ulubaṇĕ. = ಉಲಬಣೆ. (My.).

ಉಲುವು uluvu. = ಉಲಿವು. (My.).

ಉಲುಹು uluhu. = ಉಲಿಪು, etc. ಅವರ ಉಲುಹನ್ ಆಲಿಸಿ (Bp. 53, 42; see Râm. 3, 8, 10; 5, 8, 68. 73). — ಉಲುಹುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Sound to cease (Bh. 1, 1, 9).

ಉಲೂಕ ulûka. *An owl.*

ಉಲೂಖಲ ulûkhala. *A wooden mortar used for cleaning rice* (ಒರಳ್ Nr.; Mr. 209).

ಉಲೂಖಲಕ ulûkhalaka. *A gummy or resinous substance, Bdellium* (ಗುಗ್ಗುಳ G.).

ಉಲೂಪಿ ulûpi. N. of a wife of Arjuna (J. 24, 4, etc.).

ಉಲ್ಕ ulka. = ಉಲ್ಕೆ, ಉಳ್ಕ. (ಬೀಱುತಿಪ್ಪ ಉಳುಕು Mr. 47). *Cf.* ಉಳ್ಕು 4.

ಉಲ್ಕಾಪಾತ ulkâ-pâta. Falling of a star, meteor-shoot. (My.).

ಉಲ್ಕು ulku. 1. = ಉಲುಕು 1. (My.).

ಉಲ್ಕು ulku. 2. = ಉಲುಕು 2. (My.).

ಉಲ್ಕೆ ulkĕ. ಉಲ್ಕಾ. = ಉಲ್ಕ. *A flame; a meteor.* 2, *a firebrand. Cf.* ಉಳ್ಕು 3.

ಉಲ್ಟಾ ulṭâ. = ಉರಟಾ, etc. (My.).

ಉಲ್ಟು ulṭu. = ಉಲುಟು, etc. (My.).

ಉಲ್ಬ ulba. = ಉಲ್ವ.

ಉಲ್ಬಣ ulbaṇa. = ಉಲ್ವಣ, etc. (Mr. 446).

ಉಲ್ಬಣೆ ulbaṇĕ. = ಉಲ್ವಣ, etc. (My.).

ಉಲ್ಮುಕ ulmuka. *A fire-brand.*

ಉಲ್ಲಕಸನ ullakasana. *Erection of the hair of the body.*

ಉಲ್ಲಂಗಿ ullangi. The lapwing (Tĕ.). **2,** a snipe (Gz.; T. ಉಳ್ಳಾನ್, a kind of snipe, scolopax L.).

ಉಲ್ಲಂಘನ ud-langhana. -ನೆ. Passing over or beyond; transgressing; disdaining. (My.; B. 5, 69).

ಉಲ್ಲಂಘಿ ud-langhi. One who transgresses or has transgressed (My.).

ಉಲ್ಲಂಘಿಸು ud-langhisu. To leap over, to cross; to transgress; to disdain. See Bp. 26, 12; 34, 24; 42, 5; 59, 15; 60, 29; J. 30, 26.

ಉಲ್ಲಟ ullaṭa. = ಉರಟಾ, etc. — ಉಲ್ಲಟಪಲ್ಲಟ. dupl. Inside and out, upside down, topsy-turvy, out of order (My.; Mhr. ಉಲಟಾಪಾಲಟಾ, ಉಲಥಾ-).

ಉಲ್ಲಡೆ ullaḍĕ. = ಉಱಡೆ, etc. (My.).

ಉಲ್ಲಡೆ ullaḍĕ. (Tbh. of ಉಲ್ಲೋಚ?). An awning, a canopy borne over marriage offerings, or over the bride or bridegroom, as they go in procession, borne in state over a bride, etc. (Tĕ.; R.; Tĕ. also ಉಲ್ಲಭ, ಉಲ್ಲಾಭ).

ಉಲ್ಲಸ ud-lasa. Sporting; bright; merry. 2, mirth, happiness, delight (Kk. 51; ವಿಲಾಸ Čt. I, 85).

ಉಲ್ಲಸತ್ ud-lasat. Sporting, dancing; — brilliant, shining. (Čh. v. 206; Ššv. 1, 74; J. 18, 34).

ಉಲ್ಲಸನ ud-lasana. Jumping up; sporting; rejoicing. (Bp. 59, 35).

ಉಲ್ಲಸಿತ ud-lasita. Shining, bright, splendid; happy; uplifted. (Šmd. 389). ಉಲ್ಲಸಿತೆ, a woman who is bright, etc. (Bp. 5, 27).

ಉಲ್ಲಸಿಸು ullasisu. To be bright, to shine (My.); — to make bright (My.). 2, to be merry, etc.

ಉಲ್ಲಾಘ ullâgha. *Recovered from sickness, convalescent* (ಕುತ್ತವಾಗಿ ಮಾಣ್ದವಂ Mr. 240).

ಉಲ್ಲಾಪ ud-lâpa. *An outcry.* 2, change of voice in grief, sickness, etc. See ಕೊಂಕುವೆರಸಿದ ನುಡಿ.

ಉಲ್ಲಾರ ullâra. = ಉಲಾರ. ಪೊಸತು ಉಲ್ಲಾರಂ (Šmd. 75; see s. ತುಲ್ಲು). A variegated cushion to sit upon (My.; Tĕ.). See ಒಱಗುಲ್ಲಾರ.

ಉಲ್ಲಾಸ ud-lâsa. = ಉಲ್ಲಾಸ. Jumping up; — sport; happiness, joy, delight; — light, splendour. (Bp. 20, 20; 52, 37; J. 6, 18; 15, 15; 18, 24). — ಉಲ್ಲಾಸವೆಱು. -ಪೆಱು. To become delighted (Bp. 16, 23).

ಉಲ್ಲಾಸಗಾಱ ullâsa-gâṟa. A joyful, gay man (C.). Feminines ಉಲ್ಲಾಸಗಾರ್ತಿ, ಉಲ್ಲಾಸಗಿತ್ತಿ (My.).

ಉಲ್ಲಾಸಿ ullâsi. = ಉಲ್ಲಾಸಿ. Joyful, gay. Feminine ಉಲ್ಲಾಸಿನಿ, a joyful woman.

ಉಲ್ಲಾಸಿಸು ullâsisu. To be cheerful, to delight, etc. (My.). See Prv. s. ತಂಗಾಳಿ.

ಉಲ್ಲಿ u10-al1-i12. In this intermediate place, here. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಿ ಎನ್ದು, ಸ್ಥಲವಿಶೇಷದೊಳ್ ಒಳವು (Šmd. 145).

ಉಲ್ಲು ullu. = ಹುಲ್ಲು. (My.).

ಉಲ್ಲು ullu. An owl (H.); heavy and stupid; a blockhead (Mhr. ಉಲ್ಲೂ; R.).

ಉಲ್ಲುಣ್ಠೆ ud-lunṭhĕ. Irony. See ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠ.

ಉಲ್ಲೇಖ ud-lêkha. Scraping; writing (My.); description; utterance, speaking; expressing. (B. 4, 141).

ಉಲ್ಲೇಖನ ud-lêkhana. Scraping; digging; writing (My.); utterance; etc. ಉಲ್ಲೇಖನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To scrape, to write (Grj. 10, after 97).

ಉಲ್ಲೇಖಿಸು ud-lêkhisu. To write (My.).

ಉಲ್ಲೋಚ ud-lôca. (= ಉಲ್ಲಡ). *An awning, a canopy.*

ಉಲ್ಲೋಲ ud-lôla. *A large wave or billow; a surge.* — ಉಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ. dupl. (My.).

ಉಲ್ವ ulva. = ಉಲ್ಬ. The innermost membrane investing the fœtus, the amnion. 2, *the embryo* (ಆ ತಟದ ಗಲ್ಲೆ Mr. 308); *the womb itself.* See s. ಮೂಸು 2.

ಉಲ್ವಣ ulvaṇa. = ಉಲಬಣೆ, ಉಲುಬಣೆ, ಉಲ್ಬಣ, ಉಲ್ಬಣೆ. Thick, clotted; *abundant, much, exceeding;* immense; powerful. 2, apparent, manifest, evident. (ಪಾವಕ, ಛಿದ್ರತರವಾದುದು Nn. 122).

ಉಲ್ಹಾಸ ulhâsa. Tbh. of ಉಲ್ಲಾಸ (My.; Mhr.; B. 3, 80. 90; 5, 183).

ಉಲ್ಹಾಸಿ ulhâsi. Tbh. of ಉಲ್ಲಾಸಿ (My.; Mhr.; B. 5, 27). Feminine ಉಲ್ಹಾಸಿನಿ (My.).

ಉವ uva. 1. This man (in the intermediate space; see ಉ 10). ಆವಂ, ಇವಂ, ಉವಂ (Šmd. 182). ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್ (121. 182). ಅವಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್ (124). ಉವರ್ ದೇವರ್, ಉವರ್ ದೇವಿಯರ್ (109). — ಉವಳ್. This (intermediate) female. ಅವಳ್, ಇವಳ್, ಉವಳ್ (186. 245).

ಉವ uva. 2. (= ವ 2, etc.). A secondary affix of the present relative participle, of the future, and of the imperative, which is based on the note s. ಉ 3, q. v., *e, g.* ಸೀಟುವ (Bp. 21, 43), ನಾಯುವಾಗ (B. 3, 14), ಬರುವದು (1, 4), ಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ (1, 6), ಕಾಯುವವನು (1, 14), ತೆಗಿಯುವರು (1, 15), ಕುಡಿಯುವದು (1, 18), ನಡೆಯುವ! ಕೇಳುವ! (C.). 2, an affix to form a verbal noun (see ಒಕೆ, & *cf.* ವ 4). — About the *contraction* of ಉವ see ಊ 6, ಒ 2, ಓ 2.

ಉವ uva. 3. ಉವ್ (*i. e.* ಉಂ 1) -ಅ 10. ಏನುವ ವಂಚಿಸದ ಭಾಷೆ (Bp. 6, 1).

ಉವಂ uvaṁ. 1. = ಉಮಂ. A form that has arisen from a final ಉ being treated as fixed or radical (see s. ಉ 4) and ಅಂ 5 in ಎನ್ದುವಂ.

ಉವಂ uvaṁ. 2. ಉವ್ (*i. e.* ಉಂ 1) -ಅಂ 4 in ಎನುವಂ, ಒನ್ದುವಂ, q.v. It is of a doubtful character in ಎನ್ನುವಂ, ಎಮ್ಮುವಂ, (ಕನಸುವಂ Bp. 18, 6; 36, 35), ತನ್ನುವಂ, ತಮ್ಮುವಂ, ನಿನ್ನುವಂ, ನಿಮ್ಮುವಂ q. v., in which it may be either = ಉವಂ 1, or = ಎನ್ನು (ಎನ್), ಎಮ್ಮು (ಎಮ್), etc., with a fixed or radical ಉ and ಅಂ 4.

ಉವಕೆ uvakĕ. = ಓಕೆ, q. v.

ಉವಣ uva2-aṇa1. = ಊಣ, ಒಣ 1, ಓಣ. Not unfrequently *e. g.* ಹೋಗುವಣ, let us go!

ಉವನ uva2-ana1. = ಊನ, ಓನ 2. Vulgarly *e. g.* ಹೋಗುವನ, let us go! (C.). Another ಉವನ see s. ಓನ 1.

ಉವರ್ಣ u-varṇa. The letter ಉ; the letters ಉ and ಊ as belonging to the same class (Šmd. 65. 132. 355).

ಉವಾಲೆ uvâlĕ. = ಉಯ್ಯಾಲ್, etc. (My.; ಜೋಕಾಲಿ Čb.).

ಉವು uvu. The plural of ಉದು 1 and 2, q. v.

ಉವುಂ uvuṁ. A form that has arisen from a final ಉ being treated as fixed or radical (see s. ಉ 4) and ಉಂ 1, see *e. g.* ಇನಿತುವುಂ, ಎನ್ದುವುಂ, ಏನುವುಂ, ಒನ್ದುವುಂ.

ಉವ್ವಾಲೆ uvvâlĕ. = ಉವಾಲೆ. (My.).

ಉವ್ವು uvvu. = ಊ 8, ಊವು, ಹುವ್ವು, etc. (My.). See ಕಲ್ಲುವ್ವು.

ಉಶನ uśana. Tbh. of ಉಶನಸ್. (My.; G.).

ಉಶನಸ್ uśanas. *Šukra, the preceptor of the Asuras and regent of the planet Venus.* 2, *the planet Venus.*

ಉಶನಸ uśanasa. Tbh. of ಉಶನಸ್ (Mr. 38).

ಉಶೀರ uśîra. *The fragrant root of Andropogon muricatus* Retz.

ಉಶ್ವಾಸ uśvâsa. Tbh. of ಉಚ್ಛ್ವಾಸ. Exhaling; deep breathing; breath;—inhaling (My.; S. Mhr.). (Bp. 47, 58; J. 14, 22). — ಉಶ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸ. Inhaling and exhaling (J. 14, 22).

ಉಷ usha. = ಉಷಸ್, ಊಷ 2. (ಉಷಃಕಾಲ Mr. 67). See ಅಭ್ಯುಷ.

ಉಷಃಕಾಲ ushas-kâla. The time of morning light, the dawn, day-break; (the period consisting of two ghaṭikâs before the breaking of dawn, Mhr.). See ಪೊಟ್ಟಿಱ, ಮುಮ್ಬುಗಲ್.

ಉಷಣ ushaṇa. = ಊಷಣ. Black pepper (ಮೆರೀಚಕ, ಮೆಣಸು Mr. 138).

ಉಷಣೆ ushaṇĕ. = ಊಷಣೆ. *Long pepper, Piper longum* Lin. 2, Piper chaba. (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಉಷತಿ *An inauspicious discourse.*

ಉಷರ್ಬುಧ ushas-budha. *Fire; Agni.* 2, a child.

ಉಷಸ್ ushas. *Morning light, the dawn.*

ಉಷಾ ushâ. *At day-break.*

ಉಷಾಪತಿ ushâ-pati. *The husband of Ushâ* (Ushĕ), *Aniruddha,* the son of Kâma.

ಉಷಾರಮಣ ushâ-ramaṇa. *Aniruddha.*

ಉಷಿತ ushita. 1. *Burnt.* 2, quick.

ಉಷಿತ ushita. 2. Inhabited, dwelt. See ಪ್ರೋಷಿತ.

ಉಷಿತಂಗವೀನ ushita-ṁ-gavîna. Formerly inhabited by cattle (Colebr.).

ಉಷೆ ushĕ. 1. ಉಷಾ. The dawn. 2, the daughter of Bâṇa and wife of Aniruddha.

ಉಷೆ ushĕ. 2. Burning, scorching. 2, ತಪೇಲಿ (G.).

ಉಷ್ಟ ushṭa. Shone forth. See ವ್ಯುಷ್ಟ.

ಉಷ್ಟಿ ushṭi. Shining forth. See ವ್ಯುಷ್ಟಿ.

ಉಷ್ಟ್ಣ ushṭṇa. Tbh. of ಉಷ್ಣ. (C.).

ಉಷ್ಟ್ರ ushṭra. = ಒಟ್ಟೆ, ಒಂಟೆ, (ಒಷ್ಟ್ರೆ). *A camel.* 2, an "ostrich" (C.).

ಉಷ್ಟ್ರಕ ushṭraka. (= ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ). An earthen vessel (ಮೃಣ್ಮಯ ಪಾತ್ರೆ Nn. 85). 2, a potter's wheel (ಕುಲಾಲಚಕ್ರ, ಕುಮ್ಬಾರಿರ ತಿಗುರಿ 85).

ಉಷ್ಟ್ರಿ ushṭri. A she-camel (Nn. 85).

ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ ushṭrikĕ. A she-camel (ಉಷ್ಟ್ರಿ, ಹೆಣ್ಣೊಣ್ಟೆ Nn. 85). 2, *an earthen vessel* (ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ Mr. 466).

ಉಷ್ಣ ushṇa. *Hot, warm;* pungent. 2, *impetuous, passionate;* sharp, active. 3, *heat;* hot vapour; *the hot season* (ಬಾಷ್ಪ, ಸೆಕೆಳೆ Mr. 47; ಘರ್ಮ, ಮಹಾಜ್ವರ 387; ಸೆಗಳಿ, ಜಳ Šm. 15; ಉಬ್ಬೆ 101).

ಉಷ್ಣಜ್ವರ ushṇa-jvara. Fever occasioned by, or connected with, heat (My.; Bp. 50, 25).

ಉಷ್ಣತೆ ushṇatĕ. Heat, warmth; morbid heat in the system (My.; ಪರಿತಾಪ Čb.; B. 4, 32. 95).

ಉಷ್ಣತ್ವ ushṇatva. = ಉಷ್ಣತೆ. (B. 5, 141).

ಉಷ್ಣರಶ್ಮಿ ushṇa-raśmi. *The sun.*

ಉಷ್ಣರೋಗ ushṇa-rôga. Morbid heat in the system, especially venereal disease (C.).

ಉಷ್ಣಾಗಮ ushṇa-âgama. Approach of the heat; *the hot season* (April-May in My.).

ಉಷ್ಣಿಕ್ ushṇik. = ಉಷ್ಣಿಹ್. *Name of a type of metres* (Mr. 362).

ಉಷ್ಣಿಕೆ ushṇikĕ. *Rice-gruel* (ಗಂಜಿ Hlâ.; ಕೂರಾಮ್ಬು, ಯವಾಗು Mr. 214).

ಉಷ್ಣಿಕ್ಕು ushṇikku. Tbh. of ಉಷ್ಣಿಹ್ (Šmd. 106 Cm.).

ಉಷ್ಣಿಸು ushṇisu. To be heated (R.).

ಉಷ್ಣಿಹ್ ushṇih. Nom. ಉಷ್ಣಿಕ್. (Čh.).

ಉಷ್ಣೀಷ ushṇîsha. Anything wound round the head (ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ, ತಲೆಸುತ್ತು Nn. 121; ಶಿರದ ಸುತ್ತೂದು Mr. 469); *a turban; a diadem,* a crown (ಕಿರೀಟ, ಮುಕುಟ Nn. 121).

ಉಷ್ಣೋದಕ ushṇa-udaka. Hot water (My.).

ಉಷ್ಣೋಪಗಮ ushṇa-upagama. *The hot season.*

ಉಷ್ಮ ushma. (Sk.). = ಉಷ್ಮೆ, ಊಷ್ಮ.

ಉಷ್ಮಕ ushmaka. *The hot season.*

ಉಷ್ಮನ್ ushman. = ಉಷ್ಮ. Heat; ardour; steam; the hot season. See ಉಮ್ಮಳ.

ಉಷ್ಮೆ ushmĕ. Kannaḍa form of ಉಷ್ಮ (ಊಷ್ಮ); see ಉಮ್ಮೆ.

ಉಸ್ us. = ಊಸ್, ಹುಸ್, ಹೋಸ್. A sound used in scaring away animals (C.). 2, in sighing when tired (C.; Tu.; Tĕ. ಉಸ್ಸು). *Cf.* ಉಃ. — ಉಸ್ ಟರ್. A call to their sheep and goats used by shepherds (C.). — ಉಸ್ಸೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To utter the sound ಉಸ್ in either way (C.). ಉಸ್ಸೆನ್ದು ಸುಯ್ಯುವ್ತ (Bp. 3, 17).

ಉಸಕನೆ usakanĕ. = ಉಸಿಕನೆ. (ಗುಬುಗುಮ್ಮನೆ, ಅತಿಮೌನಾರ್ಥಂ Čt. I, 90).

ಉಸಕ್ಕನೆ usakkanĕ. = ಪುಸುಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ಉಸಕು usaku. = ಉಸುಕು 1, etc. (C.).

ಉಸಬು usabu. = ಉಸುಬು, etc. (ಮಣಲು, ಮಳಲು Čb.; ..).

ಉಸಲಿ usali. = ಉಸಳಿ, ಉಸಳೆ, ಉಸುಳಿ, ಉಸುಳು, ಉಸುಳೆ. Boiled pulse (also grains) seasoned with salt, chilli, mustard, oil, etc. (Si. 314; My.; Mhr. ಉಸಳ).

ಉಸಲು usalu. = ಉಸಿರ್ 2, etc. Breath (S. Mhr.). ಆನೆ ಎರ್ಡು ಮೂಗಿನ ಹೊರಳಿಗಳಿನ್ದ ಉಸಲು ಬಿಡುವದನ್ನೂ ಎಳಿ ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ (B. 5, 239). ಕರಡಿಗಳು (ಅವರ) ಉಸಲು-ಕಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (259). ಆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮೆಯ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಉಸಲು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತದೆ (260).

ಉಸಳಿ usaḷi. = ಉಸಲಿ, etc. (S. Mhr.).

ಉಸಳೆ usaḷĕ. = ಉಸಳಿ, etc. (G.).

ಉಸಾಬರಿ usâbari. Business, affair (S. Mhr.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಉಸಾಬರಿಗಳು (B. 4, 194).

ಉಸಿಕನೆ usikanĕ. = ಉಸಕನೆ. Stilly, silently; inactively; without emotion; without cause; uselessly; for nothing (ಸುಮ್ಮಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಮೌನ Šmd. 389; *cf.* Tĕ. ಊರಕೆ, ಊರಿಕೆ, silently, etc.; *cf.* ಉಡುಗು 1?). See Bp. 24, 28. 63; 25, 29; 38, 36; 47, 18; 50, 39. 59; 60, 40; 61, 57.

ಉಸಿಕು usiku. = ಉಸಿಗು, ಉಸುಕು 2, ಹೊಸಕು. (My.).

ಉಸಿಗು usigu. = ಉಸಿಕು, etc. (My.).

ಉಸಿಗೆ usigĕ. = ಉಸಕು, etc. (My.).

ಉಸಿರ್ usir. 1. = ಉಸುರ್ 1, ಉಸುರು 1. (To breathe); to sound; to utter, to speak, to say, to tell (ಭಾಷಣ Šmd. Dh.; ಪೇೞ್ Šmd. Cm. 32. 72. 123. 149. 265. 390. 399. 400). P. p. ಉಸಿರ್ದು. ಉಸಿರ್ವೆಂ (Šmd. 32). ಉಸಿರ್ವರ್ (72). ಉಸಿರುತ್ತಿರೆ (77). ಉಸಿರ್ವ (123). ಉಸಿರ್ವುದು (400). ಉಸಿರಲಿಂ! (277). ಆಮ್ ಅಱಿವೊಡಮ್ ಉಸಿರಲ್ ಅಮ್ಮೆವು ಅಳ್ದನ ಗತಿಯಂ (263). ಮಲೆವರಂ, ಮಾರ್ಮರ್ ಎನ್ದು, ಆ ವಿಬುಧರ್ ಉಸಿರ್ವರ್ (Šm. 48). ಉಸಿರ್ವ ಕಿಱುಗಣ್ಟೆ (Mr. 344).

ಉಸಿರ್ usir. 2. = ಉಸಲು, ಉಸಿರು, ಉಸುರ್ 2, ಉಸುರು 2. Breath; life (T., M. ಉಯಿರ್). 2, taking breath: caesura (Čh.). ಉಸಿರ್ಗಳ್ (Šmd. 52; Abh. P. 9, 117).

ಉಸಿರು usiru. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (My.; also: strength, vigour).

ಉಸುಕು usuku 1. = ಉಸಕು, ಉಸಿಗೆ; ಉಸಬು, ಉಸುಪು, ಉಸುಬು, ಉಸುವು. Sand (ಶರ್ಕರೆ, ಸೈಕತ G.; C.; B. 4, 151; Tĕ. ಇಸುಕ, ಇಸುಮು, ಎಸಲು).

ಉಸುಕು usuku. 2. = ಉಸಿಕು, etc. (My.).

ಉಸುಪು usupu. = ಉಸುಕು 1, etc. (My.).

ಉಸುಬು usubu. = ಉಸುವು, etc. (C.; B. 3, 65; 4, 132).

ಉಸುರ್ usur. 1. = ಉಸಿರ್ 1, etc. P. p. ಉಸುರ್ದು (Rśv. 5, after 126). ಅಭಿನವನಿಗಣ್ಣನ್ ಅಭಿನವಮಂಗನ್ ಉಸುರ್ದಂ (Mr. 5). ಅಭಿನವಮಂಗನ್ ಉಸುರ್ದ ಸತ್ಕೃತಿಯಿದಂ ಜಱಿವರ್ ಆರ್? (7). ಇನ್ನುಸುರ್ವೆ (Šm. 67). ತತ್ಸಮದ ಬಿನ್ನಣವನು ಉಸುರ್! (Kk. 3). See Grj. 2, after 106; J. 2, 20; 4, 3. 41. 51; 5, 32; 8, 24; 9, 29; 10, 18; 12, 30; etc. — ಉಸುರುಸುರ್. rep. (Grj. 2, after 106; Bp. 29, 13).

ಉಸುರ್ usur. 2. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (J. 21, 39). ಅಱಿತ ಉ

ಸುರ (ಹೆಣಂ, Bp. 46, 57). — ಉಸುರಡಗು. -ಅಡಗು. Breath to be suppressed; to be nearly suffocated (Bp. 54, 81; 58, 56). — ಉಸುರನುಗೊಳಿಸು. -ಅನುಗೊಳಿಸು. To try to recover the natural breathing (Bp. 47, 59). — ಉಸುರ ಪಿಡಿ. = ಉಸುರು ಹಿಡಿ. To hold or suppress one's breath (Râm. 5, 8, 63). — ಉಸುರಾನ್. -ಅನ್. Breath to be arrested; to gasp for breath, to pant (Bp. 1, 50). — ಉಸುರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To breathe (Rśv. 5, 94). — ಉಸುರಿಡು. -ಇಡು. To breathe (Bp. 50, 59; My.); to breathe with force, to snort (Bp. 32, 27). 2, to put one's breath (*i. e.* one's life with its sin and curse) upon another person, as a curse (S. Mhr.). — ಉಸುರ್ಗರೆ. -ಕರೆ. = ಉಸುರುಗರೆ. Breath to emit its peculiar sound. 2, to breathe; to pant; to sigh (ಶ್ವಸಿತ, ಸುಯ್, ಉಸುರು ಬಿಡು G.). — ಉಸುರೊಗು. -ಒಗು. Breath or sighs to come forth (J. 19, 14). — ಉಸುರ್ದಾಣ. -ತಾಣ. Breathing place, a pause (Čh. v. 39). — ಉಸುರ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. To breathe (J. 5, 23).

ಉಸುರು usuru. 1. = ಉಸಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಉಸುರಿ. ಅಭಿನವಮಂಗರಾಜನ್ ಉಸುರಿದನ್ ಅಭಿನವಾಭಿಧಾನವಂ (Mr. 1b. 4). See Bp. 1, 17; 3, 22; 8, 23; 11, 21. 49; 26, 53. 60; 28, 29; 32, 19; 39, 60; 57, 22; J. 6, 18. 34; 9, 26; 31, 56. — ಉಸುರುಸುರು. rep. (Bp. 37, 4; 45, 36).

ಉಸುರು usuru. 2. = ಉಸಿರ್ 2, etc. (C.; Tĕ. ಉಸುರು, ಊಪಿರಿ, ಊರುಪು, ಊರ್ಪು; ಊಸು, speech; Tĕ. ಉಸುರು also: a sigh; Tu. ಉಸುರು, ಉಸುಲು; *cf.* ಊದು 1). ಉಸುರುಣ್ಟಾದರೆ ಉಪ್ಪು ಮಾಱಿ ತಿನ್ನ ಬಹುದು (Prv.). — ಉಸುರಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To breathe (C.; B. 4, 85). — ಉಸುರಾಡು. -ಆಡು. Respiration to take place (C.). — ಉಸುರು ಕಟ್ಟಿಸು. To choke, to suffocate (C.; B. 3, 109). 2, = ಉಸುರ ಹಿಡಿ (s. ಉಸುರ್ 2, My.). — ಉಸುರು ಕಟ್ಟು. Breath to be obstructed or suppressed, the windpipe to be stopped (C.; B. 4, 60). 2, to hold the breath (My.). — ಉಸುರುಗರೆ. -ಕರೆ. = ಉಸುರ್ಗರೆ. 2, to emit breath. ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉಸುರುಗರೆ (ಬಿಸುಸುಯ್ G.). — ಉಸುರುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To exhale (S. Mhr.); to breathe (ಆಶ್ವಾಸ G.). — ಉಸುರು ತಾಗು. The breath (of another person) to touch (one, My.). — ಉಸುರು ಬಿಡು. To exhale (C.); —to expire (My.). — ಉಸುರು ಹಿಡಿ. To hold the breath; to keep the breath in one's chest so as to make the body lighter, or so as to strengthen the chest for supporting a heavy object (C.);—to retain life (My.).

ಉಸುವು usuvu. = ಉಸುಕು 1, etc. (R., G.).

ಉಸುಳಿ usuḷi. = ಉಸಲಿ, etc. (S. Mhr.).

ಉಸುಳು usuḷu. = ಉಸುಳಿ, etc. (G.).

ಉಸುಳೆ usuḷĕ. = ಉಸುಳು, etc. (G.).

ಉಸ್ರ usra. Bright; *a ray of light.* 2, a bull.

ಉಸ್ರೆ usrĕ. *A cow.*

ಉಸ್ವಾಸ usvâsa. Tbh. of ಉಚ್ಛ್ವಾಸ. (C.; Mhr.).

ಉಹುಹು uhuhu. A sound emitted when shivering from cold (C.; Tĕ. ಹೂಹೂ).

ಉಹೂ uhû. = ಉಹುಹು. (My.). 2, a sound used by cattle-drivers in calling their cattle or urging them on (S. Mhr.).

ಉಹೂ uhû. No, no! (My.; B. 4, 97; Mhr. ಉಂಹುಂ).

ಉಳ್ ul. 1. = ಒಳ್ 1. To be (ಸತ್ತಾ, ಸತ್ತೆ Śmd. Dh.; Śmd. 290; T., M.; Tĕ. ಉಣ್ಡು; *cf.* ಉಱು; ಇಲ್ 1); to have, to possess (see ಉಳ್ಳ with accusative; ಒಡಮೆ, etc.). Its third person present is ಉಣ್ಟು (Śmd. 291; T., M. ಉಣ್ಡು); the other persons of the present are ಒಳೆಂ, ಒಳೆರ್; ಒಳೆಯ್, ಒಳಿರ್; ಒಳೆಂ, ಒಳೆವು; ಒಳವು (292). ಉಣ್ಟು (ಅಸ್ತಿ Nr.). ಉಣ್ಟು is used also with its subject in the plural (C.), *e. g.* ಮದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲವ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರ್ ಉಣ್ಟು, ಅವರು ಜನ್ಯರು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಜನಪರ್ ಉಣ್ಟು ಓಲಯ್ಸಿ ಕೊಮ್ಬರೆ (Bh. 1, 8, 60). ಜಾಣ್ ಉಣ್ಟು (Śmd. 60). Also ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಮುನ್ನೆ ಒರ್ವನ್ ಉಣ್ಟು (J. 28, 14). ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಉಣ್ಟು (C.).— ಶರಣ್ ಆರುಮ್ ಒಳರೆ ಖಲಸಂಸರಣದೊಳ್ (Śmd. 85). ಅವನ ಆಳ್ ಒಳವು... ನಿಮ್ಮ ವ್ಯೂಹದೊಳ್? (201). ಪೇೞ್! ಎನಿತರ್ಕರ್ಮ್ ಒಳೆಂ ಮುರಾನ್ತಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವರಂ ಮಾರ್ಬಲದೊಳಗೆ ಇಱಿಯಲ್ ಮುಱುಗುವ ಅತಿಭಟರ್ (292). ನುಂಗುವುವುಮ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳೆ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292). ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು (Hlâ.). ಉಣ್ಟಿಲ್ಲ (Bp. 4, 20). ಉಣ್ಟುಣ್ಟು (13, 3; 51, 57). See Bp. 38, 26. 72; 40, 14; 44, 53; 54, 28. 66. 81; 55, 43; Rśv. 5, 126; B. 1, 15. 18; 2, 18. 26; 3, 82. 103. — **ಉಳ್ಳ.** Present relative participle: being (C.; T., M.);—having, possessing (T.); being able (Bp. 23, 38). ದೋಷವಿನಿಱಿಕೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಳೊಡಂ ಪ್ರಿಯದಿಂ ತಿರ್ದುವುದು (Śmd. 3). ನೀನುಳ್ಳೊಡೆ ಉಣ್ಟು ರಾಜ್ಯಂ (155. 292). ಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಉಳ್ಳ ಸನ್ಧಿ (74). ಅಱಿವುಳ್ಳರ್ (74). ಅರ್ಥಮ್ ಉಳ್ಳುದು (88). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ (84. 174). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳೆ ಪೆಣ್ (174). ಧನಮುಳ್ಳಂ, ಓದುಳ್ಳಂ (242). ಕಾದಿ, ನಿನ್ನ ಉಳ್ಳರುಂ ಬೇಸತ್ತರ್ ಕೆಲರ್ (285). ಏಕಾರಂ ಕಡೆಯಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಒಡೆಶಬ್ದಂ (297). ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂಱು ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳುವು ಅರಮನೆಯ ಚನ್ದಂಗಳು (Hlâ.). ನಾನಲುಳ್ಳ ಭೂಮಿ (ನಡ್ವಲ Hlâ.). ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ (ಪಿಚ್ಚಿಲ Hlâ.). ನಿನ್ನಯ ಜೀವಮ್ ಉಳ್ಳ ಅನ್ನಬರ ನಿನ್ನಯ ದೈವವೇ ಗತಿ! (Bh. 1, 8, 26). ಉಳ್ಳುದು (ವಿದ್ಯಮಾನ, ಸತ್ Nr.). ಉಳ್ಳುದು (Bp. 27, 2). ಭದ್ರಾವತಿಯೊಳ್ ಉಳ್ಳ ತೇಜಗಳ್ (J. 3, 41).—ನುಣ್ಪು ಉಳ್ಳಂ or ನುಣ್ಪನ್ ಉಳ್ಳಂ (Śmd. 165). ಆವುದು ರೂಢಿಯನ್ ಉಳ್ಳುದು, ಅದುವೆ ಲೇಸು (174). ಗರ್ವವನ್ ಉಳ್ಳವ (ಸಮುನ್ನದ್ಧ, etc. Hlâ.). ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ ಉಳ್ಳವನು (ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿ Hlâ.). ವಾತರೋಗವನ್ ಉಳ್ಳವನು (ವಾತಕಿ Hlâ.). ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸೃತಿ Nr.). ಅಡ್ಡಾಯುಧವನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ Nr.). ಕತ್ತಲೆಯನ್ ಉಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರೆ Nr.). ತೋರಿಹ ಕೆಚ್ಚಲನ್ ಉಳ್ಳ ಆಕಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ Nr.). ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆಯನುಂ ಕೊಡಲಿಯನುಮ್ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಯಾಷ್ಟೀಕ Nr.). ಮಳಲನ್ ಉಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ (ಸಿಕತಾವತಿ Nr.). ಕರಿಯ ರೇಖೆಯನ್ ಉಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ Nr.). ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಉಣಲಿಲ್ಲ, ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಉಡಲಿಲ್ಲ, ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಕೊಡದವನ ಒಡವೆಯು ಕಳ್ಳಗೆ, ನೃಪಗೆ (Sp.).—Si. frequently uses the infinitive with ಅಲ್ (ಅಲು) and following ಉಳ್ಳ instead of the relative participle present, *e. g.* ವ್ಯಾಪಿಸಲುಳ್ಳ (= ವ್ಯಾಪಿಸುವ, 50). ನಡೆಯಲುಳ್ಳ (85), ಕೊಳ್ಳಲುಳ್ಳ (87), ಸೆಳೆಯಲುಳ್ಳ (89), etc.—See also Bp. 17, 5; 23, 38; 30, 10; 39, 13; 40, 45; 61, 59. — ಉಳ್ಳವ. -ಅವ. A rich man (Bp. 23, 11).

ಉಳ್ ul. 2. = ಒಳ್ 3. The inner side, the inside (T. ಉಳ್, M. ಉಳ್, ಉಳ್ಳು, Tĕ. ಲೋ; T., M. also ಊಡು). — ಉಳ್ಳಂಜಿಸು. -ಅಂಜಿಸು. To frighten the mind: to frighten excessively (Abh. P. 9, 174). — ಉಳ್ಳಲರ್. -ಅಲರ್. To blossom (also) in the inner parts. ಕೊಸಗು ಎಸೆದುಂ ಮುಲರ್ದು ಅಲರ್ದ, ಉಳ್ಳಲರ್ದ, ಮಿಸುಸ, ಪೊಸತು ಅಲರ್ ಅಲರಿಂ (Čpr. 7, 56). — ಉಳ್ಳಳ್ಕು. -ಅಳ್ಕು. To fear in the mind: to fear greatly (Abh. P. 9, 178). — ಉಳ್ಳುರಳ್. -ಉರಳ್. To roll inside (Abh. 9, 117). — ಉಳ್ಳುಡೆ. -ಉಡೆ 2. An inner

(under) garment: the dress of a Jaina mendicant. ಸವಣರ ಉಳ್ಳುಡೆ (ತಟ್ಟು Čt. I, 64); a garment (of leaves, Ršv. 5, 109). — ಉಳ್ಕೊಳ. -ಒಳ 2. Inner blaze: the submarine fire (Abh. P. 10, 159; 11, 154; 12, 96).

ಉಳ್ uḷ. 3. = ಒಳ್ 2. ಉಳ್ದುಡಿಗೆ. A good, precious sort of garment (ದುಗುಲ, etc. Šs.). — ಉಳ್ಳೊಡಮೆ. -ಒಡವೆ. A good, precious thing (Abh. P. 12, 39).

ಉಳಕ uḷaka. A small toy of wood that rolls on two round knobs of which one is at each end (S. Mhr.).

ಉಳಿ uḷi. 1. To conceal one's self, to hide (ಅಡಂಗು Šmd. I; ಗೋಪನ Šmd. Dh.; M. ಉಳಿ, to stoop, peep; M., T. ಒಳಿ, ಒಡುಂಗು to hide one's self; *cf.* ಉಡುಗು 1; ಉಳ್ 2, ಒಳ್ 3).

ಉಳಿ uḷi. 2. Hiding. 2, an ambush, a lurking place (ಕಳ್ಳನ ಉಳಿ Šmd. I); a hunter's hut (ಬೇಟೆಯ ಉಳಿ Šmd. I; T. ಒಳಿ; M. ಒಡಿ, ಒಳಿ; Tu. ಉಳವು, Tĕ. ಒಲವು, a secret).

ಉಳಿ uḷi. 3. A thief (ಕಳ್ಳ Šmd. I; ಚೋರ Šmd. Dh.; T. ಉಳವ, a spy, scout).

ಉಳಿ uḷi. 4. A chisel; a burin; an awl (ಪ್ರಸ್ತರೋಪಕರಣ Šmd. Dh.; ಬಡಗಿಯ ಉಳಿ Šmd. I; ಟಂಕ, ಪ್ರಸ್ತರಘಟನೋಪಕರಣ Hlâ.; ವೃಕ್ಷಾದನ, ವೃಕ್ಷಭೇದಿ Nr.; ಕಾರುಕನ ಮುಟ್ಟು Šm. 116; ಟಂಕ Mr. 383. 483; ಟಂಕ, ಕಲ್ಲುಳಿ Nn. 129; C.; M., T., Tu.; Tĕ. ಉಲಿ; T. ಉರುವು, to penetrate, pierce; Tu. ಉರುಮ್ಬು, to bore; T. ಪೊಳಿ, to chip, cut stone, etc.; Tĕ. ಒಡುಚು, to be worn away; ಪೊಡುಚು, to stab, thrust, pierce through; to bore as a hole). ಸಮ್ಮಗಾಱಿನ ಉಳಿ (ಆರೆ, ಚರ್ಮಭೇದಿಕೆ Nr.). See ಉಗುರುಳಿ, ಕಲ್ಲುಳಿ, ತಿರುಪುಳಿ. — ಉಳಿ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಮುರಾ ಕಡಿಯೋದು ಬಿಡದು. — ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಳಿಯಾದರೂ ಕೆಯ್ ಕಡಿಯದೆ? (Prvs.). See Prv. s. ಶೈಲ್ಯ.

ಉಳಿ uḷi. 5. = ಉಣಿ. See ಮಣ್ಣುಳಿ.

ಉಳಿ uḷi. 6. An affix that denotes a person or beast following an occupation or being possessed of, see *e. g.* ಅಟ್ಟುಳಿ 2, ಎಗ್ಗುಳಿ 1 & 2.

ಉಳಿ uḷi. 7. See *e. g.* ಒಬ್ಬುಳಿ, ಜಂಗುಳಿ, ದೊನ್ದುಳಿ.

ಉಳಿ uḷi. 8. = ಹುಳಿ. Acidity, etc. (My.).

ಉಳಿಗ uḷiga. 1. = ಒಳಿಗ. A man who hides or lurks (? ಸನ್ದಿದಂ Čt. I, 20, o. rs. ಸದ್ದಿದಂ, ಒಳಿಗ).

ಉಳಿಗ uḷiga. 2. An affix denoting a man who lives on or by (Šmd. 237), *e. g.* ದೇವುಳಿಗ, ಮಣ್ಣುಳಿಗ (237).

ಉಳಿತ uḷita. Hiding or sheltering one's self: having recourse to, joining, union (? ಸೇರುವೆ Bhn. 60).

ಉಳುಕು uḷuku. 1. = ಉಲುಕು 1, etc. (My.). ಉಳ್ಳೀ ತಿನ್ದವಗೆ (to him who had stolen and eaten the onions) ಉಳುಕಿತು (, when the theft was discussed, Prv.).

ಉಳುಕು uḷuku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. (My.).

ಉಳುಕು uḷuku. 3. = ಉಳ್ಕು 4. (ಉಲ್ಕ Hlâ.; Nr.). ಬೀಱುತ್ತಿಪ್ಪ ಉಳುಕು (ಉಲ್ಕ Mr. 47).

ಉಳ್ಕ uḷka. = ಉಲ್ಕ. (Abh. P. 13, 63; 14, 122).

ಉಳ್ಕು uḷku. 1. = ಉಲುಕು 1, etc. (My.).

ಉಳ್ಕು uḷku. 2. = ಉಲುಕು 2, etc. (My.).

ಉಳ್ಕು uḷku. 3. To shine; to blaze; to appear (ದೀಪ್ತಿ Šmd. Dh.; Čt. I, 57; Abh. P. 13, 60; Ššv. 1, 46; T. ಒಳಿ, light, splendour, fire, etc.; ಒಳಿರ್, to shine; ಒಡಿ, to shine; ಊಬ್, sunshine; Tĕ. ಒಲೆ, ಪೊಲೆ, to appear, come to light; Tu. ಉಲೆ, to shine; *cf.* ಉರಿ 1, ಉಲ್, ಒಲೆ 5, ಒಳ 2, ಪೊಳೆ 1).

ಉಳ್ಕು uḷku. 4. = ಉಳುಕು 3. A shining or blazing substance, a meteor (ದೀಪ್ತಿದ್ರವ್ಯ Šmd. Dh.; Ršv. 5, 80). ಉಳ್ಕು ಬಿದ್ದವು (Bp. 61, 11).

ಉಳ್ಟಾ uḷṭâ. = ಉಲಟಾ. (My.).

ಉಳ್ಳ uḷḷa. 1. See s. ಉಳ್ 1.

ಉಳ್ಳ uḷḷa. 2. = ಉರಳ 1, etc. A rolling; that rolls or is round, a ball, as of dough. 2, a bulb. — ಉಳ್ಳಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. (S. Mhr.). — ಉಳ್ಳಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A rolling cocoa-nut, either when rolled towards an idol, or when played with (S. Mhr.). 2, an unripe fruit, as a mango, etc. (My.).

ಉಳ್ಳತನ uḷḷatana. The state of being or having. ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳತನ (G. 78; My.). See ದೈವುಳ್ಳತನ.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 1. = ಉರಳ 1 q. v., etc. A bulb; an onion (My.; T. ಉಳ್ಳಿ, Tĕ. ಉಲ್ಲಿ, Tu. ಉಲ್ಲಿ, ಉಳ್ಳಿ, onion, garlic). ಉಳ್ಳೀ ತಿನ್ದವಗೆ ಉಳುಕಿತು (Prv.). See ಈರುಳ್ಳಿ, ಕಾರುಳ್ಳಿ, ಕೇಸುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ 1, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. — ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. An onion (C.). See ನರಿ-.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 2. = ಒಳ್ಳೆ 2. See ನೀರುಳ್ಳಿ 2.

ಉಳ್ಳಿ uḷḷi. 3. = ಉರಳ 2, etc. (My.).

ಉಳ್ಳಿಸು uḷḷisu. = ಉರುಳಿಸು, etc. (C.). ಗಾಲೀ ಉಳ್ಳಿಸು (G. 186).

ಉಳ್ಳು uḷḷu. = ಉರಳು, etc. To roll, etc. (C.).

ಉಳ್ಳೆ uḷḷĕ. = ಉರಳ 1, etc. — ಉಳ್ಳೆಗಡ್ಡೆ. = ಉಳ್ಳಿ-. (ದುದ್ರುಮ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಪಲಾಣ್ಡು, ಸುಕನ್ದಕ G.).

ಉೞ್ uḻ. = ಉತ್, ಉೞು 1. To plough (ವಿಲೇಖನ Šmd. Dh.; Abh. P. 11, 127; T., M. ಉೞು; Tĕ. ದುನ್ನು; Tu. ಉರ, ploughing). P. p. ಉೞ್ತು, (ಉತ್ತು). ಉೞ್ತಂ (Šmd. 288). ಜವದಿಂ ಕವಲೆಯಂ ಸುಟ್ಟು, ಕಟ್ಟಿಯಿನ್ದೆ ಉೞ್ತಂ (282 Mdb. MS.). ಉೞ್ಕೆಯೆನ್ದು ಉೞ್ವ ಭಾವಂ (Šmd. I).

ಉೞಿ uḻa. 1. = ಉೞಿತು, ಉೞಿದು, ಉೞಿತು, ಉೞಿದು, ಉೞು 2, ಉೞುತು, ಉೞುದು, ಉೞ್ದು. A shortened P. p. of ಉೞಿ 1. — ಉೞಿ ಕೊಳ್ಳು. To escape (C.). 2, to remain, to stop (C.; B. 5, 125).

ಉೞಿ uḻa. 2. = ಉೞಿ 2, ಉೞು 3. Remaining; staying; etc. — ಉೞಿಗಡಿಮೆ. -ಕಡಿಮೆ. That remains as too less, *i. e.* the remainder (S. Mhr.). — ಉೞಿಗಡೆ. -ಕಡೆ. (The remaining side), the remainder or rest (of a sum, C.). 2, remaining alive (My.). — ಉೞಿತರ. = ಉೞಿಪಡಿ. (My.). — ಉೞಿಪಡಿ. Remainder (My.).

ಉೞಿ uḻa. 3. = ಉೞು 4, ಹುೞಿ. (My.).

ಉೞಿಕಿ uḻaki. = ಉೞ್ಕೆ 2, ಉೞಿಕೆ, ಉೞಿಕೆ 2, ಉೞುಕೆ 2, ಉೞ್ಕೆ 2. Remaining; remnant. ಉೞಿಕೀ ಜನರು the remaining persons (C.; B. 5, 20). ಉೞಿಕೀ ಒಡವೆಗಳು, the

remaining things (127). ಉೞಿಕೀ ಹಣ, the rest of the money (C.).

ಉೞಿತ uḻata. 1. = ಉೞುತ 1. The act of ploughing, ploughing (My.).

ಉೞಿತ uḻata. 2. = ಉೞಿತ, ಉೞುತ 2. Remaining; what remains, rest (C.).

ಉೞಿತು uḻatu. = ಉೞಿ 1, ಉೞಿದು, etc. A P. p. of ಉೞಿ 1. Having remained, etc., being saved or gained. — ಉೞಿತಾಯ. -ಆಯ. = ಉೞಿತಾಯ, ಉೞುತಾಯ. That remains (in one's hand) as gain: gain, profit (C.; ಲಾಭ G.).

ಉೞಿದು uḻadu. = ಉೞಿತು, etc. A P. p. of ಉೞಿ 1 (C.). ಉೞಿದ ದಣ್ಡು (B. 5, 68). ಯಜಮಾನನ ಸ್ವತನ್ತ್ರತ್ವವು. . ಉೞಿದೀತು (5, 121). See Prv. s. ತೆಗದು.

ಉೞಿತೆ uḻatĕ. Remaining; remainder (My.).

ಉೞಿಮೆ uḻamĕ. = ಉೞಿಮೆ, ಉೞುಮೆ. Ploughing (My.).

ಉೞಿಲ್ uḻal. 1. Ploughing. ಉೞಿಲ್ ಇಲ್ಲದ ಹಾೞುನೆಲ (ಖಿಲ, ಅಪ್ರಹತ Nr.).

ಉೞಿಲ್ uḻal. 2. To whirl round, to swing, to be unsteady; to be loosened and fly away (T., M. ಉೞಿಲು; Tĕ. ಊಲು, to fall; ವದಲು, ವದುಲು, to loosen, be untied; see ಉಯ್ಯಲ್). ಕದನದೊಳ್ ಆರ್ದು ಸಾರ್ದು ಇಸೆ ಮಹಾರಥರ್, ಅಚ್ಚು ಸಿಡಿಲ್ದುದು, ಈಸು ಸೂಸಿದುದು, ಆರಗೀಲ್ ಉೞಿಲ್ದುದು, ಮಡಂ ಕಡಿವೋದುವು (Abh. P. 13, 69 MS.).

ಉೞಿವು uḻavu. (= ಉೞಿವು), ಉೞಿಹು 2, ಉೞುಹು 2. Remaining; remainder, balance (My.).

ಉೞಿವೆ uḻavĕ. Remaining; being saved; refuge; N. of a place. ನಡೆತನ್ದರ್ ಆ ಉೞಿವೆಯ ಮಹಾಮುನಿಗೆ (Bp. 61, 74).

ಉೞಿಸು uḻasu. 1. = ಉೞಿಸು 1, ಉೞುಸು 1. To cause to plough (My.).

ಉೞಿಸು uḻasu. 2. = ಉೞಿಸು 2, ಉೞುಸು 2. To cause to remain; to spare, etc. (My.).

ಉೞಿಹು uḻahu. 1. = ಉೞುಹು 1, etc. (My.).

ಉೞಿಹು uḻahu. 2. = ಉೞಿವು, etc. (My.).

ಉೞಿ uḻi. 1. To leave, to abandon, to quit (ಸ್ಥಾನವ್ಯಕ್ತಿ Šmd. I; ಬಿಡು I; Šmd. 107 Cm.; 194 Cm.; 261 Cm.; 354. 399 Cm.; ಕೞಿ, ಕಳೆ 90 Cm.; 107 vritti); to except (Šmd. 377). **2,** to be left, to remain (ಅವಶಿಷ್ಟ Šmd. Dh.; Šm. 116; ಮಿಗು Šmd. 113. 134 Cm.). **3,** to be left out, excepted or excluded (ಹೊೞಿತಾಗು 77. 337 Cm.). **4,** to remain alive, to be saved (ಜೀವಿಸು Šmd. I; ವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.). **5,** to be saved, to be gained (ಲಾಭವಾಗು (Šmd. I). **6,** to remain behind. (C.; T., M. ಒೞಿ; Tu. ಒರಿ; T. ಉಯ್, to live, to escape; Tu. ಉಳ್ಕಿ, remnant). P. p. ಉೞಿದು (etc., see s. ಉೞಿ 1). ಕೞು ತಾಯ ಬೞಿಯನ್ ಉೞಿಯದ ತೆೞಿದಿನ್ದಂ (Šmd. 194). ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುೞಿದುವು (Lîlv. 3, 5). ಕೃತಾಭಿಷೇಕೆ ಮಹಿಷಿ ಈ 2 ಪಟ್ಟದ ಅರಸಿಯರು, ಭಟ್ಟಿನಿ ಎಮ್ಬುದು ಉೞಿದ ಅರಸಿಯರು; ಅಕುಪ್ಯ ಎಮ್ಬುದು ಹೊನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ, ಉೞಿದ ಒಡಮೆ ಕುಪ್ಯ ಎಮ್ಬುದು; ದೇಗುಲಂಗಳನೆ ಆಯತನಮ್ ಎಮ್ಬುದು, ಉೞಿದ ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆಯಂ ಶರ್ಮ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಉೞಿದ (ಅವಶಿಷ್ಟ Šmd. 344). ಉೞಿಯದುದು (ನಿಃಶೇಷ, ನ್ಯಕ್ಷ Hlâ.). ಉೞಿಯದಿಹುದು (ನಿಃಶೇಷ, etc. Mr. 453). ಹಾೞೂರಿಗೆ ಉೞಿದವನೇ ಗೌಡ (Prv.). ನೀ ಹೋಗಲ್ ಎನ್ನ ಒಡಲ್ ಉೞಿವುದೇ? (Bh. 1, 8, 61). ಅದು ದೂಱ ಉೞಿಯಿತು (B. 2, 47). — See Šmd. 26. 47. 63. 77. 82. 90. 98. 107. 113. 129. 134. 138. 231. 248. 252. 291; Abh. P. 14, 102; Bp. 1, 54; 6, 3; 9, 29; 11, 6; 12 sum.; 12, 16. 19; 18, 23; 22, 8. 38; 24, 80; 27, 23; 47, 9; 52, 7; 55, 13. 17; 58, 37; 59, 54; 60, 22; Bh. 1, 10, 30; 3, 13, 31; Grj. 4, 59; Rŝv. 5, 43; 6, 133; 13, 8. 19. 21; Šsv. 2, 12; J. 1, 7; 2, 19. 61; 4, 4; 5, 31; 7, 2; 9, 31; 10, 21. 38. 41. 43; 11 sum.; 15, 14. 18; 17, 20. 21; etc.; B. 3, 79. 101. 126; 4, 17. — ಉೞಿಯಗುಡು. -ಕುಡು. To cause to remain alive, etc. (J. 4, 23). — ಉೞಿಯುೞಿ. rep. (Bp. 35, 3; 55, 3).

ಉೞಿ uḻi. 2. = ಉೞಿ 2, etc. Remaining; remnant, etc. See ಅಱೆ ಉೞಿ. — ಉೞಿಗಡೆ. = ಉೞಿಗಡೆ. (My.). — ಉೞಿನಿರ್ಝರ. (ಅಬ್ಧಿ, q. v.; Šmd. II).

ಉೞಿ uḻi. 3. (= ಉೞಿ, q. v.). A kind of penance (ಒನ್ದು ನೋೞ್ಪಿ Kk. 79).

ಉೞಿಕಿ uḻiki. = ಉೞಿಕಿ, etc. (C.; B. 5, 154. 167. 169. 180).

ಉೞಿಕು uḻiku. (Šmd. I). Remaining; surviving; remainder; preservation.

ಉೞಿಕೆ uḻikĕ. 1. = ಉೞ್ಕೆ 1, etc. (My. occasionally).

ಉೞಿಕೆ uḻike. 2. = ಉೞಿಕೆ, etc. (My.).

ಉೞಿಗ uḻiga. 1. An affix denoting "subject to" (ಒಳ್ ಪಡೆದವ Šmd. I), *e. g.* ದಣ್ಡುೞಿಗ (I). *Cf.* ಊೞಿಗ.

ಉೞಿಗ uḻiga. 2. A bird of omen (ಶಕುನದ ಪಕ್ಕಿ Šmd. I; M. ಉೞಿ, circumstances; ಉೞಿ ಕಾಣು, to inquire from the astronomer; ಒಡಿ, sorcery; to use witchcraft; Tĕ. ವಲನು, an omen; *cf.* ಒಕ್ಕು 4).

ಉೞಿಗು uḻigu. 1. = ಉೞುಗು 1, q. v.

ಉೞಿಗು uḻigu. 2. = ಉೞುಗು 2, q. v.

ಉೞಿತ uḻita. = ಉೞಿತ 2. (My.).

ಉೞಿತು uḻitu. = ಉೞಿತು, etc. (My.). — ಉೞಿತಾಯ. -ಆಯ. = ಉೞಿತಾಯ. (My.).

ಉೞಿಪು uḻipu. = ಉೞಿಹು 1, ಉೞುಪು, ಉೞುಹು 1. To cause or suffer to remain; to spare, to save; to save, as life (ಶೇಷಕರಣ Šmd. Dh.).

ಉೞಿಮೆ uḻimĕ. = ಉೞಿಮೆ, etc. (My.).

ಉೞಿವು uḻivu. = ಉೞಿಕು. (Šmd. I; Šmd. 247). ಭೀಷ್ಮಕನು ಮಗಳ ಉೞಿವ ಕಾಣದೆ, ಕಣ್ಣನ್ ಒನ್ದು ಅನುಮಾನಸಾಧನವ (Râm.). **2,** a kind of pêlikĕ among the viččhitičitras (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). — See ಅೞಿವುೞಿವು; J. 21, 20.

ಉೞಿಸು uḻisu. 1. = ಉೞಿಸು 1, etc. (My.).

ಉೞಿಸು uḻisu. 2. = ಉೞಿಸು 2, etc. To cause or suffer to remain; to spare, to save; to keep alive (C.; B. 3, 125; 4, 45. 223; 5, 63. 65).

ಉೞು uḻu. 1. = ಉೞ್, etc. To plough (C.). P. p. ಉೞ್ತು. ಉೞುವ (Si. ... 320). ಉೞುವದು (319).

ಉೞು uḻu. 2. = ಉೞಿ 1, etc. A P. p. of ಉೞಿ 1. — ಉೞು ಕೊಳ್ಳು. = ಉೞಿ ಕೊಳ್ಳು. To be spared, etc. (C.; B. 2, 39).

ಉೞು uḻu. 3. = ಉಱು 2, etc. — ಉೞುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಉಱುಗಡೆ. (My.).

ಉೞು uḻu. 4. = ಉಱು 3, ಹುೞು. — ಉೞುಕಡಿ. ಉೞುಕಡ್ಡಿ. Ringworm (My.).

ಉೞುಕು uḻuku. = ಹುೞುಕು. (My.).

ಉೞುಕೆ uḻukĕ. 1. = ಉೞ್ಕೆ 1, etc. (My.).

ಉೞುಕೆ uḻukĕ. 2. = ಉಱುಕೆ, etc. (C.; B. 5, 231. 249. 274).

ಉೞುಗು uḻugu. 1. = ಉೞ್ಗು 1, ಉೞ್ಗು. To be attached to, to be fond of or pleased with, to love (*cf.* ಉಪ್ಪು 1; ಉೞ್ಗು; ಒೞ್ಗು 1; T. ಉೞುವಲ್, continual love). ಉೞುಗಿದಂ (ಒಲ್ದಂ Šmd. I; ಕೂರ್ತಂ II, o. r. ಉೞ್ಗಿದಂ).

ಉೞುಗು uḻugu. 2. Erotic sentiments, etc. (ಚೇಟ Šmd. II, o. r. ಉೞ್ಗು).

ಉೞುತ uḻuta. 1. = ಉಱುತ 1, etc. (My.).

ಉೞುತ uḻuta. 2. = ಉಱುತ 2, etc. (My.).

ಉೞುತು uḻutu. = ಉಱು 1, etc. A P. p. of ಉೞ್ 1. — ಉೞುತಾಯ. -ಆಯ. = ಉಱುತಾಯ, etc. (My.; B. 5, 303).

ಉೞುದು uḻudu. = ಉೞುತು, etc. (My.).

ಉೞುಪು uḻupu. = ಉೞ್ಪು, etc. (J. 4, 62).

ಉೞುಮೆ uḻumĕ. = ಉಱುಮೆ, etc. Ploughing (My.).

ಉೞುವಿಕೆ uḻuvikĕ. Ploughing (My.).

ಉೞುಸು uḻusu. 1. = ಉಱುಸು 1, etc. (My.).

ಉೞುಸು uḻusu. 2. = ಉಱುಸು 2, etc. (My.).

ಉೞುಹು uḻuhu. 1. = ಉೞ್ಪು, etc. (Bp. 40, 36; 49, 9; 61, 25; Bh. 1, 8, 27. 28. 39; J. 2, 61; 4, 15; 6, 52; 8, 42; 10, 18; 11, 41; 20, 41. 42; 26, 44; 29, 24).

ಉೞುಹು uḻuhu. 2. = ಉಱುಹು 2, etc. (My.).

ಉೞ್ಕೆ uḻkĕ. 1. = ಉಕ್ಕೆ 1, ಉೞ್ಕೆ 1, ಉೞುಕೆ 1. Ploughing (ಉೞ್ವ ಭಾವಂ Šmd. I).

ಉೞ್ಕೆ uḻkĕ. 2. = ಉಕ್ಕೆ 2, ಉಱುಕೆ, etc. Remaining; remainder.

ಉೞ್ಗಿ uḻgi. = ಉಗ್ಗಿ 3, (ಉೞ್ 3). A kind of penance (ಒಸ್ಪು ನೋಪ್ಪು Šmd. II; T., M. ಉೞ, to suffer, be wearied; to undergo penance; to be employed in business, etc.; T. ಉೞಯಂಗು, to be distressed, be sorrowful; ಉೞ್ಚೈ, to labour much, work hard; ಒೞು, to mortify the body; to afflict; to trouble; ಒೞುಂಗು, to set in order, keep within bounds, curb, keep under; *cf.* ಒಯ್ಯನೆ; see ಊೞ್ಗ).

ಉೞ್ಗು uḻgu. = ಉೞುಗು 1, etc. To be attached to, etc., to love (ಸ್ನೇಹ Šmd. Dh.).

ಉೞ್ಗೆ uḻgĕ. Attachment, love (ಸ್ನೇಹ Čt. I, 45).

ಉೞ್ದು uḻdu. = ಉಱು 1, etc. A P. p. of ಉೞ್ 1. (My.).

ಉೃ ru. A vulgar way of writing Sk. ವೃ and ೃ.

ಊ Û

ಊ û. 1. The sixth letter of the Alphabet (Šmd. 12). When initial it is often written ವೂ.

ಊ û. 2. Final ಊ is seldom met with in Kannaḍa words; an instance is the noun ಪೂ (ಹೂ, Šmd. 67. 95, 202). As the final of imitative sounds it appears *e. g.* in ಕೂ (of ಕು) and ಘೂ (of ಘು), and then may take the pluta form (19. 68). A few monosyllabic Saṁskṛita words retain their final ಊ in Kannaḍa (67. 103).

ಊ û. 3. In some verbal nouns ಊ is a lengthening of ಉ, *e. g.* in ಸೂಡು (Šmd. 250).

ಊ û. 4. An optional form of the vocative of Saṁskṛita words with final ಉ (Šmd. 152).

ಊ û. 5. (= ಉ 10). An indicative adjective pronoun formed of ಉದು 1: this (in the middle). ಆ, ಈ, ಊ (Šmd. 202). ಆ ಬನಮ್, ಈ ಬನಮ್, ಊ ಬನಮ್ ಎನ್ನದೆ, ತೊಱಲ್ದು, ಪೂಗೊಯ್ದರ್ ಅವರ್ (202). *Cf.* ಊಕೆ 2, ಊತ 1.

ಊ û. 6. A contraction of ಉವ 2 or ಉವು (My.), *e. g.* ಎನಿಸೂದು (Šmd. 88. 172. Mdb. MS.). ಇರೂ ಭಾವಂ (Nr.). ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟರೂ ಮನೆ (Hlâ.). ಮಾಡೂದು (Mr. 380). ಅಲ್ಲಾಡೂದು, ಎಱಗೂದು (454). ಮುಂಚೂದು (464). ಸುತ್ತೂದು (469). ತಿದ್ದೂದು (539). ಒಪ್ಪೂದು (Nn. 71). ಪಕ್ಕ ಎಱಗೂದು (Kk. 86). ಪಾಪಂ ಪಾಱೂ ಕಾಲಕೆ (Sp.). ಚೆಲ್ಲೂದು (ವಿಕೀರ್ಯರ್ Šmd. Dh. Cm. ad ಪೀಱಲ್). *Cf.* ಊಣ, ಊನ.

ಊ û. 7. = ಉಂ 1, ಉ 9, ಅಂ 5. A copulative conjunction that has the same meanings and uses as ಅಂ 5 q. v., etc., but appears as final also in the accusative: and; and...and; also; at any rate; even; soever; though.— ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಳ್ಳುವವನೂ ಇಬ್ಬರೂ, ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ, ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ, ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಿತ್ರ ಸುಹೃತ್ ಎನ್ದೊಡೆ ಎಡೆಯಲಿ ಆದ ಸಂಗಡಿಗನು, ನಣ್ಪನೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಲೇಖಿ ರಾಜ ಎನ್ದೊಡೆ ಎಡೆದೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು, ವೃಕ್ಷಾದಿಗಳ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯವೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸನಾತನ Nr.). ಎನ್ದೂ ಗೆಯ್ಯದ ಭೂಮಿ ಖಿಲಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಕಿಟ್ಟ ಎಮ್ಬುದು ಕೊಬ್ಬಿಗೂ ರೇತಸ್ಸಿಗೂ ರಕ್ತಕ್ಕೂ ಮೆದುಳಿಗೂ ಉಚ್ಚೆಗೂ ಹೇಲಿಗೂ ಕಿವಿಯ ಕೊಗ್ಗಿಗೂ ಸಿಮ್ಬುಳಕ್ಕೂ ಶ್ಲೇಷ್ಮಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣೀರಿಗೂ ಕಣ್ಣಗೀಜಿಗೂ ಬೆವರಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 205). ವಲ್ಲರಿ ಮಂಜರಿ ಹುವ್ವಿನ ಗೊಂಚಲಿಗಾದರೂ ಹುವ್ವು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗಾದರೂ ಪೆಸರುಗಳು (122). ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ಕು ಶಬ್ದಗಳೂ (106). ಎಲ್ಲಾ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಾದ ಕೊಬ್ಬು (204). ತ್ಯಾಗ ಭೋಗಗಳು ಎರಡೂ ಉಳ್ಳವನು (354). ಎಲ್ಲವೂ ಸಮ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ (371). ಚನ್ದ್ರೋದಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಚತು

ರ್ಗತಿ ಆದರೂ ಪಾಡ್ಯವು ಆದರೂ ಇದ್ದು ಆಚರಿಸಲ್ ಪಡುವ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (39). ಹಳ್ಳವಾಗಿಯೂ ದಿಣ್ಣೆಯಾಗಿಯೂ ಹಾಕಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ತಿಟ್ಟೆ (112). ಆಕಳು ಹಾಲು ಮೊಸರು ತುಪ್ಪ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಲ್ ಪಡುವದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗೊಲ್ಲರ ದೊಡ್ಡಿ (113). ಕಡೆಗೂ ಬೆಳದು ಇರುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ 377). ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವನೂ ಅನ್ನ ಕೊಡುವವನೂ ಕಷ್ಟದೊಳಗಿನ್ದ ಕಾಯುವವನೂ (B. 1, 14). ಆ ಕಾಗದ ಬಹಳ ದಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಹುರುಬುರಕಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (1, 15). ಗಣ್ಟಿನೊಳಗೆ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯೂ ಕಾಗದವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ (1, 23). ಅವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಸ್ತಿಗಳನ್ನೂ ನಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ಯುವವು (2, 18). ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವಾದರೂ ತಾನೇ ಆಗದು (2, 24). ಮತ್ತೆ ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ (2, 37). ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಹೋದವು (3, 124; see ಎರಡೂ). ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇತರಸೌಖ್ಯಗಳು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೇ ಸರಿ (4, 24). ಎಲ್ಲಿಯೂ, wheresoever; everywhere; etc. (C.). ಎನ್ದೂ, whensoever; always; etc. (C.). — See ಊ.

ಊ û. 8. = ಊವು, etc. — ಊಗಾಯ. A slight wound (My.).

ಊ û. 9. The initial û that is connected with **pû** and **hû**, see *e. g.* ಊ 8, ಊಡು 2, ಊಣು, ಊರಿಗೆ, ಊಸರವಳ್ಳಿ, ಊಸು 1 & 2.

ಊಕಾರ û-kâra. The letter ಊ (Šmd. 11).

ಊಕಾರಾನ್ತ ûkâra-anta. A word with final ಊ (Šmd. 102).

ಊಕೆ ûkĕ. 1. = ಉಂಕಿ, ಉಂಕೆ, ಊಂಕೆ. The warp of a loom spread and starched; the warp in general (ನೆಯ್ಗೆ Šm. 78; T., M. ಊಡೈ, the woof; *cf.* ಉಯ್ 2 ?). ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿ (ಎಯ್ತು Šmd. I).

ಊಕೆ û5-kĕ3. 2. This (intermediate) female (ಮಧ್ಯನಾರಿ Šm. 78). ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (Šmd. 186). ಕಟು ತಡೆದತ್ತು, ಕನ್ನನ್ ಉಣಲ್ ಊ ಮನೆಯ ಊಕೆಗಳ್ ಒಯರ್ (202).

ಊಖ್ಯ ûkhya. = ಉಖ್ಯ. *Boiled in a pot, as e. g. meat.*

ಊಂಕೆ ûṅkĕ. = ಊಕೆ 1, etc. (My.).

ಊಚ ûča. = ಊಚು, ಊಂಚ, ಊಂಚು. Superior, more costly (C.; Mhr. ಉಂಚಾ). — ಊಚ ಅರಿವೆ. Costly cloth (My.; ಸುಚೇಲಕ G.). — ಊಚ ನೀಚ. Superior and inferior (C.). ಊಚವಾದ್ದು ನೀಚವೆನ್ತ ಹೇಳ ಬಾರದು (Prv.). — ಊಚ ಬೆಳ್ಳಿ. Superior, fine silver (C.).

ಊಚಿ ûči. = ಊಬು 2. (Tĕ. ಊದೆ, a kind of grass; Tu. ಊಡಿಲ್, a kind of broom grass). — ಊಚಿಹುಲ್ಲು = ಊಬುಹುಲ್ಲು. A kind of long grass from which brooms are made (My.; *cf.* ಹಂಚಿಹುಲ್ಲು).

ಊಚು ûču. = ಉಚಲ್. (Sd.; Tĕ. ಊಡು, to fall off, as the hair from sickness).

ಊಚು ûču. = ಊಚ. (C.).

ಊಜೆ ûjĕ. An insect that infests grain (My.).

ಊಂಚ ûñča. = ಊಚ, etc. (My.).

ಊಂಚು ûñču. = ಊಂಚ, etc. (My.).

ಊಟ ûṭa. A verbal noun of ಊಡು 1: Taking a meal; a meal (C.; ವಲ್ಭನ, ಅಭ್ಯವಹಾರ, ಅಶನ, ಭಕ್ಷಣ, ಭೋಜನ, etc. Hlâ., Nr., Mr. 220, Si. 317; T., Tu.). ವರಸುತನುಮ್ ಇಲ್ಲದ ಮನೆಯೊಳ್ ಊಟವುಮ್ ಅದು ಆಗದು (Bp. 24, 31). ಕೇಲಿಗೆ ಊಟಕೆ ಮಾಡಿದವನೋ? (40, 42). ತಿರಿದುಮ್ಬ ಊಟ (43, 58). ಊಟಕೆ ಬನ್ದೆ (61, 19). ಊಟಕ್ಕೆ ಬಾ! (B. 2, 7). ಊಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಿತಿ ಇರ ಬೇಕು (4, 25). ನಾಲ್ಕು ಮನ್ದಿ ಆಪ್ತ ಇಷ್ಟರಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ (4, 52). ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತೀರಿ (5, 152). ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತರು (5, 153). ಊಳಿಗದವರ ಊಟವು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (5, 286). ಊಟ ಆದ ಮೇಲೆ (5, 294). ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ. — ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬೇಡ. — ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದವನು ಕಾಟ ಮಾಡದೆ ಇರನು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಬಿತ್ತು (or ಬೀಳಲಿ); ಗನ್ಧ ತೇದು, ಹಣ ಹೋಯ್ತು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟ ಚಲೋದಾಯಿತು, ಹೊಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಲಿಲ್ಲ. — ಊಟದಲ್ಲಿ ನೀಟಾಗಿರ ಬೇಕು. — ಊಟ ಪಠಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ನೋಟ ಚೆಲುರಿಚ್ಚೆ, ಊಟ ಮನದಿಚ್ಛೆ. — ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ, ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ. — ಊಟ ಬೇಡವೆನ್ದು, ನಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ. — ಊಟ ಅನ್ದರೆ ಹೂ, ಓಟ ಅನ್ದರೆ ಊಹೂ. — ಊಟ ಬೇಡ, ಪಡಿ ಬೇಡ. — ಊಟ ಹಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prvs.). ವಿಷಯಲಮ್ಪಟನಾಗಿ, ಸವಿಯ ಊಟಗಳನ್ ಉಣ್ಡು, ಬೆಮಿಸ ಬೇಡ (Dp. 4, 1). ಪುತ್ರ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವಸ, ಹಾಲುಊಟದ ಹಬ್ಬ (1, 4). ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲದ ಊಟವದು ಕಾಟಿ ಕೂಟ (54, 3). See Prvs. s. ನೂಕು 1, ನೋಟ, ಪಕ್ಷ, ಪತು, ಬಟ್ಟೆ 2, ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ; J. 29, 25; 34, 10. — ಊಟಗೀಟ. reit. A meal and its appendage (C.). — ಊಟ ಮಾಡಿಸು. To give a meal (to another, C.). ಅವನನ್ನು or ಅವನಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸು (C.). — ಊಟ ಮಾಡು. To take a meal (C.). ಕೂಡೆ ಊಟ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಹಭೋಜನ Si. 317). See Prv. s. ನೋಣ.

ಊಟಗಾರ ûṭa-gâra. A great eater (C.).

ಊಟಗಾರ್ತಿ ûṭa-gârti. A woman who eats much (My.).

ಊಟು ûṭu. Rising. (Mhr. ಉಟಣೇಂ, to rise; ಬೈಸಣೇಂ, to sit). — ಊಟು ಬೈಸು. Rising and sitting down, sitting on the haunches and standing up in quick succession, which is done to exercise the limbs or, at school, is used as a punishment for idle boys (C.).

ಊಟೆ ûṭĕ. (= ಒಟಿತೆ). A natural spring of water (My.; Tĕ.; Tu. ಊಟೆ; T. ಊಟ್ಟು; T., M., Tĕ. ಊಱು, to spring or issue forth, ooze; Tu. ಊಜು, ಊಸು, ಊಳಿ, ಉಯಿಲು, to ooze; see ಊಱು 3, ಒಱ3 1, ಒಸರ್ 1; *cf.* ಉಬ್ಬೆ 2).

ಊಡಕ ûḍaka. *(fr.* ಏಡ *?).* A deaf man (My.). ಊರೊನ್ದಾಡಿದರೆ ಊಡಕನೊನ್ದಾಡಿದ (Prv.).

ಊಡಲು ûḍalu. = ಅವುಡಲ No. 2. (My.).

ಊಡಿಸು ûḍisu. To cause to eat, to give to eat (My.; J. 12, 32). ಈತಂಗೆ ನಂಜನ್ ಊಡಿಸಿ ಕೊಲ್ವ ಉಪಾಯಮುಂ ಮಾಟ್ಪೆಂ (J. 29, 37). ಕೊನ್ದಪನೊ, ವಿಷಮನ್ ಊಡಿಸಿ, ಚನ್ದ್ರಹಾಸನಂ? (31, 28). **2,** to cause to give to eat (My.).

ಊಡು ûḍu. 1. (To take a meal, to eat, on account of ಊಟ & ಊಡಿಸು; T., M. ಊಮ್ಬು, to suck, to eat); — to give to eat, to make eat (ಭೋಜನಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Šm. 94; C.; T. ಊಟ್ಟು). ಸರುವೇ ಪಣ್ಣಳ ಮೆಲ್ಲೆ, ಮಾತೆ ವಿಷಮುಂ ಪೆತ್ತ ಅರ್ಭಕಂಗೆ ಊಡಲ್ (Sk.). ಆಪನಿತು ಹೊಸ ಹುಗ್ಗಿಗುಡ ಆಜ್ಯ ಅಪರಿಮಿತಂ ಕಲಿಸಿ, ಊಡುತ್ತ ಆ ಪರಮಮಾಹೇಶ್ವರರನ್ ಆರಾಧನೆಯೊಳ್ ಒಲಿಸಿ (Bp. 3, 53). ತಾಯ್ ಮೊಲೆಯೂಡೆ (24, 45). ತಾಯೋಪಾದಿಯಲಿ ಮೊಲೆಯೂಡಿ (25, 7). ಊಡುವನು ತಾನೇ ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಂಗೆ (47, 40). ಮೊಲೆಯನ್ ಊಡಿದರ್ ಆರು? (50, 5). ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲು ಮೊಲೆಯನ್ ಊಡಿದಳು (50, 11). See Abh. P. 11, 148; Bp. 15, 5. 29; 50, 4; Ršv. 3, 51; 4, 66; 9, 39; Ššv. 2, 65.

ಊಡು ûḍu. 2. = ಪೂಡು 1, etc. To join, to yoke, to put to or on, to apply, to put, etc. (My.; Tu.). ಮುದ್ದುಗಳನ್ ಊಡಿ (Bp. 1, 51). ಒನ್ದು ಕಣೆಯೂಡಿ (J. 4, 42).

See Ršv. 5, 65; J. 8, 16; ಉಪ್ಪೂಡು. **2,** to apply an unctuous substance, etc. to, to smear, to anoint, to besmear, to spread over (ಲೇಪನ Šm. 94; M. ಉಟ್, to rub; *cf.* ಪೂಸು 1). ವಿಷವನ್ ಊಡಿದ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಯಾವರಸವನ್ ಊಡಿದ ನಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಣಿವೆಣ್ಣಿತಿಯರ್ (Râghč. 17, 65).

ಊಡು ûḍu. 3. (fr. ಊಋ 1). A support, etc. (ಆಧಾರ Šmd. Dh.; T. ಊಣ್ಣು, immobility; refuge, protection; Tĕ. ಊಟ, firmness, strength; T. ಊನ್ಸು, to lean, set, fix, put in the ground, etc.; *cf.* ಊತ 2).

ಊಡುಗು ûḍugu. — ಊಡುಗುಚೆಟ್ಟು. The plant Alangium hexapetalum (ಅಂಕೋಲೆ Si. 127; Tĕ.).

ಊಡೆ ûḍĕ. The pendent root of the banyan tree (Sd.; Tĕ.).

ಊಢ ûḍha. Carried; moved; married. See ಪ್ರೌಢ, ವ್ಯೂಢ.

ಊಢೆ ûḍhĕ. A bride, a wife espoused according to the ritual. See ಅಧ್ಯೂಢೆ.

ಊಣ ûṇa. = ಉವಣ, of which it is a contracted form, *e. g.* ಅಣ್ಣೂಣ, ತೆಗೆಯೂಣ, ಬಿಡೂಣ, ಹತ್ತೂಣ (My.).

ಊಣ ûṇa. Tbh. of ಊನ. (My.).

ಊಣತೆ ûṇatĕ. Tbh. of ಊನತೆ. (My.).

ಊಣು ûṇu. = ಹೂಣು. To bury (My.).

ಊಣೆಯ ûṇĕya. = ಊಣ. Deficiency, defect (J. 1, 7. 8; 18, 44; 23, 43; 26, 60; see Prv. s. ಜಾಣ).

ಊಣ್ಟು ûṇṭu. To grow big or bulky (ಉಬ್ಬಿ ಬೆಳೆ Čt. I, 42).

ಊಣ್ಮು ûṇmu. A wrong form of ಉಣ್ಮು (Bp. 42, 1; 53, 48).

ಊತ û5-ta3. 1. This (intermediate) male. ಆತಂ, ಈತಂ, ಊತಂ (Šmd. 182). ಆತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್ (182). ಆತಂ ದುರ್ಯೋಧನನ್, ಈತಂ ರವಿಜಾತನ್, ಊತನ್ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಂ (182).

ಊತ ûta. 2. (fr. ಊಋ 1). Firmness, steady application of the mind (My.; see ಊಡು 4).

ಊತ ûta. *Woven.*

ಊತಿ ûti. Weaving, sewing. 2, speed. See ವ್ಯೂತಿ.

ಊತ್ವ ûtva. The letter ಊ (Šmd. 372. 379).

ಊದ ûda. = ಊದು. Frankincense (ಸಿಲ್ಹ G.; Mhr., H.). — ಊದಗಡ್ಡಿ. = ಊದುಗಡ್ಡಿ. (My.). — ಊದಬತ್ತಿ. A thin stick covered with frankincense (C.; Tu. ಊದು-).

ಊದನ್ತ û-d-anta. A term with final ಊ (Šmd. 102; Kâvy. I, 2, 84-89).

ಊದರೆ ûdarĕ. A kind of corn-tares in paddy and wheat fields (My.; Tĕ. ಊದೆ, a kind of grass; its plural ಊದೆಲು, a kind of corn-tares; ಊದೆಗಡ್ಡಿ, tares).

ಊದಲು ûdalu. Blowing; — swelling. — ಊದಲು ಮೋಱೆ. A swollen face (My.); a face that indicates anger (My.).

ಊದಾ ûdâ. = ಉದಿ, ಊದಿ. Brown, purple, lilac, dark flesh colour, sky-blue (My.; H., Br.).

ಊದಿ ûdi. = ಊದಾ, etc. (C.; ಶ್ಯಾವ G.; B. 3, 99. 108).

ಊದಿಕೆ ûdikĕ. Blowing; — swelling (My.).

ಊದಿಸು ûdisu. To cause to blow (C.); to cause to refine metal with the blow-pipe (My.). **2,** to cause to swell (My.).

ಊದು ûdu. 1. = ಊಋ 1. To blow (ಶ್ವಾಸಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.; C.; T., M., Tĕ., Tu.; *cf.* ಉಸುರು 2); to purify or refine metal with the blow-pipe (My.; Tĕ.). **2,** to become inflated, to be puffed up, to swell, to be distended (My.; T., M., Tĕ., Tu.; Tĕ. also ಊಋ). ಕಿವಿಗಳನ್ ಅಕ್ಷಿಗಳುಮಂ ನೆಟ್ಟನೆ ಊದುವಳು (Bp. 15, 10). ಊದುವ ಬಿಱುಗಹಳೆಗಳು (56, 17). ಕೊಲಿಲನ್ ಊದುತ (58, 23). ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ ಊದುವವನು (ವೇಣುಧ್ಮ Si. 340). ಊದುವ ಬಸುಱ (ಹೆಣಂ, Bp. 46, 58). ತಾಯ್ವಿಡಿ... ಊದಿದುದೊ ಸೋಷ್ಣಜಳಮಂ ಬಸುಱಿಂ? (Ršv. 5, 40). ಗೇರ ವಣ್ಣನ್, ಇದು ಕೆಣ್ಣಮ್! ಎನುತ್ತಂ, ಸಾರಿ, ಮೇಲೆ ತೃಣಮ್ ಇಟ್ಟು, ಅದನ್ ಊದಲ್ (9, 23). ಹಾದಿಯೊಳ್ ಊದಿದನ್ ಒರ್ವಂ, ಬೂದಿ ಕರಂ ಪಾಱೆ, ಕೆಣ್ಣಮುಂ (9, 26). ಮೂಡಣ ಎಲರ್ ಊದೆ (9, 30). ಚಿತ್ತಜಂ ತಮ್ಮೆಲರೊಳ್ ಊದಿದೊಡೆ (J. 26, 13). ಊದಿದ ಅಪ್ಪು ಬೆಳ್ಳಿ ಬೂದಿ ಆಯಿತು (Prv.; see another Prv. s. ಓ 2). ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಅದಱೊಳಗೆ ದೊಡ್ಡದೊನ್ದು ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಡು ಚೆಲ್ಲಿ, ತಿದೀ ಊದುವವನು (B. 4, 157). ಕದ ಊದಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (My.). — ಊದ್ಯೂದು. rep. See Prv. s. ಕುಟ್ಟು 1.

ಊದು ûdu. 2. Blowing. **2,** swelling, swollen state. (Tĕ. ಊದು, ಊದೆ; M. ಊತ್ತು, swelling, greatness). — ಊದುಕಾಮಾಲೆ. = ಊದುಗಾಮನಿ. (My.; T.; Tu. ಊದುಕಾಮಲೆ). — ಊದುಗಲ್ಲ. A swollen cheek; a double chin (My.). — ಊದುಗಾಮನಿ. -ಕಾಮನಿ. A kind of jaundice by which the body swells (S. Mhr.) — ಊದುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A swollen leg (My.). — ಊದುಗೊಱವೆ. -ಕೊಱವೆ. A tube used in blowing a fire; a blow-pipe (C.). — ಊದುಬಟ್ಟೆ. A morbidly swollen body (My.). — ಊದುಹೊಟ್ಟೆ. = ಊದುಬಟ್ಟೆ. (My.).

ಊದು ûdu. = ಊದ. (C.). — ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ. = ಊದಬತ್ತಿ. (C.). ಊದುಗಡ್ಡಿ. = ಊದಿನ ಕಡ್ಡಿ. (My.). — ಊದುದಾನಿ. = ಊದುಬತ್ತಿಗಿಡ. (My.). — ಊದುಬತ್ತಿ. = ಊದಬತ್ತಿ (C.). — ಊದುಬತ್ತಿಗಿಡ. A receptacle for the ûdubatti made of metal in the form of a tree (C.).

ಊಧ ûdha. *An udder.*

ಊಧಸ್ ûdhas. *An udder.*

ಊಧಸ್ಯ ûdhasya. *Milk.*

ಊನ ûna. = ಉವನ, of which it is a contracted form. Frequently *e. g.* ಹೋಗೂನ, let us go! ಮಾಡೂನ, let us do! (C.). The form appears also as ಊನು (S. Mhr.).

ಊನ ûna. = ಊಣ. *Lessened; wanting; deficient, defective, short of any quantity;* maimed; *less, minus;* subtraction, deduction (ಗತ, ಶೋಧನ, ಕಳಹಂ Mr. 440).

ಊನತೆ ûnatĕ. = ಊಣತೆ. The state of being lessened, etc. (My., also ಊನತ್ವ).

ಊಬತ್ತಿ ûbatti. = ಇಬತ್ತಿ. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಊಬಲು ûbalu. = ಉಬ್ಬಲು, etc. (My.).

ಊಬು ûbu. 1. = ಊದು 1. To blow (S. Mhr.; Tĕ. ಊಯು, to whistle; M. ಊವಲ್, ಊಱಿಲ್, whistling).

ಊಬು ûbu. 2. = ಊಚಿ. The awn of barley, etc. (C.; ಕಣ್ಟಕ Mr. 110; ತೂಕ G.; Mhr. ಓಮ್ಬಾ; *cf.* ಊಋ 1). ಭತ್ತದ ಊಬು, ನೆಲ್ಲುಊಬು (ಕಿಂಶಾರು, ಸಸ್ಯತೂಕ, ಧಾನ್ಯತೂಕ

Si. 305. 448). — ಊಬಿನ ಕರಡ. The ಊಬುಹುಲ್ಲು when dry (C.). — ಊಬುಕಡ್ಡ. = ಊಬಿನ ಕರಡ. (S. Mhr.). — ಊಬುಹುಲ್ಲು. A common fodder grass with very troublesome awns, Andropogon contortus (Z.; C.), used also in making brooms (My.).

ಊಮ್ **ûm.** An interjection expressing pain (C.).

ಊಮ್ ûm. *An interjection expressing anger, etc. Cf.* ಉಂ 2.

ಊಮೆ **ûmĕ.** A dumb man (My.; M., T. ಊಮ, dumb, stupid; a dumb man; T. ಊಮೈ, a dumb person); a taciturn man (My.).

ಊಯಿಸು ûyisu. Tbh. of ಊಹಿಸು. (My.).

ಊರ್ **ûr.** = ಊರು, ಊರ್. An inhabited place; a village; a town (ಗ್ರಾಮ Nr.; Si. 442; ಗ್ರಾಮ, ಸಂವಸಥ Hlâ., Mr. 188; T., M.; Tĕ., Tu. ಊರು). ಊರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). ಊರನ್ ಅಯ್ದಿದಂ (156). ಊರ ಮುನ್ನ (162). ಊರ್ಗೆ (82). ಊರೊಳ್ (231). ಎರಡು ಊರ ಎಡೆಯ ನಿಡುನಾಳಂ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಊರ ಹೊರೆ (ಗ್ರಾಮಾನ್ತಿಕ, ಉಪಶಲ್ಯ, ಕಟ, etc. Hlâ.). ರೂಡಿಸಿದ ಕವಿತಾಪ್ರವೀಣನು ನಾಡೊಳ್ ಊರೊಳು ನೀನೇ! (Bp. 42, 6). ಬಣ್ಣಿಯನ್ ಊರ ಹೊಱವಣ್ಣಿಸಿದಂ (Bh. 1, 10, 29). ಬನಗಳಿಂ ಬಳಸದ ಊರ್ಗಳ್ ಇಲ್ಲದ ಎಡೆ ಇಲ್ಲ ಆ ಇಳೆಯೊಳು (J. 3, 3). ಕಱುಬರ್ ಇರ್ದ ಊರ್ಗಿನ್ದೆ ಕಾಡು ಒಳ್ಳಿತು (28, 36). ಮನ್ತ್ರಿ ದುರ್ಮಾನದಿಂ ನಗರದ ಸಮೀಪಕೆ ಅಯ್ತರೆ, ವಾದ್ಯಘೋಷಿತಂ ಕಿವಿಯೊಳ್ ಇಡಿಯೆ, ಏನ್ ಇದು ಉತ್ಸಹಮ್ ಊರೊಳ್? ಎನೆ (31, 29). — See ತಮರೂರ್, ಹುಟ್ಟೂರ್; J. 3, 40; 4, 16; 6, 51; 24, 21. — ಊರಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. A town gate (C.). — ಊರಡಿಕೊಳಗ. -ಅಡಿ-. A kŏḷaga of which the size has been fixed by the villagers (Bp. 1, 23; My.). — ಊರವ. -ಅವ. A man belonging to a village or town (C.). ಊರವರು (Bp. 54, 75). — ಊರವಳು. -ಅವಳು. A woman belonging to a village or town (C). — ಊರುಮ್ಬಳಿ. -ಉಮ್ಬಳಿ. A village grant (J. 7, 30; My.). — ಊರೂಟ. -ಊಟ. A public meal (C.). — ಊರೂರ್. rep. ಊರೂರೊಳ್ (Śmd. 231; Bp. 25, 20). — ಊರೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 161). A village or town chief.

ಊರರಿ ûrari. = ಉರರಿ. *A particle expressing expansion, and assent or acceptance.*

ಊರರೀಕೃತ ûrarî-kṛita. = ಉರರೀಕೃತ. (G.).

ಊರವ್ಯ ûravya. Relating to the thigh (of Brahmâ): *a Vaiśya.*

ಊರಿ ûri. = ಊರರಿ. *A particle of diffusion and assent.*

ಊರಿಗೆ ûrigĕ. = ಪೂರಿಗೆ, etc. (My.). See ಏಣ್ಣೂರಿಗೆ.

ಊರಿಸು **ûrisu.** (?Abh. P. 10, 57).

ಊರೀಕೃತ ûrî-kṛita. *Agreed, promised.*

ಊರು **ûru.** = ಊರ್, etc. (C.). ಅತ್ತಲ್ ಊರಿಗೆ ಹೋದವರು ತಾವು ಇತ್ತ ಮನೆಗೆ ಅಯ್ತರುತಂ (Bp. 14, 24). ನೆರೆಯೂರಿಂಗೆ ಹೋಗುತ (16, 1). ಊರಿಂಗೆ ದೂರದೊಳ್ ಇರ್ದ ವನಂ (ಉಪರೋಪಿತ Hlâ.). ಜನ ಧನ ಅಧಿಕಾರ ಇವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಊರು (Si. 106). ಹಾವುಗಳ ಊರು (ಭೋಗವತಿ, ಪಾತಾಲರಾಜಧಾನಿ 425). ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾಳೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಳಿತು ನಾಱುವ ನೀರು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕಱಿಲ್ಲದ ತವರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (148). ಒಳ್ಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವೂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಇವು ಮೂಱು ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳಿಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಊರ ಗುದಲಿ ತನ್ದು, ನಾಡ ಕಾಲಿವೆ ತೆಗದ. — ಊರ ಮುನ್ದೆ ನೇಗಿಲ ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಣವರಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮಾತು. — ಊರಲ್ಲಿ ತಿರಿದುಣ್ಡು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಸದಾ ಹೇಳಿ! — ಊರ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ದಾರಿ ತೀರಿತು. — ಊರಿಗೆ ಅರಸನಾದರೂ ತಾಯಿಗೆ ಮಗ. — ಊರಿಗೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೆ ಆಱಿಲಿ? — ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಾರಿ ಉಣ್ಣಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು. — ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಟ, ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಟರು. — ಊರಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾದರೆ ನಾಯಿಗೆ ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ. — ಊರಿಗೆ ಹೋಗದವರಿಗೆ ದಾರೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? — ಊರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಲಗೇರಿ. — ಊರು ಉಪಕಾರವಱಿಯದು, ಹೆಣ ಶೃಂಗಾರವಱಿಯದು. — ಊರು ತಿರಿದು, ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ. — ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು. — ಊರು ಬೇಱೆಯಾದರೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬೇಱೆಯೇ? — ಊರು ಮೂಱು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಱಡ ಬೇಕು. — ಊರ ಮೇಲೆ ನೂಱು ಬಿದ್ದರೆ ಶಾನಭೋಗನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನು? — ಊರು ಒಳ್ಳೇದೇ ಎನ್ದರೆ, ಬಾಯಿ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ಊರು ಒಳ್ಳೇದು. — ಊರು ಸುಟ್ಟರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹೊಱಗೆ. — ಊರು ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ (ಹಾಯ) ಬೇಕು. — ಊರಕ್ಕೆ ಊರ ಬೇಳೆ ಉಣ್ಡು ಹೋಗೆ, ಮಾರವ್ವ! — ಊರು ಹಾಳಾದರೂ ಗಾವುದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ಊರೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ. — ಊರೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆದರೂ ಮಸಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗದು. — ಊರು ಸೂಱೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಏಲಿ ಕಾದರು. — ಊರೆಲ್ಲಾ ಸೂಱೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು (Prvs.). See Prvs. s. ಊಡಕ, ಯಾರ್. — ಊರ ಕತ್ತೆ. = ಊರುಕತ್ತೆ. (B. 3, 48). — ಊರ ಕಿರಿಯಾತು. The country Chirayit, Andrographis paniculata Nees (St. & Pl.). — ಊರ ಪಾರಿವಾಳ. A village or house pigeon (B. 3, 114). — ಊರಾಳು. -ಆಳು. A villager; village-people. See Prv. s. ಧಾರಾಳ. — ಊರುಕಟ್ಟೆ. A raised seat round a tree in front of a village (C.). — ಊರುಕತ್ತೆ. A village or domestic donkey (B. 5, 16). — ಊರುಕೇರಿ. A village or town street (C.; Si. 299). — ಊರುದೇವಮ್ಮ. A village goddess (C.). — ಊರಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A gavuḍa. See Prv. s. ಮಾಱಪ್ಪ. — ಊರುಬಾಗಿಲು. A town gate (C.; ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Si. 112; ವಲಜ 413). — ಊರುಹನ್ದಿ. -ಹನ್ದಿ. A village hog (ವಿಟ್ಚರ, ಗ್ರಾಮ್ಯಶೂಕರ Nr.). ದಿಗ್ವಾರಣದ ಮಱಿ ಉಮ್ಬುದೇ ಬನ್ದು ಊರುಹನ್ದಿಯ ಮೊಲೆಯಂ? (Bp. 11, 10). — ಊರುವಾಗಲ್. -ಬಾಗಲ್. = ಊರುಬಾಗಿಲು. (Bp. 43, 72). — ಊರುಸಿಂಗ. The village-lion: a Pariah dog (My.). — ಊರುಹತ್ತಿರ. The neighbourhood of a village (ಗ್ರಾಮಾನ್ತ, etc. Si. 113). — ಊರುಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, generally cultivated, Momordica charantia L. (St. & Pl.). — ಊರೂರು. rep. ಆ ಕರಿಕಾಲಚೋಳನು ಮನೆಮನೆಗೆ ಊರೂರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನಕೆ ಬಿಟ್ಟಿಯನ್ ಒರೆವ ಕೆಲಸಕೆ ಪೋಪ ಸಮಯದಲಿ (Bp. 26, 55). — ಊರೆಳ್ಳುಗಿಡ. -ಎಳ್ಳು-. The gingely-oil plant, Sesamum indicum, D. C. (My.).

ಊರು ûru. *The thigh* (ತೊಡೆ Śm. 70. 91).

ಊರುಗ **ûr-uga.** (Śmd. 240). A man born or living in a village, a rustic, a vulgar man (ಗ್ರಾಮೀಣ, ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಗ್ರಾಮೇಯಕ Hlâ.). — ಊರುಗನುಡಿ. A vulgar expression (ಅಶ್ಲೀಲ Hlâ.; Mr. 85).

ಊರುಜ ûru-ja. Born from the thigh (of Brahmâ): *a Vaiśya.*

ಊರುಪರ್ವ ûru-parva. *The knee.*

ಊರುವಿಶ್ಲೇಷ ûru-viślêsha. A disjunction of the thighs. See ಬಗಟು.

ಊಱಿ **ûṟi.** That puts itself down. See ಬಿಲ್ಲೂಱಿ ಹಾವು.

ಊಱಿಕೆ **ûṟikĕ.** Putting down, etc. (My.).

ಊಱಿಸು **ûṟisu.** 1. To cause to put down, etc. (My.).

ಊರಿಸು ûrisu. 2. To steep, to soak (My.).

ಊರು ûru. 1. (= ಉಱು). To be, to exist; to stay, to stop, to reside (ಸತ್ತ್ವ Śmd. Dh.). ಬಹಳ ದಿವಸ ಒನ್ದು ಊರೊಳಗೆ ಊರುವದು (C.). **2,** to settle (v. i.), to take up one's abode. ಸಮ್ಮದವೂರಿದ ಅತಿಕರುಣಾಸುಧಾರಸವೇಱಿದ ಆಲೋಕನದೊಳ್ ಆ ಗುರುಭಕ್ತನಂ ನೋಡಿ (Bp. 39, 49). ಕಂಗಳಿಗೆ ತಮಮ್ ಊಱಿ, ದುರ್ಮಾರ್ಗಂಗಳಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದು (60, 44). **3,** to cause to settle on or to stick to. ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೆ ಊಱಿ ಹಿಣ್ಡನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ (Râghc. 17, 72). **4,** to put down, or fix, on the ground, etc. (C.). ಉಂಗುಟಂಗಳನ್ ಊಱಿ ನಡೆವುತೆ (Bp. 1, 49). ಕಾಲೂಱಿ ನಿನ್ದು (1, 50). ಕಾಲೊನ್ದ ಧರೆಯೊಳ್ ಊಱಿ (2, 12). ಅಡಿಯನ್ ಊಱುತ್ತ ಇನಿತು ದೂರಂ ನಡೆದು (43, 85). ಮಡದಿ ಮೊಣಕಾಲೂಱಿ ಬಾಗುತ ನಡೆಯೆ (57, 59). ನಾಲ್ಕು ಚರಣವನ್ ಊಱಿ ನಡೆವ ಧರ್ಮ (J. 27, 19). ಜಾಱಿ, ಜವದಿಂ ಕೆಯ್ಯೂಱಿ, ಬಿದ್ದು, ಎದ್ದು (Rśv. 8, 124). ಕೆಯ್ಯೂಱಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಎದ್ದು ಅನಿತಱಲ್ಲಿ (13, after 95). ಗೋವುಗಳ ಕಾಲುಗೊರಸೆಗಳು ಊಱಿದ ಗುಣ್ಡಿ (Si. 431). ಕೋಲನ್ನು ಊಱುವದು (C.). ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಂಗಾಲೂಱಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೆ (B. 4, 82; see B. 4, 62). **5,** to put in the ground, etc., to plant (C.). ಗಿಡಗಳ ಪೊಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಗಿದು, ಮತ್ತೊನ್ದು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಊಱುತ್ತಾರೆ (B. 3, 107); — to inoculate (C.). ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಮಯ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಊಱುವದು (4, 222); — to set firmly, as flags, etc. (C.). **6,** to put or apply to. ಮುಕುಲಿತಹಸ್ತವ ಅಲಿಕದಲಿ ಊಱಿ ನಮಿಸುತ (Bp. 60, 61). **7,** to join one thing to another one for support. ಗಲ್ಲದೊಳು ಕೆಯ್ಯೂಱಿ (Bp. 3, 17). ತೊಡೆಗಳಂ ಮೊಱಿಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಊಱುತೆ (4, 12). **8,** to lean on. ಅಱು ದಲದ ನಲಿನಮನ್ ಊಱಿ (3, 8). ಕೆಯ್ದುವನ್ ಊಱಿ, ತಾ ನಿನ್ದು (32, 7). ಹಲಿಗೆಯನ್ ಊಱಿ ಕೆಯ್ಗಳಿನ್, ಅಮರಿ (39, 62). **9,** to enter into, to enter (the earth, etc.). ಬೇರೂಱುವದು, the root to enter or to be fixed, to root (C.). ಊಱಿದೊಡೆ (ಸರ್ಪದ) ಎರಡು ಪಲ್ಗಳು (Bp. 46, 32). **10,** to cause to enter, to stick; to sting (bite). ಮುಸುಟಿಯ ರಾಯಂ. . . ಕೂರಲಗನ್ ಆಲದೊಳ್ ಊಱಿ ನಿಲಲ್ (32, 24). ಊಱಿಕೋದು, ಜಾಱಿಕೋದು, ನಾಱಿಕೋದು (a riddle meaning "a bug"). ಜೇನುನೊಣ ಊಱಿತು (My.). **11,** to enter and become beneficial, to agree with. ಆ ಊರಿನ ನೀರು ಅವನಿಗೆ ಊಱಿತು (My.). **12,** to walk (My.; see Prv. s. ಅಜ್ಜ). — (T. ಊನ್ಱು, to lean, set, fix, stick in, put in the ground; M. ಊನ್ನು, to be fixed, firm; to lean, rest, rely upon; ಊಱು, to sink into, penetrate; to sink to the bottom, subside, settle; Tu. ಊರು, to set firmly, etc.).

ಊಱು ûṟu. 2. Leaning on, etc. — ಊಱುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A stick to lean on, a walking stick (C.).

ಊಱು ûṟu. 3. To leak out, to ooze, to spring as water (My.; Si. 82. 83. 115; see ಊಱಿ). **2,** to be steeped, to be soaked (My.; T., Tĕ.; *cf.* ಉಸಿ).

ಊರ್ ûr. = ಊರ್, etc. — ಊರ್ಕಾವಲಗ. A town watchman (My.). — ಊರ್ಕೆಲಸಿಗ. A village or town barber (C.). — ಊರ್ಗಾವ. -ಕಾವ. A man who watches the heaps of grain in the fields of a village till government and the owners have got their share, when he receives his fees in the shape of grain (? ಕಾಳಬಾಳಂ Čt. I, 74, *i. e.* ಕಾಱಿಬಾಱಿಂ?). — ಊರ್ವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. A hedge round a village (My.).

ಊರ್ಜ ûrja. *Power, energy, strength;* effort, exertion. 2, *the month Kârttika* (November-December; Mr. 70).

ಊರ್ಜಸ್ವಲ ûrja-s-vala. *Powerful, strong.*

ಊರ್ಜಸ್ವಿ ûrjasvi. *Powerful, strong.* See Kâvy. III, 3, B, 166.

ಊರ್ಜಿತ ûrjita. Powerful; well established (My.); mighty; great, excellent (My.); exceeding, much. See Grj. 2, after 106; 5, 44. Bp. 8, 47; 22, 51; 30, 2; 61, 79; J. 25 sum. ಊರ್ಜಿತೆ, an excellent female; a powerful mare (Bp. 59, 39).

ಊರ್ಜಿಸು ûrjisu. To be energetic, great, or much (Bp. 53, 24).

ಊರ್ಣ ûrṇa. = ಊರ್ಣೆ. See ಶತೋರ್ಣ.

ಊರ್ಣನಾಭ ûrṇa-nâbha. *A spider.*

ಊರ್ಣನಾಭಿ ûrṇa-nâbhi. *A spider.*

ಊರ್ಣಾಯು ûrṇâyu. Woollen. 2, *a woollen blanket.* 3, *a ram.*

ಊರ್ಣೆ ûrṇĕ. = ಉಣ್ಣೆ. *Wool; felt.* 2, a circle of hair between the eyebrows (G.).

ಊರ್ಧ ûrdha. = ಉದ್ಧ, etc., ಊರ್ಧ್ವ. See ಕರೋರ್ಧ.

ಊರ್ಧ್ವ ûrdhva. *High, raised up;* being above. 2, *elevation, elevated position, that is high.* ಊರ್ಧ್ವಂ, *on high, up, upwards.*

ಊರ್ಧ್ವಕ ûrdhvaka. *A certain drum, a kind of mardala.*

ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ ûrdhva-kshipta. Thrown or sent upwards; turned upwards, raised (ಉದಂಚಿತ, ನೆಗಪಿದುದು Mr. 449).

ಊರ್ಧ್ವಗತ ûrdhva-gata. Gone up, risen; being on high.

ಊರ್ಧ್ವಗತವಸ್ತುಗ್ರಹಣ ûrdhvagata-vastu-grahaṇa. Seizing or taking what is on high. See ಎಟ್ಟು.

ಊರ್ಧ್ವಗತಿ ûrdhva-gati. Going upwards; ascent, elevation; elevation in the scale of being: môksha (My.).

ಊರ್ಧ್ವಜಾನು ûrdhva-jânu. *Long-shanked, or thick-kneed.*

ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞು ûrdhva-jňu. *Long-shanked,* etc.

ಊರ್ಧ್ವನ್ದಮ ûrdhva-n-dama. *Raised up, standing up.*

ಊರ್ಧ್ವಪಿಣ್ಡ ûrdhva-piṇḍa. = ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ. (ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ Mr. 154).

ಊರ್ಧ್ವಪುಣ್ಡ್ರ ûrdhva-puṇḍra. A perpendicular line on the forehead of a Vaishṇava. (My.).

ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ ûrdhva-rêtas. Being above the semen: abstaining from sexual intercourse, chaste. (My.).

ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ ûrdhva-lôka. *The upper world, heaven* (ಇತಿಹ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ Nn. 93).

ಊರ್ಧ್ವವಿಮೋಚನ ûrdhva-vimôčana. Loosening from an elevated place. See ಅಸು.

ಊರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸ ûrdhva-śvâsa. Expiration. (R.).

ಊರ್ಮಿ ûrmi. *A wave.* 2, a current, the flowing of water. 3, a fold or plait in a garment.

ಊರ್ಮಿಕೆ ûrmikĕ. A wave. 2, *a finger ring* (ಉಂಗರ Mr. 340). 3, regret, sorrowing for anything lost.

ಊರ್ಮಿಮತ್ ûrmi-mat. Wavy; *bent, crooked.*

ಊರ್ಮಿಲಾಕಾನ್ತ ûrmilâ-kânta. Lakshmaṇa (J. 20, 56. 60; 21, 37).

ಊರ್ಮಿಲಾಪತಿ ûrmilâ-pati. = ಊರ್ಮಿಲಾಕಾನ್ತ. (J. 21, 54).

ಊರ್ಮಿಲಾರಮಣ ûrmilâ-ramaṇa. = ಊರ್ಮಿಲಾಪತಿ. (J. 20, 59).

ಊರ್ಮಿಳೆ ûrmilĕ. -ಲಾ. Janaka's daughter and wife of Lakshmaṇa. (My.).

ಊರ್ವ ûrva. The submarine fire. (G.). 2, a reservoir. 3, a cloud. 4, a stable. 5, a pitṛi or mane of a deceased ancestor. 6, N.

ಊರ್ವಶಿ ûrvaśi. = ಉರ್ವಶಿ. (Bp. 57, 72; My.).

ಊರ್ವಿಕ ûrvika. (fr. ಊರ್?). People, folks. See Prv. s. ಪೂರ್ವಿಕ.

ಊವು ûvu. = ಉವ್ವು, etc., ಊ 8. (My.).

ಊಷ ûsha. 1. *Salt ground.*

ಊಷ ûsha. 2. = ಉಷ. See ಪ್ರತ್ಯೂಷ.

ಊಷಣ ûshaṇa. = ಉಷಣ. *Black pepper* (ಮೆಣಸು Hlâ.).

ಊಷಣೆ ûshaṇĕ. = ಉಷಣೆ. Long pepper (ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಊಷರ ûshara. *A barren spot with saline soil.*

ಊಷವತ್ ûsha-vat. Consisting of saline soil; *a spot with saline soil.*

ಊಷ್ಮ ûshma. ಊಷ್ಮನ್ ûshman. *Heat; steam, vapour;* ardour, passion; the hot season. See Śmd. 106; ಉಮ್ಮಳ.

ಊಷ್ಮೆ ûshmĕ. Tbh. of ಊಷ್ಮನ್ (Śmd. 106. 107; ಉಮ್ಮೆ, ಸೆಗಳಿಗೆ, ಝಳ Kk. 11b; ಉಮ್ಮೆ 12; ಉಮ್ಮಳಿಸಿತು 83).

ಊಸ್ ûs. = ಉಸ್ No. 1. (My.).

ಊಸರವಳ್ಳಿ ûsaravaḻḻi. = ಊಸರುಳ್ಳಿ, ಹೂಸರುಳಿ, ಹೂಸರುಳ್ಳಿ. A kind of lizard, the Indian monitor, Varanus dracaena (My.; Tĕ. ಊಸಪಿಲ್ಲಿ, ಊಸರವೆಲ್ಲಿ). — ಊಸರವಳ್ಳಿಹಾವು. (= ಊಸರವಳ್ಳಿ?). (ಮೂಲುಧಾನ, ಮಾತುಲಾಹಿ, ವಿಷಗಿಡದ ಹುಳು, ಉಮ್ಮತ್ತದ ಹುಳು; ಇದು ಖಟ್ವಾಂಗದ ಆಕಾರವಾಗಿಯೂ ದೀರ್ಘದೇಹವಾಗಿಯೂ ಉದ್ದವಾದ ಬಾಲವುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ಇರುವದು Si. 77).

ಊಸರುಳ್ಳಿ ûsaruḻḻi. = ಊಸರವಳ್ಳಿ, etc. (R.).

ಊಸು ûsu. 1. = ಹೂಸು 2. (My.).

ಊಸು ûsu. 2. = ಹೂಸು 3. (My.).

ಊಹ ûha. 1. = ಊಹೆ, etc. *Reasoning; deliberation, reflection, calculation,* inferring, conjecturing (ಅನುಮಾನ, ತರ್ಕ Mr. 10). 2, one of the sañcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಊಹ ûha. 2. Pushing, moving, etc. See ಪ್ರತ್ಯೂಹ, ವ್ಯೂಹ, ಸಮೂಹ.

ಊಹಾಬಲ ûhâ-bala. The power of reasoning, etc. (Bh. 1, 7, 41).

ಊಹಿತ ûhita. Deliberated about, etc. (My.).

ಊಹಿನಿ ûhini. An assemblage; a multitude reduced to order. See ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ.

ಊಹನೀಯ ûhanîya. = ಊಹ್ಯ No. 1. (My.).

ಊಹಿಸು ûhisu. = ಊಯಿಸು. To reason, to deliberate, to suppose, to infer, etc. (Bp. 1, 63; 18, 64; 40, 8. 15; 45, 28; 50, 54; Si. 327. 350. 385. 390; My.; B. 4, 58).

ಊಹಿಸುಹ ûhisuha. Reasoning, etc. (ಊಹೆ, ತರ್ಕ Nn. 148).

ಊಹೂ ûhû. No! no! Don't! (My.; Mhr.; see Prv. s. ಊಟ).

ಊಹೆ ûhĕ. = ಊಹ, ಹೂಹೆ. Tbh. of ಊಹ (Śmd. 102; ತರ್ಕ, ಊಹಿಸುಹ Nn. 148).

ಊಹ್ಯ ûhya. Inferrible; fit to be noted; fit to be deliberated about, fit to be supposed, etc. 2, fit to be pushed or moved. See ಸಮೂಹ್ಯ.

ಊಳ್ ûḷ. 1. = ಊಳು. To call near from a distance (ದೂರಾದ್ ಆಹ್ವಾನ Śmd. Dh.). 2, to cry out; to howl (M. ಊಳಿ). P. p. ಊಳ್ದು. ಕವಕ್ಕವ ಎಲಎಲೆ ಉಊ (o. r. ಒ ಓ) ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್ ಎನ್ದು ಒಚ್ಚತ ಊಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯುಂ (Śmd. 74). ಸನ್ಧಿ ಸಮಾಸ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಅನ್ದಮುನ್, ಅವಱಿಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ ತುಱುಗಿದ ಯತಿ, ಪದಬನ್ಧಮುನ್ ಅಱಿಯದನ್ ಒನ್ದುಂ ಮನ್ದಿ ಕಣ್ದು ಊಳ್ವ ನಾಯಿ ನಿಷ್ಕಾರಣದೊಳ್ (Ćt. II, 121). See Abh. P. 13, 19; 14, 122.

ಊಳ್ ûḷ. 2. An outcry; a howl (Tĕ. ಊಲ, ಊಳ; M. ಊಳ್, ಓಳಿ, ಓಲಿ; T. ಊಳೈ). — ಊಳಿಡು. -ಇಡು. To cry out; to howl (ಶ್ವಾನಜಮ್ಬುಕಧ್ವನಿ Śmd. Dh.). ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ತೊಮ್ಬತ್ತಾಱು ಸಾವಿರ ಗೀತಸಂಕುಲವ ಹೇೞಿದೆವು, ಅವುಂ ಬೆಟ್ಟವಂ ಕಣ್ದು ಊಳಿಡುವವಱ ಚನ್ದಮ್ ಆಯ್ತು (Bp. 22, 52). ಬಸಿಱಗಳೊಳ್ ಊಳಿಡುವ ನರಿಗಳೋ? (51, 53).

ಊಳವೆ ûḷavĕ. = ಊಳ್ 2. (Ć. Bp. 47, 29).

ಊಳು ûḷu. = ಊಳ್ 1. P. p. ಊಳಿ. ಹಗಲುಂ ನರಿಗಳ್ ಊಳಿದವು (Bp. 61, 11). ಹೆಸರ ನಾಯ್ಗಳು ಹಾಸ ಹಱಿದು, ಉಬ್ಬಸದಲಿ ಊಳಿದವು (Bh. 3, 13, 21).

ಊೞಿಗ ûḻaga. = ಊೞಿಗ. (My.).

ಊೞಿಗಿತ್ತಿ ûḻaga-itti. = ಊೞಿಗಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಊೞಿಗ ûḻiga. (Drudgery?); work, business; service (C.; Tĕ. ಊಡಿಗ; T., M. ಊೞಿಯ; T. ಒಯ್, to perform; ಒೞುಗು, to go, walk; to act; see ಉೞ್ಗು; ಉೞಿಗ 1; *cf.* ಓಲಗ). ಕೇಳ್, ಅರಸ! ನಿಮ್ಮ ಊೞಿಗವ ತಪ್ಪಿಸಿದನ್ ಅದೊಡೆ (Bp. 53, 34). ಊೞಿಗದ ಬೇಟೆಯ ನಾಯ್ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Mr. 185). ಮುನ್ದುಗಡೆ ನಡಿಯುವ ಊೞಿಗದವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರೇಸರ, etc. Si. 281). ಅರಸಿನ ಊೞಿಗದ ಸ್ಥಲ (ರಾಜಸಭೆ 485). ಎನ್ದನು ವೃಕೋದರನ ಊೞಿಗವಂ (Bh. 1, 8, 56). See Grj. 6, 25; 7, 21; Râm. 3, 7, 30; J. 13, 60; 32, 41; B. 5, 283. 284. 285. 293; Prv. s. ವರ್ಗ. — ಊೞಿಗದವ. -ಅವ. A male servant (C.; ಆಳು, ಸೇವಕ G.; B. 5, 283).

ಊೞಿಗಗಿತ್ತಿ ûḻiga-gitti. A female servant (My.).

ಊೞಿಗತನ ûḻigatana. Service. ಊೞಿಗತನಕ್ಕೆ ನಿನ್ತುಕೊಳ್ಳು, to be in the employ of—. ಎರಡನೆಯವರಲ್ಲಿ ಊೞಿಗತನಕ್ಕೆ ನಿನ್ತು ಕೊಣ್ಡು (G. 551).

ಊೞಿಗಿ ûḻigi. A male servant (My.).

ಊೞು ûḻu. = ಹೂೞು, etc. To bury (My.).

ಋ RI

ಋ ṛi. The seventh letter of the Alphabet (Śmd. 12 seq.). When initial it occasionally appears as ರಿ or ರು in the vulgar language.

ಋಕ್ ṛik. = ಋಚ್.

ಋಕಾರ ṛi-kâra. The letter ಋ (Śmd. 11).

ಋಕಾರಾನ್ತ ṛikâra-anta. A term with final ಋ (Śmd. 103).

ಋಕ್ಕು ṛikku. Tbh. of ಋಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಋಕ್ಥ ṛiktha. *Property, wealth.*

ಋಕ್ಷ ṛiksha. = ರುಕ್ಷ 2. *A bear.* 2, *a star; a constellation, a lunar mansion.* 3, *the plant Bignonia indica* (ದಿಣ್ಣಿಲಮರ G.).

ಋಕ್ಷಗನ್ಧಿಕೆ ṛiksha-gandhikĕ. *The creeper Batatas paniculata* Chois.

ಋಕ್ಷಗನ್ಧೆ ṛiksha-gandhĕ. *The plant Argyreia argentea* Sweet.

ಋಕ್ಷೇಶ ṛiksha-îśa. Lord of the stars: *the moon.*

ಋಗ್ವೇದ ṛiĉ-vêda. The ṛigvêda, the first of the four vêdas (C.).

ಋಗ್ವೇದಿ ṛigvêdi. Belonging to, or being conversant with, the ṛigvêda. — ಋಗ್ವೇದಿಗಳ ಸಿಂಗರ. N. (Bp. 56, 41).

ಋಚ್ ṛiĉ. = ಋಕ್, ರುಕ್ಕು 1. *A verse or text of the vêdas, especially one of the ṛigvêda.* 2, *the ṛigvêda.*

ಋಚೆ ṛiĉĕ = ಋಚ್ No. 1. (My.).

ಋಚ್ಛೆ ṛiĉĉhĕ. Wish, desire. See ಯದೃಚ್ಛೆ.

ಋಜೀಷ ṛijîsha. *A seether or boiler;* a frying pan.

ಋಜು ṛiju. = ರಿಜು, ರುಜು 1. *Straight; right; honest, upright.*

ಋಜುಭೇದ ṛiju-bhêda. The state of being bent. See ಕುಳಿರ್.

ಋಜುರೋಹಿತ ṛiju-rôhita. The straight (unbent) bow of Indra (ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು Mr. 42).

ಋಜುಲಮ್ಬಿ ṛiju-lambi. *Hanging straight down.*

ಋಜುವೀರ ṛiju-vîra. An honest hero (Śmd. 74).

ಋಜೂಕರಣ ṛijû-karaṇa. Straightening; rectifying. See ತಿದ್ದು.

ಋಜ್ವಾಗತ ṛiju-âgata. Coming in a straight manner (in dramatic action, Śmd. 74; Kâvy. I, 5, 45).

ಋಣ ṛiṇa. = ರಿಣ, ರುಣ, ರೊಣ. Guilt. 2, *debt; obligation.* — ಋಣ ಕೊಡು. To lend money (My.). — ಋಣ ತೀರಿಸು. To discharge a debt (My.). — ಋಣ ಪರಿಹರಿಸು. To pay a debt (My.). — ಋಣ ಮಾಡು. To contract debt, to borrow (My.). — ಋಣ ಹರಿಸು. = ಋಣ ತೀರಿಸು. (My.). — ಋಣ ಹೊರಿಸು. To charge with debt (My.). — ಋಣ ಹೊರು. To incur debt (My.).

ಋಣಋಣೀಭಾವ ṛiṇa-ṛiṇî-bhâva. The state of getting into debt and that of being in debt (My.).

ಋಣಗಾರ ṛiṇa-gâra. A debtor (My.).

ಋಣತ್ರಯ ṛiṇa-traya. Three obligations, viz. to dêvas, pitṛis, and ṛishis (J. 26, 58).

ಋಣಬಾಧೆ ṛiṇa-bâdhĕ. The trouble arising from being in debt (My.).

ಋಣಮುಕ್ತ ṛiṇa-mukta. Released from debt (C.).

ಋಣಮುಕ್ತಿ ṛiṇa-mukti. Discharge of a debt. (My.).

ಋಣವಿಮೋಚನೆ ṛiṇa-vimôĉanĕ. Paying off a debt (My.).

ಋಣಸ್ಥ ṛiṇa-stha. A creditor (sic! ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು, ಉತ್ತಮರ್ಣ Si. 300). 2, a debtor (C.; ಸಾಲ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡವನು, ಅಧಮರ್ಣ Si. 300).

ಋಣಾದಾನ ṛiṇa-âdâna. Recovery of a debt. (R.).

ಋಣಾನುಬನ್ಧ ṛiṇa-anubandha. The connection of indebtedness, as contracted in some preceding birth and forming the ground of certain sufferings or enjoyments in the present (My.; Mhr.).

ಋಣಿ ṛiṇi. (Śmd. 232). Indebted; one under any obligation; a debtor.

ಋಣಿಕ ṛiṇika. = ಋಣಿ, q. v., ರೊಣಕ.

ಋತ ṛita. (= ವೃತ 2). *True, right.* 2, *truth.* 3, *gleaning, gathering grain.* 4, an ascetic (ಮುನಿ, ಎತಿ, Nn. 9, as ವೃತ). 5, the sun (ತರಣಿ, ಸೂರ್ಯ 9). 6, the moon (ಚನ್ದ್ರ 9). 7, a goose, a swan (ಮರಾಲ, ಹಂಸೆ 9). 8, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 9). 9, gone, risen. 10, darkness (ಕತ್ತಲೆ 9).

ಋತಿ ṛiti. Going; *a road;* assault; abuse; prosperity; etc. See ನಿರ್ಋತಿ.

ಋತೀಯೆ ṛitîyĕ. *Censure, reproach.* 2, *shame.*

ಋತು ṛitu. = ರಿತು, ರುತು 1. A period; *a period or season consisting of two months* (ಎರಡು ಮಾಸಮ್ ಆಗಲ್ ಒನ್ದು ಋತು ಅಕ್ಕುಂ Mr. 69; ಕಾಲವಿಭೇದ Nn. 133): ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, ವರ್ಷ, ಶರದ್, ಹೇಮನ್ತ, ಶಿಶಿರ. 2, the number six (from the six seasons, ಆಱು Mr. 347; Ĉh.). 3, *the menses* (ಸತಿಯ ಸೂತಕ Nn. 133); see ಪ್ರಥಮ-. — ಋತುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become menstruous (Mr. 302). — ಋತುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಋತುಗೊಳ್ (Mr. 302).

ಋತುಮತಿ ṛitu-mati. *A woman in her courses.*

ಋತುವೃತ್ತಿ ṛitu-vṛitti. Revolution of the seasons, a year. (R.).

ಋತುಶಾನ್ತಿ ṛitu-śânti. A ceremony with regard to a married girl, performed when menstruation occurs for the first time and followed by the first sexual intercourse (My.).

ಋತುಸ್ನಾತೆ ṛitu-snâtĕ. A woman who has bathed after menstruation and so prepared herself for sexual intercourse (J. 11, 26).

ಋತುಸ್ನಾನ ṛitu-snâna. Bathing after menstruation. (My.).

ಋತೇ ṛitê. *Except, without.*

ಋತ್ವ ṛitva. The letter ಋ (Śmd. 72. 103. 352).

ಋತ್ವಿಜ್ ṛitu-ij. Nominative ಋತ್ವಿಕ್. Sacrificing at the proper seasons. 2, *a priest who officiates at sacrifices.* Tbh. ಋತ್ವಿಜ (J. 16, 27).

ಋದನ್ತ ṛi-d-anta. A term with final ಋ (Śmd. 103).

ಋದ್ಧ ṛiddha. Grown. 2, *heaped or stored, as grain.*

ಋದ್ಧಿ ṛiddhi. Growth; *prosperity, welfare.* 2, *perfection,*

excellence, supremacy. 3, *a certain medicinal plant* (ಮುರುಡಸಿಂಗಿ G.).

ಋಭು ṛibhu. A class of deities. 2, *a divinity in general, a god.*

ಋಭುಕ್ಷ್ನ ṛibhuksha. Indra (My.).

ಋಭುಕ್ಷಿನ್ ṛibhukshin. *Indra.*

ಋವರ್ಣ ṛi-varṇa. The letter ಋ; the letters ಋ and ೠ as belonging to the same class (Šmd. 65. 132).

ಋಶ್ಯ ṛiśya. *The painted or white-footed antelope.*

ಋಶ್ಯಕೇತು ṛiśya-kêtu. *An epithet of Aniruddha.*

ಋಷಭ ṛishabha. = ವೃಷಭ. *A bull.* 2, *best, excellent.* 3, *the second of the seven notes of the gamut* (Mr. 76). 4, a particular drug.

ಋಷಿ ṛishi. = ರಿಷಿ, ರಿಸಿ, ರುಷಿ, ರುಸಿ. *An inspired poet, a patriarchal sage, a saint;* seven principal ones are enumerated, see ಸಪ್ತರ್ಷಿ. 2, the number seven (ಏಳು Mr. 347). 3, *Ursa major or the great bear, the seven principal stars of which represent the saptarshis.* See ಋಷ್ಯ-.

ಋಷಿಪುತ್ರಿ ṛishi-putri. The flower Artemisia indica (ಅಜಜಕಿ, etc. Mr. 136).

ಋಷಿವಧು ṛishi-vadhu. A wife of any of the principal ṛishis (Mr. 258).

ಋಷ್ಟಿ ṛishṭi. = ರಿಷ್ಟಿ. A scimitar, a sword, a spear. (G.).

ಋಷ್ಯ ṛishya. = ಋಶ್ಯ. *The painted or white-footed antelope.*

ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತೆ ṛishya-prôktĕ. *The plant Mucuna pruriens* D. C. (Carpopogon pruriens Roxb.). 2, *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಋಷ್ಯಮೂಕ ṛishya-mûka. A mountain in the Dekhan, the temporary abode of Râma with Sugrîva (Râm. 4, 1, 23).

ಋಷ್ಯಶೃಂಗ ṛishya-śṛiṅga. N. of a personage whose story is told in the first book of the Râmâyaṇa (Râm. 1, 5, 13).

ೠ ṚÎ

ೠ ṛî. 1. The eighth letter of the Alphabet (Šmd. 12).

ೠ ṛî. 2. An interjection of warding off reproach and terror. ೠವೆನ್ದಂ (Šmd. 67).

ೠ ṛî. 3. Recollection; etc. ೠವಿತ್ತಂ (Šmd. 67). ೠವಿನ (133).

ೠಕಾರ ṛî-kâra. The letter ೠ (Šmd. 11).

ಌ LṚI

ಌ lṛi. The ninth letter of the Alphabet (Šmd. 12).

ಌಕಾರ lṛi-kâra. The letter ಌ (Šmd. 11).

ೡ LṚÎ

ೡ lṛî. The tenth letter of the Alphabet (Šmd. 12).

ೡಕಾರ lṛî-kâra. The letter ೡ (Šmd. 11)

ಎ Ĕ

ಎ ĕ.1. The eleventh letter of the Alphabet (Šmd 15 seq.). As an initial it is very often pronounced as ಯೆ or ಯ, and written accordingly. In S. Mhr. its pronunciation as ಯೆ is retained also in sandhi, *e.g.* ಹನ್ನೆರಡು (= ಹನ್ನೆರಡು); in the Abhš. we find *e. g.* ಮೂಱ್ಯೆಸಳ್ (= ಮೂಱೆಸಳ್), and even ತ್ಯೆಗೆ (= ತೆಗೆ), ನ್ಯೆಲ (= ನೆಲ). Remark: In the formation of some verbal nouns ಎ is *elided, e. g.* ಮಱವೆ, ತಿಱವೆ (Šmd. 247); this elision frequently takes place also in forming the present and the past participle, *e. g.* ನಡವ, ಹೊಳವ; ನಡದು, ಹೊಳದು (C.). *Cf.* ಅಡೆ 15, & Tbhs. like ಎತ್ತಿ, ಎಮ್ಮ, etc. About its arising from ಇ see Šmd. 282. 284. 285.

ಎ ĕ. 2 The final 1, of nouns (*cf.* remark ad ಇ 2), *e. g.* ಎಱಂಕೆ (Šmd. 48), ಎಡೆ, ಆನೆ (68), ಕೆಱೆ (80), ಪೆಱೆ, ಬಲೆ

(81), ಮೊನೆ, ಮನೆ, ಪಱಿ (82), ಅಗಱ್ತೆ (247), ಉಡುಗೆ (248), ತಡೆ (250); **2,** of verbs (*cf.* remark ad ಇ 2), *e. g.* ತೆಗೆ (307), ಪಡೆ, ಅಣೆ (314), ಒಡೆ (315), ತೆಱಿ (328), ತೊಳೆ (332); **3,** and of so called adverbs or particles, *e. g.* ಎಲೆ (68), ಮೆಲ್ಲನೆ (109), ಮಿಗೆ (110), ಮತ್ತೆ (112), ಒಳಗೆ, ಮುನ್ನೆ, ಮೇಗೆ, ಮೇಲೆ, ಪೊಱಗೆ (145. 146), ಒಡೆ (297), ಬಱಿದೆ (397), ನಾಳೆ (400). See also 151. 153. 272.

ಎ ĕ. **3.** = ಅ 13, ಇ 13, ಏ 2. A particle of emphasis, a vocative particle (Šmd. 68. 394), *e. g.* ನಾಲ್ಕೆ (44). ಒರ್ವನೆ (57). ಆತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳ್ ಇವು! (64). ತನ್ನಯೆ ವಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (67). ಸುರಸಿನ್ಧುವೆ! (67). ಆತನೆ ಇನ್ದ್ರಂ! (68). ಇನ್ದೆ ಕೋಣ್ಪೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (69). ನಲ್ಲಳೆ! (155). ತಳಿರೆ! ತಾವರೆಯೆ! (155). ಅವನ್ ಅಧಿಕಪುಣ್ಯನ್, ಅವನೆ ಸೇವ್ಯಂ! (174). ಎಮ್ಮ ಆಳ್ದನ ಎಡಱಿನ್ ಅಮೆ ತಿರ್ದುವೆಂ (268). ಎಲ್ಲಮಂ ನೆಱಿಯೆ ಕಲ್ತು (272). ಒಡನೊಡನೆಯೆ (272). ತಾನೆ ಲೋಕದೊಳ್ ಲಾಕ್ಷಣಿಕಂ! (407). ಬುಧರ್ ಆದರಿಪರ್, ಮೆಚ್ಚು ಎನ್ದೆ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಮಂ (408). ಮಿಡುಕುತವೆ (Bp. 24, 56). ಎನುತವೆ (24, 59). ಹೇಱಿರೆ! (28, 42; 45, 42. 48). ಆರೋಗಿಸಿರೆ, ದೇವ! (33, 5). ಕರೆಯಿರೆ! ವಿಚಾರಿಸಿರೆ! (35, 44. 45). ಕೇಳಿರೆ! (51, 29). ಕೊಳ್ಳಿರೆ! (58, 38). ದಿಗುಬಲಿಯನ್ ಈಯಲೆ ನೋಡುವಂ (45, 28). ಚಲ್ಲಲೆ ನೋಡುವಂ (45, 31). ತಾನಾಗಿಯೆ (39, 23). ಶ್ರುತಿಬಾಹ್ಯರಾಗಿಯೆ (50, 47). ಜಿನಮಾರ್ಗರಾಗಿಯೆ (52, 1). ನಚ್ಚಿಸಿಯೆ ತಿಪ್ಪುವ (Kk. 36). ತೋರ್ಪೆನ್ ಎನ್ನಯೆ ಬಲವಂ (Rśv. 5, 129). See ಲೆ.—As a vocative particle (particularly in its long form) it is used for calling, or calling to, people, *e. g.* ಎ, ಅಪ್ಪ! ಎ, ಅವ್ವ! ಎ, ಅಕ್ಕ! ಎ, ದೇವ! ಎ, ರಾಮು! ಎ, ಕಾಳಿ! etc., etc. (C.). It is to be remarked that this ಎ or ಏ, when final, is often used with regard to females in My. & S. Mhr. (and ಓ with regard to males). ಏನೆ, ಅವ್ವಾ! (B. 2, 45). See Prv. s. ಜಗಳ & s. ತಾರ್.

ಎ ĕ. **4.** = ಏ 3. A particle used **1,** in questions connected with doubt (ಏಶಂಕೆ Šmd. 68. 396), to which an answer in the negative is expected, *e. g.* ಇನಿಯನೆ? ಬೆಲ್ಲದಿನ್ದೆ ಇನಿದನ್ ಈವನೆ? ಅಃ, ಪಿರಿದೀವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚೀ, ಅದಂ ನೆನೆಯಂ (Šmd. 68). ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಕರ್ಣನ್ ಇಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಮಗನ್ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಿರೆ? ಎನ್ನೆನ್! ಇನಿಯಂ ಕವಿರಾಜಕುಂಜರಂ! (68). ಇನ್ದ್ರಂಗೆ ಕೇಡಾಯ್ತೆ? (69). ಉಱಿಮೆ? ಅಂಜಿಮೆ? ಬೆರ್ಚಿಮೆ? ಬೆಸಕೆ ಎಱಗೆಮೆ, ದೇವ? (177). ತಳಿರೆ, ತಾವರೆಯೆ,... ಮತ್ತಕೋಕಿಲಮೆ! ಸೀತೆಯಂ ಕಣ್ಡಿರೆ? (155). ಕುಳಿನ್ದಂಗೆ ಸೂನು ಜನಿಸಿ ಇರ್ದಪನೆ? (J. 29, 23). ಬಸವನಂ..ಕಣ್ಡಿರೇ? (Bp. 10, 15). ಮುಟ್ಟಿದನೆ? ಪಾಲ್ ಮೂಸಿ ನೋಡಿದನೆ? (14, 30). ತಾಯಿ ಇರೆ ಜಿಡೆಗಟ್ಟುವುದೆ ತಲೆ?...ತಾಯಿ ಉಡಲ್ ಈಸುವಳೆ ತೊಗಲಂ? (15, 3). ತಾಯಿ ಮಗನಂ ತಿರಿಯಲ್ ಈವಳೆ? (15, 4). ಸುಕರಹರ್ಪಾಶ್ರುಗಳ್ ಇವು ಎಮ್ಬೆನೆ? (18, 64). ಕೇಳಿದಿರೆ ಇನ್ತಪ್ಪ ವಿಕ್ರಮಲೋಲಸದ್ಭಕ್ತಿಯನ್? ಅವನಿಯೊಳ್ ಹೇಱಿಲ್ ಇನ್ತಹ ಭಕ್ತಿಫಲಮಂ ಕಾಣ್ಬಿರೇ ನೀವು (39, 58). ನೀನ್ ಇಲ್ಲದೆ, ಇವು ಎಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ, ಭಾನುತನುಜಾ? (Šmd. 155). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ನುಡಿದು ಅರ್ತನೆ? (177). ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್? (221). ಭಂಗಿ ಕೇಶವಂಗೆ ಇದಿರ್ ಉಣ್ಟೆ? (407). ಕೆಟ್ಟ ಹಾವು ಕಚ್ಚದ ಗಾಯ ಹಱಿ ಬಟ್ಟೆಯಲಿ ಒರಸಲು, ವಿಷ ಹೋದೀತೆ? (Dp. 84). ಕೋಣ ಬಲ್ಲುದೆ ವೇದವನ್ ಓದಿ ಪಠಿಸಲಿಕೆ? (Dp. 87). See also Bp. 53, 35; 5, 48; 18, 109; 49, 23; 50, 3. 51. **2,** in questions connected with censure or irony (ಆಕ್ಷೇಪಕ Šmd. 396), *e. g.* ಕುಡದ ನಿಮುಗಮ್ ಈ ಎಡಱಾಯ್ತೆ? (125). See Bp. 55, 52. **3,** in questions to which an answer in the affirmative is expected, *e. g.* ಒರ್ವನೆ ಗಣ್ಡನ್ ಅಲ್ತೆ ಜಗತಿತಲದೊಳ್? (Šmd. 57; see similar instances s. ಅಲ್ತೆ). ಧರಣಿಯೊಳು ಕೆಲವೂರ್ಗಳ್ ಇಲ್ಲವೆ? (Bp. 44, 39; *cf.* 10, 35; 45, 17). ಪುಷ್ಪಮ್ ಒನ್ದು ಬಟಿಲಲ್, ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವು ಇಲ್ಲವೆ? (Śś. 8). ಕರಗಸದ ನಡು ಬಡವಾದರೆಯು ಕೊಯ್ದು ಇಕ್ಕದೆ? (Bh. 1, 8, 28). ಹುಸಿಯ ಬಾಯಿವೆ, ಹುದುವಿನ ಆರವ್ಯದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೆ? (1, 8, 48). ತನ್ದೆಯ ಮಾತಿಗಾಗಿ ರಘುಪತಿ ವರ್ತಿಸನೆ ವಿಪಿನವಾಸಮಂ? (J. 31, 34).

ಎ ĕ. **5.** An affix for the instrumental (Šmd. 132, and ablative) *e. g.* ಕ್ರಮದೆ, ನಯದೆ, ಭಯದೆ (132). *Cf.* ಇ 8.

ಎ ĕ. **6.** An affix for the formation of an infinitive (Šmd. 296); it may be translated by *when; if; to; so that* (see *e. g.* Šmd. Cm. 3. 13. 136. 260. 261. 286. 289). ಗಾಯಕಂ ಪಾಡೆ, ದೇವಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ (296). ಅರಯೆ or ಅರಯ್ಯೆ, ಎನೆ, ಕೊಲೆ, ಉಣೆ (86), ನುಡಿಯೆ, ಪೊರ್ದೆ (293). See 91. 163. 200. 272. 293. 294. It is used also in the so-called passive voice, *e. g.* ಅವನಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (154). ಪದಕಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (157). ಕಾವ್ಯಮ್ ಎನ್ನಿಂ ಪೇಱಿ ಪಟ್ಟುದು (157). ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟಂ (301).—ಪುಡಿ ಅಡರೆ, ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು...ಮೃಗಲಾಂಛನನಾ (Lilv. 3, 3). ಭೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ವೈರಿಣಿ ಪೋಗೆ, ಬಿಟ್ಟ ಕಿವಿಯ ಓಲೆಯ ಮೌಕ್ತಿಕವತ್ರಮೋ? (3, 4). See Bp. 18, 89. 90. 92; 42, 3; 61, 84; Râm. 13, 4; Rśv. 2, 47; 13, 69; Č. Bp. 4, 7. (The originally *restricted* use of the infinitive with ಎ disappears in later writings; see ಅಲ್ 1, No. 3).

ಎ ĕ. **7.** = ಎಂ 1, etc. Termination of the first person singular of the future and imperfect, and of the negative verb, *e. g.* ಏಗೆಯ್ವೆ (Bp. 22, 52), ಉಸುರುವೆ (39, 60), ಬೆಳೆದೆ (25, 7), ಒತ್ತಿದೆ (28, 41), ಅಯ್ತನ್ದೆ (29, 12), ಕಣ್ಡೆ (40, 47). ಕ್ರಾಣೆ (Bh. 1, 8, 6). ಉಸುರ್ವೆ (Šm. 67). ಪೇೞ್ವೆ (76). See s. ಇಹುದು.

ಎ ĕ. **8.** = ಅಯ್ 2, etc. Termination of the second person singular, *e. g.* ಒಗೆದೆ (Bp. 8, 18), ಉದ್ಧೂಳಿಸೆ (12, 17), ಪಡದೆ (12, 52; see also 14, 10. 24. 26; 18, 4. 9; 20, 15; 21, 23. 47; 22, 54; 24, 63. 70; 41, 7; 44, 68; 47, 13; 52, 7. 8; 59, 11; 60, 60). ಬಲ್ಲೆ (Bh. 1, 8, 10). ಕೆಡಿಸಿದೆ (1, 8, 57). ಪೋದೆ (Rśv. 13, 102). ಕೆಡಿಸಿದೆ, ಬಲಿದೆ, ಇತ್ತೆ (J. 31, 33).

ಎ ĕ. **9.** The affix which added to ಉತ್ತ 1 forms a third person singular neuter; see ಉತ್ತೆ 2. (*Cf.* ಅದೆ 4).

ಎ ĕ. **10.** An ancient termination of the nominative singular masculine. See ಆವೆ 3.

ಎ ĕ. **11.** = ಆವ, etc. What? See ಎತ್ತ 1, ಎನಿತು, ಎನ್ದು, ಎಲ್ಲಿ, ಎಹಗೆ.

ಎ ĕ. **12.** The initial ĕ that is connected with pĕ and hĕ (also with b, v, and y); see *e. g.* ಎಗ್ಗು, ಎಚ್ಚಱ್ 2, ಎಚ್ಚಱಿಕೆ, ಎಚ್ಚಱು 1, ಎಚ್ಚು 3. 4, ಎಟ್ಟ, ಎಟ್ಟು 2, ಎಡಗೆ, ಎಡಸು, Tbh. ಎಡೆ 2, ಎಡ್ಡ 2, ಎಣಿಕೆ 2, ಎಣೆ 2, ಎದೆ 2, ಎಮ್ಮಿಕೆ 2, ಎಮ್ಮೆ 2, ಎರಲು, ಎರೆ 5.

ಎ ĕ. **13.** = ಏ 7. A sound that is used to express disgust (My.).—ಎವುಱು. -ಪುಱು. = ಏಗುಱು. An insect or worm living in orts (ಎಂಜಲವುಱು Šmd. II; ಎಂಜಲುವುಱು Kk. 81).

ಎ ĕ. 14. = ಇ 3. See ಎಕೋ.

ಎ ĕ. An affix to form feminines (Šmd. 244; *cf.* No. 2), *e. g.* ಜೋಡೆ, ಸಿತಗೆ, ಚದುರೆ, ಪಾಣ್ಬೆ (245), ಅಣ್ಣೆ 2, ಆಕೆ, ಈಕೆ. 2, the ĕ that in Kannaḍa is generally substituted for the final â of Sk. feminines (Šmd. 100), *e. g.* ಮಾಲೆ, ಬಾಲೆ, ಲೀಲೆ, ಭಾಷೆ, ಯಾತ್ರೆ (101).

ಎಂ ĕṁ. 1. = ಎ 7, ಎನು 1. Termination of the first person singular of the present, future and imperfect, and of the negative verb (Šmd. 254; *cf.* ಅಂ 1, ಎನ್ 2). ಬರೆದಪೆಂ (Šmd. 259. 276); ಬಣ್ಣಿಪೆಂ (254), ಪಾಡುವೆಂ (91), ಅಱಿವೆಂ (263), ಮಾಡುವೆಂ (271), ಅಪ್ಪೆಂ (1); ಅಮರ್ಚಿದೆಂ (254), ಕೇಳ್ದೆಂ (262); ಮಾಡೆಂ (260), ಅಱಿಯೆಂ (296).—ಒಳ್ಳಿದೆಂ, ಪೆಣ್ಡತಿಯೆಂ, ಉದ್ಧತನೆಂ, etc. (257. 258), ಭ್ರಾನ್ತೆಂ (191. 244), ಸುತ್ತೆಂ (395).

ಎಂ ĕṁ. 2. = ಇವಿ, ಎವು. Termination of the first person plural of the future, etc., being an optional substitute for ಎವು (Šmd. 258), *e. g.* ನೋಡುವೆಂ, ಪಾಡುವೆಂ, ತಿರ್ದುವೆಂ (258), ಪತ್ತುವೆಂ, ಕೇಳ್ವೆಂ (259).

ಎಂ ĕṁ. 3. Termination of the first person singular of the imperative, *e. g.* ಅನ್ ಇದಂ ಮಾಡಿಪ್ಪೆಂ! ಅಂ ಶಿವನಂ ಪೂಜಿಸುವೆಂ! (Šmd. 271 Cm.). *Cf.* ಅಂ 2.

ಎಕತ್ಯಾರು ĕkatyâru. Authority, control, power (My.; H.).

ಎಕರಾರು ĕkarâru. A confession;—a deposition (My.; Br.; Mhr., H. ಇಕರಾರ).

ಎಕರೆ ĕkarĕ. An "acre". (My.; Br. ಯಕ್ರಾ).

ಎಕಾರ ĕ-kâra. The letter ಎ (Šmd. 11. 63. 176).

ಎಕಾರವಿಧಿ ĕkâra-vidhi. The rule that an ಎ is to occur (Šmd. 212).

ಎಕಾರಾನ್ತ ĕkâra-anta. A term with final ಎ (Šmd. 260).

ಎಕೋ ĕ14-kô. = ಇಕೊ, etc. (Bp. 37, 66; 50, 68).

ಎಕ್ಕ ĕkka. 1. = ಎಕ್ಕೆ, q. v. ಎಕ್ಕದ ಗಿಡ (My.; ಅರ್ಕ, ವಸುಕ, etc. Si. 141).

ಎಕ್ಕ ĕkka. 2. = ಯಕ್ಕ No. 3. Tbh. of ಏಕ (Šmd. 377; ಒರ್, ಒನ್ದು Šs.; My.).

ಎಕ್ಕಛಾಯ ĕkkachâya. (Šmd. 23, o. r. in Mdb. ಎಕ್ಕಥಾಯ). Tbh. of ಏಕಚ್ಛಾಯ?

ಎಕ್ಕಟಿ ĕkkaṭi. = ಎಕ್ಕಟೆ. Alone, solitary, by himself, in private (Tĕ.; Mhr. ಏಕ, ಏಕಟಾ);—a single, solitary person (Bp. 18, 9). — ಎಕ್ಕಟಿಗರೆ. -ಕರೆ. To call aside (Bh. 1, 7, 8; 2, 13, 21).

ಎಕ್ಕಟಿಗ ĕkkaṭiga. A superior, noble or great man (Bp. 16, 13; Tĕ. ಎಕ್ಕಟಿ, superior, noble, great; ಎಕ್ಕುಡು, greatness, height, ascent; high, great, mighty; ಎಕ್ಕು, to rise, increase, swell; ಎಗಿ, ಎಗೆ, to rise, spring up; to fly or bound; *cf.* ಎಕ್ಕು 3, ಎಗರು, ಎಗಾ, ಎಗು, ಎಱ್ 1).

ಎಕ್ಕಟೆ ĕkkaṭĕ. Greatness; wonder; a wonder (ಆಶ್ಚರ್ಯಾರ್ಥ Ĉt. II, 101; Tĕ. ಎಕ್ಕುವೆ, greatness, etc.; a strange thing, novelty; see ಎಕ್ಕೆ).

ಎಕ್ಕಟೆ ĕkkaṭĕ. = ಎಕ್ಕಟಿ. (Bh. 4, 6, 26).

ಎಕ್ಕಡ ĕkkaḍa. = ಎಕ್ಕವಡ, q. v. (C.; Bh. 3, 13, 19).

ಎಕ್ಕತಳ ĕkka-taḷa. Tbh. of ಏಕಸ್ಥಲ (Šmd. 377).

ಎಕ್ಕತಾಳ ĕkka-tâḷa. Tbh. of ಏಕತಾಲ. (My.).

ಎಕ್ಕತಾಳಿ ĕkkatâḷi. = ಎಗತಾಳ, ಎಗತಾಳಿ. Ridicule, derision, mockery, jest (My.; Tĕ. ಎಕತಾಳಿ, ಎಗತಾಳಿ).

ಎಕ್ಕತುಳ ĕkka-tuḷa. (Tbh. of ಏಕತುಲ). One weight, equality (Abh. P. 9, 181);—whole, undivided weight, power or energy; full strength; very great power; vehemence (Râm. 5, 8, 36; 5, 9, 6; 6, 20, 5; J. 14, 8). ಅನಿಲಜನ್ ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು, ಕಾಣದೆ ಅಹಿಪತಿಯ (Bh. 3, 13, 33). ಎಕ್ಕತುಳಕತ್ತಲೆಯನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತಂ (Ĉidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). ಎಕ್ಕತುಳಂ, with full strength, etc. ಎಕ್ಕತುಳಮ್ ಇಱಿದು (Šmd. 79).

ಎಕ್ಕಥಾಯ ĕkkathâya. O. r. of ಎಕ್ಕಛಾಯ, q. v.

ಎಕ್ಕರಿಸು ĕkkarisu. To make faces at, to gibe at, to mock, to deride (R.; Tĕ. ಎಕ್ಕಿರಿಂಚು, ವೆಕ್ಕಿರಿಂಚು, ವೆಗ್ಗಳಿಂಚು; T. ಎಳ್, ಎಳ್ಳು, to scoff, scorn, deride; *cf.* ಏಳಿದ?).

ಎಕ್ಕಲ ĕkkala. 1. High, tall, huge like a demon (S. Mhr.).

ಎಕ್ಕಲ ĕkkala. 2. A wild hog (ಕಾಡ ಹನ್ದಿ Ct. II, 36; ಕ್ರೋಡ Šs.; Tĕ. ಏಕಲ; T. ಏನ, ಏಱು, a hog). ಮೂಷೆಯಿಟ್ಟೆಱಗಿದ ತೆಱದಿಂ ಕೊರ್ವಿದ ಎಕ್ಕಲಂ (Šmd. 135 Mdb. MS.). ನೆಲನ ತೂಗಿಂಗೆ ಊಱಿ ಪಿಣ್ಡನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ ಚಳಿಗದಿರ್ಗಲ್ಲಿನೊಳು ದಾಡಿಯಂ ಮಸೆದು (Râghĕ. 17, 72). ಸಿಂಗವನ್ ಇಱಿದು, ಎಕ್ಕಲನ ಹೊಕ್ಕು ತಿವಿದು (17, 74). See Grj. 1, 100; Bh. 3, 13, 26. 28. 30; Rsv. 5, 89; J. 12, 48; 14, 6.

ಎಕ್ಕವಡ ĕkkavaḍa. = ಎಕ್ಕಡ. A kind of leathern sandal (ಬೇಣ್ಟೆಯ ಕೆರ Ĉt. II, 36; ಕೆರ್ಪು Šm. 32).

ಎಕ್ಕವತ್ತಿ ĕkka-patti. Tbh. of ಏಕಪತ್ರ (Šmd. 377).

ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ (ĕkka-sakka). = ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕ, ಎಕ್ಸಸ್ಕ್ಯ, ಎಗಚಿಗ. Confusion, random, doubt (Ĉh. v. 19; T., M. ಎಕ್ಕಚ್ಚಕ್ಕ); perverseness. ಎಕ್ಕಸಕ್ಕವನ್ ಅಡಿ (Bp. 55, 44). **2,** ridicule, mockery; a joke (Tĕ. ಎಕಸಕ್ಕೆ, ಎಕಸಕ್ಯ, ಎಕ್ಕಸಕ್ಕೆ; My. as ಎಕ್ಸಸ್ಕ್ಯ, ಎಗಚಿಗ).

ಎಕ್ಕಸಕ್ಕೆ (ĕkka-sakkĕ). A perverse female (Bp. 40, 52).

ಎಕ್ಕಸರ ĕkka-sara. 1. Tbh. of ಏಕಸರ (Šmd. 377; Abh. P. 3, after 67).

ಎಕ್ಕಸರ ĕkka-sara. 2. Going or running alone (J. 16, 22).

ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕ (ĕkka-sĕkka). = ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ, etc. ಎಕ್ಕಸೆಕ್ಕದ ಮಾತುಗಳು (Bp. 56, 51).

ಎಕ್ಕಳ ĕkkaḷa. = ಎಗ್ಗಳ, etc. (Abh. P. 3, 116).

ಎಕ್ಕಾವಳಿ ĕkka-âvaḷi. Tbh. of ಏಕಾವಲಿ. (Abh. P. 5, 53).

ಎಕ್ಕಿ ĕkki. (= ಎಱಿಕೆ 2). A piece of timber (or bamboo) forming one side of the frame of a cot (C.).

ಎಕ್ಕಿಕೆ ĕkkikĕ. Dressing cotton, etc. (My.).

ಎಕ್ಕಿಸು ĕkkisu. To cause to dress cotton, etc. (My.).

ಎಕ್ಕು ĕkku. 1. = ಯಕ್ಕು. To divide; to separate (ವಿಭಜನ Šmd. Dh.); to dress cotton, to card wool (My.; Tu., M.; Tĕ. ಏಕು, T. ಎಂಗು; M. ಏಕ್ಕು, carding cotton; T. ಎಡು, to separate; ಇಱು, to break; to split, break asunder, v. i., see ಇಡಿ 3; *cf.* ಏಱ್ 3). — ಎಕ್ಕಾಡು. -ಆಡು. To dress cotton (My.).

ಎಕ್ಕು ĕkku. 2. To have frequent evacuations,

to purge (ಪ್ರವಾಹಿಕೆ Šmd. Dh.; T. ವೆಕ್ಕೈ, looseness with which cattle are affected).

ಎಕ್ಕು ĕkku. 3. To come up, to stand on tiptoe (T., M.; Tĕ.: to ascend, mount, climb; to mount on, get upon; to rise, be augmented, increase; see ಎಕ್ಕಟಿಗ, etc.; *cf.* ಎಟಕು). — ಎಕ್ಕಾಡು. -ಅಡು. To get or fall upon (? Bh. 8, 24, 3). — ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆ. rep. of the infinitive: up and up; one upon or after the other; etc. (ತೇನ ತೇನ, ಮೇಲ್ಮೇಲ್ Čt. II, 72; see ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ). ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯೆ ನೆಗಬ್ದಿ, ಬರ್ಮೊದಲೆ, ಕುಕ್ಕೂ ಕೂ ಎನ್ನು, ಕೋಟಿ ಗೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Šmd. 19. 68).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. Eminence, superiority; great force (Abh. P. 13, 21; Tĕ. ಎಕ್ಕುವು, ಎಕ್ಕುವೆ; see ಎಕ್ಕಟಿ).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. = ಎಕ್ಕ 1, ಎರ್ಕ q. v., ಯಕ್ಕ No. 2. A tall shrub, the gigantic swallow-wort or manure-leaf, Calotropis gigantea R. Br. (ಅರ್ಕ, ವಸುಕ, ಆಸ್ಫೋತ, ಅರ್ಕಪರ್ಣ, etc. Nr.; ಅರ್ಕ Nn. 13; Mr. 128; Si. 141; C.; T. ಎರುಕ್ಕು, M. ಎರಿಕ್ಕು). See ಬಿಳಿಯ ಎಕ್ಕೆ, ಗಣ್ಡು ಎಕ್ಕೆ, ಹೆಣ್ಣು ಎಕ್ಕೆ; Bp. 58, 22. — ಎಕ್ಕೆಗಿಡ. (Si. 141; ವಸುಕ G.). — ಎಕ್ಕೆಬೆನಕ. A stone occasionally found about the roots of the ಎಕ್ಕೆ in form like Gaṇêśa and supposed to make its possessor very fortunate (R.). — ಎಕ್ಕೆಮಾಲೆಗಿಡ. = ಎಕ್ಕೆಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಎಕ್ಸುಕ್ಯ (ĕk-sukya). = ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ No. 2. (My.).

ಎಗಚಿ ĕgači. = ಇಲಚಿ, ಎರ 1, ಎಲಚಿ, ಎಳ್ಚಿ, ಎಳಚಿ, (ರೇಗು 3). The jujube tree, Zizyphus jujuba Lam. (St. & Pl.; T. ಇಲನ್ದೈ, M. ಇಲನ್ದ). **2,** the shrub Monetia barlerioides Lin. (My.; T. ಇಜಂಗು, ಚಂಗು; see ಉಪ್ಪೆಗಚಿ).

ಎಗಚಿಗ (ĕga-čiga). = ಎಕ್ಸುಕ್ಯ. (My.). — ಎಗಚಿಗಬಾಚಿಗ. A mocker, a jester (My.).

ಎಗತಾಳ ĕgatâḷa. = ಎಗತಾಳಿ. (My.).

ಎಗತಾಳಿ ĕgatâḷi. = ಎಕ್ಕತಾಳಿ. (My.; Tĕ.).

ಎಗರಿಕೆ ĕgarikĕ. Jumping (My.).

ಎಗರಿಸು ĕgarisu. To cause to rise; to cause to rise in the air or to fly, as a paper-kite; to cause to spring or jump; to shoplift, to pilfer, to take away (My.; Tĕ. ಎಗಯಿಂಚು, ಎಗಿರಿಂಚು).

ಎಗರು ĕgaru. To rise; to fly; to jump (My.; Tĕ. ಎಗರು, ಎಗುರು; *cf.* ನಿಗರು 1). **2,** to fly away, to go, as life; to be spent, as money; to abrade, to wear or chafe off, as gilt, paint, etc.; to be ruined, as commerce (My.).

ಎಗಾ ĕgâ. (Tĕ. ಎಗೆ, above, up, upwards; see ಎಕ್ಕಟಿಗ). — ಎಗಾ ದಿಗಾ. Up and down, backwards and forwards (Tĕ.; R.).

ಎಗು ĕgu. Rising; embarkation (Tĕ.; T. ಏಟ್ರು; M. ಏಟ್ಟ, ಏಟ್ರು). — ಎಗುಮತಿ. Dues for embarking (M. ಏಟ್ಟಮತಿ, ಏಟ್ರು-; Tĕ. shipment, lading; T. ಏಟ್ರುಮತಿ, exportation). — ಎಗುಮತಿ ದಿಗುಮತಿ. Export and import, shipping and unshipping (Tĕ.; R.).

ಎಗ್ಗ (ĕggu1-a3). A rude, rustic, unpolished, stupid, or low man (ಕೂಚಿ Šmd. I; ಗಾವ್ಪ Čt. I, 101, o. r. ಗಾಣ್ಪ; ಗಾವಿಲ II, 77; ಗಾವಿಲ, ಗಾವ್ಪ, ಹೆಡ್ಡ Ks.; *cf.* ಎಡೆಗ?). ವೈರಿವ್ರಜವನ್ ಉಱುಹುವನ್ ಎಗ್ಗಂ (Bh. 1, 8, 39).

ಎಗ್ಗತನ ĕggatana. (Šmd. 248). Rudeness, vulgarity, etc. ಎಗ್ಗತನದ ಮಾತು (ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಅಶ್ಲೀಲ Nr.); stupidity (My.; Rsv. 11, 92).

ಎಗ್ಗಳ ĕggaḷa. = (ಅಗ್ಗಳ?), ಎಕ್ಕಳ, ಯೆಗ್ಗಳ, ವೆಗ್ಗಳ, ಹೆಗ್ಗಳ. Abundance, excess, etc. (ಅಧಿಕ Čt. II, 19; *cf.* ಎಕ್ಕು 3; ಪೆಗ್?).

ಎಗ್ಗು ĕggu. 1. (Šmd. 248). (= ಎಱಗು 3).

ಎಗ್ಗು ĕggu. 2. = ವೆಗ್ಗು, ಹೆಗ್ಗು, (ಸಿಗ್ಗು). Shame; the feeling of disgrace (C.; Tĕ.). **2,** disgrace; blame; harm (Tĕ.). ಅಗ್ಗವಾ ಅರಳುಣ್ಬು, ಡೊಗ್ಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆಯುಣ್ಬು, ಹೆಗ್ಗಳದ ಕಾಯಿ ಮೆಲ್ಲಲುಣ್ಬು; ಮೂಡನಾಡು ಎಗ್ಗೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). See Bp. 6, 1; 43, 13; 45, 15; 52, 21; 60, 16.

ಎಗ್ಗುಳಿ (ĕggu1-uḷi). 1. A rustic, or low, person (ಕೊಬ್ಬಿಲ Čt. I, 5).

ಎಗ್ಗುಳಿ ĕggu2-uḷi. 2. A bashful person (My.).

ಎಗ್ಗುಳಿತನ ĕgguḷitana. Shame, bashfulness (My.).

ಎಂಕಟ ĕṅkaṭa. = ವೆಂಕಟ. (My.).

ಎಂಕಟಿ ĕṅkaṭi. = ವೆಂಕಟಿ. (My.).

ಎಂಗಟ ĕṅgaṭa. = ವೆಂಗಟ. (My.).

ಎಂಗಟಿ ĕṅgaṭi. = ವೆಂಗಟಿ. (My.).

ಎಂಗಳಿ ĕṅgaḷi. = ವೆಂಗಳಿ. — ಎಂಗಳಯ್ಯ. = ವೆಂಗಳಯ್ಯ. (My.).

ಎಂಗಿ ĕṅgi. 1. = ವೆಂಗಿ. A stupid, foolish, silly person (C.).

ಎಂಗಿ ĕṅgi. 2. Fraud, deceit (My., *e.g.* ಎಂಗಿ ಬಿದ್ದನು, ಅವನಿಗೆ ಎಂಗಿ ಹಾಕಿದರು). *Cf.* ವ್ಯಂಗ್ಯ?. — ಎಂಗಿನಾಣ್ಯ. A counterfeit coin (My.; occasionally S. Mhr.).

ಎಂಗೆ ĕṅgĕ. = ಎಹಗೆ, etc. (My.). See ಮುತ್ತೆಂಗೆ.

ಎಚೆ ĕčĕ. = ಇಸು 3, etc. To shoot arrows, to discharge; to expel, as water out of a syringe (S. Mhr.).

ಎಚ್ಚತ್ತು ĕččattu. = ಎಚ್ಚೆತ್ತು. P. p. of ಎಚ್ಚಱ್ 1 & ಎಚ್ಚಱು 1.

ಎಚ್ಚಱ್ ĕččaṟ. 1. = ಎಚ್ಚಱು 1, ಎಚ್ಚಿಱ್ q. v. To awake (v. i.). P. p. ಎಚ್ಚತ್ತು. ಎಚ್ಚತ್ತು ಇರ್ಪುದು (ಜಾಗರ್ಯೆ, ಜಾಗರಣ, ಪ್ರಜಾಗರ, ಅವೇಕ್ಷೆ, etc. Hlâ.).

ಎಚ್ಚಱ್ ĕččaṟ. 2. = ಎಚ್ಚಱ, ಎಚ್ಚಱು 2, ಹೆಚ್ಚಱ. The state of being awake, waking; watchfulness, circumspection, caution, care (ಅವೇಕ್ಷೆ Mr. 456; J. 7, 45). — ಎಚ್ಚಱಿಡು. -ಅಡು. Waking, watchfulness, etc. to cease (J. 21, 49).

ಎಚ್ಚಱ ĕččaṟa. = ಎಚ್ಚಱ್ 2, etc. (C.; ಜಾಗರ, ಜಾಗರಣ, etc. G.). ಜನರ ಕೂಡ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಬಹು ಎಚ್ಚಱದಿನ್ದ ಮಾಡಬೇಕು (B. 2, 10). ಎಚ್ಚಱವೂ ನಿದ್ದೆಯೂ (4, 133). — ಎಚ್ಚಱಗೆಡ. -ಕೆಡ. A man devoid of watchfulness; a confused or mad man (ಸೋನ್ಮಾದ G.). — ಎಚ್ಚಱಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An inattentive, negligent, or lazy person (My.). — ಎಚ್ಚಱಗೇಡಿತನ. Inattention, negligence, inadvertence (ಪ್ರಮಾದ G.). — ಎಚ್ಚಱಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To awaken; etc. ನಿದ್ದೆ (*i. e.* ನಿದ್ದೆಯಿನ್ದ)

ಎಚ್ಚಱಗೊಳಿಸುವ ಹಾಡುಗಾಱರು (Si. 292). — ಎಚ್ಚಱಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To awake (v. i.); to become watchful or precautious; to make provision (C.; B. 3, 70). — ಎಚ್ಚಱದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. To become off one's guard, to lose one's self (My.; B. 5, 139). ಎಚ್ಚಱದಪ್ಪೋಣ (ಹರವಸ G.). — ಎಚ್ಚಱದಿನ್ದ ಇರು. To be awake, etc. (C.; B. 4, 12). — ಎಚ್ಚಱ ಪಡು. To be watchful, cautious, etc. (C.; B. 4, 24). — ಎಚ್ಚಱ ಮಱೆ. = ಎಚ್ಚಱದಪ್ಪು. (B. 3, 12). — ಎಚ್ಚಱವಾಗು. -ಆಗು. The state of ceasing sleep to take place (B. 5, 73). ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚಱವಾಯಿತು (My.). 2, to awake (v. i., B. 3, 40). ಎಚ್ಚಱವಾದನು (My.). ಎಚ್ಚಱವಾಗಿರು, to be awake, etc. (Si. 398). — ಎಚ್ಚಱವುಳ್ಳವ. A wakeful man, etc. (My.; ಜಾಗರಿತೃ, ಜಾಗರೂಕ G.).

ಎಚ್ಚಱಿಕೆ ĕččarikĕ. = ಹೆಚ್ಚಱಿಕೆ. Waking, etc. (= ಎಚ್ಚಱ್ 2; ಜಾಗರ್ಯೆ, ಜಾಗರೆ Nr., Si. 394; ಅವೇಕ್ಷೆ 71; C.; T. ಎಚ್ಚರಿಕ್ಕೈ; Tĕ., Tu. ಎಚ್ಚರಿಕೆ). ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣ (ಪ್ರಬೋಧನ G.). ಅನವರತಮ್ ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯೊಳ್ ಇರು, ಅಯ್! (Bp. 4, 67). ಅಧೃತಿಯ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಸುಡಿಸುವ ಎಚ್ಚಱಿಕೆಗಳು (40, 61). ಎಚ್ಚಱಿಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾದ Si. 71). ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಜಾಗರೂಕ 361). ಎಚ್ಚಱಿಕೆಯಿನ್ದ ನಡೆ (B. 5, 89). See J. 8, 28; 15, 49; 26, 1; Dp. 91, 1-10. — ಎಚ್ಚಱಿಕೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಚ್ಚಱಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎಚ್ಚಱಿಸು ĕččarisu. To awaken, to wake; to caution, to forewarn; to give a caution, to put in mind (C.; T., Tu. ಎಚ್ಚರಿ; Tĕ. ಎಚ್ಚರಿಂಚು). See Bp. 14, 22; 37, 20. 26; 60, 31; J. 4, 40; 5, 3. 27; 6, 18. 50; 12, 7; 13, 22; 26, 26; B. 5, 49.

ಎಚ್ಚಱು ĕččaṟu. 1. = ಎಚ್ಚಱ್ 1, etc., ಹೆಚ್ಚಱು. (C.). P. p. ಎಚ್ಚತ್ತು. ವಾದ್ಯಗಳಿನ್ದ ನಿದ್ದೆ (*i. e.* ನಿದ್ದೆಯಿನ್ದ) ಎಚ್ಚಱುವನ್ತೆ ಮಾಡುವವರು (Si. 292). ಆ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೂಸು ಅಡಬಡಿಸಿ ಎಚ್ಚತ್ತಿತು (B. 3, 51).

ಎಚ್ಚಱು ĕččaṟu. 2. = ಎಚ್ಚಱ್ 2, etc. — ಎಚ್ಚಱಾಗು. -ಆಗು. = ಎಚ್ಚಱವಾಗು. (My.; B. 5, 28). — ಎಚ್ಚಱುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎಚ್ಚಱಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎಚ್ಚು ĕčču. 1. P. p. of ಇಸು 3 (and ಎಸು 1). Having shot. — ಎಚ್ಚು ಪಾಯ್. To be shot and go right through (? ಪೊಣ್ಮು Kk. 73; *cf.* ಉಚ್ಚಿ ಪಾಯ್?).

ಎಚ್ಚು ĕčču. 2. To smear (ಅಂಜನಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Abh. P. 3, 85; Grj. 10, 41; Rŝv. 8, 31; T. ಇಱುಜು; *cf.* ಎಱೆವು). 2, to make even or proper, to decorate (ಸಮಭಾವ Mr. 339).

ಎಚ್ಚು ĕčču. 3. = ಹೆಚ್ಚು. To increase, etc. (My.).

ಎಚ್ಚು ĕčču. 4. = ಹೆಚ್ಚು. Increase, etc. (My.; Tĕ., T., M.). See ಹೆಚ್ಚಚ್ಚು.

ಎಜಮಾನ ĕjamāna. = ಯಜಮಾನ. (ಭಾನು Čb.; My.).

ಎಜ್ಜ ĕjja. = ಬೆಜ್ಜ 2, etc. A bore, a hole (C.; ಸೂಜೀ ಕಣ್ಣು 4, 158). ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಎಜ್ಜಗಳು ಹಾಕುವ ಬಯ್ರಿಗೆ (ಆಸ್ಫೋದನಿ Si. 345).

ಎಜ್ಞ ĕjna. Tbh. of ಯಜ. (Nn. 111; My.).

ಎಂಜಲ್ ĕñjal. ಎಂಜಲು. = ಎಂಜಲ. That which in eating is left on the plates or leaves, sticks to the mouth or hands, or falls to the ground, that of which a piece is bitten off, to be short, all food or drink which has somehow come in contact with the mouth or hands of the eater, and therefore is regarded as impure (C.; ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ G.; ಫೇಲೆ Si. 235; ಎವುಳ್ಳಿ, ತಿನ್ನ, ಪತ್ತಳಿ Ŝs.; T., M. ಎಚ್ಚಿಲ್; Tĕ. ಎಂಗಿಲಿ); saliva (My.). ಎಂಜಲ ಮಾಂಸಂ (Bp. 18, 36). ಎಂಜಲ ಅಮ್ಬು (27, 57). ಎಂಜಲ ಹಾಲು (55, 15). ಎಂಜಲ ಕೂಱ್ (56, 26; see also 56, 18). ಬಾಯೊಳಗಿನ ಎಂಜಲ ತಟಕು (B. 3, 95). ಎಂಜಲ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕಾಗೇ ಓಡಿಸುವದಿಲ್ಲ (lest the crow might get the ĕnjal; Prv. used with regard to a miser). (ಭಿಕ್ಷೆ) ಇಕ್ಕಲಾಱದ (ತನ್ನ) ಕೆಯ್ ಎಂಜಲೆಮ್ಬನ್ತೆ.—ತುಪ್ಪದ ಆಶೆಗೆ ಎಂಜಲ ತಿನ್ದ.—ಎಂಜಲಿಗೆ ಹೇಸದವಳು ತಂಗಳನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಎಂಜಲು ಎತ್ತೋ, ಗುಣ್ಡಾ! ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಣವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಎನ್ದ (Prvs.). See Bhaktisâra 101. — ಎಂಜಲ ದುಡ್ಡು. A duḍḍu obtained yesterday (not to-day; S. Mhr.). — ಎಂಜಲ ಮಾತು. A word of the past (not of to-day; S. Mhr.). 2, repeating the words of another (C.). — ಎಂಜಲುವುಱು. -ಪುಱು. = ಎಂಜಲಗುಱ್, q. v. (ಎವುಱು Kk. 81). — ಎಂಜಲೆಂಜಲ್. rep. (Bp. 56, 22).

ಎಂಜಲ ĕñjala. = ಎಂಜಲ್. — ಎಂಜಲಗುಱ್. (*i. e.* -ವುಱ್ = ಪುಱ್, for ಪುಱು). An insect or worm living in orts (ಏಗುಱು Čt. II, 96).

ಎಂಜಲಿಸು ĕñjalisu. To defile (Bh. 2, 10, 8; J. 18, 46).

ಎಟಕಿಸು ĕṭakisu. To stand on tiptoe to reach any thing (My.).

ಎಟಕು ĕṭaku. = ಎಟುಕು. To be or come within reach (My.; *cf.* ಎಕ್ಕು 3 and see ಎಟ್ಟು 1). ಅದು ನನಗೆ ಎಟಕುವದಿಲ್ಲ (My.). 2, to be sufficient (My.). —ಎಟಕಿ ನೋಡು. To peep standing on tiptoe (My.).

ಎಟುಕು ĕṭuku. = ಎಟಕು. (My.).

ಎಟ್ಟ ĕṭṭa. = ಎಟ್ಟವೆ, ಹೆಣ್ಟ, ಹೆಟ್ಟೆ. A bush-harrow (My.). — ಎಟ್ಟಾ ಹೊಡೆ. To roll or flatten sown land by drawing over it a large bamboo mat or bushes having on them several heavy stones (My., = ಹೆಣ್ಟ ಹೊಡೆ in S. Mhr.).

ಎಟ್ಟವೆ ĕṭṭavĕ. = ಎಟ್ಟ, etc. (My.).

ಎಟ್ಟಿ ĕṭṭi. = ಬೆಟ್ಟಿ No 2. An obstinate, self-willed person (S. Mhr.; *cf.* ಎಟ್ಟೆ 2).

ಎಟ್ಟಿಕೆ ĕṭṭikĕ. Reaching, reach (My. occasionally).

ಎಟ್ಟಿತನ ĕṭṭitana. Obstinacy (S. Mhr.).

ಎಟ್ಟಿಸು ĕṭṭisu. = ಎಟಕಿಸು. (My.). — ಎಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು. = ಎಟಕಿ ನೋಡು. (My.).

ಎಟ್ಟು ĕṭṭu. 1. = ಅಟ್ಟು 12. To reach a thing which is on high (ಊರ್ಧ್ವಗತವಸ್ತುಗ್ರಹಣ Šmd. Dh.; T.; M. ಎತ್ತು). 2, to be within reach, to be obtainable (My.). ಶಿವಪ್ರಸಾದಮ್ ಅದು ಎಟ್ಟದು ಅನ್ಯರಿಗೆ (Bp. 58, 39).

ಎಟ್ಟು ĕṭṭu. 2. = (ಏಟು 1), ಪೆಟ್ಟು 2, ಹೆಟ್ಟು. A blow (C.; T. ಎಟ್ಟು, to beat; to cut; to throw; to hew; to kill; — a blow, etc.; Tu. ಎಡ್, to strike; *cf.* ಇಱ್ 1, ಎತ್ತು 3).

ಎಟ್ಟೆ ĕṭṭĕ. 1. = ವೆಟ್ಟೆ 1. (My.).

ಎಟ್ಟೆ ĕṭṭĕ. 2. = ವೆಟ್ಟೆ 2. (My.).

ಎಡ ĕḍa. 1. = ಅಡ 10, ಅಡೆ 15, ಇಡೆ, ಎಡೆ 1 q. v. Place, ground, etc. (Tĕ. ಎಡ, ಎಡೆ; T. ಇಡ, ಇಡ್ಮೆ; M., Tu. ಇಡೆ; see ಎಡ 3, which appears to be identical; also ಎಡ 2

may be identical, if the original meaning be "inferiority"). See ಅಟ್ಟೆಡ. — ಎಡತಾಕ. A man who goes and comes frequently (My.). — ಎಡ ತಾಕಿಸು. To cause to go and come frequently, etc. (C.). — ಎಡ ತಾಕು. = ಎಡೆ-. To come in continual contact with a place, to go and come frequently, to frequent (My.). ಈ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಸೇವಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಎಡ ತಾಕುವರು (B. 5, 286). ಅವ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕುತ್ತಾನೆ (C.). — ಎಡದೆಬಿಹು. = ಎಡೆದೆಬಿಹು, q. v.

ಎಡ ĕḍa. 2. (= ಎಡ 1, etc. ?). The left, the left side (ಸವ್ಯ G.; C.; Tu.; T., M. ಇಡ; Tĕ. ಎಡಮ, ಡಾ; *cf.* ಎಡ 3 & ಎಳ; ರೊಡ್ಡ). ಎಡನು (ವಾಮ, ಸವ್ಯ Hlâ.; Mr. 436). ನಾವು ಬಲದಲಿ, ಎಮ್ಮ ಎಡದಲಿ ನೀವು ಕುಳ್ಳಿರ್ದು (Bp. 24, 28). ಎಡದ ಕಡೆಯುಲಿ (40, 21). ಬಲನುನ್ ಎಮ್ಮ ಭಾಗಂ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಎಡನು (50, 27; see also 28. 32). ಎಡದ ಕರದಲಿ (52, 41). ಎಡದ ಬದಿ (55, 16). ಎಡದ ಕಾಲ್ (58, 65; J. 28, 33). ಎಡದ ಭಾಗ (ವಾಮ Nn. 24). ಎಡದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ); ಬಲದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ, ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದಿಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ); ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟ ಜನ್ನಿವಾರಂ (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Nr.). ಎಡದ ಅಂಘ್ರಿ (J. 28, 14). ಎಡದ ಅಡಿ (28, 35). ಬಿಲ್ಲಮನ್ ಅಗಳೆ ಎಡದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಅಳವಡಿಸಿ (Râghč. 17, 70). ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕೆ ಇರ ಬೇಡ, ಅಟಿವವನ ಎಡಕೆ (to which side he throws the water of his nose) ಇರ ಬೇಡ (Prv.). — ಎಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To cross one's path coming from the left side (C.). — ಎಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. The left side (C.). ಎಡಗಡೆಯ ಮುಂಗಾಲು (B. 4, 170). ರುಣ್ಣವು ಬಲಗಡೆಗೂ ಎಡಗಡೆಗೂ ಹೊರಳುತ್ತದೆ (4, 82). ಎಡಗಡೆಗೆ (Si. 376). 2, to the left side (C.). — ಎಡಗಣ್. -ಕಣ್. -ಗಣ್ಣು. The left eye (Bp. 18, 72; J. 26, 65). — ಎಡಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಗಾಲು. The left foot (Rśv. 13, 70; Bh. 1, 6, 4; B. 4, 168). — ಎಡಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. The left ear (C.). — ಎಡಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The left hand (C.; Rśv. 14, 29). — ಎಡಗೆಯ್ಜಾತಿ. The left-hand caste among the hŏlĕyas (My.). — ಎಡದೊಡು. -ತೊಡು. To put on the left side (to pass under the left arm). ಜನ್ನವಿರವಂ ಎಡದೊಡುವುದು (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Hlâ.). — ಎಡದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The left thigh (C.; Bp. 55, 17). — ಎಡನ್ದೊಡು. -ಂ-ತೊಡು. = ಎಡದೊಡು. ಜನ್ನಿವಾರಮನ್ ಎಡನ್ದೊಡಲ್ (ಪ್ರಾಚೀನ Mr. 255). — ಎಡಬದಿ. The left side (B. 4, 170). — ಎಡ ಬಲ. Left and right, the left and right side; to or on the left and right. ಸಾರಿಗಳನು ಎಡಬಲಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಯ Nr.). ಎಡ ಬಲ ಮರಳಿ (Bp. 26, 30). ಎಡಬಲದೊಳಂ (Č. Bp. 5, 8). ಎಡ ಬಲ ಬಳಸಿದವು (Bh. 3, 13, 27). ಎಡಬಲದ ಸೌಧಗಳ್ (Râm. 13, 4). ಎಡ ಬಲಕೆಯ್ಗ ಳೆರಡೂ (Si. 212). ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಸ್ವಭಾವ (B. 4, 170). ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ (5, 198. 207). 2, ಎಡಬಲರ್, persons of the left and right, a kind of servants (Bp. 59, 29). — ಎಡಭಾಗ. The left portion or side. ಒಡಲ ಎಡಭಾಗವು (ಸವ್ಯ Nr.). — ಎಡಮುಗ್ಗಿಲು. The left side (C.). — ಎಡ ಮುರಿ. To turn (the body) to the left (in rising, which is regarded as inauspicious, My.); (the body) to turn to the left (My.); to turn or wind to the left, as a shell (v. i., My.). 2, the state of turning (the body) to the left, etc. (My.). — ಎಡವಲವರ್. -ಬಲ-ಬರ್. To circumambulate an object keeping it now on the left and then on the right side. ಬೇಡತಿಯು... ಪಾಡುತಿರೆ ಹುಲ್ಲೆಗಳುಮ್ ಇನಿತು ತೊಲಗದೆ, ಎಡವಲವರಲು (Râghč. 17, 66). — ಎಡವಂಕ. -ವಂಕ. The left side (My.). — ಎಡವೆಗಲ್. -ಪೆಗಲ್. The left shoulder (Rśv. 6, after 11).

ಎಡ ĕḍa. 3. = (ಎಡ 1), ಎಡೆ 1, Nos. 2 & 3. Place or space between, interval; the middle, the waist (T. ಇಡ್ಡೈ; M., Tu. ಇಡೆ; Tĕ. ಎಡ, ಎಡೆ); the being middling (My.); inferiority; inferior (= ಅಡ 6 No. 5; C.). ಈ ಕುದುರೆ ಇದಕ್ಕಿನ್ತ ಎಡ (S. Mhr.). ಅದು ಅಮೇರಿಕದ ಹತ್ತಿಗಿನ್ತ ಎಡ (B. 4, 26). — ಎಡಕುಣ್ಟೆ. = ಎಡೆ-. A middling, smaller kind of weeding machine drawn by oxen. It is so constructed that the young plants, planted or sown in rows, pass unhurt between two pieces of iron, whilst the weeds on both sides are pulled up by them (C.). — ಎಡತಡೆ. An obstacle that comes between, an impediment, a hindrance (My.). — ಎಡತರ. A middling sort; a middle size; mediocrity (C.; M. ಇಡತ್ತರ; Tu. ಇಡೆತರ, middling, inferior). — ಎಡತಱಿಗಿಡ. -ತಱಿ-ಗಿಡ. The shrub Acacia cinerea Spr. (or Dichrostachys cinerea W. & A.; St. & Pl.; T. ವಿಡತ್ತೇರ್). — ಎಡವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A middling, bad state or character (My.; T., Tu.). 2, want of understanding, stupidity (C.; Tu.). ಎಡವಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ, a stupid man (C.). ಅಡೆ, ಅಡಿದರೆ ಸೋಲೆ, ಸೋತರೆ ಕೊಡೆ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಡವಟ್ಟು (Prv.). — ಎಡವಟ್ಟುತನ. Stupidity (My.). — ಎಡವಟ್ಟುದಾರಿ. A bad, rough path (My.). — ಎಡವರ್ಣ. A middle colour: greyish white (ಕಲ್ಮಾಷ Hlâ.).

ಎಡಗೆ ĕḍagĕ. = ಪೆಡಗೆ, etc. (My.).

ಎಡಚು ĕḍaču. 1. The state of being left-handed (My.). — ಎಡಚ. -ಅ 3. A left-handed man (My.).

ಎಡಚು ĕḍaču. 2. = ಎಡಸು, etc. Difficulty, especially in speaking (S. Mhr.).

ಎಡತಿ ĕḍĕ2-ti. (Šmd. 244). A middle-aged woman (*cf.* ಎಡೆಪ್ರಾಯ); or (fr. ಎಡೆಗ): a good-for-nothing woman.

ಎಡಪು ĕḍapu. = ಎಡವು, etc. (Grj. 5, 52).

ಎಡರು ĕḍaru. ಎಡರ್. = ಇಡರು, etc. Strait, trouble (Rśv. 13, 6. 14; J. 11, 35; 12, 3; 27, 42). 2, an impediment, an obstacle (J. 2, 54; 13, 21; C.). — ಎಡರ್ಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. The destroyer of obstacles: Vinâyaka (Kk. 5; Šm. 4).

ಎಡಱ್ ĕḍaṟ. = ಎಡಱು 3. Poverty, indigence; ruin (ದಾರಿದ್ರ Šmd. Dh.; Šm. 105; Čt. II, 73; ಕೆಡುವುದು Bhn. 56; ದರಿದ್ರ, ತವಿಲ್ Šs.; T. ಇಡಱು, to stumble; to lose one's state or dignity, see ಇಡಱು). ಎಡರ್ಗಳ್ (Šmd. 53). ಕುಡದ ನಿಮಗೆ ಈ ಎಡಱ್ ಅಯ್ತೇ? (125). ಎಮ್ಮ ಆಳ್ದನ ಎಡಱಿನ್ ಅಮೆ ತಿರ್ದುವೆಂ (258). ಎಡಱಿಡಸಿ (Bp. 29, 10). ಎಮ್ಮೆಡಱಿನ್ ಅಱಿದು (40, 35). ಎಡಱಿಡಿಸಿದಲ್ಲಿ (40, 43).

ಎಡಱು ĕḍaṟu. 1. To be crooked; to be dishonest (ವಕ್ರಭಾವ Šmd. Dh.; Šm. 105; Abh. P. 10, 212). ಎಡಱಿದಂ, a dishonest man (Šmd. 16). ಎಡಱಿದನೋ? ಅವನ ನೊಸಲ ಅಕ್ಕರಂ (o. r. ಅಕ್ಕರವಂ) ತೊಡೆದುದು ಅಕ್ಕುಂ (69).

ಎಡಱು ĕḍaṟu. 2. = ಇಡಿಱ್. Crookedness

ಎಡಱು ĕḍaṟu. 3. = ಎಡಱ್. ಎಮ್ಮ ಎಡಱುಗಳಿಗೆ (Bp. 23, 7). ಎಡಱಿನಲಿ (Abhâ. 1, 29).

ಎಡಱು ĕḍaṟu. 4. = ಇಡಱು, ಎಡವು, etc. To stumble, to trip (My.).

ಎಡವು ĕḍavu. = ಇಡಱು, ಎಡಪು, ಎಡಱು 4, ಎಡಹು 1. The foot to be struck at a thing so as to cause

a person to fall or to be near to fall;—to strike with the foot against (c. Accus.);—to stumble, to trip. ಅವನು ಕಾಲು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದನು, or ಅವನು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದನು, he stumbled and fell (C.). ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಲು ಎಡವಿತು (C.). ಅವನು ಎಡವಿದನು (C.). ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಡವಿದನು (My.).

ಎಡವೆ ĕḍavĕ. = ಎಳವೆ, q. v.

ಎಡಸು ĕḍasu. = ಎಡೆಚು 2, ಪೆಡೆಸು, q. v. (My.).

ಎಡಹು ĕḍahu. 1. = ಎಡವು, etc. To stumble, etc. (J. 16, 25; 28, 54; Râm. 5, 8, 70). ಸಪ್ಪು ಮವಾನ್ನು ಪರಿತರಲ್, ಎಡಹಿ (Bp. 27, 17). **2,** to commit a mistake. ಪತ್ರಿಕೆಯೊಳ್ ಎಡಹಿ ಬರೆದ ಅಕ್ಕರದ ಬೀಟ್ (J. 30, 28).

ಎಡಹು ĕḍahu. 2. Stumbling (Râm. 5, 3, 45).

ಎಡಹುಹ ĕḍahuha. Stumbling; deviating from the right course (ಸ್ಖಲನ, ರಿಂಖನ Nr.).

ಎಡಿಗೆ ĕḍigĕ. = ಎಡಗೆ, etc. (My.).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 1. = ಎಡ 1, etc., ಎಡ 3. A place, a spot (ಸ್ಥಾನ Šmd. Cm. 27. 57. 104; ತಾವು 341; ಠಾವು Nn. 128, o. r. ಬಟ; ಠಾವು 163; C.); ground, floor. ದೆಕಾರದ ಎಡೆಗೆ ಪಿರಿದುಂ ಲೋಪಂ (Šmd. 57). ಕೆಲವು ಎಡೆಯೊಳ್ (52). ಅರೆ ಎಡೆಯೊಳ್ (82). ಎಣಿಸುವೆಡೆಯೊಳ್ (116). ಅಗುಟ್ಟಿಡೆ (I). ಆವೆಡೆ, ಆವೆಡೆಯಣಂ (135). ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಎಡೆ (ಶೃಂಗಾಟಕ); ಇರ್ದ ಎಡೆಯಲಿ ಇರ್ದು ಹೆಱಗೆ ಮುನಿವವಂ (ಗೋಷ್ಠಶ್ವನ್); ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ (ಪಿಚ್ಛಿಲ); ಕೊಲುವ ಎಡೆ (ಘಾತನಸ್ಥಾನ Hlâ.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಎನ್ದು, ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಆಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ); ಸೇನೆಯಿದ್ದ ಎಡೆಯಿನ್ದ ತೊಲಗುವುದು (ಪ್ರಚಕ್ರ Nr.). See Bp. 5, 19; 11, 12; 51, 37; 55, 16; Rsv. 5, 34; 6, after 132; Šm. 84, 86; J. 3, 3. 23. 25; 8, 2; 25, 33; 28, 18. 45; Bh. 1, 10, 29. **2,** room, place; interstice, place or time between, interval, meanwhile; distance (ತೆಱಪು Šmd. 135; see ಎಡೆವಿಡು). ಎಡೆ ಬಿಡದ ಕ್ರಿಯೆ (ಸತತ Si. 26). ಎಡೆ ಬಿಡದದು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ 371). ಎಡೆ ಬಿಟ್ಟದು (ಪೇಲವ, ವಿರಲ 371). ಪ್ರಯೋಜನದಿನ್ದ ಎಡೆ ಬಿಡದವನು (ಅರ್ಥದಿನ್ದ ಅನಪೇತನಾದವನು, ಅರ್ಥ್ಯ 447). ಎಡೆ ಬಿಡದೆ (ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ 473). ರಣಧೀರಮಾರುತಿ ಮಿಕ್ಕು, (ಹೋರಿಗಳಂ) ಹರಿಸಿದನ್ ಅಸುರನ್ ಇದ್ದೆಡೆಗೆ; ಎಡೆಯಲೇ ಭಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳ ಬಟ ಹೆಡೆಗೆ ಉಱದವು (Bh. 1, 10, 29. 30). See Prv. s. ಬಡವ. **3,** inferiority; inferior. **4,** = ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ. ಎಡೆ ಹೊಡೆ, to weed by means of the ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ (S. Mhr.; Sd.). — ಎಡೆ ಕಡೆ. dupl. Place and direction (J. 26, 52). — ಎಡೆಕುಣ್ಟೆ. = ಎಡಕುಣ್ಟೆ, q. v. (S. Mhr.). — ಎಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A small dam (My.). — ಎಡೆಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. = ಎಡೆಗಟ್ಟು. (My.). — ಎಡೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To cut down (J. 25, 33). — ಎಡೆಗಾಳ. (Šmd. 386; Kk. 98). An inferior or small fish-hook. — ಎಡೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Room to fail: to be deficient in room (Abh. P. 14, 121). — ಎಡೆಗಿಱ. ಎಡೆಗೆ-ಇಱ 4. To be closely confined in a place: to be covered over, to be enveloped, to be hidden (ಸಂಛನ್ನ Šmd. Dh.). — ಎಡೆಗುಡು. -ಕುಡು. = ಎಡೆಗೊಡು. (Abh. P. 6, 117). — ಎಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಅಡೆಗೆಡಹು. To throw to the ground (J. 7, 47). — ಎಡೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To cause room to fail, to obstruct, to resist (ತಳ್ಪೊಯ್, ತಡಮ್ಬುರೆ, ಮಾರ್ಕೊಳ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.). — ಎಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಅಡಗೆಡೆ. To fall to the ground, or down (J. 20, 30). — ಎಡೆಗೆಡೆಗೆ. -ಎಡೆಗೆ. rep. Here and there, etc. (Bp. 12, 19; 21, 10; 22, 49; 26, 68; 27, 72; 32, 51; 38, 70; 44, 2; 53, 24; Râm. 13, 3). — ಎಡೆಗೆಯ್. To prepare a (proper) place (V. 14, 59). — ಎಡೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give way, to submit, to surrender to (J. 2, 16; 18, 48). — ಎಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take place, to occur, to come into being (Šmd. 206; Rsv. 13, 65; J. 6, 2); to take a position: to come to a stand, to stand (J. 28, 38; Rsv. 6, 9). 2, to obtain, to acquire (Grj. 10, after 79; J. 17, 4); to conceive (Rsv. 4, 37; Abhâ. 2, 54); to resort to (J. 16, 40). — ಎಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put, to put on (Grj. 10, after 61). — ಎಡೆ ತಾಕು. = ಎಡ ತಾಕು. (My.). — ಎಡೆದೆಱಹು. -ತೆಱಹು. An interval of space (Râm. 6, 51, 19). ಎಡೆದೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು (ಲೇಖೆ, ರಾಜಿ Nr., o. r. ಎಡ-). — ಎಡೆನಿಚ್ಚ. Informing against, betraying (ಪಿಸುಣ Čt. I, 13, o. r. ಎಡೆನಿಚ್ಚು). — ಎಡೆನುಡಿ. = ಎಡೆಯ ನುಡಿ (Šmd. 195). A middling or inferior word or speech. — ಎಡೆ ನೆಱ. Place to be sufficient: to be sufficient in place (Abh. P. 9, 60; 15, 59). — ಎಡೆಪ್ರಾಯ. = ಎಡೆಹರೆಯ. The middle of the ordinary age of man (My.). — ಎಡೆ ಮಡಗು. To leave an interval (Abh. P. 9, 61; 11, 100). — ಎಡೆಮನೆ. A house in the midst (Bp. 48, 25). — ಎಡೆ ಮಾಡು. = ಎಡೆಗೆಯ್. (Abh. P. 14, 33; Grj. 10, after 98). — ಎಡೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Čh.). — ಎಡೆಯಣಂ. (Šmd. 136). A man of the midst (?). — ಎಡೆಯಲಾಗು. -ಆಗು. To be at hand, to be near and dear. ಎಡೆಯಲಾದ ಸಂಗಡಿಗನು (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್, ನಣ್ಟ Nr.). — ಎಡೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be or become exposed to; room to be found for. ನಾಣಿಲಿ ಎನಿಸುವ ವಧು ನಗೆಗೆ ಎಡೆಯಕ್ಕುಂ ಸಮುಸ್ತಜಗತೀತಲದೊಳ್ (Šm. 221). ಅವರ್ಣವಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾಗದ ಬಳ್ಳಿನ್ದೆ (17). ನಗೆಗೆ ಎಡೆಯಾಗಿಹುದು (Bp. 40, 73). See Sp. s. ತರುಣತ್ವ. — ಎಡೆಯಾಟ. -ಆಟ. Moving from place to place, roaming; moving to and fro; commotion (J. 30, 30). ಹಾದರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದ ಆಸೆ (Sp.). ಕರಿತುರಗನಿಚಯದ ಎಡೆಯಾಟಗಳ ಘಾಟಗಳ್ (Č. Bp. 42, 15). — ಎಡೆಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to roam about, (to send on errands). ವಿಲಾಸಿನಿಯೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡಿಸೆನು (Bp. 9, 33). ಸೂಳೆಯೆಡೆಗೆ ಎಡೆಯಾಡಿಸುತ (26, 58). ಎಡೆಯಾಡಿಸಿ ತಾ ಕೊಡದ ಲೋಭಿಯ ಮಾತು ಕೊಡಲಿಯ ಗಾಯ (Sp.). — ಎಡೆಯಾಡು. -ಆಡು. To move; to move, wander, or play about, to roam (ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ Kk. 51). ಹೊಱಯ ಹೊತ್ತು ಎಡೆಯಾಡುವವದು (ಪರ್ಯಾಹಾರ, ವಿವಧ Nr.). ಗುದದೊಳ್ ಎಡೆಯಾಡುವ ಅನಿಲಂ (ಅಪಾನ Mr. 51). See Abh. P. 3, 128; 4, 29; Bp. 15, 23; 26, 19; 44, 7; 47, 66; 51, 42; 56, 54; Râm. 1, 16, 16; J. 5, 31; 6, 8; 15, 20; 19, 44; Abhâ. 2, 105. 106. — ಎಡೆಯುಡುಗು. -ಉಡುಗು. To leave room, to make an interval or an interruption; to stop; to cease (ವಿಚ್ಛೇದ Šmd. Dh.; ಎಡೆವಱ Šmd. 157; ಎಡೆವಿಡು 157 Cm.; Rsv. 14, 29). — ಎಡೆಯೆಡೆ. rep. (Bp. 56, 13; Rsv. 10, 31). — ಎಡೆಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To compress, to press, to squeeze (J. 3, 27). — ಎಡೆವಱ. -ಪಱ. To cut room asunder: to make an interruption, to stop, to cease (Abh. P. 11, 19; J. 4, 28; 19, 14); to end (ಎಡೆಯುಡುಗು Šmd. 157, ಎಡೆವಿಡು Cm.; Râm. 1, 4, 9; ಎಡೆವರಿ, *i. e.* -ಪರಿ, is the original reading in Mdb. Abh. P.). ಎಡೆವಱವ ವಿನಯಿತಂ (ವೀತರಾಗ Mr. 241, o. r. ಸಿತ-; the opposition is ನೀಲ-, or ನೀಲೀರಾಗ). — ಎಡೆವಲಿ. -ಬಲಿ. = ದಿಗ್ಬಲಿ. (Abh. P. 13, 106). — ಎಡೆವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಎಡೆಯುಡುಗು. Also: to go beyond the (proper) boundary. See Bp. 2, 13; 18, 63; 35, 5; 38, 34; 50, 32; 51, 48; 57, 26; 58, 48; Rsv. 8, 98. 113; J. 34, 8; Šm. 12. 40; Mr. s. ನೀಲೀರಾಗ. ಎಡೆವಿಟ್ಟದು (ಅತಿಕ್ರಮ, ಅತಿಪಾತ Nr.). — ಎಡೆವುಗು. -ಪುಗು. To come near, to approach (Abh. P. 10, after

201; 14, after 17 & 25). — ಎಡೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To take a position in resistance, to stand (J. 27, 6). — ಎಡೆಸೆಳೆ. The inner force or velocity of a river (J. 9, 24). — ಎಡೆಹಗಲು. The time from about 9½ o'clock to 10½ in the morning (My.). — ಎಡೆಹರೆಯ. = ಎಡೆಪ್ರಾಯ. (My.). — ಎಡೆಹೊತ್ತು. The time between sunrise and sunset (My.).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 2. (fr. ಇಡಿ 1). Excess, abundance; exceedingly, etc. (ಅಧಿಕ Šmd. 391; Šm. 58; T. ಇಡ, extension; greatness).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 1. Tbh. of ಇಡೆ. An offering; food; meal. ಎಡೆ ಇಕ್ಕು, -ಇಡು, -ನೀಡು, -ಮಾಡು, -ಹಾಕು, to present food to a deity or to man (C.). ಅದಿಯಾ ದೈವವಂ ಭೇದಿಸಲಿಕೆ ಅಱಿಯದೇ, ಹಾದಿಯಾ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಸೇವಕರನ್ನು ಎಡೆಯ ಮೇಲಿನ್ದ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಪಾಪ (B. 5, 288). See Sp. s. ಕೆಯ್ದಾಟಿ. 2, the leaf, etc. on which food is placed (My.). — ಎಡೆಕಾಸು. A kâsu presented with food to a deity (S. Mhr.).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 2. = ಹೆಡೆ. (My.). See ಏಱಡೆನಾಗರ.

ಎಡೆಗ ĕḍĕga. A good-for-nothing man (ಸಲ್ಲದವ Kk. 37; Šm. 46; Tĕ. ವೆಡೆ, useless, etc.; ವೆಡಗು, ವೆಣಗು = ವೆಱಿವಾಡು, a fool).

ಎಡೆಯ ĕḍĕya. = ಪೆಡೆಯ. See s. ಪೆಱಂ.

ಎಡ್ಡ ĕḍḍa. 1. (fr. ಎಡ್ಡು 1). A cheat, a liar (S. Mhr.; Tĕ. ಎಡ್ಡೆ).

ಎಡ್ಡ ĕḍḍa. 2. = ಹೆಡ್ಡ. A dull, stupid man (My.; Tĕ. ಎಡ್ಡೆ; T. ಇಱುದ್ಯ).

ಎಡ್ಡ ĕḍḍa. 3. Beauty, charm, nicety, goodness (ಒಳ್ಪು Ct. I, 6; ಒಳ್ಳಿತು II, 24; ಮನೋಹರ Kk. 18, Šm. 55; Grj. 6, after 56; Rśv. 6, 54; Tu. ಎಡ್ಡೆ; T. ಎಱಿಲ್, beauty; *cf.* the T. s. ಇಂ, ಇಞ್). ಆಕೆ ಕಣ್ಗೆ ಎಡ್ಡಮ್ ಆದಳ್ (Lilv. 3, 46). ಇಳೆಗೆ ಇಱಿಯದೆ ಒತ್ತರಿಸಿ ಮನ್ದಯ್ಯುಸ್ತೆ ಎಡ್ಡಮ್ ಎನೆ ನಿನ್ದ ಚನ್ದ್ರಿಕೆಯ ಒಡ್ಡು (Rśv. 6, 5).

ಎಡ್ಡ ĕḍḍa. 4. = ಅಡ್ಡ 1. — ಎಡ್ಡಂ ತಿಡ್ಡಂ. dupl. = ಅಡ್ಡತಿಡ್ಡ. (My.).

ಎಡ್ಡತನ ĕḍḍatana. 1. = ಎಡ್ಡುತನ No. 1. Cheating, falsehood (S. Mhr.).

ಎಡ್ಡತನ ĕḍḍatana. 2. = ಎಡ್ಡುತನ No. 2, ಹೆಡ್ಡತನ. Stupidity (My.).

ಎಡ್ಡತಿ ĕḍḍati. = ಹೆಡ್ಡತಿ. A stupid woman (My.).

ಎಡ್ಡಿಸು ĕḍḍisu. = ಏಡಿಸು. To rail, to abuse; to mock; to cheat (S. Mhr.; T. ಇಣಾಪ್ಪು, derision, contempt; to mock to deride). ಭೃಂಗ ನಗಿಸುತ್ತೆ, ಎಡ್ಡಿಸುತೆ, ಶಿವನಿದಿರೊಳ್ ಆಡುತ್ತೆ (Bp. 1, 49). ಚಂಚರು ಬನ್ದು, ಚಪ್ಪಳಿಗುಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡಿಸಿ, ಕಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗರು ನಿನ್ನಂ (18, 15).

ಎಡ್ಡು ĕḍḍu. 1. Cheating, falsehood (S. Mhr.; see T., M. s. ಎತ್ತ 2).

ಎಡ್ಡು ĕḍḍu. 2. = ಹೆಡ್ಡು. Stupidity; a stupid thing or person (My.). — ಎಡ್ಡಾಟ. -ಆಟ. Stupid behaviour (My.).

ಎಡ್ಡುತನ ĕḍḍutana. = ಎಡ್ಡತನ 1. (S. Mhr.). **2,** = ಎಡ್ಡತನ 2. (My.).

ಎಡ್ರು ĕḍru. = ಎಡರು, etc. (My.).

ಎಣ್ ĕṇ. = (ಎಣ್ಟು 2), ಎಮ್ 2. Eight (Šmd. 223). — ಎಣ್ಬಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. Eight thousand (Šmd. 225). See ಪದಿನೆಣ್ಬಾಸಿರ. — ಎಣ್ದೆಸೆ. The eight points of the compass; their guardians. ಎಣ್ದೆಸೆಯ ಆನೆಗಳ್ (Šmd. 225). See Bp. 8 sum.; 32, 5; 36, 62; 44, 32; J. 3, 21; 13, 47; 17, 2; 25, 3. — ಎಣ್ದೆಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A wife of any guardian of the eight points (J. 28, 39). — ಎಣ್ಬರಿಜು. Eight forms (Šsv. 1, after 71). — ಎಣ್ಮೆಯ್ಯ. (= Sk. ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ): Paramêśvara (Šs.). — ಎಣ್ಮೆಯ್ಯವ. -ಅವ. = ಎಣ್ಮೆಯ್ಯ. (ಶಿವ Kk. 4; Šm. 2).

ಎಣ ĕṇa. = ಎಣೆ 1. — ಎಣಗೊಣ. = ಎಣೆಗೊಣ, ಎಣೆಗೋಣ. — ಎಣಮಣಿಸರ. A kind of necklace, composed alternately of beads of gold and precious stones or corals (My.).

ಎಣಸು ĕṇasu. = ಎಣಿಸು q. v., ಎಣೂಸು, ಎಣ್ಣಿಸು. (C.; Bp. 22, 18).

ಎಣಿಕೆ ĕṇikĕ. 1. = ಎಣ್ಣಿಕೆ. Counting, reckoning; number (C.). **2,** thinking; thought; notice, observation (C.). ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಎಣಿಕೆ (ಮಾತ್ರೆ Nn. 157). ಅಕ್ಕರದ ಎಣಿಕೆ (ಗ್ರನ್ಥ Mr. 491). ಎಣಿಕೆಯಾದದು (ಗಣಿತ Si. 371). ಮುಡುಪಿನ ಎಣಿಕೆಗೆ ಕುನ್ದದನ್ತೆ ವಿಚಾರಿಸು! (Bp. 11, 14). ಸಾವಿರದ ಏಱಿ ನೂರ್ಱಸದಿಗಳ ಎಣಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲಮ್ ಆಗಲು (51, 73). ಎಣಿಕೆಗೆ ಬಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕನ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 167). ಅರಮನೆಗೆ ಹತ್ತು, ನಿನಗೆ ಒನ್ದಱ ಎಣಿಕೆಯೊಳ್ (J. 29, 22). ಎಣಿಕೆಗೆ ಅಳುಮ್ಬುವುಮ್ ಆಗಿ (Rśv. 13, 72). ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದ (countless) ಹಣ (C.). ಒಡಗೂಡದೆ ಇರದು ಎನ್ನ ಮನದ ಎಣಿಕೆ (J. 30, 28). See ಪಲವೆಣಿಕೆ; J. 2, 25. 45; 4, 4; 5, 28; 9, 6. 8; 13, 25. — ಎಣಿಕೆಗೆಯ್. To think, etc. (J. 20, 16). — ಎಣಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To consider, to respect, to take notice of (Bp. 2, 19; 4, 27; 52, 9; J. 10, 24; 12, 11; 13, 17; 17, 22; Dp. 126, 1). — ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬರು. To come under one's eye, to come quite close. ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಿ ದನ ಕಱುಗಳಾಗಲಿ ತಮ್ಮ (ಮೊಸಳೆಗಳ) ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದರೆ ಕೂಡಲೆ ಹಿಡಿದು (B. 4, 132). ಬೇಟೆಯು ತನ್ನ (ಸಿಂಹದ) ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಮಱೆಯಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಬನ್ದು (4, 212).

ಎಣಿಕೆ ĕṇikĕ. 2. = ಹೆಣಿಕೆ. (My.).

ಎಣಿಸು ĕṇisu. = ಎಣಸು, etc. To add together; to enumerate; to count, to reckon; to estimate; to appreciate; to consider, to take notice of; to think; to think of; to plan; to make equal to, to compare. ಪಿನ್ದೆ ಎಣಿಸಿದ ವಿವಿಧವಿಧದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಪ್ತವಿಧವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (Šmd. 114). ಒನ್ದೆರಡು ಮೂಱೆನ್ದು ಪದಾರ್ಥಮನ್ ಎಣಿಸುವ ಎಡೆಯೊಳ್ (116). ಮೆ ಎಮ್ಬುದು ಅಕ್ಕುಮ್ ಎಣಿಸುವ ಸೂಱೊಳ್ (242). ಎಣಿಸ ಬೇಕಾದುದು (ಗಣನೀಯ Nr.). ತೂಗುವದು, ಅಳೆಯುವದು, ಎಣಿಸುವದು (ಮಾನ Si. 327). ಚಾಡೀ ಕೇಳಿ, ದ್ರೋಹಂಗಳನ್ ಎಣಿಸುತ್ತ (Sk. 94). ತಾನೊನ್ದೆಣಿಸಿದರೆ ದೈವವೊನ್ದೆಣಿಸಿತು (Prv.). ಕಾರಣಪುರುಷ, ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನನ್ ಎಣಿಸಲ್ ಉಣ್ಟೇ? (Bp, 30, 24). ತನ್ನಮಹಾತ್ಮನ ಅನೂನಮಹಿಮೆಯನ್ ಎಣಿಸುವೊಡೆ ಗೌರೀಪತಿಗೆ ಅಶಕ್ಯ (31, 17). ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ದನಗಳೊಳಗೆ ಎಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ (B. 1, 18). ಈ ದೇಶದೊಳಗೆ ಹಮಾಲನನ್ನೂ ಪಕಾಲಿಯವನನ್ನೂ ಊಱಿಗದವರೊಳಗೆ ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ (5, 286). See Bp. 1, 14. 36. 37; 5, 18; 35, 26; 47, 55; 50, 36; 51, 75; 54, 34; Rśv. 13, 26. 27; J. 29, 37; Bh. 1, 8, 40.

ಎಣೂಸು ĕṇusu. = ಎಣಿಸು, etc. (My.).

ಎಣೆ ĕṇĕ. 1. = ಎಣ. A couple, a pair; connexion; fellowship; adjustment; equality, similarity;

a match (ಸಾಮ್ಯ, ಜವಳಿ, ಜೋಡು, etc. Šm. 55; My.; T. ಇಣೈ; Tu. ಇಣೆ; Tĕ. ಎನೆ; see ಇಡಿ 1 and 2, ಇಣ್ಡೆ 2, ಎಳಸು 1, ಪೆಣೆ). ನುಣ್ಣಗದಪಿನ ಎಣೆ (J. 28, 18). ಅವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲಿದು ಮ್ಬಿಗಳ್ ಎಣೆಯೆ? (Šmd. 139). ಪೋಲಿಸುವಡೆ ಎಣೆಯೊಳರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ? (Bp. 25, 11). ಕ್ಲೇಶರ್ ಅಕ್ಲೇಶಂಗೆ ಎಣೆಯೆ? (54, 22). ಉಡುಗಳು ಸೋಮಗೆ ಎಣೆಯೇ? (55, 22; see also 11, 24; 27, 44; 51, 57; 55, 23). ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Ss. 103). ಜೀವರತ್ನಕೆ ಎಣೆಯೇ ಮಿಕ್ಕಾದ ಪಾಷಾಣಂ? (62). ಎಲರ್ ಬಿರಯಿಯ ಬಾಯೆಡೆಯ ಎಲರ್ಗೆ ಎಣೆ (Rśv. 5, 34). ಅತಿಶೌರ್ಯದೊಳ್ ಒಪ್ಪಿ ಇರೆ ವಿನಯಮುನ್ ಅಳ್ದು ಬಾಡ್ದಿವಂಗೆ ಎಣೆ ಉಣ್ಟೇ? (13, 10). See Šmd. s. ಪವಣ್ಸರಿ; J. 2, 25; 6, 24; 8, 17; 28, 18. — ಎಣೆಗಣ್ಟು. The braid of hair of a woman tied up at the back of the head (ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ Si. 52). — ಎಣೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To lose one's connexion with, to become loose. ದೇಹದ ಎಣೆಗಳೆಯದೆ ಇಹ ಹೆರೆ (ಉವಜಷ್ವೆ, etc. Mr. 401). — ಎಣೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see the like (My.). — ಎಣೆಗೊಣ. = ಎಣೆಗೋಣ. (Šmd. 143, o. r. ಎಣ-, also Mdb.). — ಎಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become equal. ಅವಳ ಮುಖವು ಚನ್ದ್ರನನ್ನು ಎಣೆಗೊಣ್ಡಿತು (My.); to be united, to face (one another). ಗರ್ಜಸುತೆ ಅಣಿಯರವಮ್ ಎಣೆಗೊಣ್ಡ ಇಭಂಗಳಂ. . . ಕಾದಿಸಿತು. . ಇಭಾರೋಹಕರ್ (Rśv. 13, 86). 2, (a child) to suck when its mother is pregnant (R.); (infants) to become thin or lean when insufficiently supplied with milk from the breast (S. Mhr.). — ಎಣೆಗೋಣ. (-ಗೋಣ್-ಅ 3). A person with a compound neck (as Brahmâ, etc.?). It may become ಎಣೆಗೊಣ (Šmd. 143, o. r. ಎಣ-, also Mdb.). — ಎಣೆ ಬರ್. = ಎಣೆವರ್. To equal. ಉಮೇಶಭಕ್ತರ್ಗೆ, ಅಟಿಸಲ್, ಅಜಹರಿಮುಖ್ಯರ್ ಎಣೆ ಬರಲ್ ಅಟಿಯರ್ (Bp. 22, 17). — ಎಣೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. The same letter or consonant (Čh.). — ಎಣೆಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To put opposite to (J. 14, 3). — ಎಣೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The company-bird: the ruddy goose (ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14; Šm. 28). See Rśv. 6, after 24; J. 17, 25. 40; 26, 24; 30, 15. — ಎಣೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To be united, to be composed (Čh. v. 254). — ಎಣೆವರ್. -ಬರ್. To become or be equal (Rśv. 1, 36; 4, 9).

ಎಣೆ ĕṇĕ. 2. = ಹೆಣೆ. To twist, etc. (My.).

ಎಣ್ಟನೆ ĕṇṭanĕ. The eighth syllable (Čh. v. 132. 133; see s. ಎಣ್ಟು 2).

ಎಣ್ಟು ĕṇṭu. 1. Arrogance. (*Cf.* ಪೆಟ್ಟು 3; Tu.: boasting; craftiness, cunning). — ಎಣ್ಟೆರ್ದೆ. -ಎರ್ದೆ. A proud heart or mind (Čh. v. 21).

ಎಣ್ಟು ĕṇṭu. 2. (= ಎಣ್, etc.). Eight (C.; T. ಎಟ್ಟು, Tu. ಎಣ್ಮ, Tĕ. ಎನಿಮಿದಿ). ಎಣ್ಟಟಿಯೊಳ್ (Šmd. 43). ಎಣ್ಟರ್ಕೆ (223). ಎಣ್ಟಬಲಿ (Bp. 35, 32). ಎಣ್ಟಕ್ಕೆ (Mr. 402). ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎಣ್ಟಕ್ಕುಂ (Šmd. 7). ಈ ಪೇಟ್ದ ಎಣ್ಟುಂ (42). ಹತ್ತೆಣ್ಟು (63). ತೊಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಟು ಸಾವಿರ (Bp. 5, 18). ನೆಣ್ಟರ ಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಟು ಊರಿಗೆ ಬೆರಕೆ (Prv.; another form is - - ಎಣ್ಟು ಮನೆಗೂ ಏಕ). ಎಣ್ಟು ಜನರು (B. 5, 125). ಎಣ್ಟು ಮುಡಿ (J. 17, 26). — ಎಣ್ಟಡಿ. -ಅಡಿ. Eight feet. 2, that has eight feet: the śarabha (Čt. II, 23). — ಎಣ್ಟಡಿವರಿಜ. -ಅಡಿ-ಪರಿಜು-ಅ 3. Who has the form of the śarabha: Vîrabhadra (Kk. 6; Šm, 4). — ಎಣ್ಟನೆಯ. -ಅನೆಯ. Eighth (*cf.* ಎಣ್ಟನೆ). ಎಣ್ಟನೆಯ ಮುಖಕೆ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ (J. 25, 7). ಎಣ್ಟನೆಯ ವರುಷಮ್ ಆಗಲ್ಕೆ (29, 7). — ಎಣ್ಟಾನೆಣ್ಟು. -ಆನು-ಎಣ್ಟು. About eight (used only of time, C.). ಎಣ್ಟಾನೆಣ್ಟು ದಿವಸ (B. 4, 53). — ಎಣ್ಟು ಕುಲ. Eight castes of men. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮರೊಳು ಕಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ಕುಲಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 254). 2, the eight kinds of nâgas: ಅನನ್ತ, ವಾಸುಗಿ, ತಕ್ಷಕ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಪದ್ಮ, ಮಹಾಪದ್ಮ, ಶಂಖಪಾಲ, ಕುಲಿನ್ದ (Mr. 402). See ಎಣ್ಟು ಪಾವು. — ಎಣ್ಟು ಗಣ. The eight syllable-feet (Mr. 363). — ಎಣ್ಟು ದೆಸೆ. The eight points of the compass. ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, etc. ಈ ಎಣ್ಟು ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಒಡೆಯರು (Hlâ.). — ಎಣ್ಟು ನಗ. The eight chief mountains (the eighth being ಶ್ರೀಶೈಲ?). ಎಣ್ಟು ನಗಂಗಳುಂ ತಗ್ಗಿದವು (Bp. 33, 55). — ಎಣ್ಟು ಪಾವು. = ಅಷ್ಟಫಣಿ, ಎಣ್ಟು ಕುಲ No. 2. (Bp. 46, 27). — ಎಣ್ಟು ಮೂರ್ತಿ. The eight bodies or forms (of which Šiva consists, Bp. 9, 50). See ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ. — ಎಣ್ಟು ಒಮ್ಬತ್ತು. Eight or nine (C.; B. 3, 13). 2, eight and nine (My.). 3, eight times nine (My.). — ಎಣ್ಟೂವರೆ. Eight and a half (B. 4, 100; My.). — ಎಣ್ಟೆಡೆ. -ಎಡೆ. = ಎಣ್ಟು ದೆಸೆ. (J. 27, 55). ಎಣ್ಟೆಣ್ಟು. rep. Eight and eight. ಎಣ್ಟೆಣ್ಟು ದಿವಸ, every eighth day (B. 1, 6). 2, eight times eight (My.).

ಎಣ್ಡೆ ĕṇḍĕ. = ಹೆಣ್ಡೆ. Cow-dung (R.; *cf.* ಎರಣ).

ಎಣ್ಡ್ರಕಾಯಿ ĕṇḍrakâyi. A crab (Tĕ. ಎಣ್ಡ್ರಕಾಯೆ, ಎಣ್ಡ್ರಿ; R.; see ಎಸಡಿ).

ಎಣ್ಣಿಕೆ ĕṇṇikĕ. = ಎಣಿಕೆ 1. (My.; T. ಎಣ್ಣಿಕ್ಕೈ; Tĕ. ಎನ್ನಿಕೆ).

ಎಣ್ಣಿಸು ĕṇṇisu. = ಎಣಿಸು, etc. (My.).

ಎಣ್ಣು ĕṇṇu. To count; to think. (T., Tu. ಎಣ್ಣು; Tĕ. ಎನ್ನು). ಎಣ್ಣಿದದ್ದು ಮಣ್ಣಾಯಿತು, ಹೆತ್ತದ್ದು ಹೆಣ್ಣಾಯಿತು (Prv.).

ಎಣ್ಣೆ ĕṇṇĕ. Oil (C.; Tu., M.; T. ಎಣ್ಣೈ; Tĕ. ನೂನೆ). ಎಣ್ಣೆಯೊಳ್ ಅರೆನೇಟಿಲ ತನಿವಣ್ಣಮುನ್ ಉಣ್ಣಿಸಿದನ್ ಅಬುಜಭವನ್ ಎನಿಸಿದ ಮೆಯ್ (Šmd. 84). ಎಳ್ಳೊಳ್ ಎಣ್ಣೆ (163). ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ ಅಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಋಜೀಷ Nr.). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಹೊನ್ನ ಹಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದ ಆ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲು (Sp.). ಬಿಡದೆ ಎಟಿವ ನೀರ್ಗುಡಿವಾಲ್ಗಳ್ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಗಳ್ ಇಲ್ಲ (J. 28, 17). ಎಣ್ಣೆಯು ಬತ್ತಿಯುಂ ಸವೆವನ್ತೆ (Bp. 26, 47). ಎಣ್ಣೆ ಅಮ್ಬಿಲವು ಕೂಡಿದನ್ತೆ (40, 74). ನಲ್ಲ ತೈಲದೊಳ್ ಅಲರುವ ಆ ಸೊಡರ್ ಎಳ್ಳಿನಿನ್ದ ಅಲರುವುದೆ? ಹೇಟಿರೆ! ಎಳ್ಳೊಳ್ ಎಣ್ಣೆಯ ಗುಣಮ್ ಅದು ಉಣ್ಟೇ? ಎಳ್ಳಿನೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲವೇ? (51, 37). ಎಣ್ಣೆ ತಣ್ಣಗಾದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತೇ? — ಎಣ್ಣೆ ಮಾಟುವವನಿಗೆ ಸಣ್ಣೆ ಯಾಕೆ? — ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುಟಿೀತು. — ಎಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಶನಿವಾರ (on which baths are chiefly taken). — ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ. — ಎಣ್ಣೆ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ, ಕಾಯಿ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ. — ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಬುಡಕೆ ಗುಣ. — ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಣ್ಡ. — ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). ಎಣ್ಣೇ ಕಾಯಿ (B. 4, 161). See ಅಗಸೆಯೆಣ್ಣೆ, ಅವುಡಲೆಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ, ಕುಸಿಬೆ-, ಕೊಬ್ಬರಿ-, ಗನ್ಧದ-, ಹರಳೆಣ್ಣೆ. — ಎಣ್ಣೂರಿಗೆ. -ಊರಿಗೆ. An ûrigĕ fried in oil (My.). — ಎಣ್ಣೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. Oil to be made hot or boiled (J. 11, sum.). — ಎಣ್ಣೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A fruit boiled in oil and a little water (My.). — ಎಣ್ಣೆಗಾಸು. -ಕಾಸು. To heat oil (My.). — ಎಣ್ಣೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Darkish red, as the face of some natives (C.), dark brown, as a horse (B. 3, 55; 5, 12), blackish, as the bar across the shoulders of an ass (5, 16; ಕಪಿಲ, ಕರ್ಗೆಮ್ಪು G.). — ಎಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. An oil kŏpparigĕ (J. 10, 46; 11, 31). — ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆ. To extract oil (C.; B. 2, 11. 42). — ಎಣ್ಣೆಬದನೇಕಾಯಿ. Brinjals filled with condiments and boiled in oil and a little water (C.). — ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕು. To pour oil (C.). 2, to spoil another's affairs (as clothes are spoiled by the contact of oil). ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿದನು, he spoiled my work or affairs (C.).

ಎಣ್ಬರ್ ĕṇbar. Eight persons. ಏೞ್ಬರುಮ್ ಎಣ್ಬರುಂ (Šmd. 180).

ಎತ್ ĕt. = ಎೞ್ 3. See ಎತ್ತರ.

ಎತನ ĕtana. = ಎತ್ತನ, ಎತ್ನ, ಯತ್ನ. Tbh. of ಯತ್ನ. (C.).

ಎತಿ ĕti. Tbh. of ಯತಿ (ಮುನಿ Nn. 8. 9. 18. 25. 44; ಅಚಲ, ಪರಮಯೋಗಿ 41; ಸಂಯಮಿ 80. 94; My.).

ಎತ್ತ ĕtta. 1. Which or what place or direction?—(which or what sort?—how?—);—to, or in, which or what place or direction? where? (C.; Tĕ. ಎನ್ದು; T. ಎಂಗು, ಎಂಗೇ, where). ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಉತ್ತ, ಎತ್ತ (Šmd. 145). ಎತ್ತಣ, ಎತ್ತಣಿಂ (135). ಎತ್ತಣಿನ್ದೆ (Bp. 46, 24). ಎತ್ತಣದು (Šmd. 180, = ಎತ್ತಣ್ತು). ಎತ್ತ ಪಯಣಂ? (Bp. 23, 31). ಎತ್ತ ನೋೞ್ಪೊಡೆ (23, 6). ನಾವೆತ್ತ? ನೀವೆತ್ತ? (56, 21; see also 60, 21). ಕಿವುಡನ್ ಎನ್ದುಂ ಪೊರೆವ ಶಬ್ದವನ್ ಎತ್ತ ಬಲ್ಲಂ? (60, 42). ಎತ್ತಣ (of what place: where) ಗಗನಮಣಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಚನ್ದ್ರಮರ್? (Bh. 1, 20, 56). ಎತ್ತಣ (of what kind) ಅದ್ಭುತಮ್ ಇದು? (J. 8, 40). ಏನ್ ಇದು? ಎತ್ತಣ ಕೌತುಕದ ನುಡಿ (29, 23). ಎತ್ತಣವಂ? (28, 27). ಅದು ಎತ್ತಣದು? (Ršv. 6, after 34). ಸತ್ಯರ ಸಂಗಮ್ ಅದು ತೀರ್ಥ! ಹರಿವ ನೀರ್ ಎತ್ತಣದು ತೀರ್ಥ? (Sp.). ಎತ್ತ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದು ನೋಡಿದಡೆ ಉತ್ತಮಮ್, ಎಲಾ! (Bh. 2, 13, 23). ಎತ್ತ ಬಲ್ಲರ್ ಸುಜನರ್. . ಕಪಟಿಗಳ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಪುದುಗಿರ್ದ ಪೂಟಮಂ? (J. 29, 36). ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ತುತ್ತು ಹುಡುಕುವದೇ.—ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೂ ತಿಮ್ಮಕೆ ಉಣ್ಟು.—ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಮೃತ್ಯು ಬಿಡದು (Prvs.). — ಎತ್ತಂ. -ಅಂ 5. Wheresoever (ಅವ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿಯುಂ Šmd. 238 Cm.; ಆವೆಡೆಯಲ್ಲಿಯುಂ 399). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ತ ಎತ್ತಂ ಸಾರ್ದರ್ ಇನ್ನು ಅಹಿತರ್ಕಳ್ (Šmd. 145; see also 128). ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ಬಿಡದೆ ಎತ್ತಂ ತೋೞ್ ರೋಮೋದ್ಗಮಂ (Ršv. 9, 22). — ಎತ್ತ ಕಡೆ. Which side? whither? (C.). — ಎತ್ತಣ್ತು. = ಎತ್ತಣದು (Šmd. 180; Čt. I, 76; Kk. 61). Of what place (it)? where? (of what sort?). ದೆಸೆ ಎತ್ತಣ್ತು? ಅಗಸಮ್ ಎತ್ತಣ್ತು? ಎತ್ತಣ್ತು ಉರ್ವಿ? ಎನಿಸಿ ಪರ್ವಿದುದು ತಮಂ (Šmd. 181). — ಎತ್ತಳದು. = ಎತ್ತಣದು. (J. 12, 3). — ಎತ್ತಾನುಂ. -ಆನುಂ. In whatsoever direction; in some places; occasionally; (whatsoever). (Šmd. 391; ಅರಮೆ, ಅರೆ 395; ಏನಾನುಂ 4 Cm.). ಎತ್ತಾನುಂ ತತ್ಪುರುಷಮ್ ಅಪ್ಪುದು (201). ಬಿರುದಿನೊಳ್ ಎತ್ತಾನುಂ ಷಲ್ವದು (208). See also 211. 340. — ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ. -ಎತ್ತಲುಂ. Everywhere (J. 4, 10).

ಎತ್ತ ĕtta. 2. = ಎತ್ತು 2. Lifting up, raising. **2,** taking up, undertaking, beginning (Tĕ. ಎತ್ತು). **3,** reaching, obtaining (M. ಎತ್ತು). **4,** finding out an item in an account (Tĕ. ಎತ್ತು). **5,** taking in, cheating, deceit, cunning (T. ಎತ್ತು; M. ಎೞ್ಬು, ಏೞ್ಬು, a trap, snare; *cf.* ಎಡ್ಡು 1). — ಎತ್ತಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಎತ್ತುಗಡೆ. A means, an expedient, a device (My.); a trick (My.; Tĕ.). — ಎತ್ತಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಎತ್ತುಗೆಯ್. A (man's) elevated arm with the fingers extended (My.). — ಎತ್ತಗೆಯ್ಯುದ್ದ. -ಕೆಯ್ಯುದ್ದ. The height to which a man reaches with an arm elevated and its fingers extended (My.; ಪೌರುಷ G.).

ಎತ್ತನ ĕttana. = ಎತನ, etc. (My.).

ಎತ್ತರ ĕt-tara. = ಎತ್ತರು, ಎೞ್ತರ. Height; tallness (C.; ನಿಲುವು G.). ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮಣ್ಣುದಿಣ್ಣೆ (ಚಯ Ši. 107). ಬೆಟ್ಟದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಭಾಗ (ಕಟಕ, ನಿತಮ್ಬ 115). ಬಹಳ ಎತ್ತರ (ಉಚ್ಛ್ರಾಯ 121). ಅಣ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ಥಲ (ಸ್ಫಿಕ್ಕು 208). ಎತ್ತರವಾಗಿರುವಿಕೆ (ದೈರ್ಘ್ಯ 222). ಎತ್ತರವಾದದು (ಉಚ್ಚ, ಉನ್ನತ 372). ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ಅಯ್ವತ್ತು ಅಱುವತ್ತು ಮೊೞ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 41). — ಎತ್ತರಗದ್ದೆ. A rice field on an elevation. ತಗ್ಗುಗದ್ದೆಗೆ ಮೂಱು ಬೆಳೆ, ಎತ್ತರಗದ್ದೆಗೆ ಒನ್ದೇ ಬೆಳೆ (Prv.).

ಎತ್ತರು ĕttaru. = ಎತ್ತರ. (G.).

ಎತ್ತಱ ĕttaṟa. — ಎತ್ತಱ ತತ್ತಱ. dupl. Confusion (? Čh. v. 19).

ಎತ್ತಲ್ ĕtta-al. (Šmd. 145). = ಎತ್ತ 1, q. v., ಎತ್ಲು. ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇನ್ದ್ರಂ, ಮತ್ತೆ ಇತ್ತಲ್ ಭುಜಗೇನ್ದ್ರನ್, ಉತ್ತಲ್ ಆಶಾಧಿಪರೊಳ್ಮುತ್ತಿರೆ ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮಸಗಿ ಘೋಷತಿಕ್ಷ್ಣದಕ್ಷಂ (145). ಬೀಡುಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಕತ್ತಲೆಯ ಪಾಳೆಯಮ್ ಎತ್ತಲ್ ಓಡಿದುದೊ? ನೋಡಿದಪೆಂ (J. 2, 65). ಎತ್ತಲ್ ಅಯ್ದಿದೆ? (Bp. 14, 24). ಆನ್ ಎತ್ತಲ್, ಅಯ್? ನೀನ್ ಎತ್ತಲ್? (40, 46). ಎತ್ತಲ್ ಓಡುವೆವು? (52, 12; see also 53, 69). ಎತ್ತಲಿನ್ದ (My.). ಎತ್ತಲಾಗಿ (= ಎತ್ತಲ್, My.). — ಎತ್ತಲು. -ಉ 9. = ಎತ್ತಲುಂ. ಎತ್ತಲಾದರೆ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿರು! (Bp. 24, 12). — ಎತ್ತಲುಂ. -ಉಂ 1. On all sides, everywhere; occasionally (ಎಲ್ಲಿಯುಂ Šmd. 156 Cm.). ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು ಎತ್ತಲುಂ (Čpr. 7, 41). See J. 4, 10. 19; 8, 3. 6.

ಎತ್ತಿಕೆ ĕttikĕ. Lifting, etc. (My.).

ಎತ್ತಿಸು ĕttisu. To cause to raise, take up, lift up or erect, etc. (ಉದ್ಧರಣ Šmd. Dh.; J. 7, 3). ಹೊಸ ದೀಪಕಮ್ಬಂಗಳನುಮ್ ಆ ರಮಣಂಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಎತ್ತಿಸಿದಳ್ (Bp. 42, 12). ಗೋಪುರವನ್ ಎತ್ತಿಸಿ (53, 30). ಠಕ್ಕೆಯ (= -ಯನ್) ಆವನ್ ಆ ಪುರದೊಳ್ ಎತ್ತಿಸಿದ (53, 57). ಎತ್ತಿಸಿದ ನನ್ದಿಧ್ವಜಂಗಳ ಮೊತ್ತಂ (58, 53).

ಎತ್ತು ĕttu. 1. To lift, to raise, to take up; to hold up; to lift, to remove by stealing; to raise or levy, as an army; to raise or collect, to take, as money, alms, etc.; to assume, as a form, a mortal body (avatâra); to exhibit, to introduce, to mention, as the name of *another;* to raise up, to cause to become great, as *one's own* name (C.; Tĕ., Tu.; T., M. ಏೞ್ಬು; T. also ಏನ್ದು; *cf.* ಏಱು 1). ಎತ್ತಿ ಕಳೆದಂ (ಎೞ್ಬಿಸಿದಂ Šmd. I). ಮದಗಜವೆರಡಱ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದು, ಎತ್ತಿ (91). ಶೀಘ್ರಂ ಚಕ್ರಾಯುಧಮ್ ಎತ್ತಿ ನಡೆದಂ ವೈರೀಭಕಣ್ಠೀರವಂ (255. 280). ಎತ್ತಿದಪಂ (260). ಎತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಮುದಕ್ತ, ಉದ್ಧೃತ); ಧಾನ್ಯಂಗಳನ್ ಎತ್ತಿ ತೂಱುವುದು (ಉತ್ಕಾರ Nr.). ಮುಸುಡನ್ ಉದ್ದವೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ಪವನು (ಉತ್ಪಶ್ಯ Hlâ.). ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಡೆವವಂ (ಉರುವಕ್ರ Mr. 243). ಬಾವಿಯ ನೀರನ್ ಎತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿಶೇಷವು (ಘಟಿಯನ್ತ್ರ Nr.). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದಂ (Šmd. 145). ಬೆಳಗೆಯ್ಗಳೊಳ್ ಇರ್ದು, ಎತ್ತಂ ಕಳರವದಿಂ ಕೆಯ್ಯನೆತ್ತಿ ಚಲಲಲೆ ಎನುತುಂ (231). ತಿಲೆಯುಂ ಎತ್ತುವ ಮರಂ (Šm. 101). ಕೆಯ್ಯೆತ್ತುವದು is used also in the sense of ಕೆಯ್ಮುಗಿ, *e. g.* Bp. 3, 47. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿದನು, he raised his hand against me, wanted to beat me (S. Mhr.). ಪರರ ಮರ್ಮವನ್ ಎತ್ತಿ ನುಡಿಯದಿರು! (Bp. 4, 65). ಮತ್ತಗಜವಂ ಕೊನ್ದು, ಅದಱ ಅಸುವನ್ ಎತ್ತಿ (*i. e.* having recalled it from death, 21 sum.; see 22, 20; 48, 16). ಅವರ ಮೇಲಿಂಗೆ ಎತ್ತಿ ಹೋದಡೆ (if you attack him, 21, 36). ಕುಲವತ್ತಿ ಪೂರ್ವವನ್ ಅಡಿ (27, 40). ತನ್ನ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಕೆಡದು ಇರ್ದವನನ್ ಎತ್ತಿ (30, 30). ದೀಪಾರತಿಯನ್ ಎತ್ತುವನು (41, 22; see also 48, 17; 50, 54). ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಮತಂಗಳಿಂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ ಎತ್ತಿ (53, 59). ಆವ ವೇದದೊಳು ಆದೊಡೆ ಒನ್ದಱ ಠಾವನ್ ಅನುಷಿ

ಸು! (55, 48. 51). ಕರಾಲಪರಶುವನ್ ಎತ್ತಿ (58, 25). ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಆ ಬದುಕು ಎತ್ತಿ ಬಡಿಯ ಬೇಕು (B. 3, 101). ಶತ್ರುಗಳೆದುರಾಗಿ ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಷೇಣನ Si. 291). ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋರು ಇದ್ದರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದೇನು.—ಎತ್ತೊದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಕಳ ದರೆ ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳ ಬೇಡವೇ? (Prvs.). See also Bp. 10, 3; 23, 41; 27, 57; 29, 33; 32, 6. 25. 27; 38, 17; 39, 63; 44, 61; 45, 30. 53; 46, 8. 55; 47, 11. 58; 48, 30; 52, 5; 56, 31; 57, 23; 60, 9; Ršv. 5, 123; 6, after 11; J. 3, 9; 4, 19; 10, 30; 13, 53; 28, 20. 57. 59; 31, 31; B. 3, 62; 4, 10. 134. 142. — ಎತ್ತಿ ಬರ್. To bring. ಬಱಿಯ ಬಟ್ಟಲನ್ ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಎಲ್ಲಿ ದುರ್ಗ ಬನ್ದಪೆ? (Bp. 14, 24). 2, to come to attack, to fall upon (Abh. P. 11, after 100). ಇಭಾಸುರನ್ ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಬಪ್ಪನ್ತೆ (Bp. 22, 13). — ಎತ್ತಿ ಬರೆ. To copy in writing, as a manuscript, etc. (C.). — ಎತ್ತಿ ಹಾಯ್ಕು. To cast, as a net (Bp. 27, 22). 2, to remove by stealing (C.). — ಎತ್ತಿ ಹೋಗು. To go to attack, to invade. ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.). ಪರಮಣ್ಡಲಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತ (Bp. 22, 28). — ಎತ್ತೆತ್ತು. rep. (B. 3, 10).

ಎತ್ತು ĕttu. 2. = ಎತ್ತ 2, q. v. — ಎತ್ತುಗಡೆ. = ಎತ್ತಗಡೆ. (My.). — ಎತ್ತುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Lift-stone: a stone that is liftable with common strength (My.);—a stone that one can scarcely lift, a rather big stone (My.). ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತುಗಲ್ಲು ಹಾಕಿದನು, he ruined me (My.). — ಎತ್ತುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಎತ್ತಗೆಯ್. (My.). — ಎತ್ತುತಗೆ. Dividing, division (ಭಾಗಿಸುಹಂ Mr. 349). — ಎತ್ತುವಾಡಿಗೆ. -ಬಾಡಿಗೆ. Rent, etc., that is raised or collected (ಭಾಟಕ Mr. 346). — ಎತ್ತೊಲೆ. -ಒಲೆ. A moveable earthen ŏlĕ consisting of two halves (My.).

ಎತ್ತು ĕttu. 3. Cutting, stabbing (see T. ಎಟ್ಟು s. ಎಟ್ಟು 2). — ಎತ್ತುಂಗೋಲ್. -ಂ-ಕೋಲ್. (Šmd. 203). A sharp arrow (ಕೂರಮ್ಬು Kk. 52; Šs.). ಎತ್ತುಂಗೋಲುಂ ಬಿರಯಿಗೆ ಚಿತ್ತಭವಂ (Šmd. 16).

ಎತ್ತು ĕttu. 4. = ಎಱ್ತು 1, ಎದ್ದು 1. An ox, a bullock (ಉಕ್ಷ, ಅನಡುಹ, ವೃಷಭ, etc. (Nr., Hlâ., Mr. 178, Si. 318; C.; J. 7, 59; T., M. ಎರುದು, ಎಱು; Tĕ. ಎದ್ದು; Tu. ಎರು, an ox; a male buffalo). ಬಲ್ಲೆತ್ತು (ಮಹೋಕ್ಷ); ಮುತ್ತೆತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ); ಹೂಟದ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ); ಹೇಱುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಥೌರಿ); ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಕನ್ಧಿಕ); ಮುಱಿದ ಕೊಮ್ಬಿನ ಎತ್ತು (ಕೂಟ Hlâ.). ನೊಗನು ತಲೆಯಾರು ಭಣ್ಡಿ ಎಮ್ಬು ಇವೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಯುಗ್ಯ ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ ಶಾಕಟ ಎನಿಸುಗು; ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ); ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾಸ್ಯ); ಎತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಭಣ್ಡಿ (ಗನ್ತ್ರಿ); ಮುದುಎತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ); ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು (ವಣ್ಡ); ಕೊಮ್ಬು ಮುಱಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟ); ಹಿಡಿಗು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr.). ಹೇಱಿದೆತ್ತು (ಸ್ಥೌರೀಯ Mr. 179). See Si. 275. 303. 318. 319. 320. 430.—ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಎನ್ದಡೆ ಮೂಲೆಯಲಿ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ಎಮ್ಬನ ಚಾಳಿ ಏತಕೆ? (Bp. 28, 34). ಬಣ್ಡಿಯೆತ್ತುಗಳ (56, 28). ಎಳೆಗಱುಂ ತಾಂ ದೊಡ್ಡಿತು ಎತ್ತು ಆಗದೇ? (Šš.). ಗೋಣಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಎತ್ತಿನ ಆ ದುಃಖವ? (Dp. 87). ಎತ್ತಿನ ಮುನ್ದೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಒಡೆದ ಹಾಗೆ.—ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ತಿನ್ನು, ಸಬರ ಮುರಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ನು.—ಎತ್ತು ಈಯಿತು ಅನ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇಲಿ ತನ್ದು ಕಟ್ಟು! ಅನ್ದ.—ಎತ್ತು ಹಾಱುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಕವುದಿ (or ಗೋಣಿ) ಹಾಱಿತು.—ಎತ್ತೂ ಮಾಱಿ, ಮತ್ತೂ ಗಂಜಿ.—ಹಾರುವವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ.—ಎತ್ತಿಗೆ ರೋಗ ಬನ್ದರೆ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಬರೆ ಹಾಕಿದರು (Prvs.). — ಎತ್ತಿನ ನಾಲಿಗೆ. Bullock's tongue: an herb, Trichodesma indicum Br. (Z.). — ಎತ್ತಿನವ. -ಅವ. A bullock-man (C.). — ಎತ್ತುನಾಲಗೆ. = ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ. Bullock's tongue: a potherb wild in corn-fields, perhaps Phlomis esculenta (ಗೋಜಿಹ್ವಿಕೆ, ದಾರ್ವಿಕೆ Nr.). — ಎತ್ತುನಾಲಿಗೆ. (ಗೋಜಿಹ್ವೆ, ದಾರ್ವಿಕೆ Si. 151; ಅನಡ್ವಜಿಹ್ವೆ Mr. 148; ಬೆಣ್ಡೇ ಕಾಯಿಗಿಡವು Si. 151). — ಎತ್ತೋದು. -ಓದು. A reading with the capacity of a bullock, *i. e.* reading, remembering and digesting (as the bullock chews the cud, R.).

ಎತ್ತುವಳಿ ĕttuvaḷi. Collecting or gathering money (My.).

ಎತ್ತುವಿಕೆ ĕttuvikĕ. Raising, etc. (ಸಮುದ್ಧರಣ Si. 420).

ಎತ್ತೆಗುವಿ (ĕttu-ĕguvi? ĕttĕ-kuvi?). A kind of tree (ಪ್ಲಕ್ಷ Mr. 121).

ಎತ್ನ ĕtna. = ಎತನ, etc. Tbh. of ಯತ್ನ (C.; B. 5, 59).

ಎತ್ನಯಿಸು ĕtnayisu. Tbh. of ಯತ್ನಯಿಸು. (My.).

ಎತ್ಲು ĕtlu. = ಎತ್ತಲ್. — ಎತ್ಲಾಗೆ. -ಆಗೆ. To which direction? where? (C.).

ಎತ್ವ ĕtva. The letter ಎ (Šmd. 102. 132. 144. 145. 176. 215. 246. 281. 352; Kâvy. I, 3, 35-40).

ಎಥೇಚ್ಛ ĕthêċċha. Tbh. of ಯಥೇಚ್ಛ. (My.).

ಎಥೇಷ್ಟ ĕthêshṭa. Tbh. of ಯಥೇಷ್ಟ. (My.; Jns. 22, 30).

ಎದ್ ĕd. = ಎರ್, ಎಱ್ 1, etc. See ಎದ್ದು 4.

ಎದರಾಯಿಸು ĕdarâyisu. = ಎದಿರಾಯಿಸು, ಎದುರಾಯಿಸು, q. v. (My.).

ಎದರಿಸು ĕdarisu. = ಇದಿರಿಸು, etc. (My.).

ಎದರು ĕdaru. ಎದರ್. = ಇದಿರ್, etc. — ಎದರಾಳಿ. -ಆಳಿ. = ಎದುರಾಳಿ. (My.). — ಎದರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದರ್ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎದಿರ್ ĕdir. ಎದಿರು. = ಎದರು, etc. (My.). — ಎದಿರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದಿರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದಿರ್ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.).

ಎದಿರಾಯಿಸು ĕdirâyisu. = ಎದರಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಎದಿರಿಸು ĕdirisu. = ಎದರಿಸು, etc. (My.).

ಎದು ĕdu. Tbh. of ಯದು (S. Mhr.).

ಎದುರ್ ĕdur. = ಇದಿರ್, etc. (My.; Tĕ. ಎದುಱು). — ಎದುರಾಡು. -ಆಡು. To outbid (My.); to contradict (Mg.). — ಎದುರಾಳಿ. -ಆಳಿ 1. An antagonist (My.). — ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಇದಿರ್ಗೊಳ್. (My.). — ಎದುರ್ಚಣ್ಡಿಸು. To contradict (My.). — ಎದುರ್ಚೀಟು. A document given by the purchaser of land engaging to give it back to the seller on repayment of the purchase-money within a definite term (My.). 2, a note of hand given for another that is lost (My.). — ಎದುರ್ದನಿ. An echo (My.). — ಎದುರ್ನುಡಿ. = ಎದುರ್ಚೀಟು No. 1. (My.); 2, counter part of a deed or lease (Mg.). — ಎದುರ್ನೋಡು. = ಇದರು ನೋಡು. (My.). — ಎದುರ್ಬೀಟು. = ಎದುರು ಬೀಟು. (My.). — ಎದುರ್ವಳ್ಳಿ. -ವಳ್ಳಿ. = ಎದುರ್ನುಡಿ No. 2. (Mg.).

ಎದುರಾಯಿಸು ĕdurâyisu. = ಎದರಾಯಿಸು, etc. To oppose; to contradict (My.).

ಎದುರಿಸು ĕdurisu. = ಎದರಿಸು, etc. (My.).

ಎದುರು ĕduru. = ಎದುರ್, etc. ತನ್ದೆಯು ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದು, ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲ ಹೇಱಿ (B. 2, 14). ಅಲ್ಲೇ ಅವನೆದುರಿಗೆ ತೂ... ಮಾಡಿಸಿ (4, 31). ಎದುರಾಗಿ (ಅಭಿತ Si. 470). ಗಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡಿಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲೆ (ವಾತಮೃಗ 168). ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕ (ಅಭಿಷೇಣನ 291). ಯ...

ದ್ಧಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗೆಯವರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಧೈರ್ಯದಿನ್ದ ಉಪಾಯಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. 391). ಎದುರಾಗಿಯೇ ಕದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಅಭಿಹಾರ, etc. 393). — ಎದುರಡೆ. -ಅಡೆ 6. Counter-trust: a security for a debt (My.). 2, = ಎದುರ್ಚೀಟು No. 2. (My.). — ಎದುರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಇದಿರಿಕ್ಕು, ಎದುರಿಡು. (My.). — ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. To speak before a person (My.). ದೂಟಿನ್ನು ಎದುರಿಗಾಡು, ಹೊಗಟಿನ್ನು ಹಿನ್ದಾಡು (Prv.). — ಎದುರಿಡು. -ಇಡು. = ಇದಿರಿಡು. To place before, in the presence of, opposite, or in opposition to. ಎದುರಿಡಲ್ ಪಡುವ (ಪ್ರತಿ Si. 468). — ಎದುರುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಇದಿರ್ಗೊಳಿಸು. (My.). — ಎದುರುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳು. (My.). — ಎದುರುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. = ಇದಿರುತ್ತರ q. v. An opposite or oppugnant answer or speech, a contradiction (My.; ಮಾಱುತ್ತರ G.). ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಗೆದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎದುರುತ್ತರ ಕೊಡುವಳು (B. 3, 59). — ಎದುರುದಾವೆ. = ಎದುರುವ್ಯಾಜ್ಯ. (My.). — ಎದುರು ಬದುರು. dupl. Front to front (My.). — ಎದುರು ಬೀಟು. To fall athwart: to act adversely, to oppugn; (to revolt); to contradict (which is the chief meaning in My.). ಅರಸುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಬಲ ಮುನ್ತಾದ ೭ ಬಗೆಯ ದಟಿಗಳ ದೆಸೆಯಿನ್ದಲೂ ಅನ್ತಃಕಲಹಕ್ಕೆ ಎದುರು ಬೀಟುವದು ಮೊದಲಾದ ಒಳಗಿನ ಭಯವು (ಅಹಿಭಯ Si. 267). — ಎದುರು ಬೀಟುವಿಕೆ. Acting adversely. ಅಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರು ಬೀಟುವಿಕೆ (ಅಭಿಹಾರ Si. 449). — ಎದುರುಮಾತು. = ಎದುರುತ್ತರ. (My.). — ಎದುರುವಾದಿ. = ಇದುರುವಾದಿ. (My.). — ಎದುರು ವ್ಯಾಜ್ಯ. A counter-claim, a set-off (My.).

ಎದೆ ĕdĕ. 1. = ಎದ್ದೆ, ಎರ್ದೆ. The chest, the breast; (the heart); courage (ಹೃದಯ, ಉರ, ವಕ್ಷ, etc. Mr. 327; ಉರಸ್, ವತ್ಸ, ವಕ್ಷ Si. 209; J. 12, 39; 20, 18; 34, 2; C.; Tu., Tĕ.; Tĕ. also ಎದದೆ, ಯಾದೆ, ಅಕ್ಕು; M., T. ನೆಂಜು, ನೆಞ್ಞು). ಎದೆಯೊಳಗಡೆ ಇರುವ ಕಪ್ಪಾದ ಮಾಂಸವಿಶೇಷ (ಗುಲ್ಮ, etc. Si. 205). ಎದೆಗೆ ರಕ್ಷಕವಾದ ತೊಗಲ ದಿಮ್ಮಿ (ತನುತ್ರ, etc. 279). ಎದೆಯೊಳ್ ಆವಂ ನೆನವನ್ ಎಮ್ಮುಮಂ (Bp. 10, 45). ಎದೆ ಝಲ್ಲೆನುತ್ತಂ (26, 27). ಎದೆಗಳೊಳು ಕಳವಳಿಸಿ (54, 81). ಎದೆಗಳು ಧಿಗಿಲುಧಿಗಿಲೆನೆ (58, 61). — ಎದೆ ಅದಿರ್. -ರು. The heart to tremble. ಪರವಾದಿಗಳ ಎದೆಗಳ್ ಅದಿರೆ (Bp. 53, 70). — ಎದೆ ಆಱು. The breast to become dry or to wither, as from sickness (C.); courage to be quenched (J. 15, 26; C.); the heart to lose its feelings. ವಿಲಾಸಿನಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಎದೆಯಾಱಿತೇ ನಿನಗೆ? (Bp. 42, 9). — ಎದೆ ಈ. To become courageous (Bp. 26, 42). — ಎದೆ ಒಡೆ. The heart to break: courage entirely to fail (C.). ಒಡೆವುದು ಎದೆ ತದ್ಭಾಷೆಯಂ ನೆನೆದೊಡೆ (Bp. 35, 49). ಅವನ ಎದೆ ಒಡೆಯಿತು (B. 5, 64). ಭಗವನ್ತ, ಎದೆ ಒಡೆದು, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ (5, 130). ಸಾರಂಗವು ಅಂಜಿ, ಎದೆ ಒಡ ಕೊಂಡು, ಗಿಡದ ಗುಪ್ಪಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು (B. 3, 19). 2, the chest to break: all strength to be lost (from over-exertion, My.). — ಎದೆ ಕದಡು. The heart to be troubled or agitated. ಕದಡುವ ಎದೆಗಳೊಳ್ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ವದನವಂ ನೋಟುತ್ತ (Bp. 25, 33). — ಎದೆ ಕನ್ದು. Courage to fade or fail. ಎದೆ ಕನ್ದದೆ (Bp. 39, 64). — ಎದೆ ಕರಗು. The heart to melt (from compassion, J. 28, 32; My.). — ಎದೆಕೆಚ್ಚು. = ಎದೆಕೊಬ್ಬು. (My.). — ಎದೆ ಕೊಡು. = ಎದೆ ಈ. (My.). — ಎದೆಕೊಬ್ಬು. Audacity, impudence (My.). — ಎದೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. Heart-scissors. ಎದೆಗತ್ತರಿಯ. -ಅ 3. A heart-cutter, a person who wounds or hurts deeply the sensibilities of. ಎದೆಗತ್ತರಿಯರ್ (Bp. 40, 55). — ಎದೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To deprive of courage. ಎದೆಗಳೆದ ವಿವರದೊಳು ವಿಷವಹ್ನಿ ತೀವಿರ್ದ ಅವಗಡದ ಫಣಿವರಕಟಕ! (Bp. 48, 15). — ಎದೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು. Heart-fire: heart-ache, mental anguish or pang, *e. g.* on account of sick children (C.). See Bp. 40, 61. — ಎದೆ ಗಿಡೆ. reit. (My.). — ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. The pit of the stomach (C.). ತನ್ನ ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ ಧಿಗಿಲುಧಿಗಿಲೆನ್ನದೆ (Bp. 48, 10). — ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆಸನ್ಧಿ. The clavicle (ಜತ್ರು Si. 209). — ಎದೆಗುದಿ. 1. -ಕುದಿ. The heart to bubble up, shudder, or be agitated. ತಾ ನೆನೆದೊಡೆ ಎದೆಗುದಿಯೆ (Bp. 2, 13). ಪರವಾದಿಯ ಎದೆಗುದಿಯೆ (53, 62). — ಎದೆಗುದಿ. 2. -ಕುದಿ. Heart-boiling: violent mental agitation, fear. ಎದೆಗುದಿ ಮಾಡಬೇಡ, do not fear! (C.). 2, great hurry (My.). ಎದೆಗುದಿ ಪಟ್ಟು, ಕುದಿಯುವ ಅವರೇ ಬಾಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಎದೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Courage to decrease or fail (C.). ಮೋದಮ್ ಅಱಿತು, ಎದೆಗುನ್ದಿ, ಕನ್ದಿ (Bp. 23, 28; see 36, 17). ದಣ್ಡಿನವರು ಎದೆಗುನ್ದಿ ಓಡಿ ಹೋದರು (B. 4, 10). ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಎಡರುಗಳು ಬನ್ದಾಗ್ಯೂ ಎದೆಗುನ್ದ ಬೇಡಿರಿ! (4, 16). — ಎದೆಗುಮ್ಮು. -ಕುಮ್ಮು. To strike the chest or breast (of another, S. Mhr.). — ಎದೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. 1. The chest to become fleshy (My.). — ಎದೆಗೂಡು. 2. The thorax (My.). ಎದೆಗೂಡು ಎದ್ದಿತು, the ribs of the thorax have become visible from disease, and protrude (My.). 2, the hollow of the breast sunk from fasting or disease. ಎದೆಗೂಡು ಹಾಯಿತು, the hollow of the chest has sunk in (S. Mhr.). — ಎದೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To dishearten (C. Bp. 47, 22). — ಎದೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage to fail (J. 18, 53; 25, 25; My.). — ಎದೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಎದೆ ಈ. (C.). — ಎದೆಗೊಯಿಕ. -ಕೊಯಿಕ. A man who destroys another's courage or disheartens him (C.). — ಎದೆಗೊಯಿಕತನ. -ಕೊಯಿಕತನ. Intimidation (C.). — ಎದೆದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. Fear, awe. ಪರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಎದೆದಲ್ಲಣಂ (Bp. 49, 18). 2, a man who frightens. ಜವಂಗೆ ಎದೆದಲ್ಲಣನು (8, 1). — ಎದೆಪದಕ. A padaka hanging over the breast (C.). — ಎದೆಬಡಕ. A man who beats another's breast: one who disheartens another (C.). — ಎದೆ ಬಱು. The chest to become dry or to sink. ಬಱಿತೆದೆಗಳ. . ಕಿಱುಕುಲರು (Bp. 58, 49). — ಎದೆ ಬಿರಿ. The heart to burst: courage to fail (My.). ಅಹಿತರ ಎದೆಗಳು ಬಿರಿಯೆ (Bp. 50, 17). — ಎದೆಭಾವ. Courage, energy. ಎನ್ದಿಗೂ ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯದೇ ಎದೆಭಾವವಿಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸು (ನಪುಂಸಕ Si. 195). — ಎದೆ ಭಿನ್ನವಾಗು. The heart to be pierced through, courage to be broken (Bp. 45, 6). — ಎದೆಮುಗುಳು. The chest-bud: an indefinable organ inside the chest. ಎದೆಮುಗುಳು ಕಡಿಯುತ್ತದೆ (S. Mhr.). — ಎದೆ ಮುಱಿ. To break the breast: to labor to weariness, to fag hard (My.). — ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು. = ಎದೆಗಿಚ್ಚು. ಪರವಾದಿಗಳ ಎದೆಯ ಕಿಚ್ಚು (Bp. 28, 47). — ಎದೆಯ ಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ಎದೆಗುಣ್ಡಿಗೆ. (ಸ್ವದಯ, ಹೃದ್, ಹೃದಯ ಕಮಲ Si. 204, sic!). — ಎದೆಯುದ್ದ. -ಉದ್ದ. Breast-high, breast-deep (C.). ಎದೆಯುದ್ದಗೋಡೆ (ಅಟ್ಟಾಲ, etc. G.). — ಎದೆಯುರಿ. -ಉರಿ. The heart-burn (My.). — ಎದೆಯೆದೆ. rep. ಎಮ್ಮ ಸತ್ತದಱಿನ್ದ ಆ ಗವಳಿಗನು ಎದೆಯೆದೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಡು (B. 1, 10). ತಾಯಿ, ಮಗನು ಸಾಯುತ್ತಾನೆನ್ದು, ಎದೆಯೆದೆ ಬಡ ಕೊಳ್ಳ ಹತ್ತಿದಳು (3, 28). See also 3, 41; 5, 164. — ಎದೆರವ. Chest-sound (ತಾಡ Mr. 330). — ಎದೆವಣಿ. -ಮಣಿ. A breast-jewel (J. 21, 18). — ಎದೆವೊಡಕ. -ಒಡಕ. A coward (My.). — ಎದೆಶೂಲೆ. Pain in the chest (My.). — ಎದೆ ಹಣ್ಣಾಗು. The heart to lose its feelings. ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಎದೆ ಹಣಾಯಿತೇ? (S. Mhr.). — ಎದೆ ಹಾಯಿಸು. To put the breast forward; — to assume a lofty air (S. Mhr.). ಲಕ್ಷ್ಮಾ ಎಮ್ಬ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 115). — ಎದೆ ಹಾಱು. The heart to pulsate; the heart to palpitate, as from fear (C.). ಎದೆ ಹಾಱುವದು (ಹೃದಯಸ್ಫುರಣ B. 4, 133).

ಎದೆ ĕdĕ. 2. = ಹೆದೆ. A bow-string. — ಎದೆವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. The fingers used in pulling a bow-string (Bh. 8, 24, 50).

ಎದೆಗಾಱ ĕdĕ-gâṟa. A bold, courageous or audacious man (C.; ಗುಣ್ಡಾಳು, ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವ G.). ಇಷ್ಟಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ; ಎನ್ಥಾ ಎದೆಗಾಱ, ನೋಡು! (B. 4, 200).

ಎದೆಗಾಱ್ತಿ ĕdĕ-gâṟti. A bold female (My.).

ಎದ್ದು ĕddu 1. = ಎತ್ತು 4. (Tĕ.). — ಎದ್ದುಮುದ್ದು. Stupidity as that of an ox (My.). ಎದ್ದುಮುದ್ದ. -ಅ 3. A man stupid as an ox (My.).

ಎದ್ದು ĕddu. 2. = ಅದ್ದು 1, etc. To immerse, etc.; to dye (C.). ಬೀಜವನ್ ಆಯ್ದು, ಉದಕದಲಿ ಎದ್ದಿ (Bp. 27, 49). ರೇಶಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದಿ, ಪರನಾಡುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹುವರು (B. 4, 162). ಪಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಯಿದು, ಬಣ್ಣಗಾಱರು ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದಿದರು (4, 178). ಬಣ್ಣಾ ಎದ್ದುವದಱಲ್ಲಿಯೂ ಉಪ್ಪು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವದು (4, 204).

ಎದ್ದು ĕddu. 3. Nicety, brightness or purity of colour (S. Mhr.; *cf.* the T. s. ಇಂ, ಇಱ್?). ಕುಱಿಯ ತೊಗಲಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಎದ್ದಾಗಿ ತೋಱುವ ಕಾರಣ ಅದಱಿನ್ದ ಬಹಳ ಜಿನಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 26). ಬಣ್ಣ ಎದ್ದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (S. Mhr.).

ಎದ್ದು ĕddu. 4. = ಎರ್ದು, ಎೞ್ದು. P. p. of ಏೞು 1. Having risen, etc.

ಎದ್ದೆ ĕddĕ. = ಎರ್ದೆ, etc. (ಹೆದೆಯ, ಹೃದಯ Šs.).

ಎನ್ ĕn. 1. = ಅನ್ 1 q. v., etc. To say; to speak; (to tell); to call, to name (ಭಾಷಣ Šmd. Dh.; T. ಎನ್, M. ಎನ್ನು). P. ps. ಎನ್ದು, ಎನ್ತ; relative pres. participle ಎಮ್ಬ. It is applied also to *feeling*, etc., *e. g.* ಜುಮ್ಮುಜುಮ್ಮೆನ್, ಝುಲ್ಲೆನ್. ಎನೆ (Šmd. 86. 91. 95. 177). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೂತಿ ವೆಸರ್ ಅಪ್ಪುದು, ಅನು ಎನ್ತೆನೆ (Čpr. 7, 41). ರವಿ ತಣ್ಣಗೆ ಆದನ್ ಎನೆ ಕಾಣಿಸಿತು (J. 28, 5). ಎನೆಯುಂ (Šmd. 49. 395). ಎನಲ್ ಅಕ್ಕುಂ (57). ಎನಲ್ ಬೇಡ (61). ಎನುತುಂ (65). ಎನುತೆ (Ršv. 5, 21). ಏನಸ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (13, 88). ಎನ್ಬಂ, ಎನ್ಬರ್, ಎನ್ಬದೆ (Šmd. 87), ಎನ್ಬೆನು (Bp. 59, 11). ಎನ್ನಿ! (Bp. 4, 4; Dp. 54). ಎಮ್ಬ (Šmd. 2; Bp. 18, 63). ಎಮ್ಬಿಪವು (Šmd. 17). ಎಮ್ಬವಱ (41). ಎಮ್ಬವಱೊಳ್ (67). ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ (57). ಎಮ್ಬನ್ತೆ (95). ಕುಲಿನ್ದಕನ್ ಎಮ್ಬ ದೊರೆ (J. 28, 52). ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾದವನು ಎಮ್ಬ ಚಿತ್ತಾನ್ವತ್ಯವು (Si. 68). ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡ ಬೇಕು ಎಮ್ಬ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನವು (248). ಎಮ್ಬಂ (Šmd. 275). ಎಮ್ಬರ್ (ಪೇೞ್ವರ್ 20. 24 Cm.). ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ ಸಿತ ಕರ್ಕ ಎನಿಸುಗು, ಆಗಡುಕುದುರೆ ಎನ್ದೊ, ಎಮ್ಬರು; ಕಪ್ಪಾಗಿ ಇಹ ಅಗಿಲು ಜಾಪಕ ಎನಿಸುಗು, ಕಲ್ಲ ಹೂವಿನ ಧೂಪ ಎನ್ದೊ, ಎಮ್ಬರು; ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಮ್ಪಾದ ಧೂಪಮಂ ಮಾಂಗಲ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಎಮ್ಬೆಂ (Bp. 18, 64). ಎಮ್ಬಿರಿ (56, 25). ಎರಡುಂ ವ್ಯಂಜನಮನ್ ಉಚ್ಚರಿಸುವನಿತು ಕಾಲಮಂ ಮಾತ್ರೆ ಎಮ್ಬುದು (Šmd. 19). ಅನ್ತು ಅದಂ ಪ್ರತ್ಯಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (46). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವೈಶ್ಯಂ ಈ ೩ ವರ್ಣಮುಂ ದ್ವಿಜರ್ ಎಮ್ಬುದು; ಗೃಹಸ್ಥನಂ ಸ್ನಾತಕನ್ ಎಮ್ಬುದು; ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಂ ವೈಖಾನಸನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಯತಿಯನು ಕರ್ಮಸನ್ಯಾಸಿಕನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು ಅನೂಚಾನನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಪ್ರಸಿದ್ಧನ್ ಅಪ್ಪ ತನ್ದೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತನು ಆಮುಷ್ಯಾಯಣನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಎಮ್ಬುದು; ದೇಗುಲಂಗಳನೆ ಆಯತನಮ್ ಎಮ್ಬುದು; ಸಾಕೆಮ್ಬುದು (ಹಸ್ತವಾರಣ Nr.). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮೀಸಲ್ ಎಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಭೃತ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು, ಹೀಗೆ ಮಾಡು! ಎಮ್ಬದಾಗಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವದು (ಪ್ರತಿಶಾಸನ Si. 399). ಎಮ್ಬುದುಂ (= ಎನೆ, Ršv. 6, 33 seq.) ಕರ್ಣಾಟಕಲಕ್ಷಣತಬ್ಧಶಾಸ್ತ್ರಮುಂ, ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ್ ಪೇೞಿನ್ದು ಬೆಸಸೆ, ಬಗೆವುಗೆ ಪೇೞ್ದಂ (Šmd. 3). ತಱುವಾಯಿಂ ಸನ್ಧಿಯೆನ್ದುಂ ನಾಮಮ್ ಎನ್ದುಂ ಸಮಾಸಮ್ ಎನ್ದುಂ etc. ಪ್ರಕರಣಮ್ ಎಣ್ಬಕ್ಕುಂ (7). ಕುಕ್ಕೂ ಕೂ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (19. 68). ಹಾ, ರಾಮಾ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯಱಿದು ಅೞ್ತಳ್ (68). ಅವರ್ಣಂ ಪಿಂಗದ ಆ ಸ್ವರಂ, ನಾಮಿಯೆನ್ದು, ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ (16). ಕೞ್ತೆಯೆನ್ದು, ಗರ್ದಭಂ (I). ಅಮರಾಂಗನೆಯರ್, ಜೋ ಎನ್ದು, ಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗಳಮಂ (65). ಪಱಿಪಱಿ ಪಱ್ಪಱಿಯೆನ್ದು, ಆಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (65). ರಥರ ಕಾವಲವನ್ದಿರ ಹೆಸರು ಸವ್ಯೇಷ್ಠ ಎನ್ದೊ, ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ ಎನ್ದೊ, ಉಣ್ಬು (Nr.). ವಿಪ್ರರ್ ಎನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ವಿಪ್ರರ್ ತನಗೆ ಎನ್ದ ವೃತ್ತಾನ್ತಮಂ ನೆನೆದು (29, 36). ನಾವೆನ್ದ ನುಡಿ (Bh. 1, 8, 76). ಎನ್ದ ಕಿರಾತದೂತೋಕ್ತಿಯಂ ಕೇಳ್ದು (Ršv. 5, after 119). ಎನ್ದು ಸುದರ್ (5, after 126). ಸೆಱಿಗಟ್ಟಿ ತನ್ದಪೆಂ! ಎನ್ದು, ನುಡಿದ ಮಿತವಚನಕುಮಾರಂ (5, after 130). ಕೊಟ್ಟೆನ್ ಎನ್ದು, ಸಿಂಹಲೇನ್ದ್ರಂ ನುಡಿದು (7, after 97). ಇನ್ತೆನ್ದು ಬರೆದು (J. 31, 29). ಅರಸಂಗೆ, ದೇವಾ, ಸಿಂಹಲೇನ್ದ್ರನ್ ಎನ್ದುಂ ಕಪ್ಪಮ್ ಇತ್ತನ್ ಅಲ್ತು! ಎನ್ದು, ಗಣಕಗಣಮ್ ಅಣಿಯರಂ ನಿನ್ದು ಕೆಯ್ ಮುಗಿದು ಪೇೞೆ (Ršv. 5, after 127). ಅಸೂಯೆಗೆ ಈಡಾಗ ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ನಿಜನನ್ದನಂಗೆ ಆ ಕುಲಿನ್ದಂ ಪೇೞ್ದನು (J. 29, 17). ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ, ಹಂಜಿಯೆನ್ದು, ಹೆಸಱಡ ಬೇಕು (Si. 66). Occasionally a sentence to come is introduced by ಎನ್, *e. g.* ತನ್ದೆಗೆ ಇನ್ತೆನ್ದಂ—(Bp. 3, 43). ನಾರಿಯೊರ್ವಳು ಮತ್ತೆ ಎನ್ದಳು—(5, 48). ದೇವನೆನ್ದನು— (26, 46; see also 27, 60; 28, 21; 41, 26; 42, 33; 44, 67; 50, 2). ನುಡಿದರ್ ಇನ್ತೆನ್ದು—(43, 68). ನರೇನ್ದ್ರನನ್ದನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹಿನನ್ದನನ್ ಇನ್ತೆನ್ದಂ—(Ršv. 13, 20; see also 7, after 97). ಅವನ್ ಎನ್ದನ್ ಇದಂ—(5, 118). Frequently ಎನ್ದು ಎನ್ is used, *e. g.* ಎನ್ದೆನಲು (Bp. 2, 54; 24, 79; 27, 12), ಎನ್ದೆನುತ (38, 51), ಎನ್ದೆನಿಸಿ (27, 29), ಎನ್ದೆಮ್ಬ (Šm. 3), ಎನ್ದೆನೆ (38). Often, so to say, one's purpose and "for" are expressed by ಎನ್, *e. g.* ನಾ ಮುಂಚೆ ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು; ಸತ್ತವನ ಸುಡಲ್ (to burn) ಎನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ; ಪಶುವ ಕಟ್ಟಲ್ ಎನ್ದು, ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಟವು; ಬಾವಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ದೋಣಿ; ನೀರೊಳಗೆ ಮುೞುಂಕಿ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮ್ ಆಗಲ್ ಎನ್ದು, ಮಾಡುವ ಜಪವು (Nr.). (See, regarding ಅಲ್, Bp, 5, 6; 28, 38; 37, 1. 5; 38, 33; 39, 30; 42, 12; 45, 27. 31; 50, 24; 58, 22). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ದು, ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಅಹ ಚತುರಂಗಬಲಂ (Nr.). ವಧಿಸಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (Bp. 28, 8). ದೇವತೆಗೆ ಎನ್ದು (8, 23). ದಾಸಂಗೆ ಎನ್ದು (8, 49). ಪಱಿಯಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (39, 10). ಸೂಳೆಗೆ ಎನ್ದು (41, 10). ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಲಿಕೆ ಎನ್ದು (47, 8). ಆಗಲ್ಕೆ ಎನ್ದು (50, 65; 59, 49). ಸಮಿಧೆಗಳಿಗೆ ಎನ್ದು (55, 34). ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಎನ್ದು (B. 4, 153).—ಆಗಲಿ! ಎನ್ದು (J. 28, 60). — ಎನವೇಡ. -ಬೇಡ. ಅಪ್ರಸಿದ್ಧದ ನುಡಿಗಳ್ ಎನ್ದು, ಎನವೇಡ! (Bp. 51, 51). ಬೇಡೆನವೇಡ (Ršv. 13, 26). — ಎನ್ದರೆ. = ಅನ್ದರೆ, q. v. ಎಂಜಲು ಎತ್ತೋ, ಗುಣ್ಡಾ! ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಡವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಎನ್ದ (Prv.). ಅವು ಹಣ್ಣಾದವೆನ್ದರೆ (B. 4, 27). ತಳಕ್ಕೆ ಕೂತವೆನ್ದರೆ (4, 55). ಗಿಡವು ಬಲಿತು ದೊಡ್ಡದಾಯಿತೆನ್ದರೆ ಹೂ ಬಿಡುವದು (4, 70; see also 4, 147. 157. 158. 165. 218). — ಎನ್ದುದಂ ಗೆಯ್. = ಎನ್ದುದಂ ಮಾಡು, q. v. — ಎನ್ದುದಂ ಮಾಡು. To do what (a person) said (ಇಮ್ಬು ಕೆಯ್ Šmd. II; Kk. 87, o. r. ಎನ್ದುದಂ ಗೆಯ್). See J. 18, 59. — ಎನ್ದುದನ್ ಅಪ್ಪ ಗೆಯ್. To assent to or accept what (a person) said. ತಾನ್ ಎನ್ದುದನ್ ಅಪ್ಪಗೆಯ್ಯದೆ ನುಡಿದ ನರೇನ್ದ್ರನಂದನಂಗೆ ಪತಿಮೋಹಿನನ್ದನನ್ ಇನ್ತೆನ್ದಂ (Ršv. 13, after 20). — ಎನ್ದುದಾಗು. -ಆಗು. A saying, sentence or rule to occur or to exist (Šmd. 106 Cm.). — ಎನ್ದೊಡೆ. = ಎನ್ದರೆ, *e. g.* ಅವು ಆವುವು ಎನ್ದೊಡೆ (Šmd. 17).

ಎನ್ ĕn. 2. (= ಎನ್ನು 2), ನನ್ 1. Another form of ಆಂ 1 q. v., for the declension of which it is used (*cf.* ಎಂ 1 etc., ಎಮ್ 1). — ಎನತು. ಎನ-ಅತು. = ಎನತ್ತು. That

of me, mine. ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ (Šmd. 179). — ಎನತ್ತು. ಎನ-ಅತ್ತು 1. = ಎನತು. (ಎನ್ನದು Kk. 61). ಸುಪ್ರಣೆಯೆನತ್ತು (Šmd. 179). — ಎನ್ನದು. ಎನ್ನ-ಅದು 1. = ಎನತು, etc. (Šmd. 178. 179). ಎನಗೂ ಹರಿನಾಮ, ಮಾಧವನಿಗೂ ಹರಿನಾಮ; ಎನಗೂ ಜಲಶಯನ, ಮಾಧವನಿಗೂ ಜಲಶಯನ; ಎನ್ನದು ಕಿರಿದೇನು, ಮಾಧವನದು ಹಿರಿದೇನು? ಟೊರೋ, ಟೊರೋ, ಟೊರೋ! ಅನ್ದಿತು (Prv.).

ಎನ ĕna. 1. = ಎನೆ 1, ಎನ್ನ 3, ಎನ್ನೆ 1. Thought, mind: coming to the mind, entering the mind (? ಎನ್ನವರ್ತನ Šmd. II; Kk. 82, o. r. ಎನ್ನೆವರ್ತನ; M. ಎನ್ನು, Tĕ. ಅನು, ಎನ್ನು also: to think, *cf.* ಎಣ್ಣು; Tĕ. ಎನೆ, similarity, equality, see ಎಣೆ 1).

ಎನ ĕna. 2. = ಎನ್ನ 1, ನನ್ನ. Genitive of ಆಂ 1. See also ಎನ್ 2.

ಎನಸು ĕnasu. 1. = ಎನಿಸು 1, etc. (My.).

ಎನಸು ĕnasu. 2. Further, more, etc. (ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, ಅಳುಪ್ಪುಂ, ಕರಂ, ಅದಂ, ಉಂ, ಅತಿ Čt. II, 25; see Kk. 50; *cf.* Tĕ. ಎನೆ, to be united, and ಎಣೆ 1).

ಎನಿತು ĕnitu. = ಎನಿತ್ತು, (ಎನಸು 2, ಎನ್ತುಟು, ಎಷ್ಟು, ಏಟು 2, ಏಸು 3). What measure, amount, number or time? How much? (Šmd. 122; Kk. 61); (before nouns in the plural) how many? (how? Bp. 1, 4). (Tĕ. ಎನ್ನಿ, ಎನ್ತೆ; T. ಎತ್ತನೈ; M. ಎತ್ರ, ಎತ್ತಿರ; Tu. ಏತು). ಅನಿತು, ಇನಿತು, ಎನಿತು (Šmd. 123). ಎನಿತಱಿಂ (135). ಎನಿತರ್ಕೆ (292). ಎನಿತಱವಂ? (Grj. 4, 49). ಹರಿ ನೆಗಹಿದರೆ ನೆಗೆದ ಮನ್ದರದ ಬಲುಹು ಎನಿತು? (Bp. 19, 26). ಎನಿತು ಅನಿತಱೊಳೆ (Čh. v. 234). ವಸುಮತೀಶ್ವರಿಗೆ ತಮಗೆ ಎನಿತು ಮಹಿ ಉಣ್ಟು, ಅದಱ ಪೆಸರು ಶಾಷ್ಪಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 189). — ಎನಿತನೆಯ. -ಅನೆಯ. Belonging or amounting to what measure, position, etc. ಅನಿತನೆಯಂ, ಇನಿತನೆಯುಂ, ಎನಿತನೆಯುಂ (Šmd. 243). — ಎನಿತು. -ಉ 9. = ಎನಿತುಂ. ಈ ಪರಿಯೊಳ್ ಎನಿತಿಲ್ಲ (J. 28, 27). — ಎನಿತುಂ. -ಉಂ 1. How-much-soever, what measure (time, etc.) it may be. ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Šmd. 216). ಎನಿತುಮ್, ಅನಿತುಮುಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಱೆಗೊಟ್ಟಂ (73. 282). ಪೇಱ! ಎನಿತರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಮುರಾನ್ತಕನ್, ಒಳರ್ ಅನ್ನೆವರಂ- - - ಅತಿಥಟರ್ (292). — ಎನಿತೆನಿತು. rep. (Č. Bp. 8, 13). — ಎನಿಬರ್. How many persons? (Bp. 44, 68; J. 2, 25). ಅನಿಬರ್, ಇನಿಬರ್, ಎನಿಬರ್ (Šmd. 122. 123).

ಎನಿತ್ತು ĕnittu. = ಎನಿತು. See Kâvy. I, 4, 33-38. — ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು. rep. ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ, ಅನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುವಂ (Šmd. 144).

ಎನಿಬರ್ ĕnibar. See s. ಎನಿತು.

ಎನಿಸು ĕnisu. 1. = ಅನಸು, etc., ಎನಸು 1, ಎನ್ನಿಸು. To cause to say; to cause one's self to say; to cause to be called; to cause one's self to be called, to be called, to be spoken of. ಆದಿಯ ಪತ್ತು ಅಕ್ಕರಮುಂ ಸಮಾನಮ್ ಎನಿಸುಗುಂ (Šmd. 13). ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ ಚೆನ್ನಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿ ಎನಿಸುಗುಂ (84). ಎನಿಸುವ (91). ಎನಿಪ (95. 175). ಎನಿಪುವು (26). ಎನಿಪ್ಪ (96. 99. 233). ಎನಿಪುದು (Šm. 7). ಎನಿಪ್ಪುದು (38). ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಧದೇಹಮ್ ಎನಿಸುವ ಸತಿಯು (Dp. 1). ಎನಿಸುವುದು (Bh. 1, 8, 24). ಎನಿಕುಂ (Šmd. 113. 137). ಎನಿಕ್ಕುಂ (19. 41. 171; Šm. 4). ಎನಿಸುಗು (Šm. 38). ಪ್ರವಾಹದಿನ್ದಾದ ಮಳಲೊಟ್ಟಲು ಪುಲಿನಮ್ ಎನಿಸುಗು; ಒಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಪಣ ಎನಿಸುಗು; ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ಎಮ್ಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎನಿಸಿ (Šm. 3; Bh. 1, 8, 54; Ršv. 5, 34). ಎನಿಸಿದ (Šmd. 26). ಎನಿಸಿದಯ್ (74). ಎನಿಸಿದುದು (187). ಎನಿಸಿತು (J. 6, 6). See Bp. 16, 1; 22, 27; 38, 43; 48, 20; 49, 16. 26; 51, 76; J. 6, 10. 21; Šmd. s. ವವಣ್ಣರಿ.

ಎನಿಸು ĕnisu. 2. = ಎನಿತು q. v., etc. (My.; J. 2, 25; 3, 15).

ಎನು ĕnu. 1. The common form of ಎಂ 1 (except for the present), *e. g.* ಕೊಡಿಸುವೆನು (Bh. 1, 8, 7), ಈವೆನು (Bp. 9, 49), ಪುಟ್ಟಿದೆನು (11, 46).

ಎನು ĕnu. 2. = ಎನ್ 1, etc. ಎನುವದು (C.).

ಎನುಹ ĕnuha. Saying, etc. ಬೇಡೆನುಹ (ನಿಷೇಧ Nr.).

ಎನೆ ĕnĕ. 1. = ಎನ 1, etc. — ಎನೆವತರ್ು. -ಪತರ್ು. To join the mind, to agree with one's wish. ಎನೆವರ್ತಿದುದೆನೆ ಚಿತ್ತಕಾದುದು (Čt. I, 40). *Cf.* ಎರ್ದೆವತ್ತು.

ಎನೆ ĕnĕ. 2. = ಎಲೆ 1, No. 2. Mode of calling to a female (My.; *cf.* ಅಣೆ 1).

ಎನ್ತ ĕnta. 1. = ಅನ್ತ 1. A common P. p. of ಎನ್ 1, q. v. ಇಲ್ಲವೆನ್ತಲೇ ಇಟ್ಟಿದು ಬರುತ್ತೇನೆ (B. 2, 21). ಎಳೆಗಾಯಿಗೆ ಸೀಯಾಳವೆನ್ತಲು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (2, 42). ಎನ್ದಿಗೂ ಅವರ ಮಾತು ಮೀಱ ಬಾರದು ಎನ್ತಲೂ ಅದಱಲ್ಲಿ ಬರೆದದೆ (3, 2). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿನ್ದ ಸಾಗುವ ಹಡಗು ಎನ್ತಲೂ, ಉಗಿಯಿನ್ದ ಸಾಗುವ ಹಡಗು ಎನ್ತಲೂ, ಎರಡು ತರಗಳುಣ್ಟು (3, 117; see 5, 234; Si. 106).

ಎನ್ತ ĕnta. 2. = ಎನ್ತಾ, ಎನ್ಥ, etc. — ಎನ್ತೆನ್ತ. Of what and what a sort! how very great or important! ಎನ್ತೆನ್ತವರು ಅನ್ತೇ ಹೋದರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಬನ್ದು ಹುಳಿದೋಸೆ ಬೇಡಿತು (Prv.). — ಎನ್ತೆನ್ತಾ. = ಎನ್ತೆನ್ತ. ಎನ್ತೆನ್ತಾ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ತರಾಟ! ಕಾಲ್ಮುಱುಕ ದೇವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸವೇ? (Prv.).

ಎನ್ತಾ ĕntâ. = ಎನ್ಥ, etc. (My.; G.; see ಎನ್ತೆನ್ತಾ).

ಎನ್ತು ĕntu. 1. = ಅನ್ತು 3, ಎನ್ದಿತು of ಎನ್ 1 (C.).

ಎನ್ತು ĕntu. 2. What manner or way? in what manner? how? (Šmd. 399; ಹ್ಯಾಗೆ 14 Cm.; Šm. 76; C.; Tĕ. ಎಟು, ಎಟ್ಟು, ಎಟ್ಲು, ಎಷು; Tu. ಎಂಚ; T. ಎಪ್ಪ). ಎನ್ತು ಓದಿದೊಡಂ (Šmd. 14). ಎನ್ತರ್ಕೆ (207). ಅದು ಎನ್ತೆನೆ (Čpr. 7, 41; Bp. 41, 6). ಎನ್ತು? ಈಸು ಸಮ್ಪಿಯ ನಮ್ಮಲಿ ಉಣ್ಟೇ? (Bh. 2, 13, 24). ಈಶತ್ವಮ್ ಇಲ್ಲದೇ ನೀನ್ ಈಶನ್ ಎನ್ತಾದಿ? (Sp.). — ಎನ್ತನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As—so. ಘಟಕ್ಕೆ ಮೃತ್ತಿಕೆ ಎನ್ತನ್ತೆ ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕವಾದ ಶಬ್ದಂಗಳ್ etc. (Šmd. 7 Cm.). See Bp. 51, 25. — ಎನ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಎನ್ತಹ, etc. How being: what like? what kind of—? 2, of what a (good or bad) kind or nature! ಅನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಉನ್ತಪ್ಪಂ, ಎನ್ತಪ್ಪಂ (Šmd. 191). See Bp. 26, 60; 45, 10. — ಎನ್ತಹ. -ಅಹ. = ಎನ್ತ 2, ಎನ್ಥ, ಎನ್ನ 2. (ಎನ್ತಪ್ಪ Šmd. 191). ಎನ್ತಹಂ (192; ಎನ್ನಂ Čt. II, 64). ಎನ್ತಹವರ್ಗಳ್ (Šmd. 175). See Bp. 4, 69; 24, 6. 62; 51, 24; 55, 26. — ಎನ್ತಹಗೆ. -ಅಹಗೆ. = ಎನ್ತನ್ತೆ. (Bp.). — ಎನ್ತಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Šmd. 390). Howsoever (Grj. 6, after 12). ರಾಜೇನ್ದ್ರನ ಉಕ್ತಿಯನ್ ಎನ್ತಾನುಂ ಮನದೆಗೊಣ್ಡು (Ršv. 13, after 26). — ಎನ್ತು. -ಉ 9. = ಎನ್ತುಂ. ಎನ್ತು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಅನ್ತಲಾ! (Bp. 17, 9). — ಎನ್ತುಂ. -ಉಂ 1. In what manner soever; by all means; by any means. (ಹ್ಯಾಂಗೆ ಆದೊಡಂ Šmd. 164 Cm.). ಕವಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ ಎನ್ತುಂ (139). ಮತ್ತೊನ್ದು ದಿನಮ್ ಎನ್ತುಂ ದೊರಕದಿರ್ದೊಡೆ (Bp. 44, 24). — ಎನ್ತೆನ್ತು. rep. ಎನ್ತೆನ್ತು? ಎಲವೊ, ಮುಗುದ್ದಿ ಪೇಱ! (Ršv. 6, 36). — ಎನ್ತೆನ್ತೋ. -ಓ 3. Oh, what and what a manner! oh, how wonderful! ಎನ್ತೆನ್ತೋ! ಅಃ! ಕಬ್ಬಮ್ ಒಳ್ಳಿತ್ತಾಯ್ತು! (Šmd. 69). — ಎನ್ತೋ. -ಓ 4. Oh, how? oh, of what kind?

(Bp. 45, 36); one does not know or wonders how (Bp. 27, 17).

ಎನ್ತುಟು ĕntuṭu. (= ಎನಿತು, etc.). What quantity or amount? etc. (how?). *Cf.* ಅನ್ತುಟು, etc. ಬಗೆಗೆ ಒನ್ದಕೆ ಒನ್ದು ಕಬ್ಬಮೆ ನೆಗಟ್ಟಿ ಈ ಚಾತುರ್ಯಮ್ ಇರ್ದಡೆ ಏಂ? ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಜಗಮುಂ ತೊಟಿಲುವೆನ್ ಎನ್ಬ ಈ ಮುಗುದನ ಮಾತು ಎನ್ತುಟು, ಅನ್ತು ತಪ್ಪೊದು ಅನೋಘಂ (Čt. II, 120). ಬೇಸಗೆಯ ಉಗ್ರಮ್ ಎನ್ತುಟೋ! (Ršv. 5, 46). See Bp. 3, 34; 10, 2; 13, 12; 19, 26; 38, 12. 13; 58, 28; 61, 62; Abhâ. 2, 76; J. 16, 34; 20, 58; Č. Bp. 47, 10.

ಎನ್ತ್ರ ĕntra. Tbh. of ಯನ್ತ್ರ (B. 5, 101. 152; G.; My.).

ಎನ್ಥ ĕntha. = ಎನ್ತ್ಹ (s. ಎನ್ತು 2), of which it is the *common* form. What kind or sort? 2, what a kind or sort! how! ಎನ್ಥದು, what sort of thing? (C.). ಎನ್ಥವ, what kind of man? (C.; B. 4, 49). ಈ ಆಕಳು ಎನ್ಥ ಚನ್ದವದೆ, how beautiful this cow is! (B. 1, 20). ಈ ಮನೆ ಎನ್ಥ ದೊಡ್ಡದು, how large this house is! (C.).

ಎನ್ಥಾ ĕnthâ. = ಎನ್ತಾ, ಎನ್ಥ, etc. ಇದು ಎನ್ಥಾ ಚಲೋ ಕುದುರೆ! (B. 1, 3). ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಎನ್ಥಾ ಚನ್ದವದೆ! (2, 1). ನೋಡು, ದೇವರು ಎನ್ಥಾ ಜ್ಞಾನಿಯು, ಎನ್ಥಾ ಸಮರ್ಥನು, ಎನ್ಥಾ ಒಳ್ಳೆಯವನು! (2, 25). ಎನ್ಥಾ ಬೆಳೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ (5, 99). ಸುಣ್ಣದ ಬಣ್ಣ ಎನ್ಥಾದು? (1, 5). ಅದಱ ಬಣ್ಣ ಎನ್ಥಾದ್ದು? (1, 15). ಅವರ ಉಡು ತೊಡುಗೆಗಳು ಎನ್ಥವು ಎಮ್ಬದು ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹಳ ಮನ್ದಿ ನೋಡಿ ಬಲ್ಲರು (5, 296). ಅವನು—ಸಿಟ್ಟು ಎನ್ಥಾದೋ?—ಹುಟ್ಟಾ ಅಱಿಯನು (4, 153).

ಎನ್ದು ĕndu. 1. P. p. of ಎನ್ 1.

ಎನ್ದು ĕndu. 2. What time? when? (C.; T. ಎನ್ರು; Tu. ಏನಿ, ಏಪ; Tĕ. ಎಪುಡು, ಎಪ್ಪುಡು; *cf.* ಎನ್ನೆ 2). ಅನ್ದು, ಇನ್ದು, ಉನ್ದು, ಎನ್ದು (Šmd. 398). ಎನ್ದಿಂ, ಎನ್ದಿಂಗೆ, ಎನ್ದಿನತ್ತಣಿಂ, ಎನ್ದಿನ (147). ಎನ್ದಿನ್ದಲೆ (Bp. 18, 33). ಎನ್ದಿಗೆ (45, 8. 37). ಎನ್ದಿಂಗೆ (34, 12; 35, 15; 45, 41. 45). — ಎನ್ದಾದರೂ. -ಆದರೂ. At what time soever, ever, once (My.). ಈ ಮುದುಕನ ಮನೆಗೆ ಎನ್ದಾದರೂ ನೀನು ಹೋಗಿದ್ದಿ? (B. 2, 38). 2, at all times, always, ever (My. occasionally). — ಎನ್ದಿಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. At what time soever, ever, once. ಎನ್ದಿಗಾದರೂ ನಾಶವಾಗುವನ್ಥಾ (ಅಸ್ಥಿರ G. 38; My.; see Prv. s. ತುರುಕ). — ಎನ್ದಿಗು. -ಉ 9. = ಎನ್ದಿಗೂ. See ಎನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು. — ಎನ್ದಿಗೂ. -ಊ 7. = ಎನ್ದಾದರೂ No. 1. ಎನ್ದಿಗೂ ಅವರ ಮಾತು ಮೀಱ ಬಾರದು. ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಎನ್ದಿಗೂ ನಮ್ಮಿನ್ದ ಆಗದು (B. 3, 2). See Si. 195. 252. 373. 2, always, continually (Si. 92; My.). — ಎನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು. -ಎನ್ದಿಗು. For ever and ever (My.). 2, at any time, ever. ಪರಮನ್ ಈ ಬಾರಿಗೆ ಬದುಕಿದಡೆ ಮರಣವಿಲ್ಲ ಇನ್ನೆನ್ದಿಗೆನ್ದಿಗು, ನಿರುತಂ (Bp. 13, 8). — ಎನ್ದಿನ ಚಾಳಿ. The customary nature or conduct (Bp. 40, 85). — ಎನ್ದಿನನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As always, as usual. See Bp. 1, 56; 2, 56; 27, 66; 44, 18; 46, 80; 56, 10. — ಎನ್ದಿನನ್ದ. -ಅನ್ದ. The former or usual manner, method or custom (Bp. 16, 17; 27, 14; 38, 50; 43, 48. 51. 83; 56, 13; J. 15, 39). — ಎನ್ದಿನನ್ದು. -ಅನ್ದು. The former time; as formerly or usual (Bp. 32, 41). — ಎನ್ದಿನ ಪರಿ. The former or usual way or manner (Bp. 2, 27; 22, 45; 29, 34; 48, 21; 56, 11). — ಎನ್ದಿನ ವೊಲ್. = ಎನ್ದಿನನ್ತೆ. (J. 26, 26). — ಎನ್ದಿನಹಂಗೆ. -ಅಹಂಗೆ. = ಎನ್ದಿನ ವೊಲ್. (Bp. 33, 20). — ಎನ್ದಿನ ಹಾಂಗೆ. = ಎನ್ದಿನಹಂಗೆ. (Bp. 16, 24; 47, 70). — ಎನ್ದಿನಾಕೃತಿ. -ಆಕೃತಿ. The former, usual form (Bp. 4, 68). — ಎನ್ದಿನಿನ್ದಂ. (More) than before. ಎನ್ದಿನಿನ್ದಂ ಲೇಸೆನಿಸಿ (Bp. 23, 41). — ಎನ್ದು. -ಉ 9. = ಎನ್ದುಂ. For ever, always, continually (Bp. 2, 25; Šm. 20; J. 3, 24); etc. — ಎನ್ದುಂ. -ಉಂ 1. At all times, ever, always (J. 3, 23). 2, at any time, at any period or point of time, ever (ಆವಾಗಳುಂ Šmd. Cm. 12. 66. 76. 79). ಎನ್ದುಂ ಕಾಣೆವು ಈ ಚೋದ್ಯವಂ (Bp. 32, 48). — ಎನ್ದುಮಂ. = ಎನ್ದುವಂ, ಎನ್ದುಂ. (Bp. 24, 70; 53, 37; 59, 9; 18, 81). See ಉಮಂ. — ಎನ್ದುವಂ. = ಎನ್ದುಮಂ. (Bp. 3, 59). See ಉವಂ 1. — ಎನ್ದುವುಂ. = ಎನ್ದುಂ. (Bp. 12, 58; 19, 31; 24, 15; 46, 12; 50, 50; 59, 51). See ಉವುಂ. — ಎನ್ದೂ. -ಊ 7. = ಎನ್ದುಂ No. 1. (My.). 2, at what time soever, ever, once (My.). ನಾನು ಎನ್ದೂ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 26). ಎನ್ದೂ ಗೆಯ್ಯದ ಭೂಮಿ (ಖಿಲ Hlâ.). ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸನಾತನ, ನಿತ್ಯ Nr.). ಎನ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಮಾಣಿ ಅಮವಾಸೇ ದಿನ ಓದ ಕೂತ. — ಎನ್ದೂ ಏಱದ ರಾವ್ತ ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗಿ ಏಱಿದ (Prvs.). — ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ. = ಎನ್ದಿಗೂ. Always, ever (C.). ಅರಸನ ಕರುಣೆ ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (My.). ಅರಸಾ, ಎನ್ದೆನ್ದಿಗೂ ಬಾಳು! (My.). 2, = ಎನ್ದಾದರೂ No. 1. (B. 2, 29; 4, 152; My.). — ಎನ್ದೆನ್ದೂ. -ಎನ್ದೂ. = ಎನ್ದೂ Nos. 1 & 2. (My.). ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ ನಾನು ಎನ್ದೆನ್ದೂ ಇನ್ಥಾ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (B. 4, 45). — ಎನ್ದೊ. -ಒ 4. ಎನ್ದೋ. -ಓ 3. Oh, when? one does not know or wonders when. See Bp. 43, 12. 13. 14. 15; 45, 8. 34. 35. 42. 43. 44; 47, 14. 24; 53, 33.

ಎನ್ನ ĕnna. 1. = ಎನ 2, etc. Of me. Accusative ಎನ್ನಂ, ಎನ್ನನು. — ಎನ್ನನುವಂ. -ಅಂ 5. Also me (Bp. 59, 11).

ಎನ್ನ ĕnna. 2. = ಎನ್ತ್ಹ (s. ಎನ್ತು 2), etc. ಎನ್ನಂ (ಎನ್ತಹಂ Čt. II, 64). ಮನಸಿಜನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನನ್; ಅರುಣಪ್ರಿಯನನ್ದನನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನನ್; ಆ ದಿನಕರನ್ ಎನ್ನನ್, ಇನ್ನಂ (Šmd. 192).

ಎನ್ನ ĕnna. 3. = ಎನ 1, etc. — ಎನ್ನವರ್ತನ. -ಬರ್ತನ. = ಎನ್ನೆವರ್ತನ. ಎನವೆನ್ದು, ಎನ್ನವರ್ತನಂ (Šmd. II; see ಎನ 1).

ಎನ್ನಿಕೆ ĕnnikĕ. = ಎನ್ನುವಿಕೆ. (My.).

ಎನ್ನಿಸು ĕnnisu. = ಎನಿಸು 1, etc. (My.).

ಎನ್ನು ĕnnu. 1. = ಎನ್ 1, etc. (My.). P. ps. ಎನ್ನು, ಎನ್ತ. ಸ್ವಾಮಿಹಿತರ್ ಎನ್ನುತ (Č. Bp. 11, 11). ಕನ್ನಡದಿ ಕನ್ನಡಿ ಅದು ಎನ್ನೆ (Cidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). ಆ ಹಣಕ್ಕೆ ಬಾಡಿಗೆ ಎನ್ದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 113).

ಎನ್ನು ĕnnu. 2. Perhaps = ಎನ್ 2. — ಎನ್ನುವಂ. Me; or: also me, me too (Bp. 1, 8; 9, 25. 49). See ಉವಂ 2.

ಎನ್ನುವಿಕೆ ĕnnuvikĕ. Saying; calling, naming. ಬೇಗವೆನ್ನುವಿಕೆ (ಶೀಘ್ರ Si. 26; see also 33. 42. 61. 70; My.).

ಎನ್ನೆ ĕnnĕ. 1. = ಎನ 1, etc. — ಎನ್ನೆವರ್ತನ. -ಬರ್ತನ. ಎನವೆನ್ದು, ಎನ್ನೆವರ್ತನಂ (Kk. 83, o. r. ಎನ್ನವರ್ತನಂ; see ಎನ 1).

ಎನ್ನೆ ĕnnĕ. 2. What time? *Cf.* ಎನ್ದು 2. — ಎನ್ನೆಗಂ. -ಗಂ. Up to or till what time? ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಎನ್ನೆಗಂ (Šmd. 295). — ಎನ್ನೆವರಂ. -ವರಂ. = ಎನ್ನೆಗಂ. ಎನ್ನೆವರಂ ಸಿರಿ ತಮುಗುಣ್ಬು, ಅನ್ನೆವರಂ ಸೇವ್ಯರ್ ಅಲ್ತೆ ಖಳರುಂ? (Šmd. 296). — ಎನ್ನೆವರೆಗಂ. -ವರೆಗಂ. = ಎನ್ನೆವರಂ (Šmd. 295).

ಎಪ್ ĕp. = ಎೞ್ 4, etc. Seven. — ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ. ಎಪ್ಪತ್ತು -ಅನೆಯ. Seventieth (C.). — ಎಪ್ಪತ್. = ಎಪ್ಪತ್ತು. See ಎಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು. — ಎಪ್ಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. Seventy (C.). — ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಮ್ಬತ್ತು. Seventy or eighty (B. 4, 48); or 70 and 80 (C.); or 70 times 80 (C.). — ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು. Seventy-four (C.; Čh. v. 325). — ಎಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ. Seventy lacs (C.; B, 5, 226). — ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. Seventy-nine (C.; also ಎಪ್ಪತ್ತ್ರೊಮ್ಬತ್ತು, C.). — ಎಪ್ಪತ್ತ್ರೊಮ್ಬು. = ಎಪ್ಪತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು, q. v. (My.). — ಎಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು. = ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು (Čh. v. 322; C.).

ಎಬಡ ĕbaḍa. = ಎಬ್ರಾಸಿ. A man who has difficulty

in speaking (S. Mhr.);—a foolish, silly man (My.).

ಎಬಡತನ ĕbaḍatana. The manner or being of an ĕbaḍa (S. Mhr.);—silliness (My.).

ಎಬಡಿ ĕbaḍi. A woman who has difficulty in speaking (S. Mhr.);—a silly woman (My.).

ಎಬಡಿಸು ĕbaḍisu. To be afflicted with difficulty in speaking (S. Mhr.).

ಎಬ್ಬಿರಿಸು ĕbbirisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, ಎಬ್ಬ್ರಿಸು. (My.).

ಎಬ್ಬಿಸು ĕbbisu. = ಎಬ್ಬಿರಿಸು, etc., ಎರ್ಬಿಸು, ಎಬ್ಬಿಸು, ಎಬ್ಬೇಸು. To rouse, to cause to rise, to awaken; to lift up; to raise; to take away; to steal (C.); to enliven, to give life (Bp. 22, 27). See Bp. 16, 20; 22, 42; 31, 23; 47, 57; J. 28, 47. ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ (B. 2, 25). ಮೇಲಿನ ಚಪ್ಪ ತೆಗೆದು, ಒಳಗಿನ ಪತ್ರೀ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (3, 52). ನರಿಗಳು... ಕಲಕಲಾಟ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (3, 75). ನಾಲ್ಕು ಅಣೆ ರೊಕ್ಕಾ ಎಬ್ಬಿಸು! (3, 78). ಈ ವಜ್ರವು.. ಒನ್ದು ದೇವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿ ಅದನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದನು (4, 174). ಮನೆಯ ದೇವರನ್ ಒಯ್ಯೆ ಕಳ್ಳನು, ಶುನಕನ್ ಎಬ್ಬಿಪುದು; ಶುನಕನಿನ್ದ ಕನಿಷ್ಠ ದೇವರು! ದಿನವು ನೈವೇದ್ಯ ಉಣ್ಡ ದೇವರು ಇನಿತುವು ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ! (Jns. 42, 12).

ಎಬ್ಬು ĕbbu. = ಎರ್ಬು, ಎಬ್ಬು q. v. To rise. **2**, to rouse (Grj. 6, 68). — ಎಬ್ಬಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. = ಎರ್ಬಟ್ಟು, ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು. To follow, to pursue; to chase; to harass. ದುರಿತಮ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟೆ (Bp. 25, 13). ಬೌದ್ಧಮುಖ್ಯನನ್ ಅರಿದೆನಲ್ಕೆ ಎಬ್ಬಟ್ಟೆ (50, 18). ಕಿಱುಕಿಱುಯ ಸಮಯಿಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟೆ (52, 30). ಪರರನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟೆ ನಿಲಿಸಿದನು (59, 55). ಕಾಯ್ವುದು ಅಪಮೃತ್ಯುಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟಿ! (61, 90). ಯಮನ ಆಳ್ಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟುವ ಯತ್ನಕ್ರಮಗತಿಗಳ ಕಾರ್ಯವ ಬಲಿಸು! (Dp. 2). See Grj. 6, 4; Č. Bp. 47, 11.

ಎಬ್ಬ್ರಿಸು ĕbbrisu. = ಎಬ್ಬಿರಿಸು. (My.).

ಎಬ್ರಾಸಿ ĕbrâsi. = ಎಬಡ, ಏಬ್ರಾಸಿ. A foolish, silly man (C.; Tu. ಎಬುಳನ್ತೆ; Tĕ. ಎಬ್ಬೆರಾಸಿ, ಎಬ್ರಾಸಿ, ಏಭ್ರಾಸಿ, ಏಭ್ಯರಾಸಿ; Tĕ. ಎಬ್ಬೆ, ಏಭ್ಯ, nasty; ಎಬ್ಬೆತನ, ಎಬ್ಬೆರಿಕ nastiness, disgust; loathsomeness; ಏವ, ಏವೆ, dislike, disgust; baseness, vileness, *cf.* ಏಸಿಕೆ).

ಎಮ್ ĕm. 1. = (ಎಮ್ಮ), ಎವ್, ನಮ್. The form which is used for the formation of the plural of ಆಂ 1, q. v. *Cf.* ಎನ್ 2. ಎಮ್ಮುಮಂ (Abh. P. 9, 46). — ಎಮ. = ಎಮ್ಮ. Of us, our. — ಎಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ. -ಇಬ್ಬರಿಗೆ. To both of us (Bp. 40, 15; 45, 5). — ಎಮತು. -ಅತು. = ಎಮತ್ತು, ಎಮ್ಮತು, ಎಮ್ಮದು, ಎಮ್ಮುತು. That of us, ours (Šmd. 178-180; Kk. 61). — ಎಮತ್ತು. -ಅತ್ತು 1. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮ. = ಎಮ. ಎಮ್ಮಯ (= ಎಮ್ಮಯೆ, Bp. 39, 59). — ಎಮ್ಮತು. -ಅತು. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮದು. -ಅದು 1. = ಎಮತು, etc. — ಎಮ್ಮನಿರ್ಬರನು. -ಇರ್ಬರನು. Both of us (accusative; Bp. 42, 34). — ಎಮ್ಮನಿಬರನು. -ಇನಿಬರನು. All of us here (accus.; Bh. 1, 8; 57). — ಎಮ್ಮುತು. -ಉತು. = ಎಮತು. ಎಮ್ಮುತಯ್ವರುಂ (Šmd. 180).

ಎಮ್ ĕm. 2. = ಎಣ್. Eight. — ಎಮ್ಬತ್. = ಎಮ್ಬತ್ತು. See ಎಮ್ಬತೆಣ್ಬು. — ಎಮ್ಬತೆಣ್ಬು. = ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು. (Ch. v. 326. 329; My.). — ಎಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. Eighty (C.). ಎಮ್ಬತ್ತು ವರುಷಂಗಳು (Bp. 27, 62). — ಎಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Eighty thousand. ಎಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ (Bp. 44, 51). — ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು. -ಎಣ್ಬು. Eighty-eight (C.). — ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು ಕೋಟಿ. Eighty-eight crores. ಎಮ್ಬತ್ತೆಣ್ಬು ಕೋಟಿ ಧನ (Bp. 5, 57). — ಎಮ್ಬತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು. -ಎರಡೂ-. Eighty-two and a quarter (My.; B. 4, 100).

ಎಮ್ ĕm. 3. = ಅಮ್, ಎನ್ 1, etc. See ಎಮ್ಬ, ಎಮ್ಬು 1.

ಎಮ ĕma. Well! indeed! (ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಥ Šmd. 69). ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ, ಅಬ್ಜಗರ್ಭನ ಆಯುಂ ಶ್ರೀಯುಂ! (Šmd. 69). ಸಿಂಗರಮ್ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ! ಅಂಜಂ (69). ಆತಂ ಮೇಣ್ ಸುರನ್ ಅಕ್ಕೆ, ಎಮ! (83). ಎಲ್ಲಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮನ್ ಎಲ್ಲ ಎಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮ! (183).

ಎಮ ĕma. Tbh. of ಯಮ (Nn. 92; My.).

ಎಮುಕೆ ĕmakĕ. = ಎಮಿಕೆ 1. (My.).

ಎಮಿಕೆ ĕmikĕ. 1. A bone (My.; Tĕ. ಎಮಿಕೆ, ಎಮುಕ; *cf.* ಎಲು, etc.).

ಎಮಿಕೆ ĕmikĕ. 2. = ಹೆಮಿಕೆ. A small golden ornament with pearls worn by women in the tragus of the ear (My.; *cf.* ಹೇಮ?).

ಎಮೆ ĕmĕ. = ಇಮೆ, ಎವೆ. An eyelash (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Hlâ.); an eyelid (My.). ಕಣ್ಣೆಮೆ (ವರ್ತ್ಮನ್ Hlâ.). — ಎಮೆ ಇಕ್ಕು. To shut the eyelids. ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಿಲ್ಕಿದುವು, ಎಮೆಯಿಕ್ಕಲ್ ಮಱೆದುವು ಅವಳ ಧವಲಕಟಾಕ್ಷಂ (Šmd. 264). — ಎಮೆದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. A large number of eyelashes or eyelids (Abh. P. 11, 184).

ಎಮ್ಪಲಿ ĕmpali. The name of a tree (R.; Tĕ. ವೆಮ್ಪಲಿ, a small wild shrub with a leaf resembling that of the tamarind, the purple Galega).

ಎಮ್ಬ ĕmba. = ಅನ್ಬ 1. See s. ಎನ್ 1.

ಎಮ್ಬು ĕmbu. 1. = ಅಮ್ಬು 4. To say, etc. (without the past tense and negative form). ಎಮ್ಬುತ್ತದೆ, ಎಮ್ಬುವಣ, ಎಮ್ಬುವನ, ಎಮ್ಬೋಣ (My.). ಎರಡಂ ಬೆರಸಿ ಒನ್ದೆ ಎಮ್ಬುವದು ಅದಾಗದು (Bp. 3, 72). ಬಲ್ಲೆನೆನ್ದು ಎಮ್ಬುವರು ಎಲ್ಲರು ಹಿರಿಯರೇ? (Sp.). ಎಮ್ಬುವ ಹಾಗೆ (Si. 68). ಎಮ್ಬುವ (Si. 88. 99. 152. 168. 227. 329; B. 3, 1. 4. 26; 4, 155; 5, 193). ಎಮ್ಬುವದಾಗಿ (= ಎಮ್ಬದಾಗಿ G.). Frequently in proverbs, *e. g.* ಅಱುಯೆ ಎಮ್ಬುವದು ಆನೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಲಿ! — (*Cf. e. g.* ಉಮ್ಬು, ಕೊಮ್ಬು, ತಿಮ್ಬು).

ಎಮ್ಬು ĕmbu. 2. = ಇಮ್ಬು 3. — ಎಮ್ಬು ಕೆಯ್. = ಇಮ್ಬು-. To assent (ಅನುಮತ Šmd. Dh.; ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್, ಅಂಗೀಕಾರ Kk. 59).

ಎಮ್ಬುವಿಕೆ ĕmbuvikĕ. Saying, etc. (Si. 253. 453).

ಎಮ್ಮ ĕmma. See s. ಎಮ್ 1.

ಎಮ್ಮು ĕmmu. (= ಎಮ್ 1). — ಎಮ್ಮುಮಂ. Us; (or: also us, us too (see ಉಮಂ 2). Bp. 2, 18; 3, 57; 4, 67; 10, 43. 45; 13, 25; 24, 34; 28, 38; 30, 19; 32, 46; 39, 43; 46, 15; 55, 33; Č. Bp. 47, 18.

ಎಮ್ಮೆ ĕmmĕ. 1. A female buffalo (ಕಾಸರಿ, ಮಹಿಷಿ Mr. 184; C.; T. ಎರುಮೈ, M. ಎರಿಮೆ, ಎರುಮೆ, Tu. ಎರ್ಮೆ; Tĕ. ಎನು, a he-buffalo, ಎನುಮು, a she-buffalo). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೋಡು (ಗವಲ); ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ ಜೀವಧನಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಆವು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಪಾದಬನ್ಧನ Nr.). ಕಾಡೆಮ್ಮೆ (J. 28, 52). ಕಱುವದು ಒನ್ದೆರಡೆಮ್ಮೆ (Dp. 4). ಎಮ್ಮೆಯ ಮೇಲೆ ಮಱುಗಿದ ಹಾಗೆ. — ಎಮ್ಮೆ ಕಱುತೋ? ಪುಣ್ಯ ಕಱುತೋ? — ಎಮ್ಮೇ ಕಱು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಹಿರೇ ಮಗಳ ಗಣ್ಡ ಸಾಯ ಬೇಕು (Prvs.). — ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ. reit. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ ತವರ

ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೇಯಾ? ನನಗೆ ಇಕ್ಕೀಯಾ? (Prv.). — ಎಮ್ಮೆಚೇಱು. A large black scorpion (My.; ವೃಶ್ಚಿಕ, ಶೂಕಕೀಟ Nr.; *cf.* ಎಲೆಚೇಱು). — ಎಮ್ಮೆದಾಣ್ಡೆಗ. The spotted billed duck, Anas poecilorhyncha (Bd.). — ಎಮ್ಮೆವೋರಿ. -ಹೋರಿ. A male buffalo-calf (Abh. P. 4, after 54; 13, 53. 78). — ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. The plant Convolvulus argenteus (ವ್ಯಾಲಿ, ಕೋಠರ ಪುಷ್ಪ Mr. 148).

ಎಮ್ಮೆ ĕmmĕ. 2. = ಹೆಮ್ಮೆ. (My.).

ಎಯ್ ĕy. 1. About this syllable see ಅಯ್ 1.

ಎಯ್ ĕy. 2. (ಎಯ್ಯು). = ಎಯ್ಯಿ, ಏದು 1. A porcupine (T. ಎಯ್, M. ಎಯ್ಯಲ್, Tu. ಎಯಿ; see ಇಸು 3, ಏಯ್). — ಎಯ್ಯ ಮುಳ್ಳು. A porcupine's quill (ಶಲಲ, ಶಲ Hlâ., Nr.). — ಎಯ್ಯ ಮೃಗ. A porcupine (ಶ್ವಾವಿಧ್, ಶಲ್ಯ Nr.; ಶಲ ಲ, ಶಲ್ಯಕ Mr. 164).

ಎಯ್ಯಿ ĕyyi. = ಎಯ್, etc. (ಶಲಲ, ಶಲ್ಯಕ, ಶ್ವಾವಿಧ್ Hlâ.).

ಎರ್ ĕr. = ಎಡ್, etc. See ಎರ್ಡು.

ಎರ ĕra. 1. = ಎಗಱೆ No. 1, etc. The jujube, Zizyphus jujuba Lam. ಎರನು (ಕುವಲ Nr.). — ಎರದ ತರು. (ಕರ್ಕ ನ್ಧು, ಬದರಿ, ಕುವಲಿ Mr. 113). — ಎರದ ಪಣ್. (ಕಾಲ Mr. 520). — ಎರದ ಮರ. (ಘೋಣ್ಟೆ, ಕೋಲಿ, ಬದರಿ, ಕರ್ಕನ್ಧು Nr.). — ಎರ ದ ಹಣ್ಣು. (ಕೋಲ, ಬದರ, ಕುವಲ, etc. Nr.).

ಎರ ĕra. 2. = ಎರವು q. v., etc. (My.).

ಎರ ĕra. 3. (or ಎಱ?). = ಎರಕ (?). — ಎರಕೋಲು. The iron axle of a carriage (S. Mhr.). *Cf.* ಇರಸು.

ಎರಕ ĕraka. (or ಎಱಕ, fr. ಎಱ್ 2?). Any metal infusion (My.; Tu.; T. ಉರುಕ್ಕು; M. ಉರುಕ್ಕ, melting; ಉ ರುಕ್ಕು, what is melted; fused metal; T., M. ಉರುಕ್ಕು, Tu. ಎರಗು, to melt); molten state, fusion (My.). ಎರಕದ್ದು, any cast thing (C.). — ಎರಕ ಹೊಯಿ. To pour melted metal into a mould, to cast (My.). ಎರಕ ಹೊಯಿದರೂ ನರಕ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಎರಕಲ ĕrakala. — ಎರಕಲಕಾಮ್ಬೋದಿ. A tune so called (My.).

ಎರಕೆ ĕrakĕ. Tbh. of ಏರಕಾ. ಅಸ್ತ್ರಾವಳಿ ಸವೆಯಲ್, ಎರಕೆಗಳ ಲಿ ಇಟ್ಟಾಡಿದರು (Bhâgavata 3, 2, 48).

ಎರಡು ĕraḍu. = ಎರಟ್, ಎರ್ಡು. Two (ಉಭಯ, etc. Mr. 434; ಯುಗ Nn. 84; ಯುಗ, ದ್ವಿತಯ 90; ದ್ವನ್ದ್ವ, ದ್ವಿತಯ 91; ನೀವಿ, ಯುಗ್ಮ 105; ಅಮಳ್, ಜುಗಮು, ಜವಳ Kk. 60; C.; T. ಇರಣ್ಡು, Tĕ. ರೆಣ್ಡು, Tu. ರಡ್ಡು; see ಇಕ್; ರಟ್ಟಿಸು). ಒನ್ದು ಎರಡು ಮೂಱು (Šmd. 54; see 10. 19. 32. 46. 60. 197. 214. 221. 377. 388; Bp. 40, 73; 51, 20). ಎರಡು ಹಸುವಂ ಗೋಯುಗಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಎರಡು (= ಎರಡೂ) ಕೆಯ್ಯನು ಬಲಿದು (Bh. 1, 10, 33). ಎರಡಱಲ್ಲಿ (Šmd. 32 Cm.). ಎರಡಱಲಿ (Bp. 35, 32). ಎರಡಱ (Šmd. 91). ದನ್ತಮ್ ಎರಡಱ ನಡುವು (ಪ್ರತಿಮಾನ Mr. 155). ಎರಡಱೊಳ್ (Kk. 95). ಎರಡಱೊಳಂ (Šmd. 62). ಎರಡಂ (150). ಎರಡರ್ಕೆ; ಎರಡಕ್ಕೆ (Bp. 58, 47). ತೋಳನ್ ಎರಡಂ ನೀಡು ವನು (Bp. 47, 29). ಎರಡುಂ (38, 43. 54). ಎರಡುಮನ್ ಈಸಿ ಕೊಣ್ಡು (50, 36). ಎರಡುಮಂ ಕೂಡಿ ನಡೆಸುವಡೆ (53, 13). ಎರಡು ದಾಸರಿಗೆ ನಮ್ಬಿ, ಕುರುಡ ದಾಸ ಕೆಟ್ಟ (Prv.). — ಎರಡಕ್ಕೆ ಹೋಗು. To go to void excrement (C.). — ಎರಡನೆಯ. -ಅನೆಯ. Second in place, time, rank, etc.; a second, a perfect (as a perfect Alexander; My.). ಒನ್ದನೆಯಂ, ಎರಡನೆಯಂ (Šmd. 243). ಎರಡನೆಯ ವರ್ಣಂ (371). ಸರಸತಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಬೀಣೆ ಎನೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ (408). ಎರಡನೆಯ ಭಾಲಾಮ್ಬಕ (Bp. 53, 69). ಎರಡನೆಯ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ (1, 8). ಎರಡನೆಯ ಶಂಕರ (1, 61). ಎ ರಡನೆಯ ತಮ್ಬು (10, 43). ಎರಡನೆಯ ತಮ್ಬುದ್ವೀಪ (2, 6). ಎರಡ ನೆಯ ಶಿವ (2, 38). ಎರಡನೆಯಿಶ್ವರ (2, 19). ಎರಡನೆಯ ದಿನಮಣಿ (J. 28, 7). 2, other, different. ಎರಡನೆಯವ (B. 1, 6; 2, 33. 44). ಎರಡನೆಯ ಹಕ್ಕಿ (2, 6). ಎರಡನೆಯ ದಾರಿಕಾಱ (2, 14). ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಾಣಿ (3, 10). ಎರಡನೆಯ ಯಾವದಾದರೊನ್ದು ವಸ್ತು (3, 91). ಎರಡನೆಯ ಪಾರಿವಾಳ (3, 113). ಎರಡನೆಯದು (4, 19). ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಳ (4, 157). ಎರಡನೆಯಾಕೆ (5, 283). ಎರಡನೆಯ ಸೇವಕ (5, 285). — ಎರಡಮ್ಬಗೆ. -ಬಗೆ. To think of or intend two different things: to play tricks, to act deceitfully. ಕೂಡಿದಂಗೆ ಎರಡಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀಳ್ವಲ್ಲಿಗೆ ಏಂ ಸನ್ದ ಯಂ? (Šmd. 89). — ಎರಡಯಿದು. -ಅಯಿದು. Ten (My.). ಎರ ಡಯಿದು ತಿರದ ಅಸುರಪತಿಗೆ (Bp. 53, 19). 2, seven (My.). 3, two or five (My.). — ಎರಡಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಎರಡಯಿದು. ಎ ರಡಯ್ದು or ಎರಡಯ್ದುಗಳ್ (Šmd. 170). — ಎರಡಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. Twice as much (B. 4, 116). — ಎರಡಾಗು. -ಆಗು. To become separated, to be divided (Bp. 32, 36; 42, 2; Ršv. 13, 83). — ಎರಡಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Šmd. 391). Howsoever two, at least two; about two. — ಎರಡಿಡು. -ಇಡು. To form or become two companies. ಇದಿರ್ಚ, ತದ್ಬಲಮ್ ಎರಡಿಟ್ಟು, ತಗ್ಗು, ಅಡಸಿ, ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು, ಅಡಿದುದು; ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (Ršv. 13, 88). — ಎರಡು ಎರಡುವರೆ. Two or two and a half (B. 4, 35; My.). — ಎರಡು ಜಾತಿಗಳು. Two castes (Bp. 55, 19). — ಎರಡು ಜೀವದವಳು. A pregnant woman (My.). — ಎರಡು ತ ಲೆಯ ಉರಿಸಿಂಗಿ. See ಉರಿಸಿಂಗಿ. — ಎರಡು ತಲೆಹಾವು. = ಇತ್ತಲೆ ಗುಯ್ಯ, ಇತ್ತಲೆಹಾವು, ಇರ್ತಲೆಹಾವು. (Bd.; My.). — ಎರಡು ನಾಲಿ ಗೆಯವ. A double-tongued, deceitful man, a liar (C.). — ಎರಡು ನುಡಿ. To speak two things: to be insincere, malevolent or fault-finding. ಎರಡು ನುಡಿವಂ (ಪುರೋಭಾಗಿ, ದ್ವಿಜಿಹ್ವ Mr. 230). — ಎರಡು ಬಗೆ. 1. = ಎರಡಮ್ಬಗೆ. (My.). See Prv. s. ಕರೆ 1; Dp. 5, 7. — ಎರಡು ಬಗೆ. 2. Two ways, manners, notions or opinions (Bp. 32, 17). — ಎರಡು ಮಾಡು. To split, to tear asunder, etc. ಎರಡು ಮಾಡೋಣ (ವಿದರ G.). — ಎರಡು ಮೂಱು. Two or three (B. 2, 46; 3, 11); etc. — ಎರಡು ಮೂಱುಂ. Two and three (= 5 ಸುರಮಹೀಜ, Bp. 5, 64). — ಎರಡುವರೆ. -ಅರೆ. Two and a half (My.; B. 3, 103). — ಎರಡು ಸಾವಿರ. Two thousand. ಎರಡು ಸಾವಿರ ಬೌದ್ಧರ (Bp. 50, 18). ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂಱು ವರುಷಗಳ (B. 4, 218). — ಎರಡು ಸಾಸಿರ. = ಎರಡು ಸಾವಿರ. ಎರಡು ಸಾಸಿರ ರಸನೆಯುಳ್ಳವ, he with two thousand tongues: Mahâšêsha (Bp. 1, 9). — ಎರಡು ಹೊತ್ತು. Morning and evening (S. Mhr.). — ಎರಡೂ. -ಊ 7. Also two; the very two, the two, both. ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಹೋದವು (B. 3, 124). ಆ ಟೊಂಗಿಯನ್ನು ಎರಡೂ ಕೆಯ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡು ಕೊಣ್ಡು (4, 38). ಎರಡೂ ಬಾಯಿ, the two or both openings (4, 158). ಎರಡೂ ಮೆಯ್, even on both sides (4, 103). — ಎರಡೂವರೆ. = ಎರಡುವರೆ. (B. 4, 103. 125; My.). — ಎರಡೆರಡು. rep. Two and two, *i. e.* four; or: two times two. ಎರಡೆರಡು ರಸನೆಯುಳ್ಳವ, he with four tongues: Brahmâ (Bp. 1, 9). 2, two and two, in a distributive sense. ಎರಡೆರಡು ಅವಱೊಳ್ ಸವರ್ಣಂ (Šmd. 13). ಎರಡೆರಡು ಒನ್ದಾಗಿ ಪತ್ತುವುವು (255). ಆ ಎರಡೆರಡು ಅಕ್ಷರಂಗಳಲ್ಲಿ (ಆ ಯುಗಂ ಗಳೊಳ್ 15 Cm.). ಎರಡೆರಡಾಗಿ (ಯುಗಲತೆ 255 Cm.). ಎರಡೆರ ಡು ಮಾಸಂ ಕೂಡಿದೊಡೆ ವಸನ್ತ, ಗ್ರೀಷ್ಮ, etc. ಎನು ಆಱುಂ ರುತುಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Hlâ.). ದೇವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎರಡೆರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ದ್ದಾನೆ (B. 4, 168). See B. 3, 3. 106; Bp. 46, 35.

ಎರಣ ĕraṇa. The dung of a calf (ಕಱುವಿನ ಸಗಣ Šm. 33; -ಸೆಗಣ Kk. 69; ಕಱುವಿನ ಸೆಗಣಿ Šs.; *cf.* ಎಣ್ಡೆ, ಎರುಬು).

ಎರದು ĕradu.=ಎರೆದು. P. p. of ಎರೆ 4.

ಎರಪು ĕrapu.=ಎರವು. (My.).

ಎರಲ್ ĕral. 1.=ಎರಳ್ 1, ಎಲರ್, ಎಲಲ್. (Šmd. 41). Wind, air (ಅನಿಲ Kk. 16; Šm. 13).

ಎರಲ್ ĕral. 2. ಎರಲು.=ಎರಳ್ 2, ಹೆರಲ್, ಹೆರಳ್. The braided or plaited hair of females (My.).

ಎರಲ್ ĕral. 3. Playing, dancing, or frisking about. ಎರಲೆಸ್ದು ದಿಂಕೆಸ್ದು ಗೊಣ್ದುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪಾಟಂ (Šs.).

ಎರಲೆ ĕralĕ.=ಎರಳೆ. An antelope, a deer (My.; T. ಇರಲೈ, Tĕ. ಲೇಡಿ). ಪುಲಿ ಕರಡಿ ಎರಲೆ (Šmd. 129). ಆ ಎರಲೆ ಪೋನುವು (129). See Bh. 1, 20, 51; J. 28, 52. — ಎರಲೆ ಗುಬುಪ. -ಕುಱುಪ. = ಎರಳೆಗುಱುಪ. — ಎರಲೆವಕ್ಕಿಗ. -ಪಕ್ಕಿಗ. The moon (Čt. I, 107; II, 6).

ಎರವ ĕrava. See s. ಎರೆ 4.

ಎರವಣಿಗ era2-vaṇiga. A man who borrows. ಗಣ್ಡಿಗನ್ ಎರವಣಿಗಂ ಸರವಣ್ಣಿಗಂ ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗಂ (Šmd. 233; Kâvy. I, 4, 2).

ಎರವಲ್ ĕraval. -ಲು.=ಎರವು. (Bp. 51, 20; My.).

ಎರವಿಗ ĕraviga.=ಎರವಣಿಗ. (My.).

ಎರವು ĕravu. (fr. ಎರೆ 4).=ಎರ 2, ಎರಪು, ಎರವಲ್. (Šmd. 247). That is asked for or desired: an object of desire. 2, a thing which one desires to borrow;—a thing borrowed (for temporary use, as a book, a chair, etc.; C.; ಸಿರಿ Nn. 150; T. ಇರವಲ್; M. ಇರವು; Tĕ. ಎರುವು, ಎರುವಲೆ). ಎರವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 150). ಎರವುಗಳು (Bp. 40, 58). ಎರವಿನ ಚಿನ್ನಾ ಧರಿಸಿ, ತಾನೂ ಅರಸಿ ಎನ್ದಳು.—ಎರವು ನಮ್ಬಿ, ನಿಜಾ ಮಱತ.—ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಬಾವನಲ್ಲ (Prvs.). See Rsv. 1, 36; 11, 165. 3, the state of borrowing from one another: distant relationship, deficient affection or love (J. 2, 54; 4, 54; 26, 58);—difference, discordance; the state or quality of being adverse, hurtful or detrimental, that of impairing, damaging or endangering; deficiency; harm. ಅಫುವಿನ ವ್ಯಸನದ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಹ ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ (B. 4, 41; My.). ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಸಹ ಎರವಾಗುತ್ತಾರೆ (4, 60; My.). ಸ್ವಾಭಾವಿಕಮಯ್ಲ್ಲಿ ಏಟಿಬವದಟಿನ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು! (4, 223; My.). ತನ್ನ ರೈತರಿಗೆ, ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಇರ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದೀರಿ ಎನ್ದು, ಅಪ್ಪಣೆಯ ಕೊಟ್ಟನು (5, 59). ನಿನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದೀತು (C.). See Bp. 1, 29; 61, 68. — ಎರವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To grant an object of desire. ಎರವಿಕ್ಕಿದ ಬೆಲ್ಲದ ಪೊಲ್ ಅಪೂರ್ವಮ್ ಆಗೆ ಪೇಟ್ದಿಂ ಕೃತಿಯಂ (Čh. v. 2). 2, to lend one a thing that he wishes to borrow (My.). — ಎರವೀ. -ಈ. = ಎರವಿಕ್ಕು. ಎರವನ್ ಈಯನು (Bp. 60, 15). — ಎರವು ಕೊಡು.=ಎರವೀ. ತಮಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಎರವು ಕೊಡ ಬೇಕೆನ್ತ. . . ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ (B. 4, 88). ಮಕ್ಕಳನ್ ಎರವ ಕೊಟ್ಟವರ್ ಉಣ್ಟೆ? (Bh. 1, 10, 18). — ಎರವು ತರು. To take a borrowed thing home. ಯಾಚಿತಕವೆನ್ದು ಕೇಳುವದಟಿನ್ದ ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು, ಎರವು ತನ್ದದಕ್ಕೂ ಹೆಸರು (Si. 300). — ಎರವು ಬೇಡು. To ask for what one wishes to borrow: to ask a loan. ಅಮುಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಪಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ (Prv.). — ಎರವುಮುಟ್ಟು. A thing borrowed; a thing that one desires to borrow. ಎರವುಮುಟ್ಟು ಕೊಡು (= ಎರವಿಕ್ಕು No 2, C.). ಎರವುಮುಟ್ಟು ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು, to borrow (C.). — ಎರವುಮುಯಿಮುಟ್ಟು. Things of borrowing and returning. ಎರವುಮುಯಿಮುಟ್ಟು ಉಣ್ಬು ವಸ್ತೂತ್ಕರದೊಳಗೆ (Bh. 1, 10, 18).

ಎರಳ್ ĕraḷ. 1.=ಎರಲ್ 1, etc. (Šmd. 41).

ಎರಳ್ ĕraḷ. 2. ಎರಳು.=ಎರಲ್ 2, etc. (My.).

ಎರಳೆ ĕraḷĕ.=ಎರಲೆ. An antelope, a deer (masc. and fem.), including e.g. the black and spotted antelopes (ಕಮಲ, ಮೃಗ Nn. 29; ಕೃಷ್ಣ, ಪೃಷತ 47; ಹರಿಣಿ, ಮೃಗ 95; ಮೂರುತಪ್ರೇಮಿ, ಶಮ್ಬರ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 163; ಮೃಗ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, etc., ಜಂಕೆ Si. 168; ಕುರಂಗಿ, ಕದಲಿ Nr.; C.). ಬೋರೇ ವರ್ಣದ ಎರಳೆ, ಮಚ್ಚೇ ಎರಳೆ (ಕದಲಿ Si. 169). See ಗಣ್ಡೆರಳೆ. — ಎರಳೆಗುಱುಪ. -ಕುಱುಪ. The antelope-marked: the moon (Šm. 16).

ಎರಱ್ ĕraṟ.=ಎರಡು (Šmd. 217. 221). Two. — ಎರಱ್ಕಡಿ. (Šmd. 217). Two bits, etc. — ಎರಱ್ಕರ. Two hands (Abh. P. 9, 112). — ಎರಱ್ಕುದುರೆ. (Šmd. 69. 222). Two horses. — ಎರಱ್ಕೈಯ್ದು. (Šmd. 69). Two weapons. — ಎರಱ್ಚವರ. Two čavaras (Č. Bp. 47, 37). — ಎರಱ್ತರ. (Šmd. 217). Two rows, etc. — ಎರಱ್ತೆಱ. (Šmd. 11). Two kinds. — ಎರಱ್ದೆಸೆ. Two regions or sides (Grj. 3, 114). — ಎರಱ್ಪಡಿ. (Šmd. 222). Two measures, etc. — ಎರಱ್ಪಡೆ. Two armies. ತಾಗಿದುವು ಎರಱ್ಪಡೆಯ ಆನೆಯೊಳ್ ಆನೆಗಳ್ (Abh. P. 13, 75). — ಎರಱ್ಬಲ. Two forces (Abh. P. 13, after 109). — ಎರಱ್ಮಾಡು. = ಎರಡು ಮಾಡು. (Rsv. 6, 67). — ಎರಱ್ಮಾತು. (Šmd. 197. 217). Two words. ಎರಱ್ಮಾತಾಗಿ ಬಟ್ದಿಂ ಜಗದ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ನುಡಿ ಕಾಱಿನ್ ಆದ (Šmd. 217. 222 Mdb. MS.). — ಎರಱ್ಮೂಱು. (Šmd. 28). Two and three, etc. — ಎರಱ್ಸತ್ತಿಗೆ. Two parasols (Č. Bp. 47, 37).

ಎರಿಲದ್ದು (ĕril-addu=haddu). The Indian bustard, Eupoditis edwardii (Gz.).

ಎರುಬು ĕrubu. (= ಏರು 2). Dung, muck (T. ಎರು; Tĕ. ಎರುವು, ಏರುಗು; T., M. ಎಚ್ಚ, excrements of lizards, flies, rats, etc.; cf. ರೆಟ್ಟೆ). — ಎರುಬುಹುಱು. An earth worm, a muck worm (ಮಹೀಲತೆ, ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಿಂಚುಲಕ, ಕೆಸಱಲ್ಲಿಯೂ ತ್ಯಾಪದ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಹಂಚೀ ಕಡ್ಡಿಯನ್ಥ ಕೆಮ್ಪು ಹುಱು Si. 89; cf. ಎರೆ 2). See ಹೆಣ್ಣು ಎರುಬುಹುಱು.

ಎರೆ ĕrĕ. 1. (= ಎರೆ 2 & 3 ?). A dark-red or dark-brown colour, a dark or dusky colour (Tĕ. ಎಱ³, ಎಱುಪು; T. ಎರುವೈ, blood; copper; T. ಇರುಮ್ಬು, Tĕ. ಇನುಮು, iron; T. ಇರುಳ್, the colour black); black grease for wheels (My.). 2, soil of a dark colour, black soil (ಭೂವಿಶೇಷ Šmd. Dh.; ಕ್ಷಿತಿಭೇದ Šm. 104; ಅಸಿತರಸೆ, ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ Mr. 93; My.). ಎರೆಯುಳ್ಳದೊನು ಭೂಮ್ಯನ್ತರಮ್ ಅದು ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿಯಕ್ಕುಂ (Nâgavarmanighaṇṭu p. 50). ಎರೆಯ ಭೂಮಿಯಂ ಕೃಷ್ಣಭೂಮಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ರಾಗಡಿನ್ದೆ ಎರೆಯನ್ ಆಡಂಗವೊಯು ಮುಗಿಲುದ್ದಮ್ ಎನಲ್ ಪರಿಯುತ್ತಮ್ ಇರ್ಪ ನೆತ್ತರ ತೊಱೆಯಂ ಮರುಳ್ ತೊಳಸಿ ಪಾಯಿಸುತೆ ಇರ್ದುವು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯೊಳ್ (Abh. P. 13, 66). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಱುಗೆ, ಕರಗೋದೇ ಪಾಪ? ತಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದುದು ಎರೆಯ ಕಲ್ಲೆಣ್ಟೆ? (Sp.). ಎರೆನೆಲ, ಎರೆಭೂಮಿ, ಎರೆಮಣ್ಣು, ಎರೆಹೊಲ, black soil (C.). — ಎರೆಗಟ್ಟಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. Sable darkness (Grj. 4, 73).

ಎರೆ ĕrĕ. 2. (= ಎರೆ 3 ?). A worm that lives in orts (ಎಪುಟ್, ಎಂಜಲ್ಪುೞು Šmd. II, o. r. ಸೀಮುೞ್; ಕ್ರಿಮಿ

Šm. 104; Tĕ. ಎರ, a bait or prey of any kind, used to catch wild beasts, fish, etc.; M. ಇರ, bait, worms, Ascarides, etc.); a worm in general: a bait. See Bp. 21, 28; Ršv. 5, 52. — ಎರೆಮುಡ್ಡೆ. A lumpy mass of worms (Ršv. 5, after 114). — ಎರೆವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. Worm-cloth: silk (ಪಟ್ಟೆ Čt. II, 78). — ಎರೆವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. Baits to become abundant (Abh. P. 13, 51. 122).

ಎರೆ ĕrĕ. 3. Food for animals, as for snakes, birds etc. (ತಿರ್ಯಗ್ಗ್ರಾಸ Šmd. Dh.; ಭುಜಗಗಳ ಗ್ರಾಸ Šm. 104; ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಣಿಸು Šs.; T. ಇರೈ, ಉಱೈ; M. ಇರ; Tĕ. ಎಱ್ರ, a red earth-worm used as a bait; ಎಱೆ, redness; food; T. ಇರೈ, ಇಱೈಚ್ಚಿ, M. ಇಱಚ್ಚಿ, Tĕ. ಎಱಚಿ, Kŏḍagu ಎರ್ಚಿ, flesh).

ಎರೆ ĕrĕ. 4. To beg, to ask, to solicit (ಯಾಚ್ಞೆ Šmd. Dh.; Šm. 104; T., M. ಇರ). P. ps. ಎರದು (Abh. P. 12, 79), ಎರೆದು. — ಎರವಂ. = ಎರೆವಂ. One who begs, etc. (ಬೇಳ್ಪಿಂ Čt. I, 27; ಬೇಡುವವಂ Kk. 37). — ಎರೆವಂ. = ಎರವಂ. (ಬೇಡುವಂ, ಯಾಚಿಸುವಂ Šm. 47). ಎಡೆವಗೆರ್ or ಎರೆವಗ್ಗೆರ್ (Šmd. 140).

ಎರೆ ĕrĕ. 5. = ಹೆರೆ, etc. The slough of a snake (J. 12, 13).

ಎಱ್ ĕṟ. (Šmd. 59; whether = ಎಱು?). *Cf.* ಎತರ್.

ಎಱ ĕṟa. = ಎಱದು, ಎಱೆದು. P. p. of ಎಱೆ 2. — ಎಱ ಕೊಳ್ಳು. = ಎಱೆದು ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಎಱಕ ĕṟaka. 1. Coming down, etc. (Bh. 2, 2, 103).

ಎಱಕ ĕṟaka. 2. = ಎಱುಕ. Love, good will (ಪ್ರೀತಿ Kk. 68; Šm. 55, o. r. ಎಱುಕ; ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ Nn. 122, Mr. 488; Bh. 5, 1, 36; T. ಎಱ್ಱ, ಇರಂಗು, to be tender-hearted, gracious; ಉರುಕ್ಕ, affection). See ಕಟ್ಟೆಱಕ s. ಕಟ್ಟು 1.

ಎಱಕಿಲ್ ĕṟakil. = ಎಱಕೆ 1. A roof, a thatch (M. ಇಱೆ, T. ಇಱೈ, the eaves of a house). ಕೊಟ್ಟಗೆಯ ಎಱಕಿಲ್ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Nr.).

ಎಱಕೆ ĕṟakĕ. 1. = ಎಱಕಿಲ್. ಮನೆಯ ಎಱಕೆ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Nr.). ಲಾಲಿಸಿದಂ ಕುಲಿನ್ದಕಂ ಸೌಭಾಗ್ಯನಿಲಯದ ಎಱಕೆಯ ವಸುವನ್ ಒದವಿದ ಅಗ್ಗದ ಪುಣ್ಯದ ಒಡಲ ಒಲ್ ಎಸೆವ ಆ ಶಿಶುವನು (J. 28, 55).

ಎಱಕೆ ĕṟakĕ. 2. = (ಎಕ್ಕೆ), ಎಱಂಕೆ, ಱಕ್ಕೆ, ಱೆಕ್ಕೆ. A wing; a fin; an arm (ಪಕ್ಷ Nr.; ತನೂರುಹ, ಗರುತ್, ಪತ್ರ, ಪಕ್ಷ, etc. Hlâ.; T. ಇಱಗು, ಇಱೈ, ಚಿಱಗು; M. ಇಱಗು, ಎಗಿಱು; Tĕ. ಎಱಕೆ, ಱೆಕ್ಕೆ; Tĕ. also: a rib; *cf.* ಸೆಱಗು?). ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲು (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ Hlâ.). See Bh. 3, 13, 34; J. 6, 8; 28, 36.

ಎಱಗಿಸು ĕṟagisu. To cause to bow, to bend down, etc. (Abh. P. 12, 12; J. 3, 3; 8, 3).

ಎಱಗು ĕṟagu. 1. To bow, to be bent; to make obeisance to; to crouch; to come down; to alight, to perch; to fall upon, to attack, (to strike); to enter, to join; to accrue to (ಪ್ರಣತ Šmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 183. 194 Cm.; ಬರ್ 218; ಮೋದು, ಪೊಯಿ Šs.; C.; Tĕ.; T. ಇಱಂಗು, ಇಱೈಂಜು; M. ಇರಞ್ಞ; Tu. ಎರಗು; see s. ಇಕ್ಕು 2). ಎಱಗಿರ್ದುದು (ನತ, ನಮ್ರ, ಬನ್ಧುರ Hlâ.). ಎಱಗೂದು (ನತ, etc. Mr. 454). ಪಕ್ಕಿ ಎಱಗೂದು (ತೆಂಗುಹಂ Kk. 86). ಪಕ್ಕಿ ಎಱಗುವುದು (ತೆಂಗುಹಂ Šm. 30). ಎಱಗಿದ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ನತನಾಸಿಕ Nr.). ಗುರುವಿಂಗೆ ಎಱಗಿದಂ (Šmd. 159). ಆರ್ ಎಱಗರ್ ನೃಪತುಂಗಂಗೆ? (171). ಅರ್ಕೇನ್ದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿರ್ಕುಂ ಕಟ್ಟಿತೆ, ಸಿಡಿಲ್ಗಳ್ ಎಱಗುಗುಂ (267). ಮೂಪೆಯಿಟ್ಟು ಎಱಗಿದ ತೆಱದಿಂ ಕೊರ್ವಿದ ಎಕ್ಕಲಂ (135 Mdb. MS.). ಕೆಯ್ದುವಂ ಝಳಪಿಸುತ, ನಿನ್ನಂ ಛೇದಿಸುವೆನೆನ್ದು, ಎಱಗಲ್ (Bp. 32, 35). ಎಱಪ ತರಧರದ ತುಱುಗಲ್ (Ršv. 1, 120). See Šmd. 98; Čpr. 7, 55. 60; Abh. P. 7, 72; 12, 12; Bp. 11, 10; 23, 6; 36, 35; 40, 58; 46, 59; 47, 64; 49, 36; 57, 32; Grj. 2, 105; Bh. 1, 8, 58; 1, 10, 33; 2, 13, 8. 13; Ršv. 2, 39. 50; 5, 21; 6, after 11 & 23; 8, 105; 13, after 104; J. 2, 14. 50; 4, 10. 44; 15, 10; 28, 44; 31, 30; Si. 249; ರೇವು. — ಎಱಗೆಱಗು. rep. (Bp. 26, 29; 31, 5; 60, 29).

ಎಱಗು ĕṟagu. 2. A bow, an obeisance (ನಮಸ್ಕಾರ Kk. 34, Šm. 34; ಪೊಡವಡಿಕೆ Šm. 84).

ಎಱಗು ĕṟagu. 3. (= ಎಗ್ಗು 1). The quality or behaviour of a simpleton (ಗಾಪ್ಪುತನ Šm. 84).

ಎಱಗುಹ ĕṟaguha. Bowing; coming down; perching; etc. ಪಕ್ಕಿ ಎಱಗುಹ (ತೆಂಗುಹ Šmd. II; Čt. II, 101).

ಎಱಂಕೆ ĕṟaṅkĕ. = ಎಱಕೆ 2. (ಱಟ್ಟೆ, ಪಕ್ಕ Kk. 69; ಱಟ್ಟೆ Šm. 30; ಪಕ್ಕ 78; Abh. P. 14, 146; Ršv. 5, after 55). ಗಿಳಿಯ ಎಱಂಕೆಯ ಬಣ್ಣ (ಹರಿಣಿ Hlâ.). ನಸು ಮಾಸಿದ ಎಱಂಕೆಗಳಿಂ ಕಲಹಂಸೆಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಎಱಚು ĕṟaču. = ಎರ್ಚು. To sprinkle; to scoop; to scatter; to strew; to cast; to sow (My.; T. ಇಱೈ; see ಇಱೆ 1, ಎಱೆ 2).

ಎಱಚುವಿಕೆ ĕṟačuvikĕ. Strewing, casting, etc. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾಱಿ ಬನ್ದ ಕಾಱಿನ್ನು ರಾಶಿಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಱಚುವಿಕೆ (Si. 400).

ಎಱತಿ ĕṟati. (fr. ಎಱೆ 1). A mistress: the wife of Kâma (ಇಚ್ಛೆಗಾತಿರ್ Čt. II, 119; T. ಇಱೈವಿ, the mistress of a house).

ಎಱದು ĕṟadu. = ಎಱ, ಎಱೆದು. P. p. of ಎಱೆ 2.

ಎಱವ ĕṟava. A hill-tribe (in Kŏḍagu; M.; T. ಇಱವುಳ, T. ಇಱುಮ್ಬು, a hill; Tĕ. ಎಱುಕುವಾಣ್ಡ್ಲು).

ಎಱು ĕṟu. To be all, entire, full or complete (ಸಮಗ್ರತ್ವ Šmd. Dh.; *cf.* ಎಲ್ಲ, ನೆಱೆ, ಇಡಿ 1 & 2; Tu. ಎರ್ಕು, to be full). *Cf.* ಎತರ್?

ಎಱುಕ ĕṟuka. = ಎಱಕ 2, q. v.

ಎಱೆ ĕṟĕ. 1. The state of being a master or husband (ಪತಿತ್ವ Šmd. Dh.). **2,** a master (ಕರ್ತೃ Šm. 117; T. ಇಱೈ). — ಎಱೆಯ. -ಅ 3. A master, a king; a husband (ಪಾಲಕ Čt. I, 82; ಆಣ್ಮ, ಬಲ್ಲಹ, ಅಧಿಪತಿ Šs.; Abh. P. 10, 8; T. ಇಱೈವ, M. ಇಱಾ). ನಾಡೆಱೆಯಂ (Šmd. 161). ಜಗದೆಱೆಯನೇ ಬಲ್ಲಂ (J. 4, 10). See ಇಂಗಡಲ ಕುವರಿಯೆಱೆಯ, ಇರುಳೆಱೆಯ, ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟೆಱೆಯ, ಪಗಲೆಱೆಯ, ಬಲ್ಲೆಱೆಯ, ವಿಪ್ಪನ್ನಗೆಱೆಯ, ಮುನ್ನೀರೆಱೆಯ; J. 2, 46. — ಎಱೆಯಳ್. -ಅಳ್ 3. A mistress, a queen. See ಮಾತೆಱೆಯಳ್. — ಎಱೆವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A royal fillet or tiara: eminent, chief (Abh. P. 4, 41; 7, 72).

ಎಱೆ ĕṟĕ. 2. To pour any liquids; to pour; (ದ್ರವದ್ರವ್ಯದಾನ Šmd. Dh.; Šm. 117; C.; T., M. ಇಱು, T. ಇಱೈ; see ಎಱಚು); to cast, as metal; to overflow, to cover with water, to bathe (C.). P. ps. ಎಱ, ಎಱದು, ಎಱೆದು. ಮರಕ್ಕೆ ಎಱೆ ನೀರಂ! (Šmd. 115). ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆವ ಹರಿಕಣಿ (ಆವಾಲ Hlâ.). ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನ್ ಎಱೆವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ Nr.). ನೀರೆಱೆವಾತಂ (ನೀರ್ಕುಟಿಗಂ Šm. 46). ಗಿಡು ಮರಕ್ಕೆ ಎಱವ ನೀರ ಕಾಲುವೆ (ಆವಾಲ, etc. Mr. 108). ಬಾ

ಬಿಗ್ಗ ನೀರೆಱೆ, to pour water on a person's prosperity in order to quench or destroy it (C.; Śś. 94). ಸಾಲಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆ, to quit a debt, to grant acquittance of a debt (C.). ಪಂಚಲೋಹವನ್ ಎಱೆದು (Bp. 23, 24). ಎಱೆದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ತಿರುಗ ಕೇಳಬೇಡ (Prv.). ಮೆಯ್ಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ, ಬಿಸಿನೀರಿನ್ದ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಗ್ಗಾಗ್ಗೆ ಎಱೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). ಪಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಎಱೆಯ ತಕ್ಕದ್ದೊನ್ದು ಧಾತು (B. 4, 141). See Bp. 9, 12; 15, 10; 18, 3; 31, 14; 41, 21; 43, 30; 44, 2; 50, 55. 60; 58, 22; 59, 1. 2. 3. 26. 27. 28. 29. 30. 42; Ṛśv. 8, 117; J. 3, 9; 28, 17; Śś. 42; Dp. 148; ಧಾರೆ-. — ಎಱೆ ಎಱೆ. rep. (Bp. 6, 28; 58, 22; 60, 49).

ಎಱೆ ĕṟĕ. 3. = ಎಲೆ 3. Pouring: fitness for being poured. — ಎಱೆಯಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಎಲೆಯಪ್ಪ. A sweet rice-pancake (My.). — ಎಱೆವಚ್ಚು. -ಹಚ್ಚು. To apply streams of water (Grj. 4, after 26).

ಎಱೆಯಿಸು ĕṟĕyisu. To cause to pour, etc. (My.).

ಎಱೆಸು ĕṟĕsu. = ಎಱೆಯಿಸು. (My.).

ಎರ್ಕೆ ĕrkĕ. = ಎಕ್ಕೆ q. v., etc. Tbh. of ಅರ್ಕ (Śmd. 345. 364. 39; Śs.).

ಎಱ್ಚು ĕṟču. = ಎಱಚು. (My.).

ಎಱ್ಡು ĕṟdu. = ಎರಡು, etc. (B. 5, 33). — ಎಱ್ಡನೆಯ. = ಎರಡನೆಯ. (B. 5, 38. 55. 86. 223). — ಎಱ್ಡೂವರೆ. = ಎರಡೂವರೆ. (B. 3, 74; 5, 252). — ಎಱ್ಡೆಱ್ಡು. = ಎರಡೆರಡು. (B. 5, 18. 34).

ಎರ್ತ ĕṟta. (ĕrta). (Śmd. 247). ಏತಂ, ಓತಂ, ಎರ್ತಂ, ಪೊರ್ತಂ (247). *Cf.* ಎಱ್, ಎಱು?

ಎರ್ತ ĕrta. Tbh. of ವ್ಯರ್ಥ. (My.).

ಎರ್ದು ĕrdu. = ಎದ್ದು 4, ಎಬ್ಬು. P. p. of ಎರ್. Having risen (Abh. P. 7, after 7). ದೇವತಾದ್ವಾರೋದ್ದೇಶದೊಳ್ ಎರ್ದು, ಶಂಖಮುನೆ ಭು ಭೂ ಭೂ ಎನ್ದು ಪೂರಯ್ಸಿದಂ (Śmd. 12 Mdb. MS.). ನವಿರ್ ಇದಿರೆರ್ದು ತನುವಿನೊಳು ಪರಿರಾಜಿಸಲು (Râghĕ. 17, 64).

ಎರ್ದೆ ĕrdĕ. = ಎದೆ 1, etc. (Śmd. 55; ಉರ 43 Cm.; ಗುಣ್ಡಿಗೆ Śm. 84; Abh. P. 15, 78). ಪೊಡವ ಎರ್ದೆ (Ṛśv. 5, 118). — ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. (Śmd. 167). A heart's ruler, a husband. ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮನ್ ಎನ್ದರಸನ್ ಎಲ್ಲಿದನೋ? (136. 137). — ಎರ್ದೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Courage to fail. ಎರ್ದೆಗಿಡದೆ ಇರಬೆ ಜವನಿಟ್ಟುರಕ್ಕೆ! (Śmd. 68). — ಎರ್ದೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. = ಎದೆಗುನ್ದು. (Abhâ. 1, 29). — ಎರ್ದೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಎದೆಗೊಡು. (R.). — ಎರ್ದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take courage; — to take to heart. ಬಿನವಿಸುವಿನೆಗಮ್ ಎರ್ದೆಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 294, o. r. in Mdb. ಎದೆಗೊಣ್ಡಂ). — ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To captivate, to fascinate. ಅಱಿಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Śmd. 78). — ಎರ್ದೆಪಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. The heart's door to open (Abh. P. 10, 8). — ಎರ್ದೆ ಪಾಱು. The heart to palpitate (Abh. P. 9, 28). — ಎರ್ದೆಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. = ಎರ್ದೆಗಾಣ್ಮ (Śmd. 167). — ಎರ್ದೆಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಎದೆ ಒಡೆ. (Abh. P. 7, 88). — ಎರ್ದೆವತ್ತು. -ಪತ್ತು. To become settled in the mind (ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ Ćt. II, 12). — ಎರ್ದೆವಾಯ್. (Śmd. 55, o. r. in Mdb. ಗೆರ್ದೆ-). — ಎರ್ದೆಹಾಱು. A palpitation of the heart; a heaving of the breast; a sob (ಗುಕ್ಕು Śm. 79).

ಎರ್ಬು ĕrbu. = ಎಬ್ಬು, etc. To rouse. ಸಾಲ್ವಿಡಿದು ಸೂಸುವ ಧವಲಚಾಮರಂಗಳಿನ್ದೆ ಅಂಚೆವಿಣ್ದನ್ ಎರ್ಬಿದನ್ತೆ (Ṛśv. 13, after 77). — ಎರ್ಬಟ್ಟು. = ಎಬ್ಬಟ್ಟು, etc. (Abh. P. 10, after 186; 10, 200; 15, 65).

ಎರ್ವಿಸು ĕrvisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. (Abh. P. 13, 47). ಉರ್ವರೆಯ ಶಾಲಿಗಳ ಪಾಲ್ದೆನೆಗೆ ನಥದಿಂ ಮುಗುರ್ವ ಗಿಳಿವಿಣ್ದುಗಳನ್ ಉಲಿಯಿನ್ದ ಪಾಮರಿಯರ್ ಎರ್ವಿಸಿದೊಡೆ (J. 3, 5).

ಎಲ ĕla. 1. (= ಅಲ 2), ಎಲಾ. (My.). See ಎಲಗೆ, ಎಲವೊ, ಎಲಾ, ಎಲೆ 1.

ಎಲ ĕla. 2. = ಎಲೆ 2. — ಎಲಹೂಲಿ. N. of a plant (ಕರ್ಕಶ, ಕತಕ Mr. 133 in three MSS., one MS. ಕ್ರತಕ, and one ಎಲೆಹೂಲಿ).

ಎಲಗ ĕlaga. Having a leaf or leaves. See ಒನ್ದೆಲಗ.

ಎಲಗೆ ĕla1-gĕ. Ho! oho! (used in calling to females, Bp. 14, 30; J. 10, 26. 31; My.).

ಎಲಚಿ ĕlači. = ಎಗಚಿ No. 1, etc. The jujube (ಕರ್ಕನ್ಧು Nr.; My.). — ಎಲಚಿಯ ಬಳ್ಳಿ. The bottle gourd, Lagenaria vulgaris Ser. (St. & Pl.). — ಎಲಚಿಯ ಹಣ್. A ripe jujube (Bp. 18, 16).

ಎಲಚಿ ĕlači. = ಇಲಾಚಿ. (ಕಾಲಾಂಗಿ, ಏಲಕ್ಕಿ Mr. 141, one MS. ಇಲಚಿ).

ಎಲಬು ĕlabu. = ಎಲವು, ಎಲುಬು, etc. (My.).

ಎಲರ್ ĕlar. = ಎರಲ್ 1, etc. (Śmd. 41). Wind, air; breath (ಪವನ Ćt. II, 10; ಅನಿಲ Kk. 16, Śm. 13). ಎಲರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). See Ṛśv. 2, 35; 5, 34. 44; 9, 30; Śśv. 1, after 79; J. 15, 3; ಎಳೆವೆಲರ್, ಕಮ್ಮೆಲರ್, etc. — ಎಲರುಣಿ. -ಉಣಿ. Air-eater: a serpent (ಭುಜಗ Ćt. I, 10; II, 17). — ಎಲರುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. = ಎಲರುಣಿ. (R.). — ಎಲರುಣಿಯ ಪಕ್ಕಿಗ. Who reposes on a serpent: Upêndra, Vishṇu (Śm. 6). — ಎಲರುಣಿವಕ್ಕಿಗ. -ಪಕ್ಕಿಗ. Upêndra (Kk. 7, o. r. -ವಟ್ಕಿಗ). — ಎಲರುಣಿವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of serpents: Garuḍa (Śm. 6; ಬಲಗರುಡ Kk. 8). — ಎಲರುಣಿವಸಿಱ. -ಬಸಿಱ. Who has a serpent round his belly: Gaṇapati (Śm. 4; ವಿನಾಯಕ Kk. 5). — ಎಲರುಣಿವಟ್ಕಿಗ. -ಪಟ್ಕಿಗ. = ಎಲರುಣಿವಕ್ಕಿಗ, q. v. — ಎಲರುಣಿವೆದೆಯ. -ಪೆದೆಯ. Who has a serpent for his bow-string: Îśvara (Śm. 2; ಶಿವ Kk. 4). — ಎಲರ್ಗೆಳೆಯ. The wind's friend: fire (ಅನಲ, etc. Śm. 11; ಶಿಖಿ Kk. 21). — ಎಲರ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The wind's path: the sky (ಅಮ್ಬರ, etc. Śm. 14). — ಎಲರ್ವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. The ascending node traversing the heavens (R.). — ಎಲರ್ವಟ್ಟೆವಾವು. -ಪಾವು. The sky-serpent: Râhu (Śm. 17).

ಎಲರ್ಚು ĕlarču. To make vigorous, to enliven (ಚೇತನಕರಣ Śmd. Dh.; T. ಇಲಿರ್, ಚಿಲಿರ್, to rise as the hairs of the body; to sprout, *cf.* ಇಗರು 2? Tĕ. ಎಲರುಚು, to arise, appear; to be produced, manifested = ಅತಿಶಯಿಂಚು).

ಎಲಲ್ ĕlal. = ಎಲರ್, etc. (Śmd. 42).

ಎಲವ ĕlava. (Śmd. 16, o. r. in Mdb. ಏಲೆ). The Seemul or silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum Roxb. (T. ಇಲವ, ಇಲವು; M. ಇಲವ, ಇಲ್ಲವ). See ಕರಿಯೆಲವ, ಕಱಿಯ-, ಕೆಮ್ಪನೆಯ-. ಎಲವದಲಿ ಫಲಮ್ ಉಣ್ಟೆ (Bp. 30, 28). — ಎಲವದ ಮರ. = ಎಲವ. (ಪಿಚ್ಛಲೆ, ಪೂರಣಿ, ಮೋಚೆ, ಸ್ಥಿರಾಯು, ಶಾಲ್ಮಲಿ Nr.; ಶುಕ, ಶಾಲ್ಮಲಿಕುಜ Nr. 153; ಪಿಚ್ಛಲೆ, etc., ಬೂರುಗದ ಗಿಡ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕೀ ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ, ಬೆಣ್ಣುಹತ್ತಿಯ ಗಿಡ Si. 132). — ಎಲವದ ಮೇಣ. The gum or resin of the silk-cotton tree (ಪಿಚ್ಛೆ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Si. 133). — ಎಲವೂರ್. N. (Bp. 13, 1).

ಎಲವು ĕlavu. = ಎಲು, etc. (My.). ಹೊಟ್ಟೆ ಸೊರಗಿ, ಎಲವಿನ ಪಂಜರ ಮಾತ್ರ ಉಱಿಯಿತು (B. 5, 94).

ಎಲವೊ ĕla1-ŏ4. **ಎಲವೋ** ĕla1-ô3. Ho! o! oh! (C.). The character of this interjection is generally too strong for common conversation, occasionally even rough and fierce. See *e. g.* Šmd. 164; Bp. 9, 8. 10; 20, 22; 28, 17. 24; 49, 43; 50, 24. 27; 51, 35; 52, 29. 36; 58, 64; 60, 41; Bh. 1, 10, 30; Ršv. 6, 36; J. 12, 17. 21. 29. 41; Dp. 172. — ಎಲವೆಲವೊ. ಎಲ-ಎಲವೊ. rep. (J. 12, 38; 31, 33).

ಎಲಾ ĕla1-â5. O! etc. (C.). An exclamation of a familiar and friendly character, used in calling or directly addressing any person. See *e. g.* B. 1, 3; 3, 1. 78. 125; 4, 42. 44. 91. *Cf.* ಎಲೆಲೆ s. ಎಲೆ 1. Remark: when ಎಲಾ is met with in Kannaḍa MSS., it is difficult to decide whether it or ಅಲಾ is meant.

ಎಲಾಂ ĕlâm. = ಏಲಾಂ. (S. Mhr.).

ಎಲಿ ĕli. = ಇಲಿ 2. — ಎಲಿಯಾಲ. = ಇಲಿಯಾಲ, etc. (ಮೂಷಕ ಪರ್ಣಿ Si. 143).

ಎಲು ĕlu. = ಇಲುವು, etc. A bone (ಅಸ್ಥಿ Nr., Šm. 32; ಧಾತು, ಅಸ್ಥಿ, etc. Mr. 395; My.; Tu.; T. ಎನ್ಬು, ಎಲುಮ್ಬು; M. ಎಲುಮ್ಬು; Tĕ. ಎಮ್ಮು). ಎಲುಗಳ್ (ಮೂಳೆ Bhn. 31). ಬರಿಯ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಬೆನ್ನ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹವುಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಪಾರ್ಶ್ವ ಪೃಷ್ಠ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಲುವನ್ನಿಕ್ಕಿ ಮೆತ್ತಿದ ಗೋಡೆ (ಏಡೂಕ, ಏಲೂಕ Nr.). ಒಡಲ ಎಲು (ಅಸ್ಥಿ, ಪಂಜರ, ಕಂಕಾಲ Mr. 397). ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಎಲು (ನಲಕ, etc. 397). ಎಲುವ ನಾಯ್ಗಂ ಪೋಲೆಯಗಂ, ಮಾಂಸವನು ಮುಚ್ಚಿಗಗೆ (Bp. 21, 44). ಎಲು ಇಲ್ಲದ ನಾಲಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬೊಗಳುತ್ತದೆ (Prv.). See Bp. 39, 33; 57, 23.

ಎಲುಗು ĕlugu. = ಅಲುಗು 1. To shake (v. t.). ಕೆಯ್ದುಗಳನ್ ಎಲುಗಿದವು ಖಣ್ಡಿಸಿದ ತೋಳ್ಗಳ್ (J. 4, 45).

ಎಲುಬು ĕlubu. = ಎಲು, etc. (C.). — ಎಲುಬುಸನ್ದುಕಗಿಡ. A high shrubby plant, Rhinacanthus communis Nees (Z.). *Cf.* ಎಲುವುಸನ್ದಿಗಿಡ.

ಎಲುವು ĕluvu. = ಎಲುಬು, etc. (C.; ಕೀಕಸ, ಕುಲ್ಯ, ಅಸ್ಥಿ Si. 206). ಪಕ್ಕದ ಎಲುವು (ಪರ್ಶುಕೆ 206). ಎಲುವುಗಳು (198). ಎಲುವುಗಳ (205). ಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿ (204). ಎಲುವಿನ ಗೋಡೆ (107). See B. 3, 123; 5, 243. — ಎಲುವುಸನ್ದಿಗಿಡ. (ವಿಶಲ್ಯೆ, ವನ್ತಿಕೆ Si. 446; *cf.* ಎಲುಬುಸನ್ದುಕಗಿಡ).

ಎಲೆ ĕla1-ĕ3. 1. **ಎಲೇ** ĕla1-ê2. O!, etc. (My.). Its use is that of ಎಲಾ. See *e. g.* Šmd. 68. 151. 152. 153. 155. 272; Bp. 1, 55; 5, 1; 11, 3. 10. 45; 13, 5. 7; 14, 13; 15, 19; 16, 27; 18, 67; 24, 78; 29, 19; 32, 58; 39, 50; 45, 14. 22. 25. 39. 48; 47, 53; 48, 8; 52, 19. 43; 53, 34. 63; 56, 51; 58, 28; 59, 46; Bh. 1, 8, 61. 77; 2, 13, 36; Ršv. 2, 48; 5, 119. 125; 7, 98; 13, 11. 102; Râm. 26, 22; J. 6, 1; 28, 35; 29, 17. 28. 36; B. 2, 34. **2,** = ಅಲೆ 3, ಎನೆ 2. (My.). — ಎಲೆಎಲೆ. rep. (ಘಢಘಢ Kk. 43; Šm. 60). See Šmd. 151; Bp. 38, 19; 49, 9; Ršv. 6, 34. — ಎಲೆಲೆ. rep. It is used in remembering (smaraṇa), deliberation (vicâra), and addressing (âmantraṇa, Šmd. 394). See Bp. 9, 31; 20, 8; 32, 24; 34, 9; 45, 42; 49, 23; J. 12, 40.

ಎಲೆ ĕlĕ. **2.** = ಎಲ 2. A leaf (ಪತ್ರ, etc. Nr.; Si. 122. 451. 465; ಪರ್ಣ No. 9; ಪತ್ರ, ಪರ್ಣ 39; C.; Abh. P. 7, 89; Tu. ಇರೆ, ಎಲೆ; T. ಇಲೈ; M. ಇಲ; Tĕ. ಆಕು, ರೇಕು); the blade of a knife, etc. (My.). **2,** the leaf, *i. e.* betel leaf (C.; T. ಇಲೈ); a leaf-plate. ಮರದ ಎಲೆ (ಬರ್ಹ, ಪರ್ಣ, ದಲ, ಪತ್ರ, etc. Hlâ.). ಮರದತ್ತಣಿನ್ ಎಲೆ ಉದಿರ್ದುದು (Šmd. 115). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕದಲ್ದುವು (297). ಒಣಗಿದೆಲೆ (ಪಟಿಗಂ I). ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರಂ (Hlâ.). ಸೀಲೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಧ್ವನಿ (ಮರ್ಮರ); ಎಲೆಯನ್ ಉಟ್ಟಿಹವನು (ಶಬರ); ಇಂಗಿನ ಎಲೆ (ಕಾರವಿ, ಬಾಷ್ಪಿಕೆ Nr.). ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರು, to sit over the leaf-plates, *i. e.* to sit at dinner (B. 4, 198; My.). ಸದೆ ಎಲೆ ಸೊಪ್ಪು (Bp. 16, 22). ಎಲೆಗೆ ಕಾಯಿ ಮುಚಿ, ಕಾಯಿಗೆ ಎಲೆ ಮುಚಿ. — ಎಲೆ ಮೆಲಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆನ್ದು ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಜಲಕಣಕಲಿತದಲಂ ನೀರ್ದಳಿದು ಇಟ್ಟ ಎಲೆ ಆಗೆ, ನಲಿನಿ ಕೆಲದಟ್ಟೆಗಳ ಇಟ್ಟಳ್ ಎನಿಸೆ ವಿಕಚಾಬ್ಜಂಗಳ್, ಕೊಳನ್ ಎಸೆದುದು ರಾಜಹಂಸದ ಅವುತಣದ ಎಡೆ ವೋಲ್ (Ršv. 12, 22). See Prv. s. ನೆಲ, ಬೇರು. — ಎಲಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. Betel leaf and areca nut (C.). ಎಲಡಿಕೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು, to put ĕlaḍikĕ into one's mouth (C.). ಎಲಡಿಕೆ ಹಾಕುವ ಬಟವೆ (ಹಡಪ G.). ಎಲಡಿಕೆಯ ತಿತ್ತಿ (My.) = ಎಲಡಿಕೆಯ ಚೀಲ (C.). — ಎಲೆಕಳ್ಳಿ. = ಎಲೆಗಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಎಲೆಕಾವು. The heat of leaves that have been held towards a light or a fire. ಎಲೆಕಾವು ಕೊಡು, to apply such hot leaves to alleviate pain (S. Mhr.). 2, = ಎಲೆತುಮ್ಬು. (My.). — ಎಲೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. A leaf split in the form of a pair of scissors, with which the head of a boy is touched before the first tonsure (S. Mhr.). 2, a pair of scissors to shear wool (My.). — ಎಲೆಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. A thorny and milky shrub or tree, Euphorbia nivulia Ham. (St. & Pl.; ಮಹಾತರು, ವಜ್ರ Mr. 136; ತಕ್ರ 517). 2, the prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (S. Mhr.; Z.). 3, = ಅವುಡಲ No. 2 (My.). — ಎಲೆಗುದ್ದಲಿ. A broad guddali (My.). — ಎಲೆಚೇಳು. A kind of scorpion. ಎಮ್ಮೆಚೇಳೆನ್ದು ವೃಶ್ಚಿಕ, ಶೂಕಕೀಟ; ಎಲೆಚೇಳೆನ್ದು ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ಎಲೆ ತಳಲ್. To get leaves, to sprout (ಪಲ್ಲವಪ್ರಾಪ್ತಿ Šmd. Dh.). — ಎಲೆತುಮ್ಬು. The stem of a leaf (C.). — ಎಲೆತೊಟ್ಟು. = ಎಲೆತುಮ್ಬು. (ವೃನ್ತ Si. 123; My.). — ಎಲೆದಟ್ಟೆ. -ತಟ್ಟೆ. A plate for keeping betel leaf in (My.). — ಎಲೆದೋಟ. -ತೋಟ. A betel garden (C.). — ಎಲೆನಾಗರ. A small and dangerous snake found in the foliage of the plantain and betel (My.). — ಎಲೆಪೆಣ್ಡಿ. A bundle of betel leaves (C.). — ಎಲೆ ಬಿಡು. To send forth leaves, to sprout, as a tree (G. 188; C.). — ಎಲೆಮಿಡಿತೆ. A green locust (My.). — ಎಲೆಯ ನಾರು. The fibre or vein of a leaf (ಮಾಢಿ Nr.; My.). — ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. The creeper called betel-leaf pepper, Piper betle Lin. (ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ, ನಾಗವಲ್ಲಿ Nr., Hlâ.; C.). — ಎಲೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. An arrow with a point in the form of a leaf (Ršv. 5, 52). *Cf.* ಬೋಳೆಯಮ್ಬು. — ಎಲೆಯುಗುರು. -ಉಗುರು. A kind of a nail-like knife that can be fixed on the top of a finger. In gathering betel leaves one is fixed on the thumb and another on the fore-finger to pinch the leaves off (C.). — ಎಲೆವನಿ. -ಹನಿ. A drop on a leaf. ಚಪಲಕಪಿ ನಿಜುಗೋಡಂ ಸೆಳೆದು ಅಲುಗೆ ಸೂಸುವ ಎಲೆವನಿಗಳ್ (Ršv. 9, 24). — ಎಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A leaf-house, an arbour or a hut made of leaves. ಎಲೆವನೆಯ ಹೊಬವಣ್ಣನು (Râm. 3, 6, 5). — ಎಲೆವರದು. -ಹರದು. Betel-leaf trade. ಎಲೆವರದಾಡು, to carry on such a trade (Šmd. 240). — ಎಲೆವಸ್ತ್ರ. A colored handkerchief (C.). — ಎಲೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.; My.). — ಎಲೆಸವುಟು. A metal spoon with a round blade or basin (My.).

ಎಲೆ ĕlĕ. **3.** = ಎಳೆ 3. — ಎಲೆಯುಪ್ಪು. = ಎಳೆಯುಪ್ಪು. (My.; Si. 314).

ಎಲೆಗಾಱ ĕlĕ-gâṟa. A male betel-seller (C.).

ಎಲೆಗಾರ್ತಿ ĕlĕ-gâṟti. A female betel-seller (C.).

ಎಲೊ ĕla1-ŏ4. ಎಲೋ ĕla1-ô3. O! etc. (ಭೋ G.).— Its use is that of ಎಲಾ, or ಎಲೆ 1 No. 1, perhaps connected with a little more force and resembling ಎಲವೊ. See *e. g.* Bp. 49, 9. 10; 55, 5. 52. 61; 51, 65; 52, 35; 60, 6; 61, 18; B. 2, 21. 47; 4, 90. 91.

ಎಲ್ಚಿ ĕlči. = ಎಗಚಿ No. 1, etc. (My.).

ಎಲ್ಬು ĕlbu. = ಎಲು, etc. (My.). ನೆರೆದ ನಿಶಾಚರರ್ ಎಲ್ಬು ಉ ಟಿಯೆ ತಿನ್ದ ಗಜಂಗಳೆ (Abh. P. 13, 66).

ಎಲ್ಲ ĕlla. (fr. ಎಬು). All; every thing; the whole (ಕೃತ್ಸ್ನ, ಸಮಗ್ರ, ಸಕಲ, etc. Hlâ.; ಅಖಿಲ Nn. 87; ಸರ್ವ 162; Tē. ಎಲ್ಲ; in T. & M. there exist ಎಲ್ಲಾಂ, ಎಲ್ಲಾಮುಂ, ಎಲ್ಲಾ ರುಂ; *cf.* ಇಡಿ 1). ಎಲ್ಲಂ (Šmd. 113. 121. 129. 134. 138. 139. 144. 188. 208. 384. 391). ಎಲ್ಲವು (122). ಪಾಲಿಕ್ಕುಂ ಜಗವೆಲ್ಲ ಮಂ ಕಮಲಭವಂ (268). ದೇಗುಲವೆಲ್ಲವಂ ತುಮ್ಬಿ (Bp. 49, 22). ಸರಕನೆಲ್ಲವ ಸನ್ತವಿಟ್ಟನು ತನ್ನ ಜಠರದಲಿ (Bh. 1, 10, 34). ಇನಿತೆಲ್ಲ ಮಂ ಕರ್ಣತನಯಂಗೆ ತೋಱುತಿರ್ದಂ ಭೀಮಂ (J. 3, 41). ತಿಮಿಂಗಿ ಲಮ್ ಎಲ್ಲಮಂ ನುಂಗುತಿರ್ಪುದು (6, 8). ಎಲ್ಲವಂ (12, 19). ಎಲ್ಲ ಕ್ಕೆಯಂ (Šmd. 222). ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ (Si. 327). ಎಲ್ಲಕೆ (Bp. 51, 1). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ (44, 51). ಎಲ್ಲವಱ (Šmd. 118. 292). ಎಲ್ಲವಱಿಂ (135). ಎಲ್ಲವಱಿಲ್ಲಿ (Nn. 87. 162). ಎಲ್ಲವರ್ (Šmd. 122. 123). ಎಲ್ಲರ್ಗೆ (J. 28, 19). ಎಲ್ಲರಿಗೆ (Bp. 2, 29). ಎಲ್ಲನ್ದದೊಳಂ (Šmd. 73). ಎಲ್ಲಂಗಮ್ (ಎಲ್ಲ ಅಂಗಮ್) ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮನ್ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮ! (183. 208). ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳ್ (335). ಪಶುವಿನೊಳ್ ಆದ ಅವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದ ಲಾದ ಉವೆಲ್ಲಂ ಜೀವಧನ ಎಮ್ಬುದು; ಶೂದ್ರನ ಭೇದವು ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿ ಗಳೆಲ್ಲಂ; ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು (Hlâ.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದ ಅವೆಲ್ಲಂ (Nr.). ಮಹೇನ್ದ್ರ ಮಹ ದೈಶ್ವರ್ಯಂಗಳ್ ಇವೆಲ್ಲಮ್ ಅಧ್ರುವಂ or ಅಧ್ರುವಂಗಳ್ (Šmd. 168). ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಇವೆಲ್ಲಮ್ ಒಳವೆ? (155). ನರರೆಲ್ಲಂ ಚನ್ದ್ರಸಾರೂ ಪ್ಯಮನೆ ಪಡೆದರ್ (Rśv. 11, 67). ಪೊರೆಯ ಶಬರಿಯರೆಲ್ಲ ಕರವೆತ್ತಿ ಪೊಗಟ್ದಿರ್ ಅವನ (Râghč. 17, 70). ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂ ತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೇ ತೂತು (Prv.). See, especially also with regard to the position, etc. of ಎಲ್ಲ, Bp. 2, 29; 9, 30; 14, 5; 16, 12; 18, 43; 22, 14; 27, 3; 38, 49. 60; 39, 26. 43. 59; 40, 43. 69. 89; 42, 13. 40; 43, 27. 40. 48. 65. 68; 44, 43; 46 sum.; 47, 7. 21; 49, 24. 42; 50, 80; 51, 1. 2; 52, 48; 59, 28; 60, 58. — ಎಲ್ಲದು. -ಅದು. It all (Šmd. 96. 182). ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಡಿತುಮ್ಬ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? (Prv.). — ಎಲ್ಲಮುಂ. -ಉಂ 1. = ಎಲ್ಲವೂ. All together. ಅಗ್ರ ದ ಅರಣ್ಯಮ್ ಎಲ್ಲಮುಂ ನೆಲಸರಿ ಅಪ್ಪಿನಂ (Rśv. 6, 34). — ಎಲ್ಲ ಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. of a goddess worshipped by all castes, a form of Pârvatî, one of the Šaktis (S. Mhr.; Tē., Tu.). — ಎಲ್ಲರುಂ. -ಉಂ 1. All the persons together; all men. See Šmd. 112. 183. 259. 298; J. 8, 23. ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೆ ಯ್ಗೆಯ್ದಂ (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ, etc. Nr.). ಇನಿತೆಲ್ಲರುಂ (J. 12, 50). — ಎಲ್ಲರೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲರುಂ. ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರೆ ಹುಚ್ಚ ತಾನೂ ನಕ್ಕ. — ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಂಜಿದರೆ ನಾನು ವೀರಾಜಿಗಂಜುವೆನು. — ಎಲ್ಲ ರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕೀಲಿ ಕೂತರೆ ಹೊಱೋರು ಯಾರು? — ಎಲ್ಲರೂ ಹೆ ಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು. — ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒನ್ದೇ ಬಟ್ಟೆ, ಕೊಡಗನಿಗೆ ಬೇಱೆ ಬಟ್ಟೆ (Prvs.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಅರಸಿನ ಅನ್ತಃಪುರ (Si. 423). — ಎಲ್ಲವೂ. -ಊ 7. All the things together; all things; the whole (ಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯ Si. 423; ಸ್ನಕ್ಷ 462; ಯಾವತ್ 468; ಅಭಿತಸ್ 470). ತುಪ್ಪ ಮೊಸರು ಮೊದ ಲಾದ ಅವೆಲ್ಲವೂ (ಪಯಸ್ಯ Nr.). ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು (Si. 254). — ಎಲ್ಲಾ. An optional form of ಎಲ್ಲ in compositions (Šmd. 208). ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಂ or ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಂ. ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರ್ or ಎಲ್ಲಾ ಪುರುಷರ್ (208). ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ, etc.); ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಮಂ ವಸುಮಣಿ ಎಮ್ಬುದು, ಎಲ್ಲಾ ಲೋಹಂ ತೈಜ ಸ ಎಮ್ಬುದು; ಎಲ್ಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳಂ ನಿಯಮಿಸುವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ); ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು (ಅನೂಚಾನ); ಎಲ್ಲಾ ಪಶುಗಳ ಮಱಿ (ಬರ್ಕರ Hlâ.). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ (ಸಮನ್ತತಸ್, etc.); ಎಲ್ಲಾ ಸೇನೆಯೂ ತೆರಳುವುದು (ಸರ್ವೌಘ, etc.); ಎಲ್ಲಾ ರಸಂಗಳ ಮೇಲಣ ಉದಕ ವು (ಮಣ್ಡ Nr.). At present also: ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುವ ವನು (Si. 362). ಭೂಮಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನೇ ಅರಸಾಗಿ (257). — ಎಲ್ಲಾ ದೋಷ ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ. — ಎಲ್ಲಾ (*i. e.* ಎಲ್ಲವು) ದೇವರ ಜಗಲಿ ಯಾದರೆ ನಿಲ್ಲೋದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲಿ? — ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಾ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು. — ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟ, ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ. — ಎಲ್ಲಾ ಹೊಕ್ಕಿತು, ಬಾಲ ಮಾತ್ರ ಉಱಿಯಿ ತು (answers the boy his schoolmaster, paying his whole attention to the movements of a rat). — ಎಲ್ಲಾ ಹೋದರೂ ಮಲ್ಲ ಉಱದ (Prvs.). See B. 3, 83; Bp. 38, 77; 41, 13; 61, 52; J. 1, 6. — ಎಲ್ಲಾಗಳ್. -ಆಗಳ್. Always, at all times (ಸ ರ್ವದಾ, ಸದಾ Nr.). ಎಲ್ಲಾಗಳುಂ (Kk. 3). — ಎಲ್ಲಾದು. -ಅದು. = ಎಲ್ಲದು. ಎಲ್ಲಾದಱಿಲ್ಲು (Si. 349). — ಎಲ್ಲಾನು. = ಎಲ್ಲವನ್ನು. (C.). — ಎಲ್ಲಾರು. = ಎಲ್ಲರು. (C.).

ಎಲ್ಲಿ ĕ11-alli. What place? in what or which place? where? whither? ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಿ (Šmd. 145). ಸುಭಕ್ತಿಯ ಸಮತೆ ಎಲ್ಲಿ ಇಹುದು, ಅಲ್ಲಿ ತಾನ್ ಇಹಂ (Bp. 10, 15; see also 55, 6). ಎಲ್ಲಿ (whither) ಹೋಗುವೆವು? (Bp. 26, 31). ಎಲ್ಲಿಗೆ (whither) ಪೋದಯ್? (Šmd. 153). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಅಯ್ದುವೆವು (Bp. 26, 31). ಎಲ್ಲಿನ್ದ, whence? (see Bp. 28, 41; 48, 10; B. 4, 136). ಎಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದಂ (J. 28, 26). ಎಲ್ಲಿಯ, of what or which place? of what sort? (My.). ಎಲ್ಲಿಯ ಚೀ ಲಮ್ ಇವು? (Bp. 30, 16). ಎಲ್ಲಿಯ ಕನಕಂ? (31, 16). ಸತಿಯೆ, ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯ ಗುರುಗಳ್? (51, 6). ನೀನ್ ಅದು ಎಲ್ಲಿಯ ತನ್ದೆ ಎನಗೆ? (3, 81). ಎಲ್ಲಿಯವ, a man of, or at, what or which place? or of what sort? (My.). ನೀನ್ ಎಲ್ಲಿಯವ? (Bp. 3, 82). ಈ ಕಳ್ಳನ್ ಎಲ್ಲಿಯವ? (31, 16). ಎಲ್ಲಿಯಣ = ಎಲ್ಲಿಯ. (My.). ಎಲ್ಲಿ ಯದು. -ಅದು. A thing of, or at, what place? whence, or where, is it? (C.). ಎಲ್ಲಿಯೋ? o, where? one does not know or is in doubt where (or how, B. 3, 62; 4, 52). ಎಲ್ಲಿನ್ದೋ? o, whence? one does not know or is in doubt whence (Bp. 43, 35; B. 4, 57). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪ (Prv.). — ಎಲ್ಲಾದರೂ. -ಆದರೂ. = ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. Whithersoever, etc. (B. 1, 25). — ಎಲ್ಲಿಗೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲಿಗೆಯು. (C.). — ಎಲ್ಲಿಗೆ ಯು. -ಉ 9. Whithersoever; wheresoever (Bp. 37, 46). — ಎಲ್ಲಿತನಕ. Up to what place? how far? (Bp. 54, 34). See Prv. s. ತೆಂಗಿನ ಮರ. — ಎಲ್ಲಿದಂ. (Šmd. 136). = ಎಲ್ಲಿಯವ. ಅಲ್ಲಿದಂ, ಇಲ್ಲಿದಂ, ಎಲ್ಲಿದಂ (136). ಸೊಬಗಿನ ಅಗರಮ್ ಎಲ್ಲಿದನ್? ಇಚ್ಛೆಯಾಣ್ಮನ್ ಎಲ್ಲಿದನ್? ಐರ್ದಗಾಣ್ಮನ್ ಎನ್ನರಸನ್ ಎಲ್ಲಿದನೋ, ಲಲಿತಾಂಗಿವಲ್ಲಭಂ? (136). See Rśv. 13, 104. — ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. -ಆದರೂ. Wheresoever; anywhere; everywhere; whithersoever (B. 2, 48; C.). — ಎಲ್ಲಿಯಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Šmd. 390). Wheresoever. — ಎಲ್ಲಿಯುಂ. -ಉಂ 1. = ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ. ಅಲ್ಲಿ ಯುಮ್ ಇಲ್ಲಿಯುಮ್ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ನರಂ (Šmd. 150). ಅಲ್ಲಿ ಇದು ಣ್ಬು ಎಮ್ಬ ಅರ್ಥದೊಳ್ ಎಲ್ಲಿಯುಮ್ ಉಳ್ಳ, ಒಡೆಯ, ವನ್ತ (ಎಮ್ಬ ಈ ಮೂಱು) ಶಬ್ದಮುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (73). See also 159. 275; J. 3, 2. — ಎಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ 7. = ಎಲ್ಲಿಯುಂ. (B. 3, 11; C.). — ಎಲ್ಲೆ ಲ್ಲಿ. rep. Where and where? at what or which places? ಓದುವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಮ್ಬುದು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿ ರುವದಿಲ್ಲ; . . . ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಓದುವಾಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಮ್ಬುವದಱ ಬಗ್ಗೆ ಗುಱುತುಗಳು ಉಣ್ಟೋ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕು (B. 3, 4).

ಎಲ್ಲೆ ĕllĕ. A limit, a boundary (My.; Tĕ.; M. ಎದೆ, ಎಲ್ಲೆ; T. ಎಲ್ಲೈ; Tu. ಎಲ್ಲ್ಯ, little, small, short). *Cf.* Sk. ವೇಲಾ? — ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟು. = ಎಲ್ಲೆ. (My.). ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಹದ್ದು (ಸೀಮೆ Si. 113). ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಓಪಾದಿಯಾಗಿ (100). — ಎಲ್ಲೆಕಲ್ಲು. A boundary-stone (My.).

ಎಲ್ವು ĕlvu. = ಎಲು, etc. (ಅಸ್ಥಿ, ಧಾತು, etc. Hlâ.; My.). ಒಡಲ ಎಲ್ವು (ಕಂಕಾಲ, ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ); ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ವು (ನಲಕ); ನಟ್ಟೆಲ್ವು (ಕಸೇರು Hlâ.).

ಎವ್ ĕv. = ಎಮ್ 1, etc. ಎವಗೆ (= ಎಮಗೆ, Bp. 42, 34; Bh. 1, 14, 25; Râm. 1, 16, 17).

ಎವಯಿಸು ĕvayisu. Tbh. of ವ್ಯವಯಿಸು (Abh. P. 15, after 64).

ಎವರ್ಣ ĕ-varṇa. The letter ಎ (Šmd. 63. 67. 151. 356).

ಎವು ĕvu. = ಎಂ 2, etc. Termination of the first person plural (Šmd. 254), *e. g.* ಕೇಳ್ದೆವು, ಕಣ್ಡೆವು, ಉಸಿರ್ದೆವು; ಆಪ್ಪೆವು (255); ಒಳ್ಳಿದೆವು, ಒಳ್ಳಿದರೆವು (257), ಪಿರಿಯರೆವು (258); ಕೇಳೆವು (262), ಅಮ್ಮೆವು (263), ಒಯ್ಯೆವು, ಕೊಳ್ಳೆವು (87); ಕೇಳಿದೆವು, ಹೊರಳಿದೆವು, etc. (C.).

ಎವುಳ್ಳಿ ĕvuḷḷi. = ಎಂಜಲ್, q. v. (ತಿನ್ನ, ಪತ್ತಳೆ, ಎಂಜಲ್ Šs.).

ಎವುೞು ĕvuḻu. See s. ಎ 13.

ಎವೆ ĕvĕ. = ಎಮೆ q. v., etc. (ಅಕ್ಷಿರೋಮ, ಪಕ್ಷ್ಮ Mr. 317; ವರ್ತ್ಮ, ಪಕ್ಷ್ಮ Nn. 86). ಕಣ್ಣೆವೆ (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Nr.; ಚವಲಮ್ಬು Šm. 70). See ಕಣ್ಣೆವೆ; Bp. 4, 26; 9, 3; 13, 18; 43, 42; 44, 40; B. 4, 83; J. 9, 8; 11, 37; 19, 21; 24, 4. — ಎವೆದೆಱೆಯಿಸು. -ತೆಱೆಯಿಸು. To cause to open the eye-lids (Grj. 5, 6). — ಎವೆಯಾಟ. -ಆಟ. A motion of the eyelid (Č. Bp. 47, 28). — ಎವೆಯಿಕ್ಕದವ. -ಇಕ್ಕದವ. A male person who never shuts his eye-lids: a deity (ಸುರ Šm. 8. 9). — ಎವೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಎಮೆ-. To put the eye-lids down, to shut them (J. 24, 45). ೧೫ ಬಾರಿ ಎವೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠೆ Nr.).

ಎವೆ ĕvĕ. Tbh. of ಯವ (ಯವ, ಸಿತಶೂಕ Nr.).

ಎಷ್ಟು ĕshṭu. (= ಎನಿತು, etc.). How much? etc. (see ಎನಿತು with which it is identical as to meaning; C.). ಎಷ್ಟಾಗಿ (Bp. 44, 50). ಏನ್ ಎನ್ದಡು (*i. e.* ಎನ್ದರೂ), ಎಷ್ಟಾದಡಂ ಬಿಡ ತನ್ನನ್ನವ ನೀಚ ತಾಂ (Sš. 85). ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ನಷ್ಟವಾಗದೇ ಬಿಡದು (Prv.). ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ (ಯಾವತ್ Si. 468). ಮಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ತರದ್ದು? (B. 1, 1). ಎಷ್ಟಱ; ಎಷ್ಟಱಲ್ಲಿ, ಎಷ್ಟಱೊಳಗೆ; ಎಷ್ಟಕೆ, ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ (C.). ಎಷ್ಟು ಮನ್ದಿ or ಎಷ್ಟು ಜನರು? how many people? (C.). ಎಷ್ಟು ಮನೆ or ಮನೆಗಳು? (C.). — ಎಷ್ಟನೆಯ. -ಅನೆಯ. = ಎನಿತನೆಯ. ಎಷ್ಟನೆಯದು (B. 1, 11). — ಎಷ್ಟನ್ತ. -ಅನ್ತ. (Literally: how much end? *i. e.*) what extent? to what extent? how long? how far? also: to what an extent! etc. (C.) ಎಷ್ಟನ್ತ ಬಡತಾ ತಾಳಲಿ? (B. 3, 59). ಅವನ ಘಜೀತಿ ಎಷ್ಟನ್ತ ಹೇೞಲಿ! (B. 4, 198). ಅವನ ಕಷ್ಟ ಎಷ್ಟನ್ತ ಹೇೞ ಬೇಕು? (5, 64). ಎಷ್ಟನ್ತ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುತ್ತಿ? (C.). — ಎಷ್ಟಱ ಮಟ್ಟಿಗೆ. = ಎಷ್ಟನ್ತ. (C.). — ಎಷ್ಟಱವನು. -ಅವನು. A man of what position, power, faculties, etc.? (C.). — ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ. = ಎಷ್ಟಱ ಮಟ್ಟಿಗೆ. (C.). — ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. What measure? etc. ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ, to whatsoever extent (B. 4, 107). ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರೂ, whatsoever, or to whatsoever, extent (B. 4, 88. 90. 195). — ಎಷ್ಟೊ. -ಒ 4. ಎಷ್ಟೋ. -ಓ 3. How (very) many! (B. 1, 13; 3, 67. 77; 4, 40. 70; 5, 268), 2, o, how much or many? one does not know how much or many (B. 3, 28. 40; 4, 205. 224).

ಎಸ ĕsa. — ಎಸಮುಚ್ಚೆ. A cover, a lid (ಪಿಧಾನ, ಉದಂಚನ Hlâ.; Mr. 210, o. rs. ಎಸಮುಚ್ಚೆ, ಎಸಮುಸಿ). — ಎಸಮುಸಿ. = ಎಸಮುಚ್ಚೆ, q. v.

ಎಸಕ ĕsaka. (fr. ಎಸೆ 3). Shine, splendor, beauty; appearance; form; state of being: fate; delight (ಮೇಣಿಸುವುದು Čt. II, 41; Tĕ. ಎಸಕ, delight; ಎಸಗು, to be or happen; to arise, be felt, as a passion; to be agreeable; to appear or shine). ಮುನಿಸು ಇದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆ ಎನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವ ಎಸಕಂ (Šmd. 179). (ಧೂರ್ತರ) ವ್ಯಸನದ ಎಸಕದಿಂ ಮೆಯ್ಯಱಿಯದೆ, ಮನೆ ಮನೆವಾರ್ತೆಯಂ ಮಱೆದು, ಲಜ್ಜೆಯಂ ತೊಱೆದು ಇರುತ್ತಿರೆ (Šâstrasâra in W. 1321). ದೆಸೆವೆಣ್ಗಳ್ ಬಿಸಿವಿಸಲಿಂ ಬಸವೞಿದು ಉಃಪೆನ್ದು ಸುಯ್ದು ಬಿಸುಸುಯ್ ಎಲರ್ ಎಪ್ಪು ಎಸಕಮನ್ ಒಡರ್ಚೆ ಬೀಸಿದುದು ಅಸದೃಶಸೋಷ್ಣಪ್ರಭಂಜನಂ ಬೇಸಗೆಯೊಳ್ (Rśv. 5, 32). See Abh. P. 9, 96; Šśv. 2, after 2; J. 17, 6. 22; 28, 23; 34, 3. — ಎಸಕಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. Shine or form to be destroyed (Abh. P. 13, 123).

ಎಸಗು ĕsagu. 1. To engage in, to undertake, to commence; to do, to make, to perform (ಉದ್ಯೋಗ Šmd. Dh.; ಮಾಡು Šmd. 268 Cm.; T., M. ಎಡು, to take up; to undertake; T. ಇಱೈ, to join; to act; ಇಯಱ್ಱು, to do; T. ಏಯ್, M. ಏಟು, ಏತು, to unite, fit, meet, take effect; Tu. ಎತ್ತು, ಎಸ್ಸು, to raise; see Tĕ. s. ಎಸಕ). ಎಸಸ (= ಎಸಗುವ, Šmd. 275). See Rśv. 5, 117; 6, after 11; 6, 23; 9, 12; 13, 9 (ಎಸಪುದು). 14. 18; Bh. 1, 8, 1. 53; J. 2, 9. 19. 25; 4, 15. 62; 6, 4; 9, 21; 12, 1; 16, 27; 20, 9; 25, 17; 29, 39. **2**, to commence (v. i., J. 32, 55).

ಎಸಗು ĕsagu. 2. Engaging in, etc. See s. ಪುಸಿ 2.

ಎಸಗೆ ĕsagĕ. = ಎಸಿಗೆ, etc. (My.).

ಎಸಡಿ ĕsaḍi. = (ಎಣ್ಡ್ರಿಕಾಯಿ), ಏಡಿ 1, (ನಳ್ಳಿ, ಲಳ್ಳಿ). A crab (ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟ Hlâ.; T. ಞಣ್ಡು, ಞೆಣ್ಡು, ನಣ್ಡು; M. ಞಣ್ಡು; *cf.* ಇಡಕು 1, ಪಿಸುಕು, ಹಿಡಿ).

ಎಸಡಿಗೆ ĕsaḍigĕ. = ಎಸಱಿಗೆ. (Šmd. 28; dative of ಎಸಡಿ?).

ಎಸದು ĕsadu. = ಎಸೆದು. P. p. of ಎಸೆ 1 & 3.

ಎಸರ್ ĕsar. (Šmd. 52). **ಎಸರು.** The water in a cooking pot when in a state of boiling; the water that is strained off from boiled vegetables or pulse; the water with the boiled vegetables, etc., pepper water (C.; Tĕ.; *cf.* ವ್ಯಜನ?). See ನೀರೆಸರ್; Prv. s. ಪಡವಲ 1.

ಎಸಳ್ ĕsaḷ. ಎಸಳು. A flower-leaf, a petal (C.; Tu.; T. ಇದೞ್, ಅದೞ್, ಏಡು; M. ಇದಳ್, ಇದೞ್, ಅದೞ್; ಇದೆ, a sprout, shoot); a small twig with leaves (My.). ಪೂವಿನೆಸಳ್ (Šmd. 28. 161). ಎಸಳ್ಗೆ, ಎಸಳ್ಗಳ್ (52). ಬನ್ದುಗೆಯೆಸಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳ್ (ditto). ಆ ಹೂಗಳಿಗೆ ಮೂಱು ಮೂಱು ಎಸಳುಗಳು ಇರುವವು (B. 3, 106). See Bp. 18, 30; 22, 7; Bh. 1, 5, 9; 1, 20, 54; Šśv. 1, 72; ಅಜ್ಜೆಸಳ್, ಅರೆಯೆಸಳ್, ಕೇಱೆಸಳ್, ಕುತ್ತೆಸಳ್, ನಿಟ್ಟೆಸಳ್, ಪಸುರೆಸಳ್. — ಎಸಳುಕಣ್. = ಎಸಳ್ಗಣ್. (J. 29, 29). — ಎಸಳ್ಗಣ್. -ಕಣ್. A petal-like eye (J. 6, 16; 8, 21). — ಎಸಳ್ಗುಱುಪ. -ಕುಱುಪ. An island-like leaf. ಕಿಱುಮುಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಈಸಿ, ಪೊದೞ್ದುರ್ದ ಇಡಿವಿರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಱುಪದೊಳ್ ಅಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಗರೆದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು, ನೀಳ್ದೆಱಗಿದ ಕೇಱೆಸಳ್ವೞಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ ಪರಾಗಪುಂಜದೊಳ್, ಪಱಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗತತಿ ನೀರಜದೊಳ್

ನಿಜಸಾಂಗಸುಳೇಲಿಯಿಂ (Čpr. 7, 60). — ಎಸಳ್ವಸೆ. -ಪಸೆ. (Šmd. 54). A bed of flower-leaves. — ಎಸಳ್ವಟ್. -ಬಟ್. The way, or place, of a petal (Čpr. 7, 60). — Cf. ಇಗರು 2 & 3?

ಎಸಳೆ ĕsaḷĕ. N. of a jungle tree (Ršv. 5, 58; My.).

ಎಸಱ್ ĕsaṟ. (Šmd. 59). ಎಸಱ್ಗಳ್, ಎಸಱ್ಗೆ (52).

ಎಸಱ್ಗೆ ĕsaṟgĕ. = ಎಸಡಿಗೆ, q. v.

ಎಸಿಗೆ ĕsigĕ. = ಎಸಗೆ, ಎಸುಗೆ. Shooting, throwing; a throw, a shot (My.). ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ (Si. 285).

ಎಸು ĕsu. 1. = ಇಸು 3, etc. To shoot an arrow; to throw. ತೀಕ್ಷ್ಣವೆಸುಜಾತ (ಲಘುಹಸ್ತ, ತೀಕ್ಷ್ಣವೇಧಿ Hlâ.). ಬೇಟೆಕಾಱನ್ ಎಸುವದಱಿನ್ದೆ ಆದ ಬಲದ ಗಾಯವನುಳ್ಳ ಮೃಗಂ (ದಕ್ಷಿಣಾರುಸ್); ಎಸುವವನು (ಕೃತಹಸ್ತ, ಸುಪ್ರಯೋಗ, ಕೃತಪುಂಖ Nr.). ಎಸುವಡೆ (Grj. 8, 13). See Bp. 34, 24. 27; 40, 7; J. 8, 35; ಪಱಿಯಲೆಸು; ಪೂಣ್ದೆಸು.

ಎಸು ĕsu. 2. (fr. ಇಸು 3). (Šmd. 250). Shooting, throwing. ರತೀಶ್ವರನ ಎಸುವಿನ್ದೆ (Grj. 4, 113).

ಎಸುಗೆ ĕsugĕ. = ಎಸಿಗೆ, etc. (Grj. 8, 39; Râm. 30, 11; Bh. 8, 23. 12. 45; J. 6, 32; 12, 29. 31. 35. 40; 13, 16. 20; 16, 40; 20, 12. 58; 21, 35; My.).

ಎಸೆ ĕsĕ. 1. = ಎಸು 1, etc. To shoot an arrow; to throw (My.). P. ps. ಎಸೆದು, ಎಸ್ತು. ಪರಿನರ್ತನಂಗೆಯ್ವುತಿರೆ ನವಿಲು, ಬೇಡ ಕಣ್ಡು, ಇರದೆ ಎಸೆಯೆ (Râghc. 17, 71). See Si. 280. 281. 289.

ಎಸೆ ĕsĕ. 2. A shot; a throw (My.).

ಎಸೆ ĕsĕ. 3. To shine, to be brilliant; to be beautiful; to be distinguished; to appear; to become manifest (ಶೋಭೆ Šmd. Dh.; ಶೋಭಿಸು Šmd. 2 Cm.; ಒಪ್ಪು 56 Cm.; T. ಇಯಂಗು, to shine; see ಎಸಕ). See Šmd. 2. 18. 24. 56. 74. 75. 76. 81. 133. 163. 216. 235. 255. 297; Bp. 1, 26; 8, 23. 24; 12, 34; 22, 4; 44, 71; 50, 33; 53, 25; Bh. 2, 13, 25; Ršv. 2, 38. 46. 47. 48. 50; 9, 11; J. 1, 3; 3, 6. 17. 24; 5, 7; 8, 4. 5. 6; 12, 25; 17, 20. 21; 19, 6; 26, 4; 28, 26. 58; Č. Bp. 2, 3; 5, 5. 7. 48. 52; Râm. 13, 4. 10. 11; Abh. P. 3, 41. 42.

ಎಸ್ತು ĕstu. = ಎಸೆದು. Vulgar P. p. of ಎಸೆ 1. (Si. 280. 288; My.).

ಎಹಗೆ ĕ11-hagĕ1. = ಎಂಗೆ, ಎಹಂಗೆ, ಎಹೆಂಗೆ, ಹೆಂಗೆ, ಹೇಗೆ, ಹ್ಯಾಗೆ, ಹ್ಯಾಂಗೆ. What manner? in what manner? how? (Cf. T. ಎವ್ವಗೆ). ತಿಬ್ಬಮ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಗೆ ಮಾಡಿದಂ. ದೋಷರಹಿತಮ್ ಎಹಗೆ ಅಹುದು, ಅದ್ ಪೇಳ್ದಿಂ (Šmd. 175). See Bp. 15, 17; 18, 43; 36, 32. 33; 37, 9; 40, 38; 41, 11; 43, 57. 79; 44, 13; 58, 32; 61, 68.

ಎಹಂಗೆ ĕ11-haṅgĕ. = ಎಹಗೆ, etc. What manner? etc. ಯುಕ್ತಿಗೆ ಎಹಂಗೆ ಅಹುದು, ಅಹಂಗೆ (Šmd. 164 Mdb. Cm.). See Bp. 36, 57; 53, 36.

ಎಹೆಂಗೆ ĕ11-hĕṅgĕ. = ಎಹಂಗೆ, etc. (Bp. 57, 67).

ಎಳ್ ĕḷ. 1. = ಎಳ್ಳು, q. v. (Šmd. 83. 84; T., M.; Tu. ಎಣ್ಮೆ). ಎಳ್ಳಂ (84). ಎಳ್ವೊಳ್ ಎಣ್ಣೆ (163). — ಎಳ್ಳನಿತು. -ಅನಿತು. As much as a gingely seed (Bp. 37, 55; J. 10, 24; 13, 30; 17, 13).

ಎಳ್ ĕḷ. 2. = ಎಳ. — ಎಳ್ಗಱು. = ಎಳೆಗಱು. (My.). — ಎಳ್ನೀರು. = ಎಳನೀರು. (My.).

ಎಳ ĕḷa. = ಎಳ್ 2, ಎಳೆ 2. Tenderness; youngth, youth; weakness; moderation; lightness in colour; etc.; (tender, etc.; see ಎಡ 2). — ಎಳ ಅಂಚೆ. (Šmd. 70). A young goose. — ಎಳಕವುಂಗು. = ಎಳೆಗೊಂಗು. (J. 19, 6). — ಎಳಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. = ಎಳಗನ್ದಿ. A cow (or buffalo) that has lately calved, a milch cow (My.). ಕಱುಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಎಳಗನ್ತಿಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ವಾತ್ಸಕ ಧೈನುಕ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಳಗನ್ತಿಯಾಕಳು (ಧೇನು, ನವಸೂತಿಕೆ Nr.). ಎಳಗನ್ತಿಹಸು (ಧೇನುಕೆ Nr.). — ಎಳಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ಎಳಗನ್ತಿ, ಎಳೆಗನ್ದಿ. (ಧೇನು, ನವಪ್ರಸೂತೆ Hlâ.; My.). — ಎಳಗಱಿಕೆ. -ಕಱಿಕೆ. Young or tender kaṟikĕ grass (C.). — ಎಳಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. N. of a village. ಎಳಗುಡೀ ಸಕ್ಕರೆ (B. 3, 45). — ಎಳದನೆ. -ತನೆ. A recently formed fetus. ಎಳದನೆಯಾವು (ಪಲಿಕ್ನಿ, ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ Hlâ.). — ಎಳನೀರ್. -ನೀರು. The water of an unripe cocoanut (My.). ಎಳನೀರ್ಗಳ್ (J. 3, 27; 11, 38). — ಎಳನೀರ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A stream of such water. ಬೇರ್ವರಸು ಕಾಯ್ತ ಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ವೊನಲಂ ಕಱೆವ ತೆಂಗು (Šmd. 81). — ಎಳಮಾವು. A young or tender mango tree or mango. ಎಳಮಾವೇ! (Šmd. 152). — ಎಳಮುತ್ತು. (Šmd. 166). A delicate, fine pearl. — ಎಳಲತೆ. (Šmd. 386; Kk. 99). A tender creeper. — ಎಳವರ್ತಿ. -ಪರ್ತಿ (?). Young cotton (?). ತಱಿಯಲ್ ತಕ್ಕೆಳವರ್ತಿಗಳ್ಗೆ (Šmd. 277, o. r. in Mdb. ಇಱಿಯಲ್). — ಎಳವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳಲತೆ. ಎಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲಮ್, ಅಲರ್ದೊಂಗಲೆ ಕೇಸರಂ (Šmd. 81). — ಎಳವುಲ್ಲು. -ಹುಲ್ಲು. Young grass (ಶಷ್ಪ, ಬಾಲತೃಣ Hlâ.). — ಎಳವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. The young or new moon. ಎಳವೆಱೆ ದಾಡೆ, ಕೆನ್ದಳಿರ ನಾಲಗೆ (Šmd. 81).

ಎಳಕು ĕḷaku. Young age (C.). ಆನೆ ಎಳಕಿರುವಾಗ ಕೋಱೆಗಳು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 238).

ಎಳಗ ĕḷaga. A species of sheep with rough wool; the ram is occasionally used by boys to ride on (C.; cf. Sk. ಏಡಕ, ಎಳಗ = T. ಏಟಿಗ = Tĕ. ಏಟಿ = Sk. ಏಡ).

ಎಳಚಿ ĕḷaci. = ಎಲಚಿ, etc. The jujube (My.). — ಎಳಚಿಯ ಗಿಡ. (ಕರ್ಕನ್ಧು, ಕೋಲಿ, ಘೋಣ್ಟೆ Si. 130). — ಎಳಚಿಯ ಹಣ್ಣು. (ಕುವಲ, ಫೇನಿಲ, ಸೌವೀರ, ಬೋರೆಹಣ್ಣು Si. 130).

ಎಳತು ĕḷatu. = ಎಳದು 1. (Tĕ. ಲೇತ). ಎಳತಾದ ಎಲೆ (ಪಲ್ಲವ Si. 123).

ಎಳದು ĕḷadu. 1. (Šmd. 70). = ಎಳೆದು. That is tender, young, etc. (See ಎಳ). — ಎಳದಾಗು. -ಆಗು. To decrease (J. 23, 41).

ಎಳದು ĕḷadu. 2. (= ಎಳಿದು). Moving about, unsteadiness, fickleness; tremblingly, unsteadily, ficklely (ತರಲಾರ್ಥ, ಬೆಳ್ಪಳಿಂ Šmd. 395 Cm.; M. ಇಳಗು, to move, shake, fluctuate, stir; ಇಳಕ್ಕು, to get into motion, to move, etc.).

ಎಳಱ್ ĕḷaṟ. = ಅಳಱ್ 2, q. v. Fear (ಭಯ Čt. II, 19).

ಎಳವು ĕḷavu. To arrange; to order (ಅಧಿಕರಣ Šmd. Dh.).

ಎಳವೆ ĕḷavĕ. (Šmd. 247, o. r. in Mdb. MS. ಎಡವೆ).

ಎಳಸು ĕḷasu. 1. To desire, to long for; to take pleasure in (ಇಚ್ಛೆ Šmd. Dh.; Tĕ. ಲಾಚು; T. ಇಳಿ, ಇಯ್ಯೆ, connexion, concord; ಇಣೈ, union; lust = ಇಚ್ಛೈ; see ಎಣೆ 1). See Šmd. 297. 348; Bp. 11, 6. 10; 18, 12; 20, 19; 37,

54; 39, 50; 40, 31. 50. 72; 42, 25; 52, 42; Čt. I, 1; Grj. 4, 72; Ršv. 5, 39. 78; 6, after 24; 8, 117; 10, 9; 13, after 95; Râghc. 17, 66; J. 3, 28; 4, 41; 5, 24. 59. 68; 6, 37; 7, 42; 10, 31; 11, 16; 15, 5; 28, 40. 48. 58; 30, 23; 32, 28.

ಎಳಸು ĕḷasu. 2. Desire, etc. (Grj. 5, 57).

ಎಳಸು ĕḷasu. 3. = ಅಳಸು 1, q. v.

ಎಳಿದು ĕḷidu. (= ಎಳದು 2). Unsteadiness, fickleness (? Abh. P. 15, 69).

ಎಳೆ ĕḷĕ. 1. A rafter (S. Mhr.; B. 4, 121. 122).

ಎಳೆ ĕḷĕ. 2. = ಎಳ, q. v. (Tu.; Tĕ. ಎಡೆ, ಲೇ). Genitive ಎಳೆಯ or ಎಳೇ; locative ಎಳೆಯಲಿ, ಎಳೆಯಲ್ಲಿ, ಎಳೇಲಿ. ಎಳೆಯ ಹುಲ್ಲು (ಶಷ್ಪ, ಬಾಲತೃಣ Nr.). ಎಳೆಯ ನೀಲಂ (ರಾಜಾವರ್ತಂ Šm. 69; Kk. 85). ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ (ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ, ಪ್ರವಾಲ Mr. 106). ಎಳೆಯ ಪವಳ (ಪ್ರವಾಲ, etc. 505). ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ (ಧೇನುಕೆ 471). ಕಾತ ಎಳೆಯ ಮಾವುಗಳ ಬನಬನದ ಠಾವುಗಳ್ (J. 17, 4). ಎಳೆಯ ದವನದ ಮೇಲ್ವೊದಕೆ (Ršv. 10, after 31). ಎಳೆಯ ಶಿಶು (B. 5, 321). ಎಳೇ ಹುಲ್ಲು, ಎಳೇ ಗಟಿಕೆ (Si. 165). ಎಳೇ ಮಗು (196). ಎಳೇ ರೇಕುಗಳು (97). ಎಳೇಲಿ ಬರಲೊ? ಮುಪ್ಪಿಲಿ ಬರಲೊ? — ಎಳೇ (ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ) ಮರುಳೊ? ಎಪ್ಪತ್ತೇ (ಎಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ) ಮರುಳೊ? (Prvs.). — ಎಳೆಕಱು. = ಎಳೆಗಱು (Si. 318). — ಎಳೆಕಾವು. Slight heat (C.). — ಎಳೆಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ಎಳಗನ್ದಿ. (ಧೇನು Mr. 181; J. 11, 4). ಎಳೆಗನ್ದಿಯಾಕಳು (ಧೇನು, ನವಸೂತಿಕೆ Nr.; Si. 322). — ಎಳೆಗನ್ದು. -ಕನ್ದು. = ಎಳೆಗನ್ದಿ. (My.). — ಎಳೆಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. Light black (Mr. 275; My.). — ಎಳೆಗಱು. -ಕಱು. A young calf (ವತ್ಸ Nr.; J. 19, 31). ಎಳೆಗಱುಂ ತಾನ್ ದೊಡ್ಡಿತೆತ್ತು ಆಗದೇ? (Sš. 44). — ಎಳೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. A young, only partly developed fruit of the kây class (ಮಿಡಿ Kk. 23; Ššv. 1, 51); a young kây. ತೆಂಗಿನ ಎಳೆಗಾಯೊಳಗಿನ ನೀರು (B. 2, 41). — ಎಳೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಎಳೆಗಾಯ್. (ಮಿಡಿ Šm. 22; ಶಲಾಟು, ಕೋಮಲ Hlâ.; ಶಲಾಟು Si. 123). ಎಳೆಗಾಯಿಗೆ ಸೀಯಾಳವೆನ್ನಲೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 2, 41). — ಎಳೆಗಾಳಿ. A gentle wind (Ršv. 5, after 19; 12, 23; Č. Bp. 11, 5; J. 16, 23; 31, 1). — ಎಳೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. A tender infant (C.). — ಎಳೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. A light red, the colour of the dawn (My.; ಅರುಣ, ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ Si. 51). ಎಳೆಗೆಮ್ಪುಳ್ಳ ನೆಯ್ದಿಲೆ 94). — ಎಳೆಗೌಂಗು. -ಕೌಂಗು. = ಎಳಕವುಂಗು. Young areca (Čpr. 7, after 92; Ršv. 10, after 31). — ಎಳೆಜೊನ್ನ. Faint moonshine (Ršv. 11, 80). — ಎಳೆತುಲಸಿ. Young tulasî (J. 26, 68). — ಎಳೆತೆಂಗು. A young cocoanut tree (Čpr. 7, after 72). — ಎಳೆತೊಗಲ್. A tender, soft skin or hide (B. 5, 26). — ಎಳೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. 1. Tender foliage to appear (see s. ಅರಮೆ 1). — ಎಳೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. 2. Tender young foliage (ಪಲ್ಲವ, ಕಿಸಲಯ Mr. 106; ತೊವಲ್ Čt. II, 105). ಇಮ್ಮಾವಿನ ಎಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Čpr. 7, after 92). See Ršv. 2, 41; 10, after 31; J. 19, 34; 29, 49). — ಎಳೆದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. = ಎಳೆವೆಱಿ. (Abh. P. 3, 2). — ಎಳೆದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. A young black bee (J. 2, 65; 3, 3; 28, 43). — ಎಳೆನಗೆ. A smile (Bp. 16, 27; 26, 13; 28, 19; 57, 33; 60, 2; J. 1, 1; 2, 52; 11, 18; 13, 57; 16, 11; 19, 21). — ಎಳೆನಡಿಕೆ. One of a horse's paces: walk (ಅಸ್ಕನ್ದಿತ Si. 274). — ಎಳೆನನೆ. A delicate bud (Ršv. 2, 37). — ಎಳೆನಾಯ್. A young or small dog (J. 28, 41). — ಎಳೆನಾರು. A tender, delicate, fine fibre (My.). — ಎಳೆನೀರು. = ಎಳನೀರ್ (My.; B. 2, 41). — ಎಳೆನೀಲ. A light blue (My.); a kind of sapphire (ರಾಜಾವರ್ತಂ Šmd. II). — ಎಳೆನೇಸಱ್. The just risen sun (Abh. P. 3, 2; J. 1, 3). — ಎಳೆಪಾಕ. A slight degree of boiling (My.). — ಎಳೆಪುರ್ಬು. A delicate, fine eyebrow. — ಎಳೆಪುರ್ಬುದೋಳ್. -ತೋಳ್. Delicate eyebrows and arms (J. 6, 27). — ಎಳೆಪುಲ್. = ಎಳವುಲ್ಲು. (ಶಷ್ಪ Mr. 109; J. 15, 18). — ಎಳೆಪ್ರಾಯ. Youth (C.). — ಎಳೆಬಣ್ಣ. Light or faint colour (My.). — ಎಳೆಬಿಳುಪು. A dusty-white colour (ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು, ಧೂಸರ Si. 51). — ಎಳೆಮಕ್ಕಳ್. Young children (J. 28, 22). — ಎಳೆಮಱಿ. A tender young (B. 2, 67). — ಎಳೆಮಾದಳ. A young citron (J. 30, 16). — ಎಳೆಮಾವು. = ಎಳಮಾವು. (J. 29, 45). — ಎಳೆಮಿಂಚು. A faint lightning (Ršv. 1, 132; 8, 102). — ಎಳೆಮೀನ್. A young, small fish (J. 6, 6). — ಎಳೆಮುತ್ತು. = ಎಳಮುತ್ತು. (Bh. 2, 13, 26). — ಎಳೆಮೊಗರು. A delicate bud (My.). — ಎಳೆಯಂ. -ಅಂ 3. (Šmd. 185). A young man; a boy (J. 28, 16). ಎಳೆಯರ್ (J. 5, 57). — ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳೆವಳ್ಳಿ. (J. 19, 31). — ಎಳೆಯ ಮಾವು. = ಎಳೆಮಾವು. (J. 17, 4). — ಎಳೆಯ ಮೀನ್. = ಎಳೆಮೀನ್. (J. 9, 24). — ಎಳೆಯವ. -ಅವ. = ಎಳೆಯಂ. (My.). ಎಳೆಯವ ತೋಳಾಡಿಸಿದ ಅನ್ನ, ಎಪ್ಪತ್ತಱವ ಅಡಿಸಿದರೆ ಒಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ಎಳೆಯ ವಲ್ಲಿ. = ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿ. (J. 30, 15). — ಎಳೆಯಳ್. -ಅಳ್ 3. (Šmd. 135). A young woman; a girl (Grj. 3, after 91). — ಎಳೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A young leaf (Čpr. 7, after 92). — ಎಳೆಯೆಳೆ. rep. (B. 5, 240). — ಎಳೆಲತೆ. = ಎಳಲತೆ. (Čt. II, 68. 98; Bp. 42, 23; Bh. 1, 5, 8). — ಎಳೆವರೆಯ. -ಹರೆಯ. = ಎಳೆಪ್ರಾಯ. (My.). — ಎಳೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಎಳವಳ್ಳಿ. (Ršv. 13, after 104). — ಎಳೆವಾಡಿವಚನ್ದ್ರ. -ಪಾಡಿವ-. The crescent of the moon of the first day of the šuklapaksha (Šâstrasâra in W. v. 1273). — ಎಳೆವಾಸಿ. -ಪಾಸಿ. A multitude of fine braids of hair (J. 6, 23). — ಎಳೆವಾೞೆ. -ಬಾೞೆ. A young plantain. ಎಳೆವಾೞೆಯ ಸುೞಿಯೆಲೆ (Čpr. 7, after 92; Abh. P. 9, 79). — ಎಳೆವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. A moderate sunshine as that of the morning and evening or of the cold season (Abh. P. 3, 13; Ršv. 9, 28; J. 3, 18; 17, 7). — ಎಳೆವುಲ್. -ಪುಲ್. = ಎಳವುಲ್ಲು. (Ršv. 8, 125). — ಎಳೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A young woman (J. 6, 18. 27. 32; 30, 2. 18). ಎಳೆವೆಣ್ಗಳ ಪಟ್ಟ (Ršv. 13, after 59). — ಎಳೆವೆಣ್ಡಿರ್. -ಪೆಣ್ಡಿರ್. Young women (Abh. P. 15, 45; Râm. 1, 36, 58). — ಎಳೆವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. = ಎಳವೆಱೆ. (Abh. P. 16, 88; Grj. 4, 20; Bp. 4, 28. 40; 17, 11; 42, 24. 37; Ršv. 13, after 59). — ಎಳೆವೆಱೆಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A beam of the new moon (R.). — ಎಳೆವೆಲರ್. -ವ್-ಎಲರ್. = ಎಳೆಗಾಳಿ. (J. 3, 24; 8, 2; 30, 36). — ಎಳೆವೇಡತಿ. -ಬೇಡತಿ. A young Bêḍati (Ršv. 5, 97; 6, after 24). — ಎಳೆಸಡ್ಡಿ. A sowing machine with only one aperture (C.). — ಎಳೆಸಿಂಗ. A young lion (J. 4, 33). — ಎಳೆಸುಯ್ಲ್. A slight sigh (Ršv. 12, 56). — ಎಳೆಹದ. An imperfect degree of ripeness, of cooking, etc. (C.). — ಎಳೆಹದಿರು. A fruit newly come forth, a very young fruit (My.). — ಎಳೆಹಱು. = ಎಳೆಹದಿರು. (My.). — ಎಳೆಹುಲ್ಲು. = ಎಳೆವುಲ್. (B. 4, 79).

ಎಳೆ ĕḷĕ. = ಇಳೆ, etc. (ಭೂವಾಚಕ Šmd. Dh.; ಇಳೆ 557; ಭೂಮ್ಯರ್ಥ I; ಬೂವಿ, ದರೆ, etc. Šm. 37; ಭೂಮಿ 112). — ಎಳೆತೇರ. -ತೇರ. Whose chariot is the earth: Šiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Šm. 2). — ಎಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯ ಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 27, 19; cf. ಇಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯಾರ).

ಎಳೆತನ ĕḷĕtana. Tenderness; youth (My.; Si. 322). ಎಳೆತನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯದ್ದು ಎಪ್ಪತ್ತಱ ಮೇಲೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಎಳೆದು ĕḷĕdu. = ಎಳದು 1. ಎಳೆದು ಅಪ್ಪ ಪಶು (ಪಲಿಕ್ನಿ, etc. Nr.).

ಎಳೆಯಂ ĕḷĕyam. ಎಳೆಯಳ್. ಎಳೇ. See s. ಎಳೆ 2.

ಎಳ್ಳು ĕḷḷu. = ಎಳ್ 1. The oil-plant Sesamum indicum, the gingely-oil plant and its seed

(ತಿಲ Mr. 374; see ಅಗಸೆಳ್ಳು, ಊರೆಳ್ಳು, ಕರೆಯೆಳ್ಳು, ಕಾಡ ಗುಱುಯೆಳ್ಳು, ಕಾಡೆಳ್ಳು, ಕಾರೆಳ್ಳು, ಗುಱುಯೆಳ್ಳು, ಗುಱೆಳ್ಳು, ಜಳ್ಳುಎಳ್ಳು, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು, ಹೊಳ್ಳೆಳ್ಳು). ಎಳ್ಳು ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ತೈಲೀನ Mr. 94). See Bp. 43, 71; 51, 37. 38; Dp. 59, 1. ಎಳ್ಳನ್ನು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗುತ್ತದೆ; ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಣಗುತ್ತಿ, ಮುರಳೀ ಬೀಜವೇ?— ಎಳ್ಳೊಣಗಿದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬರುತ್ತದೆ; ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಣಗುತ್ತಿ, ಮುರಳೀ ಬೀಜವೇ? (Prvs.). — ಎಳ್ಳ ಕೆಯಿ. A field of sesamum (ತಿಲ್ಯ, ತೈಲೀನ Hlâ.). — ಎಳ್ಳಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. Lin or linseed of a blackish (bluish) colour (My.; ಅತಸಿ, ಉಮೆ, ಕ್ಷುಮೆ Nr.; ಅತಸಿ, etc., ಕರಿಯಗಸೆ Si. 305; ಉಮೆ Mr. 374). — ಎಳ್ಳಮಾಸೆ. -ಅಮಾಸೆ. The last day of the bhâdrapada month on which the manes are worshipped (My.). — ಎಳ್ಳಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. = ಎಳ್ಳನಿತು s. ಎಳ್ 1. (C.; B. 3, 97; 5, 120). — ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗಿ. A dish of milk, rice and sesamum (ತಿಲೌದನ Nr.). — ಎಳ್ಳ ಹೂ. The blossom of sesamum (ವಜ್ರಪುಷ್ಪ Nr.; ಶ್ರೀಮುತ್ G.). — ಎಳ್ಳುಕಾಯಿ. The seed of sesamum (C.; B. 1, 6). — ಎಳ್ಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. The pod of sesamum (C.). — ಎಳ್ಳುಚಟ್ಣಿ. A čaṭṇi (chatney) of sesamum (C.). — ಎಳ್ಳುಚಿಗಳಿ. A sweetmeat made of sesamum, etc. (C.). — ಎಳ್ಳುಂಡೆ. -ಉಂಡೆ. A sesamum sweetmeat ball (C.). — ಎಳ್ಳುನೀರು. Sesamum seeds and water presented as an offering to the manes of departed ancestors (My.). — ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲ. A mixture of sesamum and jaggory used as an auspicious present to friends and relations at a festival in January (C.). — ಎಳ್ಳುರೇವಡಿ. A sweetmeat of sesamum and jaggory in the form of a duḍḍu (S. Mhr.). — ಎಳ್ಳುಹಿಂಡಿ. The refuse of gingely-oil seed (C.). — ಎಳ್ಳುಹಿಪ್ಪಿ. = ಎಳ್ಳುಹಿಂಡಿ. (ಪಿಣ್ಯಾಕ Si. 406). — ಎಳ್ಳುಹುವ್ವು. = ಎಳ್ಳ ಹೂ. (ವಜ್ರಪುಷ್ಪ Si. 104). — ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Sesamum oil (C.).

ಎೞ್ ĕḻ. 1. = ಎದ್, ಎರ್, ಏೞ್ 1, ಏೞು 1. To stand up; to rise (ನೆಗೆ Šmd. I); 2, to awake (ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ I); to arise, to spring up; to be produced; to be obtained (ದೊರೆ ಕೊಳ್ I). (T., M. ಎೞು; Tu. ಲಕ್; Tĕ. ಲೇ; see ಎಕ್ಕಟಿಗ; ರೇಗು 1; ಲಗ್ಗೆ 2). P. p. ಎೞ್ದು (Rŝv. 5, 116; 5, after 120; 5, 133; 6, 11; 6, after 31; 8, 124; 13, 65). ಎೞ್ದಂ (Šmd. I; 285. 288). ಎೞ್ದುದು (Rŝv. 6, 2; 11, 19).

ಎೞ್ ĕḻ. 2. = ಏೞ್ 2. A short P. p. of ಎೞ್ 1. (Tĕ. ಏ). — ಎೞ್ತರ್. (*i. e.* ಎೞ್ದು ಕೊಂಡು ಬರ್). To come near, to come (ಸಮೀಪಾಗಮನ Šmd. Dh.; Tĕ. ಏ ತೆಂಚು). ಪೊಲದೆ ಎೞ್ತನ್ದಂ (Šmd. 63). ವಸನ್ತರಾಜನ್ ಎೞ್ತನ್ದಪನ್ (260, see s. ಬರ್ದುಕು 2). See Rŝv. 5, 119; 7, after 97; 10, after 5; 13, after 1, 69 & 102.

ಎೞ್ ĕḻ. 3. = ಎತ್. Rising. — ಎೞ್ತರ. (Šmd. 56). = ಎತ್ತರ. High position; height; etc. (Abh. P. 9, 70; Šŝv. 1, 51). — ಎೞ್ತರವು. = ಎೞ್ತರ (Šmd. 56).

ಎೞ್ ĕḻ. 4. = ಎಳ್, ಏೞ್ 3, ಏೞು 2, ಓೞು 1. Seven. (T., M. ಎೞು). — ಎೞ್ಪತ್ತು. = ಎಪ್ಪತ್ತು, of which it is the original form (Tu. ಎಳ್ಪ). See ಏೞ್ಪತ್ತು.

ಎೞ ĕḻa. 1. = ಎೞತು, ಎೞದು, ಎೞೆದು. P. p. of ಎೞೆ 1. — ಎೞ ಕೊಳ್ಳು. = ಎೞೆದು ಕೊಳ್ಳು. (C.; B. 2, 9. 23). — ಎೞ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಆಕರ್ಷ Si. 461). — ಎೞ ತಡೆ. To drag and abandon dragging (to release, J. 28, 31). — ಎೞ ತರ್. -ತರು. = ಎೞೆದು ಕೊಂಡು ಬರ್. To drag near (a place, etc., C.). — ಎೞ ತರಿಸು. To cause to drag near (C.; J. 11, 31).

ಎೞ eḻa. 2. = ಇಱ್ 2, ಇೞ್ 2. Dragging, etc. — ಎೞಕುಳಿ. = ಇರ್ಕುಳಿ, ಇೞ್ಕುಳಿ. Pulling; attraction; captivation, charm (ಇರ್ಕುಳಿ Šm. 61; Kk. 49). — ಎೞಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಇರ್ಕುಳಿಗೊಳ್, ಇೞ್ಕುಳಿಗೊಳ್. To pull towards one's self; to captivate, to charm; to lay hold of, etc. (ಸೆಳೆದು ಕೊಳ್, etc. Šs.; Abh. P. 5, 57; Grj. 2, after 71). ಚಿತ್ತವನ್ ಎೞಕುಳಿಗೊಳ್ವ ಗನ್ಧ (ಸಮಾಕರ್ಷಿ, ನಿರ್ಹಾರಿ Nr.). — ಎೞಕುಳಿಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. Noun of ಎೞಕುಳಿಗೊಳ್. (ನಿರ್ಹಾರ, ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ Nr.). — ಎೞಹೂಟ. The act of tying a person's feet to an animal and having him thus dragged along. ನಿಮ್ಮನಿಬರಂ ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತು ಎೞಹೂಟ ಹೂಡಿಸುವೆ (Bp. 57, 80). ಹಳ್ಳಯ್ಯ ಮಧುವಯ್ಯಗಳನ್ ಎೞಹೂಟೆಯಂ ಕಟ್ಟಿಸೆ (Č. Bp. 62, 20). ಶಿವಶರಣರನ್ ಎೞಹೂಟಯಿನ್ದೆ ಎೞಿಸಲ್ (62, 29).

ಎೞತ ĕḻata. Pulling; pulling away; abstracting (C.).

ಎೞತು ĕḻatu. = ಎೞದು. P. p. of ಎೞೆ 1. (C.). — ಎೞತಟ. -ಅಟ 1. Dragging-play: laboriously moving: fatigue, exhaustion, fainting. ತನ್ನಯ ಜೀವಕೆ ಎೞತಟಮ್ ಆಯ್ತು (Bp. 52, 17). — ಎೞತಟಕೆ ಬೀೞ್. To faint away (J. 21, 34). — ಎೞತಾಟ. -ಆಟ. Dragging; abstraction, withdrawing. ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಎೞತಾಟ (ಉಪಾದಾನ G.).

ಎೞದು ĕḻadu. = ಎೞೆದು. P. p. of ಎೞೆ 1. (C.).

ಎೞಲ್ ĕḻal. To hang from, to be pendent, to be suspended (ಜೋಲ್ Šmd. I; ಆಲಮ್ಬನ Šmd. Dh.; ನೇಲ್ Kk. 72; Grj. 2, after 106; 7, after 11; 7, 49; 10, after 61; Rŝv. 5 after 55; *cf.* ನೇಲ್). ಪಿಂಗಾಲೊಳ್ ಎೞಲ್ವ ಭಾರಿಸಂಕಲೆ (Rŝv. 6, after 11). 2, to be cast down, to be weary (ಬೞಲ್ Šmd. I). — ಎೞಲೆವಿಡು. -ಬಿಡು. To let hang down. ಸರಿಸದೊಳ್ ಎೞಲೆವಿಟ್ಟ ಆರಳೆಲೆಮಾಲೆ (Rŝv. 6, after 11; see 8, after 5).

ಎೞಲ್ಚು ĕḻalču. To cause to hang down, etc. (ಆಲಮ್ಬನ Šmd. Dh.).

ಎೞವು ĕḻavu. 1. To rub; to rub off or out (ಅಪಮರ್ಜನ, ತೊಡೆ Šmd. Dh.; ನೀವು Šmd. I; T. ಇೞುಕ್ಕೈ, M. ಇೞ್; M. ಇೞು, to daub, rub; to soil; ಇೞುಕ್ಕು, rubbing, polish; *cf.* ಎಚ್ಚು 2); to stroke gently (Rŝv. 4, 70).

ಎೞವು ĕḻavu. 2. Drawing, pulling. 2, spasm, cramp (My.).

ಎೞಸು ĕḻasu. = ಎೞಿಸು. To cause to pull; to cause to drag (Bp. 58, 66; Č. Bp. 62, 29; Bh. 4, 4, 39; C.).

ಎೞಿಸು ĕḻisu. = ಎೞಸು. To cause to drag (C.). 2, to procrastinate; to stop, to thwart, to oppose (ತಳ್ಳೊಯ್, ತಡಮ್ಬುರೆ, ಪೋರ್ಕುಳಿ, ಕಡೆಗಣಿಸು, ಇೞಿಸುನೂಂಕು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; see ಇೞಿಸು 2, ಎೞೆ 1; and *cf.* ಏಳಿಸು?).

ಎೞೆ ĕḻe. 1. = ಇೞ್ 1, etc. To pull, to draw, to drag; to draw towards one's self forcibly; to seize or take fraudulently for one's own use (ಬರ ಸೆಳೆ Šmd. I, o. r. ಬರ ತೆಗೆ; ರೋಧಾಕರ್ಷಣ, ಆಕ್ರಮಣಾಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; ಆಕರ್ಷಣ Šm. 112; C.; M. ಇೞೆ, T. ಇೞು, ಇಜ, to draw; to protract, delay; Tĕ. ಲಾಗು, ಲಾಚು). P. ps. ಎೞೆದು, ಎೞದು, ಎೞತು, ಎೞ 1. See Bp. 53, 40; J. 3, 41; Rŝv. 6, after 11; Š. 272. 319. 393. ಎತ್ತು ಕೋಣಗಳು ಬಣ್ಡಿ ಎೞೆಯುತ್ತವೆ (B. 1, 18). ಧಾತುಗಳಿನ್ದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉದ್ದ

ತನ್ತಿಯನ್ನು ಎಟಿಯ ಬಹುದು (4, 97). ~~ಜಾಳಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣ~~ ಮಾಡ ಲಿಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ತನ್ತುಗಳನ್ನು ಈ ಹುಟಿವು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಎಟಿಚಿದು ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ (4, 112). ಒಬ್ಬನ ಬದುಕನ್ನು ಎಟಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (C.). — ಎಟಿಪಾಟ. -ಆಟ. Dragging and pulling, mutually pulling (C.); delay (My.). — ಎಟಿದಾಡು. -ಆಡು. To pull; to pull mutually (My.); to delay (My.). — ಎಟಿದೊಯ್. -ಒಯ್. = ಎಟಿದುಯ್. (Abh. P. 14, 102; Grj. 2, after 71; Bp. 42, 4; J. 7, 32; 11, 19). — ಎಟಿದೊಯಿ. -ಒಯಿ. = ಎಟಿದೊಯ್. ಫಕೀರನನ್ನು... ನ್ಯಾಯಸಭೆಗೆ ಎಟಿದೊಯಿದನು (B. 4, 169). — ಎಟಿದುಯ್. -ಉಯ್. To seize and drag or carry along or away. ಕಡುಕೆಯ್ದು ಕೃತಾನ್ತನ್ ನಿರ್ನೆರಮ್ ಎಟಿದುಯ್ದೈ (Šmd. 112).

ಎಟಿ ĕḷĕ. 2. Thread (ತನ್ತು ಮಾತ್ರ Šmd. Dh.; ತನ್ತು Šm. 112; C.; M.; T. ಇಟ್ಟಿ). ನೂಲೆಟಿ (Šmd. I). ಸಾರಸದ ನಾಳದ ಎಟಿ (ತನ್ತು Mr. 421). ನೂತ ನೂಲ ಎಟಿ (ತನ್ತು 530). ಶೀತರುಚಿಗೆ ಎಟಿಯಂ ಕೊಡುವ ವೊಲು (at the putting on of a new cloth, Bp. 11, 18). ಹೂಗಳೊಳಗಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಎಟಿಗಳೇ ಕೇಸರವು (B. 3, 106). ಎಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆ, to make thread, to spin (C.; B. 5, 122; Si. 221). — ಎಟಿಯಷ್ಟಮಿ. -ಅಷ್ಟಮಿ. = ಎಟೀ ಹಬ್ಬ No. 1. (My.). — ಎಟೀ ಹಬ್ಬ. = ನೂಲ ಹಬ್ಬ No. 1, q. v. (My.); = ನೂಲ ಹಬ್ಬ No. 2. (Mg.).

ಎಳ್ಚತ್ತು ĕḷčattu. = ಎಚ್ಚತ್ತು. P. p. of ಎಳ್ಚಱ್.

ಎಳ್ಚಱ್ ĕḷčar. (Šmd. 59). = ಎಚ್ಚಱ್ 1. To awake, to cease from sleep (ಜಾಗರಣ Šmd. Dh.; ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ I). **2,** to become or be awake, wakeful, vigilant or cautious (ನಿದ್ರಾಭಾವ Šmd. Dh.; ಮಱವೆ ಹಿಂಗು I). **3,** to become vivified or healthy, to recover (ಕುತ್ತವೋಸರಿಸು I). P. p. ಎಳ್ಚತ್ತು (I; 284).

ಎಳ್ತಿರ್ ĕḷtar. ಎಳ್ತಿರ. ಎಳ್ತಿರವು. See s. ಎಟ್ 2 & 3.

ಎಳ್ತು ĕḷtu. 1. = ಎತ್ತು 4. (That pulls or draws): a bull (ಗೂಳಿ Šmd. I); an ox (ಅನಡುಹ್ I). ಎಳ್ತಿನ ಪಟ್ಟೆ (Šm. 81).

ಎಳ್ತು ĕḷtu. 2. The string or cord of the warp of the texture of a cot (ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿ Šmd. I).

ಎಳ್ಬಿಸು ĕḷbisu. = ಎಬ್ಬಿಸು, etc. To wake from sleep or repose, to rouse (v. t., ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯಿಸು (Šmd. I; Grj. 5, 6. 7). **2,** to lift up (ಎತ್ತಿ ಕಳೆ Šmd. I).

ಎಳ್ಬು ĕḷbu. = ಎಬ್ಬು, etc. To go upwards, to rise (ಉತ್ಸರ್ಪಣ Šmd. Dh.; T., M. ಎಟುವ್ವು; T. ಎಟುಪ್ಪು, to rouse). — ಎಳ್ಬಿಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. = ಎಬ್ಬಟ್ಟು, q. v. To follow, etc. (ಅನುಧಾವನ Šmd. Dh.; ಅರೆಯಟ್ಟು, o. r. ಅಱ-, Kk. 66; ತೂಳ್, ಆರೆಯಟ್ಟು, ಬೆನ್ನಟ್ಟು, ಬೆಂಗವಾಯಿ, ಬೆನ್ನೇಱು Šs.). ಪದಿನೆಣ್ಟಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳ್, ಇರ್ಛಾಸಿರಂ ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿರ್ದ ದನ್ತಿ ಘಟೆಗಳ್, ಮತ್ತೆಣ್ಬು ಲಕ್ಕಂ ರಣೋನ್ಮದಪತ್ತಿ ವ್ರಜಮ್ ಎಮ್ಬ ಸೈನ್ಯಮ್ ಅದಟಂ ಬನ್ದು, ಉಪ್ಪಳಂ ಕಾದಿ, ಓಡಿದೊಡೆ ಎಳ್ಬಿಟ್ಟದನ್; ಅಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ಪಿಡಿದಂ ಚಾಣುಕ್ಯಚಕ್ರೇಶ್ವರಂ (Šmd. 22. 83).

ಎಳ್ವಿಸು ĕḷvisu. = ಎಳ್ಬಿಸು, etc. See ಎರ್ವಿಸು.

ಏ
Ê

ಏ ê. 1. The twelfth letter of the Alphabet (Šmd. 15. 17. 18). As an initial it, occasionally, is represented by ಯಾ, see *e. g.* ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಯಾಕೆ, ಯಾತ; and as the vowel of an initial consonant it is usually pronounced so in the vulgar dialect, *e. g.* ನ್ಯಾಲ್ (ನೇಲ್ Si. 218), ಪ್ಯಾಟೆ (106), ಬ್ಯಾಗ (470), ಬ್ಯಾಟೆ (114), ಬ್ಯಾಡ (114), ಬ್ಯಾಡನು (341), ಬ್ಯಾಲ (126), ಬ್ಯಾಸಾಯ (300), ಬ್ಯಾಳೆ (304), ಮ್ಯಾಣ (133), ಮ್ಯಾಲೆ (95. 244. 252), ಸ್ಯಾರೆ (212), ದ್ಯಾವ (C.); ಚ್ಯಾಷ್ಟೆ (Čb. 35. 58. 127). *Cf.* ಹ್ಯಾಗೆ; and also ಜ್ಯಾ 2.— Not unfrequently an initial ಏ is written ಯೇ. — The verbs ಕೇ, ತೇ, ಬೇ, ಮೇ have a final ಏ. — ಏ occasionally arises from ಇ (Šmd. 250).— Observe also ಏಟ್ = ಏಱ್.

ಏ ê. 2. = ಎ 3, q. v. (Šmd. 394). A particle of emphasis, a vocative particle, used in smaraṇa, vičâra, âmantraṇa, and avadhâraṇa (Šmd. 394). ಎಳಮಾವೇ! (152). ಮನುವೇ, ನಿನ್ನಯೆ ಮಾರ್ಗಂ ಜನಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರಮ್ ಅಯ್ತು (152). ಶಂಕರನು ನೀನೇ! ಭವನು ನೀನೇ! (Bp. 28, 65). ಆತನೇ ಶೂರತ್ವವುಳ್ಳನಂ! (38, 64). ಸತಿಗೆ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವೇ ಭೂಷಣಂ (Šš. 27). ಒಮ್ಮೆಲೇ (B. 2, 6). ಬೆಂಕೇ ಹಚ್ಚು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ! (4, 45). ಬನ್ದು ತಟಕು ಜೇನುತುಪ್ಪಾ ಕೊಡೇ! (4, 2). It is also added to *participles, e. g.* ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ ಬರೆ ಭೂತವತಿಯಾಗಿಯೇ ಸಲ್ಬುದು (Šmd. 261). ಹಸಗೆಡದೇ (Bp. 39, 64). ಎನೇ (45, 27. 31). ನಿಲ್ಲದೇ (45, 34). ತಪ್ಪದೇ (48, 5). ಅಲ್ಲದೇ (57, 58). ನಮ್ಮ ಹಿತದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ (B. 1, 24). ತಿಳು ಕೊಣ್ಡೇ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ (3, 115). ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (4, 45). ಅನುಸರಿಸಿಯೇ (4, 89). ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ (4, 135). ಮಾಡಿಯೇ (5, 87). ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ (5, 227). ಇಲ್ಲದೇ (Si. 373. 394); — and to *infinitives, e. g.* ಯಾವ ಮಾತು ಆಡಲೇ ಬಾರದು (B. 3, 83). ಆ ಕಥೆಯ ಭಾಷಾನ್ತರವನ್ನು ನೀನು ಇನ್ನೂ ಮಾಡೇ ಇಲ್ಲವೇ? (4, 136). — ಎನ್ಥಾ ಕಠಿಣವೇ ಆಗಲಿ, ಎನ್ಥಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನದೇ ಆಗಲಿ ಅಲ್ಪಕಾಲದೊಳಗೆ ಕೆಯ್ಗೂಡಿ ಬರುವದು (4, 152), ಏ, ರಾಮಯ್ಯ! (My.). ಏ, ರಂಗಮ್ಮ! (My.). See ಲೇ. — ಏ ಹೊ! ಏ ಹೋ! (Bp. 18, 69). — ಏ ಹೋ! (Bp. 32, 15).

ಏ ê. 3. = ಎ 4, q. v. (Šmd. 396). About this *questioning* particle see *e. g.* Bp. 10, 3; 11, 6. 9; 20, 15; 22, 46; 28, 29; 37, 27; 39, 47; 45, 17; 53, 35; 55, 13; 56, 31; Ršv. 13, 19; Bh. 1, 8, 21. 28. 89; 2, 13, 35. 39. 47; Šš. 8. 44. ನಿನ್ನದೂ ಅದೇ ಹಾದಿ ಅಲ್ಲವೇ? (B. 1, 26). ಅದು ಗುಬ್ಬಿ ಅಲ್ಲವೇ? (2, 5). ಆ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಷ್ಟು ಇಟ್ಟದ್ದಾನೆ, ಅಲ್ಲವೇ? (2, 6). ದಡ್ಡಿಗೆ ಹೋದೇನೇ? ಅದು ದೂರ ಉಟಿಯಿತು! (2, 47). See also ಏನೇ.

ಏ ê. 4. A contraction of ಎಯ **1,** in the genitive, *e. g.* ಸಾಲೇ ಮನೆ (B. 1, 21), ಬೋರೇ ಕಾಯ್ (2, 17), ತನ್ದೇ ಹೆಸರು (Si. 65), ಎಳೇ (see ಎಳೆ 2); — **2,** in the accusative,

e. g. ಅಡಿಕೇ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕ ಬಹುದು (Prv.). ಎಂಜಲ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕಾಗೇ ಓಡಿಸುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಕೊಟಿಕ್ಕೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸು (Si. 225);—3, in the locative, e. g. ಕಡೇಲಿ (Si. 447), ಮನೇಲಿ (B. 5, 318);—4, in the affix ಅನೆಯ, e. g. ಎರಡನೇ ಪುಸ್ತಕ, ಎರಡನೇ ಪಾಠ (B. 2, 1);—5, in the infinitive, e. g. ಕರೇ ಕಳುಹಿಸು (Si. 388).

ಏ ê. 5. = ಆವ, etc., ಯಾ. What? which? ಏ ತೆಱದಿಂ (Šmd. 283). ಏ ಮಾತು (Čh. v. 138). ಏ ಕಾಲ (Bp. 41, 19; 60, 41). ಏ ತೆಱ (44, 68). ಏ ದೆಸೆ (48, 22). ಏ ಪರಿ (25, 22. 23; 27, 2. 53; 32, 13; 40, 8; 47, 26; 54, 2). ಏ ಪೊತ್ತು (8, 46). ಏವುದು (Abh. P. 12, 61. 96). — ಏವಾಗಲೂ. -ವ್-ಆಗಲು -ಊ 7. = ಯಾವಾಗಲೂ. Always (ಶಾಶ್ವತ್ Si. 467).

ಏ ê. 6. = ಏಂ, ಏನ್, etc. (Šmd. 211). — ಏಗುವದು. = ಏಗೆಯ್ವುದು. (Bp. 49, 40). — ಏಗುವೆಂ. = ಏಗೆಯ್ವೆಂ. (Bp. 8, 16. 45; 13, 20; 15, 22; 16, 5; 18, 43. 63; 20, 2; 26, 53; 38, 30; etc.). — ಏಗುವೆವು. = ಏಗೆಯ್ವೆವು. (Bp. 9, 3; 48, 13; 52, 12). — ಏಗೆಯ್. What to do or make? ಏಗೆಯ್ದಪೆವು (Bp. 15, 36). ಏಗೆಯ್ವುದು (49, 38). ಏಗೆಯ್ವೆಂ (17, 67; 22, 52; 50, 44; 58, 24). ಏಗೆಯ್ವರು (Mr. 5). ಏಗೆಯ್ದೊಡಂ (Č. Bp. 11, 11). ಏಗೆಯ್ಯಲುಂ (Šm. 44). — ಏಗೆಯು. = ಏಗೆಯ್. ಏಗೆಯುವೆವು (Bp. 43, 37). — ಏವರ್. -ಬರ್. = ಏತರ್ಕೆ ಬರ್. ಏವನ್ದಂ, ಏವನ್ದರ್ (Šmd. 211). — ಏವಾಟಿತ್ತು. -ಬಾಟಿತ್ತು. What use? (Ršv. 5, after 19). — ಏವೆಂ. = ಏಗೆಯ್ವೆಂ. (Bp. 13, 4. 7; 28, 14; 45, 10; J. 19, 40; 20, 21). — ಏವೆನು. = ಏಗೆಯ್ವೆನು. (Bp. 48, 10). — ಏವೆವು. = ಏಗೆಯ್ವೆವು. (Bp. 50, 60; 58, 20). — ಏವೇಂ. = ಏವೆಂ. (Bp. 13, 14). ಏವೇನೇವೆಂ. rep. (22, 34). — ಏವೇಳ್. = ಏನ ಪೇಳ್ (Šmd. 211). What to say? ಏವೇಳ್ವೆಂ (Šmd. 211; Bp. 60, 12; 61, 38; Ršv. 5, 127; 13, 79; Šm. 48. 109; J. 4, 49; 6, 16; 28, 15). — ಏವೋಗು. = ಏತರ್ಕೆ ಪೋಗು (Šmd. 211). ಏವೋದಂ, ಏವೋದರ್ (211).

ಏ ê. 7. = ಎ 13. (My.). — ಏಗುಱಿ. (i. e. ಏವುಱಿ = ಏ-ಪುಱಿ). = ಎವುಱಿ, q. v. s. ಎ 13 (ಎಂಜಲಗುಱಿ Čt. II, 96). — ಏಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To despise, to disregard (Abh. P. 11, 76).

ಏ ê. 8. The initial ಏ that is connected with p or h; see e. g. ಏಟು 1, ಏಡಿ 2, ಏಲು 1 & 2, ಏಸಿಕೆ, ಏಱು 3.

ಏ ê. An interjection of remembering, addressing, censure or contempt, and compassion. Probably in ಏಯೆನ್ದಂ (Šmd. 64).

ಏಂ êm. = ಏ 6, etc. See s. ಏನ್. — ಏಂವೇಳ್. -ಪೇಳ್. (Bp. 24, 46). — ಏಂ ಪೊಗಟ್. -ಪೊಗಟ್. (Bp. 23, 25; 31, 19).

ಏಕ êka. = ಎಕ್ಕ 2. *One, alone, solitary; the same; only.* 2, *unique, pre-eminent, chief, excellent.* 3, *one of two or many.* 4, *a, an.* 5, the singular (Šmd. 115. 264; Kâvy. I, 2, 62-65).

ಏಕಕ êkaka. Same; *solitary.*

ಏಕಕಾಲ êka-kâla. The same time. ಏಕಕಾಲಂ, at the same time, at once (ಯುಗಪದ್ Šmd. 107).

ಏಕಕುಣ್ಡಲ êka-kuṇḍala. *Baladêva* (ಬಲ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 147). 2, *Kuvêra* (ಧನಾಧೀಶ್ವರ, ಕುಬೇರ 147). 3, N. of a town (ಪಟ್ಟಣಭೇದ 147).

ಏಕಕ್ರಿಯೆ êka-kriyĕ. The same action; the same verb (Kâvy. V, 961). 2, the making one. See ಒಟ್ಟು.

ಏಕಗುರು êka-guru. *A pupil of the same preceptor, a fellow-student.*

ಏಕಗೃಹಕೃತ್ಯ êka-griha-kritya. The state of forming one household; an undivided family (My.).

ಏಕಗ್ರೀವ êka-grîva. One neck, i. e. close union, amity (My.).

ಏಕಚಕ್ರ êka-čakra. Governed by only one king. 2, N. of a town (Bh. 1, 10, sum.).

ಏಕಚಕ್ರಪುರ êkačakra-pura. = ಏಕಚಕ್ರ No 2. (Bh. 1, 10, 1).

ಏಕಚಕ್ರವರ್ತಿ êkačakra-varti. Sole master of the whole land (C.).

ಏಕಚರ êka-čara. Wandering or living alone. 2, going together; gregarious. 3, living only on land (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರ êka-č-čhatra. One parasol; one royal power or sway. ನೆಲನನ್ ಏಕಚ್ಛತ್ರದಲಿ ಸಲಹುವುದು ಮತ! (Bh. 1, 8, 15).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತಿ êkaččhatra-adhipati. A supreme sovereign (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯ êkaččhatra-âdhipatya. Supreme sovereignty (My.).

ಏಕಚ್ಛತ್ರಿ êka-č-čhatri. Subject to one king or lord; a country (Mhr.; R.).

ಏಕಚ್ಛಾಯ êka-č-čhâya. (= ಎಕ್ಕಚ್ಛಾಯ?). Having only shadow, quite dark.

ಏಕಜಾತಿ êka-jâti. Once-born; of the same kind or caste (My.); a Šûdra.

ಏಕಜೊಯಿ êka-jŏyi. (ಜಾವ್ಪಯಂ Čt. II, 110).

ಏಕತರ êka-tara. One of two, either, other; one of many (Colebr.).

ಏಕತಾನ êka-tâna. *Intent or bent upon one object* (ತದ್ಗತ, ಒಮ್ಮನ Mr. 329).

ಏಕತಾಲ êka-tâla. = ಎಕ್ಕತಾಳ. *Proper union of song, dance and instrumental music, keeping time together; harmony.*

ಏಕತಾಲರಗಳೆ êkatâla-ragaḷĕ. A kind of metre (Čh.).

ಏಕತೆ êkatĕ. = ಏಕತ್ವ. See Šmd. 152. 168. 169.

ಏಕತ್ರ êkatra. In one place, on one spot; together; on the one side—. (Čb.; B. 4, 106; 5, 175).

ಏಕತ್ವ êkatva. *Oneness, unity;* identity. 2, *the singular number* (Šmd. 124. 167. 168. 174; Kâvy. I, 2, 44-46).

ಏಕದನ್ತ êka-danta. Single-toothed or tusked: *Gaṇêša.*

ಏಕದಲ êka-dala. Having two leaves; N. of a plant (ಒನ್ದೆಲಗ Mr. 132).

ಏಕದಾ êkadâ. *At the same time, at once.* 2, once.

ಏಕದೃಶ್ êka-driš. Nom. ಏಕದೃಕ್. One-eyed; excellent-eyed: *a crow;* Šiva.

ಏಕದೇಶ êka-dêša. *A part, a portion* (Kâvy. III, 3, B, 144).

ಏಕದೇಶಿ êka-dêši. Of one or the same country (My.; Mhr.). 2, consisting of parts or portions.

ಏಕದೇಶೀಯ êka-dêšîya. Belonging to one or the same country (My.).

ಏಕದೇಹ êka-dêha. Having only one body; closely united in friendship (My.); elegantly formed; the planet Mercury.

ಏಕಧುರ êka-dhura. (Cattle) *being fit for special burden.*

ಏಕಧುರಾವಹ êkadhurâ-vaha. *Being fit for special burden.*

ಏಕಧುರೀಣ êkadhurîṇa. *Being fit for special burden.*

ಏಕನಾಥ êka-nâtha. Having one master. 2, sole master or lord (My.). 3, N. (My.).

ಏಕಪತ್ನ êka-patna. He who has only one wife (My.).

ಏಕಪತ್ನಿ êka-patni. Only one wife. (My.).

ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ êka-patnî-vrata. The observance or rite of having but one wife, continency (J. 10, 39). 2, a continent male (10, 40).

ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಸ್ಥ êkapatnîvrata-stha. = ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತ No. 2. (J. 13, 33).

ಏಕಪತ್ರ êka-patra. = ಏಕ್ಕಪತ್ತಿ. One-winged, one-leaved, etc.

ಏಕಪದ êka-pada. One step. 2, a simple nominal formation. 3, *present time, same time.*

ಏಕಪದಿ êka-padi. *A path.* 2, upon one foot, with one foot.

ಏಕಪಾದ êka-pâda. One foot; having only one foot; standing on one foot. (Mr. 82).

ಏಕಪಾದಗತಿ êka-pâda-gati. Walking on one foot. See ದೂಣ್ಬು.

ಏಕಪಿಂಗ êka-pinga. Having a yellow mark in the place of one of his eyes: *Kuvêra.*

ಏಕಪಿಂಗಲ êka-pingala. = ಏಕಪಿಂಗ. (Colebr.).

ಏಕಮತಿ êka-mati. The mind fixed upon one object; unanimous. (My.).

ಏಕಮತ್ಯ êka-matya. The same exercise or application of knowledge; concord (My.). ಏಕಮತ್ಯ ಕಾಕ ಮಾಡದು (Prv.).

ಏಕಮನಸ್ êka-manas. ಏಕಮನಸ್ಸು. One mind (C.); fixing the mind upon one object; unanimous.

ಏಕಮಾತ್ರ êka-mâtra. One syllabic instant or Mora; a hrasva vowel (Šmd. 19; Kâvy. I, 1*a*, 10.11).

ಏಕಮಾತ್ರಕ êka-mâtraka. = ಏಕಮಾತ್ರ. (Šmd. 17).

ಏಕಮಾತ್ರೆ êka-mâtrĕ. A pill that is used for curing any disease (My.). ಗಂಗಾಧರಪಣ್ಡಿತನ ಏಕಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ (Prv.).

ಏಕಯಷ್ಟಿ êka-yashṭi. *A single string of pearls.*

ಏಕಯಷ್ಟಿಕೆ êka-yashṭikĕ. *A single string of pearls.*

ಏಕರಸ êka-rasa. Of one flavour, etc. 2, perfect assimilation (My.).

ಏಕರೂಪ êka-rûpa. One form; uniform. (Šmd. 146. 259).

ಏಕರೂಪು êka-rûpu. Tbh. of ಏಕರೂಪ. A uniform mass, a mass of ashes. ಕಾಪುರುಷನ್ ಅಳವಡಿಸಿದನು, ನಸುದೀಪ ತಾಗಿದೊಡೆ, ಏಕರೂಪಹ ರಾಜಭವನವನು (Bh. 1, 8, 67).

ಏಕಲಡಿ êka-laḍi. = ಏಕಾವಲಿ (Si. 219).

ಏಕಲಿಂಗದೇವ êka-linga-dêva. An isolated phallus-god; Kuvêra. (B. 5, 68).

ಏಕಲೋಚನ êka-lôčana. = ಏಕದೃಶ್. (ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಏಕವಚನ êka-vačana. The singular number (Šmd. 97. 107. 111. 116. 128. 150. 152. 168. 169. 172, etc.; Kâvy. I, 2, 12. 13. 41-43; I, 5, 6-12. 18-20, etc.).

ಏಕವಾಕ್ಯತೆ êka-vâkyatĕ. Agreement of meaning (My.; Mhr.).

ಏಕಶೇಷ êka-šêsha. The remainder of one only; a term in grammar denoting that of two or more words only one remains or is retained. (My.).

ಏಕಸಂಖ್ಯೆವಚನ êka-sankhyĕ-vačana. The singular number (Kâvy. I, 5, 41-44).

ಏಕಸನ್ಧಿಗ್ರಾಹಿ êka-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a šlôka from hearing it for the first time (My.).

ಏಕಸನ್ಧಿಗ್ರಾಹಿತ್ವ êkasandhi-grâhitva. The faculty of an êkasandhigrâhi (My.).

ಏಕಸಪ್ತತಿ êka-saptati. *Seventy-one.*

ಏಕಸರ êka-sara. = ಏಕ್ಕಸರ. (ಏಕಾವಲಿ Hlâ.).

ಏಕಸರ್ಗ êka-sarga. *Intent or bent upon one object.*

ಏಕಸ್ಥ êka-stha. Standing together, remaining or being in one place; unanimous (My.).

ಏಕಸ್ಥಲ êka-sthala. = ಏಕ್ಕತಳ. One place, the same place.

ಏಕಸ್ಥಾನ êka-sthâna. = ಏಕಸ್ಥಲ. 2, a name given to the figures under ten (My.).

ಏಕಸ್ಥಾನಿ êka-sthâni. Occupying the same place; originating in one place. (Šmd. 27. 43).

ಏಕಹಸ್ತ êka-hasta. One hand;—one who has a mutilated hand (ಏಕಲಪಾಣಿ, ಒಕ್ಕೈಯ್ಯ Mr. 389).

ಏಕಹಾಯನಿ êka-hâyani. *A heifer one year old.*

ಏಕಾ ಏಕಿ êkâ êki. Suddenly, all at once (ಅಕಸ್ಮಾತ್ Čb.; My.; Mhr.).

ಏಕಾಕಿ êkâki. Alone, solitary (Bp. 18, 54; J. 19, 25).

ಏಕಾಕ್ಷ êka-aksha. One-eyed; having an excellent eye; a crow. 2, N. of a plant (ಚೀಲಯಿತ, ಜಂಘೆ Mr. 133, o. rs. ಏಕಾಕ್ಷಿ & ಚಿಲ್ಲಯಿತ).

ಏಕಾಕ್ಷರ êka-akshara. A monosyllable (Šmd. 102. 103; Kâvy. I, 5, 46; III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಏಕಾಕ್ಷರಪದ êkâkshara-pada. A monosyllabic word (Kâvy. I, 2, 84-89).

ಏಕಾಕ್ಷರಿ êkâkshari. Being monosyllabic (Kâvy. III, 2, B, 72).

ಏಕಾಕ್ಷಿ êka-akshi. = ಏಕಾಕ್ಷ, q. v.

ಏಕಾಗ್ರ êka-agra. *Turned towards one point, intent upon one object.* (Abh. P. 14, 176; Bp. 42, 35).

ಏಕಾಗ್ರಾಹಿತ್ವ êka-a-grâhitva. The state of not taking, holding or accepting as pre-eminent. See ಅಬಿ° (o. r. ಏಕಗ್ರಾಹಿತ್ವ).

ಏಕಾಗ್ರ್ಯ êkâgrya. = ಏಕಾಗ್ರ. *Intent upon one object.*

ಏಕಾಂಗ êka-anga. A single member, a single part (Šmd. 101). 2, a body-guard. 3, Mercury. 4, Mars. 5, Vishṇu. 6, sandal-wood.

ಏಕಾಂಗಿ êkângi. Of one member, side or qualification only (Mhr.);—solitary, alone (My. = ಏಕಾಕಿ).

ಏಕಾಂಘ್ರಿ êka-anghri. One foot; one who has a mutilated foot, one who is lame (ಕುಟ್ಟಂ Mr. 389).

ಏಕಾದಶ êkâdaša. Eleven; the eleventh.

ಏಕಾದಶರುದ್ರ êkâdaša-rudra. A ceremony of bathing a linga whilst repeating the rudramantra eleven times (My.).

ಏಕಾದಶರುದ್ರರ್ êkâdaša-rudrar. The eleven Rudras (Mr. 347; Grj. 10, 64; see their names in Vivêkačintâmaṇi, 6th prakaraṇa, 21st division).

ಏಕಾದಶಿ êkâdaši. The eleventh day of the waxing or of the waning moon on which Vaishṇavas (J. 29, 5. 13), Râmânujas, and Smârtas use to wake and fast. ಏಕಾದಶಿಯ ಮನೆಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯು ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಏಕಾದಶೀವ್ರತ êkâdašî-vrata. The observance of the êkâdašî rites (J. 29, 6. 21).

ಏಕಾಧಿಪತಿ êka-adhipati. A sole monarch. (My., a term also used in astrology, My.).

ಏಕಾಧಿಪತ್ಯ êka-âdhipatya. Monarchy (J. 5, 23; My.).

ಏಕಾನ್ತ êka-anta. The only end or aim. 2, a solitary, lonely, private or secret place (ವ್ಯವಾಯ Nn. 152; J. 6, 15). 3, a private consultation; secrecy (J. 6, 12. 36); a secret; retiring habits (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನ Nn. 91; ರಹಸ್ಯ 163; ಹಚ್ಚು Ct. I, 89; ಮನ್ತಣ Ct. II, 64; Šm. 66; B. 4, 138; My.). 4, *alone, private, secret, hidden.* 5, *excessive.* ಏಕಾನ್ತ ಹೋಗಿ, ಲೋಕಾನ್ತವಾಯಿತು.— ನಾಲ್ಕು ಕಿವಿವರಿವಿಗೆ ಏಕಾನ್ತ, ಆಱು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಲೋಕಾನ್ತ.— ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ (Prvs.). — ಏಕಾನ್ತದವಳ್. -ಅವಳ್. A woman who is of retiring habits or lives by herself (ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ Kk. 28, o. r. ಪೆ-). — ಏಕಾನ್ತದಳ್. -ಅಳ್. = ಏಕಾನ್ತದವಳ್. (ಪೆರ್ಚುಗೆಕಾರ್ತಿ Šm. 74). — ಏಕಾನ್ತನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 49, 11).

ಏಕಾನ್ತರಾಮ êkânta-râma. N. (Bp. 49, 2; 52, 38. 43. 45. 46). — ಏಕಾನ್ತರಾಮತನ್ದೆ. -ತನ್ದೆ. N. (Bp. 49, 4). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 49, 14). — ಏಕಾನ್ತರಾಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 49 sum.; 49, 6; 52 sum.; 52, 44. 49. 50; 58, 6).

ಏಕಾನ್ತವನ್ತ êkânta-vanta. A private counsellor or secretary (Bp. 9, 47).

ಏಕಾನ್ತವಾಸ êkânta-vâsa. A solitary dwelling; a hermitage; —a seraglio, a harem (My.).

ಏಕಾಬ್ದೆ êka-abdĕ. *A heifer one year old.*

ಏಕಾಮ್ಬ್ರನಾಥ êka-ambra (= ambara)-nâtha. N. of a šivalinga at Kanĉi (Bp. 17, 1).

ಏಕಾಯನ êka-ayana. *Fixing one's thoughts upon one object.* 2, a solitary place. 3, union of thoughts.

ಏಕಾಯನಗತ êkâyana-gata. *Intent upon one object.*

ಏಕಾರ ê-kâra. The letter ಏ (Šmd. 11. 64).

ಏಕಾರತಿ êka-ârati. A waving platter with one wick (My.; Tĕ.; Bp. 47, 16).

ಏಕಾರ್ಥ êka-artha. The same object; one meaning;—a synonym (My.). 2, expressing one thing, forming only one notion. 3, having one meaning. See Kâvy. II, 1, 7; II, 2, B, 3. 7-12; V, 950.

ಏಕಾರ್ಥಗತಿ êkârtha-gati. Arriving at one meaning (Kâvy. I, 3, 1-4).

ಏಕಾವಲಿ êka-âvali. ಏಕಾವಳಿ. = ಎಕ್ಕಾವಳಿ. A single line. 2, *a single string of pearls* (ಎಕ್ಕಸರ Ct. II, 88; ಕಣ್ಠಿಕೆ, ಒನ್ದು ಸರಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಹಾರಂ Mr. 338).

ಏಕಾಶ್ರಯ êka-âsraya. The same recipient; the same relationship; etc. See Šmd. 196; Kâvy. III, 3, B, 130. 2, the help or protection of one deity only;—resorting to one deity only (My.).

ಏಕಾಷ್ಠೀಲ êka-ashṭhîla. *The plant Agati grandiflora* Desv. (Sesbana grandiflora Poir., ಕೊಕ್ಕರೆಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ Si. 143).

ಏಕಾಷ್ಠೀಲೆ êka-ashṭhîlĕ. *The plant Clypea hernandifolia* Wight & Arn.

ಏಕಾಹ êka-aha. The period of one day. (My.). 2, a ceremony performed on the eleventh day in the course of funeral rites (My.).

ಏಕೀನಿ êkîni. Honesty, uprightness (My.; H.).

ಏಕೀಭವಿಸು êkî-bhavisu. To become one (My.).

ಏಕೀಭಾವ êkî-bhâva. Becoming one; association. (My.).

ಏಕೂನು êkûnu. Sum total (C., also ಏಕೋನು; Mhr. ಏಕುಣ, ಏಕುನ).

ಏಕೆ êkĕ. = ಯಾಕೆ. See s. ಏನ್.

ಏಕೋಕ್ತಿ êka-ukti. A single word. 2, the singular number (Šmd. 265).

ಏಕೋದಕ êka-udaka. The universal ocean (Bp. 21, 28). 2, connected (as relatives) by the offering of funeral oblations of water to the same manes.

ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟ êka-uddishṭa. The šrâddha performed for one definite individual deceased. (My.).

ಏಕೋನವಿಂಶತಿ êka-ûna-vimšati. Nineteen (Si. 326).

ಏಕ್ಸಾಲ್ êksâl. For one year (My.; H.).

ಏಗಂ êgaṁ. Most certainly (ಅತಿನಿಶ್ಚಯ Šmd. 392). ಏಗಂ ಬೇಗಂ (224). See Šmd. s. ಬಯ್ 3.

ಏಗುೞ êguḷa. See s. ಏ 7.

ಏಗೊೞ್ êgoḷ. See s. ಏ 7.

ಏಟು êṭu. 1. (= ಎಟ್ಟು 2), ಹೇಟು. A blow; a throw; a shot (C.; Tĕ.; M. ಏಱು; see ಏಱು 4). **2,** a kind of gambling with dice (Mg.). ಏಟು ತಪ್ಪಿತು, the shot missed (its aim); the proper time has passed (C.).

ಏಟು êṭu. 2. = ಎಷ್ಟು. (C.). See Prv. s. ತೇಟೆ. **2,** = ಅಷ್ಟು. See ರವೇಟು.

ಏಟುಗಾಱ êṭu-gâṟa. A shooter; an excellent shot (My.).

ಏಡ êḍa. *Deaf* (ಬಧಿರ, ಕಿವುಡ Mr. 388; *cf.* ಊಡಕ?). 2, a kind of sheep (Sk.; Tu. ಏಡು = ಆಡು).

ಏಡಕ êḍaka. = ಏಳಗ. A kind of sheep; *a ram;* a wild goat. *Cf.* ಎಳಗ.

ಏಡಕೆ êḍakĕ. A ewe.

ಏಡಗಜ êḍa-gaja. *The ringworm-shrub, Cassia tora or alata.*

ಏಡಮೂಕ êḍa-mûka. *Deaf and dumb.* 2, perverse.

ಏಡಿ êḍi. 1. = ಎಸಡಿ, etc. A crab (ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟಕ Nr.; ಕುಲೀರ, ಕರ್ಕಟ Mr. 410; C.). — ಏಡಿಕಾಯಿ. = ಏಡಿ. (Si. 88). — ಏಡಿಕಾಲಿನವ. A crab-footed man (S. Mhr.).

ಏಡಿ êḍi. 2. = ಹೇಡಿ. A coward (My.; Tu.).

ಏಡಿಸು êḍisu. (= ಏಳಿಸು). To speak ill, to rail; to mock (Mhr. ವೇಟವಣೇಂ, to mock; to make grimaces). ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ ಕದ್ದದ ಎನ್ದು, ಏಡಿಸುವಾತನು; ಹಟಿಸಿ ಕೊಮ್ಬು ನುಡಿಯ ನುಡಿವನ್ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಏಡಿಸಲ್ ಎನ್ದು ಕಲಿತನು? (Bp. 22, 48). ಏಡಿಸುತಂ (59, 20). ಅವನನು ಬೆರಳಲಿ ಏಡಿಸುತಾ (Bh. 1, 10, 32). See Grj. 5, 20; 5, after 20; Rsv. 5, after 55.

ಏಡು êḍu. = ಏಱು 3. Time (Te. ಏಡು, a year; T. ಯಾಣ್ಡು, time; a year; ಞಾನ್ಡು, day = ನಾಳ್; M. ಞಾಯಱು, sun; month; *cf.* ನಾಳ್, ನೇಸಱು). See ಮೊನೆಯೇಡು.

ಏಡೂಕ êḍûka. = ಐಡೂಕ. *A building or wall enclosing bones;* a building constructed of rubbish, bones, etc.

ಏಣ êṇa. *A kind of deer or antelope of a black colour with beautiful eyes and short legs* (ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162; ಚಿಗರಿ G.). See ದೀಪದೇಣ.

ಏಣಧರ êṇa-dhara. The moon.

ಏಣಧರಧರ êṇadhara-dhara. Šiva (Bp. 26, 52; 36, 32; 57, 94).

ಏಣಲಾಂಛನ êṇa-lânĉhana. The moon.

ಏಣಲಾಂಛನಲಾಂಛನ êṇalânĉhana-lânĉhana. Šiva (Bp. 27, 80; 32, 48).

ಏಣವಾಹನ êṇa-vâhana. Whose vehicle is an antelope: Vâyu (Grj. 6, 63).

ಏಣಾಕ್ಷಿ êṇa-akshi. A woman with eyes which resemble those of a deer (J. 19, 37; 30, 16).

ಏಣಾಂಕ êṇa-aṅka. The moon (ಚನ್ದ್ರನು Nn. 146).

ಏಣಾಧಿನಾಥ êṇa-adhinâtha. Śiva (Bp. 27, 32).

ಏಣಾಧಿನಾಯಕ êṇa-adhinâyaka. Śiva; — N. (Bp. 9, 39).

ಏಣಿ êṇi. (fr. ಏಱು 1). A ladder (ಅಧಿರೋಹಿಣಿ, ನಿಃಶ್ರೇಣಿ, ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ Mr. 119; My.; Si. 112; T., Tu., M.). ಏಣಿಯಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಏಱುವ ನಿಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣ? (Bp. 37, 49). — ಏಣಿದೀವಟಿಗೆ. A number of flambeaux fixed on a ladder that is horizontally carried before persons of distinction (My.).

ಏಣಿ êṇi. A female antelope (see ಏಣೇಯ); a kind of poisonous insect.

ಏಣು êṇu. ಏಣ್. An edge, a border; a point (ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, ಕೋಟಿ Nr.; C.; M.).

ಏತ êta. 1. = ಏತಱ್, (ಯಾತ), ಯಾತಱ್. See s. ಏನ್.

ಏತ êta. 2. (fr. ಏಱುತ, Śmd. 246. 247) = ಯಾತ. Ascent; rise. **2**, an instrument on the principle of the lever for raising water, a picotta (ಆಕರ್ಷ Mr. 422, o. rs. ಆಕರ್ಷ and ಏವೆ; My.; Tĕ.; T. ಏಱ್ಱಿ). ಏತಂ (Śmd. 16). ಎತ್ತುವ ಏತದ ಆಷುನ್ದೊಲೆಯನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು ಏಱಿದ ಇಭಂ ಕದನತ್ರಿನೇತ್ರನಾ (204). **3**, a similar instrument used for pounding rice (C.). — ಏತಕೋಲು. The bamboo by which the bucket hangs (My.; T. ಏಱ್ಱಕ್ಕೋಲ್).

ಏತ êta. *Of a variegated colour.*

ಏತಕೆ êtakĕ. = ಏತರ್ಕೆ, ಯಾತಕೆ. See s. ಏನ್.

ಏತತ್ಸೌಖ್ಯ êtad-saukhya. (Śmd. 100). This pleasure, this pleasure here.

ಏತದ್ êtad. This, this here.

ಏತದ್ದೇಶೀಯ êtad-dêśîya. Belonging to this country or these countries (B. 4, 117; My.).

ಏತಱ್ êtaṟ. = ಏತ 1, ಯಾತಱ್. A form used in the declension of ಏನ್, q. v. (Śmd. 137).

ಏತರ್ಹಿ êtarhi. *At this time, now.*

ಏತ್ವ êtva. The letter ಏ (Śmd. 250).

ಏತಾದೃಶ êtâdṛiśa. Such, such like; of this kind, similar to this. (My.).

ಏತಾವತ್ êtâvat. So great, so much; so far, thus far, in such a degree. (My.).

ಏದ êda. Tbh. of ವೇದ. (My.). See Prv. s. ಏದು 2.

ಏದು êdu. 1. = ಎಯ್ 2, etc. A porcupine (Tĕ.; *cf.* Sk. ಸೇಧಾ?); the Indian crested porcupine, Hystrix cristata var. indica (Bd.). ಏದಿನ ಮುಳ್ಳು (ಶಲ, ಶಲಲ G.). — ಏದುಪನ್ದಿ. = ಏದು. (Śmd. 78; Tĕ.).

ಏದು êdu. 2. To pant (My.; Râm. 5, 8, 85). ಅಯ್ಯ ಏದ ವೋದಿ ಏದುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಏಧ êdha. *Fuel.*

ಏಧಸ್ êdhas. *Fuel.*

ಏಧಿತ êdhita. *Prospered, grown up, full-grown.*

ಏಧೆ êdhĕ. *Thriving, prosperity.*

ಏನ್ ên. (Śmd. 96. 97). = ಏ 6, ಏಂ, ಏನು 1. What? (how? why? ಕಿಂ Si. 469; T., M.; Tĕ. ಏಮಿ; T. also ಏದು; Tu. ದಾನೆ). ಅವನ್ ಏನ್? ಅವಳ್ ಏನ್? ಅದು ಏನ್? (Śmd. 97). ತತ್ಪರಿಜನಂಗಳ ಆಲಾಪಂಗಳ್ ಏನ್? (97). ವಿತರ್ಕಮ್ ಏಂ? (104). ಏನ್ ಎಮ್ಬ ಪೆಮ್ಪೋ? (175). ಏಂ ಸನ್ದಯಂ? (89). ಏನಾಗಿಯುಂ (85. 137). ತಡೆವನ್ತೆ ಏಂ ಕಾರಣಂ? (151). ಎಲ್ಲರುಮ್ ಆ ಕರ್ಣನನ್ತಿರೆ ಏಂ ಚಾಗಿಗಳ್? (183). ನಭೋವಾರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಚಿಕ್ಕ ದಧಿಪಾಣ್ಡುರಪಿಣ್ಡಮೋ? ಪೇಱ್! ಎನಲ್ಕೆ ನೀಹಾರಮಯೂಖಮಣ್ಡಲಮ್ ಅದು ಏನ್ ಎಸೆದು ಇರ್ದುದೋ ಪಕ್ಷಿಮಾದ್ರಿಯೊಳ್? (Lîlv. 3, 4). ನಿನಗೆ ಮುಡುಕಿದ ಕಾರ್ಯಮ್ ಏನ್? (Bp. 29, 11). ಹಲವು ಮಾತು ಏನ್? (42, 37). ಏಂ ತುಱುಗಿ ಇರ್ದಪ್ಪೊ ತುದಿಗೋಡೊಳ್ ಮುಱಿ ಚೆಱಿತಿರೆ ನೋಡಿ ಜಾಡುತಂ ವಿಹಗಂಗಳ್? (Rśv. 9, 28). ಪೇೞಲಿ ಏನ್ ಅದ? (Râm. 13, 7). See Rśv. 2, 35; 6, 133; 13, 8. 21. 98; J. 31, 34. — Accusative: ಏನ (Bp. 31, 15. 17; 46, 24; 49, 39; 60, 43), ಏನಂ (1, 36; 14, 19; 20, 18; 22, 18; 39, 60; Śmd. 211, o. r. ಏನ). Genitive: ಏತಱ (Śmd. 137. 16; Bp. 18, 14; 28, 17; 31, 20; 34, 36; 37, 17; 40, 33. 46; 44, 44; 51, 5). Dative: ಏತರ್ಕೆ (Śmd. 137. 140), ಏತಕ್ಕೆ (Bp. 50, 7), ಏತಕೆ (2, 24; 3, 50. 56; 24, 10; 44, 8; Śmd. 140), ಏಕೆ (Śmd. 137. 143. 155; Bp. 16, 29; 36, 45; 38, 65; 43, 44; 47, 28; J. 31, 34). Instrumental: ಏತಱಿಂ (Śmd. 137; J. 2, 24). Ablative: ಏತಱತ್ತಣಿಂ (Śmd. 137). Locative: ಏತಱೊಳ್ (137), ಏತಱಲಿ (Bp. 45, 41). — ಏತಱದು. -ಅದು. Of what it? a thing of what substance, influence, value, etc.? See Bp. 37, 11; 46, 46; 53, 43. — ಏತಱವ. -ಅವ. Of what he? a man of what position, faculties, etc.? See Bp. 22, 60; 43, 43; Mr. 7. — ಏನನೆನ್. -ಎನ್. To say what? to call what? ಏನನ್ ಎಮ್ಬೆನು, what shall I say? (Bp. 22, 55; Bh. 3, 13, 24). ಏನನ್ ಎನ್ದಪೆಂ? (Rśv. 13, 88). ಆ ಊರಲಿ ಅದ್ಭುತಮ್ ಏನನೆನ್ದಪೆ? (Bp. 57, 42). ಏನನೆಮ್ಬೆವು ನಿಮ್ಮಂ? (58, 33). — ಏನಾಗು. -ಆಗು. To become what? ಅನ್ದಿನ ನಿಜಭುಜವಿಕ್ರಾನ್ತಮ್ ಏನಾದುದು, what has become of...? (Śmd. 137). 2, to happen what? ಏನಾಯ್ತು, what has happened? (what will happen?). ಇದಕೆ ಏನಾಯ್ತು, ಏನಾಯ್ತು? (Bp. 37, 38). ಏನಾದೊಡಂ, whatever it may be, something or other. — ಏನಾನು. -ಆನು 5. = ಏನಾನುಂ. ಏನಾನುಗೆಡೆವ. -ಕೆಡೆವ, one who lets drop anything from his mouth (ಯದ್ವದ, ಅನುತ್ತರ Hlâ.). — ಏನಾನುಂ. -ಆನುಂ. Whatsoever, anything whatsoever. ದೋಷಂ ಇದಱೊಳ್ ಏನಾನುಮ್ ಉಳ್ಳೊಡಂ (Śmd. 3). ಏನಾನುಮ್ ಒನ್ದು (241). — ಏನು. -ಉ 9. = ಏನುಂ. ತನ್ನೊಡನೆ ಪೋಪ ಮನುಷ್ಯರ್ ಏನಿಲ್ಲ (Bp. 44, 39). — ಏನುಂ. -ಉಂ 1. Whatsoever (ಅಣಂ, ಆಣಂ Śmd. 390). ಏನುಮ್ ಅಱಿಯದವನು (ಅಜ್ಞ Hlâ.). — ಏನುವ. -ಉವ 3. Whatsoever (Acc., Bp. 6, 1). — ಏನುವಂ. -ಉವಂ 2. Whatsoever (Acc., Bp. 13, 14; 18, 24; 24, 78; 31, 20. 25; 35, 38; 40, 27; 53, 18). — ಏನುವುಂ. -ಉವುಂ. Whatsoever (Nom., Bp. 2, 1). — ಏನೆನ್. -ಎನ್. = ಏನನೆನ್. To say, or call, what? ನಿನ್ನನ್ ಏನೆನ್ದು ಎಮ್ಬೆನು? (Bp. 24, 81). ಕಾರಣಮ್ ಇದು ಏನೆನಲು (26, 46). ನಿಮ್ಮನ್ ಏನೆಮ್ಬೆ? (57, 39). — ಏನೇನ್. rep. ಆರ್ತಸ್ವರಮ್ ಇದು ಏನೇನ್? ಎನುತ (Bp. 22, 11). ಎಮಗೆ ಈ ಶರಣನ್ ಇನ್ತು ಏನೇನನ್ ಈವನೋ? (38, 75). — ಏನೇನು. -ಉ 9. Whatsoever. ಏನೇನಕ್ಕೆ! (Bp. 54, 14). — ಏನೇನೋ. -ಓ 3. O what? o what?! ಏನೇನೋ, ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Śmd. 69). — ಏನೊ. -ಒ 4. O what? o how? could it be possible? ಏನಾಗಿಯುಮ್ ಏನೊ? ತಿರ್ದಪುದೆ ತೀರದೊಡಂ! (Śmd. 137). See also 112. 133, & s. ಏನು 1.

ಏನಸ್ ênas. *Sin.*

ಏನಿ êni. (also My.; see s. ಇ 15).

ಏನಿಕೆ ênikĕ. (The being somewhat), some, a little, a few (S. Mbr.). ಏನಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ (B. 5, 59). ಏನಿಕೆ ಕೆಲಸಗಳು (5, 83). See B. 5, 21. 60. 65. 67. 91. 92. 101. 111. 113. 128, etc.

ಏನು ênu. 1. = ಏನ್, etc. (C.). ನಿಮಗೆ ಕುಱಿಗಳಿಗೆ ಏನು ಸಪ್ಪನ್ಧ? (Bp. 28, 29). ಉಸಿಕನೆ ಎದ್ದಿದ್ದು, ಏನು ಕಾರಣಮ್ ಉಸರಂ? (47, 18). ಏನು ಫಲಂ? (52, 37). ಬೇಱೇನು? (Bh. 2, 13, 24). ಹಾಡದೆ, ಏನು ಮಾಡೀತು? (B. 2, 44). ಆ ನೊಣವನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ? (2, 42). ಏನನು (5, 165). ಏನಯ್ಯ? ಅನ್ದರೆ ಶ್ವಾನನ ಮಱಿ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು ಅನ್ದ. — ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಮಗ ಹರಿಯೆವ್ಬುದನ್ನು ಬಿಡ (Prv. formed in connection with Prahlâda). — ಏನು, ಗವುಡ? ಅನ್ದರೆ ಕಮ್ಬಳಿ ಮೂಱು ಹಣ ಅನ್ದ (Prvs.). ತಮ್ಮ ಅಂಗೆಯ್ಗೆ ಏನು ಕಾರಣ (why) ಕೂದಲು ಇಲ್ಲ? (B. 5, 126). It is occasionally used at the end of questions, *e. g.* ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ನೀನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗ ತಕ್ಕವನೇನು? (B. 1, 25). ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೋವು ಆಗುವದಿಲ್ಲೆನ್ದು, ನೀನು ತಿಳಿಯುತ್ತೀ ಏನು? (2, 43). ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ರೊಕ್ಕಾ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲೇನು? (3, 77). — ಪಿತನೊಳಗೆ ಸೇರದಿಹ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು? ಪತಿಸೇವೆಗೆ ಒದಗದಿಹ ಸತಿ ಇದ್ದರೇನು? (Dp. 167). ಕಾಯದೆ, ನೀ ಭಕ್ತನ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾ ಮಾಡುವದೇನು? (80). ಕೆಟ್ಟವರ ಅದೃಷ್ಟವ ಇನ್ನೆಷ್ಟ ಹೇಱಿದರೇನು? ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣವ? (68). — ಏನಾಗು. -ಆಗು. See it s. ಏನ್. ಈಗ ನಿನ್ನ ಹತ್ತರ ಎಣ್ಟೇ ಹಣ್ಣು ಅವೆ; ಇನ್ನು ಎರಡು ಏನಾದವು? (B. 2, 36). — ಏನಾದರು. -ಆದರು. ಏನಾದರೂ. -ಆದರೂ. Whatsoever it may be; something or other; something; anything. See *e. g.* B. 2, 47; 5, 117. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಆಗುವದು (Prv.). — ಏನು. -ಉ 9. = ಏನೂ. ಏನಿಲ್ಲನ್ನು, ಏನಿಲ್ಲೆನ್ನು, to say it is (nearly) nothing. ಏನಿಲ್ಲನ್ದರೂ, ಏನಿಲ್ಲೆನ್ದರೂ, at least (B. 3, 100; 4, 125. 136; My.). ಏನು ಅಱಿಯದವ ಶ್ವಾನಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ಏನೂ. -ಊ 7. Whatsoever. ಏನೂ ಇಲ್ಲದವ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಹೇಸ (Prv.). — ಏನೆ. -ಎ 4. Eh! (a mode of calling to a female, C.). ಏನೆ, ಅವ್ವಾ? (B. 2, 45). 2, what? (in asking a female, C.). — ಏನೇ. -ಏ 3. = ಏನೆ. (C.). ಏನೇ, ತಂಗೀ! (B. 3, 80). 3, whatsoever (C.). ಮಾವಾ, ಏನೇ ಇರಲಿ! (B. 4, 201). — ಏನೇನೂ. rep. of ಏನೂ. ನನ್ನದು ಏನೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ (B. 2, 8). — ಏನೋ. -ಓ 3, ಏನೊ. -ಒ 4. O what? one does not know what? (something); o how? could it ever be? ಇದಕ್ಕೆ ಏನೋ ಗೊತ್ತು ಇದ್ದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ (B. 3, 42). ಆ ಮೂಕ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಏನೋ ಯೋಚಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (3, 51). See also 3, 72. 83. 122; 4, 52. 138. 196. 207; 5, 130. 2, o! (in addressing males, My.) 3, what? (in asking males contemptuously, My.).

ಏನು ênu. 2. = ಅಹೆನು or ಇಹೆನು. A common affix for the first person singular of the present of uncertainty or mere possibility (see ಅನು 4), *e. g.* ಕೊಟ್ಟೇನು, I may give, perhaps I give, I am likely to give (B. 1, 12); ಅತ್ತೇನು (2, 43); ಬಿದ್ದೇನು (4, 181); ತಕ್ಕೊಣ್ಡೇನು (5, 113); ಮಾಡ್ಯೇನು (C.). See its plural ಏವು.

ಏನೆ ênu2-ĕ3. A common affix for the first person singular of the present, *e. g.* ತರುತ್ತೇನೆ, I bring (B. 1, 10), ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ (1, 11), ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ (C.). 2, a form to express "I am", *e. g.* ಬನ್ದೇನೆ (ಬನ್ದು ಏನೆ), ನಡೆದೇನೆ, etc. (S. Mhr.). — See ಅನೆ 1, and the plural ಏವೆ 1.

ಏಪಿ êpi. A heavy wood like mahagony, Shorea robusta (My., Tĕ.; *cf.* ಇಬಡಿ?).

ಏಬ್ರಜ êbraja. The insect cochineal (ಇನ್ದ್ರಗೋಪ Mr. 165; ಇನ್ದ್ರಗೋಪ, ಕೆಮ್ಬುಱು Ks.).

ಏಬ್ರಾಸಿ êbrâsi. = ಎಬ್ರಾಸಿ. (My.; M. ಏಮಾಳಿ, a beggar, a silly man).

ಏಯ್ êy. 1. = ಏಸು 1, etc. To cast, to throw, to shoot (Tu. ಎಯಿ, Tĕ. ಏಯು, ವೇಯು; R.).

ಏಯ್ êy. 2. An exclamation used in calling to inferior people (My.).

ಏರಕೆ êrakĕ. = ಎರಕೆ. A sort of grass, which when plucked by Krishṇa and his family turned to clubs.

ಏರಣ್ಡ êraṇḍa. *The castor-oil plant, Palma Christi, Ricinus communis* (ಗ್ರಾಮರುಹ, ಅವುಡಲ Mr. 136).

ಏರಣ್ಡಕಿಟ್ಟ êraṇḍa-kiṭṭa. Dregs of castor-oil (ಹೆಟ್ಟ Šm. 89).

ಏರಿ êri. A raised bank, the bank of a tank, etc. (My.; T., M.; ಆಲಿ, ಪಾಲಿ Hlâ.). ಮಳಲೇರಿ (ಸೈತಕ Nr.). ಕೆಱೆಯ ಏರಿ (ವಾರಣ, ತಟಾಕಬನ್ಧನ Nn. 99). ಏರಿಗೆ ನೀರಿನ ಆಶೆ, ನೀರಿಗೆ ಏರಿಯ ಆಶೆ (Prv.). See Sp. s. ವಂಜು. 2, a tank (My.). — ಏರಿಕಟ್ಟೆ. = ಏರಿ No 1. (My.).

ಏರು êru. 1. = ಅರ್ 4. (My.). — ಏರುಕನ್ದಾಯ. Plough-tax (My.). — ಏರುಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. = ಏರುಕನ್ದಾಯ. (My.). — ಏರುಸುಂಕ. = ಏರುಕನ್ದಾಯ. (My.).

ಏರು êru. 2. (= ಎರುಬು). Dung, cowdung (R.; *cf.* ಎರಣ).

ಏರು êru. = ಪೇರು. — ಏರುಪೇರು. dupl. = ಏರು. ಏರುಪೇರು ಕಟ್ಟು = ಪೇರು ಕಟ್ಟು (My.).

ಏರುಂ êruṁ. (êrum?). — ಏರುಮ್ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, the smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicacabum Lin. (St. & Pl.).

ಏರುವಂಗ êruvaṅga. N. of a plant (ಗಣ್ಡೀರ, ಸಮಷ್ಠೀಲಿ Si. 162).

ಏಱ್ êṟ. 1. = ಏಱು 5, ಏರ್ 1. A wound. ಏರ್ಗಳ್ (J. 4, 35; 16, 40).

ಏಱ್ êṟ. 2. = ಆಱ್ 2. To become, to be fit, to be suitable, to fit; — to be possible, to be able (T., M. ಏಱ್, ಏಲ್, ಏಲು). 2, to meet in battle (M.); to oppose (= ಎದಿರ್ T.). See ಆಱು 3, ಏರ್ 2.

ಏಱ್ êṟ. 3. To glean, gather, or pick off; to select, choose (Tĕ.; Tĕ. ಏಱು³ = ವೇಱು³, separate; ಏರ್ಪಡು, to be separated or divided; *cf.* ಎಕ್ಕು 1).

ಏಱ êṟa. See s. ಏಱು 1.

ಏಱಾಳಿ êṟu2-âḷi. (Šmd. 239). A person fond of, or expert in, mounting and riding. See s. ನೀಱು.

ಏಱಿ êṟi. An ascender. See ಅಲರೇಱಿ.

ಏಱಿಕೆ êṟikĕ. Rising, increasing; mounting; etc. (C.; Râm. 6, 53, 42; see ಆಳಿನೇಱಿಕೆ).

ಏಱಿಸು êṟisu. To raise; to place upon; etc. (C.). ಏಱಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆರೋಪಿತ Hlâ.). ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೊದಕೆ (ನಳಚ Mr. 200). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನ್ ಒದೆದು, ಏಱಿಸಿ ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿಯಂ, ಜೀವಡೆಗೆಯ್ದು (Šmd. 66. 133). See ಇದಿರೇಱಿಸು, ನೆಱಿವೇಱಿಸು; Šmd. 224; Abh. P. 11, after 8; Bp. 11, 45; 17, 22; 23, 14; 38, 15; 42, 3; 47, 41; 50, 13; 55, 9. 57; 57, 88; 58, 22; 60, 61; Šsv. 1, 44; B. 3, 119; 4, 55. ಬಾಣಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿದನು (ತೊಟ್ಟಂ G.). ಏಱಿಸಿದ ಹೂವು (ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ G.).

ಏಱು êṟu. 1. To rise; to increase, to become more or much; to ascend; to mount; to

climb (ಆರೋಹಣ Šmd. Dh.; Šm. 116; C.; T., M.; Tu. ಏರು; *cf.* ಎಕ್ಕು 3). P. p. ಏಱಿ. ನೌವನ್ ಏಱಿದಂ (Šmd. 67). ನಿಮಗೆ ಆವುವು ಮನಕೆ ಏಱುವುವು? ಅಟ್ಟಿಱಿನ್ ಆವನ್ ಆಯ್ದುಕೊಳಗೊಳ್ಳಿಮ್! ಎನ್ದು, ನವರತ್ನಮುಮಂ (117). ಕಲ್ಲನ್ ಏಱಿದಂ (144). ಶಾರ್ಙ್ಗಮನ್ ಏಱಿಸಿದನ್, ಅಹಿತಯ್ಯೆಯನ್ ಏಱಿದನ್ (224). ಮರದೊಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕವಣಿಯನ್ ಏಱಿದಂ (288). ಆನೆಯನ್ ಏಱುವಾತ (ನಿಷಾದಿ, etc.); ಕುದುರೆಯನ್ ಏಱುವಾತ (ಸಾದಿ, etc.); ಹಱುಗಲ್ ಏಱುವಾತ (ನಾವಿಕ, etc. Hlâ.). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಏಱುವ ರಥವು (ಪುಷ್ಪರಥ Nr.). ಸುಖ ದುಃಖ ಸಿಟ್ಟು ಕನಿಕರ ಮುನ್ತಾದ ಮಾನಸವೃತ್ತಿಗಳು ಕೊಬ್ಬಿ ತಲೆಗೆ ಏಱಿದಾಗ ಏನೂ ತೋಚದೇ ಜಡನನ್ತೆ ಸ್ತಮ್ಭಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವದು (Si. 73). ಬಹಳ ಮದವೇಱಿದವಳು (ಪ್ರಮದೆ 182). ಮದವೇಱಿದ ಆನೆ (ಮತ್ತ 269). ಅಮಲೇಱುತ್ತದೆ (C.); ವಿಷವೇಱುತ್ತದೆ (takes effect, C.). ಬೆಲೆಯೇಱುತ್ತದೆ (C.). ಹಾವು ಕಡಿದ ಗಾಯದೊಳಗಿನ ನೆತ್ತರಾತೆಗದರೆ ವಿಷವು ಏಱುವದಿಲ್ಲ (B. 2, 26). ಕಪ್ಪೇಱಿ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ (ಕುಮುದ Mr. 420). ರಥವನ್ ಏಱುವಂ (ರಾಜಾಧಿರಾಜ 287). ಪ್ರಚಣ್ಡದ ಎತ್ತೇಱುವವಂ (ಅನಡ್ವಾಹ 247). ಮರದ ತುದಿಯನ್ ಏಱಿ (Sp.). ಉಬ್ಬೇಱಿ ನಲನ್ ಅಬ್ಬರಿಸೆ (Râm. 26, 21). ಸೆಗಳಿಕೆಗಳ್ ಏಱಿದವು (Bh. 1, 5, 5). ಅನ್ದವೇಱಿತು ಮುಸುಡು ಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳ (2, 13, 42). ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್ ಏಱಿದುದು (J. 3, 41). ಇಳೆ ಕಾಯ್ಪೇಱಿದುದು (Rśv. 5, 36). ಕಾಯ್ಪೇಱಿ, ದಿಕ್ಕುಮ್ಬಿಗಳ್ ಅಟ್ಟೆ (6, after 11). ದಿನದಿನಕೆ ಕಳೆಯೇಱುತಿರ್ದಳು (Prll. 3, 31). ಬೆಮರ್ ಏಱಿದ ಆನನಂ (Rśv. 5, 118). ಯಾಕೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಏಱಿದ್ದಿ? (B. 2, 21). ಏಱಿದವ ಇಳಿದಾನು (Prv.). See Bp. 1, 32. 50; 5, 38; 32, 15; 36, 13; 37, 49; 39 sum.; 39, 45. 47. 49. 51; 52, 13; 57, 88; 59, 12; 60, 58; Râm. 26, 23; Dp. 167; Rśv. 5, 122; 6, after 11; 13, 2; Râghe. 17, 73. — ಏಱ. An infinitive of ಏಱು: so as to rise or go up, etc.; upwards; increasingly (T., M. much, more, too much); rising. — ಏಱ ಕಟ್ಟು. To tie on high; to put a tie (to a man's arms) and draw him up (for punishment, S. Mhr.). 2, to be tied on high: to hang down. ಏಱ ಕಟ್ಟಿದುದು (ಅಪ್ರಲಮ್ಬ, ಉಚ್ಚಣ್ಡ Hlâ.). — ಏಱಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಏಱ ಕಟ್ಟು. ಏಱಗಟ್ಟಿದುದು (ಉಚ್ಚಣ್ಡ, ಅಪ್ರಲಮ್ಬ Mr. 459). — ಏಱ ಹಾಕು. To pile (My.). See Prv. s. ಕೆಡು. — ಏಱ ಹೊತ್ತು. The time from sunrise to midday (My.; B. 2, 10). — ಏಱಾಟ. -ಆಟ. Mounting and riding. See Bp. 61, 24; Rśv. 6, after 11; J. 6, 39; 29, 7; Bh. 1, 7, 2. — ಏಱೆ. = ಏಱ. — ಏಱೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To be swollen, puffed up or distended. ಉಬ್ಬಿದ ಉರದ, ಏಱೆದೆಗೆದ ಒಡಲ, ಬಾಗಿದ ಬೆನ್ನ... ಗಬ್ಬಿನಾಯ್ಗಳ್ (J. 28, 46).

ಏಱು êṟu. 2. Rising, etc.; rising ground (My.; ದಿನ್ನೆ G.). — ಏಱುಂಜವ್ವನ. -ಂ-. Rising youth, bloom of youth, prime (Grj. 9, 107). ಏಱುಂಜವ್ವನದೊಳ್ ಸೊಕ್ಕಿ (Šmd. 204 Mdb.). — ಏಱುಂಜವ್ವನೆ. -ಂ-. A very young woman (ನವಯೌವನೆ Šs.; Rśv. 2, 20). — ಏಱುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Hard breathing (My.).

ಏಱು êṟu. 3. = ಏಡು. See ಮೊನೆಯೇಱು. *Cf.* ಅಱಿ 6?

ಏಱು êṟu. 4. (fr. ಇಱಿ 1). That with which one pierces or which one throws (? T. a thunderbolt; see M. s. ಏಱು 1, & ಬಿಟ್ಟೇಱು).

ಏಱು êṟu. 5. (fr. ಇಱಿ 1). = ಏಱ್ 1, etc. A cut, a wound (ಕ್ಷತ Šmd. Dh.; ಗಾಯ Šm. 116, Bhn. 51; ಕ್ಷತ, ಈರ್ಮ Hlâ.; ಇರ್ಮ Mr. 396). ಏಱಿಂಗೆ (Mr. 396; Abh. P. 13, 80). ಪೂರಾಯದ ಏಱಿನ ಕರಡಿ ಕಾಡಾನೆಗಳ ಕಳಕಳಂ (Bh. 3, 13, 28). ಇಱಿದರೆಯು ಏಱಿಲ್ಲ (Sp.). See ಅಳ್ಳೇಱು s. ಅಳ್ 5.

ಏಱುತ êṟuta. = ಏತ (Šmd. 246). The act of rising, etc.

ಏಱುವಿಕೆ êṟuvikĕ. Rising, etc. (My.).

ಏರ್ êṟ. 1. = ಏಱ್ 1, etc. A wound. — ಏರ್ಪಡು. A wound to be got; to get a wound, to be wounded (ಗಾಯವಡೆ Šmd. 217 Mdb. C.; Ćt. I, 52). ಏರ್ಪೆತ್ತರ್ ಏರ್ಪೆತ್ತರಂ ಪದುಳಂ ಮಾಡ್ಪುದು ಉಚಿತಂ (Šmd. 79. 217). — ಏರ್ಮಾಣ್. A wound to heal. ಏರ್ಮಾಣ್ದುದು (Šmd. 217). — ಏರ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. To get a wound, to be wounded (J. 21, 6; 23, 6; 25, 27).

ಏರ್ êr. 2. (fr. ಏಱ್ 2). The state of being fit, etc. **2,** the state of meeting and opposing. — ಏರ್ಪಡಿಸು. To arrange, to set in order (Si. 284; My.; Tĕ.). — ಏರ್ಪಡು. To be arranged, etc. (My.; Tĕ.); — to be ready (as a person to act, My.). — ಏರ್ಪಾಟು. = ಏರ್ಪಾಡು. Decision; arrangement (My.; Tĕ.; T. ಏಱ್ಪಾಡು). — ಏರ್ಪಾಡು. = ಏರ್ಪಾಟು. (My.). — ಏರ್ಪೂನ್. To go to meet, to oppose, to hinder, ಏರ್ಪೂಱುತುದೆನ್ದು ತಡಮ್ಬೊಯ್ದುದು (Šmd. II). ಏರ್ಪೂಱುತುದು (Šmd. 217).

ಏರ್ವಾರು êrvâru. = ಈರ್ವಾರು, etc. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb.

ಎಲ êla. = ಏಲೆ. (My.; T.).

ಏಲಕ್ಕಿ êlĕ-akki. = (ಇಲಾಚಿ, ಎಲಚಿ), ಯಾಲಕಿ, ಯಾಲಕ್ಕಿ. Large cardamoms (ಏಲೆ, ಪೃಥ್ವೀಕೆ, ಚನ್ದ್ರಬಾಲೆ, etc. Nr.; ಕೊಟ Nr.; Mhr. ಏಲಚೀ, ಏಲಾಚೀ). See ಕಿಱಿಯ-, ಬಿಳಿಯ-; Si. 152. 153. 415. — ಏಲಕ್ಕಿಗಿಡ. The cardamom plant, Alpinia cardamomum Roxb. (St. & Pl.).

ಏಲವಾಲುಕ êlavâluka. *A perfume, the fragrant bark of Feronia elephantum.*

ಏಲಹುರಿ êlahuri. The plant Cassia sophora, or a cough medicine (ಕಾಸಮರ್ದ Nr.).

ಏಲಾಂ êlâm. = ಎಲಾಂ, ಯಾಲ. An auction, a public sale (My.; Tu. ಏಲಂ; Tĕ. ಏಲಮು, ಯಾಲಾಮು; H., Mhr. ನಿಲಾಮ್, ಲಿಲಾಂವ, ಲೇಲಾಮ, ಲೇಲಾಂವ).

ಏಲಾಪರ್ಣಿ êlâ-parṇi. *The plant Mimosa octandra* Roxb.

ಏಲು êlu. 1. = ಹೇಲು 1. (My.).

ಏಲು êlu. 2. = ಹೇಲು 2. (My.).

ಏಲು êlu. 3. To hang, to dangle (Tĕ. ವೇಲು, ಪ್ರೇಲು). — ಏಲಾಡು. -ಆಡು. To swing (Sd.).

ಏಲೆ êlĕ. ಏಲಾ. = ಏಲ. *Large cardamoms: the seed of Alpinia cardamomum.* (T. also ಅಂಜಿ).

ಏಲೇಶಕೇತಯ್ಯ êlêša-kêtayya. N. (Bp. 47, 35; 60, 16. 26).

ಏಲೇಶ್ವರದ ಕೇತಯ್ಯ êlêšvarada kêtayya. N. (Bp. 9, 48; 58, 5).

ಏಲೇಶ್ವರನ ಕೇತಯ್ಯ êlêšvarana kêtayya. N. (Bp. 60, 12).

ಏವ êva. Disgust, dislike, hatred (Tĕ.; *cf.* ಏ 7, ಏಸಿಕೆ); — ugliness (Tĕ.); something that is disgustful: a lamentable event (? Abh. 10, 209).

ಏವಂ êvam. *Thus; as, like;* certainly, indeed, even.

ಏವಮಾದ್ಯ êvam-âdya. *Of which the beginning is of this very kind, of the mentioned kind.*

ಏವಾಗಲೂ êvâgalû. See s. ಏ 5.

ಏವು êvu. = ಅಹೆವು or ಇಹೆವು. The plural of ಏನು 2, *e. g.* ಇದ್ದೇವು (B. 2, 45), ಕೊಟ್ಟೇವು, ಮಾಡ್ಯೇವು (C.).

ಏವೆ êvu-ĕ3. 1. The plural of ಏನೆ No. 1, *e. g.* ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ (Si. 404), ಮಾಡುತ್ತೇವೆ (C.). **2,** of ಏನೆ No. 2, *e. g.* ಬನ್ದೇವೆ (ಬನ್ದು ಏವೆ, S. Mhr.).

ಏವೆ êvĕ. 2. = ಆಮೆ, etc. A tortoise (ಕಚ್ಛಪ, ಕಮಠ, ಕೂರ್ಮ Hlâ.). ಹೆಣ್ಣೇವೆ (ದುಲಿ Hlâ.).

ಏಷಣ êshaṇa. (= ಈಷಣ). Seeking; wish, desire. 2, *an iron arrow.* See ಅನ್ವೇಷಣ.

ಏಷಣಿಕೆ êshaṇikĕ. *A goldsmith's balance.*

ಏಷಣೆ êshaṇĕ. (= ಈಷಣೆ). *Seeking; begging, solicitation; wish, desire.*

ಏಷಿತ êshita. Searched, etc. See ಅನ್ವೇಷಿತ.

ಏಷ್ಯತ್ êshyat. What is to come, future (Sk.).

ಏಷ್ಯತ್ಕಾಲ êshyat-kâla. Future time (R.).

ಏಸಿಕೆ êsikĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. (My.).

ಏಸು êsu. 1. = ಇಸು 3, etc., ಏಯ್ 1. To throw. — ಏಸಾಡು. -ಆಡು. To shoot arrows (ಶರಗತಿ Šmd. Dh.; Abh. P. 9, 68; 10, 33. 34; 10, after 76; 10, 202; 13, 38).

ಏಸು êsu. 2. (fr. ಇಸು Šmd. 250). A throw, a shot. ಏಸುವೆೞ್. -ಪೆೞ್. To be shot or hit (Abh. P. 9, 83).

ಏಸು êsu. 3. = ಎನಿತು, etc. What quantity? etc. (C.; see ಎನಿತು). ಏಸಂ (Bp. 60, 49), ಏಸಕ್ಕೆ (= ಏಸರ್ಕೆ, 18, 17. 36; 31, 13; 40, 77), ಏಸಱ (Bh. 1, 10, 4). See Bp. 18, 18; 27, 1; 29, 12; 30, 13; 40, 47; 44, 40. 68; 59, 2. 15; 60, 49; Bh. 8, 19, 40; 8, 23, 42; J. 20, 46; 25, 32; 32, 30. ಏಸು ಕೇಳಿದರೂ ನಾಶ ತಪ್ಪದು (Prv.). **2.** = ಅನಿತು, etc. See ರವೇಸು. — ಏಸಱವಂ. -ಅವಂ. = ಎಷ್ಟಱವನು. A man of what position, power, faculties, etc.? (Bp. 22, 41; J. 4, 62). — ಏಸಱವಳ್. -ಅವಳ್. A woman of what position, etc.? (J. 6, 48).

ಏಸೆ êsĕ. = ಯಾಸೆ. Crooked; wild, savage, rude, vulgar (Tĕ. ಏಚೆ, ಏಸೆ). — ಏಸಾಳು. -ಆಳು. A savage (Bp. 40, 76; Tĕ. ಏಸೆವಾಡು).

ಏಹಸ್ êhas. Anger; evil. See ಅನೇಹಸ್.

ಏಳಗ êḷaga. Tbh. of ಏಡಕ (Šmd. 29).

ಏಳಿದ êḷida. (Šmd. 40). Contempt, mockery, abuse, blame, disgrace (ತೆಗೞ್, ಪೞಿ, ಚುನ್ನ, ಕೊಱಚಾಟ, ಅಣಕ, ನಿನ್ದೆ Šs.; Râm. 6, 53, 75; T., M.; M. ಏಷಣಿ, backbiting, etc.; T., M. ಇಳಿ, vulgar laughter, contemptuous grin; disgrace; to grin; *cf.* ಎಕ್ಕರಿಸು?, ಏಡಿಸು). **2,** a contemptible, etc., man (Abh. P. 10, 13). — ಏಳಿದಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To censure, to contemn, to mock, etc. (Č. Bp. 11, 9; V. 14, after 36 & 40). ಏಳಿದಂಗೆಯ್ಯಲಿಮ್ ಈಗಳ್! (Šmd. 16. 277). — ಏಳಿದವ್ಬುಗೆ. -ಂ-ಬಗೆ. To censure, etc. (Abh. 10, 229; 14, after 22).

ಏಳಿಸು êḷisu. (= ಏಡಿಸು). To censure, to reprove, to contemn, etc. (see ಏಳಿದ); to throw into the shade, to eclipse (Čh. v. 1). See Abh. P. 3, 155; 9, 190; 13, 139; 15, 67; Grj. 2, after 106; Ršv. 1, 36; 5, after 120; 13, 9.

ಏಳೆ êḷĕ. N. of a metre (Čh.; Tĕ. ಏಲೆ, a carol or catch; a hurra or hoop; a chorus of applause).

ಏೞ್ êl̤. 1. = ಎೞ್ 1, etc. To stand up; etc. (ಉತ್ಥಾಪನ Šmd. Dh.; M. ಏೞು). P. p. ಎೞ್ದು. — ಏೞ್ತು (J. 3, 5. 21; 6, 3). See Bp. 12, 44; 31, 10; 32, 45; 37, 42; 42, 2; 61, 37; Bh. 1, 10, 26; Ršv. 9, 25. — ಏೞೇೞ್. rep. (Bp. 5, 6; 32, 43. 44. 58; 42, 9; 46, 65).

ಏೞ್ êl̤. 2. = ಎೞ್ 2. A (wrong) form of ಎೞ್ 2. — ಏೞ್ತರ್. = ಎೞ್ತರ್, (instead of which it often appears in MSS. and prints). See *e. g.* Grj. 4, 37; Bp. 56, 39; etc., etc.

ಏೞ್ êl̤. 3. = ಎೞ್ 4, etc. Seven (ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ Šmd. I; T., M. ಏೞು; Tĕ. ಏಡು). ಏೞಕ್ಕೆ (Šmd. 223). ಏೞಱಲಿ (Bp. 35, 32). ಏೞಱೊಳು (40, 73). ಏೞಂ (38, 11). — ಏೞ್ಕಡಲ್. The seven seas (Šmd. 225). — ಏೞ್ಕೋಟೆ. (The) seven fortresses (Šmd. 225). — ಏೞ್ಜಡಧಿ. The seven seas (Bp. 58, 62). — ಏೞ್ದಿನ. Seven days (Bp. 32, 20; 43, 50; 52 sum.; 52, 35; 60, 23. 26). — ಏೞ್ನೂಱ್. = ಏೞ್ನೂಱು. ಏೞ್ನೂಱ್ಸಂವತ್ಸರಂಗಳ್ (Bp. 20, 30). — ಏೞ್ನೂಱು. Seven hundred (Bp. 47, 2; 51, 66; 56, 56; J. 13, 8). — ಏೞ್ಪತ್ತು. Seventy (Šmd. 225). — ಏೞ್ಪರೆ. = ಏೞ್ಪೊರೆ. (Šs.). — ಏೞ್ಪೊರೆ. A kind of boil or sore (Šmd. 225). ಕರಗುಗುಮ್ ಏೞ್ಪೊರೆಯೆನಿಪ್ಪ ಕುರುವಂ ಬೇಗಂ (225). — ಏೞ್ಬೆಸನ. = ಸಪ್ತವ್ಯಸನ. (Šs.).

ಏೞ್ಗೆ êl̤igĕ. = ಏೞ್ಕೆ. Rising; growth, increase; greatness, magnificence, elevation, glory; elation; haughtiness. ದುಷ್ಟಪ್ರಸರದ ಏೞ್ಗೆ (Bh. 1, 8, 48). ಉರಿವ ಕಿಚ್ಚಿನ ಏೞ್ಗೆಯನ್ತೆ ಮೂಡಿದಂ ಚನ್ದ್ರಂ (J. 26, 13). ಪ್ರತಾಪದ ಏೞ್ಗೆ ನನ್ದಿ (28, 5). ಹೇೞ್ದ ಮಾತಂ ಕೇಳದೆ, ಏೞ್ಗೆಯಿನ್ದ ಓಜೆಗೆಟ್ಟ ಮಡದಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಆಳಿಕೆ ಬಾೞ್ಕೆಗಿನ್ತಲು ಬೋೞಾಗಿಯು ಮನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುದು ಲೇಸು (Subhâshita padya). See Čh. v. 337; Bp. 9, 24; J. 2, 4; 18, 45.

ಏೞ್ಸು êl̤isu. To cause to rise, to raise, etc. (J. 10, 12). ಏೞ್ಪಿರ್ (Šmd. 153. 255). ಏೞ್ಸಿದರ್ ಆಳ್ತನದ ಪನ್ತಮುಂ ಕಾಲವರ್ (J. 22, 7).

ಏೞು êl̤u. 1. = ಏೞ್ 1, etc. To stand up, etc. (C.). P. p. ಎದ್ದು (J. 2, 37). ಏೞುವ (Si. 82. 367). ಏೞ್! (Bp. 12, 44). ಬೇೞ್ವಿನ್ ಏೞುವಂ (18, 63). ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾದುವ (ಅಭಿಯೋಗ, etc. Nr.). ಅೞುವಿನಿನ್ದ ಎದ್ದ ಸಿಟ್ಟು (Si. 69). ಎದ್ದದು (ಉತ್ಥಿತ 429). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏೞುವ ಗುಳ್ಳೆಗಳು (82). ಮೊಳಕೆ ಏೞುವ ಹುಲ್ಲು (367). ಮಿಣ್ಡೆದ್ದ ಭೃಂಗಾಳಿಗಳ ಬಳಗಂ (J. 3, 8). ಎದ್ದವು ಮುಗಿಲ್ಗಳ್ ಎಣ್ದೆಸೆಗಳೊಳ್ (17, 2). ಹೊಟ್ಟೆಕಡತ ಎದ್ದು (B. 2, 25). ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಾೞೇ ಗಿಡದೊಳಗಿನ್ದ ಒನ್ದಱ ಹಿನ್ದೆ ಒನ್ದು ಹೊಸ ಸುೞಿ ಏೞುತ್ತವೆ (2, 37). ಆ ಬಡ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕೆಯ್ಯಾದರು ಹ್ಯಾಗೆ ಏೞುತ್ತದೆ? (2, 43). See Bp. 16, 29; 18, 63; 37, 23; 45, 52; 48 sum. (ನಾನು) ಎದ್ದರೆ (ನೀನು) ಕೆಟ್ಟೆ! (ಕುಣ್ಟನು) ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಎದ್ದವನು ಗೆದ್ದಾನು. — ಎದ್ದೇೞಲಾೞದ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಗ್ಗಿಡಿಗಿಡಾ ತನ್ದಾಳೋ? — ಎದ್ದ್ಯಾ, ಜೋಗಿ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಾಸು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ. — ಎದ್ದು ಹೋಗು! ಅನ್ದರೆ ಒದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇನನ್ದ (Prvs.).

ಏೞು êl̤u. 2. = ಏೞ್ 3, etc. (Šmd. 223). Seven (Bp. 40, 73). ಏೞಕ್ಕೆ (C.). ಏೞು ಗೇಣ (B. 5, 12). ಏೞು ಕೇರಿ (Bp. 24, 49; 25, 11). ಏೞು ಜಾವ (60, 26). ಏೞು ದಿನ (28, 57; 48, 31; 52, 43). ಏೞು ನಾಲಿಗೆ (50, 24; Mr. 46). ಏೞು ನೂರ್ಬಸದಿಗಳ್ (Bp. 51, 1. 64). ಏೞು ನೂರ್ಭೂತಂಗಳ್ (57, 12. 13). ಏೞು ನೂರ್ವರುಷಾನ್ತ (20, 30). ಏೞು ವಾರ್ರಾತಿಗಳು (53, 25). ಏೞು ವಿಧದವರು (45, 25). ಏೞು ಮೇಲಣ ಲೋಕಂ (Mr. 32); ಏೞು ನಾದ (ಸ್ವರ 500). — ಏೞನೆಯ. -ಅನೆಯ. Seventh (J. 30, 41). ಏೞನೆಯ ಪ್ರಕರಣ (B. 5, 269). — ಏೞರೆ. -ಅರೆ. Seven and a half. — ಏೞರೆಯಾಟದ ಶನಿ. -ಆಟದ-. The planet Saturn supposed to have evil influence once in $7\frac{1}{2}$ years of his 30 years' revolution (My.). — ಏೞು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ. -ತಲೆ ಕಡವ ಅನ್ನಬರ. Up to the period of seven generations. ಸಮಾನಪಿಣ್ಡಮ್ ಆಹರು ಏೞು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಏೞು ನೂಱು. Seven hundred (Bp. 5, 18). — ಏೞು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. N. of a female image of wood (plaything of children, My.). — ಏೞುವರೆ. ಏೞೂವರೆ. = ಏೞರೆ. (My.). — ಏೞೆಡೆನಾಗರ. -ಎಡೆ-. A fabulous seven-hooded cobra (My.). — ಏೞ್ಣ್ಬ-

-ಎಣ್ಟು. Seven or eight (B. 3, 66); seven times eight; fifteen (My.). — ಏೞೆರಡು. -ಎರಡು. Fourteen (Čh. v. 331); etc. — ಏೞೆಲೆಯ ಪಾೞೆ. -ಎಲೆಯ-. = ಏೞೆಲೆವಾೞೆ. (ಅಸಮಚ್ಛದ, ಸಪ್ತಪರ್ಣ Mr. 111; Si.; My.). — ಏೞೆಲೆವಾೞೆ. -ಎಲೆ-ಪಾೞೆ. A large evergreen tree, Alstonia sholaris R. Br. (ಸಪ್ತಪರ್ಣ, ವಿಶಾಲತ್ವಕ್, ವಿಷಮಚ್ಛದ Nr.; ಕದಲಿ Nn. 43). — ಏೞೆೞೆ. -ಎೞೆ. Seven threads. ಏೞೆೞೆಗಳ ಡಾಬು (ಸಪ್ತಕಿ Si. 220). — ಏೞೆೞೆಕಟ್ಟಾಣಿ. -ಕಟ್ಟಾಣಿ. A gold bead necklace composed of seven strings or rows (C.). — ಏೞೆೞೆದಾರ. -ದಾರ. A string of seven threads (C.).

ಏೞು êḻu. 3. = ಹೇೞು. To say, etc. (My.).

ಏೞುವಿಕೆ êḻuvikĕ. Rising, etc. ಕುಳಿತವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏೞುವಿಕೆ (ವ್ಯುತ್ಥಾನ Si. 437).

ಏೞುಹ êḻuha. Rising, etc. ಇದಿರೇೞುಹ (ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ, ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥ Nr.).

ಏೞ್ಗೆ êḻgĕ. = ಏೞ್ಗೆ. ಕೋಪಮುಂ ಜವಮುಮ್ ಏೞ್ಗೆಯುಮ್ ಆಸುರಮ್ ಅಪ್ಪಿನಂ ಮದಂ ಬಿಡುತರೆ ಕೀೞ್ ತಾಗಿದುವು ಎರಲ್ಪಿಡೆಯ ಆನೆಯೊಳ್ ಆನೆಗಳ್ (Abh. P. 13, 75). See Grj. 1, 9; 10, 99; Râm. 1, 7, 2; Ršv. 13, 84; Sšv. 1, 68; Č. Bp. 2, 3; J. 2, 64; 11, 23; 12, 5; 18, 16. 42; 30, 49.

ಏೞ್ಬರ್ êḻbar. Seven persons. ಏೞ್ಬರುಂ ಎಣ್ಬರುಂ (Šmd. 180).

ಏೞ್ವರು êḻvaru. = ಏೞ್ಬರ್. (My.).

ಏೞ್ವಿಕೆ êḻvikĕ. = ಏೞುವಿಕೆ. (My.).

ಐ AI

ಐ ai. ĕi. The thirteenth letter of the Alphabet (Šmd. 17. 18). The *initial* ಐ in Kannaḍa words has arisen from ಅಯ್, ಆಯಿ (Šmd. 65. 189, or ಎಯ್). *For Kannaḍa words that appear with an initial* ಐ *in MSS. or prints see s.* ಅಯ್ *(or* ಎಯ್*)*.

ಐ ai. = ಅಯಿ. An interjection of calling, summoning, or remembering. See Nr. s. ಬೋಳಯಿಸು.

ಐಕಮತ್ಯ aikamatya. (fr. ಏಕಮತಿ). Sameness of opinion, unanimity, agreement. (My.).

ಐಕಾಗಾರಿಕ aikâgârika. (fr. ಏಕ & ಆಗಾರ). A robber breaking into lonely houses, *a thief.*

ಐಕಾರ ai-kâra. The letter ಐ (Šmd. 11).

ಐಕ್ಯ aikya. Oneness, unity (of mind, etc. My.); singleness; identity; harmony; sameness. 2, an aggregate. 3, the number 1 (Mr. 73). See Kâvy. V, 2. 54 seq. — ಐಕ್ಯವಾಗು. -ಆಗು. To become one or identical with (J. 10, 11).

ಐಕ್ಯಭಾವ aikya-bhâva. The state of being one, oneness (J. 18, 32).

ಐಕ್ಯವರ್ಣ aikya-varṇa. A mixed, blended colour. See ಪೊಪ್ಪಣ್ಣ.

ಐಕ್ಷವ aikshava. (fr. ಇಕ್ಷು). *Relating to sugarcane, of sugarcane.*

ಐಂಗುದ aiṅguda. (fr. ಇಂಗುದ). *The fruit of the iṅguda plant.*

ಐಡವಿಡ aiḍaviḍa. = ಐಲವಿಲ. *Kuvêra.*

ಐಡೂಕ aiḍûka. = ಏಡೂಕ. (ಅನ್ದಗೆಟ್ಟ ಗೋಡೆ G.).

ಐಣ aiṇa. (fr. ಏಣ). *Belonging to the male black antelope.*

ಐಣೇಯ aiṇêya. (fr. ಏಣೀ). *Belonging to the female black antelope.*

ಐತಿಹ್ಯ aitihya. (fr. ಇತಿಹ). *Oral tradition, a legend,* a tale (B. 4, 157).

ಐತ್ವ aitva. The letter ಐ (Šmd. 188. 356. 360; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಐನಾ ainâ. = ಅಯಿನಾ. A mirror; a glass-pane; spectacles (My.; Mhr., H. ಆಯಿನಾ, ಐನಾ).

ಐನು ainu. = ಅಯಿನು. (My.).

ಐನ್ದ ainda. = ಆಯಿನ್ದಾ. Hereafter (My.; Tu.; H.).

ಐನ್ದವ aindava. (fr. ಇನ್ದು). Relating to the moon, lunar.

ಐನ್ದವಕಲೆ aindava-kalĕ. A digit of the moon (Ššv. 1, 85).

ಐನ್ದ್ರ aindra. (fr. ಇನ್ದ್ರ). *Belonging to Indra.*

ಐನ್ದ್ರಲುಪ್ತಿಕ aindraluptika. (fr. ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತ). *Bald in consequence of disease.*

ಐನ್ದ್ರಶರ aindra-šara. An arrow like Indra's thunderbolt (J. 13, 15).

ಐನ್ದ್ರಿಯಕ aindriyaka. (fr. ಇನ್ದ್ರಿಯ). *Relating to the organs of sense.*

ಐರಾವಣ airâvaṇa. *Indra's male elephant,* regent of the east quarter. 2, one of the chiefs of the serpent race.

ಐರಾವತ airâvata. *Indra's male elephant,* the elephant of the east quarter (ಶಕ್ರೇಭ Nn. 124). 2, = ಐರಾವಣ No. 2.

ಐರಾವತಿ airâvati. The female of Indra's elephant. 2, *lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43). 3, a cloud (ಮೇಘ 42). 4, *the orange tree.*

ಐಲವಿಲ ailavila. = ಐಡವಿಡ. *Kuvêra.*

ಐಲೇಯ ailêya. (= ಏಲವಾಲು). *A perfume.*

ಐವಜಿ aivaji. Instead of (My.; Mhr., H.).

ಐವಜು aivaju. Property, wealth: cash or goods (C.; Mhr., H.).

ಐಶಾನಿ aišâni. (fr. ಈಶಾನ). The quarter of Šiva, the north-east quarter. (My.).

ಐಶ್ವರ್ಯ aišvarya. (fr. ಈಶ್ವರ). = ಐಸಿರಿ. *Power, might; dominion;* supremacy; superhuman power; opulence, wealth (C.); ashes of cowdung (My.).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತ aišvarya-vanta. An illustrious, opulent, rich man (C.; ಸಮ್ಪನ್ನ G.). Feminine: ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತಳು (C.).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ತೆ aišvarya-vantĕ. A rich woman (C.).

ಐಷಮಸ್ aishamas. *During or in the present year.*

ಐಸಿರಿ aisiri. Tbh. of ಐಶ್ವರ್ಯ. (C.).

ಐಹಿಕ aihika. (fr. ಇಹ). Relating to this place or world; temporal; secular; local; this world (Bh. 1, 10, 13).

ಒ O

ಒ ŏ. 1. The fourteenth letter of the Alphabet (Šmd. 15. 45). In MSS. and prints when initial it is very often represented by ವ (already in Nr. ಒಗ್ಗರಿಸು appears as ವಗ್ಗರಿಸು), and is also written and pronounced ವೊ. For its connection with ಅ see *e. g.* ಮಟ್ಟಗ, ಮಟ್ಟಿ 2, Tbh. ಮಟ್ಟಿ, ಮಡ್ಡ, ಮಸರು, etc.; for that with ವ (or ಬ) also ಒಂಗಾರ, ಒಜನ, ಒಜ್ಜರ, ಒರಹ, ಒರುಸ, etc.; and for that with ಉ Šmd. 282.

ಒ ŏ. 2. (=ಓ 2). A contraction of ಉವ 2, *e. g.* ಅಡ ರೊ (Bp. 18, 86), ಪೊಗಟೂ (49, 21), ಉರುಳೊ, ತೆರಳೊ (57, 45), ನಕ್ಕೊರು, ತಿರಗೊರು, ಬಿಡಿಸೊರು (Dp. 28 in B. 5, 322), ಒಸರೊ (Bh. 1, 5, 9).

ಒ ŏ. 3. (= ಉ 7). An imitative sound. — ಒಟ. One of the notes of the cuckoo (Šmd. 74, o. rs. ಉಹೂ, etc.).

ಒ ŏ. 4. = ಓ 3. A particle that is added to words or sentences, and is used like ಎ, ಏ (Šmd. 396. 68. 69). It is employed 1, *in questions connected with doubt, further with censure or irony* (Šmd. 396). ಆನೆಯೊ? ಅದ್ರಿಯೊ? (68). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟೆ ಮಣಿದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lilv. 3, 4). ಕೆಣ್ಣ ಕ್ಕೆ ಇಬಿುವೆಗಳು ಮುತ್ತ್ಯಾಪೊ? (Prv.). See Bp. 13, 15; 14, 8. 9; 18, 9-12; 12, 17; 40, 31; 45, 9. 10. 43; 46, 34; 58, 48; 60, 6. 37; Ršv. 13, 20. 103. 104; J. 2, 65; Dp. 1.—Like ಓ, q. v., it is used also in common questions simply to rouse a person's attention to a question. 2, *in admiration, admonition, and calling.* ಏನೆವ್ವ ಪೆಪ್ಪೊ! (Šmd. 175). ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟೊ, ಮನುಜ! ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟೊ! (Dp. 26). ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಕೊಳ್ಳಿರೊ ನೀವೆಲ್ಲರು! (25). ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿರೊ! (9). ಏ, ಅಪ್ಪೊ! ಬಾರೊ! (C. with the ಒ long). 3, *it is used also like the Sk.* ಓ, *e. g.* ಒ, ಕೆಂಚ! ಒ, ಕಾಳಪ್ಪ! ಒ, ಲಿಂಗಮ್ಮ! ಒ, ಜೋರಮ್ಮ! (My.).

ಒ ŏ. 5. The ŏ that is connected with pŏ and hŏ, *e. g.* ಒಕ್ಕರಣೆ, ಒಗು 3, ಒಂಗೆ, ಒತ್ತು 6 & 7, (ಒನಪು), ಒನ್ದರಿ, ಒನ್ದಿಗೆ, ಒನ್ದಿಸು, ಒನ್ನು 1, ಒಯಿ 2, ಒಟಿಸು, ಒಸ, ಒಸಗೆ 1 & 2, ಒಸಲು, ಒಳ್ಳೆ 2.

ಒಂ ŏṁ. = ಅಂ 1 & 3. ಆವೊಂ, ನುಡಿದೊಂ, ಪಾಡಿದೊಂ (Šmd. 189).

ಒಂಯಿ ŏṁyi. The cry of buffaloes (C.). 2, a mode among children of expressing their uncomfortable feelings when being beaten (C.).

ಒಕ್ ŏk. 1. = ಒಗ್, ಒಚ್, ಒತ್, ಒನ್, (ಒನ್ದು 2), ಒಪ್, ಒಬ್, ಒಮ್, ಒರ್, ಒಱ್, ಓರ್ 1. One, etc. — ಒಕ್ಕಟ್ಟು. One bond; unanimity, concord, harmony (C.). ಅವರನ್ನು ಒಕ್ಕ ಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು, he made them one (in mutual love, B. 2, 30). ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಮಾಡೋಣ (ರಚನೆ G.). — ಒಕ್ಕಡೆ. One side or place (My.). — ಒಕ್ಕಣ್ಣ. A one-eyed man (My.); of one eye. — ಒಕ್ಕಳ. One kaḷa (My.). ಒಕ್ಕಳ ಭತ್ತಂ (Bp. 30, 7). ಒಕ್ಕಳ ಹೊನ್ನಿನ ಪರದೇತಿ (Prv.). — ಒಕ್ಕು ಡಿತೆ. = ಒಕ್ಕುಡಿತೆ, ಒಕ್ಕುಡುತೆ. One kuditĕ (Bp. 42, 2). — ಒ ಕ್ಕುಡುತೆ. = ಒಕ್ಕುಡಿತೆ. (Bp. 30, 14). — ಒಕ್ಕುಳ. One kuḷa (ಅ ಥಕ Nr.; My.; Bp. 9, 20). — ಒಕ್ಕೆಯ್. One hand or arm (Bp. 5, 10; 15, 10; 60, 53). — ಒಕ್ಕೆಯ್ಯ. -ಅ 3. A man who has a mutilated hand (ಏಕಹಸ್ತ, ವಿಕಲಪಾಣಿ Mr. 389). — ಒಕ್ಕೊಮ್ಬು. One branch (Bp. 19, 64).

ಒಕ್ ŏk. 2. An abbreviation of ಒಗೆದು, the P. p. of ಒಗೆ 3. Having thrown. — ಒಕ್ಕೊಡು. To throw, to cast; to throw away (C.). ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಆ ಸಣ್ಣ ಹು ಡುಗನ ಮೇಲೆ ಒಕ್ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 93). ಕುದುರೆ ಕಣ್ಣಿಲೆಯನ್ನು ಒಕ್ಕೊ ಟ್ಟು ಬಿಡುವದು (4, 184).

ಒಕ್ ŏk. 3. A short P. p. of ಒಗೆ 5. Having washed. — ಒಕ್ಕೊಡು. To wash and give (My.). — ಒಕ್ಕೊಳ್ಳು. To wash one's clothes (C.).

ಒಕಾರ ŏ-kâra. The letter ಒ (Kâvy. I, 3, 104-108).

ಒಕ್ಕಣ ŏkkaṇa. Tbh. of ಉಂಕುಣ, ಉತ್ಕುಣ. A louse (R.).

ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ŏkkaṇikĕ. (fr. ಒಕ್ಕು 2). Thrashing (My.).

ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ŏkkaṇikĕ. = ಒಕ್ಕಣೆ, q. v. (C.; B. 4, 87).

ಒಕ್ಕಣಿಸು ŏkkaṇisu. = ವಕ್ಕಣಿಸು. To tell, to say; to relate; to describe (My.; J. 26, 57; Tĕ. ಒಕ್ಕಾಣಿಂಚು, ವ-; *cf.* ವಾಕ್).

ಒಕ್ಕಣೆ ŏkkaṇĕ. = ಒಕ್ಕಣಿಕೆ. (My.).

ಒಕ್ಕಣೆ ŏkkaṇĕ. = ವಕ್ಕಣೆ. The title with which any one is honoured at the heading of a letter, etc. (My.; Tĕ. ಒಕ್ಕ ಣ, ವಕ್ಕಣ; T. ವಕ್ಕಣೈ). 2, style of composition (My.).

ಒಕ್ಕರ ŏkkara. Tbh. of ವಕ್ರ. (My. occasionally).

ಒಕ್ಕರಣೆ ŏkkaraṇĕ. = ಹೊಕ್ಕರಣೆ, etc. (My.; Râm. 5, 8, 74; 6, 10, 27).

ಒಕ್ಕರಿಸು ŏkkarisu. = ಒಗಡಿಸು, ಓಕರಿಸು, ಓಸಡಿಸು, ವಾಕ ರಿಸು, ವಾಕಳಿಸು. To spit out, to vomit; to emit (*cf.* ಒಯಕ್). ಒಕ್ಕರಿಸಿದುದು ಹಿಮ ಜಲವ (Bh. 1, 5, 5).

ಒಕ್ಕರಿಸು ŏkkarisu. Tbh. of ವಕ್ರಿಸು. To retrograde, to retire: to join (another party) clandestinely (My.).

ಒಕ್ಕಲ್ ŏkkal. 1. (fr. ಒಕ್ಕು 2). (= ಒಕ್ಕಿಲ್). Thrashing. ಒಕ್ಕಲಾಯಿತು, thrashing is over (My.). — ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To thrash down, to destroy, to kill; to trouble greatly. ಮಾರ್ಮಲೆತ ವೀರಕಿರಾತರನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ, ಧಾತ್ರಿಗೆ ಪೊಸ ರಕ್ತಪೂರಮ್ ಎಸಗಿತ್ತು ಅದು ಕೇಸರಿ (Ršv. 5, 117). ಎಕ್ಕತುಳಕತ್ತಲೆಯನ್ ಒಕ್ಕ ಲಿಕ್ಕುತಮ್ ಅಱಿವಿಗೆ ಇಕ್ಕೆಯನ್ ಇರದೆ ತಿಳಿದು (Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). ಚಿಕ್ಕಾಡಿ ತಗಣೆಯೂ ರಕ್ಕಸರು ಜಾರೆಯರುಮ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುವರು ಇರುಳೆಲ್ಲ, ಬೆಳಗಾಗೆ ಸುಕ್ಕಿದನ್ತಿಹರು (Sp.). See Abh. P. 10, 63; Grj. 6, 5; Šsv. 2, 14; J. 14, 6; 16, 34; 23, 1; Sš. in B. 5, 50.

ಒಕ್ಕಲ್ ŏkkal. 2. (fr. ಉಱು). = ಒಕ್ಕಲು. Residing; a residence, a home; tenancy; — a resident; — a tenant; — a tenant of the soil, a husbandman, a farmer; — a tenant under government, etc., a subject (My.; Tu. ಒಕ್ಕೆಲ್). See ಪೇರ್-; Sp. s. ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ; ಮಾನ್ಯದೊಕ್ಕಲ್; Prv. s. ಬಿಡು 1. — ಒಕ್ಕ ಲಾಗು. -ಆಗು. To become a tenant, etc.; — to begin to live prosperously in every way. ಒಕ್ಕಲಾದಂ (ಬದ್ದಿಂ Šmd. I). ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳ್ವ ಧನಿಕನನ್ ಅಕ್ಕಱಿನ್ದೆ, ಈರಯ್ದು ಸಾಸಿರದ ಒ ಕ್ಕಲಾಗಿಯೆ ಬದುಕು ನೀನ್! ಎನ್ದು, ಉಱಿ ಪರಸಿದನ್ತೆ (Bp. 1, 34).

ಒಕ್ಕಲ ŏkkala. A husbandman. ಹೊಲಾ ಮಾಡುವ ಒಕ್ಕಲಗಳು (B. 5, 115. 116). ಒಕ್ಕಲರು (S. Mhr.). See Šmd. s. ಪೂಮರ.

ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ ŏkkalagitti. A farmer-woman (My.; B. 4, 62).

ಒಕ್ಕಲತನ ŏkkalatana. Husbandry, farming (B. 4, 55. 80; 5, 89. 198; C.). ಒಕ್ಕಲತನ ಮಾಡುವ ಜನರು (B. 4, 220). ಒಕ್ಕಲತನದ ಕೆಲಸ (5, 121).

ಒಕ್ಕಲಿಗ ŏkkaliga. A husbandman, a farmer, a Sûdra (ಕುಡಿಯ Kk. 34; Abh. P. 15, 66; C.). ಅಸವಸದಿಂ ಪಳಗೆಯ್ವಂ ಕಸಮಂ ಶೋಧಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ವೋಲ್ (Šmd. 267). ಕೃಷಿಯ ಮಾಟ್ಟಿ ಒಕ್ಕಲಿಗಂ (ಕರ್ಷಕ Mr. 370). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಣು ಒಡವೆಗೇಡು (Prv.). See ಗೆಯ್ವೊಕ್ಕಲಿಗ, ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ, ಕುಡುವೊಕ್ಕಲಿಗ; Bp. 27, 51; 51, 22; B. 3, 68; Prv. ಒದಾಟ & ಲೆಕ್ಕ.

ಒಕ್ಕಲಿಗಿತಿ ŏkkaliga-iti. (Šmd. 244). A farmer-woman.

ಒಕ್ಕಲಿತಿ ŏkkaliti. = ಒಕ್ಕಲಿಗಿತಿ. (Šmd. 244).

ಒಕ್ಕಲು ŏkkalu. = ಒಕ್ಕಲ್ 2. (C.). ಉತ್ತಮರುಗಳ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ನೀರೆಱೆವನು ಅಕಟ! (Abhâ. 2, 52). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಱೆತು ನಾಱುವ ನೀರು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು, ಅಕ್ಕಱಿಲ್ಲದ ತವುರು ಇದ್ದು, ಫಲವೇನು? (148). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಕೂಗಿದರೆ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ತೆಗದರನ್ತೆ (Prv.). ಒಕ್ಕಲುಗಳು, tenants (B. 5, 203. 204). — ಒಕ್ಕಲಡಿ. -ಅಡಿ. A house built by the landlord for the use of his tenant (Mg.). — ಒಕ್ಕಲಮಗ. = ಒಕ್ಕಲುಮಗ. (B. 3, 67; C.). — ಒಕ್ಕಲು ದಕ್ಕಲು. reit. = ಒಕ್ಕಲು ಪಕ್ಕಲು. (C.). — ಒಕ್ಕಲು ಪಕ್ಕಲು. reit. (C.). — ಒಕ್ಕಲುಮಗ. A husbandman. ಉತ್ತು ಬಾಱುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಷಕ, ಕೀನಾಶ, ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಕ, ಕೃಷೀಬಲ Nr.; C.). — ಒಕ್ಕಲುಮನೆ. A house that has a resident or is occupied (My.). 2, a farmhouse (Mg.).

ಒಕ್ಕಿಕೆ ŏkkikĕ. Treading out corn (My.).

ಒಕ್ಕಿಲ್ ŏkkil. (= ಒಕ್ಕಲ್ 1). Separating, etc. (ವಿಭೇದ Mr. 372; *cf.* ಉಡಿ 1?).

ಒಕ್ಕಿಸು ŏkkisu. To cause corn to be trodden out (My.).

ಒಕ್ಕು ŏkku. 1. P. p. of ಉಗು 1, etc.

ಒಕ್ಕು ŏkku. 2. (fr. ಉಗು 1? ಉಡಿ 1?). To tread out corn, to remove grain from the ears by the treading of oxen, etc.; to thrash (with sticks, ಖಲಕರಣ Šmd. Dh., Šm. 78; C.; T. ವಱುಕ್ಕು, to beat). ಒಕ್ಕಿದ ಧಾನ್ಯವು (ಶುದ್ಧ Nr.). ಫಲಂಗಳ ಕೊಯ್ದು ಒಕ್ಕುವ ಶೂದ್ರಂ (Bp. 21, 26). ಹೊಲಾ ಒಕ್ಕುವ ತನಕ ಕೂಲಿಯವಗೆ ಏನೂ ಕೊಡಬಾರನು (B. 5, 99). ಅವನು ಹೊಲದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಒಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೂಡಲೇ (5, 115).

ಒಕ್ಕು ŏkku. 3. Thrashing. — ಒಕ್ಕುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A big stick used for thrashing (My.).

ಒಕ್ಕು ŏkku. 4. An omen (ಶಕುನ Šmd. Dh.; Šm. 78; *cf.* ಉಱಿಗ 2).

ಒಕ್ಕುಳಿಸು ŏkkuḷisu. To eject wind from the stomach, to belch (Bp. 1, 49; see s. ಒಗಡಿಸು).

ಒಕ್ಕೆರೆ ŏkkĕrĕ. Tbh. of ಪುಷ್ಕರ, a pond, etc. (Si. 91).

ಒಕ್ಕೊಡು ŏkkoḍu. See s. ಒಕ್ 2 & 3.

ಒಗ್ ŏg. = ಒಕ್ 1, etc. — ಒಗ್ಗಟ್ಟು. = ಒಕ್ಕಟ್ಟು. (My.).

ಒಗಟು ŏgaṭu. = ಒಗಟೆ, ಓಗಟೆ. A riddle, an enigma (C.; Tu.). ಒಗಟುಮಾತಿಗೆ ಸಗಾಟ ತನ್ದ (Prv.).

ಒಗಟೆ ŏgaṭĕ. = ಒಗಟು, etc. (ಪ್ರಹ್ಲಲೀಕೆ, ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ Nr., Hlâ.; My.).

ಒಗಡಿಕೆ ŏgaḍikĕ. (= ಓಕರಿಕೆ, etc.). Vomiting (ತೋಹಡಿಕೆ Bhn. 45).

ಒಗಡಿಸು ŏgaḍisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. To vomit. (T. ಉಮಿೞ್, to vomit, *cf.* ಉಗುೞ್ 1; see T. & M. s. ಉಬ್ಬಳಿಕೆ; *cf.* ಉಗು 1). ಒಗಡಿಸಿತು (ಓಕರಿಕೆ Kk 54). ಒಗಡಿಸದೆ ಇರಾ, ಭೋಗಿದೇವಯ್ಯ! (Bp. 59, 5).

ಒಗತ ŏgata. 1. The act of having washed or of washing (C.).

ಒಗತ ŏgata. 2. The act of having thrown or of throwing (C.).

ಒಗತನ ŏgatana. The harmonious life of husband and wife and their management of household affairs (C.). 2, the affairs of life (ಸಂಸಾರ) as leading to illusion (Dp. 55). — ಒಗತನ ಮಾಡು. To manage household affairs harmoniously (My.).

ಒಗದು ŏgadu. = ಒಗೆದು. P. p. of ಒಗೆ 1. 3. 4. 5.

ಒಗನಿ ŏgani. = ಉಗುನಿ, ಗೋಣಿ 3, etc. (M. ಉಗಮರ, T. ಉಗಾಮರ, Careya arborea, Dillenia speciosa). — ಒಗನಿಯ ಮರ. Careya arborea Roxb. (or, according to others, Salvadora persica Lin.). ಪೀಲು, ಗುಡಫಲ, ಸ್ರಂಸಿ ಎನ್ದು, ಒಗನಿಯ ಮರ, ಗೋಣ ಮರನ್ ಎನ್ದೊ, ಎಪ್ಪರು; ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಆ ಒಗನಿಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೋಟ, ಕರ್ಪರಾಲ ಎಪ್ಪ ಎರಡು ಶಬ್ದಂಗಳು ನೆಗೞ್ಗು (Nr.).

ಒಗರ್ ŏgar. ಒಗರು. An astringent taste (ತುವರ, ಕಷಾಯ Nr.; Si. 445; C.; B. 3, 20; ತುವರ Mr. 218; ಕಷಾಯ Nn. 119; Tĕ.; Tu. ಉಭರ್, ಒಗರ್, brackishness = M. ಉವರ್, ಓರ್. T. ಉವರ್, ಉವರ್ಪು, saltness; salt, see ಉಪ್ಪು 3).

ಒಗರೆ ŏgarĕ. Equality, fitness, etc. (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಎಣೆ, ಜೋಳಿ, etc., ಸಮಾನ Šs.).

ಒಗವಿಕೆ ŏgavikĕ. Washing (My.).

ಒಗಸು ŏgasu. 1. (fr. ಒಗೆ 5). To cause to wash (C.).

ಒಗಸು ŏgasu. 2. (fr. ಒಗೆ 3). To cause to throw or throw away (C.).

ಒಗಿ ŏgi. = ಒಗೆ 3 & 5. (C.).

ಒಗಿಸು ŏgisu. = ಒಗಸು 1, ಒಗುಸು. (B. 5, 287; C.).

ಒಗು ŏgu. 1. = ಉಗು 1, ಪೊಗು 2. ಆಸ್ಯದಿನ್ ಒಗುವ ರಕ್ತಂ (Šmd. 91). ಎಡಹಿ, ಅಕ್ಕಿ ಧರಾತಲದೊಳ್ ಒಗಲು (Bp. 27, 17). See Bp. 50, 6; Ššv. 1, 33; Bh. 3, 13, 22; J. 4, 39; 12, 7; 28, 18; 33, 22; ಪೊಗರೊಗು, ಮೇಲೊಗು.

ಒಗು ŏgu. 2. Bursting forth, running over, excess. — ಒಗು ಮಿಗೆ. dupl. Abundance (ಬಹಳ Bhn. 62). It is occasionally used as ಪದಪೂರಣಾರ್ಥಂ (Ćt. I, 19; II,

34). See Bh. 1, 5, 10; Râm. 5, 8, 57; 6, 10, 15; J. 15, 24; 18, 63.

ಒಗು ŏgu. 3. = ಪೊಗು 1. To enter, etc. (My.), see ಒಡ್ಡೊಗು s. ಒಡ್ಡು 4, ಮೊಜ಼ೆಯೊಗು.

ಒಗುಸು ŏgusu. = ಒಗಿಸು, etc. (My.).

ಒಗೆ ŏgĕ. 1. To come forth, to be born, to originate, to arise, (to appear), etc. (ಜನನ Šmd. Dh.; Šm. 80; ಹುಟ್ಟು Šmd. 54. 288. 398 Cm.; Tĕ. ಒಡಮು, ಪೊಡಮು, to be born, to arise; ಒಡುಚು, ಪೊಡುಚು, to rise as the sun, etc.; ಪೊಡಗು, ಪೊಡುಗು, to swell, to increase; ಪೊಡುಗು, ಪೋಗು, height; a heap; ಪೋಟು, a swell of a river; T. ಉವಟ್ಟು, to overflow, increase; Tĕ. ಉಟ್ಟು, ಪುಟ್ಟು, to be born; see ಉರ್ಕು 1; cf. ಒಗು 1?). P. ps. ಒಗದು, ಒಗೆದು, ಒಗೆ 2. ತಿಥಿಲತ್ವಮ್ ಒಗೆಗುಂ (Šmd. 54). ಒಗೆದು (398). ಒಗೆದಂ (255). ಒಗೆದತ್ತು (Rŝv. 8, 102). See Grj. 4, 50. 51; Bp. 2, 10; 8, 18; 15, 2; 19, 57; 47, 28; 50, 1; 54, 33; 57, 71. 72; 61, 66; Šm. 7. 10. 20; Kk. 28; Bh. 1, 8, 94; Prll. 3, 2; Rŝv. 5, 128; 6, after 24; 13, 26. 78; Šŝv. 1, 11. 42; J. 1, 3; 3, 25; 4, 61; Si. 92; ಉದ್ಧಮೊಗೆ.

ಒಗೆ ŏgĕ. 2. P. p. of ಒಗೆ 1. — ಒಗೆ ತರ್. (i. e. ಒಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To be born, etc. (ಹುಟ್ಟು Šmd. 269 Mdb. Cm.; ಹುಟ್ಟಿ ಬರ್ 175 Cm.; ಬರ್ 269 Cm.; Grj. 4, 37. 97). ಇನ್ತು ಒಗೆ ತನ್ದ ಶರದೃತುವಿನೊಳ್ (Rŝv. 6, after 10; see 8, after 125).

ಒಗೆ ŏgĕ. 3. = ಒಗಿ. To throw (Bp. 24, 57; C.; cf. ಉಗು 1?). P. ps. ಒಗೆದು, ಒಗದು, ಒಕ್ 2. ಆ ಹಾವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು (B. 2, 28). ಹುಡುಗ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದನು (2, 47). ಅವನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹಱಿದು ಓಣಿಗೆ ಒಗೆದಳು (4, 185).

ಒಗೆ ŏgĕ. 4. (= ಒಗೆ 5?). To strike, to beat (ತಾಡನ Šm. 80; T. ವಱುಕ್ಕು, to beat; to dash; cf. ಪುಯ್, etc.). ಒಗವ ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ (ಕರಪೀಠ Mr. 158).

ಒಗೆ ŏgĕ. 5. = ಒಗಿ, (ಒಗೆ 4?). To beat (and rub) clothes, dipped in water, on a stone for cleaning them, to wash (ವಸ್ತ್ರಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Šmd. Dh.; ಕುಕ್ಕು Šm. 79; ವಸ್ತ್ರಮಂ ಕುಸುಬು 80; C.; Tĕ. ಉಸುಮು, ಉತುಕು). P. ps. ಒಗೆದು, ಒಗದು, ಒಕ್ 3. ಒಗದ ಎ ಬಟ್ಟೆಗಳು (ಉದ್ಗಮನೀಯ Si. 222). See Bp. 21, 18; 36, 47; 60, 48; Dp. 169, 1. — ಒಗೆ ಒಗೆ. rep. (Bp. 21, 8).

ಒಗ್ಗ ŏgga. (= ಗೊಗ್ಗ). A follower of the Mailâra linga (though not a Lingâyta), dressed in a jacket made of a black blanket (S. Mhr.). Pl. ಒಗ್ಗರು. — ಒಗ್ಗಯ್ಯ -ಅಯ್ಯ. = ಒಗ್ಗ. (S. Mhr.).

ಒಗ್ಗರ ŏggara. A heap, a mass (My.).

ಒಗ್ಗರಣೆ ŏggaraṇĕ. = ಅಗ್ಗರಣೆ. A kind of seasoning done in two ways: into boiling oil or ghee one or more spices are thrown, after which vegetables are added and boiled with the mixture; or to pulse that has been boiled with salt, tamarind, pepper, etc. fried spices are added (C.; Tu.; Tĕ. ಪೊಗುಪು). ಪರಿಪರಿಯ ಬಹುಭಕ್ಷ್ಯ ಪಾಕದ ಪರಿಮುಳದ ಶಾಕಾದಿಗಳ ಒಗ್ಗರಣೆಗಳ ಸೌರಭಕೆ ತಿಳಿದುದು ನಿದ್ರೆ ಪವಜನ (Bh. 1, 10, 23).

ಒಗ್ಗರಿಸು ŏggarisu. To season, to spice (C.). ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಮಾದುರ (ಪ್ರಯಸ್ತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ Nr.). ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಸಪ್ಪಾರದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (Si. 313). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ, ಕಡಲೆ, ಸಾಸುವೆ, ಜೀರಿಗೆ, ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ, ತುಪ್ಪ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಿನ್ದ ಒಗ್ಗರಿಸಿ, ಹಿಂಗು, ಕರಿಬೇವು ಮುನ್ತಾದ ಪರಿಮುಳಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ರುಚಿಯಾಥ ಪದಾರ್ಥಗಳು (ಪ್ರಯಸ್ತ, etc. 313).

ಒಗ್ಗಾ ŏggâ. = ಒಗ್ಗು 2, No 3. A mass of seeds sown thickly in one place. ಒಗ್ಗಾ ಹಾಕು, to sow thickly with a view of transplantation (My.).

ಒಗ್ಗಿಸು ŏggisu. To cause to bend, yield or submit, to make gentle and familiar, to tame (My.).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 1. = ಒಬ್ಬು 1. To become one, to unite with, to meet together, to assemble in numbers (J. 10, 14; Tĕ.; Tu. ಒಗ್ಗಾ, to become one, be united). **2,** to join (v. t.); to join or apply to. **3,** to agree with one's constitution, as water, climate, etc. (My.). ಒಗ್ಗಿದರ್ ಕವಿದ ಜೇನ್ನೊಣದನ್ತೆ (J. 8, 32). (ಮದಕರಿ ಅವನಂ) ಭರದೊಳ್ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಹಾಯ್ಕಿ, ಕೊಮ್ಬುಗಳೆರಡನ್ ಒಗ್ಗಲು (Bp. 22, 10). ಲಿಂಗಾರೋಗ್ಯಪ್ರಸಾದಕೆ ಪೊಂಗಿ ಕೆಯ್ಗಳನ್ ಒಗ್ಗಿ ಕೊಳಲು (48, 24). ಬೆನ್ನೊಗ್ಗಿ (= ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ, 54, 38). ತತ್ಪಸಾದಕೆ ಕರಯುಗಳನ್ ಒಗ್ಗಿ (56, 46).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 2. = ಒಗ್ಗುರ್, ಒಬ್ಬು 2. An assemblage, a heap, a mass (ಗೊನ್ದಣ Čt. II, 101; Bp. 12, 8; Č. Bp. 42, 24; J. 3, 38; 7, 6; 17, 48; 30, 2; 33, 47). **2,** union, harmony (Bp. 4, 7). **3,** = ಒಗ್ಗಾ. (My.). — ಒಗ್ಗೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಒಗ್ಗೊಡೆ. (J. 16, 39).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 3. = ಉಱುಗು 1, etc. To bend, to bow; to turn towards. (Tĕ.). ನಭಕ್ಕೆ ಮುಖಪಂಕರುಹಮ್ ಒಗ್ಗಿ (Bp. 2, 12). ಮುಸುಡೊಗ್ಗಿ, ಮುದ್ದಂ ಬೇಡುವಳು (15, 14). See also 22, 44; 26, 44. **2,** to become submissive (My.; Tĕ.). Cf. ಬೊಗ್ಗು 1.

ಒಂಕಿ ŏṅki. = ವಂಕಿ. A hook (C.; Tĕ. ಒಂಕೆ, ವಂಕ, ವಂಕೆ; Tu. ಉಗ್ಗಿ, ಒಗ್ಗಿ, ವಗ್ಗಿ; cf. ಒಗ್ಗು 3). **2,** a gold armlet of a curved shape worn by females (C.; Tĕ. ವಂಕ, T. ವಂಗಿ). Cf. Sk. ಅಂಕ?

ಒಂಗಾರ ŏṅgâra. = ಬಂಗಾರ, etc. Gold; gold-ornaments; the price paid for a wife (M.).

ಒಂಗು ŏṅgu. A teat, a pap (R.; T. ಒಚ್ಚಿ, ಒಂಜ; cf. ಅಚ್ಚಿ 3).

ಒಂಗೆ ŏṅgĕ. = ಹೊಂಗೆ. (My.).

ಒಚ್ ŏč. = ಒಕ್ 1, etc. One. — ಒಚ್ಚರ. -ಸರ. One string. ಶಬರಿ ಮುದದಿಂ ಗಾಢಪರಿರಮ್ಭಣಂಗೆಯ್ದು, ಮುತ್ತಿನ ಒಚರವ ಆವನ ಪಿರಿಯುರದೊಳ್ ಇಟ್ಟೊಡನೆ (Râghč. 17, 71). — ಒಚ್ಚವಡಿ. -ಸವಡಿ. A junction; a pair (Abh. P. 4, 13). — ಒಚ್ಚಾರೆ. -ಸಾರೆ. A palm of the hand. ಒಚ್ಚಾರೆಗಣ್. An eye like a palm of the hand (Rŝv. 1, after 135; J. 6, 10). — ಒಚ್ಚುಟು. -ಚುಟು. A span measured by the distance between the extended thumb and forefinger (ಪ್ರಾದೇಶ Hlâ.). — ಒಚ್ಚೆಱಿಗು. -ಸೆಱಿಗು. One end of a garment. (ಶಿಶುವಿಗೆ) ಹೆಚ್ಚು ನೀರೆಱಿದು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಲೊಳ್, ಒಚ್ಚೆಱಿಗುದುಕುಲದಲಿ ತನುವನು ಮುಚ್ಚಿ (Prll. 3, 36). — ಒಚ್ಚೇರೆ. -ಸೇರೆ. = ಒಚ್ಚಾರೆ. ಒಚ್ಚೇರೆಗಣ್ (J. 30, 2). — ಒಚ್ಚೊತ್ತು. -ಸೊತ್ತು. One time, once. — ನಚ್ಚಿದನ್ತರಸಿನ

ಇಚ್ಚೆಯನ್ನಿರುವದು, ಅದುವೊಚ್ಚೊತ್ತು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಹೊತ್ತೇಱ ಕಿಚ್ಚು ಕಾದನ್ತೆ (Sp.).

ಒಚ್ಚತ ŏččata. (fr. ಒಚ್). Equality, harmony (M. ಒಚ್ಚ); agreeableness, the quality of pleasing (J. 30, 2); pleasure, delight;—delightfully, etc. ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್ ಎನ್ದು, ಒಚ್ಚತ ಉಳ್ಳ ಕೋಗಿಲೆಯಂ (Šmd. 74). ನಿಚ್ಚರವಮ್ ಎನ್ದು, ಒಚ್ಚತವಮ್ ಇಲ್ಲಮ್ಬುದರ್ಥಂ (Čt. I, 89). See Sp. s. ಲಂಚ. — ಒಚ್ಚತಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To unite, to combine, to link closely or harmoniously together (Grj. 4, after 33). 2, to be pleased (Grj. 4, after 48); to be pleased with, to desire (Bp. 26, 18). 3, to become delightful (J. 26, 19).

ಒಚ್ಚಯ ŏččaya. = ಒಚ್ಚಿ, ಒಚ್ಚೆಯ, ಒಚ್ಚೆಯ, (ಬಚ್ಚ). Disgrace; dishonor; opprobrium; impropriety (Tĕ. ಒಚ್ಚೆ); a wanton joke, a lewd expression; contempt (T. ಒಚ್ಚ, ಒಚ್ಚಯ). ಒಚ್ಚಯಂಗಳ ಮಚ್ಚುಗಳು (Bp. 40, 61).

ಒಚ್ಚಿ ŏčči. = ಒಚ್ಚಯ, etc. — ಒಚ್ಚಿಹೊತ್ತು. Improper time (Bp. 28, 41).

ಒಚ್ಚೆಯ ŏččeya. = ಒಚ್ಚಯ, etc. ಆದಿತೇಯಸಮುಚ್ಚಯವನ್ ಒಚ್ಚೆಯವನ್ ಅಯ್ದಿಸಿ ಬಾಧಿಸಿದಂ (Bp. 16, 2).

ಒಜನ ŏjana. = ವಜನು. Gravity, heaviness, weight; a weight; weight, dignity, influence (S. Mhr.; Mhr., H. ಬೋಜ, ಬೋಜಾ, ವಜನ; Tu. ಒಜನು; *cf.* ಒಜ್ಜೆ).

ಒಜ್ಜರ ŏjjara. = ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ. A spring, a fountain (Tu. ಉಜ, ಉಜೆ; Tu. ಉಗ್ಗೆಲ್, a well; *cf.* ಒಱ 1, ಒಸರ್ 1; ಉಗು 1?). ಬೆಟ್ಟದ ಒಜ್ಜರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ, ವಾರಿಪ್ರವಾಹ, ನಿರ್ಝರ, ಝರ Nr.).

ಒಜ್ಜರ ŏjjara. Tbh. of ವಜ್ರ. (C.).

ಒಜ್ಜೆ ŏjjĕ. = ವಜ್ಜ, ವಜ್ಜೆ, ವಜನು, ವಜೆ 2. A weight, load, burden (S. Mhr.; Mhr. ಓಝೀಂ; B. 3, 18. 49. 117; 4, 214).

ಒಟ ŏṭa. = ವಟ 1. An imitative sound. — ಒಟ ಒಟ. rep. ಒಟ ಒಟ ಮಾತಾಡು, to talk much; to prate, to gabble (S. Mhr.; Mhr. ವಟವಟ). — ಒಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To say or talk much; to gabble (S. Mhr.).

ಒಟಾರ ŏṭâra. = ವಟಾರ q. v., ವಟ್ಟಾರ. The compound round a house (C.; Tu.; T. ವಟ್ಟಾರ; Tĕ. ವಟಾರು, ವಠಾರ, a lodge).

ಒಟ್ಟ ŏṭṭa. = ವಟ್ಟ 1, q. v. Discount, etc. (C.; Tu.; Mhr., H. ಬಟ್ಟಾ, exchange). See Prv. s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಒಟ್ಟಜ ŏṭṭaja. Tribute (ಕಪ್ಪ Šm. 38, see ಕೊಟ್ಟಜ; M. ಒಡುಕ್ಕು, to finish, destroy; to spend; to pay taxes).

ಒಟ್ಟಜೆ ŏṭṭajĕ. A heap, a mass, a company; abundance; a row (ಒಟ್ಟಿಲ್, ಒಗ್ಗು, ಹೊರಳಿ, ಒಬ್ಬುಳಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಸನ್ದಣಿ, ಕಿಕ್ಕಿನ್ದ, ತಣ್ಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Šm. 54; ಗಡಣ Čt. I, 50; ಅತಿಶಯಾರ್ಥ II, 51). See Abh. P. 14, 168; Grj. 7, after 11; 10, after 79; 10, 101; Rŝv. 5, 117; 6, after 11; 13, after 83. — ಒಟ್ಟಜೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. To break up (v. i.), to disperse (Abh. P. 13, after 109).

ಒಟ್ಟಯಿಸು ŏṭṭayisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು, etc. To overpower (Bp. 61, 26).

ಒಟ್ಟಯ್ಸು ŏṭṭaysu. **ಒಟ್ಟೈಸು.** = ಒಟ್ಟಯಿಸು, ಒಟ್ಟವಿಸು. To collect, to be accumulated, as tears (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320); to become one, to collect, to be converged to a focus (Grj. 8, 50); to come together, to assemble (Abh. P. 14, after 132); to shrink, to contract (Grj. 1, 87). 2, to join (v. t.), to amass, to heap together, to pile up (Bp. 16, 8); to assemble (v. t.), to convene (Grj. 2, after 106); to subject, to conquer, to overwhelm (Bh. 1, 7, 62; J. 25 sum.).

ಒಟ್ಟಲು ŏṭṭalu. A mass, a heap (My.).

ಒಟ್ಟವಿಸು ŏṭṭavisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು. To join together (v. t., Bp. 11, 15).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 1. (fr. ಒರಟು 2). An obstinate, self-willed person (S. Mhr.).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 2. A kind of machine for uniting or twisting threads into twine or rope (C.). 2, stiffness of a limb, *e. g.* ಕಾಲಿಗೆ ಒಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯಿತು (S. Mhr.).

ಒಟ್ಟಿ ŏṭṭi. 3. = ಉಟ್ಟಿ 2 No. 2. (My.).

ಒಟ್ಟಿಕೆ ŏṭṭikĕ. Heaping (My.).

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 1. A handful (ಕರೆ Mr. 350).

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 2. -ಲು. = ಒಟ್ಟಜೆ. (ಒಟ್ಟಜೆ, etc. Kk. 17; Šm. 54). ಪ್ರವಾಹದಿನ್ದೆ ಆದ ಮಳಲ ಒಟ್ಟಿಲು (ಪುಲಿನ Nr.). See ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ; ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್; Grj. 10, after 79; J. 6, 6.

ಒಟ್ಟಿಸು ŏṭṭisu. = ಒಟ್ಟಯ್ಸು. To join (v. t.), to heap, etc. (ಪುಂಜೀಕರಣ Šmd. Dh.). See Bp. 57, 16. 18. 2, to cause to heap or pile up, etc. (C.; Bh. 1, 8, 88; B. 5, 43. 50).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 1. (fr ಉಱು). = ಒಡ್ಡು 3. To make one, to join; to put together; to pile up, etc. (ಏಕತ್ರಯೆ Šmd. Dh.; ಮೊಗ್ಗರ Šm. 88; C.; Tu.; T.: to paste, to cause to adhere). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತಿ Nr.). See Bp. 18, 28; 21, 8; 27, 37; 30, 4; 45, 30; J. 4, 38; B. 3, 44. 2, to come together, to assemble (Grj. 6, 8); to become one mass or heap (of ashes). ಹೊಟ್ಟೆಯಚ್ಯುತದೇವನ ಆಲಯವಮ್ ಒಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (Bp. 56, 34). 3, to become joined or united, to adhere to (as mud, etc., My.; Rŝv. 5, 66).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 2. = ಒಡ್ಡು 4. Conjunction, union (My.; T., Tu.. Tĕ.); a heap, a pile (My.);—sum total (My.; Mr. 63). 2, something not expanded: a germ, a bud (ಮೊಳಕೆ Šm. 88). 3, the close adhering or cohesion of a lump of clay (ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡಸಂಘಟನ Šs.; *cf.* ಒಣ್ಣು). ಒಟ್ಟಿಗೆ (dative), all together; on the whole (C.). — ಒಟ್ಟಮ್ಬಾರ. -ಅಮ್ಬಾರ. The government and cultivator's corn before it is divided (My.). — ಒಟ್ಟಾರೆ. -ಆರೆ. = ಒಟ್ಟಿಗೆ. (S. Mhr.). ಒಟ್ಟುಕಟ್ಲೆಯವರು. -ಕಟ್ಲೆಯ ಅವರು. All the persons that have a case (in a kačêri, S. Mhr.). — ಒಟ್ಟುಗುತ್ತಿಗೆ. Aggregate assessment (C.). — ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To join together (v. t.), etc. (C.). — ಒಟ್ಟುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To compose a mass or pile (ಚಯನ, ಚೆರಂಜು, Šmd. Dh.). 2, to come together, to convene (My.; B. 2, 49); to become one in mind, etc. (My.). — ಒಟ್ಟುಬೇ

ರೀಜು. The total of an addition, the whole amount (C.). — ಒಟ್ಟುಲೆಕ್ಕ. Sum total (C.). — ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಗಿಡ. -ಒಟ್ಟ-. An undershrub, Triumfetta rotundifolia Lam.; also the undershrub Urena sinuata L. (Z.). — ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಲ್. -ಒಟ್ಟಿಲ್. A large heap (J. 21, 48).

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 3. A vow, a solemn promise; an oath, an adjuration (T.; Tĕ. ಒಟ್ಟು, ವಟ್ಟು; T. ಒಟ್ಟ, a wager; see ಒಡ್ಡ 2; T. ವಟ್ಟ, to swear, etc.). — ಒಟ್ಟಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. -ಇಟ್ಟು-. To swear, etc. (ಶಪನ, ಶಪಥ, ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು Si. 55; see also 292).

ಒಟ್ಟೆ ŏṭṭĕ. = ಓಟೆ 3. (My.; Tu.). — ಒಟ್ಟೆ ಬೀಳು. To be cracked, to get a hole (My.).

ಒಟ್ಟೆ ŏṭṭĕ. = ಒಣ್ಟೆ, etc. Tbh. of ಉಷ್ಟ್ರ (Šmd. 355; Hlâ.; ಕರಭ Nn. 161; J. 7, 5). ಒಟ್ಟೆಯ ಮರಿ (ಕರಭ Nr.).

ಒಡ ŏḍa. 1. = ಒಡಂ 1, ಒಡೆ 5. Union, being together; (together, with). (Tĕ., Tu.). — ಒಡಗತೆ -ಕತೆ. A riddle (S. Mhr.). — ಒಡಗೂಟ. -ಕೂಟ. Close union, intimate intercourse (Abhâ. 1, 33; My.). — ಒಡಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To cause to unite with, etc. (My.); to cause to be obtained, to prepare (J. 1, 2). — ಒಡಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join (v. i.), to be united with, to be in connection or company with (Bp. 1, 48; 5, 41; 21, 29; 35, 39; 37, 68; Č. Bp. 47, 4; Rŝv. 4, 76; My.); to be obtained (Bp. 12, 52); to meet with success; to happen (J. 30, 28);—to have sexual intercourse (My.; J. 11, 26; 16, 17; 27, 46). 2, to join (v. t.), to obtain, etc. (Bp. 56, 6). See 5, 71; 7, 10 15, 19; 25, 11; 27, 13; 31, 4; Si. 47. 62. 211. 212. 264. 265. — ಒಡಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To join (v. i.), to become united with, etc. See Bp. 4, 5. 42; 5, 6; 8, 42; 12, 7; 24, 16; 31, 11; 42, 31; 47, 57; 51, 77. 78; 55, 9; J. 2, 44; 4, 65; 24, 40; 30, 42. 44; 32 sum. — ಒಡಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಒಡಗೊಳ್. (J. 26, 33). — ಒಡಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ, ಒಡಮ್ಬಡು 2. Agreeing, assenting; an agreement; a treaty (ಸಮಾಧಿ Nr.; Bh. 8, 24, 50). — ಒಡಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಒಡಮ್ಬಡಿಸು. To cause to agree, to persuade; to convince; to put down as settled (Bp. 51, 12). — ಒಡಬಡು. -ಪಡು. = ಒಡಮ್ಬಡು 1. To agree; to assent; to consent; to accept as settled or proper. ನಾವೆನ್ದ ನುಡಿಗೆ ಒಡಬಡುವಿರಾದೊಡೆ (Bh. 1, 8, 77). ಒಡಬಟ್ಟು (Bp. 5, 10). — ಒಡವರ್. -ಬರ್. To come along with, to follow (Rŝv. 5, after 55, 114 & 120; 6, 12). — ಒಡವುಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. = ಒಡ ಹುಟ್ಟು 1. (My.). ಒಡವುಟ್ಟಿದನು (ಸಮಾನೋದರ್ಯ, ಸೋದರ್ಯ Hlâ.). ಒಡವುಟ್ಟಿದನ ಮಗ (ಭ್ರಾತೃವ್ಯ, ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರ Hlâ.). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳು (ಭಗಿನಿ, ಜಾಮಿ, ಸ್ವಸೃ Hlâ.; ಕಿಱುದಂಗಿ Kk. 71). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮಗ (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಜಾಮೇಯ Hlâ.). ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮದವನಂ (ಭಾವುಕ Hlâ.). — ಒಡವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಒಡೆವೆರಸು. To unite, to meet together, etc. (J. 8, 33). — ಒಡವೆರೆ. -ಬೆರೆ. = ಒಡೆವೆರೆ. To keep company with, to be united with, etc. (Rŝv. 2, after 8; 5, after 19; 6, after 24). — ಒಡ ಸಲ್. To go together with (Abh. P. 2, 75). — ಒಡ ಹುಟ್ಟು. 1. = ಒಡವುಟ್ಟು. To be born together with, to be born by the same father and of the same mother (My.). ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು (ಸ್ಯಾಲರು); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣನು (ಅಗ್ರಜ, etc. Nr.). ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಡುಸ (ದೇವರ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಸೋದರ್ಯ, etc. Si. 192). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಂ (ಸಹಜಾತ, ಸಹೋದರ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311; J. 28, 56). ತನ್ದೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಪಿತೃವ್ಯ, etc.); ತಾಯ್ಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಮಾತುಲ); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ದೇವರ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಪ್ರಜಾವತಿ, etc.); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಯಾತೃ Nr.). ಅರಸಿನ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ Si. 65). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ಭಗಿನಿ, ಸ್ವಸೃ Nr.; J. 33, 14). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಳು (ಸಹಭವೆ Nn. 109). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಳ್ (ಸ್ವಸೃ, etc. Mr. 314). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಗಣ್ಡನು (ಆವುಕ, etc.); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ನನಾನ್ದೃ, ನನ್ದಿನಿ); ತನ್ದೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ); ತಾಯ್ಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಮಾತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ Nr.). ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು (ಸ್ಯಾಲರು Si. 192). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು (B. 2, 40). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಸಿರಿ (Bp. 11, 46). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಂ, an elder or a younger brother (J. 13, 64; 21, 17). — ಒಡಹುಟ್ಟು. 2. The state of being brothers and (or) sisters; a company of brothers and (or) sisters (My.; see Jôgihâḍu s. ಅನ್ತೆ s. ಅನ್ 1).

ಒಡ ŏḍa. 2. = ಒಡದು, ಒಡೆದು. A short P. p. of ಒಡೆ 1 (C.). — ಒಡ ಕೊಳ್ಳು. To break (v. i.); to separate from. ಸಾರಂಗವು ಅಂಜಿ, ಎದೆ ಒಡ ಕೊಣ್ಡು, ಗಿಡದ ಗುಮ್ಪಿನೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು (B. 3, 19). ಒನ್ದನ್ನು ಒಡ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಱ ಹೊಱಟದು (ಒನ್ದಱಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಹೊಱಟದು, ಉದ್ವಾನ್ತ, ಉದ್ಗತ Si. 280). See Prv. s. ತಣ್ಡ.

ಒಡ ŏḍa. 3. = ಒಡೆ 3. The state of being broken, etc.; breaking. — ಒಡಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A hand-mill of stone or wood to remove the husk from paddy and to split pulse (My.). — ಒಡವೊಗೆ. A broken or cracked earthen vessel (C.). ಮರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡವೊಗೆಯ ತೂತು (Dp. 54).

ಒಡ ŏḍa. 4. = ಒಡೆ 2. An abbreviated form of the infinitive of ಒಡೆ 1 (*i. e.* = ಒಡೆಯ, ಒಡೆಯಲ್ಕೆ). — ಒಡ ಕುಟ್ಟು. To beat so as to break, to beat into fragments, to pound (Bp. 45, 30; 52, 48; 55, 29. 34). — ಒಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಒಡ ಕುಟ್ಟು. ಒಡಗುಟ್ಟುವದು (ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ Si. 387). — ಒಡಗೊಡು. -ಕೊಡು. To throw away (from or out of the hand) so as to break (Bh. 8, 24, 44). — ಒಡ ಮುರಕನ ಕಾಯಿ. (ಲಕ್ಷ್ಮ G.). — ಒಡ ಮುರಕೀ ಕಾಯಿ. (ಯೋಗ್ಯ G.). — ಒಡ ಮುರಿ. To turn or twist round so as to break or open, as a tightly closed hand, etc. (C.). — ಒಡ ಮುಱ್. = ಒಡೆ ಮುಱ್. To bruise, to contuse (ನೀಷ್ಪೀಡನ G.).

ಒಡಂ ŏḍam. 1. = ಒಡ 1, ಒಡನ್, ಒಡಮ್. Union; together, in company, with; as soon as, when (T. ಉಡನ್); then. ಸಿರಿ ಒನ್ದು ಆಗದು; ಒಡಮೇನೊ, ಸುಜನೋತ್ತಂಸಾ? (Šmd. 109, o. rs. -ವೇನೊ, ನೇನೊ). See ಅಲೊಡಂ.

ಒಡಂ ŏḍam. 2. See s. ಒಡೆ 4.

ಒಡಕ ŏḍaka. = ಒಡಕು, q. v. The state of being broken, cracked, disunited, etc.; a fracture; a crack; disunion; that breaks or goes to pieces. ಒನ್ದಾಗಿ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಒಡಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವವನು (ದುರ್ಜನ G.; My.). See ಎದೆವೊಡಕ. — ಒಡಕಗಡಿಗೆ. A broken pot (ಓಡು G.; C.). ಮುಱಕಮನೆಗೆ ಒಡಕಗಡಿಗೆ (Prv.). — ಒಡಕದನಿ. A broken, *i. e.* disagreeable, voice (My.). — ಒಡಕಬಾಯವ. A man with a leaking mouth: one who cannot keep secrets (C.).

ಒಡಕಲ ŏḍakala. = ಒಡಕಲು. Broken state; broken paddy or split pulse, from which the chaff. husk, etc. generally have not yet been separated (C.).

ಒಡಕಲು ŏḍakalu. = ಒಡಕಲ. (My.).

ಒಡಕು ŏḍaku. = ಒಡಕ. (ಪ್ರದರ, ಭಂಗ Nr.; ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ, ಭಿದೆ Si. 387; My.). ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಡಕು ಮುಱಿಯ

ಬೇಕೆನ್ದು (B. 2, 30). ಮನೆತನದೊಳಗೆ ಒಡಕು ಹುಟ್ಟಿದನ್ತೆ (2, 41). — ಒಡಕುಡೋಣಿ. A boat with a hole. ಒಡಕುಡೋಣಿಗೆ ಗಿಡ್ಡ ಜಲ್ಲು (Prv.). — ಒಡಕುಹರವಿ. A broken earthen vessel. ದಣ್ಡಿಗೆ ಅಂಜುವ ಬಣ್ಣನ್ ಒಡಕುಹರವಿಯ ಕಣ್ಣ (Dp. 54).

ಒಡತಣ ŏḍataṇa. = ಒಡೆತನ, etc. (Bp. 18, 5; 34, 30; 40, 30; 58, 43).

ಒಡತನ ŏḍatana. = ಒಡತಣ, etc. (My.).

ಒಡತಿ ŏḍati. A female having ownership, power, etc., a mistress (Bp. 11, 21; 50, 8; My.).

ಒಡದು ŏḍadu. = ಒಡೆದು. P. p. of ಒಡೆ 1.

ಒಡನ್ ŏḍan. = ಒಡಂ 1, etc. — ಒಡನಾಟ. -ಆಟ. Playing together: companionship, company, intercourse (J. 28, 24). ಬಲ್ಲವರ ಒಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವನು ಮೆದ್ದನ್ತೆ; ಅಲ್ಲದಹುದು ಎಮ್ಬ ಅಜಾಣನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Sp.). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ರೊಜ್ಜನನ್ತೆ ಇಹುದು (Sp.). ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವು... ಕೆಸರುಗೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಳಿದನ್ತೆ (Sp.). ಅವನ ಒಡನಾಟವು ಎಲ್ಲರ ಮನಸಿಗೆ ಬರುತಿತ್ತು (B. 5, 183). 2, sexual intercourse (My.; see Prv. s. ಓದಾಟ). — ಒಡನಾಡಿ. -ಆಡಿ. A play-fellow: a companion; a friend; an equal (My.; J. 23, 44). ನಿಡಿದೋಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದ ಒಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ (Šmd. 117). ಒಡನಾಡಿಯನ್ತೆ ತಾತ್ಪರಿಯಾನ್ತಮ್ ಈವುದು (Mr. 6). ತನತನಗೆ ಗೋವಳರು ಮಲ್ಲರ ಪ್ ಅನುಕರಿಸಿ ತಿವಿದಾಡುವರು, ಬಲ ದನುಜಹರರ ಒಡನಾಡಿಗಳು ತಾವಾಗಿ ವಿಪಿನದಲಿ (Bhâgavata 10, 18, 10). — ಒಡನಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ. Companionship, friendship (My.; J. 6, 48). — ಒಡನಾಡು. -ಆಡು. To play with; to be in the company of, to associate with. ಮದಾಲಸರಾಜಹಂಸಮಣ್ಡಲಿಯೊಡನಾಡಿಯಾಡಿ, ನಡೆಗಲ್ತು (Šmd. 230). ಒಳ್ಳಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ ಅವ ಶುದ್ಧಕಳ್ಳನೇ ಅಕ್ಕು (Sp.). See Bp. 2, 42; 25, 3; 47, 39. 43; J. 5, 57. 58; 28, 22. — ಒಡನಿರ್. -ಇರ್. To be together with; to be in the company of. ಒಳ್ಳಿದರೊಡನಿರ್ದು, ಕಳ್ಳನ್ ಒಳ್ಳಿದನ್ ಅಕ್ಕು (Sp.). ನಿಮ್ಮೊಡನಿಪ್ಪಂ (Bp. 48, 25). See Rsv. 7, after 97; J. 21, 46. — ಒಡನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To cause to be or to place in one's company (Bp. 25, 8). — ಒಡನುಣ್. -ಉಣ್. To eat together or in company (Bp. 24, 31; 45, 24). ಒಡನುಮ್ಬುದು. (ಸಹಭೋಜನ Nr.). — ಒಡನೆ. -ಎ 3. (Exactly) together with; together; with;—forthwith, at the very time, immediately (ಸಹ Šmd. 393; Ċt. I, 56; ಕೂಡೆ Šmd. 29. 61. 119 Cm..; T. ಉಡನ್ಯೆ). ಒಡನೆ ಅರುಮ್ ಇಲ್ಲ (Šmd. 125). ನೀ ಮುನ್ನ್ ಆಮುಮ್ ಒಡನೆ ಓದಿದೆವು (153). ಗಿಳಿಯೊಡನೋದಿಯೋದಿ, ನುಡಿಗಲ್ತು (230). ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೆ ಓಸರಿಸಿದನ್ ಅಲ್ತೆ ಕನ್ತು? (16). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಗಳೊಡನೆಯೆ (119). ನಿನ್ನೊಡನೆ ಒನ್ದು ಭಾಗಮಂ ಬರಿಪುದು! (275). ವೈರಮ್ ಏಕೆ ಎಮ್ಮೊಡನೆ? (Bp. 58, 34). ಚೋರನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವುದು ಅದೇನು? (Dp. 167). ಒಡನೆ (forthwith) ಗೋಟುಟ್ಟು (J. 8, 40). ಒಡನೆ (immediately) ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು (29, 40). ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಅದ್ದಲು (Bp. 20, 13). See Bp. 32, 40; 47, 46; 57, 40; Bh. 1, 10, 26; 2, 13, 35. 48; J. 2, 66; 3, 8. 22; 4, 66; 26, 5; 28, 15. 20. 48; 29, 34; Šm. 7; Si. 262. 264; Dp. 148. — ಒಡನೆ ಕೂಡು. To be in connection with, etc. (Šmd. 4. 23. 49. 71 72. 299. 340. 343 Cm.). ಅವನಾನೊಬ್ಬನು ಅತಿಶಯಮ್ ಅಹ ಪರಾಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನ್ ಉಣ್ಬು, ಅತನು ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). — ಒಡನೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಒಡನೆ ಕೂಡು. (Šmd. 340). — ಒಡನೊಡ. -ಒಡ. = ಒಡನೊಡನೆ. (Bp. 56, 29). — ಒಡನೊಡನೆ. rep. All at once, etc. See Šmd. 272; Bp. 2, 21; 15, 5. 9; 27, 72; 47, 60; Rsv. 6, 33; J. 16, 36; 20, 30; 28, 47. — ಒಡನೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಒಡನೊಡ. (J. 3, 37).

ಒಡೆಬಾನಲ ŏḍabânala. Tbh. of ವಡವಾನಲ. (ಕಡಲುರಿ, ಮುನ್ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು Ċt. II, 118; ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು Šs.).

ಒಡಮ್ ŏḍam. = ಒಡಂ 1, etc. — ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. = ಒಡಬಡಿಕೆ. (ಅಂಗೀಕಾರ, ಅಭ್ಯುಪಗಮ, ಪ್ರತಿಶ್ರವ, ಸಮಾಧಿ Nr.; C.). See Bp. 24, 28; 60, 60; B. 4, 19. 143; Si. 70. 263. 476. ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಆಗುವದು ದಡಮ್ಬಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಒಡಮ್ಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಒಡಬಡಿಸು. ಒಡಮ್ಬಡಿಸಿದರೆ ಒಡಲುರಿ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See Bp. 26, 61; 27, 51. 54; 41, 20; 53, 59; Rsv. 6, after 11 & 132; J. 5, 34; 16, 16; B. 5, 71. — ಒಡಮ್ಬಡಿಸುವಿಕೆ. -ಪಡಿಸುವಿಕೆ. Causing to agree, etc. (Si. 470). — ಒಡಮ್ಬಡು. -ಪಡು. 1. = ಒಡಬಡು. (ಅಭ್ಯುಪಗಮ Šmd. Dh.; ಮೆಚ್ಚು 4 Cm.; ಕೆಯ್ಕೊಳ್ 95 Cm.). ಒಡಮ್ಬಟ್ಟು (283). ದೀರ್ಘಾದೇಶಮನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವರ್ (142). ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವಲ್ಲಿ ಕಾಮುಮ್ ಎಮ್ಬ ಅವ್ಯಯಂ ನೆಗಟ್ಗು (Nr.). ಲಂಚಕ್ಕೆ ಒಡಮ್ಬಟ್ಟು, ಒಪ್ಪಣಮಂ ಕೊಣ್ಡು (Šš. 94). See Grj. 10, 99; Bp. 27, 50. 54; 40, 50; 45, 4; 58, 46; Rsv. 4, 76. 118; 10, after 10; Si. 265. 433; Ċh. v. 203. 254. — ಒಡಮ್ಬಡು. -ಪಡು. 2. An agreement; (a proof). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಜತ್ತಾಣಮುಂ ಬೆದಣ್ಡೆಯುಮ್ ಎನ್ದು, ಈಗಡಿನ ನೆಗಟ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ (Šmd. 121). — ಒಡಮ್ಬಡುವಿಕೆ. -ಪಡುವಿಕೆ. = ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ. ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಒಡಮ್ಬಡುವಿಕೆ (ಅಂ, ಏವಂ Si. 475; see also 474).

ಒಡಮೆ ŏḍamĕ. = ಒಡವೆ, ಒಡಿವೆ. That is: a thing, a substance; that one possesses: a possession, especially an ornament, a jewel; property, wealth (ದ್ರವ್ಯ, ದ್ರವ್ಯ, ದ್ರವಿಣ, etc. Hlâ.; Abh. P. 6, 35; My.; Tĕ.; M. ಉಡಮೆ; T. ಉಡೈಮೈ; see ಒಡೆ 6 & ಉಳ್ 1). ಅಕುಪ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ; ಉಳಿದ ಒಡಮೆ ಕುಪ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಕಳ್ಳೊಡಮೆ (ಅಪಹೃತ, ಲೋಪ್ತ್ರ Hlâ.). See ಉಳ್ಳೊಡಮೆ.

ಒಡಮ್ಬಿ ŏḍambi. ಒಡಮ್ಬೆ ŏḍambĕ. The body (ಶರೀರ Šmd. II; T., M. ಉಡಮ್ಬು; *cf.* ಒಡಲ್). ಪೋದ ಒಡವ್ವೆ ಪಿಳ್ಕದುದು (Šmd. 289).

ಒಡರ್ ŏḍar. ಒಡರು ŏḍaru. (= ಒಡರ್ಚು, etc.). ಒಡರ್ದು (J. 17, 32). ಪ್ರಣಯಕಲಹವನ್ ಒಡರಿ (Bp. 42, 14). ಒಡರ್ಪುದು (J. 2, 31).

ಒಡರಿಚು ŏḍaričŭ. = ಒಡರಿಸು, (ಒಡರ್), ಒಡರ್ಚು. (J. 2, 46; Abhâ. 2, 85). ಒಡರಿಚುವದು ಏಂ ಕೇಳಿಕೆಯನ್ ಈ ನರ್ತನೋಚಿತಕೆ (Bp. 12, 42). ಕಮಠ ಮತ್ಸ್ಯಂಗಳಂ ನಿಜಕರದಿನ್ ಏಕೋದಕದೊಳ್ ಒಡರಿಚಿ ಪಿರಿಯ ಗಾಣವನ್ ಇಕ್ಕುವ ಆ ಬಲೆಗಾರಿಂ (21, 28). ಅನ್ದುಗೆಯನ್ ಎಡದ ಅಡಿಯೊಳ್ ಒಡರಿಚಿ (29, 3).

ಒಡರಿಸು ŏḍarisu. = ಒಡರಿಚು, etc. (ಬರ್ Šmd. 198 Cm.). ಮುನ್ದು ಪಿನ್ದುಗಳ ಅನ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡರಿಸುಗುಂ ಲೋಪಂ (198). ನಡೆದುದೆ ಮಾರ್ಗಂ, ಪದವಿಡಲ್ ಒಡರಿಸಿದುದೆ! (407). ಒಡರಿಸಿದನ್ ಅಭಿನವ ನಿಗಣ್ಟನ್ ಅಭಿನವಮುಂಗಂ (Mr. 6). See Abh. P. 4, 26; 7, 14; 9, 70; 10, 156; 14, after 122.

ಒಡರ್ಚಿಸು ŏḍarčisu. (= ಒಡರ್ಚು). To undertake, to begin. ಅರಸನುಮ್ ಅರಸಿಯುಂ ನೆತ್ತವನ್ ಒಡರ್ಚಿಸಿ (Bp. 43, 2).

ಒಡರ್ಚು ŏḍarču. = ಒಡರಿಚು, etc. To join (v. t.); to put to (or in). 2, to cause one's self to come in connection with, to join (v. i.). 3, to enter into, to engage in, to undertake, to begin; to do, to perform; to cause, to produce; to endeavour, to try, to make effort (ಉದ್ಯಮ

Šmd. Dh.; ಮಾಡು Čt. II, 39; Tĕ. ಒನರ್ಚು; for T., M. ಉಞ್ಜು, to exert, be strenuous, *cf.* ಉಜ್ಜು). ಜನೋದಯಮಂಗೆ ಇದಂ ಪೇಳಿಬಲ್ ಒಡರ್ಚಿದೆಂ (Šmd. 255). See Čh. v. 16; Abh. P. 3, 47. 49; 9, 30. 186; 14, 143; Bp. 1, 64; 3, 43; 21, 45; 35, 6; 50, 25. 32; 51, 73; Grj. 9, 2; Rŝv. 5, 32; 6, after 11 (twice); 6, after 24; 6, 33; 8, 5; 13, 83; V. 14, 109; J. 3, 31; 24, 11; 28, 45; 31, 23.

ಒಡಲ್ ŏḍal. = (ಒಡಮ್ಬು), ಒಡಲು. The body (ಶರೀರ Nr.; ಮೆಯ್, ಡೊಕ್ಕೆ Šm. 71; ಕೋಷ್ಠ Hlâ.; T., M., Tu. ಉಡಲ್; Tĕ. ಒಡಲು, ಒಳ್ಳು, ವಳ್ಳು); the belly, the stomach (C. as ಒಡಲು; Tu.). ಒಡಲ ಎಲ್ಲು (ಕಂಕಾಲ Hlâ.). ಒಡಲ ಎಲು (ಅಸ್ಥಿ, etc. Mr. 397). ಕಿಬ್ಬಿಯ ಒಡಲವನು (ವೃಶ್ಚಿ, ಕಿರಾತ Hlâ.). ಒಡಲ ಎಡಭಾಗವು (ಸವ್ಯ Nr.). ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ Nr.). See Bp. 6, 25; 8, 22; 20, 12; 26, 43; 44, 14; 46, 58; 59 sum.; 59, 10; 60, 58; Bh. 1, 8, 61; Rŝv. 5, 117; 9, 18; J. 2, 15; 4, 36; 28, 29. 40. 46. 48. 55. — ಒಡಲ. -ಅ 3. A man who has a body. See ಕಾರೊಡಲ, ಕೇಸೊಡಲ.

ಒಡಲಿಚ ŏḍal-iča. (Šmd. 236). The body-born: Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7).

ಒಡಲು ŏḍalu. = ಒಡಲ್. (C.). ಹಾವಿನ ಒಡಲು (ಭೋಗ Hlâ.). ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನ ಒಡಲು ಭಾನುವಿನ ತೆಱನ್ ಇಹುದು, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾಱೊರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ (Sp.). See Bp. 27, 15; 44, 26. 29; J. 31, 55. — ಒಡಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assume a body, to become incorporated (Bp. 18, 88; 58, 48). — ಒಡಲುರಿ. -ಉರಿ. Burning or pain of the belly: internal heat, grief (J. 23, 60; 30, 35). ಒಡಲುರಿ ಬನ್ದು ಕಡೆ, ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ಕಾಟ ಬನ್ದು ಕಡೆ (Prv.). See Prv. s. ಒಡಮ್ಬುಡಿಸು.

ಒಡವೆ ŏḍavĕ. = ಒಡಮೆ, etc. (C.; Tu.; ಅಲಂಕಾರ, ಆಭರಣ Si. 217). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒಡವೆ (ಶುಲ್ಕ, ಸ್ತ್ರೀಸಮ್ಬನ್ಧದ ದ್ರವ್ಯ Nn. 125). ಪರರ ಒಡವೆಯನ್ ಅಪಹರಿಸುವದು (ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹ 151). ಕಳವಿನ್ದಾದ ಒಡವೆ (ಲೋಪ್ತ್ರ); ಅತಿಥಿಗೋಸ್ಕರ ಇರ್ದ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಂಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಿಥ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕಳವಿನೊಡವೆ (ಅಪಹೃತಿ Mr. 226). ಕೊಟ್ಟೊಡವೆ (ವಿಗ್ರಹ Mr. 474). ಕೊಮ್ಬು ಒಡವೆ (ಕಪ್ಪ 267). See Bp. 4, 65; 31, 10; 44, 63; 45, 20; J. 16, 46; 31, 28; Dp. 148; B. 3, 27; 4, 148; Si. 218; Prv. s. ಬಂಗಾರ. — ಒಡವೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. Loss of property. ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಬು ಒಡವೆಗೇಡು (Prv.).

ಒಡಸು ŏḍasu. = ಒಡಿಸು, ಒಡೆಸು. To cause to break, etc. (C.).

ಒಡಿ ŏḍi. 1. (Probably = ಉಡಿ 5, etc.). The waist, in ಒಡ್ಯಾಣ.

ಒಡಿ ŏḍi. 2. = ಉಡಿ 1 q. v., etc. To be broken, to come apart or to pieces, to crack, to burst, to chap (C.); to break forth, as a bud, a leaf (C.); to bud, as a tree (My.); to separate from, to leave; to turn, as milk (C.); to become weakened, to fail, as courage (C.); to take a side-course, to branch off, as a branch, a road (C.). **2,** to break (v. t.), etc. (C.; Tu., M., T.; T. also ಒಜ). See B. 2, 3; 3, 82; 4, 54; 5, 128. 243; Si. 200; Prv. s. ಶೈಲ್ಯ.

ಒಡಿ ŏḍi. 3. To flow in a small, gentle stream, to trickle through, to ooze, as water through banks, as the spring (sĕlĕ) of a well (C.; Tĕ. ಒಡಿ, ವಡಿ; T. ವಡಿ; M. ಒಱ; see ಉಗು 1, ಒಱ್ಕು 1, ಒಸಿ 1); to run and cause blots, as ink (C.; B. 1, 22). — ಒಡಿಗಟ್ಟು. *i. e.* ಒಡಿಯ ಕಟ್ಟು. To strain off, to filter through a cloth (My.; Tĕ. ಒಡಿಯ ಕಟ್ಟು, ಒಡಕಟ್ಟು; T. ವಡಿಕಟ್ಟು).

ಒಡಿ ŏḍi. 4. = ವಡಿ. Heat (Sd.; Tĕ. ವಡೆ).

ಒಡಿವೆ ŏḍivĕ. = ಒಡವೆ, etc. (C.; ಅರ್ಥ G.). See Si. 68. 243. 324. 330. 331. 413. 439; B. 5, 27.

ಒಡಿಸು ŏḍisu. = ಉಡಿಸು 1, ಒಡಸು, etc. (C.; B. 5, 54).

ಒಡಿಸೆ ŏḍisĕ. (= ಉಸಚು, ಒಡುಚು). A bubo (R.; Tĕ. ಒಡಿಸೆ, ವಡಿಸೆ).

ಒಡುಚು ŏḍuču. = ಉಡಚು. (Sd.).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 1. = ಒಡಿ 2, etc. To be broken, etc. (ಸ್ಫೋಟನ Šmd. Dh.; C.). P. ps. ಒಡ 2, ಒಡದು, ಒಡೆದು. ಒಡವೃತ್ತಂ (Abh. P. 14, 89). ಒಡೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ದಾರಿತ, ಭಿನ್ನ, ಭೇದಿತ Nr.). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱತ್ತಣಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ Nr.; see Si. 240). ಹಿಳ್ಳಿ ಒಡೆದು ಬೆಳೆದ ತೃಣಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಗುಲ್ಮ Nr.). ಒಡದುದು (ವಿಶೀರ್ಣ, ಜರ್ಝರ Nn. 41). ಒಡೆದುದು (ವಿಶೀರ್ಣ 96). ಒಡದು ಹೋಗುವದು (ವಿದರ, ಸ್ಫುಟನ, ಭಿದ Si. 387). ಹಿಣ್ಡನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ (Râghč. 17, 72). ಕಲ್ಲ ಒಡೆಯುವ ಉಳಿ (ಪಾಷಾಣದಾರಣ G.). ಕಾಲ ಹಿಮ್ಮಡು ಒಡೆಯುವ ರೋಗ (ವಿಪಾದಿಕೆ G.). ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಟೊಂಗಿಗಳು ಒಡೆಯುವ ಗಿಡ (ಸ್ತಮ್ಬ G.). See Šmd. 153. 223. 255; Bp. 14, 8; 22, 7; 23, 25; 35, 49; 38, 32; 44, 27; 45, 27; 50, 79; 51, 81; 52, 23; 53, 26; 55, 28; 57, 59; Bh. 1, 20, 67; 3, 13, 25. 31. 32; 6, 2, 2; Rŝv. 5, 41. 121; 9, 22; J. 6, 6; 14, 5; 22, 3; 28, 17; B. 3, 82; 4, 178; Prvs. s. ಬಣ್ಡೆ 2, ಮಂಜ 1. — ಒಡೆಯ ಹೊಯ್. To bruise, to crush, to shatter to pieces (Bp. 24, 56). — ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To break, to bruise, to pound (My.; Si. 302. 306). — ಒಡೆಯಿಡು. -ಇಡು. = ಒಡೆಯಿಕ್ಕು. ಪುಲಿಯ ತಲೆಯ ಒಡೆಯಿಟ್ಟು (Râghč. 17, 70). — ಒಡೆಯಿಸು. -ಇಸು. To shoot to pieces (J. 13, 34).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 2. = ಒಡ 4. — ಒಡೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. 1. To break and make a medley of, to destroy (Bh. 6, 2, 2). — ಒಡೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. 2. A broken, confused mass (Bh. 2, 2, 78). — ಒಡೆಬಡಿ. To bruise, to crush, to shatter to pieces (Bp. 49, 46; 57, 37). — ಒಡೆ ಮುಱ. = ಒಡ-. (Bh. 2, 2, 97; J. 15, 32). — ಒಡೆ ಸೀಳ್. To split (a thing) so that it is reduced to fragments (Bp. 21, 43; 22, 16; 34, 34).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 3. = ಉಡಿ 2, ಒಡ 3 q. v. A fragment (ಸ್ಫೋಟನದ್ರವ್ಯ Šmd. Dh.; Bh. 4, 2, 66). **2,** coagulated, turned milk (see Nr. s. ಒಡೆ 1). — ಒಡೆಯೇೞ್. -ಏೞ್. Fractures to arise or be produced (J. 3, 21).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 4. = ಅಡೆ 1, etc. If (ಪಕ್ಷ Šmd. 297); when; to. ನೀನ್ ಉಳ್ಳೊಡೆ ಉಣ್ಬು ರಾಜ್ಯಂ (155). ಕಾದುವೊಡೆ ಒರ್ವನೆ ಬಲ್ಲಿದಂ. ತಿರ್ದುವೊಡೆ ಅವರ್ ಒಳ್ಳಿದರ್. ಚಿತ್ರಿಪೊಡೆ ತೂಳಿಕೆಯಂ ತರಿಸುವಂ (297. 298). See Šmd. 75. 136. 176. 388. 393; Bp. 2, 49; 46, 19; 50, 3; 51, 75; 52, 30. 31; 53, 13. 45; 54, 28. 58; 58, 38; Šm. 5. 51; Rŝv. 13, 97; J. 19, 7; 28, 14. 48. 58; 30, 51. — ಒಡಂ. -ಅಂ 5. And if; etc. See ಅಂ 5, Nos. 6 & 7; Šmd. 13. 83. 84. 85. 87. 101. 164. 251; J. 28, 57.

ಒಡೆ ŏḍĕ. 5. = ಒಡ 1. — ಒಡವೆರಸು. -ಬೆರಸು. = ಒಡವೆರಸು. (V. 23, 11; J. 9, 15). — ಒಡವೆರೆ. -ಬೆರೆ. = ಒಡವೆರೆ. (V. 2

ಒಡೆ ŏḍĕ. 6. Possession, ownership; lordship (T. ಉಡ್ಮೈ, M. ಉಡೆ, belonging to; see ಒಡಮೆ).

ಒಡೆಗಾಱಿಳು ŏḍĕ-gâṟaḷu. A mistress (My.).

ಒಡೆಗಾರ್ತಿ ŏḍĕ-gârti. = ಒಡೆಗಾಱಿಳು. (My.).

ಒಡೆತನ ŏḍĕtana. = ಒಡತಣ, ಒಡತನ, ಒಡೆಯುತನ. Ownership; lordship; rule, dominion, sway, sovereign power; superintendence (ಮೌಳಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ Nn. 101; C.; J. 11, 34). ಪೊಡವಿಯ ಒಡೆತನ ಸಲ್ಲದವರನು (ಅಡ ಎಗೆ) ನಡೆಸುವುದು ಕಾಲವಲಿ! (Bh. 1, 8, 23). ಕೊಡುವೆಂ ಶ್ರೀಲಸದ ಮಾತ್ಯಾದಿಸಕಲನಿಯೋಗದ ಒಡೆತನವ (Bp. 5, 55). ಇನ್ನು ಒಪ್ಪದು ಈ ಭಣ್ಡಾರದ ಒಡೆತನಮುಂ ಪ್ರಧಾನಿಕೆಯುಂ (11, 7).

ಒಡೆಯ ŏḍĕ6-a3. A man who possesses or has, an owner (ಉಳ್ಳ, ವನ್ತ Šmd. 241. 73); a lord, a master; a chief, a leader; a ruler; a king (ಆರ್ಯ, ಪರಿವೃಢ, ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಭು, ನೇತೃ, ನಾಯಕ, ಅಧಿಭು, ಅಧಿಪ, ಅಧೀಶ, ಅಧಿಪತಿ Nr.; ಸ್ವಾಮಿ, ಈಶ್ವರ, ಪತಿ, etc. Nr.; ಸ್ವಾಮಿ, etc., ಆಳುವವನು Si. 355; ಸ್ವಾಮಿ, ಪತಿ, ನಾಯಕ, etc. Mr. 227; ಸ್ವಾಮಿ Bhn. 19; ಕಾನ್ತ, ಪತಿ Nn. 91; ಪರಿವೃಢ 161; ಯಜಮಾನ, ಕರ್ತ, ಸ್ವಾಮಿ G.; C.; Tu. ಒಡಯೆ, ಒಡೆಯೆ; Tĕ. ಒಡಯ; M. ಉಡಯವನ್, ಉಡಯಾನ್; T. ಉಡೈಯವನ್, ಉಡೈಯಾನ್; see s. ಒಡಮೆ). ಊರೊಡೆಯಂ (Šmd. 161). ಪೆರ್ಮೆಯೊಡೆಯಂ, ಜಗದೊಡೆಯಂ, ನೆಲದೊಡೆಯಂ, ಕೊಡೆಯೊಡೆಯಂ, ಜಾಣೊಡೆಯಂ (242). ನಾಡೊಡೆಯಂ or ನಾಟಿಯ್ಕೊಡೆಯಂ; ಕೊಡೆಯೊಡೆಯಂ or ಕೊಡೆಗೊಡೆಯಂ (167). ಲೇಸಿಂಗೊಡೆಯಂ (63). ಒಡೆಯಂಗೆ ಅತಿಹಿತವರ್ ಆರ್? (177; see also 39. 345). ಇನ್ದ್ರ, ಅನಲ, ಯಮ, etc. ಈ ೮ ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ ಒಡೆಯರು (Hlâ.). ಸೇನೆಗೊಡೆಯನು (ಸೇನಾನಿ); ಹಟ್ಟಿಗೊಡೆಯನು (ಗೋಪ); ಆನೆಗಳ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದ ಆನೆ (ಯೂಥನಾಥ Nr.). ದೇವರು ದಯಾಭರಿತನಾದ ಒಡೆಯನು (B. 4, 143). Frequently the honorific plural of ಒಡೆಯ is used as ಒಡೆಯರ್, ಒಡೆಯರು, ಒಡೆಯರುಗಳ್.—See Bp. 4, 12; 10, 44; 14, 6. 19; 18, 6; 21, 11. 41; 22, 61; 24, 33; 25, 17: 27, 72; 40, 38; 43, 71; 44, 6; 45, 11; 46, 21; 47, 9. 20; 52, 33. 49; 53, 63; 54, 6; 57, 26. 62; 60, 60; ಮೂಜಗದೊಡೆಯ; Bh. 1, 8, 86; 2, 4, 6; Mr. 6; J. 2, 34; 11, 31; 28, 27; 29, 16. 33. ಒಡೆಯ ಬನ್ದರೂ ಒಡೆದ ಪಾತ್ರೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ.—ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಡರೂ ಬಡತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ತೊಡೆ ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಱುತ ಅಱಿಯದು (Prvs.; see Prv. s. ವಡೆ). — ಒಡೆಯ ಪಿಳ್ಳ. N. (Bp. 43, 49). — ಒಡೆಯರುಗಳೊಡೆಯ. The lord of lords (Bp. 23, 13). — ಒಡೆಯರೊಡೆಯ. The lord of lords (Bp. 44, 63).

ಒಡೆಯತನ ŏḍĕyatana. = ಒಡೆತನ. (ಅಳ್ತನ, ಕಟ್ಟಾಳುತನ, ಶೃಂಗ, ಸ್ವಾಮ್ಯ G.; My.).

ಒಡೆಸು ŏḍĕsu. = ಒಡಸು, etc. (My.).

ಒಡ್ಡ ŏḍḍa. 1. A class of people who cut stones from the earth, convey them on their carts to where they are wanted, dig tanks and wells, etc. (C.; B. 4, 151). They speak a Tĕlugu patois, and in S. Mhr. occasionally say they are followers of a deity at Sŏllâpura, called Siddharâmêšvara. (Tĕ. ಒಡ್ಡೆ, drudgery; ಒಡ್ಡೆವಾಣ್ಡ್ಲು, tank diggers, labourers, pitmen; ಒಡ್ಡೆದೇಶ = ಒಡ್ರದೇಶ; T. ಒಟ್ಟರ್, tank diggers, inhabitants of ಒಟ್ಟಿಯ, a country to the north of Madras). ಒಡ್ಡರಲ್ಲಿ ದಡ್ಡನಾಗ ಬಾರದು (Prv.). See Prv. s. ತಱುಬು 2. **2,** a man who can do only rough work (My.).

ಒಡ್ಡ ŏḍḍa. 2. (= ಒಡ್ಡು 4). A pile, a heap (T. ಒಟ್ಟು). **2,** a stake in gambling, a wager, a bet (ನೀವಿ, ಪರಿಪಣ Hlâ.; ಪಣ Nr.; T., M. ಒಟ್ಟು, Tĕ. ಒಡ್ಡು; see ಒಟ್ಟು 3, ಒಡ್ಡು 1). **3,** a host, an army (ಪೌಜು Čt. II, 38). ಜೂಜನಲ್ಲಿಯ ಒಡ್ಡವು (ಗ್ಲಹ Nr.). ಜೂದಿನ ಒಡ್ಡದಲ್ಲಿ ದರೋದರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bh. 2, 13, 46. 48.

ಒಡ್ಡಣ ŏḍḍaṇa. 1. = ಒಡ್ಡಣೆ. A pile, a mass (Ršv. 6, 5. 54); an assembly; an army (see ಇದಿರೊಡ್ಡಣ).

ಒಡ್ಡಣ ŏḍḍaṇa. 2. = ಒಡ್ಯಾಣ. (My.; Tĕ.).

ಒಡ್ಡಣೆ ŏḍḍaṇĕ. = ಒಡ್ಡಣ 1. (V. 28, 73). ಭಟ್ಟರ ಒಡ್ಡಣೆ (Bh. 6, 2, 5).

ಒಡ್ಡತಿ ŏḍḍati. A woman of the Ŏḍḍas (C.).

ಒಡ್ಡನ್ತಿ ŏḍḍanti. Tbh. of ವರ್ಧನ್ತಿ, q. v. (My.). ಒಡ್ಡನ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಡ್ಡತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಒಡ್ಡಯಿಸು ŏḍḍayisu. To counteract, to hinder, to defeat (Bh. 8, 23, 6).

ಒಡ್ಡವ ŏḍḍava. Arrangement (of words), style (Bh. 1, 1, 9).

ಒಡ್ಡವಣೆ ŏḍḍavaṇĕ. Array; preparation (ಸನ್ನಾಹ Bhn. 10; Bh. 2, 7, 21; J. 13, 9).

ಒಡ್ಡವಾಣ ŏḍḍavâṇa. = ಒಡ್ಯಾಣ, etc. (My.; Tĕ. ಒಡ್ಡಾಣ).

ಒಡ್ಡಿ ŏḍḍi. 1. (fr. ಒಡ್ಡ 1). Relating to the Ŏḍḍas: their country, Orissa. — ಒಡ್ಡಿಜಗನ್ನಾಥ. Krishṇa's idol at Orissa (My.). — ಒಡ್ಡಿಯ. -ಅ 3. An Orissa man (Bh. 2, 4, 11).

ಒಡ್ಡಿ ŏḍḍi. 2. = ಉಡ್ಡಿ, ಒಡ್ಡು 4. (S. Mhr.). ಜೂಜನ ಒಡ್ಡಿ (ಗ್ಲಹ Hlâ.). — ಒಡ್ಡಿಗಜುಗ. = ಉಡ್ಡಿಗಜುಗ. (S. Mhr.).

ಒಡ್ಡಿಕೆ ŏḍḍikĕ. Putting; piling (My.).

ಒಡ್ಡಿವಾಣ ŏḍḍivâṇa. = ಒಡ್ಯಾಣ, etc. (My.; T. ಒಟ್ಟಿಯಾಣ).

ಒಡ್ಡಿಸು ŏḍḍisu. To cause to put, etc. (My.).

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 1. (fr. ಉಱು). To place, to put, to lay; to put towards, to present, to expose; to hold (the hands, etc.) so as to receive, catch, or support a thing; to fix, to set; to array; to put a stake or as a stake at play (C.; Tĕ., Tu.; T. ಒಣ್ಡು, to lean against; to approach). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡುವವನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, ಪೇಶಲ, etc. Nr.). ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (Šmd. 216). ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ (219). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ (ಮೋಹರಿಸಿ ಇರ್ದ ಸೇನೆ, ಸನ್ನಾಹ Nn. 105). ಒಡ್ಡಿದಲ್ಲಿ ನೀವಿ, ಪಣ ಎನಿಸುಗು (105). ಸತಿಯ ಕಂಗಳೊ? ಒಡ್ಡಿದ ಉರುಳುಗಳೋ? (Bp. 40, 4). ಹಱಿವ ಗರಗಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರವನೊಡ್ಡಲು ಬಹುದು (Dp. 172). ಭೂಪತಿಲಕ ಸಿಲುಕಿದನ್ ಅವದಿರ್ ಒಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ (Bh. 2, 13, 45). ನಾಯಂ ಕರೆವುತ, ಒಡನೆ ಕಾಲನ್ ಅಡ್ಡಲು ಒಡ್ಡಿ (Bp. 20, 13). ತೆಳುವೆಲರ್ಗೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿ, ಮಾರ್ಗಶ್ರಮವನು ಕಳೆದರ್ ಅಧ್ವಗರ್ (J. 8, 5). ತಂಗಾಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ ಮೆಯ್ (30, 19). ಕೌರವಭೂಪತಿ ಒಡ್ಡಿದನು ಧರ್ಮಜ ಹೆಸರಿಸಿದ ಧನವ (Bh. 2, 13, 49). ಅರಮನೇ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸೆಱಗು ಒಡ್ಡು! — ಆಕಾಶ ಹಱಿದು ಬೀಱುವಾಗ್ಯೆ ಅಂಗೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದರೆ ನಿನ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡು! (C.). ಒಡ್ಡಿದ ಕೆಯ್ (ಪ್ರತಲ G.). ಎರಡು ಕರಗಳನಾ ಒಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಮ್ಬುವೆಂ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). See J. 6, 39; 8, 18; Abhâ. 2, 4; Prv. s. ಮಂಜು.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 2. To become opposite; to oppose, to counteract, to resist (ಪ್ರತಿಕಾರ Šmd. Dh.; Tĕ.; Tĕ. ಒಡ್ಡುವಿ= ವಿರೋಧ; ಒಡ್ಡಾಡು, to contradict). ಒಡ್ಡೊಡ್ಡೊಡ್ಡು! ಎನುತೆ ಒಡ್ಡಿ, ಮೇಳದವಳ್ ಕುಂಕುಮವಾರಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಪೊಯ್ದಳ್ (Šmd. 231). ತೇರೊಡ್ಡು ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ನೀರದದ ಒಡ್ಡಿನ ಪೊಲ್ ಅಗೆ (Abh. P. 13, 73). ಅಡ್ಡಣಮ್ ಒಡ್ಡಿದ ಕಾರ್ಮುಗಿಲೊಡ್ಡಣಮ್, ಇರದೆ ಇಱಿದು ವಂಚಿಪ ಅಸಿ ಮಿಂಚುವ ಎಂಚು (Rśv. 6, 54). ಬಲಮ್ ಎರಡಾಗಿ, ಪೆರ್ಮೆವಡೆದು, ಒಡ್ಡಿ, ವಿಲಾಸದಿ ನಿನ್ದು, ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟು (13, 83). See Abh. P. 13, after 17. *Cf.* ಉರುಟು 1? ಒಡ್ಡು 1.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 3. (= ಒಟ್ಟು 1). To heap up (My.; Tĕ.).

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 4. (= ಒಟ್ಟು 2), ಒಡ್ಡ 2, ಒಡ್ಡಿ 2. A heap, a mass; a pile;—a stake at play;—a bank, a causeway;—a large or pompous concourse or gathering;—a host, an army; military array (ವ್ಯೂಹ Šmd. Dh.; Hlâ.; ಒಟ್ಟು Bhn. 35, o. r. ಮೊತ್ತ; ಭಾರಿ 54; ಸೈನ್ಯ 11; ಗೊನ್ದಣ Šm. 96; My.; Tĕ.; Tĕ. ಒಡ್ಡು, thick, substantial). **2,** the original number whether multiplicand or dividend (Tĕ.; R.; Tu. ಒಡ್ಡೆ, a multiplication table). ಪಡೆಯೊಡ್ಡು (ವ್ಯೂಹ Mr. 468). ತರದ ಭೃಂಗಳ ಒಡ್ಡೋ? (Bp. 11, 34). ನಾನಾದಿಗನ್ತದ ಧರಣಿಪರು, ಸಚಿವರು, ಪಸಾಯ್ತರು ನೆರೆದುದು; ಅನ್ದಿನ ದಿವಸದ ಓಲಗದ ಒಡ್ಡು ಚಲುವಾಯ್ತು (Bh. 2, 13, 31). ಸಮುದ್ರದ ದಣ್ಡೆಗೆ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ (B. 4, 202). See Abh. P. 13, 73. 76; Rśv. 6, 5. 54; J. 3, 16; 6, 10; 16, 37; 26, 69; 28, 24; 33, 23. 26; ಮುಳಲೊಡ್ಡು; Prv. s. ದೊಡ್ಡವ. — ಒಡ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a heap or mass (Abh. P. 1, 110). — ಒಡ್ಡುಂಗಲ್. -ಂ-ಕಲ್. A rock (Rśv. 5, after 55). — ಒಡ್ಡು ಮೆಱೆ³. To be displayed in masses (Bh. 1, 19, 18). — ಒಡ್ಡುವಲಗೆ. -ಹಲಗೆ. A shield (Rśv. 6, after 11). — ಒಡ್ಡೊಗು. -ಒಗು. To enter an army. ಒಡ್ಡು ಅರಸಿನ ಬಣ್ಣನ್ ಒಡ್ಡೊಕ್ಕರೇನು? (Dp. 148). — ಒಡ್ಡೋಲಗ. -ಓಲಗ. A great assembly, a royal darbâr, a royal audience (My.; Tĕ., Tu.; T., also ಒಟ್ಟೋಲಕ್ಕ). ಅಪಮಾನದೂಟದಿನ್ದು ಪವಾಸವೇಲೇಸು, ನೃಪನ್ ಅಯ್ದೆ ಬಡಿವ ಒಡ್ಡೋಲಗಕ್ಕಿನ್ತ ತಪವೆ ಲೇಸೆನ್ದ (Sp.). See Abh. P. 2, after 29; Grj. 2, after 106; Rśv. 5, after 19. — ಒಡ್ಡೋಲಗ ಈ. = ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು. (Bp. 4, 74; 53, 24). — ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give or hold an ŏḍḍô-laga (Bp. 36, 50; 37, 56; Rśv. 11, after 1).

ಒಡ್ಡುವಿಕೆ ŏḍḍuvikĕ. Putting towards, exposing to. ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವಿಕೆ (ನಿಷ್ಪಾವ Si. 395).

ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ ŏḍḍyâṇa. = ಒಡ್ಡಣ 2, ಒಡ್ಡವಾಣ, ಒಡ್ಡಿವಾಣ, ಒಡ್ಯಾಣ, ಒಡ್ವಾಣ. (ಕಾಂಚಿ, ಮೇಖಲೆ, ಸಪ್ತಕಿ, ಸಾರಸನ G.).

ಒಡ್ಯಾಣ (ŏḍi1-âṇa?). = ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ, etc. A zone or belt of gold or silver chiefly worn by women (My.; Bp. 59, 3; ಕಾಂಚಿ, ಸಾರಸ Čb.; M. ಉಡಞ್ಞಾಣ್; Tu. ಒಡ್ಯಣೆ, ಒಡ್ಯಾಣ; see ಉಡದಾರ).

ಒಡ್ವಾಣ ŏḍvâṇa. = ಒಡ್ಯಾಣ, etc. (My.).

ಒಣ ŏṇa. 1. = ಉವಣ. An occasional form of ಓಣ, q. v. (My.).

ಒಣ ŏṇa. 2. Becoming dry; the state of being dry, withered, etc., sapless, profitless, empty (C.; Tu.). — ಒಣಕೆಯ್. A dry hand (C.). 2, a withered hand (My.). — ಒಣಕೆಲಸ. Useless business (C.). — ಒಣಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Dry fruit (ಶುಷ್ಕಫಲ Si. 123; My.). — ಒಣಗಿಡ. A dry tree (S. Mhr.). — ಒಣಜ್ವರ. A harmless fever (C.). — ಒಣತಿಣ್ಡಿ. A kind of itching in the skin without a visible eruption (C.; ಕಣ್ಡು, ಕಣ್ಡೂಯೆ G.). 2, dry food, as parched corn or pulse (My.). ಒಣತಿಣ್ಡಿ ತಿನ್ದರೆ ಬಾಯಿ ಆಱುತ್ತದೆ (Prv.). — ಒಣದಣ್ಟು. A dry stalk, especially of jôḷa (C.). — ಒಣದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. A dry hide; leather (C.; B. 5, 262). — ಒಣನೆಲ. Dry land (B. 4, 98); a dry ground or soil (C.). — ಒಣಮಾತು. A senseless, useless word (C.). — ಒಣಮೋಱೆ³. A dejected, sad countenance (S. Mhr.). 2, a face that indicates fasting (My.). — ಒಣರಗಳೆ. Useless talk (C.; B. 4, 53). — ಒಣರವದಿ. Dried leaves or straw of jôḷa (S. Mhr.). — ಒಣಸಂಶಯ. Groundless suspicion (C.). — ಒಣಸಗಣಿ. Dry cowdung (C.; ಕರೀಷ Si. 315). — ಒಣಸೊಣ್ಟಿ. Dry ginger (C.; ಶುಣ್ಠಿ Si. 311). — ಒಣಹರಟೆ. = ಒಣರಗಳೆ. (C.). ಒಣಹುರಕು. = ಒಣತಿಣ್ಡಿ No. 1. (S. Mhr.). — ಒಣಹುಲ್ಲು. Dried grass, hay, straw (C.; ಕಕ್ಷ G.). — ಒಣಹೆಮ್ಮೆ. Idle assumption and display, vain pride (C.; B. 2, 12; 4, 49; ಡಮ್ಭಾಚಾರ G.).

ಒಣಕ ŏṇa-ka. (Šmd. 241). An emaciated man. **2,** = ಒಣ 2, ಒಣಕು 1, ಒಣಗು 2. (My.).

ಒಣಕು ŏṇaku. 1. = ಒಣಕ No. 2. (My.).

ಒಣಕು ŏṇaku. 2. = ಬಳಕು. To tremble, to shake (ಸ್ಫರಣ, ಸ್ಫುರಣ Si. 389; Tĕ. ವಡಕು, ವಣುಕು; *cf.* ಒಣೆ).

ಒಣಗಿಲು ŏṇagilu. -ಲ್. The state of being dry (My.; Tu. ಒಣಕೆಲ್). ಛಿಟಛಿಟಿಸಿ, ಶಿಖಿ ಪುಟವಿಟ್ಟುದು ಒಣಗಿಲು ಹೊದಱಿನಲಿ (Bh. 1, 20, 55).

ಒಣಗಿಸು ŏṇagisu. To cause to dry, to dry (v. t.), etc. (C.; Bp. 4, 73; B. 3, 29. 46. 95; 5, 295).

ಒಣಗು ŏṇagu. 1. To dry, to become dry; to become sapless; to wither; to emaciate (v. i.; ಶೋಷಣ Šmd. Dh.; C.; J. 9, 32; 23, 56; 26, 39; T. ಉಣಂಗು, ಉಲರು). ಒಣಗಿದ ಎಲೆ (ಪಟಿಗ Šmd. I). ಸೀಳ್ದು ಒಣಗಿಬಾಡ್ದಿ ಶಾಖ (ಬಾಡಿಕ Šmd. I). ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ (ವಾನ, ಶುಷ್ಕಫಲ Hlâ.; ವಾನ, ಶಲಾಟು Nn. 90). ಒಣಗಿದ ಮರ (ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು); ಗೋಮಯಮ್ ಒಣಗಿದಡೆ ಕರೀಷ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಒಣಗಿದ ಮಿಡಿ (ಶುಷ್ಕಫಲ Si. 123). ಒಣಗಿದ ಮಾಂಸ (ಉತ್ತಪ್ತ, ಶುಷ್ಕಮಾಂಸ 204). ಒಣಗಿದ ಕಾಡು (ಕಕ್ಷ 461). ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆ (Bh. 1, 20, 27). ಆ ವಲ್ಲಭಂ ಬಿಸಿಲೊಳಗೆ ಒಣಗಿದಹಂ (Bp. 18, 37). ಸಸ್ಯಂಗಳುಮ್ ಒಣಗಿದವು (57, 47). ಅಘು ತಿಮ್ಬುವವರ... ರಕ್ತಮಾಂಸವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಮೆಯ್ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವದು (B. 4, 41). ಒಣಗಿದ ಕಾಡಿಗೆ ಕಿಚ್ಚು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ನಗಾಡುತ್ತದೆ (Prvs.).

ಒಣಗು ŏṇagu. 2. = ಒಣಕು 1, etc. The state of being dry (My.). — ಒಣಗುದೋಱ್. Dryness to appear: to become dry. ಒಣಗುದೋರ್ವ ಕಾಯಿ (ಶಾನ Mr. 109).

ಒಣರ್ ŏṇar. To feel, to perceive, to understand (Kâvy. III, 3, 35; T. ಉಣರ್; *cf.* ಉಣ್ನಿಸು).

ಒಣೆ ŏṇĕ. = ಒನೆ. (My.).

ಒಣ್ಟಿ ŏṇṭi. 1. (fr. ಉಱು). Being joined: one, single, alone (C.; ಏಕ, ಕೇವಲ Si. 408; Tĕ., Tu.; M. ಉಱ್ಟಿ; T. ಒಣ್ಡಿ, ಒಱ್ಟಿಕ್ಕೆ). See Prv. s. ತಣ್ಟೆ 2. — ಒಣ್ಟಿಕೊಮ್ಬು. A single tusk (My.). — ಒಣ್ಟಿಕೋಡೊಲೆ. A kind of ŏlĕ (as described

s. ಒಲೆ 4, My.). — ಒಣ್ಟಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A single eye (C.). — ಒಣ್ಟಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A one-handed man (My.). — ಒಣ್ಟಿದೋತ್ರ. A single dôtra (C.). — ಒಣ್ಟಿದೋಳ. -ತೋಳ. A single, solitary wolf (B. 3, 85). — ಒಣ್ಟಿದೋಳು. -ತೋಳು. A single arm (C.). — ಒಣ್ಟಿ ಸಣ್ಟಿ. dupl. Quite alone (My.). — ಒಣ್ಟಿಸರ. A single string of pearls (ಏಕಾವಲಿ, etc. Si. 219). — ಒಣ್ಟಿಸಲಗ. The head of a flock or herd, as a large elephant, etc. (My.). — ಒಣ್ಟೆತ್ತು. -ಎತ್ತು, A single bullock (C.). — ಒಣ್ಟೆಲುವಿನವ. -ಎಲುವಿನವ. A man of mere bones, a weak man (S. Mhr.). — ಒಣ್ಟೊಲೆ. -ಒಲೆ· A kind of ŏlĕ (as described s. ಒಲೆ 4, My.).

ಒಣ್ಟಿ ŏṇṭi. 2. A sort of large gold earring (C.; ಕುಣ್ಡಲ, ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ, ಹತ್ತಕಡಕು Si. 218, sic!; Tu.; Tĕ. ಒಣ್ಟು; T. ಒಟ್ಟು?). ಒಣ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ತಣ್ಟೆ ತೀರಿಸಿದರೂ ದಣ್ಟಿ ಕೋಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ನೀನು ಓಲೇ ಕಿವಿಯವಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಒಣ್ಟೀ ಕಿವಿಯವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ (Prvs.).

ಒಣ್ಟಿ ŏṇṭi. = ಒಣ್ಟೆ, etc. (S. Mhr.).

ಒಣ್ಟಿಗ ŏṇṭiga. (= ಉಣ್ಡಿಗ?). A single or solitary man, one who is quite alone (ಏಕಾಕಿ, ಏಕ, ಏಕಕ Si. 375; C.; Tu., Tĕ.; *cf.* ವಣ್ಟಿಕ). ಒಣ್ಟಿಗನಾದರೂ ತಣ್ಟೆ ಮಾಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಒಣ್ಟಿಗನನ್ನು ನಮ್ಬುವದು ಕುಣ್ಟಗಾಲನನ್ನು ನಮ್ಬಿ ಪಯಣ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಒಣ್ಟಿಗತನ ŏṇṭigatana. Loneliness, solitude (My.).

ಒಣ್ಟಿಗಾಱ ŏṇṭi-gâṟa. = ಒಣ್ಟಿಗ, ಒಣ್ಟೆಗಾಱ. (My.).

ಒಣ್ಟಿಗಿತ್ತಿ ŏṇṭiga-itti. A single or solitary woman (C.).

ಒಣ್ಟಿತನ ŏṇṭitana. = ಒಣ್ಟಿಗತನ. (My.).

ಒಣ್ಟು ŏṇṭu. To agree (with one's health), to be salubrious (My.; Tĕ.; T. ಒಣ್ಣು).

ಒಣ್ಟೆ ŏṇṭĕ. = ಒಟ್ಟೆ, ಒಣ್ಟೆ. Tbh. of ಉಷ್ಟ್ರ. A camel (Mr. 184; C.; J. 5, 13. 73; 16, 24; Si. 323; see also Si. 88. 268. 324; Tĕ., Tu.). ಒಣ್ಟೆಗೆ ಸೊಣ್ಟವೇನು? ಕುತ್ತಿಗೆಯೇನು? (Prv.).

ಒಣ್ಟೆಗಾಱ ŏṇṭĕ-gâra. = ಒಣ್ಟಿಗಾಱ. (My.). See ಅಣ್ಣಾ-.

ಒಣ್ಡಿ ŏṇḍi. A bank, a shore (S. Mhr.; *cf.* ಒಡ್ಡು 4).

ಒಣ್ಡು ŏṇḍu. = (ಒಟ್ಟು 2 No. 3), ವಣ್ಡು. Sediment, deposit, lees, dregs; the muddy deposit of a flood, river or tank; mud in tanks; muddiness, turbidness (My.; Te. ಒಣ್ಡು, ವಣ್ಡು; *cf.* ಬಣ್ಡಲು). ಒಣ್ಡಾಗಿ ಇರುವದು (ಕಲುಷ, ಅನಚ್ಛ, ಆವಿಲ, ಕೆಸಱು ಕದಡಿ ಕಲಕಾಗಿ ಒಣ್ಡು ಬಾರಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುವಿಕೆ Si. 86). — ಒಣ್ಡು ಬಾರು. -ಪಾರು. To become mud or muddy (Si. 86).

ಒಣ್ಡೆ ŏṇḍĕ. (= ಒಣ್ಡು?). — ಚಳಿಯಮೆನ್ದು ಸಿಪ್ಪಿ ಸುವುದು, ಒಣ್ಡೆಗೆ ಪೋಪುದುಮ್ ಅಕ್ಕು (Šs.).

ಒತ್ ŏt. = ಒಕ್ 1, etc. One. — ಒತ್ತಟ್ಟು. One side; aside (C.; Tu.). Frequently ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ, to, or on one side; aside. See B. 1, 25; 3, 20. 86. 101. 105; 5, 163. 286. — ಒತ್ತಣ್ಡು. One mass or company (My.). — ಒತ್ತರ. One layer, partition or division. See ಪಣ್ಣೊತ್ತರ. — ಒತ್ತೆಱ. One kind or sort (My.). — ಒತ್ತೋಳ್. One arm (J. 14, 15; 16, 20).

ಒತ್ತಟ್ಟ ŏttu5-aṭṭa 1. The nightmare (My.).

ಒತ್ತಡ ŏttaḍa. (fr. ಒತ್ತು 3). = ಒತ್ತಲ, ಒತ್ತಳ. Fomentation (My.; T. ಒಟ್ಟಿಲ್, ಒಟ್ಟಡ). **2,** (fr. ಒತ್ತು 1). Pressure; that has been pressed into. — ಒತ್ತಡಂಗಲಿಸು. -ಂ-ಕಲಿಸು. To dip firmly into and apply (V. 14, 28).

ಒತ್ತಮ್ಬರ ŏtta(=ŏttu5)-m-bara (=bhara?). Great haste (Bh. 1, 5, 15).

ಒತ್ತರ ŏttara. Impetuousness; force; speed; quickly, etc. (C.; Grj. 2, after 106). ಒತ್ತರಮ್ ಒತ್ತಿದನ್ತೆ ಬೆಬಿಗಾಗಿ ಕೃಪಾದಿಗಳ್ ಒತ್ತೆ (Šmd. 16). ಗಾಳಿಯು ಒತ್ತರದಿನ್ದ ಉರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದಾಗ (B. 5, 165).

ಒತ್ತರಿಸು ŏttarisu. To be amassed, redundant, or plentiful; to increase; to be or become lofty, haughty, impetuous, pressing, quick, or effective (ಉದ್ವೃತ್ತಿ Šmd. Dh., o. r. ಉದ್ವೃತ್ತೆ; Grj. 4, after 104; Bp. 3, 36; 5, 43; 13, 13; 18, 61; 32, 28; 38, 17. 40; 43, 37; 44, 71; 45, 32; 53, 57; 55, 55; 56, 13; 58, 63; Ršv. 1, after 133; 1, 134; 5, 25; 6, 5; 6, after 24; 13, 77; J. 3, 18; 4, 7. 19; 12, 25; 15, 4; 19, 40; 20, 28; 22, 2; 27, 4). **2,** to cause to be amassed, etc.; to join closely (v. t.); to subdue; to throw into shade (Bp. 32, 6; 35, 56; 46, 78; 58, 53; Ršv. 6, after 11); to push (My.).

ಒತ್ತಲ ŏttala. = ಒತ್ತಳ, etc. (My.).

ಒತ್ತಳ ŏttaḷa. = ಒತ್ತಡ No. 1. (My.).

ಒತ್ತಾಯ ŏttu5-âya2. Impetus, impetuousity; force, violence; importunity (J. 10, 58; 18, 45; 20, 50. 61; 21, 31; 25, 47. 59; 27, 8; My.); compulsion (My.).

ಒತ್ತಾಸೆ ŏttu5-âsĕ. Help, assistance (J. 20, 42; My.; T. ಒತ್ತಾಶೈ, M. ಒತ್ತಾಶ).

ಒತ್ತಾಸೆಗಾಱ ŏttâsĕ-gâṟa. A male helper or assistant (My.). Feminine: ಒತ್ತಾಸೆಗಾತಿ (My.).

ಒತ್ತಿಕೆ ŏttikĕ. Pressing, etc. (My.).

ಒತ್ತಿಸು ŏttisu. To cause to press, etc. (My.); — to place firmly, to fix (Bp. 16, 10).

ಒತ್ತು ŏttu 1. (fr. ಉಱು). To press together, to press, to squeeze (Šmd. 16. 91; C.; Tĕ.; Bp. 15, 18; 18, 58; 21, 42; 22, 15; 27, 13; 35, 11; 38, 56; 43, 30; 45, 27. 53; 47, 60; 57, 82; J. 6, 31; 2, 27; 15, 47; 20, 19; 23, 38; 25, 55; 26, 6; 14, 15); to shampoo (Šmd. 297; Bp. 1, 46); to press down; to press into (Bp. 3, 36; 25, 25); to impress, as a seal (Bp. 9, 45; 28, 41; 52, 47; Abhâ. 1, 43); to push (Bp. 55, 28); to subdue, to overpower, to rule (J. 29, 9. 22); to grasp (Lîlv. 3, 2; J. 26, 21); to trouble, to harass (Bp. 24, 55; 40, 46; J. 2, 16; 22, 35); to take away by gentle pressure with a cloth, as fluids (Bp. 47, 15); to use unusual force or power, as in speaking, calling, praying, etc. (Bp. 3, 6; 5, 39; 11, 43; 44, 61; 50, 39; 26, 8; 44, 72; Bh. 1, 8, 15; J. 4, 31; 5, 15; 9, 15; 14, 7; 20, 14. 28; 24, 17; 25, 24; 26, 6; B.

3, 21), when the P. p. ಒತ್ತಿ may be translated by *firmly, powerfully, loudly, with force, gravely, roughly, vehemently, greatly, etc.*; to stress, to emphasize, as a word (B. 3, 6); to aspirate, as a letter; to make abundant (J. 9, 15). (ಆಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; ಅತಿಕ್ರಮಣ Šm. 97; see ಉದ್ದಿ). ಒತ್ತಿದವಂ (Šmd. 260). ಒತ್ತಿ ಚಪ್ಪಟೆ ಆದುದು (ಕಚ್ಚಟ Šmd. I). ಪಾದಾದ್ಯಂಗಮುಂ ಒತ್ತುವದು (ಸಂವಾಹನ, ಮರ್ದನ Nr.). ತೊಡರೆ ಮಿಾನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ, ತನ್ನು, ಅಡಸಿ, ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೆ ಒನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರ ಓಳಿಗಳ್ (Lilv. 3, 2). ಒತ್ತಿ ನಡೆಯುವದು (ಮಹಾಪ್ರಾಣ Mr. 52). See Râm. 5, 8, 72 where ಒತ್ತುವಲ್ಲಿವ, which perhaps is meant for ಒತ್ತುವ ಅಡಿಲುವ. — ಒತ್ತಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To grasp, to seize, to lay hold of (J. 25, 61). — ಒತ್ತೊತ್ತು. rep. (Bp. 15, 8; 18, 62; 38, 38).

ಒತ್ತು ŏttu. 2. To give way, to leave space, to step aside (My.; Tĕ.; T., M. ಒಟ್ಟು; *cf.* ಒದಗು 1 No. 2).

ಒತ್ತು ŏttu. 3. To foment (My.; Tĕ.; T. ಒಟ್ಟು; T. also: to move).

ಒತ್ತು ŏttu. 4. To cut or break betel-nut (Tĕ.; R.).

ಒತ್ತು ŏttu. 5. The state of being pressed, joined, close together, or amassed; union; a mass; closeness; thickness; a pile; the bank of a river; the being contiguous or near, vicinity; a rising mass; the flood-tide; pressure, (impression); grasp, hold; the state of being doubled; a double consonant; the state of being multiplied (ನದಿತೀರ Šmd. Dh.; ಪೊೞೆಯ ತೀರ Šm. 97; ದ್ವಿತ್ವ Šmd. 179. 370 Cm.; ಗುಣಿತ Mr. 349; My.; Tĕ., Tu.). ಒತ್ತಾಗಿಯೂ ಗುಮ್ಮಾಗಿಯೂ ಇರುವದು (ಸಾನ್ದ್ರ, ಸ್ನಿಗ್ಧ Si. 361). ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು ಒತ್ತಾಗಿ ಇರುವನ್ಥಾದು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ, ಸಾನ್ದ್ರ 371). ಅಖಿಲಭಕ್ತರ ಮಹಾಗ್ರಹದ ಒತ್ತನ್ ಅಲಿಸಿ (Bp. 26, 23). ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆವೃನ್ದದ ಒತ್ತಿನೊಳ್ ಅಯ್ದಿ ಭೂಪತಿ ದಣ್ಡು ಬಿಟ್ಟರಲು (22, 28). ಊರೊಳಗಣ ಅರಮನೆಗಳ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವನಮ್ ಅದು ಉದ್ಯಾನಮ್ ಎನ್ದು ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 152). ನಗರದ ಒತ್ತಿನ ಬೀಡು (ಉಪನಗರ, etc. 190). ಕುದುರೆಯ ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು ಸನ್ದಂಶನಮ್ ಅಕ್ಕು, ಒತ್ತಿನ ಎರಡು ಪಲ್ಗಳು ಮಧ್ಯಮಂಗಳ್ ಅಕ್ಕು, ಅವಱ ಒತ್ತಿನ ಎರಡು ದ್ವಿಜಂ ಪಾರಿಪಕ್ಷಂಗಳ್ (Mr. 281). ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ಪಾರ್ಥಿಭೂಸಂಬೆಯಿಂ ಮೇಲೆ ಕಾಲ್ಸಂಚೆ ಪೆರ್ಚ ತೋರ್ಕುಂ (326). ಎಲ್ಲರೊತ್ತಿನಲಿ ಕಳುವವಂ (226). ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ Nr.; see Si. 211). ನೀರೊತ್ತು (ವೇಲೆ Hlâ.). ಒತ್ತಿನಕ್ಷರಂ (ದಡ್ಡಕ್ಕರಂ Šmd. 38 Cm.; ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರಂ 71 Cm.). ಫಣಿರಾಜನ ಒತ್ತಿನೊಳು ಹಣವು ಇದ್ದರೇನು? (Dp. 167). See Čh.; Bp. 16, 10; 22, 49; 26, 34; 30, 10. 13; 32, 17; 46, 5; 47, 9; 53, 58; 55, 34; 60, 23; Č. Bp. 2, 4; 42, 15; Râm. 5, 9, 34; J. 3, 17; 14, 15; 12, 10. 20; 24, 72; ಉಗುರೊತ್ತು, ಕಲ್ಲೊತ್ತು, ಕವಲೊತ್ತು, ತಲೆಯೊತ್ತು. — ಒತ್ತಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. A double consonant (ದ್ವಿತ್ವಂ Šmd. 47 Cm.; Čh.). ಮುನ್ದೆ ಒತ್ತಕ್ಕರಮ್ ಇರಲು, ಪಿನ್ದೆ ಗುರುವಕ್ಕು (Mr. 363). — ಒತ್ತಾನೆ. -ಆನೆ. A tame elephant used to catch wild ones (My.). — ಒತ್ತಾಳು. -ಆಳು. A helper (My.). — ಒತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. To heap up, to lay up, as fruits for maturing (B. 2, 51; My.). — ಒತ್ತುಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A prop (My.). — ಒತ್ತುಗುಡು. -ಕುಡು. To join, to go near (Abh. P. 9, 146). — ಒತ್ತುಗುಣ್ಡಣಿ. -ಕುಣ್ಡಣಿ. A coiled snake (Mr. 207). — ಒತ್ತುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To prop (My.). — ಒತ್ತುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To join, etc. ಇನಂ ತುಹಿನಾದ್ರೀನ್ದ್ರಮನ್ ಒತ್ತುಗೊಣ್ಡು ನಡೆವಂ (Šmd. 260 Mdb. MS.). See J. 3, 20; Rśv. 4, 9. — ಒತ್ತುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A thin tight ring put on the finger or toe to tighten other more precious rings (My.). — ಒತ್ತುಬೆರಳು. The finger adjoining (the thumb), the forefinger. ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತುಬೆರಳು (ಪ್ರದೇಶಿನಿ Si. 211). — ಒತ್ತುಬೇಲಿ. A bound hedge (ಪ್ರಾಚೀನ Nr.). — ಒತ್ತುವಲ್ಲಿವ. See note s. ಒತ್ತು 1. — ಒತ್ತುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To join, to adjoin. ಗಿರಿನಗರಾದಿಗಳ ಒತ್ತುವಿಡಿದು ಪೋಪುದು (ಪರಿಸರ್ಯೆ, ಪರೀಸಾರ Nr.). — ಒತ್ತುಹಂಜರ. A covering fastened under the rafters of a roof (My.). — ಒತ್ತೊರಳು. -ಒರಳು. A kind of mortar with holes for forcing batter or dough through in the form of threads (C.).

ಒತ್ತು ŏttu. 6. = ಹೊತ್ತು. Time (My.). See ಅಷ್ಟೊತ್ತು, ಇಷ್ಟೊತ್ತು, ಹೊತ್ತೊತ್ತು.

ಒತ್ತು ŏttu. 7. = ಹೊತ್ತು. Having carried (My.).

ಒತ್ತುಹ ŏttuha. Shampooing, rubbing (ಮರ್ದನ, ಪ್ಲೈಪ Nr.).

ಒತ್ತೆ ŏttĕ. 1. A pledge, a pawn (C.; Dp. 5, 5; Tu. ಒತ್ತಿ; T., M. ಒಟ್ಟಿ). ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಒತ್ತೆ (ಭೋಗ); ಒತ್ತೆ ಇದ್ದ ಆಕಳು (ಧೇನುಷ್ಯೆ Nr.). ಸಾಲ ತೀರುವನಕ ಇಟ್ಟ ಒತ್ತೆ (ಆಧಿ G.). ಈರೊತ್ತೆ (Šmd. 214). ತಲೋದರಿ... ಒತ್ತೆಯಂ ನಾನ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಎನಲು (Bp. 40, 12). ಇದೇಕೆ ಒತ್ತೆಯನ್ ಒಲ್ಲೆನ್ ಎನ್ದೆ? (40, 13). — ಒತ್ತಿಡು. -ಇಡು. To deposit a pledge or pawn; to pledge, to pawn. ಒತ್ತಿಟ್ಟ ಇರುಳ್ ಈಕೆಯ ಕೈತವಕೆ ಅಂಜ, ಪೊಱಮಟ್ಟರ್ದಂ (Šmd. 67). ಕರ್ಣಾವತಂಸವನ್ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು (Bp. 42, 11). — ಒತ್ತೆ ಇರಿಸು. = ಒತ್ತೆ ಇಡು. (Bp. 42, 11). — ಒತ್ತೆ ಈ. = ಒತ್ತೆ ಇರಿಸು. (Bp. 42, 33). — ಒತ್ತೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಒತ್ತೆ ಈ. (Bp. 45, 25). — ಒತ್ತೆಬಡುಹ. -ಪಡುಹ. The state of being pledged (ಬನ್ಧಕ, ಆಧಿ Nr.). — ಒತ್ತೆ ಬಿಡಿಸು. To redeem a pawn (C.). — ಒತ್ತೆಸೂಳೆ. A harlot who takes pawns (Bp. 40, 46). — ಒತ್ತೆ ಹಿಡಿ. To seize or take as a pawn (C., also ಒತ್ತೆ ತೆಗೆ).

ಒತ್ತೆ ŏttĕ. 2. (fr. ಒಱ್). The state of being single or one of a pair (My.; Tu.).

ಒತ್ವ ŏtva. The letter ಒ (Šmd. 188. 281. 355).

ಒದಗಿಸು ŏdagisu. = ಒದವಿಸು. To cause (something) to come to or near; to cause to be obtained, to give; to make ready; to cause, to produce; to fulfil, etc.; to cause to stick to, to apply to, to plaster; to join, to collect (C.). ಒದಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿದಿಗ್ಧ, ಉಪಚಿತ Nr.). ಒದಗಿಸುವನ್ ಈ ಕಥೆಯನ್ ಓದುವರಿಂಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವನು (Bp. 13, 18). ಭಾಷೆಗಳನ್ ಒದಗಿಸಲು (36, 42). ಗಳಿಗೆಯನ್ ಒದಗಿಪುದು (36, 47). ಅಭವಗಣಪ್ರಸಾದವನ್ ಅಯ್ದೆ ಒದಗಿಸಿ (56, 10). ಕದಿರರೆಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಹರಣವನ್ ಒದಗಿಸಿದಂ (54, 74). ಅಸುರಬಲಿಗೊದಗಿಸಿದ ಕೂೞ್ (J. 2, 58). ನಿಖಿಲಪ್ರಾಣಿಗಳ್ಗೆ ತಾಪವನ್ ಒದಗಿಸುವ ದುರ್ಧರಗ್ರೀಷ್ಮರಾಜಂ (15, 4; see also 16, 28).

ಒದಗು ŏdagu. 1. = ಒದವು No. 1, ಒದುಗು. To keep close to, to follow, to persue (My., in ಒದಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು); to come to hand, to be got or obtained; to be effected; to accrue to; to

come; to be ready for; to be at hand; to happen to be; to be of use; to become endowed with power, to prosper, to thrive, to increase (C.; M. ಉದಗು; Tĕ., Tu. ಒದಗು; *cf.* ಒಟ್ಟು 1; ಪೊಂಗು?). ಧುರಕ್ಕೆ ಒದಗುವರ್ ಆರ್? (Šmd. 177). ನಾಭಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ (ಸಮಾನ), ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ (ಉದಾನ Mr. 51). ಕೋವಿದರ್ಗೆ ಮುದಮ್ ಒದಗುವಿನಂ (Bhn. 2). ಪತಿ ಸೇವೆಗೆ ಒದಗದಿಹ ಸತಿ ಇದ್ದರೆ ಏನು? (Dp. 167). ಹಲವು ತರದ ಒಡವೆಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 3, 119). ಇದು ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (3, 126). ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗುವದು (4, 134). ಓಡುವವನೂ ಬತ್ತಲೆ, ಒದಗಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವನೂ ಬತ್ತಲೆ (Prv.). See Bp. 18, 47; 34, 5; 36, 46; 40, 44; 43, 72; 47, 58; Bh. 1, 20, 27; J. 4, 2; 9, 15; 10, 47. 52; 12, 26; 16, 10; 18, 31; 20, 9; 22 sum.; 22, 32; 34, 9; Si. 285. 382; ಮೇಲೊದಗು. **2,** to give way, to leave space, to step aside (My.; Tĕ.; *cf.* ಒತ್ತು 2).

ಒದಗು ŏdagu. 2. That is at hand, that has accrued to one or has come into one's possession. ಅದಟಿ ಲಬ್ಧಿಯೊಳ್ ಆದ ಒದಗಿನಿಂ ಪದುಳದಿಂ ಜಂಗಮಕುಲಕೆ ಮೂಣದೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಮಾಡುತ (Bp. 27, 21).

ಒದಡು ŏdaḍu. = ಒದರು, ಒದುಡು. The lip (My.; T. ಉದಡು, ಇದಟ್; Tĕ. ಪೆದವಿ, ಪೆದಿಮೆ).

ಒದರು ŏdaru. = ಒದಡು, etc. (My.).

ಒದಱಿಸು ŏdaṟisu. To make to sound, as by pulling a bowstring (or bow) and letting it go suddenly, to twang (J. 4, 49; 7, 43; 12, 16; 13, 45; 20, 43);—to cause to sound, cry, shriek, etc. (C.);—to cause to shake, shake off or about (My.).

ಒದಱು ŏdaṟu. 1. To move to and fro, to shake (v. i., My.);—to shake, to shake off or about (My.; T., M. ಉದಱು);—to make the sound of a bowstring (or bow) which is suddenly pulled to make noise by slapping or clapping the arms, as done by combatants (ಆಸ್ಫೋಟನ Šmd. Dh.);—to sound, to cry aloud, to shout, to shriek, to howl, etc. (C.; T. ಉಱುಮ್ಬು, to sound; Tĕ. ವದರು, ವದುರು, to prattle, chat, tattle, babble, grumble; *cf.* ಉದುರು, ಒಳಱು). ಗಾಳಿಗೆ ಒದಱುವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Mr. 125). ಆನೆ ಒದಱುವ ಶಬ್ದ (ಬೃಂಹಿತ); ಒದಱುವ ಹಕ್ಕಿ (ಕೋಗಿಲೆ G.). See Abh. P. 14, after 25; 14, 30. 106; Bp. 4, 7; 11, 46; 22, 31; 28, 17. 42; 38, 30; 54, 38; 61, 13; Râm. 5, 8, 24. 57; Bh. 2, 13, 46; 6, 2, 4; 7, 3, 19; J. 8, 38; 10, 33; 13, 47; 16, 35; 17, 40; B. 2, 28; 3, 75. 97, 4, 43; 5, 288);—to call (v. t., Bp. 51, 80).—ಒದಱಾಟ. -ಆಟ.=ಒದಱ್ಯಾಟ. (My.).—ಒದಱಾಡು. -ಆಡು. To make a great noise by shouting, etc. (C.; B. 1, 16).—ಒದಱ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Great noise made by crying, etc. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಒದಱ್ಯಾಟ (ಉಲಿ Čb.).

ಒದಱು ŏdaṟu. 2. Shaking, etc.—ಒದಱುದಲೆ. -ತಲೆ. A shaking head, as that of an old man (My.).

ಒದಱುವಿಕೆ ŏdaṟuvikĕ. Sounding, crying aloud, etc. (ಬಗುಳಿಕೆ, ಬೊಬ್ಬೆ G.; B. 5, 28).

ಒದವಿಸು ŏdavisu. = ಒದಗಿಸು. See Bp. 8, 39. 44; 9, 28; 11, 50; 22, 32; 23, 4; 30, 12; 33, 4; 37, 20; 41, 17; 43, 83; 44, 51; 49, 33; J. 5, 66; 6, 14; 28, 54; 29, 17; 31, 24; 34, 33.

ಒದವು ŏdavu. = ಒದಗು 1 No. 1, etc. (ಸಮೃದ್ಧಿ Šmd. Dh.; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Šmd. 15. 16. 46. 60. 84. 123. 138. 151. 160. 180. 181; 188. 392 Cm.; ಬರ್ 238. 381. 388 Cm.; ಇರುತಮ್ ಇರ್ 84 Mdb. Cm.; ಆಗುತಮ್ ಇರ್ 182 Mdb. Cm.; ಅಪ್ಪುದು 138 Mdb. Cm.; Tĕ.; T. ಉದವು). ಕೈ ಒದವಿತ್ತು (Šmd. 54). See Čh. v. 13. 173. 226; Bp. 27, 19; 50, 49; 51, 68; Bh. 1, 8, 55. Rśv. 13, 5; Šm. 8; J. 5, 18; 6, 38; 10, 33; 11, 23; 17, 2; 24, 76; 28, 55; 29, 3. **2,** to gain, to obtain, to receive, etc. (Šmd. 53. 278; Bp. 53, 54).

ಒದಸು ŏdasu. = ಒದಿಸು. (C.).

ಒದಹ ŏdaha. Kicking, spurring (Mr. 158).

ಒದಿ ŏdi. = ಒದೆ 1. (C.).

ಒದಿಸು ŏdisu.=ಒದಸು. To cause to kick, etc. (C.).

ಒದುಗು ŏdugu. = ಒದಗು 1, etc. (My.).

ಒದುಡು ŏduḍu. = ಒದಡು. (My.).

ಒದೆ ŏdĕ. 1. = ಒದಿ. To kick; to spur; to fix the foot against or on (ಪಾದಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.; M. ಉದೆ; T. ಉದೈ). P. ps. ಒದೆದು, ಒದದು, ಒದ್ದು. ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನ್ ಒದೆದು, ಏಱಿಸಿ ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿಯಂ, ಜೇವಡೆಗೆಯ್ದು (Šmd. 66. 133). ಒದೆವುದು (ಎೀತ Hlâ.). ಒದವ ಗತಿ (ಯತ Mr. 157). See Bp. 3, 36; 9, 13; 28, 31; 38, 17; 43, 71; 46, 78; 47, 1; 54, 35; 58, 25; Bh. 1, 20, 27; 3, 13, 21; 6, 2, 5; Râghč 17, 70; Prll. 3, 27; J. 7, 41. 47; 8, 16; 14, 16; B. 5, 176. ಅಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಅಡಿಕೆ ತನ್ದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒದ್ದಿತನ್ತೆ.—ಎದ್ದು ಹೋಗು ಅನ್ದರೆ ಒದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅನ್ದ (Prvs.).—ಒದ್ದಾಟ. -ಆಟ. Mutual kicking (C.);—kicking in pain or trouble (C.);—struggle, trouble, difficulty, hardship (My.).—ಒದ್ದಾಡು. -ಆಡು. To kick mutually;—to kick in pain or trouble;—to struggle or labour in any kind of difficulty or distress (C.; B. 2, 28. 50; 3, 19; 4, 181; Prv. s. ಮೆದೆ).

ಒದೆ ŏdĕ. 2. A kick (My.; T. ಉದೈ). ಒನ್ದು ಒದೆ ಒದ್ದಂ (My.).

ಒದ್ದಿಕೆ ŏddikĕ. = ಹೊದ್ದಿಕೆ. Union, concord, friendship (My.; Tĕ. ಒದ್ದಿಕೆ, ವದ್ದಿಕೆ).

ಒದ್ದು ŏddu. A P. p. of ಒದೆ 1, q. v. (C.).

ಒದ್ದೆ ŏddĕ. Wetness, dampness; moisture; that is wet (C.; see ಉಬ್ಬೆ 2, ಒಱವು; T., M. ಓದ, dampness). See Prv. s. ತುದ್ಧ.—ಒದ್ದೆತಲೆ. A wet head (My.).—ಒದ್ದೆನೆಲ. Land full of moisture (My.).—ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆ. A wet cloth (B. 4, 25; see Prv. s. ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು).—ಒದ್ದೆ ಹಿಣ್ಡು. To squeeze out (ಹಿಣ್ಡು G.; My.).

ಒನ್ ŏn. = ಒರ್ 1, etc. One; a certain—.—ಒನ್ದಿನ. One day; a certain day; on a —. (Bp. 19, 29; 55, 28; My.).—ಒನ್ದಿವಸ. = ಒನ್ದಿನ. (Bp. 35, 1; 37, 1; My.).—ಒನ್ದೆಸೆ. One direction; a certain direction. (Bp. 2, 26; 17, 2; 25, 32; 27, 13; 32, 35; 52, 37; 55, 57; 57, 21; My.).

ಒನಕೆ ŏnakĕ. (fr. ಉಡಿ 1). = ಒನಿಕೆ, etc. A large

wooden pestle for pounding rice and other things (ಅಯೋಗ್ರ, ಮುತಲ Nr.; ಮುಸಲ Mr. 209; C.; T. ಉಲಕ್ಕೈ, M. ಉಲಕ್ಕ). ಒನಕೆಯಿನ್ದ ಕೊಲ್ಲಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಮುತಲ್ಯ Nr.). ತರ್ಮವು ಇಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಕರಿಯ ಒನಕೆಯ ತುಣ್ಡು (Dp. 54). ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Bp. 18, 21; 42, 2; 55, 45; Abhâ. 1, 38; J. 5, 68. — ಒನಕೆವಾಡು. -ಹಾಡು. A song that is used at the time of pounding (Bp. 25, 21; My.).

ಒನಪು ŏnapu. = ಒಲಪು. (ಒಯ್ಯಾರ, ಮುಱುಕು G.; S. Mhr.).

ಒನಪುಗಾರ್ತಿ ŏnapu-garti. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ G.).

ಒನಲ್ ŏnal. To be in a scornful wrath (ಅಪಹಸನಕ್ರೋಧ Šmd. Dh.; ನಗೆಯಿಲ್ಲದ ಕ್ರೋಧ Cm.; Abh. P. 3, 15; 13, after 34; T. ಉಲಱು, ಉಡಲು, ಉಡಱು, to be angry).

ಒನಲಿ ŏnali. = ಒನ್ದರಿ, etc. A sieve, a strainer (ಚಾಲನಿ, ತಿತವು Nr.).

ಒನಸು ŏnasu. = ಒನಿಸು. To cause to shake to and fro, etc. (My.).

ಒನಿಕೆ ŏnikĕ. = ಒನಕೆ, ಒಲಕೆ. (ಅಯೋಗ್ರ, etc. Si. 307; ಪೇತಲ 457; C.). — ಒನಿಕೆಬಣ್ಣೆಹುಱು. A centipede (ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ಶತಪದಿ Si. 171).

ಒನಿಸು ŏnisu. = ಒನಸು. (C.).

ಒನೆ ŏnĕ. = ಒಣೆ, (ಒಲೆ 2). To shake corn or any seeds to and fro in a fan (mŏṟa) so that the chaff and other impurities come to the surface and can be removed (ಶೂರ್ಪಕರಣ Šmd. Dh.; C.); to winnow (Râm. 1, 16, 30).

ಒನ್ತು ŏntu. 1. = ಒನೆದು. P. p. of ಒನೆ. (My.).

ಒನ್ತು ŏntu. 2. = (ಒರಿಸೆ, etc.), ವನ್ತಿ, ವನ್ತು. A turn, a rotation, a time (My.; Tu. ಒನ್ತಿ, ಒನ್ತು; Tĕ. ವನ್ತು, T. ಉಱುಜ್ಜ, ಉರುಡ್ಜ; see ಉಯ್ಯಲ್?). — ಒನ್ತಿನವ. -ಅವ. One who takes his turn (My.).

ಒನ್ತು ŏntu. A share, a portion (Tĕ. ವನ್ತು, ಒಣ್ಟು; R.; Mhr. ವನ್ತ).

ಒನ್ದರಿ ŏndari. = ಒನಲಿ q. v., ಒನ್ದ್ರಿ, ವನ್ದರಿ, ವನ್ದರೆ, ವನ್ದ್ರಿ, ಹೊನ್ದರಿ. (My.; ಚಾಲಿನಿ, ತಿತವು, ತೂತುಗಳ ಮೊಱ, ಜಲ್ಲಡಿ Si. 307).

ಒನ್ದಿಕೆ ŏndikĕ. = ಒನ್ದಿಗೆ, etc. (My.).

ಒನ್ದಿಗಳು ŏndigaḷu. A woman who is connected with or possesses. ಮಕ್ಕಳ ಒನ್ದಿಗಳು (ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ, ಪುರನ್ಧ್ರಿ Si. 183; *only* in Si.).

ಒನ್ದಿಗೆ ŏndigĕ. = ಒನ್ದಿಕೆ, ಹೊನ್ದಿಕೆ, ಹೊನ್ದಿಗೆ. Joining, being together with; together with (C.; ಅ Si. 466; ಅಮೂ 469; ಕೂಡ G.). ಹುವ್ವುಗಳೊನ್ದಿಗೆ ಧರಿಸಲ್ ಪಡುವ ಪತ್ರ (Si. 141). ಸೈನ್ಯದೊನ್ದಿಗೆ ಬನ್ದು (B. 4, 9).

ಒನ್ದಿತ ŏndita. = ವನ್ದಿತ. (Grj. 6, 22).

ಒನ್ದಿಸು ŏndisu. (= ಹೊನ್ದಿಸು). To join (v. t.); to put to; to place or fix in or on; to attribute; to cause to obtain or reach; to grant; etc. See Bp. 2, 2; 19, 50; 21, 8. 40; 22, 31. 46. 65; 26, 43. 66; 27, 31; 28, 56; 32, 26; 39, 37; 43, 32; 46, 75; 50, 27. 56; 52, 39; 55, 27; 58, 69; 60, 25; Rŝv. 14, 55; J. 5, 60; 8, 8; 13, 53; 18, 42; 26, 21; B. 5, 241.

ಒನ್ದಿಸು ŏndisu. = ವನ್ದಿಸು. (My.; Bp. 1, 54; 57, 81).

ಒನ್ದು ŏndu. 1. (= ಹೊನ್ದು). To be one or united; to be united with or linked to; to be possessed of; to come in connection with; to come to meet; to be obtained; to be fit, suitable, or in use; etc. (ಸಮ್ಮೇಲನ Šmd. Dh.; Šm. 98; ಕೂಡು Šmd. 26. 125. 129. 140. 212. 245. 280. 362 Cm.; ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು 240 Cm.; Tu.; T. ಒನ್ಱು; Tĕ. ಒನರು; *cf.* ಉಱು?). ವೇದದೊಳ್ ಒನ್ದಿದ ಆಯು ನಿನಗೆ ಆಕ್ಕೆ! (Šmd. 290). See Šmd. 216; Čh. v. 184; Bp. 1, 56; 2, 21; 4, 28; 31, 29, 40, 11. 55; 49, 28; 58, 33. 63; 61, 57; Šm. 20. 26; Rŝv. 4, 76; 10, after 31; 13, 77. **2,** to touch; to obtain, to get; to experience; to use; etc. See Bp. 25, 2; 50, 56; 53, 40; 59, 21; Rŝv. 8, 118; 12, 39; 13, 20; J. 3, 27; 5, 10; 19, 25; ಅನನ್ದವೊನ್ದು, ಒಲವೊನ್ದು, ಬೆಗಡೊನ್ದು, etc. — ಒನ್ದು ಒನ್ದು. rep. (Bp. 35, 2).

ಒನ್ದು ŏndu. 2. One thing; one; a, an; a certain thing; a certain —; an unusual — (ಸಂಖ್ಯೆ Šmd. Dh.; 221; ಏಕ 32. 84 Cm.; C.; T. ಒನ್ಱು; M. ಒನ್ನು; Tĕ. ಒಕೆ, ಒಕಡು, ಒಣ್ಡು; Tu. ಒಂಜಿ; see ಒಕ್ 1). ಒನ್ದು ಅರ್ಥಮನ್ ಎರಡು ಅರ್ಥಮಂ ಮೂಱು ಅರ್ಥಮಂ. . ಪೇಳ್ವ ಸಹಜಱಿಂಗಳ್ (Šmd. 32). ಒನ್ದು ಎರಡು ಮೂಱು (154). ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕು or ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕುಗಳ್ (170). ಒನ್ದು ದಿವಸದೊಳ್ ಬನ್ದಂ or ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ಬನ್ದಂ; ಒನ್ದು ವರ್ಷಮನ್ ಇರ್ದಂ or ಒನ್ದು ವರ್ಷಮ್ ಇರ್ದಂ (167). ಮುತ್ತಿಗಮ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಮರಂ; ಮುತ್ತಿ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಮರಂ (34). ಸೊವಡೊನ್ದು (63). — ಒನ್ದಱ (Bh. 1, 8, 25; J. 19, 22; C.). ಒನ್ದಱಲ್ಲಿ (Šmd. 32 Cm.; C.); ಒನ್ದಱಲಿ (Bp. 35, 32). ಒನ್ದಱಿಂ (Šmd. 160). ಒನ್ದಂ (180), ಒನ್ದ (Nr.), ಒನ್ದನು (Bh. 1, 8, 25. 32), ಒನ್ದನ್ನು (Si. 48. 71; C.), ಒನ್ದಱನ್ನು (Si. 48. 72; *only* in Si.). ಒನ್ದಕ್ಕೆ, ಒನ್ದಕ್ಕೆ (Hlâ.; Si. 198. 206. 216. 218. 376; C.), ಒನ್ದಕೆ (C.). — ಮನುಷ್ಯರ ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಒನ್ದು ದಿವಸ (Hlâ.). ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಮ್ಬುದು (ಪರಿದಾನ); ಒನ್ದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ವಸ್ತು ಪಡಿಯಾಗಿ ಇರ್ದುದು (ಪ್ರತಿ); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ಒನ್ದಡಿ (Bp. 2, 5). ಒನ್ದೆಡೆ (ಅನ್ತರ, ತೆಱಪು Nn. 77). ಒನ್ದೆಡೆಯ ತೆಱಪಿನೊಳ್ (Čpr. 7, after 92). See Šmd. 109. 150; Bp. 9, 1; 14, 2; 22, 5; 28, 5. 8; 32, 5. 51. 52; 39, 15. 46; 40, 50. 73. 77; 42, 32; 43, 83. 84; 45, 5; 51, 56; 52, 1; 57, 23. 69; Bh. 1, 8, 13. 87; 2, 13, 33; Sŝ. 8; J. 6, 8; 28, 33. 57; Rŝv. 2, 59; 8, 118. ಒನ್ದರಸು ಮತ್ತೊನ್ದೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕಱು ಕಟ್ಟೋ ಗೂಟಕ್ಕೆನ್ತ ಕಡೆ. — ಒನ್ದು ಅತ್ತೇ ಕಾಲ, ಒನ್ದು ಸೊಸೇ ಕಾಲ. — ಒನ್ದು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಂಚಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂತಿಯಾ, ಮುದಿಗೂಬೆ? — ಒನ್ದು ಮಱಿಗೆ ಒನ್ದು ಕೊಡೆ ಹಱಿಯು ಬಾರದು. — ಒನ್ದು ಸಿಟ್ಟಲಿ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಏಱು ಸಿಟ್ಟನಿನ್ದ ಏಱ ತೀರದು (Prvs.). — ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗು. To go to make water (C.; Tĕ., T., Tu.). — ಒನ್ದನೆಯ. -ಅನೆಯ. First (ordinal, Šmd. 243). ಒನ್ದನೆಯಂ (243). — ಒನ್ದರೆ. -ಅರೆ. One and a half (My., and occasionally S. Mhr.). 2, one or a half (My.). 3, some (indefinite, My.). — ಒನ್ದಱನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. Like one or like the one. 2, at one, at the rate of one, per one, at the rate of so much a piece (My.). ಈ ಕೋಟೆಗೆ ೨೦೦ ಮೊಟ್ಟೆಕ್ಕೆ ಒನ್ದಱನ್ತೆ ಕೊತ್ತಳಗಳುಣ್ಟು (B. 4, 146). ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒನ್ದಱನ್ತೆ ಬೇ

ಕಾದಮ್ಸ್ಸು ಪ್ರತಿಗಳ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು (4, 208; see also 4, 159). — ಒನ್ದಱಿ³. -ಅಱಿ³. *i. e.* ಒನ್ದು (= ಒನ್ದೂ)-ಅಱಿ³ (= ಅಱಿಯೆ). I know nothing (about it, a S. Mhr. vulgarism). — ಒನ್ದಲ್ಲೊನ್ದು. -ಅಲ್ಲ-ಒನ್ದು. = ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು. (My.). — ಒನ್ದಾಗು. -ಆಗು, or ಒನ್ದೆ ಆಗು. To become one; to unite (J. 13, 2); to become the same; to become common to all. ಆತನೊಡನೆ ಒನ್ದಾಗಿ (Bp. 37, 11). ಒನ್ದಾಗಿ ತಾವುಂ (61, 21). ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒನ್ದಾಗಿ (B. 4, 142). ಒನ್ದಾದದು (ಸಮಾನ Si. 469). ಒನ್ದಾಗಿ may occasionally be translated by "together with"; "together"; "at the same time", etc., *e.g.* ಒನ್ದಾಗಿ ನುಡಿಯುವದು (ಯುಗಪದುಕ್ತಿ Śmd. 261. 269 Cm.). ಚನ್ದ್ರಸೂರ್ಯಕಳನ್ ಒನ್ದಾಗಿ ಪೇಳ್ವೆಡೆ ಪುಷ್ಪದನ್ತರ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬಿಲ್ಲಮ್ಬುನ್ ಒನ್ದಾಗಿ ಪಿಡಿದು, ಓಡಿ (Râghc. 17, 73). ಕೂರ್ನಾರ್ಯ್ವೆರಸಿ ಶಬರರೊನ್ದಾಗಿ ಒನ್ದಂ ಪುಲಿನ್ದಂ (Rśv. 5, 51). — ಒನ್ದಾನುಂ. -ಆನುಂ. (Śmd. 391). However one, at least one; about one, perhaps one. — ಒನ್ದಾನೊನ್ದು. -ಆನು-ಒನ್ದು. Some or other; a certain—(C.); some (day), once (upon a time, ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು Nr.). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವೇಳೆ (ಕದಾಚಿತ್, ಜಾತು Si. 471). ಒನಾನೊನ್ದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ (ಕ್ವಚಿತ್ 497). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ (B. 5, 90. 93. 102). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ದೇಶದೊಳಗೆ (103). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ (109). ಒನ್ದಾನೊನ್ದು ವ್ಯಾಜ್ಯದೊಳಗೆ (234). — ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. -ಆವರ್ತಿ. One time or turn; once (C.; B. 5, 16). — ಒನ್ದಿನಿತು. -ಇನಿತು. A little; ever so little (Bp. 13, 17; 14, 7. 10; 20, 7; 42, 29; 43, 14; 44, 69; 55, 31). — ಒನ್ದಿಪ್ಪತ್ತು. = ಒನ್ದಿಪ್ಪತ್ತಲೆ. One time twenty (C.). — ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು. -ಇಲ್ಲ-ಒನ್ದು. = ಒನ್ದಲ್ಲೊನ್ದು. (C.). Some or other, this or that, some. ಬಹಳ ಮಾತಾಡುವದಱಿನ್ದ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ತರದ ಅಪರಾಧವಾಗದೆ ಎನ್ದೂ ಇರದು (B. 4, 49). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಯಾವಾಗಲೂ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ಬಿಟ್ಟ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ (4, 135). ಎಲ್ಲರೂ ಒನ್ದಿಲ್ಲೊನ್ದು ರೀತಿಯಿನ್ದ ಎಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ (4, 178). — ಒನ್ದಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. = ಒನ್ದಿನಿತು. (B. 4, 79. 139; C.). — ಒನ್ದು. -ಉ 9. Also or even one or one thing. ಪಾರ್ವರ್ಗೆ ನಿಲಯದ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳನ್ ಒಲಿದು ಇತ್ತನ್, ಒನ್ದುಱಿಯದೆ (J. 28, 60). — ಒನ್ದು ಒನ್ದೂವರೆ. -ಅರೆ. One or one and a half (C.; B. 4, 123). — ಒನ್ದುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be joined, to join, etc. (Rśv. 6, after 11; J. 2, 66; 3, 36); to join, to associate one's self to (Bh. 1, 8, 54). — ಒನ್ದು ತರ. = ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. (C.). — ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. One sort; one manner or mode; an unusual sort or manner (C.). — ಒನ್ದು ಬಗೆ. = ಒನ್ದು ಪ್ರಕಾರ. (C.; Si. 325). — ಒನ್ದು ಬಾರಿ. = ಒನ್ದಾವರ್ತಿ. (My.). ಒನ್ದು ಬಾರಿಗೆ (Bp. 27, 26; 48, 13). ಒನ್ದು ಬಾರಿಯು (47, 22). — ಒನ್ದು ಮಾಡು. To join (v. t.), to unite (Śmd. 251; Bp. 26, 61; My.). — ಒನ್ದುವಂ. -ಉವಂ 2. (Bp. 27, 16; 60, 22). — ಒನ್ದುವರೆ. -ಅರೆ. = ಒನ್ದರೆ. (My.; B. 2, 37). See ಒನ್ದೂವರೆ. — ಒನ್ದುವುಂ. -ಉವುಂ. (Bp. 3, 52; 43, 69). — ಒನ್ದು ವೇಳೆ. One time, once, at a certain time, occasionally (C.; B. 3, 32; 5, 62). 2, perhaps (C.; B. 3, 12. 88. 91). — ಒನ್ದು ಸರ. = ಏಕಾವಲಿ. (Si. 219). — ಒನ್ದು ಸಲ. = ಒನ್ದು ಬಾರಿ. (My.). — ಒನ್ದು ಸಾರಿ. = ಒನ್ದು ಸಲ. (C.). — ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು. One time: the time from six o'clock in the morning till midday; or the time from midday till six in the evening (C.). ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು ಇರು, to eat but once a day (as a kind of fasting, C.); to remain one time (C.). — ಒನ್ದೂ. -ಊ 7. Also or even one or one thing. ಒನ್ದೂ ಇಲ್ಲ, there is nothing (C.). — ಒನ್ದೂ ಮುಕ್ಕಾಲು. One and three-fourths (C.; B. 4, 216). — ಒನ್ದೂವರೆ. -ಅರೆ. = ಒನ್ದರೆ, ಒನ್ದುವರೆ. One and a half (C.; B. 3, 74; 4, 26). 2, some or other, some (S. Mhr.). ಅವನು ಒನ್ದೂವರೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರಬಹುದು (3, 200). 3, one or a half (My.). — ಒನ್ದೆ. -ಎ 3. One indeed; one only; quite one, exactly one; the very same; one; it alone. ಒನ್ದೆ ಪ್ರಾಯದ ಸಂಗಡಿಗನು (ವಯಸ್ಯ Nr.). ಒನ್ದೆ ಬಾರಿ (ಯುಗಪತ್, ಏಕದಾ Nr.). ಒನ್ದೆ ಮನ (ಏಕಾಯನ, ಏಕಾಗ್ರ, etc. Hlâ.); unanimity (C.). ಒನ್ದೆ ತೆಱಂ (ಓರನ್ತೆ Ct. II, 73). ಒನ್ದೆ ಸಮಾನಂ, quite the same, uniform (II, 48). See ಒನ್ದೇ. — ಒನ್ದೆರಡು. -ಎರಡು. One or two; a few (C.; B. 2, 11. 39; 3, 40; Bp. 28, 12; 40, 35; 44, 28; 59, 16). ಒನ್ದೆರಡು ಮೂರ್ಪೂರಾಯಗಾಯದೊಳ್ ಇಱಿದು (Bp. 61, 31). 2, one time two;—one and two (C.). — ಒನ್ದೆಲಗ. -ಎಲಗ. A certain plant (ಏಕದಲ Mr. 132);—a prostrate herb growing in moist places, Hydrocotile asiatica Linn. (St & Pl.). — ಒನ್ದೇ. -ಏ 2. = ಒನ್ದೆ. ಒನ್ದೇ ಕಡೆ (Si. 54). ಒನ್ದೇ ಹೆಸರು (194). ಒನ್ದೇ ತರ (B. 5, 205). ಒನ್ದೇ ಪ್ರಕಾರ (4, 42). ಒನ್ದೇ ಬಾರಿ (Bp. 50, 77). ಒನ್ದೇ ಸವನೆ, quite or always in the same manner; quite alike; quite even; quite regular (S. Mhr.; B. 5, 188. 205. 215. 245). ಯಾವಾಗಲೂ ಒನ್ದೇ ಸವನೆ ಮೞೆ³ಯ ಧಾರೆ (ಆಸಾರ G.). ಎಡೆಬಿಡದೆ ಒನ್ದೇ ಸವನೆ ಮೞೆ³ ಆಗೋಣ (ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ G.). — ಒನ್ದೊನ್ದು. rep. One—the other (C.). ಚೇರಿಲ್ಲಿ ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಲ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ ಈ ನಾಲ್ಕು ಒನ್ದೊನ್ದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯವು ಅಪ್ಪ ಮೀನು (Hlâ.). 2, one another (Bp. 12, 35; 19, 57; 56, 13). 3, something different or distinct; separate; own; peculiar (3, 25; 61, 37; Rśv. 6, 12). 4, each, each by itself, each severally, one by one (Bp. 24, 23; 35, 38; 36, 8; 43, 13; 52, 16; 59, 35; 60, 18; Si. 403; B. 2, 37; C.). ಒನ್ದೊನ್ದಾಗಿ, separately (ಬೇಱೆ³ ಬೇಱೆ³ Śmd. 352 Cm.). Also ಒನ್ದೊನ್ದೇ (Si. 194). 5, one (for each one). ಬಸದಿ ಒನ್ದೊನ್ದಕ್ಕೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮೇಲೆನಿಪ ಲಿಂಗಂಗಳಂ ತನ್ದು (Bp. 51, 73; *cf.* 19, 51; J. 2, 27). 6, here and there one, some (C.). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಪ್ಪೆಗಳು ಇಡೀ ಕೋಟೀ ಮೞೆ³ಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವನ್ತೆ (B. 2, 11). ಒನ್ದೊನ್ದು ಟಿಕ್ಕೆಗಳು ನಾಲ್ಕು ಗೇಣು ಉದ್ದ ಇರುತ್ತವೆ (2, 23). ಒನ್ದೊನ್ದು ವೇಳೆ, at times, occasionally (C.; B. 3, 105; 4, 49), also ಒನ್ದೊನ್ದು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ (C.; 5, 205).

ಒನ್ದುಗೆ ŏndugĕ. = ಅನ್ದುಗೆ, etc. (ಅನ್ದುಕ, ಕಾಲುಕಡಗ Nr.).

ಒನ್ದುೞಿ ŏnduḷi. = ಒನ್ದುೞಿ³. (Śmd. 39).

ಒನ್ದುೞಿ³ ŏnduḷi. = ಒನ್ದುೞಿ. (Śmd. 39).

ಒನ್ದ್ರಿ ŏndri. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ಒಪ್ ŏp. = ಒಕ್ 1, etc. One. — ಒಪ್ಪಣ. One fanam ($4\frac{2}{3}$ âṇas, My.). (ಗಣಕಂ) ಒಪ್ಪಣಮುಂ ಕೊಣ್ಡು, ಅತಿದ್ರವ್ಯಮಂ ಕೆಡಿಸಿ (Śś. 94). — ಒಪ್ಪತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಒಪ್ಪೊತ್ತು. (Bp. 30, 5; C.). ಒಪ್ಪತ್ತಿನ ಊಟ (B. 5, 133; C.). — ಒಪ್ಪಲ. One pala (Bp. 44, 24). — ಒಪ್ಪಾನೆ. One pânĕ (My.). ಒಪ್ಪಾನೇ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಇಪ್ಪಾನೇ ಉಪ್ಪೋ? (Prv.). See Prv. s. ನನ್ 1. — ಒಪ್ಪಾರು. = ಓರಪಾಕೆ. A shed hanging aslope from the wall, a pent-roof (My.). ಒಪ್ಪಾರಿನ ಚೂರು (ವಲೀಕ, ನೀವ್ರ, ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ Si. 111). — ಒಪ್ಪಿಡಿ. One closed or clenched hand (J. 26, 11); one grasp with the fist (Bp. 23, 9); the measure determined by clenching the hand round (anything, J. 30, 2). — ಒಪ್ಪೊತ್ತು. = ಒಪ್ಪತ್ತು, ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು, q. v. (G.).

ಒಪ್ಪ ŏppa. Fitness, properness, propriety (My.); neatness, elegance, grace; beauty; an ornament; lustre, polish (My.); correctness; agreement, sanction. (T., M.). See Bp. 11, 7; 18, 81; 24, 19. 86; 28, 46; 44, 2; 49, 17; Śm. 30; Rśv. 1, 120; 6, 23; 13, 61; Śśv. 1, after 81; J. 6, 6. ತಪ್ಪಿದವಗೆ ಒಪ್ಪವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಒಪ್ಪಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನು. Beauty or grace to become less (Grj.

4, after 120). — ಒಪ್ಪಂಗೆಡಿಸು. -ಂ-ಕೆಡಿಸು. To destroy beauty: to stain, to tarnish (J. 25, 30). — ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್. -ಂ-. To correct. ತಪ್ಪುಳ್ಳಡೆ ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್ವುದು (Mr. 3). — ಒಪ್ಪನ್ದಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. = ಒಪ್ಪವ್ಪೆಱು. (Rśv. 5, 78). — ಒಪ್ಪ ಮಾಡು. To bestow the last honours (on a deceased person by burning or burying, My.). ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲದವನ ಹೆಣವ ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prv.). — ಒಪ್ಪವ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. = ಒಪ್ಪವ್ಪೆಱು. (J. 25, 12). — ಒಪ್ಪವ್ಪೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. To assume, have or display grace or beauty (in form or action, Grj. 8, 41; Rśv. 6, 12). — ಒಪ್ಪವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಒಪ್ಪವಿಡು, No. 2. (My.). — ಒಪ್ಪವಿಡು. -ಇಡು. To apply with elegance or pleasure, as a kiss (Bp. 47, 42). 2, to embellish; to polish (Abh. P. 11, 88; My.; Si. 428). — ಒಪ್ಪವಿಡುವಿಕೆ. Embellishment (ಪರಿಕರ್ಮ, ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ Si. 225). — ಒಪ್ಪ ಹಾಕು. To sign (My.; Tu. ಒಪ್ಪು-).

ಒಪ್ಪಚಿ ŏppači. 1. A little (ಸ್ತೋಕ, ಅಲ್ಪ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮನಾಕ್, ಈಷತ್, ನೀಚೈಸ್, Nr.; ಗನ್ಧ Hlâ.; Bp. 5, 15; 34, 8; *cf.* ಒನ್ದನಿತು?).

ಒಪ್ಪಚಿ ŏppači. 2. = ಒಪ್ಪೆ. The belly of small children (My., occasionally; *cf.* ಒಡವ್ಪು).

ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ŏppačči. = ಒಪ್ಪಚಿ 1. ಅವ್ವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮುದುಕಿ ಆಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಒಪ್ಪನ್ದ ŏppanda. Agreeing; an agreement; a contract; a treaty (My.; Tĕ., T., Tu.; Si. 325. 476).

ಒಪ್ಪಯಿಸು ŏppayisu. (= ಒಪ್ಪಿಸು). To deliver over, to give in charge (Bp. 14, 4). 2, to polish (My.).

ಒಪ್ಪರ ŏppara. A cover or screen for the eye (ಕಣ್ಣ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ Bhn. 7).

ಒಪ್ಪಾನೆ ŏppu2-ânĕ4. Fitness, propriety, etc.; fitly, etc. (My.).

ಒಪ್ಪಾರಿ ŏppâri. Conformity, sameness, likeness; nominal connection or relationship (R., Tĕ., T.). — ಒಪ್ಪಾರಿಗೋಡೆ. A wall built of unburnt bricks so that one is exactly put upon the other (no crossing or doubling taking place, S. Mhr.).

ಒಪ್ಪಿಕೆ ŏppikĕ. = ಒಪ್ಪಿಗೆ q. v., ಒಪ್ಪುಗೆ. (C.).

ಒಪ್ಪಿಗೆ ŏppigĕ. Agreeing; consent, admission (My.; ಒಮ್ಮು G.; Tu.).

ಒಪ್ಪಿತ ŏppita. That has been agreed to, etc.; consent, agreement, etc. (My.). ಒಪ್ಪಿತದ ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (Prv.). — ಒಪ್ಪಿತ ಹಾಕು. To sign (My.).

ಒಪ್ಪಿಸು ŏppisu. (= ಒಪ್ಪಯಿಸು). (To join, v. t.); to assign, to deliver over, to give in charge, to commit, to present, to give (Abh. P. 4, 13; Bp. 11, 7. 17. 38; 18, 72; 25, 29; 27, 12; 28, 11; 37, 16; 49, 14; Bh. 1, 8, 59; Rśv. 5, after 22; J. 5, 13; 7, 63; 10, 45; C.; T. ಒಪ್ಪಿಕ್ಕು, Tĕ. ಒಪ್ಪಿಂಚು); to deliver (as a lesson or discourse, My.). ಅದಱಿನ್ದಮ್ ಒಪ್ಪಿಸೊಪ್ಪಿಸು ಸುದತಿಯಂ! (Śmd. 231). ಕಟ್ಟಿ, ನಿಮ್ಮಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಪ್ಪುದೆ ಲೋಕಪಾಲಕರಂ? (153. 255). ಬಯ್ಕೆಯ ಮಗುಱಿ ಒಪ್ಪಿಸುವದು (ಪ್ರತಿಪಾನ Nr.). Also ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡು (B. 4, 51). 2, to make consent, to prevail on (My.; Tĕ.; Tu. ಒಪ್ಪಾವುನಿ).

ಒಪ್ಪು ŏppu. 1. (fr. ಉಱು). = ಒರ್ಪು 1. To agree with, to suit, to be fit, proper, becoming, or agreeable. 2, to agree to, to assent, to consent; to admit. 3, to be beautiful; to shine; to be manifested; to excel. 4, to be in use (ಅಂಗೀಕಾರ Śmd. Dh.; ಸೌನ್ದರ್ಯ Śmd. Dh.; ವರ್ಣ, ಶೋಭೆ Nn. 71; ಉತ್ತರ, ವಿರಾಜ 77; ರತ್ನ, ಭಾಸುತರ 155; ಜ Hlâ.; ಎಸೆ Śmd. 56 Cm.; ಪರಿವಡೆ Śm. 62; C.; T., Tĕ.; Tu. ಒಪ್ಪಿ; see Tĕ. s. ಉಱು). ಒಪ್ಪಲ್ ಪಟ್ಟ (ವಿಲಸತ್ Śmd. 23 Cm.). ಒಪ್ಪುವನ್ಥಾದು (ವಿಲಸತ್ Nn. 165). ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಂಗೀಕೃತ, etc. Si. 384). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ, ಸಂಗತ 38). ನೀವು ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡದಱಿನ್ದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸನ್ತೋಷವಾಯಿತು (B. 3, 84). ಅವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (5, 275). ಅಂಜನಾಚಲದ ವೋಲ್ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿ ಬರ್ಪ ಅಮ್ಬುಜೋದರನಂ (Śmd. 293). ಧರೆಯ ವೃನ್ದಾರಕರ ನುಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ ಓಲ್ ಇರ್ದು (J. 28, 28). ಅವನ ಮಾತು ನನಗೆ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (C.). See Śmd. 235; Bp. 21, 12; 49, 26; Kk. 20. 30; Śm. 53. 57; Rśv. 1, 120; 2, 36; 5, 21; 9, 4; 13, 10; 25, 5; Prll. 3, 2; Č. Bp. 5, 49; 11, 4; 42, 15; Śśv. 1, 69. 70. 73; J. 1, 3; 3, 33; 4, 65; 5, 25; 15, 10; 17, 35; 29, 37; 30, 29; 31, 67; 33, 18; Si. 389; B. 2, 33; 5, 227. 274. 280. 281. 282. — ಒಪ್ಪೊಪ್ಪು. rep. (Bp. 44, 25).

ಒಪ್ಪು ŏppu. 2. Fitness, etc.; consent; beauty, elegance; shine, lustre, polish; excellence (Bp. 19, 28; 42, 24; T., Tĕ.). ಮಣಿಗೆ ಒಪ್ಪುವೋಲ್ (Śmd. 19). — ಒಪ್ಪನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. In a suitable manner (C.; G.). — ಒಪ್ಪಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. An agreement (My.; T.). — ಒಪ್ಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To accept; to take charge of (Bp. 24, 19; 28, 32). — ಒಪ್ಪುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to consent, to persuade (Rśv. 6, after 132). — ಒಪ್ಪುವಜ್ಜರ. -ಬಜ್ಜರ. A polished diamond (J. 22, 5). — ಒಪ್ಪೆಸೆ. -ಎಸೆ. To appear to great advantage (Bp. 40, 3).

ಒಪ್ಪುಗೆ ŏppugĕ. = ಒಪ್ಪಿಕೆ, etc. (My.).

ಒಪ್ಪುವಿಕೆ ŏppuvikĕ. Agreeing, etc. (Si. 48; ಒಮ್ಮು, ರುಚಿ G.).

ಒಪ್ಪೆ ŏppĕ. = ಒಪ್ಪಚಿ 2. (My. occasionally).

ಒಬ್ ŏb. = ಒಕ್ 1, etc. One, etc. — ಒಬ್ಬಣಗುತಪಸಿ. A poor, miserable ascetic (Bp. 32, 53). — ಒಬ್ಬಳ. One bala. (Bp. 14, 1. 3. 5. 25; 29, 29). — ಒಬ್ಬೆರಳ್. = ಒಬ್ಬೊಟ್ಟು. (J. 23, 21). — ಒಬ್ಬೊಟ್ಟು. One finger (Bp. 20, 23).

ಒಬ್ಬ ŏbba. = ಒರ್ಬ, ಒರ್ವ. One man; one (masc. or fem.); a, an (masc. or fem.); a man; a certain—. (ಏಕಾಕಿ, ಏಕ, ಏಕಕ Nr.; C.). ಒಬ್ಬ ರಕ್ಕಸಮುನಿ (Bp. 24, 1). ಪೂಜಾರಿಯೊಬ್ಬನು (27, 17). ಆರಾಧೊಡೊಬ್ಬನು (50, 27). ಗುರುವೊಬ್ಬನು (51, 1). ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು (B. 4, 150). ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿ ಯಾಕೆ (4, 176). ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಗಣ್ಡ ನಿರುವನು (4, 214). ಒಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟರೆ ಹಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟೀತೇ? — ಒಬ್ಬ ಭೋಗಿ ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಜೋಗಿ (Prvs.). — ಒಬ್ಬನೆ. -ಎ 3. One indeed; only one, only one man; he alone (Bp. 48, 23; C.). — ಒಬ್ಬನೇ. -ಏ 2. = ಒಬ್ಬನೆ. (B. 4, 143; 5, 301). — ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬನು. One—the other. ಒಬ್ಬನ ಮುಸುಡನ್ ಅನ್ತೆ ಒಬ್ಬನ್ ಈಕ್ಷಿಸುತ (Bp. 9, 4). — ಒಬ್ಬರ್. ಒಬ್ಬರು. Some. ಒಬ್ಬರು ಈ ಕಡೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಆ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಲಿ! (C.). 2, the honorific plural. 3, the others, all the others. ಧರೆಯೊಳ್ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒನ್ದು ಗುಣ, ಪಾರ್ಥಂಗೆ ಮೂಱು ಗುಣ (Bh.

1, 8, 13). 4, somebody. ಒಬ್ಬರ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವವನು (ಸ ಧ್ಯಃಚ್ Si. 362). — ಒಬ್ಬರು. -ಉ 9. = ಒಬ್ಬರೂ. Also or even some or one. ಒಬ್ಬರಱಿಯದ ಗತಿಯೊಳ್ (Bp. 24, 57). — ಒಬ್ಬರೂ. -ಊ 7. = ಒಬ್ಬರು. (Si. 493). — ಒಬ್ಬರೆ. -ಎ 3. ಒಬ್ಬರೇ. -ಏ 2. They alone (B. 5, 292); we alone; you alone; he or she (honorific) alone. — ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್. -ರು. These—the others, one another; these and the others; every, each. ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇರದೆ (B. 2, 30). ಒಬ್ಬ ರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಗಲಿದರೆ (2, 30). ಒಬ್ಬರ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು (2, 41). ಒಬ್ಬ ರೊಬ್ಬರು ಒನ್ದು ಕುಳ್ಳಿರಿ ನೀವು! (Bp. 39, 40). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್ ಉಘೇ ಯುಘೇ! ಭಲರೇ! ಎನುತ್ತ (56, 14). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ ತಾ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಎನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ ಅಹಮಹಮಿಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕುಟ್ಟುವದು (ಕಲ್ಯ, ಪರಸ್ಪರಬನ್ಧನ Nn. 105). ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೊಯ್ಯಿ ಕೊಮ್ಬುವದು (ವ್ಯಾವಕ್ರೋಶಿ Si. 482). ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್ ಘಮ್ಬು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಥಸ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 59, 23. — ಒಬ್ಬವನು. -ಅವನು. = ಒಬ್ಬನು. (C.; B. 4, 157. 158; 5, 125. 281). ಅವರು ನಿಮ್ಮೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆಯೂ ಸರಿಯಾ ಗಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಒಬ್ಬವನಿಗೊನ್ದು ಒಬ್ಬವನಿಗೊನ್ದು ಮಾಡು ತ್ತಾರೆ (4, 108). — ಒಬ್ಬವಳು, -ಅವಳು. = ಒಬ್ಬಳು. (B. 5, 197; My.). — ಒಬ್ಬಳು. One woman; a woman; a certain woman (C.; Bp. 52, 26). ಒಬ್ಬಳೆ, she alone (57, 70; B. 5, 292); only one woman. ಒಬ್ಬಳೇ. = ಒಬ್ಬಳೆ (C.). — ಒಬ್ಬಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಒಬ್ಬವಳು. (C.; B. 5, 146. 283). — ಒಬ್ಬಾತನು. -ಆತನು. = ಒಬ್ಬವನು. (C.). — ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ. -ಆನು-. A certain man; a certain (man or woman). ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ (C.). ಒಬ್ಬಾನೊ ಬ್ಬಳು, a certain woman (C.). See B. 5, 92. 98. 108. — ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು. -ಇಬ್ಬರು. One or two persons; some few persons (B. 5, 60; C.). ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು (5, 287). — ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. rep. Every or each man; every or each (man or woman). ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದೊರೆಸಾನಿಯ ಹತ್ತರ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದಾಸಿ (B. 5, 283). ಒ ಬ್ಬೊಬ್ಬಳು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಾಕೆ (C.). — ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ್. -ಒಬ್ಬರ್. -ರು. They mutually; they each and all; every one or each of them; they one by one. See Bp. 26, 20; 36, 30; 52, 13; 57, 36; 58, 36; 59, 23; J. 22, 33; B. 5, 303. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ (B. 2, 30).

ಒಬ್ಬಟಿಗ ŏbbaṭiga. = ಒಬ್ಬಣ್ಟಿಗ. A single, lonely man (S. Mhr.; Tu. ಒಬ್ಬಣ್ಟಿಗೆ).

ಒಬ್ಬಟ್ಟು ŏbbaṭṭu. = ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು. A kind of sweet cake, a hôligĕ (My.; Si. 314; Tĕ.); figuratively: a blow (My.).

ಒಬ್ಬಣ್ಟಿಗ ŏbbanṭiga. = ಒಬ್ಬಟಿಗ. (My.).

ಒಬ್ಬಿ ŏbbi. One time, one turn (S. Mhr.; *cf.* ಒಮ್ಮೆ).

ಒಬ್ಬಿಟ್ಟು ŏbbiṭṭu. = ಒಬ್ಬಟ್ಟು. (My.).

ಒಬ್ಬುಳಿ ŏbbuḷi. = ಒರ್ಬುಳಿ. A joining; a mass, a multitude (ಮೊಕ್ಕಳ, ಹೊರಳಿ, ಒಟ್ಟಿಲ್, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಹೊರಳಿ, ಬಳಗ, etc. Šm. 54; J. 4, 13; 10, 16; 19, 21). ಒಬ್ಬು ಳಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದು (ಸಮಾಹಾರ, ಸಮುಚ್ಚಯ Nr.). ತೀರಿದು ದು ತಮದ ಒಬ್ಬುಳಿ (Râm. 14, 1). — ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join together. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ನುಡಿಹ ಎಮ್ಬುದಱಿಲ್ಲಿ ಚತಬ್ದಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಒಬ್ಬುಳಿಸು ŏbbuḷisu. = ಒರ್ಬುಳಿಸು. To join (v. i., J. 13, 43).

ಒಬ್ಬೆ ŏbbĕ. A bush, a thicket (My.).

ಒಮ್ ŏm. = ಒಬ್, etc. One, etc. — ಒಮ್ಬತ್ತನೆಯ. ಒಮ್ಬ ತ್ತು-ಅನೆಯ. Ninth. (C.; B. 5, 283). — ಒಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. Nine (Šmd. 225; C.; T. ಒನ್ಬದು). ಒಮ್ಬತ್ತುಮ್ ಅವರ್ಗಂ (44). ಒಮ್ಬತ್ತು ಕಲ್ಲಲಿ ಶಿವನನ್ ಇಡಲ್ ಏನು? (Bp. 50, 67). ಒಮ್ಬತ್ತಱ ಲಿ (35, 32). ಒಮ್ಬತ್ತು ದಿವಸಂ (2, 51). See J. 12, 27; 20, 30; 28, 57; Prv. s. ಪುತ್ರ. — ಒಮ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳ್. Nine months; the — — . ಒಮ್ಬತ್ತು ತಿಂಗಳ್ ತುಮ್ಬೆ (Bp. 3, 4). — ಒಮ್ಬತ್ತು ದ್ವಾ ರ. The nine doors or openings of the body (Dp. 65, 3; see ನವದ್ವಾರ). — ಒಮ್ಬತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರ್. The nine Brahmâs (see ನವ ಬ್ರಹ್ಮರ್). ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್, ಬ್ರಹ್ಮರ್ ಒಮ್ಬತ್ತು (Bp. 10, 31). — ಒಮ್ಬತ್ತು ರಸ. The nine sentiments enumerated in dramatic composition (Mr. 499; see ನವರಸ). — ಒಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Nine thousand (J. 18, 11). — ಒಮ್ಬದಿಮ್ಬರ್. Nine persons (R.). — ಒಮ್ಬಯ್. = ಒಮ್ಬತ್ತು. (Šmd. 225). — ಒಮ್ಬಯಿ. = ಒಮ್ಬಯ್. ಒಮ್ಬಯಿನೂಱು (My.). — ಒಮ್ಬಯ್ನೂಱು. (Šmd. 226). Nine hundred. — ಒಮ್ಬಯ್ಸಾಸಿರ. (Šmd. 226). Nine thousand. — ಒಮ್ಪೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. One time; once (ಒಮ್ಮೆ Čt. I, 22). — ಒಮ್ಮಣ. A single maund (My.). — ಒಮ್ಮನ. 1. = ಒಮ್ಮಣ. (Bp. 22, 64; 40, 45). — ಒಮ್ಮನ. 2. One mind. 2, attention fixed on only one object (ತದ್ಗತ, ಏಕತಾನ Mr. 329). — ಒಮ್ಮನನೇಮ. The rule or practice of considering another and one's self quite the same (Bp. 24, 5). — ಒ ಮ್ಮಾನ. One mâna, half a sêr. ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಒ ಮ್ಮಾನಕ್ಕಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಒಮ್ಮಾರು. One fathom (Bp. 53, 49). — ಒಮ್ಮಾರುವೇಣಿ. A braid of hair that is one fathom long (J. 30, 2). — ಒಮ್ಮೊಗ. Unanimity (My.; T. ಒರುಮುಗ). 2, one direction or place (J. 12, 13).

ಒಮ್ಮು ŏmmu. 1. To join, to concur, to assent, to admit, to agree; to be fit or proper (ಅನು ವರ್ತನ Šmd. Dh.; Bp. 27, 54; Tĕ.; T., M. ಒರುಮಿ).

ಒಮ್ಮು ŏmmu. 2. Agreeing, assenting, etc. (ಒಪ್ಪಿ ಗೆ G.; T. ಒರುಮ್ಮೈ, M. ಒರುಮೆ, union, harmony).

ಒಮ್ಮೆ ŏmmĕ. = ಒರ್ಮೆ. One time or turn; once;—together; at the same time (ಒಮ್ಪೊತ್ತು Čt. I, 22; ಒರ್ಮೆ I, 67; II, 76; C.; Tu.). ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ (Bp. 14, 34). ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ (B. 2, 51). ಒಮ್ಮೆ ಈದ ಆಕಳ್ (ಗೃಷ್ಟಿ Nr.). See Bp. 27, 45; 55, 32; Bh. 1, 8, 55; Prll. 3, 30; J. 3, 22; 12, 47; 13, 23. 34. 43; 28, 19; B. 5, 170 s. ಒಮ್ಬು. ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯ ಅಕ್ಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮನೆಯ ಪ್ರಸಾದವೇ? (Prv.). Declension: ಒಮ್ಮಿಗೆ, ಒಮ್ಮಿನ್ದ, ಒಮ್ಮೆಲಿ, ಒಮ್ಮೇಲಿ. — ಒಮ್ಮಿಗೆ. All at once, all together (C.). — ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Suddenly (C.; B. 3, 19. 72; 5, 70. 104). 2, at some time or other, sometimes (C.). — ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೇಲೆ. -ಒಮ್ಮೇಲಿ-ಎ 3. Quite suddenly (B. 2, 25). — ಒಮ್ಮೆಯು. -ಉ 9. Also once, even once, though only once (Bp. 36, 57; 60, 33). 2, all at once (Bp. 6, 4). — ಒಮ್ಮೆಯುಂ. -ಉಂ 1. = ಒಮ್ಮೆಯು. ವರ ವನಿತೆಯರನ್ ಒಮ್ಮೆಯುಂ ನೀ ನೋಡದಿರು! (Bp. 4, 65; see 42, 17). — ಒಮ್ಮೆಲೆ. -ಎ 3. Together (B. 3, 10; 4, 37; 5, 24). — ಒಮ್ಮೆಲೇ. -ಏ 2. = ಒಮ್ಮೆಲೆ. (B. 2, 6; 4, 212). — ಒಮ್ಮೇಲೆ. -ಎ 3. = ಒಮ್ಮೆಲೆ. (B. 1, 10; 2, 30; 5, 40). — ಒಮ್ಮೇ. -ಏ 2. = ಒಮ್ಮೆ. ಒನ್ದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಒಮ್ಮೇ ಉಚ್ಚರಿಸ ಬೇಕು (B. 3, 3). — ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ. rep. Now and then, from time to time, sometimes, occasionally (Bp. 3, 37; J. 23, 14; C.; B. 2, 9. 18; 3, 10. 19 91; 4, 37). 2, each time (Bp. 19, 52). 3, by turns (S. Mhr.).

ಒಮ್ಮೆ ŏmmĕ. = ಉಮ್ಮೆ, q. v.

ಒಯ್ ŏy. 1. = ಉಯ್ 1, ಒಱು 1, ಒಯ್ಯು, ವೆಯ್, ವಯ್ಯು, ವೆಯ್ (ವೈ). To carry off; to conduct; to carry, to convey. P. p. ಒಯ್ದು (C.). ಅಲ್ಲಿನ್ದೆ ಎಱಿದು ಒಯ್ವನ್ತೆ

ಒಯ್ದನ್ ಅತ್ಮವರನಂ ನರನಂ (Šmd. 28 Mdb.). ತೆಮುಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಡು ಮನ್ದಾನಿಲನ್ ಒಯ್ವುತೆ ಇರ್ಪ ತನಿಗಮ್ಪು (Čpr. 7, 48). ಒಯ್ದಪರ್ (Bp. 12, 1). ಒಯ್ವ (19, 49). ಧನವನ್ ಅಯೆ ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಒಯ್ಯಲ್ಕೆ (31, 12). ಒಯ್ಯನೆ? (54, 73. 74). ಒಯ್ಯೆ (57, 9). ಒಯ್ದಪೆಂ (59, 16). ಬೀಱುಗೊಟ್ಟಳು, ಬಱಿಕ (ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಂ) ಕುರುನೃಪನ ಅಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು (Bh. 2, 13, 13). See Abh. P. 10, after 58; Grj. 4, 62; Bp. 11, 16. 39; 18, 6; 27, 21; J. 2, 32; B. 2, 6. 18; 3, 12. Frequently ಕೊಣ್ಡೊಯ್, q. v. — ಒಯ್ಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to carry off, etc. (B. 3, 39; 5, 27).

ಒಯ್ ŏy. 2. (= ಬಯ್ 2). To put, to lay, to deposit; to put aside, to hide (R.; T. ಉಯ್ = ವೈ).

ಒಯಕ್ ŏyak. = ಒಯ್ಕ್. The sound emitted in vomiting (C.; *cf.* ಒಕರಿ, etc.). — ಒಯಕ್ಕೆನ್. -ಎನ್. To emit that sound (C.).

ಒಯಾಳಿ ŏyâḷi. = ಒಯ್ಯಾಳಿ, ವಯ್ಯಾಳಿ q. v., etc. (My.; Tĕ.). — ಒಯಾಳದಿನ್ನೆ. A rising open ground used as the ಒಯಾಳಿ ಬಯ್ಲು (My.). — ಒಯಾಳಬಯ್ಲು. A plain on which horse-races are held, or to which idols (on the dasarĕ festival) are conveyed on horse-back (My.).

ಒಯಿ ŏyi. 1. = ಒಯ್ 1, etc. (C.). P. p. ಒಯಿದು (Bp. 27, 22). ಒಯಿದಿರ್ (37, 36). ಕೊಣ್ಡೊಯಿದಪೆಂ (44, 69). See B. 4, 52. 53. 110. 133.

ಒಯಿ ŏyi. 2. = ಹೊಯಿ. To strike;—to pour (My.). See ಕೆಯ್ಯೊಯಿ.

ಒಯ್ಕ್ ŏyk. = ಒಯಕ್. (My.).

ಒಯ್ಕನೆ ŏykanĕ. Orderly, properly, exactly, clearly (ನೆಟ್ಟಗೆ, ಪರಿಸ್ಫುಟ Šmd. 393; ವ್ಯಕ್ತ Cm.; *cf.* ಒಱ್ಗ 1 and the T. s. ಉಱ್ಗ; T. ಉಱುಂಗು, rule of conduct, discipline, order, a disposition of things in their proper order; rule, discipline; ಒಱುಕ್ಕ, an established rule of conduct, morals; way, manner; usage; ಒಱುಕ್ಕು, a rule, order; *cf.* ಓಜೆ; ಓಸುಗ).

ಒಯ್ಕೆ ŏykĕ. = ಬಯ್ಕೆ 1. A deposit; a treasure, a hoard (ನಿಕ್ಷೇಪ, ನಿಧಿ, ಉಪನಿಧಿ Hlâ.).

ಒಯ್ತ ŏyta. The act of conveying, etc. (My.).

ಒಯ್ಯನೆ ŏyyanĕ. (fr. ಉಯ್ 2). (= ಒಲ್ಲನೆ). In a restrained manner: slowly; leisurely; gently; deliberately; etc. (ಮೆಲ್ಲನೆ Čt. II, 27; ಒಲ್ಲನೆ I, 55; Tĕ.). (ಭೃಂಗತತಿ) ನೀಳ್ದು ಎಱಗಿದ ಕೇದಿಗೆಸಳ್ವಱೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱ (Čpr. 7, 60). See Bp. 4, 12; 5, 39; 12, 42; 21, 46; 23, 30; 26, 32; 27, 48; 31, 5; 38, 38; 43, 4; 44, 14; 47, 23. 58; 48, 8; 50, 6; Bh. 1, 10, 30; Rŝv. 6, 9; 10, 7; Šŝv. 1, 18. 52; J. 2, 17. 30. 40; 3, 41; 29, 49. — ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ. rep. (Bp. 1, 54; 14, 32; 38, 38; Rŝv. 6, after 11 & 24; J. 5, 60; 6, 37). — ಒಯ್ಯೊಯ್ಯನೆ. = ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ. (J. 3, 6; 14, 22; 19, 15. 35).

ಒಯ್ಯಾರ ŏyyâra. = ವಯ್ಯಾರ. Parade, coquetry, etc. (C.; ಮುಱುಕು, ಸೋಗು ಮಾಡೋಣ G.; Bp. 42, 16. 21; Bh. 1, 7, 41; Râm. 6, 14, 21; Rŝv. 11, 83; Tĕ. ಒಯಾರ, ಒಯ್ಯಾರ; T. ಒಯಿಲ್, ಒಯ್ಯಾರ). 2, beauty, grace (Grj. 10, after 79; Kp. 4, 8, pallavi; T., Tĕ.). — ಒಯ್ಯಾರವಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become charming or graceful (Grj. 2, after 106).

ಒಯ್ಯಾರಗಾತಿ ŏyyâra-gâti. A showy woman, a coquette (My.).

ಒಯ್ಯಾರಗಾಱ ŏyyâra-gâṟa. A showy man, a dandy, a fop (My.).

ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ ŏyyâra-gitti. = ಒಯ್ಯಾರಗಾತಿ. (My.).

ಒಯ್ಯಾರತನ ŏyyâratana. = ವಯ್ಯಾರತನ. Showiness, etc. (My.; ಲಲಿತ, ಲೀಲೆ G.).

ಒಯ್ಯಾರಿ ŏyyâri. = ವಯ್ಯಾರಿ. A showy man (My.) or woman (C.; T.; Tĕ.).

ಒಯ್ಯಾರಿಸು ŏyyârisu. = ವಯ್ಯಾರಿಸು, q. v. (ಮುಱುಕು ಮಾಡು G.).

ಒಯ್ಯಾಳಿ ŏyyâḷi. = ಒಯಾಳಿ, ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.; Tĕ.).

ಒಯ್ಯಾಳಿಗ ŏyyâḷiga. A man who makes an excursion on horse-back (My.).

ಒಯ್ಯಿಕೆ ŏyyikĕ. Carrying off, conveying, etc. (My.).

ಒಯ್ಯು ŏyyu. = ಒಯ್ 1, etc. (C.; ತಕ್ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು, ನಯಿಸು G.). P. p. ಒಯ್ದು. ಅರಸರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಕಾಣಿಕೆ (ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಪ್ರದೇಶನ G.). ಒಯ್ಯೋಣ (ವಹನ G.).

ಒರ್ ŏr. = ಒಕ್ 1, etc. One, etc. (ಎಕ್ಕ Šs.; Tu.; T. ಒರು; *cf.* ಉಱು). See ಒರೆ 1, ಒರ್.

ಒರ ŏra. 1. = ಒರದು, ಒರೆದು. P. p. of ಒರೆ 3, in ಒರ ಕೊಳ್ಳು, to stick to (My.).

ಒರ ŏra. 2. = ಒರೆ 4. — ಒರಕಡ್ಡಿ. ಒರಕೋಲು. A polishing stick (My.). — ಒರಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಒರೆಗಲ್ಲು. (My.).

ಒರ ŏra. 1. = ಒರಹ. (My.).

ಒರ ŏra. 2. Tbh. of ವರ. (My.).

ಒರಕು ŏraku. = ವರಕು. (My.).

ಒರಗೆ ŏragĕ. Oneness; entireness (J. 5, 55; *cf.* ಓರಗೆ).

ಒರಟು ŏraṭu. 1. = ಉರಟು 1, etc. Coarseness of cloth, etc. (My.). — ಒರಟುಪಾಣಿ. A coarse, rough hand (Dp. 59, 3).

ಒರಟು ŏraṭu. 2. = ಉರುಟು 2, ಒರ್ಟು 2. (My.; Tu. ಒರಣ್ಟು; *cf.* ಒಟ್ಟೆ 1). ಒರಟನಿನ್ದ ಹರಟೆ ಉಣ್ಟಾಗುವದು (Prv.). — ಒರಟ. -ಅ 3. A man of overbearing manner (Bh. 8, 4, 30). — ಒರಟಾಡು. -ಆಡು. To speak gruffly. ನರಟುಗಾಱನು ಒರಟಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಒರಟುತನ ŏraṭutana. = ಉರುಟುತನ. (My.).

ಒರತ ŏrata. = ಒರೆತ. Rubbing, etc. (My.).

ಒರದು ŏradu. = ಒರೆದು. P. p. of ಒರೆ 3 & 5. (C.).

ಒರಯಿಸು ŏrayisu. 1. (Šmd. 65). = ಒರೆಯಿಸು, q. v.

ಒರಯಿಸು ŏrayisu. 2. To cause to rub (My.).

ಒರಲ್ ŏral. (Šmd. 41). = ಒರಲು, ಒರಳ್, ಒರಳು, ಒರ್ಳು, ಒಳ್ಳು 1. A mortar either of stone or of hard wood (Tu.; T., M. ಉರಲ್; Tĕ. ರೋಲು).

ಒರಲು ŏralu. = ಒರಲ್, etc. (My.).

ಒರವಾರಿ ŏravâri. A small hoe for hand-weeding (Sd.; My. occasionally).

ಒರಸಿಸು ŏrasisu. To cause to rub, etc. (C.).

ಒರಸು ŏrasu. 1. = ಒರಿಸು, ಒರ್ಸು. To touch (v. t.; Bp. 4, 6; 26, 65; 28, 7; 39, 37; 49, 31; 55, 29. 30; 56, 13; Rŝv.

5, after 19; M. ಉರಸು, ಉರುಸು, to come in contact). **2,** to rub gently, to stroke (Bp. 14, 32; My.; T. ವರಡು). **3,** to touch roughly; to rub; to scour; to brush; to rub off; to wipe; to rub out, to efface, to blot out; to annoy; to crush, to destroy (ಘರ್ಷಣ Šmd. Dh.; C.; Tĕ. ಒರುಚು; Tu. ಉರೆಸು, ಒಚಿ; see ಉಜ್ಜು 1; Šmd. 225. 345; Bp. 36, 23; 38, 37; 45, 26; 54, 53; 60, 40; 61, 40;—49, 32; 61, 70;—6, 4; 23, 22; 39, 15;—Bh. 2, 4, 9; 2, 13, 39;—J. 2, 33; 7, 48; 13, 50; 18, 2; 29, 21; 32, 27;—B. 3, 62. 84;—B. 5, 283. 294;—Prv. s. ನೊಸಲು). **4,** to separate by friction, as grain from the ears. ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ (ಧಾನಾಖ್ಯಂ Mr. 375). **5,** to spread a substance thinly over, to smear, to apply to (Bp. 11, 19; 18, 38). ಮಂಗ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಆಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿತು (so that the goat appeared as the culprit, Prv.). See Prv. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. — ಒರಸೊರಸು. rep. (Bp. 19, 57; 38, 38. 56; 46, 60; 60, 49).

ಒರಸು ŏrasu. 2. Friction; rubbing; teasing; annoying; irritating (ಸೆನ್ದು Šm. 51); destroying, killing (ಗೋಣ್ಮುಱಿ, ಇಕ್ಕು, ಹಿಂಸೆ Šs.). — ಒರಸೊರಸು. rep. Great or mutual friction (J. 6, 32; 12, 6). ಇಟ್ಟಣಿಸಿತು ಅಮರೇನ್ದ್ರತನಯನನ್ ಇದಿರ್ಗೊವ್ಬು ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ನಾರೀಸಮೂಹಮ್, ಒರಸೊರಸಿನೊಳ್ ತೊಟ್ಟ ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆಗಳ ಮಸೆದ ಪೊಮ್ಬುಡಿಯನ್ತೆ ಕುಂಕುಮರಜಂಗಳ್ ಒಗಲು (J. 33 22). 2, mental friction: anger, wrath (ಸೆಣಸು, ಕಾಯ್ಪು, etc., ಕೋಪ Šm. 39; Kk. 43).

ಒರಹ ŏraha. = ಒರ 1. Tbh. of ವರಹ. (My., especially in samâsa, *e. g.* ಒನ್ದೊರಹ).

ಒರಳ್ ŏraḷ. (Šmd. 41). = ಒರಲ್, etc. (ಉದೂಖಲ, ಉಲೂಖಲ Nr.; ಉಲೂಖಲ Mr. 209; J. 5, 68; Abhâ. 1, 38; see Si. 307). See ಕಲ್ಲೊರಳ್.

ಒರಳು ŏraḷu. = ಒರಳ್, etc. (C.). ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ?—ಒರಳಲ್ಲಿ ಹರಳು ಹುರಿದರೆ ಅರಳು ಆದೀತೇ?—ಒರಳು ಹೋಗಿ, ಮದ್ದಳೇ ಸಂಗಡ ಹೇಱಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಒತ್ತೊರಳು; Prv. s. ಬೆರಳು. — ಒರಳುಕಲ್ಲು. A stone mortar (C.).

ಒರಾಹ ŏrâha. Tbh. of ವರಾಹ. (Dp. 121, 7).

ಒರಿಸು ŏrisu. = ಒರಸು 1, etc. (C.; B. 5, 286). See Prv. s. ತಿತು.

ಒರಿಸು ŏrisu. Tbh. of ವರಿಸು. (My.).

ಒರುಷ ŏrusha. = ವರುಷ, etc. (My.).

ಒರುಸ ŏrusa. = ಒರುಷ. (My., especially in samâsa, *e. g.* ಒನ್ದೊರುಸ).

ಒರೆ ŏr-ĕ3. 1. Oneness even: likeness, similarity (ತೋಡು, ದೊರೆ, ತೊಣೆ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 25). ಕುನ್ದಗನ್ಧಿಯ ವದನರುಚಿಗೆ ಒರೆವೊನ್ದಿದ ಅನ್ದಮ್ ಎನಿಸ್ಪುದು ಎಳೆವೆಱಿ (Bp. 4, 28). ವರಿಕಿವೊಡೆ ಈತನೊರೆಗೆ ಬರ್ಪವರ್ ಒಳರೇ? (Ršv. 14, 30). See Bp. 35, 38; Bh. 1, 12, 18; J. 11, 11. — ಒರೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Equality (in rank, caste, etc.) to fail (Abh. P. 14, 12).

ಒರೆ ŏrĕ. 2. To draw, to pull, to draw out or off (ಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; T. ಉರುವು, to draw out of a sheath; to strip off; Tĕ. ಒರಿ, plunder; see ಉರಿಚು, ಉರ್ಚು 1).

ಒರೆ ŏrĕ. 3. To be or come in contact, to touch, to stick to, to adhere (My.; Tĕ.); to be joined. ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ ಕೆಪ್ಪಿರೆ (ತುರಗಂ) ಜನ್ನನದು (Mr. 275). **2,** to rub, to smear (Bp. 15, 10; My.). **3,** to rub on, to apply to a touch-stone (My.; T. ಉರ್ಶೈ, M. ಉರೆ, Tu. ಉರೆ; *cf.* ಉರ್ದು 1). **4,** to try, to examine. ನೀವು ಒರೆದು ನೋಡುವದು! (Bp. 12, 29). ಗೌರೀವಲ್ಲಭಂ ಭಕ್ತರಮನಂಗಳನ್ ಒರೆಯಲ್ ಅಯ್ತನ್ದ (25, 18). **5,** to rub, to grind, to make thin or fine (ತನೂಕರಣ Šm. 104; T. ಉರೈ; *cf.* ರುಬ್ಬು 1 & 2). P. ps. ಒರೆ 1, ಒರದು (Bp. 15, 10), ಒರೆದು. — ಒರೆದೊರೆದು ನೋಡು. To try well (Bp. 4, 67). — ಒರೆಯೊರೆ. rep. (Bp. 15, 10).

ಒರೆ ŏrĕ. 4. = ಒರ 2. Rubbing, etc. (M. ಉರೆ, T. ಉರೈ). — ಒರೆಗಲ್. -ಕಲ್. -ಗಲ್ಲು. A touch-stone (C.; ಶಾಣ, ನಿಕಷ Nr.; Si. 245; ಪರೀಕ್ಷಿತಂ ವೇತ್ತಿ Mr. 358; Tĕ.; T. ಉರೈಗಲ್; Mhr. ವರಕಲ). ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚು, to apply to a touch-stone (C.; B. 3, 96). — ಒರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. -ಗೊಳ್. To rub. ಕಡೆದು ಒರೆಗೊಣ್ಡು ಅಗ್ನಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮರ (ಅರಣಿ Si. 239). 2, to try metal. ಒಳ್ಳಿಹ ಮೊಳೆಯನ್ ಒರೆಗೊವ್ಬು ಅಕ್ಕಸಾಲೆ (Bp. 21, 30).

ಒರೆ ŏrĕ. 5. To sound; to utter; to speak; to say; to tell; to relate; to instruct (ಉಪದೇಶ Šm. 104; ಪೇಱ್ Šmd. 42. 236 Cm.; T. ಉರೈ, M. ಉರೆ; *cf.* ಉರ 2). P. ps. ಒರೆದು, ಒರದು (Bp. 60, sum.). ಒರೆವರ್ (Šmd. 236). ಒರೆವುದು (42; J. 30, 49). ಒರೆಗು (Šm. 81). ಒರೆವೆಂ (J. 28, 14). ಒರೆದು (31, 29). See Bp. 3, 46; 26, 55; 43 sum.; Šsv. 2, 25; J. 2, 15; 5, 38. — ಒರೆ ಒರೆ. rep. (Bp. 21, 47; 22, 64; 25, 20; 37, 20; 52, 34; 55 sum.).

ಒರೆ ŏrĕ. 6. A word, an expression, etc. (R.; M. ಉರೆ, T. ಉರೈ, Tĕ. ರೊದೆ).

ಒರೆತ ŏrĕta. = ಒರತ. (My.).

ಒರೆಯಿಸು ŏrĕyisu. = ಒರಯಿಸು 1. To cause to pull; to cause to draw out (ಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.).

ಒಱಗಿಸು ŏṟagisu. To cause to recline or lie down (My.); to throw to the ground (J. 13, 14; 21, 32).

ಒಱಗು ŏṟagu. 1. = ಉಱುಗು 1, etc. To be bent, to incline, to bow down; to be crooked, to be distorted;—to recline, to lean upon; to lie down; to fall down; to rest, to sleep (ಸುಪ್ತಿ Šmd. Dh.; My.; Tu. ಒರಗು, ಒಲಂಗು; T. ಉಱಂಗು, M. ಉಱಙ್ಙು; Tĕ. ಉಗ್ಗು, ಒಗ್ಗು, ಒಱಗು, ಒಱುಗು). See Šmd. 27; Bp. 22, 12; 58, 60; Ršv. 2, 38; Ššv. 2, after 42; J. 8, 9; 19, 16. 31. 50; 20, 18. 38; 25, 60; 26, 7; 29, 49; 30, 35; 5.., ... B. 3, 37.

ಒಱಗು ŏṟagu. 2. = ಉಱುಗು 2, etc. Being bent, crooked, etc.; a bend, etc. **2,** a semi-circular cushion to lean the back against (My.). See Prv. s. ತಱಗು 2. — ಒಱಗ. -ಅ 3. A man with a wry mouth (S. Mhr.). — ಒಱಗ ಬಾಯವ. = ಒಱಗ. (S. Mhr.). — ಒಱಗುದಿಮ್ಬು. = ಒಱಗು No 2. (My.). — ಒಱಗುಲ್ಲಾರ. -ಉಲ್ಲಾರ. A long cushion to lean the back against (My.).

ಒಱಂಗು ŏṟangu. = ಒಱಗು 1. (Č. Bp. 47, 48).

ಒಱತು ŏṟatu. P. p. of ಒಱ್ 1.

ಒಱತೆ ŏṟatĕ. = (ಉಱೆ), ಒಱನ್ತೆ, ಒರ್ತೆ, ವರ್ತೆ. That oozes: a spring, a fountain (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Mr. 418); a hole dug in the dry bed of a stream, etc. where water oozes in (C.); a flow, as of blood (J. 21, 49); a liquid or fluid (ದ್ರವ, ರಸ Nr.). See Bp. 47, 10. 20. 21. 26. 27. 49; J. 12, 34; 15, 2. — ಒಱತೆಯ ಬೊಪ್ಪಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12). — ಒಱತೆಯ ವಿಲಾಸಿದೇವ. N. (Bp. 37, 7). — ಒಱತೆವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A stream produced by oozing (J. 25, 5).

ಒಱನ್ತೆ ŏṟantĕ. = ಒಱತೆ, etc. (Šmd. 48; ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ಬಗರಗೆ Kk. 56; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಗರಿಗೆ, ವಜ್ಜರ Šs.; see ಬಜ್ಜರ).

ಒಱಪು ŏṟapu. (ಕಿಗಿ Šmd. II, o. r. ಕಿಱಗೆ; ಕಿಗಿ Kk. 77; ಒಱಪಿನೊಳ್ ಕಾನ್ತಿಯೊಳು ರಮ್ಯದೊಳು ರಂಗು ಎನಿಕು Šm. 83; Tĕ. ಉಱವು, ಒಱವು, beauty).

ಒಱಲ್ ŏṟal. 1. To be attached to, to love (ಸ್ನೇಹ Šmd. Dh.; ಪ್ರೀತಿ Šm. 107; T. ಉಱಲ್, nearness; friendship; see ಉಱು). ಒಱಲ್ದನ್ ಎನ್ದು, ಕೂರ್ತಂ (Šmd. II). ಒಱಲ್ದಂ (ಪ್ರೀತಿಪಟ್ಟಂ Kk. 80). ಒಱಲ್ದರ್ (ಕೂರ್ತರ್, etc. Kk. 29; Šm. 75). ಒಱಲ್ದುದು (ಒಲ್ದುದು Ct. II, 92). See s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತು; Šsv. 1, 77.

ಒಱಲ್ ŏṟal. 2. Attachment, love (ಕಾದಲ್ಮೆ, ನೇಹಂ, ನಲ್ಮೆ, ಕೂರ್ಮೆ Šm. 75; Kk. 30).

ಒಱಲ್ ŏṟal. 3. = ಒಱಲು 1, ಒಱಳು, ಒಲ್ಱು, ಒಳ್ಱು. To cry out from pain, to scream, etc. (ವೇದನಧ್ವನಿ Šm. 7; Tĕ. ಒಱಲು; Tu. ಉರಲ್, ಒರಳ್, the ploughman's song; T. ಉಱುಮು, to snarl, etc.). P. p. ಒಱಲ್ದು (J. 28, 35). ಒಱಲ್ದರ್ (19, 18). ಒಱಲ್ದೊಡೆ (19, 26). See Grj. 4, 69; Bp. 20, 22; 32, 42. 43; 36, 14; 37, 21; 50, 7; 52, 15; 60, 28. 30; J. 19, 39; 24, 58; 26, 63; 28, 35; 31, 59. 60.

ಒಱಲ್ ŏṟal. 4. = ಒಱಲು 2. An outcry, scream, shriek, snarl, etc. ಒಱಲ ಧ್ವನಿಯವನು (ಅಸೌಮ್ಯಸ್ವರ, ಅಸ್ವರ Nr.).

ಒಱಲಿಸು ŏṟalisu. = ಒಱಲ್ಚು. (My.).

ಒಱಲು ŏṟalu. 1. = ಒಱಲ್ 3, etc. (My.). P. p. ಒಱಲಿ (Bh. 1, 8, 90; 1, 10, 37). ಒಱಲುವ ಶೀಲದವನು (ರವಣ, ಶಬ್ದನ Nr.). See Bp. 15, 22; 45, 27; 47, 45; 48, 25; Bh. 3, 13, 28.

ಒಱಲು ŏṟalu. 2. = ಒಱಲ್ 4. (My.).

ಒಱಲುಹ ŏṟaluha. Crying out, etc. ಬೇಡೆನ್ದು ಒಱಲುಹ (ಅಕ್ರೋಶನ, ಅಭಿಷಂಗ Nr.).

ಒಱಲೆ ŏṟalĕ. Oozing; soreness with a watery humour. — ಒಱಲೆಗಣ್ಣಿನವನು. -ಕ-. A blear-eyed man (ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷ, ಚುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ, ಪಿಲ್ಲ Nr.). — ಒಱಲೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. A foot affected with elephantiasis (ಶ್ಲೀಪದ, ಪಾದವಲ್ಮೀಕ Hlâ.).

ಒಱಲ್ಚು ŏṟalču. To cause to cry out from pain, etc. (J. 24, 3).

ಒಱವು ŏṟavu. (= ಒಱತೆ). A spring; a flow, etc. (J. 12, 31; My.; M. ಉಱವು, ಉಱವೆ, fountain, spring; superfluous water, *e. g.* in rice-fields; T. ಉಱವಿ, spring of water, well). ನೀರಿನ ಒಱವು (ನಿರ್ಝರ G.).

ಒಱಳು ŏṟaḷu. = ಒಱಲ್ 3, etc. (S. Mhr.; My. occasionally).

ಒಱೀಸು ŏṟīsu. = ಹೊಱೀಸು. (My.).

ಒಱೆ ŏṟĕ. 1. To ooze, to ooze out, to spring, to drip, to exude, to flow (ಸ್ರವಣ Šmd. Dh.); to be wet, moist, or damp (ಆರ್ದ್ರ Šm. 116; Tĕ. ಉಱು, M. ಉಱೆ; T. ಪೊಜ; Tu. ಉಯಿಲು, ಊಜು, ಊಸು; see ಉಗು 1, ಉಚ್ಚೆ 2, ಊಟೆ 1, ಒಜ್ಜರ, ಒದ್ದೆ, ಒಸರ್ 1). P. ps. ಒಱೆತು, ಒಱತು. ಒಱತು ಹರಿವ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್ Nr.). See Bp. 58, 49; Č. Bp. 11, 6; J. 13, 60; 26, 14.

ಒಱೆ ŏṟĕ. 2. (fr. ಉಱು). That in which something is lodged: a sheath, a scabbard (ಶಸ್ತ್ರಕೋಶ Šmd. Dh.; Šm. 116; ಕೋಶ, ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ, ಖಡ್ಗಪಿಧಾನ Hlâ.; ಕೋಶ, ಖಡ್ಗಾಚ್ಛಾದನ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ, ಕೋಶ Mr. 298; J. 30, 14; Bh. 5, 1, 41; C.; Tĕ.; Tu. ಒರೆ; M. ಉಱೆ, T. ಉಱೈ; T. ಉಱೈ, to stay, lodge). ಅಸಿಯ ಒಱೆ (Šmd. 75). ಕೈಯ್ದುವಿನ ಒಱೆ (ಕೋಶ, ಶಸ್ತ್ರಪಿಧಾನ Nn. 52). — ಒಱೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To draw a sword, etc. (Ršv. 6, after 11; 13, after 77). — ಒಱೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To sheath (Râm. 3, 6, 51; My.).

ಒಱೆಗಾಱ ŏṟĕ-gâṟa. (Šmd. 235. 121). A sheath-maker.

ಒರ್ ŏr. = ಒರ್ 1, etc. One, etc. (Šmd. 221). — ಒರ್ಕುಡಿತೆ. One kuditĕ. ಒರ್ಕುಡಿತೆನೀರ್ (Šmd. 39. 345). — ಒರ್ಕುಡಿತೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take one kuditĕ (Bp. 14, 10). — ಒರ್ಕೆಯ್ಸು. To clasp, to grasp. ಒರ್ಕೆಯ್ಸಿ ಬಿಲ್ಲುಮ್ ಅಮ್ಬುಮನ್ ಉರ್ಕಾರ್ಗಳ್ (Šmd. 79). — ಒರ್ಗುಡಿಸು. -ಕುಡಿಸು. To bend to one side, to bend (v. i., Bp. 6, 20; J. 3, 9; 4, 35; 15, 41; see s. ಪಡು 3). — ಒರ್ದನ್ತ. The one-toothed: Vinâyaka (Šm. 4). — ಒರ್ತುತ್ತು. (Šmd. 79, o. r. ಒತ್ತೊತ್ತು). One mouthful or morsel. — ಒರ್ನುಡಿ. (Šmd. 222). One word. 2, a kind of pêlikĕ (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). — ಒರ್ಪಿಡಿ. One grasp, one, or a, handful. — ಒರ್ಪಿಡಿಗೂಳ್. -ಕೂಳ್. One handful of rice (Šmd. 222). — ಒರ್ಪೆಸರ್. (Šmd. 222). One name. — ಒರ್ಮೊದಲ್. (Šmd. 196. 222). A, or at the, first beginning; at first; early in the day. ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯೆ ನೆಗಱ್ದು, ಒರ್ಮೊದಲೊಳೆ, ಕು ಕೂ ಕೋ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Šmd. 19. 68; Kâvy. I, 1*a*, 11). ಒರ್ಮೊದಲೆ (Abh. P. 13, after 66).

ಒರ್ಗಾದರ್ ŏrgâdar. (Šmd. 50).

ಒರ್ಗು ŏrgu. = ಒಗ್ಗು 2, etc. A joining; a heap, a mass, a multitude, an assemblage, a row (ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಕ್ಕೆ, ನೆರವಿ, ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತಿಣ್ತಿಣಿ, ತೆಮ್ಮೞ್, ವಂಗಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಗಡಣ 84; Ršv. 5, 28). **2,** (fr. ಉಱ್ಗು) attachment, intimacy (ಅತಿಪರಿಚಯ Šm. 84). — ಒರ್ಗೊಡೆ. -ಒಡೆ. To break away from the company, to turn aside. ಒರ್ಗೊಡೆಯದಿರು! ಒರ್ಗೊಡೆಯದಿರು! (Ršv. 5, 121).

ಒರ್ಟು ŏrṭu. 1. = ಒರಟು 1, etc. (My.).

ಒರ್ಟು ŏrṭu. 2. = ಒರಟು 2, etc. (My.).

ಒರ್ತಮಾನ ŏrtamâna. = ವರ್ತಮಾನ. (My.).

ಒರ್ತೆ ŏrtĕ. = ಒಱತೆ, etc. (My.; ಕೂಪಕ G.).

ಒರ್ಪು ŏrpu. (ŏṟpu). 1. = ಒಪ್ಪು 1. (Čh. v. 224).

ಒರ್ಪು ŏrpu. 2. Strength, firmness, durableness, coarseness (of cloth, T. ಉರಪ್ಪು; R.: see ಉರಟು 1).

ಒರ್ಬ ŏrba. = ಒಬ್ಬ q. v., etc. ಒರ್ಬಂ, ಇರ್ಬರ್ (Šmd. 122). ಒರ್ಬ ಅವನಿಪಂ (Bp. 22, 1). ಅವನೀಶನ್ ಒರ್ಬಂ (22, 28). ಅರಸನ್ ಒರ್ಬಂ (46, 5). ಬಾಲನ್ ಒರ್ಬನು (50, 21). ಒರ್ಬ ಕೋವಿದನು (57, 21). — ಒರ್ಬನೆ. = ಒಬ್ಬನೆ. ಒರ್ಬನೆ ಸುತಂ (Bp. 48, 10). — ಒರ್ಬರೊರ್ಬರ್. = ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ್. (Bp. 12, 56; 61, 37). — ಒರ್ಬಳ್. = ಒಬ್ಬಳು. (Bp. 25, 9; 35, 25). — ಒಬ್ಬೊರ್ಬ. = ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. ಒರ್ಬನೊರ್ಬನೆ (Bp. 54, 33).

ಒರ್ಬುಳಿ ŏrbuḷi. = ಒಬ್ಬುಳಿ. (Grj. 1, 60; 10, 85). — ಒರ್ಬುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become united (Ršv. 1, 61).

ಒರ್ಬುಳಿಸು ŏrbuḷisu. = ಒಬ್ಬುಳಿಸು. (Grj. 4, 87).

ಒರ್ಮೆ ŏr-mĕ. = ಒಮ್ಮೆ, q. v. (Šmd. 243; ಒಮ್ಮೆ Čt. I, 67; II, 76; ಎಣಿಸುತಿಹ ಸೂಱ್ Kk. 62; ಒನ್ದು ಬಾರಿ Šmd. Cm. 122. 278. 285. 363). ತಳಿರ್ಗಳಿನ್ ಒರ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನ್ ಒರ್ಮೆ, ಪಸುರ್ಮಿಡಿಯಿನ್ದಮ್ ಒರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಗಳಿನ್ ಇರದೆ ಒರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನ್ ಅದು ಒರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮಾಣದೆ ಇತ್ತು ಸವಿಯಂ, ಕಿವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಕೋಕಿಲರವದೆ ಒರ್ಮೆ, ಭೃಂಗರುತದೆ ಒರ್ಮೆ, ಶುಕಸ್ವರದೆ ಒರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Čpr. 7, 48). See Šmd. 13. 127. 150. 182; Grj. 1, 26; Ršv. 4, 86; 9, 25; 13, 21. — ಒರ್ಮೆಯುಂ. = ಒಮ್ಮೆಯುಂ. (Bp. 1, 27).

ಒಱ್ಲು ŏṟlu. = ಒಱಲ್ 3, etc. (My.).

ಒರ್ವ ŏrva. = ಒರ್ಬ, etc. ಒರ್ವಂ, ಇರ್ವರ್, ಮೂವರ್ (Šmd. 158; see 112). Its conjugation appears 257. 258. ಸತ್ಕವಿಗೆ ಒರ್ವ ಗರ್ವವಿಭು ತಾನುಂ ಲೋಭಿ ಆಗಲ್, ನಿಜಂ ಧರೆಯೊಳ್ ದಾತರು ಪುಟ್ಟರೇ? (Sš. 8). ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಪ್ಪ ಒರ್ವನು (J. 1, 11). ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಮುನ್ನೆ ಒರ್ವನ್ ಉಣ್ಬ, ಕೇರಳದೇಶದ ಅವನಿಪಂ (28, 14). ಒರ್ವ ಧಾತ್ರಿ (28, 16). — ಒರ್ವನೆ. = ಒರ್ಬನೆ. (Šmd. 57). — ಒರ್ವರೊರ್ವರ್. = ಒರ್ಬರೊರ್ಬರ್. ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Hlâ.; Mr. 464). — ಒರ್ವಳ್. ಒರ್ವಳು. = ಒರ್ಬಳ್. (Nr. s. ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ; Bp. 5, 48; J. 21, 27).

ಒರ್ಸು ŏrsu. = ಒರಸು 1, etc. (My.).

ಒಱ್ಳ್ ŏṟḷ. = ಒಱಲ್ 3, etc. ಒಱ್ಳ (Bp. 51, 72).

ಒಱ್ಳು ŏṟḷu. = ಒರಲ್, etc. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಒಱ್ಳು (ಕುನ್ದಳಿಗೆ G.). ಒಱ್ಳುಕಲ್ಲು. = ಒರಳುಕಲ್ಲು. (My.; ಉದೂಖಲ G.).

ಒಲ್ ŏl. 1. = ವಲ್. To be pleased; to desire, to will; to like; to love (ಉಱುಗು Šmd. I; ಒಱಲ್ Čt. II, 92; ಇಚ್ಛೆ ಬರ್ Šmd. Cm. 261; T. ಒಲ್, ಒಲ್ಲು; Tĕ., M. ಒಲ್ಲು). P. p. ಒಲ್ದು (Šmd. 261); negative participle ಒಲ್ಲದೆ (87); first person singular of the negative ಒಲ್ಲೆಂ, *commonly* ಒಲ್ಲೆ; third person ಒಲ್ಲಂ, *commonly* ಒಲ್ಲ. ಸಿರಿ ಒಲ್ವಳೆ ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯರಂ? (Šmd. 109). ನಭೋವಾರಣಮ್ ಒಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕ ದಧಿಪಾಣ್ಡುರಪಿಣ್ಡಮೊ? (Lîlv. 3, 4). ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ ಒಲ್ಲೆಂ (J. 26, 26). ಒಲ್ಲೆ (ನಿಃ, ನಿಷೇಧ Si. 469). ನಲ್ಲನ್ ಒಲ್ಲೀ ಒಲ್ಲ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೋನೊಲ್ಲ, ಅಲ್ಲನೆ ಒಲ್ಲ, ಮೊಸರೊಲ್ಲ; ಯಾಕೊಲ್ಲ? ಇಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕೊಲ್ಲ (Sp.). ಪಾಱಲ್ ಒಲ್ಲದೆ (J. 28, 4). ಯಾಕಾಗವೊಲ್ಲದು, why not? (B. 2, 7; *vulgarly* — ವಲ್ಲದು). ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕೇಳಲೊಲ್ಲ (2, 17). ತನ್ದೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ನೆಪ್ಪಾಗಲೊಲ್ಲದು (3, 38). ಅವರ ಬಾಯಿಯಿನ್ದ ಮಾತುಗಳೇ ಹೊಱಡಲೊಲ್ಲವು (3, 83). ನಿಮಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲೊಲ್ಲದೋ? (3, 123). ನಾನು ಚಲೋ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯುವದು ನನ್ನಿನ್ದ ಆಗಲೊಲ್ಲದು (5, 197). ಒಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೆ ಬೆಣ್ಣೇಲಿ ಕಲ್ಲು (Prv.). ಮೇಕೆ ಒಲ್ಲದ ಗಿಡ (ವೈದ್ಯಮಾತೃ Si. 147). See Bp. 2, 3. 9; 5, 38; 9, 34; 13, 10; 24, 65; 40, 12; 42, 7; 47, 21; 50, 48; 53, 33; 54, 1; 57, 64; 59, 11; 60, 5. 24. 33; Čt. II, 26; Ršv. 5, 133; 12, 23; 13, 45; Ššv. 1, 84; J. 31, 33; Râm. 13, 5.

ಒಲ್ ŏl. 2. = ಒಲು, ಓಲ್ 1, ಓಲು 2, (ಪೋಲ್ 2), ವೊಲ್, ವೊಲು, ವೋಲ್. Likeness, correspondence, equality; — like, as; as if; so that. ಬೆಳ್ಳಿಯೊಲ್ (J. 26, 17). ಪುಣ್ಯದ ಒಡಲೊಲ್ (28, 55). ಮೃಗಧರನೊಲ್ (28, 58). ದುರ್ದಿನದೊಲ್ (Râghč. 17, 64). ಕಾಲಮಂ ಕಳೆವೊಲ್ (J. 28, 2).

ಒಲ ŏla. 1. = ಒಲವು. — ಒಲವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To cause one's self to experience pleasure, to be pleased (Bp. 44, 30).

ಒಲ ŏla. 2. A P. p. of ಒಲೆ 2, in ಒಲ ಕೊಳ್ಳು. (My.; ಒಲೆದಾಡು G.).

ಒಲಕೆ ŏlakĕ. = ಒನಕೆ. (My.).

ಒಲಗಾಱ ŏla-gâṟa. An amiable man.

ಒಲಗಾರ್ತಿ ŏla-gâṟti. (Šmd. 246 Mdb.). An amiable woman.

ಒಲತ ŏlata. = ಒಲೆತ. (My.).

ಒಲದು ŏladu. = ಒಲೆದು. A P. p. of ಒಲೆ 1 q. v., & 2 (My.).

ಒಲಪು ŏlapu. (fr. ಒಲೆ 2). = ಒನಪು. Moving the body in a foppish manner, affectation in walking, etc., foppishness, dandyism, coquetry (J. 7, 6; My.).

ಒಲಪುಗಾತಿ ŏlapu-gâti. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (My.). ಒಲಪುಗಾತಿಗೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಹಿತ್ತಲು (Prv.).

ಒಲಪುಗಾಱ ŏlapu-gâṟa. A fop, a dandy (My.).

ಒಲಪುಗಾಱಳು ŏlapu-gâṟaḷu. = ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಒಲಪುಗಾರ್ತಿ ŏlapu-gâṟti. = ಒನಪುಗಾರ್ತಿ. A coquette (My.).

ಒಲವರ ŏlavara. = ವಲವರ. Pleasure, etc. (ಒಲವು Bhn. 42, o. r. ವಲವರ; Bh. 8, 16, 26; 8, 23, 25); — alluring charm (Bp. 40, 58). — ಒಲವರಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take pleasure in, to side with (ಪಕ್ಷಸ್ವೀಕಾರ Šmd. Dh., o. r. ವ-).

ಒಲವು ŏlavu. (Šmd. 247). = ಒಲ 1. Pleasure, complacency; — kindness, favour, grace (ಒಲವರ Bhn. 42; My.). ಈಶ್ವರನ ಒಲವು (Šmd. 62). ತ್ರಿಣೇತ್ರನ ಒಲವಿನ್ದೆ (72). See Grj. 10, 95. 116; Bp. 1, 56; 26, 40; 27, 76; Prll. 3, 26; Ršv. 4, 118; 13, 71; Râm. 14, 2; 26, 23; J. 2, 2; 5, 1. 71; 6, 34; 11, 7. 22; 27, 22; 30, 42. 54; 34, 45. — ಒಲವಾನ್. -ಆನ್. To obtain or experience pleasure (Bp. 14, 5). — ಒಲವಲರ್. -ಅಲರ್. Pleasure to bloom or to become great (Bp. 50, 12). — ಒಲವುಣ್ಮು. -ಉಣ್ಮು. Pleasure to arise (Bp. 42, 1; 53, 48). — ಒಲವೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To assume pleasure: to be pleased (Bp. 36, 31; 60, 9). — ಒಲವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. To be linked to pleasure (or pleasure to be linked to): to be pleased (Bp. 34, 18; 49, 30; 54, 64; 59, 49).

ಒಲಸು ŏlasu. = ಒಲಿಸು. (My.).

ಒಲಸೆ ŏlasĕ. = ಒಲಿಸೆ, ವಲಸೆ, q. v., ವಲಿಸೆ. (My.).

ಒಲಹು ŏlahu. Swinging to and fro; a swing (ದೋಲ, ಪ್ರೇಂಖೋಲನ Mr. 461).

ಒಳಿ ŏḷi. = ಒಲೆ 1. To be pleased, to be favourable; to be pleased with; to desire; to like,

(My.; Tu.); to be apt, to be fit (see Šmd. s. ಒಲೆ 1). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡವವ (ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ, ವ್ಯುತ್ಥಾನ (Hlâ.). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡಹಂ (ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ Mr. 452). ಅದುಂತು, ಸೋಮೇಶನ್ ಒಲಿದು ಇತ್ತ ಅನಾಹತಮತಿಯ ಕುಬಿಹಿನ ಅಭಿನವಮುಂಗಂ (Mr. 7). ಇತರಪಾಕವನ್ ಒಲಿಯದೆ (Bp. 3, 2). ಮಾತಿಂಗೆ ಒಲಿದು (11, 3). ಇಬ್ಬರ ನಿಷ್ಠೆಗಳಿಗೆ ಒಲಿದು (27, 62). ತುಷ್ಟಮಂ. . ಒಲಿವನಿತನ್ ಅರ್ಪಿಸಿ (32, 30). ಒಲಿದಳು ನಿನಗೆ (42, 7). ನಿನಗೆ ಮೃಡನ್ ಒಲಿಯನೇ? (44, 9). ಒಲಿವನಿತನ್ ಆರೋಗಿಸಿದಪೆಂ (59, 13). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕೆ ಮೃಡನ್ ಒಲಿದು ಮೆಚ್ಚುವನು (60, 60). ದೇವನ್ ಒಲಿದಾತನೇ ಜಾತ (Sp.). See Bp. 11, 10; 22, 25; 43, 19; 46, 19. 47; 50, 48; 54, 73; Lîlv. 3, 6; Bh. 2, 13, 11. 37; Râm. 26, 24; J. 1, 6; 2, 47; 3, 10; 5, 44; 6, 15; 16, 12; 34, 47. **2,** to be pleasant, agreeable or fit. ಪತುಂಗಳಿಗೆ ಒಲಿದ ಠಾವಿನೊಳ್ (Bp. 43, 72). — ಒಲಿ ಒಲಿ. rep. (Bp. 6, 26; 57, 45; Râghě. 17, 66).

ಒಲಿಪು ŏlipu. = ಒಲವು. (My.).

ಒಲಿಮೆ ŏlimĕ. = ಒಲುಮೆ, etc. (Bp. 11, 28; My.; Tĕ. ఎలమి).

ಒಲಿಸು ŏlisu. = ಒಲಸು. To cause to be pleased, etc. (My.). See Bp. 5, 50; 12, 26; 16, 31; 27, 49; 40, 40; 41 sum.; 42, 15. 17. 20; 44, 43. 44; 51, 47; 54, 61; 59, 55; Râm. 28, 27; J. 6, 15. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (B. 5, 289). — ಒಲಿಸೊಲಿಸು. rep. (Bp. 6, 30).

ಒಲಿಸೆ ŏlisĕ. = ಒಲಸೆ, etc. (My.).

ಒಲು ŏlu. = ಒಲ್ 2. etc. (Bp. 37, 54; 58, 49; J. 6, 35; 17, 66. 72).

ಒಲುಮೆ ŏlumĕ. = ಒಲಿಮೆ, ಒಲುವೆ, ಒಲ್ಮೆ. Pleasure; affection, love, favour, kindness; royal protection (ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಣಯ Nr.; ಪದ Mr. 267; My.). See Bp. 4, 59; 18, 79; 29, 15; 35, 22. 26; 40, 78; 42, 15. 20; 51, 76; 61, 23; Râghě. 17, 70.

ಒಲುವೆ ŏluvĕ. = ಒಲುಮೆ, etc. See Sp. s. ಪಂಜು.

ಒಲೆ ŏlĕ. 1. = ಒಲಿ 1. (My.; ಔಚಿತ್ಯದಿಂ ಒಲ್ Šmd. 209 Cm.; Tu. ಒಲ, Tĕ. వలె). P. ps. ಒಲೆದು (Bp. 50, 4), ಒಲದು (14, 12; 24, 9).

ಒಲೆ ŏlĕ. 2. (= ಒನೆ). To swing (v. i.), to wave, to shake, to tremble; to move (ಆನ್ದೋಲನ Šmd. Dh.; ಎಸುಕು Šm. 108; My.; Tĕ.; M. ഉലെ; T. உலை, ಒಜ; cf. ಅಲೆ 1, ಉಯ್ಯಾಲ್, ಉಲುಕು 1). ಆಲಮ್ ಒಲೆದುದು (Lîlv. 3, 3; see s. ಪಡು 3). See Grj. 9, 25; Bp. 18, 2; 24, 44; 26, 13; 32, 24; 38, 16; Rŝv. 13, 45; Šŝv. 1, 33; Prll. 3, 25. **2,** to hang or bend to one side, as a wall, a tree, etc. (C.; Bp. 40, 77), as the body (Bp. 17, 2); cf. ವಾಲು. **3,** to move in a swinging manner, *i. e.* to move with artificial appearance or show (Bp. 29, 3). **4,** to shake (v. t.), etc. (Č. Bp. 46, 13; J. 3, 6; 7, 32; 18, 47), to bend (J. 5, 60). — ಒಲೆ ಒಲೆ. rep. (Bp. 29, 3; 36, 35; J. 27, 51). — ಒಲೆದಾಡು. -ಆಡು. To swing or move about, etc. (v. i. & v. t.; My.). ಮಿಡುಪ್ಪಿಗಳ ಗಾನಕ್ಕೆ ಕೊರಲನ್ ಒಲೆದಾಡುವನ್ತೆ ಒಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಒಲೆದಾಡುವ, ಪೊಪ್ಪಣ್ಣಮ್ ಎಸೆವ ಕಲಮಸ್ತ್ರೀ (J. 3, 7).

ಒಲೆ ŏlĕ. 3. = ಉಲಿ 2. (ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣು, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 42). — ಒಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. To sound (see Šmd. s. ಒಲ್ಲೋನೆ).

ಒಲೆ ŏlĕ. 4. A fire-place (unconnected with a chimney), of which there are three kinds: **1,** the first one is composed of three rough stones two of which form the sides and one the back, and is always made in bath-rooms, court-yards, gardens, stables, and by the way-side, occasionally also in kitchens. A fire is made between the stones, and a pot placed over them. **2,** the second one (ಒಕ್ಕೊಲೆ) has the same triangular form and is equally broad and high (about one foot), but is constructed of mud or clay, and always adjoins to the wall of a kitchen. **3,** the third one (ಜೋಡುಕೋಡೊಲೆ) differs from the second only in so far as it is elongated to both sides. A hollow passage within connects the elongations with the fire, and conveys its heat to two extra-pots placed on the openings (ಕೋಡೊಲೆ) of their surface. Not unfrequently only one such elongation is made for one extra-pot, when the fire-place is called ಒಣ್ಟಿಕೋಡೊಲೆ. Occasionally the second kind of fire-place is constructed of clay in a portable shape (ಅಶ್ಮನ್ತಕ Šmd. Dh., Šm. 108; ಚುಲ್ಲಿ, ಅಶ್ಮನ್ತಕ, ಉದ್ಧಾನ, ಅಧಿಶ್ರಯಣಿ Hlâ.; Mr. 211; Si. 305; C.; Tu., M. ഉലെ, T. உலை, Tĕ. పొయ్యి; cf. ಉರಿ 1, ಉಲ್, ಉಳ್ಳು 3). ಒಲೆಯೊಡನೆ ಮುತ್ತುಂಗಾಲೊಳ್ ನರೆ ಬರ್ಪನ್ನೆಗನುಂ ಇರು! (Šmd. 294). ಉರಿಯುವ ಒಲೆ (B. 5, 144). ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರ ಕಾಯುವ ಪಾತ್ರೆ (5, 144). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಬಿಸಿ (4, 203). ಅಟ್ಟ ಒಲೆ (Rŝv. 5, 34). ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ? (Prv.). See ಎತ್ತೊಲೆ, ಒಣ್ಟಿಕೋಡೊಲೆ, ಒಕ್ಕೊಲೆ, ಕೋಡೊಲೆ, ಗುಣ್ಡೊಲೆ, ಗೂಡೊಲೆ, ಹರಿವೊಲೆ; Prvs. s. ಒಲೆ & ಮನೆ; Grj. 9, 25; Râm. 6, 10, 27; Dp. 158, 1. — ಒಲೆಗುಣ್ಡು. The three stones of which an ŏlĕ consists (My.). ಅದಿ ಸತ್ತ ಮುಡಿಕೆಗೆ (ಅಡಿಯನು) ಜೋಡಿಸಿ, ಒಲೆಗುಣ್ಡ ಹೂಡಬಾರದು (Dp. 3). ರಸವನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಗುಣ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (B. 3, 46). See Prv. s. ಮೆಲು. — ಒಲೆಗುಪ್ಪು. -ಕುಪ್ಪು. A ball of clay for shutting one or both of the side-openings of an ŏlĕ (My.). — ಒಲೆ ಹೂಡು. (or ಒಲೆಗುಣ್ಡು-). To put three stones together to form an ŏlĕ (C.). — ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸು. To kindle a fire (My.).

ಒಲೆ ŏlĕ. 5. = ತೊಳೆ 1, etc. To appear, to come to light (Tĕ.; R.; see ಉಳ್ಳು 3).

ಒಲೆ ŏlĕ. 6. (fr. ಒಲೆ 2). = ವಲ 2. The act of swinging, etc. (ತೊನೆ, ತೂಗು, ಅಲ್ಲಾಡು, etc., ಕಪ್ಪುನ Šs.).

ಒಲೆತ ŏlĕta. = ಒಲತ. Swinging (My.).

ಒಲ್ಮೆ ŏlmĕ. = ಒಲಿಮೆ, etc. (My.). ದೈವದ ಒಲ್ಮೆ ಇರಲುಂ (further when there is—) ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದನ್ ಆಗನೇ? (Šs. 44). — ಒಲ್ಮೆವೆಱು. -ಪೆಱು. Pleasure to be got, etc. (V. 23, 3).

ಒಲ್ಲನೆ ŏllanĕ. = ಒಯ್ಯನೆ. (Ct. I, 55; Abh. P. 10, after 200; 14, 138; Tĕ.).

ಒಲ್ಲಿ ŏlli. A small dôtra (ಉದ್ಗಮನೀಯ, ಪೋವರ್ತಿ Mr. 343; C.; M., Tu.; Tĕ. ಒಲ್ಲೆ, ವಲ್ಲೆ). See Sp. s. ಒಲ್ 1; B. 3, 80. ಒಲ್ಲಿಯಲ್ಲೇ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮಾಡು! (Prv.). — ಒಲ್ಲಿವಾಟು. -ಪಾಟು. Making show with a gracefully arranged ŏlli (My.; Te.).

ಒಲ್ಲೆ ŏllĕ. See s. ಒಲ್ 1.

ಒವರ್ಣ ŏ-varṇa. = ಒಕಾರ. (Šmd. 67).

ಒಸ ŏsa. = ಹೊಸ. (My.).

ಒಸಗು ŏsagu. = ಹೊಸಗು. (My.).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 1. (fr. ಒಸೆ). = ಒಸಿಗೆ, ಹೊಸಗೆ 1, etc. Joy; a joyful occasion, a feast, a festival (ಉತ್ಸವ, ಮಹಸ್ಸು, ಕ್ಷಣ Hlâ.; ಉತ್ಸವ, ಕ್ಷಣ Mr. 452; My.). See Bp. 4, 11; 21, 6; 28, 22. 23; 32, 14; 36, 11; 37, 5; 53, 11; 57, 88; 58, 29; Bh. 2, 13, 44; 8, 23, 8; J. 31, 14. 64; Rŝv. 8, after 5; 10, after 57; V. 14, 44. — ಒಸಗೆವಱೆ. -ಪಱೆ. A drum used on festive occasions (ಬದ್ಧಣ Čt. II, 47; Šs.; J. 5, 2).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 2. (fr. ಉಸಿರ್ 1?). = ಹೊಸಗೆ 2, etc. Speech, report, news (ಕೀರ್ತಿ Čt. II, 60; J. 19, 46; 23, 50; 30, 53; My.; Tu.). — ಒಸಗೆ ಕಳುಹಿಸು. To send news (My.). — ಒಸಗೆಯೋಲೆ. -ಓಲೆ. A palm-leaf on which a report is written (My.). ರಾಯನು ಮನದಿ ಘನಹರುಷಮಂ ತಾಳಿ, ಕೆನೆ ಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆಯು ನೆರದ ಪೋಲ್ ಆಯಿತೆನ್ದು, ರಸಪಾಟಿಯ ಮೇಲೆ ಜೇನಿಟ್ಟ ಪೋಲಾಯಿತೆನ್ದು, ಒಸಗೆಯೋಲೆಗಳನ್ನು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು (Côrakathĕ). — ಒಸಗೆವೇಳ್. -ಪೇಳ್. To tell news (J. 18, 6). — ಒಸಗೆ ಹೇಳು. = ಒಸಗೆವೇಳ್. (My.).

ಒಸಡಿ ŏsaḍi. = ಒಸಡು, ವಸಡಿ, ವಸಡು. The gums (C.). ಹಲ್ಲುಗಳು ಒಸಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲುಗೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 4, 84).

ಒಸಡು ŏsaḍu. = ಒಸಡಿ, etc. (My.).

ಒಸತಿ ŏsati. Tbh. of ವಸತಿ. (My.; Râm. 5, 8, 35).

ಒಸರ್ ŏsar. 1. = ಒಸರು 1. To ooze, to trickle, to flow gently (ಸ್ರವಣ Šmd. Dh.; ಕಸಿ Šm. 110; Tu.; cf. ಉಗು 1, ಒಡಿ 3, ಒಱು 1, ಒಟ್ಕು 1; ಸೋರ್). P. p. ಒಸರ್ದು. ಒಸರ್ದುದು (ರೀಣ, ಸ್ಯನ್ನ, ಸ್ನುತ, ಸ್ರುತ Nr.). ಒಸರ್ವ (Bp. 40, 70; 48, 30). See Bp. 12, 49; 53, 24; 61, 41; J. 21, 58; 24, 47; 28, 35. ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಮ್ ಒಸರ್ವನ್ತಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ಲ್ ಒಸರ್಴ುಮೇ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13). 2, to let ooze out, to emit. ರಸಮನ್ ಒಸರ್ವ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವುಮಂ. . ಉಸುರ್! (Kk. 3).

ಒಸರ್ ŏsar. 2. = ಒಸರು 2. Oozing, etc. — ಒಸರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The oozing-stone: a kind of crystal (ಚನ್ದ್ರಗಲ್, ಕುಳಿರ್ಗಲ್ Čt. II, 112).

ಒಸರಿಸು ŏsarisu. To cause to ooze, etc. (My.).

ಒಸರಿಸುಹ ŏsarisuha. Oozing, etc. (ಸ್ಯನ್ದ, ರೀತಿ Nr.).

ಒಸರು ŏsaru. 1. = ಒಸರ್ 1. (C.). P. p. ಒಸರಿ. ಒಸರುವ (Bp. 32, 21). ಒಸರೊ (= ಒಸರುವ, Bh. 1, 5, 9). See J. 3, 12. 27; 12, 38; 20, 20; 21, 31.

ಒಸರು ŏsaru. 2. = ಒಸರ್ 2. — ಒಸರುನೀರು. Oozing or trickling water. ಅಂಗಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಒಸರುನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಒಸಲು ŏsalu. = ಪೊಸನ್ತಿಲ್, etc., ಹೊಸಲು. (My.).

ಒಸಿ ŏsi. = ವಸಿ, etc. A little (My.).

ಒಸಿಗೆ ŏsigĕ. = ಒಸಗೆ 1, etc. (My.).

ಒಸೆ ŏsĕ. To be delighted or joyful; to be delightful; to be suitable (ಪ್ರಸನ್ನ Šmd. Dh.; T. ಉಗ, ಉಜ, ಉಜರ್, ಉಯರ್, to be lifted up, high or elevated; to be glad, pleased; ಉವಗೈ, ಓಗೈ, joy; M. ಉವ, to jump up, exult; to love; cf. ಓ 4). P. ps. ಒಸೆದು, ಒಸದು (Bp. 18, 57). ಒಸೆದಂ (Šmd. 255). ಒಸೆದಳ್ (245). See Šmd. 74. 258; Grj. 2, 60; 10, 106; Bp. 3, 33; 5, 38; 8, 18; 28, 3; 30, 5; 50, 14; 61, 40; Kk. 3; Šm. 9. 98; Rŝv. 5, 133; 13, 43; J. 6, 16. 19; 15, 9; 28, 20. — ಒಸೆ ಒಸೆ. rep. (Bp. 33, 9; 34, 4).

ಒಸೆಗೆ ŏsĕgĕ. A gift, a present (T. ಒದವಿ, a gift; Tĕ. ಒಸಗು, to give; see ಪೊಗದಿ & ಬಱ 2). ಸತಿಯುಂ ಪತಿಯು ಬೇಟ್ಪರಿಗೆ ಒಸೆಗೆಗಳನ್ ಒಸೆದು ಇತ್ತು (Bp. 3, 33).

ಒಳ್ ŏḷ. 1. = ಉಳ್ 1, q. v. To be, etc. ಒಳಂ, ಒಳರ್ (Šmd. 292). ಒಳವು (5. 15. 23. 112. 292). ಒಳವೆ? (292). ಒಳನೇ? (233). ಒಳರೇ? (39). ಇದಕೆ ಎಳಸದ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ್ ಒಳರೆ? (Čt. I, 1).

ಒಳ್ ŏḷ. 2. = ಉಳ್ 3, ಒಳು 1. That is; that is true, good, nice, etc. (ನಿಗರ Čt. II, 24; T.). Its final is doubled before a following vowel (Šmd. 84). — ಒಳ್ಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. True or good Kannaḍa (Šmd. 197). — ಒಳ್ಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Good poetry (Šmd. 89. 221). — ಒಳ್ಗುಣ. A good quality, virtue (Čh. v. 5). — ಒಳ್ಗಣ್ಡಿಗೆ. True courage (Rŝv. 1, 133). — ಒಳ್ಗೊನೆ. -ಗೊನೆ. A good bunch (Rŝv. 10, 2). — ಒಳ್ಜಸ. Good fame (R.). — ಒಳ್ದಳ. A beautiful leaf (or lotus, J. 18, 35). — ಒಳ್ದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. A nice garment; a nice ornament (Čh. in G. MS. v. 2). — ಒಳ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. A beautiful ornament (Rŝv. 11, 165). — ಒಳ್ದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A beautiful beam (Šŝv. 1, 70). — ಒಳ್ನಾಡು. A nice country (Abh. P. 16, 78). — ಒಳ್ನುಡಿ. = ಒಳುನುಡಿ. A true, good, clever, or sensible word. ಕರ್ಣನ ಒಳ್ನುಡಿ (Šmd. 133). ಒಳ್ಗಬ್ಬಮುಮ್ ಒಳ್ನುಡಿಯುಂ (89. 221). — ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱ. (Šmd. 235). = ಒಳುನುಡಿಕಾಱ, q. v. ಎರಬ್ಯಾತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿಂ ಜಗದ್ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱನ್ ಆದ (217. 222 Mdb.). — ಒಳ್ನುಡಿದೋಱ್. -ತೋಱ್. To exhibit good words (Šŝv. 1, 48). — ಒಳ್ಪೂಗೊಂಚಲ್. A fine flower-bunch (Abh. P. 14, 196). — ಒಳ್ಮಾತು. A good word (Čt. II, 98). — ಒಳ್ಮುತ್ತು. A true, real pearl. — ಒಳ್ಮುತ್ತುದೊಡ. -ತೊಡ. An ornament of true pearls. ಗಜತಿರದಿ, ಪನ್ನಿಯ ಪಾಡಿಯಿಂ ಪೆಸರ್ವೆತ್ತು ಪುಟ್ಟಿದ ಒಳ್ಮುತ್ತುದೊಡಗಳ. . . ಮಿಣ್ಣೆ ಪೆಣ್ಣೆ ತಿಯರ್ (Râghĕ. 17, 65). — ಒಳ್ಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Beautiful lustre (Šŝv. 1, 77). — ಒಳ್ಬೇಟ. -ಬೇಟ. Suitable erotic movements, etc. (Rŝv. 11, 83). — ಒಳ್ಬರಲ್ದಿರಿ. -ಅರಲ್-ತಿರಿ. To wander about in search of nice flowers (Šŝv. 2, 39). — ಒಳ್ಳಾಳ್. -ಆಳ್. A good man or servant. (Šmd. 84. 214 Mdb.). — ಒಳ್ಳಿಹ. -ಇಹ. Truth or goodness being therein: true, good, nice, etc. ಒಳ್ಳಿಹ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ Hlâ.). ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ವಚನೇಸ್ಥಿತ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಗುದರ್ಶನ Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ನಲ್ಲದ ಅರಸನುಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜನ್ವನ್ತ್, etc. Nr.). ಒಳ್ಳಿಹ ಮಣ್ಣು (ಮೃತ್ಸೆ, etc. Hlâ.). ಒಳ್ಳಿಹ ಕುದುರೆ (ಉತ್ತಮವಾಜಿ Nn. 12). ಒಳ್ಳಿಹ ಗತಿ (ಸದ್ಗತಿ); ಒಳ್ಳಿಹ ಗುಣ (ಸದ್ಗುಣ 66. 113). ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲ (ಸತ್ಕುಲ 129). See Nn. 25. 30. 68. 107. 114. 115. 116. 146. 160. 161. 163. 167; Bp. 21, 30; 55, 32; 58, 46. — ಒಳ್ಳುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. A good

meal; good food. (Šmd. 214). — ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Good, eatable oil, as that of ĕḷḷu, kusubĕ, etc. (C.).

ಒಳ್ ŏl. 3. = ಉಳ್ 2, ಒಳು 2. That is hidden: the inside; inner; in; into; among; at; with; on; etc. (ಅಲ್ಲಿ Šmd. 145. 115; *cf.* ಉಳಿ 1). ಶ್ರೋತ್ರದೊಳ್, ಶಾಸ್ತ್ರಮುಖದೊಳ್ (1). ಇದಱೊಳ್ (3). ನಾಲಿಗೆಯೊಳ್ (28). ಮಾತಿನೊಳ್ (61). ಸಪ್ಪುಗೆಗಳೊಳ್, ಅತನೊಳ್ (143). ಕೊಳದೊಳ್ (145). ದೇವರೊಳ್, ಕಾದುವರೊಳ್, ಮೊಗದೊಳ್, ವೀರದೊಳ್ (163). ಕೊಡಲಿಯೊಳ್, ಗದೆಯೊಳ್, ಕಿವಿಯೊಳ್ (165). ಕೆಯ್ಯೊಳ್ (145). ದಿವಸದೊಳ್ (167). ದಿನದೊಳ್ (262). ಪವಣೊಳಮ್ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಳಂ (122). ಎಲ್ಲ ಅಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮುನ್ ಎಲ್ಲ ಎಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮ! (183. 208). ತಲೆಯೊಳ್ ಇರ್ದ ಮಾಣಿಕಮಂ ಚೂಡಾಮಣಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಒಳೆ (Šm. 3. 19). See also Šm. 7. 20; Čpr. 7, after 92; Ršv. 5, 125; 6, after 11 and 24; 9, 26; 13, 10; 13, after 95; J. 19, 7; 33, 21. — ಒಳಂಕೆ. -ಅಂಕೆ. Control (My.). — ಒಳಟ್ಟೆ. -ಅಟ್ಟೆ. The inner sole of a shoe (C.). — ಒಳಡಂಗು. -ಅಡಂಗು. To hide one's self. ಇಡಿದ ಇನ್ಧನದೊಳ್ ಫಣಿ ಒಳಡಂಗೆ (Ršv. 9, 25). — ಒಳಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. An inner branch. (Šmd. 112. 223). — ಒಳ್ದಿರುಳ್. -ತಿರುಳ್. The marrow (Bp. 11, 34). — ಒಳ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. Thigh-in: thigh-connexion. ಒಳ್ದೊಡೆಯ ಸನ್ಧು, the joint connected with the thigh, the knee (ಮೊಱಕಾಲ್ Šmd. I). 2, the inner side of the thigh (J. 11, 9). — ಒಳ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. The inner part or middle of a stream (J. 9, 24). — ಒಳ್ಮನೆ. -ಮನೆ. An inner house or room (Č. Bp. 5, 50). — ಒಳ್ಳುಡೆ. -ಉಡೆ. = ಉಳ್ಳುಡೆ. (Grj. 3, 47).

ಒಳ್ ŏḷ. = ಒಳು, etc., ವಳ್ q. v.

ಒಳ ŏla. 1. (Šmd. 70). The inside. (Tu. ಉಳ). Dative ಒಳಕ್ಕೆ (Si. 239. 431; *only* in Si.), ಒಳೀಕೆ (My.), ಒಳಯಿಂಕೆ. ಒಳಯಿಂಕೆ ಅಯ್ದಿ (Bp. 51, 80). — ಒಳ ಅಟ್ಟ. A loft in a house. (Šmd. 70). — ಒಳ ಅನುಭವ. Internal experience (Si. 387). — ಒಳಕಲಂ. A subordinate paragraph (My.). — ಒಳಕಾಲು. The side of the phalanges of the foot (My.). — ಒಳ ಕುಱುವ. An inner island (Bh. 2, 4, 10). — ಒಳಕೆಯ್. 1. The palm of the hand (Šmd. 78; Bp. 21, 43; My.). — ಒಳ ಕೆಯ್. 2. = ಒಳಗೆಯ್. To do, or put, inside (of one's self): to take in, to inclose, to comprise (in one's self), etc. (ಅನ್ತಃಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Ršv. 3, 21; 7, after 17; 8, 42; Ššv. 1, 31). *Cf.* ಒಳಕೊಳ್. — ಒಳ ಕೆಯ್ಸು. To cause to take in, etc. ನಲಿನನಾಲಮಂ ಒಳಸಿ ತಳ್ತ ಅಲಿಮಾಲೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ ಒಳಕೆಯ್ಸಿ, ನೀಲರತ್ನದ ಕಡಯುಮಂ ಪದಾಗ್ರದೊಳ್ ಅನ್ದಂಗೊಳಿಸಿ (Ršv. 13, after 59). — ಒಳ ಕೊಳ್. = ಒಳಗೊಳ್. To inclose; to comprise; to contain; to assume; to unite with one's self. See Šmd. 208; Abh. P. 4, 24; 11, 83; Grj. 2, after 106; Bp. 3, 30; 26, 13; 37, 5. 35. 38; Ršv. 5, after 115; 6, after 24; J. 6, 3; 29, 35. — ಒಳಕೋಟೆ. An inner fort. (Šmd. 209). — ಒಳಗಡೆ. -ಕಡೆ. The inner side, the inside (B. 5, 210; My.); inside (Si. 83. 205; My.). 2, meanwhile (B. 2, 33; My.). 3, before (B. 4, 10). 4, afterwards, later (My.). — ಒಳಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. An inner pair of scissors. ಜ್ವರಗುಲ್ಮ...ಕೃಚ್ಛ್ರಾದಿರೋಗಗಳು ಕರುಳಿನ ಒಳಗತ್ತರಿಯ ಹಾಂಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಪರಿಪರಿಯ ವ್ಯಾಧಿ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಒಳಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. An inner, essential fragrance (Bp. 1, 7). — ಒಳಗುಟ್ಟು. A secret (C.). — ಒಳಗುಡಿ. An inner apartment. ಒಳಗುಡಿಯ ಹಾದರ (Bh. 2, 2, 78). 2, the inner part of a temple (My.). — ಒಳಗುನ್ದುವಿಕೆ. -ಕುನುವಿಕೆ. Mental agony, anxiety (ಆಧಿ, etc. Si. 70). — ಒಳಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಒಳ ಕೆಯ್ No. 2. (V. 23, 10). — ಒಳಗೊಳ್. = ಒಳಕೊಳ್. (J. 26, 11; 29, 35). — ಒಳ ಚಾಚು. To inclose, to tuck in (Râm. 3, 6, 5). — ಒಳಚುಚ್ಚು. An inward piercing (Bp. 40, 61). — ಒಳಜ್ವರ. A bone-pervading latent fever (C.). — ಒಳಡೊಂಕು. Bending inward. — ಒಳಡೊಂಕುಕಾಲ್. A bandy-leg (Bp. 58, 49). — ಒಳತೋಟೆ. Internal war or strife (Bh. 1, 8, 1). — ಒಳದವಡೆ. The inner side of the lower cheek (My.), or of the jaws (Si. 214). — ಒಳದಾರಿ. A bye-road, a near path (C.). — ಒಳದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To inclose (Bh. 6, 4, 67). — ಒಳದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. = ಒಳ್ದೊಡೆ No. 2. (My.). — ಒಳನಾಡು. An inland country (My.). — ಒಳಪಡಿ. That which is put in scales to produce equipoise (My.). — ಒಳ ಪಡಿಸು. To cause to yield; to seduce (My.; Si. 446); to make subordinate, etc. etc. (My.). — ಒಳ ಪಡು. To succumb; to yield (My.); to be subordinate (as a son to his father, in ಒಳ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, My.); to be subject to (as one's debts to his property, My.); to be charged upon (as one's debts upon his essets, My.); to be merged (as several smaller debts into a larger one, My.). — ಒಳ ಪುಗಿಸು. To cause to enter in or among (Grj. 2, after 106; Ršv. 13, after 104). — ಒಳ ಪುಗು. To enter in, etc. (ನಡುವೆ ಪುಗು Šmd. 149). See Šmd, 28; Grj. 10, 105; Bp. 57, 37; 60, 31; Bh. 1, 8, 53; Ršv. 5, 24; J. 9, 14. — ಒಳಬಾಗಿಲ್. An inner door (ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ, etc. Si. 110). — ಒಳಭಾಗ. An inner part (My.; G.). — ಒಳಮುಗ್ಗಲು. The inner side (B. 4, 141; My.). — ಒಳಮುಟ್ಟು. = ಒಳಾಯ. (My.; Mg. ಒಳಮುಟ್ಟು). — ಒಳಮನೆ. An inner apartment (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ Si. 416). — ಒಳಮಾತು. A secret or private communication (My.). — ಒಳಮುಚ್ಚಕ. A low diffuse plant, Neptunia triquetra Benth. (Z.). — ಒಳಮೆಯ್. The inner (or lower) side (B. 3, 36; 4, 70; My.). — ಒಳವಾಲಂಗೊಳ್. -ಬಾಲ-ಂ-ಕೊಳ್. To draw in the tail (Šmd. 78). — ಒಳವಾಲ ಹಾಕು. To lose, not to win (My.). — ಒಳವುಸಲು. -ಉಸಲು. Breath inhaled (S. Mhr.). — ಒಳಸಂಚು. A secret design, a plot, intrigue (B. 4, 9. 20; My.; Tu. ಉಳಸಂಚಿ). — ಒಳ ಸಾರ್. = ಒಳ ಹೊಗು. (G.). — ಒಳಸಾಲ. A secret debt (C.). — ಒಳಸೆಱಗು. The end of a woman's cloth that is tucked inside (My.). — ಒಳ ಸೋರ್. (To fear); to flinch, to withdraw (ಅಕ್ಕುಳಿಸು, ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, etc., ಅಪಸರಣ Ss.). — ಒಳ ಹೊಗು. = ಒಳ ಪುಗು. (Si. 85). — ಒಳಹೊಟ್ಟೆ. The stomach (ಕೋಷ್ಠ, ಅನ್ತರ್ಜಠರ Si. 416); the inside of the belly (My.). — ಒಳಾಗ್ರ. -ಅಗ್ರ. The inner place or garden; that is indigenous, not imported (used with regard to fruit), as ಒಳಾಗ್ರದ ಅಡಿಕೆ, -ಬಾಟೆ (My.). — ಒಳಾಯ. -ಅಯ. Intermediate space (C.).

ಒಳ ŏḷa. 2. (= ಒಳಪು, ಪೊಳಪು 1). Shine, blaze (*cf.* ಉಳ್ಕು 3). See ಉಳ್ಕೊಳ.

ಒಳಗನೆ ŏlagu-anĕl. Inside, in, into. (Tĕ. ಲೋನೆ). ಮಣಿಮಯಮನ್ದಿರದ ಒಳಗನೆ ಪೊಕ್ಕು (Ršv. 10, after 5).

ಒಳಗು ŏlagu. (Šmd. 145). That is inside (J. 8, 42); the inside, the inner part; the heart; a secret;—within; in; into; etc. Acc. ಒಳಗಂ (Šmd. 149 Cm.); Gen. ಒಳಗಣ (Šmd. 135; Bp. 18, 12. 59; 37, 1; 41, 21; 48, 20; 56, 24, 32; 57, 42; J. 6, 6; 11, 17; Si. 319), ಒಳಗಿನ (Si. 267. 342; B. 1, 24; 3, 119); Dat. ಒಳಗಗ್ಗೆ (Ršv. 10, after 31); Abl. ಒಳಗಣಿಂ (Šmd. 135), ಒಳಗಿನ (B. 3, 80. 81; 5, 35), ಒಳಗಿನಿನ್ದ (Si. 269. 380). ಬಸುಱೊಳಗು

(ಅನ್ತರ್ಜಠರ, ಕೋಷ್ಠ); ಮನೆಯೊಳಗು (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ, ಕೋಷ್ಠ Nr.). ಸಮುದ್ರದೊಳಗಣ ಕ್ರೂರಸತ್ವಂಗಳಂ ಯಾದಸ್ಸು ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಂ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ); ನವಿಲ ಗಱಿಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರಮ್ ಅಗಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಚನ್ದ್ರಕ); ನೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪು (ಶಮ್ಬೂಕ); ಅರಸಿನೊಳಗಣ ದಾರವಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಾನ್ತ ಎನಿಸುಗು; ಒಳಗಣ ಬಾಗಿಲು (ಪ್ರಛನ್ನ); ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ಶಿಶು (ಭ್ರೂಣ Nr.). — ಒಳಗಣಂ. -ಅಂ 3. (Šmd. 136). A man who is within, etc. — ಒಳಗಾಗು. -ಆಗು. To expose one's self to, to become a butt for, to incur; to get into the power of; to submit, to submit one's self, to be subject. See Bp. 16, 10; 24, 70; 28, 20. 36; J. 1, 6; 5, 67; 11, 15; 17, 35; 27, 17; B. 3, 33; 4, 2. 89; 5, 2. — ಒಳಗಾಱು. -ಆಱು. The heart or courage to go out or to fail (Grj. 4, after 120). — ಒಳಗಿನ್ದೊಳಗೆ. -ಒಳಗೆ. Secretly, privily (C.; B. 4, 139). — ಒಳಗುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give out or reveal a secret. ಒಳಗುಗೊಡುವುದು (ಉಪಜಾಪ Hlâ.). — ಒಳಗುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. (= ಒಳ ಕೆಯ್ಯು). To cause to take in, etc. (Šsv. 2, after 42). — ಒಳಗುದೋಱು. -ತೋಱು. To reveal a secret. ಒಳಗುದೋಱುವದು (ಉಪಜಾಪ, ಭೇದ Mr. 457). — ಒಳಗೊಳಗು. rep. (Bp. 61, 62).

ಒಳಗೆ ŏḷagĕ. = ಒಳಗು (Šmd. 145). In the inside, inside, within, in, into, (on, with), etc. (C.). ಕವಿ ಪೊಱಗೆ ಇರೆ, ಕೀಟ್ ಒಳಗೆ ಇರೆ (145). ಬನದೊಳಗೆ (73). ಉಡಿಯೊಳಗೆ (125). ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ (115). ನೆಲದೊಳಗೆ ಉಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೆ ಒಳವು; ಒಡಲೊಳಗೆಯುಂ ಕೋಷ್ಠಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಅವುದಾನೊನ್ದ ಱೊಳಗೆ ಪೋಲಿಸುವುದು (ಉಪಮೆ); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ); ಹಗೆಯಱಿಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿರೋಧ ಹುಟ್ಟಿಸುಹ (ಭೇದ); ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇಱಿಯಲ್ ಇಕ್ಕುವುದು ನಿವೀತಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Nr.). ಏಱು ದಿವಸದೊಳಗೆ or ಏಱು ದಿವಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, within seven days (C.; Si. 316). See Čpr. 7, 60; 7, after 92; Bh. 1, 8, 34. 48. 69; 2, 4, 7; 2, 13, 13; Šm. 20. 42. 48. 111; Ršv. 6, 23; 10, after 31; Si. 64. 216. 316. 321. 369. 376. — ಒಳಗಿರ್. -ಇರ್. To be inside or in. 2, to meddle in or with (Bp. 60, 40). — ಒಳಗೆ ಸೇರು. To go inside; to sink, as an eye (C.; B. 4, 41). — ಒಳಗೊಳಗೆ. rep. (Bp. 3, 14. 25; 43, 25; 57, 48; J. 19, 17).

ಒಳತು ŏḷ2-atu. = ಒಳಿತು, etc. That is good, etc. (S. Mhr.).

ಒಳದು ŏḷ3-adu1. That is within, the inner part (My.).

ಒಳಪು ŏḷapu. = ಪೊಳಪು 1, etc. (My.).

ಒಳಱು ŏḷaṟu. ಒಳಱ್. To sound, to cry, to roar (ರಾವ Šmd. Dh.; ಧ್ವನಿಗೆಯ್ Šmd. 184 Cm.; Šsv. 2, 15; T., M. ಉಳಱು; *cf.* ಒದಱು 1). ಒಳರ್ದು (Ršv. 13, after 138).

ಒಳಲೆ ŏḷalĕ. A bivalve shell used in feeding children (Bp. 15, 13; My.).

ಒಳವರತೆ ŏḷavaratĕ. (= a ಒಲವರತೆ). Pleasure, love (B. 5, 85).

ಒಳವು ŏḷavu. The inside; a secret (My.; Tĕ.; T., Tu. ಉಳವು). See ಕಣ್ಣೊಳವು, Prv. s. ಮಗ 1. 2, authority, control. ಈ ಸ್ಥಳವು ನನಗೆ ಒಳವು (My.). — ಒಳವುಕುದುರೆ. A stallion (Sd.).

ಒಳಿಗ ŏḷiga. = ಉಳಿಗ 1, q. v.

ಒಳಿಱ್ ŏḷiṟ. = ಅಳಿಱು, q. v.

ಒಳಿತು ŏḷ2-itu No. 2. = ಒಳತು, ಒಳ್ಳಿತು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು q. v. That is good, etc. (C.). ಶುಭ, ಮಂಗಳ, ಕಲ್ಯಾಣ, etc. ಒಳಿತಕ್ಕೆ ಪೆಸರ್ (Mr. 26). ಅವನನ್ನು ಒಳಿತಾಗಿ (well) ತಳಿಸಿದರು (B. 1, 23; 2, 31). ನೀವು ಒಳಿತಾಗಿದ್ಧೀರೋ? (3, 67). ತನ್ನ ಒಳಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ದುಡಿಯ ಬೇಕು (3, 115). ನಾನು ಒಳಿತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 197). — ಒಳಿತು ಕೆಡಕು. That is good and that is bad (C.; B. 3, 53). — ಒಳಿತು ಹೀನ. = ಒಳಿತು ಕೆಡಕು. (C.; B. 4, 14. 89).

ಒಳು ŏḷu. 1. = ಒಳ್ 2, etc. — ಒಳುದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A nice, beautiful thigh (Bp. 42, 23). — ಒಳುನಾರಿ. A good woman (ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ Mr. 306). — ಒಳುನುಡಿ. = ಒಳ್ನುಡಿ. A good, clever word or speech (Bp. 42, 8). — ಒಳುನುಡಿಕಾಱ. = ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱ. A man who uses true, good, or clever words or speech; an eloquent man (ವಾಚೋಯುಕ್ತಿ, ಪಟು, ವಾಗ್ಮಿ, ವಾವದೂಕ Nr.). — ಒಳುಮಾಟ. A good, pious deed (Bp. 4, 46). — ಒಳುಮೊಗ. A good, fine face (Bp. 5, 25). — ಒಳುರೂಪು. A good form (see Mr. s. ಪರಭಾಗ). — ಒಳುವೆಣ್ಣೂಸು. -ಪೆಣ್ಣೂಸು. A good woman (ವರಸ್ತ್ರೀ, ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ Hlâ.). — ಒಳುವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A good name (Kk. 10*b*.). — ಒಳುಸೂಱುಮಾತು. A good, nice sûḷumâtu (Bp. 42, 4).

ಒಳು ŏḷu. 2. = ಒಳ್ 3, etc. (My.). ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ); ಏಕಧುರಮ್ ಅಹ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಧುರೀಣ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 14, 29; 37, 56; 53, 31; Šm. 17.

ಒಳು ŏḷu. = ಒಳ್, ಒಳ್, ವಳ್ q. v. ಒಳೆನ್ದು ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Šmd. II).

ಒಳುಪು ŏḷupu. = ಒಳುಹು, q. v. (ಮಜ್ಜಾ ಸಾರ Mr. 497, o. r. ಒಳುಹು).

ಒಳುಹು ŏḷuhu. = ಒಳುಪು, ಒಳ್ಪು q. v. Essence; — property, possession; — trueness, goodness, excellence, superiority, superior merit, etc. (ಪರಭಾಗ, ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ Hlâ., Mr. 456; see ಒಳುಪು).

ಒಳೆ ŏḷĕ. = ಒಳು, etc. (ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ Kk. 81, Šm. 41; MSS. ವೊಳೆ & ವಳೆ).

ಒಳ್ತನ ŏḷtana. = ಒಳ್ಳಿತನ. The state of being good, etc. (ನೆಱವಣಿಗೆ Bhn. 34).

ಒಳ್ಪು ŏḷpu. = ಒಳುಪು, etc. (ಎಡ್ಡ Čt. I, 6; ಲೇಸು II, 81; ವೃಷ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು Nn. 16; ಜಾತ್ಯ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 74; ಪ್ರಸವ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 138). ಒಳ್ಪಂ (Šmd. 2. 61. 63; Kk. 3). ಒಳ್ಪಿನ್ದ (Šmd. 17). ಬಹಳದ ಒಳ್ಪುಮಂ ತೆಗೆವುದು (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ Nr.). See Abh. P. 7, 80; 11, 22; Grj. 10, 108. 114; V. 14, 52; Šsv. 1, 84; J. 18, 36; 28, 61; 30, 15.

ಒಳ್ಳಿ ŏḷḷi. = ಉಳ್ಳಿ 1, etc. See ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳೊಳ್ಳಿ.

ಒಳ್ಳಿತು ŏḷ2-itu No. 2. = ಒಳಿತು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು. (Šmd. 95). That is; that is true; that is good, auspicious, nice, handsome, excellent, well, etc. (ನಲ್ Čt. II, 97; ಎಡ್ಡ II, 24; ಶ್ವಃಶ್ರೇಯಸ, ಕಲ್ಯಾಣ, etc. Hlâ.; ಪುರುಳ್ Bhn. 11; ಸಡಗರ 56; ಏಕಟ, ಸುರಭಿ, ವಿವಕ್ಷಿತ, ವೃಷಭ Hlâ.; ಸಮಾನ Nr.; ವೃಷ, ಒಳ್ಪು Nn. 16; ಪ್ರಮಾಣ, ಮಂಜುಲ 139; ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532; My.). ಒಳ್ಳಿತಕ್ಕೆ (Hlâ.). ಒಳ್ಳಿತಱಲ್ಲಿ (Hlâ.). ಒಳ್ಳಿತಱಿ (Mr. 532). ಒಳ್ಳಿತಂ ಗೆಯ್ವವ (ಶುಭಂಯು, etc. Hlâ.). ಎಿಗೆ ಒಳ್ಳಿತಂ ಮಾಡ್ಪವಂ (ಶುಭಯುತ Mr. 240). ಒಳ್ಳಿತಪ್ಪ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ Mr. 180). ಒಳ್ಳಿತಹ ರತ್ನ (ಸುರತ್ನ Nn. 30). Its

plural is ಒಳ್ಳಿದುವು (Śmd. 119. 120).—See Bp. 21, 12; 47, 14; Bh. 2, 13, 47; J. 4, 3; 12, 19; 17, 41; 19, 3; 23, 10; 28; 36. — ಒಳ್ಳಿತಂ. = ಒಳ್ಳಿದಂ. A good, excellent man (ವೃಷಭ Mr. 467). — ಒಳ್ಳಿತವಂ. -ಅವಂ. = ಒಳ್ಳಿತಂ. ಸಲೆ ಒಳ್ಳಿತವಂ (ದ್ಯುತ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 240).

ಒಳ್ಳಿತ್ತು ŏḷ2-ittu1. = ಒಳ್ಳಿತು (Śmd. 95. 96). (ಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ, ಅಪರ, ಪರೇಣ್ಯ, ವರ, ಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಲ್ಗು, ಶುಭ, etc. Hlâ.; ವಾಮ, ಮನೋಹರ Nn. 24; ಒಳ್ಪು 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಒಳ್ಪು 138). ಒಳ್ಳಿತ್ತಬಿಲ್ಲಿ (Nn. 150). ಒಳ್ಳಿತ್ತಹನ್ಥಾ ಸ್ತ್ರೀ (ಸದ್ವನಿತೆ 167). See Śmd. 69; Bp. 18, 29; 28, 22; 45, 1.

ಒಳ್ಳಿದ ŏḷḷida. A good, etc., man (ಶಾಲಿ, ಶ್ರೇಯಸ್, ಅಧೃಷ್ಟ, ಶಾಲೀನ, ಶಾರದ, ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಉದ್ಧ Hlâ.). ಒಳ್ಳಿದಂ (Śmd. 184; Abh. P. 11, 26). ಒಳ್ಳಿದರ್ (Śmd. 121). See its conjugation 257. 298. 121. ಒಳ್ಳಿದರೊಡನೆ ಇರ್ದುರ್, ಕಳ್ಳನ್ ಒಳ್ಳಿದನ್ ಅಕ್ಕುಂ; ಒಳ್ಳಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ, ಅವ ಶುದ್ಧಕಳ್ಳನೇ ಅಕ್ಕು (Sp.).

ಒಳ್ಳು ŏḷḷu. 1. = ಒರಲ್, etc. (C.). — ಒಳ್ಳುಕಲ್ಲು. = ಒರಳುಕಲ್ಲು. (C.).

ಒಳ್ಳು ŏḷḷu. 2. = ಬಳ್ಳು. An old jackal (R.; Tĕ. ವರಡು, ವರುಡು, ಓಡಿ; T., M. ಓರಿ).

ಒಳ್ಳೆ ŏḷḷĕ. 1. Goodness, etc. (see ಒಳ್ಳಿತು); (good, etc.). Its genitive is ಒಳ್ಳೆಯ or ಒಳ್ಳೇ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀಲಬೊಮ್ಮೆ (Bp. 14, 4). ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟವನ್ತ (Si. 352). ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ (B. 2, 14). ಒಳ್ಳೇ ಗುಣ (Si. 69). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ (70). ಒಳ್ಳೇ ಮಣ್ಣು (100). ಒಳ್ಳೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು (353). ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿಗೆ ಸುಳ್ಳೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). — ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆ rep. (B. 5, 197). — ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್. To do what is good or fit; to be befitting. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್ವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ Hlâ.). — ಒಳ್ಳೆದು. = ಒಳ್ಳಿತು q. v., ಒಳ್ಳೇದು. (C.). — ಒಳ್ಳೆಯಂ. -ಅಂ 3. A good, etc., man. ಒಳ್ಳೆಯನ್ ಇರದ ಊರು (Sp). — ಒಳ್ಳೆಯವನು. -ಅವನು = ಒಳ್ಳೆಯಂ. (C.). ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮಾನ ಹಳ್ಳೀಲಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಒಳ್ಳೆಯವಳು. -ಅವಳು. A good, etc., woman (C.; B. 5, 218). — ಒಳ್ಳೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಒಳ್ಳೆಯವಳು. (C.). — ಒಳ್ಳೇದು. = ಒಳ್ಳೆದು. (C.). ಒಳ್ಳೇದು ಕೆಡಕು (B. 5, 265). — ಒಳ್ಳೇ ನೀಲಿ. The common indigo shrub, Indigofera tinctoria Linn. (St. & Pl.). — ಒಳ್ಳೇ ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. = ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಒಳ್ಳೆ ŏḷḷĕ. 2. = ಉಳ್ಳಿ 2, ಹೊಳ್ಳೆ. A kind of amphisbaena (ರಾಜಲ ಡುಣ್ಡುಭ Hlâ., Nr., Mr. 401; My.; see ಉರಿಸಿಂಗಿ & ರಾಜಲ; Tu. ಒಳ್ಳೆ, a water-snake). ಉರಗೇನ್ದ್ರಂಗೆ ಸಮಾನಮ್ ಒಳ್ಳೆಯೆ? (Śš. 62). See ನೀರೊಳ್ಳೆ.

ಒಳ್ಳೆತನ ŏḷḷĕtana. = ಒಳ್ತನ. The state of being good, good conduct, propriety, etc. (C.).

ಒಳ್ಳೇತನ ŏḷḷêtana. = ಒಳ್ಳೆತನ. (My.; ಗುಣ, ನಲ್ಮೆ Cb.).

ಒೞಲ್ ŏḻal. = ಪೊೞಲ್. (J. 20, 26).

ಒೞ್ಕು ŏḻku. 1. To flow (ಪ್ರವಾಹ Śmd. Dh.; T., M. ಒೞುಗು; Tĕ. ಉಲುಕು; *cf.* ಉಗ್ಗು 3, ಒಡಿ 3, ಒಸರ್ 1).

ಒೞ್ಕು ŏḻku. 2. The torrent or strong current of a stream (ನದಿಪ್ರವಾಹಂ Śmd. I).

ಒೞ್ಗಲ್ ŏḻgal. The state of being joined or mixed. — ಒೞ್ಗಲ್ಸರಿ. A kind of rain (Rśv. 8, 112).

ಒೞ್ಗು ŏḻgu. 1. = ಒಗ್ಗು 1. To come or meet together, to unite, to assemble (ಸಮ್ಮೇಲನ Śmd. Dh.; *cf.* ಉಬ್ಬು 1, ಉೞುಗು 1, ಒದಗು 1, ಒಯ್ಯನೆ).

ಒೞ್ಗು ŏḻgu. 2. = ಒಗ್ಗು 2, ಒಗರ್ು. An assemblage, etc.

ಓ Ô

ಓ ô. 1. The fifteenth letter of the Alphabet. In MSS., prints, and vulgar language it is often found in the form of ವೋ or ವಾ, when initial (for ವಾ see *e. g.* ವಾಕರಿಕೆ, ವಾಜ, ವಾಟ, ವಾಟಿ). It arises from ಉ *e. g.* in ಕೋಡು, ತೋಡು (Śmd. 250).

ಓ ô. 2. (= ಒ 2). A contraction of ಉವ 2 (C.), *e. g.* ಪಡೋ, ಬೀೞೋ (= ಪಡುವ, ಬೀೞುವ, Si. 360). ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರಿಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ತನ್ನಿಚ್ಛೆ. — ಆಗೋ ಪೂಜೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ, ಊದೋ ಶಂಖ ಊದಿ ಬಿಡುವ. — ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋರು (= ಹೋಗುವವರು) ಇದ್ದರೆ ಸತ್ತ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದೇನು. — ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕೀಲಿ ಕೂತರೆ ಹೊಱೋರು ಯಾರು? (Prvs.; see ಉಣ್ಣೋರು s. ಕಣ್ಣುಗ; Prv. s. ಕೊಳ್ಳು 1). ನಡೆಯೋ (B. 5, 111), ಮಾಡೋದು (5, 317). 2, a contraction that appears in three forms of ಕೊಳ್ಳು 1, *i. e.* ಕೋ = ಕೊಳ್ಳು, ಕೋತ = ಕೊಳ್ಳುತ, ಕೋ = ಕೊಳ್ಳ (C.). *Cf.* ಚಲೋ.

ಓ ô. 3. = ಒ 4, q. v. (Śmd. 396. 68. 69). *Cf.* ಓಹೋ; Sk. ಓ. 1, in questions, etc. (396). ಎಡಱಿದನೋ? ಅವನ ನೊಸಲಕ್ಕರಂ ತೊಡೆದುದಕ್ಕುಂ! (69). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನೆ ಕೋಣ್ಟೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (69). ಬಿದ್ದನೋ? (Bp. 11, 44). ಎನ್ದೋ? (45, 33. 44). ಇದೇನೋ? (50, 24). ಅಱಿಯನೋ? (53, 33). ಎನ್ನ ದೋಷಕಕೆ ಆವುದೋ ವಿಧಿ? (60, 57). ಎನ್ನಂ ಕಾಣೆಯೋ? (20, 15). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೋ, ತಮ್ಮಾ? (B. 1, 11). ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ ತೀರಲಿಲ್ಲವೋ? (1, 11). ತಮ್ಮಾ, ನಿನಗೆ ದನ ಅನ್ದರೇನು ಗೊತ್ತದೆಯೋ? (1, 17). ನೀನು ಹೋಗ ತಕ್ಕವನೋ? (1, 25). ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಳೋ? ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (2, 7). ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಸುಖವೆನ್ದು ತಿಳಿದಾರೋ? (2, 44). ನೀನು ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೋ? (2, 48). ನಾಯಿಗಳು ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾವೋ? ಏನೋ? ಎನ್ದು, ಆ ಹಾರುವನಿಗೆ ಸಂಶಯ ತಟ್ಟಿತು (2, 53). ಏನಾಯಿತೋ, ಶಂಕರಾ? (3, 84). ಒನ್ದು ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ, ಇದ್ದನೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಎಮ್ಬುವ ಹಾಗೆ, ಸಿದ್ದೆ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (4, 135). ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋದನು, he has gone somewhere, to one place or another (C.). 2, in admiration, etc. ಎನ್ತೆನ್ತೋ! ಅಃ, ಕಬ್ಬಮ್ ಒಳ್ಳಿತ್ತಾಯ್ತು! ಎನ್ತೆನ್ತೋ! ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Śmd. 69). ತೊಲಗಿರೋ! (Bp. 21, 10). ಹೋಗಿರೋ! (51, 69). ಮಂಗಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ! (B. 1, 13). ಎನ್ಥಾ ಕೆಟ್ಟವನೋ ನೀನು! (2, 43). ಇವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಿಲ್ಲ! (3, 28). ಎಷ್ಟೋ ಮರಗಳಿಗೆ ಟೊಂಗೆಗಳೂ ಎಲೆಗಳೂ ಬಹಳ ಇರು

ವದಱಿನ್ದ ಅವುಗಳ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೀೞುತ್ತದೆ! (3, 36). ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು! (4, 223). — ಓ ಓ. = ಓಹೋ. O, o! (ಅಚ್ಚರಿ Čt. II, 103). — ಓಯೆನ್. To say o! to wonder; to encourage (Bp. 16, 11; 22, 53; 28 sum.; 28, 51. 53). — ಓಯೆನಿಸು. To cause to say o! (Bp. 22, 27). *Observe the following use of* ಓ: ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನೋವು ಆಗುವದೋ, ಅದಱನ್ತೆಯೇ ಈ ನೊಣಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 2, 44; C.). The ಓ may however be left out, see *e. g.* ಎನ್ತನ್ತೆ & ಎಹಗೆ, and *cf.* Šmd. 174.

ಓ ô. 4. To be attached to; to love; to be fond of; to be pleased with; to be kind (ಸ್ನೇಹ Šmd. Dh.; My. only in the P. p.; M., T. ಉವ; M. ಉವವಿ, love; *cf.* ಉಮ್ಮು 2, ಉಱುಗು 1, ಒಸೆ, ಓವು 2). P. p. ಓತು (Šmd. 287; Bp. 4, 18). ಓದತ್ತು (Šmd. 265). ಓಪ (Bp. 15, 15; 24, 39. 46; 57, 70; 60, 30). ಓವುತ್ತೆ (Ršv. 5, 44). ಓಪಂ (Šmd. 275). ಓವದೆ (Bp. 24, 84). ಓವ (Bp. 48, 23). ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗಳದು ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Šmd. 120 Mdb.). ಓತು ಸಾಕಿದ ದಾದಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312). See Bp. 29, 35; 38, 65; 39, 14; 40, 39; 41 sum.; 57, 7; Bh. 1, 10, 36; Râm. 1, 16, 29; J. 8, 5; 26, 11. 22. 23; Sp. s. ಧಾತು. — ಓಪಂ. A beloved man; a husband. See ಅಮರ್ದುವೆಣ್ಣೋಪ. — ಓಪಳ್. A beloved woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ನಲ್ಲಳ್, ಪ್ರಿಯತಮೆ Šm. 74). See Čh. v. 173; Ršv. 10, 10.

ಓ ô. 5. The initial ô that is connected with initial pô or hô, see *e. g.* ಓಗು 2, Tbh. ಓಮ, ಓರ್ 2, ಓರು 1, ಓಲ್ 1, ಓಲಿಸು, ಓಲು 1, ಓಟು 2.

ಓ ô. An interjection of calling (ಓ ಎನಿಪ್ಪ ನುಡಿ, ಒಬ್ಬರು ಕರದರೆ ಓ ಎನ್ದು ನುಡಿವುದು Nn. 154), of praising or reverencing (ನುತ, ಕೊಣ್ಡಾಟ 154) and of questionableness (ಸಂಶಯ, ಸನ್ದೇಹ 154).

ಓಕ ôka. = ಓಕಸ್. See ಅನೋಕಹ.

ಓಕರಿ ôkari. (fr. ಒಯಕ್). Vomiting; emitting (Tĕ. ಓಕರೆ; Mhr. ಓಕ). — ಓಕರಿಗೊಳ್. To vomit (Bp. 19, 51).

ಓಕರಿಕೆ ôkarikĕ. = ಒಗಡಿಕೆ, ಓಕರಿ, ಓಕಾಳ, ಓಗಡಿಕೆ, ವಾಕರಿಕೆ, ವಾಕಳಿಕೆ, ತೋಹಡಿಕೆ. Vomiting (ಒಗಡಿಸಿತು Kk. 54; ಉದ್ಗರ, ವಮನ Mr. 385; Bp. 3, 2; My.; ಉದ್ಗಾರ Si. 400; T. ಓಕ್ಕಾಳ, M. ಓಕ್ಕಾನ).

ಓಕರಿಸು ôkarisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. To retch, to vomit, to spit out; to emit; to dismiss (ಒಗಡಿಸು Šm. 60; My.; T. ಓಕ್ಕಾಳಿ). See Bp. 14, 10; 24, 12; 59, 4. 12; Râm. 6, 51, 27; Bh. 1, 9, 8; 8, 25, 5; Abhâ. 2, 12; J. 5, 31; 12, 45.

ಓಕರಿಸುಹ ôkarisuha. Vomiting (ಉದ್ಗಾರ, ಉದ್ಗ್ರಾಹ Nr.).

ಓಕಸ್ ôkas. = ಓಕ. *A dwelling, a house;* a refuge; pleasure.

ಓಕಸೌಕಸ ôkasaukasa. A sparrow (ಗುಬ್ಬಿ Mr. 172).

ಓಕಳಿ ôkaḷi. (fr. "ochre" ?). = ಓಕುಳಿ. A red liquid of various ingredients which is sprinkled or squirted upon persons at the hôḷi feast, at the close of a temple-festival, or at marriages (S. Mhr.).

ಓಕಾರ ô-kâra. The letter ಓ (Šmd. 11).

ಓಕಾಳ ôkâḷa. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (My.).

ಓಕುಳಿ ôkuḷi. = ಓಕಳಿ q. v. (C.; Grj. 3, 62; 4, 25; 10, after 98; Bh. 1, 10, 9; 7, 7, 45; Râm. 1, 16, 51; J. 14, 15). — ಓಕುಳಿ ಆಡು. To sprinkle the ôkuḷi on one another (Abh. P. 14, 200; My., also ಓಕುಳಿ ಚೆಲ್ಲು).

ಓಕೆ ôkĕ. A contraction of ಉವಕೆ, the dative form of a verbal noun formed of ಉವ 2 No. 2, such a noun at present appearing only in this case, *e.g.* ಆಡೋಕೆ, ನಡೆಯೋಕೆ, ಹೋಗೋಕೆ, ಬರೆಯೋಕೆ, ಮಾಡೋಕೆ, etc. (My.), ಉಮ್ಬೋಕೆ (in Prvs. s. ಅಮ್ಬು 4 and ಬಱಗಾಲ). See ವ 4, and *cf.* note ad ಅ 4. ಊರೆಲ್ಲ ಬೇಡೋಕೆ ಹೊಱಟರೆ ಕೊಡೋರು ಯಾರು? (Prv.).

ಓಗ ôga. Tbh. of ಓಘ (Šmd. 338).

ಓಗಟೆ ôgaṭĕ. = ಒಗಟು, etc. (My.; Bh. 8, 26, 17).

ಓಗಡಿಕೆ ôgaḍikĕ. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (V. 3, 9).

ಓಗಡಿಸು ôgaḍisu. = ಓಕರಿಸು, etc. (Šm. 60; T. ಓಂಗು, to lift up; to vomit; Tu. ಓಂಕಡೆ, heaving of the belly; retching).

ಓಗರ ôgara. (Tbh. of ಓದನ? or *cf.* ಪುಟ್ಟಿ?). Boiled rice (ಭಿಸ್ಸೆ, ಭಕ್ತ, ಅನ್ಧಸ್, ಅನ್ನ, ಓದನ, ಕಶಿಪು, ಆಹಾರ Nr.; ಕೂರ, ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214; ಕ್ರೂರ, ಕೂಱ್ Šm. 113; My.; Tĕ. ಓಗಿರ, ಓಹರ, ಓರೆಮು). ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾಸರ, etc., Nr.). ಓಗರದ ಗಂಜ (ಮಾಸರ, ಆಚಾಮ, ನಿಃಸ್ರಾವ Nr.). ಓಗರದ ಸೀಕು (ಭಿಸ್ಸಟೆ, ದಗ್ಧಿಕೆ Nr.). ಪ್ರಫುಲ್ಲಮಲ್ಲೀನವಪುಷ್ಪಮ್ ಓಗರದ ಕಮ್ಪುಗಳ ಆಗರವುಮ್ ಆಯ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳ್ (Čpr. 7, 49). See Bp. 8, 42; 12, 28; 58, 46; Bh. 1, 10, 14; ಮೇಲೋಗರ, ಹಾಲೋಗರ.

ಓಗು ôgu. 1. (= ಉಗು 1). ಕಿಡಿಕಿಡಿ ಓಗಿ (Ršv. 5, after 122).

ಓಗು ôgu. 2. = ಹೋಗು. To go (My.).

ಓಘ ôgha. = ಓಗ. *A stream, a current, a course of water* 2, *a heap; a multitude.* 3, *quick time in music.*

ಓಂಕಾರ ôm-kâra. *The mystic syllable ôm.* See Bp. 55, 50.

ಓಂಕಾರಿ ônkâri. N. (Grj. 10, 75).

ಓಜ ôja. = ವಾಜ. A teacher, a guru (ಆಚಾರ್ಯ Čt. I, 102; ವಿಪುಲವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ Kk. 35; ವಿಪುಲವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತ್ತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪಾತ Šm. 46; My.; Tĕ. ಒಜ್ಜ, ಓಜು; Tĕ. ಓಜೆವಾಡು, a priestling; a sacrificer to the village goddess; M. ಓಜ್ಜ, a Mârân Šûdra who beats the drum in temples; T. ಓಚ್ಚ, a sacrificer to the goddess Piḍâri). See ಬೋಟಿಯರೋಜ, ರಕ್ಕಸರೋಜ. **2,** an artificer: a carpenter, a blacksmith (My.), a goldsmith (Tĕ. ಓಜು, a goldsmith; T. ಓವ, an artificer = ಕಮ್ಮಾಳ; *cf.* the terms s. ಊಟಿಗ, ಒಯ್ಯನೆ, and see ಓಜೆ). ಕಾಲವುಮ್ ಎಮ್ಬ ಓಜಂ (Ršv. 11, 19).

ಓಜ ôja. 1. = ಓಜೆ 2. Tbh. of ಓಜಸ್. An elaborate style abounding with compounds (Kâvy. III, 1, A, 18-21).

ಓಜ ôja. 2. = ಓಜೆ 1. Odd; an odd number or line (Sk.; Čh.).

ಓಜಸ್ ôjas (ಓಜಸ್ಸು). = ಓಜ 1, ಓಜೆ 2. *Vitality, power, strength;* virility; energy. 2, *light, splendour, lustre.* 3, an elaborate style abounding with compounds (Kâvy. III, 1, A, 3). 4, manifestation, appearance. 5, support, stay. 6, water.

ಓಜಾಯಿಲ (ôjê-âyila). A man of propriety (? Šmd. 252).

ಓಜಿಸು ôjisu. To be properly or carefully performed (Bp. 31, 21; 35, 16).

ಓಜೆ ôjĕ. A row, a line, a range: a heap, a mass, an assemblage (Bh. 1, 10, 30; 6, 2, 5; Tĕ.; see T. s. ವರಸೆ);—regularity, order, propriety, suitableness; good sense (Tĕ. ಓಜೆ, ವಾಜೆ; see T. s. ಒಯ್ಯನೆ and ವರಸೆ). See Grj. 4, 123; Bp. 7, 30; 28, 30; 55, 7; Ršv. 6, after 11 (twice), 133 and 137; 13, after 61 and 91; Râm. 3, 7, 33; J. 5, 20. — ಓಜೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be deprived of propriety, etc. See Sp. s. ಮುಡದಿ. — ಓಜೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be tractable, etc. ಓಜೆಗೊಳ್ಳದ ಕುದುರೆ (ದುರ್ವಿನೀತ, ಶೂಕಲ Nr.). — ಓಜೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. Proper conduct to be deviated from (J. 21, 53). — ಓಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. A seizure or hold of order, etc. (Abh. P. 2, 11). — ಓಜೆವೆಱು. -ಪೆಱು. Propriety to take place: to be arranged in proper order (Čh. v. 104; Abh. P. 3, 107).

ಓಜೆ ôjĕ. 1. = ಓಜ 2. (Sk.; Čh.).

ಓಜೆ ôjĕ. 2. = ಓಜ 1. See ಅನೋಜೆ.

ಓಟ ôṭa. (fr. ಓಡು 2). = ವಾಟ 1. Running; a run; a race; speed, velocity; current of water (ರಂಹಸ, ಜವ, ರಯ, etc. Mr. 273; C.; Tu.; T. ಓಟ್ಟ). ಸ್ವರಿಂಗಳ ನೆಱೆದ ಓಟಂ (Grj. 9, 51). ಕುಣಿದೋಟ (ಪ್ಲುತ Si. 274). ಓಟಾ ಓಡಿದರೂ ಕಾಟ ತಪ್ಪದು.—ನೋಟವಿಲ್ಲದೆ ಓಟ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಾ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See B. 5, 13; ನಿಟ್ಟೋಟ.

ಓಟಗಾಱ ôṭa-gâṟa. A runner (C.).

ಓಟಿ ôṭi. = ಓಟೆ 1, etc. A half of a cocoa-nut shell (Mhr. ವಾಟೀ). See Prv. s. ಗಂಗೆ.

ಓಟು ôṭu. = ಓಸು, etc. (My.) ಓಟಕೆ = ಓಟರ್ಕೆ = ಅಪ್ಪಕೆ (My.). ಊಟಕೆ ಬಾರಪ್ಪ! ಅನ್ದರೆ ಓಟಕೇ ಮುನ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See ರವೋಟು.

ಓಟೆ ôṭĕ. 1. = ವಾಟೆ. A large jungle reed (My.; Tu. ಓಟ್ಟೆ, T. ಓಡ್ಡೆ, M. ಓಡೆ). — ಓಟೆಕಂಟಿ. A place on the Mercara Ghaut.— ಓಟೆಕೊಱಲು. A reed fife (My.).

ಓಟೆ ôṭĕ. 2. The tree Garcinia pictoria Roxb., the Mysore gamboge tree (ಅಮ್ಲವತಿ Mr. 139, o. r. ಅಮ್ರುವತಿ; Tu. ಓಟ್ಟೆ, ಓಟೆ). — ಓಟೆಪುಳಿ. ಓಟೆಹುಳಿ. Its fruit (My.; Tu.).

ಓಟೆ ôṭĕ. 3. (fr. ಒಡೆ 1). = ಒಟ್ಟೆ. A crack, a fracture, a hole (My.; T. ಓಟ್ಟೈ, Tĕ. ಓಟು; cf. ಓಡು 1). ಗಡಿಗೆ ಓಟೆ ಬಿತ್ತು (My.). See Prvs. s. ಕೋಟೆ, ತೇಟೆ, ನೋಟ.

ಓಟೆ ôṭĕ. 1. = ಓಟ, ಒಟ್ಟೆ, ವಾಟೆ 2. A half of a cocoa-nut shell (My.). 2, a seed pod of tamarind (J. 24, 35; My.), the shell of the wood-apple tree (My.), that of almonds (My.), etc.

ಓಟೆ ôṭĕ. 2. = ವಾಟೆ 1. The stone of a mango, etc. (My.; Mhr. ಬಾಠ, ಬಾಠಾ, ಬಾಠೀ).

ಓಡ ôḍa. A boat (ದೋಣಿ, ನಾವ್ಯ Mr. 407; My.; Tu., Tĕ., T.; M. ಓಡಿ, a large, long and narrow seaboat; cf. ಓಡು 1).

ಓಡಿಕೆ ôḍikĕ. Running (My.).

ಓಡಿಸು ôḍisu. To cause to run; to cause to flee; to drive away (C.; Bp. 22, 29; 36, 43; 42, 2; 61, 79; J. 14, 6; B. 4, 9. 123).

ಓಡು ôḍu. 1. (fr. ಒಡೆ 1). A fragment; a potsherd; an earthen pan; the brain-pan or skull; the shell of a tortoise (ಭಾಣ್ಡಶಕಲ Šmd. Dh.; ಕಪಾಲ Hlâ.; My.; T., M.; Tu. ಓಡಿಲ್, ಓಡು; Tĕ.: crack, chink, hole; defeat, loss). ಹಂಚಿನ ಓಡು (ಕರ್ಪರಾಂಶ, ಶರ್ಕರೆ Nr.). See Bp. 55, 21; 58, 60; ತಲೆಯೋಡು, ಸೋರೋಡು, ಹುರಿಯೋಡು. Plural once ಓಡ್ಗಳ್ (J. 11, 38). **2**, a potsherd-like person, a despicable person (Bp. 56, 30).

ಓಡು ôḍu. 2. To run; to flee (ಪಲಾಯನ Šmd. Dh., Šm. 93; C.; T., M., Tu., Tĕ.). ಓಡಿತ್ತು ಕಿನ್ನರಸೈನ್ಯಂ (Šmd. 266). ವಸಿಷ್ಠಮಹರ್ಷಿಗೆ ಅಂಜ ಕೊಣ್ಡು ನೂಱು ಭಾಗವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದದೆನ್ದು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೊಟಿ³ (Si. 93). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಓಡಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪ್ರದ್ರಾವ, ಅಪಯಾನ 296).—Commonly ಓಡಿ ಹೋಗು also: to go in a quick manner; and ಓಡಿ ಬರು also: to come in a quick manner.—ಓಡಿ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಡ, ಅಡಿ ತಪ್ಪ ಬೇಡ.—ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಓಡುವ ವನ ಕಣ್ಡರೆ ಅಟ್ಟುವವಗೆ ಘನ (Prvs.). See Bp. 46, 59; 47, 18; 50, 38; 52, 12; 54, 38; Ršv. 9, 30; Č. Bp. 4, 7; J. 2, 65; 17, 1; 28, 52. 53. — ಓಡಾಟ. -ಅಟ. Running about (C.). — ಓಡಾಡು. -ಆಡು. To run about (C.; B. 3, 40; 4, 60. 136). — ಓಡು ಓಡು. rep. (Bp. 60, 24; B. 2, 34; 3, 71; 4, 42; 5, 136). — ಓಡ್ಯಾಟ. = ಓಡಾಟ. (C.). — ಓಡ್ಯಾಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To drive away, etc. (C.). ಅಡಿ ಬನ್ದ ಕತ್ತೆ ಅಡಿಕೆ ತನ್ನ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಓಡ್ಯಾಡಿಸಿ ಒಡ್ಡಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಓಡ್ಯಾಡು. = ಓಡಾಡು. (C.; B. 3, 80; 5, 29; ಪರಿ G).

ಓಡು ôḍu. 3. Running; fleeing. See ಓಡುಕುಳಿ.

ಓಡುಕುಳಿ ôḍu-kuḷi. (Šmd. 239). A runner, etc.

ಓಡುವಿಕೆ ôḍuvikĕ. Running, etc. (ಉಡ್ಡೀನ Si. 178). ಹಾಯ್ದು ಓಡುವಿಕೆ (ವಲ್ಗಿತ 274).

ಓಡೆ ôḍĕ. = ವಾಡೆ. A broad burnt earthen hoop used for walling the inside of wells, one hoop being placed upon another (My.; T. ಉಱೈ; Tĕ. ಒರೆ; cf. ಊಡು 3);—such a hoop, when large, used as a receptacle for grain, etc. (My., T., Tĕ.);—a large store-vessel constructed of baked earthen rims piled one upon another (My., T., Tĕ.).

ಓಡೆ ôḍĕ. N. of a plant (ನೆಡೆ Mr. 134; Sk. ಓಡಿ, wild-growing rice).

ಓಡ್ರ ôḍra. N. of a people and country, the northern part of Orissa. (This Sk. term probably arose from the genitive plural of ಒಡ್ಡ 1: ಓಡ್ರದೇಶ = ಒಡ್ಡರ ದೇಶ).

ಓಡ್ರಪುಷ್ಪ ôḍra-pushpa. = ಉಡುಪುಷ್ಪ. *The China rose or shoe flower, Hibiscus rosa sinensis* Lin.

ಓಣ ôṇa. = ಒಣ 1, ಓನ 2. A contraction of ಉವಣ, the ಉ of which being either the ಉ of the base, as in ಹೋಗೋಣ, or the secondary ಉ mentioned s. ಉ 3 and ಉವ 2, as in ನಡೆಯೋಣ. See also ಓ 2. Forms with ಓಣ are used 1, *as verbal nouns* (C., declined except in the dative, My.). ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಇಱು ಕೊಳ್ಳೋಣವಾಯಿತು (B. 4, 156). ನಾಯಿಗಳ ಬದಱುವಿಕೆಗೆ ಬೊಗಳೋಣವೆನ್ದೂ,

ಸಿಟ್ಟನಿನ್ನ ಮಾಡುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಗುಱುಗುಟ್ಟೋಣವೆನ್ನೊ, ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 5, 28). ನನ್ನಿನ್ನ ಸುಮ್ಮನೇ ಇರೋಣವಾಗದೆ (5, 63). ಮಱಿಗಾಲ ಬರೋಣದಱಿನ್ನ (5, 64). ಹಾಡೋಣ ಬಾಱಿಸೋಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತ (5, 70). ಸರಕಾರ ಕೊಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣದಱಿನ್ನ (5, 107). ಇರೋಣದಱಿಂದ (5, 110). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕೀ ಹಚ್ಚೋಣ, ಮನೇ ಕನ್ನ ಹಾಕೋಣ (5, 268). ತಕ್ಕೊವ್ವೋಣ, ಬೆಜ್ಜ ಮಾಡೋಣ, ಆಡೋಣವು (Si. 388). Though used in books of S. Mhr., the forms with ಓಣ are not rûḍhi there. — 2, *as conveying the meaning of the first person plural of the imperative* (C.), *e. g.* ಓಡೋಣ! ಹೋಗೋಣ! (B. 1, 16); ನೋಡೋಣ! (2, 14); ಮಾಡೋಣಾ! (3, 82). Common S. Mhr. people use ಊನ or ಊನು in this case.

ಓಣಿ ôṇi. (fr. ಓರಣಿ). = ಓಳಿ. A continuous line, a row (T. ಒಳಿ; Tu.). **2,** a lane; an alley; a street (C.; Tĕ.; ಕೇರಿ G.). ಪಾತರದವರ ಓಣಿ (ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾತ್ರಯ G.). See B. 4, 185. 186; 5, 192. — ಓಣಿ ಓಣಿ. rep. (B. 2, 31).

ಓಣ್ಟೆ ôṇṭĕ. = ಒಟೆ 1, etc. ಬೊಮ್ಮಾಣ್ಡ ಒಣ್ಟೆ (Č. Bp. 47, 20).

ಓತ ôta. 1. (fr. ಓದು 1). = ಓತು 1, ಓದು 2. Reading. (Šmd. 246. 247).

ಓತ ôta. 2. = ಪೋತ, etc. (My.).

ಓತ ôta. = ಊತ. Woven; sewed; strung. See ನಸ್ಯೋತ.

ಓತಪ್ರೋತ ôta-prôta. Sewed or woven crosswise and lengthwise (Sk.); evenness, sameness (ಸಮತೆ My.); difference (ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ My.).

ಓತಿ ôti. A kind of lizard or chameleon; the lizard commonly called a blood-sucker, Lacerta cristata (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ Hlâ., Nr., Mr. 154; ದ್ವಿಜ, ಸರಟ Nn. 36; My.; Tu. ಓನ್ತಿ; T. ಓತ್ತಿ, ಓದಿ, ಓನ್ದಿ; M. ಓನ್ತು). See Prv. s. ನಾನು 1. — ಓತಿಕಾಟ. = ಓತಿ. (C.). ಓತಿಕಾಟಕ್ಕೆ ಬೇಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಓತಿಕೇತ. = ಓತಿ. (My.). — ಓತಿಕ್ಯಾಟ. = ಓತಿ. (My.; Si. 170). — ಓತಿಕ್ಯಾತ. = ಓತಿ. (My.).

ಓತು ôtu. 1. = ಓತ 1, etc. Reading; that has been read or studied: the vêda (ಪಱಿವಾತು, ಸುತಿ, ವೇದ Šs.; T., M. ಓತ್ತು).

ಓತು ôtu. 2. P. p. of ಓ 4.

ಓತು ôtu. 3. = ಅವಿತು, etc. (Bp. 18, 79).

ಓತು ôtu. *A cat.*

ಓತ್ವ ôtva. The letter ಓ (Šmd. 65. 132. 188. 250. 355; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಓದ ôḍa. = ವಾದ 1, q. v. (My. occasionally).

ಓದನ ôdana. *Boiled rice* (ಓಗರ Mr. 214; ಬ್ರಹ್ಮ, ಅತನ Nn. 79).

ಓದಾಳಿ ôdu2-âḷi. (Šmd. 239. 111). A person fond of reading (My.); a reader; a learned man (ಬಟ್ಟ Čt. I, 17; ಪಾಠಕ II, 39). See s. ನೇಱು.

ಓದಿಕೆ ôdikĕ. Reading (C.).

ಓದಿಸು ôdisu. To cause to read; to instruct in the šâstras (ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷೆ Šmd. Dh.). ಓದಿಸುವಾತ (ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ Hlâ.). ವೇದವನ್ನು ಓದಿಸುವವನು (ಅಧ್ಯಾಪಕ Si. 233). See Bp. 31, 28; 42, 5; 47, 32; 55, 45. 53. 54; J. 10, 15.

ಓದು ôdu. 1. To utter; to read; to recite; to study; to say (ಪಠನ Šmd. Dh.; ಉಚ್ಚರಿಸು Šmd. Cm. 38. 41. 140. 189; ಪೇಱ್ Šmd. 173; C.; T., M., Tu.; Tĕ. ಚದುವು; *cf.* Sk. base ವೋಚ್ of ವಚ್?). ಓದುವ ಅನುಕ್ರಮಂ (ಪಾಠಕ್ರಮಂ Šmd. 11). ಪೂರಯ್ಸಿ ವೇದವೋದಿದವಂ (ಅನೂಚಾನ Mr. 250); ಓದೆನ್ದು ಪೇಱುವನು (ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 251); ಮಿಗೆ ಓದಿದವಂ (ಪಾರಾಯಣ 252); ಓದುವ ಗೃಹ (ಶಿಕ್ಷಾಲಯ 197). ಓದುವ ಮಠ (ಮಠ, etc.); ವೇದವನ್ ಓದಿಪಾತನು (ಛಾನ್ದಸ Nr.). ಎಲ್ಲಾ ವೇದವನ್ ಓದಿದಾತನು ಅನೂಚಾನನ್ ಎಮ್ಬುದು; ಶ್ರೋತ್ರಿಯನು ಛಾನ್ದಸನ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ವೇದವನ್ ಓದುವಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಱುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು); ವೇದದ ಮೊದಲನ್ ಓದ ತೊಡಗಿದವನು (ತ್ರೈಕ್ಷ, etc. Nr.). ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು (ಪಾರಾಯಣ, etc. Hlâ.). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇದು ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿ ಎನ ಬೇಡ! ಇದ್ದಿಯವ ಕಾದಾತ ಯೋಗಿ! (Sp.). (ದುಷ್ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಯನ್) ಓದಿದೊಡೆ ಕಲ್ಲ ಮಾಲೆಯ ನಾದಂ (Grj. 1, 21). ಕರ್ಪುರದ ಕರಡಿಗೆಯ ಬಾಯ್ ತಪ್ಪದೆ ಓದುವನ ಬಾಯ್ (Sp.). ಓದಿದವನು ಛೇದಾ ತಿಳಿವಾನು. — ಓದೋದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಕ್ಕೋದು ಗಾಳ (Prvs.). See Šmd. 287; Grj. 2, after 106; Bp. 24, 33; 57, 21; Prll. 3, 5; Ršv. 4, 76; Ššv. 1, after 79; J. 8, 24; 30, 24. 50; Šm. 107; Dp. 87. — ಓದಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to read (C.). — ಓದಾಟ. -ಆಟ. Reading (My.). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದಾಟ ನಾಯ್ಯ ಒಡನಾಟ (Prv.). — ಓದು ಓದು. rep. (Šmd. 230). ಓದಿಯೋದಿ ಮರುಳಾದ ಕೋಚುಭಟ್ಟ (Prv.).

ಓದು ôdu. 2. = ಓತ 1, etc. Reading, etc. (C.). ಓದಿಂಗೆ ಓತಂ (Šmd. 246). ಏನೇನೋ! ಓದಿನ ಸರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (69). ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನ ಓದಿನ ಕಬ್ಬಮುನ್ ಓದವಿರ್ ಸುಧಾನಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ, ಸತ್ಕೃತಿಯ ಮುನ್ದೆ (Grj. 1, 26). ಆಚಾರದ ಓದಿನ ನೆಱವಣಿಗೆ (ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ Hlâ.). ಓದಿಲ್ಲದಂ (ಅನಧ್ಯಾಯ, ನಿರಾಕೃತಿ Mr. 253). ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಓದು ಕಲಿಯುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 18). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದಲ್ಲ (*i. e.* ಅಲ್ಲದದು), ಬೆಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಲ್ಲ, ಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡವು ಬನವಲ್ಲ; ಇವು ಮೂಱು ಲೆಕ್ಕದೊಳಗಲ್ಲ (Sp.). See Bp. 9, 18; 57, 74; Sp. s. ಅಕ್ಕರ. — ಓದು ಗೀದು. reit. (Bp. 53, 61; My.). — ಓದುಳ್ಳಂ. -ಉಳ್ಳಂ. (Šmd. 242). A man of extensive reading.

ಓದುಗಾಱ ôdu-gâṟa. = ಓದುಂಗಾಱ. (My.).

ಓದುಂಗಾಱ ôdu-ṅ-gâṟa. (Šmd. 236). A reader; a student; a clever reader.

ಓದುವಿಕೆ ôduvikĕ. Reading, etc. (ನಿಪಾಠ, ಪಾಠ Si. 397; see also 251).

ಓನ ôna. 1. A contraction of ಉವನ in the genitive masculine (My.), *e. g.* ಬಡಿಯೋನ (*i. e.* ಬಡಿಯುವನ = ಬಡಿಯುವವನ) ಹತ್ತರ ಬಡತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಓನ ôna. 2. = ಓಣ. A contraction of ಉವನ, *e. g.* in ಹೋಗೋನ! (My.).

ಓನಾಮ ô-nâma. = ಓನಮಾನ. The name or mantra that begins with ಓ, *i. e.* ಓ ನಮಃ ಶಿವಾಯ (C.). 2, a name of the alphabet of which formerly the letter ಓ (as a salutation) was first taught to write (C.; Tĕ.).

ಓಪ ôpa. = ಓವ 1. The present relative participle of ಓ 4, q. v.

ಓಪಾದಿ ôpâdi. (fr. ಓಲ್ 1). Likeness, similarity (C.; Tĕ.; Tĕ. ಓಪು, to fit, to suit; ಓಲುಪು, ಪೋಲುಪು, to compare). ಕಣ್ಣ ಕಸವಿನ ಓಪಾದಿಯವನು (ದ್ವೇಷ್ಯ, ಅಕ್ಷಿಗತ Nr.). ತಾಯಿಯ ಓಪಾದಿಯಲಿ (Bp. 15 sum.). ತಾಯೋಪಾದಿಯಲಿ (25, 7). ಕಡಲಿನೊಳು ದ್ವೀಪದ ಓಪಾದಿಯಾಗಿ ಇರುವ ವಿಮಾನು (Si. 88).

ಒನ್ದು ಮನೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ (B. 4, 59). ಗುಡುಗಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ (4, 91). See Si. 114. 117. 204.

ಓಬಿಕಾಲ ôbi-kâla. A long time past (My.; H.).

ಓಮ್ ôm. The syllable ôm. 2, *yes.*

ಓಮ ôma. = ಓಮು, ಓವ 2, ಓವು 1, (ವಾದಕ್ಕಿ), ವಾಮ, ಯೋಮ, ಹೋಮ. Bishop's weed, Ligusticum (or Ptychotis) ajwaen Roxb. (My.; ಖರಾಶ್ವೆ, ಕಾರವಿ, ದೀಪ್ಯ, ಮಯೂರ, ಲೋಚಮಸ್ತಕ Si. 149; Tu., T., M.; Tĕ. ಓಮ, ವಾಮು; Mhr. ಓಂವಾ). ಓಮ ತಿನ್ದ ಕತ್ತೇ ಹಾಗೆ.—ಓಮ ತಿನ್ದರೆ ಕ್ಷಾಮ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಓಮ ôma. 1. Favour, kindness; assistance (Bp. 43, 86; Sk. ಓಮನ್; *cf.* ಓ 4).

ಓಮ ôma. 2. Tbh. of ಹೋಮ. (My.).

ಓಮಾನ ômâna. A vulgar Tbh. of ಒನಾಮ (S. Mhr.).

ಓಮು ômu. = ಓಮ, etc. — ಓಮುಕಾಳು. The seed of Bishop's weed (ಅಜಮೋದೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ, ಯವಾನಿಕೆ, ಅಜಾಮೋದ Si. 158; ದೀಪಕ 406).

ಓಯಿ ôyi. An interjection used in calling: O! oh! ho! hallo! (ಸಮ್ಬೋಧಿಸಿ ಕರೆಯುವದು Si. 472; C.; Tĕ., Tu.; T. ಓಯ್).

ಓರ್ ôr. 1. = ಒರ್, when meeting with a vowel (Šmd. 213). One, etc. (T., Tĕ.). — ಓರಡಿ. -ಅಡಿ. One foot (Č. Bp. 19, 34). — ಓರನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. Just like the one; in the same manner; just as before; always alike; habitually; fitly (ಒನ್ದೆ ತೆಱಂ Čt. II, 73). ಅಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿಮ್ಬುವಂ (ಶಾಷ್ಕುಳ Mr. 231). See Čh. v. 224; Bp. 6, 22; 13, 12; 14, 19; 18, 12; 26, 40; 39, 4; 40, 7. 34; 41, 15; 46, 49; 47, 32; 50, 53; Mr. 99. 157. 197. 472; Šm. 106. 116. 119; Grj. 9, 1; Ršv. 5, 29. 130; 13, 70; 14, 53; J. 32, 32. — ಓರನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. Being of one and the same kind (adj., Abh. P. 2, 9); similarity (Abh. P. 15, after 45; Grj. 10, after 45). — ಓರೆಂಜಲ್. -ಎಂಜಲ್. (Šmd. 214). One, or an, impure remnant of food. — ಓರೆಲೆದಾವರೆ. -ಎಲೆ-ತಾವರೆ. A perennial herb, Ionidium suffruticosum Ging. (St. & Pl.). — ಓರೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಒನ್ದೊನ್ದು. (Šmd. Cm. 368; see Šmd. 219). — ಓರೊರ್ಮೆ. -ಒರ್ಮೆ. = ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ. (Ršv. 4, 121). — ಓರೊರ್ವ. -ಒರ್ವ. = ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ. (Bp. 9, 29; Č. Bp. 47, 14).

ಓರ್ ôr. 2. ಓರು. = ಪೋರ್ 3. A hole (My.).

ಓರ ôra. = ಓರೆ, ವಾರ 1, q. v. Declivity, sloping; sideways, etc. (My. in compounds; T., M. ಓರ, ವಾರ; Tĕ. ಓರೆ, ವಾರೆ); side, edge, margin, brim (My.; T., M., Tĕ.). — ಓರಪಾಕೆ. = ಒಪ್ಪಾರು. (My.; Tĕ.). 2, a verandah (My.; Tĕ.). — ಓರಪಾಕು. = ಓರಪಾಕೆ. (My.).

ಓರಗಿತ್ತಿ (ôragĕ-itti). = ವಾರಗಿತ್ತಿ. A husband's brother's wife (My.; T. ಓರಗತ್ತಿ, ಓರಾತ್ತಾಳ್, ಓಯ್ಪಿಡಿಯಾಳ್). ಓರಗಿತ್ತಿಯರು (ಯಾತೃಗಳು Si. 191).

ಓರಗೆ ôragĕ. (fr. ಓರ್ 1). (Šmd. 16, c. r. ಓರಿಗೆ). = ಓರಿಗೆ, ವಾರಿಗೆ. Equality (of age, etc.); similarity; a match (Ršv. 5, 126; My.). ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಸುಪ್ರತೀಕಮ್ ಓರಗೆ (Šmd. 159). ಓರಗೆಯ ಗೆಳೆಯ (ಸ್ನಿಗ್ಧ G.). — ಓರಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be on a par with, etc. (Ršv. 4, 76). — ಓರಗೆಯವ. -ಅವ. A man of the same age (My.; ಸವಯ, ಸವಯಸ್ಕ G.).

ಓರಡಿ ôraḍi. = ವಾರಡಿ. Sloping, declivity (My.). 2, variance, difference or unevenness in scales (My.; Tĕ. ವಾರೆ). — ಓರಡಿ ಕಟ್ಟು. = ಶೇರು ಕಟ್ಟು. (My.).

ಓರಣ ôraṇa. (fr. ಓರ್ 1). A line, a row (Bh. 1, 12, 8; 2, 13, 17; Č. Bp. 5, 5; J. 3, 17; 12, 44; 30, 2). — ಓರಣಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To form or take the shape of a line (Ššv. 1, after 79). — ಓರಣವಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. = ಓರಣಂಗೊಳ್. Ššv. 1, after 79).

ಓರಣಿಸು ôraṇisu. To form, or be in, a row (Bh. 8, 23, 43);—to put in a row (Bh. 1, 10, 25).

ಓರಿಗೆ ôrigĕ. = ಓರಗೆ, q. v. (My.). ಈ ರಾಜಪುತ್ರರು ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯ ಓರಿಗೆಯವರು (B. 4, 5). ನಿನ್ನ ಸಂಗಡದ ಓರಿಗೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆಯೊ? (Bp. 14, 26). ನಿಮ್ಬಿಯಕ್ಕನ ಮಗನ ಓರಿಗೆಯೋ? (47, 37).

ಓರು ôru. 1. = ಹೋರು. To fight (My.).

ಓರು ôru. 2. (= ಒಣರ್). To think, to ponder, to consider, to inquire (M. ಓರ್, T. ಓರು; R.).

ಓರೆ ôrĕ. (fr. ಓಲು 3; or fr. ಓರ್ 1: one-sidedness?). = ಓರ, etc. The state of being aslant, leaning, oblique, sloping, bending, going sideways; declivity (My.; Te.); crookedness (My.); wrongness (My.); variance (Bp. 54, 11). See Bp. 6, 2; 25, 26; 28, 49; 40, 58; 43, 85; 52, 44; 54, 11; Šm. 29; Râm. 6, 14, 23; Bh. 2, 4, 10; 2, 13, 41; Si. 288. ತಲೆಯನ್ನು ಓರೆ ಮಾಡಿ (B. 3, 11; 5, 25). See Prv. s. ಕುಣಿ 3. — ಓರೆಕಿವಿ. A bent, crooked ear (C.). — ಓರೆಕೆಯ್. A bent, crippled hand (C.). — ಓರೆ ಕೋರೆ. reit. (My.). — ಓರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A tie bending to one side: a way of tying the turban sideways to cock with it (C.). — ಓರೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that looks obliquely, a squint-eye (C.);—a look of disfavour (My.). — ಓರೆಚಪ್ಪರ. A roof that deflects to one side (C.). 2, a pent-roof (My.). — ಓರೆದುಱುಬು. -ತುಱುಬು. A turubu that stands to one side (J. 26, 9; C.). — ಓರೆ ಪೋರೆ. reit. (J. 26, 62; My.). — ಓರೆಮೂಗು. A crooked nose (My.). — ಓರೆಮೋಱೆ. A wry face (C.). — ಓರೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become crooked, to be bent (C.);—to go or step to one side or aside (C.). — ಓರೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To bend to one side (Abh. P. 13, 69).

ಓಱೆ ôṟĕ. (Tĕ. ಓರು, the red painting upon the lower part of a house used as a decoration).

ಓಱೆಗಾಱ ôṟĕ-gâṟa. A painter (ರಂಗಜೀವ, ಚಿತ್ರಕೃತ್ Hlâ., MS. ವ್ಯಾಱೆಗಾಱ).

ಓಲ್ ôl. 1. = ಒಲ್ 2, etc. (Tĕ. ಓಲು, ಪೋಲು, to resemble; see ಪೋಲ್ 1 & 2). ಮಿಕ್ಕರೋಲ್ (Mr. 7). ರಾಜ್ಯ ಜೇಂಕೊಡನೋಲ್ ತುಮ್ಬಿ ತುಳುಂಕೆ (Šš. 96). See Grj. 4, 95; J. 28, 1. 28.

ಓಲ್ ôl. 2. ಓಲು. (= ಒವಲ್ fr. ಓ 4). (Tĕ. ಓಲಿವಿಂಕೆ, friendship). — ಓಲಾಟ. -ಆಟ. Affection, friendship (My.). — ಓಲಾಡು. -ಆಡು. To have affection for, to love (My.).

ಓಲ್ ôl. 3. ಓಲು. (Tĕ. ಓಲೆ, bathing, playing in water; ಓಲಲಾಡು, ಓಲಾಡು, ಓಲ್ಲಾಡು, ಓಲ್ಲಲಾಡು, to gambol, to revel; to gambol in water; to bathe; *cf.* the terms s. ಒಸೆ?). — ಓಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to play in water or to bathe, to cause to revel, etc. See Bp. 8, 59; 13, 27; 20, 7; 22,

63; 36, 50; 41, 18; 46, 74; 47, 3; 55, 47. — ಓಲಾಡು. -ಆಡು. To move to and fro, or sport, in water; to swim, to bathe; to revel (ಜಲಕೇಲನ Šmd. Dh.). See Abh. P. 3, 132; Bp. 3, 9; 5, 11. 43; 6, 25; 31, 30; 43, 77; 55, 2; J. 5, 14; 28, 54. — ಓಲಾಡು ಓಲಾಡು. rep. (Bp. 53, 3).

ಓಲ್ ôl. 4. (= ಓಲು 3). — ಓಲಾಟ. -ಆಟ. Swinging or dangling about (ತೂಗು Čt. I, 71, o. r. ಅಲ್ಲಾಟ; *cf.* ಒಲೆ 2, ಓಲು 3).

ಓಲಗ ôlaga. 1. = ವಾಲಗ 1. Service, homage; an assembly; a levee; an audience; a durbar (My.; Tĕ., Tu.; T. ಒಲಕ್ಕ; M. ಓಲಕ್ಕ, splendour, majesty). ಓಲಗದ ವಿನಿಯೋಗಭೇದ ಕರಣ, ಸಭಾಭೇದ Nn. 108). See Šmd. 13. 63. 157; Grj. 2, after 106; Bp. 5, 43. 71; 10, 1; 24, 50; 37, 52; 47, 9. 41; 53, 12. 33. 34; 61, 31; Č. Bp. 47, 14; Râm. 6, 13, 4. 5; Bh. 1, 8, 34. 48; 2, 13, 31; J. 2, 51; 3, 32; 16, 23; B. 4, 126. See ಒಡ್ಡೋಲಗ, ಪೇರೋಲಗ. — ಓಲಗ ಈ. To hold a public levee or council; to pay homage, to be in attendance; to form an assembly, to meet together. See Bp. 26, 23; 51, 79; 52, 37; 53, 32. — ಓಲಗಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. = ಓಲಗ ಈ. See Bp. 10, 33; 36, 50; 37, 2; 55, 10; Rsv. 13, after 61; Č. Bp. 3, 6; 47, 13. See ಪೇರ್-. — ಓಲಗಂ ಪರಿ. A court, levee, etc. to disperse (Bp. 54, 83). — ಓಲಗವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To join, or be in company with, an assemblage (Bp. 5, 19; 50, 18). — ಓಲಗಶಾಲೆ. A royal court; a hall of audience; a levee room (Rsv. 12, 41; Šsv. 1, 69; Č. Bp. 5, 49).

ಓಲಗ ôlaga. 2. = ವಾಲಗ 2. A hautboy (My.).

ಓಲಗಾರ್ತ ôlaga-ârta. Desire of paying homage (Râm. 6, 53, 75).

ಓಲಗಿಕಾಱ ôlagi-kâṟa. A servant; a follower (ಅನುಜೀವಿ, ಸಹಾಯ, ಸೇವಕ, ಅನುಚರ, ಅನುಗ Hlâ.).

ಓಲಗಿಸು ôlagisu. = ಓಲಯ್ಸು, ಓಲವಿಸು. To serve; to pay homage to; —to assemble, to bring together (Abh. P. 10, after 36). ಓಲಗಿಸುವವನು (ಸೇವಕ, ಅರ್ಥನ, ಅನುಜೀವಿ Nr.). ಕಿವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತ ಕೋಕಿಲರವದೆ ಒರ್ಮೆ, ಶುಕಸ್ವರದೆ ಒರ್ಮೆ ಮೂಡಿಗಿಂ (Čpr. 7, 48). ವೂರಹರನಂ ಬಹುಯುಗಂಗಳೊಳ್ ಓಲಗಿಸಿದಂ (Bp. 54, 41). See Abh. P. 6, 153; Bp. 1, 41. 42. 43. 52; 10, 31; 51, 1. 11; Bh. 1, 8, 7. 35; 2, 13, 15; Šsv. 1, after 79.

ಓಲಯ್ಸು ôlaysu. = ಓಲಗಿಸು, etc., (ಅಲಯ್ಸು 2). (ಅರಸನ) ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ ಅಱಿದು, ಹತ್ತೆವಿಡಿದು, ಓಲಯ್ಸು! (Sp.). ಅನವರತಮ್ ಅಗಲದಲೆ ಜನಪತಿಯನ್ ಓಲಯ್ಸು! (Sp.). See Grj 10, 40; Bh. 1, 8, 60; J. 4, 60; 6, 47; 24, 6; Bp. 5, 11; 10, 26. 30; 43, 42; 54, 68; 61, 30. 57. 2, to assemble (v. i., Č. Bp. 47, 38). 2, to be surrounded or accompanied (Č. Bp. 5, 8).

ಓಲವಿಸು ôlavisu. = ಓಲಗಿಸು. See Bp. 21, 7; 29, 31; 51, 63; 52, 49.

ಓಲಿಸು ôlisu. = ಪೋಲಿಸು, etc. (My.).

ಓಲು ôlu. 1. = ಪೋಲ್ 1, etc. To resemble (My.; see ಓಲ್ 1.).

ಓಲು ôlu. 2. = ಒಲ್ 2, etc. Also: a bail, a security, a surety, a pledge; a hostage (My.; *cf.* ಪೊಣೆ). — ಓಲಾಗು. -ಆಗು. To become bail or surity; to become a hostage (My.). — ಓಲಿಡು. -ಇಡು. To give as a pledge or security; to give a hostage (My.). — ಓಲು ಕೊಡು. = ಓಲಿಡು. (My.).

ಓಲು ôlu. 3. = ವಾಲು 1, etc. To bend (v. i., My.; Tĕ. ವಾಲು, ವ್ರಾಲು); to slope, to slant (My.; Tĕ.); to hang, to dangle (Tĕ. ವೇಲು, ವ್ರೇಲು; see ಓಲ್ 4).

ಓಲುಗಾಱ ôlu-gâṟa. A male bail, security or bondsman; a male hostage (My.).

ಓಲುಗಾರ್ತಿ ôlu-gârti. A female bail, etc. (My.).

ಓಲೆ ôlĕ. = ವಾಲೆ. A leaf of a palmyra-tree, especially one of the talipot or fan-palm, Corypha umbraculifera Lin., a cadjan leaf used to write on with an iron style (ಪತ್ರ Mr. 359; C.; M., Tu.; T. ಓಲೈ). **2**, a coil of palmyra leaf occasionally worn as an ornament in the lobe of a female's ear (Tu.; My. as ಬಿಚ್ಚೋಲೆ). **3**, an ear-ring of gold, etc. worn in the lobe of the ear of a female whose husband is alive (C.). **4**, an umbrella-shaped awning over a cart (S. Mhr.). ಕಿವಿಯ ಓಲೆ (ತಾಡಕ, ತಾಲಕ, ತಾಲಪತ್ರ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlâ., Nr.). ಕರ್ಣದ ಓಲೆ (ತಾಲಕ, ತಾಲಪತ್ರ Mr. 337). ಕಿವಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಓಲೆ (ಕರ್ಣಿಕೆ Si. 218). ಓಲೆಗಳ ಮೂಟ್ಟಿವಂ (ಪತ್ರಿಕ Mr. 377). ಬರೆಯದ ಓಲೆ (ಅಲೇಖ Nn. 96). ತಾಳೀ ಓಲೇ ಮರ, the palm Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲ Si. 166). ಭೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ತ್ವೈರಿಣಿ ಹೋಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಕಿವಿಯ ಓಲೆಯ ಮೌಕ್ತಿಕಪತ್ರಮೋ? (Lilv. 3, 4). ಯಾವರಸವನ್ ಊಡಿದ ನಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ, ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಣಿವೆಣ್ಣಿತಿಯರ್ (Râghč. 17, 65). ಮೂಱು ದಿನದ ಬಾಟ್ಸಿಗೆ ಆಱು ಜೋಡು ಓಲೆ (Prv.). See ಬಿಚ್ಚೋಲೆ, ಸುತ್ತೋಲೆ, etc.; Grj. 10, 40; Bp. 5, 52; 11, 43; 14, 4; 50, 36; 53, 16. 17; Rsv. 5, 110; Prv. s. ಮುಣ್ಡೆ. — ಓಲೆಚನ್ದ್ರಿಕೆ. A coil of written palm leaf (My.). — ಓಲೆಚಳತುಮ್ಬು. A ôlĕ ear-ring to which a čaḷatumbu is attached (C.). — ಓಲೆಜಿಮಿಕಿ. = ಓಲೆಚಳತುಮ್ಬು. (My.). — ಓಲೆತಿರಗಣಿ. The screw of an ear-ring (C.). — ಓಲೆತಿರುಪು. = ಓಲೆತಿರಗಣಿ. (My.). — ಓಲೆಪುಸ್ತಕ. A book of cadjan leaves (C.). — ಓಲೆಯ ಗಿಡ. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲಿ Si. 166), the leaves of which are at present also used for making writing-leaves (My.). — ಓಲೆಭಾಗ್ಯ. The good fortune of a female to wear an ôlĕ as a sign of her husband being still alive (My.). — ಓಲೆಯ ಮರ. (Č. Bp. 47, 45). The talipot palm; the palmyra tree (My.). — ಓಲೆಸರಪಣಿ. An ear-ring to which a small ornamental chain is attached (My.).

ಓಲೆಕಾಱ ôlĕ-kâṟa. = ವಾಲೆಕಾಱ. A servant in the employ of government (or private persons) who carries letters, etc. (ಸೇವಕ, ಅನುಗ, etc. Mr. 441; C.; *cf.* ಓಲಗಿಕಾಱ). ನೀಲ ಬಾಲಕಗೆ ಚನ್ದ, ಕೋಲು ಓಲೆಕಾಱಗೆ ಚನ್ದ (Prv.).

ಓವ ôva. 1. = ಓಪ. (Bp. 48, 23).

ಓವ ôva. 2. = ಓಮ, etc. (ಖುರಾಶ್ವೆ, ಕಾರವಿ, etc. Nr.).

ಓವರಿ ôvari. (Tbh. of ಉಪಗೃಹ). An inner apartment or chamber (ಅಪವರಕ, ಗರ್ಭಗೃಹ Hlâ.; ಉಪಗೃಹ, ಗರ್ಭಗೃಹ Mr. 195; ಕೋಣೆ Kk. 71, Šm. 60; ಗಳನ್ತಿಗೆ, ಕೋಣೆ Šs., MS. ಗೋವರಿ; Abh. P. 10, 8. 9; Tĕ.; Mhr. ಓವರೀ, a term for the several apartments under the arcade which is erected

along the course of the enclosing wall of a temple). ಅರಲ್ದ ತಾವರೆಯೆಲೆಯ ಪಲಗೆಗಟ್ಟಿನ ಓವರಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92).

ಓವು ôvu. 1. = ಓವೆ 2, etc. (My.). — ಓವುಕಾಱು. = ಓಮುಕಾಱು. (Si. 149).

ಓವು ôvu. 2. To take care of, to guard, to protect, to cherish, etc. (ಪಾಲನ Šmd. Dh.; Tĕ. ಓಮು; T., M. ಓಮ್ಬು; *cf.* ಓ 4). See Grj. 2, 60; 10, 98; Bp. 1, 15. 60; 10, 5; 22, 53; 37, 5; 43, 81; 46, 47; 49, 38; 50, 4; 55, 14; 57, 63; Mr. 340; Rśv. 1, after 135; J. 2, 3; 29, 23.

ಓಷ ôsha. *Burning, combustion.* See ತ್ರಿಕಟುಕ.

ಓಷಧಿ ôshadhi. A plant, a herb. 2, *an annual plant,* one that dies after becoming ripe.

ಓಷಧಿಪ್ರಸ್ಥಪುರ ôshadhi-prastha-pura. N. of a mythic town, the town of Himavat (Grj. 2, 102).

ಓಷಧೀಶ ôshadhi-îśa. Who presides over the plants: *the moon.*

ಓಷಧೀಶ್ವರ ôshadhi-îśvara. = ಓಷಧೀಶ. (Rśv. 12, 13).

ಓಷ್ಟ ôshṭa. N. of a plant (ಬಿಱ್ಱಲ್ Mr. 121). 2, = ಓಷ್ಠಿ, q. v. (ಬಿಮ್ಬ, ತುಣ್ಡಿಕೆ, ತೊಣ್ಡೆ Mr. 127, two MSS. ಓಷ್ಟಿ).

ಓಷ್ಟ್ರೆ ôshṭrĕ. (= ಉಷ್ಟ್ರ). A camel (ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ, ವಾರಣ Nn. 99; My. ಓಷ್ಟ್ರ).

ಓಷ್ಠ ôshṭha. The upper lip; *a lip in general* (ಸಮ್ಬುಮ, ತುಟಿ Nn. 63).

ಓಷ್ಠಪಾನ ôshṭha-pâna. A kiss (ಚುಮ್ಬನ, ವದನಕೂಟ, ಮುದ್ದು Mr. 330).

ಓಷ್ಠಿ ôshṭhi. = ಓಷ್ಟ No. 2, q. v. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb.

ಓಷ್ಠ್ಯ ôshṭhya. Labial.

ಓಷ್ಠ್ಯಸ್ವರ ôshṭhya-svara. The vowels u, û, ô, au (Šmd. Cm. 66).

ಓಸರ ôsara. = ವಾಸರ, ವಾಸರು, ವಾಸರೆ. Going or bending to one side, sloping, slanting (as a wall), being unsatisfactorily counterpoised, as the burdens on an ox's back, etc. (My.); — an unsatisfactorily balanced burden (Č. Bp. 47, 46).

ಓಸರಿಕೆ ôsarikĕ. The state of bending to one side, etc. (Râm. 6, 10, 5).

ಓಸರಿಸು ôsarisu. To go to one side, side-ways, aside, or out of the way; to turn aside, to draw back, to retreat, to withdraw; to give way, to yield; to go away; to be removed; to keep aloof; to hesitate; to stop (ಅಪಸರಣ Šs.; Tĕ. ಓಸರಿಂಚು, ಓಸರಿಲ್ಲು, ಓಹಟಿಂಚು, ಓಹರಿಂಚು, ಓಸಿಲು = ಓಡು, ತೊಲುಗು; T. ಒಂಜರಿ; *cf.* T. ಒದುಂಗು, ಒಡುಂಗು, & ಉಡುಗು 1, ಒದಗು 1). ಓಸರಿಸಿ ನಡೆಯದಿರೆ (ಅನಿಲಂ) ತೂಣ್ಯಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 53). ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡನೆ ಓಸರಿಸಿದನ್ ಅಲ್ತೆ ಕನ್ತು? (Šmd. 16). ಕುತ್ತಮ್ ಓಸರಿಸಿದಂ (ಎಟ್ಟಿತ್ತಂ Šmd. I). See Bp. 1, 21; 8, 8; 9, 20; 17, 16; 27, 9; 28, 52; 40, 33. 47; 42, 9; 48, 29; 49, 10; 50, 37; 51, 50; 52, 16; 53, 19; 55, 4. 30; 59, 15; Râm. 6, 12, 34; Bh. 2, 13, 39; J. 5, 34; 30, 51. 2, to put to one side or aside; to remove; to quit, to abandon (ಅಪಾದಾನ Šmd. Dh.; Tĕ.). ಮೇಲುದಱ ಸೆಱಗನ್ ಓಸರಿಸುವನ್ತಿರೆ (Šmd. 135). See Grj. 10, 89; Bp. 2, 12; 4, 67; 18, 7; 20, 20; 36, 51; 42, 32; Rśv. 10, 6; Šśv. 1, 40; J. 5, 60; 11, 19; 13, 24; Râm. 28, 8.

ಓಸು ôsu. = ಓಟು, ಅನಿತು, ಅಷ್ಟು, etc. (My.). See ಠವೋಸು.

ಓಸುಗ ôsuga. = ಓಸುಗರ, ಓಸ್ಕರ. Cause, reason, sake; (on account of; T. ಓಜ, ಓಜರ, cause, reason, sake; see ಒಯ್ಕುನೆ). ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಗೋಸುಗ ತನ್ದ ಉದಕ (ಪಾದ್ಯ Nr.). ಭಕ್ತಿಗೋಸುಗ (Bp. 43, 54). ಕರದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಹದನನ್ ಅಱುಪಲ್ ಓಸುಗ (Č. Bp. 57, 88). See Bh. 2, 13, 38; 4, 6, 26; J. 4, 60; 18, 55; 23, 11. 42; Dp. 151, 3. *Cf.* ಕೋಸಕೆ, etc.

ಓಸುಗರ ôsugara. = ಓಸುಗ, etc. ಅದಕ್ಕೋಸುಗರ (ತಾದರ್ಥ್ಯ, ಅನ್ತರ Nr.).

ಓಸ್ಕರ ôskara. = ಓಸುಗರ, etc. (My.). ಅತಿಥಿಗೋಸ್ಕರ ಇರ್ದ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಆತಂಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆಯಲ್ಲಿಯುಮ್ ಅತಿಥ್ಯ ಎನಿಸುಗು; ಕಾಳೆಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಏಱುವ ರಥವು (ಪುಷ್ಪರಥ); ಆನೆ ಹಿಡಿಯಲ್ ಓಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪುಗುೞಿ (ವಾರಿ Nr.). ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ (Si. 112). See Si. 55. 243. 274. 294. 453; B. 3, 34. 93.

ಓಹಿಲ ôhila. = ಓಹಿಳ. N. of a man (Sk. ಓಹಲ). See Bp. 9, 37; 43 sum.; 43, 16. 18. 22; 44 sum.; 44, 15. 35.

ಓಹಿಳ ôhiḷa. = ಓಹಿಲ. See Bp. 43, 35. 37. 67; 44, 8. 12. 16-29. 30. 31. 37. 50. 53; 54, 71. — ಓಹಿಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. (Bp. 43, 46; 44, 41. 42. 56. 68).

ಓಹೊ ô-hŏ. = ಓಹೋ. (Bp. 10, 2; My.).

ಓಹೋ ô-hô. Ho! stop! oho! (ನಿವಾರಣ Šmd. 393; Tĕ.). See Šmd. 68; Bp. 14, 32; 25, 41; 32, 15; 59, 2; J. 2, 59; B. 3, 34. 77. 82. In My., S. Mhr., and Mhr. the term expresses wonder, admiration, or sudden delight. — ಓಹೋಹೋ. rep. (My.).

ಓಳ್ ôḷ. To have sexual intercourse (ನಿಧುವನ Šmd. Dh.; T. ಓೞ್).

ಓಳಿ ôḷi. = ಓಲಿ. A continuous line, a row: a multitude, a number, a mass; succession (ಲಾವಣಿಗೆ, ಸಮೂಹ Kk. 72; ಮೊತ್ತ Bhn. 6; T.; Tĕ. ಓಲಿ; Mhr. ಓಳ, *cf.* ಓರಣ). ತಣ್ಣದಿರ ಓಳಿಗಳ್ (Lílv. 3, 2). See Bp. 12, 2; 18, 60. 109; 27, 1; 28, 19; 38, 11. 14; 44, 58; 51, 1. 73; 54, 77; 61, 27; Bh. 1, 12, 12; J. 3, 8; 15, 9; 33, 19; Kk. 90. — ಓಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಓಳಿವೆಱು. (Bp. 58, 55). — ಓಳಿವೆಱು. -ಪೆಱು. To form a line or be in a line; to form a mass or considerable body (Čh. v. 92; Bp. 50, 46).

ಓಳಿಗೆ ôḷigĕ. Tbh. of an ಓಲಿಕೆ (Šmd. 338; Mdb. MS. ಒಳಿಗೆ = ಬಲಿಕೆ).

ಓಱು ôḻu. 1. = ಏೞ್ 4, etc. Seven (S. Mhr., pronounced ಯೋೞು).

ಓಱು ôḻu. 2. = ಪೋೞ್ 2, etc. (My.). See ಕೆಜ್ಜೋೞಿಡಿಕೆ, ಕೊಜ್ಜೋೞ.

ಔ AU

ಔ au. The sixteenth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 14). In Kannaḍa words it is another form of ಅವು (Šmd. 139), or of ಅವ (*e. g.* ತವರ್ = ತೌರ್). *For all Kannaḍa and Tadbhava words with initial* ಔ *see under initial* ಅವ *and* ಅವು, *e. g.* ಔಚು see as ಅವಚು, ಅವುಚು; ಔಡಲ as ಅವುಡಲ.—In Sk. terms ಔ occasionally occurs instead of ಅಂ, *e. g.* ಸೌಸ್ಥೆ = ಸಂಸ್ಥೆ (Nn. 162).

ಔಕಾರ au-kâra. The letter ಔ (Šmd. 11).

ಔಕ್ಷಕ aukshaka. (fr. ಉಕ್ಷನ್). *A multitude of oxen.*

ಔಘ augha. A mass, a multitude (ಸ್ತೋಮ Mr. 423). ಶ್ರುತ್ಯೌಘ (ವೇದಂಗಳ್ Nn. 141). 2, a flood.

ಔಚಿತಿ aučiti. (fr. ಉಚಿತ). *Fitness, propriety.*

ಔಚಿತ್ಯ aučitya. *Fitness, propriety;* pleasure, delight (Šmd. 116. 209 Cm.); one in whom one takes pleasure (J. 2, 65).

ಔಜಸ aujasa. (fr. ಓಜಸ್). Lustre, shine (My.); gold (Sk.).

ಔತಪ autapa. A vow of silence with the Jainas (ಜೈನರ ಮೌನಂ Mr. 222).

ಔತ್ತರೇಯ auttarêya. (fr. ಉತ್ತರ). Belonging to the north (My.; G.). 2, N. of a son of Uttarâ, Janamêjaya's father Parikshit (My.).

ಔತ್ತಾನಪಾದಿ auttânapâdi. (fr. ಉತ್ತಾನಪಾದ). N. of Dhruva, grandson of the first Manu. 2, *the polar star.*

ಔತ್ವ autva. The letter ಔ (Šmd. 65. 132. 188. 355; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಔತ್ಸುಕ್ಯ autsukya. (fr. ಉತ್ಸುಕ). Anxiety, uneasiness, regret; —ardent desire, longing, eagerness, zeal (ಉತ್ಸುಕ Čt. II, 114; My.). See ಕಡಂಗು; B. 5, 180.

ಔದನಿಕ audanika. (fr. ಓದನ). *A cook.*

ಔದರಿಕ audarika. (fr. ಉದರ). *Voracious.*

ಔದಾರ್ಯ audârya. (fr. ಉದಾರ). Generosity, nobility, magnanimity, greatness. (My.; B. 5, 162).

ಔದಾಸೀನ audâsîna. = ಅವುದಾಸೀನ, ಔದಾಸೀನ್ಯ.

ಔದಾಸೀನ್ಯ audâsînya. (fr. ಉದಾಸೀನ). Indifference; apathy. (My.).

ಔದುಮ್ಬರ audumbara. (fr. ಉದುಮ್ಬರ). Coming from the udumbara tree. 2, the udumbara tree itself (ದುಗ್ಧತರು, ಅತ್ತಿ Mr. 115).

ಔದ್ಧತ್ಯ auddhatya. (fr. ಉದ್ಧತ). The state of being raised or puffed up; arrogance; overbearing manner. See ಉಕ್ಕುರ್, ಮುಲೆ; Rśv. 5, after 131.

ಔದ್ವಾಹಿಕ audvâhika. (fr. ಉದ್ವಾಹ). Relating to marriage. (My.). 2, a gift made to a woman at her marriage.

ಔನ್ನತ್ಯ aunnatya. (fr. ಉನ್ನತ). Height; greatness (ಬುಧ್ನ, ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದನ್ನಾದು Nn. 136; My.); haughtiness (My.; Si. 68). See ಮಹೌನ್ನತ್ಯ.

ಔಪಗವ aupagava. (fr. ಉಪಗು). Belonging to Upagu.

ಔಪಗವಕ aupagavaka. *An assemblage of Aupagavas or descendants of Upagu.*

ಔಪಚ್ಛನ್ದಸಿಕ aupačchandasika. (fr. ಉಪಚ್ಛನ್ದಸ್). A kind of metre (Čh.).

ಔಪಮ್ಯ aupamya. (fr. ಉಪಮಾ). Condition of resemblance or equality, similitude, comparison. See Kâvy. III, 3, B, 116 seq.

ಔಪಯಿಕ aupayika. (fr. ಉಪಾಯ). *Answering a purpose, fit, proper.*

ಔಪಲ aupala. (fr. ಉಪಲ). Belonging to a stone or stones; stony; of stone. (R.).

ಔಪವಾಹ್ಯ aupavâhya. (fr. ಉಪವಾಹ). *A royal elephant* (ನೃಪರಂ ನೆಗಪಿ ತಾಳ್ದ ಆನೆ Mr. 156).

ಔಪಾಸನ aupâsana. (fr. ಉಪಾಸನ). The fire used for domestic worship. 2, a kind of adoration of Agni (My.). 3, a small cake offered to the manes. 4, connected with worship, devotional.

ಔಮೀನ aumîna. (fr. ಉಮಾ). *A field of flax.*

ಔರಭ್ರ aurabhra. (fr. ಉರಭ್ರ). *A coarse woollen blanket.*

ಔರಭ್ರಕ aurabhraka. *A flock of sheep.*

ಔರಸ aurasa. (fr. ಉರಸ್). Belonging to or produced from the breast (or by one's self); *legitimate* (J. 28, 57; My.); *a legitimate son.* ಔರಸಸನ್ತತಿ (B. 4, 217; My.).

ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ aurddhvadêhika. (fr. ಊರ್ಧ್ವದೇಹ). Referring to the state after death; funereal; *the obsequies of a deceased person; whatever is given or performed on a person's decease.*

ಔರ್ವ aurva. (fr. ಉರ್ವ). Relating to Urva. 2, belonging to or being produced from the thigh (ûru): a descendant of Bhrigu and preceptor to Sagara. 3, N. of a son of Vasishṭha. 4, *submarine fire.*

ಔಲೂಕ್ಯ aulûkya. (fr. ಉಲೂಕ). Owl-like; a follower of the Vaiśêshika doctrine; Kaṇâda ṛishi (G.).

ಔಶೀರ auśîra. (fr. ಉಶೀರ). *A couch, serving also the purposes of a seat; a seat, a chair.* 2, *the handle to the cow's tail or čâmara.*

ಔಷಧ aushadha. (fr. ಓಷಧಿ). = ಅಗಸಿದ್ದೆ, ಔಸದ. A herb; *any medicament or drug.*—ಔಷಧ ಮಾಡು, to prepare medicine; to apply remedies (C.; B. 5, 273).

ಔಷಧಾಚಾರ್ಯ aushadha-âčârya. The physician of the gods (ಧನ್ವನ್ತರಿ Mr. 390).

ಔಷಧಿ aushadhi. = ಅವುಸ್ತಿ. = ಔಷಧ (ಭೇಷಜ, etc. Mr. 390). ಬೋಟಿಮ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಔಷಧಿಯುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I).

ಔಷ್ಟ್ರಕ aushṭraka. (fr. ಉಷ್ಟ್ರ). *A herd of camels.*

ಔಸದ ausada. Tbh. of ಔಷಧ. (Šmd. 335. 339; My.).

ಂ

Ṁ

ಂ ṁ. 1. The seventeenth letter of the Alphabet. It is an *avargîya* letter, and has been called the neutral or unmodified nasal. In the Šmd. its names are: bindu, anusvâra, sŏnnĕ or šûnya (19. 20). It belongs to the yôgavâhas (25. 26. 43. 44). The *unmodified nasal* always precedes the avargîya letters ಯ್, ರ್, ಲ್, ವ್, ಶ್, ಷ್, ಸ್, ಹ್ in the body of a word or in composition, *e. g.* ಅಂಶ, ಅಂಸ, ಅಂಹತಿ, ಸಂಯುತ, ಸಂರಕ್ಷಣ, ಸಂಲಾಪ, ಸಂವಿತ್ತಿ, ಸಂಶಯು, ದಂಷ್ಟ್ರ, ಸಂಸರ್ಗ, ಸಂಹತಿ. Remark: The five *vargîya* letters ಙ್, ಞ್, ಣ್, ನ್ and ಮ್, that express the nasal sound as *modified* by guttural, palatal, lingual, dental, and labial pronunciation (Šmd. 24), are often, *for the sake of more expeditious writing,* replaced by the sign of the unmodified sŏnnĕ. With regard to ಙ್ and ಞ್ this convenient mode of writing has been adopted also for this Dictionary; *but the alphabetical places of the two letters have been retained,* so that, *e. g.*, ಅಂಕ follows ಅಷ್ಟೈ, and ಅಂಚ follows ಅಜ್ಞಾನ. When in Kannaḍa *final* ಂ is followed by a vowel, it changes into ನ್, ಮ್, or ವ್ (Šmd. 127. 128; *cf.* 192. 193).

ಂ ṁ. 2. = ಅಂ (aṁ) 3 q. v., of which it is the *grammatical* form (Šmd. 114. 115).

ಃ

Ḥ

ಃ ḥ. The eighteenth letter of the Alphabet, (called visarga, Šmd. 19. 20. 44. 45). It is an unmodified (avargîya) sibilant, and one of the four yôgavâhas (26. 44).

ೱ ᳵ

Ḥ̤

ೱ ẖ. The nineteenth letter of the Alphabet. It is a guttural sibilant, used before ಕ್ (Šmd. 25. 26), and one of the four yôgavâhas (26. 44. 45). It is called jihvâmûlîya (26), the tongue-root sibilant, and according to its sign which has the shape of the thunderbolt, vajrâkṛiti. See ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ.

ೲ

Ṛ̤H

ೲ ṟ̤h. or ಱ (*i. e.* the K. consonant ಱ, in Hlâ. and Abh. P. MSS.). or ᳶ (in Vôpadêva's grammar). The twentieth letter of the Alphabet. It is a kind of sibilant, used before ಪ್ (Šmd. 25. 26), and one of the four yôgavâhas (26. 44. 45). It is called upadhmânîya (26), the to-be-breathed one, and according to its sign which has the shape (of a female's breast 26, or that) of an elephant's two frontal bones, gajakumbhâkṛiti. See ತೇಜಃಪುಂಜ, ನಿಷ್ಪಾವಕ, ಪುಷ್ಪ, ಪುಷ್ಪಕ, ಪುಷ್ಪಚಾಪ, ಪುಷ್ಪದನ್ತ, ಪುಷ್ಪಧನ್ವ, ಪುಷ್ಪಪತ್ರ, ಪುಷ್ಪರಸ, ಪುಷ್ಪಲಿಹ್, ಪುಷ್ಪವತಿ, ಪುಷ್ಪವಾಟ, ಪುಷ್ಪಹೀನೆ, ಪೌಷ್ಪ, ಬಹಿಷ್ಪುರ, ಬಾಷ್ಪ, ಬಾಷ್ಪಬಿನ್ದು, ಯಶಃಪಟಹ, ರುದ್ರಪುಷ್ಪ, ವರ್ಣಪುಷ್ಪ.—In Hlâ. 2, 28 the MS. has: ಕರಹಾಟಂ ಭವೇತ್ ಕನ್ದಃ ಪಾದೋಃ ಮೂಲಂ, etc. (instead of ಕನ್ದಃ ಪಾದೋಃ). See ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗ.

ಕ್

K

ಕ್ k. The twenty-first letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). When the initial of the second word of a compound, it sometimes remains unchanged (Šmd. 78. 79. 80. 198. 199. 207. 208. 209. 210. 217. 222. 225. 386), but often changes into ಗ್ (77. 78. 195. 197. 198. 199. 200. 202. 203. 205. 206. 207. 210-216. 218. 221-224. 381. 386. 387). Once it takes the form of ಜ್ (215).

ಕ k-a. 1. The letter ಕ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school. — ಕವೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The under-letter ್ಕ (C.).

ಕ ka. 2. = ಕೆ 1, etc., in ಅಕ, ಅನಕ, ತನಕ.

ಕ ka. 1. (= ಗ 1). An affix for forming masculine nouns (Šmd. 241), probably taken from Sk. 2, an affix for the formation of neuter nouns. ಭಾವದೊಳು ಕಪ್ರತ್ಯಯಮ್ ಉಣ್ಬು, ಉಡುಕಂ, ನಡುಕಮ್ ಎನ್ಬನ್ತೆ (249 Mdb. MS.; *cf.* ಕಟುಕ).

ಕ ka. 2. *The god Brahmâ.* 2, *the soul.* 3, *the sun.* 4, *wind.* 5, *the head.* 6, *water.* 7, *pleasure.* 8, the number one (Mr. 349). *Cf.* ಕಂ & ಕಮ್.

ಕಂ kam. = ಕಮ್. The god Brahmâ (ಸರೋಜಸವ್ಭವ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 7; ಬ್ರಹ್ಮನ್ Mr. 493). 2, the soul (ಆತ್ಮನು Nn. 7). 3, the body considered as the field of the indwelling and working of the soul (ಕ್ಷೇತ್ರ Mr. 506). 4, the sun (ಸೂರ್ಯ Nn. 7). 5, wind (ಪವನ, ವಾಯು 7; ಮಾರುತ Mr. 493). 6, the head (ಶಿರ, ಮಣ್ಡೆ 7; ಶಿರ 493). 7, water (ಉದಕ 7; ವಾರಿ 493). 8, heaven (ಸ್ವರ್ಗ 7; Mr. 506). 9, fire (ಅಗ್ನಿ 7; ಅಸಿ? o. r. ಅಶಿ? 506). 10, an organ of sense (ಇನ್ದ್ರಿಯ 7; 506). 11, the sky (ವ್ಯೋಮ 506). 12, an ascetic (ಯತೀಶ 506). 13, a parrot (ಕೀರ, ಗಿಳಿ 7). 14, a peacock (ನವಿಲ್ 7). 15, pleasure (ಸುಖಾನ್ತ 493). 16, a zero (ಶೂನ್ಯ 506).

ಕಂಯಿ kaṁyi. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness (ಕಟು Čb.; C.).

ಕಂಸ kaṁsa. 1. (= ಕಂಚು). Brass, bell-metal. 2, *a vessel made of metal, a drinking vessel, a goblet.* 3, a king of Mathurâ, the uncle and enemy of Kṛishṇa (Šmd. 183).

ಕಂಸ kaṁsa. 2. A segment of a circle as a parenthesis: a bracket (Mhr.; S. Mhr.); — an arc (Mhr.).

ಕಂಸಜಿತ್ kaṁsa-jit. The conqueror of Kaṁsa: *Kṛishṇa.*

ಕಂಸತಾಲ kaṁsa-tâla. A cymbal of bell-metal or brass (Bp. 12, 34).

ಕಂಸಹರ kaṁsa-hara. The destroyer of Kaṁsa: Kṛishṇa (Mr. 18).

ಕಂಸಾನ್ತಕ kaṁsa-antaka. = ಕಂಸಹರ. (J. 14, 26).

ಕಂಸಾರಾತಿ kaṁsa-arâti. The enemy of Kaṁsa: *Kṛishṇa.*

ಕಂಸಾರಿ kaṁsa-ari. = ಕಂಸಾರಾತಿ. (J. 10, 49; 13 sum.). 2, a kind of metrical foot (Čh.).

ಕಂಸಾಳ kaṁsâḷa. Tbh. of ಕಾಂಸ್ಯತಾಲ (Šmd. 381). A kind of cymbal; a gong (ಜಗಳೆ Šm. 64; ಕಂಚಳ್, ಜಗಳೆ Kk. 67, o. rs. of ಕಂಚಳ್: ಚಳಕ, ಬಳಕ); a triangle (My.). See Bp. 12, 44; Č. Bp. 5, 7

ಕಂಸಾಳಕ kaṁsâḷaka. A male gold- or silver-smith (My.; Tĕ. ಕಂಸಾಲವಾಡು).

ಕಂಸಾಳಗಿತ್ತಿ kâṁsâḷa-gitti. A female cymbal-beater (Bp. 5, 43). 2, a female of the kaṁsâḷakas (My.).

ಕಕ್ kak. = ಕಾ 2, etc. — ಕಕ್ಕಾವಾಡೇ ಕಾಯಿ. The Colocynth (ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ, ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ G.; My.).

ಕಕಲಾತೆ kakalâtĕ. = ಕಕುಲತೆ, etc. Love (C.).

ಕಕಾರ ka-kâra. The letter ಕ (Šmd. 11).

ಕಕುತ್ಸ್ಥ kakud-stha. N. of a grandson of Ikshvâku. (Râm. 3, 8, 13; My.).

ಕಕುತ್ಸ್ಥಜ kakutstha-ja. Râma (Râm. 4, 1, 21).

ಕಕುದ್ kakud. = ಕಕುದ. *A peak or summit, etc.*

ಕಕುದ kakuda. = ಕಕುದ್. *A peak or summit* (ಅದ್ರಿತಟ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 143). 2, *a bull's hump* (ಗೂಳಿಯ ಬೆನ್ನ ಹಿಣಿಲು 143, o. r. ಹಿಳಿಲು). 3, a horn (ಗೂಳಿಯ ಕೊಮ್ಬು 143, o. r. ಕೋಡು). 4, the snout of a bull (ಮುಸುಳಿ 143, in one MS.). 5, a bull (ಪುಂಗವ, ಗೂಳಿ 143). 6, *pre-eminent, chief; eminence, superiority* (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯ 143). 7, an ensign or symbol of royalty. 8, a sword (ಕೃಪಾಣ, ಖಡ್ಗ 143). 9, the sky (ರೋದೋಂಗಣ, ಆಕಾಶ 143).

ಕಕುದ್ಮ kakudma. Tbh. of ಕಕುದ್ಮತ್. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಕಕುದ್ಮತ್ kakud-mat. *A bull;* an ox.

ಕಕುದ್ಮತಿ kakud-mati. *The hip and loins* (ಜಘನ Hlâ.; ಕುಣ್ಡೆಗಳ ತಟದ ಕುಟಿ Mr. 331, o. r. ಕುಣಿ).

ಕಕುಫ kakupha. = ಕಕ್ಕೋಕ, etc. (Mg.).

ಕಕುಭ್ kakubh. = ಕಕುಭ. A summit. 2, *a region, a quarter.*

ಕಕುಭ kakubha. = ಕಕುಭ್ (Šmd. 106). A region, a quarter (ದಿಶೋತ್ತರ, ದಿಕ್ಕುಗಳ್ Nn. 128; ದಿಕ್ಕು Mr. 57). 2, pre-eminent, chief (ಮುಖ್ಯ 128). 3, *a wooden vessel covered with leather, placed under the neck of a lute, to render the sound deeper* (ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.). 4, *the tree Terminalia arjuna* W. & A. (ತೊಟಿಮತ್ತಿ 128; ಅರ್ಜುನ, ಮತ್ತಿ Mr. 113). 5, one of the râgas or personified musical modes (ಗೀತ, ಗೀತವಿಧ 128).

ಕಕುಲತೆ kakulatĕ. = ಕಕಲಾತೆ, ಕಕುಲಾತೆ, ಕಕುಳತೆ, ಕಕ್ಕಲಾತೆ, ಕಕ್ಕುಲತೆ, ಕಕ್ಕುಲಿತೆ. Love (My.; ಪ್ರೀತಿ G.); compassion (My.; T. ಇಕ್ಕ, to pity); desire, especially vain desire (see ಕಕ್ಕುಲಿತೆ: Tĕ. ಕಕ್ಕುರಿತಿ, ಕಕ್ಕುತಿ).

ಕಕುಲಾತೆ kakulâtĕ. = ಕಕುಲತೆ. Love; compassion (C.).

ಕಕುಳತೆ kakuḷatĕ. = ಕಕುಲಾತೆ. (My.).

ಕಕೂಟ kakûṭa. A kind of bird (ತರಮ್ಬೆರಿ Mr. 172).

ಕಕೋಕ kakôka. = ಕಕ್ಕೋಕ. (C.).

ಕಕ್ಕ kakka. = ಕಕ್ಕರಿ. — ಕಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕರಿ. reit. = ಕಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ, q. v. (My.).

ಕಕ್ಕ kakka. = ಕಾಕಾ. A father's younger brother (C.; Tĕ. ಕಕ್ಕ, papa, daddy). — ಕಕ್ಕಯ. -ಅಯ. = ಕಕ್ಕಯ್ಯ. (Bp. 61,

9). — ಕಕ್ಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 3, 82; 9, 46; 37, 6; 47, 34; 57, 21. 29; My. = ಕಕ್ಕ). See ಡೋಹರ—.

ಕಕ್ಕಡ kakkaḍa. A piece of twisted cloth dipped in oil, lighted, and carried about in the hand as a temporary light (C.; Tĕ. ಕಾಗಡೆ; Mhr. ಕಾಕಡಾ, ಕಾಣ್ಕಡಾ). ಒನ್ದು ಕಕ್ಕಡಾ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಹೋಗು! (B. 4, 62).

ಕಕ್ಕಡೆ kakkaḍĕ. 1. (fr. ಕಡಿ 4?) (= ಕರ್ಕಡೆ). A weapon so called (M. ಕಕ್ಕಡೆ, a dagger; Sk. ಕರ್ಕಶ, a sword; Mhr., H. ಖಂಜೀರ, a sort of dagger). See Rsv. 6, after 11; Bh. 1, 7, 21. — ಕಕ್ಕಡೆವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Šsv. 3, 24).

ಕಕ್ಕಡೆ kakkaḍĕ. 2. = ಕಟ್ಟಕಡೆ s. ಕಟ್ಟ 2. (My.).

ಕಕ್ಕರ kakkara. = ಕಕ್ರ. Tbh. of ಕೃಕರ. — ಕಕ್ಕರವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. (ಕೃಕರ Si. 173).

ಕಕ್ಕರಿ kakkari. = ಕಕ್ಕ, ಕೊಕ್ಕರಿ, (ಕುಡು 3), ಕೊಗ್ಗ, ಕೊಂಗ, ಕೊಂಗು 2, ಕೊಂಗರಿ, etc. — ಕಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. reit. Crookedness (My.).

ಕಕ್ಕಲಾತೆ kakkalâtĕ. = ಕಕುಲತೆ. Love; compassion (My.).

ಕಕ್ಕಸ kakkasa. Trouble (heavy breathing, etc.) arising from an overloaded stomach, from running very fast, etc. (S. Mhr.; T. ಕರಿ, to be sick in the stomach). — ಕಕ್ಕಸವಬ್ಬು. -ಪಡು. To suffer anguish (Šsv. 2, 15).

ಕಕ್ಕಸ kakkasa. Tbh. of ಕರ್ಕಶ (Šmd. 345; 49). (ಪರಿಗೆ Čt. I, 86). ಕಕ್ಕಸನ ದೂತರ್ ಬನ್ದು, ಲೆಕ್ಕವಾಯಿತು! ಹೊಱಡೆನ್ದರೆ ನಕ್ಕೋರೆಲ್ಲ; ಬಿಡಿಸೋರೇನೋ, ಮನುಜ? (Dp. 28, 2). See C. Bp. 45, 29; J. 2, 62; 7, 31; 14, 6; 21, 35; 26, 11; ಕಡುಗಕ್ಕಸ.

ಕಕ್ಕಸಗಾಱ kakkasa-gâṟa. A severe, cruel man (My.). Feminine: ಕಕ್ಕಸಗಾತಿ (My.).

ಕಕ್ಕಸಜವ್ವನ kakkasa-javvana. Tbh. of ಕರ್ಕಶಯೌವನ (Šmd. 376).

ಕಕ್ಕಸತೆ kakkasatĕ. = ಕರ್ಕಶತೆ, q. v.

ಕಕ್ಕಸು kakkasu. = ಕಕ್ಕೋಸು. A cac-hus: a privy (My.; M. ಕಕ್ಕೂಸ್; fr. the Danes or Dutch).

ಕಕ್ಕಾ kakkâ. (fr. ಕಲಕು 2?). = ಕಕ್ಕು 2. — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕ. reit. An affrighted or timid man (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕರಿ. reit. Fear, fright, alarm (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕಿ. reit. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕರಿ. (My.). — ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕು. reit. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕ. (My.).

ಕಕ್ಕಿ kakki. = ಕಕ್ಕೆ. — ಕಕ್ಕೀ ಗಿಡ. The tree Cassia fistula (ವ್ಯಾಧಿಘಾತ G.; S. Mhr.).

ಕಕ್ಕಿ kakki. (fr. ಕಕ್ಕ). A mother's younger sister; an uncle's wife (My.); a step-mother (My.).

ಕಕ್ಕಿಸು kakkisu. To cause to vomit (C.). **2,** to make one discharge from the stomach; to make one give up, as what he has wrongfully seized and appropriated, to make him restore or refund (My.; Tĕ. ಕಕ್ಕಸಿಂಚು, ಕಕ್ಕಸಿಲ್ಲು; T. ಕಕ್ಕ ವೈ).

ಕಕ್ಕು kakku. 1. = ಕಡಿಕು 1, ಕಡುಕು 1, ಕಱಕು, ಕರ್ಚು 1, ಗರಕು. A jag, a notch, a dent; the rough part of a millstone or of a saw, the toothed part of a file or saw, of a horse's bit, etc.; jaggedness, irregular surface, roughness; sharpness (Tĕ.; Tĕ. also ಕಱಕು, ಕಱುಕು; T., M. ಕರುಕ್ಕು; T. also: the edge of a knife or sword). (ಕುದುರೆಗೆ) ತಳ್ಳಿತ್ತು ಕೆವ್ವುಸಿದು ಎನಿಪ್ಪ ನಾಲಗೆ ಲೇಸು, ಕಕ್ಕು ಕವಲಾಗೆ ಹೊಲ್ಲಂ (Mr. 277). — ಕಕ್ಕುದಱ. -ತಱ 3. = ಕಕ್ಕುನ್ದಱ (Šs.), ಕಡುಕುನ್ದಱ. A toothed, or sharp, sword. — ಕಕ್ಕುನ್ದಱ. -ಂ-ತಱ. = ಕಕ್ಕುದಱ. (Šs.).

ಕಕ್ಕು kakku. 2. = ಕಕ್ಕಾ. — ಕಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು. = ಕಕ್ಕಾ ಬಿಕ್ಕು. (C.).

ಕಕ್ಕು kakku. 3. (fr. ಕಡಿ 4?). A shiver, a splinter (ಸಿಗುಱು Šm. 79; cf. ಕೆಲ್ಲೆ, ಚಕ್ಕೆ?).

ಕಕ್ಕು kakku. 4. (fr. ಕಱ 1). = ಕಱು. To vomit (My.; in S. Mhr. especially used in regard to children; ಉದ್ಗಾರ Šm. 79; T., Tĕ., Tu.; T. ಕನ್ನೈ, to retch, to hawk; cf. ಕಕ್ಕಸ?). ಬೆಕ್ಕು ಕಱಕೆಯ ತಿನ್ದು ಕಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 5, 32). ಕಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡ ಅನ್ನ (ಸಮುದ್ಧರಣ Si. 420).

ಕಕ್ಕು kakku. 5. Vomiting; the thing vomited (S. Mhr.; Tĕ.). — ಕಕ್ಕುರೋಗ. Vomiting, sickness (ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕೆ, ವಮಿ Si. 201).

ಕಕ್ಕುಲತೆ kakkulatĕ. = ಕಕುಲತೆ, etc. Love; compassion (My.). ಒಕ್ಕಲ ಮನೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಕ್ಕುಲತೆ ಪಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? (Prv.).

ಕಕ್ಕುಲಿತೆ kakkulitĕ. Love, compassion (My.; Bh. 1, 6, 33; Râm. 5, 8, 68; J. 6, 35); excessive desire, vain desire (Bp. 40, 33; J. 13, 7; 26, 35). ಬಹುಸಂಸಾರ ಮಾಯೆಯ ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯೊಳು ಬಿದ್ದನು (Dp. 6, 3). See Dp. 36, 2; 40, 1. — ಕಕ್ಕುಲಿತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To feel vain desire (Dp. 53, 5).

ಕಕ್ಕುಲಿತೆಕಾಱ kakkulitĕ-kâṟa. A man who loves (Bh. 7, 15, 50).

ಕಕ್ಕೆ kakkĕ. = ಕಕ್ಕಿ. A tree with clusters of yellow flowers and long round legumes, the pudding-pipe tree, Cassia fistula L. (ಆರಗ್ವಧ, ಆರೇವತ, ಶಮ್ಯಾಕ, ವ್ಯಾಧಿಘಾತ, ಚತುರಂಗುಲ, ಕೃತಮಾಲ, ಸುವರ್ಣಕ, etc. Nr.; ಆರಗ್ವಧ, ಸ್ವರ್ಣಪುಷ್ಪಿ, ರಾಜತರು, etc. Mr. 114; My.; Tu.; T. ಕಡುಕ್ಕೈ, ಕೊನ್ರೈ; M. ಕೊನ್ನೆ). — ಕಕ್ಕೆಯ ಕಾಯಿ. (Si. 126). — ಕಕ್ಕೆಯ ಗಿಡ. (Si. 126). — ಕಕ್ಕೆಯ ಮರ. (Nr.).

ಕಕ್ಕೋಕ kakkôka. = ಕಕುಫ, ಕಕೋಕ, ಕೋಕ. N. of a Paṇḍita (My.; T. ಕೊಕ್ಕೋಗ, a treatise on women, their behaviour, etc. of a very lewd character; the book was written by ಕೊಕ್ಕೋಗವಿರುಡಿ in Sk., and translated into Tamil by ಅದಿವೀರ ರಾಮಪಾಣ್ಡಿಯ, Rottler s. v. & s. ಕರಣ). — ಕಕ್ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ. = ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ and the T. ಕೊಕ್ಕೋಗ (My.; occasionally in S. Mhr., where it is also called ಅನಂಗರಂಗಶಾಸ್ತ್ರ or ಕೋಕಮುನಿಶಾಸ್ತ್ರ).

ಕಕ್ಕೋಲ kakkôla. = ಕಕ್ಕೋಲ. *N. of a plant bearing a berry, the inner part of which is a waxy and aromatic substance; a perfume prepared from the berries of this plant.*

ಕಕ್ಕೋಲಕ kakkôlaka. = ಕಕ್ಕೋಲ, ಕಕ್ಕೋಲಕ. *A perfume prepared from the berries of the* ಕಕ್ಕೋಲ (ಗವಲಕಡೂರ G.).

ಕಕ್ಕೋಸು kakkôsu. = ಕಕ್ಕಸು. (My.).

ಕಕ್ಖಟ kakkhaṭa. *Hard.*

ಕಕ್ರ kakra. Tbh. of ಕೃಕರ. The printed partridge or southern Francolin, Francolinus pictus (Bd.);—the eyed

partridge, Perdix oculea (Bd.);—the red-billed quail, Coturnix erythrohyncha (Bd.).

ಕಕ್ಷ kaksha. = ಕಚ್ಚ 1, ಕಚ್ಚೆ. *The hem of a garment tucked into the waist-band* (ಕಚ್ಚೆ Mr. 491). 2, *a piece of cloth worn over the privities* (ಕೌಪು Nn. 117). 3, *a girdle*, a string or zone for fastening a cloth round the waist (ಉಡಿನೂಲ್, ಉಡಿದಾರ 117; ಕಾಂಚಿ 491). 4, *grass*. 5, *a climbing plant*. 6, *a court in a palace, etc.* (ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಣ 117; ಮನ್ದಿರದ ಮುಮ್ಭಾಗ 491). 7, *the armpit* (ಕಂಕುಲಿ 117; ಕಂಕುಟಿ Mr. 321. 486, o. r. ಕೊಂಕಟಿ). 8, a forest, a wild (ಕಾನ್ತಾರ, ಅಡವಿ 117; ಅಟವಿ, ವಿಪಿನ, etc. Mr. 151). 9, an objection or reply in argument. 10, the side or flank. See Prv. s. ಪ್ರಸ್ತ.

ಕಕ್ಷಪಾಲ kaksha-pâla. A bag carried under the armpit (My., also ಕಕ್ಷವಾಳ).

ಕಕ್ಷಪಾಲಿಕೆ kaksha-pâlikĕ. = ಕಕ್ಷಪಾಲ. (Rśv. 5, after 25; V. 14, 31; My.).

ಕಕ್ಷಪುಟ kaksha-puṭa. = ಕಕ್ಷಪಾಲ. (Grj. 2, after 106).

ಕಕ್ಷಮೂಲ kaksha-mûla. The armpit. See ಕವುಂಕುಟಿ.

ಕಕ್ಷಾನ್ತರ kaksha-antara. *An inner court of a palace, etc.; an open space surrounded by buildings* (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ಮನೆಯ ನಿಲವು Mr. 201).

ಕಕ್ಷಾಪಟ kakshâ-paṭa. = ಕಚ್ಚಟ, ಕಚ್ಚುಟ. *A cloth passed between the legs to cover the privities.*

ಕಕ್ಷಿ kakshi. One party as opposed to another; objection, contention (My.).

ಕಕ್ಷಿಗಾಱ kakshi-gâṟa. A party (in a civil or criminal case); one who maintains or defends a claim or wrong at issue (My.).

ಕಕ್ಷೆ kakshĕ. = ಕಕ್ಷ Nos. 3. 6. 9. 2, the orbit of a planet (Mhr.; My.; B. 5, 182).

ಕಕ್ಷೇಸು kakshêsu. A kind of arrow (ಕವಡಿಕೆಯಮ್ಬು Mr. 296).

ಕಕ್ಷ್ಯೆ kakshyĕ. *An elephant's girth;* a girdle or zone. 2, *enclosure of an edifice; an open space surrounded by buildings, the square left unroofed in the centre of a house* (see ನಡುತೊಟ್ಟಿ).

ಕಗ್ **kag.** (= ಕಡು 1, q. v., ಕಸ 1, etc.). Hardness; strength; etc. — ಕಗ್ಗಣ್ಟು. = ಕಡಗಣ್ಟು, ಕಡುಗಣ್ಟು. A fast knot that cannot be easily untied (C.);—a hard knot in wood (My.). — ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಕಡುಗತ್ತಲೆ. Thick darkness (J. 26, 6; C.; B. 3, 125). — ಕಗ್ಗಲಿ. -ಕಲಿ. The tree Mimosa sundra Roxb. (Acacia sundra Dec., St. & Pl.). 2, the tree Acacia catechu Willd. (Mimosa catechu Lin.; M. ಕರಿಬ್ಬಾಲಿ; ಗಾಯತ್ರಿ, ಬಾಲತನಯ, ಖದಿರ, ದನ್ತಧಾವನ, ತಱಿಯುದ ಮರ Si. 314). ಬಿಳೀ ಕಗ್ಗಲೀ ಮರ (ಕದರ, ಸಿತಖದಿರ, ಸೋಮವಲ್ಕ 134). ದುರ್ಗನ್ಧವುಳ್ಳ ಕಗ್ಗಲೀ ಗಿಡ (ಅರಿಮೇದ, ಎಟ್ಟುದಿರ, ಹುಚ್ಚುಕಗ್ಗಲೀ ಮರ 134). 3, = ಕಾರೇ ಗಿಡ (My.). 4, a man of distinguished valor (My.). — ಕಗ್ಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಕಡುಗಲ್. A very hard stone (My.). — ಕಗ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A thick-set, impervious jungle (My.). — ಕಗ್ಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಕಡುಗಾಯಿ. A hard, or an unripe, fruit (C.). — ಕಗ್ಗಾರು. -ಕಾರು. Excess of rain (My.). — ಕಗ್ಗಾಱು. Great dryness, drought (My.). — ಕಗ್ಗಾಲ. -ಕಾಲ. A trying time, famine (My.). — ಕಗ್ಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. A hard gourd (My.). — ಕಗ್ಗೊಱಲೆ. -ಕೊಱಲೆ. A kind of Basilicum, Ocymum sanctum Lin. (ಕುಠೇರಕ, ಕಠಿಂಜರ, ಪರ್ಣಾಸ Nr.; ಬಾಬರಿ, ಕ್ಷುತ್ರಪತ್ರ Mr. 129, o. rs. ಬಾರಿಕ್ಷಿ, ಬಾಸಬಾ, ಚಿತ್ರಪತ್ರ). ಬಿಳಿಯ ಕಗ್ಗೊಱಲೆ, Ocymum gratissimum Lin. (ಅರ್ಜಕ Nr.). — ಕಗ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. = ಕಗ್ಗೊಱಲೆ. (ಪರ್ಣಾಸ, etc., ಕಾಮುಕಸ್ತೂರೀ ಗಿಡ, ಕಮ್ಮಗಗ್ರೇ ಗಿಡ Si. 141). ಬಿಳೀ ಕಗ್ಗೊಲೆ (ಅರ್ಜಕ, ಬಿಳೀ ಗಗ್ರೇ ಗಿಡ 141). ಕಗ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. A fell murder (Râm. 3, 4, 17; 3, 8, 10; Bh. 4, 3, 53).

ಕಗ್ಗ kagga. A long, tedious speech or literary composition (My.). — ಕಗ್ಗದವ. -ಅವ. A man of long, tedious speech (My.).

ಕಗ್ಗನೆ kagganĕ. = ಕಂಗನೆ. (Abh. P. 13, 21).

ಕಗ್ಗು kaggu. = ಕಂಗು 3, ಕನಗು, ಕನರು No. 1, etc., ನಗ್ಗು. (Pungency), disagreeableness, especially said of the smell of burning oil (S. Mhr.).

ಕಂ kaṅ. = ಕಣ್ 1, etc. The eye. Dat. ಕಂಗೆ (Bp. 11, 34). Nom. pl. ಕಂಗಳ್ (Bp. 1, 49; 29, 24; 31, 15; 51, 81; 54, 71; 57, 44; Nn. 34; J. 3, 17). — ಕಂಕಣ. An eye-drop, a tear (ಕಣ್ಣನೀರು Nn. 45; Bp. 18, 77; 20, 25). — ಕಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಕಣ್ಣಡೆ. A side-glance, a leer (sic! J. 3, 10). — ಕಂಗಾಣು. -ಕಾಣು. = ಕಣ್ಕಾಣ್, ಕಣುಗಾಣ್. To perceive with the eyes (in opposition to *mentally*, S. Mhr.). — ಕಂಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. = ಕಣ್ಕಾಣಿಸು. To cause to perceive with the eyes (S. Mhr.). — ಕಂಗುಱುಹು. -ಕುಱುಹು. = ಕಣುಗುಱುಹು. A mark for the eye; the place at which the eye is to be (Bp. 18, 74). — ಕಂಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಕಣ್ಗೆಡಿಸು. To destroy the eye, etc.; to blind, to confuse, etc. (C.; J. 4, 23; 26, 4). — ಕಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಕಣ್ಗೆಡು. The eye or sight to be destroyed; to be blinded, confused or bewildered; to be vexed or irritated; to become afraid (C.; Bp. 56, 40; J. 4, 9; 8, 37. 40; 14, 25; 19, 31; 24, 35; B. 5, 258). — ಕಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಕಣ್ಗೊಳಿಸು, q. v. (Śśv. 1, 69; 1, after 71 & 79; 1, 85; J. 5, 11; 15, 11; 31, 10). ಕಂಗೊಳಿಕು (Śm. 17).

ಕಂಕ kaṅka. *A heron*. 2, Yama. 3, a false or pretended Brâhmaṇa. 4, a title of Yudhishṭhira, from his assuming the disguise of a Brâhmaṇa before king Virâṭ (Bh. 4, 1, 6). 5, a kind of mango. — ಕಂಕವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. A heron (ಕಂಕ, ಲೋಹಪೃಷ್ಠ Nr.).

ಕಂಕಟ kaṅkaṭa. *Armour, mail;* an iron hook to goad an elephant.

ಕಂಕಟಕ kaṅkaṭaka. *Armour, mail* (ಟವುಳಿ Mr. 292, o. r. ಠವುಳಿ).

ಕಂಕಡಿ kaṅkaḍi. Tbh. of ಕರ್ಕಟಿ. (My.; H.).

ಕಂಕಣ kaṅkaṇa. (Śmd. 384; Kk. 95; Śm. 77). = ಕಂಕಳ. *An ornament of the wrist, a bracelet* (ಹಸ್ತಭೂಷಣ Nn. 45); a string or ribbon tied round the wrist. 2, a waist-tie (ಉಡಿದಾರ, ಮೇಖಲೆ 45). 3, an ornament of the breast (ಕೌಸ್ತುಭ, ಪದಕ 45). 4, any ornament or trinket. 5, turning round (ಭ್ರಮಣ, ತಿರುಗುವುದು 45). 6, a crest. 7, a water-drop (J. 30, 7).

ಕಂಕಣಕಾರ kaṅkaṇa-kâra. = ಟಂಕಣಕಾರ. (My.).

ಕಂಕಣಗ್ರಹಣ kaṅkaṇa-grahaṇa. A partial, or annual, eclipse (C.).

ಕಂಕಣಬದ್ಧ kaṅkaṇa-baddha. A man who has a kaṅkaṇa tied round his wrist for any good, favourable or happy rites (My.). 2, one who devotes himself to the accomplishment of any good or bad object (My.).

ಕಂಕಣೀಕೆ kaṅkaṇîkĕ. = ಕಂಕರಿಕೆ. A wrist-ornament furnished with bells.

ಕಂಕತ kaṅkata. *A comb* (ಕೇಶಮಾರ್ಜನಿ, ಹಣಿಗೆ Mr. 208).

ಕಂಕತಿಕೆ kaṅkatikĕ. *A comb.*

ಕಂಕಪತ್ರ kaṅka-patra. Furnished with the feathers of a heron: *an arrow.*

ಕಂಕಭಟ್ಟ kaṅka-bhaṭṭa. = ಕಂಕ No. 4. (C.).

ಕಂಕಮಾಲೆ kaṅka-mâlĕ. A kind of musical instrument; beating time by clapping the hands. (R.).

ಕಂಕಮುಖ kaṅka-mukha. A pair of tongs. (R.).

ಕಂಕರ kaṅkara. Vile, bad. (R.).

ಕಂಕರಿ kaṅkari. Tbh. of ಖಂಕರಿ (Šmd. 338. 357). — ಕಂಕರಿ ಗೋಲ್, -ಕೋಲ್. A large whip (ಬಲ್ಲಾಟ Čt. I, 79).

ಕಂಕರಿಕೆ kaṅkarikĕ. (Tbh. of ಕಂಕಣೀಕೆ). — ಮೆಯ್ಯ ಮುಸಿಕೊರಲ ಬಕ್ಕಳ ಪುಯ್ಯೆ ಘರಿಲ್ಲರೆವ ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ (Šmd. 84 Mdb.).

ಕಂಕರೆ kaṅkarĕ. Gravel: a single pebble or particle (Mhr., H. ಕಂಕರ, Br.; R.).

ಕಂಕಳ kaṅkaḷa. = ಕಂಕಣ. — ಕಂಕಳವರಳ್, -ವರಳ್. A bracelet-gem; an excellent man: a man very familiar with proverbs (ನಲ್ಲಾದೆಗಾಱ Čt. I, 43).

ಕಂಕಱ್ kaṅkaḷ. ಕಂಕಱು. = ಕಂಕುೞ್ q. v., etc. (ಕಕ್ಷ, ಬಾಹುಮೂಲ Si. 210. 461; My.). ಕಂಕಱ ಎಲುವಿನ ಸನ್ಧಿ (ಜತ್ರು Si. 209). ಮೊಱಕೆಯ್ಯಿನ್ತಲೂ ಮೇಲೆ ಕಂಕಱ ವರಿಗೂ ಮೇಲುತೋಳು (ಪ್ರಗಣ್ಡ 210). ಕಂಕಱ ಕೆಳಗಡೇ ಪಕ್ಕ (ಪಾರ್ಶ್ವ 210).

ಕಂಕಾಲ kaṅkâla. *A skeleton* (ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ, ಒಡಲ ಎಲು Mr. 397). 2, N. of a Dânava.

ಕಂಕಾಲಧರ kaṅkâla-dhara. Who carries the backbone of Vishṇu: Šiva (C.).

ಕಂಕಾಲಮಾಲಿ kaṅkâla-mâli. Whose necklace is formed of bones: Šiva. (My.).

ಕಂಕಾಲಾಂಕಪಾಣಿ kaṅkâla-aṅka-pâṇi. = ಕಂಕಾಲಧರ. (Bp. 54, 23).

ಕಂಕಾಲಿ kaṅkâli. Šiva (My.). 2, N. of a servant of Siva (Šŝv. 1, after 79).

ಕಂಕಿ kaṅki. = ಕಂಕು. An ear of jôḷa or sĕjjĕ (also of some other corn, My.) the grains of which have been removed (C.; Tĕ.; *cf.* ಕಣಿಶ?). ಸುಂಕಿಗನು, ಹುರಿಹಲು, ಬಿಂಕಿನ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು, ಕಂಕಿಯು, ಸುಂಕ, ನಸುಗುನ್ನಿ ಈ ಆಱು ಸೋಂಕಿದರೆ ಬಿಡವು (Sp.).

ಕಂಕು kaṅku. = ಕಂಕಿ. (My.).

ಕಂಕುೞ್ kaṅkuḷ. = ಕಂಕಱ್, ಕಂಕುೞ, ಕಂಕುೞು, ಕವುಂಕುೞ್, ಕೊಂಕಱ್, ಕೊಂಕಱ, ಕೊಂಕಱು, ಕೊಂಕುೞ್. The armpit (ಕಕ್ಷ Mr. 486; My.; T. ಚಂಕ, ಕೈಕ್ಕುೞ್; Tĕ. ಚಂಕೆ, ಚಂಕಿಲಿ; Tu. ಕಂಕುಳ). ಉರದ ಸೆಜ್ಜೆಯನು ಒಡನೆ ಕಂಕುೞಲಿ ಅವಚಿಕೊಳುತಂ (Bp. 47, 46).

ಕಂಕುೞ kaṅkuḷa. = ಕಂಕುೞ್, etc. (ಕಕ್ಷ Nn. 117; C.; B. 3, 124).

ಕಂಕುೞು kaṅkuḷu. = ಕಂಕುೞ್, etc. (My.). ತೋಳ ಮೊದಲುಗಳ್ ಎರಡೂ, ಕಂಕುೞು (ಕಕ್ಷಗಳು Nr.). ಕಂಕುೞ'ನಿನ್ದಲೆ (Bp. 15, 21). ಕಂಕುೞ'ನಲಿ (43, 27). ಕಂಕುೞಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ, ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾರ್ಥಿ (Prv.; other form — ಸಲಾಮು).

ಕಂಕೇಲ್ಲಿ kaṅkêlli. = ಕಂಕಲಿ. *The Ašôka tree, Jonesia ašôka* Roxb.

ಕಂಕೋಷ್ಠ kaṅkôshṭha. N. of a plant (ಪಟುಪರ್ಣಿ, ಹೈಮವತಿ, ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ, ಹಿಮಾವತಿ, ಘಣ್ಟಾಮಣೀ ಸೊಪ್ಪು Si. 156).

ಕಂಕೋಷ್ಠಿ kaṅkôshṭhi. A kind of leguminous shrub, Glycine debilis (ಕಾಡುದ್ದು Nr.).

ಕಂಗನೆ kaṅganĕ. = ಕಗ್ಗನೆ. Greatly, excessively (Abh. P. 13, 49; Grj. 2, after 106).

ಕಂಗಳ kaṅgaḷa. (= ಕಂಗಾಳ). A blind man (C.; T. ಕಂಗು, blackness; ಕಂಗುಲ್, darkness; could it be ಕಣ್-ಕಳ, one who has lost his eyes?).

ಕಂಗಾರು kaṅgâru. = ಕಂಗಾಲು, ಕಂಗು 2. Displeasure, anger (My.).

ಕಂಗಾಲ್ kaṅgâl. Poor; poverty-stricken; wretched; weak; barren, as soil (C.; Mhr., H.). — ಕಂಗಾಲ. -ಅ 3. A pauper, a miserable wretch, a weak man (My.).

ಕಂಗಾಲತನ kaṅgâlatana. Pauperism, wretchedness (My.).

ಕಂಗಾಲಿ kaṅgâli. Wretchedness (Mhr.). 2, a pauper, a beggar (My., Tĕ. as ಕಂಗಾಳಿ).

ಕಂಗಾಲು kaṅgâlu. = ಕಂಗಾರು, etc. (S. Mhr., only in ಕಂಗಾಲ ಮನುಷ್ಯ, a disagreeable, angry man).

ಕಂಗಾಳ kaṅgâḷa. (ಕಣ್-ಕಾಣ?). = ಕಂಗಳ. (My.).

ಕಂಗಾಳಿ kaṅgâḷi. = ಕಂಗಾಲಿ, q. v.

ಕಂಗು kaṅgu. 1. Great surprise (ಬಲುಚೋದ್ಯ Čt. I, 73).

ಕಂಗು kaṅgu. 2. = ಕಂಗಾರು, etc., (ಕೊಂಗು 2?). Displeasure, anger (S. Mhr.; *cf.* ಕಡಗು 1?). — ಕಂಗಾಗು. -ಆಗು. To become angry, to be displeased, irritated, loathed, or annoyed (S. Mhr.).

ಕಂಗು kaṅgu. 3. = ಕಗ್ಗು, etc. (My.).

ಕಂಗು kaṅgu. 4. = ಕಂಗುಂಗೆ, ಕಂಗೊಂಗೆ, ಕಂಗೊನ್ದಿ. The heart-pea, Cardiospermum halicacabum Lin. (ಜ್ವಲನಿ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ Mr. 146, one MS. ಕಾಂಗು).

ಕಂಗು kaṅgu. *The Indian millet, Panicum italicum* Lin. (ನವಣೆ Mr. 373). See ಪ್ರಿಯಂಗು.

ಕಂಗುಂಗೆ kaṅguṅgĕ. = ಕಂಗು 4. (ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ, ಕಟಭಿ, ಪಿಣ್ಯೆ, ಪಣ್ಯೆ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ Nr.).

ಕಂಗೊಂಗೆ kaṅgŏṅgĕ. = ಕಂಗುಂಗೆ. (Si. 159).

ಕಂಗೊನ್ದಿ kaṅgŏndi. = ಕಂಗೊಂಗೆ. (Si. 159).

ಕಂಗೋರೆ kaṅgôrĕ. An ornamental cordon, groove, etc.; spiral lines (Mhr.; R.; Br.).

ಕಚ್ kač. = ಕಚೆ. An imitative sound. (*Cf.* Mhr. ಕಚಕಚ). — ಕಚ್ಚಚ್ ತಿನ್ನು. To eat in a craunching manner (C.). — ಕಚ್ಚೆನ್ದು ಬೀೞು. To sound as a stone falling into mud (C.). — ಕಚ್ಚಚ್ ತುೞ'. To tread sticky mud and clay so that the peculiar, well-known sound is produced (C.).

ಕಚ kača. = ಕಸ 5, ಕಸರ, ಗಜಿ. — ಕಚಪಿಚ. reit. The sound of mixing miscellaneous boiled things (as rice, vegetables, etc.) with the hand: confusion. — ಕಚಪಿಚ ಕಲಸು, to mingle boiled things in a confused manner (C.). — ಕಚಪಿಚಕೆಲಸ. Confused work (My.).

ಕಚ kača. *The hair of the head* (ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ Nn. 48). 2, matted and twisted hair (ಜಟೆ 100). 3, a bundle of hair at the back of the head (ತುಱುಬು 51). 4, a cicatrix. 5, a cloud. 6, a binding, a band. 7, the hem of a garment.

ಕಚಕ್ kačak. = ಕಚಿಕ್, ಕಚುಂಕ್. The sound produced when a stone falls into mud (My.).

ಕಚಕ್ಕನೆ kačakkanĕ. = ಕಚ್ಚನೆ. Smartly, forcibly,

suddenly, as ಕಚಕ್ಕನೆ ಮುಳ್ಳು ನೆಟ್ಟಿತು (C.; Tě. ఖచిక్కనే, slapdash, at one smack). **2,** with the sound produced when a stone falls into mud, or the feet tread wet or sticky clay (My.).

ಕಚಪ kača-pa. Cloud-drinker: grass; a leaf. (R.).

ಕಚಪಕ್ಷ kača-paksha. *A quantity of hair, much hair;* thick or ornamented hair.

ಕಚಪಾಶ kača-pâša. = ಕಚಪಕ್ಷ. *A quantity of hair, etc.*

ಕಚಪು kačapu. A dish of boiled vegetables or fruits seasoned with salt, pepper, etc. (My.; Tu. ಕಜಪು, ಕಜಿಪು; *cf.* ಕಶಿಪು).

ಕಚಬನ್ಧ kača-bandha. A braid of hair (ಹಿಣಿಲ್ Čt. I, 74).

ಕಚಭರ kača-bhara. = ಕಚಪಕ್ಷ. A mass of hair, etc. (Grj. 10, 16; Bp. 40, 19; 42, 24; J. 5, 15).

ಕಚಮಾಲ kača-mâla. Smoke. (R.).

ಕಚರಾ kačarâ. Rubbish, dirt, straw, fragments (Mhr.; My.). — ಕಚರಾಕೆಲಸ. The work of removing rubbish (My.). 2, worthless business (My.). — ಕಚರಾತೆಱಿಗೆ. Municipal tax (My.). — ಕಚರಾದುಪ್ಪಟಿ. A dirty duppaṭi (My.; ವರಾತಿ, ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ Si. 223).

ಕಚವಾಯಿಸು kačavâyisu. To become weary, to be tired or exhausted (S. Mhr.; Mhr. ಖಚಣೇಂ).

ಕಚಾಕಚಿ kačâkači. An imitative sound: a brawl, a squabble (Mhr.; R., Tě.).

ಕಚಾಯಿಸು kačâyisu. To be smart, prompt, careful, or clever in doing a business (My.; *cf.* Mhr. ಕಚಕ್ಯಾ).

ಕಚಿ kači. = ಕಚ್. — ಕಚಿಕಚಿ ನಮಲು. = ಕಚ್ಕಚ್ ತಿನ್ನು. (My.). — ಕಚಿಪಿಚಿ ತಿನ್ನು. = ಕಚ್ಕಚ್ ತಿನ್ನು. (C.).

ಕಚಿಕ್ kačik. = ಕಚಕ್, etc. (My.).

ಕಚು kaču. An esculent root, Arum colocasia and other kinds. 2, a garden plant, the long Zedoary, Curcuma zerumbet Roxb. (St. & Pl.).

ಕಚುಂಕ್ kačuṅk. = ಕಚಿಕ್, etc. (My.).

ಕಚೂರ kačûra. = ಕಚೋರ. (C.). See ಗವಲ-.

ಕಚೇರಿ kačêri. = ಕಚ್ಚೇರಿ. A hall of audience; a town-hall; a court for administration of public business; an office: it is applied to the people assembled, and to the business proceeding (C.; H., Mhr.). — ಕಚೇರಿ ಮಾಡು, to open a court or office for business; to carry on business in an office (C.; see Si. 109; B. 4, 146; 5, 265).

ಕಚೋರ kačôra. = ಕಚೂರ, (ಕಚ್ಚೂರ), ಕಚ್ಚುರೆ, ಕಚ್ಚೋರ, ಕರ್ಚೂರ. The long Zedoary, Curcuma zerumbet Roxb., and its root (ಕರ್ಚೂರಕ, ದ್ರಾವಿಡಕ, etc. Nr.; My.). ಗನ್ಧಕಚೋರ (ಕರ್ಚೂರಕ, ದ್ರಾವಿಡಕ, etc. Si. 155). 2, a kind of yellow orpiment (ಅಂಗುಲಿ, ಅರಿದಾಳ Mr. 102). — See ಆಱುಗಣ್ಣನುಳ್ಳ-, ಕರಿ-, ಗಣ್ಟೆ-.

ಕಚ್ಚ kačča. 1. Tbh. of ಕಕ್ಷ (Šmd. 346). *Cf.* ಕಚ್ಚೆ.

ಕಚ್ಚ kačča. 2. = ಕಚ್ಚಾ. Unripe, green; — uncooked, raw; — rude, rough, unfinished; — young, tender (as understanding); — minor, less (as a measure or weight, My.; Mhr., H. ಕಚ್ಚಾ).

ಕಚ್ಚಟ kaččaṭa. = ಕಚ್ಚುಟ, ಕಂಚಡಿ. (Tbh. of ಕಕ್ಷಾಪಟ). A cloth passed between the legs to cover the privities (Tě. ಕಚ್ಚಡ, a tuck, truss, etc.). ಕಟ್ಟುವ ಕಚ್ಚಟ (ಕೌಪೀನ Mr. 256).

ಕಚ್ಚಡ kaččaḍa. = ಕಚ್ಚರ. Filth, rubbish (My.).

ಕಚ್ಚಡಿ kaččaḍi. A kind of vegetable dish (My.; J. 6, 44).

ಕಚ್ಚನೆ kaččaně. = ಕಚಕ್ಕನೆ No. 1. Smartly, etc. ಕಚ್ಚನೆ ಮುಳ್ಳು ನೆಟ್ಟಿತು (S. Mhr.).

ಕಚ್ಚರ kaččara. (= ಕಚ್ಚಡ). *Dirty, foul;* spoiled; vile, wicked.

ಕಚ್ಚರಿ kaččari. A kind of sauce (?). ತುಱಿದ ಕಚ್ಚರಿ (ವಿಜುಲಿ Mr. 219).

ಕಚ್ಚಱಿ kaččaḻi. An honorary arm-ring (ಬಿರುದಿನ ಬಳೆ Šmd. II, Šm. 40; ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ Kk. 75; ಕಮ್ಮರೆ Čt. I, 21, o. r. ಕಮ್ಮರ). ತೋಳ ಕಚ್ಚಱಿಯ .... ಪಲ ಬಿರುದುಗಳ್ (Ršv. 6, after 11).

ಕಚ್ಚಾ kaččâ. = ಕಚ್ಚ. (My.). — ಕಚ್ಚಾಸೇರು. A seer of only 20 or 24 rupees' weight (C.).

ಕಚ್ಚಿಕೆ kaččikě. Biting, etc. (My.).

ಕಚ್ಚಿದ್ kad-čid. ಕಚ್ಚಿತ್. *A particle introducing a direct question with expected positive answer, and a kind of inquiry.*

ಕಚ್ಚಿಱಿ kaččiḻi. To join two things, to unite (ಯುಗಲಸನ್ಧಾನ Šmd. Dh.). *Cf.* ಇಱಿ 4.

ಕಚ್ಚಿಸು kaččisu. 1. To cause to bite (C.).

ಕಚ್ಚಿಸು kaččisu. 2. To cause to join, to unite (My.).

ಕಚ್ಚು kačču. 1. = ಕರ್ಚು 1. To bite; to sting (C.). **2,** to smart, to gripe, to ache, as the stomach; to bite, as pepper, etc. (C.). ಕೆಡಕುಹುಳು ಕಚ್ಚಿತ್ತು ಮಗನಂ (Bp. 48, 8). ಅವುಡಂ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಳುತ (31, 13). ಕಚ್ಚುವ ಜೇಱುಜಮ್ಮೆ (Si. 176). ಹೊಟ್ಟೆ ಕಚ್ಚಿ ಭೇದಿಗಳು ಆಗುವಿಕೆ (201). ಕಚ್ಚಿದರೆ ಕಚ್ಚುವದು; ಕಚ್ಚಲ್ಲ, ಚೇಱಿಲ್ಲ (*i. e.* pepper, Sp.). ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದುದು (ದಷ್ಟ Mr. 391). ಒನ್ದು ನಾಯಿ ಮಾಂಸದ ಕರಣೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 2, 4). ಆ ಹಾವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (2, 28). ಕಚ್ಚೋ ನಾಯಿ ಬೊಗಳದು, ಬೊಗಳೋ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚದು. — ಕಚ್ಚೋ ನಾಯಿಯ ಮುನ್ದೆ ಕಣ್ಣುಗ ಹಾಕಿದ (Prvs.). See Bp. 46, 22; J. 13, 18; 24, 10. 11; B. 2, 47; Prvs. s. ಕನ್ನಪ್ಪಾಡಿ. — ಕಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Mutual biting (C.). 2, quarrel (C.). See Prv. s. ಮುಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ. — ಕಚ್ಚಾಡು. -ಆಡು. To bite one another, as dogs (C.). 2, to quarrel (C.). See B. 5, 32.

ಕಚ್ಚು kačču. 2. = ಕರ್ಚು 2. Biting; a bite; an incision; a notch, a nick; a wound. (*Cf.* ಕಕ್ಕು 1). ಗಿಡಕ್ಕೆ ಚೂರಿಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚು ಹಾಕಿದರೆ (B. 2, 32). ತುಬಾಕಿಯ ಬಾಯಿ ತಗಲಿ ಆ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚು ಬಿದ್ದದೆ (3, 45). ಮೇಲ್ಗೋಟೆಗೆ ಚೂರಿಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚು ಹಾಕುವರು (4, 40). ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡ್ಲೆಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚು ಹಾಕಿದರೆ (4, 70). ಕೆಯ್ಗೆ ಉಳಿಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚಾಯಿತು (C.). **2,** a bit, a fragment, a piece (My.).

ಕಚ್ಚು kačču. 3. = ಕರ್ಚು 4. Washing; water in which raw rice has been washed (C.; ಯೂಷ G.; Tě. ಕಚ್ಚು, ಕಡುಗು, ಕಲಿ; T. ಕಱು). See ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು, ಕಲಗಚ್ಚು.

ಕಚ್ಚು kačču. 4. To join (v. i., My.; see ಕದೆ).

ಕಚ್ಚುಟ kaččuṭa. = ಕಚ್ಚಟ, q. v. (ಕಕ್ಷಾಪಟ, ಕೌಪೀನ Hlâ.; ಗುಹ್ಯ, ಕೌಪೀನ Nn. 70). See Bp. 12, 54; 27, 43.

ಕಚ್ಚೂರ kaččûra. A leafless plant, wild and cultivated, Kaempferia galanga Lin. (St. & Pl.).

ಕಚ್ಚೆ kaččĕ. ಕಚ್ಚಿ. The organ of generation (yôni) of cows and buffaloes (S. Mhr.; Tĕ., also ಕರಿ).

ಕಚ್ಚೆ kaččĕ. Tbh. of ಕಕ್ಷ and ಕಚ್ಛ (*cf.* ಕಚ್ಚ). The hem or end of a garment tucked into the waist-band (C.). 2, a cloth passed between the legs to cover the privities (ಕೋವಣ Šm. 86; My.; Tĕ.). 3, a female's cloth (ಉಡು ಸೀರೆ Šm. 86). 4, a girdle (T. ಕಚ್ಚೈ). See Bp. 47, 20; ಅ ಡರುಗಚ್ಚೆ, ಗಣ್ಡುಗಚ್ಚೆ; ಬಾಲಂಗಚ್ಚೆ; ಬೀರಗಚ್ಚೆ; ವಾರಗಚ್ಚೆ; ಹಾರುವ ಗಚ್ಚೆ; ಹಿಂಗಚ್ಚೆ; Prv. s. ನಿವಾಳಿ.— ಕೆಯ್ ಬಾಯ್ ಕಚ್ಚೆ ಇವು ಮೂ ಱು ಸುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಕಚ್ಚೆ ಹಱಕ. A lewd man (C.). — ಕಚ್ಚೆಹಱಕಿ. A lewd woman (C.).

ಕಚ್ಚೇರಿ kaččêri. = ಕಚೇರಿ. (My.).

ಕಚ್ಛ kaččha. *The hem or end of a garment tucked into the waist-band;* the tuck of a dôtra, etc. 2, *contiguous to water; marshy ground.* 3, *the bank of a river.* 4, N. of a country (B. 3, 47). 5, a part of a boat (ಹಡಗದ ನಾಳ G.). 6, *a tree, the timber of which is used for making furniture, etc., Cedrela toona* Roxb., the common Tûn (ತುನ್ನ). 7, the tree Hibiscus populneoides Roxb.

ಕಚ್ಛಪ kaččha-pa. *A tortoise.* 2, one of the nine treasures of Kubêra. 3, a flat kind of still.

ಕಚ್ಛಪಿ kaččha-pi. *A female tortoise; a small tortoise.* 2, *the lute of Sarasvatî.* 3, a cutaneous disease, wart or blotch (ಒನ್ದು ಸಣ್ಣ ರೋಗ G.).

ಕಚ್ಛಶುದ್ಧಿ kaččha-šuddhi. Purity of the hem of one's garment: chasteness (My.; Tĕ.).

ಕಚ್ಛು kaččhu. *Itch, scab. Cf.* ಕಜ್ಜಿ.

ಕಚ್ಛುರ kaččhura. *Itchy, scabby;* unchaste, libidinous.

ಕಚ್ಛುರೆ kaččhurĕ. *The plant Alhagi maurorum* Tournef. 2, a species of Curcuma. 3, the plant Carpopogon pruriens.

ಕಚ್ಛೋರ kaččhôra. A species of Curcuma (Sk.). See ಕ ಚೋರ.

ಕಜಾಕ್ kajâk. The waist-band or sash worn by peons or sepoys (My.; H.).

ಕಜಾಕ kajâka. Tbh. of ಖಜಾಖ (Šmd. 338, o. r. ಖಜಖಂ = ಕಜಕಂ).

ಕಜಾನಿ kajâni. = ಖಜಾನೆ. (My.).

ಕಜಿಕ kajika. See ಕಜಾಕ.

ಕಜೂರ kajûra. = ಕಜ್ಜೂರ, ಕರ್ಜೂರ, ಖರ್ಜೂರ. The fruit of the date-tree (Phoenix dactylifera), also when compressed and packed in bundles (My.; Mhr. ಖಜೂರ; Tĕ. ಕಜ್ಜೂರಪು, ಗಜ್ಜುರ).

ಕಜ್ಜ kajja. 1. = ಕಜ್ಜಾಯ. Bread (S. Mhr. Lingavantas).

ಕಜ್ಜ kajja. 2. Tbh. of ಕಾರ್ಯ (Šmd. 356; Čt. I, 16; ಉತ್ಸಾಹ, ಉದ್ಯೋಗ Mr. 451; ಕೆಲಸ Bhn. 24). See Šmd. 134. 262. 270; Bp. 28, 33; Rsv. 4, 118; 5, 132; 13, 3; Č. Bp. 47, 16; J. 5, 32; 29, 39; 30, 28; 31, 34; ಕಡುಗಜ್ಜ.

ಕಜ್ಜಲ kajjala. *Lamp-black, and a collyrium prepared from it* (ಕಾಡಿಗೆ Nn. 61). 2, a cloud.

ಕಜ್ಜಲಗಿರಿ kajjala-giri. A mountain of lamp-black (Bp. 58, 48).

ಕಜ್ಜಲಾದ್ರಿ kajjala-adri. = ಕಜ್ಜಲಗಿರಿ. (Bp. 58, 61).

ಕಜ್ಜಾಯ kajjâya. = ಕಜ್ಜ 1. Bread (S. Mhr. Lingavantas). 2, a kind of sweet rice-cake (My.; T. ಕಜ್ಜಾಯ; Tĕ. ಕಜ್ಜಾಯ, ಕಜ್ಜೆಮು; Mhr. ಖಾಜೇಂ). See Si. 300. 314. 401; Bp. 37, 65. 66. 67; J. 28, 20; Č. Bp. 47, 42; ಪಂಚ-; Prvs. s. ನಾಯಿ, ಪ್ರಸ್ತಾಪ.

ಕಜ್ಜಿ kajji. = ಗಜ್ಜಿ. Tbh. of ಖರ್ಜು (Šmd. 365). Scab (the disease), itch (ಕಚ್ಛು, ಪಾಮನ್, etc. Si. 200; C.; Tĕ.). ಕಜ್ಜಿ ಯುಳ್ಳವನು (ಕಚ್ಛುರ Si. 202). ಕೆಯ್ಯ ಕಜ್ಜಿ (ಕಚ್ಛು, ಪಾಮನ್, etc. Nr.). ಕರಿಯ ಕಜ್ಜಿಯನುಳ್ಳವನು (ಪಾಮನ, ಕಚ್ಛುರ Nr.). ಹುರು ಕು, ಕಜ್ಜಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಗನ್ಧದ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವರು (B. 3, 80). ಸಜ್ಜ ನರು ಸಾಯಲೊಡೆ ನಿರ್ಜರರು ಮಱುಗುವರು; ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಸತ್ತರೇನ್? ದೇಹದ ಕಜ್ಜಿ ಹರಿದನ್ತೆ! (Sp.). ಕಜ್ಜಿ ಇದ್ದವನಿಗೆ ಲಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲ, ಅಜ್ಜ ಇ ದ್ದವನಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ಬೊಜ್ಜು. — ಕಜ್ಜಿ ಗಿಡ. A tree the rind and leaves of which are full of small scab-like elevations (My.). — ಕಜ್ಜಿಬುರುಕ. -ಪುರುಕ. A man who is infected with the itch and always scratches it (My.). Feminine ಕಜ್ಜಿಬುರುಕಿ (My.). — ಕಜ್ಜಿಹುಱು. Worms in the body supposed to be the cause of the itch (C.).

ಕಜ್ಜೂರ kajjûra. = ಕಜೂರ, etc. (C.).

ಕಂಚ kanča. = ಕಂಚು. (Tĕ.; T. ಕಂಚ; *cf.* ಕಂಸ 1).

ಕಂಚಗಾಱ kanča-gâṟa. (Šmd. 235. 236). = ಕಂಚುಗಾಱ. A worker in bell-metal, a brazier, a coppersmith (ಲೋಹಕಾರಕ Mr. 376, o. r. ಕಂಚು-; C.).

ಕಂಚಗಾಱಿಕೆ kanča-gâṟikĕ. The business of a brazier, etc. (C.).

ಕಂಚಗಾರ್ತಿ kanča-gârti. (Šmd. 244. 246). A woman of the brazier caste (C.).

ಕಂಚಡಿ kančaḍi. (= ಕಚ್ಚಟ). See ಕಾಸಿ—.

ಕಂಚರ kaṁ-čara. Moving in the water, aquatic. (R.).

ಕಂಚವಾಳ kanča-vâḷa. = ಕಂಚಾಳ, etc. (My.).

ಕಂಚಾ kančâ. A marble (made of stone or lac, or being the seed of gajuga, My.).

ಕಂಚಾಳ kančâḷa. = ಕಂಚವಾಳ, etc. (My.).

ಕಂಚಿ kanči. A kind of lime or bitter, sour orange (C.; Tu.; ಹೇರುಳೆ Mr. 112; ಈಳೆ, ಹಿರಳೆ, ನಾರಂಗ G.; *cf.* ಕಸರ್?). **2,** a tall tree, Trewia nudiflora Lin. (St. & Pl., fam. Euphorbiaceae). — See ನೆಲ-, ಪಾಲ್ಗಂಚಿ. — ಕಂಚಿನಿಮ್ಬೆಯ ಮರ. The tree Artocarpus lacucha (or lokutsha) Roxb. (ಲಕುಚ, ಲಿಕುಚ, ಡಹು Nr.).

ಕಂಚಿ kanči. Tbh. of ಕಾಂಚಿ (Šmd. 356). The town Conjeveram near Madras (T. ಕಚ್ಚಿ; My.; Bp. 24, 3; 25, 11). — ಕಂಚಿ ಮೇಕೆ. A small white goat (My.). — ಕಂಚಿಹಸು. A small good kind of cow (My.).

ಕಂಚಿಕ kančika. (Tbh. of ಖಜಾಕೆ). A kind of spoon (ಸವುಟು Mr. 205).

ಕಂಚಿಗ kančiga. (ಅಸುರ Čt. I, 27, o. r. ಕವ್ಚಿಗ). 2, N. among Tĕlugu Brâhmaṇas and Šûdras (My.).

ಕಂಚಿನಿ kančini. A dancing girl (My.; Br.; H.).

ಕಂಚಿವಾಳ kančivâḷa. = ಕಂಚವಾಳ, ಕಂಚಾಳ, ಕಾಂಚವಾಳ, etc. The mountain ebony, Bauhinia variegata Lin. (ಕಾಂಚನಾರಕ, ಕೋವಿದಾರಕ Mr. 124, o. r. ಕಾಂಚವಾಳ; My.).

ಕಂಚು kanču. = ಕಂಚ. Tbh. of ಕಾಂಸ್ಯ (Šmd. 348. 368; Nr.; Hlâ. II, 15; Mr. 98; Šm. 68; Nn. 58. 84; C.). White copper

or brass, bell-metal, etc.;—a vessel made of kañcu. See Si. 62. 330; B. 4, 141. ಒನ್ದು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಿಂಚಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂತಿಯಾ, ಮುದಿಗೂಬೆ? (Prv.). See Prv. s. ಪಂಚಶಾಲೆ. — ಕಂಚು ಮಿಂಚಾಗು. -ಆಗು. To appear or come like a flash, *i. e.* suddenly or unexpectedly, as a rare visitor, etc. (C.). — ಕಂಚುರಳಿ. -ಉರಳಿ. A round vessel of brass or bell-metal (My.; Si. 309).

ಕಂಚುಕ kañcuka. *A bodice, a jacket* (ಕುಪ್ಪಸ Nn. 88); a coat of mail, armour; *the skin of a snake.*

ಕಂಚುಕಾಂಗ kañcuka-anga. A kind of bodice. See ಬಳಸು.

ಕಂಚುಕಿ kañcuki. Furnished with a bodice, etc. 2, *an attendant on the women's apartments,* a chamberlain; a master of ceremonies (Ršv. 5, 21). 3, *a snake.* 4, a bodice; a coat of mail (ವಾರವಾಣ, ಜವಕೆ Nn. 97; see ಬಳಸು).

ಕಂಚುಕಿತ kañcukita. Furnished with a bodice, etc. (Bp. 2, 22; 50, 57).

ಕಂಚುಗಾಱ kañcu-gâṟa. = ಕಂಚಗಾಱ. (ವ್ಯೋಕಾರ, ಲೋಹಕಾರ Nr.; Grj. 2, 92; Si. 338; My.).

ಕಂಜ kam-ja. Water-born: *a lotus* (ತಾವರೆ Nn. 124; ಶತಪತ್ರ Mr. 468). 2, Brahmâ.

ಕಂಜಗರ್ಭ kañja-garbha. Vishṇu (My.).

ಕಂಜಜ kañja-ja. Brahmâ (My.).

ಕಂಜಜಾತ kañja-jâta. = ಕಂಜಜ. (My.).

ಕಂಜಜೋದ್ಭವ kañjaja-udbhava. Nârada, etc. (My.).

ಕಂಜನಾಭ kañja-nâbha. = ಕಂಜಗರ್ಭ. (My.).

ಕಂಜನಾಲ. kañja-nâla. -ಳ. The stalk of a lotus (Bp. 28, 25).

ಕಂಜನೇತ್ರೆ kañja-nêtrĕ. A lotus-eyed woman (My.).

ಕಂಜಬಾಣ kañja-bâṇa. Who has the lotus for his arrow: Kâma. (My.).

ಕಂಜಭವ kañja-bhava. = ಕಂಜಜ. (My.).

ಕಂಜರ kañjara. The belly; an elephant; the sun; Brahmâ. See ಮಾನ-.

ಕಂಜರೀಟ kañjarîṭa. = ಖಂಜರೀಟ. A wagtail. (ಅಗಸವಕ್ಕಿ Šs.).

ಕಂಜಲೋಚನ kañja-lôčana. Lotus-eyed: Vishṇu (My.).

ಕಂಜವೈರಿ kañja-vairi. The moon (ತಿಂಗಳ್ Šm. 112).

ಕಂಜಶರ kañja-šara. = ಕಂಜಬಾಣ. (My.).

ಕಂಜಸಖ kañja-sakha. The sun (Ššv. 4, 44; My.).

ಕಂಜಸದ್ಮೆ kañja-sadmĕ. Lakshmî (My.).

ಕಂಜಾತ kam-jâta. = ಕಂಜ. A lotus (Bp. 41, 20).

ಕಂಜಾಪ್ತ kañja-âpta. = ಕಂಜಸಖ. (My.).

ಕಂಜಾರಿ kañja-ari. = ಕಂಜವೈರಿ. (My.).

ಕಂಜಾಸನ kañja-âsana. Brahmâ (My.).

ಕಂಜಾಸ್ಯೆ kañja-âsyĕ. A lotus-faced woman (My.).

ಕಂಜೇಕ್ಷಣೆ kañja-îkshaṇĕ. A lotus-eyed woman (My.).

ಕಂಜೋದಯ kañja-udaya. Brahmâ (My.).

ಕಂಜೋದರ kañja-udara. Vishṇu (My.).

ಕಂಜೋದ್ಭವ kañja-udbhava. Brahmâ (My.).

ಕಟ್ kaṭ. 1. = ಕಟ್ಟು 1, q. v. Another form of ಕಡಿದು, ಕಡು, the final of which is doubled before vowels (Šmd. 214. 215).

ಕಟ್ kaṭ. 2. = ಕಟ 2. — ಕಟ್‌ಕಟ್. The sound of grinding one's teeth (C.).

ಕಟು kaṭ. = ಕಟು. Pungent, sharp. *Cf.* ಕಟ್ಟಲ. — ಕಟ್ಟಿಕ್ತಾಮ್ಲ ಕಷಾಯ. (ಕಾರ ಕಹಿ ಹುಳಿ ಒಗರುಗಳೆಮ್ಬ ನಾಲ್ಕು ರಸಂಗಳು Nn. 119).

ಕಟ kaṭa. 1. = ಕಟ್ಟ 2, ಕಡ 3, ಕಡಿ 2, ಕಡೆ 1. End; corner; etc. — ಕಟಬಾಯಿ. = ಕಟವಾಯಿ. (C.). ಕೂಸಿನ ಕಟಬಾಯಿ ಹಿಡಿದು, ಹಾಲು ಕುಡಿಸು (C.). — ಕಟವಾಯ್. -ಬಾಯ್. = ಕಟಬಾಯಿ, ಕಟವಾಯಿ, ಕಡೆವಾಯಿ (My.). ಕುದುರೆಯ ಕಟವಾಯೊಳ್ ನುಬ್ ಇರಲ್ ಉತ್ತಮಂ (Mr. 279). ಪಾಲ್ ಕಟವಾಯೊಳ್ ಒಗುತಿರಲು (Bp. 50, 6). See Č. Bp. 47, 35; Bh. 3, 12, 17. — ಕಟವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. = ಕಟವಾಯ್, etc. The two corners of the mouth (ಸೃಕ್ವ Mr. 318; My.). 2, a cheeck, or temple *(only* in Si.). ಆನೆಯ ಕಟವಾಯಿ (ಗಣ್ಡ, ಕಟ Si. 269; ಕರಟ, ಗಣ 414; see also 213).

ಕಟ kaṭa. 2. = ಕಟ 2, (ಕಟ್ಟ 1). An imitative word of certain sounds. (*Cf.* Sk. ಕಟಕಟಾ, the noise of rubbing together, etc.). — ಕಟಕಟ ಕಡಿ. To grind or rattle one's teeth (C.). 2, to produce the sound kaṭa-kaṭa in chewing a hard or crisp substance, as dry pulse, crisp or old bread, etc. (C.). — ಕಟಕಟೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To emit the sound of a stone, etc. when struck on another (C.). 2, to emit the sound of a thing when broken, to crackle (C.; Tĕ. ಕಟುಕ್ಕನು). — ಕಟಕುಟ. A noise in the stomach arising from drinking much water (C.). — ಕಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಟಕಟೆನ್ನು No. 2. (My.). — ಕಟಮುರಿ. The state of being bent from age and emitting the sound kaṭa when broken or chewed, said of bread (S. Mhr.). — ಕಟಮ್ಮೆನ್ನು. To emit the peculiar sound of a hard substance (pulse, etc.) when chewed (S. Mhr.).

ಕಟ kaṭa. 3. (Mhr. ಕಟ, pains, toil; ಕಟಕಟ, wrangling, squabbling, etc.). — ಕಟಕಟ. ಕಟಕಟೆ. reit. Trouble (C.). ಇವಗೆ ನಾವು ಕಟಕಟೆಯ ಮಾತ್ರ ಮಾಡ ಬಾರದು (B. 5, 133). — ಕಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To say (the same thing) again and again (in admonishing, S. Mhr.). — ಕಟಪಿಟ. reit. Annoyance, trouble, cares (C.; Mhr. ಖಟಪಟ). 2, teasing persistence in speaking or begging for the benefit of one's self or of another (C.). 3, gabble (C.; Mhr. ಖಟಖಟ).

ಕಟ kaṭa. 4. = ಅಕಟ, etc. (My.). — ಕಟಕಟಾ. = ಅಕಟಕಟಾ. (Bp. 18, 9; My.; Tĕ.; Mhr.). — ಕಟಕಟೆನ್. -ಎನ್. To utter ಕಟಕಟಾ (Bp. 23, 16).

ಕಟ kaṭa. *A twist of straw or grass; a mat.* 2, *the outskirts of a town.* 3, *time, season* (ಸಮಯ Nn. 141). 4, *the hip;* the flank. 5, *the temples of an elephant* (ಗಣ್ಡ, ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ 141). 6, a corpse. 7, a place where dead bodies are burnt or buried. 8, a hearse, a bier, a bed, etc. used for conveying a dead body. 9, a plank. 10, an annual plant. 11, = ಖಟ, grass. 12, much, excessive; excess, superabundance. (*Cf.* ಕಟ್ಟು 3, ಕಡು 1, ಕಡೆ 1).

ಕಟಕ kaṭaka. (fr. ಕಡಿ 4). = ಕಟಿಕ, ಕಟಿಗ, ಕಟುಕ, ಕಡಿಕ, ಕಡಿಗ. One who cuts or kills: a butcher (C.; ಮಾಂಸಿಕ, ವೈತಂಸಿಕ G.; *cf.* ಖಟ್ಟಿಕ)

ಕಟಕ kaṭaka. = (ಕಟಕು, etc., ಕಡಕ No. 2), ಕಡಗ, ಕಡಗು, (K. ಕಡೆ 1), ಕಡಯ, ಕಡೆಯ. *A bracelet* (ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ Nn. 127; ವಳಯ Mr. 523); an anklet; a circle, an orb; a wheel. 2, *the side or ridge of a hill or mountain;* tableland (ಪರ್ವತೋಪತ್ಯಕ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು 127; ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ 523). 3,

an army; a multitude (ಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 127; 523; ಸಮೂಹ Šmd. Cm. 2). 4, the ocean ಶರಧಿ, ಸಮುದ್ರ 127; 523). 5, a royal metropolis (ರಾಜಧಾನಿ 523, therefore *e. g.* = ಕಲ್ಯಾಣಪುರ Bp. 37, 50, and = Cuttack, the capital of Orissa). 6, the buttocks (ನಿತಮ್ಬ 523). 7, excess, largeness (ವಿಪುಲ, ದೊಡ್ಡಿತ್ತು 127). 8, a tooth, a tusk (ದನ್ತ, ದಾಡೆ 127; 523). 9, a ring placed as an ornament upon an elephant's tusk (ಅಲಂಕಾರ 523). 10, salt (ಕ್ಷಾರ, ಉಪ್ಪು 127; 523). 11, heat of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 127). 12, a bow-string (Ššv. 3, 52).

ಕಟಕಟೆ kaṭakaṭĕ. (fr. a ಕಡೆಯ ಕಟ್ಟು). A railing; a balustrade (My.; Tĕ.; *cf.* ಕಟಾಂಜನ).

ಕಟಕನೆ kaṭakanĕ. With the sound of ಕಟ 2, *i. e.* that produced when one bites a hard or crisp substance (C.).

ಕಟಕರಿಸು kaṭakarisu. To cut (a thread, etc.) in two by beating with a stone (C.; *cf.* ಕಟ 2).

ಕಟಕರೋಣಿ kaṭakarôṇi. = ಕಟಕಲೋಣಿ, etc. (S. Mhr.). The dry plant Aristolochia bracteata Retz (Z.; see s. ಕತ್ತೆಗರ್ಭ).

ಕಟಕರೋಹಿಣಿ kaṭakarôhiṇi. = ಕಟಮ್ಬರೆ, etc. (My.).

ಕಟಕಲೋಣಿ kaṭakalôṇi. = ಕಟಮ್ಬರೆ, etc. (ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿ, ಕೃಷ್ಣಭೇದಿ, ಕಟುರೋಹಿಣಿ G.).

ಕಟಕಿ kaṭaki. A biting, unfeeling, ironical language; irony; derision (My.; Tĕ. ಕಟಕೆ, ಕಟಕ; J. 6, 50; 7, 6; 15, 26; 33, 15; 27, 37). ಕಟಕಿಯನ್ ಆಡಿ (Bp. 53, 14). ಕಟಕಿಯನ್ ಆಡಲ್ (53, 72). ಕಟಕಿಯಾಗಿಪ್ಪುದು ಈ ಮಾತು (J. 18, 44). **2,** a shrew (J. 5, 61; My.). — ಕಟಕಿವಾತು. -ಮಾತು. An ironical or ridiculous word (J. 6, 31).

ಕಟಕು kaṭaku. 1. A sort of white or reddish earth or clay (S. Mhr.; *cf.* ಕಡು, Sk. ಖಟಿಕಾ).

ಕಟಕು kaṭaku. 2. = (ಕಟ 2), ಕಟುಕು 2. Dryness, crispness, said of bread and other eatables (C.; Mhr. ಕಡಕ). — ಕಟಕು ಕುಟುಕು. reit. (My.).

ಕಟಕು kaṭaku. = ಕಡಕ, ಕಡಕು 2, ಕಡುಕ, ಕಡುಕು. (Tbh. of ಕಟಕ). A kind of ear-ring with a precious stone or pearls in the middle (C.; T. ಕಡಕ್ಕು).

ಕಟಕೋಲ kaṭakôla. A spitting-vessel. (R.).

ಕಟಭಿ kaṭabhi. *Heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಕಟಮ್ಬರೆ kaṭambarĕ. = ಕಟಕರೋಣಿ, ಕಟಕರೋಹಿಣಿ, ಕಟಕಲೋಣಿ, ಕಟು, ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ, ಕಟುರೋಹಿಣಿ. *The medicinal plant Helleborus niger* Lin.

ಕಟಮ್ಭರೆ kaṭambharĕ. *The creeping plant Paederia foetida* Lin.

ಕಟಲ್ಲನೆ kaṭallanĕ. = ಕಟಕನೆ. (S. Mhr.).

ಕಟಾ kaṭâ. = ಕಡಾ. — ಕಟಾಕಟಿ. reit. Propriety, fitness, exactness (used with regard to eating and weighing, S. Mhr.).

ಕಟಾಕ್ಷ kaṭa(*i. e.* K. ಕಡೆ 1)-aksha. *A side-glance, a leer* (ವಿಕ್ಷೇಪ, ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ Mr. 316). 2, kind or tender regard, favor (C.). See ಮಾಲಿಸು.

ಕಟಾಕ್ಷಿಸು kaṭâkshisu. To cast a (loving) side-glance (Bp. 27, 66; 50, 3. 74; 57, 87; My.); to look at (My.); to favor, to regard (My.).

ಕಟಾಕ್ಸ kaṭâksa. Tbh. of ಕಟಾಕ್ಷ. (My.).

ಕಟಾಂಜನ kaṭâñjana. (= ಕಟ್ಟವಂಜರ). A railing, generally of wood, to lean against (S. Mhr.; Mhr. ಕಟಾರಾ, ಕಠಡಾ; My. occasionally; *cf.* ಕಟಕಟೆ).

ಕಟಾಯಿಸು kaṭâyisu. To cause to cut or reap, as corn (My.; H.); — to cut off, to deduct (My.); — to finish (v. t.; C.).

ಕಟಾರಿ kaṭâri. = ಕಠಾರಿ. A sort of dagger (My.; Tĕ. ಕಟಾರ, ಕಟಾರಿ, ಕಠಾರಿ; T. ಕಟ್ಟಾರಿ; M. ಕಟ್ಟಾರ, ಕಟ್ಟಾರಿ; H., Mhr. ಕಟಾರ್).

ಕಟಾವು kaṭâvu. Cutting, reaping (My.; H.).

ಕಟಾಹ kaṭâha. = ಕಡಾಯ, ಕಡಾಯಿ. A boiler of a semi-spheroidal shape; *a shallow boiler for oil or butter; a frying pan* (ಕರ್ಪರ, ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ Mr. 209; ಸುಪಾತ್ರೆ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪಾತ್ರೆ Nn. 107). 2, a hemi-sphere (Si. 114; Bp. 17, 18). 3, a winnowing basket; — a cane or bamboo-seat (ಬಿದಿರ ಚಕ್ಕಳ Nn. 107, o. r. ಚೆ-). 4, coming in contact with, mixing with, union (ಮಿಲಿನ, ಕೂಟ 107). 5, nearness (ಸಮೀಪ 107). 6, opportunity, season (ಸಮಯ, ಕಾಲವಿಶೇಷ 107). 7, ಸೊರೆ (107). 8, a turtle's shell. 9, a well. 10, hell. 11, a young buffalo whose horns are just appearing.

ಕಟಿ kaṭi. 1. = ಕಟೆ. To cut a stone with a chisel (S. Mhr.). ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪಾರಿರು ಕಟಿಯುತ್ತಾರೆ (B. 4, 122). ಬೀಸೂ ಕಲ್ಲಿನ ಪಾಳಿಗಳನ್ನು ಕಟಿದು (5, 134). **2,** to cut the mind, to keep it awake (S. Mhr.). ಆತ ಹೇಳಿದ್ದು ಕಟಿಯುತ್ತಿತ್ತು (5, 152).

ಕಟಿ kaṭi. 2. (*Cf.* ಕಟ 2, ಕಟಕು 2). — ಕಟಿಕಟಿ. rep. Crispness, as that of well baked bread (S. Mhr.).

ಕಟಿ kaṭi. *The hip; the loins.* 2, the buttocks (ಆರೋಹ, ನಿತಮ್ಬ Hlâ., Mr. 331).

ಕಟಿಕ kaṭika. = ಕಟಕ, etc. (ವೈತಂಸಿಕ, etc. Mr. 379, one MS. ಕಡಿಕ).

ಕಟಿಕು kaṭiku. = ಕಡಿಕು 2. To be severed, to break (v. i., as the strings of a fiddle, etc., My.).

ಕಟಿಗ kaṭiga. = ಕಟಕ, etc. A murderer (Râm. 5, 8, 50; J. 28, 32).

ಕಟಿಪ್ರೋಥ kaṭi-prôtha. *The buttocks* (ಕುಣ್ಡೆ Hlâ.; ಕಟಿಸಾನು, ಕಟಿಯುಗ, ಕುಣ್ಡೆ Mr. 331).

ಕಟಿಬನ್ಧ kaṭi-bandha. A girdle. 2, a zone of the earth (Mhr.; B. 4, 104. 172).

ಕಟಿಯುಗ kaṭi-yuga. = ಕಟಿಪ್ರೋಥ. (Mr. 331).

ಕಟಿಲ್ಲಕ kaṭillaka. = ಕಠಿಲ್ಲಕ. *A species of the balsam apple, Momordica charantia* Lin. (ಹಾಗಲ ಕಾಯಿ G.).

ಕಟಿವಾತ kaṭi-vâta. Lumbago (My.).

ಕಟಿವೃತ್ತ kaṭi-vṛitta. One of the kinds of dramatic attitude (Mr. 82).

ಕಟಿಶೀರ್ಷ kaṭi-śîrsha. = ಕಟಿಶೀರ್ಷಕ. (ತುದಿಗುಣ್ಡೆ Mr. 331).

ಕಟಿಶೀರ್ಷಕ kaṭi-śîrshaka. *The hip* (as projecting like a head). 2, the hip and loins, or the hollow above the hips.

ಕಟಿಸಾನು kaṭi-sânu. = ಕಟಿಪ್ರೋಥ. (Mr. 331).

ಕಟಿಸೂತ್ರ kaṭi-sûtra. *A zone or waist-band worn by females* (ಉಡೆನೂಲ್ Čt. II, 83; ಉಡುಗೆ I, 69).

ಕಟೀರ kaṭîra. *A hip;* the part about the hips, the cavity of the loins or the iliac region (ತಿಗ Mr. 331).

ಕಟು kaṭu. = ಕಟ್, (K. ಕಡು 1). *Pungent, acrid, sharp* (ಖಾರ Nn. 147, o. r. ಕಾರ). 2, *strong-scented, pungent, ill-smelling; biting; hot;* caustic, bitter, piercing; — fierce, impetuous. 3, *a pungent taste, acerbity.* 4, disagreeable; *envious.* 5, *an improper action.* 6, *the plant Helleborus niger* Lin. (ಕವ್ವಲ್ Mr. 118). *Cf.* ಕಣ್ಪು 2.

ಕಟುಕ kaṭuka. = ಕಟಕ, etc. (My.). ಕಟುಕರ ಮನೆಯ ಕುಟಿಯ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ.

ಕಟುಕ kaṭuka. Sharp, pungent, etc., = ಕಟು.

ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ kaṭuka-rôhiṇi. = ಕಟಮ್ಬರೆ, etc. *The medicinal plant Helleborus niger* Lin. (see Mr. 140, texts corrupt).

ಕಟುಕು kaṭuku. 1. = (ಕಡಿಕು 1), ಕಡುಕು 1, etc. A limited compass: smallness, littleness; a thin end (ಮಾತ್ರೆ, ತ್ರುಟಿ, ಲವ, ಲೇಶ, ಕಣ, ಅಣು Nr., o. r. ಕಡುಕು). ನೂಲು ಮೊದಲಾದವಱ ಕಟುಕು (ತನ್ತ್ವಾದ್ಯಂಶ, ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Nr., o. r. ಕಡುಕು).

ಕಟುಕು kaṭuku. 2. = ಕಟಕು 2. (My.).

ಕಟುತುಮ್ಬಿ kaṭu-tumbi. *A bitter gourd, a variety of Cucurbita lagenaris* (ಹಾಲುಗುಮ್ಬುಳಕಾಯಿ G.; see its synonym ಇಕ್ಷ್ವಾಕು).

ಕಟುರ kaṭura. Tbh. of ಕಠೋರ (Šmd. 359).

ಕಟುರೋಹಿಣಿ kaṭu-rôhiṇi. = ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ, etc. *The plant Helleborus niger* Lin. (see Si. 142).

ಕಟೂಕ್ತಿ kaṭu-ukti. A bitter, caustic word (Ššv. 4, after 30).

ಕಟೆ kaṭĕ. = ಕಟಿ 1. ಕಲ್ಲು ಕಟೆಯುವ ಉಳಿ (ಕಲ್ಲುಳಿ G.).

ಕಟೋರ kaṭôra. A bowl or cup (My.; Mhr., H.).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 1. (= ಕಟ 2). — ಕಟ್ಟಕಟ್ಟ ಕಡಿ. To cut wood so that the sound ಕಟ್ಟ is produced (S. Mhr.). 2, to grind or rattle one's teeth (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 2. = ಕಟ 1, etc. Another form of ಕಡೆ, end, etc. (Šmd. 228). — ಕಟ್ಟಕಡೆ. = ಕಕ್ಕಡೆ 2. The extreme or farthest end, the very end; at the very end, at last, finally (C.; Tĕ.). ಕಟ್ಟಕಡೆ ಪೆರ್ವರ್ಣಟ್ಟೆಕರಂಗೊಣ್ಬು (Šmd. 229 Mdb.). ಒನ್ದು ಶಬ್ದದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಅಕ್ಷರ (B. 3, 4). ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ (3, 96; 4, 218). — ಕಟ್ಟುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A final or last answer or word (C.). — ಕಟ್ಟವಂಜರ. -ಪಂಜರ. (= ಕಟಾಂಜನ). Border-cage: a railing or fence of wood or iron. ರಥದ ಕಟ್ಟವಂಜರ (ವರೂಥ, ರಥಗೋಪನ Hlâ.). ಸಮುಕ್ಷದಲ್ಲಿಹ ಕಟ್ಟವಂಜರ (ರಥಿಗೋಪ Mr. 286).

ಕಟ್ಟ kaṭṭa. 3. (= ಕಟ್ಟು 1, etc.). — ಕಟ್ಟವತ್ತಿ. -ಪತ್ತಿ. A kind of plant (ವೃತ್ತಿಕೆ Mr. 145, two MSS. ಕಟ್ಟವತಿಗೆ). — ಕಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ. -ಪತ್ತಿಗೆ. (Šmd. 95). The hatchet of a village goddess (ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ Čt. II, 18: see ಹೆಗ್ಗಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ).

ಕಟ್ಟಡ kaṭṭaḍa. = ಕಟ್ಟಣ, ಕಟ್ಟ 1. (My.).

ಕಟ್ಟಣ kaṭṭaṇa. A building (My.). See Prv. s. ಪಟ್ಟಣ.

ಕಟ್ಟನೆ kaṭṭanĕ. With the sound of ಕಟ್ಟ 1. — ಕಟ್ಟನೆ ಕಡಿ. To grind or rattle one's teeth (S. Mhr.). 2, to bite on a hard substance (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟಯ್ಸು kaṭṭaysu. To embrace (Râm. 4, 4, 61).

ಕಟ್ಟಲು kaṭṭalu. -ಲ್. The state of being bound, tied, or surrounded (ಬದ್ಧ, ಸಿತ Nr.).

ಕಟ್ಟಲೆ kaṭṭalĕ. = ಕಟ್ಟಳೆ 1, ಕಟ್ಲೆ. (C.). See ಛಕ್ಕಗಟ್ಟಲೆ.

ಕಟ್ಟವಾಳಿ kaṭṭavâḷi. -ಳಿ. An obstinate, wicked woman or cow (S. Mhr.; Mhr. ಖಟ್ಯಾಳ, cross; vicious, as a horse or cow).

ಕಟ್ಟಳೆ kaṭṭaḷĕ. 1 & 2. See s. ಕಟ್ಟು 1.

ಕಟ್ಟಿ kaṭṭi. = ಕಣ್ಟಿ, ಕಣ್ಟಿಗ. One who applies to or turns on, as water on land. See ನೀರು-.

ಕಟ್ಟಿಗೆ kaṭṭigĕ. Tbh. of ಕಾಷ್ಠಿಕೆ. A piece of wood or timber; wood or timber; fuel; a stick, a club (ಕಾಷ್ಠ G.; ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು, ಮರ Si. 122; ವೇತ್ರ, ದಣ್ಡ Mr. 265; C.; T. ಕಟ್ಟೈ, Tĕ. ಕಟ್ಟೆ). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತೆ, ಚಿತಿ. Nr.). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಾ! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bp. 12, 28; 21, 28; 23, 19; 30 sum.; 57, 16; B. 2, 23. 30; 3, 117; Si. 297. 399; ಕಣ್ಗಣ್ಬುಗಟ್ಟಿಗೆ, ಹೊಂಗಟ್ಟಿಗೆ. — ಕಟ್ಟಿಗೆ ಗಿಟ್ಟಿಗೆ. reit. (C.). — ಕಟ್ಟಿಗೆಯವ. -ಅವ. A mace-bearer, a door-keeper (ವೇತ್ರಧರ Mr. 265). 2, one who bears, or sells, wood (S. Mhr.).

ಕಟ್ಟಿಗೆಕಾಱ kaṭṭigĕ-kâṟa. = ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾಱ. (Bp. 59, 27).

ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾಱ kaṭṭigĕ-gâṟa. A mace-bearer, a door-keeper (ಪ್ರತೀಹಾರ Čt. II, 108).

ಕಟ್ಟಿಸು kaṭṭisu. To cause to bind, tie or fasten (ಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; Bp. 16, 11; 28, 34; 42, 18; J. 8, 3; B. 3, 121); to cause to tie to, to cause to affix (B. 5, 123); to cause to stop (another's breath, as ಉಸುರು ಕಟ್ಟಿಸು, to smother, B. 3, 109); to cause to dam in (Bp. 26, 54); to cause to build (J. 5, 36; B. 4, 120; 5, 135); to cause (beasts) to copulate (C.); etc.

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 1. = ಕಟಿ 1, ಕಡು 1 q. v., etc. (Šmd. 214). (Tĕ., T.). — ಕಟ್ಟಂಕ. -ಅಂಕ. (Šmd. 386; Kk. 97). A severe battle. — ಕಟ್ಟಂಕದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. (Šmd. 387). Fear arising from a severe battle. — ಕಟ್ಟಚ್ಚರಿ. -ಅಚ್ಚರಿ. (Šmd. 69). Extreme astonishment. — ಕಟ್ಟಡವಿ. -ಅಡವಿ. A thick, impervious jungle (J. 19, 11; see Jôgihâḍu s. ಅನ್ತೆ under ಅನ್ 1). — ಕಟ್ಟಣಕ. -ಅಣಕ. Great strength (Grj. 2, after 106). — ಕಟ್ಟಣಿಯರ್. (fr. ಅಣಿ 2). Very beautiful women (Râm. 6, 56, 38). — ಕಟ್ಟಮ್ಬುಕಳ. -ಅಮ್ಬುಕಳ. = ಕಟ್ಟಮ್ಬಲಿ. (Bp. 33, 16). — ಕಟ್ಟಮ್ಬಲಿ. -ಅಮ್ಬಲಿ. A thick kind of porridge, chiefly made of bruised jôḷa, to which tamarind, etc., is added (C.; ಹುಳಿಯಮ್ಬಲಿ G.). — ಕಟ್ಟರಣ್ಯ. -ಅರಣ್ಯ. = ಕಟ್ಟಡವಿ. (J. 10, 20; 19, 18). — ಕಟ್ಟರಸು. -ಅರಸು. An anointed king, a monarch (Bp. 21, 20). — ಕಟ್ಟಲೆ. = ಕಟ್ಟಳೆ 1, (My.), of which the Mhr. ಖಟಲಾ, ಖಟಲೇಂ have been formed; it is also contracted into ಕಟ್ಲೆ, q. v. separately. — ಕಟ್ಟವಸರ. -ಅವಸರ. Great hurry (J. 31, 44). — ಕಟ್ಟಳವಿ. -ಅಳವಿ. Great wrestling (Bh. 4, 2, 61). — ಕಟ್ಟಳೆ. -ಅಳೆ 2. 1. (Šmd. 214 Mdb.). = ಕಟ್ಟಲೆ, ಕಟ್ಲೆ. (A strong or firm measure); an order, a command; a rule; rate (C.; J. 10, 39. 46; 11, 28; 17, 10; 31, 44; Abhâ. 9, 26; ನಿಬನ್ಧನೆ G.; T. ಕಟ್ಟಳೈ, Tĕ. ಕಟ್ಟಡ); established rule, the right way or proper conduct, truth (ಸೌಸ್ಥಿ Nn. 162; ನಿಬದ್ಧ, ಸತ್ಯ Mr. 358). 2, a law-suit, a case (C.; Mhr. ಖಟಲಾ, ಖಟಲೇಂ). 3, a weight by which anything is weighed (T.; see ಕಟ್ಲೆ). See B. 2, 19; 5, 10. 85. 178. 289. 304. — ಕಟ್ಟಳೆ. -ಅಳೆ 3. 2. Thick butter-milk (without an admixture of water, ಮಜ್ಜಿಗೆ Čt. I, 47). — ಕಟ್ಟಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. (Šmd. 214). A tight embrace. — ಕಟ್ಟಱಲಿಕೆ. -ಅಱಲಿಕೆ. Great grief (My.). — ಕಟ್ಟಟ್ಟಿಟ್. -ಅಟ್ಟಿಟ್. Great

love or pleasure (Grj. 10, after 14 & 28; V. 23, after 13). — ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆ. -ಆಜ್ಞೆ. A strict order; a hard measure (My.). ಕಟ್ಟಾಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. Excessive play or sportiveness (Râm. 6, 11, 7). — ಕಟ್ಟಾಣಿ. -ಆಣಿ. Great excellency, first class, as soil (Tĕ.); the state of being very fine or costly (as pearls, J. 17, 6). — ಕಟ್ಟಾಯ. -ಆಯ. (Šmd. 214, o. r. ಕಟ್ಟಯ). A strict rule; firm resolution, firmness (Abh. P. 14, after 79; 14, 119); compulsion, violence, force (T.; *cf.* ಕಡ್ಡಾಯ). — ಕಟ್ಟಾಸಱು. -ಆಸಱು. Great weariness, etc. (Râm. 4, 2, 5). — ಕಟ್ಟಾಸುರ. -ಆಸುರ. Great vehemence or haughtiness; great cruelty (Bp. 53, 70; 60, 5; J. 26, 51; 27, 10). — ಕಟ್ಟಾಳ್. -ಆಳ್. (Šmd. 215). A strong, valiant man (ತುಱುಗಾಳ್ Bhn. 37; Bp. 9, 38; J. 4, 46; 13, 60; 14, 16). — ಕಟ್ಟಾಳ್ತನ. -ಆಳ್ತನ. Great stateliness; great valour. — ಕಟ್ಟಾಳ್ತನವ್ಪೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. To attain great stateliness (Ršv. 6, after 11, twice). — ಕಟ್ಟಿದಿರ್. -ಇದಿರ್. The very front; exactly or just in front (Tĕ. ಕಟ್ಟೆದುರು). See Bp. 11, 3; 22, 13; 24, 46; 26, 26; 39, 48; 53, 67; 60, 45; Ršv. 5, after 120; 13, after 1; Ššv. 1, after 79. — ಕಟ್ಟಿಱುವೆ. -ಇಱುವೆ. A large black ant, Formica compressa Fabr. (C.; B. 2, 9; T. ಕಟ್ಟೆಱುಮ್ಬು; Tĕ. ಕಟ್ಟಿಚೀಮ). — ಕಟ್ಟಿಱುಹೆ. -ಇಱುಹೆ. = ಕಟ್ಟಿಱುವೆ. (Bh. 7, 16, 3; J. 24, 34). — ಕಟ್ಟುಕೊಡಗೆ. Land held free of any charge or tax (My.). — ಕಟ್ಟುಗ್ರ. -ಉಗ್ರ. Very fierce or severe (J. 8, 40; 25, 51). — ಕಟ್ಟುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A strict order (My.). — ಕಟ್ಟುತ್ತಾರ. A remission on a large scale, remission of land-rent on account of loss by failure of rain, etc. (R.). — ಕಟ್ಟುಪಾಟು. An order; a system, a regulation (My., also ಕಟ್ಟುಪಾಡು; Tĕ. ಕಟ್ಟುಬಾಟು). — ಕಟ್ಟುಪಾಸ. -ಉಪಾಸ. Great or severe fasting (Bp. 27, 16; My.). — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ. -ಉಬ್ಬಟೆ. Great elation, etc. (Grj. 2, after 106; Ršv. 6, after 11). — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟ್ಟೆ. -ಉಬ್ಬಟ್ಟೆ. (Šmd. 214). = ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆ. — ಕಟ್ಟುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. (Šmd. 215). Very difficult breathing; troublesome asthma. — ಕಟ್ಟುಬ್ಬೆಗ. -ಉಬ್ಬೆಗ. Great anxiety, etc. (Grj. 7, after 56; Ššv. 2, 9). — ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಿ. Excessive pride (My.). — ಕಟ್ಟುಮಸ್ತು. Strength (My.). — ಕಟ್ಟುಲುಹು. -ಉಲುಹು. A great noise (My.). — ಕಟ್ಟುವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Colour of great brightness (Bp. 11, 26). — ಕಟ್ಟುವೈಭಾವೆ. A female of great discrimination (Prll. 3, 10). — ಕಟ್ಟುಹುರಿ. = ಕಡಿಹುರಿ, ಕಡುಹುರಿ, ಕಡುಪುರುರಿ. Twine that curls upon much twisting (S. Mhr.). — ಕಟ್ಟುಹುಳಿ. A strong acid (My.). — ಕಟ್ಟೂಱಿಗ. -ಊಱಿಗ. A hard task, severe service (My.). — ಕಟ್ಟೆಱಕ. -ಎಱಕ. Great love (V. 23, after 13). — ಕಟ್ಟೆಸಕ. -ಎಸಕ. Great beauty (J. 17, 11). — ಕಟ್ಟೆಸುಗೆ. An excessive shooting of arrows (Râm. 6, 47, 31). — ಕಟ್ಟೇಕಾನ್ತ. -ಏಕಾನ್ತ. (Šmd. 207). Great solitude; strict secrecy; privacy (Abh. P. 15, after 69; Bh. 1, 8, 71). — ಕಟ್ಟೇಟ್ಗಿ. -ಏಟ್ಗಿ. (Šmd. 214). Great magnificence, etc.

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 2. To bind, to tie; to dress, as a wound; to affix; to yoke; to construct; to build; to form; to fabricate, to compose, as verses; to arrange, as a play; to dam, to dam in, as water; to tie up; to shut up, as a passage, a door, etc., to block up; to cover; to lay by or amass, as money; to shut, as a mouth; to restrain, as (the appetite of) the belly; to apply to, to turn, as water on land; to apply to, as scent to a cloth; to fix or determine, as the price of a thing; to bring together, to collect, as an army; to take into one's employ; to collect, acquire, or obtain, as merit; to contract or bring on, as the fruit of actions; to gain or conquer, as a country; to stop by magic, to bewitch, to charm, as a person or especially the eyes (ಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; Šm. 88; C.; Si. 231. 314; Tĕ., T., Tu.; M. ಕೆಟ್ಟು). **2,** to be bound or fixed, to stop, to be habitually in a place, *e. g.* ಅವನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಬಯ್ಗಳು ಕಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 31; My.); to attach one's self to, *e. g.* ಉರಿ ಹೆಮ್ಮರನ ಸುತ್ತಲು ಕಟ್ಟಿತು (Bh. 1, 20, 55; see Râm. 5, 8, 63); to be checked, to become checkmate, *e. g.* ಅರಸು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆಟ ಉಣ್ಟೇ? (Prv.); to be stopped, as urine, etc. in sickness (C.; Si. 201); to cover or copulate with, as beasts (My.), *e. g.* ಕಟ್ಟಿದ ಆವು (ಕಾಲ್ಯೆ, ಉಪಸರ್ಯೆ Hlâ.); to cause to copulate with (My.); to become with young (C.; Tĕ.; B. 3, 24), *e. g.* ವೃಷಭನಿನ್ದ ಕಟ್ಟಿದ ಆಕಳು (ಸನ್ಧಿನಿ Nr.); to be formed; to gather, as a boil, or secretion, or lump (especially used as the second member of a compound, C.; Tĕ., M.). — ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿರಿಯ ಪುಲಿಯುಮುಂ ಕವಿಲೆಯುಮುಂ? (Šmd. 150). ಕಟ್ಟಂ! (224). ಕಟ್ಟಿದರ್ (255). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಬದ್ಧ, ಪಿನದ್ಧ, ಅಮುಕ್ತ, ಅಪಿನದ್ಧ Hlâ.). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಬದ್ಧ, ಸನ್ದಾನಿತ, ಮೂತ, ಉದ್ದಿತ, ಸನ್ದಿತ, ಸಿತ Si. 379). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಥವಾ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾದಿಗಳು (ಗ್ರಥಿತ, ಗ್ರನ್ಥಿತ 377). ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ (ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ, o. r. ತನಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡನ್ಥಾ ಕರ್ಮಂಗಳು Nn. 148). ಕಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಕರ್ಮಗಳು (ವಾನ, ಕರ್ಮಫಲ 90). ನೀರ ಹರಿಯಲ್ ಈಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ತಿದ್ದಲೆನ್ದು ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಪೃಷ್ಠವಾಹ್); ಕರತಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಯಾಘಾತನಿವಾರಣಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ (ಗೋಧೆ); ಪಶುವ ಕಟ್ಟಲೆನ್ದು ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗೂಣ್ಟವು (ಮೇಥಿ); ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಶೋಕದಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ತನ್ತ್ರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಱಿಸುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ ಮೊದಲಾದುವು; ಚೆಣ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ); ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಸೂತ್ರ (ಮೇಖಲೆ Nr.). ಸಪ್ತದ್ವೀಪಂಗಳಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು (having made his own, Č. Bp. 47, 11). ಇನಿತು ಪುಣ್ಯಂಗಳಂ ನೀಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್! (Bp. 17, 6). ಬೋಜಗರ ತಲೆಗಳಲಿ ಕಟ್ಟಿದೆ ಅಲಾ ಹುಲ್ಲು? (40, 32). ಕಟ್ಟಿ ಬಲಿಯಂ (having bewitched king Bali, 57, 23). ನಾಯ ಬಾಲ ಸೆಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪುದೇ? (Sš. 85). ಆತ್ಮಭವಂಗೆ ಪಟ್ಟಮುನ್ ಅಮನ್ದೋತ್ಸಾಹದಿಂ ಕಟ್ಟಿದಂ (Ršv. 4, after 118). ಮನವ ಘನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಘನವ ಮನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮನವಮ್ ಅದುವೆ ಪಾಪಕೆಳಸದಾ ಯೋಗಿಗೆ ವನವಾಸ ಯಾಕೆ? (Sp.). ಆಳು ಕಟ್ಟಿದವನೇ ಅರಸು, ಕೂಱು ಇಕ್ಕಿದವನೇ ದಾತ.— ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆ ಮೆಟ್ಟಲಿಲ್ಲ, ಅಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬನ್ದಯೋ, ಯಮನೇ? (Prvs.). — See *e. g.* Bh. 8, 23, 35; ಅಡ್ಡಗಟ್ಟು, ಕೆಯ್ಗಟ್ಟು, ಗಲ್ಲಿಗಟ್ಟು, ಗುಡಿ ಕಟ್ಟು, ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟು, ನೀಱುಗೆಗಟ್ಟು, ಮನೆಗಟ್ಟು, ಮೊಟ್ಟಗಟ್ಟು, ಮೊತ್ತಗಟ್ಟು, ಸನ್ದುಗಟ್ಟು, ಸಮ ಕಟ್ಟು, ಸೆಱಗಟ್ಟು, ಹುಣ್ಣುಗಟ್ಟು; Prv. s. ಮನೆ. — ಕಟ್ಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To embrace and cause to play; to tickle with vehemence (S. Mhr.). —

ಕಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To construct and play. ಮೇಘಂಗಳ ಆಕಾರ, ಬಾಲರು ಕಟ್ಟಾಡುವ ಕಟ್ಟೆ, . . . ಇನ್ನುವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲ ಅಗ್ರದ ತುನ್ತುಱ್ (Sš. 74). — ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. Also: to embrace (My.; see Prv. s. ಅಪ್ಪ 2). ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು, to conduct away with one's self (My.). — ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕು. = ಕಟ್ಟು. (C.). ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವದು (ಉದ್ದಾನ, ಬನ್ಧನ Si. 265). ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕಮ್ಬುದನ್ಥಾಗೂಟ (ಅಲಾನ 271). ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಗೂಟ (ಶಿವಕ, ಕೀಲಕ); ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕೊರಳ ಕುಣಿಕೆಹಗ್ಗ (ದಾಮ); ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಹಗ್ಗವು (ದಾಮನಿ 323). — ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟು. rep. See Prv. s. ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ.

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 3. Binding, tying, fastening; fettering; checking, restraint; impediment (ಉದ್ದಾನ, ಬನ್ಧನ, ತಡೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ Si. 265; ಬನ್ಧನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ, ತಡೆ 391). **2,** a band, a tie (ಬನ್ಧನ Mr. 267); the tire of a wheel; a boundary; a dam. **3,** a pack, a bundle. **4,** a frame. **5,** something built, constructed or formed. **6,** build, form, shape. **7,** a regulation, a rule. **8,** a fabrication, a fiction. **9,** copulation of beasts. **10,** bewitching. ಮಹಾದೇವನ ಜಡೆಯ ಕಟ್ಟು (ಕಪರ್ದ); ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಕಟ್ಟು (ಹಸ್ತಿನಖ, ಪರಿಕೂಟ Hlâ.). ವೀಣೆಯ ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಗಿತ (ಉಪನಾಹ, ನಿಬನ್ಧನ Si. 63). ಆಯುಧವು ಜಾಱಿ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟು (ಮೇಖಲೆ 289). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಮರದ ಗುದಿಗೆ (ಪರಿಘ 290. 412). ಕಟ್ಟು ಹಱಿದ ಪಂಜು (Prv.). ಕಟ್ಟುಗಳು ಪಱಿದು (Bp. 32, 44). — See *e. g.* ಇಕ್ಕಟ್ಟು, ಎಡೆಗಟ್ಟು, ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟು, ಕಾಲ್ಗಟ್ಟು, ಕಿಸುಗಟ್ಟು, ಕಿಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಕೇರ್ಗಟ್ಟು, ಚೌಕಟ್ಟು, ತಲೆಕಟ್ಟು, ತೋಳ್ಕಟ್ಟು, ನಡಿಕಟ್ಟು, ನಡುಕಟ್ಟು, ನೆಲ-ಟ್ಟು, ನೆಲೆ-ಟ್ಟು, ಪಲಗೆಗಟ್ಟು, ಮಣಿಕಟ್ಟು, ಮರಗಟ್ಟು, ಮೂರ್ಗಟ್ಟು, ಮೆಯ್ಕಟ್ಟು, ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು, ಸನ್ದುಗಟ್ಟು. — ಕಟ್ಟಡಕ. -ಅಡಕ. A binding written agreement (My.). — ಕಟ್ಟನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice tied up for a journey (My.). — ಕಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To become a rule or positiveness. ಕಟ್ಟಾಗಿ, rightly; positively (ನಿಯತಂ Šmd. Cm. 82. 253; My.). 2, to stop (v. i.); to be hindered or impeded; to cease (used of trade, credit, strength, etc., C.). 3, to be shut or closed, as schools on account of holidays (B. 5, 276). — ಕಟ್ಟಾಣಿ. -ಆಣಿ. = ಕಠಾಣಿ. A necklace (generally) of small gold beads (C.; Tē.). — ಕಟ್ಟಿನ ಹಾವು. = ಕಟ್ಟುಹಾವು. A fierce species of cobra, Ophiophagus elaps, the Harmadryad (My.). — ಕಟ್ಟು ಕಡೆ. To go beyond the (common) boundary (Abh. P. 6, after 136; 15, after 16). — ಕಟ್ಟುಕಥೆ. A fabricated story, a fiction (C.). — ಕಟ್ಟುಕಮ್ಬ. A post to which animals, etc. are tied (My.; Tē.). — ಕಟ್ಟುಗಡಸು. -ಕಡಸು. A cow fit to receive the bull (ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆದೆಯಾದ ಆಕಳು, ಉಪಸರ್ಯೆ Nr.). — ಕಟ್ಟುಗೂಳಿ. A bull for breeding (My.). — ಕಟ್ಟುಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. = ಕಟ್ಟನ್ನ. (Abhâ. 9, 26; My.). — ಕಟ್ಟುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make firm (Bp. 44, 16). — ಕಟ್ಟುಂಜುರಿಗೆ. -ಂ-ಸುರಿಗೆ. (Šmd. 204). A knife for tying (to the waist). — ಕಟ್ಟುಂಚೋಳ. -ಂ-ಚೋಳ. (Šmd. 204). A bodice that is tied. — ಕಟ್ಟು ಪಡು. To be bound, etc. ಕಟ್ಟು ಪಟ್ಟ (ಬದ್ಧ, ನದ್ಧ, ಸಂಯುತ Hlâ.). — ಕಟ್ಟುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. A kind of artificial medicinal salt (My.). — ಕಟ್ಟು ಬೀಳು. To be bound or obliged (My.). — ಕಟ್ಟು ಮಾಡು. To bind; to tie, to fetter, as culprits (C.; B. 5, 106. 142. 201). 2, to put restraint on somebody (C.; 5, 138). 3, to make a regulation, to order (C.; B. 5, 58. 103). — ಕಟ್ಟುಮಿಣಿ. A leather rope for tying (ಆಬನ್ಧ, ಯೋಕ್ತ್ರ Si. 303). — ಕಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು. dupl. Great embarrassment or want (My.). 2, strength (My.). — ಕಟ್ಟುಮುಡಿ. A knot of braided hair (ಕಬರಿ, etc. Mr. 320). — ಕಟ್ಟುಮೊಸರು. Curds strained by having been tied and hung up in a cloth (C.). — ಕಟ್ಟುವಡೆ. -ಪಡೆ. To be fettered; the mind to be fettered or checked (ಮನೋನಿರೋಧ Šmd. Dh.; Abh. 13, after 147). ಆಶಾಪಾಶದಿನ್ದಂ ಕಟ್ಟುವಡೆದವಂ (Bp. 20, 23). ಅಣ್ಣದೇವನೊಳ್ ಇಡಿದ ವಾತ್ಸಲ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬ ಬಲ್ಲಣ್ಣಿಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವಡೆದು, ಅಲ್ಲಿನಲ್ ಅಱಿಯದೆ (J. 18, 60). — ಕಟ್ಟುವಾಸ. A wrapper or cover (My.). — ಕಟ್ಟುಶಬ್ದ. A fictitious term (My.). — ಕಟ್ಟುಹಾವು. = ಕಟ್ಟಿನ ಹಾವು. (My.). — ಕಟ್ಟುಹೋರಿ. = ಕಟ್ಟುಗೂಳಿ. (My.). — ಕಟ್ಟೊಡೆ. -ಒಡೆ. To break a rule or promise (My.; ಮಾತ ಮುಱಿ G.). 2, an association to be dissolved (My.).

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 4. The water in which any kind of pulse has been boiled, the decoction of any kind of pulse (ಪಕ್ವಧಾನ್ಯರಸ Šmd. Dh.; Šm. 88; C.; Tē.; M. ಕಟ್ಟು, T. ಕಡುಗು). ಕುದಿಸಿದ ಕಟ್ಟು (ಯೂಷ Nr.). ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕಟ್ಟು (ಯೂಷ Si. 495). ಹುರುಳೀ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬನ್ದವಗೆ ಕುದುರೇ ಬೆಲೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಕಟ್ಟನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with kaṭṭu (used without salt, etc. as a medicine, My.). ಕೆಟ್ಟತನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದವ ಕಟ್ಟನ್ನಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪ ಬೇಕು (Prv.). — ಕಟ್ಟುರಸ. = ಕಟ್ಟುಸಾಱು. (My.). 2, congealed mercury (My.). — ಕಟ್ಟುಸಾಱು. A decoction of pulse seasoned with salt, pepper, etc. (My.; Tē.).

ಕಟ್ಟುಕ kaṭṭuka. ಕಟ್ಟು-ಉಕ (Šmd. 239). A man who ties. **2,** ಕಟ್ಟು-ಕ 1 No. 2. A fiction, a falsehood, a lie (ತೊಡಲ್, ನೂಳ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60, o. rs. ತೊಡಳ್, ತೊವಲ್).

ಕಟ್ಟುವಿಕೆ kaṭṭuvikĕ. Tying, etc. (ಬನ್ಧನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ Si. 391; ಯೋಗ, ಸನ್ನಹ 410; ಅಭಿಹಾರ, ಸನ್ನಹನ 449).

ಕಟ್ಟುಹ kaṭṭuha. Tying, etc. (ಬನ್ಧನ, ಪ್ರಸಿತಿ, ಚಾರ Nr.). ಬಲುವಾಗಿ ಕಟ್ಟುಹ (ಗ್ರಹ Nr.).

ಕಟ್ಟೆ kaṭṭĕ. 1. A structure (bank or bench) of earth or stones to sit upon for resting, transacting business, etc. (C.; Mhr. ಕಟ್ಟಾ); a station; a guard-house (My.). **2,** an embankment, a dam, a dike (C.). **3,** a causeway, a bridge (ಸೇತು, ವರಣ Hlâ., Mr. 416; ಸೇ-ು, ಆಲಿ Si. 104, *cf.* 396). **4,** a basin round the foot of a tree (ಆಲವಾಲ Šm. 89; C.); a basin or hollow made in the rice on one's plate, etc. for the reception of pepper water, etc. (C.). **5,** a pond (ಕುಣ್ಟೆ Šm. 36; ಕುಣ್ಡ 36. 89; My.). **6,** a broom (T.; see ಕಸಗುಡಿಸಲುಕಟ್ಟೆ, ಚೀಪರಿ-; Tē.: a bundle, pack). **7,** a formation (see ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟೆ). ನೀರ ಹರಿಯಲ್ ಈಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನ್ ಎಱೆವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ Nr.). ನೀರ ಕಟ್ಟೆ (ವೇಲಿ Si. 456). ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ, ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ತ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಟೆ (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ, ಅಲ್ಪಸರಸ್ 91). ಅಂಗಳದೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟೆ (ವಿತರ್ದಿ G.). ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟೆ (Si. 266). ಬಾಲರು ಕಟ್ಟಾಡುವ ಕಟ್ಟೆ (Sš. 74). ಮಕ್ಕಳು ಹೊಱಗೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು (B. 3, 80). ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮುನ್ದೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ

ಚಾಪೇ ಹಾಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ವರ್ತಮಾನಪತ್ರವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದನು (4, 183). See ಅಣೆಕಟ್ಟೆ.

ಕಟ್ಟೆ kaṭṭĕ. 2. The state of bamboos when they become old and sapless (ವಂಶವೃದ್ಧತ್ವ Šm. 89; Tĕ. ಕಟ್ಟೆ, harsh, hard, dry; firewood; T. ಕಟ್ಟೈ, ಕಟಿಲ್, firewood; *cf.* ಕಟಕು 2? ಗಟಿಗು?). ಬಿದಿರಿಗೆ ಕಟ್ಟೆ ಹಿಡಿಯಿತು, ಬಿದಿರು ಕಟ್ಟೆ ಹಾಯಿತು (My.).

ಕಟ್ಣ kaṭṇa. 1. = ಕಟ್ಟಡ, etc. A building, an edifice (My.; Tĕ.). See ಕದಕಟ್ಣ.

ಕಟ್ಣ kaṭṇa. 2. Flavour, savoury taste (S. Mhr.).

ಕಟ್ಫಲ kaṭphala. *A small tree found in the north-west of India,* the bark and seeds of which are used in medicine, and as aromatics; the fruit also is eaten; the common name is kâyaphal. (ಕಿಡಿ'ಯ ಸಿವನೀ ಮರ Si. 131).

ಕಟ್ರೆ kaṭrĕ. Dyspepsy (My.).

ಕಟ್ಲೆ kaṭlĕ. = ಕಟ್ಟಲೆ, etc. (s. ಕಟ್ಟು 1). A weight (of stone or metal) used by goldsmiths and činivâras (C.). ತೂಕದ ಪಡಿಕಟ್ಲೆ (ಕಾರ್ಷಿಕ Si. 329). ಕರ್ಷ ತೂಕದ ತಾಮ್ರದ ಕಟ್ಲೆ (ಪಣ 329). **2,** an established rule, order, or period (C.). ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಕಟ್ಲೆ (ವ್ರತ, ನಿಯಮ Si. 247). ಕಟ್ಲೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಚಣಮಾತ್ರವು (ಜೀವ ದಲ್ಲಿ) ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). ಕಟ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀಱಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪರ್ಯಾಯ, ಅತಿಕ್ರಮ, etc. Si. 399). **3,** a lawsuit, a case (C.).—See ದಿನಗಟ್ಲೆ. — ಕಟ್ಲೆಕಲ್ಲು. Stones used as weights (My.). — ಕಟ್ಲೆಚೀಲ. A bag for keeping the kaṭlĕs and other things (C.).

ಕಟ್ವಂಗ kaṭu-anga. *The tree Calosanthes indica* Bl.

ಕಟ್ವರ kaṭvara. *Contemptible.*

ಕಠ kaṭha. N. of a sage, a pupil of Vaišampâyana. 2, a note or simple sound. (R.).

ಕಠಾಣಿ kaṭhâṇi. Another form or Tbh. of ಕಟ್ಟಾಣಿ (My.; see s. ಕಟ್ಟು 3). ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮುತ್ತಿನ ಕಠಾಣಿ (B. 4, 51).

ಕಠಾರಿ kaṭhâri. = ಕಟಾರಿ. (C.; Bp. 61, 26. 32; Ššv. 2, 79. 108). See ಹೊಂಗಠಾರಿ.

ಕಠಿಂಜರ kaṭhiñjara. *A kind of basil with small leaves, Ocymum sanctum* Lin. See ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿ.

ಕಠಿಣ kaṭhiṇa. = (ಕಠೀಣ), ಕಠಿನ, of which it is a Tbh. (My.; ಕಠೋರ G.).

ಕಠಿಣತೆ kaṭhiṇatĕ. Tbh. of ಕಠಿನತೆ. (Č. Bp. 47, 10; My.).

ಕಠಿಣತ್ವ kaṭhiṇatva. Tbh. of ಕಠಿನತ್ವ. (My.; ವೈಷಮ್ಯ G.).

ಕಠಿನ kaṭhina. *Hard; stiff, inflexible; solid;* difficult; violent; severe; harsh; cruel (ಕಠೋರ, etc., ಬೆಟ್ಟಿಹವ Mr. 228).

ಕಠಿನತೆ kaṭhinatĕ. = ಕಠಿನತ್ವ. (My.).

ಕಠಿನತ್ವ kaṭhinatva. Hardness, firmness; difficulty; severity; cruelty; intensity. (My.).

ಕಠಿನಹೃದಯ kaṭhina-hṛidaya. A hard heart (My.). 2, hard-hearted, cruel, unkind. (My.).

ಕಠಿಲ್ಲಕ kaṭhillaka. = ಕಟಲ್ಲಕ. 2, the bitter apple, Cucumis colocynthis Lin. (? ವಿಶಾಲ, ಬೆಳ್ಳಡಕಿಲ್ Mr. 133).

ಕಠೀಣ kaṭhîṇa. = ಕಠಿಣ, etc. (C.; B. 5, 127. 141. 142).

ಕಠೋರ kaṭhôra. = ಕಟುರ. *Hard; stiff; solid;* sharp, piercing; severe; cruel (ವಿಷ, ನಿಷ್ಠುರ Nn. 11, o. rs. ನಿಟ್ಟುರ, ನಿಷ್ಠೂರದ ನುಡಿ; ಕುಮುದ, ನಿಷ್ಠುರ Nn. 29, o. r. ನಿಷ್ಠುರನುಡಿ; see Mr. s. ಕಠಿನ). 2, full, complete (Sk.; see ಪೂರಿಗು).

ಕಠೋರತನ kaṭhôratana. Hardness, firmness; severity, rigour (ಕರ್ಕಶ Čb.).

ಕಠೋರತರ kaṭhôra-tara. Unusually hard, severe, cruel, etc. (J. 6, 7).

ಕಡ kaḍa. 1. A debt (ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚನ, ಉದ್ಧಾರ, ಸಾಲ Si. 299; C.; M.; T. ಕಡನ್, ಕಚ್ಚ, ಕಡಮೈ). **2,** a loan (of money, cloths, books, etc., and eatables, C.). ಕಡ ಸಿಕ್ಕೋದಾದರೆ ಹಡಗ ನನಗಿರಲಿ! ಅನ್ದ.—ಕಡ ಹುಟ್ಟ, ಬಡವ ಕೆಟ್ಟ. — ಕಣ್ಣುಗ ಉಣ್ಣೋರ ಮನೆಗೆ ಕಡನ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು? (Prvs.). ಈಯನು ಭವಿಗಳಲಿ ಕಡನ (Bp. 60, 15). ಕಡಾ ತಕ್ಕೊಣ್ಡಿರುತ್ತೇನೆ (B. 4, 196). See ಕೆಯ್ಗಡ, ಮದಗಡ, ಮುಂಗಡ, etc. — ಕಡಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. (Šmd. 200). To contract a debt; to borrow. — ಕಡಂಗೊಳ್. -೦-ಕೊಳ್. = ಕಡಗೊಳ್. (Šmd. 200). — ಕಡ ಬೀಋ. To fall into debt: to incur debt (My.).

ಕಡ kaḍa. 2. (fr. ಕಡೆ 5). A ferry, a ford (My.; T. ಕಡೈ, a way).

ಕಡ kaḍa. 3. = ಕಟ 1, etc. — ಕಡಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಡೆಗಣ್ಣು. (My.). — ಕಡ ತೇರಿಸು. To relieve or save; to finish (My.). — ಕಡ ತೇರು. = ಕಡೆ ತೇರು. To reach the end: to be relieved (from distress), to be recovered (from disease); to be concluded or finished (My.; Tĕ.; T. ಕಡತ್ತೇಱು).

ಕಡ kaḍa. 4. = ಕಡೆ 4, ಕಯ್ 4. Churning. (*Cf.* Sk. ಖಜ). — ಕಡಗೋಲು. -ಕೋಲು. -ಗೋಲ್. A churning stick (ವೈಶಾಖ, ಮನ್ಥ, ಪಿಠರ, etc. Si. 323. 453; ವೈಶಾಖ, etc. Mr. 183; C.). — ಕಡಗೋಲುಬಳ್ಳಿ. A scandent annual herb, native of South America, the love-apple plant, Lycopersicum esculentum Mill. (St. & Pl.). — ಕಡಗೋಲುಮಣ್ಡೆಯ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Panicum ciliare Retz. (Z.). — ಕಡಗೋಲುಮರ. The cross at the bottom of a churning stick (My.). 2, the tree Nauclea parviflora Roxb. (Z.). — ಕಡಗೋಲುಹಗ್ಗ. The churning string (C.). — ಕಡಗೋಲುಹಡೆ. = ಕಡಗೋಲುಮರ No. 1. (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 5. = ಕಡಿ 7. Cutting. — ಕಡಕತ್ತಿ. A chopper, a cleaver, a bill (My.). — ಕಡಕತ್ತಿಕಾಯಿ. The very large pod of the Entada monastachya, used as a vegetable (My.). — ಕಡಕತ್ತಿಕಾಯಿಯ ಬಳ್ಳಿ. The creaper Entada monastachya Dec. (My.). — ಕಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A small knife formed like a crescent with a hole at one end to put a string through (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 6. P. p. of ಕಡಿ 3, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa 7. P. p. of ಕಡಿ 4, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa. 8. P. p. of ಕಡಿ 6 or ಕಡೆ 3, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (C.).

ಕಡ kaḍa. 9. P. p. of ಕಡೆ 6, in ಕಡ ಕೊಳ್ಳು. (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 10. An imitative sound.—ಕಡಕಡ. rep. The sound produced by the fall of a thunder-bolt (S. Mhr.), or by the instrument called ಕರಡೆ (C.; *cf.* Mhr. ಕಡಕಡ). — ಕಡಕಡನೆ. With the sound of something hard (as a bone) when chewed (B. 5, 243; this would refer it to ಕಟ 2; the term is not among the Kannaḍa people in S. Mhr.). 2, with the sound produced by a windlass or wheel for raising water when in motion (My.). 3, with the sound produced by the feet in quick walking (see Prv. s. ಬೊಡಬೊಡನೆ). — ಕಡಕಡಲ್. The sound produced by the fall of a thunder-bolt (S. Mhr.).

ಕಡ kaḍa. 1. = ಕಲ 1, No. 1; ಕಳ 2. *Dumb;* ignorant, stupid.

ಕಡ kaḍa. 2. Tbh. of ಕಟ (Šmd. 338, o. r. ತಡ = ತಟ).

ಕಡಕ kaḍaka. = ಕಟಕು, etc. (My.). 2, Tbh. of ಕಟಕ. See ಬಲೆಗಡಕ. — ಕಡಕಪಾತ್ರೆಬಳೆ. = ಕಡಕಬಳೆ. (My.). — ಕಡಕಬಳೆ. A bracelet with three points (My.).

ಕಡಕಲ್ kaḍakal. (fr. ಕಡೆ 5). A kind of wicket or narrow passage (in walls or hedges, for the use of people only, My.).

ಕಡಕು kaḍaku. 1. Nice, beautiful, good, as a feast (S. Mhr.; Mhr. ಕಡಕ).

ಕಡಕು kaḍaku. 2. = ಕಟಕು, etc. (My.). See ಹತ್ತಕಡಕು.

ಕಡಗ kaḍaga. Tbh. of ಕಟಕ (Šmd. 338; Šm. 72; ವಲಯ, ಕವ್ಮ್ಬು Nr.; ಕವ್ಮ್ಬು Si. 440; C.; T. ಕಡಗ, ಕಡಯ; Tĕ. ಕಡಿಯ, ಕಡೆವು; see Si. 219). See ಕಾಲ ಕಡಗ, ಕಾಲು-. ಬಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿನ್ನ ಕಡಗವು ಆಗುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಕಡಗ ಇದ್ದವಳು ಕಡ ಗೋಲು ಹಿಡಿಯಲಾಱಳೇ? (Prv.).

ಕಡಗಾಱ kaḍa-gâṟa. A debtor (My.).

ಕಡಗು kaḍagu. 1. = ಕಡಂಗು 1 q.v., ಕಡುಗು 1. (Tĕ. ಕಡಗು, ಕಡಂಗು, ಕಣಗು, ಕಣಂಗು; T. ಕಡುಗು, to make haste). See Bp. 6, 2; 8, 11; 28, 53; 29, 10; 46, 51; 50, 23. 79.

ಕಡಗು kaḍagu. 2. = ಕಡಂಗು 3. A small channel issuing from a larger one and leading water *e.g.* to a plantain tree (My.). See Prv. s. ಬಾಱ[3].

ಕಡಗು kaḍagu. = ಕಡಗ, etc. (ಕಟಕ, ವಲಯ, ಬಳೆ Si. 219; *only* in Si.).

ಕಡಂಗರ kaḍangara. *Chaff, husk;* the stalks of various sorts of pulse, etc. (ಹೊಟ್ಟು G.).

ಕಡಂಗಾಯ್ತ kaḍangu2-âyta. (Šmd. 234). A servant who has to attend to the wishes and whims of a king. ಆಯ್ತು, ಅಬ್ಧಿಯೆ ಗೂರ್ಣಿಸುವನ್ತೆ ಆಯ್ತು ಅರಮ ನೆಯೊಳಗೆ ಪುಗುವ ಪೊಱಮಡುವ ಝುಳಮ್ಬಾಯ್ತರ, ಸೂಱಾಯ್ತರ, ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ, ಕಡಂಗಾಯ್ತರ, ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತರ ರಭಸಂ (234).

ಕಡಂಗು kaḍangu. 1. (Šmd. 48). = ಕಡಗು 1, etc. To be or become full of desire, ardour, eagerness, zeal, to be lusty, to be desirous of, to strive, to make efforts, etc. (ಔತ್ಸುಕ್ಯ, ಇಚ್ಛೆ Šmd. Dh.; Šm. 84). See Šmd. 234; Abh. P. 11, 152; 13, 74; Grj. 1, 99; Bp. 14, 6; 50, 8; 53, 59; 61, 21; Ršv. 5, 82. 84. 123; 6, after 11 (twice); 13, 84; 13, after 86; 13, 91; ಪೆಸರ್ಕಡಂಗು.

ಕಡಂಗು kaḍangu. 2. Desire, wish, etc. See ಕಡಂಗಾಯ್ತ.

ಕಡಂಗು kaḍangu. 3. = ಕಡಗು 2. A channel, a ditch, a trench (ಕುಲ್ಯೆ Šm. 84; My.; T. ಕಿಡಂಗು, M. ಕಿಡಙ್ಙು; *cf.* ಕಡಿ 4? M., T. ಕಯ, ಕಱ, depth; a tank, a brook; see ಕಪ್ಪು 1; *cf.* Sk. ಗಡ, a ditch).

ಕಡಚೆ kaḍačĕ. (Perhaps Tbh. of ಶಿರೀಷ). The Sirissa tree, Acacia speciosa Willd. (St. & Pl.).

ಕಡಜ kaḍaja. = ಕಣಜ. A wasp, a hornet (ಗನ್ಧೋಲಿ, ವರಟೆ Nr.; My.). *Cf.* ಹೆಗ್ಗಡಜ.

ಕಡಜೀರಿಗೆ kaḍajirigĕ. = ಕಜ್ಜೀರಿಗೆ. — ಕಡಜೀರಿಗೆಹುಱ. = ಕಡಜ. (C.).

ಕಡತ kaḍata. 1. = ಕಡಿತ 1. Cutting; biting, bite (as of insects); itching; gripe (in the intestines, see ಹೊಟ್ಟೆ-); —a cut; an incision, a notch (C.). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಕಡತ ಹತ್ತಿ (B. 3, 124). ಅದಱಲ್ಲಿ ಕಡತವೂ ಗುಣ್ಡೂ ನಾಟುವದಿಲ್ಲ (4, 47). ಕತ್ತಿಯ ಕಡತಗಳೂ ಭಾಲೆಯ ಗಾಯಗಳೂ (5, 56). ಅದಕ್ಕೆ ಕತ್ತಿಯ ಕಡತವೂ ಗುಣ್ಡುಗಳೂ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (5, 250).

ಕಡತ kaḍata. 2. = ಕಡಿತ 2. A book made of folded cloth which is covered with charcoal paste, on which accounts and memorandums are written with baḷapa (C.; Tĕ. ಕಡತ, ಕಡಿತ, ಕಣಿತ; T. ಕಡಿತ್ತ).

ಕಡದು kaḍadu. 1. = ಕಡೆದು. P. p. of ಕಡೆ 3. (C.).

ಕಡದು kaḍadu. 2. = ಕಡೆದು. P. p. of ಕಡೆ 5. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 3. = ಕಡಿದು. P. p. of ಕಡಿ 4. (B. 5, 32; C.).

ಕಡದು kaḍadu. 4. = ಕಡಿದು. P. p. of ಕಡಿ 3. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 5. (fr. ಕಡಿ 4). That which is steep: steepness (as of a hill, My.);—that which is vertical or upright: the upright position of the handle of a hoe, the pole of a plough, etc. (My.).

ಕಡದು kaḍadu. 6. = ಕಡಿದು, etc. The state of being hard, rough or severe, as that of a word;—that of being strong, hard or firm, as that of an iron article, etc. (My.). — ಕಡದಾಳು. -ಆಳು. A strong man (My.). — ಕಡದುಳ್ಳವ. -ಉಳ್ಳವ. = ಕಡದಾಳು. (My.).

ಕಡದುಗಾಱ kaḍadu-gâṟa. A powerful man (My.). 2, a man who is harsh or severe (My.).

ಕಡನೆ kaḍanĕ. N. of a plant. See ಕಾಡ ಕಡನೆಗಿಡ.

ಕಡನ್ದುಱು kaḍanduṟu. (Šmd. 48). = ಕಡನ್ದುಱುತೆ. A wasp, a hornet (Tĕ. ಕಡುದುರು, ಕಣುದುರು; M. ಕಡನ್ನಲ್, ಕಡುನ್ನಲ್).

ಕಡನ್ದುಱುತೆ kaḍanduṟutĕ. = ಕಡನ್ದುಱು. ತುಮ್ಬಿ ಪೀರ್ವ ವೊಲ್ ಏಂ ಪೀರ್ದಪುದೇ ಕಡನ್ದುಱುತೆ ನವ್ಯಾಮೋದಮಂ ಪೂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ಕಡಬ kaḍaba. = ಕಡಬೆ, (ಕಡವ), ಕಡವು, ಕಡವೆ q. v., ಕಡಹ 2. A species of deer (ಕುರಂಗ, ಕಮುಲ Si. 455). *Cf.* ಕಡಿತಿ.

ಕಡಬು kaḍabu. = ಕಡುಬು, ಕಡುಮ್ಬು. A kind of cake boiled in steam (C.; in My. the same as ಇಡ್ಡಲಿಗೆ, q. v.; Tĕ. ಕುಡುಮು; ಮೋದಕ G.). See ಪುಡಿಗಡಬು. — ಕಡಬಿನ ಕಾಳಗ. A quarrel about the kaḍabus that ar distributed at temples among pûjâris, etc. on the êkâdaŝî (My.).

ಕಡಬೆ kaḍabĕ. = ಕಡಬ, etc. (ಕಡವೆ G.).

ಕಡಮೆ kaḍamĕ. (fr. ಕಡಿ 4, or ಕಱ 1). = ಕಡಿಮೆ. Deficiency; want, defect; inferiority; (less); rest, remainder (C.; Tĕ.; T. ಕಯ, ಕಯಕ್ಕು, dimi-

nution; deficiency; *cf.* ಕಟಿಲ್ 1). ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವದು (ಸಮ, ಸರ್ವ, ಅಶೇಷ, etc. Si. 371). ಹದಿನಾಱು ವರುಷಗಳಿಗೆ ಕಡಮೆ ಆದ ವಯಸ್ಸು (195). ಮುದಿತನದಿನ ಚರ್ಮದೊಳಗೆ ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳ ಸತ್ವ ಕಡಮೆ ಆಗಿ ಜೋಲು ಬಿದ್ದ ಗಳಿಗೆಚರ್ಮವುಳ್ಳವನು (ವಲಿನ 197). ಮನ್ತ್ರಿಗಿನ್ತಲೂ ಕಡಮೆ ಆಗಿರುವ ಬೇಱೊಬ್ಬ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷನಾದ ಆಲೋಚನಾಧಿಕಾರಿ (ಕರ್ಮಸಚಿವ 257). ಜಾತ್ಯಾಚಾರಗುಣಾದಿಗಳಿನ್ದ ಕಡಮೆ ಆದನ್ತಾ ಅಧಮನು (368). ತೂಕದ ಕಡಮೆ; ಜಾತಿಯ ಕಡಮೆ (C.).

ಕಡಮ್ಬ kaḍamba. = ಕಡವ 1, ಕಡವಲ್, ಕಡವಲ, ಕಡವಾಲ, ಕಡವು, ಕಡವೊಡ, ಕಡಹ, ಕದಮ್ಬ, ಕರಮ್ಬ 1, ಕಲಮ್ಬ, ಕಲಮ್ಬು. A tree with orange-coloured fragrant blossoms and with projecting antherae like the bristles of a hedge-hog, Nauclea cadamba Roxb. (T.; M. ಕಡಮ್ಬು; Tĕ. ಕಡಾಮಿ, ಕಡಿಮಿ). ಕಡಮ್ಬದ ದ್ರುಮ (ಕಡವು Kk. 70, o. r. ಕದಮ್ಬ-). 2, *the stalk of a potherb* (ದೇಣ್ಟು G.).

ಕಡಯ kaḍaya. = ಕಡಗ. (Ršv. 13, after 59; My.).

ಕಡಯಿಸು kaḍayisu 1. To cause to churn, to have churned (My.). ಕಡಯಿಸಿದಂ ಸುರರಿನ್ ಅಸುರರಿಂ ಪಾಲ್ಗಡಲಂ (Šmd. 273).

ಕಡಯಿಸು kaḍayisu. 2. = ಕಡಸು 1. To cause to pass, etc. (My.).

ಕಡಲ್ kaḍal. 1. (fr. ಕಡು 1). (= ಕಲ್ 4). That is firm: a stone, a rock; an impediment (in the middle of a stream). ಹೊನಲನ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, ವಿದಾರಕ Nr.).

ಕಡಲ್ kaḍal. 2. (Šmd. 27). ಕಡಲು. The sea; an ocean (ಶರನಿಧಿ Čt. II, 33; ಜಲಧಿ, ಮುನ್ನೀರ್ Šm. 36; My.; T., Tu.; Tĕ. ಕಡಲು, ಕಡಲಿ; *cf.* the terms s. ಕದೆ?). ಏಱ್ಗಡಲ್ (Šmd. 225). ಕಡಲ್ ಉಡುಗೆಯಾದ ಪೊಡವಿಯೊಳ್ (11. 12, o. r. ಉಡಿಗೆ). ಆ ಮುನೀಶ್ವರಂ ಶಾನ್ತರಸದ ಕಡಲ ವೋಲ್ ಇರ್ದಂ (251; see also 210). ಕಡಲು (ಸಮುದ್ರ, ಅಬ್ಧಿ, ಉದಧಿ, ಸಿನ್ಧು, ಸಾಗರ, etc. Si. 80). ಹಾಲಿನ ಕಡಲು, ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಕಡಲು, ಮೊಸರಿನ ಕಡಲು, ಹೆಣ್ಡದ ಕಡಲು (ಕ್ಷೀರೋದ, ಲವಣೋದ, ದಧ್ಯುದ, ಸುರೋದ 81). ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉಪ್ಪು (ಅಕ್ಷೀಬ, ವಶಿರ 311). ಕಡಲುಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ವಾಯದ ತಡೆ (456). See ಅಗ್ಗಡಲ್, ಇಂಗಡಲ್, ಕಿಱ್ಗಡಲ್, ನಡುಗಡಲ್, ಪಡುಗಡಲ್, ಪಾಲ್ಗಡಲ್, ಸವಿಗಡಲ್, ಸುತ್ತುಂಗಡಲ್; Bh. 1, 19, 18; Ršv. 6, 11; 6, after 11; J. 6, 3. 9; 13, 10; 18, 7; Č. Bp. 2, 3. — ಕಡಲ ಕುವರಿ. Lakshmī (My.). — ಕಡಲಣುಗ. -ಅಣುಗ. The moon (My.). — ಕಡಲ ನಾಲಗೆ. Cuttle-fish bone (ಸಮುದ್ರಫೇನ, ಡಿಣ್ಡೀರ, ಅಬ್ಧಿಕಫ, ಫೇನ Nr.). — ಕಡಲ ನಾಲಿಗೆ. = ಕಡಲ ನಾಲಗೆ. (ವಾರಿಫೇನ Mr. 144). — ಕಡಲ ಪಯಣ. A sea-voyage (B. 4, 188; My.). — ಕಡಲಿಡು. -ಇಡು. To form an ocean (as tears do, J. 19, 30; 32, 52). — ಕಡಲುದೆರೆ. -ತೆರೆ. A wave of the sea (Bp. 37, 25). — ಕಡಲುರಿ. -ಉರಿ. The sea-fire, submarine fire (ಮುನ್ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು, ಬಡಬಾನಲ Čt. II, 118). — ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಡಲುರಿ. (ಬಡಬಾಗ್ನಿ Šm. 12).

ಕಡಲೆ kaḍalĕ. = ಕಡ್ಲೆ. The Bengal gram or chicken-pea, Cicer arietinum Lin. (ಚಣಕ, ಹರಿಮನ್ಥಕ Nr.; ಖಣ್ಡಿಕ Mr. 373; ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಚಣಂಗ Nn. 102; C.; M.; T. ಕಡಲೈ). ಪುಟ್ಗಿಯೆನ್ದು, ಉದ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನ್ ಇಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂಟ್ (Šmd. I). (ದುಷ್ಕವಿತೆಯನ್) ಓದಿದೊಡೆ, ಕಲ್ಲ ಮಾಲೆಯ್ದು ನಾದಂ; ಕಬ್ಬುನದ ಕಡಲೆ, ವಾದಿಸೆ ರಸಮಂ (Grj. 1, 22). ಆ ಕೇಱುಗೊರವಂ ಮೆಲುತ ಕೊಟ್ಟ ಎಂಜಲ ಕಡಲೆ (Bp. 37, 67). See ನೆಲ-. — ಕಡಲೆಬೇಳೆ. Split kaḍalĕ (C.). — ಕಡಲೆಮುಸಾಲೆ. Parched and pounded kaḍalĕ mixed with various ingredients (C.). — ಕಡಲೆಹುಳಿ. Juice extracted from the green pulse and the leaves of the plant (C.).

ಕಡವ kaḍava. (= ಕಡಬ, etc.). A kind of deer (ಗಣ್ಡವೃತ Mr. 160).

ಕಡವ kaḍava. 1. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (ಕದಮ್ಬದ್ರುಮ Šm. 25; My.; ಕಡವಾಲದ ಮರ G.).

ಕಡವ kaḍava. 2. A horse or stallion (S. Mhr.; H.). *Cf.* ಕಣಬ?

ಕಡವರ kaḍavara. 1. = ಕಸವರ. Gold (ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚೆಮ್ಬೊನ್, ಮಿಸುನಿ Šm. 68; Sk. ಕರ್ಬೂರ, ಕರ್ಚೂರ, gold; *cf.* ಕಡಾರ & ಕಲ; ಕಡೆ 2?). ಕಡವರದ ಇರವೊ? (Bp. 1, 39; see also 23, 33; 30, 21; J. 28, 54).

ಕಡವರ kaḍavara. 2. A treasure (ಬಯ್ಕೆ Čt. I, 8, o. r. ಬಯಕೆ; ಬಯಕೆ II, 21; ನಿಧಾನ II, 83; ಬಯಕೆ, ನಿಧಾನ Šs.).

ಕಡವಲ್ kaḍaval. ಕಡವಲು. = ಕಡವಲ. (My.).

ಕಡವಲ kaḍavala. = ಕಡವಾಲ, etc. (ಕಡಹಮರ G.; C.).

ಕಡವಸ kaḍavasa. (-ಪಸ?). = ಕಡಾಸು. A skin (to sit or lie on, or to put on like a cloth, ತೊಗಲ್, ತೊವಲ್, ಸಮ್ಮ Šm. 32; ತೋಲ್ 106; Tĕ. ಕಡವಸ, ಕಲವಸ, ಕಳಾಸ; Mhr. ಕಡಾಸನ). ಜಡೆಯ ಕಟ್ಟಲು ಬಹುದು, ಕಡವಸದಿನ್ ಉಡ ಬಹುದು, ಬಿಡದೆ ದೇಗುಲದಲಿರ ಬಹುದು; ಕರಣವ ತಡೆಯುವದು ಅರಿದು! (Sp.).

ಕಡವಳ್ kaḍavaḷ. A deity, god (T. ಕಡವಳ್, ಕಡವುಳ್). — ಕಡವಳ ನಮ್ಬಿ. N. (Bp. 9, 36; 27, 7; T.).

ಕಡವಾಲ kaḍavâla. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (ಕಡವ, ಕದಮ್ಬ, ಹಲಿಪ್ರಿಯ G.).

ಕಡವು kaḍavu. = ಕಡಬ, etc. (ವಿಪಿನಾಶ್ವ Mr. 160).

ಕಡವು kaḍavu. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (ಕಡಮ್ಬದ ದ್ರುಮ Kk. 70; ಕಲಮ್ಬು Mr. 115). See Abh. P. 11, 56; Grj. 9, 32; Ršv. 8, 122.

ಕಡವೆ kaḍavĕ. = ಕಡಬ, etc. An elk (C.; Tĕ. ಕಡವ್ಪೆ; T. ಕಡವೈ, ಕಡವ್ಪೈ; M. ಕಡಮಾನ್; Tu. ಕಡಮ); the Indian stag, Rusa aristotelis (Gz.).

ಕಡವೊಡ kaḍavŏḍa. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (Ršv. 5, 58).

ಕಡಸಿಗೆ kaḍasigĕ. = ಕಡಸೀಗೆ. (C.).

ಕಡಸೀಗೆ kaḍasigĕ. N. of a plant (ಶೃಂಗಿ Mr. 150; My.).

ಕಡಸು kaḍasu. 1. = ಕಡಯಿಸು 2. (My.).

ಕಡಸು kaḍasu. 2. A young cow or buffalo, that has not yet calved (My.; T. ಕಡಾರಿ, M. ಕಡಚ್ಚಿ). See ಕಟ್ಟುಗಡಸು.

ಕಡಹ kaḍaha. 1. Churning (Râm. 1, 1, 3).

ಕಡಹ kaḍaha. 2. = ಕಡಬ, etc. ಗಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡಿಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲೆ (ವಾಯುಮೃಗ, ವಾತಪ್ರಮಿ, ವಾತಮೃಗ); ಇದು ಕಡಹದ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದವು (Si. 168). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಪ್ಪಾದ ಮುಂಗಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಕಡಹ (ಕನ್ದಲಿ 169).

ಕಡಹ kaḍaha. = ಕಡಮ್ಬ, etc. (My.; ಕಡವಲ G.). ಕಡಹದ ಗಿಡ (ನೀಪ, ಪ್ರಿಯಕ, ಕದಮ್ಬ, ಹಲಿಪ್ರಿಯ), ಈಚಲ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಜಾತಿ, ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ ಈಚಲುಮರ (Si. 131).

ಕಡಾ kaḍâ. = ಕಟಾ. (*Cf.* Mhr. ಕಡಾ). — ಕಡಾಕಡಿ. reit. = ಕಟಾಕಟಿ. Strictness, exactness, accuracy (used with regard to truth, weighing, etc., C.). — ಕಡಾಕೋಡು. reit. Strength, firmness (as that of utensils, the body, etc., My.; *cf.* Mhr. ಕಡಾಕೋಟ, ಕಡೀಕೋಟ).

ಕಡಾಣಿ kaḍâṇi. (= ಕಡಿಯಣ, etc.). (The bit of a bridle); the pin of the axle of a cart (My.). ಬಾಯಿಕಡಾಣಿ (ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ, ಲಗಾಂ Si. 274). See Si. 276. 277.

ಕಡಾಯ kaḍâya. = ಕಡಾಯಿ, etc. (C.).

ಕಡಾಯಿ kaḍâyi. Tbh. of ಕಟಾಹ. A large, round boiler of copper, bell-metal, or iron (C.; ಕಳಸಿಗೆ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ G.; T. ಕಡಾರ, M. ಕಿಡಾರ).

ಕಡಾಯಿಸು kaḍâyisu. 1. (= ಚಡಾಯಿಸು, ಜಡಾಯಿಸು). To fasten tightly; to ram, as a gun; to drive in, as a nail, etc. (R.; T. ಕಡಾಜು, ಕಡಾವು, ಕಡವು, ಚಡಾಯ್; M. ಕಿಡಾವು; Mhr. ಕಡಸಣೇಂ).

ಕಡಾಯಿಸು kaḍâyisu. 2. To emit or create a loud sound (ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡು G.; Mhr. ಕಡಕಾವಣೇಂ, to storm at, roar at, in scolding, etc.).

ಕಡಾರ kaḍâra. *Tawny* (ಕದ್ರು, ಪಿಂಗಲ, ನಸುಗೆಮ್ಪು Mr. 443).

ಕಡಾವಿಗೆ kaḍâvigĕ. Wooden shoes (C.; ಹಾವುಗೆ Čb.; Mhr. ಖಡಾವಾ).

ಕಡಾವು kaḍâvu. = ಕಡಾವಿಗೆ. (My.).

ಕಡಾಸ kaḍâsa. The state of being torn, as a cloth (S. Mhr.). 2, = ಕಳಾಸ, a bag (My.; H.).

ಕಡಾಸು kaḍâsu. = ಕಡವಸ, q. v. (My.). ಎದ್ದಾಳೆ, ಜೋಗಿ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಾಸು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ (Prv.).

ಕಡಿ kaḍi. 1. = ಕಡು 1, etc. (T., M. ಕಡಿ; Tĕ. ಗಡಿ, big, stout; ಕಡಿದಿ, great, large, strong; extreme). — ಕಡಿಕೋಪ. = ಕಡುಗೋಪ. (My.). — ಕಡಿಗಣ್ಟು. = ಕಗ್ಗಣ್ಟು, ಕಡುಗಣ್ಟು. (My.). — ಕಡಿಗಣ್ಡ. Extreme danger (My.). — ಕಡಿನುಡಿ. A harsh, cruel word (My.). — ಕಡಿಯಂ. -ಅಂ 3. (Šmd. 184, o. r. ಕರಿಯಂ). A strong, etc., man (T.: a harsh, severe man). — ಕಡಿಹುರಿ. = ಕಟ್ಟುಹುರಿ s. ಕಟ್ಟು 1. (My.).

ಕಡಿ kaḍi 2. = ಕಟ 1, etc. End, corner, etc. (S. Mhr.).

ಕಡಿ kaḍi. 3. To bite; to bite off, as a piece of bread; to sting, as a bee or scorpion; to bite, as a snake; to itch, as the body; to pain, as the stomach; to gnash, as the teeth; to chew (ದನ್ತದಿಂ ಕಡಿ, ಚರ್ಚು Šm. 86; ಚರ್ವಣ 92; C.; T., M.; Tu. ಕಡೆ, ಕಜೆ; Tĕ. ಕಱಚು, ಕಱುಚು; T. also ಕಱ). P. ps. ಕಡ, ಕಡದು, ಕಡಿದು. ಜೇನ ನೊಣಗಳು ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾದರೂ ಕಡಿದವೇನು? (B. 1, 9). ಹೊಟ್ಟೆ ಕಡಿಯುವಾಗ ಔಷಧವೆನ್ದು ಕಱಕೆಯನ್ನು ತಿನ್ದು (3, 40). ಹಲ್ಲು ಕಡಿ (ಪಲ್ಗಡಿ G.). ಇನಿತಿನಿತಾಗಲು ಇಕ್ಷುವ ಕಡಿದಡೆ ಅಗ್ಗದ ಮಧುರವ್ ಆಗದೆ? (Bp. 22, 66). See Prv. s. ಮೆಟ್ಟು 1.

ಕಡಿ kaḍi. 4. To cut; to hack; to chop; to cut down, to fell; to cut off; to dig, as a well, a ditch, etc.; to beat or pull, as the strings of a guitar (ಖಣ್ಡನ Šmd. Dh.; Šm. 92; C.; ಹಳಚು G.; Tu. ಕಡ್). P. ps. ಕಡ, ಕಡದು, ಕಡಿ, ಕಡಿದು (Šmd. 224). ಪಱವಂ ಕಡಿದಂ (156). ಕೊಡಲಿಯಿಂ ಕಡಿದಂ (157). ಕಡಿವ ಕತ್ತಿಗೆ (ಕೃಪಾಣಿ, ಲೂನಕರ್ತರಿ Hlâ.). ಕಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಛಿನ್ನ, ಛಾತ, ಲೂನ, ಕೃತ್ತ, ದಾತ, ದಿತ, ಛಿತ, ವೃಕ್ಣ Nr.; ದಾರಿತ, ಭಿನ್ನ, etc. Si. 382). ಕಡಿವುದು (ವರ್ಧನ, ಛೇದನ Nr.). ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಉಳಿ (ವೃಕ್ಷಾದನ, etc.), ಕಲ್ಲು ಕಡಿಯುವ ಉಳಿ (ಟಂಕ, etc. Si. 345). ಕಡಿದ ಮರ (ಛಿನ್ನಕುಜಾತ Nn. 12). ಕಡವುತ (Bp. 13, 2). ಆಡೆನ್ದರೆ ಆಡದು ಅದು; ಆಡ ಮರನ್ ಏಱುವದು, ಕೂಡದೆ ಕೊಂಕ ನಡೆಯುವದು; ಕಡಿದರೆ ಅದು ಬಾಡದು (a guitar-string, Sp.). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವುದೇನೋ? (Dp. 148). ಕಬ್ಬುಗಳ ಸೋಗೇ ಕಡಿದು (B. 3, 45). ಕನ್ಧಕವನ್ನು ಕಡಿದು (5, 105). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಕಡಿದವನ ಪಾಪ ಖಡ್ಗಾ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಉಣ್ಟೇ? (Prvs.). See Bp. 20, 14; 34, 33; 52, 35; 53, 56; 55, 16; 60, 50. 57; Bh. 1, 8, 31; J. 4, 23. 44; 10, 36; ತಡೆಗಡಿ, ತಲೆಗಡಿ. — ಕಡಪಾಟ. -ಆಟ. Mutual cutting or slaying; frequently: altercation, wrangling (C.). — ಕಡದಾಡು. -ಆಡು. To cut, or cut down, mutually; to fight, to wrangle (C.; B. 5, 32). — ಕಡಿವಾಡು. = ಕಡದಾಡು. (My.; G. 110).

ಕಡಿ kaḍi. 5. = ಕಡಿದು. P. p. of ಕಡಿ 4. ಕಡಿ ಕಡಿದು (= ಕಡಿದು ಕಡಿದು, Bp. 30, 4. 21; 39, 34; 45, 28; J. 12, 38).

ಕಡಿ kaḍi. 6. = ಕಡೆ 3, q. v. To churn (S. Mhr.).

ಕಡಿ kaḍi. 7. = ಕಡ 5. Cutting; a cut, a portion severed or cut off; a chip, a piece; a bit; a potsherd (ಶಕಲ Šmd. Dh.; Šm. 92; Bh. 8, 23, 42). — ಕಡಿಕಡಿ. rep. Cuts and fragments. — ಕಡಿಕಡಿ ಆಗು. (Bp. 24, 83; 52, 34; 53, 69). — ಕಡಿಕಡಿ ಮಾಡು. (Bp. 39, 33). — ಕಡಿಕಣ್ಡ. Cuts and pieces (Abh. P. 3, 60; 13, 45. 78. 96. 108; Râm. 3, 6, 16). — ಕಡಿಕಣ್ಡ ಮಾಡು. (Bp. 58, 25). — ಕಡಿಕೊಮ್ಬು. A cut branch (? Abh. P. 13, 108). — ಕಡಿಗೆಯ್. To cut in two (J. 22, 32). — ಕಡಿಮೆಟ್ಟು. The impression of a horse's hoof (My.). — ಕಡಿಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice broken from brittleness (My.). See Prv. s. ಪಡಿ 4. — ಕಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To receive a cut; to be cut off. ಕಡಿವಡೆದ ತೋಳ್ಗಳ್ (Ršv. 5, after 120). ಕಡಿವಡೆದ ಎಳೆವಳ್ಳಿ (13, after 104). See Bp. 11, 51; 19, 30; 49, 21; 54, 6; J. 12, 44; 22, 33; V. 14, 46. — ಕಡಿವಾಗ. -ಬಾಗ. Portions cut off (Bh. 3, 17, 38). — ಕಡಿವೆಱು. -ಪೆಱು. Cutting to generate; to be cut (Ršv. 9, 22). — ಕಡಿವೋಗು. -ಪೋಗು. To be cut off (Abh. P. 13, 69. 89; Ršv. 5, 119).

ಕಡಿ kaḍi. 8. Curds mixed with salt, chillies, mustard, etc., and some rice-flour, boiled and seasoned (My.).

ಕಡಿ kaḍi. 9. An oblong roll of cotton thread (S. Mhr.; Mhr. ಕಡೀ; T. ಕಱ, a hank).

ಕಡಿ kaḍi. A fold of skin over the navel (S. Mhr.; ವಲಿ G.; Mhr. ಖಡೀ, an eminence, a little hill).

ಕಡಿಕ kaḍika. = ಕಟಕ, etc. See ಕೊಲೆಗಡಿಕ.

ಕಡಿಕು kaḍiku. 1. = ಕಡುಕು 1, etc. A cut, a chip, a piece (ಭಿತ್ತ, ಶಕಲ, ಖಣ್ಡ Nr., o. r. ಕಡುಕು); etc.

ಕಡಿಕು kaḍiku. 2. = ಕಟಿಕು. (J. 11, 17).

ಕಡಿಗ kaḍiga. = ಕಡಿಕ, etc. See ಕಡುಗಡಿಗ, ಕೊಲೆಗಡಿಗ.

ಕಡಿತ kaḍi-ta. 1. (Šmd. 247). = ಕಡತ 1. See Râm. 6, 47, 30; 6, 51, 19; ಮೆಯ್ಗಡಿತ.

ಕಡಿತ kaḍita. 2. = ಕಡತ 2. (ಅವ್ವುಂ Mr. 359; My.).

ಕಡಿತಲೆ kaḍitalĕ. A leather-shield (Abh. P. 4, 9; 7, 57; 13, 54).

ಕಡಿತಲೆಕಾಱ kaḍitalĕ-kâṟa. = ಕಡಿತಲೆಗಾಱ. (Abh. P. 7, 57; 13, 53; 13, after 54).

ಕಡಿತಲೆಗಾಱ kaḍitalĕ-gâṟa. A soldier armed with a shield (ಚರ್ಮಿ, ಫಲಕಪಾಣಿ Nr.).

ಕಡಿತಿ kaḍiti. = ಗಣಜಿ. A kind of deer (ಗೋಕರ್ಣ Si. 169; Tĕ. ಕಡಜು, ಕಡಂಜು, ಕಡತಿ, a kind of deer; ಕಡಿತಿ, ಕಣಿತಿ, an elk; ಕಣುಜು, the deer called Sâmba). *Cf.* ಕಡಬ.

ಕಡಿದು kaḍidu. (Šmd. 95. 96). = ಕಡದು 6, ಕಡು 1, etc. That is great, firm, strong, etc. It becomes ಕಟ್ಟು (214. 215) or ಕಡು (215), or ಕಡಿ (see ಕಡಿಯಂ). ಕಡಿ ದಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯಂ (ಕಟ್ಟಚ್ಚರಿ 69 Cm.). *Cf.* ಕಣ್ಡಿತ.

ಕಡಿಪು kaḍipu. = ಕಡುಪು, ಕಡುಹು. Vehemence, etc. (Abh. P. 13, 74).

ಕಡಿಮೆ kaḍimĕ. = ಕಡಮೆ. (C.; Tĕ.). See B. 4, 12. 95. 128; Si. 351. ಮನ್ತ್ರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ತನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ರೊಕ್ಕ, ಶೃಂಗಾರ. — ಕಡಿಮೆ ಮಾಡು. To make less. ಈ ಪಾಪದಿನ್ದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡೆ! (B. 5, 54). — ಕಡಿಮೆ ಬೀಳು. To fall short; want to happen. ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳಗೊಡಲಿಲ್ಲ (B. 5, 178).

ಕಡಿಯಂ kaḍiyam. See s. ಕಡಿ 1.

ಕಡಿಯಣ kaḍiyaṇa. = (ಕಡಾಣಿ), ಕಡಿಯಾಣ, ಕಡಿವಣ, ಕಡಿ ವಾಣ. A bit, a bridle (ಖಲೀನ, ಕವಿಕ Hlâ.; ಕವಿ, ಖಲೀನ Nn. 59; My.; Tĕ. ಕಳ್ಳಿಯಮು, ಕಳ್ಳೆಮು; M. ಕಡಿಞಾಲ್; T. ಕಡಿವಾಳ; Tu. ಕಡ್ಯನ).

ಕಡಿಯಾಣ kaḍiyâṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ Nr.; My.). See Rsv. 6, after 11; Râm. 26, 22.

ಕಡಿಯಾಲ kaḍiyâla. The plant Andropogon aciculatum (ಶಂಖಿನಿ, ಚೋರಪುಷ್ಪಿ, ಕೇಶಿನಿ, ಹಕ್ಕರಿಕೇ ಸೊಪ್ಪು Si. 153).

ಕಡಿಯಿಸು kaḍiyisu. = ಕಡಿಸು 2. To cause to cut, etc. (ಖಣ್ಡನ Šmd. Dh.).

ಕಡಿಯುವಿಕೆ kaḍiyuvikĕ. Cutting, etc. (ವರ್ಧನ, ಛೇದನ Si. 387).

ಕಡಿಲ್ kaḍil. = ಖಚಿಲ್. ಆಕೆಗೆ ಕಡಿಲೆನ್ದು ಆತಂ ನುಡಿದಂ (Šmd. 139, not in Mdb.).

ಕಡಿವಣ kaḍivaṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಖಲೀನ Mr. 274; My.).

ಕಡಿವಾಣ kaḍivâṇa. = ಕಡಿಯಣ, etc. (ಕವಿಯ Nr.; ಕವಿಕೆ, ಕವಿಯ Si. 495; My.). See Rsv. 6, after 11; B. 3, 55; 4, 184. ಕಡ್ಲೆಗೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಆದೀತೇ? — ಕಡ್ಲೆಗೆ ಮುನ್ದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು (Prvs.).

ಕಡಿಸ kaḍisa. A tree producing a brown berry that is used as the drop to an earring (R.; Tĕ. ಕಡಿಸೆ, the tree Cluytia collina Roxb.; T. ಕಡಿಚ್ಚೆ, a shrub, Caesaria elliptica).

ಕಡಿಸು kaḍisu. 1. To cause to bite, etc. (My.). ನಾಯಿಯಿನ್ದ ಕಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಕಳ್ಳನು ಸಿಟ್ಟಗೆದ್ದು (B. 3, 126).

ಕಡಿಸು kaḍisu. 2. = ಕಡಿಯಿಸು. (My.). ಬನ್ದಿಯವರ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಸಿ (B. 5, 211). See Bp. 58, 66; Č. Bp. 47, 22.

ಕಡು kaḍu. 1. = ಕಗ್, ಕಟ 1, ಕಟ್ಟ 3, ಕಟ್ಟು 1, ಕಡಿ 1, ಕಡದು 6, ಕಡಿದು, (ಕರ 1, ಕೊಡಿ 1). Firmness; strength; hardness; intensity; vehemence, impetuosity; swiftness; abundance, excess; greatness (Tĕ., M., T.; T. ಕಟು, to be abundant; abundance; ಕಟುಮು, to be filled; ಕಾಟ್, to have a hard grain, as a tree; to be strong in mind, etc.; *cf.* ಕಡಲ್ 1; see ಕಡೆ; *cf.* Sk. ಕಟ, ಕಟು). **2,** greatly;—swiftly (ಶೀಘ್ರಂ Šmd. 391; ಬೇಗಂ Cm.; *cf.* ಕಟ್ಟಿನೆ). It appears also as ಕಟ್, ಕಟ್ಟು, ಕಡಿದು (Šmd. 214. 215). — ಕಡು ಕಂಗೆಡು. To become very much afraid (Bp. 56, 40). — ಕಡುಕರುಣಿ. A person of great compassion (Bp. 28, 12). — ಕಡುಕಷ್ಟ. Great trouble (C.). — ಕಡುಕಳ್ಳ. A great thief (My.). ಕಳ್ಳರಲ್ಲಿ ಕಡುಕಳ್ಳರು ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕಡುಕಾರ್ಪಣ್ಯ. Great poverty, etc. (Sš. 42). — ಕಡುಕಾವಲಿ. A large frying-pan (Râm. 5, 8, 58). — ಕಡುಕಾವು. Excessive heat (C.). — ಕಡು ಕೆಯ್. To hasten, to hurry (ತೀವ್ರತ್ವ Šmd. Dh.). ಕಡು ಕೆಯ್ದು, ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ದರವ್ ಎಟೆದಿದುಯ್ಯೆ (Šmd. 112. 153). See Abh. P. 3, 59; 9, 49. 74; 10, after 153; 10, 218; 11, after 52; 11, 120; 13, 25. 33. 39. 46; 13, after 101; 14, 197. — ಕಡುಕೇಡು. A heavy loss (My.). — ಕಡುಕೋಪ. = ಕಡುಗೋಪ. ಕಡುಕೋಪ ಬನ್ದಾಗ ತಡ ಕೊಣ್ಡವನೇ ಜಾಣ (Prv.). — ಕಡುಗಕ್ಕಸ. -ಕಕ್ಕಸ. Great hardness (J. 30, 2); great cruelty (19, 14). — ಕಡುಗಜ್ಜ. -ಕಜ್ಜ. A great or daring work or undertaking (Rsv. 13, 9). — ಕಡು ಗಡಬಡಿಸು. To move very quickly about (Bp. 51, 59). — ಕಡುಗಡಿಗ. -ಕಡಿಗ. A man intent on murder (J. 11, 27). — ಕಡುಗಣ್ಪು. = ಕಗ್ಗಣ್ಪು, ಕಡಿಗಣ್ಪು. (My.). — ಕಡುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ. Great, thick darkness (ಅನ್ಧತಮಸ, ಸನ್ತಮಸ (Hlâ.; Abh. P. 9, 74). — ಕಡುಗಸ್ದಿ. -ಕಸ್ದಿ. A cow very fond of her calf (ವತ್ಸಕಾಮೆ, ವತ್ಸಲೆ Hlâ.). — ಕಡುಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. An excessive or strong smell or fragrance (Bp. 22, 66; Rsv. 6, after 11; 13, after 71; J. 3, 8). ಕಡುಗಮ್ಪುವಡೆ. -ವಡೆ. To get etc., to become very fragrant (J. 3, 36). — ಕಡುಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. Excessive blackness (Rsv. 2, after 8). — ಕಡುಗಲ್. -ಕಲ್. = ಕಗ್ಗಲ್ಲು. A hard stone. — ಕಡುಗಲಿ. -ಕಲಿ. A great, impetuous, daring hero. ಕಡುಗಲಿ! ಸೆಣಸುವ ಭಟರ್ ಆರ್? (Šmd. 177). ಆದು ಕಡುಗಲಿ (193). See Bp. 32, 13; 37, 46; Râm. 6, 47, 30; Rsv. 9, 11; 5, 123; J. 12, 28; 22, 3. 44. — ಕಡುಗಲಿತನ. -ಕಲಿತನ. Great valor or heroism (Abh. P. 15, 60). — ಕಡುಗಲ್ಲೆರ್ದೆ. ಕಡುಗಲ್ -ಎರ್ದೆ. A heart like a very hard stone (Šmd. 89. 221). — ಕಡುಗತ್ತಿಲೆ. -ಕತ್ತಿಲೆ. = ಕಡುಗತ್ತಲೆ. (Grj. 4, after 70). — ಕಡುಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To become very hot (Rsv. 5, 43; J. 11, 37). — ಕಡುಗಾಯ್ಪು. -ಕಾಯ್ಪು. Excessive heat; excessive wrath. See Abh. P. 9, 70; Grj. 8, after 11; J. 15, 4. — ಕಡುಗಾಸಿ. Great trouble; extreme fatigue (My.). — ಕಡುಗಾಳಿ. (Šmd. 215). A strong wind. — ಕಡುಗುಜ್ಜ. Very short. ಕಡುಗುಜ್ಜವೃಕ್ಷ (ಕ್ಷುಪ Mr. 103). — ಕಡುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. (Šmd. 215). A swift horse. — ಕಡುಗುರು. A great teacher. (ನಿಗಣ್ಟು) ಕಡುಗುರುವಿನನ್ತೆ ಅತಿವಿಭಕ್ತಿಲಿಂಗಮನ್ ಈವುದು (Mr. 6). — ಕಡುಗುರುಡ. -ಕುರುಡ. A perfectly blind man (ಕುಜ್ಜ Čt. I, 84). See Bp. 49, 46. — ಕಡುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. A bright red colour (Rsv. 2, 49; J. 3, 32). — ಕಡು ಗೆಯ್. = ಕಡು ಕೆಯ್. (Grj. 6, after 67). — ಕಡುಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. (Šmd. 221). A hardy workman. — ಕಡುಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. (Šmd. 198). A very mischievous person (My.). — ಕಡುಗೇಡುಗ. -ಕೇಡುಗ. A very mischievous man (J. 24, 21). — ಕಡುಗೊಬ್ಬು. -ಕೊಬ್ಬು. To grow very fat, etc. (Rsv. 1, after 102). — ಕಡುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Great wrath (ಕಿಸುಗಣ್ಣು Čt. I, 78; ಮನ್ಯು, ಮಹಾಕೋಪ Nn. 36; J. 4, 36; 12, 49). — ಕಡುಗೋಪಿ. -ಕೋಪಿ. A very passionate man (ಚಣ್ಡ Nr.). — ಕಡುಚಲುವ. Great beauty (Bp. 43, 59). — ಕಡುಚಳಿ. Severe cold (Rsv. 9, 25; My.). — ಕಡುಚಾಗಿ. (Šmd. 78. 198). A very liberal person. — ಕಡುಚೆಲ್ವು. = ಕಡುಚಲುವ. (J. 6, 23; 24, 67). ಕಡುಚೆಲ್ವ. -ಅ3. A very handsome man (J. 30, 28). — ಕಡುಟಕ್ಕ. (Šmd.

78). Great cunning. — ಕಡುತವಕ. Great quickness or hurry (Bp. 40, 12; J. 25, 62). — ಕಡು ತಳತಳಿಸು. To shine very brightly (Bp. 18, 86). — ಕಡುತೇಜ. Great lustre (J. 10, 16). — ಕಡ್ಪುದರ್ಪ. (Šmd. 207, o. r. -ತಪ). Excessive pride (My.). — ಕಡುದಿಟ್ಟ. A very bold man (ಅದಟ Bhn. 46). — ಕಡುದೀರ್ಘ. Very long; very old (ಪುರಾಣ, ಅತಿದೀರ್ಘ Nn. 138). — ಕಡುದುರುಳ. A very wicked man (Bp. 24, 56; 28, 24; 38, 70). — ಕಡುದುಷ್ಟ. = ಕಡುದುರುಳ. (My.). Feminine ಕಡುದುಷ್ಟೆ (J. 5, 61). — ಕಡು ದೈನ್ಯ. Great feebleness or thinness; great humbleness (J. 6, 28; My.). — ಕಡುದೊಡ್ಡಿತು. That is very great (ಬಿಣ್ಪು Čt. I, 65). — ಕಡುನಾಲಿಗೆ. A talkative tongue. ಕಳ್ಳಗೆ ಕಡುನಾಲಿಗೆ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹಲವು ನಾಲಿಗೆ (Prv.). — ಕಡುನೀಱ. A very dear man; a great beau (Ršv. 6, after 24). — ಕಡುನೀಱೆ. A great beauty, a fine damsel (Abh. P. 9, 162; 10, 69; 11, 85). — ಕಡುನೆಱ. The very vital point (Abh. P. 13, 102). — ಕಡು ನೋ. To feel great pain (J. 14, 24). — ಕಡು ನೋವು. Acute pain (ಕಾರಣೆ, ಯಾತನೆ Nr.; My.). — ಕಡುಪರಿವಾಳ. Great fragrance (Bp. 35, 13; 44, 30). — ಕಡುಪಾತಕ. = ಕಡುಪಾಪ. (J. 19, 27). — ಕಡುಪಾಪ. A heinous sin (My.). ಮಾಡುತಂ ಕಡುಪಾಪಂಗಳ, ವಿಾಯಲ್, ಆತ ಶುಚಿಯೇ? (Šš. 64). 2, a very sinful person (ಕಾಮಿ Čt. I, 72). — ಕಡುಪಾಪಿ. A notorious sinner (C.). — ಕಡುಪೊಸತು. A very wonderful thing (J. 28, 45). — ಕಡುಬಡತನ. Great poverty (Bp. 27, 1). — ಕಡುಬಡವ. A very poor man (J. 28, 54). — ಕಡುಬಲ್ಲಿದ. A very strong man, etc. (Abh. P. 5, 5). — ಕಡು ಬಳಲ್. -ಲು. To become very weary (Bp. 24, 61; 45, 34). — ಕಡು ಬಿನ್ನಣ. Great skill. ಕಡುಬಿನ್ನಣವಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain or evince great skill (Ršv. 6, after 11). — ಕಡುಬಿಸಿ. Great hotness; excessively hot (Bp. 14, 8). — ಕಡುಬಿಸಿಲ್. = ಕಡುವಿಸಿಲ್. Great heat of the sun (ನಿದಾಘ, ಘರ್ಮ Mr. 34; My.). — ಕಡು ಬೆಳೆ. To grow excessively (Bp. 30, 21). — ಕಡುಭರ. = ಕಡುತವಕ. (J. 13, 11). — ಕಡುಭೀಕರ. Very dreadful or formidable. ಕಡುಭೀಕರನ್ದೋಱು. -ಂ-ತೋಱು. To appear very formidable. ಕಡುಭೀಕರನ್ದೋರ್ಪ ಹಳ್ಳಂ (Râghč. 17, 56). — ಕಡುಭೀತಿ. Great fear (Bp. 32, 61). — ಕಡುಮರುಳು. Great bewilderment (Bp. 41, 7). — ಕಡುಮಹಿಮೆ. Great glory, etc. (Bp. 32, 49). — ಕಡು ಮಿಂಚು. To shine brightly (Bp. 44, 21). — ಕಡು ಮಿಡುಕು. To push violently (Bp. 52, 27). ಕಡು ಮಿಸುಗು. To shine intensely (Bp. 11, 41). — ಕಡುಮುನಿಸು. Great anger (Bp. 47, 43). — ಕಡುಮುಪ್ಪು. Very old age (Č. Bp. 47, 46). — ಕಡು ಮುಳಿ. To become very angry (Abh. P. 13, after 141; J. 20, 30; 21, 30). — ಕಡುಮುಳಿಸು. = ಕಡುಮುನಿಸು. (Abh. P. 9, 32; Bp. 60, 26). — ಕಡುಮೂರ್ಖ. A big fool (ಅತಿಮೂರ್ಖ Nn. 156; My.). See Abhâ. 8, 2; Prv. s. ದೃಢಬುದ್ಧಿ. — ಕಡು ಮೆಚ್ಚು. To be greatly pleased (J. 21, 40). — ಕಡುಮೋಹಿತ. Greatly infatuated, deluded, beguiled, or fascinated (Abh. P. 6, 35). — ಕಡುಯನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ. Great trickery (Bp. 40, 62). — ಕಡುರಾಗ. (Šmd. 207). Great affection. 2, great wrath. — ಕಡುರುತು. The fixed period of menstruation. ಕಡುರುತುವಿನವಳು (ಪುಷ್ಪವತಿ Mr. 302). — ಕಡುಲಾಗು. A great leap (Bh. 1, 20, 26). — ಕಡುಲೇಸು. Very good. ಕಡುಲೇಸುವುನದವಂ (ಚಿದ್ರೂಪ Mr. 241). — ಕಡುವಱಿಗಱಿ. -ಮಱಿ-ಕಱಿ. A heavy shower to fall (J. 20, 11). — ಕಡುವಿಚಿತ್ರ. Very wonderful (Bp. 61, 62). — ಕಡುವಿಡಿ. -ಇಡಿ. Strength or toughness to abound. ಕಡುವಿಡಿದು ಇರ್ಪ ಚೆನ್ನಂಗಿಯ ತರು ಡಾಣೆಗೆ (Šmd. 75, o. r. ಕರು-). — ಕಡುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್-ಅ 3. A good archer (Abh. P. 13, 46). — ಕಡುವಿವೇಕ. Proper discrimination (Bp. 24, 80). — ಕಡುವಿಷ. A strong, deadly poison (Bp. 46, 22; My.). — ಕಡುವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್ = ಕಡುಬಿಸಿಲ್. (Abh. P. 11, 177; Ršv. 5, 34). — ಕಡುವೆಟ್ಟಿತು. -ಬೆಟ್ಟಿತು. That is very hard or rough. ಮೆಲ್ಲಿದುವು ಅಪ್ಪ ಕಾಲ ತಳಮುಂ ಕಡುವೆಟ್ಟಿದುವು ಅಪ್ಪ ಹಸ್ತಮುಂ (Šmd. 117). — ಕಡುವೆಱಗು. -ಬೆಱಗು. Great wonder (Râm. 2, 7, 13). — ಕಡುವೆಳ್ಪು. -ಬೆಳ್ಪು. A very white colour. (ಕಣ್ಗಳ ನಡುವಣ ಕರ್ಪುರಂ ಕಡೆಯಣ ಕಡುವೆಳ್ಪಂ (Šmd. 81). — ಕಡುವೇಗ. -ಬೇಗ. Great swiftness (Šmd. 83; Abh. P. 13, 46; Bp. 37, 13; Ršv. 6, after 11 & 115). 2, a very swift man, a runner (ವೇಗಾಯ್ಲಂ Čt. II, 32). — ಕಡುವೇಗಿ. -ಬೇಗಿ. A very swift or fleet person or animal. ಕಡುವೇಗಿ ಆಪ ಕುದುರೆ (ಜವನ, ಜವಾಧಿಕ Nr.). — ಕಡುವೇಸಿಗೆ. -ಬೇಸಿಗೆ. Very hot weather (J. 2, 14). — ಕಡುಶಿಶು. A very young child (ಬಾಲಕ Mr. 525). — ಕಡುಶೋಕ. Great grief (ಅಱಲ್ Bhn. 47; J. 28, 35). — ಕಡು ಸಡಲು. To become quite slack or loose (Bp. 22, 8). — ಕಡುಶೌರ್ಯ. Great valour (ಕಡುಹು Bhn. 3; J. 13, 64). — ಕಡುಸಡಗರ. Great beauty; great elation (Ršv. 6, after 11). — ಕಡುಸನ್ತಸ. Excessive joy (Ršv. 13, after 70). — ಕಡುಸಹಸಿ. A person of great effort or daring (Bh. 1, 8, 11). — ಕಡುಸೊನ್ಡಿ. A very profligate woman. See Šmd. 244 s. ಬಕ್ಕವ್ಬುಯಲ್. — ಕಡುಹುರಿ. = ಕಡಿಹುರಿ. (My.). — ಕಡುಹೆಡ. A very stupid man (My.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆಡ್ಡ (Sp.). — ಕಡು ಹೆದಱು. To become very much afraid (Bp. 37, 26; 47, 54). — ಕಡುಹೇಡಿ. A great coward (My.). — ಕಡುಹೊಗೆ. Excessive smoke (Bh. 1, 20, 61).

ಕಡು kaḍu. 2. = ಕುಡು 3. Crookedness (see Čt. I, 13 s. ಕುಡು 3). — ಕಡುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A crooked, bent bow (Abh. P. 3, 40; 4, 34).

ಕಡು kaḍu. Chalk (S. Mhr.; Mhr. ಖಡೀ, ಖಡು, a sort of pipe-clay; *cf.* ಕಟಿಕು 1).

ಕಡುಕ kaḍuka. = ಕಟಕು, etc. (My.).

ಕಡುಕು kaḍuku. 1. = ಕಕ್ಕು 1, etc. Cutting; a cut, a piece (ಭಿತ್ತ, etc. Nr., o. r. ಕಡಿಕು); a bit, a little (see ಕಟುಕು 1); a jag, etc. — ಕಡುಕುನ್ದಱ -ಂ-ತಱ. (Šmd. 204, o. r. ಕು-). = ಕಕ್ಕುದಱ q. v., etc.

ಕಡುಕು kaḍuku. 2. A headless trunk (ಅಟ್ಟೆ, ಕಬನ್ಧ Kk. 41; ಅಟ್ಟೆ, ಕಬನ್ಧ Šm. 44; ಮುಣ್ಡು 80; T. ಕಡಿ, ಕಟ್ಟೈ, Sk. ಕಟ, a corpse; T. ಕಟ್ಟೈ also: the trunk of a tree).

ಕಡುಕು kaḍuku. 3. N. of a plant. ಸಣ್ಣ ಕಡುಕು (ಕಣಿಕೆ Nr.).

ಕಡುಕು kaḍuku. = ಕಟಕು, etc. (ಕಿವಿದುಡಿಗೆ Šm. 80; ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ Mr. 337; My.; T. ಕಡುಕ್ಕನ್). See Bp. 4, 39; 14, 4; ತೊಮ್ಬೆಗಡುಕು.

ಕಡುಗ kaḍuga. Tbh. of ಖಡ್ಗ. A sword (Ršv. 5, after 55; 14, 29; Râm. 30, 15; Bh. 6, 2, 4; Č. Bp. 47, 37; Nn. 39).

ಕಡುಗು kaḍugu. 1. = ಕಡಗು 1, etc. (J. 16, 10; 20, 34. 53; 23, 23; 25, 37).

ಕಡುಗು kaḍugu. 2. To become hard or solid (Bh. 4, 3, 54).

ಕಡುಪು kaḍu-pu. (Šmd. 248). = ಕಡಿಪು, ಕಡುಹು. Firmness, etc.; force, vehemence; severity, censoriousness; great valor; pride (ಸಿರಿಸ, ಅದಟು, ದರ್ಪ Čt. II, 49; M. ಕಡುಪ್ಪ, ಕಡುಪ್ಪು; T. ಕಡುಪ್ಪು, speed).

ಕಡುಪಿಂ, ಕಡುಪಿನಿಂ (Šmd. 133). See Abh. P. 7, 123; 10, 22. 58; 13, 95; 14, 119; Grj. 2, after 106; 9, after 58; Bp. 32, 4; 58, 62; Ršv. 6, 11; 13, after 86; J. 17, 14. — ಕಡುಪುಹುರಿ. = ಕಡುಹುರಿ, etc. (My.).

ಕಡುಬು kaḍubu. = ಕಡಬು, etc. (My.). ತೀರ್ಥಶ್ರಾದ್ಧವ ಗೆಯ್ದು, ಎಥೇಷ್ಟ ಕಡುಬುಗಳಂ ತಿನ್ದು (Jns. 22, 30). See Si. 309. 314; ಹೊಯಿಗಡುಬು.

ಕಡುಮೆ kaḍu-mĕ. (Šmd. 348). = ಕಡುಪು. (M. ಕಡುಮ, ಕರುಮೆ).

ಕಡುಮ್ಬು kaḍumbu. (Šmd. 48). (= ಕಡಬು, etc.).

ಕಡುಹು kaḍuhu. = ಕಡುಪು, etc. (ಕಲಂಕ Mr. 483; ಕಡುಶೌರ್ಯ Bhn. 3; Bp. 28, 43. 53; 32, 39; 40, 35; 43, 47; 46, 42; Râm. 4, 3, 6; 5, 3, 61; 6, 13, 4; 6, 30, 10; 6, 53, 16; Bh. 1, 10, 37; 6, 2, 3; Dp. 148. — ಕಡುಹುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A notorious thief (Bp. 11, 51).

ಕಡುಹುಕಾಱ kaḍuhu-kâṟa. A valorous man (Râm. 4, 6, 20; 6, 11, 10).

ಕಡೆ kaḍĕ. 1. (fr. ಕಡಿ 4). = ಕಟ 1, etc., ಕಡೆಯ 2. End; termination; outskirt; limit; the position of being last, low or inferior (occasionally = worse than); side; direction; place; aside; last; at last (ಅವಸಾನ Šmd. Dh.; ಅನ್ತಿಮ Šmd. 371 Cm.; ಅನ್ತ್ಯ Šm. 90; ಸಾತಿ, ಅವಸಾನ Hlâ.; ಅನ್ತ Nn. 88; ಅನ್ತ್ಯ 111; ಅವಧಿ, ಅನ್ತಿಕ 120; ಸ್ವಸ್ತಿ, ಅವಧಿ 138; ಅವಧಿ Hlâ.; C.; Tu., M., Tĕ.; T. ಕಡೈ). It becomes ಕಟ್ಟ (Šmd. 229). ಈ ಪದಂಗಳ ಕಡೆಯ ವಕಾರಕ್ಕೆ (56). ಪೂರ್ವಪದದ ಕಡೆಯುಂ ಪರಪದದ ಮೊದಲುಂ (60). ತುಕಾರ ದುಕಾರಂಗಳೆ ಕಡೆಯಾಗಿ ಪಲವು ಗುಣವಚನಂಗಳ್ ಒಳವು (96). ಗಾನ್ತಸಾನ್ತಧಾತುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಲೋಪಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (275). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದುದು (ಅನನ್ತ, ಅನವಧಿ); ಕಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪಶ್ಚಾತ್); ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ (ಸಮನ್ತತಸ್, ಪರಿತಸ್, ಸರ್ವತಸ್ Nr.). ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು (ನಾಮಾನ್ತೇ, at the end of a proper name); ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವದು (ಪಾರಾಯಣ, ಸಾಕಲ್ಯವಚನ Hlâ.). ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ಕಡೆ (ನೇಮಿ); ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ವದ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ Nr.). ಜನ್ಮದ ಕಡೆ (ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮಾನ್ತ Nn. 19). ಬಹುಕಾಲದಿನ್ದ ವಾಮೂಲಾಗಿ ಗೋವುಗಳ ಹಿಣ್ಡು ಮನ್ದೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಡೆ (ಗೌಷ್ಠೀನ Si. 104). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ (107). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ 76). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇನೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವಿಕೆ (ಆಸಾರ 291). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ (ಅಭಿತಸ್ 470). ಕಡೇಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಜಘನ್ಯ 447). ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುವವನು (ವಿಶ್ವದ್ರ್ಯಚ್ 362). ಕಡೆಗೂ ಬೆಳದಿರುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಸೃತ 377). ಕಾಶೀ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದು (B. 3, 33). ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಇದ್ದಳು (5, 55). ಇದೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಉಣ್ಟು, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ (5, 134; see ಕಡೆಗೆ). ಕಡೆಗೆ ಬನ್ದನು, he came last (C.). ಕಡೆಗೆ ಹೋಗು, to go last (C.); to go aside (C.). ಕಡೆಗೆ ನಿಲ್ಲು, to stand aside (C.). ಕಡೆಯ ಪಾಟಿದ್ದೀಗಲದೊಳ್ (Bp. 32, 52). ಪೌಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ನಸು ಸಾರ್ದು (26, 30). ಹುಟ್ಟಿದದು ಮೊದಲ್ ಇದುವೆ ಕಡೆ (41, 8). ಕಡೆಯೊಳ್ (at last, 47, 22). ಬಲವಮ್ ಎಮ್ಮ ಭಾಗಂ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಎಡನು (50, 27). ಕಾಲದ ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷಿ ಇದು (58, 62). ಏನು ಅಱಿಯದವ ಶ್ವಾನಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ.— ತರ್ಲೆ ಕೇಳುವವ ಮರುಳನಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.— ತುಚ್ಛ ಮಾತು ಆಡುವವನು ಹುಚ್ಚನಿನ್ದ ಕಡೆ.— ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೂಱಿ ನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.— ಮುತ್ತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಛತ್ತಕ್ಕಿನ್ತ (or ಜೋಳಕ್ಕಿನ್ತ) ಕಡೆಯಾದೀತೇ? (Prvs.). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆಱಿಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ಪರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱೆ [illegible]). ಜ್ಞಾನಫಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾಱೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! [illegible] ಕಡೆಯ ಕಾಲಕೆ ತನ್ನ ದೃಢಬುದ್ಧಿ ಹಿಂಗುವವಂ (Dp. 148). ಸುಖದುಃಖದ ಉದಯದ ಕಡೆ ಮೊದಲ ಕಾಣಿಸುವನ್ ಆವವಂ? (Bh. 1, 8, 31). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲ್ (Jmt. 24). ಕಡೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ (B. 3, 15). See Bp. 19, 67; 57, 29; Bh. 2, 13, 33; Ršv. 5, 121; J. 15, 3; 17, 20; ಎಡಗಡೆ, ಒಳಗಡೆ, ಕೆಳಗಡೆ, ನಿಲುಕಡೆ, ಪಿಂಗಡೆ, ಪಿನ್ದುಗಡೆ, ಪೆರ್ಗಡೆ, ಬಯಿಲ್ಕಡೆ, ಬಲಗಡೆ, ಬಿಡುಗಡೆ, ಬೆಂಗಡೆ, ಮುಂಗಡೆ, ಮೇಲ್ಗಡೆ, ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಹೊಱಕಡೆ; Prv. s. ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. — ಕಡೆಕಣ್ಣು. = ಕಡೆಗಣ್, etc. (Si. 66). — ಕಡೆಕನ್ದು. = ಕಡೆಗನ್ತಿ. ಕಡೆಕನ್ದಿನ ಆಕಳು (ಚಿರಸೂತೆ, ವಷ್ಕಯಿಣಿ Si. 322, *only* in Si.). — ಕಡೆಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕಡೆಗಣ್ಣು. The outer corner of the eye (ಕೇಕರ, ಅಪಾಂಗ Mr. 316). ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ್ದ ನೋಡಿ (Šmd. 98). ಕೆಮ್ಪುಡರ್ದ ಕಡೆಗಣ್ಗನ್ದ ಅಡಸಿ ನೋಡಿ (Ršv. 14, after 5). ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ (ವಿಕ್ಷೇಪ, ಕಟಾಕ್ಷ Mr. 316). ಕಡೆಗಣ್ಗಳ ಬೆಳಗು ಪೊಳೆಯೆ (Bp. 5, 28). See Abh. P. 4, 34; Bp. 18, 61; J. 11, 10. 11; 16, 7. — ಕಡೆಗಣಿಸು. -ಕಣಿಸು. = ಕಡೆಗಣ್ಬು. To look upon (something) as inferior, to slight, to contempt; to act overbearingly, etc. (ಅವಜ್ಞೆ Šmd. Dh.; ತಳ್ಪೊಯ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; Abh. P. 7, 81; 9, 157; Bh. 1, 8, 40; Ršv. 6, after 11). 2, the end to appear, to end (v. i.);—to end (v. t.), to finish. ಅವುದಱ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಂ (sight) ತಣಿವು ಕಡೆಗಣಿಸದು, ಅದು ಅಸೇಚನಕಂ (Nr.). ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Nr.). — ಕಡೆಗಣ್ಬು. -ಕಣ್ಬು. = ಕಡೆಗಣಿಸು, q. v. (ಅವಜ್ಞೆ, ಅವಜ್ಞೆ ಎನ್ದು ಮಾಱುದುದು Šmd. Dh.; Ššv. 1, 21; Tĕ. ಕಡಗಾಂಚು, to excel, to surpass). — ಕಡೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕಡಗಣ್ಣು, ಕಡೆಗಣ್. (ನಯನೋಪಾನ್ತ, ಅಪಾಂಗ Hlâ., Nr.; Si. 215; ಅಪಾಂಗ, ಕೇಕರ Nn. 81). ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟಂ (ಕಟಾಕ್ಷ Nr., Hlâ.; C.; Si. 215. 409). ಆನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣ ದೇಶವು (ನಿರ್ಯಾಣ Nr., Hlâ.; Si. 270). ಆನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣು (ನಿರ್ಯಾಣ Mr. 156). ಮಡದಿಯರ ನಡೆ ನೋಟ್ಪಿ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂ, ಕುಡಿವಿಲ್ಲನ ಅವೇಶಮನ್ತ್ರಕೆ ಎಣೆಯಾದ ನಲ್ನುಡಿಗಳಿಂ (Râghĕ. 17, 67). ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಬಿಳೇ ಕಾನ್ತಿ (ಶುಕ್ಲಾಪಾಂಗ G.). — ಕಡೆಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. = ಕಡೆಕನ್ದು, ಕಡೆಗನ್ದಿ. A cow that has already full-grown calves or has born its last calf. ಕಡೆಗನ್ತಿಯ ಆಕಳು (ಚಿರಸೂತೆ, ವಷ್ಕಯಿಣಿ Nr.). — ಕಡೆಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ಕಡೆಗನ್ತಿ. (ವಷ್ಕಯಿಣಿ, ಪ್ರೌಢವತ್ಸೆ Hlâ.; ವಷ್ಕಯಿಣಿ Mr. 181). — ಕಡೆಗಳ. The upper part of the neck (Bh. 1, 6, 16). — ಕಡೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. -ಣು. The end to appear; to come to an end; to be accomplished (C.). ಕಡೆಗಣ್ಡ ಕಾರ್ಯ (ಕೃತ Mr. 466; Nn. 103). ಕಡೆಗಣ್ಡ ಯಾಗಂ (ಅವಭೃಥ Mr. 261). ಕಡೆಗಣ್ಡದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Si. 381). — ಕಡೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause the end to appear; to finish, to accomplish; to fulfil (C.). ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಗಡಿಯಾಳವು ಬಹು ಉಪಯೋಗವಾದದ್ದು (B. 3, 88). ಅವನು ತನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆಯಿನ್ದ ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದನು (4, 78). ಆರಮ್ಭಿಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸದೆ (4, 152). — ಕಡೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. The last time (of one's life or of the world). ಕಡೆಗಾಲದ ಅನಶನಂ (ಪ್ರಾಯ, ಭೋಜನತ್ಯಾಗ, ಅನಶನ Hlâ.). ಕಡೆಗಾಲದೊಳು ಕೆಯ್ ಪಿಡಿದು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ ಎನ್ನ (Dp. 119). See Abh. P. 4, 38; 7, after 59; 9, 32; 13, after 34; J. 8, 35; 13, 36. — ಕಡೆಗೀಲು. -ಕೀಲು. The pin of an axle (ಅಗ್ರಕೀಲಕ, ಅಣಿ, ಅಕ್ಷ Hlâ.). — ಕಡೆಗೂ. ಕಡೆಗೆ-ಊ 7. To the very end; totally, perfectly. ಅವನ ಮೆಯ್ಗಳ್ಳತನದ ಹಂಚಿಕೆಗಳು ನಿನಗೆ ಕಡೆಗೂ ಗೊತ್ತುಣ್ಟು (B. 4, 139). — ಕಡೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. The last or youngest child (My.). — ಕಡೆಗೆ. (See above). Aside (C.); on, or to, a side; towards (C.; B. 2, 33); towards the end; in the end, at last, finally (Bp. 21, 19; 61, 38; C.; B. 3, 125; 5, 103); last, after all the others (C.). ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆ, to take out of something (C.; B. 4, 158); to rescue (C.; B. 3, 41). ಕಡೆಗೆ ಬೀಱು, to come outside, as out of a room, etc. (C.); to come out (My.). ಕಡೆಗೆ ಮಾಣಿಸು, to re-

move, to heal (Bp. 17, 10). — ಕಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To finish (ಮುಗಿಸು G.; My.). — ಕಡೆಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. The last portion or rest of a fire-brand (V. 39, after 50). — ಕಡೆ ಗೋಡಿ. -ಕೋಡಿ. A channel for carrying off an excess of water (ಪರೀವಾಹ, ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ Hlâ., Mr. 418). — ಕಡೆತನಕ. Until the end (My.). ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನಿನ್ದ ಕಡೆತನಕ (B. 5, 218). — ಕಡೆ ತೇರು. = ಕಡ ತೇರು. (My.). — ಕಡೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆ. (B. 5, 216). — ಕಡೆದೋಱು. -ತೋಱು. The end to appear. ಕಡೆದೋಱಿತ್ತು ಇಲ್ಲೆನಿಪ್ಪ ಅಗಸದ ನಡುವೆ (Abh. P. 1, 42). — ಕಡೆನೋಟ. A side glance (S. Mhr.). — ಕಡೆ ಮುಗಿಲ್. The horizon (Bh. 1, 20, 56). — ಕಡೆಯಣ. -ಅಣ್ -ಅ. A genitive form of ಕಡೆ. ಕಡೆಯಣ, ಕಡೆಯಣಿಂ (Šmd. 135). ಕಡೆಯಣ ಅಕ್ಷರಂಗಳ್ (ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣಂ 21. 56. 118. 365 Cm.). ಪದದ ಕಡೆಯಣ ಡಕಾರಂ (217). ಕಡೆಯಣ ಅಕ್ಷರದ ಅದರ್ಶ ನಮುಂ (ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣಲೋಪಮುಂ 56 Cm.). (ಕಣ್ಗಳ) ನಡುವಣ ಕರ್ಪುಂ ಕಡೆಯಣ ಕಡುವೆಳ್ಪುಂ (81). — ಕಡೆಯಣಂ. -ಅಂ 3. The last man (Šmd. 136). — ಕಡೆಯವಂ. -ಅವಂ. = ಕಡೆಯಣಂ. 2, a man of a side or party, a partisan (B. 5, 62. 68). — ಕಡೆ ವಗಲ್. -ಪಗಲ್. Evening or sun-set (ಪಿಮ್ಬಗಲ್ Šm. 18). ಮುಮ್ಬಗಲ್, ನಡುವಗಲ್, ಕಡೆವಗಲ್ (ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯಾಕಾಲ Šs.). — ಕಡೆ ವಡು. -ಪಡು. To occur at the end (Ch. v. 298). — ಕಡೆವಳ್ಳಿ. -ಹಳ್ಳಿ. The outskirt of a village (Šs. 26). — ಕಡೆವಾಯ್. -ಪಾಯ್. 1. To go or get aside or away from; to pass by, through, or over; to escape. (Ršv. 6, after 11). — ಕ ಡೆವಾಯ್. -ಬಾಯ್. 2. = ಕಡೆವಾಯಿ. (Ššv. 3, 43. 44). — ಕಡೆ ವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. = ಕಟವಾಯಿ, etc. (ಸೃಕ್ವನ್ Hlâ.). — ಕಡೆವು ಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. Last birth. ಕಡೆವುಟ್ಟನಾಕೆ, the last-born or youngest woman (Abh. P. 11, 62). — ಕಡೆವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. = ಕಡೆವಗಲ್. (Râm. 3, 8, 22). — ಕಡೆ ಸರಿ. To go to one side or aside (Ššv. 3, after 35). — ಕಡೆಸಱಂಗು. The extreme edge of a garment (Bp. 53, 49). — ಕಡೆ ಸಾರ್. = ಕಡೆ ಸರಿ. (Ššv. 4, 26). — ಕಡೆ ಸಿಲ್ಕು. To remain behind, to be too late (V. 39, 48). — ಕಡೆಸೆಱಗು. = ಕಡೆಸಱಂಗು. (Râm. 28, 8). — ಕಡೆಸೆಱಂಗು. (Šmd. 197). = ಕಱೆಸಱಂಗು. — ಕಡೆ ಹಾಯ್. = ಕಡೆವಾಯ್. (My.). ಕಡೆ ಹಾಯದ ದಾರಿ (ಅಪಥ, etc. Si. 105). — ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು. To cause to pass by, through, or over; to save (C.; ದಾಟಿಸು G.). ಪರಿಭವಾಮ್ಭೋನಿಧಿಯ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು, ಅಭವ! (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). ಪಾಪದಿಂದ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸು, ದೇವರೆ! (C.). — ಕಡೆ ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ. Causing one's self to pass to the opposite shore of existence. ಮ ರಣದ ವರಿವಿಗೂ ಶಪಥದಿನ್ದ ಉಪವಾಸವ್ರತ ಮಾಡಿ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸುವಿ ಕೆ (ಪ್ರಾಯ Si. 445). — ಕಡೆ ಹಾಯುವಿಕೆ. Getting over or through, etc. ದುರ್ಗವನ್ನು ಕಡೆ ಹಾಯುವಿಕೆ (ಸಂಕ್ರಮ, ದುರ್ಗ ಸಂಚರ Si. 396). — ಕಡೆಹುಟ್ಟು. The last-born or youngest child (My.). — ಕಡೇಲಿ. A common form of ಕಡೆಯಲ್ಲಿ. (C.).

ಕಡೆ kaḍĕ. 2. = ಕಡೆಯ 1. Ornamental lines and figures drawn with white clay, lime, flour, etc. in, and in the front of, houses, on thresholds, etc., daily or on festive occasions (ಪೂವ ಲಿ, ರಂಗವಲಿ Šs.; Grj. 10, 59; *cf.* ಕಡವರ?). — ಕಡೆಸಾಲ್. A row or mass of such ornamental work (Râm. 13, 5).

ಕಡೆ kaḍĕ. 3. = ಕಡಿ 6. To churn (ಮನ್ಥನ Šmd. Dh.; ಪೊಸೆ, ಮಥನ Šm. 62; ಮಥನ 90; ಪೊಸೆ Kk. 62; ಮಥನ Nn. 127; Abh. P. 9, 82; J. 2, 9; C.; M., Tu.; T. ಕಡೈ; Tĕ. ಚಿ ಲುಕು; T. ಕವ, ಕವ್ವ, churning stick; ಕವರ್, to churn; Tĕ. ಕವ್ವ, churning stick; *cf.* ಕಥಿಲ್ 4); to stir, as water with a paddle-staff (B. 5, 156); to rub together as two pieces of wood to excite fire. 2, to turn in a lathe (My.; T., M.). P. ps. ಕಡ, ಕಡದು, ಕಡೆದು. ಕಡೆದ ಕವ್ವು (ಕುಠರ Nr.). ಕಡೆದ ಮಡಿಕೆ (Šmd. 338; ಮನ್ಥನಿ, ಗರ್ಗರಿ Nr.). ಕಡದು ಕಡೆ ತೆಗೆದ ಹಸುವಿನ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ದಣ್ಡಾಹತ, ಕಾಲಶೇಯ, ಅರಿಷ್ಟ Si. 316; see also 313. 316. 323). ಕಡವ ಕೋಲ್ (ದಣ್ಡ Mr. 525). ಕಡವುತ (Bp. 13, 2). ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಗಡಿಗೆ (ಮನ್ಥನಿ Si. 323). ಕಡೆಯುವ ನೇಣು (ನೇತ್ರ 452). ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಮೂಡುವದಕ್ಕೆ ಕಡೆಯುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಅರಣಿ G.; My.). ಕಡೆದು ಒರೆಗೊಣ್ಡು ಅಗ್ನಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮರ (ಅರಣಿ, ನಿರ್ಮನ್ಥ್ಯ ದಾರುಣಿ Si. 239). ಮೊಸರ ಕಡೆದರೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಬರುವದು (B. 1, 15). See Prv. s. ಬೆಳಗು 2.

ಕಡೆ kaḍĕ. 4. = ಕಡ 4, etc. Churning. — ಕಡೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಲು. A churning stick (ಗಡಿ Šmd. I; ಮನ್ಥ 338; ಕಮ್ಜೋಲ್ Šmd. II, Kk. 83; My.). ಕಡೆಗೋಲು (ಮನ್ಥ, ಮನ್ಥಾನ, ವೈಶಾಖ, ಖಜಕ Hlâ., Nr.). ಕಡೆಗೋಲು ಹೊಱಿತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋಱುವದೇನೋ? (Dp. 148).

ಕಡೆ kaḍĕ. 5. To pass over; to transgress; to pass; to pass, to elapse; to get through (My.; T., M., Tu. ಕಡ; Tĕ. ಗಡಚು, ಗಡುಚು; see ಕಡ 2; *cf.* ಕಳೆ 1). P. ps. ಕಡದು, ಕಡೆದು. ಸಮಾನಪಿಣ್ಡಮ್ ಅಹರು ಏಱು ತಲೆಗಡಪ ಅನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನುಡಿಯಾದರೂ ಕಡೆಯ ದಾ ರದು (Prv.). See ಕಟ್ಟು- s. ಕಟ್ಟು 3.

ಕಡೆ kaḍĕ. 6. = ಕೆಡೆ 1. To fall down, to sink (S. Mhr.). P. p. ಕಡ. ಕಾಲು ಜಾಱಿ, ಕಡ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದನು (B. 2, 31). ಆ ಮನೆಯು ಕಡ ಕೊಣ್ಡು ಬೀಳುವದು (3, 96).

ಕಡೆ kaḍĕ. (= ಕಡೆಯ). A ring, a bracelet (C.; Mhr. ಕಡಿ).

ಕಡೆಚಲು kaḍĕcalu. Turning with a wheel or lathe (My.).

ಕಡೆತ kaḍĕta. Churning (My.). 2, = ಕಡೆಚಲು. (My.).

ಕಡೆಯ kaḍĕya. 1. = ಕಡೆ 2. (ರಂಗವಲಿ Kk. 26).

ಕಡೆಯ kaḍĕya. 2. = ಕಡೆ 1. ಕೆಲವು ತರದ ನಾಯಿಗಳು ನೀರೊ ಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕಡೆಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ (B. 5, 29).

ಕಡೆಯ kaḍĕya. = ಕಡೆ. Tbh. of ಕಟಕ. (ಸಿಂಜಿನಿ, ಹಂಸಕ, Mr. 344; ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, ಕಟಕ Bhn. 22; My.; Bp. 61, 27).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 1. Boldness, courage; impudence (ದಿಟ್ಟತನ Čt. II, 38).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 2. (fr. ಕರಡು 1). (= ಕೊಡ್ಡ 2). A clown, a blockhead; an unpolite man (S. Mhr.; Tĕ. ಕ ಱಿಟ, stubborn, brutish, villainous). ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕಡ್ಡ ಮಾಡು, to make a dolt of one, to spoil him (S. Mhr.). — ಕಡ್ಡಾ ಗು. To become a dolt, etc. (S. Mhr.).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 3. A pit-fall to catch elephants (My.; *cf.* ಕಪ್ಪ 2).

ಕಡ್ಡ kaḍḍa. 4. = ಕರಡ q. v., etc. See ಊಱುಕಡ್ಡ, ಬಂಗಡ್ಡ.

ಕಡ್ಡಣ kaḍḍaṇa. A band of plaited hair. ಮುದವ ಟ್ಟಿಗೆಯೆ ಕಡ್ಡಣ ಎನೆ ತಾನೆ ಜಡೆಗಟ್ಟು (Kk. 33, o. rs. ಮುದವಟ್ಟಿಗೆಗೆ, ಮುದವಟ್ಟಗೆನೆ, ಜಡೆಗಟ್ಟು).

ಕಡ್ಡಾಯ kaḍḍâya. (ಕಡ್ಡ 1-ಆಯ? or = ಕಟ್ಟಾಯ s. ಕ ಟ್ಟು 1). Force, compulsion; forcing people to pay the price set upon articles, exaction (My.; Tĕ.; Bp. 27, 52).

ಕಡ್ಡಾಯಗಾಱ kaḍḍâya-gâṟa. An outrageous man (My.).

ಕಡ್ಡಿ kaḍḍi. = ಕರಡಿ 1. (S. Mhr.).

ಕಡ್ಡಿ kaḍḍi. Tbh. of ಕಾಷ್ಠ (Šmd. 370). A small stick, a bit of wood, the fibre or vein of a leaf, a bit of a stem or a haulm, etc.; a small stick used for writing (C.; ಪಲಾಲ G.; Tê. ಗಡ್ಡಿ; see Si. 89. 122. 146. 156. 163-165). ಹುಲು ಕಡ್ಡಿ ಮೊದಲಹ ಕಸವು (Bp. 16, 22). ಕಡ್ಡಿ ತಡೆವುದೆ ಕಡಲಂ? (Bh. 1, 19, 18). ಕಡ್ಡಿ ಕಣ್ಣುಗನೀರ ತಡುಬುವುದು (or ತಡೆಯುವುದು) (Prv.). ತೆಂಗಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನ ಕಸಬೋರಿಗೆಗಳನ್ನ ಕಟ್ಟುವರು (B. 2, 42). ಪಂಜರದ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಬಿದರಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳು (ಕ್ರೈಸ್ತ ವೇದ G.). ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡ ಬೇಡ! ಕೆಡುತ್ತೀರಿ (said as a kind of oath; *cf.* Dp. 84 pallavi). — ಕಡ್ಡಂಚು. -ಅಂಚು. A small coloured line on the border of a cloth (My.). — ಕಡ್ಡಿ ಕಸ. dupl. (C.). — ಕಡ್ಡಿಚಿನ್ತಾಮಣಿಶಕುನ. A book on omens consulted by putting a kaḍḍi between its leaves at random (C.). — ಕಡ್ಡಿಯರಗು. -ಅರಗು. Stick lac, lac still attached to the sticks on which it was formed (C.). 2, a stick of sealing wax (My.).

ಕಡ್ಡೆ kaḍḍĕ. (fr. ಕಡ್ಡ 1). A bold woman (Abh. P. 12, 60).

ಕಡ್ಯೆ kaḍyĕ. A multitude (?). See ರಥ-.

ಕಡ್ರ kaḍra. An imitative sound. (Mhr. ಖಡಬಡ, imitation of certain sounds, as of rustling, rattling, etc. = ಗಡಬಡ). — ಕಡ್ರಬಡ್ರ. reit. Confused sounds, unintelligible sounds, said of speech (S. Mhr.).

ಕಡ್ಲೆ kaḍlĕ. = ಕಡಲೆ q. v. (C.; ಚಣಕ G.). ಕಡ್ಲೆಯ ಹೊಲ (B. 3, 22). ಹವಳದ ಹುಟಿವು ಕಡ್ಲೇ ಕಾಳಿಷ್ಟು ಇರುವದು (4, 171). ಕಡ್ಲೆಗೆ ಬಾಯಿ ತೆಱದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಆದೀತೇ?— ಕಡ್ಲೆಗೆ ಮುನ್ದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು.— ಕಡ್ಲೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಹಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಕಡ್ಲೆಯಿಲ್ಲ.— ಕಡ್ಲೇ ತಿನು ಕೆಯ್ ತೊಳದ ಹಾಗೆ.— ಕಡ್ಲೇ ಸಂಗಡ ರಾಗಿ ಕೂಡಿ ಹುರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See *e. g.* ನೆಲಗಡ್ಲೆ, ತಿವನ ಕಡ್ಲೆ. — ಕಡ್ಲೆಗಂಗಾರ.— ಕಡ್ಲೆಗಂಗಾರನ ಹುಲ್ಲು. A kind of grass, Chloris polystachia Roxb. (Z.). — ಕಡ್ಲೆಪಾಯಸ. Sweetened pâyasa made of kaḍlĕ, cocoanut-juice, etc. (My.). — ಕಡ್ಲೆಪುಟಾಣಿ. Fried kaḍlĕ (C.). ಕಡ್ಲೆಪುಟಾಣೀ ಸೀರೆ or ಕಡ್ಲೆಪುಟಾಣಿಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ (My.). — ಕಡ್ಲೆಬುಡ್ಡೆ. The pod of kaḍlĕ (S. Mhr.). — ಕಡ್ಲೆಹೂರಣ. Boiled kaḍlĕ mixed with sugar (C.).

ಕಣ್ kaṇ. 1. (Šmd. 58). = ಕಣ್ (ಕಂ), ಕಣು, ಕಣ್ಣು q. v., ಕನ್ 1, ಕಮ್ 2. The eye; an eye or star of a peacock's tail; an eye-like knot in reeds, sticks, etc.; a small hole; an orifice; the small open place between a finger-nail and the flesh under it; a mesh (ಚಕ್ಷು, ನೇತ್ರ, ನಯನ, etc. Mr. 316; ನೇತ್ರ, ಅಮ್ಬಕ Nn. 66; ದೃಕ್ 131; ದೃಕ್ಕು Kk. 63; ದೃಷ್ಟಿ Čt. II, 100; T.; M. ಕಣ್, ಕಣ್ಣು; Tê. ಕನು, ಕನ್ನು; Tu. ಕಣ್ಣ್). Before vowels ಕಣ್ಣ್; Gen. ಕಣ್ಣ (Šmd. 162; Nr., Hlâ.); Dat. ಕಣ್ಗೆ (Šmd. 11. 139); Instr. and Abl. ಕಣ್ಣಿಂ (128. 157); Acc. ಕಣ್ಣಂ (Bp. 54, 70; 59, 11; 61, 4), ಕಣ್ಣ (J. 4, 10); Loc. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ (Hlâ.), ಕಣ್ಣಲಿ (Bp. 47, 1); Nom. plural ಕಣ್ಗಳ್ (Šmd. 81. 116). ಕಣ್ಗಾಲಿ (ತಾರೆ Mr. 513). ಮನದೊಳ್ ದಯಮ್ ಇಲ್ಲದವನ ಕಣ್ಣೇಂ? ಪುಣ್ಣೇಂ? (Šmd. 84). ಕಣ್ಣ ನೀರು (ಅಶ್ರು, ಬಾಷ್ಪ, ರೋದನ, ನಯನಜಲ, ಅಸ್ರ Hlâ., Nr.; ಬಾಷ್ಪಜಲ, ಮನ್ಯು Nn. 36). ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ ಎಮ್ಬುದು; ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣ ಕುದುರೆ (ಮಲ್ಲಿನಾಕ್ಷ Hlâ.). ಕಣ್ಣ ಕಸವಿನ ಓಪಾದಿಯುವನು (ಶ್ವೈಸ್ತ್ಯ, ಅಕ್ಷಿಗತ); ಕಣ್ಣ ಪಕ್ಕು (ದೂಷಿಕೆ); ಕಣ್ಣ ಹೊಟ್ಟೆ (ನೇತ್ರಚ್ಛದ, ವರ್ತ್ಮನ್); ಕಣ್ಣ ಎವೆ (ಪಕ್ಷ್ಮನ್); ಆನೆಯ ಕಣ್ಣ ಆಲಿ (ಈಷಿಕೆ); ಕಣ್ಣ ಹಾಹೆ, ಕಣ್ಣ ಬೊಮ್ಬೆ (ತಾರಕೆ Nr.). ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಾಟ (Šm. 56). ಕಣ್ಣ ಬೇನೆ (Bp. 18, 66). See *e. g.* ಅರೆಗಣ್, ಕೆಂಗಣ್, ಗುಳ್ಳಿಗಣ್, ಚೆಲ್ಲಿಗಣ್, ಬಗಸೆಗಣ್, ಮೊದಲುಗಣ್, etc.; Abh. P. 13, 60; Ršv. 2, 4. 36; 5, after 120; 6, after 11 & 24; 6, 36; 13, 61; Bh. 1, 5, 8; Č. Bp. 11, 11; Râm. 26, 20. 23; J. 3, 5. 17; 15, 9. 14; 28, 17. 18. — ಕಣ್ಕದಡು. The eye to become dim (Šmd. I). — ಕಣ್ಕಪ್ಪು. A black collyrium applied to the eye (My.). — ಕಣ್ಕಮಲ. The eye-lotus (Šmd. 98). — ಕಣ್ಕಾಡಿಗೆ. = ಕಣ್ಕಪ್ಪು. (My.). — ಕಣ್ಕಿಡಿ. A spark of the eye (Abh. P. 6, 137). — ಕಣ್ಕೆಸು. Red, fiery colour of the eye (Abh. P. 4, 39). — ಕಣ್ಕೆಸುರು. Rheum in the eye (My.). — ಕಣ್ಕುಟಿಗೆ. = ಕಣ್ಜಿಟ್ಟ. (My.). — ಕಣ್ಕುಟಿಲ. Crookedness of the eye (Bp. 18, 66). — ಕಣ್ಕುಣಿ. The socket of the eye (My.). — ಕಣ್ಕುಣಿಕೆ. The inner or outer corner of the eye (Bp. 18, 62; My.). — ಕಣ್ಕುಳಿಕೆ. = ಕಣ್ಕುಣಿಕೆ. (My.). — ಕಣ್ಕುಱಿ. = ಕಣ್ಕುಣಿ. (My.). — ಕಣ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಕಂಗಡೆ. The outer corner of the eye (Ršv. 14, 35; Ššv. 2, 40). — ಕಣ್ಗಟ್ಟುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A stick or club full of knots and joints (Râghč. 17, 67). — ಕಣ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. The lustre of the eye (Ššv. 3, 15; J. 26, 8). — ಕಣ್ಗಲಿ. -ಕಲಿ. A person who is courageous enough to look (at formidable objects, Abh. P. 5, 78). — ಕಣ್ಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. = ಕಂಗಾಣು, ಕಣುಗಾಣ್, ಕಣ್ಣುಕಾಣ್, ಕಣ್ಣುಗಾಣ್. The eyes to see (Bp. 28, 62; My.). 2, to perceive with the eyes (in opposition to ಮನಗಾಣ್, My.). — ಕಣ್ಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. = ಕಂಗಾಣಿಸು. (My.). — ಕಣ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. The fire of the eye (J. 13, 11). — ಕಣ್ಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. = ಕಣ್ಕಿಡಿ. An eye-spark (Ršv. 5, 116). — ಕಣ್ಗಿಸುರ್. -ಕಿಸುರ್. Disagreeable experience of the eye: a blast from an evil eye (J. 26, 11). — ಕಣ್ಗುಣಿಕೆ. -ಕುಣಿಕೆ. = ಕಣ್ಕುಣಿಕೆ. (My.). — ಕಣ್ಗುಳಿಕೆ. -ಕುಳಿಕೆ. = ಕಣ್ಕುಳಿಕೆ. (My.). — ಕಣ್ಗೆಡಿಸು. = ಕಂಗೆಡಿಸು. (J. 26, 4; My.). — ಕಣ್ಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಕಂಗೆಡು. (Ršv. 6, after 115; 13, 65; 13, after 95; J. 8, 40; 26, 4; My.). — ಕಣ್ಗೆಣ್ಡಮಾಗು. -ಕೆಣ್ಡಮ್ ಆಗು. The eye to become (like) a live coal (J. 13, 36). — ಕಣ್ಗೆವರ್. -ಬರ್. = ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬರ್. To appear. 2, to be pleasant to the eye, to be charming. ಕಣ್ಗೆವನ್ದುದು (ಮನೋಹರಂ Šs.). ಕಣ್ಗೆವನ್ತೆನೆ ಮನೋಹರಂ (Kk. 55, o. r. ಕಣ್ಣೆ-). ಕಣ್ಗೆವನ್ದ ಗಳಗಾಳ (98). ತಣಂಗಲಿಸಿ ಬೆಳೆದ ದವನದ ಕಣ್ಗೆವನ್ದ ವನದ ನಡುವೆ (Čpr. 7, after 92). See Ršv. 6, after 11; 13, 63; Ššv. 2, after 42. — ಕಣ್ಗೆಸರು. -ಕೆಸರು. = ಕಣ್ಗಿಸುರ್. (My.). — ಕಣ್ಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. The outer corner of the eye (J. 5, 60; 6, 18; 18, 21). — ಕಣ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch the eye: to appear (ದರ್ಶನೀಯ Šmd. Dh.; Abh. P. 12, 24). — ಕಣ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಕಂಗೊಳಿಸು. To cause one's self to catch the eye: to appear; to shine. ಕಣ್ಗೊಳಿಸುಗುಂ (Šmd. 74). ಪಱಿಗಬ್ಬಂಗಳ ನೆಱಿ ಕಣ್ಗೊಳಿಸಿದ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Čt. I, 1). See Abh. P. 3, 38; 16, 90; Bp. 12, 34; Ršv. 5, 45; 13, 64; J. 15, 10; 18, 13; Č. Bp. 11, 9. 10. — ಕಣ್ಗೋಲ. -ಕೋಲ. Decoration of the eyes by the application of black pigment;—the eye that is like a raft (Ššv. 1, 43). — ಕಣ್ಚಕ್ರ. An eye that resembles a wheel (Šsv. 4, 4). — ಕಣ್ಚಲ್ಲ. (Šmd. 78). A smile of the eye (ಸರಸಾಲೋಕನ Šs.). — ಕಣ್ಜಾಡೆ. Eye-track: a faint notice (My.). — ಕಣ್ಜಿಟ್ಟ. An imposthume on the lid of the eye (S. Mhr.). — ಕಣ್ಜೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. An eye that resembles a lamp; lustre of the eye (Abh. P. 3, 39). — ಕಣ್ಣ. -ಅ. A man

who has eyes. See *e. g.* ಒಕ್ಕಣ್ಣ, ಕಿಡಿಗಣ್ಣ, ತಾವರೆಗಣ್ಣ, ಪಣೆಗಣ್ಣ, ಪಲಗಣ್ಣ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣ, ಮೆಯ್ಗಣ್ಣ. — ಕಣ್ಣಡಿಗ. -ಅಡಿಗ. = ಕಣ್ಣಡಿಯ. Who has one eye (of Vishṇu) in his foot: Śiva (Kk. 4), Paramêśvara (Śs.). See Bp. 54, 44. — ಕಣ್ಣಡಿಯ. -ಅಡಿಯ. = ಕಣ್ಣಡಿಗ. (ಶಿವ Śm. 3). — ಕಣ್ಣನ್ಧ. -ಅನ್ಧ. N. (Bp. 18, 5. 18). — ಕಣ್ಣನ್ದೊಱಲಿ. -ಅ-ಂ-ತೊಱಲಿ. (Śmd. 205). A turning round of the eyes. — ಕಣ್ಣಪ. -ಅಪ. N. (Bp. 18 sum.; 18, 45. 84). — ಕಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (Bp. 9, 35; 18, 1; 31, 21; 38, 46. 56). — ಕಣ್ಣಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. Eye-water: tears (Bp. 18, 57). — ಕಣ್ಣಱಸು. -ಅಱಸು. To search with the eye. ತೊಱೆಯದಿಹ ಪೂಜಾರಿಗಳ (=-ಳಂ) ಕಣ್ಣಱಸಿ ನೋಡಲ್ಕೆ (Bp. 26, 29). — ಕಣ್ಣಱ್. -ಅಱ್. To know (a person's) eye or the intent of (his) looks (Abh. P. 9, 82). — ಕಣ್ಣಲರ್. -ಅಲರ್. A flower-like eye (J. 11, 9). — ಕಣ್ಣಲೆ. -ಅಲೆ. 1. To move towards the eye: to appear. ಕಣ್ಣಲದುದು (ಪ್ರೊಜ್ಜಱಿಸಿತು, ಪ್ರೊಡಕರಿಸಿತು (Śmd. II, o. rs. ಕಣ್ಮಲೆ, ತಣ್ಣಲೆ; Kk. 75). See ಕಣ್ಮಲೆ. — ಕಣ್ಣಲೆ. -ಅಲೆ. 2. Shine, lustre (of the sun, Abh. P. 13, 93). — ಕಣ್ಣಳವು. -ಅಳವು. A power or possibility that solely depends on the eye (J. 16, 17). — ಕಣ್ಣಾಗಿರ್. -ಆಗಿ ಇರ್. To have the eye upon, to put one's desire on, to desire (Abh. P. 5, 62). — ಕಣ್ಣಾರ. -ಆರ. = ಕಣ್ಣಾರೆ. (J. 25, 62; My.). — ಕಣ್ಣಾರೆ. -ಆರೆ. To the full of one's eye; distinctly, clearly (C.; J. 11, 2). ವಿಗೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುತ (Bp. 4, 13). ಆಗಳು ನಿನ್ನುವಂ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವೆನು (15, 35). ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಡನು (B. 3, 21). ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಡರೂ ಪರಾಮ್ಬರಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.). See Abh. P. 9, 82; J. 13, 57; B. 4, 59; 5, 69. 72. — ಕಣ್ಣಾಲಿ. -ಆಲಿ. The pupil (or ball) of the eye (Abh. P. 13, after 54; Bp. 42, 4; 46, 56; 47, 29; J. 7, 58). — ಕಣ್ಣಿಡು. -ಇಡು. To fix the eye (on any thing, C.). ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುವರು (Bp. 25, 24). See Abh. P. 11, 152. — ಕಣ್ಣಿಲಿ. -ಇಲಿ 1. The eyes not being in existence. — ಕಣ್ಣಿಲಿಮೊಗ. Who has a face without eyes: a blind man (ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಂ Kk. 38; ಅನ್ಧಕ Śs.). — ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಂ. -ಇಲ್ಲದಂ. A blind man (Kk. 38). — ಕಣ್ಣೀರ್. -ನೀರ್. -ರು. (Śmd. 190). Eye-water: tears (ಬಾಷ್ಪ Si. 439; C.). ಗಱಗಱನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ (Śmd. 229). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ (B. 3, 34; 4, 201). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದನು (4, 74). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ (5, 58). ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕು (C.). See Prv. s. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. — ಕಣ್ಣುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. A eye-brow (C.; ಭ್ರೂ, ಹುಬ್ಬು Si. 214). — ಕಣ್ಣುರಿ. -ಉರಿ. Flame of the eye. ಲಲಾಟದೊಳ್ ಮಿಱುಪ ಕಣ್ಣುರಿಯನ್ತೆ (Śmd. 275). 2, envy (My.; see Prv. s. ಕಾಣು). 3, burning pain of the eye (My.). — ಕಣ್ಣೆಂಜಲ್. -ಎಂಜಲ್. The impurity or evil (coming) from the eyes (of others), the injury of (inauspicious) looks (ದೃಷ್ಟಿದೋಷ Kk. 54; Śm. 63). — ಕಣ್ಣೆಮೆ. -ಎಮೆ. = ಕಣ್ಣೆವೆ. An eyelid (ವರ್ತ್ಮನ್ Hlâ.; Abh. P. 1, 107). — ಕಣ್ಣೆವೆ. -ಎವೆ. = ಕಣ್ಣೆಮೆ. An eyelash; an eyelid (ಪಕ್ಷ್ಮನ್, ಅಕ್ಷಿಲೋಮನ್ Nr.; ಚವಲಪ್ಪು Kk. 32, Śm. 70; J. 18, 34; 32, 25). — ಕಣ್ಣೆವೆದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To open the eyelids (J. 17, 40). — ಕಣ್ಣೊಳವು. A secret as indicated by the eye (J. 30, 35). — ಕಣ್ಣೋಟ. ಕಣ್-ನೋಟ (Śmd. 190). An eye-look. — ಕಣ್ತಿರಿ. The eyes to turn round (Abh. P. 16, 14). — ಕಣ್ತುಮ್ಬು. -ಮ್ಬಾ. So that the eyes become full (C.). ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಕಣ್ತುಮ್ಬಾ ನೀರು ಬನ್ದವು (B. 3, 25). ಕಣ್ತುಮ್ಬ ನೀರು (tears) ತನ್ದು (3, 34). — ಕಣ್ದಣಿ. -ತಣಿ. = ಕಣುದಣಿ. The eye to be satisfied (J. 26, 71). — ಕಣ್ದಣಿವು. -ತಣಿವು. Satisfaction obtained by the eye (My.). — ಕಣ್ದೀವು. -ತೀವು. The eye to become full, *i. e.* to be wholly applied to (Grj. 3, after 119). — ಕಣ್ದುದಿ. -ತುದಿ. The extremity of the eye, its outer corner. ಕಣ್ದುದಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಗೆರೆ (ಸೋಗೆ Śm. 72, o. r. ಗೆಱೆ). — ಕಣ್ದುದಿಗೆರೆ. A line (made with black pigment) proceeding from the outer corner of the eye. ಕಣ್ದುದಿಗೆರೆಗಳೊಳ್ ಸೋಗೆ ಎನಿಪ್ಪ ಶಬ್ದಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Śm. 82, o. rs. ಗಱೆ, ಗರೆ). — ಕಣ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To open the eyes (My.). — ಕಣ್ದೆಱವಿ. = ಕಣ್ದೆಱವು, q. v. (Abh. P. 3, after 75). — ಕಣ್ದೆಱವಿಗೆಯ್. To open the eyes; to give lustre (Abh. P. 3, 156); to make visible, to show. — ಕಣ್ದೆಱವು. -ತೆಱವು. (Śmd. 78, o. r. -ವೆ). The act of opening the eyes; the eyes being opened (Bh. 8, 21, 15). — ಕಣ್ದೆಱವು ಮಾಡು. = ಕಣ್ದೆಱವಿಗೆಯ್. (Râm. 1, 16, 31). — ಕಣ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. The eyes to open. 2, to open the eyes. See Śmd. 118. 135; Bp. 38, 8; 47, 59; J. 4, 10; 31, 74. — ಕಣ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. An eye-ornament (Abh. P. 3, 39). — ಕಣ್ದೊಱಲ್. -ತೊಱಲ್. To turn round or roll the eyes (Śsv. 3, 48). — ಕಣ್ದೊಱಸು. -ತೊಱಸು. Turning round or rolling the eyes (J. 25, 38). — ಕಣ್ಪರೆ. A web or film on the eye (My.). — ಕಣ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To receive sight (Śsv. 5, after 14). — ಕಣ್ಪನಿ. -ಪನಿ. (Śmd. 78). = ಕಮ್ಬನಿ. An eye-drop: a tear. — ಕಣ್ಪರಿ. -ಪರಿ. The proper manner or decorum of look. ಕಣ್ಪರಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. (Abh. P. 2, 53). — ಕಣ್ಬಿಡು. To open the eyes; to open them widely (from anger, My.; Bp. 14, 29; 20, 13). — ಕಣ್ಬೆಣ್ಡು. ಕಣ್ಮಲರ್ದುರ್ದದನ್ ಅಱ್ ಕಣ್ಬೆಣ್ಡು (Čt. II, 106, o. r. ಕಣ್ಬೆಣ್ಡು). — ಕಣ್ಬೀಡು. A resting place for the eye. ಆ ನಾಡು ಪಿರಿಯ ಕಣ್ಬೀಡು (Śmd. 82 Mdb.). — ಕಣ್ಬೆಣ್ಡು. Faintness of sight, aversion to further seeing (My.). See ಕಣ್ಬೆಣ್ಡು. — ಕಣ್ಬೇಟ. (Śmd. 82). Sexual pleasure derived from looking (at another). ಆ ಕಣ್ಬೇಟದಿಂ ಕಿವಿವೇಟ ಪೆಗ್ಗಳಿಸಿ (Bp. 45, 2). ಕಣ್ಬೇಟಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To obtain etc. (Abh. P. 7, after 105). — ಕಣ್ಬೇನೆ. Pain in the eyes; soreness of the eyes (C.; Čh. v. 18; Bp. 9, 6). — ಕಣ್ಬೊಣರ್. -ಪೊಣರ್. A pair of eyes; both eyes (Rśv. 8, after 82; Śsv. 1, 46). — ಕಣ್ಬೊಲ. -ಪೊಲ. (Śmd. 78). Space to which the power of vision extends, sight (Abh. P. 7, after 105; 9, 41. 76; Śsv. 3, after 35). ತಳದೊಳ್ ರುದ್ರಂ ಕಣ್ಡಲ್ಲಿ ಕಣ್ಬೊಲನ್ ಆಗೆ (Śmd. 78 Mdb., o. r. ರುದ್ರನಂ). — ಕಣ್ಬೊಳಪು. -ಪೊಳಪು. Lustre of the eye (Abh. P. 10, 80). — ಕಣ್ಮರಲ್. = ಕಣ್ಮಲರ್ 2. (Rśv. 11, 85). — ಕಣ್ಮಱೆ. A screen or obstacle for the eye. ತೋಹಿನೊಳ್ ಇರ್ದು, ಅವ ಕಣ್ಮಱೆಯಾದ ಎಲೆಗಳ ಹಱದು (Singirâja 28, 35; My.). 2, the state of being hidden or invisible. ಅವನು ಕಣ್ಮಱೆಯಾದನು (My.). 3, heedlessness (C.). — ಕಣ್ಮಲರ್. 1. The eye to be disgusted with seeing (?). ಕಣ್ಮಲರ್ದುರ್ದದನ್ ಅಱ್ ಕಣ್ಬೆಣ್ಡೆನ್ದು (Čt. II, 106, o. r. ಕಣ್ಬೆಣ್ಡು). — ಕಣ್ಮಲರ್. 2. (Čt. II, 98). The eye regarded as a flower; an eye that resembles a flower (Abh. P. 1, 118; 6, 49; 9, 111. 117; 10, 81; Rśv. 5, 110; 14, 94; J. 11, 19). — ಕಣ್ಮಲೆ. To flash on the mind, to appear clearly, etc. (ಚಿತ್ತಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.). See ಕಣ್ಣಲೆ. — ಕಣ್ಮುಚ್ಚು. To shut the eyes (Bp. 3, 18; Bh. 1, 6, 2; J. 7, 45). — ಕಣ್ಮುಟ್ಟು. Eye-touch: the state of being within sight (Abh. P. 3, 28; 8, after 30). — ಕಣ್ಬಚ್ಚು. -ಬಚ್ಚು. (Śmd. 81). = ಕಣ್ಮುಚ್ಚು (?). — ಕಣ್ಸನ್ನೆ. A sign made with the eye (Bp. 11, 40; My.). — ಕಣ್ಸಯ್ಗೆ. = ಕಣ್ಸನ್ನೆ. (My.). — ಕಣ್ಸವಿ. Sweetness or charm for the eye. ಮೆಯಿಸವಿ ಕಣ್ಸವಿಯಪ್ಪ ರೂಪು (Śmd. 83 Mdb.). — ಕಣ್ಸೋಲ್. The eye to be defeated; to be captivated by, or greatly pleased with, to be enamoured with. ಕಣ್ಸೋಲ್ದುದು (ಒಲ್ದು ಪಾಂಗು Čt. II, 26; Abh. P. 4, 10; 5, 54; 16, after 39). — ಕಣ್ಸೋಲ. Eye-defeat: the state of captivating or

charming. ಕಣ್ಸೋಲಲುಮನ್ ಅಱಿಯುಂ ವರವೇಣ್ (Šmd. 83; see s. ಪವಣ್ಣರಿ).

ಕಣ್ kaṇ. 2. = ಕಣ 3, etc. — ಕಣ್ಕಣ್. rep. = ಕಣಕಣ (My.). ಕಣ್ಕಣಿಸು. To emit the sound of kaṇ kaṇ (My.).

ಕಣ kaṇa. 1. = ಕಣೆ 1, ಗಣ 2, (ಗಡೆ 1, etc.). A stick (M. ಕಣ, T. ಕಣ್ಣೆ, a small bamboo branch; a small stick, shaft, hilt, handle; an arrow). — ಕಣಕಾಲ್. -ಕಾಲು. = ಗಣ-. The shin-bone (Abh. P. 13, 45; 13, after 54; Grj. 10, 60; My.; ಜಂಘೆ, ಪ್ರಸೃತೆ Si. 207; M. ಕಣೆಕಾಲ್, T. ಕಣ್ಣೆಕ್ಕಾಲ್).

ಕಣ kaṇa. 2. The oblong piece of cloth from which a female's bodice is made (C.; *cf.* Mhr. ಖಣ, a square).

ಕಣ kaṇa. 3. = ಕಣ್ 2, ಗಣ್, ಗಣ 1, ಜಂ, ಜಣ. An imitative sound. (Mhr. ಖಣ). — ಕಣಕಣ. rep. The ringing sound of unbroken, sound earthen or metal vessels, bells, etc. when struck with the knuckles (C.). 2, the sound of the common tabor or tom-tom (ಹಲಗೆ) when struck (S. Mhr.; *cf.* ಕನಕ). — ಕಣಕಣವೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. = ಕಣಕಣಿಸು. (C.). — ಕಣಕಣಾಯಿಸು. = ಕಣಕಣಿಸು. (My.). — ಕಣಕಣಿಸು. To emit the sound of kaṇa kaṇa (My.).

ಕಣ kaṇa. 1. *A grain, a single seed,* as of rice, etc.; broken grain, grits, as of rice or millet (ನುಚ್ಚು Hlâ., Mr. 372); *a particle, a small bit, a granule; an atom.* 2, *a drop.* 3, *a spark* (ಕಿಡಿಯೇಱಿಗೆ Mr. 47); the facet of a gem. 4, small, minute. See B. 4, 55. 106. 124. 5, = ಕಣೆ, ಮಾಗಧ q. v. — ಕಣತಲೆಮಯಿಲ್ಲಿ. A harmless kind of small-pox (S. Mhr.).

ಕಣ kaṇa 2. = ಕಳ 1. Tbh. of ಖಲ. A threshing floor (J. 15, 6); a field of battle; a misty halo round the moon (S. Mhr.). ಕಣಗಳ ಗುಮ್ಮು (ಖಲಿನಿ, ಖಲ್ಯೆ Si. 403; *cf.* 303). ಕಣದೊಳು ಕಾದಿ ಗೆಲಿದ ಅತಿಬಲರ ಕೆಯ್ವಾರಿಸುವ ದನಿ (Prll. 3, 5).

ಕಣ kaṇa. 3. Tbh. of ಕ್ಷಣ. See ಅಕ್ಕಣ s. ಅಕ್ 1.

ಕಣಕ kaṇaka. (fr. ಕಲಿ 2). = ಕಣಿಕ, ಕಣುಕ. Dough, especially of wheaten flour (C.; Tu. ಕಲಪು, to mingle; to knead). ಕುಟ್ಟಿದ ಕಣಕದನ್ನ ಪದಾರ್ಥ (B. 4, 82). See Sp. s. ಮೆಕ್ಕೆ. — ಕಣಕ ಕುಟ್ಟುವ ಕಲ್ಲು. A smooth stone on which dough is put and pounded (C.).

ಕಣಕಪ್ಪಡಿ kaṇa-kappaḍi. = ಕಣುಕಪ್ಪಟಿ, ಕಣ್ಕಪ್ಪಟಿ, ಕಣ್ಕಪ್ಪಡೆ, ಕಣ್ಣಕಪ್ಪಡಿ, ಕಣ್ಣುಕಪಟಿ, ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟ, ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟಿ. A flittermouse or bat (C.; Tĕ. ಗಬ್ಬಿಡಾಯಿ,-ಯೆ, ಗಬ್ಬಿಲ; M. ಕಡವಾಡಿಲ್).

ಕಣಗಲ kaṇagala. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (ಹಯಮಾರ Čb.). ಬಿಳೀ ಕಣಗಲದ ಗಿಡ (ಕರವೀರ Čb.). ಕೆಮ್ಮು ಕಣಗಲ (ಕಬರಿ Čb., sic!). 2, a shrub yielding Tapioca, the bitter Cassava plant, Jatropha manihot L. (St. & Pl.).

ಕಣಗಿಲ್ kaṇagil. (Tbh. of ಕರವೀರ?). = ಕಣಗಲ Nr. 1, ಕಣಗಿಲ, ಕಣಗಿಲು, ಕಣಗಿಲೆ q. v., ಕಣಲಿಗೆ, ಕಣಿಗಲ್, ಕಣಿಗಿನು, ಕಣಿಗಿಲ್, ಕಣಿಲ, ಕಣಿಗಿಲಿ, ಕಣಿಗಿಲೆ, ಕಣೆಗಿಲೆ, ಗಣಿಗಲು, ಗಣಿಗಿಲು, ಗನ್ನೇಱಿಳೆ. (My.). ಕಿಸುಗಣಗಿಲ್ (Šmd. 216, o. r. ಗಣಗಿಲೆ).

ಕಣಗಿಲ kaṇagila. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (ಶತಪ್ರಾಸ G.).

ಕಣಗಿಲು kaṇagilu. = ಕಣಗಿಲ್, etc. (St. & Pl.). See ಮುಗ—.

ಕಣಗಿಲೆ kaṇagilĕ. = ಕಣಗಿಲ್, etc. Fragrant oleander, Nerium odorum, the root of which is poisonous and the leaves of which are compared to spears (ಪ್ರತಿಹಾಸ, ಶತಪ್ರಾಸ, ಚಣ್ಡಾತ, ಹಯಮಾರಕ, ಕರವೀರ Nr.; ಕರವೀರ, ಅಶ್ವಮಾರ Mr. 113, o. r. ಕಣಲಿಗೆ; My.; T., M. ಕಣವೀರ; Tĕ. ಗನ್ನೆರು, ಗನ್ನೇರು, ಗೆನ್ನೇರು, ಗೆಣ್ಣೆನೆ; Mhr. ಕಣೇರ). See ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ, ತೊಱೆಗಣಗಿಲೆ.

ಕಣಗು kaṇagu. See ಕೆಮ್ಮುಕಣಗು.

ಕಣಜ kaṇaja. = ಕಡಜ. (My.).

ಕಣಜ kaṇaja. (= ಕಲಂಜ, ಗಳಗೆ. ಗಳಿಗೆ 1). A corn-bin, *i. e.* a cylindrical structure formed of bamboo-mats for storing grain, placed either in the house or outside (C.; in My. it is, at present, generally constructed of planks or bricks; ಕುಸೂಲ Nr.; ಕಟ, ಕಲಿಂಜಕ Nr.; ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಇಹ ತಾವು Mr. 195; Mhr. ಕಣಗಾ; Tĕ. ಕಣಜ, ಕಣಂಜ, ಕಣದ, ಕಣಿಜ, ಕಳಂಜ; T. ಕಳಂಜಯ); an enclosure for grain, a granary (Râm. 5, 8, 48). ಕಣಜದೊಳ್ ಎಮ್ಮ ಭತ್ತವನ್ ಉಣ್ಡಡೆ (Bp. 24, 84). ಪಡಿಗಳಂ ಕಣಜದೊಳ್ ಅಳೆಯ ಬೇಕು (53, 12). ಹಿರಿಯ ಕಣಜದ ದವಸಂ (53, 18). ಪಿರಿಯ ಕಣಜವನ್ ಒಡೆದು ಕೊಳುತಂ (24, 26). ಕಣಜಂಗಳಂ ಗಮ್ಮನೆ ಹಿರಿದು, ನೆಲಗಟ್ಟ ಗಟ್ಟಿಸಿ, ಕನಕನವನವ ರತ್ನಮಯತಿವಭವನಮಂ ರಚಿಸಿ (53, 29). ಸುಕರಧಾನ್ಯದ ಕಣಜಗಳ್ (Č. Bp. 5, 50). — ಕಣಜದ ಹುಳು. -ಹುಳು. A wasp (My.; ಗನ್ಧೋಲಿ, ವರಟೆ Si. 176; ವೃಶ್ಚಿಕ 405, sic!).

ಕಣಜು kaṇaju. = ಕಣಂಜು. (Šmd. 48). A weight used in weighing coral (My.; Tĕ. ಕಣುಜು, ಕಳಂಜು, a weight of one pagoda and a half, used in weighing coral; T. ಕಟಂಜು, a weight of $2\frac{1}{2}$ pagodas: the 16th part of an ounce; M. ಕಟಂಜು, a drachm, weight of 2 silver fanams, etc.; *cf.* ಕರಿಜು). **2,** = ಪಿಂಗಾಕ್ಷ (Mr. 157).

ಕಣಂಜು kaṇañju. = ಕಣಜು. (Šmd. 48).

ಕಣಪ kaṇapa. = ಕಣಯ, ಕಳೆಯ. *A kind of spear or lance.*

ಕಣಬ kaṇaba. A horse with white feet. ಅಡಿ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ಕಣಬನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 276).

ಕಣಬೆ kaṇabĕ. N. of a species of creeper (ರೌದ್ರಿ Mr. 147; *cf.* ಕಳವೆ 1?).

ಕಣಮೆ kaṇamĕ. = ಕಣವೆ, ಕಣೆಮೆ, ಕಣೆವೆ, (ಕಣ್ಡಿ 1). A narrow pass between two mountains, a hill pass, a gap (My.; Tĕ. ಗಣ್ಡಿ, ಕನಮೆ, ಕನವೆ, ಕನ್ನೆ, ಕಲವೆ, ಗನಿಮೆ; M. ಕಡಮ್ಬೆ, ಕಡಾಯಿ, ಕಟಿವಾಯಿ, ಕಟಾಯಿ; T. ಕಣವಾಯ್).

ಕಣಯ kaṇaya. = (ಕಣೆ 2), ಕಣೆ 2. The knot which fastens a garment round the loins (ನೀವಿ, ಉಚ್ಚಯ Hlâ.).

ಕಣಯ kaṇaya. = ಕಣಪ, etc. (Abh. P. 13, after 76).

ಕಣಲಿಗೆ kaṇaligĕ. = ಕಣಗಿಲೆ, etc. (ಪದ್ದಳಿ Čt. II, 38; ಪದ್ದಳಿ Kk. 22, o. rs. ಕಣಗಿಲೆ, ಕಣಿಗಿಲಿ).

ಕಣವೆ kaṇavĕ. = ಕಣಮೆ, etc. (My.).

ಕಣಸು kaṇasu. (= ಕನಸು). Seeing, looking, sight. See ಅಲಗಣಸು s. ಅಲ 3, and *cf.* ಕಣಿಸು.

ಕಣಾ kaṇâ. (Doest thou not see? is it not?) lo! indeed! ಭೂಭುಜರು ಬರುತಿರ್ದರು, ಕಣಾ, ಕೇಳ್, ಅಜಕುಮಾರಕುಮಾರ! (Râm. 26, 17). See 26, 13. 15; Bh. 1, 8, 13. 27. 28; 2, 13, 35; J. 6, 48; 23, 41.

ಕಣಾದ kaṇa-ada. Eating atoms or granules. 2, a goldsmith (= ಕಲಾದ). 3, N. of a ṛishi, the author of the vaiśêshika philosophy, a branch of the nyâya. (My.; G.).

ಕಣಿ kaṇi. 1. A tabor or tom-tom (ಹಲಿಗೆ) which when struck, exactly emits the sound of *kaṇa* 3 (S. Mhr.).

ಕಣಿ kaṇi. 2. (= ಕಣ್ಣಿಯ, etc.). A knot, a tie (My.; M. ಕಣಿ, a snare, gin). ಕಣಿಯ ಕುನಿಕಿಲ (of bags that are tied) ಬಣ್ಣಿಯಂ ಬಿಚ್ಚಣಿಸಿ (Bp. 56, 5).

ಕಣಿ kaṇi. 3. Sight, spectacle (M.); ominous sight: what is seen at the birth of a child (signs in heaven, etc.), or first sight on peculiar days, or significative presents (M.); divination, sooth (ಚಣ್ಡಿ Šm. 96, o. r. ಚಣ್ಡಿ; Tĕ. ಕನಿ; Tĕ. ಕನು, to see). — ಕಣಿ ಕೇಳು. To ask for a divination (My.). ಕಳ್ಳನ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಕಣೀ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕಣಿ ಹೇಳು. To explain a kaṇi, to divine (My.; M. ಕಣಿ ಚೊಲ್, Tĕ. ಕನಿ ಪೆಟ್ಟು). ಕಣಿ ಮುನ್ತಾದ ಶಕುನಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ವಳು (ಎಪ್ರಶ್ನಿಕೆ, ಈಕ್ಷಣಿಕೆ, ದೈವಜ್ಞೆ Si. 188). 2, to deliver a long tedious speech (My.).

ಕಣಿ kaṇi. 4. = ಕಣೆ 3. (S. Mhr.).

ಕಣಿ kaṇi. 5. A stone (ಶಿಲೆ Šm. 96; *cf.* ಕಲ್ 4). ಕಣಿಯೊ ವರುಸದ? (Bp. 1, 39). ಎನ್ನ ವರುಸದ ಕಣಿಯೆ! (36, 2). ಬಳಪದ ಕಣಿ (My.; see Tbh. ಕಡು).

ಕಣಿ kaṇi. 6. A place (ತಾವು Šm. 96; T. ಕಣ್).

ಕಣಿ kaṇi. 1. An atom, a minute particle; a trifle. ಎಸಟ ಮ್ಬುರಿವ ಶೂಕಲಾಸ್ತ್ರಗಳನಂ ಕಣಿಯಂ ಬಗೆಯದೆ, ಮುಂಕೊಣ್ಡು, ತಂಕಿಸದೆ ಎಱ (Rśv. 6, after 11).

ಕಣಿ kaṇi. 2. = ಗಣಿ, ಗನಿ. Tbh. of ಖನಿ (Šmd. 364). That is dug: a ditch, a basin (see ಹರಿಕಣಿ); a mine (ಆಕರ, ಖನಿ, ಗಂಜ Hlâ., Mr. 100; ಆಕರ, ಖನಿ Nn. 91; ಗಂಜ 104; C.). ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚೂರ್ಣಾದಿರೂಪಮ್ ಆಗಿಹುದು (ಅಕೃತ Nr.). ಸೇವೆ ಅಱಿಯದ ದಣಿಯು ಕಲ್ಲಿನ ಕಣಿಯು (Dp. 54). See *e. g.* Bp. 22, 62; J. 6, 25; B. 5, 98.

ಕಣಿಕ kaṇika. = ಕಣ್ಣಕ, etc. ಕವ್ಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣಿಕಾ ನಾದಿದ (Prv.).

ಕಣಿಕೆ kaṇikĕ. = ಕಣ್ಣುಕು. The stalk of the great millet when deprived of its ear, either green or dry (S. Mhr.; Tĕ.: a stick; *cf.* ಕಣ್ಡಿಕೆ 2). ಕಣಿಕೆಯ ಬಣಿವೆ (ಬಣಬೆ G.). ಕಣಿಕೆಯ ಒಟ್ಟಲು (ಮೆದೆ G.). ಎರಡು ಸಿವಡು ಕಣಿಕೆ ತನ್ದು ಚೆಲ್ಲು (B. 2, 19). ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹುಲ್ಲನ್ನೂ ಕಣಿಕೆಯನ್ನೂ ತಿನ್ದು ಬದುಕುವವು (5, 22).

ಕಣಿಕೆ kaṇikĕ. *A small particle; an atom; a spark; a drop.* 2, *the plant Premna spinosa or longifolia* Roxb. See ಸಣ್ಣ ಕಡುಕು s. ಕಡುಕು 3.

ಕಣಿಗಲ್ kaṇigal. -ಲು. = ಕಣ್ಣಿಗಿಲ್, etc. (My.). ಪ್ರತಿಹಾಸ, ಶತಪ್ರಾಸ, ಚಣ್ಡಾತ, ಹಯಮಾರಕ, ಕರವೀರ ಎನ್ದರೆ ಗನ್ನೇಱಿಳೆ, ಕಣಿಗಲ ಗಿಡ; ಕೆಲವರು ಇದಱಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ೩ ಶಬ್ದಗಳು ಬಿಳೀ ಕಣಿಗಿಲಿಗೂ ೩ ಶಬ್ದಗಳು ಕೆಮ್ಪು ಕಣಿಗಲಿಗೂ ಪೆಸರೆನ್ದು, ಹೇಳುವರು (Si. 140).

ಕಣಿಗಾರ್ತಿ kaṇi-gârti. A female fortune-teller (My., also ಕಣಿಗಾತಿ).

ಕಣಿಗಿನು kaṇiginu. = ಕಣಿಗಲ್, etc. (St. & Pl.).

ಕಣಿಗಿಲ್ kaṇigil. -ಲು. = ಕಣ್ಣಿಗಿಲ್, etc. See ಚಂಗಣಿಗಿಲ್, ಜೆಂಗಣಿಗಿಲ್, ದೇವಗಣಿಗಿಲು, ನೀರುಗಣಿಗಿಲ್, ನೆಲಗಣಿಗಿಲ್, ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್, ಮರಗಣಿಗಿಲು.

ಕಣಿಗಿಲ kaṇigila. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. ಕಣಿಗಿಲದ ಗಿಡ (ಗಣಿಗಿಲು G.).

ಕಣಿಗಿಲಿ kaṇigili. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. (ಪದ್ಮಳಿ Šm. 27, o. rs. ಕಣಗಿಲೆ, ಕಣಿಗಿಲೆ).

ಕಣಿಗಿಲೆ kaṇigilĕ. = ಕಣ್ಣಿಗಿಲ್, ಕಣಿಗಿಲಿ q. v., etc. (ಕರವೀರ, ಚಣ್ಡಾತ, ಪದ್ಮಳಿ G.).

ಕಣಿತಲೆ kaṇitalĕ. The temple of the head (Si. 213, *only* in Si.; Tĕ. ಕಣತ).

ಕಣಿತಿ kaṇiti. A female fortune-teller (ಎಪ್ರಶ್ನಿಕೆ, ಈಕ್ಷಣಿಕೆ, ದೈವಜ್ಞೆ Nr.; My.).

ಕಣಿಮೆ kaṇimĕ. = ಕಣಿವೆ, etc. (My.).

ಕಣಿವೆ kaṇivĕ. = ಕಣ್ಣಿಮೆ, etc. (C.).

ಕಣಿಶ kaṇiśa. *An ear of corn* (ಬೆಳದ ತೆನೆ Mr. 372).

ಕಣಿಸ kaṇisa. Proper weight or value (Tĕ.; T. ಕಣಿಜ; R.; *cf.* ಕಣಜು?).

ಕಣಿಸು kaṇisu. = ಕಣ್ಬು, ಕಳಿಸು 3. (To appear); to see, to consider (*cf.* ಕಣಸು, ಕಣಿ 3, ಕಾಣ್ 1). See ಅಲಗಣಿಸು s. ಅಲ 3, ಕಡೆಗಣಿಸು s. ಕಡೆ 1; ಕಿಸುಗಣಿಸು.

ಕಣೀಯಂಸ್ kaṇîyams. ಕಣೀಯಸ್. *Very small;* young, younger.

ಕಣು kaṇu. = ಕಣ್ 1, etc. The eye, etc. — ಕಣುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. = ಕಂಗಾಣ್, etc. To see or perceive with the eyes. ಎಣ್ಡಿಯ ಗಣ್ಡ ತಾ ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೋದರೆ, (ಯಾರೂ) ಹಿಣ್ಡಿಯ ಹಡಿಗೆಗೆ ಕೋಣನ ತನ್ದು, ಕಣುಗಣ್ಡು, ಹೊಡದನ್ತೆ (Sp.). — ಕಣುಗುಱುಹು. -ಕುಱುಹು. = ಕಂಗುಱುಹು. A mark for the eye: knowledge acquired by the eye (Râm. 5, 8, 48). — ಕಣುದಣಿ. -ತಣಿ. = ಕಣ್ದಣಿ. The eye to be perfectly satisfied (Bp. 29, 17). — ಕಣುಮಿಂಚು. A flash of the eye (Bp. 40, 4). — ಕಣುಶೂಲೆ. An acute pain in the eye (Bp. 18, 66).

ಕಣುಕ kaṇuka. = ಕಣ್ಣಕ, etc. (My.).

ಕಣುಕಪ್ಪಟೆ kaṇu-kappaṭĕ. = ಕಣ್ಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (My.).

ಕಣುಕು kaṇuku. = ಕಣಿಕೆ. ಕಣುಕಂ ಹುಲ್ಲನ್ ಇಕ್ಕಲು (Bp. 60, 27).

ಕಣೆ kaṇĕ. 1. = ಕಣ್ಣ 1 q. v., etc. A stick; an arrow (ಕೋಲ್, ಸರಳ್, ಅಮ್ಬು Čt. II, 47; ಕೋಲ್, ಸರಲ್, ಪುಣ್ಬು Kk. 40; ಸಾಯಕ 39; ಕೋಲ್, ಪುಣಮ್ಬು, ಸರಲ್ Šm. 43; *cf.* ಗಣೆ, Sk. ಶಣ; Tu. ಕಣೆ, a slender bamboo branch; the quill of a porcupine). ಕಣೆಯ ಹೊದೆ (ಡೊಣೆ, etc. Kk. 40). ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವು ಅಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Šmd. 81). ಮುಹರಥರ ಜವನಾಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಕಣೆ (Abh. P. 13, 71). ಕಣೆಯ ಸನ್ಧಾನಂ (ತುಡುವದು Šm. 92). See ಅಲರ್ಗಣೆ, ಕಮ್ಮಂಗಣೆ, ಕಿಟ್ಕಣೆ, ಕೂರ್ಗಣೆ, ಗಱಿಗಣೆ, ಪೆರ್ಗಣೆ, ಬಲ್ಗಣೆ; J. 7, 61; 12, 20. 27. — ಕಣೆಗಱೆ. -ಕಱೆ. To rain arrows (J. 8, 29; 9, 16). — ಕಣೆದೊಡು. -ತೊಡು. To put the arrow on the bow (Šśv. 4, 19). — ಕಣೆಯೇಱು. -ಏಱು. A wound made with an arrow (Abh. P. 13, 80). — ಕಣೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To become like a stick (Abh. P. 13, after 54).

ಕಣೆ kaṇĕ. 2. = ಕಣ್ಣಿಯ, etc. ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯ ಸೀರೆಯ ಕಣೆ (ಸ್ತ್ರೀಕಟೀವಸ್ತ್ರಬನ್ಧ, ನೀವಿ, ನಿಱಿ Nr.).

ಕಣೆ kaṇĕ. 3. = ಕಣಿ 4. The heavy wooden roller which stands upright in the stone- or wood-mortar of an oil-mill and is turned round

by oxen (ಧ್ರುವ, ಯಷ್ಟಿ Mr. 213; My.; M.); a pair of such rollers used for a sugar-mill (My.).

ಕಣೆ kaṇĕ. = ಕಣ No. 5. *Long pepper.* 2, *cummin seed.*

ಕಣೆಗಿಲೆ kaṇĕgilĕ. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. ಜೆಂಗಣೆಗಿಲೆ (Šmd. 216, o. r. ಜೆಂಗಣಿಗಿಲ್).

ಕಣೆಯ kaṇĕya. A story, a tale (Râm. 6. 53, 54; Mhr., Kŏṅkaṇi ಕಾಣಿ; H. ಕಹಾನೀ).

ಕಣೇರಿ kaṇêri. A prickly shrub, Zizyphus Oenoplia Mill. (St. & Pl.; Kŏṅkaṇi ಕಣೇರ).

ಕಣ್ಕಪ್ಪಟೆ kaṇ-kappaṭĕ. = ಕಣ್ಕಪ್ಪಡೆ, etc. (My.).

ಕಣ್ಕಪ್ಪಡೆ kaṇ-kappaḍĕ. = ಕಣ್ಕಪಟೆ, etc. (B. 3, 27; My.).

ಕಣ್ಚು kaṇču. = ಕಣಸು. See ಕಡೆಗಣ್ಚು, ಕಿಸುಗಣ್ಚು.

ಕಣ್ಟ kaṇṭa. 1. Tbh. of ಕಣ್ಠ (Šmd. 338, o. r. ಕುಣ್ಠ = ಕುಣ್ಟ). An iron style used for writing on palm-leaves (C.). 2, the neck of a vessel (C.). ದಣ್ಡಿಗಂಜುವ ಬಣ್ಣನ್ ಒಡಕುಹರವಿಯ ಕಣ್ಟ (Dp. 54). 3, another form of ಕಣ್ಟಕ. See Prv. s. ದಣ್ಟು.

ಕಣ್ಟ kaṇṭa. 2. = ಕರಟ 2. (My.).

ಕಣ್ಟಕ kaṇṭaka. = ಕಣ್ಟ No. 3, ಕಣ್ಟಿಯ. *A thorn; the point of a needle or pin* (ಮುಳ್ Nn. 39; ಮುಳ್ಳು 81). 2, *the erection of the hair of the body* in thrilling emotions (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚನ 39). 3, *a troublesome person, a foe* (ಅರಾತಿ, ಹಗೆ 39). 4, any annoyance or source of vexation; an obstacle, an impediment; sin (ಕಿಲ್ಬಿಷ, ಪಾಪ 39); war (ಆಹವ, ಕಾಳೆಗ 39); danger, peril (J. 9, 31; C.; see ಪ್ರಾಣ-). 5, a hunter (ಲುಬ್ಧಕ, ಬೇಡ 39). ಬನ್ದ ಕಣ್ಟಕವು ನಿವಾರಣವಾಯಿತು (B. 4, 63). See Prv. s. ಮಣ್ಟಪ.

ಕಣ್ಟಕಚ್ಛೇದ್ಯ kaṇṭaka-čhêdya. The cutting of thorns. See ಕೊಚ್ಚು.

ಕಣ್ಟಕದ್ವಾರ kaṇṭaka-dvâra. = ಕಣ್ಟಿಯಬಾರ. (Šmd. 384). An impeding door, etc.

ಕಣ್ಟಕಫಲ kaṇṭaka-phala. *The jack tree, Artocarpus integrifolia* Lin.

ಕಣ್ಟಕಾರಿ kaṇṭa-kâri. = ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ No. 1. (My.; St. & Pl.; Sk.).

ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ kaṇṭa-kârikĕ. *A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd. 2, ಅಣ್ಣಾಲಗಿಡ (G.).

ಕಣ್ಟಕಿ kaṇṭaki. What is prickly: an awn (ಊಬು Mr. 110). 2, N. of a plant (ತಣ್ಣಸು Mr. 121). 3, N. of another plant (ಕುಟಿಲೆ Mr. 147). 4, a troublesome, vexatious woman (J. 5, 61).

ಕಣ್ಟಲೆ kaṇṭalĕ. = ಕಣ್ಟಾಳ, ಕಣ್ಟಾಳೆ, ಕಣ್ಟ್ಲೆ. A double bag carried across a beast (C.; Mhr. ಕಣ್ಠಾಳ; Tĕ. ಕಣ್ಟಾಲ, ಕಣ್ಟ್ಲ; T. ಕಣ್ಡಾಳ). See B. 4, 184; 5, 125.

ಕಣ್ಟಳಿಸು kaṇṭaḷisu. To recoil, to shrink (Kâvy. III, 3, 104); to rear; to prance (Ršv. 13, 91; Tĕ. ಕಣ್ಟಿ, ಕಟ್ಟರ = ನಾಟ್ಯಭೇದ).

ಕಣ್ಟಾಳ kaṇṭâḷa. = ಕಣ್ಟಲೆ, etc. (My.).

ಕಣ್ಟಾಳೆ kaṇṭâḷĕ. = ಕಣ್ಟಾಳ. (My.).

ಕಣ್ಟಿ kaṇṭi. = ಕಟ್ಟಿ. See ನೀರುಗಣ್ಟಿ.

ಕಣ್ಟಿ kaṇṭi. 1. A species of Solanum. 2, the Acacia catechu and other thorny plants. 3, any thorny shrub, a thorny shrubbery (C.; see ಗಿಡಗಣ್ಟಿ). 4, thorny; vexatious, annoying.

ಕಣ್ಟಿ kaṇṭi. 2. Tbh. of ಕಣ್ಠಿ. A gold wire with a golden plate attached, being an ornament for the neck and breast of men (and women, C.).

ಕಣ್ಟಿಕಫಲ kaṇṭika-phala. *The jack tree, Artocarpus integrifolia.*

ಕಣ್ಟಿಕೆ kaṇṭikĕ. = ಕಣ್ಗಿಕೆ 3. (My.).

ಕಣ್ಟಿಕೆ kaṇṭikĕ. Tbh. of ಕಣ್ಠಿಕೆ (Šmd. 338, 357, where o. r. ಕಣ್ಟಿಗೆ).

ಕಣ್ಟಿಗ kaṇṭiga. = ಕಟ್ಟಿ. See ನೀರುಗಣ್ಟಿಗ.

ಕಣ್ಟಿಗೆ kaṇṭigĕ. See ಕಣ್ಟಿಕೆ.

ಕಣ್ಟಿಯಬಾರ kaṇṭiya-bâra. Tbh. of ಕಣ್ಟಕದ್ವಾರ (Šmd. 384).

ಕಣ್ಟಿಸು kaṇṭisu. (Šmd. 273 Mdb.). To straiten; to distress (Bh. 3, 18, 35; *cf.* ಕಟ್ಟು 2).

ಕಣ್ಟು kaṇṭu. 1. An offset in the wall of a well; an offset (or set-off) at the foot of a wall;—the foot of any vase-shaped vessel;—the rim of a vessel;—a flight of stairs leading down to the water of a well (My.; *cf.* ಕಟ್ಟು 3, ಕಡೆ 1).

ಕಣ್ಟು kaṇṭu. 2. = (ಕನರು No. 1), ಕಮುಟು, ಕಾಟ 3, etc. (My.; *cf.* Sk. ಕಟು).

ಕಣ್ಟ್ರಾಯ kaṇtrâya. = ಕಣ್ಠೀರಾಯ. (My.).

ಕಣ್ಟ್ಲೆ kaṇṭlĕ. = ಕಣ್ಟಲೆ, etc. (My.).

ಕಣ್ಠ kaṇṭha. = ಕಣ್ಟ No. 1 & 2. *The throat, the forepart of the neck* (ಕೊರಳು Nn. 49; ಕನ್ಧರ, ಕೊರಳು 51). 2, the neck (of a vessel). 3, an iron style for writing on palm leaves (ಪತ್ರಿ Mr. 359; the true form is ಕಣ್ಟ). 4, sound, especially guttural sound (ನಾದ, ಧ್ವನಿ 51). 5, the body (ಸಂಹನನ, ದೇಹ 51). 6, proximity (ಸಮೀಪ 51). 7, a shore or bank (ತಟ, ದಡ 51). See Prv. s. ಹುರುಳಿ.

ಕಣ್ಠಗತ kaṇṭha-gata. Being at or in the throat; come to the throat, as the breath or soul of a dying person. (My.).

ಕಣ್ಠಗರಲ kaṇṭha-garala. Šiva (My.).

ಕಣ್ಠಪಾಠ kaṇṭha-pâṭha. Learning by rote or by heart (My.).

ಕಣ್ಠಭೂಷೆ kaṇṭha-bhûshĕ. *A collar or short necklace.*

ಕಣ್ಠಮಾಲೆ kaṇṭha-mâlĕ. (Šmd. 386; Kk. 96). A necklace.

ಕಣ್ಠಲಗ್ನ kaṇṭha-lagna. Fastened round the throat; embracing. (My.).

ಕಣ್ಠಶೋಷ kaṇṭha-šôsha. Aridness of the fauces; fruitless expostulation, vain talk. (My., also as ಕಣ್ಠಶೋಷಣ).

ಕಣ್ಠಸೂತ್ರ kaṇṭha-sûtra. The cord worn by wives round their throat (My.; Tĕ.); the sacrificial thread (My.).

ಕಣ್ಠಿ kaṇṭhi. = ಕಣ್ಟಿ 2. A collar, a necklace (Sk.) ಮುತ್ತಿನ ಕಣ್ಠಿ (My.; Si. 218). ಹೊಕ್ಕುಳಿ ತನಕ ಜೋತಾಡುವ ಮುತ್ತಿನ ಕಣ್ಠಿ (ಉರಸೂತ್ರಿಕೆ, ಪ್ರಾಲಮ್ಬಿಕೆ G.). 2, a female who has a throat—(J. 6, 22).

ಕಣ್ಠಿಕೆ kaṇṭhikĕ. ಕಣ್ಠಿಕಾ. = ಕಣ್ಟಿಕೆ. *A single string of pearls* (ಏಕಾವಲಿ, ಒನು ಸರಮ್ ಆಗಿರ್ದ ಹಾರಂ Mr. 338).

ಕಣ್ಠಿತ kaṇṭhita. Mourned about; longed for. See ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ.

ಕಣ್ಠೀರವ kaṇṭhî-rava. Roaring from the throat: *a lion.* 2, an elephant in rut. 3, a pigeon. — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯ. N. of a Mysore king. — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ವರಹ. A pagoda worth ten gold fanams (My.). — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹಣ. A gold fanam (4⅜ Anas, My.). — ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹೊನ್ನು. A gold coin that is the half of a kaṇṭhîravarâya's varaha (My.).

ಕಣ್ಠೀರಾಯ kaṇṭhî-râya. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯ. — ಕಣ್ಠೀರಾಯವರಹ. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ವರಹ. (My.; Tĕ., Tu.). — ಕಣ್ಠೀರಾಯಹಣ. = ಕಣ್ಠೀರವರಾಯನ ಹಣ. (My.).

ಕಣ್ಠೀಸರ kaṇṭhî-sara. = ಕಣ್ಠಿ. (My.; Si. 218).

ಕಣ್ಠೋಷ್ಠ್ಯ kaṇṭhô-ôshṭhya (sic!). The vowels ಬ, ಓ and ಔ (Šmd. 66 Cm.; My.).

ಕಣ್ಡ kaṇḍĕ-a15. 1. = ಕಣ್ಡ್ಯ, ಕಣ್ಡ್ಯ. Didst thou, or doest thou, (not) see? is it not so? (Bp. 38, 6. 7).

ಕಣ್ಡ kaṇḍa. 2. Flesh, meat (My.; Tĕ. ಕಣ್ಡೆ; *cf.* ಕಪ್ಪ 6). ಕಣ್ಡವಂ ತಾಳಿಸೆ (ಚರೂಟ Mr. 217). ಕಣ್ಡದಿಣ್ಡೆ (Abh. P. 14, 7). ಕಣ್ಡದಿಣ್ಡೆಯಂ ತ್ರಗೆ ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟುದು (Ršv. 5, 117). ಹಾದಿಯೊಳ್ ಊದಿದನ್ ಬರ್ವಂ, ಬೂದಿ ಕರಂ ಪಾಟಿ, ಕೆಣ್ಡಮಂ; ಕಣ್ಡಮ್ ಇದೆನ್ದು, ಆದರಿಸಿ, ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕಂ, ಮೇದುದು ಅದಂ ಕಾಗೆ (9, 26). See ವಿಾನ-. — ಕಣ್ಡವಿಡು. -ಇಡು. To gather flesh, to grow stout (My.; Tĕ. ಕಣ್ಡೆ ಪೆಟ್ಟು).

ಕಣ್ಡ kaṇḍa. 1. = ಕಣ್ಡಾ. Tbh. of ಖಣ್ಡ (Šmd. 338). See ಕರ್ಕಣ್ಡ, ಕರ್ಗಣ್ಡ, ಚೌಕಣ್ಡ, ಸಿರಿಕಣ್ಡ. — ಕಣ್ಡ ತುಣ್ಡು. dupl. Piecemeal (My.). 2, cutting and breaking off, discarding further talk. ಕಣ್ಡ ತುಣ್ಡು ಮಾತಾಡು, to speak so that further talk or argument becomes futile (an expression especially used in favor of truth, S. Mhr.). — ಕಣ್ಡವಲೆ. -ಬಲೆ. A net composed of different pieces (Bh. 3, 13, 23; Ršv. 5, after 114). — ಕಣ್ಡಸಕ್ಕರೆ. Sugarcandy (My.).

ಕಣ್ಡ kaṇḍa. 2. = ಕಾಣ್ಡ. See ಕಣ್ಡಪಟ.

ಕಣ್ಡಗ kaṇḍaga. = ಕಣ್ಡಿಗ, ಕಣ್ಡುಗ q. v. (C.; B. 3, 46. 117; 5, 312).

ಕಣ್ಡಣೆ kaṇḍaṇĕ. (fr. ಕಡು 1). = ಕಣ್ಡನೆ. Final settlement; treaty; capitulation (My.). — ಕಣ್ಡಣೆಪತ್ರ. A paper of settlement (My.). — ಕಣ್ಡಣೆಹಣ. A fixed sum (My.).

ಕಣ್ಡನೆ kaṇḍanĕ. = ಕಣ್ಡಣೆ. (My.).

ಕಣ್ಡಪಟ kaṇḍa-paṭa. Tbh. of ಕಾಣ್ಡಪಟ (Šmd. 356, o. r. ಕಣ್ಡಪಡ).

ಕಣ್ಡಪಡ kaṇḍa-paḍa. Tbh. of ಕಾಣ್ಡಪಟ (Šmd. 380, o. r. ಕಣ್ಡಪಟ).

ಕಣ್ಡರೆ kaṇḍarĕ. *A principal vessel or artery of the body;* a sinew (ಕೊರಳ ಹೆನ್ನರ Hlâ.; ಹೆನ್ನರ Mr. 398).

ಕಣ್ಡಲಿ kaṇḍali, A kind of bill-hook or cleaver (S. Mhr.).

ಕಣ್ಡಾ kaṇḍâ. = ಕಣ್ಡ 1. ಕಣ್ಡಾ ತುಣ್ಡು. = ಕಣ್ಡ ತುಣ್ಡು. (My.).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. 1. = ಕಿಣ್ಡಿ, ಗಣ್ಡಿ, (ಕಣಮೆ, etc.). A chink; a hole; an opening (My.; M., Tu.; Tĕ. ಗಣ್ಡಿ). ಮೂತ್ರದ ಕಣ್ಡಿ, ಶ್ಲೇಷ್ಮದ ಕಣ್ಡಿ (Abhâ. 2, 71). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಡಿ (ಚಕ್ರ, ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣು Si. 276). See Bp. 26, 31; 40, 69; ಅಮ್ಬುಗಣ್ಡಿ, ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡಿ, ಸುಸುಳುಗಣ್ಡಿ, ಬೆಳಕಣ್ಡಿ, etc.; Prv. s. ಬಣ್ಣ 5. — ಕಣ್ಡಿವಲ್. -ವಲ್. A tooth that stands somewhat apart (from the other ones, Bp. 51, 54). — ಕಣ್ಡಿಹಲ್ಲು. = ಕಣ್ಡಿವಲ್. (My.).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. 2. The capital of Ceylon, Candy (T.; B. 4, 206).

ಕಣ್ಡಿ kaṇḍi. A measure of (capacity and) weight (Si. 327; My. = 20 maunds or 28 lbs.; S. Mhr.; Mhr. ಖಣ್ಡೀ: in Bombay of 20 Bombay maunds, or, for particular substances, 8 maunds; at Poona of 20 Poona maunds; T. ಕಣ್ಡಿ, ಕಣ್ಡಿಲ್, a certain weight, at Madras equal to 500 lbs.; M. ಕಣ್ಡಿ, a weight of 500 lbs.; Tĕ. ಖಣ್ಡಿ, the Indian ton, which for tobacco is 480 pounds, for metals and hardware 500, for sugar, dates and soft goods 560; Mg., M. also: a certain timber-measure). See Prvs. s. ಮಣ.

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. (fr. ಕಡಿ 4). A piece (ತುಣ್ಡು Kk. 74).

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. 2. A stalk or stem (ನಾಲ, ಕಾಣ್ಡ Hlâ.; *cf.* ಕಣಿಕೆ).

ಕಣ್ಡಿಕೆ kaṇḍikĕ. 3. = ಕಣ್ಟಿಕೆ, ಕಣ್ಡು 2. A ball of thread, a roll of thread on a small stick or straw, which is put into the weaver's shuttle (C.; Tĕ. ಕಣ್ಡೆ; T. ಕಣ್ಡು). ನೂಲು ಕಣ್ಡಿಕೆಯನ್ ಇರಿಸಿ ನೇಯುವ ಕೊಟಿವಿ (ವೇಮ, ವಾಯದಣ್ಡ Si. 343, sic!). — ಕಣ್ಡಿಕೆಮುಳ್ಳು. The long thorns of certain sticks on which weavers place wet kaṇḍikĕs to dry (C.).

ಕಣ್ಡಿಗ kaṇḍiga. = ಕಣ್ಡುಗ, etc. (My.).

ಕಣ್ಡಿತ kaṇḍita. (often written and pronounced ಖಣ್ಡಿತ). (fr. ಕಡಿದು or ಕಡು 1). Firmness, positiveness, peremptoriness, strictness, certainty (C.; Tĕ. ಖಣ್ಡಿತ; T. ಕಣ್ಡಿದ; ನಿಶ್ಚಯ G.). ಕಣ್ಡಿತದ ಮನ್ತ್ರಪೂರಿತಹವಿಯನ್ ಅಟಿದು ಎಂಜಲಿಪುದೆ ವಾಯಸಂ? (J. 18, 46). — ಕಣ್ಡಿತವಾತು. A decisive, last word (C.). — ಕಣ್ಡಿತವಾಚೆ. A positive, true speech or word. ಇದುವೇ ಕಣ್ಡಿತವಾಚೆ ಆಹುದು (Jns. 42, 12). — ಕಣ್ಡಿತವಾದಿ. One who speaks truly or justly (My.).

ಕಣ್ಡಿಸು kaṇḍisu. To settle, especially the price of a thing (S. Mhr.; Tĕ. ಖಣ್ಡಿಂಚು; T. ಕಣ್ಡಿ). ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಣ್ಡಿಸು, fix the price of this book! (S. Mhr.).

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. 1. P. p. of ಕಾಣ್ 1, ಕಾಣು.

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. 2. = ಕಣ್ಡಿಕೆ 3. (My., occasionally; T.; see ನೂಲು-).

ಕಣ್ಡು kaṇḍu. *Scratching; itching; the itch* (ಖರ್ಜು, ಮೆಯ್ಯ ತಿಮಿರು Mr. 384).

ಕಣ್ಡುಕ kaṇḍuka. = ಕನ್ತುಕ, ಕನ್ದುಕ. (Si. 231, *only* Si.).

ಕಣ್ಡುಗ kaṇḍuga. = ಕಣ್ಡಗ, etc. A measure of capacity: twenty kŏlagas (ಖಾರಿ Nr.; My.; Si. 329; ಶಾಖ Mr. 206; see Mr. s. ಪಾಗ and ಖರ್ಪ), from 20 to 32 hêrus (a hêru = 128 sêru, S. Mhr.);—a weight of from 20 to 28 maunds (a maund = 48 sêru, S. Mhr.). ಅಯ್ಗಣ್ಡುಗಂ (Šmd. 224). ಕಣ್ಡುಗ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಯಿ (ಖಾರೀಕ Nr.). ಒನ್ದು ಕಣ್ಡುಗ ಬೀಜವರೀ ನೆಲವು (ಖಾರೀಕ Si. 302). ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಣ್ಡುಗ (ವಾಹ 329). ಕಡ್ಡಿ ಕಣ್ಡುಗನೀರು ತಟು ಬುವದು.—ಕಣ್ಡುಗ ಉಣ್ಣೋರ ಮನೆಗೆ ಕಡನ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು?—ಕತ್ತೆಯ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಡುಗ ಹಾಲಿದ್ದರೇನು?—ಕಣ್ಡುಗ ಹಾಲಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಬೊಟ್ಟು ಹೆಪ್ಪ (Prvs.). See Bp. 9, 21; 23, 37; ಮೂಗಣ್ಡುಗ.

ಕಣ್ಡೂತಿ kaṇḍûti. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಡೂತಿಕರ್ಷಣ kaṇḍûti-karshaṇa. Rubbing or scratching what itches or the itch. See ತುರಿಸು.

ಕಣ್ಡೂಯನ kaṇḍûyana. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಡೂಯಮಾನ kaṇḍûyamâna. Scratching. (My.).

ಕಣ್ಡೂಯೆ kaṇḍûyĕ. *Scratching; itching; the itch.*

ಕಣ್ಡೂರೆ kaṇḍûrĕ. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಕಣ್ಡೆಯ kaṇḍĕya. 1. (fr. ಕಡಿ 4). A kind of sword (Râm. 3, 6, 41; 5, 3, 61; 6, 13, 6). ಕಣ್ಡೆಯವನ್ ಉಱಿಝುಳುಪಿಸುತ್ತಂ ಮಣ್ಡೆಯಂ ಹೊಡದು (Bp. 27, 55). ಕಣ್ಡೆಯದ ಮೊಳೆ (a point or horn like a sword) ನೆಡೆದ ಖಡ್ಗದ ಹಿಣ್ಡುಗಳ ತೋಱಿಸುವೆಂ (Bh. 3, 13, 18).

ಕಣ್ಡೆಯ kaṇḍĕya. 2. (fr. ಕಡು 1). Greatness, large extent (*cf.* ಕಡೆ). ಏವೇೞುವೆನು ಪಾಣ್ಡುವಿನ ಕಣ್ಡೆಯಸಿರಿಯ ಸಡಗರವ? (Bh. 1, 4, 6). ತನಗೆ ಇರದೆ ಕಣ್ಡೆಯದ ಸಿರಿ? (1, 8, 60).

ಕಣ್ಡೋಲ kaṇḍôla. A basket for holding grain, made of bamboo or canes; any place in which provisions are kept, a store-room. 2, a camel.

ಕಣ್ಡೋಲವೀಣೆ kaṇḍôla-viṇĕ. *A lute of the Čaṇḍâlas, a vulgar lute.*

ಕಣ್ಣಕಪ್ಪಡಿ kaṇṇa-kappaḍi. = ಕಣಕಪ್ಪಡಿ, etc. (C.). **2,** the Indian goat-sucker, Caprimulgus indicus (Bḍ.).

ಕಣ್ಣಿ kaṇṇi. A rope, a cord; a neck-rope (ಸನ್ದಾನ, ದಾಮನಿ, ದಾಮನ್ Hlâ., Nr.; ಯೋತ್ರ, ಹಗ್ಗ Mr. 371; ದಾಮನಿ Si. 323; Śsv. 3, 23; C.; T.; Tu.: fibre, *cf.* ಕಯಱು). ಉರುಳ್ ಕೋಲ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬನ್ಧನೋಪಕರಣಂಗಳ್ (ವಿತಂಸ Nr.). See ಕಾಲು-, ಕಾಲುಗಣ್ಣಿ, ಬಲ್ಗಣ್ಣಿ. — ಕಣ್ಣಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A net which is drawn together by means of two ropes (Bh. 1, 20, 52; 3, 19, 46).

ಕಣ್ಣಿಲಿ kaṇṇili. See s. ಕಣ್ 1.

ಕಣ್ಣೀರ್ kaṇṇîr. See s. ಕಣ್ 1.

ಕಣ್ಣು kaṇṇu. = ಕಣ್ 1, etc. (ದೃಕ್, ದೃಷ್ಟಿ, ನೇತ್ರ, ಲೋಚನ, ಚಕ್ಷು, ನಯನ, ಅಮ್ಬಕ, ಈಕ್ಷಣ, ಅಕ್ಷಿ Hlâ.; Si. 214. 415; ಲೋಚನ Nn. 5; ನೇತ್ರ 8. 29; ಶುಕ್ಲ, ಅಕ್ಷಿ 32; ಅಕ್ಷ, ಅಮ್ಬಕ 37; ವಿಲೋಚನ 51. 65; C.; Bp. 18, 68. 69). ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು (ಚನ್ದ್ರಕ, ಮೇಚಕ Hlâ.). ಕೆಯ್ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವಱಿನ್ದ ಅರ್ಥವ ಸೂಚಿಸುಹ (ಸಂಜ್ಞೆ Nr.). ಕಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯ (ತಾರ, ದೃಗುಮಧ್ಯ Nn. 40). ಬಿಳುಪು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣವಳು (ವಾಮಲೋಚನೆ); ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿನವನು (ವಲಿರ, ಕೇಕರ Nr.). ಕಣ್ಣಿಂಗೆ (Bp. 18, 67). ಕಣ್ಣಲಿ (18, 71). ಒಳ್ಳೇ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳು (ವಾಮಲೋಚನೆ Si. 182). ಕಣ್ಣಿನ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವದು (ಭ್ರುಕುಟಿ 74). ಕಣ್ಣಿನ ಸಿಡ್ಲು (ದೂಷಿಕೆ 206). ಕಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡು (ಕನೀನಿಕೆ, ತಾರಕೆ 214). ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc. 214). ಕಣ್ಣಿನ ಕೂದಲು (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ 437). ಕಣ್ಣ ಱೆಪ್ಪೆ (ವರ್ತ್ಮನ್ 437). ರೋಗದಿನ್ದ ಕೊಟಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು (ಚುಲ್ಲ, ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷ 202). ನವಲುಗಱಿಯ ಕಣ್ಣು (ಚನ್ದ್ರಕ 177). ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣು (ಅಧಿಷ್ಠಾನ 438; ಅಕ್ಷ 461). ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ನಡುತೂಬು (ಪಿಣ್ಡಿಕೆ, ನಾಭಿ 276). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣು, etc. (ರಥಾಂಗ 276). ಬಣ್ಡಿಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಸೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಲೋಹದ ಬಳೆ (ನೇಮಿ 276). ಬಲೆಯ ಕಣ್ಣು; ಹೊರಸಿನ ಕಣ್ಣು (C.). ಸೂಜಿಯ ಕಣ್ಣು (B. 4, 158). ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳದ ಕಣ್ಣು (Dp. 54). ಕಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಮಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. — ಕಣ್ಣು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ ದೈವ ಮತೀ ಕೊಟ್ಟಿತು (Prvs.). ಕಣ್ಣಿಲಿ ನಾನು ಇನ್ದಿನ ತನಕ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 5, 131). ಅತಿವೇಗದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆಱೆಯುವದು (5, 132). ಸುಮ್ಮನೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ನಮ್ಬ ಬಾರದು (5, 179). — ಕಣ್ಣಂಜಿಕೆ. -ಅಂಜಿಕೆ. Fright caused by looks. ಕಣ್ಣಂಜಿಕೆ ತೋಱಿಸು, to frighten by one's looks (C.). — ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬು. ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬಾ. = ಕಣ್ತುಮ್ಬು. (C.; B. 3, 81). ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬಾ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು, to sleep soundly (C.). — ಕಣ್ಣ ಮುಱ್. = ಕಣ್ಮುಱ್, q. v. (C.; B. 4, 72). — ಕಣ್ಣರಿ. -ಅರಿ. = ಅರಿ 7. (My.). — ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತರು. = ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ತರು. (My.). — ಕಣ್ಣಳತೆ. -ಅಳತೆ. The distance which the eye can see (Râm. 30, 12). — ಕಣ್ಣಾಣೆ. -ಆಣೆ. By my eyes! (a swearing formula, C.). — ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣು. To appear to the eye (C.; B. 4, 65). — ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ತರು. = ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತರು. To bring tears into the eye, to begin to weep (S. Mhr.; B. 4, 201; 5, 156). — ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬರ್. = ಕಣ್ಗೆವರ್. Also: to become significant or deserving to be considered, to become worthy of observation or adoration. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಾದು (ಲೋಚನಗೋಚರ, ವನ್ದನ Nn. 87). — ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀೞು. To come into view (C.; B. 2, 6; 4, 37. — ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿನವ. -ಕಟ್ಟಿನ ಅವ. A juggler (C.). — ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟು. 1. or ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟುವಿದ್ಯೆ. = ಕಣ್ಣುಗಟ್ಟು. Juggling; magic (C.). — ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟು. 2. To shut, or blind, or bewitch the eyes; to deceive or impose upon (My.). — ಕಣ್ಣು ಕಾಣ್. -ಕಾಣು. = ಕಣ್ಗಾಣ್. The eye to see. ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೇ? (B. 2, 21). ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (2, 38). ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಮಣ್ಣೇನು? ಮಸಿಯೇನು? (Prv.). 2, to see with one's eyes (*cf.* ಮನಗಾಣ್). ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿರಾ! ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿರೆ? (Bp. 58, 33). — ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿ. To assume an angry look (C.). — ಕಣ್ಣುಕಿಸುರು. = ಕಣ್ಗಿಸುರ್. An evil eye (C.). — ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕು. The eye to be dazzled, as by the rays of the sun (C.). — ಕಣ್ಣುಕುಟಿಕೆ. = ಕಣ್ಕುಟಿಗೆ. An imposthume on the eyelids (My.). — ಕಣ್ಣುಕುಣಿಕೆ. = ಕಣ್ಕುಣಿಕೆ. (C.). — ಕಣ್ಣುಕುದುರು. The socket of the eye (My. occasionally). — ಕಣ್ಣುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Binding or bewitching the eye (ನೇತ್ರಬನ್ಧ Mr. 226). — ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. An axle-box. ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡಿ, etc. (ಅಪಸ್ಕರ Si. 276). — ಕಣ್ಣುಗಾಣು. -ಕಾಣು. = ಕಣ್ಣು ಕಾಣು. (My.; ನೋಡು G.). ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡನ್ತ (ಅಪರೋಕ್ಷ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.). ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡದ್ದು (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.). — ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿ. = ಕಣ್ಣುಗುಡು. (S. Mhr.). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿ (ಇಷೀಕೆ, ಈಷೀಕೆ G.). See ಗುಡ್ಡಿ. — ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡು. = ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿ. An eye-ball; the pupil of the eye (ತಾರಕೆ, ಕನೀನಿಕೆ Si. 214; ತಾರೆ 449; Tĕ. ಕನು-). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡು (ಈಷೀಕೆ, ಅಕ್ಷಿಕೂಟಕ 270). — ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ. = ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಿ. (My.). — ಗಣ್ಣುಗೊಮ್ಬೆ. The pupil of the eye (C.). — ಕಣ್ಣು ಚಿಮುಟು. = ಕಣ್ಣು ಚಿವುಟು. (My.). — ಕಣ್ಣು ಚಿವುಟು. To press the eyelids together, as a sign (My.); — the pressing together of the eyelids, as a sign (C.). — ಕಣ್ಣುಚೂಟಿ. The line of sight (S. Mhr.). 2, an expedient or means indicated with the eye (My.). — ಕಣ್ಣು ತುಮ್ಬು. = ಕಣ್ಣ ತುಮ್ಬು. (My.). — ಕಣ್ಣುನೂತಿ. Lachrymalis fistula (My.). — ಕಣ್ಣುನೋವು. Pain of the eye (C.). — ಕಣ್ಣುಪಟ್ಟು. An external application to alley inflammation in the eyes (My.). — ಕಣ್ಣುಪರೆ. = ಕಣ್ಪರೆ. (C.). — ಕಣ್ಣುಪಿಚ್ಚು. Rheum of the eye (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣುಪಿಸರು. = ಕಣ್ಣುಪಿಚ್ಚು. (My.). — ಕಣ್ಣುಪುಟ್ಟಿ. A blind put on the eyes of bullocks when working at the oil-mill (C.). — ಕಣ್ಣು ಬಡಿ. To shut the eyelids. ಕಣ್ಣು ಬಡಿಯುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ನಿಮಿಷ G.). — ಕಣ್ಣುಬೀಜ. A certain seed used as an eye-medicine (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣುಬೇನೆ. = ಕಣ್ಣುನೋವು. (C.). — ಕಣ್ಣುಬೊಟ್ಟು. A pair of silver-eyes, put over the eyes of village-idols by worshippers (C.). — ಕಣ್ಣುಮಂಜು. Dimness of sight (C.). — ಕಣ್ಣುಮಣಿ. A stone used to rub

inflamed eyes with (My.). — ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಳಿಕೆಯಾಟ. -ಆಟ. = ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೆಯಾಟ. (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೆಯಾಟ. -ಆಟ. = ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಾಲೆ. (C.). — ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಾಲೆ. A kind of blind-man's buff (My.). — ಕಣ್ಣು ಮುಟ್ಟ. So that (it) touches the eye (ಕಣ್ಣಾರೆ G.). — ಕಣ್ಣುಮೆತ್ತು. The state of the eye being sealed up with purulent matter (C.). ಕಣ್ಣು ಮೆತ್ತು ಹಾಕು, the eye to be sealed up by such matter (C.). — ಕಣ್ಣುರುಪು. -ಉರುಪು. Burning of the eye (C.). — ಕಣ್ಣುಸನ್ನೆ. A sign made with the eye (C.). — ಕಣ್ಣುಸಿಳ್ಳು. Rheum of the eye (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣುಸುಳಿವು. A slight view of (C.). — ಕಣ್ಣುಸೋಗೆ. A line proceeding from the outer corner of the eye. — ಕಣ್ಣುಸೋಗೆಹಚ್ಚೆಬೊಟ್ಟು. The figure of a crescent tattooed at the outer corner of the eye of women (S. Mhr.). — ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬು. The eyebrow (My.; Si. 66). — ಕಣ್ಣುಹೂವು. A white spot on the eye-ball (My.). — ಕಣ್ಣು ಹೋಗು. The eye to lose the power of seeing (My.). ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೋದವು (B. 5, 177). — ಕಣ್ಣೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the eyes (My.). ಅವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ (B. 4, 74). ಅವರು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಸಹ ನೋಡ ಬಾರದು (4, 215). — ಕಣ್ಣೆವೆ. -ಎವೆ. See ಕಣ್ಣೆವೆ s. ಕಣ್ 1. ಕಣ್ಣೆವೆ ಬಡಿಯದವರು (ಅನಿಮಿಷರು G.). ಕಣ್ಣೆವೆ ಬಡಿಯೋಣ (ಸ್ಪನ್ದ G.). — ಕಣ್ಣೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The eyes to cause trouble or to pain, as on account of grits in them (C.).

ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ kaṇṇu-kapaṭĕ. = ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಡಿ, etc. (My.).

ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟ kaṇṇu-kappaṭa. = ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ. (My.).

ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಟೆ kaṇṇu-kappaṭĕ. = ಕಣ್ಣುಕಪಟೆ. (My.).

ಕಣ್ಣೆ kaṇṇĕ. = ಕರಟೆ. A clot, a lump, as of jaggory, flesh, curds, etc. (C.).

ಕಣ್ವ kaṇva. N. of a ṛishi. 2, sin, evil. (My.).

ಕತ್ kat. = ಕಲ್ 4. A stone. — ಕತ್ತಾಳಿ. The Barbadoes aloe, Aloe barbadensis Mill. (St. & Pl.; My.; T. ಕಟ್ಟಾಟಿಕ್ಕೆ, *i. e.* ಕಲ್-ತಾಟಿಕ್ಕೆ; M. ಕಟ್ಟುವಾಟಿ, ಕಟ್ವಾರ್‌ವಾಟಿ; Tĕ. ಕಲಬನ್ದ, T. ತಾಟಿಕ್ಕೆವರುಕ್ಕ, aloe). See ಆನೆ-. 2, the small aloe, Aloe litoralis Koen. (My.).

ಕತ kata. 1. (Tbh. of ಕೃತ?). Cause; reason (ಕಾರಣ Šmd. 20; Grj. 7, 50; Bp. 5, 32; Šśv. 8, 111; Tĕ. ಕತ, ಕತನ). ಸರಸಿಜಾನನೆ, ನಿನ್ನ ಕತದಿಂ ಬದುಕಿದೆನು (Bp. 49, 29). ತನ್ನ ಹೆದ್ದಲೆ ಕಡಿವಡೆದ ಕತದಿನ್ದ (54, 6).

ಕತ kata. 2. = ಕೊತ. An imitative sound. (Mhr. ಖತ). — ಕತಕತಕತ್. The sound produced by boiling water, etc. (S. Mhr.).

ಕತಕ kataka. 1. The clearing nut tree, Strychnos potatorum Lin. (Sk.; ಚಿಲ್ಲು Mr. 141).

ಕತಕ kataka. 2. Tbh. of ಕೃತಕ. See ಗನ್ನಗತಕ, ಗಾಹು-.

ಕತಬೆ katabĕ. Recognisance, a writ of agreement, a written bond (C.; Mhr., H. ಕತಬಾ, ಕದಬಾ; Tĕ. ಕದಪಾ, ಕದುಪಾ; B. 5, 268).

ಕತರ್ಚೆ katarčĕ. = ಕದರ್ಚೆ. Strife, contention (My.; H.).

ಕತಿ kati. (generally written ಖತಿ). (= ಕಾತಿ 1, q. v.). Anger, wrath, rage (ಕಿನಿಸು Čt. I, 16; T., M. ಕದ, anger, wrath; *cf.* ಕನಿ; ಕಯ್ 6 ?). ಕತಿ ಮೂಡಿ (Bp. 27, 40). ಕತಿ ಅಂಕುರಿಸಿ (51, 7). ಕತಿ ಮಸಗಿದನು ಕಲಿಕರ್ಣ (Bh. 8, 23, 25). See Prv. s. ಮತಿ; Bh. 2, 10, 23. 25, 3, 18, 34; 4, 2, 56. 59; J. 4, 32; 8, 4; 9, 17; 12, 26. 27. 41; 13, 37. — ಕತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become angry, etc. (Bp. 18, 33; 24, 66; 53, 21; 56, 11; Bh. 8, 23, 25; J. 11, 38). ಕತಿಗೊಣ್ಡು ತಪಿಸುವಿಕೆ (ಆಕ್ರೋಶನ Si. 387). — ಕತಿಗೋಪ. -ಕೋಪ. A passionate wrath (Si. 69). — ಕತಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಕತಿಗೊಳ್. (Bp. 32, 57).

ಕತಿಪಯ katipaya. Several, some (ಹಲವು ಕೆಲವು Čt. I, 91).

ಕತೆ katĕ. Tbh. of ಕಥೆ (Šmd. 338; My.). See ಒಡಗತೆ, ಮುಂಗತೆ.

ಕತೆಗಾಱ katĕ-gâṟa. A story-teller (C.).

ಕತ್ತ katta. — ಕತ್ತಗಾಲಿನ ಹಮ್ಮು. -ಕಾಲಿನ-. = ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡ No. 2. (My.).

ಕತ್ತರಿ kattari. = ಕತ್ರಿ. Tbh. of ಕರ್ತರಿ (Šmd. 345; Čt. II, 99; ಚೇಱ ಬಾಲ Čt. I, 76; ಕೃಪಾಣಿ, ಕರ್ತರಿ Si. 345; C.; Tĕ. ಕತ್ತೆರ). See B. 4, 148; 5, 123; ಇಲಿ-, ಎಲೆಗತ್ತರಿ, etc. 2, a beam in a mill by which its kaṇĕ is turned (ಬಳರಿ Mr. 213; My.). — ಕತ್ತರಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A pickpocket (My.). — ಕತ್ತರಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಕತ್ತರಿ No. 1. (My.). — ಕತ್ತರಿ ಘಟ್ಟಿಸು. To hold or squeeze firmly, as with a pair of scissors (Bh. 2, 2, 97). — ಕತ್ತರಿದಱಿ. -ತಱಿ. To cut, as with scissors (J. 20, 50). — ಕತ್ತರಿಪಟ್ಟು. A hold or seizure, as with a pair of scissors (My.). — ಕತ್ತರಿಬಾವುಲಿ. An ornament of gold and gems worn (by males and females) near the top of the ear (My.; Tĕ.). — ಕತ್ತರಿಮುಳಲು. Gravel with sharp corners (Bp. 31, 3). — ಕತ್ತರಿವಾಣಿ. -ಪಾಣಿ. Having a sword in his hand (Abh. P. 3, 48).

ಕತ್ತರಿಸು kattarisu. To cut with scissors or with scissor-like things, as teeth (C.; B. 4, 91); to cut in two; to cut; to cut off; to shear (C; B. 5, 122; Tĕ. ಕತ್ತರಿಂಚು); to pick, to pilfer, to steal (My.; Tĕ.). ಕತ್ತರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಛಿನ್ನ, ಛಾತ, ಕೃತ್ತ, etc. Si. 382). ಆಯುಧಗಳಿನ್ದ ಕತ್ತರಿಸ ಕೂಡದ ಕವಚ (ನಿವಾತ 428). ಚಣ್ಡಿಕೆಯ ಕೂದಲನ್ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕತ್ತರಿಸಿ (Bp. 14, 34). (ಕಬ್ಬಂ) ತುಣ್ಡು ತುಣ್ಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ (Č. Bp. 11, 11). ಮುಗುಟಿ ಕೂರಮ್ಬಿನಿನ್ದ ಎಚ್ಚು, ಪೋಪ ಅಮ್ಬನು ತ್ವರಿತದಿಂ ಕತ್ತರಿಸೆ (Râghĕ. 17, 71). See Bh. 8, 23, 12; J. 4, 44; 7, 61; 12, 23. 27. 39. 49; 13, 40. 62; 14, 14. 16; 20, 14; 34, 17.

ಕತ್ತಲ್ kattal. ಕತ್ತಲು. = ಕತ್ತಲೆ, etc. (C.; ಅನ್ಧ Si. 433). ಕತ್ತಲ ಹಕ್ಕಿ (ಜತುಕೆ, ಅಜಿನಪತ್ರೆ 175). ಮನೆಯುಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲು ಬಿದ್ದು, ಏನೂ ಕಾಣದ ಹಾಗಾಯಿತು (B. 1, 21). ಕತ್ತಲೇ ಗುದ್ದಾಟ (Prv.). See ಕಾರುಗತ್ತಲು.

ಕತ್ತಲ kattala. = ಕತ್ತಲ್. (S. Mhr.). ಆ ಹೊತ್ತಿನ ರಾತ್ರಿ ಕತ್ತಲವಿತ್ತು (B. 5, 165). ಕತ್ತಲದ ಕೋಣೆ (5, 205). See ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲ. — ಕತ್ತಲ ಕಟ್ಟು. To stand in the light (S. Mhr.). — ಕತ್ತಲ ಬಿಡು. To stand out of the light (S. Mhr.).

ಕತ್ತಲಿಸು kattalisu. = ಕಟ್ಟಲಿಸು. To become or be dark (Abh. P. 7, after 14; 10, 80; 13, 44; Grj. 9, 50; Bhâgavata 10, 18, 6; Abhâ. 5, 55; J. 4, 19; Tu. ಕತ್ತಲ್).

ಕತ್ತಲೆ kattalĕ. = ಕತ್ತಲ್, ಕತ್ತಲ, ಕರ್ತಲೆ, ಕಟ್ಟಲೆ. Darkness (ಧ್ವಾನ್ತ, ಅನ್ಧಕಾರ, ತಿಮಿರ, ತಮಸ್, etc. Hlâ., Nr., Si. 75; ತಿಮಿರ Nn. 12; ತಮ 26. 43. 85; ಧ್ವಂಗ, ತಿಮಿರ 45; ಅನ್ಧ, ಗಹ್ವರ 109; C.). ಕತ್ತಲೆಯನುಳ್ಳ ಇರುಳು (ತಮಿಸ್ರೆ, ತಾಮುಸಿ); ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ವಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ); ಹರೆವ ಕತ್ತಲೆ (ಅವತಮಸ Nr.). ಕಾಣ ಬಾರದ ಬಲಿದ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ (Bp. 42, 31). ತೀವಿದವು ಕತ್ತಲೆಗಳು (J. 17, 21). ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕತ್ತಲೆಗಳ್ ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಇವೆ (4, 10). See J. 2, 65; 3, 18; 9, 13; 16, 37; 17, 20; 24, 67; 28, 63; 29, 38; Č. Bp. 4, 7; B. 1, 27; ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ, ಕಡುಗತ್ತಲೆ, ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ, ಕಿಱುಗತ್ತಲೆ, ಬಲುಗತ್ತಲೆ, ಮಱಗತ್ತಲೆ, ಮೋಡಗತ್ತಲೆ, ಹಗಲುಗತ್ತಲೆ, ಹೆಗ್ಗತ್ತಲೆ. — ಕತ್ತಲೆಗುದ್ದು. Strik-

ing (people) with the fist in darkness, N. of a play (My.; Bh. 1, 6, 2). — ಕತ್ತಲೆವಣಿಯ. -ಮಣಿ-ಅ3. He who is a jewel in darkness: the moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44 in two MSS., o. r. ಕಟ್ಟಿಲೆವಗೆಯ).

ಕತ್ತಳ kattaḷa. (H., Mhr. ಕತ್ತಲ, slaughter; general havoc). — ಕತ್ತಳಮುವ್ವಳಿಗ. A horse so called (Bp. 59, 40).

ಕತ್ತಿ katti. Tbh. of ಕರ್ತ್ರಿ. A knife (excluding a pocket-knife, C.); a razor (C.); a sword (C.; J. 26, 6). (T., Tĕ., Tu.). ಅತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮಸೆದಂ (Šmd. 159). ಸತ್ತಿಯೆ ಯೆಮ್ಬ ಕತ್ತಿ (Bp. 34, 33). ಕತ್ತಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ ಜೇನು. — ಬಂಗಾರ ದ ಕತ್ತಿಯಾದರೆ ರಕ್ತ ಬಾರದೇ? (Prvs.). See Si. 281. 289. 290. 303. 304; Prv. s. ಮತ್ತ. — ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟು. To gird on one's sword;—to be hostile, to be opposed to (My.). — ಕತ್ತಿಮತ. A religion established by the sword or by force (My.). — ಕತ್ತಿಮದುವೆ. The representation of a king at his marriage by a sword as his proxy (My.). — ಕತ್ತಿಮಾತು. A mutual declaration of war between two states (My.). — ಕತ್ತಿಮೆರವಣಿಗೆ. The ceremony of parading a sword or swords from street to street. — ಕತ್ತಿಸಾಧಕ. = ಕತ್ತಿಸಾಧನ. (My.). 2, a man who learns the use of the sword;—one skilled in the use of the sword (My.). — ಕತ್ತಿಸಾಧನ. Sword exercise (My.).

ಕತ್ತಿಗೆ kattigĕ. Tbh. of ಕರ್ತ್ರಿಕೆ. ಕಡಿವ ಕತ್ತಿಗೆ (ಕೃಪಾಣಿ, ಈಲಿ, ಕರ್ತರಿ Hlâ.; Abh. P. 13, 78).

ಕತ್ತಿಸು kattisu. To inflame, to kindle (My.).

ಕತ್ತು kattu. 1. The neck; the throat (ಕೊರಲು, ಗೋಣ್ Šm. 71; ಗಳ 97; ಕಣ್ಠ, ಗಳ Si. 213; Bh. 3, 23, 10; My.; T., M. ಕಟುತ್ತು). See Si. 169. 230; ಹೆಗ್ಗತ್ತು. — ಕತ್ತು ಮೂಟಿ. A neck without any ornament (My.).

ಕತ್ತು kattu. 2. To cause to burn with intensity, to inflame, to kindle (ತೀಖಿಪಟೂಕರಣ Šm. 97; see ಕೊಳ್ಳು); **2,** to begin to burn with flame, to kindle (My.; M.; Tĕ. ಕನ್ನು, T. ಕನ್ಸು).

ಕತ್ತು kattu. 3. To cry, to croak, to caw, to bray, etc. (T.; R.).

ಕತ್ತು kattu. = ಖತ್. Writ; a writing, a letter; a bond (S. Mhr.; Mhr., H. ಖತ). 2, a kind of hand-writing: the letters running into each other (R.; Mhr. ಖತ, a line drawn; ಖರಡ, a scrawl).

ಕತ್ತುಪೆನ kattupĕna. (ಜಗಳಂ Šmd. II, o. r. ಜಗಳಂ).

ಕತ್ತುರಿ katturi. = ಕತ್ತೂರಿ, ಕಸ್ತುರಿ. Tbh. of ಕಸ್ತೂರಿ (Šmd. 349; Ćt. II, 8; ಮೃಗನಾಭಿ Mr. 335, Si. 227; J. 11, 41; My.). See ಗನ್ಧ-; ಪುಡಿಗತ್ತುರಿ. — ಕತ್ತುರಿಕಾಮು. A kind of drug and perfume (ವಾಲುಕ Mr. 131). *Cf.* ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿ. — ಕತ್ತುರಿಮಿಗ. (Šmd. 82). The musk-deer, Moschus moschiferus. — ಕತ್ತುರಿಯ ಮೃಗ. = ಕತ್ತುರಿಮಿಗ. (J. 3, 2; 28, 43).

ಕತ್ತೂರಿ kattûri. = ಕತ್ತುರಿ. (My.; T.).

ಕತ್ತೃಣ kad-tṛiṇa. *A kind of fragrant grass.*

ಕತ್ತೆ kattĕ. = ಕಟ್ಟೆ. An ass, a donkey (ವಾಲೇಯ, ಚಕ್ರೀವಾನ್, ಖರ, ಗರ್ದಭ, ರಾಸಭ Hlâ., Nr., Mr. 185, Si. 324; ಪ್ರಕರ, ಗರ್ದಭ Nn. 45; J. 7, 59; C.; Tu.; T. ಕತ್ತೈ; Tĕ. ಗಾಡಿದೆ). ಕತ್ತೆ ಕಣ್ಣಿಗ ಹೊತ್ತರೆ ಸೆಟ್ಟಿತನ ಮಾಡೀತೇ?—ಕತ್ತೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಹೊತ್ತ ಹಾಗೆ.—ಕತ್ತೆಗೆ ಕುದುರೆ ಸೋದರಮಾವನೇ!—ಕತ್ತೆಗೆ ಭಾಗ್ಯ ಕಸ್ತೂರಿ ಹೊಱುವದೇ!—ಕತ್ತೆಗೆ ಯಾಕೆ ಕಾಲುಕಡಗ?—ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ, ಟವಣಿ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಣ. —ಕತ್ತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಣ್ಡರೆ ಹಾಱಿಗೋಡೆ.—ಕತ್ತೆ ತಿನ್ದ್ರೂ ಹಾಱಿ, ಹೊರಳಿಯೂ ಹಾಱಿ.—ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೇ ಬತ್ತದ ಸುಗ್ಗಿಯ?—ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ದೊಮ್ಬಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ?—ಕತ್ತೆ ಮೇದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮೇವಿಲ್ಲ.—ಕತ್ತೆ ಮೊಸರನ್ನದ ರುಚಿ ಬಲ್ಲದೇ?—ಕತ್ತೆ ಸತ್ತರೆ ಹಾಱಿಗೋಡೆ.—ಕತ್ತೇ ಮೇಲೆ ಅತ್ತೆ ಏಱಿದರೆ ಕೊಡೇ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮೂವ ಬರ ಬೇಕು.—ಕತ್ತೆಯ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗ ಹಾಲಿದ್ದರೇನು? (Prvs.). ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತುರಿಯ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). See Prv. s. ಬತ್ತ 1. — ಕತ್ತೆಕಿಱುಬ. The hyæna (C.; Tu. ಕತ್ತೆಕುರ್ಬೆ; Tĕ. ಗಾಡಿದೆ ಪುಲಿ). 2, a kind of deer (ಗನ್ಧರ್ವ Si. 170; see ಕತ್ತೆಗುಱುವ). — ಕತ್ತೆಕುಱುಬ. = ಕತ್ತೆಕಿಱುಬ No. 1. ಕತ್ತೆಕುಱುಬ ಎಲುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a class of kuṛubas who sell blankets and grain which they load on donkeys (My.). — ಕತ್ತೆಗರ್ಬ. A medicinal plant, Aristolochia bracteata Retz.; the dry plant is sold in the bazaar under the name of ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ (Z.). — ಕತ್ತೆಗಿಱುಬ. -ಕಿಱುಬ. The striped hyæna (Gz.; My.). — ಕತ್ತೆಗುಱುಬ. -ಕುಱುಬ. = ಕತ್ತೆಕಿಱುಬ No. 2. (R.). — ಕತ್ತೆಗುಱುವ. -ಕುಱುವ. = ಕತ್ತೆಕಿಱುಬ No. 2. (ರಾಮ Nr.). — ಕತ್ತೆಮೊಗ. A donkey's face (J. 16, 20). — ಕತ್ತೇ ಬಾಲದ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Chloris barbata Swartz (Z.; My.).

ಕತ್ಥನ katthana. Boasting, praising. See ವಿಕತ್ಥನ.

ಕತ್ಥಾಯ katthâya. A term with an aspirate (Šmd. 23, o. r. ಕಥಾಯ). *Cf.* ಕಥ್ಯಯ?

ಕತ್ರಿ katri. = ಕತ್ತರಿ. (My.). — ಕತ್ರಿಕಳ್ಳ. = ಕತ್ತರಿಗಳ್ಳ. (My.).

ಕತ್ವ katva. The letter ಕ್ (Šmd. 345. 350).

ಕಥಂ katham. How? in what manner? whence? (My.).

ಕಥಕ kathaka. = ಕಥಿಕ. (My.).

ಕಥನ kathana. *Telling, saying, relating; informing; narration;* tale. See ಉದಾಹರಿಸು; Kâvy. III, 3, B, 2. 92; ಸ್ವರೂಪ-; Bp. 13, 1.

ಕಥಾನ್ತರ kathâ-antara. The course of a conversation; a story included in another, a subordinate story. (J. 9, 12).

ಕಥಾಪ್ರಸಂಗ kathâ-prasaṅga. Connection of speeches or discourse; talking, conversation; the topic of a story; the story itself (S. Mhr.).

ಕಥಾಲಾಪ kathâ-âlâpa. Speech, conversation; narration. (J. 6, 43; 10, 1; 17, 58).

ಕಥಿಕ kathika. A narrator, a relater, a story-teller. (Bp. 13, 1; My.).

ಕಥಿಯಿಸು kathiyisu. = ಕಥಿಸು. (Ršv. 1, 106).

ಕಥಿಸು kathisu. To tell, to relate (Bp. 13, 1; My.).

ಕಥೆ kathĕ. ಕಥಾ. = ಕತೆ. A speech; *a tale, a story.* ಎಲೆ, ಕನ್ನಡಿ ಕಲಸಮೆ, ಕಥೆಯ ಕೇಳ್! (Šmd. 155). ಕಥೆ ಕೇಳಿದರೆ ವ್ಯಥೆ ಹೋಗುವದೇ?—ಕಥೆಗೊನ್ದು ಕಾಲುಣ್ಟೇ? (Prvs.). ಕಥೆ ಮಾಡು, ಕಥೆ ಸಾಗಿಸು (B. 5, 135), ಕಥೆ ಹೇೞು, to relate a story (C.). ಕಥೆಯ ಮಾಡುವ ಗೋಸಾವಿ (ಚಾರಣ G.). See Prv. s. ಮಥನಕಾಲ.

ಕಥ್ಯಯ kathyaya. — (ಪಂಕ್ತಿ Kk. 57, o. r. ಕಥ್ಯೆಯ; *cf.* ಕತ್ಥಾಯ?).

ಕದ್ kad. = ಕನ್ 2, ಕಬ್ 1, ಕಮ್ 1, ಕರ್ 1, (ಕರೆ 7, etc.). Blackness. — ಕದ್ದಾಱಿ. -ತಾಱಿ. A tree with a very dark bark, Xanthochymus pictorius (ತಮಾಲ, ಕಾಲಸ್ಕನ್ಧ, ತಾಪಿಚ್ಛ Nr.). — ಕನ್ದಾಟಿ. -ನಾಟಿ. = ಕದ್ದಾಱಿ. (ತಮಾಲ G.).

ಕದ್ kad. A particle of interrogation which as former part of a compound means "bad".

ಕದ kada. 1. = ಕದವು, ಕದಹು. The leaf of a door (ಅರರಿ, ಕವಾಟ Mr. 191); a door (C.). (T. ಕದವ, ಕದವು, ಕಾಪ್ಪು; M. ಕದಗು, ಕಯುವು; Tĕ. ಗವನಿ, ಗವುನಿ; T. ಕವುನಿ, a city gate; cf. ಕದೆ, ಕಾಯ್1?). ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕವಾಟ, ಅರರ Si. 112; see also 110). See ಅಮುಳ್ಗದ, ಪೊಂಗದ, ಮನೆಗದ; Bp. 24, 54; 42, 29; 43, 46. 47. 48. 49. ಬಾಕಲಗಳನ್ನೂ ಕದಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದರು (B. 5, 140). ಮನೇ ತಿಮ್ಮುವವಗೆ ಕದ ಹಪ್ಪಳಸಣ್ಡಿಗೆ.— ಕದಾ ತಿಮ್ಮುವನಿಗೆ ಹಪ್ಪಳ ಈಡೇ? (Prvs.). — ಕದಕಟ್ಟ. dupl. (S. Mhr.).

ಕದ kada. 2. = ಗದ. (M. ಕಟಿ3, to shake, shiver). **2,** = ಕಲ 3, etc., an imitative sound: ha! ha! ha! (in laughing, Mhr. ಖದ). — ಕದಕದಿಸಿ ನಗು. To laugh with a chuckling sound or loudly (Śâstrasâra in W. v. 1319). — ಕದಕದಿಸು. rep. To shake, to move; to be agitated or commoted (ಸಂಚಲತ್ವ Śmd. Dh.). — ಕದಕ್ಕದಿಸು. = ಕದಕದಿಸು. (Abh. P. 12, 27; Č. Bp. 6, 13; Rśv. 5, 110; 7, 170; Śśv. 2, 37). — ಕದಬದಿಸು. = ಕದಕದಿಸು. (Râm. 6, 51, 14).

ಕದಂ kadam. — (Mhr., H. ಖನ್ದಾ, high-mettled, as a horse; fiery, wild; etc.). — ಕದಂ ನಡಿಸು. To make walk fast, as a horse, etc. (My.).

ಕದಕ kadaka. A thievish, deceitful man. See ಅನ್ನಗದಕ, ಕೆಯ್ಗದಕ.

ಕದಕ kadaka. *An awning; a canopy.*

ಕದಕತನ kadakatana. Thievishness. See ಕೆಯ್ಗದಕತನ.

ಕದಡಿಸು kadaḍisu. = ಕದರಿಸು, ಕದಲಿಸು. To cause to become turbid, etc. (My.).

ಕದಡು kadaḍu. 1. = ಕದರ್, ಕದರು 1, ಕದಲು 1, ಕಲಕು. To be shaken, agitated, stirred, perturbed, put into confusion, or troubled; to become turbid, foul, muddy, impure, or dim (ಕಲುಷ Śmd. Dh.; My.; T. ಕಟುಮು, to be confused). ಕದಡಿದ ಉದಕ (ಕಲುಷ, ಅನಚ್ಛ, ಆವಿಲ); ಕದಡಿದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See ಕಣ್ಕದಡು, ಮನಂಗದಡು; Bp. 20, 17; 24, 19; 25, 33; 28, 55; 37, 39; 58, 62; J. 13, 47; Si. 83. 86. 454. **2,** to stir (v. t.), etc. ಇದೆ ದನ್ತಿ ಕದಡಿದ ಕೊಳಂ (J. 28, 44).

ಕದಡು kadaḍu. 2. = ಕದರು 2, ಕದಲು 2. The state of being turbid, etc.; mud, etc. (J. 30, 8; Abhâ. 1, 53). **2,** commotion, tumult; perturbation, trouble (Bp. 40, 65; Bh. 1, 8, 1. 2; 8, 27, 36). See ಸಾಸಿವೆಗದಡು. — ಕದಡೇಱ್. -ಏಱ್. To become turbid (Śśv. 4, 18).

ಕದಧ್ವ kad-adhva. *A bad road.*

ಕದನ kadana. *Destroying, killing.* 2, war, fight (ಕಾಳೆಗ Nn. 78, o. r. ಜಗಳ; ಕಾಳೆಗ 96; My.). See Bh. 1, 8, 6. 10; J. 11, 14; 13, 2. 57; 21, 66. — ಕದನಗಲಿ. -ಕಲಿ. A hero in battle (Bh. 4, 2, 63).

ಕದನ್ನ kad-anna. Bad rice or food (C.; B. 5, 76).

ಕದಪು kadapu. = ಕದಮ್ಪು (Śmd. 48). The cheek (ಕೆಕ್ಕೆ, ಕೆನ್ನೆ, ಗಲ Śm. 71; ಕಟ, ಗಣ್ಡ, ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ Nn. 141; T. ಕದುಪ್ಪು, ಕವುಳ್, ಕನ್ನ; M. ಕವಿಳ್, ಕನ್ನ; Tĕ. ಚಮ್ಪೆ, ಚೆಮ್ಪೆ; ಗವದೆ?; cf. Sk ಕನ್ದಲ). See Bp. 4, 23; 47, 58; J. 2, 48; 10, 50; 11, 25; 30, 2; ನುಣ್ಗದಪು.

ಕದಮ್ಪು kadampu. = ಕದಪು (Śmd. 48). ಅರ್ತ ಕದಮ್ಪು (286). See ತೆಳ್ಗದಮ್ಪು.

ಕದಮ್ಬ kadamba. = ಕಡಮ್ಬ, etc., ಕರಮ್ಬ 1. *The tree Nauclea cadamba.* 2, *a mass, a multitude* (see ಕದೆ). 3, mustard seed. 4, turmeric. 5, boiled rice mixed with various ingredients (My.).

ಕದಮ್ಬಕ kadambaka. *The mustard seed plant, Sinapis dichotoma.* 2, *a mass, a multitude.* 3, = ಕರಮ್ಬಕ q. v. (ದಧಿಯಾಮ್ರದುಗ್ಧಾದಿಯಲಿ ವಡೆಗಳಂ ಕಲಸಲ್ ಅದು Mr. 219).

ಕದಮ್ಬದ್ರುಮ kadamba-druma. = ಕದಮ್ಬ No. 1. (ಕಡವ Śm. 25).

ಕದರ್ kadar. = ಕದಡು 1, etc. P. p. ಕದರ್ದು (J. 11, 25).

ಕದರ kadara. *A white sort of Mimosa* (ಬಿಳೀ ಕಾಚಿನ ಗಿಡ G.).

ಕದರಿಸು kadarisu. = ಕದಡಿಸು, etc. (My.).

ಕದರು kadaru. 1. = ಕದರ್. P. p. ಕದರಿ (My.).

ಕದರು kadaru. 2. = ಕದಡು 2, etc. (My.).

ಕದರು kadaru. 3. ಕದರ್. = ಕದಿರ್, ಕದುರು. A spindle of metal or wood (C.; Tĕ.). **2,** lustre. — ಕದರ ಕಸ. A perennial plant, Tortula aspera L. (Priva leptostachya Juss.; Z.). — ಕದರ ಗಿಣಿ. The sun-bird (Pr.). — ಕದರುಮಲ್ಲಿಗೆ. A scandent shrub wild and cultivated, Jasminum auriculatum Vahl. (Z.).

ಕದರ್ಚೆ kadarčĕ. = ಕತರ್ಚೆ. (My.).

ಕದರ್ಥನ kad-arthana. Tormenting, troubling; estimating lightly, dispising, disdaining. See ಕೆಣಕು.

ಕದರ್ಯ kad-arya. *Mean; miserly, stingy.*

ಕದಲಿ kadali. *The plantain tree or banana, Musa sapientum* (ಮೋಚ, ಬಾಟಿ3 Nn. 20). 2, *a flag carried by an elephant,* a flag, a banner (ಪತಾಕೆ Nn. 43). 3, *a kind of deer.* 4, the tree Alstonia sholaris (ಏಟಿ3ಲೆನಾಟಿ3 43). 5, N. of another tree (ಭೂಜ, ವೃಕ್ಷ 43). 6, Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 43). 7, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 43). 8, an elephant (ಸಾಮಜ, ಆನೆ 43). 9, a seller of roots (ಮೂಲಿಗ, ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಱುವವನು 43). 10, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 43). 11, the middle or interior of a wood (ವನಾನ್ತರ, ಅರಣ್ಯಮಧ್ಯ 43).

ಕದಲಿಕೆ kadalikĕ. Motion, agitation, etc. (My.).

ಕದಲಿಕೆ kadalikĕ. = ಕದಲಿ No. 2. (Abh. P. 13, 75).

ಕದಲಿಸು kadalisu. = ಕದಡಿಸು, etc. To cause to move, to cause to shake (My.; Tĕ. ಕದಲಿಂಚು, ಕದಿಲಿಂಚು); to cause to become turbid (My.). ಕದಲಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನ್ತಾಹುದು (ವೇಲ್ಲಿತ, ಪ್ರೇಂಖಿತ, ಚಲಿತ, ಆಕಮ್ಪಿತ, etc. Si. 377).

ಕದಲು kadalu. 1. = ಕದಡು 1, etc. To move (v. i.), etc. (J. 13, 47; My.; T.; Tĕ. ಕದಲು, ಕದುಲು). ಕದಲುವದು (ಸ್ಫರಣ, ಸ್ಫುರಣ Si. 389). — ಕದಲಾಡಿಸುವಿಕೆ. -ಆಡಿಸುವಿಕೆ. Causing to move about (v. i., Si. 391). — ಕದಲಾಡು. -ಆಡು. To move about, to be unsteady, to shake, etc. ಕದಲಾಡುವನ್ತಾ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಅಶ್ವತ್ಥದಲಾದಿಗಳು (ಚಲನ, ಕಮ್ಪನ, ಕಮ್ಪ Si. 373). ಕದಲಾಡುತ್ತಿರುವನ್ತಾ ಚಂಚಲವಾದದು (ಚಲ, ಲೋಲ, ಚಂಚಲ, ತರಲ, etc. 373).

ಕದಲು kadalu. 2. = ಕದಡು 2, etc. (My.).

ಕದಲೆ kadalĕ. (fr. ಕದೆ). = ಕದಳಿ. A mass, a multitude

(ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ದೊನ್ದುಳಿ, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತಿನ್ತಿಣಿ, ಹೊರಳಿ, etc., ಸಮೂಹ Šs.).

ಕದವು kadavu. = ಕದ 1, etc. (ಅರರ, ಕಪಾಟ Hlâ., Nr.; My.). ತಿವಪುರದ ಕದವುಗಳು (Bp. 9, 15).

ಕದಹು kadahu. = ಕದವು, etc. See Bp. 16, 5; 28, 49. 50; 43, 50; 44, 18; 47, 24; ಪೆರ್ಗದಹು, ಮುಚ್ಚುಗದಹು.

ಕದಳಿ kadaḷi. = ಕದಲೆ. (ಗೊನ್ದಣಿ, ಬಳಗ, ದೊನ್ದುಳಿ, ಸನ್ದಣಿ, etc., Šm. 54; Bh. 6, 8, 13).

ಕದಾ kadâ. At what time?

ಕದಾಚಿತ್ kadâ-čit. *At some time or other.*

ಕದಿ kadi. = (ಕಳು 1). To steal (C.; T. ಕಡ್, ಕಳ್, ಕರ, ಕದುವು, ಕಟಿಯು, ಕವರ್; ಕಯವು, ಕರವಡ, ಕಳವು, theft; Tu. ಕಣ್ಡು, ಕದೆ; ಕಣ್ಡು, a thief; ಕದ್ಪು, theft; see ಕರೆ 4, ಕವರ್, ಕಸ 2, ಕಳ್ 2, ಗರವು). P. p. ಕದ್ದು (Bp. 43, 81; 54, 10; C.). ಕದಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಮುಷಿತ, ಮೂಷಿತ Si. 377). ಎದುರಾಗಿಯೇ ಕದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಅಭಿಸಾರ, etc. 393). ಕದ್ದ ಕಳ್ಳನ ಮಾತು ಬದ್ಧಮ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 148). ತಾನು ಕದಿಯಲಿಚ್ಛಿಸಿದ ಬಗೆ (B. 3, 38). ಕದ್ದು ತಿಮ್ಮುವದಕ್ಕಿನ್ತಾ ಬೇಡಿ ತಿಮ್ಬುವದು ಲೇಸು.— ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಹುದು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ಕದ್ದು, ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಲ್ಲು! (Prvs.).

ಕದಿಕಿ kadiki. A thievish woman. See ಕೆಯ್ಗದಿಕಿ.

ಕದಿರ್ kadir. ಕದಿರು. = ಕದರು 3, etc. A spike of corn, an ear (ಧಾನ್ಯದ ತೆನೆ Šm. 66; ತೆನೆ 105; Kk. 66; Čt. II, 15; T., M.; M. also ಕರುದು). **2,** a spindle (ಗುಣಕ್ಕ ತಸಲಾಖೆ Šm. 105; T.; M. ಕದಿರ್, ಕವಟು). ಕದಿರು (ಗುಣವತಿ Mr. 206). **3,** a ray of light (ಕಿರಣ Čt. II, 15; Kk. 66; Šm. 105; T.); splendour (ಕಾನ್ತಿ Čt. I, 100; Kk. 25; Šm. 15; M. ಕದಿರ; Sk. ಖದಿರ, ಖಿದಿರ, ಚದಿರ, the moon; ಛದಿರ, fire; ಘುದ್ರ, a ray of light). ಕದಿರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). See Ršv. 2, 54; ಅಮರ್ದುಗದಿರ, ಇಂಗದಿರ, ಕೆಂಗದಿರ, ಚಳಿಗದಿರ, ಚೆಂಗದಿರ್, ತಣ್ಗದಿರ, ನುಣ್ಗದಿರ್, ಬಿಸಿಗದಿರ, ಬಿಸುಗದಿರ್, ಬಿಸುಗದಿರ, ಬೆಂಗದಿರ್, ಬೆಂಗದಿರ, ಬೆಳ್ಗದಿರ, ಸೆಗಳಿಗದಿರ, ಹಿಮಗದಿರ, ಹಿಮಗದಿರ. — ಕದಿ ಜೊರ್ನ. (Šmd. 54). Bright moonlight.

ಕದಿರ kadira. Tbh. of ಖದಿರ (Šmd. 338). — ಕದಿರರೆಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 54, 74; 58, 4). — ಕದಿರರೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 48 sum.; 48, 1. 7. 20. 31. 32).

ಕದಿಲು kadilu. An imitative sound (of noise, Râm. 6, 19, 25).

ಕದೀಂ kadîm. Old, ancient (My.; H.). ಕದೀಮ, an old inhabitant of a village, an old servant (My.). ಕದೀಮು, long standing (in service, etc., My.).

ಕದುಕು kaduku. (fr. ಕದೆ). To press, to squeeze (J. 4, 44).

ಕದುಪು kadupu. (fr. ಕದೆ). A herd, a flock (Tĕ., R.; T. ಕದುಪ್ಪು).

ಕದುಬು kadubu. To press; to seize or hold firmly; to distress, to straiten, to trouble; to urge with vehemence (Bh. 3, 13, 27; Râm. 3, 5, 9; J. 18, 53; 26, 21; *cf.* T. ಕದುವು, Tĕ. ಕದುಮು).

ಕದುರು kaduru. = ಕದರು 3, etc. (My.; Tĕ.).

ಕದುಷ್ಣ kad-ushṇa. *Lukewarm, tepid.*

ಕದೃಕು kadṛiku. = ಕದೃಕ್ಕು, ಕದ್ರುಂಕು 2. Pecking; a stroke with the beak (ಚಂಚುಘಾತ Šs.).

ಕದೃಕ್ಕು kadṛikku. = ಕದೃಕು, etc. (Šs.).

ಕದೆ kadĕ. (= ಕಲಿ 2, etc.). To join, to be contiguous, to meet, to approach; to copulate; to be pressed or squeezed (Tĕ. ಕದಿ, ಕದೆ, ಕವಿ, ಕವೆ; R.; T. ಕದಿ, to grow thick; to increase, grow; ಕದಿಪ್ಪು, bigness; ಕದಪ್ಪು, abundance; greatness; ಕಟು, to be abundant; abundance; ಕಟುಮು, to be filled, be abundant; ಕಯು, ಕಯವು, greatness; abundance; excellence; ಕಜ್ಜೈ, cement; ಕಯಿರ್ದೈ, affinity; Tĕ. ಕದುಮು, to extend; M. ಕಡಲ್, what is spread out, reaches far; see ಕಚ್ಚು 4, ಕಡು 1, ಕಣ್ಡೆಯ 2, ಕದಲೆ, ಕರ 1).

ಕದ್ದಳಿಗ kaddaḷiga. A class of people (Râm. 5, 8, 51).

ಕದ್ದಿ kaddi. Desire (?).

ಕದ್ದಿಕಾಱ kaddi-kâṟa. One who desires (?).— ಕಲಹದ ಕದ್ದಿಕಾಱರ ದೇವ. Sugrîva (Râm. 6, 38, 15).

ಕದ್ದು kaddu. P. p. of ಕದಿ.

ಕದ್ದೆಯಿಸು kaddĕyisu. To long for, to desire (?). ಪಸಾದಕೆ ಕದ್ದೆಯಿಸುವಂ ಬಸ್ವಂ (Bp. 29, 7).

ಕದ್ರು kadru. *Brown, yellowish, tawny.* 2, *the wife of Kaśyapa and mother of the Nâgas.*

ಕದ್ರುಂಕು kadruṅku. 1. = ಕರ್ದುಕು, ಕರ್ದುಂಕು. To peck (Ršv. 1, after 135; J. 3, 11).

ಕದ್ರುಂಕು kadruṅku. 2. = ಕದೃಕು, etc. (J. 11, 22).

ಕದ್ವದ kad-vada. *Speaking improperly.*

ಕನ್ kan. 1. = ಕಣ್ 1, etc. — ಕನ್ದೆಱ. -ತೆಱ. To open the eyes (Bp. 48, 30; J. 7, 58. 64; 12, 41).

ಕನ್ kan. 2. = ಕದ್, etc. Blackness; dark colour. — ಕನ್ನಡ. The black country: Kannaḍa (Canarese), the country and its language (C.). The country chiefly consists of the ĕrĕ-bhûmi, black soil, cotton soil. A description of Kannaḍa, called dêsapaddhati, is found in Sp., of which a fragment is given in W. p. 339 seq.— ಕನ್ನಡ is declared to be a Tbh. of Sk. ಕರ್ನಾಟ, ಕರ್ನಾಟಕ (Šmd. 350; Šm. 64; Kk. 67. 100). There arose many Paṇḍitas in Kannaḍa (Nâgavarma, etc.), and it was once considered to be the chief seat of learning in South-India (a remark necessary to explain the meaning of Kannaḍa-vakki). See Šmd. 121; Kâvy. I, 3, 84-88. ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Čt. I, 1; J. 1, 10). ನಾಗವರ್ಮನ ಕನ್ನಡಂ (Mr. 4). ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆ (J. 34, 41). 2, Canara (on the western coast), the Carnatic (on the eastern coast), and also Tĕlugu (Br. s. ಕನ್ನಡ), as being once dependencies (and colonies) of Kannaḍa. ಕನ್ನಡಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Kannaḍa poetry (Šmd. 58). — ಕನ್ನಡಬಾಸೆ. The Kannaḍa language (Bp. 1, 21). — ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ. -ವಕ್ಕಿ. (Šmd. 197). The parrot (ಗಿಳಿ, ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ Šmd. II; ಜಾನಾಚಾರ್ಯ, ಗಿಳಿ Čt. II, 83; ಪುರುಳಿ, ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Šm. 28, Kk. 24). — ಕನ್ನವುಲು. The great Indian bustard, Eupodotis edwardsii (Bd.); — the lesser Florican or Likh, Sypheotides aurita (Bd.); — Edward's bustard, Otis edwardsii (Bd.); — the marbled bustard, Otis marmorata (Bd.); — Macqueen's bustard, Otis macqueenii (Bd.). See ತಲೆಬಕ್ಕ-. — ಕನ್ನೆಯ್ದಲ್. -ಲು. The blue water-lily (Abh. P. 3, 85). ಕನ್ನೆಯ್ದಲು

(ನೀಲೋತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Hlâ.). — ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. -ಲು. = ಕನ್ನೆಯ್ದಲ್, ಕರ್ನೆಯ್ದಿಲ್. ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು (ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ, ಇನ್ದೀವರ Nr.). ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ! (Šmd. 155). ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲಿಂ (Rśv. 2, 59).

ಕನ್ kan. 3. = ಕಲ್ 4. — ಕನ್ನೆಲ. A stony, hard soil (My.).

ಕನ kana. = (ಕಣಸು), ಕನಸು. (A sight), a dream (Tu.; T. ಕನವು, ಕನಾ; M. ಕಿನಾವು; Tĕ. ಕಲೆ). — ಕನವರಿಕೆ. -ಪರಿಕೆ. Talking in one's sleep (My.; Tĕ. ಕಲವರಿನ್ತ). — ಕನವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To cause a dream to come out: to undergo a change from, or deviate from, sleep: to talk in one's sleep (ನಿದ್ರಾವಿಕಾರ Šmd. Dh.; My.; Tĕ. ಕಲವರಿಂಚು; Tu. ಕನಂ ಬರು).

ಕನಕ kanaka. Having the sound of ಕಣಕಣ No 2 (see s. ಕಣ 3). — ಕನಕತಮಟೆ. A kind of tambour (My.).

ಕನಕ kanaka. *Gold* (ಚಿನ್ನ Nn. 113). 2, *the thorn-apple, Datura metel and fastuosa* (ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ G.). 3, a N. 4, the tree Cynometra ramiflora Lin. (St. & Pl.).

ಕನಕಗಿರಿ kanaka-giri. The mountain Mêru. (Bp. 5, 58; 30, 27).

ಕನಕದಾಸ kanaka-dâsa. N. of a Vaishṇava devotee who composed many so-called dâsapadas, the haribhaktisâra, etc. (C.). ಕನಕನ ಕವಿತ್ವ ತಿಣಿಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಕನಕನಗ kanaka-naga. = ಕನಕಗಿರಿ. (Bp. 61, 42).

ಕನಕಲೋಚನ kanaka-lôčana. N. of a demon (Č. Bp. 47, 5).

ಕನಕವೃಷ kanaka-vṛisha. A golden bull (J. 34, 28).

ಕನಕವೃಷ್ಟಿ kanaka-vṛishṭi. A shower of gold (C.).

ಕನಕಾಕ್ಷ kanaka-aksha. = ಕನಕಲೋಚನ. (Č. Bp. 47, 3).

ಕನಕಾಚಲ kanaka-ačala. = ಕನಕಗಿರಿ. (Šśv. 1, 54).

ಕನಕಾದ್ರಿ kanaka-adri. = ಕನಕಗಿರಿ. (ಮೇರು, ಸುರಗಿರಿ. Mr. 30).

ಕನಕಾಧ್ಯಕ್ಷ kanaka-adhyaksha. *A superintendent of the gold, a treasurer.*

ಕನಕಾಬ್ಜನೀಯ kanaka-âbjanîya. That consists of a multitude of lotus flowers: N. of a vṛitta (Čh.).

ಕನಕಾಭಿಷೇಕ kanaka-abhishêka. Honouring a guru, or other venerable persons, by pouring gold coins on his feet or head (C.). ಕಾಟಿಬೈರವ ಬನ್ದರೆ ಕನಕಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಬೇಕೋ? (Prv.).

ಕನಕಾಮ್ಬಕ kanaka-ambaka. = ಕನಕಾಕ್ಷ. (Č. Bp. 47, 2).

ಕನಕಾರವಿನ್ದ kanaka-aravinda. A gold-coloured lotus (J. 24, 13).

ಕನಕಾಲುಕೆ kanaka-âlukĕ. *A golden vase.*

ಕನಕೆ kanakĕ. *One of the seven tongues of fire* (Mr. 46).

ಕನಗು kanagu. = ಕಗ್ಗ, etc. — ಕನಗಿನ ನಟ್ಟು. A very troublesome grass of a disagreeable smell, Ishaemum pilosum Wight. (Z.; My.). — ಕನಗಿನ ಹುಲ್ಲು. = ಕನಗಿನ ನಟ್ಟು. (Z.; My.).

ಕನಡಕ kanaḍaka. A pair of spectacles (My.; Tu. ಕನ್ನಡಕ).

ಕನಡಿ kanaḍi. = ಕನ್ನಡಿ. (C.). See Prv. s. ಕನಸು. — ಕನಡಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A small box made of mirror-glass (My.).

ಕನತ್ kanat. Shining; — desiring. (Bp. 35, 7; Šśv. 1, 54. 58. 69).

ಕನರ್ kanar. 1. (= ಕಸರ್). The taste of something unripe to exist, to be acrid, tart or bitter (ಅಪಕ್ವರಸ Šmd. Dh.).

ಕನರ್ kanar. 2. = ಕನರು No. 2. An unripe, acrid, tart or bitter taste (Rśv. 10, 29). ಕನರ್ಗಳ್ (Šmd. 52).

ಕನರು kanaru. (= ಕಗ್ಗ, etc., ಕಣ್ಟು 2, ಕಮರು 2, etc., ಕಸರು 1). A disagreeable smell, especially that of burning oil (My.). **2,** = ಕನರ್ 2. (My.; Tĕ.).

ಕನಲ್ kanal. 1. = ಕನಲು. To chafe (v. i.), to be angry (ಕ್ರೋಧ Šmd. Dh.; ಕಾಯ್ Šm. 101; Tĕ.; J. 5, 25. 31. 39; 8, 24; T.: to burn; T. ಕನಿ, to glow, etc., see ಕನಿ). P. p. ಕನಲ್ದು (Rśv. 8, 116). ಕನಲುತ (Bp. 39, 43; 44, 20).

ಕನಲ್ kanal. 2. Wrath, anger (ಕೋಪ Čt. II, 27; ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಕಾಯ್ಪು, ಕಿನಿಸು, ಕೋಪ, etc. Šm. 39; T.: fire; ಕನಿದಲ್, anger).

ಕನಲು kanalu. = ಕನಲ್ 1. P. p. ಕನಲಿ (Bp. 50, 52). ಕನಲು ಬಹುದೇ? (53, 35). ಕನಲುವ (19, 23).

ಕನಲ್ಕೆ kanalkĕ. = ಕನಲ್ 2. (ಕೋಪ Čt. II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಿನಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು Kk. 43; J. 6, 2).

ಕನಸ kanasa. = ಕನಸು. ಕಲ್ಪನೆಯೋ? ಕನಸವೋ? (B. 5, 41). ಕನಸವಾಗ ಬಹುದು (5, 42).

ಕನಸು kanasu. = ಕನ q. v., ಕನಸ. (C.). ಕನಸು ಕಾಣುವಿಕೆ, etc. (ದೇವನ Si. 437). ತಾನ್ ಇರುಳು ಕಣ್ಡಿರ್ದ ಕನಸನ್ ಅವರ್ಗೆ ಪೇಳುತ್ತೆ (Bp. 3, 22). ಆ ಕನಸಂ ಕಣ್ದು (18, 4. 6). ಕಾಣದ ಮುರುವ ಕನಸು ಕಣ್ಡರೆ (sees in his dream) ಏಟು ಬಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ. — ಕನಸಿನ ನೆಣ್ಟು ಕನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಣ್ಟು (Prvs.). ಅವನಿಗೆ ಕನಸು ಬಿತ್ತು, a dream fell on him: he dreamt (C.). See Grj. 4, 78; Bp. 36, 35; 53, 50; Bh. 2, 13, 16; J. 18, 41. — ಕನಸಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. One who neither sleeps nor dreams: a god (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ಕನಸುಗಾಣದ. -ಕಾಣದ. One who neither knows sleep nor sees dreams: a god. — ಕನಸುಗಾಣದರ ಪಿರಿಯಂ. The head of the deities: Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನು Šm. 8).

ಕನಾತು kanâtu. A tent wall (My.; Mhr., H.).

ಕನಿ kani. Glow: tender-heartedness; pity, kindness, familiarity (T., M. ಕನಿವು; T., M. ಕನಿ, to glow; to become tender-hearted or compassionate; see ಕನಲ್ 1; *cf.* ಕರ 4?). — ಕನಿಕರ. reit. or dupl. Pity, compassion (C.; B. 4, 89; Si. 72; Tĕ., T.). — ಕನಿಕರಿಸು. To have compassion on. ಅವನನ್ನು ಕನಿಕರಿಸು (My.).

ಕನಿಕಷ್ಟ kanikashṭa. In S. Mhr., as it would appear, a Tbh. of ಕನಿಷ್ಠ.

ಕನಿಷ್ಠ kanishṭha. *The smallest or least;* the last or worst; very small, inferior, base. 2, the youngest; *a younger brother.* ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ, at the least (My.).

ಕನಿಷ್ಠಕೆ kanishṭhakĕ. *The little finger.*

ಕನಿಷ್ಠೆ kanishṭhĕ. *The little finger.*

ಕನೀನಿ kanîni. *The little finger.* 2, the pupil of the eye.

ಕನೀನಿಕೆ kanînikĕ. *The little finger.* 2, *the pupil of the eye* (ಅಕ್ಷಿಮಧ್ಯತಾರೆ, ಆಲಿ Mr. 316).

ಕನೀಯಸ್ kanîyas. *Smaller, less; younger*; a younger brother.

ಕನೀಯಸಿ kanîyasi. A younger sister. (My.).

ಕನೀಯಾಂಸ kanîyâṁsa. = ಕನೀಯಸ್, of which it is a Tbh. (Šmd. 108).

ಕನ್ತ kanta. = ಕನ್ತು 2. A stipulated or fixed term of payment, an instalment (S. Mhr.; ವಾಯಿದೆ G.; H.).

ಕನ್ತಿ kanti. 1. = ಕನ್ದಿ, ಕನ್ದು 1. A cow that has calved (T. ಕಱ್ರಾ). See ಎಳಗನ್ತಿ, ಕಡೆಗನ್ತಿ, ವರ್ಷಗನ್ತಿ.

ಕನ್ತಿ kanti. 2. A composition of kêru oil and ashes, of a black colour, used to smear over lingas and Basava-idols (S. Mhr.).

ಕನ್ತಿ kanti. A female mendicant (ಭಿಕ್ಷುಕಿ Hlâ.; Abh. P. 16, after 39).

ಕನ್ತಿಸು kantisu. To extinguish, as a lamp (My.).

ಕನ್ತು kantu. To set, as the sun, etc. (My.; Tu. ಕನ್ತು, to sink, go down; to enter, to pierce; to set, as the sun;—depth; the state of being inclined or bent; see ಕಡಂಗು 3).

ಕನ್ತು kantu. 1. Happy. 2, Kâma (ಸುರಭಿ, ಕಾಮನು Nn. 30; ಮದನ Mr. 22). 3, the heart. 4, a granary.

ಕನ್ತು kantu. 2. = ಕನ್ತ. (My.; Tu.). See Prv. s. ತೊನ್ತು 2.

ಕನ್ತುಕ kantuka. = ಕನ್ದುಕ. A ball for playing with. (Si. 230; Grj. 3, after 91; 40, 65; Bh. 3, 13, 34; Rsv. 13, 78; J. 23, 25).

ಕನ್ತುಪಿತ kantu-pita. Vishṇu (ಕಾಲ Mr. 520).

ಕನ್ತುಮರ್ದನ kantu-mardana. Śiva (Bp. 49, 22).

ಕನ್ತುವೈರಿ kantu-vairi. Śiva (Bp. 43, 23).

ಕನ್ತುಹರ kantu-hara. Śiva (Bp. 17, 9; 52, 45).

ಕನ್ತೆ kantĕ. A bundle, as of grass, straw, etc. (My.; M. ಕಟ್ಟಿ = ಕಟ್ಟು, T. ಕಟ್ಟು; *cf.* ಕಟ್ಟು 3).

ಕನ್ತೆ kantĕ. Tbh. of ಕನ್ಥೆ (Śmd. 338; My.; see ತತ-). ಕನ್ತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಬೊನ್ತೆ (Prv.). 2, uselessness, vainness (of words, business, things, as ಕನ್ತೆಮಾತು, etc., My.). — ಕನ್ತೆ ಬಿಸಾಡು. To throw one's rags away: to die (My.).

ಕನ್ತೆಗ kantĕ-ga. (Śmd. 237). A man who wears a patched garment.

ಕನ್ಥೆ kanthĕ. = ಕನ್ತೆ. *A rag, a patched garment,* especially one worn by certain ascetics or mendicants (Bp. 27, 44); a thick cloth made of quilted rags used as a cover at night (ಕವುದಿ Mr. 207; ಬೊನ್ತೆ Si. 485). 2, *a wall.* See Prv. s. ಮನ್ಥನ. — ಕನ್ಥೆಯ ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಕನ್ದ kanda. A young child, male or female (C.; Tĕ. ಕನ್ನ; M. ಕಟ್ಟಿ, a boy; a calf; see ಕನ್ದು 2). It is often used as a term of endearment for grown-up children. See Bp. 2, 54; 37, 50; 47, 20. 24. 38; 58, 22; Bh. 1, 8, 61. 76; 2, 13, 8; J. 11, 2; 13, 55; 18, 20; 19, 24; 28, 59. — ಕನ್ದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See Prv. s. ತನ್ದೆ.

ಕನ್ದ kanda. *A bulbous or tuberous root* (ಸಾರಸದ ಗಡ್ಡೆ Mr. 420). 2, *an esculent root, the root of Amorphophallus campanulatus Bl.* 3, a lump, a swelling, a knot. 4, a kind of metre (Ch.; Mr. 366; Kâvy. V., 962). 5, = ಕಂ-ದ, a cloud. 6, the lower part of the neck (T.; Rsv. 5, 91?). — ಕನ್ದಗಡ್ಡೆ. = ಕನ್ದ No. 2. (ಅಶೋರ್ಘ್ನ, ಶೂರಣ Si. 161). 2, the purple-stalked Dragon, Dracontium polyphyllum Lin. (St. & Pl.).

ಕನ್ದಕ kandaka. A ditch, a trench (Mhr., H. ಖನ್ದಕ; C.; Tĕ.; B. 3, 72; Si. 91. 107. 262. 396).

ಕನ್ದಣಿಕೆ kandaṇikĕ. An empty sack (ಬಱುಗೋಣಿ Mr. 350; Tĕ. ಕನ್ದಾಡಿಕೆ = ಕನ್ಥೆ).

ಕನ್ದಮೂಲ kanda-mûla. A radish, and other esculent roots (Bp. 18, 19; 34, 7).

ಕನ್ದರ kandara. *A cave;* a glen, a valley.

ಕನ್ದರಾಲ kandara-âla. *The tree Hibiscus populneoides* Roxb. (Thespesia populnea Corr., the Portia tree). 2, = ಅಕ್ಷೋಡ No. 1, *a certain tree,* described as *a Pîlu* growing on the hills. See ಅಕ್ಷೋಟ.

ಕನ್ದರಿ kandari. *A cave.*

ಕನ್ದರೆ kandarĕ. *A cave.*

ಕನ್ದರೊಳ kandarŏḷa. = ಕನ್ದರಾಲ No. 1. (St. & Pl.).

ಕನ್ದರ್ಪ kandarpa. *Kâma, Cupid.*

ಕನ್ದರ್ಪಜನಕ kandarpa-janaka. Vishṇu. (Č. Bp. 47, 17).

ಕನ್ದರ್ಪಜಾತ kandarpa-jâta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕನ್ದರ್ಪರಿಪು kandarpa-ripu. Śiva.

ಕನ್ದರ್ಪರಿಪುಗಣ kandarparipu-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಕನ್ದರ್ಪಾರಿ kandarpa-ari. Śiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕನ್ದಲ್ kandal. ಕನ್ದಲು. = ಕನ್ದಿಲ. A small earthen water-vessel (My.; T. ಕನ್ನಲ್; Tu. ಕನ್ದೆಲ್).

ಕನ್ದಲ kandala. The skull. 2, the cheek; the cheek and temple (*cf.* ಕದಪು). See Abh. P. 13, after 133. 3, a new shoot or sprig. 4, gold. 5, war, battle (*cf.* ಕದನ).

ಕನ್ದಲಿ kandali. *A species of deer* (= ಕದಲಿ). 2, the plantain tree (= ಕದಲಿ). 3, a flag, a banner (= ಕದಲಿ).

ಕನ್ದವಾಹನ kanda-vâhana. Whose vehicle is a cloud: Indra; N. (Bp. 18, 12).

ಕನ್ದಾಚಾರ kandâčâra. Military; the native militia; police (My.; Br., H.).

ಕನ್ದಾಯ (kanda-âya). Tribute; tax, house-tax, land-tax, ground-rent (My.; Tĕ., T., M., Tu.; T. also ಕಪ್ಪ, tribute). 2, the space of four months (in astrology, My.; Tĕ.).

ಕನ್ದಿ kandi. = ಕನ್ತಿ 1, q. v. See ಎಳಗನ್ದಿ, ಎಳೆಗನ್ದಿ, ಕಡುಗನ್ದಿ, ಕಡೆಗನ್ದಿ, ಮುಕ್ಕನ್ದಿ, ವರ್ಷಗನ್ದಿ.

ಕನ್ದಿ kandi. Root-coloured; whitey-brown, dust-coloured (Mhr.; B. 4, 40; My.).

ಕನ್ದಿಕೆ kandikĕ. Fading, faded condition, etc. (My.).

ಕನ್ದಿಲ್ kandil. ಕನ್ದೀಲ್. A lantern, a globe of glass (C.; Mhr., H. ಕನ್ದೀಲ, ಖನ್ದೀಲ).

ಕನ್ದಿಸು kandisu. To cause to lose one's lustre, etc. (J. 18, 42).

ಕನ್ದು kandu. 1. = ಕನ್ತಿ 1, etc. See ಕಡೆಕನ್ದು.

ಕನ್ದು kandu. 2. A calf (ಕಱು, ವತ್ಸ Śm. 33; ವತ್ಸ 98; ಗೋವತ್ಸ Kk. 62; My.; T. ಕನ್ರು; M. ಕಟ್ಟಿ, ಕನ್ನು; Tĕ. ಕನ್ದು, an infant, *cf.* ಕನ್ದ). 2, young plantain trees around the mother-plant (My.; M.).

ಕನ್ದು kandu. 3. The foetus of beasts (C.; T., M. ಕರು; Tĕ. ಕರುವು, ಕಡುಪು; *cf.* ಕರಣೆ, ಕಾಯ್ 3). ಕನ್ದ ಹಾಕು, (cattle)

to miscarry (C., = ಕನ್ದಿಕ್ಕು). ಕನ್ದಿಕ್ಕಿದ ಆವು (ಅವತೋಕೆ, ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭ Hlâ.). ಕನ್ದ ಹಾಕಿದ ಆಕಳು (ವೇಹತ್ Nr.). ಕನ್ದಿಕ್ಕಿದಾಕಳು (ಅವತೋಕೆ Mr. 180). ಕನ್ನು ಹಾಕಿದ ಹಸುವು (ಅವತೋಕೆ Si. 321). (*Cf.* Sk. ಕಲನ, ಕಲಲ, ಕಲೆ? K. ಕಳಿ 2?).

ಕನ್ದು kandu. 4. The top-stone in grinding (ಪೇಷಣಾಗ್ರತಿಲೆ Šmd. Dh.; ಪೇಷಣಂಗೆಯ್ವ ತಿಲೆ Šm. 98; Grj. 2, 89).

ಕನ್ದು kandu. 5. To be burnt or scorched by the sun (said of the face) or by fire, to turn black as the body, etc. by exposure to the sun, to be charred (Tĕ.; T. ಕನ್ಬು, ಕಾನ್ದು, ಕರುಗು; R.; *cf.* ಕಮರು 1, ಕವುರು, ಕಬ್ಬು). **2,** to lose one's lustre, colour, or freshness; to wan; to fade; to wither; to wane; etc. (ಗತಕಾನ್ತಿ Šmd. Dh.; ಮುಸುಳಿದ ಕಾನ್ತಿ Šm. 98; My.; Tu., Tĕ.). ರೋಗದಿನ್ದ ಕನ್ದಿದವನು (ನ್ಯುಬ್ಜ Si. 203). ಕಳೆ ಕನ್ದಿ ಕಾನ್ತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಇರುವದು (ನಿಷ್ಪ್ರಭ, ವಿರತ 381). ಕನ್ದಿ ಬಡಿಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ರೋಗಾದಿಗಳು (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಉಪತಪ್ತ 392). See Bp. 4, 28; 14, 7; 20, 17; 22, 8; 23, 28; 37, 39; 39, 64; 45, 52; 58, 24; Bh. 2, 13, 42; Rŝv. 13, after 104; Č. Bp. 47, 44; 50, 27; J. 7, 58; 13, 55; 17, 43; 31, 6; B. 5, 209.

ಕನ್ದು kandu. 6. Discoloration by scorching, dark hue, bl[illegible]ness; want of lustre; a stain (ಕಟಿ Šm. 98; ಕಟಿ, ಕಳಂಕು Kk. 45; Tĕ.). **2,** lowness of spirits, grief, sorrow. ಎನ್ನ ಮನಸಿನ ಕನ್ದು ಆಟಿವುದೆನ್ದೋ? (Bp. 45, 35). ಮನದಲಿ ಕನ್ದು ಕುನ್ದದು (Bh. 1, 8, 20). — ಕನ್ದು ಕಸರು. Dejection and ill-humours (Râm. 4, 3, 6). — ಕನ್ದು ಕುನ್ದು. Stains and deficiencies (J. 13, 49; Šŝv. 2, 100). ಮನಸಿನ ಕನ್ದು ಕುನ್ದನು ಹಿಡಿಯಬಾರು! (Bh. 1, 8, 8). — ಕನ್ದುಗೊರಲ. -ಕೊರಲ. Who has a black throat: Šiva (Šm. 2; Kk. 4). — ಕನ್ದುಬೆಳ್ಳಿ. Blackish, impure silver (C.; Tĕ.).

ಕನ್ದು kandu. *An iron plate or pan for baking cakes, etc.* (ಸ್ವೇದನಿಕೆ, ಕಾವಲಿ Mr. 211).

ಕನ್ದುಕ kanduka. = ಕನ್ತುಕ. *A ball for playing with.*

ಕನ್ದುಗ kanduga. Tbh. of ಕನ್ದುಕ in ಕರಗನ್ದುಗ.

ಕನ್ದುಗಾಱ kandu-gâṟa. A man whose eyes are dim (ಮೋಡಾಮೋಡಿ Bhn. 40, o. r. ಮುನ್ದುಗಾಣ).

ಕನ್ದೂರಿ kandûri. A certain Mussulman feast-day (S. Mhr.; T. ಕನ್ದಿರಿ).

ಕನ್ದೆ kandĕ. = ಕನ್ನೆ. A species of plant (ವಿಷಹಾರಿ, ಮಡುವಾಗಲ್ Mr. 149, o. r., in two MSS., ಕನ್ನೆ).

ಕನ್ದೋಟಿ kandôṭi. A receptacle for money, either bag, box or safe (My.; Br. as ಖನ್ದೋಟಿ; H.).

ಕನ್ದ್ಲು kandlu. = ಕನ್ದಲ್. (My.).

ಕನ್ಧ kam-dha. A cloud (Sk.). 2, the neck (Bh. 1, 7, 32).

ಕನ್ಧರ kam-dhara. kam-dhara. (Šmd. 102). Head-bearer: *the neck* (ಕೊರಳು Nn. 51). 2, water-bearer: a cloud.

ಕನ್ಧರೆ kandharĕ. (Šmd. 102). *The neck.*

ಕನ್ನ kanna. 1. A hole made by burglars in a house-wall (ಸುರುಂಗೆ, ಸನ್ಧಿ Hlâ.; ಸನ್ಧಿ, ಸುರಂಗ Mr. 226; ಸುರಂಗೆ Si. 484; C.; Tĕ., T., M., Tu.; *cf.* ಕಪ್ಪು 1 & 2); a chink (My.). ಕನ್ನದ ಬಾಗಿಲು (ಸುರುಂಗೆ Nr.). ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರು... ಒಬ್ಬ ಸಾವುಕಾರನ ಮನೆಯ ಕನ್ನ ಕೊಱೆದನು (B. 3, 41). ಕನ್ನವಿಡುವ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಮನ್ನಿಸಿ ತನ್ದನನ್ತೆ (Prv.). See Bp. 31, 7. 8. 9. 20; ಅಗುಬೆಗನ್ನ, ಗೋಡೆಗನ್ನ, ನೆಲಗನ್ನ, ಹೊಸತಿಲುಗನ್ನ; Prv. s. ಕಾಟ 2. — ಕನ್ನಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. A certain iron instrument of burglars for making holes (C.). — ಕನ್ನಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. Another instrument of burglars (ಭಿತ್ತಿಜರ್ಜರ Mr. 226, o. r. ಭಿತ್ತಿಭಿನ್ನ; C.). ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ ಕನ್ನಗತ್ತಿಯಿನ್ದ ಇವರನ್ನು ಇಱಿದು (B. 3, 101). — ಕನ್ನಗಳ. -ಕಳ. A house-breaker (ನಿತಿಚರ Mr. 226). — ಕನ್ನಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ಕನ್ನಗಳ. (C.; ಪುರನ್ದರ Čb.). — ಕನ್ನದಗಱು. -ಅಗಱು. A pin for making holes in a wall (Bp. 31, 29). — ಕನ್ನದ ಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 31, 7). — ಕನ್ನದ ಬೊಮ್ಮಿದೇವ. N. (Bp. 31 sum.; 31, 1; 61, 9). — ಕನ್ನದ ಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2). — ಕನ್ನಮ್ಬಾಡಿ. -ಂ-ಪಾಡಿ. N. of a village in Mysore. ಕನ್ನಮ್ಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಬಳೀ ಕಿತ್ತು ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಲಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲುಮುಱೀ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಕನ್ನಾಕಳವು. Burglary (My.). — ಕನ್ನಾಚೋರಿ. = ಕನ್ನಾಕಳವು. (My.).

ಕನ್ನ kanna. 2. = ಕೆನ್ನೆ. (My.).

ಕನ್ನ kanna. Tbh. of ಕರ್ಣ (Šmd. 350).

ಕನ್ನಗಾಱ kanna-gâṟa. A burglar (My.).

ಕನ್ನಡ kannaḍa. See s. ಕನ್ 2.

ಕನ್ನಡಿ kannaḍi. = ಕನಡಿ. A looking-glass, a mirror (ಆದರ್ಶ, ದರ್ಪಣ, ಮುಕುರ Hlâ., Nr.; Si. 231; ಆದರ್ಶನ, ದರ್ಪಣ, etc. Mr. 205; ಮುಕುರ Nn. 102; ಕೆಯ್ಪಿಡಿ Čt. I, 98; Kk. 62; ಕೆಯ್ಪಿಡಿ, ಚಲ್ಲಿ Šm. 64; C.; Tu.; T., M. ಕಣ್ಣಾಡಿ); a pane of glass (C.; B. 5, 296); a lense of spectacles (C.; and in a plural sense): a pair of spectacles (My.; Tu.; T. also ಕಂಜ, ಕಂಜನ, mirror; *cf.* Sk. ಕರ್ಕರ). ತನ್ನ ನೋಡಲಿ! ಎನ್ದು, ಕನ್ನಡಿಯು ಕರೆವುದೇ? ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವುದಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮನು ಕನ್ನಡಿಯನ್ತೆ (Sp.). ಕುರುಡನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See Šmd. 109. 113. 155; Abh. P. 11, 20; Bp. 1, 33; 36, 26. 45; 42, 35; 51, 32. 83; 60, 40; Bh. 1, 8, 83; Rŝv. 6, after 11; 13, 63; J. 3, 17; 17, 24. 37; Č. Bp. 5, 2. 51; Abhâ. 1, 4; Bhâgavata 1, 1, 10; Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7; ನಡೆಗನ್ನಡಿ, ಬೂತ-, ಮೂಗು-, ರನ್ನ-, ರಾಹುಗನ್ನಡಿ. — ಕನ್ನಡಿಗೋಡೆ. A wall covered with mirrors (ಕನ್ನವಡ Čt. II, 63; Šs.). — ಕನ್ನಡಿಬಳೆ. A bracelet of lac in which small bits of a mirror are set (C.). — ಕನ್ನಡಿಎಡಿ. -ಹಿಡಿ. To seize or take a mirror (J. 17, 46). — ಕನ್ನಡಿಹರಳು. A piece of a mirror, *e. g.* that used by barbers (S. Mhr.). 2, a lense of spectacles (My.). — ಕನ್ನಡಿಹಾವು. (My.). The snake Daboia russellii (?; *cf.* ಉರುಮಣ್ಡಲಹಾವು).

ಕನ್ನಡಿಗ kannaḍiga. A man of the Kannaḍa country (My.). It is considered to be a Tbh. of ಕರ್ಣಾಟಕ (Mr. 382).

ಕನ್ನಡಿಗಿತಿ kannaḍiga-iti. (Šmd. 244). A Kannaḍa woman.

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 1. To mirror: to appear (Abh. P. 9, 191); — to cause to appear (11, 87).

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 2. To translate into Kannaḍa (Bp. 1, 16; My.).

ಕನ್ನವಡ kanna-paḍa or -maḍa. A wall covered with mirrors (ಕನ್ನಡಿಗೋಡೆ Čt. II, 63; Šs.; Abh. P. 9, after 187).

ಕನ್ನವುಜೆ kannavujĕ. = ಕನ್ನೋಜ. Tbh. of ಕನ್ಯಕುಬ್ಜ (Hlâ.).

ಕನ್ನವುರ kannavura. Tbh. of ಕರ್ಣಪೂರ (Šmd. 380; Čt. II, 15; Kk. 27; Šm. 27. 72). ಅಯ್ದೆ ತೊಳವ ಕನ್ನವುರಂ (Šmd. 75).

ಕನ್ನಿಕೆ kannikĕ. Tbh. of ಕನ್ಯಕೆ (Šmd. 351. 359; ಕೂಸು Ss.; My.). See Šmd. 109; ಕಿರುಗನ್ನಿಕೆ. — ಕನ್ನಿಕೆಗಣ್ಡ. = ಕನ್ಯಾಪತಿ. (Dhw.).

ಕನ್ನೆ kannĕ. See ಮೂಲೆಗನ್ನೆ, ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ.

ಕನ್ನೆ kannĕ. Tbh. of ಕನ್ಯೆ (C.). ಇನಿತು ಅತಿಶಯನ್ ತಾಳ್ದುದು ಈ ಕನ್ನೆಯನ್ದಂ (Šmd. 128). See Bp. 12, 6. 2, o. r. of ಕನ್ದೆ, q. v. — ಕನ್ನೆಗಿಡ. A young tree that has not yet borne any flowers and fruits (C.). — ಕನ್ನೆಮಾಡ. An upstair room for maidens (Abh. P. 4, after 81). — ಕನ್ನೆವೆಣ್. -ವೆಣ್. A girl, a virgin (J. 29, 30).

ಕನ್ನೆತನ kannĕtana. Maidenhood, virginity (My.).

ಕನ್ನೋಜ kannôja. = ಕನ್ನವುಜೆ, etc. (Bp. 6, 19).

ಕನ್ಯಕಾಜಾತ kanyakâ-jâta. *Born of a young and unmarried woman.*

ಕನ್ಯಕುಬ್ಜೆ kanya-kubjĕ. = ಕನ್ನವುಜೆ, etc., ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜೆ. *N. of an ancient city in the North of India,* Kanoj.

ಕನ್ಯಕೆ kanyakĕ. ಕನ್ಯಕಾ. = ಕನ್ನಿಕೆ. *A girl, a maiden; a young virgin.*

ಕನ್ಯಸೆ kanyasĕ. *The little finger.*

ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜೆ kanyâ-kubjĕ. = ಕನ್ಯಕುಬ್ಜೆ. (My.).

ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ kanyâ-kumâri. The youthful goddess: Durgâ. 2, N. of a river, where Pârvatî is said to have done penance (S. Mhr.). 3, cape Comorin (My.; T.).

ಕನ್ಯಾದಾನ kanyâ-dâna. Giving a girl in marriage (without taking any fees, C.). 2, kanyâ-âdâna, receiving a girl in marriage.

ಕನ್ಯಾಪತಿ kanyâ-pati. A daughter's husband. See ಕನ್ನಿಕೆಗಣ್ಡ.

ಕನ್ಯಾಪರಿಣತೆ kanyâ-pariṇatĕ. A very proficient maiden (Abh. P. 4, 82).

ಕನ್ಯಾಪುತ್ರ kanyâ-putra. *The offspring of an unmarried girl.*

ಕನ್ಯಾರ್ಥಿ kanyâ-arthi. A man who asks for a maiden in marriage (J. 9, 6. 7; My.)

ಕನ್ಯಾವರಣ kanyâ-varaṇa. Choice of a bride (Râm. 1, 16, 46; J. 31, 15).

ಕನ್ಯಾವ್ರತ kanyâ-vrata. A vow of virginity (S. Mhr.).

ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕ kanyâ-šulka. The purchase-money of a maiden (J. 27, 29; My.).

ಕನ್ಯೆ kanyĕ. ಕನ್ಯಾ. = ಕನ್ನೆ. *A girl, a maiden, a virgin; a daughter* (ಕೊಡಗೂಸು, ಕುಮಾರಿ Hlâ.; Mr. 302). 2, Durgâ. 3, the sign of the zodiac Virgo.

ಕಪ kapa. = ಕಬ, ಗಪ, etc. Imitation of the sound emitted in eager gulping. — ಕಪಕಪ. rep. with the sound ಕಪಕಪ: quickly or greedily (C.). — ಕಪಕಪನೆ. rep. = ಕಪಕಪ. (C.). ಎನ್ಥಾ ಮಾಂಸವಿದ್ದರೂ ತೋಳಗಳು ಅದನ್ನು ಕಪ ಕಪನೆ ತಿನ್ದು ಬಿಡುತ್ತವೆ (B. 5, 253).

ಕಪ kapa. Tbh. of ಕಫ (Šmd. 338).

ಕಪಟ kapaṭa. = ಕುಟಿಲ; ಕವಡ. *Fraud, deceit, dissimulation, hypocrisy, falsity, disguise* (ಕೈದ್ದುವ, ಕೈತ್ತು, ಜತ್ತುಕ Šm. 5; Kk. 66; ಕೈತ್ತುವ Čt. I, 39; ಗಾಹು Bhn. 23). — ಕಪಟಮಾತು. A dissembling word or speech (ಎಪ್ಪಲಮ್ಮು Čb.; My.).

ಕಪಟಕೃತ್ಯ kapaṭa-kṛitya. A deceitful act (ವೈಸಿಕ Bhn. 9).

ಕಪಟಗಾಱ kapaṭa-gâṟa. A deceitful man, a hypocrite (My.). Feminine: ಕಪಟಗಾತಿ (My.).

ಕಪಟತನ kapaṭatana. Deceitfulness (ತನ್ತ Čb.; My.). See ನಿಷ್ಕಪಟತನ.

ಕಪಟತ್ವ kapaṭatva. = ಕಪಟತನ. (Dp. 31, 5; My.).

ಕಪಟವೇಷ kapaṭa-vêsha. Assuming a false dress or appearance; disguise. (C.).

ಕಪಟಶಬರ kapaṭa-šabara. Šiva (Ššv. 4, 39).

ಕಪಟಸ್ಥ kapaṭa-stha. = ಕಪಟಗಾಱ. (C.). Feminine: ಕಪಟಸ್ಥೆ (C.).

ಕಪಟಹೃದಯ kapaṭa-hṛidaya. A man who has a deceitful, dishonest mind (ಕಱುಬ Bhn. 61; My.).

ಕಪಟಾತ್ಮ kapaṭa-âtma. Deceitfulness (Bp. 41, 9, neuter). 2, a deceitful man (S. Mhr.).

ಕಪಟಿ kapaṭi. = ಕವಡಿ 2. A fraudulent, deceitful, dishonest, hypocritical person (C.). See Bp. 38, 69; 40, 54. 63; 51, 40; B. 5, 39; Prv. s. ನೀ.

ಕಪಟಿಕ kapaṭika. = ಕವಡಿಕೆ 2. Acting deceitfully, dishonest; — fraud.

ಕಪಟೆ kapaṭĕ. = ಕಪ್ಪಟೆ, etc. See ಕಣ್ಣು-.

ಕಪಡ kapaḍa. An article of apparel, cloth (C.; H.).

ಕಪಣಿ kapaṇi. A sort of cloak dyed with kâvi and worn by liṅgâyita priests or ascetics (S. Mhr.; Mhr. ಕಫಣೀ); a similar one of whatsoever colour, for children (S. Mhr.).

ಕಪರಿ kapari. = ಕಪ್ಪರಿ No. 2. Tbh. of ಕರ್ಪರ. A beggar's bowl (My.).

ಕಪರ್ದ kaparda. = ಕವಡಿ 1, ಕವಡೆ. *A small shell or cowrie used as a coin or as a die in gambling, Cypraea moneta* (ವರಾಟ, ಕವಡೆ Mr. 412). 2, *braided and knotted hair, especially that of Šiva.*

ಕಪರ್ದಕ kapardaka. = ಕಪರ್ದ No. 1. See ಕವಡಿಕೆ 1.

ಕಪರ್ದಿ kapardi. Having braided and knotted hair; *Šiva.* 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಕಪಲಿ kapali. ಕಪಲೆ. = ಕಪಿಲೆ 1, ಕವಿಲೆ 2, ಕವುಲೆ. An apparatus for raising water, consisting of pulley, rope and leathern bucket, worked by oxen on an inclined plane (S. Mhr.; My. ಕಪಲೆ; Tĕ. ಕಪಿಲೆ; T. ಕವಲೈ; Tĕ., T., M. ಕಪ್ಪಿ, a pulley = Arabic qabb; Tu. ಕಪಿ). ಕಪಲಿ (ಕಪಲೆ) ಹೊಡೆ, to draw water by means of the kapali (C.; M. ಕಪ್ಪಿ ಬಲಿಕ್ಕೆ). — ಕಪಲಿ (ಕಪಲೆ) ಬಾವಿ. A well fitted with the kapali (C.).

ಕಪಾಟ kapâṭa. = ಕವಾಟ. *The leaf or panel of a door; a door.* 2. an almira (My.).

ಕಪಾಯಿ kapâyi. = ಕಬಾಯಿ, ಕವಾಯಿ. A gown reaching to the ancles (Br., H.); — a dress for idols (My.).

ಕಪಾಲ kapâla. 1. *The fragment of a vessel, a potsherd.* 2, *the skull, the cranium* (Bp. 57, 22). 3, either half of a water-jar. 4, a cup, a jar, a pot, a cover, a lid; a beggar's bowl.

ಕಪಾಲ kapâla. 2. Tbh. of ಕಪೋಲ. (C.).

ಕಪಾಲಧರ kapâla-dhara. = ಕಪಾಲಭೃತ್. Šiva (Mr. 12).

ಕಪಾಲಭೃತ್ kapâla-bhṛit. Who wears skulls: *Šiva.*

ಕಪಾಲಹಸ್ತ kapâla-hasta. Having a skull in his hand (in which he collects alms): Šiva (My.).

ಕಪಾಲಿ kapâli. 1. Having skulls, etc. 2, *Śiva*. — ಕಪಾಲಿ ಪಿಟ್ಟವ್ವೆ. N. (Bp. 52, 10).

ಕಪಾಲಿ kapâli. 2. Tbh. of ನಕಾಲಿ (S. Mhr.).

ಕಪಾಲಿಕೆ kapâlikĕ. = ಕಪಾಲ, ಕವಳಿಗೆ 1. (Sk.).

ಕಪಾಲಿನಿ kapâlini. A woman of low caste, daughter of a mother of the brahmanical caste and a fisherman father. (J. 5, 58); — a śakti of Śiva (Śśv. 3, 12).

ಕಪಿ kapi. *A monkey*. ಕಪೀ ಕುಣಿಸಿ, ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕಪಿತುಬಿಚಿ. N. of a plant. See Si. s. ಅಜಹೆ and ತುಬಿಚಿ.

ಕಪಿಕಚ್ಚು kapi-kaččhu. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಕಪಿಕೇತು kapi-kêtu. Having a monkey on his banner: Sugrîva (Abh. P. 10, 3).

ಕಪಿಚ kapiča. = ಕಪಿತ. Incense, storax or coarse benzoin (ಅಗಲು Mr. 335; Sk. ಕಪಿಜ, ಕಪಿತ).

ಕಪಿಂಜಲ kapiñjala. = ಕವಿಂಜಳ, etc. *A bird, the francoline partridge* (ಲಾವುಗೆ Mr. 177).

ಕಪಿತ್ಥ kapittha. *The elephant or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr. (ಬೆಳವಲ್ Mr. 115; ಬೆಳವಲಗಿಡ G.).

ಕಪಿಧ್ವಜ kapi-dhvaja. A banner on which is the figure of a monkey (J. 12, 16). 2, having a monkey as his symbol, his ensign or arms: Arjuna (Sk.; My.).

ಕಪಿಧ್ವಜಕುಲ kapidhvaja-kula. The race that has a banner as its ensign on which is the figure of a monkey (Abh. P. 10, after 2).

ಕಪಿಧ್ವಜಕುಲಧ್ವಜ kapidhvajakula-dhvaja. Sugrîva (Abh. P. 10, after 2).

ಕಪಿನಿ kapini. = ಕಪಿಲೆ. The name of a river near Mysore (My.). 2, N. (My.).

ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ kapi-mushṭi. A monkey-fist: firm grasp (avarice, obstinacy). ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಗಾಱ kapimushṭi-gâṟa. An avaricious, or obstinate, fellow (My.).

ಕಪಿಲ kapila. = ಕವಿಲ್, ಕವಿಲ, ಕವಿಲು. Monkey-coloured: *brown, tawny*. 2, N. of a ṛishi, the founder of the sâṅkhya philosophy (Mr. 77. 258).

ಕಪಿಲವರ್ಣ kapila-varṇa. A brown or tawny colour (ಕವಿಲ್ವರ್ಣ Čt. II, 74).

ಕಪಿಲೆ kapilĕ. 1. = ಕವಲಿ, etc. (My.; Si. 90. 103).

ಕಪಿಲೆ kapilĕ. 2. = ಕವಲೆ, ಕವಿಲೆ 1. A brown cow; a fabulous cow of the Purâṇas. (Śmd. 150, o. r. ಕವಿಲೆ). 2, *a tree, a kind of Dalbergia sissoo, or the Dalbergia sissoo itself*. 3, *a sort of perfume* (ರೇಣುಕಬೀಜ G.). 4, *the female elephant of the south-east*. 5, N. of a river (Sk.; My. = ಕಪಿನಿ). — ಕಪಿಲೆಬಸವ. A brown bull stamped with a liṅga and left to roam about at liberty, etc. (My.).

ಕಪಿಲೇಶ kapila-îśa. N. (Bp. 58, 11).

ಕಪಿಲೇಶ್ವರ kapila-îśvara. N. (Bp. 10, 5).

ಕಪಿವಲ್ಲಿ kapi-valli. *A climbing plant, Scindapsus officinalis* Sweet. (ದೊಡ್ಡ ಹಿಪ್ಪಲಿ G.).

ಕಪಿವೃಷಭ kapi-vṛishabha. Vâli (Râm. 4, 5, 10), or Sugrîva, or Hanumant.

ಕಪಿಶ kapiśa. Monkey-coloured: *brown, reddish-brown, dark-brown* (ಶ್ಯಾವ, ಹಸರುಗೆಮ್ಪು Mr. 443). 2, incense, storax or coarse benzoin (see ಕಪಿಚ).

ಕಪಿಶೀರ್ಷ kapi-śîrsha. A monkey's head (ಕಪಿಮಸ್ತಕ, ಮರ್ಕಟದ ತಿರ Nn. 149). 2, *the upper part or coping of a wall; a merlon of a fort* (ಕೋಟೆಯಗ್ರ, ಕೋಟೆಯ ತೆನೆ 149; ಕೋಟೆಯಗ್ರ Mr. 466).

ಕಪೀತನ kapîtana. *The hog-plum, Spondias mangifera* (ಅಮ್ಬಾಡಿಯ ಗಿಡ G.). 2, *the plant Thespesia populnea* Corr. (Hibiscus populneoides Rox.). 3, *the Acacia sirisa*.

ಕಪೀನ್ದ್ರ kapi-indra. = ಕಪಿವೃಷಭ. The chief of the monkeys, etc. (Râm. 4, 8, 5).

ಕಪೂಯ ka-pûya. Smelling badly; disgusting, disagreeable. (G.).

ಕಪೋತ kapôta. *A dove, a pigeon* (see ಹೊಱಸು). 2, pigeon-holes, a dove-cot (ಬಿಟಂಕ, ಹೆಟ್ಟಗೆ Mr. 200; see Bp. 18, 38).

ಕಪೋತಪಾಲಿ kapôta-pâli. *A dove-cot*.

ಕಪೋತಪಾಲಿಕೆ kapôta-pâlikĕ. *A dove-cot*.

ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ kapôta-aṅghri. *A kind of perfume*.

ಕಪೋತಾಂಜನ kapôta-añjana. *Antimony*.

ಕಪೋಲ kapôla. = ಕಪಾಲ 2. *A cheek*.

ಕಪ್ಪ kappa. 1. = ಕಪ್ಪ 7. Tribute (ಕೊಟ್ಟಜ Śmd. II; ಒಟ್ಟಜ Śm. 38; ಕೊಮ್ಬು ಒಡವೆ Mr. 267; ಕೊಟ್ಟಜ Kk. 84, o. r. ಒಟ್ಟಜ; ದಣ್ಡ Si. 416; C.; Tĕ., T., M., Tu.; see T. s. ಕನ್ದಾಯ and *cf*. Sk. ಕರ). See Si. 266; Bp. 23, 21; 27, 29; Bh. 2, 4, 7; Rśv. 5, after 19 & after 22; 5, 127; 6, 35; J. 17, 10; 25, 12; 29, 22; B. 4, 116. — ಕಪ್ಪಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take tribute (Abh. P. 10, after 156). — ಕಪ್ಪಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. dupl. (ಕಾಣಿಕೆ, ಪಗದಿ, ಪಸಾಯ, ವಲಿತ G.; My.).

ಕಪ್ಪ kappa. 2. = ಕಪ್ಪ 2. (My.).

ಕಪ್ಪ kappa. 3. = ಕಪ್ಪನೆ 1. — ಕಪ್ಪಕಪ್ಪನೆ. rep. Extreme blackness (J. 28, 41).

ಕಪ್ಪ kappa. 4. A ring of gold or silver-wire for the wrist or foot, worn as an ornament or as the sign of a vow (My.).

ಕಪ್ಪಗೆ kappu5-agĕ 4. = ಕಪ್ಪನೆ 1. (My.).

ಕಪ್ಪಟ kappaṭa. = ಕಪ್ಪಡ. See ಮೇಣಗಪ್ಪಟ.

ಕಪ್ಪಟೆ kappaṭĕ. = ಕಪಟೆ, ಕಪ್ಪಡಿ, ಕಪ್ಪಡೆ, ಕಬಟ, ಕಬ್ಬಟೆ. See ಕಣುಕಪ್ಪಟೆ, etc. (*Cf*. ಗಬ್ಬಿಲಾಯಿ).

ಕಪ್ಪಡ kappaḍa. = ಕಪ್ಪಟ. Tbh. of ಕರ್ಪಟ. (ಅಂಜೆ Śs.; Tĕ., T.: cloth). ಒಪ್ಪಿರ್ದಿಗೂಱಿಂ ಸಿತಗನ ಕಪ್ಪಡಮುಂ (Śmd. 79). ಕಾಗಿನ ಕಪ್ಪಡವನ್ ಉಟ್ಟು (Bp. 29, 3). ಧೌತಕಪ್ಪಡ (43, 27). See Abh. P. 6, after 35; Bp. 47, 25; ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ, ನೀಲಿಗಪ್ಪಡ.

ಕಪ್ಪಡಿ kappaḍi. = ಕಪ್ಪಟೆ, etc. See ಕಣ-.

ಕಪ್ಪಡಿ kappaḍi. (Śmd. 48). Tbh. of ಕರ್ಪಟಿ. (See ಅಪ್ಪಡ್ಡ). — ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮ. N. of the confluence of the rivers Kṛishṇa and Malâpahari, and of a village there (S. Mhr.). — ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. N. (Bp. 3, 28; 4, 48). — ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. N. (Bp. 4, 56).

ಕಪ್ಪಡಿಗ kappaḍiga. Tbh. of ಕಾರ್ಪಟಿಕ. ಕಪ್ಪಡಿಗರ ದೇವತಾರ್ಚನೆ (ಚರ್ಪರಿ Nr.).

ಕಪ್ಪಡೆ kappaḍĕ. = ಕಪ್ಪಟೆ etc. See ಕಣ್ಣಪ್ಪಡೆ.

ಕಪ್ಪನೆ kappu5-anĕ. 1. = ಕಪ್ಪಗೆ, ಕಪ್ಪಾನೆ. Black, blackly; black colour, blackness. ಕಪ್ಪನೇ ವಸ್ತು (ಬಹುಲ Si. 456). ಉದ್ದವಾದ ಕಪ್ಪನೇ ಬಹಳ ಜುಟ್ಟುಳ್ಳವನು (ಕೇಶವ, etc. 197).

ಕಪ್ಪನೆ kappanĕ. 2. = ಕಬಕ್ಕನೆ, etc. (C.).

ಕಪ್ಪರ kappara. 1. Tbh. of ಕರ್ಪೂರ (S. Mhr.; ಸಾರಂಗ, ಮ Čb.).

ಕಪ್ಪರ kappara. 2.=ಕಪ್ಪರೆ, ಕೊಪ್ಪರ. Tbh. of ಕರ್ಪರ (or ಖರ್ಪರ). (Tĕ. ಕಪ್ಪೆರೆ, T. ಕಪ್ಪರೈ).— ಕಪ್ಪರಕಾಯಕ. = ಗುಣ್ಡುಗಪ್ಪರಕಾಯಕ, q. v. (S. Mhr.).

ಕಪ್ಪರಿ kappari. Tbh. of ಕರ್ಪರಿ (or ಖರ್ಪರಿ). 2, = ಕವರಿ, q. v. (My.).— ಕಪ್ಪರಿತುತ್ಥ. (ಖರ್ಪರಿ, ದಾರ್ವಿಕೆ, ತುತ್ಥ, ಕ್ಷ್ವಾಥೋದ್ಭವ Nr.).

ಕಪ್ಪರೆ kapparĕ. = ಕಪ್ಪರ. A large potsherd (My.).

ಕಪ್ಪಲ್ kappal. ಕಪ್ಪಲು. = ಕಪ್ಪ 2. ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪಲು ಮುನ್ನಾದವುಗಳು (ವಾರಿ Si. 272).— ಕಪ್ಪಲ್ನರಿ. The jackal, Canis aureus (Gz.).— ಕಪ್ಪಲುನರಿ. The Bengal fox, Canis (vulpes) bengalensis (Bḍ.).

ಕಪ್ಪಳಿ kappaḷi. (Śmd. 48).

ಕಪ್ಪಾನೆ kappu5-ânĕ4. = ಕೆಪ್ಪನೆ 1. (My.).

ಕಪ್ಪು kappu. 1. To dig (ಖನನ Śmd. Dh.; T. ಕಲ್ಲು, to dig with a small stick; cf. ಕಡಂಗು 3, ಕನ್ತು, ಕನ್ನ 1, ಗಬ್ಬರಿಸು).

ಕಪ್ಪು kappu. 2. = ಕಪ್ಪ 2, ಕಪ್ಪಲು. A hole in the ground, a pit (ನಿಮ್ನ Śm. 100; My.; Tu. ಕರ್ಪು; Tĕ. ಕಾವು, a pit or well; cf. ಕಡ್ಡ 3 ?).— ಕಪ್ಪುಗುೞಿ. -ಕುೞಿ. A hole for catching elephants. ಆನೆಯ ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪುಗುೞಿ (ವಾರಿ, ಗಜಬನ್ಧನಿ Nr.).

ಕಪ್ಪು kappu. 3. To cover; to spread, to extend; to overspread; to surround (Tĕ., T., M. ಕಪ್ಪು, ಕಮ್ಮು; R.; cf. ಕವಿ 1).

ಕಪ್ಪು kappu. 4. A sign, a banner (ಪಾಲಿ, ಕೇತು, ಧ್ವಜ, ಲಿಂಗ, ನಿಮಿತ್ತ Nr.).

ಕಪ್ಪು kappu. 5. = ಕರ್ಪು. Blackness; the colour black or dark-blue; black; collyrium; ink (ನೀಲ Nr.; ಕಾಲ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 443; ನೀಲ 511; ಕೃಷ್ಣ 519; ಕರಿ Čt. I, 21, o. r. ಕರೆ; ಅಸಿತ Nn. 14. 42; ರಾಮ 24; ಕೃಷ್ಣ 45. 47; ಕೌಲೀನ, ಕರಿದು 76; ಮಸಿ Si. 485; C.; Tĕ., T., M., Tu.). ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಕೆಮ್ಪು (ಧೂಮ್ರ); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಕಡಾರ, ಕಪಿಲ, ಕದ್ರು, ಪಿಂಗ, etc.); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣಂ (ಶ್ಯಾವ, ಕಪಿಶ Nr.). ಚನ್ದ್ರಮಣ್ಡಲದ ನಡುವಣ ಕಪ್ಪು (ಮೃಗ, ಅಂಕ, etc. Hlâ.). ಕಪ್ಪೇೞ್ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ (ಕುಮುದ Mr. 420). ಎಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ (B. 1, 15). ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಣ್ಣ ತುಸು ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (4, 147). ಅಲಿಕುಲಂಗಳ ಕಪ್ಪನ್ ಅಣಕಿಪ ಸುೞಿಗುರುಳ್ (Bp. 4, 29). ಮಿಸುಪ ಕಪ್ಪಿನ ಬಾಸೆಯಂ ಭಾವಿಸುವಂ (42, 23). ಕಪ್ಪ ಹಿಡಿದ ಅಕಲಂಕಕಾಂಚನದ ಒಪ್ಪದನ್ದದಿ (44, 2). ಆಕಳು ಕಪ್ಪಾದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೇ? (Prv.). See Bp. 35, 13; 54, 35; Si. 40. 205. 206; J. 5, 55; 17, 14; 18, 34. 35; ಎಳೆಗಪ್ಪು, ಬಯಕೆಗಪ್ಪು.— ಕಪ್ಪಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. = ಎಳ್ಳಗಸೆ. (My.).— ಕಪ್ಪುಕುರ್ಣೆ. A shrubby plant, Justitia ecbolium L. (St. & Pl.).— ಕಪ್ಪುಗೊರಲ. -ಕೊರಲ. Who has a black throat: Śiva (Bp. 18, 72).— ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣ. The colour black or dark-blue (ಕೃಷ್ಣ, ನೀಲ, ಅಸಿತ, ಶ್ಯಾಮ, ಕಾಲ, etc. Si. 51; B. 5, 245).— ಕಪ್ಪುಬೊಬ್ಬುಳಿ. = ಕಪ್ಪುಕುರ್ಣೆ. (St. & Pl.).

ಕಪ್ಪು kappu. 6. Flesh, meat (S. Mhr.; cf. ಕಣ್ಣ 2, ಕಱ 3 ?).

ಕಪ್ಪು kappu. 7. = ಕಪ್ಪ 1. ಕಪ್ಪನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡು (B. 5, 67).— ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ. = ಕಪ್ಪಗಾಣಿಕೆ. (Čb. 27).— ಕಪ್ಪಗಾಣಿಕೆ. = ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ. (B. 5, 110).

ಕಪ್ಪುರ kappura. (Śmd. 191). = ಕಪ್ಪರ 1, ಕಪ್ರ. Tbh. of ಕರ್ಪೂರ (Śmd. 381; Čt. II, 3; Kk. 94; B. 4, 70).— ಕಪ್ಪುರಗರಡಗೆ. -ಕರಡಗೆ. Tbh. of ಕರ್ಪೂರಕರಣ್ಡಕ (Śmd. 381).— ಕಪ್ಪುರವಳಿಕು. -ವಳಿಕು. Camphor-crystal (Čp. 7, after 92).

ಕಪ್ಪೆ kappĕ. A frog (ಮಣ್ಡೂಕ, ಪ್ಲವಕ, ಪ್ಲವಗ, ಭೇಕ, ಶಾಲೂರ, etc. Hlâ., Nr., Mr. 411; Si. 89. 410; ಭೇಕ Nn. 10. 18; ಪ್ಲವಂಗ 46; C.; Tĕ., Tu.; T. ತವಕ್ಕೈ, ತವಕ್ಕಳೈ, ತವಳೈ). ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮೀನುಗಳು ಇಪ್ಪದದು ತೀರ್ಥವೇ? (Sp.). ಸರ್ಪನ ಉಱಿ ಹೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತೆ (Sp.). ಉಬ್ಬಿದ ಕಪ್ಪೆ ಆನೇ ನುಂಗೀತೇ?—ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ ಮೞೆ ಬರಿಸಿದನ್ತೆ.—ಕಪ್ಪೆಯ ತುಲಾಭಾರಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಹೆಣ್ಣುಗಪ್ಪೆ, ಹೆಣಪ್ಪೆ.— ಕಪ್ಪೆಕೀಲಿ. A padlock (S. Mhr.).— ಕಪ್ಪೆಕುರ. A boil in the shape of a frog's body (C.).— ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪು. A bivalve shell, one half of which is occasionally used for giving babies milk to drink (ಶಮ್ಬೂಕ, ಜಲಶುಕ್ತಿ Si. 89; C.; B. 5, 184).— ಕಪ್ಪೆಬೀಗ. = ಕಪ್ಪೆಕೀಲಿ. (C.).— ಕಪ್ಪೆರೊಟ್ಟೆಗಿಡ. A spreading herb, Malva rotundifolia L. (Z.).— ಕಪ್ಪೆಹುಣ್ಣು. A spreading sore in the palm of the hand, on the sole of the foot, etc. (S. Mhr.).

ಕಪ್ರ kapra. = ಕಪ್ಪುರ. (ಧವಲ, ಸಿತಾಭ, ಹಿಮಾಂಶು Čb.).

ಕಫ kapha. = ಕಪ. *Phlegm* (ಅತಿಗೂರು Mr. 386).

ಕಫಣಿ kaphaṇi. *The elbow.*

ಕಫಿ kaphi. *Phlegmatic;* filled with mucus.

ಕಫೋಣಿ kaphôṇi. *The elbow.*

ಕಫೋಳಿ kaphôḷi. = ಕಫೋಣಿ. (ಮೊೞಕೆಯ್ Mr. 323).

ಕಬ್ kab. 1. = ಕದ್, etc. Blackness.— ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಕರ್ಬಕ್ಕಿ. A rosefinch, a starling (Pr.; My.; Bh. 1, 20, 53; Śśv. 3, 33; ಕೃಕರ Si. 173, sic!).— ಕಬ್ಬಳಿ. = ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ. A black creeper with very strong fibres, used in tying the bamboos under a thatch, etc. (My.).— ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಕಬ್ಬೆಳಿ, ಕರ್ಬಳ್ಳಿ. (ತ್ಸಗಭಕ್ಷ Mr. 147 in two MSS., o. r. ಕ್ಷಗಭಕ್ಷ).— ಕಬ್ಬುನ. -ಪುನ. See separately.— ಕಬ್ಬೊಗೆ. -ಹೊಗೆ. = ಕಾರ್ಬೊಗೆ. Black smoke (Bh. 1, 20, 55. 60; 2, 10, 23).

ಕಬ್ kab. 2. = ಕಲ್ 4, etc. A stone.— ಕಬ್ಬಸುರಿ. The waved-leaf fig-tree, Ficus infectoria. ಕಬ್ಬಸುರಿಯ ಮರ (ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ಪರ್ಕಟಿ Nr.; Si. 128; cf. ಕಲ್ಲುಬಸುರಿ).

ಕಬ kaba. = ಕಪ.— ಕಬಕಬ. rep. = ಕಪಕಪ. (My.).

ಕಬಕ್ಕನೆ kabakkanĕ. = ಕಪ್ಪನೆ 2, ಕವಕ್ಕನೆ, ಗಪ್ಪನೆ, ಗಬಕ್ಕನೆ. In a snatching manner, with the sound produced in snatching;—with that of gulping quickly.— ಕಬಕ್ಕನೆ ಕಚ್ಚು. To bite snatchingly, as a dog (C.).— ಕಬಕ್ಕನೆ ನುಂಗು. To gulp quickly, as beasts (My.).

ಕಬಚ kabača. = ಕವಚ. (My.).

ಕಬಟ kabaṭa. = ಕಪ್ಪಟೆ, etc. A bat (My.).

ಕಬಟ kabaṭa. Tbh. of ಕಪಟ. (Râm. 6, 12, 38).

ಕಬನ್ಧ kabandha. *Water.* 2, a cloud. 3, *a headless trunk,* especially one retaining vitality (ಕಡುಹು, ಅಟ್ಟೆ Kk. 41). 4, N. of Râhu. 5, N. of a Dânava or Râkshasa, enemy of Indra; a Gandharva killed by Râma (J. 18, 5).

ಕಬರ kabara. A Muhammadan tomb (My.; Mhr., H.).— ಕಬರಸ್ಥಾನ. A cemetary (My.; H.).

ಕಬರಿ kabari. = ಕವರಿ. A braid or fillet of hair; a knot of braided hair (ಕುನ್ತಲ, ವೇಡೆ, ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ, ಕಟ್ಟುಮುಡಿ Mr. 320; J. 2, 9; 11, 9; 18, 27). 2, = ಜಾಲೀ ಗಿಡ (Čb.). 3, = ಅಡವೀ ತುಳಸಿ (Čb.). 4, = ಕೆಮ್ಪು ಗಣಗಲ (Čb.).— ಕಬರಿಯಗ್ರ. -ಅಗ್ರ. The point of a braid of hair (ಜೊಲ್ಲೆಹ Čt. I, 30).

ಕಬರು kabaru. News; information (C.; Mhr., H. ಖಬರ). 2, attention! heed! (C.; H.).

ಕಬರುದಾರ kabaru-dâra. A careful, or strict, man (My.).

ಕಬರುದಾರಿ kabarudâri. Care, carefulness (My.; Mhr., H.).

ಕಬರುದಾರು kabarudâru. Skilful, clever; careful; attention! take care! mind! (C.; Mhr., H. ಖಬರದಾರ).

ಕಬಲ kabala. 1. = ಕಬಳ, ಕವಣ, ಕವಲ, ಕವಳ 1. A mouthful; a bolus, a pill.

ಕಬಲ kabala. 2. = ಕೌಲು. (S. Mhr.; Mhr. ಕವಲ).

ಕಬಲನ kabalana. Swallowing by mouthfuls. See ತುತ್ತು, ತೀಟು.

ಕಬಲಪ್ರವೇಶ kabala-pravêśa. The entering of mouthfuls. See ಗಿಡಿ.

ಕಬಳ kabaḷa. (= ಕಬ್ಬಿಲ, ಕಬ್ಬಿಯ). A fowler, a huntsman (ಬೇಡ Čt. I, 58, o. r. ಕವಳ).

ಕಬಳ kabaḷa. = ಕಬಲ 1, etc. (ಜೇವಣ, ಪೊಳಗೆ, ತುತ್ತು Ks.; ಆಹುತಿ, ತುತ್ತು Mr. 220). ರಣಕಬಳರಕ್ಕೆಮುರ್ದುಗಳ್ ಪುದಿದ ಭರಣಿಗಳ (Rśv. 6, after 11). See ಗಜ-, ಸಮ್ಮರಗವಳ.

ಕಬಳಿಸು kabaḷisu. To eat; to gulp, to devour (Bh. 8, 23, 13; My.).

ಕಬಾಡ kabâḍa. = ಕವಾಡ. A bullock or horse-load of grass, wood, etc. (C.; Mhr.; Tĕ., also ಕವಾಡ; T. ಕವಾಡ).

ಕಬಾಡಿ kabâḍi. A person who brings and sells kabâḍas (S. Mhr.).

ಕಬಾಬು kabâbu. A ragout; a made dish of roast meat (Br.; H.; My.).

ಕಬಾಯಿ kabâyi. = ಕಪಾಯಿ, etc. (My.).

ಕಬೀರದಾಸ kabîra-dâsa. N. of a poet who was a devotee of Allah and Vishṇu (C.).

ಕಬೂಲ್ kabûl. = ಕಬೂಲ. Agreeing to; consent (C.; Mhr., H. ಕಬುಲ).

ಕಬೂಲ kabûla. = ಕಬೂಲ್. ಕಬೂಲ ಆಗೋಣ (ಶಫ Čb.). ಕಬೂಲ ಮಾಡೋಣ (ಗ್ರಹಣ, ಪರಿಗ್ರಹ Čb.).

ಕಬೂಲಾತಿ kabûlâti. An agreement, written or oral (My.; Mhr., H. ಕಬುಲಾತ, ಕಬುಲಾಯತ).

ಕಬೋಜಿ kabôji. A blind man (My.; Tĕ. ಕಬೋದಿ).

ಕಬ್ಣ kabṇa. = ಕಬ್ಬಿಣ, etc. (My.).

ಕಬ್ಬ kabba. Tbh. of ಕಾವ್ಯ (Śmd. 351; Čt. I, 26). See Śmd. 13. 69. 121. 159; Čh. v. 19; J. 1, 10; ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬ, ಒಳ್ಗಬ್ಬ, ಪಟಿಗಬ್ಬ, ಪಾಡುಗಬ್ಬ, ಬಾಜನೆಗಬ್ಬ, ಬೆದಣ್ಡೆಗಬ್ಬ, ಮಾನಸಗಬ್ಬ.

ಕಬ್ಬಟೆ kabbaṭĕ. = ಕಪ್ಪಟೆ, etc. — ಕಬ್ಬಟೇ ಹಕ್ಕಿ. A bat (ಜತುಕ, ಅಜಿನಪತ್ರ Si. 175; My.).

ಕಬ್ಬಣ kabbaṇa. = ಕಬ್ಬಿಣ, etc. (C.). — ಕಬ್ಬಣಂಚು. -ಅಂಚು. (ಕನ್ದು Čb.).

ಕಬ್ಬಳಿ kabbaḷi. See s. ಕಬ್ 1.

ಕಬ್ಬಾರೆ kabbârĕ. — ಕಬ್ಬಾರೇ ಹಕ್ಕಿ. A heron (ಲೋಹಪೃಷ್ಠ, ಕಂಕ, ಹರಡೇ ಹಕ್ಕಿ Si. 172).

ಕಬ್ಬಿ kabbi. = ಕಬ್ಬಿನ. Tbh. of ಕವಿಯ. (ಕವಿ Mr. 274; Č. Bp. 47, 44; T. ಕವಿನ, bridle). See s. ಕಬ್ಬಿನ.

ಕಬ್ಬಿಗ kabba-iga. (Śmd. 233). A poet (ಕವಿ Čt. II, 15). See Śmd. 188; ಅಟಿಗಬ್ಬಿಗ, ಕಿಟ್ಟಿಬ್ಬಿಗ, ನರಗಬ್ಬಿಗ; Śśv. 1, 10. — ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೈಪ್ಪಿಡಿ. N. of a Kannaḍa dictionary (Kk. 3. 101). — ಕಬ್ಬಿಗಗಳ್. -ಕಳ್. Literary theft. See Śmd. s. ಕೂಸಾಡಿಸು.

ಕಬ್ಬಿಣ kabbiṇa. = ಕಬ್ಣ, ಕಬ್ಬಣ, ಕಬ್ಬುನ, ಕರ್ಬುನ, ಕರ್ಬೊನ್, ಕಾರ್ಬೊನ್. (The dark-coloured, black metal): iron (ಲೋಹ, ಕಾಲಾಯಸ, etc. Si. 332; C.; Tĕ. ಇನುಮು, T. ಇರುಮ್ಬು, ಕರುಮ್ಬೊನ್, iron; Tu. ಕರ್ಬ, iron; see ಕಬ್ 1). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಿಟ್ಟ (ಮಣ್ಡೂರ Si. 332). ಕಬ್ಬಿಣದ ಪ್ರತಿಮೆ (346). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ (B. 3, 46). ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನೊಣಕ್ಕೆ ಏನು ಅಗ್ಗ?—ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಲೆ ಹುಡುಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಮುದ್ದೇ-. — ಕಬ್ಬಿಣಕಿಟ್ಟ. Rust of iron, scoriae, dross (ಮಣ್ಡೂರ, ಸಿಂಘಾಣ G.). — ಕಬ್ಬಿಣಗೊಮ್ಬೆ. An iron image (ಸ್ಥೂಣೆ Si. 420; G.). — ಕಬ್ಬಿಣಂಚು. -ಅಂಚು. = ಕಬ್ಬಣಂಚು. An iron plate for baking cakes, etc. (B. 4, 158). — ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಾಳ. A bar of iron (My.). — ಕಬ್ಬಿಣಸಲಾಕೆ. An iron spike, etc. (ದಸಿ G.).

ಕಬ್ಬಿನ kabbina. = ಕಬ್ಬಿ. ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿನ (ಕೀಟ್, ಅವಿಲಣ Nn. 149, o. r. ಕಬ್ಬಿಯ ಕೀಲು).

ಕಬ್ಬಿಲ kabbila. (= ಕಬಳ, etc., ಕೊಬ್ಬಿಲ). A huntsman, a fowler; a rustic (= ಬೇಡ, ಬಿಲ್ಲ in the Bp.). See Bp. 58, 16. 29. 50; 59 sum.; 59, 50. 54. 2, = ದಿವಾಕೀರ್ತಿ (?). ಇರ್ಮುಕಾರನ್ ಎನ್ದು ಕಿಲಿಗಂ, ಈ ಜಾತಿಧರ್ಮದಿಂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಹ ಕಬ್ಬಿಲಂ ನಿಷ್ಠನ್ (Mr. 381, o. rs. ಕನಿಷ್ಠನ್, ಏಷ್ಟನ್). — ಕಬ್ಬಿಲಪಡೆ. A crowd of kabbilas (Bp. 59, 42).

ಕಬ್ಬಿಲಿಗ kabbiliga. (= ಕಬ್ಬಿಯ). A boatman, a fisherman, a seller of chunam (S. Mhr.).

ಕಬ್ಬಿಲಿಗಿತ್ತಿ kabbiligitti. = ಕಬ್ಬಿಲಿತಿ. (S. Mhr.).

ಕಬ್ಬಿಲಿತಿ kabbiliti. A woman of the kabbiligas (V. 39, 66). ಈ ಭೂಸುರರ ಗುರು ಕಬ್ಬಿಲಿತಿಗೆ ಅಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಸನ್ ಒಗೆದನು? (Bp. 57, 72).

ಕಬ್ಬಿಸೆ kabbisĕ. (= ಕಬ್ಬು). See ಕಾಟುಗಬ್ಬಿಸೆ.

ಕಬ್ಬು kabbu. = ಕರ್ಬು, ಕರ್ಪು. The common sugar-cane, Saccharum officinarum Lin. (ಇಕ್ಷು Hlâ., Mr. 95; ಇಕ್ಷು, ರಸಾಲ Si. 163; C.; T. ಕರುಪ್ಪು, ಕರುಮ್ಬು; M. ಕರಿಮ್ಬು; Tu. ಕಮ್ಬು; Tĕ. ಚೆರುಕು). ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು (ಇಕ್ಷು, ರಸಾಲ Nr.). ಕಬ್ಬಿನ ಸೋಗೆ (Si. 164). ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು (ಇಕ್ಷುರಸ G.; see Si. 312). ಕುಟು ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅಟುವದೇ ತನಿರಸವ ಹೊಬಿಗಣ ಸೋಗೆಯ ಅಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). ಕಬ್ಬಿನ ಜೂಜು (Bp. 20, 23). ಕಬ್ಬಿನ ಕೋಲು (ಇಕ್ಷುದಣ್ಡ G.). ಕಬ್ಬು ಕೊನೆಯಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಬುಡದಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಸವಿ ಒನ್ದೇ.—ಕಬ್ಬು ಡೊಂಕಾದರೆ ಸವಿ ಡೊಂಕೇ?—ಕಬ್ಬು ಸೀಯೆನ್ತ, ಬುಡಪರಿಯನ್ತರ ಅಗಿಯ ಬಾರದು.—ಕಬ್ಬು ಸೀಯೆನ್ತ, ಬೇರು ನುಂಗಿದರೆ ದವಡೆ ಹಟಿದೀತು.—ಕಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಜೇನು ಇಕ್ಕಿದನ್ತೆ.—ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕನ್ತ ಇಟುವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದೇ ಲೇಸು (Prvs.). See Bp. 38, 58; B. 3, 45; Abhâ. 1, 5; Č. Bp. 11, 11; 47, 42; Bh. 1, 8, 5; ಅಡುಗಬ್ಬು, ಕಾಕಬ್ಬು, ಕಾಗಬ್ಬು, ಮುರಕಬ್ಬು, ರಸದಾಳಿ-, ಹುಚ್ಚು-. — ಕಬ್ಬುಬಿಲ್ಲುಳ್ಳವ. = ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲ. (ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ G.). — ಕಬ್ಬುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of sugarcane (J. 6, 17; 30, 37). — ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್-ಅ 3. Kâma (J. 30, 20).

ಕಬ್ಬುನ kab1-puna. = ಕಬ್ಬಿಣ, etc. (ಕಾರ್ಬೊನ್ Śm. 68; Kk. 47, o. rs. ಕರ್ಬುನ, ಕರ್ಬೊನ್; ಗಿರಿಸಾರ, ಅಶ್ಮಸಾರ, ಲೋಹ, ಕಾಲಾಯಸ Hlâ., Nr.). ಕಬ್ಬುನದ ಕೋಲು (ಪರಿಘ); ಕಬ್ಬುನದ ಬಡಿಗೆ (ಮುದ್ಗರ, etc.); ಕಬ್ಬುನದ ವಿಕಾರವು ಕುಶಿ ಎನಿಸುಗು, ಸರಳು ಮೊದಲಾದುದು (Nr.). (ದುಷ್ಕವಿತೆ) ಕಬ್ಬುನದ ಕಡಲೆ, ವಾದಿಸೆ ರಸಮಂ (Grj. 1, 22; see s. ಕಡಲೆ). See Bp. 50, 51; 53, 53; Śm. 41. 42. 114; Č. Bp. 47, 35. — ಕಬ್ಬುನಕೋಲು. = ಕಬ್ಬುನ

ಡ ಕೋಲು. (Bp. 61, 26). — ಕಬ್ಬಿನಗಲ್. -ಕಲ್. A loadstone (ಸೂಜಿಕಲ್ Šs.; *cf.* ಕಾರ್ಬೊನ್ನ ಕಲ್).

ಕಬ್ಬೆಯ kabbĕya. A boatman, etc. (= ಕಬ್ಬಿಲಿಗ, S. Mhr.).

ಕಮ್ kam. 1. = ಕರ್, etc. Blackness. — ಕಮ್ಮಡು. = ಕಾರ್ಮಡು, q. v. (J. 13, 54). — ಕಮ್ಮಡುವಿನಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. Yama (Kk. 15, o. r. ಕಾರ್ಮಡು-). — ಕಮ್ಮತ್ತಿ. The tree Shorea robusta or Valeria robusta, a valuable timber tree (ಸಸ್ಯವರ್ಣ್ಣರ, ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ, ಶಾಲ, ಸರ್ಜಕ, ಕಾರ್ಶ್ಯ, etc. Nr.; *cf.* ಕರಿಮತ್ತಿ & ಕರೀ ಮತ್ತಿ). — ಕಮ್ಮರ. N. of a tree with eatable fruits (Abh. P. 12, 6). ಲಕುಚ ಲಿಕುಚ ಡಹು ಎನ್ದು, ಕಂಚಿನಿಪ್ಪಿಯ ಮರ; ಕಮ್ಮರನ್ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). (Could the ಕಮ್ be = ಕಮ್ಪು No. 2 ?).

ಕಮ್ kam. 2. = ಕಣ್ 1, etc. An eye. — ಕಮ್ಬನಿ. -ಪನಿ. An eye-drop: a tear; tears. See Bp. 3, 37; 18, 46; 44, 28; 48, 11; 50, 7; J. 13, 59; 19, 20. 27. — ಕಮ್ಬನಿಗಱೆ. -ಕಱೆ. To shed tears (J. 19, 32; 20, 24). — ಕಮ್ಬನಿದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. To be filled with tears: to shed tears (J. 32, 56). — ಕಮ್ಬನಿದುಳುಕು. -ತುಳುಕು. To shed tears (Bh. 1, 8, 61). — ಕಮ್ಬನಿದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. To wipe tears (J. 23, 53; 28, 55). — ಕಮ್ಬೆಳಗು. Eye-shine. ಚಕ್ಷುಷ್ಯೆ ಕುಲಾಲಿ ಕುಲತ್ಥಿಕೆ ಎನ್ದು, ಕುಲಥಾಂಜನ; ಕಮ್ಬೆಳಗಿನ ಬೀಜಮೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಕಮ್ kam. *Water.* 2, *the head.* 3, a particle: indeed, etc. See ಕಂ.

ಕಮಟಿ kamaṭi. A committee (My.; S. Mhr. ಕ್ಯಾಮೇಟಿ).

ಕಮಟು kamaṭu. = ಕಮುಟು, etc. (C.).

ಕಮಠ kamaṭha. *A tortoise.* 2, a water-pot.

ಕಮಠಿ kamaṭhi. *A female tortoise or a small one.*

ಕಮಠೇಶ್ವರ kamaṭha-îśvara. N. of a linga (S. Mhr.). 2, the first tortoise (ಆದಿಕೂರ್ಮ G.).

ಕಮಣ್ಡಲ kamaṇḍala. = ಕಮಣ್ಡಲು. (ಕರಗ Nn. 50; ಕಮಣ್ಡಲು 102; ಜಲಪಾತ್ರೆ Mr. 212).

ಕಮಣ್ಡಲು kamaṇḍalu. *An ascetic's or religious student's water-pot* (ಕುಣ್ಡಿಕೆ Mr. 256; ಗುಣ್ಡಿಗೆ Šm. 84).

ಕಮತ kamata. The cultivation which the owner carries on with his own stock, but by the labour of another who is paid for his work (S. Mhr.; Tĕ.; Upper India *kâmat).*

ಕಮತಿಗ kamatiga. = ಕಮ್ಮತಿಗ. The man employed to cultivate with the farming stock of the owner (S. Mhr.; B. 4, 42. 43).

ಕಮನ kamana. Desirous; *libidinous;* desirable; beautiful, lovely (ಮನೋಹರ, etc. Mr. 424).

ಕಮನೀಯ kamanîya. To be desired, desirable; lovely, pleasing (ಸಾರಂಗ, ಮನೋಹರ Nn. 34; ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ಕಮನೀಯಸ್ವಾನ್ತ kamanîya-svânta. Who has a lovely or good mind (ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತ, ಸುಮನ Nn. 68).

ಕಮನ್ಧ kamandha. = ಕಬನ್ಧ. (Sk.).

ಕಮರ kamara. = ಕಮರು 2. ಕಮರದ ನಾತು (B. 5, 164).

ಕಮರಿ kamari. = ಕಮ್ಮರಿ. (My.; T. ಕಮರ್, a cleft in the ground caused by drought).

ಕಮರಿಕೆ kamarikĕ. = ಕಮರಿಗೆ. The state of being singed, etc. — ಕಮರಿಕೆಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡ. The small tree Carissa carandas (ಕರಮರ್ದಕ, ಕೃಷ್ಣಪಾಕಫಲ, ಸುಷೇಣ, etc. Si. 137; My.).

ಕಮರಿಗೆ kamarigĕ. = ಕಮರಿಕೆ. (My.).

ಕಮರು kamaru. 1. To be singed, burnt or scorched (by the sun, by fire, C.; ಸೀ G.; Tĕ. ಕಮರು, ಕಮುರು, ಕಮಲು; *cf.* ಕನ್ದು 5). P. p. ಕಮರಿ.

ಕಮರು kamaru. 2. = (ಕಣ್ಬು 2), ಕನರು No. 1, ಕಮರ, ಕಮುಟು, ಕವರು 2, ಕವುಟು, ಕವುರು, (ಗವುಲು). The state of being singed, scorched, etc. (C.; Tĕ.). **2,** the disagreeable, stifling smell arising from burnt oil, ghee, hair, etc. (C.; Tĕ.). ಕಮರ ನಾತು (ಕವುರು G.). — ಕಮರು ಬೀಳು. To be singed, etc., as grass (S. Mhr.).

ಕಮಲ kamala. = ಕಮಳ. *An erect large water-plant, the lotus or Egyptian bean, Nelumbium speciosum* Willd. (ರಾಜೀವ Nn. 22; ತಾವರೆ 22. 29; see *e. g.* Č. Bp. 4, 7). 2, *water* (ಜಲ, ನೀರ್ Nn. 29). 3, the blue lotus, Nymphaea caerulea (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲ್ 29). 4, a ray (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 29). 5, the moon (ಚನ್ದ್ರ, ಸೋಮ 29). 6, *a species of deer* (ಮೃಗ, ಎರಳೆ 29). 7, ಪಾವಸೆ, ಹಾವಸೆ (29). 8, N. of a vritta (Čh.). — ಕಮಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಕಮಲವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಕಮಲಮ್ಮ. (My.).

ಕಮಲಗನ್ಧಿ kamala-gandhi. A woman who has the fragrance of a lotus (My.).

ಕಮಲಗರ್ಭ kamala-garbha. Brahmâ (Bp. 54, 48).

ಕಮಲಜ kamala-ja. Brahmâ (J. 13, 42).

ಕಮಲಜಾಣ್ಡ kamalaja-aṇḍa. The universe (Râm. 5, 8, 58).

ಕಮಲನಾಭ kamala-nâbha. Vishṇu. (My.).

ಕಮಲಪೇಟಿ kamala-pêṭi. A kind of ornamented border of a cloth (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಕಮಲಬಾಣ kamala-bâṇa. Who has a lotus-arrow: Kâma. (My.).

ಕಮಲಬಾನ್ಧವ kamala-bândhava. The friend of the lotus: the sun. (My.).

ಕಮಲಭವ kamala-bhava. Brahmâ. (Šmd. 268).

ಕಮಲಮಿತ್ರ kamala-mitra. = ಕಮಲಬಾನ್ಧವ. (ಚೆಂಗದಿರ Čt. II, 18).

ಕಮಲಮುಖಿ kamala-mukhi. A woman with a lotus-like face. (ನಾಲೀಕಮುಖಿ G.; My.).

ಕಮಲವದನೆ kamala-vadanĕ. = ಕಮಲಮುಖಿ. (J. 9, 10).

ಕಮಲವೈರಿ kamala-vairi. The enemy of the lotus: the moon. (My.).

ಕಮಲಸಖ kamala-sakha. = ಕಮಲಮಿತ್ರ. (Šmd. 105).

ಕಮಲಸಮ್ಭವ kamala-sambhava. = ಕಮಲಜ. (J. 32, 31).

ಕಮಲಾಕ್ಷ kamala-aksha. Vishṇu or Kṛishṇa (Nn. 10). 2, the seed of the lotus of which beads are made (My.).

ಕಮಲಾಕ್ಷಸರ kmalâksha-sara. A rosary of lotus-beads (My.).

ಕಮಲಾಕ್ಷಿ kamalâkshi. A woman with lotus-like eyes (J. 11, 15).

ಕಮಲಾದೇವಿ kamalâ-dêvi. N. (Bp. 59, 8).

ಕಮಲಾನನೆ kamala-ânanĕ. = ಕಮಲಮುಖಿ. (Bp. 42, 29).

ಕಮಲಾಪ್ತ kamala-âpta. = ಕಮಲಸಖ. (Rśv. 2, 54).

ಕಮಲಾಮ್ಬಕ kamala-ambaka. = ಕಮಲಾಕ್ಷ No. 1. (Ššv. 4, 102; J. 33, 14).

ಕಮಲಾಯು kamala-âya. N. of a woman (Bp. 36, 59).

ಕಮಲಾಲಯೆ kamala-âlayĕ. Lakshmî. (My.).

ಕಮಲಾವತಿ kamalâ-vati. N. of a woman (My.). 2, N. of a town (My.).

ಕಮಲಾಸನ kamala-âsana. *Brahmâ.* 2, a mode of sitting in yôga practice (My.).

ಕಮಲಿನಿ kamalinî. A number of lotus-flowers; a lake or place abounding with them (ಪದ್ಮಿನಿ, ಬಿಸಿನಿ G.). 2, a woman regarded as a lotus (Ššv. 2, 57).

ಕಮಲೆ kamalĕ. ಎಲಾ. *Lakshmî* (ಗೋವಿನಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 29).

ಕಮಲೇಶ kamalâ-îša. Vishṇu. (Dp. 30).

ಕಮಲೋತ್ತರ kamala-uttara. *Safflower, Carthamus tinctorius* Lin.

ಕಮಲೋದರ kamala-udara. Vishṇu; the moon (J. 15, 11).

ಕಮಲೋದ್ಭವ kamala-udbhava. Brahmâ. (G.; My.).

ಕಮಳ kamaḷa. = ಕಮಲ. (Šmd. 25).

ಕಮಾನು kamânu. A bow; an arch, a vault (ಧನುಸ್, etc. Si. 287; C.; Mhr., H.; B. 4, 146); the spring of a watch, etc. (My.; Mhr.); a fiddle-stick (My.).

ಕಮಾಯಿಷಿ kamâyishi. Collection of the revenues (Br.; Mhr. ಕಮಾವಿಶಿ);—the gain realized in an undertaking (My.; Mhr.).

ಕಮಾಯಿಷಿದಾರ kamâyishi-dâra. A toll-collector (My.); a superintendent of sea-customs (Mg.).

ಕಮಿಚ kamiča. ಕಮಿಚಿ kamiči. A riding whip (My.; H.).

ಕಮಿತ್ರ kamitṛi. *A lover.*

ಕಮುಟು kamuṭu. = ಕಮಟು, ಕಮರು 2, etc. Rankness, rancidity, fetid smell, especially with respect to kŏbbari long kept and to dirty clothes (C.); the disagreeable smell of burnt oil or ghee (My.).

ಕಮ್ಪ kampa. *Trembling, tremor, quaking.*

ಕಮ್ಪಣ kampaṇa. A district (ವಿಷಯ, ಗ್ರಾಮ Hlâ.; ವಿಷಯ, ಪಯಿಕ Mr. 189, o. r. ಪೈಕ; T. ಕಮ್ಬಳ, a man who lives in a cultivated country).

ಕಮ್ಪಣ kampaṇa. = ಕಮ್ಪನ No. 3. (Abh. P. 13, after 76).

ಕಮ್ಪನ kampana. *Trembling, shaken, unsteady.* 2, *trembling, tremor.* 3, a kind of weapon. See ಅದಿರ್, ಅಲ್ಲಾಡು, ನಡಗು.

ಕಮ್ಪಾಡಗ kam-pâḍaga. Teak (ತೇಗು Šm. 25).

ಕಮ್ಪಾಯಮಾನ kampâyamâna. Trembling; tremor (My.).

ಕಮ್ಪಾಹತ kampâhata. ತಮ್ಮಂ ಕಮ್ಪಾಹತಮಿವು (o. r. -ಮಿಹು) ನುಮ್ಪೆನಿಕುಂ (o. r. ನಿಪ್ಪೆನಿಕುಂ, Čt. I, 106).

ಕಮ್ಪಿತ kampita. Trembling, shaking. (Bp. 22, 67; 61, 11).

ಕಮ್ಪಿಲ kampila. = ಕಮ್ಪಿಲ್ಲ, ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ, ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಯ. *N. of a plant.*

ಕಮ್ಪಿಲ್ಲ kampilla. = ಕಮ್ಪಿಲ, etc. (ರೋಚನಿ, ವಸಾರೆ Si. 158).

ಕಮ್ಪಿಸು kampisu. To be odoriferous (Bp. 18, 30).

ಕಮ್ಪಿಸು kampisu. To tremble, etc. (Grj. 4, 86; Bp. 26, 27; J. 13, 8).

ಕಮ್ಪು kampu. = ಕಮ್ಮ. A bad smell (My.; Tĕ.; M. ಕೆಮ್ಪು, to stink). ಅಪಕ್ವವಾದ ಕೆಟ್ಟ ಕಮ್ಪುಳ್ಳ ದ್ರವ್ಯವು (ವಿಸ್ರ, ಆಮಗನ್ಧಿ Si. 51). **2,** a pleasant smell, fragrance (ಸೌಸವ Šmd. II; Kk. 83; ಸೌಸವ, ಕಮ್ಮಿತ್ತು, ಮುಗಮುಗಿಸು, ನಱು, ಪರಿಮಳ Šm. 23; ಆಮೋದ, ಪರಿಮಳ, ಸೌರಭ್ಯ, ಸುಗನ್ಧಿಕೆ Hlâ.; Grj. 2, 13. 61; C.; Tĕ.). ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಮ್ಪಾದ ಧೂಪಮಂ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಪೂವಿನೊಳ್ ಕಮ್ಪು (Šmd. 163). ಕಮ್ಪಲರ್ದುದು (55). ಜಾದಿಯತ್ತಣಿನ್ದೆಯುಂ ಕೇದಗೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆಯುಂ ಕಮ್ಪು ಬನ್ದುದು (150). ಕೈತ್ಯದ ನೃತ್ಯಭವನಮುಂ ಕಮ್ಪಿನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಚಲ್ವಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಂ (Cpr. 7, after 92). See Bp. 6, 8; 8, 18; 36, 29; Bh. 1, 5, 8; Ššv. 2, 39; Ršv. 5, 25; 10, after 31; J. 3, 30; 29, 28; ಅಲರ್ಗಮ್ಪು, ಕಡುಗಮ್ಪು, ಕೆಯಿಗಮ್ಪು, ತನಿಗಮ್ಪು, ನಱುಗಮ್ಪು, ಪೂಗಮ್ಪು, ಪೊಸಗಮ್ಪು, ಮೆಯ್ಗಮ್ಪು, ಸೊಡರ್ಗಮ್ಪು. — ಕಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get fragrance, to become odoriferous (J. 3, 36). — ಕಮ್ಪುವಳ. That is full of perfumes: wind (ಅನಿಲ Kk. 16; ಗಾಳಿ, ಅನಿಲ, etc. Šm. 13).

ಕಮ್ಪುಗಾತಿ kampu-gâti. A woman who has a fragrant smell (Č. Bp. 10, 6).

ಕಮ್ಪೆ kampĕ. = ಕಮ್ಪ. See ಅನು-.

ಕಮ್ಪ್ರ kampra. *Shaking, moving, trembling;* agile.

ಕಮ್ಬ kamba. = ಕಮ್ಭ (Šmd. 24). Tbh. of ಸ್ಕಮ್ಭ or ಸ್ತಮ್ಭ (see ಕೂವಕಮ್ಬ). A post; a pillar (C.; Tĕ., Tu., T., M.); a mast (T., M.). See Bp. 47, 7. 26; 49, 44; Ššv. 1, 70; Si 120. 419; B. 4, 121.

ಕಮ್ಬರ್ತಿ kambarti. Making up for a deficit (My.).

ಕಮ್ಬಲ kambala. = ಕಮ್ಬಳಿ (Čt. II, 19). *A blanket,* a cumley, chiefly of a black colour. 2, a dew-lap.

ಕಮ್ಬಲವಾಹ್ಯ kambala-vâhya. *A kind of carriage covered with a cumley and drawn by oxen.*

ಕಮ್ಬಲಾಶ್ವತರ್ kambala-ašvatar. N. of two musicians in the court of Šiva (Ššv. 1, 29; 1, after 79).

ಕಮ್ಬಲಾಸನ kambala-âsana. A blanket-seat (My.).

ಕಮ್ಬಲಿ kambali. Covered with a blanket.

ಕಮ್ಬಲಿವಾಹ್ಯಕ kambali-vâhyaka. = ಕಮ್ಬಲವಾಹ್ಯ. *A kind of carriage etc.*

ಕಮ್ಬಳ kambaḷa. Daily hire or wages (My.; *cf.* ಸಮ್ಬಳ?).

ಕಮ್ಬಳಗಾಱ kambaḷa-gâṟa. A day-labourer (My.).

ಕಮ್ಬಳಿ kambaḷi. = ಕಮ್ಬಲ (Šmd. 364; Čt. II, 19; ಆವಿಕ, ರಲ್ಲಕ, ಕಮ್ಬಲ, etc. Hlâ., Mr. 343; ರಲ್ಲಕ, ಕಮ್ಬಲ Nr.; C.; T., M., Tĕ. also ಕಮ್ಮಿಳಿ; Tu. ಕಮ್ಬೊಳಿ). ಹಲವು ಸೂಟ್ ಉದಕದೊಳ್ ಅಲುಬಿ, ಸೆಳೆ ಸೆಳೆದು, ಒಗೆದೊಡಂ ಬಿಳಿದು ಆಹುದೆ ಕಮ್ಬಳಿ? (Bp. 60, 48). ಯಾವ ಊರೋ, ಗೌಡ? ಅನ್ದರೆ ಕಮ್ಬಳಿ ಮೂಱು ಹಣ ಅನ್ದ.—ಕಮ್ಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣಿಕಾ ನಾದಿದ.—ಕಮ್ಬಳಿಯವನ ಹೊಡೆದು, ಹಚ್ಚಡವನ ಹೆದಱಿಸ ಬೇಕು (Prvs.). See Si. 223. 271. 276. 334; Bp. 20, 22; 58, 50; Prv. s. ಕನ್ನಮ್ಬಾಡಿ. — ಕಮ್ಬಳಿಕುಱುಬ. A class of Kuṟubas who weave blankets and whose wives wear only blankets (My.). — ಕಮ್ಬಳಿಯಳಿಗ. -ಅಳಿಗ. A kind of lizard or chameleon (ಸರಟ Čt. I, 68). — ಕಮ್ಬಳಿಹುೞು. A caterpillar (My.; M. ಕಮ್ಬಿಳಿಪ್ಪುೞು, T. ಕಮ್ಬಳಿಪ್ಪೂಚಿ, Tĕ. ಕಮ್ಬಳಿಪುರುಗು; ದುರ್ನಾಯಕ Mr. 165).

ಕಮ್ಬಾಱ kambâṟa. = ಕಮ್ಮಗಾಱ, etc. (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾಱಗಿತ್ತಿ kambâṟa-gitti. = ಕಮ್ಮಾಱಗಿತ್ತಿ, ಕಮ್ಮಱಿತಿ. (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾಱಿಕೆ kambâṟikĕ. = ಕಮ್ಮಾಱಿಕೆ. A blacksmith's business (S. Mhr.).

ಕಮ್ಬಾವತಿ kambâvati. A kind of costly border of a silk garment (My.).

ಕಮ್ಬಿ kambi. 1. Wire (C.; T., Tĕ., M., Tu.; Tĕ. also ಕಮ್ಮಿ); an iron band (My.); a bar of iron, a rail (My.); a bar, the bridge of the nose (My.). ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಬಿ (Mr. 280). — ಕಮ್ಬಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. = ಕಮ್ಬಿಯಚ್ಚು. (My.; Tĕ. ಕಮ್ಬಿಯಚ್ಚು, ಕಮ್ಬೆಚ್ಚು). — ಕಮ್ಬಚ್ಚು. = ಕಮ್ಬಿಯಚ್ಚು. (G. 105. 115). — ಕಮ್ಬಿಯಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A plate with holes for drawing wire (S Mhr.; M.).

ಕಮ್ಬಿ kambi. 2. A stripe (or stripes) running parallel with the border of a cloth (C.; Tĕ., M., T.). See ಅಡ್ಡ-; Si. 222; ಬ್ರಹ್ಮಗಮ್ಬಿ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. 3. A thick bamboo (or pole) laid across the shoulder for carrying burdens, occasionally denoting the whole carrying apparatus (C.; Tĕ. a bas, a beam; *cf.* T. ಕಮ್ಬೈ, M. ಕಮ್ಬ, a cross piece of wood to hold the planks of a door or window together). ಕಾಸಿನ ಕಮ್ಬಿ (ಭಾರಯಷ್ಟಿ, ವಿಹಂಗಿಕೆ Hlâ.). See Bp. 6, 32; 43, 24. 25. 27. 29. 83; 44, 5. 6. 7. 12. 13; 50, 35; Rśv. 5, 114; J. 7, 5; ಅಡ್ಡ-, ಅಡ್ಡಹೊಱೆ-.

ಕಮ್ಬಿ kambi. A club, a mace (Râghŏ. 17, 67; M. ಕಮ್ಬು). See ಕಮ್ಬಿಗ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. *A ladle or spoon.* 2, a shoot, a branch or joint of a bamboo. 3, the guava tree (ಬಿಕ್ಕೆ Mr. 120).

ಕಮ್ಬಿಕಾಱ kambi-kâra. A bearer of the carrying apparatus called kambi (Bp. 9, 41; 47, 37; My.).

ಕಮ್ಬಿಗ kambiga. A mace bearer, a doorkeeper (ಪಡಿಯಱ Čt. I, 13).

ಕಮ್ಬಿಗ kambiga. Perhaps Tbh. of ಕಮ್ಬುಕ. An asura (see s. ಕಂಚಿಗ).

ಕಮ್ಬು kambu. (= ಶಮ್ಬು). *A conch, a shell* (ಶಂಖ Nn. 64; Bp. 5, 20). 2, *a bracelet.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ Nn. 64). 4, water (ಜಲ, ಉದಕ 64). 5, the colour white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 64). 6, a kind of grain (ಧಾನ್ಯಭೇದ 64; T., Tĕ.: Holcus spicatus Lin., = M. ಕಮ್ಬರಿ). 7, the neck. — See Mr. 110 s. ಕರಡ.

ಕಮ್ಬುಕ kambuka. = ಕಮ್ಬು No. 1. 2, a mean person (Sk.; see ಕಮ್ಬಿಗ).

ಕಮ್ಬುಗೆ kambugĕ. ರಥಗುಪ್ತಿ ವರೂಥ ಎನ್ದು, ದೂಳುಮುಱಿ; ಕಮ್ಬುಗೆ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಕಮ್ಬುಕಣ್ಠ kambu-kantha. A conch-like neck (J. 25, 4).

ಕಮ್ಬುಗಲ kambu-gala. = ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವ. (J. 13, 9. 26).

ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವ kambu-grîva. = ಕಮ್ಬುಕಣ್ಠ. 2, N. of a tortoise. (My.).

ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವೆ kambu-grîvĕ. *A neck marked with three lines like a shell.*

ಕಮ್ಭ kambha. = ಕಮ್ಬ (Śmd. 24). (ಸ್ತಮ್ಭ Nn. 76; ಧಾರಕ, ಸ್ತಮ್ಭ Mr. 200; ಆಲಾನ 157). — ಕಮ್ಭಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A construction on pillars. ಕಮ್ಭಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳು (Bp. 12, 13). — ಕಮ್ಭಪೂಜೆ. Worship paid to the first pillar when erected in a building (at an auspicious moment, My.). — ಕಮ್ಭಮುಹೂರ್ತ. = ಕಮ್ಭಪೂಜೆ. (My.).

ಕಮ್ಮ kamma. (= ಕಮ್ಮು 2). Another form of ಕಮ್ಪು (Śmd. 209. 210). See s. ಕಮ್ಮನೆ. — ಕಮ್ಮಗಗ್ರೆ. A species of basil with small leaves, Ocymum sanctum (ವರ್ಣಾಸ, ಕಠಿಂಜರ, ಕುಟೇರಕ, ಕಗ್ಗೊಲೆ, ಕಾಮುಕಸ್ತೂರೀ ಗಿಡ Si. 141). — ಕಮ್ಮಂಗಣೆ. -ಂ-ಕಣೆ. A fragrant arrow. ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯಿನ್ದೆ ಎಚ್ಚವನ್ ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದಱೊಳ್ ಇರ್ದು (Śmd. 210). — ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯ. -ಅ 3. Who has fragrant arrows: Kâma (ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ, ಕಾಮ Śmd. II; Kk. 79; Śm. 7; ಕಾವ Čt. I, 94; ಸುರಭಿಶರ II, 16). — ಕಮ್ಮಲರ್. -ಅಲರ್. A fragrant flower (Śśv. 1, 45). — ಕಮ್ಮೆಲರ್. -ಎಲರ್. A fragrant breeze. ತೀಡುವೊಡೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮೆಲರೆ ತೀಡುಗುಂ (Śmd. 297).

ಕಮ್ಮ kamma. Tbh. of ಕರ್ಮ. (My.).

ಕಮ್ಮಗಾಱ kamma-gâra. (Śmd. 235). = ಕಮ್ಮಾಱ, ಕಮ್ಮಱ, ಕಮ್ಮಾಱ. Tbh. of ಕರ್ಮಕಾರ. A blacksmith.

ಕಮ್ಮಗೆ kamma-agĕ 4. (Śmd. 389). Fragrantly; deliciously (C.). ಕಮ್ಮಗೆ ಉಣಿಸಿ, ಬಿಮ್ಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.). **2,** fragrance, etc. ಕಮ್ಮಗೇ ತುಪ್ಪ (Abhâ. 1, 44). ಕಮ್ಮಗೆಯ ಊಟ (C.).

ಕಮ್ಮಟ kammata. Coinage; mint (Râm. 5, 8, 48; rare in S. Mhr.; T. ಕಮ್ಮಟ್ಟ; M. ಕಮ್ಮಟ್ಟ, ಕಮ್ಮಿಟ್ಟ).

ಕಮ್ಮಟಿ kammati. A coiner (Râm. 5, 8, 50).

ಕಮ್ಮತಿಗ. kammatiga. = ಕಮುತಿಗ. (Bp. 9, 46).

ಕಮ್ಮನೆ kamma-anĕ 1. = ಕಮ್ಮಗೆ. (Śmd. 109. 389). — ಕಮ್ಮಕಮ್ಮನೆ. rep. (Śmd. 229). Very fragrantly.

ಕಮ್ಮರಿ kammari. = ಕಮರಿ. A declivity, a steep bank, a cliff, a precipice, a ravine (ಪ್ರಪಾತ, ತಟ, ಭೃಗು, ದರತ್ Nr.; ಸಱ Śm. 66. 117; ಸಱ Kk. 71).

ಕಮ್ಮರು kammaru. The loins, the waist (My.; Br.; Mhr.; H. ಕಮರ).

ಕಮ್ಮರುಬಂಧ kammarubanda. A leather waistband, belt. (My.; H.).

ಕಮ್ಮರೆ kammarĕ. = ಕಚ್ಚಾಱ, q. v. (whether = a ಕಯ್ಪುಳೆ?).

ಕಮ್ಮಱ kammara. = ಕಮ್ಮಗಾಱ, etc. (Śmd. 235; ವೈಕಾರಕ Mr. 376; My.). ತಿದಿಯೊತ್ತುವ ಕಮ್ಮಱಮ್ಬೊಲ್ ಇರ್ದಂ ಭೀಮಂ (Śmd. 91).

ಕಮ್ಮಱಿತಿ kammara-iti. (Śmd. 246). The wife of a blacksmith; a female of the blacksmith-caste (My.).

ಕಮ್ಮಾಱ kammâra. = ಕಮ್ಮಗಾಱ, etc. (see Nr. s. ಕಲುಕುಟಿಗ; Bp. 21, 29; C.). See Prv. s. ಮೊಳೆ 2. — ಕಮ್ಮಾಱಸಾಲೆ. The workshop of a blacksmith (My.). ಕಮ್ಮಾಱಸಾಲೆಗೆ ಸೂಜೀ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ ಹಾಗೆ (in order to sell it, Prv.).

ಕಮ್ಮಾಱಗಾತಿ kammâra-gâti. = ಕಮ್ಮಾಱಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಱಗಿತ್ತಿ kammâra-gitti. = ಕಮ್ಮಱಿತಿ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಱತಿ kammârati. = ಕಮ್ಮಱಿತಿ. (C.).

ಕಮ್ಮಾಱಿಕೆ kammârikĕ. = ಕಮ್ಮಾಱಿಕೆ. (My.).

ಕಮ್ಮಾಳ kammâla. An artisan, an artificer: a blacksmith, a goldsmith, etc. (T., M.); a goldsmith (My.).

ಕಮ್ಮಿ kammi. 1. Tbh. of ಕರ್ಮಿ. See ಕೂಟ್ಕಮ್ಮಿ.

ಕಮ್ಮಿ kammi. 2. Deficiency (C.; Br., M.; Mhr., H. ಕಮೀ, deficient; *cf.* ಕಡಿಮೆ). — ಕಮ್ಮಿ ಜಾಸ್ತಿ. More or less (My.).

ಕಮ್ಮಿತು kamma-itu. = ಕಮ್ಮಿತ್ತು. (Śmd. 109). That which is fragrant; fragrance (ಪರಿಮಳ Kk. 68).

ಕಮ್ಮಿತ್ತು kamma-ittu. = ಕಮ್ಮಿತು. (ಕಮ್ಪು Šm. 23).

ಕಮ್ಮಿದ kammida. A fragrant man. ಕಮ್ಮಿದಂ (Šmd. 109).

ಕಮ್ಮಿದಳ್ kammidaḷ. (Šmd. 109. 245). A fragrant woman.

ಕಮ್ಮು kammu. 1. Breath to be fragrant (ಗನ್ಧಶ್ವಾಸ Šmd. Dh. Mdb., o. rs. ದನ್ತಸ್ವಾಸ, ದನ್ತಸ್ವಾನ, ದನ್ತಸ್ವನ). 2, to emit a sound as teeth do.

ಕಮ್ಮು kammu. 2. (= ಕಮ್ಮ). A delicate smell, fragrance (ಕಿಱಿದು ನಾನ್ತ Čt. I, 22).

ಕಮ್ಮೆ kammĕ. One of the eight brahmanical classes or castes (in My. only smârta Brâhmaṇas). ಬ್ರಾಹ್ಮರೊಳು ಕಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ಕುಲವ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 254; Tĕ. ಕಮ್ಮೆ, ಕಮ್ಮವಾರು, T. ಕಮ್ಮವಾರ್, a caste of Tĕlugu Šûdras, usually employed in agriculture). — ಕಮ್ಮೆಕುಲ. The kammĕ caste (Mr. 540, o. r. in one MS. ಕರ್ಮ್ಮೆ).

ಕಮ್ರ kamra. *Desirous, cupidinous, loving;* desirable.

ಕಯ್ kay. 1. = ಕೆಯ್ 1. This syllable often appears as ಕೆಯ್ and ಕೈ; it is, however, not unfrequently found in old good MSS., and appears to be radical; *cf. e. g.* Sk. ಕಯ, the hand, with Kannaḍa ಕಯ್ (ಕೆಯ್, ಕೈ), the hand. To avoid too great a deviation from present custom the form **ಕೆಯ್** has been adopted wherever admittable.

ಕಯ್ kay. 2. = ಕೆಯ್ 2, etc. To do, etc.

ಕಯ್ kay. 3. = ಕಯಿ 2, ಕಯ್ಯಿ 2, ಕೆಯ್ 3, etc. The hand, etc. (My.). — ಕಯ್ಯಳ. -ಅಳ. Possibility for the hand (Abh. P. 9, 96). — ಕಯ್ಯಳವಿ. -ಅಳವಿ. Strength of the hand (Abh. 9, 23). — ಕಯ್ಯಾರೆ. = ಕೆಯ್ಯಾರೆ. (Bp. 57, 36). — ಕಯ್ವಾರ್. -ಪಾರ್. To seek for with the hand, to lay hold of (Abh. P. 7, 48).

ಕಯ್ kay. 4. = ಕಡೆ 4, etc., ಕೈ 5. Churning. — ಕಯ್ಗೋಲ್. A churning stick (ಕಡಗೋಲ್ Kk. 83, o. r. ಕಡೆ-). — ಕಯ್ಯಳಿ. -ಅಳಿ. Buttermilk (ದಧಿಮನ್ಥ Mr. 219).

ಕಯ್ kay. 5. = ಕೆಯ್ 4. Decoration.

ಕಯ್ kay. 6. = ಕಂಯಿ, ಕಯಿ 1, (ಕಯ್ಪು, ಕಯ್ಪೆ), ಕಯ್ಯಿ 1, ಕಹಿ, ಕೈ 4. Bitterness (T. ಕಡು; Tĕ. ಚೇತಿ, ಚೇದು; T. ಕಡು, to be of a sharp or acrid taste; ಕಜ, ಕಯ, M. ಕೈ, to be bitter; *cf.* ಕತಿ?; Sk. ಕಟು; also ಶಟ?). (The term is at present frequently written ಖಯ್, ಖೈ, etc.). — ಕಯ್ಪಡವಲ ಗಿಡ. A sort of gourd, Trichosanthes dioeca (ಕುಲಕ, ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, ಪಟು Si. 161; My.). — ಕಯ್ಸೊಪ್ಪು. Bitter herbs (My.). — ಕಯ್ಸೋರೆ. A kind of bitter gourd (ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ಪಟುತುಮ್ಬಿ Si. 161; My.; see ಕಹಿಸೋರೆ). — ಕಯ್ಹೀರೆ. A kind of bitter gourd (ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಘೋಷಕ, ಅವಡೆಚೆಟ್ಟು Si. 150; My.; see ಕಹಿಹೀರೆ).

ಕಯ್ kay. 7. = ಕೆಯ್ 5, etc. A field.

ಕಯ kaya. N. of a Brâhmaṇa (Abh. P. 6, after 34; 6, 34. 35).

ಕಯಕ್ kayak. A sound emitted by the throat when firmly pressed (My.).

ಕಯಾಸ್ kayâs. Imagination, guess (Si. 470).

ಕಯಿ kayi. 1. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness (My.; B. 4, 71).

ಕಯಿ kayi. 2. = ಕಯ್ 3, etc. The hand (My.). — ಕಯಿವಾರ = ಕೆಯ್ವಾರ 1, q. v. A pair of compasses (My.). — ಕಯಿಸನ್ನೆ. = ಕೆಯ್ಸನ್ನೆ. A sign with the hand (Č. Bp. 47, 32). — ಕಯಿಹಾಳೆ. A small book made of palm-leaves (ಕವಳಿಕ Mr. 358).

ಕಯಿರ kayira. A kind of horse (Bp. 59, 40). ಎಳೆಗಪ್ಪದೋಟಿ (ತುರಗಂ) ಕಯಿರಂ (Mr. 275).

ಕಯಿಸು kayisu. = ಕಯ್ಯುಸು, etc.

ಕಯ್ಪು kaypu. = ಕಯ್ಪೆ. (My.).

ಕಯ್ಪೆ kaypĕ. Bitterness (ಕಹಿ Čt. I, 98; T. ಕಜಪ್ಪು; M. ಕಪ್ಪು, ಕೈಪ್ಪು). — ಕಯ್ಪೆಸೊರೆ. = ಕಯ್ಸೋರೆ. ಗುಡಪಾನಂಗಳೊಳ್ ಅದ್ದೆ ಕಯ್ಪೆಸೊರೆ ತಾಂ ಸ್ವಾದು ಅಪ್ಪುದೇ? (Sk. 64).

ಕಯ್ಯಿ kayyi. 1. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness (My.; ತಿಕ್ತ Si. 50).

ಕಯ್ಯಿ kayyi. 2. = ಕಯ್ 3, etc. (ಪಾಣಿ, ಶಯ, ಪಂಚಶಾಖ, ಕರ, ಹಸ್ತ Hlâ.; My.). See ಕುಱುಗಯ್ಯಿ.

ಕಯ್ರ kayra. ಕೈರ. Tbh. of ಖದಿರ. (ಕಾಚು Mr. 144; Tĕ.). — ಕಯ್ರಗುಳಿಗೆ. A pill made of kaira. ಕಯ್ರಗುಳಿಗೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಮುಖ ವಾಸಿಸುವ ಗನ್ಧಂ (ಆಮೋದಿ, ಮುಖವಾಸನ Nr.).

ಕಯ್ರದಮ್ಬುಲ kayra-dambula. ಕೈರ-. Tbh. of ಖದಿರತಾಮ್ಬೂಲ (Šmd. 381).

ಕಯ್ಸು kaysu. = ಕಯಿಸು, ಕೆಯ್ಯುಸು, etc.

ಕರ kara. 1. (= ಕಡು 1, ಕರು 2). Greatness, extensiveness, abundance, power, etc.; **ಕರಂ**, greatly, extensively, much, etc. (ಕೆನ್ನಂ, ನೆಱೆ, ನೀಡುಂ, ಅಯೆ, ಅಧಿಕ, etc. Šmd. 391; Šm. 58; ಪಿರಿದುಂ, ನಾಡೆ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Čt. II, 25; Tĕ.; T. ಕರು, great, valuable; M. ಕರು, ಕಱು = ಕಡು, stout; hard; see ಕಡೆ). See Čh. v. 200; Šmd. 18. 193. 293. 408; Bp. 5, 56. 65; 6, 25; 25, 15; 32, 16; 34, 11; 51, 41; 52, 18; Šm. 13; Râv. 5, 121; 8, 112; 9, 7. 26. 29. 30; J. 3, 28; Č. Bp. 5, 51; 11, 10.

ಕರ kara. 2. = ಕರೆ 2, ಕರ್ 2. P. p. of ಕರೆ 1. — ಕರಕೊಳ್ಳು. = ಕರೆದು ಕೊಳ್ಳು. (My.; B. 2, 35; 3, 81; 5, 107. 132. 161). ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಬರು, to bring along with one's self; ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು, to conduct away with one's self (C.). — ಕರತರ್. -ತರು. = ಕರೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್, -ರು. To call and bring (Bp. 4, 4; 35, 28; Dp. 1; Si. 388; C.; B. 2, 31). — ಕರ ತರಿಸು. = ಕರೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರಿಸು. To cause to call and bring (Bp. 24, 81; 44, 70; 50, 46; 53, 42; 55, 31; C.; B. 4, 7. 20).

ಕರ kara. 3. An imitative word for certain harsh grating sounds. (*Cf.* ಕಟ 2, ಕರ್ 3). — ಕರಕರ. rep. The sound made 1, in the gnashing of teeth (C.; Mhr.; Tĕ. ಕರಕರೆ; M. ಕಱುಗಱೆ); 2, in chewing certain substances, as čûramari, raw cucumbers (C.; Mhr.); 3, in cutting the throat of an animal, in cutting strong cloth with a knife (C.); 4, in scratching the body (S. Mhr.); 5, in writing with a pen or an iron style (My.; Tĕ.).

ಕರ kara. 4. = (ಕಟ 3), ಕರೆ 5, ಕರ್ 4. A term to express the state of being mentally grated,

worried, pained, etc. — ಕರಕನ್ನ. dupl. = ಕರಕರೆ. (My.). — ಕರಕರ. rep. Very painfully or severely. ಕರಕರ ನೊನ್ದು (Bp. 38, 57). — ಕರಕರಿಸು. (To fret); to feel remorse; to be grieved (Bp. 42, 17; Rsv. 13, after 102; My.). — ಕರಕರೆ. rep. Remorse; grief (My.; Mhr. ಖರಖರ); — worrying, troubling; trouble (C.). ಕರಕರೇ ದೇವರಿಗೆ ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣು (Prv.). See Prv. s. ಬರು. — ಕರಮರೆ. dupl. = ಕರಿಮರೆ. Worry; annoyance; fret (Bp. 28, 67).

ಕರ kara. 1. Doing, making; causing (ಕೃತ್ಯ Nr. 19). 2, *the hand* (ಹಸ್ತ, ಕೆಯ್ 19; ಕೆಯ್ Mr. 507). 3, *a cubit, the distance from the elbow to the tip of the middle finger.* 4, an elephant's trunk. 5, *tax, impost, royal revenue, etc.* (ರಾಜಾರ್ಥ, ಸಿದ್ಧಾಯ 19; ನೃಪಭಾಗ 507; ಬಲಿ, ನಾನಾ ಬಲಿಗಳ್ 19). 6, *a ray of light* (ಕಿರಣ, ರಶ್ಮಿ 19; ಕಿರಣ 507). 7, water (ಜಲ Mr. 507). 8, a cloud (ವಾರಿಪ್ರದ, ಮೇಘ 19; ಅಮ್ಬುಧಿ 507, o. r. ಅಮ್ಬುಜ). 9, blood (ಕೀಲಾಲ, ರಕ್ತ 19). 10, wind (ಪವನ, ವಾಯು 19; ಅನಿಲ 507). 11, the number two (ಎರಡು Mr. 347; Čh. v. 298). 12, the number six (Čh. v. 251, o. r. ಖರ. 308). See Sp. s. ಮುನಿ 1. — ಕರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To seize (see Šmd. s. ಕಟ್ಟ 2).

ಕರ kara. 2. Tbh. of ಖರ (Šmd. 338).

ಕರಕ karaka. = ಕರಗ. *Hail* (ಘನೋಪಲ, ಆರಿಕಲ್ Nn. 50; ಆರಿಕಲ್ Mr. 523; ಆಲಿವರಲ್ Kk. 70, Šm. 35). 2, *an ascetic's or student's waterpot* (ಕಮಣ್ಡಲ 50; 523). 3, ಕರಗ (50). 4, *the pomegranate tree* (ದಾಡಿಮ, ದಾಳಿಮ್ಬ 50; ದಾಡಿಮ 523). 5, a forest (ವನಾನ್ತರ, ಅರಣ್ಯ 50). 6, the ink-nut tree (ಅಭಯ, ಅಣಿಲೆ 50). 7, a nest (ನೀಡು, ಗೂಡು 50).

ಕರಕು karaku. = ಕರಿಕು, ಕರಿಂಕು, ಕರುಕು, ಕರ್ಕು 2. Black, as produced by burning to cinder; cinder (C.); the black crust which forms at the outside of the bottom of cooking pots, or inside cooking pots (C.); burnt or calcined medicinal drugs which are used with a mixture of water during sickness (My.; Tĕ. ಕರುಕು).

ಕರಕೆ karakĕ. *Hail.*

ಕರಗ karaga. Tbh. of ಕರಕ. A kind of water-jar (ಕರ್ಕರಿ, ಕರಕ Hlâ.; ಕರಕ Nn. 50; ಕರ್ಕರಿ Mr. 209; ಪಟ್ಟಳಿಗೆ Čt. II, 87; Abh. P. 11, 97; Bp. 59, 4; My.). — ಕರಗನ್ಪೊಱ್. -ಂ-ಪೊಱ್. To carry a karaga (Šmd. 200).

ಕರಕನ್ದುಗ kara-kanduga. A hand-ball (ಸೆಣ್ಡು Čt. I, 104, o. r. ಕರದಂಗುಗ).

ಕರಗನ್ಧ kara-gandha. The plant Uraria lagopodioides (Sk. ಖರಗನ್ಧೆ). 2, ಕಱುಕೆ (Mr. 116; ಖರಗನ್ಧೆ also = ನಾಗವಲೆ).

ಕರಗಲನ್ತಿಕೆ kara-galantikĕ. A small water-vessel (ಕೆಯ್ಗುಡಿಗೆ Mr. 211).

ಕರಗಸ karagasa. = ಗರಗಸ. Tbh. of ಕ್ರಕಚ (Šmd. 336. 347; Nr., Hlâ.; Mr. 299; C.; Tĕ.). See Bp. 22, 66; B. 4, 131; 5, 135; Prv. s. ಬಾಱೇ ಹಣ್ಣು.

ಕರಗಿಸು karagisu. = ಕರಿಗಿಸು, ಕರ್ಗಿಸು. To cause to be dissolved, to melt, etc. (C.). ಕರಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ವಿಲೀನ, ವಿದ್ರುತ, etc.); ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ Nr.). ಕರಗಿಸಿದ ತುಪ್ಪ (ವಿಲೀನ, ದ್ರುತ Hlâ.). See Si. 332. 345; J. 15, 3; B. 4, 97. 140. 209. ಕಲ್ಲನಾದರೂ ಕರಗಿಸ ಬಹುದು, ಕಪಟಿಯ ಎದೆ ಕರಗದು. — ಕಪೀ ಕುಣಿಸಿ ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಕರಗು karagu. = ಕರಂಗು, ಕರ್ಗು 1. To be dissolved; to melt (C.); to melt away, *i. e.* to decrease in bulk, to disappear, as a boil; to be dissolved, as the fetus (C.); to become softened to pity or love, to become affected (C.); to wane, as the body (My.); to pine away for grief, to languish (ವಿಲೀನ Šmd. Dh.; Tĕ.; T. ಕರೈ; M. ಕರಕ್ಕು). ತನೆ ಕರಗಿದ ಆಕಳು (ಅವತೋಕೆ, ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭ Nr.). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಳುಗೆ, ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? (Sp.). ಬೆಂಕಿಗೆ ಕರಗದ್ದು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಕರಗೀತೇ? — ತಾಗದೆ ಬಾಗದು, ಬಿಸಿಯಾಗದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Bp. 12, 30; 17, 19; 23, 26; 37, 39; 44, 26; 51, 20. 21; 61, 62; Bh. 1, 8, 88; Râm. 5, 8, 75; Rsv. 1, after 135; J. 28, 32; Si. 201. 330. 382; B. 4, 71; 5, 71. 162; Prv. s. ಬಿಸಿ. **2,** to melt (v. t.). See Šmd. s. ಏಱಿಸ್ಟೊರೆ.

ಕರಗ್ರಹಣ kara-grahaṇa. Taking the hand (of the bride in the marriage ceremony): marriage (ಉದ್ವಾಹ, etc., ಮದುವೆ Mr. 307).

ಕರಂಕ karaṅka. The skull. 2, a water-pot made from a cocoa-nut (R.).

ಕರಂಗು karaṅgu. = ಕರಗು. (Bp. 17, 19; 35, 2).

ಕರಚಿ karači. = ಕರಜಿ, ಕರ್ಜಿ, ಕರ್ಜಿ. — ಕರಚಿಕಾಯಿ. A small pancake folded and including ĕḷḷu and jaggory (S. Mhr.).

ಕರಜ kara-ja. (= ಕಾರಾಜ). Produced in or from the hand. 2, *a finger-nail.* 3, *a timber tree, the Indian beech, Pongamia glabra* Vent. 4, *a sort of perfume.*

ಕರಜಾತ kara-jâta. = ಕರಜ No. 2. (My.).

ಕರಜಿ karaji. = ಕರಚಿ, etc. — ಕರಜಿಕಾಯಿ. = ಕರಚಿಕಾಯಿ. (My.; Tu.; Tĕ. ಕರ್ಜ-, ಖರ್ಜ-).

ಕರಂಜ karañja. = ಕರಜ No. 3. *The tree Pongamia glabra.* See ಹುಲಿಗಿಲ್.

ಕರಂಜಕ karañjaka. *The tree Pongamia glabra.*

ಕರಟ karaṭa. 1. *An elephant's temples or cheek* (ದನ್ತಿಕಪೋಲ, ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ Nn. 87; ಗಲ್ಲ Mr. 207; ಗಜಕಪೋಲ Mr. 524). 2, *a crow* (ಬಲಿ, ಕಾಗೆ 87; ಕಾಗೆ 524). 3, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 87; ಕಪ್ಪೆ 524). 4, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 87). 5, the soul (ಜೀವನಲ್ಲಿ 87, o. r. ಜೀವದಲ್ಲಿ; ಜೀವದೊಳ್ 524).

ಕರಟ karaṭa. 2. = ಕಣ್ಟ 2. The shell of a cocoanut (My.; Mhr. ಕರಟೀ, ಕರಣ್ಟೀ).

ಕರಟಕ karaṭaka. A crow. 2, N. of a jackal in the Hitôpadêśa; — a backbiter, a calumniator (My.).

ಕರಟಿ karaṭi. An elephant (Mr. 153; Bp. 21, 34).

ಕರಟು karaṭu. = ಕರೇಟು. The Numidian crane (Sk.; ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ G.).

ಕರಡ karaḍa. = ಕದ್ದ 4, ಕರಡು 2. Dried fodder-grass (C.; Mhr.: a kind of grass; M. ಕರಳೆ, dried fruit). See ಗೆಜ್ಜೆಕರಡ. ಕುರುಡ ಎತ್ತಿಗೆ ಕರಡವೇ ಕೈಲಾಸ (Prv.). See s. ಬಳಚೆ. Mr. 110 has: ವಕ್ಷ ಮಾರುಳಿ, ಕಮ್ಬು ಕಸಕೆ, ಸನ್ದಂ ಕರಡಮ್, etc.

ಕರಡಗೆ karaḍagĕ. = ಕರಡಿಗೆ, ಕರಣ್ಡಗೆ, ಕರ್ಡಿಗೆ. Tbh. of ಕರಣ್ಡಕ. (ಕರಣ್ಡ Nr.; ಸಮುದ್ಗ Nr.; My.). Also: a box in which the linga is worn (C.). See ಕಪ್ಪುರಗರಡಗೆ.

ಕರಡಾ karaḍâ. The colour of horses (Mhr.; B. 5, 257).

ಕರಡಿ karaḍi. 1. = ಕರ್ಡಿ. A bear (ಋಕ್ಷ, ಅಚ್ಛಭಲ್ಲ, ಭಲ್ಲೂ

ಕ, ಭಾಲ್ಲೂಕ Hlâ.; Nr.; Mr. 159; Si. 167; C.; Tu., T., M.; Tĕ. ಕರಟಿ, ಕರಡಿ). ಕರಡಿಗೆ ಕೂದಲು ಯಾವದು? ರೋಮ ಯಾವದು? — ಕರಡಿಯ ಕೆಯ್ಗೆ ಹೆದಱದವ ಕರಿಯ ಕವ್ವಳಿಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Čh. v. 18; Bp. 20, 22; Bh. 3, 13, 16; Râghô. 17, 73; Ššv. 2, 34; J. 28, 52; B. 3, 107; 5, 247; ಮುದುಗರಡಿ; Prv. s. ಶಿವಪೂಜೆ.

ಕರಡಿ karaḍi. 2. = ಕರಡೆ. (My.).

ಕರಡಿಗೆ karaḍigĕ. = ಕರಡಗೆ, etc. (ಕರಣ್ಡ Mr. 207; C.; ಭರಣಿ G.). ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ (ಸಮುದ್ಗ, ಸಮ್ಪುಟ Mr. 463, o. r. ಕರಡಗೆ). See B. 3, 80; 5, 144.

ಕರಡು karaḍu. 1. That is rough, uneven, unpolished, hard (My.; M.; T. ಕರಡು, ಕರಟ್ಟು; Tĕ. ಕರಡು, ಕೆರಡು, impure, base), or waste, useless, or wicked (My.). — ಕರಡುಕಲ್ಲು, ಕರಡುಕಾಗದ, ಕರಡುದನ, ಕರಡುಮನುಷ್ಯ, ಕರಡುಮಾತು, ಕರಡುಮುತ್ತು (My.; Mhr. ಖರಡೇಂ, a spotted and rough pearl; *cf.* Mhr. ಖರಾಟಾ). — ಕರಡು ಮುರುಡು. dupl. (My.; T.).

ಕರಡು karaḍu. 2. = ಕೆರಡ, etc. (My.). See Prv. s. ಬಱಡೆಮ್ಮೆ.

ಕರಡು karaḍu. = ಕರ್ಡು, ಖರಡೆ. Rough, as an account (R.; Mhr. ಖರಡೇಂ, a rude sketch, foul copy; Br. ಹಾತ್‌ಕರಡಾ); a daily account, a day-book (My.; Tĕ.; Mhr. ಖರಡೇಂ); stout, as paper (S. Mhr.; Mhr. ಕರಡಾ; Br. ಖರಡಾ; My. ಕರಡೆ); scrawling, scribbling, a scrawl (C.; Mhr. ಖರಡ); drawing the pen over written letters, as is done at school as an exercise (S. Mhr. in ಕರಡು ತೀಡು).

ಕರಡೆ karaḍĕ. = ಕರಡಿ 2. An oblong drum, beaten on both sides;—a sort of double-drum (ಝುರ್ಝರಿ Nr.; ಗಿರ್ಗಟ Šmd. 75 Cm.; C.). See Šmd. 75; Grj. 3, 60; Č. Bp. 5, 7; s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಕರಣ karaṇa. 1. Making, doing; causing; accomplishing; an action; business (ಕೃತ, ಕೃತ್ಯ Nn. 108). 2, *an instrument or means.* 3, *an organ of sense* (ಇನ್ದ್ರಿಯ 108). 4, *the body* (ಶರೀರ, ದೇಹ 108; ಕಾಯ Mr. 469). 5, *a field.* 6, an astrological division of the day (Mr. 68). 7, the immediate cause of an action, the idea expressed by the instrumental case, instrumentality (Šmd. 115. 156; Kâvy. I, 2, 2. 3). 8, cause, motive. 9, *the son of a Šûdra woman by a Vaišya; a writer, a scribe.* 10, the usage or practice of the writer-caste (ಸಥಾಭೇದ, ಓಲಗದ ವಿನಿಯೋಗಭೇದ Nn. 108). 11, the number five (ಅಯ್ದು Mr. 347). 12, rhythm, time; dramatic action, dancing posture (Bp. 32, 37). ಕರಣ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮರಣ (Prv.).

ಕರಣ karaṇa. 2. = ಕಾರಣ 2. (ಸಾವದ್ಯ, ಕೊಲೆ Nn. 108).

ಕರಣಗ್ರಾಮ karaṇa-grâma. *The senses collectively.*

ಕರಣತ್ರಯ karaṇa-traya. The three karaṇas called ಮನ, ವಚನ, ಕಾಯ (Nn. 114; Ššv. 1, 6).

ಕರಣಶಾಲೆ karaṇa-šâlĕ. An office of writers (ಗಣಕರ್ ಬರವ ಗೃಹ Mr. 197).

ಕರಣಸಾಲೆ karaṇa-sâlĕ. Tbh. of ಕರಣಶಾಲೆ (Šmd. 376).

ಕರಣಿ karaṇi. = ಕರ್ಣಿ 2. Doing, making, effecting (feminine). See ಅ-. 2, a woman of a mixed caste. 3, = ಕರಣಿಕ, see ಕುಲ-. 4, = ಕರಣಿಗೆ, ಕರ್ಣೆ, a mason's trowel (My.; T. ಕರಣ್ಣೈ; Mhr. ಕರಣೀ, ಕರ್ಣೀ).

ಕರಣಿಕ karaṇika. = ಕರಣೀಕ, ಕರ್ಣಿಕ. A writer, a scribe; a village clerk or accountant (My.); a royal scribe or accountant (S. Mhr.; see s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ); the head native official of a district collector's office (My.; Mg.); the head assistant to the Tahsildâr of a tâlûk (My.); an arithmetician; an astrologer (ಗಣಕ Mr. 358). See Bp. 5, 53; 31, 28; 35, 44; Prv. s. ಬರಣಿ. — ಕರಣಿಕಮಣ್ಡಲೀಕ. A chief scribe, etc. (Bp. 59, 27).

ಕರಣಿಗೆ karaṇigĕ. = ಕರಣಿ No 4. (My.).

ಕರಣೀಕ karaṇîka. = ಕರಣಿಕ. (My.; ಪ್ರಧಾನಿ G.). ಎಣಿಕೆ ಬಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕನ್ ಆದರೇನು? (Dp. 167).

ಕರಣೀಕತನ karaṇîkatana. Clerkship (My.).

ಕರಣೀಯ karaṇîya. To be done or made, proper to be done. (Ršv. 13, 13).

ಕರಣೆ karaṇĕ. = ಕೆಣ್ಣೆ. A clot, a lump. (Tĕ. ಕರಡು, ಕರುಡು, ಕರುವು; *cf.* ಕನ್ದು 3, ಗಡ್ಡೆ 1). ಹಿಣ್ಡಿಯ ಕರಣೆ (Bp. 24, 68). ಮಾಂಸದ ಕರಣೆ (ಲೋಚಕ G.; B. 2, 4; 3, 11). 2, a ball made of finely powdered iron filings, charred rice and flour and rubbed on tabours to make them sound well (My., occasionally). See ಗಣ್ಡುಗರಣೆ.

ಕರಣೆ karaṇĕ. The large brass trumpet which sounds the bass (S. Mhr.; Mhr., H. ಕರಣಾ; T. ಕಣಾರ್; Br. ಕನಾರ್).

ಕರಣೇನ್ದ್ರಿಯ karaṇa-indriya. An organ of sense. (My.; B. 5, 239).

ಕರಣ್ಡ karaṇḍa. (=ಕರಾಟ). *A basket or covered box of bamboo wicker work;* a casket or box of wood, metal, etc. See Bp. 8, 19; 12, 11.

ಕರಣ್ಡಕ karaṇḍaka. = ಕರಣ್ಡ, ಕರಡಗೆ, etc. A basket or covered box etc. (ಭರಣಿ G.). See ಕರ್ಪೂರ-.

ಕರಣ್ಡಗೆ karaṇḍagĕ. (Šmd. 48). Tbh. of ಕರಣ್ಡಕ. (ಸಮುದ್ಗ, ಸಮ್ಪುಟ Hlâ.).

ಕರಣ್ಡೆ karaṇḍĕ. A low annual herb, Sphaeranthus indicus L. (St. & Pl.; T. ಕೊಟ್ಟೈ-ಕರನ್ದೈ; Tu. ಕಣ್ಡೆರ್).

ಕರತಲ kara-tala. The palm of the hand.

ಕರತಲಾಮಲಕ karatala-âmalaka. The âmalaka on the palm of the hand (or an âmalaka put on the—) considered to be a quite evident, undisputed object (My.; occasionally S. Mhr.).

ಕರತಳ kara-taḷa. = ಕರತಲ. (Šmd. 386; Kk. 98; J. 3, 10. 11).

ಕರತಾಲ kara-tâla. -ತಾಳ. A cymbal. 2, beating time by clapping the hands (My.).

ಕರತಾಳ kara-tâḷa. (ತ್ರೀತಾಳಿ, ಹಿನ್ತಾಲಿ Mr. 359, o. r. ಕರತಾಳಿ).

ಕರತಾಳಿ kara-tâḷi. = ಕರತಾಳ, q. v.

ಕರತೋಯೆ kara-tôyĕ. *N. of a river* (in the north-east of Bengal).

ಕರದಣ್ಡ kara-daṇḍa. A lotus (ಪದ್ಮ Mr. 419; Sk. ಖರ-).

ಕರದೀಪ kara-dîpa. A metal platter with a handle, used as a lamp (My.).

ಕರದೀವಿಗೆ kara-dîvigĕ. A plain platter used as a lamp (My.).

ಕರದು karadu. 1. P. p. of ಕರೆ 1. (C.).

ಕರದು karadu. 2. P. p. of ಕರಿ 1. (C.).

ಕರದು karadu. 3. = ಕರಿದು. That is black; blackness (C.; ಕಪ್ಪು G.).

ಕರನ್ಧಮ kara-n-dhama. N. of a prince of Ayôdhya (J. 5, 22. 23).

ಕರಪತ್ರ kara-patra. *A saw.* (J. 26, 60. 62. 63. 66).

ಕರಪರಿಚ್ಯುತ kara-paričyuta. Flown off from or fallen from the hand. (Šmd. 272).

ಕರಪಲ್ಲವ kara-pallava. A finger; the hand; conversation with the fingers (see Mr. 353; My. as ಕರಪಲ್ಲವಿ).

ಕರಪಾತ್ರೆ kara-pâtrĕ. A small cup (ಕೆಯ್ಬಟ್ಟಲ್ Mr. 207).

ಕರಪಾಲ kara-pâla. *A sword, a scymitar.*

ಕರಪಾಲಿಕೆ kara-pâlikĕ. *A sword, or one-edged knife;* a short club or wooden sword.

ಕರಪೀಠ kara-pîtha. = ಕರಣಿಗೆ. (My.; occasionally). 2, a flat piece of wood with a handle used by cripples to rest their hands on in creeping (My.). 3, the tool called a road-tamper or dammas (ಒಗವ ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ Mr. 158).

ಕರಪುಟ kara-puṭa. Joining the palms of the hands in token of respect; the hands joined and hollowed to receive anything. (Bh. 1, 7, 40).

ಕರಬಾಲ kara-bâla. = ಕರಪಾಲ, ಕರವಾಲ, ಕರವಾಳ್, ಕರವಾಳು. *A sword, a scymitar* (ಕರವಾಳ್ Čt. II, 70).

ಕರಬಾಲಿಕೆ kara-bâlikĕ. = ಕರಪಾಲಿಕೆ. (Sk.).

ಕರಬೂಜ karabûja. = ಕರಬೂಜು. (My.).

ಕರಬೂಜು karabûju. = ಕರಬೂಜ, ಕರುಬೂಜು, ಕರ್ಬೂರ್ಜ, ಖರ್ಬೂಜ. The musk-melon (C.; Mhr., H. ಖರಬುಜ).

ಕರಬೋನ (kara-bôna). A (small) kind of water-vessel with a large mouth. ಉದ್ಘಟಂ ಕರಬೋನನುಮ್ ಅಕ್ಕು, ಅದಱ ಮುಚ್ಚಳಂ ತಿಖರಿಯಕ್ಕು (Mr. 211, o. r. ಉದ್ಘಟಂ, ಉತ್ಪುಟ).

ಕರಭ karabha. (= ಕಲಭ). *The distance from the wrist to the tip of the little finger, the metacarpus* (ಕಿಱುವೆರಳ ಅಗ್ರದಿನ್ದ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯ, ಕಿಱುವೆರಳಿನ ತುದಿಯಿನ್ದವು ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುಮಧ್ಯ Nn. 161; ಕಿಱುವೆರಳ ಮಣಿಬನ್ಧಂ Mr. 468). 2, a camel (ಒಟ್ಟೆ 161, o. r. ಒಣ್ಟೆ; ವಾರಣ Mr. 469). 3, *a young camel* (or any young animal). 4, a musical instrument (ಸುವಾದ್ಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ವಾದ್ಯ 161).

ಕರಭೂಷಣ kara-bhûshaṇa. *An ornament of the wrist, a bracelet.*

ಕರಮ karama. Tbh. of ಕ್ರಮ (S. Mhr.).

ಕರಮರ್ದಕ kara-mardaka. = ಕರವನ್ದಿಗೆ. *A prickly shrub with eatable berries, Carissa carandas* Lin.

ಕರಮರ್ದಿ kara-mardi. (Sk.). = ಕರಮರ್ದಕ, ಕರವದಿ.

ಕರಮುಕ್ತ kara-mukta. *A missile weapon thrown with the hand* (ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಬಿಡುತಿರ್ಪ ಶಸ್ತ್ರ Mr. 293).

ಕರಮುಕ್ತಿ kara-mukti. Throwing or throwing away with the hand. See ಜೆಲಂಗು.

ಕರಮ್ಬು karamba. 1. = ಕಲಮ್ಬು, etc. Tbh. of ಕದಮ್ಬ (Šmd. 352). The stalk of a potherb (ಹಸುರ ಶಾಕದ ಕಾವು 352; M. ಕಱಮ್ಬು).

ಕರಮ್ಬು karamba. 2. *Mixed.*

ಕರಮ್ಭ karambha. *A cake, flour or meal mixed with curds.* See Hlâ. and Nr. s. ಕಲಸು 1.

ಕರಮ್ಭಕ karambhaka. = ಕದಮ್ಬ No. 5, ಕದಮ್ಬಕ No. 3, q. v. A cake, flour or meal mixed with curds (Sk.).

ಕರರುಹ kara-ruha. Growing from the hand: *a finger-nail.*

ಕರವಡಿಗೆ karavaḍigĕ. N. of a plant (ಕರವಣ್ಡಿ Mr. 118, o. r. ಕರವತಿಗೆ in one MS.; *cf.* ಕವಳೆ and ಕರವದಿ, etc. ?).

ಕರವಣ್ಡಿ karavaṇḍi. = ಕರವಡಿಗೆ, q. v.

ಕರವದಿ karavadi. = ಕರವನ್ದಿಗೆ. (St. & Pl.). Tbh. of ಕರಮರ್ದಿ.

ಕರವನ್ದಿಗೆ karavandigĕ. = ಕರವದಿ. Tbh. of ಕರಮರ್ದಕ. (ಕರಮರ್ದಕ, ಅವಿಗ್ನ, etc. Nr.).

ಕರವಾಯಿ karavâyi. An instrument of braziers: the anvil on which vessels are hung to be hammered (Tĕ.; R.; Mhr. ಖರವತ).

ಕರವಾಲ kara-vâla. = ಕರಬಾಲ. (My.).

ಕರವಾಳ್ kara-bâḷ. = ಕರವಾಲ, etc. (ಕರಬಾಲ Čt. II, 70). See Abh. P. 13, 60; Rśv. 1, 99; 5, 121; 6, 36.

ಕರವಾಳಿ karavâḷi. (Čt. I, 49, text very corrupt).

ಕರವಾಳು kara-bâḷu. = ಕರವಾಳ್. (Bp. 28, 46; 61, 25).

ಕರವಿಕೀರ್ಣ kara-vikîrṇa. Scattered or spread about, or shaken, with the hand. See ಕೊಡಪು.

ಕರವಿಮೋಚನ kara-vimôčana. = ಕರಮುಕ್ತಿ. See ಇಡು, ಚಲಕು, ಚಲಂಕು, ಬೀಸಾಡು.

ಕರವೀರ kara-vîra. *A fragrant oleander, Nerium odorum* Ait. (ಅಶ್ವಮಾರ, ಕಣಗಿಲೆ Mr. 113; ಸಡ್ಡಳ Čt. I, 11).

ಕರವೀರಚೋಳ karavîra-čôḷa. N. (Bp. 22, 1; 25, 4).

ಕರವೂರ್ kara-ûr. The great town: N. of a town (Bp. 27, 38; 44, 58; 47, 36; T. ಕರುವೂರ್).

ಕರಶಾಖೆ kara-šâkhĕ. *A finger.*

ಕರಶೀಕರ kara-šîkara. *Water expelled by an elephant's trunk.*

ಕರಸಾಣೆ kara-sâṇĕ. Tbh. of ಖರಶಾಣ (Šmd. 376).

ಕರಸೀಕರ kara-sîkara. *Water expelled by an elephant's trunk.*

ಕರಸು karasu. 1. = ಕರಿಸು 2, ಕರೆಯಿಸು No. 1, ಕರೆಸು. To cause to call, to have called, etc. (Bp. 4, 5; 5, 3. 4. 53; 12, 38; 24, 32; 53, 58; 55, 8; 61, 4; J. 7, 1; 12, 28; C.). ಕರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to have one's self called or named (My.; B. 5, 55).

ಕರಸು karasu. 2. = ಕರಿಸು 1, No. 1 (S. Mhr.). **2,** = ಕರಿಸು 1, No. 2 (My.).

ಕರಸ್ಥ kara-stha. Standing or being in the hand. (My.; G.).

ಕರಸ್ಥಲ kara-sthala. -ಳ. The hand (Bp. 38, 46; 56, 4.; 57, 82);—N. of a place near Hampĕ (My.). — ಕರಸ್ಥಲದ ಅಪ್ಪಿದೇವ. N. (Bp. 59, 4). — ಕರಸ್ಥಲದವರು. -ಅವರು. An order of Jangamas of the Lingavantas, who do not marry and are considered to have read some religious books (S. Mhr.).

ಕರಹ karaha. Calling; inviting (ಆಕಾರಣ, ಆಹ್ವಾನ, ಅಭಿಮನ್ತ್ರಣ Hlâ.; Mr. 88; ಅಹೋ Nn. 149; Grj. 3, after 91).

ಕರಹಟ್ಟ karahaṭṭa. See ಕರಹಟ್ಟಿಗ.

ಕರಹಟ್ಟಿಗ karahaṭṭiga. ಕರಹಟ್ಟ-ಇಗ. (Šmd. 233, o. rs. ಕರಹಟಿಗ, -ಹರಿಗ).

ಕರಹಾಟ karahâṭa. *The bulbous root of a lotus, etc.* (ಮುರದ ಗೆಡ್ಡೆ Hlâ.; ಸಸಿ ವಲ್ಲಿಗಳ ಗಡ್ಡೆ Mr. 107).

ಕರಹಾಟಕ karahâṭaka. *The tree Vangueria spinosa* Roxb.

ಕರಳು karaḷu. = ಕರುಳ್, etc. (C.; B. 4, 24). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಕರಳು (ಅನ್ತ್ರ G.).

ಕರಾಗ್ರ kara-agra. *The tip of an elephant's trunk.*

ಕರಾಂಗುಲಿ kara-anguli. A finger (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಕೈಯ್ಯ ಬೆರಳು Nn. 60).

ಕರಾಚೂರಿ karâčûri. A sword (Tĕ.). 2, a man of peremptory, positive speech (My.).

ಕರಾಚೂರು karâčûru. Peremptoriness, positiveness (My.).

ಕರಾಟ karâṭa. = ಕರಣ್ಡ. (ಸಮುದ್ಗಕ, ಸಮ್ಪುಟಕ Si. 231; Tĕ.; My., also: a bag).

ಕರಾಡಿ karâḍi. A tribe of Brâhmaṇas, or an individual of it (who used to perform a human sacrifice once a year, My.; M. ಕಱಾಡಿ, a class of Brâhmaṇas; Mhr. ಕರ್ಹಾಡಾ).

ಕರಾನ್ವೇಷಣ kara-anvêshaṇa. Seeking for with the hand. See ಪುಡುಕು.

ಕರಾಬು karâbu. Bad; uncultivable, or lying uncultivated (C.; Mhr., H. ಖರಾಬ).

ಕರಾಭರಣ kara-âbharaṇa. An ornament for the hand. See ಮುರಿ.

ಕರಾರ karâra. = ಕರಾರು. (B. 5, 221).

ಕರಾರವಿನ್ದ kara-aravinda. The hand regarded as a lotus (Šŝv. 5, after 14).

ಕರಾರು karâru. A promise; an agreement, an engagement (C.; Mhr., H.). — ಕರಾರುನಾಮೆ. A written agreement, contract or engagement (B. 5, 7. 221).

ಕರಾಲ karâla. -ಳ. *Great, large, high, lofty.* 2, formidable. 3, deformed; crooked (ವಿಕಟ, ಅತಿಕೊಂಕು Mr. 450). 4, ರಾಹು, ಮಹಾವಿಷ (Nn. 76). 5, N. of Šiva, Yama, and others. 6, N. of a region. See Bp. 38, 68; 40, 85; 49, 10; 58, 25; Šŝv. 4, 7. 21.

ಕರಾಲಮ್ಬನ kara-âlambana. The act of supporting with the hand, giving a helping hand; helping, sustaining, support. (R.).

ಕರಾಲಿ karâli. A šakti of Šiva (Šŝv. 3, 12).

ಕರಾವಲಮ್ಬನ kara-avalambana. = ಕರಾಲಮ್ಬನ. (My.).

ಕರಾವಳಿ karĕ6-âvaḷi. The region of the banks of a river or of the shore of the sea (My.).

ಕರಾಸಿ kara2-asi. (*or* kara1-asi). A sharp sword; a dagger (Čh. v. 2, G. MS.; Tĕ.: dagger = ಕಟಾರಿ).

ಕರಾಳಿ karâḷi. — ಕರಾಳಿಅಱುವೆ. A kind of coarse cotton cloth (S. Mhr.).

ಕರಾಳು karâḷu. (Tbh. of ಕರವಾಳ್? or = ಕರಾಲ?). (Bp. 47, 34).

ಕರಿ kari. 1. To be scorched or singed; to be charred; to be burnt to cinder (ಅತಿದಾಹ Šmd. Dh.; T. ಕರಿ, ಕರುಗು; Bp. 3, 6; My.). 2, to fry, to roast (in oil, ghee, fat, etc., C.). P. ps. ಕರದು, ಕರಿತು, ಕರಿದು, ಕರ್ತು.

ಕರಿ kari. 2. The state of being scorched, etc. 2, frying, etc.; the state of being fried, etc. — ಕರಿಕರಿ. rep. (Bp. 2, 13; 50, 79; 56, 35). — ಕರಿಕರಿಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To be greatly scorched (in the mind) and faint (Bh. 1, 6, 17). — ಕರಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A fried kaḍubu (C.). — ಕರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be scorched, etc. (Bp. 51, 24). — ಕರಿಮುರಿ. dupl. A charred and bent or shrivelled state (Grj. 9, 22; Bp. 58, 60). — ಕರಿಮುರಿವೋಗು. -ಪೋಗು. To be scorched and shrivelled (Grj. 2, after 106; 8, 49; 9, 21; Šŝv. 2, 9; V. 38, 100). ಕಿವಿಯುಮನ್ನಟ್ಟಿ ಕರಿಮುರಿವೋಕುಂ (Šmd. 267). — ಕರಿಮೊಳೆ. A scorched germ or bud (Bh. 4, 3, 12; 8, 8, 6). — ಕರಿಯೊನಿಕೆ. -ಒನಿಕೆ. A charred pestle. ತರ್ಮಮ್ ಇಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಕರಿಯೊನಕೆಯ ತುಣ್ಡು (Dp. 54).

ಕರಿ kari. 3. = ಕರೆ 7, etc. Blackness; the colour black; a dark-blue colour (C.; T., Tĕ.). **2,** charcoal (My.; T.). (**3,** unpropitiousness). Genitive ಕರಿಯ or ಕರೀ. — ಕರಿಗುಡ್ಡು. The pupil of the eye (My.). — ಕರಿಗುಬ್ಬಿ. The common Indian magpie, Dendrocitta rufa (Bd.; My.). — ಕರಿಜುಳ್ಳಿ. A very prickly undershrub, Barleria buxifolia Lin. (St. & Pl.). — ಕರಿಚೇಟು. = ಎಮ್ಮೆಚೇಟು. (My.). — ಕರಿಜಾಲಿಗಿಡ. A thorny shrub with very fragrant yellow flowers, Acacia farnesiana Willd. (St. & Pl.). — ಕರಿಜಾಲಿಮರ. The Babool tree, Acacia arabica Willd. (St. & Pl.). — ಕರಿಜಗಿ. A disease of the cotton plant (S. Mhr.). — ಕರಿಜೀನಂಗಿಮರ. A shrub or small tree, Sesbania aegyptiaca Pers. (St. & Pl.). — ಕರಿಜೀರಿಗೆ. A potherb, not indigenous, Nigella sativa Lin. (St. & Pl.; ಸುಷವಿ, ಕಾರವಿ, etc. Si. 310; My.). — ಕರಿತುಮ್ಬೆಗಿಡ. A half shrub, the Malabar cat-mint, Anisomeles malabarica R. Br. (St. & Pl.). — ಕರಿತುಳಸಿಗಿಡ. A small shrub, sacred to Vishṇu, Ocimum sanctum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಕರಿದಿಂಗಳು. -ತಿಂಗಳು. The dark half of the month (My.). — ಕರಿದಿವಸ. An unpropitious day, *e. g.* the day after an eclipse, after cremation, etc. (C.). — ಕರಿನಾಗರಹಾವು. A variety of Naga tripudians (Bd.; My.). — ಕರಿನೆಕ್ಕಿಗಿಡ. A shrub, native of the Indian archipelago, but running now wild in India, Gendarussa vulgaris Nees. (St. & Pl.). — ಕರಿಬೇವು. A small tree with strong smelling leaves, the curry-leaf tree, Murraya koenigii Spr. (ಚೀರ್ಣ, ಅವನಿ Mr. 134; C.). — ಕರಿಮಣಿ. A black bead composed of earth, sealing wax, etc., worn by a woman whose husband is alive (My.). — ಕರಿಮತ್ತಿ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (Z.; My.). *Cf.* ಕಮ್ಮತ್ತಿ s. ಕಮ್ 1. — ಕರಿಮರ. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Roxb. (St. & Pl.; My. = ಬೀಟೆಮರ). — ಕರಿಯಂ. -ಅಂ 3. A man of black colour (Šmd. 154. 184). — ಕರಿಯ ಕಜ್ಜಿ. A kind of itch or scab. ಕರಿಯ ಕಜ್ಜಿಯನುಳ್ಳವನು (ಕಚ್ಛುರ Nr.). — ಕರಿಯ ಕಣ್. A black eye. ಕರಿಯ ಕಣ್ಣ ಕುದುರೆ (ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ Hlâ.; Mr. 276). — ಕರಿಯ ಕಮ್ಬಳಿ. A black blanket (Bp. 58, 50; My.). — ಕರಿಯ ಕೇಶವ. N. (Bp. 11, 4). — ಕರಿಯಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. = ಎಳ್ಳಗಸೆ, ಕಪ್ಪಗಸೆ. (ಅತಸಿ, ಉಮೆ Si. 305; My.). — ಕರಿಯ ತಿಗಡೆ. (ಶ್ಯಾಮೆ, ಪಾಲಿನ್ದಿ, ಸುಷೇಣಿಕೆ, ಕಾಲೆ, etc. Nr.). — ಕರಿಯ ಗೋರಣ್ಟೆ. (ನೀಲೆ, etc. Hlâ.; ಆರ್ತಗಲ, ದಾಸಿ, ಬಾಣೆ Nr.). — ಕರಿಯ ಜೀರಗೆ. = ಕರಿಜೀರಿಗೆ. (ಕೃಷ್ಣಜೀರಿಕೆ, ಕಾರವಿ, ಸುಷವಿ Nr.). — ಕರಿಯದು. -ಅದು. That is black. ಕರಿಯುವು (Šmd. 119). ಕರಿಯವಪ್ಪ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). — ಕರಿಯ ದ್ರಾಕ್ಷೆ. A black grape (My.). — ಕರಿಯ ನಖ. A particular perfume, a dried substance of a brown colour and of the shape of a nail, apparently a dried shell-fish (ಶುಕ್ತಿ, ನಖ, ಕೋಲದಲ, etc. Nr.). — ಕರಿಯ ನೆಲ್ಲು. The grain Panicum miliaceum (ಅಣು Nr.). — ಕರಿಯ ನೊಣ. (ನೀಲಾಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.). — ಕರಿಯ ಬದನೆಕಾಯ್. -ಕಾಯಿ. A brinjal fruit of a blackish colour (Bp. 9, 2; 38, 53; C.). — ಕರಿಯ

ಬಾಳ. A kind of drug and perfume (ಹ್ರೀವೇರ, ಬಾಲಕ, ಜಲ Hlâ.). — ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. A black Brâhmaṇa. ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು, ಬಿಳೀ ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prv.). — ಕರಿಯ ಮೀನು. A kind of fish (ಶಕುಲ Nr.). — ಕರಿಯರಗು. -ಅರಗು. A blackish sealing wax (My.). — ಕರಿಯ ರೇಖೆ. A black stripe. ಕರಿಯ ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ Nr.). — ಕರಿಯ ಲೊಕ್ಕಿ. (ನೀಲಿಕೆ, ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, etc. Nr.; ಶೇಫಾಲಿಕೆ Nr.). — ಕರಿಯ ಹಕ್ಕಿ. (ಅಸಿತಖಗ Mr. 174). — ಕರಿಯಳ್. -ಅಳ್ 3. A female of a black colour (My.). — ಕರಿಯಾಲಿ. -ಆಲಿ. The pupil of the eye (ಕನೀನಿಕೆ, ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ Hlâ.). — ಕರಿಯಿಱುವೆ. -ಇಱುವೆ. A black ant (Bp. 58, 50; My.). — ಕರಿಯುತ್ತತ್ತಿ. -ಉತ್ತತ್ತಿ. The fruit of the tree Melia dubia Cav. (Z.). — ಕರಿಯುತ್ತರಾಣಿಗಿಡ. A Jamaican plant, now running wild in India, the Jamaica Vervain, Stachytarpheta jamaicensis Vahl. (Z.; My.). — ಕರಿಯುದ್ದು. -ಉದ್ದು. = ತೊಗರಿ (St. & Pl.). 2, a black kind of uddu (My.). — ಕರಿಯುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. A kind of black sea-salt (My.). — ಕರಿಯುಮ್ಮತ್ತ. -ಉಮ್ಮತ್ತ. = ಕರೆಯುಮ್ಮತ್ತ. A black sort of thorn-apple (My.). — ಕರಿಲಾವಗ. The jungle bush-quail, Perdicula asiatica (My.). — ಕರಿಲಾವಂಚಹುಲ್ಲು. The grass Andropogon iwarancusa Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕರಿಹತ್ತಿ. The American cotton-plant, Gossypium barbadense Lin. (St. & Pl.; C.). — ಕರಿ ಹಱ್. To tear, *i. e.* do away with, unpropitiousness, an act that, on a certain day (ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆ), is represented by throwing an iron ball that is attached to a rope, over a tôraṇa and thus pulling down the tôraṇa, when the ornamented bullocks of the place that previously had passed under the tôraṇa, are playfully driven about (S. Mhr.). — ಕರೀ ಕಚೋರ. A kind of perfume (ರಾಕ್ಷಸಿ, ಚಣ್ಡೆ, etc. Si. 154; My.). — ಕರೀ ಕಬ್ಬು. = ಕರೇ-. A black sugar-cane of superior sweetness (C.). — ಕರೀ ಕಾಗಿ. (ದ್ರೋಣ Si. 419; My. as -ಕಾಗೆ). — ಕರೀ ಚೇಱು. A black scorpion (Si. 171; My.). — ಕರೀ ನೀರು. Water of a dark colour, though pure (C.). 2, water mixed with black impurities (My.). — ಕರೀ ನೆಲಕುಮ್ಬಳ. (ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ, etc. Si. 148). — ಕರೀ ಲಕ್ಕಿ. = ಕರಿಯ ಲೊಕ್ಕಿ. (C.). — ಕರೀ ಲಕ್ಕಿಲಿ. = ಕರೀ ಲಕ್ಕಿ. (ಶೇಫಾಲಿಕೆ, ಕರೀ ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಿಲಿ Si. 138). — ಕರೀ ಸಾಸುವೆ. (ಕ್ಷವ, etc. Si. 305; C.). — ಕರೀ ಹತ್ತಿ. = ಕರಿಹತ್ತಿ. (Si. 150; My.). — ಕರೀ ಹುವ್ವು. A dark-coloured flower (Si. 138. 140; My.).

ಕರಿ kari. 4. = ಕಱ್ 1, ಕೊರೆ 2. See ಅಸಕರಿ, ಅಳವಿಗರಿ.

ಕರಿ kari. 5. = ಕರೆ 1. (C.).

ಕರಿ kari. Having a trunk: *an elephant* (ಗಜ Śmd. Dh.; ಆನೆ Nn. 57; ಪಿಡಿ Čt. I, 30). 2, the number eight (ಎಣ್ಟು Mr. 347; Čh.). — ಕರಿಕಾಲ. N. (Bp. 15, 24; 47, 34). — ಕರಿಕಾಲಚೋಳ. N. (Bp. 26, 55; 33, 13; 44, 58; 54, 72; 57, 83). — ಕರಿಮೊಗ. = ಕರಿಮುಖ. Gaṇêśa (ಬೆನಕ, etc. Śm. 4).

ಕರಿಕ karika. (Śmd. 154, o. r. ಕರಿಯ; 239). = ಕರಿಗ. A black man.

ಕರಿಕ karika. Doing, acting. See ಜಂಘಾ-.

ಕರಿಕರ kari-kara. An elephant's trunk. ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ Nn. 72).

ಕರಿಕು kariku. = ಕರಕು, ಕ್ಷರಿಂಕು (Śmd. 48), etc. The state of being scorched, singed, or charred, etc. ಕರಿಕುವರಿ. -ಪರಿ (ಕರ್ರಿಕುವರಿ). To become scorched, etc. (Bh. 4, 3, 54; Rsv. 5, 38).

ಕರಿಗ kariga. = ಕರಿಕ. (My.; Tu. ಕರ್ಗುಡೆ). ಹಿರಿಯ ಬೊಮ್ಮನು ಕೆಂಚ, ಕಿಱಿಯ ಹರಿ ತಾ ಕರಿಗ, ಪುರಹರನು ಶುದ್ಧಧವಳಕನ್; ಇವರುಗಳು ಸರಿಯೆ ದೈವಕ್ಕೆ? (Sp.).

ಕರಿಗಮನೆ kari-gamanĕ. A woman whose gait resembles that of an elephant (R.).

ಕರಿಗರ್ಜಿತ kari-garjita. *The roaring of elephants.*

ಕರಿಗಿ karigi. A black female (My.; Tu. ಕರ್ಗಿ).

ಕರಿಗಿಸು karigisu. = ಕರಗಿಸು. (My.). ಕರಿಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ದ್ರುತ, ಅವದೀರ್ಣ Si. 378).

ಕರಿಘಟೆ kari-ghaṭĕ. A troop of elephants (J. 3, 38).

ಕರಿಂಕು karinku. = ಕರಿಕು (Śmd. 48).

ಕರಿಚರ್ಮಧಾರಿ kari-čarma-dhâri. Who wears an elephant's hide: Śiva (Bp. 25, 31).

ಕರಿಚರ್ಮಾಮ್ಬರ kari-čarma-ambara. Śiva (My.).

ಕರಿಚು kariču. = ಕರಿಜು, q. v.

ಕರಿಜು kariju. To lay hold of, to seize, etc. (ಕೆಯ್ಕೊಳ್ Čt. I, 69, o. r. ಕರಿಚು; *cf.* ಕಡಿ, ಕರೆ 4).

ಕರಿಜು kariju. A weight used in weighing camphor (My.; *cf.* ಕಣಜು?).

ಕರಿಣಿ kariṇi. *A female elephant* (ಪಿಡಿ Čt. II, 14). See ಪಿಡಿ.

ಕರಿತು karitu. P. p. ಕರಿ 1. (My.).

ಕರಿದು karidu. (Śmd. 96). = ಕರದು 3, ಕರೆದು. That is black; blackness (ಅಸಿತ, ಶಿತಿ, ನೀಲ, ಕೃಷ್ಣ, ಕಾಲ Hlâ., Nr.; ಕಾಱ್, ಕಱ್, ಕರ್ಪು Śm. 69; ಕೌಲಿನ, ಕಪ್ಪು Nn. 76). ತುರಗಂ ಕರಿದಾಗೆ ಹೇಮನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 275). ಕರಿದಿನೊಳ್ (502). ಕರಿದಿನ ಹಿಣ್ಣ ಹಿಡಿಯದೊಡೆ (J. 6, 31).

ಕರಿಪಿಪ್ಪಲಿ kari-pippali. *A plant bearing a pungent fruit, Photos officinalis* Roxb. See ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ.

ಕರಿಪೋತ kari-pôta. *A young elephant.*

ಕರಿಪ್ರಾಸ kari-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಕರಿಮಕರ kari-makara. *A fabulous sea-monster.*

ಕರಿಮುಖ kari-mukha. Gaṇêśa. (My.).

ಕರಿರ karira. = ಕರೀರ. A water-jar (ಘಟ, ಹರವಿ Mr. 209). 2, the root of an elephant's tusk (ದನ್ತಮೂಲ, ಆನೆಯ ಮೊದಲ ಕೊಮ್ಬು Mr. 155; *cf.* ಕರೀರಿ). 3, = ಕರೀರ No. 1.

ಕರಿರಿಪು kari-ripu. = ಕರಿವೈರಿ. (Śsv. 3, 28).

ಕರಿವದನ kari-vadana. = ಕರಿಮುಖ. (My.).

ಕರಿವಲ್ಲಿ kari-valli. = ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ. (Si. 145).

ಕರಿವೈಜಯನ್ತಿ kari-vaijayanti. *A flag carried by an elephant.*

ಕರಿವೈರಿ kari-vairi. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ಕರಿಶಾವಕ kari-śâvaka. *A young elephant.*

ಕರಿಷ್ಣು karishṇu. Fond of doing, doing. See ಅಲಂ-, ನಿರಾಕರಿಷ್ಣು.

ಕರಿಸು karisu. 1. = ಕರಸು 2. To cause to fry or roast (C.). **2,** to fry or roast (My.). ಹಿಟ್ಟು ಕರಿಸಿ ಮಾಡುವ ದೋಸೆ (Si. 314).

ಕರಿಸು karisu. 2. = ಕರಸು 1, etc. To cause to call, etc.; to send for. ಕಾನ್ತನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ತಾನು ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಲೀಲೆ Nr.). See B. 3, 23; 4, 78; 5, 191.

ಕರಿಸು karisu. To do, to make. See *e. g.* ಅಂಗೀ-, ಅನು-, ಅಲಂ-, ಪಕ್ಷೀ-, etc.

ಕರಿಸ್ಕನ್ಧ kari-skandha. *A troop of elephants.*

ಕರೀರ karîra. = ಕರಿರ. *A young, tender bamboo, shot from the root* (ಕಳಿಲೆ Mr. 485; ವಂಶಾಂಕುರ, ಬಿದಿರ ಕಳಿಲೆ Nn. 136). 2, *a water-jar.* 3, *a thorny shrub, Capparis aphylla* Roxb. (ಭೂಮಿರುಹ 485; ವೃಕ್ಷ, ಮರನು 136).

ಕರೀರಕ karîraka. *Fight, battle* (ಜಗಳ H.; ದೌರ್ಮನಸ್ಯ, ಜಗಳ Mr. 452).

ಕರೀರಿ karîri. *The root of an elephant's tusk.*

ಕರೀಷ karîsha. *Dry cow-dung.*

ಕರು karu. 1. (Šmd. 59). Embossed work, bass-relief (T. ಕರುಕ್ಕು, ಕರುಕ್ಕುವೇಲೈ; M. ಕರುಕ್ಕುಪಣಿ; *cf.* ಕಕ್ಕು 1); an embossed, or plastic, representation: a puppet (ಪುತ್ತಳಿ Čt. I, 52). — ಕರುವಿಡು. -ಇಡು. To put bosses or raised figures; to mould, to model (ಲೇಪ್ಯಕರ್ಮ Šmd. Dh.). See ಕರುವಿಡಿಸು in Abh. P. 3, after 25; Grj. 2, after 106; 3, 102; Bp. 18, 38; Č. Bp. 5, 51.

ಕರು karu. 2. (= ಕರ 1, etc.). Greatness (T. ಕರು, great; a hillock; ಕರುಮೈ, greatness; strength; M. ಕರು, stout; hard = ಕಡು; ಕರುನು, hardness, sharpness of sword, strength of a man = ಕಡುಮೆ. — ಕರುಮಾಡ. A lofty dwelling, an upstair house (ನೆಲೆವನೆ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Šs.). ಸಿರಿಯ ಕರುಮಾಡ (ಕೆಸರ್ಮಲ್ಲಿಗೆ, ತಾವರೆ, ನೀರ್ವೂ, ಕಮಲ Šs.; ದುಬ್ಬುಳಿ Kk. 13, o. r. ಕರುವಾಡ). ಮುತ್ತಿನ ಕರುಮಾಡದ ಮುನ್ದಣ ಮೊಗಸಾಲೆ (Rśv. 13, after 1). See Abh. P. 3, after 26; 3, 28; 7, after 62; 10, after 36; 11, 149; 16, after 71. — ಕರುವಾಡ. -ಮಾಡ. = ಕರುಮಾಡ. See above; J. 6, 10. 11; 8, 5; 15, 5.

ಕರು karu. 3. (once ಕಱು, Abh. P. 9, 104). To point (with a weapon), to aim at (T. ಕರುದು, to think, esteem, design, be bent or intent; ಕರುತ್ತು, thought, etc.). P. p. ಕರುತ್ತು (Abh. P. 9, 104; 13, 51. 90; Grj. 1, 110; 2, 88; Šśv. 3, 50; 4, 6. 10).

ಕರುಂ karuṁ. An imitative sound. — ಕರುಂ ಕರುಂ. rep. The sound produced in eating raw cucumbers, etc. (C.). — ಕರುಂ ಕುರುಂ. reit. = ಕರುಂ ಕರುಂ. (My.).

ಕರುಕು karuku. = ಕರಕು, etc. (My.; G.).

ಕರುಕು karuku. A kind of finger-ring (Si. 220, *only* in Si.).

ಕರುಣ karuṇa. = ಕರುಣೆ (Šmd. 102). That which causes pity; sorrow; pity; compassion; mercy. 2, compassionate, merciful (ಘೃಣಿ Nn. 194). 3, an ascetic (ತಪಸ್ವಿ 109). 4, one of the rasas or sentiments of a poem: *the pathetic sentiment* (Kâvy. IV, 2, 30. 35. 36). 5, *the pamplemousse tree, Citrus decumana.*—See Bp. 18, 52; 22, 20; 23, 40; 43, 8; 53, 47; 59, 52.

ಕರುಣಾಕರ karuṇa-âkara. A mine of mercy (Šśv. 4, after 88).

ಕರುಣಾನಿಧಿ karuṇâ-nidhi. A treasury of mercy (My.).

ಕರುಣಾಬ್ಧಿ karuṇa-abdhi. An ocean of mercy (Šśv. 2, 111; 4, after 99).

ಕರುಣಾಮ್ಬು karuṇa-ambu. A tear of compassion (Bp. 18, 64).

ಕರುಣಾಮೃತ karuṇa-amṛita. Kindness regarded as ambrosia (J. 1, 1).

ಕರುಣಾಮ್ಬುಧಿ karuṇa-ambudhi. = ಕರುಣಾಬ್ಧಿ. (Bp. 30, 30).

ಕರುಣಾರ್ತ karuṇa-ârta. Pitiful and painful, as a cry (B. 4, 38).

ಕರುಣಾಲವಾಲ karuṇa-âlavâla. A reservoir of compassion (My.).

ಕರುಣಾಲು karuṇa-âlu. -ಳು. A person who possesses pity etc.; compassionate (My.). See Bp. 1, 33; 28, 50; 46, 75.

ಕರುಣಾಲುತನ karuṇâlutana. Compassion (My.).

ಕರುಣಾವನ್ತ karuṇâ-vanta. Having compassion, compassionate (Bp. 3, 67); a compassionate man (My.). 2, pitiable (Sk.).

ಕರುಣಾಶರನಿಧಿ karuṇâ-šaranidhi. An ocean of mercy (Bp. 44, 73).

ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ karuṇâ-samudra. = ಕರುಣಾಶರನಿಧಿ. (My.).

ಕರುಣಾಸಾಗರ karuṇâ-sâgara. = ಕರುಣಾಸಮುದ್ರ. (My.).

ಕರುಣಾಸಿನ್ಧು karuṇâ-sindhu. = ಕರುಣಾಶರನಿಧಿ. (Bp. 36, 3).

ಕರುಣಿ karuṇi. A compassionate, merciful person (Bp. 10 41; 24, 19). See ಕಡು-; ನಿಷ್-. 2, pitiable.

ಕರುಣಿಸು karuṇisu. To be compassionate or merciful (Šmd. 152 Mdb.; Bp. 27, 14. 73; 57, 13; 61, 59; Bh. 8, 26, 26; C.; B. 4, 144); to pity (c. Acc., My.), to show mercy to (Bp. 44, 16; My.); to present (something) from compassion or mercy (Grj. 10, 112; Šśv. 2, 112; Bp. 27, 38; 48, 6; My.).

ಕರುಣೆ karuṇĕ. -ಣಾ. (Šmd. 102; Kâvy. I, 2, 74-83). *Pity, compassion.* 2, = ಕರುಣ No. 4. (ಕರುಣಾರಸ Kâvy. IV, 2, 52).

ಕರುತ್ತು karuttu. P. p. of ಕರು 3, q. v.

ಕರುಬೂಜು karubûju. = ಕರಬೂಜು, etc. (ಕಲ್ಲಂಗಡಿ St. & Pl.; My.).

ಕರುಮಾಡ karumâḍa. See s. ಕರು 2.

ಕರುವಾಡ karuvâḍa. See s. ಕರು 2.

ಕರುಳ್ karuḷ. (Šmd. 59. 132). = ಕರಳು, ಗರುಳು, ಕರ್ಳು, ಕಳ್ಳು 2. An entrail; the bowels (J. 12, 44; 16, 28; M. ಕರಳ್, lungs and heart, liver; the mind, heart; Tu. ಕರ್ಲು). **2,** love (see ಕಳ್ಳು 2). ಕರುಳಂ (Šmd. 27; Bp. 45, 32). See ದೊಣ್ಣೆಗರುಳ್, ಪೆರ್ಗರುಳ್, ಬಲ್ಗರುಳ್. — ಕರುಳ್ಪಿಣಿಲ್. -ಪಿಣಿಲ್. Entrails that resemble braided hair (Abh. P. 13, 49).

ಕರುಳು karuḷu. = ಕರುಳ್, etc. (ಅನ್ತ್ರ, ಪುರೀತತ್ Hlâ., Nr., Mr. 396; Si. 205; Bh. 8, 22, 45; My.). ಕರುಳು (Bp. 58, 56). ಕರುಳುಗಳು (Si. 205). ಕರುಳು ಒನ್ದಾದರೇನು? ಮರುಳು ಒನ್ದೋ? (Prv.).

ಕರೂಷ karûsha. N. of a people and their country. (R.).

ಕರೆ karĕ. 1. = ಕರಿ 5, ಕಲೆ 3. To call; to invite (ಆಹ್ವಾನ Šmd. Dh.; Šm. 106; C.; T. ಕರೈ; Tu. ಕರೆ, to crow); to emit a sound, to sound (see ಉಸುರ್ಗರೆ, ಘುಟುಲ್ಗರೆ, ಘೋರ್ಗರೆ, ಲೊಟಗರೆ, ಸೂಟ್ಗರೆ; T. also: to speak; to clamour). P. ps. ಕರೆದು, ಕರದು (*e. g.* Bp. 32, 54; 57, 40), ಕರ 2, ಕರೆ 2. ಕರೆವಂ (ಬಟು, ಆಹ್ವಾನಪುರುಷ Šmd. I & Dh.). ಕರೆವುದು (ಹವ, ಹೂತಿ Nr.; ಹೇಹ, ಆಹ್ವಾನ Nn. 95). ಕರೆವಲ್ಲಿ (ಆಕಾರಣ Nn. 89; ಅರ್ಚ, ಆಹ್ವಾನ 106; ಆಹ್ವಾನ 155). ಕರೆಅಲ್, ಕರೆಯಲ್ (Šmd. 73). ಕರೆದಪಂ, ಕರೆದಪ್ಪಂ (277). ಕರೆದುದು (264). ಕರೆದು ಬೆಸಸುವುದು ಆವುದಾನೊನ್ದು ಉಣ್ಟು, ಅದಱಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶಾಸನಶಬ್ದಂ ನೆಗಱ್ದಿಗಂ (Nr.). ಕರೆವುತೆ (Bp. 20, 13). ಭೀಮ ಕುನ್ತಿಯ ಕರೆದು, ಕಳುಹಿದಂ (Bh. 1, 10, 23). ಭೀಮನ ಕರೆದಳ್, ಏಱಿಯ್ ಪಾರಣೆಗೆ! ಎನ್ದು (1, 10, 26). ಆಳ ಕರೆ! (1, 19, 19). ಕಾಳೆಗಕೆ ಜೂಜಗೆ ಕರೆದಡೆ (2, 13, 39). ಕಣ್ಣು ಕರೆಯದ ನೆಣ್ಣ ಗಣ್ಣು ಕತ್ತೆಯ ತಣ್ಣ (Dp. 54). ಕರದರೆ ಉಣ್ಣು!

ತೆಱಿದರೆ ಮುಚ್ಚು! ಸೇರಿದ ಒಡೆಯಗೆ ಎರಡ ಬಗೆಯ ಬೇಡ!—ಕರದು, ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಲನಾಗರು ಹಿಡೀತು (others: ...ಅಳಿಯಗೆ ಮ ಲರೋಗ ಬನ್ತು, Prvs.). ಒಬ್ಬನು ಕರೆದರೆ ಓ ಎನು ನುಡಿವಲ್ಲಿ (ಓ Nn. 154). See Bp. 3, 21; 18, 18; 32, 18; 32, 44; 37, 3; 48, 9. 26; 52, 2; 60, 28; Ŕsv. 5, 125; 6, 10; 10, 9; J. 8, 6; Jns. 1, 16.— ಕರೆದೊಯ್⁶. -ಒಯ್⁶. (= ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು). To conduct away (another person) along with one's self (Bh. 2, 13, 13).— ಕರೆಯ ಕಳುಹಿಸು. = ಕರೆ ಕಳುಹಿಸು (s. ಕರೆ 3). ಕರೆಯ ಕಳುಹಿಸೋಣ (ಆಹ್ವಾನ, ಹೂತಿ G.).

ಕರೆ karĕ. 2. = ಕೆರ 2, etc.— ಕರೆ ಕರೆ. rep. P. p. ಕರೆ ಕರೆದು (*i. e.* ಕರೆದು ಕರೆದು, Bp. 24, 61; Ŕsv. 13, after 95 & 102; J. 28, 20).— ಕರೆ ಕೊಳ್ಳು. = ಕರ ಕೊಳ್ಳು. (B. 5, 53. 138).— ಕರೆ ತರಿಸು. = ಕರ ತರಿಸು. (B. 4, 196; My.).— ಕರೆ ತರು. = ಕರ ತರು. (B. 4, 56. 196; My.).

ಕರೆ karĕ. 3. ಕರೇ. = ಕರೆಯ, infinitive of ಕರೆ 1.— ಕರೆ ಕಳಿಸು. To send (one person) to call or invite (another) (B. 4, 187; My.).— ಕರೆ ಕಳುಹಿಸು. = ಕರೆ ಕಳಿಸು. (C.).— ಕರೇ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ. Sending to call, sending for (ಹವ, ಹೂತಿ Ši. 388; My.).

ಕರೆ karĕ. 4. To hide (v. t. & i., ಅಡಂಗು). ಕರೆದನ್ ಎನ್ದು, ಅಡಂಗಿದಂ (Šmd. II; Kk. 87, o. r. ಕೆರೆ; T. ಕರ, to hide, conceal; to be close-handed; to steal, see s. ಕಱಿ; *cf.* ಕರಿಡು). See ಅವುತೆ 2, ತಲೆಗರೆ, ಮೆಯ್ಗರೆ, ರೂಪುಗರೆ; Abh. P. 7, 86; Ŕsv. 4, after 14.

ಕರೆ karĕ. 5. = ಕರ 4.— ಕರೆಮುರೆ. dupl. = ಕರಮುರೆ. (Bp. 15, 7; 31, 14; 36, 17).

ಕರೆ karĕ. 6. A bank, a shore (ಕುಲ Šmd. Dh., *i. e.* ಕುಲ್ಯ or ಕೂಲ, see No. 3; ತೀರ Šm. 106; My.; Tu., Tĕ., M.; T. ಕರೈ); a boundary (T.). **2,** the border, *i. e.* unwoven threads, of a cloth or blanket (ವಸ್ತ್ರದಶೆ Šmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರಾಗ್ರ Šm. 106; ವರ್ತಿ, ವಸ್ತಿ, ದಶೆ, ಸಿಚ Hlâ., Nr.; Mr. 342; C.; Tĕ., Tu., T., M.; in regard to a blanket the unwoven threads just at the end of the web are to be inter-knit with coloured or uncoloured cross-threads by means of the hand, by which the real border or selvage is formed). **3,** a cow-house or station (ಗೋಕುಲ Šmd. Dh., which though in all MSS., appears to be a mistake, see ಕರೆಗಣ್ಮು; there seems to have been originally ಗೋವನ, see ಕರೆ 4, and the ಆವನ s. ಕರೆ 8 may perhaps also be wrong; Tu.: ಕರೆ, a parish, a social or caste jurisdictional division; M.: a parish, a section).—ಈ ಕಮ್ಬಳಿಗೆ ಬಣ್ಣದ ಕರೇ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 123).— ಕರೆ ಕಟ್ಟುವವರು. A class of Kurubas (now also of Mahomedans), whose occupation is to join a selvage to blankets).— ಕರೆಗಣ್ಮು. -ಅಣ್ಮು. To overstep the boundary, to become excessive (ಕುಲಾತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; Abh. P. 3, 154; 9, 30; 16, 89; Šsv. 1, after 79; 2, 24).— ಕರೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. (Boundary stones?): two stones erected by the individual who commences the building of a town, which are worshipped annually by him as long as he lives, and by his descendants, etc. after his decease. This prevails to the west of Mysore (R.).

ಕರೆ karĕ. 7. = (ಕಡ್, ಕನ್ 2, ಕಬ್ 1, ಕಮ್ 1), ಕರಿ 3, ಕಱ³ 1, (ಕೇ 1). Blackness; the colour black; a dark-blue colour (*cf.* ಕಪ್ಪು). Genitive ಕರೆಯ, ಕರೇ.— ಕರೆಕಮಲ. (ಕೈರವ, ಕುಮುದ Dhw.; My.).— ಕರೆಗಣಿಕೆ. A ganikĕ that bears black berries (My.).— ಕರೆತಲೇ ಕೋೞಿ³. The scaup, Fuligula marila (Bd.).— ಕರೆನೆಲ. Black soil (C.).— ಕರೆಬಣ್ಣ. A prostrate plant with light blue flowers, Ruellia prostrata Lamk. (Z.). 2, N. of a lewd warrior (My.).— ಕರೆಬಣ್ಣನ ಬಳ್ಳಿ. A milky climbing shrub, Cryptolepis buchanani Roem. & Sch. (Z.).— ಕರೆಬಾೞೆ³. A kind of plantain used for medicinal purposes (S. Mhr.; B. 2, 38).— ಕರೆಬೂದಿ. Ashes made by pouring water on a cake of dried cow-dung, etc. when glowing in the fire, and used as a dentifrice (C.; B. 3, 20).— ಕರೆಬೆಕ್ಕು. A black cat (B. 1, 27; C.).— ಕರೆಮಲೆ. The range of ghauts from Tirupati to Šrîšaila, and other black hills (My.).— ಕರೆಯವ್ವ. -ಅವ್ವ. ಕರೆವ್ವ. The black dame: the name of a household-goddess, a kind of Šakti; there is no image of her, but she is considered to reside in the niche of a wall of a room, where a cocoa-nut is kept for her (S. Mhr.).— ಕರೆಯುಡ. -ಉಡ. A kind of gecko, Hemidactylus sykesii (Bd.).— ಕರೆಯುಮ್ಮತ್ತ. -ಉಮ್ಮತ್ತ. = ಕರಿಯುಮ್ಮತ್ತ. (ದನ್ತಿ Ši. 158).— ಕರೆಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A species of Sesamum indicum (C.).— ಕರೆಹಕ್ಕಿ. (ಜತುಕೆ, ಅಜಿನಪತ್ರೆ Ši. 175);—the king crow or Dedugo (Bd.; Pr.).— ಕರೆಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. (ನೆಲಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ St. & Pl.).— ಕರೇ ಅಗುರುಚಕ್ಕೆ. (ಅಗರುಗನ್ಧ Ši. 226; My.).— ಕರೇ ಕಬ್ಬು. = ಕರೀ-. (My.; ಶತಪರ್ವ Ch.).— ಕರೇ ಕಮಲ. (ಇನ್ದೀವರ, ಉತ್ಪಲ, ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್, ಕುಮುದ G.).— ಕರೇ ಕರಡಿ. A black bear (C.; B. 3, 108).— ಕರೇ ಕುಮ್ಬಳ. (ಅಲಾಬು, ಆಲಾಬು, ತುಮ್ಬ, ತುಮ್ಬಿ G.).— ಕರೇ ಕೂದಲು. Black hair (C.; B. 3, 48).— ಕರೇ ಗೋರಟೆ. = ಕರಿಯ ಗೋರಣ್ಟೆ. (ಆರ್ತಗಲ, ದಾಸಿ G.).— ಕರೇ ಚಿಕ್ಕೆ. A black spot (B. 3, 99; 5, 255; My., also ಕರೇ ಚುಕ್ಕಿ).— ಕರೇ ಚಿಗರಿ. (ಕೃಷ್ಣಸಾರ G.; My.).— ಕರೇ ಚೇೞು. A black scorpion (C.).— ಕರೇ ಜೀರಿಗೆ. = ಕರಿಯ-. (ಪೃಥ್ವಿ, ಸುಷವಿ G.).— ಕರೇದು. (*i. e.* ಕರೆಯದು). That is black (C.). Plural ಕರೇವು (B. 3, 55. 113).— ಕರೇ ತೋೞ. A black wolf (B. 3, 85; 5, 252; My.).— ಕರೇ ದುಪ್ಪಿ. A black deer (My.).— ಕರೇ ಪಟ್ಟಿ. A black stripe (C.; B. 2, 26; 3, 74; 4, 35).— ಕರೇ ಬಣ್ಣ. A black colour (B. 1, 5).— ಕರೇ ಬಾಳದ ಬೇರು. (ಅಭಯ, ಅಮೃಣಾಲ, ಇಷ್ಟಕಾಪಥ, ಉಶೀರ, ನಲದ, ಲಘು G.).— ಕರೇ ಮಚ್ಚೆ. A black mole (My.).— ಕರೇ ಮದಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ. (ಶಿವ Ch.).— ಕರೇ ಮದ್ದು. Gunpowder (My.; T. ಕರುಮುರುನ್ದು).— ಕರೇ ಮಯ್ಲಿ. A bad kind of small-pox (C.).— ಕರೇ ಮಲಪಾತಕ (-ಮೊಲ-). The brown eagle, Aquilla fusca (Bd.).— ಕರೇ ಮೆಣಸು. Black pepper (My.).— ಕರೇ ಲಕ್ಕಿಗಿಡ. = ಕರೀ ಲಕ್ಕಿ, ಕರ್ಲಕ್ಕಿ. (ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, ನೀಲಿಕೆ, ಸುವಹ G.).— ಕರೇ ಹದ್ದು. The white-banded eagle, Aquilla bifasciata (Bd.).— ಕರೇ ಹಲ್ಲಿ. A black (ominous) house-lizard (My.).— ಕರೇ ಹಿಣ್ಡಿ. A common weed, the ash-coloured fleabane, Vernonia cinerea Less. (St & Pl.).— ಕರೇ ಹೂಲಿ. A large straggling shrub, Anisonema multiflora Wight. (Z.; My.).— ಕರೇ ಹೂವಿನ ಗೋರಟೆ. (ಆರ್ತಗಲ G.).

ಕರೆ karĕ. 8. Green black pepper (ಆವನ Šmd. Dh.; My.); green cardamoms (My.).

ಕರೆಗಾಱ karĕ-gâṟa. A man of the class of people called ಕರೆ ಕಟ್ಟುವವರು (s. ಕರೆ 6; C.).

ಕರೆದು karĕdu. = ಕರಿದು, etc. That is black (C.; B. 1, 1).

ಕರೆಯಿಸು karĕyisu. = ಕರಸು 1, etc. (My.). **2,** to cause to sound, to call out loudly, to shout to-

gether (*only* in Si.). ಬಹು ಮನ್ದಿ ಸೇರಿ ಕರೆಯಿಸುವದು (ಸಂಹೂತಿ Si. 55).

ಕರೆಯುವಿಕೆ karĕyuvikĕ. Calling, etc. (ಹೂತಿ, ಅಕಾರಣೆ, ಆಹ್ವಾನ Si. 55; ಹವ, ಹೂತಿ 388).

ಕರೆಸು karĕsu. = ಕರಸು 1, etc. (Bp. 51, 10; Bh. 1, 8, 64. 71; J. 2, 35. 45; 5, 36; 10, 47; 13, 5. 19; 18, 41; 28, 29; 29, 38; My.). ಕರೆಸಿಕೊಳ್, to have one's self called; to be called (Kk. 93).

ಕರೇಟು karêṭu. = ಕರಟು. *The Numidian crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ G.).

ಕರೇಣು karêṇu. *A male elephant* (ಗಜ Mr. 487); *a female elephant* (ಪೆಣ್ದನ್ತಿ, ಹೆಣ್ಣಾನೆ Nn. 120; ಪಿಡಿ, ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153). 2, a great coward (ಅತೀವಭೀರು, ಅತಿಹೇಡಿ Nn. 120; ಹನ್ದೆ Mr. 487). 3, dust (ರಜ, ದೂಳು 120). 4, the tree Pterospermum acerifolium (ಭೂಜವಿಶೇಷ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 120).

ಕರೋಟಿ karôṭi. *The skull;* a basin, a cup.

ಕರೋಡ karôḍa. A crore, a lakh (C.; H.).

ಕರೋರ್ಧ kara-ûrdha. The back of the hand (ಮೇಗೆಯ್ Mr. 322).

ಕರೋಲು karôlu. A pistol (My.; Br., H. ಕರೋಲಿ, a large matchlock).

ಕಱ kaṟa. 1. = ಕಱೆ 4. P. p. of ಕಱೆ 3. — ಕಱ ತರ್. (*i. e.* ಕಱೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To milk and bring (Bp. 58, 22; My.).

ಕಱ kaṟa. 2. = ಕಱು 1, etc. A calf (C.). ಹೆಣ್ಣುಹುಲ್ಲೇಕಱದ ಚರ್ಮ (Si. 168). See B. 1, 21; 3, 17; ಹುಲ್ಲೆಗಱ, ಹೋರಿಗಱ.

ಕಱ kaṟa. 3. With blackness. — ಕಱಕಱನೆ. Quite black (Č. Bp. 50, 27).

ಕಱಕು kaṟaku. = ಕೆಕ್ಕು 1, etc. (Tĕ.; R.).

ಕಱಕೆ kaṟakĕ. = ಕಱಿಕೆ, etc. (ಶತಪರ್ವಿಕೆ G.; My.).

ಕಱಂಗು kaṟaṅgu. To turn black (ಕಾರ್ಷ್ಣ್ಯ, ಕರ್ಪು Šmd. Dh.; Abh. P. 7, after 14; 7, 114; 10, 80; T., M. ಕಱು; M. ಕಱು, ಕಱ್ತ್ತ, black).

ಕಱದು kaṟadu. P. p. of ಕಱೆ 3.

ಕಱಲ್ kaṟal. ಕಱಲು. = ಕಲ್ರ್. Saltishness, brackishness. (T. ಕವ್ರ್ಪು, saltpetre). — ಕಱಲುಭೂಮಿ. Saline soil (ಊಷವತ್, ಊಷರ Nr.; My.).

ಕಱಸು kaṟasu. To cause milk to flow (Bp. 57 sum.; My.); to cause to rain (Bp. 25, 13; 54, 72; 57, 83);—to cause to milk (My.).

ಕಱಾವು kaṟâvu. Milking (My.; M. ಕಱವು).

ಕಱಿ kaṟi. 1. = ಕಱೆ 3. (C.). ಕಾಡದೆ ಕಱಿವ ಆಕಳು (ಸುವ್ರತೆ, ಸುಖಸನ್ದೋಹ್ಯೆ Nr.). ಕಾಡದೆ ಕಱಿಯುವ ಹಸುವು (ಸುವ್ರತೆ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಲು ಕಱಿಯಲ್ ಈಸುವ ಆಕಳು Si. 322). See Prv. s. ಎಮ್ಮೆ 1.

ಕಱಿ kaṟi. 2. = ಕಱೆ 1, etc. (Tĕ.). — ಕಱಿಗೊರಳ್. -ಕೊರಳ್. A black throat (Bp. 37, 32). — ಕಱಿಗೊರಳವ. -ಅವ. = ಕಱಿಗೊರಲ. (Bp. 44, 68). — ಕಱಿದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. A black hide (Bp. 20, 12).

ಕಱಿ kaṟi. 3. Vegetables of any kind, raw or boiled (M., T.). **2,** flesh, curry (T., R.; *cf.* ಕಪ್ಪು 6).

ಕಱಿಕೆ kaṟikĕ. = ಕಱಕೆ, ಕಱುಕೆ, ಕಱುಂಕೆ, ಗಱಿಕೆ, ಗಱಿಕೆ, ಗರ್ಕೆ. The Huriallee grass, Agrostis linearis Retz. (or Cynodon dactylon Pers.; ದೂರ್ವೆ, ಹರಿತಾಲಿ Mr. 109; ಕರಗನ್ಧಿ 116; ದೂರ್ವೆ, ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯೆ G.; C.; B. 3, 11; Tĕ. ಗಱಿಕೆ; M. ಕಱುಗೆ; T. ಅಱುಗು, ಅಱುಗಮ್ಪುಲ್; Tu. ಕವಿಕೆ). ಬಿಳಿಯ ಕಱಿಕೆ (ಸಿತದೂರ್ವೆ Mr. 109).

ಕಱು kaṟu. 1. (Šmd. 59). = ಕಱ 2, ಕಱುವು. A calf (ವತ್ಸ Nr.; Si. 463; ಕನ್ದು, ವತ್ಸ Šm. 33; C.; Tu. ಕಂಜಿ; see ಕನ್ದು 2). ಅಗಲನ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಱು (ತರ್ಣಕ Nr.). ಕಱುವಿನ ಸೆಗಣ (ಎರಣ Kk. 69). ಕಱುಗಳು (ವತ್ಸಸಮೂಹ Nn. 110). ಕಱುವಿಗೆ (Si. 319; B. 2, 21). ಆಕಳದಕೆ ಪುಟ್ಟಿದವು ಕಱುವಕ್ಕು, ಎಕ್ಕ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿ ಗಜ ತುರಗ ಕುಱಿ ನಾಯ್ಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದವು ಮಱಿಗಳ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 186). See Šmd. 194. 202; Bp. 38, 40; 50, 58; 51, 22. 23; 57, 32; 60, 30. 31. 35. 36; J. 11, 4; ಎಳಗಱು. — ಕಱುಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. A boy who tends calves (Bhâgavata 10, 13, 1).

ಕಱು kaṟu. 2. = ಕರು 3. (Abh. P. 3, 50; 9, 104).

ಕಱುಕೆ kaṟukĕ. = ಕಱುಂಕೆ (Šmd. 48), ಕಱಿಕೆ, etc. (ದೂರ್ವೆ, ಶತಪರ್ವಿಕೆ Nr.); ಆ ಕಱುಕೆ ಬಿಳಿದಾದೊಡೆ ಗೋಲೋಮಿ ಶತವೀರ್ಯೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See ಬಟ್ಟೆಗಱುಕೆ, ಬಳ್ಳಿಗಱುಕೆ.

ಕಱುಂಕೆ kaṟuṅkĕ. = ಕಱುಕೆ (Šmd. 48; Šśv. 1, 38).

ಕಱುಬತನ kaṟubatana. The state of being an envious person; envy (Râm. 6, 12, 38; My.).

ಕಱುಬು kaṟubu. 1. = ಕಱುಮ್ಬು 1. (My.). See Prv. s. ತಱುಬು 1.

ಕಱುಬು kaṟubu. 2. = ಕಱುಮ್ಬು 2. (J. 29, 32; T. ಕಱಡು). See Čt. I, 86 s. ಅಕ್ಕಟ. — ಕಱುಬ. -ಅ 3. An envious man; a deceitful, crafty man (ಕಪಟಹೃದಯಂ Bhn. 61; My.). See Bh. 1, 8, 21; J. 5, 69; 28, 36; Ršv. 11, 92. Feminine ಕಱುಬಿ (My.).

ಕಱುಮ್ಬು kaṟumbu. 1. To envy, etc. (ಅಸೂಯ Šmd. Dh.).

ಕಱುಮ್ಬು kaṟumbu. 2. Envy, etc. (ಅಕ್ಕಜ Čt. I, 106; ಅಚ್ಚಿಜ; ಅಸೂಯೆ Kk. 48, o. r. ಅಕ್ಕಜ; ಅಕ್ಕಜ, ಅಸೂಯೆ Šm. 60).

ಕಱುವು kaṟuvu. = ಕಱು 1, etc. (My.). ಆಕಳ ಕಱುವು (ತರ್ಣಕ G.).

ಕಱುಹು kaṟuhu. (ಕರುಹು?). (= ಕಱುಬು 2). (? Bh. 2, 14, 61).

ಕಱೆ kaṟĕ. 1. = ಕಱಿ 2, (ಕರಿ 7, etc.). Blackness; the colour black or dark-blue; a stain, a spot (ಕಲಂಕ Šmd. Dh.; ಕಲಂಕು Šm. 116; ಕಲಂಕ Kk. 11 *b*; ಕಲಂಕು, ಕನ್ದು 44; ಕಪ್ಪು Čt. I, 21; ಕರಿದು, ಕಾಱ್ Šm. 69; ಕನ್ದು 98; Tĕ., M.; T. ಕಱೈ; *cf.* ಕಲೆ 1). See Šmd. 28; Kâvy. 5, 22. — ಕಱೆಕಣ್ಣ. = ಕಱೆಗೊರಲ. (Bp. 14, 22). — ಕಱೆಗವಿ. -ಕವಿ. To be stained (Bp. 47, 15). — ಕಱೆಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A black throat (Bp. 17, 11; Ršv. 14, 95). ಕಱೆಗೊರಲ. -ಕೊರಲ್-ಅ 3. The black-throated one: Šiva (ನೀಲಕಣ್ಠ Šm. 3; ಮಹಾದೇವ, ಉಮೆಯಾಳ್ದ, etc. Čt. II, 5; Bp. 23, 27; V. 36, after 55; Šśv. 2, 84). — ಕಱೆಗೊರಲವ. -ಅವ. = ಕಱೆಗೊರಲ. (Bp. 52, 15). — ಕಱೆವಾಳಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7). — ಕಱೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The black or dark-blue mountain (ನೀಲಾಚಲ Šs.).

ಕಱೆ kaṟĕ. 2. = ಕೊಱೆ 7, etc. See ಉಡುಗಱೆ.

ಕಱೆ karĕ. 3. = ಕಱ್1. To milk; to cause to flow, to give forth, to emit; to rain; to shed tears (ದೋಹನ Šmd. Dh.; ಕ್ಷೀರದೋಹನ Šm. 116; ವಿಮೋಚನ Čt. I, 29; ಇಱಿ Čt. I, 43, Šs.; ಇಱು Kk. 60; C.; T., M. ಕಱ; Tĕ. ಚೇಪು); to give milk (My.; T., M.). P. ps. ಕಱ, ಕಱೆ, ಕಱದು (e. g. Bp. 50, 4), ಕಱೆದು. ಪಶುವಂ ಪಾಲಂ ಕಱೆದಂ (Šmd. 157). ಗೋವಳನಿನ್ದೆ ಎಮ್ಮೆ ಕಱೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (300). ಕಱೆವ ಮುಗಿಲ್ (ಘನಾಘನ Hlâ., Mr. 483). ನಿನ್ನೆ ಕಱೆದ ಹಾಲಿನ್ದಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯ); ಮುಱೆಯ ಕಱೆವ ಮೇಘ (ಘನಾಘನ.); ನಾಗುಳ ಹಾಲ ಕಱೆವ ಆಕಳು (ದ್ರೋಣದುಘೆ Nr.). ಕೊಡವಾಲು ಕಱೆವ ಆವು (ದ್ರೋಣದುಘೆ Hlâ.). ಆವುಗಳು ಕಱವ ಹಾಲ್ (ಕ್ಷೀರ, etc. Mr. 182). ಕಱೆವದು ಒನ್ದೆರಡು ಎಮ್ಮೆ (Dp. 4). ಎತ್ತೆತ್ತಲುಂ ಕಱೆವುತದೆ ಬಿಱುಗಾಳಿ ದೂಳ್ಗಳ (J. 4, 10). ಕಱೆಯುವ ಹಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಒದೆಯುವ ಕತ್ತೇ ತನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Grj. 2, after 106; Bp. 9, 12, 18, 78; 57, 83; 60, 25; J. 1, 7; 4, 10. 16. 55; Rŝv. 8, 112; Č. Bp. 11, 6; Si. 316. 32; B. 1, 10; ಕಣೆಗಱೆ, ಕೊಡವಾಲ್ಗಱೆ, ಬೆಸಿಲ್ಗಱೆ, ಮುಱೆಗಱೆ; Prv. s. ಅವುತಣ.

ಕಱೆ karĕ. 4. = ಕಱ 1. — ಕಱೆ ಕಱೆ. rep. P. p. ಕಱೆ ಕಱೆದು (J. 25, 5). — ಕಱೆ ತರು. = ಕಱ ತರ್. (My.).

ಕಱ್ಱಗೆ karragĕ. Blackly; blackness (C.). ಇದ್ದಲೀ ಬಣ್ಣ ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ? ಕಱ್ಱಗೆ (B. 1, 4). See Prv. s. ಪಿತ್ತ.

ಕಱ್ಱನೆ karranĕ. = ಕಱ್ಱಗೆ. (Bp. 34, 8; J. 13, 35).

ಕರ್ kar. (kaṟ). 1. = ಕಱ್, etc. Blackness. — ಕರ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. The liver (ಕಾಲಖಣ್ಡ Mr. 398). — ಕರ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. = ಕರ್ಗಣ್ಣ. (ಕಾಲಖಣ್ಡ, ಯಕೃತ್ Hlâ.). — ಕರ್ಗೆಮ್ಪು. Purple, dark-red (My.; ಎಣ್ಣೆಗೆಮ್ಪು G.). — ಕರ್ಜಾಲಿ. The herb Leucas indica R. Br. (or Phlomis indica, St. & Pl.). — ಕರ್ಜಿಗಿ. A kind of mildew (S. Mhr.). — ಕರ್ನೆಯ್ದಿಲ್. = ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. (Šmd. 251, o. r. ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲ್). — ಕರ್ಬಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ. (Rŝv. 5, 59; 11, 18). — ಕರ್ಬಟ್ಟೆಯವ. -ಆನ. Whose road is black: fire (ಕಿರ್ಬು Kk. 21, o. r. ಕಾರ್ಬ-). — ಕರ್ಬಳ್ಳಿ. = ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ. (Rŝv. 5, after 55). — ಕರ್ಬುನ. -ಪುನ. The black-metal: iron (ಕಾರ್ಬೊನ್ Kk. 47, o. r. ಕಬ್ಬುನ). ಕುಱಿಮ್ ಎನ್ದು, ನೇಗಿಲ್ವಾಯ್ಯ ಕರ್ಬುನಂ (Šmd. I.). — ಕರ್ಬೆಟ್ಟು. A black mountain (Abh. P. 13, 128). — ಕರ್ಬೇಡ. A black huntsman. ಕರ್ಬೇಡರ್ (Šmd. 82). — ಕರ್ಬೊನ್. -ಪೊನ್. = ಕರ್ಬುನ. (ಗಿರಿಸಾರ, ಶಿಲಾಸಾರ, ಆಯಸ, ಲೋಹ Mr. 98, o. r. ಕಾರ್ಬೊನ್; Abh. P. 4, 12). — ಕರ್ಲಕ್ಕಿ. = ಕರೇ ಲಕ್ಕಿ. A shrub or small tree, Vitex negundo L. (St. & Pl.).

ಕರ್ kar. 2. = ಕರ 2, in ಕರ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಕರ್ kar. 3. (= ಕರ 3). — ಕರ್ಕರ್. rep. The sound made in the gnashing of teeth (C.). 2, the cawing of crows (My.; cf. ಕವು 1).

ಕರ್ kar. 4. = ಕರ 4. — ಕರ್ಕರಿ. = ಕರಕರಿ. (My.).

ಕರ್ಕ karka. White; excellent; beauty; fire. 2, *a white horse.*

ಕರ್ಕಟ karkaṭa. *A crab;* the sign Cancer. 2, = ಕರ್ಕಡ, ಕರ್ಕರ, hard, firm, strong (ಬೆಟ್ಟಿಹವ Mr. 228, see ಕರ್ಕಶ).

ಕರ್ಕಟಕ karkaṭaka. *A crab* (ಕುಲೀರ, ಏಡಿ Mr. 410).

ಕರ್ಕಟಿ karkaṭi. = ಕಂಕಡಿ. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus* Roxb. (ಸವುತ್ತೆ Hlâ.; see Si. 161). 2, a female crab (Bp. 3, 16). 3, a snake (? cf. ಕರ್ಕೋಟ). — ಕರ್ಕಟಯ ರಜ್ಜು. A rope mistaken for a snake (Bp. 31, 3).

ಕರ್ಕಟಿಕೆ karkaṭikĕ. The melon, Cucumis melo Lin. (ವಿನಿಕೆ Mr. 135).

ಕರ್ಕಡ karkaḍa. Tbh. of ಕರ್ಕಟ. — ಕರ್ಕಡವನ್ದಿ. -ಪನ್ದಿ. A strong or fierce boar (Grj. 1, 109. 111).

ಕರ್ಕಡೆ karkaḍĕ. (= ಕಕ್ಕಡೆ 1 ?). See Abh. P. 13, 61.

ಕರ್ಕನ್ಧು karkandhu. *The jujube, Zizyphus jujuba* Lam. (ಎಲಚಿ Nr.; ಬೋರೆಯ ಗಿಡ G.; see ಎರ 1).

ಕರ್ಕರ karkara. Hard, firm (see ಕರ್ಕಟ No. 2). 2, a sort of duck or goose (ಕಾರಣ್ಡವ, ಕಾದಮ್ಬ Hlâ. MS.).

ಕರ್ಕರಿ karkari. *A kind of waterpot* (ಕರಗ Mr. 209; see ಅಣಿಗೆ).

ಕರ್ಕರೇಟು karkarêṭu. *The Numidian crane.*

ಕರ್ಕಲಗಿಡ karkala-giḍa. A shrub with yellow flowers, Grewia pilosa Lamk. (Z.).

ಕರ್ಕವೃತ್ತ karka-vṛitta. The first point of Cancer, the summer solstice (B. 5, 305. 306).

ಕರ್ಕಶ karkaša. = ಕಕ್ಕಸ. Hard, firm (ಬೆಟ್ಟಿಹವ Mr. 228). 2, *rough, not soft; harsh; severe; violent; cruel;* unkind, unmerciful; Yama. 3, a kind of Cassia, Cassia or Senna esculenta; — = ಎಲಹೂಲಿ (Mr. 133). — ಕರ್ಕಶವಡೆ. -ಪಡೆ. To become hard (Bp. 12, 19).

ಕರ್ಕಶತೆ karkašatĕ. = ಕಕ್ಕಸತೆ. Hardness; roughness; harshness, etc. (ಇಱುಮ್ಬು Kk. 51; ಪರುಷಿಕೆ Kk. 87, o. r. ಕಕ್ಕಸತೆ).

ಕರ್ಕಶಯೌವನ karkaša-yauvana. = ಕಕ್ಕಸಜವ್ವನ (Šmd. 376). A rough time of youth.

ಕರ್ಕಳ karkaḷa. = ಕರ್ಕ No. 2. ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದಾಗೆ ಕರ್ಕಳನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 275).

ಕರ್ಕಾರು karkâru. *A kind of gourd, Beningkasa cerifera* Savi. (ಕುಮ್ಬಳ Mr. 148).

ಕರ್ಕು karku. 1. = ಕಕ್ಕು 1, etc. — ಕರ್ಕುನ್ದಱ. = ಕಕ್ಕುನ್ದಱ, etc. (Šmd. 205 Mdb.).

ಕರ್ಕು karku. 2. = ಕರಕು 1, etc. (My.).

ಕರ್ಕೊಂಚೆ karkŏñčĕ. Tbh. of ಕ್ರೌಂಚ. = ಕೊರಕಂಚೆ (and ಪರ್ವತಹಕ್ಕಿ). The demoiselle crane, Anthropoides virgo (My.).

ಕರ್ಕೋಟ karkôṭa. = ಕರ್ಕೋಟಕ. (My.; G.).

ಕರ್ಕೋಟಕ karkôṭaka. N. of a nâga or serpent (Mr. 402; see ಎಣ್ಟು ಕುಲ; Bp. 46, 33; J. 24, 32. 35).

ಕರ್ಕೋಟಕಿ karkôṭaki. The plant Momordica charantia Lin. (ಪೀತಪುಷ್ಪಿ, ಹಾಗಲ್ Mr. 146).

ಕರ್ಕೋಲ karkôla. = ಕಕ್ಕೋಲ. (Nr.).

ಕರ್ಕೋಲಕ karkôlaka. = ಕಕ್ಕೋಲಕ. (Nr.).

ಕರ್ಗಿಸು kargisu. = ಕರಗಿಸು. (My.).

ಕರ್ಗು kargu. 1. = ಕರಗು, etc. (My.).

ಕರ್ಗು kargu. 2. = ಕಬ್ಬು. To turn black (Abh. P. 7, 85).

ಕರ್ಗು kargu. 3. Blackness (ಕರ್ಪು Čt. I, 34).

ಕರ್ಚಿ karci. = ಕರಚಿ, etc. — ಕರ್ಚಿಕಾಯಿ. = ಕರಚಿಕಾಯಿ. (S. Mhr.).

ಕರ್ಚಿ karči. = ಕರ್ಚು, ಖರ್ಚು q. v. (My. occasionally). 2, that is for daily use; common, inferior (My.; Mhr., H. ಖರ್ಚ), e. g. ಕರ್ಚಿಯಡಿಕೆ, ಕರ್ಚಿಯೆಲೆ (My.).

ಕರ್ಚು karču. (kaṟcu). 1. = ಕಚ್ಚು 1. To bite, etc. (ಖಾದನ Šmd. Dh.; ದನ್ತದಿಂ ಕಡಿವುದು Šm. 86; Tĕ. ಕಱಚು; see ಕಡಿ 3). See Rŝv. 5, after 120; 5, 122; 9, 27; 13, 64.

ಕರ್ಚು karču. (karču). **2.** = ಕಚ್ಚು 2. Biting; etc. — ಕರ್ಚುಂಗಲ್ಲ. (Šmd. 203). A bitten cheek.

ಕರ್ಚು karču. 3. To wash (ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Šmd. Dh.; ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸುವುದು Čt. I, 24; ಕ್ಷಾಲನ II, 69; ಅಲುಮ್ಬು, ತೊಳೆ Kk. 51; ತೊಳೆ Šm. 86; Tĕ. ಕಡುಗು; T. ಕಳುವು; M. ಕಳುಗು). See Bp. 30, 15; Ršv. 8, 124; ಮೆಯ್ಗರ್ಚು.

ಕರ್ಚು karču. 4. = ಕಚ್ಚು 3. Washing; etc. (ತಣ್ಡುಲಪ್ರಕ್ಷಾಲಜಲ Šmd. Dh.; ಅಮ್ಬಿಲ Šm. 86).

ಕರ್ಚು karču. = ಕಚೆ No. 1, etc. (My.).

ಕರ್ಚೂರ karčûra. = ಕಚೋರ, etc. A kind of Curcuma (Sk.). 2, gold (ಭಂಗಾರ G.). 3, an orpiment (ಅವಿಷ್ಣಾ ಹಳದಿ G.).

ಕರ್ಚೂರಕ karčûraka. *The plant Curcuma zerumbet* Roxb. See Nr. s. ಕಚೋರ.

ಕರ್ಜಿ karji. = ಕರಜಿ, etc. — ಕರ್ಜಿಕಾಯಿ. = ಕರಚಿಕಾಯಿ. (My.).

ಕರ್ಜೀರಿಗೆ karjirigĕ. = ಕಡಜೀರಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಕರ್ಜೂರ karjûra. = ಕಜೂರ, etc. (My.).

ಕರ್ಡಿಗೆ kardigĕ. = ಕರಡಗೆ, etc. (My.).

ಕರ್ಡು kardu. = ಕರಡು, etc. A day-book (My.).

ಕರ್ಣ karṇa. = ಕನ್ನ. *The ear* (ಕಿವಿ Nn. 50). 2, the helm or rudder of a vessel. 3, the sun (ಜಗದೇಕಚಕ್ಷು 56). 4, Karṇa, the son of Sûrya and Kuntî, king of Aṅga, known for his liberality (ರವಿಜ Mr. 263; ಗಾಂಗೇಯ Nn. 44). See Šmd. 68. 69. 133. 171. 177. 183. 264. 284.

ಕರ್ಣಕಠೋರ karṇa-kaṭhôra. Disagreeableness or offence to the ear. (Šmd. 76 Cm.).

ಕರ್ಣಕುಣ್ಡಲ karṇa-kuṇḍala. An ear-ring. 2, the balsamine, Impatiens balsamina Lin. (My.).

ಕರ್ಣಗತ karṇa-gata. Come to the ear. (My.). ಕರ್ಣಗತ ಮಾಡು, to inform, to tell (My.).

ಕರ್ಣಚಾಲನ karṇa-čâlana. = ಕರ್ಣತಾಲ. (Ršv. 6, 71).

ಕರ್ಣಜ karṇa-ja. Vrishakêtu, the son of Karṇa (J. 4, 12).

ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ karṇa-jalaukĕ. *A centipede.* 2, the insect or worm Julus cornifex, with many feet and of a reddish colour. See ಜಬಲೆ.

ಕರ್ಣಜಾತ karṇa-jâta. = ಕರ್ಣಜ. (J. 25, 39).

ಕರ್ಣತನಯ karṇa-tanaya. = ಕರ್ಣಜಾತ. (J. 3 sum.).

ಕರ್ಣತಾಲ karṇa-tâla. The flapping of an elephant's ears. (Abh. P. 10, 159).

ಕರ್ಣಧಾರ karṇa-dhâra. *A helmsman, a pilot.*

ಕರ್ಣಧಾರಕ karṇa-dhâraka. *A helmsman, a pilot* (ತುದಿಯ ಕೂಕವ್ಪುದವನು Mr. 407).

ಕರ್ಣಪತ್ರ karṇa-patra. A coil of palmyra leaf put in the lobe of the ear;—an artificial ear affixed to idols (My.). See ಕೀಸು.

ಕರ್ಣಪರ್ವ karṇa-parva. The Karṇa-section: title of the eighth book of the Mahâbhârata. (Bp. 5, 2).

ಕರ್ಣಪಾಲಿಕೆ karṇa-pâlikĕ. The lobe of the ear (Grj. 3, after 91).

ಕರ್ಣಪಾಶ karṇa-pâša. A beautiful ear. (R.).

ಕರ್ಣಪಿಶಾಚ karṇa-pišâča. = ಕರ್ಣಪಿಶಾಚಿ. (Abh. P. 11, 91).

ಕರ್ಣಪಿಶಾಚಿ karṇa-pišâči. = ಕರ್ಣಪಿಶಾಚ. A demon capable of being bound by a mantra, and forced to communicate (by whispering in the ear) the affairs of people (C.; Mhr.).

ಕರ್ಣಪೂರ karṇa-pûra. = ಕನ್ನವುರ. *An ornament for the ear.*

ಕರ್ಣಭೂಷಣ karṇa-bhûshaṇa. *An ear-ornament.*

ಕರ್ಣಮೂಲ karṇa-mûla. *The root of the ear.*

ಕರ್ಣಮೋಟಿ karṇa-môṭi. *Čamuṇḍâ, an incarnation of Durgâ.*

ಕರ್ಣಪಾಲ (karṇa-pâla). = ಕರ್ಣಪಾಲಿಕೆ. (Ššv. 3, 41).

ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ karṇa-vêshṭana. *An ear-ring.*

ಕರ್ಣಶೂಲೆ karṇa-šûlĕ. Ear-ache. (C.).

ಕರ್ಣಸಮ್ಭವ karṇa-sambhava. = ಕರ್ಣಜ. (J. 24, 11).

ಕರ್ಣಸೂನು karṇa-sûnu. = ಕರ್ಣಜ. (J. 2, 35).

ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಕೆ karṇâ-karṇikĕ. From ear to ear, heard by one and related to another, from mouth to mouth (My.; Sk. & Mhr. ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿ).

ಕರ್ಣಾಟ kar-nâṭa. = ಕನ್ನಡ (s. ಕನ್ 2). The Karṇâṭa country, language, and people (Bp. 6, 18).

ಕರ್ಣಾಟಕ karṇâṭaka. Belonging to Karṇâṭa. 2, the Karṇâṭa language (Šmd. 62. 252; Kâvy. I, 1*a*, 3; Čt. II, 48; Čh. p. 22). 3, a Karṇâṭa man (ಕನ್ನಡಿಗ Mr. 382). See Prv. s. ಅರವ. — ಕರ್ಣಾಟಕಕೋವಿ. A matchlock (My.). — ಕರ್ಣಾಟಕತುಪಾಕಿ. = ಕರ್ಣಾಟಕಕೋವಿ. (My.). — ಕರ್ಣಾಟಕಬ್ರಾಹ್ಮಣ. A Brâhmaṇa who belongs to the Karṇâṭa country nd whose mother-tongue is Karṇâṭa (My.).

ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆ karṇâṭaka-bhâshĕ. The Karṇâṭaka language (Čh. v. 296).

ಕರ್ಣಾಟಕವಿಷಯ karṇâṭaka-vishaya. The Karṇâṭaka country.

ಕರ್ಣಾಟಕವಿಷಯಜಾತಿ karṇâṭakavishaya-jâti. The peculiar kinds (of metrical feet) of the Karṇâṭaka country (Čh. p. 95).

ಕರ್ಣಾಟಕವಿಷಯಭಾಷಾಜಾತಿ karṇâṭakavishaya-bhâshâ-jâti. The peculiar kinds (of metres) in the language of the Karṇâṭaka country (Čh. p. 22).

ಕರ್ಣಾಟಕವೃತ್ತ karṇâṭaka-vritta. The (six) vrittas (chiefly used) in Karṇâṭaka (poetry, Čh. v. 230).

ಕರ್ಣಾಟಕವ್ಯಾಕರಣ karṇâṭaka-vyâkaraṇa. A grammar of the Karṇâṭaka language (Šmd. 3).

ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಮಂಜರಿ karṇâṭaka-šabda-mañjari. A cluster of blossoms (consisting of) Karṇâṭaka terms: N. of a vocabulary by Tôṭadârya (Šm. 1).

ಕರ್ಣಾಟಕಸರಸಕವೀನ್ದ್ರರ್ಕಳ್ karṇâṭaka-sarasa-kavîndrarkaḷ. The excellent kings of poets of Karṇâṭa (Čt. II, 122).

ಕರ್ಣಾಟದೇಶ karṇâṭa-dêša. The Karṇâṭa country (Bp. 2, 45).

ಕರ್ಣಾಟಧಾತು karṇâṭa-dhâtu. A Karṇâṭa verbal root (or unconjugated verbal theme, Šmd. 302; Kâvy. I, 5, 44).

ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆ karṇâṭa-bhâshĕ. The Karṇâṭa language (Šm. 119).

ಕರ್ಣಾಟಶಬ್ದಮಂಜರಿ karṇâṭa-šabda-mañjari. N. of the collection of dhâtus in the Šabdamaṇidarpaṇa, when met with as a separate list (in which case the saṁskṛita terms are generally written in dêvanâgarî).

ಕರ್ಣಾಟಾಶ್ವ karṇâṭa-ašva. A country pony (Si. 273).

ಕರ್ಣಾರಿ karṇa-ari. The enemy of Karṇa: Arjuna (Ššv. 4, 48).

ಕರ್ಣಾಲಂಕರಣ karṇa-alaṅkaraṇa. *An ornament for the ear.*

...a-avatamsa. An ear-ring (Bp. 42, 11; J. ...

...Relating to the ear; having a helm. 2, ...rna (J. 8, 36). 3, a particular part of the ... Mr. 370, one MS.; o. rs. ಕುಡನು one MS., ...MSS.).

ಕರ್ಣಿ karṇi. 2. Tbh. of ಕರಣಿ. A scribe, an accountant. See ಕುಲಕರ್ಣಿ.

ಕರ್ಣಿಕ karṇika. Tbh. of ಕರಣಿಕ. (My.).

ಕರ್ಣಿಕಾರ karṇikâra. *The tree Pterospermum acerifolium* Willd. (ಕೊಸಗು Hlâ.; ಕೊಸಗು, ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ Ss.).

ಕರ್ಣಿಕೆ karṇikĕ. *A hollow cylinder thrust through the lobe of the ear; any ornament for the ear, an ear-ring* (ಶ್ರವಣಕುಣ್ಡಲ, ಕರ್ಣಕುಣ್ಡಲ Nn. 21; ಕರ್ಣದ ಆಭರಣ Mr. 519; see s. ಕೊಪ್ಪು 2). 2, *the tip of an elephant's trunk* (ಶುಣ್ಡಾಲಕರಾಗ್ರ, ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ 21; ಮದಗಜದ ಹಸ್ತ 519). 3, *the pericarpium of a lotus* (ವನಜಾತಕೋಶ 21; ಅಮ್ಬುಜದ ಬೀಜಂಗಳ್ ಇಪ್ಪ ಎಡೆ 519). 4, a fruit stalk. 5, ಆಹವಾಂಗ, ಕಾಳೆಗದ ಮಧ್ಯ (21). 6, ತೀರ್ಥ (21). 7, an Apsaras; N. of an Apsaras. ಕರ್ಣಿಕೆಯರ್ ಜಲಾಶ್ರಿತರ್ ಎನಲ್ಕೆ ಜಕ್ಕೆಯರ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 15). 8, ಬಾಲೆ, ಕೊಡಗೂಸು (Nn. 21). 9, the middle-finger.

ಕರ್ಣೀರಥ karṇî-ratha. *A covered car or a kind of litter.*

ಕರ್ಣೆ karṇĕ. = ಕರಣಿ No. 4. (My.).

ಕರ್ಣೇಜಪ karṇê-japa. *A slanderous whisperer, a tale-bearer.*

ಕರ್ಣೇನ್ದ್ರಿಯ karṇa-indriya. The organ of hearing (Dp. 53, 4).

ಕರ್ತ karta. Tbh. of ಕರ್ತೃ, q. v. A doer, a maker, an agent; a creator; one who practises what he knows; a master, a king (ಒಡೆಯ G.); etc. See Čh. v. 38; Bp. 50, 50; 53, 45. 57; 54, 3. 4. 5. 15. 17. 18. 19; 58, 65; ಅಂತನಿರ್ವಾಹ-, ಲೋಕ-, ವಿಶ್ವ-. ಸೂಪಕಾರರ ಕರ್ತ (ಪಾರೋಗವ Mr. 269). — ಕರ್ತಕರ್ತರ ಕರ್ತ. (Bp. 54, 3). — ಕರ್ತರ ಕರ್ತ. (Bp. 54, 19).

ಕರ್ತನ kartana. *Cutting, clipping, shearing.*

ಕರ್ತರಿ kartari. = ಕತ್ತರಿ, ಕತ್ತಿ. *Scissors or shears.* 2, a knife; a dagger; a small sword. 3, the part of an arrow to which the feathers are attached (ಪುಂಖ, ತೆತ್ತಿಸುವ ಹಿಳುಕು Mr. 295). *Cf.* ಕರ್ತ್ರಿ. (Another ಕರ್ತರಿ see s. ಕರ್ತೃ).

ಕರ್ತಲೆ kartalĕ. = ಕತ್ತಲೆ, etc. (Abh. P. 10, 235).

ಕರ್ತವ್ಯ kartavya. To be done, fit to be done; that ought to be done, obligation, duty, task. See Bp. 53, 41; 54, 3; Šsv. 4, after 24; B. 4, 33; Si. 71.

ಕರ್ತಾರ kartâra. Tbh. of ಕರ್ತೃ (Šmd. 104; My.). See Šmd. 301; ಕಾವ್ಯ-.

ಕರ್ತು kartu. P. p. of ಕರಿ 1. (My.).

ಕರ್ತು kartu. Tbh. of ಕರ್ತೃ. (Bp. 30, 15; 54, 3. 16; J. 2, 29; My.). See ಜಗತ್-.

ಕರ್ತೃ kartṛi. = ಕರ್ತ q. v., ಕರ್ತಾರ, ಕರ್ತು. A doer, a maker, an author, an agent (Šmd. 45); a creator; a master, a king (ಏಟಿ Šm. 117). 2, (in gram.) *an agent, one who acts of his own accord, the active noun, the nominative case, the subject* (Šmd. 115. 154. 155. 156. 272. 273. 299; Kâvy. I, 2, 2. 3; V, 950). 3, an heir (My.). — ಕರ್ತರಿ. In the (idea of an) agent. — ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ. The use of the active voice (My.).

ಕರ್ತೃಕ kartṛika. = ಕರ್ತೃ No. 2. See ಭಿನ್ನ-.

ಕರ್ತೃಕರ್ಮಕ್ರಿಯಾಸಮ್ಬನ್ಧ kartṛi-karma-kriyâ-sambandha. The relation between subject, object, and predicate (Šmd. 6 Cm.).

ಕರ್ತೃತ್ವ kartṛitva. Agency, the act or property of an agent. 2, mastership; superintendence (ಮಾಳಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಒಡೆತನ Nn. 101).

ಕರ್ತ್ರಿ karttri. = ಕತ್ತಿ, ಕರ್ತರಿ. A pair of scissors (Sk.); etc.

ಕರ್ತ್ರಿಕೆ karttrikĕ. = ಕತ್ತಿಗೆ, q. v. A small sword; a knife; a hunter's knife.

ಕರ್ದಮ kardama. *Mud, mire, clay;* filth, sin. 2, flesh. 3, N. of a Prajâpati.

ಕರ್ದಮಜಾತೆ kardama-jâtĕ. A lotus; a woman of bad origin (J. 7, 9).

ಕರ್ದುಕು karduku. = ಕದ್ರುಂಕು 1, ಕರ್ದುಂಕು (Šmd. 48). To strike lightly with the beak, to peck (ಲಘುಚಂಚುಘಾತನ Šmd. Dh.; Grj. 2, 36).

ಕರ್ದುಂಕು karduṅku. = ಕರ್ದುಕು. (Šmd. 48 & Dh.; Abh. P. 7, 147; Grj. 3, after 103; Rśv. 8, 85; 10, 29; Šsv. 2, after 42).

ಕರ್ಪಟ karpaṭa. = ಕಪ್ಪಡ, etc., ಕರ್ಪಡ. *Old or patched or ragged garments* (ನಕ್ತಕ, ಮಾಸಿದ ಹಚಿಯ ಸೀರೆ Nr.); cloth, raiment (ಚೇಲ, ಚೀರ, ಅಮ್ಬರ, ವಸ್ತ್ರ, etc., ಸೀರೆ Hlâ.). See ಚರ್ಮಗರ್ಪಟ.

ಕರ್ಪಟಿ karpaṭi. (= ಕಪ್ಪಡಿ). A religious mendicant in patched or ragged clothes.

ಕರ್ಪಡ karpaḍa. Tbh. of ಕರ್ಪಟ. (Šsv. 3, 23).

ಕರ್ಪರ karpara. = (ಕಪರಿ), ಕಪ್ಪರ 2, (ಕಪ್ಪರಿ No. 2), ಕಪ್ಪರೆ, ಕೊಪ್ಪರ, ಖರ್ಪರ. A cup; *a pot; a boiler;* an iron saucepan or frying-pan (ಕಟಾಹ, ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ Nr.; Hlâ.; Mr. 209); the skull.

ಕರ್ಪರಿ karpari. = ಕಪ್ಪರಿ No. 1. *A collyrium extracted from the Amomum zanthorhizon* Roxb. 2, blue vitriol (ಮಯೂರಕಣ್ಠ Mr. 144, o. r. ಖರ್ಪರಿ).

ಕರ್ಪಾಸ karpâsa. *The cotton plant, cotton, Gossypium herbaceum.*

ಕರ್ಪಾಸಿ karpâsi. *The cotton plant.*

ಕರ್ಪು karpu. (karpu). = ಕಪ್ಪು 5. (ಕರ್ಗು Čt. I, 34; Šsv. 3, 15; see ಕಡುಗಪ್ಪು).

ಕರ್ಪುರ karpura. = ಕರ್ಪೂರ, etc. Tbh. of ಕರ್ಪೂರ. (ಹಿವ Čt. I, 49; ಕಪ್ಪುರ Kk. 94; C.). See Grj. 3, after 91; Bp. 8, 60; 60, 50. — ಕರ್ಪುರಸುಣ್ಟಿ. A kind of aromatic root (My.). See ವನಿತೆ.

ಕರ್ಪೂರ karpûra. = ಕಪ್ಪುರ 1, ಕಪ್ಪುರ, ಕಪ್ರ, ಕರ್ಪುರ. *Camphor.* See ಪಚ್ಚ-. — ಕರ್ಪೂರಪಚ್ಚೆಗಿಡ. A kind aromatic paččĕ (My.). ಕರ್ಪೂರಬಾಚಿ. A kind of wild plantain (My.). — ಕರ್ಪೂರವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. Thick-leaved lavender, Lavendula carnosa Wall. (Mg.).

ಕರ್ಪೂರಕರಣ್ಡಕ karpûra-karaṇḍaka = ಕಪ್ಪುರಗರಡಗೆ. A camphor box.

ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಜತು karpûra-śilâ-jatu. or ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಜತು. = ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಧಾತು. (My.; Tĕ.).

ಕರ್ಪೂರಶಿಲಾಧಾತು karpûra-śilâ-dhâtu. A foliated, crystallized gypsum, used medicinally (My.).

ಕರ್ಪೂರಾರತಿ karpûra-ârati. An ârati in which camphor is burned (C.).

ಕರ್ಬು karbu. = ಕಬ್ಬು, etc. (Šmd. 201, o. r. ಕರ್ವು; Bp.

12, 28; see ಅಡುಗರ್ಬುರ). — ಕರ್ಬುರವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್-ಅ 3. Kâma (Rśv. 1, after 135).

ಕರ್ಬುನ karbuna. See s. ಕರ 1.

ಕರ್ಬುರ karbura. *Greyish, variegated*; a variegated colour. 2, *gold.* 3, *a Rakshas or demon.*

ಕರ್ಬೂಜ karbûja. = ಕರಬೂಜು, etc. (My.).

ಕರ್ಬೂರ karbûra. Gold. 2, *the plant Curcuma amhaldi or zerumbet.* 3, a yellow orpiment.

ಕರ್ಬೂರಿತ karbûrita. Variegated; many-coloured. (Abh. P. 12, after 2).

ಕರ್ಬೊರ್ನ್ karbŏn. See s. ಕರ 1.

ಕರ್ಮ karma. = ಕಮ್ಮ. *An act, an action;* performance, business; duty. 2, *the idea or notion expressed by the accusative case, the category of the accusative; the objective noun* (Śmd. 6. 115. 154. 155. 156; Kâvy. I, 2, 2. 3; V, 950). 3, the idea of the passive voice (Śmd. 300 Cm.; see ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ). 4, any religious action or rite, as sacrifice, ablution, etc. 5, sin (C.; Bp. 3, 48; 25, 31; 28, 32; 45, 32; 52, 13). See ಅತಿ-; Bp. 54, 14, seq.; ಬಿಡುಯ-.

ಕರ್ಮಕರ karma-kara. *A servant of any kind; a hired labourer.*

ಕರ್ಮಕರಿ karma-kari. A female servant. (R.).

ಕರ್ಮಕಾಣ್ಡ karma-kâṇḍa. That department of the vêdas (or smṛitis) which relates to ceremonial acts and sacrificial rites. (My.).

ಕರ್ಮಕಾರ karma-kâra. = ಕಮ್ಮಗಾಬಿ, etc. One who does any business; *an artisan, a mechanic; a blacksmith; a hired labourer. Cf.* ಕರ್ಮಾರ.

ಕರ್ಮಕ್ಷಮ karma-kshama. *Competent to perform an act.*

ಕರ್ಮಗತಿ karma-gati. The condition induced by one's deeds, fate (My.; Mhr.).

ಕರ್ಮಠ karmaṭha. Skilful or clever in work; *scrupulously exact in the discharge of all work or rites;* the director of a religious rite. (My.; Bp. 53, 3).

ಕರ್ಮಣಿ karmaṇi. 1. Tbh. of ಕರ್ಮಣ್ಯ. Assiduous, laborious; a skilful or clever workman (ಕರ್ಮಶೂರ, ಬಲುಗೆಲಸಿ Mr. 236).

ಕರ್ಮಣಿ karmaṇi. 2. In karma or the idea of the passive voice. — ಕರ್ಮಣಿಕ್ರಿಯೆ. A verb in the passive voice (My.). — ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ. The use of the passive voice (Śmd. 301 Cm.). — ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ. The passive voice. (My.). — ಕರ್ಮಣ್ಯರ್ಥಕ. = ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ. (My.).

ಕರ್ಮಣ್ಯ karmaṇya. = ಕರ್ಮಣಿ 1. Diligent, etc.

ಕರ್ಮಣ್ಯೆ karmaṇyĕ. *Wages, hire.*

ಕರ್ಮದೋಷ karma-dôsha. Sinful work, sin, vice; the evil consequence of human acts. (My.).

ಕರ್ಮಧಾರಯ karma-dhâraya. N. of a class of compounds (Śmd. 89 Mḍb.; 196. 200. 203. 210. 211; Kâvy. I, 3, 6-9).

ಕರ್ಮನ್ದಿ karmandi. *A religious mendicant of the Brâhmaṇa caste.*

ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕ karma-paripâka. Final recompense for actions done in a former life; fate (ದಶೆ, ಕರ್ಮದ ಬಿಡುಗಡೆ Nn. 27). *Cf.* ಕರ್ಮವಿಪಾಕ.

ಕರ್ಮಫಲ karma-phala. The fruit or recompense of actions (ದಾನ, ಕಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಕರ್ಮಗಳು Nn. 90). See Bp. 34, 12; 54, 15.

ಕರ್ಮಮಾರ್ಗ karma-mârga. The way of works or rites; the way of sin (Bp. 40, 57).

ಕರ್ಮವಲೆ karmavalĕ. A form of jaundice (ಕಾಮಲೆ Mr. 387, o. r. ಕರ್ಮವತಿ).

ಕರ್ಮವಾದಿ karma-vâdi. Teaching works; teaching sin; a teacher of etc. ಕರ್ಮವಾದಿಯೆ! ಧರ್ಮವಿಕ್ರಯನೆ! (Bp. 45, 22).

ಕರ್ಮವಿದೂರ karma-vidûra. Very far from works or rites; very far from sin (Bp. 20, 28).

ಕರ್ಮವಿಪಾಕ karma-vipâka. The ripening of actions: *the good or evil consequences of actions done in former stages of existence.*

ಕರ್ಮಶಾಲೆ karma-śâlĕ. *A workshop* (ಪಂಚಕಾರುಕರ ಮನೆ Mr. 197).

ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ karma-śâstra. A work on religious rites. 2, a sinful work (Bp. 54, 29).

ಕರ್ಮಶೀಲ karma-śîla. *Able to accomplish a work or a duty; assiduous.*

ಕರ್ಮಶೂರ karma-śûra. *One who accomplishes his work assiduously or scrupulously.*

ಕರ್ಮಸಚಿವ karma-saciva. *A man employed upon active duty, as a judge, a deputy, etc.*

ಕರ್ಮಸನ್ನ್ಯಾಸಿಕ karma-sannyâsika. *One who has withdrawn from works, an ascetic.*

ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿ karma-sâkshi. Who beholds all deeds: *the sun.*

ಕರ್ಮಸಾಧಕ karma-sâdhaka. Accomplishing a work. (R.).

ಕರ್ಮಸಾನ karmasâna. Nails appended to the bit of a bridle (ಮೊಳೆಗಳು Mr. 274).

ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿ karma-siddhi. Accomplishment of an act, success. (My.).

ಕರ್ಮಾಂಗ karma-aṅga. Part of any act, part of a sacrificial rite. (J. 10, 30).

ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರ karma-adhikâra. The right of action or of performing vedic rites (My.).

ಕರ್ಮಾಧೀಶ karma-adhîśa. A master over works (Bp. 54, 15).

ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ karma-anushṭhâna. Practising one's duties discharging peculiar functions. (My.).

ಕರ್ಮಾನ್ತರ karma-antara. Funeral rites (My.; Tĕ., Mhr.).

ಕರ್ಮಾಯತ್ತ karma-âyatta. The fruit of actions (Abh. P. 9, 96).

ಕರ್ಮಾರ karmâra. = ಕರ್ಮಕಾರ. 2, *a bamboo.*

ಕರ್ಮಿ karmi. = ಕಮ್ಮಿ 1. Acting, doing, performing; engaged in. 2, a sinner (Bp. 7, 4; 18, 42; 20, 28; C.). See ಅತಿ-, ಪಶು-, ಸುಕೃತ-; Mr. 539.

ಕರ್ಮಿಕ karmika. Acting; active. See ಅಧಿ-.

ಕರ್ಮಿಷ್ಠ karmishṭha. Very active or assiduous. 2, very sinful (Bp. 60, 55; My.).

ಕರ್ಮೀಣ karmîṇa. Acting; act, work. See ಅಲಂ-.

ಕರ್ಮೀರ karmîra. Variegated; a variegated colour. (G.).

ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ karma-indriya. *An organ of action:* the hand, the foot, the larynx, the organ of generation, and that of feculent excretion. *Cf.* ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ.

ಕರ್ಲು karḻu. = ಕಬಿಲ್. — ಕರ್ಲ ನೆಲ. = ಕಬಿಲುಭೂಮಿ. (C.).

ಕರ್ವಟ karvaṭa. *The capital of a district, of two or four*

hundred villages, not a city nor a village, but partaking of both; a market-town.

ಕರ್ವತಕಾಠಿ karvata-kâṭhi. An embellished silken border of a dôtra (S. Mhr.; B. 3, 103).

ಕರ್ವು karvu. = ಕಬ್ಬು, etc. Sugar-cane. ಕರ್ವಿನೊಳ್ ರಸಂ (Šmd. 163). See ರಸದಾಳಿಗರ್ವು. — ಕರ್ವುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of sugar-cane (Grj. 2, after 106; 3, 47). — ಕರ್ವು ವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. Kâma (Grj. 8, 22).

ಕರ್ಷ karsha. Drawing, pulling; ploughing. 2, *a weight of gold or silver, equal to 16 mâshas,* about 176 grains troy (or commonly about 280 grains troy; ಎಪ್ಪತ್ತು ಗುಂಜೆಯ ತೂಕ G.). See Si. 329.

ಕರ್ಷಕ karshaka. *A husbandman* (ಕೃಷಿಯ ಮಾಳ್ಪ ಒಕ್ಕಲಿಗಂ Mr. 370).

ಕರ್ಷಣ karshaṇa. Drawing, dragging, pulling, tearing scratching, (rubbing); ploughing; tormenting. See ಒರೆ, ಒರೆಯಿಸು; ಕಣ್ಣೂತಿ-, ನಿ-.

ಕರ್ಷಫಲ karsha-phala. *Beleric myrobalan, the tree Terminalia bellerica* Roxb. (ಅಳಲೆಯ ಕಾಯಿ G.; ತಾಱೆಯ ಕಾಯಿ G.).

ಕರ್ಷು karshu. A furrow; *a canal; a river.* 2, *agriculture.* 3, livelihood. 4, *a fire of dried cow-dung.*

ಕರ್ಷೋಪಲ karsha-upala. A touch-stone (Šśv. 2, after 42).

ಕರ್ಳು karḷu. = ಕರುಳ್, etc. (My.).

ಕಲ್ kal. 1. (= ಕಲಿ 1). To learn (ಅಭ್ಯಾಸ Šmd. Dh.; Šm. 108; Tu., T., M.; Tĕ. ಕಱಚು). P. p. ಕಲ್ತು (Šmd. 230. 272). See Abh. P. 3, 150; Ršv. 4, 76; 13, 64; ನಡೆಗಲ್, ನುಡಿಗಲ್.

ಕಲ್ kal. 2. Learning. — ಕಲ್ಲಾಯ್ತ. -ಆಯ್ತ. (Šmd. 234). A teacher (ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ Kk. 36; ವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪಾತ Šm. 46). See Šmd. 234.

ಕಲ್ kal. 3. = (ಕಲ 2), ಕೊಲ್ 2, ಕೋಲ್ 3. (T., M. ಕಲ, Tĕ. ಕಲಮು, Sk. ಕಲಾ, ಕಲೆ, a ship). See ಹಱಗಲ್, ಹಱಿಗಲ್, ಹಬುಗಲ್.

ಕಲ್ kal. 4. = (ಕಡಲ್ 1), ಕಞ್, ಕನ್ 3, ಕಬ್ 2, ಕಲು, ಕಲ್ಲು 1. (Šmd. 58). A stone (ಪಾಷಾಣ Šmd. Dh.; ಶಿಲೆ Šm. 108; ಪಾಷಾಣ, ಕಾನ್ತ, etc. Mr. 96.; C. as ಕಲ್ಲು; T. ಕಲ್, ಕಲ್ಲು; M., Tu. ಕಲ್ಲು; Tĕ. ಕಲು, ಕಲ್ಲು; *cf.* ಕಡು 1, ಕಣಿ 5). **2,** a hard, stiff, apathetic state or mind (ಜಡಭಾವ Čt. I, 85). ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ (Šmd. 84). ಕಲ್ಲನ್ ಏಱಿದಂ or ಕಲ್ಲಾನ್ ಏಱಿದಂ (144). ಕಲ್ಲ ಪಾಪಿಗಳ್ (287, o. r. ಪುಲ್ಲ-). ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದುರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಡಶೈಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬಾವಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ಡೋಣಿ (ಆಹಾವ, etc. Nr.). ಕಲ್ಲಲಿ (Bp. 28, 31; 42, 3; 50, 72). ಕಲ್ಲಂ (50, 35). ಕಲ್ಲಿಲಿ (= ಕಲ್ಲಲಿ, 18, 52; 43, 40). See J. 10, 11. 12; 14, 9; 19, 20. — ಕಲ್ಕುಟಿಗ. (Šmd. 237). = ಕಲುಕುಟಿಗ. A stone-cutter, a mason (My.). — ಕಲ್ಗವುಜಲ್ಹಕ್ಕಿ. = ಕಲ್ಲುಹೋಳಕ. (My.). 2, = ಹೋಳಕ. (My.). — ಕಲ್ಗಾಣ. = ಕಲ್ಲ ಗಾಣ. (My.). — ಕಲ್ಗುಣ್ಡು. = ಕಲುಗುಣ್ಡು. A stone-ball, a boulder (Č. Bp. 42, 30; J. 4, 23; 21, 30). — ಕಲ್ಗುಣ್ಡುವಱಿ. -ವಱಿ. A rain of stone-balls (Č. Bp. 42, 33). — ಕಲ್ಚಾವಡಿ. A stone-čavaḍi (My.). — ಕಲ್ತೊಟ್ಟಿ. A square stone-trough (My.). — ಕಲ್ದೋಣಿ. An oblong stone-trough (My.). — ಕಲ್ನಾರು. The American aloe, Agave americana L., and the bastard aloe, Agave vivipara L. (Z.). 2, = ಕಲ್ಲುನಾರು. (My.) — ಕಲ್ಪಣೆ. A stone quarry (Mg.). — ಕಲ್ಪರಟೆ. = ಕಲಪರ್ಟೆ, ಕಲಪಟ್ಟಿ. A stone vessel (R.). — ಕಲ್ಪುರಿ. Laminae in stones, as talc, slate, etc. (My.). — ಕಲ್ಪೆಲೆ. A place of refuge under a rock. ಕಲ್ಪೆಲೆ ನಿಲ್, to stand in such a place (Abh. P. 9, after 3). — ಕಲ್ಬಸರಿ. = ಕಲ್ಲುಬಸುರಿ. (My.). — ಕಲ್ಮಱಿ. A stone-rain (J. 4, 16); hail (My.). — ಕಲ್ಲ ಗಾಣ. A mill with stones for grinding (Ršv. 6, 66). — ಕಲ್ಲ ಮಾನಿಸ. A man of stone: a very sturdy man (Grj. 2, after 106). — ಕಲ್ಲುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. Stone-eating (J. 28, 38; *cf.* ದೃಷದಾಶನ). — ಕಲ್ಲುಪ್ಪು. Rock-salt (B. 4, 202); sea-salt (My.; ಲವಣ, ಸಮುದ್ರಜ Mr. 143; ಅಕ್ಷೀಬ, ವಶಿರ, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉಪ್ಪು Si. 311). — ಕಲ್ಲುಳಿ. -ಉಳಿ. A stone-cutter's chisel (ಟಂಕ Nr.; My.). — ಕಲ್ಲೆರ್ದೆ. -ಎರ್ದೆ. = ಕಲ್ಲೆದೆ. A heart of stone, a hard heart. See ಕಡುಗಲ್ಲೆರ್ದೆ. — ಕಲ್ಸೆರೆ. (Šmd. 83). A handful of stones (?). — ಕಲ್ಹೂವು. = ಕಲ್ಲುಹುವ್ವು No. 2. (ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ G.; My.). — ಕಲ್ಹೆಣ್ಟೆ. A clod hard as a stone. ಹಿಂದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಳುಗೆ, ಕರಗೋದೇ ಪಾಪ? ತಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದದು ಎರೆಯ ಕಲ್ಹೆಣ್ಟೆ! (Sp.).

ಕಲ್ kal. = ಕಲ 3. Tbh. of ಖಲ. See ಕಲ್ಪತ್ತು, ಕಲ್ಬತ್ತು.

ಕಲ kala. 1. (fr. ಕಲೆ 2). The state of being joined or mixed; that of being promiscuous or various: all (Tĕ. ಕಲೆ). — ಕಲಕಾಲ. At the various, or all, times, permanently (Tĕ.). ಕಲಕಾಲ ದಾಸಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುಮನ್ತ್ರಾ ಹೇಱ್ಯಾನು (Prv.). — ಕಲಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. The water wherein raw rice and other corn and vegetables have been washed, to which strained rice-water, etc. is added, and which is given to cattle (My.; Tĕ. ಕಲಿ; Si. 311). ಆರೇ ಹುವ್ವು ಬೆಲ್ಲ ಕಲಗಚ್ಚು ನೀರಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಡ (ಮೈರೇಯ Si. 348). — ಕಲಗಂಚು. -ಕಂಚು. The vessel in which ಕಲಗಚ್ಚು is kept (S. Mhr.). — ಕಲಬೆರಿಕೆ. The state of being mixed together, as cold and hot water, etc. (C.).

ಕಲ kala. 2. (= ಕಲ್ 3). A pot, a vessel (T., M.; R.).

ಕಲ kala. 3. = ಕದ 2 No. 2, ಕಳ 11. A sound in imitation of loud laughter. — ಕಲಕಲಿಸಿ ನಗು. To laugh aloud (My.).

ಕಲ್ಕಲ್ kalkal. = ಕಲಕಲಾಟ. (S. Mhr.).

ಕಲ kala. 1. = ಕಡ 1, etc. Dumb (ಕಡ Hlâ.). 2, gold (ಪೊನ್ Čt. I, 47; *cf.* ಕಡವರ 1). 3, musical time or measure (ತಾಲ Mr. 111, as ಕಳ). 4, a palm-tree (ಧ್ವಜದ್ರುಮ 111, as ಕಳ). 5, the palmyra-tree or wine-palm (ತಾಱ್ 111, as ಕಳ). 6, another palm-tree (ಪತ್ರಿ 111, as ಕಳ). 7, the tree Shorea robusta. 8, (a note or tone) *inarticulate, but melodious; a low or soft tone, as humming, buzzing, murmuring* (*cf.* ಕಲಕಲ). — ಕಲಕೇತ. N. (Bp. 29, 5; 54, 44). = ಕಲಹಕೇತ. — ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 29, 1. 25). — ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 29 sum.; 29, 19. 32. 34, -ಯ; 58, 2). — ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮಿ. N. (Bp. 29, 10). — ಕಲಕೇತಬೊಮ್ಮದೇವ. N. (Bp. 61, 9). — ಕಲಕೇತಿ. A woman of soft, charming or clever words (My.). — ಕಲಕೇತಿತನ. The state of such a woman (My.). — ಕಲಕೇತೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. N. (Bp. 29, 33). — ಕಲಬಿಲಿ. Noise (S. Mhr.).

ಕಲ kala. 2. = ಕಲೆ. Part. See ನಿಷ್ಕಲ, ಸಕಲ.

ಕಲ kala. 3. = ಕಲ್. See ಕಲಬತ್ತ.

ಕಲಂ kalam. = ಕಲಮು 1 & 2. See ಒಳ-.

ಕಲಕ kalaka. = (ಕಲಕು 2), ಕಲ್ಕ. Mixture; a mixture in medicine (of unboiled ingredients, My.).

ಕಲಕಂಠ kala-kaṇṭha. Having a sweet sound: *the cuckoo* (ಕೋಕಿಲ, ಕೋಗಿಲೆ Nn. 73); a bee (ಮಧುವ್ರತ, ತುಮ್ಬಿ 73); a dove; a pigeon; a swan. 2, a pleasing tone or note; singing (ಗಾನ, ತಿಜಾರ 73, ಕ. r. ಗಾನವಿದ್ಯ 73).

ಕಲಕಲ kala-kala. = ಕಲ್ಕಲ್, ಕಳಕಳ, ಗಲಗಲ, ಗಳಗಳ. A confused noise, the murmuring or buz of a crowd (Sk.). — ಕಲಕಲಾಟ. -ಆಟ. Twittering or chattering of birds (S. Mhr., Mhr.; ಜಡಿಸ, ಜಲ್ಪ, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ G.); confused jangle of men or beasts (Mhr.; B. 3, 75; 5, 262).

ಕಲಕಿಸು kalakisu. To perturb; to stir (My.; ಕಲಕು ಮಾಡು G.). ಬಿದರಿನ ಬಡಿಗೆಗಳಿನ್ದ ಆ ನೀರನ್ನು ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಒಳಿತಾಗಿ ಕಲಕಿಸಿದ ಬಟಿಕ (B. 4, 55).

ಕಲಕು kalaku. 1. = ಕಲಂಕು. To agitate, to shake; to perturb, to make turbid; to stir up; to disturb (My.; J. 2, 41; 14, 6; 23, 38; T. ಕಲಕ್ಕು). ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪನ ಹುತ್ತ ಕಲಕಿ, ಜೀವಿಸ ಬಹುದು; ದುಷ್ಟಾತ್ಮರಾದವರ ಬಿಟ್ಟುಕಳೆ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ತಳಿರ ತನಿಗೆಣ್ಡಮಂ ಕಲಕಿ, ನಡೆದು,... ಎಸೆವ ಅಮನ್ದಮಾರುತನ ನೋಡು! (J. 3, 32). **2,** to be agitated, shaken, etc., to become turbid (C.; Tĕ. ಕಲಗು, ಕಲಂಗು; T. ಕಲಂಗು; M. ಕಲಙ್ಙು; Tu. ಕಲಂಕು, ಕಳಂಕು; *cf.* ಕದಡು 1, etc.). — ಕಲಕಾಡು. -ಆಡು. To make turbid, to stir up (J. 3, 24).

ಕಲಕು kalaku. 2. (= ಕಲಕ). The state of being turbid, turbidness (C.; ಅನಚ್ಛ, ಆವಿಲ G.). ಕಲಕ ನೀರು turbid water; the ôkaḷi (C.; see Prv. s. ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ). — ಕಲಕಾಗು. -ಆಗು. To become turbid (C.). — ಕಲಕು ಮಾಡು. To make turbid (C.).

ಕಲಕ್ಕಟರ್ kalakkaṭar. = ಕಲೆಕಟರ್. A collector (R.).

ಕಲಂಕ kalaṅka. = ಕಲಂಕು, ಕಳಂಕು. *A stain; a spot, a mark* (ಲಕ್ಷ್ಮ, ಕುಱುಹು Nn. 86); blackness (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 86; ಕಱ Kk. 11*b*). 2, *a fault, a blemish* (ಪಾಪ 86; ದೋಷ Mr. 483). 3, excessive impetuosness, fierceness, or harshness; abuse, censoriousness (ಅತೀವತೀವ್ರ, ಅತಿನಿಷ್ಠೂರ 86; ಕಡುಹು 483). 4, the rust of iron. 5, a cloud (ಮೇಘ 86). ಕಲಂಕ ಹಚ್ಚು (B. 4, 198).

ಕಲಂಕು kalaṅku. = ಕಲಕು 1. To perturb, to stir, etc. (ಆಲೋಡನ Šmd. Dh.; Rsv. 5, 39; Tĕ. ಕಲಂಚು).

ಕಲಂಕು kalaṅku. = ಕಲಂಕ, etc. Tbh. of ಕಲಂಕ. A stain, etc. (ಕಱ Šm. 116).

ಕಲಂಗಡಿ kalaṅgaḍi. = ಕಲ್ಲಂಗಡಿ. The water-melon, Cucumis vulgaris Schrad. (S. Mhr.; Mhr. ಕಲಿಂಗಡಿ; Sk. ಕಾಲಿಂಗ).

ಕಲಜ್ಜಿ kalajji. = ಕೂಲಜ್ಜ, ಕೊಲಜೆ, ಕೋಲಜ್ಜ, in ಅಡುಗಲಜ್ಜ, a further form of ಅಡುಗೂಲಜ್ಜ, q. v.

ಕಲಂಜಿ kalañji. ಕಳಂಜ. A kind of large basket in which corn is stored (ಗಳಗೆ Mr. 208, as ಕಳಂಜ; see ಕಣಜ).

ಕಲಡು kalaḍu. = ಕದಡು 1, etc. To be shaken or perturbed; to become turbid, muddy, or unclean (ಕಲುಷ Šmd. Dh.; Tu.: to be mixed; to be kneaded; M. ಕಲರು, to be mixed, etc.).

ಕಲತು kalatu. P. p. of ಕಲೆ 2.

ಕಲತ್ರ kalatra. ಕಳತ್ರ. (Šmd. 187; Kâvy. I, 2, 74-83). *The hip and loins* (ಜಘನ Hlâ.). 2, *a wife* (ಹೆಣ್ಡತಿ Mr. 306).

ಕಲಧೌತ kala-dhauta. *Gold* (ಸುವರ್ಣ, ಭಂಗಾರ Nn. 44). 2, *silver* (ರಜತ, ಬೆಳ್ಳಿ 44). 3, the colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 44). 4, the thorn-apple (ದುತ್ತೂರ, ಉನ್ಮತ್ತ 44).

ಕಲನ kalana. Doing, causing, effecting. 2, attaching, affixing, joining. See ಆಕಲನ. 3, a spot, a stain. 4, the embryo.

ಕಲಪು kalapu. A joined, or mixed, state; a miscellaneous mass or collection, as of materials for a house, for a plough, etc. (Tĕ. ಕಲಪೆ, T. ಕಲಪ್ಪೈ, M. ಕಲಪ್ಪೆ; T., M., Tu. ಕಲಪ್ಪು, mixture, etc.; R.).

ಕಲಬತ್ತ kala-batta. = ಕಲ್ಪತ್ತು, ಕಲ್ಬತ್ತು. A metal or stone mortar and pestle or mullar (S. Mhr.; Mhr. ಖಲಬತ್ತಾ, -ಬತ್ತಾ).

ಕಲಭ kalabha. (= ಕರಭ). *A young elephant* (ಮಱಯಾನೆ Nn. 130; ಪಲ್ಲ ಮಱ Čt. I, 30. 99; II, 23); a young camel.

ಕಲಮ kalama. = ಕಳಮ, ಕಱಮೆ, ಕಱವೆ. *Rice which is sown in May and June, and ripens in December or January;* a white rice growing in deep water. 2, a "calamus", a reed for writing with.

ಕಲಮು kalamu. 1. = ಕಲಂ, ಕಲಮ, ಕಲಾಮು. A reed pen (C.; H., Mhr.); a painter's brush (C.; Mhr.).

ಕಲಮು kalamu. 2. = ಕಲಂ, ಕಲ್ಮ. A paragraph: a distinct head, item, article (C.; Mhr. ಕಲಮ).

ಕಲಮು kalamu. 3. A graft; ingrafting; the lopping and pruning of trees (Mhr. ಕಲಮ). ಮಾವಿನ ಮರಗಳಿಗೆ ಕಲಮು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 2, 52).

ಕಲಮುದಾನಿ kalamu-dâni. = ಕಲಮ್ದಾನಿ. A pen-case, a standish (C.; Mhr., H. ಕಲಮ್ದಾನ).

ಕಲಮ್ದಾನಿ kalam-dâni. = ಕಲಮುದಾನಿ. (My.).

ಕಲಮ್ಬ kalamba. = ಕಡಮ್ಬ, ಕರಮ್ಬ, ಕಲಮ್ಬು, ಕಳಮ್ಬ. *The stalk of a potherb.* 2, *an arrow* (ಮಾರ್ಗಣ, ಅಮ್ಬು, ಬಾಣ Nn. 17, as ಕಳಮ್ಬ). 3, the ruddy goose (ರಥಾಂಗ, ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ 17). 4, a swan (ಮರಾಲ, ಹಂಸೆ 17). 5, the red lotus (ಕೋಕನದ, ಕೆನ್ದಾವರೆ 17). 6, the tree Nauclea cadamba.

ಕಲಮ್ಬಾಸನ kalamba-âsana. A bow (Râm. 1, 16, 30, as ಕಳಮ್ಬಾಸನ).

ಕಲಮ್ಬಿ kalambi. *The potherb Convolvulus repens.*

ಕಲಮ್ಬು kalambu. Tbh. of ಕಲಮ್ಬ No. 6. (ಕಡವು Mr. 115).

ಕಲರವ kala-rava. A low sweet tone. (J. 28, 1). 2, *a dove or pigeon;* the cuckoo. See ಬಾಸರ.

ಕಲಲ kalala. *The uterine germ; the embryo* (also ಕಲನ; see Nr. s. ಮೂಸು 2).

ಕಲಲು kalalu. ಖಲಲು. Ruin, loss (C.; Br.; H.).

ಕಲವತ್ತಿ kalavatti. N. of a man (Bp. 31, 23).

ಕಲವಿಂಕ kalaviṅka. *A sparrow.*

ಕಲವೆ kalavĕ. = ಕಲುವೆ. Tbh. of ಕಲಮ್ಬ No. 5? (Tĕ. ಕಲವೆ, the iris or fragrant blue water-lily). See ಚಂಗಲುವೆ.

ಕಲಶ kalaša. = ಕಲಸ, ಕಳಶ, ಕಳಸ. *A water-vessel, a jar, a jug, a pitcher,* a vase. 2, an ornamental piece of painted wood, stone, brass, etc., as fixed on the spires of temples, carts, etc., a rounded pinnacle or ball on the top of a temple, a dome. See *e. g.* Bp. 5, 12; 18, 3; 57, 15; Si. 268. ಕಲಶಕುಚ್ಚಿನ ಗೆಜ್ಜೇ ತೇರು (ಪುಷ್ಪರಥ Si. 275).

ಕಲಶಕುಚೆ kalaša-kučĕ. = ಕಲಶಸ್ತನಿ. (My.).

ಕಲಶಪೂಜೆ kalaša-pûjĕ. Worship paid to a water-pot, a

many religious celebrations (C.;

ṣhṭhĕ. The rite of fixing an ornament etc. on the top of a temple, etc.

ôdbhûta. Agastya (Rśv. 1, 102).

A woman with breasts resembling a kalaśa (My.).

ಕಲಶಸ್ಥಾಪನೆ kalaśa-sthâpanĕ. Solemnly placing a water-pot, a rite preliminary to the ಕಲಶಪೂಜೆ (My.; Tĕ.); a ceremony at marriages, etc. in which offerings are made to the several planets, etc. in one or different vessels (My.).

ಕಲಶಿ kalaśi. A water-pot. 2, *the plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಕಲಸ kalasa = ಕಲಶ. (Sk.; My.).

ಕಲಸು kalasu. 1. = ಕಲಿಸು 1. **To mix, to mingle** (ಸಮ್ಮಿಶ್ರ Śmd. Dh.; C.; see ಕಣಕ). ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಭ, ದಧಿಸಕ್ತು Nr.). ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಸತ್ತುಗ (ಕರಮ್ಭ, etc. Hlâ.). ಮೊಸರು ಬೆರಸಿ ಕಲಸಿದ ಹುರಿಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಭ, etc. Si. 314). ಕಾಳದೊಳಗೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಅಂಜನವ ಕಲಸಿ ತನಿರಸದೊಳು ನೆಱೆ ಪೊರಳ್ಚಿದ ನೀಲಪುತ್ರಿಕೆಗಳನ್ತೆ (Râghĕ. 17, 64). ದಧಿಯುಮಪ್ಪುದುಗ್ಧಾದಿಯಲಿ ವಡೆಗಳಂ ಕಲಸಲ್ ಅದು ಕರಮ್ಭಕಂ (Mr. 219). ಎಲೆ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವಂ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದಡೆ, ದಾಧಿಕ್ಕಮ್ ಎನ್ದು, ಎನಿಕ್ಕುಂ (250). See Bp. 3, 14; 8, 43; 45, 28; 58, 55; ಒಡೆಗಲಸು 1, ತಡಂಗಲಸು, ಹೊಲೆಗಲಸು.

ಕಲಸು kalasu. 2. Mixed or mingled state. See ಒಡೆಗಲಸು 2. — ಕಲಸನ್ನ. -ಅನ್ನ. Tamarind or lime juice, gingillie-seed meal, chillies, salt, etc. mixed with boiled rice, fried in ghee, and eaten as a savory dish; it is often put up for a journey (My.). — ಕಲಸುಗೂಳು. = ಕಲಸನ್ನ. (Bh. 2, 2, 78). — ಕಲಸುಮೇಲೋಗರ. A mixture of boiled vegetables to which pepper, salt, etc. are added (My.). — ಕಲಸೋಗರ. -ಓಗರ. = ಕಲಸನ್ನ. (My.).

ಕಲಹ kalaha. *Quarrel, strife, contention;* war, battle (ಕಾಳೆಗ Nn. 99);—deceit, falsehood; abuse, beating, kicking, etc. See Bp. 61, 37; Śśv. 4, 124; ಜೂಳಿಗಲಹ, ಬೀಡುಗಲಹ, ಬೀದಿಗಲಹ, and ಪತ್ತು 2 No. 2. — ಕಲಹಕೇತ. = ಕಲಕೇತ. (S. Mhr.).

ಕಲಹಂಸ. kala-hamsa. *A kind of goose or swan with greyish wings.* ಪಕ್ಷ ಮಾಸೆ ಕಲಹಂಸಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 173).

ಕಲಹತಿ kalahati. N. of a country, and of a horse bred therein (Mr. 282).

ಕಲಹಲಮ್ಪಟ kalaha-lampaṭa. Addicted to, or fond of, quarrel, etc. (a name of Nârada, Grj. 8, 26).

ಕಲಹಾನ್ತರಿತೆ kalaha-antaritĕ. An appeased wife, one who has been angry and is sorry for it (Sk.; R., Tĕ.); a heroine separated from her lover in consequence of a quarrel (Sk.).

ಕಲಹಾರ್ಥಿ kalaha-arthi. A person who seeks for quarrels (J. 5, 61).

ಕಲಹಾಶನ kalaha-aśana. One who lives upon quarrels: Nârada. (My.).

ಕಲಹಾಳಿಗ kalaha-âḷiga. One who plays with, or likes, quarrels: Nârada (ನಾರದದೇವ Ct. I, 87).

ಕಲಹಿಸು kalahisu. To quarrel (Abhâ. 2, 2).

ಕಲಾಕಾನ್ತ kalâ-kânta. The moon (My.).

ಕಲಾಕಾಮತನ್ತ್ರ kalâ-kâma-tantra. A kind of lewd composition opposed to the śâstras (Kâvy. II, 2, B, 24).

ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ kalâ-kauśalya. Cleverness in the elegant arts, as singing, dancing, etc. (B. 4, 33. 109. 143; My.).

ಕಲಾದ kalâda. *A goldsmith* (ಅಕ್ಕಸಾಲೆ, etc. Mr. 376).

ಕಲಾನಿಧಿ kalâ-nidhi. The storehouse of digits: *the moon.*

ಕಲಾನ್ತರ kalâ-antara. *Interest on money, profit* (ವೃದ್ಧಿ, ಬಡ್ಡಿ Mr. 346).

ಕಲಾಪ kalâpa. 1. Quarrel, contention (C.).

ಕಲಾಪ kalâpa. 2. A collection; *a multitude; an assemblage.* 2, an ornament. 3, *a peacock's tail.* 4, *a quiver.* 5, *a zone* (ಉಡೆನೂಲು Hlâ.; ಉಡಿದಾರ Mr. 344). 6, the moon. 7, N. of a village where the destroyer Kalki is to be born.

ಕಲಾಪಕಲಾಧರ kalâpa-kalâ-dhara. Śiva (Śśv. 5, 20).

ಕಲಾಪಣ್ಡಿತ kalâ-paṇḍita. (Śmd. 258). A master of the fine arts.

ಕಲಾಪತು kalâpatu. = ಕಲಾಬತು. (My.).

ಕಲಾಪಮಾಲೆ kalâpa-mâlĕ. A garland of peacock's feathers (Śśv. 3, 15).

ಕಲಾಪಿ kalâpi. *A peacock.*

ಕಲಾಬತು kalâbatu. = ಕಲಾಪತು. Silken thread covered with gold or silver (My.; Mhr., H.).

ಕಲಾಮು kalâmu. = ಕಲಮು 1, etc. (ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ Mr. 359).

ಕಲಾಯ kalâya. 1. *Peas, Pisum sativum, etc,* (ಬಟ್ಟಗಡಲೆ Hlâ.). See ನೆಲಕಡಲೆ.

ಕಲಾಯ kalâya. 2. = ಕಲಾಯಿ. The wash of tin given to culinary utensils (C.; Mhr., H. ಕಲ್ಹಈ).

ಕಲಾಯಗಾಱ kalâya-gâṛa. A man who tins vessels (C.).

ಕಲಾಯಿ kalâyi. = ಕಲಾಯ 2. (C.). ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಳಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಕಲಾಯಿ ಮಾಡಿಸಿ ಬಳಸ ಬೇಕು (B. 4, 141).

ಕಲಾಲ kalâla. A distiller or vendor of spirituous liquors (ಶೌಣ್ಡಿಕ G.; Mhr., H.).

ಕಲಾವಕ್ತ್ರ kalâ-vaktra. Having sixteen faces: Brahmâ (J. 32, 44).

ಕಲಾವತಿ kalâ-vati. Durgâ (Śśv. 3, 12); N. of several women.

ಕಲಾವಿದ kalâ-vida. = ಕಳಾವಿದ. One who knows the fine arts (J. 4, 8).

ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರ kalâ-śâstra. A lewd work on the art of love (My.; Tĕ.).

ಕಲಾಸಿ kalâsi. A khalassy: a seaman, lascar, etc. (My.; Mhr., H. ಖಲಾಶೀ; Br. ಕಳಾಸುವಾಡು).

ಕಲಾಹೀನ kalâ-hîna. *One digit less than full* (the moon).

ಕಲಿ kali. 1. (= ಕಲ್ 1). **To learn.** P. p. ಕಲಿತು (Bp. 22, 46). ಕಲಿತಂ (25, 8). ಕಲಿತಿತು (11, 41; C. ಕಲಿಯಿತು). See Bp. 44, 60; J. 26, 10; 28, 19; B. 3, 32; Si. 182. 236. 288. 362. 397; ನುಡಿಗಲಿ; Prvs. s. ಎಳೆತನ, ಮಗ 1, ವಾದ. ಕಲಿತ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prv.).

ಕಲಿ kali. 2. = ಕಲೆ 2. **To join** (v. i.), **to be mixed; to come together, to meet; to be near at hand; etc.** (My.; Tĕ. ಕಲಿ, ಕಲೆ, ಕದಿ; T. ಕಲ; T. ಕಲಿದ, agreement, combination, etc.; see ಕದೆ). P. p. ಕಲಿತು. ನಿಚ್ಚ

ಕಲಿತೂ, (ಬಾಲೆಯಂ) ಪಿರಿದು ತೂಗುವ ನಚ್ಚುಮಚ್ಚಿನ ದಾದಿಯರ್ (Prll. 3, 26). See Sp. s. ಧಾತು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತರು? (My.).

ಕಲಿ kali. 3. = ಕಲೆ 1. (S. Mhr.).

ಕಲಿ kali. 4. (fr. ಕಲ್ 1). = Sk. ಕಲಿ No. 1. **A learned man, especially one learned in martial arts: a man noted for valor and prowess, a warrior, a hero.** See Šmd. 84. 85. 109; Bh. 2, 4, 13; ಕಡುಗಲಿ. *Cf.* ಕಲಿತನ. (The term might be referred also to ಕಡು 1, etc.; *cf.* Tĕ. ಕಡಿಮಿ, bravery, gallantry).

ಕಲಿ kali. (= ಕಲ್ಲಿ 1). A warrior, a valiant person, a hero (= K. ಕಲಿ 4; ಶೂರ, ವೀರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಭಟ, ಚಾರೂಭಟ Hlâ.; ಶೂರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ವೀರ Mr. 230; ಶುಕ್ಲ Mr. 508; ಪರಾಕ್ರಮ Nn. 99). 2, *the tree Terminalia belerica* Roxb. 3, *the fourth yuga or age of the world, the age of vice* (ಯುಗ, ಯುಗಭೇದ Nn. 99), consisting of 432000 years of men and commencing on the 18th February of 3102 B. C. (see ಕಲಿಯುಗ; Bp. 12, 5). 4, *contention, strife, war, dissension* (ಕಲಹ, ಕಾಳೆಗ Nn. 99; ಮಹಾಕಲಹ Mr. 466). 5, an unblown flower, a bud (*cf.* ಕಗ್ಗಲಿ, ಹುಲಿಗಲಿ). 6, N. (Bp. 18, 109; 27, 41; see ದೀಪದ-). 7, the worst in any class. — ಕಲಿಕಣ್ಣಪ್ಪ. N. (Bp. 43, 39). — ಕಲಿಕಸ್ತೂರಿ. = ಕಾಡುಕಸ್ತೂರಿ. (St. & Pl.). — ಕಲಿಕಾಮದೇವ. N. (Bp. 26, 56. 60). — ಕಲಿಕಾಲ. A time of sin and misery (My.). — ಕಲಿಗಣೇಶ್ವರ. N. (Bp. 44, 45). — ಕಲಿದೇವ. = ಕಲ್ಲಿದೇವ. N. (Bp. 14, 25; 55, 27. 31. 34. 47. 52; 59, 2). See ಹಾವಿನ ಹಾಟಿ- . — ಕಲಿದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ಕಲಿನಾಥ. = ಕಲ್ಲಿನಾಥ. N. (Bp. 36, 16; 37, 10). — ಕಲಿಪಾಲ. N. (Bp. 27, 68). — ಕಲಿಮನ. A heroic mind (Râm. 4, 3, 6). — ಕಲಿಯನಾರ್. (a T. plural of ಕಲಿ). N. See ಗುಗ್ಗಳ-, ವೀಸದ-. — ಕಲಿಯಪ್ಪ. N. (Bp. 9, 41). — ಕಲಿಯೇಱು. -ಏಱು. To become full of contention (Bh. 8, 23, 45). — ಕಲಿಶ್ವೇತ. N. (Bp. 40, 90).

ಕಲಿಕ kalika. = ಕಳಿಕ, q. v. (perhaps a mistaken ತಿನಿಕಾ). 2, a curlew (Sk.).

ಕಲಿಕಾತೆ kalikâtĕ. Calcutta, the presidency town.

ಕಲಿಕಾರಕ kali-kâraka. *The plant Caesalpinia bonducella* Flemm. See ತಪಸಿಗಿಡ & ನವುಲೆ.

ಕಲಿಕಾಲ kali-kâla. The age of vice (Šmd. 290). See s. ಕಲಿ.

ಕಲಿಕೆ kalikĕ. Learning, skill (My.).

ಕಲಿಕೆ kalikĕ. *An unblown flower, a bud.*

ಕಲಿಂಗ kalinga. = ಕಳಿಂಗ. N. of a country, extending from below Cuttack (ಕಟಕ) to the vicinity of Madras (see *e. g.* Bp. 6, 18). 2, *the fork-tailed shrike, Lanius forficatus* (ತುರಾಯದ ಹಕ್ಕಿ G.). 3, the bird Cuculus melanoleucus (ಚಾತಕ, ಸಾರಂಗ, etc. Mr. 171). 4, *the Indra grain* (= ಇನ್ದ್ರಯವ, ಭದ್ರಯವ). 5, clever; cunning; beautiful. 6, a son of Dîrghatamas.

ಕಲಿಂಜ kalinja. = ಕಲಿಂಜಕ. (Sk.).

ಕಲಿಂಜಕ kalinjaka. = ಕಣಜ, etc., ಕಲಿಂಜ, ಕಿಲಿಂಜಕ, etc. A corn-bin (ಕಟ, ಕಣಜ Nr.).

ಕಲಿತ kalita. Learning, erudition (My.).

ಕಲಿತ kalita. Attached, affixed, joined, endowed with (Bp. 3, 69; 19, 83; 20, 25; 39, 7); known, understood; numbered; etc. See ಅಕಲಿತ, etc.

ಕಲಿತನ kali4-tana. (Šmd. 248). **The state of being learned in martial arts, valor, heroism** (Abh. P. 3, 150; Bp. 28, 47; 34, 2. 23; Bh. 3, 18, 40; 8, 26, 36; J. 7, 64; 12, 9; B. 2, 10). ಚಲದೊಳಮ್ ಆಚಾರದೊಳಂ ಕಲಿತನದೊಳಂ (Šmd. 150). See ಕಡುಗಲಿತನ.

ಕಲಿತು kalitu. P. p. of ಕಲಿ 1 & 2.

ಕಲಿದ್ರುಮ kali-druma. The tree of strife, as being the favourite haunt of goblins: *Terminalia belerica* Roxb.

ಕಲಿನಾಶನ kali-nâšana. Destruction of the trials of the kaliyuga (J. 34, 42).

ಕಲಿನ್ದ kalinda. ಕಳಿನ್ದ. = ಕಲಿದ್ರುಮ. 2, N. of a mountain on which the river Yamunâ rises. (R.).

ಕಲಿನ್ದಜೆ kalinda-jĕ. The river Yamunâ. (R.).

ಕಲಿನ್ದನನ್ದಿನಿ kalinda-nandini. = ಕಲಿನ್ದಜೆ. (R.).

ಕಲಿಯುಗ kali-yuga. = ಕಲಿ No. 3. *The fourth age of the world.* It is counted by ಖಾಪ್ಸರನಭಯುಗಲಾಗ್ನ್ಯಬ್ಧಿ (Mr. 73). See Bp. 34, 2; 41, 13; 55, 31.

ಕಲಿಯುವಿಕೆ kaliyuvikĕ. The act of learning, learning (Si. 251; My.).

ಕಲಿಲ kalila. Mixed, blended; *crowded, impervious, inaccessible.*

ಕಲಿಸು kalisu. 1. = ಕಲಸು 1. (My.; B. 4, 158). See Prv. s. ಕಿಲುಬು.

ಕಲಿಸು kalisu. 2. = ಕಲುಸು. **To teach** (C.). ಆಱು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳನ್ತೆ (Prv.). See Abh. P. 3, 150; Bp. 40, 40; 42, 2; 59, 55; J. 6, 37; 28, 19; Si. 186; B. 2, 46; 3, 32; 4, 33; Prv. s. ತುಣ್ಣೆ.

ಕಲು kalu. = ಕಲ್ 4, etc. **A stone** (Bp. 57, 36). — ಕಲಗಡಿಗೆ. A gadigĕ of the balapa stone (C.; B. 3, 58). — ಕಲಪ. -ಅಪ. = ಕಲ್ಲಪ್ಪ. N. (S. Mhr.). — ಕಲ ಪಟ್ಟಿ. = ಕಲ ಪರ್ಟಿ. (S. Mhr.). — ಕಲ ಪರ್ಟಿ. = ಕಲ್ಪರಟೆ, ಕಲ ಪಟ್ಟಿ. A cup made of a certain stone (S. Mhr.; B. 3, 58). — ಕಲುಕುಟಕ. A small kind of woodpecker with a far-sounding voice (C.). — ಕಲುಕುಟಿಗ. A stone-cutter (Bp. 16, 13; Râm. 5, 8, 50; My.). ಕಾರು, ಶಿಲ್ಪಿ ಎನ್ದು, ಬಡಗಿ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಕಮ್ಮಾಱ ಕಲುಕುಟಿಗ ಕಂಚಗಾಱರ್ ಎಮ್ಬ ಅಯ್ವರ ಹೆಸರು (Nr.). — ಕಲುಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A stone-pillar (S. Mhr.). — ಕಲುಗುಣ್ಡು. = ಕಲ್ಗುಣ್ಡು. A round stone, a boulder, (a heavy stone). See Bp. 16, 10; Râm. 6, 19, 25; Šš. in B. 5, 87. — ಕಲುಬುರಿಗಿ. Kalburga, a town in the Nizam's country (S. Mhr.). — ಕಲುಮಠ. A name given to many mathas (S. Mhr.). — ಕಲುಮದ. Bitumen; red chalk (ಗೈರೇಯ, ಅರ್ಥ್ಯ, ಗಿರಿಜ, etc. Nr.). — ಕಲು ಮುಳು. = ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು No. 1. (Bh. 1, 8, 93).

ಕಲುಮ್ಬು kalumbu. 1. To perturbate, to make turbid, etc. (ಕಲುಷೀಕರಣ Šmd. Dh.; Tĕ. ಕಲುಪು; M. ಕಲಮ್ಬು, to get confused; T. ಕಲುಡ, ಕಲುಱ್, ಕಲುಱಿ, troubled water; ಕಲುದ್ದಿಲ್, perturbation; see ಕಲಡು, etc.).

ಕಲುಮ್ಬು kalumbu. 2. Turbidness, contamination, defilement, taint (Abh. P. 6, 114; 11, 20; 12, 56). — ಕಲುಮ್ಬುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be tainted, etc. (Abh. P. 12, 59).

ಕಲುವೆ kaluvĕ. = ಕಲವೆ. See ಚೆಂಗಲುವೆ.

ಕಲುಷ kalusha. *Turbid, foul, muddy.* 2, *impurity; sin.* See ಕದಡು, ಕಲಡು; Bp. 22, 14.

ಕಲುಷಭಂಜನ kalusha-bhañjana. A destroyer of sin (My.).

ಕಲುಷಿತ kalushita. Made turbid; foul, impure; defiled; wicked. See Bp. 29, 13; 40, 57; 43, 35; 55, 12; 57, 38; 61, 17.

ಕಲುಷೀಕರಣ kalushî-karaṇa. Making turbid. See ಕಲುಮ್ಬು.

ಕಲುಸು kalusu. = ಕಲಿಸು 2. (My.).

ಕಲುಹೆ kaluhĕ. Turbidness, impurity (Bh. 8, 23, 10).

ಕಲೆ kalĕ. 1. = ಕಲಿ 3. The scar of an old wound (ಕಿಣ Nr.; C.; M.; T. ಕಜಡು, ತಟುಮ್ಬು, see ಜಡ್ಡು 1); the mark of small-pox (C.; M.); a stain of mud, oil, etc. (C.; *cf.* ಕಱೆ³ 1); a moral stain or taint (C.). ಕೆಲವರ ಮೋಱೆಗಳು ಮಯ್ಲಿಯಿನ್ದ ಕಲೆ ಬಿದ್ದು ಕುರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ (B. 4, 223). ನಿನ್ನ ಚೆಲುವ ಮೋಱೆಗೆ ಏನಾದರೂ ದುರ್ಗುಣದ ಕಲೆ ಹತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವದು (B. 2, 15). See Bp. 38, 56.

ಕಲೆ kalĕ. 2. = ಕಲಿ 2. To join (v. i.). P. p. ಕಲತು (My.).

ಕಲೆ kalĕ. 3. = ಕರೆ 1. See ಲೊಟ- 1.

ಕಲೆ kalĕ. 4. Sounding, sound, noise. See ಲೊಟ- 2.

ಕಲೆ kalĕ. ಕಲಾ. = ಕಳೆ. A small part of anything, any single part or portion of a whole;—*a digit or one-sixteenth of the moon's diameter* (ಸುಧಾಕರನ ಶರೀರದ ಅಂಶ Nn. 150). 2, *a measure of time: eight seconds or the thirtieth part of a kshaṇa* (Mr. 64). 3, *any practical art, any mechanical or fine art:* sixty-four such are enumerated, as carpentering, architecture, jewellery, farriery, acting, dancing, music, medicine, poetry, etc. (ಶಿಲ್ಪವಿಕರ್ಮ, ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ Nn. 150; see ಚೌಷಷ್ಟಿಕಲೆ). 4, a mora or syllabic instant. 5, an atom. 6, the embryo. 7, skill, ingenuity; contrivance;—fraud, deceit. ಕುಡುವುದು ಕೂರ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮನ್ನಿಪ ಸೂಳೆಗೇನಾದೊಡಂ (Šmd. 66. 412). 8, freshness, grace, lustre (Mhr.; K. as ಕಳೆ; not Sk.). 9, a boat. 10, rejection, abandoning (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 150; *cf.* K. ಕಳೆ, ಕಱ). 11, the number sixteen (see ಕಲಾವಕ್ತ್ರ). — ಕಲೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become graceful (J. 1, 6).

ಕಲೆಕಟರ್ kalĕkaṭar. = ಕಲಕ್ಕಟರ್. (C.).

ಕಲೇವರ kalêvara. *The body.*

ಕಲ್ಕ kalka. = ಕಲಕ. (My.).

ಕಲ್ಕ kalka. *Dirt, filth; sediment;* a kind of paste; the wax of the ear, ordure, fæces. 2, *impurity, sin;* falsehood; pride.

ಕಲ್ಕಿ kalki. N. of Vishṇu in his tenth and last avatâra that is yet to come (Mr. 19; see ಹತ್ತು ಅವತಾರ & ಕಲಾಪ 2, No. 7).

ಕಲ್ಚರ್ kalčar. — ಕಲ್ಚರೆನ್ದು ಕಾರು (Šs.).

ಕಲ್ಪ kalpa. *A precept, an injunction, a rule, a sacred practice;* manner. 2, one of the six vêdâṅgas, that which prescribes the ritual and gives rules for ceremonial or sacrificial acts. 3, *a day of Brahmâ or the period of a thousand yugas, measuring the duration of the world.* 4, a resolve, a determination. 5, optionality, alternative. 6, practicable; proper; able. 7, having the manner or form of anything, similar to, etc.; see ದ್ವೀಪ-.

ಕಲ್ಪಕುಜ kalpa-kuja. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Nn. 18).

ಕಲ್ಪತರು kalpa-taru. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Nn. 13). See Šmd. 75.

ಕಲ್ಪತ್ತು kal-pattu. = ಕಲಬತ್ತು, etc. (My.).

ಕಲ್ಪದ್ರುಮ kalpa-druma. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (J. 11, 18).

ಕಲ್ಪನ kalpana. 1. = ಕಲ್ಪನೆ. (My.).

ಕಲ್ಪನ kalpana. 2. *Cutting.*

ಕಲ್ಪನಾಕಥೆ kalpanâ-kathĕ. A feigned story (My.).

ಕಲ್ಪನೆ kalpanĕ. ಕಲ್ಪನಾ. Fixing, settling; a rule. 2, *making, forming; fabrication; inventing, invention.* 3, *caparisoning or decorating an elephant.* 4, a fancy, an idea formed in the mind; an imagination; a plan. (My.; B. 5, 41. 208. 219).

ಕಲ್ಪಪಾಲ kalpa-pâla. = ಕಳ್ಳವಾಳ. *A distiller of spirituous liquors* (o. r. ಕಲ್ಯಪಾಲ).

ಕಲ್ಪಭೂಜ kalpa-bhûja. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (ಅರ್ಕ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ Nn. 13).

ಕಲ್ಪಭೂಜಾತ kalpa-bhûjâta. = ಕಲ್ಪಭೂಜ. (Bp. 37, 30).

ಕಲ್ಪಭೂರುಹ kalpa-bhûruha. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (ಸುರತರು Mr. 30).

ಕಲ್ಪಲತೆ kalpa-latĕ. A creeper yielding everything desired (Grj. 4, after 43). See ದಿವಿಜ-.

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ kalpa-vṛiksha. *One of the trees of svarga, granting all desires.*

ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪ kalpa-aṅghripa. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Šmd. 64. 277).

ಕಲ್ಪಾನ್ತ kalpa-anta. *The end of a kalpa, the destruction of the world* (ಸಂಹಾರ, ಮಹಾಪ್ರಲಯ Mr. 71).

ಕಲ್ಪಾನ್ತದಹನ kalpânta-dahana. The fire or conflagration occurring at the end of a kalpa (Bp. 56, 30).

ಕಲ್ಪಾಬ್ದ kalpa-abda. A cloud that is to appear at the end of the world (Ššv. 4, 4).

ಕಲ್ಪಾವನೀಜ kalpa-avanîja. = ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. (Bp. 46, 4).

ಕಲ್ಪಿ kal-pi. (Šmd. 248). Learning, erudition.

ಕಲ್ಪಿತ kalpita. Made, fabricated, artificial; invented; arranged; composed; thought, conceived, fancied. 2, *an elephant caparisoned or armed for war.* (B. 4, 176; 5, 86; Bp. 47, 5; 55, 18; My.; Si. 36).

ಕಲ್ಪಿತೋಪಮೆ kalpita-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಕಲ್ಪಿಸು kalpisu. To join, to mix (Si. 313; *only* in Si.).

ಕಲ್ಪಿಸು kalpisu. To make; to fabricate, to invent; to conceive; to consider; to assume, to feign; to order, to give a precept (Šmd. 167). (Bp. 21, 37; My.; Si. 56; B. 4, 98. 186; 5, 309).

ಕಲ್ಬತ್ತು kal-battu. = ಕಲಬತ್ತು. (My.).

ಕಲ್ಮಷ kalmasha. *A stain; a blemish; sin;* dirt, dregs; darkness (a division of the infernal regions).

ಕಲ್ಮಾಷ kalmâsha. *Variegated, spotted.* 2, *black and white, greyish white* (ಎಡವರ್ಣ Hlâ.); black.

ಕಲ್ಮು kalmu. = ಕಲಮು 2. (My.).

ಕಲ್ಯ kalya. *Ready, prepared; armed.* 2, *auspicious, agreeable, good.* 3, *well, healthy* (ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದಂ Mr. 240). 4, *the dawn, the morning.* 5, *yesterday* (ಪೂರ್ವವಾಸರ, ನಿನ್ನೆ Nn. 105). 6, *spirituous liquor* (ಆಸವ, etc., ಕಳ್ Mr. 221). 7, enmity (ಹಗೆ Nn. 105; *cf.* ಕಲಿ). 8, mutual joining or bind-

ing (ಪರಸ್ಪರಬನ್ಧನ, ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕಟ್ಟುವದು 105). 9, deaf and dumb. 10, clever, dexterous. 11, instructive, admonitory.

ಕಲ್ಯಾಣ kalyâṇa. Beautiful, agreeable; excellent; happy; *auspicious, lucky;* good (ಶುಭ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26). 2, *good fortune, happiness, prosperity, welfare.* 3, N. of a vritta (Čh.). 4, N. of a town, the capital of king Bijjala (*e. g.* Bp. 5, 3. 13; 32, 11; 33, 4; 34, 37; 37, 21; 52, 48; 55, 6. 12; 59, 56; 61, 1. 2. 8). 5, a festival (marriage). 6, gold. — ಕಲ್ಯಾಣದೇವ. N. (Bp. 59, 3).

ಕಲ್ಯಾಣಿ kalyâṇi. Happy, lucky, etc.; a blessed, fortunate, illustrious or good man; such a woman (Nn.2); Sarasvatî; Pârvatî (Šsv. 3, 64); Lakshmî (My.). 2, a square pond with steps on all sides (My.). 3, N. of a tune (My.). — ಕಲ್ಯಾಣಿಸಾಯಿ. A kind of marble-shaped sweetmeat-ball (My.).

ಕಲ್ಲ kalla. *Deaf.*

ಕಲ್ಲಂಗಡಲೆ kallaṅgaḍalĕ. = ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ s. ಕಳ್ 3. A shrubby plant, Sida rhombifolia L. var. retusa (St. & Pl.).

ಕಲ್ಲಂಗಡಿ kallaṅgaḍi. = ಕಲಂಗಡಿ. (St. & Pl.; My.; B. 1, 7).

ಕಲ್ಲಜೀಯ kalla-jîya. N. (Bp. 58, 21).

ಕಲ್ಲಂಚಿ kallañči. A swallow (Bḍ.). *Cf.* ಪದ್ದಂಚಿ.

ಕಲ್ಲಮೂಕ kalla-mûka. = ಕಳಮೂಕ. *Deaf and dumb.*

ಕಲ್ಲಾ kallâ. — ಕಲ್ಲಾಎಲ್ಲಿ. Ruin (S. Mhr.; *cf.* ಕಲಲು).

ಕಲ್ಲಿ kalli. 1. A kind of coarse net-work; a bag made of it (C.). See Bp. 35, 6; Bh. 2, 2, 78; ಬೆಂಗಲ್ಲಿ. — ಕಲ್ಲಿಗೂಟಿ. -ಕೂಟಿ. Rice tied up in leaves and put into a kalli (J. 6, 47).

ಕಲ್ಲಿ kalli. 1. (= ಕಲಿ). — ಕಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಹಾವಿನ ಹಾಳಿ-, ಹಿಪ್ಪಿರಿಗೆ-. — ಕಲ್ಲಿದೇವ. (= ಕಲಿದೇವ). N. (Bp. 37, 7; 55, 26. 28. 32. 36). — ಕಲ್ಲಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 55, 37). — ಕಲ್ಲಿನಾಥ. (= ಕಲಿನಾಥ). N. (Bp. 14, sum.; 14, 6. 29; 21, 40; 36, 26; 37, 46; 58, 9). — ಕಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಕನ್ಥೆಯ-.

ಕಲ್ಲಿ kalli. 2. = ಗಲ್ಲ. — ಕಲ್ಲಿಮಿಸೆ. = ಗಲ್ಲಮಿಸೆ. (S. Mhr.).

ಕಲ್ಲಿ kalli. 3. — ಕಲ್ಲಿದಾರಿಯಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. An aṅgi with folds at the sides (My.).

ಕಲ್ಲು kallu. 1. = ಕಲ್ 4, etc. A stone (ಅಶ್ಮ Nn. 51; ಶಿಲೆ 68; ಕಾನ್ತ, ಗ್ರಾವಾಲ 91; ಪಾಷಾಣ 106; ವಿಸ್ತರ, ದೃಷತ್ 140; ಶಿಲೆ, ಉಪಲ, etc. Hlâ.; C.). ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ತೇವ ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲು (ಚನ್ದನೋಪಲ Mr. 206). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆಟಿಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ನರವನು ಕೊಡುವಾತ ತಾ ಬೇಱ (Sp.). ಹಾದಿಯ ಆ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಅಲ್ಲದಹುದು ಎಮ್ಬ ಅಜಾಣನ ಒಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಪಾದನ್ತೆ (Sp.). ಸೇವೆ ಅಱಯದ ದಣಿಯು ಕಲ್ಲಿನ ಕಣಿಯು (Dp. 54). ಕಲ್ಲು ಕರಗಿ ಪಾತ್ರೆ ಆದ ಹಾಗೆ.—ಕಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟವನ (him who has been beaten etc.) ಬೆಲ್ಲವಲ್ಲಿ ಇಡ ಬೇಕು.—ಕಲ್ಲಾದರೇನು, ಗುಣ್ಡಾದರೇನು ತಲೇ ಒಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ?—ತೋಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು.—ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಕಲ್ಲು, ಬನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಹಣ್ಣು.—ಗೂಳಿ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು (Prvs.). See Bp. 19, 52; 29, 17; 50, 66. 75; 55, 22; B. 4, 198. — ಕಲ್ಲಣಬೆ. -ಅಣಬೆ. A mushroom growing in rocks (My.), and used by barbers to rub scurf from the head (R.). — ಕಲ್ಲತ್ತಿಗಿಡ. -ಅತ್ತಿ-. The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia (My.; ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, etc. Si. 136). — ಕಲ್ಲ ದಾರಿ. A stony path (C.; B. 5, 205). — ಕಲ್ಲ ನನ್ದಿ. A stone-idol of Basava (Bp. 22, 27). — ಕಲ್ಲಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಕಲಪ. N. (C.; *cf.* ಕಲ್ಲಿ 1? or ಲಿಂಗಪ್ಪ?). In the following proverb the ಅಪ್ಪ is joined for fun's sake: ಕಲ್ಲಪ್ಪನೂ ಗುಣ್ಡಪ್ಪನೂ ಕೂಡಿದರೆ ಮೆಣಸಪ್ಪುಡಿ. — ಕಲ್ಲ ಮಱ. A hollow of refuge for wild animals between stones or in rocks (ಪಡೆ Kk. 70; Šm. 90; ಪಡು Šs.). — ಕಲ್ಲ ಮಱ. = ಕಲ್ಲು ಮಱ, etc. (Bp. 61, 11). — ಕಲ್ಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (C.). — ಕಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (C.). — ಕಲ್ಲರಳಿ. -ಅರಳಿ. A kind of Ficus religiosa (My.). — ಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ. Sugar-candy (C.; B. 3, 45). — ಕಲ್ಲಲಿಡು. -ಇಡು. To throw with stones (Bp. 28, 31; 50, 72). — ಕಲ್ಲ ಹೂವು. = ಕಲ್ಲುಹುವ್ವು, q. v. (ಶೈಲೇಯ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ, ವೃದ್ಧ, ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ Nr.; My.). ಕಲ್ಲ ಹೂವಿನ ಧೂಪಂ (ಜಾವಕ, ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ, etc. Nr.). — ಕಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. Play with stones (C.). — ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ. -ಇದ್ದಲಿ. Mineral coal (C.; B. 4, 157). — ಕಲ್ಲಲಿಡು. = ಕಲ್ಲಲಿಡು. (Bp. 18, 52; 43, 40). — ಕಲ್ಲು ಇದ್ದಲಿ. = ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ. (B. 5, 144). — ಕಲ್ಲು ಕಣಿ. A quarry (My.; B. 5, 134). ಕಲ್ಲ ಕಣಿ (B. 4, 151). — ಕಲ್ಲುಕಮ್ಬ. A stone-pillar (C.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಕ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. (C.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. A stone-cutter or -mason (ಅಶ್ಮಕಾರಕ Mr. 376; My.). 2, = ಕಲುಕುಟಕ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಕ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕುಟುಕ. = ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ. (My.). — ಕಲ್ಲುಕೂವೆ. A fragrant garden-flower, Kaemferia rotunda L. (St. & Pl.). — ಕಲ್ಲುಕೆಲಸ. Stone-work, walls, etc. consisting of stone (C.). 2, a stone mason's work (My.). — ಕಲ್ಲುಗಾಲಿ. A stone-wheel peculiar to some parts of the country (C.). — ಕಲ್ಲುಗುಣ್ಡು. A boulder (My.; Si. 116). — ಕಲ್ಲುಗೆಜ್ಜೆ. Gĕjjĕs made of stone as an ornament to a Basava idol or a building (C.). — ಕಲ್ಲುನಾರು. = ಕಲ್ನಾರು No. 2. Asbestus. ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ... ಕಲ್ಲುನಾರು ಕಾವಿ ಮುನ್ತಾದ ಸಕಲಧಾತುಶಿಲಾವಿಕಾರಗಳು (Si. 117). — ಕಲ್ಲುನುಚ್ಚುಗೋಳಿ. A small, diffuse under-shrub, Heliotropum marifolium Retz. (Z.). — ಕಲ್ಲುನೆಲ. A stony soil (C.; B. 2, 32). — ಕಲ್ಲುಪಡವಲ. A paḍavala, to the lower end of which often a stone is tied to make it grow straight (S. Mhr.). 2, a kind of inferior paḍavala (My.). — ಕಲ್ಲುಬಣ್ಡೆ. A rock (C.; B. 4, 151; ಅಱ G.). — ಕಲ್ಲುಬಸುರಿ. The plant Thespesia populnea Corr. (Hibiscus populneoides Roxb., ಪ್ಲಕ್ಷ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಕಪೀತನ, etc. Nr.; My.). *Cf.* ಕಬ್ಬಸುರಿ. — ಕಲ್ಲುಬಾಱ. A wild plantain tree (My.). — ಕಲ್ಲುಬೊಗರಿ. A spinning top of stone (C.). — ಕಲ್ಲುಮರಿಗೆ. A marigĕ made of balapa (My.). — ಕಲ್ಲುಮಱ. = ಕಲ್ಮಱ, q. v., ಕಲ್ಲ ಮಱ. (C.). — ಕಲ್ಲುಮಾವು. A shrub or small tree, Alangium lamarkii var. hexapetala Lam. (St. & Pl.). 2, a kind of wild mango (ಕಾಡ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ G.). — ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು. dupl. = ಕಲು ಮುಳು. Stones and thorns (C.). ಕಾಡೊಳಗೆ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುಳಿದು ಬೇಸತ್ತನು (B. 3, 125). 2, the points on a mill-stone (My.). — ಕಲ್ಲುಮೆಟ್ಲು. Stone steps (S. Mhr.; My. as ಕಲ್ಲುಮೆಟ್ಟು). — ಕಲ್ಲುರಾಸಿ. A heap of stones (B. 4, 150). — ಕಲ್ಲುವ್ವು. -ಉವ್ವು. = ಕಲ್ಲುಹುವ್ವು. (My.). — ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ. = ಕಲ್ಲಸಕ್ಕರೆ. (C.; ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ Si. 312). — ಕಲ್ಲುಸಬ್ಬಸಿಗೆ. A perennial herb used as a vegetable, Glossogyne pinnatifida D. C. (Z.; My.). — ಕಲ್ಲುಸುಣ್ಟಿ. A wild plant, Zingiber zerumbet Roscoe. (St. & Pl.; My.). — ಕಲ್ಲುಸುಣ್ಣ. Stone-lime (My.). — ಕಲ್ಲುಸೋರೆ. A kind of stone-vessel (S. Mhr.). 2, a kind of sôrĕ plant (My.). — ಕಲ್ಲು ಹಾಕು. To throw a stone down (C.);

to throw a stone or stones (My.); to destroy another's business (My.). — ಕಲ್ಲುಹಾವು. A snake that has the habit to lie under stones, as the venomous Echis carinata (Bd.). — ಕಲ್ಲುಹುವ್ವು. = ಕಲ್ಲ ಹೂವು, ಕಲ್ಲೂವು, ಕಲ್ಲೂವು. Lichens on stones and trees (S. Mhr.). 2, gum benjamin or benzoin (ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ, ವೃದ್ಧ, ಶೈಲೇಯ, ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ Si. 152). — ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. To throw a stone or stones (C.). — ಕಲ್ಲು ಹೋಳಕ. The common sand-grouse, Pterocles exustus (Bd.). — ಕಲ್ಲೂವು. -ಊವು. = ಕಲ್ಲುವ್ವು. (My.). — ಕಲ್ಲೆದೆ. -ಎದೆ. A stone-like, hard, or firm heart (My.). ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾ ಹೊಲ್ಲನವ ಜನರಿಂಗೆ; ಅಲ್ಲದ ಗುಣವುಳ್ಳ ಅರಸಿಂಗೆ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲೆದೆಯು ಬೇಕು (Sp.). — ಕಲ್ಲೆದೆಯವ. -ಎದೆ-ಅವ. A man who has a hard, unfeeling heart (C.). — ಕಲ್ಲೆಸೆ. -ಎಸೆ. 1. = ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. (My.). — ಕಲ್ಲೆಸೆ. -ಎಸೆ. 2. A stone's throw (My.). ಕಲ್ಲೇಟು. -ಏಟು. A blow with a stone (My.). — ಕಲ್ಲೊಗೆ. -ಒಗೆ. = ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆ. (C.). — ಕಲ್ಲೊಡ್ಡ. -ಒಡ್ಡ. An Ŏḍḍa who blasts rocks with fire, etc. (C.). — ಕಲ್ಲೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. A stony hillock (My.). — ಕಲ್ಲೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. Stone-pressure: a kind of hard boil (abscess) appearing especially at the bottom of the heel from the effects of a bruise by a stone (C.). — ಕಲ್ಲೊರಳ್. -ಒರಳ್. A stone-mortar (Bp. 45, 28; My.).

ಕಲ್ಲು kallu. 2. = ಕಳ್ 4, etc. (ಮೈರೇಯ, ಆಸವ, ಶೀಧು Si. 348; Tĕ.).

ಕಲ್ಲೋಲ kallôla. *A surge, a billow, a wave.*

ಕಲ್ಲೋಲಮಾಲೆ kallôla-mâlĕ. A row, or succession, of waves (Grj. 2, after 106).

ಕಲ್ಹಾರ kalhâra. = ಕಹ್ಲಾರ. A red water-lily (ಸುಗನ್ಧಿಕ, ಚಂಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 420).

ಕವ kava. 1. P. p. of ಕವಿ 1, in ಕವ ಕೊಳ್ಳು (= ಕವಿದು ಕೊಳ್ಳು, My.).

ಕವ kava. 2. An imitative sound of angry language. (T. ಕವ್ವೈ, abusive language). — ಕವಕವ ಅನ್ನು. = ಕವಕವ ಮಾಡು. (S. Mhr.). — ಕವಕವ ಮಾತು. To chide, to scold (S. Mhr.).

ಕವ kava. 3. An imitating sound. — ಕವಕ್ಕವ. -ಕ್-ಕವ. rep. Coo, coo! (Tĕ. ಕವಕಿವೆ, cooing of doves). ಕವಕ್ಕವ ಎಲೆಎಲೆ ಒಟಿ ಪುಗಲ್ಪುಗಲ್ ಎನ್ದು, ಒಚ್ಚತ ಊಳ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯುಂ (Šmd. 74).

ಕವ kava. 1. Tbh. of ಕ್ರಮ (Šmd. 347).

ಕವ kava. 2. = ಕು. See ಕವೋಷ್ಣ.

ಕವಕ್ಕನೆ kavakkanĕ. = ಕಬಕ್ಕನೆ, etc. (C.; T. ಕವ್ವು, to snatch, as a dog).

ಕವಚ kavaċa. = ಕಬಚ. *Armour, mail, a coat of mail;* a jacket (ಅವುತೆ, ಜವರಕ್ಕೆ Kk. 94; ವಾರವಾಣ, ಜೋಡು Nn. 97; ವರ್ಮ, ಮೆಯ್ಯೋಡು 88; ಕಂಚುಕ, ಕುಪ್ಪಸ 88); the slough of a serpent (ಮರ್ಮರ, ಹಾವಿನ ಹೆರೆ 88); a hide (ಚರ್ಮ, ತೊಗಲು 88); a cover (My.). 2, an amulet, a charm; the mystical syllables of a mantra. 3, a loud sound, a proclamation (ಪ್ರವಚ, ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ 88). 4, a kettle-drum. 5, the tree Wrightia antidysenterica (ಕುಟಜ, ಕೊಡಸಿಗೆ 88). — ಕವಚ ದೊಡು. -ತೊಡು. To put on a coat of mail. ಕವಚದೊಟ್ಟವಂ (ಸನ್ನದ್ಧ Mr. 292).

ಕವಚಿತ kavaċita. *Clad in armour.*

ಕವಚು kavaču. 1. = ಕವಿಚು 1, ಕವಿಸು, ಕವುಚು 1. (My.).

ಕವಚು kavaču. 2. = ಕವಿಚು 2, ಕವುಚು 2. (My.).

ಕವಟೆ kavaṭĕ. = ಕವಡೆ. — ಕವಟೆಕಾಯಿ. = ಕವಡೆಕಾಯಿ. (My.).

ಕವಡ kavaḍa. Tbh. of ಕಪಟ. — ಕವಡಕಣ್ಣಕ. An ugly-looking puppet of dough representing the house-demon, that is made and buried in the house at the time of gṛiha-šânti (S. Mhr.). — ಕವಡಗಣ್ಣಕ. A great cheat (S. Mhr.); great cheating (S. Mhr.).

ಕವಡಿ kavaḍi. 1. = (ಕವಡಿಕೆ), ಕವಡೆ. Tbh. of ಕಪರ್ದ No. 1. A cowrie (C.; T.; M. ಕವಡಿ, ಕವಿಡಿ; Tĕ. ಗವ್ವ). See B. 3, 20; 5, 118. ಕವಡಿಗೆ ಅತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಕವಡಿ kavaḍi. 2. Tbh. of ಕಪಟ. — ಕವಡಿಗಣ್ಣಕ. = ಕವಡಗಣ್ಣಕ. (B. 4, 179).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 1. (= ಕವಡು 2). An ornamental, small stitched binding of a dôtra (C.); such a binding between the extremity and the selvedge of a cumly (My.).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. — ಕವಡಿಕೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A kind of arrow (ಕಕ್ಷೇಸು Mr. 296).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 1. Tbh. of ಕಪರ್ದಕ. A cowrie (Bh. 2, 13, 33; Rŝv. 6, after 11).

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. Tbh. of ಕಪಟಕ. Fraud, deceit (Bh. 8, 24, 46).

ಕವಡಿಗ kavaḍiga. A kind of inferior rice of a reddish colour (My.).

ಕವಡು kavaḍu. 1. = ಕವಲ್ 2, etc. (My.). — ಕವಡುಮಾತು. A word out of place (My.).

ಕವಡು kavaḍu. 2. (= ಕವಡಿಕೆ 1). — ಕವಡಂಚು. -ಅಂಚು. An ornamental small wove binding of a dôtra or cumly (My.).

ಕವಡೆ kavaḍĕ. = ಕವಟೆ, ಕಾವಾಡೆ. (S. Mhr.; Mhr. ಕಂವಣ್ಡಳ). — ಕವಡೆಕಾಯಿ. A kind of eatable colocynth (S. Mhr.; see ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ).

ಕವಡೆ kavaḍĕ. = ಕವಡಿ 1. (ಕಾಕಿಣಿ Nr.; ವರಾಟಕ Nr.; ಕಪರ್ದ, ವರಾಟ Mr. 412; C.). — ಕವಡೆಚಿನ್ತಾಮಣಿ. A certain treatise on omens (C.).

ಕವಣ kavaṇa. Tbh. of ಕವಲ. (Tĕ.). — ಕವಣದ ಕಡ್ಡಿ. (ವಚೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, etc., ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ Si. 146).

ಕವಣೆ kavaṇĕ. A sling for throwing stones (Ššv. 3, 23. 25; C.; Tu.; T. ಕವಣ್, ಕವಣೈ, ಕವಣ್ಡಿ, ಕವಣ್ಡು; M. ಕವಣ, ಕವಿಣ). See Prv. s. ಟವಣೆ. — ಕವಣೆಗಲ್. -ಕಲ್. A sling-stone (Č. Bp. 42, 32).

ಕವತೆ kavatĕ. 1. = ಕವರ್ತೆ. (ಭೀಮಂ) ಮೂಡಲು ಹರಿದು, ಮುಟಿದು ಸಮುದ್ರಸೇನನ, ಸರ್ಗವತೆಯಲಿ ತರಳಿ ಅಲ್ಲಿನ್ದ (Bh. 2, 4, 9).

ಕವತೆ kavatĕ. 2. (fr. a ಕವಲ್ತೆ). Forked state. See ಪೆರ್ಗವತೆ.

ಕವದಿ kavadi. = ಕವಿದಿ, ಕವುದಿ q. v. (My.; T. ಕವಿಜನ್ಮೆ, M. ಕವಿಯನ್).

ಕವನ kavana. Composing; the composing of verses; a poetical composition (C.; Tĕ.; Mhr.); a fancy. ಅವಯುವಗಳ್ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸವನಾಗಿ ಇರುತಿರಲು, ಭವಿ ಭಕ್ತ ಶ್ವಪಚ ಶೂದ್ರರು ಎನ್ದೆಮ್ಬ ಕವನಮ್ ಎತ್ತಣದು? (Sp.).

ಕವನಗಾಱ kavana-gâṛa. A poet (My.).

ಕವಯರ kavayara. = (ಕಯಿವಾರ), ಕೆಯ್ವಾರ 1. A pair of compasses (Šmd. 26 Mdb. MS.; T. ಕವರಾಜ, ಕವರಾಯು).

ಕವರ್ kavar. = ಕವರು 1. To take away by force, to seize, to strip, to plunder (ಇಬ್, ಸುಲಿ, ಪರಿಮುತ್ತೆ, ಸೆಳೆ Šm. 63; ಇಬ್, ಸೆಳೆ Kk. 49; ತೆಗೆ Čt. I, 47; Grj. 3, 61; T.; M. ಕವರು; see ಕಳಿ). ಕವರ್ದುದು (Šm., Kk., Čt.; Ššv. 1, 32). ಕವರ್ದರ್ (Ršv. 1, 102). ಕವರ್ದರೆ? (Grj. 1, 21).

ಕವರ kavara. 1. *Mixed, blended.*

ಕವರ kavara. 2. = ಕವರು. A cover; an envelope (ರಕ್ಷಾಪತ್ರ G.).

ಕವರಿ kavari. = ಕಬರಿ. *A braid or fillet of hair.* 2, *the plant Ocymum gratissimum* (see ನಾಯಿಯ ಬೇಳೆ). 3, *the leaf of the Asa foetida plant.*

ಕವರು kavaru. 1. = ಕವರ್. ಸರ್ವಸ್ವವನು ನೆಟಿ ಕವರಿ (Râm. 1, 5, 32).

ಕವರು kavaru. 2. = ಕಮರು 2, etc. ತನುರೋಮಂಗಳ್ ಇನಿತುಂ ಕವರು ನಾತೊಡೆ (Bp. 44, 27).

ಕವರು kavaru. = ಕವರ 2. (C.).

ಕವರ್ತೆ kavartĕ. = ಕವತೆ 1. Taking by force, seizing, plundering. — ಕವರ್ತೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize, to captivate, to plunder; to charm (ಇಬ್ Šs.; Abh. P. 4, 38). ಕೇಳ್ವರ ಚಿತ್ತಮುಂ ಕವರ್ತೆಗೊಳ್ವ ಕವೀನ್ದ್ರವೃನ್ದಂ (Ršv. 5, after 19).

ಕವಲ್ kaval. 1. To become bifurcated or forked, to get lateral branches, to branch off. P. p. ಕವಲ್ತು (Šmd. 287 Cm.; Abh. P. 9, 16; Grj. 7, after 11). ಕವಲ್ ಕವಲ್ತು ಪಲವುಂ ಕೊಮ್ಬಾದುವು (Šmd. 112. 223).

ಕವಲ್ kaval. 2. (Šmd. 58). = ಕವಡು 1, ಕವಲು, ಕವೆ. A bifurcation, a bifurcated or forked branch; a lateral branch; a forked stick; divided state (C. as ಕವಲು; Ššv. 3, 23; ಟಿಸಲು G.; T. ಕಪ್ಪು, ಕವಡು, ಕವರ್, ಕವ್ವೆ, ಕವ್ವು; M. ಕವರ, ಕವೆ; Tu. ಕಬ, ಕಬೆ, ಕಬರ್); a couple, a pair (My.; Tĕ. ಕವೆ). ಮರನ ಕವಲ್ (ಪ್ರಘಾಣ, ಸ್ಕನ್ಧ Mr. 105). See ಅಟ್ಟಗವಲ್, ಕಿಟ್ಟಿವಲ್; Bp. 18, 84; Mr. 277 (s. ಕಕ್ಕು 1). — ಕವಲಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A kind of arrow (ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ Mr. 296). See s. ಹೋಹ. — ಕವಲಿಬ್. -ಇಬ್. To become forked, as a horn, as lightning, etc. (Ršv. 5, 85; 6, after 11). — ಕವಲಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. Who is without parts: the soul (ಆತ್ಮನ್ Kk. 69). — ಕವಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. Branches to branch off, or to shoot; to get branches (Bh. 3, 11, 16; C.). — ಕವಲೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The stem of a tree up to the branches. ಮರನ ಕವಲೊತ್ತು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 105). — ಕವಲ್ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A forked or lateral branch. ಮೊದಲ್ ಪಣೆ ಕವಲ್ಗೊಮ್ಬು (Šmd. 112. 223). — ಕವಲ್ಪೊಗೆ. Smoke in the shape of forks (Abh. P. 3, 77). — ಕವಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A road dividing into two (Čh. v. 17). — ಕವಲ್ವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause to get branches (Grj. 7, after 42).

ಕವಲ kavala. = ಕಬಲ 1, etc. *A mouthful;* a morsel; a bolus. 2, a wash for cleansing the mouth.

ಕವಲು kavalu. = ಕವಲ್ 2. (C.; ಕೂರ್ಚ Nn. 89). — ಕವಲಾಗು. -ಆಗು. To become divided or changed, as the mind (C.). — ಕವಲುಗಿಡ. A middle-sized tree, Careya arborea Roxb. (Z.). — ಕವಲುದಾರಿ. = ಕವಲ್ವಟ್ಟೆ. (My.).

ಕವಲು kavalu. = ಕಬಲ 2. (My.).

ಕವಲೆ kavalĕ. Tbh. of ಕಪಿಲೆ 2. — ಕವಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. (= ಕಪಿಲಬಸವ). An ox that has been taught to execute various clever performances (S. Mhr.).

ಕವಳ kavaḷa 1. (Šmd. 25. 342). = ಕವಲ, etc. (ತುತ್ತು Kk. 46; Šm. 59). See ಉಬ್ಬುಗವಳ, ರಸಕವಳ, ಸಮ್ಬರಗವಳ. — ಕವಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take a mouthful or mouthfuls (Abh. P. 15, after 33).

ಕವಳ kavaḷa. 2. = ಕವಳೆ. (Ršv. 5, 56).

ಕವಳಿ kavaḷi. = ಕವ್ವರೆ, etc. A swoon (S. Mhr.; ಮೂರ್ಛೆ G.; T. ಕವುಜ, ಕಳ್ಳೈ; T. ಕವಲೈ, M. ಕವಲೆ, perplexity; T. ಕಳ್ಳೈ, Tĕ. ಕಳಬಟ್ಟು, ಕಳಬುಟ್ಟು, to swoon, faint).

ಕವಳಿಕ kavaḷika. = ಕವಳಿಗೆ 2. (ಕಯಿಹಾಳೆ Mr. 258).

ಕವಳಿಗೆ kavaḷigĕ. 1. Tbh. of ಕಪಾಲಿಕೆ. Šiva's alms-pot, a skull (Bp. 39, 62; 45, 53; 61, 7). 2, a kind of metal vessel of various demensions (My.).

ಕವಳಿಗೆ kavaḷigĕ. 2. = ಕವಳಿಕ. A quantity embraced: a pack or bundle of betel or plantain-leaves (My.; Mhr. ಕವಳೀ); a pack of written palm-leaves (Bp. 35, 45). — ಕವಳಿಗೆಮನೆ. A house with a gable-roof (My.). — ಕವಳಿಗೆಸೂರು. A coupled or gable-roof (My.). — ಕವಳಿಗೆಹಾರು. = ಕವಳಿಗೆಸೂರು. (My.).

ಕವಳೆ kavaḷĕ. ಕವಳಿ. = (ಕರವಣ್ಡೆ, etc.), ಕವಳ 2, (ಕಳವೆ 1). A spinous shrub, bearing eatable black berries, Carissa carandas L. (Z.). — ಕವಳೆಕಾಯಿ. A kavaḷĕ berry (B. 4, 70).

ಕವಾಟ kavâṭa. = ಕಪಾಟ. (ಕದವು Hlâ.; ಪಡಿ Šs.). 2, an almira (My.). — ಕವಾಟಶಲಾಕೆ. A door-peg (ಕುಸಿ Šmd. Dh.).

ಕವಾಡ kavâḍa. = ಕಬಾಡ. (My.).

ಕವಾಡಗಿತ್ತಿ kavâḍa-gitti. A cowherdess (My.).

ಕವಾಡಿಗ kavâḍiga. A man of the cowherd caste (My.). — ಕವಾಡಿಗಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street of cowherds (My.).

ಕವಾತು kavâtu. = ಕವಾಯಿತ, ಕವಾಯಿತು. Military manœuvres (My.; Br.; Mhr., H. ಕವಾಈತ).

ಕವಾಯಿ kavâyi. = ಕಬಾಯಿ, etc. (My.).

ಕವಾಯಿತ kavâyita. = ಕವಾತು, etc. (G. 489).

ಕವಾಯಿತು kavâyitu. = ಕವಾಯಿತ, etc. (My.; Br.; B. 5, 193).

ಕವಿ kavi. 1. To come upon; to rush upon; to attack; to cover; to overspread;—to spread about, etc. (ಆಚ್ಛಾದನ Šmd. Dh.; ಆವರಣ Šm. 109; C.; Tu. ಕಬಿ; T., M., Tĕ.; see ಕದೆ, ಕಪ್ಪು 3). P. ps. ಕವ, ಕವಿ, ಕವು, ಕವಿದು. ಕಾಲಾಳ್ ಕವಿದುವು (Šmd. 168). ಪೋಲ್ತಂ ಕಿಸುಸಂಜೆ ಕವಿದ ನೀಲಾಚಲಮಂ (216). ನಡೆ ತನ್ದಂ ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಕವಿದ ಅಮ್ಬು ಧರವ್ಬೊಲ್ (281). ಬಿತ್ತರದಿ ಕವಿವ ಕಾಳಗಂ (ಸೌಪ್ತಿಕ Mr. 288). See Abh. P. 4, 38; 7, after 14; 9, 186; Bp. 35, 6. 47; 57, 47; 60, 31; Ršv. 5, 121; 6, after 11; 13, 84. 89; Bh. 1, 20, 55; J. 8, 17; 15, 4; ದೈನ್ಯಂಗವಿ. — ಕವಿ ಕವಿ. rep. See s. ಕವಿ 2.

ಕವಿ kavi. 2. P. p. of ಕವಿ 1. — ಕವಿ ಕವಿದು. = ಕವಿದು ಕವಿದು. (Bp. 32, 37; 52, 48). — ಕವಿ ತರ್. = ಕವಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. To come upon, etc. (Abh. P. 9, 151; 13, 59; Grj. 4, after 70; Ršv. 6, after 11; 13, after 71 & 77).

ಕವಿ kavi. 3. = ಗವಿ 2, ಗವು. A rushing upon, etc. — ಕವಿಯೇಱು. -ಏಱು. A sudden assault (ಸೌಪ್ತಿಕ Hlâ.).

ಕವಿ kavi. 4. An elephant (ಆನೆ Kk. 83).

ಕವಿ kavi. *Wise, clever;* a wise man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223; Nn. 29). 2, *a poet* (ಕೃತಿಪತಿ, ಕವೀಶ್ವರ 59). 3, *Šukra,* the re-

gent of the planet Venus and preceptor of the demons (ಭಾರ್ಗವ, ಶುಕ್ರ 59). 4, water (ಜಲ, ಉದಕ 57). 5, the bit of a bridle or the reins altogether (ಖಲೀನ, ಕಡಿಯಣ 57; ಕಬ್ಬಿ Mr. 274; see Šm. 41. 109). 6, a water-fowl (ನೀರ ಹಕ್ಕಿ G.; not Sk.). ಕವಿ ಕಣ್ಣಿಷ್ಟು ರವಿ ಕಾಣ (Prv.).

ಕವಿಕ kavika. *The bit of a bridle.*

ಕವಿಕುಶಲ kavi-kuśala. Fit for a poet (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಕವಿಕೆ kavikĕ. *The bit of a bridle.*

ಕವಿಕೌಶಲ kavi-kauśala. The cleverness of a poet (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಕವಿಚು kavic̆u. 1. = ಕವಚು 1, etc. To cause to come upon, etc.; to put upon (Bp. 16, 6; My.).

ಕವಿಚು kavic̆u. 2. = ಕವಚು 2, etc. To be turned upside down, to be overthrown or upset (ವಿಪರೀತಪತನ Šmd. Dh.; My.; T. ಕವಿಟ್; M. ಕಮಿಟು, ಕವಿಟು); to turn upside down, etc. (My.; T., M.).

ಕವಿಂಜಳ kaviñjaḷa. = ಕವಿಂಜು, etc. Tbh. of ಕಪಿಂಜಲ (Šmd. 342).

ಕವಿಂಜು kaviñju. = ಕವಿಂಜಳ (Šmd. 366), ಕವುಜಗ, ಕವುಜು, ಕವುಜುಗ, ಗವುಜಲ್, ಗವುಜಲ, ಗವುಜು.

ಕವಿತಾಕಾರಣ kavitâ-kâraṇa. The means of or for a poetic composition (Kâvy. II, 1, 1-5).

ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ kavitâ-guṇa-udaya. A man in whom the merits of a composition in rhetoric become visible (Kâvy. I, 5, 49; II, 2, B, 44; III, 3, B, 172).

ಕವಿತೆ kavitĕ. = ಕವಿತಾ. Poesy, poetic style or composition (C̆h. v. 17; Šmd. 78. 175. 301; Bp. 42, 17).

ಕವಿತ್ವ kavitva. = ಕವಿತೆ. (Šmd. 58; Nn. 82).

ಕವಿತ್ವತತ್ವ kavitva-tatva. The sum and substance of a poetic composition (Kâvy. II, 2, B, 43).

ಕವಿದಿ kavidi. = ಕವದಿ, etc. (ಕನ್ತೆ Nr.; My.).

ಕವಿಪುಂಗವ kavi-pungava. A most excellent poet (Kâvy. V, 950).

ಕವಿಮಂಗ kavi-manga. The poet Manga or Mangarâja (Mr. 539).

ಕವಿಮಾರ್ಗ kavi-mârga. The way or method of a poet (Šm. 77).

ಕವಿಯ kaviya. = ಕಬ್ಬಿ. *The bit of a bridle.* See ಕಡಿವಾಣ.

ಕವಿರಾಜ kavi-râja. A king among poets, a very eminent poet (Bhn. 1).

ಕವಿರಾಜಹಂಸ kavi-râjahaṁsa. An illustrious poet: surname of Nâgavarma, see *e. g.* C̆h. vs. 1. 3. 16. 182. 194.

ಕವಿಲ್ kavil. = ಕಪಿಲ, ಕವಿಲು. Tbh. of ಕಪಿಲ. (Abh. P. 13, 43). — ಕವಿಲ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಕಪಿಲವರ್ಣ (C̆t. II, 74).

ಕವಿಲ kavila. = ಕವಿಲ್, etc. (ಕಪಿಲ Hlâ.). — ಕವಿಲಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Deep brown, etc. (ಬಭ್ರು Hlâ.).

ಕವಿಲು kavilu. = ಕವಿಲ್, etc. (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ Mr. 443). — ಕವಿಲುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. = ಕವಿಲಗೆಮ್ಪು. (ಬಭ್ರು Mr. 443).

ಕವಿಲೆ kavilĕ. 1. = ಕಪಿಲೆ. Tbh. of ಕಪಿಲೆ 2 (Šmd. 342; Ct. II, 43). See *e. g.* Bp. 23, 29; 27, 73; 56, 43; 57, 51; V. 41, 49. — ಕವಿಲೆವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. A golden colour (ಪೊನ್ಬಣ್ಣ Kk. 26; Šm. 69).

ಕವಿಲೆ kavilĕ. 2. = ಕವಲಿ, etc. (My.).

ಕವಿಸಮಯ kavi-samaya. = ಕಾವ್ಯಸಮಯ. Poetical idiom or conventionality. See Kâvy. I, 1*a*, 5; V, 1, seq.

ಕವಿಸು kavisu. = ಕವಿಚು 1, etc. (J. 15, 47; 22, 10. 20; My.).

ಕವಿಹರಿ kavi-hari. The poet Hari (Bp. 1, 11).

ಕವಿಹೃದಯಸ್ಥಾನ kavi-hṛidaya-sthâna. The innermost nature of a poet, his perfect skill (C̆h. v. 18).

ಕವೀನ್ದ್ರ kavi-indra. A king of poets, a very eminent poet. See C̆h. xx; Šmd. 29; ಕರ್ಣಾಟಕಸರಸಕವೀನ್ದ್ರ ಕರ್ಳ್.

ಕವೀಶ್ವರ kavi-îśvara. = ಕವೀನ್ದ್ರ. (ವಿಧಿ, ಕವಿ Nn. 21; ಕವಿ, ಕೃತಿಪತಿ 59). See C̆h. xx. v. 252; Šmd. 202; Šm. 119.

ಕವು kavu. 1. = ಗವ್ವ್. An imitative sound. — ಕವು ಕವೆನ್ನು. To cry, as a crow (S. Mhr.; *cf.* ಕರ್ 3). 2, to bark, as a dog (My.).

ಕವು kavu. 2. P. p. of ಕವಿ 1, in ಕವು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಕವುಂಕುಳ್ kavuṅkuḷ. (Šmd. 48). **ಕವುಂಕುಳು.** = ಕಂಕುಳ್, etc. The armpit (ಕಕ್ಷ ಮೂಲ Šmd. I; T. ಕಮುಕಟ್ಟು; Tu. ಕಿದ್ಕ್‌ಲ್). ಕವುಂಕುಳ್ or ಕೌಂಕುಳ್ (Šmd. 189). ಕವುಂಕುಳು (ಕಕ್ಷ, ಬಾಹುಮೂಲ Hlâ.). *Cf.* ಕದುಕು?

ಕವುಂಗು kavuṅgu. Tbh. of ಕ್ರಮುಕ (Šmd. 372; C̆t. II, 16; ಅಡಕೆ Šm. 25; Šŝv. 2, after 42; T. ಕಮುಗು). ಕವುಂಗು or ಕೌಂಗು (Šmd. 189).

ಕವುಚಿಮು kavuc̆imu. A file (ಅರೆ, ಚರ್ಮಭೇದಿಕೆ, ತೊಗಲನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಕೆರೆಯುವ ಅರ, ಆಕುರಾಯಿ Si. 345; *only* in Si.).

ಕವುಚು kavuc̆u. 1. = ಕವಚು 1, etc. (My.).

ಕವುಚು kavuc̆u. 2. = ಕವಚು 2, etc. (My.).

ಕವುಚು kavuc̆u. A couch, a sofa (My.).

ಕವುಜಗ kavujaga. = ಕವುಜು, etc. (S. Mhr.).

ಕವುಜು kavuju. = ಕವಿಂಜು, etc. (ಪಿಂಗಾಕ್ಷ Mr. 175, o. r. ಕಣಜು; Tĕ.; T. ಕವುದಾರಿ).

ಕವುಜುಗ kavujuga. = ಕವುಜಗ, etc. The grey partridge, Ortygornis pondicerianus (Bḍ.); — the wood-partridge, Perdix vulgaris (Bḍ.); — the oriental partridge, Perdix orientalis (Bḍ.).

ಕವುಟು kavuṭu. = ಕಮುರು 2, etc. The disagreeable smell of burning oil, fish, raw meat, eggs, ulcers, etc. (My.; Tĕ. ಕವಚು, ಕೌಚು, ಕೌಸು; T. ಕವಿಚ್ಚು).

ಕವುಣ್ಡೆ kavuṇḍĕ. N. of a plant (ಕುಣ್ಡಿನಿ Mr. 135). ಕವುಣ್ಡೆ or ಕೌಣ್ಡೆ (Šmd. 189).

ಕವುದಿ kavudi. = ಕವದಿ, ಕವಿದಿ. A quilted cover for the night (C.; ಕನ್ಥೆ Mr. 207); quilted rags, used *e. g.* as a bed or as a saddle (My.). ಕವುದಿಗಳ್ ಅಯಿದೆ ಸಬರಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 350). ಕವುದಿಗಳಂ ಹೊಲಿವ ಕಾಯಕಂ (Bp. 23, 3). ಎತ್ತು ಹಾಟುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಕವುದಿ ಹಾಟಿತು (Prv.).

ಕವುಧರ್ಮ kavudharma. Tbh. of ಕೌಧರ್ಮ. (Bh 1, 8, 89).

ಕವುರಿ kavuri. N. of a plant (ಕುರವಿ Mr. 116).

ಕವುರು kavuru. = ಕಮುರು 2, etc., ಕವ್ವಲ್. (Bh. 1, 20, 61; Râm. 5, 8, 64; M. ಕವರ್; T. ಕಬುಲ್, ಕವುಲ್; Tĕ. ಗೌರು, ಗೌಲು, ಗೌಳು). — ಕವುರಿಡು. -ಇಡು. To create a bad smell (Râm. 6, 11, 10; J. 13, 12). — ಕವುರೇಳ್. -ಏಳ್. A bad smell to arise (Grj. 9, 28).

ಕವುಲೆ kavulĕ. = ಕವಲಿ, etc. (My.).

ಕವುಳುಡೆ kavuḷuḍĕ. A cushion, a pillow (ಪ...ಡಾ

ವೆ, ಮಲಗುಕಿs.; ಮೂಡಾವೆ Čt. II, 83, o. r. ಮೂಡಾವಿ; Grj. 10, 51; Râm. 6, 40, 1).

ಕವೆ kavĕ. = ಕವಲ್ 2. (My.).

ಕವೇರ kavêra. N. of a ṛishi. See s. ಮುಖ್ಯಋಷಿ.

ಕವೋಷ್ಣ kava-ushṇa. *Slightly warm, lukewarm, tepid.*

ಕವ್ಯ kavya. A class of manes. 2, *an oblation of food to deceased ancestors.*

ಕವ್ವನೆ kavvanĕ. With a huff or a fit of anger (S. Mhr.).

ಕವ್ವರ kavvara. = ಕೊವ್ವರಿ, q. v.

ಕವ್ವರೆ kavvarĕ. ಕಾವರೆ. = ಕವಳಿ, ಕವ್ವಳೆ, (ಕಾಬಳತೆ), ಕಾಳಿ, ಕೋವರಿ. A turning or whirling round, agitation, confusion (ಸವ್ಭ್ರಮ Šmd. II, o. r. ಕವ್ವರಿ; Šm. 51; ಬಳಸಿ ಬಪ್ಪುದು Kk. 59; ಸವ್ಭ್ರಮ 81; Tĕ. ಕಪ್ಪರೆ, agitation, emotion; *cf.* ಕಶ್ಮಲ?). — ಕವ್ವರೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be agitated or confused (Abh. P. 6, after 176).

ಕವ್ವಲ್ kavval. = ಕವುರು, etc. A strong or bad smell (ಕಟು Mr. 118).

ಕವ್ವಳೆ kavaḷĕ. = ಕವ್ವರೆ, etc. (ಬಳಸಿ ಬರ್ಪುದು Šs.).

ಕಶಿಪು kaśipu. Food; clothing; in the dual: *food and clothing* (ಕೂಟು ಸೀರೆ Mr. 25; *cf.* ಕಚಪು).

ಕಶಾರ್ಹ kaśâ-arha. *Deserving a whipping.*

ಕಶೆ kaśĕ. = ಕಸೆ. *A whip* (ಚಮ್ಮಟಿಗೆ, etc. Mr. 274); a string, a rope.

ಕಶೇರು kaśêru. = ಕಸೇರು. *The back-bone.* 2, *a kind of grass, Scirpus kysoor.*

ಕಶೇರುಕೆ kaśêrukĕ. *The back-bone.*

ಕಶ್ಚಿದ್ kaḥ-čid. Whosoever, any one (Mr. 535).

ಕಶ್ಮಲ kaśmala. Consternation, alarm; *fainting, syncope;* depression of spirit. 2, *foul, dirty,*

ಕಶ್ಯ kaśya. *Deserving a whipping.* 2, *a horse's flank* (ಕುದುರೆಯ ನಡು Mr. 273). 3, *spirituous liquor.*

ಕಶ್ಯಪ kaśyapa. A tortoise. 2, a sort of fish. 3, a kind of deer. 4, N. of a ṛishi, a descendant of Marîči and the husband of Aditi and twelve other daughters of Daksha (Mr. 489).

ಕಶ್ಯಪನನ್ದನ kaśyapa-nandana. *Garuḍa.* 2, Aruṇa (My. Amara).

ಕಷ kasha. Rubbing. 2, *a touchstone.*

ಕಷಾಯ kashâya. = ಕಸಾಯ, ಕಸಾಯಿ 1. *Astringent; an astringent flavour* (Nn. 83). 2, *fragrant* (Nn. 119). 3, *an infusion, a decoction of medicinal herbs* (ಔಷಧಂ ಬೇಯಲು ಕಷಾಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕು Mr. 390; My.; B. 3, 64); *exudation of a tree, as gum, resin, etc.* 4, a thieves' path (ತುವರ, ಕಳ್ಳ ಹಾದಿ Mr. 226). 5, the red colour.

ಕಷಾಯಿತ kashâyita. Red coloured. (Šsv. 4, after 59).

ಕಷ್ಟ kashṭa. *Bad, evil, wrong* (ಪಾಪಿ, ಖೇಟ, etc. Mr. 225); boding evil (278. 280); *severe.* 2, *trouble, misery, woe;* bodily exertion, toil, hard work; difficulty. 5, (baldness, M. ಕಷಣ್ಡೆ, ಕಟಿಣ್ಡೆ, not Sk.).—See Kâvy. II, 1, A, 12. 20-28; Prv. s. ಪುತ್ರ. — ಕಷ್ಟಕೊಡು. To occasion or give trouble (C.). — ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸು. To afflict, to annoy. ಇಷ್ಟವಾದವರು ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸ್ಯಾರೋ? (Prv.). — ಕಷ್ಟ ಪಡು. To suffer trouble (My.; B. 3, 91); to exert one's self (3, 105; 5, 76; My.). — ಕಷ್ಟಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಕಷ್ಟ ಪಡಿಸು. (B. 5, 201). — ಕಷ್ಟಬಡು. -ಪಡು. = ಕಷ್ಟ ಪಡು. (B. 4, 180; 5, 69. 79. 115). — ಕಷ್ಟ ಬೆಳೆ. The hair on the head or face to grow (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು. To get one's self shaved (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಮಾಡು. To shave (S. Mhr.). ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಮಾಡು, shave me! (S. Mhr.). — ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸು. Patiently to bear trouble (B. 5, 12). — ಕಷ್ಟ ಸೋಸು. = ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸು. (B. 5, 103).

ಕಷ್ಟಚರ್ಮ kashṭa-čarma. Leprous (ತಿಪಿವಿಷ್ಟ, ಕೆಟ್ಟ ತೊಗಲು Nn. 143; ತಿಪಿವಿಷ್ಟ Mr. 479).

ಕಷ್ಟಹರವೃಕ್ಷ kashṭa-hara-vṛiksha. = ಅನನ್ದವೃಕ್ಷ. (Si. 137).

ಕಷ್ಟಾಲು kashṭa-âlu. ಕಷ್ಟಾಳು. Painstaking, industrious (My.; Mhr.).

ಕಷ್ಟೆ kashṭĕ. A troublesome, mischievous female (Bp. 40, 53; J. 9, 18).

ಕಸ್ kas. = ಕಚ್, etc. (S. Mhr.).

ಕಸ kasa. 1. (ಕಗ್), ಕಸಕು, ಕಸರು 1, ಕಸಿ 4, ಕಸು 1, ಕಸುರು, (ಕುಸುರಿ, ಕುಸುರು). — ಕಸಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A hard, unripe, astringent fruit (C.; ತಲಾಟು G.).

ಕಸ kasa. 2. = ಕಸು 2. A shortened P. p. (See ಕಡಿ). ಕಸ ಕೊಳ್ಳು. To take away by force or violence (C.; B. 2, 4; 4, 93; 5, 69. 89).

ಕಸ kasa. 3. = ಕಸವು. Rubbish, off-scourings, sweepings, etc. (ಸದೆ Šm. 99; ಸಂಕರ, ಅವಕರ Mr. 202; C.; ಅವಕರ, ಸಂಕರ, ಸದೆ G.); a weed, a useless plant (ಕಳೆ Šm. 112; C.; see ಅಡಿಕೆ-, ಕದರ-); impurities or bad humours in the body (C.); the after-birth, placenta (My.). ಕಸಾ ಗುಡಿಸು ಅನ್ದರೆ ಬಸಬಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.). ಕಸಮುಂ ಸೋದಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ವೋಲ್ (Šmd. 267; see also 275 Mdb.). See Bp. 18, 59; 23, 18; 41, 21; Č. Bp. 47, 42; B. 5, 293; Prv. s. Sk. ಪದ. — ಕಸ ಕಡ್ಡಿ. dupl. (C.; B. 3, 48; 5, 16; G. 34. 52. 121. 324). — ಕಸಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An inflamed eye (S. Mhr.). — ಕಸಗುಡಿಸಲುಕಟ್ಟೆ. A broom (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Si. 112). — ಕಸ ಗುಡಿಸು. To sweep (My.; Si. 112). ಕಸಕಿಲಿಂ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂಕರ, ಅವಕರ Nr.). — ಕಸಗೂಡಿಸು. To sweep (C.). — ಕಸಬರಲು. A kind of broom (My.; ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Si. 112). — ಕಸಬರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A broom (C.; ಶೋಧನಿ, ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ G.). — ಕಸಬೊರಿಗೆ. -ಪೊರಿಗೆ. = ಕಸಬರಿಗೆ. (My.). — ಕಸಬೋರಿಗೆ. -ಪೋರಿಗೆ. = ಕಸಬರಿಗೆ. (C.; ಪರಕೆ G.; B. 2, 42). — ಕಸಮರ. = ಕಸಬರಿಗೆ. (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Si. 112, *only* Si.). — ಕಸವರಿಗೆ. = ಕಸಬರಿಗೆ. (My.). — ಕಸ ಹೊಡೆ. To sweep (C.).

ಕಸ kasa. 4. = ಕಸಾ, ಕಸಿ 5, ಗಸಿ 2. — ಕಸಮಿಸಿ = ಕಸವಿಸಿ. (My.). — ಕಸವಿಸಿ. reit. Uneasiness, especially in the bowels (C.; B. 4, 76). 2, uneasiness, disquiet of the mind (My.).

ಕಸ kasa. 5. = ಕಚ, etc. — ಕಸಪಿಸಿ. reit. = ಕಚಪಿಚಿ. (My.).

ಕಸ kasa. 6. P. p. of ಕಸಿ 1, in ಕಸ ಕೊಳ್ಳು (My.; see ಕಸಿ).

ಕಸಕಸಿ kasakasi. = ಕಸಕಸೆ, ಗಸಗಸೆ. (B. 2, 21; 4, 39).

ಕಸಕಸೆ kasakasĕ. = ಕಸಕಸಿ, etc. Poppy-seed (Č. Bp. 47, 45; My.; Mhr.; H. ಖಸಖಸ; Sk. ಖಸ್ಖಸ; T. ಕಜಕಜಾ, M. ಕಶಕಶೆ, Tĕ. ಗಸಗಸಾ). — ಕಸಕಸೆಗಿಡ. The opium poppy, Papaver somniferum L. (St. & Pl.).

ಕಸಕಿಲು kasakilu. -ಲ್. A broom (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Nr.;

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, ಪರಿಶೋಧನಿ Mr. 202). ಕಸಕಿಲಿಂ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂಕರ, ಅವಕರ Nr.).

ಕಸಕು kasaku. = ಕಸ 1, etc. — ಕಸಕುಗಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸಕೆ kasakĕ. (= ಕಸಿಗಿ ?). A kind of grass or grain (ಕಮ್ಪು Mr. 110).

ಕಸನ kasana. Moving, going. See ವಿ-.

ಕಸಬ kasaba. = ಕಸಬು q. v., ಕಸುಬು. (G. 130).

ಕಸಬುದಾರ kasaba-dâra. A tradesman (My.). See B. 5, 85. 193. 225. 282.

ಕಸಬು kasabu. = ಕಸಬ, etc. Business, trade, profession (C.; B. 5, 273; Br.; Mhr., H. ಕಸಬ).

ಕಸಬೆ kasabĕ. The chief town of a district or tâlûk, a metropolis (My.; Mhr., H.).

ಕಸಮ kasama. = ಕಸವ. — ಕಸವುಮಂಚ. N. (Bp. 11, 4).

ಕಸರ್ kasar. (= ಕಸರ್ 1). To scratch the throat, to be astringent or have an astringent taste (ಗಲಕಣ್ಡೂತಿ Šmd. Dh.; M. ಕಮರ್; Tu. ಕಸೆ).

ಕಸರ kasara. ಕಸರಾ. = ಕಚ, etc. — ಕಸರಾಬಸರ. = ಕಚಪಿಚ. (S. Mhr.). — ಕಸರಾಮಸರ. = ಕಸರಾಬಸರ. (S. Mhr.).

ಕಸರತ್ kasarat. Practice in an art, in the gymnastic feats, etc. (My.; Mhr., H.).

ಕಸರಿಕೆ kasarikĕ. = ಕಸರು 1, No. 3. (Bh. 3, 23, 53).

ಕಸರು kasaru. 1. = ಕಸ 1, etc. Astringency (from unripeness). **2,** unripeness. (Tĕ.). **3,** ill-humour (Râm. 4, 3, 6). **4,** bad humours in the body (Tĕ. ಕಸರು, ಕಸರು; R.). — ಕಸರುಗಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸರು kasaru. 2. Dust and other impurities (C.; B. 3, 46; 4, 71).

ಕಸರು kasaru. = ಕಸುರು. Deficiency, defect, diminution; customary detraction in delivering certain measures, as of grain, toddy, etc.; a sum added to or subtracted from either side to make up a difference (My.; Mhr., H., M.); profit or loss on the exchange of coins (C.). — ಕಸರು ಬಸರು. reit. = ಕಸರು. (My.).

ಕಸಲೆ kasalĕ. = ಕಸಾಲೆ, etc. See ಕಿಱು-.

ಕಸವ kasava. = ಕಸಮ. A proper name (Šmd. 95).

ಕಸವರ kasavara. = ಕಡವರ 1. Gold (ಪೊನ್ Šmd. II; Ċt. I, 57; ಮಿಸುನಿಪೊನ್ Kk. 88; ಸೊನ್ನೆ, ಚಿಮ್ಬೊನ್, ಸುವರ್ಣ 47; ಕಡವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚಿಮ್ಬೊನ್, ಮಿಸುನಿ Šm. 68; ಸೊನ್ನೆ 99; o. rs. Šmd. II: ಮಿಸುನಿಯ ಪೊನ್; Kk. 88: ಮಿಸುನಿ ಹೊನ್). See Abh. P. 6, after 34.

ಕಸವು kasavu. = ಕಸ 3. (ಸಂಕರ, ಅವಕರ Hlâ.; Bp. 16, 22; My.; Tĕ. ಕಸವು, ಕಸುವು). ಕಣ್ಣ ಕಸವಿನೋೞಪಾದಿಯವನು (ದ್ವೇಷ್ಯ, ಅಕ್ಷಿಗತ Nr.).

ಕಸವು kasavu. = ಕಸುವು, q. v. (My.; B. 5, 166. 252).

ಕಸಾ kasâ. = ಕಸ 4. — ಕಸಾವಿಸಿ. = ಕಸವಿಸಿ. (C.; Mhr. ಕಾಸಾವೀಸ).

ಕಸಾಬ kasâba. = ಕಸಾಯಿ 2. A butcher (My.; Mhr., H.).

ಕಸಾಯ kasâya. = ಕಸಾಯಿ 1. Tbh. of ಕಷಾಯ (Šmd. 335 Mdb.; My.).

ಕಸಾಯಿ kasâyi. 1. = ಕಸಾಯ. (C.).

ಕಸಾಯಿ kasâyi. 2. = ಕಸಾಬ. (My.; Br.; Mhr. ಕಸಾಈ).

ಕಸಾರಿಕೆ kasârikĕ. (= ಕಸಾಲೆ). Indisposition, slight disorder of the body (S. Mhr.).

ಕಸಾಲೆ kasâlĕ. = ಕಸಲೆ, ಕುಸಾಲೆ. See ಕಿಱು-.

ಕಸಾಲೆ kasâlĕ. Difficulty, trouble, distress (Tĕ. ಕಸಾಲಾ; S. Mhr. occasionally = ಕಸಾರಿಕೆ).

ಕಸಿ kasi. 1. To slide or slip down from (ಜಾರ Šm. 110);—to fall, to fall down, to come to the ground (as a wall, My. in ಕಸ ಕೊಳ್ಳು s. ಕಸ 6).

ಕಸಿ kasi. 2. To ooze, to trickle, to flow (ಒಸರ್ Šm. 110; T. ಕಜ).

ಕಸಿ kasi. 3. Drizzling, fine rain (ಜಿನುಗು Šm. 110).

ಕಸಿ kasi. 4. = ಕಸ 1, etc. (Tĕ. ಕಸಿ, unripe, unfit for the knife). — ಕಸಿಗಾಯಿ -ಕಾಯಿ. = ಕಸಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸಿ kasi. 5. = ಕಸ 4, etc. — ಕಸಿಪಿಸಿ. reit. = ಕಸಮಿಸಿ. (My.). — ಕಸಿಮಿಸಿ. = ಕಸಿಪಿಸಿ. (My.).

ಕಸಿ kasi. = ಖಸಿ. Castrated; pruned; castration; pruning (S. Mhr.; H., Mhr. ಖಚೀ, ಖಸಿ). — ಕಸೀ ಮಾಡು, to prune (C.; B. 2, 17); to castrate (My.).

ಕಸಿಗಿ kasigi. (= ಕಸಕೆ ?). — ಕಸಿಗಿಗಿಡ. An aquatic plant with a medicinal root, Polygonum glabrum Willd. (Z.).

ಕಸಿತ kasita. Moved, gone. See ವಿ-.

ಕಸಿನ್ದಿ kasindi. A certain creeping plant (Tĕ. ಕಸಿನ್ದೆ; ಕೊಣ್ಡಕಸಿನ್ದೆ, the plant called prickly Scopolia; ಕಸಿನ್ದೆ, ಕಸಿವಿನ್ದೆ, the cassia tree). See ತಿಟ.

ಕಸಿಬಿ kasibi. = ಕಸಬುದಾರ. (My.).

ಕಸೀದಿ kasîdi. = ಕಸೂತಿ, ಕಸೂದಿ. Embroidery (My.; Mhr., H. ಕಸಿದಾ, ಕಶೀದಾ).

ಕಸು kasu. 1. = ಕಸ 1, etc. (Tĕ. ಕಸು, young, unripe). — ಕಸುಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. = ಕಗ್ಗಾಯಿ, ಕಸಗಾಯಿ. (Bp. 20, 26; 48, 11). — ಕಸುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಕಸುಗಾಯ್. (C.; ಶಲಾಟು, ಆಮಫಲ Si. 123). (In the ಮಲನಾಡು) ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡೆಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿಡವು (Sp.).

ಕಸು kasu. 2. = ಕಸ 2. — ಕಸು ಕೊಳ್ಳು. = ಕಸ ಕೊಳ್ಳು. (C.). — ಕಸು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (Si. 391). — ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ Si. 392, *only* in Si.).

ಕಸುಕ kasuka. A man who takes away by force or violence (My.).

ಕಸುಕ kasuka. Going, moving. See ಸಂ-.

ಕಸುಬು kasubu. = ಕಸಬು, etc. (My.).

ಕಸುರು kasuru. = ಕಸರು 1, etc. — ಕಸುರುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಕಸರುಗಾಯಿ. (My.).

ಕಸುರು kasuru. = ಕಸರು. (My.).

ಕಸುವು kasuvu. = ಕಸವು. Strength, power; the nutrimental principle, as of soils, etc. (C.; Mhr. ಕಸ; ಅಗ್ಗಳಿಕೆ, ಬಲ, ಅಳವು, ಶಕ್ತಿ, etc. G.). See B. 2, 30; 3, 51. 126; 4, 26; 5, 148. 154. — ಕಸುವುಹುಲ್ಲು. = ಲಾವಂಚಹುಲ್ಲು. (St. & Pl.).

ಕಸೂತಿ kasûti. = ಕಸೀದಿ, etc. (C.). See Prv. s. ನಿಷಿದ್ಧ. — ಕಸೂತಿ ತೆಗೆ. To embroider (C.; B. 5, 140. 224). — ಕಸೂತಿ ಹಾಕು. = ಕಸೂತಿ ತೆಗೆ. (My.). — ಕಸೂತಿಹೂವಿನ ಗಿಡ. The Lantana (C.). See ನಾತಪ್ಪೂ.

ಕಸೂದಿ kasûdi. = ಕಸೂತಿ. (My.).

ಕಸೆ kasĕ. = ಕಶೆ. The string, or tie, of an angi, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಸಾ). — ಕಸೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a whip (Rsv. 2, after 8). — ಕಸ್ತೆಪಾವಡೆ. A petticoat with strings attached (My.; Si. 224).

ಕಸೇರು kasêru. = ಕಶೇರು. *A kind of grass, Scirpus kysoor.*

ಕಸ್ತಿ kasti. Violence, force, annoyance (S. Mhr.; My. occasionally; H., Br.). See Prv. s. ವಸ್ತಿ.

ಕಸ್ತು kastu. Cares, pains, trouble; fuss, ado (My.; B. 3, 101; Mhr. ಖಸ್ತಾ).

ಕಸ್ತುಗಾಱ kastu-gâṟa. A painstaker (My.).

ಕಸ್ತುತಗಾದೆ kastu-tagâdĕ. A very peremptory demand for payment (My.).

ಕಸ್ತುರಿ kasturi. = ಕಸ್ತೂರಿ. ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತುರಿಯ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). — ಕಸ್ತುರಿಬಟ್ಟು. A musk spot put on the forehead (My.; ಅಪಾಂಗ G.). — ಕಸ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು. = ಕಸ್ತುರಿಬಟ್ಟು. (My.).

ಕಸ್ತೂರಿ kastûri. = ಕತ್ತುರಿ, etc. *Musk.* See Prv. s. ಕತ್ತೆ. — ಕಸ್ತೂರಿಅರಿಸಿನ. A kind of scented turmeric (My.; Si. 146). — ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿ. A thin stick covered with musk, etc. (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿಸೀರೆ. A black cloth with white square stripes (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮುಡಿಸೀರೆ. = ಕಸ್ತೂರಿಕಡ್ಡಿಸೀರೆ. (My.; Tĕ. ಕಸ್ತೂರಿಮಲ್ಲ ಸೀರೆ). — ಕಸ್ತೂರಿಗೊಬ್ಬಳಿ. A kind of Acacia with very fragrant round yellow flowers (My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮಲ್ಲಿಗೆ. A scandent shrub, Jasminum pubescens Willd. (St. & Pl.; My.). — ಕಸ್ತೂರಿಮಾವು. A kind of mango (Si. 129).

ಕಸ್ತೂರಿಕೆ kastûrikĕ. *Musk.*

ಕಸ್ತೂರಿಮೃಗ kastûri-mṛiga. ಕಸ್ತೂರೀಮೃಗ. The musk-deer (ಸೌಗನ್ಧಿಕ Mr. 160; ಗನ್ಧರ್ವ G.; B. 4, 215).

ಕಸ್ಮಾತ್ kasmât. Wherefrom? whence? why? See ಅ-.

ಕಸ್ವರ kasvara, Going, moving. See ವಿ-. 2, wealth, property, goods (ಪ್ರಕರ, ವಿತ್ತ Nn. 45; ದ್ರವಿಣ, ಧನ, ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ, ನಾನಾವಸ್ತುಗಳು 59; ದ್ರವ್ಯ, ವಸ್ತು 164). 3, the universal soul, the soul (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಪರಮಾತ್ಮ 59, o. r. ಆತ್ಮ). 4, endless (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 59).

ಕಹ kaha. An imitative sound. — ಕಹ ಕಹ. rep. The note of the bird sârasa (ಸಾರಸವಕ್ಕಿಯ ಧ್ವನಿ Ss.).

ಕಹ kaha. An imitative sound. — ಕಹಕಹವೆನ್ನು. To utter a courageous cry, as soldiers in battle (Tĕ.; R.).

ಕಹಳಾರವ kahaḷâ-rava. The sound of a kahaḷĕ (Mr. 81).

ಕಹಳೆ kahaḷĕ. ಕಹಳಾ. = ಕಾಳೆ (Šmd. 352), ಕಾಹಳೆ, of which it appears to be a Tbh. A metal horn (trumpet) of a long tapering shape, or of a horn-like shape. See *e. g.* Bp. 47, 2; J. 12, 12; 13, 38; ಜಿಱುಗಹಳೆ.

ಕಹಳೆಕಾಱ kahaḷĕ-kâṟa. A man who blows a kahaḷĕ (Bp. 5, 43).

ಕಹಿ kahi. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness (ತಿಕ್ತ Nr., Mr. 218, Nn. 119. 147; ಕಯ್ಪು Čt. I, 98; ಕಟು G.; C.). ನೇಮಿಸ ಲಾಱದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ (Prv.). See Prv. s. ಬೇವು. — ಕಹಿಅಕ್ರೋಡ. A bitter walnut (B. 3, 115). — ಕಹಿಗಿಡ. A bitter shrub or herb (B. 3, 48). — ಕಹಿನನೆ. A bitter bud. ಅವ್ಯಕ್ತಮ್ ಅಪ್ಪ ಕಹಿನನೆ (ಕ್ಷಾರಕ, ಜಾಲಕ Nr.). — ಕಹಿಪಡಲ. A species of cucumber, Trichosanthes dioeca (ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, etc. Nr.; ಪಾಣ್ಡುಕ, ಕುಲಕ Mr. 146; St. & Pl.: Trichosanthes cucumerina L.). — ಕಹಿಪಲ್ಯೆ. Bitter herbs or greens (ತಿಕ್ತಶಾಕ G.; My.). — ಕಹಿಸೋರೆ. A kind of bitter gourd (ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ಕಟುತುಮ್ಬಿ Nr.; ವಿಷಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.; My.). ಉಣ್ಣ ನಗೆದಿಹ ಮೋಱೆ ಅದುವೆ ಕಹಿಸೋರೆ (Dp. 54). ಕಹಿಸೋರೆಕಾಯಿ (My.). — ಕಹಿಸೋರೆಯ ಬಳ್ಳಿ. A long white gourd, the bottle gourd or white pumpkin, Lagenaria vulgaris Ser. (ತುಮ್ಬಿ, ಅಲಾಬು Nr.). — ಕಹಿಹೀರೆಯ ಬಳ್ಳಿ. A climbing plant, Luffa acutangula var. amara Roxb. (St. & Pl.). — ಕಹಿಹುಲ್. A kind of bitter grass (ರುಚಿ Mr. 110).

ಕಹಿಪು kahipu. Bitterness (My.).

ಕಹ್ಲಾರ kahlâra. = ಕಲ್ಹಾರ. *The white water-lily.*

ಕಹ್ವ kahva. *A crane, Ardea nivea.*

ಕಳ್ kaḷ. 1. = ಕಳು 3, ಗಳ್ 1, ಗಳು 1. A plural affix, *e. g.* ಬುಧರ್ಕಳ್, ಗೋವರ್ಕಳ್, ಗೋಟಾಯಿಲರ್ಕಳ್; ಮಕ್ಕಳ್, ನಾಟ್ಕಳ್, ಕೋಟ್ಕಳ್ (Šmd. 124). ದೇವಿಯರ್ಕಳಿರ! ಬುಧರ್ಕಳಿರ! (153).

ಕಳ್ kaḷ. 2. = ಕಳು 1. To steal (ಸ್ತೇಯ Šmd. Dh.; Šm. 112; T. ಕಡ್, ಕಳ್; M. ಕಳ್; see ಕದಿ). P. p. ಕಳ್ದು (Abh. P. 10, 58; Grj. 2, after 106; Rsv. 1, 23). ಕಳಲ್ ನೋಡಿದಂ (Šmd. 86). ಕಳಲ್ ಪೋದಂ, ಕಳಲ್ ಬನ್ದಂ (87). ಕಳಲೊಡಂ (86). ಕಳದೆ ಬನ್ದಂ (87). ಕಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಮುಷಿತ Nr.).

ಕಳ್ kaḷ. 3. Stealing; falsehood, deceit. (T. ಕಳ್, ಕಳ್ಳ, ಕಯವು; Tu. ಕಳು; Tĕ. ಕಲ್ಲಿ). — ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ. -ಂ-ಕಡಲೆ. = ಕಲ್ಲಂಗಡಲೆ, q. v. (ಏಲವಾಲುಕ, ಐಲೇಯ, etc. Nr.; My.). — ಕಳ್ಳಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A false mould or type (Bp. 40, 61). — ಕಳ್ಳಾಟ. -ಆಟ. (Šmd. 84). Thievish play or behaviour. — ಕಳ್ಳೊಡವೆ. -ಒಡವೆ. Stolen property (ಅಪಹೃತ, ಲೋಪ್ತ್ರ Hlâ.).

ಕಳ್ kaḷ. 4. (Šmd. 59). = ಕಳ್ಳು 1, ಕಲ್ಲು 2. Toddy (ಮದ್ಯ Šmd. Dh.; ಮೈರೇಯ, ಕಲ್ಯ, ಆಸವ, etc. Mr. 221; ಸುರೆ Šm. 112; T. ಕಳ್, ಕಟ್ಟಲ್, ಕಳಿ; M. ಕಳ್, ಕಳ್ಳು; Tu. ಕಲಿ; *cf.* Sk. ಕಲ್ಯ No. 6). ಕಳ್ಳ ಮಾಱುವ ಗೃಹ (ಗಂಜ Mr. 198). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನ್ ಈಣ್ಟೆ, ಮಱೆದು ಇಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lilv. 3, 4). — ಕಳ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. To drink toddy. ಕಳ್ಗುಡಿವುದು (ಆಪಾನ, ಪಾನಗೋಷ್ಟಿ Hlâ.). ಬಾಡ ಬಾಡಿಸುತ ಕಳ್ಗುಡಿವದು (ಅವದಂಶ, ಉಪದಂಶ Mr. 221). See ಗೊಟ್ಟೆಗಳ್ಗುಡಿ. — ಕಳ್ಸವಿ. The sweetness of toddy. ಕಳ್ಸವಿಗೆ ಕುಡಿದು ಧನಮಂ (Šmd. 83). — ಕಳ್ಳಣಿ. (Šmd. 238). One who lives upon toddy, a habitual toddy drinker.

ಕಳ್ kaḷ. 5. A quantity or skein of cotton yarn (ನೂಲ ಪಿಂಜ Šm. 112).

ಕಳ kaḷa. 1. An imitative sound accompanying weeping, etc. (*Cf.* Sk. ಅಶ್ರು-ಕಲ, sobbing). — ಕಳಕಳ. rep. (ದುಃಖದ ಧ್ವನಿ G.). — ಕಳಕಳನೆ ಅಱು. To weep and sob. (ಸುತಂ) ಕಳಕಳನೆ ಅಱುತಿರಲು (Bp. 15, 13). ಕಳಕಳನೆ ಮೊಱೆವಾಲನ್ ಅರ್ಥಿಸಿ ಅಱುತಮಿಸ ಬಾಲಕಂ (24, 68). — ಕಳಕಳಿಕೆ. Lamentation (Râm. 5, 8, 51. 67; 6, 40, 2). — ಕಳಕಳವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To break forth into lamentations. ಮದಗಜತತಿಯ ಬೃಂಹಿತನಾದದಲಿ ಕಳಕಳವೆತ್ತಿಹುದು ಅಗಳಾ ಪುರವು (Prll. 3, 5).

ಕಳ kaḷa. 2. (ಕಳ್). A sound imitating the noise of rice when nearly boiled. (Tĕ. ಕಳಪೆಳ, the sound of boiling violently; Mhr. ಖಳಖಳ, rippling of a brook; clinking; rattling; clashing). — ಕಳಕಳ ಅನ್ನು. To make the noise of kaḷakaḷa (S. Mhr., also ಕಳ್ಕಳ್ ಅನ್ನು). — ಕಳಕಳ ಕುದಿ. To boil with the noise of kaḷakaḷa (S. Mhr.).

ಕಳ kaḷa. 3. A sound indicating agitation or commotion. (Mhr. ಖಳಖಳ clashing; trouble, toil; ಖ

ಬಲ, commotion of minds; ಖಳಬಳಾ, agitation; ಕಳಕಳ, concern, solicitude; the yearnings of pity; ಕಳವಳ, the yearning of tenderness or compassion). — ಕಳಕಳ. = ಕಳವಳ. (Râm. 6, 13, 4). — ಕಳಕಳಿಸು. = ಕಳವಳಿಸು. See Prvs. s. ನೆಯಿಲು, ನೊಣ. — ಕಳವಳ. (Šmd. 40). Agitation of the mind, commotion; distress; anxiety; confusion (ಆಕುಲತ, ಉತ್ಪಿಂಜಲ Mr. 433; ಕಾರಗೆ Čt. I, 53; ಚಿನ್ತೆ, ಮಱುಗೋಣ G.; My.; T. ಕಳವು, ಕಳನ್, confusion of mind). See Bp. 26, 31; 28, 56; 40, 26. 33; Dp. 30, 1. — ಕಳವಳಗೊಳ್. -ಕೊಳ್: -ಳ್ಳು. To begin to be agitated, to become anxious, etc. (C.; B. 1, 4; 4, 179; Si. 68. 71. 292). — ಕಳವಳ ಪಡಿಸು. To agitate, to distress, etc. (My.). — ಕಳವಳ ಪಡು. To be agitated, etc. (B. 5, 65; My.). — ಕಳವಳಿಕೆ. = ಕಳವಳ. (Râm. 5, 8, 49). — ಕಳವಳಿಸು. To be agitated; to grieve; to be perplexed or bewildered; etc. (ಮನೋವೈಕಲ್ಯ Šmd. Dh.; My.). ಕಳವಳಿಸುವವಂ (ವಿಹಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ Mr. 239). See Grj. 4, 86; Bp. 9, 51; 20, 25; 24, 70; 27, 3; 37, 39; 40, 35; 43, 54; 44, 22; 48, 12; 51, 72; 54, 81; Bh. 2, 13, 98; 3, 13, 35; 8, 23, 41; J. 20, 22; Šsv. 4, 91; Dp. 30, 2. — ಕಳವಳಿಸುಹ. Confusion, etc. (ಉತ್ಪಿಂಜಲ, ಆಕುಲಕ Hlâ.).

ಕಳ kaḷa. 4. = ಕಱ 2 (Šmd. p. 35, No. 117). (Tu. ಕಲಕಲ, brightly). — ಕಳಕಳಿಸು. = ಕಱಕಱಿಸು. (Šmd. 1). To shine, to glitter, to be bright (J. 11, 31; 13, 51; 16, 8; 30, 3).

ಕಳ kaḷa. 5. = ಕೊಳ 1, etc. A certain measure: a kōḷaga. See ಇಕ್ಕಳ, ಒಕ್ಕಳ, ನಾಗಳ, ಮೂಗಳ.

ಕಳ kaḷa. 6. = ಕುಳಿ. See ಇಱಕಳ s. ಇಱ 2.

ಕಳ kaḷa. 7. = ಕಳ್ಳ 1. A thief, a rogue (ಖಲ Nr.). See ಕನ್ನಗಳ. It is considered to be a Tbh. of ಖಲ (Šmd. 388).

ಕಳ kaḷa. 8. = ಕಳವು. Theft. See ಕಳವಳಿಗ.

ಕಳ kaḷa. 9. P. p. of ಕಳೆ 1. — ಕಳಕಳೆ. rep. = ಕಳದು ಕಳೆ. (J. 15, 41). — ಕಳ ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. = ಕಳದು ಕೊಳ್, q. v. To put off, to let drop, to cast. ಚರ್ಮದ ಚೀಲವಂ ಕಳ ಕೊಂಡ ಹಾವು (Si. 77; C.). 2, to spend (C.). ದೊಡ್ಡಪ್ಪನು ಪಟಿಂಗರೊಳಗೆ ಸೇರಿ, ಊರೊಳಗೆ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಕೈಯ್ಯೊಳಗಿನ ದುಡ್ಡು ಕಳ ಕೊಂಡು, ಕಡೆಗೆ ಸೆಱೆಮನೇ ಸೋಬತಿ ಆದನ್ನು (B. 2, 25; see also 5, 54). 3, to get rid of (C.). ಬೇಸಱೆಕೆ ಕಳ ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ (5, 231). ಕೆರ ಕೊಂಡು ತಿಣ್ಣೇ ಕಳ ಕೊಳ್ಳುವದು (ತಿಪ್ಪುರು G.). ದಣವು ಕಳ ಕೋ! (C.; see G. 244). 4, to fail in, to break, as a word or promise. ಮಾತು ಕಳ ಕೊಂಡನು (C.). 5, to give up, as a connexion or friendship. ಅವನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು, ಬೇಕನ್ನ, ಕಳ ಕೊಣ್ಡನು (C.). 6, to let slip or pass, as an opportunity. ತಕ್ಕ ಸಮಯ ಕಳ ಕೊಂಡನು (C.). 7, to lose; to suffer the loss of; to let drop unintentionally (C.). ಒಬ್ಬ ಸಾವಕಾಱನು ವ್ಯಾಪಾರದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲ ರೊಕ್ಕ ಕಳ ಕೊಂಡು, ಬಡವನಾಗಿ (B. 2, 17). ಬುದ್ಧೀ ಕಳ ಕೊಂಡು ಹುಡುಕ ಹತ್ತಿದರೆ ಆಗುವದೇನು? (2, 47). ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ಮಾನಗೇಡಿಯಾಗಿ, ಕುದುರೆ ಕಳ ಕೊಂಡು, ಮನೆಗೆ ಹೋದನು (3, 72). ದೀಪದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಕೂತು ಕಣ್ಣು ಕಳ ಕೋ ಬೇಕೇನು? (4, 137). ಸೆಟ್ಟರೇ, ನೀವು ಒನ್ದು ಒಣ್ಟೆಯನ್ನು ಕಳ ಕೊಂಡನ್ತೆ ತೋಱುತ್ತದೆ (4, 168). ಜೀವವನ್ನೇ ಕಳ ಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (4, 194). ಕೂಸು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಳ ಕೊಣ್ಡಿತು (C.). See Prv. s. ಭರವಸ. 8, to get loose. ಹಣ್ಣು ಮರದಿನ್ದ ಕಳ ಕೊಂಡು ಬಿತ್ತು (My.).

ಕಳ kaḷa. 10. (fr. ಕಳೆ 1). = ಕಳವೆ 2, ಕಳೆ 2. The state of being taken away or removed from (as from a heap). **2,** the state of being loose or slack. — ಕಳಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. = ಕಳವೆಗೂಟ್. A lump of boiled rice taken (from the mass, ಪುಲಾಕ, ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ Hlâ.; see s. ಅಗುಳು). — ಕಳವಳೆ. reit. = ಕಳ No 2. (My.). — ಕಳಪಿಳೆ. = ಕಳವಳೆ. (My.).

ಕಳ kaḷa. 11. = ಕಲ 3, etc. — ಕಳಕಳಿಸಿ ನಗು. = ಕಲಕಲಿಸಿ ನಗು. (J. 3, 39; 28, 60).

ಕಳ kaḷa. 1. = ಕಣ 2. Tbh. of ಖಲ (Šmd. 338). A threshing floor (Šmd. 256; ಖಲಧಾನ್ಯ, ಖಲ Hlâ.; ಕಣ Mr. 372). 2, a field of battle (J. 15, 14). 3, see K. ಕಳ 7.

ಕಳ kaḷa. 2. = ಕಡ 1, ಕಲ 1 No. ?. Dumb (ಮೂಗ Hlâ.; ಜಡ, ಸನ್ನ ಮೂಗ Mr. 388).

ಕಳಕಳ kaḷakaḷa. = ಕಲಕಲ. Noise, clamour; tumult; chattering of birds (Abh. P. 4, 113; 7, after 59; Grj. 10, 88; Bh. 1, 7, 38. 39; Râm. 1, 16, 46; 6, 10, 25; Šsv. 1, after 79; 3, after 35; J. 3, 37).

ಕಳಗ kaḷaga. Any one of the pieces of wood which are perpendicularly inserted in the pieces of timber at either side of the platform of a cart or car (S. Mhr.).

ಕಳಂಕು kaḷanku. = ಕಲಂಕು, etc. Tbh. of ಕಲಂಕ. ಕಳಂಕಿಂಗೆ ನಾಮು ಕಱೆ, ಕನ್ದು ಎನ್ದು (Kk. 45).

ಕಳಚು kaḷaču. To put off, to let drop, to cast (My.). ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ Si. 77). **2,** to shake off, to free one's self from (My.). (ಕುನ್ನಿಗಳ್) ಕಳಚಿ ಹಾಸವಂ (Bh. 3, 13, 27). **3,** to remove; to pull off, to pull out (Râm. 3, 4, 27; My.). ಗುರುಭಕ್ತಿಯಾಣ್ಡಾರಿ ಎರಡು ಕಂಗಳನ್ ಆಗಳ್ ಅನ್ತು ಉಬ್ಬರಿಸಿ ಕಳಚಿ (Bp. 45, 49). **4,** to become loose (Râm. 6, 1, 13; My.; see Si. 277. 382).

ಕಳಂಜಿ kaḷanji. = ಕಲಂಜಿ, q. v. (Mr. 208).

ಕಳತನ kaḷatana. = ಕಳ್ತನ, ಕಳ್ಳತನ. (S. Mhr.).

ಕಳದಿಗೆ kaḷadigĕ. A kind of medicinal plant (ಕಟು, ಕಟುಪ್ಪರೆ, ಆಶೋಕರೋಹಿಣಿ, ಕಟುರೋಹಿಣಿ, ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತೆ, ಕೃಷ್ಣಭೇದಿ, ಚಕ್ರಾಂಗಿ, ತಕುಲಾದನಿ Nr.; *cf.* ಕಳವಿಗೆ?).

ಕಳದು kaḷadu. P. p. of ಕಳೆ 1.

ಕಳಮ kaḷama. = ಕಲಮ, etc. — ಕಳಮಸ್ತ್ರೀ. A rice-crop regarded as a woman (J. 3, 6).

ಕಳಮೂಕ kaḷa2-mûka. (= ಕಲ್ಲಮೂಕ; *cf.* ಕಲ್ಲ No. 9). ಮೂಗ ಕೇಳದೆ ಇರಲ್ ಅನ್ದು ಅವಂ ಕಳಮೂಕನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 388).

ಕಳಮ್ಬ kaḷamba. = ಕಲಮ್ಬ. An arrow (Nn. 17; Šsv. 4, 52).

ಕಳಱು kaḷaṟu. (Šmd 40). (T. ಕಱಱು, to exhort; to speak; to plague, importune).

ಕಳವಂಜಳ kaḷa (*i. e.* kaḷĕ) -manjaḷa. A kind of superior turmeric (ತಿಗುರಿನ ಅರಿಸಿನ Čt. I, 63; o. r. ಕಳೆ-; T.).

ಕಳವಳ kaḷavaḷa. See s. ಕಳ 3.

ಕಳವಳಿಗ kaḷa8-vaḷiga. A thief, a rogue (Râm. 3, 8, 12).

ಕಳವಿಗೆ kaḷavigĕ. A kind of fragrant plant (ಜನನಿ Mr. 141; *cf.* ಕಳದಿಗೆ?).

ಕಳವು kaḷavu. (Šmd. 247). = ಕಳ 8, ಕಳಹು 2. Theft (ಸ್ತೇಯ, ಚೌರ್ಯ Hlâ., Nr.; Si. 449; ಚೌರ್ಯ, ಸ್ತೇಯ, ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ Mr. 226; ಹಿಂಸೆ Hlâ.; ಹಿಂಸೆ, ತಸ್ಕರ Nn. 118; C.; T.; J. 2,

5; 4, 22; 6, 34). ಕಳವಿನ್ದಾದ ಒಡವೆ (ಲೋಪ್ತ್ರ Nr.). ಕಳವಿನೊಡವೆ (ಅಪಹೃತಿ, ಲುಪ್ತ Mr. 226). ಚುದ್ರತನ ಕಳವು ಪರತಾಪದಿನ್ದ ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ ಗಟಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ಅರ್ಥ ಸದ್ಯದಲಿ ಆರ್ ಉಮ್ಬುವರು? (Dp. 1). ಕಳವು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 3, 38). ಕಳವಿಲಿ (= ಕಳವಿನಲ್ಲಿ) ಪೋದ ಮಾಂಸವು (3, 44).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. 1. = (ಕವಳೆ), ಕಳಿವಿ. A spinous shrub, bearing eatable black berries, Carissa carandas L. (St. & Pl. ad ಕಳಿವಿ; M. ಕಳಾವು; Tĕ. ಕಲಿವೆ, ಕಳಿವಿ; *cf.* ಕಣಚೆ?). — ಕಳವೆಯ ಹಣ್. (Bp. 18, 16).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. 2. = ಕಳ 10. — ಕಳವೆಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. = ಕಳಗೂಟ್. (Râm. 6, 55, 15).

ಕಳವೆ kaḷavĕ. ಕಳವು. Rejected, base, adulterated, bad (as coin, fruits, etc., My.; Br. ಕಲಬ್, ಕಲಬಿ, ಕಳ್ಬಿ, ಕಳವಿ as H.).

ಕಳಶ kaḷaśa. = ಕಲಶ, etc. (Bp. 36, 48; 39, 25).

ಕಳಸ kaḷasa. Tbh. of ಕಲಶ (Šmd. 335; Bp. 46, 53).

ಕಳಸಿಗೆ kaḷasigĕ. A water-pot (ಕಲಶ Nr.; ಕೌಶಿಕೆ, ಮಲ್ಲಿಕೆ Mr. 210; My.). See G. s. ಕಡಾಯಿ. 2, a certain corn-measure, $\frac{1}{3}$ of a muḍi (Tu. ಕಳಸೆ, ಕಳಸಿಗೆ).

ಕಳಸು kaḷasu. 1. = ಕಳಿಸು 1. To send (C.; B. 5, 126).

ಕಳಸು kaḷasu. 2. = ಕಳಿಸು 2. To make subtract, to cause to get rid of, etc. (My.).

ಕಳಹ kaḷaha. Putting off; taking away; lessening. ಕಳಹಂ (ಗತ, ಶೋಧನ, ಊನ Mr. 440).

ಕಳಹೀನ kaḷa-hîna. (Mr. 281, of the horse).

ಕಳಹು kaḷahu. 1. = ಕಳುಪು, etc. To send (C.).

ಕಳಹು kaḷahu. 2. = ಕಳವು. (My.).

ಕಳಾಗಮ kaḷ-âgama. The augment of ಕಳ್ (Šmd. 123).

ಕಳಾಭಾವ kaḷâ-bhâva. The mode of the art of love (Bp. 42, 23).

ಕಳಾವಿದ kaḷâ-vida. = ಕಲಾವಿದ. (Bp. 46, 1).

ಕಳಾಸ kaḷâ-âsa. Seat of all the parts: the aggregate, the whole (Grj. 7, after 11; Bh. 8, 26, 29; Ršv. 5, after 19). 2, = ಕಡಾಸ, a bag (My.).

ಕಳಿ kaḷi. 1. = ಕಳೆ 1. (S. Mhr.; My. occasionally; frequently in MSS. and books).—Remark: It is impossible to distinguish with certainty between ಕಳಿ 1, ಕಳೆ 1, and ಕಟು 1 in MSS. and books.

ಕಳಿ kaḷi. 2. To ripen well. (T. ಕನಿ, to be ripe; *cf.* ಕನ್ದು 3?). P. p. ಕಳಿತು (My.; Ššv. 1, 55).

ಕಳಿ kaḷi. 3. The state of being quite ripe. — ಕಳಿಯಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A superior kind of betel-nut (My.). — ಕಳಿವಣ್. -ಪಣ್. = ಕಳಿಹಣ್ಣು. (Ššv. 2, after 42). — ಕಳಿಹಣ್ಣು. A perfectly ripe fruit (My.).

ಕಳಿಕ kaḷika. ಕಲಿಕ. A kind of millet (ಯವನಾಲ, ಜೋಳ Mr. 374).

ಕಳಿಕೆ kaḷikĕ. Appearing. See ಮಱುಕಳಿಕೆ, and *cf.* ಕಳಿಸು 3.

ಕಳಿಕೆ kaḷikĕ. A flame (Abh. P. 4, after 29; 5, 46; Tĕ.; *cf.* ಕಟು 2).

ಕಳಿಂಗ kaḷiṅga. = ಕಲಿಂಗ. A cunning, bad man; etc. (Bh. 1, 8, 32. 54. 56).

ಕಳೀಜ kaḷîja. = ಕಾಳಜ, etc. (My.).

ಕಳಿಪು kaḷipu. = ಕಳುಪು, etc. To send (Abh. P. 7, after 7 and 14).

ಕಳಿವಿ kaḷivi. = ಕಳವೆ 1, q. v. See ಹಿರಿಯ-. (Tĕ. ಚಿಕ್ಕ ಕಳಿವಿ, Carissa spinarum).

ಕಳಿವು kaḷivu. = ಕಳೆವು. Removal, etc., shaking off, warding off (Bh. 2, 2, 103).

ಕಳಿಸು kaḷisu. 1. = ಕಳಸು 1. (C.). See B. 1, 3; 2, 7; 3, 34; Prv. s. ತಾನು.

ಕಳಿಸು kaḷisu. 2. = ಕಳಸು 2. To cause to subtract (My.; S. Mhr. rare).

ಕಳಿಸು kaḷisu. 3. = ಕಣಿಸು, ಕಣ್ಣು. To appear. See ಮಱುಕಳಿಸು.

ಕಳಿಹಿಸು kaḷihisu. = ಕಳುಹಿಸು. (My.).

ಕಳು kaḷu. 1. = ಕಳ್ 2. To steal (*cf.* ಕದಿ). ಕಳುಪವನೊ? (Bp. 47, 36). ಗೊಲ್ಲಗೇರಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆಯಂ ಕಳುವಲ್ಲಿಗೆ ಅಯ್ದಿ (54, 40). ನೋಡೆ ನೋಡೆ ಕಳುವವಂ (ಪಶ್ಯತೋಹರ Hlâ.). ಎಲ್ಲರೊತ್ತಿನಲಿ ಕಳುವವಂ (ಪಶ್ಯತೋಹರ Mr. 226).

ಕಳು kaḷu. 2. (Šmd. 59; not in Mdb. MS.). = ಕಳವು? (Tu. ಕಳು, fraud; trick; a lie; *cf.* ಕಳ್ 3).

ಕಳು kaḷu. 3. = ಕಳ್ 1.

ಕಳುಕ್ kaḷuk. An imitative sound. (M. ಕಳುಕ್ಕನೇ, an imitative sound descriptive of bursting; Tĕ. ಗಳುಕ್ಕುಮ್ ಅನು, to be startled, shocked or struck). — ಕಳುಕ್ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To snap or knack in being stretched or strained (My.); to be shocked or struck with surprise or horror, as the mind (My.).

ಕಳುಪು kaḷupu. = ಕಳಹು 1, ಕಳಿಪು, ಕಳುಹು. To send. See Bp. 1, 51. 61; 4, 5; 34, 31; Ršv. 5, 22; 5, after 22; 5, 125; J. 2, 43.

ಕಳುಹಿಸು kaḷuhisu. = ಕಳಿಹಿಸು. To have (one's self) sent (in ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, J. 29, 40; C.). **2,** to send (C.; Si. 58; B. 5, 182).

ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ kaḷuhisuvikĕ. Sending (ಪ್ರೈಷ Si. 461). ಕರೇ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ (ಹವ, ಹೂತಿ 388).

ಕಳುಹು kaḷuhu. = ಕಳುಪು, etc. To send; to send away, to dismiss (Bp. 11, 16; 12, 7; 25, 19; 27, 36; Bh. 1, 10, 23; J. 28, 28. 58; 29, 17. 24. 27. 32; 30, 25. 27. 49; C.; B. 5, 182). — ಕಳುಹು ಕಳುಹು. rep. (Bp. 37, 47).

ಕಳೆ kaḷĕ. 1. = ಕಳಿ 1. To send forth; to throw away; to let go, to abandon, to leave; to reject; to remove; to pull off; to leave out, to let alone; to get rid of; to subtract or deduct; to spend, as time and money; to leave behind, to go beyond, to cross; to draw out, as a sword from out of a sheath; to remove, to do away with, to destroy; to extinguish, as a lamp; to let drop unintentionally; to lose; to slight (ವಿಸರ್ಜನ Šmd. Dh.; ಬಿಡು Šmd. 45 Cm.; ವಿಡಮ್ಬನ Šm. 112; C.; Tu., M.; T. ಕಳೈ; *cf.* Tĕ. ಗಡಚು, ಗಡುಚು; see ಕಡೆ 5). ಮಮಕಾರವನ್ದೆಪ್ಪ ಕಟುಕೆಯ ಕಳೆದಿಟ್ಟು (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 319). **2,** to

become loose (ಕಟಿಲ್ Čt. II, 57); to go, to pass, to be spent (ಪೋಗು Šm. 82; C.; Tu.). P. ps. ಕಳ, ಕಳದು (*e. g.* Bp. 18, 47; 24, 79; 27, 20; 41, 10; 43, 37. 38; 50, 71), ಕಳೆದು. See Šmd. 45. 82. 91. 107. 200. 224. 254. 262. 337. 354; Bp. 1, 18; 11, 15; 12, 37; 14, 20; 16, 19; 18, 47; 27, 24. 30; 37, 20; 44, 10; 45 sum.; 45, 29; 49, 9; 50, 50; 51, 7. 9. 36; 54, 71; 55, 24. 34. 44; 56, 20. 29. 39; 57, 33. 63; 59, 54; 60, 17; 61, 27; Bh. 1, 8, 21. 30; Ršv. 5, 42; 6, 2. 133; 9, 12; 10, after 31; 13, 11; J. 3, 4; 8, 5; 17, 1; 19, 7; 28, 2; Anubhavâmṛita 1, 5; Dp. 172, 1; Si. 244. 427. 475. 476. 477; B. 3, 32; 4, 60. 155. 178. 201; 5, 205; ಅತಿಗಳೆ, ಅಲ್ಲಗಳೆ, ಎಣಿಗಳೆ, ಒಟಿಗಳೆ, ಕಳೆಗಳೆ, ಹೊತ್ತುಗಳೆ, etc. — ಕಳ ಕಳೆ. rep. See s. ಕಳ 9. — ಕಳ ಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. = ಕಳದು ಕೊಳು. See s. ಕಳ 9. — ಕಳದು ಕೊಳ್. -ಕೊಳು. or ಕಳೆದು-. = ಕಳ ಕೊಳ್. Also: to snatch or take away; to take. ಕಳದು ಕೊವ್ವಾತನು (ಗೃಹಯಾಲು, ಗೃಹೀತೃ Nr.). ಕಳದು ಕೊಳುಹ (ಆದಾನ, ಪರಿಗ್ರಹ Nr.). ಕಳೆದು ಕೊಳುಹ (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Nr.).— *Observe the note to* ಕಳಿ 1.

ಕಳೆ kaḷĕ. 2. ಕಳೆಯ. = ಕಳ 10, etc. Removal. — ಕಳೆನಗ. The yoke that is fastened round the neck of the bullocks which precede the chief pair in a team (S. Mhr.). — ಕಳೇದ ಕೀಲು. The pegs used to fasten the ಕಳೆನಗ (S. Mhr.). — ಕಳೇದ ಬಾರು. The leather-strap used to secure the ಕಳೆನಗ (S. Mhr.).

ಕಳೆ kaḷĕ. 3. Weed (ಕಸ Šm. 112; C.; M.; T. ಕಳ್ಳೆ). ಕಳೆ ತೆಗಿಸು (B. 5, 115). ದುರಿತದುರ್ಗುಣವೆಪ್ಪ ಕಳೆಯ ಕಿತ್ತು (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 319).

ಕಳೆ kaḷĕ. (Šmd. Dh.). ಕಳಾ. = ಕಲೆ. Shine, lustre; a ray; beauty; a mark or sign (ಕಾನ್ತಿ, etc. Kk. 25; ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, etc., ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; ಪ್ರಕಾಶ 112; ಪಳಿ? Čt. I, 60; Tĕ.; T. ಕಳೈ). 2, the fine arts. 3, a part; a digit; etc. See Bp. 3, 42. 43; 5, 20; 40, 80; 42, 15; 46, 58; 51, 21; 53, 8; 54, 13; 60, 38; B. 3, 74. 99; 5, 255; Prll. 3, 31; Ršv. 9, 9; Čh. 4, the number sixteen (ಹದಿನಾಱು Mr. 348). —ಕಳೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To lose one's lustre (Ršv. 13, 45). — ಕಳೆಗುನ್ದಿಸು. -ಕುನ್ದಿಸು. To make lustre to fade (My.; ಮಸುಳಿಸು G.). — ಕಳೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Lustre to fade; to wane, as the moon. ಉಡುರಾಜಂ ಕಳೆಗುನ್ದಿ, ಪೆರ್ಚದೆ ಇಹನೇ? (Sš. 44). See Bp. 4, 28; 28, 12; J. 18, 47; 26, 4; B. 2, 17; 4, 41. — ಕಳೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Lustre to be destroyed, etc. (Ršv. 12, 13). — ಕಳೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಕಳೆವೆಱು. (J. 12, 8). — ಕಳೆಯೇಱು. -ಏಱು. Lustre etc. to increase; to increase in lustre, etc. (J. 11, 41; Ššv. 4, 57). — ಕಳೆವೆಱು. -ಪೆಱು. To attain lustre, etc. (J. 30, 3; 33, 21).

ಕಳೆಯು kaḷĕya. = ಕಣಪ, etc. (Râm. 6, 40, 4).

ಕಳೆಯುವಿಕೆ kaḷĕyuvikĕ. Letting go, etc. See ಹೀಗಳೆಯುವಿಕೆ.

ಕಳೆವಂಜಳ kaḷĕ-mañjaḷa. = ಕಳವಂಜಳ, q. v.

ಕಳೆವು kaḷĕvu. (Šmd. 247). = ಕಳವು.

ಕಳ್ಗ kalga. = ಖಳ್ಗ. Tbh. of ಖಡ್ಗ. (ಕಡುಗ, ಬಾಳ್ Čt. I, 11; M. ಖಳ್ಗ).

ಕಳ್ತನ kaḷtana. = ಕಳತನ, etc. (Bp. 31, 15).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. = ಕಳ 7. A thief; a rogue, a bad fellow (ಐಕಾಗಾರಿಕ, ತಸ್ಕರ, ದಸ್ಯು, ಚೋರ, ಸ್ತೇನ, etc. Hlâ., Nr., Si. 342; ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ, ಚೋರ, etc. Mr. 225; ನಿಶಾಚರ, ತಸ್ಕರ Nn. 23; ಕ್ರೂರ, ತಸ್ಕರ 107; C.; T., M.; Tu. ಕಳ್ವೆ, ಕಳ್ಳೆ; Tĕ. ಕಲ್ಲರಿ). ಕದ್ದ ಕಳ್ಳನ ಮಾತು ಬದ್ಧಮ್ ಆದರೆ ಏನು? (Dp. 148). ಒಳ್ಳಿದರೊಡನಿರ್ದು ಕಳ್ಳನೊಳ್ಳಿದನ್ ಅಕ್ಕು; ಒಳ್ಳಿದ ಕಳ್ಳನೊಡನಾಡೆ ಆವ ಶುದ್ಧ ಕಳ್ಳನೇ ಅಕ್ಕು (Sp.). ಕಳ್ಳನ ಒಡನಾಟವು... ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಮನೆಯ ದೇವರನ್ ಒಯ್ಯೆ ಕಳ್ಳನು, ತುನಕನ್ ಎಬ್ಬಿಪುದು (Jns. 42, 12). ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ನಣ್ಟು, ಹುಳಿ ಮೊಸಿಗೆ ನಣ್ಟು.—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ಬಲ್ಲ.—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳರು ಕೂಡಿ ಸನ್ತೇ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಕಡುನಾಲಿಗೆ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹಲವು ನಾಲಿಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಚೇಳು ಒಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳಗೆ ಸನ್ದು ಕೊಟ್ಟು, ಒಡವೆಗೆ ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕಿದ.—ಕಳ್ಳನ ತಾಯಿಯ ಸಂಗಡ ಕಣೀ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎನ್ದಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ.—ಕಳ್ಳನ ಹೆಜ್ಜೇ ಕಳ್ಳನೇ ಬಲ್ಲ.—ಕಳ್ಳರಲ್ಲಿ ಕಡು ಕಳ್ಳರು ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ.—ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಣ್ಡ.— ತಾ ಕಳ್ಳನಾದರೆ ಪರರಿಗೆ ನಮ್ಬ (Prvs.). See Bp. 31, 16; 40, 58; 60, 22; Abhâ. 2, 11; ಅಜ್ಜಗಳ್ಳ, ಕೆಲಸಗಳ್ಳ, ಬಾಸೆಗಳ್ಳ, ಮೊಗ್ಗಳ್ಳ, ಸೀರೆಗಳ್ಳ; Prv. s. ಬೆಳ್ಳಿ. — ಕಳ್ಳಕಾಗದ. A forged or false document (C.). — ಕಳ್ಳಕಿಣ್ಡಿ. A hole made by burglars (C.). — ಕಳ್ಳಕುಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ. An erect, often climbing shrub with purple flowers, Argyrea cuneata Ker. (Z.). — ಕಳ್ಳಕುಣಿಕೆ. The hollow above the chest between the larynx and trachea (S. Mhr.). — ಕಳ್ಳಕೊಱವ. A thief of the Kŏravas, a noted thief (C.) — ಕಳ್ಳಗಣ್ಟು. A sham-bundle, appearing as if it contained valuables, but in reality being full of trash (My.). 2, a puzzle-knot (My.). — ಕಳ್ಳಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. = ಕಳ್ಳಕಿಣ್ಡಿ. (My.). — ಕಳ್ಳಚೀಟು. A forged bill or document (My.) — ಕಳ್ಳಜನ. Thieves (C.). — ಕಳ್ಳಟಿಪ್ಪಣ. (Šmd. 78). A deceitful, false, forged explanation. — ಕಳ್ಳದನ. Thievish, straying cattle (My.).— ಕಳ್ಳದಾಱಿ. A path only known to and fit for thieves (ಅಪಥ Si. 105; C.). — ಕಳ್ಳದಾಱಿ'. An inroad of robbers (ದಱುದುಱಿ Čt. I, 3). — ಕಳ್ಳಪತ್ರ. = ಕಳ್ಳಕಾಗದ. (C.). — ಕಳ್ಳಬಣ್ಟ. A great or noted thief (ನಿಶಾಚರ Nn. 23, o. r. ಕಳ್ಳ; C.); a roguish, deceitful servant (My.). ಕಳ್ಳಬಣ್ಟ ಒಡೆಯಗೆ ಹಿತ (Prv.). — ಕಳ್ಳಮಾತು. A lie, a falsehood (C.). — ಕಳ್ಳರುಜು. A false, forged signature (C.). — ಕಳ್ಳವೆಳ್ಳಿ. -ಬೆಳ್ಳಿ. Base silver. ಕಳ್ಳವೆಳ್ಳಿವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. (Šmd. 284). — ಕಳ್ಳವೇಷ. A disguise put on to conceal one's real circumstances (C.). — ಕಳ್ಳಸಾಕ್ಷಿ. False witness (C.); a witness who utters falsehood (My.). — ಕಳ್ಳಹಾದರ. Felonious adultery (My.). — ಕಳ್ಳಹಾದಿ. = ಕಳ್ಳದಾರಿ. (C.; ತುವರ, ಕಷಾಯ Mr. 226). — ಕಳ್ಳಹುಣ್ಡಿ. A forged draft or cheque (My.). — ಕಳ್ಳಹುಱು. An insect or worm inclosed in a case formed of small bits of sticks and straw, out of which (like a tortoise) it can put forth its head (C.). — ಕಳ್ಳಹೊನ್ನು. A counterfeit, base gold coin. ಕಳ್ಳಹೊನ್ನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುದ್ರೆ (Prv.). — ಕಳ್ಳುಸುಬು. -ಉಸುಬು. A quicksand (My.).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 2. N. of a plant (ಕಾಹಳೆ Mr. 134; Tu. ಕಳ್ಳಿ, a kind of grass). — ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ. -ಪಾಸಗೆ. A bed made from this plant (? ನಾಱುವಾಸಗೆ, etc., see Šmd. s. ನಾಱು).

ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ kaḷḷaṅgaḍalĕ. See s. ಕಳ್ 3.

ಕಳ್ಳತನ kaḷḷatana. = ಕಳತನ, etc. (C.; ಚೌರಿಕೆ, ಸ್ತೈನ್ಯ, etc. Si. 343).

ಕಳ್ಳತಿ kaḷḷati. The wife of a thief (My.); a female thief. See ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ.

ಕಳ್ಳವಾಳ kaḷḷavâḷa. Tbh. of ಕಲ್ಪಪಾಲ (ಕಲ್ಯಪಾಲ). (ಕಲ್ಪಪಾಲ, ಶೌಣ್ಡಿಕ Hlâ.).

ಕಳ್ಳಿ kaḷḷi. 1. The milk-hedge, Euphorbia tirukalli L., and other kinds (ಸೀಹುಣ್ಡ, ವಜ್ರದ್ರು, ಸಮನ್ತದುಗ್ಧೆ, etc. Nr.; Si. 147; C.; Tē., Tu., T., M.). See ಎಲೆಗಳ್ಳಿ, ಕೋಲು-, ಗೂಟ-, ಜೆಡೆಕಳ್ಳಿ, ದಬ್ಬಳ್ಳಿ, ದುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ, ಬನ್ತೆಗಳ್ಳಿ, ಬೊನ್ತೇ ಕಳ್ಳಿ, ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ, ಮುಳ್ಳು-, ಮೂಱು ಏಣಿನ-, ವಿಲಾಯತಿ-. **2**, a wicked person, one like the caustic juice of the ಕಳ್ಳಿ (C.). — ಕಳ್ಳಿಯ ಗಿಡು. (Bp. 60, 50). — ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ. (ಶಕ್ರ, ವಜ್ರ Nn. 80, o. r. ವಜ್ರ). — ಕಳ್ಳಿಯ ಹಾಲು. The juice of the kaḷḷi (C.; see s. ಬೆಳ್ಳಿ).

ಕಳ್ಳಿ kaḷḷi. 2. = ಕಳ್ಳೆ 1. (C.). See ಮೆಯ್ಗಳ್ಳಿ.

ಕಳ್ಳು kaḷḷu. 1. = ಕಳ್ 4, etc. Toddy (ಕಲ್ಯ, ಮಧು, ಆಸವ, ಶೀಧು, ಸುರೆ, ಶುಣ್ಡೆ, ಹಾಲೆ, ಮೈರೇಯ, etc. Hlâ.; ಮಧು Mr. 509; C.).

ಕಳ್ಳು kaḷḷu. 2. = ಕರುಳ್, etc. (C.). S. Mhr. also: love, *e. g.* ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಳ್ಳು ಅದೆ.

ಕಳ್ಳೆ kaḷḷĕ. 1. = ಕಳ್ಳಿ 2. A female thief (Bp. 40, 54; My.). ತಾ ಕಳ್ಳೆ ಪರರ ನಮ್ಬಳು, ಹಾದರಗಿತ್ತಿ ಗಣ್ಡನ ನಮ್ಬಳು (Prv.).

ಕಳ್ಳೆ kaḷḷĕ. 2. = ಕವಳ, etc. — ಕಳ್ಳೆಮುಳ್ಳೆ. dupl. A play at which children turn about till they become giddy (S. Mhr.).

ಕಱ್ kaḻ. = ಕಱು 1, q. v.

ಕಱ kaḻa. 1. = ಕಱು 2. — ಕಱಕುಱ. dupl. Perplexity with regard to place or position (ಸ್ಥಾನವ್ಯಾಕುಲತೆ Šmd. I); the loss of the original form or state (ಮೊದಲ ರೂಪುಗೆಟ್ಟುದು Čt. I, 3, o. r. ಕಱು-).

ಕಱ kaḻa. 2. = ಕಳ 4. — ಕಱಕಱಿಸು. = ಕಳಕಳಿಸು (Šmd. I). To glitter. ಕಱಕಱಿಸಿದನ್ ಅರ್ಕಂ (Šmd. I).

ಕಱತ kaḻata. (fr. ಕಱಿ 1). Purging (My.).

ಕಱಮೆ kaḻamĕ. ಕಱಮಾ. = ಕಱವೆ, etc. (Grj. 2, 14; M.). ಕಱಮೆಯುಂ ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ Mr. 94). ಕಱಮೆಯ ಭೇದಂ (ಮಹಾಶಾಲಿ Hlâ.). — ಕಱಮಾವನ. A kaḻamĕ-field (Grj. 2, 12).

ಕಱಲ್ kaḻal. 1. To become thin, small, delicate, emaciate, or poor (ಬಡವಾಗು Šmd. I; ತನುತ್ವ Šmd. Dh.; Šm. 107; T. ಕಯ, ಕಜ, ಕಜ್ಜೆ, waste; consumption; see ಕಡಮೆ). ಕಱಲ್ದಪಂ (Šmd. 260). ಕಱಲ್ದಂ (49. 260). **2**, to be disappointed or baffled (? ಮನ ಏಗು Šmd. I, o. r. ಮನವಿಗು).

ಕಱಲ್ kaḻal. 2. The state of being thin, etc. (ತನುತ್ವ Šmd. I).

ಕಱಲ್ kaḻal. 3. = ಕಱಲು 2. To slip off; to drop down; to get loose (Abh. P. 7, 86; T., M.). ಕಱಲುದೆನೆ ಕಳದುದು (Čt. II, 57). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕಱಲ್ದುವು (Šmd. 297). ನೆಗಱಲ್ ಘನಧ್ವನಿ, ಕಱಲ್ದು ಉದಿರ್ದತ್ತು ಘನೋಪಲಾಚ್ಛದನ್ತಂ (Ršv. 8, 116). **2**, to throw away, etc. (J. 31, 55).

ಕಱಲ್ kaḻal. 4. (Šmd. 27). (fr. ಕಡೆ 3). Butter-milk; curds (ತಕ್ರ Šmd. Dh.; ಮಜ್ಜಿಗೆ Šmd. I; ಮೊಸರ್ Kk. 62, Šs.; ಅಳೆ Šm. 107).

ಕಱಲ್ kaḻal. 5. A foot-ring; an anklet (ಮಂಜೀರ Šmd. Dh.; ಅನ್ದುಗೆ Šmd. I; ನೇವುರ, ನೂಪುರ Šs.; T.).

ಕಱಲಿಸು kaḻalisu. = ಕಱಲ್ಚು. (Râm. 3, 4, 17; 5, 3, 61).

ಕಱಲು kaḻalu. 1. Two or three of the upper joints of a sugarcane that are insipid (S. Mhr.; M. ಕಱಲ್, a piece of sugarcane).

ಕಱಲು kaḻalu. 2. = ಕಱಲ್ 3. P. p. ಕಱಲಿ. To get loose (Râm. 5, 9, 24). **2**, to remove (Râm. 6, 40, 2); to pull out, as a sword (3, 6, 41).

ಕಱಲೆ kaḻalĕ. 1. A small thorny branch or twig (ಮುಳ್ಳಿರಸಿದ ಗುಜುಱುಗೊಮ್ಬು Šmd. I, o. r. ಗುಜ್ಜುಗೊಮ್ಬು). ಕಱಲೆಗಳೇ ನಿಮ್ಮುಡಿಯೊಳಗೆ! (125, o. r. ಕಡಲೆ-).

ಕಱಲೆ kaḻalĕ. 2. = ಕಱಿಲೆ. (My.).

ಕಱಲ್ಚು kaḻalču. = ಕಱಲಿಸು. To make separate, to separate; to pull out; to remove, to put aside; to lose, to possess no longer (ಪೃಥಕ್ಕರಣ Šmd. Dh.; M. ಕಱಲೆ, selection). See Abh. P. 5, 5; Grj. 6, 18; 7, after 11; 10, after 61.

ಕಱವೆ kaḻavĕ. = ಕಱಮೆ. Tbh. of ಕಲಮ (Šmd. 30. 364; ರಾಜಾನ್ನ Nr.). ನೆಲ್ಲು ಕಱವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವ್ರೈಹೇಯಶಾಲೇಯ Nr.). ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ ಕಱವೆ (ಷಾಷ್ಟಿಕ Nr.). See Bp. 14, 15; Bh. 1, 10, 25; ಕೆಂಗಱವೆ, ಮುದ್ದುಗಱವೆ, (ಮುದ್ದು-).

ಕಱಿ kaḻi. 1. = ಕಱಿ 4, etc. To go or be removed very far; to pass away (ಅತಿದೂರ Šmd. Dh.; Šm. 115; ದೂರವ್ಪೋಗು Šmd. I; T., M.; Tu. ಕರಿ). **2**, to end; to die (ನಿಧನ Šmd. Dh.; Šm. 115; ಸಾಯ್ Šmd. I; T., M.). **3**, to go beyond the hand, to be excessive (ಕೆಯ್ಮೀಱು Šmd. I; see ಕಡೆ). **4**, to unloose; to remove; to make to pass (T., M.); to purge (My.; T.). — *See the note ad* ಕಳೆ 1.

ಕಱಿ kaḻi. 2. Going far; a great distance. — ಕಱಿವರಿ. -ಪರಿ. To run to a great distance; to become excessive (J. 27, 7). ಕಱಿವರಿವ ಕೋಪದಿಂ ಮನ್ತ್ರಿವಂಶಾಚಾರಮ್ ಉಱಿಯಲ್ ಆಗದು (31, 52).

ಕಱಿ kaḻi. 3. (= ಕಡಿ 8). Sour gruel (ಸೌವೀರ Šmd. Dh.; ಅಮ್ಬುಕಳ Šm. 115; ಅಮ್ಬಿಲ Šs.; *cf.* ಕಾಟಿ; T. ಕಡಿ, sharpness; acritude).

ಕಱಿಲೆ kaḻilĕ. = ಕಱಲೆ 2. A tender shoot that grows from the root of a bamboo bush and is used for pickles, etc. (ಬಿದಿರ ಕುಡಿ Šmd. I; ಕರೀರ, ವಂಶಾಂಕುರ Nn. 136; ಕರೀರ Mr. 485; C.; M. ಕಯಲ್; Tu. ಕಣಿಲೆ).

ಕಱಿವು kaḻivu. Ending, etc. (Šmd. I).

ಕಱಿಹ kaḻiha. Exceeding, etc. See ಅಸ ಕಱಿಹ.

ಕಱು kaḻu. 1. = ಕಱ್. An instrument for perforating an elephant's ear (? ನಾಱಿ Šmd. I, o. r. ನಾಱಿ q. v.; T. ಕಱು, a trident; a stake for empaling malefactors = ಶೂಲ; *cf.* ಕಡು 1).

ಕಱು kaḻu. 2. = ಕಱ 1. — ಕಱುಕುಱು. = ಕಱಕುಱ, q. v.

ಕಱ್ಕನೆ kaḻkanĕ. = ಗಕ್ಕನೆ. Suddenly (ಆಕಸ್ಮಿಕ Šmd. I; Kk. 50; Ršv. 5, after 55; V. 40, 56; Šsv. 4, after 5; 4, 71; *cf.* ಕಡು 1).

ಕಱ್ಕು kaḻku. = ಕಕ್ಕು 4. (Sâstrasâra in W. v. 1270).

ಕಱ್ಗು kaḻgu. = ಕರ್ಗು 2. To turn black (ಕಾರ್ಷ್ಣ್ಯ Šmd. Dh.; see ಕನ್ದು 5, & *cf.* ಕಾಗು, ಕಾಱ್ 3).

ಕಲ್ತಲಿಸು kaḻtalisu. = ಕತ್ತಲಿಸು. (Abh. P. 7, 114).

ಕಲ್ತಲೆ kaḻtalĕ. (Šmd. 49). = ಕತ್ತಲೆ, etc. Darkness (ಮರ್ವು Šmd. I; ಮುರ್ವು, ತಿಮಿರ Šm. 16). ಅರ್ಕೋನ್ನುಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿ ಇರ್ಕುಂ ಕಲ್ತಲೆ (Šmd. 167). See ಎರೆಗಲ್ತಲೆ, ಬನಗಲ್ತಲೆ; Grj. 4, after 70; 4, 73. 80. 82. — ಕಲ್ತಲೆವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy or darkness: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ತತಿ Kk. 44). — ಕಲ್ತಲೆವಣಿ. -ಮಣಿ. The gem in darkness: the moon (ಚನ್ದ್ರ Šs.).

ಕಲ್ತೆ kaḻtĕ. (Šmd. 49). = ಕತ್ತೆ. An ass, a donkey (ಗರ್ದಭ Šmd. I; M. ಕಟುದೆ, T. ಕಟುದೈ, Tĕ. ಗಾಡಿದೆ). ಕಲ್ತೆಯಿನ್ದುಲ್ತಂ (Šmd. 282 Mdb.). — ಕಲ್ತೆಕುಟಿಗ. (Šmd. 237). A donkey-driver.

ಕಾ kâ. 1. = ಕಾಯ್ 1, etc. To guard, to protect; to keep; to save; to take care of; to tend; to watch; to keep in check; (to bear with, to be indulgent with regard to). (ರಕ್ಷಣ Šmd. Dh.; T., M.). P. p. ಕಾದು (Šmd. Cm. 265. 279; Bp. 55, 45). ಕಾಯಲುಂ ಬಲಗರ್ವದಿಂ ನೆಲನ್ ಎಲ್ಲಮಂ (Šmd. 64). ನುಡಿದನೆ ಕಾವುದನೇ? (68). ಕಾವೆಂ (Abh. P. 13, 91). ಕಾವಂ (ರಕ್ಷಿಪನು Bhn. 8). ಕಾವುದು (Bp. 1, 60). ಕಾವಡೆ (13, 6). ಕಾವರ್ (22, 36). See ಕಾವ.

ಕಾ kâ. 2. = ಕಕ್, ಕಾಡು 2, etc. A forest, a wild. (T.). — ಕಾಕಬ್ಬು. (= ಕಾಗಬ್ಬು). A sort of reed or grass, Saccharum sara (ಗುನ್ದ್ರ, ತೇಜನಕ, ಶರ Nr.). — ಕಾಕುರುಳು. Dry cowdung of wilds and forests (S. Mhr.). — ಕಾಕುಳ್ಳು. = ಕಾಕುರುಳು. (S. Mhr.). — ಕಾಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. A species of reed or grass, used for mats, roofs, etc., Saccharum spontaneum (ಇಷೀಕೆ, ಕಾಶ Hlâ.). — ಕಾಗೆಣ್ಡೆ. A kind of fish (Rŝv. 5, 115). — ಕಾಬಾಳೆ³. A garden flower of a scarlet colour, the Indian shot, Canna indica L. (Z.). — ಕಾಬುರುಲೆ. -ಪುರುಲೆ. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಕಾ kâ. 3. = ಕಾವು 3. An imitative sound. — ಕಾ ಕಾ. rep. The cawing of crows (C.).

ಕಾ kâ. Useless, bad. See ಕಾಪುರುಷ, etc.

ಕಾಂವು kâṁvu. = ಕಾವು 2, etc. (ಕಾಣ್ಡ G.; My. occasionally).

ಕಾಂಸುಳಿ kâṁsuḻi. = ಕಾಸುಳಿ, q. v.

ಕಾಂಸ್ಯ kâṁsya. = ಕಂಚು, q. v. *White copper or brass*, queen's metal, bell-metal, any amalgam of zinc and copper. 2, a drinking vessel of brass, a goblet.

ಕಾಂಸ್ಯತಾಲ kâṁsya-tâla. = ಕಂಸಾಳ. *A cymbal.*

ಕಾಂಸ್ಯತೋರಣ kâṁsya-tôraṇa. (Šmd. 385; Kk. 99). A tôraṇa of bell-metal vessels.

ಕಾಕ kâka. (= ಕಾಕಿ, ಕಾಗೆ, etc., of which it may be a Tbh.). *A crow* (ಕಾಗೆ Čt. II, 109); an impudent, insolent, bad fellow (Bp. 21, 23; 51, 53); N. of a râkshasa (see ಕಾಕಾರಿ). 2, *a kind of tree*. — ಕಾಕಜ್ವರ. A quartan ague on account of which the whole body becomes black (My.). — ಕಾಕ ಪೋಕ. dupl. A lewd fellow (My.).

ಕಾಕಚಿಂಚಿ kâka-činči. *The shrub Abrus precatorius* (ಗುಲಗುಂಜಿ G.).

ಕಾಕತಾಳಿನ್ಯಾಯ kâka-tâḻi-nyâya. Unexpected, accidental (as in the fable of the ripe fruit of the palm falling unexpectedly just when a crow has alighted, and killing the traveller sitting under the tree, C.; T., Tĕ.).

ಕಾಕತಿನ್ದುಕ kâka-tinduka. *A sort of ebony, Diospyros tomentosa* Roxb.

ಕಾಕತುಣ್ಡ kâka-tuṇḍa. *A dark species of Agallochum.*

ಕಾಕತುಣ್ಡಿ kâka-tuṇḍi. = ಕಾಕದೊಣ್ಡೆ, ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ q. v. The shrub Leea hirta Banks.

ಕಾಕತುಣ್ಡಿಕೆ kâka-tuṇḍikĕ. *The plant Abrus precatorius.* 2, *the plant Xanthochymus pictorius* (ತಾಪಿಚ್ಛ, ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ Hlâ.).

ಕಾಕದೊಣ್ಡೆ kâka-tŏṇḍĕ. = ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ No. 2. (ತಾಪಿಚ್ಛ Mr. 127).

ಕಾಕನಾಸಿಕೆ kâka-nâsikĕ. *The shrub Leea hirta* Banks.

ಕಾಕಪಕ್ಷ kâka-paksha. *Three or five locks of hair left on each side of the head at the time of tonsure;* a tuft or lock of hair left on the crown of the head at tonsure (ಜುಣ್ಡಿಕೆ Hlâ.; ಶಿಖೆ, ಶಿಖಣ್ಡಕ, ಜುಣ್ಡಿಕೆ Mr. 320).

ಕಾಕಪರ್ಣಿ kâka-parṇi. The plant Phaseolus trilobus. (R.).

ಕಾಕಪೀಲುಕ kâka-pîluka. *A sort of ebony, Diospyros tomentosa* Roxb.

ಕಾಕಬಲಿ kâka-bali. Offering of food to crows (My.; S. Mhr. Brâhmaṇas).

ಕಾಕಬುದ್ಧಿ kâka-buddhi. Insolent, bad notions. ಯಾಕೆ ಮೂರ್ಖನಾದ್ಯೋ? ಕಾಕಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಲೋಕನಾಥನ ನೆನೆ, ಮನುಜ! (Dp. 28).

ಕಾಕಭಾಜನ kâka-bhâjana. The crow's portion: waste, ruin (J. 24, 37).

ಕಾಕಮಾಚಿ kâka-mâči. *The plant Solanum indicum* L. (according to others: Solanum trilobatum). See ಕಿರುಗುಳ್ಳ.

ಕಾಕಮಾರಿ kâka-mâri. A twining shrub, yielding the berries called Cocculi indici, Anamirta cocculus Wight. (St. & Pl.; M.).

ಕಾಕಮುಖ kâka-mukha. (= ಕಾಕತುಣ್ಡ). (ಅಗರು Mr. 335, o. r. ಕಾಲ-).

ಕಾಕಮುಂಚಿ kâka-muṅči. A prickly scandent undershrub, the three-lobed nightshade, Solanum trilobatum L. (St. & Pl.). See ಕಾಕಮಾಚಿ.

ಕಾಕಮುದ್ಗೆ kâka-mudgĕ. *A wild kind of bean, Phaseolus trilobus* Ait.

ಕಾಕಮ್ಬಿ kâkambi. = ಕಾಕವಿ q. v. Molasses (C.; ಫಾಣಿತ, ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ, ಕಾಕವಿ G.).

ಕಾಕಲಿ kâkali. *A soft, sweet, pleasing sound; a low and sweet tone.*

ಕಾಕವಿ kâkavi. = ಕಾಕವ್ಬಿ. (Mhr. ಕಾಕವೀ, ಕಾಂಕವೀ; B. 3, 46).

ಕಾಕಾ kâkâ. = ಕಕ್ಕ. A paternal uncle (C.; Mhr., H.; M. ಕಾಕ್ಕೆ, mother's brother).

ಕಾಕಾಂಗಿ kâka-aṅgi. *The shrub Leea hirta* Banks.

ಕಾಕಾರಿ kâka-ari. An owl (ಗೂಗೆ Mr. 170). 2, Râma (My.).

ಕಾಕಿ kâki. = (ಕಾಕ), ಕಾಕೆ, ಕಾಗಿ, ಕಾಗೆ. A crow (Tĕ.; T. ಕಾಕ್ಕಾಯ್, ಕಾಕ್ಕೈ; M. ಕಾಕ್ಕ; Tu. ಕಕ್ಕೆ; *cf.* ಕರ 3, ಕವು 1, ಕಾವು 3; see Tu. s. ಕರೆ 1). — ಕಾಕಿಗಿಡ. A common spinous shrub, Canthium parviflorum Lam. (or Webera tetandra Willd., St. & Pl.; *cf.* ಕಾರೆಮುಳ್ಳು). 2, a common herb or half shrub, with red, yellow or black berries, Solanum nigrum L. (Z.).

ಕಾಕಿ kâki. A female crow.

ಕಾಕಿಣಿ kâkiṇi. *A weight, the quarter of a paṇa;* or, according to others, the quarter of a mâsha. 2, a cowrie (see Nr. s. ಕವಡೆ).

ಕಾಕು kâku. 1. (=ಕಾಂಕೆ). The state of being overheated, excited, irritated, tired, or loathed, from the effects of the sun, trouble, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಕಾಕು, ಗಾಕು, confusion; being troubled; ಕಾಗು, to be heated; to boil; to be in trouble, grieve; *cf.* ಕಾಯ್ 5). — ಕಾಕಿಟು (Šmd. 81 Mdb).

ಕಾಕು kâku. 2. The sharp, stifling smell of an onion (S. Mhr.; *cf.* ಕಾಟ 3).

ಕಾಕು kâku. *A significative change of the voice,* in fear, anger, grief, etc., sometimes speaking sorrowfully, sometimes angrily, etc., etc.; a very crooked way of speaking, prevarication, evasive speech or reply; sarcasm; perversity (ಅತಿಕೊಂಕುನುಡಿ Mr. 86). See Kâvy. III, 2, B, 88 seq.; Grj. 7, 41; Bp. 19, 14; Abhâ. 2, 13; Si. 57. ಏಕ ವುತ್ಯ ಕಾಕ ಮಾಡದು (Prv.). ಕಾಕಂ ಬೆರಸಿ ನುಡಿವದು ಆಲಾಪಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 88, originally ಆಳಪಮ್). 2, stress, emphasis (Šmd. 150; Kâvy. I, 2, 47-49). 3, a dialectical word, a provincial expression, patois (ದೇಸೀಯ Kk. 66; ದೇಶೀಯ Šs.). 4, muttering, murmuring. See Prv. s. ಪೋಕ. *Remark:* In its declension ಕಾಕು is occasionally treated as if it were K. — ಕಾಕುಮತಿ. A perverse mind; a person of a perverse mind (Bp. 40, 83). — ಕಾಕುಮನುಜ. A man of a perverse mind (Dp. 91, 5). — ಕಾಕುಮಾತು. A crooked, perverse word. ಕಾಕುಮಾತು ಆಡ ಬೇಡ, ಪೋಕವಿದ್ಯೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.). — ಕಾಕುಸೇವೆ. A perverse service. ಕಾಕುಸೇವೆ ಯಿಲ್ಲದ ಮನುಜನೆ ಕಾತಿ (Dp. 165).

ಕಾಕುದ kâkuda. *The palate.*

ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ kâkutstha. N. of Râma, Lakshmaṇa, etc. (J. 18, 3; 21, 34).

ಕಾಕೆ kâkĕ. = ಕಾಕಿ, etc. A crow. — ಕಾಕೆಮನ್ಡಲಿ. A climbing herb, Trichosanthes palmata Roxb. (St. & Pl.).

ಕಾಕೇನ್ದು kâka-indu. *A kind of ebony, Diospyros melanoxylon* (— tomentosa).

ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ kâka-udumbarikĕ. *The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia* Roxb.

ಕಾಕೋದರ kâka udara. *A serpent.*

ಕಾಕೋದರಶಾಯಿ kâkôdara-šâyi. Vishṇu (My.).

ಕಾಕೋಲ kâkôla. *A raven.* 2, a crow (ಬಲಿಭುಕ್, ಕಾಗೆ Nn. 97). 3, enmity (ವಿರೋಧ, ಹಗೆ 97). 4, *a sort of poison* (ವಿಷ, ಗರಳ 97). 5, a forest conflagration (ದವ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು 97).

ಕಾಕೋಲಧರ kâkôla-dhara. Šiva (My.).

ಕಾಕೋಲಿ kâkôli. -ಳಿ. A vegetable substance (from Nepal?) used in medicine, described as sweet and cooling, allaying fever, etc. (ವಾಯಸೋಲಿ, ಸ್ವಾದುರಸೆ, etc., ಗೊರಿಮಿಡಿ Si. 158).

ಕಾಕ್ಷಿ kâkshi. *A fragrant kind of earth.*

ಕಾಕ್ಷೀವ kâkshîva. *The plant Hyperanthera moringa.*

ಕಾಗಜ kâgaja. = ಕಾಗದ, etc. (ಪತ್ತಳಿಕೆ Mr. 359, o. r. ಕಾಗದ; My.).

ಕಾಗಡಿ kâgaḍi. = ಕಾವಡಿ. (My.). See ಕಾಸಿ-. **2,** a kind of square cradle suspended from the roof (My.).

ಕಾಗದ kâgada. = ಕಾಗಜ, ಕಾಗಿದ. Paper; a letter, note, or document (C.; Mhr.; T., Tĕ. ಕಾಗಿದ; M. ಕಾಯಿದ; H. ಕಾಗಜ್). — ಕಾಗದ ಪತ್ರ. dupi. Writings and papers; letters and notes (C.; Mhr.). ಅವನಿಗೂ ನನಗೂ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. he corresponds with me (My.).

ಕಾಗಿ kâgi. = ಕಾಕಿ etc. A crow (S. Mhr.; ಕಾಕ, ಕರಟ, etc. Si. 173). See ಕರೀ ಕಾಗಿ, ಕೆಮ್ಬು -, ಚಮ್ಬಾರ -, ಮಾದೇ -, ಮುದಿ -. — ಕಾಗಿ ಎಡಗಟ್ಟು. A crow to cross one's path from the left side, which is an ill omen (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Small eyes, resembling those of a crow (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿತೂಬರೇಗಿಡ. (ಕಾಕೇನ್ದು, ಕಾಕತಿನ್ದುಕ, etc. Si. 130). — ಕಾಗಿತೊಣ್ಡೆ. = ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ. (ಕಾಕಾಂಗಿ, ಕಾಕನಾಸಿಕೆ, ಹುಚ್ಚುತೊಣ್ಡೆ Si. 151). — ಕಾಗಿನೇರಳೆ. (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬೂಕ Si. 130). — ಕಾಗಿಬಣ್ಣ. A jet black colour (My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿ ಬಲಗಟ್ಟು. A crow to cross one's path from the right side, which is a good omen (S. Mhr.; My. as ಕಾಗೆ-). — ಕಾಗಿಬಿದುರು. A kind of reed or grass, Saccharum sara (ಗುನ್ದ್ರ, ತೇಜನಕ, ಶರ Si. 163). — ಕಾಗಿಮೇಡಿ. (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, etc., ಬ್ರಹ್ಮಮೇಡಿ Si. 136). — ಕಾಗಿರೋಗ. A disease (consumption) by which the face becomes jet black (S. Mhr., My. as ಕಾಗೆ-).

ಕಾಗಿದ kâgida. = ಕಾಗದ, etc. (My.).

ಕಾಗು kâgu. A dark-black or dark-blue colour (ಅತಿನೀಲ Bhn.; *cf.* ಕಬ್ಬು; My.; T. ಕಾವು, black mark on the forehead; ಕಾಂಗು, M. ಕಾಂಗಿ, blue or dark cloth); a dark-black cloth (My.). ಕಾಗಿನ ದಟ್ಟಿ (Râghĕ. 17, 64). ಕಾಗಿನ ಕಪ್ಪಡವನ್ ಉಟ್ಟು (Bp. 29, 3).

ಕಾಗುಣಿತ kâ-guṇita. The long syllable ಕಾ and the other long syllables of the alphabet being spelt together with the short ones at school (as ಕ ಕಾ, ತಿ ತೀ, etc., C.). ಕಾಗುಣಿತ ಬಾರದವನಿಗೆ ಕಾವ್ಯ ಹೇಳುವದು ಹ್ಯಾಗೆ? (Prv.).

ಕಾಗೆ kâgĕ. = ಕಾಕಿ, etc. A crow (ಕಾಕ Hlâ., Nr., Čt. II, 109; ಬಲಿ Hlâ.; ಕರಟ Mr. 524; ವಾಯಸ Nn. 14-16; ಅರಿಷ್ಟ 120; My.; Sk. also ಕಾಗ). **2,** = ಕಾಕಮಾಚಿ (Mr. 130). ಕಾಗೆಯ ಮೊತ್ತಂ (ಕೊತ್ತಟು Šmd. I). ಕಾಗೆಯ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಟು Šm. 30). ಕಾಗೆ ಕೋಗಿಲೆಯ ಹಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲವೇ? — ಇರುಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು (Prvs.). See Bp. 3, 79; 57, 68; 58, 49; 61, 11; Rsv. 9, 26; J. 15, 19; 23, 23; ಅಡವಿಯ ಕಾಗೆ, ಕಾಡ ಕಾಗೆ, ನೀರುಗಾಗೆ, ಸೀಗ್ರಾಗೆ, ಮುದುಗಾಗೆ, ಹೊಂಗಾಗೆ. — ಕಾಗೆಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. = ಕಾಗಿಬಿದುರು. ಕಾಗೆಗಬ್ಬಿನ ಹುಲ್ಲು (ತೇಜನಕ, ಶರ G.). — ಕಾಗೆದೊಣ್ಡೆ. = ಕಾಕತುಣ್ಡಿ, ಕಾಗಿತೊಣ್ಡೆ. The shrub Leea hirta B. (ಕಾಕತುಣ್ಡಿ Šmd. 381; ಕಾಕಾಂಗಿ, ಕಾಕನಾಸಿಕೆ Nr.). 2, the plant Xanthochymus pictorius (ಕಾಕತುಣ್ಡಿಕೆ, ತಾಪಿಚ್ಛ Hlâ.; ಕಾಕದೊಣ್ಡೆ Mr. 127). — ಕಾಗೆ ಬಂಗಾರ. Talc mineral (My.; Tĕ. ಕಾಕಿ-). — ಕಾಗೆಬಿಂಗಾರ. = ಕಾಗೆಬಂಗಾರ. (My.). — ಕಾಗೆಮಾರಿ. = ಕಾಕಮಾರಿ. (St. & Pl.; My.).

ಕಾಂಕೆ kâṅkĕ. (fr. ಕಾಯ್5). (= ಕಾಕು 1). Heat of any kind (My.; T. ಕಾಂಗ್ಯ; Tĕ. ಕಾಕೆ).

ಕಾಂಕ್ಷಿತ kâṅkshita. Wished, desired; longed for; wish, desire. (Bp. 20, 26; 43, 54).

ಕಾಂಕ್ಷಿಸು kâṅkshisu. To wish, to desire. See ಆ-; V. 14, 111.

ಕಾಂಕ್ಷೆ kâṅkshĕ. *Wish, desire.* 2, *a disease of the eyes, affection of the optic nerve.* — ಕಾಂಕ್ಷೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To fulfill one's own desire (B. 5, 38).

ಕಾಚ kâča. = ಕಾಜು, ಕಾಂಜು, ಕಾಸು 1, ಗಾಜು, ಗಾಸ, (ಜಾಜು). *Glass;* alkaline ashes, any salt of potash or soda in a glassy or crystalline shape. 2, a sling for suspending things; *the rope net-work or the strings by which the articles to be carried are suspended from the cross-pole* (ನೆಲಹು Hlâ.; ಅವಲಮ್ಬ, ಶಿಕ್ಯ, ನೆಲಹು Mr. 213; see Si. s. ಕಾವಡಿ). 3, an affection of the optic nerve.

ಕಾಚಭೂಷಣ kâča-bhûshaṇa. An ornament of glass. See ಬಳೆ.

ಕಾಚಮಣಿ kâča-maṇi. = ಗಾಜುಮಣಿ. A glass bead.

ಕಾಚಲು kâčalu. N. of a village (?). — ಕಾಚಲ ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಕಾಚಲವಣ kâča-lavaṇa. A black, medicinal salt. (My.).

ಕಾಚವಲಯ kâča-valaya. A glass ring. See ಬಳೆ.

ಕಾಚಸ್ಥಲಿ kâča-sthâli. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಕಾಚಾ kâčâ, = ಕಾಸಿ 2. A cloth used as girding for the loins (My.; Mhr., H. ಕಾಚ್ಛಾ).

ಕಾಚಿ kâči. = ಕಾಂಚಿ, ಕಾಮಂಚ, ಕಾಮಂಚಿ, ಕಾವಂಚಿ q. v., ಕಾವುಂಚ. — ಕಾಚಿಕಡ್ಡಿ. = ಕಾಚಿಹುಲ್ಲು. (Si. 165). — ಕಾಚಿಗಿಡ. The plant Solanum indicum L. (ಕಾಕಮಾಚಿ, ವಾಯಸಿ Si. 160). 2, the Brinjal or egg-plant, Solanum melongena L. (St. & Pl.). See ಗಣಿಕೆ. — ಕಾಚಿದೇವ. See ಲಿಂಗದ-. — ಕಾಚಿಹುಲ್ಲು. A kind of fragrant grass (ಕತ್ತೃಣ, ಪೌರ, ಸೌಗನ್ಧಿಕ, ಧ್ಯಾಮ, ದೇವಜಗ್ಧಕ, ರೌಹಿಷ Si. 165; ಭೂತಿಕ, ಕತ್ತೃಣ 405).

ಕಾಚಿತ kâčita, *Suspended in a kâča.* 2, = ಕಾಂಚಿತ.

ಕಾಚು kâču. Cashoo, catechu or cutch, the inspissated juice of the Acacia catechu (ಕಯ್ತ, ಖದಿರ Mr. 144; ಖದಿರ G.; My.; Tĕ.; T. ಕಾಚು; M. ಕಾಚ್ಚು, ಕಾತ್ತು, ಕಾಟ್ಟಿ). See Sp. s. ಮೂಳಿಗೆ. — ಕಾಚಿನ ಗಿಡ. (ಖದಿರ, ಗಾಯತ್ರಿ, ದನ್ತಧಾವನ, ಬಾಲತನಯ G.).

ಕಾಜವಾರ kâjavâra. = ಕಾಜಿವಾರ, ಕಾಂಜಿರ, ಕಾಸರ, ಕಾಸರ್ಕ, ಕಾಸರಿಕೆ, ಕಾಸೂರಕ, ಕಾಸ್ರ. The tree bearing the nux vomica (ಇಟ್ಟೆ G.; Tu. ಕಾಯೆರ್, ಕಾಯಿ).

ಕಾಜಿ kâji. A Muhammadan priest; a judge (My.; H., Mhr.). ಕಾಜಿ ಪಾಜಿ, ಪಾಜಿ ಕಾಜಿ (Prv.).

ಕಾಜಿವಾರ kâjivâra. = ಕಾಜವಾರ, etc. See ಇಟ್ಟೆ.

ಕಾಜು kâju. Tbh. of ಕಾಚ (Šmd. 364 Mdb.). Glass (ಕಾಚ Mr. 340; S. Mhr.). ಕಾಜಿನ ಬಳೆ, ಕಾಜಿನ ಸಾಮಾನು (B. 4, 226). See B. 3, 88; 4, 96. 224.

ಕಾಂಚಣ kâñčaṇa. Tbh. of ಕಾಂಚನ. Gold; wealth (My.).

ಕಾಂಚನ kâñčana. *Gold.* 2, *a middle-sized tree with fragrant blossoms, Mesua ferrea* Lin. (ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೆ Mr. 127).

ಕಾಂಚನಪ್ರಸರ kâñčana-prasara. The tree Mimusops elengi (ಬಕುಲ, ನಾಗಕೇಸರ Mr. 125).

ಕಾಂಚನಮಂಚ kâñčana-mañča. (Šmd. 385; Kk. 96). A golden bedstead.

ಕಾಂಚನಮಾಲೆ kâñčana-mâlĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕಾಂಚನವರ್ಣ kâñčana-varṇa. The colour of gold (ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ Nn. 125).

ಕಾಂಚನವಾದ kâñčana-vâda. A good report (ಕೌಲೀನ, ಸುವರ್ಣವಾದ Nn. 76).

ಕಾಂಚನಾದ್ರಿ kâñčana-adri. The golden mountain (My.).

ಕಾಂಚನಾರಕ kâñčanâraka. = ಕಂಚಿವಾಳ, etc. *The mountain ebony, Bauhinia variegata* Lin. (ಕಾಂಚಿವಾಳ Hlâ.; see Mr. s. ಕಂಚಿವಾಳ).

ಕಾಂಚನಾಲ kâñčanâla. = ಕಾಂಚನಾರಕ, etc. (Sk.).

ಕಾಂಚನಿ kâñčani. *Turmeric.*

ಕಾಂಚಾಣ kâñčâṇa. Tbh. of ಕಾಂಚನ. Wealth (My.).

ಕಾಂಚಾಳ kâñčâḷa. = ಕಂಚಿವಾಳ, etc., ಕಾಂಚಿವಾಳ. Tbh. of ಕಾಂಚನಾಲ. (My.). See ಕೆಂಗಾಂಚಾಲ.

ಕಾಂಚಿ kâñči. = ಕಾಚಿ, etc. — ಕಾಂಚಿಯ ಹುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon shoenanthus L. (ಮಾಲಾತೃಣಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ Nr.).

ಕಾಂಚಿ kâñči. -ಚೀ. = ಕಂಚಿ. *A girdle, a woman's zone* (ಉಡೆನೂಲು Hlâ.; ಉಡಿದಾರ Nn. 118). 2, the plant Abrus precatorius. 3, N. of a town, Conjeveram (Bp. 17, 1; My.).

ಕಾಂಚಿಕ kâñčika. = ಕಾಂಜಿಕ. (Sk.; G.).

ಕಾಂಚಿತ kâñčita. Worshipped, honoured (ಸಂಪ್ಜಿತ, ಅರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು Hlâ.; ಸಯಿಜ್ಞತಮ್, ಅರ್ಚನಂ Mr. 449).

ಕಾಂಚಿವಾಳ kâñčivâḷa. = ಕಾಂಚಾಳ, etc. (ಕೋವಿದಾರ, ಕಾಂಚನಾರಕ Hlâ.; see Mr. s. ಕಂಚಿವಾಳ). ಕೆಮ್ಪುಕಾಂಚಿವಾಳದ ಗಿಡ (ಕೋವಿದಾರ, ಚಮರಿಕ, etc. Si. 126).

ಕಾಂಚೀಪದ kâñčî-pada. *The hips and loins; the pubic region* (ಜಘನ Hlâ.).

ಕಾಂಚೀಪುರ kâñčî-pura. = ಕಾಂಚಿ No. 3. (Bp. 16, 1; 25, 13).

ಕಾಂಜಿ kâñji. = ಕಾಂಜಿಕ, ಗಂಜಿ 1. (Sk.).

ಕಾಂಜಿಕ kâñjika. *Sour gruel* (ಆರನಾಲ, ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ, etc., ಅಮ್ಬಿಲ Mr. 214).

ಕಾಂಜಿರ kâñjira. = ಕಾಜಿವಾರ, etc., ಕಾಂಜೀರಗೆ. A species of gourd or plant of the curcubitaceous order with an exterior resembling an orange, but with a pulp like cow-dung; the Strychnos nux vomica (ಕಿಮ್ಪಾಕ, ಮಹಾಕಾಲ Hlâ.; ಕಿಮ್ಪಾಕ, ವೇಗ Nn. 97; T. ಕಾಂಜಿರ, ಕಾಂಜಿರೈ; M. ಕಾಞ್ಞಿರ).

ಕಾಂಜೀರಗೆ kâñjiragĕ. = ಕಾಂಜಿರ, etc. (ಕಿಮ್ಪಾಕ Mr. 127 o. r. ಕಾಂಜೀರಿಗೆ).

ಕಾಂಜು kâñju. = ಕಾಜು, etc. (S. Mhr.).

ಕಾಟ kâṭa. 1. (fr. ಕಾಡು 1). Trouble, annoyance, plague (C.). ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ಅರಸನ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. — ಊಟಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವನು ಕಾಟಾ ಮಾಡದೆ ಇರನು. — ಓಟಾ ಓಡಿದರೂ ಕಾಟ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Bp. 51, 75; B. 2, 30; 4, 9. 47; Prvs. s. ಕೀಟ, ನೋಟ, ಬಟಿಕೆ, ಬೇನೆ, ವನ್ದನೆ ಮಾಡು, ಶನಿ. — ಕಾಟಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. Good behaviour or politeness proceeding from the wish to avoid annoyance (My.).

ಕಾಟ kâṭa. 2. (fr. ಕಾಡು 2). = ಕಾಟಕ 1, No. 1. A forester or huntsman; a N. (Šmd. 95); the N. of a gŏlla (= ಕಾಟ 2; V. 14, 100). — ಕಾಟಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The fowler's idol, consisting of a few stones white-washed (R.); N. (My.). — ಕಾಟನಾಯಕ. The chief called Kâṭa; N. (My.). ಕಾಟನಾಯಕನ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನಾ ಹಾಕಿದರೆ ನೇತಾಡುವದು ಎರಡು ಬಂಗೀ ಚೀಲ (Prv.).

ಕಾಟ kâṭa. 3. = ಕಟ್ಟು 2, ಗಾಟ, ಗಾಟು. A sharp, strong, stifling smell, as that of tobacco, chillies, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಕಾಟು; T. ಕಾರ್, ಕಾಟ್, to be sharp, pungent; *cf.* ಕಾಚು 2).

ಕಾಟ kâṭa. 4. = ಕೇರ, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಕಾಡೆ, at, near, by).

ಕಾಟ kâṭa. 5. = ಕಾತ, etc. See ಡೊಣ್ಣೆ-, ತೊಣ್ಡೆ-.

ಕಾಟಕ kâṭaka. 1. = ಕಾಟ 2. A forester or fowler (ಬೇಡ S. Mhr.); a N. (Bp. 10, 6). 2, a troublesome man, a marauder (My.). See ಅತಿ-; Prv. s. ತಾಯಿ.

ಕಾಟಕ kâṭaka. 2. Trouble, annoyance (My.). See Prv. s. ನಾಟಕಧಾರಿ.

ಕಾಟಕತನ kâṭakatana. Giving trouble, annoying (My.). See Prvs. s. ಪೀಠ, ಬೂಟಕತನ.

ಕಾಟಕಾಯ kâṭakâya. = ಕಾಟಕಾಯಿ. (My.).

ಕಾಟಕಾಯಿ kâṭakâyi. = ಕಾಟಕಾಯ, ಕಾಟಗಾಯಿ. Plundering, marauding (S. Mhr.).

ಕಾಟಕಿ kâṭaki. A troublesome woman (My.).

ಕಾಟಕೋಣ kâṭakôṇa. A mason's square (Mhr. ಕಾಟಕೋನಾ). 2, a right angle (C.).

ಕಾಟಗಾಯಿ kâṭagâyi. = ಕಾಟಕಾಯಿ. (S. Mhr.).

ಕಾಟಿ kâṭi. 1. = ಕಾಟೆ. (S. Mhr.).

ಕಾಟಿ kâṭi. 2. = ಕಾಟ 2. N. of a gŏlla (Bp. 9, 12).

ಕಾಟಿಮೆ kâṭimĕ. N. of a woman (Bp. 23, 20).

ಕಾಟು kâṭu. (fr. ಕಡಿ 4). A bite (of the teeth), a cut (of an axe, a sword, etc., My.; Tĕ.).

ಕಾಟೆ kâṭĕ. = ಕಾಟಿ 1, ಕಾಡೆ q. v. A kind of fermented pap of jôḷa or râgi, to which butter-milk is added (C.; Tĕ.: rice gruel).

ಕಾಠಿ kâṭhi. Bordering lines or a border of gold and silk threads (Mhr. ಕಾಠೀ). See ಕರ್ವತ-, ದಾಬಣ-.

ಕಾಠಿಣ್ಯ kâṭhiṇya. Tbh. of ಕಾಠಿನ್ಯ. (Bp. 38, 34; My.; B. 4, 149).

ಕಾಠಿನ್ಯ kâṭhinya. Hardness; firmness; solidity, *a solid matter*; sternness, severity; difficulty.

ಕಾಡ್ kâḍ. = ಕಾಡು 2, etc. — ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು. (ಪಯಿವಗಿಚ್ಚು Ćt. II, 113; J. 4, 23; 30, 38; Dp. 172, 3). — ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take jungle-fire, to be set on fire by it (J. 9, 32). — ಕಾಡ್ಗೋಣ. -ಕೋಣ. A wild buffalo (Râm. 6, 19, 17).

ಕಾಡ kâḍa. = ಕಾಡು 2, etc. See ಗುಡ್ಡಗಾಡ, ಸುಡುಗಾಡ. — ಕಾಡಗುಟಿ. -ಕುಟಿ. = ಕಾಡುಗುಟಿ. (B. 5, 23). — ಕಾಡಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು. (Bp. 56, 26; My.).

ಕಾಡವೆ kâḍavĕ. (= ಕಡವೆ). — ಇದು ಬಗ್ಗ ಸಾರ್ದ ಗವಿ! ಇದು ಕಾಡವೆಯ ನೊರೆಯು! (Râghô. 17, 68). ಬಡಿದು ಭಲ್ಲುಕನ, ಕಾಡವೆಯ ಕೆಯ್ಸೆಳಿವಿಡಿದು (17, 74).

ಕಾಡಿ kâḍi. (A jungle-woman); N. (My.).

ಕಾಡಿ kâḍi. (= ಕಡ್ಡಿ). A blade of grass, a bit of straw, etc. (My.; Mhr.). — ಕಾಡಿಕಾರ. Caustic (My.). — ಕಾಡಿಯರಗು. -ಅರಗು. = ಕಡ್ಡಿಯರಗು. (My.).

ಕಾಡಿಕೆ kâḍikĕ. Troubling, teazing, annoying (My.).

ಕಾಡಿಗ kâḍiga. A troublesome man (My.; ಕಾಡುವವ G.) 2, a duck (Sd.; *cf.* Sk. ಕಾದಮ್ಬ, ಕಾರಣ್ಡ).

ಕಾಡಿಗೆ kâḍigĕ. Lampblack; a collyrium prepared from it (ಕಜ್ಜಳ, ಅಂಜನ, ಅಭಿಹಿತ Hlâ.; ಅಂಜನ, ಕಜ್ಜಳ Nn. 61; C.; Tu.; Tĕ. ಕಾಟಿಕೆ, ಕಾಟುಕೆ; *cf.* ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಿಗ). See B. 1, 5. 22; Râm. 6, 12, 34; J. 10, 50; 26, 9. — ಕಾಡಿಗೆಗರಗು. The plant Eclipta prostrata and erecta Lin., used in preparing kâḍigĕ (ಭೃಂಗರಾಜ, ಮಾರ್ಕವ G.). — ಕಾಡಿಗೆಗರ್ಗ. = ಕಾಡಿಗೆಗರಗು. (S. Mhr.). — ಕಾಡಿಗೆಜೋಳ. A jôḷa of a somewhat blackish colour (S. Mhr.). — ಕಾಡಿಗೆಯ ಗುಡ್ಡ. (ಅಂಜನಾದ್ರಿ G.). — ಕಾಡಿಗೆಸೊಗಸಿನ ಹಕ್ಕಿ. A wagtail (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ, ಗೀಜುಗಹಕ್ಕಿ Si. 172; Tĕ. ಕಾಟುಕೆಪಿಟ್ಟ).

ಕಾಡಿಸು kâḍisu. To trouble, to plague (C.; Bp. 32, 39; 54, 55).

ಕಾಡು kâḍu. 1. To treat harshly or disrespectfully; to give trouble; to be importunate; to trouble, to plague (ಅವಹೇಲನ Šmd. Dh.; Šm. 91; C.; *cf.* ಕಡು 1). ಕಾಡದೆ ಕಟಿವ ಆಕಳು (ಸುವ್ರತೆ, ಸುಖಸನ್ದೋಹ್ಯೆ Nr.; Si. 322). ಪೆಬರ ಕಾಡುವಾತಂ (Kk. 37; Šm. 46). ಕಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೆ ನಾಬುವ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ. — ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 14, 16. 22; 36, 43; 37, 36; 40, 42; 42, 6; Šsv. 3, after 35; 4, 12; J. 8, 20. 48; B. 4, 185; 5, 102; Prvs. s. ನವಗ್ರಹ, ಶನಿ.

ಕಾಡು kâḍu. 2. = ಕಾ 2, ಕಾಡ್, ಕಾಡ, ಕಾಟ್ 1. A forest; a jungle; a wild (ಅರಣ್ಯ Šmd. Dh.; ಕಾನನ, ಪಟು, ಬಿಂಜ, ಅಡವಿ Šm. 21; ವನ, ಕಾನನ, etc. Si. 438. 458; C.; Tu., T., M.; Tĕ. ಕಾಡು, ಕಾರು; T. also: ಕಡಬು, ಕಡ್ಡಿ). ಕಾಡ ಕೋಟಿಗೆ ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಯೇ? — ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹೊವ್ಮಾಟಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಾ! ಎನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಕೂಗಿದರೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ತೆಗದರನ್ತೆ. — ಕಾಡಿಗೆ ಅತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಪೋಟೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). ಕಾಡ ಕಪಿ ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾಣಿಕದ ಬೆಲೆಯ? (Dp. 76). See *e. g.* Šsv. 3, 32; J. 10, 3; 18, 40; 19, 8; 28, 36. 47; 29, 32; ಕಗ್ಗಾಡು, ಮಸಣಗಾಡು, ಮೇಹುಗಾಡು, ಸುಡುಗಾಡು, ಹಳ್ಳಿಗಾಡು, ಹೆಗ್ಗಾಡು. — ಕಾಡ. -ಅ 3. A jungle-fellow: a lazy, good-for-nothing man (C.). — ಕಾಡ ಅಶ್ವತ್ಥ. The tree Urostigma arnottianum Miq. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಇರವನ್ತಿ. (ವಾಸನ್ತಿ, ಮಾಧವೀಲತೆ Nr., o. r. ಕಾಡಿರವನ್ತಿಗೆ). — ಕಾಡ ಕಡನೆಗಿಡ. The plant Solanum stramoniaefolium Jacq. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಕಬ್ಬು. = ಕಾಕಬ್ಬು. (My.). — ಕಾಡ ಕಲ್ನಾರು. A shrub or small tree, Helicteres isora L. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ. (ಕಕ್ಕಾವಡೇ ಕಾಯಿ, ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ G.; My.). — ಕಾಡ ಕಾಗೆ. A raven (ಸಿರಿಕಾಕ, ವನಾಶ್ರಯ, ದ್ರೋಣ, ಕಾಕೋಲ Mr. 170). — ಕಾಡ ಕೆಸು. A stemless plant, used as a vegetable, Colocasia nymphaeifolia Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡ ಕೊನ್ದೆ. A tall tree, Pithecolobium bigeminum Benth. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಕೋಣ. A wild buffalo (ಮಹಿಷ, etc. Nr.; My.; B. 3, 24). — ಕಾಡ ಗರ್ಗರಿ. A small tree, Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಗುಟಿಯೆಳ್ಳು. A common weed, Blainvillia latifolia D. C. (Z.). — ಕಾಡ ಜೀರಿಗೆ. A tall, robust, annual plant, the purple flea-bane, Vernonia anthelmintica Willd. (St. & Pl.; S. Mhr.). — ಕಾಡಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A wild areca. See Si. 131. — ಕಾಡ ತುಮ್ಬೆ. A kind of tumbĕ plant (ನಿರ್ಗೋಕಿ Mr. 134, o. rs. ನಿರ್ಗುಕೆ, ನಿರ್ಮೇಕಿ). — ಕಾಡತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. An erect shrub, Bauhinia tomentosa L. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ನಬಿವಲು. A herb, native of S. America, now a weed in gardens, Turnera ulmifolia Lin. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ನಾಯಿ. A wild dog (B. 3, 39). — ಕಾಡ ನೊಣ. A gad-fly (ದಂಶ, ವನಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.). — ಕಾಡ ಪಾಪಟೆ. =

ಕಾಡ ಕವಡೇ ಕಾಯಿ. (My.). — ಕಾಡ ಪಾಪರೆ. = ಕಾಡ ಪಾಪಟೆ. (My.). — ಕಾಡ ಪಾಪಟೆಬಳ್ಳಿ. A creeping or climbing herb, Bryonia maderaspatana Berg. (Bryonia scabrella L., St. & Pl.). — ಕಾಡ ಬಜ. The nettle-tree, a small tree, Sponia andaresa Comm. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಬಜೆ. A kind of bajĕ (My.). — ಕಾಡ ಬೇಗೆ. = ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು. (ದವಾಗ್ನಿ G.; My.). — ಕಾಡ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ. (ಕಲ್ಮಾವು G.). — ಕಾಡ ಮೃಗ. A wild beast (Bp. 57, 14). — ಕಾಡರಸಿನ. -ಅರಸಿನ. A beautiful garden-plant, Curcuma zeodaria Rosc. (St. & Pl.; My.). See Si. 146. — ಕಾಡರಳೆ. -ಅರಳೆ. Wild cotton (ಭಾರದ್ವಾಜ Si. 150). — ಕಾಡವರೆಬಳ್ಳಿ. -ಅವರೆ-. A woody twining plant with yellowish flowers, Cylista scariosa Ait. (Z.). — ಕಾಡವೋಮ. -ಓಮ. A medicinal herb, native of America, Chenopodium ambrosioides Schuth. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಹನ್ದಿ. A wild boar, a wild hog (ವರಾಹ, ಶೂಕರ, ಕೋಲ, etc. Nr.; ಎಕ್ಕಲ Čt. II, 36; C.). — ಕಾಡ ಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, but now common in India, Jatropha curcas L. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡ ಹಾಕುಕಾರೆ. A climbing shrub, Toddalia aculeata Pers. (St. & Pl.). — ಕಾಡ ಹೀರೆ. The plant Luffa acutangula Sering. and Luffa petandra Roxb. (Luffa foetida Cav., ಘೋಷ, ಕೋಶಾತಕಿ Nr.; My.). — ಕಾಡ ಹೆಸರು. A climbing herb, Phaseolus adenanthus Meyer (St. & Pl.); Phaseolus trinervius Heyne (Z.; C.); = ಮಕುಷ್ಟಕ, ಮಯುಷ್ಟಕ, etc. (Nr.). — ಕಾಡ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪುಗಿಡ. A tall herb, Lobelia nicotianaefolia Heyn. (St. & Pl.). — ಕಾಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. A wild cow (ಕಾಡಾವು G.; C.; B. 3, 16). — ಕಾಡಾಡಿ. -ಆಡಿ. A person living or wandering in forests (My.). — ಕಾಡಾಡುಬಳ್ಳಿ. -ಆಡು-. A twining plant, Trichosanthes cucumerina L. (St. & Pl.). — ಕಾಡಾನೆ. -ಆನೆ. A wild elephant (Rśv. 6, 23; J. 15, 19; 22, 34; C.). — ಕಾಡಾರಮ್ಬ. -ಆರಮ್ಬ. Dry cultivation (My.; Tĕ.). — ಕಾಡಾವು. -ಆವು. A wild cow (G., S. Mhr.; Tĕ. ಕಾರಾವು). — ಕಾಡಿರವನ್ತಿಗೆ. = ಕಾಡ ಇರವನ್ತಿ, q. v. — ಕಾಡಿರುವನ್ತಿಗೆ. -ಇರುವನ್ತಿಗೆ. = ಕಾಡಿರವನ್ತಿಗೆ. (ಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷ, ಅತಿಮುಕ್ತ, etc. Si. 139). — ಕಾಡೀರುಳ್ಳಿ. -ಈರುಳ್ಳಿ. = ಕಾಡುಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. (St. & Pl.); a wild onion (My.). — ಕಾಡುಕಡ್ಲೆ ಸೊಪ್ಪು. A spreading herb, the mallow-leaf, Malva rotundifolia L. (St. & Pl.). *Cf.* ಕಾಡುಗಡಲೆ. — ಕಾಡುಕಸ್ತೂರಿ. The musk-mallow, a herb, Hibiscus abelmoschus L. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು. = ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು. (Si. 458). — ಕಾಡುಕುದುರೆ. A wild horse (B. 5, 16). — ಕಾಡುಕುರುಳು. = ಕಾಕುಳ್ಳು. (G.; My.). — ಕಾಡುಕುಟಿ°. A wild sheep, a jungle sheep (G.; My.). — ಕಾಡುಕುಬುಬ. = ಬೆಟ್ಟದ ಕುಬುಬ. (My.). — ಕಾಡುಕುಸುಬಿ. A weed, Tricholepis amplexicaulis Clarke (Z.). — ಕಾಡುಕೊಕ್ಕರೆ. (ಕೃಕರ, ಕಾಡುಬಕ Si. 173). — ಕಾಡುಕೋಣ. = ಕಾಡ ಕೋಣ. (B. 3, 24; 5, 21; C.; ಮಹಿಷ, etc. Si. 167). — ಕಾಡುಕೋಟಿ°. The grey jungle-fowl, Gallus sonnerati (My.). — ಕಾಡುಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. (ಮಂಗಲ್ಯಕ, ಮಸೂರ Si. 304). — ಕಾಡುಗತ್ತೆ. -ಕತ್ತೆ. A wild ass (B. 3, 47; 5, 15). — ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A jungle-fire (ದವ, ದಾವ Nr.; ಪತ್ರ, ದವಾನಲ Nn. 39; ದಾವ, ಕಾಟ್ಕಿಚ್ಚು 66; ದವ 97; My.). — ಕಾಡುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಕಾಡುಕುದುರೆ. (B. 3, 56; 5, 12). — ಕಾಡುಗುಟಿ°. -ಕುಟಿ°. = ಕಾಡುಕುಟಿ°. (B. 3, 8). — ಕಾಡುಗೆಣಸು. A wild species of the sweet potato (My.). — ಕಾಡುಗೋಣ. -ಕೋಣ. = ಕಾಡುಕೋಣ. (B. 5, 21). — ಕಾಡುಗೋದಿ. A kind of grass, Coix barbata Roxb. (ಗವೇಧು, etc. Si. 307). — ಕಾಡುಜನ. Savages (B. 3, 32; C.). — ಕಾಡುಜಾಜಿಮರ. The wild nutmeg tree, Myristica horsfieldii Blum-Spr. (St. & Pl.). — ಕಾಡುತೊಗರಿ. An erect shrub, Atylosia candollei W. & A. (St. & Pl.; see Si. 154). — ಕಾಡುದಾರಿ. A jungle path (ಕಾನ್ತಾರ Si. 105). — ಕಾಡುದಾಲಚಿನ್ನಿ. The wild cinnamon tree, Cinnamomum malabathrum Don. (St. & Pl.). — ಕಾಡುದ್ದು. -ಉದ್ದು. (Si. 304; *cf.* ಅಡವಿಯುದ್ದು). See Nr. s. ಮಡ್ದುಗಬಿನೆ. — ಕಾಡುನಾಯಿ. = ಕಾಡ ನಾಯಿ. The wild dog, Cyon rutilans (Gz.; B. 5, 27). — ಕಾಡುನುಗ್ಗಿಗಿಡ. A low shrub with yellow flowers, Ormocarpum sennoides D. C. (St. & Pl.). — ಕಾಡುನೊಣ. = ಕಾಡ ನೊಣ. (Si. 176). — ಕಾಡುಬಕ. (ಕೃಕರ Si. 173). — ಕಾಡುಬಾಟಿ°ಗಿಡ. The wild plantain-tree, Musa superba Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡುಬುಡುಮೆ. A kind of budumĕ (My.). — ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು. The common wild cat, Felis chaus (Gz.). — ಕಾಡುಬೆಣ್ಡೆಕಾಯಿಗಿಡ. The musk-mallow, a herb, Hibiscus abelmoschus L. (St. & Pl.), and several other plants of the Malvaceae family (Z.). — ಕಾಡುಬೆಬಣಿ. = ಕಾಡುಕುರುಳು. (ಕರೀಷ Si. 315; My.). — ಕಾಡುಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. A bulbous plant, Scilla indica Roxb. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಭಾಷೆ. A language not refined or polished (B. 4, 128). — ಕಾಡುಮನುಷ್ಯ. A savage (ಹೂಣ G.); a stupid, uneducated man (C.). — ಕಾಡುಮನ್ದಿ. Savages (B. 5, 105). — ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆಗಿಡ. A scandent shrub, Jasminum angustifolium Vahl. (St. & Pl.; S. Mhr.). See ದೊಡ್ಡ-. — ಕಾಡುಮಿನಿಕೆಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಡುಮೃಗ. = ಕಾಡ ಮೃಗ. (G.). — ಕಾಡುಮೆಣಸು. (ಚವ್ಯ, ಚವಿಕೆ Nr.; Si. 145). — ಕಾಡುರೋಗ. A fierce, fatal sickness. See Prv. s. ನಾಡಿ ನೋಡು. — ಕಾಡುಲಿವ್ಬೆ. A large shrub or small tree, Atalantia monophylla Corr. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (ಶತಪುಷ್ಪೆ, ಅತಿಛತ್ರ, ಕಾರವಿ, etc. Si. 160). — ಕಾಡುಸಮ್ಪಿಗೆ. A tree with thick branches and white flowers, cultivated in gardens, Plumeria acutifolia Poir. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸವುತೆ. (ಕರ್ಕಟಿ Si. 161). — ಕಾಡುಸಾಸಿವೆ. An annual herb, Cleome viscosa L. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸೂರ್ಣಗಡ್ಡೆ. = ಕನ್ದಗಡ್ಡೆ. (St. & Pl.). — ಕಾಡುಸೊಳ್ಳೆ. (ದಂಶಿ Si. 176). — ಕಾಡುಸ್ಥಿತಿ. A crude, unrefined condition or state (B. 4, 129). — ಕಾಡುಹತ್ತಿ. (ಭಾರದ್ವಾಜ Si. 150). — ಕಾಡುಹನ್ದಿ. = ಕಾಡ ಹನ್ದಿ. (ವರಾಹ, etc. Si. 167; ಎಕ್ಕಲ G.). — ಕಾಡುಹಾಗಲ. (Si. 160). — ಕಾಡುಹೀರೆ. = ಕಾಡ ಹೀರೆ. (Si. 150). See ಹೊಮ್ಬಣ್ಣದ-. — ಕಾಡುಹುಳ್ಳಿ. = ಶಂಖಪುಷ್ಪಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಕಾಡುಹೆಸರು. = ಕಾಡ ಹೆಸರು. (Si. 304). — ಕಾಡೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A wild ox (B. 3, 16). — ಕಾಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A wild female buffalo (J. 28, 52; B. 3, 24). — ಕಾಡೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Wild Sesamum (ಜತಿಲ Nr.); — a native of Africa, cultivated in India, yielding oil, Guizotia abyssinica Cass. (St. & Pl.). — ಕಾಡೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. A chief of the Bêḍas (Rśv. 5, after 114; Śśv. 3, 58).

ಕಾಡು kâḍu. 3. = ಕಾಟ್ 3, etc., (ಕಾರ್ 1, etc.). Blackness; black (ಕರ್ಪು Śm. 91; M. ಕಾರ್, ಕಾಱು, darkness; a cloud).

ಕಾಡುಹ kâḍuha. Treating harshly, etc. ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾಡುಹ (ಅಭಿಯೋಗ, ಅಭಿಗ್ರಹ Nr.).

ಕಾಡೆ kâḍĕ. = ಕಾಟೆ, etc. (My.; T., M. ಕಾಡಿ, water in which rice has been washed, kept till it ferments; sour gruel; *cf.* ಕಟಿ° 3).

ಕಾಡೆ kâḍĕ. 1. A decoction (S. Mhr.; ಕಷಾಯ G.; B. 5, 72; Mhr., H. ಕಾಟ). ಕುದಿಸಿದ ಕಾಡೆ (ನಿರ್ಯೂಹ G.).

ಕಾಡೆ kâḍĕ. 2. Tbh. of ಕಾಣ್ಡ. A stalk (Sd.; *cf.* Mhr. ಕಾಡ).

ಕಾಣ್ kâṇ. 1. = ಕಾಣು, q. v. To see (ದರ್ಶನ Šmd. Dh.; T., M.; Tĕ. ಕಾನು, ಕನು; J. 5, 25; 13, 10. 44; 88, 40; see ಕಣಿಸು); to regard. P. p. ಕಣ್ಡು (Šmd. 285). ಕಣ್ಡಂ (287). ಕಣ್ಡೆವು (255). ಅವರ್ ನಾಳೆ ಕಾಣ್ಬಗಂ (267). ಕಾಣ್ಬಂ (275). ಬಸವವಿಭುವಂ ಕಾಣ್ಬ ಕಾಂಕ್ಷೆಯಲಿ (Bp. 5, 13). ಕಾವ್ಬ (=ಕಾಣ್ಬ, Bp. 46, 59; 47, 50). ಇನ್ನಿದಕೆ ಮರ್ದಂ ಕಾಣೆಂ (13, 26). ಎಲೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿರಾ, ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿರೆ? (58, 33). ಕಾಣ್ಬಳತೆ (4, 50). ಭಾನುವಂ ಕೌಶಿಕವು ಕಾಣ್ಬುದೆ? (60, 43). ಕಾಣ್ಬುದು (1, 37). ವಿಶೇಷಾರ್ಥವ ಕಾಣ ಬಲ್ಲವನು (ಪ್ರಗಲ್ಭ); ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಕಾಣಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವಗೀತ Nr.). ಮಗುಟಿ ಮಗುಟಿ ಕಣ್ಡುದು (ಅವಗೀತ, ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ Hlâ.). ಭಣ್ಡಾರದ ಅಖಿಲವಸ್ತುಗಳನ್ ಬನ್ದು ತೃಣವಾಗಿ ಕಣ್ಡು ವೆಚ್ಚಿಸಿ (J. 31, 26). See Bp. 21, 17; 32, 48; 55, 32; Bh. 1, 10, 39; 2, 13, 16; Rsv. 13, after 102; Râm. 26, 16; Č. Bp. 11, 6; Râghč. 17, 53. 69; J. 3, 4; 28, 19. 33. 48; 30, 48; 33, 25; ಕಡೆಗಾಣ್, ನೆಲೆಗಾಣ್, ಮುಟ್ಟವೆಗಾಣ್, ಮುನ್ದುಗಾಣ್, ಸರಿಗಾಣ್. **2,** to appear; to be apparent. ಕಾಣ್ಬುದು (ವಿಶದ, ಪ್ರಕಟ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಪ್ರಕಾಶ, ಸ್ಫುಟ Mr. 449). See ಕಾಬ, ಕಾವ್ಬ, ಕಾಮ್ಬುವ. — ಕಾಣ್ ಕಾಣ್. rep. (Bp. 9, 10; 53, 3; J. 14, 29; 28, 20). — ಕಾಣ ಬರ್. = ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್ (Šmd. 93). 2, to become apparent (Bp. 58, 63). — ಕಾಣ ಬಹ. Being possible to see. ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Nr.). — ಕಾಣ ಬಹುದು. That one can see, or that can be seen (ರೂಪ Nr.). — ಕಾಣ ಬಾಹ. Appearing. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಾಹನ್ಥಾದು (ಲೋಚನಗೋಚರ Nn. 87). — ಕಾಣಲ್ ಬರ್. To be possible to see; to happen to see. ಅನ್ತುಬನ್ದೆ ಅವರನ್ ಆ ಪೊಟಿಲೊಳ್ ಕಾಣಲ್ ಬನ್ತು (Šmd. 112). *Cf.* ಕಾಣ ಬರು s. ಕಾಣು. — ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್. To be possible to see; (to) may see. ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಮುಮಂ ಕಾಣಲ್ಕೆ ಬರ್ಪುದು ಆದ್ಯರ ಕೃತಿಯೊಳ್ (Šmd. 93).

ಕಾಣ್ kâṇ. 2. Seeing; appearing. — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟೆ. A (or any) way that comes in sight; a way where one may see. — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. To lose, or part with the way where one may see (J. 19, 18). — ಕಾಣ್ಬಟ್ಟೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take any road that comes in sight (J. 19, 1).

ಕಾಣ kâṇa. A man who does not see. See ಮುನ್ದುಗಾಣಂ.

ಕಾಣ kâṇa. One-eyed, monoculous. 2, a crow. (R.).

ಕಾಣಿ kâṇi. A sixty-fourth fractional part ($\frac{1}{64}$) of any coin (My.; Tĕ., Tu.; T. $\frac{1}{80}$; M. $\frac{1}{80}$, $\frac{1}{64}$, $\frac{1}{32}$). ಕೊಟ್ಟುಮ್ ಅಱುಯೆ ಬುಧರ್ಗೆ ಕಾಣಿಯನ್, ಇಟ್ಟುಮ್ ಅಱುಯೆ ವಿಭೂತಿಯಂ (Bp. 41, 8). See ಅರೆ-, ಗಿದ್ದಗಾಣಿ, ಸುಗ್ಗಾಣಿ, ಮುಕ್ಕಾಣಿ. **2,** a cawney or twenty-four grounds (T.). **3,** gift (M.); property, possession, right of possession, hereditary right (T.; M. ಕಾಣ, possession, goods). — ಕಾಣಾಚಿ. -ಆಚಿ (*i. e.* T. ಆಡ್ಚಿ = ಆಳುವಿಕೆ). Hereditary right to lands, fees of office, etc. (Tĕ., R.; T. ಕಾಣಿಯಾಡ್ಚಿ).

ಕಾಣಿ kâṇi. Unevenness of scales, want of equipoise (S. Mhr.). 2, that which is put to counterpoise (S. Mhr.). — ಕಾಣಿ ಕಟ್ಟು. To make scales even (S. Mhr.). — ಕಾಣಿತೂಕ. The weight of anything put to balance scales (S. Mhr.). — ಕಾಣಿ ಪೇರು. = ಕಾಣಿ No. 2. (S. Mhr.).

ಕಾಣಿಕೆ kâṇikĕ. (Šmd. 248). = ಕಾಣ್ಕೆ. Seeing, sight (see ಮುಂಗಾಣಿಕೆ); visit (J. 33, 16). **2,** a present, a gift (ಉಪಾಯನ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, etc. Nr.; ಕರ Si. 448; C.; M.; T. ಕಾಣಿಕ್ಕೈ, Tĕ. ಕಾನುಕೆ). See Bp. 27, 52; Bh. 1, 8, 84; 2, 13, 8. 10. 15; J. 5, 15; 7, 15; 17, 39; 29, 33; B. 4, 12; ಕೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. — ಕಾಣಿಕೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕಾಣ್ಕೆಗೊಡು. To give or make a present; to give as a present (Bh. 2, 13, 11; J. 7, 24). — ಕಾಣಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive presents (J. 17, 48). — ಕಾಣಿಕೆವರದ. -ವರದ. A dealer in (costly) articles that are fit for presents: a Jaina (ಜೈನ Čt. I, 27, o. r. ಕಾಣಿಗವರದ).

ಕಾಣಿಸು kâṇisu. To cause to appear, to show. ಮೃಗಗಣಮುಂ ಪೋದ ಪೆಜ್ಜೆಯಿಂ ಕಾಣಿಸಿದಂ (Šmd. 273). See Bp. 45, 3; 50, 70; 57, 44; Bh. 1, 8, 31. 34; Rsv. 6, after 24; J. 29, 33; 32, 55; 33, 24. **2,** to make (an object) come in (one's own) sight (Bp. 20, 2). **3,** to show one's self, to come in sight, to appear (ತೋಱು Šmd. Cm. 86. 164; C.). See Bp. 28, 23; 35, 21; 57, 44; J. 2, 22; 3, 19; 8, 6; 11, 22; 12, 42; 15, 2; 28, 5. 38. 43; Č. Bp. 42, 13; B. 2, 14. 41; 3, 90; ಗಾಯಗಾಣಿಸು, ತವುದಲೆಗಾಣಿಸು. — ಕಾಣಿಸದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ (ವಿನಾಶ Si. 395). ಕಾಣಿಸಲ್ ಪಡದೇ ಇರುವ ಚನ್ದ್ರಕಲೆಯುಳ್ಳನ್ಥಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಕುಹು), ಚನ್ದ್ರಕಲೆ ಕಾಣಿಸಿದನ್ಥಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Si. 40). **4,** to become visible to the apprehension of the mind, to appear. ಅದು ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ (C.). — ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್. -ಳ್ಳು. = ಕಾಣಿಸು No. 3. 2, to have shown or introduced to one's self. ಅರಸಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಳ್ ಈ ನೃಪರ ಅರಸಿಯನು, ಸುಕುಮಾರಕರನು, etc. (Bh. 2, 13, 12; C.; B. 4, 4).

ಕಾಣು kâṇu. = ಕಾಣ್ 1. To see, etc. (J. 6, 21; 11, 26; 13, 6; 17, 17). P. p. ಕಣ್ಡು. ಆ ಊರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ or ಕಾಣ್ತೇನೆ (C.). **2,** to appear. ಬಾಕಲ ಹೊಱಕಡೆಗೆ ಕಾಣುವನ್ತೆ (Si. 112). ಈ ಕುರುಡಪ್ರಾಣಿಗೆ ಏನೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 90). ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಬಿದ್ದಾಗ್ಯ್ಯೂ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (3, 89). ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಆಗೋಣ (ವಿನಾಶ G.). ಕಾಣದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ (ನಿಷ್ಟೆ Si. 416). ಕಣ್ಡ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೆಯ್ ಮುಗಿದರೂ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದು. — ಕಣ್ಡದ್ದಲ್ಲ, ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲ; ಗಣ್ಡನ ಸೋದರ! — ಕಣ್ಡದ್ದು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಕೆಣ್ಡದನ್ಥಾ ಕೋಪ. — ಕಣ್ಡರೆ ಕಣ್ಣುರಿ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. — ಕಣ್ಡರೆ ಕೋಪ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ತಾಪ. — ಕಣ್ಡರೆ ಮಾಣಿ, ಉಣ್ಡರೆ ಗೋಣಿ. — ಕಣ್ಡರೆ ಸೇರದವನಿಗೆ ಉಣ್ಡರೆ ಸೇರೀತೇ? — ಕಣ್ಡರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಿಂಕ. — ಕಣ್ಡವರ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರೂ ಗಣ್ಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋದು ತಪ್ಪದು. — ಕಣ್ಡವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಬಾವೀಲಿ ದೂಡಿ ಆಱೂ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ. — ಕಣ್ಡು ದಣಿದೆಯೋ? ಉಣ್ಡು ದಣಿದೆಯೋ? — ಕಾಣದ ಮುರುವ ಕನಸು ಕಣ್ಡರೆ ಏಱು ಬಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ (Prvs.). — ಕಾಣಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let appear (G. 44). — ಕಾಣ ಬರು. To appear, to come in sight, to be seen (My.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಅರಸಿನ ಅನ್ತಃಪುರ (ಶುದ್ಧಾನ್ತ Si. 423). ಕಾಣ ಬರುವನ್ತೆ (ಪ್ರಾದುಸ್ 474). — ಕಾಣು ಕಾಣು. rep. ಕಣ್ಡ ಕಣ್ಡವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ, ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋಱಿಸದೇ ಬಿಡರು (Prv.). See B. 3, 6. 72. — ಕಾಣೆ. -ಎ 3. See! lo! it is so! (said to a female, My.). — ಕಾಣೊ. -ಒ 4. See! lo! it is so! (said to a male, My.). *Cf.* ಕಣಾ. — ಕಣ್ಡ ಕಡೆಗೆ. To any direction that comes in sight, *ad libitum* (J. 2, 29). — ಕಣ್ಡಾ ಬಟ್ಟೆ. In any way or manner that comes in one's sight, (inconsiderately), excessively (C.). — ಕಣ್ಡು ಬರು. = ಕಾಣ ಬರು. (C.; B. 4, 16. 32. 34).

ಕಾಣುವಿಕೆ kâṇuvikĕ. Seeing. ಕನಸು ಕಾಣುವಿಕೆ (ದೇವನ Si. 437). **2,** appearing. ಹಗಲು ನಕ್ಷತ್ರ ಕಾಣುವಿಕೆ (ಅಜನ್ಯ 295).

ಕಾಣ್ಕೆ kâṇkĕ. (Šmd. 248). = ಕಾಣಿಕೆ. Seeing, sight (see Nr. s. ತಣಿವು). 2, a present, a gift. — ಕಾಣ್ಕೆ ಈ. = ಕಾಣಿಕೆಗೊಡು, ಕಾಣ್ಕೆಗೊಡು. (Ršv. 5, 25). — ಕಾಣ್ಕೆ ಗೆಯ್. To make a present; to give as a present (Ršv. 10, 2). — ಕಾಣ್ಕೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕಾಣ್ಕೆ ಈ, etc. (Ršv. 5, 125). — ಕಾಣ್ಕೆ ನೀಡು. = ಕಾಣ್ಕೆ ಈ. (Ršv. 5, 21; Šśv. 1, 80. 83).

ಕಾಣ್ಡ kâṇḍa. = ಕಣ್ಡ 2, (ಕಾಡೆ 2). *A stalk, a stem.* 2, *an arrow* (ಮಾರ್ಗಣೆ, ಅಮ್ಬು Nn. 116; ಶಸ್ತ್ರ Mr. 502). 3, a section, a part; *the section of a book* (ಪ್ರಸ್ತಾವ 502). 4, *a multitude* (ಸಮೂಹ 116); a cluster, a bundle. 5, *season, opportunity* (ಪ್ರಸ್ತಾವ, see No. 3). 6, good knowledge (ಸುವಿದ್ಯೆ, ಒಳ್ಳಿಹ ವಿದ್ಯೆ 116). 7, *water* (ನೀರು 116; ನೀರ್ 502). 8, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 116). 9, blame, censure (ನಿನ್ದೆ 116; 502). 10, a curtain (ತೆರೆ 116, one MS. ಸಿರೆ; *cf.* ಕಾಣ್ಡಪಟ). 11, associating with; cohabitation (ಮಿಲನ, ಕೂಟ 116; ನಿಜಕೂಟ 502). 12, speed (ತೀಘ್ರ, ಬೇಗ 116). 13, at the end of compounds: *bad, inferior.* 14, a horse.

ಕಾಣ್ಡಜ kâṇḍa-ja. Water-born: a lotus. (R.).

ಕಾಣ್ಡಧಿ kâṇḍa-dhi. The ocean. (R.).

ಕಾಣ್ಡಪಟ kâṇḍa-paṭa. = ಕಣ್ಡಪಟ. *A curtain, a screen, especially the screen surrounding a tent, an outer-tent.*

ಕಾಣ್ಡಪೃಷ್ಠ kâṇḍa-prishṭha. One who carries arrows on his back, a soldier. (G.).

ಕಾಣ್ಡರುಹೆ kâṇḍa-ruhĕ. N. of a plant (Mr. 140, o. r. ಕಾಣ್ಡರುಹ; texts corrupt).

ಕಾಣ್ಡವ kâṇḍava. Tbh. of ಖಾಣ್ಡವ. See Prv. s. ಪಾಣ್ಡವ; J. 13, 10; 22, 45.

ಕಾಣ್ಡವತ್ kâṇḍa-vat. -ವನ್ತ್. *Armed with arrows.*

ಕಾಣ್ಡಸ್ಪೃಷ್ಟ kâṇḍa-sprishṭa. *A soldier by profession.* 2, *a Brâhmaṇa who lives by the profession of arms.*

ಕಾಣ್ಡಾಲ kâṇḍâla. *A basket to hold grain; a granary constructed of bamboos.*

ಕಾಣ್ಡಿಗೆ kâṇḍigĕ. N. of a plant (ಹಾಲೆ Mr. 149; Sk. ಕಾಣ್ಡಿಕೆ, a kind of grain; a kind of gourd, Cucumis utilissimus).

ಕಾಣ್ಡೀರ kâṇḍîra. *Armed with arrows.*

ಕಾಣ್ಡೇಕ್ಷು kâṇḍa-ikshu. *The plant Asteracantha longifolia Nees.* 2, the plant Saccharum spontaneum.

ಕಾಣ್ಡೇರಿ kâṇḍêri. N. of a creeping plant (ಪವಿಮೂರ್ತಿ, ಶೃಂಖಲೆ, ಅಸ್ತಿವಳ್ಳಿ, ಶೀವಲ್ಲಿ, ಮುಂಗುರವಳ್ಳಿ Mr. 145, one MS. ಮುಂಗುರು-).

ಕಾಣ್ಮೆ kâṇmĕ. Great valour (? ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ Čt. II, 76; fr. ಕಡು 1 ?).

ಕಾತ kâta. = ಕೇತ, etc. See ಡೊಣ್ಣೆ-.

ಕಾತರ kâtara. = ಕಾತಳ. Confused, agitated, perplexed, disordered; confusion, perplexity (ಕಾಳಿ Šs.). 2, *timid, afraid;* alarm, fright (My.; Sk. ಖಾತ್ರ, horror). ಕಾತರಮಂ ತಳೆದಂ (ಕಾತಳಿಗ Čt. II, 92).

ಕಾತರತೆ kâtaratĕ. Confusion, perplexity (Abh. P. 4, 10).

ಕಾತರಿ kâtari. Assurance; guarantee (C.; Mhr., H. ಖಾತರೀ).

ಕಾತರಿಸು kâtarisu. To be agitated, perplexed, bewildered, or alarmed. See Abh. P. 9, 146; Bp. 36, 17; 57, 10; Râm. 3, 4, 22; 5, 8, 41; J. 5, 59; 11, 19; 18, 47; 30, 35; Bh. 1, 10, 26; Č. Bp. 19, 32. 34.

ಕಾತಳ kâtaḷa. = ಕಾತರ. Perplexity, alarm, fright (ಸಿಡಿಮಿಡಿ, ತಳ್ಳಂಕ Šm. 50).

ಕಾತಳಿಗ kâtaḷiga. A perplexed, timid man (ಕಾತರಮಂ ತಳೆದಂ Čt. II, 92).

ಕಾತಿ kâti. 1. (generally written ಖಾತಿ). (= ಕತಿ, and a ಕಾಯಿತ್ತಿ fr. ಕಾಯ್ 5; *cf.* ಕತ್ತು 2). Anger, wrath (Grj. 2, after 106; Bp. 3, 50; Bh. 8, 23, 4; J. 7, 33; 13, 63). — ಕಾತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become angry, etc. (Bp. 47, 12; 51, 5; Bh. 4, 4, 12; J. 21, 33).

ಕಾತಿ kâti. 2. Coir; cord made of it (C.; T., M. ಕಯಿಱು; Tu. ಕತ್ತ; Mhr. ಕಾಥಾ). See ಹುರಿಗಾತಿ.

ಕಾತಿ kâti. 1. = ಕಾತಿ, etc. See *e. g.* ಬಿಸಿ-ಮಾಯ-.

ಕಾತಿ kâti. 2. (ಸೇವನ್ತಿಗೆ Čt. I, 38, o. rs. ಕಾನ್ತಿ, ಸೇವಂಗಿ).

ಕಾತು kâtu. = ಕಾಯ್ದು. P. p. of ಕಾಯ್ 3.

ಕಾತ್ಯಾಯನಿ kâtyâyani. *Durgâ.* 2, *a middle-aged widow* (ನಡು ಹರೆಯದವಳು Mr. 302).

ಕಾತ್ಯಾಯನಿಕೆ kâtyâyanikĕ. *A middle-aged woman.*

ಕಾತ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರ kâtyâyanî-putra. Gaṇêśa; Kârttikêya (My.).

ಕಾದಮ್ಬ kâdamba. *A kind of goose with grey wings;* a drake, or a teal. 2, = ಕದಮ್ಬ, etc., the tree Nauclea kadamba.

ಕಾದಮ್ಬಕ kâdambaka. = ಕಾದಮ್ಬ. (ಕರ್ಕರ Mr. 173).

ಕಾದಮ್ಬರಿ kâdambari. *A liquor distilled from the flowers of the kadamba.* 2, N. of a Samskrita work.

ಕಾದಮ್ಬಿನಿ kâdambini. *A long line or bank of clouds* (ಮುಗಿಲ್ Šm. 107; ಕ್ಷೀರ, ಮೇಘ Nn. 11).

ಕಾದಲ್ kâdal. (fr. ಕಾಯ್ 5). Affection, love (T.; Tĕ. ಗಾದಿಲಿ; M. ಕಾಳಲ್, burning, high flame, love fever; M. ಕಾಳು, Tĕ. ಕಾಲು, to burn; *cf.* ಕನಿ). — ಕಾದಲ. -ಅ 3. A dear man, a male friend; a paramour (ನಲ್ಲಂ Čt. I, 10; II, 17; ನಲ್ಲ, ಇನಿಯ, ಓಪ, ಪ್ರಿಯತಮ Šs.; Ršv. 4, 20; 4, after 20; J. 6, 15; 16, 13; T.). ಕಾದಲರ್ಗಳ್ (Šmd. 53). — ಕಾದಲೆ. A beloved female, a sweetheart, etc. (ಸಖಿ, ನಲ್ಲಳ್, ಇನಿಯಳ್, ಓಪಳ್, ಪ್ರಿಯತಮೆ Šm. 74; Kk. 30; Šs.; T. ಕಾದಲಿ). See Čh. v. 334; Râghč. 17, 72; Šśv. 4, 67.

ಕಾದಲ್ಮೆ kâdalmĕ. = ಕಾದಲ್. (ಸ್ನೇಹ Šmd. II; ನೇಹ, ನಲ್ಮೆ, ಒಲಿಲ್, ಕೂರ್ಮೆ Šm. 75; ನೇಹ Kk. 88; Čt. II, 81; Šśv. 3, after 35; T. ಕಾದನ್ಮೈ).

ಕಾದಿ kâdi. = ಖಾದಿ. A thick stuff of cotton (My.).

ಕಾದಿಸು kâdisu. To cause to fight (ಸಂಗರಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Bh. 2, 3, 3; My.).

ಕಾದು kâdu. 1. To war, to fight; to fight (v. t.), to contend with (ಯುದ್ಧ Šmd. Dh.; C.; T., Tu.; *cf.* ಕಾಳಗ). ನೆರೆದ ಅರಸರುಗಳನ್ ಅನಿಬರಮುಂ ಕಾದಿ ಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ವನೆ ಪಾರ್ಥಂ (Šmd. 122). ಕಾದುವ ಆನೆ (ಸಮರೋಚಿತ Hlâ.). See Šmd. 163. 280. 288; Abh. P. 9, 49; Bp. 32, 20; 31, 39; Bh. 1, 8, 6; 2, 4, 6. 7; 5, 1, 41; Ršv. 2, 54; 5, 125; 6, 54. 116; Prll. 3, 5; J. 4, 45; B. 4, 37. — ಕಾದಾಟ. -ಆಟ. A fight, a quarrel (C.). — ಕಾದಾಡು. -ಆಡು. To fight, etc. (C.; B. 3, 11; 5, 19).

ಕಾದು kâdu. 2. P. p. of ಕಾ 1 & ಕಾಯ್ 1.

ಕಾದು kâdu. 3. P. p. of ಕಾಯ್ 5.

ಕಾದುಹ kâduha. Fighting. ಬೆರಸಿ ಕಾದುಹ (ತುಮುಲ, ರಣಸಂಕುಲ Nr.).

ಕಾದ್ರವೇಯ kâdravêya. (fr. ಕದ್ರು). *A snake.*

ಕಾನ kâna. — ಕಾನಕಾನ ಉತ್ತತ್ತಿಯಾಟ. A play of boys at which one is to jump over another's feet, etc. (S. Mhr.).

ಕಾನ kâna. An ear (Mhr.). — ಕಾನದಾವಲಿ. An ornament for the ear (S. Mhr.).

ಕಾನಕ kânaka. (fr. ಕನಕ). Golden (Šsv. 1, 78).

ಕಾನಗು kânagu. A timber tree, Dalbergia arborea Heyn. (Dalbergia canceolaria L., St. & Pl.; Tĕ. ಕಾನುಗು).

ಕಾನನ kânana. *A wood, a forest, a grove* (ಕಾಡು, ಪಟು, ಬಿಂಜ, ಅಡವಿ Šm. 21).

ಕಾನನಚರ kânana-čara. A Bêḍa, a huntsman (Šsv. 4, 34).

ಕಾನೀನ kânîna. *The son of an unmarried young woman.*

ಕಾನುಗೊಯಿ kânugŏyi. A remembrancer or overseer; an officer of a large district acquainted with its customs and with the nature of its landed tenures (Br., H.; R.).

ಕಾನೂ kânû. A rule, regulation (ಧರ್ಮ, ಕಾಯಿದೆ Čb.; Mhr., H.).

ಕಾನೂನು kânûnu. = ಕಾನೂ. (C.).

ಕಾನೆ kânĕ. = ಖಾನೆ. (My.). See ಗದ್ದೆಕಾನೆ.

ಕಾನ್ತ kânta. 1. Desired, loved, dear, beloved; *lovely, beautiful;* pleasing, agreeable (ಮನೋಹರ, ನಿರ್ಮಲ Nn. 99; ಮೆಚ್ಚುವುದು, ಪ್ರಿಯವು Mr. 528). 2, *a lover, a husband* (ಪತಿ, ಒಡೆಯ 99; ಪತಿ 528, ಒಡೆಯ 227); a gallant (J. 26, 9). 3, a stone (ಗ್ರಾವಾಲ, ಕಲ್ಲು 99; ಕಲ್ 528, ಕಲ್ 96). 4, a dwelling, a house (ನಿವಾಸ, ಮನೆ 99; ಮನೆ 528). 5, iron. 6, the moon. 7, Krishṇa; Skanda. 8, one of the guṇas of poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 3. 12-14).

ಕಾನ್ತ ka-anta. 2. A word that ends in *k* combined with a vowel (Šmd. 302).

ಕಾನ್ತಲಕ kântalaka. *The tree Credela toona* (ತುನ್ನ) Roxb.

ಕಾನ್ತಾರ kântâra. *A forest* (ವಿಪಿನ, ಅಡವಿ Nn. 106). 2, *a difficult road* (ವಿಷಮಮಾರ್ಗ, ಬಿಟ'ಸಿನ ಹೆದ್ದಾರಿ 106; ಅತಿಬೆಟ್ಟತಪ್ಪ ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ Mr. 478). 3, a kind of sugarcane. — ಕಾನ್ತಾರಚರಿಗೆ. Roaming in a forest or in forests (Abh. P. 8, after 67).

ಕಾನ್ತಾರಕ kântâraka. *A kind of sugarcane.*

ಕಾನ್ತಿ kânti. *Wish, desire; loveliness, beauty;—splendour, lustre;* personal decoration or embellishment (ಪೊಗರ್, ತೊಳಗು, ಕದಿರ್, etc. Kk. 25; ಚವಿ 46; ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, etc. Šm. 15; ರಂಗು 83; ಕದಿರ್ Čt. I, 100; ಮಸೆ, ತಳಪ, etc. Šs.; see ತೊಳಗು, ಬೆಳಗು, ಮಿನುಕು, ಮಿಸುಗು). — ಕಾನ್ತಿಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Brightness to decrease (Rsv. 13, 45).

ಕಾನ್ತಿವನ್ತ kânti-vanta. Full of lustre (Šmd. 251).

ಕಾನ್ತಿಸ್ತಮ್ಭ kânti-stambha. A lamp-stand, a lamp (ದೀಪ್ತಿಯಿಹುದು Mr. 205).

ಕಾನ್ತೆ kântĕ. *A lovely woman, a mistress, a wife* (ಸ್ತ್ರೀ Nn. 91; Bp. 57, 65; J. 8, 12).

ಕಾನ್ದವಿಕ kândavika. *A baker.*

ಕಾನ್ದಿಶೀಕ kândišîka. *Not knowing where to resort to, put to flight.*

ಕಾಪ kâpa. Relative present or future participle of ಕಾಸು 1, q. v.

ಕಾಪಟಿಕ kâpaṭika. (*fr.* ಕಪಟ). Fraudulent, dishonest; a hypocrite; a flatterer. (My.).

ಕಾಪಟ್ಯ kâpaṭya. Dishonesty, fraud, guile. (My.).

ಕಾಪಥ kâ-patha. *A bad road.* 2, *the fragrant root of Andropogon muricatus* Retz.

ಕಾಪಾಟಿಕ kâpâṭika. = ಕಾರ್ಪಟಿಕ. *A cheat; a juggler.*

ಕಾಪಾಲ kâpâla. (fr. ಕಪಾಲ 1). Relating to the skull; made of skulls; relating to a beggar's bowl. 2, the plant Cucumis utilissimus. (R.).

ಕಾಪಾಲಿಕ kâpâlika. = ಕಾಪಾಲ No. 1. 2, a religious mendicant (My.). 3, a worshipper of Šiva of the left-hand order, characterized by carrying skulls of men as ornaments and by eating and drinking from them.

ಕಾಪಿ kâpi. 1. Coffee (C.; H.). — ಕಾಪಿಗಿಡ. The coffee-tree, Coffea arabica L. (C.).

ಕಾಪಿ kâpi. 2. N. of a tune (My.; T. ಕಾಪಿ).

ಕಾಪಿ kâpi. 3. A copy (C.).

ಕಾಪಿಶಾಯನ kâpišâyana. *A sort of spirituous liquor.*

ಕಾಪು kâpu. = ಕಾಹು 1. Guarding, protecting, preserving (ರಕ್ಕೆ Čt. I, 84; Abh. P. 9, 99; 10, 6; J. 16, 2; Šsv. 1, after 64; My.; Tĕ.; T., M. ಕಾಪ್ಪು); a guard (see ಕಾಲ್ಗಾಪು). ನಿನ್ನೊಡನೆ ಒನ್ದು ಭಾಗಮುಂ ಬರಿಪುದು, ಕಾಪು ಮಾಡುವುದು (Šmd. 275 Mdb.). ಎಳೆಗೊಂಗಿನ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡದ ಕಾಪಿನ ಜಾಪ್ಪೇಯನಿರ್ಮಿತಮ್ ಆದ ಜನ್ತ್ರದ ಪುತ್ತಳಿಗಳ್ (Rsv. 10, after 31). **2,** a preservative ceremony on the seventh day after a child's birth (My.). **3,** that preserves: a mark made with lamp-black on the chin or also on both cheeks for good luck (My.; Tĕ., T., M. ಕಾವು). — ಕಾಪಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To make watch or guard (My.; G.). — ಕಾಪಾಡು. -ಆಡು. To guard, to protect, to take care of (C.). ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಮನಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಕಾಪಾಡಿದರು (B. 2, 40; see 3, 25). — ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. = ಕಾಪು. (My.; ಭರಣ, ರಕ್ಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ G.). — ಕಾಪಿಡು. -ಇಡು. = ಕಾಪಾಡು. (ಸಂರಕ್ಷಣ Šmd. Dh.). 2, to put the mark ಕಾಪು No. 3 (My.). — ಕಾಪಿನವ. -ಅವ. A watchman (Bp. 27, 53). — ಕಾಪಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಕಾಪಾಡಿಸು. (Bp. 14, 2). — ಕಾಪುವೇಟ್. -ವೇಟ್. To order to protect (Abh. P. 5, 103).

ಕಾಪುತ್ರ kâ-putra. A bad son. See ಗೋಣಿ-.

ಕಾಪುರುಷ kâ-purusha. A mean, contemptible man, a coward, a wretch; mean, etc. (Bp. 27, 53; 45, 22; Bh. 4, 4, 25; J. 29, 15).

ಕಾಪೇಯ kâpêya. (fr. ಕಪಿ). *The tricks and doings of a monkey* (ಕಪಿಗಳ ಸಂಯೋಗ Mr. 161).

ಕಾಪೋತ kâpôta. (fr. ಕಪೋತ). The colour of a pigeon; grey. 2, *natron, alkali;* antimony.

ಕಾಪೋತಾಂಜನ kâpôta-añjana. *Antimony,* especially considered as a collyrium.

ಕಾಬ kâba. = ಕಾಣ್ಬ of ಕಾಣ್ 1. (Râm. 4, 1, 11. 13). ಕಾಬಿರಿ (= ಕಾಣ್ಬಿರಿ, 3, 12, 33).

ಕಾಬಳತೆ kâbaḷatĕ. (= ಕಬ್ಬರೆ, etc.). Agitation, etc. (Bp. 47, 28).

ಕಾಬ್ಯ kâbya. = ಕಾವ್ಯ. (Bp. 26, 7).

ಕಾಮ kâma. = ಕಾವ. *Wish, desire;* love; lust. 2, *Kâma, the god of love* (ಕುಡುವಿಲ್ಲ Čt. I, 66), Krishṇa's and Rukmiṇî's son. 3, ಕಾಮಂ, adv., *according to one's heart's content;*

granted, admitted; well; excessively (ಅತ್ಯರ್ಥಂ, etc., ಏರಿದು Mr. 436). — ಕಾಮಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಕಾಮ. (B. 3, 71). 2, N. (My.). — ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು. The rain-bow (ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ, ಮಟಿಯ ಬಿಲ್ಲು G.). — ಕಾಮನ ಸುಡುವದು. The burning of an effigy of Kâma at the close of his annual festival (C.). — ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣುಮೆ. Kâma's annual festival, the hôḷi, in the phâlguna month. ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣುಮೆಗೆ ಕಲಕ ನೀರು (Prv.).

ಕಾಮಕರ kâma-kara. Following one's own inclinations, indulging in one's desires. 2, arrogance, pride (ಗರ್ವ Šmd. II; ಗಬ್ಬು, ಬಿಂಕ, etc., ಗರ್ವ Šm. 38; Kk. 84; ಬಿಗಿ Šm. 81). See Šmd. 293; ಬಿಸೆ.

ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ kâma-kastûri. (ಕಠಿಂಜರ, ಪರ್ಣಾಸ, etc. Si. 141; sweet Basil, Ocimum basilicum Lin., St. & Pl.).

ಕಾಮಕೂಟ kâma-kûṭa. Harlotry. (R.).

ಕಾಮಕ್ರೋಧಲೋಭಮೋಹಮದಮತ್ಸರ kâma-krôdha-lôbha-môha-mada-matsara. The six vices or enemies (Bp. 40, 66; C.).

ಕಾಮಗಾಮಿ kâma-gâmi. *One who goes or acts as he lists.*

ಕಾಮಗಾರಿ kâmagâri. Work; execution of business; workmanship (C.; Mhr. ಕಾಮಗಿರೀ). — ಕಾಮಗಾರಿಶಿಕ್ಷೆ. Imprisonment with hard labour (My.).

ಕಾಮಚಾರಿ kâma-čâri. Acting unrestrainedly; libidinous; self-willed. (Bp. 40, 83).

ಕಾಮಜ kâma-ja. *Arising from desire.* 2, Aniruddha.

ಕಾಮಜನಕ kâma-janaka. Vishṇu or Kṛishṇa (My.).

ಕಾಮಜ್ವರಿತ kâma-jvarita. Inflamed with lust (Bh. 1, 6, 18).

ಕಾಮಂಚ kâmańča. = ಕಾಚಿ, etc. The lemon grass, Andropogon schoenanthus L. (St. & Pl.).

ಕಾಮಂಚಿ kâmańči = ಕಾಮಂಚ, etc. Sweet rush: lemon grass or camel's hay, Andropogon schoenanthus (Tĕ.; R.).

ಕಾಮಣಿ kâmaṇi. = ಕಾಮನಿ, ಕಾಮಲೆ, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಾಮಿಣಾ). — ಕಾಮಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Yellow, greenish eyes, caused by jaundice (S. Mhr.).

ಕಾಮತನ್ತ್ರ kâma-tantra. The course or science of love; N. of a work. (Bp. 40, 40).

ಕಾಮದ kâma-da. Granting what is wished. 2, Skanda. 3, the sun. See Šmd. 293.

ಕಾಮದಹನ kâma-dahana. = ಕಾಮನ ಸುಡುವದು s. ಕಾಮ. (My.).

ಕಾಮದುಘ kâma-dugha. Milking all desires; the cow of plenty. (Bp. 39, 1; 61, 84; Ršv. 4, 90).

ಕಾಮಧೇನು kâma-dhênu. *The cow of plenty,* yielding all desires (ಸುರಭಿ Nn. 30; Bp. 57, 82; C.).

ಕಾಮಧ್ವಂಸಿ kâma-dhvaṁsi. *Šiva.*

ಕಾಮನ kâmana. *Desirous, lustful.*

ಕಾಮನಿ kâmani. = ಕಾಮಣಿ, etc. See ಊದುಗಾಮನಿ.

ಕಾಮನೆ kâmanĕ. *Wish, desire.*

ಕಾಮಪತ್ನಿ kâma-patni. *The wife of Kâma,* Rati.

ಕಾಮಪಾಲ kâma-pâla. *Baladêva* (ಮಧುಪ್ರಿಯ, ಬಲಭದ್ರ Nn. 29).

ಕಾಮಪ್ರಧ್ವಂಸಿ kâma-pradhvaṁsi. Šiva. 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಕಾಮಬಾಣ kâma-bâṇa. The (five) arrows of Kâma: the number 5 (Čh.).

ಕಾಮಭಕ್ಷ್ಯ kâma-bhaksha. Eating anything or everything. (R.).

ಕಾಮಯಿತೃ kâmayitṛi. *Desirous, lustful.*

ಕಾಮರಿಪು kâma-ripu. Šiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕಾಮರೂಪಿ kâma-rûpi. Taking any shape at will. 2, pleasing, beautiful. (Bp. 8, 36).

ಕಾಮಲ kâmala. Desirous, lustful, libidinous. — ಕಾಮಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ಕಾಮಲೆ kâmalĕ = ಕರ್ಮವಲೆ, ಕಾಮಣಿ, ಕಾಮನಿ, ಕಾಮಾಲೆ q. v., ಕಾಮಿಣಿ. A form of jaundice, execessive secretion or obstruction of bile (Sk.; ಕರ್ಮವಲೆ Mr. 387).

ಕಾಮವಾದ kâma-vâda. Saying anything at pleasure. (R.).

ಕಾಮವಿಕಾರ kâma-vikâra. Unnatural or unusual desire or lust (Bp. 40, 47. 48; My.).

ಕಾಮವೈರಿ kâma-vairi. Šiva (Bp. 43, 16; 54, 21).

ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ kâma-šâstra. Any treatise on women, their behaviour, etc. (My.).

ಕಾಮಹರ kâma-hara. Šiva (Bp. 24, 74). 2, sign for a metrically long letter (Čh.).

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ kâma-akshi. Durgâ, in Kańči (My.). 2, a kind of lute (S. Mhr.).

ಕಾಮಾಂಕುಶ kâma-aṅkuša. *A finger-nail.*

ಕಾಮಾಂಗ kâma-aṅga. The mango tree. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಕಾಮಾಟ kâmâṭa. Labour or work (for wages, My.).

ಕಾಮಾಟಿ kâmâṭi. = ಕಾಮಾಟ. (S. Mhr.); 2, a day-labourer (My.; Tĕ., M., T.; a house-servant Mhr.).

ಕಾಮಾಟಿಕೆ kâmâṭikĕ. = ಕಾಮಾಟ. (C.).

ಕಾಮಾತುರ kâma-âtura. Affected by love or desire; excited by lust; lust (Bp. 40, 65; 41, 4; My.). ಕಾಮಾತುರಳು (ಕಾಮಿನಿ, ಪ್ರಮದೆ G.). — ಕಾಮಾತುರವಡಸು. -ಅಡಸು. Lust to attack (Bp. 42, 32).

ಕಾಮಾತುರಿ kâmâturi. A lustful female (Bp. 40, 53).

ಕಾಮಾನ್ತಕ kâma-antaka. Šiva. 2, a sign for a metrically long letter (Čh.). 3, ಕಾಮಾನ್ತಕಂ, the metrical foot - - ⏑ -.

ಕಾಮಾನ್ತಕಗಣ kâmântaka-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಕಾಮಾನ್ಧ kâma-andha. Blind from love or lust. (Bp. 28, 23).

ಕಾಮಾನ್ಧಕ kâma-andhaka. = ಕಾಮಾನ್ಧ. (Bp. 45, 3).

ಕಾಮಾರಿ kâma-ari. Šiva (ಈಶ್ವರ Nn. 8).

ಕಾಮಾರಿಗಣ kâmâri-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಕಾಮಾಲೆ kâmâlĕ. = ಕಾಮಲೆ, etc. (My.; T. ಕಾಮಾಲೈ; M. ಕಾಮಿಲಿ; Tĕ. ಕಾಮಿಲಾ, ಕಾಮರುಲು, ಕಾಮೆರ್ಲು). See ಊದು-, ಪಿತ್ತ-.

ಕಾಮಾಸ್ತ್ರ kâma-astra. = ಕಾಮಬಾಣ. (Čh.).

ಕಾಮಿ kâmi. *Wishing, desiring, lustful;* a libidinous man, a lecher (ಕಡುಪಾಪ Čt. I, 72). 2, N. of Rati. 3, a female cat (S. Mhr.; B. 5, 32). See Bp. 44, 54; 54, 21.

ಕಾಮಿಣಿ kâmiṇi. = ಕಾಮಾಲೆ, etc. ಕಾಮಿಣೀ ರೋಗ (ಕಾಮಲೆ G.).

ಕಾಮಿತ kâmita. Wished, desired; a wish, desire. (Bp. 1, 26; 9, 19; 43, 75).

ಕಾಮಿತಾರ್ಥ kâmita-artha. A desired object (My.).

ಕಾಮಿನಿ kâmini. *A loving or affectionate woman;* a woman in general (ಹೆಟ್ಟಗೆ Čt. II, 78; ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301; ವಾಧವೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 17; ರಾಮೆ, ಸ್ತ್ರೀ 24; ಸ್ತ್ರೀ 47. 60).

ಕಾಮಿಸು kâmisu. To wish, to desire (Bp. 23, 13. 39; 25, 23; 40, 79; J. 3, 39; My.; Prv. s. ನೋವು).

ಕಾಮು kâmu. = ಕಾವು 2, q. v. ತಾವರೇ ಕಾಮುಗಳು (ನಾಲ, ನಾಲೆ Si. 96). ಸೊಪ್ಪಿನ ಕಾಮು (ಕಡಪ್ಪು, ಕಲಪ್ಪು 310).

ಕಾಮುಕ kâmuka. Wishing; *desirous; lustful, libidinous.* (Bp. 40, 60).

ಕಾಮುಕಿ kâmuki. *A lustful, libidinous woman,* a harlot (ಸೂಳೆ Nn. 98. 113).

ಕಾಮುಕೆ kâmukĕ. *A woman desirous of any thing* (wealth, food, etc.).

ಕಾಮೋದ್ಭವ kâma-udbhava. Sprung from love; N. of a vritta (Čh.).

ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಯ kâmpilya. = ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ. (ವಸಾರೆ Si. 158).

ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ kâmpilla. = ಕಪ್ಪಿಲ, etc. *N. of a plant.*

ಕಾಮ್ಬ kâmba. = ಕಾಣ್ಬ, of ಕಾಣ್ 1. (My.).

ಕಾಮ್ಬಲ kâmbala. (fr. ಕಮ್ಬಲ). Covered with a woollen blanket; *a carriage covered with a woollen blanket.*

ಕಾಮ್ಬವಿಕ kâmbavika. (fr. ಕಮ್ಬು). *A dealer in shells.*

ಕಾಮ್ಬುವ kâmbuva. = ಕಾಮ್ಬ. (My.).

ಕಾಮ್ಬೋಜ kâmbôja. Born in Kambôja. 2, *a horse of the Kambôja breed* (ಕುದುರೆ ಬಾಹ್ಲೀಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ ಕಾಮ್ಬೋಜಂ Mr. 282). 3, N. of a country (Bp. 6, 9; Rsv. 5, 22).

ಕಾಮ್ಬೋಜಿ kâmbôji. = ಕಾಮ್ಬೋಜ No 2 (Bp. 59, 37). 2, *the plant Glycine debilis* Ait.

ಕಾಮ್ಬೋದಿ kâmbôdi. N. of a râga (My.; Tĕ.). See ಎರಕಲ-.

ಕಾಮ್ಯ kâmya. *Desirable; agreeable; beautiful;* optional. (Bp. 41, sum.).

ಕಾಮ್ಯದಾನ kâmya-dâna. *A grant of all things desired;* an acceptable gift.

ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥ kâmya-artha. A particular advantage which one desires to get by voluntary observances or rites (My.).

ಕಾಯ್ kây. 1. = ಕಾ 1 q. v., ಕಾಯಿ 1, ಕಾಯು 1. To guard, etc. (ರಕ್ಷಣ Šm. 101; Tĕ. ಕಾಯು, ಕಾಚು; T. ಕಟಿದು, custody = ಕಾವಲ್). P. ps. ಕಾದು (*e. g.* Si. 259. 279), ಕಾಯ್, ಕಾಯ್ದು. ಇನ್ದ್ರಿಯವ ಕಾದಾತ ಯೋಗಿ (Sp.). ನಿನ್ನ ಆಲಯದೊಳ್ ಇನ್ದುವರೆಗೆ ಒಡವೆಯಂ ಕಾದಿರ್ದೆಂ (J. 31, 28). ಕಾಯ್ವುಳ್ (Šmd. 244). ನೀನು ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯರ ಮಾನ ಕಾಯ್ದರೆ (B. 1, 14). ನಾಯಿಗಳು ಒಡೆಯನ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದು (3, 39). ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು (5, 103). ನಪ್ಪಿಗೆ ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು (2, 25). See Bp. 32, 46; 46, 19; 47, 45; 57, 12; J. 2, 19; 4, 63; 10, 18; 11, 35; ಅಪರಾಧ ಕಾಯ್, ಕೆಯ್ಗಾಯ್, ಪೊಲಗಾಯ್. — ಕಾಯ್ ಕಾಯ್. rep. (Bp. 30, 23; 38, 71; 45, 42). — ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. rep. (Bp. 48, 12). — ಕಾಯವೇಡು. -ಬೇಡು. To be necessary to guard, etc. ಕಾಯವೇಡಾ? (Bp. 48, 11).

ಕಾಯ್ kây. 2. = ಕಾದು, etc. P. p. of ಕಾಯ್ 1. — ಕಾಯ್ತರ್. = ಕಾಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. To tend and bring home (Bp. 24, 2).

ಕಾಯ್ kây. 3. Fruit to grow or to develop (ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; Šm. 101; My. only in ಕಾಯ್ತು; T., M. ಕಾಯ್; Tĕ. ಕಾಯು; Tu. ಕಾಯಿ; Tĕ. ಕನು, to bring forth, to bear young; to produce, as applied to fruit trees or crops; *cf.* ಕನ್ದು 3). P. ps. ಕಾತು, ಕಾಯ್ತು. ಬೇರ್ವೆರಸು ಕಾಯ್ತ ಪಲಸು (Šmd. 81). ಕಾಯಾದುದಕೆ ಕಾತುದು ಅಕ್ಕುಂ (Šm. 22). ಕಾತುದು ಎನಲ್ಕೆ ಕಾಯಾದುದು (Kk. 20). ಕಾತ ಎಳೆಯ ಮಾವುಗಳ ಬನಬನದ ಠಾವುಗಳ್ (J. 17, 4). ಕಾತು ಒಟಿಗುವ ಫಲಾಳಿ (Rsv. 2, 38). ಕಾಯ್ತುದೆನೆ ಫಲಿಸಿದುದು (Čt. I, 39).

ಕಾಯ್ kây. 4. = ಕಾಯು, ಕಾಯಿ 2, ಕಾಯು 3. Fruit in a yet unripe, hard, but pretty full-grown state; any nut, or any head or capsule of plants, a pod (C.; T., M.; Tĕ. ಕಾಯೆ; T., M. ಕಾಯ್, to grow callous; M. ಕಾಯ್, Tĕ. ಕಾಯೆ, the state of being hard or callous); a piece used at the pagadĕ play (C.). ಮುತ್ತ ಕಾಯ್ (ತಟಿಲ್ Šmd. I). ಕಾಯಂ ಪೋೞ್ದಿಂ (Šmd. 156). ಕಾಯ ತೋಣ್ಟ (ಶಾಕಶಾಕಟ, etc., ಬಾಡು Hlâ., Mr. 95). ಕಾಯ್ ಸೊಪ್ಪಮಂ ತಟಿವುತ (Bp. 20, 14). ಎಸದ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯ ತನ್ದು (Jns. 22, 29). ಕಾಯ್ಗಳಿಂ (Čpr. 7, 48). ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಪಣ್ಣೋ? ಕಾಯೋ? (C.). See ಎಳೆಗಾಯ್, ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್. **2,** hardness; callosity. — ಕಾಯಾಗು. -ಆಗು. Fruit to grow (see s. ಕಾಯ್ 3). ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯಪ್ಪ ಅತ್ತಿ ಮೊದಲಾದಟಿನ್ದ ವನಸ್ಪತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವಾನಸ್ಪತ್ಯಮ್ ಎಮ್ಬುದು; ಹೂವಾಗದೆ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವನಸ್ಪತಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). 2, to get fruits. ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ನೂಱು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಕಾಯಾಗುತ್ತವೆ (B. 2, 41). ಮಾವಿನ ಮರಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಾಯಾಗುತ್ತವೆ (2, 51). — ಕಾಯ್ನೆಟಿ. -ಎಟಿ. A firm, strong thread (S. Mhr.); a thread that is not pliable or is coarse (My.).

ಕಾಯ್ kây. 5. = ಕಾಯು 2. To grow hot, to be heated; to grow red-hot; to burn with passion, to be or become angry (ಕೋಪ Šmd. Dh.; ಕನಲ್ Šm. 101; T., M.; Tĕ. ಕಾಗು, ಕಾಯು; Tu. ಕಾಯಿ; *cf.* ಕತಿ, ಕಾತಿ 1, ಕಾಕು 1, ಕಾಂಕೆ). P. ps. ಕಾಯ್ದು, ಕಾದು (*e. g.* Bh. 1, 20, 54; J. 15, 4). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Šmd. 216). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ Nr.). ಹಾಲು ಕಾಯವೊ? (Bp. 14, 8). ವೈಹಾಳಿಯೊಳ್ ಶಂಕರಶರಣಜನಂ ನೋಯೆ, ಕಾಯ್ದಪ್ಪನ್ ಎಮ್ಮ ಈ ವಸುಧೀಶಂ (Rsv. 13, 25). ಕಾದ ಹೆಗ್ಗಾವಲಿ (Bp. 45, 28). ನೀರು ಕಾದು, ಉಗಿಯಾಗಿ (B. 2, 48). ಕಮ್ಮಾಱನು ಕುಲಿಮೆಯೊಳಗೆ ಕುಡಗಳನ್ನು ಕಾಯ ಹಾಕಿ (2, 12) ಕೆಮ್ಪಗೆ ಕಾದ ಕುಡವನ್ನು ಭರ್ರನೆ ಹಿರಿದು (2, 12). ಕಾದ ಹಾಲು ಕಹಿ ಆದೀತೇ? (Prv.). See ಕಡುಗಾಯ್; J. 10, 46; 11, 31.

ಕಾಯ kâya. = ಕಾಯ್ 4, etc. ಮೆಲಿದರೊ ಮುದ್ದ ಗುಣಿಕೆಯ ಕಾಯಗಳಂ? (Bp. 54, 30). — ಕಾಯ ಪಲ್ಲೆ. dupl. (B. 5, 287).

ಕಾಯ kâya. *The body* (ಕರಣ Mr. 469). 2, *the root of the two smaller fingers, sacred to Prajâpati.* 3, a multitude.

ಕಾಯಂ kâyam. Fixed, settled, permanent, confirmed (C.; H.; Mhr. ಕಾಈಮು). — ಕಾಯಂಗುತ್ತಾಗ್ರಾಮ. Village-lands granted by the state at a permanent rent (My.).

ಕಾಯಕ kâyaka. Relating to the body; performed with the body. 2, work, profession; pursuit, practice, rite, observance (My.; Tĕ. ಕಾಯಕ, ಕಾಯಿಕ; Bp. 12, 58; 22, 26. 48; 23, 3; 24, 2; 27, 20; 28, 3; 29, 30; 30, 7; 40, 37; 47, 5). See ಕಪ್ಪರ-, ಗಣ್ಟೆ-, ಗುಣ್ಡುಗಪ್ಪರ-, ಬೊಬ್ಬೆ-; Prv. s. ನಾಯಕ. — ಕಾಯಕವೃತ್ತಿ. (Bp. 60, 21).

ಕಾಯಜ kâya-ja. Produced by or in the body. 2, a son. 3, Kâma.

ಕಾಯಜಪಿತ kâyaja-pita. Vishṇu or Krishṇa (My.).

ಕಾಯಜಾತ kâya-jâta. = ಕಾಯಜ No. 3. (Bp. 48, 12).

ಕಾಯಜಾನ್ತಕ kâyaja-antaka. Šiva. (Bp. 48, 12; 52, 25).

ಕಾಯಜಾರಿ kâyaja-ari. Śiva. (Bp. 17, 4; 20, 32).

ಕಾಯತ kâyata. = ಕಾಯಸ್ಥ. (My.; Mhr.).

ಕಾಯದೆ kâyadĕ. = ಕಾಯಿದೆ. A rule, a regulation (My.; Mhr., H.; B. 5, 194. 234).

ಕಾಯಭವ kâya-bhava. = ಕಾಯಜ.

ಕಾಯಭವರಿಪು kâyabhava-ripu. Śiva. (Bp. 46, 34).

ಕಾಯಮಲ kâya-mala. Impure matter or excretions of the body. See ಕೊಟಿ³.

ಕಾಯಸ್ಥ kâya-stha. = ಕಾಯತ. *A man belonging to the writer-caste, a scribe.* — ಕಾಯಸ್ಥಜಾತಿ. A tribe of Brâhmaṇas whose employment is writing (My.).

ಕಾಯಿ kâyi. 1. = ಕಾಯ್ 1, etc. P. p. ಕಾಯಿದು (Bp. 48, 16; My.; Si. 423). — ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. rep. (Bp. 48, 12). — ಕಾಯಿ ಕಾಯ್. = ಕಾಯ್ ಕಾಯಿ. (Bp. 28, 62).

ಕಾಯಿ kâyi. 2. = ಕಾಯ್ 4, etc. (ಬೀಜಕೋಶ, ತವು, ಶಿವ್ಬೆ Hlâ.; Mr. 108; C.; Tu.). See Bp. 9, 2; Si. 88. 97. 119. 123, etc.; ಆಟಗಾಯಿ, ಎಳೆಗಾಯಿ, ಪಗಡೆಯ-, etc. — ಕಾಯಿಕಟ್ಟು. or ಕಾಯಿಗಟ್ಟು. Callosity to be produced: a boil to form (from the throw with a stone, My.); a boil to be still hard (My.). — ಕಾಯಿಕಡಬು. A kaḍabu filled with jaggory, etc. (My.). — ಕಾಯಿ ಕಸರು. dupl. Various vegetables (C.). — ಕಾಯಿ ಕಸಿ. = ಕಾಯಿ ಕಸರು. (My.). — ಕಾಯಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye in which the pupil has perished (My.; Tĕ. ಕಾಯೆಕನ್ನು). — ಕಾಯಿದುಬುಗಳ್. -ತುಬುಗಳ್. A large number of kâyis (Abh. P. 12, 5). — ಕಾಯಿದೇವ. N. See ದೇವದಣ್ಡಿಯ-. — ಕಾಯಿಧಾನ್ಯ. A generic name for pulse, etc. (Si. 306, *only* in Si.). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ. dupl. Pod and leaf vegetables (C.). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯೆ. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ. (B. 5, 128; G. 371. 482. 568). — ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆ. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯೆ. (My.; B. 3, 125). — ಕಾಯಿ ಬಿಡು. To get fruits (My.). — ಕಾಯಿ ಸೊಪ್ಪು. = ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆ. (C.). — ಕಾಯಿಸೋರೆ. (ತುಪ್ಪಿ, etc., ಸೀ ಸೋರೆ Si. 161, *only* in Si.). — ಕಾಯಿಹಾಲು. The milk of a cocoanut (C.).

ಕಾಯಿ kâyi. 3. = ಕಾಹಿ. See ತುಬುಗಾಯಿ.

ಕಾಯಿಕಾವೃದ್ಧಿ kâyikâ-vṛiddhi. Interest obtained from capital; interest consisting in the use of an animal or any capital stock pawned or pledged; etc. (R.).

ಕಾಯಿಕೆ kâyikĕ. Guarding, etc. (My.).

ಕಾಯಿದೆ kâyidĕ. = ಕಾಯದೆ. (C.; B. 4, 117; 5, 6. 84).

ಕಾಯಿಲೆ kâyilĕ. Sickness (My., also ಕಾಹಿಲೆ; Tu.; Mhr., H. ಕಾಹಿಲೀ, restlessness in fever, etc.; M. ಕಾಯಲು, heat).

ಕಾಯಿಸು kâyisu. 1. = ಕಾಸು 1. To make hot, etc. (C.). ನೆರಮನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪಾ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Si. 240. 312. 379. 382. 445; Prv. s. ಬಿಸಿ.

ಕಾಯಿಸು kâyisu. 2. To make guard, watch, etc. (My.).

ಕಾಯು kâyu. 1. = ಕಾಯ್ 1, etc. Also: to wait (My.). P. p. ಕಾದು. ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಜವಾನ (C.; ಪ್ರತಿಹಾರ Si. 258). ಬೇಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು? (Prv.). ಆಕಳ ಕಾಯುವಾಕೆ (ಗೋಪಿ G.).

ಕಾಯು kâyu. 2. = ಕಾಯ್ 5, q. v. P. p. ಕಾದು. ಕಾಯುವ (C.; B. 4, 143; 5, 144). ಕಾಯಿತು (= ಕಾದಿತು, C.; B. 5, 164).

ಕಾಯು kâyu. 3. = ಕಾಯ್ 4. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊಟಿತ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯು (Dp. 54).

ಕಾಯ್ತು kâytu. = ಕಾತು. P. p. of ಕಾಯ್ 3.

ಕಾಯ್ಪು kâypu. = ಕಾವು 1, ಕಾಹು 2. Heat (Rśv. 5, 36; J. 15, 4; Tĕ. ಕಾಪು). 2, wrath, anger (ಬಲುಗೋಪ Čt. I, 12; ಕಿನಿಸು, ಕೋಪ I, 98; ಮುಳಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಕಿನಿಸು, etc., ಕೋಪ Kk. 43; Śm. 39; Abh. P. 14, 143; Rśv. 5, 36. 48; Śśv. 3, 54. 57. 62; 4, 9). See ಕಡುಗಾಯ್ಪು. — ಕಾಯ್ಪಾಱು. -ಆಱು. Wrath to be appeased (Abh. P. 14, 38). — ಕಾಯ್ಪಿಡಿ. -ಇಡಿ. Wrath to become great (Śśv. 3, 61; 4, 79). — ಕಾಯ್ಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize wrath: to become wrathful (Śśv. 2, 10; 4, after 17). ಸಿಡಿಲ ಪಡೆ ಕಾಲನ (Yama's) ಕಾಯ್ಪುಗೊಣ್ಡು (Rśv. 6, after 11). — ಕಾಯ್ಪುವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಕಾಯ್ಪುಗೊಳ್. (Śśv. 4, 7).

ಕಾಯ್ಯ kâyya. = ಕಾಯ. See ನಿ-.

ಕಾರ್ kâr. 1. = ಕಾಡು 3, ಕಾರು 1, ಕರ್ 1, ಕಾಟ್ 3. Blackness (ಕಾಱುವಣ್ಣ Śm. 102; J. 33, 20; T., M.: blackness; a cloud; Tĕ.; Tu. ಕಾರು, darkness; blackness). — ಕಾರಾಮಣಿ. The leguminous plant Dolichos catiang L. (T., Tĕ.; My.). — ಕಾರಿಡು. -ಇಡು. To put on blackness: to grow black (J. 12, 38). — ಕಾರಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. A dark night (Abh. P. 7, 85; 9, 71; Bp. 55, 26). — ಕಾರೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A mole, a dark spot under the skin (ತಿಲಕ, ತಿಲಕಾಲಕ Nr.). 2, the lungs (ತಿಲಕ, ಕ್ಲೋಮ Hlâ.). — ಕಾರೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. A black body (Bp. 20, 12; Č. Bp. 47, 14; Śśv. 4, 4; J. 28, 40). — ಕಾರೊಡಲ. -ಅ3. Who has a black body: Kṛishṇa (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Śm. 5. 6; ಹರಿ Čt. II, 4).

ಕಾರ್ kâr. 2. = ಕಾರಿ 2, ಕಾರು 2, ಕರ್ 2. The coming of clouds: the rainy season, from the middle of June to the beginning of October (ಜಲದಾಗಮ Śmd. Dh.; ಬರಿಸಕಾಲ Śm. 102; M. ಕಾರ್, ಕಾಱು, a cloud; T. ಕಾರ್, a cloud; water; the ploughing season; Tĕ. ಕಾರು, season, time; wet season). ಕಾರ್ಗಳ್ (Śmd. 51). ಕಾರ ಮಿಂಚು (J. 25, 45). ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ (ನೀರ ಪೊಟ್ಟಣಂ Čt. I, 87). See Abh. P. 7, 152; 4, 119; Grj. 4, 25; J. 17, 3; Rśv. 6, 5; 8, 118; ಪೊಸಗಾರ್, ಮುಂಗಾರ್, ಹಿಂಗಾರ್.

ಕಾರ್ kâr. 3. To bite, to eat (ಖಾದನ Śmd. Dh.; Śm. 102; M.). ಕಾರ್ದಂ (Śmd. 50).

ಕಾರ kâra. 1. Tbh. of ಕ್ಷಾರ. Pungency, hotness of taste (C.; see Prv. s. ಚಿಕ್ಕ ಮೆಣಸು); a pungent, hot, spicy substance (C.; Tĕ., Tu.; ಕಟು Nr.; Nn. 147; Mr. 218; ಲವಣ Si. 50; Mhr. ಖಾರ); a spicy medicine (My.). ಕಾರದ ರುಚಿ (ಕಟು Si. 414). 2, an alkali, such as soda or potash (C.). 3, caustic (Tĕ., T.; see ಕಾಡಿಕಾರ). See ಅಕ್ಕಲ-, ಬಳೆಗಾರ, ಬೆಳುಗಾರ, ಸಬುಕಾರ, ಹಪ್ಪಳಕಾರ. 4, wrath. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕಾರ (S. Mhr.). — ಕಾರಸಾಯಿ. A kind of vermicelli made of kaḍlĕ flour and rice flour mixed with chillies, salt, etc. and fried in oil or ghee (My.).

ಕಾರ kâra. 2. = ಕಾಱ. Making, doing, causing; a maker, a doer. 2, the term used in designating a sound of the alphabet, *e. g.* ಅಕಾರ, ಇಕಾರ. See ಅಂಗೀ-, ಅನ್ತ್ಯ-, etc. 3, tax, toll, revenue, tribute (= ಕರ).

ಕಾರ kâra. 3. = ಕಾರೆ 1, No. 1. See ಕಾರಗೃಹ.

ಕಾರಕ kâraka. Making, doing, etc.; one who effects or produces anything; an agent (Bp. 5, 16). 2, *the relation of a noun to the verb in a sentence.* See Kâvy. I, 2, 1-3. 55-57; I, 3, 16. 17; III, 3, B, 22-29; Śmd. 115. 167. 168. 170. 175. 199. 201. 3, torment, torture, agony.

ಕಾರಕಗತಿ kâraka-gati. The course connected with kâraka No. 2 (Kâvy. I, 2, 58-61).

ಕಾರಕದೀಪಕ kâraka-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39-47).

ಕಾರಕಪದ kâraka-pada. A noun on which the case of an adjective depends (Šmd. 170. 171).

ಕಾರಕವಶ kâraka-vaša. The power or influence of kâraka No. 2 (Šmd. 115).

ಕಾರಕವಿರಹಿತ kâraka-virahita. The state of being destitute of or neglecting the rule regarding kâraka No. 2 (Bp. 1, 18).

ಕಾರಕೂನ kârakûna. A clerk (C.; H., Mhr.); a tollman (My.).

ಕಾರಖಾನೆ kârakhânĕ. = ಕಾರುಖಾನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ. A manufactory, a workshop (C.; Mhr.; B. 3, 46; 4, 29. 159. 210).

ಕಾರಗೃಹ kâra-griha. = ಕಾರಾಗೃಹ. A jail (ಸೆರೆಸಾಲೆ Mr. 197).

ಕಾರಗೆ kâragĕ. (= ಕಪ್ಪರೆ, etc. ?). Commotion, etc. (ಕಳವಳ Čt. I, 53).

ಕಾರಂಜಿ kâranji. = ಕಾರಾಂಜಿ. A playing fountain, a jet d'eau (C.; Mhr. ಕಾರಂಜೀ).

ಕಾರಣ kâraṇa. 1. *Cause; reason; motive, origin;* an instrument, a means. 2, *the natural form or constitution of a thing.* 3, = ಕಾರಣೆ (ಯಾತನ, ದಣ್ಡಣೆ Mr. 392). 4, agency, instrumentality. See Šmd. 159; Kâvy. III, 3, B, 140; IV, 2, 37. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ (Prv.). 5, a deity; a father. 6, need of (Mhr., S. Mhr.). — ಕಾರಣ ಬೇಡು. To be needed or necessary (B. 4, 88. 110. 152; see s. ಬೇಡು 1). — ಕಾರಣ. adv. For, on account of (My.).

ಕಾರಣ kâraṇa. 2. = ಕರಣ 2. Killing, slaughter, injuring, hurting.

ಕಾರಣಪುರುಷ kâraṇa-purusha. A man who is the cause (of creation or of important things), a deity, a great man (Bp. 4, 53; 22, 62; 28, 59; 30, 18. 24; My.).

ಕಾರಣಪುರುಷರತ್ನ kâraṇapurusha-ratna. The best of the kâraṇapurushas (Bp. 33, 1).

ಕಾರಣಮೂರ್ತಿ kâraṇa-mûrti. A form or incarnation of the deity (Bp. 34, 14. 30).

ಕಾರಣಯೋಗಿ kâraṇa-yôgi. An able yôgi, a yôgi of importance (Bp. 55, 52).

ಕಾರಣಾವೊರ್ಮೆ kâraṇavŏrmĕ. (ಕಡವ ಭೇದ Čt. I, 67, o. r. ಕಾರಣ ವರ್ಮೆ = ನಡೆವ ಭೇದ).

ಕಾರಣಾನ್ತ kâraṇa-anta. The absence of cause (ಅಕಸ್ಮಿಕ Nn. 126).

ಕಾರಣಿಕ kâraṇika. Causal; *investigating, examining,* ascertaining the cause; an examiner, etc. (ಪರೀಕ್ಷಕ, ಸರ್ವರ ವಿಚಾರಮಂ ತಿದ್ದುವವಂ Mr. 244); performing, performance (My.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! ಸಾರಗುಣಿಯಾಗು! ಸರ್ವರೊಳು ನಿಜ ತಿಳಿ! ಕಾರಣಿಕನಾಗು! (Sp.). See Sp. s. ಮೇರು. — ಕಾರಣಿಕಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 48).

ಕಾರಣೆ kâraṇĕ The ornamental red stripe or painting upon the lower part of the walls of a house, etc. (My.; Ršv. 8, 4; Šĕv. 5, after 57; Bh. 1, 12, 10; Tĕ. ಚಾರೆ, ಚಾರಲೆ, ಚಾರಿಕೆ, a line, a streak, a stripe). ವಿರಚಿಸಿದ ಸಾರಣೆಯ ಕಾರಣೆಯ ಧಾರುಣಿಯ (Č. Bp. 5, 5). ಕಸ್ತುರಿಕುಂಕುಮದೊಳು ಪೊರೆವ ಸಾರಣೆಗಳಿಂ ಕಾರಣೆಗಳಿಂ (5, 51). See ನಿಡುಗಾರಣೆ.

ಕಾರಣೆ kâraṇĕ. = ಕಾರಣ No. 3. *Torment, agony.*

ಕಾರಣ್ಡ kâraṇḍa. = ಕಾರಣ್ಡವ. — ಕಾರಣ್ಡವಕ್ಕಿ. -ವಕ್ಕಿ. (ಕಾರಣ್ಡವ Nr.).

ಕಾರಣ್ಡವ kâraṇḍava. *A sort of duck or goose* (ಕರ್ಕರ, ಕಾಡು ವ್ಬು Hlâ.).

ಕಾರಭಾರ kârabhâra. = ಕಾರುಬಾರು. Business, affairs, especially some extensive business as that of a state, of a mercantile concern, etc. (C.; Mhr., H.; B. 3, 74; 4, 7).

ಕಾರಭಾರಿ kârabhâri. = ಕಾರುಬಾರಿ. One who conducts business, a manager (My.; B. 4, 217).

ಕಾರಮ್ಭೆ kârambhĕ. *A plant bearing a fragrant seed,* the priyangu. See ನವಿಲ್ 2.

ಕಾರವಿ kâravi. 1. *The Asafoetida plant or its leaf.* 2, *the plant Celosia cristata* Lin. (= ಮಯೂರ). 3, *a kind of anise, Anethum sowa* Roxb. 4, *the plant Nigella indica* Roxb.

ಕಾರವಿ kâravi. 2. = ಕಾರಿವಿ, ಕಾರುವೆ. A kind of red cotton cloth (C.; Mhr. ಖಾರವಾ, H. ಕಾರುವಾ, ಕಾರ್ವಾ).

ಕಾರವೇಲ್ಲ kâravĕlla. *The plant Momordica charantia* Lin.

ಕಾರಸಿಕೆ kârasikĕ. = ಕಾಸರಿಕೆ, of which it is an o. r.

ಕಾರಸೆ kârasĕ. The plant Solanum stramoniaefolium Jacq. (St. & Pl.). **2,** = ನಾಗದಮನಿ (Mr. 149).

ಕಾರಾಗಾರ kârâ-agâra. (Šmd. 383). A place of confinement; a jail.

ಕಾರಾಗೃಹ kârâ-griha. = ಕಾರಗೃಹ. (My.).

ಕಾರಾಚ kârâča. = ಕರಜ No. 3. (Ršv. 5, 56; My.).

ಕಾರಾಂಜಿ kârânji. = ಕಾರಂಜಿ. (My.).

ಕಾರಾವರ kâra-avara. A man of a mixed and low caste, employed in working in leather and hide (Sk.). *Cf.* ಗವಡಿಗ.

ಕಾರಿ kâri. 1. A brackish ground, a backwater, an arm of the sea (My.; T. ಕಾರಿ, ಕಾೞ್, ಕಾಯಲ್, ಕೞ್; M. ಕಾರಿ, ಕೞ್; Tĕ. ಕಯ್ಯಿ; Mhr. ಖಾಡೀ; *cf.* Mhr. ಖಾರ ?). **2,** a ford (My.). — ಕಾರಿಕಾಲಮ್ಮೆ. N. (Bp. 15, 25).

ಕಾರಿ kari. 2. = ಕಾರ್ 2, etc. (S. Mhr. in ಮುಂಗಾರಿ, ಹಿಂಗಾರಿ).

ಕಾರಿ kâri. *Making, doing, acting, causing;* an artist, an artificer, a mechanic; an actor.

ಕಾರಿಕೆ kârikĕ. = ಕಾೞ್ಕೆ, ಗಾೞ್ಕೆ. *A female who does, makes, or acts.* 2, an actress. 3, a doing, a business; a trade; an art. 4, *a comment, a gloss.*

ಕಾರಿಗ kâriga. One who applies alkalis (?). See ಅಲ್ಲಿಗಾರಿಗ.

ಕಾರಿಗೆ kârigĕ. Tbh. of ಖಾತಿಕೆ (Šmd. 363, o. rs. ಖಾರಿಗೆ, ಗಾರಿಗೆ).

ಕಾರಿಣಿ kâriṇi. Making, doing, etc. (feminine). See ತಿರಸ್ಕಾರಿಣಿ.

ಕಾರಿತೆ kâritĕ. Interest, the amount of which is fixed by the debtor, he being forced to do so by the creditor. (R.).

ಕಾರಿಯ kâriya. Tbh. of ಕಾರ್ಯ. (Bp. 28, 23; J. 18, 5; Tĕ.).

ಕಾರಿವಿ kârivi. = ಕಾರವಿ 2. (C.; B. 3, 117).

ಕಾರೀಕ kârîka. The fruit of the date-tree plucked whilst immature and dried (S. Mhr.; Mhr. ಖಾರೀಕ; M. ಕಾರಕ್ಕ).

ಕಾರೀಷ kârîsha. (fr. ಕರೀಷ). *A great quantity of dried cow dung cakes.*

ಕಾರು kâru. 1. = ಕಾರ್ 1, etc. Blackness. — ಕಾರುಗತ್ತಲು. -ಕತ್ತಲು. Sable darkness (My.; ಶಾರ್ವರ Si. 453). — ಕಾರುಗತ್ತಲೆ. = ಕಾರುಗತ್ತಲು. (J. 26, 9; My.).

ಕಾರು kâru. 2. = ಕಾರ್ 2, etc. (My.). ಕಾರ ಮಳೆ ಬಿದ್ದರೂ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿವೆ. A feast in the third month, when the ಕರಿ ಹರಿಯುವದು (see s. ಕರಿ 3) takes place (S. Mhr.). — ಕಾರ ಹುಲ್ಲು. Any grass that grows in the rainy season (My.); a kind of flag or reed (?). ಕಾರ ಹುಲ್ಲಿನೊಳು ತಿರುಗುವ ಮೀನು (ನಲವಿಾನ, ಚಲಿಚಿಮ Si. 87). — ಕಾರುಗದ್ದೆ. Wet land cultivated in the rainy season (My.). — ಕಾರುಬೆಳೆ. The wet-season crop (My.). — ಕಾರುಹತ್ತಿಗಿಡ. A kind of cotton plant (My.).

ಕಾರು kâru. 3. Pincers, tongs (Tĕ.; see ನೀರು-, ಪಟ-, ಮೊನೆ-).

ಕಾರು kâru. A maker; *a mechanic, an artisan.* 2, an art, a science.

ಕಾರುಕ kâr-uka. (Šmd. 239). A black man (?); an eater (?).

ಕಾರುಕ kâruka. An artisan, an artificer, a mechanic. See Šm. 116; ಪಂಚಕಾರುಕ.

ಕಾರುಕೃತ್ಯ kâru-kṛitya. The work of an artisan (Si. 381).

ಕಾರುಖಾನೆ kârukhânĕ. = ಕಾರಖಾನೆ, etc. (My.).

ಕಾರುಣಿಕ kâruṇika. (fr. ಕರುಣ). *Compassionate, tender, kind.*

ಕಾರುಣ್ಯ kâruṇya. *Compassion, kindness.* See Prv. s. ಕಾರುಣ್ಯ. — ಕಾರುಣ್ಯವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To be or become compassionate (Šsv. 4, after 99).

ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ kâruṇya-nidhi. A treasure of compassion (J. 18, 51).

ಕಾರುಣ್ಯಸಾಗರ kâruṇya-sâgara. An ocean of compassion (Bp, 24, 34).

ಕಾರುಣ್ಯಸಿನ್ಧು kâruṇya-sindhu. = ಕಾರುಣ್ಯಸಾಗರ. (Bp. 61, 48).

ಕಾರುಬಾರಿ kârubâri. = ಕಾರಭಾರಿ. (My.).

ಕಾರುಬಾರು kârubâru. = ಕಾರಭಾರ. (My.; Br.; M. ಕಾಱುಬಾಱು).

ಕಾರುವೆ kâruvĕ. = ಕಾರವಿ 2, etc. (My.).

ಕಾರೆ kârĕ. The spinous shrub Webera tetandra Willd. (ತಿಕ್ತಕ Mr. 139; My.; M.; T. ಕಾರೈ; Tĕ. ಗಾರೆ). ಕಾರೆಯ ಸೊಪ್ಪು (Bp. 58, 43). — ಕಾರೆಕಾಡು. A thorny jungle or thicket (Si. 102; M. ಕಾರೆಕ್ಕಾಡು). — ಕಾರೆಕಾಯಿಗಿಡ. The tree furnishing Myrobalans or ink-nuts, Terminalia chebula Roxb. (St. & Pl.; *cf.* ಗಾರೆ). — ಕಾರೆಮುಳ್ಳು. A common spinous shrub, Webera tetandra Willd. (Z.; or Canthium parviflorum Lam.; see ಕಾಕೆಗಿಡ). 2, the strong, sharp thorn of the kârĕ (My.). — ಕಾರೇ ಗಿಡ. = ಕಾರೆ. (My.; see ಕಗ್ಗಲಿ). — ಕಾರೇ ಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the kârĕ. ಬೋರೇ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಾರೇ ಹಣ್ಣು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಕಾರೆ kârĕ. 1. ಕಾರಾ. = ಕಾರ 3. Confinement, binding; a fetter; a prison. 2, pain, affliction. 3, an ornamental ring worn round the neck and reaching to the chest, generally of gold, a gold collar (My.).

ಕಾರೆ kârĕ. 2. Tbh. of ಕಾರ್ಯ.

ಕಾರೆಗಾಱ kârĕ-gâṟa. A workman (My.).

ಕಾರೋತ್ತರ kârôttara. *Yeast, barm, froth.*

ಕಾಱ್ kâṟ. = ಕಾಱು 1. To vomit; to emit (ವಮನ Šmd. Dh.; T. ಕಾಱು, ಕಾಲ್; M. ಕಾರು, ಕಾಲು; Tu. ಕಾರ್; Tĕ. ಕಾರು, ಗಾಯು, ಗ್ರಾಯು). P. p. ಕಾರ್ದು. ಕಾರ್ದುವು ಅಕ್ಷಿಗಳ್ ಅರುಣತೆಯಂ (J. 31, 30).

ಕಾಱ kâṟa. See ಹೆಗ್ಗಾಱ.

ಕಾಱ kâṟa. = ಕಾರ 2, ಗಾಱ. Tbh. of ಕಾರ 2. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಇಚ್ಚೆಕಾಱ, ಪಗೆಕಾಱ, etc. (Šmd. 234. 235; Tĕ. ಕಾಡು, ಗಾಡು).

ಕಾಱತನ kâṟatana. = ಕಾರ್ತನ, ಗಾಱತನ. Doing, acting, performing. See ಕೆಯ್ದುಗಾಱತನ, ಮಾತುಗಾಱತನ.

ಕಾಱಿ kâṟi. A feminine form of ಕಾಱ. See ಆಟಗಾಱಿ.

ಕಾಱಿಕೆ kâṟikĕ. Vomiting (My.).

ಕಾಱಿಕೆ kâṟikĕ. Tbh. of ಕಾರಿಕೆ. See ಕೆಯ್ಗಾಱಿಕೆ, ಮಾಟ-, ಮಾತು-.

ಕಾಱಿಸು kâṟisu. To make vomit or disgorge, etc. (Bh. 8, 21, 8; J. 23, 39; C.).

ಕಾಱು kâṟu. 1. = ಕಾಱ್. (C.). P. p. ಕಾಱಿ. ಜವನ್ ಉಣ್ಡು ಕಾಱಿದನ್ತಿರೆ (Abh. P. 13, 78). ಕಾಱಿದಡೆ (Bp. 21, 22). ಕಾಡ ನಾಯಿಗಳು, ಹೊಟ್ಟೆ ಕಡಿಯುವಾಗ ಮಾತ್ರ, ಔಷಧವೆನ್ದು, ಕಱಿಕೆಯನ್ನು ತಿನ್ದು ಕಾಱಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 3, 40). See Prv. s. ಬಿಡು 1, No 2.

ಕಾಱು kâṟu. 2. Vomiting, etc. — ಕಾಱುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. An emitted spark (Râm. 6, 30, 13).

ಕಾಱು kâṟu. 3. A ploughshare (Tĕ. ಕಱ್ಱು; T. ಕಾಱು; R.).

ಕಾಱುಹ kâṟuha. Vomiting (ಉದ್ಗಾರ, ಉದ್ಗ್ರಾಹ Nr.).

ಕಾರ್ kâr. 1. = ಕಾರ್ 1, etc. Blackness. — ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Sable darkness (My.; ಅನ್ಧತಮಸ Si. 76). ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ ಉಳ್ಳ ರಾತ್ರಿ (ತಮಿಸ್ರೆ 38). — ಕಾರ್ಬಟ್ಟೆಯವ. = ಕರ್ಬಟ್ಟೆಯವ, q. v. — ಕಾರ್ಬಲೆ. A black net (Ršv. 11, 23). — ಕಾರ್ಬೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. = ಕಪ್ಪೊಗೆ. Black smoke (Râm. 4, 3, 11; 6, 14, 20; Ršv. 11, 19; J. 13, 10. 12; 31, 11). — ಕಾರ್ಬೊನ್. -ಪೊನ್. = (ಕಪ್ಪಿಣ), ಕರ್ಬುನ, ಕರ್ಬೊನ್. (ಗಿರಿಸಾರ, ತಿಲಾಸಾರ, etc. Mr. 98, o. r. ಕರ್ಬೊನ್; ಕಬ್ಬುನ Kk. 47, o. rs. ಕರ್ಬೊನ್, ಕರ್ಬುನ; ಕಬ್ಬುನ Šm. 68). ಕಾರ್ಬೊನ್ನ ಭಿತ್ತಿಗಳೋ? (Bp. 58, 48). — ಕಾರ್ಬೊನ್ನ ಕಲ್. A loadstone (ಸೂಚಿಕಲ್ Čt. II, 112). — ಕಾರ್ಮಡು. The black deep, *i. e.* the river Kâlindî or Yamunâ. — ಕಾರ್ಮಡುವಿನಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The elder brother of Yamunâ or Yamî: Yama (Šm. 12). See ಕಮ್ಮಡುವಿನಣ್ಣ. — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್. A dark, black cloud. (T.). See Abh. P. 13, 76; Bp. 44, 2; Bh. 1, 19, 21; Râghc. 17, 64; Ršv. 2, 39; 6, 54; 8, 102; 9, 4; Šsv. 1, 33; 2, after 42; J. 3, 38; 5, 15; 22, 8; Si. 52; it may occasionally be translated also: a monsoon-cloud). — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The way of the clouds, the sky (R.). — ಕಾರ್ಮೊಬ್ಬು. Sable darkness (My.). — ಕಾರ್ವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. Whose track is blackness: fire, Agni (Šm. 11).

ಕಾರ್ kâr. 2. = ಕಾರ್ 2, etc. The rainy season (J. 13, 32). — ಕಾರ್ಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Šmd. 218). The rainy season. ಕಾರ್ಗಾಲ ಕಾರ್ಮುಗಿಲೊಡ್ಡಂ (Abh. P. 13, 76). — ಕಾರ್ಗಾಲ. -ಕಾಲ. = ಕಾರ್ಗಾಲ್. (J. 3, 40; 4, 35; 17, 5). — ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್. See s. ಕಾರ್ 1. — ಕಾರ್ಮೊಗ. The beginning of the rainy season (Grj. 9, 38).

ಕಾರ್ಖಾನೆ kârkhânĕ. = ಕಾರಖಾನೆ, etc. (My.; Si. 108).

ಕಾರ್ಚಿ kârči. — ಕಾರ್ಚಿಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (St. & Pl.).

ಕಾರ್ತನ kârtana. = ಕಾಱತನ. See ಉರವಣೆ-.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ kârtavîrya. (fr. ಕೃತವೀರ್ಯ). = ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯ. Arjuna, a prince of the Haihayas. 2, N. of a Jaina čakravarti.

ಕಾರ್ತಸ್ವರ kârtasvara. (fr. ಕೃತಸ್ವರ). *Gold.*

ಕಾರ್ತಾನ್ತಿಕ kârtântika. (fr. ಕೃತಾನ್ತ). *An astrologer.*

ಕಾರ್ತಿ kârti. = ಕಾತಿ 1, ಗಾತಿ 1, ಗಾರ್ತಿ. = ಕಾಱು. (Tĕ. ಕತ್ತೆ). See *e. g.* ಕುಟಿಲ-.

ಕಾರ್ತಿಕ kârtika. ಕಾತ್ತಿಕ. (fr. ಕೃತ್ತಿಕಾ). *N. of the month Kârttika* (October-November), *when the moon is full and near the Krittikâs* (the 8th month in the ಚಾನ್ದ್ರಮಾನ, My.; B. 5, 307. 308; Mbr.). 2, Skanda (ಕ್ರೌಂಚಾರಿ Nn. 38; ಗಾಂಗೇಯ, ಮಯೂರಧ್ವಜ 44; ಗುಹ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತ್ತಿಕ 144).

ಕಾರ್ತಿಕಿಕ kârtikika. *The month Kârttika.*

ಕಾರ್ತಿಕದ್ವಾದಶಿ kârtika-dvâdaśi. = ಉತ್ಥಾನದ್ವಾದಶಿ. (My.).

ಕಾರ್ತಿಕೇಯ kârtikêya. *Skanda,* the son of Agni and Gaṅgâ, whose nurses were the Krittikâs.

ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯ kârtivîrya. The Haihaya Arjuna, one of the six great čakravartis who are called punyaślôkas (Mr. 263; My.).

ಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯ kârtsnya. (fr. ಕೃತ್ಸ್ನ). *The whole, totality.*

ಕಾರ್ಪಟಿಕ kârpâṭika. (fr. ಕರ್ಪಟ). = ಕಪ್ಪಡಿಗ. A pilgrim who subsists by carrying water from holy rivers, etc. 2, *a juggler, a cheat.*

ಕಾರ್ಪಣ್ಯ kârpaṇya. (fr. ಕೃಪಣ). Poverty, indigence; pitiful circumstances; imbecility; — compassion, pity; — parsimony, niggardliness (My.). See Grj. 8, after 14; Bp. 45, 21; J. 2, 5.

ಕಾರ್ಪಾಸ kârpâsa. (fr. ಕರ್ಪಾಸ). *Made of cotton;* cotton (ಹತ್ತಿ Mr. 128); *cotton-cloth* (ನೂಲ ವಸ್ತ್ರಂ 341). See ಪಟ್ಟೆ.

ಕಾರ್ಪಾಸಚಾಪ kârpâsa-čâpa. A bow for dressing cotton. See ಬಿಸೆ.

ಕಾರ್ಪಾಸವಿವರಣ kârpâsa-vivaraṇa. The spreading out or hatcheling of cotton. See ಪಿಂಜು.

ಕಾರ್ಪಾಸಶೋಧನ kârpâsa-śôdhana. The dressing of cotton. See ಸಸಿ.

ಕಾರ್ಪಾಸಿ kârpâsi. *The cotton plant, Gossypium herbaceum.*

ಕಾರ್ಮ kârma. (fr. ಕರ್ಮ). *Laborious, industrious.*

ಕಾರ್ಮಣ kârmaṇa. Finishing a work. 2, *magic, sorcery.*

ಕಾರ್ಮುಕ kârmuka. *A bow* (ಬಿಲ್ಲು Nn. 63).

ಕಾರ್ಮುಕಕೋಟಿ kârmuka-kôṭi. *The notched end of a bow.*

ಕಾರ್ಯ kârya. = ಕಜ್ಜ, ಕಾರಿಯ, ಕಾರೆ 2. To be made or done; fit, right. 2, *affair, business* (ಕೆಲಸ Nn. 19); a festal occasion. 3, an effect, the necessary result of a cause (Šmd. 7). 4, motive, object, purpose. 5, cause, origin. See Kâvy. III, 3, B, 135. 140; IV, 2, 37. ಕಾರ್ಯ ಬನ್ದರೆ ಕತ್ತೇ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.). — ಕಾರ್ಯವಾಸಿ. A good state of affairs (My.). ಕಾರ್ಯವಾಸಿಗೆ ಕತ್ತೇ ಕಾಲು ಕಟ್ಟು! (Prv.). — ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸು. To accomplish a business (B. 4, 13; C.). — ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸು. Work to be accomplished (My.).

ಕಾರ್ಯದಕ್ಷ kârya-daksha. Clever at a work (My.).

ಕಾರ್ಯಧಾರೆ kârya-dhârĕ. The course of business (Bp. 28, 34).

ಕಾರ್ಯಧುರನ್ಧರ kârya-dhurandhara. One who well attends to business (My.).

ಕಾರ್ಯಭಾಗ kârya-bhâga. A work to be done; a division of a work (Mhr.); — plot, intrigue (My.).

ಕಾರ್ಯವಿಘಾತ kârya-vighâta. Impediment of business (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ, etc. Si. 397).

ಕಾರ್ಯಸಾಧನ kârya-sâdhana. Means of effecting any object; — accomplishing or effecting an object or a business (My.).

ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ kârya-siddhi. Accomplishment of a work, success, fulfilment of any object. (C.).

ಕಾರ್ವಾ kârvâ. A kind of small, strong pony (My.; Si. 273).

ಕಾರ್ಷಾಪಣ kârshâpaṇa. *A karsha of silver, equivalent to sixteen paṇas of cowries.*

ಕಾರ್ಷಿಕ kârshika. (fr. ಕರ್ಷ). = ಕಾರ್ಷಾಪಣ. *A karsha of silver.* 2, *a copper kârshika, or paṇa, equivalent to eighty cowries.*

ಕಾರ್ಷ್ಣಿ kârshṇi. (fr. ಕೃಷ್ಣ). Krishṇa's son Pradyumna (J. 12, 33; 22, 30).

ಕಾರ್ಷ್ಣ್ಯ kârshṇya. Blackness, black colour; darkness. See ಕರ್ಪು, ಕಪ್ಪು.

ಕಾರ್ಶ್ಯ kârshya. *The tree Shorea robusta* Roxb. (Vatica robusta Steud.).

ಕಾಲ್ kâl. 1. (fr. ಕವಲ್ 2?). = ಕಾಲು 1. The foot; the leg down from the knee (ಅಡಿ, ಪಾದ Šm. 70; ಪಾದ, ಅಂಘ್ರಿ Nn. 130; J. 18, 34; T. ಕಡಿಲ್, ಕಾಲ್; M. ಕಾಲ್; Tĕ. ಕಾಲು; Tu. ಕಾರ್). ಕಾಲೊಳ್ ಮರ್ದಿಸಿದಂ (Šmd. I). ಕಾಲೊಳ್ ನಡೆದಪಿರ್ (Šmd. 125). ಕಾಲಲಿ (Bp. 28, 31). ಕಾಲ್ಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವನು (55, 4). ಕಾಲ್ಗಳಂ (59, 20). ಕಾಲ ನೀರಂ (60, 8). ಕಾಲನ್ ಅಡ್ಡಲೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲುತ (20, 13). ಕಾಲ್ಗಳ್ (Ršv. 5, 118). ಕಾಲ್ಗಳಂ (J. 12, 35). ಬನ್ದು, ಕಾಲ್ಗೆ ಎಱಗಿದೊಡೆ (31, 30). ಕರಿಗಳ ಕಾಲ್ಗೆ ಒಳಗಾದನೊ? (Ršv. 13, 103). ಕೆಮ್ಪಪ್ಪ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು; ಕೆಯ್ ಕಾಲ್ ಕಿಱಿಯವನು (ವಾಮನ); ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ವು (ನಲಕ Hlâ.). ಎಡದ ಕಾಲನ್ ಉಡುಗಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದಿಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ); ಎರಡು ಕಾಲ ನಡುವೆ ಪನ್ನೆರಡು ಅಂಗುಲದ ತೆಱಪು ಅಗಿದ್ದಡೆ ವೈಶಾಖ ಎಮ್ಬುದು (Nr.). See ಅಂಗಾಲ್, ಮೊಱಿಗಾಲ್, etc.; J. 2, 49; 4, 59; 18, 48. 62; 20, 28; 26, 18. **2,** a strand or lock of hair (in plaiting); a strand of hairs of the tail of the Bos grunniens; any of the tie-ropes of a ḍâvaṇi; any string of the nĕlahu (My.). — ಕಾಲ ಕಡಗ. A kind of plain anklet; a gagra (ಸಿಂಜನಿ, ಪಾದಕಟಕ Hlâ.; Bp. 14, 4). — ಕಾಲಂಗುಲಿ. -ಅಂಗುಲಿ. A toe (J. 5, 55). — ಕಾಲಡ್ಡಣಿಗೆ. -ಅಡ್ಡಣಿಗೆ. = ಅಡ್ಡಣಿಗೆ No. 1. (Râm. 6, 55, 36). — ಕಾಲವ. -ಅವ. = ಕಾಲಾಳ್. (J. 22, 7). — ಕಾಲ ಹುಗುಳು. Chilblain (ಪಾದಸ್ಫೋಟ Nr.). — ಕಾಲಾಟ. -ಆಟ. Motion of the feet: stir, walk (My.); the play of the feet of dancers (C.); playing upon and tormenting with the paws. See Bp. 9, 12; Bh. 8, 23, 44; 8, 27, 4; J. 13, 20. ಕಾಲಾಟವುಳ್ಳವನಿಗೆ ಕಷಾಯದ ಗಸಣೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಕಾಲಾನ್. -ಆನ್. = ಕಾಲಿಡು. (Bh. 3, 18, 40). — ಕಾಲಾಳ್. -ಆಳ್. -ಳು. A foot-soldier. ಕಾಲಾಳ್, ಕಾಲಾಳ್ಗಳ್ (Šmd. 168). ಕಾಲಾಳು (ಪದಾತಿ, ಪತ್ತಿ, ಪಾದಚಾರಿ, etc. Hlâ., Nr.; ಪದಾತಿಕ, ಪತ್ತಿ, etc. Mr. 287; Si. 285). ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳ್ ಎಮ್ಬವು ಈ ನಾಲ್ಕು ಸೇನಾಂಗಗಳು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸನ್ನೆ ಸಾವಿರ ಕಾಲಾಳಿನ ಸತ್ವಂ! (Sš. 10). See Ršv. 13, 70; Bh. 6, 2, 3. — ಕಾಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಕಾಲಿಡು. (Râm. 6, 47, 38). — ಕಾಲಿಡು. -ಇಡು. To set down the foot or the feet; to take a step; to walk; to

come, etc. (Bp. 40, 7; Rśv. ೮, 124; J. 10, 1. 10. 11; B. 4, 199). — ಕಾಲಿಲ್ಲದವಂ. -ಇಲ್ಲದವಂ. A cripple (ಪೆಟವಂ Śmd. I). — ಕಾಲುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. = ಕಾಲುಂಗರ (s. ಕಾಲು, Grj. 7, 51). — ಕಾಲೂರ್. -ಊರ್. A village that can be passed through only, or easily, on foot, a rustic place (see ಕಾಲುರಿಚ). — ಕಾಲೂಱು. -ಊಱು. = ಕಾಲಿಡು. (Bp, 1, 50; 3, 7). — ಕಾಲೂಱಿಗ. -ಊಱಿಗ. A peon (My.). — ಕಾಲ್ಕುಪ್ಪಸ. Trowsers (C.; Rśv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಕುಪ್ಪಳಿಸು. To join the feet and jump up (Grj. 8, after 77). — ಕಾಲ್ಕೆರ್ಪು. A sandal attached to the foot (Bp. 38, 56). — ಕಾಲ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A foot-tie or chain, a shackle. ಆನೆಯ ಕಾಲ್ಗಟ್ಟು (ನಿಗಲ, ಪಾದಬದ್ಧ, ಶೃಂಖಲ, etc. Hlâ.). — ಕಾಲ್ಗಡ. -ಕಡ. A ford (My.). — ಕಾಲ್ಗರ್ಚು. -ಕರ್ಚು. To wash the feet (of another, Abh. P. 15, after 9). — ಕಾಲ್ಗಾಪು. -ಕಾಪು. Foot-guard, a guard on foot: foot-soldiers (Abh. P. 4, after 53; 13, 79). — ಕಾಲ್ಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To impede; to strike with amazement or terror (Rśv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಗೆಡು. -ಕೆಡು. To lose the power of one's limbs; to fear (J. 3, 41; My.). — ಕಾಲ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall down at the feet of somebody (J. 9, 31). — ಕಾಲ್ಗೆರಹು. -ಕೆರಹು. = ಕಾಲ್ಕೆರ್ಪು. (Bp. 57, 3). — ಕಾಲ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the foot (Rśv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get feet; to begin to stand on the feet (Abh. P. 5, 107). ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ನೆಗಪಿ ನಿಲ್ವ, ಪಿಂಗಾಲ್ಗಳಂ ಕಿಟ್ಟಿ ದಾಣ್ಬುವ, ಪೊಱಕಾಲ್ಗೊಳ್ವ, ಮರಳಿ ಮೆಟ್ಟುವ ... ಅಶ್ವಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). — ಕಾಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to stand on the feet. ಸುೞಿ ಸುೞಿದು ಅಶ್ವಮುನ್ ಏಱುತೆ ಪೊಳಯಿಸಿ ಮಿಗೆ ದಣ್ಡೆಗೊಡುತೆ ಇದಿರ್ಚುತೆ ಪೆಱಕಾಲ್ಗೊಳಿಸಿ ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟುತೆ ಅವ್ವಳಿಸುತ್ತೆ ಪಳಂಚಿದರ್ ತುರಂಗಿಗಳ್ ಅದಱೊಳ್ (Rśv. 13, 85). — ಕಾಲ್ತೆಗಿಸು. To put to flight (My.). — ಕಾಲ್ತೆಗೆ. = ಕಾಲ್ದೆಗೆ. To retreat, to flee (My.). — ಕಾಲ್ದಳ. -ತಳ. The bottom or sole of the foot (J. 7, 41). — ಕಾಲ್ದುದಿ. -ತುದಿ. The point of the foot (J. 18, 21; 28, 55; Śśv. 2, 79). — ಕಾಲ್ದುೞಿ. -ತುೞಿ. 1. To trample upon with the feet; to treat roughly. — ಕಾಲ್ದುೞಿ. -ತುೞಿ. 2. = ಕಾಲ್ದುೞಿತ. (Râm. 4, 3, 12). 2, that which has been trampled upon (Grj. 3, 97; Râm. 3, 12, 15). — ಕಾಲ್ದುೞಿತ. -ತುೞಿತ. Trampling upon with the feet; cruel treatment (Č. Bp. 11, 11). — ಕಾಲ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. Taking, or lifting up, the foot (Č. Bp. 19, 35). 2, to go away (Grj. 4, 68). — ಕಾಲ್ದೊಡಕು. -ತೊಡಕು. 1. To entangle the foot or the feet (J. 2, 45). — ಕಾಲ್ದೊಡಕು. -ತೊಡಕು. 2. Foot-impediment (Bp. 5, 31). — ಕಾಲ್ನಡೆ. Walking on foot (Bp. 5, 17; 32, 33; Č. Bp. 5, 8; J. 31, 64; My.). — ಕಾಲ್ಪಿಲ್ಲ. = ಪಿಲ್ಲಿ 1. (My.). — ಕಾಲ್ಬಳೆ. A plain anklet (My.). — ಕಾಲ್ಬಿಚ್ಚು. To part the legs (Bp. 38, 17). — ಕಾಲ್ಮಣೆ. A stool or a low table (ಹಂಗುಳಿಗೆ Č. II, 92; My.). — ಕಾಲ್ಮುಱುಕ. One whose foot is broken, a cripple (My.). See Prv. s. ಅನ್ತರಾಟ. — ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದ. -ಬಲ್ಲಿದ. A strong-footed man. ಪರಿಕಾಱರೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ (Śmd. 163). — ಕಾಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or embrace a person's feet: to salute respectfully (ಮೊಗ್ಗು, ಮಣಿ, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Śs.; J. 17, 59). ನಲ್ಲಳೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ವಿಡಿದಪೆಂ, ತಿಳಿ! ಮೋನಮ್ ಇದೇಕೆ? (Śmd. 155). ಕಾಲ್ವಿಡಿದಪಯೊ? (164). — ಕಾಲ್ವೊಣೆ. -ಪೊಣೆ. Foot-surety: the certainty that something bad is to happen on account of a rash act (kicking, etc.) done with the foot (J. 17, 52). — ಕಾಲ್ಸರಿ. A kind of rain. ನಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲ್ಸರಿ, ಸಾಲ್ಸರಿ ಸಱೆ ಸುರಿದು (Rśv. 8, 112). — ಕಾಲ್ವೊಣೆ. = ಕಾಲ್ವೊಣೆ. (My). — ಕಾಲ್ಪೊೞೆ. A fordable river (My.).

ಕಾಲ್ kâl. **2.** = ಕಾಲಿವೆ, ಕಾಲುವೆ, ಕಾಲ್ವೆ, ಕಾವಲೆ 2. A water-course, a channel; a brook (ಪುರ, ಕಾಲ್ವೆ Čt. II, 53; ಕಾಲ್ವೆ Kk. 23; T.; Mhr. ಕಾಲವಾ; perhaps = ಕಾಲ್ 1, in the sense of *a branch*).

ಕಾಲ್ kâl. **3.** = ಕಾಲು 2. A quarter or fourth part (My.; S. Mhr. as ಕಾಲು; T., M.; Tě. ಕಾಲು; this term may be identical with ಕಾಲ್ 1, the sense being perhaps derived from the foot of a quadruped being one out of four, *cf.* Sk. ಪಾದ). — ಕಾಲ್ತೊಲೆ. A quarter rupee's weight (My.). — ಕಾಲ್ಪೊಲಿ. A quarter of a star pagoda (My.). — ಕಾಲ್ಪೈಸ. One pie (My.). — ಕಾಲ್ರೂಪಾಯಿ. A quarter rupee (My.).

ಕಾಲ್ kâl. = ಕಾಲು. Tbh. of ಕಾಲ 1. Time (S. Mhr.; T., M.); opportunity; occasion, cause (S. Mhr.). See ಕಾರ್ಗಾಲ್; Śmd. s. ತಱಸಲ್. ಅದಱ ಕಾಲಾಗ ಬನ್ದನು (S. Mhr.). ಈ ಬಡತನದ ಕಾಲೊಳಗೇ ಹಿನ್ದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬೇನೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು (B. 3, 59). — ಕಾಲ್ಲಂತೆ. Calculation of time (Mr. 326).

ಕಾಲ kâla. 1. (Śm. 77). = ಕಾಲ್, ಕಾಲು, ಕಾಳ 1. *Time;* the right point of time, the proper time (ಸಮಯ, ನಿಮಿಷಭೇದ Nn. 56). 2, a year (ಸಂವತ್ಸರ 56). 3, a period of time; season; the time of the world (ಯುಗ 56); life-time. 4, the half of a lunar month (ಪಕ್ಷ, ಮಾಸಾರ್ಧ 56; ಪಕ್ಷ Mr. 520). 5, *death, time of death* (ಮೃತ್ಯು Mr. 520). 6, *Yama* (ಯಮನು 56; ಅನ್ತಕ 520); a diśâdhipa (Mr. 57). 7, fruit, result, fate (ಫಲ 56). 8, power, strength, valour (ಸಾಹಸ, ಪರಾಕ್ರಮ 56). 9, terrible (ಭಯಂಕರ, ಉಗ್ರ 56; ಅತಿರೌದ್ರವು 520; *cf.* ಕಾೞ್ 1, No. 2). 10, a calamitous period (Mhr.; B. 4, 77). 11, time or tense of a verb. — ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟತು, ಕಾಗೆ ರಾಗೀ ತಿನ್ತು. — ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೋಲ (Prvs.). — ಕಾಲ ಕಳೆ. To spend or pass away time (B. 4, 2. 5; C.). — ಕಾಲಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To die (Abh. P. 16, after 39 & 72). — ಕಾಲ ತುಮ್ಬು. Time to be fulfilled; death to have come (Bp. 46, 24). — ಕಾಲ ಬಱಿಸು. = ಕಾಲ ಕಳೆ. (B. 4, 194). — ಕಾಲವಾಗು. -ಆಗು. To die (My.).

ಕಾಲ kâla. 2. = ಕಾಳ 2. *Black; a black or dark-blue colour* (ಅಸಿತ, ಕರ್ಪು Nn. 56; ಶಿತಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಮೇಚಕ, ನೀಲ, ಕಪ್ಪು Mr. 443; ಕಱದು 502). 2, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ Nn. 56; ಉಮೇಶ Mr. 502; ಅನ್ತಕಾನ್ತಕ 520). 3, Vishṇu (ವಿಷ್ಣು, ಹರಿ 56; ಕನ್ತುಪಿತ Mr. 520). 4, Brahmâ (ವಿಧಿ 520). 5, the planet Saturn (ಭಾನುಜ 502). 6, Daksha (ದಕ್ಷನ್ 520). 7, a prince or N. of a prince (ಧರಾಧಿಪತಿ, ಅರಸು Nn. 56). 8, the fruit of the jujube (ಎರದ ಪಣ್ 520). 9, the serpent Coluber naga. — ಕಾಲಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Sable darkness (Č. Bp. 47, 2). — ಕಾಲಮ್ಮೆ. -ಅಮ್ಮೆ. N. See ಕಾರಿ-.

ಕಾಲಕ kâlaka. *A freckle or mark.*

ಕಾಲಕಣ್ಠ kâla-kaṇṭha. Śiva (Bp. 1, 33). 2, a sparrow (ಗುಬ್ಬಿ Mr. 172).

ಕಾಲಕಣ್ಠಕ kâla-kaṇṭhaka. *A gallinule.* See ಭರತಪಕ್ಷಿ.

ಕಾಲಕನ್ಧರ kâla-kandhara. Śiva (ರುದ್ರ Mr. 11).

ಕಾಲಕರ್ಮ kâla-karma. Death (Bh. 1, 8, 31).

ಕಾಲಕಾಲ kâla-kâla. The death of death: Śiva (Bp. 27, 46; 61, 52). ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೂ. = ಕಾಲಾನುಕಾಲ (My.).

ಕಾಲಕೂಟ kâla-kûṭa. *A kind of deadly poison.* (Bp. 56, 26; 58, 55).

ಕಾಲಕೂಟಗ್ರೀವ kâlakûṭa-grîva. Whose neck is black from (having swallowed) the kâlakûṭa (at the churning of the ocean): Śiva (Bp. 61, 52).

ಕಾಲಕ್ರಿಯಾಮಾನ kâla-kriyâ-mâna. *A measure of the duration of (musical) time.*

ಕಾಲಕ್ಷೇಪ kâla-kshêpa. Spending or passing the time (C.); allowing time to pass away, delay. See ತಡೆ, ತಳ್ವು.

ಕಾಲಖಣ್ಡ kâla-khaṇḍa. *The liver* (ಕರ್ಗಣ್ಡ Mr. 398).

ಕಾಲಗಣನ kâla-gaṇana. Calculation of time (My.). — ಕಾಲಗಣನವಿದ್ಯ. Astrology (My.); astronomy (B. 5, 230).

ಕಾಲಗತಿ kâla-gati. The lapse of time. (C.).

ಕಾಲಚಕ್ರ kâla-čakra. The wheel of time or fortune (My.); the vicissitudes of life (B. 5, 57).

ಕಾಲಜಿತ್ kâla-jit. Śiva (My.). 2, a general of Râma (J. 20, 36. 38).

ಕಾಲಜ್ಞ kâla-jña. One who knows the fixed times or seasons; an astrologer (My.); a cock. See ಅ-.

ಕಾಲಜ್ಞಾನ kâla-jñâna. Knowledge of time or of the times; knowledge of events to come (C.).

ಕಾಲಜ್ಞಾನಿ kâla-jñâni. A person who possesses kâla-jñâna (C.). 2, Śiva.

ಕಾಲತ್ರಯ kâla-traya. The three times: past, present, and future (Śmd. 259); morning, noon, and evening (Bp. 47, 3).

ಕಾಲತ್ರಯಪರಿಣಾಮಿ kâlatraya-pariṇâmi. Being subject to the change of the three times (Śmd. 260).

ಕಾಲತ್ರಯವೇದಿ kâlatraya-vêdi. A person who knows the three times (Śmd. 129).

ಕಾಲದರ್ಶಿ kâla-darśi. A person who sees, knows, or shows time (ಮುನಿ, ಋಷಿ Mr. 257, o. r. ಕಾಲವರ್ಣಿ).

ಕಾಲದೂತ kâla-dûta. A messenger of death or of Yama (Dp. 49, 3; My.).

ಕಾಲಧರ್ಮ kâla-dharma. *Death.*

ಕಾಲಪವನಾಶನ kâla-pavanâśana. The serpent Coluber naga (Bp. 46, 37).

ಕಾಲಪುರುಷ kâla-purusha. Time personified; death personified (Abh. P. 14, after 28).

ಕಾಲಪೃಷ್ಠ kâla-prishṭha. *N. of the bow of Karṇa.*

ಕಾಲಭೇದ kâla-bhêda. = ಕಾಲವಿಶೇಷ. A particular time (Śmd. 400; Śm. 78; Nn. 117).

ಕಾಲಭೈರವ kâla-bhairava. The terrible Bhairava: Śiva's form at the destruction of the world (J. 16, 31).

ಕಾಲಮಾನ kâla-mâna. Measurement of time; time as to its characters (B. 5, 305; My.). See ನಡಾವಳಿ.

ಕಾಲಮುಖ kâla-mukha. (ಆಗರು Mr. 335, o. r. ಕಾಕ-). *Cf.* ಕಾಲಾಗುರು.

ಕಾಲಮೂರ್ತಿ kâla-mûrti. Time personified. (My.).

ಕಾಲಮೇಷಿ kâla-mêshi. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಕಾಲಮೇಷಿಕೆ kâla-mêshikĕ. *The plant Rubia munjista* Roxb. 2, perhaps: *the plant Ipomoea atropurpurea* Chois.

ಕಾಲಯವನ kâla-yavana. An asura destroyed by Krishṇa through Mučukunda, q. v. (Bhâgavata 10, 51, 44).

ಕಾಲರಾತ್ರಿ kâla-râtri. = ಕಾಳರಾತ್ರಿ. A dark night. 2, the night of all-destroying time, the night of destruction at the end of the world: Durgâ (Śsv. 3, 6. 12).

ಕಾಲರುದ್ರ kâla-rudra. = ಕಾಲಭೈರವ. (J. 2, 41).

ಕಾಲವಶ kâla-vaśa. = ಕಾಲಾಧೀನ. (Abhâ. 2, 39. 42).

ಕಾಲವಹ್ನಿ kâla-vahni. = ಕಾಲಾಗ್ನಿ. (Bp. 46, 42; 53, 71).

ಕಾಲವಾಚಕ kâla-vâčaka. A term expressing time (Śmd. 147. 400).

ಕಾಲವಾಚಿ kâla-vâči. = ಕಾಲವಾಚಕ. (Śmd. 146).

ಕಾಲವಿಶೇಷ kâla-viśêsha. *A particular (point of) time* (ಕಾಲಭೇದ Nn. 117).

ಕಾಲವೇಳೆ kâla-vêḷĕ. dupl. (Bp. 38, 11).

ಕಾಲವ್ಯಾಪಿ kâla-vyâpi. *Filling all time, everlasting.*

ಕಾಲಶಿವ kâla-śiva. N. of Śiva (Bp. 48, 2).

ಕಾಲಸೂತ್ರ kâla-sûtra. *N. of a hell.*

ಕಾಲಸ್ಕನ್ಧ kâla-skandha. *A sort of ebony, Diospyros embryopteris* Pers. 2, *a tree bearing dark blossoms, Xanthochymus pictorius* Roxb.

ಕಾಲಹರ kâla-hara. Śiva (Śsv. 5, 28).

ಕಾಲಹರಣ kâla-haraṇa. Spending or passing the time (C; B. 3, 101); delay, procrastination (My.).

ಕಾಲಾಗುರು kâla-aguru. *A black kind of Agallochum.*

ಕಾಲಾಗ್ನಿ kâla-agni. The fire that is to destroy the world; the conflagration at the end of time (J. 4, 26; 21, 33).

ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ kâlâgni-rudra. Rudra regarded as the fire that is to destroy the world. (Śmd. 142). — ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 6).

ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರೋಪನಿಷದ್ kâlâgnirudra-upanishad. N. of an Upanishad (Bp. 43, 74).

ಕಾಲಾಂಗಿ kâla-aṅgi. (ಏಲಚಿ, ಏಲಕ್ಕಿ Mr. 141).

ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ kâla-atikrama. Passing the proper boundary of time (ಅತಿವೇಳೆ, ಕಾಲವು ಅತಿಗಳದು ಹೋಹುದು Nn. 132).

ಕಾಲಾಧೀನ kâla-adhîna. Subject to time or death (Abhâ. 2, 36. 40. 41).

ಕಾಲಾನುಕಾಲ kâla-anukâla. From season to season, year by year (C.); at some time or other, once (My.).

ಕಾಲಾನುಕೂಲ kâla-anukûla. Suitableness of time, favourable moment (Bp. 44, 20).

ಕಾಲಾನುಸರಣೆ kâla-anusaraṇĕ. Conformity to the times (My.).

ಕಾಲಾನುಸಾರ kâla-anusâra. = ಕಾಲಾನುಸರಣೆ. (My.).

ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ kâla-anusârya. *A kind of yellow fragrant wood.* 2, *gum benjamin or benzoin.* See ಕಲ್ಲುಹುವ್ವು.

ಕಾಲಾನ್ತಕ kâla-antaka. Time regarded as the god of death, Yama (J. 16, 38). 2, Śiva (My.).

ಕಾಲಾನ್ತಕೃತ್ kâla-anta-krit. Śiva (My.).

ಕಾಲಾನ್ತರ kâla-antara. Interval; process of time, period; another time, a later time (My.; B. 4, 128).

ಕಾಲಾಯಸ kâla-ayasa. *Iron.*

ಕಾಲಾರಿ kâlâri. (kâlâṛi). The black-sided sandpiper, Charadrius (Bd.).

ಕಾಲಾವಧಿ kâla-avadhi. Fixed or appointed time (C.); — the end of a year (My.); — end (Abh. P. 14, 184).

ಕಾಲಾಸ kâlâsa. ಕಾಳಾಸ. A banner, a flag (ಧಾಳ Mr. 299).

ಕಾಲಾಹಿ kâla-ahi. The black cobra, Coluber naga or tripudians (J. 30, 3).

ಕಾಲಿ kâli. A woman who has feet. See ಹಾಱು ಗಾಲಿ.

ಕಾಲಿ kâli. = ಕಾಳಿ. Black colour. 2, *Durgâ.*

ಕಾಲಿಕ kâlika. *Relating to time;* fit for any particular season.

ಕಾಲಿಕಾದೇವಿ kâlikâ-dêvi. Durgâ (My.).

ಕಾಲಿಕೆ kâlikĕ. ಕಾಲಿಕಾ. = ಕಾಳಿಕೆ. Blackness. 2, cloudiness; *a dense mass, multitude, or succession of clouds.* 3, rust; verdigris (ಕಿಲುಮ್ಬು Ś s.). 4, Durgâ.

ಕಾಲಿಂಗ kâlinga. = ಕಾಳಿಂಗ. N. of a country, its people and prince; belonging to Kalinga. 2, an elephant. 3, a snake (the black cobra). 4, a water-melon. 5, a poisonous plant.

ಕಾಲಿಂಗಮರ್ದನ kâlinga-mardana. The snake-subduer: Krishṇa (My.).

ಕಾಲಿದಾಸ kâli-dâsa. ಕಾಳಿ-. N. of a celebrated poet (Čh. v. 1; Bp. 54, 70).

ಕಾಲಿನ್ದಿ kâlindi. *The river Yamunâ.*

ಕಾಲಿನ್ದಿವೈರಿ kâlindi-vairi. Balarâma (ಬಲ Mr. 21).

ಕಾಲಿನ್ದಿಸಹಜಾತ kâlindi-sahajâta. Yama (Mr. 49).

ಕಾಲಿನ್ದೀಕರ್ಷಣ kâlindî-karshaṇa. *Balarâma.*

ಕಾಲಿನ್ದೀಭೇದನ kâlindî-bhêdana. *Balarâma.*

ಕಾಲಿನ್ದೀಸೋದರ kâlindî-sôdara. *Yamunâ's brother: Yama.*

ಕಾಲಿವೆ kâlivĕ. = ಕಾಲ್ 2, etc. (C.; Tĕ. ಕಾಲವೆ, ಕಾಲುವೆ; T. ಕಾಲ್ವಾಯ್). ಊರ ಗುದ್ದಲಿ ತನ್ದು, ನಾಡುಕಾಲಿವೆ ತೆಗೆದ (getting no money, for nothing, Prv.).

ಕಾಲೀನ kâlîna. Relating to any particular time; timely, seasonable. (My.).

ಕಾಲೀಯಕ kâlîyaka. *A kind of yellow fragrant wood.*

ಕಾಲು kâlu. 1. = ಕಾಲ್ 1. The foot, etc. (ಅಂಘ್ರಿ, ಚರಣ, ಪಾದ Hlâ.; ಅಂಘ್ರಿ, ಪದ, etc. Mr. 332; C.). ಸತತಮುಂ ಕಾಲು ನಿಲ್ಲದೆ ತೊಱಲುವ ಆ ರವಿ (Bp. 54, 12). ಧರ್ಮಮ್ ಇಲ್ಲದ ಆರಸು ಮುಱಿದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). ಕುನ್ತಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಎಱಗಿದಂ (Bh. 2, 13, 13). ಕಾಲುಗಳು (Si. 174. 199). ಎರಡೇ ಕಾಲಿನಿನ್ದ ನಡಿಯುತ್ತವೆ (B. 1, 13). ಕಾಲಿಲಿ (4, 47. 123). ನನಗಾದರೂ, ಆತ್ಮಾರಾಮನು ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ತನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾನೇ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿಕೊಣ್ಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಹೇೞಿ ಕೂಡದಷ್ಟು ಕ್ಲೇಶವಾಗಿದೆ (4, 198). ಕಾಲಿದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೀ, ಕುಣ್ಟಮುಟುವ?— ತಲೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಹೊಣೆಯಾದ ಹಾಗೆ (see ಕಾಲ್ಹೊಣೆ).— ಹಾದರ ಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು.—ಕಾಲ ತೊನ್ನಿದ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡದು (Prvs.). — ಕಾಲ ಕುಬಸ. Trowsers (B. 3, 114). — ಕಾಲ ಕೆದಱು. To scratch or paw (another's foot) with his foot, in order to rouse a quarrel (an expression used to show that a quarrel is picked up causelessly, C.). ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕೆದಱಿ ಜಗಳಾ ತೆಗೆದು (B. 2, 31). — ಕಾಲಟ್ಟ. -ಅಟ್ಟ. A kind of bench (C.). — ಕಾಲ ನಡಿಗೆ. Walking on foot (C.; B. 4, 188). — ಕಾಲನ್ದಿಗೆ. -ಅನ್ದಿಗೆ. A bracelet for the leg ornamented with little bells, etc. (C.). — ಕಾಲಾಡಿ. -ಆಡಿ. A quick, fast walker (My.); a wanderer, roamer (R., T.). ಕಾಲಾಡಿಯೊಣ್ಟೆ, a fast-walking camel (My.). — ಕಾಲಾಡಿತನ. -ಆಡಿತನ. Much walking, roaming (My.). — ಕಾಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to take a walk (My., used of men and beasts). — ಕಾಲಾಡು. -ಆಡು. To take a walk or exercise, used only of stable-cattle (S. Mhr.), also of persons (My.). — ಕಾಲಿಗೆ ಬೀೞು. = ಕಾಲು ಬೀೞು. (My.). — ಕಾಲು ಕಟ್ಟು. 1. To tie the leg or legs. 2, to embrace (another's) feet (My.). See Prv. s. ಕಾರ್ಯವಾಸಿ. — ಕಾಲುಕಟ್ಟು. 2. Marriage (My.). — ಕಾಲುಕಡಗ. A kind of plain anklet (C.; ಪಾದಾಂಗದ Si. 220). ಕತ್ತೆಗೆ ಯಾಕೆ ಕಾಲುಕಡಗ? (Prv.). — ಕಾಲುಕಣ್ಣಿ. = ಕಾಲುಗಣ್ಣಿ. (ವಟರ Mr. 380; Abhâ. 5, 47). 2, any one of the tie-ropes of a ḍâvaṇi (My.). — ಕಾಲುಕುಪ್ಪಸ. = ಕಾಲ ಕುಬಸ. (My.). — ಕಾಲುಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A rope for tying, or catching, the feet (Bh. 3, 13, 23). — ಕಾಲುಗೊರಸು. A hoof (ಶಫ, ಖುರ Si. 274; My.). — ಕಾಲುಂಗರ. -ಉಂಗರ. = ಕಾಲುಂಗುರ (s. ಕಾಲ್ 1). A ring worn on the second toe (C.). — ಕಾಲುಚೀಲ. A pair of stockings (C.; B. 5, 297). — ಕಾಲುತೆಗೆ. = ಕಾಲ್ತೆಗೆ. To run away (C.). ಸಿಂಹದ ಗರ್ಜನೆಗೆ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಗಡಗಡ ನಡುಗಿ, ನಿಲ್ಲಲಾಱದೆ, ಕಾಲು ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ (B. 4, 212). — ಕಾಲುತೊಡಿಗೆ. A leg-trinket (Si. 220). — ಕಾಲುದಾರಿ. = ಕಾಲುವಟ್ಟೆ. (C.). — ಕಾಲುದೂಳಿ. ಕಾಲುದೂಳು. Dust of the feet: an evil (especially belly-ache) that may have been occasioned by coming into contact with the foot-dust of others (My.). — ಕಾಲುದೋಳಿ. = ಕಾಲುದೂಳಿ. (S. Mhr.). — ಕಾಲುನಡೆ. Walking on foot (C.; Si. 268. 280. 425). — ಕಾಲುಬಲ. Foot-soldiers (My.; S. Mhr. rare). — ಕಾಲು ಬೀೞು. To fall at one's feet. ಆತನ ಕಾಲು ಬಿದ್ದು (B. 3, 25). ರಾಕ್ಷಸನ ಕಾಲು ಬೀೞಲು (5, 132). — ಕಾಲು ಮಡಿ. 1. To bend the leg, *i. e.* to make water (C.). — ಕಾಲುಮಡಿ. 2. Urine (S. Mhr.). — ಕಾಲುಮಱೆ. Foot-protection: a kind of sandal or shoe worn especially by peasants (S. Mhr.). — ಕಾಲು ಮಾಡು. To make for, to move toward, to begin. ಆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಮಾಡಿದನು (S. Mhr.). 2, ಕಾಲು ಮಾಡೂದು ಭಾರಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (with regard to hunting Mr. 380, o. r. in one MS. ಪಾಲು). — ಕಾಲುಮೂೞಿ. A foot without any ornament (My.). — ಕಾಲುಮೆಟ್ಟು. A shoe (S. Mhr.). 2, mutual treading upon the feet: irritating one another to quarrel (Bh. 1, 8, 1; *cf.* ಕಾಲ ಕೆದಱು). — ಕಾಲುವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A foot-path (ವರ್ತ್ಮನಿ, ಏಕಪದಿ Nr.). — ಕಾಲುಸರಪಣಿ. A chain worn as an ornament just above the ankles (C.; Si. 220). — ಕಾಲುಹೊೞೆ. = ಕಾಲ್ಹೊೞೆ. A fordable river (C.). — ಕಾಲೆೞೆ. -ಎೞೆ. To draw along, as a foot or the feet (B. 4, 123; J. 3, 41).

ಕಾಲು kâlu. 2. = ಕಾಲ್ 3. (C.). ಒನ್ದು ಅರ್ಬುದ ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು ಕೋಟಿ ಜನರು (B. 4, 100). ಎಮ್ಬತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು ಕೋಟಿ (4, 100). — ಕಾಲುವಾಸಿ. One-fourth (My.).

ಕಾಲು kâlu. = ಕಾಲ್. See ಮೞೆಗಾಲು.

ಕಾಲುರಿಚ kâluriča. (fr. ಕಾಲೂರ್-ಇಚ Śmd. 236). A rustic (ಗ್ರಾಮ್ಯ Kk. 38; Śm. 47; ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ, ಗ್ರಾಮ್ಯ Śs.; Rśv. 1, 23).

ಕಾಲುವೆ kâluvĕ. = ಕಾಲಿವೆ, etc. (ಕುಲ್ಯೆ Nr.; My.). ಕಿಱಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಱೆ ಕುಲ್ಯೆ ಎಮ್ಬುದು, ಇದು ಕಾಲುವೆ (Nr.; see Si. 82. 94. 116). ಗಿಡು ಮರಕ್ಕೆ ಎಱವ ನೀರ ಕಾಲುವೆಗಳ್ (ಆವಾಲ, etc. Mr. 108). See J. 18, 13; B. 4, 184. — ಕಾಲುವೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a water-course (Bp. 10, 5).

ಕಾಲುಷ್ಯ kâlushya. (fr. ಕಲುಷ). Foulness, turbidness, filth; sin; want of harmony. (My.).

ಕಾಳೆ kâlĕ. *Indigo, Indigofera tinctoria* Lin. 2, *long pepper, Piper longum.* 3, perhaps: *the plant Ipomoea atropurpurea* Chois. 4, *black cumin, Nigella indica* Roxb.

ಕಾಲೇಯ kâlêya. *Saffron.*

ಕಾಲೇಯಕ kâlêyaka. *The plant Curcuma xanthorrhiza* Roxb. See ಮರದರಿಸಿನ.

ಕಾಲೋಚಿತ kâla-učita. Suitable to the time; opportune, in season; at a convenient time; a convenient time (J. 2, 55; C.).

ಕಾಲೋರಗ kâla-uraga. = ಕಾಳೋರಗ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ, q. v. (Nn. 4).

ಕಾಲ್ಪಕ kâlpaka. *The plant Curcuma zerumbet* Roxb.

ಕಾಲ್ಪಿ kâlpi. (fr. ಕಲ್ಪ). Preceptive, ritual (fem.). 2, the town of Kâlpi in the N. W. Provinces. — ಕಾಲ್ಪೀಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ. Sugarcandy from Kâlpi (S. Mhr.; B. 3, 45).

ಕಾಲ್ಯ kâlya. *Timely, seasonable; pleasant, auspicious.* 2, *dawn, day-break.*

ಕಾಲ್ವೆ kâlvĕ. = ಕಾಲುವೆ, etc. (ಕಾಲ್ Kk. 23; ಕಾಲ್, ಪುರ Čt. II, 53; My.).

ಕಾವ kâva. Relative participle present and future of ಕಾ 1, q. v. (See Bp. 28, 11. 66; 46, 36; 52, 14; 53, 45; J. 15, 22). ಕಾವನ್ನರ್ (-ಅನ್ನರ್, *i. e.* ಅನ್ಥವರ್, Abh. P. 15, 138).

ಕಾವ kâva. Tbh. of ಕಾಮ (Čt. I, 10; II, 17; Šm. 7; ಕಮ್ಮಂಗ ಣೆಯ Čt. I, 94; ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ, etc. Kk. 79; ಮನ್ಮಥ 8; ಮದನ Bhn. 8). — ಕಾವನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Kâma's father: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Šm. 5).

ಕಾವಚಿಕ kâvačika. (fr. ಕವಚ). *A multitude of mailed soldiers.*

ಕಾವಂಚಿ kâvanči. = ಕಾಚಿ, etc. The lemon grass, Andropogon schoenanthus L. (St. & Pl.; T. ಕಾ ವಟ್ಟಿ, M. ಕಾವಟ್ಟಿ; Tĕ. ಕಾವಂಚಿ, the fragrant grass Hoemonites cordifolia Roxb. = ಕತ್ತೃಣ).

ಕಾವಡಿ kâvaḍi. = ಕಾಗಡಿ No. 1. A bamboo lath or pole, provided with slings at each end, for the conveyance of pitchers, etc. across the shoulder (ವರ್ಯಾಹಾರ, ಎವಧ Si. 431; C.; Tĕ.; T. ಕಾ, ಕಾವಡಿ, ಕಾವುತ್ತಡಿ; M. ಕಾವು, ಕಾವಡಿ; Mhr. ಕಾವಡ; T., M. ಕಾವು, to carry burdens by a kâvaḍi). ಕಾವಡಿ ಹೊರುವವನು (ವಾರ್ತಾವಹ, ವೈವಧಿಕ Si. 340). See ಅಡ್ಡ-. — ಕಾವಡಿಯ ಉಟ್ಟಿ. (ಶಿಕ್ಯ, ಕಾಚ, ಕಾವಡಿಯ ದಬ್ಬೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲುವು Si. 344). — ಕಾವಡಿ ಯ ದಬ್ಬೆ. The bamboo lath of a kâvaḍi (Si. 344).

ಕಾವಣ kâvaṇa. (Šmd. 25). (Protection); a shade, a shed, a pandal (ಪನ್ದಲ್ Čt. II, 93; ಚಪ್ಪರ, ಪನ್ದಲ್ Kk. 26; ಪನ್ದರ, ಚಪ್ಪರ Šm. 59; T.).

ಕಾವನ್ದ kâvanda. Lord, master, owner (C.; H., Mhr. ಖಾವ ನ್ದ; M. ಕಾಮುನ್ದ್, ಕಾಮುನ್ದಿ; T. ಕಾವನ್ದು).

ಕಾವರ kâvara. = ಕಾವುರ, ಕಾಹುರ. Mental heat: passion, anger, wrath (ಕೋಪ Bhn. 22, o. r. ಕಾವು ರ; Mhr. ಕಾವರಾ, wild from fright, rage, etc.; Tĕ. ಕಾವರ, pride of flesh, arrogance; T. ಕಾತ್ತಿರ, fatness, corpulence; wrath, anger).

ಕಾವಲ್ kâval. = ಕಾವಲ, ಕಾವಲು, ಕಾವಲಿ 1. Guarding, protecting, watching; a guard, a watch; custody; a place where anything is guarded, or cattle are tended (Tu., T.; Tĕ. ಕಾವಲಿ). ಹಗಲ್ ಅಯ್ದೆ ಕಾವಲನ್ ಇರಿಸಿ (Bp. 43, 46). ಕಾವಲ್ಗೆ (J. 4, 29; 5, 20; 20, 4). ಕೋಟೆಕೊತ್ತಳದ ಕಾವಲ್ಗಳಂ ಬಲಿದರ್ (9, 17). — ಕಾವಲ ವ. -ಅವ. A protector; a guard; a sentinel. ರಥದ ಕಾವಲವ ಸ್ದಿರ್ (ಸವ್ಯೇಷ್ಟ, ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ Nr.). ಹೊಬಿವಳೆಯದ ಕಾವಲವನು (ಪರಿ ಧಿಸ್ಥ Nr.). — ಕಾವಲ್ಜನ. = ಕಾವಲವರು. (Si. 279).

ಕಾವಲ kâvala. = ಕಾವಲ್, etc. (S. Mhr.; ಅಂಗರಕ್ಷೆ G.). ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆ, ಹೊರಿಗೆ ನಾಯಿಯ ಕಾವಲ ಇಟ್ಟು (B. 2, 45). See ಬೆಂ ಗಾವಲ. — ಕಾವಲದವ. -ಅವ. = ಕಾವಲವ. (ವಿಶಾಯ, ಸೇನಾರಕ್ಷ G.).

ಕಾವಲಿ kâvali. 1. = ಕಾವಲ್, etc. (C.).

ಕಾವಲಿ kâvali. 2. = ಕಾವಲೆ 1. A plate or pan for frying or baking (ಕನ್ದು, ಸ್ವೇದನಿ, ಸ್ವೇದನಿಕೆ Hlâ., Nr., Mr. 211; Si. 308; ಕರಿಯುವ ಬಾಳಿಗೆ G.; C.; Tu. ಕಾವೊ ಲಿ). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾವಲಿಹೆಂಚು (ಕನ್ದು, etc. Si. 308). ಎಲ್ಲರ ಮನೇ ಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೆ ತೂತು (Prv.). See Bp. 53, 53; ಕಡು-; ಹುರಿಗಾವಲಿ, ಹೆಗ್ಗಾವಲಿ; Prv. s. ದೋಸೆ.

ಕಾವಲಿಗಾಱ kâvali-gâṟa. = ಕಾವಲವ. (ಬೇಹುಕಾಱ G.).

ಕಾವಲು kâvalu. = ಕಾವಲ್, etc. (My.). ದಣ್ಣುಕಾವಲಿಗಾಱ (Si. 268). ಕುರುಡನ ಹೆಣ್ಣತಿಗೆ ದೈವದ ಕಾವಲು (Prv.). See ದನ ಗಾವಲು, ಹುಲ್ಲು-; Prv. s. ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ.

ಕಾವಲುಗಾಱ kâvalu-gâṟa. = ಕಾವಲಿಗಾಱ. (B. 4, 156. 180; My.).

ಕಾವಲೆ kâvalĕ. 1. = ಕಾವಲಿ 2. (Râm. 5, 8, 69; My.).

ಕಾವಲೆ kâvalĕ. 2. = ಕಾಲುವೆ, etc. (C.). ರಕ್ತದ ಕಾವಲೆಗಳು ಹರಿದವು (B. 4, 10).

ಕಾವಳ kâvaḷa. = ಕಾವುಳ, ಗಾವಳ. Darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ Nn. 12; C.; Mhr. ಕಾಹುರಾ; Tĕ. ಕಾವಿರಿ, ಕಾವುರು, ಕಾವು ರೆ, black vapour; anything that appears like smoke). See J. 18, 43. 44; Râm. 3, 5, 9.

ಕಾವಳು kâvaḷu. (ಕಾವಳು ಪಾಣ್ಡುರು Čt. I, 86, o. r. ಕಾರಣ ಪಾನ್ಥರು; *cf.* ಪಾಣ್ಡರ?).

ಕಾವಾಕುಳ kâvâkuḷa. A herb with yellow flowers, Jussieua villosa Lam. (St. & Pl.).

ಕಾವಾಡೆ kâvâḍĕ. = ಕವಡೆ, etc. See ಕಕ್ಕಾವಾಡೆ.

ಕಾವಿ kâvi. A red earth or ochre (ಜಾದುಕಲ್ Šm. 52; ಹಿನು, ಜಾಜು Nn. 81; C.; T., M., Tĕ., Tu.; Mhr. ಕಾವ); cloth dyed with red ochre. ಅವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ ಉಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನ್ ಇ ಲ್ಲದವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ Nr.). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇದು, ಕಾ ವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿ ಎನ ಬೇಡ! ಇನ್ದ್ರಿಯವ ಕಾದಾತ ಯೋಗಿ (Sp.). ಕಾವಿಯಬಿವಿ (ಕಾಷಾಯಾವ್ಮಬ್ಬರ G.). — ಕಾವಿಕಲ್ಲು. Red ochre (My.). — ಕಾವಿಯುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A ball of red ochre (My.).

ಕಾವು kâvu. 1. = ಕಾಯ್ಪು, etc. Heat; glow (C.; Tu.). ಔಷಧದ ಕಾವು (B. 3, 28). ಬಿಸಲಿನ ಕಾವು (4, 119). ಮೆಯ್ಯ ಕಾ ವು (My.). ಕ್ಷೀರಿನ ಕಾವು (My.). 2, cauterization. — ಕಾವು ಕೊಡು. To apply heat, to foment (C.). 2, to cauterize (My.). — ಕಾವು ಹಾಕು. To canterize (My.).

ಕಾವು kâvu. 2. = ಕಾಂವು, ಕಾಮು. (Tbh. of ಕಡವ್ಪು, ಕದವ್ಪು, ಕರವ್ಪು, ಕಲವ್ಪು? or vice versâ?). A stalk, a culm, a stem; a handle (C.; T. ಕಾಮ್ಬು; M. ಕಬಿಮ್ಬು, ಕಾದು, ಕಾಮ್ಬು). ಕೊಡೆಯ ಕಾವು (Šmd. 161). ಹಸುರ ಶಾಕದ ಕಾವು (ಕದವ್ಪು, ಕರವ್ಪು 352). ತಾವರೆಯ ನೆಯ್ದಿಲ ಕಾವು (ನಾಲ); ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳ ಕಾವು (ನಾಲಿ, ನಾಲ, o. r. ನಾಡಿ); ಈಡುವೋದ ಕಾವು (ಪಲಾಲ); ವೀಣೆಯ ಕಾವು (ವೀಣಾದಣ್ಡ, ಪ್ರವಾಲ); ಹಸುರಾದ ಶಾ ಕದ ಕಾವು (ಕಡವ್ಪು, ಕಲವ್ಪು Nr.). ಕಾವಿಲ್ಲದ ಬಾಚಿ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬೇಡ. — ಕೊಡಲೀ ಕಾವು ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು (Prvs.). See Si. 96. 162. 310. — ಕಾವುಬಚ್ಚಲೆ. (ಉಪೋದಕೆ Si. 162).

ಕಾವು kâvu. 3. = ಕಾ 3. An imitative sound: cawing (Tĕ.; Mhr. ಕಾವಕಾವ; ಕಾವಳಾ, a crow). — ಕಾವು ಕಾವು. rep. The cawing of crows (C.). ಕಾಗೆ ಸಾಕಿದ ಕೋಗಿಲೆಯ

ವುಟಿ ಸುಸ್ವರದೊಳ್ ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಗೆಯನ್ತದಿ ಕಾವು ಕಾವೆನ್ದು ಅಱುಚುವದೆ? (Bp. 3, 79). 2, the weeping of babies (My.).

ಕಾವುಂಜಿ kâvunji. = ಕಾವಂಜಿ, etc. (ಭೂತಿಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ Nr.).

ಕಾವುರ kâvura. = ಕಾವರ, q. v.

ಕಾವುಳ kâvula. = ಕಾವಳ, etc. (Abh. P. 14, after 128; Grj. 4, 142).

ಕಾವೆ kâvĕ. Ringing and turning and twisting of a horse whilst at full speed; starting him violently up and down (Mhr., H. ಕಾವಾ). — ಕಾವೆ ತಿರುಗಿಸು. To longe a horse (R.).

ಕಾವೇರಿ kâvêri. *The river Kâvêri.* (Bp. 26, 54; 50, 38; Rŝv. 2, 4).

ಕಾವ್ಯ kâvya. (fr. ಕವಿ). = ಕಬ್ಬ, ಕಾಬ್ಯ. *Ušanas or Šukra.* 2, a poem, a piece of poetry, a poetical composition (Kâvy. II, 1, 7; III, 2; IV, 1). 3, a poet (Bp. 9, 43).

ಕಾವ್ಯಕರ್ತಾರ kâvya-kartâra. A poet (ಕವಿ Mr. 360).

ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃ kâvya-kartṛi. = ಕಾವ್ಯಕರ್ತಾರ. (ಕೃತಿಪತಿ, ಕವಿ Nn. 59).

ಕಾವ್ಯಪರಿಚಯ kâvya-paričaya. Acquintance with or knowledge of poems (Šmd. 175).

ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ kâvya-mala-vyâvṛitti. Rejection of, or turning away from, impurities in poetical composition (Kâvy. I, 1*a*, 5; II, 1, 1 seq.).

ಕಾವ್ಯರಚನೆ kâvya-račanĕ. Composition of a piece of poetry (J. 34, 46; My.).

ಕಾವ್ಯಸಮಯ kâvya-samaya. = ಕವಿಸಮಯ. (Kâvy. V, 1, seq.).

ಕಾವ್ಯಾಂಗ kâvya-anga. The body of a poetical composition (Kâvy. IV, 2, 14).

ಕಾವ್ಯಾಲಂಕೃತಿ kâvya-alankṛiti. Rhetorical or poetical ornament (Kâvy. II, 2, B, 33).

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕ kâvya-avalôka. (also ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ). Looking at or considering poetical composition: the title of Nâgavarma's work on poetics (Kâvy. I, 1*a*, 3).

ಕಾಶ kâśa. = ಕಾಸ 1. Appearance; shining; splendour (Bp. 47, 72). See ಅ-, ನೀ-, ಪ್ರ-, etc. 2, *the grass or reed Saccharum spontaneum* (ಕಾಡುಗಬ್ಬಿಸೆ Mr. 111).

ಕಾಶನ kâśana. Causing to appear. See ಪ್ರ-.

ಕಾಶಾಕರ್ಪಟ kâśâ-karpaṭa. = ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ. A rag used to cover the privities or to gird the loins.

ಕಾಶಿ kâśi. ಕಾಶೀ. = ಕಾಸಿ 1. Shining, appearing; see ಜಿತ-. 2, *Benares* (Bp. 53, 56); N. of a people. ಅವನ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಶಿಯಿನ್ದ ರಾಮೇಶ್ವರತನಕ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತು (B. 5, 59). See Dp. 165. — ಕಾಶಿಕಾಗದ. Good white paper (S. Mhr.). — ಕಾಶಿ ಕುಪ್ಪೆ. A phial in which pilgrims keep water taken out of the Ganges at Benares (T.; R.). — ಕಾಶಿತಾಲಿ. A metal vessel used like the ಕಾಶಿಕುಪ್ಪೆ (My.). 2, a marriage-badge attached to an ornamental necklace (My.). — ಕಾಶಿಪಟ್ಟೆ. Fine silk (My.). — ಕಾಶೀ ಭಾಗೀರಥಿ. Water brought from Benares (My.).

ಕಾಶಿಕೆ kâśikĕ. ಕಾಶಿಕಾ. Benares. (J. 5, 28).

ಕಾಶಿನಾಥ kâśi-nâtha. N. (Bp. 37, 7; 59, 5). 2, Šiva.

ಕಾಶಿರಾಜ kâśi-râja. N. of the father of Anusâlva (J. 12, 37).

ಕಾಶೀರಾಯ kâśî-râya. N. (B. 4, 55).

ಕಾಶೀವಿಶ್ವನಾಥ kâśî-viśvanâtha. Šiva (C.).

ಕಾಶೆ kâśĕ. ಕಾಶಾ. = ಕಾಚಾ, ಕಾಸಿ 2, ಕಾಸೆ. The end of a woman's garment tucked into the waist-band (not Sk.; Mhr. ಕಾಚ್ಯಾ). 2, a cloth used to cover the privities or to gird the loins (not Sk.).

ಕಾಶ್ಮರಿ kâśmari. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಕಾಶ್ಮೀರ kâśmîra. Relating to Kaśmîra; the country Kâśmîra (Bp. 6, 19). 2, *the root of Costus speciosus.* 3, saffron (ರಕ್ತ, ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು Nn. 126).

ಕಾಶ್ಮೀರಜ kâśmîra-ja. *Saffron.*

ಕಾಶ್ಮೀರಜನ್ಮ kâśmîra-janma. *Saffron.*

ಕಾಶ್ಯಪ kâśyapa. (fr. ಕಶ್ಯಪ). Pertaining to Kaśyapa; Kaśyapa (Mr. 258); Aruṇa.

ಕಾಶ್ಯಪಿ kâśyapi. *The earth.* 2, *Aruṇa, the charioteer of the sun.*

ಕಾಷಾಯ kâshâya. = ಕಾಸಾಯ. Red. 2, *a red cloth.*

ಕಾಷಾಯಧಾರಿ kâshâya-dhâri. An ascetic (ಸನ್ಯಾಸಿ G.; My.).

ಕಾಷಾಯವಸನ kâshâya-vasana. Having a red cloth (Sk.); a red cloth (My.).

ಕಾಷ್ಠ kâshṭha. = ಕಡ್ಡಿ. A piece of wood, a stick; a pin, a bolt (ಕೀಲಕ, ಕೀಲು Nn. 101); *wood,* especially dry wood (ಕಟ್ಟಿಗೆ Nn. 69; ತುಱು Nn. 18; ಇನ್ಧನ, etc., ಅಡುಗಬ್ಬು Mr. 48; ಒಣಗಿದ ಮರ, ದಾರು Nr.). 2, a blockhead (ಮೂರ್ಖ Nn. 33). 3, thinness, poorness (ಕೃಶ, ಬಡವು 33). 4, = ಕಾಷ್ಠೆ (Nn. 33).

ಕಾಷ್ಠಕುದ್ದಾಲ kâshṭha-kuddâla. *A scraper or shovel.*

ಕಾಷ್ಠತಕ್ಷ್ kâshṭha-taksh. -ತಟ್. *A carpenter.*

ಕಾಷ್ಠವ್ಯಸನ kâshṭha-vyasana. Worthless, vain grief (My.).

ಕಾಷ್ಠಾಮ್ಬುವಾಹಿನಿ kâshṭha-ambu-vâhini. *A wooden bucket or baling vessel.*

ಕಾಷ್ಠಿಕೆ kâshṭikĕ. = ಕಟ್ಟಿಗೆ. A piece of wood.

ಕಾಷ್ಠೀಭೂತ kâshṭhî-bhûta. Having become wood or like wood (Bp. 19, 80).

ಕಾಷ್ಠೀಲೆ kâshṭhîlĕ. *The plantain, Musa sapientum.*

ಕಾಷ್ಠೆ kâshṭhĕ. *A quarter or region of the world* (ದಿಕ್ Nn. 33, as ಕಾಷ್ಠ). 2, *place, site.* 3, *a measure of time, eighteen twinklings of the eye* (ಕಾಲಾನ್ತರ Nn. 33; ಕಾಲಭೇದ Mr. 489). 4, *excellence* (ಉತ್ಕೃಷ್ಟ 33); clearness, distinctness (ವ್ಯಕ್ತಿ 489). 5, favourableness (ಅನುಕೂಲ 33). 6, the being opened, blown as a flower (ಉನ್ಮೀಲಿತ, ವಿಕಾಶ 33; ವಿಕಸಿತ 489).

ಕಾಸ kâsa. 1. = ಕಾಶ. Appearing, shining; splendour; blooming, opening. (ಕಾನ್ತಿ Bhn. 26). See ವಿ-.

ಕಾಸ kâsa. 2. Tbh. of ಖಾಸ (Šmd. 338).

ಕಾಸ kâsa. 3. *Cough, catarrh.* See ಕೆಮ್ಮು. 2, dyspnoea, asthma (My.).

ಕಾಸ kâsa. 4. Causing to go. See ನಿಷ್-.

ಕಾಸಗಾಱ kâsagâṟa. = ಕಾಸದಾರ, ಕಾಸ್ತಾರ. (S. Mhr.).

ಕಾಸಗಿ kâsagi. Private, not public; own (My.; Mhr. ಖಾಸಗೀ).

ಕಾಸಘ್ನಿ kâsa-ghni. A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini (see ಕಿಱುದೇಗು No. 2).

ಕಾಸಜಿತ್ kâsa-jit. The plant Clerodendron siphonanthus (see ಕಿಱುದೇಗು No. 2).

ಕಾಸದಾರ kâsadâra. = ಕಾಸಗಾಱ, etc. A groom (My.; Mhr., H. ಖಾಸದಾರ).

ಕಾಸಮರ್ದ kâsa-marda. *A cough-medicine, Cassia sophora* Lin.

ಕಾಸರ kâsara. = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (Mg.). See ಕಾಸ್ರ.

ಕಾಸರ kâsara. *A male buffalo.*

ಕಾಸರಿ kâsari. A female buffalo (ಮಹಿಷಿ, ಎಮ್ಮೆ Mr. 184).

ಕಾಸರಿಕೆ kâsarikĕ. A kind of potherb or cucumber (ಗಣ್ಡೀರ, ಸಮಷ್ಠಿಲೆ Nr., o. r. ಕಾರಿಕೆ). **2,** = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (My.).

ಕಾಸರ್ಕ kâsarka. = ಕಾಜವಾರ, etc. The tree Strychnos nux vomica Lin. (St. & Pl.; My.). — ಕಾಸರ್ಕನ ಬನ್ದನಿಗೆ. = ಕಾಸ್ರ-. A parasitical shrub, Loranthus loniceroides Lam. (St. & Pl.).

ಕಾಸಾ kâsâ. Good, fine; legitimate, not base born; own (My.; Mhr., H. ಖಾಸಾ).

ಕಾಸಾಯ kâsâya. Tbh. of ಕಾಷಾಯ (Šmd. 335).

ಕಾಸಾರ kâsâra. *A pond* (ಸರಸಿ, ಕೊಳ Mr. 417).

ಕಾಸಾರಕ kâsâraka. = ಕಾಸರ್ಕ, etc. (see s. ಇಟ್ಟಿ).

ಕಾಸಿ kâsi. 1. = ಕಾಶಿ. Benares (Bp. 54, 64; J. 5, 27. 30). ಕಾಲಿದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಹೋದೀ, ಕುಣ್ಟಮುಟುವ?—ಕಾಸಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೂ ಕಾಸು ಬೇಕು (Prvs.). — ಕಾಸಿಕಾಗಡಿ. A kâgaḍi in which water is brought from Benares (My., also ಕಾಸಿಕಾವಡಿ). ಕಾಸಿದಾವಳಿ. A soft woollen dâvaḷi (C.).

ಕಾಸಿ kâsi. 2. = ಕಾಚಾ, ಕಾಸೆ. Tbh. of ಕಾಶಾ. See ಕಾಸಿಕಂಚಡಿ, ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ. A cloth for girding the loins (S. Mhr.).

ಕಾಸಿಕಂಚಡಿ kâsi-kančaḍi. A cloth for girding the loins and a kaupîna. See Sp. s. Tbh. ಜಡಿ.

ಕಾಸಿಗಪ್ಪಡ kâsigappaḍa. Tbh. of ಕಾಶಾಕರ್ಪಟ (Šmd. 381, o. r. ಕಾಸೆ-).

ಕಾಸಿತ kâsita. Made gone, driven away. See ನಿಃ-.

ಕಾಸಿಸು kâsisu. To cause to make hot, etc. (Bp. 50, 39; My.).

ಕಾಸು kâsu. 1. = ಕಾಯಿಸು 1. To make hot, to heat; to warm, as the body; to boil, as water, etc.; (to burn), to bake, as happaḷas, bread, etc.; to melt, as butter, gold, etc. (ದಾಹ Šmd. Dh.; C.; T. ಕಾಯ್ಚು). ಕಾಪಂ (Šmd. 275). ಕಾಸುವ ರಸದ್ರವ್ಯಾನುಕರಣಂಗಳ್ (I). ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ (II). ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಶೃತ, ಪಕ್ವ Hlâ.). ಕಾಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ Nr.). See Bp. 9, 38; 14, 5; 18, 29; 22, 65; 27, 48; 54, 31; Bh. 1, 20, 60; Ršv. 11, 19; J. 15, 17; Č. Bp. 11, 11; B. 1, 15; Prv. s. ಮಣ್ಣು. — ಕಾಸು ಕಾಸು. rep. (B. 4, 106).

ಕಾಸು kâsu. 2. The smallest copper coin, a cash (ಏವರ Šmd. Dh.; C.; Tĕ., Tu.; T. ಕಾಚು; M. ಕಾಶು); a coin or money in general (C.; Tĕ., T., M.). ಮೂಱು ಕಾಸು (ಪ್ರಹರ G.). ತಾಮ್ರದ ಕಾಸು (ಪಣ Si. 418). ಕೊಡುವದೊನ್ದು ಕಾಸು, ಕೋಣೆ ತುಮ್ಬ ಹಾಸು.—ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸೂಳೆ ಕಾಸಿಗಾದರೂ ಬೇಡ.—ಕೂಸು ಕಾಸ ಹಡೆಯದು, ಜೋಗಳ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತು.—ಕಾಸು ಇದ್ದರೆ ಕೊಡೆಯಾಲ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆ, ಅಲ!—ಕಾಸಿಗೆ ಒನ್ದು ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಅನ್ದರೆ ನನಗೆ ಮೂಱು ಕಾಸಿಗೆ ಇರಲಿ!—ಕಾಸು ಬಿಟ್ಟವ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟಾನು.—ಕಾಸಿದ್ದರೆ ಕೈಲಾಸ (Prvs.). See Prv. s. ಕಾಸಿ 1.

ಕಾಸು kâsu. 1. Tbh. of ಕಾಚ. ಕಾಸಿನ ಕಬ್ಬಿ (ಭಾರಯಷ್ಟಿ, ವಿಹಂಗಿಕೆ Hlâ.).

ಕಾಸು kâsu. 2. *A sort of spear or lance.*

ಕಾಸುಳಿ kâsuḷi. The plant Sida indica Lin. (ತುಱುವೆ, ತೇಜಸ್ವಿ Mr. 129, o. r. ಕಾಂಸುಳಿ; M. ಕಾಟೂರ).

ಕಾಸೆ kâsĕ. = ಕಾಸಿ 2. Tbh. of ಕಾಶಾ (Šśv. 2, 53; V. 4, 36; see ಪೊಸಗಾಸೆ).

ಕಾಸ್ತಾರ kâstâra. = ಕಾಸದಾರ, etc. (My.).

ಕಾಸ್ರ kâsra. = ಕಾಸರ, etc. — ಕಾಸ್ರಬನ್ದನಿಗೆ. = ಕಾಸರ್ಕನ-. (St. & Pl.).

ಕಾಹಕ kâhaka. (fr. ಕಾಹು 1). A guard, a guardian (Bh. 3, 21, 52).

ಕಾಹಲ kâhala. = ಕಾಹಳೆ. See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಕಾಹಲೆ kâhalĕ. = ಕಹಳೆ, etc. A horn (Sk.).

ಕಾಹಳಿ kâhaḷi. N. of a plant (ಕಳ್ಳ Mr. 134).

ಕಾಹಿ kâhi. = ಕಾಯಿ 3. A person who tends, watches or guards (Č. Bp. 47, 19). See ಕಟುಗಾಹಿ, ತುಱು-, ಮಸಣ-.

ಕಾಹಿಲೆ kâhilĕ. = ಕಾಯಿಲೆ, q. v. (My.).

ಕಾಹು kâhu. 1. = ಕಾಪು. Preserving; protection; watching; guard; custody (J. 8, 26; 13, 42; 16, 23; 24, 4; Bh. 2, 2, 78; 3, 18, 38; 7, 15, 49; see ಮೆಯ್ಗಾಹು).

ಕಾಹು kâhu. 2. = ಕಾಯ್ಪು, etc. Heat, etc. (Grj. 9, 17; Bp. 53, 53; J. 15, 2; 30, 30).

ಕಾಹುರ kâhura. = ಕಾವರ, etc. Feverish excitement: bewilderment, confusion (Bh. 8, 24, 51; Râm. 5, 8, 64; 6, 12, 36; J. 20, 29; 26, 4; 27, 6).

ಕಾಹುರತೆ kâhuratĕ. = ಕಾಹುರ. (Râm. 6, 55, 5).

ಕಾಳ kâḷa. 1. = ಕಾಲ 1 (but rare). See Prv. s. ವೇಳೆ. — ಕಾಳಯಮ. The death-god Yama. ಅಳು ಕಾಱು ಇದ್ದವನಾದರೆ ಕಾಳಯಮ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಕಾಳ kâḷa. 2. = ಕಾಲ 2. Black, etc. — ಕಾಳಗತ್ತಲ್. -ಕತ್ತಲ್, = ಕಾಲಗತ್ತಲೆ. (Bp. 31, 4). — ಕಾಳಜೀರಿಗೆ. Black cumin, Nigella indica (ಉಪಕುಂಚಿಕೆ, ಸುಷವಿ, ಕರೇ ಜೀರಿಗೆ G.). — ಕಾಳರಕ್ಕಸಿ. A black female giant (J. 8, 47). — ಕಾಳರಾತ್ರಿ. = ಕಾಲರಾತ್ರಿ. A dark night (Bp. 23, 18); etc. — ಕಾಳಹಸ್ತಿ. = ಕಾಳತಿ. (T. ಕಾಳಸ್ತಿ). Calastri, a mountain and town in the Carnatic, where a black elephant worshipped Šiva. (Bp. 18, sum.). — ಕಾಳಹಸ್ತಿಗಿರಿ. The mountain Calastri (Bp. 18, 1). — ಕಾಳಹಸ್ತೀಶ್ವರ. Šiva (My.). — ಕಾಳೋರಗ. -ಉರಗ. = ಕಾಲೋರಗ. The black cobra (ತಿಖಿ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ Nr. 4).

ಕಾಳಗ kâḷaga. (fr. ಕಾದು 1). = ಕಾಳೆಗ. Fight, battle, war (ರಣ, ಯುದ್ಧ, etc. Mr. 289; ಬಣ್ಡಣ, ಮೊನೆ Šmd. II; ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಡಣ, ಜುದ್ಧ, ಮೊನೆ, ಪೊಣರ್ Šm. 39; ಮೊನೆ 100; ಪೋರ್ 102; ಯುದ್ಧ, ಕಲಹ, etc. Nr.; Si. 294; ಕೊಳುಗುಳ Bhn. 29; C.; T. ಕಾಳೈಯಂಗ). See J. 2, 4; 4, 3; 7, 29; 8, 26; 22, 47; 25, 11; Si. 284. 292. 293; B. 2, 5; 4, 9; 5, 160. — ಕಾಳಗಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To fight (Šśv. 4, 70). — ಕಾಳಗಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To offer fight; to fight (J. 23, 9; 25, 51). — ಕಾಳಗವಲಗೆ. -ವಲಗೆ. = ಕಾಳೆಗ-. A war-drum (ಅತ್ತಪರ Šmd. II; Šm. 40).

ಕಾಳಜ kâḷaja. = ಕಳೀಜ, ಕಾಳಿಜ, ಕಾಳಿಜ. The liver (ಗೋರೋಜನ, ಬುಕ್ಕಾ G.; Mhr., H. ಕಾಳೀಜ).

ಕಾಳಂಜಿ kâḷañji. = ಕಾಳಾಂಜಿ. A spittoon (ಪವಕೆ Šmd. II; Šm. 61; Kk. 54, o. r. ಕಾಳಾಂಜ; Bp. 12, 9; Šśv. 1, after 79; Tĕ. ಕಾಳಂಜಿ, ಕಾಳಾಂಜಿ; T., M. ಕಾಳಾಂಜಿ; *cf.* ಕಾಳ್ 1? Sk. ಖಟಕಟಾಹಕ?). **2,** a vessel of brass,

silver, etc. with which scented water is sprinkled (S. Mhr.; ರಸಪಾತ್ರೆ Mr. 265). 3, a kind of fan or whisk (Tĕ., M., R.; T. ಕಾಲಜ).

ಕಾಳತಿ kâḷati. = ಕಾಳಹಸ್ತಿ. (T. ಕಾಳತಿ). See ತಿರು-.

ಕಾಳವ kâḷava. N. of a country (Bp. 6, 18).

ಕಾಳಾಂಜಿ kâḷâñji. = ಕಾಳಂಜಿ No. 1, q. v. (ಡವಕೆ Čt. II, 94; My.).

ಕಾಳಿ kâḷi. = ಕೆವ್ವರೆ, etc. (ಕಾತರ Šs.).

ಕಾಳಿ kâḷi. = ಕಾಲಿ. N. of a washerman (Bp. 21, 12). 2, Durgâ (C.). See ಮಾ-. — ಕಾಳಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (C.). — ಕಾಳಿಕೊಣ್ಡ. See ಉಘೆ-. — ಕಾಳಿದೇವ. N. (Bp. 59, 2). — ಕಾಳಿನಾಥ. Šiva. See ಶ್ರೀ-. — ಕಾಳಿಯ ಮಥನ. Krishṇa (J. 5, 8).

ಕಾಳಿಕ kâḷika. = ಕಾಳಿಕೆ. Lampblack, etc. (ಕಜ್ಜಲ, ಅಂಜನ, etc., ಕಾಡಿಗೆ Mr. 337).

ಕಾಳಿಕೆ kâḷikĕ. = ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಿಕ. Blackness, etc.; rust; verdigris; impurity (ಕಿಲುಮ್ಬು Kk. 51, Šm. 63). See Abh. P. 16, 57. 71; Grj. 6, after 56.

ಕಾಳಿಗ kâḷiga. = ಕಾಳಿಂಗ. — ಕಾಳಿಗನಾಗ. = ಕಾಳಿಂಗ. (Abh. P. 4, 119).

ಕಾಳಿಂಗ kâḷinga. = ಕಾಲಿಂಗ, ಕಾಳಿಗ. The black cobra, Naga tripudians (ತನುವಿನೊಳ್ ಕಪ್ಪಾಗೆ ಕಾಳಿಂಗನ್ ಅಕ್ಕು Mr. 402). — ಕಾಳಿಂಗನಾಗರಹಾವು. A variety of Naga tripudians (Bd.).

ಕಾಳಿಜ kâḷija. = ಕಾಳಜ, etc. (ಅಗ್ರಮಾಂಸ G.; Râm. 6, 45, 61). 2, the breast, the heart (S. Mhr.; Mhr. ಕಾಳೀಜ).

ಕಾಳಿಜಿ kâḷiji. = ಕಾಳಿಜ No. 2. (S. Mhr.).

ಕಾಳೆ kâḷĕ. = ಕಾಹಲೆ. Tbh. of ಕಹಳೆ (Šmd. 352). See ಕೊಮ್ಬುಗಾಳೆ, ಗವುರಿ-, ಪೊಂ-, ಬುರುಗು-, ಬೂರ್-, ಹೆಗ್-.

ಕಾಳೆಗ kâḷĕga. = ಕಾಳಗ. (ಬಣ್ಡಣ Šmd. II; ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಲಿ, ಕಲಹ, etc. Hlâ.; ಸಂಗರ Nn. 9; ಬಲ 14; ಧುರ 19; ಕಣ್ಟಕ, ಆಹವ 39; etc., etc.; ಮೊನೆ Kk. 87; Abh. P. 13, 139; 14, after 46). ಕಾಳೆಗಕ್ಕೋಸ್ಕರಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ವಿನೋದಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಏಱುವ ರಥವು (ಪುಷ್ಪರಥ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಅನುವಾದುದು (ಸನ್ನಹನ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ದು, ಸನ್ನದ್ಧಮ್ ಅಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ); ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ದಂ (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ); ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗದತ್ತಣಿನ್ದ ಮುಗುಱಿದವನು (ಸಂಶಪ್ತಕ Nr.). ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು (ಧುರಜೈತ್ರ Nn. 94). — ಕಾಳೆಗವಲಗೆ. = ಕಾಳಗ-. (ಅತ್ತವರ Kk. 82).

ಕಾೞ್ kâḻ. 1. = ಕಾಡು 2, etc., ಕಾೞು 1. A forest; a wild. ಕಾೞ್ಕಿ (Šmd. 140). — ಕಾೞ ಜೀರಿಗೆ. = ಕಾಡ ಜೀರಿಗೆ. A tall robust annual plant, the purple flea-bane, Vernonia anthelmintica (St. & Pl.). — ಕಾೞಾಗು. -ಆಗು. To become a wilderness: to be ruined (ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗು Bhn. 63). See Bh. 1, 8, 2; J. 8, 27; 13, 60; 23, 9; 24, 22. — ಕಾೞುರಿ. -ಉರಿ. = ಕಾೞ್ಕಿಚ್ಚು. (Bhâgavata 10, 17, 21. 26). — ಕಾೞ್ಕಿಚ್ಚು. (Šmd. 28. 80. 217). = ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು. A fire on hills or in forests (ವನವಹ್ನಿ, ದವ, ದಾವ Hlâ.; ದಾವ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Nn. 66). — ಕಾೞ್ಗಿಚ್ಚು. = ಕಾೞ್ಕಿಚ್ಚು. (ದವ Šm. 12). — ಕಾೞ್ತುಱು. Wild cattle. ಕಾೞ್ತುಱು ಮುಸಗಿದ ವೊಲ್ (Šmd. 80). — ಕಾೞ್ಪುರ. A forest-stream (ಕಾಡ ಹೊನಲ್ Šs.; V. 14, 24; Ššv. 1, 10. 41). ಕಾೞ್ಪುರಮ್ ಆಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಂ (Šmd. 80; Kâvy. I, 3, 101). ಅಸೃಕ್ಕೆನ್ದು ಕಾೞ್ಪುರಂ ಪರಿವಿನೆಗಂ (Abh. P. 13, 64). — ಕಾೞ್ಪೊನಲ್. = ಕಾೞ್ಪುರ. (Grj. 9, after 98). — ಕಾೞ್ಬೇಯದ. A forest-hunter (Ššv. 4, 96). — ಕಾೞ್ಮರೆ. A kind of deer (Ššv. 3, 28). — ಕಾೞ್ಮಾನಿಸ. A savage (V. 35, after 55). — ಕಾೞ್ಮೃಗ. A beast of prey (ವನಚರಪಶು, ಶ್ವಾಪದ Hlâ.). 2, wildness, ferocity, wickedness, badness;—a bad man, an enemy (ಕೆಡಕ Čt. I, 103; *cf.* ಕಾಲ 1 No. 9). — ಕಾೞಾಗು. -ಆಗು. To become troublesome, inimical or hostile (S. Mhr.). — ಕಾೞ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಕಾೞುಗೆಡೆ. To utter bad language, to speak contemptuously (Ršv. 1, 36). — ಕಾೞ್ಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. A bad act (ದುಃಕೃತ್ಯ Kk. 74; Šm. 52). — ಕಾೞ್ಮಾತು. A bad word (V. 37, after 132).

ಕಾೞ್ (ಕಾಳ್) kâḻ (kâḷ). 2. (fr. ಕಡು 1). = ಕಾೞು 2. A small pebble, gravel (T.); a corn, a single grain; grain, corn; seed; a pea; a bean (Tu. ಕಾಳ್; T. ಕಾೞ್, *according to which the* ೞ್ *has been adopted;* T. ಕಾೞ್, to have a hard grain, as a tree; to be strong in mind, to be resolute, determinate; to be sharp, pungent = ಕಾರ್). — ಕಾೞ ಬಾೞ. See Čt. I, 74 s. ಊರ್ಗಾರ್ಣವ.

ಕಾೞ್ kâḻ. 3. = ಕಾಡು 3, ಕಾರ್ 1, etc. Blackness (ಕರಿದು, ಕಱೆ, ಕರ್ಪು Šm. 69; T. ಕಾೞಿಗ; *cf.* ಕಙ್ಗು). — ಕಾೞೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A black (well-washed and fed) excellent female buffalo, a she-buffalo of the Bĕḷavala district (Sp.; My.). — ಕಾೞ್ಭುಜಗ. The black cobra or a black snake (Ršv. 11, after 164). — ಕಾೞ್ಮಿದುಳ್. Marrow or brain of a blackish colour (Ršv. 5, after 120).

ಕಾೞಿಮೆ (ಕಾಳಿಮೆ) kâḻimĕ (kâḷimĕ). (Hardness of mind), obstinacy, haughtiness (? see T. s. ಕಾೞ್ 2). — ಕಾೞಿಮರಸ (ಕಾಳಿಮರಸ). -ಅರಸ. N. (Bp. 11, 4).

ಕಾೞು kâḻu. 1. = ಕಾೞ್ 1, etc. A forest, etc. — ಕಾೞುಗಬ್ಬಿಸೆ. -ಕಬ್ಬಿಸೆ. = ಕಾಗಬ್ಬು. (ಕಾಠ Mr. 111). — ಕಾೞುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಕಾೞ್ಗಿಚ್ಚು. (Bhâgavata 10, 17, 20; Râm. in W. v. 449). — ಕಾೞುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಕಾೞ್ಗೆಡೆ. (J. 18, 45). — ಕಾೞುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Wicked, bad work (Bp. 12, 2; 26, 58). — ಕಾೞು ನುಡಿ. To utter a bad word, to lie (Bp. 14, 26). — ಕಾೞುಬೌದ್ಧ. A wicked Bauddha (Bp. 50, 62). — ಕಾೞುಭೈರವ. The ferocious Bairava. See Prv. s. ಕನಕಾಭಿಷೇಕ. — ಕಾೞು ಮಾಡು. To ruin (Dp. 55 sum.). — ಕಾೞುಮಾತು. = ಕಾೞ್ಮಾತು. A bad word, a lie (Bp. 39, 58). — ಕಾೞುಮಾರ್ಗ. A bad, wicked way (Bp. 18, 44). — ಕಾೞುಮೂೞ. A wicked brute (Bp. 9, 13; 21, 23; 38, 14). ಕಾೞುಮೂೞರ ಸಂಗ ಮುೞಿದು ಕಳೆ! (Dp. 172).

ಕಾೞು (ಕಾಳು) kâḻu (kâḷu). 2. = ಕಾೞ್ 2. (C.; ಕಣ, ಧಾನ್ಯ G.). ಗಿಳಿಗಳು ಹಣ್ಣು ಹಮ್ಪಲ ಹಸೀ ಕಾೞು ತಿನ್ದು ಬದುಕುತ್ತವೆ (B. 2, 3). ಬೇಳೆ ಅಕ್ಕಿ ಜೋಳ ಮುನ್ತಾದ ಕಾೞುಗಳು (2, 9). ಯಾಲಕ್ಕೀ ಕಾೞು (3, 30). ಹತ್ತೀ ಕಾೞು (4, 27). ಕಾೞು ಬಹಳ ತುಟ್ಟಿ ಆದವು (4, 74). ಕಾೞುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯ ಬೇಕಾದರೆ (B. 5, 100). ಓಮುಕಾೞು (Si. 158. 406). ಅಲಸನ್ದಿಗೇ ಕಾೞು (304). ಮೆಣಸಿನ ಕಾೞು (310; C.). ಹೆಸಱಿನ ಕಾೞು (304; C.). — ಕಾೞವ. -ಅವ. A man who possesses corn or sells it (C.; B. 5, 102). — ಕಾೞು ಕಡಿ. dupl. (C.; B. 2, 5; 3, 15; 5, 133). — ಕಾೞು ಕಡ್ಡಿ. = ಕಾೞು ಕಡಿ. (My.). — ಕಾೞು ಕಾೞು. rep. (B. 4, 71).

ಕಾೞುಗ (ಕಾಳುಗ) kâḻ(kâḷ)-uga. (Šmd. 240). A grain-dealer (?).

ಕಿಂ kim. = ಕಿಮ್. *What? how?* 2, *either, or.* 3, *a particle of aversion or contempt.* (Šmd. 100).

ಕಿಂವದನ್ತಿ kim-vadanti. What do they say? 2, *rumour, report, whether true or not.*

ಕಿಂವಾರ್ತೆ kiṁ-vârtĕ. Whose tidings? (ಆರ ವಾರ್ತೆ Šmd. 106).

ಕಿಂಶಾರು kiṁ-śâru. *The beard of corn* (ಸುಂಕು Mr. 372). 2, *an arrow*. 3, a heron.

ಕಿಂಶುಕ kiṁ-śuka. *The tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುತ್ತುಗದ G.).

ಕಿಂಸಾರ kiṁsâra. A necklace composed of several strings (ಸರಗಳಾಗಿ ಕೋದುದು Mr. 467).

ಕಿಕಿ kiki. A blue jay.

ಕಿಕೀದಿವ kikîdiva. *A blue jay.*

ಕಿಕ್ಕಱಿಸು kikkaṟisu. To make small, to reduce to a less compass, to draw together, as one's body (My.). 2, to be closely united or crowded, to be thick-set, as fruits or leaves on a tree; to be excessive, as the water of a tank (My.; *cf.* ಕಿಱು 1 and ಕಿಕ್ಕಿಱಿ).

ಕಿಕ್ಕಿಂದ kikkinda. = ಕಿಷ್ಕಿಂದ. Closeness, straitness, narrowness (My.); pressure; a crowd (ತಣ್ಡ, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಣ್ಪು, ಬಮ್ಬುಳ್, etc. Šm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಸಮೂಹ Šs.; My.). ಕಿಕ್ಕಿಂದದಿಂ ಪೂರಣಂಗೆಯ್ (ಅಡೆ Šm. 91).

ಕಿಕ್ಕಿಱಿ kikkiṟi. 1. (reduplication of ಕಿಱ್). To be close together, to be dense, to be crowded, full, abundant, or thick-set. (Tĕ.). ಪಲವು ಬಣ್ಣಂಗಳಿಂ ಕಿಕ್ಕಿಱಿದ ರಂಗುವರಲ್ಗಳ ತಪ್ಪಲ್ಗಳ್ (Vîrâgamavîramâhêśvaratantra-karṇâṭaṭîkĕ, chapter 33). ಜನಪದವಮ್ ಇಡಿದು ಕಿಕ್ಕಿಱಿದು ಇರುವ ಬನವಸೆ (Prll. 3, 6). See Č. Bp. 11, 10; J. 3, 27; 26, 11.

ಕಿಕ್ಕಿಱಿ kikkiṟi. 2. A crowd, a throng. — ಕಿಕ್ಕಿಱಿಗಿಱಿ. -ಇಱಿ 4. To be greatly pressed together, to form a dense crowd (Grj. 2, after 106).

ಕಿಕ್ಕು kikku. A loud, shrill cry. (Mhr. ಕಿಂಕ; *cf.* ಕಿಱುಚು, ಕೆಕ್ಕು). — ಕಿಕ್ಕಿಱಿ. -ಇಱಿ 1. To utter a shrill sound. ಕಿಕ್ಕಿಱಿವುತಂ ನಾಯುಂ ಕರೆವುತ (Bp. 20, 13).

ಕಿಗ್ kig. = ಕಿಱ್, etc. Smallness, etc. — ಕಿಗ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A small tie or band (Grj. 7, after 72; Bh. 8, 26, 51). — ಕಿಗ್ಗಣ್. -ಕಣ್. A small eye (Grj. 1, 106; Ršv. 5, 89).

ಕಿಗ್ಗಿ kiggi. = ಕಿಗ್ಗೆ, q. v.

ಕಿಂಕರ kiṁ-kara. *A servant;* a slave (ಕೀನಾತ, ಬಣ್ಟ Nn. 92; ಜೀಟ, ಹಿತನಣ್ಬ Mr. 238). — ಕಿಂಕರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಶಿವ-.

ಕಿಂಕರತೆ kiṅkaratĕ. = ಕಿಂಕರತ್ವ. (Šsv. 2, after 25; 4, after 99). 2, want, destitution (My.).

ಕಿಂಕರತ್ವ kiṅkaratva. The condition of a servant or slave (C.).

ಕಿಂಕರಿ kiṅkari. The wife of a servant. (R.).

ಕಿಂಕರೆ kiṅkarĕ. A female servant. (R.).

ಕಿಂಕಲ kiṅkala. The state of being crowded, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ Čt. I, 80, o. r. ಕಿಂಕಿಲ).

ಕಿಂಕಾಬ್ kiṅkâb. = ಕಿನಕಾಪು. Silk stuff interwoven with gold or silver thread, brocade (My.; H.).

ಕಿಂಕಾರ kiṅkâra. The noise emitted by small bells when shaken (My.). *Cf.* ಕಿಣಿ 1.

ಕಿಂಕಿಣಿ kiṅkiṇi. A small bell; any tinkling ornament (ಉಸಿರ್ವ ಕಿಱುಗಣ್ಟೆ Mr. 344).

ಕಿಂಕಿರ kiṅkira. A horse. 2, the cuckoo or kôkila. 3, the large black bee. 4, Kâma. (R.).

ಕಿಂಕಿರಾತ kiṅkirâta. *The blossom of a species of amaranth* (ಕುರುಣ್ಟಕ, ಬಿಳಿಯ ಗೋರಟೆ Mr. 124).

ಕಿಂಕಿಲ kiṅkila. = ಕಿಂಕಲ, q. v.

ಕಿಂಕುರ್ವಾಣತೆ kiṁ-kurvâṇatĕ. Any situation or circumstances in which one asks one's self what ought to be done? (Grj. 8, 36).

ಕಿಚ kiča. = ಕಿಚಿ, ಕಿಚು, ಕೀಚು. An imitative sound. (Tĕ. ಕಿಚಕಿಚ, M., T. ಕಿಚ್ಚುಕಿಚ್ಚು, Mhr. ಕಿಜಬಿಜ, chirping). — ಕಿಚಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿಚಿಗುಟ್ಟು. (My.). — ಕಿಚಃಚ ಅನ್ನು. = ಕಿಚಕಿಚ ಅನ್ನು. (My.; Tĕ.).

ಕಿಚಕು kičaku. An imitative sound. — ಕಿಚಕನ್ನು. -ಅನ್ನು. To chatter, as babies do (My.).

ಕಿಚಡಿ kičaḍi. = ಕಿಚ್ಚಡಿ, (ಕೃಸರ). A mixture of rice and pulse (C.; Mhr., H. ಖಿಚಡೀ; M. ಕಿಚ್ಚಡಿ).

ಕಿಚಿ kiči. = ಕಿಚ, etc. — ಕಿಚಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To chirp, as birds; to chatter, as monkeys (My.; Mhr. ಕಿಚಕಿಚಕಣೇಂ). — ಕಿಚಿಕಿಚಿ ಅನ್ನು. = ಕಿಚಿಗುಟ್ಟು. (My.).

ಕಿಚಿಕಿಲ್ kičikil. To neigh (ಹೇಷಿತ Šmd. Dh.; *cf.* ಕಿಲ್; ಕಿಳಿರ್ 1; Sk. ಕಿಲ್ಕಿ, a horse?).

ಕಿಚಿಲಿ kičili. = ಕಿತ್ತಳೆ s. ಕಿತ್ತು 1. (My.; Tĕ., T., M. ಕಿಚ್ಚಿಲಿ).

ಕಿಚು kiču. = ಕಿಚ, etc. (My.).

ಕಿಚ್ಚಡಿ kiččaḍi. = ಕಿಚಡಿ. (C.; B. 4, 32). ಕಿವುಡ ಕಿಚ್ಚಡಿ ಬೇಡಿದರೆ ಗವುಡ ಹಚ್ಚಡ ಬೇಡಿದ (Prv.). — ಕಿಚ್ಚಡಿವಚ್ಚಡಿ. dupl. (S. Mhr.).

ಕಿಚ್ಚು kiččıu. = ಕಿರ್ಚು 1. Fire (ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಸ್, ಬಹುಲ, ಶಿಖಿ, etc. Hlâ.; ಅಗಿನಿ, ಅನಲ, etc. Šm. 11; ಪ್ರಣೀತ Hlâ., Mr. 260; T.; Tu. ಕಿಚ್ಚಿ, ಕಿಚ್ಚು; Tĕ. ಕಿತ್ತು, ಚಿಚ್ಚು; C.; *cf.* ತೀ 2). ಆತನುಂ ನೀನುಂ ಕೂಡಿದಿರಪ್ಪೊಡೆ ಆಹವಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚುಂ ಗಾಳಿಯುಂ ಕೂಡಿದನ್ತೆ (Šmd. 262). ಮುಗಿಲ ಕಿಚ್ಚು (ಮೇಘವಹ್ನಿ, ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ, ಇರಮ್ಮದ Hlâ., Nr.). ಕಿಚ್ಚ ಹೊಸೆವ ಕೋಲು (ಅರಣಿ Hlâ., Mr. 260). ಸಮುದ್ರದ ಕಿಚ್ಚು (ಬಾಡವ, etc. Hlâ.). ವಾರಿಧಿಯ ಕಿಚ್ಚು (ವಾಡವ Mr. 48). ಗೊಬ್ಬರದ ಕಿಚ್ಚು (ಕರೀಷಾಗ್ನಿ Nr.). ಉರಿವ ಕಿಚ್ಚಿನ ಏಱಿಗೆಯನ್ತೆ ಮೂಡಿದಂ ಚನ್ದ್ರಂ (J. 26, 13). ಕಚ್ಚಿದರೆ ಕಚ್ಚುವದು, ಕಿಚ್ಚಲ್ಲ, ಚೇಱಿಲ್ಲ (pepper, Sp.). ಪ್ರಾಣ ತೊಲಗಿದ ಹೆಣನು ಕಿಚ್ಚಿಗಂಜಲು ಬಲುದೆ? (Dp. 76). ಕಿಚ್ಚಿಗಂಜದವ ಬೂದಿಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ? — ಕಿಚ್ಚು ನುಂಗುವವ ನುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). ಹೆಣಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಹಚ್ಚುವದು or ಕೊಡುವದು (C.). See Bp. 18, 28; 25, 27; 28, 47; 50, 23; 56, 35. 40; 60, 18. 50; J. 23, 62; ಇಡುಗಿಚ್ಚು, ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು, ಕಾಟ್ಕಿಚ್ಚು, ದೂವೆಗಿಚ್ಚು, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು, etc. — ಕಿಚ್ಚುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A poker (ಧಾವಕ Nn. 122, Mr. 526).

ಕಿಂಚನ kiṁ-ča-na. Further not; to a certain degree; *somewhat.*

ಕಿಂಚಿತ್ kiṁ-čit. *Somewhat.* 2, *a little.*

ಕಿಂಚಿತ kiñčita. Tbh. of ಕಿಂಚಿತ್. ಕಿಂಚಿತದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆ ಏನು? (Prv.).

ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರೌಢೆ kiñčit-prauḍhĕ. A woman not long married, etc. (ಸುವಾಸಿನಿ Mr. 306).

ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತಕಾಲ kiñčit-bhûtakâla. Some time ago, time just passed (Šmd. 400).

ಕಿಂಚುಲಕ kiñčulaka. *An earth-worm, a certain worm* (ಗಣ್ಡುಪದ q. v., ನಾಯಿನೊಳಲೆ Mr. 411).

ಕಿಂಚುಲುಕ kiñčuluka. *An earth-worm.*

ಕಿಂಜಲ್ಕ kiñjalka. *The filament of a plant, especially the filament or blossom of a lotus.*

ಕಿಟಕಿ kiṭaki. = ಕಿಟಿಕಿ, etc. (My.). ಕಿಟಕಿಯಿನ್ದ ನುಸುಳುವವ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ್ದ ಬಾರನೇ? (Prv.). See ಕಿಡಕಿ.

ಕಿಟಿ kiṭi. An imitative sound. — ಕಿಟಿಕಿಟಿ. rep. = ಕಿಟಿಪಿಟಿ. (S. Mhr.). — ಕಿಟಿಪಿಟಿ. dupl. A vexing, troubling noise (S. Mhr.).

ಕಿಟಿ kiṭi. = ಕಿರ, ಕಿರಿ. *A hog.*

ಕಿಟಿಕಿ kiṭiki. = ಕಿಟಕಿ, ಕಿಡಕಿ, ಕಿಡಿಕಿ. A window; a wicket (My.; Mhr., H. ಖಿಡಕೀ; M. ಕುಡುಪ್ಪಿ). See B. 4, 121; Si. 109; Prv. s. ತೆಱ³ 1.

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. A gajuga (Molucca bean) that is very strong and therefore especially used for a marble (My.). ಕಿಟ್ಟದಿನ್ದ ಹೊಡದು, ಲೊಟ್ಟೆ ಹಾಕಿದ (Prv.).

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. 1. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ. (My.).

ಕಿಟ್ಟ kiṭṭa. 2. = ಕಿಟ್ಟು. *Secretion, excretion; excrement; dirt; dross of iron* in or after fusion; *dregs of oil; rust,* etc.; cow-dung kept in a pit (S. Mhr.). ಏರಣ್ಡಕಿಟ್ಟ (Šm. 89). ಕಬ್ಬುನದ ಕಿಟ್ಟ (ಮಣ್ಡೂರ Nr.). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಿಟ್ಟ (ಮಣ್ಡೂರ, etc. Si. 332).

ಕಿಟ್ಟಿ kiṭṭi. (fr. ಕಿಱ್). A kind of torture, in which the hands, ears or noses of people are pressed between two sticks (My.; T., M.; Tĕ. ಕಿಟ್ಟಕೋಲ).

ಕಿಟ್ಟು kiṭṭu. = ಗಿಟ್ಟು. To touch, to reach. 2, to come to hand, to be reached, to be obtained (ಸ್ಪರ್ಶನ Šmd. Dh.; T., M.; Tĕ. ಕಿಟ್ಟು, ಕಿನಿ, ಗಿಟ್ಟು, also: to be crowded, squeezed, or shut together; T. ಕಿಡೈ, M. ಕಿಡೆ, ಕಿಣೆ, to approach, come near, etc.; to be obtained; *cf.* ಕಿಡು 1).

ಕಿಟ್ಟು kiṭṭu. Tbh. of ಕಿಟ್ಟ. ಅವುಡ್ಲ ಎಣ್ಣೇ ಕಿಟ್ಟು (ಹೆಟ್ಟೆ G.).

ಕಿಡ kiḍa. A man who is ruined, etc. See ಎಚ್ಚಱಗಿಡ.

ಕಿಡಕಿ kiḍaki. = ಕಿಟಕಿ, etc. (S. Mhr.). — ಕಿಡಕಿಪಡಕು. One of the two frames of which folding-windows consist (S. Mhr.; My. as ಕಿಟಕಿಪಡಕು). — ಕಿಡಕಿಬಾಗಲು. The window-opening (S. Mhr.; My. s. ಕಿಟಕಿಬಾಗಲು). — ಕಿಡಕಿಬಾವಲಿ. An ornament for the ear, worn by females (S. Mhr., My. as ಕಿಟಕಿಬಾವಲಿ).

ಕಿಡಿ kiḍi. 1. A spark (ಸ್ಫುಲಿಂಗ, ಕಣ Hlâ.; ಅಗ್ನಿಕಣ Šm. 12; C.; Tu.; Si. 25; T. ಕಿಳರ್, to be bright, shine; ಚೆಡಿ, splendour; ಕೆಡಿ, great fame). See Bp. 44, 20; 51, 59; 60, 5; Bh. 1, 20, 54. 60. 61; J. 8, 38; ಕಣ್ಗಿಡಿ, ಕೆಂಗಿಡಿ, ಗಿಱುಗಿಡಿ, ತನುಗಿಡಿ.—ಕಿಡಿಯಿನ್ದ ಕಾಡು ಸುಡ ಬಹುದು (Prv.). — ಕಿಡಿಕಿಡಿ. rep. (Ršv. 5, after 122). — ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become very angry or enraged (Č. Bp. 47, 29; J. 22, 44). ಕಿಡಿಕಿಡಿವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗು. (Grj. 9, after 114). — ಕಿಡಿಗಣ್. -ಕಣ್. A fiery, red eye (J. 28, 46). — ಕಿಡಿಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Šiva (ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ Čt. II, 31). — ಕಿಡಿಗಱೆ³. -ಕಱೆ³. To rain sparks (Râm. 6, 14, 20). — ಕಿಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To emit sparks (Grj. 8, 48). — ಕಿಡಿಗೆದಱ್. -ಕೆದಱ್. ಕಿಡಿಗೆದಱು. Sparks to fly about. ಕಿಡಿಗೆದರ್ದುದು (Ššv. 4, 37). ಕಿಡಿಗೆದಱುವ ಅಗ್ನಿ (ಬಾಲಕ Mr. 525). — ಕಿಡಿ ಪಾಱು. = ಕಿಡಿಗೆದಱ್. (Ššv. 4, 1). — ಕಿಡಿಬೆಂಕಿ. A little fire (C.). — ಕಿಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. To send forth or emit sparks (J. 4, 36; 12, 39; 13, 36). — ಕಿಡಿಯೇಱುಗೆ. -ಏಱುಗೆ. A shining spark (ಕಣ, ಸ್ಫುಲಿಂಗ Mr. 47). — ಕಿಡಿವೀೞ್. -ಬೀೞ್. Sparks to fall. ಕಿಡಿವೀೞ್ವರೆ ತಾಗೆ ರಥಂ ರಥಂಗಳೊಳ್ (Abh. P. 13, 75). — ಕಿಡಿ ಸೂಸು. = ಕಿಡಿಯಿಡು. (Ššv. 4, 7).

ಕಿಡಿ kiḍi. 2. One who ruins or destroys. — ಕಿಡಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. dupl. One who destroys everything, as a boy (S. Mhr.). — ಕಿಡಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The nature (of certain boys) to destroy or spoil utensils, etc.; mischief-making (S. Mhr.; ಕೀಟಕತನ G.).

ಕಿಡಿಕಿ kiḍiki. = ಕಿಡಕಿ, etc. (ಪ್ರಘಣ್ಣ G.; B. 4, 225. 296).

ಕಿಡಿಸು kiḍisu. = ಕೆಡಿಸು. To destroy, to ruin (Šmd. 226, where Mdb. and Kâvy. I, 3, 76 read ನೆಗೆದು. 288. 301). ಕಿಡಿಸಿದಂ (ಅಱಿದಂ Šmd. I).

ಕಿಡು kiḍu. 1. (= ಗಡೆ 2). Touching; approach. (T. ಕಿಡೈ; M. ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಡೆ; see ಕಿಟ್ಟು). — ಕಿಡು ಕುಟ್ಟು. To knock against, to collide with (ಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.). — ಕಿಡುಗುಟ್ಟು. = ಕಿಡು ಕುಟ್ಟು. ತಪ್ಪಂ ತನ್ನೊಳ್ ಪಳಂಚಿ ಕಿಡುಗುಟ್ಟಿ ತಪ್ಪುವಮ್ಬುಗಳನಂ (Šmd. 286. 287).

ಕಿಡು kiḍu. 2. = ಕೆಡು. To go to ruin, to be destroyed, to perish; to spoil, to be damaged; to come to nothing; to disappear, to go out (ವಿನಾಶ Šmd. Dh.; T., M. ಕೆಡು; Tĕ. ಚೆಡು, ಚಿವುಕು; T. ಚವಟ್ಟು, ಚಿರ, to destroy). P. p. ಕೆಟ್ಟು (Šmd. 282. 284). ನಾಮುಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಕಿಡದ ವಕ್ಷ್ಯಂ (62). ನಾಮಂ ಕಿಡುವೊಡೆ (63). ಪಾವಸೆ ಕಿಡಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿವುದು (295).

ಕಿಡುಕ kiḍu-ka. (Šmd. 241). = ಕೆಡುಕ, etc. A man who destroys, etc. ಕಿಡುಕನು (ಅವಕೀರ್ಣಿ Hlâ.).

ಕಿಣ kiṇa. *A callosity; a wart; a scar.*

ಕಿಣಿ kiṇi. 1. = ಗಿಣಿ 1. An imitative sound. (T. ಕಿಣ್, a ringing sound; ಕಿಣಿ, cymbal; Tĕ. ಕಿಣಿಕಿಣಲಾಡು, to tingle, etc.). — ಕಿಣಿಕಿಣಿ ಎನ್ನು. To tinkle, to tingle, as small bells, etc. (My.). — ಕಿಣಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To tinkle, etc. (My.).

ಕಿಣಿ kiṇi. 2. Any impurity of the teeth (ದನ್ತದ ಮಲ Ss.). — ಕಿಣಿವಲ್. -ಪಲ್. A tooth covered with foul matter (V. 35, after 55).

ಕಿಣಿಹಿ kiṇihi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಕಿಣ್ಡಿ kiṇḍi. = ಕಣ್ಡಿ 1. A chink; a gap; an opening; a clift (C.; Mhr. ಖಿಣ್ಡ). See ಕಳ್ಳ-, ಜೇರುಗಿಣ್ಡಿ, ಬೆಳಕಿಣ್ಡಿ. — ಕಿಣ್ಡಿಹಲ್ಲು. = ಕಣ್ಡಿವಲ್. (C.).

ಕಿಣ್ವ kiṇva. *Ferment, a drug used to produce fermentation.*

ಕಿತ kita. (?). A mistake for ಕೀತ of ಕೀ? ಕಿತನಾಸಿ (Šmd. 221, o. r., in Mdb. MS., ಕ್ರುತನಾಸಿ).

ಕಿತಮು kitama. Tbh. of ಕೃತ್ರಿಮ (S. Mhr.).

ಕಿತವ kitava. *A gambler;* a cheat, a fraudulent man (Ššv. 2, 111). 2, the thorn-apple, Datura metel (ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ G.).

ಕಿತಾಬ kitâba. = ಕಿತಾಬು. (B. 5, 199. 232. 263).

ಕಿತಾಬು kitâbu. A title. 2, a book (C.; Mhr., H.; B. 5, 268).

ಕಿತ್ತಡ kittaḍa. Disagreeableness, disgustfulness (ಕಿಸುರ್ Čt. II, 118; ಕಿಸುಱ್ Kk. 72; see Abh. P. 7, 81).

ಕಿತ್ತಡಿ kittaḍi. See s. ಕಿತ್ತು 1.

ಕಿತ್ತಳೆ kittaḷĕ. See s. ಕಿತ್ತು 1.

ಕಿತ್ತಾ kittâ. A time, turn (My.; Mhr., H.). — ಕತ್ತಾವಾರ. In portions or fragments (My.; H.).

ಕಿತ್ತಾಟ kittâṭa. (=ಕಚ್ಚಾಟ). Strife, quarrel (My.; T. ಕಿಚ್ಚಾಟ, ಕಿಚ್ಚಲಾಟ, more properly ಕಚ್ಚಲಾಟ, Rottler).

ಕಿತ್ತಾನ್ kittân. A sort of hempen cloth, canvas (My.; Si. 221; Mhr. ಕಿತ್ತಾನ; H. ಕಿತಾನಿ, ಕಿತ್ತಾನ್, ಕತಾನ್).

ಕಿತ್ತು kittu. 1. = ಕುತ್ತು 1, (ಚಿಟ್ಟು 1). Another form of ಕಿಱಿದು (Šmd. 215). That is small, short, (or restrained). (T. ಚಿಟ್ಟು, ಚಿಟ್ಟು; M. ಚಿಟ್ಟು, ಚೆಱ್ಱು, ಚೊಟ್ಟ; Tĕ. ಚಿಟ್ಟ, ಚಿಟ್ಟು, ಚಿಟ್ಟೆ; see ಕಿಱು). — ಕಿತ್ತಡಿ. -ಅಡಿ. (Smd. 215). A person whose feet are restrained, an ascetic, a ṛishi (ವ್ರತಿ Šmd. II; Kk. 76; ಜತಿ Čt. I, 81; ತವಸಿ, ಜೋಗಿ, etc., ಋಷಿ Kk. 33; Šm. 34; Šśv. 2, 83). — ಕಿತ್ತಳೆ. = (ಕಿಚಲಿ), ಕಿತ್ಲೆ, ಕಿತ್ತಿಳೆ. An orange (C.; Tu. ಕಿತ್ತಲಿ, ಕಿತ್ತಿಳೆ, ಕಿತ್ಲೆ; Tĕ. ಕಿತ್ತಳಿ; T. ಚೀದಳೆ, a citron). See J. 19, 6; B. 4, 64; 5, 135. — ಕಿತ್ತಳೆಗಿಡ. = ಕಿತ್ತಳೆಮರ. (ಐರಾವತ, ನಾಗರಂಗ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕ G.; S. Mhr.). — ಕಿತ್ತಳೆಮರ. The orange tree, Citrus aurantium L. (St. & Pl.; My.). — ಕಿತ್ತಳೆಹಣ್ಣು. A ripe orange (ನಾರಂಗ, etc. G.; My.). — ಕಿತ್ತಗ್ಗಿ. -ಅಗ್ಗಿ. (Šmd. 215, not in Mdb. which in its stead has a ಕಿತ್ತುನಿದಂ or ಕಿತ್ತುನೀದಂ, that in another MS. appears as ಕಿತ್ತಿವಂ). — ಕಿತ್ತಿಳೆ. -ಇಳೆ. (Šmd. 215). = ಕಿತ್ತಳೆ, (ಕಿತ್ತೀಳೆ). — ಕಿತ್ತೀಳೆ. -ಈಳೆ. This form is probably to be *presupposed* for ಕಿತ್ತಿಳೆ (*cf.* ಪೇರೀಳೆ). — ಕಿತ್ತೂರು. -ಊರು. N. of a place (B. 4, 216). — ಕಿತ್ತೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Šmd. 215). A small flower-leaf (ಕಿಱಿಯೆಸಳ್ Čt. II, 90).

ಕಿತ್ತು kittu. 2. = (ಕಿರ್ತು), ಕಿಱ್ತು. P. p. of (ಕಿಱ್ 2), ಕೀಱು 2.

ಕಿತ್ತು kittu 3. To pluck out or up (S. Mhr.; T. ಕುಱ್ಱು; *cf.* ಕಿಱ್ 2). See Sp. s. Tbh. ಜಡಿ 2; Prv. s. ಪುಣ್ಯ.

ಕಿತ್ಲೆ kitlĕ. = ಕಿತ್ತಳೆ, etc., s. ಕಿತ್ತು 1.

ಕಿನ್ kin. = ಕಿಱ್ 1 (Šmd. 209), etc. The state of being below, under, lower. — ಕಿನ್ನೀರ್. (Šmd. 210). Low water. — ಕಿನ್ನೆಲ. (Šmd. 210). Low ground.

ಕಿನಕಾಪು kinakâpu. ಕಿನಕಾಬು kinakâbu. = ಕಿಂಕಾಬ್. (C.; Mhr., H. ಕಿನಖಾಪ, -ಬ).

ಕಿನಾರ kinâra. Edge, side, border (My.; Mhr., H. ಕಿನಾರಾ, ಕಿನಾರಿ).

ಕಿನಾರೆ kinârĕ. = ಕಿನಾರ. (My.).

ಕಿನಿಸು kinisu. 1. To be or become angry (ಕೋಪ Šmd. Dh.; Grj. 9, after 114; Tĕ. ಕಿನಿ).

ಕಿನಿಸು kinisu. 2. Anger, wrath (ಕತಿ Čt. I, 16; ಕಿಳಿರ್ದುದು I, 36; ಕಾಯ್ಪು, ಕೋಪ I, 98; ಕೋಪ II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಾಯ್ಪು, ಕನಲ್, ಕನಲ್ಕೆ, ಕೋಪ, etc. Šm. 39; Kk. 43; Tĕ. ಕಿನುಕ, ಕಿನ್ಕ).

ಕಿನ್ನರ kim-nara. What sort of man? 2, a being with a human figure and the head of a horse (ಅಶ್ವಾಸ್ಯ Mr. 56), reckoned among the gandharvas; *a demigod attached to the service of Kuvêra.* 3, a N. (Bp. 9, 45; 29, 16. 31; 37, 6; 47, 37). — ಕಿನ್ನರದೇವ. N. (Bp. 36, 31). — ಕಿನ್ನರಬೊಮ್ಮದೇವ. N. (Bp. 28, 53). — ಕಿನ್ನರಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 28, 28; 36, 16). — ಕಿನ್ನರಬೊಮ್ಮಿದೇವ. N. (Bp. 28, 2. 59; 29, 22. 31; 54, 77; 61, 9). — ಕಿನ್ನರಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp, 28, 6; 29, 26; 58, 2). — ಕಿನ್ನರಯ್ಯ. N. (Bp. 28 sum.; 29 sum.; 29, 11. 33; 35, 57; 36, 4. 35; 43, 49). — ಕಿನ್ನರಶರಣ. N. (Bp. 28, 68; 29, 10; 36 sum.; 36, 44).

ಕಿನ್ನರಪತಿ kinnara-pati. Kuvêra (ಪೊನ್ನೊಡೆಯ, ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನರಸ, ಅಯ್ಮೊಗನ ಕೆಳೆಯ Šm. 13).

ಕಿನ್ನರಿ kinnari. A female Kinnara (Šśv. 3, after 35). 2, = ಕಿನ್ನೂರಿ. The lute of the Čaṇḍâlas (Sk.; C.; Tĕ. ಕಿನ್ನರೆ, ಕಿನ್ನೆರ; T., M. ಕಿನ್ನರ, ಕಿನ್ನರಿ). See Bp. 28, 4; B. 5, 187. — ಕಿನ್ನರಿಕಾಯಿ. The calabash of the kinnari (S. Mhr.).

ಕಿನ್ನರಿಕ್ರಿಯೆ kinnari-kriyĕ. Playing the kinnari. See ಮುರಿ.

ಕಿನ್ನರೇಶ kinnara-îśa. *Kuvêra.* (Bp. 36, 4).

ಕಿನ್ನರೇಶ್ವರ kinnara-îśvara. Kuvêra. (Bp. 36, 2).

ಕಿನ್ನೂರಿ kinnûri. = ಕಿನ್ನರಿ No 2. (S. Mhr.).

ಕಿಪ್ kip. = ಕಿಱ್ 1, etc. The state of being below, etc. — ಕಿಪ್ಪೊಟ್ಟೆ. = ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ q. v., ಕಿರ್ಪೊಟ್ಟೆ, ಕಿಱಿಪ್ಪೊಟ್ಟೆ. (C.).

ಕಿಪ್ಪರಿ kippari. To jump (Râm. 5, 8, 48; *cf.* ಕುಪ್ಪಳಿಸು 2?).

ಕಿಫಾಯತಿ kiphâyati. Profit, gain (C.; Mhr. ಕಿಫಾಇತೀ).

ಕಿಬ್ kib. = ಕಿಪ್, etc. — ಕಿಬ್ಬಡಿ. = ಕಿಬ್ಬರಿ, etc. (Bh. 4, 2, 57). — ಕಿಬ್ಬದಿ. The flank of an animal. ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ದು ಎಱಿವಾಗ ಕಿಬ್ಬದಿಯ ಕೀಲು ಮುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). — ಕಿಬ್ಬರಿ. = ಕಿಬ್ಬಡಿ, ಕಿಬ್ಬದಿ, ಕಿರ್ಬರಿ. (My.; Šśv. 3, 51). — ಕಿಬ್ಬಸುಱು. The lower belly, the abdomen, the hypogastric region; the pelvis. ನಾಭಿಯ ಕೆಳಗಣ ಕಿಬ್ಬಸುಱು (ವಸ್ತಿ Nr.; Bh. 1, 4, 15). — ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ. -ಪೊಟ್ಟೆ. = ಕಿಪ್ಪೊಟ್ಟೆ, etc., ಕಿಬ್ಬಸುಱು. (My.; ಹೊಕ್ಕುಳಿಕೆಳಗಣ ಕಿಱು ಹೊಟ್ಟೆ, ವಸ್ತಿ Si. 208).

ಕಿಮ್ kim. = ಕಿಂ, q. v. ಕಿಮ್ಮೆನೆ ಪ್ರತಿವಚನಂ (Čt. I, 90).

ಕಿಮಿ kimi. = ಕಿವಿ, q. v. (My.; ಕರ್ಣ, ಶ್ರೋತ್ರ, ಶ್ರವ, etc. Si. 215). See ಇಲಿ-.

ಕಿಮಿಚು kimiču. = ಕಿವಚು, etc. (My.).

ಕಿಮು kimu. *Either, or, whether.*

ಕಿಮುಕ್ kimuk. = ಕಿವುಕ್. — ಕಿಮುಕ್ಕೆನ್ನು. To make slight noise (with any part of the body, My.).

ಕಿಮುತ kim-uta. *Either, or, whether.*

ಕಿಮುಱ್ kimul̤. The state of being crushed, made small, etc. (Tĕ. ಕಿಮುಡು = ಅಲ್ಪ). — ಕಿಮುಱ್ತುಱಿ. -ತುಱಿ. To crush or make small by trampling on (ಸಣ್ಣಮ್ ಆಗಿ ತುಱಿ Šmd. I).

ಕಿಮುಱ್ಚು kimul̤ču. 1. = ಕಿವುಚು, etc., ಕಿವುಚ್ಚು. To crush, bruise or squeeze by means of the hand (ಹಸ್ತಮರ್ದನ Šmd. Dh.). **2,** to shrivel. ಚುರ್ಚದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ಅಳುರೆ ಕಿಮುಱ್ಚಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು, ಗುಣನನ್ದಿ (Šmd. 39).

ಕಿಮುಱ್ಚು kimul̤ču. 2. The state of being crushed by means of the hand, etc. (ಹಸ್ತವಿಮರ್ದನಂ Šs.).

ಕಿಮ್ಪಚ kim-pača. Cooking what? 2, one who cooks nothing; miserly, avaricious.

ಕಿಮ್ಪಚಾನ kim-pačâna. = ಕಿಮ್ಪಚ. *Miserly, avaricious.*

ಕಿಮ್ಪಾಕ kim-pâka. Unripe; stupid; childish; — *a cucurbitaceous plant, Trichosanthes palmata* (= ಮಹಾಕಾಲ). 2, = ಕಾಂಜಿರ, q. v.

ಕಿಮ್ಪುರುಷ kim-purusha. = ಕಿನ್ನರ. *A demigod attached to the service of Kuvêra.*

ಕಿಮ್ಮತ್ತು kimmattu. Price; worth (C.; Si. 347; Mhr., H. ಕಿಮ್ಮತ).

ಕಿಮ್ಮೀರ kimmîra. Tbh. of ಕಿರ್ಮೀರ. (My.; Tĕ.). — ಕಿಮ್ಮೀರ ವೈರಿ. Bhîmasêna (My.).

ಕಿರ kira. = ಕಿಟಿ, etc. *A hog.*

ಕಿರಣ kiraṇa. *A ray of light* (ಕದಿರ್ Ćt. II, 14; Kk. 66; Šm. 105; see ವಿಪ್ರ).

ಕಿರಯ kiraya. Tbh. of ಕ್ರಯ. (My.).

ಕಿರಮಂಜಿ kiramanji. Cochineal; cochineal colour (C.; Mhr. ಕಿರಮಿಜೀ).

ಕಿರಾಣಿ kirâṇi. Grocery, as sugar, spices, etc. (C.; Mhr. ಕಿರಾಣಾ).

ಕಿರಾತ kirâta. *The name of a savage tribe that inhabits woods and mountains* (ಲುಬ್ಧಕ, ಶಾಬರ Nn. 127). 2, = ಕಿರಾತತಿಕ್ತ, (ಕಿರಿಯಾತು, ಚಿಱಾಯಿತ, etc.). 3, *a dwarf* (see Hlâ. s. ಒಡಲ್ & *cf.* ಕಿಱು 1). 4, N. of a poem (Šmd. 408). See Prv. s. ಪುರಾತನ.

ಕಿರಾತಕ kirâtaka. The tribe of the Kirâtas. (My.).

ಕಿರಾತತಿಕ್ತ kirâta-tikta. (= ಕಿರಾತ No. 2). *A kind of gentian, Agathotes chirayta* Don. (Gentiana chirayta Roxb.).

ಕಿರಾತಿ kirâti. A woman of the Kirâta tribe (Sk.).

ಕಿರಾತೆ kirâtĕ. = ಕಿರಾತಿ. (Šmd. 144; My.).

ಕಿರಾಯ kirâya. Rent, hire, fare (My.; Br., H.).

ಕಿರಿ kiri. 1. = ಕೆರೆ 2. To shave (ವಪನ Šmd. Dh.; T. ಚಿರೈ, M. ಚಿರೆ; *cf.* ಕೆಲಸಿ).

ಕಿರಿ kiri. 2. To display or show the teeth, to grin (ದನ್ತವಿಕಸನ Šmd. Dh.; My.; *cf.* ಕಿಸಿ 1). ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋಱಿಸದೇ ಬಿಡರು (Prv.). See ಪಲ್ಗಿರಿ.

ಕಿರಿ kiri. 3. A knot in thread (ತನ್ತುಗ್ರನ್ಥಿ Šmd. Dh.; *cf.* ಕೆಚ್ಚು 2 & 3; Tĕ. ಕಿರಿ, to be tight; ಕಿಱ್? ಸಿಲ್ಕು?).

ಕಿರಿ kiri. = ಕಿರ, etc. *A hog* (ವರಾಹ Šmd. Dh.).

ಕಿರಿಯಾತು kiriyâtu. = ಚಿಱಾಯಿತ. Tbh. of ಕಿರಾತ No. 2. (St. & Pl.; Mhr. ಕಿರಾಈತ).

ಕಿರಿಕಿರಿ kirikiri. = ಕಿಕ್ಕಿರಿ. Teasing, annoyance, trouble (C.; H.).

ಕಿರೀಟ kirîṭa. *A crest, a diadem,* a crown, a tiara (ಉಷ್ಣೀಷ, ಮಕುಟ Nn. 121).

ಕಿರೀಟಚಾಪ kirîṭa-ćâpa. N. of a bird (ಕೋಟಿ 2, q. v., o. r. ಕಿರೀಟಿಚಾಪ).

ಕಿರೀಟಿ kirîṭi. Decorated with a diadem, crowned. 2, N. of Arjuna, etc. (Šmd. 267; J. 9, 12; 12, 13).

ಕಿರುಟಿಗ kiruṭiga. The bay-backed shrike (Bd.; Pr.).

ಕಿರುಟಿಗೆ kiruṭigĕ. The Keroula shrike, Keroula indica (Bd.);—the great Indian shrike, Lanius burra (Bd.);—the Lahtora butcher bird, Lanius lahtora (Bd.).

ಕಿರೆ kirĕ. (= ಕೀರೆ). — ಕಿರೆಸೊಪ್ಪುಗಿಡ. The herb Amarantus frumentaceus Roxb. (St. & Pl.).

ಕಿಱ್ kiṟ. ಕಿಱು. To make close, to confine: to close or shut, as a door (Abh. P. 10, 8); to block up, as a road (J. 23, 35); to make a fence, to put (something) as a hedge (Bp. 60, 50); to give security to (J. 4, 19); to shut, as the mouth (Bh. 7, 1, 11); to shut the mouth, to be silent (Bh. 7, 1, 15; J. 17, 50); to enwrap, to envelop, to cover, as darkness does (J. 2, 16; 26, 6); to lay one's self on, to cover (with locative, Bh. 3, 14, 1;—ವ್ಯವಧಾನ Šmd. Dh.; T. ಚೆಱ್, to narrow, to contract; to fasten, to close; to stuff, press in; to be thronged or crowded; M. ಚೆಱುಕ್ಕು, to fill up, dam up; to oppose, to resist; see ಕೆಱ್ 1, ಗಿಱುಕು, ಸೆಱಗು, ಸೆಱ್). P. p. ಕೆತ್ತು (Šmd. 285. 287).

ಕಿಱ kiṟa 1. = ಕಿಱ್, etc. — ಕಿಱಕಸಾಲೆ. ~~= ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ~~. An annual herb, used as a potherb, Amarantus campestris Willd. (Z.). — ಕಿಱಕುಳ. = ಕಿಱುಕುಳ, etc. A trifling, inferior kind: a little amount or worth (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಕಿರಕೂಳ, ಕಿರಕೋಳ). 2, petty annoyance (My.). — ಕಿಱಕೋಳ. = ಕಿಱಕುಳ No. 2. (My.). — ಕಿಱಗುಣ್ಟೆ. -ಕುಣ್ಟೆ. A small ಕುಣ್ಟೆ (S. Mhr.). — ಕಿಱದು. = ಕಿಱ್ದು No. 2. (C.).

ಕಿಱ kiṟa. 2. = ಕಿಱಕು, (ಕಿಱು 2, ಕಿರ್ 2), ಗಿಱು 2, ಗಿರ್ 2. An imitative sound. — ಕಿಱಕಿಱ. rep. The sound of creaking shoes, of cart wheels, of doors, etc. (My.; T.; Tĕ. ಕಿಱಕಿಱ್; M. ಕಿರುಕಿರೆ, rustling, rattling).

ಕಿಱ kiṟa. 3. = ಕಿಱು 2, etc. — ಕಿಱಗುಟ್ಟು. = ಕಿಱುಗುಟ್ಟು, q. v. (My.).

ಕಿಱಕು kiṟaku. = ಕಿಱ 2, ಕಿಱ್ಕಿ, ಗಿಱಕು. — ಕಿಱಕುಕಿಱಕು. = ಕಿಱಕಿಱ. (My.); also: the noise made by the friction of bamboos (My.). — ಕಿಱಕುರಾಟ್ಣ. A small creaking machine for clearing cotton from the seeds (My.); a chain-wheel used for drawing up water (My.); a kind of whirligig (My.).

ಕಿಱಚು kiṟaću. = ಕಿಱ್ಚು, ಕಿಱುಚು, ಕಿರ್ಚು 2. To cry, to shout, to scream (Si. 294; *cf.* ಕಿಕ್ಕು, T. ಕಿಱಾಕಿಱಾ, ಕಿಱಾವು, Mhr. ಕಿರ್ರ).

ಕಿಱಚುವಿಕೆ kiṟaćuvikĕ. Crying, etc. ಕಾಳಗದ ಕಷ್ಟದಿನ ಕಿಱಚುವಿಕೆ (ಕ್ರನ್ದನ Si. 295).

ಕಿಱದು kiṟadu. See s. ಕಿಱ 1.

ಕಿಱಬ kiṟaba. = ಕಿಱಬು, ಕಿಱುಬ, ಕುಱುಬ 2, ಕುಱುವ 2. (S. Mhr.). 2, a leopard (My.). See ಕತ್ತೆ-.

ಕಿಱಬು kiṟabu. = ಕಿಱಬ, etc. A hyena (S. Mhr.; ತರಕ್ಷು, ಮೃಗಾತನ, ರಂಕು G.; Tĕ. ಕೊರಪೋತು, ಕೊರ್ಣ, ಕೊಣ್ಡ್ರಬೋತು, ಕೊರ್ನಾ-).

ಕಿಱು kiṟi. (fr. ಕಿಱ್). = ಕಿಗ್, (ಕಿತ್ತು 1), ಕಿಱ 1, ಕಿಱು 1, ಕೀಟು 1, ಕೀನ, ಕುಱು, (ಕೊಂಚ, ಕೊಱ್ 4, ಕೊಱತೆ, ಗಿಡ್ಡ, ಗುಜುಱು, ಗುಜ್ಜು, ಚಿಕ್ಕ), ಚಿಟ 1, ಚಿಟಿ 1, (ಚಿನ್ನ 2), ಚಿಱು, ಸಿಡಿ 1. That which is curt, small, little, short, young, insignificant, trifling; (small, junior, etc.; T. ಚಿಱು; M. ಚಿಱು, ಚೆಱು; Tĕ. ಕಿಱ್, ಚಿಱ್, ಚಿಱು, ಚಿಡಿಪಿ; Tu. ಕಿರಿ, ಕಿರು, ಕಿನ್ನಿ). — ಕಿಱ್ ಕಿಱ್. rep. ಕಿಱ್ ಕಿಱ್ಯ ಸಮುಯಿಗಳನ್ ಎಬ್ಬಟ್ಟ (Bp. 52, 30). — ಕಿಱ್ಕುಮ್ಬಳ. (Si. 161). — ಕಿಱ್ಕುಲ. = ಕಿಱುಕುಲ, etc. An inferior caste; a low-caste man (Bp. 58, 49). — ಕಿಱ್ಕೊಮ್ಬು. A small branch or twig (My.; G.). — ಕಿಱ್ಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. (Si. 304). — ಕಿಱ್ಗಣ್ಟೆ. A small bell (C.; Si. 221). — ಕಿಱ್ಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A small eye (My.: G.). — ಕಿಱ್ಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A small ear (C.; B. 5, 34). — ಕಿಱ್ಗುಳ್ಳ. = ಚಿಱುಗುಳ್ಳ. A prickly undershrub, the Indian nightshade, Solanum

indicum L. (St. & Pl.). — ಕಿಱ'ಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Short hair (S. Mhr.; B. 4, 35. 210). — ಕಿಱ'ಗೂಳಿ. -ಕೂಳಿ. = ಕಿಱು ಗೂಳಿ. A small fishing-basket (Rśv. 5, after 114, o. r. ಕಿಱು-). — ಕಿಱ'ಗೆಜ್ಜೆ. A small round bell (C.; Si. 221). — ಕಿಱ'ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 1. A short hand (C.). — ಕಿಱ'ಗೆಯ್. 2. To despise (Abh. P. 14, 94). — ಕಿಱ'ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A little horn (C.). — ಕಿಱ'ಗೊರಳು. -ಕೊರಳು. A low voice (My.). — ಕಿಱ'ಜಾಲಿ. A thorny shrub with very fragrant flowers, Acacia farnesiana Willd. (St. & Pl.). — ಕಿಱ'ತಂಗಿ. = ಕಿಱು ದಂಗಿ. (My.). — ಕಿಱ'ತಮ್ಮ. The youngest of one's brothers (My.). — ಕಿಱ'ದ ಆಡು. To despise (Bp. 40, 42). — ಕಿಱ'ದಾರಿ. A bye-road, a foot-path (C.). — ಕಿಱ'ದು. The state of being restrained within limits or of being close; the state of being close or crowded: closely, densely (ಆಕೀರ್ಣಾರ್ಥದಿಂ Šmd. 389, o. r. ಕೀಱ'ದು). 2, = ಕಿಱಿದು, ಕಿರ್ದು, that is reduced to a smaller compass, that is small, etc.; a little; a small, insignificant affair or state; some few (Šmd. 218; ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಲೇಶ, ಕ್ಷುದ್ರ, ಅಲ್ಪ, ತ್ರುಟಿ, etc. Hlâ.; ಗನ್ಧ Mr. 468; ಅಲ್ಪ, ಕಿಂಚಿತ್, etc. 427; ಚುಂಚು, ಗುಜ್ಜು Kk. 56, Šm. 62; ಅಲ್ಪ Šmd. 77 Cm.; C.; B. 3, 39; Si. 395; T. ಚಿಱ'ದು). Plural: ಕಿಱ'ಯುವು (Šmd. 117). ಕಿಱ'ದರ್ಕೆ (218). ಕಿಱ'ದಱೊಳ್ (135). ಕಿಱ'ದಿನಲ್ಲಿ (ಅಲ್ಪದಲ್ಲಿ Nr.). ಕಿಱ'ದಿನಲ್ಲೇ ಪಲ್ಲಕ್ಕೀ ಸೇವೆ (is sufficient, Prv.). ಕಿಱ'ದು ಮಾಡುಹ (ಸಮಾಸ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಂಗ್ರಹ, etc. Hlâ.). ಕಿಱ'ದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಗ್ರಹ, ವ್ಯಾಸ); ಕಿಱ'ದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಮಾಡಿದ ತೊಱ (ಕುಲ್ಯೆ); ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ ಕಿಱ'ದಾದೊಡೆ ಕುತುಪ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಕಿಱ'ದು ಕಾಲ. A little while, some time (Bp. 20, 8). — ಕಿಱ'ದು ಕೂಟ. A small quantity, a little (ಕೊಂಚೆ Čt. I, 18). — ಕಿಱ'ದು ತಾಣಂಗಳ್. = ಕಿಱ'ದೆಡೆಗಳ್ (Šmd. 83. 148 Cm.). — ಕಿಱ'ದು ದಿನ. A few days (Bp. 17, 9; 44, 69). — ಕಿಱ'ದು ನಾತ. A delicate smell (ಕಮ್ಮು Čt. I, 22). — ಕಿಱ'ದು ಬೇಗಂ. With some haste, in some haste (Abh. P. 11, after 53). — ಕಿಱ'ದೆಡೆ. -ಎಡೆ. Some few places (ಅರೆ Šmd. 77; ಅರೆ ಎಡೆ, ಕೆಲವೆಡೆ 82). — ಕಿಱ'ದೌಷಧಿಗಳ್. -ಔಷಧಿಗಳ್. Some plants (Bp. 17, 7). — ಕಿಱ'ನಾಲಿಗೆ. The uvula (S. Mhr.; B. 4, 84. 85). — ಕಿಱ' ನುಡಿ. 1. To use mean, uncivil language (C.). — ಕಿಱ'ನುಡಿ. 2. A low, disrespectful word (C.). — ಕಿಱ'ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ. = ಕಿಱ'ಯ ನೆಲ್ಲಿ. The plant Flacourtia cataphracta (ವಿತುನ್ನಕ, ತಾಮಲಕಿ, etc. Si. 153; My.). — ಕಿಱ'ನೊಸಲು. A small forehead (My.). — ಕಿಱ'ನೋಟ. A leer (C.). — ಕಿಱ'ಬನ್ನಿ. = ಕಿಱ'ಯ-. (ಶಮೀರ Si. 134). — ಕಿಱ'ಬೆರಳು. The little finger (S. Mhr.; B. 5, 238; Si. 210-212. 253). — ಕಿಱ'ಬೊಟ್ಟು. = ಕಿಱ'ಬೆರಳು. (S. Mhr.). 2, a small ornamental circlet on the forehead (My.). — ಕಿಱ'ಯ ಇಪ್ಪೆ. ಕಪಿಲವರ್ಣದ ಕಿಱ'ಯ ಇಪ್ಪೆ (ಕಪಿಲೆ Nr.). — ಕಿಱ'ಯಂ. -ಅಂ 3. ಕಿಱ'ಯನು. A small, etc. man; a young man, a junior (C.). ಪಿರಿಯಂ, ಕಿಱ'ಯಂ (Šmd. 184). ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಭೇದವನ್ ಅಱ'ದೊಡೆ ಕಿಱ'ಯ ತಾನ್ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಹಿರಿಯ! (Sp.). Fem. ಕಿಱ'ಯಳ್, ಕಿಱ'ಯಳು (C.). ಕಿಱ'ಯಳ್, ಪಿರಿಯಳ್ (Šmd. 245). ನೋಱ್ಪೊಡೆ ಅವಳ್ ಕಿಱ'ಯಳ್ (297). ದುರ್ಯೋಧನನಿಂ ಕಿಱ'ಯಳ್ ದುಃಶಲೆ (160). See Bp. 14, 22. — ಕಿಱ'ಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. A sister older than one's self, but not the oldest (My.). — ಕಿಱ'ಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Čh.). — ಕಿಱ'ಯಗರು. -ಅಗರು. (ಶಿಂಶಪೆ, etc. Nr.). — ಕಿಱ'ಯ ಗೋರಣ್ಟೆ. (ಸಹೆ, ಕುಮಾರಿ Nr.). — ಕಿಱ'ಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. A brother older than one's self, but not the oldest (My.). — ಕಿಱ'ಯ ತುಮ್ಬುರು. (ಕಾಕೇನ್ದು, ಕುಲಕ, ಕಾಕತಿನ್ದುಕ, ಕಾಕಪೀಲುಕ Nr.). — ಕಿಱ'ಯ ನೆಲಗುಳ್ಳ. (ವಿದಾರಿ, ಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲೆ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಕ್ರೋಷ್ಟಿ Nr.). — ಕಿಱ'ಯ ನೆಲ್ಲಿ. = ಕಿಱ'ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ, ಕಿಱುನೆಲ್ಲಿ. (ವಿತುನ್ನಕ, ಝುಟಿ, ಅಂಝುಟಿ, ಶಿವೆ, ತಾಮಲಕಿ, etc. Nr.). — ಕಿಱ'ಯ ಪೀಠ. A small pedestal (Bp. 57, 53). — ಕಿಱ'ಯ ಬನ್ನಿ. (ಅಲ್ಪಶಮಿ, ಶಮೀರ Nr.). — ಕಿಱ'ಯ ಮಗ. The youngest son (B. 3, 15; My.). — ಕಿಱ'ಯ ಮೀನ್. A small fish. ಕಿಱ'ಯ ಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ, etc. Hlâ.). — ಕಿಱ'ಯ ಲಿಂಗ. A small phallus (Bp. 57, 53). — ಕಿಱ'ಯವನು. -ಅವನು. A stunted, dwarfish man. ಕೆಯ್ ಕಾಲ್ ಕಿಱ'ಯವನು (ವಾಮನ Hlâ.). 2, = ಕಿಱ'ಯಂ, etc. (My.). — ಕಿಱ'ಯ ಶಂಖ. A small conch shell (ಕ್ಷುದ್ರಶಂಖ, etc. Hlâ.). — ಕಿಱ'ಯ ಸೀವನ್ತಿ. (ಕಟ್ಫಲ, etc. Nr.). — ಕಿಱ'ಯ ಹಾಲೆ. (ಜೀವನ್ತಿ, ಜೀವನಿ, ಜೀವೆ, ಜೀವನೀಯೆ, ಮಧುಸ್ರುವೆ, ಮಧು Nr.; Si. 157). — ಕಿಱ'ಯೆಲವ. -ಎಲವ. (ರೋಚನ Nr.). — ಕಿಱ'ಯೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (ಕಿತ್ತೆಸಳ್ Čt. II, 90). — ಕಿಱ'ಯೇಲಕ್ಕಿ. -ಏಲಕ್ಕಿ. (ಏಲಾವಾಲುಕ, etc. Si. 152). — ಕಿಱ'ಯೊಡಲವ. -ಒಡಲವ. A dwarf (ವೃಶ್ನಿ Hlâ.). — ಕಿಱ'ಹುಲ್ಲು. Short, inferior grass (B. 5, 14). — ಕಿಱ'ಹೊಟ್ಟೆ. The abdomen; the pelvis (ವಸ್ತಿ Si. 208). — ಕಿಱ'ಹೊನ್ನೆ ಮರ. The tree Calophyllum apetalum Willd. (St. & Pl.).

ಕಿಱಿಕಿ kiṟiki. = ಕಿಱಕು, etc. — ಕಿಱ'ಕಿಜೋಡು. A pair of creaking shoes (My.).

ಕಿಱಿಗೆ kiṟigĕ. 1. A small sîrĕ worn by girls (C.; Si. 223; Bp. 14, 15; Tĕ. ಚಿರುಗು = ವಸ್ತ್ರಭಿನ್ನತ್ವ).

ಕಿಱಿಗೆ kiṟigĕ. 2. = ಕಿಗ್ಗ, q. v.

ಕಿಱಿಚು kiṟiču. = ಕಿಱಚು, etc. (My.).

ಕಿಱಿದು kiṟidu. See s. ಕಿಱ.

ಕಿಱು kiṟu. 1. (Šmd. 215). = ಕಿಱ q. v. — ಕಿಱ'ೀಚಲ್. -ಈಚಲ್. A kind of wild date tree (My.). — ಕಿಱುಕಸಲೆ. -ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ. (ಮೇಘನಿನದ Čt. I, 42). — ಕಿಱುಕುಣಿ. A small hole (Bp. 38, 56). — ಕಿಱುಕುಣಿಕೆ. The little finger. ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಗಳ ಮೂಲಂ (ಕಾಯ); ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಪರ್ಯನ್ತಮ್ ಆಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಹೊಱಗು (ಕರಭ Nr.). ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುವೆ (ಕರಭ Hlâ.). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಗೂಡಿ ಅಳೆವಲ್ಲಿ ವಿತಸ್ತಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಗೇಣು (ವಿತಸ್ತಿ Hlâ.). ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಅಳೆದ ಮೊಟಿಂ (ಅರತ್ನಿ Nr.). ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ದ ಅಳದ ಮೊಟಿನು (ಅರತ್ನಿ Hlâ.). *Cf.* ಕಿಱುಬೆರಳ್. 2, every second link or hook of a chain (My.). — ಕಿಱುಕುಲ. = ಕಿಱಿಕುಳ, ಕಿಱ'ಕುಲ, ಕಿಱುಕುಳ. An inferior, low, vulgar or insignificant class, caste or kind; such a man (ಕೂಟಿ, ಅಲ್ಪ Šs.). — ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ. = ಕಿಱುಕಸಾಲೆ, ಕಿಱುಕಸಲೆ. A kind of pot-herb, Amarantus polygonoides or polygamus Lin. (ತಣ್ಡುಲೀಯ, ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ Nr.; ತಣ್ಡುಲೀಯಕ, ಮುದಿಷ್ಟ, ನೀರದರವ Mr. 142, o. rs. ಮುದ್ರಿಷ್ಟ, ನೀರಥ-). — ಕಿಱುಕುಳ. = ಕಿಱುಕುಲ. ಕಿಱುಕುಳರ್ (ಸಾಮಾನ್ಯರ್ Bhn. 34; J. 2, 35). — ಕಿಱುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A short staff. See ಇಡಿಗಿಱುಗಟ್ಟಿಗೆ. — ಕಿಱುಗಣ್ಟೆ. A small, tinkling bell (ಕಿಂಕಿಣಿ Hlâ.). ಉಸಿರ್ವ ಕಿಱುಗಣ್ಟೆ (ಕಿಂಕಿಣಿ Mr. 344). — ಕಿಱುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Slight darkness (My.; ಅವತಮಸ Si. 76). — ಕಿಱುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A short sword (My.). — ಕಿಱುಗಾಲ. -ಕಾಲ. A short time (Bp. 3, 41). — ಕಿಱುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A small spark (J. 8, 39). — ಕಿಱುಗಿರಿ. A hill at the foot of a mountain (ಪಾದ Mr. 97). — ಕಿಱುಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. A hollow made in the side of a grave to place the body of a grown up person in (S. Mhr.). 2, a petticoat (ಶಾಟಕ, ಶಾಟ Nr.). — ಕಿಱುಗುಣ್ಡು. A small round stone (Abh. P. 14, 200). — ಕಿಱುಗೂಸು. -ಕೂಸು. (Šmd. 197. 215). A small child (Abh. P. 1, 79). ಕಿಱುಗೂಸಾಗಿ ಉಪಾಯಮಂ ಮಱ'ದನೆ? (Šmd. 197). — ಕಿಱುಗೂಸುತನ. -ಕೂಸುತನ. Childhood (Abh. P. 11, 54). — ಕಿಱುಗೂಳಿ. = ಕಿಱ'ಗೂಳಿ. A small fishing-basket

(Šśv. 3, 23). — ಕಿಱುಗೆಜ್ಜೆ. A small round bell (ಕಿಂಕಿಣಿ, ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟಿಕೆ Nr.). — ಕಿಱುಗೇಣ್. A short sword (Šśv. 3, 26). — ಕಿಱುಗೊರಳು. -ಕೊರಳು. A short neck (Râm. 3, 8, 15). — ಕಿಱುಗೋಣಿ. (Šmd. 385; Kk. 98). A small gôṇi. 2, = ಕಿಱುಗೋಳಿ. (ತುವವರ್ಣೆ Mr. 149, o. r. ಕಿಱುಗೋಳಿ). — ಕಿಱುಗೋಳಿ. = ಕಿಱುಗೋಣಿ No. 2. The tree Urostigma pisiferum Miq. (St. & Pl.). — ಕಿಱುಜವೆ. A kind of barley. See Nr. s. ಅಱುವತ್ತು. — ಕಿಱುಡೊಳ್ಳು. The abdomen (Dp. 132, 5). — ಕಿಱುತಾಳೇ ಗಿಡ. A kind of palm tree (Si. 166; *cf.* ಕಿಱುದಾಟ್). — ಕಿಱುದಂಗಿ. -ತಂಗಿ. The youngest of one's sisters (ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ್ Kk. 71). — ಕಿಱುದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Tender, young foliage (Šśv. 3, 27). — ಕಿಱುದಾರ. A short thread (Bp. 47, 30). — ಕಿಱುದಾಟ್. -ತಾಟ್. The palmyra palm, Borassus flabelliformis Lin. (ತಾಲಿ Nr.). — ಕಿಱುದಿನ. A few days (Bp. 27, 21). — ಕಿಱುದಿವಸಂಗಳ್. = ಕಿಱುದಿನ. (Bp. 16, 21). — ಕಿಱುದುಱುಚಿ. -ತುಱುಚಿ. A plant that stings like a nettle, Tragia cannabina Lin. f. (St. & Pl.). — ಕಿಱುದೆರೆ. -ತೆರೆ. A wave (ತರಂಗ, ಭಂಗ, ವೀಚಿ Mr. 406; J. 30, 6). — ಕಿಱುದೇಗು. -ತೇಗು. The shrub Clerodendrum siphonanthus R. Br. (ಫಂಜಿಕೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಪದ್ಮೆ, ಭಾರ್ಗಿ, etc. Nr., o. r. ಕಿಱುದೇಂಗು; Si. 143). 2, ಭೃಗುಜೆ, ಸ್ವಸ್ರು, ಕಾಸ್ಫಿ (Mr. 140, o. rs. ಸ್ವಸು, ಕಾಸಮ್ಮಿ, ಕಾಸುಗ್ನಿ; perhaps ಕಾಸಘ್ನಿ; Sk. ಕಾಸಜಿತ್ is = ಕಿಱುದೇಗು 1). — ಕಿಱುದೇಂಗು. = ಕಿಱುದೇಗು, q. v. — ಕಿಱುದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The shank or lower part of the leg from the ankle to the knee (ಪ್ರಸೃತೆ, ಜಂಘೆ Hlâ., Mr. 332). 2, the upper part of the leg, especially its inner side (S. Mhr.; Bp. 4, 18). ದೊಡ್ಡ ನೂರ್ಗಮ್ ಎನ್ದು, ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳೊಳ್ ಆದ ಕಿಱುದೊಡೆಯು ಜಿಡ್ಡು (Šmd. II). — ಕಿಱುನಗೆ. A smile (J. 2, 48; ಸ್ಮಿತ Si. 73). — ಕಿಱುನವಣೆ. The plant Panicum miliaceum (ಅಣು Nr.). — ಕಿಱುನಾಯ್. (Šmd. 215). A small dog. — ಕಿಱುನೆಲ್ಲಿ. (Šmd. 215, o. r. -ನೆಲ). A small annual herb, Phyllanthus niruri L. (St. & Pl.; C.; see ಕಿಱಿಯ ನೆಲ್ಲಿ). — ಕಿಱುನೇಸಱು. The just risen sun (Dp. 132, 3). — ಕಿಱುಪಕ್ಷಿ. A small bird (ಹ್ರಸ್ವಿ Mr. 175). ಕಿಱುಬತ್ತ. (ಅಣು Si. 305). — ಕಿಱುಬಾವಲ್. A cockroach (ಪರೋಷ್ಣಿ, ತೈಲಪಾಯಿಕೆ Nr.). — ಕಿಱುಬುಲಿ. -ಪುಲಿ. A leopard; a hyena (ತರಕ್ಷು, ಮೃಗಾದನ Nr.). — ಕಿಱುಬೆಟ್ಟ. = ಕಿಱುಗಿರಿ. ಕೆಲದ ಕಿಱುಬೆಟ್ಟಂ (ಪಾದ, ಪರ್ಯನ್ತಪರ್ವತ Hlâ.). — ಕಿಱುಬೆಮರ್. Slight perspiration (J. 18, 30). — ಕಿಱುಬೆಳ್ಪು. A little white. (ತುರಗದಲ್ಲಿ) ಕಿಱುಬೆಳ್ಪು ದೋಱಿ ನೀಲಂ (Mr. 275). — ಕಿಱುಬೋರಿ. -ಪೋರಿ. A male calf (ವತ್ಸ Mr. 178). — ಕಿಱುಮಂಜಬಳ್ಳಿ. A creeper, the vomiting swallow-wort, Asclepias asthmatica L. or Tylophora asthmatica W. & A. (St. & Pl.; T. ಕುಱಿಂಜಾ). — ಕಿಱುಮನೆ. A room (My.). — ಕಿಱುಮೀನ್. A sort of fish (ತಿತುಕ Nr.; ನಲಮೀನ, ಚಲಿಚಮ Hlâ., Mr. 409; Rśv. 5, 115). — ಕಿಱುಮುಗಿಲ್. A small cloud (Rśv. 8, 105). — ಕಿಱುಮೊರಡಿ. = ಕಿಱುಬೆಟ್ಟ. (Bh. 3, 21, 8). — ಕಿಱುವನಿ. -ಪನಿ. A small drop (Bh. 8, 23, 41). ಕೆದರ್ವ ಕಿಱುವನಿಗಳ್ (ಪೃಷತ, ಪೃಷದ Mr. 418). — ಕಿಱುವರೆಯ. -ಹರೆಯ. Young age (Bp. 12, 35; 40, 40). — ಕಿಱುವಱಿ. -ಮಱಿ. A very young animal (Rśv. 8, 98). — ಕಿಱುವಲೆ. -ಬಲೆ. (Šmd. 215). A small net (Šśv. 3, 24). — ಕಿಱುವಱೆ. -ಮಱೆ. A light shower of rain (Bp. 19, 69). — ಕಿಱುವಿದಿರ್. -ಬಿದಿರ್. (Šmd. 215). A small bamboo. — ಕಿಱುವೀಲಿ. -ಪೀಲಿ. A small peacock's tail (Abh. P. 7, 139). — ಕಿಱುವೆಣ್ಡಿರ್. -ಪೆಣ್ಡಿರ್. Young women (Rśv. 8, after 5). — ಕಿಱುವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. The little finger (J. 30, 29). — ಕಿಱುವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. -ಳು. = ಕಿಱುವೆರಲ್. ಅಳವಲ್ಲಿ ಕಿಱುವೆರಳ ಮೊದಿಂ (ಅರತ್ನಿ Mr. 323). ಕಿಱುವೆರಳ ಮಣಿಬನ್ಧಂ (ಶರಭ 468). ಕಿಱುವೆರಳ ಗೇಣ್ (ವಿತಸ್ತಿ 324). ಕಿಱುವೆರಳಿನ ತುದಿಯಿನ್ದವು ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುಮಧ್ಯ (ಶರಭ Nn. 161). — ಕಿಱುವೆಲರ್. -ವ್-ಎಲರ್. A breeze (J. 8, 3). — ಕಿಱುವೆಸಳ್. -ವ್-ಎಸಳ್. A small flower-leaf (Bp. 4, 25). — ಕಿಱುವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. Mild moonlight (Rśv. 4, after 14). — ಕಿಱುವೆಳ್ಮುಗಿಲ್. -ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್. A small white cloud (Rśv. 8, 9). — ಕಿಱುಹಾಲೆಗಿಡ. The Indian nettle tree, Sponia andaresa Comm. (St. & Pl.). — ಕಿಱುಳಿ. -ಉಳಿ. A small chisel (My.).

ಕಿಱು kiṟu. 2. = (ಕಿಱ 2), ಕಿಱ 3, ಕಿರ್ 2. An imitative sound. — ಕಿಱುಗುಟ್ಟಿಸು. -ಕುಟ್ಟಿಸು. To make (children) cry or scream (My.). — ಕಿಱುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿರ್ಗುಟ್ಟು. To cry, to scream (My.). 2, to creak, as a door (My.). — ಕಿಱೋ. -ಓ 3. Shrill screaming. ಕಿಱೋ ಎನ್. To scream or cry shrilly, as men, elephants, etc. (from fear or wrath, My.).

ಕಿಱುಕು kiṟuku. = ಗೀಕು. To scratch out, to erase (T., M. ಕಿಱುಕ್ಕು; Te. ಕಿರುಕು; R.; *cf.* ಕೀಱು 3).

ಕಿಱುಚು kiṟuču. = ಕಿಱಚು, etc. (My.).

ಕಿಱುಬ kiṟuba. = ಕಿಱಬ No. 2. (My.).

ಕಿಱ್ಱನೆ kiṟṟanĕ. With a rattling noise (J. 13, 35).

ಕಿರ್ kir. 1. = ಕಿೞ್ 1, etc. The state of being below, etc. — ಕಿರ್ಪೊಟ್ಟೆ. = ಕಿಪ್ಪೊಟ್ಟೆ, etc. (Abh. P. 13, after 54). — ಕಿರ್ಬರಿ. = ಕಿಬ್ಬರಿ, etc. The flank. ಪೊಡೆವ ಎರ್ದೆ, ಪೊಯ್ವ ಕಿರ್ಬರಿ (Rśv. 5, 118).

ಕಿರ್ kir. 2. = ಕಿಱು 2, etc. — ಕಿರ್ ಎನ್. To utter a shrill cry, as the elephant (C.). — ಕಿರ್ ಕಿರ್ ಎನ್. = ಕಿರ್ ಎನ್. 2, to creak, as a door (C.). — ಕಿರ್ಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿಱುಗುಟ್ಟು, q. v. (My.; Grj. 1, 103).

ಕಿರ್ಕಿರಿ kirkiri. = ಕಿರಿಕಿರಿ. (My.).

ಕಿರ್ಕು kirku. An imitative sound. — ಕಿರ್ಕು ಕಿರ್ಕು. rep. The sound produced by the bamboo pole of a kambi or kâvaḍi when carried (My.).

ಕಿರ್ಗಿ kirgi. = ಕಿಗ್ಗಿ, ಕಿಱಿಗೆ 2. (ಒಱಿಪು Šmd. II, o. r. ಕಿಱಿಗೆ; Kk. 77, o. r. ಕಿಗ್ಗಿ).

ಕಿರ್ಗು kirgu. = ಕಿಱ್ಗು (Šmd. 50).

ಕಿರ್ಚು kirču. 1. = ಕಿಚ್ಚು. Fire (ಅಗ್ನಿ Šs.; ಅಗ್ಗಿ, etc. Kk. 21 in two MSS.). See ಬೇಗೆಗಿರ್ಚು.

ಕಿರ್ಚು kirču. 2. = ಕಿಱಚು, etc. (My.).

ಕಿರ್ತು kirtu. (= ಕಿತ್ತು 2 ?). — ಕಿರ್ತಲಗು. -ಅಲಗು. A drawn blade of a knife or sword (? ಚೇಲಾಯ Bhn. 5, o. r. ಕಿತ್ತಲಗು; see ಚೇಲಾಯ; ಕಿತ್ತಲಗು, a small blade, appears to be the true reading).

ಕಿರ್ದಿ kirdi. An account of receipts and disbursements (My.; Mhr., H. ಕಿರ್ದ). ಕಿರ್ದಿಪತ್ರ (My.).

ಕಿರ್ದು kirdu. = ಕಿಱಿದು No 2, etc. That is small, etc. ಕಿರ್ದೊಡೆ. -ಒಡೆ. A small fragment or damage (Bp. 47, 15).

ಕಿರ್ಮೀರ kirmîra. = ಕಿಮ್ಮೀರ. *Variegated; variegated colour.* 2, N. of a râkshasa conquered by Bhîmasêna.

ಕಿಲ್ kil. An imitative sound. See ಕಿಲಕಿಲ್, ಕುಕಿಲ್; ಕೆಲೆ 1 & 2; ಚಿಲಿ; ಸೆಲೆ 1; (ಗಿಲೆ 1 & 2). (T. ಚಿಲ್, the noise of a clamorous multitude).

ಕಿಲ kila. = ಕಿಲಿ. An imitative sound of joyful titter or laughter (M. ಕಿಲುಗಿಲೆ, loud laughter; M. ಚಿ ಳಿ, T. ಕಿಳಕಿಳು, to laugh aloud; see ಚಿರಿಚು). — ಕಿಲಕಿಲಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿಲಿಕಿಲಿಗುಟ್ಟು. To laugh heartily, to titter (My.). — ಕಿಲಕಿಲ ನಗು. = ಕಿಲಿಕಿಲಿ ನಗು, q. v. (My.).

ಕಿಲ kila. 1. Playing, play. See ಕುಣುಕು.

ಕಿಲ kila. 2. = ಕಿಲೆ. Indeed, verily, namely; *as reported; probably.*

ಕಿಲಕಿಂಚಿತ kila-kiṅcita. Amorous agitation, weeping, laughing, being angry, merry, etc. in the society of a lover. (R.).

ಕಿಲಕಿಲಾ kilakilâ. = ಕಿಳಕಿಳಾ. Sounds, or cries, expressing joy (Sk.), shouting, etc. (J. 22, 4).

ಕಿಲಬು kilabu. = ಕಿಲುಬು 1, etc. (C.). ಕಿಲಬಿನ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಹುಳೀ ಕಲಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಕಿಲಾಟ kilâṭa. *Inspissated milk, coagulated milk;* cheese.

ಕಿಲಾಸ kilâsa. *A blotch, a scab.*

ಕಿಲಾಸಿ kilâsi. *Having blotches.*

ಕಿಲಿ kili. = ಕಿಲ, ಚಿಲಿ, (ಲಿಕಿ 2). — ಕಿಲಿಕಿಲಿಗುಟ್ಟು. = ಕಿಲಕಿಲ ಗುಟ್ಟು. (My.). — ಕಿಲಿಕಿಲಿ ನಗು. To titter or laugh from pleasure (C.). — ಕಿಲಿಬಿಲಿ. = ಚಲಿವಲಿ. The chatter of certain birds (also of the hâluvakki, S. Mhr.; Tĕ. ಕಿಲಕಿಲೆ); the chatter of children, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಕಿಲಕಿಲಾಟ, clamorous chirping of birds).

ಕಿಲಿಗ kiliga. (fr. ಕಿರಿ 1). (= ಕೆಲಸಿ 2). A barber (? ಇರ್ಮುಕಾರ Mr. 381).

ಕಿಲಿಂಜ kiliṅja. = ಕಿಲಿಂಜಕ, etc. (Sk.).

ಕಿಲಿಂಜಕ kiliṅjaka. = ಕಲಿಂಜ, ಕಲಿಂಜಕ, ಕಿಲಿಂಜ. *A mat, a screen.* See Nr. s. ಕಲಿಂಜಕ.

ಕಿಲಿಬು kilibu. = ಕಿಲುಬು 1, etc.

ಕಿಲುಬು kilubu. 1. = ಕಿಲಬು, ಕಿಲಿಬು, ಕಿಲುಮ್ಬು, ಕಿಲುವು. Rust (My.); verdigris (C.; tarnish). (Tĕ. ಚಿಲು, ಚಿಲುಮು; M. ಕಿಳರ್ಪು, ಕಿಳಾವು; T. ಕಳಿಮ್ಬು, ಚಿಳಿಮ್ಬು). ತಮ್ಬಿಗೆ ಯನ್ನು ದಿನಾಲು ಬೆಳಗುವದರಿಂದ ಕಿಲುಬು ಏರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 19). ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಕಿಲುಬು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (4, 106). ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಕಿಲುಬು ಹಿಡಿಯದಿ ದ್ದರೂ (4, 126).

ಕಿಲುಬು kilubu. 2. To get corroded, to be covered with verdigris (C.; B. 1, 2. 19; M. ಕಿಳರ್).

ಕಿಲುಮ್ಬು kilumbu. = ಕಿಲುಬು 1, etc. (ಕಾಲಿಕೆ Ŝs.; ಕಾಳಿಕೆ Kk. 51; Ŝm. 63).

ಕಿಲುವು kiluvu. = ಕಿಲುಮ್ಬು. (My.).

ಕಿಲೆ kilĕ. = ಕಿಲ 2. (ನುತಿ, ಸ್ತೋತ್ರ; ಸಮ್ಭಾಷ, ನುಡಿ Nn. 142).

ಕಿಲ್ಬಿಷ kilbisha. = ಕಿಲ್ವಿಷ. (Bp. 37, 67; My.).

ಕಿಲ್ಮಿಷ kilmisha. Tbh. of ಕಿಲ್ಬಿಷ. (S. Mhr.).

ಕಿಲ್ಲೆ killĕ. A fort (C.; Si. 107; Mhr., H. ಕಿಲ್ಲಾ).

ಕಿಲ್ಲೇದಾರ killê-dâra. The officer in charge of a fort (My.; B. 5, 161).

ಕಿಲ್ವಿಷ kilvisha. = ಕಿಲ್ಬಿಷ, ಕಿಲ್ಮಿಷ, (ಚಿಲ್ಮಿಷ). *Fault, offence, sin, guilt;* injustice, injury; disease, sickness.

ಕಿವಚು kivaču. = ಕಿವುಚು, etc. To squeeze and crush with the hand, to press into a mass by means of the hand (C.).

ಕಿವಡು kivaḍu. = ಕಿವುಡು. (My.). — ಕಿವಡ. -ಅ 3. = ಕಿವುಡ. (C.). — ಕಿವಡಿ. = ಕಿವುಡಿ. A deaf woman (C.; T. ಚೆವಿಡಿ, ಚೆವು ಡಿ). See ಹುಟ್ಟಿಗಿವಡಿ; *cf.* ಕೆಬ್ಬು.

ಕಿವಡುತನ kivaḍutana. = ಕಿವುಡುತನ. (My.).

ಕಿವಿ kivi. = ಕೆಮಿ. The ear (ಕರ್ಣ, ಶ್ರೋತ್ರ, ಶ್ರವ, ಶ್ರವಣ, ಶ್ರುತಿ Hlâ.; Nr.; Mr. 319; Si. 215; ಪಾಲಿ, ಶ್ರೋತ್ರ Nn. 31; C.; ಕೊಡಂಕೆ Kk. 32; ಕೊಡಕೆ Ŝm. 70; Tu. ಕೆಬಿ; Tĕ., T., M. ಚೆವಿ; M. also ಚೆಗಿಡು, ಚೆಪ್ಪಿ, ಚೆವಿಡು; T. also ಕಾದು); the priming cup of a gun (C.); the touch-hole of a cannon (My.); the perforated handle of a reel (S. Mhr.); the handle of a frying pan (M.). ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ವುದು (ಶ್ರಾವಣ Ŝmd. 11 Cm.); ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ (128). ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳ್ದಂ or ಕಿವಿಯೊಳ್ ಕೇಳ್ದಂ (165). ಕಿವಿಗಳ್ಗೆ ಕರ್ಣಾಪೂರಮನ್ ಇಡುವೆಂ (139). ಕಿವಿಗೆ ಓಲಗಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರವದೆ... ಮೂಮರಂ (Čpr. 7, 48). ಗೂಗೆಯ ಕಿವಿಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ (B. 3, 120). ವಾದ್ಯದ ಧ್ವನಿ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ (My.). ಕಿವಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ (C.). ಈ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ (B. 3, 124). ಆ ಸುದ್ದಿಯು ಸರಕಾರದವರ ಕಿವೀ ತನಕ ಹೋಯಿತು (4, 222). ಕಿವಿ ಕತ್ತಿ ಮೂಟಿ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗ ಹದಬುವಳೇ?—ಕಿವಿ ಕೇಳ ದಿದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಮೊಗುಚದೇ? (Prvs.). See Ŝmd. 11. 268; Bp. 61, 14; Rsv. 6, after 11; J. 3, 4; 22, 4; 28, 39 45; 31, 29; Č. Bp. 11, 6; Si. 218. 363. 407; ಗಲ್ಲಗಿವಿ, ತುದಿಗಿವಿ, ಮ ಡಿಗಿವಿ, ಮುದುಡುಗಿವಿ, ಮುರುಟುಗಿವಿ, etc. — ಕಿವಿಗಡೆಗೆ. -ಕಡೆಗೆ. Towards the ear, up to the ear (J. 20, 53). — ಕಿವಿಗಡ್ಡೆ. The upper part of the auricle (S. Mhr.). — ಕಿವಿಗುಡು. -ಕು ಡು. = ಕಿವಿಗೊಡು. (J. 18, 56). — ಕಿವಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give ear, to pay attention to (C.). ಈ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ (B. 2, 46). ಅವನು ನಿನ್ನ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡುವನು (4, 144). ಕಿವಿ ಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು, to hear attentively (Bp. 45, 20; C.; B. 3, 78. 96; 4, 39; ಚಿತ್ತವಿಸು G.). — ಕಿವಿಗೊಯ್ಕಿ. -ಕೊಯ್ಕಿ. A woman whose ears have been cut off (Râm. 5, 2, 34). — ಕಿವಿಚಾಟು. Ear-notice. ನನಗೆ ಕಿವಿಚಾಟಾಯಿತು, I have heard it (S. Mhr.). — ಕಿವಿತೂತು. A perforation in the auricle (C.). — ಕಿವಿ ತೆಱೆ. To open the ears. ಕಿವಿ ತೆಱೆದು ಕೇ ಳು (My.). — ಕಿವಿದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. An ornament for the ear (ಕಡುಕು Ŝm. 80). ಪವಿತ್ರಮ್ ಎನ್ದು, ಒನ್ದು ಕಿವಿದುಡಿಗೆ (Ŝmd. II; Kk. 85). — ಕಿವಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. An opened ear (J. 19, 16). — ಕಿವಿದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಕಿವಿದುಡಿಗೆ. (Rsv. 13, 70). — ಕಿವಿಮಾತು. A whispered word (C.). — ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚು. To shut the ears (C.; J. 18, 46. 54). — ಕಿವಿಮೂಟಿ. A woman deprived of her ears (Râm. 5, 2, 31). 2, a woman without any ornaments in her ears (My.). — ಕಿವಿಯ ಕೊಗ್ಗು. The wax of the ear (Si. 205, *only* in Si.). — ಕಿವಿಯ ಗುಗ್ಗೆ. = ಕಿವಿಯ ಕೊಗ್ಗು. (My.). — ಕಿವಿಯ ಬುಡ. The root of the ear. ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಬುಡ (ಚೂಲಿಕೆ Si. 270). — ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಇಡು. To make known, to communicate (C.); also: ಕಿವಿ ಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕು (C.; B. 4, 139); and also: ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕು (My.). — ಕಿವಿಯ ಮೊದಲು. = ಕಿವಿಯ ಬುಡ. ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಮೊ ದಲು (ಕರ್ಣಮೂಲ, ಚೂಲಿಕೆ Hlâ.). — ಕಿವಿಯಱಿಕ. -ಅಱಿಕ. = ಕಿ ವಿಹಱಿಕ. A man who has a rent ear (My.). — ಕಿವಿಯಱಿಕಿ. -ಅಱಿಕಿ. = ಕಿವಿಹಱಿಕಿ. A woman with a rent ear (My.). — ಕಿ ವಿಯಾರ. -ಅರ 1. = ಕಿವಿಯಾರೆ. (Bh. 8, 27, 1; My.). — ಕಿವಿಯಾ ರೆ. -ಅರೆ 4. Attentively, etc. (Abh. P. 8, 12; C.). — ಕಿವಿಯಿ ಲ್ಲದವಳ್. -ಇಲ್ಲದವಳ್. A woman deprived of her ears; a deaf woman (ಮೂಟಿ Ŝmd. I). — ಕಿವಿಯುಳ್ಳಾಕೆ. -ಉಳ್ಳಾಕೆ. A hearing woman (ಶ್ರೋತ್ರಿ G.). — ಕಿವಿಯೋಲೆ. -ಓಲೆ. (ಕರ್ಣಿಕೆ,

ತಾಲಪತ್ರ Nr.; ತಾಡಕ, ತಾಡಪತ್ರ, o. r. ತಾಲಕ, etc. Hlâ.). — ಕಿವಿವರಂ. As far as the ear, up to the ear. ಪೆರ್ಗಣೆದೊಟ್ಟು ಕಿವಿವರಂ ತೆಗೆದು, ನಡುನೆತ್ತಿ ಒಡೆಯೆ ಎಚ್ಚಂ (Râghč. 17, 69). — ಕಿವಿವರೆಗೆ. = ಕಿವಿವರಂ (J. 4, 36; 7, 49). — ಕಿವಿವುಗು. -ಪುಗು. = ಕಿವಿವೊಗು. (Abh. P. 7, 48). — ಕಿವಿವೇಟ. -ಬೇಟ. Sexual pleasure derived from hearing (Bp. 45, 2). ಕಿವಿವೇಟಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To obtain etc. (Abh. P. 8, 11). — ಕಿವಿವೊಗು. -ಪೊಗು. To enter the ear (Rśv. 6, after 11). — ಕಿವಿಹರಿಕ. A man whose auricle is torn or rent (C.). — ಕಿವಿಹರಿಕಿ. A woman with a torn or rent auricle (C.). — ಕಿವಿಹರು'ಕ. = ಕಿವಿಹರಿಕ. (G.; My.). — ಕಿವಿ ಹಿಣ್ಣು. To pull or twist the ear (C.).

ಕಿವಿಚು kivicu. = ಕಿವುಚು, etc. (My.).

ಕಿವುಕ್ kivuk. = ಕಿಮುಕ್. (My.).

ಕಿವುಚು kivucu. = ಕಿವಿಚು, ಕಿಮುಚ್ಚು 1, ಕಿವಚು, ಕಿವಿಚು, ಕಿವುಚ್ಚು. (My.). ಕಿವುಚುವುದು (ಉಪಮರ್ದ, ವಿಪ್ರಕಾರ Mr. 457).

ಕಿವುಡಿಕೆ kivuḍikĕ. Deafness (Ram. 3, 7, 30).

ಕಿವುಡು kivuḍu. (Šmd. 248). Deafness (My.; Tĕ. ಚೆವುಡು, ಚೆವುಡು; T. ಚೆವಿಡು). ದಿಗುಮಣ್ಡಲಂ ಕಿವುಡಾಗೆ ಬಹುವಾದ್ಯಧ್ವನಿಗಳಿನ್ದ (Bp. 5, 14; see J. 21, 13). **2,** = ಕಿವುಟ್, a deaf person (ಏಡ, ಬಧಿರ Hlâ.). — ಕಿವುಡ. -ಅ 3. = ಕಿವಡ. A deaf man (ಏಡ, ಬಧಿರ Nr.; Mr. 388; Si. 198; My.; T. ಚೆವಿಡ, ಚೆವುಡ, Tĕ. ಚೆವಿಟಿ). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣಡಿಯ, ಕಿವುಡ ಕೇಳ್ದಡಿಯ. — ಕಿವುಡ ಯಜಮಾನಗೆ ಮೂಗ ಬಣ್ಟ (Prvs.). ಮೂಗನುಂ ಕಿವುಡನುಂ ಕಲ್ಲ ಮೂಕನ್ ಎಪ್ಪವನು (Hlâ.). See Bp. 18, 18; 47, 64; 60, 42; Prv. s. ಕಿಚ್ಚಡಿ. — ಕಿವುಡಿ. = ಕಿವಡಿ. (My.). — ಕಿವುಡುವೀಟ್. -ಬೀಟ್. To become deaf (Abh. P. 7, 82; 10, 157).

ಕಿವುಡುತನ kivuḍutana. = ಕಿವಡುತನ. Deafness (My.; Si. 363).

ಕಿವುಳ್ kivuḷ. = ಕಿವುಡು (Šmd. 28). ಕಿವುಳ್ಕೇಳ್ವಂ (28).

ಕಿವುಳ್ಚು kivuḷcu. = ಕಿಮುಚ್ಚು 1, ಕಿವುಚು, etc. ಕಿವುಳ್ಚುವುದು (ಉಪಮರ್ದ, ವಿಪ್ರಕಾರ Hlâ.).

ಕಿಶೋರ kiśôra. *A colt* (ಪೋತ, ಮರಿ'ಗುದುರೆ Mr. 273). See ಶುಣ್ಡಾಲ-.

ಕಿಶೋರಕ kiśôraka. *A colt.*

ಕಿಷ್ಕಿನ್ದ kishkinda. = ಕಿಕ್ಕಿನ್ದ. (My.).

ಕಿಷ್ಕಿನ್ಧ kishkindha. N. of an elephant (Abh. P. 14, 95).

ಕಿಷ್ಕಿನ್ಧೆ kishkindhĕ. N. of a hill-fort (Râm. 4, 2, 15).

ಕಿಷ್ಕು kishku. Vile, bad (*cf.* ಕಿಟ್ 1). 2, *a cubit, whether the measure, or the forearm.* 2, *a span.*

ಕಿಷ್ಕೆ kishkĕ. N. of a monkey from which the name of ಕಿಷ್ಕಿನ್ಧೆ has come (Râm. 4, 2, 14. 15).

ಕಿಸ kisa. = ಕಿಸಿ 2, ಕಿಸು 1. Opening; putting astride; withdrawing the lips from the teeth, grinning. — ಕಿಸಗಾಲು. -ಕಾಲು. The legs put astride (in walking, C.). — ಕಿಸಬಾಯಿ. A grinning mouth (sign of weak intellect, C.); a grinner (S. Mhr.). — ಕಿಸವಾಯ್. -ಬಾಯ್. = ಕಿಸಬಾಯಿ No 1. ಹೇಟಿ'ದ್ದೇ ಹೇಟಿರೋ, ಕಿಸವಾಯ ದಾಸಯ್ಯ! (Prv.). — ಕಿಸವಾಯ. -ಅ 3. A grinner, a simpleton (My.). ಕಿಸವಾಯನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಬಿಡದೇ ಬೇಹಾರ (Prv.).

ಕಿಸಕ್ಕನೆ kisakkanĕ. 1. With a loud noise (used of sneezing, My.; Tĕ. ಕಿಸಕಿಸ).

ಕಿಸಕ್ಕನೆ kisakkanĕ. 2. = ಕಚಕ್ಕನೆ No. 1. Suddenly, unawares (C.).

ಕಿಸಂಗಿ kisaṅgi. A tall herb, Abutilon indicum Don. (St. & Pl.).

ಕಿಸಮು kisamu. Kind, sort, species (H. ಕಿಸ್ಮ್). — ಕಿಸಮುವಾರು. Arranged according to sorts (My.).

ಕಿಸರು kisaru. = ಕಿಸುರು. Rheum in the eye (My.; see ಕಣ್ಕಿಸರು; *cf.* ಪಿಸರು).

ಕಿಸಲಯ kisalaya. *A sprout, a shoot* (ಎಳೆದಳಿರ್ Mr. 106).

ಕಿಸಿ kisi. 1. To expand; to open; to withdraw the lips from the teeth so as to show them; to put astride (ವಿಕಸನ Šmd. Dh.; C.; *cf.* ಕಿರಿ 2). P. ps. ಕಿಸಿದು, ಕಿಸ್ತು. ನರಿ ಆ ನೋವು ತಾಳಲಾರದೆ, ಒದರು', ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತಿತು (B. 2, 12). ಅವನು ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು, ಹಲ್ಲು ತಿನ್ನುತ್ತ (5, 139). ಸಿಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು ಒದರುವದು (G. 199). ಕಾಲನ್ನು ಕಿಸಿಯುತ್ತಾನೆ (My.). ಬಾಯ ಕಿಸಿದು (Abhâ. 2, 78). See Prv. s. ನಿಲ್ಲು.

ಕಿಸಿ kisi. 2. = ಕಿಸ, etc. — ಕಿಸಿಕಿಸಿ ನಗು. To grin in laughter (C.). — ಕಿಸಿಗಾಲು. = ಕಿಸಗಾಲು. (My.; Tĕ.). — ಕಿಸಿಬಾಯಿ. = ಕಿಸಬಾಯಿ. (My.).

ಕಿಸಿಕಿಲ್ kisikil. (Bp. 51, 53).

ಕಿಸು kisu. 1. ಕಿಸ, etc. — ಕಿಸುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye widely opened (My.). — ಕಿಸುಗಾಲು. = ಕಿಸಗಾಲು. (My.). ಕಿಸುಗಾಲವನು (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ Si. 198).

ಕಿಸು kisu. 2. = ಕೆಂ, (ಕೆಚ್ಚನೆ), ಕೇಸು 2, ಚೆಂ, etc. (Šmd. 215). Redness; a dark-red or coppery colour (ಕೆಮ್ಪು Čt. I, 59; ಕೆಮ್ಪು, ಅರುಣ II, 4; ತಾಮ್ರ Hlâ.; ತಾಮ್ಪು Ks.). See ಕಣ್ಕಿಸು. — ಕಿಸುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. (Šmd. 216). A red bundle. — ಕಿಸುಗಣಗಿಲ್. -ಕಣಗಿಲ್. (Šmd. 216, o. r. -ಗಣಗಿಲೆ). The red oleander. — ಕಿಸುಗಣಗಿಲೆ. = ಕಿಸುಗಣಗಿಲ್, q. v. — ಕಿಸುಗಣ್ಚು. -ಕಣ್ಚು. 1. To look fierce, to be angry (ಕೋಪಿಸು Šmd. II; Kk. 88; ಕೋಪಿಸಿ ನೋಡು Čt. II, 107; Abh. P. 1, 117; 3, 15; 11, 115. 146). — ಕಿಸುಗಣ್ಚು. -ಕಣ್ಚು. 2. Anger, wrath (ಕಡುಗೋಪ Čt. I, 78; ಕನಲ್ಕೆ, etc. Kk. 43; ಮುಳಿಸು, ಕಿನಿಸು, ಕನಲ್, ಮುನಿಸು, etc., ಕೋಪ Šm. 39). — ಕಿಸುಗಲ್. -ಕಲ್. (Šmd. 216). The red stone, a ruby (ಕೆಮ್ಬರಲ್, ರನ್ನವರಲ್, ಕುರುವಿನ್ದ Šm. 68; Kk. 47). ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ ಕಿಸುಗಲ್, ಮರನೆಲ್ಲಂ ಮಾವಿಮ್ಮಾವು (Šmd. 84). See Abh. P. 2, after 13; 7, 146. — ಕಿಸುಬಾಸುಟ್. A red wale (J. 17, 41). — ಕಿಸುವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Red colour (ಕೆಮ್ಬಣ್ಣ Kk. 25; Šm. 69; ಕೆಚ್ಚು Šm. 87). — ಕಿಸುವೊನ್. -ಪೊನ್. Copper (ಪಚಿ'ದಾಮ್ರ Čt. I, 32; ತುಲ್ವ, ಸುಲು, ಸುಲ್ Šmd. 364). — ಕಿಸುವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. (Šmd. 216). A red-coloured stream. — ಕಿಸುಸಂಜೆ. (Šmd. 216). A purple twilight. ಪೋಲ್ತಂ ಕಿಸುಸಂಜೆ ಕವಿದ ನೀಲಾಚಲಮಂ (216). See Abh. 1, 71; 2, after 13. ಕಿಸುಸಂಜೆವರೆ. -ಪರೆ. Purple twilight to spread (Abh. P. 10, 64). — ಕಿಸುಸೆರೆ. A red hollow of the hand. ಕಿಸುಸೆರೆವರೆ. -ಪರೆ. Redness (of the eyes that have the form) of hollows of the hand to become great (Abh. P. 11, 135).

ಕಿಸು kisu. 3. (*cf.* ಪಿಸಿ). An imitative sound. — ಕಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಕಿಸುರ್ kisur. 1. To be intolerable or very disagreeable (ಅಸಹ್ಯಭಾವ Šmd. Dh.).

ಕಿಸುರ್ kisur. 2. = ಕಿಸುಱ್, ಕೆಸರು. An intolerable or very disagreeable state, condition, or feeling, disagreeableness, disgustfulness (ಕಿತ್ತ ಡ Čt. II, 118; Abh. P. 9, 21); strife, quarrel. 2, the blast of an evil eye, the evil eye (Tĕ.); evil, harm. See ಕಣ್ಗಿಸುರ್. — ಕಿಸುರಳಿವಂ. -ಅಳಿವಂ. One who is addicted to quarrels (Abh. P. 3, 19). — ಕಿಸುವರ್ ರ್. -ಬರ್. That from which injury comes (to the mind): a drug to produce madness, etc. (ಮರವೆಯೌಷಧಂ Čt. II, 108).

ಕಿಸುರು kisuru. = ಕಿಸರು. (My.).

ಕಿಸುಱ್ kisur. = ಕಿಸುರ್ 2. (ಕಿತ್ತಡ Kk. 72).

ಕಿಸೆ kisĕ. A pocket (C.; B. 3, 62; 5, 297; Mhr., H. ಖಿಸಾ). ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧವಿದ್ದು ನಸೆಯೆನ್ನದು ತಿಳಿಯ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಕಿಸ್ಗಾರ kisgâra. (ಕಿಸು 2-ಕಾರ). = ಕೆವಲ, ಕೇಪಲ. A small shrub with scarlet flowers, Ixora coccinea Lin. (St. & Pl.).

ಕಿಸ್ತು kistu. P. p. of ಕಿಸಿ 1. (My.).

ಕಿಸ್ತು kistu. (ಕಿಸ್ತಿ). **An instalment; payment by instalments; the term of an instalment** (My.; Br.; Mhr., H. ಖಿಸ್ತ). — ಕಿಸ್ತುಬನ್ದಿ. **Settlement of the instalments of the revenue both to time and amount** (My.). — ಕಿಸ್ತುಬಾಕಿ. **Arrears of instalments** (My.).

ಕಿಳ್ kiḷ. Tbh. of ಖಿಲ್ವ (ಖಿಲ್ವ, Šmd. 368; o. r. ಬಿಳ್ವ = ಬಿಳ್).

ಕಿಳಕಿಳಾ kiḷakiḷâ. = ಕಿಲಕಿಲಾ. A cry expressing fear or pain. ಕಪಿಗಳ ಕಿಳಕಿಳಾಯತರವದಿ (Bh. 1, 20, 57).

ಕಿಳಿರ್ kiḷir. 1. = ಕಿಳಿಱ್. To neigh (ಹಯಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; Tĕ. ಇಗಿಲಿಂಚು, ಕರಾಳಿಂಚು, ಸಕಿಲಿಂಚು, ಸಿಗಿಲಿಂಚು; T. ಕನೈ; M. ಚಿನಕ್ಕು, ಚಟಾಲಿಕ್ಕೆ; T. ಕುಳಿಱು, to sound; cf. ಕಿಚಕಿಲ್; ಗನೆ). P. p. ಕಿಳಿರ್ದು (Ršv. 6, after 11; 13, 90). ಕಿಳಿರ್ದ (6, after 11).

ಕಿಳಿರ್ kiḷir. 2. (= ಕೆಳರ್ 2?). To be angry. ಕಿಳಿರ್ದು ದು (ಕಿನಿಸು Čt. I, 36).

ಕಿಳಿಱ್ kiḷiṟ. -ಱು. To sound; to neigh (ಹಯಘೋಷ Šmd. Dh.; ನಿನದ Čt. II, 92). ಕಿಳಿಱೆ ಹಯಂಗಳ್, ಗರ್ಜಿಸೆ ಜಲದನಿಭಂಗಳ್ ಗಜಂಗಳ್ (Šmd. 13).

ಕಿಲ್ kiḻ. 1. = ಕಿನ್, ಕಿಪ್, ಕಿಬ್, ಕೀ 1, ಕೀೞ್ 1, ಕೆಳ. The state of being low, below, beneath, under, down, base, degraded, or mean (ಕೆಳಗು Šmd. 209; Tĕ. ಕೀ, ಕಿನ್ದ, ಕಿನ್ದಿ; M. ಕಿೞು; M. ಕಿೞ್, to descend; T. ಕಿೞಕ್ಕು, the lowland, the east; cf. ಕೆೞವ). — ಕಿೞ್ಕಟ್ಟು. (Šmd. 210). A lower structure, etc. — ಕಿೞ್ಕಡಲ್. (Šmd. 210). The western (or eastern) sea. — ಕಿೞ್ಕಣೆ. (Šmd. 210). An inferior arrow, etc. — ಕಿೞ್ಕಬ್ಬಿಗ. An inferior, base poet (Ršv. 8, 99). — ಕಿೞ್ಕವಲ್. (Šmd. 210). A lower bifurcated branch. — ಕಿೞ್ಕೆಱೆ. (Šmd. 80. 198. 199). A lower tank, etc. — ಕಿೞ್ಕೊಮ್ಬು. (Šmd. 196. 210). A lower branch, etc. — ಕಿೞ್ದಾಳಿಗೆ. -ತಾಳಿಗೆ. The soft palate (Ršv. 5, after 114). — ಕಿೞ್ಪಡಿಸು. = ಕಿೞ್ಮಾಡು. To subdue; to humble, to degrade, etc. (Č. Bp. 47, 35. 36). — ಕಿೞ್ಪಡು. To be subdued, humbled, degraded, put into shade, be reviled, etc. (Abh. P. 9, 74; 11, 11). — ಕಿೞ್ಪರೆ. (Šmd. 198. 199). A lower coat, stratum, etc. — ಕಿೞ್ಪೊಟ್ಟೆ. = ಕಿಪ್ಪೊಟ್ಟೆ, etc. The abdomen; the pelvis (ಕಿೞ್ಪೊಡೆ Čt. II, 53; Ršv. 9, 29). — ಕಿೞ್ಪೊಡೆ. (Šmd. 81. 198). = ಕಿೞ್ಪೊಟ್ಟೆ (Čt. II, 53). ಕಿೞ್ಪೊಡೆ ರಸಭಾವಮ್ ಇರ್ಪಡೆ ಮುಖಂ ಸುರತೋತ್ಸವಗೋಚಿನೀಮುಖಂ (Šmd. 81 Mdb.). — ಕಿೞ್ಮಾಡು. To humble, to degrade, to bring shame or contempt upon, to put into shade, etc.; to revile (ಪೞಿ Čt. II, 22; Abh. P. 1, 95; 3, 118; 13, 76; Grj. 2, after 106; Bp. 55, 33. 43). — ಕಿೞ್ಮೊಳೆ. A lower nail or peg, etc. (Ršv. 6, after 11).

ಕಿಲ್ kiḻ. 2. = ಕೀೞ್ 3, (of which it is the form required for the formation of ಕಿತ್ತು 2, ಕಿೞ್ತು).

ಕಿೞ್ಗು kiḻgu. = ಕಿರ್ಗು. To be low: to be below the common stature, to be dwarfish. ಕಿೞ್ಗಿದ ನ್ ಎನ್ದು, ಗುಜ್ಜಂ (Šmd. I).

ಕಿೞ್ತು kiḻtu. = ಕಿತ್ತು 2. P. p. of ಕೀೞ್ 3, q. v.

ಕೀ kî. 1. An imitative sound. — ಕೀ ಕೀ. rep. The cry of certain birds (C.); the squeaking of pigs (My.). (T.; Tĕ. ಗೀಗೀ). — ಕೀ ಕೀ ಎನ್ನು. To utter kî kî (C.).

ಕೀ kî. 2. To become pus, to become putrid (ರಕ್ತಪಕ್ವ Šmd. Dh.; M. ಚೀ; T. ಚೀ, ಚೀೞ್; M. ಚೀ, Tĕ. ಚೀಮು, pus, matter; Tĕ. ಚಿಮುಕು, ಚಿವುಕು, ಚೀಕು, to rot, etc.; ಚೀಡು, ಚೀಡೆ, the rot, murrain; cf. ಕಿಡು 2; ಸೀಣ್ಡು?). P. p. ಕೀದು (Šmd. 265. 279) or ಕೀತು (287). ಗಾಯವು ಕೀತು ಕೊಣ್ಡಿತು (My.).

ಕೀಕಸ kîkasa. *A bone.*

ಕೀಚಕ kîčaka. *A hollow bamboo whistling or rattling in the wind.* 2, a kind of tree (see ಮಾರ್ಗಣ). 3, a chief of the army of king Virâṭa, who was conquered by Bhîma (Bp. 11, 51). 4, N. of a Râkshasa.

ಕೀಚಕಾಂಘ್ರಿಪ kîčaka-aṅghripa. The tree kîčaka (ಮಾರ್ಗಣ, ಕೀಚಕದ ಮರ Nn. 70).

ಕೀಚಕಾನ್ತಕ kîčaka-antaka. Bhîma (J. 4, 65).

ಕೀಚಕಾರಾತಿ kîčaka-arâti. Bhîma. (My.).

ಕೀಚು kîču. = ಕಿಚ, etc. (My.; T. ಕೀಚ್ಚು, Tĕ. ಕೀಚು; cf. ಕೀ 1). — ಕೀಚಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. The curlew (ಕ್ರೌಂಚ್, ಕ್ರೌಂಚ Si. 174). — ಕೀಚು ಕೀಚು. The (shrill) chirping of birds (My.); the squeaking of rats (My.). — ಕೀಚುಬಾಲದ ಹಕ್ಕಿ. (ಕೋಯಷ್ಟಿಕ Si. 178; My.).

ಕೀಟ kîṭa. (= ಕೀಡ). *A worm, an insect.* 2, *excrements* (cf. ಕಿಟ್ಟ). 3, an expression of contempt. ಕೀಟ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಕಾಟ ಬಹಳ (Prv.).

ಕೀಟಕ kîṭaka. = ಕೀಟ. See ಪುೞು; Bp. 22, 9.

ಕೀಟಕತನ kîṭakatana. (fr. ಕಿಡು 2). Mischief-making (S. Mhr.; ಕಿಡಿಗೇಡಿತನ G.).

ಕೀಟಲೆ kîṭalĕ. = ಕೀಟ್ಲೆ. Mischief-making: trouble, annoyance (My.).

ಕೀಟಾಲಯ kîṭa-âlaya. A bath-room (ಪಚ್ಚಳದ ಮನೆ Mr. 196).

ಕೀಟು kîṭu. 1. (fr. ಕಿಱು). A little (S. Mhr.).

ಕೀಟು kîṭu. 2. Disregard, contempt, scorn (Tĕ.; Sd.).

ಕೀಟ್ಲೆ kîṭlĕ. = ಕೀಟಲೆ. (My.).

ಕೀಡಿ kîḍi. = ಕೀಡೆ. Tbh. of ಕೀಟ. (S. Mhr.; Tu.; ಕ್ರಿಮಿ G.; Mhr. ಕೀಡ).

ಕೀಡಿಕಿ kiḍiki. A vile, unchaste woman (*cf.* ಕೀಟ ಕತನ; Tĕ. ಕೀಡು = K. ಕೇಡು). ಕೀಡಿಕಿಯ ಮಗ (ಬನ್ಧಕೀ, ಬನ್ಧಕೀ ಪುತ್ರ Hlâ.).

ಕೀಡೆ kiḍĕ. = ಕೀಡಿ. (My.).

ಕೀಣ kiṇa. = ಕೇಣ. Consideration, deliberation (ಆಲೋಚನೆ Bhn. 55, o. r. ಕೇಣ).

ಕೀತು kitu. (fr. ಕೆಡು). A piece, a slice (of fruits and flesh, My.).

ಕೀನ kina. Smallness (ಕಿಡುದು Čt. I, 30; T.: want, deficiency = ಕುಱೈ; see ಕಿಡು).

ಕೀನಾಶ kînâśa. Cultivating the soil. 2, poor, wretched (ಕೃಪಣ, ದೀನ Nn. 92); small, little. 3, *niggardly* (ಲುಬ್ಧ 92). 4, killing animals for one's food (ಮಾಂಸಜೀವಿ, ಮಾಂಸವ ತಿಪ್ಪುವನು 92). 5, a servant (ಕಿಂಕರ, ಬಣ್ಟ 92). 6, sick, diseased (ಸರುಜ, ಅತಿರೋಗ 92). 6, *Yama* (ಯಮ, ಎಮ 92).

ಕೀನಾಶನಗರಿ kînâśa-nagari. Yama's residence (Râm. 3, 6, sum.).

ಕೀನಾಶನಾಶ kînâśa-nâśa. Śiva (Bp. 54, 22).

ಕೀನಿ kini. (fr. ಕಿಸಿ ?). Opening, etc. (?). — ಕೀನಿವಲ್ಲು. -ಹಲ್ಲು. Grinned teeth (?). ಕೆದಱುಮೀಸೆಯ ಕೀನಿವಲ್ಲುಗಳ (ಬೇಡರ್, Bp. 58, 49).

ಕೀನಿಕೆ kinikĕ. Grinning, grin (? Bp. 51, 53).

ಕೀಮು kimu. (fr. ಕೇ 2). = ಕೀವು, etc. (My.).

ಕೀರ kira. (fr. ಕಿರಿ 2 ?). The mungoose (My.; T., M. ಕೀರಿ).

ಕೀರ kîra. 1. *A parrot* (ಶಿವ, ಗಿಳಿ Nn. 6; ಸುಕ Śm. 78). 2, flesh.

ಕೀರ kîra. 2. Tbh. of ಕ್ಷೀರ (Śmd. 346).

ಕೀರಾರ kîrâra. = ಕೀಲಾರ. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರ (Śmd. 383).

ಕೀರಿತಿ kîriti. Tbh. of ಕೀರ್ತಿ (ಜಸ Čt. II, 80)

ಕೀರು kîru. A dish composed of rice, wheat, etc., milk, sugar and spices (My.; Mhr. ಖೀರ).

ಕೀರೆ kirĕ. (= ಕಿರೆ). (T. ಕೀರೈ, Tĕ. ಕೀರೆ, ಕೂರೆ, M. ಚೀರೆ, a general name of all sorts of greens). — ಕೀರೆದಣ್ಟು. Wild cole, Justicia madurensis (My.). — ಕೀರೆಸೊಪ್ಪು. The plant Amarantus polygamus Lin. (ತಣ್ಡುಲೀಯ, ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ Si. 156; *cf.* ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ).

ಕೀಱು kiṟu. 1. (= ಚೀಱ್, etc.). To cry out from fear or pain, to scream (ಭಯಧ್ವನಿ Śmd. Dh.; Tĕ. ಕೂಱು, to cry, make a loud noise, exclaim).

ಕೀಱು kiṟu. 2. To rage; to burn with rage or great desire, to fume (ಅಗ್ರಹ Śmd. Dh.; T., M. ಚೀಱು, to hiss, puff as a snake, foam; to rage; Tĕ. ಚೀರು, to hiss like a serpent; *cf.* ಸಿಟ್ಟು ?). ಕೀಱು (Śmd. 224; Abh. P. 13, 75). See Abh. P. 9, 95. 146; 13, 95; 14, 143; Grj. 7, after 59.

ಕೀಱು kiṟu. 3. = (ಗೀಕು, ಗೀಱು 1), ಗೀಱು 1. To rub off or away; to scrape, to scratch (ಪ್ರಮಾರ್ಜನ Śmd. Dh.; T., M. ಕೀಱು, Tĕ. ಗೀಯು, ಗೀಱು, Tu. ಕೀರು, to scratch; to draw lines; *cf.* ಕಿಱುಕು, ಗೀಟು). See Bh. 8, 26, 10; J. 4, 44; 15, 43.

ಕೀರ್ಣ kîrṇa. Scattered, thrown, cast; dishevelled. 2, *spread over, covered, full.* 3, secret, hidden.

ಕೀರ್ಣಕ kîrṇaka. = ಕೀರ್ಣ. See ಪ್ರ-.

ಕೀರ್ತನ kîrtana. Mentioning, saying, telling; reciting; celebrating, praising. See ಅ-; ಪೊಗಟ್ತೆ. — ಕೀರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To praise (Śsv. 1, 84).

ಕೀರ್ತನೆ kîrtanĕ. A praise, a song of praise; a celebration with music and singing. See Bp. 30, 8; 54, 69; 61, 64; Prvs. s. ನರ್ತನ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. 2, fame, glory.

ಕೀರ್ತಿ kîrti. = ಕೀರಿತಿ. Mentioning; speech, report (ಬಸಗೆ Čt. II, 60). 2, *good report, fame, glory.* 3, praise, worship; favour (ಬಲಿ Nn. 16). See Prvs. s. ಧರ್ತಿ, ಮೂರ್ತಿ. — ಕೀರ್ತಿಗಡಿಸು. To acquire fame (B. 5, 229). — ಕೀರ್ತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. To obtain fame, to become famous (Bp. 54, 85).

ಕೀರ್ತಿತ kîrtita. Mentioned; celebrated, praised. See ಪ್ರ-.

ಕೀರ್ತಿಮಯ kîrti-maya. Consisting of fame. (Grj. 10, after 110).

ಕೀರ್ತಿಮುಖ kîrti-mukha. N. (Bp. 18, 19).

ಕೀರ್ತಿವನ್ತ kîrti-vanta. A famous, celebrated, praiseworthy man (C.).

ಕೀರ್ತಿವಿದ kîrti-vida. A man who has acquired fame. ಕೀರ್ತಿವಿದನ್ ಅಹನ್ದಾ ಪುರುಷ (ಜಸಯುತ Nn. 114).

ಕೀರ್ತಿಸು kîrtisu. To praise, to laud (ವರ್ಣನ Śmd. Dh.; My.). See Kâvy. I, 1*a*, 3; Bp. 2, 18. 85; 4, 73; 6, 11; 7, 18; 8, 24; 11, 15; 39, 37; 43, 18; 60, 19; 61, 52; Mr. 3. ಕೀರ್ತಿಪ ನರಂ (ವನ್ದಿ, etc. Mr. 270).

ಕೀರ್ಯ kîrya. To be scattered; what is scattered. See ಪ್ರ-.

ಕೀಲ್ kîl. = (ಕೀಲಿ), ಕೀಲು. Tbh. of ಕೀಲ (Śmd. 365; ಅಣಿ, ಅಕ್ಷಾಗ್ರ Mr. 286; T. ಕಿಜಲ್, ಕೀಲ್). ಜನ್ತ್ರದ ಕೀಲಂ ಕಳೆದನ್ತಿರೆ ಆಯ್ತು (Śmd. 84). ಕೀಲ್ಗಳ್ (Bp. 11, 15). See ಅರಗೀಲ್. — ಕೀಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To fasten, to pin, etc. (Rśv. 8, after 5). — ಕೀಲ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To remove a peg, etc. (Grj. 4, 68).

ಕೀಲ kîla. *A stake, a pin, a peg, a bolt, a bar, a wedge,* etc. (ಕಾಷ್ಠ, ಕೀಲು Nn. 101). 2, *a post;* a pillar. 3, *a lance, a pike.* 4, fire, *flame* (ಕೃಶಾನು, ಅಗ್ನಿ 101). 5, a mountain (ಧಾತ್ರಿಧರ, ಪರ್ವತ 101). 6, lac (ಲಾಕ್ಷ, ಅರಗು 101).

ಕೀಲಕ kîlaka. *A pin, a bolt, a stake, a wedge, a peg* (ಗುಡಿಯ ಗೂಟ Hlâ.); a wooden hammer (ಕೊಡತಿ Mr. 383); *a pillar to which cows are tied,* etc. 2, a certain mountain (ಶಿವ, ಪರ್ವತವಿಶೇಷ Nn. 6). 3, the forty-second year in the cycle of sixty (C.). 4, = ಕೀಲ No. 4, flame (ಉರಿಯ ಪೆಜ್ವಾಳೆ Mr. 47, o. r. ಕೀಲಾಲ). See ಚಿತ್ರಕ and ಕ್ಷೀರಸ.

ಕೀಲನ kîlana. See Mr. 216 s. ಕ್ಷೀರಸ.

ಕೀಲಾರ kîlâra. = ಕೀರಾರ. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರ (Śmd. 383). See Bp. 9, 46; 60, 22. 26. 36; J. 32, 29.

ಕೀಲಾರಿ kîlâri. Tbh. of ಕ್ಷೀರಾಗಾರಿ. (ಗೋಸ್ವಾಮಿ, ಗೋವಿನ್ದ Hlâ., Mr. 187; Bh. 3, 17, 35).

ಕೀಲಾಲ kîlâla. *Blood* (ರಕ್ತ, ನೆತ್ತರು Nn. 54). 2, *water* (ಜಲ, ಉದಕ 54). 3, red (ಲೋಹಿತ, ಕೆಮ್ಪು 54). 4, a sound in a horse's stomach (ವಾಜಿಧ್ವನಿ, ಕುದುರೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗುಳುಕು 54). 5, a blazing flame (ಉರಿಯ ಪೆಜ್ವಾಳೆ Mr. 47, o. r. in two MSS. ಕೀಲಕ; *cf.* ಕೀಲ, ಕೀಲೆ). 6, a sweet beverage; honey (*cf.* ಸೀಯಾಳ).

ಕೀಲಿ kîli. A lock (C.); the spring of a watch (B. 3, 87; S. Mhr.). — ಕೀಲಿಕೆಯ್. The key of a lock (C.). — ಕೀಲಿ ತೆಗೆ. to unlock (C.).

ಕೀಲಿಕೆ kilikĕ. *The pin of an axle.*

ಕೀಲಿತ kilita. Staked, impaled; pierced; pinned; *bound, fettered, confined.* See Bp. 24, 4; 40, 68.

ಕೀಲಿಸು kilisu. To bind, to fasten, to fix, to pin, to put in, to set;—to be fastened, etc. See Čpr. 7, after 92; Grj. 7, 24; 10, after 61; Bp. 3, 3. 9. 30; 4, 38; 17, 3; 18, 66; 31, 4; 37, 23; 40, 17; 42, 4; 44, 14; 46, 29; 50, 35; 54, 51; Bh. 6, 2, 5; 6, 4, 141; Rśv. 10, after 31; J. 10, 11; 12, 34; 13, 20; 20, 30.

ಕೀಲು kilu. = ಕೀಲ್, etc. A pin, a peg, a tenon, a joint, etc. (ಮಯೂಖ Nn. 95; ಕಾಷ್ಠ 101; ಸ್ಥಾಣು Hlâ.; C.). 2, a device, a contrivance (S. Mhr.), a secret reason, a secret, the key to. ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಕೀಲನ್ ಅರಿಯದ್ದು (Bp. 28, 34). ಶೃಂಗಾರಂಗಳ ಒಪ್ಪದ ಕೀಲು (28, 46). ಮಡದಿಯರ ಮನಸುಗಳ ಕೀಲುಗಳ ಬಲ್ಲವನೆ (40, 32). ಲೋಲಲೋಚನೆ ಶೂಲಿಭಕ್ತನು ತನ್ನನ್ ಅಱಿಯದ ಕೀಲನ್ ಅಱಿದು (40, 85). ಕೀಲು ತೊಲಂಗಿ ಡೊಂಕುಗಳ ಎಡೆಗೆಡೆಗೆ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡ ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಅಂಗುಳಂಗಳ ಸನ್ಧಿಗಳ (ಹೆಣಂ, 46, 58). ಕೀಲು ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಗಾಲೀ ನಡ್ಯಸುತ್ತದೆ (Prv.). See ಕಡೆಗೀಲು. — ಕೀಲ ಬೊಮ್ಬೆ. A doll with movable limbs (Bp. 14, 4; My.). — ಕೀಲುಕೂಟ. A kind of jointed hinge (My.).

ಕೀಲುಕ kiluka. (= ಕೀಲಕ). A peg, a bolt, a wedge (? ಗುಡಿದ, of a ship, Mr. 408).

ಕೀಲೆ kilĕ. *A flame.*

ಕೀವ kiva. = ಕೀವು, etc. (S. Mhr.).

ಕೀವಿ kivi. — ಕೀವಿದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಕೀವು kivu. (fr. ಕೀ 2). = ಕೀಮು, ಕೀವ. Pus, matter of a sore (C.; ಯೂಪ G.; ಪೂಯ Ši. 495; see s. ಕೀ 2).

ಕೀಶ kiša. *A monkey.*

ಕೀಶಪರ್ಣಿ kiša-parṇi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಕೀಸರ kisara. The noise of loud speaking, crying, chattering, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಕೀಚು).

ಕೀಸು kisu. 1. (= ಕೀಱ್ಸು, or fr. ಕಿವಚು?). To cause one's self to be pulled out or off, to be pulled out or off; to cause to be pulled out or off, to pull out or off. ವ್ಯಾಸದೇವಂ ಕೆಯ್ಯನ್ ಎತ್ತಿದಡೆ ಆ ಸಮಯದಲಿ ನನ್ದಿಕೇಶನು ಕೀಸಿ ಮುಱಿಯನೆ ಆತನ ಎರಡು ಕರಂಗಳಂ, ಮುನಿದು? (Bp. 54, 49). ವ್ಯಾಸದೇವಂ ಕೆಯ್ಯನ್ ಎತ್ತಿದನ್ ಅಸುರದೊಳ್;... ಆ ತೋಳ್ ಕೀಸಿ ಕೊಣ್ಡವು (were pulled out or off) ನನ್ದಿನಾಥನ ಕೆಯ್ಯಲಿ (57, 24). See Bh. 4, 4, 37.

ಕೀಸು kisu. 2. To make thin, to scrape; to furbish or polish (ಕೃಶೀಕರಣ Šmd. Dh., Šm. 110; o. r. in both ಕೃಪೀಕರಣ; T. ಚೀವು, to shave or scrape; to peel or bark a tree; to furbish or polish; to sharpen a stick with a knife; see ಚೀವು & *cf.* ಕೆತ್ತು 4). ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ, ಅನಿತ್ತನಿತ್ತು ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನ್ ಅದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ (Šmd. 144).

ಕೀಸು kisu. 3. Scraping, scratching. — ಕೀಸುಳಿ. -ಉಳಿ. A small chisel, used for making lines, or cutting small holes (My.).

ಕೀಸು kisu. 4. A coil of palmyra leaf put in the lobe of the ear (ಕರ್ಣಪತ್ರ Šmd. Dh.; Šm. 110).

ಕೀಳ್ kiḷ. 1. (fr. ಕಿಱ್? *cf.* ಕೀಱು1). (That is small or young): a calf. ಕೀಳೆನ್ದು ಕನ್ದೆನ್ದು ಗೋವತ್ಸಂ (Šs.).

ಕೀಳ್ kiḷ. 2. ಕೀಳು. (ಕೀಱ್). = ಕೇಳಿಲ್. A veranda (My.). ಒನ್ದು ಕಮಲಾನನೆಯು ಕೇಲಿಯ ಮನ್ದಿರದ ಮುನ್ದೆಸೆಯ ಕೀಳಿನೊಳ್ ಒನ್ದಿ, ಆಕೆಯ ದನಿಯನ್ ಆಲಿಸುತಿರ್ಪ ಸಮಯದಲಿ (Bp. 42, 29).

ಕೀಳಿಲ್ kiḷil. (ಕೇಱಿಲ್). = ಕೀಳ್ 2. (Kâvy. III, 3, B, 12).

ಕೀಱ್ kiḻ. 1. = ಕಿಱ್1, etc., ಕೀೞ, ಕೀೞು 1. The state of being low, etc.; meanness (ಕೆಳಗು Šmd. I; Šm. 114; ಅಧರ, ಅಧ, ಅಧಃಸ್ಥ Mr. 535; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; T.; M. ಕೀ಴್, ಕೀೞ್; Tu. ಕೀಡು, ಕೀೞ್; Tĕ. ಕೀಡು). **2,** a low, inferior, base, or mean man (ಕ್ಷೀಣಕುಲನ್ Šmd. I; ಮೇಲಲ್ಲದವಂ Šm. 114; ಅಧಮನು Nn. 149, o. r. ಅಧಮವಪ್ಪದು). ಕವಿ ಪೊಱಗಿರೆ ಕೀೞ್ ಒಳಗಿರೆ ಅವಿರಲಮೋ? ತುರಗಮುಖಮೋ? ನೃಪಮನ್ದಿರಮೋ? (Šmd. 145). ಕೀೞ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಮೇಗಾಲು ತುಱಿಸ ಬೇಡ. — ಕೀೞ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಹಾೞ ಮೆಟ್ಟ ಬೇಡ (Prvs.). **3,** gold without value, inferior gold (ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಗಾರಂ Šmd. I). — ಕೀೞ. -ಅ 3. A low, etc. man (ಅಣಕ, ನೀಚ, ಜಾಲ್ಮ G.; My.). ಕೀೞರ ಸ್ನೇಹವು (B. 2, 10). — ಕೀೞ ಕುಲದವಳು. (ಅಱಿವೆಣ್ಣು, ಚೇಲಿ G.; My.). — ಕೀೞ ಜನ. (ಪ್ರಾಕೃತ G.). — ಕೀೞ ಜಾತಿ. A low caste (C.). — ಕೀೞ ಮನುಷ್ಯ. An inferior man (S. Mhr.). — ಕೀೞ ಮಾತು. An improper word (My.). ಬಹಳ ಕೀೞ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವವನು (ಜಲ್ಪಾಕ G.). — ಕೀೞಾಳ್. -ಆಳ್. -ಳು. A low man (ಬಡಿಗ Šm. 46; ಬಡೆಗ Kk. 37, o. r. ಬವಗ; ಬದಗ Šs.; Bp. 26, 58). — ಕೀೞ್ಸಲೆ. = ಕೀೞ್ಸಳ್. (Rśv. 2, 70). — ಕೀೞ್ಸಳ್. -ಎಸಳ್. A lower flower-leaf. — ಕೀೞ್ಸಳ್ವಱಿ. -ಬಱಿ. A path on a lower flower-leaf. (ಭೃಂಗತತಿ) ನೀಳ್ದಿೞಿಗಿದ ಕೀೞ್ಸಳ್ವಱಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ (Čpr. 7, 60). — ಕೀೞ್ತರ. An inferior kind (My.; T.). — ಕೀೞ್ತುಟಿ. -ತುಟಿ. The lower lip (My.).

ಕೀಱ್ kiḻ. 2. The bit of a bridle (ತುರಗಮುಖದ ಲೋಹಂ Šmd. I; ಕುದುರೆವಾಯೊಳಗೆ ಇರ್ಪ ಕಬ್ಬಿನಂ Šm. 42. 114; ಅವಿಲಣ, ಕುದುರೆಯ ಕಬ್ಬಿನ Nn. 149; T.: a bridle).

ಕೀಱ್ kiḻ. 3. = ಕಿಱ್ 2, ಕೀೞು 2. To draw or pull out; to pluck out or up; to uproot, to eradicate; to pull off; to rob (ಉತ್ಪಾಟನ Šmd. Dh.; Šm. 114; ನಿರ್ಮೂಲಿಸು Šmd. I; ಪಿಶಾಣ್ಬು Šm. 90). P. p. ಕಿೞ್ತು (Šmd. 288; Bp. 44, 14; 13, 82). ಕಟ್ಟಿದಲಗಂ ಕಿೞ್ತು (Šmd. 64 Mdb.). Irregular P. ps. ಕೀೞ್ದು (Šmd. 287 Cm.; Bp. 37, 24; Šśv. 3, 42; 4, 60), ಕೀೞ್ತು (57, 19; Rśv. 6, 7; 6, after 11). Future ಕೀೞ್ಪಂ (Šmd. 275). ಕೀೞಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವರ್ಹಿತ, ಉನ್ಮೂಲಿತ, ಉತ್ಪಾಟಿತ, ಉದ್ಧೃತ Hlâ.). See Bp. 28, 26; 32, 24; J. 10, 12; 13, 54; 22, 31.

ಕೀೞ kiḻa. = ಕೀೞು 1. ಕೀೞವಾದವುಗಳು (B. 5, 193). 2, see s. ಕೀೞ್ 1.

ಕೀೞತನ kiḻatana. Lowness, inferiority, baseness (My.; B. 5, 193. 292).

ಕೀೞಿಸು kiḻisu. To cause to draw or pull out, etc. (C.).

ಕೀೞು kiḻu. 1. = ಕೀೞ್ 1, etc. (ಕುಪ್ರಿಯ, ಜಘನ್ಯ Hlâ.; Bh. 2, 13, 44). ಕೀೞಿನ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ (Bp. 56, 49). — ಕೀೞಾಗು. -ಆಗು. To become low, etc. ಕೀೞಾದುದು (ಹೀನ Ši. 439; ನ್ಯಕ್ಷ 462). — ಕೀೞಾಯ. -ಆಯ. The lower part of the body

(My.; Si. 271). — ಕೀಳುಗೊರವ. A low beggar, etc. (Bp. 37, 67). — ಕೀಳುಜಾತಿ. A low caste (Bp. 28, 31). — ಕೀಳುನುಡಿ. A low, improper word (B. 4, 49). — ಕೀಳುಮನ್ನೆಯ. A petty chieftain (Bp. 16, 29). — ಕೀಳುಮಾತು. = ಕೀಳುನುಡಿ. (Bp. 21, 23). — ಕೀಳು ಮೇಲು. Evil and good (My.). — ಕೀಳುಹತ್ತಿ. Inferior cotton (B. 4, 162). — ಕೀಳುಹಱವೆ (whether ಕೀಳುವ ಹಱವೆ?). The herb Amarantus frumentaceus Roxb. (St. & Pl.).

ಕೀಳು kiḷu. 2. = ಕೀೞ್ 3, etc. P. p. ಕಿತ್ತು (Bp. 13, 18; 31, 3; 44, 10; 45, 32; 51, 71; 52, 12; 57, 16; Bh. 1, 8, 15; Râghĉ. 17, 70. 73; J. 26, 6; 28, 48; B. 4, 198; C.). ಕೀಳುವೆಂ (Bp. 44, 14). See Prv. s. ಕನ್ನವ್ವಾಡಿ.

ಕು ku. 1. = ಗು 1. An affix for the formation of nouns and verbs. See *e. g.* ಕೊಂಕು (fr. ಕುಡು Šmd. 218) and Šmd. 303-305.

ಕು ku. 2. Frequently = ಕುಂ, etc., *e. g.* ಅಕ್ಕು (Mr. 148. 149; Šm. 5), ತೋರ್ಕು (Mr. 249; Šm. 15).

ಕು ku. 1. *A particle implying inferiority, wickedness, badness,* etc.

ಕು ku. 2. *The earth.*

ಕುಂ kuṁ. = ಕು 2, ಕ್ಕುಂ, ಗು 1, ಗುಂ. An affix for the formation of the third person, singular and plural, in all genders and tenses (Šmd. 266), *e. g.* ಮಾಡುಕ್ಕುಂ, ಇರ್ಕುಂ, ಒರ್ಕುಂ (267), ಪರಿಹರಿಕುಂ, ಸಮನಿಕುಂ, ಕೇಳಿಕುಂ, ಭಾವಿಕುಂ, ಮಾಣಿಕುಂ (268), ಪೋಕುಂ, ಅಕ್ಕುಂ (290).

ಕುಂಯಿ kuṁyi. = ಕುಯಿ, ಕೊಂಯಿ. A sound imitating the yell or howl of dogs when beaten, etc. (C.). — ಕುಂಯಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To yell or howl, as dogs (My.). — ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ಮಾಡು. = ಕುಂಯಿಗುಟ್ಟು. (B. 3, 122).

ಕುಕ್ kuk. The first note in the crowing of cocks. *Cf.* ಕೂ. — ಕುಕ್ಕೂಕೂ. Crowing. ಕುಕ್ಕೂಕೂ ಎನ್ದು ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Šmd. 19. 68).

ಕುಕರ ku-kara. *Having a crooked or withered arm.*

ಕುಕರ್ಣಿಕೆ ku-karṇikĕ. N. of a plant. See ಮರಹಱಿಹೆ.

ಕುಕವಿ ku-kavi. A bad poet (Šmd. 81; Bp. 1, 20).

ಕುಕಾಲ ku-kâla. An unpropitious season. (My.).

ಕುಕಿಲ್ kukil. 1. To cry as a cuckoo (ಕೋಕಿಲಸ್ವನ Šmd. Dh.; ಕೋಕಿಲಾರವ Šm. 29). ಕುಕಿಲ್ತುದು (ಕೋಕಿಲಾರವ Ŏt. II, 26; ಕೋಕಿಲಾಲಾಪ Kk. 24). ಕುಕಿಲ್ವ ಪಿಕಂ (Šŝv. 1, 52).

ಕುಕಿಲ್ kukil. 2. -ಲು. The cuckoo (My.; ಪಕ್ಷಿಭೇದ Šmd. Dh.; T. ಕುಯಿಲ್, M. ಕುಯಿಲ್, ಕುಱಿಲ್, the cuckoo; T. ಕುಕ್ಕಿಲ್, N. of a red bird).

ಕುಕಿಲ kukila. A certain bird (Bh. 1, 20, 52).

ಕುಕುನ್ದರ kukundara. *The cavities of the loins* just above the hips.

ಕುಕೂಲ kukûla. *Conflagration of husks or chaff;* a smoking fire (ದಹನವೆಗಿಚ್ಚು Mr. 482; ಬೃಹದ್ಭಾನು, ಅಗ್ನಿ Nn. 141). 2, a hole filled with stakes (ದಕ್ಕುಳ್ಳ ಕುಣಿ 482; ರನ್ಧ್ರ, ಛಿದ್ರ, ಕುಣಿ 141). 3, table-land, etc. (ಸಾನು, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು 141). 4, superior, excellent (ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ 482; ಉತ್ಕೃಷ್ಟ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ 141).

ಕುಕ್ಕ kukka. See ಕಳ್ಳಕುಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ.

ಕುಕ್ಕಟಿ kukkaṭi. The fork-tailed shrike (ಕಲಿಂಗ, ಭೃಂಗ, ಧೂಮ್ಯಾಟ, ಅನ್ಧ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಕಲಮೂಗಪಕ್ಷಿ Si. 130; Tĕ. ಕೂಕಟಿಮೂಗಪಕ್ಷಿ).

ಕುಕ್ಕಡಿ kukkaḍi. The quantity of thread that is spun in one ball (S. Mhr.; Mhr. ಕುಕಡೇಂ). 2, the ball-like swelling appearing on the upper arm from being suddenly struck (S. Mhr.). ಕುಕ್ಕಡಿ ಏಳು, such a swelling to rise or take place (S. Mhr.).

ಕುಕ್ಕರಿಸು kukkarisu. To put down with violence, as a water-vessel (C.); figuratively: to destroy, as vessels (C.). **2,** to squat (My.).

ಕುಕ್ಕಿ kukki. = ಕುಕ್ಕೆ. — ಕುಕ್ಕಿಬಳ್ಳಿ. A creeper, not indigenous, but running wild now, Passiflora foetida D. C. (Z.).

ಕುಕ್ಕಿ kukki. Tbh. of ಕುಕ್ಷಿ (Šs.).

ಕುಕ್ಕಿಸು kukkisu. 1. To cause to wash (My.).

ಕುಕ್ಕಿಸು kukkisu. 2. To cause to wink, etc. (My.). ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸು (G. 163). **2,** to cause to inoculate (with the matter of small-pox, My.).

ಕುಕ್ಕು kukku. 1. = ಕುಡುಕು 1. To peck (ಚಂಚುಘಾತ Šm. 79; C.; Tu. ಕುಕ್ಕುಲಿ); to strike something with a stone, etc. in a pecking manner (C.); to prick (see Prv. s. ಬಂಗಾರ); to hack or dig up the ground slightly with a hoe (C.). ಕಾಗೆ ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕಿಂ (Ršv. 9, 26). ಉಱಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗೂಗೆಯನ್ನು ತಲೆತಲೆ ಕುಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 3, 119). **2,** figuratively: to urge (C.). ಹುಡುಗರು ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕುಕ್ಕುತ್ತಾರೆ (S. Mhr.; ...ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಾರೆ, My.). **3,** to be closed and opened quickly, to wink, to be dazzled by the light of the sun, etc. (C.). ಮಿಂಚಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುತ್ತವೆ (B. 1, 22). ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಕುಕ್ಕದನ್ತೆ (4, 83). See B. 5, 136; *cf.* ಕುಬುಕು.

ಕುಕ್ಕು kukku. 2. (= ಕುಕ್ಕು 1). To destroy lice (ಯೂಕಂಗಳಂ ಮಿಗೆ ಸಂಹರಿಸು Šm. 79; Tĕ.).

ಕುಕ್ಕು kukku. 3. = (ಕುಕ್ಕು 1), ಕುಡುಕು 2, ಕುಸುಕು 2, No. 2. To beat a cloth somewhat gently in washing, *i. e.* to dip a cloth in water, seize it with both hands, and (in a pecking manner, from a small distance) let it go down repeatedly on the washing-stone, and squeeze and rub it thereon (ವಸ್ತ್ರಸ್ವಲ್ಪಘಾತನ Šmd. Dh.; ವಸ್ತ್ರವ ಜಲದೊಳು ಒಗೆ Šm. 79; C.; T. ಕುಡ್ಯೈ, to wash; ಕುಮ್ಮು, to wash cloth, softly beating it with the hands; Tĕ. ಕುಕ್ಕು, to beat; *cf.* ಕುಸುಬು, ಕುಮ್ಮು).

ಕುಕ್ಕು kukku. 4. = ಕುಡುಕು 4, q. v. Probably a mistake for ಕಕ್ಕು 1. — ಕುಕ್ಕುನ್ದಱ. (= ಕುಡುಕುನ್ದಱ). (Šmd. 205, o. rs. ಕರ್ಕುನ್ದಱ, ಕಕ್ಕುನ್ದಱ).

ಕುಕ್ಕು kukku. 5. = ಕೊಕ್ಕು 2. A heron, a crane (My.; ಪಕ್ಷಿಭೇದ Šmd. Dh.; T., M. ಕೊಕ್ಕು, a heron, a paddy-bird).

ಕುಕ್ಕು kukku. 6. = ಕುಲುಕು 3. Shaking. — ಕುಕ್ಕೋಟ. -ಓಟ. Trot, as of a horse (My.).

ಕುಕ್ಕುಟ kukkuṭa. (= ಕೋಳಿ Šmd. 30). *A cock. Cf.* ಕುಕ್.

ಕುಕ್ಕುಟಾಣ್ಡ kukkuṭa-aṇḍa. A fowl's egg. (My.).

ಕುಕ್ಕುಟಾಸನ kukkuṭa-âsana. The posture assumed in easing nature (My.); a similar posture of an ascetic in religious meditation (My.).

ಕುಕ್ಕುಟಿ kukkuṭi. A hen. 2, *fraud, hypocrisy* (ಮಾಯೆ, etc. Hlâ.; Mr. 150).

ಕುಕ್ಕುಭ kukkubha. *A wild cock, Phasianus gallus.*

ಕುಕ್ಕುರ kukkura. *A dog* (ನಾಯ್, etc. Šm. 31). 2, *a vegetable perfume.* 3, N. of a country (Bp. 6, 18). — ಕುಕ್ಕುರ ಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A dog's neck, or its sound (Šm. 110).

ಕುಕ್ಕುರಿಸು kukkurisu. (fr. ಕುಱು). = ಕೊಕ್ಕರಿಸು 2. To shrink, to shrug up one's self (from fear, Grj. 2, 105; Bh. 3, 18, 44). 2, to fall down so as to be crushed (Bh. 8, 26, 16; *cf.* ಕುಕ್ಕರಿಸು).

ಕುಕ್ಕುಳ kukkuḷa. — ಕುಕ್ಕುಳಗುದಿಹಂ. -ಕುದಿಹಂ. (Ct. I, 24). — ಕುಕ್ಕುಳಂಗುದಿಯಿಸು. -ಂ-ಕುದಿಯಿಸು. To trouble greatly (Grj. 6, after 5). *Cf.* ಕಟಿಕುಟಿ?

ಕುಕ್ಕೆ kukkĕ. = ಕುಕ್ಕಿ. A small basket made of bamboo, etc. (My.). ಕುಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪದ ರೊಕ್ಕವುಮ್ ಇದ್ದು, ಫಲಮ್ ಏನು? (Dp. 148). ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಶನೀಶ್ವರ ಬನ್ದ ಹಾಗಾಯ್ತು (Prv.). See Prv. s. ನನ್ 1. — ಕುಕ್ಕೆಕೊಱಮ. A Kŏṟama who makes baskets (My.).

ಕುಕ್ಷಿ kukshi. = ಕುಕ್ಕಿ. A cavity. 2, *the belly* (ಹೊಟ್ಟೆ Nn. 5). See ಪೊಡೆ.

ಕುಕ್ಷಿಕ kukshika. N. of a bird (ಚಿನುಕುರುಳಿ Mr. 175, o. r. ಚಿನುಕುರಿ).

ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ kukshi-m-bhari. *Nourishing only one's own belly, selfish, greedy.*

ಕುಗ್ಗಟೆ kuggaṭĕ. = ಕೊಗಟೆ 1. (My.).

ಕುಗ್ಗಿಸು kuggisu. = ಕುಗ್ಗಿಸು, (ಕುಬ್ಗಿಸು). To cause to be depressed, etc. (My.; ಕುನ್ದಿಸು G.).

ಕುಗ್ಗು kuggu. = ಕುಂಗು 1, etc., ಕುಂಚು, ಕುಗ್ಗು 1, etc. To sink or become low; to be bent down, to be depressed; to crouch; to decrease, to become less; to cease or stop, as a voice or speech (C.; Tu.). ಚಿರ್ಚನ ಹಿಮ್ಬಾಗವು ಕುಗ್ಗಿದ ಹಾಗಾಗಿ ಅಶಕ್ತವಿರುವದು (B. 3, 99). ಕಿತ್ತಳೇ ಹಣ್ಣು ಬುಡದಲ್ಲಿಯೂ ತುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ತುಸು ಕುಗ್ಗಿರುವನ್ತೆ (4, 64). ಅವನ ಧೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 64). ಕುಗ್ಗಿದವು ಕೋಗಿಲೆಯ ಕಣ್ಠಕಲರವಗಳು (J. 28, 1). ಸ್ವರ ಕುಗ್ಗಿತು (C.). See Bp. 19, 26; 28, 55; 46, 57; 47, 16; J. 7, 46; 33, 11.

ಕುಗ್ರಹ ku-graha. An unpropitious planet. (Bp. 54, 86; My.).

ಕುಗ್ರಾಮ ku-grâma. A petty village, a hamlet. (My.).

ಕುಗ್ರಾಮವಾಸಿ kugrâma-vâsi. An inhabitant of a petty village, an inerudite man (My.).

ಕುಂಕುಮ kuṅkuma. = ಕುಂಕುವ. *Saffron, Crocus sativus* L., the plant and the pollen of the flowers. ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು (ಕಾಶ್ಮೀರ, ರಕ್ತ Nn. 126). ಕುಂಕುಮ ಕೆಮ್ಪಾಗಿದ್ದರೂ ಸಪ್ಪಿಗೆಯ ವರ್ಣವೇ? (Prv.). 2, a kind of fragrant cosmetic (My.); — crimsoned saffron-powder applied by women to their foreheads as a sign of their husband being alive (My.).

ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ kuṅkuma-kêsari. The saffron flower (ಕುಂಕುಮದ ಹುವ್ವು Si. 226).

ಕುಂಕುಮಾಂಕ kuṅkuma-aṅka. Marked with saffron (J. 4, 63; My. as ಕುಂಕುಮಾಂಕಿತ).

ಕುಂಕುವ kuṅkuva. Tbh. of ಕುಂಕುಮ (Šmd. 347).

ಕುಂಕೆ kuṅkĕ. (= ಗೊಂಕೆ). The nape of the neck (R.; M. ಕುಂಜ). 2, the shoulder (S. Mhr.).

ಕುಂಗ kuṅga. A fisherman (ಬೆಸದವ Šmd. II).

ಕುಂಗು kuṅgu. 1. = ಕುಗ್ಗು etc., (ಕುನುಂಗು). (T., Tĕ. ಕುಂಗು; M. ಕುಂಗು, ಕುಂಜು; Tĕ. ಕುಂಕು, to set, as the moon) ಕುಂಗಿದ್ದವನನ್ನು ನುಂಗ ನೋಡುವರು (Prv.).

ಕುಂಗು kuṅgu. 2. Silence (ಮೌನ Čt. I, 35).

ಕುಚ kuča. *The female breast; a teat, a nipple* (ಜವ್ವನ Kk. 32; Šm. 70; ಮೊಲೆ Nn. 6). ಕುಚದ ಮೇಲೆ ಇರ್ಪ ಸೆಱಗು (ಮೇಲುದು Šm. 71). ಕುಚದಿಱುಮ್ಬು (Rŝv. 2, after 8).

ಕುಚನ್ದನ ku-čandana. *Red sandal-wood, Pterocarpus santalinus* Lin.

ಕುಚಮುಖ kuča-mukha. *A nipple.*

ಕುಚರ ku-čara. Going slowly; behaving badly; vile; *malevolent.* 2, *censorious, detracting.* See ವಕ್ರಿ.

ಕುಚಾಗ್ರ kučâ-agra. *A nipple.*

ಕುಚಾಳಿ ku-čâḷi. A bad disposition, an evil temper; jeering, mockery (C.; Mhr. ಕುಚಾಳ, vile, etc.); a person of bad disposition (My.).

ಕುಚಿತ್ತ ku-čitta. A bad thought, a bad mind. 2, a man who has evil thoughts, etc. (Bp. 22, 61).

ಕುಚು kuču. = ಕಿಸು 3, ಕುಸ, ಕುಸು, ಗುಜ, ಗುಜು, ಗುಸ, ಗುಸು 1. A sound imitating whispering. — ಕುಚು ಕುಚು. rep. Whispering (C.; Mhr. ಕುಚಕುಚ; M. ಕುಜು ಗುಜು, ಕುಶು ಕುಶು; T. ಕುಜುಗುಜು; Tĕ. ಗುಜುಗುಜೆ, ಗುಸಗುಸೆ). — ಕುಚು ಕುಚು ಮಾತಾಡು. To whisper (C.).

ಕುಚೇಲ ku-čêla. A bad garment; badly clothed. 2, N. of a Brâhmaṇa (Bhâgavata 10, chapters 95. 96).

ಕುಚೇಷ್ಟಕ ku-čêshṭaka. A man who has evil designs, etc. (J. 5, 69).

ಕುಚೇಷ್ಟೆ ku-čêshṭĕ. An evil design, a wicked contrivance; tearing and tormenting (as by pinching, mimicking, etc.); reviling and defaming; wild, provoking pranks and tricks. (C.; Mhr.; B. 4, 138. 155; see Prv. s. ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ).

ಕುಚೋದ್ಯ ku-čôdya. Reviling, defaming, derision, mockery; an evil thought; a calumniating disposition (C.; Mhr., Tĕ., M.). ಕುಚೋದ್ಯದ ಅರಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಧಾನಿ (Prv.).

ಕುಚೋದ್ಯಗಾಱ kučôdya-gâṟa. A reviler, a mocker (My.).

ಕುಚ್ಚ kučča. A perfectly blind man (ಕಡುಗುರುಡ Čt. I, 84).

ಕುಚ್ಚಿತ kuččita. Tbh. of ಕುತ್ಸಿತ. (Bp. 40, 61; My.).

ಕುಚ್ಚು kuččhu. 1. = ಕುದಿಸು, etc. To boil (v. t., C.). — ಕುಚ್ಚಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುಚ್ಚು kuččhu. 2. A kind of fish (Rŝv. 5, 115).

ಕುಚ್ಚು kuččhu. = ಕುಂಚ, ಕೊಚ್ಚು. Tbh. of ಕೂರ್ಚ (*cf.* ಗುಚ್ಛ, ಗುಂಜ, ಗುತ್ಸ, ಗುಲುಂಚ್ಛ). A bunch, a bundle, a cluster,

a tassel, etc. (Tĕ., M., T.; Tu. ಕುಚ್ಚು). See Rsv. 6, after 11; Č. Bp. 5, 3. 51; Si. 215. 275. 2, a brush (M., T.; R.).

ಕುಜ ku-ja. 1. Earth-born. 2, *a tree* (ಕುಜಾತ, ಮರ Nn. 20). 3, *the earth's son, the planet Mars* (ಮಂಗಲ, ಭೂಸುತ 20). See ಸಿಡುಮ್ಮು.

ಕುಜ ku-ja. 2. Low-born: a Pulinda (ಪುಲಿನ್ದ, ಕಿರಾತ, Nn. 20). 2, a bad product: a coarse, vile mind (ಗಾಢೋಕ್ತಿ, ನಿಷ್ಠುರಮ್ ಆದ ಬುದ್ಧಿ 20).

ಕುಜನ ku-jana. A wicked person. ಕುಜನರ ಸಂಗ ಅಜನಿಗೂ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 9, 14; 21, 4; 28, 47; 60, 55.

ಕುಜನತೆ ku-janatĕ. Wickedness, meanness (Šsv. 1, 17).

ಕುಜವಾರ kuja-vâra. Tuesday (My.).

ಕುಜಾತ ku-jâta. A tree (ವೃಕ್ಷ Nn. 126). 2, Mars (ಮಂಗಲನು 154). 3, the tree Dalbergia ougeinensis (ಸ್ಯನ್ದನ, ವೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 11).

ಕುಜಾತಜಟೆ kujâta-jaṭĕ. A pendent root from a tree (ಮರದ ಬೀಳಿಲು Nn. 66).

ಕುಜಾತವಿವರ kujâta-vivara. A kind of tree (ವಟ Nn. 96).

ಕುಜೆ ku-jĕ. A low, mean female (J. 5, 61).

ಕುಜ್ಜೆ kujjĕ. = ಕುಬುಜೆ. An unripe fruit of the jack tree (My., occasionally).

ಕುಂಚ kuńča. = ಕುಚ್ಚು. A bunch, cluster, tassel; anything resembling a tassel (S. Mhr.; T., M. ಕುಂಜ); a brush, used by weavers (C. = ಕುಂಚಿಗೆ 2); a whisk, a kind of fan or chowry (ಚಮರ Šm. 44; My.; T., M. ಕುಂಜ; Tĕ. ಕುಂಚೆ; Mhr. ಕುಂಚಾ, ಕುಂಚೀ). See Abh. P. 3, after 83; Bp. 12, 9. 2, a hang-nail (S. Mhr.).

ಕುಂಚಕ kuńčaka. Being crooked, bent, curved or contracted. See ನಿ-.

ಕುಂಚಟಿಗ kuńčaṭiga. A Šûdra (who prepares and sells split tŏgari, ವೃಷಲ Mr. 375, o. r. ಕುಂಚಡಿಗ; My.).

ಕುಂಚಡಿಗ kuńčaḍiga. = ಕುಂಚಟಿಗ (My.).

ಕುಂಚವಡಿಗ kuńča-vaḍiga. (Šmd. 234). A man whose business is to whisk off flies with the kuńča, etc.

ಕುಂಚಿ kuńči. = ಕುಂಚಿಗೆ 1, ಕೊಂಚಿಗೆ. A hooded cloak for children, "a cap with a flap" (My.; Tĕ.; Mhr. ಕುಂಚೀ).

ಕುಂಚಿಗ kuńčiga. = ಕುಂಚಟಿಗ. (My.).

ಕುಂಚಿಗೆ kuńčigĕ. 1. = ಕುಂಚಿ, etc. (C.).

ಕುಂಚಿಗೆ kuńčigĕ. 2. (= ಕುಂಚ). Tbh. of ಕೂರ್ಚಿಕೆ (ಕೂರ್ಚಕ). A brush made of the roots of grass, and used by weavers for cleansing the warp (My.).

ಕುಂಚಿತ kuńcita. *Crooked, curved, bent, contracted.*

ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿ kuńcita-anguli. *With bent or curved fingers.*

ಕುಂಚು kuńču. = ಕುಗ್ಗು, etc. (Tĕ.). — ಕುಂಚದವ. A man who does not humble himself or who does not yield (ಅದಟ Čt. I, 60).

ಕುಂಜ kuṅja. *A place overgrown with creapers, a bower, an arbour.* 2, *the jaw.* 3, *an elephant's tusk.*

ಕುಂಜರ kuṅjara. *An elephant.* 2, *pre-eminent, excellent.* 3, the demon Gajâsura (see ಕುಂಜರಾರಿ).

ಕುಂಜರಕರ kuṅjara-kara. *An elephant's trunk.*

ಕುಂಜರಾರಿ kuṅjara-ari. A lion. 2, the animal Šarabha. 3, Šiva (Bp. 56, 22).

ಕುಂಜರಾಶನ kuṅjara-ašana. *The tree Ficus religiosa.*

ಕುಂಜಲ kuṅjala. *Sour gruel.*

ಕುಂಜು kuṅju. To jump (ನೆಗೆ Čt. I, 76, o. r. perhaps ಕುಮ್ಮು; see ಕುದುಕು 1, ಕುಪ್ಪ 2).

ಕುಟ kuṭa. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕೊಟ 2. Beating. See ಮರಕುಟ, ಸರಕುಟ.

ಕುಟ kuṭa. = (ಕೊಟ), ಕೊಡ. *A water-pot, a pitcher* (ನಿಪ, ಕಲಶ, ಕೊಡ Mr. 209). 2, *a house.* 3, *a tree* (*cf.* ಗಿಡ?). 4, a hammer for breaking stones.

ಕುಟಕ kuṭaka. 1. = ಕುಟಿಕ 1, etc. A beater. See ಕಲ್ಲು-.

ಕುಟಕ kuṭaka. 2. (fr. ಕುಡು 1). = ಕುಟಿಕ 2, ಕುಟಿಗ 2. A man who gives. See ಕೆಯ್ಗುಟಕ, ನೀರ್ಗುಟಕ.

ಕುಟಕ kuṭaka. 3. (fr. ಕುಡಿ 2). One who drinks. See ಮಟಿಗುಟಕ.

ಕುಟಕ kuṭaka. = ಕುಠರ. The post round which the string of the churning-stick winds. 2, a plough without a pole (ನೇಗಲಿಯ ಕುಡ G.).

ಕುಟಕು kuṭaku. = ಕಲುಕು 1. To cram into, to stuff (ಗಾಢಪೂರಣ Šmd. Dh. *b*).

ಕುಟಗ kuṭaga. = ಕುಟಿಕ 1, etc. See ಮರಗುಟಗ.

ಕುಟಂಕ kuṭaṅka. = ಕುಟುಂಗಕ, ಕೊಟ್ಟಗೆ. A roof; a hut.

ಕುಟಜ kuṭaja. = ಕೊಡಸಿಗೆ, etc. *The medicinal tree Wrightia antidysenterica* R. Br. (ಕೊಡಸಿಗೆ Nn. 88; ಕುಮಂಜನ Mr. 336).

ಕುಟಜಕ kuṭajaka. = ಕುಟಜ. (ಕೊಡಸಿಗೆ Šmd. 369).

ಕುಟನ್ನಟ kuṭannaṭa. *The tree Calosanthes indica* Bl. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus* (see ಗಿಕ್ಕು). 3, = ಲವಂಗ, q. v.

ಕುಟರ kuṭara. = ಕುಠಾಕು, q. v.

ಕುಟರು kuṭaru. A tent (Sk.). *Cf.* ಗುಡಾರ.

ಕುಟಹಾರಿ kuṭa-hâri = ಕುಟಹಾರಿಕೆ. A female servant (ದಾಸಿ, etc., ತೊತ್ತು Mr. 304).

ಕುಟಹಾರಿಕೆ kuṭa-hârikĕ. O. r. of ಕುಟ್ಟಹಾರಿಕೆ, q. v.

ಕುಟಾಯಿಸು kuṭâyisu. = ಗುಟಾಯಿಸು. To mix (My.; H.).

ಕುಟಿ kuṭi. = ಗುಡಿ. A curvature, a curve. 2, *a hut, a house, a hall.* 3, a vessel with openings used for fumigations. 4, a nosegay, a bundle or tuft of flowers.

ಕುಟಿಕ kuṭika. 1. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕುಟಕ 1, ಕುಟಗ, ಕುಟಿಗ 1, ಕುಟುಕ, ಕುಟ್ಟಗ. One who beats, etc. See ಕಲ್ಲು-, ನೀರ್ಕುಟಿಕ 1, ಮರ-.

ಕುಟಿಕ kuṭika. 2. = ಕುಟಕ 2. See ನೀರ್ಕುಟಿಕ 2.

ಕುಟಿಕೆ kuṭikĕ. = ಕುಟಿಗೆ in ಕಣ್ಣುಕುಟಿಕೆ.

ಕುಟಿಗ kuṭiga. 1. (Šmd. 237). = ಕುಟಿಕ 1, etc. See ಕಲು-, ಕಲ್-, ಕಲ್ಲು-, ಕಟ್ಟಿ-, ಜೆಮ್ಮು-, ಮರ-. (*Cf.* Sk. ಕುಟ್ಟಕ).

ಕುಟಿಗ kuṭiga. 2. = ಕುಟಕ 2, etc. See ನೀರ್ಕುಟಿಗ.

ಕುಟಿಗೆ kuṭigĕ. Beating: that beats or throbs: an imposthume, in ಕಣ್ಣುಕುಟಿಗೆ.

ಕುಟಿಲ kuṭila. *Bent, crooked, curved,* tortuous (ಕುಂಚಿತ, etc., ಪೊರೆದ ಕೊಂಕು Mr. 429). 2, *curled, curly.* 3, insincere, dishonest, fraudulent; insincerity, etc. (ಜಾಳಕ, ಕೈತವ Nn. 39; ಕೆಯ್ದಾಳು Čt. I, 82, o. r. ಕೆಯ್ದಾಳ). See Bp. 32, 49; 60, 16.

ಕುಟಿಲಗಾರ್ತಿ kuṭila-gârti. A perverse, fraudulent woman (My.).

ಕುಟಿಲತನ kuṭilatana. = ಕುಟಿಲತೆ. (G. 166. 385).

ಕುಟಿಲತೆ kuṭilatĕ. Crookedness; guile, dishonesty. (My.).

ಕುಟಿಲತ್ವ kuṭilatva. = ಕುಟಿಲತೆ. (My.).

ಕುಟಿಲಭಾವ kuṭila-bhâva. The state of being crooked, etc. (ಕೊಂಕು, ಬಿಂಕು Čt. I, 8).

ಕುಟಿಲಾಂಗ kuṭila-anga. A dishonest means (J. 7, 6).

ಕುಟಿಲಾಶಯ kuṭila-âśaya. *Ill-intentioned, malevolent.*

ಕುಟಿಲೆ kuṭilĕ. A perverse, fraudulent woman (Bp. 40, 56; J. 5, 61). 2, N. of a plant (ಕಣ್ಣಿತಿ Mr. 147).

ಕುಟೀರ kuṭîra. A small house, a hut, a cottage. (My.).

ಕುಟು kuṭu. An imitative sound. — ಕುಟು ಕುಟು. rep. The sound being heard when mice eat grain (C.).

ಕುಟುಕ kuṭuka. = ಕುಟಿಕ 1, etc. See ಕಲ್ಲು-.

ಕುಟುಕಿಸು kuṭukisu. = ಗುಟುಕಿಸು. To gulp, to swallow in large draughts (My.).

ಕುಟುಕು kuṭuku. 1. To sting, as a scorpion (My.; *cf.* ಕುಡುಕು 1; T. ಕೊಡುಕ್ಕು, M. ಕೊಡುಕ್ಕೆ, a scorpion's sting; ಕೊಡುಕ್ಕು, to prick, sting; T. ಕೊಟ್ಟು, to sting, as a scorpion or bee; Tu. ಕುಳಿ, to sting).

ಕುಟುಕು kuṭuku. 2. = ಗುಟಕು, ಗುಟುಕು. A gulp, a draught; a morsel; food (My.; Grj. 2, after 71; Šsv. 2, 65).

ಕುಟುಂಗಕ kuṭungaka. = ಕುಡುಂಗಕ. *An arbour or bower formed of creeping plants;* a thatch, a roof; a hut; a granary.

ಕುಟುಮ್ಬ kuṭumba. *A household, the collective members of a household, a family.* 2, the mistress of a family: a wife (Mhr.; C.).

ಕುಟುಮ್ಬವ್ಯಾಪೃತ kuṭumba-vyâpṛita. *A provident and attentive father of a family* (ಮನೆವಾರ್ತೆಯುಳ್ಳವಂ Mr. 233).

ಕುಟುಮ್ಬಸ್ಥ kuṭumba-stha. A man who has a wife and children (C.).

ಕುಟುಮ್ಬಿ kuṭumbi. One who has or supports a family. 2, *a householder, a paterfamilias.* 3, *one who takes care of anything.*

ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ kuṭumbini. *The wife of a householder and mother of a family, a matron.*

ಕುಟ್ಟ kuṭṭa. At the end of compounds: cutting; pounding, beating (Sk.).

ಕುಟ್ಟಕ kuṭṭaka. = ಕುಟ್ಟ. See ತಾಮ್ರ-.

ಕುಟ್ಟಗ kuṭṭaga. = ಕುಟಿಗ. See ಚಮ್ಮ-.

ಕುಟ್ಟಣ kuṭṭaṇa. = ಕುಟ್ಟಣೆ, ಕುಟ್ಣ, ಕುಟ್ಣಿ. A mortar of metal used to pound betel-nuts (My.).

ಕುಟ್ಟಣಿ kuṭṭaṇi. = ಕುಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಕುಟ್ಟಣಿ kuṭṭaṇi. = ಕುಟ್ಟನಿ, ಕುಣ್ಟಣಿ, ಕೂಟಣಿ, ಕೂಣ್ಟಣಿ. *A bawd, a procuress. Cf.* ಕುಣ್ಟಣಗಿತ್ತಿ.

ಕುಟ್ಟಹಾರಿಕೆ kuṭṭa-hârikĕ. = ಕುಟಹಾರಿ. *A female servant* (o. r. ಕುಟಹಾರಿಕೆ).

ಕುಟ್ಟಿ kuṭṭi. = ಕುಟಿಕ 1. See ಮರ-.

ಕುಟ್ಟಿಕೆ kuṭṭikĕ. = ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ. (My.).

ಕುಟ್ಟಿಕೆ kuṭṭikĕ. A drove of oxen (ಹಿಣ್ಡಿತ್ತು Mr. 350).

ಕುಟ್ಟಿಗ kuṭṭiga. A kind of play (Bh. 1, 6, 2).

ಕುಟ್ಟಿಚಾತ kuṭṭi-čâta. A jungle deity; a familiar spirit, an elf (T., M. ಕುಟ್ಟಿಚ್ಚಾತ್ತ). — ಕುಟ್ಟಿಚಾತವಿದ್ಯೆ. Jugglery (My.).

ಕುಟ್ಟಿತ kuṭṭita. Cut; *pounded, flattened.*

ಕುಟ್ಟಿನಿ kuṭṭini. *A bawd, a procuress* (ದೂದವಿ Čt. II, 87; ತಲೆ ಹಿಡಿಕ ಆದ ಕುಣ್ಟಿಗಿತ್ತಿ Si. 188).

ಕುಟ್ಟಿಮ kuṭṭima. *Ground smoothed and plastered; a tesselated pavement* (ನೆಲಗಟ್ಟು Mr. 192).

ಕುಟ್ಟಿಸು kuṭṭisu. To cause to beat, etc. (Bp. 27, 52; 38, 36; 55, 30; C.; see Prv. s. ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯ).

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 1. To beat, to strike; to pound; to bruise (ತಾಡನ Šmd. Dh.; C.; T., M., Tĕ., Tu.; M., T., Tĕ. also ಕೊಟ್ಟು; *cf.* ಕುಡು 2, ಕೊಟ್ಟಣ, ಕೊಟ್ಟುಹ, ಕೊಡತ 2). See Bp. 21, 15; 38, 28; Šsv. 4, 6; B. 1, 14; 3, 110; 4, 82; Si. 228. 235. 251. 292. 391. ಪುಡಿ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಕುಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಅವಧ್ವಸ್ತ, ಅವಚೂರ್ಣಿತ (Si. 376). ಕುಟ್ಟಲಾಱದ ಬಡ್ಡಿ ಊದ್ಯಾದಿ ನೋಡಿದಳನ್ತೆ. — ಇಟ್ಟದು ಕಾಣದೇ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡ (himself, Prvs.). **2,** to throw (*cf.* the idea of ಹೊಡೆ). ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮು, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲು; ಕುಟ್ಟಿಲಾ ಮೂಗಾವದವ! (Prv.). **3,** to prick; to ache (Tĕ.; R.). **4,** (at the end of certain compounds:) to utter, etc.; to do, *e. g.* ಗಿಟಿಗಿಟಿಗುಟ್ಟು, ಗುಣುಗುಟ್ಟು, ಬುಸುಗುಟ್ಟು, ಮಾತುಗುಟ್ಟು, ತಳಗುಟ್ಟು, etc. — See ಒಡ ಕುಟ್ಟು, ಕಿಡು ಕುಟ್ಟು, ಕೆಯ್ಪಟಿಗುಟ್ಟು, ಕೋಟ್ಟಿಕ್ಕುಟ್ಟು, ಪಲ್ಪಟಿಗುಟ್ಟು, ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟು, ಹುಡಿಗುಟ್ಟು, etc.; Prvs. s. ಪಟ್ಟಣ, ಬಿಡು 1. — ಕುಟ್ಟ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To strike mutually (C.).

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 2. A blow (My.); a pricking or piercing pain in the bowels, arising from constipation, etc. (S. Mhr.; see ಮುಟ್ಟು-). ಹೊಟ್ಟೆ ಕುಟ್ಟು ಹಿಡಿದದೆ (S. Mhr.). **2,** a pulverized substance, see ಮರ-.

ಕುಟ್ಟುವಿಕೆ kuṭṭuvikĕ. Beating, etc. (Si. 391).

ಕುಟ್ಟುಹ kuṭṭuha. = ಕೊಟ್ಟುಹ. Beating, etc. See ಪಲ್ಗುಟ್ಟುಹ, ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುಹ.

ಕುಟ್ಟೆ kuṭṭĕ. The state of being pulverized by wood-worms (My.; Tu.). ಮರಕ್ಕೆ ಕುಟ್ಟೆ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). — ಕುಟ್ಟೆಹುಟಿ. A wood-worm (My.).

ಕುಟ್ಣ kuṭṇa. = ಕುಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಕುಟ್ಣಿ kuṭṇi. = ಕುಟ್ಣ, etc. (My.).

ಕುಟ್ಮಲ kuṭmala. = ಕುಡ್ಮಲ. A new bud; an opening bud (ನನೆ, ಮುಗುಳ್, ಮೊಗ್ಗೆ, ಸರ್ಜಕ Kk. 23; Šm. 22). See ಮುಗುಳ್. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಟ್ಮಲ್ಯ kuṭmalya. = ಕುಟ್ಮಲ. (ಕೋಶ, ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ Nn. 52).

ಕುಟ್ರು kuṭru. = ಗುಟ್ರು. A sound in imitation of the cooing of pigeons (My.).

ಕುಠ kuṭha. = ಕುಟ. *A tree.*

ಕುಠರ kuṭhara. = ಕುಟಕ. *The post round which the string of a churning stick winds.*

ಕುಠಾಕು kuṭhâku. A bird, the woodpecker, Picus benga-

lensis (Sk.; ಕ್ರೋಶ or ಆಕ್ರೋಶ, ಮರಕುಟವಕ್ಕಿ Mr. 171, two MSS. ಕುಟರ).

ಕುಠಾರ kuṭhâra. = ಕೊಡಲಿ. *An axe* (ಕೊಡಲಿ Ċt. II, 40). 2, a sort of hoe or spade.

ಕುಠಾರಕ kuṭhâraka. An axe. 2, Paraśurâma (J. 6, 2).

ಕುಠಾರಧರ kuṭhâra-dhara. Gaṇapati (ವಿಘ್ನರಾಜ, ವಿನಾಯಕ, etc. Mr. 16). 2, Paraśurâma (My.).

ಕುಠಾರಿ kuṭhâri. = ಕುಠಾರ. 2, an axe-bearer, a chief of the door-keepers. See ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಕುಠೇರಕ kuṭhêraka. *A kind of Basilieum, Ocimum sanctum.*

ಕುಡ kuḍa. 1. (= ಕುಟ 2, ಗುಟ 2). The simple iron scraper, a flat plate, used for the kuṇṭĕ (S. Mhr.). **2,** a staff-like iron roller used in clearing cotton from the seed; it is moved by the foot (S. Mhr.). **3,** an iron used in cauterizing. See ಬರೆಗುಡ. 4, a stick of sealing-wax (My.).

ಕುಡ kuḍa. 2. = ಕುಡಿ 1, etc. — ಕುಡಗೋಲು. = ಕುಡಿಗೋಲ್, etc. (My.).

ಕುಡ kuḍa. 3. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಕುಡಕ kuḍaka. = ಕುಡಿಕ. A drinker, a drunkard (C.).

ಕುಡಗಳೆ (kuḍa-kalĕ). = ಕಗ್ಗಲಿ No. 3. (My.).

ಕುಡತ kuḍata. = ಕುಡಿತ. Drinking; a draught (C.). ಒಳ್ಳೇ ಕುಡತ ಕುಡಿದನು (C.).

ಕುಡತರ್ಗನ ಬಳ್ಳಿ (kuḍa-targana baḷḷi). = ಕದರುಮಲ್ಲಿಗೆ. (Z.).

ಕುಡತಾ kuḍatâ. = ಕುಡತಿ, etc. (My.).

ಕುಡತಿ kuḍati. = ಕುಡತಾ, ಕುಡ್ತಾ. A jacket (S. Mhr.; B. 5, 297; Mhr. ಕುಡತೀ, ಕುಡತೇಂ).

ಕುಡತೆ kuḍatĕ. = ಕುಡಿತೆ, etc. (My.).

ಕುಡಲು kuḍalu. = ಕುಡ್ಲು. A corrupted form of ಕುಡುಗೋಲು. (My.).

ಕುಡವ kuḍava. = ಕುಡುಬ. *A measure of capacity, being the fourth part of a prastha* (ಪಾವ ಸೇರು G.).

ಕುಡಿ kuḍi. 1. = ಕುಡ 2, ಕುಡು 3, etc. — ಕುಡಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಕುಡುಗೋಲ್. (Bp. 27, 16. 18). — ಕುಡಿವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. = ಕುಡುವಿಲ್ಲ. (Râghĉ. 17, 67).

ಕುಡಿ kuḍi. 2. To drink (ಪಾನ Śmd. Dh.; Śm. 93; C.; T., M.; *cf.* Tĕ. ಕ್ರೋಲು, ಗ್ರೋಲು, to drink); to inhale. ಕಳ್ಳವಿಗೆ ಕುಡಿದು ಧನಮಂ (Śmd. 83). ಕುಡಿವುತ್ತ ಬಾಡಿಸುವುದು (ಉಪದಂಶ, etc. Hlâ.). ಬಾವಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ದೋಣಿ (ಆಪಾವ, etc.); ಮದ್ಯವ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಪಾನಪಾತ್ರ Nr.). ಮಿಾಱ ಕುಡಿವುದು (ಅಪಾನ, ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Mr. 221); ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯೆ (ಸಹಪಾನ 221). ಒಬ್ಬನ ಜೀವ ಕುಡಿಯುವದು (to take away —, S. Mhr.). ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯೋಣ (ಧೂಮ್ರಪಾನ G.; S. Mhr.). ನಾತ ಕುಡಿಯುವದು (S. Mhr.). ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ತಪ್ಪಿಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಅವು ತಾಮ್ ಉಪ್ಪುದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು, ಗೊಪ್ಪೆ ಅವು ತಾಮ್ ಏತಕ್ಕಿಲ್ಲವು (Jns. 42, 14). See Bp. 1, 20; 58, 57; Bh. 1, 10, 30; Rśv. 5, 33; Si. 90. 348; ಕಳ್ಗುಡಿ, ನೀರ್ಗುಡಿ.

ಕುಡಿ kuḍi. 3. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡಿ ಕುಡಿದು (*i. e.* ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು, Bh. 8, 23, 11).

ಕುಡಿ kuḍi. 4. = ಕುಡು 5. Drinking (T., M.). — ಕುಡಿನೀರ್. -ರು. Drinking water (My.). ಕುಡಿನೀರ ಮನೆ (ಪ್ರಪೆ Mr. 196); ಕುಡಿನೀರ್ ಇಹ ಪಾತ್ರೆ (ಸಗ್ಗಳೆ 265). — ಕುಡಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Milk for drinking. ಬಿಡದೆ ಎಱೆವ ನೀರ್ಗುಡಿವಾಲ್ಗಳ್, ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಗಳಿಲ್ಲ (J. 28, 17).

ಕುಡಿ kuḍi. 5. A pointed end, a point; the extreme point or tip of a creeper and of its several branches (ವಲ್ಲ್ಯಗ್ರ Śmd. Dh.; Śm. 93; C.); the upper (tender) portion of a bamboo-shoot (ಕಱಲೆ, ಬಿದಿರ ಕುಡಿ Śmd. I); a sprout (My.); an extremity, a point, a top, an end (ಕೊನೆ Ċt. I, 43; My.); the end of the wick of a lamp (C.; Tĕ. ಕೊಡಿ; T. ಕೊಟುನ್ದು); the lash of a whip (C.); the point of a flame, a pointed flame (C.). (Tu., T., M., Tĕ. ಕೊಡಿ; *cf.* ಕೊಟ್ಟು 1; T. ಕುಟ್ಟಿ, ಕೊಟುನ್ದು, a shoot). ಸಾಹಸದ ಕುಡಿ ಕೊನರುತಿರಲ್ (Bp. 16, 16). ಟೊಂಗೆಗಳ ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಗ್ಗೆಗಳಾಗುವವು (B. 3, 36). ಕುಡೀ ಕತ್ತರೂ ಅಡಿ ಸಾಯುವದೇ? (Prv.). ಕುಡಿ ನಿಮಿರ್ದ ಪುರ್ಬು (Rśv. 6, 36). ಪುಡಿ ಅಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆವತ್ತು (Lîlv. 3, 3). See Grj. 2, after 106; 3, after 26; J. 6, 3; Si. 123; ಕೆಂಗುಡಿ, ಚೆಂಗುಡಿ, (ಪೂಗುಡಿ), ಮುಂಗುಡಿ. **2,** a flag, a banner (Tu., T., M., Tĕ. ಕೊಡಿ; see ಉಪ್ಪರಗುಡಿ, ಮೇಲುಗುಡಿ). — ಕುಡಳ್ಳಿ. = ಕುಡಿಯಳ್ಳಿ. (S. Mhr.). — ಕುಡಿಕಡ್ಡಿ. A small stick (taken or fallen) from the extremity of a branch (Si. 122). — ಕುಡಿಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕುಡಿಗಣ್ಣು. The outer corner of the eye (J. 11, 16). — ಕುಡಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಕುಡಿಗಣ್. (ಅಪಾಂಗ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಕೊನೆಗಳು (Si. 214). — ಕುಡಿಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. The black colour of the nipples of the breast (Grj. 3, 37). — ಕುಡಿಗೊನರ್. -ಕೊನರ್. A pointed shoot (J. 3, 25). — ಕುಡಿದಾಡೆ. The point of a tusk (Śśv. 4, 16). — ಕುಡಿನಾಲಿಗೆ. The point of the tongue (J. 28, 37). — ಕುಡಿನೋಟ. A side-glance (J. 6, 27; S. Mhr.). — ಕುಡಿಮಿಂಚು. A pointed lightning (Abh. P. 2, 75; 7, after 105; 7, 143; J. 16, 7). — ಕುಡಿಮಿನುಗು. Point-lustre: lustre of the extremities (of tusk-like teeth, Râm. 6, 53, 43). — ಕುಡಿಮಿಾಸೆ. A mustache with pointed extremities (Rśv. 14, 6; My.). — ಕುಡಿಮುಸುಗು. The end of a female's cloth put over the head so as to cover it down to the forehead (My.). — ಕುಡಿಯಳ್ಳಿ. -ಅಳ್ಳಿ. = ಅಳ್ಳಿಕುಡಿ, q. v. (My.). ತೊಡೆಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕಿದ ಪೊಲ್ ಕುಡಿಯಳ್ಳಿಗಳನ್ದೆ ಸುರಿದುವು ಇರ್ಕೆಲಕೆ ಕರುಳ್ (Śmd. 132). — ಕುಡಿರಪ್ಪೆ. The extreme end of a branch (Si. 122). — ಕುಡಿವರೆ. -ಪರೆ. (ಕುಡಿವರಿ). Sprouts to spread, to sprout, to run, as a creeper, etc. (ಪರ್ವು Ċt. II, 50; Grj. 3, after 12; 5, after 76; Râm. 4, 1, 1; J. 18, 25). — ಕುಡಿವಾಲ. -ಬಾಲ. A pointed tail; the end of a tail (Rśv. 5, 87; Śśv. 3, 62). — ಕುಡಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Pointed light: a ray, rays (Rśv. 5, after 19; 10, after 57; Râm. 3, 6, 50). — ಕುಡಿಸೆಱಗು. The extreme point of a cloth (My.). — ಕುಡಿಹುಬ್ಬು. A pointed eyebrow; an eyebrow's point (J. 13, 36).

ಕುಡಿ kuḍi. 6. = ಕುಡು 6. (T., M. ಕುಡಿ, a house = Sk. ಕುಟಿ; a town, village; an inmate, inhabitant, tenant; a tribe, family; ಕುಡಿಯಾನ್, an inhabitant, citizen, tenant). — ಕುಡಿಯ. -ಅ 3. A Śûdra, a farmer (ಶೂದ್ರ Ċt. I, 84. 101; II,

16; ಒಕ್ಕಲಿಗ Kk. 34). See ಮಲೆ-. — ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ. -ಒಕ್ಕಲಿಗ. = ಕುಡುವೊಕ್ಕಲಿಗ. A Śûdra of a better position (ಆಭೀರ, ಮಹಾ ಶೂದ್ರ Hlâ.).

ಕುಡಿಕ kuḍika. = ಕುಡಕ. (My.; T. ಕುಡಿಯ).

ಕುಡಿಕೆ kuḍikĕ. A small earthen vessel into which oil, ghee, etc. is put; a similar one of metal or wood, used by girls to play with (C.; Si. 309; T. ಕುಡುವೈ; M. ಕುಡುಗೆ, ಕುಡುವೆ; Sk. ಕುಡಿಕಾ, an earthen or wooden water-pot used by ascetics; T. ಕುಟಿ³ ಜ, a pot; a large water-pot). ಸುಣ್ಣದ ಕುಡಿಕೆ (Bp. 12, 12). ಕೂತು ಉಮ್ಬುವನಿಗೆ ಕುಡಿಕೇ ಹಣವೂ ಸಾಲದು (Prv.). — ಕುಡಿಕೆ ಬಿಱುಸು. A valcano-like kind of fire-work (My.).

ಕುಡಿಗು kuḍigu. = ಕುಡಿನು, q. v.

ಕುಡಿತ kuḍita. = ಕುಡತ. (My.).

ಕುಡಿತೆ kuḍitĕ. = ಕುಡತೆ, ಕುಡುತೆ. The palm of the hand, especially the palm of the hand hollowed or held as a cup (ಪ್ರಸೃತಿ, ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನ್ ಉಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ Nr.; S. Mhr.; Tĕ. ಕೊಣಿದೆ). ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಸಿದ ಕೆಯ್ಯ ಕುಡಿತೆ (ಮುಷ್ಟಿ Hlâ.). ಅಂಗುಳಿ ಮಡಿದ ಕುಡಿತೆ (ಪ್ರಸೃತಿ Hlâ.; Mr. 323). See ಒಕ್ಕುಡಿತೆ, ಒರ್ಕುಡಿತೆ, ಕೆಯ್ಯುಡಿತೆ. — ಕುಡಿತೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like a kuḍitĕ, a large eye (Bp. 4, 25; 42, 24; Bh. 4, 4, 9).

ಕುಡಿನ kuḍina. = (ಕುಡಿನು?), ಕೂಡಿನ. The body of a plough, *i. e.* the wood without the ploughshare and pole (ಕೂಟಕ, ನಿರೀಶ, ಹಲ Nr., o. r. ಕೂಡಿನ).

ಕುಡಿನು kuḍinu. = ಕುಡಿಗು. A particular part of a plough (ಕರ್ಣಿ Mr. 370; see ಕರ್ಣಿ).

ಕುಡಿಯ kuḍiya. See s. ಕುಡಿ 6.

ಕುಡಿಯುವಿಕೆ kuḍiyuvikĕ. Drinking (Si. 247).

ಕುಡಿಲು kuḍilu. A sprout, a shoot (*only* in Si.). ಚಿಗುರೆಲೆಗಳಿಂ ಕೂಡಿರುವ ಕುಡಿಲು (ಪಲ್ಲವ, ಕಿಸಲಯ Si. 123).

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 1. (fr. ಕುಡಿ 2). To cause to drink (C.). ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). See 3, 86; Bp. 58, 42; 60, 60; Č. Bp. 47, 22; ನೀರ್ಗುಡಿಸು.

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 2. (fr. ಕುಡು 3). To be crooked or bent. See ಒಗ್ಗುಡಿಸು.

ಕುಡಿಸು kuḍisu. 3. (fr. ಕುಡು 1). = ಕೊಡಿಸು. To cause to give, etc.

ಕುಡು kuḍu. 1. = ಕೊಡು 1. To give; to present, to bestow, to grant; to allow (ಪ್ರದಾನ Šmd. Dh.; T., M. ಕೊಡು; Tu. ಕೊರ್). P. p. ಕೊಟ್ಟು (Šmd. 282. 287). ಕುಡುವುದು (66). ಕುಡುವಂ (260). ಕುಡು! (91). ಕುಡದೆ (100). ಹೊನ್ನಂ ಕುಡುವೆಡೆಗೆ ಕಲ್ಪತರು (75). ಅರ್ಥಮಂ ಕುಡುಗುಂ (111; *cf.* 47). ಕುಡದ ನಿಮಗಮ್ ಈ ಎಡಱಾಯ್ತೋ? (ironical question, 125). ಎನಗೆ ಉತ್ತರಮಂ ಕುಡ! (153). ಎಲ್ಲ ಅಂಗಮ್ ಎಲ್ಲ ಧನಮುಮನ್ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೊಳಮ್ ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮು! (183. 208). ಅವಂ ಕುಡುಗೆ (269). ನೀನ್ ಎನಗೆ ವಸನ್ತನ ಅಗಮನಮಂ ನೆಱೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆಯ್ (Čpr. 7, 41, where ಕುಡು is *pleonastic*). ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬಱಿಯೊಳ್ ಕುಡುವುದು (ಬಱಿವಱಿ Šmd. I). ಪಿಡಿ! ಎನ್ದು, ಅಸಿತಾಲಪತ್ರಮಂ ಯತಿ ಕೊಟ್ಟಂ (284). ಕೊಟ್ಟಪಂ (282). ಕುಡುವುದು (ವಿಶ್ರಾಣನ, ವಿಹಾಪಿತ, ದಾನ, etc. Hlâ.). ಕುಡಲ್ ನೆಱೆದ ಕೂಸು (ವರ್ಯೆ, ಪತಿಂವರೆ Hlâ.). ಕಾಮವಸ್ತುಗಳಂ ಕುಡುವುದು (ಕಾಮ್ಯದಾನ Nr.). See Bp. 24, 83; J. 28, 20; ಅಭಯಂಗುಡು, ಬಡ್ಡಿಗುಡು, ಬೆಂಗುಡು, ಸೂಱೆಗುಡು. **2,** to give forth or emit, as a sound. See ಗರ್ಜನೆಗುಡು, ಜತಿಗುಡು, ಧ್ವನಿ-, ಮೆಲ್ಲುಲಿಗುಡು. **3,** (to perform, to do). — ಕುಡು ಕುಡು. rep. = ಕೊಡು ಕೊಡು. (Bp. 11, 29).

ಕುಡು kuḍu. 2. To beat. (Tu. ಕೊರ್; M. ಕೊಡು, to flog, to throw; *cf.* ಕುಟ್ಟು 1, and see ಕುಡುಪು). ಗಾಯಕರು ತಾಳಂಗಳಂಗುಡೆ (Bp. 26, 8).

ಕುಡು kuḍu. 3. = ಕಡು 2, ಕುಡ 2, ಕುಡಿ 1. The state of being crooked, bent, hooked, or tortuous; crookedness, etc. (ವಕ್ರ Šmd. Dh.; ಕೊಂಕು Šmd. 218, Čt. II, 71, Kk. 62, Šm. 64; ಕೌಟಿಲ್ಯತೆ Čt. I, 13, o. r. ಕಡು; T., M. ಕೊಡು; *cf.* ಕಕ್ಕರಿ, ಕುನಿ 1, ಕೂನ್ 1, ಕೊಕ್ಕರಿ, ಕೊಕ್ಕೆ 1, ಕೊಂಕು 1 & 2, ಕೊಲ್ಲೆ, ಕೋಗೆ, ಕೋಚು, ಕೋಡು 5, ಗುಡಿ 1, ಚೊಟ್ಟ, etc., ಸೊಟ್ಟ, etc.). **2.** the state of being uneven (not level) or hilly (?). See ಕೊಡಗು, etc. — ಕುಡುಗಲು. = ಕುಡಲು, ಕುಡ್ಲು, ಕುಡುಗೋಲು. (My.). — ಕುಡುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಲು. (Šmd. 218). = ಕುಡಗೋಲ್, ಕುಡಿಗೋಲ್, ಕುಡುಗಲು, etc. A kind of sickle (ಲವಿತ್ರ, ದಾತ್ರ Hlâ.; Nr.; Mr. 371; Si. 303; C.; Tĕ. ಕೊಡವಲಿ). See B. 1, 9; Si. 313; ಕೂಱಿಲಿ-; Prv. s. ಬೆಟ್ಟ 1. — ಕುಡುದಡಿ. (Šmd. 218). A crooked stick. — ಕುಡುದಾಡೆ. (Šmd. 218). A curved tusk. — ಕುಡುಮಿಂಚು. (Šmd. 218). A crinkling or zigzag lightning. ಕುಡುಮಿಂಚಂ ಮುಸೆದನ್ದರ್ ಅಪ್ಪ ಪಲರೊಳ್ ಪೆಣ್ದಿರ್ (218 Mdb.). — ಕುಡುವಿಲ್ಲ. -ಇಲ್ಲ. 1. (Šmd. 63). There is no crookedness. — ಕುಡುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. 2. He with the (always) bent bow: Kâma (ಕಾಮ Čt. I, 66; ಕಾವ, ಕೊಂಕುವಿಲ್ಲ, etc., ಮನ್ಮಥ Šm. 7; ಮನ್ಮಥ, etc. Kk. 8, o. r. ಕುಡಿ-). ಕುಡುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನಡೆದು, ದಲ್, ಅನ್ದು ಒರ್ವನ ಎರ್ದೆಯಂ etc. (Šmd. 89. 221). — ಕುಡುವುರ್ಬು. -ಪುರ್ಬು. (Šmd. 218; Šm. 118; Abh. P. 4, 34). A curved eye-brow. — ಕುಡುವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. (Šmd. 218). The crescent.

ಕುಡು kuḍu. 4. P. p. of ಕುಡಿ 2, in ಕುಡು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಕುಡು kuḍu. 5. = ಕುಡಿ 4. — ಕುಡುನೀರು. = ಕುಡಿನೀರ್. (S. Mhr.).

ಕುಡು kuḍu. 6. = ಕುಡಿ 6. — ಕುಡುವೊಕ್ಕಲಿಗ. = ಕುಡಿಯೊಕ್ಕಲಿಗ. (S. Mhr.).

ಕುಡು kuḍu. 7. An imitative sound. — ಕುಡುಕುಡು ಜಗ್. The sound emitted by the karaḍĕ drum when beaten (C.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 1. = ಕುಕ್ಕು 1. To peck (ಚಂಚುಘಾತನ Šmd. Dh.; *cf.* ಕುಟುಕು 1).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 2. = ಕುಕ್ಕು 3, q. v. To wash (a cloth) somewhat gently (ಈಷತ್ಪ್ರಧಾವನ Šmd. Dh.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 3. (ಧಾನ್ಯಾದಿದ್ರವ್ಯ Šmd. Dh.).

ಕುಡುಕು kuḍuku. 4. = ಕುಕ್ಕು 4, q. v. Probably a mistake for ಕಡುಕು 1. — ಕುಡುಕುನ್ದಱಿ. -ಉಂ-ತಱಿ. (Šmd. 204 Mdb. as ಕುಡುಕುನ್ದಳಿ, o. r. ಕಡುಕುನ್ದಱಿ, q. v.).

ಕುಡುಂಗಕ kuḍuṅgaka. Tbh. of ಕುಟುಂಗಕ. (ತಱುಬುಲ್ಲು Nr.).

ಕುಡುತೆ kuḍutĕ. = ಕುಡಿತೆ, etc. See ಒಕ್ಕುಡುತೆ.

ಕುಡುದು kuḍudu. (= ಕಡದು 5). Steepness (R.; M. ಕೊಡು, extreme; steep; severe, intense, fierce; T. ಕೊಡು,

severe, cruel; ಕೊಡುವ್ಮೈ, severity; evil; crookedness; *cf.* ಕುಡು 3; Tĕ. ಕೋರು, steep; ಗೋಡಿಗೆ, steepness).

ಕುಡುಪು kuḍupu. (fr. ಕುಡು 2). = ಕುಡುಹು, (ಕೋಣಪಿ), ಗುಣಕು, ಗುಣುಕು. A stick, etc. for beating drums, striking the cords of the lute, etc., a fiddle-stick (My.; Tĕ.; T. ಕುಣಿಲ್, a short cudgel; a drum stick; T. ಕೊಟ್ಟು, to beat, used of playing upon the fiddle and beating drums). See ಪೊಂಗುಡುಪು.

ಕುಡುಬ kuḍuba. (Tbh. of ಕುಡವ). A measure of capacity, containing about two seers (ಪಡಿ Šm. 95).

ಕುಡುಹು kuḍuhu. = ಕುಡುಪು, etc. ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ನಾದನದಣ್ಡಂ Šmd. 46). ವಾದ್ಯವಂ ನುಡಿಸುವ ಕುಡುಹು (46 Cm.). ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Hlâ.). ವೀಣೆ ಮೊದಲಾಗಿರ್ದ ವಬಿ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Nr.). ಹಱಿಯ ಕುಡುಹು (ದಣ್ಡ Mr. 525). See Bp. 21, 40; ಬಱಿಗುಡುಹು. 2, an instrument for dressing cotton (ಬೆಸೆ, ಬಿಲ್, ಶೋಧ Mr. 206).

ಕುಡ್ಡ kuḍḍa. = ಕುರುಡ, etc. (S. Mhr.).

ಕುಡ್ಡಿ kuḍḍi. = ಕುರುಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕುಡ್ಡು kuḍḍu. = ಕುರುಡು, etc. (S. Mhr.). — ಕುಡ್ಡ ಗುಱಿಯೆಳ್ಳು. = ಕಾಡ ಗುಱಿಯೆಳ್ಳು. (Z.). — ಕುಡ್ಡ ನೊಣ. (S. Mhr.; ವರಟೆ G.). — ಕುಡ್ಡ ಬುರ್ಲಿ. The Indian bustard quail, Turnix taigoor (Bḍ.);—the painted spur-fowl, Galloperdix lunulatus (Bḍ.);—the Lerwa partridge, Perdix lerwa (Bḍ.). — ಕುಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. The cinnamom heron, Ardea cinnamonea (Bḍ.).

ಕುಡ್ತಾ kuḍtâ. = ಕುಡತಿ, etc. (My.). ತೊಗಲ ಕುಡ್ತಾ (Si. 279).

ಕುಡ್ಮಲ kuḍmala. = ಕುಟ್ಮಲ. *A new bud; an opening bud.*

ಕುಡ್ಯ kuḍya. (= ಗೋಡೆ). *A wall.*

ಕುಡ್ಯವಿಶೇಷ kuḍya-visêsha. A kind of wall. See ಮಾಡು.

ಕುಡ್ಲು kuḍlu. = ಕುಡಲು, ಕುಡುಗೋಲು. (My.). See ಮಚ್ಚುಗುಡ್ಲು.

ಕುಣತ kuṇata. = ಕುಣಿತ. Dancing (C.; ಕಾಲಾಟ G.).

ಕುಣಪ kuṇapa. *A corpse* (ಹೆಣನು Nn. 11; Mr. 395; ಸಬ Kk. 41); a carcase. See ಪ್ರೇತ.

ಕುಣಮ್ಬ kuṇamba. A potherb, Amarantus oleraceus Willd. (St. & Pl.).

ಕುಣಿ kuṇi. 1. A piece, a rag; cloth (T., M. ತುಣಿ). See ಕಿಱುಗುಣಿ No. 2.

ಕುಣಿ kuṇi. 2. = ಕುಱು 2, ಗುಣಿ 1, ಗುಱು. A hole; a pit; a grave (ನಿಮ್ನಭೂಮಿ Šmd. Dh. one MS.; ಗರ್ತ Nr.; Nn. 120; ಸನ್ಧಿ Mr. 487; C.; Tu. ಗುರಿ; T. ಕುಡೈ, to hollow, excavate, make a hole). ಹೆಡತಲೆಯ ಕುಣಿ (ಅವಟು Nr.). ಕುಣ್ಡೆಗಳ ತಟದ ಕುಣಿ (ಕಕುದ್ಮತಿ Mr. 331, o. r. ಕುಱು); ದಕ್ಕಳ್ಳ ಕುಣಿ (ಕುಕೂಲ 482). See ಕಣ್ಣುಣಿ; B. 4, 148. 185; Prv. s. ಮಗ್ಗ. ಕುಣಿ ಅಗಿಸಿದರೆ ಋಣ ತೀರೀತೇ? (Prv.). — ಕುಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sunken eye (C.). — ಕುಣಿಗಾಟು. -ಕಾಟು. Grain that is preserved in a pit (My.). — ಕುಣಿನರಿ. A fox (R.; T. ಕುಱಿನರಿ).

ಕುಣಿ kuṇi. 3. To move in a hopping, skipping or jumping manner; to dance (ನರ್ತನ Šmd. Dh.; ನೃತ್ಯ Nn. 129; T., M. ಕುನಿ; Tĕ. ಗುನಿ; C.; *cf.* ಕುಲುಕು 2). ಜಲದನಿನದಕೆ ಕುಣಿವ ನವಿಲುಗಳೊಲು (Bp. 37, 54). ಅಣಿಯರದಿಂ ಕೇಗಿ ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ (Rśv. 8, 120). ಕುಣಿವ ಕೋಕಿಗಳ ಕೇಕಿಗಳ ಡೊಪ್ಪಿಗಳ್ (J. 29, 46). ಕುಣಿವ ಕುದುರೆ (Bh. 6, 2, 5). ಕುಣಿವ ಸೋಗೆಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ (J. 3, 25). ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟಮಂ ಮನಂಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕುಣಿಯಲ್ ನೆಱೆ ಕಲ್ತು (Šmd. 230). ಕುಡಿ ನಿವಿರ್ದ ಪುರ್ಬು ಕುಣಿವುತ್ತೆ ಒಡನಿರೆ (Rśv. 6, 36). ಭರತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಕುಣಿಯುವದು (ನಟನ, ನಾಟ್ಯ, etc. Si. 64). ಕುಣಿಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಅಂಗಳ ಓರೆ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (others: ಸೊಟ್ಟ).— ಕುಣಿಯುವಾಗ ಮುಸುಕೇ?— ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಸ್ತಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prvs.). See Bp. 9, 12; 32, 37; 59, 24; J. 10, 42; 19, 33. 50. — ಕುಣಿದಾಟ. -ಆಟ. Dancing (My.). — ಕುಣಿದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to dance (Râm. 5, 8, 29). — ಕುಣಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಕುಣಿ. ಕುಣಿದಾಡುವ ತಾವು (ಅನರ್ತ Nr.). ತಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಣಿದಾಡುವ ಮೊಣ್ಡೆ (ಕಬನ್ಧ Si. 297). See Bp. 52, 42; J. 22, 23. 24. — ಕುಣಿದೋಟ. -ಓಟ. Running in a capering manner (ಪ್ಲುತ Si. 274; S. Mhr.).

ಕುಣಿ kuṇi. 4. P. p. of ಕುಣಿ 3. — ಕುಣಿ ಕುಣಿದಾಡು. rep. (= ಕುಣಿದು-). (Bp. 15, 23; 41, 22; 58, 23; Prll. 3, 29).

ಕುಣಿ kuṇi. 5. Dancing. — ಕುಣಿನಡಿಕೆ. A vaulting, or capering, pace (ಪ್ಲುತ Si. 204, *only* in Si.).

ಕುಣಿ kuṇi. 6. = ಕುಳಿ, etc. See ಪೇಂಕುಣಿ.

ಕುಣಿ kuṇi. Crooked-armed, *having a curved, withered, or crippled arm.* 2, *the tree Cedrela toona* Roxb.

ಕುಣಿಕ kuṇika. A cripple (ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮೋಟನ್ ಆದಂ Mr. 389).

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 1. (= ಕುಣಿ 2). A hollow, a cavity. ಹೊಱವಾಱಲಿ ಇದ್ದ ಕುಣಿಕೆಗಳೆರಡು (ಕುಕುನ್ದರ Nr.).

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 2. = ಕೊಲಿಕೆ, ಕೊಳಿಕೆ. A loop, a noose; a hoop, a clasp; a link; a knot (C.; ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ Si. 274, sic! Tĕ. ಕೊಲಿಕೆ, ಕೋಡಮು; T. ಕುಳಜು, ಕೊಳಜು; see ಕುದೆ & s. ಕುಱು 1). ಕುಣಿಕೆಯ ಹಗ್ಗ (ಶೃಂಖಲ Si. 271). ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕೊರಳ ಕುಣಿಕೆಹಗ್ಗ (ದಾಮ, ದಾವಣಿ 323). ಬಲೆಯಂ ಸರಿವ ಕುಣಿಕೆ (ಗೊಣಸು Mr. 380). ಹಮ್ಮುಗೆಯ ಕುಣಿಕೆಗಳು (ಸಂಕಟಕ Mr. 292). See ಕಿಱುಕುಣಿಕೆ No. 2, ಸರುಗುಣಿಕೆ; Bp. 56, 4; Grj. 7, after 11; Râm. 5, 8, 28.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 3. A finger. See ಕಿಱುಕುಣಿಕೆ No. 1.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 4. = ಕುಳಿಕೆ 1. A corner (of the eye; *cf.* ಕೊನೆ 2? or is the term somehow = ಕುಣಿಕೆ 1?). See ಕಣ್-, ಕಣ್ಣು-.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. = ಗುಳಿಕೆ 1, q. v. (M. ಕುಳಿಗೆ, ಗುಳಿಗೆ). See ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆ, ಮುದ್ದುಕುಣಿಕೆ.

ಕುಣಿತ kuṇita. = ಕುಣತ. (C.; Râm. 1, 16, 43).

ಕುಣಿಯುವಿಕೆ kuṇiyuvikĕ. Dancing (ನಾಟ್ಯಕ Si. 97).

ಕುಣಿಲ್ kuṇil. A cudgel (Abh. P. 13, after 54; see T. s. ಕುಡುಪು). ಕುಣಿಲ ಕೋಲು (ಖಟ್ವೆ Nr.; *cf.* ಖಟ್ವಾಂಗ).

ಕುಣಿಸು kuṇisu. To cause to dance (C.; Bp. 47, 42; Râm. 5, 8, 28). ಕಪೀ ಕುಣಿಸಿ ಕಲ್ಲು ಕರಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಕುಣಿಸಿ ನಗನೇ ಕವಿಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ್ ಉಱಿದವರ? (Bh. 1, 1, 11).

ಕುಣಿಹ kuṇiha. Dancing (ನೃತ್ಯ, ನರ್ತನ Nr.; ರಿಂಗಣ Čt. II, 57; Râm. 4, 3, 4; 6, 30, 33; 6, 49, 8). ಕುಣಿಹಕ್ಕೆ ರಿಂಗಣಂ ನಚ್ಚಣಂ (Kk. 59).

ಕುಣುಕು kuṇuku. 1. To pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; *cf.* ಕುಕ್ಕು 3).

ಕುಣುಕು kuṇuku. 2. To play, to sport (ಕೇಲ Šmd. Dh.). *Cf.* ಕೊಣಕು 1?

ಕುಣ್ಟ kuṇṭu-ಙ3. A cripple, a lame man (ಏಕಾಂಘ್ರಿ Mr. 389; ವ್ಯಂಗ G.; C.; M. ಕುಣ್ಡ; B. 3, 127). ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಕುಣ್ಟನು (ಶ್ರೋಣ, ಪಂಗು Si. 198). ತೊಡೆಗಳ ಪರಿವಿಗೂ ಕಾಲುಗಳೇ ಇಲ್ಲದ ಕುಣ್ಟನು (ಖೋಡ, ಖಂಜ 199). ಕುಣ್ಟಗೆ ಎಣ್ಟು ಚೇಷ್ಟೆ, ಕುರುಡಗೆ ಹದಿನಾರು ಚೇಷ್ಟೆ.—ಕುಣ್ಟಗೆ ಸೊಣ್ಟದಲ್ಲಿ ತ್ರಾಣ.—ಕುಣ್ಟನಾದರೂ ಒಣ್ಟೆಯ ಜೋಕೆ ಬಹಳ (Prvs.). — ಕುಣ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಕುಣ್ಟುಗಾಲು. (C.). ಕುಣ್ಟಗಾಲ. -ಅ 3. A man with lame feet (see Prv. s. ಒಣ್ಟೆಗ). — ಕುಣ್ಟಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea pulchella Roxb. (St. & Pl.). — ಕುಣ್ಟನೇಱಿಳೆ. The tree Elaeocarpus lanceaefolius Roxb. (St. & Pl.). — ಕುಣ್ಟಮುಱುವ. dupl. ಕಾಲಿದ್ದವರು ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಹೋದೀ, ಕುಣ್ಟಮುಱುವ? (Prv.). — ಕುಣ್ಟಹಲಪಿಯಾಟ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಟ kuṇṭa. Tbh. of ಕುಣ್ಠ (Šmd. 338 Mdb.). — ಕುಣ್ಟದೇವತೆ. A weak deity (Bp. 48, 18).

ಕುಣ್ಟಣಗಿತ್ತಿ kuṇṭaṇagitti. = ಕುಣ್ಟಣಿಗಿತ್ತಿ, ಕುಣ್ಟಲಗಿತ್ತಿ, ಕುಣ್ಟ್ಲಿಗಿತ್ತಿ. A pimp, a procuress (ಕುಟ್ಟನಿ, etc. G.; ದೂತಿ, etc. Dhw.).

ಕುಣ್ಟಣಿ kuṇṭaṇi. (Šmd. 48, o. r. ಕೊಣ್ಟಣಿ). = ಕುಣ್ಟಿಣಿ, ಕೂಟಣಿ, ಕೊಣ್ಟಣಿ. Tbh. of ಕುಟ್ಟನಿ. (ಕುಟ್ಟನಿ Mr. 304; ದೂದವಿ Šm. 75; ದೂದವಿ Kk. 30, o. r. ಕುಣ್ಟಿಣಿ; J. 9, 13; My.). 2, a procurer, a whoremaster (Bp. 9, 41). 3, panderage (Č. Bp. 47, 42). — ಕುಣ್ಟಣಿವನೆ. -ಮನೆ. A pimp's house (ತಾಪು, ತಾಹೆ Šs.).

ಕುಣ್ಟಣಿಕೆ kuṇṭaṇikĕ. Hopping. — ಕುಣ್ಟಣಿಕೆಯಾಟ. -ಆಟ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಟಣಿಗ kuṇṭaṇiga. A procurer, a whoremaster (ಗಣ್ಡಿಗ Čt. I, 9; Bp. 40, 25).

ಕುಣ್ಟಣಿಗಿತ್ತಿ kuṇṭaṇiga-itti. = ಕುಣ್ಟಣಗಿತ್ತಿ, etc. (My.).

ಕುಣ್ಟಲಗಿತ್ತಿ kuṇṭalagitti. = ಕುಣ್ಟಣಗಿತ್ತಿ, etc. (C.).

ಕುಣ್ಟಲತನ kuṇṭalatana. The business of a procuress (C.).

ಕುಣ್ಟಿ kuṇṭi. A lame woman (My.). See Prv. s. ಮನೆ.

ಕುಣ್ಟಿಗ kuṇṭiga. = ಕುಪ್ಪಿಗ. — ಕುಣ್ಟಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. A foetid, climbing, milky herb, Daemia extensa R. Br. (Z., commonly ಕುಣ್ಟಿಗ್ಯಾನ-).

ಕುಣ್ಟಿಣಿ kuṇṭiṇi. = ಕುಣ್ಟಣಿ, q. v.

ಕುಣ್ಟಿತನ kuṇṭitana. Lameness (My.; ವೈಕಲ್ಯ Čb.; Tĕ. ಕುಣ್ಟಿ, lame, crooked).

ಕುಣ್ಟಿಸು kuṇṭisu. To cause to hop, etc. (My.).

ಕುಣ್ಟು kuṇṭu. 1. = ಕೊಣ್ಟು 1. To limp, to halt; to hop (C.; Tĕ.; Tu. ಕುಣ್ಟು, ಕೋಣ್ಟು; T. ಕಿನ್ದು, M. ಕಿತ್ತು). ಕುಣ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಣ್ಟೆ ತೀರಿಸ್ಯಾನು (Prv.). See Bp. 43, 85; B. 3, 99. 124; 5, 256.

ಕುಣ್ಟು kuṇṭu. 2. = ಕೊಣ್ಟು 2. Lameness (Tĕ.: lameness, crookedness); hopping; a hop. ಒನ್ದು ಕುಣ್ಟು ಕುಣ್ಟು! (My.). — ಕುಣ್ಟ ಸುದ್ದಿ. A lame, not satisfactory, useless news (Dp. 38, 3; My.). — ಕುಣ್ಟುಕಾಲು. = ಕುಣ್ಟಗಾಲು. A crippled, lame foot (My.). ಕುಣ್ಟುಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಶ್ರೋಣ Si. 198). — ಕುಣ್ಟುಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಲು. = ಕುಣ್ಟುಕಾಲು. ಕುಣ್ಟುಗಾಲವನು (ಖೋಡ, ಖಂಜ Nr.). — ಕುಣ್ಟೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A lame bullock. ಕುಣ್ಟೆತ್ತಿಗೆ ಕೊಡಿಕ ನೀರೆ ಪಂಚಾಮೃತ (Prv.). See Prv. s. ನೆಣ್ಟ.

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 1. An instrument for levelling ploughed ground and removing noxious roots, weeds, etc.; it consists of a large block of wood (ದಿಣ್ಡು) in which two shafts are inserted, and from which a thick plate of iron (ಕುಡ) connected with it by two pieces of wood, juts out; it is drawn by two oxen (S. Mhr.; ದೋಲ Mr. 370; Tĕ. ಗುಣ್ಟಕ). In Mysore there are several bent pieces of iron in the block with an open interstice between each other, and the instrument is simply used for removing weeds from out of standing crops (see ಎಡಕುಣ್ಟೆ). ಕುಣ್ಟೆ ಹೊಡೆ, to labour with the ಕುಣ್ಟೆ (C.). See ಎಡ-, ಎಡೆ-, ಬೆಳಸಾಲ-, ಹೆಗ್ಗುಣ್ಟೆ. 2, the web-beam in a loom (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 2. A pit (for water), a pool, a pond (ಕಟ್ಟೆ, ಕುಣ್ಡ Šm. 36; My.; T. ಕುಟ್ಟೈ; Tĕ. ಕುಣ್ಟೆ, ಗುಣ್ಟೆ, ಗುನ್ತೆ; cf. ಗುಣ್ಡಿ, ಹುಣ್ಟೆ, etc.). ಕೆಱೆಯನ್ಥಾ ದೊಡ್ಡ ಕುಣ್ಟೆ (ಆಧಾರ Si. 92; see also 91).

ಕುಣ್ಟ್ಲಿಗಿತ್ತಿ kuṇṭligitti. = ಕುಣ್ಟಲಗಿತ್ತಿ, etc. (My.; Si. 188).

ಕುಣ್ಟ್ಲ್ಯ kuṇṭlya. = ಕುಣ್ಟಣಿಗ. (S. Mhr.).

ಕುಣ್ಠ kuṇṭha. = ಕುಣ್ಟ. Blunt, dull; stupid; *slow at work, inefficient, indolent;* weak; foolish.

ಕುಣ್ಠಿತ kuṇṭhita. Blunted; lazy, stupid;—grasped, held, stopped, motionless (ರೂಪಿತ, ನಿನ್ದುದು Mr. 453); posed, confounded (Mhr.; B. 4, 7); *covered* (ರೂಷಿತ, ಮುಸುಕಿದುದು Hlâ., o. r. ಗುಣ್ಡಿತ).

ಕುಣ್ಠೀಕರಣ kuṇṭhî-karaṇa. The act of making stupid, motionless, dull, etc., paralyzing, stunning. See ಟಿಬ್ಬರಿಸು.

ಕುಣ್ಡ kuṇḍa. = ಕೊಣ್ಡ. A hole in the ground, a pit. 2, *a pot* (ಚರು, ಕುಪ್ಪ, etc. Mr. 209; see B. 3, 80). 3, a pool, a pond (ಕುಣ್ಟೆ, ಕಟ್ಟೆ Šm. 36; ಕಟ್ಟೆ 89; ಡೊಣೆ 96). 4, *a son born in adultery.*

ಕುಣ್ಡಗೋಲಕ kuṇḍa-gôlaka. Sour rice, gruel. 2, a man born in adultery (Abhâ. 2, 2; My.).

ಕುಣ್ಡಣಿ kuṇḍaṇi. = ಕುಣ್ಡಲಿ, ಕುಣ್ಡಳಿ. See ಒತ್ತುಗುಣ್ಡಣಿ.

ಕುಣ್ಡರಿಕೆ kuṇḍarikĕ. = ಕುಣ್ಡ್ರಿಕೆ, q. v. (S. Mhr.). ಆನೆಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕುಣ್ಡರಿಕೆ (ಪರಿಸ್ತೋಮ G.).

ಕುಣ್ಡರು kuṇḍaru. = ಕುಣ್ಡ್ರು, q. v. (S. Mhr.). — ಕುಣ್ಡರಬೀಳು. To fall so as to sit on the ground, to fall or sink down, as an animal, to sink, as a house (S. Mhr.; ಕುಸಿ, ತರ್ಗು G.).

ಕುಣ್ಡಲ kuṇḍala. = ಕುಣ್ಡಲು, ಕೊಣ್ಡಲು. *An ear-ring,* also one worn as a badge of honour by Paṇḍitas, etc.; a ring; the coil of a rope. 2, lines drawn to include parentheses, etc.; brackets (R.; Mhr. ಕುಣ್ಡಲೀ).

ಕುಣ್ಡಲದೀಕ್ಷಿತ kuṇḍala-dîkshita. A man who after the performance of a sacrifice is decorated with a pair of thick gold ear-rings (My.).

ಕುಣ್ಡಲಪಣ್ಡಿತ kuṇḍala-paṇḍita. A scholar who wears a pair of thick rings as badges of honour in his ears (My.); one who wears them only for sham's sake (My.).

ಕುಣ್ಡಲಿ kuṇḍali. = ಕುಣ್ಡಣಿ, etc. Having ear-rings; circular, spiral, coiling; *a snake* (ಜಿಹ್ಮಗ, ಮುಱಿದ ಫಣಿ Mr. 400; see s. ಹಾವು). 2, the herb Mollugo cerviana Ser. (St. & Pl.). 3, the shrub Clerodendron inerme R. Br. (St. & Pl.). 4, an astrological diagram (Mhr.; My.; see ರಾಶಿ-).

ಕುಣ್ಡಲಿತ kuṇḍalita. Formed into a ring; round, circular (Abh. P. 9, after 62).

ಕುಣ್ಡಲೀಕರಣ kuṇḍalî-karaṇa. Forming a ring or circle. See ಗುಡಿಕಟ್ಟು.

ಕುಣ್ಡಲೀಯ kuṇḍalîya. The herb Amarantus polygamus (ಅಲ್ಪಮಾರಿಷ, ಕೀರೇ ಸೊಪ್ಪು Si. 156).

ಕುಣ್ಡಲೀಶಶಯನ kuṇḍali-îśa-śayana. Who reposes on the king of snakes: Vishṇu (My.).

ಕುಣ್ಡಲೀಶ್ವರಕುಣ್ಡಲ kuṇḍali-îśvara-kuṇḍala. Who has the king of snakes as his ear-ring: Śiva (Bp. 32, 1).

ಕುಣ್ಡಲು kuṇḍalu. Tbh. of ಕುಣ್ಡಲ (ಅಸ್ರು, ವಲ Nn. 65, o. r. ಲವ).

ಕುಣ್ಡಳಿ kuṇḍaḷi. = ಕುಣ್ಡಲಿ, etc. (ಒತ್ತುಗುಣ್ಡಣಿ Mr. 207).

ಕುಣ್ಡಿ kuṇḍi. *A student's water-pot, made of a hollow cocoanut, etc.*

ಕುಣ್ಡಿಕೆ kuṇḍikĕ. = ಗುಣ್ಡಿಗೆ. *A water-pot.*

ಕುಣ್ಡಿಜ kuṇḍija. N. of a ṛishi (ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯ Mr. 257 one MS., o. rs. ಕೌಣ್ಡಲ್ಯ, ಕೌಣ್ಡನ್ಯ).

ಕುಣ್ಡಿನ kuṇḍina. N. of a son of Dhṛitarâshṭra. 2, a city, the capital of the district Vidarbha (Râm. 3, 2, 17).

ಕುಣ್ಡಿನಿ kuṇḍini. N. of a plant (ಕವುಣ್ಡಿ Mr. 135).

ಕುಣ್ಡೆ kuṇḍĕ. (= ಕೊಂಚೆ 3). Buttock; the buttocks, the posteriors, the anus (ಕಟಪ್ರೋಥ, ಸ್ಫಿಜ್, ಪುತ Hlâ.; ಕಟಪ್ರೋಥ, ಕಟಿಸಾನು, ಕಟಿಯುಗ Mr. 331; ಶ್ರೋಣಿ G.; Bp. 38, 18; C.; T., M. ಕುಣ್ಡಿ; Tu. ಕುಲ್ಲಿಗೆ; Tĕ. ಕುಟ್ಟಿ, ಕುತ್ತ್ರ, ಗುದ್ದೆ; Mhr. ಕುಲ್ಲಾ; M. also ಕೂದಿ; T. also ಚೂತ್ತು; *cf.* Sk. ಚೂತ; ಗೂದೆ); the bottom of a vessel. ಕುಣ್ಡೆಯ ಕುಟಿ (ಕುಕುನ್ದರ, ಜಘನಕೂಪಕ Hlâ.). ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ದು ಕೇಳಿದರೆ ಕುಣ್ಡೆಗೆ ಚೇಳು ಕಡಿದನ್ತೆ (Sp.). ಉಣ್ಡದೆಲ್ಲಾ ಕುಣ್ಡೆಗೇ ಹೋಯ್ತು. — ಕುಣ್ಡೆ ಬೆಳದರೆ ಗವುಡನಾದಾನೇ? — ಕುಣ್ಡೆ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟದ್ದೇ ಮುಹೂರ್ತ. — ಕುಣ್ಡೆ ಬಟ್ಟನ ಚಣ್ಡು ಕಣ್ಡವರಿಗುಣ್ಟು, ಕಾಣದವರಿಗಿಲ್ಲ. — ಕುಣ್ಡೇ ಮೇಲೆ ಬಡಿದರೆ ದವಡೇ ಹಲ್ಲು ಉದರೀತೇ? — ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಬಡಿಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಡೆ ಕೆತ್ತಿದ (Prvs.). ಕುಣ್ಡೆಯಿಲ್ಲದ ಮಗಿ (C.). See ತಾಬುಗುಣ್ಡೆ, ತುದಿಕುಣ್ಡೆ, ತುದಿಗುಣ್ಡೆ; Prvs. s. ಕೂಗು 1, ಮಣ್ಡೆ. — ಕುಣ್ಡೆಕಾಯಿ. = ಕುಣ್ಡೆ. (My., also ಕುಣ್ಡೆಬುಬುಡೆ). — ಕುಣ್ಡೆ ಚಣ್ಣ. A kind of very short and tight breeches (C.). — ಕುಣ್ಡೆಹಡಕ. A catamite (C.).

ಕುಣ್ಡೋದರ kuṇḍa-udara. N. of a great Bhûta (Bhûtâḷapâṇḍyakathĕ).

ಕುಣ್ಡ್ರಿಕೆ kuṇḍrikĕ. = ಕುಣ್ಡರಿಕೆ. Sitting down or on; that on which one sits down, as a mat, a cumly, etc. (C.).

ಕುಣ್ಡ್ರಿಸು kuṇḍrisu. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (C.). See Prv. s. ದಣ್ಡಿಗೆ.

ಕುಣ್ಡ್ರು kuṇḍru. = ಕುಣ್ಡರು, ಕುಳಿರ್ 1, ಕುಳ್ಳಿರ್, ಕುಳ್ಳಿರು, ಕೂದರು, ಕೂಡ್ರು. To sit down (C.). ಅಡುವವನ ಎಡಕ್ಕೂ ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕೂ ಕುಣ್ಡ್ರ ಬಾರದು. — ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ಡ್ರುವವಗೆ ತಕ್ಕ ಯಾತಕ್ಕೆ? (Prvs.).

ಕುಣ್ಮು kuṇmu. To bend (v. i.), etc. (ಕುಸಿ Čt. I, 37, o. r. ಕುಳುಕು).

ಕುತ kuta. = ಕೊತ, etc. An imitative sound. — ಕುತ ಕುತ. rep. The noise of boiling water, etc. (My.; Tĕ. ಕುತಕುತ; T. ಕುಳಗುಳ; Mhr. ಖುತಖುತ).

ಕುತಣಿ kutaṇi. = ಕುತನಿ, ಕುತ್ನಿ, ಕುತ್ತಣಿ, ಕುತ್ತನಿ, ಕುತ್ನಿ. Satin, so called as being brought from Khoten (S. Mhr.; H., Br. ಖುತಿನೀ).

ಕುತನಿ kutani. = ಕುತಣಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕುತನ್ತ್ರ ku-tantra. A wicked course or design (My.). See Prv. s. ಕುರುಡಬಟ್ಟೆ.

ಕುತನ್ತ್ರಗಾಱ kutantra-gâṟa. A man of wicked devices (My.). See Prv. s. ತನ್ತ್ರಗಾಱ.

ಕುತಪ ku-tapa. Slightly hot. 2, *the afternoon* (ಅಪರಾಹ್ಣ, ಸಂಜೆ Nn. 107). 3, *the sacrificial grass kuśa* (ದರ್ಭೆ 107). 4, bad penance (ವ್ರತಹೀನ, ಕೆಟ್ಟ ತಪಸ್ಸು 107). 5, the open hands placed side by side and slightly hollowed (ಅಂಜುಳಿ, ಕೆಯ್ಯ ಬಗಸೆ 107). 6, an eligible time for the performance of sacrifices to the manes (My. as ಕುತಪಕಾಲ).

ಕುತರ್ಕ ku-tarka. Fallacious argument, sophistry, fallacy, sophism. (My.; Bp. 6, 4).

ಕುತಲ kutala. The third of the seven lower regions (My.). 2, the earth (R., Tĕ.).

ಕುತಾಪಿ ku-tâpi. A person full of wicked desires (Bp. 40, 66).

ಕುತು kutu. *A leathern oil-bottle.*

ಕುತುಕ kutuka. *Eagerness, impetuosity; desire; curiosity* (ಕೌತುಕ, ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 89).

ಕುತುಪ kutupa. *A small leathern oil-bottle.* 2, = ಕುತಪ No. 6 (My. as ಕುತುಪಕಾಲ).

ಕುತುಬಿ kutubi. An oration in eulogy of the five sacred personages (Mahomed and his four successors) and the king; the Friday sermon and blessing (Arab. khutbah, H., S. Mhr.).

ಕುತೂಹಲ kutûhala. *Eagerness, impetuosity; desire; curiosity;* anything interesting or wonderful (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 93; ಗಂಜ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 104). 2, *sport, play, amusement.*

ಕುತ್ಕೀಲ kutkîla. A mountain (ಜೀಮೂತ, ಪರ್ವತ Nn. 57; Śmd. 188).

ಕುತ್ನಿ kutni. = ಕುತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ತ kutta. (fr. ಕುಱು). Defect, deficiency (My.; T., M. ಕುಟ್ಟ; T. ಕುಱೈ, M. ಕುಱೆ); fault, guilt (My.; T., M.); sickness, disease (ರುಜೆ, ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ, etc. Nr.; Tu.); trouble (My.); adversity, difficulty, danger (S. Mhr.; T., M. ಕುಱುಗು, T. ಕುಱೈ, M. ಕುಱೆ, Tĕ. ಕುದಿ, to grow less, etc.). ಕುತ್ತಮ್ ಓಸರಿಸಿದಂ (ಎಚ್ಚತ್ತಂ Śmd. I.). ಕುತ್ತವಾಗಿ ಮಾಣ್ದವನು (ಉಲ್ಲಾಘ); ಕುತ್ತದ ಕಾರಣಂ (ನಿದಾನ Hlâ.). ಕುತ್ತಮ್ ಇಲ್ಲದವನು (ಕಲ್ಯ, ವಾರ್ತ, ಅರೋಗ Hlâ., Nr.). ಕುತ್ತವಿಲ್ಲದವನು (ನಿರಾಮಯ); ಕುತ್ತದಿನ್ದ ಕೂನ್ತುಗೊಣ್ಡವನು (ರುಜಾಭುಗ್ನ); ಕುತ್ತದಿನ್ದ ಕೊರಗಿದವನು (ಗ್ಲಾನ Nr.). See Bp. 1, 36; ಬಸಿರ್ಕುತ್ತ.

ಕುತ್ತಣಿ kuttaṇi. = ಕುತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ತನಿ kuttani. = ಕುತ್ತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ತಱಿ kuttaṟi. A stack, a rick (ಬಣವೆ Mr. 371).

ಕುತ್ತಱು kuttaṟu. ಕುತ್ತಱ್. = ಕುತ್ತುಱ್, q. v. (ಪೊದಱ್ Śm. 24).

ಕುತ್ತಿಗೆ kuttigĕ. The throat; the neck; the throat and neck (C.; B. 1, 20; 3, 94; 4, 9; ಕಣ್ಠ, ಗಲ Si. 213; Tĕ. ಕುತಿಕೆ, ಕುತ್ತಿಕೆ, ಕುತ್ತು, ಗುತ್ತು, ಗೊನ್ತು, ಗೊನ್ತುಕೆ,

the throat). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲದು ಬಿಟ್ಟದೇ ಗುಣ.— ಚಿನ್ನದ ಚೂರಿ ಎನ್ನು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.).

ಕುತ್ತಿಸು kuttisu. To cause to beat; — to have one's self beaten, to be beaten (J. 28, 34).

ಕುತ್ತು kuttu. 1. = ಕಿತ್ತು 1. That is small, etc. (T., M. ಕುಟ್ಟಿ; Tĕ. ಕೊದ್ದಿ). Another form of ಕಿಱು or ಕುಱು (Šmd. 214). — ಕುತ್ತಡಿ. -ಅಡಿ. (Šmd. 214. 215). A small foot. — ಕುತ್ತಳೆ. -ಅಳೆ. (Šmd. 214). A small measure. — ಕುತ್ತಿವಂ. -ಇವಂ. (Šmd. 214). This small man. — ಕುತ್ತಿಳ್ಗಿ. (Šmd. 214, not in Mdb.). — ಕುತ್ತೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Šmd. 214. 215). = ಕಿತ್ತೆಸಳ್. (ಭೃಂಗಶಿಶು) ಇಡಿದಿರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗಳುಱುವದೊಳ್ ಅಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಗರೆದು (Čpr. 7, 60).

ಕುತ್ತು kuttu. 2. = ಕೊತ್ತು 1. To beat, to strike, to bruise (ಘಾತನ Šmd. Dh.; T., M. ಕುತ್ತು, ಕೊತ್ತು; T. ಕುಟ್ಟು, to crack, to break; *cf.* ಗುದ್ದು 2); to turn downwards (see ತಲೆಗುತ್ತು);—to push, to throw. See Bh. 3, 19, 38; 8, 26, 45.

ಕುತ್ತು kuttu. 3. Beating, etc.; a stroke. See ಅಳ್ಳಿಗುತ್ತು, ಮೊನೆಕುತ್ತು, ಮೊನೆಗುತ್ತು. — ಕುತ್ತುಕೋವಿ. A throwing tube: a gun (ಹಾಱಿಸುವ ತುಪಾಕಿ G.). — ಕುತ್ತುಂಗಱಿ. -ಂ-ಗಱಿ. (Šmd. 203). A beating wing, etc. — ಕುತ್ತುಂಗುಳಿ. -ಂ-ಗುಳಿ. (Šmd. 238, o. r. ಕುತ್ತಂಗುಳಿ). A person engaged in beating, etc.

ಕುತ್ತುಗೆ kuttugĕ. The act of striking or state of being struck; that of being turned downwards or bent. See ತಲೆಗುತ್ತುಗೆ.

ಕುತ್ತುಱ್ kuttuṟ. -ಱು. = ಕುತ್ತಱು. A bush, a thicket (ಸಿಡುಮ್ಬೆ Čt. II, 35; ಪೊದಱ್ II, 90, Kk. 22; Ššv. 4, 23). ಬಿಡದೆ ಕುತ್ತುಗ್ಗಳಂ ಸೋಇದರ್ (J. 28, 47). ಕುತ್ತುಱೊಳ್ ಪುದಗಿರ್ದ ಪುಲಿ (28, 48).

ಕುತ್ತೆ kuttĕ. A female who has any disease. See ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತೆ.

ಕುತ್ನಿ kutni. = ಕುತಣಿ, etc. (My.).

ಕುತ್ಸಿತ kutsita. = ಕುಚ್ಚಿತ. *Reproached, reviled, despised;* reproach; slander (ಪಿಸುಣ, ಕೊಣ್ಡೆಯ, ಚಾಡಿ Šm. 65; ಪಿಸುಣು Kk. 73); *contemptible, vile, hateful* (ಕೆಡಕನ್ Mr. 238, o. r. ಕೆಡುಕು). ಕುತ್ಸಿತೆ, a contemptible female (J. 5, 61).

ಕುತ್ಸೆ kutsĕ. *Censure, abuse, contempt.*

ಕುಥ kutha. *Kuša grass.* 2, *a painted or variegated cloth or blanket serving as an elephant's housings.*

ಕುಥೆ kuthĕ. *A painted or variegated cloth or blanket.*

ಕುದಕಲ್ kudakal. = ಕುಚ್ಚಲ್, ಕುದಪಲ್, ಕುದಸಲ್, ಕುದುಪಲ್, ಕುಸಲ್. The state of being (partially) boiled. — ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಕುಚ್ಚಲಕ್ಕಿ. Paddy that has been slightly boiled, then dried, and pounded (C.).

ಕುದಪಲ್ kudapal. = ಕುದಕಲ್. (My.). — ಕುದಪಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದರು kudaru. = ಕುದಿರು, ಕುದುರು 3. Low ground; a hollow; the bed of a stream, or a stream (My.).

ಕುದರೆ kudarĕ. = ಕುದಿರೆ, ಕುದುರೆ. A horse (C.). See ಹೆಣ್ಣು-.

ಕುದರ್ಶನ ku-daršana. A bad vision, etc.; a bad view, theory or system. (Bp. 36, 41).

ಕುದಸಲ್ kudasal. = ಕುದಕಲ್, etc. (My.). — ಕುದಸಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದಸು kudasu. = ಕುಚ್ಚು 1, ಕುದಿಯಿಸು, ಕುದಿಸು. To boil, etc. (v. t., C.). ತುಡುತಿನ್ನಿ ಗಣ್ಡನಾ ಬಡತನವ ಬಲ್ಲೀ? ಕಡನ ತನ್ದು, ಇಕ್ಕಿ, ಕುದಸಿ, ತುಪ್ಪವ ಬೆರಸಿ, ಹೊಡದು, ಕುಳ್ಳಿಹಕೊ! (Sp.).

ಕುದಿ kudi. 1. To boil (v. i.), to bubble up, to boil up (ಸನ್ತಾಪ Šmd. Dh.; ಪಚನ Šm. 98; C.; M.; T. ಕೊದಿ; Tu. ಕುದಿ, ಕೊದಿ; *cf.* ಕುತ). **2,** to suffer pain or vexation in the mind, to grieve (ಮನಸ್ತಾಪ Šm. 98; C.; T.: to be angry; M. ಕೊದಿ, to be greedy, envious; Tu. ಕೊದಿ, greediness; Tĕ. ಗೊದೆ, hunger). P. ps. ಕುದಿದು, ಕುದ್ದು. ತಕಪಕನೆ ಕುದಿವ ಬಡಬಾಗ್ನಿ (Č. Bp. 2, 3). ಸುಣ್ಣ ಕುದಿಯುತ್ತದೆ (C.). See Bp. 24, 66; 36, 46; 59, 50; 60, 24; Abhâ. 1, 31; J. 4, 1. 28; 11, 39. 40; 13, 10; ಎದೆಗುದಿ 1, ತನಿಗುದಿ, ತಱಿತಱಿಗುದಿ.

ಕುದಿ kudi. 2. Boiling, etc.; an ebullition (S. Mhr.); grief. ಒನ್ದು ಕುದಿ ಆಯ್ತು (C.). ಅನ್ನ ಕುದಿ ಬನ್ತು or ಹತ್ತಿತು (My.). See ಎದೆಗುದಿ 2.

ಕುದಿಗೆ kudigĕ. = ಕುದಿ 2. (S. Mhr.).

ಕುದಿಯಿಸು kudiyisu. = ಕುದಸು, etc. See ಕುಕ್ಕುಳಂಗುದಿಯಿಸು.

ಕುದಿರ್ kudir. A receptacle for paddy or grain made of earthen hoops or bamboo mats, a granary (ಕುಶೂಲ, ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠಕ Hlâ.; T. ಕುದಿರ್, ಕುಲುಕ್ಕೈ; Sk. ಕೃದರ).

ಕುದಿರು kudiru. = ಕುದರು, etc. (My.).

ಕುದಿರೆ kudirĕ. = ಕುದರೆ, etc. (B. 5, 62).

ಕುದಿಸು kudisu. = ಕುದಸು, etc. To boil, etc. (v. t., C.). ಕುದಿಸಿದ ಕಟ್ಟು (ಯೂಷ Nr.). ಕುದಿಸಿ ತೊಱಿಸಿದ ಹಿಟ್ಟು (ಉಖ್ಯ, ಪೈಠರ Si. 313). See Bp. 36, 47; B. 1, 22; 3, 46; 4, 170; Si. 380.

ಕುದಿಹ kudiha. Boiling, etc. See s. ಕುಕ್ಕುಳ.

ಕುದುಕು kuduku. 1. (= ಕುಲುಕು 2). To trot. (M. ಕುದುಕು, to take a spring in order to leap; Tĕ. ಕುದುಲು, to jolt, or shake, as a horse does; T., M. ಕುದಿ, to leap, jump, spring or skip; *cf.* ಕುಂಜು, ಕುಪ್ಪು 2).

ಕುದುಕು kuduku. 2. (= ಕುಕ್ಕು 6, ಕುಲುಕು 3). Trotting. — ಕುದುಕುವರಿ. -ವರಿ. (= ಕುಕ್ಕೋಟ, ಕುಲುಕೋಟ). Trotting-run: trot. ಕುದುಕುವರಿಯುಲಿ ಪರಿದು, ಪೇರೋಟದಲಿ ಪರಿದು (Bp. 26, 32).

ಕುದುಪಲ್ kudupal. = ಕುದಪಲ್, etc. (My.). — ಕುದುಪಲಕ್ಕಿ. = ಕುದಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುದುರ್ kudur. A wall (ಕೇಂಟ್, ಗೋಡೆ Šm. 57; T. ಚುವರ್).

ಕುದುರು kuduru. 1. To settle; to recover from illness (see ಮೆಯ್ಗುದುರು); to be set, framed, arranged, fixed, settled, well grounded; to be got, come to hand; to be adjusted, set

right, reformed; to fit or suit; to become calm or quiet; to become firm, resolute, or fixed; to prove true (Tĕ.); to prosper, to succeed, to flourish (My.; Tĕ.; *cf.* ಕುದೆ).

ಕುದುರು kuduru. 2. = ಕುದ್ರಿ. Settlement (T. ಕುದಿರ್); symmetry, beauty; trim, orderliness; health, perfection; family; a garden bed (Tĕ.; M. ಕುದಿರ್, small mounds of earth in ricefields, on which the rice is grown, etc.); a ledge, or rim, preventing grain flying out of a mortar; a settle or ring of cord to prevent a pot from rolling over (Tĕ.; *cf.* ಕುನ್ದಣಿಗೆ). — ಕುದುರುಪಾಟು. Settlement (Tĕ.); success, prosperity (of a business, My.).

ಕುದುರು kuduru. 3. = ಕುದರು, etc. (My.; see ಕಣ್ಣು-).

ಕುದುರೆ kudurĕ. = ಕುದರೆ, etc. A horse (ಅರ್ವತ್, ಗನ್ಧರ್ವ, ಅಶ್ವ, ವಾಜಿ, ತುರಂಗಮ, ಹಯ, etc. Hlâ.; Nr.; Mr. 273; Si. 272; ವಾಜಿ Nn. 14. 135; ಹಯ 8; ತುರಂಗಮ 10; ವಾಡವ, ತುರಂಗ 13; ಅಶ್ವ 23; C.; Tu.; T., M. ಕುದಿರೈ). ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ (ಕರ್ಕ); ರಕ್ತವರ್ಣಕುದುರೆ (ಶೋಣ); ಕರಿಯ ವರ್ಣಕುದುರೆ (ಹೇಮ); ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣ ಕುದುರೆ (ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷ); ಕರಿಯ ಕಣ್ಣ ಕುದುರೆ (ಇನ್ದ್ರಾಯುಧ); ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಮ್ ಎಮ್ಬ ಕುಱುಪನುಳ್ಳ ಕುದುರೆ (ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಕಿ); ಕುದುರೆಗಳ ಧ್ವನಿ (ಹೇಷೆ); ಕುದುರೆಯ ವೇಗ (ರಂಹ, ತರ, etc.); ಕುದುರೆಯ ಮನ್ದುರಂ (ವಾಜಿಶಾಲೆ, etc.); ಪಾರಾಸಿಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳು (ವನಾಯುಜಂಗಳು); ಬಾಹ್ಲಿಕ ದೇಶದವು (ಕಾಮ್ಬೋಜಂಗಳು); ಸಿನ್ಧುದೇಶದವು (ಸೈನ್ಧವಂಗಳು); ಕುದುರೆಯನ್ ಏಱುವಾತ (ಅಶ್ವಾರೋಹ); ರಥವ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ವಾಹನ, ಧೋರಣ, etc. Hlâ.). ಹೇಱುವ ಕುದುರೆ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ, etc.); ಕುದುರೆಯ ತೊಡಿಗೆ (ಅಶ್ವಾಭರಣ); ಕುದುರೆಯ ಲಾಯ (ಮನ್ದುರೆ); ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳ್ ಎಮ್ಬವು ನಾಲ್ಕು ಸೇನಾಂಗಗಳು (Nr.). ಕುದುರೆಯ ನಡೆ (ಅಶ್ವಗತಿ Nn. 124). ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಗು (ಹೇಷೆ Si. 273). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವ ಸವಾರನು (ಅಶ್ವಾರೋಹ 278). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಗಜಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (Šmd. 146). ಕುದುರೆ or ಕುದುರೆಗಳ್ ಏಱಿದುವು (168). See Abh. P. 13, 60; Bp. 61, 38; Bh. 6, 2, 5; J. 7, 34; 10, 10. 33; Prv. s. ಕಟ್ಟು 4; ಅಗಡುಕುದುರೆ, ಒಜೆಗೊಳ್ಳದ-, ಕಡುಗುದುರೆ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ, ಮಱಿಗುದುರೆ, ಸಿಲುಕುಗುದುರೆ, ಹೆಣ್ಣುಕುದುರೆ, etc.—ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದಿರ ಬೇಡ, ಅರಮನೇ ಮುನ್ದಿರ ಬೇಡ.—ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದಿರ ಬೇಡ, ಹಾರುವನ ಮುನ್ದಿರ ಬೇಡ.—ಹುರುಳೀ ಸಾಱಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುದುರೇ ಕ್ರಯ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.—ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುರಿದ ಹುರುಳಿ (Prvs.). **2,** the cock of a gun (C.). **3,** a knight at chess (C.). — ಕುದುರೆಕಿವಿಗನ ಮರ, or ಕುದುರೆಕಿವಿಮರ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (St. & Pl.; My.). — ಕುದುರೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A horse-thief (J. 4, 21). — ಕುದುರೆಗಾವ. -ಕಾವ. A man who tends or watches horses (Bp. 47, 36). — ಕುದುರೆಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. The guarding of a horse or of horses (J. 4, 12; 20, 9; 25, 9). — ಕುದುರೆಜಮ. = ಕುದುರೆಜವೆ. (My.). — ಕುದುರೆಜವೆ. The hair of a horse's tail (C.). — ಕುದುರೆಬಜ್ಜ. N. of a play with flat stones, etc. (My.). — ಕುದುರೆಮುಖ. N. of a land-mark and sanitarium on the Western Ghauts (Mg.). — ಕುದುರೆಮುಸುಡಿನೆಗಱು. A kind of crocodile (My.). — ಕುದುರೆಮೊಗದವ. A man with a horse-head (J. 16, 20). 2, = ಹಯಗ್ರೀವ. (My.). — ಕುದುರೆಯವ. -ಅವ. A man who has a horse or horses (C.). 2, a horsekeeper (C.). — ಕುದುರೆಯೋದು. -ಓದು. A reading with the capacity of a horse, *i. e.* reading and forgetting what one reads (as the horse which does not chew the cud, R.). — ಕುದುರೆರಾಹುತ. A horseman, a trooper (C.; B. 4, 181). — ಕುದುರೆವಳೆಯ. A horse's martingale (ಒಳ್ Šmd. II; ವೊಳೆ Šm. 41). — ಕುದುರೆವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A horse's mouth (Šm. 42. 109. 114). — ಕುದುರೇ ಬಳ್ಳಿ. The creeper Argyrea malabarica Chois. (Z.). — ಕುದುರೇ ಮಸಾಲೆ. A perennial fodder plant, the Lucerne grass, Medicago sativa D. C. (Z.; My.).

ಕುದುರೆಗಾಱ kudurĕ-gâṟa. A horsekeeper (T., M. ಕುದಿರೈಕಾರ; S. Mhr. and My. very rare).

ಕುದೃಷ್ಟಿ ku-drishṭi. Weak sight. (My.). 2, evil eye. (My.).

ಕುದೆ kudĕ. A fetter (R.; Tĕ. ಕುದಿ, to become tight, as a knot, etc., to be joined; M. ಕುದ, notch; tightness, elasticity; T. ಕುದ್ಮೈ, M. ಕುದೆ, a loop, a running knot; a button to fasten bracelets or necklaces, etc.; *cf.* ಗುತ್ತ, ಗುದಿ 1 & 2; ಕುಱಿ 1).

ಕುದ್ದಾಲ kuddâla. = ಗುದ್ದಲಿ. *A hoe, a kind of spade.* 2, *mountain ebony, Bauhinia variegata.*

ಕುದ್ದು kuddu. A P. p. of ಕುದಿ 1 (C.; B. 5, 153). ಚನ್ನಾಗಿ ಕುದ್ದದ್ದು (ಸಿಪ್ಪಕ್ಕ G.).

ಕುದ್ರಿ kudri. = ಕುದುರು 2. — ಕುದ್ರಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. (Destruction of calmness, etc.): envy (S. Mhr.).

ಕುಧರ ku-dhara. = ಕುಧ್ರ. (ಪರ್ವತ Bhn. 64). See ಉದಯ-; Grj. 3, 7; Bp. 19, 28; J. 4, 7.

ಕುಧ್ರ ku-dhra. *A mountain.*

ಕುನಟಿ kunaṭi. *Red arsenic.*

ಕುನಸು kunasu. Rancour, spite (S. Mhr.; Mhr., H. ಖುನಸ; B. 3, 94).

ಕುನಾಶಕ ku-nâšaka. *The thorny shrub Alhagi maurorum* Tournef.

ಕುನಿ kuni. 1. To bend (v. i.), to bow, to stoop; to shrink (ಆಕುಂಚನ Šmd. Dh.; T., M.; M. also ಚುನಿ; see ಕುಡು 3).

ಕುನಿ kuni. 2. A bent or curved ground (ವಕ್ರಭೂಮಿ Šmd. Dh.; T.: a bow; M.: semicircle; a small garden; Tĕ.: an angle, a bit of land).

ಕುನಿ kuni. 3. = ಕುನಿದು. P. p. of ಕುನಿ 1, in ಕುನಿ ಕುನಿದು (Grj. 1, 93).

ಕುನಿಕಿಲ್ kunikil. -ಲು. A sack, a bag. See Bp. 27, 37; 56, 5. 29; Bh. 1, 10, 24. 25.

ಕುನಿಷ್ಟ kunishṭa. = ಕೊನಷ್ಟೆ, (ಕೋಸು 2). Crookedness, perverseness; insolence (M.; Tĕ. ಕುನಿಷ್ಟಿ, ಕುನುಷ್ಟು, ಕೊನಷ್ಟು, ಗೊನಟ; T. ಕುನಷ್ಟೈ; R.).

ಕುನುಂಗು kunungu. (= ಕುಂಗು 1). To contract one's self, to be contracted, to shrivel up; to bend, to stoop, to couch, to crouch (ಸಂಕೋಚನ Šmd. Dh.). See Grj. 7, 13; Rŝv. 5, 73. 116; 6, after 11; Ššv. 3, 53; 4, 73.

ಕುನ್ತ kunta. = ಕೊನ್ತ. *A lance;* a spear, 2, a small animal, an insect (Sk.; *cf.* ಕುನ್ಥಿ?).

ಕುನ್ತಲ kuntala. *Hair;* the hair of the head. 2, *a particular mode of dressing the hair.* 3, N. of a country (Bp. 6, 18). *Cf.* ಕೂದಲ್.

ಕುನ್ತಲನಗರ kuntala-nagara. N. of a town (J. 28, 6; 29, 18; also ಕುನ್ತಲಪುರ, 28, 11. 16).

ಕುನ್ತಲಹಸ್ತ kuntala-hasta. The long plaited hair of females (ಹೆರಳು G.).

ಕುನ್ತಲಾಧೀಶ kuntala-adhîśa. The king of Kuntala (J. 28, 27; also ಕುನ್ತಲೇನ್ದ್ರ 28, 25, and ಕುನ್ತಲೇಶ್ವರ, 30, 43).

ಕುನ್ತಿ kunti. ಕುನ್ತೀ. = ಕೊನ್ತಿ. N. of the daughter of the Yâdava prince Śûra; she was adopted by Śûra's cousin Kuntibhôja, became one of the wives of Pâṇḍu, and the mother of the Pâṇḍavas. ಅನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಕುನ್ತೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಲ್ಲ (Prv.). See J. 7, 19; 32, 56. — ಕುನ್ತೀ ಹಬ್ಬ. An annual festivity of the Kuñcigas, making an image of Kuntî and worshipping it (My.).

ಕುನ್ತೀಕುಮಾರ kuntî-kumâra. = ಕುನ್ತೀ ಪುತ್ರ. (J. 2, 30).

ಕುನ್ತೀಪುತ್ರ kuntî-putra. = ಕೊನ್ತೀ ಪುತ್ರ. A son of Kuntî.

ಕುನ್ತೀಸುತ kuntî-suta. = ಕುನ್ತೀಕುಮಾರ. (J. 26, 77).

ಕುನ್ತು kuntu. = ಕುಳಿತು, ಕುಳಿರ್ದು, ಕುಳ್ತು, ಕುಳ್ಳಿತು, ಕುಳ್ಳಿರ್ದು, ಕೊತು 2. A P. p. of ಕುಳಿರ್ 1. Having sat down (C.; Bp. 2, 48). ಕುನ್ತು ಕೋ! sit down! (C.).

ಕುನ್ದ kunda. A pillar of bricks, etc. (My.; Tĕ., Tu.).

ಕುನ್ದ kunda. *A kind of jasmine, Jasminum multiflorum or pubescens* (ಮೊಲ್ಲೆ Mr. 125; ಮೊಲ್ಲೆ, ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139). 2, *Olibanum, the resin of Boswellia thurifera* Roxb. 3, one of Kubêra's nine treasures. See ತುಮ್ಬಿಹೂ.

ಕುನ್ದಕ kundaka. Defect (My.; Tĕ.); hindrance, obstacle (My.; Tĕ., T.).

ಕುನ್ದಕ kundaka. = ಕುನ್ದ. — ಕುನ್ದಕಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. N. of a woman (Ch. v. 10. 11).

ಕುನ್ದಕುಟ್ಮಲರದನೆ kunda-kuṭmala-radanĕ. A woman whose teeth resemble jasmine-buds (My.).

ಕುನ್ದಗನ್ಧಿ kunda-gandhi. A woman whose smell resembles that of the jasmine (Bp. 4, 28).

ಕುನ್ದಣ kundaṇa. = ಕುನ್ದನ. Setting a precious stone in and with fine gold (S. Mhr.; T. ಕುನ್ದನ). 2, fine gold (My.; Śśv. 1, after 81).

ಕುನ್ದಣಿ kundaṇi. = ಕುನ್ದಣಿಗೆ, etc. (My.).

ಕುನ್ದಣಿಗೆ kundaṇigĕ. = ಕುನ್ದಣಿ, ಕುನ್ದಳಿಗೆ. The wooden rim of a mortar so placed as to keep in the contents while beating (C.; Tĕ. ಕುನ್ದಿ, ಕುನ್ದೆ, ಕುನ್ದೆನ; T., M.: a large mortar to beat paddy in; *cf.* ಕುದುರು 2).

ಕುನ್ದನ kundana. Fine gold (My.; Tĕ.).

ಕುನ್ದರುಷ್ಕ kundarushka. = ಕುನ್ದುರುಕಿ. (ಕುನ್ದ, ಕುನ್ದು, etc., ಮೊಲದ ಕಿವಿಗಡ್ಡೆ Si. 152; Sk. ಕುನ್ದುರುಕ).

ಕುನ್ದಳಿಗೆ kundaḷigĕ. = ಕುಣ್ಡಣಿಗೆ. See G. s. ಒಳಲ್.

ಕುನ್ದಿ kundi. Low, or bent, ground (?). See ಅನೆಗುನ್ದಿ.

ಕುನ್ದಿಸು kundisu. To cause to decrease, etc. (J. 18, 42).

ಕುನ್ದು kundu. 1. (fr. ಕುಱು). To become small, little, or less; to become lean; to decrease, to wane; to fail; to sink under affliction, to faint; to cease (ಕ್ಷಯ Śmd. Dh.; C.; Tĕ., Tu.; T. ಕುನ್ದು). ಅವರವರೆಲೆ ವಿಸ್ಫುರಿತಂಗಳೊಡನೆ ಕುನ್ದಿದುವು ಇರುಳ್ಗಳುಮಂ ಮುಂಚ ಬನ್ದ ಜಲದಾಗಮದೊಳ್ (Śmd. 119). ಬೆಳಸುಂ ಕುನ್ದದು (256). ಚನ್ದ್ರಂ ಕುನ್ದಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ (ಅನುಮತಿ); ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು ಮಾಣವಕಮ್ ಎಮ್ಬುದು; ಹಾರ ಗುಚ್ಛ ಅರ್ಧಗುಚ್ಛ ಗೋಪುಚ್ಛ ಎಮ್ಬಿವು ಕ್ರಮದಿನ್ದಂ ಕುನ್ದುತ್ತುಂ ಬರಲ್ ಅಪ್ಪವು (Hlâ.). ಇನ್ದು ಕುನ್ದಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ (ಅನುಮತಿ Mr. 69). ಕಾಯ ಕುನ್ದಿದ ಮೇಲೆ ಜೀವದಾಶೆ ಅದು ಏನು? (Dp. 167). ಪಕ್ಷ ಸಂಕುಲಮಂ ಕುನ್ದದೆ ಕೊನ್ದ ಅಘಕ್ಕೆ ಇದೆ ಫಲಂ! (Rśv. 5, 122). ಕೊಡಲು ಜಾಣರು, ಕುನ್ದದನ್ತಿರಲ್, ಅರ್ಥಿಗೆ ಅರ್ಥವನು (Prll. 3, 6). ಕುನ್ದಿದವನಾದರೂ ಮನ್ದನಾಗಿರ ಬಾರದು (Prv.). See Bp. 14, 7; 23, 4; 30, 7; 37, 39; 44, 28; 45, 52; 54, 61; 60, 38; 61, 57; Bh. 1, 8, 20; Rśv. 13, after 104; Śśv. 2, 10; J. 27, 17. 50; 28, 5; ಎದೆಗುನ್ದು, ಕರಿಕರಿಗುನ್ದು, ಕಳೆಗುನ್ದು, ಕಾನ್ತಿಗುನ್ದು, ಕೆಯ್ಗುನ್ದು, ಮನಗುನ್ದು 1.

ಕುನ್ದು kundu. 2. Decrease, deficiency, loss; defect, want; fault; inferiority; emaciation; dejection, grief; a cattle-disease (ಪಶುರೋಗ Śmd. Dh.; ನ್ಯೂನ, ಅಧಮ Nr.; C.). ಚೊಕ್ಕಟದ ತನಿಸುಖದ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ ಅನುಭವಿಗೆ, ಸಕ್ಕದವನ್ ಉಱಿಯೆ, ಕುನ್ದೇನ್ ಅಪ್ಪದು? (Cidakhaṇḍânubhava 1, 7). See Śśv. 2, 100; J. 3, 15; 5, 12; 17, 43; ಕನ್ದು ಕುನ್ದು, ಮನಗುನ್ದು 2, ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದು. — ಕುನ್ದಿಡು. -ಇಡು. To find fault with (J. 1, 7; C.). ಉಱಿದ್ದು ಏನು ಕುನ್ದಿಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (B. 3, 19). — ಕುನ್ದು ತರು. = ಕುನ್ದಿಡು. (C.). ಜೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕುನ್ದು ತನ್ದಾನು (B. 5, 170). — ಕುನ್ದು ನಿನ್ದೆ. dupl. (Bp. 19, 31). — ಕುನ್ದು ಹೆಚ್ಚು. The state of being less or more (Râm. 4, 3, 6).

ಕುನ್ದು kundu. *The resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುರು kunduru. *The resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುರುಕಿ kunduruki. *The plant Boswellia thurifera* Roxb.

ಕುನ್ದುವಿಕೆ kunduvikĕ. Decreasing, etc. See ಒಳಗುನ್ದುವಿಕೆ.

ಕುನ್ದುಹ kunduha. Decreasing, decline, etc. ಕುನ್ದುಹಂ (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ Nr.). See ಚೇಷ್ಟೆಗುನ್ದುಹ.

ಕುನ್ನ kunna. A small louse (My.; T.).

ಕುನ್ನಾರ kunnâra. Glass ware (Br., R.).

ಕುನ್ನಿ kunni. 1. A cub, a puppy, etc., especially a young dog (C.; T., M. ಕುಂಜು; M. ಕುಞ್ಞು; T., M. ಕುಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಟಿ; Tĕ. ಗುನ್ನೆ, ಕೂನೆ; Sk. ಕುನ್ತ? *cf.* ಕೂಸು?); a dog in general (My.). See Bp. 34, 28; 53, 52; 61, 19; Bh. 1, 8, 90; 1, 10, 30; 3, 13, 27; B. 3, 40. 86; Prv. s. ಪೋರ; Sp. s. ಮಾಯೆ; ಮೊಲೆಗುನ್ನಿ. — ಕುನ್ನಿನರಿ. = ಕಪ್ಪುಲ್ಲರಿ. (Gz.).

ಕುನ್ನಿ kunni. 2. = ಕುನ್ನೆ. See ನಸುಗುನ್ನಿ. (T. ಕುನ್ರಿ, M. ಕುನ್ನಿ, Tĕ. ಗುರಿಜೆ, Abrus precatorius; *cf.* Sk. ಗುಂಜೆ).

ಕುನ್ನೆ kunnĕ. = ಕುನ್ನಿ 2. See ನಸುಗುನ್ನೆ.

ಕುಪತಿ ku-pati. Earth-ruler: a king (ಅರಸು Mr. 262).

ಕುಪಥ ku-patha. A bad road; bad conduct; a heterodox doctrine. See Bp. 40, 66; 50, 65.

ಕುಪರಿ ku-pari. A bad manner (Bp. 28, 16. 43; 32, 55; 40, 54; 43, 58).

ಕುಪಿತ kupita. Provoked, incensed, angry, enraged; —

passion, anger, etc. See Bp. 26, 15; 52, 9; 53, 75. ಕುಪಿತೆ, a passionate female (J. 5, 61).

ಕುಪಿತಮತಿ kupita-mati. A person that has a passionate mind (Bp. 40, 54).

ಕುಪೂಯ ku-pûya. *Low, vile.*

ಕುಪ್ಪ kuppa. (fr. ಕುಪ್ಪೆ 1). N. ಕುಪ್ಪನ ನಮ್ಬಿ ಕೊಳಕೆ ಬಿತ್ತಿದ, ಕುಪ್ಪ ಓಡಿ ಹೋದ, ಕೊಳಕೆ ಹೊತ್ತಿ ಹೋಯ್ತು (Prv.).

ಕುಪ್ಪಟಿ kuppaṭĕ. = ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ, etc. (My.). ಕುಪ್ಪಟಿಯೊಳಗೆ ತಾವರೆಗಡ್ಡೆ ಹುಟ್ಟುವದೇ? (Bp. 30, 28).

ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ kuppaḍigĕ. = ಕುಪ್ಪಟಿ, ಕುಮ್ಪಟಿ, ಕುಮ್ಮಟ, ಕುಮ್ಮಟಿ. A potsherd in which fire is kept, a chafing dish or portable furnace (S. Mhr.; ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ, ಅಂಗಾರಧಾನಿಕೆ G.; Tĕ. ಕುಮ್ಪಟ; T. ಕುಮ್ಬಿಡು-ಚಟ್ಟಿ; T. ಕುವಿಪ್ಪು, the heat of fire; M. ಕುಪ್ಪು, heat; ಕುಮ್ಬಲ್, inward heat; ಕುಮ್ಮಲ್, sultriness; Tĕ. ಕುಮುಮ್ಮು, to smoulder; smouldering ashes; T. ಕುಮೈ, to be hot, sultry; M. ಕುಮುಋ, to be hot, close; T. ಕೊಳ್ಳಿ, fire; Tu. ಕುಯಿಲ್, to be inflamed; Tĕ. ಕುಮುಲು, ಕುಮಾರಿಲು, ಗುಮಿಲಿಂಚು, to smoulder, burn without flame; *cf.* ಕೊಮೆ).

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 1. = ಕುಪ್ಪಳಿಸು 2. (My.; T. ಕುಪ್ಪಋ, to jump, to leap).

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 2. = ಕುಕ್ಕರಿಸು, ಕುಪ್ಪಳಿಸು 4. To lift up and throw to the ground (S. Mhr.; T. ಕುಪ್ಪಱು, to fall upon the face).

ಕುಪ್ಪಸ kuppasa. = ಕುಪ್ಸ, ಕುಬಸ, ಕುಬುಸ, ಕುಬ್ಬಸ, ಕುಬ್ಸ. Tbh. of ಕೂರ್ಪಾಸ (Šmd. 359; Hlâ.; Čt. I, 52 92; II, 20; ಕೂರ್ಪಾಸಕ, ಚೋಲ Nr.; ಕಂಚುಕ Nn. 88; ಕಂಚುಕ, ವಾರವಾಣ, etc. Mr. 343; C.). See ಪಚ್ಚಗುಪ್ಪಸ; J. 30, 21; Šsv. 3, 3. — ಕುಪ್ಪಸ ಕಾಕಬಳ್ಳಿ. = ಕುಕ್ಕಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 1. To heap, to amass,— to be amassed, to be numerous (ರಾಶಿ Šmd. Dh., Šm. 110; ನಿಲುಮ್ಬು Šmd. II, Šm. 57, Kk. 92). ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಗುಪ್ಪೆಗೊಣ್ಡ ದೊಣ್ಣೆಗರುಳ್ಗಳ್ (Rŝv 5, after 120). See ನಿಲುಮ್ಬು 1 & 2.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 2. = ಕುಪ್ಪರಿಸು 1. To fix the feet together and jump; to jump over (ಚರಣಯುಗವೆರಸಿ ಪಾಟ್ Šm. 110; ನೆಗೆದು ದಾಣ್ಟು Bhn. 7, o. r. ನೆಗೆದು ತಾಗು; Tĕ. ಕುಪ್ಪಿಂಚು; Tĕ. ಗೊಬ್ಬಿಳ್ಳು, capering). See Smd. 231; Grj. 1, 104; Bp. 18, 72; Rŝv. 5, 116; J. 34, 20; ಕಾಲ್-.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 3. To be injured by a hot liquor or scalded, to blister (v. i., My.).

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 4. = ಕುಪ್ಪರಿಸು 2. (S. Mhr.).

ಕುಪ್ಪಿ kuppi. (= ಕುಪ್ಪಿಗೆ). Tbh. of ಕೂಪಿ. A vial, a flask, a bottle (My.; S. Mhr. rare; T., M.; Tĕ. ಕುಪ್ಪೆ in ಗಾಜು-; Mhr. ಕುಪೀ). — ಕುಪ್ಪಿಕಟ್ಟುಮಾತ್ರೆ. = ಕುಪ್ಪಿಮಾತ್ರೆ. (My.). — ಕುಪ್ಪಿಮಾತ್ರೆ. Medicine calcined in the form of a bottle (My.).

ಕುಪ್ಪಿಗೆ kuppigĕ. (fr. ಕೂಪಕ?). = ಕುಪ್ಪಿ. ಕುಂಕುಮದ ನೀರ್ಗಳ ಕುಪ್ಪಿಗೆ (Rŝv. 13, 88). — ಕುಪ್ಪಿಗೆಮಾತ್ರೆ. = ಕುಪ್ಪಿಮಾತ್ರೆ. (My.).

ಕುಪ್ಪಿಸು kuppisu. To cause (an animal) to jump with joined feet (My.).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 1. To heap, to heap up, to lay in a heap (ಪುಂಜೀಕರಣ Šmd. Dh., Šm. 100; Tĕ ಕುಪ್ಪಿಂಚು).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 2. To leap, to jump; to leap over (ಲಂಘನ Šm. 100; *cf.* ಕುಂಚು; ಕುದುಕು 1). **2,** to join the feet together and jump (My.).

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. = ಗುಪ್ಪು. A kind of disease: an abnormal globular excrescence of the body (ರೋಗಭೇದ Šmd. Dh.; ಆಮಯಭೇದ Šm. 100; My.; T., M. ಕುಪ್ಪಿ, ಕುಮಿಟ್, anything which is globular, a knob or ball on the top of anything, a pommel; a hump, etc.; see ಗುಬ್ಬಿ 1).

ಕುಪ್ಪೆ kuppĕ. 1. = ಗುಪ್ಪೆ. A heap, a pile; a dunghill (My.; Tĕ.; T. ಕುಪ್ಪಲ್, ಕುಪ್ಪೈ, ಕುವೈ; Tĕ. also ಕುವ್ವೆ, ಕೂವೆ; T., M. ಕುವಿ, to be joined, be assembled; M. ಕುವೆ, heaping up; T. ಕುಮಿ, to accumulate; heap = Tĕ. ಗುವಿ; T., M. ಕುವಡು, hill, mountain; *cf.* ಕುಱುವ, ಕುಱಿ 1, ಕೋಡು 5 No 2, ಗುಣ್ಡು 1, ಗುಮಿ, etc.). See ಮುಕ್ಕುಪ್ಪೆ; ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ. — ಕುಪ್ಪೆಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To make a heap (My.).

ಕುಪ್ಪೆ kuppĕ. 2. — ಕುಪ್ಪೆಗಿಡ. An annual weed, the Acalypha indica L. (St. & Pl.; Tĕ. ಕುಪ್ಪಿ, ಕುಪ್ಪೆಣ್ಣಚೆಟ್ಟು; T. ಕುಪ್ಪೈಮೇನಿ, M. ಕುಪ್ಪೆ-).

ಕುಪ್ಯ kupya. *Base metal, any metal but silver and gold.* See ಅ-.

ಕುಪ್ರತರ್ಕಿಗ ku-pratarkiga. A bad reasoner; a bad logician (Bp. 43, 62).

ಕುಪ್ರಬೋಧೆ ku-prabôdhĕ. Bad intellect or knowledge (Bp. 51, 51).

ಕುಪ್ರಿಯ ku-priya. *Disagreeable, detested, base.*

ಕುಬಕು kubaku. = ಕುಬುಕು. To dig up the ground slightly with a kind of weeding-hook (My.; *cf.* ಕುಕ್ಕು 1).

ಕುಬಸ kubasa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (C.; B. 5, 297; Si. 224).

ಕುಬಿಬಿ kubibi. = ಕುಬುಬು. A kind of outcry. ಕುಬಿಬಿ ಬುಬುಬೆನುತ (Bp. 58, 23; *cf.* ಕುವಿ).

ಕುಬುಕು kubuku. = ಕುಬಕು. (My.).

ಕುಬುಜ kubuja. = ಕುಬ್ಜ. (My.).

ಕುಬುದ್ಧಿ ku-buddhi. Evil-mindedness; evil-minded. (Bp. 32, 52; 50, 47; Šsv. 5, 19).

ಕುಬುಬು kububu. = ಕುಬಿಬಿ. (Bh. 8, 23, 13). — ಕುಬುಬಿಱ್. -ಇಱ್. To utter the sound of ಕುಬುಬು (Râm. 3, 6, 55; 6, 44, 41).

ಕುಬುಸ kubusa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (ಕೂರ್ಪಾಸಕ, etc. Si. 224; My.). ಹಾವಿನ ಕುಬುಸ (ಕಂಚುಕ, etc. 78). ಕುಬುಸವಂ ತೊಱೆದ ಹೊಸ ಹಾವು (ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ, etc. 77).

ಕುಬೇರ kubêra. = ಕುವೇರ. (C.).

ಕುಬೋಧಕ ku-bôdhaka. A bad, evil teacher. (My.).

ಕುಬೋಧನೆ ku-bôdhanĕ. Bad, base instruction. (My.).

ಕುಬ್ಜ kubja. = ಕುಬುಜ. *Hump-backed, crooked;* dwarfish; crookedness (ಭಗ್ನ, ಕೊಂಕು Nn. 132; ವಾಮನ, ಗುಜ್ಜ 132; ಗೂನುಳ್ಳವ G.). Feminine ಕುಬ್ಜೆ (J. 30, 14, where also N.).

ಕುಬ್ಬಸ kubbasa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (ಕಂಚುಕ, ಕೂರ್ಪಾಸ G.; My.).

ಕುಬ್ಬು kubbu. = ಕೊಬ್ಬು 2. — ಕುಬ್ಬಾಟ. -ಆಟ. Proud behaviour. ಇಬ್ಬಾಯಿ ಇದ್ದವನ ಕುಬ್ಬಾಟ ಬಹಳ (Prv.).

ಕುಬ್ಸ kubsa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. (My.).

ಕುಭಾಷಿ ku-bhâshi. A bad, evil speaker. (Bp. 53, 47).

ಕುಭೃತ್ ku-bhṛit. Earth-supporting: a mountain (ಪರ್ವತ Nn. 55; ನೇತ್ರ, ಪರ್ವತಭೇದ 66).

ಕುಭೃದ್ವಿಶೇಷ kubhṛit-viśêsha. A certain mountain (ಹಿಮ, ಪರ್ವತಭೇದ Nn. 81).

ಕುಮಕಿ kumaki. = ಕುಮುಕು, ಕುಮ್ಮಕು. Succour; help; assistance (C.; Mhr., H. ಕುಮಕ್).

ಕುಮಂಜನ kumañjana. The medicinal tree Wrightia antidysenterica (ಕುಟಜ Mr. 336; T. ಕುಮಂಜಾನ್, ಕುಮ್ಮೈಜಾನ್, ಕುಯ್, incense). *Cf.* ಕುರುಟಿಗ.

ಕುಮತಿ ku-mati. Vile or base sentiment; slow or weak intellect;—evil-minded; foolish. (Bp. 32, 61; 54, 30; 55, 34; 60, 47; J. 29, 38).

ಕುಮನ ku-mana. A wicked, cruel mind (Bp. 60, 40).

ಕುಮನ್ತ್ರ ku-mantra. Evil counsel; evil design;—a charm employed to secure success in a bad enterprise. (Bp. 50, 78; 51, 11; J. 31, 68).

ಕುಮನ್ತ್ರಿ ku-mantri. A bad, evil counsellor. (Bh. 1, 8, 72).

ಕುಮರಿ kumari. A piece of ground in a jungle or forest, on which the trees are cut down and burned, whereafter it is cultivated for one or two years only (My.; Tu. ಕುಮೆರು; perhaps originally: *combustion;* see s. ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ).

ಕುಮಾಯೆ ku-mâyĕ. A wicked trick (Bp. 41, 7).

ಕುಮಾರ kumâra. = ಕುವರ, etc. *A boy, a youth, a son.* 2, *the heir apparent or crown-prince.* 3, *Skanda, the god of war.* — ಕುಮಾರಕೂಟ. The children of a râja that are begotten and born out of wedlock (My.).

ಕುಮಾರಕ kumâraka. A boy, a lad, a child (Bp. 59, 26). 2, *the plant Capparis trifoliata* Roxb. (see ಮಡಿವಸಲೆ).

ಕುಮಾರಗುರು kumâra-guru. Śiva (G.).

ಕುಮಾರಪಾಲಕ kumâra-pâlaka. N. (Bp. 43, 1). ಕುಮಾರಪಾಲಕಗುರ್ಜರ (44, 73; 54, 75).

ಕುಮಾರತೆ kumâratĕ. = ಕುಮಾರ್ತೆ. (C.).

ಕುಮಾರರಾಮ kumâra-râma. N. of a jester. ಕುಮಾರರಾಮನು ಸೋರೆಕಾಯಿ ತಿನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ kumâra-vâlmîki. The author of the Kannaḍa Râmâyaṇa (Râm. 1, 1, 11-15).

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ kumâra-vyâsa. The author of the Kannaḍa Bhârata (Bhn. 1).

ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ kumâra-svâmi. Skanda (My.).

ಕುಮಾರಿ kumâri. = ಕುವರಿ. *A young girl, a maiden;* a daughter. 2, *the plant Aloe perfoliata* Lin. (ಲೋಳೆಸರ Mr. 131). 3, Durgâ.

ಕುಮಾರೀಭೂಶಿರ kumârî-bhû-śira. Cape Comorin (B. 4, 115).

ಕುಮಾರ್ಗ ku-mârga. A bad way. (Bp. 60, 39).

ಕುಮಾರ್ತೆ kumârtĕ. = ಕುಮಾರತೆ. A maiden; a daughter (My.; Tĕ. also ಕುಮಾರಿತೆ; not in Sk.).

ಕುಮುಕು kumuku. = ಕುಮಕಿ, etc. (C.).

ಕುಮುಟು kumuṭu. (= ಕಮಟು, etc.). Nauseousness, loathsomeness; mustiness, damp smell, decay (T. ಕುಮಟ್ಟು; M. ಕುಯಿಮ್ಮು, ಕುಯುಮ್ಮು, ಕುಶುಮ್ಪಲ್; Tĕ. ಕುಮ್ಮು; R.; Mhr. ಕುಬಟ, musty, mouldy; foul-mouthed; T. ಕುಮ್ಮು, to become of a smoky taste, as meat, etc.; Tu. ಕುಮೆ, ಕುರಿ, to decay, putrify, as meat, etc.; *cf.* ಕೊಟೆ[3]1).

ಕುಮುದ್ ku-mud. Unkind. 2, = ಕುಮುದ No. 1.

ಕುಮುದ ku-muda. *The esculent white water-lily, Nymphaea esculenta* (ನೆಯ್ದಿಲ್ Nn. 29; Mr. 506; ಕೈರವ, ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್ 420). 2, the blue lotus, or blue water-lily, Nymphaea cyanea (ನೀಲೋತ್ಪಲ, ಕಪ್ಪೇಟಿ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420). 3, a lotus, Nymphaea nelumbo (ಅಮ್ಬುಜ, ತಾವರೆ Nn. 29). 4, *the elephant of the south-west, or southern, quarter* (ದಿಗ್ಗಜ 29; ಆಶಾಗಜ 506). 5, N. of a tree (ಭೂರುಹ, ಮರನು 29; ಭೂಮಿರುಹ 506). 6, the moon (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ 29; ಶಶಿ 506). 7, camphor. 8, brown, tawny (ಕಪಿಲ, ಕಪಿಲವರ್ಣ 29; ಕಪಿಲ 506). 9, water (ಅಮ್ಬಸ, ಉದಕ 29). 10, the earth's joy, people's pleasure (ಜನಪ್ರಮೋದ, ಜನರುಗಳ ಹರುಷ 29). 11, unkindness (ಕಠೋರ, ನಿಷ್ಠುರ 29). 12, N. of a vṛitta (Čh.). 13, N. of a monkey-chief (J. 21, 9. 19). — ಕುಮುದಗಡ್ಡೆ. A fragrant garden-flower, Kaemferia rotunda L. (St. & Pl.).

ಕುಮುದಪತ್ರಾಭ kumuda-patra-âbha. *Resembling the leaves of the white water-lily.*

ಕುಮುದಪ್ರಿಯ kumuda-priya. = ಕುಮುದಬನ್ಧು. (Kâvy. V, 10).

ಕುಮುದಬನ್ಧು kumuda-bandhu. The white water-lily's friend: *the moon.*

ಕುಮುದಬಾನ್ಧವ kumuda-bândhava. = ಕುಮುದಬನ್ಧು. (My.).

ಕುಮುದವೈರಿ kumuda-vairi. = ಕುಮುದಾರಿ (My.).

ಕುಮುದಶೋಭಿ kumuda-śôbhi. A pool graced with white water-lilies; the quarter graced with the kumuda-elephant; the army graced with the kumuda-monkey (J. 15, 11).

ಕುಮುದಾಕ್ಷಿ kumuda-akshi. A female with eyes resembling white water-lilies (Grj. 7, after 11).

ಕುಮುದಾರಿ kumuda-ari. The white water-lily's enemy: the sun. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕುಮುದಿಕೆ kumudikĕ. *The plant katphala.* 2, a small tree, the seeds of which are aromatic.

ಕುಮುದಿನಿ kumudini. *An assemblage of kumudas,* or a place abounding in them.

ಕುಮುದಿನೀಕಾನ್ತ kumudinî-kânta. The moon (My.).

ಕುಮುದ್ವತ್ kumud-vat. *Abounding in white water-lilies.*

ಕುಮುದ್ವತಿ kumud-vati. *An assemblage of white water-lilies,* or a place filled with them. 2, N. of a woman (J. 26, 55, etc.). 3, N. of a river (My.).

ಕುಮ್ಪಟೆ kumpaṭĕ. = ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಪಣಿ kumpaṇi. Company (C.).

ಕುಮ್ಬ kumba. See ಕೊಕುಮ್ಬ. (T., M. ಕೊಮ್ಬು, bud; peak; the mast of a ship).

ಕುಮ್ಬ kumba. 1. *An enclosure round the place of sacrifice.*

ಕುಮ್ಬ kumba. 2. Tbh. of ಕುಮ್ಭ (Šmd. 339). 2, a heap of boiled rice prepared in the name of a goddess at her festival (R.; Tĕ. ಕುಮ್ಬ). — ಕುಮ್ಬಸಾಕ. A vapour bath: sitting well wrapt up over a chafing dish (Tĕ., R.).

ಕುಮ್ಬತಳ kumba-taḷa. Tbh. of ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ. (Kk. 67).

ಕುಮ್ಬಳ kumbaḷa. = ಕುಮ್ಬಾಳಿ. A contraction of ಕುಮ್ಬಗಾಳಿ (Šmd. 235). A potter (ಬಾಮ್ಬ, ಕೋವ Šmd. II; Čt II, 105, o. r. ಕುವರ). ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು ಘಟಂ ಕುಮ್ಬಳನಿಂ (Šmd. 301).

ಕುಮ್ಬಳ kumbaḷa. (Śmd. 29). Tbh. of ಕೂಷ್ಮಾಣ್ಡ (Śmd. 371. 372; Hlâ.; Mr. 148; ಕುಷ್ಮಾಣ್ಡಕ Nr.; Si. 161; J. 31, 62; C.; Tĕ. ಗುಮ್ಮಡಿ). See ಕಗ್ಗುಮ್ಬಳ, ನೆಲಕುಮ್ಬಳ, ಬೂಜುಗುಮ್ಬಳ, ಬೆಟ್ಟಕುಮ್ಬಳ, ಸೀ-, ಹೆಗ್ಗುಮ್ಬಳ. — ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. A pumpkin (C.; B. 4, 64). ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿಾ ಕಳ್ಳಾ! ಅನ್ನರೆ ಭುಜಾ (or ಹೆಗಲು) ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುಮ್ಬಳಗಿಡ. = ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ (Si. 161). — ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ. The pumpkin-creeper (C.). — ಕುಮ್ಬಳಮರ. The tree Aegle marmelos (St. & Pl.).

ಕುಮ್ಬಾಱ kumbâṟa. = ಕುಮ್ಬಱ. Tbh. of ಕುಮ್ಭಕಾರ. (ಕುಮ್ಭಕಾರ Hlâ., Nr., Si. 338; ಕುಲಾಲ Nn. 80. 145; Mr. 148; Bp. 21, 27; C.). ಕುಮ್ಬಾಱರ ತಿಗುರಿ (ಕುಲಾಲಚಕ್ರ Nn. 49. 85). ಕುಮ್ಬಾಱನು ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣುಹರುವಿ (ಕಲಶ, etc. Si. 309). ಕುಮ್ಬಾಱನ ಆವಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ಬ್ರದ ಚಮ್ಬು ಹುಡುಕಿದನ್ತೆ. — ಕುಮ್ಬಾಱಗೆ ವರುಷ, ಡೊಣ್ಣೆಗೆ ನಿಮಿಷ (Prvs.). — ಕುಮ್ಬಾಱತಿಗರಿ. A potter's wheel (C.). — ಕುಮ್ಬಾಱಮಾಳಿ. A potter-female (C.). — ಕುಮ್ಬಾಱಹುಱಿ. ಕುಮ್ಬಾಱಹುಱು. The beetle called a carpenter or mole cricket (C.; Br. ಕುಮ್ಮರಪುರುಗು); it is known for its cleanly appearance (S. Mhr.). ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಕುಮ್ಬಾಱ ಹುಱು ಇಹುದು, ಎಸವುದು ತಾ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಯೆ (Jns. 22, 53).

ಕುಮ್ಬಾಱಗಿತ್ತಿ kumbâṟa-gitti. A potter-female (C.).

ಕುಮ್ಬಾಱತನ kumbâṟatana. = ಕುಮ್ಬಾಱಿಕೆ. (My.).

ಕುಮ್ಬಾಱತಿ kumbâṟati. = ಕುಮ್ಬಾಱಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಕುಮ್ಬಾಱಿಕೆ kumbâṟikĕ. The business of a potter (C.).

ಕುಮ್ಬು kumbu. 1. (fr. ಕುಡು3). Bending, bowing down: a bow, an obeisance (ತುಱಿಲ್, ಮೊಗ್ಗು, ಮಣಿ, ಪೊಡವಡಿಕೆ, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Śm. 34; Kk. 34; T., M.). See Prv. s. ತೇಗು 1. — ಕುಮ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To bow down, to do obeisance (Rśv. 13, 65; Śśv. 5, after 55; T., M.).

ಕುಮ್ಬು kumbu. 2. Decay (of dry trees or bamboos, My.; Tu.; see s. ಕುಮುಟು). ಮರಕ್ಕೆ ಕುಮ್ಬು ಹಿಡಿಯಿತು; ಮರ ಕುಮ್ಬಾಯಿತು (My.).

ಕುಮ್ಬೆ kumbĕ. A wall on a flat roof that serves for a balustrade (S. Mhr.; B. 2, 5; Tĕ. ಕೊಮ್ಮೆ, T. ಕೊಮ್ಮೈ). *Cf.* Sk. ಕುಮ್ಬ 1?

ಕುಮ್ಭ kumbha. = ಕುಮ್ಬ 2. *A water-jar, a pot;* the sign of the zodiac Aquarius. 2, *the frontal globe on the upper part of the forehead of an elephant.* 3, *a fragrant resin* (= ಗುಗ್ಗುಲು; see ಧೂಪದ ಗಿಡ). 4, N. of a demon (Č. Bp. 47, 21). 5, a measure of grain, commonly called a comb.

ಕುಮ್ಭಕ kumbhaka. Stopping the breath by shutting the mouth and closing both nostrils with the fingers of the right hand (ನಾಸಿಕದಿ ನಿಷ್ಠೆ ಅನಿಲ Mr. 53).

ಕುಮ್ಭಕರ್ಣ kumbha-karṇa. N. of a râkshasa, the younger brother of Râvaṇa (J. 18, 7; Râm. 6, 26 sum.).

ಕುಮ್ಭಕಾರ kumbha-kâra. = ಕುಮ್ಬಱ, etc. *A potter.*

ಕುಮ್ಭಕುಚ kumbha-kuca. A breast resembling a water-pot (J. 16, 5).

ಕುಮ್ಭಕೋಣ kumbha-kôṇa. N. of a town in the Tamil country (My.; T. ಕುಮ್ಬಗೋಣ).

ಕುಮ್ಭಜ kumbha-ja. = ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ. (My.).

ಕುಮ್ಭಭೇದ kumbha-bhêda. A kind of water-pot. See ಮೊಗೆ.

ಕುಮ್ಭವಾದ್ಯ kumbha-vâdya. An earthen vessel used for a drum (ಗುಮಟೀ ವಾದ್ಯ G.).

ಕುಮ್ಭಸಮ್ಭವ kumbha-sambhava. Born in a water-jar: *Agastya.*

ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ kumbha-sthala. = ಕುಮ್ಭತಳ. ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ (ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ, ಕುಮ್ಭ, ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡುಬೀಡು Hlâ.). See Si. 269.

ಕುಮ್ಭಾಣ್ಡ kumbha-aṇḍa. A class of demons. 2, N. of a ṛishi (My.).

ಕುಮ್ಭಿ kumbhi. *An elephant.* 2, *a pot.* 3, *the plant kaṭphala.* 4, a vessel for preserving grain.

ಕುಮ್ಭಿಕೆ kumbhikĕ. *The plant Pistia stratiotes* Lin. See ನಿಱಿಸವು.

ಕುಮ್ಭಿನಿ kumbhini. The earth (Mr. 91; My. as ಕುಮ್ಭಿಣಿ).

ಕುಮ್ಭೀನಸ kumbhî-nasa. *A kind of snake* (Mr. 399).

ಕುಮ್ಭೀಪಾಕ kumbhî-pâka. A hell, in which the wicked are baked like potters' vessels, etc. (My.).

ಕುಮ್ಭೀರ kumbhîra. *A crocodile* (ನಕ್ರ, ಮೊಸಳೆ Mr. 410).

ಕುಮ್ಭೋದಯ kumbha-udaya. = ಕುಮ್ಭಜ. (R.).

ಕುಮ್ಭೋದ್ಭವ kumbha-udbhava. = ಕುಮ್ಭಜ. (My.).

ಕುಮ್ಮಕು kummaku. = ಕುಮಕಿ, etc. (My.; Si. 284. 445).

ಕುಮ್ಮಟ kummaṭa. = ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಮಟೆ kummaṭĕ. = ಕುಮ್ಮಟ, etc. (My.).

ಕುಮ್ಮಣ್ಣಿ kummaṇṇi. The membrum virile (My.).

ಕುಮ್ಮಸು kummasu. = ಕುಮ್ಮಿಸು, (ಗುಮಿಸು). To cause to pound (My.).

ಕುಮ್ಮಳಿಸು kummaḷisu. — ಬಾಮ್ಬಾವು ಎನಲ್ಕುಮ್ಮಳಿಪ ರಾಹು (Kk. 12; could it be ಉಮ್ಮಳಿಸು? or = ಕುಪ್ಪಳಿಸು 2?).

ಕುಮ್ಮಿಸು kummisu. = ಕುಮ್ಮಸು. (My.).

ಕುಮ್ಮು kummu. 1. (= ಗುಮ್ಮು 1). To beat with a pestle, to pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Grj. 2, after 106; T., M.; Tĕ. ಕುಪ್ಪು, ಗುಪ್ಪು, ಗುಮ್ಮು; T. also ಕುಮ್ಮೈ; T. ಕುಮ್ಮಲ್, beating).

ಕುಮ್ಮು kummu. 2. Pounding; a beat with a pestle (My.).

ಕುಯ್ kuy. = ಕುಱು 2, ಕೊಯ್ 1, q. v. To cut, etc. (ತಿಱ Ct. II, 106; My.; T., M., Tĕ. ಕೊಯ್). P. p. ಕುಯ್ದು (My.). ಕುಯ್ಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಛಿನ್ನ, ಛಾತ, ಲೂನ, ಕೃತ್ತ, etc. Si. 382).

ಕುಯಕ kuyaka. = ಕೊಯಕ. Tbh. of ಕುಹಕ (Śmd. II).

ಕುಯನ್ತ್ರ ku-yantra. A bad apparatus or machinery (Bp. 51, 55).

ಕುಯನ್ತ್ರಕ ku-yantraka. A bad machinist; a machinator (Bp. 27, 80).

ಕುಯಿ kuyi. 1. = ಕುಂಯಿ. (S. Mhr.).

ಕುಯಿ kuyi. 2. = ಕುಯ್, etc. P. p. ಕುಯಿದು (My.).

ಕುಯಿಲು kuyilu. = ಕೊಯಿಲು. Cutting, reaping. 2, a tenon (My.; *cf.* ಕೂರು 1, ಕೂಲು). — ಕುಯಿಲಾಳು. -ಆಳು. A man employed for reaping (My.).

ಕುಯುಕ್ತಿ ku-yukti. A wicked device or scheme. (Bp. 40, 36; 54, 79).

ಕುಯಿಸು kuyisu. = ಕೊಯಿಸು; ಕುಯ್ಯಿಸು, etc. (My.).

ಕುಯ್ಯ kuyya. (Tĕ. ಕೊಯ್ಯ, wood; a staff, a stick; thing, wretch; see s. ಕೋಲ). See ಇತ್ತಲೆಗುಯ್ಯ.

ಕುಯ್ಯಿಸು kuyyisu. = ಕುಯಿಸು, ಕೊಯ್ಯಿಸು, etc. To

cause to cut, etc. ಚಿನ್ನದ ಚೂರಿ ಎನ್ದು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ kuyyuvikĕ. Cutting, etc. (ವರ್ಧನ, ಛೇದನ Si. 387). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ (ಲವ, ಅಭಿಲಾವ, ಲವನ 395).

ಕುಯ್ಯೋ kuyyô. = ಕೊಯ್ಯೋ. (My.).

ಕುರ kura. = ಕುರು 1, etc. (C.).

ಕುರ kura. 1. Probably a mistake for ಕುರು (Bp. 61, 30).

ಕುರ kura. 2. Tbh. of ಖುರ (Šmd. 338).

ಕುರಗ kuraga. An instrument of goldsmiths, etc., a sort of anvil (S. Mhr.; Mhr. ಖುರಾಯರ್).

ಕುರಂಗ kuranga. A species of antelope; *an antelope, a deer* (ಸಾರಂಗ Nn. 34; ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162). ತುರಂಗಕ್ಕೂ ಕುರಂಗಕ್ಕೂ ಸಮವೋ? (Prv.). 2, N. of a country (Bp. 6, 18; ಕುರುಂಗ?). 3, = ಕುರಂಜಿ, etc. (My.).

ಕುರಂಗಕ kurangaka. *An antelope.*

ಕುರಂಗಧರ kuranga-dhara. The moon (Šsv. 5, 26). See ತರುಣಕುರಂಗಧರಧರ.

ಕುರಂಗನಾಭಿ kuranga-nâbhi. Musk. (R.).

ಕುರಂಗರಿಪು kuranga-ripu. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159).

ಕುರಚಿ kuraĉi. = ಕುರಿಚಿ, etc. (My.).

ಕುರಂಜಿ kuranji. = ಕುರಂಗ, ಕುರನ್ದ, ಕುರುನ್ದ. Tbh. of ಕುರುವಿನ್ದ. The Corundum-stone, Spatum adamanticum, used for cutting and polishing diamonds (My.; Tĕ. ಕುರಿಂಜ, ಕುರುವಿನ್ದ, ಕೊರಿವಿನ್ದ; T. ಕುರುನ್ದ; Mhr. ಕುರನ್ದ).

ಕುರಟಿಕೆ kuraṭikĕ. = ಕುರಟಿಗೆ, ಕುರುಟಿಕೆ, ಕುರುಟಿಗೆ, ಕೊರಟಿಗೆ. — ಕುರಟಿಕೇ ಬೀಜ. The seeds of the Odina wodier (My.; Si. 142).

ಕುರಟಿಗೆ kuraṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. — ಕುರಟಿಗೆಬೀಜ. (C.).

ಕುರಡ kuraḍu-a3. = ಕುರುಡ, etc. (C.).

ಕುರಡಿ kuraḍi. = ಕುರುಡಿ, etc. (C.). ಕುರಡೀ ಹಾದರಕ್ಕೆ ಮನೇ ಮನ್ಸಿ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟರು (or ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟರು, Prv.). — ಕುರಡೀ ಕುಂಬಾರ. A kind of wasp that affixes its one-celled nest to walls, doors, etc. (S. Mhr.).

ಕುರಡು kuraḍu. = ಕುರುಡು, etc. (My.).

ಕುರಣ್ಟ kuraṇṭa. = ಕುರಣ್ಟಕ, ಕುರುಣ್ಟ, etc. (Sk.; R.).

ಕುರಣ್ಟಕ kuraṇṭaka. (= ಕುರುಣ್ಟಕ). *The blossom of yellow amaranth or of a yellow kind of barleria.*

ಕುರನ್ದ kuranda. = ಕುರಂಜಿ, etc. (My.; Mhr.).

ಕುರಮ್ಬ kuramba. = ಕುರುಮ್ಬ. See ನಿ-.

ಕುರರ kurara. *An osprey* (ಕುರವಕ್ಕಿ Si. 174).

ಕುರರಿ kurari. A female osprey. (R.). 2, a sheep, an ewe (ಏಡಕೆ, ಮೇಷಿ, ಕುಱಿ Nr.).

ಕುರಲ್ kural. To cry, to shout (see ಕೊರಲ್). ಕುರಲ್ದು (Abh. P. 11, 147).

ಕುರವಕ kuravaka. = ಕುರುವಕ. (Šsv. 3, after 35; J. 8, 16). See ಮದರಂಗಿ.

ಕುರವಿ kuravi. N. of a plant (ಕವುರಿ Mr. 116).

ಕುರಳು kuraḷu. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (C.; ಕರೀಪ G.).

ಕುರಾಣ kurâṇa. = ಖುರಾಣ, ಖುರಾನು. (B. 5, 54; Mhr.).

ಕುರಿಚಿ kuriĉi. = ಕುರಚಿ, ಕುರುಸಿ, ಕುರ್ಚಿ. A chair (My.; Mhr., H. ಖುರಚೀ, ಖುರಸೀ; M. ಕುಱುಸಿ).

ಕುರು kuru. 1. = ಕುರ, ಕುರುವು. A protuberance or excrescence on the body; a boil (ಗಡು Mr. 385; C.; M., T.; Tĕ. ಕುರುಪು; Tu. ಕುರಿ; T., M. ಕುರು also: small-pox; prickly heat; *cf.* Sk. ಗುಲ, ಗುಲೀ?). ಬೆನ್ನ ಕುರು (ಪೃಷ್ಠ ಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಡು Hlâ.; ಪೃಷ್ಠಗ್ರನ್ಥಿ Mr. 385). ಕರಗುಗುಮ್ ಎಟ್ಟೊರೆ ಎನಿಪ್ಪ ಕುರುವಂ ಬೇಗಂ (Šmd. 225). ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಕುರು kuru. 2. = ಕುರ್. (Mhr. ಕುರಕುಟೀ, febrile symptoms; ಕುರಕುರ, grumbling in the belly). — ಕುರುಕುರಿರೋಗ. = ಕುರ್ಕುರಿರೋಗ. An internal disease among horses (C.).

ಕುರು kuru. (= ಕುರ 1). N. of a people and their country (Bp. 6, 18). 2, Kuru, the ancestor of both Pâṇḍu and Dhṛitarâshṭra (Šmd. 136. 291).

ಕುರುಂ kuruṁ. (= ಕರುಂ). An imitative sound. — ಕುರುಂ ಕುರುಂ. rep. The sound produced in eating well parched grain or pulse (C.).

ಕುರುಕುಲ kuru-kula. The race of king Kuru (Šmd. 216).

ಕುರುಕುಲಾಧಿಪ kurukula-adhipa. The chief of the Kuru race (Šmd. 294).

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ kuru-kshêtra. The field of the Kurus, an extensive plain near Delhi, the scene of the battles between the Kurus and Pâṇḍus. (My.).

ಕುರುಜಾಂಗಲ kuru-jângala. N. of a country and its people. (R.).

ಕುರುಜಾತ kuru-jâta. A descendant of Kuru (ಕೌರವ Mr. 263).

ಕುರುಜು kuruju. A frame-work of bamboo-slits covered with paper or cloth or leaves, used to put idols in, or by the bride and bridegroom to sit in (My.; Ŏ. Bp. 5, 2. 4; Šsv. 2, after 42; V. 5, after 21; Tu. ಕುರುಜಿ, ಗುರ್ಜ್). ಕುರುಜು ಮೇರುವೆ ಇಲ್ಲ, ನೊರಜುಗಳ ಸ್ವರ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). See ಬಲ್ಗುರುಜು, Prv. s. ಬುರುಜು.

ಕುರುಟಿಕೆ kuruṭikĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. (My.). See ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಕೆ.

ಕುರುಟಿಗ kuruṭiga. The medicinal tree Wrightia antidysenterica, the seeds of which are used as a vermifuge (ಕುಟಜ, ಕೊಡಸಿಗೆ G.). — ಕುರುಟಿಗನ ಬೀಜ. The seeds of the Wrightia (ಇನ್ದ್ರಯವ, ಇನ್ದ್ರಜವಿ G.).

ಕುರುಟಿಗೆ kuruṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. A certain plant which is described as milky and thorny, with a fruit shaped like a ram's horn, and used as a medicine for the eyes, Odina wodier (ಅಜಶೃಂಗಿ, ವಿಷಾಣಿ Nr.; ಪ್ರಾಥು Mr. 147, two MSS. ಪ್ರಾದು). See ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಗೆ. — ಕುರುಟಿಗೇ ಗಿಡ. The shrub Odina wodier (ಅಜಶೃಂಗಿ, ವಿಷಾಣಿ, ದುಷ್ಪುಪುಜೆಟ್ಟು Si. 151). — ಕುರುಟಿಗೇ ಬೀಜ. = ಕುರಟಿಕೇ ಬೀಜ. (My.).

ಕುರುಡ kuruḍu-a3. = ಕುಡ್ಡ, ಕುರಡ. A blind man (ಅನ್ಧ, ಅನೇಡಮೂಕ Hlâ.; ಅನ್ಧ, ಅದೃಕ್ Nr.; ಅನ್ಧಕ Nn. 85; ಅನ್ಧ Mr. 388; Si. 203. 433; C.; T., M., Tu.; Tĕ. ಗುಡ್ಡಿ, blind). ಕುರುಡ ಬಲ್ಲನೆ ಪಗಲನ್ ಇರುಳ? (Dp. 87). ಕುರುಡಂ ಕನ್ನಡಿಯಂ, . ಕಾವ್ಯದಚ್ಚರಿಯಂ ಪಾಮರ. . ಜಟಿಯೆಲ್, ಸಿಂಹಕೆ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Šš. 103). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣಡಿಯ, ಕಿವುಡ ಕೇಳ್ದಡಿಯ. — ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೂ ಒನ್ದೇ, ತೆಱೆದರೂ ಒನ್ದೇ. — ಕುರುಡಗೆ ಹಗಲೇನು? ಇರುಳೇನು? — ಕುರುಡನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಕೊಟ್ಟ

ಹಾಗೆ.—ಕುರುಡನ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ದೈವದ ಕಾವಲು.—ಕುರುಡನಿಗೆ ತರಡಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್.—ಕುರುಡರೊಳಗೆ ಮೆಳ್ಳನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prvs.). See Ch. v. 17; Bp. 42, 5; 60, 42; B. 3, 49; ಕಡುಗುರುಡ, ಪುಟ್ಟುಂಗುರುಡ, ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ.

ಕುರುಡತನ kuruḍatana. Blindness (My.; B. 5, 177; Tĕ. ಗುಡ್ಡಿತನ).

ಕುರುಡಿ kuruḍi. = ಕುಡ್ಡಿ, ಕುರಡಿ. A blind woman (C.; T., M.). ಕುರುಡಿಗೆ ಮದುವೆಯೊದರೆ ಮನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ.—ಕುರುಡೀ ಹಾದರವು ಊರ ಉಬ್ಬಸ (Prvs.).

ಕುರುಡು kuruḍu. = ಕುಡ್ಡು, ಕುರಡು, ಕುರುಳು 3. Blindness, (blind) (C.; Tu., T., M.). Genitive ಕುರುಡ. ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕುರುಡು (C.). ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಆ ಕುನ್ನಿಗಳು ಕುರುಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 86). — ಕುರುಡ ಎತ್ತು. A blind ox. ಕುರುಡ ಎತ್ತಿಗೆ ಕರಡವೇ ಕೈಲಾಸ (Prv.). — ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು. An eye destitute of the sense of seeing (C.). — ಕುರುಡ ಕುದುರೆ. A blind horse. ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುರಿದ ಹುರುಳಿ.—ಕಣ್ಣು ಕುರುಡ ಕುದುರೆಗೆ ಹುಟಿತ ಹುರದ ಹುರಳಿ (Prvs.). — ಕುರುಡ ಗಜುಗ. A blind of gajuga plant (My.). — ಕುರುಡ ದೂಮ. The blind Dûma: N. ಕುರುಡ ದೂಮನಿಗೆ ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುರುಡ ನಾಯಿ. A blind dog. ಕುರುಡ ನಾಯಿ ಹೇಲು ಕಣ್ಡನ್ತೆ (Prv.). — ಕುರುಡ ಬಟ್ಟ. A blind baṭṭa. ಕುರುಡ ಬಟ್ಟರೇ, ನಮಸ್ಕಾರ. ಅನ್ದರೆ ಕುತನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮೂಲವೋ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುರುಡುಗಣ್ಣು. = ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು. (My.). — ಕುರುಡೇಟು. -ಏಟು. A random or bad shot. ಕುರುಡೇಟು ತರಡು ತಗಲಿತು (Prv.).

ಕುರುಣ್ಟ kuruṇṭa. = ಗೊರಟೆ, ಗೋರಟೆ, ಗೋರಣ್ಟ, ಗೋರಣ್ಟೆ. = ಕುರುಣ್ಟಕ, q. v.

ಕುರುಣ್ಟಕ kuruṇṭaka. *The yellow variety of amaranth.* 2, *a yellow species of barleria, Barleria prionitis* L.

ಕುರುದಣ್ಡ kuru-daṇḍa. See ಅಟ್ಟಗೋಲ್ s. ಅಟ್ಟ 2.

ಕುರುನಾಯಕ kuru-nâyaka. The leader of the Kurus (Šmd. 64 Mdb.).

ಕುರುನ್ದ kurunda. = ಕುರಂಜ, etc. (My.). ಕುರುನ್ದದ ಕಲ್ಲಿನ ಪುಡಿ (B. 4, 158).

ಕುರುಪತಿ kuru-pati. The lord of the Kurus (Šmd. 77. 151).

ಕುರುಪಿ kurupi. N. of a woman. See ತಿರು-.

ಕುರುಪೆ kurupĕ. Tbh. of ಕೃಪೆ. (S. Mhr.).

ಕುರುಪ್ರಭು kuru-prabhu. The ruler of the Kurus (Šmd 288).

ಕುರುಬೆ kurubĕ. = ಕುರುಮ್ಬೆ. A tender, young cocoanut, or unripe fruit of the cocoanut tree (My.; M. ಕುರುಮ್ಪ, T. ಕುರುಮ್ಪೈ; T., M. ಕುರು, to sprout, shoot).

ಕುರುಮ್ಬ kurumba. = ಕುರವ್ಬ. See ನಿ-. *Cf.* ಕುಟುಮ್ಬ.

ಕುರುಮ್ಬೆ kurumbĕ. = ಕುರುಬೆ. (My.).

ಕುರುರಾಜ kuru-râja. The king of the Kurus (Šmd. 171).

ಕುರುವಕ kuruvaka. = ಕುರವಕ. *The crimson sort of amaranth.* 2, *a purple species of barleria.* 3, the red cedar, a shrub, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.).

ಕುರುವಿನ್ದ kuruvinda. = ಕುರಂಜ, etc. *The fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. 2, *vermilion* (ಹಂಸಪಾದ, etc. Mr. 102). 3, a ruby (ಕೆಮ್ಬರಲ್, ರನ್ನವರಲ್, ಕೆಸುಗಲ್ Kk. 47; Šm. 68). 3, the Corundum-stone (My.; Tĕ.).

ಕುರುವಿಸ್ತ kuru-vista. *A pala of gold,* a weight of gold equal to about 700 troy grains.

ಕುರುವು kuruvu. = ಕುರು 1, etc. (My.). ಸಣ್ಣ ಕುರುವು (ಪಿಕಟ G.). ಕುರುವಿನಷ್ಟು ನೋವಿಲ್ಲ, ನೋಡ ಬರುವ ನಾರಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಕುರುವೇರ್ kuru-bêr. (= ಕೊಳವೇರ್). A plant with fragrant roots, the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz., or A. aromaticus Roxb. (St. & Pl.); Andropogon shoenanthus Lin. (ಬಾಲ, ಹ್ರೀವೇರ, etc., ಮುಡುವಾಳ Si. 152). (T.; Tĕ. ಕುಱುವೇಱು).

ಕುರುವೈರಿ kuru-vairi. The enemy of the Kurus: Bhîma (ವಾಯುಪುತ್ರ, ವೃಕೋದರ, ಭೀಮ Mr. 264).

ಕುರುಸಿ kurusi. = ಕುರಿಚಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕುರುಸೈನ್ಯ kuru-sainya. The army of the Kurus (Mr. 263).

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 1. = ಕುರುಳು 1, ಕುರ್ಳ್ 1. A curl or lock of hair (Šmd. 59; Abh. P. 3, 157; 15, 5; Šsv. 3, 47; J. 8, 17; 19, 25; M. ಕುರುಳ್, ಕುಱುಳ್; T. ಕುರಲ್, ಕುರುಳ್, ಕೂರಲ್, ಚುರುಳ್; Tĕ. ಕುರುಲು; Sk. ಕುರಲ, ಕುರುಲ; Mhr. ಕುರಳ; *cf.* ಸುರುಳ್); hair (ನವಿರ್, ಕೂದಲ್ Šm. 71. 111). ಕುರುಳ್ ಕೊಂಕಾಯ್ತು (Šmd. 60). ಕುರುಳ್ಗೆ (52. 139). ಕುರುಳ್ಗಳ್ (52. 116). ಕುರುಳ್ಗಳ ಕರ್ಪು (170). ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಅಲಿ Mr. 320). See ನಿಱುಗುರುಳ್, ಸುರ್ಕುಂಗುರುಳ್. — ಕುರುಳ್ದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. Curls regarded as black bees (V. 5, after 14). — ಕುರುಳ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A tassel or tuft of hair (J. 18, 35).

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 2. = ಕುರಳು, ಕುರುಳು 2, ಕುರ್ಳ್ 2, ಕುಳ್, ಕುಳ್ಳು 1. A cake of dried cow-dung (ಗೋಮಯ ಪಿಣ್ಡ Šm. 111).

ಕುರುಳಿ kuruḷi. See ಚಿನುಕುರುಳಿ.

ಕುರುಳು kuruḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 1, etc. (My.). ನೊಸಲನ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳು (ಭ್ರಮರಕ Hlâ.). ಕುರುಳು ಹಣಿದ ಜಡೆ (ಜಟಿ, ಲಗ್ನಕಚ Si. 415). See Bp. 5, 30; ಪಣೆಕುರುಳು, ಮುಂಗುರುಳು. — ಕುರುಳುಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. A lock of hair; curly hair (ಅಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ Nr.).

ಕುರುಳು kuruḷu. 2. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.). ಕುರುಳಿನ ಬೆಂಕಿ (ಕರ್ಷ G.). ಉರಿ ಹಚ್ಚುವ ಕುರುಳು (ಬೆರಣಿ G.).

ಕುರುಳು kuruḷu. 3. = ಕುರುಡು. (Bp. 8, 11).

ಕುರುಳೆ kuruḷĕ. An earthen vessel with a wide mouth, used for churning, etc. (My.; ಅವಕುಟ Mr. 211).

ಕುರುಳ್ಚು kuruḷcu. To shake or brandish a weapon (ಶಸ್ತ್ರಸಂಚಾಲನ Šmd. Dh.; V. 42, after 23). ಕಲಿಗಳ್ ಕರತಲದಿನ್ ಒಱೆಗಳೆದು ಕುರುಳ್ಚುವ ಕೆಯ್ದುಗಳ ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು (Ršv. 13, after 77).

ಕುರೂಪ ku-rûpa. Ill-made, ugly; ugliness. (B. 4, 223).

ಕುರೂಪಿ kurûpi. Deformed, ugly; frightful; an ugly person. (Bp. 18, 69).

ಕುರೂಪು kurûpu. Tbh. of ಕುರೂಪ. (ರೂಪಹೀನವಾದುದು, ವಿಕಟ Nn. 146).

ಕುರೆ kurĕ. An imitative sound. (T. ಕುರೈ, sound). — ಕುರೆ ಕುರೆ. rep. A sound used in calling a dog (S. Mhr.). — ಕುರೊ ಕುರೊ. = ಕುರೆ ಕುರೆ. (My.).

ಕುರೆ kurĕ. Pure silver (Mhr., S. Mhr.).

ಕುಱಿಚಿ kuṟaci. **ಕುಱಿಚೆ.** = ಕುಱುಚು. (Tĕ. ಕುಱುಚೆ). — ಕುಱಿಚಕಾಡು. A jungle of small trees (My.). — ಕುಱಿಚಗಿಡ. A small tree, a shrub (My.).

ಕುಱಬ kuṟaba. = ಕುಱುಬ 1. (My.).

ಕುಱಬತನ kuṟabatana. = ಕುಱುಬತನ. (My.).

ಕುಱವ kuṟava. = ಕುಱುವ 1. See ನಡುಗುಱವ.

ಕುಱಳ್ kuṟaḷ. = ಕುಳ್ಳು 2. Shortness, littleness; a distich or couple of lines; a Tamil poem written in such distichs by Tiruvaḷḷuvar (T.; B. 4, 130).

ಕುಱಿ kuṟi. 1. To mark, to mark out; to take note of, to give attention to, to regard, to mind (My. in ಕುಱಿತು ಕೊಳ್ಳು to mind; T.; Tĕ. ಗುಱಿಂಚು; *cf.* ಕೂರ್ 3, ಕೂರ್ 2, ಕೋಱು 1). P. p. ಕುಱಿತು (Śmd. 287 Cm.). ಕುಱಿತು is commonly looked upon as a particle: with a view to, etc. (ಪ್ರತಿ Nr.; Tĕ. ಕುಱಿಂಚಿ, ಕೂರ್ಚಿ). ನಡುವೆಮ್ಬುದು ಶರೀರಮಧ್ಯಮಂ ಕುಱಿತು (o. r. ಕುಱಿತ್ತು) ದಿಗ್ವಾಚಕಮ್ ಅಲ್ತು, ಮಧ್ಯಮಂ ಕುಱಿತು ದಿಗ್ವಾಚಕಂ (Śmd. 135). ಭಾಲಾಕ್ಷನಂ ಕುಱಿತು ಪುತ್ರನಂ ಬೇಡಿ (Č. Bp. 47, 2). ಮೈಥುನವನ್ನು ಕುಱಿತು (ಮೈಥುನವೃತ್ತಿ Si. 57). See Kâvy. I, 5, 48; Čh. v. 57; B. 4, 18. 157. 199; 5, 2; Si. 69. 362.

ಕುಱಿ kuṟi. 2. = ಗುಱಿ. A mark, a sign; aim; an object of aim, a butt (ಕುಱಿಪು Śmd. II; ಕುಱುಪು Kk. 86, o. r. ಗುಱಿ; T.; Tĕ. ಗುಱಿ; *cf.* ಗುಱುತು, ಗುರ್ತು; see ಕೊಱು 1).

ಕುಱಿ kuṟi. 3. = ಕೊಱಿ 4. A sheep; a ram (ಅವಿ, ಊರ್ಣಾಯು, ಉರಭ್ರ, ಮೇಷ, etc. Hlâ., Mr. 184; ಏಡಕೆ, ಕುರರಿ, ಮೇಷಿ Nr.; C.; Tu. ಕುರಿ; T., M. ಕೊಱಿ, Tĕ. ಗೊಱ್ಱೆ). ಕುಱಿಯ ಹಾಲು (ಅವಿಸೋಢ, ಅವಿದೂಸ Hlâ., Mr. 184). ಕುಱಿಗಳ ಗುಮ್ಪು (ಔರಭ್ರಕ Si. 324). ಕುಱಿಯ ಬಣ್ಣೆ (ಊರ್ಣೆ 419). ಕುಱಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅಱಿವದೇ ತನಿರಸವ? (Sp.). ಕುಱಿ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಕುಱುಬಗೆ ಲಾಭ.— ಕುಱಿ ಸತ್ತು ಮೂಱು ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ತೊಗಲ ಹದಾ ನೋಡೆ!— ತೋಳಾ, ಕುಱಿ ಕಾದೀಯಾ? ಅನ್ದರೆ ಸವ್ವಳವೇ ಬೇಡ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 28, 8; J. 5, 72; ಕೊಣ್ಡಗುಱಿ. — ಕುಱಿಕೂದಲು. Wool (C.). — ಕುಱಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A sheep-thief (Bp. 31, 23). — ಕುಱಿಗಾವ. -ಕಾವ. A watcher or tender of sheep, a shepherd (My.). See ಬಾವ್ಪ. — ಕುಱಿಗಿಡ. A creeper said to be an antidote to snakebites, Aristolochia bracteata Retz. (St. & Pl.). — ಕುಱಿತಲೆ. A sheep's head (Bp. 54, 51). — ಕುಱಿತುಪ್ಪಟ. = ಕುಱಿಕೂದಲು. (My.). — ಕುಱಿದಱಿ. -ತಱಿ. 1. To cut down or slaughter sheep or something as if it were a sheep (Bh. 1, 19, 9). 2, a slaughter of sheep: a mass of slaughtered sheep (J. 22, 40; Bh. 4, 4, 102; *cf.* ಕುಱಿದಱಿ). — ಕುಱಿಮನ. A sheepish, cowardly disposition (Bh. 3, 19, 14). — ಕುಱಿಮನ್ದೆ. A flock of sheep (My.). — ಕುಱಿಮಱಿ. A lamb (C.; B. 5, 262). — ಕುಱಿಮಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. A sheepish, foolish man (Śsv. 5, 19). — ಕುಱಿಹಟ್ಟಿ. A sheepfold (C.). — ಕುಱಿಹಿಣ್ಡು. A flock of sheep (C.). ಕುಱಿಹಿಣ್ಡಿಗೆ ತೋಳ ಹಾಱಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕುಱಿಹೋತ. A ram. ಕುಱುಬನ ಕುಱಿಹೋತ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕುಱಿಕೆ kuṟikĕ. A village (? T. ಕುಱಿಚ್ಚಿ, an additional appellation of villages or towns). See ಪಾಲ್ಕುಱಿಕೆ.

ಕುಱಿತನ kuṟitana. A sheepish, foolish disposition (Râm. 4, 3, 24).

ಕುಱಿತು kuṟitu. P. p. of ಕುಱಿ 1, q. v.

ಕುಱಿಪು kuṟipu. = ಕುಱಿ 2. A mark, etc. (T. ಕುಱಿಪ್ಪು). ನಾರಾಯಣನೆಮ್ಬಾತನ ಕುಱಿಪು ಶ್ರೀವತ್ಸಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಕುಱು kuṟu. (Śmd. 214. 215). = ಕಿಱು, etc. Smallness, etc. (T., M.; Tĕ. ಕುಱು, ಕುಱ್ಱ). — ಕುಱು ಕುಱು. rep. With extreme smallness (Grj. 7, 12). — ಕುಱುಗಡ್ಡ. (Śmd. 218). A short beard. — ಕುಱುಗಣ್ಟು. (Śmd. 218). A small bundle. — ಕುಱುಗಿಡ. (Śmd. 215. 218). A small tree. — ಕುಱುಗಿಣ್ಣು. A small joint (of sugar-cane, bamboo, etc., My.). — ಕುಱುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Śmd. 218). A small hand. 2, = ಕುಱುಗೆಯ್ಯಿ 2. (ಅಪಸ್ಕರ Mr. 286). — ಕುಱುಗೆಯ್ಯಿ. -ಕೆಯ್ಯಿ. = ಕುಱುಗೆಯ್. A small hand. 2, the fore-part of a carriage (ಅಪಸ್ಕರ, ರಥಾಗ್ರ, Hlâ. 2, 293 MS.). — ಕುಱುದಡಿ. (Śmd. 218). A short stick or cudgel. — ಕುಱುದಱಿ. -ತಱಿ. (Śmd. 218). A small knife or sword. — ಕುಱುವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. A small step (V. 29, 26). — ಕುಱುವಡೆ. -ಪಡೆ. (Śmd. 218). A small army.

ಕುಱುಕು kuṟuku. = ಕುಱುಂಕು (Śmd. 48). To bite, to gnaw, to nibble, etc. (ಖಾದನ Śmd. Dh.; My.; T., M. ಕೊಱಿ; Tĕ. ಕೊಱುಕು).

ಕುಱುಕುಳಿ kuṟu-kuḷi. (Śmd. 239). A detracter, a slanderer (?).

ಕುಱುಕೆ kuṟukĕ. = ಗುಱಕೆ, ಗುಱುಕು, ಗೊಱಕು, ಗೊಱಕೆ, ಗೊರ್ಕೆ. Snoring (R.; T. ಕುಱಟ್ಟೈ, ಕೊಱುಕ್ಕೈ; M. ಕುರ್ಕುರ್, ಕೂರ್ಕೆ; Tĕ. ಗುಱಕ, ಗುಱ್ಱು, ಗೊಱಕ).

ಕುಱುಗಣಿ kuṟugaṇi. = ಕೊರಗಣಿ, ಕೊಗಟಿ 2, ಕೂಗಣಿ, (ಕೊಗ್ಗು, ಕುಗ್ಗು). The state of being diminished, grown short, or worsted (R.). **2,** (that is diminished; that has been thickened by boiling or evaporating; T. ಕುಱುಗು, ಕುಱೈ, M. ಕುಱು, ಕುಱೆ, to diminish, etc.; to thicken by boiling, be boiled away): the serum of the ear, ear-wax (R.; T. ಕುಱುಮ್ಬಿ, M. ಚೆಪ್ಪಿ, Tĕ. ಗುಬಿಲಿ, ಗುಲಿಬಿ, ಗುಲಿವಿ).

ಕುಱುಂಕು kuṟuṅku. = ಕುಱುಕು. (Śmd. 48).

ಕುಱುಚು kuṟuču. = ಕುಱಚೆ, ಕೊಚು 1, ಗುಚ್ಚು, ಗುಜುಱು, ಗುಜ್ಜು 2, (ಕೊಂಚ). The state of being diminished, etc.; smallness; dwarfishness; (small, etc.) (My.; ವಾಮನ, ನ್ಯಕ್, ನೀಚ, ಖರ್ವ Si. 372; Tĕ. ಕುಱುಚು).

ಕುಱುಜೆ kuṟujĕ. = ಕುಜ್ಜೆ. An unripe fruit of the jack tree (My., occasionally).

ಕುಱುಪು kuṟupu. = ಕುಱಿಪು, ಕುಱುವು, ಕುಱುಹು. A mark, a sign, a token; a characteristic; acquaintance (ಅಂಕ Čt. I, 48; ಕುಱುಹು Čt. II, 106; ವತ್ಸ, ಕುಱುಹು Nn. 110; ಅಭಿಜ್ಞಾನ Mr. 37; ಕೂನ್ Śm. 63. 100; Kk. 57, o. r. ಕೂನ; ಕೂನ Śs.; *cf.* ಗುಱುತು, ಗೊತ್ತು). ಲಿಂಗಮ್ ಎಮ್ಬುದು ವಸ್ತುವಿನ ಕುಱುಪಂ ಪೇಳ್ವುದು (Śmd. 154). ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಮ್ ಎಮ್ಬ ಕುಱುಪನುಳ್ಳ ಕುದುರೆ (ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಕಿ Hlâ.). See Abh. P. 10, 8; J. 12, 29; 19, 39; 23, 56; 28, 30. 33; 30, 49. — ಕುಱುಪವ. -ಅ 3. One who has a mark. See ಎರಳೆಗುಱುಪ. — ಕುಱುಪಿಡು. -ಇಡು. To mark; to indicate; to define; to consider; to observe, to see (ಲಕ್ಷಿಸು Śmd. 354. 335 Cm.; J. 6, 48). — ಕುಱುಪೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. A mark or sign to be obtained (Śsv. 2, 95).

ಕುಱುಬ kuṟuba. 1. = ಕುಱಬ, (ಕುಱುಮ್ಬ 1). A man of the shepherd caste, a shepherd (who worships the mailâra liṅga and the masaṇi, ಜಾಬಾಲ, ಅಜಾಜೀವ

Nr.; ಬಾವ್ಪು Ct. I, 61; C.; Si. 339; ಗೊಲ್ಲ Bp. 20, 10. 12; see s. ಕೋವ 1 & ಬಾವ್ಪು 1; Tĕ. ಕುರುವೆ, ಕುರವು; T., M. ಕುಱುವ್ಪು). **2,** a stubborn, foolish man (ಮೂಢಚಿತ್ತಂ Bhn. 61; C.; M. ಕುಱುವ್ಪು). ಕುಱುಬನ ಕುಱಿ ಹೋತ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಕುಱುಬನ ಮನ್ಡೇ ತೋಳ ಕಾದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 20, 12; B. 4, 144; 5, 122; ಕಪ್ಪುಳಿ-, ಕಾಡು-, ಬೆಟ್ಟದ-, ಹಾಲು-. — ಕುಱುಬನ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant, forming large, roundish, prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ಕುಱುಬಹೆಗ್ಗಡೆ. A chief among shepherds (My.).

ಕುಱುಬ kuṟuba. 2. = ಕಿಱುಬ, etc. See ಕತ್ತೆ-, ಕತ್ತೆಗುಱುಬ.

ಕುಱುಬ kuṟuba. 3. = ಕುಱುವ್ಪು 2. A potter (? see s. ಕೋವ 1).

ಕುಱುಬಗಿತ್ತಿ kuṟuba-gitti. A Kuṟuba woman (C., also ಕುಱುಬಗಿತಿ).

ಕುಱುಬತನ kuṟubatana. = ಕುಱುಬತನ. The profession of a shepherd (My.). **2,** stubbornness; foolishness (My.).

ಕುಱುಬತಿ kuṟubati. = ಕುಱುಬಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಕುಱುಬಿತ್ತಿ kuṟubitti. = ಕುಱುಬತಿ. (My.).

ಕುಱುಮ್ಬ kuṟumba. 1. (= ಕುಱುಬ 1). **2,** a man belonging to a fort (ಅಡಂಗಾಯ್ತು, ಕೋಟ್ಟವಳ Kk. 37, Šm. 45; T. ಕೊಱ್ಱವ, ಕೋ, a headman, king; ಕುಱುಮ್ಬು, a fort; T., M. ಕುಱು, a hill; T., M. ಕುಱುಮ್ಪು, a chief). **3,** a caste of mountaineers (T., M.; B. 4, 130; see s. ಕೊಱಚ).

ಕುಱುಮ್ಬ kuṟumba. 2. = ಕುಱುಬ 3. See s. ಕೋವ 1 & ಬಾವ್ಪು 1.

ಕುಱುಮ್ಬಿ kuṟumbi. (Šmd. 48, o. r. ಕುಱುಮ್ಬು).

ಕುಱುಮ್ಬಿತಿ kuṟumba-iti. (Šmd. 244). A Kuṟumba woman.

ಕುಱುಮ್ಬು kuṟumbu. = ಕುಱುವ್ಪು, q. v. Stubbornness; foolishness (My.; T.: wickedness).

ಕುಱುಮ್ಬುಗಾಱ kuṟumbu-gâṟa. A stubborn man (My.).

ಕುಱುವ kuṟuva. 1. = ಕುಱುವ, ಕುರ್ವ. (A hill, see s. ಕುಱುವ್ಪು 1), an island (ದ್ವೀಪ, ಅನ್ತರೀಪ, ಉದಕದ ನಡುವಣ ತೆವರು Nr.). ಸುತ್ತುಂಗಡಲು ಹರಿದ ಕುಱುವ (ಅನ್ತರೀಪ Hlâ.). See Bh. 1, 12, 5; 2, 4, 10; ಕುತ್ತಿಸಳ್ಗುಱುವ, ನಡುಗುಱುವ.

ಕುಱುವ kuṟuva. 2. = ಕಿಱುಬ, etc. See ಕತ್ತೆಗುಱುವ.

ಕುಱುವು kuṟuvu. = ಕುಱುಪು, etc. (Bp. 35, 22; Râm. 4, 2, 21).

ಕುಱುಹು kuṟuhu. = ಕುಱುಪು, etc. (ಅಂಕ, ಲಾಂಛನ, ಚಿಹ್ನ, ಲಕ್ಷಣ Nr.; ದೋಷ Hlâ.; Nn. 15; ಕಲಂಕ, ಲಕ್ಷ್ಮ 86; ಅಂಕ 114; ಕೂನ Šs.; C.). ಆ ದೇವಮಣಿಯುಮ್ಬ ಕುಱುಹಿರಲ್ (ಅಕ್ಷಂ) ಶ್ರೀವತ್ಸಕನ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 276). ಜಾಣಿನ ಆ ಕುಱುಹು ಬೇಱೆ (Sp.). See Grj. 5, 38; 5, after 42; 8, 37; Bp. 6, 11; 16, 6; 18, 3; 40, 70; 49, 44; 57, 32; B. 4, 59. 219; ಕಂಗುಱುಹು, ಕಣುಗುಱುಹು. — ಕುಱುಹಿಡು. = ಕುಱುಪಿಡು. (ಕಾಣ್ Šmd. 93; Grj. 5, 42; J. 17, 56). — ಕುಱುಹುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To mark out, to show (J. 6, 49). — ಕುಱುಹುದಾಣ. -ತಾಣ. A pimp's house (ತಾಹೆ, ತಾಪು Kk. 57).

ಕುಱೆ kuṟĕ. = ಕೊಱೆ 7, etc. See ಉಡುಗುಱೆ.

ಕುರ್ kur. = ಕುರು 2. — ಕುರ್ಕುರಿರೋಗ. = ಕುರುಕುರಿರೋಗ. (My.).

ಕುರ್ಕುರ kurkura. = ಕುಕ್ಕುರ. *A dog.*

ಕುರ್ಕುರಧ್ವನಿ kurkura-dhvani. Barking. See ಬಗುಳ್.

ಕುರ್ಗಿಸು kurgisu. = ಕುಗ್ಗಿಸು, ಕುಬ್ಜಿಸು. To cause to be bent, contract, shrink, etc. (ಸಂಕೋಚ Šmd. Dh.).

ಕುರ್ಗು kurgu. 1. = ಕುಗ್ಗು 1, etc., ಕುಬ್ಜು. To bend (v. i.), to shrink, etc. (Grj. 5, 20; 7, 13; Rŝv. 5, 94; Šŝv. 4, 78). ಕುರ್ಗಿದುದು (Šmd. 50). ನಿಜಸೈನ್ಯಭಾರದಿನ್ದೆ ಎಣ್ದೆಸೆಯಾನೆಗಳ್ ಕುಸಿದು ಕುರ್ಗಿದುವು (225).

ಕುರ್ಗು kurgu. 2. The state of being bent, etc.; a hump. ಶರೀರಕುರ್ಗು (ಕೂನ್ Šm. 100).

ಕುರ್ಚಿ kurči. One who has been deprived of (something) by cutting (see ಕೊಱೆ 1). See ಮೂಗುರ್ಚಿ.

ಕುರ್ಚಿ kurči. = ಕುರಿಚಿ, etc. (C.; B. 4, 188; 5, 140; Si. 231).

ಕುರ್ಚಿಕೆ kurčikĕ. = ಕೂರ್ಚಿಕೆ. Inspissated milk (ತುಪ್ಪದ ಅವುಗಂಗಳು Mr. 216, o. rs. -ಅವುಗುಗಳು & ಕೂರ್ಚಿಕೆ).

ಕುರ್ಚಿಗೆ kurčigĕ. A weeding hook (S. Mhr.; *cf.* ಕುಱು 1 No. 2, ಕುಬಕು; Mhr. ಖುರಪಣೇಂ, to grub up).

ಕುರ್ಣಿ kurṇi. See ಕಪ್ಪು-.

ಕುರ್ವ kurva. = ಕುಱುವ 1, etc. (J. 32, 25. 37).

ಕುರ್ವಾಣ kurvâṇa. Doing, making, etc. See ವಿ-.

ಕುರ್ವಾಣತೆ kurvâṇatĕ. The state of doing, etc. See ಕಿಂ-.

ಕುರ್ಳು kurḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 1, etc. (My.). See ಸುಱುಗುರ್ಳು.

ಕುರ್ಳು kurḷu. 2. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಕುಲ kula. = ಕುಳ 2. *A crowd, a herd, a troop, an assemblage, a multitude.* **2,** *a race, a family, a community, a tribe, a caste* (ಜಾತಿ Nn. 76). **3,** *a good or noble family or caste;* high station, eminence. **4.** *a house, an abode.* ಕುಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ, ಆಹಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲದ್ದಿ.—ಕೂಱಿಗೆ ಹೀನನಾದರೆ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೀನನೇ?—ಕುಲವನ್ನು ನಾಲಿಗೆ ಹೇಳುವದು.—ಕುಲವಿದ್ದರೂ ಮಲ ಹೋಗದು.—ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುವು ಕೊಡಲೀ ಕಾವು (Prvs.). See Bp. 55, 20; 57, 68. 69; W. p. 303 seq.; ನೂಱೊನ್ದು-; Prv. s. ನೆಲ; ಕರೆ 6. — ಕುಲಗೆಡಕ. -ಕೆಡಕ. A man who spoils caste; one who has spoiled his caste, or one whose caste is spoiled (C.). — ಕುಲಗೆಡಿಕ. -ಕೆಡಿಕ. = ಕುಲಗೆಡಕ. (Bp. 11, 51). — ಕುಲಗೆಡಿಕೆ. -ಕೆಡಿಕೆ. A woman who spoils caste, etc. (Bp. 40, 54). — ಕುಲಗೆಡು. -ಕೆಡು. Caste to be spoiled. ಕುಲಗೆಟ್ಟು ವರಚಿನ್ತೆಯೊಳಗೆ ಇರ್ಪರ್, ಅನ್ತಲ್ಲ? ಕುಲಗೆಟ್ಟು ಶಿವನ ಮಱೆ ಹೊಕ್ಕ ಋಷಿಗಳು ಕುಲವಾದರ್, ಅಯ್ಯ! (Sp.). See Bp. 55, 3. — ಕುಲಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. = ಕುಲಗೆಡಕ. Also: a bad, rude fellow (C.; J. 17, 54). ಕುಚೋದ್ಯದ ಅರಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಧಾನಿ.—ಕುಲಗೇಡಿಯ ಕೂಡೆ ಸರಸವೇ? (Prvs.). **2,** = ಕುಲಗೆಡಿಕೆ. (J. 5, 61). — ಕುಲಗೇಡಿಗ. -ಕೇಡಿಗ. = ಕುಲಗೆಡಕ. (Bp. 3, 59). — ಕುಲಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The act of spoiling caste; that of caste being spoiled (My.; ವಿಜಾತಿ G.). — ಕುಲಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. = ಕುಲಗೆಡು. (Bp. 28, 31). — ಕುಲನುಳ್ಳಂ. -ಉಳ್ಳಂ. A well-born or noble man (ಅಭಿಜಾತ Mr. 242).

ಕುಲಕ kulaka. Relating to a kula; *of a good family or eminent by birth.* **2,** *a species of ebony, Diospyros tomen-*

tosa Roxb. 3, *a sort of gourd, Trichosanthes dioeca* Roxb. (ಪಾಣ್ಡುಕ, ಕಹಿಪಡಲ Mr. 146). 4, a kind of verse (Kâvy. V, 961).

ಕುಲಕರಣಿ kula-karaṇi. = ಕುಲಕರ್ಣಿ. (R.; Mbr. ಕುಳಕರಣೀ).

ಕುಲಕರ್ಣಿ kula-karṇi. (The writer of a community); a village clerk or accountant (S. Mhr.; Tĕ. ಕುಲ್ಕರ್ನಿ).

ಕುಲಕಾಯಕ kula-kâyaka. Caste-profession (S. Mhr.).

ಕುಲಕಿಸು kulakisu. = ಕುಲಿಕಿಸು, etc. (My.).

ಕುಲಕು kulaku. = ಕುಲುಕು 2. (My.).

ಕುಲಕ್ಷಯ kula-kshaya. Extinction of a race or caste. See Prv. s. ಪರನಿನ್ದೆ.

ಕುಲಗಿರಿ kula-giri. A chief mountain, any one of the seven principal mountains (Šmd. 251; Č. Bp. 47, 34). 2, the number seven (Ch.).

ಕುಲಗುರು kula-guru. The preceptor of a family or caste (My.).

ಕುಲಗೃಹ kula-gṛiha. A noble house (Čpr. 7, after 92).

ಕುಲಗೋತ್ರ kula-gôtra. Caste and family. ನಡೆಯೊದೊನ್ದೆ ಭೂಮಿ, ಕುಡಿಯೊದೊನ್ದೇ ನೀರು, ಸುಡುವಗ್ನಿ ಒನ್ದೆ ಇರುತಿರೆ ಕುಲ ಗೋತ್ರ ನಡುವೆ ಎತ್ತಣದು? (Sp.). ಕುಲಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಮಲಮೂತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಕುಲಚ್ಚರಿ kulaččaṛi. N. (Bhâvačintâratna, by Gubbiya Malhaṇârya, 1 sum.; 1, 22. 45; 2, 2). Plural: ಕುಲಚ್ಚರಿಯಾರ್ (Bp. 9, 48; 50, 42).

ಕುಲಜ kulaja. = ಕೊಲಜ, ಕೊಜ್ಜ. *Born in a good family, well-born;* ancestral, hereditary. See Sp. s. ಮಾದಿಗ.

ಕುಲಂಜ kulañja. = ಕುಲಂಜನ, etc.

ಕುಲಂಜನ kulañjana. = ಕುಳಾಂಜನ, ಕೊಳಂಜ, ಕೊಳಂಜನ, ಕೊಳಂಜು. The plant Alpinia galanga and its root (Sk.; Mhr. ಕುಲಂಜನ, ಕುಲೀಂಜನ, ಕೋಳಾಂಜನ, ಕೋಳಿಂಜನ).

ಕುಲಜೆ kula-jĕ. = ಕೊಲಜೆ, etc. A well-born, respectable woman.

ಕುಲಟೆ kulaṭĕ. *An unchaste woman.*

ಕುಲತಿಲಕ kula-tilaka. The tilaka or an ornament to a family. (R.).

ಕುಲಥಾಂಜನ kulathâ-añjana. = ಕುಲತ್ಥಿಕೆ. See ಕಮ್ಬೆಳಗು s. ಕಮ್ 2.

ಕುಲತ್ಥಿಕೆ kulatthikĕ. *A blue stone used as a collyrium* and in medicine.

ಕುಲತ್ಥೆ kulatthĕ. ಕುಲತ್ಥಾ. = ಕುಲತ್ಥಿಕೆ.

ಕುಲದೀಪಕ kula-dîpaka. The lamp or light or glory of a family. (Bp. 3, 58; My.).

ಕುಲದೇವತೆ kula-dêvatĕ. The female tutelar deity of a caste or family (My.).

ಕುಲದೇಶ kula-dêša. A native-country (Kâvy. V, 44).

ಕುಲದೈವ kula-daiva. The male tutelar divinity of a race, caste or family; a principal deity. (Bp. 60, 7; 61, 55).

ಕುಲಧರ್ಮ kula-dharma. Practice or duty peculiar to a race or caste (C.).

ಕುಲನಗ kula-naga. = ಕುಲಗಿರಿ. (Šmd. 251).

ಕುಲನಾರಿ kula-nâri. A woman of good family; a virtuous, chaste woman (ಸಾರಿಕೆ, ಪತಿವ್ರತೆ Mr. 305).

ಕುಲನಾಶಕ kula-nâšaka. A man who destroys or spoils family or caste (Bp. 3, 58).

ಕುಲಪರ್ವತ kula-parvata. = ಕುಲಗಿರಿ. (Č. Bp. 47, 31).

ಕುಲಪಾಲಿಕೆ kula-pâlikĕ. *A chaste, respectable woman.*

ಕುಲಪುತ್ರ kula-putra. A son of a noble family, a respectable youth. (My.).

ಕುಲಪ್ರಮಾಣ kula-pramâṇa. The proof for (the existence of) caste. ಕುಲಪ್ರಮಾಣ ನಾಲಿಗೆ, ಜಲಪ್ರಮಾಣ ತಾವರೆ (Prv.).

ಕುಲಬಾಲಿಕೆ kula-bâlikĕ. = ಕುಲಪಾಲಿಕೆ. *A chaste, respectable woman.*

ಕುಲಭೇದ kula-bhêda. A division or class in a family or caste (Nn. 65).

ಕುಲಭ್ರಷ್ಟ kula-bhrashṭa. Expelled from a family; an outcast (C.).

ಕುಲಮದ kula-mada. Pride of birth or caste (Abhâ. 2, 55).

ಕುಲಮೆ kulamĕ. = ಕುಲುಮೆ, q. v., etc. (C.; B. 4, 140).

ಕುಲವಧು kula-vadhu. = ಕುಲನಾರಿ. (ಕುಲ್ಯೆ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 42; Šmd. 186).

ಕುಲವಿವರ kula-vivara. = ಕುಲಭೇದ. (Nn. 75).

ಕುಲವಿಹೀನ kula-vihîna. A man of low birth; an outcast. (Bp. 40, 71).

ಕುಲವೃದ್ಧ kula-vṛiddha. The oldest member or head of a family or caste. (My.).

ಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠಿ kula-šrêshṭhi. *Of good family, eminent by birth;* the chief of a guild.

ಕುಲಸಂಕರ kula-saṅkara. Mixture of caste. (Bp. 55, 12).

ಕುಲಸಮ್ಬನ್ಧ kula-sambandha. Family-connection (Šmd. 161).

ಕುಲಸಮ್ಭವ kula-sambhava. *Sprung from a family.*

ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಳು kula-striyaḷu. = ಕುಲಸ್ತ್ರೀ. (G. 146).

ಕುಲಸ್ತ್ರೀ kula-strî. *A woman of a good family and respectable conduct* (ಕುಲ್ಯೆ, ಕುಲವಧು Nn. 42).

ಕುಲಸ್ಥ kula-stha. Standing or abiding in the family; belonging to a good family or caste (ಪುರುಳಿ Šm. 113; C.). Feminine ಕುಲಸ್ಥೆ (My.).

ಕುಲಹೀನ kula-hîna. = ಕುಲವಿಹೀನ. (Bp. 56, 18; 57, 66; Prvs. s. ವರಹೀನ, ವಸ್ತ್ರಹೀನ).

ಕುಲಾಚಲ kula-ačala. = ಕುಲಗಿರಿ. (Ššv. 3, 19).

ಕುಲಾಚಾರ kula-âčâra. The established observances or practices of caste (C.).

ಕುಲಾತಿಕ್ರಮಣ kula-atikramaṇa. Overstepping (the rules of) family or caste. See ಕರೆಗಣ್ಣು and the remark s. ಕರೆ 6 No. 1.

ಕುಲಾದ್ರಿ kula-adri. = ಕುಲಾಚಲ. (J. 13, 10. 17).

ಕುಲಾನ್ತಕ kula-antaka. A man who makes an end of his family or race (J. 18, 16).

ಕುಲಾಯ kulâya. 1. *A nest.*

ಕುಲಾಯ kulâya. 2. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (B. 5, 146).

ಕುಲಾಯಿ kulâyi. = ಕುಲಾಯ 2, ಕುಲಾವಿ, ಕುಲ್ಲಾಯಿ, ಕುಲ್ಲಾವಿ, ಕುಳ್ಳಾವಿ. A little cap (C.; H., Br.).

ಕುಲಾಯಿಸು kulâyisu. To be open, to expand, to acquire clearness, etc. (Mhr., H. ಖುಲಾವಣೇಂ); to increase (My.).

ಕುಲಾಲ kulâla. *A potter* (ಕುಮ್ಬಾರ Nn. 80. 145).

ಕುಲಾಲಕರಣ kulâla-karaṇa. Doing the work of a potter. See ಬಾನ್.

ಕುಲಾಲಚಕ್ರ kulâla-čakra. A potter's wheel (ಕುಮ್ಬಾರರ ತಿಗುರಿ Nn. 49; J. 13, 20).

ಕುಲಾಲಿ kulâli. The wife of a potter. 2, *a blue stone used as a collyrium.* 3, N. of a plant (ಸಾಲುಹುರುಳಿ, o. r. -ಹುರಳಿ).

ಕುಲಾವಿ kulâvi. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (My.). See Prv. s. ಜೋಟುದ್ದ.

ಕುಲಾಸ kulâsa. = ಖುಲಾಸ, q. v. (My.).

ಕುಲಿ kuli. A killer (ಕೊಲ್ವಂ Šmd. 230; M., T. ಕೊಲ್ಲಿ; M. ಕುಲೆ, killing, murder). See ಅಱಗುಲಿ, ಆನೆ-, ಮೂಂ-.

ಕುಲಿ kuli. *A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಕುಲಿಕ kulika. Of a good family, well-born. 2, N. of a nâga or serpent (Bp. 46, 28).

ಕುಲಿಕಿಸು kulikisu. = ಕುಲಕಿಸು, ಕುಲುಕಿಸು. To cause to shake (by another, My.). 2, to shake, to agitate (Si.). ಕುಣಿಯುವಾಗ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ಕುಲಿಕಿಸುವದು (ಅಂಗಹಾರ, ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪ Si. 66).

ಕುಲಿಕು kuliku. = ಕುಲುಕು 2, etc. (My.).

ಕುಲಿಕೆ kulikĕ. = ಕೊಲಿಕೆ, etc. (My.; see ಕುಱ 1).

ಕುಲಿತ kulita. Accumulated, collected, amassed. See ಆ-.

ಕುಲಿಮೆ kulimĕ. = ಕುಲುಮೆ, etc. (C.; B. 2, 12).

ಕುಲಿಶ kuliša. *The thunderbolt of Indra* (ವಜ್ರ Čt. I, 21). 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, *a sort of fish.*

ಕುಲಿಶಧರ kuliša-dhara. Indra. 2, = ಕುಲಿಶ No. 2 (Čh.).

ಕುಲಿಶಧಾರಿ kuliša-dhâri. Indra (My.).

ಕುಲಿಶಹಸ್ತ kuliša-hasta. Indra (My.).

ಕುಲೀನ kulîna. Belonging to a family. 2, *of high descent, well-born.* 3, *of a good breed.*

ಕುಲೀನತ್ವ kulînatva. Birth, rank, family respectability. (My.; ಕೌಲೀನ G.).

ಕುಲೀನೆ kulînĕ. A woman belonging to a family; a well-born woman. See ಕ್ಷತ್ರಿಯ-.

ಕುಲೀರ kulîra. *A crab.*

ಕುಲುಕಿಸು kulukisu. = ಕುಲಿಕಿಸು, etc. (My.).

ಕುಲುಕು kuluku. 1. = ಕುಟಕು. To fill with force, to cram into, to stuff (ಗಾಢಪೂರಣ Šmd. Dh.).

ಕುಲುಕು kuluku. 2. = (ಕುದುಕು 1), ಕುಲಕು, ಕುಲಿಕು. To shake (v. t.), as a bottle, as a measure in measuring, as a vessel in filling it, as the body in dramatic action or in putting on foppish airs, and as the voice in singing (My.; Tĕ.; T. ಕುಲುಕ್ಕು, ತುಲುಕ್ಕು; Tĕ. ಕುಲುಕು, T. ಕುಲುಂಗು, M. ಕುಲುಙ್ಙು, to shake, quake, be agitated; T. ಕುಲ್ಲೈ, M. ಕುಲೆ, to be agitated, shake, jolt; Tĕ. ಕುದಿಲಿಂಚು, ಕುದುಪು, to shake, v. t.; ಕುದುಲು, to jolt or shake, as a horse; *cf.* ಕೊಡಪು, ತುಣುಕು). ದದ್ದು ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಹರಳು ಹಾಕಿ ಕುಲುಕಿದನ್ತೆ (Prv.).

ಕುಲುಕು kuluku. 3. = ಕುಕ್ಕು 6, ಕುದುಕು 2, ಕುಲ್ಕು. Shaking; a shake; jolting, trotting (My.; Tĕ.; T., M. ಕುಲುಕ್ಕು; M. also ಕುಣುಕ್ಕು; Tĕ. also ಗುನುಪು). ಒನ್ದು ಕುಲುಕನ್ನು ಕುಲುಕು, to give one, or a, shake (My.). — ಕುಲುಕೋಟ. -ಟಿ. (= ಕುಕ್ಕೋಟ, ಕುದುಕೋಟ). Trotting, trot (My.).

ಕುಲುಕುಗಾತಿ kuluku-gâti. A woman of affected gestures, a coquette, a lewd woman (My.).

ಕುಲುಮೆ kulumĕ. = ಕುಲಮೆ, ಕುಲಿಮೆ, ಕುಲ್ಮೆ, ಕೊಲಿಮೆ, ಕೊಲುಮೆ. A fire-pit or furnace (C.; Tĕ. ಕೊಲಿಮಿ; Tĕ. ಕೊಲಿಮಿ also: a pit, *cf.* ಕುಱ 2; Tu. ಕೊಲಮೆ, a very deep pit; see ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ?). See B. 4, 148. 225. — ಕುಲುಮೆ ಕನ್ದಾಯ. A tax on blacksmiths (My.).

ಕುಲೇನ್ದ್ರ kula-indra. The chief of a family or race (J. 20, 1).

ಕುಲೋದ್ದಾಮ kula-uddâma. = ಕುಲೇನ್ದ್ರ. (J. 17, 60).

ಕುಲೋದ್ಧಾರಕ kula-uddhâraka. Raising a race or family; a man who raises or elevates a race or family (My.).

ಕುಲೋದ್ಭವ kula-udbhava. Well-born. 2, born or produced in a family or race (J. 16, 2).

ಕುಲ್ಕು kulku. = ಕುಲುಕು 3, etc. (My.).

ಕುಲ್ಗ kulga. A male buffalo (S. Mhr.; Mhr., H. ಖುಳಗಾ).

ಕುಲ್ತಿ kulti. Horse-gram (My.; H.).

ಕುಲ್ಮಾಷ kulmâsha. *Sour gruel.* 2, *half-ripe barley; forced rice.* 3, a sort of phaseolus (ಕೇಱ ಉದ್ದು G.). 4, a species of dolichos, Dolichos biflorus. See ಅಲಸನ್ದಿಗೆ; ಮಡ್ಡುಗಱವೆ.

ಕುಲ್ಮೆ kulmĕ. = ಕುಲುಮೆ, etc. (My.).

ಕುಲ್ಯ kulya. 1. (= ಕುಲ್ಯೆ 1). *A bone.* 2, a canal, a channel (ಕಾಲ್ Šm. 36). 3, a ditch, a trench (ಕಡಂಗು 84). 4, a dyke, a bank (ದಡ Nn. 42; see ಕರೆ 6). 5, a river (ನದಿ 42). 6, a forest (ಆರಣ್ಯ, ವನ 42). 7, bewilderment (ಮೋಹ 42). 8, a bad habit (ವ್ಯಸನ 42).

ಕುಲ್ಯ kulya. 2. Relating to a family; of a good family, well-born; friendly inquiry after family affairs. See Bp. 43, 66.

ಕುಲ್ಯೆ kulyĕ. 1. (= ಕುಲ್ಯ 1). *A rivulet; a canal;* a ditch; a dyke. 2, the plant Solanum longum (*cf.* ಗುಳ್ಳ).

ಕುಲ್ಯೆ kulyĕ. 2. *A woman of good family and respectable conduct* (ಕುಲವಧು, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 42). 2, Lakshmî (ರಮೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ 42).

ಕುಲ್ಲಾ kullâ. Expanded; open (My.; Mhr., H. ಖುಲ್ಲಾ).

ಕುಲ್ಲಾಯಿ kullâyi. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (My.; T.).

ಕುಲ್ಲಾವಿ kullâvi. = ಕುಲ್ಲಾಯಿ, etc. (My.).

ಕುಲ್ಲು kullu. All, the whole (My.; Br.; Mhr., H. ಕುಲ).

ಕುವಕ kuvaka. Tbh. of ಕುಹಕ. Cheating (My.).

ಕುವರ kuvara. 1. A potter (ಬಾಪ್ಪು, ಕುಪ್ಪುಱ Čt. II, 105; see ಕೋವ 1).

ಕುವರ kuvara. 2. = ಕವ್ವರ, ಕೊವ್ವರಿ, (ಗುಬರು, etc.). A curtain, a veil (ಜವನಿಕೆ, ಮುಸುಕು Bhn. 61; Tĕ. ಕುವಾಳ, a tilt or cloth covering of a carriage).

ಕುವರ kuvara. = ಕೊಬರ 1, ಕೂವರ, ಕೊಮರ, ಕೊಮಾರ, ಕೋರ 2. Tbh. of ಕುಮಾರ (Šmd. 361; Čt. II, 8; ಗುಹ Šm. 4, Kk. 6). ಪಟ್ಟದ ಕುವರಂ (ಯುವರಾಜ Mr. 310). See ಅರಗುವರ, ಅರಸು-, ಇಂಗಡಲ ಕುವರ, ಚುಕ್ಕಿಗುವರ, ನೃಪ-, ನೇಸರ್ಗುವರ.

ಕುವರಿ kuvari. = ಕೊವರಿ. Tbh. of ಕುಮಾರಿ. See ಇಂಗಡಲ-, ಪಾಲ್ಗಡಲ-; J. 9, 7. 10.

ಕುವಲ kuvala. *The jujube tree and its fruit, Zizyphus*

jujuba Lam. (ಬೋರೆ G.). 2, the water-lily. 3, N. of a son of Vîravarma (J. 27, 5).

ಕುವಲಯ kuvalaya. = ಕೋಮಳೆ, ಕೋಶಳ್. *Any water-lily.* 2, *the blue water-lily.* (ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು Hlâ.). 3, the earth.

ಕುವಲಯಾಧಾರಿ kuvalaya-âdhâri. A pond (J. 15, 12). 2, ku-valaya-âdhâri. A king (15, 12).

ಕುವಲಿ kuvali. = ಕೋಲಿ. *The jujube, Zizyphus jujuba* Lam. (ಎರ Mr. 113). See Si. 130.

ಕುವಲೆ kuvalĕ. N. of a woman (J. 11, 6).

ಕುವಾಕ್ ku-vâk. -ವಾಚ್. Injurious or censorious language; speaking ill of any one.

ಕುವಾಕ್ಶ್ರುತ kuvâk-śruta. A man who listens to slander (ಕ್ರೂರಗ್ರಾಹ್ಯ, ಚಹಡಮಂ ಕೇಳ್ವಂ Mr. 244).

ಕುವಾದ ku-vâda. *Censorious, detracting.*

ಕುವಿ kuvi. 1. See ಎತ್ತೆಗುವಿ.

ಕುವಿ kuvi. 2. To cry out (*cf.* ಕುಬಿಬಿ & ಕೂಗು 1). ಪುಣ್ಯಂ ಗೆಯ್ಯದ ಪಾಪಿಗೆ ಪುಣ್ಯಂ ಬಟಿಕ ಏಕೆ ಮಱುಗಿ ಕುವಿದೊಡೆ ಬರ್ಕುಂ? (Jmt. 17).

ಕುವಿಟ ku-viṭa. A bad paramour or catamite. (Bp. 28, 41).

ಕುವಿನ್ದ kuvinda. *A weaver.*

ಕುವಿನ್ದಕ kuvindaka. *A weaver* (ಸಾಳೆಯ Mr. 377).

ಕುವಿಲಾಸಿ ku-vilâsi. A man of improper sport (ಕುಚರ, etc., ವಕ್ರ Mr. 244).

ಕುವೇಣಿ kuvêṇi. *A fish-basket.*

ಕುವೇರ kuvêra. = ಕುಬೇರ. *Kuvêra, the god of wealth and regent of the north, Śiva's friend* (ತಿಸುಳಿಗೆಳೆಯ, ಪೊನ್ನೊಡೆಯ Kk. 16; ಪುಲಸ್ತ್ಯಾತ್ಮೋದ್ಭವ Mr. 54).

ಕುವೇರಕ kuvêraka. *The tree Cedrela toona* Roxb.

ಕುವೇರಾಕ್ಷಿ kuvêra-akshi. *The plant Bignonia suaveolens.*

ಕುವ್ವೆ kuvvĕ. = ಕೂವೆ, q. v. (My.). — ಕುವ್ವೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. The dried leaves of the kuvvĕ used to make hoods or cloaks (gŏragu) to cover the head and body from the rain (My.). — ಕುವ್ವೆಹಿಟ್ಟು. A kind of arrowroot (My.).

ಕುವ್ವೊ kuvvĕ. = ಕೂ 2, ಕೂವ. (My.).

ಕುಶ kuśa. *The sacrificial grass Poa cynosuroides* Retz. 2, *water* (ಉದಕ, ನೀರು Mr. 404). 3, a son of Râmačandra (J. 18, 1). 4, one of the great dvîpas or divisions of the universe. 5, a certain metrical foot (Čh.).

ಕುಶಜ kuśa-ja. A lotus, or water-lily. (Bp. 12, 5).

ಕುಶಜಾತ kuśa-jâta. = ಕುಶಜ. (R.).

ಕುಶಬ್ದ ku-śabda. An improper word (Mr. 2; My.).

ಕುಶಲ kuśala. = ಕುಸಲ. Right, proper, suitable; happy, prosperous; *skilful, clever, expert;* cleverness (My.). 2, *well-being, happiness.* 3, *virtue.* 4, *adequacy.* See s. ವೇಲೆ.

ಕುಶಲಗಾಱ kuśala-gâṟa. A clever man (My.). Feminine ಕುಶಲಗಾತಿ (My.).

ಕುಶಲತನ kuśalatana. Cleverness, ability (C.; B. 5, 224).

ಕುಶಲತೆ kuśalatĕ. = ಕುಶಲತನ. (My.). 2, (kuśa-latĕ), N. of a plant (ಬಳ್ಳಿ Mr. 149).

ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ kuśala-praśnĕ. Friendly enquiry after a person's health or welfare (My.; Tĕ.).

ಕುಶಲವ kuśa-lava. Kuśa and Lava, the sons of Râma (J. 19, 45. 49).

ಕುಶಲಿ kuśali. A clever woman (C.).

ಕುಶಸ್ಥಲ kuśa-sthala. N. of the town Kanyakubjâ. — ಕುಶಸ್ಥಲದವರು. A class of Brâhmaṇas on the western coast (My.).

ಕುಶಸ್ಥಲಿ kuśasthali. N. of a woman, daughter of Daksha (Râm. 4, 2, 14).

ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿ kuśa-agra-buddhi. (= ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ). Intellect as sharp as the point of kuśa grass: acumen. (My.). 2, shrewd, intelligent.

ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ kuśa-agra-mati. = ಕುಶಾಗ್ರೀಯಮತಿ. (ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಂ Mr. 242).

ಕುಶಾಗ್ರೀಯಮತಿ kuśa-agrîya-mati. *One whose understanding is as sharp as the point of a blade of kuśa: acute, penetrating, subtle;*— mental acumen.

ಕುಶಾಲು kuśâlu. Ease; healthy state; fun, frolic, pleasure (C.; Mhr., H. ಖುಶಾಲ). — ಕುಶಾಲುಪಿರಂಗಿ. Salute-firing (My.).

ಕುಶಾಸನ kuśa-âsana. A mat of sacrificial grass. (My.).

ಕುಶಿ kuśi. 1. *Wrought iron;* a ploughshare.

ಕುಶಿ kuśi. 2. = ಕುಷಿ, ಕುಸಿ. Pleasure; will (S. Mhr.; Mhr., H. ಖುಶೀ, ಖುಷೀ).

ಕುಶಿಕ kuśika. = ಕುಶಿ 1, ಕುಶಿರ. *A ploughshare.*

ಕುಶಿರ kuśira. = ಕುಶಿಕ. (ಫಾಲ, ಕುಱಿ Mr. 370).

ಕುಶೀಲವ kuśîlava. *An actor, dancer, mime.*

ಕುಶೂಲ kuśûla. = ಕುಸೂಲ. *A granary.* See ಕುಡಿರ್.

ಕುಶೆ kuśĕ. *A bridle, a rein;* a plank for covering anything; a piece of wood; = ಕುಶ No. 1 (ವಿಪ್ರ, ದರ್ಭೆ Nn. 104; Śšv. 2, 108).

ಕುಶೇಶಯ kuśê-śaya. Resting in water; a water-lily, *a lotus;* Vishṇu (My.).

ಕುಶ್ವಭ್ರ ku-śvabhra. A small hole in the earth. (R.).

ಕುಷಿ kushi. = ಕುಶಿ 2, etc. (C.).

ಕುಷ್ಕಿ kushki. Dry land, land not artificially irrigated (My.; H.).

ಕುಷ್ಟಿಗ kushṭiga. = ಕುಣ್ಟಿಗ. — ಕುಷ್ಟಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. = ಕುಣ್ಟಿಗನ ಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಕುಷ್ಠ kushṭha. *The plant Costus speciosus or arabicus* (ಕೊಳಂಜ G.). 2, *leprosy* (ತೊನ್ನು Mr. 385). See Bp. 54, 69. 70; 56, 55. 56.

ಕುಷ್ಮಾಣ್ಡಕ kushmâṇḍaka. *The gourd Benincasa cerifera* Savi.

ಕುಸ kusa. = ಕುಚು, etc., ಕುಸು. (Mhr. ಕುಸಕುಸಣೇಂ, to sob; to murmur). — ಕುಸ ಕುಸ. rep. Whispering. ಕುಸ ಕುಸ ಮಾತಾಡು, to whisper (My.). — ಕುಸ ಕುಸು. = ಕುಸ ಕುಸ. (My.). — ಕುಸಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಕುಸಕು kusaku. = ಕುಸುಕು 2, No. 2. (C.).

ಕುಸಂಗ ku-saṅga. Bad company (My.).

ಕುಸನ್ಧಿ ku-sandhi. An improper union of letters (My.); narrowness, a narrow space (My.; Tĕ.); an unlucky conjunction of stars (My.).

ಕುಸಮಯ ku-samaya. A bad association; a bad rule, etc.; heterodoxy. (Bp. 8, 19; 23, 15; 53, 55).

ಕುಸಲ್ kusal. = ಕುದಕಲ್, etc. — ಕುಸಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಕುದ ಕಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಕುಸಲ kusala. Tbh. of ಕುಶಲ. See s. ಪೆರಣ.

ಕುಸಾಕುಳಿ kusâkuḷi. = ಕೊಸಾಕುಳಿ. Trouble, annoyance (My.).

ಕುಸಾಲೆ kusâlĕ. = ಕಸಲೆ, ಕಸಾಲೆ. See ಕಿಱು-.

ಕುಸಿ kusi. 1. = ಕುಸುಕ. The peg or knob-like ornamental pin of a door (ಕವಾಟತಲಾಕ Šmd. Dh.; My.; T. ಕುಚ್ಚಿ, M. ಕುಱ್ಱಿ, a little plug, stake, etc.; cf. ಕುದೆ?).

ಕುಸಿ kusi. 2. To bend (v. i.); to stoop; to be lowered (to hang down from heaviness); to sink, to give way, to settle, to tumble in; to wear away, etc. (ತಗ್ಗು Šmd. I; ಕ್ಷೀಣತ್ವ Šmd. Dh.; C.; Tĕ. ಕುಸಿಂಚು; cf. ಕುಱ್ 1). ಕುಸಿದು ನಡೆದಂ (Šmd. 280). ನಿಜ ಸೈನ್ಯಭಾರದಿನ್ದೆ ಎಣ್ದೆಸೆಯ ಆನೆಗಳ್ ಕುಸಿದು ಕುರ್ಗಿದುದು (225). ಕುಸಿಯದೆ ಇರಿ! (Bp. 37, 39). ಲಸಿತದಿವ್ಯೋನ್ನತಶರೀರಂ ನಿಸಿತಶೂಲದ ಶೂಕನಿಹತಿಗೆ ಕುಸಿಯದೆ (39, 64). ಕುಸಿದಿಟ್ಟ ಚಕ್ರದನ್ತೆ (discus) ಕುನುಂಗಿ ಪರಿವ. . . ದುಷ್ಟಗಜಂಗಳ್ (Ršv. 6, after 11). ಬಲಭಾರಕ್ಕೆ ಧರಾತಲಂ ಕುಸಿಯೆ (13, 77). ಕುಸಿದ ನಡುವಿನ, ಹೊರಟ ಬೆನ್ನಿನ (ಕುಱುಬಂ Bp. 20, 11). ಕುಸಿದವರಾಂಗಂ (Ršv. 5, 92). ಮನೆ ಕುಸಿಯಿತು, ಹಗೆಯ ಕುಸಿಯಿತು (C.). See Abh. P. 7, 157; Râm. 1, 16, 43; 6, 30, 10; Ršv. 2, after 76; 14, 58; Šsv. 4, 9. 78; J. 3, 19.

ಕುಸಿ kusi. 3. = ಕುಸಿದು. P. p. of ಕುಸಿ 2. — ಕುಸಿ ಬೀೞು. To sink, give way, as a wall, etc. (C.).

ಕುಸಿ kusi. 4. The state of being bent, sunk, etc. (ಮಣಿ Čt. I, 32; ಜರಿದುದು Bhn. 48, o. r. ಜಡಿದುದು). — ಕುಸಿಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A sunk, i. e. short, neck. ಅದು ಕುಸಿಗೊರಲ್ (Šmd. 111 Mdb.). — ಕುಸಿಗೊರಲ. -ಕೊರಲ. (Šmd. 95). A man with a short neck. ಅವಂ ಕುಸಿಗೊರಲಂ (111 Mdb.). — ಕುಸಿಗೊರಲೆ. -ಕೊರಲೆ. A woman with a short neck. ಅವಳ್ ಕುಸಿಗೊರಲೆ (Šmd. 111 Mdb.).

ಕುಸಿ kusi = ಕುತಿ 2. (My.).

ಕುಸಿಕು kusiku. = ಕುಸುಕು 2, etc. ಆ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಕುಸಿಕಿಱ್ದು ಬರಲೀಸದಿರಿ! (Bp. 56, 29).

ಕುಸಿಬೆ kusibĕ. A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಭ. (ಕುಸುಮ್ಭ Mr. 374; C.). ಕುಸಿಬೆಯೆಣ್ಣೆ, safflower oil (C.).

ಕುಸಿಮ್ಬೆ kusimbĕ. = ಕುಸಿಬೆ. (My.).

ಕುಸೀದ ku-sîda. *Usury.* 2, = ಕುಸೀದಿಕ. (ಬಡ್ಡಿಯುಮ್ಬಂ Mr. 345).

ಕುಸೀದಿಕ kusîdika. *A usurer,* a money-lender. See s. ಬಡ್ಡಿಕೊಡು.

ಕುಸು kusu. = ಕುಸ, etc. — ಕುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕುಸಗುಟ್ಟು. (My.).

ಕುಸುಕ kusuka. = ಕುಸಿ 1. (J. 17, 6).

ಕುಸುಕು kusuku. 1. The state of being lowered or low, as a door, etc. (My.).

ಕುಸುಕು kusuku. 2. = ಕುಸಕು, ಕುಸಿಕು, ಕುಸುಂಕು. To strike, to beat (ಘಾತನ Šmd. Dh.; Grj. 2, after 106). **2,** = ಕುಕ್ಕು 3, to wash by slightly beating (My.).

ಕುಸುಂಕು kusuṅku. = ಕುಸುಕು 2. (Šmd. Dh.).

ಕುಸುಬು kusubu. = ಕುಸುಮು. To wash clothes by beating them on a flat stone (ಒಗೆ Šm. 80; My.; see ಕುಕ್ಕು 3, ಕುಸುಕು 2); to knock down (Grj. 2, after 106). ಕುಸುಬಿದವು ಕುನ್ನಿಗಳ್ ಆೞಿಲಮ್ಬುಗಳುಲವ (Bh. 3, 13, 27).

ಕುಸುಬೆ kusubĕ. A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಭ. (ಕುಸುಮ್ಭ Nr.; My.).

ಕುಸುಮ kusuma. *A flower* (ಮಲರ್, ಅರಲ್, ಪೂ Šm. 23; ಅರಲ್, ಅಲರ್ 103. 108). 2, *the menstrual discharge.*

ಕುಸುಮಧನ್ವ kusuma-dhanva. Kâma (J. 12, 4).

ಕುಸುಮಬಾಣ kusuma-bâṇa. An arrow of flowers (Grj. 7, after 11). 2, Kâma (My.).

ಕುಸುಮಮಂಜರಿಗೆ kusuma-mañjarigĕ. A bunch of flowers (ಮಂಜರಿ Kk. 19).

ಕುಸುಮರಸ kusuma-rasa. Honey (Bp. 60, 43).

ಕುಸುಮಮಾಲಿಕ kusuma-mâlika. A garland-maker (Râm. 5, 8, 50).

ಕುಸುಮವಿಚಿತ್ರ kusuma-vičitra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮವಿಶಿಖ kusuma-višikha. Kâma (Bp. 32, 2).

ಕುಸುಮಶರ kusuma-šara. Kâma (Šmd. 127; Bp. 59, 35). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮಷಟ್ಪದಿ kusuma-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಕುಸುಮಸಂಕೋಚನ kusuma-saṅkôčana. The shutting of flowers. See ಮುಗಿ.

ಕುಸುಮಸಾಯಕ kusuma-sâyaka. = ಕುಸುಮಬಾಣ. (My.).

ಕುಸುಮಾಕರ kusuma-âkara. A place abounding with flowers, a flower-garden; the vernal season. (My.).

ಕುಸುಮಾಂಘ್ರಿಪ kusuma-aṅghripa. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕುಸುಮಾಂಜನ kusuma-añjana. *The calx of brass.*

ಕುಸುಮಾಯುಧ kusuma-âyudha. Flower-armed: *Kâma.*

ಕುಸುಮಾರಿ kusumâri. ಕಬ್ಬಿಣದ ಕುಸುಮಾರಿ (ದ್ರುಘಣ, ಮುದ್ಗರ, ಘನ, ದೊಡ್ಡ ಹಾರೆ, ಗುದಿಗೆ Si. 290).

ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರ kusuma-astra. = ಕುಸುಮಬಾಣ. (J. 7, 38).

ಕುಸುಮಿತ kusumita. Furnished with flowers, flowered (ಹೂವಾದ, ಅರಳಿದ G.; My.).

ಕುಸುಮು kusumu. = ಕುಸುಬು. (My.).

ಕುಸುಮೆ kusumĕ. = ಕುಸುಮ No 2. 2, N. of a plant (ಕೆಂಜಗೆ Mr. 149). 3, Tbh. of ಕುಸುಮ್ಭ (My.). — ಕುಸುಮೆಜಾಡ್ಯ. (ಪ್ರದರ, ನಾರೀರುಜ್ Si. 448).

ಕುಸುಮೇಷು kusuma-ishu. Flower-arrowed: *Kâma.*

ಕುಸುಮೋಪಚಯ kusuma-upačaya. The act of collecting flowers (J. 8, 19).

ಕುಸುಮ್ಬರಿ kusumbari. = ಕೊಸಮ್ಬರಿ, ಕೋಸಮ್ಬರಿ, ಕೋಸುಮರಿ, ಕೋಸುಮ್ಬರಿ. Raw fruit, etc., preserved especially as a seasoning (S. Mhr.; Mhr. ಕೋಶಿಮ್ಬಿರ, ಕೋಶಿಮ್ಬರೀ).

ಕುಸುಮ್ಬೆ kusumbĕ. (Šmd. 48). A Tbh. of ಕುಸುಮ್ಭ (Šmd. 339. 364; Hlâ.; My.); dried flowers of safflower (B. 5, 72; Mhr.); the dye prepared from them. — ಕುಸುಮ್ಬೆಬಿಡುಪ್ಪಟಿ. A deep red cloth (C.). — ಕುಸುಮ್ಬೆಪಾಗು. A deep red turban (My.). — ಕುಸುಮ್ಬೆಬಣ್ಣ. A deep red colour (C.; Si. 441).

ಕುಸುಮ್ಭ kusumbha. = ಕುಸಿಬೆ, ಕುಸಿಮ್ಬೆ, ಕುಸುಬೆ, ಕುಸುಮೆ No 3, ಕುಸುಮ್ಬೆ. A thistle-like herb, *the safflower, Carthamus tinctorius* L. 2, *the water-pot of the student and sannyâsi.*

ಕುಸುರಿ kusuri. 1. = ಕುಸುರು 1. The pulp or soft part of some vegetables and fruits. (Tu. ಕುಸ್ರಿ; Tĕ. ಗುಜುರು, ಗುಜ್ಜು, ಗುಂಜು, pulp; thick juice; pith; T. ಕೂಚ್ಚಿ, pulp; T., M. ಕುಱಮ್ಬು, thickened fluid, conjee, loam; to grow thick or condensated; M. ಕೊೞು, fat, thick,

solid; *cf.* ಕೊಬ್ಬು 1 & 2, ಕೊಟಿ 1, ಗೊಜ್ಜು 2). **2,** the sticky filament of flowers (J. 3, 27; My.); a kusuri-like ornament for the back part of the head (My.). **3,** a kind of pêlikĕ in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). — ಕುಸುರಿದಟು. -ತಟು. To reduce to pulp. ತನುವಂ ಕುಸುರಿದಟುದು (Bp. 45, 28). ಸಾಯಲಾಟಿನು! ಎನಲು, ಕುಸುರಿದಟುಯದೆ ಬಿಡರು ಯಮುನವರು ಬೇಗ (Dp. 4). See Râm. 6, 11, 18; J. 16, 38; 20, 58; 22, 17. 28.

ಕುಸುರಿ kusuri. 2. = (ಕಸ 1), ಕುಸುರು 2. — ಕುಸುರಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A very young, quite unripe fruit (My.).

ಕುಸುರಿ kusuri. A kind of cloth (ಅಂಚೆ, ಪಟ್ಟಭೇದ Mr. 342; *cf.* ಅಂಚೆ 1).

ಕುಸುರು kusuru. 1. = ಕುಸುರಿ 1. The sticky filament of flowers (My.). ತಾವರೆಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಥವಾ ಯಾವ ಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಕುಸುರುಗಳು, ಹುವ್ವಿನ ತಿರುಳುಗಳು (ಕಿಂಜಲ್ಕ, ಕೇಸರ); ಕುಸುರುಗಳನ್ನರೆ ಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿ ನೂಲಿನ ಎಟಿಗಳು ಜೊತೆಗೂಡಿದನ್ತೆ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಇರುವವು (Si. 96).

ಕುಸುರು kusuru. 2. = ಕುಸುರಿ 2. — ಕುಸುರುಗಾಯಿ. = ಕುಸುರಿಗಾಯಿ. (My.).

ಕುಸುವು kusuvu. Common hemp, Cannabis sativa L. (St. & Pl.).

ಕುಸೂಲ kusûla. = ಕುಶೂಲ. *A granary.* See ಕಣಜ.

ಕುಸೃತಿ ku-sriti. *Evil conduct; magic rites, sorcery.*

ಕುಸ್ತಿ kusti. Wrestling (C.; Si. 294; Mhr., H. ಕುಸ್ತೀ). — ಕುಸ್ತಿ ಎಡು. To set on to wrestle (My.). — ಕುಸ್ತಿಯಾಡು. -ಆಡು. To wrestle (C.). — ಕುಸ್ತಿ ಹಿಡಿ. = ಕುಸ್ತಿಯಾಡು. (S. Mhr.; B. 2, 2).

ಕುಸ್ತುಭ kustubha. Vishṇu. (R.).

ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರಿ kustumbari. = ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು, etc. (ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ Čt. II, 99; My.).

ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು kustumburu. = ಕುಸ್ತುಮ್ಬರಿ, ಕೊತಮ್ಬರಿ, ಕೊತುಮ್ಬರಿ, ಕೊತ್ತಮ್ಬರಿ, ಕೊತ್ತಿರಿ, ಕೊತ್ತುಮರಿ, ಕೊತ್ತುಮಿರಿ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ, ಕೋತಮ್ಬರಿ. *Coriander, the plant and its seed, Coriandrum sativum* L.

ಕುಸ್ವರ ku-svara. A disagreeable, discordant note (My.).

ಕುಹಕ kuhaka. = ಕುಯಕ, ಕುವಕ, ಕೊಯಕ. Cheating; *a cheat, a rogue, a juggler;* juggling, deception, legerdemain (ಕೊಯಕ Kk. 87; Šm. 59; Bp. 40, 56).

ಕುಹಕಿ kuhaki. A deceiver, a juggler (ಮಾಯೆಗೆಯ್ವಂ Mr. 276; Bh. 1, 8, 65; 2, 13, 13; My.); a female deceiver (J. 5, 61).

ಕುಹನ kuhana. *Envious;* hypocritical.

ಕುಹನೆ kuhanĕ. *Hypocrisy.*

ಕುಹರ kuhara. A hollow; *a hole, a cave* (ಗಿರಿಯ ಗುಹೆ Mr. 97).

ಕುಹು kuhu. *The new moon, i. e. the first day of the first quarter on which the moon rises invisible* (ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಲು ಬಾರದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ Hlâ.; ಶಶಿ ಅಡಗಲು ಅದು ಕುಹು Mr. 69). 2, the cry of the kôkila.

ಕುಹುಣ್ಡ kuhuṇḍa. N. of a demon (Č. Bp. 47, 21).

ಕುಹೂರವ kuhû-rava. The kôkila or cuckoo. (R.).

ಕುಳ್ kuḷ. = ಕುರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಕುಳ kuḷa. 1. = ಕಳ 5, ಕೊಳ 3, ಕೊಳಗ 1. A certain measure: a kŏḷaga. See ಅಯ್ಗುಳ, ಒಕ್ಕುಳ, ನಾಗುಳ.

ಕುಳ kuḷa. 2. = (ಕುಳಿಕೆ 2), ಕುಳು, ಕೊಳ್ 2, ಕೊಳು 2. Seizing, etc. See ಕೊಳುಗುಳ.

ಕುಳ ku-ḷa. 1. The true ಳ್ of the Kannaḍa language (Šmd. 12. 13. 26. 27. 29. 31. 40. 51. 332. 408).

ಕುಳ kuḷa. 2. = ಕುಲ, ಕುಳು. Family, race (Mhr. ಕೂಳ). 2, a lessee or tenant with reference to the Sarkâr (Mhr. ಕೂಳ); any one who pays taxes (My.). — ಕುಳವರ್ತನೆ. The perquisites of the village officers receivable from farmers and those who pay revenue to government (R.). — ಕುಳವಾಡಿ. An inferior village-servant (My.). Feminine ಕುಳವಾಡಿಗಿತ್ತಿ (My.). — ಕುಳವಾಡಿಕೆ. The business of a kuḷavâḍi (My.). — ಕುಳವಾಡಿಗ. = ಕುಳವಾಡಿ. (My.). Feminine ಕುಳವಾಡಿಗಿತ್ತಿ (My.). — ಕುಳವಾಡಿತನ. = ಕುಳವಾಡಿಕೆ. (My.). — ಕುಳವಾರು. A settlement made with the farmers individually (My.; Br., H. ಕುಲ್ವಾರ್). ಕುಳವಾರು ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ತಳವಾರ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.; see Prv. s. ತಳವಾರ). — ಕುಳವಾರ್ಚಿಟ್ಟ. An account of the land farmed by each cultivator severally (My.).

ಕುಳಾನ್ತ kuḷa-anta. A word that ends in the true Kannaḍa ಳ್ (Šmd. 41. 52).

ಕುಳಿ kuḷi. = ಕಳ 6, ಕುಣಿ 6, ಗುಳಿ, (ಕೊಳಿ). An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಡಕುಳಿ, ಪೇಂಕುಳಿ, ಪೊರ್ಕುಳಿ, ಮಱುಕುಳಿ (Šmd. 239).

ಕುಳಿಕೆ kuḷikĕ. 1. = ಕುಣಿಕೆ 4. See ಕಣ್-.

ಕುಳಿಕೆ kuḷikĕ. 2. = (ಕುಳ 2). See ಕೊಳಗುಳಿಕೆ.

ಕುಳಿತು kuḷitu. = ಕುನ್ತು, etc. P. p. of ಕುಳಿರ್ 1 (C.). Seated, sat down. ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು, to sit down. ರಾಜರು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಸನ (ನೃಪಾಸನ, ಭದ್ರಾಸನ Si. 267). ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವವನು (ರಥಿಕ 283). ಕುಳಿತವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಱುವಿಕೆ (ಉತ್ಥಾನ 437). ಈಚಲ ಮರದ ನೆರಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಕೊಣ್ಡನು (B. 2, 13). ಗಿಡದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಿತು (3, 11). ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒನ್ದೇ ಹಱಗೋಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೇವೆ (Prv.). — ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು. rep. ಒನ್ದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸಱ ಬನ್ದಿದ್ದೀತು (B. 3, 67).

ಕುಳಿಯ kuḷiya. (Šmd. 40).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 1. = ಕುಣ್ದ್ರು, ಕುಳ್ಳಿರ್, ಕುಳ್ಳಿರು, ಕುಳ್ಳು 3, ಕೂಡ್ರು, ಕೂರ್ 3. To bend, to stoop; to squat; to sit down (ಮುಜುಂಭೇದ Šmd. Dh.; Tĕ. ಕೂಕುಣ್ದು, ಕೂಚುಣ್ದು, ಕೂರ್ಚುಕೊನು, ಕೂರ್ಚುಣ್ದು, ಕೂರ್ಪುಣ್ದು, to sit down; Tu. ಕುಳ್ಳ್).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 2. To be cool or cold. (T.). ಕುಳಿರ್ದುದು (ಚಳಿತ Čt. I, 36).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 3. (Šmd. 58). Coolness, coldness; cold; snow, frost (ಹೈಮ Šmd. Dh.; ಹಿವ, ಚಳಿ, ಅಯ್ಕಿಲ್, ಹಿಮ Šm. 16; ತಣ್ಣಿತು, ಕೋಡು, ಕೊಟ್ಟ, ಶೈತ್ಯ 36; ಶೈತ್ಯ, ಹಿಮ 105; M. ಕುಳಿರ್, ಕುಳುರ್; T. ಕುಳಿರ್, ಕೂದಲ್, ಕೂದಿರ್, ಕೂದ್ಯೆ, coldness; cold wind; *cf.* ಕೊಡತ 1). — ಕುಳಿರ್ಕೋಡು. To become very cool (Abh. P. 7, 147). — ಕುಳಿರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The cool stone, the moon-stone (ಚನ್ದ್ರಗಲ್, ಬಸರ್ಗಲ್ Čt. II, 112). — ಕುಳಿರ್ಗಾಳಿ. (Šmd. 54). A cool wind. — ಕುಳಿರ್ಗೆಯ್ಯ. Who has cool hands or rays: the moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 55). — ಕುಳಿರ್ವನೆ. -ಮನೆ. A cool house or room (ಶೈತ್ಯಾಲಯ Kk. 23). — ಕುಳಿರ್ವಾಲಿನೀರ್. -ಪಾಲಿ-ನೀರ್. Very cool water (V. 4, 25). — ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The snow-

mountain: Himâlaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ Čt. II, 10). ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಣುಗಿ. -ಅಣುಗಿ. Himâlaya's daughter: Pârvatî (ಗಿರಿಜೆ Šm. 3). ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಿೞಿಯ. -ಎೞಿಯ. Himavat, the king of the snowy mountains. ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟಿೞಿಯನಣುಗಿ. -ಅಣುಗಿ. Himavat's daughter: Pârvatî (ಉಮೆ Čt. II, 119). — ಕುಳಿರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To be united with coolness, to be cool (J. 3, 9). — ಕುಳಿರ್ವೆಳಗ. -ಬೆಳಗ. Who has cool light: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44).

ಕುಳಿಲ್ kuḷil. To amuse one's self with jumping over wood or trees (ಮರವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು Ks.).

ಕುಳು kuḷu. = ಕೊಳು 2, q. v.

ಕುಳು kuḷu. = ಕುಳ 2. — ಕುಳುವಾಡಿ, etc. = ಕುಳವಾಡಿ, etc. (My.).

ಕುಳ್ತು kuḷtu. = ಕುಳಿತು, etc. See Sp. s. ಕುದಸು; Bp. 3, 39.

ಕುಳ್ಳಾವಿ kuḷlâvi. = ಕುಲಾಯಿ, etc. (Si. 279, *only* in Si.).

ಕುಳ್ಳಿ kuḷḷi. = ಗುಳ್ಳಿ 2. See ದವುತಿಕುಳ್ಳಿ.

ಕುಳ್ಳಿತು kuḷḷitu. = ಕುಳಿತು, etc. P. p. of ಕುಳ್ಳಿರ್. See Bp. 20, 15; 34, 9; 37, 3. 65; 39, 44; 45, 13; 53, 33. 58.

ಕುಳ್ಳಿರ್ kuḷḷir. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. To sit down. P. p. ಕುಳ್ಳಿರ್ದು. ಪೞುಗೋಲೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ (Šmd. 163). ಕುಳ್ಳಿರ್ದಾತ (ಆಸೀನ, ಉಪವಿಷ್ಟ Hlâ.). ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ (ಆಸೀನ, etc. Mr. 246). ಕುಳ್ಳಿರಲ್ ಅಱಿಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗವಾಗಿ ಮಲಗಿಹ ಮಗವು (ಉತ್ತಾನಶಯ, ಡಿಮ್ಭ); ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಏಱುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಾನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕುಳ್ಳಿರುತ (Bp. 26, 28). ಕುಳ್ಳಿರಿ! (= ಕುಳ್ಳಿರಿಂ! 58, 69; 59, 1). ಲತೆಯ ತೂಗುಮಂಚದೊಳ್ ಶಶಿಪ್ರಭಾಮಹಾದೇವಿಯುಂ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದರ್ (Čpr. 7, after 92). See Bp. 10, 1; 12, 16; Ršv. 5, 21; 7, after 97; 8, after 125; 10, after 31; 12, after 41; 13, after 1; Ššv. 1, 83; 3, after 35; J. 5, 68; 13, 24; 17, 27. 30; 28, 25; 29, 49.

ಕುಳ್ಳಿರಿಸು kuḷḷirisu. = ಕುಳ್ಳಿರ್ಸು, ಕೂಡಿರಿಸು, ಕೊಡ್ರಿಸು. To cause to sit down, etc. ಬರಿಸಿ ಪ್ರಧಾನರಂ, ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ (Šmd. 71). See Bp. 4, 4; 5, 65; 47, 7; 51, 10; 57, 25; 59, 57; J. 29, 36.

ಕುಳ್ಳಿರು kuḷḷiru. = ಕುಳ್ಳಿರ್, etc. ಕುಳ್ಳಿರುವಲ್ಲಿ (Nn. 54).

ಕುಳ್ಳಿಹ kuḷḷiha. = ಕುಳ್ಳಿರ್ಪ. Present or future participle relative of ಕುಳ್ಳಿರ್. ಕುಳ್ಳಿಹಲ್ಲಿ (ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ); ಅರಸುಗಳು ಕುಳ್ಳಿಹ ಆಸನ ಅವುದಾನೊನ್ದು ಉಣ್ಟು, ಅದು ಭದ್ರಾಸನ ಎನಿಸುಗು; ತಱುವಾಯಿಗೊಣ್ಡು ಕುಳ್ಳಿಹಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 1. = ಕುರುಳ್ 2, etc. A cake of dried cow-dung (C.). — ಕುಳ್ಳುತಾಳಿ. A round pile of kuḷḷu for cooking (C.). — ಕುಳ್ಳುಬಾನ. A stack of kuḷḷu (S. Mhr.).

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 2. = ಕುಱಳ್. Shortness, etc. — ಕುಳ್ಳ. = ಕುಱುಳ. (ಖರ್ವ, ಹ್ರಸ್ವ, ವಾಮನ Si. 197; My.). ಕುಳ್ಳನ ಕರೆಯ ಬಾರದು, ಕಳ್ಳನ ಕರೆಯ ಬಹುದು. — ಕಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿದರೂ ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.). *Cf.* ಕೊಳ್ಳ 2.

ಕುಳ್ಳು kuḷḷu. 3. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. (My.). P. p. ಕುನ್ತು.

ಕುೞ್ kuḷ. 1. (?). (= ಕುೞಿ 2 ?). See ಕವುಂಕುೞ್, ಪೊಕ್ಕುೞ್.

ಕುೞ್ kuḷ. 2. A tong (? M. ಕೊಡುಸ್ಸು, closeness; ಕೊಡಿಲ್, tongs). See ಇಕ್ಕುೞ್ 1.

ಕುೞ kuḷa. 1. Confusion, disorder, perplexity (see ಕೞಕುೞ; M. ಕುೞಕ್ಕು, intricacy, as of thread; ಕುೞಪ್ಪ, intricacy; ಕುೞಿ, to be mixed; to be perplexed; ಕುೞಙ್ಙು, to be troubled; ಕುಡುಕ್ಕು, to entangle; ಕುಡುಙ್ಙು, to be entangled, hooked in; ಕುಡುಸ್ಸು, closeness = ಕುಡುಕ್ಕು, ಕುರುಕ್ಕು, entanglement, rope-knot = ಕುಡುಕ್ಕು; T. ಕುವಿ, to be joined, united; ಕುೞಪ್ಪ, intricacy in business, impediment, confusion; ಕುೞು, crowd, multitude; ಕುೞೈ, to be mixed; see ಕುಣಿಕೆ 2, ಕುದೆ, ಕುಪ್ಪೆ, ಕುಲಿಕೆ, ಕೊೞಮ್ಬು, ಗುಣ್ಪ 1, ಗುಬರು, ಗೊಟ್ಟು 2, ಗೊಡವೆ).

ಕುೞ kuḷa. 2. = ಕುಡ 1, ಕುೞು, ಗುೞ 2, ಗುೞು 1. A piece of iron used for the ranṭĕ (and kunṭĕ), a ploughshare (ನೇಗಿಲ್ವಾಯ್ಯ ಕಬ್ಬುನಂ Šm. I; ಕುಶಿರ, ಫಾಲ Mr. 370; T., M. ಕೊೞು; T. also ಕಾೞು; Tĕ. ಕಙ್ಙು, ಕೊಙ್ಙು; Sk. ಕುಶಿಕ, ಕುಶೀ, ಕೂಟ, ಕೂಟಕ; *cf.* ಕುಡಿನ). **2,** an iron used in cauterizing, see ಬರೆಗುೞ.

ಕುೞಿ kuḷi. 1. (To be or become low, deepened, or hollow; T., M.; *cf.* ಕುಸಿ 2, ಕೊೞಲ್). **2,** to make a hole, to dig (ಖನನ Šmd. Dh.; Šm. 115; M.; T. ಕುಡೈ; see ಕೊಡೆ 2 & s. ಕುಣಿ 2).

ಕುೞಿ kuḷi. 2. = ಕುಣಿ 2, etc. A hollow; a hole; a pit; a grave (ನಿಮ್ನಭೂಮಿ Šmd. Dh.; ಅಗುಡ್ಡಿಡೆ Šmd. I; ನಿಮ್ನ Šm. 115; ಶ್ವಭ್ರ, ದರ Nr.; ನಿಮ್ನ, ಅಗಾಧ, ಗರ್ತ, ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ, etc. Hlâ., Mr. 392; ಗರ್ತ Nn. 12; My.; T., M.; Tu. ಗುರಿ; Tĕ. ಗೊಯ್ಯಿ; Sk. ಕೂಲ, ಚುರಿ, ಚೂಡ; T. ಕೂವಲ್, depth; a well). ದೇವಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮಾಡಲು ಪಟ್ಟ ಕುೞಿ (ಗುಹೆ, ಗಹ್ವರ); ಗುಣ್ಪಂಗಳಿನ್ದ ಸಂಕೀರ್ಣಮಾದ ಕುೞಿ (ಕುಕೂಲ Nr.). ದಕ್ಕುವೆರಸಿದ ಕುೞಿ (ಕುಕೂಲ); ಕುಣ್ಡೆಯ ಕುೞಿ (ಕುಕುನ್ದರ, ಜಘನಕೂಪಕ Hlâ.). See Bp. 40, 70; ಕಪ್ಪುಗುೞಿ, ಕ್ರೀಡಾಕುೞಿ. — ಕುೞಿ ತೆವರು. Unevenly raised ground (ಸ್ಥಪುಟ, ವಿಷಮೋನ್ನತ Hlâ.). — ಕುೞಿ ಮೂಗು. A flat nose. ಕುೞಿಮೂಗಿನವನು (ಅವಟೀಟ, ನತನಾಸಿಕ, etc. Si. 197).

ಕುೞಿ kuḷi. 3. (= ಕುೞ 1 ?). (It is very probable that ಕುೞಿ is a *mistake* for ಕುೞಿ). — ಕುೞಿದೞಿ. (very probably ಕುೞಿದೞಿ, q. v.). ಗೋವರ್ಕಳ್ ಇದಿರ್ಚಿದ ಗೋಱಿಾಯ್ತು ಕರ್ಗಳೊಳ್ ಎಕ್ಕತುಳಮ್ ಇಱಿದು, ಕುೞಿದೞಿಯಾದರ್ (Šmd. 79). — ಕುೞಿದೞಿದೞಿ. -ತೞಿ. (very probably ಕುೞಿದೞಿದೞಿ). (Kâvy. I, 1 a, 25, o. r. ಕುೞಿದೞಿ-).

ಕುೞು kuḷu. = ಕುೞ 2, etc. (ಫಾಲ, ಕುಶಿಕ Hlâ.).

ಕುೞ್ಗಿಸು kuḷgisu. = ಕುರ್ಗಿಸು, etc.

ಕುೞ್ಗು kuḷgu. = ಕುರ್ಗು 1, etc. To contort, to shrink, etc. (ಆಕುಂಚನ Šmd. Dh.).

ಕೂ kû. A cry, call, clamour. (Tĕ., T.). See ಕುಕ್ಕೂಕೂ.

ಕೂ kû. 1. (Šmd. 103). A female pišâča or goblin.

ಕೂ kû. 2. = ಕೂವ. A Tbh. of ಕೂಪ.

ಕೂಕಣಿ kûkaṇi. = ಕೊಗಣೆ, etc. (S. Mhr.).

ಕೂಕಮ್ಬ kû-kamba. = ಕೂಕುಮ್ಬ, ಕೂವಕಮ್ಬ. ತುದಿಯ ಕೂಕಮ್ಬದವನು (ನಿರ್ಯಾಮಕ, ಕರ್ಣಧಾರಕ Mr. 407).

ಕೂಕಮ್ಬಿ kûkambi. A great distance (S. Mhr., obsolete).

ಕೂಕಲು kûkalu. Crying, shouting (Tĕ.). — ಕೂಕಲ ಮೂಗ ಪಕ್ಷಿ. The fork-tailed shrike (ಕಲಿಂಗ, etc., ಕುಕ್ಕುಟ, q. v., Si. 172).

ಕೂಕು kûku. = ಕೂಗು 2. — ಕೂಕಿೞಿ. -ಇೞಿ. To shout. ಮಣಿಯದೆ, ಕುಣಿದು, ಈ ಧೀರನ್ ಅವಿರೆ ಕೂಕಿೞಿದು, ಎಚ್ಚರ್ (Šmd. 287).

ಕೊಕುದ kûkuda. *One who gives a girl in marriage in due form, decorating her with ornaments* (see Tē. s. ಕೂಸು).

ಕೊಕುಮ್ಬ kû-kumba. = ಕೂಕಮ್ಬ, etc. The mast of a vessel (ಕೂಪಕ, ಗುಣವೃಕ್ಷಕ Nr.).

ಕೊಕುಮ್ಬಕಾಱ kûkumba-kâṟa. = ಕೂಪಕಮ್ಬಿಗ. A pilot; a helmsman (ಕರ್ಣಧಾರ, ನಾವಿಕ Nr., o. r. ಕೂಕುಮ್ಬಿಕಾಱ).

ಕೊಕುಮ್ಬಿಕಾಱ kûkumbi-kâṟa. = ಕೂಕುಮ್ಬಕಾಱ, q. v.

ಕೂಗಟೆ kûgaṭĕ. 1. = ಕುಗ್ಗಟೆ. The soap nut tree (Tē. ಕುಂಕುಡು, ಕೂಕುಡು). See ಹೆಗ್ಗೂಗಟೆ.

ಕೂಗಟೆ kûgaṭĕ. 2. = ಕೊಗಣೆ, etc. — ಕೂಗಟೆಹುಣ್ಣು. A sore occasioned by wax in the ear. ಕೂಗಟೆಹುಣ್ಣು ಆದರೆ ಜಾಗಟೆ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.).

ಕೂಗಣಿ kûgaṇi. = ಕುಱುಗಣಿ, etc. Ear-wax (S. Mhr.; ಪಿಂಜೂಷ, ಮಲ G.).

ಕೂಗು kûgu. 1. To cry aloud; to cry out (ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; C.; Tu.; Tē. ಕೂಯು; T., M. ಕೂಗು, ಕೂವು; *cf.* ಕುವಿ). ಕುಕ್ಕೂಕೋ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (Šmd. 19). ಧಾರುಣಿತಲದ್ ಆದಿರೆ ಕೂಗುವರ್ ಆರ್? (Bp. 57, 11). ಯಾಚಕರನ್ ಎತ್ತಲು ಕೂಗಿ ಕರೆವನ್ತೆ ಉಲಿಯೆ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್ (J. 8, 6). ಕೂಗುತಿವೆ ಕೋಕಿಲೆಗಳು (3, 24). ಕೂಗಿ ಹೇೞಿದರೆ ತೂಗುವ ತ್ರಾಸು ಕೇಳುತ್ತದೋ? — ಕೂಗುವ ಕೋೞಿಗೆ ಕುಣ್ಡೆ ನೊಸ್ಸೀತೇ? ಎದ್ದು ರಾಗಿ ಬೀಸುವಳೇ ಬಲ್ಲಳು! (Prvs.). See Rsv. 13, after 102; Bh. 1, 8, 21; Si. 56. 57. 163. 171. 295. 363. 379. — ಕೂಗಾಡು. -ಆಡು. = ಕೂಗು. (My.). ಅವರು ಅನನ್ದದಿನ್ದ ಕೂಗಾಡಿ (B. 5, 165). — ಕೂಗ್ಯಾಡು. = ಕೂಗಾಡು. (C.).

ಕೂಗು kûgu. 2. = ಕೂಕು. A cry, a clamour, a shout, etc. (Tē. ಕೂಕೆ). ನವಿಲುಕೂಗು (ಕೇಕೆ Si. 177; C.). ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಗು (ಹೇಷೆ 273; My.). ಆನೆಗಳ ಕೂಗು (ಬೃಂಹಿತ 295; C.). ನರಿಯ ಕೂಗು (C.). ಆಳ ಕೂಗು (C.). — ಕೂಗಳತೆ. -ಅಳತೆ. The distance at which a loud cry can be heard (C.). ಎರಡು ಕೂಗಳತೆಯ ಮಾರ್ಗ (ಗವ್ಯೂತಿ, ಕ್ರೋಶಯುಗ Nr.). — ಕೂಗಿಡು. -ಇಡು. To cry aloud (ಉಚ್ಚೈರ್ಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; My.). — ಕೂಗಿನ ಮಾರಯ್ಯ. N. of certain Lingâyta mendicant (S. Mhr.). — ಕೂಗು ಹಾಕು. = ಕೂಗಿಡು. (C.).

ಕೂಗುರಿ kûguri. A sort of pulse. ಕೂಗುರಿ ಅವರೆಗಳು ವಲಾಖ್ಯಂ (Mr. 150, o. r. ಕೂಗುರೆ).

ಕೂಗುವಿಕೆ kûguvikĕ. Crying aloud (C.).

ಕೂಂಕು kûṅku. To rise, to soar (ಉತ್ಸರ್ಪಣ Šmd. Dh.; Rsv. 13, 84). ಕೂಂಕಿದಂ (Šmd. 48).

ಕೂಚ kûča. = ಕೊಚು 1, etc. (My.).

ಕೊಚ kûča. Tbh. of ಕೂರ್ಚ. See ವರಹಾ-.

ಕೂಚಿ kûči. = ಕೋಚು, etc. N. in ಡೊಳ್ಳು ಹೊಟ್ಟೆಯ-. — ಕೂಚಿಭಟ್ಟ. = ಕೋಚುಭಟ್ಟ q. v. (C.).

ಕೂಚಿಗ kûčiga. N. (Bp. 56, 27; My.).

ಕೂಚಿಮಾರ kûčimâra. N. (Bp. 40, 18).

ಕೂಚು kûču. 1. = ಕೊಚ, ಗುಜ್ಜು 1. A post or pillar in a wall for the support of beams (My.; Tē. ಕುರುಜು). See Sp. s. ಮಾಳಿಗೆ. ಮಾರಿಗೆ ಒನ್ದು ಕೂಚು, ಮೊಱಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಗುಜ್ಜು (Prv.).

ಕೂಚು kûču. 2. = ಕುಱುಚು, etc. Smallness, etc. — ಕೂಚುಗಡ್ಡ. A thin beard (My.). — ಕೂಚುಗಿಡ. A small, stunted tree (My.).

ಕೂಚು kûču. 3. = ಕೊಚಿ. — ಕೂಚುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A hook used in locking a door (My.).

ಕೊಚು kûču. March or decampment of troops (or of people, My.; Mhr., H. ಕೂಚ).

ಕೊಜ kûja. 1. = ಹೂಜ, ಹೂಜೆ. An earthen water-jug, a goglet (My.; Mhr., H. ಕುಜಾ; T. ಕೂಜಾ).

ಕೊಜ kûja. 2. Rumbling; cooing; murmuring; etc. (Sk.; R.).

ಕೊಜಿತ kûjita. = ಕೂಜ 2. See ರತ-.

ಕೂಟ kûṭa. 1. (= ಕೊಟು, ಕೂಡು 2). A verbal noun of ಕೂಡು 1: A joining; a coming in contact with; a junction; connection, union (ಸನ್ಧಿ, ಶ್ಲೇಷ Nr.; ನೆರೆ Ct. I, 48; ಯೋಗ, ನೀವಿ Nn. 105; ಮಿಲನ 107; ಯೋಗ, ಸಂಗ 113; ಅಭಿಸಂಗ 122; ಪ್ರಮಾಣ, ಮಿಲನ 139; ಅಭಿಸಂಗ Mr. 492; ಯೋಗ 514; ಸನ್ಧಿ 487; ಸಾಕಂ, etc. 535); an assembly, a crowd (My.); a heap, a quantity (My.); company, fellowship (ಕಾಣ್ಡ, ಮಿಲಿನ Nn. 116; ಸವಿತಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ 141; ವಿಧಾನ, ತನ್ತ್ರ Nn. 75; ವಿಧಿ Mr. 483; ಕಾಣ್ಡ Mr. 502; My.; T. ಕೂಟ್ಟ, ಕೂಟ್ಟು; Tē. ಕೂಟಮಿ; Sk. ಕೂಟ). **2,** sexual intercourse (ಚರ್ಚೆ, ರತ Nn. 73; ರತ, ಸುರತ 155; ಸಮ್ಭೋಗ, ರತಿ 163; ಯಾಭ, etc. Mr. 329; Bp. 40, 30; 42, 15. 23; My.; at the present time the *only* meaning in S. Mhr.; Tē. ಕೂಟಮಿ; Sk. ಕುಟೀರ, ಕುಠೀರ). ಆಟಂ ಪಾಟಂ ಕೂಟಂ (Šmd. 246). ಆಟಪಾಟಕೂಟಂಗಳ ಕೇಳಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸದು ತೊಟ್ಟಿ (198). ನದಿಗಳ ಕೂಟ (ಸಿನ್ಧುಸಂಗಮ Nr.). ಧರ್ಮ ಕಾಮ ಅರ್ಥ ಈ 3 ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಕೂಟ (ತ್ರಿವರ್ಗ Si. 255). ಸೊಣ್ಟಿ ಹಿಪ್ಪಲಿ ಮೆಣಸು ಈ ಮೂಱಱ ಕೂಟ (ತ್ರಿಕಟು 335). ಮೂಱು ಅಗ್ನಿಗಳ ಕೂಟ (ತ್ರೇತೆ 424). ಕಿೞಿದು ಕೂಟಂ (ಕೊಂಚೆ Ct. I, 18). ತೆಱೆದ ಕಣ್ಣಿನ ಮೆಟ್ಟ ಮುಱಿಗುವ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱಿಯದರ ಕೂಟ (company); ಬೞಿ ಕೂಟ ತನ್ನನೆ ಇೞಿದು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ! (Sp.). See Prv. s. ನೋಟ; Grj. 2, after 106; Rsv. 11, 83; Ssv. 1, 50; J. 6, 34. 35; 15, 6. 47; 24, 48. — ಕೂಟ ಕೂಡು. To assemble (My.).

ಕೂಟ kûṭa. 2. = ಕುಟ. See ಮರಕೂಟ, ಸರ-.

ಕೂಟ kûṭa. 3. = ಗೂಟ 2, etc. A peg, etc. (My.).

ಕೊಟ kûṭa. (= ಕೋಡು 6). *A heap, a multitude, an assemblage* (Bp. 37, 14); connection (ಯೋಗ Nn. 152), the state of being together with (ಸಮ 152; ಸಾಕಂ, ಸಮಂ, ಸಾರ್ಧಂ, ಸತ್ರಂ Mr. 535). 2, any prominence: a horn (*cf.* ಕೋಡು); a hump (see ಅಂಸ-); *the summit of a mountain* (ಮೇಖಲೆ, ಬೆಟ್ಟದತುದಿ Nn. 152, o. r. -ತಪ್ಪಲು; *cf.* ಕೋಡು); *the head, the highest or best* (see ಹದುಳ). 3, *immovableness, steadiness.* 4, a roguish plot; *fraud, deceit, trick, forgery* (ಕಪಟ, ನೆವ 152; *cf.* ಕೊಟ್ಟಿ1). 5, a ship, a boat (ಭೈತ್ರ, ಹಡಗು 152). 6, *a ploughshare* (*cf.* ಕುಱಿ 2). 7, *a hammer, a mallet* (*cf.* ಕುಟ್ಟು 1). 8, an ox whose horns are broken (ಕೊಮ್ಬು ಒತ್ತಿ ಮುಱಿದೊಡೆ ಕೂಟಂ Mr. 179; *cf.* ಕುಱು). 9, cardamom (ಏಲಕ್ಕಿ Nr.; *cf.* ತ್ರುಟಿ). 10, a point connected with the horoscopes of two parties to be married (My.; Mhr.).

ಕೊಟಕ kûṭaka. *A mass; a globe.* 2, *a ploughshare.* 3, *the body of the plough exclusive of the pole and share.* See ಕುಡಿನ.

ಕೊಟಣಿ kûṭaṇi. = ಕುಣ್ಟಣಿ, etc. (ಕುಟ್ಟಿನಿ, ತಪ್ಪಲಿ, etc. Hlâ.).

ಕೊಟಪಾಲಕ kûṭa-pâlaka. A bilious fever. (R.).

ಕೊಟಮಾನ kûṭa-mâna. A false measure or weight (Sk.). 2, a union of all sorts of musical instruments (Rsv. 5, after 19).

ಕೂಟಯನ್ತ್ರ kûṭa-yantra. *A snare; a trap.*

ಕೂಟರ kûṭara. A hornless animal (ಕೊಂಬಿಲ್ಲದ ಪಶು Mr. 186).

ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲಿ kûṭa-śâlmali. *A kind of silk-cotton.*

ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿ kûṭa-sâkshi. A false witness. (J. 20, 16).

ಕೂಟಸಾಕ್ಷ್ಯ kûṭa-sâkshya. False witness (J. 5, 67).

ಕೂಟಸ್ಥ kûṭa-stha. Standing at the top; standing in a multitude or in the midst; *immovable, perpetually and universally the same,* as the soul, space, ether, etc.; the male representative of a family (My.).

ಕೂಟಸ್ಥತ್ವ kûṭa-sthatva. Unchangeableness, uniformity. (R.).

ಕೂಟಾಕ kûṭâka. (= ಕೂಟ No. 7). A hammer. (R.).

ಕೂಟಾಗಾರ kûṭa-âgâra. An apartment on the top of a house (ವಲಭಿ G.).

ಕೂಟಿ kûṭi. (= ಕೊಟ 3). A hat (turban) peg or stand (My.).

ಕೂಟು kûṭu. (= ಕೊಟ 1). A dish made of two or more vegetables boiled together (My.; T. ಕೂಟ್ಟು).

ಕೂಡ kûḍa. = (ಕೂಡು 2 No. 2), ಕೂಡೆ. An infinitive of ಕೂಡು 1, q. v., used adverbially: In company; together with, along with; with (C.; T.). ಮುನಿದೊಡೆ ಅಮ್ಮನ ಕೂಡ ಮುನಿಯಲಿ! (Bp. 47, 28). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ಬಿರೊಜ್ಜನನ್ತಿಹುದು (Sp.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಕೂಡ ಬಹು ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ನಡ ಕೋ! (B. 1, 24; see also 1, 10). ಹುಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆನೆಯ ಕೂಡಲೂ ಗಣ್ಡಕದ ಕೂಡಲೂ ಕಾದಿ (4, 37). ಅವನ ಕೂಡ ಹೋಗಬೇಡ! (C.). **2,** also, likewise (My.), *e. g.* ಅದು ಕೂಡ ಬನ್ತು. — ಕೂಡ ಕೂಡಲೆ. From time to time (My.). — ಕೂಡಾ. = ಕೂಡ. (C.). ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಡಾ ಮಹಾನದವನ್ ಉತ್ತರಿಸಿ ನಡೆ ತರುತಿರ್ದಂ (J. 28, 1). ಅಣ್ಣ ಅಕ್ಕ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೂಡಾ, ಭ್ರಾತೃಗಳೆನ್ದು, ಒನ್ದೇ ಹೆಸರು (Si. 193). ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೂಡಾ ನಾಳೆ ಬನ್ದರೆ (B. 1, 26). — ಕೂಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To heap up (Bp. 43, 69). — ಕೂಡಿಡು. -ಇಡು. To heap (My.). 2, to place one thing to another (My.). — ಕೂಡಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To place or keep in (one's own) company. (ನಮ್ಮನ್ನು) ಬೇಱಿರಿಸಿ! ಕೂಡಿರಿಸಿ! ನಿಮಗೆಯು ತೋಱುದುದೆ ಮತ! (Bh. 1, 8, 75).

ಕೂಡದಲೆ kûḍadalĕ. = ಕೊಡುದಲೆ. (My.).

ಕೂಡರು kûḍaru. = ಕೊಡ್ರು, etc. (B. 5, 96. 283. 294).

ಕೂಡಲ್ kûḍal. ಕೂಡಲು. = ಕೊಡ್ಲು. The state of being joined with or endowed with. (T.; Tĕ. ಕೂಡಲಿ). ಯುತ, ಅನ್ವಿತ, ಸಂಹಿತ, etc. ಕೂಡಲ್ಕೆ ನಾಮಂ (Mr. 440). **2,** a junction; a confluence (ಸಮ್ಭೇದ, ಸಂಗಮ, ಸಂವೇದ್ಯ Hlâ.; ಸಂಗಮ Čt. I, 67; My.). **3,** = ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ (Bp. 61, 40). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ. N. of the confluence of the Krishṇâ and Bhîma rivers (My.). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ. -ಈಶ. Śiva's liṅga or Śiva at Kûḍala saṅgama (Bp. 3, 28; 4, 56; 58, 67). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. = ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ. (Bp. 61, 73). — ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ. = ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 61, 49). — ಕೂಡಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or bring together, to amass (My.); to grasp; to effect or accomplish. ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವಲ್ಲಿ ಘಟ, ಸಂಗ್ರಹ (Nn. 109). ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುದ್ಯೋಗ (ಯತ್ನ, ಎಲ್ಲವಂ ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವ ಬುದ್ಧಿ Nn. 148). — ಕೂಡಲೆ. -ಎ 3. = ಕೂಡ್ಲೆ. At the very moment; forthwith (C.). ಅವನನ್ನು ಕಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ (B. 2, 19). ಗೊನೆಯನ್ನು ಇಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ (2, 37). 2, even together with (a person, etc., My.). — ಕೂಡಲೇ. -ಏ 2. = ಕೂಡಲೆ. (C.). ಯಜಮಾನರು ಹೇಱಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 1, 14). ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಗಡಿಯಾಲ ಮಾಡುವವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ (4, 197).

ಕೂಡಸು kûḍasu. = ಕೂಡಿಸು. (S. Mhr.; Čb. 30).

ಕೂಡಿಕೆ kûḍikĕ. Joining; meeting; a junction (ಮೇಲಕ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮ Si. 398; ಸಮಿತಿ 425). **2,** marrying a widow (My.). ನದಿಗಳ ಕೂಡಿಕೆ (ಸಮ್ಭೇದ, etc. Si. 94). See ಕೆಯ್ಯೂಡಿಕೆ; Prv. s. ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ. — ಕೂಡಿಕೆ ಗಣ್ಡ. A man who has married a widow (My.). — ಕೂಡಿಕೆ ಹೆಣ್ಡತಿ. A remarried widow (My.).

ಕೂಡಿರಿಸು kûḍirisu. 1. See s. ಕೂಡ.

ಕೂಡಿರಿಸು kûḍirisu. 2. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (B. 5, 39. 42. 43. 57. 126. 132. 143).

ಕೂಡಿಸು kûḍisu. = ಕೂಡಸು. To join (v. t.); to mix; to add; to amass; etc. (C.; Tĕ. ಕೂರ್ಚು). ಕೂಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಂಯೋಜಿತ, ಉಪಾಹಿತ Si. 379). See Si. 348; B. 3, 4. 72; 4, 125. 141. 225; Prvs. s. ತುಪ್ಪ, ತೃಣ.

ಕೂಡಿಸುವಿಕೆ kûḍisuvikĕ. Putting together, etc. (ಸಂಗ್ರಹ G.).

ಕೂಡು kûḍu. 1. To join (v. i.); to unite (v. i.); to be one;—to come together, to meet;—to be joined, connected, furnished, endowed with;—to be possible; to take place (ಸಮ್ಮೇಲನ Śmd. Dh.; Śm. 94; ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು Śmd. 172 Cm.; ಒನ್ದಾಗು 172 Cm; ಅಪ್ಪು 396 Cm.; C.; Tĕ., T., M.; *cf.* ಕುಟಿ 1, ಗುಡಿಯಿಸು 1). ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ (ನಿಯುಕ್ತ Śmd. 343 Cm.). ಎರಡು ಕೂಡಿದದು (ಯುಗ್ಮ, ಯುಗಲ Si. 179). ಕೂಡಿದ್ದು (ದ್ವನ್ದ್ವ 459). ಅರಸರುಮ್ ಅರಸಿಯರುಂ ಕೂಡಿಹ ಬನಂ (ಪ್ರಮದವನ Hlâ.). ಕೂಡಿದ ಮೊಣಿಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಜ್ಞು, ಸಂಗತಜಾನುಕ); ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಕೂಡಿದ ಮನಸುಳ್ಳವನು (ತೂರ್ಯಮಾಣ Si. 354). ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅವಯವದಿನ್ದಲೂ ಆಕಾರದಿನ್ದಲೂ ಕೂಡಿರುವವನು (ಸಿಂಹಸಂಹನನ 355, see also 363). ಕೂಡಿಕೊಣ್ಡನ್ಥದು (ಸಂಸಕ್ತ, ಅವ್ಯವಹಿತ, etc. 371). ತನ್ನ ಅನುಜನಂ ಕೂಡಿಕೊಣ್ಡು, ಏಕಾನ್ತಭವನಕೆ ಆಯ್ದಿ (J. 30, 50). ಕೇಡು ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದು (springs up also) ದುರ್ಬುದ್ಧಿ.—ಕೂಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾಡದ ಅಡಿಗೆ (Prvs.). ಆಡನ್ದರೆ ಆಡದದು, ಆಡ ಮರನೇಱುವದು, (ಏಱು) ಕೂಡದೆ ಕೊಂಕಿ ನಡೆವದು, ಕಡಿದರೆ ಅದು ಬಾಡದು (guitar-string, Sp.). ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಸಹ ನನಗೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (B. 4, 136). ಈ ಹೊತ್ತು ನನಗೆ ಒನ್ದು ಗಱಿಗೆ ಸಹ ಕೂಡುವದಿಲ್ಲ (4, 137). ದೇವರು ನಿನಗಿನ್ತ ಹೇಱಿ ಕೂಡದಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠನು (4, 144). ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಭಾರವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿ ಅದೆ (belongs to you, 4, 126). See Śmd. 45. 53. 75. 89. 262. 343; Bp. 37, 4; 47, 47; 50, 36; 53, 13; 58, 50; Bh. 1, 8, 83; Č. Bp. 4, 7; J. 3, 24; 8, 2; 29, 9; Ŕśv. 6, 23; 9, 22; B. 2, 30; Si. 428; ಒಡಗೂಡು, ಒಡನೆ ಕೂಡು, ಒನ್ದುಗೂಡು, ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡು, ಕೆಯ್ಯೂಡು, ಬಟ್ಟೆಗೂಡು, ಮೆಯ್ಯೂಡು. **2,** to be fit (My.). ಕೊಲ್ಲ ಕೂಡದು (ಅವಧ್ಯ Si. 65). ಅನುರಾಗಾದಿಗಳಿನ್ದ ಹುಟ್ಟುವ ಪುಲಕಾದಿಶರೀರಗಳ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸ ಕೂಡದ ನಾಚಿಕೆಯಿನ್ದ ಮಱೆ ಮಾಡುವದು (ಅವಹಿತ್ಥೆ, etc. 73). ಕೂಡದು (ಮಾ, ಅಲಂ, ಬೇಡ 473). **3,** to have sexual intercourse (ಮೈಥುನ Śm. 94; My.; Bp. 40, 42). **4,** to join (v. t.); to add, as numbers (C.). ಕೂಡಲ್ ಪಟ್ಟ (ನಿಯುಕ್ತ Śmd. 24 Cm.; ವಿಹಿತ 140 Cm.).—See Prvs. s. ಬೆಸ್ತು, ಲಿಪಿ. —

ಕೂಡ. An infinitive of ಕೂಡು. See ಕೂಡ. — ಕೂಡ ಬೀಳು. To be accumulated or amassed (B. 1, 10; My.). — ಕೂಡ ಹಾಕು. To heap up, to amass, to lay up (B. 2, 9; 3, 36. 68; 5, 122; My.). — ಕೂಡಿ ಬರು. To come in company or together, as ಅವರಿಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಬಂದರು (My.). 2, union or terms of friendship or love to exist (C.). ಅವಳಿಗೂ ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೂ ಕೂಡಿ ಬಾರದ್ದರಿಂದ (B. 5, 48). 3, to prosper, as a business (My.); to be practicable or possible (My.). 4, to assemble and come (to a place, My.). 5, to astrologically agree, as the horoscopes of a marriageable pair. — ಕೂಡಿ ಬೀಳು. = ಕೂಡ ಬೀಳು (C.; B. 5, 217).

ಕೂಡು kûḍu. 2. (= ಕೂಟ 1). Joining; association; company. ಕೂಡಿಂಗೆ (Bp. 45, 5). **2,** = ಕೂಡೆ. — ಕೂಡುಗೆಳೆಯ. -ಕೆ- or -ಗೆ-. A friend with whom one keeps company (ವಯಸ್ಯ, ಸ್ನಿಗ್ಧ, ಸವಯಸ್ Nr.). — ಕೂಡು ಬೀಳು. = ಕೂಡ ಬೀಳು. (B. 5, 106. 303; My.). ಕೂಡು ಬಿದ್ದ (ಸಂಚಿತ G.). — ಕೂಡುಮಾತು. Colloquy, conversation (ಸಂಕಥೆ, ಸಂಗೀತ Mr. 461). — ಕೂಡು ಹಾಕು. = ಕೂಡ ಹಾಕು. (B. 5, 88. 303; My.).

ಕೂಡುದಲೆ kûḍudalĕ. = ಕೂಡದಲೆ. Success, prosperity (My.; T. ಕೂಡುದಲ್).

ಕೂಡುವಿಕೆ kûḍuvikĕ. = ಕೂಡಿಕೆ. ಶಬ್ದಗಳ ಕೂಡುವಿಕೆ (ಸಮಾಸ G.).

ಕೂಡುಹ kûḍuha. Meeting, union, etc. (ಮೇಲಕ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮ Nr.).

ಕೂಡೆ kûḍĕ. = ಕೂಡ. So that (any thing) is joined; with, together with; together; at the same time; all at once; further, also (ಒಡನೆ Šmd. 301 Cm.; ಸಾರ್ಧಂ, ಸಾಕಂ, ಸತ್ರಾ, ಸಮಂ, ಸಹ Si. 471; My.; Tĕ., M.). ಕಾಂತನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ಕಳಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಲೀಲೆ Nr.). ಮುಟ್ಟೆ ಒದಹಂ ಚಾರಣಂ ಕೂಡೆ (ಎೀತ Mr. 158). ಕೂಡೆ ಪಾನ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರೀತಿ, ತುಲ್ಯಪಾನ); ಕೂಡೆ ಊಟ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಹಭೋಜನ Si. 317). See Šm. 75; Bp. 1, 51; 27, 40; 31, 6; 48, 6; 50, 38; 53, 14; Bh. 1, 5, 5; 1, 8, 83; 1, 16, 15; 2, 13, 35; Rŝv. 11, 67; J. 2, 65; 4, 31; 17, 20; 22, 3; 28, 22. 36. 45. 55. 58; 29, 30. — ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ. rep. Mutually, one with the other, all together. ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡುವುದು (ಸಂಕಥೆ, ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಂಗೀತಿ Hlâ.). See J. 28, 47. — ಕೂಡೇ. = ಕೂಡೆ. (B. 4, 104; My.; M.).

ಕೂಡ್ರಿಸು kûḍrisu. = ಕುಳ್ಳಿರಿಸು, etc. (C.; B. 3, 58. 86. 88; 4, 216).

ಕೂಡ್ರು kûḍru. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. (C.; B. 1, 3. 17; 4, 202). P. p. ಕೂತು.

ಕೂಡ್ಲು kûḍlu. = ಕೂಡಲ್. ಕಡಲಿನೊಳಗೆ ಹೊಳೆಯ ಕೂಡ್ಲು (ಸಂಭೇದ, ಸಿನ್ಧುಸಂಗಮ Si. 94). — ಕೂಡ್ಲೆ. = ಕೂಡಲೆ. (My.; Si. 119; B. 2, 49).

ಕೂಣ್ಟಣಿ kûṇṭaṇi. = ಕುಣ್ಟಣಿ, q. v.

ಕೂಣ್ಟು kûṇṭu. 1. (Šmd. 48). = ಕುಣ್ಟು 1. To limp, to halt; to hop (ವಿಕೃತಗತಿ Šmd. Dh.).

ಕೂಣ್ಟು kûṇṭu. 2. (Šmd. 250). = ಕುಣ್ಟು 2. The state of limping, etc.

ಕೂತು kûtu. 1. Dance, play (T. ಕೂತ್ತು; Sk. ಕೂರ್ದ, a leap, jump; cf. ಕುಣಿ 3). — ಕೂತಾಣ್ಡಿದೇವ. N. (Bp. 17, 1). — ಕೂತುವಾಹನ. A kuruju in which an idol is put and before which people dance in procession (My.).

ಕೂತು kûtu. 2. = ಕುನ್ತು, etc. (C.). ಕೂತು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೀಲಂ (ಜರಾಯು Mr. 308). ಗಣ್ಡಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟನು, ಹೆಂಗಸು ತಿರುಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು. — ಕೂತರೂ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? ಹೇತದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು! — ಕೂತುಮುಬ್ಬುವನಿಗೆ ಕುಡಿಕೇ ಹಣ ಸಾಲದು (Prvs.). See B. 1, 3; 2, 6; Si. 231. 246. 399.

ಕೂತುರು kûturu. The creeping herb Bryonia scabra Rottl. (Tĕ.; Si. 152).

ಕೂದಲ್ kûdal. = ಕೊದಲ, ಕೂದಲು. Hair, of the head or body (ನವಿರ್ Šmd. II; Kk. 83; ನವಿರ್, ಕುರುಳ್ Šm. 71; ಚಿಕುರ, ಶಿರಸಿಜ, ಕೇಶ, etc. Mr. 319; Sk. ಕುಂಜರ, ಕುನ್ತಲ; T. ಕುಟಿಲ್, ಕೂನ್ದಲ್, ಕೂರಲ್, ಕೂಟ್ಸಿ, ಕೊನ್ದಳ, ಕೋದೈ, ಕೋಲಿ; M. ಕೂನ್ದಲ್). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲ್ (ಲೋಮ Mr. 319). ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ (ಪ್ರವಾಲ, ನವಿರ್ Nn. 7; ಶಿರೋರುಹ 45; ಕಚ 48). See ಕೊಂಕುಗೂದಲ್, ತಲೆ-; Bh. 3, 13, 29.

ಕೂದಲ kûdala. = ಕೂದಲ್. (S. Mhr.; B. 5, 18). ಮೊಲದ ಕೂದಲ (ಶಶಲೋಮ G.).

ಕೂದಲು kûdalu. = ಕೂದಲ್, etc. (C.). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, ತನೂರುಹ Hlâ., Nr.). ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು (ಕೇಶ, ಕುನ್ತಲ, etc.); ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವಱಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದಾದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ Nr.). ಕಣ್ಣ ಕೂದಲು (ಪಕ್ಷ್ಮ Si. 437). ಕುಱೀ ಬಣ್ಣೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೂದಲು (ಊರ್ಣ 419). ಕುಱೀ ಕೂದಲು (C.). See Si. 73. 168. 169. 215. 216. 334; B. 2, 26. ಇವನ ಮಾತು ಬೆಣ್ಣೆಯೊಳಗಿನ ಕೂದಲು ತೆಗದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕೂನ್ kûn. 1. = ಕೂನು 1. To be bent or bowed, to bend, to stoop (ಆನಮ Šmd. Dh.; T.; M. ಕೂನ್, ಕೂಲ್; see ಕುಡು 3, ಕುನಿ 1, ಕುಸಿ 2). P. p. ಕೂನ್ತು (287 Cm.).

ಕೂನ್ kûn. 2. = ಕೂನು 2, ಗೂನು. A hump (ಶರೀರ ಕುಗ್ಗುರ್ Šm. 100; M. ಕೂಞ್ಞು, ಕೂನ್; T. ಕೂನ್, ಕೂನಲ್; Tĕ. ಗೂನು). — ಕೂನ. -ಅ 3. A hump-backed man (ಕುಬ್ಜ, ಗಡುಲ Nr.). — ಕೂನ ಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 50 sum.).

ಕೂನ್ kûn. 3. = ಕೂನ, ಕೂನು 3. A mark; a sign; acquaintance (ಕುಱುಪು Šm. 63. 100; Kk. 57, o. r. ಕೂನ; see ಕುಱು 1).

ಕೂನ kûna. = ಕೂನ್ 3. (ಕುಱುಹು Šs.; S. Mhr.; Mhr. ಖೂಣ).

ಕೂನಿ kûni. 1. A hump-backed female (My.).

ಕೂನಿ kûni. 2. An earthen basin used by oilmen (My.).

ಕೂನು kûnu. 1. = ಕೂನ್ 1. (My. in the present and imperative).

ಕೂನು kûnu. 2. = ಕೂನ್ 2, etc. (My.; see ಮುದಿಗೂನು).

ಕೂನು kûnu. 3. = ಕೂನ್ 3, etc. (S. Mhr.).

ಕೂನ್ತು kûntu. Bending, bent state. — ಕೂನ್ತುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To bend downwards, to become crooked. ಕುತ್ತದಿನ್ದ ಕೂನ್ತುಗೊಣ್ಡವನು (ಗುಜಾಭುಗ್ನ, ನ್ಯುಬ್ಜ Nr.).

ಕೂಪ kûpa. = ಕೂರ್ಪ s. ಕೂರ್ 2. (Bp. 23, 32; 46, 55; J. 3, 29; 18, 23; 28, 3. 50).

ಕೂಪ kûpa. = ಕುಪ್ವೆ, ಕೂ 2, ಕೂವ. A hole, a hollow; *a well* (ಬಾವಿ Nn. 48; *cf.* ಕುಱಿ 2). 2, a mast.

ಕೂಪಕ kûpaka. *A hollow, a cavity.* 2, *a hole dug for water in the dry bed of a rivulet.* 3, *the mast of a vessel.* 4, *a tree or post to which a boat is moored;* a rock or tree in the midst of a river. 5, a leather oil-vessel. See ಬಗರಗೆ, and Nr. s. ಇಬ್ಬಗೆ.

ಕೂಪಸ್ತಮ್ಭ kûpa-stambha. = ಕೂವಕಮ್ಬ. (Šmd. 342). The mast of a vessel.

ಕೂಪಾರ kûpâra. The ocean.

ಕೂಪಾರೋದಿತ kûpâra-udita. (ತುತ್ಥ Mr. 144, o. r. ತುತ್ತು).

ಕೂಪಿ kûpi. = ಕುಪ್ಪಿ. A flask, a bottle (Sk.).

ಕೂಬರ kûbara. 1. = ಕುವರ, etc. See ನಲ-.

ಕೂಬರ kûbara. 2. = ಕೂವರ 2. (Sk.).

ಕೂಬರಿ kûbari. = ಕೂವರಿ. (Sk.).

ಕೂರ್ kûr. 1. = ಕೂರ್. Sharpness; acuteness. (T., M.; Tĕ. ಕೂಚ; T., M. also: to be pointed or sharp; Tu. ಕೂಟು, to sharpen; *cf.* ಕುಯ್; ಕೂರ 2). — ಕೂರಂಕುಶ. -ಅಂಕುಶ. A pointed, sharp hook (Abh. P. 13, 73; Ršv. 6, after 11). — ಕೂರಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A pointed, sharp arrow (ಎತ್ತುಂಗೋಲ್ Kk. 52). ಕೂರಮ್ಬಿನಿನ್ದೆಚ್ಚು (Râghč. 17, 71). See Abh. P. 9, 68; Ššv. 3, 4. 23; J. 4, 31; 7, 51. 61. — ಕೂರಲಗು. -ಅಲಗು. The sharp blade of a weapon (Bp. 1, 33; 27, 13. 31; 32, 24; 52, 39; J. 9, 33). — ಕೂರಸಿ. -ಅಸಿ. (Šmd. 207). A sharp sword. ಕೂರಸಿಯಿನ್ದೆನಿಸಿ ಮೆಱಿವನ್ ಆ ನರನಾಥಂ (184). See Abh. P. 7, 56; Ššv. 2, 82; 3, 50). — ಕೂರಾಳ್. -ಆಳ್. A keen, brave soldier (ಉಕ್ಕಾಳ್, ಬಲ್ಪಣ್ಣ, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Šs.; Abh. P. 7, 60). — ಕೂರಾಳ್ತನ. -ಆಳ್ತನ. (Šmd. 81 Mdb.). Great valour (?). — ಕೂರಿಟ್ಟಿ. -ಇಟ್ಟಿ. A pointed, sharp spear or javelin (Ššv. 3, 26). — ಕೂರಿಲಿ. -ಇಲಿ. Having no point or sharpness. ಕೂರಿಲಿಕುಡುಗೋಲ್ (Šmd. 221). — ಕೂರುಗುರ್. -ಉಗುರ್. A sharp finger-nail (Ršv. 7, 10; Č. Bp. 18, 15; J. 11, 24).

ಕೂರ್ kûr. 2. To mind, to be attached to, to love (ಸ್ನೇಹ Šmd. Dh.; ಮಱುಗು Šmd. II; M. ಕೂಱು, to love, mind; love; ಕೂಱ್ಟನ್, lover, etc.; see Tĕ. s. ಕೂರ್ಮೆ; Sk. ಕುಮ್ಭ, the paramour of a harlot; see ಕುಱ 1). P. p. ಕೂರ್ತು (Šmd. 287). ಕೂರ್ತು ಈವಂ (60). ಕೂರ್ಪಂ (275). ಕೂರ್ಪುದು (264). The participle present ಕೂರ್ಪ appears also as ಕೂಪ, q. v. ಕೂರ್ತು ಮಱುಗಿದಂ (ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). See Grj. 1, 18; 2, 1; Bp. 1, 32; 4, 60; 13, 21; 26, 51. 55; 27, 75; 32, 57; 47, 34; 50, 68. 73; 53, 21; 60, 60; 61, 15. 75; V. 11, 24; Ršv. 11, 112; Ššv. 2, 96; J. 17, 60). — ಕೂರ್ತಳ್. A beloved woman (ಒಲಿದ್ದಳ್, ಅಚ್ಚಿರ್ತಳ್, ಗುಣಕಱುಗೊಣ್ಡಳ್ (Kk. 29; Šm. 75). — ಕೂರ್ಪ. = ಕೂಪ. Loving; beloved; a lover; a paramour; the loved one; a husband. See ಕೂರ್ಪವನು s. ಕೂರ್ಪು 2. Feminine ಕೂರ್ಪಳ್ (Ršv. 5, 105).

ಕೂರ್ kûr. ಕೂರು. = ಕುಳಿರ್ 1, etc. To sit down (My., without a P. p.)

ಕೂರ kûra. 1. ಕೂಟ್ 1, ಕ್ರೂರ. *Boiled rice* (also ಕುರು in Sk.).

ಕೂರ kûra. 2. = ಕೂಟ್ 2. Tbh. of ಕ್ರೂರ. Fierce, cruel; sharp; hot; disagreeable (ಕ್ಷುದ್ರ Mr. 469; ಪರುಷ 515). ಕೂರದಸಿ (ತಱ Šm. 116). See Bp. 40, 81; Ršv. 11, 112; Dp. 54, 3.

ಕೂರಹು kûrahu. A sword, a scymitar (ಶಸ್ತ್ರ Mr. 383).

ಕೂರಾಮ್ಬು kûra-ambu. Rice-water, rice-gruel (ಉಷ್ಣಿಕೆ, ಯವಾಗು, ಗಂಜಿ Mr. 214).

ಕೂರಿಕೆ kûrikĕ. Sharpness, pointedness (Râm. 4, 6, 18).

ಕೂರಿತು kûr-itu. = ಕೂರಿತ್ತು. (Šmd. 96. 183). That is sharp or pointed (ಬಿಸಿ Šm. 50). ಕೂರಿತಹುದು (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಖರ, ಕಟು Nr.).

ಕೂರಿತ್ತು kûr-ittu. = ಕೂರಿತು (Šmd. 96). ಸಣ್ಣಿತ್ತುಂ ಕೂರಿತ್ತುಮ್ ಅಹ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಶೂಕ Nr.). ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧಂ (ಸೊಗಡಂ Šm. 23).

ಕೂರಿದ kûrida. A sharp, acute, or brave man. ಕೂರಿದಂ (Šmd. 184). ಕೂರಿದಿರ್ or ಕೂರಿದರಿರ್ ಕಾಳೆಗದೊಳ್ (258). Also plural neuter ಕೂರಿದವು (Čpr. 1, 94).

ಕೂರಿಲಿ kûrili. See s. ಕೂರ್ 1.

ಕೂರಿಸು kûrisu. 1. To cause to love (Ršv. 11, 112).

ಕೂರಿಸು kûrisu. 2. To cause to sit (My.). 2, to join (v. t., as two pieces of wood, My.; Tĕ. ಕೂರ್ಚು).

ಕೂರು kûru. 1. = ಕುಯಿಲು, ಕೂಲು 2 No. 1. A tenon (My.).

ಕೂರು kûru. 2. ಕೂರ್. = ಕೂಲು 1. (My.). See ಕೂರ್ಪು 3.

ಕೂರುಮ kûruma. Tbh. of ಕೂರ್ಮ. (My.).

ಕೂಱಿಗೆ kûṟigĕ. The seed drill or sowing machine drawn by oxen (ವಾಪಿ Mr. 370; C.; Tĕ. ಕೂರು, to fill or stuff anything, to load). — ಕೂಱಿಗೆ ಹೊಡೆ. To work with the kûṟigĕ (C.).

ಕೂಱೆ kûṟĕ. A kind of cloth-louse (ವಸನಾಶ್ರಯ Mr. 166; C.; M. ಕೂಱ, T. ಕೂಱೈ, ಚೀಱೈ).

ಕೂರ್ kûr. = ಕೂರ್ 1. Sharpness, etc. — ಕೂರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A pointed, sharp arrow (Abh. P. 14, 144; Bp. 4, 26; Ššv. 3, 25; J. 4, 35; 28, 48). — ಕೂರ್ಗಣೆವಱಿ. -ಮಱಿ. A shower of sharp arrows (Ššv. 4, 14). — ಕೂರ್ಗೊಳ್. To become sharp or fierce (J. 4, 35). — ಕೂರ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಕೂರ್ಗಣೆ. (R.). — ಕೂರ್ದಸಿ. A sharp-pointed stake (V. 29, 119; J. 31, 30). — ಕೂರ್ದಾಡೆ. A sharp tusk (Ššv. 3, 62). — ಕೂರ್ನಾಯ್. A sharp, fierce dog (Ršv. 5, 51). — ಕೂರ್ವಾಳ್. -ಬಾಳ್. (Šmd. I). A sharp knife or sword (Abh. P. 8, 27; 13, 139).

ಕೂರ್ಚ kûrča. = ಕುಚ್ಚು, etc., ಕೂಚ. *A bunch of anything, a bundle* of grass, etc. 2, the head, the face (ಮುಖ Nn. 89). 3, *the space between the eyebrows* (ನಡು, ಮಧ್ಯ 89). 4, the beard; the mustaches (ಶ್ಮಶ್ರು, ಮೀಸೆ 89). 5, a bifurcation, etc. (ಕವಲು 89).

ಕೂರ್ಚಕ kûrčaka. = ಕುಂಚಿಗೆ 2. A bushel; a brush. 2, *an ornament on the top of a banner.*

ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷ kûrča-šîrsha. *N. of a plant, a drug, commonly called jîvaka,* one of the eight principal medicaments (ಹಕ್ಕೀ ಸಿಳ್ಳೆಗಿಡ Šl. 157).

ಕೂರ್ಚಿಕೆ kûrčikĕ. = ಕುಚ್ಚಿಕೆ. A brush. 2, *inspissated milk* (see ಗಿಣ್ಣು 1).

ಕೂರ್ತು kûrtu. P. p. of ಕೂರ್ 2, q. v.

ಕೂರ್ದನ kûrdana. Leaping. 2, *playing, sport.* See ಕೂತು 1.

ಕೂರ್ದಾಲ kûrdâla. = ಕುದ್ದಾಲ (Hlâ. MS.).

ಕೂರ್ಪ kûrpa. *The space between the eye-brows.* 2, a kind of bamboo-lid (ಕೆರಸ Mr. 209). 3, the hair around the yôni (ಅಂಗನೆಯ ಯೋನಿಯ ರೋಮಗಳು 328).

ಕೂರ್ಪರ kûrpara. *The elbow;* the knee. *Cf.* ಕೊಪ್ಪರ.

ಕೂರ್ಪಾಸ kûrpâsa. = ಕುಪ್ಪಸ, etc. *A bodice; a jacket;* a cuirass.

ಕೂರ್ಪಾಸಕ kûrpâsaka. = ಕೂರ್ಪಾಸ. *A bodice,* etc.

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 1. (fr. ಕೂರ್ 1). Sharpness, etc.; valour; a keen, penetrating look (T.: saltness). ಕಣ್ಣ ಳ ಕೂರ್ಪು (Šmd. 170). ನಡುವಣ ಕರ್ಪುಂ ಕಡೆಯಣ ಕಡುವೆಳ್ಪುಂ ತುದಿಯ ಕೂರ್ಪುಮ್ ಎಸೆದಿರೆ ಎಟರಂ ಬಿಡದೆ ಸಲೆ ತೆಗೆದ ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (81). See Abh. P. 14, 102. 143; Grj. 4, 2. — ಕೂರ್ಪಿಡು. -ಇಡು. To sharpen (Grj. 5, after 76).

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 2. (fr. ಕೂರ್ 2). Love (Abh. P. 7, 59; 11, 120; Ršv. 5, 48). — ಕೂರ್ಪವನು. -ಅವನು. A beloved man; a lover; a husband (ವಲ್ಲಭ, ದಯಿತ, ಪ್ರಿಯ Hlâ.).

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 3. (fr. ಕೂರು 2). Destruction, ruin, etc. (ತವು Čt. II, 4).

ಕೂರ್ಮ kûrma. = ಕೂರುವು. *A tortoise, a turtle* (ಆವೆ G.). 2, the second incarnation of Vishṇu (Mr. 19; Bp. 54, 42). 3, one of the outer winds of the body (ಪುದಿದ ಅಂಗಮಂ ಬಲಿದಿಹ ಅನಿಲಂ Mr. 51).

ಕೂರ್ಮಪುರಾಣ kûrma-purâṇa. The purâṇa of Vishṇu's tortoise incarnation (C.).

ಕೂರ್ಮಾವತಾರ kûrma-avatâra. = ಕೂರ್ಮ No. 2. (Bp. 54, 62).

ಕೂರ್ಮಾಸನ kûrma-âsana. A metal or wooden stool in the form of a tortoise back, on which an idol is placed or a pûjâri sits (My., also ಕೂರ್ಮಪೀಠ).

ಕೂರ್ಮಿ kûrmi. *A female tortoise.*

ಕೂರ್ಮೆ kûrmĕ. (Šmd. 248). Attachment, love; the state of being enamoured (ಕಾದಲ್ಮೆ, ನೇಹ, ನಲ್ಮೆ, ಒಲಿಲ್ Šm. 75; ಮೋಹ Čt. II, 76; Tĕ. ಕೂರ್ಮಿ, ಕೂರಿಮಿ). ಕುಡುವುದು ಕೂರ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮನ್ನಿಪ ಸೂಳೆಗೆ ಏನನ್ ಆದೊಡಂ (Šmd. 66). See Abh. P. 10, 212; Bp. 22, 60; Ršv. 10, 2; 13, 21; 13, after 77; Ššv. 2, 16; J. 9, 25.

ಕೂರ್ಮೇಶ kûrma-îśa. The king of turtles, the tortoise supposed to uphold the world; N. of a linga (Bp. 54, 62).

ಕೂಲ್ kûl. = ಕೋಲ್ 2. Length, etc. — ಕೂಲ ಬಲೆ. A lengthy net (Bp. 51, 73).

ಕೂಲ kûla. A heap, a mound; *a bank, a shore* (ಕುಲ್ಯ, ದಡ Nn. 42; see s. ಕರೆ 6).

ಕೂಲಂಕಷ kûla-ṅ-kasha. = ಕೂಲಂಕುಷ. Carrying or tearing away the bank (Sk.). 2, the whole, from first to last (My.; Tĕ.).

ಕೂಲಂಕಷೆ kûla-ṅ-kashĕ. Tearing away the bank: *a river.*

ಕೂಲಂಕುಷ kûlaṅkusha. = ಕೂಲಂಕಷ No. 2. (My.).

ಕೂಲಜ್ಜಿ kûlajji. = ಕಲಜ್ಜ, etc. See ಅಡುಗೂಲಜ್ಜ.

ಕೂಲದೇಶ kûla-dêśa. *A bank, a shore.*

ಕೂಲಿ kûli. (A gift = a ಕುಡಲಿ, ಕುಡುಲಿ, or ಕುಡ್ಲಿ from ಕುಡು, to give?); hire, wages, especially *daily* hire or wages, cooly (ಕರ್ಮಣ್ಯೆ, ವಿಧೆ, ಭೃತಿ, ಪಣ, etc. Nr.; Si. 347; ಭಿಕ್ಷೆ Si. 462; C.; T., M., Tĕ., Tu.). See Bp. 23, 36; 27, 16; Č. Bp. 47, 42; Si. 84. 339. 357; B. 2, 38; 4, 74; 5, 84. 96. 287. 294; Prv. s. ಪೋಲೀ ದನ. **2,** a day-labourer, a cooly (My.; H., Bengâli). — ಕೂಲಿ ಕುಪ್ಪಟಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (My.). — ಕೂಲಿ ಕುಮ್ಬಳಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (C.). — ಕೂಲಿಕೆಲಸ. Daily labour (C.). — ಕೂಲಿ ನಾಲಿ. dupl. = ಕೂಲಿ No. 1. (My.). — ಕೂಲಿ ಮಾಡಿಸು. To employ day-labourers. See Prv. s. ಕೆಡು. — ಕೂಲಿ ಮಾಡು. To work as a day-labourer (C.). — ಕೂಲಿಯವ. -ಅವ. A day-labourer, a cooly (ಭೃತಕ, ಕರ್ಮಕರ, etc. Si. 340; ಭೃತಕ G.; C.). — ಕೂಲಿಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. A female cooly (B. 4, 176). — ಕೂಲಿಯಾಳು. -ಆಳು. = ಕೂಲಿಯವ. (ಭರಣ್ಯಭುಕ್, ಕರ್ಮಕರ Nr.; C.). — ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು. Female day-labourers (B. 4, 178).

ಕೂಲಿಕಾತಿ kûli-kâti. = ಕೂಲಿಕಾರ್ತಿ. (My.).

ಕೂಲಿಕಾಱ kûli-kâṟa. A day-labourer (ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಪರಿಸ್ಕನ್ದ Hlâ.; ಭೃತಕ, ಭೃತಿಭುಕ್, ಕರ್ಮಕರ, etc. Nr.; ಪರಿಸ್ಕನ್ದ Mr. 236; C.). ಕೂಲಿಕಾಱರಾಕೆ (B. 4, 178). See B. 3, 59; 4, 74; ಕೆಯ್ಯೂಲಿಕಾಱ.

ಕೂಲಿಕಾರ್ತಿ kûli-kâṟti. A female cooly (C.).

ಕೂಲಿಗಾಱ kûli-gâṟa. = ಕೂಲಿಕಾಱ. (My.).

ಕೂಲಿಸು kûlisu. To cause to fall; to destroy (My.; Tĕ. ಕೂಲುಚು, ಕೂಲ್ಚು, ಗೂಲ್ಚು, to cast or knock down, to slay, to kill, to overthrow, to ruin).

ಕೂಲು kûlu. 1. = ಕೂರು 2. To fall down, or be overturned; to be destroyed or ruined (My. only in ಕೂಲಿ ಹೋಗು; Tĕ.).

ಕೂಲು kûlu. 2. = ಕೂರು 1, etc. A tenon (C.; Mhr. ಕೂಸ). **2,** a sloping flight of stairs leading down to the water of a tank (My.). — ಕೂಲುಕವ್ಬ. A post with tenons (My.). — ಕೂಲುದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. The nave of a wheel (ಪಿಣ್ಡಿಕೆ, ನಾಭಿ Mr. 285).

ಕೂವ kûva. = ಕುವ್ವೆ, ಕೂ 2. A Tbh. of ಕೂಪ. A mast.

ಕೂವಕಮ್ಬ kûva-kamba. = ಕೂಕವ್ಬ, etc. Tbh. of ಕೂಪಸ್ತಮ್ಭ (Šmd. 342; ಕೂಪಕ, ಗುಣವೃಕ್ಷಕ Hlâ.; Ššv. 2, 44).

ಕೂವಕಮ್ಬಿಗ kûva-kambiga. = ಕೂಕುವ್ಬಕಾಱ. (ನಿರ್ಯಾಮ, ಕರ್ಣಧಾರ Hlâ.).

ಕೂವರ kûvara. 1. = ಕುವರ, etc. See ನಲ-.

ಕೂವರ kûvara. 2. = ಕೂಬರ 2. *The pole of a carriage* (ಈಸು Mr. 286).

ಕೂವರಿ kûvari. = ಕೂಬರಿ. *A carriage covered with a cloth or blanket.*

ಕೂವೆ kûvĕ. = ಕುವ್ವೆ. The East-Indian arrowroot, Curcuma angustifolia Roxb. (St. & Pl.; M.; T. ಕೂಗ್ಯೆ). See ಕಲ್ಲು-, ಕೆಮ್ಪು-, ದೊಡ್ಡ-.

ಕೂಷ್ಮಾಣ್ಡ kûshmâṇḍa. = ಕುಮ್ಬಳ. *The pumpkin-gourd, Benincasa cerifera* Savi.

ಕೂಸು kûsu. (Šmd. 109). A male or female infant, a babe; a maiden, a young virgin; a person (ಬಾಲಕ G., C.; ಕೊಡಗೂಸು Čt. II, 58; ಕನ್ನಿಕೆ Šs.; T. ಕುಂಜು; Tĕ. ಕೂಸು, trifling; ಕೂತು, a daughter; ಕೂನೆ, a young one; *cf.* ಕುನ್ನಿ 1, ಕುಱುಚು, ಕೊಡ 1). ಕೂಸು ಇರ್ಪ ಚೀರ (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು Hlâ.). ಕೂತು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೀಲಂ (ಜರಾಯು Mr. 308); ಪಡದ ಕೂಸು (ಪೋತ, ಶಿಶು, ಬಾಲಕ, ಅರ್ಭಕ, etc. 308). ಕೂಸಿಂಗೆ ಲಡ್ಡುಗೆಯಿಟ್ಟು (Šmd. 159). ಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸಾದೊಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಕೂಸಕ್ಕುಮೆ? (290). ಕುಡಲ್ ನೆಱಿದ ಕೂಸು (ವರ್ಯೆ ಪತಿಂವರೆ Hlâ.). ಕೂಸು ಕಾಸು ಹೇಲದು (others: ಹಡೆಯದು), ಜೋಗುಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prv.). See Bp. 57, 15; B. 1, 28; ಒಳುವೆಣ್ಗೂಸು, ಕೊಡಗೂಸು, ಗಣ್ಡುಗೂಸು, ಗಣ್ಡು-, ಪಸು-, ಮೊಲೆ-, ಹೆಂ-, ಹೆಣ್ಣು-, etc. — ಕೂಸಾಟ. -ಆಟ. Children's play (ಚಣ್ಣರಾಟ Čt. II, 66; My.). — ಕೂಸಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To

cause to perform childish play. ಕಬ್ಬಿಗಗಳ್ಳನ್ನು ಕೂಸಾಡಿಸ ಬಾರದು ಅಕ್ಕರದ ರಾಜ್ಯದೊಳ್ ಈ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾ (Šmd. 233 Mdb.). 2, to amuse a child (C.). — ಕೂಸಾಡು. -ಆಡು. To play like children. See ಗಟಿಗೂಸಾಡು. — ಕೂಸಾಳು. -ಆಳು. A weak, useless person. See Prv. s. ದೋಸೆ. — ಕೂಸುಗುಡು. -ಕುಡು. To give a child in marriage (Abh. P. 8, 16).

ಕೂಸುತನ kûsutana. The state of being young, childhood (My.). See ಕಿಱುಗೂಸುತನ.

ಕೂಳಿ kûḷi. = ಕೊಳೆ 1, q. v., (ಗೂಡೆ 1). (Rśv. 5, 52; My.). See ಕಿಱಿಗೂಳಿ, ಕಿಱುಗೂಳಿ, ಪೆರ್ಗೂಳಿ, ಹಂಜರ-.

ಕೂಳೆ kûḷĕ. 1. = ಕೊಳೀ, etc. A basket for fishing (ಮತ್ಸ್ಯಧಾನಿ, ಕುವೇಣಿ Nr.; M. ಕೂಡೆ, ಗೂಡೆ, ಕೊಟ್ಟೆ, ಕುಣ್ಣೆ; T. ಕೂಡ್ಯೆ; Tĕ. ಕೊಡಮು; see ಕೊಡಮೆ).

ಕೂಳೆ kûḷĕ. ಕೂೞೆ kûḻĕ. 2. The stump of jôḷa left in the ground to push out new shoots (s. Mhr.; especially that of *badane*, My.; T. ಕೂಱ್ಱೈ, stump, cut short); stubble in general (My.). — ಕೂಳೆಕಾಯಿ. A fruit of badanĕ grown after the herb had been cropt and sprouted again (My.). 2, the edge of stitching (My.). — ಕೂಳೆಗಿಡ. A herb which, when cropt, sprouts again (My.). — ಕೂಳೆಬೆಳೆ. A crop got from the ಕೂಳೆಗಿಡ (My.).

ಕೂೞ್ kûḻ. 1. = ಕೂರ 1, ಕೂೞು. *Supposed* Tbh. of ಕ್ರೂರ (Šmd. 30; Šm. 113). Boiled rice; food (ಓಗರ Šm. 113; T., M.; Tu. ಕೂರು; Tĕ. ಕೂಡು; see ಕೊೞೆ 1). ಪುಟ್ಟಿಯನ್ನು, ಉರ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದವನಿಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂೞ್ (Šmd. I). ತಳಿಯ ಕೂೞಿದಿರೊಳ್ ಪಣ್ತು ಆರವೆ (I). ಒರ್ಪಿಡಿಕೂೞಿಂ ಸಿತಗನ ಕಪ್ಪಡಮುಂ (79). ಎಂಜಲ ಕೂೞ್ (Bp. 56, 26). See ಅಡುಗೂೞ್, ಕಳ-. — ಕೂೞ. -ಅ 3. One who has (for his) food. See ಚಾಪೆಗೂೞ, ಜನ್ನ-, ಮರ-. — ಕೂೞಿಗಳು. A lump of boiled rice (kneaded into a ball, ಪುಲಕ Nn. 145, o. r. ಕೂೞಿಗುಳು). — ಕೂೞ್ಗುದಿಗುದಿ. -ಕುದಿ-ಕುದಿ. Rice to boil very much: to boil very much like rice (Râm. 6, 50, 18). — ಕೂೞ್ಗುದಿಗೊಳ್. -ಕುದಿ-ಕೊಳ್. Rice to begin to boil: to begin to boil like rice (V. 34, after 80). — ಕೂೞ್ಬಡಿಕ. -ಬಡಿಕ. The devouring of rice, gluttony (Šâstrasâra in W. v. 1270). 2, a glutton (My.). — ಕೂೞ್ಬಡಿಕತನ. -ಬಡಿಕತನ. Gluttony (My.). — ಕುೞ್ವಣಿಗ. -ವಣಿಗ. (Šmd. 242). A glutton (ತೀನಾಳಿ Šm. 48; Kk. 38; Šs.).

ಕೊೞ್ kûḷ. 2. = ಕೂರ 2. Tbh. of ಕ್ರೂರ (Šmd. 30; Šm. 113). Fierce, ferocious; cruel; mischievous, malignant; hot, sharp; fierceness, etc. — ಕೂೞ ರಕ್ಕಸ. A cruel, mean giant (My.). — ಕೂೞ ನಾಯಿ. A ferocious, mean dog. ಬಾಲ ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೂೞ ನಾಯಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.). — ಕೂೞ್ಕಿಮ್ಮಿ. Tbh. of ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ (Šmd. 376).

ಕೂೞ kûḻa. A vulgar, rude, stupid, useless, mean, or vile man; vulgar, etc. (ಎಗ್ಗ Šmd. I; ಕಿಱುಕುಳ, ಅಲ್ಪ Šs.; ಗಾವ್ಪು Bhn. 31; C.; Tĕ. ಕೂಳೆ; Tĕ. ಗೂಡು, obscene, etc.; M. ಕೂೞ, T. ಕೂೞ್ಱೈ, ಕೂೞ್, rottenness; uselessness, inferiority). See Bp. 21, 23; 28, 19; 51, 41; 57, 13; Jns. 42, 72; Prv. s. ನೆಱಿಲು.

ಕೂೞತನ kûḻatana. Rudeness, meanness, etc. (Bp. 26, 58; My.).

ಕೊೞು kûḻu. = ಕೂೞ್ 1. (ಅನ್ನ, ಕೂರ, ಭಕ್ತ, ಅನ್ನ, ಅತನ, ಆಹಾರ, etc. Hlâ.; C.). ಹೆಱರ್ ಇಕ್ಕಿದ ಕೂೞಿನ್ ಉಪ್ಪು (ಪರಾನ್ನ, ಪರಪಿಣ್ಡಾಟ Hlâ.). ಲೋಗರಿಕ್ಕುವ ಕೂೞಿನುಮ್ಪುವಂ (ಪರಾನ್ನ, ಇಟ.); ಕೂೞ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಪಿಚ್ಛ Nr.). ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬನ್ದು ಕೂೞಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದೇನೆ (B. 4, 139). ಕೂೞ ಚೆಲ್ಲಿದ ಕಡೆ ಸಾವಿರ ಕಾಗೆ. — ಕೂೞಿಕ್ಕುವವನೇ ಒಡೆಯ, ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವನೇ ಜವರಾಯ (Prvs.). See Bh. 1, 10, 25. 30. 31; B. 3, 40. 66; ತಿರಿಗೂೞು, ಮಡ-; Prv. s. ಕುಲ. — ಕೂೞುಪಾಣ್ಡ್ಯ. = ಕೂೞುಬಕ್ಕ. (My.). — ಕೂೞುಬಕ್ಕ. A glutton (B. 5, 253). — ಕೂೞುಬೊಕ್ಕ. = ಕೂೞುಬಕ್ಕ. (C.; B. 5, 28. 31). — ಕೂೞು ಸೀರೆ. Food and clothing (ಕತಿಪು, ಭೋಜನಾಚ್ಛಾದ Hlâ.; Mr. 25; Bp. 28, 19).

ಕೂೞೆ kûḻĕ. A vulgar, vile woman (Bp. 40, 54).

ಕೃಕ kṛika. The throat, the larynx. (R.).

ಕೃಕಣ kṛikaṇa. = ಕ್ರಕಣ. *A kind of partridge, Perdix sylvatica.*

ಕೃಕರ kṛikara. = ಕಕ್ಕರ, ಕಕ್ರ, ಕ್ರಕರ. A kind of partridge, Perdix sylvatica. 2, one of the five vital airs, that which assists in digestion; that which shuts and opens the eye (ಅಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚ ತೆಱವುದು Mr. 52).

ಕೃಕಲಾಸ kṛikalâsa. *A kind of lizard or chameleon* (ಓತಿ Mr. 164).

ಕೃಕವಾಕು kṛikavâku. *A cock.* 2, a peacock. 3, a chameleon. See ನೇತ್ರಿ.

ಕೃಕಾಟಕ kṛikâṭaka. = ಕೃಕಾಟಿಕೆ. (ಹೆಡಕು Mr. 327).

ಕೃಕಾಟಿಕೆ kṛikâṭikĕ. *The back or nape of the neck.*

ಕೃಚ್ಛ್ರ kṛiččhra. *Distress, danger.* 2, *difficulty, trouble.* 3, *pain.* 4, *penance, expiation.* 5, bad, miserable, evil.

ಕೃಚ್ಛ್ರಮೂತ್ರಪುರೀಷತ್ವ kṛiččhra-mûtra-purîshatva. Pain or difficulty in the evacuations. (My.).

ಕೃತ್ kṛit. = ಕೃತ್ತು. Making, doing, etc. See *e. g.* ಕ್ರೂರಕರ್ಮ-, ದ್ಯೂತ-. 2, an affix used to form nouns from roots. 3, a noun or nominal theme formed with this affix (Šmd. 88. 90. 110. 120. 134. 200. 245).

ಕೃತ kṛita. *Done, made, wrought, accomplished;* deed, work, action, accomplishment (ಕರಣ, ಕೃತ್ಯ Nn. 108; ಕಡೆಗಣ್ಡ ಕಾರ್ಯ Nn. 103; Mr. 466). 2, well-done, proper, good; a virtuous man (J. 18, 20). 3, *the first of the four ages or yugas of the world* (ಯುಗ, ಯುಗಭೇದ 103). 4, a kind action, benefit. 5, Yama (ಸವನ, ಶಮನ, ಯಮ 103). ಕೃತಂ, *done with, enough.*

ಕೃತಕ kṛitaka. = ಕತಕ 2. Made, artificial, factitious; not natural, adopted (as a son). 2, *factitious salt* (ಎಡಲವಣ Mr. 143). 3, simulated, false; hypocrisy (ಗಹ್ವರ, ಕೃತ್ರಿಮ Nn. 109).

ಕೃತಕರೂಪು kṛitaka-rûpu. A supernatural form or manner (Bp. 32 sum.).

ಕೃತಕರ್ಮ kṛita-karma. Having done or accomplished one's work or duty; *skilful, clever.*

ಕೃತಕಾಚಲ kṛitaka-aćala. An artificial hill (Grj. 3, 92; 4, after 12).

ಕೃತಕಾರ್ಷ್ಣಿ kṛita-kârshṇi. Arjuna's son Babhruvâhana (J. 22, 30).

ಕೃತಕಿ kṛitaki. ≟ ಗದಕಿ. (Šmd. 353). A deceitful female (?).

ಕೃತಕೃತ್ಯ kṛita-kṛitya. Having successfully accomplished a business or duty; a man who has accomplished or attained any object or purpose; contented, satisfied; clever. (Bp. 4, 70; 31, 27; 35, 52; 46, 37; 54, 83; J. 2, 52. 53; 11, 24).

ಕೃತಘ್ನ kṛita-ghna. Destroying past transactions or benefits done, unmindful of services rendered, ungrateful. (J. 5, 69; My.).

ಕೃತಘ್ನತೆ kṛita-ghnatĕ. Ingratitude. (My.).

ಕೃತಜ್ಞ kṛita-jña. Remembering past transastions or benefits, grateful. (J. 5, 67; My.; B. 4, 59).

ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ kṛitajñatâ-pûrvaka. With gratitude. (My.; B. 4, 124).

ಕೃತಜ್ಞತೆ kṛita-jñatĕ. Remembering kind actions, gratitude. (My.; B. 4, 91; 5, 180).

ಕೃತಜ್ಞತ್ವ kṛita-jñatva. = ಕೃತಜ್ಞತೆ. (B. 5, 10).

ಕೃತಪುಂಖ kṛita-puṅkha. *Skilled in archery* (ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ Mr. 294).

ಕೃತಮಾಲ kṛita-mâla. *The tree Cassia fistula* L. See ಕಕ್ಕೆ.

ಕೃತಮುಖ kṛita-mukha. *Conversant with the means of success, clever.*

ಕೃತಯುಗ kṛita-yuga. = ಕೃತ No. 3. This age consists of ಗಗನ-ಅಮ್ಬರ-ವ್ಯೋಮ-ಸಿನ್ಧುರ-ಲೋಚನ-ನಗ-ಐಕ್ಯ, *i. e.* 1,728,000 human years (Mr. 73).

ಕೃತಲಕ್ಷಣ kṛita-lakshaṇa. *Noted for good qualities.*

ಕೃತವರ್ಮ kṛita-varma. Dexterous, skilful (ಚತುರ, ಕೃತಹಸ್ತ, etc., ಬಲ್ಲವ Mr. 244). 2, N. of a prince (J. 7, 1; 8, 29).

ಕೃತವರ್ಮಕ kṛita-varmaka. = ಕೃತವರ್ಮ No. 2. (J. 7, 3).

ಕೃತವೀರ್ಯ kṛita-vîrya. N. of a prince, the father of Haihaya Arjuna. See ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ.

ಕೃತವ್ರಣ kṛita-vraṇa. N. of a Brâhmaṇa (J. 15, 30. 33).

ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕೆ kṛita-sâpatnikĕ. *A woman whose husband has taken another wife, a superseded wife.*

ಕೃತಸ್ವರ kṛita-svara. Full of sound. See ಕಾರ್ತಸ್ವರ.

ಕೃತಹಸ್ತ kṛita-hasta. *Dexterous, skilful.* 2, *skilled in archery.*

ಕೃತಾಕೃತ kṛita-akṛita. Done and not done; *wrought and unwrought; manufactured and not manufactured.*

ಕೃತಾಂಜಲಿ kṛita-añjali. One who joins the, or the joining of the, hands in reverence (J. 5, 44).

ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟ kṛita-añjali-puṭa. Joining the, or the joining of the, palms of the hands for obeisance, etc. (J. 5, 9).

ಕೃತಾನ್ತ kṛita-anta. Causing an end; bringing to an end. 2, *established truth or doctrine.* 3, *the end or result of actions, destiny.* 4, *Yama.* 5, *a sinful or inauspicious action.* See Šmd. 83. 112; Bp. 41, 27; 61, 12.

ಕೃತಾನ್ತಕ kṛita-antaka. Yama. (Bp. 46, 66).

ಕೃತಾನ್ತಮರ್ದಕ kṛitânta-mardaka. Šiva (Šsv. 4, 128).

ಕೃತಾಭಿಷೇಕ kṛita-abhishêka. *Anointed.*

ಕೃತಾರ್ಥ kṛita-artha. A man who has attained an end or object; successful; contented, satisfied; clever. See Grj. 4, 40; 4, after 48; Bp. 3, 57; 24, 14; 30, 13; J. 2, 46.

ಕೃತಾರ್ಥತೆ kṛita-arthatĕ. Accomplishment of an object; success. (Šsv. 5, after 39).

ಕೃತಿ kṛiti. Doing, making, composing; action; *an act;* a literary work, a poem (Kâvy. II, 1, A, 13; III, 1, A, 3; IV, 1; Šmd. 29, 31. 92; Bp. 61, 82). 2, *wise, learned, skilful.* 3, N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಕೃತಿಪತಿ kṛiti-pati. An author, a poet (ಕವಿ, ಕವೀಶ್ವರ, ಕಾವ್ಯ ಕರ್ತೃ Nn. 59).

ಕೃತಿಮತ kṛiti-mata. A kind of poetic style (ಧಾತು, ಕವಿತ್ವದ ಭೇದ Nn. 82).

ಕೃತಿಯುಕ್ತ kṛiti-yukta. Proper for literary composition (Šmd. 166).

ಕೃತ್ತ kṛitta. *Cut;* divided.

ಕೃತ್ತಿ kṛitti. *Hide, skin.* 2, the birch tree.

ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಠಿಕೆ kṛitti-kaṇṭhikĕ. N. of a plant (ಪಾಂಶು, ಪರ್ಪಟಕ Mr. 140, one MS. ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಟಕಿ).

ಕೃತ್ತಿಕೃತವಸ್ತ್ರ kṛitti-kṛita-vastra. Whose garment is made of a skin: Šiva (Bp. 15, 35).

ಕೃತ್ತಿಕೆ kṛittikĕ. *The third lunar mansion containing six stars called the Pleiades,* who are considered to be the nurses of Kârttikêya. (B. 5, 308). 2, a vehicle, a cart. 3, N. of a utensil (ಬೀಳು Mr. 207).

ಕೃತ್ತಿಧರ kṛitti-dhara. Šiva (Bp. 38, 35).

ಕೃತ್ತಿವಸ್ತ್ರ kṛitti-vastra. A vestment made of a hide (Šsv. 1, 74).

ಕೃತ್ತಿವಾಸ kṛitti-vâsa. = ಕೃತ್ತಿವಾಸಸ್. (ಅಮೃತಕರ, ಈಶ್ವರ Nn. 35). See Bp. 37, 56; 43, 51.

ಕೃತ್ತಿವಾಸಸ್ kṛitti-vâsas. Covered with a skin: *Šiva.*

ಕೃತ್ತು kṛittu. Tbh. of ಕೃತ್. See Šmd. 110. 120. 135. 205.

ಕೃತ್ಯ kṛitya. To be done or performed, practicable; proper. 2, action, act, deed (ಕರ Nn. 19; ಕರಣ, ಕೃತ 108); *business;* duty, office. 3, *a man who may be seduced from allegiance, treacherous.* 4, *a certain class of affixes.* 5, a kind of evil spirit.

ಕೃತ್ಯೆ kṛityĕ. *An act, a deed.* 2, *a female deity to whom sacrifices are offered for destructive or magical purposes.*

ಕೃತ್ರಿಮ kṛitrima. = ಕಿತವ. *Made artificially, factitious, artificial.* 2, falsified; false, deceitful (C.); guile, deceit (C.; Mhr.); bewitchment, witchcraft (My.). 3, adopted; an adopted child (Bp. 52, 15?).

ಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕ kṛitrima-dhûpaka. *Compound perfume.*

ಕೃತ್ರಿಮಿ kṛitrimi. A deceitful person (My.).

ಕೃತ್ಸ್ನ kṛitsna. *All, whole, entire.*

ಕೃದನ್ತ kṛit-anta. A word ending with a kṛit affix (Šmd. 203. 325).

ಕೃದರ kṛidara. A store-room, a granary. See ಕುದಿರ್.

ಕೃನ್ತ kṛinta. = ಕೃನ್ತನ. (Bp. 8, 1).

ಕೃನ್ತನ kṛintana. Cutting, cutting off, cutting in pieces. See ಅರಿ, ನೇರ್.

ಕೃಪ kṛipa. A son of the ṛishi Šaradvat, who was adopted by king Šântanu and became the brother-in-law of Drôṇa. (Šmd. 16. 255. 292).

ಕೃಪಣ kṛipaṇa. Inclined to grieve; pitiable, miserable; poor, wretched (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ದೀನ Nn. 58). 2, *miserly; avaricious* (ಲೋಭಿ Bhn. 8). See Prv. s. ನಿಪುಣ.

ಕೃಪಣತನ kṛipaṇatana. Wretchedness;—avarice (ಕಾರ್ಪಣ್ಯ G.; My.).

ಕೃಪಣತ್ವ kṛipaṇatva. = ಕೃಪಣತನ. (My.).

ಕೃಪಣೆ kṛipaṇĕ. A wretched, or avaricious, female. (Bp. 40, 54; My.).

ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ kṛipâ-kaṭâksha. A look with favour, a kind look; the eye of favour. (Bp. 46, 49; My.).

ಕೃಪಾಕರ kṛipâ-âkara. A mine of compassion (Śśv. 4, 1; J. 11, 36).

ಕೃಪಾಂಗ kṛipâ-anga. Having a body that is tenderness (Śśv. 3, 1).

ಕೃಪಾಜಲಧಿ kṛipâ-jaladhi. An ocean of pity (J. 21, 53).

ಕೃಪಾಣ kṛipâṇa. *A sword, a scymitar.*

ಕೃಪಾಣಿ kṛipâṇi. *A pair of shears or scissors.* 2, a dagger (Nn. 2);—a sword, a scymitar (ಕತ್ತಿ, ಅಬಂಗೋತ Mr. 379).

ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ kṛipâ-dṛishṭi. A look with favour, a kind look. (My.).

ಕೃಪಾನಿಧಿ kṛipâ-nidhi. A receptacle, or an ocean, of tenderness (My.).

ಕೃಪಾಭಾವನೆ kṛipâ-bhâvanĕ. Compassionate disposition or nature (Bp. 32, 63; My.).

ಕೃಪಾರತ್ನಾಕರ kṛipâ-ratnâkara. An ocean of tenderness (Śśv. 5, 58).

ಕೃಪಾರಸಸಮುದ್ರ kṛipâ-rasa-samudra. An ocean of tender feelings (Bp. 50, 29).

ಕೃಪಾರ್ಣವ kṛipâ-arṇava. = ಕೃಪಾರತ್ನಾಕರ. (Śśv. 5, 32).

ಕೃಪಾಲು kṛipâ-âlu. *Tender, compassionate, merciful.*

ಕೃಪಾವನಧಿ kṛipâ-vanadhi. = ಕೃಪಾರ್ಣವ. (J. 33, 54).

ಕೃಪಾವಲೋಕನ kṛipâ-avalôkana. = ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ. (J. 10, 32).

ಕೃಪಾಸಾಗರ kṛipâ-sâgara. An ocean of compassion (My.).

ಕೃಪಾಹೀನ kṛipâ-hîna. = ಕೃಪೆಹೀನ s. ಕೃಪೆ. (My.).

ಕೃಪೀಟ kṛipîṭa. *The belly* (ನಿಡ್ಡ ಬಸುಱು Nn. 85; Mr. 484). 2, *water* (ವಾರಿ, ಉದಕ 85; ವಾರಿ 484). 3, bell-metal, etc. (ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ, ಕಂಚು 85). 4, fire-wood (ಬಱ 85).

ಕೃಪೀಟಯೋನಿ kṛipîṭa-yôni. *Fire; Agni.*

ಕೃಪೆ kṛipĕ. ಕೃಪಾ. = ಕುರುಪೆ, ಕ್ರುಪೆ. *Pity, tenderness, compassion, mercifulness;* favourableness; kindness. See Bp. 24, 62; 31, 19; 32, 43; 36, 43; 47, 45; 50, 64. — ಕೃಪೆ ಪಡೆ. To obtain favour (Bp. 61, 34). — ಕೃಪೆವಡೆ. -ವಡೆ. = ಕೃಪೆ ಪಡೆ. (Bp. 27, 44). — ಕೃಪೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To become linked to compassion, etc., to feel compassion, etc. (Bp. 28, 63; 39, 61). — ಕೃಪೆವೆಱು. -ಪೆಱು. To become compassionate (Bp. 88, 71). — ಕೃಪೆಹೀನ. Destitute of pity, etc. (ಅವಹಾರ, ಕರುಣವಿಲ್ಲದು Nn. 151).

ಕೃಮಿ kṛimi. = ಕ್ರಿಮಿ. *A worm, an insect.* 2, *a spider.* 3, *the silkworm.* 4, *lac, the red dye.*

ಕೃಮಿಕೋಶೋತ್ಥ kṛimi-kôśa-uttha. Proceeding from a cocoon, *silken.*

ಕೃಮಿಘ್ನ kṛimi-ghna. A shrub used in medicine as a vermifuge, *Erycibe paniculata* Roxb. See Si. 147.

ಕೃಮಿಜ kṛimi-ja. = ಕ್ರಿಮಿಜ. *Agallochum.* See Si. 227 and ಕೃಷ್ಣಾಗರು.

ಕೃಮಿರೋಗ kṛimi-rôga. Disease caused by intestinal worms. (My.).

ಕೃಲ್ಲಿಂಗ kṛit-linga. = ಕೃತ್ No. 3. (Śmd. 88. 91. 203).

ಕೃವಿ kṛivi. A loom. (R.).

ಕೃಶ kṛiśa. *Lean, emaciated, thin, spare, slender,* weak (ಶಾರದೆ, ಬಡವು Nn. 28; ಕಾಷ್ಠ, ಬಡವು 33; ತೊಲೆ, ಬಡತನ 158); *little, small,* insignificant, poor. See ಪಱ್.

ಕೃಶಶರ kṛiśa-śara. One whose arrows have become feeble (Śśv. 4, 122).

ಕೃಶಾಂಗ kṛiśa-anga. An emaciated, thin body (ಬಡವಾದ ದೇಹ Nn. 157).

ಕೃಶಾನು kṛiśânu. *Fire; Agni.* 2, a certain metrical foot (Ch.).

ಕೃಶಾನುರೇತಸ್ kṛiśânu-rêtas. *Śiva.*

ಕೃಶಾಶ್ವಿ kṛiśa-aśvi. A pupil of Kṛiśâśva, the author of directions to players and dancers: *a dancer, an actor.*

ಕೃಶೀಕರಣ kṛiśî-karaṇa. The making thin, lean, etc. See ಕೀಸು, ಕೆತ್ತು.

ಕೃಶೋದರಿ kṛiśa-udari. A thin-waisted woman. (My.).

ಕೃಷಿ kṛishi. *Agriculture, husbandry* (ಬವಸು Čt. I, 49).

ಕೃಷಿಕ kṛishika. *A husbandman.* 2, = ಕುಶಿಕ, *a ploughshare.*

ಕೃಷೀವಲ kṛishîvala. *A husbandman.*

ಕೃಷ್ಟ kṛishṭa. 1. Drawn, pulled; *ploughed, tilled.*

ಕೃಷ್ಟ kṛishṭa. 2. Tbh. of Kṛishṇa. (My.).

ಕೃಷ್ಟಿ kṛishṭi. Drawing, attracting; ploughing. 2, *a wise, learned man.*

ಕೃಷ್ಟ್ಣ kṛishṭṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ (C.; Mr. 519 one MS.).

ಕೃಷ್ಣ kṛishṇa. = ಕಿಟ್ಟ 1, ಕೃಷ್ಟ 2, ಕೃಷ್ಟ್ಣ, ಕ್ರಿಷ್ಟ್ಣ, ಕ್ರಿಷ್ಣ. *Black; dark-blue* (ಕಪ್ಪು Nn. 45; ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 47; ಕಪ್ಪು Mr. 519); wicked, evil. 2, *the dark half of the lunar month from full to new moon.* 3, *Krishna, one of the incarnations of Vishṇu* (ವನಮಾಲಿ Nn. 47; ಮದನಪಿತ 519; Bp. 54, 33). 4, a crow. 5, *black pepper* (ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಮಾಗಧ 47; ಪಿಪ್ಪಲಿ 519). 6, the black antelope; the spotted antelope (ಪೃಷತ, ಎರಳೆ 47; ಎರಳೆ 519 & 163). 7, Indra (ಶಚಿವಲ್ಲಭ, ಇನ್ದ್ರ 47). 8, fire (ಅಗ್ನಿ 47). 9, Vyâsa (ಬಾದರಾಯಣ, ವೇದವ್ಯಾಸ 47; ವ್ಯಾಸ 519). 10, water (ಜೀವನ, ಉದಕ 47; ವಾರಿ 519). 11, the sky (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 47; ನಭ 519). 12, a river (ಧುನಿ, ನದಿ 47; ನದಿ 519); the river Kistna? 13, a crest or crown (ಮೌಳಿ, ಮಕುಟ 47; ಕಿರೀಟ 519). 14, a net (ಜಾಲ, ಬಲೆ 47). 15, Arjuna (My.; Br.). — ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. See ವೇದಾನ್ತಿಗಳ-.

ಕೃಷ್ಣಕರ್ಮ kṛishṇa-karma. An evil deed; criminal, sinful. See ಅ-.

ಕೃಷ್ಣಕಾಕ kṛishṇa-kâka. *A raven.*

ಕೃಷ್ಣಜಯನ್ತಿ kṛishṇa-jayanti. A particular combination in astronomy on the birthday of Kṛishṇa (My.).

ಕೃಷ್ಣತೆ kṛishṇatĕ. = ಕೃಷ್ಣತ್ವ. (J. 7, 9). 2, hypocrisy, fraud (7, 9).

ಕೃಷ್ಣತ್ವ kṛishṇatva. Blackness (Kâvy. V, 53).

ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ kṛishṇa-dvaipâyana. Vyâsa. (My.).

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ kṛishṇa-paksha. = ಕೃಷ್ಣ No. 2. (Kâvy. V, 30).

ಕೃಷ್ಣಪಾಕಫಲ kṛishṇa-pâka-phala. *The shrub Carissa carandas* Lin.

ಕೃಷ್ಣಪಾಡ್ಯ kṛishṇa-pâdya. The first day of the moon's wane (My.; see Si. 39).

ಕೃಷ್ಣಪಾಣ್ಡುರ kṛishṇa-pâṇḍura. *Greyish white.*

ಕೃಷ್ಣಫಲೆ kṛishṇa-phalĕ. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಕೃಷ್ಣಭೂಮ kṛishṇa-bhûma. *Having a black soil.*

ಕೃಷ್ಣಭೇದಿ kṛishṇa-bhêdi. *A medicinal plant* (= ಕಟುರೋಹಿಣಿ).

ಕೃಷ್ಣಮುನಿ kṛishṇa-muni. = ಕೃಷ್ಣ No. 9. (J. 5, 73).

ಕೃಷ್ಣಮೃತ್ತಿಕೆ kṛishṇa-mṛittikĕ. *Black soil.*

ಕೃಷ್ಣಲೆ kṛishṇalĕ. *The shrub Abrus precatorius* (ಗುಂಜ, ಗುರುಗಂಜ Mr. 127, o. r. ಗುರುಗುಂಜ).

ಕೃಷ್ಣಲೋಹಿತ kṛishṇa-lôhita. *Dark-red, purple.*

ಕೃಷ್ಣವಕ್ತ್ರ kṛishṇa-vaktra. *Black-faced.* 2, *the black-faced monkey* (ಗೋಲಾಂಗೂಲ, ಮುಸು Mr. 161).

ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ kṛishṇa-varṇa. *Of a black colour;* the colour black.

ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮ kṛishṇa-vartma. Whose way is black: *fire;* Râhu; a blackguard.

ಕೃಷ್ಣವೃನ್ತೆ kṛishṇa-vṛintĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ kṛishṇa-vêṇi. N. of a river (My.; Si. 94).

ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ kṛishṇa-śarma. N. (Bp. 55, 17; J. 26, 33).

ಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿ kṛishṇa-sanni. A disease of an alarming character, in which the tongue turns black (My.).

ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ kṛishṇa-sarpa. The black cobra, Naga tripudians (ತಿಖಿ, ಕಾಲೋರಗ Nn. 4).

ಕೃಷ್ಣಸಾರ kṛishṇa-sâra. *The black or spotted antelope.*

ಕೃಷ್ಣಹೃದಯ kṛishṇa-hṛidaya. A wicked, deceitful disposition (J. 7, 10; 26, 18).

ಕೃಷ್ಣಾಗರು kṛishṇa-agaru. A black variety of Agallochum or aloe wood. ಶ್ರೀಗನ್ಧ, ರಕ್ತಚನ್ದನ, ಕೃಷ್ಣಾಗರು ಮುನ್ತಾದ ಗನ್ಧ (ಚನ್ದನ G.). ಕೃಷ್ಣಾಗರು, ಚನ್ದನ (ಕೃವಿಜ G.). ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹುವ್ವಿನ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣಾಗರು (ಮುಂಗಲ್ಯೆ Si. 227).

ಕೃಷ್ಣಾಗರುಗನ್ಧ kṛishṇâgaru-gandha. (ಕಾಲಾಗುರು, ಅಗರು Si. 227).

ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚನ್ದನ kṛishṇâgaru-čandana. (ಅಗುರು, ಚನ್ದಾಳ G.).

ಕೃಷ್ಣಾಂಕ kṛishṇa-aṅka. A black mark (J. 10, 51). 2, Kṛishṇa's remembrance (10, 51).

ಕೃಷ್ಣಾಂಗಿ kṛishṇa-aṅgi. The goddess Kâli (ಮಾಯಾರಾಣಿ Mr. 15).

ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ kṛishṇa-ajina. The skin of the black antelope. (J. 28, 5).

ಕೃಷ್ಣಾನದಿ kṛishṇâ-nadi. The river Kistna (B. 4, 9).

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ kṛishṇa-avatâra. An incarnation of Kṛishṇa. (J. 13, 39).

ಕೃಷ್ಣಾವಲೋಕನ kṛishṇa-avalôkana. A sight of Kṛishṇa (J. 26, 19);—the yôni (26, 19).

ಕೃಷ್ಣಿಕೆ kṛishṇikĕ. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕೃಷ್ಣೆ kṛishṇĕ. = ಕೃಷ್ಣಿ. *One of the seven tongues of fire.* 2, *long pepper, Piper longum* Lin. 3, Draupadî. 4, Durgâ.

ಕೃಷ್ಯ kṛishya. To be ploughed;—a ploughed field (J. 2, 18).

ಕೃಸರ kṛisara. ಕೃಶರ. (= ಕಿಚಡಿ, etc.), ಕೃಸರಿ. A dish consisting of sesamum and grain; a mixture of rice and peas boiled together with a few spices, khichree. (R.).

ಕೃಸರಿ kṛisari. = ಕೃಸರ. (J. 6, 44).

ಕ್ಲೃಪ್ತ klṛipta. = ಕ್ಲುಪ್ತ. Arranged, prepared; ready; effected; invented; fixed, appointed; ascertained. (My.). 2, price, worth, value (ವೇತನ, ಮೌಲ್ಯ, ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ Mr. 346). 3, cut, clipt.

ಕ್ಲೃಪ್ತಿಕ klṛiptika. *Price, worth, value* (ಬೆಲೆ Hlâ.).

ಕೆ kĕ. 1. = ಅಕೆ, ಅಕ್ಕೆ 2, ಅಗೆ 1, ಇಕೆ 2, ಇಕ್ಕೆ 2, ಕ 2, ಕೈ 1, ಗೆ 1, ಚೆ. A suffix of pointing or directing towards an object, etc. used to form the dative singular (Šmd. 115), *e. g.* ಬನಕೆ, ಪೊಲಕೆ, ಕುಲಕೆ, ಚಲಕೆ (139), ಕಾಟ್ಕಿ, ಕೋಟ್ಕಿ, ನಾಟ್ಕಿ (140), ಅದರ್ಕೆ (140), ಅವರ್ಕೆ (91), ಅನಿತರ್ಕೆ, ಏತರ್ಕೆ (140).

ಕೆ kĕ. 2. = ಕ್ಕೆ 2, ಗೆ 2. A suffix used to form the third person of the imperative (Šmd. 269), *e. g.* ಅವಂ ತರ್ಕೆ! ಅವಂ ಬರ್ಕೆ! ಪರಿಪಾಲಿಕೆ! (269), ಅವರ್ ಮಾಟ್ಕೆ! ಅವರ್ ತೋರ್ಕೆ! ರಕ್ಷಿಕೆ! ಪೂಜಕೆ! (270), ಪೋಕೆ! (290), ಅಕ್ಕೆ! (290. 69).

ಕೆ kĕ. 3. = (ಇಕೆ 1, ಇಕ್ಕೆ 3), ಗೆ 4. A nominal and pronominal suffix (Šmd. 247), (perhaps taken from Sk.), *e. g.* ಮಡಿಕೆ, ಹಡಿಕೆ, ಕಾಸ್ಕೆ, ಪೂಣ್ಕೆ, ತೆರಳ್ಕೆ, ನಿಮಿರ್ಕೆ, ತೋರ್ಕೆ (248); ಆಕೆ, ಈಕೆ, ಊಕೆ (186).

ಕೆಕಾರ kĕ-kâra. The syllable ಕೆ (Šmd. 185. 278).

ಕೆಕುನ್ದ kĕkunda. (? see s. ಉಣ್ಣಲಿಗೆ).

ಕೆಕ್ಕರ kĕkkara. — ಕೆಕ್ಕರಬಳ್ಳಿ. The melon vine (S. Mhr.; Z.). See ಪುಟ್ಟಿಹಣ್ಣು.

ಕೆಕ್ಕರಿಕೆ kĕkkarikĕ. The musk-melon (ಕರಬೂಜು My.).

ಕೆಕ್ಕರಿಸು kĕkkarisu. To become red (V. 11, 60). *Cf.* ಕೆಂಗಲಿಸು.

ಕೆಕ್ಕಸ kĕkkasa. Insult, insulting language; insultingly (Abhâ. 2, 52).

ಕೆಕ್ಕಳಿಸು kĕkkaḷisu. To be excited from fear, to be in a fright (ಭಯವಿಕಾರ Kk. 42, Šm. 40; ಸೀತಟಿ, ಭಯವಿಕಾರ Šs.; Grj. 2, after 106; Bh. 3, 5, 42).

ಕೆಕ್ಕು kĕkku. To shout in training cattle (ಗೋಶಿಕ್ಷಾಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; V. 11, 63; *cf.* ಕೇಕು, ಚೆಕ್ಕರಿಸು; T. ಕೆಕ್ಕಲಿ, shouting; Mhr. ಕೇಂಕಣೇಂ, to yell).

ಕೆಕ್ಕೆ kĕkkĕ. The cheek (ಕೆನ್ನೆ, ಕದಪು, ಗಲ್ಲ Šm. 71; ಕೆನ್ನೆ Šmd. II; Kk. 79; My.; Tĕ. ಚೆಕ್ಕಿಲಿ, ಚೆಂಕೆ; Tĕ. ಚೆಕ್ಕು, ಚೆಂಕೆ, ಚಮ್ಪೆ, ಚಿಮ್ಪೆ, ಚೆರಪೆ, the side; the cheek; *cf.* ಕೆಲ 1).

ಕೆಕ್ಕೊರಸು kĕkkŏrasu. (Šmd. 49 in Mdb. & another MS., o. r. ಕೊಕ್ಕರಸು).

ಕೆಂ kĕṅ. = ಕೆಸು 2, etc., (ಕೆಚ್ಚನೆ), ಕೆಞ್, ಕೆನ್, ಕೆಮ್, ಚಂ (ಚಜ್), etc. (Šmd. 215). Redness. (Tĕ.). — ಕೆಂಕಣ್. A red or fiery eye. — ಕೆಂಕಣ್ಬಡೆ. -ಪಡೆ. To get a red eye (Ršv. 13, 75). — ಕೆಂಗಣ್. -ಕಣ್. = ಕೆಂಕಣ್. (Ršv. 5, 51; 6, after 11; ಕೆಂಗಣ್ಣು in Râm. 6, 13, 6). — ಕೆಂಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. The red-eyed one: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Šmd. II). — ಕೆಂಗಣ್ಣಲವರ್ಕ್ಕಿ. -ಅಲವರ್ಕ್ಕಿ. That is like a black bee with red eyes: the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Šmd. II; ಕೋಗಿಲೆ, ಪರಪುಟ್ಟ, etc. Šm. 28; Kk. 79). — ಕೆಂಗಣ್ಣಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The cuckoo (Ššv. 2, after 42). — ಕೆಂಗದಿರ. -ಕದಿರ. Who has fiery rays: the sun (ಪೊಟ್ಟು, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಕೆಂಗಱಿ. A red feather, etc. (Abh. P. 14, 106; Ršv. 13, after 59; J. 12, 29; 23, 39; 25, 31). ಕೆನ್ದಳಿರ್ ಮಿಸುವ ಕೆಂಗಱಿ ಅದುದು (Šmd. 289). 2, a kind of fish (Ršv. 5, 115). — ಕೆಂಗಱಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. An arrow to which red feathers are attached (J. 13, 18). — ಕೆಂಗಱಿ³. -ಕಱಿ³. (Šmd. 216, o. r. -ಗಾಱಿ³). A red spot or stain. — ಕೆಂಗಲ್. -ಕಲ್. A red stone (My.). — ಕೆಂಗಬಿವೆ. -ಕಬಿವೆ. A kind of rice. See ನೆಲ್ಲು. — ಕೆಂಗಾಂಚಾಳ. -ಕಾಂಚಾಳ.

A kind of ebony, Bauhinia variegata (ಕೋವಿದಾರ, ಚಮರಿಕ, ಕುದ್ದಾಲ, etc., ಕೆಮ್ಪುಕಾಂಚವಾಳ Si. 126). — ಕೆಂಗಾಟಿ³. -ಕಾಟಿ³. See Šmd. s. ಕೆಂಗಟಿ³. — ಕೆಂಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A red, fiery spark (Ršv. 6, 36; Ššv. 3, 62; 4, 8. 42. 77). — ಕೆಂಗಿಡಿಯ. -ಕಿಡಿ -ಅ 3. The red-sparked one: fire (ಅಗ್ನಿ, ಅನಲ, etc. Šm. 11; ಕಿರ್ಚು Kk. 21). — ಕೆಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಚೆಂ-. The red sprout: coral. ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ (Šmd. 216). — ಕೆಂಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. A red curl (J. 18, 20). — ಕೆಂಗೆಣ್ಡ. -ಕೆಣ್ಡ. A shining live coal (J. 17, 20; Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಕೆಂಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. N. of a village (My.). — ಕೆಂಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. (Šmd. 216). A red umbrella. — ಕೆಂಗೋಲು. -ಕೋಲು. A red arrow (Bh. 7, 7, 13).

ಕೆಂಕ kĕṅka. (= ಕೆಂಚು). A reddish-brown, tawny colour, the colour of the dawn (ಪೊವ್ಬಣ್ಣ, ಪಸುರುಂ ಕರಿದುಂ ತಮ್ಮೊಳ್ ಐಕ್ಯವರ್ಣಂ Čt. II, 67; ಕೆಂಗಲ್, ಕಿಸು, etc., ಅರುಣವರ್ಣ Šs.; Abh. P. 9, 48; Čpr. 1, after 101; Ršv. 4, 9).

ಕೆಂಕಲಿ kĕṅkali. = ಕೆಂಕೇಲ್ಲಿ. Tbh. of ಕಂಕೇಲ್ಲಿ. (St. & Pl.).

ಕೆಂಕಲ್ kĕṅkal. A kind of fish (Ršv. 5, 115).

ಕೆಂಕೇಲ್ಲಿ kĕṅkêlli. = ಕೆಂಕಲಿ. (Ššv. 2, after 42).

ಕೆಂಗಲ್ kĕṅgal. A reddish-brown colour (ಕೆಂಕ, ಕಿಸು, etc., ಅರುಣವರ್ಣ Šs.).

ಕೆಂಗಲಿಸು kĕṅgalisu. To become red, etc. (Ššv. 4, 12).

ಕೆಚ್ಚನೆ kĕččanĕ. (Šmd. 109). = ಕೆಂ (ಕೆಜ್), ಚೆಂ, ಕಿಸು, ಕೆಸು (215). Redness; redly (red, My.). ಪಚ್ಚನೆ ಕೆಚ್ಚನೆ ಬಗೆಯಂ (112, o. r. ಬಯಸಿದೆಂ). ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಮೀನು (ರೋಹಿತ); ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಚುಂಚು (Nr.). ಕೆಚ್ಚನೆ ಅಪ್ಪ ಬನ್ದುಗೆ (ಹಲ್ಲಕ, ರಕ್ತಸನ್ಧ್ಯಕ); ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ (ಸಮ್ಬರ Nr.). ಕೆಚ್ಚನೆಯೆಲವ (ರೋಚನ Si. 183). ಕೆಚ್ಚನೇ ತೆಗಡೆ (ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ, ಸರಲೆ, ತ್ರಿಪುಟೆ, ರೋಚನಿ, etc. 148). ಮುಸುಡು ಕೆಚ್ಚನೆ ಮಾಡಿ (Bp. 21, 18).

ಕೆಚ್ಚಲ್ kĕččal. ಕೆಚ್ಚಲು. = ಕೆಚ್ಚಲ. The udder of beasts (ಊಧಸ್, ಆಪೀನ Nr., Hlâ., Mr. 181, Si. 323; Abh. P. 7, 157; C.; T. ಚೆರುತ್ತಲ್; M. ಚೆರನ್ನಲ್, ಚೆರುನ್ನಲ್). ತೋರಿಹ ಕೆಚ್ಚಲನುಳ್ಳ ಆಕಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, etc. Nr.). See Bp. 60, 35; Ršv. 5, after 55; B. 1, 10; ಬಿಗ್ಗೆಚ್ಚಲ್, ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲ್.

ಕೆಚ್ಚಲ kĕččala. = ಕೆಚ್ಚಲ್. (S. Mhr.). See B. 3, 17; 4, 220; 5, 20. ದೊಡ್ಡ ಕೆಚ್ಚಲದ ಆಕಳ (ಪೀನೋಧ್ನಿ G.).

ಕೆಚ್ಚು kĕččn. 1. = ಕೆಂಚು, etc. Redness (ಕಿಸುವಣ್ಣ Šm. 87).

ಕೆಚ್ಚು kĕččn. 2. To join the ends of two threads by twisting them with the fingers (ತನ್ತುವಾಯಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ Šm. 87; C.; see ಕಿರಿ 3). — ಕೆಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. The act of joining etc. (My.).

ಕೆಚ್ಚು kĕččn. 3. The knot which is formed by twisting (C.; Tu. ಕೆರ್ಚ). — ಕೆಚ್ಚುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. The being twisted or curled. ರೋಮಕೂಪಗಳು ಕೆಚ್ಚುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ರೋಮಾಂಚ Si. 73).

ಕೆಚ್ಚು kĕččn. 4. (The marrow, essence, or pith of plants, etc.); core, the heart of a tree; essence; strength (ತರುಸಾರ Šmd. Dh.; ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ Nr.; ಶಾರದೆ, ಸಾರ Nn. 28; ಸಾರ 80; ಮಜ್ಜಾಸಾರ 125; C.; *cf.* ಚೇಗು). ಮರದ ಕೆಚ್ಚು (ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ Hlâ., Nr., Mr. 105). ಕೆಚ್ಚೇಱಿದ ವೈರಾಗ್ಯದ ಪೆಚ್ಚಂ (Abh. P. 8, 35). ಅಮೃತದೊಳು ಕೆಚ್ಚು (cream, Bp. 8, 18). ಸತ್ವದ ಕೆಚ್ಚು (28, 47). ಮುಚ್ಚುಮಱೆಗಳ ಕೆಚ್ಚುಗಳು (supports or supporters, 40, 61). See ಬಲ್ಗೆಚ್ಚು; Râm. 3, 6, 18. — ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become strong, firm, or excessive (Grj. 2, after 106; 8, after 77). — ಕೆಚ್ಚೋಱಡಿಕೆ. -ಓಱು-ಅಡಿಕೆ. Pieces of areca nut that are hard (C.).

ಕೆಚ್ಚು kĕččn. 5. Pride (ಕೊಬ್ಬು Šm. 87; J. 13, 48; Tĕ. ಗೆಬ್ಬು; T. ಚೆರುಕ್ಕು, M. ಕಿಱು, ಕೆಱು, ಕೆಱುವು; T. ಚೆರುಕ್ಕು, M. ಕಿಱುಕ್ಕೆ, ಕೆಱುಕ್ಕೆ, ಚೆಱುಕ್ಕೆ, to be proud; *cf.* ಸೆಡಕು, etc.). ಕೆಚ್ಚು ಸಡಲಿ, ಮನಂಗಡಡಿ (Bp. 22, 33). — ಕೆಚ್ಚುವೀಱ್. -ಬೀಱ್. To become full of pride. ಕೆಚ್ಚುವಿರ್ದು (Abh. P. 14, after 170). — ಕೆಚ್ಚೆದೆ. -ಎದೆ. A proud mind (J. 4, 40; 23, 59).

ಕೆಚ್ಚು kĕččn. 6. = ಕೆತ್ತು 3. (S. Mhr.).

ಕೆಂ kĕṅ. ಕೆಞ್. = ಕೆಂ (ಕೆಜ್), etc. Redness. — ಕೆಂಜಡೆ. = ಕೆಂಜೆಡೆ. (Ššv. 1, 74; J. 8, 46, o. r. -ಜೆಡೆ; Tĕ.). — ಕೆಂಜಾಜಿ. A red jasmine (Bp. 56, 31; J. 6, 18). — ಕೆಂಜೆಡೆ. (Šmd. 216). Red matted hair (Abh. P. 3, 124; Bp. 12, 54; 17, 11; J. 28, 9). — ಕೆಂಜೇಱು. -ಜೇಱು. = ಕೆಮ್ಬರವು. (My.). — ಕೆಂಜೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. A red light (Râm. 6, 46, 21). — ಕೆಂಜೋಳ. A kind of millet (S. Mhr.).

ಕೆಂಚಗೆ kĕṅčagĕ. = ಕೆಂಚನೆ. Redness; redly (My.).

ಕೆಂಚನೆ kĕṅčanĕ. = ಕೆಂಚಗೆ. (My.).

ಕೆಂಚಿ kĕṅči. A red or brown female (C.); N., especially among peasants (C.). See ಕೆಂಚ s. ಕೆಂಚು.

ಕೆಂಚಿಗೆ kĕṅčigĕ. The herb Trianthema monogyna L. (St. & Pl.). *Cf.* ಕೆಂಜಿಗೆ?

ಕೆಂಚು kĕṅču. = (ಕೆಂಕ), ಕೆಚ್ಚು 1. (Šmd. 248; My.). — ಕೆಂಚ. -ಅ 3. A red or brown man (My.). 2, N. (Šmd. 154), especially among peasants (C.). 3, a rustic, a blockhead (S. Mhr.). See Sp. s. ಕರಿಗ.

ಕೆಂಜಗ kĕṅjaga. = ಕೆಂಜಿಗ, ಕೆಂಜುಗೆ. A kind of troublesome red ant (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಚಡ).

ಕೆಂಜಿಗ kĕṅjiga. = ಕೆಂಜಗ, etc. (My.).

ಕೆಂಜಿಗೆ kĕṅjigĕ. A certain plant (ಕುಸುಮೆ Mr. 149). *Cf.* ಕೆಂಚಿಗೆ?

ಕೆಂಜುಗೆ kĕṅjugĕ. = ಕೆಂಜಗ, etc. (ಅರುಣಾಂಗ Mr. 165, o. r. ಕೆಂಜಿಗೆ).

ಕೆಟ್ಟತನ kĕṭṭatana. A bad, wicked, lewd disposition or conduct (C.). ಕೆಟ್ಟತನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದವ ಕಟ್ಟನ್ನಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪ ಬೇಕು (Prv.).

ಕೆಟ್ಟು kĕṭṭu. P. p. of ಕಿಡು 2 and ಕೆಡು.

ಕೆಟ್ಟೆ kĕṭṭĕ. Evil, misfortune, ruin (Tĕ. ಚೆಟ್ಟ). — ಕೆಟ್ಟೆಣಿಸು. -ಎಣಿಸು. To devise evil (J. 31, 64).

ಕೆಡಕ kĕḍaka. = ಕೆಡುಕ, ಕೆಡಿಕ, ಕೆಡುಕ. A man who destroys, or one who is ruined; a mischief-maker; a bad, wicked, mean man (C.; ಕಾಟ್ Čt. I, 103; ಕುತ್ಸಿತ Mr. 238). See ಕುಲಗೆಡಕ.

ಕೆಡಕತನ kĕḍakatana. = ಕೆಡಕುತನ, ಕೆಡುಕುತನ. A corrupt, depraved, bad, lewd nature or conduct (C.; Bp. 43, 59).

ಕೆಡಕಿ kĕḍaki. = ಕೆಡಿಕೆ, ಕೆಡುಕಿ. A woman who destroys or is ruined; a bad, depraved woman, etc. (C.).

ಕೆಡಕು kĕḍaku. = ಕೆಡುಕು. Corruption; ruin; foulness; evil; a wicked disposition or conduct (C.; ಹಾಟು, ನಾಶ G.). ಒಳಿತು ಕೆಡಕು (B. 3, 53; My.). ಒಳ್ಳೇದು ಕೆಡಕು (5, 265; My.). See B. 4, 187; 5, 201. 205. 213. — ಕೆಡಕುಹುಟು. A vicious insect or reptile (Bp. 48, 9).

ಕೆಡಕುತನ kĕḍakutana. = ಕೆಡಕತನ, etc. (C.).

ಕೆಡದು kĕḍadu. = ಕೆಡೆದು. P. p. of ಕೆಡೆ 1.

ಕೆಡಪಿಸು kĕḍapisu. = ಕೆಡವಿಸು, etc. (J. 13, 56).

ಕೆಡಪು kĕḍapu. = ಕೆಡವು, ಕೆಡಹು, ಕೆಡಿವು. To make fall down or fall; to fell; to throw to the ground; to throw (into); to pull down, as a house (ಪತನ Šmd. Dh.; Tĕ. ಗೆಡಪು; T., M. ಕಿಡತ್ತು; Tu. ಕೆಡಗು, to fall or slip down). ಮಿಗಮುಂ ಕೆಡಪುವೆಡೆ (ಇಟುಸಲ್ Kk. 81). ಪುಲಿಯ ಬೆಂಗಡೆಗಯ್ದಿ, ಇಱಿದು, ಕೆಡಪಿದನ್ ಒರ್ವ ಬಲವನ್ತಬೇಡಂ (Râghc. 17, 73). ಬಡಿಕೋಲನ್ ಇಟ್ಟು, ಮೊಲನಂ ಕೆಡಪಿ (17, 74). See Bp. 49, 46; Rsv. 5, 89; 6, after 11; Šsv. 3, 50; J. 12, 44; 14, 14; 28, 45.

ಕೆಡವಿಸು kĕḍavisu. = ಕೆಡಪಿಸು, ಕೆಡಹಿಸು, ಕೆಡಿವಿಸು. (My.).

ಕೆಡವು kĕḍavu. = ಕೆಡಪು, etc. (C.; J. 6, 17; B. 2, 2). **2,** to cause to fall, as into holes, to pierce through, as a hole (C.; B. 5, 227). — See ತಡೆಗೆಡವು, ತೂತು-, ಬೀಟು-. — ಕೆಡವಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to pull down, as a house (B. 5, 45).

ಕೆಡಹ kĕḍaha. A man who (simply) lets drop (words from his mouth without any thought). See ಉತ್ತರಂಗೆಡಹ.

ಕೆಡಹಿಸು kĕḍahisu. = ಕೆಡವಿಸು, etc. To cause to make fall down, etc. See ಬೀಳಿಗೆಡಹಿಸು; J. 11 sum.

ಕೆಡಹು kĕḍahu. = ಕೆಡಪು, etc. See Bp. 9, 13; 14, 26; 18, 28; 21, 9. 42; 22, 29; 28, 24; 34, 32; 37, 70; 51, 72; 56, 22; 57, 37; 61, 31; Râm. 6, 9, 19; Bh. 1, 6, 2; 1, 8, 53; 2, 4, 6; J. 12, 43; 14, 16; 28, 41. ಅಡೆಗೆಡಹು s. ಅಡೆ 15; ಎಡೆಗೆಡಹು s. ಎಡೆ 1. **2,** = ಕೆಡವು No. 2. (C.). See ತೂತು-, ಮೆದೆಗೆಡಹು.

ಕೆಡಹುವಿಕೆ kĕḍahuvikĕ. Causing to fall, etc. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡಹುವಿಕೆ (ಅವನಾಯ, ನಿಯಾತನ, ನಿಪಾತನ Si. 397).

ಕೆಡಿಕ kĕḍika. = ಕೆಡಕ, etc. See ಕುಲಗೆಡಿಕ, ನಾಣ್ಗೆಡಿಕ.

ಕೆಡಿಕೆ kĕḍikĕ. = ಕೆಡಕಿ. See Bp. 40, 58; ಕುಲಗೆಡಿಕೆ.

ಕೆಡಿವಿಸು kĕḍivisu. = ಕೆಡಹಿಸು. (My.; B. 5, 45. 203).

ಕೆಡಿವು kĕḍivu. = ಕೆಡಪು, etc. (My.). See B. 5, 183; ಬೀಳಿಗೆಡಿವು.

ಕೆಡಿಸು kĕḍisu. = ಕಿಡಿಸು. (Tu. ಕೆಡಗು). To destroy; to ruin; to make bad, to spoil; to deflower; to remove, as a disease (Bp. 50, 29), or as darkness (J. 22, 5); to extinguish, as a lamp (C.). ಕೆಡಿಸಿದಂ (ಅಱಿದಂ Šmd. I). ಕೆಡಿಪುದು (= ಕೆಡಿಸುವುದು 75). ಕೆಡಿಕ್ಕುಂ (wrongly = ಕೆಡಿಸುಗುಂ 269). ಕೆಡಿಸದೆ (195). ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಹ (ಕ್ಷಯ); ಲೋಗರ ಕೊಂಡ್ಡಿಹೆ ಕೆಡಿಸಿಹೆನ್ ಎಮ್ಬ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, ದ್ರೋಹಚಿನ್ತನ Nr.). ಅತಿದ್ರವ್ಯಮುಂ ಕೆಡಿಸಿ (Sk. 94). ತೀರ್ಥಗಳಳೇ ಮುಟುಗಿ ನೀರನು ಕೆಡಿಸಿದರು (Jns. 22, 30). ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕೆಡಿಸು (C.). See Šmd. 75; Bp. 3, 5; 9, 13; 17, 4; 40, 39; 49, 45; 50, 49; 51, 49. 67; 58, 25; Râm. 6, 9, 21; Bh. 1, 8, 57; J. 1, 7; 9, 18; 22, 5; 29, 38; ಅನ್ದಗೆಡಿಸು, ಎಡೆ-, ಕಣ್-, ಕಾಲ್-, ಗತಿ-, ನಡೆ-, ನಾಣ್-.

ಕೆಡು kĕḍu. = ಕಿಡು 2, q. v. To be destroyed; to be ruined; to be spoiled; to become foul; to become bad; to become vicious; to become vile or low; to be extinguished (ಅಱಿ Šmd. 62 Cm.; ಕ್ಷಿತಿ Nn. 130; C.); to be removed, to cease, as sorrow, etc. (C.; Bp. 45, 36). P. p. ಕೆಟ್ಟು. ಕೆಟ್ಟ, ruined, spoiled, foul, bad, etc. ಕೆಟ್ಟವಂ (ಅಕ್ಷಿಪ್ತ, ಹತಕ Hlâ.; Mr. 239). ಕೆಟ್ಟವಳ ತನುಜಂ (ಬನ್ಧುಲ Mr. 310); ಕೆಟ್ಟುದು (ಭಗ್ನ, ಭಿನ್ನ, etc. 448; ಬಚ್ಚ Čt. II, 54). ಕೆಟ್ಟ ತಪಸ್ಸು (ಕುತಪ Nn. 107). ಕೆಟ್ಟ ತೊಗಲು (ನಷ್ಟಚರ್ಮ 143). ಕೆಟ್ಟ ದಾರಿ (ದುರಧ್ವ, etc. Si. 104). ಕೆಟ್ಟ ಇಚ್ಛೆ (48). ಕೆಟ್ಟ ನಾತ (50; ಸೊಗಡು G.). ಕೆಟ್ಟ ಕಮ್ಪು (51). ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು (58; ದುರ್ಭಾಷೆ G.). ಕೆಟ್ಟ ಗುಣ (69). ಕೆಟ್ಟ ಜಾತಿ (Bp. 40, 56). ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿ (58, 39). ಕೆಟ್ಟ ಹಾವು (B. 2, 26). ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ (3, 61. 78). ಕೆಟ್ಟ ಶಬ್ದ (3, 61). ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರು (1, 14). ಕೆಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ (ದುರ್ಮತಿ G.). ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿ (ದುರಧ್ವ G.). ಕೆಟ್ಟ ಮನಸು (ದುರ್ಮನ G.). ಕೆಟ್ಟ ಆಶೆಯುಳ್ಳವ (ದುಸ್ಸಂಗಿ G.). ಕೆಟ್ಟವರೂ ಜೀವದಿನ್ದುಟಿ (My.; G.) or ಕೆಟ್ಟೂ ಬದುಕು (My. = ಆಟಿ'ದುಟಿ'). — ಫಲಮ್ ಆಗಲೊಡನೆ ಕೆಡುವುವು ಓಷಧಿಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಫಲಮ್ ಆಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಓಷಧಿಗಳ್ ಎನಿಪುಗು (Nr.). ಕೆಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ ಅಟ್ಟೋಳೇ ಜಾಣೆ! (the woman who has made a good dinner of a spoiled one etc.). — ಕೆಟ್ಟ ಗದ್ದೆಗೆ ಮನೇ ನೆಲ್ಲು ಏಟಿ ಹಾಕಿದರು. — ಕೆಟ್ಟ ಭೂಮಿಗೆ ಮನೇ ದವಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಲೀ ಮಾಡಿಸಿದ. — ಕೆಟ್ಟ ಮುಣ್ಡೆ ಕುಲಾ ಸೇರಳು. — ಕೆಟ್ಟರೂ ಪಟ್ಟಣಾ ಸೇರ ಬೇಕು. — ಕೆಟ್ಟವನೆನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ನೂಱು ವರುಷ ಬಾಟಿ'ಹೋದಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ಒಳ್ಳೆಯವನೆನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಮೂಱು ದಿವಸ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದೇ? — ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಆಟಿ'ದವರಿಗೂ ಗೊಟ್ಟಕೆಱಿ ತವರ ಮನೆ. — ಕೆಟ್ಟು ನಣ್ಟರ (others: ಬೀಗರ) ಸೇರ ಬೇಡ, ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮಾ ತಿರಿಗಿ ಕೇಳ ಬೇಡ. — ಕೆಟ್ಟು ಮುಱಿ'ದವರೆಲ್ಲಾ ಹುಚ್ಚರಾಯನ ಗುಡೀ ಸೇರಿ! (Prvs.). See Bp. 24, 55; 30, 13; 40, 73; 48, 10; 51, 5; 52, 13; Rsv. 13, after 104; J. 5, 38. 63; 8, 35; 30, 28; Prv. s. ಅಡು 1; ಕೆಯ್ಗೆಡು, ದೆಸೆ-, ನೆಲೆ-, ಮನ-, ಮುನ್ದು-, ಹರಹು-, ಹೊಳಹು-. — ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗು. = ಕೆಡು. (C.; Si. 69). ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವಿಕೆ (ನಿಷ್ಠೆ, ಅನ್ತ 416). — ಕೆಡ ಬಗೆ. To think of or design the ruin of others (Bp. 26, 15; 51, 67).

ಕೆಡುಕ kĕḍuka. = ಕೆಡಕ, etc. (ದುರ್ಜನ, ಖಲ Nr.; ವಿಗಡ Čt. I, 89; My.). See ಕೊಲೆಗೆಡುಕ, ದಾಸೆ-.

ಕೆಡುಕಿ kĕḍuki. = ಕೆಡಕಿ, etc. (My.).

ಕೆಡುಕು kĕḍuku. = ಕೆಡಕು. (My.).

ಕೆಡುಕುತನ kĕḍukutana. = ಕೆಡಕತನ, etc. (ಘಾತಾಳಿಕೆ G.).

ಕೆಡುವಿಕೆ kĕḍuvikĕ. Being destroyed, etc. ಉಚಿತ ವೃತ್ತಿ ಕೆಡುವಿಕೆ (ಭ್ರೇಷ Si.265). ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೆಡುವಿಕೆ (ವಿಕ್ರಿಯ G.).

ಕೆಡುಹ kĕḍuha. Ruin, destruction; removal; disappearance, etc. (ವಿನಾಶ, ಅದರ್ಶನ Nr.).

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 1. = ಕಡೆ 6. To fall down, to fall to the ground, to drop, to sink (to perish; ಪತನ Šmd. Dh.; Tĕ. ಗೆಡೆ; T., M. ಕಿಡ); to let fall, to drop thoughtlessly, as words (*cf.* ಗೆಡಹ). P. ps. ಕೆಡದು

(Bp. 23, 35; 45, 6; 52, 18; 53, 68), ಕೆಡೆದು. ಕೇರ್ ಕೆಡೆದುದು (Šmd. 219). ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Lilv. 3, 3; see s. ಪಡು 3). ಕೆಡೆವ ನಿರ್ಜರಜಲದ ಹನಿಗಳ್ (Râghč. 17, 56). See Bp. 3, 17; 9, 13; 10 sum.; 14, 18; 30, 30; 40, 69; 45, 34; 49, 26; 51, 81; 52, 13; 56, 35. 40; 60, 58; 61, 39; Rŝv. 13, after 95; Šŝv. 4, 18; 4, after 22; J. 4, 23; 12, 44; ಅಡಗೆಡೆ, ಏನಾನು ಗೆಡೆವ, ಕಾಲ್ಗೆಡೆ, ಕಾಟ್ಗೆಡೆ, ತಡೆಗೆಡೆ, ತೊಣ್ಡು-, ಬಣ್ಡು-, ಬೂತು-, ಮೆದೆ-, ಸಯ್ಗೆಡೆ, ಹೊಡೆ-. — ಕೆಡೆ ಕೆಡೆ. rep. (Bp. 22, 30; 54, 23; Rŝv. 5, 123; Šŝv. 4, 25). — ಕೆಡೆಯಿಱ್. -ಇಱ್. To pierce (one) so that (he) falls down (Bp. 54, 44). — ಕೆಡೆಯಿಸು. -ಇಸು 3. (Abh. P. 9, 128; J. 20, 34; 27, 39).

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 2. = ಕೆಡೆಯ, ಕೆಡೆಯಲ್ಕೆ, an infinitive of ಕೆಡೆ 1 (so that anything falls, etc.). — ಕೆಡೆ ನೂಂಕು. (Bp. 22, 15; 26, 31; 51, 67; 57, 37. 43). — ಕೆಡೆ ಬಡಿ. (Bp. 23, 37). — ಕೆಡೆ ಹಾಯ್ಕಿಸು. (Bp. 51, 52). — ಕೆಡೆವೊಡೆ. -ಹೊಡೆ. (Bp. 57, 15). — ಕೆಡೆ ಹೊಡೆ. (Bp. 53, 40).

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 3. The act of thoughtlessly or inconsiderately dropping (words). — ಕೆಡೆನುಡಿ. 1. To speak inconsiderately (Abh. P. 15, after 58). — ಕೆಡೆನುಡಿ. 2. An inconsiderate word or speech (J. 5, 50).

ಕೆಣಕಿಸು kĕṇakisu. To cause to provoke, etc. (My.).

ಕೆಣಕು kĕṇaku. To irritate or provoke, by words or deeds (ಕದರ್ಥನ Šmd. Dh.; C.; Tu.; Tĕ. ಚೆಣಕು, ಚೆನಕು, ಚೆನುಕು; ಚೆಣಕು, a touch, poke; T. ಚಿಣುಕ್ಕು, to pinch; a pinch, touch, provocation; *cf.* ಸೆಣಸು). ಕೀಱಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಹಾಱಿ ಮೆಟ್ಟ ಬೇಡ! (Prv.). See Bh. 1, 7, 50; 3, 13, 26; 6, 2, 5; Dp. 172, 3; Šŝv. 4, 10. 29; J. 4, 15; 20, 29; 22, 41; B. 3, 84; Prv. s. ತಿಗಳಿತಿ. — ಕೆಣಕಾಟ. -ಆಟ. Irritation, provocation (My.).

ಕೆಣ್ಡ kĕṇḍa. A live coal (ಅಂಗಾರ Nr.; Mr. 48; ಇಂಗಳ, ಇನ್ಡಲ್ Ċt. II, 118, o. r. ಇಂಗಳ್; ಇಂಗಳ Kk. 15; Šm. 11; Abh. P. 9, 47; C.; *cf.* ಕೆನ್, etc.). ತಱಿಗೆ ಕೆಣ್ಡವ ಮೆಟ್ಟ ಮಱುಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱಿಯದರ ಕೂಟ (Sp.). ಕೆಣ್ಡಕ್ಕೆ ಇಱುವೆ ಮುತ್ತೀತೇ? (Prv.). See Bp. 15, 32; 44, 20; 45, 6; 55, 25; 61, 39; Rŝv. 9, 23. 26; J. 8, 47; ಕೆಂಗೆಣ್ಡ, ತನಿ-, ಬಱು-; Si. 308. 380. 402. — ಕೆಣ್ಡಗಣ್. -ಕಣ್. A sparkling, fiery or red eye (Č. Bp. 47, 14; My.). — ಕೆಣ್ಡರೊಟ್ಟಿ. Bread baked on coals (My.). — ಕೆಣ್ಡವಱ್. -ಮಱ್. A rain of live coals (Abh. P. 9, 32). — ಕೆಣ್ಡಸಮ್ಪಿಗೆ. A red sort of sampigĕ (My.; Rŝv. 4, after 14). — ಕೆಣ್ಡಸೇವೆ. The ceremony of walking over a heap of coals (My.).

ಕೆಣ್ಡವಿಸು kĕṇḍavisu. To put live coals on (for blasting rocks, Râm. 6, 53, 87).

ಕೆತ್ತನೆ kĕttanĕ. = ಕೆತ್ನೆ. The act of setting (or the state of being set), as precious stones, etc. (My.). — ಕೆತ್ತನೆಯ ಓಲೆ. An ear-ring of gold in which precious stones are set (My.). — ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸ. The business of setting etc. (My.).

ಕೆತ್ತವಾರಿ kĕttavâri. = ಕೆತ್ವಾರಿ. A kind of weeding hook (My.).

ಕೆತ್ತಿಕೆ kĕttikĕ. The act of setting precious stones (My.). **2,** the act of chipping, etc.; engraving (My.).

ಕೆತ್ತಿಗೆ kĕttigĕ. = ಕೆತ್ತಿಕೆ. (My.). — ಕೆತ್ತಿಗೆಸರಪಣಿ. = ಕೆತ್ನೆಸರಪಣಿ. A chain in which precious stones are set (My.).

ಕೆತ್ತಿಸು kĕttisu. 1. To cause to set precious stones (My.).

ಕೆತ್ತಿಸು kĕttisu. 2. To cause to carve or engrave, as letters (B. 4, 207; My.); to cause to chip, etc. (C.).

ಕೆತ್ತು kĕttu. 1. P. p. of ಕಿಡ್.

ಕೆತ್ತು kĕttu. 2. To quiver, to shiver, to tremble (ಸ್ಪನ್ದನ Šmd. Dh.; T. ಕೆತ್ತುಕೆತ್ತೆನ್, to palpitate). ಭೀಮ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಅನ್ದು ಕೆತ್ತಿತು ಹೃದಯ ವಾಮಭುಜಾಕ್ಷಿಗಳು ಸಹಿತ (Bh. 2, 13, 42). See ನಸುಗೆತ್ತು; Abh. P. 5, 86; 13, after 54; Bp. 24, 42; Bh. 8, 24, 7.

ಕೆತ್ತು kĕttu. 3. = ಕೆಚ್ಚು 6. To enclose, to set, as precious stones (ಬನ್ಧನ Šm. 97, o. r. ಸ್ಪನ್ದನ; C.; Tu.; T. ಚೆಟ್ಟು, Tĕ. ಚೆಕ್ಕು; *cf.* ಕಿಱ್; M. ಚೆರುದು, to shove or put in; ಚೆಱುಕ್ಕು, to enclose; *cf.* ತೆತ್ತಿಸು 2).

ಕೆತ್ತು kĕttu. 4. To make thin; to pare the surface; to chip, as a plank, etc.; to cut, as a native writing pen; to scrape or chip off, as grass; to dig slightly; to engrave, to carve (ತನೂಕರಣ Šmd. Dh.; ಕೃಶೀಕರಣ Šm. 97; C.; Tu.; M. ಚೆತ್ತು; T. ಚೆದುಕ್ಕು; Tĕ. ಚೆಕ್ಕು, ಚಿವ್ವು, ಚೀವು; see ಚಿವ್ವು, ಚೀವು, ಕೀಸು 2). ಕವ್ಪು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಡಿಗಿಗಳು ಕೆತ್ತುತ್ತಾರೆ (B. 4, 122). ಗಿಡದ ತೊಗಟೆಯನ್ನು ಚೂರಿಯಿನ್ದ ಕೆತ್ತಿ (4, 207). ಕೆತ್ತಿದ ಅಕ್ಷರಗಳು (4, 207). ಕೆತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತಷ್ಟ, ತ್ವಷ್ಟ, ತನೂಕೃತ Nr.). ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೆತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟ ಮೊಹರು (ಅಂಗುಲಿಮುದ್ರೆ Si. 220). ಉಱುವ ನೇಗಲನ್ಥ ಕೆತ್ತುವ ದೋಕರಿ (ಫಾಲ, ಕೃಷಕ 303). ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಡಗಿ ಮುಕ್ಕಳ ತಿಕಾ ಕೆತ್ತಿದ (Prv.). See Prvs. s. ಬಿತ್ತು 1, ಮುಟ್ಟ 1; Bh. 3, 19, 38; J. 23, 38.

ಕೆತ್ತೆ kĕttĕ. A chip, a paring (My.; Tu.; M. ಚೆತ್ತು).

ಕೆತ್ನೆ kĕtnĕ. = ಕೆತ್ತನೆ. (My.). — ಕೆತ್ನೆಸರಪಣಿ. = ಕೆತ್ತಿಗೆಸರಪಣಿ. (My.).

ಕೆದಕು kĕdaku. To stir (v. t.); to scratch, as fowls; to stir up, to dig up or loosen earth (My.; Tĕ. ಕೆಲುಕು).

ಕೆದಱ್ kĕdaṟ. 1. = ಕೆದಱು 1, etc. P. p. ಕೆದರ್ದು. See Rŝv. 5, after 120; Râghč. 17, 68; J. 3, 27; 10, 50; Šŝv. 1, after 79; 2, 2; 2, after 42. ಅತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದರ್ವ ಹನಿ (ಶೀಕರ Mr. 44); ಆನೆಯ ಕರದಿಂ ಕೆದರ್ವ ಸಣ್ಣ ಹನಿ (ವಮಥು 156). See ಕಿಡಿಗೆದಱ್.

ಕೆದಱ್ kĕdaṟ. 2. = ಕೆದಱು 2. — ಕೆದಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Scattering sparks (J. 8, 47). — ಕೆದರ್ದಲೆ. -ತಲೆ. A dishevelled head of hair (My.). — ಕೆದಗೂದಲ್. -ಕೂದಲ್. Dishevelled hair (My.; B. 5, 12).

ಕೆದಱಿ kĕdaṟi. She whose (hair) is dishevelled. See ತಲೆಗೆದಱ್.

ಕೆದಱಿಕೆ kĕdaṟikĕ. The state of being dishevelled (Râm. 6, 19, 16).

ಕೆದಱು kĕdaṟu. 1. = ಕೆದಱ್ 1, ಗೆಬಱು; ಚದಱು, etc.; (ಚಲ್ಲು, etc.). To scatter (v. i.), to be scattered about; to be dishevelled; to disperse (v. i.);—

to scatter or throw or toss about; to swing about; to expand, as wings; to scratch, as fowls, dogs, etc.; to paw (ವಿಕೀರ್ಣ Šmd. Dh.; C.; T. ಚಿದಱು, ಚಿದರು, ಚಿನ್ದು; M. ಚಿದಱು, ಚಿನ್ದ, ಚಿನ್ನು; Tě. ಚೆದರು, ಚೆದುರು). P. p. ಕೆದಱಿ. ಕೆದಱುವ ಕಿಂಜಲ್ಕದಿನ್ ಆದುದು ಸರೋವರಂ ಕಪಿಶಜಲಂ (Šmd. 272). ಗಾಳಿಯಿಂ ಕೆದಱಿದ ಹನಿ (ಸೀಕರ Hlâ.). ವಾಯುವಶದಿನ್ದ ಕೆದಱಿದ ಜಲಕಣಂಗಳು (ಶೀಕರ Nr.). ಕೆದಱಿದದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಆಕುಲ Si. 372). ಸುತ್ತ ಕೆದಱುವ ಚಾಮರ (ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ Mr. 265). ಕೆದಱಿದರ್ ಕಿಡಿಯ ಉಱುಬೆಗೆ (J. 8, 38). ಸಾರಿಗ್ರಾಮುವನು ಕೆದಱಿದರು (Bh. 2, 13, 49). ಇದೆ ಪಸ್ಥಿ ಕೆದಱಿದ ನೆಲಂ! (J. 28, 44). See Abh. P. 3, 116; 4, 27; 5, 89; 9, 32. 47; Bp. 18, 46; 21, 16; 22, 14; 47, 14; 50, 79; Bh. 1, 6, 3; 2, 13, 52; 3, 13, 21. 23; J. 8, 35; 13, 47; 17, 4; 22, 17; 32, 43; Rŝv. 4, after 14; 6, after 11; B. 3, 42. 75; 5, 253; Si. 392; ಕಾಲ-, ಗಱಿಗೆದಱು, ಗುಳು-, ತನಿ-, ಪೊದೆ-, ಬಲಿ-, ಮನಂ-, ಮೆಯ್-.

ಕೆದಱು kĕdaṟu. 2. = ಕೆದಱ್ 2. The state of being scattered, etc. See ತನಿಗೆದಱು. — ಕೆದಱುಮಿಸೆ. Dishevelled whiskers (Bp. 46, 57; 58, 49).

ಕೆನ್ kĕn. = ಕೆಂ (ಕೆಜ್), etc. Redness. — ಕೆನ್ದಟ್ಟಿ. A red sash (Rŝv. 13, 70). — ಕೆನ್ದನ. Red cattle (My.). — ಕೆನ್ದಲೆ -ತಲೆ. A red head. ಕೆನ್ದಲೇ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹುಱು (ವರ್ತಕ Si. 406). ಕೆನ್ದಲೇ ಹಕ್ಕಿ (ವರ್ತಕ 178). — ಕೆನ್ದಲಿಗ. -ತಲೆಗ. A quail (ವರ್ತಕ Nr.). — ಕೆನ್ದಳ. -ತಳ. (Šmd. 386; Kk. 98). A red bottom, etc. (Abh. P. 3, 42; 5, 53). 2, -ದಳ (ದಲ), a red leaf (J. 15, 10). — ಕೆನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Šmd. 193). = ಚೆ-. Red young leaves (ಪಲ್ಲವ, etc. Nr.; ಪಲ್ಲವಿ Mr. 120). See Šmd. 81. 216. 289; Abh. P. 11, 118. — ಕೆನ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. = ಚೆ-. The red lotus; the red water-lily (ಕೋಕನದ Hlâ.; ಕಲವ್ಬ, ಕೋಕನದ Nn. 17). See Čpr. 7, after 92; Abh. P. 5, 53. — ಕೆನ್ದಾವರೆವೂ. -ಪೂ. A flower of the red lotus, etc. (Abh. P. 5, 89). — ಕೆನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. = ಚೆ-. A red lip (J. 18, 20). — ಕೆನ್ದೂಳ್. -ಳು. Red dust (Bp. 61, 11; J. 4, 30; 20, 36; 22, 5). — ಕೆನ್ದೂಳಿ. = ಕೆನ್ದೂಳ್. (J. 12, 7). — ಕೆನ್ದೂಳಿ. = ಕೆನ್ದೂಳ್. ಕೆನ್ದೂಳಿಯಿನ್ದಾಗಸಂ ಕೆಮ್ಪಾದುದು (Šmd. 177). — ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆ. A red tongue (J. 28, 46). — ಕೆನ್ನೀರ್. Red water: blood (ರಕ್ತ Kk. 40; ರಗುತ, ನೆತ್ತರು, ಶ್ರೋಣಿತ Šm. 44; Šŝv. 4, 22; J. 4, 35; 12, 31; 14, 15). — ಕೆನ್ನೆಗ್ಗಿಲು. = ಚೆ-. A trailing herb, Indigofera enneaphylla L. (St. & Pl.). — ಕೆನ್ನೆತ್ತರ್. = ಚೆ-. Crimson blood (Abh. P. 13, 47. 128). — ಕೆನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ. = ಚೆ-. The red-flowered water-lily, Nymphaea lotus L. (St. & Pl.). — ಕೆನ್ನೆಲ. Red soil (My.).

ಕೆನೆ kĕnĕ. 1. Beauty, elegance, loveliness (ಅನು, ಹಸ, ಲೇಸು, ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚೊಕ್ಕ, ರಯ್ಯ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; Šm. 100; *cf.* ಚೆನ್ 2, ಕೆಯ್ 4).

ಕೆನೆ kĕnĕ. 2. The cream of milk (ಕ್ಷೀರಭೇದ Šm. 100; C.; *cf.* ಜನೆ, etc.?). ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಿಳಿಯಾದ ಕೆನೆ (ಮಸ್ತು Si. 316). See J. 6, 6; Si. 315. — ಕೆನೆಗಂಜಿ. The scum of boiled rice. ಬೋನದ ಕೆನೆಗಂಜಿ (ಮಾಸರ, ಆಚಾಮ, ನಿಸ್ರಾವ, ಭಕ್ತಸಮುದ್ಭವಮಣ್ಡ Si. 315, *only* Si.). — ಕೆನೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Cream to set (Bp. 14, 9; My.). — ಕೆನೆಮೊಸರು. Creamy curds (C.; ಪಿಚ್ಛಿಲ, ವಿಜಲ G.). — ಕೆನೆಪಾಲ್. -ಹಾಲ್. Milk on the surface of which cream has formed (J. 1, 7).

ಕೆನ್ದಾರೆ kĕndârĕ. (Tbh. of ಕೇದಾರ). The temples (My.; M. ಚೆನ್ನಿ; *cf.* ಕೆನ್ನೆ).

ಕೆನ್ದು kĕndu. 1. Redness (C.; B. 3, 74). ಕೆನ್ದ ಎತ್ತು (C.). ಕೆನ್ದರಳಿ (My.). ಕೆನ್ದ ಕಱಿ (My.).

ಕೆನ್ದು kĕndu. 2. To lean on or upon (? ನೆಮ್ಮು Čt. I, 44, o. r. ಒಮ್ಮು).

ಕೆನ್ನ kĕnna. Excessiveness. ಕೆನ್ನಂ (Šmd. 110), excessively, exceedingly; further (ಅಧಿಕ Šmd. 391; ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ 295 Cm.; ಅಧಿಕ Čt. I, 32, Šm. 58; M. ಚೆನ್ನು, T. ಚೆನ್ನು, P. p. of ಚೆಲ್ = Kan. ಸಲ್, having passed on; T. ಚೆಮ್ಮೈ, redness; straightness; greatness; *cf.* ಕೆಯ್ 5 ?).

ಕೆನ್ನೆ kĕnnĕ. = ಕೆನ್ನ 2. The (upper) cheek (ಕೆಕ್ಕೆ Šmd. II; ಕದಪು, ಕೆಕ್ಕೆ, ಗಲ್ಲ Šm. 71; Kk. 79; ಗಣ್ಡ, ಕಪೋಲ Si. 213; C.; Tu. ಕೆಪ್ಪೆ; M. ಕವಿಳ್, ಕೆಣ್ಡೆ, ಕೆನ್ನಿ, ಕೊನ್ನಿ, ಕೊಮೆ, ಕೊವಿಡು, ಕೋಡು, ಚೆನ್ನ, ಚೆಪ್ಪ, ಚೆಳ್ಳಿ; T. ಕನ್ನ, ಕೋದನ್ದಿ; see ಕೆಕ್ಕೆ). ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗವೂ ಹಿಮ್ಭಾಗವೂ (ಹನು Si. 213). ಆನೆಯ ಕೆನ್ನೆ (ಗಣ್ಡ, ಕಟ 269). See J. 4, 42; 7, 54.

ಕೆಪ್ಪು kĕppu. Deafness (My.; Tu.; *cf.* ಕಿವಡು). — ಕೆಪ್ಪ. -ಅ 3. A deaf man (My.); a term of abuse, the meaning of which is unknown (S. Mhr.). — ಕೆಪ್ಪಿ. A deaf woman (My.).

ಕೆಬ್ಬೆ kĕbbĕ. 1. Redness (of soil, My.).

ಕೆಬ್ಬೆ kĕbbĕ. 2. (= ಸಿಪ್ಪೆ). See Prv. s. ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿ.

ಕೆಮ್ kĕm. = ಕೆನ್, etc. Redness. — ಕೆಮ್ಬಟ್ಟೆ. (Šmd. 216). Red cloth. 2, redness (of soil, My.). — ಕೆಮ್ಬಣ್ಣ. Red colour (ಕಿಸುವಣ್ಣ Kk. 25; Šm. 69; My.). — ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ. -ಪತ್ತಿ. The cotton shrub, which bears red flowers (T. ಚೆಮ್ಬರುತ್ತಿ; R.). 2, = ಕೆಮ್ಬೂತಿ, ಕೆಮ್ಬೂರ No. 1, ಕೆಮ್ಬೂರೆ, a kind of red paddy (My.; see Mr. s. ನೆಲ್ಲು). — ಕೆಮ್ಬರ. = ಕೆಮ್ಬರವು. (My.). — ಕೆಮ್ಬರಲ್. -ಪರಲ್. The red pebble: a ruby (ರನ್ನವರಲ್, ಕಿಸುಗಲ್, ಕುರುವಿನ್ದ Šm. 68; Kk. 47; Rŝv. 4, after 14; Šŝv. 1, 45; 1, after 79; 2, after 42). — ಕೆಮ್ಬರವು. (-ಪರವು. = ಪರೆಪು, spreading). = ಕೆಂಜೇಱು, ಕೆಮ್ಬೂರ No. 2. A red eruption on children (in the form of a scorpion), from bodily heat (My.). — ಕೆಮ್ಬರು. = ಕೆಮ್ಬರವು. (My.). — ಕೆಮ್ಬಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A red shield (Abh. P. 13, 54). — ಕೆಮ್ಬವಳ. -ಪವಳ. Red coral (J. 6, 6). — ಕೆಮ್ಬಱಿಯಿಗೆ. -ಪಱಿಯಿಗೆ. A red flag (Rŝv. 13, 75). — ಕೆಮ್ಬಾವಿ. N. of a place (Bp. 9, 42; 38, 57; 57, 31. 51. 54). — ಕೆಮ್ಬಾಸುಗೇಱಿ. -ಪಾಸು-ಕೇಱಿ. A row of red beds (J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲ್. (Šmd. 216). Purple sunshine. ಬಯ್ಗಿನ ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲ್ ಎಳಸಲ್ ಎಸೆದುವು ಆತ್ರಮತರುಗಳ್ (297). — ಕೆಮ್ಬುಱು. -ಪುಱು. (ಇನ್ದ್ರಗೋಪ Šs.). — ಕೆಮ್ಬೂತ. = ಕೆಮ್ಬೋತ. (My.). — ಕೆಮ್ಬೂತಿ. = ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ. (My.). — ಕೆಮ್ಬೆರಲ್. A finger of which the nail is coloured with a red dye (Rŝv. 13, after 59). — ಕೆಮ್ಬೆಳಗು. Red light or lustre (Rŝv. 4, after 14; 5, after 19; 12, 42; 13, after 59). — ಕೆಮ್ಬೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. Red lustre (Šŝv. 3, after 35; J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಬೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. A red, fiery smoke (Bp. 58, 59). — ಕೆಮ್ಬೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A red stream (J. 23, 36; 30, 8). — ಕೆಮ್ಬೊಱು. -ಪೊಱು. To carry redness: to become red. ಕಾಸಿದ ಕೆಮ್ಬೊತ್ತ ಲೋಹಂ (Bp. 50, 39). — ಕೆಮ್ಬೊಳಪು. -ಪೊಳಪು. Red lustre (Abh. P. 1, after 71; Rŝv. 7, after 17; Šŝv. 1, after 72). — ಕೆಮ್ಬೋತ. = ಕೆಮ್ಬೂತ, ಚೆಮ್ಬೋತ, q. v. ನವಿಲು ಆಡಿದರೆ ಕೆಮ್ಬೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆಱಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (Prv.). — ಕೆಮ್ಮಟ್ಟಿ. A red kind of matti (S. Mhr.). — ಕೆಮ್ಮಣ್. (Šmd. 193). ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು. A kind of red earth used for painting walls, etc. (C.; B. 3, 57; Si. 100). See Prv. s. ಭಲಾ. — ಕೆಮ್ಮೀನು. A red fish

(Rśv. 1, 100). — ಕೆಮ್ಮೀಸೆ. Red whiskers (Č. Bp. 47, 14). — ಕೆಮ್ಮೊರ್ಡಿ. A red hillock (G. 152). — ಕೆಮ್ಮೊಱೆ. A fair countenance (My.).

ಕೆಮ್ಪುಗೆ kĕmpu-agĕ4. Redly; redness; red (C.). ಕೆಮ್ಪುಗೆ ಕಾದ ಕುಡವು (B. 2, 12). ಕೇಸರದ ಎಱೆಗಳು ಕೆಮ್ಪುಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 106).

ಕೆಮ್ಪನೆ kĕmpu-anĕ1 or 2. = ಕೆಮ್ಪಗೆ. (ಕಿಸು, ಅರುಣ Čt. II, 4; My.).

ಕೆಮ್ಪಾನೆ kĕmpu-ânĕ4. = ಕೆಮ್ಪನೆ. (My.).

ಕೆಮ್ಪು kĕmpu. (Śmd. 248). Redness; red colour (ಅರುಣ, ಶೋಣ, ರಕ್ತ, etc. Hlâ.; ಕಿಸು Čt. I, 57; ಪ್ರವಾಲ, ಅರುಣ Nn. 7; ಲಲಾಮ 26; ಕೀಲಾಲ, ಲೋಹಿತ 54; ಚನ್ದ್ರ, ಅರುಣ 69; ಪರಾಗ, ಅರುಣ 113; ತಾಮ್ರ Śs.; C.; Tĕ., T., M.); a ruby (ಪದ್ಮರಾಗ, etc., ಕೆಮ್ಪುಕಲ್ಲು Si. 331; My.; T., Tĕ., M.). ಕೆನ್ದೂಳಿಯಿನ್ದಾಗಸಂ ಕೆಮ್ಪಾದುದು (Śmd. 177). ಕೆಮ್ಪು ಹಸುರು ಅಪ್ಪುದು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮಲ Hlâ.). ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಕೆಮ್ಪು (ಧೂಮ್ರ Nr.). ಕೆಮ್ಪಪ್ಪ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬಿಳುಪು ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಶ್ವೇತರಕ್ತ, ಪಾಟಲ); ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಸಿನಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, ಕಪಿಲ, etc.); ಕೆಮ್ಪಿನ ಗೋರಟೆ (ಕುರವಕ); ನುಗ್ಗೆ ಕೆಮ್ಪಾದೊಡೆ ಮಧುಶಿಗ್ರು ಎನಿಸುಗು; ಕೆಮ್ಪಿನ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕುರವಕ Nr.). ಕೆಮ್ಪುಗೂಡಿದ ಹಸರು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮಲ Mr. 443). ಕೆಮ್ಪಿನ ಅಱಿವೆ (Bp. 22, 55). ಕೆಮ್ಪ ಗಿಳಿ (Čb. 137). ಕೆಮ್ಪ ಕಬ್ಬು (101). ತೋಳಗಳು ಕೆಮ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 85). See Bp. 4, 7; Rśv. 2, 47; 13, 45; 14, after 5; Râm. 6, 13, 4. 6; Bh. 1, 5, 8; J. 2, 65; 3, 11; 4, 36; 7, 58; 8, 46; 10, 51; 17, 21; ಎಣ್ಣೆಗೆಮ್ಪು, ಎಳೆ-, ಕಡು-, ಕವಿಲ-, ನಸು-, ಬೆಳರ್-, ಸಂಜೆ-, ಹಸರು-. — ಕೆಮ್ಪರಗು. -ಅರಗು. (ಲಾಕ್ಷೆ, ಜತು, ಅಲಕ್ತ, etc., Si. 226; My.). ಕೆಮ್ಪರಗಿನ ಗಿಡ (ಕ್ರಮುಕ, ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ 131). — ಕೆಮ್ಪುಕಣಗು. ಕೆಮ್ಪುಕಣಗಿನ ಮರ, the Indian oak tree, Barringtonia acutangula Gaert. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಕಣಗಿಲೆ. = ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ, q. v. (G.; My.). — ಕೆಮ್ಪುಕಲ್ಲು. A ruby (ಶೋಣರತ್ನ, etc. Si. 331; My.). — ಕೆಮ್ಪುಕುಣ್ಟಾಲಗಿಡ. A medicinal shrub or small tree, Gomphia angustifolia Vahl. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಕೂವೆ. A kind of wild arrow-root, Curcuma leucorrhiza Roxb. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಗಣಜಲೆ. A diffuse, prostrate herb, Trianthema decandra L. (Z.). — ಕೆಮ್ಪುಗದಡು. -ಕದಡು. Redness to become dim or to fade (J. 10, 50). — ಕೆಮ್ಪುಗೋರಟೆ. A species of Barleria with yellow blossoms (ಪೀತ, ಸಹಚರಿ Mr. 124; ಕುರವಕ G.). — ಕೆಮ್ಪುಚೇಳು. A red scorpion (Si. 171; My.). — ಕೆಮ್ಪುಜಮ್ಬುನೇರಿಲು. The tree Eugenia malaccensis L. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಜಾಲಾರೀ ಗಿಡ. (ಕ್ರಮುಕ, ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ, etc. Si. 131). — ಕೆಮ್ಪುತಾವರೆ. = ಕೆಮ್ಪುದಾವರೆ. ಕೆಮ್ಪುತಾವರೆ ಬಣ್ಣ (ಕೋಕನದಚ್ಛವಿ Si. 51). — ಕೆಮ್ಪುತುಮ್ಬಿ. A wasp (ಗನ್ಧೋಲಿ, ವರಟೆ Si. 176). — ಕೆಮ್ಪುತೊಣ್ಡೇ ಗಿಡ. (ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, ರಕ್ತಫಲೆ, ಬಿಮ್ಬಿಕೆ, ಪೀಲುಪರ್ಣಿ Si. 156). — ಕೆಮ್ಪುದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The red lotus, etc. (ಅರುಣಾಬ್ಜ, ಕೋಕನದ Mr. 419). — ಕೆಮ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. To appear red. ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಕೆಮ್ಪುದೋಱಿ ರಾಜಮರಾಲಂ (Mr. 173). — ಕೆಮ್ಪುನೆಲ. Red soil (C.). — ಕೆಮ್ಪುನೆಲಗುಮ್ಬಳ. A water-plant, Polygonum glabrum Willd. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುನೆಲ್ಲು. (ವ್ರೀಹಿ. ಪಾಟಲ, etc. Si. 304; My.). — ಕೆಮ್ಪುಪಾಟಲೀ ಬಳೆ. A red glass bracelet (My.). — ಕೆಮ್ಪುಬಂಗಡಬಳ್ಳಿ. The creeping plant Ipomaea biloba Forsk. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಬಟ್ಟೆ. Red cloth (Si. 187). — ಕೆಮ್ಪುಬಣ್ಣ. Red colour (C.; ಲೋಹಿತ, ರಕ್ತ, etc. Si. 51). — ಕೆಮ್ಪುಬಸಳೆ. The vegetable Basella rubra L. (St. & Pl.; S. Mhr.). — ಕೆಮ್ಪುಬಾಱೆ. A red plantain (ಪೊಮ್ಬಾಱೆ G.). — ಕೆಮ್ಪುಬೂರಗದ ಮರ. A kind of silk-cotton tree, Bombax malabaricum D. C. (St. & Pl.; ರೋಚನ, ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲಿ Si.). — ಕೆಮ್ಪುಮತ್ತಿ. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, etc. Si. 132). — ಕೆಮ್ಪುಮನ್ದಾರ. The ornamental tree Bauhinia variegata L. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಮಲೆ. A hill in the Western Ghauts (My.). — ಕೆಮ್ಪುಮೀನು. (ರೋಹಿತ Si. 87). — ಕೆಮ್ಪುಮೀಸೆ. Red whiskers (Bp. 20, 11). — ಕೆಮ್ಪುರತ್ನ. (ಮಾಣಿಕ್ಯ G.; My.). — ಕೆಮ್ಪುಲಾವಗ. The rock bush-quail, Perdicula argoondah (My.). — ಕೆಮ್ಪುಹುಲಿಗಿಡ. A small shrub, Phyllanthus rhamnoides Retz. (St. & Pl.). — ಕೆಮ್ಪುಹೊಱೆ. A stream coming from the ಕೆಮ್ಪುಮಲೆ and joining the Kâvêri (My.). — ಕೆಮ್ಪೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ear-ring in which a ruby is set (My.).

ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ kĕmbatti. See s. ಕೆಮ್.

ಕೆಮ್ಬಲು kĕmbalu. = ಕೆಮ್ಮಲು. (My.).

ಕೆಮ್ಬಾರ kĕmbâra. = ಕೆಮ್ಬಾರೆ, etc. The redness of evening (T. ಚೆಮ್ಬಾನ, ಚೆಮ್ಮಾನ). ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಕೆಮ್ಬಾರದ ಬಣ್ಣ (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮಲ Si. 52). ಕೆಮ್ಬಾರದ ಬತ್ತ (ಆಶು, ವ್ರೀಹಿ, ಪಾಟಲ, ಕೆಮ್ಪುನೆಲ್ಲು 304; My.). **2,** = ಕೆಮ್ಬರವು s. ಕೆಮ್. (My.).

ಕೆಮ್ಬಾರೆ kĕmbârĕ. = ಕೆಮ್ಬತ್ತಿ No. 2 s. ಕೆಮ್. (My.).

ಕೆಮ್ಮನೆ kĕmmanĕ. Uselessly, causelessly, for nothing, etc. (ಸುಮ್ಮನೆ Čt. II, 79; Abh. P. 7, 149; 8, 59). ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುತಿರ್ಪುದೇ? (Śmd. 112). ಕೆಮ್ಮನೆ ಈ ಮಿತ್ರನ ತೇಜಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲ್ ಆದೆಂ (Rśv. 6, 4). ತನುಭವನಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಕೆಮ್ಮನೆ (V. 14, 87).

ಕೆಮ್ಮಲು kĕmmalu. = ಕೆಮ್ಬಲು, ಕೆಮ್ಮುಲು. = ಕೆಮ್ಮು 2, q. v. (My.).

ಕೆಮ್ಮಿಸು kĕmmisu. To cause to cough (C.).

ಕೆಮ್ಮು kĕmmu. 1. To cough (ಕಾಸ Śmd. Dh.; C.; T. ಚೆರುಮು; M. ಚುಮ).

ಕೆಮ್ಮು kĕmmu. 2. Coughing; a cough (ಕ್ಷವಥು, ಕಾಸ Nr., Hlâ., Mr. 387; C.; ಉದ್ಗ್ರಾಹ Si. 400). ಫಲವು ಆಯಿತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಲಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಕೆಮ್ಮು ಉಬ್ಬಸ etc. (Jns. 22, 31). ಕೆಮ್ಮಿನಿನ್ದ ಹೂಸು ಮಱಸಿದ (Prv.).

ಕೆಮ್ಮುಲು kĕmmulu. = ಕೆಮ್ಮಲು, etc. (ಕಾಸ Si. 200; My.; T. ಚೆರುಮಲ್).

ಕೆಮ್ಮುಹ kĕmmuha. Coughing (ಏಕ್ಷಾವ Nr.).

ಕೆಯ್ kĕy. 1. = ಕಯ್ 1, q. v.

ಕೆಯ್ kĕy. 2. = ಕಯ್ 2, ಕೆಯಿ 2, ಗೆಯ್, etc. (To handle); to perform, to do, to make, to work (Tĕ., T., M. ಚೆಯ್; Tĕ. also ಚೇ). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ವುದು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಅವಧ್ಯ Hlâ.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಯ್ವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಣೋಹಿತ Hlâ.). **2,** to be serviceable; to be fit. ನಿನಗೆ ಈವುದನ್ ಏನ್ ನುಡಿದನೊ? ಏ, ಅದು ಕೆಯ್ಯದು! (Śmd. 68). See ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್, ಇಮ್ಬು-, ಇಱಿ-, ಎಮ್ಬು-, ಒಳ-, ಕಡು-, ಕೆಯ್ದು-, ಬಱಿ-, ಬೆಸ-, ಬೇರ-.

ಕೆಯ್ kĕy. 3. = ಕಯ್ 3, etc., ಕೆಯ್ಯಿ 1, ಕೈ 1, ಕೈಯಿ, ಕೈಯ್ಯಿ. (Śmd. 58). The hand; the fore-arm (ಹಸ್ತ Nn. 19; ಕರ, etc. Mr. 322. 507; ತಳ, ತಲ Kk. 32; Śm. 70; C.). **2,** an elephant's trunk (C.). **3,** the branch of a tree (ಕೋಡು, ಮರಗೊಮ್ಬು Śm. 24; Kk. 19; My.).

4, a staff, a pole; a handle; a key (My.; see ಮುರಗೆಯ್). **5,** means, instrumentality (*e. g.* Bp. 4, 61; 13, 16; 40, 11; 52, 7; 55, 45; 61, 76; B. 2, 41). **6,** handiness, smallness. (Tu. ಕೈ; T. ಕೈ; M. ಕಯ್ಯ, ಕೈ; Tĕ. ಕಯಿ, ಕಯ್ಯಿ, ಕೈ, ಚೆಟ್ಟು, ಚೆಟ್ಟೆ, ಚೆಯಿ, ಚೆಯ್ಯಿ, ಚೇ, ಚೇಯಿ). ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ (Šmd. 84, o. r. ಕಯ್ಯ- Mdb.). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದಂ (145, o. r. ಕ-). ಕೆಯ್ಗೆ (B. 2, 37). ಕೆಯ್ಗಳ್ (J. 3, 21). ಕೆಯ್ ಕಾಲ್ ಇಲ್ಲದವನು (ವಾಮನ Hlâ., orig. ಕ-). ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ವು (ನಲಕ Hlâ., orig. ಕ-). ಕೆಯ್ಯ ಕಜ್ಜ (ಕಜ್ಜು); ಹಗೆಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವಡೆದವನು (ಪುರಸ್ಕೃತ); ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ತೆ ಸುರಿಯುವ ತೀಕರವು (ಕರಶೀಕರ, ವಮಥು Nr.). ಕೆಯ್ಯ ಬಗಸೆ (ಅಂಜುಳಿ Nn. 107). ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ Hlâ., orig. ಕ-); ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯ ತುನ್ತುರ್ಬನಿ (ವಮಥು, etc. Hlâ.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ (ಶುಣ್ಡೆ Hlâ.; ಇಭಹಸ್ತ Nn. 131). ಕೆಯ್ ತೋರಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). See Abh. P. 13, 66; Bp. 34, 36; 43, 32; 46, 58; Bh. 2, 13, 47; Rŝv. 5, 39. 118; 8, 124; 10, after 1; 10, after 7; 13, 72; J. 30, 49; Dp. 172, 1; Si. 198. 209. 210. 212; ಅಂಗೆಯ್, ಮುಂಗೆಯ್, ಮೇಗೆಯ್, ಮೊಣಕೆಯ್, etc. — ಕೆಯ್ಕಟ್ಟು. A kind of ornamental bracelet (My.). — ಕೆಯ್ಕರಣ. Medical treatment known to every body, well-known medical treatment (My.; Bh. 1, 6, 14). — ಕೆಯ್ಕಷ್ಟ. = ಕೆಯ್ಕೆಲಸ. (My.). — ಕೆಯ್ಕಱಿ. To go beyond the hand, etc. (ಅಸಕಱಿ Čt. II, 11). — ಕೆಯ್ಕಾಗದ. A note of hand, a bond (My.). — ಕೆಯ್ಕಾಲು. Hands and feet; feet and all. ಕೆಯ್ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳು, to make obeisance (C.; B. 4, 138). ಕೆಯ್ಕಾಲು ಬೀಳು, to fall to one's feet (C.; B. 4, 75. 109). ಕೆಯ್ಕಾಲು ಹೋಗು, to lose the power of motion (C.; B. 2, 47). — ಕೆಯ್ಕಾಲ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get hands and feet (Bp. 58, 48). — ಕೆಯ್ಕಾಳಗ. Close fight, wrestling (ನಿಯುದ್ಧ, ಬಾಹುಯುದ್ಧ Si. 294). — ಕೆಯ್ಕುಂಚಿಗೆ. A small brush (My.). — ಕೆಯ್ಕೂಲಿ. = ಕೆಯ್ಗೂಲಿ. Working with one's own hand as a day-labourer (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ಕೂಲಿಕಾಱ. A day-labourer (Bp. 29, 13). — ಕೆಯ್ಕೂಸು. A child that is still to be carried (My.). — ಕೆಯ್ಕೆಯ್. rep. (Bp. 33, 12. 19; 61, 19). — ಕೆಯ್ಕೆಲಸ. Work done with one's own hand (C.); work performed by the hand (C.). ಕೆಯ್ಕೆಲಸದವ, a man employed in manual occupation (C.). — ಕೆಯ್ಕೆಳಗೆ. Under (another's) control or authority; the state of being at (another's) disposition (C.). ಕೆಯ್ಕೆಳಗಿನ ಆಳುಮಕ್ಕಳು (B. 4, 34). ಕೆಯ್ಕೆಳಗಿನವ, a man entirely at (another's) disposition (4, 72; 5, 206. 215; ಕೆಯ್ಯಾಳು G.). ಕೆಯ್ಕೆಳಗಿನವಳು (B. 5, 285). — ಕೆಯ್ಕೊಡಲಿ. = ಕೆಯ್ಗೊಡಲಿ. A small axe (My.). — ಕೆಯ್ಕೊಡು. To deceive (My.; *cf.* ಕೆಯ್ಗೊಡು.). — ಕೆಯ್ಕೊಳ್. -ಳ್ಳು. = ಕೆಯ್ಗೊಳ್. To take; to seize; to receive, to obtain; to begin, to undertake; to make one's own, to accept, to adopt; to assent; to take notice of, to mind (ಸ್ವೀಕಾರ Šmd. Dh.; ಸ್ವೀಕರಿಸು, ಅಂಗೀಕರಿಸು Šmd. 4; ಒಡಮ್ಬಡು 95 Cm.; ಕರಿಜು Čt. I, 69). ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಶೀಲ ಕೆಯ್ಕೊಣ್ಡಳು (Prv.). See Šmd. 219. 288. 292; Grj. 10, 114; Bp. 2, 55; 4, 61; 13 16; 21, 7; 22, 52. 64; 23, 3; 25, 39; 27, 55; 30, 9; 37, 55; 39, 50; 41, 20; 45, 15; 47, 10. 68; 50, 13; 53, 36; 55, 2; 56, 28; 58, 45. 47; 59, 15; 60, 2. 33; Bh. 1, 8, 78; Rŝv. 6, after 11; 13, 70; Ŝŝv. 4, after 17; J. 1, 2; 8, 3. 31; 28, 53; 29, 40; Č. Bp. 42, 25; 47, 5; B. 5, 212. 2, to become held, to obtain, etc. (ಸ್ವೀಕಾರವಮಾಗು Šmd. 242 Cm.). — ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸು. = ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸು. To cause to be acceptable; to hand; to cause to make one's own, etc. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Šmd. 84 Mdb.). See Abh. P. 11, 21. — ಕೆಯ್ಕೊಳುಹ. Seizing, etc. ಕೆಯ್ಕೊಳುಹಂ (ಆಕ್ರಾನ್ತ, ಆಸ್ಥಿತ Mr. 459, o. r. ಕಯಿ-). — ಕೆಯ್ಕೊಳ್ಕೊಳ್. rep. (Bp. 58, 69). — ಕೆಯ್ಕೋಲು. A walking-stick (C.). — ಕೆಯ್ಕೋಳ. Hand-stocks (My.). — ಕೆಯ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To close or grapple with (Bp. 8, 56). 2, to happen, to originate (Bh. 1, 8, 6). — ಕೆಯ್ಗಡ. -ಕಡ. A temporary loan of articles or money without bond or interest (C.; B. 3, 78. 93; 5, 159; ಎರವು, ಪರ್ಯುದಂಚನ G.). ಕೆಯ್ಗಡ ತೀರಿಸು, to clear off or return a loan (B. 5, 222). — ಕೆಯ್ಗಡಿಗೆ. A small pot (ಕರಗಲನ್ತಿಕೆ Mr. 211; My.). — ಕೆಯ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. To churn or stir about with the hand. ಮೊಸರು ಕೆಯ್ಗಡದು ಮಾಡಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ರಸಾಲ, ಮಾರ್ಜಿಕೆ Si. 313). — ಕೆಯ್ಗಣ್ಟು. A purse or bundle of money for one's own use (C.; B. 5, 288; ಕೂಡ ಹಾಕಿದ ಹಣ G.). — ಕೆಯ್ಗಣ್ಟೆ. A bell that is rung with the hand (Bp. 44, 41. 50; My.). — ಕೆಯ್ಗಣ್ಡ ಕೆಲಸ. -ಕಣ್ಡ-. Work which is known to a person or to which a person is accustomed (My.). — ಕೆಯ್ಗಣ್ಮು. -ಅಣ್ಮು. To go beyond; to become excessive; to proceed from; to make an outset (ಅತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; Kk. 73; Šm. 44). See Abh. P. 5, 125; 6, 49; 9, 42; 13, 102; Grj. 2, after 106; Rŝv. 3, 102; 5, 99; 13, after 87; Ŝŝv. 1, 48. — ಕೆಯ್ಗತ್ತಿ -ಕತ್ತಿ. A small knife (J. 26, 51; My.; Tĕ. ಚೇಕತ್ತಿ). — ಕೆಯ್ಗದಕ. -ಕದಕ. A male pilferer (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ಗದಕತನ. -ಕದಕತನ. Pilfery (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ಗದಿಕಿ. -ಕದಿಕಿ. A female pilferer (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ಗಱಿ. -ಕಱಿ. To go beyond; to become excessive (ಅತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; Abh. P. 9, after 158). — ಕೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. A present given with the hand (J. 21, 57; 29, 44). — ಕೆಯ್ಗಾಣ್ಕೆ. -ಕಾಣ್ಕೆ. = ಕೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. ಕೆಯ್ಗಾಣ್ಕೆಗೆಯ್, to make a present (Ŝŝv. 1, 84). — ಕೆಯ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To guard or restrain one's hand from retaliation (S. Mhr.). 2, to protect, etc. (ಸಂರಕ್ಷಣ Šmd. Dh.; J. 25, 21; Bhâgavata 10, 13, 1). — ಕೆಯ್ಗಾಱ. -ಕಾಱ. A clever man (My.). — ಕೆಯ್ಗಾಱಿಕೆ. -ಕಾಱಿಕೆ. The arts of industry, manufacture (B. 4, 142. 143. 159. 204; My.). — ಕೆಯ್ಗುಕ್ಕು. = ಕೆಯ್ಗುತ್ತು. (My.). — ಕೆಯ್ಗುಟಕ. -ಕುಟಕ. A help-mate (S. Mhr., rare). ಕೆಯ್ಗುಟಕಾಗೋಣ (ಅನುಬನ್ಧ G.). — ಕೆಯ್ಗುಡಿತೆ. -ಕುಡಿತೆ. The cavity formed by putting the hands side by side, hollowing the palms (Râm. 5, 9, 28; V. 4, 65). — ಕೆಯ್ಗುಡು. -ಕುಡು. = ಕೆಯ್ಗೊಡು. (Rŝv. 14, 57; Ŝŝv. 3, 51). — ಕೆಯ್ಗುದಿಗೆ. A short club (Râm. 5, 8, 33; My.). — ಕೆಯ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A knight (at chess) that is in one's hand (J. 6, 30). 2, ಕೆಯ್ಗೆ ಉದುರೆ, so that it falls into the hand (6, 30). — ಕೆಯ್ಗುದ್ದಲಿ. A small hoe (My.; Si. 303). — ಕೆಯ್ಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. The hand to fail; the hand to cease from working (Bp. 26, 30; 47, 20; J. 23, 41). — ಕೆಯ್ಗುಱುತು. A (person's) signature (C.). — ಕೆಯ್ಗೂಟ. A certain small peg used by weavers (My.). — ಕೆಯ್ಗೂಡಿಕೆ. -ಕೂಡಿಕೆ. Accomplishment; success (ಸಿದ್ಧಿ G.; My.). — ಕೆಯ್ಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To accomplish; to cause to succeed (G. 63. 98. 487; B. 5, 10; My.). — ಕೆಯ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be obtained; to be accomplished; to succeed (C.). See Bp. 24, 45; 43, 72; J. 3, 22; 4, 2; 30, 40; B. 3, 72. 96; 4, 91. 218. ಕೆಯ್ಗೂಡಿ ಬರು, to be obtained; to be accomplished; an opportunity to present itself (C.). — ಕೆಯ್ಗೂಲಿ. = ಕೆಯ್ಕೂಲಿ. (Bp. 27, 16). — ಕೆಯ್ಗೆಡು. -ಕೆಡು. The hand to fail; to lose the use or power of one's hands; to be defeated (J. 4, 36. 40; 12, 24. 27; 21, 20; 23, 44; 28, 45).

— ಕೆಯ್ಗೆ ಬರು. To be obtained (B. 2, 37; C.). 2, to become useful or afford assistance, as a grown up son to his father (C.). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. To make, to cause (J. 25, 28). 2, = ಕೆಯ್ಮಾಡು 3. (J. 13, 17). See another ಕೆಯ್ಗೆಯ್ s. ಕೆಯ್ 4. — ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕು. To be reached, caught, or obtained (C.; S. Mhr. also ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗು; B. 4, 17. 18. 112. 176). — ಕೆಯ್ಗೊಡತಿ. -ಕೊಡತಿ. A small wooden hammer (Râm. 6, 26, 28). — ಕೆಯ್ಗೊಡಲಿ. -ಕೊಡಲಿ. = ಕೆಯ್ಕೊಡಲಿ. (Rśv. 3, 102). — ಕೆಯ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಕೆಯ್ಗುಡು. To give or present the hand in a certain respectful manner; to put the hand (Grj. 4, 98; Bp. 12, 7; 25, 8; 42, 31; 55, 9; Bh. 2, 13, 24; 5, 2, 4; Rśv. 3, after 80; J. 26, 3; My.); to give the hand in conformation of a promise (J. 18, 5; My.); to give the hand for help (My.). — ಕೆಯ್ಗೊಪ್ಪೆ. -ಕೊಪ್ಪೆ. Hand-hood: the hands joined to form a cup (from cold, Bh. 3, 9, 24). — ಕೆಯ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the trunk (Rśv. 6, after 11). — ಕೆಯ್ಗೊಳ್. = ಕೆಯ್ಕೊಳ್. (Bp. 60, 35; Râm. 3, 8, 24; J. 12, 40). — ಕೆಯ್ಗೊಳಿಸು. = ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸು. To cause to take, etc. (Grj. 10, 29; 10, after 61; Bp. 8, 58; 32, 30; 40, 21; 51, 76; Râm. 1, 16, 33; Rśv. 13, after 59; 11, 22). — ಕೆಯ್ಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. A fire-brand in one's hand, or a small one (Râm. 6, 11, 10). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪರ. A shrine in which idols are carried about (My.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳಿ. Clapping the hands (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳೆ. = ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳಿ. (Râm. 5, 8, 28. 48; My.). — ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಾಳೆ. = ಕೆಯ್ಚಪ್ಪಳೆ. (My.). — ಕೆಯ್ಚಳಕ. Dexterity; sleight of hand (ಕೆಯ್ಮೆ Bhn. 19). See Bh. 1, 7, 41; 8, 26, 5. — ಕೆಯ್ಚಳಕು. Cramp in the hand or arm (C.). — ಕೆಯ್ಚಾಚು. To stretch out the hand (C.); to put (with a stretch). ಹಣೆಗೆ ಕೆಯ್ಚಾಚಿ, ಗಣಕೂಟಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನಯ್ಸಿದನು (Bp. 37, 14). — ಕೆಯ್ಚಿಟಿಕೆ. = ಕೆಯ್ಚಿಟುಕು. (My.). — ಕೆಯ್ಚಿಟುಕು. A snap with the fingers (C.). — ಕೆಯ್ಚಿಟುಂಕು. = ಕೆಯ್ಚಿಟುಕು. — ಕೆಯ್ಚಿಟುಂಕು ಗೆಯ್. To snap the fingers (Rśv. 5, after 85). — ಕೆಯ್ಚೀಟು. A note of hand (C.). — ಕೆಯ್ಚೀಲ. A glove (C.; B. 3, 11. 109; ಪ್ರತಿಹಸ್ತ G.); a small bag (My.); a leathern fence for the hand (Si. 287). — ಕೆಯ್ಚೀಲು. = ಕೆಯ್ಚೀಲ. (B. 5, 260). — ಕೆಯ್ಜೋಡಿಸು. To join the hands or the palms of the hands and thus raise them up towards the forehead, in greeting (C.; B. 4, 169; 5, 176). — ಕೆಯ್ಜೋಲ್. To be loosened from the hand, to fall (ಜಾಱು Śmd. I). — ಕೆಯ್ಜೋಳಿಸು. = ಕೆಯ್ಜೋಡಿಸು. (Grj. 2, after 106). — ಕೆಯ್ತಟ್ಟು. To clap the hands (My.); to touch pieces of money in counting them (C.); to give a secret sign with the hands (My.); to go from hand to hand, as money, etc. (My.). — ಕೆಯ್ತಡೆ. = ಕೆಯ್ತಾಳು. (My.). — ಕೆಯ್ತಪ್ಪು. 1. An error of the hand, a mistake or wrong done with it (Râm. 28, 6); a slip of the pen (C.; Tĕ. ಜೇ-). — ಕೆಯ್ತಪ್ಪು. 2. To fall from the hand (My.). — ಕೆಯ್ತವಕ. Hand-speed: dexterity (J. 22, 10). — ಕೆಯ್ತಾಳ. Clapping the hands; a kind of larger cymbal (C.; Bp. 25, 32; Si. 340). — ಕೆಯ್ತಾಳು. = ಕೆಯ್ದಾಗಯ್ No. 1. (S. Mhr.). — ಕೆಯ್ತಾಱು. An instrument to let down or raise the inner latch of a door from out-side (My.). — ಕೆಯ್ತುತ್ತು. So much food as is taken with the fingers and put into the mouth (Bp. 46, 37; My.). — ಕೆಯ್ದಸ್ತು. A deal of cards for games (My.). — ಕೆಯ್ದಳ. -ತಳ. The bottom or palm of the hand (J. 13, 52; 18, 10; 28, 24). — ಕೆಯ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The hand considered as a lotus (Śsv. 5, after 43). — ಕೆಯ್ದಿವಿಗೆ. A kind of hand-lamp. ಚಳಚಳನೆ ಮಿಂಚಿತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ದಿವಿಗೆವೋಲ್ (Śmd. 229). See Abh. P. 11, 12; Grj. 2, after 106; Bp. 16, 17, 61, 30; Râm. 1, 16, 41; Rśv. 6, after 11; J. 2, 47. — ಕೆಯ್ದುಡುಕು. -ತುಡುಕು. 1. To apply the hand, or lay hold of, with vehemence or eagerness; to seize eagerly or by force; to grasp; to thrust the hand into (Bp. 9, 30; 11, 12; 18, 91; 28, 51. 53; 32, 14; 51, 61; Rśv. 9, 25; Prll. 3, 27; Râm. 4, 3, 6; J. 27, 5; 28, 30). — ಕೆಯ್ದುಡುಕು. -ತುಡುಕು. 2. The act of seizing eagerly or by force, etc. (Râm. 6, 12, 10; My.). — ಕೆಯ್ದುದಿ. -ತುದಿ. The point of the hand (Râm. 5, 8, 67). — ಕೆಯ್ದೆಗೆ. ತೆಗೆ. To withdraw the hand (Bp. 15, 26; Śsv. 4, after 88). — ಕೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments for the hand (My.). — ಕೆಯ್ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡು. To be liberal in giving alms (C.). — ಕೆಯ್ದೊಳಸು. -ತೊಳಸು. Boxing (Bh. 1, 8, 2). — ಕೆಯ್ದೊಳಸುಕಾಱ. -ಕಾಱ. A boxer (Râm. 6, 37, 6). — ಕೆಯ್ದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the hands (Bh. 1, 10, 34). — ಕೆಯ್ದೋಱಿಕೆ. Exhibition with the hand (Râm. 6, 30, 13). — ಕೆಯ್ದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. = ಕೆಯ್ದೋಱು. (J. 4, 38). — ಕೆಯ್ದೋಱು. -ತೋಱು. To exhibit (the power of) one's hand (Bh. 8, 24, 42; J. 8, 33; 23, 15). — ಕೆಯ್ನೀರ್. Water poured over the hand of the bridegroom and bride at the marriage (Abh. P. 5, 125). — ಕೆಯ್ನೀಡು. To stretch out the hand, etc. (Bp. 36, 18; 40, 77; 57, 78; 59, 23; 60, 61). — ಕೆಯ್ನೂತಿ. Venereal disease in the palm of the hand (My.). — ಕೆಯ್ನೆಗಹು. The raising of the hand (Râm. 6, 13, 6). — ಕೆಯ್ನೆರವು. Help, assistance (Râm. 5, 8, 56; C.). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ನೆರವಾಗಿ ಪೇೞ್ದಪಳ್ (Śmd. 109). — ಕೆಯ್ನೇಯ. A man who is conducted by, or is under, one's hand: a male servant (Bh. 1, 4, 42; 3, 19, 7). — ಕೆಯ್ಪಱೆ. = ಕೆಯ್ವಱೆ. A hand-drum. — ಕೆಯ್ಪಱೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To beat a hand-drum (J. 3, 7). ಕೆಯ್ಪಱೆಗುಟ್ಟಿ ಆಡಿದರ್ (Śmd. 82, o. r. ಕೆಯ್ಪಟ್ಟಿಗುಟ್ಟ-). — ಕೆಯ್ಪಾವಡ. A handkerchief (C.; *cf.* ಕೆಯ್ವಟ್ಟ, ಕೆಯ್ವಸ್ತ್ರ). — ಕೆಯ್ಪಿಡಿ. A handle (My.). ಆಯುಧದ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ (ತ್ಸರು Si. 289). ಹಲಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ (ಸಂಗ್ರಾಹ, ಹಲಗೆಯ ಹಿಡಿ 290). 2, the place where a bow is held. ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯ ಸ್ಥಲ (ಲಸ್ತಕ, ಬಿಲ್ಲಿನ ನಡುವು 287). 3, a looking-glass (ಕನ್ನಡಿ Ct. I, 98; ಮುಕುರ II, 14; ಕನ್ನಡಿ, ಚಲ್ಲಿ Sm. 64; Kk. 62; Abh. P. 7, after 105). ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ, N. of a glossary (Kk. 3. 101). — ಕೆಯ್ಪಿಡಿಗೋಡೆ. A low wall round a veranda or a flat roof (My.). — ಕೆಯ್ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A hand-box (My.; Tĕ. ಚೇಪೆಟ್ಟೆ). — ಕೆಯ್ಪೊಡೆ. The lower, feathered part of an arrow (ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ Kk. 39; ಕಣೆಯ ಪುಂಖ Sm. 43; Śsv. 3, 23). — ಕೆಯ್ಬಟ್ಲು. A small cup or basin (My.); a scoop, generally of wood (C.; ತರ್ದುಱ, ತಣ್ಣು Si. 310). — ಕೆಯ್ಬದಲು. A loan (of money, My.). — ಕೆಯ್ಬರಹ. Hand-writing (C.; B. 4, 188. 196; 5, 197); signature (My.). — ಕೆಯ್ಬಲ. The power of the hand (B. 5, 227). — ಕೆಯ್ಬಳೆ. An arm-ring, a bracelet (C.; Si. 339). — ಕೆಯ್ಬಾಚಿ. A small adze (My.; ದಾತ್ರ, ಲವಿತ್ರ Si. 303). — ಕೆಯ್ಬಾಳು. A grass-knife or sickle (G.). — ಕೆಯ್ಬಿಡು. To let loose (one's own or another's) hand; to cease to assist (C.). ಅವನನ್ನು ಕೆಯ್ಬಿಡಬೇಡ! (My.). ಮರ ಹೇಱಿ ಕೆಯ್ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See B. 5, 57. 142. 159; Prvs. s. ನಡುನೀರು, ನಡುಹೊೞೆ. — ಕೆಯ್ಬುದ್ದಲಿ. A small leather-bottle (ಕುತುಪ Si. 309). — ಕೆಯ್ಮಗ್ಗ. A small loom (My.); a loom that is worked by hand (C.; B. 4, 28). — ಕೆಯ್ಮಣೆ. = ಕರಪೀಠ No. 2. (My.). — ಕೆಯ್ಮಱೆ. 1. To become confounded, perplexed, or amazed (ವಿಸ್ಮಯ Śmd. Dh.; Bh. 3, 18, 43; J. 18, 31). ಕೆಯ್ಮಱೆದವನು (ವಿಹಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ Nr.). —

ಕೆಯ್ಮಱಿ. 2. An attitude in dancing: a stiff, immovable attitude (Rsv. 5, after 19). — ಕೆಯ್ಮಸಕು. Black dirt on the hand (My.). 2, slowly killing medicine (My.). — ಕೆಯ್ಮಾಟ. -ಮಾಟ. A sign or gesture made with the hand (ಸಂಜ್ಞೆ Mr. 354). — ಕೆಯ್ಮಾಡು. To make signs or gestures with the hand (J. 15, 28); to represent the form of something by means of the hands. ಅವನು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಕೆಯ್ಮಾಡಿ ತೋಱಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 182). 2, to become aggressive, to rebel. ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಮಾಡುವದು (C.). 3, to brandish a weapon (ಶಸ್ತ್ರಸಂಚಾಲನ Šmd. Dh.; Bh. 8, 24, 4; J. 4, 47). 4, to appoint or fix the price or to agree about the price in a transaction, to conclude a bargain (ವ್ಯವಹಾರಮೌಲ್ಯಸಂಕೇತನ Šmd. Dh.; see ಬೇಗು). — ಕೆಯ್ಮಾರು. A fathom; the distance of a fathom (C.). — ಕೆಯ್ಮಾಱು. The offering of goods for sale at the doors (My., also ಕೆಯ್ಮಾಱಾಟ). — ಕೆಯ್ಮಿಗು. To become excessive, overpowering, etc. ಅಸವದೋಹಲಂ ತನಗೆ ಕೆಯ್ಮಿಗೆ (Abh. P. 13, 65). See Kâvy. III, 3, 149; Abh. P. 4, 16; 5, 125; 7, 49; 12, 27; 13, 39. 43. 123; Bh. 2, 2, 96. — ಕೆಯ್ಮಿಂಚು. To become conspicuous or eminent by the (power of one's) hand (J. 10, 52). 2, = ಕೆಯ್ಮೀಱು No. 2. (My.). — ಕೆಯ್ಮೀಱು. To exceed, to go beyond; to surpass; to become excessive; to pass, to go (ಅಸಕಱ Šmd. I; ಕಱ I; ಅಸಕಱ Šm. 50; Kk. 65). ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು (ಅನ್ತರ, ಅತಿಕ್ರಮ Nn. 77). ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು (ಭೂತ, ವಿಾಱಿದುದು Nn. 78). ಕೆಯ್ಮೀಱಿಲ್ ಅಱಿಯದೆ, ಸನ್ಧಿಗೆ ಅವನೀಶ್ವರರು (ಭೀಮನ) ವಶಮಾಯ್ತು (Bh. 2, 4, 8). ನಡುಕಂ ಕೆಯ್ಮೀಱಿ (Rsv. 9, 22). 2, to get out of one's power, to be not obtained, as money, etc. (C.). — ಕೆಯ್ಮೀಱುಹಂ. Exceeding, etc. (ಅಸಕಱಹಂ Šmd. I; ಅಸಕಱಿದುದು Kk. 85). — ಕೆಯ್ಮುಗಿ. = ಕೆಯ್ಜೋಡಿಸು. (C.). ಕೆಯ್ಮುಗಿಯುವವನು (ವನ್ದಾರು, ಅಭಿವಾದಕ Si. 360). See Bp. 1, 56; Bh. 1, 8, 32; Rsv. 5, after 127; J. 7, 35. — ಕೆಯ್ಮುಚ್ಚು. To cover the hands with one's dôtra, to put them lazily in the lap. ಸ್ವಸ್ಥ ಕೆಯ್ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಕೂಡ್ರುವದು (B. 4, 72; My.). — ಕೆಯ್ಮುಟ್ಟು. 1. To touch with the hand (Bp. 38, 32; 58, 23; My.). — ಕೆಯ್ಮುಟ್ಟು. 2. Small utensils (My.). — ಕೆಯ್ಮುದ್ದೆ. A small lump (J. 6, 47). — ಕೆಯ್ಮುರಿ. A plain bracelet (My.). — ಕೆಯ್ಮುರಿಗೆ. A twist of grass or cloth round the hand (Rsv. 5, 99; My.). — ಕೆಯ್ಮುಱಿ. The hand to break; to break the hand; also figuratively used (C.). ಕಡಿಮೇ ಧಾತುಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕೆಯ್ಮುಱಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು (B. 4, 95). — ಕೆಯ್ಮೋಱಿ. A hand or arm without any ornament (My.). — ಕೆಯ್ಯ. -ಅ 3. A man who has a hand, or who has in his hand. See ಅಮುರ್ದುಗೆಯ್ಯ, ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ, etc. 2, the genitive of ಕೆಯ್. ಶೀಲವನ್ತರ ಕೆಯ್ಯ ಕನ್ನಡಿ (Bp. 1, 33). — ಕೆಯ್ಯಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. Writ, not print; signature (My.). — ಕೆಯ್ಯಲಿ. = ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಕೆಯ್ಲಿ. In the hand; by the hand; etc. ಇದು ಅವನ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಆಗದು, he cannot do this (C.). ಆಗದು, ಅಯ್ಯೋ, ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯಲಿ! ಎನುತ್ತ ತೊಲಗಿದರು (Bp. 46, 23). ಪರಮಭಕ್ತರ ಕೆಯ್ಯಲಾದೊಡೆ (48, 14). — ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ. = ಕೆಯ್ಯಲಿ. ಯಾವದೊನ್ದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವದು ಎಲ್ಲರ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಣ್ಟು (B. 4, 72). — ಕೆಯ್ಯವೊಯ್. = ಕೆಯ್ವೊಯ್. (ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂ) ಬಸವರಾಜನ ಕೆಯ್ಯವೊಯ್ದರೆ (Bp. 28, 60). — ಕೆಯ್ಯಳವಿ. -ಅಳವಿ. Possibility, power (Abh. P. 4, 36). — ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause the hand to move; to move (anything) with the hand; to rub gently with the hand, to stroke (C.). ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಕರಿಬೆಕ್ಕಿನ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿದರೆ ಕಿಡಿಗಳು ಹಾರುತ್ತವೆ (B. 1, 27). ದನಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿ (4, 43). ತನ್ದೆ ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸಿ (4, 92). ಹಂಚುಗಳನ್ನು ಕೆಯ್ಯಾಡಿಸು (My.). — ಕೆಯ್ಯಾಡು. -ಆಡು. The hand to move or to be put in motion, especially for doing an act of kindness (C.). ಕೆಯ್ ಬಾಯ್ ಆಡದಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಶಿವ, ಶಿವಾ! ಎಮಗೆನ್ತು ಕೆಯ್ಯಾಡುವುದು? (Bp. 24, 62). 2, to move (anything) with the hand (My.). — ಕೆಯ್ಯಾತ. A small picotta (My.). — ಕೆಯ್ಯಾನ್. -ಆನ್. To hold, or support, the hand, to stretch it out and hold it (Bp. 26, 61; 55, 4; My.). — ಕೆಯ್ಯಾರ್. -ಆರ್. The hand to be joined, inclined, ready, full, etc. ಉರದೊಳು ಕೆಯ್ಯಾರಲ್ ಅಪ್ಪವನು (Bp. 47, 29). ಕೆಯ್ಯಾರೆ, so that the hands are joined; with all their hands; with full and open hands; with a prompt hand (Bp. 25, 4; 30, 4; 43, 24; 50, 3; 57, 36; My., also ಕೆಯ್ಯಾರ). ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಹ (ಅಭಿಯೋಗ, ಅಭಿಗ್ರಹ Nr.). — ಕೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ. -ಅರಯ್ಕೆ. Fostering or nursing with one's own hand or supporting by one's own means (My.). — ಕೆಯ್ಯಾಸೆ. -ಆಸೆ. Bribery; a bribe (My.). ಪ್ರಜೆಗಳ್ ಪಾಲಿಸ ಬಲ್ಲಡೆ ಅತನ್ ಅರಸಂ; ಕೆಯ್ಯಾಸೆಯಂ ಮಾಡದ ಆ ನಿಜಮನ್ತ್ರೀಶ್ವರ; ತನ್ದೆ ತಾಯಿ ಸಲಹಲ್ ಬಲ್ಲಾತನೇ ಧಾರ್ಮಿಕಂ (Sš.). — ಕೆಯ್ಯಾಳು. -ಆಳು. A labourer's or servant's assistant (My.). — ಕೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put the hand (Bh. 1, 10, 38; Râm. 3, 6, 51; J. 2, 62). — ಕೆಯ್ಯಿಡು. -ಇಡು. To put the hand, as into a plate, etc. (C.). ಬಟ್ಟಲೊಳಗೆ ಇದೆ! ಹುಗ್ಗಿಯಂ, ಕೆಯ್ಯಿಟ್ಟು, ಕೊಳ್ಳಯ್! (Bp. 33, 18). — ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ. With or by the hand. ಕೆಯ್ಯಿನ್ದಾಗು. = ಕೆಯ್ಯಲಿ ಆಗು. (C.; B. 5, 115). — ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದವನು. -ಇಲ್ಲದವನು. A man without a hand or forearm, a man with a withered hand, etc. (ಕುಣಿ Hlâ.). — ಕೆಯ್ಯುದ್ದ. The length of the (whole) arm with the fingers extended. ಆಳುಕೆಯ್ಯುದ್ದ (ಪೌರುಷ Si. 213). — ಕೆಯ್ಯೂಱು. -ಊಱು. To fix or put the hand on the ground; to apply it to (Bp. 3, 17; Rsv. 8, 124; 13, after 95; C.; B. 4, 152). — ಕೆಯ್ಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Oil extracted by hand (not by mill, C.). — ಕೆಯ್ಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To raise the hand or the hands (Bp. 3, 47; 54, 49; 57, 24; C.; B. 3, 52). ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ (ಕ್ವಚಿತ್, ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ Nn. 163). — ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To hold the joined palms of the hands so as to receive something (Bp. 28, 7; 52, 12; C.; B. 4, 89). ಮಱೀ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕೆಯ್ಯೊಯಿ. = ಕೆಯ್ವೊಯ್. ನೆರೆದ ಜಂಗಮರ್ ಒರ್ಬರೊರ್ಬರು ಕೆಯ್ಯೊಯಿದು ನಗಲು (Bp. 12, 56). — ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ. In or into the hand; in or into the power; under the control (C.). ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಇರು (B. 2, 46; 3, 14. 16). ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಸಿಗು (B. 5, 187). — ಕೆಯ್ರಾಟಣ. A small râtaṇa (Bh. 1, 12, 17). — ಕೆಯ್ರಾಟೆ. A small râṭe (ತ್ರಿಕೆ G.; My.). — ಕೆಯ್ಲಿ. = ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, etc. ಕೆಯ್ಲಾಗು, -ಆಗು, to be produced or accomplished by means of the hand; to be practicable; to be possible; to be able; to be useful (C.). ಕೆಯ್ಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ (B. 3, 32. 105. 123). ನೊಣಗಳು ಕೆಯ್ಲಾಗದವು (3, 69). ಕೆಯ್ಲಾಗದವ (ಸೋಮಾರಿ, ಆಲಸ, ಆಲಸ್ಯದವ, ಮನ್ದ G.; C.). ಕೆಯ್ಲೆ ಆಗು (B. 2, 37). ಅವರ ಕೆಯ್ಲಿ ಕೆಲಸ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 4, 72. 73). ಕೆಯ್ಲೆ ತಿರುವಾಡಿಸುವನು (4, 158). ಕೆಯ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲು (ನೀನು) ಕೊಡೆ; ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟೇಯಾ? — ಕೆಯ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲು (ನಾನು) ಕೊಡೆ; ಮನೆಗೆ ಬಾ! ಬಿರಿದ ಬಾಱೆಹಣ್ಣು ಕೊಡುವೆನು. — ಕೆಯ್ಲಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥ, ಹತ್ತರ ಇದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ (Prvs.). — ಕೆಯ್ವಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. A handkerchief (My., occasionally). — ಕೆಯ್ವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. = ಕೆಯ್ಬಟ್ಟು. (ಕರಪಾತ್ರೆ Mr. 207). — ಕೆಯ್ವರ್. -ಬರ್. To come to hand: to be obtained (Abh. P. 5, 125; 6, 109). — ಕೆಯ್ವಱೆ. = ಕೆಯ್ಬಱೆ. — ಕೆಯ್ವಱೆಗ. A drummer who beats a small drum with his hand or a stick, one

who plays on a tabor, etc. (ಪಾಣಿವಾದ, ಪಾಣಿಘ Nr.). — ಕೆಯ್ವತ್ತಿಸು. = ಕೆಯ್ವತ್ತಿಸು. To throw off, to discharge (Bh. 8, 26, 7; 8, 27, 32). — ಕೆಯ್ವತ್ತಿಸು. = ಕೆಯ್ವತ್ತಿಸು. 2, to furnish; to deliver over (J. 8, 13; 29, 33). — ಕೆಯ್ವಶ. Actual possession (C.). ಕೆಯ್ವಶವಾಗು, to come into one's power or possession (C.). See B. 3, 63; 4, 23. 146. 216. 217. 227. — ಕೆಯ್ವಸ್ತ್ರ. = ಕೆಯ್ವಟ್ಟ. (My.). — ಕೆಯ್ವಾಡ. -ಪಾಡ. The state of being at hand or near (S. Mhr.; Tĕ. ಚೇವಾಟು). 2, = ಕೆಯ್ಕಪ್ಪ. (My.). — ಕೆಯ್ವಾರ. 1. = ಕಯಿವಾರ, ಕವಯರ. A pair of compasses (C.; Mhr.; Tĕ.: description of a circle). ಕಯ್ವಾರಂ or ಕೈವಾರಂ (Śmd. 189, o. r. ಕಯಿ-). ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಬೀಸಿದನ್ತೆ ಬಟ್ಟತ್ತಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಸೊನ್ನೆ (26). — ಕೆಯ್ವಾರ. 2. Praise, eulogy, bestowed together with a raising of the hands (Abh. P. 12, 50; Grj. 10, after 110; Bh. 1, 12, 25; T., Tĕ.). ಸುಜನವತ್ಸಲನ್ ಎಲ್ಲಿಯುಮ್ ಈತನ್! ಎನ್ದು, ಕೆಯ್ವಾರದೆ ಬಣ್ಣಿಕುಂ ಎಬುಧಮಣ್ಡಲಿ ಪಣ್ಡಿತನಾಗವರ್ಮನಂ (Kâvy. II, 2, 45). ಅನಿತುಂ ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಮಾಡಿದರ್ (Śmd. 90 Mdb.). ಪರಮಪಾತಕರ ಕೆಯ್ವಾರಂ (Č. Bp. 6, 53). ನರನ ಕೆಯ್ವಾರ, for the praise of Nara (? Bh. 8, 22, 4). — ಕೆಯ್ವಾರಿಸು. To praise. ಕಣದೊಳು ಕಾದಿ ಗೆಲಿದ ಅತಿಬಲರ ಕೆಯ್ವಾರಿಸುವ ದನಿ (Prll. 3, 5). See Grj. 10, 106; Bp. 5, 38; 26, 6; J. 7, 16; 12, 16; 31, 75; 33, 48. — ಕೆಯ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the hand, to take by the hand, etc. See Bp. 22, 66; 24, 52; 25, 1; 29, 33; 36, 18; 43, 14; 45, 53; 46, 65. 75; 52, 19; 59, 24; Rsv. 5, 40; J. 16, 16; 30, 48. — ಕೆಯ್ವಿಡಿತೆ. -ಪಿಡಿತೆ. Seizure with the hand, encompassment with it (J. 6, 28). — ಕೆಯ್ವಿಲ. -ಬಿಲ. The nostrils of an elephant's trunk (Śsv. 3, 58). — ಕೆಯ್ವೀಸು. -ಬೀಸು. To swing the arms backwards and forwards when walking, as showy people do (C.). 2, to wave the hand when beginning to fight (ರಣಾರಮ್ಭ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, after 34; Râm. 6, 10, 71; J. 20, 38). 3, to wave the hand for giving a sign (ಹಸ್ತಸೂಚನ Śmd. Dh.; Rsv. 1, after 135; My.). — ಕೆಯ್ವುಗು. -ಪುಗು. To enter the hand: to be obtained (ಕೆಯ್ಸಾರ್ Śmd. 387 Cm.; ಕೆಯ್ಗೆ ಬರ್ Mdb. Cm.). ಬೇಟ್ಟಿರ ಕೆಯ್ವೊಕ್ಕ ನಿಧಿ (Śmd. 387). — ಕೆಯ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To join (v. i.) the hand, etc. ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ವೆರಸಿದ ಮುಂಗೆಯ್ (ಹಸ್ತ Nr.). See Bp. 10, 35; 37, 4. — ಕೆಯ್ವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. -ಳು. A finger (Bp. 18, 59; 47, 58; J. 20, 19). — ಕೆಯ್ವೇಗ. Dexterity (in shooting, Abh. P. 13, 47). — ಕೆಯ್ವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To clap the hands (ಹಸ್ತತಾಡನ Śmd. Dh.). 2, to manifest approbation by striking the palm of another's hand, to agree, to assent (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Śmd. Dh.). — ಕೆಯ್ವೊಲ. -ಹೊಲ. = ಕೆಯ್ಹೊಲ. A field tilled with one's own hand. ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಕೆಯ್ವೊಲನ ಪೆಸರು ಕ್ಷೇತ್ರಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 370). ಕೆಯ್ವೊಲಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To watch such a field. ಕೆಯ್ವೊಲಗಾದಂ or ಕೆಯ್ವೊಲಂಗಾದಂ (Śmd. 200). — ಕೆಯ್ಸನ್ನೆ. A sign made with the hand (C.; Abh. P. 12, 28; Bp. 1, 55; 26, 25; Râm. 3, 6, 1). ಕೆಯ್ಸನ್ನೆಗೆಯ್. To make a sign with the hand (Abh. P. 9, 149). — ಕೆಯ್ಸಾಗು. The hand to be successful; to be possible (C.). ಕೆಯ್ಸಾಗಿದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿರಿ! (B. 4, 17). — ಕೆಯ್ಸಾರ್. To join (v. i.) the hand: to be obtained (Abh. P. 3, after 46; Grj. 3, 84; Rsv. 7, after 98; J. 13, 25; 23, 34; 31, 78; 33, 12). — ಕೆಯ್ಸಾಲೆ. A veranda (My.; Si. 106. 107). — ಕೆಯ್ಸಿದ್ದಿಗೆ. A small leather bottle. ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ ಕಿಱಿದಾದೊಡೆ ಕುತುಪ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೆಯ್ಸಿದ್ದಿಗೆ (Nr.). — ಕೆಯ್ಸುರಿಗಿ. = ಕೆಯ್ಸುರಿಗೆ. (Śsv. 3, 54). — ಕೆಯ್ಸುರಿಗೆ. (Śmd. 83). A small knife, a dagger. — ಕೆಯ್ಸೂಱೆ. Plunder, spoil. ಕೆಯ್ಸೂಱೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To ransack (Bh. 1, 8, 19). — ಕೆಯ್ಸೆಱೆ. Arrest, captivity (C.; B. 5, 202). ಕೆಯ್ಸೆಱೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take captive (Râghĕ. 17, 74). — ಕೆಯ್ಸೇರ್. -ರು. = ಕೆಯ್ಸಾರ್. (My.; B. 5, 56). — ಕೆಯ್ಸೊಡರ್. A small lamp (J. 31, 14). — ಕೆಯ್ಸೋಲ್. -ಲು. The arm to be very much fatigued from carrying a burden, etc. (C.). — ಕೆಯ್ಹಚ್ಚು. To put or apply the hand to, etc. (C.; B. 4, 136. 170. 216; 5, 283). — ಕೆಯ್ಹಾಕು. To put the hand; to put or apply the hand to (C.; B. 4, 15. 79. 197; 5, 8. 206). ಚೇಟಿನ ಮನ್ತ್ರವನ್ನಱಿಯದವ ಹಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕೆಯ್ಹಾರ. Facility (Râm. 6, 51, 14). 2, (= ಕೆಯ್ಯಾರ?), (down from the shoulder) to the arm (in lowering a pole that is carried by persons across the shoulder, My.). — ಕೆಯ್ಹಾಱೆ. The hand's ruin. ಕೊಡುವರೆ (*i. e.* ಕೊಟ್ಟರೆ) (ನನ್ನ) ಕೆಯ್ಹಾಱೆ? ಎಡೆ ಏನು ದೂರವೇ? (ಎನ್ದು, ಎಡೆಯನ್ನು) ಅಡಿಯಾಡಿಸಿ, ತಾ ಕೊಡದ ಲೋಭಿಮಾತು ಕೊಡಲಿಯ ಗಾಯ (Sp.). — ಕೆಯ್ಹೊಡೆ. 1. A leathern fence for the left hand (arm) worn by archers (ಗೋಧೆ, ಕರತಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಯಾಘಾತನಿವಾರಣಾರ್ಥಮ್ ಆಗಿ ಕಟ್ಟದ ಚರ್ಮ Nr.). — ಕೆಯ್ಹೊಡೆ. 2. (= ಕೆಯ್ವೊಯ್). To slap another's palm as a token of promise or for striking a bargain (My.). — ಕೆಯ್ಹೊಲ. = ಕೆಯ್ವೊಲ. (C.). 2, a small field (My.).

ಕೆಯ್ kĕy. 4. = ಕಯ್ 5, ಕೈ 2, (ಸಯ್). Trim, decoration, etc. (T. ಕೈ; Tĕ. ಕೈ, ಗೈ; T. ತೈ, to adorn; ಚೆಯ್, redness; straightness, rectitude, regularity, properness; ಚೆಪ್ಪಂ, straightness, etc.; ಚಱಿಪ್ಪು, an ornament, elegance; ಚಱಿ, to be choice, etc.; ಚೆವ್ವೆ, ಚೆವ್ವೈ = ಚೆಯ್, straightness, etc.; ಚೆಱಿವ್ವೈ, beauteousness; ಚೆಡಿ, splendour; see ಕೆನೆ 1, ಚನ್ 2, etc.). — ಕೆಯ್ಗಟ್ಟು. A fragrant substance for decorating the body (Abh. P. 7, after 47; Rsv. 4, after 14). — ಕೆಯ್ಗಟ್ಟಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take that fragrant substance (Grj. 10, after 98). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್ or ಗೆಯ್. To make ready; to trim, to adorn (one's self, etc., ಭೂಷಣೋದ್ವಹನ Śmd. Dh.; Abh. P. 2, 11; Kâvy. 3, 2, 10; Tĕ. ಕೈಚೇಯ್, ಗೈ-, ಕೈಸೇಯ್; T. ಕೈ ಪುನೈ). See Rsv. 4, after 14; 5, 112; 6, after 11; 13, after 61; V. 14, 51. See another ಕೆಯ್ಗೆಯ್ s. ಕೆಯ್ 3. — ಕೆಯ್ಗೆಯ್ಸು. -ಕೆಯ್ಸು or -ಗೆಯ್ಸು. To cause to trim or adorn (J. 13, 57; 18, 38). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ or -ಗೆಯ್ತ. Preparing; getting ready; etc. ಎಲ್ಲರುಂ ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ತಂ (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ, etc. Nr.). — ಕೆಯ್ಸಱಿ. To be nicely arranged (Abh. P. 4, 26; 7, 82).

ಕೆಯ್ kĕy. 5. = ಕಯ್ 7, ಕೆಯಿ 1, ಕೆಯ್ಯಿ 2, ಕೈ 3. A field (My., in ಕೆಯ್ ಕೊಯ್ಯುವದು; T. ಚೆಯ್; Tĕ. ಚೇ, ಚೇನು, ಕಯ್ಯೆ, ಕೈ, ಚೆಲಕೆ; T. also ಕಟಿನಿ, ಕೈದ್ದೆ, ಚೆಱು, ಚೆಱುವು; ಕಟಿಮಿಮು, ಚೆಱಿಮು, ಕಲಿ, ತಟ್ಟಿ, to germinate, to shoot, etc.; ಚೆಱ್, ಕದಿ, to thrive, be fertile; M. ಕಱ್, ಕಯೆ, to thrive, bring fruit; ಕಯಱು, ಕರ್ಯ, to increase, rise; *cf.* ಕೆರಳು 3; Sk. ಕೇದಾರ; see also ಚಿಗುರ್ 1). ಮಾಡದ ಕೆಯ್ (ಭೀಱ್ Śmd. I). ಎರಡು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸವ್ಯಾಕೃತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಉರ್ದಿನ ಕೆಯ್ (ಮಾಷೀಣ); ಹೆಸಱ ಕೆಯ್ (ಮೌದ್ಗೀನ); ಜವೆಯ ಕೆಯ್ (ಯವ್ಯ Mr. 93). ಕಱಮೆಯಂ ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ); ಎಳ್ಳು ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ತೈಲೀನ Mr. 94). See ಅಗಸೆಗೆಯ್, ಬೆಳೆಗೆಯ್; Čpr. 1, 94; Bp. 60, 17. — ಕೆಯ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The smell or fragrance of a field (J. 3, 8).

ಕೆಯಿ kĕyi. 1. = ಕೆಯ್ 5, ಕ. (ವಪ್ರ, ಕೇದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ Nr.). ಅಗಸೆಯ ಕೆಯಿ (ಉಮ್ಯ, etc.), ಸಣಬಿನ ಕೆಯಿ (ಭಂಗ್ಯ, etc.), ಜವೆಯ ಕೆಯಿ (ಯವ್ಯ), ಉದ್ದಿನ ಕೆಯಿ (ಮಾಷ್ಯ, etc.), ಎಳ್ಳ ಕೆಯಿ

(ತಿಲ್ಯ, etc.), ಹಾರಕನ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ), ಹೆಸಱ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ Hlâ.). ಬಿತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಯಿ (ವೀಜಾಕೃತ), ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ಸೀತ್ಯ, etc.), ಮೂಱು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ), ಕಣ್ಣುಗಬೀಜವ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಯಿ (ಖಾರೀಕ), ಹಾರಕು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ), ಹೆಸಱು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ Nr.).

ಕೆಯಿ kĕyi. 2. = ಕೆಯ್ 2, etc. See ಬಱ್-.

ಕೆಯ್ಕೆ kĕykĕ. (Action, performance, T. ಚೈಗೈ); deceit, fraud (ಜತ್ತವ, ಕೈತವ Kk. 66, o. r. ಕೆಯ್ತ).

ಕೆಯ್ತ kĕyta. = ಕೈತ, ಗೆಯ್ತ. Doing, performance; an act (Tĕ. ಚೇತ; *cf.* Sk. ಕೇತನ); trickery, tricks; deceit, fraud (ಕೈದವ, ಜತ್ತುಕ, ಕಪಟ Šm. 52; ಪಣ್ಣಿಕ Kk. 63; see Kk. s. ಕೆಯ್ಕೆ). ಕೋಡಗನ ಕೆಯ್ತಮಂ ಕಾಪೇಯ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). See ಅಱಿಗೆಯ್ತ, ಕಾಟಿಗ್ಗಯ್ತ, ಬಲ್ಗೆಯ್ತ, ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತ; Abh. P. 10, 7.

ಕೆಯ್ದಾಳು kĕydâḷu. Crooked, dishonest behaviour, fraud (ಕುಟಿಲ Čt. I, 82, o. r. ಕೆಯ್ದಾಳ; Tĕ. ಗಯಾಳಿ, ಗಯ್ಯಾಳಿ).

ಕೆಯ್ದಿ kĕydi. The state of being dressed, accoutred, or decorated (ಅಪಿನದ್ಧ, ಬದ್ಧ, ಪಿನದ್ಧ Mr. 457 in two MSS.,-o. r. ಕಟ್ಟು; T. ಚೆಯ್ದಿ, behaviour, demeanour).

ಕೆಯ್ದು kĕydu. = ಕೈದು. A weapon (ಹೇತಿ, ಶಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಹರಣ, ಆಯುಧ, ಅಸ್ತ್ರ Hlâ., ಅಸ್ತ್ರ Nr.; Tĕ.; T., M. ಕರುವಿ). ಕೆಯ್ದು ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ ಅಮುಕ್ತ ಕರಮುಕ್ತ ಯನ್ತ್ರಮುಕ್ತ ಎಮ್ಬುದು ನಾಲ್ಕು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕು (Hlâ.). ಕೆಯ್ದುವ ಮೂಱುವವನು (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ, etc.); ಕೆಯ್ದುವ ಹಿಡಿದು ಬದುಕುವಂ (ಆಯುಧೀಯ, ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ); ಶಸ್ತ್ರಧರರಹ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಪರಿವಾರ ಕೆಯ್ದುಗಳ ನಿವಾಳಿಸುಹಂ (ಲೋಹಾಭಿಸಾರ Nr.). ಕೆಯ್ದುವಿನ ಒಱೆ (ಕೋಶ, ಶಸ್ತ್ರಪಿಧಾನ Nn. 52). ಕೆಯ್ದುವಿನಲ್ಲಿ (Nr.). See Mr. 293; Bp. 32, 35; 51, 71; 61, 25. 28; Rsv. 6, after 11; 13, after 77; J. 4, 33; 22, 6. 7; ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದು, ಮುಮ್ಮೊನೆ-. — ಕೆಯ್ದು ಕೆಯ್. To use a weapon: to fight (Abh. P. 10, 218; 14, after 149). — ಕೆಯ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಕೆಯ್ದುವಿಡಿ. (Grj. 6, 56). — ಕೆಯ್ದುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a weapon. ಕೆಯ್ದುವಿಡಿದವ (ಸಹಸ್ತ, ಶಿಕ್ಷಿತಾಯುಧ; ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ, ಕಾಣ್ಡಸ್ಪೃಷ್ಟ Hlâ.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ಕೆಯ್ದುವಿಡಿವಂ (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಿ Mr. 254). ಬಿಡುವನ್ತೆ ಕೆಯ್ದು ವಿಡಿವಂ (Šmd. 260 Mdb). — ಕೆಯ್ದುವೊಱು. -ಪೊಱು. To carry a weapon. ಕೆಯ್ದುವೊತ್ತರ ದೇವಂಗೆ ಆರ್ ಎಱಗರ್, ನೃಪತುಂಗಂಗೆ? (Šmd. 93. 171).

ಕೆಯ್ದುಕಾಱ kĕydu-kâṟa. (Šmd. 235). A soldier, etc.

ಕೆಯ್ದುಕಾಱತನ kĕydu-kâṟatana. Skill in arms (Bh. 8, 26, 4).

ಕೆಯ್ಮೆ kĕymĕ. = ಕೈಮೆ, ಗೆಯ್ಮೆ, ಗೇಮೆ. Doing, performance; work; achievement; dexterity, cleverness, sleight; deceit (ಕೆಯ್ಗುಳಕ Bhn. 19; ಮಾಟ Čt. II, 85; M. ಕೈಮೆ, power, authority; T. ಕಯಮೈ, villany). ಕಗ್ಗೊಲೆಯ ಕಾಮನ ಕೆಯ್ಮೆಯನು ಕಱಲಿಸು! (Râm. 3, 4, 17). See Bh. 2, 13, 24; Râm. 3, 6, 54; J. 12, 23.

ಕೆಯ್ಯಿ kĕyyi. 1. = ಕೆಯ್ 3, etc. The hand (My.; ಹಸ್ತ Si. 421, ಕರ 448, orig. ಕೈಯ್ಯಿ; ಹಸ್ತ, ಕರ Nn. 131, orig. ಕೈಯಿ, o. r. ಕಯಿ).

ಕೆಯ್ಯಿ kĕyyi. 2. = ಕೆಯ್ 5, etc. A field (ವಪ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕೇದಾರ Hlâ.).

ಕೆಯ್ಸು kĕysu. = ಕಯಿಸು, ಕಯ್ಸು, ಗಯಿಸು, ಗಯ್ಸು, ಗೆಯಿಸು, ಗೆಯ್ಸು, ಗೇಯಿಸು. To cause to make or do or work. See ಒರ್ಕೆಯ್ಸು, ಒಳಕೆಯ್ಸು, ತಱಿಕ್ಕೆಯ್ಸು, ಪಿಡಿ-, ಹಿಡಿ-.

ಕೆಯ್ಹ kĕyha. Doing, performing. See ಕೆಯ್ಗೆಯ್ಹ.

ಕೆರ kĕra. 1. = ಕೆರವು, ಕೆರಹು, ಕೆರ್ಪು. A leather sandal; a shoe (C.; ಪಾದುಕೆ, ಪಾದು, ಉಪಾನಟ್ Si. 344; T. ಚೆರುಪ್ಪು, M. ಚೆರಿಪ್ಪು, Tĕ. ಚೆಪ್ಪು). ಕೆರದ ಅಳತೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಕೆರ (ಎಕ್ಕವಡ Čt. II, 36). See Prv. s. ಒಟ್ಟಿ 2.

ಕೆರ kĕra. 2. = ಕೆರೆದು, ಕೆರದು. A P. p. of ಕೆರೆ 1, in ಕೆರ ಕೊಳ್ಳು (C.).

ಕೆರಕಲು kĕrakalu. Scrapings (of rice burnt at the bottom of a pot, My.). ಕೆರಕಲನ್ನ (My.).

ಕೆರಕು kĕraku. That is scratching or rough, as a stone (C.). **2,** scab (ಪಾಮ, ಕಚ್ಛು, ಖಸ Hlâ.; Mr. 384; T. ಚಿರಂಗು, M. ಚಿರಙ್ಙು). — ಕೆರಕ. -ಅ 3. One who scrapes together, a miser (C.); a beggar (My.).

ಕೆರಣ್ಟು kĕraṇṭu. To dig with the nails, to scratch (ನಖಖನನ Šmd. Dh.; T. ಚುರಣ್ಡು, ಚುಱಣ್ಡು; M. ಚಿರಣ್ಡು, ಚುರಣ್ಡು; T. also: ಕಿಱ್; M. ಚಿರಗು, ಚುರಗು, to scrape, grate; ಚಿಕ್ಕು, to scratch; Tĕ. ಚೆಲುಕು, to scratch; *cf.* ಕಿಱಿ 1).

ಕೆರದು kĕradu. = ಕೆರೆದು. P. p. of ಕೆರೆ 1.

ಕೆರವು kĕravu. = ಕೆರ 1, etc. (C.). Dat. ಕೆರವಿಗೆ.

ಕೆರಸೆ kĕrasĕ. = (ಗರಸೆ), ಗೆರಸೆ, ಗೆರಿಸೆ, ಗೆರೆಸೆ. A kind of flat bamboo basket in the form of a square (ಕೂರ್ಪ Mr. 209; S. Mhr.). — ಕೆರಸೆಬಾಯಿಯವ. Whose mouth is as large as a kĕrasĕ: a man who betrays secrets (S. Mhr.).

ಕೆರಹು kĕrahu. = ಕೆರ 1, etc. (ಚರ್ಮಪಾದುಕ, ಉಪಾನತ Mr. 205). See Bp. 55, 57; 57, 2; Bhâgavata 10, 18, 3; ಕಾಲ್ಗೆರಹು. — ಕೆರಹುಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. A foot with a sandal attached (Bp. 18, 36. 47. 74; 49, 8. 9). See ಬಲುಗೆರಹುಗಾಲ್.

ಕೆರಳ್ kĕraḷ. 1. = (ಕೆಳರ್ 2), ಕೆರಳು 1. To cry, to utter loudly, to shout. (Tĕ. ಗೆರಲು, ಗೆರ್ರಲು, ಗೆರ್ಲು; T. ಕೆಮ್ಬು; T. ಚಿರತ್ತು, ಚಿಮ್ಬು, to sound; *cf.* ಕಿಱುಚು). P. p. ಕೆರಳ್ದು (Šsv. 4, 46).

ಕೆರಳ್ kĕraḷ. 2. = ಕೆರಳು 2. To become angry, to begin to rage. (T. ಕೆಮ್ಬು; Tĕ. ಕೆರಲು; Tĕ. ಚೆರೆಚೆರ, hotly, fiercely; T. ಚಿಱುಕ್ಕು, to be angry; *cf.* ಕಿರ್ಚು, ಕಿಡಿ, and see o. r. s. ಕೆರಳ್ಚು). P. p. ಕೆರಳ್ದು. See Bp. 5, 32; Rsv. 5, after 122; 5, after 127; 6, 32. 35; J. 2, 41; 4, 42; 8, 26; 9, 30; 11, 26. 28; 12, 21. 25. 47; 21, 34; 22, 13; 23, 14. 16.

ಕೆರಳಿಚು kĕraḷiču. = ಕೆರಳ್ಚು No. 2. To enrage (Bh. 6, 5, 47).

ಕೆರಳು kĕraḷu. 1. = ಕೆರಳ್ 1. P. p. ಕೆರಳಿ. ಕೆರಳಿ ನುಡಿವುದು (ಆಭಾಷಣ, ಆಲಾಪ Nr.).

ಕೆರಳು kĕraḷu. 2. = ಕೆರಳ್ 2. P. p. ಕೆರಳಿ. ನುಡಿಯ ಪಾಲಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ನುಡಿಯುವದು ಜಗವೆಲ್ಲ; ನುಡಿದರೆ ಕೆರಳಿ ಕಿಡಿಯಹ ನೃಪನ ತಾ ನುಡಿಸುವರೆ ಇಲ್ಲ (Sp.). See Bh. 8, 26, 35; Râm. 6, 30, 32

ಕೆರಳು kĕraḷu. 3. (= ಕೆಳರ್ 1). To increase, as pain, etc.; to spread, as a sore (My.; Bp. 3, 13; Tĕ. ಕೆರಲು; see s. ಕೆಯ್ 5).

ಕೆರಳ್ಚು kĕraḷću. To make a noise by slapping or clapping the arms, as done by combatants, etc. (ಆಸ್ಫೋಟನ Šmd. Dh., o. r. ಕೋಪೋದ್ರೇಕ). 2, = ಕೆರಳಿಚು, to enrage (Ššv. 4, 26; J. 9 sum.).

ಕೆರಿಸು kĕrisu. 1. To cause to shave (My.).

ಕೆರಿಸು kĕrisu. 2. To cause to scrape (My.).

ಕೆರೆ kĕrĕ. 1. To scratch; to scrape (ನಖಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; *cf.* ಕಿರಿ 1). ಉಜ್ಜಿ ಕೆರೆಯುವ ಅರ (ಅರೆ Si. 345, sic!). (ತುರಗಂಗಳ್) ಖುರಪುಟಂಗಳೊಳು ಕೆರೆವುತ (Č. Bp. 47, 35). ಮೈಯ್ಯನ್ನು ಕೆರೆಯುವದು (C.). ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕೆರೆ (My.). See Prv. s. ಕೋಟಿ.

ಕೆರೆ kĕrĕ. 2. = ಕಿರಿ 1. To shave (My.).

ಕೆರೆ kĕrĕ. 3. A herd of kine (ಗೋಸಮೂಹ Šs.).

ಕೆಱೆ kĕṟĕ. 1. (fr. ಕೆಱ್). A tank (ಆಧಾರ, ತಡಾಗ Hlâ.; ತೀರ್ಥ, ತಟಾಕ Nn. 48; ಜಲಾಧಾರ, ತಟಾಕ Mr. 417; C.; M. ಚಱ; Tĕ. ಚೆರುವು; T. ಚಱ್ಱ, M. ಚಱ, enclosure, dam). ಕೆಱೆಯ ಏರಿ (ತಟಾಕಬನ್ಧನ Nn. 99). ಕೆಱೆಯ ಕೋಡಿ (Šmd. 162). ಕೆಱೇ ಮುನ್ದೆ ಅಱವಟ್ಟಿಗೆಯೇ? (Prv.). See Šmd. 141. 160. 165; Bp. 52, 11. 15; Rśv. 6, 9; J. 3, 2; 15, 2; 18, 13; Si. 91. 92. 242; ಅಱುಗೆಱೆ, ಕಿಱ್ಱೆಱೆ, ತಾವರೆಗೆಱೆ, ಬಾಂಗೆಱೆ. — ಕೆಱೆ ಕಟ್ಟೆ. dupl. (C.). 2, the bank of a tank (My.). — ಕೆಱೆಯೊಡಲು. -ಒಡಲು. The inner part of a tank (C.). — ಕೆಱೆಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. A tank to break down (C.). 2, to break down a tank. ಕೆಱೆಯೊಡೆದವನ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕಮ್ಬಳೀ ಕಿತ್ತು ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಕೆಱೆ kĕṟĕ. 2. = ಕೊಱೆ 7, etc. See ಉಡುಗೆಱೆ.

ಕೆರ್ಪು kĕrpu. = ಕೆರ 1, etc. (ಏಕ್ಕವಡ Šm. 32; ಮೆಟ್ಟು 88; ಅಟ್ಟೆ 89). ಕೆರ್ಪುಂ (Šmd. 50). See Bp. 18, 94; Rśv. 5, 51; Šsv. 3, 27; ಕಾಲ್ಕೆರ್ಪು.

ಕೆಲ kĕla. 1. Side; vicinity; the side; the right, or left, side; aside (ಪಕ್ಕ, ಪೊರೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಸನಿಹ, ಸಮೀಪ Šm. 59; Kk. 33; Tĕ. ಕೆಲಕು, ಕೆಲನು, ಕೆಲನೆ, ಕೆಲಪೆ, ಕೆಳವು, ಕೇವ, ಕ್ರೇವ, ಚೆಕ್ಕು, ಚೆನ್ತೆ; see s. ಕೆಕ್ಕೆ and ಕಿಟ್ಟು; T. ಚಱ್ಱ = ಪಕ್ಕ). ಕೆಲಗಳ್ or ಕೆಲಂಗಳ್ (Šmd. 126). ಕೆಲದೊಳ್ ವಧುವಿಲ್ಲದ್ ಲೀಲೆ (67). ಅದಱ ಕೆಲಂ (162). ತಿದ್ದಲೆನ್ದು, ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿನ ಹೋರಿ (ಪೃಷ್ಠವಾಹ್, ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಬಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ Nr.). ಕೆಲದ ಕಿಱುಬೆಟ್ಟಂ (ಪಾದ, ಪರ್ಯನ್ತಪರ್ವತ); ರಾಜಧಾನಿಯ ಕೆಲದ ಬೀಡು (ಶಾಖಾನಗರ, ಉಪನಗರ Hlâ.). ನ್ಯಗ್ರೋಧಬೀಜಂ ಕೆಲಂ ಸಿಡಿದುಂ ಪೆರ್ಮರನ್ ಆಗದೇ (Šs. 44). See Bp. 12, 36; 21, 44; 32, 27; 33, 10; 45, 34; 50, 10; 56, 52; Bh. 2, 13, 45; Rśv. 6, after 11; 11, 7; Šsv. 4, 9; J. 6, 43; 23, 60; 28, 45; Si. 319; ಇಕ್ಕೆಲ, ಇರ್ಕೆಲ. — ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್. To go to one side or aside. See ಪರ್ವಳಿಸು. — ಕೆಲ ಕೆಲ. rep. Both sides (Bp. 17, 2; J. 33, 23). — ಕೆಲದ. A man who is on one side, or on both sides. ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಪ್ಪಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತಂ (Šmd. 136). — ಕೆಲದಟ್ಟೆ. -ತಟ್ಟೆ. A plate put at the side of other things (Rśv. 12, 22). — ಕೆಲನಾಗು. -ಆಗು. To go aside (My.). — ಕೆಲನೀರ್. Water at hand (to be employed for its various uses, Grj. 9, 120). — ಕೆಲನ್ದೆಗೆ. -ಂ-ತೆಗೆ. To take to one side or aside (Rśv. 13, 96). — ಕೆಲನ್ದೊಲಗು. -ಂ-ತೊಲಗು. To go to one side or aside (Šsv. 4, 11). — ಕೆಲನ್ದೋಱು. -ಂ-ತೋಱು. To appear on one side (Rśv. 2, 20). — ಕೆಲ ಬಲ. The left and right side (Bp. 47, 17; Bh. 2, 4, 12; J. 6, 46; 30, 29). — ಕೆಲವಣಿ. -ಮಣಿ. (Šmd. 385; Kk. 96). A jewel at the side (of any thing). — ಕೆಲ ಸಾರ್. To go or come near (Rśv. 14, after 5). 2, to get out of the way or away, to retire (J. 12, 35). — ಕೆಲ ಸಾರು. = ಕೆಲ ಸಾರ್. (J. 4, 33). — ಕೆಲ ಸಿಡಿ. To fly or bounce to one side; to separate (v. i., J. 30, 19).

ಕೆಲ kĕla. 2. Some, several, a few (C.; T. ಚಿಲ, M. ಚಿಲ). ಕೆಲ ಹೇಱುಗಳ್ (Bp. 23, 39). ಕೆಲ ಹೊತ್ತು (B. 4, 102). — ಕೆಲ ಕೆಲ. rep. ಕೆಲ ಕೆಲ ದಿನಕೆ (Bp. 60, 59). — ಕೆಲ ಕೆಲಬರ್. rep. Some, or a few, persons (Bp. 1, 57). — ಕೆಲ ಕೆಲವರು. = ಕೆಲ ಕೆಲಬರ್. (B. 4, 98). — ಕೆಲ ಕೆಲವು. rep. = ಕೆಲ ಕೆಲ. See Šmd. 47. 186. 341. 382; B. 3, 29. 37; 5, 206. — ಕೆಲಬರ್. -ರು. (Šmd. 122. 123). Some persons (ಅರೆಬರ್ Čt. I, 48). ಆದರಿಪರ್ ಕೆಲಬರ್ (Šmd. 142). ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕುಡಿಯೆ (ಸಹಪಾನ Mr. 221). See Bp. 56, 37; 57, 21. — ಕೆಲವ್ಪರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (Šmd. 122. 71. 127. 142). ಮದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲವ್ವರು ಸ್ನೇಹಿತರುಣ್ಟು, ಅವರು ಜನ್ಯರೆನಿಸುಗು (Nr.). — ಕೆಲರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (Šmd. 141. 257. 268; Abh. P. 13, 92. 93; Bp. 58, 64; S. Mhr.). — ಕೆಲವರ್. -ರು. = ಕೆಲಬರ್. (C.; Si. 27. 49. 194). — ಕೆಲವು. -ಅವು. Some, several, or a few, things, etc. (ಅರೆಉಱ, ಅರೆ, ಅರ್ಧ Čt. II, 33; ಚಿತ್, ಚನ, ಅಸಾಕಲ್ಯ Si. 471). ಕೆಲವು (Šmd. 59). ಕೆಲವಂ (334). ಕೆಲವಱಿಲ್ಲಿ (382). ಕೆಲವಱೊಳ್ (59). A strange plural appears in ಕೆಲವುಗಳು (B. 3, 87; My.). 2, from the true neutral plural use, *e. g.* in ಕೆಲವು ಶಬ್ದಂ (Šmd. 352), ಕೆಲವೆಡೆ (82), ಕೆಲವು ದಿನಂ (J. 28, 15), the custom arose to use ಕೆಲವು just like ಕೆಲ, *e. g.* ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು, ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (B. 3, 4; My.), ಕೆಲವು ಕಾಲ (Si. 266; My.), ಕೆಲವು ಜನರು (C.).

ಕೆಲಚು kĕlaću. Help (ಸಹಾಯ Šmd. II; Šm. 57; Kk. 77).

ಕೆಲಸ kĕlasa. (fr. ಕೆಯ್ 2). Work; occupation; business; affair; employment; deed, act; use, advantage (ಕಾರ್ಯ Nn. 19. 144; ಕಜ್ಜ Bhn. 24; ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯೆ Si. 385; C.; Tĕ. ಕೆಲಸಮ್ಬು). ಲಿಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತಕರ್ಮ Hlâ.). ಆವಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಹೇಱದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವವಳಾಗಿ, ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುಱವಳು (ಅಸಿಕ್ನಿ Nr.). ಕೆಲಸಕೆ ಬಲ್ಲಿದ (ಕರ್ಮಶೂರ, ಕರ್ಮಠ Hlâ.). ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಜಾಣನು (ಕರ್ಮಶೂರ, etc.); ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ದೊಗೆವವನು (ಮನ್ದ, ತುನ್ದ, ಅಲಸ, etc.); ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡುವವನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, etc. Nr.). ಪಾಪದ ಕೆಲಸ (ಅಕುಶಲಕರ್ಮ Si. 423). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕುಮ್ಬಾಱ ಮಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಡೇ ತಟ್ಟಿದ (Prv.). See Bp. 3, 37; 26, 55; 37, 4. 12; 53, 12; 54, 19; 60, 60; 61, 23. 59; J. 19, 25; B. 2, 14. 29; 3, 83. 126; 4, 110. 149. 222; 5, 204. 222. 236. 268. 285; Si. 69. 296. 357. 385. 396. 399. 400, etc.; ಅರೆಗೆಲಸ, ಗಣ್ಡುಕೆಲಸ. — ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು. To come to do work. 2, to be useful or serviceable (C.; B. 3, 115; 4, 14. 194). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮೆಯ್ಗುಳ್ಳ ಮುಕ್ಕ (ಅಕರಣಿ Si. 401). — ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೀಱು. = ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು. (C.; B. 2, 23; 3, 48. 57; 5, 154. 188). — ಕೆಲಸಕ್ಕೆವರ್. -ಬರ್. = ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರು No. 1. (Šmd. 82). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A lazy man (ಸುಱ Šmd. I; C.). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ. -ಕಳ್ಳತಿ. A lazy woman. ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿಗೆ ಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕೆಲಸಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಕೆಲಸಗಳ್ಳತಿ. (My.). — ಕೆಲಸಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To do work, to work. ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಂಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ Hlâ.). See Bp. 20, 14; 47, 18. — ಕೆಲಸ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To demand or exact work (C.; B. 4,

72. 73). — ಕೆಲಸ ಬೊಗಸಿ. reit. (B. 4, 142; 5, 282. 284). — ಕೆಲಸವುಪ್ಪುಗು. -ಂಪುಗು. To enter into or upon a work. ಕೆಲಸವ್ಮೊಕ್ಕಂ (Šmd. 200). — ಕೆಲಸವ್ಪೊಱು. -ಂಪೊಱು. To undertake a work (Bp. 53, 66). — ಕೆಲಸ ಹೇೞು. To give order for work to be done (C.; B. 5, 134).

ಕೆಲಸಿ kĕlasi. 1. A person who works. See ಕಡುಗೆಲಸಿ, ಬಲು-, ಬಱಿ-.

ಕೆಲಸಿ kĕlasi. 2. (fr. ಕೆರಿ 1). = (ಕೆಲಿಗ), ಕೆಲಸ್ಯ. A barber and hair-dresser (My.; ನಾವಲಿಗ G.; T. ಚಕ್ರೈಯು). ಕೆಲಸಿ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಹೊಲಸಿನಿಂದ್ದ ಕುಣ್ಡ್ರ ಕೂಡದು (Prv.).

ಕೆಲಸಿಗ kĕlasiga. = ಕೆಲಸಿ 2. (C. Bp. 47, 41; My.). — ಕೆಲಸಿಗರವ. -ಅವ. = ಕೆಲಸಿಗ. (Si. 337).

ಕೆಲಸ್ಯ kĕlasya. = ಕೆಲಸಿ 2. (S. Mhr.).

ಕೆಲೆ kĕlĕ. To cry or shout with energy or for joy (ಉತ್ಸಾಹಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; T. ಚಲ್ಲೈ, ಚಲವುಪ್ಪು, ಚಿಲುವುಪ್ಪು, to sound; *cf.* ಕಿಲ್, ಗಜ್ಜ, ಗೆಜ್ಜ). See Bp. 32, 23. 25; 38, 17; 60, 32; 61, 23; Ššv. 1, 52. **2,** to cry out, to vociferate (abusively, My.; Abhâ. 2, 52; Sp. s. ಬಲ್ಲತನ).

ಕೆಲೆತ kĕlĕta. Abusive vociferation (My.).

ಕೆಲ್ಲ kĕlla. (= ಕೆಲ್ಲೆ). A shive, a little piece of thread or a fibre (Râm. 6, 53, 91).

ಕೆಲ್ಲಯಿಸು kĕllayisu. To splinter (v. i.): to be troubled, to be vexed (? Bh. 6, 5, 31).

ಕೆಲ್ಲೆ kĕllĕ. A shiver, a splinter (ಸಿಗುಱು Šm. 49; Kk. 56; Bh. 7, 3, 34; Tĕ. ಚಿಲ್ಲೆ; T. ಚಿಲ್ಲಿ; T., M. ಚಲ್ಲಿ, a chip; see s. ಕೆತ್ತು 4). — ಕೆಲ್ಲೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To go into splinters (Bh. 6, 6, 2).

ಕೆವಲ kĕvala. = ಕೇವಲ. (St. & Pl.).

ಕೆವ್ವನೆ kĕvvanĕ. With the hissing sound of a stone, etc., thrown away with great force (C.; Tĕ. ಕೆವ್ವನೆ).

ಕೆಸ kĕsa. = ಕೆಸವು No. 2, etc. See ಮರ-.

ಕೆಸರು kĕsaru. = ಕೆಸುಱ 2. (My.; see ಕಣ್ಣೆಸರು).

ಕೆಸಱ್ kĕsar. = ಕೆಸಱು, q. v. ಕೆಸಱ್ (Šmd. 59). ಕೆಸರ್ಗಳ್ (53). ಕೆಸಱೊಳ್ (J. 12, 8). ಕೆಸಱೊಳ್ ಅದ ಪಜ್ಜೆ (ಅಡೆವಣಿಗೆ Šmd. II). See Ššv. 3, 45. 46. — ಕೆಸಱಂಕ. -ಅಂಕ. A wrestler (ಮಲ್ಲ Šmd. II; Kk. 78; Kâvy. III, 2, 82). — ಕೆಸರ್ಮಲ್ಲಿಗೆ. (Šmd. 217). A lotus (ನೀರ್ವೂವು, ತಾವರೆ Kk. 13; ಅರವಿನ್ದ, ತಾವರೆ Šm. 26). — ಕೆಸರ್ಮಸಗು. (Šmd. 217). Mud to be expanded, etc.

ಕೆಸಱಿಗೆ kĕsarigĕ. The drain of a bathroom (ಬಚ್ಚಲ್ Šs.).

ಕೆಸಱು kĕsaru. = ಕೆಸಱ್. Wet soil; mud, mire (ಪಂಕ, ಶಾದ, ನಿಸದ್ವರ, ಜಮ್ಬಾಲ, ಕರ್ದಮ, ಇಚಿಕಿಲ Hlâ.; Mr. 418; Si. 83. 430; C.; T. ಚಗದಿ, ಚಱುಮಿಯ, ಚೆದುಕ್ಕು, ಚೆದುಮ್ಬು, ಚೆಯಲ್, ಚೆಯ್ಯಲ್, ಚೇದಗ, ಚೇಱು, ಚೇವಲ್; M. ಚೇಱು, ಕೆಡುವುಪ್ಪು, ಚೆದುಕ್ಕು, ಚೆಳಿ, ಚೆಡಿ, ಚಳಿ; Tĕ. ಚದುಕು, ಜೇರುಕು; Mhr. ಚೇನ್ದಾ). ಕೆಸಱುಳ್ಳ ಎಡೆ (ಪಿಚ್ಚಿಲ, ವಿಜಪಿಲ Hlâ.). ಮಿಾಪರೆ ಪೋಪರೆ? ಪಾಪಮೇನ್? ಅದು ಕೆಸಱು? (Sp.). ಸುಳ್ಳಿನ ಮಾತು. ಕೆಸಱೊಳು ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಕೆಸಱಿನಲ್ಲ ನಟ್ಟ ಕವ್ಬದನ್ತೆ.— ಕೆಸಱಿಗೆ ಹಱಿಗೋಲು ಬೇಕೇ? — ಕೆಯ್ ಕೆಸಱಾದರೆ ಬಾಯ್ ಮೊಸರು (Prvs.). See Bp. 60, 42; Bh. 1, 5, 9; J. 33, 18; Si. 86.

ಕೆಸವು kĕsavu. A mushroom (ಛತ್ರಿಕೆ Mr. 149). **2,** = ಕೆಸು, etc. ಕೆಸವಿನ ಸೊಪ್ಪು (My.).

ಕೆಸು kĕsu. = ಕೆಸ, ಕೆಸವು No. 2, ಕೇಸವೆ, ಕೇಸು 1. A stemless plant with large leaves and eatable tubers, the Cocco, Arum colocasia L. (St. & Pl.; Tu. ತೇವು, T. ಚೇವ; T., M. ಚೇಮ್ಬು). See Prv. s. ತಿಶು.

ಕೆಳ kĕḷa. = ಕೆೞ್ 1, etc., ಕೆಳಗು (Šmd. 211). Dative ಕೆಳಕ್ಕೆ (C.; Si. 115, 116. 397. 400), or ಕೆಳಕೆ (My.), *e. g.* ತಲೆ ಕೆಳಕಾಗಿದ್ದಾತನು (ಅವಾಚ್, ಅಧೋಮುಖ Nr.). — ಕೆಳಗಡೆ. -ಕಡೆ. The lower side; the under side; downwards; beneath (ತಲ Si. 457; C.); the eastern direction, the east (C. in ಕೆಳಗಡೇ ಸೀಮೆ). See Si. 84. 110. 116. 121. 204. 209; B. 4, 205; 5, 21. — ಕೆಳತಟ್ಟು. = ಕೆಳಗಡೆ. (My.). — ಕೆಳತನಕ. Down to the lower portion, to the bottom (C.). ಮೇಲಿನ್ದ ಕೆಳತನಕ (B. 4, 150). See B. 5, 297. — ಕೆಳತುಟಿ. The lower lip (My.). — ಕೆಳದವಡೆ. The molars of the lower jaw (My.; *cf.* Si. 214). — ಕೆಳದಾಡೆ. = ಕೆಳದವಡೆ. (My.; *cf.* Si. 213). — ಕೆಳನಾಲಿಗೆ. The uvula (ಸೂನೆ G.). — ಕೆಳಭಾಗ. The lower portion (C.; B. 4, 69). ನಡುವಿನ ಕೆಳಭಾಗ (ಜಘನ G.). — ಕೆಳಮೆಯ್. The lower body or side (My.); the inner side, as of a jacket (S. Mhr.). See Šmd. 250. — ಕೆಳಲೋಕ. A lower world. ತಲ ಅತಲ ವಿತಲ ಸುತಲ ರಸಾತಲ ತಲಾತಲ ಮಹಾತಲಮ್ ಎನ್ದು, ಸತತಂ ಕೆಳಲೋಕವಮ್ ಏೞಕ್ಕು (Mr. 32). — ಕೆಳಸಾರ್. = ಕೆಳಗು ಸಾರ್ (Šmd. 211). To approach the lower side, etc. — ಕೆಳಹೊಟ್ಟೆ. = ಕಿಱುಹೊಟ್ಟೆ. (My.).

ಕೆಳಗು kĕḷagu. = ಕೆೞ್ (Šmd. 80. 198. 209), ಕಿೞ್ (209), ಕೆಳ (211), ಕೀೞ್ (Šm. 114). The state of being under, below, down, or inferior; the lower side or direction; the bottom; under, down, downwards, etc.; the state of being previous (ಅಧಸ್ತಾತ್, ಅವಾಕ್, ಅಧಸ್ Hlâ.; ಅಧಸ್ Mr. 59; ತಳ Šmd. 348. 349 Cm., Šm. 113; ಅಡಿ Šmd. 350 Cm.; J. 15, 42). Declension: ಕೆಳಗಣ, ಕೆಳಗಣಿಂ, ಕೆಳಗಣ್ಗೆ (Šmd. 135), ಕೆಳಯಿಕ್ಕೆ (Nr.), ಕೆಳಯಿಕೆ (Bp. 43, 5), ಕೆಳಯಕೆ (S. Mhr.), ಕೆಳಯಿಂಕೆ (G.), ಕೆಳಗಿನ (C.; Si. 399), ಕೆಳಗಿನಿನ್ದ (C.; Si. 378), ಕೆಳಗಿನೊಳ್ (Šm. 113). ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ಕೆಳಗು (ಅರಕ್ಷ); ತುಟಿಯ ಕೆಳಗು (ಚಿಬುಕ Hlâ.). ನಾಭಿಯ ಕೆಳಗಣ ಕಿಬ್ಬಸುಱು (ವಸ್ತಿ); ಮೊಱಕೆಯ್ಯ ಕೆಳಗಣ ಭಾಗವು (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ); ಕೆಳಯಿಕ್ಕೆ ಹಾಱುವ ಪಕ್ಕಿ (ಸಣ್ಡೀನ Nr.). ವರ್ತಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಮಿರುವ ಕೆಳಗಣ ಭೂಮಿ (Si. 116). ಕೆಳಗಣ ದಿನ (ಅಧರೇದ್ಯುಸ್ 477; My.). — ಕೆಳಗಣಂ (Šmd. 136). A man of an inferior position, etc. — ಕೆಳಗಣ್ಗೆ ವರ್. -ಬರ್. To descend (ಇೞಿ Šmd. I). — ಕೆಳಗು ಸಾರ್. = ಕೆಳ ಸಾರ್ (Šmd. 211).

ಕೆಳಗೆ kĕḷagĕ. = ಕೆಳಗು (Šmd. 145; C.). ಮೇಲುಂ ಕೆಳಗೆಯುಂ (26). ಕೆಳಗೆ (ತಳದಲ್ಲಿ 351 Cm.). ಅಕ್ಷಿಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು (ನಿಮಾಲನ Mr. 317). ಉಡಿಯಿನ್ದಲೂ ಕೆಳಗೆ (ಅಧರ, ಅಧೋಭಾಗ Nn. 67). ಅಧಿಯ ಗುರುವಿನ್ದಂ ಕೆಳಗೆ (Ch. v. 30). ಪೇರಾಲದ ಕೆಳಗೆ (Ršv. 9, 24). ಗೊಜ್ಜಗೆಯರಲ ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ ಕೆಳಗೆ (10, after 31). ಹೂಗಿಡುಗಳ ಕೆಳಗೆ (Bp. 38, 10). ವರ್ಗದ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕೆಳಗೆ (last) ಬನ್ದು (B. 1, 12). ಒನ್ದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಒನ್ದು ಹುಲೀ ಮಱಮಲಗಿತ್ತು (2, 12). ಆಕೆ ಮೋಱೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಸುಮ್ಮನೇ ನಿನ್ತಳು (3, 81; *cf.* 3, 99). ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ, ನಿನ್ತು ಕೊಣ್ಡು (4, 18). ನಾಲ್ಕು ನೂಱು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ (ago, 4, 98). ಗೋಪುರದ ಕೆಳಗೆ ನಿನ್ತಳು (4, 175). ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್

ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಕೆಳಗೆ ತಕ್ಕೊಣ್ಡರು (4, 116). — ಕೆಳಗಿಡು. -ಇಡು. To put or lay down (C.; B. 4, 56. 62). — ಕೆಳಗಿಲ್. -ಇಲ್. To descend (C.; B. 4, 18. 19). — ಕೆಳಗಿಲ್ಸು. -ಇಲ್ಸು. To cause to descend; to take down (C.; B. 4, 55). — ಕೆಳಗೆ ಬೀಳು. To fall to the ground (C.). ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ ಖಡ್ಗವು ಸಡಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು (B. 5, 71). — ಕೆಳಗೆ ಮೇಲು ಮಾಡು. To make the lower side the upper, to turn, as hay (C.; B. 5, 295). — ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ. Topsyturvy (C.).

ಕೆಳದಿ kĕḷadi. = ಗೆಳತಿ, ಗೆಳತಿ, ಗೆಳತೆ. A female companion or friend (ಆಲಿ, ಸಖಿ Nn. 138; ಗೆಳತಿ, ಸಖಿ Šs.; ವಯಸ್ಯೆ, ಆಲಿ, ಸಖಿ Hlâ., Nr.; ಮಿತ್ರೆ, ಸಖಿ, ಸಹಚರಿಕೆ, etc. Mr. 305; Tĕ. ಚೆಲಿ, ಚೆಲಿಯ; T. ಚಲದಿ; T. ಕಿಳೈ, consanguinity; ಕಿಳೈಞಾರ್, companions, relations; ಕೇಳ್, relation; ಕೇಳ, a companion; ಕೇಣ್ಮೈ, a relation; friendship; *cf.* ಕೇಳ). Plural ಕೆಳದಿಯರ್. See Šmd. 98. 179. 207; Prll. 3, 29. 30; Bh. 2, 13, 11; J. 3, 6; 7, 3; 8, 15. 23; 29, 30.

ಕೆಳಯಕೆ kĕḷayakĕ. = ಕೆಳಯಿಕೆ, etc. See s. ಕೆಳಗು.

ಕೆಳರ್ kĕḷar. 1. (= ಕೆರಳು 3). To gape; to open (v. i.); to expand, to unfold; to extend; to spring open, to blossom; to break forth or out, to appear, to rise (ಎಜೃಮ್ಭಣ Šmd. Dh.; Šsv. 3, 62; T., M. ಕಿಳರ್; M. ಕಿಳರು, to rise as dust).

ಕೆಳರ್ kĕḷar. 2. (= ಕಿಳರ್ 2, ಕೆರಳ್ 1). To cry out, to roar; (to dispute, to wrangle). ಕೆಳರ್ದುದು (ವಿವಾದ Ct. II, 46). See Abh. P. 13, 85; 14, after 144.

ಕೆಳವು kĕḷavu. (Šmd. 247).

ಕೆಳೆ kĕḷĕ. 1. To draw or attract towards one's self (ಆಕರ್ಷಣ, Mahâdêvapuramaṭha's MS. of Šmd. Dh.; *cf.* ಸೆಳೆ).

ಕೆಳೆ kĕḷĕ. 2. = ಗೆಣೆ, ಗೆಣೆ, ಗೆಳೆ. Union; companionship, friendship;—a companion, a friend, male or female (Šmd. 109; see ಕಿಟ್ಟು & ಗಡೆ 2). See Bp. 9, 41; 28, 37; 40, 31; 47, 36; J. 24, 8; 26, 23. — ಕೆಳೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become a companion or friend of; to befriend; to become united. ಕೆಳೆಗೊಣ್ಡಂ (Šmd. 200, o. r. -ಗೊಟ್ಟಂ). ಕೆಳೆಗೊಣ್ಡೆಉರ್ (Ct. II, 30). See Rsv. 9, 9; 8, 119; Bh. 1, 6, 4; J. 30, 38. — ಕೆಳೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To join, to put to or in (Rsv. 4, after 14; 8, 3; 13, after 59).

ಕೆಳೆತನ kĕḷĕtana. = ಗೆಳೆತನ, etc. Companionship, friendship (Abh. P. 16, after 39; Šsv. 2, after 42).

ಕೆಳೆಯ kĕḷĕ2-a3. = ಗೆಣೆಯ, ಗೆಣೆಯ, ಗೆಳೆಯ, ಗೆಳೆಯ. A male companion or friend (ತಕ್ಕಂ Ct. II, 72; ಮಿತ್ರ, ಸಖಿ, ವಯಸ್ಯ, ಸುಹೃತ್, ಸ್ನಿಗ್ಧ Hlâ.; Mr. 268; Tĕ. ಚೆಲಿಯುಡು; T. ಚಲಿದನ್). See Šmd. 159; Abh. P. 15, 38; J. 23, 23. 26; 29, 6; Bhâgavata 10, 18, 9; Šm. 13. **2,** = ಕೆಳೆ 2, companionship, friendship, affection (ಸಖ್ಯ, ಸಾಪ್ತಪದೀನ, ಸೌಹಾರ್ದ, ಸೌಹೃದ, ಸ್ನೇಹ, ಮೈತ್ರಿ, ಪ್ರೀತಿ, etc. Hlâ.).

ಕೆಱವ kĕḷava. = ಕೆಱವ. An old man (ಮುದುಕ Šmd. I, o. r. ಕೆಱವ; T., M.; T. ಕಿೞ, old; M. ಕಿೞ್, to descend; to be subtracted, low, degraded; see ಕಿೞ್ 1).

ಕೆಱಿವ kĕḷiva. = ಕೆಱವ. (ಮುದುಕ Ct. I, 3).

ಕೇ kê. To lie down, to repose (ಶಯನ Šmd. Dh.; *cf.* Sk. ಶೀ?). **2,** to copulate with (ನಿಧುವನ Šmd. Dh.; My.). P. p. ಕೇದು (265. 279; My.). ಪೂಱಿವ ಕೇಯಂ (75). ಮನೇ ಗಣ್ಡ ಗೇದು, ಹಾಕುತ್ತಾನೆ; ಪುಕ್ಕಸ್ಯಾಟಿಮಿಣ್ಡ ಕೇದು, ಹೋಗುತ್ತಾನೆ (Prv.). See Prv. s. ರೊಣ. — ಕೇದಾಟ. -ಆಟ. Copulation (My.).

ಕೇಕಟ kêkaṭa. Barren; rough (Sd.; Mhr. ಬೇಕಡ, decrepit, decayed; cross, snappish).

ಕೇಕಯ kêkaya. N. of a tribe, country and its king. (Râm. 1, 3, 17).

ಕೇಕರ kêkara. *Squint-eyed;* a leer (ಅಪಾಂಗ, ಕಡೆಗಣ್ಣು Nn. 81; Mr. 316; Rsv. 4, 100). 2, an excellent man (Rsv. 4, 100).

ಕೇಕರಾವಲೋಕನ kêkara-avalôkana. A side glance (of love, Abh. P. 16, 78).

ಕೇಕರಿಕೆ kêkarikĕ. Hawking in spitting; spitting out (ನಿಷ್ಠೀವ, etc. Si. 400).

ಕೇಕರಿಸು kêkarisu. (ಕ್ಯಾಕರಿಸು). To hawk in spitting (C.; Bp. 38, 17; Tĕ. ಕೇಕರಿಂಚು). ಉತ್ತಮರನ್ನು ನಿನ್ದಿಸಿದರೆ ಮುಖದ ತುಪ್ಪು ಕೇಕರಿಸಿ ಉಗುಉಯುತ್ತಾರೆ (Prv.).

ಕೇಕಾರವ kêkâ-rava. The sound ಕೇಕಾ (ಕೇಕೆ). (ಕೇಗಿದುದು Ct. II, 89).

ಕೇಕಿ kêki. *A peacock.*

ಕೇಕು kêku. = ಕೇಗು 2, q. v.

ಕೇಕೆ kêkĕ. *The cry of a peacock.*

ಕೇಕೇ kêkê. An imitative sound. — ಕೇಕೇ ಹಾಕಿ ನಗು. To laugh aloud (from joy or for derision's sake, My.).

ಕೇಗು kêgu. 1. To cry as a peacock (ಮಯೂರಸ್ವನ Šmd. Dh.; ಕೇಕಾರವ Ct. II, 89). ಕೇಗಿದುದು ಸೋಗೆ (Šmd. 169). ಅಣಿಯರಂ ಕೇಗಿ ಕುಣಿವ ನವಿಲ್ (Rsv. 8, 120).

ಕೇಗು kêgu. 2. = ಕೇಕು. The cry of a peacock (ನವಿಲ ಧ್ವನಿ Ct. I, 71; ನುಡಿವ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ Kk. 24, o. r. ಕೇಕು; ನವಿಲ ದನಿ Šm. 29).

ಕೇಟ kêṭa. = ಕೇತ (ಕ್ಯಾತ), etc. See ಒತಿಕ್ಯಾಟ (-ಕೇಟ).

ಕೇಡಾಳಿ kêḍu-âḷi. (Šmd. 239). A mischief-maker (My.).

ಕೇಡಿ kêḍi. One who ruins or is ruined. See ಅನ್ನಗೇಡಿ, ಅಭಿಮಾನ-, ಆಸೆ-, ಎದರ್-, ಕಡು-, ಕುಲ-, ತಿಳಿ-, ನಾಯ್-, ಬುದ್ಧಿ-, ಬ್ರತ-, ಮತಿ-, ವಿಚಾರ-, ವ್ರತ-, etc.

ಕೇಡಿಗ kêḍiga. = ಕೇಡುಗ. One who ruins or is ruined (My.). See ಕುಲಗೇಡಿಗ.

ಕೇಡಿಗತನ kêḍigatana. = ಕೇಡಿತನ. (My.). See ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಗತನ.

ಕೇಡಿತನ kêḍitana. The state of being a destroyer or that of being destroyed, impaired. See ಎಚ್ಚಱಿಗೇಡಿತನ, ಕಿಡಿ-, ತಿಳಿ-, ನಾಚಿಕೆ-, ಮಾನ-, ಬಾಯ್-, ವಿಚಾರ-, etc.

ಕೇಡು kêḍu. A verbal noun of ಕಿಡು (Šmd. 250). Ruin, destruction; mischief, evil; disaster; loss (ಪುಚ್ಚಱ್ Šmd. I; Šm. 56; Kk. 75; ಕ್ಷಯ, ಕ್ಷತಿ Nr.; C.; Tu.; Tĕ. ಕೀಡು, ಚೇಟು). ಮಾಡಿದಪಂ ಖಲಸಮಿತಿಗೆ ಕೇಡಂ (Šmd. 260 Mdb.). ಕೇಡಿಲ್ಲದ ವಸ್ತು (ಸನಾತನ, ಧ್ರುವ, ನಿತ್ಯ, etc. Hlâ.).

ಎನ್ದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ಸನಾತನ, ನಿತ್ಯ Nr.). ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು (ನಿತ್ಯ Nn. 18. 41. 59; ನಿತ್ಯ, ಅನಶ್ವರ 132). ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ), ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವೃದ್ಧಿ); ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಹ (ಕ್ಷಯ); ಕೇಡು ಅಡಸಿದವನು (ಆಪನ್ನ, ಆಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ Nr.). ತನಿಗೆ (= ತನಗೆ) ಆಗದವ ರಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಉಣ್ಬು ಮಾಡ ಬೇಕೆಪ್ಪ ಪಾಪಬುದ್ಧಿ (ಅಸೂಯೆ Si. 69). ಪರರರ್ಥವ ಸೆಳೆದು ಕೊಪ್ಪು, ಪಾತಕತನದಿಂ ಪರರ ಪೀಡಿಪ ಪಾಪಿಗೆ ಪರರರ್ಥಂ ಗತಿಯ ಕೇಡು (Jmt. 22). ಕೇಡು ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೂ ಡುವದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ.—ಕೇಡು ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ (ತಾನು) ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Šmd. 69. 139; Bp. 40, 74; 48, 15; 56, 2. 21. 37; 61, 5; Bh. 1, 8, 56; B. 2, 8; 4, 171; Prv. s. ಬುದ್ಧಿ. — ಕೇಡುಗಾಲ. -ಕಾಲ. A disastrous period (C.). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿಊ ಮಱಿ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಕ್ಕಿತು.—ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ, ಮರಣಕಾಲಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಇಲ್ಲ (Prvs.). — ಕೇಡುಸುದ್ದಿ. Evil tidings (C.).

ಕೇಡುಗ kêḍuga. = ಕೇಡಿಗ. (My.). See ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ, ಕಡುಗೇಡುಗ.

ಕೇಣ kêṇa. = ಕೇಣೆ, q. v. Envy, grudge; greediness after; anger, passion (ಮಚ್ಚರ, ಮತ್ಸರ Ss.; ಮತ್ಸರ Bhn. 18; *cf.* ಜೀನ?); deliberation, consideration, restraint. See Grj. 8, after 26; Bp. 17, 5; 33, 11; 37, 18; 40, 60; Bh. 1, 7, 40; 6, 8, 12; 8, 24, 42; Šsv. 4, 10; J. 1, 8; 19, 37; 22, 6; 23, 42; Abhâ. 1, 40. — ಕೇಣಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become envious, etc. (Bh. 8, 22, 29; J. 20, 38). — ಕೇಣಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ- = ಕೇಣಗೊಳ್. (Šsv. 4, 87). — ಕೇಣಸರ. Envy; stubbornness (My.).

ಕೇಣಕಾಱ kêṇa-kâṟa. A grudger (Bh. 6, 2, 16).

ಕೇಣಿ kêṇi. A temporary well or tank, a hole dug in a river's bed (M., T., R.; T., M. also ಕಿಣಱು; *cf.* ಚಿಂಜಿ).

ಕೇಣಿ kêṇi. 1. Tbh. of ಶ್ರೇಣಿ (Šmd. 345).

ಕೇಣಿ kêṇi. 2. (= ಕೇಳಿ). — ಕೇಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to move about or to sport, to take up the movements of (J. 7, 15; 12, 42).

ಕೇಣಿಕಾಱ kêṇi-kâṟa. A trafficker. See ಮುಂಗೇಣಿಕಾಱ. (Mhr. ಕೇಣೇಂ, an article of traffic).

ಕೇಣಿಗ kêṇiga. = ಕೇಣಿಕಾಱ. (Č. Bp. 47, 41).

ಕೇತ kêta. = ಕಾಟ 5, ಕಾತ, ಕೇಟ, ಕ್ಯಾಟ, ಕ್ಯಾತ. See ತೊಣ್ಣೆ-, ದೊಣ್ಣೆ-.

ಕೇತ kêta. Summons, invitation; place, site. See ಸಂ-. 2, (= ಕೇತಿ 2), a N. among Šaivas (My.). — ಕೇತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 48; 37, 8. 23. 60; 60, 18. 29. 31. 34. 35. 36). See ಏಲೇಶ-, ಏಲೇಶ್ವರದ-.

ಕೇತಕ kêtaka. = ಕೇತ. See ಸಂ-.

ಕೇತಕಿ kêtaki. = ಕೇದಗೆ, ಕೇದಿಗೆ. *The fragrant screw-pine, Pandanus odoratissimus* Lin. (ಗಱಿಹೂ Čt. I, 103).

ಕೇತನ kêtana. *Summons, invitation.* 2, *business* (*cf.* ಕೆಯ್ 2). 3, a place; a house (ಆಗಾರ, ಮನೆ Nn. 62). 4, splendor (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು 62). 5, *a flag, a banner* (ಪತಾಕೆ, ಟೆಕ್ಕೆ Nn. 18; ಧ್ವಜ 62).

ಕೇತಲ kêtala. — ಕೇತಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ಕೇತಾರ kêtâra. = ಕೇದಾರ. (Bp. 19, 23; 58, 34; My.).

ಕೇತಿ kêti. 1. See ಕಲಕೇತಿ.

ಕೇತಿ kêti. 2. (= ಕೇತ No. 2). — ಕೇತಿದೇವ. N. (Bp. 37, 4. 22. 41. 57; 60, 19). See ಮೇದರ-. — ಕೇತಿದೇವಯ್ಯ. N. See ಮೇದರ-.

ಕೇತು kêtu. *A ray of light;* brightness (ಅಂಶು, ಕಿರಣ Nn. 42). 2, *a meteor; a comet* (ತಿಱಿ Nn. 4). 3, *the dragon's tail or descending node:* the lower part of the body of the daitya Saiṁhikêya, which was severed from its head (called Râhu, q. v.) by Vishṇu (ಗ್ರಹಭೇದ 42; ತಿಱಿ Mr. 39; ಚಮ್ಮಳಿ Kk. 12; ಚಮ್ಮಳಿಕೆ 11*b*). 4, a sign, *a flag, a banner* (ಪತಾಕೆ, ಟೆಕ್ಕೆ 42). 5, a chariot of the gods (ತಿಬಿಕೆ, ವಿಮಾನ 42). 6, disease. 7, an enemy.

ಕೇತುದಣ್ಡ kêtu-daṇḍa. A flag-staff (J. 12, 16).

ಕೇತುಪಟ kêtu-paṭa. A flag (Šsv. 3, after 35).

ಕೇತುಮಾಲ kêtu-mâla. One of the nine great divisions of the world, the western varsha of jambudvîpa. (My.).

ಕೇದಗೆ kêdagĕ. = ಕೇದಿಗೆ. Tbh. of ಕೇತಕಿ (Čt. II, 7; Mr. 126; Si. 166; My.; ಗಱಿಪೂ Kk. 22. 86; Šm. 26; ಗಱಿಹೂ Čt. I, 103; T. ಕೇಜಯಾ, ಕೇದಗೈ). ಕೇದಗೆಯ ಪೂ (ಗಱಿಪ್ಪುವ್ವು Šmd. II). ಕೇದ ಗೆಯತ್ತಣಿನ್ದಯುಂ ಕಮ್ಪು ಬನ್ದುದು (150). See ಬಿಳಿ-.

ಕೇದರ kêdara. *N. of a plant.*

ಕೇದರಿಸಿ kêdarisi. ಕ್ಯಾ-. A common annual herb, Mollugo stricta L. (Z.).

ಕೇದಾರ kêdâra. = ಕೇತಾರ, *A field* (ಕೆಯ್, ಹೊಲ Nn. 38). 2, a park (ಉಪವನ್ದನ, ಉದ್ಯಾನವನ 38). 3, a temple; Kêdâr, a part of the Himâlaya (ದೇವಗೇಹ, ದೇವಾಲಯ, o. r. ಶಿವಾ ಲಯ 38). 4, the body (ತನು, ದೇಹ 38). 5, Šiva as worshipped at Kêdâr. — ಕೇದಾರಗೌಳ. N. of a tune (My.).

ಕೇದಾರಲಕ್ಷ್ಮಿ kêdâra-lakshmi. A field regarded as Lakshmî (Čpr. 1, after 94).

ಕೇದಾರೇಶ್ವರ kêdâra-îšvara. = ಕೇದಾರ No. 5. (My.).

ಕೇದಿಗೆ kêdigĕ. = ಕೇದಗೆ. (C.). ಕೇದಿಗೆಹುವ್ವಿನ ತಾಳೇ ಗಿಡ (Si. 166).

ಕೇನಾರ kênâra. (= ಕೆನ್ನಾರ). The upper part of the cheek; the temples.

ಕೇನಿಪಾತಕ kênipâtaka. *The helm; a rudder.*

ಕೇನ್ದ್ರ kêndra. Centrum, the centre of a circle. (My.). 2, the distance of a planet from the first point of its orbit in the fourth, seventh or tenth degree. (My.).

ಕೇಪಲ kêpala. = ಕಿಸ್ಗಾರ, ಕೆಪಲ. A shrub with scarlet flowers, Ixora coccinea L. (St. & Pl.; Tu. ಕೇಪಳೆ, ಕೇಪುಲ, ಕೇಪುಳ). See ಗಣ್ಡು-.

ಕೇಪು kêpu. The periodical supply of merchandise (My.; Mhr. ಖೇಪ).

ಕೇಮ kêma. Callosity, as that of a heart (Tĕ. ಕೇಮಮು; R.; M. ಕೇಮ, strength, solidity, stoutness; Tĕ. ಚೇವ, core of a tree; strength, courage; stoutness, solidity; *cf.* ಕೇವ, ಚೇಗು).

ಕೇಮ kêma. Tbh. of ಕ್ಷೇಮ. (S. Mhr.).

ಕೇಯಿಸು kêyisu. (Šmd. 273). = ಕೇಸು 3. To cause to repose, etc. (My.).

ಕೇಯೂರ kêyûra. *A bracelet worn on the upper arm.*

ಕೇರ್ kêr. 1. = ಕೇಱ್. A wall (ಭಿತ್ತಿ Čt. II, 107; ಗೋಡೆ I, 60; Kk. 46; ಕುಡುರ್, ಗೋಡೆ Šm. 57; see ಕುಡುರ್). ಕೇರ್ ಕೆಡೆದ್ದುದು (Šmd. 219). ಕೇರ್ಗಳ್ (51). See Abh. P. 5, 109; Ršv. 2, 21; 6, after 11; 10, after 31.

ಕೇರ್ kêr. 2. ಕೇರು. = ಗೇರು, ... The ... Some-

carpus anacardium Lin., which produces the marking-nut (My.; M. ಚೇರ್, T. ಚೇ, ಚೇರ್; Tĕ. ಜೀಡಿ, ಜೇಡಿ). ಕೇರು (ಅರುಷ್ಕರ G.; My.). — ಕೇರ ಮರ. = ಗೇರ-. The marking-nut tree (C.; ಅಕ್ಷ, ಭಲ್ಲಾತಕ, ವೀರವೃಕ್ಷ G.). — ಕೇರುಬೀಜ. The marking-nut (C.).

ಕೇರ kêra. ಕ್ಯಾರ. (So that it *joins* or follows, = ಸೇರ; T. ಚೇರ, Tĕ. ಚೇರೆ, jointly; near, close): just then, afterwards (S. Mhr.), *e. g.* ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೇರ ಬನ್ದನು, ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೇರ ಹೋದನು. *Cf.* ಕಾಟ 4, ಕೇಸ.

ಕೇರ kêra. Rubbish, refuse, etc. (Mhr. ಕೇರ, ಖೇರ). — ಕೇರ ಮಾವು. An inferior mango (S. Mhr.; B. 2, 51). — ಕೇರ ಸೋಣಿ. A broom (Si. 112; Mhr. ಕೇರಸುಣೀ).

ಕೇರಲ kêrala. ಕೇರಳ. The Kêrala or Malabâr country; a Malabâr man (ಚೇರಣಿಗ Mr. 382, o. rs. ಯೇರಡಿಗೆ, ವೇರಡಿಗ; Bp. 6, 19). *Cf.* ಚೇರ.

ಕೇರಲಾಧೀಶ್ವರ kêrala-adhîśvara. The king of Kêrala (J. 28, 17).

ಕೇರಿ kêri. A street (ರಥ್ಯೆ, ಪ್ರತೋಲಿ, ವಿಶಿಖೆ, ಬೀದಿ Nr.; C.; Tu.; Tĕ. ಗೇರಿ; T., M. ಚೇರಿ; *cf.* ಕೇಱು?); one of the four chequered stripes on a pagadĕ cloth (Bp. 43, 4). ಮಾಱುವ ಕೇರಿ (ವಿಪಣಿ, ಅಂಗಡೀ ಬೀದಿ Si. 106). ಅಂಗಡಿಕೇರಿ (ವಿಪಣಿ 420). See Bp. 52, 11; ಸೂಳೆಗೇರಿ. — ಕೇರಿ ಕೇರಿ. rep. (Śmd. 231; Bp. 5, 12; 26, 6; 43, 59; Č. Bp. 5, 3; Prll. 3, 4; J. 26, 7). — ಕೇರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take a street, *i. e.* to betake one's self to it (J. 26, 9).

ಕೇರು kêru. = ಕೇರ್ 2, q. v.

ಕೇರೆ kêrĕ. ಕ್ಯಾರೆ. The rat-snake, also called the whip-snake, Ptyas mucosus (E. Nicholson; ಮಾಲುಧಾನ, ಮಾತುಲಾಹಿ Nr.; C.; M. ಚೇರೆ, T. ಚಾರೈ, Tĕ. ಸಾರೆ; ಜೆರ್ರಿ-ಪೋತು; *cf.* Sk. ಕಿರ, the boa). — ಕೇರೆತುಪ್ಪ. The fat of the rat-snake which is used medicinally (My.). — ಕೇರೆಮೀನು. (ಗ್ರಾಹ, ಅವಹಾರ Si. 88). — ಕೇರೆಹಾವು. = ಕೇರೆ. (C.; B. 2, 26).

ಕೇಱಿಸು kêṟisu. To cause to winnow (C.).

ಕೇಱು kêṟu. To winnow (ಸೂರ್ಪಕರಣ Śmd. Db.; C.; M. ಚೇಱು; Tĕ. ಚೆರಗು, ಚೇಯು; ಚೇಟಿ, a winnowing basket; *cf.* ತಗಟು). ಕೇಱುವ ಮಱ (ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ G.). ಕೇಱುವ ಮೊಱ (ಶೂರ್ಪ G.). — ಕೇಱಾಟ. -ಆಟ. Winnowing (My.).

ಕೇರ್ kêr. = ಕೇರ್ 1. — ಕೇರ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A wall-like structure (V. 4, 24). ವನದ ನಡುವೆ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟ ನೇರುವಟ್ಟ ಬಾಳವೇರ ಕೇರ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92).

ಕೇಲ್ kêl. ಕೇಲು. A large earthen water-jar (ಮಣಿಕ, ಅಲಿಂಜರ Hlâ., Nr., Mr. 210; S. Mhr.; Mhr. ಗೇಳಾ, a round vessel to hold oil, etc.). ಕೇಲಂ ಮಾಡುವ ತಿಗುರಿಯ ಕೋಲನ್ತೆವೊಲ್ ಇರ್ದು (Śmd. 84).

ಕೇಲನ kêlana. = ಕೇಲಿ. (My.).

ಕೇಲಿ kêli. ಕೇಲೀ. = ಕೇಳಿ. *Play, sport, pastime, amusement,* amorous sport.

ಕೇಲಿಕಾಗೃಹ kêlikâ-griha. A pleasure-house; a private apartment. (My.).

ಕೇಲಿಕಿಲ kêli-kila. *A jester, a buffoon.*

ಕೇಲಿಕೆ kêlikĕ. ಕೇಲಿಕಾ. = ಕೇಳಿಕೆ. Play, etc. (= ಕೇಲಿ). See Bp. 5, 41; 6, 22; 12, 42; 19, 19; 36, 28; 37, 2. 8; 46, 52; 56, 6; 57, 46; 61, 64. — ಕೇಲಿಕೆಯ ಮಹಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಕೇಲಿಗೃಹ kêli-griha. = ಕೇಲಿಕಾಗೃಹ. (My.).

ಕೇಲಿಮನ್ದಿರ kêli-mandira. = ಕೇಲಿಗೃಹ. (Bp. 42, 29).

ಕೇಲಿಸು kêlisu. ಕೇಳಿಸು. To sport, to play (Bp. 37, 2; 61, 64). ಬೆಳಗಪ್ಪಿನಂ ಕೇಳಿಸಿದಂ (Śmd. 295). ರಮ್ಭೆ ಕೇಳಿಕುಂ ಪೆಕ್ಕಣಮುಂ (268).

ಕೇಲೀನಿಲಯ kêlî-nilaya. = ಕೇಲಿಗೃಹ. (Abh. P. 1, 1).

ಕೇಲೀವನ kêlî-vana. A pleasure-park, a pleasure-grove (Grj. 4, after 15).

ಕೇವ kêva. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 64, o. r. ಕೇವಲ; see ಕೇಮ & ಜೇಗು).

ಕೇವಟಿ kêvaṭi. Tbh. of ಕೈವರ್ತ. ಕೇವಟಿಯಾದ ಮುಸ್ತೆ (ಕುಟನ್ನಟ, ಗೋನರ್ದ, ಕೈವರ್ತಿ, ಮುಸ್ತ, etc. Nr., o. r. ಕೇವಟಿಗೆ).

ಕೇವಟಿಗೆ kêvaṭigĕ. Tbh. of ಕೈವರ್ತಿಕಾ. See s. ಕೇವಟಿ.

ಕೇವಣ kêvaṇa. Tbh. of ಕ್ಷೇಪಣ (Śmd. 346, ನೂಂಕುವುದು Cm.). Attaching to, putting or fixing to or in, etc. (Bh. 3, 7, 90; Râm. 6, 55, 1).

ಕೇವಣಿಸು kêvaṇisu. To put, to attach to, to put or fix to or in, etc. (Čpr. 1, 60; Bh. 3, 7, 30; 7, 7, 34).

ಕೇವಲ kêvala. *Alone, only, mere, sole, one.* 2, *entire, whole, all.* 3, pure, simple, unmingled, perfect in one's self. 4, being one with the supreme soul, emancipation, absorption (ಕೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). See Abh. P. 1, 7; B. 4, 73; 5, 13. 167. 208. 227; Si. 384.

ಕೇವಲಜ್ಞಾನ kêvala-jñâna. Pure knowledge (ನಿರ್ಮಲದ ಜ್ಞಾನ Nn. 89).

ಕೇವಲಿ kêvali. *A Jaina deified saint,* an Arhat. See Abh. P. 1, 8; 16, after 34. 35. 39.

ಕೇವು kêvu. (fr. ಕೇ). Coition (My.).

ಕೇಶ kêśa. *The hair of the head* (ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು Nn. 130). 2, *a kind of perfume.*

ಕೇಶಘ್ನ kêśa-ghna. *A disease producing baldness,* falling of the hair (ತೇವುಳ, Mr. 386, o. r. ತೇವುಳು).

ಕೇಶಪಕ್ಷ kêśa-paksha. *Much hair, a fine head of hair;* a tuft.

ಕೇಶಪಾಶ kêśa-pâśa. *Much or ornamented hair;* a tuft.

ಕೇಶಪಾಶಿ kêśa-pâśi. *A lock of hair on the top of the head.*

ಕೇಶಬನ್ಧನ kêśa-bandhana. Binding the hair; hair tied into a bundle; tying or fastening in the hair. See ತುಱುಬು, ಮುಡಿ.

ಕೇಶಮಾರ್ಜನ kêśa-mârjana. *A comb.*

ಕೇಶಮಾರ್ಜನಿ kêśa-mârjani. A comb (ಕಂಕತ, ಹಣಿಗೆ Mr. 208).

ಕೇಶವ kêśava. *Having much or handsome hair.* 2, *Krishṇa or Vishṇu.* 3, N. of the author of the Śabdamaṇidarpaṇa (Śmd. 2. 301. 302. 407. 408). See Bp. 54, 60; 56, 27; ಕರಿಯ-.

ಕೇಶವೇಶ kêśa-vêśa. *A tress or fillet of hair.* See ತುಱುಬು.

ಕೇಶಹಸ್ತ kêśa-hasta. *Much hair, a fine head of hair.*

ಕೇಶಾಕೇಶಿ kêśa-â-kêśi. Hair to hair; pulling each other's hair (Bh. 6, 4, 9; J. 27, 6). ಕೇಶಾಕೇಶಿಯುದ್ಧ (J. 8, 33).

ಕೇಶಿ kêśi. *Having much or handsome hair.* 2, N. of an asura slain by Krishṇa (Śmd. 183). 3, N. of an author (Bp. 1, 10). 4, Rudra. See ಉತ್ತಮಾಂಗದ-, ಧೂರ್ಜಟಿ-. — ಕೇಶಿದೇವರ ಪಾಸಿ. (Bp. 58, 4). — ಕೇಶಿರಾಜ. = ಕೇಶವ No. 3. (Śmd. 3. 408). — See Bp. 36, 59; 37, 7; 47, 35; 58, 4; ಬೋನದ-. — ಕೇಶಿರಾಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42; 61, 9).

ಕೇಶಿಕ kêšika. *Having much or handsome hair.*

ಕೇಶಿನಿ kêšini. *The plant Chrysopogon aciculatus* Trin. 2, N. of a daughter of the king of Vidarbha. (My.).

ಕೇಶಿಹರ kêši-hara. The destroyer of Kêši: Krishṇa (Mr. 18).

ಕೇಸ kêsa. ಕ್ಯಾಸ. (= ಕೆಯ್ಸ್ or ಗೇಸ, so that, or when, one causes to bring about, or has brought about, anything): afterwards (S. Mhr.; *cf.* ಕೇರ), *e.g.* ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೇಸ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಕೇಸರ kêsara. *The filament of flowers.* 2, the pollen of flowers (ಅಲರ್ವುಡಿ Kk. 14). 3, *the plant Mimusops elengi* Lin. 4, *the plant Rottleria tinctoria* Roxb. 5, *the plant Mesua ferrea* Wight. Arn. 6, *the mane of a horse or lion.* 7, gold. 8, saffron (B. 3, 106; My.; Mhr. ಕೇಶರ; Sk. ಕೇಸರವರ).

ಕೇಸರ ಈ ಹಿನ್ದ್ kêsara-î-hind. The empress of Hindusthân, title of Queen Victoria (B. 4, 5).

ಕೇಸರಿ kêsari. Having a mane. 2, *a lion* (ಸಿಂಗ Šm. 83). 3, a horse. 4, saffron-coloured (Mhr. ಕೇಶರೀ). — ಕೇಸರಿಭತ್ತ. A red kind of paddy (My.). — ಕೇಸರಿಭಾತು. Rice seasoned with saffron, sugar, etc. (My.; Mhr.). — ಕೇಸರಿಹೂವು. The saffron plant (Z.). 2, the shrub Bixa orellana L. (Z.).

ಕೇಸರಿದ್ವಿಪಾರಾತಿ kêsari-dvipa-arâti. The enemy of lions and elephants: Bhêrunda (Mr. 160).

ಕೇಸರಿದ್ವಿಷ kêsari-dvisha. The lion's enemy: Šarabha (Mr. 160).

ಕೇಸವೆ kêsavĕ. = ಕೆಸು, etc. (St. & Pl.; Sk. ಕೇಚುಕ, ಕೇಮುಕ, ಕಚು, ಕಚ್ವೀ, a plant with an esculent root, Colocasia antiquorum, Arum colocasia).

ಕೇಸು kêsu. 1. = ಕೇಸವೆ, etc. (The Taro). — ಕೇಸಿನ ಪಲ್ಯ. The kêsu vegetable (S. Mhr.).

ಕೇಸು kêsu. 2. = ಕಿಸು 2, etc., when meeting a vowel (Šmd. 216). Redness. — ಕೇಸಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. (Šmd. 216). A red kind of rice (My.). — ಕೇಸಡಿ. -ಅಡಿ. (Šmd. 216). A red or reddish foot (Abh. P. 3, 116; 10, 35; 12, 16; Rsv. 8, 8). ಕೇಸಡಿಯಂ, a man with reddish feet (Šmd. 220). — ಕೇಸಳಲೆ. -ಅಳಲೆ. The red squirrel, Sciurus elphinstonei (Gz.). — ಕೇಸುರಿ. -ಉರಿ. (Šmd. 216). A red flame. See Abh. P. 11, 146; Bh. 1, 20, 52. 60. 61; J. 13, 12. — ಕೇಸುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. The reddish bulb: an onion (ಪಲಾಣ್ಡು, ಸುಕನ್ದಕ Nr.). — ಕೇಸೊಡಲ. -ಒಡಲ. The red-bodied one: the planet Mars (ಮಂಗಳ Šm. 17).

ಕೇಸು kêsu. 3. = ಕೇಂಯಿಸು. (My.).

ಕೇಸು kêsu. A certain stuff (of cotton, wool, etc., My.; Mhr. ಖೇಂಸ).

ಕೇಳ್ kêḷ. = ಕೇಳು. To hear (v. i.); to hear (v. t.); to listen to; to give attention to, to heed, to mind (ಆಕರ್ಣನ Šmd. Dh.; T. ಕೇಡ್, ಕೇಟ್, ಕೇಳ್; M. ಕೇಳ್; Tu. ಕೇಣ್). 2, in later and modern times also: to ask; to beg; to demand (T., M.). P. p. ಕೇಳ್ದು (Ch. v. 2; Šmd. 4. 71. 255. 260; Bp. 22, 49. 53; 32, 35; Rsv. 5, after 119; J. 1, 6. 7; 13, 1. 22. 54; 28. 15. 26; 31, 34). ಕೇಳ್! (Šmd. 151. 272; Bh. 2, 13, 32). ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳ್ವುದು (ಶ್ರಾವಣಂ Šmd. 11 Cm.). ಕಿವಿಯಿಂ ಕೇಳಂ (128). ದೇವಾಸುರರುಮಂ ಕೇಳಿರೇ, ದೇವ? (153. 263). ವ್ಯಾಕರಣಮನ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಕೇಳ್ವಿಂ ತಿಳಿವಿನಂ! (259). ನುಡಿಯಲಱಿಯದೆ ಕೇಳಲಱಿಯದೆ ಇರ್ದಡೆ ಕಲ್ಲಮೂಕನ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮೂಗ ಕೇಳದಿರಲ್ ಅನ್ನು ಅವಂ ಕಳಮೂಕನ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 388); ಕೇಳ್ವುದು (ಶ್ರುತ 440). ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾ ಚಿಟ್ಟಗಳ್ ಕಡುಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿ ಕೇಳ್ವವೇ? (Sš. 42). ಧರ್ಮಕೆ ತಾಂ ಕಥೆಯನ್ ಅರ್ಥಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದು (Jmt. 13). ಕೇಳಲೊಡಂ ಕಿವಿ ಸವಿಯೊಳಗೆ ಆಱಿಮೊಡಂ ತನ್ಮನಂ, .. ಅದು ಸತ್ಕೃತಿಯೋ? (Grj. 1, 22).

ಕೇಳ kêḷa. (Šmd. 40). A companion (? see s. ಕೆಳದಿ).

ಕೇಳ kêḷa. The plantain (Mhr., Kôṅkaṇi). — ಕೇಳಹೂ. = ಕಾಬಾಟಿ³. (St. & Pl.; see s. ಕಾ 2).

ಕೇಳಿ kêḷi. = (ಕೇಣಿ 2), ಕೇಲಿ. (ಕ್ರೀಡೆ Šmd. I; Nn. 26; Šm. 114). ಸಮರಕೇಳಿ (Šmd. 258). See Bp. 59, 24.

ಕೇಳಿಕೆ kêlikĕ. Hearing; hearsay; asking. ಕೇಳಿಕೆಯ ಮಾತು, a word which one has (only) heard (C.).

ಕೇಳಿಕೆ kêḷikĕ. = ಕೇಲಿಕೆ. — ಕೇಳಿಕೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To begin to play, etc. (Ssv. 1, after 79).

ಕೇಳಿಸು kêḷisu. To cause to hear or listen; to cause to ask (C.). 2, to cause one's self to be heard; to cause to be heard, to sound or play on. ಆದಿವೀಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಪ ಮಾದಿರಾಜನು (Bp. 9, 44). ಪರಮಭಕ್ತಂ ಚಮತ್ಕೃತಿಯಿನ್ದೆ ಕಿನ್ನರಿ ವೀಣೆಯಂ ಪಿಡಿದು, ಒನ್ದು ದಿವಸಂ ಕೇಳಿಸಲು (28, 5). 3, to be heard (C.). ಕಿವಿಗಳಿನ್ದ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ (B. 4, 86). ಕುಱುಬರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಸುವನ್ತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು (2, 34). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವನ್ತೆ ಓದ ಬೇಕು (3, 3); see also 4, 111. 4, to hear (v. i., C.). ಗೂಗೆಯ ಕಿವಿಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ (B. 3, 120). 5, to sound (v. i., C.). ಚಿರ್ದು ಒದಱ ಹತ್ತಿದರೆ ಯಾರೋ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ (3, 99). — See Ssv. 1, after 79; J. 4, 11.

ಕೇಳಿಸು kêḷisu. = ಕೇಲಿಸು, q. v.

ಕೇಳು kêḷu. = ಕೇಳ್. (C.). P. p. ಕೇಳಿ. ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳುವುದು (ಅವಧಾರಣ Nr.). ಕೇಳುವದು (ಪ್ರಶ್ನ, ಅನುಯೋಗ, ಪೃಚ್ಛೆ Si. 56). ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಯಾಚ್ಞೆ, ಅಭಿಶಸ್ತಿ, ಯಾಚನೆ 245). ಕೇಳುವದಱಿನ್ದ ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಯಾಚಿತಕ 300). ಕೇಳಿದ ವಸ್ತುಗಳಂ ಕೊಡುವ ದೇವತಾದಿಗಳು (ವರದ, etc. 354). ಕೇಳುವವನು (ಯಾಚಕ, ಅರ್ಥಿ, etc. 367). ಕೇಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಶ್ರುತ 426). ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವ ಕೇಳ ಹೊತ್ತನ್ ಅಱಿಯೆ (Dp. 4). ಕೇಳದ ಕಿವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿಯು ತನ್ನು. — ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ, ಹೇಱುವವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ. — ಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಕೇಳುವದುಣ್ಟೇ? (Prvs.). ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳು! (B. 2, 7). ಎರಡನೆಯವರನ್ನು ಏನಾದರೂ ಕೇಳ ತಕ್ಕದಿದ್ದರೆ (3, 5). ಕೆಲವು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು (4, 53). ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಕೇಳ ಬೇಕೆನ್ದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ (4, 64). ಅದು ನನಗೆ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ (I cannot hear it, C.). See Bp. 3, 58. 76. 77; 5, 55; 9, 13. 24; 12, 2; 21, 11; 22, 32; 37, 37; 40, 14; 45, 20; 46, 79; 58, 64; B. 2, 20. 21. 53; 3, 13; 4, 199; Prv. s. ಬೇಗೆ ಹತ್ತು. — ಕೇಳಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to hear (B. 4, 76). — ಕೇಳ ಬರ್. -ಬರು. To sound (v. i.). ಪಿರಿಯ ಧ್ವನಿಗಳ್ ಉಱಿ ಕೇಳ ಬರುತ್ತಿರಲು (Bp. 53, 25). 2, to be heard (C.). ಆ ಚಕ್ಕೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳ ಬರಲಿಲ್ಲ (B. 4, 111). ಕಿವಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕೇಳ ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೂ ಹಿತವಾಗಿ ಹಾಯಿದೋಱುವ ನಾದವು (ಕಲ Si. 61). 3, to come to hear or to ask (C.).

ಕೇಳುವಿಕೆ kêḷuvikĕ. = ಕೇಳಿಕೆ. (ಯಾಚ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ Si. 387; ಶ್ರುತಿ 426).

ಕೇಳುಹ kêḷuha. Hearing; asking. ಕಾಣ ಬಹುದು, ಕೇಳುಹ, ಪರಿಮುಳಿಸುಹ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ, ಮುಟ್ಟುಹ ಎಮ್ಬಿಪ್ಪೆಯಂಗಳು (Nr.). ಕೇಳುಹ (ನುಡಿ, ಕೇಳ್ವಡೆ Nn. 166).

ಕೇಳ್ವಿಕೆ kêḷvikĕ. = ಕೇಳುವಿಕೆ. (My.; Si. 469).

ಕೇಲಿ kêḷi. A line, a series; a group, flock, troop; a heap (ಪಂಕ್ತಿ Šmd. I; ಪಾಟಿ, ಪಙ್ಕ್ತಿ Kk. 90, o. r. ಶೇರಿ; ಪಾಟಿ, ಪಙ್ಕ್ತಿ Šm. 53; ಸಾಲ್ 107. 114; ಗಡಣ Čt. I, 26; *cf.* ಕಟ್ಟು; T. ಚೇಡು, ಚೇಣ್, ಚೇಯ್, distance; length, breadth; height; greatness; crowd, assembly; see ಗೇಣ್ 1).

ಕೈ kĕi. 1. = ಕೆಯ್ 3, etc. The hand, etc.

ಕೈ kĕi. 2. = ಕೆಯ್ 4, etc. Decoration.

ಕೈ kĕi. 3. = ಕೆಯ್ 5, etc. A field.

ಕೈ kĕi. 4. = ಕಯ್ 6, etc. Bitterness.

ಕೈ kĕi. 5. = ಕಯ್ 4, etc. Churning.

ಕೈಕಯೆ kaikayĕ. N. of the daughter of king Kêkaya, wife of Daśaratha (J. 18, 62).

ಕೈಕಸೆ kaikasĕ. N. of the mother of Râvaṇa (Râm. 6, 52, 17).

ಕೈಕೆ kaikĕ. = ಕೈಕಯೆ. (J. 18, 9).

ಕೈಕೇಯ kaikêya. N. of a prince of the Kêkayas (Bh. 6, 2, 11).

ಕೈಂಕರ್ಯ kaiṅkarya. (fr. ಕಿಂಕರ). The state or office of a servant or slave; service; servitude. (Rśv. 5, after 26; My.).

ಕೈಟಭ kaiṭabha. N. of an asura slain by Vishṇu.

ಕೈಟಭಜಿತ್ kaiṭabha-jit. *Vishṇu.*

ಕೈಟಭಾರಿ kaiṭabha-ari. *Vishṇu.*

ಕೈಟರ್ಯ kaiṭarya. *A plant used in medicine* (= ಕಟ್ಫಲ).

ಕೈತ kĕyta. = ಕೆಯ್ತ.

ಕೈತವ kaitava. (fr. ಕಿತವ). = ಕೈದವ. *Gambling.* 2, a gambling house (ಜೂಜುಳ್ಳ ಮನೆ Mr. 198). 3, *deceit, fraud, cheating* (ಕೈದವ Šmd. II; ಕೆಯ್ತ, ಜತ್ತವ Kk. 66; ಕೈದವ 82; ಕಪಟ Čt. I, 39; ಜತ್ತಕ II, 12). See Šmd. 67; Abh. P. 7, after 33; Rsv. 11, after 164.

ಕೈದವ kaidava. Tbh. of ಕೈತವ (Šmd. 338; II; Kk. 82; ಕೆಯ್ತ, ಜತ್ತುಕ, ಕಪಟ Šm. 52).

ಕೈದಾರಕ kaidâraka. (fr. ಕೇದಾರ). *A multitude of fields.*

ಕೈದಾರಿಕ kaidârika. *A multitude of fields.*

ಕೈದಾರ್ಯ kaidârya. *A multitude of fields.*

ಕೈದಿ kaidi. A prisoner (My.; Mhr., H.; B. 5. 265).

ಕೈದು kĕidu. = ಕೆಯ್ದು.

ಕೈದು kaidu. Imprisonment; restraint; arrest (C.; Mhr., H.).

ಕೈದುಖಾನೆ kaidu-khâṇĕ. A prison (Mhr.; R.).

ಕೈಫಿಯತು kaiphiyatu. Statement; an affair, a case (C.; Mhr., H.): a suit; a plaint.

ಕೈಫು kaiphu. Intoxicating quality; an intoxicating drug; intoxication (Mhr., H.; R.).

ಕೈಮೆ kĕimĕ. = ಕೆಯ್ಮೆ.

ಕೈಯಿ kĕiyi. = ಕೈ 1, etc. (My.).

ಕೈಯ್ಯಿ kĕiyyi. = ಕೈಯಿ, etc. (My.).

ಕೈರ kaira. = ಕಯ್ರು.

ಕೈರವ kairava. *The white esculent water-lily* (ಕುಮುದ, ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420).

ಕೈರವಬಾನ್ಧವ kairava-bândhava. The moon. (Bp. 12, 36).

ಕೈರವಮಿತ್ರ kairava-mitra. The moon (My.).

ಕೈರವಿಣಿ kairaviṇi. *An assemblage of kairavas*, or a place abounding in them.

ಕೈಲಾಸ kailâsa. *N. of a mountain in the Himâlaya range, the seat of Kuvêra and paradise of Šiva;* euphemistically: death (My.). ಕೈಲಾಸದವರು ಬಲ್ಲರು, ವೈಕುಣ್ಠದವರು ಬಲ್ಲರು.— ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ ಆಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prvs.). See Bp. 54, 71; Prv. s. ಕಾಸು 2.

ಕೈಲಾಸದುರ್ಗ kailâsa-durga. = ಕೈಲಾಸ. (Bp. 43, 50).

ಕೈಲಾಸಪುರಿ kailâsa-puri. = ಕೈಲಾಸ. (Bp. 25 sum.).

ಕೈಲಾಸವಾಸಿ kailâsa-vâsi. A deceased worshipper of Šiva (C.).

ಕೈಲಿ kaili. Of capacity (Mhr., H.).

ಕೈಲಿವಜನಿ kaili-vajani. Of capacity and of weight (R.).

ಕೈವರ್ತ kaivarta. *A fisherman.*

ಕೈವರ್ತಿ kaivarti. = ಕೀವಟಿ. The grass Cyperus rotundus.

ಕೈವರ್ತಿಕೆ kaivartikĕ. = ಕೀವಟಿಗೆ, ಕೈವರ್ತಿ.

ಕೈವರ್ತಿಮುಸ್ತಕ kaivarti-mustaka. *The fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಕೈವಲ್ಯ kaivalya. (fr. ಕೇವಲ). Perfect isolation (ಏಕಾನ್ತ Nn. 165); *perfect exemption from further transmigration, absorption in the supreme soul, eternal emancipation* (ನಿರ್ವಾಣ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 19; ಮೋಕ್ಷ 71; ಸಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 165). 2, the chief station or position (ವಿಮುಖ್ಯಾಸ್ಪದ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ 165). 3, pureness (ನಿರ್ಮಲ 165). 4, a branch or recension of the vêdas (Bp. 43, 75). See Abh. P. 1, 5. 6; Bp. 43, 66.

ಕೈವಲ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ kaivalya-lakshmi. The fortune of kaivalya; kaivalya regarded as a Lakshmî (Šśv. 5, 32).

ಕೈಶಿಕ kaiśika. (fr. ಕೇಶ). *A quantity of hair, a head of hair.* 2, *love, passion, lust.*

ಕೈಶಿಕಿ kaiśiki. *A kind of dramatic style, the graceful style, suited especially to the passion of love* (Kâvy. IV, 2, 58. 61).

ಕೈಶ್ಯ kaiśya. (fr. ಕೇಶ). *A quantity of hair, a head of hair.*

ಕೊ ka2-ŏ4. (= ಕೋ 1, ಗೊ). See ಅಕೊ, ಇಕೊ, ಇದುಕೊ.

ಕೊಂಯಿ kŏmyi. = ಕುಂಯಿ. (My.).

ಕೊಕ್ kŏk. An imitative sound. (M. ಕೊಕ್ಕು).— ಕೊಕ್ಕೊಕ್ ಎನ್ನು. To cackle or cluck as a hen (C.; M. ಕೊಕ್ಕು, T. ಕೊಕ್ಕರಿ; Tĕ. ಕೊಕ್ಕರಿಂಚು).

ಕೊಕ್ಕರಸು kŏkkarasu. = ಕೆಕ್ಕರಿಸು, q. v.

ಕೊಕ್ಕರಿ kŏkkari. = ಕಕ್ಕರಿ, etc. (M., Tĕ. ಕೊಕ್ಕರೆ).— ಕೊಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. reit. = ಕಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. (My.).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 1. To threaten, to menace, to abuse, to rebuke, to deride (ವಿಭರ್ತ್ಸನ Šmd. Dh., o. r. ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ). See J. 13, 12?.

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 2. (fr. ಕುಡು 3 or ಕುಱು). = ಕುಕ್ಕರಿಸು. (To bend), to shrink (v. i., as the hands, etc. from cold, My.); to shrug one's self up (from cold, fear, etc., My.; Šśv. 4, 13); to shrink, to recoil, etc. (Râm. 6, 51, 26; Bh. 6, 8, 31. 50).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 3. To shout (T. ಕೊಕ್ಕರಿ, Tĕ. ಕೊಕ್ಕರಿಂಚು; R.).

ಕೊಕ್ಕರಿಸು kŏkkarisu. 4. To chuckle, to giggle (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕರೆ kŏkkarĕ. = ಕೊಕ್ಕು 2, ಕೊಕ್ರೆ. A crane (ಕರ್ಕರೇಟು, ಕರೇಟು Si. 173; My.; Tu. ಕೊಂಗ್ರು; Tĕ. ಕಕ್ಕರ, ಕೊಕ್ಕೆರೆ, ಕೊಕ್ಕರಾಯಿ, ಕೊಂಗೆ; M. ಕೊಕ್ಕನ್, ಕೊಕ್ಕು, ಕೊಚ್ಚೆ, T. ಕೊಕ್ಕು, a crane, heron, paddy-bird). ಮೀನು ತಿನ್ನುವ ಕೊಕ್ಕರೆ (ಧ್ವಾಂಕ್ಷ 461). See ಕಾಡು-, ನೀರು-; Prv. s. ನಗುನಗು. — ಕೊಕ್ಕರೆಹುಪ್ಪಿನ ಗಿಡ. (ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಪಾಶುಪತ, ಏಕಾಷ್ಠೀಲ, ಬಕ, ವಸು Si. 142).

ಕೊಕ್ಕಿ kŏkki. 1. The stumped (beak-like) branch of a tree (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕಿ kŏkki. 2. (fr. ಕುಡು 3). = ಕೊಕ್ಕೆ 1, ಕೊಂಕಿ. Crookedness; perverseness. — ಕೊಕ್ಕಿ ಮನುಷ್ಯ. = ಕೊಕ್ಕೆ-. A perverse, vicious man (S. Mhr.).

ಕೊಕ್ಕು kŏkku. 1. (fr. ಕುಕ್ಕು 1? ಕೊಂಕು 2?). The beak or bill (My.; M.). See Rŝv. 9, 26. 28; Prv. s. ಪಕ್ಕ.

ಕೊಕ್ಕು kŏkku. 2. = ಕೊಕ್ಕರೆ. (My.).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkkĕ. 1. = ಕೊಕ್ಕಿ 2, ಕೊಂಕಿ. Crookedness; a crook; a bend; a hook (My.; Tu.; T. ಕೊಕ್ಕಿ, M. ಕೊಕ್ಕೆ, Tĕ. ಕೊಕ್ಕೆ, ಕೊಗ್ಗಿ, ಕೊಂಕಿ, ಗೊಕ್ಕು, a bend, hook, clasp). — ಕೊಕ್ಕೆಕೋಲು. A hook (My.; ಅಂಕುಶ, ಸೃಣಿ Si. 271); a walking stick with a bent handle (My.). — ಕೊಕ್ಕೆಮನುಷ್ಯ. = ಕೊಕ್ಕಿಮನುಷ್ಯ. (My.). — ಕೊಕ್ಕೆಮಾತು. A crooked, perverse word (My.). — ಕೊಕ್ಕೆಮೂಗು. A nose like a hook (My.). ಕೊಕ್ಕೆಮೂಗಿನವನು (ಖುರಣಸ Si. 198 sic!). — ಕೊಕ್ಕೆಮೊಳೆ. A hooked nail (My.).

ಕೊಕ್ಕೆ kŏkkĕ. 2. — ಕೊಕ್ಕೆಗಿಡ. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (St. & Pl.; Tu.).

ಕೊಕ್ರೆ kŏkrĕ. = ಕೊಕ್ಕರೆ. (My.).

ಕೊಗ್ kŏg. = ಕೊಟ್. Putridness. — ಕೊಗ್ಗಸಋು. -ಕೆಸಋು. Putrid mud (Bp. 10, 6; 56, 53).

ಕೊಗ್ಗ kŏgga. = (ಕಕ್ಕರಿ, etc.), ಕೊಂಗ. Crookedness, etc. **2,** a man with a crooked, uncouth voice (S. Mhr.). — ಕೊಗ್ಗದನಿ. A disagreeable voice (S. Mhr.).

ಕೊಗ್ಗಿ kŏggi. = ಕೊಗ್ಗಿಡಿ, ಕೊಗ್ಗಿಲಿ, ಕೊಗ್ಗೆ. — ಕೊಗ್ಗಿಗಿಡ. A very common under-shrub, Tephrosia purpurea Pers. (Z.; My.). See ಮುಳ್ಳುಗೊಗ್ಗಿ.

ಕೊಗ್ಗಿಡಿ kŏggiḍi. = ಕೊಗ್ಗಿಲಿ, etc. ಎದ್ದೇಋಲಾಋದ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಗ್ಗಿಡಿಗಿಡಾ ತನ್ನಾಥೋ? (Prv.).

ಕೊಗ್ಗಿಲಿ kŏggili. = ಕೊಗ್ಗಿ, etc. (My.).

ಕೊಗ್ಗು kŏggu. = ಕುಋುಗಣಿ, etc., ಗುಗ್ಗೆ. ಕಿವಿಯ ಕೊಗ್ಗು (Si. 205, *only* in Si.).

ಕೊಗ್ಗೆ kŏggĕ. = ಕೊಗ್ಗಿ, etc. (My.).

ಕೊಂಕ kŏṅka. = ಕೊಂಗ s. ಕೊಂಗು 1 (? see Mr. 379 s. ಮ್ಲೇಚ್ಛ).

ಕೊಂಕಣ kŏṅkaṇa. The Concan country of the western coast (C.; Tĕ.; T., M. ಕೊಂಗಣ; Sk. ಕೋಂಕಣ; Mhr. ಕೋಕಣ). ಕೊಂಕಣಾ ಸುತ್ತಿ ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bp. 6, 19; B. 2, 42; Prv. s. ತೆಂಕಣ ದೇಶ.

ಕೊಂಕಣಸ್ಥ kŏṅkaṇa-stha. A Concan Brâhmaṇa (C.).

ಕೊಂಕಣಿ kŏṅkaṇi. A person belonging to the Concan Brâhmaṇas (C.; M. ಕೊಂಗಣಿ). See Prv. s. ತೋಟ.

ಕೊಂಕಣಿಕೆ kŏṅkaṇikĕ. The behaviour of a Concan Brâhmaṇa. See Prv. s. ಲಂಕೆ.

ಕೊಂಕಣಿಗ kŏṅkaṇiga. A Concan Brâhmaṇa (ಲಿಮ್ಪಳ Mr. 382). ಅಂಕಣದ ಮನೆಯಾದರೆ ಕೊಂಕಣಿಗನಿಗೆ ಆಗದೇ?—ಕೊಂಕುಋಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಗೆದ್ದು.

ಕೊಂಕಳ್ kŏṅkaḷ. = ಕೊಂಕುಳ್, etc. (ಕಕ್ಷ Mr. 321, o. r. ಕೊಂಕುಋ್).

ಕೊಂಕಳಿ kŏṅkaḷa. = ಕೊಂಕಳ್, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಂಕಳು kŏṅkaḷu. = ಕೊಂಕಳ್, etc. (C.).

ಕೊಂಕಿ kŏṅki. = ಕೊಕ್ಕೆ 1. A hook; a fish-hook, an angle (Bp. 21, 28); a kind of hook to join the rollers of a sugar-mill (My.). — ಕೊಂಕಿಯ ನಾರಸ. N. (Bp. 51, 4).

ಕೊಂಕಿಸು kŏṅkisu. To make crooked; to distort (Bp. 1, 50; Ŝŝv. 2, 71; C.).

ಕೊಂಕು kŏṅku. 1. (fr. ಕುಡು 3). To be bent, to get crooked, curved, distorted, deformed, or curled; to become perverse, untrue, etc. (C.). ಕೊಂಕಿದುದು (ವಕ್ರ, ವೃಜಿನ, ಭುಗ್ನ, ಕುಟಿಲ, etc., Nr., Hlâ.; ಕರಾಲ, ವಿಕಟ Hlâ.). ಕೊಂಕಿದ ತಲೆನವಿರು (ಅಲಕ); ಕೊಂಕಿದ ನುಡಿ (ಕಾಕು Hlâ.). See Čh. v. 25; Grj. 2, after 106; 5, after 42; Bp. 9, 25; 17, 2; 21, 15; 37, 39; 43, 54; 52, 18; Rŝv. 5, after 19; 5, 97; Ŝŝv. 1, after 79; J. 21, 10.

ಕೊಂಕು kŏṅku. 2. (= ಕೊಂಗು 2, ಜೊಂಚು). The state of being bent, crooked, etc. (ಕುಡು Ŝmd. 218; Kk. 62; Ŝm. 64; Čt. II, 71; ಕುಟಿಲಭಾವ Čt. I, 8; ವಾಮ, ವಕ್ರ Nn. 24; ಕುಬ್ಜ, ಭಗ್ನ 132, o. r. ಡೊಂಕು; ವಿಕಟ, ಡೊಂಕು 146; C.; Râm. 6, 10, 5). **2,** a crooked line to denote that a syllable is metrically long; a long syllable; metrical length (Čh.; ಋಣ್ಪು, ಗುರು Ŝm. 55; ಗುರುತ್ವ Kk. 66; ಗುರು Ŝs.). ಕುರುಳ್ ಕೊಂಕಾಯ್ತು (Ŝmd. 60). See ಅತಿಕೊಂಕು, ಮೂಗೊಂಕು. — ಕೊಂಕಾನ್. -ಆನ್. To get bent, etc. (Ŝŝv. 3, 7). — ಕೊಂಕು ಕೊಋತೆ. Wrongs and defects (J. 18, 42). — ಕೊಂಕುಗುರ್. -ಉಗುರ್. A bent nail or claw (J. 28, 46). — ಕೊಂಕುಗುರುಳು. -ಕುರುಳು. Curled hair; a lock. ಕೊಂಕುಗುರುಳಿನ ರಮ್ಭೆ (see Sp. s. ಮಂಕು). — ಕೊಂಕುಗೂದಲ್. -ಕೂದಲ್. Curled hair; a lock (ಅಲಕ Mr. 320). — ಕೊಂಕುಗೆರೆ. A crooked line: the sign for a long syllable (Čh.; ಗುರು Mr. 364). — ಕೊಂಕುನುಡಿ. A deformed or altered voice or word. ಅತಿಕೊಂಕುನುಡಿ ಕಾಕೆನಿಕ್ಕು (Mr. 86). — ಕೊಂಕು ಮಾಡು. To act in a perverse manner. ಕಾಗೆ ತಾನು ಯಾರೆಮ್ಬು ಎಚ್ಚಱ ಮಱೆತು, ಸಟೆ ಕೊಣ್ಡು, ಕೊಂಕು ಮಾಡುತ್ತ (B. 3, 12). — ಕೊಂಕುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. He with the (always) bent bow: Kâma (ಕಾವ, ಮನ್ಮಥ, etc. Ŝm. 7). — ಕೊಂಕುವೆರಸು. Alteration to be attached. ಕೊಂಕುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಉಲ್ಲಾಪ Hlâ.).

ಕೊಂಕುಟಿ kŏṅkuḷ. (Šmd. I, o. r. ಕವುಂಕುಳ್). **ಕೊಂಕುಟಿ.** = ಕಂಕುಳ್, etc. The armpit (My.). ಅಲ್ಲೀ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೀ ಕಣ್ಡಿತು; ಕೊಳ್ಳೀ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುಟಿ ಕೂಸ!—ಕೊಂಕುಟಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಕೊಂಗ kŏṅga. = ಕೊಗ. See another ಕೊಂಗ s. ಕೊಂಗು 1. — ಕೊಂಗ ಮಂಗ. dupl. A man of silly, apish behaviour (My.); a buffoon (My.). — ಕೊಂಗ ಮಂಗತನ. Silly, apish behaviour; buffoonery (My.).

ಕೊಂಗರಿ kŏṅgari. = ಕೊಕ್ಕರಿ, etc. — ಕೊಂಗರಿ ಬಿಂಗರಿ. reit. = ಕೊಕ್ಕರಿ ಬಿಕ್ಕರಿ. (My.). — ಕೊಂಗರಿ ಮಂಗರಿ. reit. = ಕೊಂಗರಿ ಬಿಂಗರಿ. (My.; Tĕ. ಕೊಂಕರವಂಕರೆ).

ಕೊಂಗು kŏṅgu. 1. The Kŏṅgu country (Cêra or Kêraḷa, especially the country about Coimbatoor, T.; M. ಕೊಙ್ಙು). — ಕೊಂಗ. -ಅ 3. An inhabitant of the Kŏṅgu country (My.);—a horse of that country (Bp. 59, 40). See ಕೊಂಕ.

ಕೊಂಗು kŏṅgu. 2. = ಕೊಂಕು 2. — ಕೊಂಗಾಟ. -ಆಟ. A crooked, perverse behaviour (My.).

ಕೊಂಗೆ kŏṅgĕ. = ಕೊನೆ 3, ಕೊಮ್ಬು 3, ಕೊಮ್ಬೆ, (ಟೊಂಗೆ). The branch of a tree (S. Mhr.).

ಕೊಚ್ಚಿ kŏčči. Cochin on the Malabar coast (C.; T., M.).

ಕೊಚ್ಚಿಕೆ kŏččikĕ. The act of cutting or cutting up (My.).

ಕೊಚ್ಚಿಸು kŏččisu. To cause to cut up or to pieces (C.).

ಕೊಚ್ಚು kŏčču. 1. To shake flour, as it comes from the mill, on a small fan so as to separate any impurities (C.; *cf.* ಕುಲುಕು 2, ಕೊಡವು; T. ಕೊಚ್, to separate stones, etc. from rice, etc.).

ಕೊಚ್ಚು kŏčču. 2. = ಕೊರ್ಚು 2. To cut away, up, or to pieces (C.; Č. Bp. 42, 33; Bh. 3, 19, 46; 8, 23, 19; J. 4, 40; 9, 32; 13, 18. 48; 20, 47; 21, 34).

ಕೊಚ್ಚು kŏčču. 3. The act of, or an instrument for, cutting to pieces (Bp. 28, 47); the state of being cut into pieces. — ಕೊಚ್ಚೋಡಿಕೆ. -ಓಟು-ಅಡಿಕೆ. Areca-nut cut into very small pieces (My.).

ಕೊಚ್ಚು kŏčču. 4. (= ಕೊಟ್ಟು 3). Powder, dust (ಪುಡಿ Šs.).

ಕೊಚ್ಚು kŏčču. 5. = ಕೊರ್ಚು 3. The stench of urine (Tĕ. ಕಚ್ಚು, ಗಚ್ಚು; R.).

ಕೊಚ್ಚು kŏčču. 6. = ಕೊರ್ಚು 1. To speak much or braggingly, to utter in ostentatious language, etc. (C.; ಬಹಳ ಮಾತಾಡು G.; M. ಕೊಂಜಲ್, ಕೊಞ್ಞಿ, prattle; T., M. ಕೊಂಜು, to prattle, T. ಕೊಚ್ಚೈ, a corrupt or low expression; Tĕ. ಕಚ್ಚು, ಗಚ್ಚು, bragging, boast). ಒಣಾ ಹರಟೆಯು ಕೊಚ್ಚುವದು (C.; B. 4, 194).

ಕೊಚ್ಚು kŏčču. = ಕುಚ್ಚು, etc. (ಗೊಂಚಲು G.).

ಕೊಚ್ಚೆ kŏččĕ. (= ಕೊಚಿಚೆ, etc.). Mud, mire, bath-drainage (My.; see T. s. ಕುಸುರಿ 1).

ಕೊಜ್ಜ kŏjja. = ಕೊಲಜ. See ಇರ್ತಲೆಗೊಜ್ಜ.

ಕೊಜ್ಜೆ kŏjjĕ. = ಖೋಜಾ. A eunuch, who generally uses the attire of women (C.; Mhr., H. ಖೋಜಾ).

ಕೊಂಚ kŏṅča. = (ಕುಂಚು), ಕೊಂಚೆ 1. A little; littleness; inferiority (My.; ಮಾತ್ರೆ, ತ್ರುಟಿ, ಲವ, ಲೇಶ, ಕಣ Si. 370; ಅ, ಈಷತ್ 466; ಕಿಂಚಿತ್, ಅಲ್ಪ, etc. 473; Tĕ. ಕೊಂಚ, ಕೊನ್ತೆ; T. ಕೊಂಜ). ಬಹಳ ಕೊಂಚವುಳ್ ಆಗಿರುವದು (ಅಲ್ಪಿಷ್ಠ, ಕಣೀಯ, ಅಣೀಯ Si. 370). ಕೊಂಚವಾದದು (ತಲಿನ 438). — ಕೊಂಚದವ. -ಅವ. A man of no consideration, an insignificant man (My.).

ಕೊಂಚಿಗೆ kŏṅčigĕ. = ಕುಂಚ, etc. (ಕೊಪ್ಪೆ G.; B. 5, 146).

ಕೊಂಚೆ kŏṅčĕ. 1. = ಕೊಂಚ. (ಕಿರಿದು ಕೂಟ Čt. I, 18; ಅಲ್ಪ Šm. 85).

ಕೊಂಚೆ kŏṅčĕ. 2. An enclosure; a rampart, especially a surrounding wall elevated on a mound of earth (ಪ್ರಾಕಾರ, ವರಣ, ಶಾಲ Nr.).

ಕೊಂಚೆ kŏṅčĕ. 3. (= ಕುಣ್ಣೆ). The posteriors (ಪೊಡಿ ಮಾಡಿಉ Čt. I, 62).

ಕೊಂಚೆ koṅčĕ. = ಕ್ರುಂಚ್, ಕ್ರುಂಚು. Tbh. of ಕ್ರೌಂಚ (Šmd. 356; ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ Kk. 14; Šm. 29; ಪಕ್ಷಿಯ ಭೇದ Šm. 85). — ಕೊಂಚೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. (ಕ್ರೌಂಚ Nr.). — ಕೊಂಚೆವೆಟ್ಟವನ್ನ ಳಿದಂ. -ಬೆಟ್ಟ-ಂ-ತಳೆದಂ. Who took possession of the mountain Krauñča: Guha (Kk. 6; Šm. 4; *cf.* ಕ್ರೌಂಚದಾರಣ).

ಕೊಟ kŏṭa. = ಕುಟ, ಕೊಟ್ಟ 2, ಕೋಟೆ. ಆಕಳ ಕೊಟ (ಗೋಷ್ಠ, ವ್ರಜ Si. 413; Mhr. ಕೋಠಾ).

ಕೊಟಾರ kŏṭâra. (= ಕೊಟ್ಟಾರ). A threshing-floor (My.).

ಕೊಟಿಗೆ kŏṭigĕ = ಕೊಟ್ಟಗೆ, etc. (C.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 1. = ಗೊಟ್ಟ 1. A bamboo tube, etc. (My.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 2. (fr. ಕುಡಿ 5). The state of being extreme, etc. (*cf.* ಕೊಟ್ಟು 1). — ಕೊಟ್ಟಕೊನೆ. The extreme point (My.; Tĕ.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 3. = ಕೊಣಚೆ. (St. & Pl.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 1. Tbh. of ಕೋಷ್ಠ. See ಕೊಟ್ಟಾರ.

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 2. = ಕೊಟ. ಆಕಳುಗಳು ಇರುವ ಕೊಟ್ಟವು (ಗೋಷ್ಠ, ಗೋಸ್ಥಾನಕ Si. 103; T., Tĕ.).

ಕೊಟ್ಟ kŏṭṭa. 3. = ಕೋಟೆ. A fort. See ಕೊಟ್ಟವಳ, etc.

ಕೊಟ್ಟಗಾಱ kŏṭṭa-gâṟa. (= ಕೊಟ್ಟವಳ). A man belonging to a fort (Bp. 61, 26; ಅಡಂಗಾಯ್ತ, ಕುಡುವ್ವ, ಕೊಟ್ಟವಳ G.).

ಕೊಟ್ಟಗೆ kŏṭṭagĕ. = ಕೊಟಗ, ಕೊಟ್ಟಗೆ. Tbh. of ಕುಟಂಕ (or of ಕುಟಿಕಾ, a hut? *cf.* also ಕೋಷ್ಠಕ). A stall or out-house, especially for cattle; a barn, a room, etc. (My.; T. ಕೊಟ್ಟಗ, ಕೊಟ್ಟಾಗೈ, ಕೊಟ್ಟಾಯ್, ಕೊಟ್ಟಾಯಿ, ಕೊಟ್ಟಿಲ್; M. ಕೊಟ್ಟಿಲ್; Tĕ. ಕೊಟ್ಟಾಯಿ, a shed built of thatch; a large shed or pent roof). ಕೊಟ್ಟಗೆಯ ಎಬಿಕಿಲ್ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Nr.).

ಕೊಟ್ಟಜ kŏṭṭaja. Tribute (ಕಪ್ಪ Šmd. II.; Čt. I, 50;—Kk. 84, o. r. ಒಟ್ಟಜ; T. ಕುಟಿಕ್ಕೈ, M. ಕೋಟಿ; *cf.* ಕೊಡಿ 7).

ಕೊಟ್ಟಡಿ kŏṭṭaḍi. = ಕೊಠಡಿ q. v., ಕೋಟಡಿ. (My.).

ಕೊಟ್ಟಣ kŏṭṭaṇa. (fr. ಕುಟ್ಟು 1). = ಕೊಟ್ಟ. Beating the husk from paddy, etc. (C.; M.; Tĕ. ಕೊಟ್ಟಮು). See Bp. 27, 52; Č. Bp. 47, 42. ಕೊಟ್ಟಣಾ ಕುಟ್ಟಿ ಮಿಣ್ಣನ ಸಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕೊಟ್ಟಣಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where people live who perform kŏṭṭaṇa (My.). — ಕೊಟ್ಟಣಂಗುಟ್ಟು. -ಂ-ಕುಟ್ಟು. To beat the husk from paddy (Bp. 23, 19).

ಕೊಟ್ಟಣಗಿತ್ತಿ kŏṭṭaṇa-gitti. A female who beats husk from paddy, etc. (My.).

ಕೊಟ್ಟತನ kŏṭṭatana. (fr. ಕೋಟ). Crookedness; deceit. See Prv. s. ಮಟ್ಟೆ.

ಕೊಟ್ಟವಳ kŏṭṭa-vaḷa. = ಕೊಟ್ಟಗಾಳಿ. (ಅಡಂಗಾಯ್ತು, ಕುಟುಪ್ಪು Kk. 37; Šm. 45).

ಕೊಟ್ಟಸ kŏṭṭasa. (= ಕೋಲ್ಲುಸ). Roasted meat (ಸುಣ್ಣಗೆ, ಸುಡುಬಾಡು Šm. 32).

ಕೊಟ್ಟಾರ kŏṭṭa1-âra1. (= ಕೊಟಾರ). Tbh. of ಕೋಷ್ಠಾಗಾರ (Šmd. 383; V. 37, 27; T., M.; Mhr. ಕೋಠಾರ). — ಕೊಟ್ಟಾರಸೋಮೇಶ್ವರ. N. (Bp. 53, 30).

ಕೊಟ್ಟಾರಿ kŏṭṭâri. The officer in charge of a granary or warehouse, a steward (Bp. 9, 42; 59, 29).

ಕೊಟ್ಟಿ kŏṭṭi. 1. (ಸೂಕಳಿ Šm. 89).

ಕೊಟ್ಟಿ kŏṭṭi. 2. (fr. ಕುಡು 3 ?). A (perverse), shameless, base, obscene man (ಬಣ್ಣ Šm. 89, o. r. ಭಣ್ಡ).

ಕೊಟ್ಟಿ kŏṭṭi. 1. = ಕೋಟಾ. False; faithless, perfidious; spurious; alloyed; bad; vicious (Mhr., H. ಖೋಟಾ; *cf.* ಕೂಟ No. 4). — ಕೊಟ್ಟಿಕತಬಿ. A forged writ of agreement (B. 5, 268). — ಕೊಟ್ಟಿದನ. Vicious cattle (S. Mhr.). — ಕೊಟ್ಟಿನಡತೆ. A bad conduct (S. Mhr.; B. 5, 197). — ಕೊಟ್ಟಿ ರೂಪಾಯಿ. An alloyed, bad rupee (S. Mhr.).

ಕೊಟ್ಟಿ kŏṭṭi. 2. A room. ಜನನೀ ಕೊಟ್ಟಿ (ಅನ್ತಃಪುರ, etc., ಅರಮನೆಯ ರಾಣೀವಾಸ Si. 110; *cf.* Mhr. ಕೋಠೀ).

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ kŏṭṭigĕ. = ಕೊಟ್ಟಗೆ. (C.). ಅರಮನೆಯೊಳಗಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ G.). See Bp. 56, 34. 39; J. 10, 20; B. 5, 126. — ಕೊಟ್ಟಿಗೆಮನೆ. (ಕುಸೂಲ G.). ಕಾಯಿ ಹಾಕುವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಮನೆ (ಕೋಷ್ಠ G.). — ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯವ. -ಅವ. A steward (Bp. 9, 46; 59, 29).

ಕೊಟ್ಟು kŏṭṭu. 1. (fr. ಕುಡಿ 5). A point; a nipple; a crest (ಕಿರೀಟ Hlâ.; *cf.* ಕೊಟ್ಟ 2); a gold ornament worn by women in their plaited hair (My.; *cf.* ಕೊಪ್ಪು 3). ನವಿಲ ಕೊಟ್ಟು (ಶಿಖೆ, ಚೂಡೆ Hlâ.; Mr. 169). ಮೊಲೆಯ ಕೊಟ್ಟು (ಕುಚಮುಖ, ಚೂಚುಕ, ವೃತ, ಶಿಖೆ Hlâ.). ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವಗೆ, ಸಲೆ ಗಟಿಗೆ ಚಾವನ್ ಅಟಿವನ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲ (a cock, Sp.).

ಕೊಟ್ಟು kŏṭṭu. 2. P. p. of ಕುಡು 1 and ಕೊಡು 1.

ಕೊಟ್ಟುಕ kŏṭṭuka. = ಕೊಟ್ಟುಗ. The lapwing (ಕೋಯಷ್ಟಿ, ಟಿಟ್ಟಿಭ Hlâ.; ಟಿಟ್ಟಿಭ Mr. 172; *cf.* ಕೀಚುಬಾಲ).

ಕೊಟ್ಟುಗ kŏṭṭuga. = ಕೊಟ್ಟುಕ. (Bh. 1, 20, 53).

ಕೊಟ್ಟುಹ kŏṭṭuha. = ಕುಟ್ಟುಹ. See s. ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುಹ.

ಕೊಟ್ಟೆ kŏṭṭĕ. = ಗೊಟ್ಟ 2, ಗೊಟಟಿ. The stone or kernel of fruit, especially of mangoes (My.; Tĕ., Tu.; T. ಕೊಟ್ಟೈ; M. ಕುಟಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಟೆ, ಕುರು; Mhr. ಗೋಟಾ, ಗೋಟೀ, a roundish stone or pebble; a marble). — ಕೊಟ್ಟೋಲೆ. -ಓಲೆ. A gold ear-ring having the form of a fruit-stone (My.).

ಕೊಟ್ಣ kŏṭṇa. = ಕೊಟ್ಟಣ. (My.).

ಕೊಟ್ಲು kŏṭlu. Tĕ. plural of ಕೊಟ್ಟು, pounding; a blow. See ತಲೆಕೊಟ್ಲು ಮಾರಿ.

ಕೊಠಡಿ kŏṭhaḍi. = ಕೊಟ್ಟಡಿ, etc. A chamber, a room (Si. 108. 117; Mhr., H. ಕೋಠಡೀ).

ಕೊಡ kŏḍa. 1. Tenderness, tender age, youth. (T. ಕುಯ, ಕುಟಿ, ಕುಟಿವು; Tĕ. ಕೊಡಮು, ಕೊಡಮೆ, ಕೊಮರು, ಕೊಮೆ, ಕೋಡೆ = T. ಕೋಡಿ; *cf.* ಕೊಣಸು). — ಕೊಡಗೂಸು. -ಕೂಸು. A young girl, a maiden (ಕುಮಾರಿ, ಕನ್ಯೆ Hlâ.; ಕೂಸು Čt. II, 58; ಕರ್ಣಿಕೆ, ಬಾಲೆ Nn. 21). ಕೊಡಗೂಸು ಕನ್ಯೆ, ಕೊಟ್ಟ ಕೂಸು ವರ್ಯೆ (Mr. 302). See Abh. P. 8, after 61; Bp. 9, 38; 14 sum.; 14, 5; V. 9, after 70; 9, 72.

ಕೊಡ kŏḍa. 2. Honey (ಜೇನ್ Šm. 93; T. ಕೊಂಗು, Tĕ. ಕುರುಜು).

ಕೊಡ kŏḍa. 3. = ಕೊಡಗು. — ಕೊಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಕೊಡಗು ಕತ್ತಿ. (My.).

ಕೊಡ kŏḍa. Tbh. of ಕುಟ (Nr., Hlâ.; Mr. 209; Si. 209; ಭಾಣ್ಡ Šm. 93). An earthen pitcher or pot (C.), also one of metal (My.). See ಜೇಂಗೊಡ; V. 38, 37. 38. — ಕೊಡಪಾನ. A kŏḍa of copper or brass (C.; Č. Bp. 47, 40). — ಕೊಡಪಾನೆ. = ಕೊಡಪಾನ. (My.). — ಕೊಡವಾಲ್. -ಉ. -ಪಾಲ್. A potful of milk. ಕೊಡವಾಲು ಕಱೆವ ಆವು (ದ್ರೋಣದುಘೆ, ಪ್ರಚುರದುಗ್ಧೆ Hlâ.; Mr. 182). — ಕೊಡವಾಲಂಗಱೆ. -ಕಱೆ. = ಕೊಡವಾಲ್ಗಱೆ. (J. 29, 2). — ಕೊಡವಾಲ್ಗಱೆ. -ಕಱೆ. To yield a potful of milk (J. 18, 13).

ಕೊಡಕು kŏḍaku. (= ಕೊಂಕು 2 ?). Crookedness (?). ಕೊಡಕು ಬೀಳು. (A cart) to go to one side and with two wheels enter the road-ditch (My.).

ಕೊಡಕೆ kŏḍakĕ. = ಕೊಡಂಕೆ (Šmd. 48). The ear (ಕಿವಿ Šm. 70; Tĕ.: a cup; *cf.* ಕುಡಿಕೆ). ಕೊಡಕೆಯ ಆಭರಣದೊಳ್ ಕೊಪ್ಪ (101). See J. 17, 14.

ಕೊಡಗ kŏḍaga. Want, poverty (ತವಿರ್, ಎಡಱ್, ದಾರಿದ್ರ Čt. II, 73; see s. ಕುಡುದು ? ಕೋಡಿ 2). Another ಕೊಡಗ see s. ಕೊಡಗು.

ಕೊಡಗು kŏḍagu. (fr. ಕುಡು 3 ?). = ಕೊಡ 3, ಕೊಡವು 1. The Coorg country (C.; B. 3, 30; T., M. ಕುಡಗು; Tĕ. ಕೊಡುಗು). — ಕೊಡಗ. -ಅ 3. A Coorg man (C.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒನ್ದೇ ಬಟ್ಟೆ, ಕೊಡಗನಿಗೆ ಬೇಱೆ ಬಟ್ಟೆ (Prv.). See ಕೊಡವ. — ಕೊಡಗುಕತ್ತಿ. = ಕೊಡಗತ್ತಿ. A Coorg knife, a kind of broad sword or cleaver shaped like a bill-hook (My.; Tĕ.).

ಕೊಡಗೆ kŏḍagĕ. = ಕೊಡಿಗೆ. A gift, a grant (ಉಪ್ಪಱ Šmd. I; My.). See ಕಟ್ಟು- s. ಕಟ್ಟು 1.

ಕೊಡಂಕೆ kŏḍaṅkĕ. = ಕೊಡಕೆ. (Šmd. 48; ಕಿವಿ Kk. 32). See Ršv. 13, 62; Ššv. 2, 40; ಕೊನೆಗೊಡಂಕೆ.

ಕೊಡಚಿ kŏḍači. = ಕೊಟ್ಟ 3, ಗೊಡಚಿ. — ಕೊಡಚಿಗಿಡ. A large prickly shrub or small tree, Zizyphus xylopyrus Willd. (St. & Pl.; T. ಕೊಟ್ಟೈ-ಇಲನ್ದೈ, ಕೊಣ್ಡೈ).

ಕೊಡಚು kŏḍaču. (fr. ಕೊಡೆ 2). = ಕೊಡಸು. To remove the ear-wax out of the ears with the finger or a pick; to remove the impurities from out of a vessel by rubbing its inside with the hand (My.).

ಕೊಡತ kŏḍata. 1. Coldness (ಚಳಿ Šm. 97; *cf.* ಕುಳಿರ್ 3, ಕೋಟ 1, ಕೋಡು 2).

ಕೊಡತ kŏḍata. 2. (fr. ಕೊಡೆ 3). = ಕೊಡೆತ. The pain of a sore (ಪುಣ್ಣೋವು Šm. 97; My.; T. ಕುಡ್ಯೆ, to hollow, to scrape out, see ಕೊಡೆ 2; to pierce, make a hole through; to gnaw, as a worm; to ache; to cause overpowering grief); severe itching (My.).

ಕೊಡತ kŏḍata. 3. A stick tied to a dog's neck

by means of which the dog is fastened at home or led about (ಹಾಸುಗೋಲ್ Šm. 97; Tĕ. ಕೊಣತೆ; M. ಕೊಳುತ್ತು, what holds, etc.).

ಕೊಡತಿ kŏḍati. (fr. ಕುಡು 2). (= ಕೊಡನ್ತಿ). (That beats, pounds, breaks): a wooden hammer (C.; ಕೀಲಕ Mr. 283; M. ಕೊಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಟುವಡಿ; *cf.* Sk. ಕುಟ). ಮಣ್ಣುಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಡದು ಒಡೆಯಿಕ್ಕುವ ಕೊಡತಿದೊಣ್ಣೆ (ಕೋಟಿಶ Si. 302). ಅದಕ್ಕದು ಉಳಿ ಕೊಡತಿಯ ನ್ಯಾಯ (Prv.). See ಹೆಣ್ಣೆಗೊಡತಿ; Prv. s. ತಾಸಿನ ಬಟ್ಟಲು.

ಕೊಡನ್ತಿ kŏḍanti. (Šmd. 48). (= ಕೊಡತಿ).

ಕೊಡಪು kŏḍapu. = ಕೊಡವು 2, ಕೊಡಹು. To scatter or throw in different directions with the hand; to shake or toss about (v. t.); to shake (v. t., ಶರವಿಕೀರ್ಣ Šmd. Dh.; ತೊನೆ, etc., ಅಲ್ಲಾಡು, ಕಮ್ಪನ Šs.; M. ಕುಡೆ; *cf.* ಕುಲುಕು 2 ?). ಕೊಡಪುವದು (ವಿಧೂನನ, ನಿಧುವನ, ಜಾಡಿಸುವದು Si. 386). See Šsv. 4, 17; Ṛsv. 5, 43; 6, after 11; ಮೆಯ್ಗೊಡಪು.

ಕೊಡಮೆ kŏḍamĕ. = ಕೊಡಮ್ಬೆ. A double basket for catching fish (Sd.; Tĕ. ಕೊಡಮು; see ಕೂಳಿ 1).

ಕೊಡಮ್ಬೆ kŏḍambĕ. = ಕೊಡಮೆ. (Ṛsv. 5, after 114).

ಕೊಡರಿಸು kŏḍarisu. A kind of ornament (? Râm. 6, 2, 7).

ಕೊಡಲಿ kŏḍali = ಕೊಡ್ಲಿ. Tbh. of ಕುಠಾರ (Šmd. 341. 369; Nr., Hlâ.; Mr. 298; Čt. II, 40; C.; ದಾತ್ರ, ಲವಿತ್ರ Si. 303). An axe, a hatchet. ಕೊಡಲೀ ಕಾವು ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು.— ಚಿಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವವನ ತಿಕದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲೀ ಸಿಗ (or ಸಿಕ್ಕ) ಹಾಕಿದರು (Prvs.). See Bp. 9, 14; ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ, ಗಣಕೊಡಲಿ; Prv. s. ತಾನು.

ಕೊಡವು kŏḍavu. 1. = ಕೊಡಗು. The Coorg country (in the language of the Coorg people).— ಕೊಡವ. -ಅ 3. = ಕೊಡಗ. A Coorg man (in the language of the Coorgs; M. ಕುಡವ; M. ಕುಡವ also: a predial slave; Mangarâja makes a distinction between the Kŏḍagas and Kŏḍavas, saying in verse 379 of his work as follows: ಮ್ಲೇಚ್ಛರೆನೆ ಕೊಡವ ಕೊಡಗರು).

ಕೊಡವು kŏḍavu. 2. = ಕೊಡಪು, etc. (My.). ಕೊಡವಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಕೊಡಹುವದು, etc. Si. 386).

ಕೊಡಸಿಗು kŏḍasigu. (= ಕಡಿಸ). The small tree Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.).

ಕೊಡಸಿಗೆ kŏḍasigĕ. = ಕೊಡಸಿಗು, ಕೊರಸಿಗು. Tbh. of ಕುಟಜಕ (Šmd. 369; ಕುಟಜ, ಶಕ್ರ, etc. Nr.; ಕುಟಜ Šm. 25; Nn. 88; My.; Tĕ. ಕೊಡಿಶೆ).

ಕೊಡಸು kŏḍasu. = ಕೊಡಚು. (My.).

ಕೊಡಹು kŏḍahu. = ಕೊಡಪು, etc. ಕೊಡಹುವುದು (ವಿಧೂನನ, ವಿಧುವನ Nr.; Si. 386). ಅರ್ತಿಗೆ ಬಳಿ ತೊಟ್ಟು, ಕೆಯ್ ಕೊಡಹಿದರೆ ಹೋಗುವದೋ? (Prv.). See Bp. 22, 31; Bh. 1, 10, 37; 1, 20, 61; 3, 13, 30. 35; J. 20, 47.

ಕೊಡಿ kŏḍi. = ಕಡಿ 1, etc. Strength, stoutness. ಕೊಡಿಯಚಿಾವೆ (S. Mhr.; B. 4, 158).— ಕೊಡಿಕಲ್ಲು. Stone-like firmness in one's health. ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಕೊಡಿಕಲ್ಲಾಗಿದ್ದಾನೆ (S. Mhr.).

ಕೊಡಿಗೆ kŏḍigĕ. = ಕೊಡಗೆ. (My.).— ಕೊಡಿಗೆಮಾನ್ಯ. Land free of rent (My.).

ಕೊಡಿಸಿಗು kŏḍisigu. = ಕೊಡಸಿಗೆ, etc. (ಕುಟಜ, etc. Si. 137).

ಕೊಡಿಸು kŏḍisu. = ಕುಡಿಸು 3. To cause to give (C.). ಕೊಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ದಾಪಿತ, ಸಾಧಿತ Si. 364). See Bp. 8, 36; Bh. 1, 8, 7; Bhâgavata 10, 18, 3; B. 2, 31; 5, 186. **2,** to allow (My.), *e. g.* ನಿಲ್ಲಗೊಡಿಸು, ಬರ-.

ಕೊಡಿಸುವಿಕೆ kŏḍisuvikĕ. Causing to give. ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡಿಸುವಿಕೆ (ಅರ್ಥದಾಪನ, ಸಾಧನ Si. 437).

ಕೊಡು kŏḍu. 1. = ಕುಡು 1. To give, etc. (ದಾನ Nn. 141). P. p. ಕೊಟ್ಟು. ಪ್ರಿಯವಚನಂ ಬೆರಸಿ ಕೊಡುವವನು (ವದಾನ್ಯ Hlâ.). ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಒತ್ತೆ (ಭೋಗ); ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಮ್ಬುದು (ಪರಿದಾನ, ಪರೀವರ್ತ, etc.); ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಳುಹವು (ಅನಮಿತ್ಯಕ); ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಮ್ಬುವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಎನಿಸುಗು; ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸಮ್ಪನ್ನನ್ ಆದವನು (ಕುಸೀದಿಕ, etc.); ಭಾಷೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗದತ್ತ ಜಿನ್ದ ಮಗುಟಿದವರು (ಸಂಶಪ್ತಕರು Nr.). ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುದು (ದಾನ, bribery, Mr. 267); ಬಡ್ಡಿಗೊಡುವವನು (ಕುಸೀದಿಕ 345); ಕೊಟ್ಟೊಡವೆ (ವಿಗ್ರಹ 474); ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟವಂ (ವಧುತಾತ 313); ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಮಾತೆ 313); ಕೊಟ್ಟ ಕೂಸು (ವರ್ಯೆ 302). ಕೊಟ್ಟ ದೇವರು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದರೆ, ಕುಟ್ಟ ಕೊಣ್ಡು ಅಟಿಕೋದು ಯಾಕೆ?— ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲ ಕೇಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಮಾಡಿದ ಅರಮ್ಬ ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು.— ಕೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟವನಿಲ್ಲ, ತಿರಿದು ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ.— ಕೊಡೋದು ಕೊಡು! ಅಡಿಗೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಮ್ಬನ್ತೆ.— ಕೋಡೋದು ಒನ್ದು ಕಾಸು, ಕೋಣೆ ತುಮ್ಬ ಹಾಸು.— ಕೊಡೋದೊನ್ದು ಕಾಸು, ಕೆಲಸವೆರಡು ತಾಸು.— ದೇವರು ವರಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ವರಾ ಕೊಡನು (Prvs.).— ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು (C.). ನೋವು ಕೊಡು (C.). ಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡು; ಪಾಶ ಕೊಡು (C.). Occasionally ಕೊಡು (= ಕುಡು) is added to other verbs without altering their meaning (C.), *e. g.* ವಿಭಾಗಿಸಿ ಕೊಡು = ವಿಭಾಗಿಸು, (Cm. ad Šmd. 46).— See Bp. 5, 54; 21, 30; 32, 44; 51, 19; 52, 46; Bh. 1, 8, 8. 23. 66. 93; 1, 10, 36. 38; 2, 13, 10; Ṛsv. 7, 98; J. 2, 27. 60; 8, 42; 13, 42; 29, 16. 39; 30, 26. 49; 31, 27; Dp. 148, 5; B. 1, 6; 3, 93; 4, 6. 9. 16. 110. 123. 150. 153. 196. 197. 198. 216; 5, 17. 54. 84. 113. 127. 154. 303; ಅಳವಿಗೊಡು, ಒಕ್ಕೊಡು, ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಡು, ಓಲಗಂ-, ಕಾಣಿಕೆ-, ಕಾಣ್ಕೆ-, ಕಾಳಗ-, ಕೆಯ್-, ದಣ್ಡೆ-, ಧ್ವನಿ-, ಬೊಬ್ಬೆ-, ಮೆಯ್-, ಮೊಲೆ-.— ಕೊಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To give repeatedly. ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟಾಡಿ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, ವಾರ್ಧುಷಿ Nr.). 2, to give mutually (C.).— ಕೊಟ್ಟುವಟಿ. = ಕೊಟ್ಟುಂ (*i. e.* ಕೊಟ್ಟರೂ) ಅಟಿ. (Bp. 41, 8).— ಕೊಡು ಕೊಡು. = ಕುಡು ಕುಡು. (Bp. 11, 3. 33; 27, 64; 32, 34; 37, 41. 46; 42, 9; Ṛsv. 7, after 98; B. 4, 127).— ಕೊಡು ಗಿಡು. reit. (Bp. 42, 18).

ಕೊಡು kŏḍu. 2. = ಕೊಡೆ 4. Giving.— ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವದು. To give and receive; giving and receiving (C.). ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, quarrels about giving and receiving (B. 4, 142). ಪದಾರ್ಥವು ಜನರಿಗೆ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕು (B. 5, 77). See B. 5, 106. 228. 263.

ಕೊಡುವಿಕೆ kŏḍuvikĕ. Giving (ನಾತಿ Si. 424; ಔದಾರ್ಯ G.). See Si. 56. 243. 325. 397. 437; B. 5, 107.

ಕೊಡುಹ kŏḍuha. Giving. ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಡುಹ (ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ Nr.). ಹೆಪ್ಪ ಕೊಡುಹಂ (ಆತಂಚನ Nr.). ಕೊಡುಹ (ವಿಕ್ರಯ Mr. 346).

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. 1. (Šmd. 109. 113). An umbrella; a parasol (ಆತಪತ್ರ, ಛತ್ರ Hlâ.; Si. 268; ತಟಿ, ಮೇಘಡಮ್ಬರ, ಛತ್ರ Šs.; C.; Tu.; T. ಕುಡೈ, M. ಕುಡೆ; Tĕ. ಗೊಡುಗು, ಗೊಡುವು). ಕೊಡೆಗೊಡೆಯುಂ or ಕೊಡೆಯೊಡೆಯಂ (Šmd. 167. 242). ಕೊಡೆಯ ಕಾವು (161). ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ (216). See Bp. 56, 17; Ṛsv. 5, 44; J. 2, 9; B. 4, 190; ಬೆಳುಗೊಡೆ,

ಬಳ್-, ಮುಕ್ಕೊಡೆ. ಅಲ್ಪಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬನ್ದರೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೇ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See Prvs. s. ಬಿಸಲ್, ಮಟಿ. — ಕೊಡೆಯಾಳ. -ಆಳ. The town of Mangalûr in South Canara (C.). ಕಾಸು ಇದರೆ ಕೊಡೆಯಾಳ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆ, ಅಲ! (Prv.). — ಕೊಡೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize, take, or hold a parasol, etc. (Abh. P. 4, 9; Bp. 23, 19; J. 13, 34; 19, 16; 28, 36). — ಕೊಡೆಹುಲ್ಲು. A mushroom (ಛತ್ರ, ಅತಿಛತ್ರ, ಪಾಲಘ್ನ Si. 165, *only* in Si.).

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. 2. To hollow, to excavate (T. ಕುಡೈ); to scrape out, as a cocoanut, etc. (My.; T.); to remove with the finger or a pick, as ear-wax (My.). See s. ಕುಟಿ 1 and ಕೊಡತ 2.

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. 3. To ache; to itch very much (My.). See ಕೊಡತ 2.

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. 4. = ಕೊಡು 2. See ಕೊಳು ಕೊಡೆ, ಕೊಳ್ ಕೊಡೆ.

ಕೊಡೆತ kŏḍĕta. = ಕೊಡತ 2. (My.).

ಕೊಡ್ಡ kŏḍḍa. 1. = ಕೊರಡು. A kind of rainbow. ಕೊಡ್ಡ ಮೂಡಿತು (S. Mhr.).

ಕೊಡ್ಡ kŏḍḍa. 2. (= ಕಡ್ಡ 2). A stupid man, a clown (S. Mhr.; *cf.* ಕೊರಟು?).

ಕೊಡ್ಲಿ kŏḍli. = ಕೊಡಲಿ. (C.; B. 3, 6).

ಕೊಣ kŏṇa. 1. = ಕೊಳ 2. A pond, a tank (My.).

ಕೊಣ kŏṇa. 2. = ಗೊಣ 2. A sound in imitating nasalization. — ಕೊಣ ಕೊಣ ಎನ್ನು. To speak through the nose, to nasalize (in speaking or reading, My.).

ಕೊಣಕು kŏṇaku. 1. To jump or leap, to leap over, as wild beasts (ಮೃಗಲಂಘನ Šmd. Dh.; *cf.* ಕುಂಜು, ಕುಣುಕು 2, ಕುದುಕು 1, ರೊಣಕು).

ಕೊಣಕು kŏṇaku. 2. A leap or jump. — ಕೊಣಕಿಡು. -ಇಡು. To perform a jump, to jump, etc. (ದಾಣ್ಟು Kk. 53; ದಿಂಕಿಡು, ದಾಣ್ಟು, ಮಿಳ್ಳಿಸು, ಸರಳಿಸು Šm. 31; Čpr. 1, 118; Ššv. 3, 51; T. ಕುಟುಕ್ಕಿಡು, to pass across).

ಕೊಣಗು kŏṇagu. = ಕೊಳಗು, etc. A hoof (ಖುರ, ಶಫ Hlâ.).

ಕೊಣತ kŏṇata. A kind of wooden (or iron) club swung in the hands for exercise, etc. (My.). — ಕೊಣತ ಕಟ್ಟು. To climb a rope to which the kŏṇata is attached (My.).

ಕೊಣಪಿ kŏṇapi. (= ಕುಡುಪು). A flail (Mangalore Moral Class-book p. 133; Tĕ. ಕುದುಪೆ, ಗುನುಪ, a club).

ಕೊಣಬಿಗೆ kŏṇabigĕ. A round wooden dish to knead dough in, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಣವಿಗೆ kŏṇavigĕ. = ಕೊಣಬಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಕೊಣಸು kŏṇasu. A young one of wild beasts (ಮೃಗಪೋತ Čt. II, 80; ಮಿಗಮರಿ Kk. 53, Šm. 31; Sk. ಕುಣಕ; T. ಕುಣಿನ್ದೈ, an infant; Tĕ. ಕೊಡುಕು, a son; ಕೊಣ್ಡಿಕೆ, an infant; see ಕೊಡ 1).

ಕೊಣ್ಟು kŏṇṭu. (= ಕೊರಡು). A knotty club (My.).

ಕೊಣ್ಡ kŏṇḍa. A hill, a mountain (Tĕ. ಕೊಣ್ಡ; T. ಕುನ್ಟ, ಕುನ್ಟು; M. ಕುನ್ನ, ಕುನ್ನು; *cf.* ಕುಟುಮ 1; ಗುಡ್ಡ 2?). — ಕೊಣ್ಡಗುರಿ. -ಕುರಿ. A hill or jungle sheep (ರಾಂಹಿಷ Nr., o. r. ಕೊಣ್ಡಗೊಱಿ; ಅಟವ್ಯಜ, ವನೇರಣ Mr. 160); — the four-horned antelope, Tetraceros quadricornes (Gz.). — ಕೊಣ್ಡಗುಱಿದುಪ್ಪಟಿ. Hair or wool of a jungle sheep (Râghč. 17, 68). — ಕೊಣ್ಡಗುಱಿ. -ಕುಱಿ. = ಕೊಣ್ಡಗೂಱಿ. N. (Bp. 36, 59). — ಕೊಣ್ಡಗೂಱಿ. = ಕೊಣ್ಡಗುಱಿ. (Bp. 1, 10). — ಕೊಣ್ಡಗೊಱಿ. -ಕೊಱಿ. = ಕೊಣ್ಡಗುಱಿ, q. v. (Tĕ. ಕೊಣ್ಡಗೊಟ್ಟಿ). — ಕೊಣ್ಡವೇಡು. N. (Si. 101; = ಗೋಣ್ಡವನ, ಗೋಣ್ಡವಾರ?). — ಕೊಣ್ಡಮುಸುಡಿ. A large black-faced monkey (My.; Tĕ. ಕೊಣ್ಡಮುಚ್ಚು). — ಕೊಣ್ಡಮುಸುವ. = ಕೊಣ್ಡಮುಸುಡಿ. (My.). *Cf.* ಗುನ್ನ 1.

ಕೊಣ್ಡ kŏṇḍa. Tbh. of ಕುಣ್ಡ (Šmd. 355; Abh. P. 10, after 183; My.). — ಕೊಣ್ಡಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. among Brâhmaṇas (S. Mhr.). — ಕೊಣ್ಡಬಣ್ಡಿ. A cart used at the kŏṇḍa feast (My.). — ಕೊಣ್ಡಹಬ್ಬ. A feast in honor of Vîrabhadra at which Liṅgavantas carry an idol of Vîrabhadra and dance with it on live coals in a pit (My.).

ಕೊಣ್ಡಲು kŏṇḍalu. = ಕೊಣ್ಡ್ಲು. Tbh. of ಕುಣ್ಡಲ. An ear-ring (My.).

ಕೊಣ್ಡಸು kŏṇḍasu. N. of a plant (ಸೂಪಕಾರಕ Mr. 121, o. r. ಸೂಪಕಾರಿಕೆ).

ಕೊಣ್ಡಾಡು kŏṇḍâḍu. See s. ಕೊಳ್ 1.

ಕೊಣ್ಡಿ kŏṇḍi. A hook projecting from a wall (ನಾಗದನ್ತಕ, ನಿರ್ಯೂಹ Nr.); a hook; the semi-circular link of a padlock (C.; Tĕ. ಕೊಣ್ಡಿ). **2,** the sting of a scorpion (C.; Tĕ. ಕೊಣ್ಡಿ, ಕೊಣ್ಡೆ; see ಕುಡು 3 and ಕುಟುಕು 1). ಚೇಱಿಗೆಯು ಕೊಣ್ಡಿಯಲಿ ಇಹುದು ವಿಷ (Jns. 42, 72). See B. 4, 122. 211.

ಕೊಣ್ಡಿಸು kŏṇḍisu. To slander; to defame (Bp. 11, 5. 19).

ಕೊಣ್ಡು kŏṇḍu. P. p. of ಕೊಳ್ 1, etc.

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. 1. (= ಕೊಣ್ಡ?). See ಮುದುಗೊಣ್ಡೆ.

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. 2. = ಕೊಣ್ಡೆಯ No. 1. (ತಳ್ಳಿ Čb.).

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. 3. A chaplet of pearls worn on the head (My.).

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. 4. = ಗೊಣ್ಡೆ. A tassel, etc. (My.).

ಕೊಣ್ಡೆ kŏṇḍĕ. = ತೊಣ್ಡೆ, etc. — ಕೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. = ತೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಕೊಣ್ಡೆಗ kŏṇḍĕga. = ಕೊಣ್ಡೆಯ No. 1. (V. 8, after 3). **2,** = ಕೊಣ್ಡೆಯ No. 2. (My.).

ಕೊಣ್ಡೆಗಾಱ kŏṇḍĕ-gâṟa. A male defamer or calumniator (R.; Tĕ. ಕೊಣ್ಡೆಗಾಡು; T. ಕೋಳ್ಗಾರ).

ಕೊಣ್ಡೆಗಿತ್ತಿ kŏṇḍĕga-itti. A female defamer, etc. (Bp. 40, 52).

ಕೊಣ್ಡೆತನ kŏṇḍĕtana. = ಕೊಣ್ಡೆಯ No. 1. (My.; Tĕ.).

ಕೊಣ್ಡೆಯ kŏṇḍĕya. = ಕೊಣ್ಡೆ 2, ಕೊಣ್ಡೆಗ. Backbiting, calumny, slander, defamation, abuse (ಪಿಸುಣ, ಚಾಡಿ, ಕುತ್ಸಿತ Šm. 65; My.; Tĕ. ಕೊಣ್ಡೆಮು; T. ಕುಣ್ಡೆಯ, ಕೋಳ್, ಕುಟಿಳ್ಳೈ; M. ಕುರಳೆ, ಕುಟಿಳೆ; Mhr. ಕುಡೇಂ, evil-mindedness). **2,** an informer, a slanderer, a defamer (ಕರ್ಣೇಜಪ, ಸೂಚಕ, ಪಿಶುನ, ದ್ವಿಜಿಹ್ವ Nr.; ತ್ರಿಯಕ್ಷರ Mr. 244; Tĕ. ಕೊಣ್ಡೆಯುಡು; T. ಕೊಣ್ಡುಣಿ). — See Bp. 11, 5; Dp. 5, 6.

ಕೊಣ್ಡ್ಲು kŏṇḍlu. = ಕೊಣ್ಡಲು. (My.).

ಕೊತ kŏta. = ಕತ 2, ಕುತ. — ಕೊತ ಕೊತ. = ಕುತ ಕುತ. (My.).

ಕೊತಮ್ಬರಿ kŏtambari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು. (S. Mhr.; Mhr. ಕೋಥಮ್ಬರೀ).

ಕೊತ್ತಣಿ kŏttaṇi. = ಕೊತ್ತಳಿ. A multitude, a flock (ಕಾಗೆಗಳ ಮೊತ್ತಂ Šmd. II; Tĕ., T., M. ಕೊತ್ತು; T. also ಕೊನ್ನು: *cf.* ಕುತ್ತುಟಿ, ಕುಪ್ಪೆ 1, ಕುಟಿ 1, ಗೊನ್ದಣ).

ಕೊತ್ತಮ್ಬರಿ kŏttambari. = ಕೊತಮ್ಬರಿ. (C.).

ಕೊತ್ತಲ kŏttala. = ಕೊತ್ತಳ. (My.; J. 17, 6).

ಕೊತ್ತವಾಲ kŏttavâla. The chief officer of the police of a town (Mhr., H. ಕೋತವಾಲ); the overseer of a travellers' bangalow (My.).

ಕೊತ್ತಳ kŏttaḷa. = ಕೊತ್ತಲ. A bulwark, a bastion (C.; T., M.; Tĕ. ಕೊತ್ತಡ, ಕೊತ್ತಳ; T. also ಕೊಮ್ಮೈ, *cf.* ಕುಮ್ಬೆ). See Bp. 16, 10; J. 9, 17; Dp. 1, 2; B. 4, 146; Si. 89.

ಕೊತ್ತಳಿ kŏttaḻi. = ಕೊತ್ತಣಿ. A flock, as of crows (ಕಾಗೆಯ ಮೊತ್ತಂ Šmd. I; ಕಾಗೆಯ ನೆರವಿ Kk. 82; Šm. 30). **2,** a multitude or assemblage, as of fishermen, etc. (ಬೆಸದರ ನೆರವಿ Šmd. I). See Grj. 6, after 56; V. 35, after 55. *Cf.* ಕೊತ್ತು 2.

ಕೊತ್ತಿ kŏtti. A male or female cat (My.; M. ಕುಟಿಞ್ಞಾ, ಕುಟುಞ್ಞಾ, ಕೊಟ್ಟಿ, a she-cat; ಕುಟುಕ್ಕು, ಕುಟುಙ್ಙು, ಕುರುಟ್ಟು, to pur; see ಕೊರ 1). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮಿಾಸ ಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಕೊತ್ತಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ಕೊತ್ತಿಯ ಪಾತ್ರ (or ಪಾರುಪತ್ಯ) ಒಲೆಯ ಮುನ್ದೆ (Prvs.).

ಕೊತ್ತಿರಿ kŏttiri. = ಕೊತಮ್ಬರಿ, etc. ಕೊತ್ತಿರಿಬೀಜ (ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು, etc. Si. 311).

ಕೊತ್ತು kŏttu. 1. To chop, to mince (My.; T.; *cf.* ಕುತ್ತು 1; ಕೊಚ್ಚು 2).

ಕೊತ್ತು kŏttu. 2. A bunch, a cluster (My.; Tĕ. ಗೊತ್ತು; *cf.* ಗೊನೆ).

ಕೊತ್ತುಮರಿ kŏttumari. = ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ. (My.).

ಕೊತ್ತುಮಿರಿ kŏttumiri. = ಕೊತ್ತುಮರಿ. (My.).

ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ kŏttumbari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರು (Šmd. 349. 365. 374; Nr.; Hlâ.; Si. 311; ಕುಸ್ತುಮ್ಬರಿ Čt. II, 99; ಅರುಷ ಣ, ಧಾನ್ಯಕ Mr. 137; My.). — ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿಕಸ. A small annual weed, Anotis montholoni Hook. f. (Z.).

ಕೊದಲು kŏdalu. 1. = ಕೊದ್ಲು 1. To hesitate in speaking, to stammer; to pronounce inarticulately, to mutter with the omission of a letter or syllable (My.; Tĕ. ಕೊತುಕು, ಕೊದುಕು, ಕೊ ದುಗು; M. ಕೊಞ್ಞು; T., M. ಕುಳಱು; see ಕುಟಿ 1? *cf.* ತೊದಲ್).

ಕೊದಲು kŏdalu. 2. = ಕೊದಳ್, ಕೊದ್ಲು 2. The act of stammering, etc. (My.; Tĕ. ಕೊದುಗು; M. ಕೊಚ್ಚೆ, ಕುಞ್ಞಿ; T. ಕೊನ್ನೈ). — ಕೊದಲ. -ಅ 3. A stammerer, etc. (My.).

ಕೊದಳ್ kŏdaḷ. = ಕೊದಲು 2. (Čpr. 3, 50; 4, 2).

ಕೊದ್ಲು kŏdlu. 1. = ಕೊದಲು 1. (My.).

ಕೊದ್ಲು kŏdlu. 2. = ಕೊದಲು 2. (My.)

ಕೊನರ್ kŏnar. 1. = ಕೊನರು 1. To get shoots, to sprout; to arise; to extend, to become great; etc. (ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.). P. p. ಕೊನರ್ತು (Šmd. 287). ಕೊನವ- ಪೂತಾಲೆ (Kk. 96). See Grj 3, after 119; Bp. 2, 34; 4 sum.; 16, 16; 44. 20; 46, 37; Râm. 3, 7, 30.

ಕೊನರ್ kŏnar. 2. = ಕೊನರು 2. A shoot, a sprout; a new branch; the film or fibre, or the stalk, of a lotus (ಮೃಣಾಲ, ಬಿಸ Nr., *cf.* ಕುಸುರಿ 1?). ಕೊನರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ (ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ, ಪ್ರವಾಲ Mr. 106). See V. 4, 36; Ššv. 2, 43. 44; J. 3, 32; ಕುಡಿಗೊನರ್, ಮಾಂ-.

ಕೊನರು kŏnaru. 1. = ಕೊನರ್ 1. P. p. ಕೊನರಿ (Bp. 3, 4; 18, 82; 38, 40; Bh. 3, 21, 54; 4, 2, 53; 6, 2, 22; J. 21, 62). — ಕೊನರು ಕೊನರು. rep. (Bp. 35, 3).

ಕೊನರು kŏnaru. 2. = ಕೊನರ್ 2. ಮರದ ಕೊನರು (ಪ್ರವಾಲ, ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ Hlâ.).

ಕೊನಷ್ಟೆ kŏnashṭĕ. = ಕುನಿಷ್ಟ. (My.).

ಕೊನೆ kŏnĕ. 1. To thrive or succeed in one's adopted object or affair (ಸ್ವೀಕೃತಾರ್ಥವರ್ಧನ Šmd. Dh.). P. p. ಕೊನೆದು (Čh. G. MS. v. 27). See Abh. P. 11, after 170; Grj. 1, 111; 3, 78; 5, 15; 10, 64; 10, after 103; 10, 105.

ಕೊನೆ kŏnĕ. 2. An extremity; a point; a tip; a top; an end; a corner; a sprout (ಅಗ್ರ Šmd. Dh.; ಕುಡಿ Čt. I, 43; C.; Tu., Tĕ.; T. ಕುನ್ನೈ, ಕೊನ್ನೈ). ತುಟು ಪ್ಪಿನ ಕೊನೆ (ಚೊಲ್ಲೆಯ Kk. 51; Šm. 72). ಮರದ ಕೊನೆ (ಅಗ್ರ, ಶಿಖರ, etc. Si. 122). ಪಾದದ ಕೊನೆ (ಪಾದಾಗ್ರ 207). ಮೊಲೆಯ ಕೊನೆ (ಕುಚಾಗ್ರ 209). ತುಟಿಯ ಕೊನೆ (ಸೃಕ್ವ 214). ಬಟ್ಟೆಯ ಕೊನೆ (ದಶೆ 222). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊನೆ (ಅಟನಿ 287). ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದದು (ಅನನ್ತ 428). See Bp. 47, 30; 51, 47; Ššv. 3, after 35; 4, 30; J. 23, 30; 28, 46; B. 3, 11; 4, 175; 5, 279; ಉಗುರ್ಗೊನೆ, ತೆನೆ-, ದಿಟ್ಟೆ-. — ಕೊನೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To accomplish (C.; B. 4, 42; 5, 47. 55. 73; ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯು G.). — ಕೊನೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To be accomplished or fulfilled (My.; B. 5, 41. 216). — ಕೊನೆಗೊಡಂಕೆ. -ಕೊಡಂಕೆ. The tip of the ear (Ršv. 6, after 11; V. 5, after 14). — ಕೊನೆಗೊನರು. -ಕೊನರು. Points, etc., to sprout, etc. (Bp. 18, 83). — ಕೊನೆವರೆ. -ಪರೆ. Pointed buds to spread (Bp. 50, 79). — ಕೊನೆವರೆಗಂ. Up to the top. ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವು, ಅರರೆ, ಚಮ್ಪಕನಿಕರಂ (Čpr. 7, 53). — ಕೊನೆವಾಸೆ. -ಪಾಸೆ. (Šs.). The point of a braid of hair. — ಕೊನೆವುಗುರ್. -ಉಗುರ್. The point of a nail or claw; a pointed or sharp nail or claw (Ršv. 5, 116).

ಕೊನೆ kŏnĕ. 3. = ಕೊಂಗೆ, etc. The branch of a tree (My.).

ಕೊನ್ತ kŏnta. Tbh. of ಕುನ್ತ (Šmd. 355; ಕುನ್ತ, ಪ್ರಾಸ Nr.; ಸಬ ಳ, ಡೊಂಕಣಿ Kk. 40, Šm. 43). See Abh. P. 14, 40; Grj. 7, 52; Bp. 34, 32. — ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Who has a spear in his hand: the ruler of the south-western quarter (ನಿರುತಿ Šm. 12. 13).

ಕೊನ್ತಕಾಱ kŏnta-kâṟa. A spearman (ಕೌನ್ತಿಕ, ಪ್ರಾಸಿಕ Nr.).

ಕೊನ್ತಿ kŏnti. Tbh. of ಕುನ್ತಿ. (C.). — ಕೊನ್ತ್ಯಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Mother Kuntî (C.).

ಕೊನ್ತೀಪುತ್ರ kŏntî-putra. = ಕುನ್ತೀಪುತ್ರ. (Čh. G. MS. v. 24; My.).

ಕೊನ್ದು kŏndu. P. p. of ಕೊಲ್ 1, ಕೊಲು 1 and ಕೊಲ್ಲು.

ಕೊನ್ದೆ kŏndĕ. The tree Cassia fistula Lin. (St. & Pl.; Tu.; T. ಕೊನ್ರೈ).

ಕೊಪ್ಪ kŏppa. (Šmd. 48). = ಕೊಪ್ಪಲ್. A small village (My.; T. ಕುಪ್ಪ; Tu. ಕೊಪ್ಪ, a hut), frequently used in village-names (C.; *cf.* ಕೊಪ್ಪೆ 2).

ಕೊಪ್ಪಟ kŏppaṭa. = ಕೊಪ್ಪು 1, etc. (ಧನುಕೋಟಿ Mr. 294).

ಕೊಪ್ಪರ kŏppara. The shoulder-blade (? Grj. 2, after 106; Tĕ. = ಭುಜಶಿರಸ್). Probably Tbh. of ಕೂರ್ಪರ.

ಕೊಪ್ಪರ kŏppara. = ಕಪ್ಪರ 2, etc., (ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ q. v.), (ಖೊಪ್ಪರ). Tbh. of ಕರ್ಪರ.

ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ kŏpparigĕ. (= ಕೊಪ್ಪರ, etc.). Tbh. of ಕರ್ಪರ. A metal boiler, used also for keeping oil or ghee in (ಕರ್ಪರ, ಕಟಾಹ Nr.; Hlâ.; Mr. 209; ಪಕ್ಕಲೆ Bhn. 65; C.; Tĕ. ಕೊಪ್ಪೆರ; M. ಕೊಪ್ಪರ; T. ಕೊಪ್ಪರೈ). See Bp. 58, 57. 68; 59, 15; C. Bp. 47, 40; Bh. 1, 12, 17; J. 11 sum.; 17, 38; B. 3, 46; ಎಣ್ಣೆಗೊಪ್ಪರಿಗೆ, ಬೆಳ್ಳಿಗೊಪ್ಪರಿಗೆ, ಹೊಂಗೊಪ್ಪರಿಗೆ.

ಕೊಪ್ಪರಿಸು kŏpparisu, also **ಖೊಪ್ಪರಿಸು.** To beat (Râm. 6, 50, 18; Bh. 3, 20, 31; *cf.* ಕುಮ್ಮು 1). **2,** to be crushed, to be subdued (Bh. 3, 19, 37; 8, 26, 14).

ಕೊಪ್ಪಲ್ kŏppal. (Śmd. 48). (= ಕೊಪ್ಪಳ, ಕೊಪ್ಪು). A heap (T. ಕುಪ್ಪಲ್); a small hamlet (My.; ಹೊಸತಾಗಿ ತುಮ್ಬಿಸಿದ ಹಳ್ಳಿ G.).

ಕೊಪ್ಪಳ kŏppaḷa. N. of villages (S. Mhr.).

ಕೊಪ್ಪಿ kŏppi. (= ಕೊಪ್ಪೆ?). — ಕೊಪ್ಪಿದೇವ. See ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆಯ-.

ಕೊಪ್ಪು kŏppu. 1. = ಕೊಪ್ಪಟ, ಕೊಳ್ಪು. The notched extremity or horn of a bow (ಗೊಲೆ, ಪಿಳ್ಕು, ಕೋಟಿ Śm. 43; ಗೊಲೆ 101; ಗೊಲೆ, ಪಿಳ್ಕು, ಧನುಃಕೋಟಿ Kk. 39, o. r. ಕೊಳ್ಪು; Tĕ. ಕೊಪ್ಪು, ಕೋಪು; Abh. P. 5, 83). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊಪ್ಪು (ಅಟನಿ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು (ಕಾರ್ಮುಕಕೋಟಿ, ಅಟನಿ Hlâ.; ಕೋಟಿ, ಚಾಪದ ಅನ್ತ್ಯ Nn. 43).

ಕೊಪ್ಪು kŏppu. 2. An ornament for the upper part of the ear, worn by women (ಕೊಡಂಕೆಯ ಆಭರಣ Śm. 101; Bp. 4, 39; T.). ತಾಲಕಂ, ತಾಲಪತ್ರಂ ಕರ್ಣದ ಓಲೆ; ಆ ಮೇಲಿಪ್ಪ ಕೊಪ್ಪು ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳು ಕರ್ಣಿಕೆಗಳು (Mr. 337).

ಕೊಪ್ಪು kŏppu. 3. A female's hair, tied in a tuft (T., Tĕ.; Mhr. ಖೋಪಾ, ಗೋಫಾ, the hair-knot of women). **2,** = ಕೊಟ್ಟು 1, a gold ornament worn by women in their plaited hair (My.). See ಚವರಿ-, ಮಾಣಿಕಗೊಪ್ಪು.

ಕೊಪ್ಪೆ kŏppĕ. = ಗೊಪ್ಪೆ, ಗೋಟಿ. The cap or hood made of a gŏṅgaḍi or cumbly (C.). See ಕೆಯ್ಗೊಪ್ಪೆ.

ಕೊಬರಿ kŏbari. = ಕೊಬ್ಬರಿ. (C.).

ಕೊಬ್ಬಟ್ಟು kŏbbaṭṭu. (ಕೊಬ್-ಹೊಟ್ಟು). Husk of paddy (S. Mhr.; ಭತ್ತದ ಗೊಳಲಿ G.).

ಕೊಬ್ಬರಿ kŏbbari. The kernel of the cocoanut, which resembles fat or lard, the copra of trade (C.; Tĕ. ಕೊಬ್ಬರಿ, ಕೊಬ್ಬರೆ, ಕೊಪ್ಪರಿ, ಕೊಟ್ಟೆರೆ; Tu. ಕೊಪ್ಪರ, ಕೊಪ್ಪರಿ, ಕೊಬರಿ, ಕೊಬ್ಬರಿ; T. ಕೊಪ್ಪರೈ; M. ಕೊಪ್ಪರೆ; Mhr. ಖೋಬರೇಂ; H. ಖೋಪ್ರ). ಒಣಕೊಬ್ಬರಿ, dried kernel of cocoanuts; ಹಸಿಕೊಬ್ಬರಿ, fresh kernel (C.). See B. 2, 42. — ಕೊಬ್ಬರಿಚಟ್ಣಿ. A kind of chatney (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿತುಪ್ಪ. Congealed cocoanut oil (My.). — ಕೊಬ್ಬರಿದೋಸೆ. A kind of dôsĕ (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಬಟ್ಲು. The half of a cocoanut shell with the kernel in it (S. Mhr.); the half of the kernel (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Cocoanut oil (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಸರ. A string of the halves of cocoanut kernels, given as a present, especially at the hôli feast (C.). — ಕೊಬ್ಬರಿಹಿಣ್ಡಿ. The refuse of expressed cocoanuts (C.).

ಕೊಬ್ಬಿಗ kŏbbiga. A proud man (My.).

ಕೊಬ್ಬಿಲ kŏbbila. (= ಕಬ್ಬಿಲ). A rustic, or low, man (ಎಗ್ಗ, ಳ Ct. I, 5).

ಕೊಬ್ಬಿಸು kŏbbisu. To fatten (My.).

ಕೊಬ್ಬು kŏbbu. 1. = ಕೊಬ್ರ್ 1, ಕೊರ್ವು 1. To grow fat, thick, or stout; to increase, to grow; to be rank or luxuriant in growth; to become proud, presumptuous, or insolent (C.; Tĕ. ಕೊವ್ವು; T., M. ಕೊಟು; see ಕುಸುರಿ 1; *cf.* ಗೊಬ್ಬರ). See Bp. 21, 19; 22, 54; 44, 21; 55, 20; 56, 25; 61, 32; Bh. 2, 4, 12; J. 6, 12; 7, 29; 28, 46; B. 4, 191.

ಕೊಬ್ಬು kŏbbu. 2. = ಕುಬ್ಬು, ಕೊಬ್ರ್ 2, ಕೊರ್ವು 2. Fat; fatness; rankness, luxuriance; pride, arrogance (C.; T., M. ಕೊಟು, ಕೊಟುಪ್ಪು; Tĕ. ಕೊವ್ವು, ಕ್ರೊವ್ವು; T. also ಕೊಮ್ಬು). See Bh. 1, 8, 9; Si. 205. — ಕೊಬ್ಬಾಟ. = ಕುಬ್ಬಾಟ. (My.). — ಕೊಬ್ಬೇಱು. -ಏಱು. To become fat, luxuriant, etc. (B. 3, 10; 5, 24; My.).

ಕೊಮರ kŏmara. = ಕುವರ. (My.; Tĕ.).

ಕೊಮಾರ kŏmâra. = ಕೊಮರ, etc. (C.).

ಕೊಮೆ kŏmĕ. To begin to burn, as fire or anger (My.; see ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ).

ಕೊಮ್ಪೆ kŏmpĕ. 1. (= ಕುಪ್ಪೆ 1 ?). (A small collection): a small thorn-bush (S. Mhr.); a small bundle or load of thorny twigs (S. Mhr.).

ಕೊಮ್ಪೆ kŏmpĕ. 2. A small village or a small hamlet (C.; *cf.* ಕೊಪ್ಪು). ಹಮ್ಪೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಿನ್ತ ನನ್ನ ಕೊಮ್ಪೆಯಲ್ಲಿರುವದೇ ಲೇಸು (Prv.). **2,** a hut (ಗುಡಸಲು G.; Tĕ.; T. ಕುರಮ್ಬೈ).

ಕೊಮ್ಬ kŏmba. = ಕೊಳುವ, ಕೊಳ್ಳುವ. A relative present participle of ಕೊಳ್ 1.

ಕೊಮ್ಬು kŏmbu. 1. A verb formed of ಕೊಮ್ಬ: to seize, to take. ಕೊಮ್ಬುತ್ತದೆ, ಕೊಮ್ಬುವಣ, ಕೊಮ್ಬುವನ, ಕೊಮ್ಬೋಣ, etc. (My.). ದೊರ ಕೊಮ್ಬುವದೆ? (Bp. 53, 22). ಕೊಮ್ಬುವ (Si. 347. 360). ಕೊಮ್ಬೋಣ (388). ಕೊಮ್ಬುವದು (347. 482; Dhw. pp. 16. 23. 24). ಕೊಮ್ಬುವನು (Dhw. 22. 25. 30); ಕೊಮ್ಬುವಳು (27). ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದು ಕೊಮ್ಬುವರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಕೊಮ್ಬು kŏmbu. 2. (fr. ಕುಡು 3?). A horn of animals; that is horn-like, as a root, a root; a serpentine horn to play upon; a tusk (ಉಲಾಮ, ಶೃಂಗ Nn. 26; C.; T.; Tĕ. ಕೊಮ್ಮು; *cf.* ಕುಮ್ಬು 1, ಕೋಡು 5). ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು (ತೂಬರ Nr.). ಕೊಮ್ಬಿಲ್ಲದ ಪಶು (ತೂಬರ Hlâ.). ಕೊಮ್ಬು ಮುಱಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟ Nr.). ಕೊಮ್ಬೊತ್ತಿ ಮುಱಿದೊಡೆ ಕೂಟಂ (Mr. 179). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೊಮ್ಬು (ಗವಲ, ಶೃಂಗ Si. 332). ಆನೆಯ ಕೊಮ್ಬು (ವಿಷಾಣ, ರದನ Hlâ.; Mr. 154; ಕುಂಜ Si. 413). ಆನೆಯ ಮೊದಲ ಕೊಮ್ಬು (ಕರಿರ, ದನ್ತಮೂಲ Mr. 155). ಮದಕರಿತಿರವ ಬಿರಿಯುಲೊದೆದು, ಅಲುಗಿ, ಕೊಮ್ಬಂ ಕಿತ್ತು (Râghô. 17, 70). ಆನೇ ಕೊಮ್ಬಿನ ಸ್ಥಲ (ದನ್ತಭಾಗ Si. 270). ಆನೆ ಆಡು ಮೊದಲಾದವಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೊಮ್ಬು, ಅಯ್ಯಂಗಾರರಿಗೆ ಮೂಱು

ಕೊಮ್ಬು (Prv.). See Bp. 22, 10; 29, 4. **2,** the vowel ಉ or its embodied form ು (Tĕ., My.). — ಕೊಮ್ಬಿನ ಕೂಗು. The distance at which a horn-blast can be heard (My.). — ಕೊಮ್ಬುಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A serpentine horn to play upon (Č. Bp. 5, 7; My. as ಕೊಮ್ಬುಕಾಳೆ).

ಕೊಮ್ಬು kŏmbu. 3. = ಕೊಂಗೆ, etc., (ಕೊಮ್ಬು 2 ?), ಕೊಮ್ಬೆ. The branch of a tree (ಶಾಖೆ Nr.; My.; T. ಕೊಪ್ಪು, ಕೊಮ್ಬು; *cf.* ಕೋಡು 6). ಮರದ ಕೊಮ್ಬು (Šmd. 161; ವಿಸ್ತಾರ, ಎಟಪ Hlâ.; ವಿಟಪ Mr. 104). ಕೊಮ್ಬಿನ ಬಿಳಿಲು (ಶಾಖಾಶಿಫೆ, ಅವರೋಹ); ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಕೊಮ್ಬು (ಪರಿಧಿ); ಮರದ ಮೊದಲಿನ ಕೊಮ್ಬುಪರ್ಯನ್ತರಮ್ ಇರ್ದ ನಡುವಣ ಪಿಣ್ಡು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc. Nr.). See Šmd. 112. 223. 289; Ršv. 5, 122; Ššv. 2, 42; 3, after 35; J. 3, 36; Si. 120. 140; ಗುಜುಬುಗೊಮ್ಬು, ಗುಜ್ಜ-, ಗುಡ್ಡ-, ಮರ-, ಮೊದಲು-, ಸೆಳೆ-, ಹಣೆ-, ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು. — ಕೊಮ್ಬು ಗೊಮ್ಬು. reit. (Čpr. 2, 74). — ಕೊಮ್ಬುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get branches (Čpr. 1, 100).

ಕೊಮ್ಬು kŏmbu. 4. A fixed or an appointed place, a place of assignation (ಕೊಳ, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ, Šmd. II; ಕೊಳ Čt. I, 68; ಸಂಕೇತಭೂಮಿ Kk. 39; ಸಂಕೇತದ ಸ್ಥಲ Šm. 57; ಪನ, ಕೊಳ, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Kk. 94; T.).

ಕೊಮ್ಬುವಿಕೆ kŏmbuvikĕ. Taking, etc. (C.). ಸನ್ತೋಷಗೊಮ್ಬುವಿಕೆ (ಮದೋತ್ಕರ Čb.).

ಕೊಮ್ಬೆ kŏmbĕ. = ಕೊಮ್ಬು 3, etc. A branch (C.; ಶಾಖೆ, ಲತೆ Si. 121; ವಿಟಪ 440; Tĕ. ಕೊಮ್ಮ; B. 2, 22. 32). — ಕೊಮ್ಬೆಬಾಳೆಗಿಡ. The branchy or Bengal plantain tree (Tĕ., R.).

ಕೊಮ್ಮೆ kŏmmĕ. 1. A corn-bin (My.). ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮನೇ ಕೊಮ್ಮೆ ಇದೆ (Prv.).

ಕೊಮ್ಮೆ kŏmmĕ. 2. Hog-weed, Boerhavia procumbens or diffusa (ಪುನರ್ನವೆ, ಶಿವಾಟಿ Mr. 133, o. r. ಶವಾಟಿ; ಪುನರ್ನವೆ, ಶೋಫಘ್ನಿ Si. 159; My.). See ಗಣಜಲೆ 2.

ಕೊಯ್ kŏy. 1. (Šmd. 58). = ಕುಯ್, etc., ಕೊಯಿ 1, ಕೊಯು, ಕೊಯ್ಯು. To cut; to saw; to crop; to reap; to pluck, as fruit, etc. (ಲವನ Šmd. Dh.; C.). P. ps. ಕೊಯ್ದು, ಕೋದು. ಕೊಯಲುಂ or ಕೊಯ್ಯಲುಂ (Šmd. 86). ಪೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ವುದು (ಲವ, ಅಭಿಲಾವ, ಲವನ Nr.). ಕರಗಸದ ನಡು ಬಡವಾದರೆಯು ಕೊಯ್ದು ಇಕ್ಕದೇ? (Bh. 1, 8, 28). ಮಣಿಸಿ ಕೊರಲನು ಕೊಯ್ವ ನರರ ಮಣಿ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಕೊಯ್ದ ಕಾಲನ್ನು ನಾಯಿ ತಿನ್ದರೇನು? ನರಿ ತಿನ್ದರೇನು? (Prv.). See Bp. 9, 7; 22, 9; 46, 6; 48, 11; 54, 52; 61, 90; J. 4, 44; 8, 18. 21; 28, 33; ಪೂಗೊಯ್.

ಕೊಯ್ kŏy. 2. = ಕೊಯಿ 2, ಕೊಯ್ದು. A P. p. of ಕೊಯ್ 1. — ಕೊಯ್ತರ್. = ಕೊಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. (Bp. 18, 30; 22, 25).

ಕೊಯ್ kŏy. 3. = ಕೊಯ್ಯಿ. Cutting, etc. See ಕೊಯ್ಗಾಱ. — ಕೊಯ್ಗೊರಳು. A throat that has been cut (Bh. 7, 7, 45).

ಕೊಯಕ kŏyaka. = ಕುಯಕ, etc. Tbh. of ಕುಹಕ (Šmd. 348; Kk. 87; Šm. 59).

ಕೊಯಿ kŏyi. 1. = ಕೊಯ್ 1, etc. P. p. ಕೊಯಿದು (Bp. 41, 21; 44, 62; 45, 29; C.; B. 5, 114). ಕೊಯಿವ (Bp. 33, 10).

ಕೊಯಿ kŏyi. 2. = ಕೊಯ್ 2, ಕೊಯಿದು. A P. p. of ಕೊಯಿ 1. ಕರಗಸಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲು ಕೊಯಿ ಕೊಡು (C.). — ಕೊಯಿದು. (Bp. 44, 25; 31, 67). — ಕೊಯಿ ಕೊಳ್ಳು. To pluck and take, etc. (S. Mhr.). See Prv. s. ಮೂಗು.

ಕೊಯಿಕ kŏyika. = ಕೊಯ್ಕ. A man who cuts. See ಎದೆಗೊಯಿಕ, ಕೊರಳು-.

ಕೊಯಿಕತನ kŏyikatana. Cutting. See ಎದೆಗೊಯಿಕತನ.

ಕೊಯಿತ kŏyita. Cutting (My.). **2,** that cuts: a kind of bill-hook (S. Mhr.).

ಕೊಯಿಲು kŏyilu. = ಕುಯಿಲು, ಕೊಯ್ಲು. Cutting; reaping; plucking; stripping by plucking (My.; ಲೂನ, ದಾಳಿ Mr. 371, where ದಾಳಿ appears to be a mistake for ದಾತ; ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ, ಹಾನಿ, ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ Si. 392).

ಕೊಯಿಸು kŏyisu. = ಕುಯಿಸು, ಕುಯ್ಯಿಸು, ಕೊಯ್ಯಿಸು, ಕೊಯ್ಸು. To cause to cut, etc. (C.; B. 5, 161. 295). ಕೆರದ ಅಳತೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಕೊಯು kŏyu. = ಕೊಯ್ 1, etc. ಕೊಯುತ್ತೇನೆ, ಕೊಯುವದು (S. Mhr.).

ಕೊಯ್ಕ kŏyka. = ಕೊಯಿಕ. See ಕೊರಳುಗೊಯ್ಕ, ಗಣ್ಬುಗೊಯ್ಕ, ಗೋಣು-.

ಕೊಯ್ಕಿ kŏyki. A woman whose (ears, etc.) have been cut off. See ಕಿವಿಗೊಯ್ಕಿ.

ಕೊಯ್ಕೆ kŏykĕ. A woman who cuts. See ಗಣ್ಬುಗೊಯ್ಕೆ, ಗೋಣ-, ಗೋಣು-, ಮನಗಣ್ಬು-.

ಕೊಯ್ಗಾಱ kŏy-gâṟa. A cutter, a sawyer (J. 26, 51).

ಕೊಯ್ಯಾ kŏyyâ. = ಗೋವ 2. Guava, Psidium pyriferum L. (T., M.; Tĕ. ಗೊಯ್ಯಾ, ಗೋಯ; Spanish-Mexican: Guayaba).

ಕೊಯ್ಯಿ kŏyyi. = ಕೊಯ್ 3. — ಕೊಯ್ಯಿಕೀರೆ. = ಕೀರೆಸೊಪ್ಪು, that is cropt and grows again (My.; Te. ಕೊಯಿಕೂರೆ).

ಕೊಯ್ಯಿಸು kŏyyisu. = ಕೊಯಿಸು, etc. (My.).

ಕೊಯ್ಯು kŏyyu. = ಕೊಯು, etc. (My.; G. 87; B. 5, 295). ತೆಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಿ? ಅನ್ದರೆ ಚಿಕ್ಕಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋದಕ್ಕೆ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಬಾಣ.

ಕೊಯ್ಯೋ kŏyyô. = ಕುಯ್ಯೋ. — ಕೊಯ್ಯೋ ಮೊರ್ರೋ. A cry of fright, wailing (R.; My., Tĕ. ಕುಯ್ಯೋ ಮೊರ್ರೋ).

ಕೊಯ್ಲು kŏylu. = ಕೊಯಿಲು. (ಲೂನ, ದಾತ Hlâ.; My.). See ಗೋಣಗೊಯ್ಲು.

ಕೊಯ್ಸು kŏysu. = ಕೊಯಿಸು, etc. (C.; Bp. 50, 24).

ಕೊರ kŏra. 1. = (ಗೇರ್), ಗೊರ. The sound produced in the throat by hoarseness (C.); the pur of a cat (My.; see ಕೊತ್ತಿ). — ಕೊರ ಕೊರ ಎನ್ನು. = ಕೊರಗುಟ್ಟು. That sound to be produced in the throat (C.; T. ಕುಱುಕುಱನ್); to pur (My.). — ಕೊರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕೊರ ಕೊರ ಎನ್ನು. (My.).

ಕೊರ kŏra. kŏṟa. 2. (Tĕ. ಕೊರೆ, ಕೊಱ, profit, use, good, avail, advantage; ಕ್ರೊ, ಕ್ರೊಂ as prefix = Sk. ಸು; *cf.* ಕೊಱ 7). — ಕೊರಮುಟ್ಟು. A tool, an instrument (Si. 345; Tĕ. ಕೊರೆ-, ಕೊಱ-).

ಕೊರಕಂಚಿ (kŏra. or kŏṟa-kañči). — ಕೊರಕಂಚಿಬಳ್ಳಿ. = ಉರಿಬಳ್ಳಿ. A twining plant growing in hedges, Pentatropis microphylla W. & A. (Z.).

ಕೊರಕಂಚೆ kŏrakañčĕ. Tbh. of ಕ್ರೌಂಚ. = ಕರ್ಕೊಂಚೆ (Gz.).

ಕೊರಗಣೆ kŏragaṇĕ. Sorrow (My.).

ಕೊರಗಿಸು kŏragisu. To cause to become sapless, etc. (Ššv. 1, 14).

ಕೊರಗು kŏragu. 1. To become deprived of juice or sapless; to shrivel; to be emaciated; to wane; to sorrow (ರಸವಿಹೀನ Šmd. Dh.; My.; T. ಚು ರುಂಗು, M. ಚುರುಙ್ಙು, to shrivel, to shrink, etc.; *cf.* ಸೊರಗು). ಕುತ್ತದಿನ್ದ ಕೊರಗಿದವನು (ಗ್ಲಾನ, ಗ್ಲಾಸ್ನು Nr.). See Grj. 4, 66; Bp. 37, 39; 57, 13; Ršv. 5, 83; 9, 9; 13, after 104; J. 13, 48; 17, 20; ಮನಂಗೊರಗು.

ಕೊರಗು kŏragu. 2. Sorrow (My.).

ಕೊರಂಗಿ kŏraṅgi. A monkey (ಕಪಿ, ಪ್ಲವಂಗ, ಮರ್ಕಟ, etc., ಕೋತಿ Si. 167; T. ಕುರಂಗು).

ಕೊರಚು kŏraču. = ಕೊಱಚು 2. — ಕೊರಚಾಟ. = ಕೊಱಚಾಟ. (ಅಣಕ Kk. 55). — ಕೊರಚಾಡು. = ಕೊಱಚಾಡು. (ಅಣಕವನಾಡು Čt. I, 14).

ಕೊರಟಿಗೆ kŏraṭigĕ. = ಕುರಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಕೊರಟು kŏraṭu. = ಕೊರಣ್ಟು. The state of being checked in growth or stunted (My.; Tĕ. = ಭಗ್ನ; T. ಕುರುಟ್ಟು, blind; stupid, foolish, ignorant, see ಕುರುಡು; *cf.* ಸೊರಟು). — ಕೊರಟು ಬೀೞು. To get stunted (My.). — ಕೊರಟುಬೆರಳು. A stunted finger (My.).

ಕೊರಡು kŏraḍu. = ಕೊಡ್ಡ 1, (ಕೊಣ್ಟು), ಕೊಱಡು. The trunk of a lopped tree; a stump, a log, a piece of wood (ಶಂಕು Šmd. 335; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Nr.; ಸ್ಥಾಣು Nn. 162, o. r. ಕೊಱಡು; C.; M. ಕುರಡು, ಕುಱಡು, ಕುರಣೆ, ಕುರಣ್ಡಿ, ಕುರಣ್ಟು; T. ಕುಱಡು; Tĕ. ಕೊರಟು). **2,** a clod-crusher (ಲೋಷ್ಟಭೇದ Mr. 370). **3,** a kind of rainbow appearing in a straight form, Indra's bow unbent and invisible to mortals (Tĕ. ಕೊಱಡು). ಇನ್ದ್ರಚಾಪ ಸಸಿನೆ ಮೂಡಿದಡೆ ರೋಹಿತ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೊರಡು (Nr.). See Prv. s. ಗನ್ಧ.

ಕೊರಣ್ಟು kŏraṇṭu. = ಕೊರಟು. (V. 6, 23. 24).

ಕೊರನಾರಿ (kŏra-nâri). (T. ಕೋರೈ). — ಕೊರನಾರಿಗಡ್ಡೆ. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus Rottl. (St. & Pl.; My.).

ಕೊರಪ kŏrapa. = ಗೊರಪ. A curry-comb (R.; Tĕ. ಕೊಱಪ, ಗೊರಪ; T., M. ಕುರಪ್ಪ; Mhr., H. ಖರಾರಾ).

ಕೊರಲ್ kŏral. (Šmd. 41). = ಕೊರಲು, ಕೊರಳ್, ಕೊರ್ಳು, ಕೊರ್ಳು, ಕೊಳ್ 3, ಕೊಳ್ಳು 2. Sound, voice;—the throat; the neck; the throat and neck (ಕಣ್ಠ Šmd. 43 Cm.; M. ಕುರಲ್, ಕುರಳ್, ಕುಱಲ್; Tu. ಕುರೆಲ್; T. ಕುರಲ್; Tĕ. ಗೊನ್ತು; see ಕುರಲ್). ಕೊರಲ್ಗ (Ršv. 14, 29). ಕೊರಲೊಳಗೆ ಇಱಿಯಲ್ ಇಕ್ಕುವ ಜನ್ನವಿರಂ (ನಿವೀತ Hlâ.). ಜನ್ನಿ ವಾರಮಂ ಕೊರಲಲ್ಲಿಕ್ಕುವದು (ನಿವೀತ Mr. 255); ಕೊರಲಲ್ಲಿಗೆ ಒದ ಗುವ ಅನಿಲಂ (ಉದಾನ 51). See Ršv. 6, after 11; Ššv. 1, after 81; 4, 15; V. 9, 49; J. 3, 6 (o. r. ಕೊರಳ್); 28, 46 (o. r. ಕೊರಳ್); ಇಂಗೊರಲ್, ಕನ್ದುಗೊರಲ್, ಚೆಂ-, ನಡು-, ನಿಡು-, ಮಾ ರ್ಗೊರಲ್, etc. — ಕೊರಲ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the neck (Ršv. 6, after 11). — ಕೊರಲ್ವಾಗು. -ಬಾಗು. To bend the neck (Č. Bp. 11, 10).

ಕೊರಲು kŏralu. = ಕೊರಲ್, etc. (ಗೋೞ್, ಕನ್ತು, ಗಳ Šm. 71). See Bp. 5, 20; 17, 11; 28, 42; 46, 56.

ಕೊರಲ್ಚು kŏralču. To call or cry out, to vociferate (ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; *cf.* ಗೊರೆ).

ಕೊರಳ್ kŏraḷ. (Šmd. 41). = ಕೊರಲ್, etc. (J. 7, 46; 11, 37; 13, 38).

ಕೊರಳು kŏraḷu. = ಕೊರಳ್, etc. (ಗ್ರೀವೆ, ಶಿರೋಧಿ, ಶಿರೋಧರೆ, ಕನ್ಧರೆ, ಗಲ, ಕಣ್ಠ Hlâ.; Nr.; Mr. 321; Si. 213. 486; ರುಚಕ Mr. 523, Nn. 41; ಕಣ್ಠ Nn. 49; ಕನ್ಧರ 51; C.). ಮೂಱು ರೇಖೆ ಯನುಳ್ಳ ಕೊರಳು (ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವೆ); ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಪಾಲಮ್ಬಕ); ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕುವ ತುಡುಗೆಯೆಲ್ಲಂ (ಗ್ರೈವೇಯಕ Hlâ.). ಶೋಕದಿನ್ದ ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ಕೊರಳಿನ್ದ ಇೞಿಯಿಕ್ಕಿದ ಜನಿವಾರವು (ನಿವೀತ Nr.). ಕೊರಳ ಹೆನ್ನರ (ಕಣ್ಡರೆ Hlâ.). ಕೊರಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹೂೞ್, ಮುಗಿಲ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹಾಱು! ಅನ್ದನ್ತೆ (Prv.). See Bp. 27, 13; 58, 63; 59, 48; 61, 27; J. 18, 58; Si. 61. 175. 218. 230. 273. 303; ಕಿಱಿಗೊರಳು, ಕಿಱು-. — ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. To hold another by the neck, to embrace his neck, from love, etc. (C.). ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹುಚ್ಚಮಾವ ಬನ್ದು, ಕೊರಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅತ್ತ (Prv.). — ಕೊರಳುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To hold another by the neck, to detain him forcibly or cleverly, as a merchant a customer (C.). — ಕೊರಳುಗೊಯಿಕ. -ಕೊ ಯಿಕ. A cut-throat (C.). — ಕೊರಳುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To subdue (Bh. 3, 6, 79). — ಕೊರಳುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height of the neck; reaching to the neck (Bp. 2, 12; 59, 21). — ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ. A collar (My.); a wrapper for the neck (My.).

ಕೊರಿಪಿಡಿ kŏripiḍi. Annoyance, trouble, vexation, persecution (R.; Mhr. ಗುರಪಟಾ, entanglement, disordered state of things or persons; ಘೋರಪಡ, a care).

ಕೊರಿಸಿಗು kŏrisigu. = ಕೊಡಿಸಿಗು, etc. (St. & Pl.).

ಕೊರೆ kŏrĕ. 1. The sleeping body to sound, to snore (ನಿದ್ರಾಂಗಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; see ಕುಱುಕೆ).

ಕೊರೆ kŏrĕ. 2. = ಕರಿ 4, etc. See ಅಸಗೊರೆ.

ಕೊಱ kŏṟa. 1. Cutting, etc. — ಕೊಱಕಲ್ಲು. A sharp, rough, rugged stone (S. Mhr.).

ಕೊಱ kŏṟa. 2. = (ಕಿಱ್, etc.), ಕೊಱ್ 4, q. v. — ಕೊಱಕೊಳ್ಳಿ. A firebrand, after it has been nearly extinguished (My.; Tĕ. ಕೊಱಕಂಚು).

ಕೊಱ kŏṟa. 3. = ಕೊಱದು, etc., ಕೊಱ್ 2. P. p. of ಕೊ ಱ್ 1, in ಕೊಱ ಕೊಳ್ಳು, to cut, etc. (C.).

ಕೊಱಕಲ kŏṟakala. = ಕೊಱಕಲು. (S. Mhr.; B. 4, 184).

ಕೊಱಕಲು kŏṟakalu. A cut, an excavation made by running water, a channel, the bed of a stream (C.; B. 3, 31; 5, 31).

ಕೊಱಕು kŏṟaku. = ಕುಱುಕು, ಕೊಱುಕು. To bite, etc. (My.).

ಕೊಱಚ kŏṟača. A thievish wandering hill-tribe that sell wooden combs, etc. (My.; M. ಕುಱಿಚ್ಚಿ, T. ಕುಱಿಂಜಿ, hill country; M. ಕುಱಿಚ್ಚಿಯನ್, a hill man; Tĕ. ಕೊರಚವಾಡು, ಕೊರಿಚೀವಾಡು, a hill man; a gypsy; see s. ಕುಱುಮ್ಬ 1 and *cf.* ಕೊಱವ). Another ಕೊಱಚ see s. ಕೊಱಚು 2.

ಕೊಱಚು kŏṟaču. 1. (T. ಕುಱಿ, divination; ಕುಱಿ, a

prognostic; ಕುಱು ಪೇೞ್, to divine; ಕುಱು ಕೇಳ್, to consult a fortune-teller; *cf.* ಕುಱು 1 & 2). — ಕೊಱಚಾಡು. -ಆಡು. To use words that reveal secrets, vulnerable points or touchy quarters (ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ Šmd. Dh.; Abh. P. 14, 106).

ಕೊಱಚು kŏṟaču. 2. (fr. ಕೊಱು 1). = ಕೊರಚು. (M. ಕುಱ್ಚಿ, sarcasm, taunt; *cf.* ಕೊರ್ಚು 1). — ಕೊಱಚ. An upbraiding man, a blamer, a scorner, etc. (ಹಗರಣಿಗ Ĉt. I, 93). — ಕೊಱಚಾಟ. -ಆಟ. = ಕೊರಚಾಟ, ಕೊಱಸಾಟ. Cutting or sarcastic speech, upbraiding, mocking, reviling, etc. (ಅಣಕ Šm. 48; ತೆಗಟು, ಪಱು, ಜುನ್ನ, ಏಳಿದ, ಅಣಕ, ನಿನ್ದೆ Šs.); much useless talk (My.). — ಕೊಱಚಾಡು. -ಆಡು. = ಕೊರಚಾಡು. To speak sarcastically, to upbraid, to revile, etc. (Abh. P. 12, 16; Šš. 98). ಕೊಱಚಾಡಿದುದು (ಅಣಕ Ĉt. II, 22). 2, to talk much and uselessly (My.); to speak vainly about (something, Abhâ. 2, 79).

ಕೊಱಡಾ kŏṟaḍâ. ಕೊಱಡೆ. = ಕೋಱಡಿ, ಕೋಱಡೆ. A whip (My.; Mhr. ಕೋರಡಾ; Br. ಕೊರಡಾ; T. ಕೊಱಡಾ, ಕೋರ್ಡಾ; M. ಕೊಱಡಾ; Port. *corda*, cord, rope).

ಕೊಱಡು kŏṟaḍu. = ಕೊರಡು, q. v. See ಪೊತ್ತುಂಗೊಱಡು.

ಕೊಱತ kŏṟata. = ಕೊಱತ. The act of cutting, etc.; the piercing of cold (My.).

ಕೊಱತಿ kŏṟati. A female who has been curtailed. See ಮೂ-.

ಕೊಱತು kŏṟatu. = ಕೊಱದು. (Si. 287, *only* Si.).

ಕೊಱತೆ kŏṟatĕ. = ಕೊಱನ್ತೆ. The state of being curtailed; deficiency; want; loss; defect; fault (ಊನ, ನ್ಯೂನ Nr.; ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ, ಅಸಾಕಲ್ಯ Nr.; ಕೋಡ Bhn. 4, o. r. ಖೋಡಿ; C.; Tĕ.). ಕೊಱತೆಯಿಲ್ಲದ (ಅನೂನ Šmd. 108 Cm.). ಕೊಱತೆಯಿಲ್ಲದನ್ತಹದು (ವಾನ, ಅಕ್ಷೀಣ Nn. 90). ಕೊಱತೆ ಆದದು (ಅಧಮ Si. 443). See Bp. 2, 1; 9, 49; 27, 5; 37, 47; 45, 52; 46, 50; Šśv. 4, 105; J. 1, 7; Si. 48. 230; ಗಹನ. — ಕೊಱತೆ ಪಡು. To feel a want; to be poor; to feel grieved (My.). — ಕೊಱತೆ ಬರು. Deficiency, diminution, or loss to come about or happen (C.; B. 4, 80; 5, 39. 43). — ಕೊಱತೆ ಬೀೞು. = ಕೊಱತೆ ಬರು. (B. 5, 36; My.).

ಕೊಱನ್ತೆ kŏṟantĕ. (Šmd. 48). = ಕೊಱತೆ.

ಕೊಱದು kŏṟadu. = ಕೊಱತು, ಕೊಱದು. A P. p. of ಕೊಱು 1 (C.).

ಕೊಱಮ kŏṟama. = ಕೊಱವ. (My.). See ಕುಕ್ಕೆ-.

ಕೊಱಲೆ kŏṟalĕ. = ಕೊರ್ಲೆ, (ಕೊಱು 6). A kind of millet, Panicum italicum Lin., which is proverbially small (My.; ಪ್ರಿಯಙ್ಗು Mr. 110; Tĕ. plural ಕೊಱ್ಱಲು; T. ಕುರಲ್). See ಕಗ್ಗೊಱಲೆ. **2,** = ಗೊಱಲೆ, a kind of ant (ತ್ರೀ Mr. 165).

ಕೊಱವ kŏṟava. = ಕೊಱಮ. A man of a now settled tribe, who, in S. Mhr. and My., speaks Kannaḍa, makes baskets, mats, etc., is a musician, etc. (C.; a section of the Kŏṟavas is noted for thievish habits, see ಕಳ್ಳ-; T., M. ಕುಱವ. a wandering tribe of basket-makers, snake-catchers and gypsies; Tĕ. ಕೊರವೆ, the Coravas, a certain tribe of mountaineers; *cf.* Tu. ಕೊರಗ, ಕೊರಗಾರ). See B. 4, 130. **2,** a kind of fish (My.; Ršv. 5, 115).

ಕೊಱವಂಜಿ kŏṟavanji. A female of the Kŏṟavas, who commonly is a fortune-teller (S. Mhr.; Tĕ.; T. ಕುಱವಂಜಿ, ಕುಱತ್ತಿ). — ಕೊಱವಂಜಿಕಥೆ. A story about Arjuna disguised as a Kŏṟavanji (My.).

ಕೊಱವತಿ kŏṟavati. = ಕೊಱವಂಜಿ, ಕೊಱವಿತಿ. (My.).

ಕೊಱವಿತಿ kŏṟaviti. = ಕೊಱವತಿ. (My.).

ಕೊಱಸಾಟ kŏṟasâṭa. = ಕೊಱಚಾಟ s. ಕೊಱಚು 2. (S. Mhr.; ಉಪಹಾಸ, ನಕಲಿ G.).

ಕೊಱಸು kŏṟasu. = ಕೊಱಿಸು. To cause to cut, etc. (Abhâ. 2, 93; C.).

ಕೊಱಿ kŏṟi. 1. = ಕೊಱು 1. (C.).

ಕೊಱಿ kŏṟi. 2. (= ಕೊಱು 5, ಕೋಱು). That has been cut off: a large branch cut off from a thorn-bush (S. Mhr.; *cf.* ಕೊರ್ಚು 2).

ಕೊಱಿ kŏṟi. 3. = ಕೊಱು 8. To whirl, to whirl about, to turn round by itself; to be confused or perplexed, to rave (ಗರವಸಗೊಳ್, ಗರವರಿಸು Kk. 91, o. r. ಕೊಱು; T. ಕಱಂಗು, M. ಕಱಙ್ಙು; *cf.* ಕವ್ವಳಿ?).

ಕೊಱಿ kŏṟi. 4. = ಕುಱು 3. See ಕೊಣ್ಡಗೊಱು.

ಕೊಱಿಯಿಸು kŏṟiyisu. = ಕೊಱಿಸು. (My.).

ಕೊಱಿಸು kŏṟisu. = ಕೊಱಸು, ಕೊಱಿಯಿಸು. (My.).

ಕೊಱುಕು kŏṟuku. = ಕೊಱಕು, etc. (My.; Tĕ.).

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 1. = ಕೊಱು 1. To cut (ಖಣ್ಡನ Šmd. Dh.; Šm. 116), as wood with a saw (Bp. 22, 66; C.; B. 5, 135. 144), as the throat with a sword (Šmd. 27; Ršv. 14, 29), as the stalks of millet (C.; *cf.* Ršv. 10, after 31), to break, as a hole in a wall (C.), to bore, as a hole by a drill (My.; Si. 399), to cut, as letters with a knife (B. 5, 207), as a bow-string the hand (Si. 287), to excavate, as running water the soil (C.); to pierce, as cold (My.). (Tu. ಕುರೆ, ಕೊರೆ, to be excavated, bored, etc.; T. ಕೊಱು, to nibble as a mouse; to nip off the husks of grain; M. ಕುಱು, to cut off, as the splint of trees; *cf.* ಚುಱುಕು; ಕೊಡೆ 2). P. ps. ಕೊಱೆದು (Šmd. 27), ಕೊಱದು, (ಕೊಱತು). See Šśv. 4, 16; J. 4, 44; 23, 36.

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 2. = ಕೊಱ 3. P. p. of ಕೊಱು 1, in ಕೊಱು ಕೊಱೆದು (Šmd. 27).

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 3. To grow little or less or short, to diminish (T. & M. ಕುಱೈ; R.; see s. ಕುಱುಗಣೆ).

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 4. = (ಕಿಱು, etc.), ಕೊಱ 2. Smallness, shortness, deficiency; defect (My.; Tĕ.; T. ಕುಱೈ, M. ಕುಱು; Tu. ಕೊರೆ). ಬಳ್ಳದ ಕೊಱೆ, deficiency in the measure of a balla (My.). **2,** rest, remainder (of money, My.). — ಕೊಱೆದಿನ. A day on which one has failed to work, etc., a day of absence (My.). — ಕೊಱೆಪ್ರಾಣ. The ebb of life, the point of death (Tĕ.; R.). — ಕೊಱೆಯಕ್ಕಿ.

-ಅಕ್ಕಿ. A deficient quantity or rest of rice (in measuring, My.). — ಕೊಱೆಸಮ್ಬಳ. The remainder or rest of pay (My.).

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 5. = ಕೊಱ 2. Cutting, cutting off. 2, a cut off piece, as of sugar-cane (My.). — ಕೊಱೆಯ. -ಅ 3. A man who has been curtailed. See ಮೂ-.

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 6. (= ಕೊಱಲೆ). A sort of grain (ಧಾನ್ಯಭೇದ Śmd. Dh.; ಧಾನ್ಯ Śm. 116; ಜಳ್ಳು Čt. I, 29).

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 7. = ಕಱ 2, ಕುಱ, ಕೆಱ 2. Clothes, raiment, especially also that which is given on a wedding day (T. ಕೂಱೈ, M. ಕೂಱ). See ಉಡುಗೊಱೆ, ತೊಡು-, ಪಟ್ಟ-; also ಕೊಟ್ಟಜ and ಕೊರ 2.

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 8. = ಕೊಱ 3, q. v. (ಗುವಸಗೊಳ್, ಗರವಟಿಸು Śmd. II).

ಕೊಱೆ kŏṟĕ. 9. A person who turns about, a rambler. See ತಿಱಕೊಱೆ.

ಕೊಱೆತ kŏṟĕta. = ಕೊಱತ. (My.).

ಕೊಱೆಯುವಿಕೆ kŏṟĕyuvikĕ. Cutting, etc. ತೂತು ಕೊಱೆಯುವಿಕೆ (ವ್ಯಥ, ವೇಧ Si. 388).

ಕೊರ್ kŏṟ. An imitative sound (*cf.* ಕೊರ 1). — ಕೊರ್ಱೆನ್ನು. To croak, as a frog (C.).

ಕೊರ್ಚು kŏṟču. 1. = ಕೊಚ್ಚು 6. To speak much and braggingly, to talk big, to speak scurrilously, etc. (ಅತಿವಾಕ್ಯಮಂ ನುಡಿ Śm. 86). *Cf.* ಕೊಱಚು 2.

ಕೊರ್ಚು kŏṟču. 2. = ಕೊಚ್ಚು 2. To cut off, away or up, as thorn-bushes (ಕಣ್ಟಕಛೇದ್ಯ Śm. 86).

ಕೊರ್ಚು kŏṟču. 3. = ಕೊಚ್ಚು 5. The stench of urine (ಮೂತ್ರಗನ್ಧ Śm. 86).

ಕೊರ್ಬು kŏṟbu. 1. = ಕೊಬ್ಬು 1, etc. To increase, to grow fat, etc. (ಸವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; Grj. 4, 88). See ಕಡುಗೊರ್ಬು.

ಕೊರ್ಬು kŏṟbu. 2. = ಕೊಬ್ಬು 2, ಕೊರ್ವು 2. (ಕೆಚ್ಚು Śm. 87; Abh. P. 10, 209; Grj. 10, 49; Č. Bp. 11, 11). — ಕೊರ್ಬುಗುಡು. -ಕುಡು. To give increase, to increase (v. t., Abh. P. 7, 127).

ಕೊರ್ಲೆ kŏṟlĕ. = ಕೊಱಲೆ, q. v. (ಗವರ್ಮುತ್, ನವಣೆ Si. 164, sic!). See ಕಗ್ಗೊರ್ಲೆ.

ಕೊರ್ವು kŏṟvu. 1. = ಕೊರ್ಬು 1, etc. (Tĕ. ಕೊವ್ವು). ಮೂಪೆಯಿಟ್ಟು ಎಱಗಿದ ತೆಱದಿಂ ಕೊರ್ವಿದ ಎಕ್ಕಲಂ (Śmd. 135 Mdb.). See Abh. P. 13, 63; Grj. 3, 112; Rśv. 11, 93; J. 3, 5.

ಕೊರ್ವು kŏṟvu. 2. = ಕೊರ್ಬು 2, etc. (Grj. 4, 58).

ಕೊಳ್ರು kŏṟḷu. = ಕೊರಲ್, etc. (My.; B. 5, 297).

ಕೊಲ್ kŏl. 1. = ಕೊಲು 1, ಕೊಲ್ಲು. To kill, to slay, to murder (ಹಿಂಸೆ Śmd. Dh.; T., M., Tĕ. ಕೊಲ್ಲು; Tu. ಕೆರ್; see ಕುಲಿ). P. p. ಕೊನ್ದು (Śmd. 164. 223. 281; 135 Mdb.). ಕೊನ್ದಪಂ (281). ಕೊನ್ದಂ ಕೊಲ್ವನ್ತೆ ರಸಮುನ್ ಅಂಜನಸಿದ್ಧಂ (281 one MS.). ಕೊಲ್ವಂ (220). ಕೊಲಲ್ ಬಗೆದಂ (86). ಕೊಲ್ಲದೆ ಇಹುದು (ಅಹಿಂಸೆ, ಧರ್ಮ Nn. 79). See Bh. 1, 8, 28. 54; 1, 10, 39; Rśv. 5, 119. 122; Śśv. 4, 29; J. 9, 21; 13, 63; 28, 30. 46. 52; 29, 37; 31, 28; s. ಪುಸಿ 2.

ಕೊಲ್ kŏl. 2. ಕೊಲು. = ಕಲ್ 3, ಕೋಲ್ 3. (A joining), a raft (*cf.* ಕೊಲಿಕೆ). See ಪಱುಗೊಲ್, ಪಱು-.

ಕೊಲ್ kŏl. 3. = ಕೋಲ್ 1. A stick; a pole. See ಕೊಲ್ಲಟಿಗ.

ಕೊಲಜ kŏla-ja. = ಕೊಜ್ಜ. Tbh. of ಕುಲಜ. See ಇರ್ತಲೆಗೊಲಜ.

ಕೊಲಜೆ kŏla-jĕ. (= ಕಲಜ್ಜ, ಕೂಲಜ್ಜ). Tbh. of ಕುಲಜೆ.

ಕೊಲಿಕೆ kŏlikĕ. = ಕುಣಿಕೆ 2, ಕುಲಿಕೆ, ಕೊಳಿಕೆ. A clasp, a hook, etc. (My.; Tĕ.; T. ಕೊಳುವು, to connect, join, tie together, hook in, etc.).

ಕೊಲಿಮೆ kŏlimĕ. = ಕುಲಿಮೆ, etc., ಕೊಲುಮೆ. (B. 5, 123, My.; T. ಕೊಲ್, ಕೊಲ್ಲ, M. ಕೊಲ್ಲ, a blacksmith; T. ಕೊಲ್, metal; *cf.* ಕೊಳ್ಳಿ?).

ಕೊಲಿಸು kŏlisu. = ಕೊಲ್ಲಿಸು, ಕೊಲ್ಸು. To cause to kill (C.). See Abh. P. 16, after 39; Bp. 25, 23; 27, 51; J. 29, 38; Č. Bp. 47, 26.

ಕೊಲು kŏlu. 1. = ಕೊಲ್ 1, etc. To kill (C.). ಕೊಲುವವನು (ಶರಾರು, ಘಾತಕ Hlâ.; ಹಿಂಸ್ರ Mr. 236). P. p. ಕೊನ್ದು. ಕೊಲುವೆಡೆ (ಸೂನೆ, ಘಾತನಸ್ಥಾನ Hlâ.; Mr. 379). ಒನಕೆಯಿನ್ದ ಕೊಲಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಮುಶಲ್ಯ); ಲೋಗರ ಕೊನ್ದು ಇಹೆ, ಕೆಡಿಸಿ ಇಹೆನ್ ಎಮ್ಬ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, etc. Nr.). ಅಸನದಲಿ ಉಮ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಬೇಸಱದೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಹುದು (a syringe or fountain, Sp.). See Bp. 22, 14. 29; 24, 86; 25, 31; 28, 31; 46, 19; 49, 23. 40; 53, 45; 60, 40; J. 14, 9. — ಕೊಲವೇೞ್. -ಪೇೞ್. To order to kill (Bp. 61. sum.).

ಕೊಲು kŏlu. 2. — ಕೊಲುಕುಟುಕನ ಗಿಡ. = ಕೋಳಿಕುಟುಮುಬಳ್ಳಿ. The plant Gloriosa superba Lin. or Methonica superba Lam. (ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ, ಲಾಂಗಲಿಕೆ Si. 151).

ಕೊಲುಮೆ kŏlumĕ. = ಕೊಲಿಮೆ, etc. (My.).

ಕೊಲೆ kŏlĕ. Killing, murder, slaughter (ಮಾರಣ, ನಿಶರಣ, ಘಾತಕ, ಕದನ, ಹಿಂಸೆ, etc., Hlâ.; ವಿಶಸನ, etc. Mr. 300; ಹಿಂಸೆ Śm. 51; ಕೋಠ Nn. 52; ಶರಣ 108; ಹಿಂಸೆ 118; ವಧ 132; ಹರಣ 165; C.; Tu.; T. ಕೊಲೈ, ಕೊಲ್ಲಿ). ನ್ಯಾಯದ ಕೊಲೆ (Śmd. 64 Mdb.). See Abh. P. 10, 94; Bp. 53, 44; Râghĕ. 17, 66; J. 2, 5; 12, 47; 28, 30. 40; ಕಾಲ್ಗೊಲೆ, ಕೆಯ್ಗೊಲೆ, ಕೊರಲ್-, ಬಾಯ್-, ಮೆಯ್-. — ಕೊಲೆಗಡಿಕ. -ಕಡಿಕ. A man who butchers life, a murderer (J. 13, 22). — ಕೊಲೆಗಡಿಗ. -ಕಡಿಗ. = ಕೊಲೆಗಡಿಕ. (Bh. 6, 4, 109; J. 31, 47). — ಕೊಲೆಗೆಡುಕ -ಕೆಡುಕ. A destroyer of life, a murderer (ಘಾತುಕ, ಹಿಂಸ್ರ, ಕ್ರೂರ Nr.). — ಕೊಲೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Murderous acts, murder (Râm. 6, 31, 6). — ಕೊಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undertake or commit murder (Râm. 3, 7, 33). — ಕೊಲೆಪಾತಕ. In law: manslaughter (My.).

ಕೊಲೆಗ kŏlĕga. = ಕೊಲೆಗಾಱ. (My.).

ಕೊಲೆಗಾಱ kŏlĕ-gâṟa. A murderer (My., S. Mhr. rare).

ಕೊಲ್ಲಟಿಗ kŏl3-aṭiga. (Śmd. 240). A player with sticks, a pole-dancer, a rope-dancer (ಡೊಮ್ಬ Kk. 38; Śm. 59; T. ಕೋರಮ್ಬ; Mhr. ಕೋಲ್ಹಾಟ್ಟಿ). ಗಱಿಯೆನ್ದು, ಕೊಲ್ಲಟಿಗರ್ ಆಡುವುದು ಅಕ್ಕಂ (Śmd. I).

ಕೊಲ್ಲಟಿಗಿತ್ತಿ kŏllaṭiga-itti. A female pole-dancer, who performs various feats (ಬಹುರೂಪಿಣಿ Čt. II, 91).

ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆ kŏl-aṇigĕ. (Śmd. 25). Playing, play, performance (ಆಡುವದು Śm. 61; ಎಡೆಯಾಡುವದು Kk. 51, o. r. ಆಡುವದು). See Bh. 1, 8, 94; 3, 4, 40.

ಕೊಲ್ಲಾರ kollâra. = ಕೊಲ್ಲಾರಿ, ಕೊಲ್ಲಾರು. (Bh. 9, 2, 43).

ಕೊಲ್ಲಾರಿ kŏllâri. = ಕೊಲ್ಲಾರ, etc. (Bh. 10, 4, 11).

ಕೊಲ್ಲಾರು (kŏl=kŏlikĕ-âru 6). = ಕೊಲ್ಲಾರ, etc. A cart to which oxen, etc. are yoked. — ಕೊಲ್ಲಾರ ಬಣ್ಡಿ. = ಕೊಲ್ಲಾರು. (J. 7, 5; Tĕ. ಕೊಲಾರುಬಣ್ಡಿ, ಕೊಲ್ಲಾರು-).

ಕೊಲ್ಲಿ kŏlli. = ಕೊಲ್ಲೆ. A bend, a curve; a corner, a nook; a gulf, a bay (My.; M. ಕೊಲ್ಲಿ, ಕೊಳ್ಳು; T. ಕೋಡಿ). — ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕೇಶ. N. (Rŝv. 1, 53. 56).

ಕೊಲ್ಲಿಸು kŏllisu. = ಕೊಲಿಸು. (C.; B. 2, 19; 4, 9. 80; 5, 108; Prv. s. ನಿಲ್ಲು).

ಕೊಲ್ಲು kŏllu. = ಕೊಲು 1, etc. (C.). P. p. ಕೊನ್ದು. ಕೊಲ್ಲುವದು (ಪ್ರಮಾಪಣ, ಮಾರಣ, ಪ್ರತಿಘಾತನ, ಕ್ರಥನ, ವಧ, etc. Si. 297). ಕೊಲ್ಲುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಶರಾರು, etc. 360). ವಿಷದಿನ್ದ ಕೊಲ್ಲ ತಕ್ಕವನು (ವಿಷ್ಯ 365). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ ಪಟ್ಟ ಪಶು (ಉಪಾಕೃತ 241). ಕೊನ್ದಡಂ ಕೊಲ್ಲಲಿ! (Bp. 13, 25). ಹಲ್ಲು ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಜಿಗಮಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಹಿಡಿಯುವುದು ಲೋಕದೊಳಗೆಲ್ಲ ಹಾವಿನೊಳು (a net, Sp.). ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲ ತಕ್ಕವನು (ವಧ್ಯ, ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ); ಒನಿಕೆಯಿನ್ದ ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲಲ್ ಪಡ ತಕ್ಕವನು (ಮುಸಲ್ಯ Si. 365). ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗ (393). ನೊನ್ದವಗೆ ನೋಯಿಸಿದರೆ ಕೊನ್ದ ಪಾಪವಲ್ಲವೇ? — ಕೊನ್ದ ಪಾಪಾ ತಿನ್ದು ಪರಿಹಾರ (Prvs.).

ಕೊಲ್ಲುವಿಕೆ kŏlluvikĕ. Killing (ಸಾಧನ, ಮಾರಣ Si. 437).

ಕೊಲ್ಲೆ kŏllĕ. (fr. ಕುಡು 3) = ಕೊಲ್ಲಿ. The state of being bent, etc. (ವಕ್ರ Kk. 74).

ಕೊಲ್ಸು kŏlsu. = ಕೊಲಿಸು. ನಲ್ಲ! ಎನ್ನ ಮುಡಿಗೆ ಪಡಿ ಅದು (ನವಿಲ್)! ಕೊಲ್ಲದಿರು! (Râghc. 17, 71).

ಕೊವರಿ kŏvari. Tbh. of ಕುಮಾರಿ. (My.).

ಕೊವ್ವರಿ kŏvvari. = ಕುವರ 2, etc. (ಮುಸುಕು Ĉt. I, 33, o. r. ಕವ್ವರ).

ಕೊಸಗು kŏsagu. The tree Pterospermum acerifolium Willd. (ವೃಕ್ಷೋತ್ಪಲ, ಕರ್ಣಿಕಾರ Hlâ.; Mr. 114; ದ್ರುಮೋತ್ಪಲ, ಕರ್ಣಿಕಾರ, ಪರಿವ್ಯಾಧ Nr.; ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ, ಕರ್ಣಿಕಾರ ವೃಕ್ಷ Ŝs.; ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ Ĉt. II, 42; ಮರದಾವರೆ, ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ Ŝm. 25; Kk. 19). See Ĉpr. 7, 56; 7, after 92.

ಕೊಸಮ್ಬರಿ kŏsambari. = ಕುಸುಮ್ಬರಿ, etc. (S. Mhr.).

ಕೊಸರಿಕೆ kŏsarikĕ. Hankering after, desire (Râm. 6, 12, 30); charm (6, 61, 24).

ಕೊಸರು kŏsaru. 1. To become excessive, as wrath, to spread, as a sore (My.; Râm. 3, 7, 30; Tĕ. ಕೊಸರು, to abound); to become overbearing: to disentangle one's self forcibly from the hold of another (S. Mhr.). ಆ ಕುದುರೆ ಕೊಸರಿ ಕೊಣ್ಡು ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 4, 79).

ಕೊಸರು kŏsaru. 2. To hanker or be agog, to be greedy, to desire (My.; Grj. 2, after 106; Tĕ.; *cf.* ಕುಡಿ 1); to demand an article gratis or into the bargain (My.; Tĕ.). ಕೊಣ್ಡರೆ ಇಲ್ಲ, ಕೊಸರಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಕೊಸರು kŏsaru. 3. Eagerness, lust, cupidity (Tĕ.); anything that is asked for and generally given in boot when a person buys commodities (C.; Tĕ.; Tu. ಕುಸುರಿ; T. ಕೊಜುಋು). ಕೊಸರು ಕೊಟ್ಟು ಬದುಕಿದವರಿಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಮಾಱಿ ಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಕೊಸಾಕುಳಿ kŏsâkuḷi. = ಕುಸಾಕುಳಿ. (My.).

ಕೊಸೆ kŏsĕ. 1. To embrace sexually (ನಿಧುವನಕರಣ Ŝmd. Dh.; My.; M. ಕೊಟ್ಟು; *cf.* ಸುಸಿಲ್; Sk. ಕುಟ್ಟಾರ, sexual intercourse, see s. ಕೂಟ). P. ps. ಕೊಸೆದು, ಕೊಸ್ತು (My.). — ಕೊಸ್ತಾಟ. -ಆಟ. Sexual embrace (My.).

ಕೊಸೆ kŏsĕ. 2. A way of mounting (or riding?) a horse (ವಾಹಾರೋಹಭೇದ Ŝmd. Dh.).

ಕೊಳ್ kŏḷ. 1. = ಕೊಳು 1, ಕೊಳ್ಳು 1. To seize; to lay hold of; to take away; to take; to accept; to make one's own; to take for one's own use or benefit; to take or mean as a satisfaction, or benefit, to one's self; to obtain, to meet with success; to buy; to undertake (ಗ್ರಹಣ Ŝmd. Dh.; M.; T. ಕೊಳ್, ಕೊಳ್ಳು; Tĕ. ಕೊನು); as the second member of a compound also: to get, gain, obtain, acquire, hold on, etc., see *e. g.* ಅಸುಂಗೊಳ್, ಎಱಿಕುಳ್-, ಒಲವರಂ-, ಓಜೆ-, ಕಣ್-, ಕೂನ್ತು-, ಕೆಯ್ಕೊಳ್, ಗಡಣಂಗೊಳ್, ಗುಣಂಗೊಳ್, ದೊರೆ ಕೊಳ್, ನೆಱ-, ಬಱ-, ಬಿಲ್ಕೊಳ್, ಬೆಂ-, ಮನಂ-, ಮಾರ್ಕೊಳ್; ತಱುವಾಯಿಗೊಳ್, ನೆಲೆ-, ಭಯಂ-, ಮುಂಕೊಳ್, etc., etc. P. p. ಕೊಣ್ಡು (Ŝmd. 287. 292); relative present participle ಕೊಮ್ಬ (*e. g.* Bp. 2, 19; 43, 81; 53, 13; 60, 57). ಕೊಳಲ್ ಎಮ್ಬ ಕ್ರಿಯೆಯೊಳ್ ಕುಳಂ (Ŝmd. I). ಕೊಳಲ್ ಸಾರ್ದಂ (86). ಈ ಕ್ರಮದಿನ್ ಅಱಿದು ಕೊಳ್ಗೆ! (131). ಕೊಳ್ಳೆಂ, ಕೊಳ್ಳೆವು, ಕೊಳ್ಳದೆ (87). ಪಱಿಗನ್ನಡದ ಪುದುಂಗೊಳೆ (78). ಸವಣಂ ಬಳಪಂಗೊಳೆ, ಗಾಣ್ಡೀವಿ ಬಿಲ್ಕೊಳೆ, ಬಲವಿರೋಧಿ ವಜ್ರಂಗೊಳೆ, ದಾನವರಿಪು ಚಕ್ರಂಗೊಳೆ, ಕೌರವಾರಿ ಗದೆಗೊಳೆ, ಪೊಣರ್ಕೆಗೆ ಆವಂ ನಿಲ್ವಂ? (200). (See also 224. 281. 288). ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಮ್ಬುದು (ಪರಿದಾನ, ಪರೀವರ್ತ, etc.); ಕೊಣ್ಡ ಬೆಲೆ (ನೀವಿ, ಪರಿಪಣ, ಮೂಲಧನ Nr.). ಮುಸುಡನ್ ಉದ್ದಮ್ ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರ್ಪವನು (ಉತ್ಪಶ್ಯ Hlâ.). ಕಳದು ಕೊಮ್ಬಾತನು (ಗೃಹಯಾಲು, ಗೃಹೀತೃ); ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನೂ ಸಾಲವ ಕೊಮ್ಬವನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಅಧಮರ್ಣ ಎನ್ದೂ ಎನಿಸುಗು; ಮದ್ಯವ ಕೊಮ್ಬ ಠಾವು (ಶುಣ್ಡಾಪಾನ); ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ); ವಸಿಷ್ಠ ಪುತ್ರ ಶೋಕದಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ನಣ್ಬನು (ಸಖ್ಯ); ಮಾಱಿ ಕೊಮ್ಬವನು (ಕ್ರಾಯಕ); ಮಾಱಿ ಕೊಮ್ಬ ವಸ್ತು (ಕ್ರೇಯ); ಹೊದ್ದು ಕೊಮ್ಬ ಸೀರೆ (ಪ್ರಾವಾರ Nr.). ತನ್ದೆಗೆ ಜನಪರ್ ಉಣ್ಬು ಓಲಯ್ಸಿ ಕೊಮ್ಬರೆ (Bh. 1, 8, 60). ಪರರರ್ಥವ ಸೆಳೆದು ಕೊಮ್ಬ ಪಾತಕತನಂ (Jmt. 22). ಜಗತ್ತುಪ್ರೇರಕಂ ನೀನ್ ಇರಲ್, ಕೊಡುವರ್ ಕೊಮ್ಬರು ಮರ್ತ್ಯರೇ? (Ŝŝ. 42). See Abh. P. 11, after 170; Grj. 1, 111; 3, 78; 5, 15; 10, 64. 105; Bp. 5, 52; 14, 23; 21, 30; 29, 17; 39, 50; 40, 72; 42, 3; 45, 20; 54, 38; 57, 41; 58, 38; 60, 14. 22; Abh. P. 13, 61; Bh. 1, 8, 2; 2, 13, 10; Râm. 3, 7, 34; Rŝv. 5, 125. 133; Ŝŝv. 4, 39; J. 3, 24; 8, 2; 28, 16. 33. 58; 24, 4; 29, 23; 30, 42; 31, 26; 33, 25. — Remarks: *a,* Very often, especially in vulgar language, ಕೊಳ್ (ಕೊಳು, ಕೊಳ್ಳು) is added to the P. p. of other verbs often *quite pleonastically.* — *b,* When ಕೊಳ್ (ಕೊಳು, ಕೊಳ್ಳು) is added to the P. p. of causative verbs, occasionally *the idea of the passive voice* is nearly expressed, *e. g.* ತಲೆಯನ್ ಅರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ); ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಬದ್ಧ); ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತ); ಬಯ್ಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅಭಿಶ

ಸ್ತ); ಗರ್ವವ ಮುಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಆತ್ತಗರ್ವ, ಅಭಿಭೂತ); ಹಟಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವನು (ಗಹ್ಯಾರ್ಥೀನ); ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಕಶಾರ್ಹ, ಕಶ್ಯ Nr.). An instance with ಕೊಳು: ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಅಭಿವಾದನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlâ.). Similar instances are frequent in S. Mhr. and My. — ಕೊಳ್ಕೊಳ್. rep. To take and take, etc. ಕೊಳ್ಕೊಳ್ಳೆನ್ದು, ಒಡನೊಡನೆಯೆ ತುಳ್ಕುವ ಯುವತಿಯರ ಕರಪರಿಚ್ಯುತಸಲಿಲಂಗಳ್ ಕೊಳೆ ಬಿಡೆ ಕೆದಱುವ ಕಿಂಜಲ್ಕದಿನ್ ಅದುದು ಸರೋವರಂ ಕಪಿಶಜಲಂ (Šmd. 272). ಅಹಿಗಳ್ ಆಹಾರಮಂ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡು (J. 8, 2). — ಕೊಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. Praise (ಪ್ರಶಂಸೆ Šmd. Dh. Cm.; ನುತ Nn. 154; ಸ್ತೋತ್ರ, etc. Mr. 86; My.). — ಕೊಣ್ಡಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to praise (Bp. 36, 43; My.). — ಕೊಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To lay hold of one mentally and speak: to praise, to extol; to respect highly, to reverence (ಅತ್ಯಾದರ Šmd. Dh.; ಪೊಗಟ್ 366 Cm.; C.; *cf.* ಬಿಟ್ಟಾಡು, which is the contrary). ಕೊಣ್ಡಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ (ಎನುತ 92 Cm.). ಕೊಣ್ಡಾಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಈಡಿತ, ಶಸ್ತ, ಪಣಾಯಿತ, ಪ್ರಣುತ, ವರ್ಣಿತ, ಸ್ತುತ, etc., ಹೊಗಟಿಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 384). ಅರಸುಗಳ ಕಾರ್ಯ ಗುಣಂಗಳನೆ ಕೊಣ್ಡಾಡುವವನು (ವನ್ದಿ, ಸ್ತುತಿಪಾಠಕ Nr.). See Grj. 10, 105; Bp. 4, 66; 12, 3; 18, 7; 47, 39; 55, 4; Bh. 2, 13, 29; Râm. 26, 20; Šsv. 1, 80; 4, 48; J. 7, 63; 13, 32. 44; 29, 34. — ಕೊಣ್ಡಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Praising; praise (ಸ್ತುತಿ Si. 419). ಸುಗುಣಗಳನ್ನು ಕೊಣ್ಡಾಡುವಿಕೆ (ಸ್ತವ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಸ್ತುತಿ, ನುತಿ 56). — ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. -ಬರು. To bring (Bp. 23, 34; 32, 42; 41, 10; 59, 11; My.). — ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು. To take or convey away (Bp. 23, 39; My.). — ಕೊಣ್ಡೊಯ್. -ಒಯ್. To take and carry away, to convey, etc. (Abh. P. 10, 58; Bp. 9, 22; 14, 25; 16, 30. 31; 17, 22; 18, 7; 20, 7; 22, 7; 25 sum.; 34, 19; 42 sum.; 42, 39; 54, 71; 57, 4; 60, 18; J. 4, 2. 14. 22). — ಕೊಣ್ಡೊಯಿ. -ಒಯಿ. = ಕೊಣ್ಡೊಯ್. (Bp. 44, 69).

ಕೊಳ್ kŏḷ. 2. = ಕೊಳು 2, etc., (ಕೋಳ್, ಕೋಳು). Seizing, preying; taking. — ಕೊಳ್ಕೊಡೆ. = ಕೊಳು ಕೊಡೆ. Taking and giving (Abh. P. 4, 98. 101; 5, 14). — ಕೊಳ್ಮಿಗ. = ಕೊಳ್ಮೃಗ. (ವ್ಯಾಲ Nn. 74, o. r. ಕೊಲುವ ಮೃಗ; Šsv. 3, 47). — ಕೊಳ್ಮೃಗ. A beast of prey (ವ್ಯಾಲ Mr. 486; Abh. P. 7, 95). ವಿಷಮಸಿಂಹಂ ವ್ಯಾಘ್ರಶೂಕಕವೃಷಾದಿಮೃಗಂ ಕೊಳ್ಮಿಗಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 166).

ಕೊಳ್ kŏḷ. 3. = ಕೊರಲ್, etc. The throat, etc. — ಕೊಳ್ಪಟ್ಟಿ. = ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ. (My.). — ಕೊಳ್ಪಟಿ. The neck-rope of a bullock to break (My.).

ಕೊಳ kŏḷa. 1. A place of assignation, an appointed place (ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Šmd. II; ಕೊಮ್ಬು Čt. I, 68; ಪನ, ಕೊಮ್ಬು, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Kk. 94).

ಕೊಳ kŏḷa. 2. = ಕೊಣ 1, ಕೊಳಹೆ. (A hold), a pond (ಕಾಸಾರ, ಸರಸಿ Mr. 417; ಸರಸಿ 36; Šm. 36; My.; T., M., Tu. ಕುಳ; Tĕ. ಕೊಲ). ಕೊಳನು (ಕಾಸಾರ, ಸರಸಿ, ಸರಸ್ಸು Nr.; Hlâ.; ಶರ, ಸರೋವರ Nn. 35; ಪದ್ಮ, ಸರ 54). ಕೊಳಂಗಳ್ (Šmd. 117). ಕೊಳನೆ! (152). ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳಂ (216 Mdb.). See Grj. 9, 69; Bp. 37, 33; 49, 43; 50, 1. 58; Bh. 2, 13, 28; Ršv. 5, 38; 6, 2; 12, 22; Šsv. 3, 42; Č. Bp. 14, 4; J. 3, 3. 4; 7, 8; 15, 9. 10. 33; ತಂಗೊಳ, ತಣ್-, ತಾವರೆ-, ತಿಳಿ-, ಪೂ-. — ಕೊಳಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a pond (Čpr. 1, 94). — ಕೊಳದ ಹಕ್ಕಿ. A crane (ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ, ಸಾರಸ Si. 174). — ಕೊಳನ ಮೇಘ. (A colour resembling) a cloud reflected in a pond (Bp. 11, 24).

ಕೊಳ kŏḷa. 3. = ಕೊಳಗ 1, etc. See ಮೂಗೊಳ.

ಕೊಳಕೆ kŏḷakĕ. = ಕೊಳ್ಕೆ. The third crop of rice (My.; Tu. ಕೊಲಕೆ, ಕೊಳಕೆ). ಕುಪ್ಪನ ನಮ್ಬಿ ಕೊಳಕೇ ಬಿತ್ತಿದೆ, ಕುಪ್ಪ ಓಡಿ ಹೋದ, ಕೊಳಕೆ ಹೊತ್ತಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಕೊಳಗ kŏḷaga. 1. = ಕುಳ 1, etc. A measure of capacity: 4 ballas (My.; ಅಢಕ Si. 399; ಶಾಖ Mr. 206; Tu.; M.; T. ಕುಳಗ; *cf.* Sk. ಕುಲಿಜ). ಅಢಕಿ ಎನ್ದೊಡೆ ಕಿಱಿಯ ಕೊಳಗವು (Nr.). See Mr. s. ಪಾಗ and ಖರ್ವ; Bp. 1, 23; 23, 37; 33, 13; J. 34, 28; Prv. s. ತಾಯಿ; ನಾಗೊಳಗ. **2,** a large metal water-vessel (S. Mhr.). **3,** (= ಕೊಪ್ಪ 2?), an ornament for the ear (?Č. Bp. 47, 44). — ಕೊಳಗದಪ್ಪಲೆ. -ತಪ್ಪಲೆ. = ಕೊಳಗ No. 2. (My.).

ಕೊಳಗ kŏḷaga. 2. = ಕೊಣಗು, ಕೊಳಸು, (ಗೊರಸು). The hoof of a beast, whether cloven or not (C.; B. 5, 12. 24; T., M. ಕುಳಮ್ಬು; T. also ಕುಳಗು).

ಕೊಳಗು kŏḷagu. = ಕೊಳಗ 2, etc. (ಶಫ, ಖುರ Nr.; Ršv. 13, 96; Šsv. 3, 45; B. 1, 21). ಕುದುರೆಯ ಕೊಳಗು (ವರ್ತಕ); ಹುಲ್ಲೆಯ ಚರ್ಮ ಕೊಳಗು ಮೊದಲಾದವು ಐಣೇಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಆವಿನ ಕೊಳಗು (ಆಂಗೊಳಗು Šm. 33).

ಕೊಳಗುಳಿಕೆ (kŏḷa-kuḷikĕ). = ಕೊಳುಗುಳಿಕೆ q. v., ಕೊಳವಂಕೆ, ಕೊಳವಳಿಕೆ, ಗೊಳಗೊಳಿಕೆ. A spiny herb, growing in watery places, Barleria longifolia Lin. (Asteracantha longifolia Nees.; ಇಕ್ಷುರಕ Mr. 132; *cf.* ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ).

ಕೊಳಂಜ kŏḷañja. = ಕುಲಂಜನ, etc. (ಕುಷ್ಠ, ಮಂಜಿಷ್ಠ, ಮಧುಕ, ವಾಪ್ಯ, ವಿಕಷ, ವ್ಯಾಧಿ G.).

ಕೊಳಂಜನ kŏḷañjana. = ಕೊಳಂಜ. (ಅಪ್ಯ, ಉತ್ಪಲ G.).

ಕೊಳಂಜು kŏḷañju. = ಕೊಳಂಜನ. (ಯೋಜನಪರ್ಣಿ, ಯೋಜನವಲ್ಲಿ G.).

ಕೊಳರ್ kŏḷar. The fragrant Andropogon grass (?); horripilation (?). ಕೊಳರೆನೆ ಲಾಮುಂಚವಪ್ಪುದು (Čt. I, 53, o. r. ಕೊಳರೆನೆ ಲೋಮಾಂಚವಪ್ಪುದು). — ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. N. of a bird (Grj. 9, 69; J. 17, 25).

ಕೊಳವಂಕೆ (kŏḷa-paṅkĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ, etc. (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಕಾಣ್ಡೇಕ್ಷು, ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ, ಕ್ಷುರ, ಇಕ್ಷುರ, ಗೊಲುಮಿಡಿ Si. 147; My.).

ಕೊಳವಳಿಕೆ (kŏḷa-paḷikĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ. (St. & Pl.; My.).

ಕೊಳವಿ kŏḷavi. (Šmd. 247).

ಕೊಳವೇರ್ kŏḷa-bêr. = ಕುರುವೇರ್. The root of the fragrant grass Andropogon muricatus (ಲಾಮಜ್ಜ, ಲಾಮಚ Šmd. II; ಲಾಮಂಚ Kk. 22; ಲಾಮಚ 85; ಬಾಳ, ಲಾಮಜ್ಜ Šm. 27; V. 4, 24; *cf.* Sk. ಹ್ರೀವೇರ). ಕೊಳವೇರ್ಗಳ ಕೇರ್ಗಳ್ (Ršv. 10, after 31).

ಕೊಳಹೆ kŏḷahĕ. = ಕೊಳ 2, etc. (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ, ತಲ್ಲ Hlâ.; Mr. 417).

ಕೊಳಿ kŏḷi. (= ಕುಳಿ). Holding, seizure. See ನೀಳ್ಕೊಳಿ.

ಕೊಳಿಕೆ kŏḷikĕ. = ಕೊಲಿಕೆ, etc. (My.).

ಕೊಳಿಸು kŏḷisu. = ಕೊಳ್ಳಿಸು. To cause to seize, etc. (My.). See ಅನುಗೊಳಿಸು, ಅಸುಂ-, ಎದೆ-, ಒಪ್ಪು-, ಕಣ್-, ಕೆಯ್-, ಪದ-, ಪುದು-, ಪುದುಂ-, etc., etc.

ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ kŏḷisuvikĕ. Causing to seize, etc. See ಅವಲಾಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಗೇಲಿ-, ಜೊತೆ-, ತಡೆ-, ನಿರ್ಬನ್ಧ-, ಪ್ರಕಾಶ-, ಸಮಾಧಾನ-, ಸಾಯ-, ಸಿದ್ಧಾನ್ತ-.

ಕೊಳು kŏḷu. 1. = ಕೊಳ್ 1, etc. (C.; Bp. 27, 24. 79). ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಅಭಿವಾದನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlâ.).

ಕೊಳು kŏḷu. **2.** = ಕುಳ 2, etc., ಕೊಳ್ 2. Seizing; taking; buying; cost-price. ಕೊಳುಮೊದಲಿನ್ದ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮಾಱುದುದು (ಅಧಿಕಫಲ, ಲಾಭ Nr., o. r. ಕುಳುಮೊದಲಿನ್ದ-). — ಕೊಳು ಕೊಡೆ = ಕೊಳ್ಕೊಡೆ. Taking and giving (Râm. 1, 16, 25. 33). — ಕೊಳುಗುಳ. -ಕುಳ. Seizing and seizing: a fight, a war (ಬಣ್ಣಣ Čt. I, 28; ಆಹವ II, 62; ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ದ, ಮೊನೆ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ Šm. 39; Kk. 41; ಕಾಳಗ Bhn.). See Ršv. 6, after 132; Ššv. 2, 52; Bh. 2, 2, 78; J, 7, 51; 9, 17; 13, 55; 17, 30.

ಕೊಳುಗುಳಿಕೆ (kŏḷu-kuḷikĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ, etc. (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಕಾಣ್ಡೇಕ್ಷು, etc. Nr., o. r. ಕೊಳ-; My.).

ಕೊಳುಹ kŏḷuha. Seizing, etc. (ಕ್ರಯ Mr. 346). ಒನ್ದ ಕೊಟ್ಟು ಒನ್ದ ಕೊಳುಹವು (ಅಪಮಿತ್ಯಕ); ಇದಿರೆದ್ದು ಈಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅಭಿಹಾರ, ಅಭಿಗ್ರಹಣ); ಕಳೆದು ಕೊಳುಹ (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ); ಕಳದು ಕೊಳುಹ (ಆದಾನ, ಪರಿಗ್ರಹ); ಕಾನ್ತನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ತಾನು ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಲೀಲೆ); ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವೃದ್ಧಿ); ಬೆಸನ ಹೇೞಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅನುಜ್ಞೆ); ಬೇಡಿ ಕೊಳುಹ (ಪ್ರಾರ್ಥನೆ); ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳುಹ (ಆಲಿಂಗನ, etc. Nr.). See ಆಱಿಗೊಳುಹ, ಎಡಿಕುಳಿ-, ಕೆಯ್ಕೊಳುಹ, ನಣ್ಪುಗೊಳುಹ, ಬೆಸ-, ಮೊದಲ್-.

ಕೊಳ್ಕೆ kŏḷke. = ಕೊಳಕೆ. (My.).

ಕೊಳ್ಪು kŏḷpu. = ಕೊಪ್ಪು 1, q. v. (Abh. P. 5, 86).

ಕೊಳ್ಳ kŏḷḷa. **1.** A deep place, a depth, the clift of a rock, a cave, etc. (C.; ನಿಕುಂಜ, ಗಹ್ವರ Hlâ.; Mr. 97). ಬೆಟ್ಟಮುಂ ಗಟ್ಟಮುಂ ಹಳ್ಳಮುಂ ಕೊಳ್ಳಮುಂ (Šmd. 130). ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳು ತೋಱದೇ ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರಾನ್ತ (ಪ್ರಸ್ಥ, ಸಾನು Si. 115). See Bh. 2, 4, 10; Râghč. 17, 56; B. 3, 100; 5, 129.

ಕೊಳ್ಳ kŏḷḷa. **2.** (= ಕುಳ್ಳ s. ಕುಳ್ಳು 2). N. (R.; T. ಕೊಳ್ಳ, a short man, dwarf).

ಕೊಳ್ಳಿ kŏḷḷi. = ಕೊಳ್ಳೆ 1. A fire-brand (ಅಲಾತ, ಉಲ್ಮುಕ Nr.; Hlâ.; Mr. 47; Si. 308; ಉಲ್ಕೆ Si. 484; C.; B. 2, 26; M.; Tĕ. ಕೊಱವಿ; T. ಕೊಳ್ಳಿ, ಚುಳ್ಳು; T., M. ಕೊಳುತ್ತು, to make to catch; to kindle; Tĕ. ಕೊರಲು, to blaze, shine; see ಕತ್ತು 2). ಕೊಳ್ಳೀ ತೆಗದು ಕೊಣ್ದು ತಲೇ ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ದನ್ತೆ.— ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲಿಯದು (to throw the fire-brand on the funeral pile)? — ಹಳ್ಳೀ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ದೀಪ. — ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಉರಗೊಳ್ಳಿ, ಕಡೆ-, ಕೆಯ್-, ಕೊೞಕೊಳ್ಳಿ, ಪಱಿಗೊಳ್ಳಿ; Prvs. s. ಬೆಳ್ಳಿ. — ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ. An ignis fatuus (My.). — ಕೊಳ್ಳಿಪಿಶಾಚ. = ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ. (My.).

ಕೊಳ್ಳಿಸು kŏḷḷisu. = ಕೊಳಿಸು. (C.).

ಕೊಳ್ಳು kŏḷḷu. **1.** = ಕೊಳ್ 1, etc. (C.). P. p. ಕೊಣ್ದು; infinitive and imperative sing. also ಕೋ (C.); present participle also ಕೋತ (C.). ಕೊಳ್ಳು! (Bp. 28, 10). ಕೊಳ್ಳುವವನು (ಕ್ರಾಯಿಕ Si. 324). ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟದು (325). ನಂಜ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಅವದಂಶ 347). ನೀನು ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 1, 23). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ (2, 33). ತನ್ದೆ ಅವನಿಗೆ, ಏನಾದರೂ ಕೊಣ್ದು ತಿನ್ನು! ಎನ್ದು, ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟನು (3, 62). ಈ ರೊಕ್ಕಾ ಕೊಟ್ಟು ಏನು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು? (3, 62). ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೇನಾದರೂ ಕೊಳ್ಳುವ! (4, 43). ಮಂಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡರೆ (1, 13). ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೂ ಕೊಡುವವನಿಗೂ ಸ್ವತನ್ತ್ರವಿರ ಬೇಕು (5, 84). ಮಾಱಿಕೋಣ ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಕ್ರಯ ವಿಕ್ರಯ 5, 113). ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ ಮಾಱಿದರೆ ಉಣ್ಡ ಊಟಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವೇನು? — ಕೊಣ್ಡೋರಿಗೆ (*i. e.* ಕೊಣ್ಡವರಿಗೆ) ಕೊಟ್ಟೋರಿಗೆ ಕೋಟಿ ಲಾಭವೆಮ್ಬನ್ತೆ (Prvs.). — ಕೊಣ್ದು ಕೊಳ್ಳು. = ಕೊಳ್ಳು. To buy (C.; B. 1, 23).

ಕೊಳ್ಳು kŏḷḷu. **2.** = ಕೊರಳು, etc. (My.).

ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ kŏḷḷuvikĕ. Taking, etc. ಬಹಳ ಅಱಚ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಘೋಷಣೆ Si. 56). See 252. 262. 265. 388; ಅನುತಾಪಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕಸು-, ಕೆಚ್ಚು-, ಹಗೆ-.

ಕೊಳ್ಳೆ kŏḷḷĕ. **1.** = ಕೊಳ್ಳಿ. (ಉಲ್ಕೆ, ನಿರ್ಗತಜ್ವಾಲೆ Nr.).

ಕೊಳ್ಳೆ kŏḷḷĕ. **2.** Pillage, plunder (My.; T. ಕೊಳ್ಳೈ, ಕೊಣ್ಡೆ; Tĕ. ಕೊಲ್ಲೆ). See Bp. 58, 44; Si. 295. 391. ಕೊಳ್ಳೆಯವರು ಕೊಳ್ಳೆಗತ್ತರು, ಸೂಱೆಯವರು ಸೂಱೆಗತ್ತರು (Prv.). ಕೊಳ್ಳೆ ಮಾಡು, ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆ, to plunder (My.).

ಕೊಳ್ಳೆಗಾಱ kŏḷḷĕ-gâṟa. A plunderer (My.).

ಕೊೞ್ kŏḻ. = ಕೊಗ್. The state of being putrid or pap-like. — ಕೊೞ್ಗಸಱ್. -ಕೆಸಱ್. Putrid, soft mud; a pap-like substance, paste (Abh. P. 12, 3; 13, after 54; Ršv. 5, after 120; V. 7, 7). — ಕೊೞ್ಮಿದುಳ್. Pap-like brain (Abh. P. 13, 74. 81; 14, 7).

ಕೊೞಕು kŏḻaku. The state of being worn out, decayed, rotten, putrid, stinking, etc.; the state of being languished, pined away, etc.; that is putrid, etc. (C.). ಕೊೞಕ ಮಾಂಸ (B. 3, 100). ಕೊೞಕ ಅಱಿವೆ (C.). ಕೊೞಕ ಹಣ್ಣು (C.). ಕೊೞಕ ನಾತ (C.). ಕೊೞಕು ನಾಱುವ ದುರ್ವ್ರಣಂಗಳು (Bp. 40, 70). ಶರೀರದ ಕೊೞಕು (My.; ಕಿಟ್ಟ, ಮಲ Si. 205). — ಕೊೞಕ. -ಅ 3. (Šmd. 241 Mdb.). A dirty man (My.); a worn out, withered, decrepit man (S. Mhr.). — ಕೊೞಕಿ. A dirty woman (My.); a worn out woman (S. Mhr.). — ಕೊೞಕುಮಣ್ಡಲ. The (puffing) chain viper, Duboia elegans (My.). — ಕೊೞಕುಮೂಗು. A rotten nose (Dp. 59, 1).

ಕೊೞಕುತನ kŏḻakutana. Putrescence, filthiness (My.).

ಕೊೞಚಿ kŏḻaci. = ಕೊಚ್ಚೆ, ಕೊೞಚೆ. The state of being putrid, impure, stinking, pap-like, soft, or muddy; soft mud. ಕೊೞಚೀ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ಮೋಱೀ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). ಕೊೞಚಿದಾರಿ, ಕೊೞಚಿ ನೀರು (S. Mhr.).

ಕೊೞಚೆ kŏḻacĕ. = ಕೊೞಚಿ. (My.). ಕೊೞಚೆನೀರು (Bh. 5, 3, 56; 7, 6, 50). ನಿರ್ಮಲಿಲ್ಲದ ಮನಸು ತಾ ಕೊೞಚೆಹೊಲಸು (Dp. 54).

ಕೊೞತು kŏḻatu. = ಕೊೞ್ತು. P. p. of ಕೊೞ್ 1.

ಕೊೞಮ್ಬು kŏḻamba. Hindrance (S. Mhr.; see s. ಕುೞ 1).

ಕೊೞಲ್ kŏḻal. **ಕೊೞಲು.** (fr. ಕೊಡೆ 2). (= ಕೊೞವಿ, ಕೋವಿ). (A hollow tube); a flute, a fife (ವೇಣುವಾದ್ಯ Šmd. I; C.; Tu.; T. ಕುೞಲ್, hollowness; a flute; ಕುಯಿಲ್, anything hollow; see also ಕುೞ್ 1). See Bp. 12, 42; 58, 23; Bhâgavata 10, 18, 11. ಕೊೞಲನೂದುವವ (ವೇಣುಧ್ಮ G.; My.). ಕೊೞಲು ಹಿಡಿವವ (ಮುರಲೀಧರ G.; My.). — ಕೊೞುಗೋೞ್. -ಕೋೞ್. The ruddy crake, Porzana fuska (Bd.).

ಕೊೞವಿ kŏḻavi. = (ಕೊೞಲ್), ಕೊೞವೆ, ಕೊೞಾಯಿ, ಕೊೞವಿ, ಕೋವಿ. A tube, a blow-pipe, especially a bamboo tube, used to blow fires with, and

when having a bottom, as a vessel to keep oil, etc. in; a tubular stalk (ಧಮನಿ Mr. 207; S. Mhr.; Tĕ. ಕೊಳುವು, ಕೊಳಿವೆ; Tu. ಕೊಲವೆ, ಕೊಳವೆ; T. ಕುೞಾಯ್). ಕಾಡಿಗೆಯ ಕೊೞವಿ (ಅಂಜನಿ Mr. 337). ನೂಲುಕಡಿಕೆಯನಿರಿಸಿ ನೇಯುವ ಕೊೞವಿ (ವೇಮ, ವಾಯದಣ್ಡ Si. 343 sic!). ಹಾಸಿನ ಕೊೞವಿ (S. Mhr.). ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿಯ ಕೊೞವಿಗಳು (ಮೃಣಾಲ, ಬಿಸ Si. 96). ಕಾಜಿನ ರಸವನ್ನು ಕೊೞವಿಯ ತುದಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ, ಊದಿ (B. 4, 225). See ಜೇರ್ಕೊೞವಿ. — ಕೊೞವಿಹೂಟ. ಕೊೞವಿಹೂಟದ ಮಣಿ (ಅನುಕರ್ಷ Si. 277).

ಕೊೞವೆ kŏḻavĕ. = ಕೊೞವಿ, etc. (My.). — ಕೊೞವೆಹುೞ. = ವಜ್ರಕೀಟ (My.).

ಕೊೞಸು kŏḻasu. = ಕೊೞಿಸು. To cause to decay, to rot (C.).

ಕೊೞಾಯಿ kŏḻâyi. = ಕೊೞವಿ. (My.).

ಕೊೞಿವಿ kŏḻivi. = ಕೊೞವಿ, etc. ಒನ್ದು ಉದ್ದನ್ನ ಕೊೞಿವಿ (ಸೊಣ್ಡಿ) ಆನೆಯ ಮೋೞೆಯ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 238).

ಕೊೞಿಸು kŏḻisu. = ಕೊೞಸು. (My.).

ಕೊೞೆ kŏḻĕ. 1. To wear out (v. i.), as cloth; to decay, as a corpse; to rot, as fruit, fibres, wood, etc.; to spoil, as corn; to become putrid; to grow pap-like (ಜೀರ್ಣಿಸು Šmd. I; ಮಲಮುೞ I, o. r. ಮಲಮೇೞು; ಜೀರ್ಣ Šmd. Dh.; C.; B. 4, 54. 132; Tu. ಕುರೆ; T. ಕುೞೈ, to become like pap, be soft; M. ಕುೞೆ, to be macerated, kneaded, mixed as pap; ಕುಡುಮ್ಬು, ಕುಯುಮ್ಬು, ಕುಹುಮ್ಬು, to rot, decay; see ಕುಮುಟು, ಕುಸುರಿ 1; T. ಕೂೞ್, ಕೂೞೈ, what is rotten; mire; pap; boiled rice); to pine away on account of grief; to wither; to become lean (S. Mhr.; B. 5, 128; T., M.; *cf.* Sk. theme ಕೂಟ್); to be disappointed or baffled (? ಮನ ಮಿಗು Šmd. I, o. r. ಮನವಿಕ್ಕು; see ಕುೞಿ 1). P. ps. ಕೊೞೆತು, ಕೊೞತು. ರೋಗದಿನ್ದ ಕೊೞತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು (ಚುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ, ಪಿಲ್ಲ Si. 202). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊೞೆತು ನಾೞುವ ನೀರು (Dp. 54). ಕೊೞತ ಹಣಗಳು (B. 3, 85). ಕೊೞತ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (Prv.). ರೋಗದಿನ್ದ ಕೆಯ್ ಕೊೞತವನು (ಕುಣಿ G.).

ಕೊೞೆ kŏḻĕ. 2. Anything worn out, rotten, putrid, corrupt, filthy or foul; excretion of the body; dirt; impurity; mud (ಮಲ, ಪಾಪ, ಅಮೇಧ್ಯ, ಕಿಟ್ಟ Si. 456; ಕಾಯಮಲ Šmd. Dh.; My.; Tu. ಕುರೆ). ಕೊೞೆಯಾದದು (ಮಲಿನ, ಕಚ್ಚರ Si. 368). ನೀರು ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚುವ ಕೊೞೆಯ ಪಾಚಿ (ಶೈವಾಲ 95). ಕೊೞೆಯುಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ 223). ಮೆಯ್ಯ ಕೊೞೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸು (225). See Prv. s. ಮೊದಲು. 2, = ಕೊೞಮ್ಬು, hindrance: detention. — ಕೊೞೆಮುಚ್ಚೇ ಹುಣ್ಣು. (ಕೋಠ, ಮಣ್ಡಲಕ Si. 200). — ಕೊೞೆಸಕ್ಕದ. (Šmd. 78). Impure or corrupt Saṃskṛita (see s. ಮೆೞಿಸು). — ಕೊೞೆ ಹಾಕು. To rot (v. t.), to expose to a process of maceration (My.). 2, to detain, stay or stop (My.). ನನ್ನನ್ನು ಕೊೞೆ ಹಾಕ ಬೇಡ (My.).

ಕೋ ka2 or kĕ1-ô3. 1. = (ಕೊ, etc.), ಗೋ. See ಇಕೋ, ಇಕ್ಕೋ.

ಕೋ kô. 2. An imperative singular of ಕೊಳ್ಳು 1 (C.). See Bp. 1, 15; 44, 9. 10. 14; 49, 9; 51, 9; 52, 36; 53, 17; 58, 30; B. 5, 132. **2,** an infinitive of ಕೊಳ್ಳು 1 (C.). See B. 4, 137. 195. 201. — ಕೋ ಕೋ! rep. (Bp. 15, 34).

ಕೋ kô. 3. To string (pearls, beads, etc.) upon a thread, to thread (ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; Abh. P. 10, 222; T., M. ಕೋ, ಕೋರ್; Tĕ. ಕೋವೆ, ಕ್ರೋಡೆ, ಕ್ರೋವೆ, T. ಕೋರ್ವೈ, ಕೋವೈ, a string of beads, etc.; *cf.* ಕೋಸು 1). P. p. ಕೋದು, ಕೋತು (Dp. 55, 1). ಮುತ್ತುಂ ಮೊೞಸುಂಗೋದನ್ತಿರೆ (Šmd. 78). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾವರೆಯ ಎಸಳ್ಗಳಂ ಕೋದು ಕೊಸಗಿನ ಎಸಳ್ಗಳಿಂ ಬೀದಿಗಟ್ಟಿ ಪೊಸಯಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ಪದವ ನೀವ ನವಪದಂಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಅಮರದತ್ತನುಂ ವರರುಚಿಯುಂ ಭಾಗುರಿಯುಂ ಗೋಪಾಲಿತನುಂ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳತ್ತಣಿನ್ದಂ ಶಬ್ದಂಗಳೆಮ್ಬ ರತ್ನಂಗಳ ಮಾಲೆ ಕವಿಗಳ ಕೊರಳಿಂಗೆ ಅಲಂಕಾರಮಾಗಿ ಕೋಯಲ್ ಪಟ್ಟಪುದು (Hlâ.). **2,** to be threaded; to be entered (ಪವಣಿಗೆ ಅಪ್ಪುದು Šmd. 398 Cm.). ಅನ್ತು ಇನ್ತುಗಳ್ ಪದಾಪೂರಣದೊಳ್ ಕೋವುವು (398). See Šŝv. 2, 64. 68.

ಕೋಕ kôka. *A wolf* (ವನಾಶ್ವ, ತೋಳನು Nn. 128; ತೋಳ Mr. 522). 2, *the ruddy goose, Anas casarca* Gm. (ಚಕ್ರಯುಗ, ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ 128; ರಥಾಂಗ 522; ತೊಣೆವಕ್ಕಿ Čt. II, 109). 3, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 128; ಭೇಕತತಿ 522). 4, the date tree (ಖರ್ಜೂರ 128; ಖರ್ಜೂರ 522). 5, N. of another tree (ತರು, ಮರಗಳ ಭೇದ 128; ಕ್ಷಿತಿಜ 522). 6, an elder sister (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ, ತನ್ನಿನ್ದ ಹಿರಿಯಳು 128; ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ 522). 7, N. of a Paṇḍita, = ಕಕ್ಕೋಕ. (Sk.).

ಕೋಕಕುಚೆ kôka-kučĕ. A female with a ruddy goose-like breast (Bp. 5, 32).

ಕೋಕನದ kôkanada. *The red lotus* (ಕೆನ್ದಾವರೆ Hlâ.; Nn. 17; ಅರುಣಾಬ್ಜ, ಕೆಮ್ಪುದಾವರೆ Mr. 419).

ಕೋಕನದಚ್ಛವಿ kôkanada-č-čhavi. *The colour of the red lotus, crimson.*

ಕೋಕನದವೈರಿ kôkanada-vairi. The moon. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ kôka-šâstra. = ಕಕ್ಕೋಕಶಾಸ್ತ್ರ. N. of a very indecent treatise on the art of love, ascribed to a Paṇḍita Kôka. (Mhr., My.).

ಕೋಕಿ kôki. = ಕೋಕ No. 2. (J. 19, 33; 29, 48; ಕೋಕ, ಚಕ್ರವಾಕ Si. 174).

ಕೋಕಿಲ kôkila. = ಕೋಗಿಲ, ಕೋಗಿಲೆ. *The cuckoo, Cuculus indicus.*

ಕೋಕಿಲನಿನದ kôkila-ninada. The cry or note of the cuckoo (ಪುಗಿಲ್ಪುಗಿಲೆನಿಪ ರಾವಂ Čt. II, 93).

ಕೋಕಿಲರವ kôkila-rava. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. 2, the fifth note of the musical scale or gamut (ಪಂಚಮ Čt. II, 93).

ಕೋಕಿಲಸ್ವನ kôkila-svana. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. See ಕುಹಿಲ್.

ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ kôkila-aksha. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. *Cf.* ಕೊಳಗುಳಿಕೆ.

ಕೋಕಿಲಾರವ kôkila-ârava. = ಕೋಕಿಲನಿನದ. See ಕುಹಿಲ್.

ಕೋಕಿಲಾಲಾಪ kôkila-âlâpa. = ಕೋಕಿಲಾರವ. See ಕುಹಿಲ್.

ಕೋಗಿಲ kôgila. = ಕೋಗಿಲೆ. (S. Mhr.).

ಕೋಗಿಲೆ kôgilĕ. Tbh. of ಕೋಕಿಲ (Šmd. 364; Hlâ.; Mr. 169; Nn. 73; Si. 173; ಪೊಕ್ಕುೞವಕ್ಕಿ, ಕೆಂಗಣ್ಣಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಪರಪುಟ್ಟ, ಪಡಿಯೞವಕ್ಕಿ Kk. 79; Šm. 28; C.). Cuculus tenuirostris (Bd.); Cuculus lathami (Bd.). ಕಾಗೆ ಕೋಗಿಲೆಯ ಹಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲವೇ? — ಕೋಗಿಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಗೆಗಳು ಕೂಡಿದ ಹಾಗೆ. —

ಕಾಗೆ ಕರಿದಾದರೆ ಕೋಗಿಲೆ ಅದೀತೇ? (Prvs.). See ನೀರು-, ಸೊರ್ಕುಗೋಗಿಲೆ; Bp. 3, 79; J. 3, 24; 8, 4. 6. — ಕೋಗಿಲೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಕುಪ್ಪೆಯೆಲೆ. (My.). — ಕೋಗಿಲೇ ಗಿಡ. A plant of which the leaves are used instead of plates, etc. (My.).

ಕೋಗೀರು kôgîru. A cushion used as a saddle (C.; Mhr., H. ಖೋಗೀರ).

ಕೋಚ್ kôč. A coach (Si. 275).

ಕೋಚ kôča. Bending from the right course, making crooked; contracting. See ಉತ್ಕೋಚ, ಸಂ-.

ಕೋಚನ kôčana. = ಕೋಚ. See ಸಂ-.

ಕೋಚು kôču. = ಕೊಚಿ, ಕೂಚು 3, ಕೋಸು 2 q. v. (C.; *cf.* Sk. ಕೋಚ; Mhr. ಕೋಸ, deviation from squareness, as of an awning, wall, road, etc.). — ಕೋಚುಭಟ್ಟ. A perverse, foolish, stupid bhaṭṭa; also N. (C.). ಓದಿ ಓದಿ ಮರುಳಾದ ಕೋಚುಭಟ್ಟ (Prv.).

ಕೋಚು kôču. A couch (B. 4, 188).

ಕೋಚುಮಾನ kôčumâna. = ಕೋಚ್ಮೆನ್. (My.).

ಕೋಚ್ಮೆನ್ kôčmĕn. A coachman (ಬಂಡಿ ಹೊಡೆವ ಆಳು Si. 278).

ಕೋಟ kôṭa. 1. = (ಕೊಡತ 1?), ಕೋಡು 2. Coldness (ಕುಳಿರ್, ತಣ್ಣಿತು, ಕೋಡು, ಶೈತ್ಯ Śm. 36, o. r. ಕೋಟ್ಟ; ಕೋಡು, ತಣ್ಣಿತು, ಶೈತ್ಯ Kk. 23; T., M. ಕೋಟ್ಟ, crookedness, distortion; coldness, stiffness; see s. ಕೋಡು 1, and *cf.* ಚೊಟ್ಟ, etc.).

ಕೋಟ kôṭa. 2. N. of a bird (ವ್ಯಾಕುಲಿ, ಕಿರೀಟಚಾವ Mr. 170, two MSS. ಕಿರೀಟ-). **2,** N. of a gŏlla (Bp. 9, 12; V. 14, 100).

ಕೋಟ kôṭa. Crookedness. 2, a shed, a hut. 3, a fort. *Cf.* ಕೊಟ್ಟ 1 & ಕೋಟಾ. 4, N. of a small village (Mg.).

ಕೋಟಡಿ kôṭaḍi. = ಕೊಟ್ಟಡಿ. (My.).

ಕೋಟರ kôṭara. *The hollow of a tree* (ಮರದ ಹೊಟಿಲು Nr. 142).

ಕೋಟರಪುಷ್ಪಿ kôṭara-pushpi. The plant Convolvulus argenteus (ವ್ಯಾಲಿ, ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ Mr. 148; Sk. also ಕೋಠರ-).

ಕೋಟರಿ kôṭari. *A naked woman;* Durgâ.

ಕೋಟಲಿಗ kôṭaliga. A man who causes trouble (My.).

ಕೋಟಲೆ kôṭalĕ. = ಕೋಟ್ಲೆ. Trouble, affliction, pain (ನೋವು Bhn. 41; C.; Tu.; T. ಕೋಟ್ಟಾಲೈ; Tĕ. ಗೊಡೆ; Tĕ. ಕೋಡಾಡು, to be amazed or confounded; ಗೋಟಾಡು, ಗೋಜುಲಾಡು, to harrass; M. ಕೋಟಿ, T. ಕೋಟ್ಟಿ, violence; bashfulness; grief; see ಕೋಡು 3). ಅಟ್ಟುವ್ಪೋದು ಅಟು ಕೋಟಲೆ, ತಿರಿದುವ್ಪೋದು ಪರಮಸುಖ (Prv.). See Grj 8, 57; Bp. 51, 75; Č. Bp. 3, 18; Bh. 1, 8, 94; 3, 18, 38; Abhâ. 1, 34. 52; Jns. 22, 54; V. 9, 81. — ಕೋಟಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undergo pain, etc. (Abhâ. 2, 104). — ಕೋಟಲೆವಡು. -ಪಡು. To suffer pain, etc. (Abh. P. 16, 55).

ಕೋಟವಿ kôṭavi. *A naked woman;* Durgâ.

ಕೋಟಾ kôṭâ. = ಕೊಟ್ಟ 1, q. v. (My.).

ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ kôṭânukôṭi. Tbh. of ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ. To be reckoned by crores, countless (C.; Mhr. ಕೋಟ್ಯಾನಕೋಟಿ). See Bp. 35, 55; 50, 59; 53, 73; Č. Bp. 47, 14.

ಕೋಟಿ kôṭi. = ಕೋಡಿ. *The point or extreme part* (*cf.* ಕುಡಿ 5); the outer angle of the eye. 2, *the point or edge of a sword;* a dagger (ಸುರಗಿ, ಕಠಾರಿ Nn. 43). 3, *the end of a bow* (ಚಾಪದ ಅನ್ತ್ಯ, ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು 43). 4, *an angle or corner.* 5, *the highest point, excellence, eminence.* 6, ornament, decoration (ಭೂಷಣ, ಆಭರಣ 43). 7, beauty (ಸೌನ್ದರ, ಚೆಲುವು 43). 8, mental elation or joy (ಮನದ ಉತ್ಸವ, ಮನೋತ್ಸಾಹ 43). 9, *a crore or ten millions* (ಗಣನೆ, ಲೆಕ್ಕಸಂಖ್ಯೆ 43). 10, a countless number (ಅಗಣಿತ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು 43). 11, war (ಸಂಯುಗ, ಕಾಳೆಗ 43). 12, the hollow of a tree, a cave, etc. (ಮರದ ಪೊಟೆ ಮೊದಲಾದ ಗುಹೆಗಳ್ 43). 13, a division or branch (Mhr., My.; see ಉದ್ಭಿಜ್ಜ-, ಖನಿಜ-, ಪ್ರಾಣಿ-). ಕೋಟಿಭಾಗ್ಯವಿದ್ದವನಾದರೂ ಕಡೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ. — ಕೋಟಿವರಹಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೋಮಟಿಯ ಸಾಕ್ಷಿ ನಮ್ಮ ಕೂಡದು (Prvs.). See ಪಿಳ್ಕು.

ಕೋಟಿಕ kôṭika. Forming the highest point, top or summit of anything (Abh. P. 14, after 188).

ಕೋಟಿಪಾತ್ರ kôṭi-pâtra. *A rudder* (ಅರಿತ್ರ, ನಾವೆಯ ಸೋಗೆ Hlâ.; ಹಡಗಿನ ಮುಖ Mr. 408).

ಕೋಟಿವರ್ಷೆ kôṭi-varshĕ. *The plant Medicago esculenta* Rottl. Roxb. (Trigonella corniculata Lin.).

ಕೋಟಿಶ kôṭiśa. = ಕೋಟೀಶ. *A harrow* (ಮಡಿಕೆ Mr. 370, o. r. of one MS. ಮಲಿಕೆ, another ಹಲಿಕೆ). See ಹಲಿಕೆ; ಕೊಡತಿ.

ಕೋಟೀರ kôṭîra. *A crest, a diadem.*

ಕೋಟೀಶ kôṭîśa. *A harrow.*

ಕೋಟೆ kôṭĕ. = ಕೋಣ್ಟೆ, ಗೋಡೆ. Tbh. of ಕೋಟ or ಕೋಟ್ಟ. A mud-wall, a wall round a town, a rampart; a fort (ವಪ್ರ, ಶಾಲ, ಪ್ರಾಕಾರ Hlâ.; ವರಣ, etc. Si. 107; ಶಾಲ Nn. 20. 61. 121; ಪರಿಧಿ 97; ವಪ್ರ, ಪುರಭಿತ್ತಿ, ಶಾಲ Mr. 191; C.; M. ಕೋಡು, ಕೋಟ್ಟ; T. ಕೋಡು, ಕೋಟ್ಟೈ). ಕೋಟೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಪಹರೆ ಕಾದರು. — ಕೋಟೆಯ ದೇವರಿಗೆ ಓಟೆಯ ದೀಪ (Prvs.). ಕೋಟೆಯ ತೆನೆ (ಕಪಿಶೀರ್ಷ, ಕೋಟೆಯಗ್ರ Nn. 149; Bp. 16, 11). See V. 4, 33; Č. Bp. 42, 13; J. 3, 18; Dp. 1, 2; ರಾಯಗೋಟೆ. — ಕೋಟೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A wall-stone of a fort (Bp. 16, 5). — ಕೋಟೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To guard a fort (V. 10, 12). — ಕೋಟೆಗಾವಲ್ -ಕಾವಲ್. A fort-guard (J. 17, 9). — ಕೋಟೆದೆನೆ. -ತೆನೆ. = ಕೋಟೆಯ ತೆನೆ. See ಹೊಂಗೋಟೆದೆನೆ. — ಕೋಟೆವಿರಿ. -ಬಿರಿ. A crack in a wall or rampart (Bp. 58, 44).

ಕೋಟೇಶ್ವರ kôṭa-îśvara. N. of Śiva and of a village. See Prv. s. ವಣ್ಣಾರ.

ಕೋಟ್ಟ kôṭṭa. = ಕೊಟ್ಟ 3, (ಕೋಟ, ಕೋಟೆ). *A fort, a stronghold.*

ಕೋಟ್ಟಾರ kôṭṭâra. A stronghold of thieves or robbers (ಕಳ್ಳರಿಪ್ಪ ಆಲಯ Mr. 198). 2, the stairs of a pond. 3, rising ground (ಬೆಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ತೆವರು Nr.). 4, a libertine.

ಕೋಟ್ಯಾನ್ತರ kôṭyântara. (*i. e.* ಕೋಟ್ಯನ್ತರ). = ಕೋಟಾನುಕೋಟಿ. (C.).

ಕೋಟ್ಲೆ kôṭlĕ. = ಕೋಟಲೆ. (C.).

ಕೋಠ kôṭha. *White leprosy with round spots.* 2, ringworm, impetigo.

ಕೋಠಿ kôṭhi. A granary; a factory; a bank; a warehouse (Mhr.; Čb. 20; Si. 106; My.).

ಕೋಡ kôḍa. — ಕೋಡಬಳೆ. A kind of salted cake in the form of a ring fried in oil or ghee (C.; Tĕ. ಕೋಡಬಡಿ; Mhr.). — ಕೋ[illegible]ಡವಳೆ. = ಕೋಡಬಳೆ. (My.).

ಕೋಡಗ kôḍaga. A monkey, an ape (ಬಲೀಮುಖ, ಮರ್ಕಟಕ, ಕಪಿ, ವಾನರ, etc. Hlâ.; Nr.; Mr. 161; C.; T. ಕೋಡರ, ಕೋಗುಲ, ಕುರಂಗು; Tu. ಕೊಡಂಜ, ಕೊಡಂಜು, a large kind of ape). ಕೋಡಗದ ಕೆಯ್ತು (ಕಾಪೇಯ Hlâ.). ಕೋಡಗದ ಮೆಯ್ಯ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, ಕಪಿಶ Nr.). See Bp. 22, 48; 29, 7; Rśv. 5, after 55; J. 15, 20; 16, 33; Dp. 76, 3.

ಕೋಡಂಗಿ kôḍangi. An apish man: a buffoon, a harlequin (C.; M.; T., Tĕ. ಕೋಣಂಗಿ, Tu. ಕೊಡಂಗ್ಯೆ; T. ಕೋಟ್ಟಾಲೈ, ಕುಣಾಮ್ಬು, ಕೋಪ್ಪು, ಕೋರಣಿ, Tĕ. ಕೋಡಿಗ, ಕೋಡಿಗೆ, M. ಕೋಪರಟ್ಟಿ, ಕೋಪ್ರಾಟ, ಕೋಮಾಳ, jesting, buffoonery).

ಕೋಡಂಗಿತನ kôḍangitana. Buffoonery (My.; Tĕ. ಕೋಣಂಗಿತನ).

ಕೋಡರತನ kôḍaratana. (fr. ಕೋಟ್ಟಾರ). The state of a libertine and connection with him. ಧನದ ಕೋಡರತನಂ ನೂಕು! (J. 6, 26).

ಕೋಡಿ kôḍi. 1. (fr. ಕೊಡೆ 2?). (Šmd. 27). A passage to carry off excess of water, the outlet of a tank (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, ಪರಿವಾಹ Nr.; ನೀರ ಬಟ್ಟೆ Bhn. 4; Bh. 8, 24, 47; C.; T. ಕೋಡು, Tĕ. ಕೋಟ, ಕೋಡು, a channel; T. ಕುಱಿಮಿ, a sluice). ಕೆಱೆಯ ಕೋಡಿ (Šmd. 162). See Bp. 4, 11; 11, 35; B. 4, 184; ಇಕ್ಕೋಡಿ, ಕಡೆಗೋಡಿ. — ಕೋಡಿವರಿ. -ವರಿ. To flow through the outlet of a tank: to flow in streams (Râm. 5, 9, 24; J. 23, 23).

ಕೋಡಿ kôḍi. 2. Deficiency, defect, want (ಕೊಱತೆ Bhn. 4; Bh. 2, 13, 34; 3, 19, 37; Râm. 4, 2, 4; 6, 9, 20; J. 26, 64; *cf.* ಕೊಡಗ). — ಕೋಡಿಗಳೆ. -ಕಳೆ. To make light of, to disregard, to slight (Bh. 8, 26, 20; J. 18, 42). — ಕೋಡಿಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To show or point out a defect (Râm. 6, 50, 43).

ಕೋಡಿ kôḍi. 3. (Tu. ಕೋಡದಬ್ಬು, ಕೋಡಿ-, ಕೋಡೆ-, a demon worshipped by Pariahs; ಕೋಡಿ, a kind of flag, an image of garuḍa, basava, or other demi-god set upon a long post before a temple; *cf.* ಗುಡಿ 2). — ಕೋಡೀ ಹಬ್ಬ. A certain festival. See Prv. s. ವಣ್ಣಾರ.

ಕೋಡಿ kôḍi. Tbh. of ಕೋಟಿ (Šmd. 338).

ಕೋಡು kôḍu. 1. To be cool or cold (ಶೈತ್ಯ Šmd. Dh.; Abh. P. 16, 28; *cf.* ಕುಳಿರ್ 2; M. ಕೋಡು, ಕೋಣು, to bend, to be crooked, twisted, awry; to feel very cold; T. ಕೋಡು, ಕೋಲು, to bend, inflect; ಕೋಟ್ಟು, to make crooked; see s. ಕೋಟ 1). See ಕುಳಿಕೋಡು.

ಕೋಡು kôḍu. 2. = ಕೋಟ 1. Coldness (ಶೈತ್ಯ Čt. I, 38; ಕೋಟ, ತಣ್ಣತು, ಶೈತ್ಯ Kk. 23; ಕುಳಿರ್, etc. Šm. 36).

ಕೋಡು kôḍu. 3. To shrink; to fear (ಭಯ Šmd. Dh.; Tĕ. ಕೋಡಾಡು, to be amazed or confounded; T. ಕೋಟೈ, a timid, bashful person). See Šmd. 28; Grj. 4, after 120; 5, 69. 89; 8, after 55; Bp. 37, 39; Ršv. 11, 115; and s. ಕೋಟಲೆ.

ಕೋಡು kôḍu. 4. Shrinking; fear (ಭಯ Šm. 94); a wonderful thing, a wonder (Bp. 24, 45). — ಕೋಡುನ್ತಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. To shrink, to shrivel, etc. (ಸವೆ Čt. I, 49).

ಕೋಡು kôḍu. 5. (fr. ಕುಡು 3). = ಕೋಱ. A horn of animals; a tusk (ಶೃಂಗ Šmd. Dh.; Šm. 94; ಗೋ, ಶೃಂಗ Nn. 5; ಲಲಾಮ, ಶೃಂಗ 26; ಶೃಂಗ, ವಿಷಾಣ 28; ಸಾರಂಗ, ಶೃಂಗ 34; ದನ್ತ, ಶೃಂಗ 81; ದಂಷ್ಟ್ರ, ವಿಷಾಣ, ದಾಡೆ 85; ಪ್ರಮಾಣ 139; ಲಲಾಮ Mr. 498; Abh. P. 4, 119; Ššv. 3, 51. 55. 57; 4, 3; C.; T.; *cf.* ಕೊಮ್ಬು 2; Tbh. ಕೋಡು). ಕೋಣನ ಕೋಡು (ಗವಲ Nr.). ಎಮ್ಮೆಯ ಕೋಡು (ಗವಲ Hlâ.). See Šmd. 28; Bp. 29, 4; 32, 27; Abh. P. 13, 74; Ršv. 6, after 11. **2,** a point; the peak or top of a hill (T.; T., M. ಕುವಡು, a globe, round body; a hill; the peak of a hill; see s. ಕುಪ್ಪೆ 1; *cf.* Tbh. ಕೋಡು). ಬೆಟ್ಟದ ಕೋಡು (ಕೂಟ, ಶೈಲಶೃಂಗ Nr.). — ಕೋಡುಗಲ್. -ಕಲ್. -ಗಲ್ಲು. The top-stone: the peak of a hill. ಕೋಡುಗಲ್ಲು (ಕೂಟ, ಶಿಖರ, ಶೃಂಗ Nr.; Mr. 97; C.; Râm. 6, 11, 7; J. 2, 65; B. 5, 136). — ಕೋಡುಂಗಲ್ಲು. -ಂ-ಕಲ್ಲು. = ಕೋಡುಗಲ್. (ಶೃಂಗ, ಶಿಖರ, ಕೂಟ Hlâ.). — ಕೋಡುಮುಱುಕ ಬಳ್ಳಿ. The creeper Cynanchum pauciflorum R. Br. (Z.). — ಕೋಡುವೀಸ. The allowance of a vis of corn, etc. for every bullock-load that comes into a town, etc. (R.). — ಕೋಡೇಱು. -ಏಱು. A wound made with a tusk (Čpr. 5, after 39; Abh. P. 13, 80).

ಕೋಡು kôḍu. 6. The branch of a tree (ಕೆಯ್, ಮರಗೊಮ್ಬು Kk. 19; Šm. 24; My.; T. ಕುವಡು, ಕೋಡು, ಕೋಲ್; *cf.* ಕೊಮ್ಬು 3). See Bp. 38, 39; ತುದಿಗೋಡು, ನಿಡುಗೋಡು. — ಕೋಡುಕಳ್ಳಿ. The milk-hedge, Euphorbia tirukalli L. (St. & Pl.). — ಕೋಡೊಲೆ. -ಒಲೆ. A kind of fire-place (My.; see ಒಲೆ 4).

ಕೋಡು kôḍu. 7. (fr. ಕುಡು 1). (Šmd. 250). Giving; a gift (ಕೊಡುವ ಭಾವ Šm. 94; ದಾನ Nn. 85).

ಕೋಡು kôḍu. Tbh. of ಕೂಟ (Šmd. 338. 356. 364).—ಕೋಡ ಕೆಯ್, joined, *i. e.* both, hands (Bh. 6, 4, 67; Râm. 3, 8, 69). — ಕೋಡಿಡು. -ಇಡು. To become most excellent (Abh. P. 1, 23; Grj. 8, 25). — ಕೋಡುಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. A pair of slings (Râm. 6, 11, 7).

ಕೋಡೆ kôḍĕ. West wind, cool wind (M., that is the hot land-wind for the Mysore, Tĕlugu, and Tamil countries); the hot season (March-May, My.). — ಕೋಡೆಗದ್ದೆ. A paddy-field that yields a crop in the hot season (My.).

ಕೋಣ್ kôṇ. Tbh. of ಕೋಣ (Šmd. 365).

ಕೋಣ kôṇa. A male buffalo (ಮಹಿಷ, ಸೈರಿಭ, ರಕ್ತಾಕ್ಷ, etc. Hlâ.; Mr. 162; C.; Tĕ.; M. ಕೂಳ, a young male buffalo; Sk. ಗವಲ; Sk. ಗೋಣ, an ox). ಕೋಣನು (ಪುನ್ನಾಗ, ಉಲಾಯ Nn. 61; ಖಪುರ 102). ಕೋಣಂ (Šmd. 148). ಕೋಣನ ಮುನ್ದೆ ಕಿನ್ನರಿ ಬಾಱಿಸಿದ.—ಕೋಣ ಗದ್ದೇ ಉತ್ತರೆ ಮೊಸರೋಗರಾ ಇಕ್ಕೋರೋ?—ಎತ್ತು ಏಱಿಗೆ ಎಳೆದರೆ ಕೋಣ ನೀರಿಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ.—ಕೋಣ ಬೆಳದರೆ ಆನೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). ಕೋಣ ಬಲ್ಲುದೆ ವೇದವನ್ನೋದಿ ಪಠಿಸಲಿಕೆ? (Dp. 76). See Ššv. 3, 56; J. 5, 72; B. 1, 18. 28; 5, 22; ಅಡವಿಯ-, ಕಾಡ-; Prv. s. ಪ್ರಾಣ. **2,** a foolish man (My.). — ಕೋಣದ ಬಕ್ಕರಿ. = ಕೋಣದ ಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಕೋಣದ ಬಳ್ಳಿ. A leafless, shrubby creeper, Sarcostemma intermedium Dene. (Z.; My.).

ಕೋಣ kôṇa. = ಕೋಣ್, ಕೋಣೆ, ಕೋನ, (ಕೋಳ 2). *An angle, a corner;* an intermediate point of the compass. 2, *a drum-stick, an instrument for striking the cords of a lute,* etc. (*cf.* ಕುಡುಪು). 3, the sharp edge of a sword. 4, the planet Saturn (Mr. 38). 5, a stick, a club (*cf.* ಕೋಲ್).

ಕೋಣಪ kôṇa-pa. A guardian of a point of the compass; Nairṛita (My. Amara; Râm. 30, 12).

ಕೋಣೆ kôṇĕ. 1. A pitcher (ಗಳನ್ತಿಗೆ Kk. 47, Šs.; *cf.* ಗುಡಾಣ, ಗುಡುವನ).

ಕೋಣೆ kôṇĕ. 2. An inner apartment or chamber, a room (ಓವರಿ Kk. 71; Šm. 60; Šs.; C.; Tĕ. ಕೋನೆ). See B. 2, 35; 4, 57; 5, 205. **2,** a kitchen (My.). — ಕೋಣೆವುಗಿಸು. -ಪುಗಿಸು. To cause to enter a chamber. ಮೂದೇವರುಮಂ ಕೋಣೆವುಗಿಸುಗುಮ್ ಅಸುರರ್ (Šmd. 267).

ಕೋಣೆ kôṇĕ. Tbh. of ಕೋಣ. A point of the compass (ಗೋಣ್ಬು Kk. 82).

ಕೋಣ್ಟೆ kôṇṭĕ. = ಕೋಟೆ. (Šmd. 384; Šm. 77). A fort, etc. See Šmd. 69. 259; ತಳಿಗೋಣ್ಟೆ, ಹತ್ತುಗೋಣ್ಟೆ, ಹೆಡಗೆ-. — ಕೋಣ್ಟೆಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight on the ramparts (Čpr. 5, 104; C. Bp. 24, 25. 31).

ಕೋತ kôta. 1. = ಕೊಳುತ, ಕೊಳ್ಳುತ. (C.; B. 5, 300).

ಕೋತ kôta. 2. N. of a low-caste tribe on the Nîlagiri (*cf.* ಕೊಳಿತು; Sk. ಕೋಥ, putrefaction, corruption).

ಕೋತ kôta. Reduction (My.; H.).

ಕೋತಮ್ಬರಿ kôtambari. Tbh. of ಕುಸ್ತುಮ್ಬುರಿ. See Prv. s. ಪೀತಾಮ್ಬರ.

ಕೋತಲು kôtalu. A led horse: something which is more than absolutely necessary (Br., H.); saving, laying up, in ಸಮ್ಬಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋತಲು ಉಟಿಸುವದು (My.). — ಕೋತಲುಮುತ್ಸದ್ದಿ. An extra clerk (My.). — ಕೋತಲುಸಮ್ಬಳ. Extra pay (My.).

ಕೋತಿ kôti. An ape, a monkey (ಕಪಿ, ಪ್ಲವಂಗ, ಮರ್ಕಟ, etc. Si. 167; ಸಾಲಾವೃಕ 406; ಪ್ಲವಗ 410; C.; Tu., Tĕ.; T. ಕೋಸ್ಡಿ). ಕೋತಿಗೆ ಭಂಗೀ ಇಕ್ಕಿದನ್ತೆ.—ಕೋತೀ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹೂಮಾಲೆ ಕೊಟ್ಟ (Prvs.). See Prvs. s. ನೀತಿ, ನೇಯಿಗೆಯವ, ನೋತ, ಮತ; J. 16, 35; Dp. 55.

ಕೋತು kôtu. = ಕೋಡು 2. P. p. of ಕೋ 3.

ಕೋತು kôtu. Farming, tenanting, contracting, renting (S. Mhr.; Mhr. ಖೋತ, ಖೋತಿ). 2, = ಬಾರಕೋತು, barracks (My.).

ಕೋದಣ್ಡ kôdaṇḍa. A rope for punishment, suspended in schools, on which a boy is tied up with his hands clasped and which he is not permitted to loose (Tĕ., T.; M. ಕೋದಾಣ್ಡ; My.).

ಕೋದಣ್ಡ kôdaṇḍa. = ಕೋಯಣ್ಡ. *A bow.* See ಬಿಲ್.

ಕೋದು kôdu. 1. P. p. of ಕೊಯ್ 1. (S. Mhr.).

ಕೋದು kôdu. 2. = ಕೋತು. P. p. of ಕೋ 3.

ಕೋದ್ರವ kôdrava. The grain Paspalum frumentaceum or P. scrobiculatum (ಉನ್ನಾಳ, ಹಾರಕ Mr. 373; see Si. 304).

ಕೋದ್ರವೀಣ kôdravîṇa. = ಕೌದ್ರವೀಣ. A kôdrava-field (Čpr. 1, 89).

ಕೋನ kôna. Tbh. of ಕೋಣ. (Mhr.: a corner, etc.; childbirth, delivery). — ಕೋನಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. among Mahrattas (C.). — ಕೋನೇರಿ. -ಏರಿ. = ಕೋನೇರು. (R.; My. in the name of ಕೋನೇರಿಸೆಟ್ಟಿ). — ಕೋನೇರು. A stone-faced tank with steps on all sides (Tĕ., R.).

ಕೋಪ kôpa. *Passion, wrath, anger* (ಮುನಿಸು Nn. 142. 167; ಮೊರಹು Čt. I, 72; ಕಾಯ್ಪು, ಕಿನಿಸು I, 98; ಮುನಿಸು, ಮುಳಿಸು, etc. II, 27; ಮುನಿಸು, ಸೆಣಸು, ಒರಸೊರಸು, ಕಾಯ್ಪು Kk. 43). See ಒರಸೊರಸು, ಕನಲ್, ಕಾಯ್, ಕಾಯ್ಪು, ಕಾವುರ, ಕಿನಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಮುನಿಸು, ಮುಳಿ, ಮುಳಿಯಿಸು, ಸೀತಟ್, ಸೆಣಸು; ಕಡುಗೋಪ, ಬಲು-; Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. ಕೋಪ ತಾಪಾ ತನ್ನು, ತಾಪ ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ತನ್ನು (Prv.).

ಕೋಪಕ್ರಮ kôpa-krama. A passionate man. 2, ka-upakrama. *Brahmâ's creation.*

ಕೋಪಗಾತಿ kôpa-gâti. A passionate woman (ಕೋಪನೆ, ಕೋಪವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ Si. 182).

ಕೋಪಗಾಱ kôpa-gâṟa. A passionate man (My.).

ಕೋಪಜ kôpa-ja. *Arising from passion.*

ಕೋಪಜ್ಞ ka-upajña. *Brahmâ's creation.*

ಕೋಪನ kôpana. *Inclined to anger, passionate.*

ಕೋಪನೆ kôpanĕ. = ಕೋಪಗಾತಿ, q. v.

ಕೋಪಶಿಖಿ kôpa-šikhi. The flame of wrath (Râm. 3, 8, 68).

ಕೋಪವಿಕಾರ kôpa-vikâra. Uncommon passion (ಸೀತಟ್ Kk 52).

ಕೋಪಾಗ್ನಿ kôpa-agni. The fire of wrath (Šsv. 4, 57; J. 12, 22).

ಕೋಪಾಟೋಪ kôpa-âṭôpa. Agitation or display of wrath (Šsv. 4, 39; J. 4, 56).

ಕೋಪಿ kôpi. *Angry, passionate, wrathful.* See Bp. 22, 50; 61, 15; Prv. s. ನೇಣು.

ಕೋಪಿಷ್ಠ kôpishṭha. Very passionate, irascible; an irascible man. (C.).

ಕೋಪಿಷ್ಠಳು kôpishṭhaḷu. A very passionate woman (C.; B. 4, 185).

ಕೋಪಿಸು kôpisu. To become angry, etc. (ಅಮರ್ಷ Šmd. Dh.; ಕಿಸುಗಣ್ಣು Kk. 88). See Bp. 26, 16; 45, 8; 56, 30.

ಕೋಪು kôpu. Dramatic gestures or attitudes (J. 17, 24; 24, 72; M., T. ಕೋಪ್ಪು, arrangement, nice order, method, etc.; Tĕ. ಕೋಪು, a sort, kind, or variety; variation of music; see ಕೋ 3?). ಛತ್ತೀಸದೃಷ್ಟಿ ಚೌಷಷ್ಟಿಹಸ್ತಂಗಳಂ ಬಿತ್ತರಿಸುವದು ಕೋಪೆಸಿಕ್ಕು (Mr. 82).

ಕೋಪೋದ್ರೇಕ kôpa-udrêka. Excess of passion. See ಕೆರಳ್ಳು.

ಕೋಮಟಿ kômaṭi. A Vaišya shopkeeper (Bp. 25, 23; C.; Tĕ.; T., M. ಕೋಮಟ್ಟಿ; Tĕ. ಕೋಪು, a mercantile house or firm). ಕೋಮಟಿ ಮೋಸ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಮೋಸ ಹೋದರೆ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ.—ಕೋಟಿವರಹಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೋಮಟೀ ಸಾಕ್ಷಿ ನಮ್ಬ ಕೂಡದು (Prvs.). **2,** a miser (My.).

ಕೋಮಟಿಗ kômaṭiga. = ಕೋಮಟಿ. (C.). See Bp. 50, 39; Si. 298; B. 3, 33.

ಕೋಮಟಿಗಿತ್ತಿ kômaṭiga-itti. A Kômaṭi female (C.).

ಕೋಮಟಿತನ kômaṭitana. The profession of a Kômaṭi (My.). **2,** covetousness (My.).

ಕೋಮಲ kômala. ಕೋಮಳ. = ಕೋವಳ. *Tender, soft;* bland, sweet, low; pleasing, beautiful (ನಿರ್ಗರುಳ Bhn. 61, sic!; ನಳನಳಿಕೆ Šm. 22). 2, unripe; unripe fruit (ಶಲಾಟು, ತಿರುಳು ದೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ Mr. 109). 3, water (ಉದಕ 404). 4, N. of two vṛittas (Čh.).

ಕೋಮಲತರ kômala-tara. Uncommonly tender, etc. (Bp. 38, 43).

ಕೋಮಲತೆ kômalatĕ. Softness, agreeableness, etc. (Bp. 42, 25; Râm. 28, 24).

ಕೋಮಲರುಚಿರ kômala-ručira. N. of a vṛitta (Čh.).

ಕೋಮಲಾಂಗ kômala-aṅga. A man who has a beautiful body (Râm. 3, 4, 2; J. 11, 10).

ಕೋಮಲಿತ kômalita. = ಕೋಮಲ. (J. 19, 21).

ಕೋಮಲೆ kômalĕ. ಕೋಮಳೆ. A delicate, beautiful female. (Bp. 4, 27. 40; 12, 40; 32, 45; 42, 31; 44, 52).

ಕೋಮಳೆ kôr aḷĕ. = ಕೋವಳ್, etc. Tbh. of ಕುವಲಯ. (ನೆಯ್ದಿಲ್ Kk. 85).

ಕೋಮು kômu. Caste, tribe (My.; Br.; Mhr., H. ಕೋಮ).

ಕೋಯಷ್ಟಿ kôyashṭi. *The lapwing;* a small white crane, the paddy-bird. See ಕೊಟ್ಟುಕ.

ಕೋಯಷ್ಟಿಕ kôyashṭika. *The lapwing;* etc. (ಕೀಡುಬಾಲದ ಹಕ್ಕಿ Si. 178).

ಕೋರ kôra. 1. = ಖೋರ. One who does, makes, performs, is occupied with (anything bad), etc. (C. in compounds; H. ಖೋರು).

ಕೋರ kôra. 2. = ಕುವರ, etc. Tbh. of ಕುಮಾರ (Šmd. 361).

ಕೋರಕ kôraka. *A bud, an unblown flower* (ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ Nn. 102; ಮೊಗ್ಗೆ 164).

ಕೋರಕಿತ kôrakita. Budded (Čpr. 1, 141; Abh. P. 3, after 117).

ಕೋರಂಗಿ kôrangi. *Small cardamoms.*

ಕೋರಡಿ kôraḍi. The state of being unsubstantial, empty, vapid, etc. (Râm. 4, 3, 5; Mhr.).

ಕೋರತನ kôratana. The condition of one who does, etc. (My. in compounds).

ಕೋರದೂಷ kôradûsha. = ಕೋದ್ರವ. *The grain Paspalum scrobiculatum* Lin.

ಕೋರದೂಷಕ kôradûshaka. *Paspalum scrobiculatum.*

ಕೋರಮ್ಬ kôramba. A gold or silver frontlet of idols (My.).

ಕೋರಯಿಸು kôrayisu. To be dazzled (My.; Bh. 4, 11, 10; Tĕ. ಕೋರಗಿಂಚು, to dazzle the eyes). (ಶೂರ್ಪಣಖಿಯ) ಕಣ್ಣು ಕೋರಯಿಸಿದವು ಕೋಮಲಾಂಗನ ಕಾಯಕಾನ್ತಿಯಲಿ (Râm. 3, 4, 2).

ಕೋರಾ kôrâ. New, just as made. 2, unbleached cotton cloth (My.; Tĕ.). — ಕೋರಾನ್ನ. Undressed corn, as given to Brâhmaṇas, Jangamas, etc. (Mhr.; C.).

ಕೋರಿನ್ದೆ kôrindĕ. A kind of fragrant plant (ಜನಿ, ಜತುಕೆ, ಜನನಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ, etc., ಚಕ್ರವರ್ತಿಸೊಪ್ಪು Si. 160; Tĕ. ಕೋರಿನ್ದ, ಗೋರಿನ್ತ).

ಕೋರು kôru. Silken thread covered with gold or silver (My.; H.). 2, a presidency (as Madras, My.; H.).

ಕೋರೆ kôrĕ. Crookedness;—perverseness (My.; *cf.* ಕೋಸು 2; ಗೋಱೆ?). — ಕೋರೆಪಟ. A small flag as that with which a lance is adorned, and any similar one (My.).

ಕೋಱ kôṟa. = ಕೋಱೆ. See ಬಲುಕೋಱದಾಡೆ.

ಕೋಱಡಿ kôṟaḍi. = ಕೋಱಡೆ, etc. (Bh. 3, 12, 56).

ಕೋಱಡೆ kôṟaḍĕ. = ಕೊಱಡಾ. A whip (Si. 344).

ಕೋಱಿ kôṟi. (= ಕೊಱ 2). A small (generally old) piece of cotton cloth, a rag (My.); a worn out blanket (S. Mhr.). — ಕೋಱಿಯಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A jacket made of a blanket, as worn by the Ŏggas (S. Mhr.). — ಕೋಱಿಸೆಟ್ಟಿ. A Lingâyta tradesman who walks about with a bagful of articles and a kôṟi on his shoulder (S. Mhr.; such a man may become a rich merchant and retain his name). — ಕೋಱಿಹಣ್ಣು. A ripe mulberry (that is somewhat hairy, S. Mhr.). — ಕೋಱಿಹುೞು. A caterpillar (hairy like a blanket, S. Mhr.).

ಕೋಱಿಕೆ kôṟikĕ. Wishing, desiring (My.; ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಈಹೆ, ತೃಷ್, ಕಾಮ, etc., ಆಶೆ ಪಡುವಿಕೆ Si. 70). ಕೋಱಿಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಕಾಮುಕ, ಕಾಮನ, etc. 359).

ಕೋಱು kôṟu. (ಕೋರು). 1. To purpose, to think, to wish, to desire (T., M.; Tĕ. ಕೋರು; Tu. ಕೋರ್; *cf.* ಕುಱ 1). ಅಬದ್ಧಬಗೆಯಂ ಕೋಱಿದೆ (Mr. 2).

ಕೋಱು kôṟu. 2. (fr. ಕೊಱ 1). (= ಚೂಱು). (A cut off portion); a part, a portion, a share, in cultivation, etc. (S. Mhr.; Bp. 46, 14; Tĕ. ಕೋರು; M. ಕೂಱು). See ಅರಗೋಱು, ನಾಲ್ಕೋಱು, ಮುಕ್ಕೋಱು, ಮೂಗೋಱು.

ಕೋಱೆ kôṟĕ. (fr. ಕೊಱ 1). = ಕೋಱ. Cutting; sharpness, pointedness (Tĕ. ಕೋಱ, ಗೋಱ). 2, a tusk (C.; Tĕ.); a long pointed tooth; a fang (My.; Tĕ.; M. ಕೋಱು, to tear the flesh by thorns; cutting, tearing; *cf.* ಗೂಱು, ಗೋಱು 1). ಸಾವಿರ ಕೋಱೆಗಳುಳ್ಳ ಮೀನು (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ Si. 87). ಹಾವಿನ ಕೋಱೆೞ ದಾಡೆ (ಅತಿಸ್ 463), See B. 4, 21. 22. 24; 5, 237. — ಕೋಱೆದಾಡೆ. A long pointed tooth (J. 27, 23). — ಕೋಱೆಮೀಸೆ. Pointed whiskers (S. Mhr.). — ಕೋಱೆರೂಮಾಲು. A turban with a point in front (My.). — ಕೋಱೆಹಲ್ಲು. = ಕೋಱೆ No. 2. (B. 4, 35. 316; My.).

ಕೋರ್ಟು kôrṭu. A court (C.; B. 4, 146; My. also ಕೋರಟು).

ಕೋಲ್ kôl. 1. (Šmd. 58). = ಕೊಲ್ 3, ಕೋಲು. A stick, a staff, a rod (ವೈಣವ, ಲಗುಡ, ರಮ್ಭ, ದಣ್ಡ, ಯಷ್ಟಿ Hlâ.; ಡಂಗಿ Kk. 74; ಬಡಿ, ಡಂಗಿ, ಟಂಕೆ Šm. 31; ದಣ್ಡ 106; T., M.; *cf.* ಕುಯ್ಯ; Sk. ಕೋಣ); a roasting spit; a staff as a measure of length (My.; see Mr. s. ದಣ್ಡ). 2, an arrow (ಕಣೆ, ಸರಳ್, ಅಮ್ಬು Čt. II, 47; ಕಣೆ, ಪುಙಮ್ಬ, ಸರಲ್, ಅಮ್ಬು Šm. 43. 106; Kk. 40; T., M.). ಕೋಲಂ (Šmd. 84). ಕೇಲಂ ಮಾಡುವ ತಿಗುರಿಯ ಕೋಲನ್ತೆವೋಲ್ (84). ಪೊನ್ನ ಕೋಲ್ (162). ಕೋಲ್ಗಳನ್ ಅನ್ತು ಅಯ್ದುವ ಪಾನ್ಥರ್ (Ršv. 8, 124). ಉರುಳ್ ಕೋಲ್ ಕಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬನ್ಧನೋಪಕರಣಂಗಳು (ವಿತಂಸ Nr.). ಕಿಚ್ಚಂ ಪೊಸೆವ ಕೋಲ್ (ಅರಣಿ Mr. 260). ತೂಗುವ ಕೋಲ್ (ಸಮದಣ್ಡಿ 258). ಪುಸ್ತಕವಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಲ್ (ಠವಣಿಕ 359). ಎರಡು ಕೋಲ್ ಅಗೆ ದಣ್ಡಮೆನಿಕ್ಕುಂ (325). See Abh. P. 13, 61; Bp. 18, 28. 29; Bh. 2, 13, 13; J. 4, 40; 7, 49; 12, 20. 22. 25. 39. 47; 28, 45; ಇಂಗೋಲ್, ಎತ್ತುಂ-, ಕಡೆ-, ಕುಡು-, etc., etc. — ಕೋಲ್ಗಱೆ. -ಕಱೆ. To rain arrows (J. 22, 11; 27, 38). — ಕೋಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get an arrow (J. 10, 24). — ಕೋಲ್ದುದಿ. -ತುದಿ. The point of an arrow (J. 13, 42. 48). — ಕೋಲ್ದುಸ. (= ಕೊಟ್ಟಸ). Meat roasted on the spit (ಸುಣ್ಟಿಗೆ, ಸುಡುಬಾಡು Šs.). — ಕೋಲ್ದೊಡಿಸು. -ತೊಡಿಸು. To fix an arrow (J. 7, 41). — ಕೋಲ್ಮೞೆ. A shower of arrows (J. 12, 36).

ಕೋಲ್ kôl. 2. ಕೋಲು. = ಕೂಲ್. Length, largeness, hugeness (My.; M.; Tĕ. ಕೋಲು, ಕೋಲೆ, ಕೋಲನ). ಕೋಲಾದದು (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ, ಉದ್ದವಾದದು, ನೀಳವಾದದು Si. 372; My.). — ಕೋಲ ಬಲೆ. = ಕೂಲ ಬಲೆ (My.). — ಕೋಲು ಬಲೆ. = ಕೋಲ ಬಲೆ. (My.). — ಕೋಲ್ವಲೆ.-ಬಲೆ. = ಕೋಲ ಬಲೆ, etc. (Ššv. 3, 24).

ಕೋಲ್ kôl. 3. = ಕಲ್ 3, etc. A raft, a float (T.; Tĕ., Sk. ಕೋಲ). See ಹಱಿಗೋಲ್.

ಕೋಲ kôla. Ornament, decoration; form, figure, chiefly of masks, dresses, etc., (used also in devil-dances). (My.; M., T., Tu.; Tĕ.: dance, *cf.* ಕೋಪು? see ಕಣ್ಗೋಲ). ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೋಲ (Prv.). 2,

public procession, as on the birthday of children, as that of the bride and bridegroom, etc. (My.; T.).

ಕೋಲ kôla. *A hog* (= ಕ್ರೋಡ). 2, *a raft, a float* (*cf.* ಕೋಲ್ 3). 3, = ಕುವಲ, *the fruit of jujube* (ಬೋರೇ ಹಣ್ಣು G.). 4, a kind of weapon (*cf.* ಕೋಲ್ 1).

ಕೋಲಕ kôlaka. = ಕಕ್ಕೋಲಕ. *A kind of perfume* (ಗವಲಕ ಚೂರ G.). 2, *black pepper*.

ಕೋಲಜ್ಜಿ kôlajji. = ಕೂಲಜ್ಜೆ, ಕೊಲಜೆ, etc. See ಅಡುಗೋಲಜ್ಜ.

ಕೋಲದಲ kôla-dala. *A kind of perfume* (= ನಖಿ).

ಕೋಲಮ್ಬಕ kôlambaka. *The body of a lute, the whole of it except the strings.*

ಕೋಲವ kôlava. See ಕೋಲೆ.

ಕೋಲವಲ್ಲಿ kôla-valli. A plant with a pungent fruit resembling pepper, *Pothos officinalis* Roxb.

ಕೋಲಾಱ kôlâṟa. Colar (My.). ಕೋಲಾಱತಟ್ಟು. An inferior horse, a country pony (My.).

ಕೋಲಾಹಲ kôlâhala. *A loud and confused sound or noise*, as of men, animals, etc. (ಗಜಬಜ Bhn. 43); *an uproar* (ಕಹಳೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿವುದು Mr. 288). See Bp. 22, 14; 23, 2; ಕೋಳಾಹಳಿಕೆ; ಬೊಬ್ಬೆ; ರಾಯಕೋಳಾಹಳ.

ಕೋಲಿ kôli. (fr. ಕುಯ್). A stubble of jôḷa (S. Mhr.; Tĕ. ಕೋಲೆ).

ಕೋಲಿ kôli. *The jujube tree, Zizyphus jujuba* Lam.

ಕೋಲು kôlu. = ಕೋಲ್ 1, etc. A stick, etc. (ದಣ್ಡ Si. 416; ಪೃಷತ್ಕ, ಬಾಣ, etc. 289; C.; Tĕ. ಕೋಲೆ); as a measure it is used for a gaja (My.), and for the distance from the chin to the feet (S. Mhr.). ಕೋಲುಗಳ (Bp. 61, 25). ಬ್ರತಿಗಳ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ); ಕಿಚ್ಚ ಹೊಸೆವ ಕೋಲು (ಅರಣಿ Hlâ.). ಕಬ್ಬುನದ ಕೋಲು (ಪರಿಘ Nr.). ಈಟೀ ಕೋಲು (ಪ್ರಾಸ, ಕುನ್ತ Si. 291). ಕೋಲು ಊಱುತ್ತ (B. 3, 124). See Si. 250. 271. 281. 289. 290. 344. ಕೋಲು ಮುಱಿಯ ಬಾರದು, ಹಾವು ಸಾಯ ಬಾರದು (Prv.). — ಕೋಲ ಕಳ್ಳಿ. A species of leafless milk-hedge (My.). — ಕೋಲ ಪೊನ್ನೆ. (ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ, ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ, ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕೆ, ನರಿಪೊನ್ನೆ Si. 144). — ಕೋಲರಗು. -ಅರಗು. A stick of sealing wax (My.). — ಕೋಲಲಬು. -ಅಲಬು. A common weed, Alysicarpus rugosus D. C. (Z.). — ಕೋಲ ಸಮ್ಪಿಗೆ. (ಹೇಮಪುಷ್ಪಕ G.). — ಕೋಲಾಟ. -ಆಟ. A play, especially of children, at which they make alternate motions and strike mutually small sticks in each other's hands (C.; Tu., Tĕ.). See ಜಡೆ-. 2, a kind of military exercise (Bh. 1, 7, 50). — ಕೋಲಾಡು. To play at the above game (C.). — ಕೋಲು ಕುದುರೆ. A stick on which boys ride (C.). 2, a crutch (C.; B. 3, 124). — ಕೋಲುಗಳ್ಳಿ. = ಕೋಲ ಕಳ್ಳಿ. (My.). — ಕೋಲುದಳೆ. -ತಳೆ. To lay hold of an arrow. ಬಿಲ್ ಕೋಲುದಳೆವ ನಿತಱೊಳಗೆ (Râghĕ. 17, 70). — ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಮಾಘ್ಯ, ಕುನ್ದ Si. 139; C.). — ಕೋಲುವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. To seize a stick (Bp. 20, 13; 26, 12) or an arrow.

ಕೋಲುಕಾಱ kôlu-kâṟa. A peon (C.; Tĕ.; M. ಕೋಲ್ಕಾರ).

ಕೋಲೆ kôlĕ. *Long pepper, Piper longum* Lin. ಕೋಲೆ ಕೋಲವಂ ದರುಣಮೆನೆ ಬೈಸಿ (Mr. 119 in two MSS., o. r. in two MSS. ಕೋಲಕಂ, one MS. ಬೈಸೆ, another MS. ಬಯಸಿ).

ಕೋವ kôva. 1. A potter. ಬಾಪ್ಪುರ್ ಎನ್ದುಂ ಕೋವರ್ ಎನ್ದುಂ ಕುಮ್ಬಱರ್ (Šmd. II, o. r. ಕುಱುಮ್ಬರ್; ಬಾಪ್ಪುರ್ ಎನೆ ಕೋವರ್ ಎನೆ ಕುಱುಬರ್ Kk. 91, o. r. ಬಾಪ್ಪುರ್ ಎನೆ ಕೋವರ್ ಕುಮ್ಬಱರ್). (*Cf.* ಕುವರ1; T., M. ಕುಶವ, a potter). ಕೋವರ ಚಕ್ರಂ (Abh. P. 14, after 174; 14, 183).

ಕೋವ kôva. 2. A Kuṟumba (see s. ಕೋವ 1).

ಕೋವಣ kôvaṇa. (Šmd. 25). Tbh. of ಕೌಪೀನ (Šmd. 356. 360; Kk. 65; ಕಚ್ಚೆ Šm. 86; Abh. P. 3, 19; T. ಕೋಮಣ, ಕೋವಣ; M. ಕೋವಣ, ಕೋಣ; Tĕ. ಗೋಣ).

ಕೋವರಿ kôvari. = ಕವ್ವರೆ, etc. (ಸಮ್ಭ ಮ, ಡಾವರಿಸಿದುದು Čt. I, 20).

ಕೋವಳ್ kôvaḷ. = ಕೋಮಳೆ, ಕೋಹಳ್, ಕೋಳೆ 1. (ನೆಯ್ದಿಲ್ Šm. 26).

ಕೋವಳ kôvaḷa. Tbh. of ಕೋಮಲ (Čt. II, 37).

ಕೋವಿ kôvi. = ಕೊಱವಿ, etc. A tube, a flute (Tĕ. ಕೋವಿ, ಕ್ರೋವಿ, ಗ್ರೋವಿ). See ಪಿಳ್ಳಂ-. 2, a gun, a matchlock (C.). ಕೋವೀ ನೋಡಿ ಹೆದಱುವವ ಫಿರಂಗಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಕೋವಿದ kôvida. *Skilled, experienced, learned, wise* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). See Čt. II, 3; Šm. 1; ವಾಕ್-. Feminine ಕೋವಿದೆ (J. 31, 7).

ಕೋವಿದತ್ವ kôvidatva. The state of being skilled, etc. (Bp. 10, 54; 42, 17).

ಕೋವಿದಾರ kôvidâra. *The tree Bauhinia variegata* Lin.

ಕೋವೂರ್ kôvûr. N. of a place. — ಕೋವೂರ ಬಸದಿ. (Bp. 50, 80). — ಕೋವೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. (Bp. 50, 76).

ಕೋವೆ kôvĕ. 1. Dyspepsy, purging disease of children. ನಿನಗೇನ್ ಅಜೀರ್ಣದ ಕೋವೆಯೋ? (Bp. 15, 20). 2, a lengthy boil rising on the head of children (My.).

ಕೋವೆ kôvĕ. 2. The climbing plant Bryonia grandis with beautiful red fruit (M.; T. ಕೋವೈ; Tĕ. ಕ್ರೋವಿ, ಗೋವಿ, Gadelupa indica Lam.; R.).

ಕೋವೆ kôvĕ. 3. A crucible (ತೈಜಸಾವರ್ತನಿ, ಮೂಷೆ Nr.; My.; T. ಕುಗ್ಗೈ, M. ಕುವೆ; see ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ?).

ಕೋವೆ kôvĕ. A kind of condensed milk (My.; H. ಖೋವಾ).

ಕೋಶ kôša. = ಕೋಷ. *A case; a sheath, a scabbard* (ಶಸ್ತ್ರಪಿಧಾನ, ಕೆಯ್ದುವಿನೊಱೆ Nn. 52; ಒಱೆ Mr. 518; Šm. 116). 2, *a pod, a seed-vessel.* 3, *a storehouse, a treasury;* a treasure, a store, provisions (ಗೃಹ, ಮನೆ 52; ಭಣ್ಡಾರ 52; 518). 4, the pericarp of a lotus (ಕರ್ಣಿಕೆ 52). 5, *a bud* (ಕುಟ್ಮಲ್ಯ, ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ 52; ಮುಗುಳ್ 518). 6, *gold or silver, wrought or unwrought.* 7, *a testicle* or the scrotum. 8, the vulva, the womb. 9, the penis. 10, *an egg.* 11, a country (ದೇಶ 52; 518). 12, a kind of poetical expression (Kâvy. V, 961; ವಚನ, ನುಡಿ 52). 13, *an ordeal* (of which ten kinds are enumerated), *e. g. an ordeal at which either the plaintiff, or the defendant, is obliged to sip two handfuls of water, previously consecrated by the bathing of an idol* (ದಿಬ್ಯ 52; see ಕ್ರೋಶ No. 3). 14, killing (ಕೊಲೆ 52). 15, a vocabulary, a dictionary. See ಅಮರ-. 16, a term for the three sheaths or succession of cases which make up the various frames of the body enveloping the soul (viz. annamayakôša, vijnâna-, ânanda-).

ಕೋಶಗೃಹ kôśa-gṛiha. A room in which valuable things are kept or contained; a treasury. (Kâvy. I, 1*a*, 4; My.).

ಕೋಶಫಲ kôśa-phala. *A kind of perfume.*

ಕೋಶಾತಕಿ kôśâtaki. *A species of cucumber or gourd, Trichosanthes dioeca* Roxb. 2, *the plant Luffa acutangula* Sering. and *Luffa petandra* Roxb. (= ಘೋಷ). See ಹಾಲೆ.

ಕೋಶಿ kôśi. *A coat, cover, pod.*

ಕೋಶಿಕೆ kôśikĕ. *A sort of drinking vessel.*

ಕೋಷ kôsha. = ಕೋಶ.

ಕೋಷ್ಠ kôshṭha. = ಕೊಟ್ಟ 1. *The intestines, viscera* (ಉದರಾನ್ತ್ರ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗು Nn. 126). 2, *an apartment.* 3, *a granary.* 4, a kind of tree (ವೃಕ್ಷ, ಮರದ ಭೇದ 126). 5, = ಕುಷ್ಠ, Costus speciosus Sm. (ನೀರಜ Mr. 143; T.; Mhr.). 6, = ಕುಷ್ಠ, leprosy (My. as ಕೋಷ್ಟ). 7, a square, as in tables of calculation (My.; Mhr.).

ಕೋಷ್ಠಕ kôshṭhaka. = (ಕೊಟ್ಟಗೆ), ಕೋಷ್ಠ Nos. 2 & 3. See ಧಾನ್ಯ-. 3, a surrounding wall.

ಕೋಷ್ಠಾಗಾರ kôshṭha-âgâra. = ಕೊಟಾರ, ಕೊಟ್ಟಾರ. A storeroom; a treasury. (Śmd. 383).

ಕೋಷ್ಣ kôshṇa. *Moderately warm, tepid.*

ಕೋಸಕೆ kôsakĕ. = ಕೋಸನೆ, ಕೋಸರ, ಕೋಸ್ಕರ, ಗೋಸ್ಕರ. A wrong form for ಓಸುಗ, etc.: for, on account of (R.; Tĕ. ಕೋಸ, ಕೋಸರ).

ಕೋಸಗೆ kôsagĕ. = ಕೋಸಕೆ. (R.).

ಕೋಸಮ್ಬರಿ kôsambari. = ಕೋಸುಮ್ಬರಿ, etc. (C.; ಪ್ರಣೀತ, ಪಳದೆ G.).

ಕೋಸರ kôsara. = ಕೋಸಕೆ. (R.).

ಕೋಸಲ kôsala. ಕೋಶಲ. N. of a country, the warrior-tribe inhabiting it, and its king. (Râm. 1, 3, 17; 4, 8, 1).

ಕೋಸು kôsu. 1. To cause to string upon a thread (ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ Śmd. Dh.; see ಕೋ 3).

ಕೋಸು kôsu. 2. (fr. ಕುಡಿಸು 2). = ಕೋಟು. The state of being crooked or curved, deviation from squareness, as that of torn cloth, of a wall, of a place, of a road, etc. (C.; Tĕ. ಕೊಸಾ, ಕೊಸುಗಾ, ಕೊಸ್ಸೆ, ಕೊಸ್ಸುಗಾ, ಕೋಸು, ಕೋಸೆ; *cf.* ಕುಸಿ 4, ಕೋರೆ; see s. ಕೋಟ 1, ಕೋಡು 1).

ಕೋಸು kôsu. 1. Cabbage (My.; Tĕ.; H.).

ಕೋಸು kôsu. 2. Tbh. of ಕ್ರೋಶ. A measure of distance: 3 miles (My.; H.); 4 miles (My., as ಸುಲ್ತಾನೀ ಕೋಸು).

ಕೋಸುಮರಿ kôsumari. = ಕೋಸುಮ್ಬರಿ, etc. (My.).

ಕೋಸುಮ್ಬರಿ kôsumbari. = ಕುಸುಮ್ಬರಿ, etc. (C.).

ಕೋಸ್ಕರ kôskara. = ಕೋಸಕೆ. (R.).

ಕೋಹಳ್ kôhaḷ. = ಕೋವಳ್. (Bp. 18, 39).

ಕೋಹಳೆ kôhaḷĕ. A case, an envelop (Bh. 3, 13, 69; Mhr. ಖೋಳ).

ಕೋಹು kôhu. (fr. ಕೋ 3). A continuous line (Râm. 6, 11, 1).

ಕೋೞ್ kôḻ. = (ಕೊೞ್ 2, etc., ಕೊಳ್ಳೆ 2), ಕೋೞು. Seizure: pillage, plunder (My. as ಕೋಳು); prey; havoc (Abh. P. 14, 97; T.); — calumny, false imputation (My. as ಕೋಳು; T.). — ಕೋಳೊಡವೆ. -ಒಡವೆ. Pillage, plunder, spoil (J. 16, 46). — ಕೋಳ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To plunder (J. 12, 5). — ಕೋಳ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take by open force (J. 4, 66).

ಕೋಳ kôḷa. Stocks for criminals (C.; T. ಕುಟ್ಟೆ, ತೊಡು; Tĕ. ಕೊಯ್ಯ, in the compounds ಕೊಯ್ಯಜೋಡು, ಬೊಣ್ಡಕೊಯ್ಯ, see ಕುಯ್ಯ; Mhr. ಖೋಡಾ). ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ ಕರೆ! ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ (or ಹೆಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ) ಬಾವನ ಕರೆ! (Prv.). ಅವನ ಕೆಯ್ or ಕಾಲು ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹಾಕು or ಹೆಟ್ಟು (C.); ಅವನ ಕೆಯ್ಗೆ ಕೋಳ ಹಾಕು (My.). ಕಾಲ ಸಂಕಲೆಯಿರಲು ಕೊರಳಿಗೆ ಕೋಳವನು ಬಲುಹಾಗಿ ತೊಡಿಸುವ ವೊಲು (Abhâ. 1, 35). ಕೋಳಕೆ ಕಾಲ ಸೇರಿಸಿ (2, 71).

ಕೋಳಾಹಳಿಕೆ kôḷâhaḷikĕ. = ಕೋಲಾಹಲ. (Râm. 3, 6, 12).

ಕೋಳಾಹಳಿಸು kôḷâhaḷisu. To emit a loud sound; to emit the loud sound of (Bh. 6, 3, 1; 7, 10, 28).

ಕೋಳಿ kôḷi. — ಕೋಳಿಕುಟುಮುಬಳ್ಳಿ. = ಕೊಲುಕುಟಕನ ಗಿಡ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.). — ಕೋಳಿಕುಟುಮ್ಬು. N. of a plant (ಅಸುರೆ, ಪಾಲ್ಗಂಚಿ Mr. 132, one MS. ಕೋಳಿ-).

ಕೋಳು kôḷu. = ಕೋೞ್. (My.). — ಕೋಳುವೋಗು. -ಪೋಗು. To become a prey (Râm. in W. v. 449). — ಕೋಳೂರು. -ಊರು. N. of a village (S. Mhr.). ಕೋಳೂರ ಕೊಡಗೂಸು. (Bp. 14 sum.).

ಕೋಳೆ kôḷĕ. 1. = ಕೋವಳ್, etc. (ಕೆನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ St. & Pl.).

ಕೋಳೆ kôḷĕ. 2. (Tbh. of ಕೋಣ). The outer angle of the eye (My.; T.).

ಕೋೞ್ kôḻ. (Śmd. 28). = ಕೋಡು 5. A horn, etc. ಕೋೞ್ಕೆ (140). ಕೋೞ್ಗಳ್ (124). ಕೋೞ್ಗಳಿಂ (142. 166). ಕೋೞ್ಗೆ (sic 291, see s. ನಿಲ್). — ಕೋೞ್ಗುಟ್ಟು. = ಕೋಡು ಕುಟ್ಟು. (Śmd. 28. 217). To strike or gore with the horn or with the tusk (Čpr. 5, 59; Rśv. 5, after 55). ಕಾಟ್ಕೆಚ್ಚು ತಗುಳೆ, ತಮ್ಮೊಳ್ ಕೋೞ್ಗುಟ್ಟೆ ಕಾಟ್ಟುಱು ಮುಸಗಿದ ವೋಲ್ ಒಡ್ಡಿದುದು (o. r. ಆಡಿದುದು) ಕುರುಸೈನ್ಯಂ (Śmd. 80).

ಕೋೞಿ kôḻi. (Śmd. 27). A cock; a hen; a fowl in general (ದಕ್ಷ Mr. 482; ಕೃಕವಾಕು, ತಾಮ್ರಚೂಡ, ಕುಕ್ಕುಟ, ಚರಣಾಯುಧ Hlâ.; Mr. 171; Si. 172; J. 26, 24; C.; T., M.; Tĕ. ಕೋಡಿ; Tu. ಕೋರಿ). It is *supposed* to be a Tbh. of ಕುಕ್ಕುಟ (Śmd. 30. 355. 361. 364). ಕುಕ್ಕೂಕೂ ಎನ್ದು, ಕೋೞಿ ಕೂಗಿದುವಾಗಳ್ (19. 68). ಚಿತ್ತಾರದ ಜಿಕ್ಕೇ ಕೋೞಿ (ಮಯೂರ, ಬರ್ಹಿ, etc., ನವಿಲು Si. 177). ಕೋೞಿಗೆ (or ಕೋೞಿಯನ್ನು) ಕೇಳಿ, ಮೆಣಸು ಅರಿಯುತ್ತಾರೋ? — ಕೋೞಿ ನುಂಗಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ. — ಕೋೞೀ ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೇ ಕಟ್ಟದರೆ ತಿಪ್ಪೇ ಕೆರೆಯದೆ ಇರುವದೋ? — ಹಾಗದ ಕೋೞಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ತು (Prvs.). See ಅಡವಿಯ-, ನೀರು-, ನೀರುಗೋೞಿ, etc. — ಕೋೞಿ ಕಟ್ಟು. To set cocks a fighting (My.). — ಕೋೞಿಕೋಡು. Calicut (My.; M.). — ಕೋೞಿಗಱಿ. A fowl's feather, a quill (C.). — ಕೋೞಿಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A cock-fight (J. 6, 39). — ಕೋೞಿಗೂಡು. A hen's nest, or a hen-coop (C.; B. 3, 20). — ಕೋೞಿಜುಟ್ಟು. A cock's or hen's comb (C.). — ಕೋೞಿತತ್ತಿ. A fowl's egg (C.; B. 4, 173). — ಕೋೞಿವನ್ದ್ಯ. A cock-fight (Si. 349. 418). — ಕೋೞಿಹಲಿಗೆ. (Si. 277). — ಕೋೞಿಹುಂಜ. A cock (ಪಪಾಯುಧ Nn. 121; C.).

ಕೋೞೆ kôḻĕ. Thick phlegm, phlegm (My.; T. ಕೋೞ್ಪೆ; see ಕೊೞೆ 1).

ಕೌ kau. This initial syllable of Kannaḍa or

some Tadbhava terms is *not original;* occasionally, however, it may be used to represent, in writ, the syllables ಕವ or ಕವು, *e.g.* ಕೌಂಗು = ಕವುಂಗು, ಕೌಂಕುಟ್ = ಕವುಂಕುಟ್, ಕೌಣ್ಡೆ = ಕವುಣ್ಡೆ (Šmd. 189), ಕೌರು = ಕವರು. For Kannaḍa and a few Tadbhava words beginning with ಕೌ in print or writ see s. ಕವ- and ಕವು-; and for ಕೌವರೆ see ಕವ್ವರೆ.

ಕೌಕ್ಕುಟಿಕ kaukkuṭika. (fr. ಕುಕ್ಕುಟ). A poulterer. 2, *a kind of mendicant who walks with his eyes fixed on the ground for fear of treading upon insects, etc.* 3, *a hypocrite.*

ಕೌಕ್ಷೇಯ kaukshêya. (fr. ಕುಕ್ಷಿ). Abdominal, ventral; being in the belly or in a sheath. (Bp. 59, 39).

ಕೌಕ್ಷೇಯಕ kaukshêyaka. *A sword.*

ಕೌಂಗು kaungu. = ಕವುಂಗು, q. v.

ಕೌಟ kauṭa. (fr. ಕುಟಿ). Relating to a house; living in one's own house, independent.

ಕೌಟತಕ್ಷ kauṭa-taksha. *A carpenter who works at home on his own account, an independent one.*

ಕೌಟವಿ kauṭavi. (fr. ಕೋಟವಿ). *A naked woman.*

ಕೌಟಿಕ kauṭika. (fr. ಕೂಟ). = ಕೌಳಿಕ. One whose business is to catch animals in traps, etc. 2, *one who kills animals and sells their flesh for his own subsistence.* 3, fraudulent, dishonest.

ಕೌಟಿಲ್ಯ kauṭilya. (fr. ಕುಟಿಲ). Crookedness, curvature, curliness; falsehood, deceit, etc. See ಕೊಂಕು, ಬಂಕು, ಬದಸು.

ಕೌಟಿಲ್ಯತೆ kauṭilyatĕ. = ಕೌಟಿಲ್ಯ. (ಕಡು Čt. I, 13, o. r. ಕುಡು).

ಕೌಣಪ kauṇapa. (fr. ಕುಣಪ). Feeding on corpses: *a râkshasa or goblin.*

ಕೌಣ್ಡ kauṇḍa. = ಕೌನ್ದ. (Čpr. 1, 33).

ಕೌಣ್ಡನ್ಯ kauṇḍanya. N. of a sage (ಕುಣ್ಡಿಜ Mr. 257; see s. ಕುಣ್ಡಿಜ); N. of a grammarian (in a Čh. MS. v. 29).

ಕೌಣ್ಡಿಕ kauṇḍika. (= a ಕೌನ್ದಿಕ of ಕುನ್ದ). — ಕೌಣ್ಡಿಕಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. N. (Čh. v. 8. 9).

ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯ kauṇḍinya. = ಕೌಣ್ಡನ್ಯ. (Čh. v. 7; J. 10, 25; 33, 39).

ಕೌತುಕ kautuka. (fr. ಕುತುಕ). *Desire for.* 2, *eagerness, impetuosity.* 3, *curiosity.* 4, any singular or surprising object, a wonder; surprise, wonder, astonishment (ಬಿಸವನ್ದ Šmd. II; Kk. 83; Šm. 50; ಬೆಕ್ಕಸವಟ್ಟುದು Čt. I, 50). 5, *joy, pleasure; festivity, sport, gaiety, a festival.* See B. 4, 219; 5, 205. 206. — ಕೌತುಕನ್ದಾಳ್. -ಂ-ತಾಳ್. To be astonished, etc. (Grj. 4, after 48; Ršv. 5, 124). — ಕೌತುಕಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಕೌತುಕನ್ದಾಳ್. (Ršv. 5, after 24).

ಕೌತುಕಜನಕ kautuka-janaka. Creating pleasure (Čpr. 1, 58).

ಕೌತೂಹಲ kautûhala. (fr. ಕುತೂಹಲ). *Desire for; eagerness, vehemence; curiosity; a curiosity, a surprising object,* etc. = ಕೌತುಕ.

ಕೌದ್ರವೀಣ kaudravîṇa. (fr. ಕೋದ್ರವ). *A field sown with kôdrava.*

ಕೌಧರ್ಮ kaudharma. = ಕವುಧರ್ಮ. (fr. a ಕುಧರ್ಮ). Bad practice, etc.

ಕೌನ್ತಿ kaunti. *A sort of perfume.*

ಕೌನ್ತಿಕ kauntika. (fr. ಕುನ್ತ). *A warrior armed with a spear.*

ಕೌನ್ತೇಯ kauntêya. (fr. ಕುನ್ತಿ). N. of Sahadêva (Mr. 264), Yudhishṭhira, Bhîma, and Arjuna (Ššv. 4, after 99; J. 8, 36). See Šmd. 288.

ಕೌನ್ದ kaunda. (fr. ಕುನ್ದ). = ಕೌಣ್ಡ. Relating to jasmine.

ಕೌಪ kaupa. = ಕೌಪು. (S. Mhr.; Bp. 16, 22).

ಕೌಪೀನ kaupîna. = ಕೋವಣ, ಕೌಪ, ಕೌಪು. *A privy part* (ಗುಹ್ಯ Nn. 134; Mr. 486); the pudenda. 2, *a small piece of cloth worn over the privities* (ಕಟ್ಟುವ ಕಚ್ಚಟ Mr. 256; ಜತ್ತರ Šs.). 3, *a wrong or improper act,* an act different from prescribed rules (ಭಿನ್ನಕಾರ್ಯ 134; Mr. 486); lowness, vileness (ಅಧಮ 134).

ಕೌಪು kaupu. = ಕೌಪ, ಕೌಪೀನ No. 2. (ಕಕ್ಷ Nn. 117; Bp. 12, 22; 16, 22; 27, 44).

ಕೌಬೇರ kaubêra. = ಕೌವೇರ. (ಸೋಮ, ಕುಬೇರ Nn. 25).

ಕೌಬೇರಿ kaubêri. = ಕೌವೇರಿ. (ಉತ್ತರ, etc., ಬಡಗಲ್ Mr. 58).

ಕೌಮಾರ kaumâra. (fr. ಕುಮಾರ). Juvenile. 2, childhood. (My.).

ಕೌಮಾರಿ kaumâri. One of the divine mâtṛis or personified energies of the gods, the šakti of Kârttikêya. See ಮಾತೃ and ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ.

ಕೌಮುದಿ kaumudi. (fr. ಕುಮುದ). *Moonlight* (ಬೆಳುದಿಂಗಳು Nn. 60).

ಕೌಮೋದಕಿ kaumôdaki. *The mace of Krishṇa or Vishṇu.*

ಕೌರವ kaurava. A descendant of Kuru (ಕುರುಜಾತ Mr. 263), especially a son of Dhṛitarâshṭra; belonging to the Kurus. See Šmd. 91. 267. 288; J. 2, 3. 21; Prv. s. ಪಕ್ಷ.

ಕೌರವಾರಿ kaurava-ari. An enemy or the enemy of the Kauravas; Bhîma. (Šmd. 200).

ಕೌರವ್ಯ kauravya. = ಕೌರವ. (J. 2, 31).

ಕೌರ್ಮ kaurma. (fr. ಕೂರ್ಮ). Relating to a tortoise; relating to the avatâra of Vishṇu as a tortoise. ಕೌರ್ಮಪುರಾಣ (Bp. 43, 76).

ಕೌಲಟಿನೇಯ kaulaṭinêya. (fr. ಕುಲಟೆ). A bastard; *the son of a female beggar.*

ಕೌಲಟೇಯ kaulaṭêya. *The son of a female beggar.*

ಕೌಲಟೇರ kaulaṭêra. A bastard, *the son of a disloyal wife.*

ಕೌಲಿಕ kaulika. (ಕೌಳಿಕ). (fr. ಕುಲ). Belonging to a family or race; ancestral. 2, an impostor, a heritic. 3, = ಕೌಲೀನ, rumour, report (ನಾಣ್ಣುಡಿ Mr. 86, one MS. ಜಾಣ್ನುಡಿ).

ಕೌಲೀನ kaulîna. Belonging to a noble family; high birth (ಶುದ್ಧಾನ್ವಯ, ಸತ್ಕುಲೀನ Nn. 76). 2, *rumour, report;* a good report (ಕಾಂಚನವಾದ, ಸುವರ್ಣವಾದ 76; one MS. ಕಾಂಚನ = ದ್ರವ್ಯ; ವಾದ = ಲೋಕವಾದ). 3, a sick person (ರೋಗಿ, ರೋಗಸ್ಥ 76). 4, black (ಕರಿದು, ಕಪ್ಪು 76, one MS. ಕಜ್ಜಲ). 5, combat of animals, of birds, snakes, etc.; contention of, as a species of gambling; cock-fighting, etc. (ಮೃಗ 76; ಪಶು 76).

ಕೌಲು kaulu. = ಕಬಲ 2, ಕವಲು. Agreement (My.; H.); writing of assurance or engagement as granted by government to the cultivator of the soil (Mhr., H. ಕೌಲ). 2, safeguard to pass, as granted to an enemy (C.; Mhr., H.). 3, stipulated tribute (My.). — ಕೌಲುಕರಾರು. An agreement (C.).

ಕೌಲೇಯ kaulêya. Sprung from a noble family; (domestic); a dog (V. 11, 63).

ಕೌಲೇಯಕ kaulêyaka. Domestic; *a dog.*

ಕೌವೇರ kauvêra. (fr. ಕುವೇರ). = ಕೌಬೇರ, q. v. Relating to or coming from Kuvêra. 2, the plant Costus speciosus.

ಕೌವೇರಿ kauvêri. = ಕೌಬೇರಿ. The region of Kuvêra, *the north.*

ಕೌಶಲ kaušala. (fr. ಕುಶಲ). Well-being, happiness, good fortune (ಶಾರದೆ, ಕುಶಲ Nn. 28; ತಮ್ಮು, ಕುಶಲ 64). See Šmd. 301. 2, skilfulness, cleverness. — ಕೌಶಲಂದೋಱು. -ಂ-ತೋಱು. To evince skilfulness (Šsv. 4, 75).

ಕೌಶಲ್ಯ kâušalya. = ಕೌಶಲ. (ಕುಶಲ Čt. II, 115; Šmd. 301 Cm.).

ಕೌಶಿಕ kaušika. (fr. ಕುಶಿಕ). Indra (ಇನ್ದ್ರ Nn. 10; Mr. 511). 2, N. of the ṛishi Višvâmitra (ಮುನಿ 10; ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ Mr. 257; ಋಷಿ 511; J. 18, 2. 9). 3, *a snake-catcher;* an ichneumon (ಸರ್ಪೋಪಜೀವಿ 10). 4, *an owl* (ಘೂಕ 10; ಗೂಗೆ 511). 5, bdellium (ಗುಗ್ಗುಳ 10; 511; see ಗುಗ್ಗುಲ). 6, a marvel (ಅದ್ಭುತ 10). 7, a snake's face or mouth (ಅಹಿಮುಖ, ಹಾವಿನ ಮುಖ 10).

ಕೌಶಿಕೆ kaušikĕ. The state of being versed in kôšas or dictionaries (Grj. 2, after 106). 2, a water-pot, a drinking vessel (ಕಳಸಿಗೆ, ಮಲ್ಲಿಕೆ Mr. 210).

ಕೌಶೇಯ kaušêya. (fr. ಕೋಶ). Being in or coming from a sheath or case; *silken; silk-cloth.* See ಪವುಥೀಯ.

ಕೌಸಲೆ kausalĕ. = ಕೌಸಲ್ಯೆ. (J. 18, 9. 63; 19, 24; 20, 7).

ಕೌಸಲೇಯ kausalêya. Râma, the son of Kausalyâ. (J. 21, 60).

ಕೌಸಲ್ಯೆ kausalyĕ. (fr. ಕೋಸಲ), The wife of Dašaratha and mother of Râma. (My.).

ಕೌಸೀದ್ಯ kausîdya. (fr. ಕುಸೀದ). *Indolence, sloth.*

ಕೌಸುಮ kausuma. (fr. ಕುಸುಮ). *Relating to flowers;* flowery, flowering.

ಕೌಸೃತಿಕ kausṛitika. (fr. ಕುಸೃತಿ). *A juggler, a cheat.*

ಕೌಸ್ತುಭ kaustubha. *The jewel suspended on the breast of Vishṇu or Kṛishṇa* (ಕಂಕಣ, ಪದಕ Nn. 45). See Čh. v. 24.

ಕೌಸ್ತುಭಾಭರಣ kaustubha-âbharaṇa. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 51).

ಕೌಸ್ತುಭೋದ್ಭಾಸ kaustubha-udbhâsa. = ಕೌಸ್ತುಭಾಭರಣ. (J. 13, 26).

ಕೌಳಿಕ kauḷika. (= ಕೌಲಿಕ, and) Tbh. of ಕೌಟಿಕ. A butcher (ಕೌಟಿಕ Hlâ.; ವೈತಂಸಿಕ, ಕಟಿಕ Mr. 379). 2, deceit, imposture (Bh. 1, 8, 89; 2, 13, 13; Râm. in W. v. 449).

ಕ್ಕುಂ kkuṁ. = ಕುಂ, etc., *e. g.* ಪುರಡಿಕ್ಕುಂ, ಪೊಗಟಿಕ್ಕುಂ, ರಂಜಕ್ಕುಂ (Šmd. 268). ಪಾಳಿಕ್ಕುಂ ಜಗವೆಲ್ಲಮಂ ಕಮಲಭವಂ (268).

ಕ್ಕೆ kkĕ. 1. = ಕೆ 1, etc., *e. g.* ಬನಕ್ಕೆ, ಪೊಲಕ್ಕೆ (Šmd. 139). ಕುಲಕ್ಕಂ ಚಲಕ್ಕಂ ಭೂತಲದೊಳ್ ಅರ್ಗಮ್ ಅಧಿಕಂ (138). ಲೋಕಕ್ಕೆ ಈತನ್ ಅಧಿಕಂ. ಆ ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಈ ಕಬ್ಬಮ್ ಆಯ್ತು (159).

ಕ್ಕೆ kkĕ. 2. = ಕೆ 2, etc., *e. g.* ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ, ಪೂಜಿಕ್ಕೆ (Šmd. 270). ನರನಾಥನ್ ಆ ತೆಱದಿಂ ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ ದೇಶಂಗಳಂ! (270).

ಕ್ತಿನ್ ktin. (ತಿ). *An affix forming nouns.*

ಕ್ಯಾ kyâ. The vulgar pronunciation of initial ಕೇ (C.), *e. g.* ಕ್ಯಾಕರಿಸು, ಕ್ಯಾದಿಗೆ (G. 167), ಕ್ಯಾರೆ, etc.

ಕ್ಯಾಟ kyâṭa. = ಕ್ಯಾತ, etc. See ಓತಿ-.

ಕ್ಯಾತ kyâta. = ಕೇತ, etc. See ಓತಿ-, ತೊಣ್ಡೆ-, ತೊಣ್ಣೆ-.

ಕ್ರಕಚ krakača. = ಕರಗಸ, ಗರಗಸ, ಗರಗಸು. *A saw.*

ಕ್ರಕಚೆ krakačĕ. N. of a plant (ಗರಗತಿಗ Mr. 116);—the tree Pandanus odoratissimus (Sk.).

ಕ್ರಕಣ krakaṇa. = ಕೃಕಣ, ಕ್ರಕರ (Nr.).

ಕ್ರಕರ krakara. (= ಕಕ್ಕರ). *A sort of partridge, Perdix sylvatica* (= ಕೃಕರ). 2, *the shrub Capparis aphylla* Roxb. — ಕ್ರಕರವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. (ಕ್ರಕಣ, ಕ್ರಕರ Nr.).

ಕ್ರತಕ krataka. See ಎಲಹೂಲಿ.

ಕ್ರತು kratu. *Sacrifice, offering.* 2, one of the Prajâpatis. 3, one of the Višvadêvas. 4, N. of a plant (ಗದುಗು Mr. 150, o. r. ಗದುಗ).

ಕ್ರತುಧ್ವಂಸಿ kratu-dhvaṁsi. The destroyer of (Daksha's) sacrifice: *Šiva.*

ಕ್ರತುಪುರುಷ kratu-purusha. *Vishṇu.* (Bp. 54, 46).

ಕ್ರತುಭುಜ್ kratu-bhuj. ಕ್ರತುಭುಕ್. One who eats the sacrifice: *a deity.* ಕ್ರತುಭುಜ (Bp. 2, 27).

ಕ್ರಥ kratha. N. of a race belonging to the Yâdavas. (R.).

ಕ್ರಥನ krathana. *Killing, slaughter.*

ಕ್ರನ್ದನ krandana. *Crying out, calling; challenging.* 2, *weeping, lamenting.*

ಕ್ರನ್ದಿತ krandita. Cried out; wept; *crying.*

ಕ್ರಮ krama. = ಕರಮ, ಕವ 1. Going, proceeding, advancing, stepping; a step. 2, the foot (ಚರಣ, ಪಾದ, ಅಂಘ್ರಿ, ಪದ, ಕಾಲು Mr. 332). 3, regular course or progress, order, series; regular arrangement; *regular succession.* 4, *method, manner.* 5, *a sacred precept or practice.* See ಪಾಟಿ. — ಕ್ರಮದಪ್ಪ. -ತಪ್ಪ. Order to be missed or deviated from (B. 5, 234). — ಕ್ರಮವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. To seize or take the proper course or order. ಕ್ರಮವಿಡಿದ ನುಡಿ (ಸಂಗತ್ಯ Mr. 461).

ಕ್ರಮಗಣನ krama-gaṇana. Reckoning or enumerating successively or in order. (Šmd. 261).

ಕ್ರಮಣ kramaṇa. = ಕ್ರಮ No. 1. See ಅತಿ-, ಅನು-, ಶಿಕ್ಷಾ-, etc.

ಕ್ರಮವಾಚಿ krama-vâči. A term expressing regular succession (Šm. 53).

ಕ್ರಮಸನ್ಧಾನ krama-sandhâna. Placing, holding, bringing or uniting together in regular order. See ಬಟಿ ಕೊಳ್.

ಕ್ರಮಾಗತ krama-âgata. Arrived or descended regularly or lineally. (My.).

ಕ್ರಮಿಸು kramisu. To go, to walk, to step. See ಅತಿ-. 2, to go across, to cross (B. 4, 104; My.).

ಕ್ರಮುಕ kramuka. = ಕವುಂಗು, ಕೌಂಗು. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu.* 2, *the mulberry tree, Morus indica* (see Si. 131). 3, *a red sort of the lôdhra tree.*

ಕ್ರಮೇಣ kramêṇa. In regular course, by degrees, gradually, according to order. (B. 4, 172; My.).

ಕ್ರಮೇಣಕ kramêṇaka. = ಕ್ರಮೇಲಕ. (Mr. 184).

ಕ್ರಮೇಲಕ kramêlaka. *The camel.*

ಕ್ರಯ kraya. = ಕಿರಯ. *Buying, purchase* (ಕೊಳುಹ Mr. 346). 2, price, value (C.). ಬಹಳ ಕ್ರಯವುಳ್ಳ ಭಾರೀ ಬಟ್ಟೆ (ಮಹಾಧನ Si. 222). — ಕ್ರಯ ಇಡು. To set a price on, to fix a price (B. 5, 208; My.). — ಕ್ರಯ ಕಟ್ಟು. To fix a price; to prize (B. 4, 173; My.). — ಕ್ರಯ ಕೊಡು. To give money for (B. 5, 75; My.). — ಕ್ರಯ ಬೀಳು. Price to be obtained or fetched (C.). ಅವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಬೀಳುವದು (B. 4, 193). ಸಲಿಕೆಗೆ ಯಾಕೆ ಕ್ರಯ ಬೀಳುತ್ತದೆ? (5, 79).

ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯ kraya-vikraya. Buying and selling, trade, traffic (B. 5, 113; My.).

ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ kraya-vikrayika. *A trader, a merchant.*

ಕ್ರಯಶಾಸನ kraya-šâsana. A deed of sale (My.).

ಕ್ರಯಿಕ krayika. *A purchaser, a buyer.*

ಕ್ರಯ್ಯ krayya. *Exhibited for sale, purchasable.*

ಕ್ರವ್ಯ kravya. *Raw flesh.*

ಕ್ರವ್ಯಾದ್ kravya-ad. Consuming flesh or corpses: *an evil spirit, a goblin, a râkshasa.*

ಕ್ರವ್ಯಾದ kravya-ada. Carnivorous; *a goblin, a râkshasa.*

ಕ್ರಾನ್ತ krânta. Gone; going, stepping. See ಅತಿ-, ವಿಷ್ಣು-.

ಕ್ರಾನ್ತಿ krânti. *Going, proceeding;* a step; declination of a heavenly body; the sun's course on the globe, the ecliptic. (B. 5, 306; My.).

ಕ್ರಾನ್ತಿಚಕ್ರ krânti-čakra. = ಕ್ರಾನ್ತಿವೃತ್ತ. (My.).

ಕ್ರಾನ್ತಿವೃತ್ತ krânti-vṛitta. The ecliptic (B. 5, 309; My.).

ಕ್ರಾಮ krâma. Going, proceeding. See ಸಂ-.

ಕ್ರಾಯಕ krâyaka. *A purchaser, a buyer.*

ಕ್ರಾಲುಚೆಟ್ಟು krâlu-čĕṭṭu. The plant Vernonia anthelmintica (Tĕ.; ಅವಲ್ಗುಜ, etc., ಬಾಹುಜಗೆ Si. 145).

ಕ್ರಿಮಿ krimi. = ಕೃಮಿ. A worm, an insect (ತ್ರಸ, ಹುಳು Nn. 121; ನೀಲಂಗು, etc. Mr. 396). 2, lac (ಲಾಕ್ಷ, ಅರಗು 121).

ಕ್ರಿಮಿಜ krimi-jâ. = ಕೃಮಿಜ. Produced by worms: silk. ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕು (Mr. 341).

ಕ್ರಿಯಾಕಾರ kriyâ-kâra. *An agreement, a contract.*

ಕ್ರಿಯಾಕಾರಕಗೋಪಕ kriyâ-kâraka-gôpaka. Hiding the agent: a kind of čitra in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಕ್ರಿಯಾಖಣ್ಡನ kriyâ-khaṇḍana. Breaking, reducing to pieces (ಶಾರದ, ಖಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆಗಳ್ Nn. 28, o. r. ಶಾರದೆ).

ಕ್ರಿಯಾಂಗ kriyâ-anga. In theatricals: proper outward appearance or disguise and accompanying songs (Mr. 78. 82; Bp. 25, 20).

ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ kriyâ-âtmaka. Having the nature or notion of an action or of a verb; a word that possesses the nature or notion of an action or of a verb. See Šmd. 91. 92; Kâvy. V, 13.

ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಾವ್ಯಯ kriyâtmaka-avyaya. A particle that partakes of the nature of a verb (Šmd. 389).

ಕ್ರಿಯಾದೀಪಕ kriyâ-dîpaka. A kind of dîpaka (Kâvy. III, 3, B, 39 seq.).

ಕ್ರಿಯಾಪದ kriyâ-pada. A verb (Šmd. 54. 61. 168. 261. 299; Kâvy. I, 3, 16. 17).

ಕ್ರಿಯಾಫಲ kriyâ-phala. Result or consequence of acts. (My.).

ಕ್ರಿಯಾಮಾಲೆ kriyâ-mâlĕ. The conjugation of a verb and its table (My.).

ಕ್ರಿಯಾರ್ಥ kriyâ-artha. The meaning of a verb; the infinitive with ಅಲ್. See Šmd. 253. 254. 276. 277. 302; Kâvy. I, 5, 34. 35.

ಕ್ರಿಯಾಲಂಕಾರಹೀನ kriyâ-alaṅkâra-hîna. Want of ornament in verbs or actions (Bp. 1, 18).

ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ kriyâ-lôpa. Deficiency in or loss of any of the essential ceremonies of religion. (My.).

ಕ್ರಿಯಾವತ್ kriyâ-vat. *Active, industrious, strenuous;* performing ceremonies and duties in the right manner. See ಬರವಸಿಗ.

ಕ್ರಿಯಾವನ್ತ kriyâ-vanta. Tbh. of ಕ್ರಿಯಾವತ್. An active man; a truthful man, a man of correct conduct (C.).

ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕ kriyâ-vâčaka. Expressing an action; a verbal noun. (Šmd. 89).

ಕ್ರಿಯಾವಿಭಕ್ತಿ kriyâ-vibhakti. A termination or inflection of the persons of a tense. (Šmd. 61. 90).

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ kriyâ-višêshaṇa. That which defines an action more closely; an adverb. (Šmd. 174. 175).

ಕ್ರಿಯಾಶೂನ್ಯ kriyâ-šûnya. Deprived of or without action (Šmd. 389).

ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರ kriyâ-samabhihâra. Repetition of any act, doing anything repeatedly (Šmd. 230. 231. 270; Kâvy. I, 3, 89-97; I, 5, 41-44).

ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ kriyâ-samâsa. A verbal compound (Šmd. 90. 199. 210).

ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧಿ kriyâ-siddhi. Accomplishment of an act, success. (My.).

ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನ kriyâ-svabhâva-âkhyâna. One of the three kinds of jâti in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ಕ್ರಿಯೆ kriyĕ. ಕ್ರಿಯಾ. *Action, work, business;* an act. 2, action, as the general idea expressed by any verb (Šmd. 33. 36. 88. 253. 276. 277). 3, time, tense (Šmd. 90. 260). 4, *a verb;* the verb of a sentence (Šmd. 6. 35. 115. 152. 172. 175. 199). 5, a noun of action (Šmd. 35, *e. g.* ಕೊಳಲ್). 6, a literary work. 7, *bodily action, exercise of the limbs.* 8, *study.* 9, *medical treatment or practice.* 10, *a religious rite or ceremony;* substantiating, by oath, etc. (Mhr., S. Mhr.). 11, *expiation, atonement.* 12, *a means, an expedient.* 13, *an instrument, an implement.* 14, *judicial investigation.* 15, *beginning, undertaking.*

ಕ್ರಿಯ್ಯೆ kriyyĕ. = ಕ್ರಿಯೆ. (ನೆಗಱ್ತೆ Mr. 458).

ಕ್ರಿಷ್ಟ್ಣ krishṭṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ. (C.).

ಕ್ರಿಷ್ಣ krishṇa. Tbh. of ಕೃಷ್ಣ. (My.).

ಕ್ರಿಷ್ಣಿ krishṇi. Tbh. of ಕೃಷ್ಣೆ. N. (My.; B. 5, 127. 148).

ಕ್ರಿಸ್ತ krista. Christ (B. 5, 279; My.).

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ krista-šaka. The era of Christ (My.).

ಕ್ರಿಸ್ತಿ kristi. Christian (B. 5, 168. 278. 280).

ಕ್ರಿಸ್ತಿಯ kristiya. A Protestant Christian (My.). Feminine ಕ್ರಿಸ್ತಿಯಳು (My.).

ಕ್ರೀಂಕಾರ krîṅ-kâra. The cry of the bird called haṁsa (Grj. 8, after 8; 10, 33).

ಕ್ರೀಡಾಕುಳಿ krîḍâ-kuḷi. A pleasure-pond (ವಾಪಿ, ದೀರ್ಘಿಕೆ Nr.).

ಕ್ರೀಡಾಗೃಹ krîḍâ-gṛiha. A pleasure-house, a private apartment. (My.).

ಕ್ರೀಡಾರಥ krîḍâ-ratha. *A pleasure-van.*

ಕ್ರೀಡಾವನ krîḍâ-vana. A pleasure-garden, a park. (My.).

ಕ್ರೀಡಿಸು krîḍisu. To play, to sport, to frolic (J. 30, 10); to have sexual intercourse (My.; ರಮಿಸು G.).

ಕ್ರೀಡಿಸುವಿಕೆ krîḍisuvikĕ. Playing, sporting (ದೇವನ Si. 436).

ಕ್ರೀಡೆ krîḍĕ. ಕ್ರೀಡಾ. *Play* (ಕೇಳಿ Šm. 114); amorous sport, sexual intercourse (My.). See ರಮಿಸು.

ಕ್ರೀತ krîta. Bought; a son purchased from his natural parents. See ವಿ-.

ಕ್ರುಂಚ್ kruṅč. = ಕ್ರುಂಚು. *A kind of heron; a curlew* (ಕೊಂಚೆ Hlâ.).

ಕ್ರುಂಚು kruṅču. = ಕ್ರುಂಚ್. (ಕ್ರೌಂಚ, ಕೊಂಚೆ Mr. 169).

ಕ್ರುದ್ಧ kruddha. Irritated, angry, wrathful; a passionate man (ಕೋಪಿ Bhn. 59; J. 13, 4; My.).

ಕ್ರುಧ್ krudh. *Anger, wrath.*

ಕ್ರುಪೆ krupĕ. Tbh. of ಕೃಪೆ. (C.).

ಕ್ರುಷ್ಟ krushṭa. *Crying out, calling; weeping;* noise, sound.

ಕ್ರೂರ krûra. = ಕೂರ, ಕೂಟ್. *Cruel, fierce, savage, hard-hearted;* pitiless; hot, sharp, disagreeable; harsh, rough; terrible; a bad man, a scoundrel (ಖಲ, ದುರ್ಜನ Nn. 107); a thief (ತಸ್ಕರ, ಕಳ್ಳ 107). 2, *hard, solid.* 3, name of an animal (ಮೃಗಭೇದ 107). 4, *boiled rice.*

ಕ್ರೂರಕರ್ಮಕೃತ್ krûra-karma-kṛit. *Perpetrating cruel actions.*

ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ krûra-karmi. = ಕೂಟ್ಕಮ್ಮಿ. A person who performs terrible or pitiless deeds (ನೃಶಂಸ, ಬಿಟ್ಸಿನವಂ Mr. 235). See Bp. 51, 74.

ಕ್ರೂರಗ್ರಾಹ್ಯ krûra-grâhya. A man who listens to slander, a slanderer (ಕುವಾಕ್ಯಶ್ರುತ, ಚಹಡಮಂ ಕೇಳ್ವಂ Mr. 244, o. r. ಪೇಳ್ವಂ).

ಕ್ರೂರಚಿತ್ತ krûra-ċitta. A cruel-minded man (Bp. 25, 26).

ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರ krûra-astra. A sharp missile weapon (ಚಕ್ರ Mr. 516).

ಕ್ರೇಣಿ krêṇi. = ಕೇಣಿ 1. Buying, purchasing, purchase.

ಕ್ರೇತವ್ಯ krêtavya. *Purchasable.*

ಕ್ರೇತೃ krêtṛi. A buyer, purchaser. See ವಿ-.

ಕ್ರೇಯ krêya. *Purchasable.*

ಕ್ರೋಡ krôḍa. *The chest, the breast, the bosom.* 2, *a hog* (ಎಕ್ಕಲ Šs.); an avatâra of Vishṇu. 3, *the planet Saturn.*

ಕ್ರೋಡರೂಪಿ krôḍa-rûpi. Vishṇu (My.).

ಕ್ರೋಡೀಕರಣ krôḍî-karaṇa. Folding to the breast, *embracing; an embrace.*

ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸು krôḍî-karisu. To embrace: to compress, to abridge, to write briefly (My.; Tĕ.).

ಕ್ರೋಧ krôdha. Anger, wrath, passion. See ಕನಲ್, ಮುನಿ, ಸೆಣಿ. 2, N. of a dânava (Čpr. 5, 29).

ಕ್ರೋಧನ krôdhana. *Angry, passionate.* 2, the fifty-ninth year of the cycle (C.).

ಕ್ರೋಧನಿರ್ದೇಶ krôdha-nirdêša. Indication or manifestation of passion. See ರೂಪಿಡು.

ಕ್ರೋಧಿ krôdhi. *Angry, passionate.* (Bp. 60, 55). 2, the thirty-eighth year of the cycle (C.).

ಕ್ರೋಧೋತ್ಸರ್ಜನ krôdha-utsarjana. Laying aside or quitting passion. See ತಿಳಿಪು.

ಕ್ರೋಶ krôša. = ಕೋಸು 2. Calling out, a cry, a shout. 2, *a measure of distance,* a kos, ¼ yôjana (ಪಥಭೇದ, ಪಥಸಂಖ್ಯೆಯ ಭೇದ Nn. 112; ಪಥಸಂಖೆ Mr. 489; see s. ಮೊಟಿ). 3, wrongly instead of ಕೋಶ: an ordeal (ದಿವ್ಯ, ದಿಬ್ಯ 112; ದಿವ್ಯ 489). 4, see Mr. s. ಕುಠಾಕು.

ಕ್ರೋಶಯುಗ krôša-yuga. *Two kos.*

ಕ್ರೋಷ್ಟು krôshṭu. A crier: *a jackal.*

ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನೆ krôshṭu-vinnĕ. *The plant Hemionites cordifolia* Roxb. (others: Ramvâsac; see ನರಿಬಾಲದ ಹುಲ್ಲು).

ಕ್ರೋಷ್ಟ್ರು krôshṭṛi. *A kind of Convolvulus.* 2, the female of a jackal.

ಕ್ರೌಂಚ krauṅča. = ಕರ್ಕೊಂಚೆ, ಕೊಂಚೆ, ಕೊರಕಂಚೆ. *A kind of heron or curlew.* 2, *a mountain in the Himâlaya,* torn asunder by Skanda. 3, one of the principal divisions (dvîpas) of the world.

ಕ್ರೌಂಚದಾರಣ krauṅča-dâraṇa. The splitter of the Krauṅča-hill: *Skanda.*

ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ krauṅča-pakshi. = ಕ್ರೌಂಚ No. 1. (ಕೊಂಚೆ Kk. 14; Šm. 29).

ಕ್ರೌಂಚಾರಾತಿ krauṅča-arâti. The enemy of krauṅča: *Skanda.*

ಕ್ರೌಂಚಾರಿ krauṅča-ari. = ಕ್ರೌಂಚಾರಾತಿ. (ವಿಶಾಖ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತ್ತಿಕೇಯ Nn. 38; ಸ್ಕನ್ದ Mr. 16).

ಕ್ರೌರ್ಯ kraurya. (fr. ಕ್ರೂರ). Cruelty, fierceness; hard-heartedness; terribleness. (My.).

ಕ್ಲಮ klama. *Fatigue, languor, exhaustion.*

ಕ್ಲಮಥ klamatha. = ಕ್ಲಮ. *Fatigue, etc.*

ಕ್ಲಮಥು klamathu. = ಕ್ಲಮ. *Fatigue, etc.* (ಗ್ಲಾನಿ, ನೋವು Mr. 384).

ಕ್ಲವ klava. Fear. See ವಿ-.

ಕ್ಲಿನ್ನ klinna. *Moistened, wet* (ಹಸಿ Hlâ., Mr. 448; originally in Hlâ. and Mr. ಹುಸಿ).

ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷ klinna-aksha. *Blear-eyed.*

ಕ್ಲಿಶಿತ klišita. *Fatigued, tired, afflicted.*

ಕ್ಲಿಷ್ಟ klishṭa. *Fatigued, tired, afflicted.* 2, hurt. 3, put to shame. 4, *contradictory, inconsistent.*

ಕ್ಲೀತಕ klîtaka. *Liquorice* (ಜೇಷ್ಠಮಧು G.).

ಕ್ಲೀತಕಿಕೆ klîtakikĕ. *Indigo, Indigofera tinctoria.*

ಕ್ಲೀಬ klîba. *An eunuch* (ನಪುಂಸ, ನಪುಂಸಕನು Nn. 146). 2, *emasculated, enervated, impotent;* timid (ಆತಂಕಶರೀರ, ರೋಗಸ್ಥ, ಹೆದಟಿದವನು 146; ಅಟಿಯಾಳ್ Mr. 481). 3, *idle, slothful.* 4, *mean, miserly* (ಕೃಪಣ, ಲೋಭಿ 146). 5, *the neuter gender.*

ಕ್ಲೀವ klîva. = ಕ್ಲೀಬ 1-5. *A eunuch, etc.*

ಕ್ಲುಪ್ತ klupta. Tbh. of ಕ್ಲಪ್ತ. (My.; J. 6, 45).

ಕ್ಲೇಶ klêša. *Affliction, pain, trouble, distress, sorrow* (ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ದುಃಖ Nn. 125; ಮಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497). — ಕ್ಲೇಶಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To suffer pain, to grieve (ಖೇದ, ದುಃಖ Šmd. 142 Mdb. MS.).

ಕ್ಲೋಮ klôma. *The lungs.* 2, *the bladder.*

ಕ್ವ kva. Where?

ಕ್ವಚಿತ್ kva-čit. = ಕ್ವಚಿತ. Anywhere; somewhere; in some rare place; secretly, privately (ರಹಸ್ಯ, ಏಕಾನ್ತ Nn. 163). 2, *sometimes* (ಸಮಯ 163). 3, a secluded spot for hearing the šâstras (ಶ್ರುತಮಂ ಕೇಳ್ವೆಡೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕೇಳುವ ಠಾವು 163). 4, very little; very rare (ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ 163). 5, used in bereavement (ಕೆಯ್ಯೆತ್ತಿ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ, ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ನಿನ್ದಲ್ಲಿ 163).

ಕ್ವಚಿತ kvačita. Tbh. of ಕ್ವಚಿತ್. (C.; B. 4, 214; 5, 257).

ಕ್ವಚಿತ್ಪ್ರಯೋಗ kvačit-prayôga. Rarely used (Šmd. 113); an occasional use.

ಕ್ವಚಿದ್ಭೋಗ kvačit-bhôga. A trifling pleasure (ಅಲ್ಪಭೋಗ, ಅಲ್ಪಸುಖ Nn. 160).

ಕ್ವಣ kvaṇa. *A sound, a tone.*

ಕ್ವಣತ್ kvaṇat. Sounding; tinkling. (Šmd. 100).

ಕ್ವಣತ್ಕಂಕಣ kvaṇat-kaṅkaṇa. A tinkling bracelet (Šmd. 100).

ಕ್ವಣನ kvaṇana. A sound, a tone.

ಕ್ವಣಿತ kvaṇita. Sounded, twanged, as a stringed instrument. (My.).

ಕ್ವಥಿತ kvathita. *Boiled, decocted.*

ಕ್ವಶ್ಚನ್ kvaščan. Question (Si. 56).

ಕ್ವಾಣ kvâṇa. *A sound, a tone.*

ಕ್ವಾಥ kvâtha. Decoction, extraction.

ಕ್ವಾಥರಸ kvâtha-rasa. *Extracted juice.*

ಕ್ವಾಥೋದ್ಭವ kvâtha-udbhava. Produced by boiling; *blue vitriol used as a collyrium.*

ಕ್ಷಕಾರ ksha-kâra. The syllable ಕ್ಷ (Šmd. 346).

ಕ್ಷಗಭಕ್ಷ ksbaga-bhaksha. See ಕಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಕ್ಷಣ kshaṇa. = ಚಣ. A moment (ಅತಿಶೀಘ್ರ, ಅತಿಬೇಗ Nn. 117). 2, *a measure of time equal to four minutes,* or, according to others, equal to ⅘ or 4⅘ seconds (ಕಾಲವಿಶೇಷ, ಕಾಲಭೇದ 117; ಕಾಲ Mr. 494). 3, *leisure.* 4, *season, opportunity* (ಅವಸರ 494). 5, occupation, work (ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಉದ್ಯೋಗ 117; ವ್ಯಾಪಾರ 494). 6, *a festival;* joy (ಹರ್ಷ, ಸನ್ತಸ 117; ಸನ್ತೋಷ 494). 7, *the middle* (ಮಧ್ಯ 117; 494). 8, *dependence* (ಪರಾಧೀನ 117; 494).

ಕ್ಷಣಗಭಸ್ತಿ kshaṇa-gabhasti. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. (ಸೌದಾಮಿನಿ, etc., ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಕ್ಷಣದೆ kshaṇa-dĕ. Leisure-giving; *the night.*

ಕ್ಷಣನ kshaṇana. *Wounding, killing.*

ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ kshaṇa-prabhĕ. A momentary shine or flash: *lightning.*

ಕ್ಷಣಭಂಗುರ kshaṇa-bhaṅgura. Perishing in an instant, transient, frail, perishable. (My.).

ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಾನುರಾಗಿ kshaṇa-mâtra-anurâgi. *One whose affection lasts only a moment.*

ಕ್ಷಣರುಚಿ kshaṇa-ruči. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. (Ršv. 11, 25).

ಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣೆ kshaṇa-lakshaṇĕ. Lightning (Ršv. 1, 10).

ಕ್ಷಣಾರ್ಧ kshaṇa-ardha. Half a moment, a small space of time. (Ršv. 4, 106; My.).

ಕ್ಷಣಿಕ kshaṇika. Momentary, transient. (Čpr. 1, 25; Bp. 32, 53).

ಕ್ಷಣಿಕೆ kshaṇikĕ. = ಕ್ಷಣಪ್ರಭೆ. *Lightning.*

ಕ್ಷತ kshata. *Wounded, hurt, hit, injured, violated.* 2, *a wound,* a hurt. See ಅ-, ಏಟು, ನಖ-, ಸ್ವಲ್ಪ-.

ಕ್ಷತಜ kshata-ja. Produced by a wound; *blood; pus, matter.*

ಕ್ಷತವ್ರತ kshata-vrata. *A violator of a vow.*

ಕ್ಷತಿ kshati. Hurt, injury; a wound; damage. (R.).

ಕ್ಷತ್ತೃ kshattṛi. *A doorkeeper.* 2, *a charioteer.* 3, *the son of a Śûdra by a Kshatriya woman.* 4, *the son of a Śûdra by a Vaišya woman.*

ಕ್ಷತ್ರ kshatra. *The military or reigning order or caste.* 2, a man of the Kshatriya caste.

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ kshatra-dharma. The duty of a Kshatriya, military conduct, bravery. (My.).

ಕ್ಷತ್ರಿಯ kshatriya. *A man of the military class or caste.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲೀನೆ kshatriya-kulînĕ. A woman of Kshatriya descent (Bp. 55, 14).

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಿ kshatriyâṇi. *A woman of the Kshatriya order.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯಿ kshatriyi. *The wife of a Kshatriya.*

ಕ್ಷತ್ರಿಯೆ kshatriyĕ. *A woman of the Kshatriya class.*

ಕ್ಷತ್ವ kshatva. The syllable ಕ್ಷ (Šmd. 346).

ಕ್ಷನ್ತೃ kshantṛi. *One who is patient or forbears.*

ಕ್ಷಪಣ kshapaṇa. = ಸವಣ. Fasting. 2, destroying. 3, *a Bauddha mendicant;* a Jaina mendicant (ಜೈನ Hlâ.). ಸಾಧು ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥರ್ ನಗ್ನಾಟರ್ ಜೈನರ್ ದಿಗಮ್ಬರರ್ ಜೀವಕರ್ ಕ್ಷಪಣರ್ ಎನೆ ಗುರುಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 222; see Bp. 51, 65).

ಕ್ಷಪಣಕ kshapaṇaka. = ಕ್ಷಪಣ No. 3. See Bp. 52, 7.

ಕ್ಷಪಣಕಾಚ್ಛಾದನ kshapaṇaka-âččhâdana. A kshapaṇaka's or Jaina mendicant's garment. See ತಟ್ಟು.

ಕ್ಷಪಣಾಮುನಿದೇವ kshapaṇâ-muni-dêva. N. (Bp. 52, 17).

ಕ್ಷಪಾಕರ kshapâ-kara. Making the night: *the moon.*

ಕ್ಷಪಾನಾಥ kshapâ-nâtha. *The moon.*

ಕ್ಷಪಿತ kshapita. Sent, thrown, cast. (Čpr. 4, after 60; Bp. 44, 38).

ಕ್ಷಪೆ kshapĕ. ಕ್ಷಪಾ. *Night.* 2, *turmeric.*

ಕ್ಷಮ kshama. Patient, keeping quiet; enduring, bearing patiently, putting up with. 2, *adequate, competent, fit for; able.* See Bp. 49, 3; ಕರ್ಮ-, ಭಾರ-.

ಕ್ಷಮತೆ kshamatĕ. Ability, fitness, capability. (Čpr. 4, 17).

ಕ್ಷಮಾಪ kshamâ-pa. A lord of the earth, a king (Bp. 61, 83).

ಕ್ಷಮಾಪಣ kshamâpaṇa. -ಣೆ. Forbearance, long-sufferance (My.).

ಕ್ಷಮಾರುಹ kshamâ-ruha. A tree (Bp. 20, 1).

ಕ್ಷಮಿ kshami. *Patient, forbearing, indulgent.* 2, able.

ಕ್ಷಮಿತೃ kshamitṛi. *Patient, forbearing, indulgent.*

ಕ್ಷಮಿಯಿಸು kshamiyisu. = ಕ್ಷಮಿಸು. (Abh. P. 8, 45; 11, 54; 15, after 77).

ಕ್ಷಮಿಸು kshamisu. To endure, to bear patiently, to forbear; to bear with, to put up with, to pass unavenged (C.; ಕೆಯ್ಗಾಯ್, ತಾಳು G.; 'to pardon sin' might be given by ಪಾಪ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು). ಎನ್ನ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸು! (Bp. 18, 80). ಈ ತಪ್ಪಂ ಕ್ಷಮಿಸವೇಟ್ಕು (-ಬೇಟ್ಕು, 22, 41). ಬಾಲಕರ ಅತೀತಮಂ ಕ್ಷಮಿಸು! (J. 21, 54). ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಜನರು ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುವರು; ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಕ್ಷಮಿಸುವದು ಬಹು ಯೋಗ್ಯವು (B. 3, 14). ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷಮಿಸೆನ್ದು ಆತನನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೋ! (4, 45). ನಾನಾದರೂ ಇನ್ದಿನ ವರೆಗೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದೆನು (4, 200). ಅವರ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕು (5, 9). See ಅಪರಾಧ-. Regarding the meaning *cf.* ತಾಳ್, ಸಯ್ರಿಸು.

ಕ್ಷಮೆ kshamĕ. ಕ್ಷಮಾ. *Patience, forbearance, indulgence,* long-suffering (ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನ, ಸುಹಾರಿಕೆ G.; My.). 2, the earth.

ಕ್ಷಯ kshaya. 1. *Wane, decrease, diminution; wasting away, consumption; loss; ruin, destruction;* end. 2, *pulmonary consumption.* 3, *the destruction of the universe.* See ಕುನ್ದು, ತವಿಸು, ತವು, ತವುಂಕಲ್. 4, = ಅಕ್ಷಯ No. 3. (My.).

ಕ್ಷಯ kshaya. 2. *A dwelling, a house;* the earth; the house of Yama; N. of a mantri of Yama (J. 27, 23-26).

ಕ್ಷಯಕರ kshaya-kara. Causing destruction, etc. (Bp. 53, 3).

ಕ್ಷಯತಿಥಿ kshaya-tithi. A lunar day beginning after the sunrising of one day and ending before that of the next (My.; Mhr.). 2, that lunar day, or the anniversary of it, or the monthly recurrence of it, which was the day of the decease of (Mhr.; R.).

ಕ್ಷಯಪಕ್ಷ kshaya-paksha. The fortnight of the waning moon. (Mhr.).

ಕ್ಷಯಮಾಸ kshaya-mâsa. That month in which occur two saṅkrântis (My.; B. 5, 309; Mhr.).

ಕ್ಷಯರೋಗ kshaya-rôga. Pulmonary consumption, consumption in general (B. 5, 157). ಕ್ಷಯರೋಗ ವಾಸಿ ಆಗೋದು ಕಷ್ಟ, ಬಡಿದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ದೊರೆಯುವದು ಕಷ್ಟ (Prv.).

ಕ್ಷಯಿಷ್ಣು kshayishṇu. Wasting, perishing; fragile. (R.).

ಕ್ಷಯಿಸು kshayisu. To wane, to decrease, etc. (My.). ಸಣ್ಣಗೆ ಕ್ಷಯಿಸಿ ದುರ್ಬಲನಾದವನು (ಗ್ಲಾನ, etc. Si. 402).

ಕ್ಷರ kshara. Melting away, perishable. See ಅ-.

ಕ್ಷವ kshava. *Sneezing.* 2, *black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕ್ಷವಥು kshavathu. Sneezing; *catarrh; cough.*

ಕ್ಷಳ ksha-ḷa. The letter ಳ್ when the substitute for Saṁskṛita ಲ್ (Šmd. 12. 13. 24. 44. 45. 408).

ಕ್ಷಾತ್ರ kshâtra. (fr. ಕ್ಷತ್ರ). Belonging to the military or reigning order (J. 2, 22; Šśv. 4, 55); the dignity of a ruler; a Kshatriya. See ಮನ್ತ್ರ-.

ಕ್ಷಾನ್ತ *Enduring, patient.*

ಕ್ಷಾನ್ತಿ kshânti. *Patience, forbearance.*

ಕ್ಷಾಮ kshâma. Scorched, singed; *emaciated, wasted, thin, spare;* emaciation; thinness; debility; famine. ಕ್ಷಾಮದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೋಭೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಓಮ ತಿನ್ದರೆ ಕ್ಷಾಮ ಹೋದೀತೇ?—ಕ್ಷಾಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಮ ಮಾತ್ರ ಲಾಭ (Prvs.). See Grj. 2, 8; Bp. 7, 17.

ಕ್ಷಾಮದೇವತೆ kshâma-dêvatĕ. The goddess of famine (My.).

ಕ್ಷಾರ kshâra. = ಕಾರ 1. Salty, biting, corrosive, acid, hot, pungent, saline. 2, salt; *any saline substance, an alkali, soda, nitre, saltpetre* (ಕಟಕ, ಉಪ್ಪು Nn. 127; ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ Mr. 48); essence (My.). 3, *glass.* 4, = ಕ್ಷಾರಣ, a biting word, abuse (ವಿರೂಕ್ಷಣ, ಆಕ್ಷೇಪ, etc., ಬಯ್ಗುಳ್ Mr. 88). 5, a rogue.

ಕ್ಷಾರಕ kshâraka. *An unblown flower.*

ಕ್ಷಾರಕಿ kshâraki. N. of a creeper (ತಮ್ಮಡಿವಳ್ಳಿ Mr. 147, one MS. ತಮ್ಮಡ-).

ಕ್ಷಾರಣ kshâraṇa. ಕ್ಷಾರಣೆ kshâraṇĕ. *Accusation of infidelity; censure in general.*

ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ kshâra-mṛittikĕ. *Salt-ground.*

ಕ್ಷಾರಾಮ್ಬುಧಿ kshâra-ambudhi. The salt ocean (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷಾರಾಂಶ kshâra-aṁśa. The portion or remnant which is salt (B. 4, 202).

ಕ್ಷಾರಿತ kshârita. *Calumniated, accused.*

ಕ್ಷಾಲ kshâla. = ಕ್ಷಾಲನ. See ಪ್ರ-.

ಕ್ಷಾಲನ kshâlana. Washing (ಕರ್ಚದುದು Čt. II, 69). See ತೊಳೆ.

ಕ್ಷಾಲಿತ kshâlita. Washed, cleansed. See ಪ್ರ-; Bp. 61, 89.

ಕ್ಷಾವ kshâva. = ಕ್ಷವ. See ಪಿ-.

ಕ್ಷಿತ್ kshit. Ruling. 2, dwelling. See ಮಹೀ-.

ಕ್ಷಿತ kshita. Decreased, wasted, decayed, worn out, etc. (ಕ್ಷೀಣ Dhw.).

ಕ್ಷಿತಿ kshiti. 1. *Decrease, wane, loss, destruction, ruin* (ಕೆಡುವುದು Nn. 130).

ಕ್ಷಿತಿ kshiti. 2. *An abode, a dwelling.* 2, *the earth* (ಧರಾತಲ Nn. 130); earth, soil; a field. 3, a certain high number (see Mr. s. ಖರ್ವ).

ಕ್ಷಿತಿಕಾನ್ತ kshiti-kânta. A king (Bp. 53, 28).

ಕ್ಷಿತಿಜ kshiti-ja. A tree (Mr. 522; Bp. 11, 9).

ಕ್ಷಿತಿಜೆ kshiti-jĕ. Sîtâ. (My.).

ಕ್ಷಿತಿಧರ kshiti-dhara. Earth-supporter: *a mountain.*

ಕ್ಷಿತಿಧರೇನ್ದ್ರಸುತೆ kshitidhara-indra-sutĕ. Pârvatî (Bp. 13 30).

ಕ್ಷಿತಿನಾಥ kshiti-nâtha. A king (Čpr. 5, 34; Bp. 57, 66).

ಕ್ಷಿತಿಪ kshiti-pa. = ಕ್ಷಿತಿನಾಥ. (Bp. 51, 8; 57. 85).

ಕ್ಷಿತಿಪತಿ kshiti-pati. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (Čpr. 2, 3. 4. 93).

ಕ್ಷಿತಿಪಾಲ kshiti-pâla. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (My.).

ಕ್ಷಿತಿಭೇದ kshiti-bhêda. A kind of soil. See ಎರೆ.

ಕ್ಷಿತಿರಮಣ kshiti-ramaṇa. = ಕ್ಷಿತಿಪ. (Bp. 36, 39; 43, 1).

ಕ್ಷಿತಿರುಹ kshiti-ruha. *A tree.*

ಕ್ಷಿತಿವಧು kshiti-vadhu. The earth regarded as a woman (Rśv. 2, 32).

ಕ್ಷಿತಿಸುತಾಸುತ kshitisutâ-suta. A son of Sîtâ (My.).

ಕ್ಷಿತಿಸುತೆ kshiti-sutĕ. -ತಾ. Sîtâ (My.).

ಕ್ಷಿತೀಶ kshiti-îśa. A king. (Šmd. 177).

ಕ್ಷಿತ್ಯಧಿಪ kshiti-adhipa. = ಕ್ಷಿತೀಶ. (Bp. 54, 83).

ಕ್ಷಿಪೆ kshipĕ. *Throwing; sending; directing.*

ಕ್ಷಿಪ್ತ kshipta. *Thrown, cast, impelled;* sent; dismissed.

ಕ್ಷಿಪ್ನು kshipnu. Throwing (obstacles in the way); obstruction; *obstructive.* 2, *addicted to censure.*

ಕ್ಷಿಪ್ರ kshipra. *Quick, swift, speedy.*

ಕ್ಷಿಯೆ kshiyĕ. *Decrease, loss, destruction.*

ಕ್ಷೀಣ kshîṇa. *Decreased, wasted, worn away; lost, destroyed; emaciated, thin, slender;* injured, broken; subdued; poor, miserable. See ಜಱ³.

ಕ್ಷೀಣಕುಲ kshîṇa-kula. A miserable race or caste. See ಕೀಱ್.

ಕ್ಷೀಣತ್ವ kshîṇatva. The state of wasting away, diminution, decay; the state of being injured; etc. See ಅಱ್ಗು, ಕುಸಿ, ತಱ್ಗು, ನುಱ್ಗು.

ಕ್ಷೀಣಧನ kshîṇa-dhana. Impoverished. (Čpr. 2, after 49).

ಕ್ಷೀಬ kshîba. = ಕ್ಷೀವ. (My.).

ಕ್ಷೀರ kshîra. = ಕೀರ 2. *Milk* (ದುಗ್ಧ, ಅಮೃತ Nn. 11). 2, *water* (ವಾರಿ, ಉದಕ 11). 3, a cloud (ಕಾದಮ್ಬಿನಿ, ಮೇಘ 11).

ಕ್ಷೀರಕ kshîraka. (= ಕ್ಷೀರಿಕೆ No. 2?). See Mr. s. ಕ್ಷೀರಸ.

ಕ್ಷೀರಕಾಕೋಲಿ kshîra-kâkôli. A root from the Himâlaya, one of the eight principal medicaments. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಕ್ಷೀರಕೆ kshîrakĕ. = ಕ್ಷೀರಿಕೆ. See s. ಹಾಲೆ.

ಕ್ಷೀರಜ kshîra-ja. Curds (ಮೊಸರು Čb.).

ಕ್ಷೀರದೋಹನ kshîra-dôhana. Milking milk. See ಕಱ³.

ಕ್ಷೀರನೀರ kshîra-nîra. Milk and water. 2, a union like the mixing of milk and water: an embrace. (R.).

ಕ್ಷೀರಭೇದ kshîra-bhêda. A kind of milk. See ಕೆನೆ.

ಕ್ಷೀರವತಿ kshîra-vati. N. of a milky plant (ಬುಗುಡಿ Mr. 147).

ಕ್ಷೀರವಿಕೃತಿ kshîra-vikṛiti. *Inspissated milk.*

ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ kshîra-vidâri. *The plant Batatas paniculata* Chois.

ಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲೆ kshîra-śuklĕ. *The plant Batatas paniculata* Chois.

ಕ್ಷೀರಸ kshîrasa. *Essence of milk, a certain, or any, product of milk* (ಕಿಲಾಟ Hlâ.). ತುಪ್ಪ ಹಾಲೆರಡಱಿ ತಾಳಿಸಿದ ಹೊಯಿಗಲವು ಕ್ಷೀರಸಂ ಕೀಲಕಾಖ್ಯಂ (Mr. 216, o. r. in two MSS. ಕೀಲನಾಖ್ಯಂ, and one MS. ಕ್ಷೀರಕಂ instead of ಕ್ಷೀರಸಂ).

ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ kshîra-samudra. = ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ. (My.).

ಕ್ಷೀರಾಗಾರ kshîra-âgâra. = ಕೀರಾರ, ಕೀಲಾರ. A milk-house, a dairy.

ಕ್ಷೀರಾಗಾರಿ kshîrâgâri. = ಕೀಲಾರಿ. A cow-keeper, a dairy-man.

ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ kshîra-abdhi. *The sea of milk.*

ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿತನಯೆ kshîrâbdhi-tanayĕ. *Lakshmî.*

ಕ್ಷೀರಾಮ್ಬುಧಿ kshîra-ambudhi. = ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ. (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷೀರಾವಿ kshîrâvi. *A sort of Asclepias, Asclepias rosea.* See ಅಕ್ಕಿಹೆಡೆ. 2, Euphorbia hirta and thymifolia (ದೂಧಿ G.; H. ದೂಧಿ).

ಕ್ಷೀರಿಕೆ kshîrikĕ. = ಕ್ಷೀರಕೆ. *The plant Mimusops kauki.* See ಪಾಲೆಕಾಯಿಚೆಟ್ಟು. 2, a dish prepared with milk. *Cf.* ಕ್ಷೀರಕ.

ಕ್ಷೀರೋದ kshîra-uda. *The sea of milk.*

ಕ್ಷೀರೋದತನಯೆ kshîrôda-tanayĕ. *Lakshmî.*

ಕ್ಷೀರೋದಭವ kshîrôda-bhava. The moon (Kâvy. V, 62).

ಕ್ಷೀವ kshîva. = ಕ್ಷೀಬ. *Drunk, intoxicated.*

ಕ್ಷುಣ್ಣ kshuṇṇa. Pounded, crushed, shattered. 2, *exercised, skilful; one who has mastered the principles of a science.*

ಕ್ಷುತ್ kshut. 1. *Sneezing.*

ಕ್ಷುತ್ kshut. 2. = ಕ್ಷುತ್ತು, ಕ್ಷುಧ್. (Śmd. 106).

ಕ್ಷುತ kshuta. *Sneezing.*

ಕ್ಷುತಕರಣ kshuta-karaṇa. Sneezing. See ಸೀನ್.

ಕ್ಷುತಾಭಿಜನನ kshuta-abhijanana. Black mustard (Nr. MSS.; *cf.* ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ).

ಕ್ಷುತ್ತು kshuttu. = ಕ್ಷುತ್. Tbh. of ಕ್ಷುಧ್ (Śmd. 106). See ಹಸಿ.

ಕ್ಷುತ್ರಪತ್ರ kshutra-patra. See ಕಗ್ಗೊಟಲೆ.

ಕ್ಷುದ್ಬಾಧೆ kshut-bâdhĕ. Distress of hunger (My.).

ಕ್ಷುದ್ರ kshudra. (= ಕ್ಷುಲ್ಲಕ). *Small, little.* 2, *poor, indigent, miserable* (ಅತಿದೀನ, ಅತಿಕೃಪಣ Nn. 151). 3, *low, vile, wicked.* 4, *avaricious, niggardly* (ಅತಿಲೋಭಿ 151). 5, *cruel* (ಕ್ರೂರ, ನಿಷ್ಠೂರ 151; ಕೂರ Mr. 469). 6, ಕ್ಷುದ್ರನು = ಮಧು (Nn. 13). 7, a small shell (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಗುಳ್ಳಿ Nn. 58). 8, an ant (ಪಿಪೀಲಿಕ, ಇರುಹೆ Mr. 165). 9, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 151). 10, a fault, a foible (Mhr.); slander (C.). ಕ್ಷುದ್ರ ಕೇಳುವವನು ತೂದ್ರನಿನ್ದ ಕಡೆ (Prv.). 11, a bee. See ಕ್ಷೌದ್ರ.

ಕ್ಷುದ್ರಕ kshudraka. Small, minute. 2, a slanderer (My.).

ಕ್ಷುದ್ರಗಾಱ kshudra-gâṟa. A slanderer (ಕರ್ಣೇಜಪ, etc., ಚಾಡಿ ಹೇಳುವವನು Si. 366; My.).

ಕ್ಷುದ್ರಘಣ್ಟಿಕೆ kshudra-ghaṇṭikĕ. *An ornament of small bells, a tinkling ornament.*

ಕ್ಷುದ್ರತಣ್ಡುಲ kshudra-taṇḍula. *A grain of rice;* broken rice (ನುಚ್ಚು Hlâ.).

ಕ್ಷುದ್ರಧಾನ್ಯ kshudra-dhânya. *Shrivelled grain.*

ಕ್ಷುದ್ರನಾಸಿಕೆ kshudra-nâsikâ. *Small-nosed.*

ಕ್ಷುದ್ರಪಕ್ಷಿಕ kshudra-pakshika. *A small bird.* See ಚಟ್ಟಿ 1.

ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕಿ kshudra-vârtâki. *A kind of egg-plant or Solanum.* See ರಾಮುಗುಳ್ಳ.

ಕ್ಷುದ್ರಶಂಖ kshudra-śankha. *A small shell.*

ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ kshudra-aṇḍa. *Born from minute eggs* (ಮಱಿ ಮೀನ ಮೊತ್ತಂ Mr. 410).

ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ kshudrâṇḍa-matsya-saṅghâta. *Small fry.*

ಕ್ಷುದ್ರಿ kshudri. A slanderous person (My.).

ಕ್ಷುದ್ರೆ kshudrĕ. *A vile woman, a whore.* 2, *a dancing girl* (ನಟ್ಟುವತಿ Mr. 378). 3, *a crippled or deformed woman.* 4, *a bee.* 5, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಕ್ಷುದ್ವತ್ kshut-vat. *Hungry.*

ಕ್ಷುಧ್ kshudh. = ಕ್ಷುತ್ 2, ಕ್ಷುತ್ತು. *Hunger.*

ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ kshudhâ-abhijanana. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ಕ್ಷುಧಾರ್ತ kshudhâ-ârta. Hungry, hungered. (My.).

ಕ್ಷುಧಿತ kshudhita. *Hungry, hungered.*

ಕ್ಷುಧೆ kshudhĕ. ಕ್ಷುಧಾ. *Hunger.* See ಹಸಿ.

ಕ್ಷುಪ kshupa. *A shrub, a bush* (ಕಡುಗುಜ್ಜುವೃಕ್ಷ Mr. 103); *a thicket* (ಗುಚ್ಛ, ಮಡಲ್ Hlâ.).

ಕ್ಷುಬ್ಧ kshubdha. = ಕ್ಷುಭಿತ. See ಪರಿ-.

ಕ್ಷುಭಿತ kshubhita. *Agitated; frightened, alarmed.*

ಕ್ಷುಮೆ kshumĕ. *Linseed, Linum usitatissimum.* 2, a sort of flax, Bengal śaṇa.

ಕ್ಷುರ kshura. *A razor.* 2, = ಖುರ. 3, *the plant Asteracantha longifolia* Nees.

ಕ್ಷುರಕ kshuraka. *A species of tree with beautiful flowers* (ತಿಲಕದ ಮರ Si. 131; ಕ್ಷೇನಿಲ, ತಿಲಕತರು Mr. 119). 2, a barber (My.).

ಕ್ಷುರಪ್ರ kshura-pra. *An arrow with a horse-shoe-shaped head* (ಬೋಟಿ Mr. 296).

ಕ್ಷುರಮರ್ದಿ kshura-mardi. *A barber.*

ಕ್ಷುರಿ kshuri. *A barber.*

ಕ್ಷುರಿಕೆ kshurikĕ. *A knife, a dagger.* *Cf.* ಸುರಗಿ.

ಕ್ಷುಲ್ಲಕ kshullaka. (= ಕ್ಷುದ್ರ, ಕ್ಷುದ್ರಕ). *Little, small;* thin, fine (ಸೂಕ್ಷ್ಮ Mr. 517). 2, poor, indigent (ಕೃಪಣ, ದೀನ Nn. 58). 3, *miserly, avaricious.* 4, *low, vile.* 5, dull, apathetic (ಜಡನು 58). 6, stupid (ಅಲ್ಪಮತಿ, ಮತಿಹೀನ 58). 7, a man of the lowest extraction; a savage or Kirâta (ಶಬರ, ಕಿರಾತ 58; ಪಾಮರಕುಲ 517). 8, a liar (ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ, ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ 58). 9, *a small shell* (ಕ್ಷುದ್ರ, ಗುಳ್ಳಿ 58; ಗುಳ್ಳಿ 517). 10, brass (ಕಾಂಸ್ಯ, ಕಂಚು 58).

ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಮ್ಲೆ kshullaka-amlĕ. A kind of sorrel (ಲೋಣಿಕೆ, ಪುಳುಮ್ಬುಣಿಸೆ Mr. 141).

ಕ್ಷೇತ್ರ kshêtra. *A field.* 2, place, region, country, district; a place of pilgrimage. 3, *a wife.* 4, *the body.* 5, any figure considered as having geometrical dimensions; a diagram. — ಕ್ಷೇತ್ರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A noted Tĕ. poet (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಜ kshêtra-ja. A kind of son, the offspring of the wife by a kinsman or person duly appointed to raise up issue to the husband. (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ kshêtra-jña. *Experienced, skilful.* 2, knowing the body: *the soul* (ಕಸ್ವರ, ಆತ್ಮ, ಪರಮಾತ್ಮ Nn. 59).

ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ kshêtra-pâla. A man employed to guard fields; a deity protecting the fields: Bhairava (My.; ವಟುಕ Mr. 14).

ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲಕ kshêtra-pâlaka. = ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ. (My.).

ಕ್ಷೇತ್ರಫಲ kshêtra-phala. The superficial contents of a

figure; area (B. 4, 115). 2, the quotient, product, fruit, etc. of any business (Mhr.).

ಕ್ಷೇತ್ರಭೇದ kshêtra-bhêda. A certain spot or place (ಪಾಳಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಸ್ಥಲಭೇದ Nn. 31).

ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ kshêtra-âjîva. *A husbandman.*

ಕ್ಷೇತ್ರಿಯಪದ kshêtriya-pada. Songs by the poet Kshêtrayya (My.).

ಕ್ಷೇಪ kshêpa. Throwing, casting; pushing; sending; directing; depressing; passing away; laying on (as paint). See ಕಾಲ-, ನಿ-, ವಿ-, ಸಂ-.

ಕ್ಷೇಪಕ kshêpaka. A thrower, sender, etc.; inserted, interpolated, a spurious passage; an additive quantity, addendum. (R.).

ಕ್ಷೇಪಣ kshêpaṇa. = (ಕ್ಷೇಪ), ಕೇವಣ. *Throwing; sending; directing,* etc.; putting or placing anything on or in; fixing or attaching to.

ಕ್ಷೇಪಣಿ kshêpaṇi. *An oar.*

ಕ್ಷೇಪಿಷ್ಠ kshêpishṭha. *Quickest, speediest.*

ಕ್ಷೇಮ kshêma. = ಕೇಮ, ಚೇಮ, ಸೇಮ. Residence, place of rest. 2, *well-being, weal, happiness; health.* 3, *a kind of perfume.* ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಮದಾಶೆ ಬಿಡ (Prv.) 4, friendly embrace (Mhr.). — ಕ್ಷೇಮ ಗೆಯ್. To cause or confer happiness, etc. ಕ್ಷೇಮ ಗೆಯ್ವುವ (ಇಷ್ಟಕಾರಿ Mr. 229).

ಕ್ಷೇಮಕರ kshêma-kara. = ಕ್ಷೇಮಂಕರ. (My.).

ಕ್ಷೇಮಂಕರ kshêma-ṅ-kara. *Promoting well-being, conferring happiness.*

ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರ kshêma-samâčâra. News regarding a person's welfare (C.; B. 4, 87).

ಕ್ಷೇಮಾಲಿಂಗನ kshêma-âliṅgana. A friendly embrace (Mhr., R.).

ಕ್ಷೈರೇಯಿ kshairêyi. *(fr.* ಕ್ಷೀರ). *A dish made of milk, rice and sugar.*

ಕ್ಷೈತ್ರ kshaitra. *A multitude of fields, etc.*

ಕ್ಷೋಣಿ kshôṇi. *The earth;* a field. 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, a certain high number (see Mr. s. ಖರ್ವ).

ಕ್ಷೋಣಿಜಾಸುತ kshôṇijâ-suta. A son of Sîtâ (Râm. 1, 12, 7).

ಕ್ಷೋಣಿಜೆ kshôṇi-jĕ. -ಜಾ. Sîtâ.

ಕ್ಷೋಣೀಧ್ರ kshôṇî-dhra. A mountain. (Šmd. 68, 289).

ಕ್ಷೋಣೀಪತಿ kshôṇî-pati. A king. (My.).

ಕ್ಷೋಣೀಶ kshôṇî-îśa. A king (Čpr. 3, 101).

ಕ್ಷೋದ kshôda. Pounding; *powder, dust.* 2, agitation.

ಕ್ಷೋದಕ್ಷಮ kshôda-kshama. Bearing or being able to bear any kind of pounding, firm, stable. (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಕ್ಷೋದಿಷ್ಠ kshôdishṭha. *Smallest, very minute.*

ಕ್ಷೋಭ kshôbha. = ಕ್ಷೋಭೆ. Shaking, agitation, commotion, disturbance, trembling, emotion, fright, alarm. 2, a certain high number (see Mr. s. ಖರ್ವ).

ಕ್ಷೋಭಿತ kshôbhita. Agitated; disturbed; alarmed; angry. (Čpr. 3, after 94; My.).

ಕ್ಷೋಭೆ kshôbhĕ. = ಕ್ಷೋಭ. (My.; see Prv. s. ಕ್ಷಾಮ).

ಕ್ಷೋಭಿಸು kshôbhisu. To be agitated, disturbed, or excited (R.).

ಕ್ಷೋಮ kshôma. (= ಕ್ಷೌಮ). *Wove silk.*

ಕ್ಷೌದ್ರ kshaudra. (fr. ಕ್ಷುದ್ರ). *Honey.*

ಕ್ಷೌಮ kshauma. (fr. ಕ್ಷುಮಾ). *Linen; linen cloth.* 2, *wove silk.* 3, *a room on the top of a house, etc.* (= ಅಟ್ಟ).

ಕ್ಷೌರ kshaura. (fr. ಕ್ಷುರ). = ಚೌರ 2. *Shaving.* ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು, to get one's self shaved (C.; see Prv. s. ವೈರ). ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಸೀನು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಕ್ಷೌರಕತ್ತಿ. A razor. ಕ್ಷೌರಕತ್ತಿ ಚಲೋದು, ಯಾಕೆ ಅಲುತ್ತೀರಮ್ಮ? (Prv. regarding Brâhmaṇa widows).

ಕ್ಷೌರಕ kshauraka. A barber (ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾವಿದ Nn. 152).

ಕ್ಷೌರಗೃಹ kshaura-gṛiha. A barber's shop (ನಾವಿನ್ದರ ಆಲಯ Mr. 127, o. r. ಕ್ಷೌರಕ-).

ಕ್ಷ್ಣುತ kshṇuta. *Sharpened, whetted.*

ಕ್ಷ್ಮ kshma. = ಕ್ಷ್ಮೆ (ಭೂಮಿ Nn. 86).

ಕ್ಷ್ಮಾಂಶ kshmâ-aṁśa. *Ground, the surface of the earth.*

ಕ್ಷ್ಮಾಜ kshmâ-ja. Earth-born; the planet Mars; a tree (Bp. 19, 70).

ಕ್ಷ್ಮಾಧರ kshmâ-dhara. Supporting the earth: a mountain. See ದೇವ-.

ಕ್ಷ್ಮಾಪತಿ kshmâ-pati. A king. (My.). 2, Vishṇu (My.).

ಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್ kshmâ-bhṛit. Supporter of the earth; *a king; a mountain.*

ಕ್ಷ್ಮೆ kshmĕ. ಕ್ಷ್ಮಾ. = ಕ್ಷ್ಮ. *The earth.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಕ್ಷ್ವೇಡ kshvêḍa. = ಕ್ಷ್ವೇಳ. *Poison.* See ಅಚ್ಚವಿಷ.

ಕ್ಷ್ವೇಡನ kshvêḍana. = ಕ್ಷ್ವೇಡೆ No. 2. See ಪ್ರ-. 2, murmuring, hissing, etc.

ಕ್ಷ್ವೇಡಿತ kshvêḍita. *A battle-cry, a war-whoop.*

ಕ್ಷ್ವೇಡೆ kshvêḍĕ. *A war-whoop.* 2, *a bamboo rod.* See ಜೊಟ್ಟೆ.

ಕ್ಷ್ವೇಳ kshvêḷa. = ಕ್ಷ್ವೇಡ. (Si. 78).

ಖ್

KH

ಖ್ **kh.** The twenty-second letter of the Alphabet (Šmd. 12. 22. 23).

ಖ **kha.** The letter ಖ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಖ kha. *The sky* (ವ್ಯೋಮ, ಆಕಾಶ Nn. 116). 2, *an organ of sense* (ಇನ್ದ್ರಿಯ 116). 3, perception (ಬುದ್ಧಿ 116). 4, mind (ಮನ, ಮನಸ್ಸು 116). 5, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮನು 116). 6, heaven (ಸ್ವರ್ಗ, ದೇವಲೋಕ 116). 7, a field (ಕ್ಷೇತ್ರ 116). 8, a bolt, a lock (ಅರ್ಗಲ, ಬಿಯ್ಯಗ 116). 9, an ascetic (ಯತಿ 116). 10, an empty space (ಶೂನ್ಯ 116). 11, a cypher, zero; see ಕಲಿಯುಗ. 12, the number two (Mr. 349).

ಖಕಾರ kha-kâra. The letter ಖ್ (Šmd. 11).

ಖಗ kha-ga. Moving in the air. 2, *the sun* (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ Nn. 46; ದಿನೇಶ Mr. 511). 3, *a bird* (ವಿಹಗ, ಪಕ್ಷಿ 46; ಪಕ್ಷಿ 511). 4, *an arrow* (ಅಮ್ಬು 511). 5, a deity (ಅಮರ 511; ಖೇಚರ 46). 6, a house (ಮನ್ದಿರ, ಮನೆ 46; ಗೃಹ 511).

ಖಗತ್ವ kha-gatva. Flight in the air. (Bp. 34, 10).

ಖಗಪತಿ khaga-pati. = ಖಗೇಶ್ವರ. (My.).

ಖಗರಾಜ khaga-râja. = ಖಗೇಶ್ವರ. (J. 24, 2).

ಖಗವಲ್ಲಭ khaga-vallabha. = ಖಗೇಶ್ವರ. (J. 14, 19).

ಖಗೇಶ್ವರ khaga-îšvara. *Garuḍa.*

ಖಗೋಲ kha-gôla. The celestial sphere, the starry vault; astronomy. (C.).

ಖಂಕರ khankara. A curl, a lock of hair.

ಖಂಕರಿ khankari. = ಕಂಕರಿ. Having locks of hair.

ಖಚರ kha-čara. Moving in the air; a bird; the sun; a Gandharva (Mr. 518). 2, the number one (Čh.).

ಖಚರಪ್ಲುತ khačara-pluta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಖಚರಾಂಗನೆ khačara-anganĕ. = ಖಚರಾಬಲೆ. (Ššv. 2, 37).

ಖಚರಾಬಲೆ khačara-abalĕ. A female of the Gandharvas (Ššv. 1, 39).

ಖಚಿತ khačita. Fastened, bound; set, inlaid, studded. 2, *joined, mixed, combined.* See Čh. v. 210; Bp. 1, 40; Bh. 1, 12, 26; J. 3, 20; ವಿ-. 3, firm, positive, true (My.).

ಖಜ khaja. Stirring, churning (*cf.* ಕಡ 4); a churning stick; a ladle; contest.

ಖಜಕ khajaka. *An awning, a canopy* (see Hlâ. s. ಮೇಲುಕಟ್ಟು).

ಖಜವ khajava. = ಖಜಕ. (ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ, ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು Mr. 204, one MS. ಖಜಕ).

ಖಜಾಕೆ khajâkĕ. (= ಕಂಚಿಕ, ಖಜಾಖ). *A ladle, a spoon.*

ಖಜಾಖ khajâkha. = ಕಜಾಕ, q. v.

ಖಜಾಂಚಿ khajânči. A treasurer, a cash-keeper (My.; Br.; H.).

ಖಜಾನೆ khajânĕ. = ಕಜಾನಿ, ಖಜೀನೆ. A treasury; treasure (C.; Si. 256; Mhr., H. ಖಜಾನಾ, ಖಜೀನಾ).

ಖಜಿಕೆ khajikĕ. *A ladle, a spoon* (ದರ್ವಿ, ದಾರುಹಸ್ತ, ಹುಟ್ಟು Mr. 205; *cf.* ಖಜಖ).

ಖಜಿಖ khajikha. = ಕಜಕ q. v., (ಖಜಿಕೆ).

ಖಜೀನೆ khajînĕ. = ಖಜಾನೆ. (Čb. 38. 94).

ಖಜ್ಜಾ khajjâ. = ಖಜ್ಯ. Quarrelling (My.; H.).

ಖಜ್ಜಾಖೋರ khajjâ-khôra. A quarrelsome man (My.; H.).

ಖಜ್ಯ khajya. = ಖಜ್ಜಾ. (S. Mhr.).

ಖಂಜ khanja. *Lame, limping.*

ಖಂಜನ khanjana. *A wagtail, Montacilla alba* (ಗವ್ರುಜು Mr. 173).

ಖಂಜರಿ khanjari. A small tambourine (My.; Mhr. ಖಂಜರೀ).

ಖಂಜರೀಟ khanjarîta. = ಕಂಜರೀಟ, q. v. *A wagtail.*

ಖಂಜೀಕೃತ khanjî-krita. Made lame (Čpr. 5, 34).

ಖಟ khaṭa. 1. (*cf.* ಕಟ 3). — ಖಟಪಟಿ. Busy, bustling; enterprising, etc. (Mhr.; ಬೇಸಾಯ Čb.).

ಖಟ khaṭa. 2. (= ಕಟ, ಖಡ). *Grass.* 2, *a blind well.* 3, *phlegm.* 4, *an axe, a hatchet* (*cf.* ಕಡಿ 4). 5, *a plough.*

ಖಟಕಟಾಹಕ khaṭa-kaṭâhaka. A spitting-box (Sk.; *cf.* ಕಾಳಂಜಿ?).

ಖಟಿಕೆ khaṭikĕ. = ಖಡಿಕೆ. Chalk (see ಕಟಕು 1).

ಖಟ್ಟಿಕ khaṭṭika. A butcher, a hunter, a fowler, one who lives by killing and selling game (Sk.). *Cf.* K. ಕಟುಕ.

ಖಟ್ವ khaṭva. = ಖಟ್ವೆ. (ಹೊರಸು Mr. 202).

ಖಟ್ವಾಂಗ khaṭvâ-anga. A club shaped like the foot of a cot: a club or staff with a skull at the top considered as the weapon of Šiva; a bone shaped like the foot of a cot carried by Šiva as a club (Grj. 10, after 61; Bp. 54, 43).

ಖಟ್ವಾಂಗಧರ khaṭvânga-dhara. Šiva. (R.).

ಖಟ್ವೆ khaṭvĕ. ಖಟ್ವಾ. = ಖಟ್ವ. *A bedstead, a couch, a cot.* 2, a swing, a hammock. 3, = ಖಟ್ವಾಂಗ. (ಕುಣಿಲ ಕೋಲು Nr.).

ಖಡ khaḍa. Buttermilk boiled with acid vegetables and spices (*cf.* ಕಡಿ 8, ಕಟು 3). 2, grass. 3, dividing, breaking. 4, a sword (= ಖಡ್ಗ, ಖಾಡ). — ಖಡಾಖಡಿ. = ಖಡ್ಗಾಖಡ್ಗಿ, ಖಾಡಾಖಾಡಿ. (Šmd. 219 Mdb. MS.).

ಖಡಿಕೆ khaḍikĕ. = ಖಟಿಕೆ. (Sk.).

ಖಡ್ಗ khaḍga. = ಕಡುಗ, ಕಗ್ಗ, ಖಗ್ಗ. *A sword.* See ಬಾಳ್. 2, *a rhinoceros.* 3, a kind of vičchittičitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60, seq.).

ಖಡ್ಗಪಿಧಾನ khaḍga-pidhâna. *A sheath, a scabbard.*

ಖಡ್ಗಫಲ khaḍga-phala. *The blade of a sword.*

ಖಡ್ಗಹಸ್ತ khaḍga-hasta. Bhairava (Mr. 15).

ಖಡ್ಗಾ khaḍgâ. — ಖಡ್ಗಾಖಡ್ಗಿ. ಖಡ್ಗ-ಆ-ಖಡ್ಗಿ. = ಖಡಾಖಡಿ, etc. Sword to sword: a fight at which swords are mutually used, a sword-fight (ಖಡ್ಗದಿಂ ಖಡ್ಗದಿಂ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ Šmd. 219).

ಖಡ್ಗಿ khaḍgi. Armed with a sword; a swordsman (Râm. 6, 13, 21). 2, *a rhinoceros.*

ಖಡ್ಗಿಮೃಗ khaḍgi-mṛiga. *A rhinoceros* (ಗಣ್ಡಕ Mr. 163).

ಖಣತ್ಕಾರ khaṇat-kâra. A clanging or clanking sound (Abh. P. 13, 37).

ಖಣಿ khaṇi. = ಖಣ್. An imitative sound. (*Cf.* ಕಣ 3; Sk. ಖಣಖಣಾಯ, to tick, tinkle, crack, etc. — ಖಣಿಖಟಿಲ್. dupl. = ಖಣ್‌ಖಟಿಲ್. A sound imitative of the noise produced by the weapons of fighting warriors (J. 22, 7; Bh. 3, 18, 35). — ಖಣಿಖಣಿಖಣಿಲುಖಣಿಖಟಿ. A kind of repetition of ಖಣಿಖಟಿಲ್ (Bh. 1, 7, 50). — ಖಣಿಮಣಿ. (?). = ಖಣಿಖಟಿಲ್. (ಕಾದುವೆಡೆ Čt. I, 37).

ಖಣಿಲ್ khaṇil. (= ಖಣ್‌ಲ್). An imitative sound: shrill, aloud, ringing, etc. (Tĕ. ಖಣಿಲ್, ಖನಿಲ್; see ಖಣಿಖಣಿಖಣಿಲು, etc.). — ಖಣಿಲೆನೆ. -ಎನೆ. (Šmd. 22). Shrilly, etc.

ಖಣ್ಡ khaṇḍa. = ಕಣ್ಡ 1. Broken, divided; *a fragment, a part, a piece;* a section, part or division. 2, *candied sugar.* 3, a division of the terrestrial globe (B. 2, 11; 4, 98; My.). 4, the half-moon or crescent (ಅರ್ಧೇನ್ದು Mr. 37). See ಪೋಟ್, ಮುಟ್.

ಖಣ್ಡಕ khaṇḍaka. Breaking to pieces, etc. 2, a fragment, a part. *Cf.* ಕಣ್ಡಿಕೆ 1.

ಖಣ್ಡಣೆ khaṇḍaṇĕ. = ಖಣ್ಡನ. (S. Mhr.).

ಖಣ್ಡನ khaṇḍana. Breaking, dividing, cutting, reducing to pieces; injuring; frustrating; refuting, confuting, etc. See ಅರ್ಥ-, ಈಸತ್-, ಕಡಿ, ಕಡಿಯಿಸು, ಕೊಟ್, ತಟ್.

ಖಣ್ಡಪರಶು khaṇḍa-paraśu. Cutting to pieces with an axe: *Šiva* (ಹರ, ಪರಮೇಶ್ವರ Nn. 165). 2, Paraśurâma (ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ, ಪರಶುರಾಮ 165). 3, Gaṇêśa (ಹೇರಮ್ಬ, ವಿನಾಯಕ 165).

ಖಣ್ಡಮಣ್ಡಲ khaṇḍa-maṇḍala. A segment of a circle, an incomplete sphere. (R.).

ಖಣ್ಡಶರ್ಕರೆ khaṇḍa-šarkarĕ. *Sugar in pieces, candied sugar.*

ಖಣ್ಡಶಶಧರ khaṇḍa-šaśadhara. The half-moon or crescent (Bp. 58, 67).

ಖಣ್ಡಶಶಿಶೇಖರ khaṇḍa-šaši-śêkhara. Šiva (Bp. 4, 62).

ಖಣ್ಡಿಕ khaṇḍika. *Pease* (ಬಟ್ಟಗಡಲೆ Hlâ.; ಕಡಲೆ Mr. 373). See ನೆಲಕಡಲೆ.

ಖಣ್ಡಿತ khaṇḍita. Vulgar form of ಕಣ್ಡಿತ, q. v.

ಖಣ್ಡಿತ khaṇḍita. Cut, taken in pieces; destroyed; refuted; betrayed. (Bp. 39, 56).

ಖಣ್ಡಿತೆ khaṇḍitĕ. A woman whose husband or lover has been guilty of infidelity. (R.).

ಖಣ್ಡಿಸು khaṇḍisu. = ಖಣ್ಡ್ರಿಸು. To break, to crush, to cut, to destroy; to disappoint, etc.; to refute (in argument, My.). ಖಣ್ಡಿಸಿದವಂ (Šmd. 274). ಬರ್ಪ ಅಮ್ಬುಂ ನಿಶಿತವಿಶಿಖದಿಂ ಖಣ್ಡಿಸಿದಂ (274). See Bp. 4, 64; 24, 21. 39. 82; 27, 41; 32, 34; 38, 64; 49, 19; Bh. 8, 23, 21. 22; J. 2, 41; 4, 37. 44; 12, 32; 22, 20. 23. 30. 32.

ಖಣ್ಡೇರಾವು khaṇḍê-râvu. An incarnation of Šiva (Mr., *cf.* ಖಣ್ಡಪರಶು); N. (My.).

ಖಣ್ಡೋಜಿ khaṇḍôji. = ಖಣ್ಡೇರಾವು. (My.).

ಖಣ್ಡೋಬಾ khaṇḍôbâ. = ಖಣ್ಡೇರಾವು. (Mhr., R.).

ಖಣ್ಡ್ರಿಸು khaṇḍrisu. = ಖಣ್ಡಿಸು. (My.; Bh. 6, 4, 89).

ಖತ್ kat. = ಕತ್ತು, q. v. (My.).

ಖತಮಾಲ kha-tamâla. A cloud; smoke. (R.).

ಖತಾವಣಿ khatâvaṇi. The roll or paper on which are abstracted, into distinct heads, the items of the day-book; abstracting and entering items (Mhr.; C.).

ಖತಿ khati. Vulgar form of ಕತಿ, q. v.

ಖತಿಲಕ kha-tilaka. The sun. (R.).

ಖತ್ರ khatra. A kind of musical instrument (Bp. 19, 8).

ಖತ್ವ khatva. The letter ಖ (Šmd. 339. 345).

ಖದಿರ khadira. = ಕದಿರ, ಕಯ್ಯು. *The tree Acacia catechu* Willd., and its resin which is called Catechu, Khayar, or Terra japonica (see ಕಾಚು).

ಖದಿರತಾಮ್ಬೂಲ khadira-tâmbûla. = ಕಯ್ಯುದಮ್ಬುಲ. Catechu and betel.

ಖದಿರಿ khadiri. *A sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಖದ್ಯೋತ kha-dyôta. *A fire-fly;* the sun.

ಖನಕ khanaka. Digging; a digger, a miner, a house-breaker. 2, *a rat,* a bandicoot (ಉನ್ದುರ, ಹೆಗ್ಗಣ Mr. 164).

ಖನನ khanana. Digging; excavating; burying. See ಅಂಗುಲಿ-, ನಖ-, ಅಗಟ್ಟು, ಅಗುಟ್, ಅಗುಟಿಸು, ಅಗೆ, ಕಪ್ಪು, ಕುಟ್, ಗಬ್ಬರಿಸು.

ಖನನವಿವರಣ khanana-vivaraṇa. A manner of digging. See ಹದಿ.

ಖನಿ khani. = ಕಣಿ 2, etc. *A mine;* a quarry.

ಖನಿಜ khani-ja. A mineral (B. 4, 15. 94; My.).

ಖನಿತ್ರ khanitra. An instrument for digging, *a spade, a hoe,* etc.

ಖಪುರ khapura. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu* (ಪೂಗ, ಅಡಕೆ Nn. 102; ಪೂಗ Mr. 517). 2, ಖ-ಪುರ, Tripura (ತ್ರಿಪುರ 102; ಪುರ 517). 3, the mouth (ವಕ್ತ್ರ, ಮುಖ 102; ಮುಖ 517). 4, a tree (ಭೂಜ, ಮರ 102; ಭೂಜ 517). 5, a buffalo (ಲುಲಾಯ, ಕೋಣ 102). 6, disrespect, disgrace (ಅಪಮಾನ 102).

ಖಪ್ರವಾಹ kha-pravâha. The celestial Ganges (My.).

ಖಪ್ರವಾಹಜೂಟ khapravâha-jûṭa. Šiva (My.).

ಖಯ khaya. (Mhr. ಖಯ, ಖೈ, conceit; restiveness). — ಖಯಖೋಡಿ. A malignant calumniator (Sd.).

ಖರ khara. = ಕರ 2. Hard, harsh, rough (ಬಿಟ್ಟಿಹವ Mr. 228); *sharp, hot;* sharp-edged; sharp, pungent; cruel. 2, *an ass* (ಕತ್ತೆ Nn. 80). 3, the twenty-fifth year in the cycle of sixty (C.). 4, N. of a râkshasa (J. 18, 4; Râm. 3, 6 sum.).

ಖರಕರ khara-kara. Hot-rayed; the sun. (My.). 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಖರಕಿರಣ khara-kiraṇa. = ಖರಕರ. (Bp. 25, 43).

ಖರಡೆ kharaḍĕ. = ಕರಡು. See ಪಕ್ಕಾ-.

ಖರಣಸ್ khara-nas. *Sharp-nosed.*

ಖರಣಸ khara-nasa. *Sharp-nosed.*

ಖರಪುಷ್ಪೆ khara-pushpĕ. *A kind of Ocymum* (see ನಾಯಿತುಳಸಿ).

ಖರಮಂಜರಿ khara-manjari. *The plant Achyranthes aspera.*

ಖರವೈರಿ khara-vairi. Râma (My.).

ಖರಶಾಣ khara-šâṇa. = ಕರಸಾಣೆ. A grindstone (Čpr. 1, 44); a sharp [illegible]

ಖರಾನ್ತಕ khara-antaka. Râma (Râm. 3, 6, 45; J. 20, 12).

ಖರಾರಿ khara-ari. = ಖರವೈರಿ. (My.).

ಖರಾರು kharâru. A curryoomb (My.; Mhr., H. ಖರಾರಾ; see s. ಕೊರಪ).

ಖರಾಶ್ವೆ kharâśvĕ. *The plant Celosia cristata.*

ಖರಾಸುರ khara-asura. = ಖರ No. 4. (Râm. 3, 6, 55).

ಖರಿಯ khariya. = ಖರೆ 2 q. v., ಖರೆಯ. (B. 5, 9. 79. 84. 122).

ಖರೀದಿ kharîdi. Purchasing; a purchase (C.; Mhr., H. ಖರಿದಿ); price, value (C.).

ಖರು kharu. (= ಖರ). Harsh, cruel. (R.; *cf.* ಕಡು 1?).

ಖರೆ kharĕ. 1. *The grass Andropogon serratus.* See ದೇವ ತಾಡ & ವೇಣಿ.

ಖರೆ kharĕ. 2. True (C.; Mhr. ಖರಾ).

ಖರೆಯ kharĕya. = ಖರಿಯ, etc. (B. 5, 87. 102. 127. 131. 132. 145).

ಖರ್ಚು kharču. = ಕರ್ಚು, etc. Expenditure, consuming; expense, money, etc. expended; costs (C.; Mhr., H.; ವ್ಯಯ Si. 393). See B. 5, 106. 111. 271. 302; Prv. s. ಮೂಱು. — ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚ. dupl. (C.; Mhr. ಖರ್ಚವೇಚ).

ಖರ್ಚುದಾರ kharču-dâra. A man who makes expenses or bears them; a prodigal man, a spendthrift (C.).

ಖರ್ಜು kharju. = ಕಜ್ಜಿ. *Itch, scab.* 2, a kind of kêsu or Arum (ಮರಸಣಿ Mr. 149).

ಖರ್ಜುರ kharjura. = ಖರ್ಜೂರ. Silver. 2, tin (ತ್ರಪು Mr. 135).

ಖರ್ಜೂರ kharjûra. = ಕಜೂರ, etc. *The date tree, Phoenix dactylifera* L. (ಉತ್ತ್ರುತ್ತೆ Mr. 145, o. r. ಉತ್ತುತ್ತೆ). 2, *silver.* ಖರ್ಜೂರ ಹಣ್ಣು ಆಗುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಗೇ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣು (Prv.).

ಖರ್ಜೂರಿ kharjûri. *The wild date tree, Phoenix sylvestris* L.

ಖರ್ಪರ kharpara. = ಕರ್ಪರ, etc. The skull; the half of a skull; the shell of a tortoise (Čpr. 2, 44); a beggar's bowl or dish (V. 14, 30); an umbrella. 2, a thief; a rogue. 3, N. of a country (Bp. 61, 30).

ಖರ್ಪರಿ kharpari. = ಕರ್ಪರಿ No. 1. (Sk.). 2, = ಕರ್ಪರಿ No. 2, q. v.

ಖರ್ವ kharva. Mutilated, maimed; *short, low.* 2, *a dwarf.* 3, ten thousand millions, (or 37 cyphers preceded by 1). ಖರ್ವ- ಪದ್ಮ- ಕ್ಷೋಣಿ- ಶಂಖ- ಕ್ಷಿತಿ- ಕ್ಷೋಭಪೂರ್ವಮ್ ಅಪ್ಪ ಅಂಕೆಯಾದಿಗೆ ಮಹತ್-ಶಬ್ದ ಬರೆ ತೋರ್ಪವಱ ದಶಕಂಗಳ್ ಅಕ್ಕು, ಇನ್ತು ಛತ್ತೀಸತಾಣವರೆ (o. r. ಚೌವೀಸ) ಸಂಖೆಯಕ್ಕುಂ, ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಇದೆ ಸಂಜ್ಞೆ; ಧಾನ್ಯದ ಅಂಕೆಗೆ ಮುನ್ದೆ ತೋರ್ವ ಅಂಕೆ ಮೂನ, ತತ್ಪೂರ್ವಂಕೆ ಬಳ್ಳಮ್, ಆ ಪೂರ್ವಂಕೆ ಕೊಳಗ, ತತ್ಪೂರ್ವಂಕೆ ಆಯ್ಕುಳಂ, ಮೊದಲಂಕೆಯದು ಕಣ್ಣುಗಂ (Mr. 357). 4, one of the nine treasures of Kubêra.

ಖರ್ವಶಾಖ kharva-śâkha. *Dwarfish.*

ಖರ್ವೂಜ kharvûja. = ಕರಬೂಜು, etc. The water-melon (Sk.; Pers.).

ಖಲ khala. = ಕಳ 1, etc., ಖಳ. *A rogue, a scoundrel;* low, base, inferior, etc. (ನೀಚ, ಪಿಶುನ, ದುರ್ಜನ Mr. 229; see Nr. s. ಕೆಡುಕ and Nn. s. ಕ್ರೂರ). 2, *a threshing-floor.* 3, sediment, dregs, the deposit of oil, etc. 4, contest, battle. 5, = ಕಲ್, etc., a metal or stone mortar (Mhr.). *Cf.* ಖಲ್ಲ.

ಖಲಕರಣ khala-karaṇa. Threshing or treading out corn. See ಒಕ್ಕು.

ಖಲತಿ khalati. *Bald-headed.*

ಖಲಧಾನ್ಯ khala-dhânya. *A threshing-floor.*

ಖಲನ್ಯಾಯ khala-nyâya. An inferior way, doctrine, etc. (Šmd. 272).

ಖಲಪು khalapu. *A sweeper.*

ಖಲಿನಿ khalini. *A multitude of threshing-floors.*

ಖಲೀನ khalîna. *The bit of a bridle* (ಕಡಿಯಣ Nn. 59).

ಖಲು khalu. *A particle expressing prohibition and conciliation, indicating inquiry and certainty,* etc.

ಖಲೂರಿಕೆ khalûrikĕ. *A place for military exercise* (ಗರುಡಿ ಸಾಧನೆಯ ಮನೆ Mr. 197; see ಶ್ರವ 1 and ಗರುಡಿ).

ಖಲೇವಾಲಿ khalê-vâli. *A post fixed in the centre of a threshing-floor, to which the cattle are attached as they go round to tread out the corn.*

ಖಲ್ಯೆ khalyĕ. *A multitude of threshing-floors.*

ಖಲ್ಲ khalla. A little case or cap formed by rolling up paper, etc. 2, a stone or vessel for grinding drugs, etc. (Sk.; R.).

ಖಲ್ವಾಟ khalvâṭa. Bald-headed. (R.).

ಖವಖವಿಸು khavakhavisu. To burn, to long, to suffer impatient desire (Râm. 6, 51, 13; Mhr. ಖವಖವಣೇಂ).

ಖಸ khasa. *Itch, scab.*

ಖಸಿ khasi. = ಕಸಿ. (R.).

ಖಸೂಚಿ kasûči. An expression of reproach at the end of a compound. (R.).

ಖಳ khaḷa. = ಖಲ. (Šmd. 25).

ಖಳ್ಗ khaḷga. = ಕಳ್ಗ, etc. (ಅಡ್ಡಾಯುಧ, etc. Hlâ.). — ಖಳ್ಗಧಾರೆ. The sharp edge of a sword (Abh. P. 13, after 133). — ಖಳ್ಗಧೇನು. A female rhinoceros (Čpr. 5, after 64).

ಖಳ್ಗಾಶನಿ khaḷga-aśani. Who has a sword like a thunderbolt (Čpr. 1, 142).

ಖಱಲೆ khaṟaḷĕ. = ಖಱ್ಲೆ, q. v. (ಗ್ರೀಷ್ಮಋತು) ಎಱ್ದು ಬಿಸುಟನು ಶಿಶಿರಋತುವನು; ಖಱಲೆ ಜಡಿದು ವಸನ್ತವನು, ಬಲುಜಳದ ದಾಱ್ಯನ್ ಅಟ್ಟಿದನು, ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ದಾಹಿಸಲು (Bhâgavata 10, 18, 2).

ಖಱ್ khaṟ. = ಖನೆ. — ಖಱ್ಖಟಲುಖಟಲು. rep. (J. 27, 7).

ಖಱಿಲ್ khaṟil. = ಕಡಿಲ್, ಖಣಿಲ್. — ಖಱ್ಲೆನೆ. -ಎನೆ. (Šmd. I). Shrilly, loudly, roughly, etc.

ಖಱಿಲೆ khaṟilĕ. Loudly, with a rough voice. ಖಱ್ಲೆ ನುಡಿದು (Šmd. 28, o. r. ಖಱಲೆ).

ಖಾಡ khâḍa. = ಖಡ, ಖಡ್ಗ. — ಖಾಡಾಖಾಡಿ. -ಆ-ಖಾಡಿ. = ಖಡಾಖಡಿ. Athletic sports at which also swords are used, a fierce duel, a wrestling match (My.; ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ Bhn. 4; Bh. 3, 13, 35).

ಖಾಣ khâṇa. (Šmd. 23). = ಖಾನ 1. Food; fodder (S. Mhr.; H.; Mhr. ಖಾಣೇಂ). See Bp. 22, 27; 27, 52; ಹುಲ್ಲು-.

ಖಾಣ್ಡವ khâṇḍava. = ಕಾಣ್ಡವ. N. of a forest in Kurukshêtra, burnt by Agni with the assistance of Arjuna and Kṛishṇa (Bh. 1, 20 sum.).

ಖಾತ khâta. Dug; a hole. 2, *a square or large tank* (ಪುಷ್ಕರಿಣಿ, ಹೊಕ್ಕರಣೆ Mr. 417).

ಖಾತಕ khâtaka. A digger; a hole, a ditch, etc. See ದೇವ-.

ಖಾತಿ khâti. = ಖಾತೆ 2. (B. 5, 125).

ಖಾತಿಕೆ khâtikĕ. = ಕಾಂಗೆ, ಖಾಂಗೆ, ಗಾಂಗೆ. A moat, a ditch.

ಖಾತೆ khâtĕ. 1. *An artificial pond* (ಪುಷ್ಕರಿಣಿ Hlâ.).

ಖಾತೆ khâtĕ. 2. An account as appearing upon the day-book; the range or sphere (of rule, sway); province, proper office; department (C.; B. 5, 218; Mhr. ಖಾತೇಂ; see ವಿದ್ಯಾ-).

ಖಾದ khâda. = ಖಾದನ. (R.).

ಖಾದನ khâdana. *Chewing, eating;* food. See ಕರ್ಚು, ಕಾರ್, ಕುಡುಕು, ತಿನ್.

ಖಾದನಪರೀಕ್ಷೆ khâdana-parîkshĕ. Tasting. See ಸವಿ.

ಖಾದನವಿಶೇಷ khâdana-visêsha. A certain manner of eating. See ಮುಕ್ಕು.

ಖಾದಿ khâdi. = ಕಾದಿ. (S. Mhr., Mhr. ಖಾದೀ; Si. 223).

ಖಾದಿತ khâdita. *Eaten.*

ಖಾದಿರ khâdira. (fr. ಖದಿರ). Made of or coming from the Acacia catechu; catechu. (J. 33, 37).

ಖಾನ khâna. 1. = ಖಾಣ. (My.).

ಖಾನ khâna. 2. A prince, a king, a chief; a title borne by Mohammadan nobles and assumed by other Mohammadans (My.).

ಖಾನಿ khâni. = ಖಾನೆ. (My.).

ಖಾನಿಗಿ khânigi Relating to a house: domestic, private, household (My.; Br.; Mhr., H. ಖಾನಗೀ).

ಖಾನೆ khânĕ. = ಕಾನೆ, ಖಾನಿ. A place; a house, *e. g.* in ಕಾರ್ಖಾನೆ (C.; Mhr., H.); a sliding box, a drawer (S. Mhr.); divisions in a drawer (My.). — ಖಾನೆಸುಮಾರಿ. Numbering the houses of a town or village; the number taken; a census of the population, also of the live stock (My.; Mhr., H.).

ಖಾಮುಖಾ khâmakhâ. Positively, certainly; necessarily (My.; Mhr., H.).

ಖಾರಿ khâri. *A measure of capacity, equivalent to sixteen drôṇas or about three bushels* (ಕಣ್ಡುಗ Si. 329).

ಖಾರಿಗೆ khârigĕ. (Šmd. 23). = ಕಾರಿಗೆ, etc. Tbh. of ಖಾತಿಕೆ (Šmd. 363 Mdb.).

ಖಾರೀಕ kharîka. (A land) *holding or sown with one khâri of grain.*

ಖಾರೀವಾಪ khârî-vâpa. *Sown with a khâri of grain.*

ಖಾಲಿ khâli. Empty, as a house, etc., vacant. 2, unemployed (C.; Mhr., H. ಖಾಲೀ). 3, useless (My.).

ಖಾವುಳ khâvuḷa. A kind of tone or note (Bp. 19, 10).

ಖಾಸ khâsa. = ಕಾಸ 2. (Šmd. 338).

ಖಾಸಾ kâsâ. = ಕಾಸಾ.

ಖಾಸಾಸ್ವಾರಿ khâsâ-svâri. The equipage, procession, or train of a chieftain in person; the chieftain in person (My., also ಖಾಸ್ಸವಾರಿ; Br.; Mhr., H.).

ಖಿಂಕ್ರುತ khiṅ-krita. The sound produced by a (flying) arrow (Mr. 89).

ಖಿಜಮತ khijamata. Service or attendance (My.; Mhr., H. ಖಿದಮತ).

ಖಿಜಮತಗಾರ khijamata-gâra. A servant of great men for petty offices about the person (Mhr., H., ಖಿದ-; B. 5, 286).

ಖಿಜಮತಗಾರಿ khijamatagâri. The office of a khijamatagâra (Mhr., H. ಖಿದ-; B. 5, 284).

ಖಿನ್ನ khinna. Depressed, distressed, suffering pain or uneasiness, wearied. See ಸಂ-; Bp. 9, 25; J. 24, 25. 74.

ಖಿಲ khila. *A piece of waste or uncultivated land.* 2, a supplement. 3, emptiness; anything vain, empty, or fruitless. (My.; J. 27, 9). 4, remainder. 5, a gap. See ಅ-, ನಿ-.

ಖಿಲಕ್ಷೇತ್ರ khila-kshêtra. = ಖಿಲ No. 1. See ಬೀಳು.

ಖಿಲಾತು khilâtu. A robe of honour (Mhr., H.; R.).

ಖಿಲ್ವ khilva. = ಕಿಳ್, q. v.

ಖಿಳಿ khiḷi. N. of an animal (Bh. 3, 13, 16).

ಖುದ khuda. God (C.; Persian ಖುದಾ).

ಖುದ್ದು khuddu. Own, proper; in person, self (C.; Mhr., H. ಖುದ್).

ಖುಮ್ಮರಿ khummari. A certain feat of wrestlers (Mr. 5, 77).

ಖುರ khura. = ಕುರ 2, ಕ್ಷುರ. *A hoof.*

ಖುರಣಸ್ khura-nas. *Having a nose like a hoof.*

ಖುರಣಸ khura-nasa. *Having a nose like a hoof.*

ಖುರಪುಟ khura-puṭa. A hoof (J. 13, 2; Č. Bp. 47, 35).

ಖುರಾಕು khurâku. Rich, nutritive diet, especially as prescribed for a person or an animal out of condition (My.; Mhr., H.).

ಖುರಾಣ khurâṇa. = ಕುರಾಣ, etc.

ಖುರಾನು khurânu. The Koran (C.; Mhr. ಕುರಾನ; M. ಕುಱಾನ್). ಇಕ್ಕೋಡು ಗಾಳ, ಓದುವದು ಖುರಾನು (Prv.).

ಖುರಾಸಾನಿ khurâsâni. — ಖುರಾಸಾನಿಯೆಣ್ಣೆ. An inferior kind of gingillie oil (My.).

ಖುರ್ದುಬುರ್ದು khurdu-burdu. Embezzlement (My.; Br., H.).

ಖುರ್ನಾಸ khurnâsa. = ಖುರ್ನೀಸು. (S. Mhr.).

ಖುರ್ನೀಸು khurnîsu. Obeisance (Sd., H.).

ಖುಲಾಸ khulâsa. = ಕುಲಾಸ. Openness (of a place, of a bundle); emptiness, roominess; evidence, clearness; unrestraint, freedom; open, etc. (My.; Mhr., H.). *Cf.* ಕುಲ್ಲಾ.

ಖುಲ್ಲ khulla. Small, little; low, mean, vile; wicked (Bp. 18, 37; 21, 22. 40; 43, 40; Bh. 2, 14, 65). 2, impatience, anger, wrath (ಮುನಿಸು Mr. 234). — *Cf.* ಕೂಟ?

ಖುಲ್ಲಕ khullaka. = ಖುಲ್ಲ No. 1. (R.).

ಖುಲ್ಲತನ khullatana. Meanness, etc. (Bp. 20, 15).

ಖುಷಾಮತು khushâmatu. Flattery, fawning (My.; Mhr., H.).

ಖುಷ್ಕರೀದಿ khushkarîdi. Purchase made willingly or without any constraint: what is purchased without any advance or dispute (My.; H.).

ಖೂನ khûna. An indication, a mark, a sign (ಪಾಲಿ Čb.; Mhr. ಖೂಣ; see K. ಕೂನ್ 3).

ಖೂನಿ khûni. Murder (C.; Si. 297; B. 5, 268; Mhr., H. ಖೂನ).

ಖೂಬು khûbu. Well, finely, handsomely; copiously (S. Mhr.; Mhr., H. ಖೂಬ).

ಖೆ khĕ. That has been dug. See ಪರಿ-.

ಖೇಚರ khê-čara. Moving in the air; a bird (ಖಗ Nn. 46); a deity (ಖಗ 46); a Gandharva (135; ಹಾಹಾ 153; Čpr. 6, 6. 19).

ಖೇಚರಾಹಿ khêčara-ahi. Râhu (Mr. 39).

ಖೇಟ khêṭa. *Phlegm* (ಕಫ, ಶ್ಲೇಷ್ಮ Nn. 23). 2, = ಖೇಡ, a village; a small town (ಪುರ, ಪಟ್ಟಣ 23; ಗ್ರಾಮಪ್ರಧಾನ Mr. 188). 3, tableland (ಗಿರಿಸಾನು, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ್ 23). 4, a shield (ಅಡ್ಡಣ, ಖೇಡೆಯ 23). 5, hunting. 6, *bad, vile, inferior.*

ಖೇಟಕ khêṭaka. *A village.* 2, = ಖೇಡೆಯ, *a shield* (ವಸು, ಹಱಿಗೆ Nn. 17).

ಖೇಟನ khêṭana. Hunting, the chase (ಬೇಣ್ಟೆ Mr. 270).

ಖೇಡ khêḍa. = ಖೇಟ. A village (ಗ್ರಾಮಪ್ರಧಾನ, ಖೇಟಕ Hlâ.; Râm. 5, 8, 74). 2, a man overcome by terror (Bh. 3, 13, 41; Mhr.: a queer fellow). — ಖೇಡದಾರಯ್ಯ. N. See ಉಮ್ಮಟಿ-.

ಖೇಡತನ khêḍatana. The state of being confused or overcome by terror (Bh. 3, 19, 37).

ಖೇಡೆಯ khêḍĕya. = ಖೇಟ No. 4, ಖೇಡ್ಯ 1. A shield (ಖೇಟ, ಅಡ್ಡಣ Nn. 23).

ಖೇಡ್ಯ khêḍya. 1. = ಖೇಡೆಯ. (ಹರಿಗೆ Si. 290). ಖೇಡ್ಯವುಳ್ಳವನು (ಚರ್ಮಿ, ಫಲಕಪಾಣಿ, ಹಲಿಗೆಯುಳ್ಳವನು 281).

ಖೇಡ್ಯ khêḍya. 2. A stockade for impaling wild elephants (My.).

ಖೇದ khêda. *Sorrow, grief, distress, despondency* (ಅತಿದುಃಖ; ಅತ್ಯನ್ತದುಃಖ Nn. 55; ದುಃಖ Šmd. 393 Cm.; see Kâvy. I, 2, 52-55; ಉಮ್ಮಳ). 2, neighing; roaring (ಹಯಸಿಂಹನಾದ 55). 3, little (ಸ್ವಲ್ಪ, ಅಲ್ಪ 55; *cf.* ಕಿಱಿದು?). 4, a bamboo (ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಬಿದಿರ್ 55). 5, poison (ಗರಲ, ವಿಷ 55). — ಖೇದಗೊಳ್, -ಕೊಳ್. To become full of grief (B. 2, 47).

ಖೇದವಿಡಮ್ಬನ khêda-viḍambana. The expression of sorrow, etc. (Šmd. 393).

ಖೇದಿಸು khêdisu. To feel grieved, etc. (Abh. P. 9, after 15; My.). See ಪ್ರತಿ-.

ಖೇಪು khêpu. A single time, a turn (Mhr., H. ಖೇಪ; R.).

ಖೇಯ khêya. *A moat, a ditch.*

ಖೇಲ khêla. (= ಖೇಳ). Moving to and fro; (playing).

ಖೇಲನ khêlana. Shaking, moving to and fro; *play, sport.*

ಖೇಲೆ khêlĕ. *Play, sport.*

ಖೇಳ khêḷa. (= ಖೇಲ). A man who makes sport of, or acts against (? Bp. 23, 2). 2, a Malayâḷa man (ಮಲೆಯನಾ ಖೇಳನ್ ಅಕ್ಕಂ, Mr. 382, o. rs. ಮಲೆಯಾಳುವಂ ಖೇಳಂ, ಮಲೆಯಾಳವಂ-, ಮಲೆಯಾಳನುಂ-; *cf.* ಕೇರಳ?).

ಖೈರು khairu. Welfare; good condition of things outward; goodness (Mhr., H. ಖೈರ; R.).

ಖೊಪ್ಪರ khŏppara. (Šmd. 23). (= ಕೊಪ್ಪರ, etc.?). ಖೊಪ್ಪರದಣ್ಡೆ in Mr. 299 might be read ಖೊಪ್ಪರ ದಣ್ಡೆ, in which case ದಣ್ಡೆ (= ದಣ್ಡ) might mean "arm". *Cf.* K. ಕೊಪ್ಪರ.

ಖೊಪ್ಪರಿಸು khŏpparisu. = ಕೊಪ್ಪರಿಸು, q. v.

ಖೋ khô. The sound khô in a play of children. 2, the sound khô in a fight. ಖೋ ಯೆನ್ದು, ಉಬ್ಬಿ, ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು (Râm. 3, 6, 8). See Râm. 6, 14, 18; Č. Bp. 42, 25. — ಖೋ ಆಡು. To engage in a certain play at which the continual utterance of ಖೋ is the chief thing (S. Mhr.; B. 1, 16).

ಖೋಜಾ khôja. = ಕೊಜ್ಜೆ. (Si. 259).

ಖೋಡ khôḍa. = ಖೋಲ. *Limping, lame.* 2, a certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಖೋಡಿ khôḍi. An evil disposition; a vice, a defect (in a horse, etc.); an error, a flaw (in a speech, etc.); — ill-disposed; having a bad habit; a mean, miserable wretch (S. Mhr.; Mhr.; *cf.* ಕೋಡಿ 2).

ಖೋಡಿತನ khôḍitana. An evil disposition; the state of being bad or mischievous (S. Mhr.).

ಖೋರ khôra. = ಕೋರ 1, q. v.

ಖೋಲ khôla. = ಖೋಡ. Limping, lame. *Cf.* ಕುಣ್ಟು?

ಖೋಲಿ khôli. A quiver (Sk.).

ಖ್ಯ khya. = ಖ್ಯಾತ. See ಪ್ರ-.

ಖ್ಯಾತ khyâta. Known, named, called; told; *well-known, celebrated, famous.* See ನೆಗೞ್.

ಖ್ಯಾತಗರ್ಹಣ khyâta-garhaṇa. *Ill-reported, detested, notoriously vile.*

ಖ್ಯಾತಯಶ khyâta-yaśa. A man of great celebrity (Kâvy. III, 3, B, 172).

ಖ್ಯಾತಿ khyâti. *Fame, celebrity, glory.* See ನೆಗೞ್; Prv. s. ನೀತಿ.

ಖ್ಯೆ khyĕ. Appearing; being known, known; etc. See ಸಂ-.

ಖ್ಯೇಯ khyêya. Apt to appear or to be known; etc. See ಸಂ-.

ಗ — G

ಗ್ g. The twenty-third letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). About its character see *e. g.* 54. 78. 203. 204. 205. 206. 275. 284. 289. 331. 385. 386. Occasionally an initial ಗ್ appears as ಬ್, see *e. g.* ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಗೊಪ್ಪೆ 2, ಗೊಳಲಿ.

ಗ ga. 1. The letter ಗ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಗ ga. 2. = ಕ್ಕೆ, ಕ್ಕ, (ಕಂ). An affix for the formation of words denoting time, *e. g.* ಆಗ, ಈಗ. *Cf.* ಗಡು 1.

ಗ ga. 1. (= ಕ 1). An affix for forming masculine nouns (Šmd. 237), probably taken from Sk.

ಗ ga. 2. *Going, moving; entered, staying, being, abiding in; referring to, standing in connection with.* 2, the third of the seven primary notes of music (ಗಾನ್ಧಾರ Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ). 3, sign for a metrically long syllable (Čh.; Mr. 363). 4, the number three (Mr. 349).

ಗಂ gam. (= ಕ 2). Limit; up to, unto, till, *e. g.* ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, ಎನ್ನೆಗಂ (Šmd. 295).

ಗಂಹರ gamhara. = ಗಹ್ವರ. See Prv. s. ಯೌವನ; Šśv. 1, 50.

ಗಕಾರ ga-kâra. The letter ಗ (Šmd. 11. 342).

ಗಕುಂ gakum. In a pitch-dark manner. ಕತ್ತಲೆ ಗಕುಂ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (My.).

ಗಕ್ಕನೆ gakkanĕ. = ಕಕ್ಕನೆ, ಚಕ್ಕನೆ. Quickly, suddenly (C.; Dp. 40, 1).

ಗಕ್ಕು gakku. The marone-backed heron, Ardea grayii (Bd.).

ಗಗಣ gagaṇa. = ಗಗನ. *The sky; the atmosphere.*

ಗಗನ gagana. *The sky; the atmosphere* (ಬಾನ್, etc. Kk. 88). 2, a zero (see ಕೃತಯುಗ). 3, a certain metrical foot (Čh.). — ಗಗನದಲರ್. -ಅಲರ್. A flower in the sky: any unreal or fanciful thing, an impossibility (Bp. 42, 3). See Prv. s. ಜಗಲಿ.

ಗಗನಗಂಗೆ gagana-gaṅgĕ. The celestial Ganges (Čpr. 4, 31).

ಗಗನಚರ gagana-čara. Moving in the air; a bird; a planet; a male gandharva.

ಗಗನಚರಿ gagana-čari. A female gandharva (Šsv. 3, after 35).

ಗಗನಚಾಪ gagana-čâpa. A rain-bow. (Bp. 42, 3).

ಗಗನಮಣಿ gagana-maṇi. The sun (ರವಿ Bhn. 62; Bp. 56, 31; J. 8, 45).

ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿ gagana-lakshmi. The sky regarded as a woman (Čpr. 1, 69; 1, after 101).

ಗಗನಲತೆ gagana-latĕ. A creeper or tree (supposed to be) in the air (Abhâ. 6, 24).

ಗಗನಸ್ಥಲೀರಮೆ gagana-sthalî-ramĕ. = ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿ (Ršv. 8, 118).

ಗಗನಾಂಗಣ gagana-aṅgaṇa. The sky (ವಿಗ್ರಹ, ಆಕಾಶ Nn. 98).

ಗಗನಾಮ್ಬುಧಿ gagana-ambudhi. The sky regarded as an ocean (J. 8, 46).

ಗಗನಾರವಿನ್ದ gagana-aravinda. A sky-lotus: any unreal or fanciful thing (My.).

ಗಗನಿದೇವ gagani-dêva. N. (Bp. 59, 2).

ಗಗ್ಗರ gaggara. = ಕಗ್ಗರ, ಗಗ್ರ, ಗಂಗರ, (ಘುರ್ಘುರ). A hollow ornamented silver ring in which there are pebbles, etc. that when shaken, emit the sound of *gala gala* (My.). — ಗಗ್ಗರಗೋಲು. -ಕೋಲು. A pole to which gaggaras are attached (My.).

ಗಗ್ಗರಿ gaggari. = ಕಗ್ಗರ, etc., (ಘುರ್ಘುರಿ). A hollow ring of brass, containing bits of metal, etc. to produce a jingling noise when shaken (S. Mhr.; My. occasionally).

ಗಗ್ಗು gaggu. = ಕಗ್ಗು, etc., (ಗಬ್ಬು). (S. Mhr.).

ಗಗ್ರ gagra. = ಕಗ್ಗರ, etc. (My.).

ಗಗ್ರೆ gagrĕ. (= ಕೊಳ್ಗೆ). See ಕಮ್ಮ-, ಬಿಳಿಯ-. (Tĕ. ಗಗ್ಗರೆ, ಗಗ್ಗರಿ).

ಗಂಗ gaṅga. 1. = ಗಂಗಿ, ಗಂಗೆ 1. (Probably connected with ಗಲ, the throat; Mhr., H. ಗಳಗಣ್ಣ, a dewlap). — ಗಂಗದೊವಲು. -ತೊವಲು. The dewlap of an ox (ಸಾಸ್ನೆ, ಗಲಕಮ್ಬಲ Si. 319).

ಗಂಗ gaṅga. 2. N. of a dynasty (at the time of which Nâki, *i. e.* Nâgavarma, lived; see ರಕ್ಕಸಗಂಗ s. ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತ). — ಗಂಗಚೂಡಾಮಣಿ. The gem (*i. e.* the best) of the Gaṅga kings (Šmd. 68). — ಗಂಗಮಾಳಿ. N. of females among the Gaṅgaḍikâṛas (My.).

ಗಂಗಡಿಕಾಱ gaṅgaḍi-kâṛa. A man of the lowest caste (of the four), a respectable Šûdra (ಅನ್ತ್ಯ Mr. 375; My.). ಗಂಗಡಿಕಾಱವೊಕ್ಕಲಿಗ s. ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ.

ಗಂಗರ gaṅgara. = ಗಗ್ಗರ, etc. ಉಂಗರ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಗಂಗರ ವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಗಂಗಲ gaṅgala. Another form of ಗಂಗೆ 2; *cf.* ಗಂಗಾಮ್ಬಿಕೆ, ಗಂಗಾಮ್ಬೆ. — ಗಂಗಲಾಮ್ಬೆ. -ಅಮ್ಬೆ. N. (Bp. 4, 16).

ಗಂಗಳ gaṅgaḷa. = ಗಂಗಾಳ. (My.). See Prv. s. ಮಂಗಳವಾರ.

ಗಂಗಸಾಗರ gaṅga-sâgara. Arrack (Č. Bp. 47, 45). 2, N. of a village (My.).

ಗಂಗಾಜಮುನಾ gaṅgâ-jamunâ. The Ganges and Yamunâ rivers. 2, a cloth of which the border on one side is of one colour and on the other of another (Mhr., H.; B. 3, 103; My.).

ಗಂಗಾಜೂಟ gaṅgâ-jûṭa. Šiva (Bp. 35, 55).

ಗಂಗಾತೋಯ gaṅgâ-tôya. Ganges-water (J. 26, 46).

ಗಂಗಾದೇವಿ gaṅgâ-dêvi. A water goddess (My.); N. (Bp. 4, 49; 11, 28; 59, 7).

ಗಂಗಾಧರ gaṅgâ-dhara. *Šiva.*

ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ gaṅgâdhara-îśvara. Šiva. ಅಗಭೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ಗಂಗಾಧೀಶ gaṅgâ-adhîśa. Šiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಗಂಗಾನನ್ದನ gaṅgâ-nandana. Bhîshma (Bh. 2, 13, 42).

ಗಂಗಾಪುತ್ರ gaṅgâ-putra. = ಗಂಗಾನನ್ದನ. (My.). 2, a man of low caste (Sk.; *cf.* ಗಂಗೆಯ ಮಕ್ಕಳು); a fisherman (My.).

ಗಂಗಾಭವಾನಿ gaṅgâ-bhavâni. = ಗಂಗಾತೋಯ. (My.).

ಗಂಗಾಮೌಲಿ gaṅgâ-mauli. Šiva (Bp. 2, 33).

ಗಂಗಾಮ್ಬಿಕೆ gaṅgâ-ambikĕ. N. (Bp. 11, 22. 40).

ಗಂಗಾಮ್ಬು gaṅgâ-ambu. = ಗಂಗಾತೋಯ. (J. 9, 26).

ಗಂಗಾಮ್ಬೆ gaṅgâ-ambĕ. N. (Bp. 4, 42).

ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆ gaṅgâ-yâtrĕ. Pilgrimage to the Ganges. (C.).

ಗಂಗಾಯಿ gaṅgâ-âyi. N. (Bp. 4, 30).

ಗಂಗಾವತಂಸ gaṅgâ-avataṁsa. Šiva (Bp. 12, 15).

ಗಂಗಾಸಂಗಮಕುಟ gaṅgâ-saṅga-makuṭa. Šiva (Bp. 25, 44).

ಗಂಗಾಸುತ gaṅgâ-suta. Bhîshma (ಗಾಂಗೇಯ, ಭೀಷ್ಮ Nn. 44).

ಗಂಗಾಸ್ನಾನ gaṅgâ-snâna. Bathing in the Ganges (C.).

ಗಂಗಾಹಿಮಕರ gaṅgâ-himakara. The Ganges and the moon (J. 6, 5). 2, gaṅgâ-ahi-makara. The Ganges, snakes and sea-monsters (6, 5).

ಗಂಗಾಳ gaṅgâḷa. = ಗಂಗಳ. A circular metal vessel for holding water, etc. (My.; Mhr.). 2, a metal plate for eating from (C.). See Bp. 59, 2; B. 4, 141.

ಗಂಗಿ gaṅgi. = ಗಂಗ 1. — ಗಂಗಿದೊಗಲು. = ಗಂಗದೊವಲು. (S. Mhr.).

ಗಂಗೆ gaṅgĕ. 1. = ಗಂಗಿ. — ಗಂಗೆದೊಗಲು. = ಗಂಗಿದೊಗಲು. (Bh. 3, 17, 56; B. 1, 20; 3, 16; 5, 18; Tĕ. ಗಂಗೆದೋಲು).

ಗಂಗೆ gaṅgĕ. 2. ಗಂಗಾ. *The river Ganges;* water (My.). 2, Šiva's wife (Mr. 13). 3, Satyavatî, the low-caste boatman's girl (My.), who, as one with Gaṅgâ, became the mother of Bhîshma and of the Hŏlĕyas (ಹೊಲೆಯರು); the Hŏlĕyas, therefore, are called ಗಂಗೆಯ ಮಕ್ಕಳು (S. Mhr.). ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ, ತೆಂಗಿನ ಓಟೇ ತನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಗಂಗೆಗೆ ಹೋದರೂ ತಮ್ಮಿಗೇ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ (Prvs.). — ಗಂಗೆದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. The river Ganges (J. 34, 4).

ಗಂಗೋತ್ರಿ gaṅgôtri. The spot on which the Ganges descends from heaven (Mhr.; My.; B. 5, 152).

ಗಂಗೋದಕ gangâ-udaka. Ganges-water (My.; B. 5, 61); drinking-water (My.).

ಗಚ್ಚಿ gačči. A chunammed floor (My.; Mhr.). — ಗಚ್ಚಿಯೆಣ್ಣೆ, -ಎಣ್ಣೆ. Varnish (My.).

ಗಚ್ಚು gaččn. Mortar, plaster, cement (C.; Tĕ.; H.; M. ಕಂಚೆ, ಊಉ ಕದೆ). See B. 4, 120. 151; 5, 219.

ಗಚ್ಚೆ gaččĕ. Running away; making off (Mhr. ಗಚ್ಛ). — ಗಚ್ಚೆ ಹೊಡೆ. To run away (S. Mhr.).

ಗಜ gaja. = ಗಜೆ, (ಗಜೆ 3). An imitative sound. — ಗಜಬಜ. reit. = ಗಜಬಜೆ. Stir, bustle, briskness, etc. (Bh. 2, 10, 25). 2, the buzz or hum of a multitude of people, etc. (ಕೋಲಾಹಲ Bhn. 43; Râm. 4, 6, 21; J. 26, 54; Mhr.); the noise of chariots (Bh. 6, 2, 3); etc. — ಗಜಬಜಿಸು. To become full of stir, bustle, etc.; to buzz, to hum, to make a noise; to roar; to be struck aghast. See Grj. 9, 98; Bp. 1, 44; 37, 37. 43; 51, 53; Č. Bp. 42, 25; Bh. 4, 3, 10; 8, 21, 7; J. 9, 17; 14, 25; 20, 24; 24, 45. — ಗಜಬಜೆ. = ಗಜಬಜ. (Bp. 35, 10; 40, 35). — ಗಜಬಜೆನು. -ಎನು. = ಗಜಬಜಿಸು. (of birds, Abhâ. 2, 16).

ಗಜ gaja. 1. *An elephant,* one of the eight elephants of the quarters (ಘನಾಘನ, ಆನೆ Nn. 15; ಸಾರಂಗ, ಆನೆ 34). 2, N. of an asura or râkshasa. 3, the number eight (Čh.; Mr. 73). 4, = ಇಭ, one of the viččhittičitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). — ಗಜನಿಮ್ಬೆ. The large hill-orange (My.; Tĕ.; ಲಕುಚ, ಲಿಕುಚ, ಕಂಚಿನಿಮ್ಬೆ Si. 136). — ಗಜಗವಳ. -ಕವಳ. An elephant's mouthful (My.). — ಗಜರಗಳೆ. Great gabble (My.).

ಗಜ gaja. 2. A measure of about two feet; a measuring rod of this length (S. Mhr.; Mhr., H.; see s. ಮೊಳ); a quantity (of cloth, etc.) measured by one gaja; a measure of three feet, a yard (My.). 2, a ramrod (C.; Mhr., H.). — ಗಜಕಟ್ಟೆ. Rate by gajas (My.).

ಗಜಕಬಳ gaja-kabaḷa. The food of elephants (ವಿಥೆ Si. 433).

ಗಜಕರ್ಣ gaja-karṇa. Ringworm (S. Mhr., Mhr.; ಮಣ್ಡಲಕ G.).

ಗಜಕರ್ಣಿ gaja-karṇi. = ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ, q. v.

ಗಜಕರ್ಣಿಕೆ gaja-karṇikĕ. N. of a plant (ಅಡಲ್ Mr. 134, one MS. -ಕರ್ಣಿ).

ಗಜಗ gajaga. = ಗಜುಗ, etc. (C.).

ಗಜಗ gaja-ga. N. of an author (Šmd. 4). *Cf.* ಗಜೆಗ.

ಗಜಗಮನ gaja-gamana. Indra (Bp. 1, 44).

ಗಜಗಮನೆ gaja-gamanĕ. A woman of a stately elephant-like walk (Bp. 12, 5).

ಗಜಗಲಿಸು gajagalisu. To glitter. ಗಜಗಲಿಸಿತು ಇನ ಬಿಮ್ಬ ಮೂಡಲು (Râm. 1, 14, 2; see 6, 54, 6).

ಗಜಗಾಮಿನಿ gaja-gâmini. = ಗಜಗಮನೆ. (J. 18, 30).

ಗಜಚರ್ಮಧಾರಿ gaja-čarma-dhâri. Šiva (My.).

ಗಜಚರ್ಮಾಮ್ಬರ gaja-čarma-ambara. Šiva (My.).

ಗಜಜಾತಿ gaja-jâti. The elephant. ಮನ್ದಂ ಮೃಗಂ ಭದ್ರಮ್ ಎನಲು ಗಜಜಾತಿ ಮೂಬಿನ್ದಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 154).

ಗಜಜೀವ gaja-jîva. = ಗಜಾಜೀವ. (ಸೇವಕ Mr. 157).

ಗಜತೆ gajatĕ. *A multitude of elephants.*

ಗಜದನ್ತ gaja-danta. An elephant's tusk; ivory (ನಿಗ್ಗಮ Čt. II, 95; ನಿಗ್ಗವ Čt. I, 14; Kk. 77; Šm. 41; Čpr. 1, 78).

ಗಜದಾನ gaja-dâna. The liquour exuding from an elephant's temples (ಆನೆಯ ಮದ Nn. 51. 107). 2, gift of an elephant (My.).

ಗಜದಾನವ gaja-dânava. = ಗಜಾಸುರ. (Ššv. 4, 3; J. 15, 23).

ಗಜದುಳಿ (gaja-tuḷi). (Šmd. 207, o. r. ಕಜದುಳಿ). One who equals an elephant (?).

ಗಜಧ್ವಜ gaja-dhvaja. A flag carried by an elephant (ಕದಲಿ Mr. 473).

ಗಜನಗರಿ gaja-nagari. = ಗಜಪುರ. (J. 16, 19).

ಗಜನಿ gajani. Poor rice-lands (Sd.; T. ಕಳನಿ, mire; a paddy-field).

ಗಜನಿಮೀಲಿಕೆ gaja-nimîlikĕ. An elephant's wink: wakefulness, lightness of sleep, a nap (Br., R.).

ಗಜಪತಿ gaja-pati. The lord or keeper of elephants; a title given to kings; a stately elephant. (R.).

ಗಜಪಾಱು gaja-pâṟu. (Šmd. 207, o. r. ಜಗ-). A vimâna to which elephants are yoked.

ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ gaja-pippali. = ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ. The plant Scindapsus officinalis, bearing a seed which resembles pepper.

ಗಜಪುರ gaja-pura. Hastinâpura, Delhi. (J. 16, 17; 25, 2; 32, 57).

ಗಜಪ್ರಾಸ gaja-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಗಜಪ್ರಿಯೆ gaja-priyĕ. *The gum olibanum tree, Boswellia serrata.*

ಗಜಪ್ರೇಮಿ gaja-prêmi. = ಗಜಪ್ರಿಯೆ. See ತಡಿಕು.

ಗಜಬನ್ಧನ gaja-bandhana. *The place where elephants are tied up.*

ಗಜಬನ್ಧನಿ gaja-bandhani. *An elephant-stable.*

ಗಜಬಿನ್ದು gaja-bindu. Spots on the body of an elephant (ಪದ್ಮ, ಆನೆಯ ಚಿಬ್ಬು Nn. 54).

ಗಜಭಕ್ಷ್ಯೆ gaja-bhakshyĕ. *The tree Boswellia serrata.* See ತಡಿಕು, ತಡುಗು.

ಗಜಮುಖ gaja-mukha. Gaṇêša. (My.).

ಗಜಯೋನಿ gaja-yôni. = ಗಜಜಾತಿ. (Si. 409).

ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ gaja-lakshmi. Richness in elephants (a kind of riches that is not to be destroyed, My.; see Prv. s. ಆನೆ 2). 2, a picture of Lakshmî with elephants on her sides (My.).

ಗಜಲಕ್ಷ್ಮೀವಾಹನ gaja-lakshmî-vâhana. A kind of litter with wooden elephants, on which an idol of Lakshmî is carried about (My.).

ಗಜಱು gajaṟu. 1. ಗಜಱ್. = ಗದಱು 1. To produce or emit a loud sound; to scold. P. ps. ಗಜಱಿ, ಗಜರ್ದು. ಗಜಱುವ ಅಗ್ಗದ ಕಹಳೆಗಳ್ (Bh. 6, 2, 3). ಗಜರ್ವ ಕಟುಕಹಳೆ (Č. Bp. 5, 7). See Abh. P. 14, after 144; Ršv. 5, after 120; 5, after 122; 6, after 11; Ššv. 4, after 36; 4, after 71; Râm. 1, 14, 2. *Cf.* Mhr. ಗಜರ.

ಗಜಱು gajaṟu. 2. = ಗದಱು 2. A loud, angry sound or speech (ಕೋಪಿಸಿ ನುಡಿದುದು Bhn. 43; Bh. 7, 1, 19; 7, 3, 19; J. 2, 5; Tĕ. ಕಸರು).

ಗಜವದನ gaja-vadana. *Gaṇêša.*

ಗಜವೈರಿ gaja-vairi. A lion (My.).

ಗಜವ್ರಜ gaja-vraja. A troop of elephants. 2, the number eight (Čh.).

ಗಜವ್ರಾತ gaja-vrâta. The number eight (Čh.).

ಗಜಶಾಲೆ gaja-śâlĕ. An elephant-stable (ಆನೆಗಳ ಮನೆ Mr. 193).

ಗಜಸನ್ತ್ರಾಸ gaja-santrâsa. A portion of an elephant's head (? ಆನೆಯ ಮಸ್ತಕದ ವಿಭಾಗ Nn. 62).

ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ gaja-hasta-agra. The tip of an elephant's trunk (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಶುಣ್ಡಾಳಕರಾಗ್ರ Nn. 21).

ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ gaja-hippali. = ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ. (ಕರಿಪಿಪ್ಪಲಿ, ಕರಿವಲ್ಲಿ, etc. Si. 145; ವಸಿರ, ಶ್ರೇಯಸಿ G.).

ಗಜಾಖ್ಯೆ gaja-âkhyĕ. (= ಗಜಾಖ್ಯಾ in Sk.). The plant Cassia alata or tora (ಯಾನೆಗ Mr. 117, o. rs. ಯಾನ and ಗಜಾಖ್ಯಾ).

ಗಜಾಜೀವ gaja-âjîva. *An elephant-keeper.*

ಗಜಾನನ gaja-ânana. *Gaṇêśa.*

ಗಜಾರಾತಿ gaja-arâti. A lion (Čpr. 5, 74).

ಗಜಾರಿ gaja-ari. A lion. 2, Śiva. (G.; My.).

ಗಜಾರೂಢ gaja-ârûḍha. Riding on an elephant, mounting one (Grj. 3, 111).

ಗಜಾರೋಹ gaja-ârôha. *An elephant-driver.*

ಗಜಾರೋಹಿಣಿ gaja-ârôhiṇi. A woman who rides on an elephant (J. 6, 22).

ಗಜಾಲು gajâlu. Loud, idle chat or talk (My.; Mhr.).

ಗಜಾಲುಗಾತಿ gajâlu-gâti. A female chatter-box (My.).

ಗಜಾಲುಗಾಱ gajâlu-gâṟa. A male chatterer (My.).

ಗಜಾಸುರ gaja-asura. = ಗಜ No. 2. (Bp. 54, 37).

ಗಜಾಸ್ಯ gaja-âsya. Gaṇêśa. (Śśv. 4, 46).

ಗಜಿ gaji. = (ಕೆಜ, ಗಡ 4), ಗಿಜಿ 2, ಕೊಜೆ. — ಗಜಿ ಬಿಜಿ. reit. = ಗಿಜಿ ಬಿಜಿ. Confusion, disorder, intricacy (My.). — ಗಜಿಬಿಜಿಬರಹ. A writing of which the letters run one into another and which is nearly illegible (C.; Tĕ.).

ಗಜಿಗ gajiga. = ಗಜುಗ, etc. (My.; St. & Pl.).

ಗಜಿಗೆ gajigĕ. = ಗಜುಗ. (St. & Pl.).

ಗಜುಗ gajuga. = ಗಜಗ, ಗಜಿಗ, ಗಜಿಗೆ, ಗಜೆಗ, ಗಜ್ಜಿಗ, ಗಜ್ಜುಗ. A prickly climbing shrub of which the seeds are used for marbles, the Molucca bean, Guilandina bonducella Lin. (C.; T. ಕಚಿಂಗು, ಕಚಿಲ್, ಕಚಿಜ್ಜು; M. ಕಟಚ್ಚಿ, ಕಟಿಂಜ, ಕಟಿಜ್ಜು; Tĕ. ಗಚ್ಚ). See ಉಡ್ಡಿ-, ಕುರುಡ-. 2, a protuberance from the eye-ball resembling a Molucca bean (C.). ಹೇವಮಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳೆದಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54).

ಗಜೆ gajĕ. = ಗಜ. — ಗಜೆಬಜೆ. = ಗಜಬಜೆ. (Grj. 5, 37).

ಗಜೆ gajĕ. Tbh. of ಗದೆ (Śmd. 352).

ಗಜೆಗ gajĕga. = ಗಜುಗ. (St. & Pl.).

ಗಜೆಗ gajĕga. (= ಗಜಗ?). N. (Kâvy. III, 3, 152).

ಗಜೇನ್ದ್ರ gaja-indra. *A large, stately elephant.*

ಗಜೇಶ್ವರಮಸಣಿದೇವ gaja-iśvara-masaṇi-dêva. N. (Bp. 32, 34).

ಗಜೋತ್ಕರ gaja-utkara. A troop of elephants (ಆನೆಯ ಘಟೆ Nn. 109).

ಗಜ್ಜರಿ gajjari. A good, sweet carrot (S. Mhr.; Mhr. ಗಾಜರ).

ಗಜ್ಜಿ gajji. = ಕಜ್ಜಿ. Scab, itch (My.; Tĕ.). See Prvs. s. ಪ್ರೀತಿ, ಬಿದನೆ.

ಗಜ್ಜಿಗ gajjiga. = ಗಜುಗ, etc. (My.).

ಗಜ್ಜು gajju. = ಕೊಜ್ಜು. Fetid drain-water (My.; Tĕ.). See ಬಚ್ಚಲು-.

ಗಜ್ಜುಗ gajjuga. = ಗಜುಗ. (My.; Si. 72). See ಹೆಗ್ಗಜ್ಜುಗ.

ಗಜ್ಜೆ gajjĕ. = ಕೆಜ್ಜೆ 1. A little spherical bell enclosing small bits of stone or metal (My.; Si. 220; Tĕ.; T. ಕೆಚ್ಚೈ, M. ಕೆಚ್ಚ; *cf.* ಕಿಲ್, ಗಿಲ್).

ಗಂಚಿ gañci. = ಗಂಜಿ 3, etc., ಗಿಂಚೆ, etc. See ಗಿಲ-.

ಗಂಜ gañja. = ಗಂಜಿ. *A store-room, a treasury* (ಕೋಶ, ಭಣ್ಡಾರ Nn. 104; ಭಣ್ಡಾರ Mr. 472). 2, a mine (ಕಣಿ 104; ಖನಿ, ಕಣಿ Mr. 100). 3, a tavern (ಕಳ್ಳ ಮಾಱುವ ಗೃಹ Mr. 198). 4, the third, etc. (ತೃತೀಯ Mr. 472).

ಗಂಜಣಿ gañjaṇi. = ಗಂಜಳ. A bush, a shrub, etc. (ಉಲಪ Mr. 109, o. r. ಗಂಜಳಿ; *cf.* ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು?).

ಗಂಜಣಿಕೆ gañjaṇikĕ. = ಗಂಜೆಣಿಕೆ. — ಗಂಜಣಿಕೆಯ ಹುಲ್ಲು. A species of fragrant grass (ಪೌರ, ಕತ್ತೃಣ, ಸೌಗನ್ಧಿಕ, ಧ್ಯಾಮ, ದೇವಜಗ್ಧಕ, ರೌಹಿಷ Nr., o. r. ಗಂಜಣಿಕೆ).

ಗಂಜಲ gañjala. = ಗಂಜಳ. (My.).

ಗಂಜಳ gañjaḷa. = ಗಂಜಲ, (ಗೋತ?). The urine of cattle, horses, elephants, donkeys, sheep, and goats (My.). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮೂತ್ರವು ಗಂಜಳ ಮುನ್ತಾದದು (ಮಿಾಢ, ಮೂತ್ರಿತ Si. 380; see also 315). — ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು. A species of coarse grass, found in meadows and on roads in solitary patches and not liked by cattle, Eleusine indica (ಉಲಪ, ಬಲ್ಬಜ Hlâ.).

ಗಂಜಳಿ gañjaḷi. = ಗಂಜಣಿ, q. v.

ಗಂಜಿ gañji. 1. Tbh. of ಕಾಂಜಿ (Śmd. 356). Conjee, rice gruel; starch (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಿಕೆ, ಶ್ರಾಣೆ, ತರಲೆ, ವಿಲೇಪಿಕೆ Hlâ.; ಪಿಚ್ಛ Si. 484; ಕೂರಾಮ್ಬು, ಯವಾಗು Mr. 214; C.; Tĕ.; T. ಕಂಜಿ, M. ಕಂಞ್ಞಿ). ಕಾಸಿದ ಗಂಜಿ (ಯವಾಗು, etc.); ಓಗರದ ಗಂಜಿ (ಮಾಸರ, ಆಚಾಮ, ನೀಸ್ರಾವೆ Nr.). ಎತ್ತೂ ಮಾಱಿ, ಮುತ್ತೂ ಗಂಜಿ. — ಗಂಜಿ ಬಿಸಿಯಾದರೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಬಸ್ತ-, ಬಾಗಿದ-. — ಗಂಜಿಕಸ. A common annual creeping plant, Indigofera linifolia Retz. (Z.). — ಗಂಜಿಬಟ್ಟೆ. A starched cloth (C.). — ಗಂಜಿಬದನೆ. A large good sort of brinjal (My.). — ಗಂಜಿಮುಳ್ಳು. A common spiny shrub, Ajima tetracantha Lam. (Z.). — ಗಂಜಿಯುಱಿವೆ. -ಅಱಿವೆ. = ಗಂಜಿಬಟ್ಟೆ. (C.; B. 5, 287). — ಗಂಜಿರಟ್ಟು. A cloth used in pouring off the conjee from boiled rice (My.).

ಗಂಜಿ gañji. 2. (= ಗಾಂಜ, etc.). Hemp, Cannabis indica (ಶಾಣಿ Nr.; T. ಕಂಜಾ, M. ಕಂಚಾವು).

ಗಂಜಿ gañji. 3. = ಗಂಚಿ, ಗಂಜೆ No. 3, ಗಿಂಚೆ, ಗುಂಜ, etc., (ಚಿಂಚಿ). See ಗುರು-, ಗುಲ-, ಗುಲಿ-, ಗುಲು-.

ಗಂಜಿಣಿಕೆ gañjiṇikĕ. = ಗಂಜಣಿಕೆ, q. v.

ಗಂಜೀಪು gañjîpu. A pack of (round) cards; a single card of a pack (C.; Mhr., H. ಗಂಜೀಫ, ಗಂಜೀಫಾ). ಗಂಜೀಪು ಆಡೋರಿಗೆ ಗಂಜಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಗಂಜು gañju. Each of the round brass or copper vessels that are put one in another so as to form a cone (My.; Mhr. ಗಂಜ, a heap, etc.).

ಗಂಜೆ gañjĕ. = ಗಂಜ. *A tavern.* 2, *a mine.* 3, = ಗಂಜಿ 3, etc., the plant Abrus precatorius.

ಗಟ gaṭa. = ಗಟಕು, (ಗಡ 2). An imitating sound. — ಗಟಗಟ. rep. The noise made in guzzling or in gulping

copiously (C.; Mhr.), *e. g.* ಹಾಲನ್ನು ಗಟಗಟ ಕುಡಿ. — ಗಟಗಟನೆ. = ಗಟಗಟ. (My.).

ಗಟ gaṭa. Tbh. of ಘಟ. (My.).

ಗಟಕ gaṭaka. Tbh. of ಘಟಕ. A powerful, able man (My.).

ಗಟಕು gaṭaku. = ಗಟ. — ಗಟಕುಗಟಕು. = ಗಟಗಟ. (My.).

ಗಟನೆ gaṭanĕ. Tbh. of ಘಟನೆ. (My.).

ಗಟಸರ್ಪ gaṭa-sarpa. Tbh. of ಘಟಸರ್ಪ. (My.).

ಗಟಿಕೆ gaṭikĕ. (= ಘಟಿಕೆ). A thick, condensed, hard state. ಗಟಿಕೆ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಪ್ಪಿನ ಹಾಲು (ಮತ್ಸ್ಯಂಡಿ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ Si. 312, *only* in Si.).

ಗಟಿವಾಳಿ gaṭivâḷi. An independent, quarrelsome, abusing woman (S. Mhr.).

ಗಟ್ಟ gaṭṭa. = ಘಟ್ಟ, which is a Tatsama (Šm. 77). A ghaut, a mountain-range (C.; Mhr. ಘಾಟ; *cf.* ಕಡದು 5). ಗಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ (the western coast, My.; Si. 158). ಗಟ್ಟದ ಉಪ್ಪು, ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ (both of which are excellent). — ಅಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಗವಲ್ಲ, ಗಟ್ಟ ಮೇರುವಲ್ಲ (Prvs.). ಗಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟದ ತಿರುಗಿ ಕಷ್ಟಬಟ್ಟಿಹ ಚರಣ (Dp. 104). See Prvs. s. ಮಠ, ಮೆಟ್ಟು 1; Râm. 6, 14, 29.

ಗಟ್ಟಣೆ gaṭṭaṇĕ. = ಗಟ್ಟಿ, ಘಟ್ಟಣೆ. Tbh. of ಘಟ್ಟನ. Beating into a hard mass; beating down, as roads (C.); loading a gun (My.). — ಗಟ್ಟಣೆಮಣೆ. The tool called a road-tamper or dammas (My.).

ಗಟ್ಟಿ gaṭṭi. (fr. ಕಡು 1). (= ಘಟ್ಟಿ). Firmness; hardness; the state of being congealed, congelation; the state of (fluids, etc.) being thick, solid, or tenacious; the state of being solid (not hollow); strength, power, ability; (a strong, loud voice); stability; tightness; firm, etc. (C.; Tu., Tĕ.; T., M. ಕೆಟ್ಟಿ; ಕರ್ಕಶ Si. 460; Mhr. ಘಟ್ಟ, strong, stout; thick; tight; *cf.* ಕಟ್ಟು 1, seq.). ಎನ್ನ ಗಟ್ಟಿಯ ತಿರವನ್ ಬರಸಿದ ನಿನ್ನ ಕೆಯ್ಗಳು ನೊಂದವು (Bp. 38, 37). ಭಕ್ತರ ಮನಂಗಳ ಗಟ್ಟಿಯಂ ನೋಡಲ್ಕೆ (25, 24). ನೆಲವೆಲ್ಲ ಬಣಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವದು (B. 2, 49). ಹಲ್ಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವವು (3, 20). ನೀರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಳೀ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅವೇ ಆಣೇ ಕಲ್ಲು (1, 22). ಮೇಣದ ಹಾಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ (3, 63). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರೆ (2, 30). ಗಿಳಿಗೆ ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (2, 3). ಹಾಗೆ ಕಲಿತದ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾದೀತು (3, 62). ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದ ಬಾರದು (2, 1). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು (2, 34). ಕುದುರೆಯ ಹಾಗೆ ಚನ್ದವೂ ಗಟ್ಟಿಯೂ ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ (3, 54). ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದು (ಕರ್ಕಶ, ಕಠಿಣ, ಕಠೋರ, etc. Si. 374). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ (ಸಾರ, ಮಜ್ಜನ್ 122). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಸಿಗೆಗೊಂಡಿರುವದು (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಹತ 373). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ 391). ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುವದು (ಘೋಷಣೆ 56). **2,** (ಘಟ್ಟಿ), a lump, a small mass of any matter, a ball of perfumes (C.; J. 23, 26; Grj. 2, 90; V. 9, after 21; T., M. ಕಟ್ಟಿ; Tĕ. ಕರುವು, ಗರುವು; Mhr. ಖಡಾ, ಗಡ್ಡಾ; see ಕೆಯ್ಗಟ್ಟಿ s. ಕೆಯ್ 4). ಧೂಪದ ಗಟ್ಟಿ (ಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕ G.). ಅನೇಕಸುಗನ್ಧಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಧೂಪದ ಗಟ್ಟಿ (ವೃಕಧೂಪ G.). **3,** (ಘಟ್ಟಿ), an ingot (C.; Tĕ. ಕಡ್ಡಿ, ಗಟ್ಟಿ, ಗರುವು; T., M. ಕಟ್ಟಿ; Mhr. ಗಟ). ಸುವರ್ಣದ ಗಟ್ಟಿ (Bp. 30 sum.). ಭಂಗಾರದ ಗಟ್ಟಿ (G. 148). ಗಟ್ಟಿ ಕರಗಿ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವದು (ವಿಲೀನ, ವಿದ್ರುತ Si. 382). See B. 3, 72; 4, 96. 124. **4,** smartness, fineness, beauty, charm (ಅನು, ಹಸ, ಲೇಸು, ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18, o. r. ನಟ್ಟ; Šm. 55; Tĕ.; *cf.* ಗರಗಂಕೆ). **5,** a strong, smart person. ಕುಹಕದ ಗಟ್ಟಿಯರು (Bp. 40, 56). — ಗಟ್ಟಿಕೆಲಸ. A firm, strong, substantial work (C.). — ಗಟ್ಟಿಕೋಡು. A strong or solid horn (B. 4, 47; My.). — ಗಟ್ಟಿತೊಗಲು. Strong leather (B. 5, 260). — ಗಟ್ಟಿದುಡ್ಡು. A kind of duḍḍu, now = 4 kâsu (My.). — ಗಟ್ಟಿಬರ್ಫ. Ice or snow (ಹಿಮಸಂಹತಿ, ಹಿಮಾನಿ G.). — ಗಟ್ಟಿಮುಗುಚ್ಚು. To grind perfumes (Čpr. 1, 123; Grj. 2, 89; V. 9, after 21; Šsv. 2, 64). — ಗಟ್ಟಿಯಮ್ಬಲಿ. -ಅಮ್ಬಲಿ. A thick ambali (C.). — ಗಟ್ಟಿಮೊಸರು. Thick curds (C.). — ಗಟ್ಟಿಯಾಳು. -ಆಳು. A strong, energetical, able person (C.). — ಗಟ್ಟಿವಜ್ರ. A hard, or beautiful, diamond (Bp. 60, 45). — ಗಟ್ಟಿಹಾಲು. Thick milk, pure milk (S. Mhr.). — ಗಟ್ಟಿಹೆಂಗಸು. A robust, strong, able woman (C.).

ಗಟ್ಟಿಗ gaṭṭiga. A strong, energetic, able, valiant man (C.; ಧೀರ G.). ನಾನೆ ಗಟ್ಟಿಗ, ನಾನೇ ಗಟ್ಟಿಗನೆನ್ದು, ವೀರಭಟರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವು ಒಬ್ಬರೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಅಹಂಕಾರ ಪಡುವದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Si. 293). See Prv. s. ಲೊಟ್ಟೆ 1.

ಗಟ್ಟಿಗೆ gaṭṭigĕ. Firmly, strongly, loudly, etc. (My.; Tĕ.).

ಗಟ್ಟಿತನ gaṭṭitana. Strength, hardiness, energy (ದಾರ್ಢ್ಯ G.; ಸಾರ Čb.; see B. 3, 48).

ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿ gaṭṭi-vaḷti. (= ಘಟ್ಟಿ-). A female perfumer, a toilet-woman (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ, ಗನ್ಧಕಾರಿಕೆ Hlâ.; ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Mr. 304; Grj. 2, 89. 91; 7, 8; Č. Bp. 10, 5).

ಗಟ್ಟಿಸು gaṭṭisu. To make effort (so as to speak loud, B. 3, 3. 6).

ಗಟ್ಟಿಸು gaṭṭisu. = ಘಟ್ಟಿಸು. To strike, to beat (C.). ಹಾಯ್ದುತ್ತುವ ಎಕ್ಕಲನ ಮಡದಲಿ ಉಟೆ ಗಟ್ಟಿಸಿದ (Bh. 3, 13, 30). ಈ ಸಾವುಕಾರನ ಬದುಕು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಏನು ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವೆನು? (B. 4, 170). 2, to beat down, as a road (My.); to fill into the belly (My.).

ಗಟ್ಟು gaṭṭu. (= ಕಟ್ಟು 3). A bank or shore; a dam or mound (Tĕ.). ನೀರಿನ ಗಟ್ಟು (ತಟ, etc. Si. 82).

ಗಟ್ಟೆ gaṭṭĕ. = ಗಡ್ಡಿ, etc. A bale, a bundle, a ream of paper (C.; Mhr. ಗಠ್ಠಾ).

ಗಟ್ಣೆ gaṭṇĕ. = ಗಟ್ಟಣೆ. (C.).

ಗಡ gaḍa. 1. = ಗಳ 1. A particle used in polite narration and pleasant talk (Šmd. 397): Indeed, certainly, yes, etc. See Šmd. 69. 191. 277. 301; Bp. 22, 48; 23, 22; 29, 15; 32, 50; 51, 8; Bh. 2, 13, 34; Ršv. 9, 9; 13, 27; J. 6, 14; 28, 29; Čh. v. 206. 306. — ಗಡಾ. -ಆ 5. = ಗಡ. See Šmd. 69. 143.

ಗಡ gaḍa. 2. = (ಗಟ), ಗಡು 2, (ಗದ). A term expressing quick motion. — ಗಡಗಡ. rep. Quickly (used of walking, reading, eating, etc., C.). — ಗಡಗಡನೆ. = ಗಡಗಡ. Quickly; violently, thrillingly. ಗಡಗಡನೆ ನಡಗುತ್ತ (Bp. 52, 12). ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿದನು (58, 62). — ಗಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗಡುಗುಟ್ಟು. To be affected with a thrilling sensation, as in fear or from cold (My.). — ಗಡಬಡಿ. reit. Bustle (My.). — ಗಡಬಡಿಸು. To move quickly, to bustle, to be rash, etc. (Bp. 40, 38; 51, 59; 58, 36; Bh. 7, 5, 27; Râm. 4, 60, 20; see ಕಡು-). — ಗಡಬಡೆ. = ಗಡಬಡಿ. (Râm. 6, 53, 15).

ಗಡ gaḍa. 3. = ಗಡು 3. An imitative sound. (Mhr.; *cf.* ಗಡಾವಣೆ). — ಗಡಗಡ ಎನ್ನು. To rumble or rattle, as thunder, carts, etc. (C.; T.). — ಗಡಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To rumble or rattle as a quickly moving cart (My.).

ಗಡ gaḍa. 4. = (ಕಲ 1), ಗಜಿ, ಗಡಿ 2, ಗಲ 2, etc., ಗಳ 3. A term expressing disorder. (Mhr.). — ಗಡಬಡ. dupl. Confusion; puzzle; tumult, ado; vexation (Bp. 56, 17; B. 5, 66; My.; Mhr.). — ಗಡಬಡಿ. = ಗಡಬಡ, ಗಡಬಿಡಿ, ಗಡಿಬಿಡಿ. (C.; Mhr.; Tĕ. ಗಡಬಡೆ, ಗಡಿಬಿಡಿ). — ಗಡಬಡೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. A confused lord or master. ಈಶ್ವರಗಿನ್ನ ಗಡಬಡೇಶ್ವರ ದೊಡ್ಡವನೋ? (Prv.). — ಗಡಬಿಡಿ. = ಗಡಬಡಿ. (B. 5, 199).

ಗಡ gaḍa. 5. = ಗಡಬ, ಗಡವು, ಗಡಿ 3, ಗಡು 1, ಗಡುಬ, ಗಡುವು. A limit; a limited time, a period, a term, an instalment (My.; Tĕ. ಗಡವು; T. ಕೆಡು; M. ಕೆಡು, ಗಡು).

ಗಡ gaḍa. 1. = ಘಡಾ. Tbh. of ಘಟ, q. v. An earthen vessel used like a drum (My.). *Cf.* ಸಂಗಡ.

ಗಡ gaḍa. 2. = (ಗಡಿಕೆ), ಗಲ 2. An impediment. See ಅಗಗಡ, ಅವಗಡ, ನಿಗಡ. *Cf.* ಗಡ 1.

ಗಡ gaḍa. 3. A small fort, especially a hill-fort (ದುರ್ಗ, ಕಿಲ್ಲೆ Čb.; My.; Mhr., H.).

ಗಡ gaḍa. 4. A liquid measure equal to forty sêrs (My.; H.).

ಗಡಕ gaḍaka. *A sort of gilt-head or gold-fish.*

ಗಡಗಂಚಿ gaḍagañči. = ಗಡಂಚಿ. A stand, as for water-pots, a shelf (C.; Mhr., H. ಘಡವಂಚೀ, ಘಡೋಂಚಿ).

ಗಡಗೆ gaḍagĕ. Tbh. of ಘಟಕ (Šmd. 338). 2, = ಗಡಿಗೆ, Tbh. of ಘಟಿಕಾ. (My.).

ಗಡಂಗ gaḍaṅga. = ಗಡಂಗು, ಗಿಡ್ಡಂಗಿ. A godown, a store-room, especially also a spirit-shop (C.; Mhr., H. ಗಿಡಂಗೀ; M. ಕಿಡಙ್ಙು; Br. ಗಿಡ್ಡಂಗಿ).

ಗಡಂಗು gaḍaṅgu. = ಗಡಂಗ. (My.). ಸಾರಾಯಿ ಮಾರುವ ಗಡಂಗು (ಗಂಜಿ, ಮದಿರಾಗೃಹ Si. 108).

ಗಡಚು gaḍaču. (fr. ಕಡು 1). = ಗಡಸು, ಗಡುಸು. Hardness, as of metal; brittleness, as of iron or wood; difficulty, as of work; severity, heaviness, as of rain; great weight, as of a burden, (hard, etc.). (S. Mhr.; B. 4, 1).

ಗಡಂಚಿ gaḍañči. = ಗಡಗಂಚಿ. (S. Mhr.).

ಗಡಣ gaḍaṇa. A mass, a heap; a multitude (ಸಮೂಹ Šmd. 197 Cm.; ಕೇಡು Čt. I, 26; ದೊಂದ್ದಳಿ, ಗೊಂದಣ I, 34; ಒಟ್ಟಜೆ I, 50; ನಿಕಾಯ I, 102; ಜಂಗುಳಿ, ವಂಗಡ, ಒಗ್ಗು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Šm. 84; see ಕಡೆ; *cf.* Sk. ಘಟನ, joining together). See Grj. 10, 79; Bp. 31, 28; Bh. 1, 8, 8. 31; 1, 20, 55. 61; Rŝv. 2, 47; 8, 102; 13, 70; Râm. 1, 13, 10; Č. Bp. 5, 8; J. 2, 67; 19, 7; 30, 1. — ಗಡಣಂಗೊಳ್. -ಅಂ-ಕೊಳ್. To become a mass, to be joined or united, etc. (Šŝv. 3, after 35). ಗಡಣಂಗೊಂಡ್ಡಂ (Šmd. 200).

ಗಡಣಿಸು gaḍaṇisu. To join (v. t.), to put together, to heap, to lay in a heap, to pile; to prepare; to concert (Bp. 8, 43; 24, 23. 30. 60. 63; 27, 49; 30, 10; 33, 4. 11. 14; 47, 17; 52, 5; 57, 36; 58, 69; 59, 1. 18. 19; Bh. 6, 4, 140; 7, 5, 27; V. 5, after 61; 14, 54; *cf.* ಗಟಿಯಿಸು?). **2,** to join (v. i.), to unite with (Bh. 4, 6, 24; 6, 4, 107).

ಗಡಣೆ gaḍaṇĕ. (Tbh. of ಗಣನೆ?). Reckoning, considering (Bp. 11, 51; Tĕ.: an acquirement or acquisition); meaning, sense, purpose (4, 54; 17, 5; 42, 8); regarding; being worthy of notice (32, 57). *Cf.* ಗವನ? — ಗಡಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To have regard for, to pay attention to; to regard; to care for, etc. (Bp. 26, 15; 40, 79; 43, 68; 51, 4).

ಗಡತರ gaḍatara. = ಗಡುತರ, ಗಾತರ. Massiveness, thickness, stoutness, strength, (massive, etc., C.; Mhr. ಜಾಡಸರ; B. 3, 118; 5, 34. 237).

ಗಡದ gaḍada. = ಗಡಸು, ಗಡುಸು. Thick, gross, as darkness; sound, profound, deep, as sleep, study, etc. (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಡತ, ಗಡದ). ಗಡದ ನಿದ್ದೆ (B. 3, 51).

ಗಡದು gaḍadu. = ಗಡದ. (C.).

ಗಡಪು gaḍapu. = ಗಪ್ಪು, q. v. Being withdrawn from sight, hiding, disappearance (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಡಪ, ಗಡಬ, ಗೈಪ, ಗೈಬ, ಗರಕ), *e. g.* ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಗಡಪಾದನು.

ಗಡಪೆ gaḍapĕ. A kind of metal pot (Mhr. ಗಡವಾ; R.; Tĕ. ಕಡವೆ, a water-pot or earthen vase).

ಗಡಬ gaḍaba. = ಗಡ 5, etc. (My.).

ಗಡವ gaḍava. A stout, male monkey (My.).

ಗಡವು gaḍavu. = ಗಡ 5, etc. (C.).

ಗಡಸರಿ gaḍasari. = ಗಡುಸರಿ. A stout, robust person (My.).

ಗಡಸು gaḍasu. = ಗಡಚು, etc. (My.).

ಗಡಾಯಿಸು gaḍâyisu. To hide or fix firmly in the earth, as a boundary stone (My.; Mhr. ಗಡವಣೇಂ).

ಗಡಾರಿ gaḍâri. An iron crow-bar (My.; H.).

ಗಡಾವಣೆ gaḍâvaṇĕ. (fr. ಗಡ 3). Loud sound, noise (Râm. 3, 5, 10; 3, 6, 28; 6, 11, 16; 6, 30, 33; Bh. 1, 7, 20; 1, 12, 19).

ಗಡಿ gaḍi. 1. = ಗಡೆ 1, etc. A pole. ಹಡಗಿನ ಗಡಿ (ಅರಿತ್ರ, ಕೇನಿಪಾತನ Si. 85; T., M. ಕಟ್, a staff).

ಗಡಿ gaḍi. 2. = ಗಡ 4, etc. — ಗಡಿಬಿಡಿ. = ಗಡಬಡಿ. Confusion; vexation and trouble (C.).

ಗಡಿ gaḍi. 3. = ಗಡ 5, etc. A term, a limit (ಅನ್ತರ, ಅವಧಿ, ಯಾವತ್ ತಾವತ್ Nr.; Tĕ.; Sk. ಘಟ, a border); a frontier (ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಡೆ Mr. 89; My.; Tĕ.); a place, an abode (ಇಕ್ಕೆ, ಇಮ್ಮು, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, ತಾಣ, etc., ಆಶ್ರಯ Šs.; J. 9, 25; T. ಕಡ್ಯೆ; Tĕ. ಕಡೆ; *cf.* ಕಡೆ 1). ಗಡಿ ದುರ್ಗಂಗಳು ಘಟ್ಟಮಾಗೆ (Šs. 96). See (ಅಂಗಡಿ), ತಳಗಡ, ಮುಂಗಡ. — ಗಡಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. To go beyond the common limits (Grj. 3, 64).

ಗಡಿ gaḍi. 1. A small fort (R., Tĕ.; Mhr., H. ಗಡೀ, ಗಢೀ, ಗಡ್ಡೀ; T. ಕಡಿ).

ಗಡಿ gaḍi. 2. (= ಗಡೆ). Tbh. of ಘಟಿ. A ghurry or hour of 24 minutes; a gong or plate of metal on which the hours are struck (Tĕ. ಗಡಿ, ಗಡಿಯೆ). See ಗಡಿಯಾಲ.

ಗಡಿಕೆ gaḍikĕ. = (ಗಡ 2). See ಅವ-.

ಗಡಿಗಿ gaḍigi. = ಗಡಿಗೆ. — ಗಡಿಗೀ ಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ. = ಗಡಿಗೇ-. (B. 3, 45).

ಗಡಿಗೆ gaḍigĕ. = ಗಡಗೆ No. 2, ಗಡಿಗಿ. Tbh. of ಘಟಿಕಾ. An earthen vessel (C.; ಕುಪ್ಪು, ಘಟ Si. 440). See Bp. 14, 11; 20, 13; 65, 38; B. 2, 16; 5, 128; Prv. s. ಛಿನ್ನ. ಕುರುಡಿಯ

ಮುರಿವೆಯಾದರೆ ಮನೆಯು ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ (Prv.). — ಗಡಿಗೇ ಕಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ. Sugar-candy formed in a gadigĕ into which threads had been put by means of which the sugar in a lump is hung up (My.).

ಗಡಿಯಾರ gaḍiyâra. = ಗಡಿಯಾಲ, etc. (C.; B. 4, 164; Tĕ. ಗಡಿಯಾರ, ಗಡೇರ, ಗಡ್ಯಾರ; see ಗಡಿ 2.).

ಗಡಿಯಾಲ gaḍiyâla. = ಗಡಿಯಾರ, ಗಡಿಯಾಳ. An hour-glass; a gong; a watch, a clock (C.; B. 4, 190. 196; Mhr., H. ಘಡ್ಯಾಳ; M. ಗಡಿಯಾರ, ಘಡಿಗಾರ, ಗಡಿಯಾಳ).

ಗಡಿಯಾಳ gaḍiyâḷa. = ಗಡಿಯಾಲ. (C.; B. 3, 86).

ಗಡಿಸು gaḍisu. 1. = ಗಳಿಸು, ಗಟಿಸು 1. Tbh. of ಘಟಿಸು. To bring together, to collect, to acquire, to earn (Tĕ. ಗಡಿಂಚು, ಗಡಿಯಿಂಚು, ಗಣಿಂಚು). 2, to come together. See ಸಂ-. 3, to exert one's self. See ಅವಗಡಿಸು 2, and *cf.* ಘಟಿ.

ಗಡಿಸು gaḍisu. 2. (fr. ಗಡ 2). To impede, etc. See ಅವಗಡಿಸು 1.

ಗಡು gaḍu. 1. = (ಗ 2), ಗಡ 5, ಗಲ್, etc. Term, period, etc. See ಅಗಡು, ಈಗಡು.

ಗಡು gaḍu. 2. = ಗಡ 2. — ಗಡುಗುಟ್ಟು. = ಗಡ-. (My.).

ಗಡು gaḍu. 3. = ಗಡ 3. — ಗಡುಗುಟ್ಟು. = ಗಡ-. (My.).

ಗಡು gaḍu. An excrescence on the neck; a boil (ಕುರು Mr. 385); *a hump on the back;* a superfluous excrescence or addition, as to a poem; an earth-worm. See ಅನ್ತ ರ್ಗಡು.

ಗಡುತರ gaḍutara. = ಗಡತರ, etc. (ಗಾತ್ರ, ಬಿಣ್ಪು G.; My.; B. 4, 21. 22. 46).

ಗಡುದು gaḍudu. = ಗಡದ, etc. (My.).

ಗಡುಬ gaḍuba. = ಗಡ 5, etc. (My.).

ಗಡುವು gaḍuvu. = ಗಡುಬ, etc. (My.).

ಗಡುರ gaḍura. = ಗಡುಲ.

ಗಡುಲ gaḍula. *Hump-backed.*

ಗಡುಸರಿ gaḍusari. = ಗಡಸರಿ. (My.; Tĕ.).

ಗಡುಸು gaḍusu. = ಗಡಚು, etc. (C.). ಕಬ್ಬಿಣದ ರಸವು ಆಟಿ, ಪೆಣ್ಪೆಗಟ್ಟಿ, ಬಹಳ ಗಡುಸಾಗುವದು (B. 4, 148).

ಗಡುಸುತನ gaḍusutana. Hardness, etc. (My. occasionally).

ಗಡೆ gaḍĕ. 1. = (ಕಣೆ 1), ಗಡಿ 1, ಗಣೆ, ಗಟ 2, ಗಟು, ಗಟುವು, ಗಟೆ. A bamboo-pole (My.). ಹಡಗು ನಡಿಸುವ ಗಡೆ (ನೌಕಾದಣ್ಡ Si. 84).

ಗಡೆ gaḍĕ. 2. = ಕಿಡು 1, ಗಡೆ 1, (ಕೆಳೆ 2, etc.). (Touching; fitting; meeting); match; comparison, equality (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಾಸಟಿ, ತೋಣೆ, ಜೋಡು, etc., ಸಮಾನ Ŝs.; T. ಕಿಡ್ಡೈ, M. ಕಿಡ; *cf.* ಘಟಿಯ).

ಗಡೆ gaḍĕ. (= ಗಡಿ 2). Tbh. of ಘಟಿ (Ŝmd. 338). A wheel for raising water (S. Mhr.; *cf.* ಘಟೀಯನ್ತ್ರ). — ಗಡೆಗಡೆ. rep. = ಗಡೆ. (S. Mhr.; in this form the word apparently belongs to ಗಡ 3).

ಗಡೆಕಾಱ gaḍĕ-kâṟa. A man on the back of an elephant who carries a pole with a flag, etc. (My.). 2, a man who propels a raft or boat with a pole (My.).

ಗಡ್ಡ gaḍḍa. The beard about the chin (C.; Tĕ.; T. ಕಟ್ಟ, ಕೆಟ್ಟ). ಅರಸು ಅನ್ದರೆ ಊರು ನಡುಗುತ್ತದೆ, ಮುದುಕ ಅನ್ದರೆ ಗಡ್ಡ ಅಲುಗುತ್ತದೆ. — ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದವ ಔಪಾಸನ ಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ. — ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಹಪ್ಪಳ ಕಾಸಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ದ. — ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? (Prvs.). ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ (ವ್ಯಂಜನ, ಶ್ಮಶ್ರು Nr.; Si. 436). ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡುಗೂಸು (ತೂಬರ Hlâ.). ಹೆಡ್ಡನಾದವ ಬಹಳ ಗಡ್ಡ ಬಿರಿಸಿದರೇನು? (Dp. 148). See Bp. 3, 27; 20, 11; 56, 38; 58, 49; Č. Bp. 32, 45; J. 9, 8; Si. 121. 195. 216. 448; B. 4, 21. 181; 5, 23. 58. ಕೂಚು-, ಪೀಚು-. 2, = ಗದ್ದ, the chin (My.; Tu., Tĕ.; ಚಿವುಕ Si. 213). See ಬಿಳಿ-; Prv. s. ಮುದ್ದ. — ಗಡ್ಡಪಾದಿತ್ಯ. -ಆದಿತ್ಯ. N. (Bp. 56, 33).

ಗಡ್ಡಿ gaḍḍi. = ಗಡ್ಡೆ. A bunch or bundle; a quantity of ten quires of paper (S. Mhr., Mhr.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍĕ. 1. = (ಗಟ್ಟಿ), ಗೆಡ್ಡೆ, (ಗೆಣ್ಡೆ 2, ಗಲ್ಲೆ 1). A mass; a lump; a clump; a concretion (C.; Tĕ.; M. ಕಣ್ಡಿ, ಕಟ್ಟಿ; Mhr. ಗಡ್ಡಾ; *cf.* ಗಟ್ಟಿ No. 2; ಕರಣೆ). ಉಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿ (ಅಭ್ರಿ Si. 85). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ (ಏಧ್ರದಿ 201). 2, any bulbous root (C.; Tĕ., Mhr.; M. ಕಣ್ಡೆ). ಸಾರಸದ ಗಡ್ಡೆ (ಕನ್ದ Mr. 420). ಸಸಿ ವಲ್ಲಿಗಳ ಗಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ 107). ಮರದ ಗಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ Hlâ.). ತಾವರೇ ಗಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ, ಶಿಫೆ, ಕನ್ದ Si. 96). See Si. 95. 146. 152. 153. 154. 155. 158. 159. 161. 162. 446; B. 3, 106. 109; 4, 143. 3, the bulky platform of an idol-car (S. Mhr.). 4, the root of the ear (C.). ಕಿವಿಯ ಗಡ್ಡೆ (G. 145). ಆನೆಯ ಕಿವೀ ಗಡ್ಡೆ (ಚೂಲಿಕೆ G.). 5, a small insulated and dry spot in a river; an island (C.; Tĕ., Mhr.). See ನಡು-. — ಗಡ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To congeal; to freeze (C.; B. 3, 41; 4, 101; 5, 29); to condense (v. i.), as the milk of the kôvĕ (My.). 2, to grow in clumps or tufts, as grass or bamboos (C.). — ಗಡ್ಡೆದರ್ಭೆ. (Bh. 1, 10, 2). — ಗಡ್ಡೆಹಾಗಲ. (ಕಾರವೇಲ್ಲ, ಕಟಿಲ್ಲಕ, etc., Si. 160). — ಗಡ್ಡೆಹುಲ್ಲು. A good fodder-grass, Andropogon mollicomus Kunth. (Z.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍĕ. 2. (= ಕಟ್ಟೆ 1). A bank, a shore (My.; Tĕ.).

ಗಡ್ಡೆ gaḍḍĕ. = ಗಟ್ಟೆ, ಗಡ್ಡಿ. (My.).

ಗಣ್ gaṇ. = ಕಣ್ 2, etc. — ಗಣ್ಗಣ್. = ಕಣ್ಕಣ್. (My.).

ಗಣ gaṇa. 1. = ಕಣ 3, etc., ಗಣಲ್, ಗಣಿಲ್, ಘಣ, ಡಣ. An imitative sound of the ringing of bells. — ಗಣಗಣ. rep. = ಘಣ-. The ringing sound of bells (C.; Mhr. ಘಣ-). — ಗಣಗಣ ಎನ್ನು. To sound as a bell (C.). — ಗಣಗಣಿಸು. = ಗಣಗಣ ಎನ್ನು. (My.).

ಗಣ gaṇa. 2. = ಕಣ 1. — ಗಣಕಾಲು. = ಕಣ-. (ಜಂಘೆ, ಪ್ರಸೃತೆ Nr.).

ಗಣ gaṇa. *A flock, a multitude, a troop, a body, a company, a class, a tribe.* 2, *a body of troops equal to 27 chariots, 27 elephants, 81 horses and 135 foot.* 3, *the host or the attendants* (demi-gods, eminent followers, Jangamas) *of Śiva* (often considered to be under the superintendence of Ganêśa). 4, a syllable-, or a Mora-foot, in prosody (Čh.; see ಎಣ್ಬು ಗಣ). 5, a number. 6, a kind of perfume (ಅಜಮಾನ G.). 7, a series or group of asterisms or lunar mansions.

ಗಣಕ gaṇaka. = ಗಣಿಕ. An arithmetician, a calculator; an accountant; *an astrologer* (ಕರಣಿಕ Mr. 358, o. r. ಗಣಿಕ). ಗಣಕರ್ (o. r. ಗಣಿಕರ್) ಬರೆವ ಗೃಹ (ಕರಣಶಾಲೆ Mr. 197).

ಗಣಕಿ gaṇaki. The potherb Solanum indicum Lin. (ಕಾಕಮಾಚಿ, ವಾಯಸಿ Nr.; My. as ಗಣಕೆ; see ಕಾಚಿ).

ಗಣಕಿ gaṇaki. The wife of an astrologer.

ಗಣಜಲಿ gaṇajali. = ಗಣಜಿಲೆ 2. (S. Mhr., My. as ಗಣಜಲೆ).

ಗಣಜಿಲು gaṇajilu. = ಗಣಜಿಲೆ 2. (St. & Pl.; My.).

ಗಣಜಿಲೆ gaṇajilĕ. 1. The chicken-pox (S. Mhr.).

ಗಣಜಿಲೆ gaṇajilĕ. 2. = ಗಣಜಲಿ. Hogweed, Boerhavia procumbens or diffusa (ಪುನರ್ನವೆ, ಶೋಥಘ್ನಿ Nr.; ಪುನರ್ನವೆ Mr. 133; My.; Tĕ. ಗಲ್ಜರೆ, ಗಲಿಜೇರು, ಗಲಿ-; M. ತಮಿಲಾಮೆ, ತಮಿಲಾಮೆ; T. ಶಡಿಯಿರತ್ತ). 2, the prostrate herb and vegetable Trianthema, see ಕೆಮ್ಪು-, ಬಿಳೀ-. (Z.; Tĕ. ಗಲಿಜರು, ಗಲಿಜೇರು). See ಕೊಮ್ಮೆ 2.

ಗಣಜೆ gaṇajĕ. = ಕಡಿತಿ. A kind of elk or deer (ಗೋಕರ್ಣ Nr., o. r. ಗನ್ಧರ್ವ, ಶರಭ).

ಗಣತಿ gaṇati. 1. Tbh. of ಗಲನ್ತಿ. See Mr. s. ಗಲನ್ತಿಕೆ.

ಗಣತಿ gaṇati. 2. = ಗಣಿತ. Reckoning, counting (of horsemen, My.; Mhr.).

ಗಣತಿಗೆ gaṇatigĕ. Tbh. of ಗಲನ್ತಿಕೆ. (Hlâ.).

ಗಣದಾಸವ್ವೆ gaṇa-dâsa-avvĕ. N. (Bp. 59, 6).

ಗಣದಾಸಿಭೀಮಯ್ಯ gaṇa-dâsi-bhîmayya. N. (Bp. 37, 7; 58, 9).

ಗಣದಿಸು gaṇadisu. = ಗಣಿತಿಸು, ಗಣಿದಿಸು, ಗಣುದಿಸು. To count; to consider; to estimate (Bp. 39, 2).

ಗಣದ್ರವ್ಯ gaṇa-dravya. Public property, common stock; a variety of articles. (R.).

ಗಣನ gaṇana. = ಗಣನೆ. (My.). See ಕಾಲ-.

ಗಣನಾತೀತ gaṇanâ-atîta. Innumerable. (Šmd. 235).

ಗಣನಾಥ gaṇa-nâtha. Šiva; Gaṇêša; a gaṇa-chief. See Bp. 44, 30.

ಗಣನಾಭೇದ gaṇanâ-bhêda. A way of counting (Nn. 17. 66).

ಗಣನಾಮ gaṇa-nâma. The figurative names for certain metrical feet (Čh.).

ಗಣನಾಯಕ gaṇa-nâyaka. = ಗಣನಾಥ. Gaṇêša (Mr. 13).

ಗಣನಾವಿಹೀನ gaṇanâ-vihîna. Innumerable (Šsv. 5, 51).

ಗಣನಿಯಮಕನ್ದ gaṇa-niyama-kanda. The kanda-metre being regulated by feet (Čh.).

ಗಣನೀಯ gaṇanîya. *Numerable;* calculable.

ಗಣನೆ gaṇanĕ. ಗಣನಾ. Reckoning, counting, computing; enumerating; considering; regarding, taking notice of; esteeming; amount or sum. See Čh. v. 254; Šmd. 154; Bp. 16, 28; 50, 11; J. 10, 43; 18, 7; Nn. 27. 43. 72; B. 4, 106; 5, 122. — ಗಣನೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To be counted or enumerated (Čpr. 1, 53).

ಗಣಪ gaṇa-pa. = ಗಣಪತಿ. (Bp. 5, 55; 61, 93).

ಗಣಪತಿ gaṇa-pati. The leader or chief of the attendants, or followers, of any deity; *Gaṇêša;* Šiva (Mr. 12); the head of an assemblage.

ಗಣಯಿಸು gaṇayisu. = ಗಣಿಸು. To count, to calculate (Čh. v. 229); to reckon, to consider; to regard.

ಗಣರಾತ್ರ gaṇa-râtra. *A multitude of nights, many nights.* See Hlâ. s. ಇರುಳ್.

ಗಣರೂಪ gaṇa-rûpa. *Swallow-wort, Calotropis gigantea* (or Asclepias—; ಎಕ್ಕೇ ಗಿಡ G.).

ಗಣಲ್ gaṇal. = ಗಣ 1, etc. (C.; Tĕ. ಖಣಲ್).

ಗಣಲು gaṇalu. (= ಗಣಿಕೆ). A knuckle of the fingers; a knot or joint in any cane (S. Mhr.; Tĕ. ಕಣುಪು; *cf.* ಕಣ್ 1, ಗದುವು, ಗಿಣ್ಣು 2).

ಗಣವೃತ್ತ gaṇa-vṛitta. A metre of syllable feet (Mr. 366).

ಗಣಸಂಜ್ಞೆ gaṇa-sañjñĕ. = ಗಣನಾಮ. (Mr. 364).

ಗಣಹಾಸಕ gaṇa-hâsaka. *A kind of perfume* (ಅಜವಾನ G.).

ಗಣಾಕ್ಷರ gaṇa-akshara. Certain syllables of prosody (Čh.; Mr. 363).

ಗಣಾಧಿಪ gaṇa-adhipa. *Gaṇêša; Šiva;* a gaṇa-chief.

ಗಣಾಧೀಶ gaṇa-adhîša. Gaṇêša (ವಿಘ್ನರಾಜ, etc. Mr. 16).

ಗಣಾರ್ಚನೆ gaṇa-arčanĕ. The homage paid by the Lingavantas to the Jangamas (C.).

ಗಣಿ gaṇi. = ಕಣಿ 2, etc. (My.; Si. 116. 312. 330. 338).

ಗಣಿಕ gaṇika. = ಗಣಕ, q. v. 2, = ಗಣಿಕೆ? ಸೊರ್ಗಳಿನೆ ಗಣಿಕರ ಕ್ಕಂ (Čt. I, 60).

ಗಣಿಕಾರಿಕೆ gaṇikârikĕ. *The tree Premna spinosa.*

ಗಣಿಕಾಸ್ತ್ರೀ gaṇikâ-strî. = ಗಣಿಕೆ. See Šš. s. ಬೇಟ 2.

ಗಣಿಕೆ gaṇikĕ. (= ಗಣಲು). A knot, a joint (ಗ್ರನ್ಥಿ G.; *cf.* ಗಣ್ಬು, ಘಟಿಕೆ No. 4). ಕಬ್ಬಿನ ಗಣಿಕೆ (B. 3, 43). — ಗಣಿಕೆಹುಣ್ಣು. A sore on the finger joints (S. Mhr.).

ಗಣಿಕೆ gaṇikĕ. ಗಣಿಕಾ. *A harlot* (ಕಾಮುಕಿ, ಸೂಳೆ Nn. 98; Bp. 40, 63; Č. Bp. 47, 15; ಪಾತರದವಳು G.). 2, *a female elephant.* 3, a young elephant (ತುಣ್ಡಾಲಕತೋರ, ಮಱಿಯಾನೆ 98). 4, *a sort of jasmine, Jasminum auriculatum* (ಜಾಜಮಲ್ಲಿಗೆ G.).

ಗಣಿಗಲು gaṇigalu. = ಕಣಿಗಿಲ್, etc. (My.; Si. 123).

ಗಣಿಗಿಲು gaṇigilu. = ಗಣಿಗಲು. (My.). — ಗಣಿಗಿಲ ಮುಸ್ತೆ. The Indian spikenard, a herb growing in the Himâlaya, Narostachys jatamansi Dec. (St. & Pl.). — ಗಣಿಗಿಲ ತೋರಮರ. = ಕೆಮ್ಪುಕಣಗು. (St. & Pl.).

ಗಣಿತ gaṇita. *Numbered, counted, calculated;* calculating; the science of computation, arithmetic (Bp. 3, 42); the astrological part of a jyôtiḥšâstra; a sum.

ಗಣಿತಗಾಱ gaṇita-gâṟa. = ಗಣಿತಜ್ಞ. (My.).

ಗಣಿತಜ್ಞ gaṇita-jña. An astrologer (My.; B. 5, 176).

ಗಣಿತಜ್ಞತೆ gaṇita-jñatĕ. Knowledge of astrology (My.).

ಗಣಿತವಿದ್ಯೆ gaṇita-vidyĕ. The science of computation (B. 5, 166. 275).

ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ gaṇita-šâstra. The book or science of computation, comprising arithmetic, algebra and geometry (My.; B. 5, 197).

ಗಣಿತಿ gaṇiti. = ಗಣತಿ 2. (My.).

ಗಣಿತಿಸು gaṇitisu. = ಗಣದಿಸು, etc. (Bp. 7, 11; 18, 77).

ಗಣಿದಿಸು gaṇidisu. = ಗಣಿತಿಸು. (Bp. 30, 24).

ಗಣಿಲ್ gaṇil. = ಗಣಲ್, etc. (My.).

ಗಣಿಸು gaṇisu. = ಗಣಯಿಸು. (J. 7, 7; 14, 7; 21, 18; 33, 10; My.).

ಗಣುದಿಸು gaṇudisu. = ಗಣಿದಿಸು. (Bp. 6, 8).

ಗಣೆ gaṇĕ. = ಗಡೆ 1, etc. (C.); the stalk or stem of an onion (S. Mhr.). See Prv. s. ದೂಮ್ಬು.

ಗಣೆಗಾಱ gaṇĕ-gâṟa. (= ಗಡೆಕಾಱ, ಗಟಿಕಾಱ). A boatman (My.); a tumbler or dŏmba (My.).

ಗಣೇಯ gaṇêya. *Numerable.*

ಗಣೇಶ gaṇa-îśa. Pârvatî's son Gaṇêśa. See Šmd. 93. 151. 207; Bp. 24, 48. 2, Śiva. 3, a gaṇa-chief.

ಗಣೇಶ್ವರ gaṇa-îśvara. = ಗಣೇಶ. See Bp. 61, 46 & ಕಲಿ-.

ಗಣ್ಟ gaṇṭa. (= ಗುಂಟ). Till, up to the time (My.).

ಗಣ್ಟಡಿ gaṇṭaḍi. (= ಗಾಣ್ಟಡಿ). A little bundle, a parcel (My.; Mhr., H. ಗಠಡಿ).

ಗಣ್ಟಲ gaṇṭala. = ಗಣ್ಟಲು. (C.).

ಗಣ್ಟಲು gaṇṭalu. ಗಣ್ಟಲ್. = ಗಂಟಲ, ಗಣ್ಟ್ಲು. The throat (ತಾಳಿಗೆ Bhn. 63; ಕಾಕುದ G.; C.). See Bp. 25, 25. 86; 28, 11; Bh. 1, 8, 57; B. 4, 74. 85.

ಗಣ್ಟಿ gaṇṭi. A kind of small gold ear-ring (ಕುಣ್ಡಲ, ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನ Si. 218; C.; Tĕ.). — ಗಣ್ಟಿಚಳತುಮ್ಮು. The drops of a gaṇṭi (C.).

ಗಣ್ಟಿ gaṇṭi. (= ಗಣ್ಟು). (My., in ಬ್ರಹ್ಮ-, ರುದ್ರ-).

ಗಣ್ಟಿಕೆ gaṇṭikĕ. A clump, etc. (ಸ್ತಮ್ಬ, ಗುಚ್ಛ, ಗುತ್ಸ Si. 305).

ಗಣ್ಟಿಗ gaṇṭiga. — ಗಣ್ಟಿಗನ ಕಸ. An annual herb, Spermococe hispida L. (Z.).

ಗಣ್ಟು gaṇṭu. Considered to be a Tbh. of ಗ್ರನ್ಥಿ (Šmd. 341. 365; Mhr. ಗಾಣ್ಠ). The knot or joint of a reed, bamboo or cane (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್ Hlâ.; Mr. 109; C.; Tĕ.; *cf.* ಗಣು). 2, a knot, the knot of a cord, etc. (C.; Tĕ.). 3, a bundle, a bag, a parcel (C.; Tĕ.). 4, that has been tied together or laid by: money, wealth (C.); capital or stock in trade (C.; B. 5, 97). 5, a joint or articulation of the body (Bp. 38, 57; C.; ಬೆರಳಿನ ಗಣ್ಟು G. 182). 6, a lump or concretion formed in the abdomen (C.; ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಎಡಗಡೆಪಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಟು ಆಗುವ ರೋಗವೆನ್ದರೆ ಗುಲ್ಮ Cb.). 7, knotting: swelling and hardening of the veins on the surface of the legs, arms and hands (C.). ಬೆರಳ ಗಣ್ಟುಗಳು (ಪಾಣಿಶಾಖಾಪರ್ವ Mr. 322). ಇಟ್ಟ ಗಣ್ಟನ್ನು ತಿರಿಗಿ ಕೊಡೋಣ (ನಿರ್ಯಾತನ G.). ಗಣ್ಟು ಪರರ ಕೈಯ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಣ್ಟ ಮುಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ. — ಕೈಯ್ಯಲಿದ್ದರೆ ಗಣ್ಟು, ಭಾವಿಸಿದರೆ ನಣ್ಟು. — ಕನಸಿನ ನೆಣ್ಟು ಕನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಣ್ಟು (Prvs.). See Bh. 1, 20, 57; Si. 459; B. 1, 23; 3, 64. 100; 4, 6; 5, 238; ಅಬು-, ಎಣೆ-, ಕಗ್ಗಣ್ಟು, ಸರಿಗಣ್ಟು; Prvs. s. ತುಣ್ಟ, ದೇವ, ಪಾಪಿ. — ಗಣ್ಟಾಸೆ. -ಆಸೆ. The desire of becoming rich (C.). — ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To knot; to tie (Bp. 42, 4). ಗಣ್ಟಿಕ್ಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಗ್ರನ್ಥಿತ Nr.). 2, to knit, as the eye-brows. ಹುಬ್ಬ ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವುದು (ಭ್ರುಕುಟಿ Hlâ.). 3, to bring about (Râm. 5, 8, 85; J. 6, 37; 9, 31). 4, to be united closely (Grj. 2, after 106). 5, to be knit, as the eye-brows (J. 22, 11). — ಗಣ್ಟುಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A knotted stick, knotted wood (Râghc. 17, 67; My.). — ಗಣ್ಟು ಗಡಡಿ. dupl. (B. 4, 169). — ಗಣ್ಟುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A man who hides his wealth, *i. e.* falsely assumes the appearance of poverty (S. Mhr.). 2, a man who does not return what he has borrowed (My.; Abhâ. 8, 2). — ಗಣ್ಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A leg with dilated veins (C.). — ಗಣ್ಟುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A hand or an arm with dilated veins (C.; Bp. 58, 19). — ಗಣ್ಟುಗೊಯ್ಕ. -ಕೊಯ್ಕ. A purse-cutter: a pick-pocket or defrauder (S. Mhr.). — ಗಣ್ಟುಗೊಯ್ಕೆ. -ಕೊಯ್ಕೆ. A female purse-cutter, etc. (S. Mhr.; Bp. 40, 53). — ಗಣ್ಟುಟೊಣಪೆ. A knotted stick (S. Mhr.). — ಗಣ್ಟುಣಿಗ. -ಉಣಿಗ. One who spends his principal instead of trading with it (Sd.). — ಗಣ್ಟುತುಮ್ಬೆ. The herb Leucas urticaefolia Br. (Z.). — ಗಣ್ಟುಪುರ್ಬು. Knit eye-brows, a frown (Bp. 20, 12; V. 11, 60). — ಗಣ್ಟುಬಾರಂಗಿ. An undershrub, Clerodendron serratum Blum., or — siphonanthus R. Br. (Si. 143; C.; T., Tĕ.). — ಗಣ್ಟು ಬೀಳು. To get knotted, as a thread (C.). 2, close (occasionally improper) connection, intimacy or friendship to spring up (between two persons). ಅವನಿಗೂ ನನಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತು (C.). ಅವನಿಗೂ ಆಕೆಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತು (C.). 3, union, harmony or agreement to take place, become or be. ಅವನ ಮಾತಿಗೂ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೂ ಗಣ್ಟು ಬಿತ್ತು (C.). 4, to run counter to, to stop anybody's progress in a hostile manner, to attack (C.; see B. 2, 18; 3, 126; 5, 59. 64). — ಗಣ್ಟುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. = ಗಣ್ಟುಹುಬ್ಬು. (My.). — ಗಣ್ಟು ಮೊಟ್ಟೆ. dupl. (C.). — ಗಣ್ಟುಮೋಱೆ. A frowning countenance (My.). — ಗಣ್ಟುಲಗಾಮು. A bridle full of troubling knots (My.). See ತುಣ್ಟಕುದುರೆ. — ಗಣ್ಟುವ್ಯಾಜ್ಯ. A knotty, unjust, difficult law-suit (My.). — ಗಣ್ಟುವ್ಯಾಜ್ಯಗಾಱ. A man who institutes such a suit (My.). — ಗಣ್ಟು ಹಾಕು. To make a knot (C.). 2, to knit, as the eye-brows (C.). ಸಿಟ್ಟಿನಿನ್ದ ಗಣ್ಟು ಹಾಕಿದ ಹುಬ್ಬು (ಭ್ರುಕುಟಿ G.). 3, to employ capital (C.). — ಗಣ್ಟುಹುಬ್ಬು. = ಗಣ್ಟುಪುರ್ಬು. (My.).

ಗಣ್ಟೆ gaṇṭĕ. = ಗಡ್ಡೆ 1, etc. (ಶಾಲೂಕ, ಗಡ್ಡೆ Si. 95, *only* in Si.). ಯಾವದಱಿನ್ದ ಹುಲ್ಲು ಮುಸ್ತಾದ ಗಣ್ಟೆಗಳು ಆಗಿಯಲ್ ಪಡುತ್ತೊ, ಅನ್ತಾ ಗುದ್ದಲಿ (ಸ್ತಮ್ಬಘ್ನ, ಸ್ತಮ್ಬಘನ 399). — ಗಣ್ಟೆಕಚೋರ. (ಶಟಿ, ಗನ್ಧಮೂಲಿ, ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥಿಕೆ Si. 122). — ಗಣ್ಟೆಮುಸ್ತೆ. ಒನ್ದು ಗಡ್ಡೆಯೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಮೋತೆಗಳುಳ್ಳ ಗಣ್ಟೆಮುಸ್ತೆಗಳು (ಚೂಡಾಲೆ, ಚಕ್ರಲೆ, ಉಚ್ಚಟೆ Si. 162).

ಗಣ್ಟೆ gaṇṭĕ. Tbh. of ಘಣ್ಟೆ (Šmd. 338; C.; Tĕ.; T. ಕಣ್ಡ, ಕಣ್ಡ್ಯ); also: an English hour (C.). See *e. g.* Bp. 32, 29; 43, 32; B. 4, 141; 5, 287; Nr. s. ಬಾಱಿಸು. ಗಣ್ಟೆ ಬಾಱಿಸು, -ಹೊಡೆ, to beat a gong; to ring a bell (C.). ಗಣ್ಟೆಗೆ ಒನ್ದೇ ಸ್ವರ. — ಭರತರಾಜನ ತಿಕಕ್ಕೆ ಗಣ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಗಣ್ಟೆಕಾಯಕ. The profession of a Jangama mendicant going from door to door ringing a bell (S. Mhr.).

ಗಣ್ಟ್ಲು gaṇṭlu. = ಗಣ್ಟಲು, etc. (C.). — ಗಣ್ಟ್ಲುಚುಟಿಗೆ. A particular swelling of the uvula (S. Mhr.).

ಗಣ್ಡ gaṇḍu-a3. One of the Tatsamas (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77). A strong, powerful, manly male person; a husband (ಕಾನ್ತ, ಕಮಿತೃ, ಪತಿ, ರಮಣ, ಧವ, ಪ್ರಿಯ, etc. Nr., Hlâ., Si. 193; ಅನುಕ, ವರಯಿತ, ಭರ್ತೃ, etc. Mr. 307; J. 7, 25; 13, 44; C.; Tĕ.; M., T. ಕಣವ, ಕಣ್ಡ). ಒರ್ವನೇ ಗಣ್ಡನಲ್ತೆ ಜಗತಿತಲದೊಳ್? (Šmd. 57). ಅವರ್ ಗಣ್ಡರ್, ಅವರ್ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (109). ಸಾಯಿರ ಗಣ್ಡರ್, ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (111). ಗಣ್ಡನುಂ ಮಕ್ಕಳುಮಿಲ್ಲದವಳು (ನಿರ್ವೀರೆ Hlâ.). ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವನ್ತೆ ಅಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ತೆ); ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಗಣ್ಡನು (ಭಗಿನೀಪತಿ); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು (ನನ್ದಿನಿ); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ದೇವರ); ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಯಾತೃ); ಅವಳೊರ್ವಳು ಒಪ್ಪಚ್ಚ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ Nr.). ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡೆ (ವಿಧವೆ); ಗಣ್ಡನುಳ್ಳವಳು (ಪತಿಪತ್ನಿ Si. 185). ಗಣ್ಡಗಮ್ಬಲಿಯಿಕ್ಕಿ, ಗಣ್ಡಗರಣೆಯ ನುಂಗಿ, ಗಣ್ಡ ಬನ್ದಾಗ ನರಳುವ ಹೆಣ್ಣಿಂಗೆ ಗುಣ್ಡಿಕ್ಕು! (Sp.). Plural also ಗಣ್ಡನ್ದಿರು (C.; B. 3, 32). ಗಣ್ಡಗಂಜದ ನಾರಿ ಅವಳೆ ಹೆಮ್ಮಾರಿ (Dp. 54). ಗಣ್ಡ ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ ತರುತ್ತಾನೆನ್ದು, ಇದ್ದ ಸೀರೆ ಸುಟ್ಟಳು. — ಗಣ್ಡನ ಮದಿವೆಯಾದರೂ ಗಂಜ ಬರ ತಪ್ಪದು. — ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಅಗಲಿಕೆ ತೋಱಿಸ ಬೇಡ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೀನಿ ಕಲಿಸ ಬೇಡ. — ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ, ಒಡೆಯನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ. — ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು. —

ಗಣ್ಡ ಇಲ್ಲದ ಗಯ್ಯಾಳಿ, ದಣ್ಡು ಇಲ್ಲದ ಹಾವಳಿ.—ಗಣ್ಡಗೆ ಬೇಡವಾದರೆ ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲಿಗೂ ಬೇಡ.—ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಗಬೞಿಕೆ ತೋಱಿಸ ಬೇಡ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸವಿ ಕಲಿಸ ಬೇಡ.—ಸೇರದ ಗಣ್ಡಗೆ ಮೊಸರೊಳಗೆ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿತು.—ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇನು ತೆಗದಳನ್ತೆ.—ಹೆಣ್ಡತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಾದರೆ ಗಣ್ಡ ಮೂಱಿನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prvs.). **2,** = ಗಣ್ಡು, stoutness; strength; greatness.—See ಅಱಿ-, Prvs. s. ಬರು ಬರು, ಬೊಡಿ. — ಗಣ್ಡಕೊಡಲಿ. = ಗಣ್ಡಗೊಡಲಿ, ಗಣ್ಡುಗೊಡಲಿ. A kind of axe, used in war or for cutting animals (My.; ಕುಠಾರ, ಸ್ವಧಿತಿ, ಪರಶು Si. 281. 290). — ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. = ಗಣ್ಡು-. Large scissors, such as devotees (or mendicants) threaten to decapitate themselves with, in order to extort a gift from a deity (or alms);—a pair of shears (My.). — ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿನಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 58, 1). — ಗಣ್ಡಗರ್ವ. (Šmd. 386; Kk. 96). Great pride (Abh. P. 11, 134). — ಗಣ್ಡಗಲಿ. -ಕಲಿ. (Šmd. 386; Kk. 96). = ಗಣ್ಡುಗಲಿ. A strong hero. — ಗಣ್ಡಗಾಡಿ. = ಗಣ್ಡುಗಾಡಿ. Great gracefulness or beauty (Abh. P. 3, 38. 156; 14, after 107). — ಗಣ್ಡಗುಣ. (Šmd. 386; Kk. 96). Great excellence (Abh. P. 9, 154). — ಗಣ್ಡಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಗಣ್ಡುಗೂಸು. A male person. ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೂಸು (ತೂಬರ Hlâ.). — ಗಣ್ಡಗೊಡಲಿ. -ಕೊಡಲಿ. = ಗಣ್ಡಕೊಡಲಿ. (My.; Si. 290; Tĕ. ಗಣ್ಡಗೊಡ್ಡಲಿ). — ಗಣ್ಡ ಪೆಣ್ಡಿರ್. (Šmd. 386). Husband and wife (ದಮ್ಪತಿ Hlâ.). — ಗಣ್ಡಪೆಣ್ಡೇರ. A badge of honour (Tĕ., R.). — ಗಣ್ಡಮಚ್ಚರ. Great enmity, etc. (Abh. P. 7, 50). ಗಣ್ಡಮಾತು. A great, bold word (Abh. P. 3, 59; 13, 139). — ಗಣ್ಡಮೆಣಸು. The Pimento tree, Eugenia acris W. & A. (St. & Pl.). — ಗಣ್ಡವರಿಜು. -ಪರಿಜು. (Šmd. 386; Kk. 96). A mighty, grand form; the form of a man. See Abh. P. 3, 38; 7, after 105 & 106; 11, 97. — ಗಣ್ಡವಸದನ. -ಪಸದನ. (Šmd. 386; Kk. 96; o. r. in both: ಗಣ್ಡವಸನ). Grand decoration. — ಗಣ್ಡವಸನ. -ಪಸನ. An excellent cloth (?; see Šmd. s. ಗಣ್ಡವಸದನ). — ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿಯರು. = ಗಣ್ಡ ಪೆಣ್ಡಿರ್. (ದಮ್ಪತಿ Nr.; My.). — ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡರು. = ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿಯರು. (C.; Bp. 24, 21; B. 3, 59; 5, 133. 203).

ಗಣ್ಡ gaṇḍa. = K. ಗಣ್ಡ, q. v. *The cheek* (= ಕನ್ನ 2). 2, *an elephant's cheek or temple.* 3, *a boil, a pimple.* 4, the force or fierceness of any disease, of rain, of wind, etc., the baneful influence of a star, etc. (C.; Mhr.; Tĕ.; T. ಕಣ್ಡ; *cf.* ಗಣ್ಡಾನ್ತರ). 5, a hero. 6, chief, best, excellent. 7, one of the 27 portions of a circle on the plane of the ecliptic or one of the yôgas.

ಗಣ್ಡಕ್ gaṇḍak. A eunuch (My.; H.).

ಗಣ್ಡಕ gaṇḍaka. *A rhinoceros.*

ಗಣ್ಡಕಾರಿ gaṇḍakâri. = ಗಣ್ಡಕಾಳಿ. (ಮುಟ್ಟಲುಮುರಿಕೆಯ ಗಿಡ G.).

ಗಣ್ಡಕಾಲಿ gaṇḍakâli. *A sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಗಣ್ಡಕಿ gaṇḍaki. N. of a river. (My.).

ಗಣ್ಡಭೇರುಣ್ಡ gaṇḍa-bhêruṇḍa. = ಭೇರುಣ್ಡ. (My.).

ಗಣ್ಡಮಣ್ಡಲ gaṇḍa-maṇḍala. = ಗಣ್ಡ No. 1. (Abh. P. 14, 177).

ಗಣ್ಡಮಾಲೆ gaṇḍa-mâlĕ. The umbilical cord wound round the head at birth (looked upon as an unlucky sign, My.). 2, scrofula of the neck and throat (My.).

ಗಣ್ಡವುತ gaṇḍavuta. A kind of deer (ಕಡವ Mr. 160).

ಗಣ್ಡಶೈಲ gaṇḍa-śaila. *A huge rock or rocky fragment fallen from a mountain.*

ಗಣ್ಡಸ gaṇḍasa. = ಗಣ್ಡುಸ. A male person (B. 5, 287). ಗಣ್ಡಸರು (C.; B. 4, 165; 5, 140. 283. 284). — ಗಣ್ಡಸಮಕ್ಕಳು. Male persons (C.).

ಗಣ್ಡಸತನ gaṇḍasatana. = ಗಣ್ಡುಸತನ. (C.).

ಗಣ್ಡಸು gaṇḍasu. = ಗಣ್ಡುಸು. A male person (C.). ಅೞುವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಡಸನ್ನೂ ನಮ್ಬ ಬಾರದು.—ಗಣ್ಡಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟನು, ಹೆಂಗಸು ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prvs.).

ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ gaṇḍa-sthala. The temples of an elephant (ದನ್ತಿಕಪೋಲ Nn. 87; ಕಟ 141; ಕರಟ, ಕಟ Mr. 153); the cheek (J. 11, 38).

ಗಣ್ಡಾಗುಣ್ಡಿ gaṇḍâguṇḍi. Barefacedness, impudence (My.; H.).

ಗಣ್ಡಾಡಿ gaṇḍa-âḍi. A man of mighty acts, a hero (J. 7, 63; My.).

ಗಣ್ಡಾನ್ತರ gaṇḍa-antara. Desperate sickness, alarming danger, imminent jeopardy, boding prospects (C.; B. 2, 39; 4, 59. 192; 5, 165).

ಗಣ್ಡಾಮಾಲೆ gaṇḍâ-mâlĕ. = ಗಣ್ಡಮಾಲೆ No. 2. Inflammation of the glands of the throat (My.; Mhr. ಗಣ್ಡಮಾಲಾ).

ಗಣ್ಡಾಲಿ gaṇḍâli. *A bent-grass or Agrostis with white blossoms* (= ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ). See Si. 162; ಬಳ್ಳಿಗಱುಕೆ.

ಗಣ್ಡಿ gaṇḍi. = ಕಣ್ಡಿ 1. (My.). — ಗಣ್ಡಿಕಾವಲಿ. The watcher of the wicket of a fort (My.); one who takes tolls at a pass (R.).

ಗಣ್ಡಿಕೆ gaṇḍa-ikĕ. (or **gaṇḍu-ikĕ**). (Šmd. 248). Prowess. See ಬಲ್ಲಗಣ್ಡಿಕೆ. — ಗಣ್ಡಿಕೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see prowess (Šâv. 3, 54).

ಗಣ್ಡಿಗ gaṇḍiga. A valiant man (Bh. 3, 18, 41); a firm, resolute or stiff-necked man (Bp. 15, 32; 27, 65).

ಗಣ್ಡೀರ gaṇḍîra. *A sort of potherb.* 2, the Tĕlinga potato, Arum campanulatum Roxb. (St. & Pl.).

ಗಣ್ಡು gaṇḍu. Strength; manliness; largeness; firmness; impetuosity; bravery (= ಗಣ್ಡ No. 2);—the male sex; a male; a male person, a man (C.; Tĕ.; *cf.* ಕಡು 1). ಹೆಣ್ಣಾದೊಡಂ ಗಣ್ಡಾದೊಡಂ (Šmd. 148). ಹೆಣ್ಣುವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕುಣಿಯುವ ಗಣ್ಡಿನ ಹೆಸರು (ಭ್ರಕುಂಸ, ನರ್ತಕಪುರುಷ, ಸ್ತ್ರೀವೇಷಧಾರಿ Si. 64). ಗಣ್ಡುಡುಗಿ ಪೆಣ್ಣಾಗನೇ ಶೌಂ? (Bp. 54, 37). ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ದ್ರವ, ಕೇಲಿ, ಲೀಲೆ, etc. Si. 72). ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡುಗಳ ಜೊತೆ (ಮಿಥುನ, ದ್ವನ್ದ್ವ, ದಮ್ಪತಿಗಳು 179). ಪೆಣ್ ಗಣ್ಡುಗಳೊಳ್ ಒರ್ವರುಂ ನಿಜಾಚಾರವಿರಹಿತರಾಗಿ ನಡೆವರಿಲ್ಲ... ರಾಮರಾಜ್ಯದೊಳ್ (J. 18, 13). ಶರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಕರಿಯ ಒನಕೆಯ ತುಣ್ಡು (Dp. 54). ಕುಱಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಟಗರು, ಆಡುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಡಿಗೆ ಹೋತು ಅನ್ನುವರು (B. 3, 9). ತಮ್ಮ ಮನಸಿಗೆ ಬನ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (5, 289). ಗಣ್ಡಿನ ತನ್ದೆ (5, 289). See J. 15, 28; Prv. s. ಗವುಡ and ಗೆದ್ದು; ಅಱಿ-. — ಗಣ್ಡಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. An aspirate (C.). — ಗಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. A he-goat (C.; ಸ್ತುಭ, ಛಾಗ, ಅಜ, etc. Si. 323). — ಗಣ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. A male elephant (ಇಭ Nr.). — ಗಣ್ಡಾಳು. -ಆಳು. A male cooly (C.). — ಗಣ್ಡು ಎಕ್ಕೆ. The plant Calotropis gigantea R. Br. (Z.). — ಗಣ್ಡುಕಣೆ. The larger roller in a sugar-mill (My.). — ಗಣ್ಡುಕೆಲಸ. A work of manly strength, a work superior to that of others (C.; ಪೌರುಷ Si. 462). — ಗಣ್ಡುಕೇಪಲಗಿಡ. The shrub Memecylon amplexicaule Roxb. (St. & Pl.). — ಗಣ್ಡುಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The ends of a dôtra tucked in a peculiar manner

by a man who prepares for work (C.; B. 4, 179). — ಗಣ್ಡುಗತ್ತರಿ. = ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿ. (C.). — ಗಣ್ಡುಗರಣೆ. -ಕರಣೆ. A large lump. See Sp. s. ಗಣ್ಡ. — ಗಣ್ಡುಗಲಿ. = ಗಣ್ಡಗಲಿ. (Rśv. 5, 93; J. 14, 16). — ಗಣ್ಡುಗಾಡಿ. = ಗಣ್ಡಗಾಡಿ. (Rśv. 13, 60). — ಗಣ್ಡುಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಪಿಳ್ಳೆ. A male young sparrow (ಚಾಟಕ್ಕೈರ Si. 173). — ಗಣ್ಡುಗುಬ್ಬಿ. A male sparrow (My.; B. 2, 6). — ಗಣ್ಡುಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಗಣ್ಡಗೂಸು. A male person, a man (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, ಮನುಷ್ಯ, etc. Mr. 222). ಸ್ತ್ರೀಯರ ವೇಷವ ಧರಿಸಿ ಕುಣಿವ ಗಣ್ಡುಗೂಸು (ಧ್ರಕುಂಸ Nr.). See Bp. 40, 25. 2, a male child (C.). — ಗಣ್ಡುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Prowess or courage to fail (Grj. 6, after 77). — ಗಣ್ಡುಗೊಡಲಿ. = ಗಣ್ಡಕೊಡಲಿ, ಗಣ್ಡಗೊಡಲಿ. (My.). — ಗಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become impetuous, to dash, etc. (Rśv. 5, 117). — ಗಣ್ಡುಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. (Šmd. 277). A male cuckoo (Čpr. 2, after 93). — ಗಣ್ಡುಜಾತಿ. The male sex (C.). — ಗಣ್ಡುಜಂಕೆ. A male antelope (My.; Si. 168. 169). — ಗಣ್ಡುಡುಗು. -ಉಡುಗು. = ಗಣ್ಡುಗಿಡು. (Grj. 6, after 80; V. 36, 58). — ಗಣ್ಡುಡೆ. -ಉಡೆ. A strong garment: a coat of mail (Abh. P. 9, 156). — ಗಣ್ಡುದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. A river the personification of which is male (ಭಿದ್ಯ, ಉದ್ಧ್ಯ, ನದ Hlâ.; Mr. 413; ನದ, ಸರಸ್ವತ್ Nr.), as the Sôṇa (ಶೋಣ, ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು Nr.) and the Sindhu (ನದವಿಶೇಷ, ಸಿನ್ಧು Nr.). — ಗಣ್ಡುನವಿಲ್. A peacock (ಸೋಗೆ Čt. II, 89). — ಗಣ್ಡುನಾಬಳ್ಳಿ. The plant Cleome viscosa L. with yellow flowers (Z.). — ಗಣ್ಡುನಾಯಿನೊಳಲೆ. See s. ನಾಯಿನೊಳಲೆ. — ಗಣ್ಡುಪಶು. A male beast (Si. 396). — ಗಣ್ಡುಬಿದರು. A bamboo that is solid, not hollow, the male bamboo (B. 4, 55), Bambusa stricta Roxb. (St. & Pl.). — ಗಣ್ಡುಮಕ್ಕಳು (fr. ಗಣ್ಡುಮಗ, -ಮಗು). Male children (C.); men (C.). ಗಣ್ಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡೆಯ ಮನಸು ಗುಣ್ಡಿಗಿನ್ತಾ ಗಟ್ಟಿ (Prv.). See B. 3, 33; 4, 5. 55; 5, 274. — ಗಣ್ಡುಮಱಿ. A young male (C.). ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಡುಮಱಿ (ಚಾಟಕ್ಕೈರ Nr.). — ಗಣ್ಡುಮಿಗು. The proper limit of manly behaviour to be overstepped (Bp. 40, 34). — ಗಣ್ಡುಮುಟಿಗ. (= ಗುಣ್ಡುಮುಟಿಗ). N. of a bird. See Nr. s. ಸರಕುಟವಕ್ಕಿ. — ಗಣ್ಡುಮೃಗ. A male beast (B. 4, 193). — ಗಣ್ಡುಸಿಂಹ. A male lion (B. 4, 212; 5, 242). — ಗಣ್ಡುಸೂಳೆ. A clever harlot (Bp. 42, 16). — ಗಣ್ಡುಹುಡುಗ. A boy (C.; B. 5, 276). — ಗಣ್ಡುಹುಱಿ. A male spider (B. 4, 113), a male insect, etc. — ಗಣ್ಡುಹೊಱೆ. = ಗಣ್ಡುದೊಱೆ. (Si. 421; My.).

ಗಣ್ಡುಗತನ gaṇḍugatana. Valiantness (Bh. 3, 10, 51; *cf.* ಗಣ್ಡಿಗ).

ಗಣ್ಡುಸ gaṇḍusa. = ಗಣ್ಡಸ. ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಡುಸರು (ದೇವೃ, ದೇವರ Si. 192). ಗಣ್ಡುಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳದ ಕೂದಲು (ಶ್ಮಶ್ರು 216). ಗಣ್ಡುಸರ ಕವಚದ ಅಂಗಿ (ಕೂರ್ಪಾಸಕ 224).

ಗಣ್ಡುಸು gaṇḍusu. (fr. ಗಣ್ಡುಗೂಸು). = ಗಣ್ಡಸು. ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಲಿಂಗಮಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡುಸಿಗೆ ಷಣ್ಡ ಎಂಬ ಹೆಸರು (Si. 195).

ಗಣ್ಡುಸುತನ gaṇḍusutana. = ಗಣ್ಡಸತನ. Virility (ಪುಮ್ಭಾವ, ಪೌರುಷ Si. 462).

ಗಣ್ಡೂಪದ gaṇḍû-pada. *A kind of worm* (ಕಿಂಚುಲಕ, ನಾಯಿನೊಳಲೆ Mr. 411; ಮಱೀ ಹುಱ G.).

ಗಣ್ಡೂಪದಿ gaṇḍû-padi. *A female or small gaṇḍûpada.*

ಗಣ್ಡೂಷ gaṇḍûsha. *A handful of water taken for rinsing the mouth.* 2, rinsing the mouth (ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವದು Mr. 463). See ಮುಕ್ಕುಳ್, ಮುಕ್ಕುಳಿಸು.

ಗಣ್ಡೂಷೆ gaṇḍûshĕ. *A handful of water taken for rinsing the mouth.* 2, an enlarged navel (ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾದ ಹೊಕ್ಕುಳ G.).

ಗಣ್ಡೋತ್ಪಲ gaṇḍa-utpala. (= ದಣ್ಡೋತ್ಪಲ). N. of a plant (ನಾಕನಾರಿ, ಸಹದೇವಿ Mr. 127, one MS. ಗಣ್ಡೋತ್ಪಲ; Tĕ. ಸಹದೇವಿ = ಕರೀರ, Capparis aphylla).

ಗಣ್ಡೋಲಿ gaṇḍôli. (ಗಣ್ಡು-ಎರಳೆ). The male Indian antelope, Antelope cervicapra (Bd.).

ಗಣ್ಡೋಲಿ gaṇḍôli. = ಗಣ್ಡೋಲಿ. (My. Amara; Si. 176).

ಗಣ್ಣ gaṇṇa. A division of paddy-land, a paddy-field (My.; Tu. ಕಣ್ಡ; see ಗದ್ದೆ).

ಗಣ್ಯ gaṇya. Calculable, numerable; to be counted or regarded; worthy of esteem. See ಅ-, ಅಗ್ರ-; Bp. 19, 32; 30, 18; 55, 21.

ಗತ gata. Gone; gone away, departed; deceased; past, gone by; disappeared; come to, approached, arrived at, being in, contained in; gone to any state or condition; belonging to; relating to, connected with; spread abroad. See *e. g.* ಅಕ್ಷಗತ, ದುರ್ಗತ; Šmd. 241. 267; Kâvy. III, 3, B. 164. 166. 170. 2, going, motion; state, condition; etc.

ಗತಕ gataka. Going, motion; fickleness (J. 6, 34; Mhr.: sham, feint).

ಗತಕಾನ್ತಿ gata-kânti. Deprived of lustre. See ಕನ್ದು.

ಗತಗೋಷ್ಠಿ gata-gôshṭhi. Stale words or news (My.); the state of being postponed to an indefinite time, as a law-suit (My.).

ಗತತೇಜ gata-têja. = ಗತತೇಜಸ್. See ನನ್ದು.

ಗತತೇಜಸ್ gata-têjas. Bereft of splendour. See ನನ್ದು.

ಗತನಾಸಿಕ gata-nâsika. *Noseless* (ಮೂಕೊಱೆಯಂ Mr. 389).

ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತ gata-prati-âgata. Gone away and returned; come back again after having gone away. 2, a kind of čitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗತಾನುಗತಿಕ gata-anugatika. Following what precedes, following custom, imitating, doing as others do (Kâvy. III, 1, A, 25).

ಗತಾಬ್ದ gata-abda. The past year (My.).

ಗತಾಮ್ಬಕ gata-ambaka. Deprived of sight, blind (Bh. 1, 3, 9).

ಗತಾರ್ಥ gata-artha. Unmeaning, nonsensical;—become poor; -deprived of an expected or desired object (My.); —understood, signified (Mhr.); —done, accomplished (Mhr.).

ಗತಾಸು gata-asu. Expired, dead. (J. 26, 44).

ಗತಿ gati. *Going, moving, motion; gait, deportment; procession, march, progress* (ವರ್ತ, ವರ್ತನೆ, ಗಮನ Nn. 166). 2, a path, a way; recourse, refuge, resource (*e. g.* Bp. 12, 31; 14, 31; 36, 5; 52, 9); an expedient, means; course of events, fortune; state, condition, mode of existence; happiness. 3, the course of the asterisms; the diurnal motion of a planet in its orbit; a certain division of the moon's path and the position of a planet in it. 4, transmigration. 5, *the result of actions done in former stages of existence.* 6, deliberation; knowledge (ಯೋಚನ, ಯೋಚನೆ Nn. 166; ಅಱಿವ ನೆನಹಂ Mr. 468). 7, sin, vice (ವ್ಯಜನ, ದುಷ್ಕರ್ಮ 166). 8, an art, method or rule for dancers, musical time (Bp. 32, 37; *cf.* ಗತ್ತು, ಜತಿ). ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

See Prvs. s. ಮತಿ 1, ಮಿಾಱು. — ಗತಿ ಗತಿ. rep. of ಗತಿ No. 8. (Bp. 58, 23). — ಗತಿಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. = ಗತಿಗೆಡಿಸು. (Abh. P. 9, 15). — ಗತಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಗತಿಗೆಡು. (Grj. 8, 23). — ಗತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the course, state, good condition, welfare or happiness (of people, etc.); to check (Rśv. 6, 4; J. 8, 34; B. 4, 52. 182). — ಗತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Progress, state, refuge, resources, good condition or happiness to be destroyed or lost. ಅತಿರಥನಾದರೂ ಗತಿಗೆಡ ಬಾರದು (Prv.). See Bp. 57, 14; J. 7, 14; 10, 39; B. 4, 74. 126). — ಗತಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who destroys his own welfare or that of others (My.). — ಗತಿಗೇಡು. Ruin of welfare, etc. (My.). — ಗತಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give welfare, etc. (J. 18, 52). — ಗತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain or acquire welfare (J. 24, 76). — ಗತಿವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. To lay hold on the refuge or the good fortune of (something, Bp. 22, 37; 61, 59); to take a road, to enter upon a journey (Râm. 4, 1, 13).

ಗತಿಬನ್ಧನ gati-bandhana. Arresting or checking motion, etc. See ತಗರ್.

ಗತಿಭಂಗ gati-bhanga. Breaking, suspending, interrupting or stopping motion, etc.; stoppage, detention, impediment to progress. See ಮುಗ್ಗು.

ಗತಿಮುಕ್ತಿ gati-mukti. Cessation or discontinuance of motion. See ನಿಲ್.

ಗತಿಲಂಘನ gati-langhana. Going by leaps, jumping (ಚಾಳಿಯ Mr. 82, o. rs. ಗತಿಲಾಘವ in one MS., ಚಾಳಿಯ in another, and ಜಾಳಿಯ in another one).

ಗತಿಲಾಘವ gati-lâghava. Swiftness in going or moving. See ಗತಿಲಂಘನ.

ಗತಿವಿಹೀನ gati-vihîna. Remediless; devoid of resource or refuge, forlorn (Bp. 24, 32).

ಗತಿಸು gatisu. To go; to go away, to die; to pass, as time (My.).

ಗತಿಸ್ತಮ್ಭ gati-stambha. Stopping or arresting motion. See ತಱಮ್ಬು.

ಗತಿಹೀನ gati-hîna. = ಗತಿವಿಹೀನ. (My.).

ಗತ್ತು gattu. Tbh. of ಗತ in its Mahratti meaning: musical time, beating time in music (for dancers, C.; *cf.* ಗತಿ No. 8).

ಗತ್ತುಗಾಱ gattu-gâṟa. A time-server (especially in his words, My.).

ಗತ್ಯನ್ತರ gati-antara. Another remedy or resource (My.; Mhr.); a way of avoiding, escaping (B. 4, 6; Mhr.).

ಗತ್ವ gatva. The syllable ಗ (Śmd. 339. 342. 350).

ಗದ್ gad. = ಗದ. — ಗದ್ಗದನೆ ನಡುಗು. = ಗದಗದನೆ. (B. 5, 243).

ಗದ gada. = (ಕದ 2, ಗಡ 2), ಗದ್, (ಗಳ 2, ಗಱ 1). A term expressing quick motion, shaking. — ಗದಗದ ನಡುಗು. To shake or shiver violently (S. Mhr.; B. 4, 212). — ಗದಗದನೆ ನಡುಗು. = ಗದಗದ-, ಗದ್ಗದನೆ-. (B. 3, 80). — ಗದಗದಿಸು. To tremble (Abhâ. 2, 104; J. 16, 35); to cause to tremble (J. 13, 47).

ಗದ gada. 1. Speaking, speech; a sentence. See ನಿ-.

ಗದ gada. 2. *Disease, sickness.* 2, *Gada, the younger brother of Kṛishṇa.* 3, = ಗರ 2, poison.

ಗದಕ gadaka. Tbh. of ಕೃತಕ. See ಗನ್ನಗದಕ.

ಗದಕಿ gadaki. Tbh. of ಕೃತಕಿ (Śmd. 353).

ಗದಗದಿಸು gadagadisu. = ಗದ್ಗದಿಸು. (Bh. 8, 20, 40).

ಗದಡು gadaḍu. = ಗದರು, (ಜಡ್ಡು 2). The fetid smell of cattle urine; the smell of sheep and goats; the disagreeable smell of burning chillies or tobacco (My.; Tĕ. ಕಸಟು, dirt, foulness, odour, gust, etc.; Mhr. ಗದಳ, foulness of a liquid; dregs, refuse; *cf.* ಕವುಟು, etc.).

ಗದಭೇಕೋರಗ gada-bhêka-uraga. A snake for disease when looked upon as a frog (Bp. 39, 21).

ಗದಮು gadamu. (= ಕದುಬು). To push away (S. Mhr.; Tĕ. ಕದುಮು).

ಗದರು gadaru. = ಗದಡು. (My.).

ಗದಱಿಕೆ gadaṟikĕ. Loud and earnest exhortation (with regard to men, My.); scaring (with regard to cattle, My.).

ಗದಱಿಸು gadaṟisu. = ಗದ್ದರಿಸು. To exhort with a loud voice and earnestly (to refrain from a wrong thing), to charge earnestly (My.). 2, to scare, to frighten, as beasts (My.).

ಗದಱು gadaṟu. = ಗಜಱು 1. To produce a loud sound: to thunder; to roar; to growl; to cry; to menace (ಗರ್ಜನ Śmd. Dh.; Bp. 28, 42; 38, 30); to exhort with a loud voice and earnestly (My.; T. ಕದಱು, ಕದುಮು, ಕಱಱು; Tĕ. ಗದುರು, to frighten).

ಗದಱು gadaṟu. 2. = ಗಜಱು 2. Roaring, crying, etc. (Râm. 5, 8, 67).

ಗದಾಗ್ರಜ gada-agraja. *Gada's elder brother, Kṛishṇa.*

ಗದಾಧರ gadâ-dhara. Bearing a club; *Kṛishṇa.* (Bp. 53, 58).

ಗದಾಮುದ್ರೆ gadâ-mudrĕ. One of the five gestures to be made in presenting offerings to an idol. (R.).

ಗದಿತ gadita. Spoken, said. (My.).

ಗದಿಸು gadisu. To speak, to say, to tell (Rśv. 1, 35).

ಗದು gadu. = ಗುದುವು. A swelling (as from a blow), a gathering, a tumour (My.; Tĕ. ಕದುಮು; T. ಕದು, a wart; *cf.* ಕದುಪು, and see also ಗಣಲು, ಗಾದರಿ).

ಗದುಗ gaduga. = ಗದುಗು No. 1, q. v.

ಗದುಗು gadugu. (= ಗದುಗು?). N. of a plant (ಕ್ರತು Mr. 150, in two MSS.; o. r., in two MSS., ಗದುಗ). 2, N. of a town (Bh. 1, 1, 9).

ಗದುವು gaduvu. = ಗದು. (My.).

ಗದೆ gadĕ. ಗದಾ. = ಗಜೆ, (ಗಱಿ³). *A mace, a club, a bludgeon.* See Śmd. 157. 165. — ಗದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a club (Śmd. 200).

ಗದೋತ್ಕರ gada-utkara. Disease, sickness (ಅರಿಷ್ಟ, ವ್ಯಾಧಿ Nn. 104).

ಗದ್ಗದ gadgada. Stammering, stuttering; indistinct or convulsive utterance, as sobbing, etc. See Bp. 2, 22; J. 19, 40; 28, 55;—uttering stammering sounds, etc. (J. 19, 23). — ಗದ್ಗದವೆರಸು. -ಬೆರಸು. The sound gadgada to mix or join with (Bp. 47, 46).

ಗದ್ಗದಕಣ್ಠೆ gadgada-kaṇṭhĕ. A woman whose throat is filled with gadgada (J. 19, 38).

ಗದ್ಗದಿಕೆ gadgadikĕ. Stammering, etc. (Bp. 3, 40; 43, 18).

ಗದ್ಗದಿಸು gadgadisu. = ಗದಗದಿಸು. To stammer, etc. (Grj. 5, 80; J. 18, 52).

ಗದ್ದ gadda. = ಗದ್ದ No. 2. The chin (Râm. 6, 38, 15; S. Mhr.; B. 4, 83. 84. 134; Tĕ. ಗದ್ದುವ).

ಗದ್ದರಿಸು gaddarisu. (fr. ಗದು). To swell (as the face or limbs, My.).

ಗದ್ದಱಿಸು gaddaṟisu. = ಗದಱಿಸು, ಗದ್ರಿಸು. (My.). 2, to thunder (S. Mhr.); to roar as a tiger (S. Mhr.).

ಗದ್ದಲ gaddala. Noise; din (C.; B. 3, 41; 4, 138. 156; 5, 48. 132. 262; *cf.* ಗಜಾಲು).

ಗದ್ದಿಗೆ gaddigĕ. (Tbh. of ಗರ್ಗಿ?). = ಗದ್ದುಗೆ, ಗದ್ದುಗೆ. A throne; a seat (C.; ಪೀಠ, ಆಸನ Si. 231; ಔಶೀರ 453; Tu.; Tĕ. ಗದ್ದಿಯೆ, ಗದ್ದೆ); a tomb-monument of Jaṅgamas (C.); basis. See Si. 267. — ಗದ್ದಿಗೇ ಕಲ್ಲು. The base of a pillar (C.; B. 4, 121).

ಗದ್ದಿಸು gaddisu. = ಗದ್ರಿಸು, etc. To cry, etc. (J. 17, 2; Tĕ. ಗದ್ದಿಂಚು).

ಗದ್ದುಗೆ gaddugĕ. = ಗದ್ದಿಗೆ, etc. (ಪಟ್ಟವಣೆ, ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ Ct. II, 51; ಪಟ್ಟವಣೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Kk. 26). See Bp. 5, 65; 12, 9; 55, 11; 61, 30; Bh. 2, 13, 45; J. 5, 9; 30, 50.

ಗದ್ದೆ gaddĕ. = ಗರ್ದೆ. A field (ಕೇದಾರ Nr.), especially paddy-land, a paddy-field (C.; Tĕ. ಕಯ್ಯಿ; T., M. ಕಟಣಿ, ಕಯ್ಯಿ; *cf.* ಕಯ್ 7, ಗಣ್ಣ). ನೆಲ್ಲ ಗದ್ದೆ (ವ್ರೀಹೇಯ); ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆವ ಷಷ್ಟಿಗದ್ದೆ (ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ Hla.); ಪೊಲಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ವುದು (ಲವ, etc. Nr.). ಗದ್ದೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ನೀರೂ ಪರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತೂ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪೆಟ್ಟೂ ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಬಾರದು.—ಕೆಟ್ಟ ಗದ್ದೆಗೆ ಮನೆಯ ನೆಲ್ಲು ಏಱ ಹಾಕಿದರು (Prvs.). See Bp. 27, 17; Si. 103. 299. 300. 302. 395. — ಗದ್ದೆಕಾಣೆ. A multitude of fields (ಕೈದಾರಕ, ಕೈದಾರ್ಯ, ಗದ್ದೆಗಳ ಗುಮ್ಪು Si. 302). — ಗದ್ದೆಗಣ್ಣ. = ಗದ್ದೆಮಡಿ. (My.). — ಗದ್ದೆತಾಕು. = ಗದ್ದೆಗಣ್ಣ (My.; Si. = ಗದ್ದೆಕಾಣೆ, 302). — ಗದ್ದೆತೆವರು. A ridge or bank dividing rice-fields (My.). — ಗದ್ದೆಬಡ. = ಗದ್ದೆತೆವರು. (My.). — ಗದ್ದೆಬದು. = ಗದ್ದೆಬಡ. (My.). — ಗದ್ದೆಮಡಿ. A paddy-field (My.). — ಗದ್ದೆಮಡಿರುಮಾಲೆ. A (silken) turban-cloth with squares (C.). — ಗದ್ದೆಬಯಲು. A low-lying plain or open tract containing paddy-fields (My.). — ಗದ್ದೆಮರ. An instrument used for levelling ploughed paddy-fields (My.).

ಗದ್ರಿಸು gaddṛisu. = ಗದ್ದಱಿಸು, etc. (My.).

ಗದ್ಯ gadya. To be spoken or uttered; *prose,* especially elaborate prose composition. See Śmd. 72; Kâvy. V, 960; Prv. s. ಪದ್ಯ.

ಗದ್ಯಪದ್ಯ gadya-padya. Prose and verse (C.).

ಗದ್ಯಪದ್ಯಾತ್ಮಕ gadyapadya-âtmaka. Containing prose and verse (My.).

ಗದ್ಯಾಣ gadyâṇa. A weight about equal to a ruvvi or farthing (C.; Sk. ಗದ್ಯಾಣಕ, a weight = 32 guṅjâs, or = 64 guṅjâs with physicians). See ಸಬಳ-; Prv. s. ಗರ್ವ. 2, a kind of small gold coin (at Bellarî, occasionally in My.). See Prv. s. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ.

ಗನ್ gan. — ಗನ್ನೇಱಳೆ. The tree Barringtonia acutangula Gaertn. (ನಿಚುಲ, ಅಮ್ಬುಜ, ಇಜ್ಜಲ, ನೀರುಹಲಸಿನ ಗಿಡ Si. 136). 2, = ಕಣಗಿಲ್, etc. Oleander (ಪ್ರತಿಹಾಸ, ಶತಪ್ರಾಸ, ಕರವೀರ, etc., ಕಣಿಗಲ ಗಿಡ 140; Tĕ. ಗನ್ನೇರು).

ಗನ gana. Tbh. of ಘನ. (C.).

ಗನಹ ganaha. Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 3). 2, a Brâhmaṇa (ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ, etc., ದ್ವಿಜ Kk. 34; Śm. 52).

ಗನಿ gani. = ಕಣಿ 2, etc. (My.).

ಗನೀಮ ganîma. The enemy, the public foe (Mhr., H., Br., R.).

ಗನೆ ganĕ. To emit a loud sound, to roar (Abh. P. 13, 21. 49; T. ಕನೈ; see s. ಕೆಳರ್ 1).

ಗನ್ತಿ ganti. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥಿ. (My. occasionally).

ಗನ್ತು gantu. A way, a course; a traveller (Sk.). 2, moving about, jumping, dancing (J. 19, 5; Tĕ. ಗನ್ತು, ಗೆನ್ತು).

ಗನ್ತೃ gantṛi. Who or what goes or moves. See ಅಧೋ-.

ಗನ್ತ್ರಿ gantri. *A cart drawn by oxen.*

ಗನ್ದ ganda. Tbh. of ಗನ್ಧ. (C.). See ಸಿರಿ-. — ಗನ್ದವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. Connection-board: the cross pieces of wood, bars, or braces for holding together the planks of a door (C.; Tĕ. ಗನ್ದವಟ್ಟೆ). — ಗನ್ದವುಡಿ. -ಪುಡಿ. Perfumed powder (My.). — ಗನ್ದವುಡಿಯುತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. N. of an idol festival (My.).

ಗನ್ದಕತ್ತುರಿ ganda-katturi. Tbh. of ಗನ್ಧಕಸ್ತೂರಿ.

ಗನ್ದರ gandara. Tbh. of ಗನ್ಧರ್ವ. (V. 7, 28; Śśv. 1, 29). — ಗನ್ದರಗಿವಿಯ. -ಕಿವಿಯ. Who presents his ear to the performance of the Gandharvas: Śiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 2).

ಗನ್ದಿ gandi. = ಗನ್ದೆ. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥಿ. A small swelling in the skin, etc. (My.). See ಪಿತ್ತ-, ಬ್ರಹ್ಮ-, ಮಾಂಸ-.

ಗನ್ದಿಗ ganda-iga. (Śmd. 233). A seller of perfumes (Č. Bp. 47, 41; My.). 2, a procurer (ಕುಣ್ಟಣಿಗ Ct. I, 9). 3, an eye-doctor, an oculist (S. Mhr.).

ಗನ್ದಿಗೆ gandigĕ. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥಿಕ. — ಗನ್ದಿಗೆಯಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A shop in which medical drugs are sold (My.).

ಗನ್ದೆ gandĕ. = ಗನ್ದಿ. (My.).

ಗನ್ಧ gandha. = ಗನ್ದ. *Smell, odour.* See ನಾಱು. 2, *a perfume* (ಆಮೋದ, ಪರಿಮಳ Nn. 68). 3, *the mere smell of anything, a small quantity, a little* (ಸ್ವಲ್ಪ, ಅಲ್ಪ 68; ಕಿಱಿದು Mr. 468). 4, a stone (ಶಿಲೆ, ಕಲ್ಲು 68). 5, connection; relationship. 6, a neighbour. 7, pride, arrogance. 8, sandal-wood. ಗನ್ಧದ ಕೊರಡು ಸವುಗಾಬಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗನ್ಧದ ಎಣ್ಣೆ. Sandal oil (C.; B. 3, 80). — ಗನದ ಹುಲ್ಲು. A kind of fragrant grass (Si. 164). — ಗನ್ಧಪುಡಿ. = ಗನ್ದವುಡಿ, ಗನ್ಧೊಡಿ. (My.; Si. 229). — ಗನ್ಧಬೇವು. The curry-leaf tree, Murraya Koenigii Spr. (ಪಾರಿಭದ್ರ, ನಿಮ್ಬತರು, etc. Si. 127; My.). — ಗನ್ಧಮೆಣಸು. Cubeb, the spicy berry of a climbing shrub, Piper cubeba L. (St. & Pl.; My.). — ಗನ್ಧಸರಕು. Spicery (My.). — ಗನ್ಧೊಡಿ. = ಗನ್ಧಪುಡಿ, of which it is a contraction (Si. 229; My.).

ಗನ್ಧಕ gandhaka. *Sulphur* (ಬಲಿ Nn. 16).

ಗನ್ಧಕಚೋರ gandha-kačôra. Zedoary, Curcuma zedoaria (ಕರ್ಚೂರಕ, ದ್ರಾವಿಡಕ, etc. Si. 155; My.).

ಗನ್ಧಕಧೃತಿ gandhaka-dhṛiti. Sulphuric acid (My.).

ಗನ್ಧಕರಸಾಯನ gandhaka-rasâyana. A paste made of sulphur, etc. (My.).

ಗನ್ಧಕಶುದ್ಧಿ gandhaka-śuddhi. Prepared sulphur (My.).

ಗನ್ಧಕಸ್ತೂರಿ gandha-kastûri. = ಗನ್ಧಕತ್ತುರಿ. Scented musk (My.).

ಗನ್ಧಕಾರಿಕೆ gandha-kârikĕ. *A female employed with the preparation of perfumes, a toilet-woman.* See ಗಟ್ಟವಳ್ತಿ.

ಗನ್ಧಕುಟಿ gandha-kuṭi. *A kind of perfume* (= ಮುರೆ; ಚಾಳಿಸ ಪತ್ರಿ G.).

ಗನ್ಧತೈಲ gandha-taila. Sandal oil (My.).

ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ gandha-dravya. A fragrant substance. See ಸಾದು.

ಗನ್ಧನ gandhana. 1. Fragrance (ಸೌರಭ, ಪರಿಮಳ Nn. 161).

ಗನ್ಧನ gandhana. 2. *Continued effort, perseverance* (ಉತ್ಸವ, ಉತ್ಸಾಹ Nn. 161). 2, *manifestation* (ಪ್ರಕಾಶ, ಪ್ರಕಟ 161; ಪ್ರಕಾಶ Mr. 531). 3, *intimation, informing against* (ಅಱಿಸುವ ಕಾರ್ಯ, ಹೇಳುವನ್ಥಾ ಕಾರ್ಯ 161; ಅಱಿಪುವದು 531). 4, joy (ಸನ್ತೋಷ 531).

ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ gandha-nâkuli. *The ichneumon plant,* perhaps Ophioxylon serpentinum Lin. (ಸರ್ಪಾಕ್ಷಿ, ಹಾವುಕಣ್ಣಿನ ಗಿಡ, ನಂಜಾಱೀ ಗಿಡ, ಮುಂಗೀ ಮೇವುಗಿಡ Si. 150).

ಗನ್ಧಫಲಿ gandha-phali. *A medicinal plant and perfume, the priyangu;* see ನೆಱಿಲ್ 2. 2, *the bud of Michelia champaca.*

ಗನ್ಧಮಾದನ gandha-mâdana. *N. of a particular mountain.* (Bp. 19, 30). 2, N. of a monkey chief (Râm. 4, 7, 14).

ಗನ್ಧಮಾರ್ಜಾರ gandha-mârjâra. The civet cat. (R.).

ಗನ್ಧಮಾಲ್ಯ gandha-mâlya. *Fragances and garlands; a fragrant garland.*

ಗನ್ಧಮೂಲಿ gandha-mûli. *The plant Curcuma amhaldi or zerumbet* Roxb.

ಗನ್ಧಮೂಷಿ gandha-mûshi. = ಗನ್ಧಮೂಷಿಕೆ. (ಚುಂಚಿಲಿ Si. 170; My. Amara).

ಗನ್ಧಮೂಷಿಕೆ gandha-mûshikĕ. *The musk rat or shrew, Sorex moschatus.*

ಗನ್ಧರಸ gandha-rasa. *Myrrh.*

ಗನ್ಧರ್ವ gandharva. = ಗನ್ಧರ. *A celestial musician* (ಖೇಚರ, ಖೇಚರರ ಭೇದ Nn. 135; ಖಚರ Mr. 518). 2, *the soul after death and previous to its being born again, a ghost.* 3, a singer (ಗಾನನು, o. r. ಗಾಣನು, ಹಾಡುವವನು 135; ದೇಶೀಯ ಗಾಣನು 518). 4, a wife, or a beautiful woman (ಸತಿ, ಸ್ತ್ರೀ 135; ಮೆಯ್ಸಿರಿಯ ಕಾನ್ತೆ 518). 5, *a horse* (ವಾಜ, ಕುದುರೆ 135; ಕುದುರೆ 518). 6, *a kind of deer* (ಮೃಗ, ಮೃಗಭೇದ 135; see ಕತ್ತೆಕಿಱುಬ and ಕಸ್ತೂರಿಮೃಗ). 7, the cuckoo. 8, a kind of bee (ಅಳಿವಿವರ, ತುಮ್ಬಿಗಳ ಭೇದ 135). 9, the sun.

ಗನ್ಧರ್ವನಗರ gandharva-nagara. The city of the Gandharvas, an imaginary town in the sky. (R.).

ಗನ್ಧರ್ವನಾರಿ gandharva-nâri. The wife of a Gandharva, an Apsaras. (Bp. 34, 7).

ಗನ್ಧರ್ವಪುರುಷ gandharva-purusha A Gandharva (Bp. 34, 7).

ಗನ್ಧರ್ವವಿವಾಹ gandharva-vivâha. One of the forms of marriage: marriage on the mutual agreement of the parties (C.).

ಗನ್ಧರ್ವಹಸ್ತಕ gandharva-hastaka. *The castor-oil plant, Ricinus communis.*

ಗನ್ಧವತಿ gandha-vati. The earth. 2, a kind of jasmine. 3, N. of Vyâsa's mother. 4, N. of a city. 5, sulphur (ಗನ್ಧೋಪಲ, ಗನ್ಧಕ Mr. 102). 6, a kind of perfume (ಸುರಭಿ, ಮುರ Mr. 129, one MS. ಗಾನ್ಧಾರಿ).

ಗನ್ಧವಹ gandha-vaha. Bearing fragrances; *the wind.*

ಗನ್ಧವಹೆ gandha-vahĕ. *The nose.*

ಗನ್ಧವಾಹ gandha-vâha. = ಗನ್ಧವಹ. *The wind.*

ಗನ್ಧವೀಡ gandha-vîḍa. Bitloben or black salt (Mhr.; S. Mhr. as -ಪೀಡಿ).

ಗನ್ಧಸಾರ gandha-sâra. *Sandal.*

ಗನ್ಧಾಕ್ಷತೆ gandha-akshatĕ. Sandal and whole grains of raw rice (Bp. 2, 53; Râm. 6, 49, 35; J. 5, 71; 31, 43; My.). 2, the pigment called akshatĕ and sandal-paste (My.).

ಗನ್ಧಾಖು gandha-âkhu. The musk rat. (R.).

ಗನ್ಧಾಪಣ gandha-âpaṇa. A shop where sandal and other perfumes are sold (Čpr. 1, after 122).

ಗನ್ಧಾಶ್ಮ gandha-aśma. *Sulphur.*

ಗನ್ಧಿ gandhi. *Smelling, odoriferous;* having the smell of, smelling of. See *e. g.* ಅಬ್ಜ-.

ಗನ್ಧಿಕ gandhika. Having the smell of; odoriferous; *sulphur.*

ಗನ್ಧಿನಿ gandhini. *A kind of perfume* (= ಮುರೆ).

ಗನ್ಧೋತ್ತಮೆ gandha-uttamĕ. *Spirituous liquor.*

ಗನ್ಧೋಪಲ gandha-upala. Sulphur (ಗನ್ಧವತಿ, ಗನ್ಧಕ Mr. 102).

ಗನ್ಧೋಲಿ gandhôli. = ಗಣ್ಡೋಲಿ. *A wasp.*

ಗನ್ನ ganna. (fr. ಕದಿ). Stealth, clandestineness, cunning, deceit (J. 9, 13; 24, 42; Tĕ. ಕನ್ನು; T. ಕಂಚು). See Prv. s. ತೊನ್ನು. — ಗನ್ನಗತಕ. -ಕತಕ. Cunning artifices, trickery (J. 7, 54; 31, 35). — ಗನ್ನಗದಕ. -ಗದಕ. = ಗನ್ನಗತಕ. (Bp. 24, 75; 40, 67). — ಗನ್ನಗರುವಿಕೆ. Sham dignity (Râm. 1, 5, 31). — ಗನ್ನದಂಕ. -ಅಂಕ. Deceitful fight (Grj. 2, after 106).

ಗಪ್‍ಚಿಪ್ gap-čip. Still, silent, silently (My.; Mhr., H. ಗಪ ಚೀಪ).

ಗಪ gapa. = ಕಪ, etc., ಗಪ್ಪ, ಗಬ. (Mhr. ಗಪ, ಘಪ). — ಗಪಗಪ. = ಕಪಕಪ. (C.; B. 3, 22). — ಗಪಗಪನೆ. = ಕಪಪನೆ. (C.; B. 3, 122).

ಗಪ gapa. = ಗಪ್ಪ. Deceit, falsehood (My.; H. ಗಫ).

ಗಪ್ಪ gappa. = ಗಪ. (C.).

ಗಪ್ಪನೆ gappanĕ. = ಕಪ್ಪನೆ 2, etc. Suddenly, all at once (C.). — ಗಪ್ಪನೆ ಹಿಡಿ. To seize suddenly (C.; B. 3, 31; 4, 37).

ಗಪ್ಪಿ gappi. = ಗಪ್ಪ. Falsehood, a lie (My.).

ಗಪ್ಪು gappu. = ಗಡಪು, ಗಪ. Deceit, falsehood (My.). 2, the state of becoming invisible or lost (S. Mhr.; Mhr. ಗಪ್ಪ). 3, the state of becoming still or mute (C.; Mhr.). ಅವನ ಬಾಯಿ ಗಪ್ಪಾಯಿತು (C.).

ಗಬ gaba. = ಗಪ, etc. — ಗಬಗಬ. = ಗಪಗಪ. (C.).

ಗಬಕ್ಕನೆ gabakkanĕ. = ಕಬಕ್ಕನೆ, etc. — ಗಬಕ್ಕನೆ ಹಿಡಿ. To seize with a snatch, to snatch (C.).

ಗಬ್ಬ gabba. 1. Tbh. of ಗರ್ವ (ಗರ್ವ Kk. 57, o. r. ಗಬ್ಬು; ಗರ್ವ Šm. 38; ಬಿಂಕ 101; Bh. 8, 5, 10). 2, a man who is conscious of his prowess (Bh. 8, 23, 3).

ಗಬ್ಬ gabba. 2. Tbh. of ಗರ್ಭ (ಪೊಡೆ Šm. 101). — ಗಬ್ಬ ನಿಲ್ಲು. = ಗಬ್ಬವಾಗು. (C.; B. 5, 22). — ಗಬ್ಬವಾಗು. -ಆಗು. To become pregnant (used of cattle, C.; B. 3, 17). — ಗಬ್ಬಾಗು. = ಗಬ್ಬವಾಗು. (C.; B. 3, 24. 66. 86; 5, 22. 243).

ಗಬ್ಬರಿಸು gabbarisu. (fr. ಕಪ್ಪ 1). To dig; to dig up or into; to undermine; to rend (ಖನನ Šmd. Dh.; Bh. 2, 13, 43; 6, 1, 42; 7, 5, 34; 8, 23, 3; J. 4, 44).

ಗಬ್ಬಿ gabbi. Tbh. of ಗರ್ವ. Proud, haughty; headstrong, unmanageable; strong, noble. (Tĕ.). ಗಬ್ಬಿನಾಯ್ಕಳ್ (J. 28, 46).

ಗಬ್ಬಿಲಾಯಿ gabbilâyi. A bat or flitter-mouse (ಜತುಕೆ Si. 175; Tĕ. ಗಬ್ಬಿಡಾಯಿ; *cf.* ಕಪ್ಪಟಿ). See s. ಚೀಕುರು ವಾಯಿ.

ಗಬ್ಬು gabbu. = (ಗಗ್ಗ, ಕಮ್ಪು, ಗಮ್ಪು), ಗರ್ಬು. (Any strong smell, good or bad, Tĕ.); a bad smell, stench (C.; Tĕ.).

ಗಭಸ್ತಿ gabhasti. *A ray of light, a beam;* the sun. (Bp. 39, 54). See Prv. s. ತಪಸ್ಸು.

ಗಭೀರ gabhîra. = ಗಮ್ಭೀರ. *Deep* (see ವಾರಿರಮ್ಯ). 2, *deep in sound, hollow-toned, deep-sounding.* 3, profound; grave, serious; solemn, earnest; secret, mysterious. See ಗುಱ್ಬು.

ಗಮ್ gam. An imitative sound (*cf.* ಗಮ್ಮು). — ಗಮ್ಮೆಡು. -ಇಡು. To clang, to sound, to reverberate (v. i., Râm. 6, 14, 25). — ಗಮ್ಮೆನ್. -ಎನ್. To emit the sound of plashing or splashing (Bp. 32, 36).

ಗಮ gama. A term expressive of diffusedness and strength of a fragrance (*cf.* ಕಮ್ಪು, ಗಮ್ಪು, ಗುಮು). — ಗಮಗಮ. rep. (C.; Tĕ. ಗಮುಗಮೆ; Mhr. ಘಮಘಮ). — ಗಮಗಮ ಅನ್ನು. = ಗಮಗಮ ನಾಱು. (My.). — ಗಮಗಮ ನಾಱು. To smell strongly and sweetly (C.). — ಗಮಗಮಿಸು. = ಗಮಗಮ ನಾಱು. (R.).

ಗಮ gama. = ಗವ 1. Going, moving; *march.* 2, flightiness, superficiality, thoughtlessness; acting inconsiderately; inconsiderateness, rashness; (loftiness).

ಗಮಕ gamaka. Making clear or intelligible, leading to conviction; an evidence. 2, the being uninterruptive in course or joining what follows; a kind of consecutive or running compound (Šmd. 200-203; Kâvy. III, 3, B, 153). 3, one of the twenty-two quarter tones or intervals in music (Mr. 78; a deep expectorated tone in singing, Mhr.; see s. ರಾಗ). 4, = ಗಮ No. 2, springiness; loftiness; exertion (Tĕ., R.).

ಗಮಕತ್ವ gamakatva. = ಗಮಕ No. 2. (Kâvy. I, 3, 1-4). See s. ಗಮಿಸು.

ಗಮಕಸಪ್ತಕ gamaka-saptaka. A collection of seven gamakas (Bp. 19, 10).

ಗಮಕಸಮಾಸ gamaka-samâsa. = ಗಮಕ No. 2. (Šmd. 90. 201. 202. 408).

ಗಮಕಿ gamaki. A speaker, a reader, a declamator (ವಾಚಕ, ಲಿಪಿಯನೋದುವಂ Mr. 360). See Grj. 2, after 106; Bp. 5, 29; 6, 17; Nn. 168.

ಗಮಕಿಸು gamakisu. To spring; to exert one's self (Tĕ., R.).

ಗಮಕೃತ gama-krita. The action of going or marching. See ಗಮಿಸು.

ಗಮಣ gamaṇa. = ಗಮನ. (My.).

ಗಮನ gamana. Odour, fragrance (My.).

ಗಮನ gamana. Going; walking; *march;* approaching; intercourse with a woman.

ಗಮನಾಗಮನ gamana-âgamana. Going and coming; frequenting. (Mhr., R.).

ಗಮನಿ gamani. A term of general abuse: rogue, rascal, etc. (My.; Mhr.).

ಗಮನಿಸು gamanisu. = ಗವನಿಸು. (My.).

ಗಮನಿಸು gamanisu. To go; to walk (ಯಾತ್ರೆ, ನಡೆವುದು Nn. 159). See Bp. 18, 18; 26, 34; 29, 5; 32, 18; 50, 2; 61, 31.

ಗಮನೀಯ gamanîya. To be gone to; accessible; passable; practicable. See ಉದ್-.

ಗಮನೆ gamanĕ. A woman who has the gait of—. See ಇಭ-, etc.

ಗಮನೋದ್ಯುಕ್ತ gamana-udyukta. Being zealously active in going. See ಪೋಪು.

ಗಮಾರ gamâra. = ಗವಾರ. (My.).

ಗಮಿತ gamita. Caused to go, sent, brought, etc. See ಅವ-.

ಗಮಿಸು gamisu. To go; to walk (ಗಮಕೃತ Šmd. Dh., o. r. ಗಮುಕತ್ವ; Bp. 48, 22; Râm. 28, 7).

ಗಮಿಸುವಿಕೆ gamisuvikĕ. Going, motion (ದೇವನ Si. 437).

ಗಮ್ಪು gampu. (= ಕಮ್ಪು). Fragrance (Bh. 1, 12, 9; J. 18, 29). See Prv. s. ತೆಳುಪು.

ಗಮ್ಪೆ gampĕ. A basket (My.; Tĕ.).

ಗಮ್ಭಾರಿ gambhâri. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಗಮ್ಭೀರ gambhîra. = ಗಭೀರ. *Deep; deep in sound, hollow-toned, deep-sounding;* etc. See ಗುಱ್ಬು; Čpr. 6, after 13; Bp. 5, 16; Šsv. 4, after 36.

ಗಮ್ಭೀರತರ gambhîra-tara. Uncommonly deep (Bp. 41, 1).

ಗಮ್ಭೀರತೆ gambhîratĕ. Depth; profoundness, earnestness, sagacity. (Bp. 46, 10).

ಗಮ್ಭೀರವೇದಿ gambhîra-vêdi. Deeply sagacious: restive, as an elephant. (R.).

ಗಮ್ಮ gamma. = ಗಮ್ಮು. Tbh. of ಘರ್ಮ (Šm. 20; My.).

ಗಮ್ಮತ gammata. (Mr. 408 with regard to a ship, text not clear; Mhr. ಗಮತ, ಗಮ್ಮತ, bilge-water).

ಗಮ್ಮತ್ತು gammattu. The passing of time pleasantly; any amusing object or occupation (My.; Mhr. ಗಮತ).

ಗಮ್ಮನೆ gammanĕ. Quickly (ವಹಿಲ Čt. II, 79; see Čt. I, s. ಘುಮ್ಮನೆ). See Bp. 22, 7; 26, 68; 27, 26. 39. 61; 31, 5; 39, 30; 45, 53; 53, 29.

ಗಮ್ಮು gammu. (fr. ಗಮ್). To emit a peculiar sound, as monkeys do (Râm. 6, 11, 16).

ಗಮ್ಮು gammu. = ಗಮ್ಮ. — ಗಮ್ಮು ಕುಚ್ಚು, heat to boil (one): to be sultry (S. Mhr.).

ಗಮ್ಯ gamya. To be gone; to be gone to; *requiring to be attended to;* accessible; *attainable* (Šmd. 287); fit for cohabitation; intelligible; suitable, fit. See ಅವ-; Bp. 57, 63.

ಗಯ gaya. = ಗಯೆ. (Bp. 58, 34; C.). 2, N. of an asura; N. of a gandharva.

ಗಯಾವಳ gayâ-vaḷa. A Brâhmaṇa subsisting upon the offerings made by pilgrims at Gayâ; a disorderly walking Brâhmaṇa (My.; Mhr.); an extortioner (My.).

ಗಯಾವಾಳ gayâ-vâḷa. = ಗಯಾವಳ. (My.).

ಗಯಾಳ gayâḷa. A flimsy, weak, or vain man (Bh. 2, 2, 66; Mhr.).

ಗಯಿಸು gayisu. = ಕಂಯಿಸು, etc. See ಬಿಜಯಂ-.

ಗಯೆ gayĕ. ಗಯಾ. = ಗಯ. Gayâ, a city and place of pilgrimage in Behar. (My.).

ಗಯ್ಯಾಳಿ gayyâli. Stupid, idiot-like; careless: flimsy (Mhr. ಗಯಾಳಿ); a shrew, a scold, a vixen (My.; see Prv. s. ಆಡಗಿಸು and ಗಡ್ಡ). *Cf.* ಕೆಯ್ಯಾಳು.

ಗಯ್ಯಾಳಿತನ gayyâlitana. A vixenish temper (My.).

ಗಯ್ಸು gaysu. = ಕೆಯ್ಸು, etc. See Bp. 26, 59.

ಗರ gara. See ಗರಗರಿಕೆ; *cf.* ಗಡೆ 2 ?

ಗರ gara. 1. Uttering, speaking. See ಸಂ-. *Cf.* ಗದ 1.

ಗರ gara. 2. (= ಗದ 2). Swallowing; a drink; *poison, venom* (ಗರಲ, ಸರ್ಪವಿಷ Mr. 400). 2, the fifth of the eleven astrological divisions (karaṇas) of the day.

ಗರ gara. 3. Tbh. of ಗ್ರಹ. A planet; an evil spirit; any state of mind which proceeds from demoniacal or magical influences. — ಗರಂಗಳ ಬಲ್ಲಹ. The chief of the planets: the sun (ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾತ್ವ Kk. 45). — ಗರಂಗಳಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. The sun (ರವಿ Ŝs.). — ಗರ ಬಡೆ. An evil spirit to smite any one (S. Mhr.). — ಗರವ ಕೊಳ್. To catch a demoniacal or magical influence, to fall under its power (ಗರವರಿಸು Kk. 91, o. r. ಗರವಗೊಳ್). — ಗರವಗೊಳ್. = ಗರವ ಕೊಳ್, of which it is an o. r. — ಗರವಟಿಗೆ. -ಪಟಿಗೆ. = ಗರವಟ್ಟಿಗೆ, ಗರವೊಟ್ಟಿಗೆ. Possession, frenzy, fury, wandering of mind; torment, agony (ಯಾತನಾರ್ಥ Čt. I, 72; Râm. 6, 45, 6). — ಗರವಟಿಗೆವರ್. -ಬರ್. = ಗರವಟ್ಟಿಗೆವರ್. Possession, etc. to come or to take place. ಕಾಮನ ಗರವಟಿಗೆವರ್ಪನ್ತೆ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುವು ಗಿಳಿಗಳ್ (Ŝmd. 81 Mdb.). — ಗರವಟಿಸು. = ಗರವರಿಸು. To become possessed with an evil spirit, to rave, to wander, etc. (ಗರವಸಗೊಳ್, ಕೊಱ್ Ŝmd. II). —ಗರವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. = ಗರವಟಿಗೆ. — ಗರವಟ್ಟಿಗೆವರ್. = ಗರವಟಿಗೆ-. ತೊಡಿಲ್ಲನೆನ್ದು, ಭ್ರಮೆಗೊಣ್ದನುಂ ಗರವಟ್ಟಿಗೆವನ್ದನುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Ŝmd. I, o. r. ಗರವಟಿಗೆ-). — ಗರವರಿಸು. = ಗರವಟಿಸು. (Kk. 91; see ಕೊಱ್ 3 and ಗರವಸಗೊಳ್). — ಗರವಸ. Subduement by or subjection to demoniacal or magical influences, etc. — ಗರವಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To fall under the power of garas, etc. (ಕೊಱ್, ಗರವರಿಸು Kk. 91). — ಗರವಳ. -ಬಳ (?). The power or great force of garas (? Râm. 6, 19, 17). — ಗರವೊಟ್ಟಿಗೆ. -ಪೊಟ್ಟಿಗೆ. = ಗರವಟ್ಟಿಗೆ. ಉರಿನಾಲಿಗೆಯ ಗರವೊಟ್ಟಿಗೆಯ ತೊಡಿಲಿಕೆ ತೆರಳಿಚಿತು ತೆತ್ತೀಸು ಕೋಟಿಗಳ (Bh. 1, 20, 56). — ಗರ ಹಿಡಿ. An evil spirit to seize (Abhâ. 2, 55; C.). — ಗರ ಹೊಡೆ. = ಗರ ಬಡೆ. (S. Mhr.; Bp. 54, 81; Bh. 4, 4, 3. 33).

ಗರಕರಣ gara-karaṇa. = ಗರ 2, No. 2. (My.).

ಗರಕು garaku. ಗಱಿಕು. = ಕಕ್ಕು 1, etc., ಗರಸು 1, ಗರ್ಕು. Jaggedness, unevenness, irregular surface, roughness (My.).

ಗರಗ garaga. = ಗರಗು, ಗರುಗ, ಗರುಗು, ಗರ್ಗ. A common weed, Eclipta alba Hassk. (comprising erecta and prostrata; My.; Tĕ. ಗಱುಗು). — ಗರಗದ ಸೊಪ್ಪು. (ಮಾರ್ಕವ, ಭೃಂಗರಾಜ Si. 160; My.).

ಗರಗತಿಗ garagatiga. N. of a plant (ಕ್ರಕಚ Mr. 116; = ಗರಗ My.).

ಗರಗತ್ತಿ garagatti. The tree Ficus asperrima (My.).

ಗರಗರಿಕೆ gara-garikĕ. Pleasantness, neatness, beauty (ಚೊಕ್ಕಳ Čt. II, 88; ಗಾಡಿ, ಚೊಕ್ಕಟು, ಸೊಬಗು ಸಿಬಿತೆ, ಸುಭಗ Ŝm. 47; Râm. 1, 5, 31; Tĕ. ಗರಗರೆ, ಗರಗರಿಕೆ, ಗರಾಗರಿಕೆ).

ಗರಗಸ garagasa. = ಕರಗಸ, ಗರಗಸು. (ಕ್ರಕಚ Si. 345; My.). — ಗರಗಸದ ಮರ. A tree with rough leaves, Ficus conglomerata Roxb. (St. & Pl.; My.).

ಗರಗಸು garagasu. = ಗರಗಸ. ಹಱಿವ ಗರಗಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರವನೊಡ್ಡಲು ಬಹುದು (Dp. 172).

ಗರಗು garagu. = ಗರಗ, etc. See ಕಾಡಿಗೆ-.

ಗರಜವಾಕರಣ garajavâ-karaṇa. = ಗರಜೆ. (My.).

ಗರಜು garaju. Need; pressing necessity, pressing business (C.; Mhr., H. ಗರಜ; Br.).

ಗರಜೆ garajĕ. = ಗರಕರಣ. (My.).

ಗರಡ garaḍa. — ಗರಡಬೇವು. The Persian lilac, Melia azedarach L. (Z.).

ಗರಡಿ garaḍi. = ಗರುಡಿ, q. v. (C.). — ಗರಡಿಮನೆ. = ಗರುಡಿ-. (C.). — ಗರಡಿಸಾಧಕ. = ಗರುಡಿ-. (C.).

ಗರಣ garaṇa. Tbh. of ಗ್ರಹಣ (Ŝmd. 366; My.). See ಚಟ್ಟ-. ಗರಣ ಕಚ್ಚಿತು or ಗರಣ ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಗರಣೆ garaṇĕ. = ಕರಣೆ, etc. (My.).

ಗರತಿ garati. = ಗತಿ. A decent and reputable woman, a keeper at home (not a gadabout, C.; Mhr.; Mhr. ಘರ = ಗೃಹ).

ಗರಮ garama. (= ಗರಮು, etc., ಘರ್ಮ). Hot; heat (C.; Mhr., H.). — ಗರಮುಮಸಾಲೆ, ಗರಂ-, drugs or spices of heating virtue (C.; Mhr.).

ಗರಮಿ garami. = (ಗರಮ), ಗರಿಮಿ, ಗರ್ಮಿ. Heat; lues venerea (C.; Mhr.).

ಗರಲ garala. ಗರಳ. *Poison, venom.*

ಗರಲಕನ್ಧರ garala-kandhara. Ŝiva (Bp. 24, 27).

ಗರಲಗ್ರೀವ garala-grîva. Ŝiva (Bp. 24, 72; 25, 12).

ಗರಲಧರ garala-dhara. Ŝiva (Mr. 12); a snake (Bp. 51, 61).

ಗರಲಪೂರ garala-pûra. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಗರಲಭುಕ್ garala-bhuk. Ŝiva (Bp. 54, 86).

ಗರಲವಿಶಿಖ garala-viŝikha. A poisoned arrow (J. 13, 15).

ಗರಲಾಶನ garala-aŝana. Ŝiva (Ŝŝv. 5, 21).

ಗರವು garavu. To draw the whole towards one's self, to take away or seize all (ಸರ್ವಾಕರ್ಷಣ Ŝmd. Dh.; see ಕರಿ).

ಗರಸು garasu. 1. = ಗರಕು, etc. (My.).

ಗರಸು garasu. 2. = ಗರುಸು. Gravel (C.; B. 4, 121; Tĕ. ಗರುಸು).

ಗರಸೆ garasĕ. (= ಕೆರಸೆ), ಗೆರಸೆ. The measure called a garce, equal to 400 marakâls (the Madras garce is 320 pounds; Tĕ. ಗರಿಸೆ; T. ಕರಿಸೈ, ಕರಿಸೈ; R.).

ಗರಳ garaḷa. = ಗರಲ, *e. g.* Bp. 51, 61; 58, 46.

ಗರಳೆ garaḷĕ. N. of a plant (ಸೊರಟೆ Mr. 135).

ಗರಾಣದಾರ garâṇa-dâra. A respectable man (C.; Mhr., H. ಘರಾಣಾ, family, race, lineage).

ಗರಾಸ garâsa. Tbh. of ಗ್ರಾಸ. (C.).

ಗರಿ gari. *A kind of grass, Adropogon serratus.* See ದೇವತಾಡ, and *cf.* ಗಱಿ.

ಗರಿಗ gariga. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಗರಿಮ garima. ಗರಿಮಾ. (fr. ಗುರು). Heaviness, weight. 2, the faculty of making one's self heavy at will. 3, importance, dignity, venerableness; worth, excellence (Bp. 1, 45).

ಗರಿಮಿ garimi. = ಗರಿಮ, etc. (My.).

ಗರಿಮೆ garimĕ. = ಗರಿಮ. (Bp. 23, 21; 57, 64; 58, 68).

ಗರಿಷ್ಠ garishṭha. (fr. ಗುರು). *Heaviest, excessively heavy; most venerable.* 2, worst.

ಗರೀಬ garîba. Poor (C.; Mhr., H.).

ಗರೀಯ garîya. Tbh. of ಗರೀಯಸ್. (My.).

ಗರೀಯಸ್ garîyas. (fr. ಗುರು). Heavier, uncommonly heavy; greater, very great; dearer; highly venerable. (My.). 2, worse.

ಗರು garu. = ಗುರು. See ಅ-. ಕಪ್ಪವು ಗರುವೆ ಅಹುದು, ಆವ್! (Bh. 1, 10, 18).

ಗರುಗ garuga. = ಗರಗ, etc. (ಮಾರ್ಕವ, etc. Nr.; ಅಂಗಾರಕ, ಭೃಂಗ Mr. 130; ಭೃಂಗ Nn. 45; My.). See ಬೆಣ್ಣೆ-.

ಗರುಗು garugu. = ಗರುಗ. (My.). See ದಣ್ಬ-.

ಗರುಡ garuḍa. *The bird and vehicle of Vishṇu, the chief of the feathered race, the enemy of the serpent race,* and the son of Kaśyapa; an eagle or kite (ಎಲರುಣಿವಗೆಯ, ಪರ್ಣ, ಪಕ್ಕಿಗಳರಸ Kk. 8; Šm. 6; T., M. ಕಱು, ಕಱುಗು, Tu. ಕರು, eagle, vulture). 2, a building shaped like Garuḍa. 3, the number 1 (Čh.). 4, the hornbill (Mhr.). 5, a peculiar military array. — ಗರುಡಗವ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A pillar of wood before a čâvaḍi to which culprits used to be tied (S. Mhr.); a high stone-pillar, before a temple, on which, at festivals, a flambeau is put; its base bears an image of garuḍa (My.). — ಗರುಡ ಪಚ್ಚೆ. An emerald, used as an antidote against poison (My.; Mhr. ಗರುಡಪಾಚ; Sk. ಗಾರುಡ).

ಗರುಡಧ್ವಜ garuḍa-dhvaja. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಗರುಡಪಾತಾಳ garuḍa-pâtâḷa. = ಪಾತಾಳಗರುಡ. A medicinal herb said to be an antidote to snake-bites, Ophiorrhiza mungos Lin. (St. & Pl.).

ಗರುಡಪುರಾಣ garuḍa-purâṇa. N. of a small purâṇa by Garuḍa, read at times of trouble (My.).

ಗರುಡಫಲ garuḍa-phala. The tree Hydnocarpus venenata Gaert. (St. & Pl.).

ಗರುಡಮನ್ತ್ರ garuḍa-mantra. A charm against poison (ಗಾರುಡ G.; My.).

ಗರುಡವಾಹನ garuḍa-vâhana. Mounting a garuḍa: Krishṇa or Vishṇu (J. 13, 22). 2, a kind of idol-conveyance (My.).

ಗರುಡವಾಹಿನಿ garuḍa-vâhini. = ಗರುಡ No. 5. (Abh. P. 14, 146).

ಗರುಡಾಗ್ರಜ garuḍa-agraja. *The elder (or younger) brother of Garuḍa, Aruṇa.*

ಗರುಡಾಂಕ garuḍa-anka. = ಗರುಡಧ್ವಜ. (ಕೃಷ್ಣ Mr. 18).

ಗರುಡಿ garuḍi. = ಗರಡಿ. An abode, a place of resort (ಗವಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, ಪೊಱಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಚಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಬು, ಬಱಿಕೆ, ಆಡುಮ್ಬೊಲ, ಆಶ್ರಯ Šm. 58; Kk. 64; Tu. ಗರಡಿ, ಗರೊಡಿ, a demon-shrine; a veranda; Mhr. ಘರಟಾ, a bird's nest; house-site; a hole in which a body might lodge). 2, a fencing school, a place for wrestling, boxing and other athletic exercises (Čpr. 3, after 9; My.; Tu.; Tĕ. ಗರಿಡಿ; M. ಕಳರಿ; T. ಕರಡಿ, ಕಳರಿ, ಕಱಗ; *cf.* ಖಲೂರಿಕೆ). See Šmd. 131. — ಗರುಡಿಮನೆ. = ಗರಡಿ-. = ಗುರುಡಿ No. 2. (My.). — ಗರುಡಿಸಾಧಕ. = ಗರಡಿಸಾಧಕ. Gymnastic exercises (My.). — ಗರುಡಿಸಾಧನೆ. = ಗರುಡಿಸಾಧಕ. (My.). ಗರುಡಿಸಾಧನೆಯ ಮನೆ (ಶ್ರಮಗೃಹ, ಖಲೂರಿಕೆ Mr. 197). — ಗರುಡಿಸಾಮು. = ಗರುಡಿಸಾಧನೆ. (My.).

ಗರುತ್ garut. (ಗರುತ್ತು). *A wing.*

ಗರುತ್ಮತ್ garut-mat. *A bird.* 2, *Garuḍa.*

ಗರುತ್ಮನ್ತ garutmanta. Tbh. of ಗರುತ್ಮತ್. (My.).

ಗರುವ garuva. 1. Probably Tbh. of ಗರಿಮ or of ಗರು. A worthy, respectable man (Bh. 1, 8, 72; 2, 13, 37. 39; 3, 18, 39. 42).

ಗರುವ garuva. 2. Tbh. of ಗರ್ವ. (My.).

ಗರುವ garuva. 3. Tbh. of ಗರಿಮ. Heaviness (Bh. 8, 26, 14).

ಗರುವಲಿ garuvali. = ಗಾಳಿ. Wind (R.; Tĕ. ಕರುವಲಿ, ಗಾಲಿ; T., M. ಕಾಱ್ಱು, ಕಾಲ್; Tu. ಗಾಲಿ, ಗಾಳಿ).

ಗರುವಾಯಿ garuvâyi. = ಗರುವಿಕೆ. (Râm. 3, 4, 7; 6, 14, 18).

ಗರುವಿಕೆ garuvikĕ. Dignified, proper behaviour or manner (Bp. 46, 10; 60, 42; Râm. 6, 10, 24). 2, pride (J. 27, 47).

ಗರುಸು garusu. = ಗರಸು 2. (My.).

ಗಱ gaṟa. 1. Whirlingly (see ಕೊಱ 3; *cf.* ಕಳ್ಳೆ 2?). — ಗಱಗಱ. Around and around, whirlingly; smartly, quickly (C.; Mhr. ಗರಗರ). ಗಱಗಱ ಬರೆ (S. Mhr.). — ಗಱಗಱನೆ. = ಗಱನೆ. ಗಱಗಱನೆ ತಿರುಗು. = ಗಱನೆ-. (My.). — ಗಱನೆ. = ಗಱಗಱ. ಗಱನೆ ತಿರುಗು. To turn or whirl round with velocity, as a millstone, the head, a man, etc. (v. i.; My.; B. 4, 79).

ಗಱ gaṟa. 2. A sound in imitation of that which is produced when very crisp substances, as well baked happaḷas, etc., are eaten (*cf.* ಕಟ 2 and ಕರ 3). — ಗಱಗಱ ಎನ್ನು. To emit that sound (My.).

ಗಱಕೆ gaṟakĕ. = ಕಱಕೆ, etc. (My.).

ಗಱಗು gaṟagu. = ಕಱುಗು. The state of being scorched by heat, fragile, brittle, dry and crumbling as flowers, leaves, grass, etc.;— the state of being very crisp by frying or baking, as sandigĕs, happaḷas, etc. (My.; Tĕ. ಗಱಗಱ, crispness, etc.; *cf.* ಕಟ್ಟಿ 2). — ಗಱಗುವಡೆ. A crisp vaḍĕ (My.). — ಗಱಗೊಬ್ಬಟ್ಟು. A crisp ŏbbaṭṭu (My.).

ಗಱಿ gaṟi. A feather; a wing; the feather-like leaf or branch of a palm, etc. (ತಿಪ್ಪಱ Šmd. II; Šm. 30; Kk. 84; ಪತ್ರಪಾಲಿ, ವಾಜ Hlâ.; ಪತ್ರ Nn. 39; ಪಕ್ಷ 112; ವಾಜ, ಛದ 124; ತನೂರುಹ, etc. Mr. 168; ಪಕ್ಷ 497; ಪಕ್ಷ, ವಾಜ Si. 289; C.; Tĕ. ಗಱ, ಗಱಿ; T., M. ಚಿಱಕ್ಕೆ, ಚಿಱಗು; Tu. ಕಿಲಿ). ಪಕ್ಕಿಯ ಗಱಿ (ತಿಪ್ಪಱ Šmd. I). ಅಮ್ಬಿನ ಗಱಿ (ಪಕ್ಷ, ವಾಜ Nr.; ಪತ್ರಪಾಲಿ Mr. 295). ಮೊದಲ ಗಱಿ (ಪಕ್ಷತಿ Mr. 168). ನವಿಲ ಗಱಿಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರವಾಗಿ ಇರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಚನ್ದ್ರಕ, ಮೇಚಕ); ನವಿಲ ಗಱಿಯನ್ ಉಟ್ಟಿಹನು (ಕಿರಾತ); ನವಿಲ ಗಱಿಯ ಸೋಗೆ (ಶಿಖಣ್ಡ, ಪಿಚ್ಛ, ಬರ್ಹ Nr.). ತೆಂಗಿನ ಗಱಿಗಳಿನ್ದ ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುವರು (B. 2, 42). See Abh. P. 3, 56; 13, 74; Bp. 4, 26; Rśv. 6, after 11; 8, 98. 105; Šśv. 3, 3; J. 12, 40; 14, 11. 20; 28, 4; ಕುತ್ತುಂಗಱಿ, ನುಣ್-, ಹೊಂ-. — ಗಱಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Wings to be formed: to get strength, to improve (v. i.;

My.); to increase (as wrath, etc., Bh. 4, 3, 12; 7, 18, 27). — ಗಱಿಗಣೆ. -ಕಣೆ. A winged or feathered arrow (Ršv. 6, after 11; 6, 47). — ಗಱಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To spread out the feathers or wings (Ršv. 9, 28; J. 28, 36). — ಗಱಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಗಱಿಗಣೆ. (Bh. 7, 17, 37). — ಗಱಿದೋಱು. -ತೋಱು. To show the feathered part, as of an arrow (Bh. 8, 24, 30). — ಗಱಿಪೂ. = ಗಱಿವುವ್ವು. (Šśv. 3, 3). — ಗಱಿಮುರ. The two side-portions of a wheel of an idol-car (My.). — ಗಱಿವಿಾನ್. A kind of fish (Ršv. 5, 115). — ಗಱಿಮುಱು. Stiffness of well starched and ironed cloth (My.). — ಗಱಿವನಿ. -ಪನಿ. A drop falling from the wing (Ršv. 6, 6). — ಗಱಿವುವ್ವು. -ಪುವ್ವು. The flower of the tree Pandanus odoratissimus, or the tree itself (ಕೇದಗೆಯ ಪೂ Šmd. II). — ಗಱಿವೂವು. -ಪೂವು. = ಗಱಿವುವ್ವು. (ಕೇದಗೆ Kk. 86; Šm. 26; Ršv. 7, 40). — ಗಱಿವೆರೆ. -ಬೆರೆ. Feathers to be annexed or affixed (Râghč. 17, 17, 64. 65). — ಗಱಿಸನ್ನೆಗೆಯ್. To make signs with the feathered part of an arrow (Abh. P. 13, after 101). — ಗಱಿಸೊಪ್ಪು. Wing-lameness: fatigue, exhaustion (ಗಾಸಿ Bhn. 34, o. rs. ಗಱಿಸೊಮ್ಪು, -ಸೋವು & ನಾಸಿ). — ಗಱಿಹೂ. = ಗಱಿವೂವು. (ಕೇತಕ Čt. I, 103).

ಗಱಿಕೆ garikĕ. = ಕಱಿಕೆ, etc. (My.). See ಬಿಳಿಯ-. — ಗಱಿಕೇ ಹುಲ್ಲು. (ದೂರ್ವೆ, ಶತಪರ್ವಿಕೆ etc. Si. 162). See ಬಿಳಿಯ-.

ಗಱುಗು garugu. = ಗಱಸು. (My.).

ಗಱ್ಱ garra. A sound in imitation of loud belching and of creaking. — ಗಱ್ಱಗಱ್ಱನೆ ತೇಗು. To belch with the repeated sound of garra (Bp. 59, 19).

ಗಱ್ಱನೆ garranĕ. With the sound of garra (My.; Tĕ. ಗಱ್ಱುನ). ಗಱ್ಱನೆ ತೇಗುತ (Bp. 38, 16; My.; Tĕ.). ಗಱ್ಱನೆ ಕದಹನ್ ಉಱಿ ತೆಗೆದು (Bp. 47, 24). ಗಱ್ಱನೆ ಪೊರಳ್ದು ಗಾಲಿಗಳ್ ಏಱಿ ಧರಣಿಯಿಂ (J. 13, 35).

ಗರ್ gar. (= ಗಱ್ಱ). The creaking sound of an oil or sugar-mill (C.), and that of wheels (My.).

ಗರ್ಕು garku. = ಗರಕು, etc. (My.).

ಗರ್ಕೆ garkĕ. = ಕಱಿಕೆ, etc. (My.).

ಗರ್ಗ garga. = ಗರಗ, etc. See ಕಾಡಿಗೆ-.

ಗರ್ಗ garga. N. of a rishi. See ಗಾರ್ಗ್ಯ and ತಿನಿ.

ಗರ್ಗರ gargara. Tbh. of ಘರ್ಘರ (Šmd. 338).

ಗರ್ಗರಿ gargari. *A churn;* a gurglet. 2, Tbh. of ಘರ್ಘರಿ. — ಗರ್ಗರಿಗಿಡ. A medicinal herb, Wedelia calendulacea Less. (St. & Pl.). See ಕಾಡ-.

ಗರ್ಜನ garjana. Crying; roaring; rumbling; grumbling; passion, wrath; reproach, menace. See ಗದಱು.

ಗರ್ಜನೆ garjanĕ. = ಗರ್ಜನ. See ಘಟ-. — ಗರ್ಜನೆಗುಡು. -ಕುಡು. To roar (Ršv. 5, 96. 116). — ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡು. To roar (C.; B. 4, 212).

ಗರ್ಜನ್ಮೇಘ garjan-mêgha. *A thunder-cloud.*

ಗರ್ಜಿ garji. N. of a tree, the small, sour fruits of which are used for pickles (My.).

ಗರ್ಜಿತ garjita. Roared; *roaring; rattling; rumbling.* 2, *a furious elephant.*

ಗರ್ಜಿಸು garjisu. To roar, etc. (ಭಯಂಕರಧ್ವನಿ Šmd. Dh.). ಚೀಱಿ ಗೃಹದೊಳ್ ಗರ್ಜಿಪಂ (ಪಿಣ್ಡಿತೂರ Mr. 236). See Šśv. 3, 57; 4, after 19, 36 & 71. 2, to chide (J. 6, 48).

ಗರ್ಜೆ garjĕ. = ಗರ್ಜನ. (Dhw.).

ಗರ್ತ garta. A high seat, a throne; the seat of a war-chariot, a chariot; a table for playing at dice. 2, *a hole, a ditch* (ಕುಱಿ, ಧಾರ Nn. 12; ಕುಣಿ 120).

ಗರ್ತಿ garti. = ಗರತಿ. (My.).

ಗರ್ದಭ gardabha. *An ass* (ಕತ್ತೆ Nn. 45). See ಕಟ್ರಿ.

ಗರ್ದಭಾಕೃತಿ gardabha-âkriti. The form of an ass (J. 10, 19).

ಗರ್ದಭಾಣ್ಡ gardabha-anda. *The tree Thespesia populneoides* Wall.

ಗರ್ದುಗು gardugu. (Šmd. 55). (= ಕಡುಗು?).

ಗರ್ದುಗೆ gardugĕ. = ಗದ್ದಿಗೆ, etc. (ಪಟ್ಟವಣೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Šm. 37). See ಪಟ್ಟ-; Bp. 54, 73.

ಗರ್ದುಱು garduru. (Šmd. 49).

ಗರ್ದೆ gardĕ. (Šmd. 49). = ಗದ್ದೆ. ಗರ್ದೆಗಳ್ (Ršv. 2, 10. 12; V. 4, 16).

ಗರ್ಧನ gardhana. *Greedy, covetous.*

ಗರ್ಧನೆ gardhanĕ. *Greediness, covetousness.*

ಗರ್ಬ garba. = ಗರ್ವ. (Bp. 38, 21; 56, 25).

ಗರ್ಬಿಸು garbisu. = ಗರ್ವಿಸು. (Grj. 2, after 106; 4, 88).

ಗರ್ಬು garbu. = ಗಬ್ಬು. (Ršv. 5, after 55).

ಗರ್ಭ garbha. = ಗಬ್ಬ 2. *The womb.* 2, *an embryo or foetus.* 3, *a child.* 4, the inside, the interior, the middle; (filled with). See Kâvy. V, 967. ಗರ್ಭ ಕರಗು (C.). — ಗರ್ಭಗುಡಿ. = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 2. (C.). — ಗರ್ಭ ಧರಿಸು. To conceive (My.).

ಗರ್ಭಕ garbhaka. *A wreath of flowers worn in the hair.*

ಗರ್ಭಗೃಹ garbha-griha. *An inner apartment; a lying-in chamber.* 2, the sanctuary or adytum of a temple. See Čpr. 3, after 97; Bp. 26, 27.

ಗರ್ಭಚ್ಛೇದ garbha-čhêda. Destruction of the foetus, producing abortion (My.).

ಗರ್ಭಧಾರಣ garbha-dhârana. Gestation, impregnation, conception, pregnancy. (My.).

ಗರ್ಭನಿವಾಸ garbha-nivâsa. = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 1. (Čpr. 3, 99).

ಗರ್ಭಪಾತ garbha-pâta. Miscarriage, abortion (My.).

ಗರ್ಭಮೋಚನ garbha-môcana. *Delivery, birth.* See ಹೆಱುವಿಕೆ.

ಗರ್ಭವತಿ garbha-vati. A pregnant female. (My.).

ಗರ್ಭವಾಸ garbha-vâsa. The abode of the foetus, the womb (Bp. 61, 63). 2, dwelling-place, house, refuge (My.).

ಗರ್ಭಶ್ರೀಮನ್ತ garbha-śrîmanta. Born to riches and honour (C.; Mhr.).

ಗರ್ಭಸಂಸ್ಕಾರ garbha-samskâra. = ಗರ್ಭಾಧಾನ No. 2. (My.). 2, a purificatory rite observed by women in the sixth or eighth month of their pregnancy (My.; Bp. 3, 52).

ಗರ್ಭಸ್ಥ garbha-stha. Situated in the womb (My.).

ಗರ್ಭಸ್ರಾವ garbha-srâva. = ಗರ್ಭಪಾತ. (My.).

ಗರ್ಭಾಗಾರ garbha-âgâra. The uterus; *an inner room, a lying-in chamber;* = ಗರ್ಭಗೃಹ No. 2.

ಗರ್ಭಾಂಗನೆ garbha-anganĕ. = ಗರ್ಭಿಣಿ. (Čpr. 4, 43).

ಗರ್ಭಾಧಾನ garbha-âdhâna. Impregnation. 2, a ceremony (ಸಂಸ್ಕಾರ) performed after menstruation to ensure or facilitate conception (My.).

ಗರ್ಭಾಶಯ garbha-âśaya. *The womb, the uterus.* See s. ಮೂಸು 2.

ಗರ್ಭಾಷ್ಟಕ garbha-ashṭaka. The eighth year reckoning from conception (Bp. 3, 43).

ಗರ್ಭಾಷ್ಟಮ garbha-ashṭama. The eighth month of uterine gestation (My.). 2, = ಗರ್ಭಾಷ್ಟಕ. (My.).

ಗರ್ಭಿಣಿ garbhiṇi. *Pregnant; a pregnant woman* (ಬಸುಱಾದಸ್ತ್ರೀ Nn. 133; ವರಘುರ್ಯ, ಸತ್ವೆ, ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ, ಗುರ್ವಿ Mr. 307).

ಗರ್ಭಿತ garbhita. Pregnant; full, filled; hid (Râm. 1, 16, 28); inclosed (My.).

ಗರ್ಭೀಕರಿಸು garbhî-karisu. To inclose (as one letter with another in one envelope, My.); to comprise (Čpr. 5, 3).

ಗರ್ಭೀಕೃತ garbhî-kṛita. Inclosed, put into (Grj. 5, after 76).

ಗರ್ಭೋಪಘಾತಿನಿ garbha-upaghâtini. *A cow which miscarries.*

ಗರ್ಮಿ garmi. = ಗರಮಿ, etc. (My.).

ಗರ್ಮುತ್ garmut. *A kind of grass* (see ಕೊರೆ).

ಗರ್ವ garva. = ಗಬ್ಬ 1, ಗರುವ 2, ಗರ್ಬ, ಗರ್ವು. Pride, arrogance, conceit (ಗಬ್ಬ, ಬಿಂಕ, ಪನ್ನ ಮುಕ್ಕು Šm. 38; ಮುಕ್ಕು 79; ಹನ್ತೆ, ಬಿಂಕ, ಗಬ್ಬ, ಮುರ್ಕು Kk. 57; ಕೇವ 64; ಕಾಮುಕರ 84; ಉಕ್ಕು Čt. II, 31; ಬಿಂಕ II, 47; ತಾಮರ (? II, 94). ಗರ್ವ ಪಡು (My.), ಗರ್ವ ಮಾಡು (My.; B. 5, 183). ಗದ್ಯಾಣತೂಕಚಿನ್ನವದ್ದರೆ ಗರ್ವ ಮಾಡ ಬಹುದು (Prv.). 2, N. of a vṛitta (Čh.). — See Kâvy. IV, 2, 16; ಬೆಸೆ.

ಗರ್ವತೆ garvatĕ. The state of being proud. See ನಿರ್ಗರ್ವತೆ.

ಗರ್ವಹೀನ garva-hîna. Free from or deprived of pride. See ಸೋರ್.

ಗರ್ವಿ garvi. = ಗಬ್ಬಿ, q. v. (My.). See Prv. s. ಪೂರ್ವ.

ಗರ್ವಿತ garvita. *Proud, haughty; conceited.* See Bp. 23, 40; 45, 21; 60, 55; ಪುಗ್ಗಾಯ್ಲ.

ಗರ್ವಿಷ್ಠ garvishṭha. Proudest, most haughty (C.; B. 5, 50).

ಗರ್ವಿಸು garvisu. = ಗರ್ಬಿಸು. To be or become proud, etc. See Bp. 21, 14; 24 sum.; 26, 62; 54, 48.

ಗರ್ವಿಸುವಿಕೆ garvisuvikĕ. Being conceited (ದೇವನ Si. 437).

ಗರ್ವು garvu. Tbh. of ಗರ್ವ. (S. Mhr.).

ಗರ್ವೋದ್ಧತ garva-uddhata. Puffed up or inflated with pride (Šsv. 3, 63).

ಗರ್ಶಕ garśaka. A basin-like copper or brass vessel (My.; ಅನುಕರ, ಗುಣ್ಡಿವಟ್ಟಲ್ Mr. 212).

ಗರ್ಹಣ garhaṇa. *Censure, blame, reproach.*

ಗರ್ಹೆ garhĕ. *Censure, blame, reproach.* See ಹಟಿವು.

ಗರ್ಹ್ಯ garhya. *Deserving reproach, blamable.* 2, *low, vile.*

ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ garhya-vâdi. *Speaking in an improper manner, vilely or inaccurately* (ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿವವಂ Mr. 240).

ಗರ್ಹ್ಯಾಧೀನ garhya-adhîna. Subject to reproach (ಹಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು Nr.).

ಗಲ್ gal. = ಗಡು 1, etc., ಗಲು, ಗೞ 2, ಗಳು 2. Term, period. See ಆ-, ಈ-.

ಗಲ gala. 1. = ಗಲ್ಲು, (ಘುಳ). — ಗಲಗಲ. Clanking, clinking, tinkling, rattling, etc. (My.; Tĕ.). — ಗಲಗಲಿಸು. To clank, etc. ಗಲಗಲಿಸುವ ಅನ್ದುಗೆ (Prll. 3, 25).

ಗಲ gala. 2. = ಗಡ 4, ಗಲಿ. — ಗಲಬಲಿ. = ಗಲಬಿಲಿ. (Čb. 69). — ಗಲಬಿಲಿ. = ಗಲಿ-. (My.; Mhr. ಗಲಬಲ; G. 175. 477).

ಗಲ gala. 3. — ಗಲಬರಿಕೆ. The act of rinsing (My.). — ಗಲಬರಿಸು. To cleanse (vessels) by the introduction of water, to rinse (My.; Tĕ.).

ಗಲ gala. 1. = ಗಳ. *The throat;* the neck. See ಕೊರಳು.

ಗಲ gala. 2. = ಗಡ 2. See ಅರ್ಗಲ.

ಗಲಕಮ್ಬಲ gala-kambala. *A bull's dewlap.*

ಗಲಕಣ್ಡೂತಿ gala-kaṇḍûti. Scratching the throat. See ಕಸರ್.

ಗಲಕು galaku. = ಗಲಗು 1, ಗಲುಗು. — ಗಲಕುಹುಲ್ಲು. A strong grass, yielding native pens, Eriochrysis fuska Trin. (St. & Pl.).

ಗಲಗಲ gala-gala. = ಕಲಕಲ, etc. Clamour, confused chatter (C.; Mhr.). — ಗಲಗಲ ಮಾಡು. To chatter loudly, etc. (S. Mhr.). — ಗಲಾಟೆ. -ಅಟೆ. Clamour, vociferation, noise (S. Mhr.).

ಗಲಗು galagu. 1. = ಗಲಕು, etc. A kind of reed for pens (C.; Tĕ. ಕಲುಗು). — ಗಲಗಿನ ಹುಲ್ಲು. A tall, coarse kind of grass, Rottboellia exaltata L. (Z.).

ಗಲಗು galagu. 2. Loud chatter (My.; *cf.* Mhr. ಗಲಕಾ).

ಗಲಗ್ರಾಹಿತ್ವ gala-grâhitva. Seizure of the throat; encompassing the throat (Čpr. 3, after 9).

ಗಲತಿ galati. = ಗಲ್ತಿ, etc. (My.).

ಗಲಧ್ವನಿ gala-dhvani. = ಗಳ-. A sound of the throat, a gurgling sound. See ಮಣಿತ.

ಗಲನ galana. Dropping, trickling, oozing, leaking; melting. See ಬಸಿ, ಸುರಿ, ಸೋರ್, ಸೋರ್ಚು.

ಗಲನ್ತಿ galanti. = ಗಣತಿ 1, ಗಲನ್ತಿಕೆ. (Sk.).

ಗಲನ್ತಿಕೆ galantikĕ. = ಗಣತಿ 1, ಗಣತಿಗೆ, ಗಲನ್ತಿ, ಗಳನ್ತಿಗೆ 1. *A small pitcher, a water-jar* (ಗಣತಿಗೆ Hlâ.; ಗಣತಿ Mr. 210); a small water-jar with a hole in the bottom from which the water drops upon a linga, etc.

ಗಲಬೆ galabĕ. Hubbub, uproar; clamour (My.; Mhr., Br.).

ಗಲಮೀಸೆ gala-mîsĕ. The extremity of a moustache curling over the cheek (My.; Mhr., H. ಗಲಮಿಶಿ).

ಗಲರವ gala-rava. = ಗಲಧ್ವನಿ. (ಮಣಿತ Mr. 330).

ಗಲಸಾಧನೆ gala-sâdhanĕ. A kind of jugglery consisting in swallowing and vomiting up stones, scorpions, etc. (S. Mhr.).

ಗಲಹಸ್ತ gala-hasta. = ಗಳಹತ್ತ. The hand at the throat, collaring, throttling.

ಗಲಿ gali. = ಗಡಿ 2, etc. — ಗಲಿಬಿಲಿ. Disorder, confusion (C.).

ಗಲಿತ galita. *Dropped; fallen;* oozed; loosed; melted. See ವಸ್ತ್ರ-.

ಗಲೀಜು galîju. Dirty, filthy, as persons, places, things (My.; Mhr., H.).

ಗಲೀತ galîta. A blow (My.; H.).

ಗಲು galu. = ಗಲ್, etc. See ಆ-, ಈ-.

ಗಲುಗು galugu. = ಗಲಗು 1. (My.).

ಗಲುಹು galuhu. Tinkling, jingling. ಕಾಲ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಗಲುಹನ್ ಆಲಿಪ ಮಾಯೆ (Prll. 3, 27).

ಗಲೇಫು galêphu. (S. Mhr. as ಗಲೀಫ). A case, as of a pillow, sofa, etc. (My.; Mhr., H. ಗಲೇಫ).

ಗಲೋದ್ದೇಶ gala-uddêša. *The region of the throat.*

ಗಲ್ಕು galku. = ಗಲ 1. ಕಡಗಂ ಗಲ್ಕಿನೆ (Rśv. 14, 35).

ಗಲ್ಪಟ್ಟಿ galpaṭṭi. (*i. e.* ಗಲಪಟ್ಟಿ). A wrapper round the throat, a comforter (My.).

ಗಲ್ತಿ galti. = ಗಲತಿ, ಗಲ್ಲತ್ತು. (My.).

ಗಲ್ಭ galbha. Bold, audacious. See ಪ್ರ-.

ಗಲ್ಭತೆ galbhatĕ. Boldness. See ಪ್ರ-.

ಗಲ್ಯೆ galyĕ. *A multitude of throats.*

ಗಲ್ಲ galla. One of the Tatsamas (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77; Čt. II, 48). = ಗಲ್ಲೆ 2. The cheek (ಗಣ್ಡ, ಕಪೋಲ Nr.; ಕೆನ್ನೆ, ಕದಪು, ಕೆಕ್ಕೆ Šm. 71; ತಾಳ್ಗಿ Čt. 1, 45; ತಾಲುಗೆ Šmd. 43 Cm.? see ತಾಳ್ಗಿ; C.; Mhr. ಗಾಲ). ತುಟಿಯ ಕೆಳಗಡೆಗಲ್ಲ (ಚಿವುಕ Si. 213). See Bp. 40, 19; 46, 57; 47, 32; J. 11, 15; Mr. s. ಮಕರಿಕೆ; ಊದುಗಲ್ಲ, ತೆಗ್ಗಲ್ಲ, ನುಣ್ಗಲ್ಲ. — ಗಲ್ಲಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. (Šmd. 386). An ear that hangs down the cheek (My.). — ಗಲ್ಲಗುಗ್ಗುರಿ. (Šmd. 386). A curl of hair combed over the cheek (by women,?). — ಗಲ್ಲತಗ್ಗು. A dimple in the cheek (S. Mhr.). — ಗಲ್ಲಮೀಸೆ. = ಕಲ್ಲಿಮೀಸೆ, ಗಲಮೀಸೆ q. v. (My.). — ಗಲ್ಲಮುಗ್ಗುರಿ. (Šmd. 386 Mdb.). — ಗಲ್ಲಸ್ಥಲ. (Šmd. 386; Kk. 99). = ಗಲ್ಲ.

ಗಲ್ಲ galla. = K. ಗಲ್ಲ. *The cheek.*

ಗಲ್ಲಣೆ gallaṇĕ. Trouble, annoyance, torment, plague (ಘಾಸಿ Bhn. 14). ತೋರ್ಪುದದೆಲ್ಲ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನರೂಪದ ಗಲ್ಲಣೆ (Abhâ. 11, 65). See Bh. 1, 14, 21; 3, 18, 35; 8, 23, 9; J. 21, 20.

ಗಲ್ಲತ್ತು gallattu. = ಗಲ್ತಿ, etc. Astray, in the state of missing; misplaced; disordered (My.; Mhr., H. ಗಲತ); wrong distribution in cards playing (My.).

ಗಲ್ಲಾ gallâ. Corn (Mhr., H.). 2, = ಗಲ್ಲೆ, the money-pit in the shop of shroffs and dealers (My.; Mhr.).

ಗಲ್ಲಿ galli. A lane, an alley (My.; Mhr., H.).

ಗಲ್ಲಿಸು gallisu. To trouble, to annoy, to torment, to fatigue. ಗಲ್ಲಿಸುವ ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿನ್ದ ಮೂಜಗಂ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು (J. 15, 2). See Bh. 1, 14, 10; 7, 16, 9; J. 4, 5. **2,** to be troubled, etc. (Bh. 7, 16, 2). **3,** to shake (v. t.), as the boiled contents of a pot, as a measure, etc., or as corn, etc. on a fan (C.). **4,** to push away (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಘಾಲವಿಣೇಂ).

ಗಲ್ಲು gallu. (Mhr. ಗಳ, the hangman's hook). — ಗಲ್ಲಾಗು. -ಆಗು. Execution by hanging to take place. ಅವನಿಗೆ ಗಲ್ಲಾಯಿತು (C.). — ಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡು. To execute on a gallows by hanging (C.; B. 5, 159). — ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕು. = ಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡು. (C.; B. 5, 159). — ಗಲ್ಲಿನ ಮಣೆ. The bench on which the criminal has to stand under a gallows (C.). — ಗಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷೆ. Punishment by hanging (C.; B. 5, 268). — ಗಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗ. The rope used in hanging (C.). — ಗಲ್ಲುಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. The posts of a gallows (S. Mhr.). — ಗಲ್ಲುಮರ. A gallows-tree (C.).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. 1. = (ಗಡ್ಡೆ 1), ಗಳ್ಳೆ. A lump, a clot; a concretion (My.). ತಟದ ಗಲ್ಲೆ (ಉಲ್ಬ Mr. 308). — ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become clotty, etc. (My.). ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟಿದ ನೆತ್ತರು (ಉಲ್ಬ, ಕಲಲ Hlâ.).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. 2. = ಗಲ್ಲ. (ಕರಟ Mr. 207).

ಗಲ್ಲೆ gallĕ. = ಗಲ್ಲಾ No. 2. (S. Mhr.).

ಗಲ್ವರ್ಕ galvarka. *A goblet.*

ಗವ್ gav. = (ಕವು 1), ಗವ್ವು. — ಗವ್‌ಗವ್ ಎನ್ನು. To bark, as a dog (C.).

ಗವ gava. The feeling of great, smart itching. (T. ಕವನ, acute pain = ಕಡುಪ್ಪು; *cf.* ನವ). — ಗವಗವ ಎನ್ನು. To itch very much (S. Mhr.).

ಗವ gava. 1. = ಗಮು. See ಸಂ-.

ಗವ gava. 2. A cow; cattle. See ಪುಂ-, ಷಡ್-, etc.

ಗವಕ್ಕನೆ gavakkanĕ. = ಕಬಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ಗವಡ gavaḍa. = ಗವುಡ. (My.).

ಗವತ gavata. (Tbh. of ಗವ್ಯೂತಿ?). Meadow or pasture grass (ಘಾಸ, ಯವಸ, ಜವಸ, Nr.; Mhr.; Tĕ. ಗೋತ, ಗೌತ).

ಗವನ gavana. Attention, care, heed, consideration (My.; Tĕ. ಗಮನ; M. ಕವನ, ಕವ್ವೆ; T. ಕವನ, ಕವಲ್, ಕವಲೈ, ಕವ್ವೈ; ಕವಲು, ಕವಿ, to be concerned, be interested, be intent upon; Tu. ಗವ, sense, sensation, consciousness; *cf.* ಜ್ಞಪ್ತಿ, ಜ್ಞಾಪನ? ಕವಿ 1?).

ಗವನಿಸು gavanisu. = ಗಮನಿಸು, ಗವಿಸು. To heed, to mind (My.).

ಗವಯ gavaya. *A species of ox, the Gayal, Bos gavaeus.* 2, a monkey-chief attached to Râma (J. 21, 9. 19).

ಗವಱಿಗ gavaṟiga. A man of the basket- and mat-maker tribe or caste (ಮೇದ Šm. 58; M. ಕವಱ, T. ಕವಱೈ, ಕವಱೈವಡುಗ). *Cf.* ಕಾರಾವರ.

ಗವಲ gavala. *A buffalo's horn.*

ಗವಲು gavalu. = ಗವುಲು. (My.). — ಗವಲ ಕಚೂರ. = ಗವುಳ ಕಚೋರ. A kind of bad-smelling kačôra (ಕಕ್ಕೋಲಕ, ಕೋಲಕ G.; My.).

ಗವಸಣಿ gavasaṇi. = ಗವಸಣಿಕೆ. (My.; Mhr.; *cf.* ಗೋಣಿ?).

ಗವಸಣಿಕೆ gavasaṇikĕ. = ಗವಸಣಿಗೆ. (S. Mhr.). ಗೋಣಿಗೇತಕೆ ಗವಸಣಿಕೆ? (Abhâ. 1, 40).

ಗವಸಣಿಗೆ gavasaṇigĕ. A cover, a wrapper, a cloth, a case, a sack; any cover or case (ಅತ್ತರಣ, ಪ್ರವೇಣಿ Mr. 203; ಚೇಲ G.; My.; T. ಕವಿಜನ್ನೈ; M. ಕವಿಯನ್; Tĕ. ಗವಿಸೆನ; T. ಕಂಜುಳಿ, Tĕ. ಗೋತ, a sack; T. ಕವಿ, to cover; ಕವವು, to put in, enclose; see ಕವಿ 1; *cf.* ಗೋಣಿಕ). ವೀಣೆಯ ಗವಸಣಿಗೆ (ಕಕುಭ, ಪ್ರಸೇವಕ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ಗವಸಣಿಗೆ (ಧನುರ್ವರ್ಮ Mr. 294). See Si. 344; Prv. s. ಗಾಣ 1. — ಗವಸಣಿಗೆದೊಡಿಸು. -ತೊಡಿಸು. To cause (one) to put a cover to (V. 5, after 14).

ಗವಸಣಿಸು gavasaṇisu. To inwrap, to cover (Abh. P. 7, 114).

ಗವಳಿ gavaḷi. = ಗವುಳಿ. (My.).

ಗವಳಿ gavaḷi. = ಗವಳಿಗ. Tbh. of ಗೋಪಾಲಿ. (Mhr. ಗವಳೀ; R.).

ಗವಳಿಗ gavaḷiga. (ಗೌಳಿಗ). = ಗೋವಳಿಗ. Tbh. of ಗೋಪಾಲಕ. A cow-herd caste who sell milk, etc. (C.; B. 1, 10; ಗೋಪಾಲಕ G.). — ಗವಳಿಗ್ಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A cow-herds' street (My.).

ಗವಳಿಗಿತ್ತಿ gavaḷiga-itti. A woman of the cow-herd caste (C.; ಮಹಾಶೂದ್ರಿ G.).

ಗವಾಕ್ಷ gava-aksha. A bull's eye: *a little round window, an air-hole.*

ಗವಾಕ್ಷಿ gava-akshi. *A sort of cucumber, Cucumis madraspatanus or coloquintida.*

ಗವಾರ gavâra. = ಗವಾರ. Rustic, clownish (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಂವಾರ).

ಗವಿ gavi. 1. A (covered or sheltered) place of resort; a cave (ಗವುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Śm. 58; Bh. 3, 18, 39; My.; Tĕ. ಕವಿ, ಗವಿ; Sk. ಗಹ, cave). See Râghĕ. 17, 68; B. 3, 27.

ಗವಿ gavi. 2. = ಕವಿ 3. Covering, overspreading, etc. — ಗವಿಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (My.).

ಗವಿಸು gavisu. = ಗವನಿಸು. To pay attention, to heed (Kk. 21).

ಗವೀನ gavîna. Of or belonging to a cow (My.).

ಗವು gavu. = ಗವಿ 2, etc. — ಗವುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಗವಿಗತ್ತಲೆ. (My.).

ಗವುಗೆ gavugĕ. — ಗವುಗೆಸಾಳಿನೆಲ್ಲು. (ಶಾಲಿ G.).

ಗವುಜಲ್ gavujal. = ಕವಿಂಜಳ, etc. (My.). — ಗವುಜಲ್ಹಕ್ಕಿ. The grey partridge, Ortygornis pondicerianus (My.). See ಕಲ್-.

ಗವುಜಲ gavujala. = ಗವುಜು 1. (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ Si. 172).

ಗವುಜಲ gavujala. = ಗವುಜಲ್.

ಗವುಜಿ gavuji. = ಗವುಜು 2, (ಗಾಗಳ). Noise; hubbub (Tu.; Mhr. ಗವಗವ). ಗವುಜಿ (ಗವುಜು My.) ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಗೋವಿಸ್ಟಭಟ್ಟ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ.—ಮಡಿಕೆ ಮಾಡುವವಗೆ ದುಡುಕಿನ ಗವುಜಿ (ಗವುಜು My.) ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಗವುಜು gavuju. 1. = ಗವುಜಲ. A wagtail, Montacilla alba (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ Nr.; Mr. 173).

ಗವುಜು gavuju. 2. = ಗವುಜಿ. (My.). *Cf.* ಗದಬು, ಗವುರ್, ಗಬಪು 2.

ಗವುಜು gavuju. = ಕವಿಂಜು, etc. (My.).

ಗವುಡ gavuḍa. ಗೌಡ. = ಗವಡ. (A formation from ಗಾವ = ಗ್ರಾಮ). The (generally Śûdra) chief officer of a village, (though occasionally not so powerful as the śânabhôga, C.; Mhr. ಗಾಂವಡಾ). ಅಬ್ಬ್‌ದ ಊರಿಗೆ (or ಹಾಬೂರಿಗೆ) ಉಬ್ಬ್‌ದವನೇ ಗವುಡ.—ಗವುಡನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಕಡುಚೆಲ್ವೆಯಾದರೆ ಕಸದ ಮಂಕ್ರಿ ಹೊತ್ತು ತನ್ನಾಗ ಕಣ್ಣೀತು.—ಗಣ್ಡು ಹೆತ್ತರೆ ಗವುಡನ ಹೆಸರು, ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯ ಹೆಸರು.—ಊರಿಗೆ ಗವುಡನಾದರೆ ತೋಳಗೆ ಏನು? (it does not care for the headman, Prvs.). 2, a title of honour among peasants (C.). 3, a good caste of peasants (My.). See Bp. 27, 53; 51, 23; B. 3, 22; Prv. s. ಕಮ್ಬಳಿ, ಕಿಚ್ಚಡಿ, ಬಂಗಾಳ.

ಗವುಡಗಿತ್ತಿ gavuḍa-gitti. A gavuḍa's wife (S. Mhr.).

ಗವುಡತನ gavuḍatana. = ಗವುಡಿಕೆ. (My.).

ಗವುಡಸಾನಿ gavuḍa-sâni. = ಗವುಡಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಗವುಡಿ gavuḍi. = ಗವುಡಿತಿ. (A rustic female:) a female servant (C.; ತೊತ್ತು G.). ಗವುಡೀ ಹಾಡಿಗೆ ತವುಡೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.).

ಗವುಡಿಕೆ gavuḍikĕ. The business of a gavuḍa (C.).

ಗವುಡಿತಿ gavuḍiti. = ಗವುಡಿ. (My.).

ಗವುರ್ gavur. ಗವುರು. = ಗವುರಿ. A loud, shrill, harsh sound (Tĕ. ಗೌರೆ; *cf.* ಗದಬು). — ಗವುರಿಡು. -ಇಡು. = ಗವುರುಗಿ. (Bh. 8, 21, 8). — ಗವುರುಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A kind of harsh-sounding kâḷĕ (My.; Tĕ. ಗೌರೆಕಾಳೆಲು). — ಗವುರುಗಿ. -ಉಗಿ. To emit the sound of ಗವುರ್. ಗವುರುಗಿವ ಹೆಗ್ಗಾಳೆಗಳ್ (Bh. 6, 2, 4).

ಗವುರಿ gavuri. = ಗವುರ್. — ಗವುರಿಕಾಳೆ. = ಗವುರುಗಾಳೆ. See s. ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ.

ಗವುಲಿ gavuli. A paste of wheaten flour, made into threads and cut into small bits (S. Mhr.; Mhr. ಗವ್ಹಳಾ, ಗವ್ಹಳೀ, related to ಗಹೂ, wheat).

ಗವುಲು gavulu. = (ಕಮರು 2, etc.), ಗವಲು, ಗವುಳು. A fetid smell, as that of sweat or of oil on the body (C.).

ಗವುಳಿ gavuḷi. = ಗವಳಿ. The house lizard (C.; ಮುಸಲಿ, ಮುಸಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ Si. 171; T. ಕೌಳಿ, M. ಗೌಳಿ; *cf.* Sk. ಗೋಧೆ). See Prvs. s. ಟವಳಿಗಾಣ, ಶೂಲಿ.

ಗವುಳು gavuḷu. = ಗವುಲು, etc. — ಗವುಳ ಕಜೋರ. = ಗವಲ ಕಜೂರ (S. Mhr.).

ಗವೇಡು gavêḍu. *The grass Coix barbata* Roxb.

ಗವೇಧು gavêdhu. = ಗವೇಡು. (ಕಾಡುಗೋದಿ Si. 307).

ಗವೇಧುಕೆ gavêdhukĕ. = ಗವೇಧು. (Si. 307).

ಗವೇನ್ದ್ರ gava-indra. An excellent, big ox (Čpr. 4, 7).

ಗವೇಶ್ವರ gava-îśvara. *An owner of kine.*

ಗವೇಷಣೆ gavêshaṇĕ. *Seeking after, research.*

ಗವೇಷಿತ gavêshita. *Sought, inquired for.*

ಗವ್ಯ gavya. *Belonging to or coming from a cow:* milk, cheese, butter, urine and dung. See Prv. s. ದ್ರವ್ಯ.

ಗವ್ಯೂತ gavyûta. = ಗವ್ಯೂತಿ, ಗಾವದ, ಗಾವುದ. (Sk.).

ಗವ್ಯೂತಿ gavyûti. *A league, measured by* 2000 *fathoms.* 2, = ಗವತ, a pasture, pasture land.

ಗವ್ಯೆ gavyĕ. *A herd of kine.*

ಗವ್ವರ gavvara. Tbh. of ಗಹ್ವರ. (ಬಿಲದ ಮಾರ್ಗ Čt. I, 33).

ಗವ್ವು gavvu. = ಗವ್. — ಗವ್ವುಗವ್ವೆನ್ನು. To bark (C.).

ಗಷ್ಟು gashṭu. = ಗಸಿ 1. (My.).

ಗಸ gasa. A sound used in imitation of a somewhat gentle, but quick way of rubbing. — ಗಸಗಸ ತಿಕ್ಕು. To rub, as the teeth, the body, or clothes on a stone slab, etc. (S. Mhr.; B. 4, 60). — ಗಸಗಸ ತುಬ್‌. To make clean or bright by treading, as grain (S. Mhr.).

ಗಸಗಸೆ gasagasĕ. = ಕಸಕಸೆ, etc. (My.).

ಗಸಣ gasaṇa. Tbh. of ಘರ್ಷಣ. (S. Mhr. rare).

ಗಸಣೆ gasaṇĕ. Sad or sorrowful thought or reflection, care, concern (My.). ಹಸಿವು ತೃಷೆ ನಿದ್ರೆಗಳು ವಿಷಯಮೈಥುನಬಯಕೆ ಪಶುಪಕ್ಷಿನರಗೆ ಸಮವಿರಲು ಕುಲವೆಮ್ಬ ಗಸಣೆಯೆತ್ತಣದು? (Sp.). See Čpr. 6, 26; Bp. 24, 65; 58, 29; Bh. 1, 10, 14; J. 25, 25; 32, 4; 34, 3; Abhâ. 6, 26; Prv. s. ಕಾಲಾಟ. — ಗಸಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become full of anxious thoughts, etc. (Bp. 37, 66; 46, 50; Râm. 3, 8, 1).

ಗಸಾಟ gasâṭa. Perplexing affair; a difficulty or trouble (R.; Mhr. ಕಚಾಟ).

ಗಸಾಟಿ gasâṭi. With great force (of rubbing; Mhr. ಘಸ್ಸಾ, a rough rub or wipe). ಗಸಾಟಿ ತಿಕ್ಕು, to rub with force (S. Mhr.).

ಗಸಿ gasi. 1. = ಗಷ್ಟು. The sediment or dregs of oil or melted butter, or of pickles (C.; Tĕ.; T. ಕಡುಗು, M. ಕಟ್ಟು). See Prvs. s. ನಸಿ 1, ಮುಕ್ಕಳು.

ಗಸಿ gasi. 2. = ಕಸಿ 5, etc. — ಗಸಿಮಿಸಿ. = ಕಸಿಮಿಸಿ. (My.).

ಗಸ್ತಿ gasti. = ಗಸ್ತು. Rounds or a patrol: going the rounds (C.; Mhr., H. ಗಸ್ತ). See ಪೈ-. — ಗಸ್ತಿ ಪಹರೆ. dupl. = ಗಸ್ತಿ. (C.). — ಗಸ್ತಿಯವನು. -ಅವನು. A man going the rounds (My.).

ಗಸ್ತು gastu. = ಗಸ್ತಿ. (My.).

ಗಹ gaha. A sound in imitation of laughter (*cf.* ಕದ 2). — ಗಹಗಹ. rep. The sound of merry or derisive laughter (ಹಸನವ್ಯವಹೃತಿ Šmd. 393; ನಗೆಯೊಳ್ ಆದ ಧ್ವನಿ Čt. I, 56). — ಗಹಗಹಿಕೆ. Hilarity (ತೋಷ Bhn. 15, o. r. ಸಂತಸ; Bh. 1, 15, 19). — ಗಹಗಹಿಸು. To laugh merrily or derisively (Bp. 4, 63; 16, 24; 31, 9; 37, 9; 49, 21; 61, 32; Râm. 6, 10, 43; J. 5, 57; 13, 38). Occasionally ಗಹ ಗಹಿಸಿ ನಗಿಸು (Bp. 47, 32), ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗು (20, 16; 28, 20; 50, 78; Rsv. 6, after 24; J. 2, 21; 3, 15).

ಗಹನ gahana. A fault-finding, censorious (derisive) speech (? ಕೊಟಿತೆಯ ನುಡಿ Bhn. 50).

ಗಹನ gahana. = ಗಾನ 2. Deep, dense; *impervious, inaccessible.* 2, *a thicket; a wood.* 3, difficult of comprehension, profound; a mysterious, wonderful thing, an impenetrable secret (ಅರಿದು Mr. 461; Bp. 9, 5; 37, 9; 56, 18).

ಗಹ್ವರ gahvara. = ಗಂಹರ, ಗವ್ವರ. Deep; impervious. 2, *a thicket.* 3, an abyss; *a cave, a cavern* (ಗುಹೆ Nn. 109). 4, a wild or jungle (ಅರಣ್ಯ, ಅಡವಿ 109). 5, *hypocrisy* (ಕೃತಕ, ಕೃತ್ರಿಮ 109). 6, an impenetrable secret. 7, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 109). 8, darkness (ಅನ್ಧ, ಕತ್ತಲೆ 109). 9, a tree with a very dark bark, Xanthochymus pictorius Roxb. (ತಮಾಲ Mr. 469). 10, close by, contiguous (ಸಮೀಪ 109).

ಗಳ್ gaḷ. 1. = ಕಳ್ 1, etc. An affix of the plural, *e. g.* ವನದೇವತೆಗಳ್ (Šmd. 109), ಉಕ್ತಿಗಳ್, ಸಂಖ್ಯೆಗಳ್ (110), ಮನೆಗಳ್ (111), ಊರ್ಗಳ್, ಕೇರ್ಗಳ್ (51), ಅಗಟ್ಗಳ್, ಬಾಸುಟ್ಗಳ್, ಮುಗುಳ್ಗಳ್, ಕುರುಳ್ಗಳ್, ಕನರ್ಗಳ್ (52), ಕೆಸರ್ಗಳ್, ಬಸಿರ್ಗಳ್ (53), ತೊಡೆಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್, ತೋಳ್ಗಳ್ (117), ಸಮೃದ್ಧಮಧುಗಳ್ (117), ದಲಿತಾಬ್ಜಂಗಳ್, ಅಲಿಕುಲಾಕುಲಂಗಳ್ (117), ಅತ್ತೆಗಳ್, ತಾಯ್ಗಳ್, ತನ್ದೆಗಳ್ (124. 125); ಗುರುಗಳ್, ಪ್ರಭಾಸ್ವಾಮಿಗಳ್ (125); — ಮರಂಗಳ್ or ಮರಗಳ್, ಪೊಲಂಗಳ್ or ಪೊಲಗಳ್, ಪಯಂಗಳ್ or ಪಯಗಳ್, ಕೆಲಂಗಳ್ or ಕೆಲಗಳ್ (126), but ಗುಣಂಗಳ್, ಮದಂಗಳ್, ನದಂಗಳ್, ದೇಶಂಗಳ್, ಕೋಶಂಗಳ್, ಪಾಶಂಗಳ್ (126. 127); — ಅಣ್ಣಂಗಳ್, ಭಾವಂಗಳ್, ಮಾವಂಗಳ್, ಅಯ್ಯಂಗಳ್, ಅಕ್ಕಂಗಳ್ (124. 126); — ಆತಂಗಳ್, ಈತಂಗಳ್, ಊತಂಗಳ್; — ಊಕೆಗಳ್, ಆಕೆಗಳ್ (202. 231); — ಆಂಗಳ್, ನೀಂಗಳ್, ತಾಂಗಳ್ (178 in one MS.); — ಅವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್ ಉವರ್ಗಳ್ (124); — ಸುರತರುನನ್ದನಂಗಳಿರ! ದೆಸೆಗಳಿರ! ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ! (153); — ಹೋದವರುಗಳ್ (Bp. 4, 61), ಮಕ್ಕಳುಗಳ್ (J. 28, 20). — The vocative simply with the final ಗಳ್ in ಪೋಗಿಮ್ ಉಗ್ರಾರಿಗಳ್ (Šmd. 153). — ಗಳಾಗಮ. -ಆಗಮ. The affix ಗಳ್ (Šmd. 116. 123).

ಗಳ್ gaḷ. 2. = ಕಲ್, etc. Term, period. See ಅ-, ಈ-.

ಗಳ gaḷa. 1. = ಕಡ 1. (Šmd. 397).

ಗಳ gaḷa. 2. = ಗಟಿ 1, q. v. — ಗಳಗಳ ಬಣಗು. To be quickly parched up or scorched, as leaves (S. Mhr.).

ಗಳ gaḷa. 3. = ಗಡ 4, etc. — ಗಳಬಳ. = ಗಡಬಡ. (Grj. 10, 88).

ಗಳ gaḷa. = ಗಲ 1, *e. g.* Bp. 38 sum.; 40, 19; J. 20, 8; 23, 55. See ಕಡೆಗಳ; Šm. s. ಕೊರಲು. — ಗಳದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. A neck-ornament (Bp. 12, 18). — ಗಳಹತ್ತ. Tbh. of ಗಳಹಸ್ತ. (Bh. 2, 2, 97).

ಗಳಕ್ gaḷak. = ಗುಳಕ್. (My.).

ಗಳಗ gaḷaga. = ಗಳಿಗೆ 2. (My.).

ಗಳಗಳ gaḷa-gaḷa. = ಗಲಗಲ, etc. (My.).

ಗಳಗಾಳ gaḷa-gâḷa. (Šmd. 386; Kk. 98). A hook for catching the throat, or one that has entered it.

ಗಳಗೆ gaḷagĕ. = ಕಣಜ, etc., ಗಳಿಗೆ 1. A high bamboo-basket for storing corn (ಕಲಂಜಿ, ಕಳಂಜ Mr. 208; ತೊಪ್ಪೆ Šm. 101, o. r. ಗಳಿಗೆ; C.; Bp. 42, 8). ಕುಸೂಲವೆನ್ನು ಕಣಜಂ, ಗಳಗೆ ಎನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಗಳಧ್ವನಿ gaḷa-dhvani. = ಗಲರವ. (ಮಣಿತ, ರತಕೂಜಿತ Hlâ.).

ಗಳನ್ತಿಗೆ gaḷantigĕ. 1. (Šmd. 48). = (ಗಣತಿ 1), ಗಣತಿಗೆ, etc. Tbh. of ಗಲನ್ತಿಕೆ, q. v. (ಅಣದಿಗೆ Šmd. 337; My.).

ಗಳನ್ತಿಗೆ gaḷantigĕ. 2. (fr. ಗೃಹ?). An inner apartment or chamber (ಕೋಣೆ Kk. 47; ಕೋಣೆ, ಓವರಿ q. v. Ss.).

ಗಳರವ gaḷa-rava. = ಗಲರವ. (J. 11, 24).

ಗಳಾಮ್ gaḷâm. = ಗಳೆ. — ಗಳಾಮ್ಬಿಳಾಮ್. dupl. = ಕಲಬಿಲಿ, s. ಕಲ 1. The noise of children at play (My.).

ಗಳಿಗೆ gaḷigĕ. 1. = (ಘಳಿಗೆ), ಗಳಗೆ. (My.; ವಾಡೆ, ಕುಸೂಲ Si. 416). ಸಣ್ಣ ಬಾಯಿಯ ಗಳಿಗೆ (ಹೇಳಿಗೆ G.).

ಗಳಿಗೆ gaḷigĕ. 2. = ಗಳಗ. (Tbh. of ಘಟಿಕೆ?). A doubling of cloth, a fold (S. Mhr.; Bp. 21, 8; 36, 47).

ಗಳಿಸು gaḷisu. = ಗಡಿಸು 1, etc. See ಸಂ-.

ಗಳು gaḷu. 1. = ಕಳ್ 1, etc. (C.). ಧರ್ಮಂಗಳಿಗೆ (Bp. 26, 51). ಕೆಲಸಂಗಳಿಗೆ (26, 58). ಮನೆಗಳು, ಮರಗಳು, ಕಾಲುಗಳು, ಅವುಗಳು, etc., etc. (C.). See *e. g.* Bp. 28, 46; 30, 30; 34, 24; 36, 45; 37, 57; 38, 34. 45; 39, 51; 40, 80; 42, 3; 44, 49; 46, 52; 50, 70. 75; 57, 16.

ಗಳು gaḷu. 2. = ಕಳ್ 2. See ಅಗಳು 1, ಈಗಳು.

ಗಳೆ gaḷĕ. = ಗಳಾಮ್. — ಗಳೆಬಳೆ. = ಗಳಾಮ್ಬಿಳಾಮ್. (My.).

ಗಳೇವು gaḷêvu. (ಗಳೆಯವು, ಗಳೆಯ). A complete agricultural apparatus (S. Mhr.); a set of implements of Kabbilas (Bp. 58, 50, ಗಳೇಗಳ್). ಗಳೇದ ಸಾಮಾನು (S. Mhr; B. 5, 198). *Cf.* ಘಟಿಯ.

ಗಳ್ಳನೆ gaḷḷanĕ. A sound produced in loud laughter (Šâstrasâra in W. 1517; *cf.* ಗೊಳ್).

ಗಳ್ಳೆ gaḷḷĕ. = ಗಲ್ಲೆ 1. A lump, etc. (My.).

ಗೞ್ gaḻ. = ಗಟಿ 1. — ಗಟ್ಟನೆ. = ಗಟಿಗಟಿನೆ. (Abh. P. 13, 79).

ಗಟಿ gaḻa. 1. = ಗದ, etc., ಗಳ 2, ಗಟ್. A term expressing quick motion. — ಗಟಿಗಟಿಗೆ. = ಗಟಿಗಟಿನೆ. (Râm. 5, 8, 60). — ಗಟಿಗಟಿನೆ. rep. Quickly (ಬೇಗ Šmd. I; ಶೀಘ್ರ Ss.; Kk. 50; Šm. 61; Čpr. 2, 89; 38, 39; Bp. 5, 56; V. 5, 25). ಗಟಿಗಟಿನೆ ಗುಟಿಗುಟಿವೆನುತುಂ ಪರಿವಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Šmd. I). ಗಟಿಗಟಿನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ (229).

ಗಟಿ gaḻa. 2. = ಗಡೆ 1, etc., ಗಜ್ q. v., ಜಟಿಪೆ. (C.; R. 4, 121).

ಗಟಿಪ gaḻapu2-a3. = ಗಟಹ. A loquacious, prating, foul-mouthed, lying man (ಸೊರಹಂ, o. rs. ಸೊರಹುವಂ, ಸ್ವರಹಂ, ಸ್ವರಹುವಂ, Šmd. I).

ಗಟಿಪತ್ವ gaḻapatva. A loquacious, lying behaviour; idle prattle, a lie (ಪುಸಿ Čt. II, 46).

ಗಟಿಪು gaḻapu. 1. = ಗಟಹು. To chatter, to prate, etc. (ಬಹುಭಾಷಣ Šmd. Dh.; Čpr. 1, 57; Abh. P. 11, after

140; Grj. 5, 25; Rśv. 8, after 5; 11, 166; Śśv. 1, 83). ಪಾಣ್ಡ್ಯ, ನೀಂ ಗಳಪದಿರ್ (Rśv. 5, 21).

ಗಳಪು galapu. 2. Chatter, idle talk (Abh. P. 15, 57).

ಗಳಹ galaha. = ಗಳಪ. (ದುರ್ಮುಖ, ಮುಖರ Hlâ.; ಮಾತಾಳಿ Bhn. 6, o. r. ಗಳಪ).

ಗಳಹು galahu. = ಗಳಪು 1. ಗಳಹುವಂ (ಬಹುವಚ Mr. 242). See Bp. 9, 10; 14, 30; 57, 39; J. 2, 62; 6, 48.

ಗಳಿಕೆ galikĕ. Acquirement, acquisition; gain (C.; ಆರ್ಜನೆ, ಸಮ್ಪಾದನೆ G.). See B. 1, 16; 4, 194; Prv. s. ಗಣ್ಡ.

ಗಳಿಗೆ galigĕ. Tbh. of ಘಟಿಕೆ (Śmd. 30). A period or hour of twenty-four minutes (ನಾಳಿಗೆ Śmd. 28; ನಾಡಿ, ಘಟಿಕೆ Mr. 67; ನಾಡಿ, ನಾಳಿ Kk. 58; Śm. 18; C.); a short time (C.). See B. 3, 15. 113. — ಗಳಿಗೆಬಟ್ಟಲ. ಗಳಿಗೆಬಟ್ಟಲು. ಗಳಿಗೆ ಬಟ್ಲು. The metal vessel by the sinking of which in water the galigĕ is measured (C.). — ಗಳಿಗೆವಟ್ಟಲ್. = ಗಳಿಗೆಬಟ್ಟಲ, etc. (Rśv. 8, after 5; Bh. 1, 7, 21).

ಗಳಿಯ galiya. (= ಘಳಿಯ?). See ಅವ-.

ಗಳಿಯಿಸು galiyisu. = ಗಡಿಸು 1, ಗಳಿಸು 1, ಘಟಿಸು. Tbh. of ಘಟಯಿಸು. To come to, to reach; to be obtained; to be joined together or united; to happen, to take place; to be met as such and such or in such and such a form or meaning (ದೊರೆ ಕೊಳ್ Śmd. I Mdb. before No. 134; ಬರ್ 397 Cm.). See Śmd. 349. 396; Abh. P. 16, 45. 2, to join or bring together; to procure; to acquire, to obtain, to gain (ದೊರೆ ಕೊಳಿಸು Śmd. I Mdb.). 3, to exert one's self; to be upon the alert.

ಗಳಿಸು galisu. 1. = ಗಳಿಯಿಸು No 2. Tbh. of ಘಟಿಸು. (C.). ತನ್ದೆ ಗಳಿಸಿದ ಧನ (ಗ್ರನ್ಥ, ಪಿತೃಧನ Nn. 41). See Bp. 9, 24; 11, 6; 27, 20; 28, 3; Abhâ. 1, 5; Dp. 1, 3. 4; 4, 1; J. 5, 56; 32, 29; B. 1, 1; 2, 17. 25; 3, 63; 5, 98. 229; Prv. s. ಪಾಪಿ.

ಗಳಿಸು galisu. 2. Bringing together, making gain, etc. — ಗಳಿಸಾಳಿ. -ಆಳಿ. A person bent on acquisition. — ಗಳಿಸಾಳಿವೆಣ್. -ವೆಣ್. An acquisitive, industrious woman (ಪಡೆಪು ಗಾತಿ Śm. 74; ಪಡಪು- Kk. 29).

ಗಳು galu. = ಗಳ 2, etc. (My.).

ಗಳುವು galuvu. = ಗಳು, etc. (My.).

ಗಳೆ galĕ. = ಗಳ 2, etc. A bamboo rod or stake, a bamboo; a pole, a staff; the bamboo (pole) of Kŏllatigas or Dŏmbas on which they tumble, etc.; a churning stick (ಕೊಲ್ಲಟಿಗ ರಾಡುವುದುಂ ಕಡೆಗೋಲುಂ Śmd. I; ದಣ್ಡಕ, ಸ್ತಮ್ಭ Mr. 288; My.; T. ಕಳ್ಳಿ, M. ಕಳಿ). ನಾವೆ ನಡಯಿಸುವ ಗಳೆ (ನೌಕಾದಣ್ಡ, ಕ್ಷೇಪಣಿ Nr.). ಗಳೆ ಹುಟ್ಟುಗಳು (ಪಾಣಿದಣ್ಡ Mr. 416). — ಗಳೆವಳಿ. -ಬಳಿ. The form of a (long) bamboo-pole (Abh. P. 10, after 91). — ಗಳೆಗೂಸಾಡು. -ಕೂಸಾಡು. To perform childish play on or with a pole or poles. ಗಳೆಗೂಸಾಡುವರಿನ್ದ್ರನಂ ಗಿರಿಶನಂ ಸರ್ವಸ್ವಮುಂ ಕೊಣ್ಡು ಮುನ್ನು ಟಿವರ್ (Śmd. 78). — ಗಳೆ ವಿಡಿದಾಡು. -ಪಿಡಿದು ಆಡು. To perform as a pole-tumbler, etc. (Śmd. 240).

ಗಳೆಕಾಱ galĕ-kâra. (Śmd. 235.). = ಗಣೆಗಾಱ, etc.

ಗಾಗಳ gâgala. (= ಗವುಜ). Noise, vociferation (My.; cf. ಗಾವರ).

ಗಾಂಗೇಯ gângêya. (fr. ಗಂಗಾ). Belonging to the Ganges; 2, *Kârttikêya* (ಮಯೂರಧ್ವಜ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕ Nn. 44). 3, Karna (44). 4, Bhîshma (ಗಂಗಾಸುತ, ಭೀಷ್ಮ 44; Mr. 263). 5, *the root of Scirpus kysoor* Roxb. *or Cyperus hexastachyus communis* Rottl. 6, *gold* (ಹಿರಣ್ಯ, ಭಂಗಾರ 44). 7, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 44).

ಗಾಂಗೇರುಕಿ gângêruki. *The plant Uraria lagopodioides* Dec.

ಗಾಚಾರ gâcâra. Tbh. of ಗ್ರಹಚಾರ. (My.).

ಗಾಜು gâju. Tbh. of ಕಾಚ, q. v. (Śmd. 338. 364; Nr.; Si. 332. 412). Glass (Bp. 60, 44; C.). 2, ಗೈರಿಕ, ಧಾತು (Mr. 98, o. r. ಜಾಜು). — ಗಾಜುದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ A glass-ornament (Śśv. 2, 81). — ಗಾಜುಮಣಿ. Tbh. of ಕಾಚಮಣಿ. (My.). — ಗಾಜುಲವಣ. Tbh. of ಕಾಚಲವಣ. (My.).

ಗಾಂಜ gânja. = ಗಾಂಜಿ. (My.).

ಗಾಂಜಿ gânji. = (ಗಂಜ 2), ಗಾಂಜ. The dried heads of the hemp-plant (C.; B. 4, 25; Mhr. ಗಾಂಜಾ). — ಗಾಂಜಿಗಿಡ. The common hemp-plant, Cannabis sativa L. (Z.; My.).

ಗಾಟ gâta. = ಕಾಟ 3, q. v. (C.; Mhr. ಘಾಣ).

ಗಾಟ gâta. ಘಾಟ. (Tbh. of ಗಾಢ?). Largeness, bigness; a multitude (ದೊಡ್ಡಿತು Bhn. 41; Bh. 3, 18, 38; Tĕ.: thick, hard, tight, strong).

ಗಾಟಳಿಸು gâtalisu. ಘಾಟಳಿಸು. To tease, to harass (Bh. 3, 9, 26; Mhr. ಘಾಟಣೇಂ).

ಗಾಟಿ gâti. = ಗಾಟು 2. (My.).

ಗಾಟು gâtu. = ಗಾಟ, etc. (C.; Tĕ. ಘಾಟು).

ಗಾಟು gâtu. 1. "Guard" (My.; see ಮೇ-).

ಗಾಟು gâtu. 2. = ಗಾಟಿ. A difficult passage, or a pass, over a hill (My.; Mhr. ಘಾಟ; cf. ಗಟ್ಟ).

ಗಾಡ gâda. Tbh. of ಗಾಢ. Firmly; certainly (ಬದ್ಧ Śmd. II; Śm. 65).

ಗಾಡಿ gâdi. Comeliness, gracefulness, charm, beauty (ಸೊಬಗು Čt. I, 14; II, 22; ನಿಟಿಲ, ಸೊಬಗು, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; ಚೊಕ್ಕಟ, ಸೊಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ನಿಟಿಲ, ಸುಭಗ Śm. 47; M. ಚಾಯ್, ಚಾಯಲ್, T. ಚಾಯಲ್, ಚೇಡು, beauty). See Čpr. 1, after 101; 2, 79; Abh. P. 3, 39; 9, after 158; 9, 163; Rśv. 4, after 14; 8, after 125; 10, after 7 & 10 & 57; 13, 4; Śśv. 1, after 72; J. 7, 25; ಗಣ್ಡ-. — ಗಾಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಗಾಡಿವೆಱ್. (Rśv. 8, after 5). — ಗಾಡಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become graceful, etc. (Abh. P. 12, 27; Śśv. 5, 54).

ಗಾಡಿ gâdi. 1. A common load-cart (C.; Mhr. ಗಾಡಾ); a cart with a frame or box; a carriage, a gâri (My.; H., Mhr.); the circumference of a wheel, the mere ring or frame (Mhr. ಗಾಡಾ, H. ಗಾಡೀ). See Si. 273. 275, & s. ಮಾಡು. — ಗಾಡಿನತ್ತು. A round nose-ring (C.). — ಗಾಡಿಚಟ್ಟು. The inner bottom or seat of a cart (S. Mhr.; My. as ಗಾಡಿಚಟ್ಟೆ). — ಗಾಡಿಯವ. -ಅವ. A cart-driver or cart-owner (C.).

ಗಾಡಿ gâdi. 2. = ಗಾರಡಿ, etc.

ಗಾಡಿಕಾಱ gâdi-kâra. = ಗಾಡಿಗ, ಗಾಡಿಗಾಱ, ಗಾರಡಿಗಾಱ. (S. Mhr.).

ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿ gâdi-kârti. = ಗಾಡಿಗಾರ್ತಿ, q. v.

ಗಾಡಿಕೆ gâdikĕ. (fr. ಗಾಡ). Intensity; excess (Râm. 6, 10, 24. 25; Bh. 3, 10, 51; 3, 18, 35).

ಗಾಡಿಗ gâdiga. = ಗಾರುಡಿಗ. A juggler; a chicaner (S. Mhr.; Bp. 43, 52; 44, 64; 50, 36; 51, 47).

ಗಾಡಿಗಾಱ gâdi-gâra. = ಗಾಡಿಕಾಱ, ಗಾಡಿಗ, etc. (S. Mhr.).

ಗಾಡಿಗಾರ್ತಿ gâdi-gârti. (Śmd. 244, o. r. -ಕಾರ್ತಿ). A charming woman.

ಗಾಡಿಗಾರ್ತಿ gâḍi-gârti. A woman with the nature of a gâḍigâra (S. Mhr.).

ಗಾಡಿನತನ gâḍinatana. = ಗಾಡಿ. (Râm. 6, 12, 34).

ಗಾಡಿಸು gâḍisu. To become tight, close or fast (Bh. 3, 13, 35); to enter; to be deeply entered into, to get firmly established (J. 29, 34). 2, to become excessive (Râm. 1, 16, 13; 4, 3, 5); to be or become vehement, eager or ardent (Bh. 3, 18, 39; 6, 2, 2). See ಸಗಾಡಿಸು.

ಗಾಢ gâḍha. = (ಗಾಟು), ಗಾಡ. Dived or entered into; hidden or absorbed in; roamed, roved. 2, tightly drawn; *tight, close, firm, compact, thick* (ಬದ್ಧ Kk. 76, o. r. ಬಿದ್ದ); deep, sound, as sleep; strong, *intense, vehement;* stout; coarse. 3, *excessive, much;* excessively, etc. 4, a term in music (Bp. 19, 14). See s. ತರುಣತ್ವ.

ಗಾಢನಿದ್ರೆ gâḍha-nidrĕ. A sound or deep sleep (My.).

ಗಾಢಪೂರಣ gâḍha-pûraṇa. Filling with force. See ಕುಲುಕು.

ಗಾಢಪ್ರವೇಶ gâḍha-pravêśa. Entering into, or causing to enter into, forcibly, etc. See ಅಡಸು, ತುಱುಕು, ಬಿಟ್ಟು.

ಗಾಢವಿಮೋಚನ gâḍha-vimôčana. Unloosing with force, or freeing fully. See ಇಡುಕು.

ಗಾಢಸ್ಪರ್ಶನ gâḍha-sparśana. Touching with force or roughly. See ಪಳಂಕು.

ಗಾಢಾನ್ಧಕಾರ gâḍha-andhakâra. Thick darkness (My.).

ಗಾಢಾಯಿಲ gâḍha-âyila. (Śmd. 252). A strong or eager man.

ಗಾಢಾಲಿಂಗನ gâḍha-âliṅgana. A close embrace. (Grj. 2, after 106). — ಗಾಢಾಲಿಂಗನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To embrace closely (J. 32, 16).

ಗಾಢೋಕ್ತಿ gâḍha-ukti. Coarseness, rudeness, vileness (ಕುಜ, ನಿಷ್ಠುರವಾದ ಬುದ್ಧಿ Nn. 20).

ಗಾಣ gâṇa. 1. = ಗಾಳ. A hook, a fish-hook (ಪಡಿಶ Mr. 462, o. r. ಗಾಳ; Abh. P. 16, 55; C.); a fishing tackle, an angle (Bp. 21, 28). ಮೀನ ಹಿಡಿಯುವ ಗಾಣ (ಗಾಳ G.).

ಗಾಣ gâṇa. 2. An oil-mill; a sugar-cane press or mill (C.; Tu.; Mhr. ಘಾಣಾ; Tĕ. ಗಾನಗೆ, ಗಾನುಗು, ಗಾನುಗೆ; T. ಕಾಣ; ತಿಲಯನ್ತ್ರ G.). ಗಾಣ ಆಡಿಸು, to work a mill or press (C.; B. 3, 45). ಗಾಣದೊಳಗಿನ ಹಿಣ್ಡಿ (ಪಿಣ್ಯಾಕ G.). ಎಣ್ಣೆ ಬರುವಾಗ ಗಾಣ ಮುಱೀತು.— ಗಾಣದೆತ್ತಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಯಾಕೆ? ಗೋಣಿಗೆ ಗವಸಣಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Č. Bp. 11, 11; B. 2, 42. — ಗಾಣಕನ್ದಾಯ. A tax on oil-presses (My.). — ಗಾಣತೆಱಿಗೆ. = ಗಾಣಕನ್ದಾಯ. (My.).

ಗಾಣ gâṇa. 1. Tbh. of ಗಾನ 1. (ಗನ್ಧರ್ವ Nn. 135, o. r. ಗಾನನು; Tĕ.).

ಗಾಣ gâṇa. 2. Tbh. of ಗ್ರಹಣ. (My.).

ಗಾಣಗಿತ್ತಿ gâṇa-gitti. = ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ. (My.). See Prv. s. ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ.

ಗಾಣಪತ್ಯ gâṇapatya. (fr. ಗಣಪತಿ). Worship of Gaṇêśa; chieftainship (Bp. 54, 75); a worshipper of Gaṇêśa. See ಷಣ್ಮತ.

ಗಾಣಿ gâṇi. A songstress (Nn. 2).

ಗಾಣಿಕ್ಯ gâṇikya. (fr. ಗಣಿಕಾ). *An assembly of harlots* (ವಾರಸತಿಯರ ಹಿಣ್ಡು Mr. 305).

ಗಾಣಿಗ gâṇiga. An oil-miller (C.; ತಿಲಘಾತಕ, ತೈಲಿಕ G.). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಮ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ, ಬಣಜಿಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಗಾಣಿಗನ ಮನೆಯೆತ್ತು ಒಯ್ಯ ಬೇಡ, ಪೂಜಾರೀ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಒಯ್ಯ ಬೇಡ.— ಗಾಣಿಗನ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಿನ್ತ ಗನ್ಧದ ಹುಡಿಯವನ ಗುದ್ದ್ಯಾಟ ಲೇಸು.— ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗಬೇಡ.— ಗಾಣಿಗನ ಸಂಗಡ ಕಡದಾಡಿ, ಬಣ ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Č. Bp. 47, 41; ಹೆಗ್ಗಾಣಿಗ. 2, a kind of king-crow with white tail-feathers (Bd.). — ಗಾಣಿಗನ ಕಡ್ಡಿ. = ಸಾಮಕುಸುಬಿ. (Z.).

ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ gâṇiga-itti. The wife of an oil-miller (C.). ಬೀದೀಲಿ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ ಅಯ್ಯೋ ಅನ್ದರೆ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ? (no, if she does not put oil to their heads, Prv.). — ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿಯ ಕಸ. A very common procumbent plant, Rostellularia diffusa Nab. E. (Z.).

ಗಾಣ್ಟಡಿ gâṇṭaḍi. (= ಗಣ್ಟಡಿ). A small bundle. (R.; Mhr. ಗಾಣ್ಠೋಡೀ).

ಗಾಣ್ಡಿವ gâṇḍiva. *The bow of Arjuna.*

ಗಾಣ್ಡಿವಿ gâṇḍivi. Arjuna. (Śmd. 200; Śśv. 4, 29. 87; 5, 45. 52).

ಗಾಣ್ಡೀವ gâṇḍîva. *The bow of Arjuna.*

ಗಾಣ್ಡೀವಿ gâṇḍîvi. Arjuna (ಜಿಷ್ಣು Mr. 512; ಫಲ್ಗುನ 264).

ಗಾಣ್ಡು gâṇḍu. 1. The posteriors; the anus (Mhr. ಗಾಣ್ಡ). — ಗಾಣ್ಡುಗುದಿಗೆ. A bump with the knee upon a boy's posteriors (S. Mhr.; Mhr. ಗಾಣ್ಡಗುಡಘೀ).

ಗಾಣ್ಡು gâṇḍu. 2. A sturdy, but foolish man (My.; *cf.* Mhr., H. ಗಾಢಾ). 2, a stout club (My.).

ಗಾಣ್ಪ gâṇpa. = ಗಾಮ್ಪ, q. v. (ಎಗ್ಗ Čt. I, 101, o. r. ಗಾವ್ಪ).

ಗಾಣ್ಪು gâṇpu. = ಗಾಮ್ಪು, q. v. (ಅತಿಜೆಡ್ಡ Čt. I, 65).

ಗಾತ gâta. 1. ಘಾತ. = ಘಾತ 2. Tbh. of ಖಾತ (? *cf.* ಗಾದಿಗೆ). Depth (Tĕ. ಘಾತ, a square reservoir for water; ಗಾತಾಮು, a pit, hole). ಘಾತವುಳ್ಳದ್ದು (ನಿಮ್ನ, ಗಭೀರ ಆಳವಾಗಿರುವದು); ಘಾತ ಸಾಲದ್ದು (ಉತ್ತಾನ, ಆಳವಾಗದಿರುವದು); ಘಾತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ತಳ ಸಿಕ್ಕದಿರುವನ್ಥಾದು (ಅಗಾಧ, ಬಹಳ ಆಳವಾಗಿರುವದು Si. 86).

ಗಾತ gâta. 2. Tbh. of ಘಾತ. (S. Mhr.).

ಗಾತರ gâtara. = ಗಾತ್ರ. Contraction of ಗಡತರ, q. v. (C.).

ಗಾತಿ gâti. 1. = ಗಾರ್ತಿ, etc. See *e. g.* ಇಚ್ಚೆ-, ಒಲಪು-, ಕೋಪ-, ಜಗಳ-, ತಿಣ್ಡಿ-, ಬಿನ್ನಾಣ-, ಮಾಯ-, ವಿನೋದ-, etc.

ಗಾತಿ gâti. 2. Tbh. of ಘಾತಿ (R.).

ಗಾತೃ gâtṛi. A singer. See ಉದ್-.

ಗಾತ್ರ gâtra. = ಗಾತರ. (My.).

ಗಾತ್ರ gâtra. A limb or member of the body. 2, *the body.* 3, *the fore-quarter of an elephant* (ಆನೆಯ ಮುಂಗಾಲ್ Mr. 158).

ಗಾತ್ರರಕ್ತಕಿ gâtra-raktaki. Red sandal (ಚನ್ದನ Mr. 335).

ಗಾತ್ರವಿಶ್ಲೇಷ gâtra-viślêsha. A close union or contact of bodies. See ಅಮರ್.

ಗಾತ್ರಸಂಕೋಚಿ gâtra-saṅkôči. *The polecat, Viverra putorius.*

ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನಿ gâtra-anulêpani. *Perfume for the person.*

ಗಾಥಿ gâthi. A singer; N. of the father of Viśvâmitra. (My.).

ಗಾಥೆ gâthĕ. = ಗಾದೆ, ಗಾಹೆ. A song; a verse; a metrical sûtra; a saying or proverb (see ಗಾದೆ).

ಗಾದರಿ gâdari. (= ಗದು). The mark on the skin from the blow of a whip, from the bite of

a musquito, from a scratch with the nails, etc. (S. Mhr.).

ಗಾದಾರಿ gâdâri. — ಗಾಜಾರಿಕಸ. A N. applied to different plants of the order of Compositae, especially to Cyathocoline lyrata Cass. (Z.). See ದೊಡ್ಡ-.

ಗಾದಿ gâdi. A cushion; the seat of some eminent personage (C.; Mhr.; B. 5, 43. 55. 185).

ಗಾದಿಗೆ gâdigĕ. Tbh. of ಜಾತಿಕೆ, q. v. (ಅಗಲ್ Čt. II, 77).

ಗಾದು gâdu. Luxuriant growth of grass, shrubs, etc. (S. Mhr.).

ಗಾದೆ gâdĕ. Tbh. of ಗಾಥೆ. A saying, a proverb (C.). ಗಾದೆ ವೇದಕ್ಕೆ ತಲೆದಿಮ್ಬು.— ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ (Prvs.). See ಜಾತಿ-, ನಾಡು-; Prvs. s. ಪೂರ್ವಿಕ, ಪ್ರಸ್ತಾಪ, ವೇದ. — ಗಾದೆ ಕಥೆ. dupl. (C.). — ಗಾದೆಮಾತು. = ಗಾದೆ. (C.). ವೇದ ಗಾದೆಮಾತು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸನ್ತೆಗುಲ್ಲು, ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಡರ ಗೋಟ್ಟೆ (or ಪೋಟ, Prv.).

ಗಾದೆಗಾಱ gâdĕ-gâṟa. A man familiar with proverbs. See ನಲ್-.

ಗಾಧ gâdha. Fordable, shallow; a shallow place; bottom. See ಅ-.

ಗಾಧಿ gâdhi. = ಗಾಧಿ. N. of the father of Viśvâmitra. (My.).

ಗಾಧೇಯ gâdhêya. Viśvâmitra. (R.).

ಗಾನ gâna. 1. = ಗಾಣ 1. Singing; vocal music; a song; a singer (ಗನ್ಧರ್ವ, ಹಾಡುವವನು Nn. 135, o. r. ಗಾಣನು); a cuckoo; a dove, etc. (ಕಲಕಣ್ಠ, ತಿಖಾರ 73); the Kanda metre (ಕನ್ದ Čt. I, 46). See Prv. s. ಬೇನೆ.

ಗಾನ gâna. 2. Tbh. of ಗಹನ (Šmd. 352. 361).

ಗಾನದೇವತೆ gâna-dêvatĕ. A deity presiding over vocal music (J. 21, 57).

ಗಾನ್ತ ga-anta. A term with final *ga* (Šmd. 274. 305).

ಗಾನ್ಧರ್ವ gândharva. (fr. ಗನ್ಧರ್ವ). Belonging or relating to the Gandharvas. 2, the art of the Gandharvas: song, music and dance. See Bp. 6, 26; 8, 4.

ಗಾನ್ಧರ್ವಭವನ gândharva-bhavana. A beautiful edifice (My.);—a music-hall.

ಗಾನ್ಧರ್ವವಿವಾಹ gândharva-vivâha. = ಗನ್ಧರ್ವವಿವಾಹ. (My.).

ಗಾನ್ಧಾರ gândhâra. *The third of the seven primary notes of music* or saptasvaras (Mr. 76). 2, Candahar and its people.

ಗಾನ್ಧಾರಿ gândhâri. N. of the wife of Dhṛitarâshṭra (Šmd. 103; J. 7, 19; 33, 3). 2, N. of a plant (ದೇವಪತ್ರ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಮುಂಚಿಪತ್ರೆ Mr. 132, o. r. ಪಂಚಪತ್ರೆ). 3, = ಗನ್ಧವತಿ, q. v. 4, N. of a râga (My.).

ಗಾಬರ gâbara. = ಗಾಬರಿ. (My.).

ಗಾಬರಿ gâbari. Overcome by terror, grief, etc.; the state of being overcome by fear, etc. (C.; Mhr., H. ಘಾಬರಾ; B. 4, 60. 197; 5, 53).

ಗಾಬು gâbu. Fear, alarm (C.; Tu.; T. ಕಬುಮು, to be confused; *cf.* ಕಬ 1). ಅವನು ಗಾಬಾದನು (C.).

ಗಾಮಿ gâmi. Going, moving; approaching; attaining; *referring to; used as.*

ಗಾಮ್ಪ gâmpu-a3. = ಗಾಣ್ಪ. A rustic, a simpleton; a vulgar or vile man (ಗಾವಿಲ, ಎಗ್ಗ, ಹೆಡ್ಡ Šs.; ಪೋಡ Šm. 95; ಗಾವಿಲ 107; ಕೂಬ Bhn. 31; Kâvy. III, 3, 12; Grj. 4, 10; Šsv. 1, 22; 4, 127; C.; Tĕ. ಕಾಪು, a holder of property; a tenant, inhabitant; a farmer, cultivator; a rustic).

ಗಾಮ್ಪತನ gâmpatana. The condition or behaviour of a gâmpa (ಎಬಗು Šm. 84; My.; Tĕ. ಕಾಪತನ, the state of farmers, the rustic condition).

ಗಾಮ್ಪು gâmpu. = ಗಾಣ್ಪು. Stupidity (ಹೆಡ್ಡು Čt. II, 24; V. 35, 54).

ಗಾಮ್ಭೀರ್ಯ gâmbhîrya. (fr. ಗಮ್ಭೀರ). Deepness; profundity of character, earnestness, sagacity. (B. 5, 228; My.).

ಗಾಯ gâya. (ಘಾಯ). A hit, a bruise (ಘಟ್ಟಣೆ Bhn. 36); a wound (ಏಱು Bhn. 51; ಏಱು Šm. 116; C.; ಕ್ಷತ G.; Tĕ.; M., T. ಕಾಯ; Mhr., H. ಘಾಯ, ಘಾವ; T. ಕಾಯ, sharpness = ಕಾರ್ಪು; ಕಾಯ್ದಲ್, cutting; Tĕ. ಗಣ್ಪಿ, a hole; a wound; *cf.* ಕಾಟು). See Bp. 61, 31; J. 7, 45; 12, 28; 13, 21; 14, 12; 18, 10; B. 2, 13. 26; 3, 109; 5, 40. 62. 161; Čt. I, 52; ಊ-, ಮೂಗ್ಗಾಯ. — ಗಾಯಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To wound (Bhn. 8, 26, 57; J. 22, 6). — ಗಾಯದೊಪ್ಪಲು. -ತೊಪ್ಪಲು. A common weed, the ash-coloured fleabane, Vernonia cinerea Less. (Z.). — ಗಾಯಪಡೆ. -ಪಡೆ. = ಏರ್ಪಡು, q. v. To be wounded (J. 12, 47).

ಗಾಯ gâya. Tbh. of ಗಾಲ. Straining, sifting (My.).

ಗಾಯಕ gâyaka. Singing; a singer. See Šmd. 296; Bp. 6, 17; 19, 38. 39; 59, 29; J. 7, 6.

ಗಾಯಕಿ gâyaki. A songstress (Grj. 7, after 11).

ಗಾಯತ್ರಿ gâyatri. A song. 2, *N. of a type of metres* (Čh.; Mr. 362). 3, a vedic hymn composed in the gâyatrî metre. 4, the gâyatrî or vedic verse (Ṛigvêda III, 62, 10) repeated by every Brâhmaṇa at his morning and evening devotions (Bp. 3, 63); the gâyatrî verse personified as a goddess, the wife of Brahmâ and mother of the vêdas (J. 31, 73). 5, *the tree Acacia catechu* Willd.

ಗಾಯನ gâyana. Singing; song; *a singer.*

ಗಾಯನಗಾಱ gâyana-gâṟa. A singer (My.).

ಗಾಯನಿ gâyani. A songstress (Abh. P. 3, 107).

ಗಾಯಿ gâyi. A cow (Mhr. ಗಾಈ). — ಗಾಯಿಕಸಾಯಿ. A beef butcher (My.). — ಗಾಯಿಮೋಱತೊಪ್ಪಲು. A creeping plant, Boerhavia repens L. (Z.).

ಗಾರ gâra. Emitting or ejecting from the mouth; swallowing. See ಉಪ್-, ನಿ-.

ಗಾರಡ gâraḍa. Tbh. of ಗಾರುಡ. (My.; Tĕ.).

ಗಾರಡಿ gâraḍi. = ಗಾಡಿ 2, ಗಾರಡ, ಗಾರುಡಿ. (My., Tĕ.).

ಗಾರಡಿಗ gâraḍiga. = ಗಾಡಿಗ, ಗಾರುಡಿಗ. (Si. 79; C.).

ಗಾರಡಿಗಾಱ gâraḍi-gâṟa. = ಗಾಡಿಕಾಱ, ಗಾಡಿಗಾಱ. (My.; S. Mhr. rare).

ಗಾರಣ gâraṇa. (= ಗಾಱಣ). (Tbh. of ಕ್ಷಾರಣ, accusing of unfaithfulness? or of ಗರ್ಹಣ?). Bearing tales, aspersing, calumniating (ದೂಱು Šmd. II; Kk. 90; Mhr. ಗಾರಾಣೇಂ, ಗಾರ್ಹಾಣೇಂ, complaint against). See ದೋಹಲ್.

ಗಾರಣೆ gâraṇĕ. = ಕಾರಣೆ. — ಗಾರಣೆಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Sparks in the form of stripes (Râm. 5, 8, 77).

ಗಾರಿಗೆ gârigĕ. (= ಘಾರಿಗೆ?). A flat, circular cake made of wheaten flour (or rice flour) and jaggory, and fried in ghee or oil (Bp. 14, 11; V. 14, 80; C.; Tu.; Tĕ. ಘಾರಿಕೆ). See Si. 309; ಬೆಣ್ಣೆಗಾರಿಗೆ.

ಗಾರಿಗೆ gârigĕ. = ಕಾರಿಗೆ, ಬಾರಿಗೆ. Tbh. of ಖಾತಿಕೆ. (ಪರಿಖೆ Šs.).

ಗಾರಿಸು gârisu. To fry, as saṇḍigĕs; to brown chillies and mustard by frying them in ghee or oil (My.; *cf.* ಕರಿಸು 1).

ಗಾರು gâru. A sharp eruption on the body from internal heat (My.; M. ಗಾರೆ; *cf.* Tbh. ಕಾರ 1?). — ಗಾರುಬೊಕ್ಕೆ. A rash (My.).

ಗಾರುಡ gâruḍa. (fr. ಗರುಡ). = ಗಾರಡ. Relating to garuḍa. 2, a mantra or charm against poison (ಗರುಡಮನ್ತ್ರ G.). 3, an emerald. 4, juggling; chicanery (J. 2, 8; My.; Mhr.). — ಗಾರುಡಕರ್ಮ. The use of ಗಾರುಡ No. 2. (Bp. 46, 29). — ಗಾರುಡಮಣಿ. An emerald (Čpr. 1, 137), used as an antidote against poison (My., = ಗರುಡಪಚ್ಚೆ). — ಗಾರುಡಮನ್ತ್ರ. = ಗಾರುಡ No. 2. (Bp. 46, 24. 30).

ಗಾರುಡತನ gâruḍatana. Conjuring, jugglery, etc. (My.; ಮಾಯೆ G., Čb.).

ಗಾರುಡಶಿಲೀಮುಖ gâruḍa-šilîmukha. An arrow that counteracts poison (J. 13, 15).

ಗಾರುಡಿ gâruḍi. = ಗಾಡಿ 2, ಗಾರಡ, ಗಾರಡಿ, ಗಾರುಡ. Conjuring, charming, jugglery, etc. (My.). 2, = ಗಾರುಡಿಗ. (ಜಾಂಗುಲಿಕ G.). — ಗಾರುಡಿಯ ವಿದ್ಯೆ. (ಶಾಮ್ಬರಿ, ಇನ್ದ್ರಜಾಲ G.; My.).

ಗಾರುಡಿಕ gâruḍika. = ಗಾಡಿಗ, ಗಾರಡಿಗ, ಗಾರುಡಿಗ. A charmer, a dealer in antidotes (Sk.).

ಗಾರುಡಿಗ gâruḍiga. Tbh. of ಗಾರುಡಿಕ. A poison-doctor, a snake-charmer, a conjurer, a juggler (ಜಾಂಗುಲಿಕ, ವಿಷಭಿಷಜ್ Hlâ.; ವಿಷವೈದ್ಯ, ಜಾಂಗುಲಿಕ Nr.; ಜಾಂಗುಲಿಕ Mr. 391; Bp. 9, 44; 46, 23; C.).

ಗಾರುಡಿಸು gâruḍisu. To consult in private; to communicate (Bh. 1, 6, 5).

ಗಾರುಡೌಷಧ gâruḍa-aushadha. A drug used as an antidote against poison (Bp. 46, 27).

ಗಾರುತ್ಮತ gârutmata. (fr. ಗರುತ್ಮತ್). *An emerald.*

ಗಾರೆ gârĕ. (= ಕಾರೆ). The tree Terminalia catappa (ಇಂಗುದಿ, ತಾಪಸತರು, ಇಂಗಳದ ಗಿಡ Si. 132; see ಕಾರೆಕಾಯಿ ಗಿಡ).

ಗಾರೆ gârĕ. A dilute mixture of earth, lime, etc. with water, to be used as mortar (My.; Tu., Tĕ.; T. ಕಾರೈ; Mhr. ಗಾರಾ). — ಗಾರೆಕೆಲಸ. The business of applying gârĕ; a work done with gârĕ (My.). See ವಜ್ರ-.

ಗಾರೆಗಾಱ gârĕ-gâṟa. A plasterer (My.).

ಗಾಱ gâṟa. = ಕಾಱ, etc. (Šmd. 234. 336).

ಗಾಱಣ gâṟaṇa. (= ಗಾರಣ). Displaying, publishing, (bearing tales) (ಹರವಡಿ, ದೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟ Kk. 52). See ದೋಹಿಲ್ and *cf.* ಗಾಱು.

ಗಾಱತನ gâṟatana. = ಕಾಱತನ, etc. See ಬಿಲ್-.

ಗಾಱಳ್ gâṟaḷ. ಗಾಱಳು. The feminine of ಗಾಱ, see *e. g.* ಅಕ್ಕಸ-, ಅನ್ದ-, ಒಲಪು-, ಹಗರಣ-.

ಗಾಱಿಕೆ gâṟikĕ. = ಕಾಱಿಕೆ, etc. See *e. g.* ದುನ್ದು-, ಪಾಲು-, ಮಾತು-, ಸೂಳೆ-.

ಗಾಱು gâṟu. (= ಕಾಡು 2, etc.). Wildness, a wild; rudeness; offence. (Tĕ. ಕಾರು, ಕಾಱು, wild; hard, etc.). See ಕಗ್ಗಾಱು. — ಗಾಱುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To drop offensive language: to slight, to abuse (Bh. 4, 9, 72; 7, 1, 24). *Cf.* ಕಾಱುಗೆಡೆ. — ಗಾಱುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Rude action, a rude act (Bp. 26, 21). *Cf.* ಕಾಱುಗೆಲಸ. — ಗಾಱುನುಡಿ. a rude or offensive word (Bp. 56, 20). *Cf.* ಕಾಱು ನುಡಿ. — ಗಾಱುಬುದ್ಧಿ. Evil design (Bp. 22, 22). — ಗಾಱು ಮಾಡು. To make a wild of: to destroy (J. 25, 44).

ಗಾರ್ಗ್ಯ gârgya. (fr. ಗರ್ಗ). Descended from Garga; a son of Garga. (My.).

ಗಾೞ್ತಿ gâṟti. = ಕಾೞ್ತಿ, etc. See *e. g.* ಇಚ್ಚೆ-, ಒಲಪು-, ಪಾಲು-.

ಗಾರ್ದಭ gârdabha. (fr. ಗರ್ದಭ). Relating to or coming from an ass; asinine; relating to the giant Gardabha. 2, an ass (My.; Bp. 54, 37; 57, 73; 60, 42).

ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯ gârbhiṇya. (fr. ಗರ್ಭಿಣಿ). *An assemblage of pregnant women.*

ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ gârhapatya. (fr. ಗೃಹಪತಿ). *A sacred fire perpetually maintained by the householder.*

ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ gârhasthya. (fr. ಗೃಹಸ್ಥ). The order of a householder; household, domestic affairs.

ಗಾಲ gâla. = ಗಾಯ. Flowing, dropping; straining fluids, etc. 2, swallowing. See ನಿ-.

ಗಾಲವ gâlava, *The tree Symplocos racemosa* Roxb. 2, N. of a ṛishi (J. 20, 3; 29, 17. 18).

ಗಾಲಿ gâli. A wheel (ಚಕ್ರ, ರಥಾಂಗ Hlâ., Nr.; ಚಕ್ರ Nn. 49; Mr. 516; C.; Tu.; T. ಕಾಲ್). ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ಕಡೆ (ನೇಮಿ Nr.). ಕೀಲು ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಗಾಲೀ ನಡಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). See Ššv. 2, 12; J. 3, 21; 12, 35; 13, 35; 23, 22; 26, 26.

ಗಾಲಿತ gâlita. (= ಗಲಿತ). Dropped, strained, distilled, etc.; sifted. See ವಸ್ತ್ರ-.

ಗಾಲು gâlu. = ಗಾಳು. Attacking; ruining; calamity (Mhr., H. ಘಾಲ). — ಗಾಲುಮೇಲು. = ಗಾಳುಮೇಳ, ಗಾಳುಮೇಳು. Disorder: tumult, commotion; hurry, bustle; turning and tossing of a sick person; distress of system (S. Mhr.; Mhr., H. ಘಾಲಮೇಲ).

ಗಾವ gâva. = ಗಾವೆ. Tbh. of ಗ್ರಾಮ (Šmd. 347; Mhr.; *cf.* ಗವುಡ).

ಗಾವಟೆ gâvaṭĕ. N. of a tree (ಸಾರಸ, ಗಾವಟೆಯ ಮರ Nn. 56; ಸಾರಸ Mr. 142).

ಗಾವಣಿಗ gâvaṇiga. A rustic, vulgar or low man (ಅವದ್ಯ Mr. 375).

ಗಾವದ gâvada. = ಗಾವುದ. Tbh. of ಗವ್ಯೂತ. An Indian league, containing from 10 to 12 English miles (C.; T. ಕಾದ, ಕಾವದ).

ಗಾವದಿ gâvadi. A blockhead (Mhr., H.; R.).

ಗಾವರ gâvara. = ಗಾವಳಿ. Sound, noise, tone, outcry (ಮೊರಹ Čt. II, 33; ಸೊಪ್ಪಳ್, ಅಬ್ಬರ, ದನಿ, ಸರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವಾನ Šm. 30; Kk. 25; Sk. ಕಾಹಲ = ಧ್ವನಿ; *cf.* ಗಾಗಳ).

ಗಾವರಸ gâva-rasa. Tbh. of ಗ್ರಾಮರಸ (Šmd. 376).

ಗಾವರಿಸು gâvarisu. To sound (v. i.), to make a noise (Čpr. 1, 118; V. 9, 24; Ššv. 2, 58).

ಗಾವರಿಸು gâvarisu. (ಅಮುಲಾಗು G.; he probably means a ಕಾವರಿಸು of ಕಾವರ).

ಗಾವಸಿಂಗ gâva-singa. Tbh. of ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ. A dog. ಸಿಂಹಕೆ ಗಾವಸಿಂಗಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Šš. 103).

ಗಾವಳ gâvaḷa. = ಕಾವಳ. (My.).

ಗಾವಳಿ gâvaḷi. = ಗಾವರ, q. v. See Râm. 5, 8, 63. 66; J. 2, 5; 3, 37; Č. Bp. 42, 15.

ಗಾವಳಿಗ gâvaḷiga. An uproarious man (Râm. 6, 52, 14).

ಗಾವಿಲ gâva-ila. (Šmd. 241). Tbh. of ಗ್ರಾಮೀಣ (Šmd. 367), of ಗ್ರಾಮಿಣ (*i. e.* ಗ್ರಾಮೀಣ, Šm. 47). A villager, a rustic; a rude man; a blockhead (ಎಗ್ಗ Čt. II, 77; ಗಾವ್ಪ, ಎಗ್ಗ ಹೆಡ್ಡ Šs.; ಗಾವ್ಪ Šm. 107). 2, the headman of a village (ಗ್ರಾಮಣಿ Kk. 58; ಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿ Šm. 107). See Bp. 9, 6; 32, 55; 39, 45; 49, 38; Sp. s. ಬಯ್ಗುಳು.

ಗಾವುದ gâvuda. = ಗಾವದ. (ಗತಿ, ಯೋಜನ Nn. 166, o. rs. ಯೋಚನ, ಯೋಚನೆ; My.). ಊರು ಹಾಟಿಾದರೂ ಗಾವುದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prv.). See Bp. 5, 13; 50, 63; Râm. 13, 1; Si. 88; ಅರೆ-, ಮೂ-.

ಗಾವೆ gâvĕ. = ಗಾವ. See ಚೌಗಾವೆ.

ಗಾಸ gâsa. Tbh. of ಕಾಚ. Glass. ಮನೆ ಗಾಸ ಮೊದಲಾದವಱಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪುತ್ತಳಿ (ಪುಸ್ತ Nr.).

ಗಾಸಿ gâsi. = ಘಾಸಿ. Trouble, annoyance; fatigue, exhaustion; pain (ಗಱಿಸೊಪ್ಪು Bhn. 34; C.; Tĕ., Tu.). See ಕಡು-. ಅವನು ಗಾಸಿಯಾದನು, he became fatigued, etc. (C.). ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡರ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಗಾಸಿಯಾಯಿತು (Prv.). — ಗಾಸಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To suffer fatigue, etc. (My.). See Prv. s. ಲೇಸು.

ಗಾಸಿ gâsi. A small sitting-cloth, used as ornamental covering over the saddle (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಾಶಾ).

ಗಾಹ gâha. Diving into, bathing. 2, hiding one's self in; depth, interior, innermost recess. See ಅವ-.

ಗಾಹಕ gâhaka. Entering deeply into. See ಛಲ-.

ಗಾಹನ gâhana. = ಗಾಹ No. 1. See ಅವ-.

ಗಾಹು gâhu. (Tbh. of ಗಾಹ?). Fraud, deceit, hypocrisy (ಕಪಟ Bhn. 23; Bh. 3, 13, 17; 7, 1, 12). ಬೆಬಗಂ ನುಡಿವ ಗಾಹಿನಲಿ ತು ಎನಿಸುಗು (Mr. 536). — ಗಾಹುಗತಕ. -ಕತಕ. dupl. (Bh. 1, 8, 78; 7, 17, 24).

ಗಾಹೆ gâhĕ. Tbh. of ಗಾಥೆ (Šmd. 341).

ಗಾಳ್ gâḷ. = ಗರುವಲಿ q. v., ಗಾಳಿ, ಗಾಳು. Wind. ಗಾಳಿನ್ದ (Bp. 18, 30; Tĕ. ಗಾಡುಪು, ಗಾಡ್ಪು).

ಗಾಳ gâḷa. = ಗಾಣ 1, q. v. One of the Tatsamas (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77). A fish-hook, etc. (ಬಡಿಶ, ಮತ್ಸ್ಯವೇಧನ, ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನ Nr.; Si. 86; ಬಡಿಸ Šm. 31; My.; Tu.). ಓದೋದು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಕ್ಕೋದು ಗಾಳ. — ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು (Prvs.). ಗಾಳದ ನೇಣು (ಶಣಸೂತ್ರ, ಪವಿತ್ರಕ Nr.). ಮೀನ ಗಾಳ (ವಡಿಶ, o. r. ವಳಿಶ Hlâ.). See Ršv. 5, 52; Ššv. 3, 23; ಎಡೆ-, ಗಳ-, ಸಣ್ಣ-.

ಗಾಳಕ gâḷaka. (Tbh. of ಗ್ರಾಹಕ?). A good, proper man (S. Mhr.; Tĕ.: a clever, ingenious man = ಪ್ರೌಢ).

ಗಾಳಿ gâḷi. = ಗಾಳ್, etc. Wind; air (ಪವನ, ಶ್ವಸನ, ವಾಯು, ಮರುತ್, ಅನಿಲ, ಪವಮಾನ, etc. Hlâ.; Si. 405; ಕಮ್ಮುವಳ, ಮಿಗದೇರ, ಎಲರ್, ಎರಲ್, ಅನಿಲ Šm. 13; C.); a vital air (Mr. 51. 52); emptiness, senselessness;—a demon, evil spirit (C.; Tĕ.). ಗಾಳಿಯಿಂ ಕೆದಱಿದ ಕಣಿ (ಸೀಕರ); ಮಱಿವೆರಸಿದ ಗಾಳಿ (ಝುಂಝಾವಾತ); ಗಾಳಿಗೆ ದನಿಗೆಯ್ವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Hlâ.). ಗಾಳಿ ಹೋಯಿತ್ತು ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾತ (Nr.). ಆತ್ಮನೊಳ್ ಮುಖ್ಯಮಹ ಗಾಳಿ (ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿ Mr. 52); ಅರಱು ಬಹ ಗಾಳಿ (ಮನ್ದಾನಿಲ 50); ಮಱಿಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಝುಂಝಾನಿಲ 50); ತಿರುಗಿಸುವ ಗಾಳಿ (ಪೈರಮ್ಭಣ 52). ಗಾಳಿಯ ನಡೆ (ಲಘು, ವಾಯುಚಾರ Nn. 145). ದುರ್ಗನ್ಧಮಂ ಗಾಳಿಯೊಳ್ ತಡೆಯಲ್, ನಾಱಿದೆ? (Šš. 85). ಗಾಳಿಯಿನ್ದ ದೂಳು ಹಾಱಿದರೆ ಕೋಟೀ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬೀತೇ? — ಗಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅನ್ನ ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ ಬಾರದು. — ಗಾಳಿ ಬನ್ದಾಗ್ಯೆ ತೂಱಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. — ಬಾಯಿನ್ದ ಹೇಱಿದ್ದು ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು. — ಗಾಳಿಗೆ ಗುದ್ದಿ ಮೆಯ್ ನೋಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Šmd. 24. 262. 297; Si. 85. 267. 380. 395. 428; Abh. P. 12, 28; 13, 73. 74; J. 3, 3. 25; 8, 2; 10, 12; 15, 3; 16, 37; 17, 4; 28, 53; 30, 31; Bp. 20, 13; 22, 7. 8; 26, 30; 37, 25; 24, 4; 54, 12; 57, 48; 61, 66; ಅತಿ-, ಎಳೆ-, ಕುಳಿರ್-, ತಂ-, ತೆಂ-, ಬಿಱು-, ಬಿಸು-, ಸುಟ್ಟುರೆ-, ಸುಣ್ಬುರೆ-. — ಗಾಳಿಗಣ್ಬು. A bagful of wind: a mass of lies (C.). — ಗಾಳಿಗೋಪುರ. N. of a gôpura on a hill at Tirupati (My.). — ಗಾಳಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To inhale air; to take an airing (C.; B. 2, 11; 5, 238). — ಗಾಳಿಪಟ. A paper kite (C.; B. 1, 19). ಗಾಳಿಪಟಸೂತ್ರ, the three or four balance nooses of a kite, to which the long string is tied (C.). — ಗಾಳಿಪೂಜೆ. Worship of demons, especially of Kâḷi, at which bloody sacrifices are offered (My.). — ಗಾಳಿಪೂಜೆಬೆಟ್ಟ. A hill in the Nuggur country (R.). — ಗಾಳಿ ಬಡೆ. Wind to touch one (My.). 2, an evil spirit to smite one (C.). — ಗಾಳಿ ಬಿಡು. Wind to begin to blow (C.; B. 3, 68). 2, wind to cease to blow (My.). — ಗಾಳಿಮುಟ್ಟಿ. = ಗಾಳಿಗಣ್ಬು. (S. Mhr.; My. as -ಮೊಟ್ಟೆ). — ಗಾಳಿಮಣ್ಟಪ. A manṭapa without walls in a garden or before a town or village (My.). ಗಾಳಿಮಣ್ಟಪದ ಜೋಗಿಯ ಹಾಗೆ (who suffers much trouble from the wind, Prv.). — ಗಾಳಿಮಾತು. = ಗಾಳಿವಾತು. (My.). — ಗಾಳಿಯ ಸೇಲೆ. A cloth that waves in the wind (Bp. 31, 4). — ಗಾಳಿಯ ಸೊಡರ್. A light in a current of air (Šš. 74). — ಗಾಳಿವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಮಿಾಮ್ಬಟ್ಟೆ Kk. 10 *b*). — ಗಾಳಿವಟ್ಟೆಗ. -ಬಟ್ಟೆಗ. A deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10 *a*). — ಗಾಳಿವಾತು. -ಮಾತು. An empty, unfounded, aspersive word, abuse (ಬಯ್ಗಳ್ Šmd. II; ತಿಟ್ಟು, ಬಯ್ಗುಳ್ Šm. 53; ಬಯ್ 102; ತಿಟ್ಟು, ಬಯ್ಗಳ್ Kk. 90; Mhr. ಗಾಳ, ಗಾಳೀ; Sk. ಗಾಲಿ). — ಗಾಳಿಶಂಕೆ. Suspicion that one is possessed by a devil and the therefrom arising demoniac possession itself (My.; T. ಕಾಟ್ಟುಚ್ಚಂಗೈ). — ಗಾಳಿಸಮಾಚಾರ. = ಗಾಳಿಸುದ್ದಿ. (My.). — ಗಾಳಿಸುದ್ದಿ. A false report (My.). — ಗಾಳಿ ಸೋಂಕು. An evil spirit to come in contact with or possess one (C.). — ಗಾಳಿ ಹಾಕು. To fan (C.; B. 5, 286). ಗಾಳಿ ಹಾಕುವವ (ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯವ G.; My.).

ಗಾಳಿಗ gâḷiga. A demon to which the gâḷipûjĕ is made (Šâstrasâra in W. v. 1269).

ಗಾಳಿಸು gâḷisu. To strain; to sift (My.; Mhr. ಗಾಳಣೇಂ; see ಗಾಲು).

ಗಾಳು gâḷu. = ಗಾಳ್, etc. Wind. ಗಾಳಿಂಗೆ (Bp. 22, 7. 8).

ಗಾಳು gâḷu. = ಗಾಲು. — ಗಾಳುಮೇಳ. = ಗಾಲುಮೇಳು. (Râm. 5, 8, 73; 6, 51, 86. 91). — ಗಾಳುಮೇಳು. = ಗಾಳುಮೇಳ. (Râm. 5, 8, 45).

ಗಾಳುಕ gâḷuka. A pair of pincers; a pair of tongs (ತಣ್ಡಸ, ಲಾಳಿ, ಇಕ್ಕಟಿ Mr. 383, o. rs. ಇಕ್ಕುಟಿ, ಲಾಡಿ; Mhr. ಗಾವೀ, ಗಾಹೀ, pincers, tongs).

ಗಿ gi. (= ಗೀ). A syllable used in reiteration (C.; Tĕ.), *e. g.* ಪದವಿಗಳ್ ಗಿದವಿಗಳ್ (Bp. 2, 24), ನಮ್ಬು ಗಿಮ್ಬು (26, 22), ಧನ ಗಿನ (28, 18), ಪದವಿ ಗಿದವಿ, ಪಡಿ ಗಿಡಿ (29, 14). See also ಅಜ ಗಿಜ, ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ, ಛಲ ಗಿಲ, ದಿವಿಜ ಗಿವಿಜ, ನಡೆ ಗಿಡೆ, ಪ್ರಿಯವು ಗಿಯವು, ಭಕುತಿ ಗಿಕುತಿ, ಶಿವರಾತ್ರೆ ಗಿವರಾತ್ರೆ, ಹರಿ ಗಿರಿ.

ಗಿಕ್ಕು gikku. (= ಗೇಕು). — ಗಿಕ್ಕಿನ ಗಡ್ಡೆ. (= ಗೇಕಿನ-). ಕುಟನ್ನಟ, ದಾಶಪುರ, ವಾನೇಯ, ಕೈವರ್ತಿಮುಸ್ತಕ, etc. ಅನ್ದರೆ ತುಂಗಮುಸ್ತ, ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆಗಳು; ಗೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ ಎನ್ನಲೂ ಗಿಕ್ಕಿನ ಗಡ್ಡೆ ಎನ್ನಲೂ ಅನ್ನುವರು (Si. 155).

ಗಿಜ್ಜಿ giččí. (= ಗಿಜಿಕೆ, etc.). — ಗಿಜ್ಜಿ ಹೊಡೆ. To peg skillfully one's own top into that of another so that this though fallen, begins to spin again (S. Mhr.). — ಗಿಜ್ಜಾಟ. -ಆಟ. The play of pegging one top into another etc. (S. Mhr.).

ಗಿಜ gija. 1. = ಗಿಜಿ 2. — ಗಿಜ ಗಿಜ. = ಗಿಜಿ ಗಿಜ. (My.).

ಗಿಜ gija. 2. = ಗಿಜಿ 3. — ಗಿಜ ಬಿಜ. = ಗಿಜಿ ಬಿಜ. (My.).

ಗಿಜ gija. 3. (= ಗುಜ, etc.). — ಗಿಜಗಿಜ ಮಾತಾಡು. To whisper (My.).

ಗಿಜಟೆ gijaṭi. 1. (= ಗಿಜಿ 1, ಜಿಗಟು 1). A jelly-like, viscous, pulpous, sticky state (R.; Tĕ. ಗಿಜುರು, ಗುಜುರು; see ಕುಸುರಿ 1; Mhr. ಗೀರ, pulp, pith).

ಗಿಜಟೆ gijaṭi. 2. = ಗಿಜಿ 4, etc. — ಗಿಜಟೆಗಿಡ. = ಗಿಜಗಿಜಗಿಡ, ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ, ಗಿಲಗಂಚಿ, ಗಿಲಿಗಿಜ-, ಗಿಲಿಗಿಂಚೆ. A herb or low shrub, Crotolaria verrucosa Lin. (St. & Pl.).

ಗಿಜಿ giji. 1. (= ಗಿಜಟೆ 1). — ಗಿಜ ಗಿಜ. rep. = ಗಿಜಟೆ 1, especially used of the state of old fruits and wounds (S. Mhr.).

ಗಿಜಿ giji. 2. = (ಗಜಿ), ಗಿಜ 1. A sound denoting confusion, etc. (Mhr. ಗಿಜ-ಮಿಟ, ಕಿಜ-ಮಿಡ, ಕಿಜ- ಬಿಡ, confused crowdedness, as of letters; disorder; confusedly unintelligible, as speech). — ಗಿಜ ಗಿಜ. = ಗಿಜ ಗಿಜ. The state of being very crowded (C.). ಮನೆ (or ಸನ್ತೆ) ಗಿಜ ಗಿಜ ಆಯಿತು (C.). — ಗಿಜಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To be crowded or thronged, as a house or market (My.). — ಗಿಜ ಬಿಜ. = ಗಜ ಬಿಜ. (S. Mhr.). — ಗಿಜವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. A mouth (or a person with a mouth) of somewhat unintelligible speech. ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಎಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಲಿಯ ಮುಳ್ಳು, ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲ ಗಿಜವಾಯಿ; ಮೂಡಲ ಬಟ್ಟೆ ಬೇಡ! (Sp.).

ಗಿಜಿ giji. 3. = (ಕಿಚ, ಗಜ), ಗಿಜ 2. — ಗಿಜ ಬಿಜ. = ಗಿಜ ಬಿಜ. The chirping and chattering of birds (C.). ಗಿಜಬಿಜ ಮಾಡು (S. Mhr.).

ಗಿಜಿ giji. 4. = ಗಿಜಟೆ 2, ಗಿಣಿ 1, etc. — ಗಿಜಗಿಜಗಿಡ. = ಗಿಜಟೆ ಗಿಡ, etc. (St. & Pl.).

ಗಿಜುಗಾರ gijugâra. A wagtail (ಖಂಜರೀಟ, ಖಂಜನ, ಗೀಜುಗಹಕ್ಕಿ, ಗವುಜಲಹಕ್ಕಿ Si. 172 sic! Si. confounds two different birds, just as does the Tĕ. in its ಗಿಜಗಾಡು, ಗಿಜ್ಜ ಗಾಡು; see ಗೀಜುಗ).

ಗಿಂಚಲು ginčalu. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53).

ಗಿಂಚೆ ginčĕ. = ಗಂಚಿ, ಗಂಚ 3, ಗಂಜೆ No. 3, (ಗಿಣಿಕೆ, ಗಿಣುಕು). See ಗಿಲ-, ಗಿಲಿ-.

ಗಿಂಜು ginju. The state of being full of seeds and of a disagreeable taste, said of the heads of some vegetables (S. Mhr.). — ಗಿಂಜುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Such a vegetable-head (S. Mhr.).

ಗಿಟ giṭa. An imitative sound. — ಗಿಟಗರೆ. -ಕರೆ. (The belly) to rumble (after drinking much water or taking much food, My.).

ಗಿಟಕ giṭaka. = ಗಿಟಕು, ಗಿಟುಕು. The dry kernel of the cocoanut when still in the nut (S. Mhr., or also when out of it, My. as ಗಿಟುಕು; see G. s. ಅಟ್ಟಿಸು 3).

ಗಿಟಕು giṭaku. = ಗಿಟಕ, etc. (C.; B. 2, 42).

ಗಿಟುಕು giṭuku. = ಗಿಟಕ, etc. (My.).

ಗಿಟ್ಟಿಸು giṭṭisu. = ಗೀಟಿಸು. To cause one's self to be reached: to be obtained (My.).

ಗಿಟ್ಟು giṭṭu. = ಕಿಟ್ಟು, ಗೀಟು 2. To be obtained, etc. (My.; Tĕ. ಗಿಟ್ಟು, to suit, agree, match, meet, be met). **2,** to be pressed closely one to the other. ಅವನ ಹಲ್ಲು ಗಿಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಅವೆ, he has lock-jaw (My.). — ಗಿಟ್ಟದವ. A useless man (My.).

ಗಿಡ giḍa. = ಗಿಡು, ಚಿಟ್ಟು 1, (ಸಿಡುಮ್ಬು, ಸಿಡುಮ್ಬೆ). A plant, as of chilli, of the brinjal, of pulse, etc., etc. (C.; Tĕ. ಚೆಟ್ಟು); a small tree, a shrub (C.; Tĕ. ಚೆಟ್ಟು; T., M. ಚೆಡಿ; T. ಚೆಟು, to thrive, grow well, etc.; see s. ಕೆಯ್ 5; cf. Sk. ಝುಟ); a tree in general (C.; Tĕ. ಚೆಟ್ಟು). ಮರಗಳು, ಗಿಡಗಳು (ವೃಕ್ಷ, ಮಹೀರುಹ, ತರು, ಕುಟ, ದ್ರುಮ, etc. Si. 119). ಗಿಡಗಳು (ನಗ, ಅಗ 409). ಗಿಡ (ತಿಖರಿ 434; ಅದ್ರಿ 448). ಗಿಡ ವೃಕ್ಷಂಗಳಿಗೆ ಆರು ನೀರನೆಟಿವರ್? (Ŝś. 42). ಗಿಡನಾಗಿ ಬೊಗ್ಗದ್ದು ಮರನಾದ ಮೇಲೆ ಬೊಗ್ಗೀತೇ? — ಗಿಡ ಸುಳ್ಳಾದರೆ ಬಂಗಿ ತಿನ್ದು ನೋಡು, ಜ್ಯೋತಿಷ ಸುಳ್ಳಾದರೆ ಗ್ರಹಣ ನೋಡು (Prvs.). See J. 28, 47; Râghč. 17, 56; Si. 119. 120. 121. 126-134. 367. 405. 431. 446. 459. 497. 498; B. 1, 14; 2, 49; 4, 17. 18. — ಗಿಡ ಗಡ್ಡೆ. dupl. (C.; B. 5, 25. 128). ಗಿಡಗಣ್ಟಿ. -ಕಣ್ಟಿ. dupl. (C.; B. 2, 45; 3, 11. 27). — ಗಿಡಮಂಗನ ಆಟ. A play at which boys climb trees (S. Mhr.). — ಗಿಡ ಮುರಿಕೆ. = ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆ. (S. Mhr.). — ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆ. Medicinal plants and roots; a herbal drug, medicine (C.; ಓಷಧಿ G.; B. 4, 123).

ಗಿಡಗ giḍaga. = ಗಿಡಿಗ, ಗಿಡುಗ, ಡೇಗೆ. A hawk; a falcon (S. Mhr.; ಶಶಾದನ, etc. Si. 171); — a small kestrel (Bd.; Pr.); — the jugger falcon, Falco jugger (Bd.).

ಗಿಡಗಾಱ giḍa-gâṟa. A man who malignantly administers poison (S. Mhr.).

ಗಿಡಿ giḍi. 1. To enter by mouthfuls; or to devour mouthful after mouthful; or to cause mouthfuls to enter (ಕಬಲಪ್ರವೇಶ Ŝmd. Dh.; cf. Sk. ಗಿಲ್?); to force into the mouth (of others, as food, cloth, My.; Tĕ. ಗಿಡಿ-ಗೊನು, to tighten, be tight or squeezed).

ಗಿಡಿ giḍi. 2. An imitative sound. (Tĕ. ಗಿಡಿಬಿಡಿಗಾ, noisily). — ಗಿಡಿಬಿಡಿ. A small drum shaped like an hour glass (Č. Bp. 5, 7; My.; T. ಕಿಡುಬಿಡಿ; Tĕ. ಗಿಡಿಯೆ, a sort of drum; ಗಿಡಿಗಿಲ್ಲು, ಗಿರಿಗಿಟಲು, a sort of castanets; cf. ಗಿಜುಗಟಿ). — ಗಿಡಿಮಿಡಿ. = ಗಿಡಿಬಿಡಿ. (R.; T. ಕಿಡುಮುಡಿ. a kind of musical instrument).

ಗಿಡಿಗ giḍiga. = ಗಿಡಗ, etc. (ಪ್ರಾಚಿಕೆ, ಶ್ಯೇನ Hlâ.). See Bh. 3, 13, 34; Rŝv. 5, 52.

ಗಿಡು giḍu. = ಗಿಡ. ಮರ, ಗಿಡು, ಬಳ್ಳಿ, ಪುಲ್, ಪೊದಟ್ (Ŝmd. 89. 129. 198). ಮರಂ, ಗಿಡು, ಪಕ್ಕಿ, ಮಿಗಂ (154). ದನ್ತಿಯ ಗಿಡು (ದನ್ತಿಕೆ, etc.); ನೀಲಿಯ ಗಿಡು (ನೀಲಿ, etc.); ಸಮ್ಮಗಾತಿಯ ಗಿಡು (ಚರ್ಮಕಸೆ, etc.); ತುಪ್ಪಿಗಿಡು (ದ್ರೋಣ); ಹಣ್ಣಿಯ ಗಿಡು (ತ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ, etc.); ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡು (ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, etc.); ಹಬ್ಬೆಯ ಗಿಡು (ವೇತಸ, etc. Nr.). ಜಾಜಿಯ ಗಿಡುವು (ಜಾತಿ Nn. 76). ಗಿಡು ಮರಕ್ಕೆ ಎಱಿವ ನೀರ ಕಾಲುವೆಗಳ್ (Mr. 108); ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರನ್ ಆಯ್ದು

ಭೂಜಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (150). See Abh. P. 7, 85; Grj. 1, 86; 5, 25; Bp. 35, 13; 38, 9-11; 43, 36; 60, 50; Šsv. 4, 23; J. 16, 40.

ಗಿಡುಗ giḍuga. = ಗಿಡಿಗೆ, etc. (ಶಶಾದನ, ಪತ್ರಿ, ಶ್ಯೇನ Nr.; ಪ್ರಾಚಿಕೆ, ವಿಹಮತ್ತಿಪೀಡನ, ಶ್ಯೇನ Mr. 174; My.).

ಗಿಡ್ಡ giḍḍu-a3. = ಗುಡ್ಡ 1. A short, small, dwarfish man (ಖರ್ವ, ವಾಮನ, ಹ್ರಸ್ವ Nr.; Si. 197; C.; B. 3, 44; Tĕ. ಗಿಡ್ಡ). ಗಿಡ್ಡನಾಗಿ ಬಡವನಾಗಿದ್ದವನು (ವೃಕ್ಷಿ, ಅಲ್ಪತನು Nr.). — ಗಿಡ್ಡ ಪುಟ್ಟ. dupl. (My.).

ಗಿಡ್ಡ giḍḍa. Short and thick (Mhr. ಗಿಡ್ಡಾ, ಗಿಡ್ಡು). — ಗಿಡ್ಡಕುಪ್ಪಣಿ. A small, thick rupee of the Sultân's time (My.). — ಗಿಡ್ಡದುಡ್ಡು. A small, thick duḍḍu of Krishṇa râja's time (My.).

ಗಿಡ್ಡಂಗಿ giḍḍaṅgi. = ಗಡಂಗ, etc. (My.). See ಗಿಡ್ಡಂಗಡಿ.

ಗಿಡ್ಡನೆ giḍḍu-anĕ2. Short, small (My.); shortness, etc. ಗಿಡ್ಡನೇ ಮರ (My.). ಗಿಡ್ಡನಾದುದು (ವಾಮನ, ನ್ಯಕ್, ನೀಚ, ಖರ್ವ, etc. Nr.).

ಗಿಡ್ಡಾನೆ giḍḍu-ânĕ4. = ಗಿಡ್ಡನೆ (My.). ಗಿಡ್ಡಾನೆಯಾಳಾದರೆ ಒಡ್ಡಾನೆಗೆ ಸಮ ಬನ್ನಾನೇ? (Prv.).

ಗಿಡ್ಡಿ giḍḍi. A short, dwarfish female (My.).

ಗಿಡ್ಡು giḍḍu. (fr. ಕಿಱು 1). = ಗುಡ್ಡು 3. Shortness, smallness (ವಾಮನ, ನ್ಯಕ್, etc., ಕುಱುಚು, ಕುಳ್ಳು, ತಗ್ಗಾದ ಗುಜ್ಜು Si. 372; C.). Gen. ಗಿಡ್ಡ. — ಗಿಡ್ಡಂಗಡಿ. = ಗಿಡ್ಡಂಗಿ. A small shop, especially a liquor-shop (ಶುಂಡೆ, ಮದಸ್ಥಾನ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವ ಮನೆ Si. 347). — ಗಿಡ್ಡ ಕಾಲು. A short, small foot or leg (C.). — ಗಿಡ್ಡ ಕೆಯ್ಯಿ. A short hand or arm (C.). — ಗಿಡ್ಡ ನಾಯಿ. A small dog (C.; B. 3, 45). — ಗಿಡ್ಡ ಬಾಟೆ. A kind of plantain (B. 2, 38). — ಗಿಡ್ಡ ರಾಗಿ. A variety of râgi with a small seed (My.).

ಗಿಣಿ giṇi. 1. = ಕಿಣಿ 1, ಗಿಜಿ 4, ಗಿಲ್, ಗಿಲ, etc. A sound in imitation of chinking, etc., light rattling. — ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ. = ಗಿಜಟಗಿಡ, etc. The plant Crotolaria in its various species, of which the seeds, when ripe, rattle or crackle in the legumen (ಘಣ್ಟಾರವೆ, ಶಣಪುಷ್ಪಿಕೆ Nr.; ಮಣಿ Mr. 139, o. rs. ಅಮನಿ, ಅವನಿ; T. ಕಿಣಿದಿ, ಕಿಲುಗಿಲುಪ್ಪೈ, ಚಿತ್ತುಡು, ಚಿಟ್ಟುರು).

ಗಿಣಿ giṇi. 2. = ಗಿಳಿ. A parrot (ಕೀರ, ಶುಕ Si. 174; ಹರಿ 450; C.; Tĕ. ಚಿಲಕೆ; M. ಕಿಳಿ; T. ಕಿಳಿ, ಕಿಳ್ಳೈ; Sk. ಚಿಮಿಕ, ಚಿರಿ; see ಕಿಲ್, ಕಿಲ, ಕೆಲೆ; ಕಿಳಿಱ್). ಗಿಣಿಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಶೌಕ Si. 181). See ಅರ-, ಪೆಣ್-. — ಗಿಣಿಕೋಲು. A stick hooked at the top like a parrot's beak (My.); the handle of a weeding machine so shaped (Sd.). — ಗಿಣಿಮಾವು. A mango the extremity of which resembles a parrot's beak (C.; B. 2, 51). — ಗಿಣಿಮೂಗು. A parrot's beak (My.); a Roman nose (C.; M. ಕಿಳಿಮೂಕ್ಕು). ಗಿಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ, a climbing plant with large tubers that sprout and grow even in the air, Corallocarpus epigaea Hook. f. (Z.; see ಆಕಾಶಗರುಡ ಬಳ್ಳಿ). — ಗಿಣಿವಱ್. = ಗಿಳಿವಱ್, q. v.

ಗಿಣಿಕೆ giṇikĕ. = ಗಿಲಕು, etc. See ಗಿಣಿ-.

ಗಿಣ್ಟ giṇṭa. Gingham, double-threaded stuff, stout cloth (C.; Tĕ. ಗಿಣ್ಟಮು, ಗಿಣ್ಟನೆ, ಗೆಣ್ಟೆಮು; T., M. ಕಿಣ್ಡನ್; M. ಕಿಣು, to become stout, thick, stiff; Tĕ. ಗಿಣ್ಟೆಪು, ಗಿಣ್ಟೆಮ್ಪು, thick, compact; *cf.* ಗಿಟ್ಟು).

ಗಿಣ್ಡಿ giṇḍi. = ಗಿಣ್ಡಲ್, ಗಿಣ್ಡಿಲ್. A small metal water-vessel in the form of a čĕrigĕ or čĕmbu (ಜಲಪಾತ್ರೆ, ಕಮಣ್ಡಲ, ತಮ್ಬುಗೆ Mr. 212; S. Mhr.; Mhr. ಗಿಣ್ಡೀ, a metal water-vessel, used to hold holy water; T. ಕಿಣ್ಣಿ, ಕಿಣ್ಣಿ, ಕಿರಾಣ, a small bowl, brass cup, charger; M. ಕಿಣ್ಣಿ, ಕಿಣ್ಣನ್, a metal plate; gong; ಕಿಣ್ಡಿ, a goblet, water vessel with a spout, used also to collect money; Tĕ. ಗಿಣ್ಡಿ, a vessel with a spout, like a teapot; ಗಿನ್ನೆ, a cup, goblet, porringer); that vessel with a spout (C.). See Bp. 12, 9; Č. Bp. 47, 40; Si. 309; ಪೊಂ-. ಬಂಗಾರದ ಗಿಣ್ಡಿ (ಭೃಂಗಾರ, ಕನಕಾಲುಕೆ, ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟು (Si. 268; *cf.* 241).

ಗಿಣ್ಡು giṇḍu. To pinch with the nails (My.; Tĕ. ಗಿಲ್ಲು; T., M. ಕಿಳ್ಳು; *cf.* ಜಿಗಟು).

ಗಿಣ್ಣ giṇṇa. = ಗಿಣ್ಣು 1, ಗೆಣ್ಣು 2. The milk of a buffalo or cow which has lately calved (S. Mhr.).

ಗಿಣ್ಣಲ್ giṇṇal. = ಗಿಣ್ಡಿ, ಗಿಣ್ಣಿಲ್. See ದಾರೆ-.

ಗಿಣ್ಣಿ giṇṇi. = ಗಿರಣಿ. A cancerous disease which destroys especially the toes, fingers and nose (S. Mhr.; M. ಕಿಱ್, ಕುಱ್, a sore to form into a hole).

ಗಿಣ್ಣಿಲ್ giṇṇil. = ಗಿಣ್ಣಲ್. See ದಾರೆ-; Bp. 14, 18. 25.

ಗಿಣ್ಣು giṇṇu. 1. = ಗಿಣ್ಣ, etc. (ಕ್ಷೀರವಿಕೃತಿ, ಕೂರ್ಚಿಕೆ Nr.; My.). See ಹಾಲು-. — ಗಿಣ್ಣುವಾಲು. -ಹಾಲು. = ಗಿಣ್ಣು. ಈದ ಆವಿನ ಗಿಣ್ಣುವಾಲು (ಪೀಯೂಷ Nr.). — ಗಿಣ್ಣುಹಾಲು. = ಗಿಣ್ಣುವಾಲು. (My.). ಈದ ಏಱು ದಿನಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಹಸುವಿನ ಗಿಣ್ಣುಹಾಲು (ಪೀಯೂಷ Si. 316). *Cf.* Tĕ. ಜುನ್ನು.

ಗಿಣ್ಣು giṇṇu. 2. = ಗೆಣ್ಣು 1. A knot, a joint (as of sugar-cane, a finger, etc., My.; *cf.* ಗಣಾಲು, ಗಣಿಕೆ). ಬಿದಿರ ಗಿಣ್ಣು (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವನ್, ಪರುಸ್ Nr.). See ಕುಱು-, ಬಿರಳು-.

ಗಿತ್ತಿ gitti. A wrong, though common, affix, that has arisen from ಇಗ -ಇತ್ತಿ, see *e. g.* ಅಭಿಮಾನ-, ಕುಟಿಲ-, ಕುಣ್ಬಣ-, ಕುಣ್ಬಲ-, ಕುಮ್ಬಾಱ-, ಕೊಣ್ಡೆ-, ಗವುಡ-, ಡೊಮ್ಬ-, ಡೊಮ್ಬರ-, ಬಾಹಿರ-.

ಗಿದ್ gid. = ಗಿದ್ದ. — ಗಿದ್ಗಾಣಿ. = ಗಿದ್ದಗಾಣಿ. (My.).

ಗಿದ್ದ gidda. (fr. ಕಿಱು 1?). = ಗಿದ್, ಗಿದ್ದನ, ಗಿದ್ನ, ಗಿರ, ಗಿರ್ದ. A fourth part, a quarter ($\frac{1}{4}$). (Tĕ. ಗದ್ದೆ, an obsolete coin like a farthing, equal to $\frac{1}{4}$ or $\frac{1}{5}$ of a ಪೈಕ; ಗಿದ್ದೆ, the smallest measure of capacity, a gill or liquid ounce, $\frac{1}{4}$ of a sôlĕ, weighing 4 ḍabbus). — ಗಿದ್ದಗಾಣಿ. -ಕಾಣಿ. = ಗಿದ್ಗಾಣಿ. $\frac{1}{4}$ of a kâṇi, $\frac{1}{256}$ of a haṇa, used in weighing (My.).

ಗಿದ್ದನ giddana. = ಗಿದ್ದ. The fourth part of a sŏligĕ (My.). **2,** = ಗಿದ್ನ No. 2. (S. Mhr.).

ಗಿದ್ನ gidna. = ಗಿದ್ದನ No. 1. (My.). **2,** eight seers or two sŏligĕs (S. Mhr.). See Si. 327.

ಗಿಮಿ gimi. = (ಗಿಱಿ 2, etc., ದಿಮಿ). — ಗಿಮಿಗಿಮಿ ತಿರುಗು. To turn round and round, and make one's self giddy, as in play (S. Mhr.).

ಗಿರ್ gir. = ಗೀರ್. *Speech.* 2, *the goddess of speech, Sarasvati.*

ಗಿರ gira. (giṟa). (fr. ಕಿಱು 1?). = ಗಿದ್ದ. — ಗಿರಕಾಲು. $\frac{1}{16}$, the sixteenth part (My.). — ಗಿರಪಾವು. dupl. $\frac{1}{4}$ or the fourth part of a measuring seer (S. Mhr.). 2, $\frac{1}{16}$ of a seer (My.).

ಗಿರ gira. = ಗಿರೆ. (My.).

ಗಿರಕೆ girakĕ. A machine for separating the seeds of cotton (Mhr., R.; *cf.* ಕಿಱಿಕು).

ಗಿರಗೆ giragĕ. = ಗಿರಿಗೆ. The ankle (My.; Tĕ. ಗಿರಿಗೆ; *cf.* ಘುಟಿಕೆ).

ಗಿರಣಿ giraṇi. = ಗಿರ್ಣಿ. (S. Mhr.).

ಗಿರಣಿ giraṇi. A cotton-press (Mhr.). 2, a jenny and the manufactory where it is used (S. Mhr.).

ಗಿರದೆ giradĕ. A small and circular cushion (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಿರದೀ).

ಗಿರನ್ತ giranta. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥ. (S. Mhr.).

ಗಿರಬ್ದಾರಿ girabdâri. Distress, penury (My.; Mhr., H.); fate (My.).

ಗಿರಸ್ತ girasta. Tbh. of ಗೃಹಸ್ಥ. (S. Mhr.).

ಗಿರಾಕಿ girâki. A purchaser; customers (C.; Mhr. ಗಿಹಾ್ಯಯಕ, *i. e.* Sk. ಕ್ರಾಯಕ; B. 3, 103; 4, 62; 5, 116). 2, salable, in request, dear in price (My.; Br., H.).

ಗಿರಾಗತಿ girâgati. (Tbh. of ಗೃಹಗತಿ). One's private affairs (S. Mhr.).

ಗಿರಾಚಾರ girâčâra. Tbh. of ಗ್ರಹಚಾರ. (My.).

ಗಿರಾದಿ girâdi. Lattice, battlement (T., M. ಕಿರಾದಿ; Portuguese *grade;* R.).

ಗಿರಾಯಿಸು girâyisu. = ಗೇರಾಯಿಸು, q. v. (My.).

ಗಿರಾಸ್ತ girâsta. = ಗಿರಸ್ತ. (My.).

ಗಿರಿ giri. 1. *Swallowing* (= ಗಿಲಿ). 2, *a mountain,* one of the seven (or eight) chief mountains (ಬೆಟ್ಟು Śm. 88). 3, the number seven (Čh.). 4, venerable, respectable. — ಗಿರಿ ಗಿರಿ. rep. (Bp. 19, 48).

ಗಿರಿ giri. 2. An affix denoting office, business, profession (Mhr., H.), *e. g.* in ಗುಮಾಸ್ತ-, ದಿವಾಣ-, ಮುಸಿಪೀ-, ಸಿಪಾಯಿ-, etc.

ಗಿರಿಕರ್ಣಿ giri-karṇi. *The plant Clitoria ternatea* Lin. (ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತೆ G.).

ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ giri-karṇikĕ. = ಗಿರಿಕರ್ಣಿ. (Sk.). 2, a species of Achyranthes (kiṇihî) with white blossoms (Sk.; ಫಲರಾಜತ, ದಿಣ್ಣ Mr. 113, o. rs. ದ್ವಾಪರಾಜಿತ, ಪಾರಾಜಿತ). — ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆಯ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with large blue or white flowers, growing in hedges, Clitoria ternatea L. (St. & Pl.).

ಗಿರಿಕೆ girikĕ. *A mouse, a small rat.* See ಚಟ್ಟಲಿ.

ಗಿರಿಗಟ girigaṭa. Tbh. of ಗಿರ್ಗಟ (or ಗಿ-, Šmd. 336).

ಗಿರಿಗೆ girigĕ. = ಗಿರಗೆ. (My.).

ಗಿರಿಜ giri-ja. Mountain-born; a mountain-born man, mountaineer. 2, *talc.* 3, *red chalk;* bitumen; iron.

ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ girijâ-kalyâṇa. The title of a Kannaḍa poem in pure čampû by Hampĕ's Harîśvara (in v. 31 Harîśvara introduces Kêśavarâja's ಱಿ and ಕುಳ).

ಗಿರಿಜಾಕಾನ್ತ girijâ-kânta. Śiva. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಗಿರಿಜಾತೆ giri-jâtĕ. Pârvatî. (Čh. v. 10; Čt. II, 1).

ಗಿರಿಜಾನಾಥ girijâ-nâtha. = ಗಿರಿಜಾಕಾನ್ತ, Nos. 1 & 2. (Čh.).

ಗಿರಿಜೆ giri-jĕ. ಗಿರಿಜಾ. *Pârvatî, the daughter of Himavant.* — ಗಿರಿಜೆಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 54, 44; 61, 77). — ಗಿರಿಜೆಯಾತ್ಮಜ. -ಆತ್ಮಜ. Shaṇmukha (Bp. 38, 63).

ಗಿರಿಜೇನ್ದ್ರ girijâ-indra. Śiva (Mr. 495).

ಗಿರಿಜೇಶ girijâ-îśa. Śiva (ಜಿಷ್ಣು, ಈಶ್ವರ Nn. 38).

ಗಿರಿದುರ್ಗ giri-durga. A hill-fort (Čpr. 4, 27).

ಗಿರಿಧನ್ವ giri-dhanva. Śiva (Śśv. 4, 122).

ಗಿರಿಧರ giri-dhara. Krishṇa (My.). 2, Vishṇu in the form of a tortoise (My.).

ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕೆ giri-mallikĕ. *The plant Wrightia antidysenterica* R. Br. 2, a kind of jasmine.

ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ giri-malligĕ. Tbh. of ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕೆ. (ಶಕ್ರ Mr. 517, Nn. 80; ವಿಜಕಿಲ 80; Čpr. 4, 45).

ಗಿರಿರಾಜ giri-râja. The Himâlaya (Grj. 2, 63).

ಗಿರಿರಿಪು giri-ripu. Indra (Mr. 41).

ಗಿರಿವ್ರಾತನಾಥ giri-vrâta-nâtha. = ಗಿರಿರಾಜ. (Grj. 3, 2).

ಗಿರಿಶ giri-śa. = ಗಿರಿಸ. Inhabiting mountains: *Śiva.*

ಗಿರಿಶಂ giri-śaṃ. The metrical foot ⏑ ⏑ — (Čh.).

ಗಿರಿಶೃಂಗ giri-śriṅga. The peak of a mountain; — Gaṇêśa. (R.).

ಗಿರಿಸ girisa. Tbh. of ಗಿರಿಶ (Šmd. 335).

ಗಿರಿಸಾನು giri-sânu. *Table-land* (ಜೀಟ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ್ Nn. 23).

ಗಿರಿಸಾರ giri-sâra. *Iron.*

ಗಿರಿಸುತೆ giri-sutĕ. = ಗಿರಿಜೆ. (ಶಕ್ತಿ, ಪಾರ್ವತಿ Nn. 60).

ಗಿರೀಶ giri-îśa. *Śiva.* 2, the Himâlaya.

ಗಿರೀಶ್ವರ giri-îśvara. = ಗಿರೀಶ. (Bp. 61, 46).

ಗಿರೆ girĕ. = ಗಿರ್, ಗಿರ, ಗೀರ್. (Šmd. 107).

ಗಿರೇಬಾಜ girêbâja. A variety of the domestic pigeon, a tumbler (B. 3, 114; H.).

ಗಿರ್ಯಾಣ giryâṇa. Tbh. of ಗ್ರಹಣ. (S. Mhr.).

ಗಿಱ್ gir̤. To conceive, to think; to imagine, to take for (ಪರಿಭಾವನ Šmd. Dh.). P. p. ಗೆತ್ತು (Čpr. 2, 47; 5, after 39; Abh. P. 7, 96; 10, 6). ಗೆತ್ತಂ, ಗೆತ್ತರ್ (Šmd. 282. 287). ಗೆತ್ತುದು (ಪರಿಭಾವಿಸಿದುದು Čt. II, 102). ಪಗಲನ್ತಿರ್ದ ಅಚ್ಚ ವೆಳ್ದಿಂಗಳನ್ ಅನಕಿರಣಶ್ರೇಣಿ ಗೆತ್ತು (Šmd. 134). ಮುಗಿಲಂ ಮಾಜಿಸಾನೆ ಗೆತ್ತಂ (282. 287, o. r. ಗೆತ್ತರ್). ತಮ್ಮ ನಣ್ಪರಂ ಪಗೆವಡೆ ಗೆತ್ತು (Abh. P. 5, 4). See Rśv. 1, after 135; 5, 41; 5, after 55; 6, 20; 6, after 24; 9, 29; 11, 18.

ಗಿಱ gir̤a. 1. = ಗಿಜ್ಜಿ, q. v., ಗಿಱ್ 2. — ಗಿಱತಿಱನೆ. = ಗಿಜ್ಜಿ-. (ತೀಕ್ಷ್ಣ Kk. 50, o. r. ಗಿಱ್ಗಿಱನೆ).

ಗಿಱ gir̤a. 2. = (ಗಿಮಿ), ಗಿಱ್ 1, etc. (Mhr. ಗಿರಗಿರಣೇಂ, to whirl, go round; *cf.* ಗಿಜ್ಜನೆ). — ಗಿಱ ಗಿಱ. rep. = ಗಿಱ ಗಿಱನೆ. (My.; Tĕ.). — ಗಿಱ ಗಿಱನೆ. In a whirling, going round manner (used of the head, persons, etc., My.). — ಗಿಱಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To go round (as the head from biliousness, My.).

ಗಿಱಕಿ gir̤aki. = ಗಿಱಕೆ, etc. (My.).

ಗಿಱಿಕು gir̤aku. 1. (fr. ಕಿಱ್). The state of being strait, as a gate (S. Mhr.); that of being firmly fixed, that of being to be opened with great difficulty, as a door (S. Mhr.); that of being close, pressing, etc., as a crowd (S. Mhr.). (Tĕ. ಕಿರಿ, to be tight; M. ಕಿಱ್³, to resist, insist on).

ಗಿಱಿಕು gir̤aku. 2. = ಕಿಱಿಕು, etc., ಗಿಱ್ಕಿ 1, ಗಿಱುಕು. — ಗಿಱಿಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To creak, as a door. (My.; M. ಕಿಱ್³, to creak as a door).

ಗಿಱಕೆ giṟakĕ. = (ಗಿಱ್ಕೆ), ಗಿಱಿಕೆ, ಗಿಱೀಕೆ 2, ಗಿಱೆಕೆ. Whirling, going round (C.; Tĕ. ಗಿರುಕ್ಕುನ, round and round: whisking). — ಗಿಱಕೆ ಹೊಡೆ. To tumble or turn over in flight, as a pigeon (My.).

ಗಿಱಿ giṟi. 1. = (ಗಿಮಿ), ಗಿಱ 2, ಗಿಱು 1, ಗಿರ್ 1. Whirling, going round; a whir, a whirring, buzzing, whizzing sound. — ಗಿಱಿಗಟ್ಟೆ. A kind of rattle-box (My.). — ಗಿಱಿಗಿಱಿ. rep. (T. ಕಿಱುಕಿಱು). — ಗಿಱಿಗಿಱಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An unsteady, vicious eye (My.). — ಗಿಱಿಗಿಱಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To strike with the sound of giṟigiṟi. ಗಿಡಿಗನ ಎಱಕೆಯ ಪುಟದ ಗಿಱಿಯ ಅನ್ದದಲಿ ಗಿಱಿಗಿಱಿಗುಟ್ಟಿದನು ಭೀಮ (Bh. 3, 13, 34). — ಗಿಱಿಗಿಱಿ ತಿರುಗು. To turn round with speed, as children in play (C.).

ಗಿಱಿ giṟi. 2. = ಗಿಱ 1. — ಗಿಱಿಗಿಱಿನೆ. = ಗಿಱಿತಿಱಿನೆ, q. v.

ಗಿಱಿಕಿ giṟiki. 1. = ಗಿಱಕು 2, etc. — ಗಿಱಿಕಿಮೆಟ್ಟು. = ಕಿಱಿಕಿಜೋಡು. (My.).

ಗಿಱಿಕಿ giṟiki. 2. = ಗಿಱಕೆ, etc. (My.). — ಗಿಱಿಕಿ ಹೊಡೆ. To turn round as a spinning-top (My.).

ಗಿಱಿಕೆ giṟikĕ. = ಗಿಱಕೆ, etc. (C.). 2, a child's toy: a wheel that turns on a string (My.; Mhr. ಗರಕೀ).

ಗಿಱು giṟu. 1. = ಗಿಱಿ 1, etc. — ಗಿಱುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A whirling spark. ಸುರಿವ ಗಿಱುಗಿಡಿಗಳ ತುಷಾರಂ (J. 8, 39).

ಗಿಱು giṟu. 2. = ಕಿಱ 2, etc. Creaking. (Tĕ. ಕಿಱ್ಱು). — ಗಿಱುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಕಿಱುಗುಟ್ಟು No. 2. To creak, as a door (My.).

ಗಿಱುಕು giṟuku. = ಗಿಱಕು 2, etc. Creaking; the noise of a rushing wind. — ಗಿಱುಕೆನ್. -ಎನ್. Rushing wind to emit its peculiar noise (Bp. 26, 30).

ಗಿಱುಗಟೆ giṟugaṭĕ. (ಗಿರುಗಟೆ). (= ಗಿರಿಗಟ, ಗಿರ್ಗಟ, ಗಿರ್ಗಟೆ). A sort of castanets. (Tĕ. ಗಿಡಿಗಿಳ್ಲು, ಗಿರಿಗಟಲು, ಗಿಲ್ಗಿಟಲು; see s. ಗಿಡಿ 2). ಗಿಱ್ಱಿಪ್ಪ ಗಿಱುಗಟೆ (Rśv. 6, after 11). See ಪೊಂ-. 2, a child's turning-rattle (My.). — ಗಿಱುಗಟೆಯ ನವಲಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10).

ಗಿಱುಗಟ್ಟೆ giṟugaṭṭĕ. = ಗಿಱುಗಟೆ No. 2. (My.).

ಗಿಱ್ಱ giṟṟa. = ಗಿಱ 1, etc. — ಗಿಱ್ಱತಿಱ್ಱನೆ. Quickly (ಶೀಘ್ರ, Śmd. 391; Śm. 61).

ಗಿಱ್ಱನೆ giṟṟanĕ. With a whirl. ತ್ವರಿತದಿಂ ಗಿಱ್ಱನೆ ತಿರಿಗ (Bp. 17, 17). *Cf.* ಗಿಱ 2.

ಗಿಱ್ಱು giṟṟu. A sound in imitation of that of the giṟugaṭĕ. — ಗಿಱ್ಱೆನ್. -ಎನ್. To emit that sound. See Rśv. s. ಗಿಱುಗಟೆ.

ಗಿರ್ giṟ. 1. = ಗಿಱಿ 1, etc. ತಲೆ ಗಿರ್ or ಗಿರಿಗಿರ್ ಎನ್ದು ತಿರುಗುತ್ತದೆ (My.).

ಗಿರ್ giṟ. 2. = ಕಿಱ 2, etc. — ಗಿರ್ ಎನ್ನು. ಗಿರಿಗಿರ್ ಎನ್ನು. To creak (as wheels, doors, or shoes, My.).

ಗಿರ್ಗಟ girgaṭa. (ಗೀರ್ಗಟ). = ಗಿರಿಗಟ (Śmd. 336; there is no such Sk. word), ಗಿರ್ಗಟೆ, (ಗಿಱುಗಟೆ). A kind of a not well-sounding musical instrument (Śmd. 75. 76).

ಗಿರ್ಗಟೆ girgaṭĕ. = ಗಿರ್ಗಟ. (Śmd. 76 Cm.).

ಗಿರ್ದ girda. (girda). = ಗಿದ್ದ, etc. (C.).

ಗಿರ್ವಣ್ಡಿ girvaṇḍi (ಶಂಕು Śmd. 335 Cm.).

ಗಿಲ್ gil. = ಗಿಲ, etc., ಘುಲ್. A sound in imitation of tinkling, chinking, jingling, clanking, or ṟattling (M. ಕಿಲುಗಿಲಿ, tinkling, rattling, loud laughter, *cf.* ಕಿಲ; ಚಿಲಿ, to rattle, etc.). — ಗಿಲ್ಗಿಲ್. rep. The sound emitted by the gĕjjĕ (C.).

ಗಿಲ gila. = (ಕಿಲ್), ಗಿಣಿ 1, ಗಿಲ್, ಗಿಲಿ 1, (ಗಿಲಿಲ್), ಗಿಲು, (ಗಿಜಟಿ 2, etc.). A sound in imitation of rattling, etc. — ಗಿಲಗಂಚಿ. = ಗಿಲಿಗಿಂಚಿ. (Z.).

ಗಿಲ gila. Swallowing. See ತಿಮಿಂ-.

ಗಿಲಕು gilaku. = ಗಿಣಿಕೆ, ಗಿಲ, etc., ಗಿಲುಕು. Tinkling, rattling, etc.; a jingle. — ಗಿಲಕು ಗಿಲಕು. rep. The sound emitted by the gejjĕ (C.). — ಗಿಲಕುಮರ. = ಗಿಲಗಂಚಿ, ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ, etc., ಗಿಜಟಿಗಿಡ. (ಘಣ್ಟಾರವೆ, ಶಣಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 148; Tĕ. ಗಿಲುಕಜೆಟ್ಟು).

ಗಿಲಕೆ gilakĕ. = ಗಿಲಿಕೆ, etc. (My.).

ಗಿಲನ gilana. Swallowing. See ನುಂಗು, ನೊಣೆ.

ಗಿಲಾಯ gilâya. = ಗಿಲಾಯಿ, ಗಿಲಾವು. A composition of lime (or ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು), water and sand, plaster (S. Mhr.; Mhr., H. ಗಿಲಾವಾ).

ಗಿಲಾಯಿ gilâyi. = ಗಿಲಾಯ. (C).

ಗಿಲಾವು gilâvu. = ಗಿಲಾಯ. (My.; Br. ಗಿಲಾಬು, ಗಿಲಾಬಿ).

ಗಿಲಿ gili. 1. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲಿಗಿಜಗಿಡ. = ಗಿಲಿಗಿಂಚೆ, ಗಿಜಟಿಗಿಡ, etc. (St. & Pl.). — ಗಿಲಿಗಿಂಚಿ. = ಗಿಲಿಗಿಜಗಿಡ, ಗಿಲಗಂಚಿ, etc., ಗಿಲಕುಮರ. A herb or low shrub, Crotolaria verrucosa, also Crotolaria refusa (Z.; ಘಣ್ಟಾರವೆ, ಶಣಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 148). 2, a child's rattle-box (S. Mhr.).

ಗಿಲಿ gili. 2. Fear (My.; Tĕ.; T. ಕಿಲಿ; M. ಕಿಲ್ಲು, doubt. T. ಕಿಡುಗಿಡು, M. ಕಿಡುಗಿಡ, tremor; T. ಕಿಡಿಲ, tremor; *cf.* ಸೆಡೆ). ಅವನಿಗೆ ಗಿಲಿ ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಗಿಲಿ gili. = ಗಿರಿ 1.

ಗಿಲಿಕೆ gilikĕ. = ಗಿಲಕೆ, ಗಿಲಿಗಿಂಚಿ No. 2, ಗಿಲ್ಕೆ. A child's rattle-box (My.; Bp. 29, 4; Tĕ. ಗಿಲಕೆ, ಗಿಲುಕೆ; T. ಕಿಲುಕು).

ಗಿಲಿತ gilita. *Swallowed; eaten.*

ಗಿಲಿಬಿಲಿ gilibili. (= ಕಿರಿಕಿರಿ). Trouble, annoyance (S. Mhr.).

ಗಿಲಿಲ್ gilil. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲಿಲೆನ್. -ಎನ್. To rattle (Bp. 29, 4).

ಗಿಲೀಟು gilîṭu. (Gilt): the state of being covered with gold or silver or plated (My.).

ಗಿಲು gilu. = ಗಿಲ, etc. — ಗಿಲುಗಿಲು. = ಗಿಲ್ಗಿಲ್. (C.).

ಗಿಲುಕು giluku. = ಗಿಲಕು, etc.. The sound emitted by a child's rattle-box (My.; Tĕ.). — ಗಿಲುಕುಗಿಲು ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To rattle (My.).

ಗಿಲ್ಕೆ gilkĕ. = ಗಿಲಿಕೆ, etc. (My.).

ಗಿಲ್ಲಾ gillâ. A complaint; slander (S. Mhr.; Mhr., H., Br.).

ಗಿಸಿ gisi. — ಗಿಸಿ ಗಿಸಿ. rep. Willfully, with self-will. ಗಿಸಿ ಗಿಸಿ ಹೋಗು (S. Mhr.).

ಗಿಸು gisu. = ಕಿಸು 3, (ತಿಸು). — ಗಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಗಿಳಿ giḷi. = ಗಿಣಿ 2. A parrot (ಕೀರ, ಶುಕ Hlâ.; Nr.; Mr. 171; Si. 174; ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ, ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ Śmd. II; ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಪುರುಳಿ, ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ Śm. 28; Kk. 24; ಜಾನಾಚಾರ್ಯ, ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ

Čt. II, 83; ತುಶ Nn. 6. 10. 23. 153; ಕಂ, ಕೀರ 7; C.). ಗಿಳಿಯ ಎಬಂಕೆಯ ಬಣ್ಣ (ಹರಿಣಿ Hlâ.). ಗಿಳಿಯ ಪಿಣ್ಡು (Šmd. 161). ಗಿಳಿಯ ಸಾಕಿ, ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See Šmd. 110. 230. 231; Bp. 37, 54; 42 sum.; 42, 39; 45, 43; Bh. 1, 5, 7; Č. Bp. 11, 9; Rsv. 2, 35. 37. 38; J. 3, 11; 17, 25; 28, 36; 29, 46; ಪೆಣ್-. — ಗಿಳಿದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. A tâḷi or padaka on which is the figure of a parrot (My.; V. 4, 36). — ಗಿಳಿದೇರ. -ತೇರ. Whose vehicle is a parrot: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7). — ಗಿಳಿವಱಿ. -ಮಱಿ. A young parrot (ಪುರುಳಿ Čt. I, 28, o. r. ಗಿಣಿ-). — ಗಿಳಿವಾತು. -ಮಾತು. The prate of a parrot (ತೊಣ್ಣುಗೆಡದುದು Kk. 24; Šm. 29). — ಗಿಳಿವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A flock of parrots. (J. 3, 5. 7; 8, 4).

ಗೀ gî. (= ಗಿ). (C.; Tĕ.), *e. g.* ಭಾಷೆ ಗೀಷೆ (Bp. 22, 48), ಬಾಸೆ ಗೀಸೆ (36, 15), ಓದು ಗೀದು (53, 61).

ಗೀಕು gîku. = ಕೆಱುಕು, (ಗೀಚು 1). To scrape or scratch, etc. (Tĕ.; T. ಚೀಕ್ಕು; M. ಕೀಱು, ಚಿಕ್ಕು; R.).

ಗೀಂಕಾರ gîṅ-kâra. ಘೀಂ-. The roaring of an elephant (My.; Tĕ. ಘೀಂಕಾರ). ಗಜಘೀಂಕಾರ (ಬೃಂಹಿತ, ಆನೆಗಳ ಕೂಗು Si. 295).

ಗೀಚಲು gîčalu. (= ಗೀಚು 2). — ಗೀಚಲು ಬಾಚಲು. = ಗೀಚು ಬಾಚು. (My.).

ಗೀಚು gîču. 1. = ಕೀಱು 3, ಗೀಕು, ಗೀಜು 1, ಗೀಱು 1. To scrape or scratch; to scrawl, to scribble (My.); to draw a line or lines over with a pen (C.); to scratch out, to erase (My.); to draw lines or furrows; to lance a tree in order to extract its milky juice (My.; Tĕ.). ನೇಗಲುಗಳಿನ್ದ ಗೀಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಸಾಲು (ಸೀತೆ Si. 303).

ಗೀಚು gîču. 2. = (ಕೀಸು 3), ಗೀಱು 2. A scratch, a line made with a chisel, a pen, etc. (My.); scrawling; a furrow (My.). — ಗೀಚು ಬಾಚು. reit. Scrawl, scribble (My.).

ಗೀಜಗ gîjaga. = ಗೀಜುಗ. The bottle-bird (from the shape of its nest being like a bottle or retort), Ploceus baya (C.; Tĕ. ಗಿಜಗಾಡು, ಗಿಜ್ಜ-). See Bh. 1, 20, 53; Šsv. 3, 33.

ಗೀಜು gîju. 1. = ಗೀಚು 1. To draw a line or lines over with a pen (S. Mhr.).

ಗೀಜು gîju. 2. = ಕಿಸರು. Rheum of the eye (My.; ದೂಷಿಕೆ, ಕಣ್ಣಿನ ಸಿಡ್ಲು Si. 206). ಕಣ್ಣ ಗೀಜು (ಕಿಟ್ಟ 205).

ಗೀಜುಗ gîjuga. = ಗೀಜಗ. (My.; ಮುಂಜಕ್ಷಯ Mr. 175, o. r. in two MSS. ಮಂಜ-, and in three MSS. ಗೀಜಗ; Si. 172 wrongly = ಖಂಜರೀಟ, etc.).

ಗೀಟಿಸು gîṭisu. = ಗೀಟ್ಟಿಸು. (My.).

ಗೀಟು gîṭu. 1. = (ಗೀಚು 2), ಗೀಱು 2. A line, a stroke (ಮಾತ್ರೆ, ರೇಖೆ Nn. 157; C.; Tĕ. ಕೀಟ್ಟು, ಗೀತೆ, ಗೀರೆ, ಜೀರೆ; T. ಕೀಟ್ಟು; Mr. ಚೀರ್; Sk. ಚೀರ). — ಗೀಟಾಟ. -ಆಟ. Hop-scotch (My.).

ಗೀಟು gîṭu. 2. = ಗಿಟ್ಟು, etc. (My.).

ಗೀತ gîta. Sung, chanted; *singing; a song* (ವರ್ಣ, ರಾಗ Nn. 71); a sacred song or poem. 2, N. of a metre (Čh.). See Nn. s. ಮುಂಗುಲಿ.

ಗೀತಕ್ರಮ gîta-krama. The arrangement of a song; *praising, praise.*

ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ gîtâ-bhâshya. A commentary on the bhagavadgîtâ (My.).

ಗೀತಿ gîti. Singing; a song; a kind of song or metre (ನಾಕ, ಗೀತ, ಗೀತಿವಿಧ Nn. 128). See ಸಂ-; Čpr. 2, 55.

ಗೀತಿಕೆ gîtikĕ. A short song; a name of three different metres (Čh.).

ಗೀತೆ gîtĕ. ಗೀತಾ. A song or poem. 2, N. of a metre (Čh.). 3, the bhagavadgîtâ (J. 28, 13).

ಗೀಥೆ gîthĕ. Singing; a song. See ಉದ್-.

ಗೀಬು gîbu. A house, an abode (S. Mhr.; Tĕ. ಗೀಮು).

ಗೀರ್ gîr. = ಗಿರ್. (Šmd. 107).

ಗೀಱು gîṟu. 1. = ಕೀಱು 3 q. v., ಗೀಚು 1, etc., (ಗೋಱು 1). To scrape, to scratch (Bh. 1, 6, 6; My.; *cf.* ಚಿವರು); to scrape off, as butter from the hand with one's teeth (S. Mhr.); to scrape or rub off with the hand, as orts sticking to a table, etc. (C.); to draw, to draw lines or streaks. ರೇಖೆಯೆರಡು ಅಡ್ಡದೋಱಿ ಬೇಳೆ, ಅದಱಿಂ ಹಿನ್ದೆ ರೇಖೆ ಗೀಱಿ ಇರೆ ಪಾಗಂ (Mr. 356).

ಗೀಱು gîṟu. 2. = ಗೀಟು 1, (ಗೋಱು 2, ಚಾಱು). A scratch or its mark (C.); a line, a streak, a stripe, a groove (C.). — ಗೀಱಂಚು. -ಅಂಚು. A stripe-like, fine border of a cloth (C.). — ಗೀಱ ಚಿಪ್ಪು. A shell with stripes (C.). — ಗೀಱ ಬಳೆ. = ಗೀಱುಬಳೆ. (C.). — ಗೀಱ ಬೊಗರಿ. A spinning top with grooves (C.). — ಗೀಱ ಸಿಪ್ಪು. = ಗೀಱ ಚಿಪ್ಪು. (G.). — ಗೀಱುಗನ್ಧ. Streaks of sandal on the body (C.); a streak of sandal on the forehead (My.). — ಗೀಱುನಾಮ. A perpendicular sectarian line on the forehead made with gôpi (C.). — ಗೀಱುಬಳೆ. A fluted gold bracelet (C.; ಆವಾಪಕ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯ Si. 219). — ಗೀಱುಬಾಱು. dupl. = ಗೀಱುಗನ್ಧ. (C.).

ಗೀಱು gîṟu. 3. = ಜೀಱು. — ಗೀಱುಣ್ಡೆ. = ಜೀಱುಣ್ಡೆ. The carpenter or mole cricket (My.).

ಗೀರ್ಣ gîrṇa. 1. Praised. See ಅಪಿ-, ಸಂ-.

ಗೀರ್ಣ gîrṇa. 2. Swallowed.

ಗೀರ್ಣಿ gîrṇi. *Swallowing.*

ಗೀರ್ವಾಣ gîr-vâṇa. *A god, a deity.*

ಗೀರ್ವಾಣನಾಥ gîrvâṇa-nâtha. Indra. 2, a Jaina saint or divinity (ಅರುಹ Mr. 23).

ಗೀರ್ವಾಣನಿಕೇತನ gîrvâṇa-nikêtana. Heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 5).

ಗೀರ್ವಾಣಭಾಷೆ gîrvâṇa-bhâshĕ. Samskṛita. (My.).

ಗೀರ್ವಾಣಿ gîrvâṇi. A divine woman; Sarasvatî. (Nn. 2).

ಗೀಷ್ಪತಿ gîr-pati. *The lord of speech: Bṛihaspati.*

ಗೀಳ್ gîḷ. = ಗೀಱ್ (Šmd. I), ಚೀಳ್. A roar, a scream, a yell. — ಗೀಳಿಡು. -ಇಡು. To roar, etc. (ಚೀಳಿಡು Kk. 54; Šm. 50; Grj. 10, 74; Rsv. 5, 39; J. 20, 36; 28, 39). ಗೀಳಿಟ್ಟಂ (Šmd. I). — ಗೀಳಿನ್. -ಎನ್. = ಗೀಳಿಡು. (Bp. 22, 16. 31). ಮತ್ತೇಭ ಗೀಳಿನ್ದು ಧರೆಗೆ ಬೀೞಲು (Râghč. 17, 69).

ಗೀಳು gîḷu. 1. (= ಕೀಱು 1?). — ಗೀಳು ಮಾಡು. To disesteem, to dishonour (S. Mhr.).

ಗೀಳು gîḷu. 2. (= ಸೀಳು). To rend (v. t.), as cloth (My.).

ಗೀಲ್ gîl. = ಗೀಲ್ (Šmd. I). — ಗೀಲ್ಡು. = ಗೀಳಿಡು. ಗೀಲ್ಟಂ (Šmd. I).

ಗು gu. 1. = ಕು 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಬಳಗು, ಪೊಱಗು, ಪೆಱಗು, ಮೇಗು, ಕೆಳಗು (Šmd. 145. 198. 206. 209), and of verbs (see Šmd 305, seq.).

ಗು gu. 2. = ಗುಂ 1, etc., *e. g.* ಬಗೆಗು, ನೆಗಱ್ಗು (Šm. 10), ವರ್ತಿಸುಗು (11), ಸಲ್ಗು (13), ಎಸೆಗು (14), ಬರೆಗು (81). See Bp. 1, 25. 26; 14, 17.

ಗುಂ gum̊. 1. = ಕುಂ, etc. (Šmd. 266. 267; 54. 55).

ಗುಂ gum̊. 2. An imitative sound (*cf.* ಗುಡು). — ಗುಂ ಗುಂ. The sound of buzzing in the ears, singing of the ears (My.).

ಗುಂಯಿ gum̊yi. = ಕೊಂಯಿ. An imitative sound: whizzing, buzzing. — ಗುಂಯಿ ಗುಂಯಿ. rep. The sound emitted by some insects, especially by the musquito and guṅgi (C.; B. 2, 44).

ಗುಕ್ guk. An imitative sound: hooting (*cf.* ಗೂ). 2, the sound produced by cuffing. ಗುಕ್ಕೆನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಗುದ್ದಿದನು (My.). — ಗುಕ್ ಗುಕ್. rep. The hoot of the owl (S. Mhr.; Mhr. ಘುಘು).

ಗುಕಾರ gu-kâra. The syllable ಗು (Šmd. 274 Cm.).

ಗುಕ್ಕು gukku. 1. To draw a deep breath whilst speaking, so that a faltering of speech takes place (S. Mhr.; Tĕ. ಗುಕ್ಕೆ, ಗ್ರುಕ್ಕೆ, drawing in the breath, a single inspiration or breathing; ಕುಱ್ಕು, to draw a deep breath, to groan, to snore, see ಕುಱುಕೆ; T. ಕೊಱುಕ್ಕೈ also: breath). — ಗುಕ್ಕಿ ಮಾತಾಡು. To speak in a faltering manner (S. Mhr.).

ಗುಕ್ಕು gukku. 2. = ಗುಱುಕು. Drawing a deep breath and emitting an inarticulate, suppressed sound. — ಗುಕ್ಕೆನ್. -ಎನ್. To emit a half suppressed sound. ಗುಕ್ಕೆನ್ನದೇ ಮಿಕ್ಕೆನ್ನದೆ, ಉಸುರ್ ಅಡಗಿ (Bp. 54, 81).

ಗುಕ್ಕು gukku. 3. (= ಗುಕ್ಕು 2?). Palpitation of the heart (ಎದೆಹಾರು Šm. 79).

ಗುಕ್ಕು gukku. 4. A mouthful (ತುತ್ತು Šm. 79; Tĕ. ಗುಕ್ಕೆ, a gulp, mouthful; Sk. ಗುಡಕ, a ball; a mouthful; *cf.* ಗುಟುಕು, ಗುಳುಕು). See ಕೆಯ್-.

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 1. = ಗುಗ್ಗುರಿ 1, ಗುಗ್ರಿ. Grain boiled whole or half dressed, and seasoned (C.; Tĕ. plural ಗುಗ್ಗಿಳ್ಳು; Mhr. ಘುಗರೀ; T. ಚುಣ್ಡಲ್). ಬನ್ದು ಬಳಗವು ಕೂಡಿ, ಹೊನ್ದಿ, ಜೋಗಳ ಪಾಡಿ, ಹಿನ್ದೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ದು, (ಕೂಸಂ) ತೂಗುವರು (Sp.). — ಗುಗ್ಗರಿಕಸ. An annual weed, Hedyotis aspera D. C.; also H. corymbosa L. (Z.).

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 2. (fr. ಕುಡು 3). = ಗುಗ್ಗುರಿ 2, ಗುಗ್ಗುರು, ಗುಂಗುರು 1. (C.). — ಗುಗ್ಗರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become erect, as the hair of the body (My.).

ಗುಗ್ಗರಿ guggari. 3. The state of being shrunk (*cf.* ಕುಕ್ಕುರಿಸು). — ಗುಗ್ಗರಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. A mode of punishing boys at school, putting the hands under the legs and bringing them up over the knees, where they are tied and a stick is put under the knot between the wrists so as to cross the knees (My.).

ಗುಗ್ಗಳ guggaḷa. = ಗುಗ್ಗುಲು. Bdellium; a powder made of it (C.; Bp. 27, 11; 47, 16). — ಗುಗ್ಗಳಕಲಿಯನಾರ್. N. (Bp. 27, 14).

ಗುಗ್ಗಿಳ guggiḷa. = ಗುಗ್ಗುಲು. — ಗುಗ್ಗಿಳದ ಗಿಡ. (ಗುಗ್ಗುಲು, etc. Si. 129, *only* Si.).

ಗುಗ್ಗುರಿ gugguri. 1. = ಗುಗ್ಗರಿ 1. (ಸಣ್ಣ Mr. 375, one MS. ಗುಗ್ಗರಿ, one MS. ತಣ್ಣ, and another one ತಣ್ಣ; ಅಪಕ್ವ, ಪೌಲಿ, ಅಭ್ಯೂಷ Si. 314 sic!; My.; Dp. 38, 2). ಮದ್ಯವ ಸೇವಿಸುವಾಗ ಮೆಲುವ ಗುಗ್ಗುರಿ (ಅವದಂಶ Nr.).

ಗುಗ್ಗುರಿ gugguri. 2. = ಗುಗ್ಗರಿ 2. Curling, a curl; becoming erect, bristling, as the hair of the body. See ಗಲ್ಲ-.

ಗುಗ್ಗುರು gugguru. = ಗುಗ್ಗರಿ 2. — ಗುಗ್ಗುರುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. The act of becoming erect or bristling (My.). ಮೆಯ್ಯೊಳ್ದಲು ಗುಗ್ಗುರುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ರೋಮಾಂಚ, ರೋಮಹರ್ಷಣ Si. 73).

ಗುಗ್ಗುಲ guggula. = ಗುಗ್ಗುಲು. (My.). — ಗುಗ್ಗುಲದ ಮರ. = ಗುಗ್ಗುಳಮರ. A large timber tree, yielding frankincense or olibanum, Boswellia serrata, var. glabra Roxb. (ಗುಗ್ಗುಲು, ಕೌಶಿಕ, etc. Nr.).

ಗುಗ್ಗುಲು guggulu. = ಗುಗ್ಗಳ, ಗುಗ್ಗಿಳ, ಗುಗ್ಗುಲ, ಗುಗ್ಗುಳ, ಗುಗ್ಗಳ. *A fragrant gum, Bdellium.* 2, the tree Amyris agallochum. 3, Morunga hyperanthera.

ಗುಗ್ಗುಳ gugguḷa. = ಗುಗ್ಗುಲು. (ಕೌಶಿಕ, ಗುಗ್ಗುಳದ ಮರ Nn. 10; ಕೌಶಿಕ, ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿ Mr. 144; ಕೌಶಿಕ 511; My.). — ಗುಗ್ಗುಳಕಾಯಕ. The profession of a religious mendicant carrying burning bdellium from door to door begging alms (R.). — ಗುಗ್ಗುಳಮರ. = ಗುಗ್ಗುಲದ ಮರ. (St. & Pl.).

ಗುಗ್ಗೆ guggĕ. (= ಕುಱುಗಣಿ, etc.). Ear-wax (My.). — ಗುಗ್ಗೆಕಡ್ಡಿ. An ear-pick (My.).

ಗುಗ್ರಿ gugri. = ಗುಗ್ಗರಿ 1. (My.).

ಗುಂಗಾಡ guṅgâḍa. (fr. ಗುಂಯಿ). = ಗುಂಗಾಡಿ, ಗುಂಗಾಣಿ, (ಗುಂಗುರು No. 2). A musquito (S. Mhr.; ಭೃಂಗಾರಿ G.; Mhr. ಗುಂಗಣೇಂ, to buzz, hum, whiz; Sk. ಗುಂಜ, humming).

ಗುಂಗಾಡಿ guṅgâḍi. = ಗುಂಗಾಡ. (My.).

ಗುಂಗಾಣಿ guṅgâṇi. = ಗುಂಗಾಡ. A musquito (My.). 2, a very small thing, a trifle (My.).

ಗುಂಗಿ guṅgi. (The buzzer:) a large black bee, resembling the humble bee (My.). — ಗುಂಗಿಮಾವು. A kind of mango from the seed of which, when broken, sometimes a musquito issues (S. Mhr.; B. 2, 51). — ಗುಂಗೀ ಹುಳು. (C.; ಅರಲುಣಿ, ಅಲರುಣಿ, ಅಲಿ, ಅಱಿಡಿ, ಇನ್ದಿನ್ದಿರ, ಚಂಚರೀಕ, ತುಮ್ಬಿ, ದ್ವಿರೇಫ, ನೀಲಕಣ್ಣ, ಪಱಮೆ, ಬಣ್ಣುಣಿ, ಭ್ರಮರ, ಷಟ್ಪದ, etc. G.; B. 4, 175). — ಗುಂಗೀ ಹುಳುವು. (ಪಲ್ಲ G.).

ಗುಂಗು guṅgu. = (ಕೊಂಗು, ಗುನಿ), ಗುಂಯಿ, ಗೂಸು. The husk of paddy, etc. (My.; *cf.* ಉಬ್ಬಲು, etc.).

ಗುಂಗುರು guṅguru. 1. = ಗುಗ್ಗುರಿ 2, ಗುಜುರು, ಜುಂಜುರು. The state of being curled or tangled (*cf.* ಕುರುಳ್ 1). — ಗುಂಗುರುಕೂದಲು. = ಉಂಗುರ-. Curled hair (My.). — ಗುಂಗುರುದಲೆ. -ತಲೆ. = ಜುಂಜುರುದಲೆ. A head with curled or tangled hair (My.).

ಗುಂಗುರು guṅguru. 2. An eye-fly (My.; Mhr. ಘುಂಗಟಬೇಂ, a sandfly, a midge, a gnat). **2,** a musquito, a gnat (My.). ಆನೆಗೆ ಗುಂಗುರು ಕಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಗುಚ್ಚು guccu. = ಗುಜ್ಜು 2 q. v., ಚುಚ್ಚು 3.

ಗುಚ್ಛ guččha. = ಗುಂಛ, ಗುತ್ಸ. A bundle; a bunch; a tassel; *a bunch of flowers, a cluster of blossoms* (ತೊಂಗಲ್, ಗೊಂಚಲ್, etc. Kk. 20; Šm. 24; *cf.* ಕುಚ್ಚು). 2, *a clump of grass; a bush; a thicket* (ಕ್ಷುಪ, ಮಡಲ್ Hlâ.). 3, *a necklace of thirty-two* (or of seventy) *strings.*

ಗುಚ್ಛಕ guččhaka. = ಗುತ್ಸಕ. *A cluster of blossoms.*

ಗುಚ್ಛಾರ್ಧ guččha-ardha. = ಗುತ್ಸಾರ್ಧ. *A necklace of twenty-four strings.*

ಗುಜ guja. = (ಗಿಜ 3), ಗುಜು, etc. (My.).

ಗುಜರಾಥ gujarâtha. = ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರ. Tbh. of ಗುರ್ಜರರಾಷ್ಟ್ರ. The district of Gujarât (C.; B. 2, 22; 3, 47; 4, 39).

ಗುಜರಾಥಿ gujarâthi. Belonging to Gujarât; an inhabitant of it (C.; B. 4, 40).

ಗುಜರಾನು gujarânu. A livelihood, subsistance (My.; Mhr., H. ಗುಜರಾಣ).

ಗುಜರಿ gujari. = ಗುಜ್ಜರಿ 1. The evening market (My.; Br.; Mhr.).

ಗುಜಸ್ತ gujasta. = ಗುದಸ್ತ. Past, as a year, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ಗುದಸ್ತ).

ಗುಜು guju. = ಕುಜು, etc. A sound in imitation of whispering (C.; Tu.). — ಗುಜುಗುಜಿಸು. To whisper (Bp. 61, 5; J. 19, 1; Mhr. ಗುಜಗುಜಣೇಂ). — ಗುಜುಗುಜು. Whispering, etc. (ಬಿನುಗುನುಡಿ Bhn. 43; Bp. 40, 62; 58, 64; C.). — ಗುಜುಗುಜುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Bp. 55, 3; 56, 11; My.). — ಗುಜುಗುಜು ಮಾತಾಡು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (C.). — ಗುಜುಗುಜುವೆನ್. -ಎನ್. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Bp. 1, 44; 28, 20). — ಗುಜುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (My.).

ಗುಜುರು gujuru. = ಗುಂಗುರು 1, etc. (Tu. ಗುಜ್ಜರ್). — ಗುಜುರೇಳ್. -ಏಳ್. To be tangled (Râm. 6, 53, 43).

ಗುಜುಱು gujuṟu. (fr. ಕಿಱು). = ಗುಜ್ಜು 2, ಗುಡ್ಡು 3. Shortness, smallness. — ಗುಜುಱುಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A small branch, a twig. ಮುಳ್ವೆರಸಿದ ಗುಜುಱುಗೊಮ್ಬು (ಕಟಿಲೆ Šmd. I, o. r. ಗುಜ್ಜ-).

ಗುಜ್ಜ gujja. = ಗುಡ್ಡ 1, (ಗುನ್ನ 2). Shortness, smallness (T. ಕುಱಟ). **2,** ಗುಜ್ಜು 2-ಅ 3, a short man, a dwarf (ಕಿಱ್ಗುದಂ Šmd. I; ಗಡುಲ, ಕುಬ್ಜ Hlâ.). ಗುಜ್ಜಂ (Šmd. 154). See ಕಡು-, and *cf.* ಕೊಂಚ. — ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಬು. = ಗುಜುಱು-, q. v. ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಬಿನ ಮರ (ಕ್ಷುಪ Hlâ.).

ಗುಜ್ಜ gujja. = ಗುಜ್ಜರ. (S. Mhr.). *Cf.* ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರ.

ಗುಜ್ಜಗೆ gujjagĕ. = ಗುಜ್ಜಿಗೆ, ಗುಜ್ಜುಗೆ, ಗೊಜ್ಜಗೆ, ಗೊಜ್ಜುಗೆ. A kind of jasmine (ಸೇವನ್ತಿಗೆ Šm. 26, o. r. ಗುಜ್ಜುಗೆ; ಸೇವನ್ತಿಗೆ Kk. 22, o. rs. ಗುಜ್ಜಗೆ, ಗೊಜ್ಜುಗೆ; Tĕ. ಗುಜರಿ; T. ಕೊಱುಂಗಿರಿ).

ಗುಜ್ಜರ gujjara. Tbh. of ಗುರ್ಜರ (Šmd. 356).

ಗುಜ್ಜರಪಟ್ಟೆ gujjara-paṭṭi. Tbh. of ಗುರ್ಜರಪಟ್ಟೆ (Šmd. 380). *Cf.* ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಟ್ಟೆ.

ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರ gujja-râshṭra. = ಗುಜರಾಥ. — ಗುಜ್ಜರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಟ್ಟೆ. Woven silk or fine cloth from Gujarât (Bp. 11, 26).

ಗುಜ್ಜರಿ gujjari. 1. = ಗುಜರಿ. (C.).

ಗುಜ್ಜರಿ gujjari. 2. N. of a tune (My.; J. 21, 56).

ಗುಜ್ಜಾರ gujjâra. = ಗುಜ್ಜರ. (My.).

ಗುಜ್ಜಾರಿ gujjâri. A short man, a dwarf (My.). ಗೂನು ಉಣ್ಟಾಗಿ, ಎಲುವುಗಳು ಬೊಗ್ಗಿ ಗಣ್ಟಿಕ್ಕಿದ ಗುಜ್ಜಾರಿ (ಕುಬ್ಜ, ಗಡುಲ Si. 198).

ಗುಜ್ಜಿ gujji. A female dwarf (My.).

ಗುಜ್ಜಿಗೆ gujjigĕ. = ಗುಜ್ಜಗೆ, q. v.

ಗುಜ್ಜು gujju. 1. (= ಕೊಱು 1). A small perpendicular post by which short beams are raised upon longer ones, a queen-post, a strut (My.; Tĕ. ಕುರುಜು, ಗುಂಜೆ; Tu. ಗುಜ್ಜೆ). See Prv. s. ಕೊಱು 1.

ಗುಜ್ಜು gujju. 2. (Šmd. 248). = ಕುಱುಱು, etc. Shortness, smallness, etc. (ಚುಂಚು, ಕಿಱಿದು Šm. 62; Kk. 56, o. rs. ಗುಚ್ಚು, ಗುಂಜು; My.; Tĕ.; Tu. ಗುಜು; M. ಕೊಚ್ಚು). ತಗ್ಗಾದ ಗುಜ್ಜು (ವಾಮನ, ಹ್ರಸ್ವ, ನೀಚ, ಖರ್ವ Si. 372). — ಗುಜ್ಜುಕತ್ತಿ. A short sword or knife (ಈಲಿ, etc. Si. 290). — ಗುಜ್ಜುಗುಱುಕು. Short breathing, suppressed groans (Râm. 6, 53, 37). — ಗುಜ್ಜುಗೆಜ್ಜೆ. Small gĕjjĕs (V. 3, 30). — ಗುಜ್ಜುಮರ. A small tree, a shrub or bush (ಕ್ಷುಪ Si. 120).

ಗುಜ್ಜುಗೆ gujjugĕ. = ಗುಜ್ಜಗೆ, q. v.

ಗುಂಛ gunčha. = ಗುಚ್ಛ. (G.).

ಗುಂಜ gunja. = ಗಂಜ 3, etc., ಗುಂಜಿ, ಗುಂಜೆ. A clump or bush of creepers (ಲತಿಕಾಸಮೂಹ, ಲತೆಯ ಹೊದಱು Nn. 133; *cf.* ಕುಂಜ). 2, Abrus precatorius (ಗುರುಗುಂಜ 133). 3, a treasury (ಧನಾಶ್ರಯ, ಭಣ್ಡಾರ 133).

ಗುಂಜತ್ gunjat. Making a murmuring or clanking sound (Čpr. 3, 49).

ಗುಂಜಾಭರಣ gunjâ-âbharaṇa. An ornament made of the seeds of the Abrus precatorius (Ššv. 3, 4; J. 8, 46).

ಗುಂಜಾಯಿಷಿ gunjâyishi. (Profit): illicit profit (Mhr., H. ಗುಂಜಾವೀಸ); excess of the real over the recorded area of a farmer (My.).

ಗುಂಜಾಲಾಡು gunjâ-lâḍu. A sweetmeat made of dough of Bengal gram flour in the shape of Abrus-seeds by frying and with sugar formed into balls (My.).

ಗುಂಜಿ gunji. = ಗುಂಜ No. 2, ಗುಂಜೆ. (ಕಾಕಚಿಂಚಿ, ಗುಂಜೆ, etc. Nr.; C.; B. 4, 106; *cf.* ಕುನ್ನಿ 2). See ಗುರು-; Prv. s. ಮಂಜ. — ಗುಂಜತೂಕ. The weight of a seed of the Abrus precatorius (B. 4, 194; C.). — ಗುಂಜಿದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಗುಂಜಾಭರಣ. (Ršv. 5, 112). — ಗುಂಜಿಸಱು. Gum made of the gunji (My.).

ಗುಂಜು gunju. 1. = ಗುಜ್ಜು 2, q. v.

ಗುಂಜು gunju. 2. = ಗೋಂಜು 1. To entangle, as thread (My.; see ಕುಱು 1). **2,** to be entangled, as thread (My.).

ಗುಂಜು gunju. 3. = ಗೋಂಜು 2. The state of being entangled, as thread (My.). **2,** particles of cotton or wool that stick to one's clothes (C.); nap (My.). **3,** the coir on cocoanuts (My.). — ಗುಂಜುಗಣ್ಟು. An entangled knot (My.). — ಗುಂಜು ಬೀಱು. To become entangled (My.).

ಗುಂಜು gunju. 4. To pull (v. i.), to contract,

to move convulsively, as muscles, the hands or legs (My.; Tĕ. గింజు, గుంజు).

ಗುಂಜೆ guñjĕ. ಗುಂಜಾ. = ಗುಂಜ, etc. *A creeper bearing beautiful scarlet and black seeds which are used as weights, the wild Liquorice, Abrus precatorius* Lin. 2, *the fifth part of an âdyamâshaka.* See ಗುಲು-.

ಗುಟ guṭa. (= ಗುಟ್ರು). An imitative sound. — ಗುಟಗರೆ. -ಕರೆ. To grunt, to bellow, as a bull or an ox (My.).

ಗುಟಕಿಸು guṭakisu. = ಗುಟುಕಿಸು, etc. (My.).

ಗುಟಾಯಿಸು guṭâyisu. = ಕುಟಾಯಿಸು. (My.).

ಗುಟಕು guṭaku. = ಕುಟುಕು 2, ಗುಟುಕು, ಗೊಟಕು. A single gulp of any liquid (C.; Tĕ. గుటుకు, గుటక; Mhr. ಗುಟಕಾ, ಘು-). ಗುಟಕ ನೀರು (B. 5, 133).

ಗುಟಿಕಾಸಿದ್ಧಿ guṭikâ-siddhi. The power of going wherever one likes by means of putting a magical bolus in one's mouth (My.).

ಗುಟಿಕೆ guṭikĕ. = ಕುಣಿಕೆ, ಗುಣಕೆ, ಗುಣಿಕೆ, ಗುಲಿಕೆ, ಗುಳಿಗೆ 1. A pill, a bolus, a ball (Sk.).

ಗುಟು guṭu. = ಗೊಟ, ಗೊಟ್ಟ. A sound in imitation of that produced by drinking liquids. — ಗುಟು ಕರಿಸು. To take a single gulp (C.; B. 4, 38). — ಗುಟು ಗುಟು. rep. ಗುಟು ಗುಟು ಕುಡಿದನು, he drank in gulps (C.).

ಗುಟುಕಿಸು guṭukisu. = ಕುಟುಕಿಸು, ಗುಟಕಿಸು. To drink in gulps (My.).

ಗುಟುಕು guṭuku. = ಗುಟಕು. (C.; Tu.). See Prv. s. ಗುರು.

ಗುಟುಕ್ಕನೆ guṭukkanĕ. With a single gulp, in swallowing liquids (C.; Mhr. ಘುಟಕನ).

ಗುಟ್ಟ guṭṭa. = ಗುಟ್ಟೆ, (ಗುಡ್ಡ 2). A hillock (My.; Tĕ. గుట్ట).

ಗುಟ್ಟಿ guṭṭi. A mixture of medicine of such a quantity as can be easily swallowed by babies (S. Mhr.).

ಗುಟ್ಟಿಗೆ guṭṭigĕ. Tbh. of ಗೃಷ್ಟಿಕೆ (Čt. II, 69, o. r. ಘೃಷ್ಟಿಕೆ).

ಗುಟ್ಟು guṭṭu. A secret; a hidden thought; one's private affairs (C.; B. 5, 147; Tĕ.; Tu.; Mhr. ಗೂಜ; T. ಕುಟ್ಟು, ಕುಣ್ಣು, that which is hollow and deep; *cf.* ಗುಣ್ಪು; ಕುಟಿ 1? Sk. ಕೂಟ, enigma). ಗುಟ್ಟನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡುವಿಕೆ (ಅರುನ್ತುದ, ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ Si. 376). ಫಕ್ಕನೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಎರಡ ನೆಯವರ ಮುನ್ದೆ ನಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ಒಡೆದಾಳು (B. 4, 138). ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಪೆಟ್ಟು.— ಆಗಸನ ತವಾ ಹೊಟಿಗೆ ತೆಗದ ಮೇಲೆ ಗುಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.).

ಗುಟ್ಟೆ guṭṭĕ. = ಗುಟ್ಟ. (My.).

ಗುಟ್ರು guṭru. = ಕುಟ್ರು, (ಗುಟ, ಗೊಡರು, ಗೋಗರೆ). (Tĕ. గోణ్ణు). — ಗುಟ್ರು ಹಾಕು. To coo as pigeons (My.). 2, to grunt or bellow as an ox or a bull (My.).

ಗುಡ guḍa. (= ಗುಣ್ಡು 2?). — ಗುಡಮುಣಗ. The white-eyed Pochard (Bd.). *Cf.* ಗುಣ್ಡುಮುಟುಗ?

ಗುಡ guḍa. = ಗುಲ, ಗುಳ. *A ball, a globe.* 2, *treacle, molasses, jaggory* (ಬೆಲ್ಲ Nn. 127; ಗುಲ Šs.).

ಗುಡಂಚಿ guḍañči. = ಗುಡೂಚಿ, q. v. (Sk. ಗುಡಚೀ).

ಗುಡಪಾನ guḍa-pâna. A beverage made of jaggory, etc. (Šs.).

ಗುಡಪಾಲ guḍapâla. The plant Fluggea leucopyrus Willd (St. & Pl.; T. ವಟಿಟ್-ಪೂಲ್, -ಪೂಲಾ).

ಗುಡಪುಷ್ಪ guḍa-pushpa. *The plant Bassia latifolia* Roxb. (ಇಪ್ಪೆ Mr. 140).

ಗುಡಫಲ guḍa-phala. *The tree Careya arborea* Roxb., or *Salvadora persica* Lin. (ಅಕ್ರೋಡದ ಗಿಡ G.). See ಒಗನಿ.

ಗುಡಲು guḍalu. = ಗುಡಸಲು. (My.).

ಗುಡಸಲ guḍasala. = ಗುಡಸಲು. (S. Mhr.; B. 5, 105. 118).

ಗುಡಸಲು guḍasalu. = ಗುಡಲು, ಗುಡಸಲ, ಗುಡಿಲ್ 1, ಗುಡಿಸಲು 2, ಗುಡಿಸಿಲು, ಗುಡುಸಲ, ಗುಡುಸಲು, ಗುಡುಸಿಲು, ಗುಡುಸುಲು, ಗುಡ್ಲು. A hut with a thatched roof (C.; B. 5, 203; M. ಕುಡಿಞ್ಞಿಲ್, ಕುಡಿಲ್; T. ಕುಡಿಲ್, ಕುಡಿಚ್ಚೈ, ಕುಡಂಗರ್, ಕುಚ್ಚಿಲ್, ಕುಚ್ಚು; Tu. ಗುಡಿಚಿಲ್, ಗುಡಿಸಲ್, ಗುಡಿಸಿಲ್; Tĕ. ಗುಡಿಸೆ, ಗುಡುಸು; *cf.* ಕುಡಿ 6 and ಕೂಡು 1).

ಗುಡಸು guḍasu. 1. Any round thing, a round, a circle; the disk of the sun or moon (Tĕ. ಗುಡುಸು; *cf.* ಗುಡಿ 1). **2,** = ಗುಡಿಸು 1, ಗುಡುಸು, the round mark ಂ, used for the vowel ಇ (C.; Tĕ. ಗುಡಿ, ಗುಡುಸು), and the round mark ು, used for the vowel ಉ (S. Mhr.).

ಗುಡಸು guḍasu. 2. = ಗುಡಿಸು 2, etc. (C.).

ಗುಡಾಕು guḍâku. A preparation of tobacco for smoking (My.; Tĕ., M., T., Mhr.).

ಗುಡಾಕೇಶ guḍâ-kêša. Whose hair forms tufts or matted locks; Arjuna; Šiva; —Krishṇa (My.).

ಗುಡಾಣ guḍâṇa. = ಗುಡುವನ. A large earthen or metal water-vessel, used also for storing grain, etc. (My.; ಅಲಂಜರ, ಮಣಿಕ Si. 309); an earthen pot used for churning (ಮನ್ಥನಿ, ಗರ್ಗರಿ, ಮೊಸರು ಕಡಿಯುವ ಗಡಿಗೆ 323). See Prvs. s. ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ, ಮೊಗೆ 3.

ಗುಡಾರ guḍâra. = (ಗುಡಾರೆ), ಗುಡಿ 2. ಗುಣ್ಡಾರ, ಗೂಡಾರ. A tent; a small tent (ದೂಷ್ಯ, ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮ Si. 224; C.; Tĕ. ಗುಡಾರ, ಗುಡಾರು; *cf.* Sk. ಕುಟರು). ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದುಪ್ಪಟ್ಟಿ (ವರಾತಿ, ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ Si. 223). See Šsv. 2, after 42; J. 7, 1; B. 3, 55; 4, 218. 2, a thick or coarse cloth, used for sitting upon, etc. (C.; B. 4, 188).

ಗುಡಾರೆ guḍârĕ. = ಗುಡಾರ No. 1. (Si. 224, *only* Si.).

ಗುಡಿ guḍi. 1. (= ಕುಡಿ 1, ಗುಡಸು 1, No. 1; Sk. ಕುಟಿ). A round, a circle; a halo. (Tĕ.; T. ಕೋಟ್ಟೈ; T. ಕುವಿ, to be round, see ಗುಡಿಯಿಸು; *cf.* ಸುಟಿ). ಗಗನಗುಡಿ (ಪರಿವೇಷ, ಪರಿಧಿ, ಉಪಸೂರ್ಯಕಮಣ್ಡಲ Si.). **2,** = ಗುಡಿಲ್ 2, a mass; a cluster (T. ಕುವೈ, ಕುಟಿ; see ಪೂಗುಡಿ; see s. ಕುಪ್ಪೆ 1). — ಗುಡಿ ಕಟ್ಟು. A ring or halo to form round the sun or moon (ವರ್ಣಪೂರರೇಖೆ, ಕುಣ್ಡಲೀಕರಣ Šmd. Dh.; C.). — ಗುಡಿ ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a ring or assemble round about; a number of individuals to come together; to become excessive (Grj. 3, 18. 64; Bp. 14, 33; Râm. 1, 8, 8; Ršv. 8, after 5; Šsv. 1, after 79). — ಗುಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. To become excessive (Bh. 8, 23, 4).

ಗುಡಿ guḍi. 2. = ಕುಡಿ 5. A point (Bh. 8, 25, 8); a flag, a banner (Čpr. 3, 96; 4, 42. 63; Abh. P. 7, 82; 12, 26. 28; Grj. 10, 101; Bp. 5, 12; Č. Bp. 5, 2; 47, 5; Bh.

1, 8, 83; 2, 13, 7; 5, 2, 1; Prll. 3, 4; J. 3, 17; 5, 2; 17, 37. 46; 30, 53; 32, 55; 33, 18; Râm. 13, 4; Ršv. 13, 50. *Cf.* ಕೋಡಿ 3. — ಗುಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie or place a flag or flags (Bh. 1, 17, 10; 8, 18, 13; V. 14, 50).

ಗುಡಿ guḍi. 3. = ಗುಡು 1. — ಗುಡಿಗುಡಿಸು. = ಗುಡುಗುಡಿಸು, s. ಗುಡು 1. (Grj. 8, 48; Bp. 26, 15; 28, 43; 57, 29; Šsv. 4, 25; J. 4, 20; 5, 11; 12, 38; 22, 44).

ಗುಡಿ guḍi. 1. A pole erected on the new year's day before the house-door; the festival connected with it (Mhr. ಗುಢೀ; R.).

ಗುಡಿ guḍi. 2. Tbh. of ಕುಟಿ (Šmd. 338). A house (ಕುಟಿ Nr.); a temple (C.; Tĕ.; Bp. 35, 55; 41, 26; 43, 37; 45, 33; 61, 62; B. 2, 48; Si. 242); a tent (ದೂಷ್ಯ, ಸ್ಥುಲ, ಪಟಕುಟಿ, ಗುಣಲಯನಿ, ಕೇಲಿಕೆ, ಕೇಣಿಕೆ Hlâ.; ಚಿತ್ರಕುಟಿ, ಗುಣಲಯನಿ, ದೂಷ್ಯ Mr. 288; *cf.* ಗೂಡಾರ). ಗುಡಿಯ ಗೂಣ್ಟ (ಧ್ರುವಕ, ಶಿವಕ, ಕೀಲಕ, etc. Hlâ.; ಶಿವಕ, etc. Mr. 288, o. r. ಗುಡಿಯ ಗೂಟ). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆಬಿಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವ ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱ್ (Sp.). — ಗುಡಿ ಗುಣ್ಡಾರ. dupl. (S. Mhr.; B. 5, 73). — ಗುಡಿ ಗೂಡಾರ. = ಗುಡಿ ಗುಣ್ಡಾರ. (Bh. 1, 12, 6).

ಗುಡಿಗಾಱ guḍi-gâṟa. = ಗುಡುಗುಡಿ ಮಾಡುವವ. A turner, one whose occupation is to form wooden articles (also the plaything called čakra, hubble-bubbles, etc.) with a lathe and to cover them with shellac of different colors (C.).

ಗುಡಿಗಿ guḍigi. Breeches (Br., H.; Mhr., H. ಗುಡಥೀ). — ಗುಡಿಗಿಚಣ್ಣ. A sort of breeches that go a little beyond the knee (C.).

ಗುಡಿಗು guḍigu. = ಗುಡುಗು 2. ಮೇಘದ ಗುಡಿಗು (ಪರ್ಜನ್ಯ Si. 444, *only* in Si.).

ಗುಡಿದ guḍida. (= ಗೂಣ್ಟ 2, etc.). (ಕೀಲುಕ Mr. 408; Tĕ. ಗುಡಿದೀ, a peg).

ಗುಡಿಯಿಸು guḍiyisu. (fr. ಕೂಡು 1). = ಗುಡಸು 2, ಗುಡಿಸು 2, ಗುಡ್ಡು, ಗೂಡಿಸು. To make a heap; to join by sweeping: to sweep (ಪುಂಜೀಕರಣ Šmd. Dh., o. r. ಗುಡಿಸು; *cf.* ಕುಪ್ಪೆ 1; T. ಕುವಿ, to be joined or assembled; to be contracted; to be round; to heap up; ಕುವೈ, ಕುವ್ವು, a heap, crowd, ball, hillock; ಕೂಟ್ಟು, to join; to sweep).

ಗುಡಿಲ್ guḍil. 1. = ಗುಡಸಲು, etc. (Bp. 18, 7; 27, 48; 56, 35; T. ಕುಡಿಲ್).

ಗುಡಿಲ್ guḍil. 2. = ಗುಡಿ 1, No. 2. A mass. — ಗುಡಿಲಿಱ್. = ಗುಡಿಯಿಱ್. To become excessive (Râm. 6, 38, 15).

ಗುಡಿಸಲು guḍisalu. 1. Heaping up by sweeping: sweeping. ಕಸಗುಡಿಸಲುಕಟ್ಟೆ (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, ಶೋಧನಿ Si. 112, *only* in Si.).

ಗುಡಿಸಲು guḍisalu. 2. = ಗುಡಸಲು, etc. (My.).

ಗುಡಿಸಿಲು guḍisilu. ಗುಡಿಸಿಲ್. = ಗುಡಿಲ್ 1, etc. (ಕುಟಿ Si. 497; Bp. 9, 9; My.).

ಗುಡಿಸು guḍisu. 1. = ಗುಡಸು 1, No. 2. (My.).

ಗುಡಿಸು guḍisu. 2. = ಗುಡಿಯಿಸು, etc. (C.). ಕಸಕಿಲಿಂ ಗುಡಿಸಿದ ಕಸ (ಸಂಕರ, ಅವಕರ Nr.). ಕಣವನ್ನು ಗುಡಿಸುವವನು (ಖಲಪೂ, ಬಹುಕರ Si. 256). See Grj. 2, after 106; Bp. 11, 39; 42, 5; 56, 18; 60, 18; Č. Bp. 47, 42; Si. 112. ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಅನ್ದರೆ ಬಸಬುಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.).

ಗುಡು guḍu. 1. = ಗುಡಿ 3, (ಗುಣ, etc.), ಗುಱು 3. A sound used in imitating rumbling, growling, grumbling, thundering, or roaring. — ಗುಡುಗುಡಿಸು. = ಗುಡಿಗುಡಿಸು, ಗುಱುಗುಱಿಸು. To grumble; to roar; to growl, to grunt; to utter sullen discontent; to rage, to be very angry (ಕೋಪೋದ್ರೇಕ Šmd. Dh.; S. Mhr.). See Grj. 2, after 106; Bp. 18, 40; 49, 46; 50, 78; Râm. 4, 6, 20; 5, 9, 25; Ršv. 6, after 11 (twice); 6, 54. — ಗುಡುಗುಡು. rep. = ಗುಱುಗುಱು. (C.; Ršv. 8, 113; Tĕ. ಗುಟಗುಟ).

ಗುಡು guḍu. 2. = ಗುಱು 2, etc. — ಗುಡುಗುಡಿಸು. = ಗುಱುಗುಱಿಸು. ಗುಡುಗುಡಿಸುತೇಟ್ಟಿ ಮತ್ಸ್ಯಾಳಿಗಳ ಕೇಳಿಗಳ್ (Č. Bp. 2, 4). ಕಂಗಳು ಗುಡುಗುಡಿಸುವ ಅಶ್ರುಗಳೊಳ್ ಅವನಿಗೆ ಬಾಗಿದನು ತಿರವ (Râm. 3, 9, 4). — ಗುಡು ಗುಡು. rep. The gurgling sound of running water (My.; T., M. ಕುಡುಗುಡು, gurgling, the sound of water running out of a vessel with a narrow mouth; ಕುಳುಗುಳು, the noise of the water in a cocoanut when shaking); the sound of running feet (My.).

ಗುಡು guḍu. (= K. ಗುಡು 2). (Mhr. ಗುಡುಗುಡ, the sound emitted by a hubble-bubble, by a dry cocoanut on shaking it, by a growling belly). — ಗುಡುಗುಡಿ. A humble smoking pipe, a hubble-bubble (C.; Mhr. ಗುಡಗುಡೀ; Tĕ. ಗುಡಿಗುಡಿ, ಗುಡುಗುಡು; T. ಕುಡುಗುಡಿ). ಗುಡುಗುಡಿ ಸೇದು (My.). — ಗುಡುಗುಡಿಬುಱುಡೆ. The vessel or body of that pipe (C.). — ಗುಡುಗುಡಿ ಮಾಡುವವನು. = ಗುಡಿಗಾಱ. (S. Mhr.).

ಗುಡುಗಿಸು guḍugisu. To roll a single wheel along with the hand (Sd.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 1. To thunder (C.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 2. = ಗುಡಿಗು. Thunder; roar, etc. (ಸ್ತನಿತ, ಗರ್ಜಿತ, ರಸಿತ Si. 30; C.; B. 4, 37. 186).

ಗುಡುಗು guḍugu. 3. To run when playing at tip-cat or ball, bawling and keeping one's breath at the time (My.). — ಗುಡುಗಾಡು. -ಆಡು. To run about (My.).

ಗುಡುಗು guḍugu. 4. A run with bawling and suppressed breath etc. (Bh. 1, 6, 2; My.). ಗುಡುಗಾಗು, such a run to be terminated when taking breath (My.). — ಗುಡುಗಿನಾಟ. -ಆಟ. = ಗುಡುಗು. (My.).

ಗುಡುವನ guḍuvana. = ಗುಡಾಣ. (Tu. ಗುಡಾನ, Tĕ. ಗೂನಿಯೆ, ಗೂನು, ಗೂನೆ; T. ಕೂನ್ನೈ). ಮನ್ತಣಿ ಕಡೆವ ಮಡಕೆಯುಂ ಗುಡುವನಮುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Šmd. 338). ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, etc. ಎನ್ದೊಡೆ ಮಡಕೆ; ಗುಡುವನಮ್ ಎನ್ದೊಡೆ ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಗುಡುಸಲ guḍusala. = ಗುಡುಸಲು, etc. (B. 5, 203. 204. 259).

ಗುಡುಸಲು guḍusalu. = ಗುಡಸಲು, etc. (C.; B. 2, 12; 5, 186. 203).

ಗುಡುಸಿಲು guḍusilu. = ಗುಡುಸಲು. (C.; B. 2, 38).

ಗುಡುಸು guḍusu. = ಗುಡಸು 1, No. 2. (My.).

ಗುಡುಸುಲು guḍusulu. = ಗುಡುಸಿಲು. (My.).

ಗುಡೂಚಿ guḍûči. = ಗುಡಂಚಿ. *The plant Cocculus cordifolius* DC. (ಅಮೃತ, ಜೀವನ್ತಿ, ಸೋಮ, ಅಮರವಲ್ಲಿ Mr. 145, o. r. ಗುಡಂಚಿ).

ಗುಡೆ guḍĕ. ಗುಡಾ. *The plant Tithymalus antiquorum* Moench., a kind of euphorbia. 2, a ball, a pill.

ಗುಡ್ಡ guḍḍu3-a3. **1.** = ಗಿಡ್ಡ, ಗುಜ್ಜ, (ಗುಣ್ಣ 2). A boy, a pupil, a disciple (Bp. 47, 38; My.); a dwarf (ಕುಬ್ಜ, ವಾಮನ Nn. 132; ಕುಬ್ಜ Mr. 389, o. r. ಗಿಡ್ಡ; My.; M. ಕುಟ್ಟ, a boy). **2,** smallness, shortness (Tĕ. ಗುಟ್ಟಿ). ಗುಡ್ಡಗೊಮ್ಮು. -ಕೊಮ್ಮು. = ಗುಜ್ಜಗೊಮ್ಮು. ಗುಡ್ಡಗೊಮ್ಮಿನ ಬಿಬಿಲು (ಕ್ಷುಪ Nr.). — ಗುಡ್ಡಹರಿ. N. (Bp. 56, 33).

ಗುಡ್ಡ guḍḍa. 2. = (ಗುಟ್ಟ, ಗುಟ್ಟಿ), ಗುಡ್ಡು 1, (ಗುಡ್ಡೆ 1). A mountain (S. Mhr.); a hill (My.; *cf.* ಕೊಡ್ಡ, ಕುಪ್ಪೆ 1, ಗುಣ್ಣು 1 & 2). See Si. 116; B. 2, 23; 3, 90. — ಗುಡ್ಡಗಾಡು. -ಕಾಡು. dupl. (C.; B. 3, 47. 56). — ಗುಡ್ಡಗಾಡುಜನ. Jungle-people, wild, uneducated people (C.; B. 4, 130). — ಗುಡ್ಡಗಾಡುಸೀಮೆ. A hilly and woody country (C.). — ಗುಡ್ಡಗೆಣಸು. A creeper, Ipomaea digitata L. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡದ ಇಪ್ಪೇ ಮರ. A middle-sized tree, Careya arborea Roxb. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡದ ಗೋಣೀ ಮರ. A shrub or small tree, Alangium lamarkii, var. hexapetala Lam. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡನೇರಿಳೆ. The tree Elaeocarpus lancaefolius Roxb. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡಪನ್ನೇರಿಳುಮರ. A large shrub or small tree, Eugenia zeilanica Wight. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡರೆಂಜೆಮರ. The tree Elaeocarpus serratus L. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡವೋಮಗಿಡ. = ಕಾಡವೋಮ s. ಕಾಡು 2. (St. & Pl.). — ಗುಡ್ಡವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (Bp. 48, 19). — ಗುಡ್ಡವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 53, 21; 57, 56. 58. 64-66). — ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ. A hill-deer. ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ (ಶಮ್ಬರ Nr.).

ಗುಡ್ಡಾ guḍḍâ. (= ಗುಡ್ಡ 2). — ಗುಡ್ಡಾದೇವಿ. N. (Bp. 12, 41; 57, 62; 59, 7); Durgâ, Mârî (My.).

ಗುಡ್ಡಿ guḍḍi. = ಗುಡ್ಡು 2 No. 1, ಗುಡ್ಡೆ 2. (S. Mhr.). ಕಣ್ಣಿನ ಕರೇ ಗುಡ್ಡಿ (ಕನೀನಿಕೆ, ತಾರಕೆ G.; see ಕಣ್ಣು-; B. 5, 211).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 1. = ಗುಡ್ಡ 2. (B. 5, 130. 131. 174). — ಗುಡ್ಡುಗಾಡು. = ಗುಡ್ಡ-. (B. 5, 13).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 2. = ಗುಡ್ಡಿ, ಗುಡ್ಡೆ 2, (ಗುಣ್ಣು 2, ಗುರುಳೆ). (A ball): the eye-ball (My.; Tĕ.); the pupil of the eye (this *only* in Si.; T. ಕುವಡು, T., M. ಕುಮಿಟ್, anything globular). ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡು (ತಾರಕೆ, ಕನೀನಿಕೆ Si. 214; ತಾರೆ 449). See Si. 221; ಕಣ್ಣು-. **2,** an egg (My.; Tĕ.); spawn (My.; T. ಕುಣ್ಡಿ).

ಗುಡ್ಡು guḍḍu. 3. = ಗಿಡ್ಡು, ಗುಜುಱು. Smallness, shortness (My.).

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍĕ. 1. = (ಗುಟ್ಟ, etc.), ಗುಳ್ಳೆ 2. A heap, a pile (ರಾಶಿ Si. 415. 460; My.; Tĕ. ಗುಡ್ಡೆ, a rising spot of ground). ರಾಗೀ ಗುಡ್ಡೆ, ಬತ್ತದ ಗುಡ್ಡೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಪುಂಜ, ರಾಶಿ, ಉತ್ಕರ, ಕೂಟ 181). ಕಾಱುಗುಡ್ಡೆ (ಪೂತ, ಬಹುಲೀಕೃತ 306). ಮಳಲ ಗುಡ್ಡೆ (Bp. 58, 25). See ಮುಗ್ಗುಡ್ಡೆ; Prv. s. ಪರಲೋಕ. — ಗುಡ್ಡೆಗಣ್ಣು. = ಗುಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. A prominent eye (My.).

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍĕ. 2. = ಗುಡ್ಡಿ, etc. (C.; B. 3, 84). See ಕಣ್ಣು-.

ಗುಡ್ಡೆ guḍḍĕ. 3. A piece of cloth, used by men (My.; Tĕ. ಗುಡ್ಡೆ, cloth; M. ಕುತ್ತು, piece of cloth; T. ಕುಟ್ಟೈ, a neck-cloth). See ತಲೆ-.

ಗುಡ್ಲು guḍlu. = ಗುಡಿಲ್ 1, etc. (My.).

ಗುಡ್ಸು guḍsu. = ಗುಡಿಯಿಸು, etc. (My.).

ಗುಣ guṇa. = (ಗುಡು 1), ಗುಣು, ಕೊಣ 3. A sound in imitation of grumbling. (*Cf.* T. ಕುಣಗುಣ). — ಗುಣಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To murmur, to grumble, to utter sullen discontent (My.).

ಗುಣ guṇa. *A cord, a string, a thread;* thread (ನೂಲ್ Čt. I, 21; Mr. 501; ತನ್ತು, ನೂಲು Nn. 78). 2, *a bow-string* (ಬಿಲ್ಲಿರುವು 501; ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ 78). 3, *quality, property.* 4, the three fundamental qualities: satva, rajas, tamas (ತ್ರಿಗುಣ, ಗುಣತ್ರಯ 78). 5, the five qualities or attributes of the elements: rasa, rûpa, gandha, śabda, sparśa (ರಸಾದಿವಿಷಯ 501; ಶಬ್ದಾದಿಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ 78). 6, a good quality, virtue, merit, excellence, eminence (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯವು 78; ಮುಖ್ಯವು 501; ವಸು Nn. 17); wisdom, sense (ಬುದ್ಧಿ 78); vigour, energy (ಸತ್ವ 78); dignity (ತೇಜಸ್ 78); goodness (ಸಾಧುಜನವು 501); liberality (ಉದಾರ, ತ್ಯಾಗ 78); temperance (ನಿಯತ 78, o. r. ನೀತಿ); abatement of a disease; good or improved state; favorable issue; benefit (C.). 7, *proper course of action in politics, political wisdom* (ನಯ 78; ಕಾರ್ಯ 501). 8, place, site (ಆಸ್ಪದ, ಸ್ಥಾನ 78). 9, the most excellent one; the soul of the universe (ಪಮ, ಪರಮಾತ್ಮನು 78; ಪರಮನು 501). 10, a great ascetic (ಯೋಗೀಶ್ವರ, ಎತೀಶ್ವರ 78). 11, *a subordinate quality or inferior degree.* 12, *flavour, taste.* 13, *a cook.* 14, *multiplication.* 15, at the end of a compound: fold, times. 16, a secondary or subordinate gradation of a vowel, the vowels a, ê, ô (Šmd. 17). 17, the merit of a composition in rhetoric, *e. g.* consistency of plan, elegance of expression, etc. (Kâvy. III, 2; III, 1, A, 3 seq.). 18, a term for the number three (ಮೂಱು Mr. 347). 19, joy (ಮುದ, ಸನ್ತೋಷ Nn. 78). 20, protection (ರಕ್ಷತ್ವ, ರಕ್ಷಿಸುವದು 78). 21, a part or portion, a bit (ಲೇಶ, ತುಣ್ಡು 78). 22, war (ಕದನ, ಕಾಳೆಗ 78). 23, used also ಕಲನೊಳ್ (Mr. 501, two MSS. ಕರನೊಳ್). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲದು ಬಿಟ್ಟದೇ ಗುಣ (Prv.). — ಗುಣಕಱುಗೊಳ್. ಗುಣಕೆ ಅಱುಗೊಳ್. (Šmd. 207). To be loved (ಪ್ರೀತಿವಡು Šmd. II). ಗುಣಕಱುಗೊಣ್ಡಂ, a beloved, dear man (ಅಚ್ಚಿಕರ್ತಂ, etc., ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). ಗುಣಕಱುಗೊಣ್ಡಳ್, a dear woman (ಅಚ್ಚಿಕರ್ತಳ್, ಕೂರ್ತಳ್, ಒಲಿದ್ದಳ್ Šmd. II; Kk. 29; Šm. 75). — ಗುಣಕ್ಕೆ ನಲ್ಲ ಗಣೇಶ. (Šmd. 207). Gaṇêśa who is good on account of his merit. — ಗುಣಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To lay hold of virtue, etc., etc. ಗುಣಂಗೊಣ್ಡಂ (Šmd. 200). — ಗುಣವುದೋಱು. -ತೋಱು. Abatement or improvement to appear (Bp. 17, 9).

ಗುಣಕ guṇaka. A calculator. 2, in arithmetic: the multiplier (C.).

ಗುಣಕಥನ guṇa-kathana. Reciting the attributes or perfections of a god or of a man (My.).

ಗುಣಕರ guṇa-kara. = ಗುಣಕಾರ. (My.).

ಗುಣಕಾರ guṇa-kâra. Productive of good qualities, profitable, etc. (Sk.; My.).

ಗುಣಕು guṇaku. = ಕುಡುಪು, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಗುದಿಗೆ 1, etc.).

ಗುಣಕೃತಸಲಾಖೆ guṇa-krita-salâkhĕ. A spindle by which thread is made and on which it is wound (ಕದಿರ್ Šm. 105).

ಗುಣಕೆ guṇakĕ. = ಗುಣಿಕೆ. Tbh. of ಗುಟಿಕೆ. See ಮುದ-.

ಗುಣಗಣ guṇa-gaṇa. A multitude of good qualities, virtues or merits (Šśv. 2, 113; My.).

ಗುಣಗಣನೆ guṇa-gaṇanĕ. She who takes notice of good qualities (Bp. 50, 11).

ಗುಣಗ್ರಾಹಿ guṇa-grâhi. One who appreciates or can appreciate good qualities. (My.).

ಗುಣಜ್ಞ guṇa-jña. One who knows how to appreciate men or things; a scholar (ಗುಣಾಢ್ಯ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 42).

ಗುಣತ್ರಯ guṇa-traya. The three constituent properties of nature: satva, rajas, tamas (Nn. 12; ತ್ರಿಗುಣ 67. 78; ಪ್ರಕೃತ 111).

ಗುಣತ್ವ guṇatva. Subordination, dependence; virtue, excellence; the possession of attributes or qualities in general; multiplication. See Bp. 3, 69; 6, 13; ಅನು-.

ಗುಣದೋಷ guṇa-dôsha. Virtue and vice (C.).

ಗುಣಧರ್ಮ guṇa-dharma. The virtue or duty incident to the possession of certain qualities, as clemency is the virtue and duty of royalty, etc. (B. 5, 184).

ಗುಣನ guṇana. Multiplication; enumeration. (My.).

ಗುಣನನ್ದಿ guṇa-nandi. N. of an author (Šmd. 4. 39).

ಗುಣನಾಮ guṇa-nâma. An appellation that corresponds to or clearly expresses the nature of a thing, person, etc., one whose meaning is intelligible in itself (My.).

ಗುಣನಿಧಿ guṇa-nidhi. A receptacle, or an ocean, of virtues (My.).

ಗುಣನಿಲಯೆ guṇa-nilayĕ. She who is the abode of merit (Bp. 50, 11).

ಗುಣಪೃಷ್ಠ guṇa-pṛishṭha. Having threads in its back: a spider (ಮತಕಾರಿ, ಜಾಡ Mr. 166).

ಗುಣಪ್ರಣಯಿತ್ವ guṇa-praṇayitva. Desire or longing for a good act (Čpr. 5, 29).

ಗುಣಭಾಜ್ guṇa-bhâj. Sharing in, possessing or having good qualities. (Šmd. 106).

ಗುಣಭಾಜ guṇa-bhâja. Tbh. of ಗುಣಭಾಜ್ (Šmd. 106).

ಗುಣಮಣಿ guṇa-maṇi. A jewel of good qualities (V. 4, 81; J. 12, 5; C.).

ಗುಣಮೂಲಿ guṇa-mûli. (ಗೆಣಸು Mr. 135).

ಗುಣಯಿಸು guṇayisu. = ಗುಣಿಸು. To multiply; to enumerate; to calculate (Čh. v. 334).

ಗುಣಯುತ guṇa-yuta. Possessed of good qualities, etc. (J. 2, 10).

ಗುಣಲಯನಿ guṇa-layani. *A tent.*

ಗುಣವಚನ guṇa-vačana. An attributive; an adjective (Šmd. 96. 110. 116. 118. 119. 120. 134. 183. 200. 256; Kâvy. I, 2, 4-7).

ಗುಣವತ್ guṇa-vat. Endowed with qualities, or with good qualities; excellent, perfect. (Kâvy. II, 2, B, 43).

ಗುಣವತಿ guṇa-vati. A woman endowed with good qualities (J. 5, 51). 2, = ಗುಣಕೃತಸಲಾಖೆ (ಕದಿರು Mr. 206). 3, N.

ಗುಣವನ್ತ guṇa-vanta. Tbh. of ಗುಣವತ್. Endowed with eminent or good qualities; an excellent or good man (Bp. 41, 13; C.; B. 2, 32; 5, 178).

ಗುಣವನ್ತೆ guṇavantĕ. An excellent woman (Bp. 4, 32; My.).

ಗುಣವರ್ಮ guṇa-varma. N. of an author (Šmd. 4. 144; *cf.* Kâvy. I, 2, 99).

ಗುಣವಳ (guṇa-baḷa). A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಗುಣವಾಚಕ guṇa-vâčaka. = ಗುಣವಚನ. (My.).

ಗುಣವಾಚಿ guṇa-vâči. = ಗುಣವಚನ. (Šmd. 95).

ಗುಣವಾರ್ಧಿ guṇa-vârdhi. An ocean of good qualities (Šsv. 4, 107).

ಗುಣವಿವೇಕ guṇa-vivêka. The investigation or discussion of the ten good qualities of a poem (Kâvy. I, 1 *a*, 5; III, 1 seq.).

ಗುಣವೃಕ್ಷ guṇa-vṛiksha. *The mast of a vessel; the tree to which a boat is moored.*

ಗುಣವೃಕ್ಷಕ guṇa-vṛikshaka. = ಗುಣವೃಕ್ಷ. *The mast etc.*

ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ guṇa-šrêshṭha. Pre-eminent in excellences or virtues (ಗುಣಾಗ್ರಣಿ Nn. 30; ಗುಣಾಢ್ಯ 42).

ಗುಣಸಮವಾಯ guṇa-samavâya. = ಗುಣಗಣ. (Čpr. 2, 62).

ಗುಣಸೌನ್ದರ guṇa-saundara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಗುಣಸ್ವಭಾವ guṇa-svabhâva. The essential form of qualities (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ಗುಣಾಕಾರ guṇâkâra. Multiplication (C.; Mhr.).

ಗುಣಾಗ್ರಣಿ guṇa-agraṇi. = ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ. (ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ, ಸುರಭಿ Nn. 30; Čh. v. 254).

ಗುಣಾಂಕ guṇa-aṅka. Distinguished by excellences (Bp. 26, 17).

ಗುಣಾಢ್ಯ guṇa-âḍhya. Rich in virtues or excellences (ಗುಣಜ್ಞ, ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 42).

ಗುಣಾತಿಶಯ guṇa-atišaya. Eminence of excellences (Čpr. 5, 38).

ಗುಣಾಧಿಕ guṇa-adhika. = ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ. (Šmd. 73).

ಗುಣಾನುರೂಪ guṇa-anurûpa. Corresponding or adapted to properties (Šmd. 94. 95).

ಗುಣಾನ್ತರ guṇa-antara. A different kind of merit, variety of property or quality. (Čpr. 2, 48).

ಗುಣಾರಿ guṇâri. An assistant of the gavuḍa and šânabhôga (Mhr.; S. Mhr.).

ಗುಣಿ guṇi. 1. = ಕುಣಿ 2, etc. — ಗುಣಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A hollow eye (C.). — ಗುಣಿಗಲ್ಲ. A cheek that is sunken in (G.). — ಗುಣಿ ಸದೆ ಮಾಡು. To dig a little hole round a tree (My. occasionally).

ಗುಣಿ guṇi. 2. The rod or handle of a whip (S. Mhr.; *cf.* ಗುಣಕು).

ಗುಣಿ guṇi. Possessing qualities; endowed with good qualities or merits (Bp. 29, 2; 36, 2; 61, 70). 2, a bow. 3, N. of a plant (ಗೋಣಗು Mr. 139; *cf.* Sk. ಕುಣಿ?).

ಗುಣಿಕೆ guṇikĕ. Tbh. of ಗುಟಿಕೆ. See ಮುದ್ದು-.

ಗುಣಿತ guṇita. *Multiplied;* multiplication (ಛತ್ತು Mr. 349; My.).

ಗುಣಿಸು guṇisu. = ಗುಣಯಿಸು. To multiply, etc. (C.; Si. 327; J. 30, 53).

ಗುಣು guṇu. = ಗುಣ, etc. — ಗುಣುಗುಟ್ಟು. = ಗುಣಗುಟ್ಟು. (My.). — ಗುಣುಗುಣು. Murmuring, buzzing, whispering among the people, suppressed talk about (S. Mhr.; Mhr.).

ಗುಣುಕು guṇuku. = ಗುಣಕು, etc. (S. Mhr.).

ಗುಣೋಕ್ತಿ guṇa-ukti. = ಗುಣವಚನ. (Šmd. 256. 257; Kâvy. I, 2, 17-19).

ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ guṇa-utkarsha. *Excellence, superiority.* See ಒಳುಹು.

ಗುಣೋದಯ guṇa-udaya. A man in whom good qualities, etc. have risen or appear (J. 28, 14).

ಗುಣ್ಟ guṇṭa. 1. (= ಗಣ್ಟ). Joining; proximity;

near; along (C.; see ಕುಱು 1). ಅವರು ಆ ನಡುಗಡ್ಡೆಯ ಪಕ್ಷಿಮದಕ್ಷಿಣದಣ್ಡೆಗಳ ಗುಣ್ಟ ಇಱಿಕಲ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 205). Frequently ದಾರಿ-, ಮನೆ-, ಹಳ್ಳ-, etc. (C.). See ದಣ್ಡೆ-.

ಗುಣ್ಟ guṇṭa. 2. = ಕೊಟ 3, (ಗುಡಿದ), ಗೂಟ, ಗೂಣ್ಟ. A peg, a plug, a stumpy post (ಶಿವಕ, ಕೀಲಕ Nr.; My.; M. ಕುಱುದಿ; T. ಕುಟ್ಟಿ; Mhr. ಖುಣ್ಟಾ, ಖುಣ್ಟೀ, ಖುಟೀ; see also ಕುಸಿ 1). ಪಶುವ ಕಟ್ಟಲೆನ್ದು ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಟವು (ಮೇಥಿ, ಮೇಟಿ Nr., o. r. ಗೂಟವು). ಗುಣ್ಟಂಗಳಿನ್ದ ಸಂಕೀರ್ಣಮಾದ ಕುಱು (ಕುಕೂಲ Nr.).

ಗುಣ್ಟಿಗೆ guṇṭigĕ. Tbh. of ಘುಣ್ಟಿಕೆ (Šmd. 338).

ಗುಣ್ಟೆ guṇṭĕ. 121 square yards or the fortieth part of an acre (My.; Tĕ.).

ಗುಣ್ಡ guṇḍa. 1. (= ಗುಣ್ಡಿ, ಗುಣ್ಡು 2). Roundness, hollowness and deepness (*cf.* ಗುಣ್ಡಿತು). 2, = ಗುಣ್ಡು 2-ಅ 3. N. ಉಣ್ಡಿಯೇನೋ, ಗುಣ್ಡ? ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಣಾಸು ಮೂವತ್ತು ಮೊಟಿ ಎನ್ದ. — ಎಂಜಲು ಎತ್ತೋ, ಗುಣ್ಡ! ಎನ್ದರೆ ಉಣ್ಡವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಎನ್ದ (Prvs.). — ಗುಣ್ಡಬಟ್ಟಲ. = ಗುಣ್ಡವಟ್ಟಲ್. (S. Mhr.). — ಗುಣ್ಡಬಾವಿ. A temporary round pit or well sunk in the dry bed of a stream (S. Mhr.). — ಗುಣ್ಡಭಟ್ಟ. N. ಉಣ್ಡಿಯೇನೋ, ಗುಣ್ಡಭಟ್ಟ? ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಡೆಮುಣ್ಡೆ! (Prv.). — ಗುಣ್ಡಯ್. -ಅಯ್. N. (Bp. 15, 23). — ಗುಣ್ಡಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 9, 33). — ಗುಣ್ಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 47; 24, 72). — ಗುಣ್ಡವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. = ಗುಣ್ಡಿವಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಡುಬಟ್ಟಲು. (T. ಗುಣ್ಡುವಟ್ಟಲ್). A small round and deep metal vessel from which water and other liquids are drunk, children eat, etc. (ಅನುಕರ, ಗರ್ತಕ Mr. 212, o. r. in three MSS. ಗುಣ್ಡಿ-).

ಗುಣ್ಡ guṇḍa. 2. (= ಗುಡ್ಡ 1). A servant (Tĕ. = ದಾಸ, ಬಣ್ಟು; R.; Tĕ. ಗುಣ್ಡವೆ, a female servant; M. ಕುಣ್ಡೆ, slave; dirty woman). *Cf.* the ಗುಣ್ಡ No. 2 s. ಗುಣ್ಡ 1.

ಗುಣ್ಡಕ್ರಿಯೆ guṇḍa-kriyĕ. A kind of râga (Bp. 19, 17; *cf.* ಗುಣ್ಡಾಗುಣ್ಡಿ).

ಗುಣ್ಡಗೆ guṇḍagĕ. = ಗುಣ್ಡುಗೆ. Of a round, globular form (C.; B. 3, 119; 4, 35).

ಗುಣ್ಡಲಿಗೆ guṇḍaligĕ. = ಗುಣ್ಡಾಲಿ. A round water-vessel of metal (My.).

ಗುಣ್ಡಾಗುಣ್ಡಿ guṇḍâguṇḍi. A kind of râga (Bp. 19, 15).

ಗುಣ್ಡಾನ್ತರ (guṇḍu2-antara). The state of stones being laid inside: a foundation (My.). — ಗುಣ್ಡಾನ್ತರ ಮಾಡು. To lay a foundation (My.). 2, to make a stone-mass of (something), to ruin completely (another's property, etc., My.).

ಗುಣ್ಡಾರ guṇḍâra. = ಗುಡಾರ. See ಗುಡಿ-.

ಗುಣ್ಡಾಲಿ guṇḍâli. = ಗುಣ್ಡಲಿಗೆ. (My.).

ಗುಣ್ಡಾಳಿಸು guṇḍâḷisu. To roll up, as a rug (Mhr. ಗುಣ್ಡಾಳಣೇಂ; Sd.).

ಗುಣ್ಡಿ guṇḍi. = (ಕುಣ್ಟೆ 2, ಗುಣಿ 1, ಗುಣ್ಡ 1). A hole, a pit, a hollow (My.; Si. 203. 431; T., M. ಕುಣ್ಡು, what is hollow, deep, low). ನೀರ ಗುಣ್ಡಿ (B. 5, 80). ತೋಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು (Prv.). See ತಡ-, ಸುಱು-; Prv. s. ಮುಣ್ಡೆ. 2, = ಗುಣ್ಡಿಗೆ No. 1, the pit of the stomach (My.; Tĕ. ಗುಣ್ಡೆ, T. ಕುಣ್ಡಿ). 3, a large round earthen or metal vessel (My.; *cf.* Sk. ಕುಣ್ಡಿ? Mhr. ಕುಣ್ಡೀ, a vessel of stone or earth). — ಗುಣ್ಡಿಕಾಯಿ. The heart, in a physical sense only (My.; Tĕ. ಗುಣ್ಡೆಕಾಯಿ). — ಗುಣ್ಡಿವಟ್ಟಲ್. = ಗುಣ್ಡ-, q. v. (My.).

ಗುಣ್ಡಿ guṇḍi. A button (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಗುಣ್ಡಿಗೆ guṇḍigĕ. = ಗುಣ್ಡಿ No. 2. The pit of the stomach (C.). 2, the thorax, the chest; courage (ಎರ್ದೆ Šm. 84; Si. 204); the heart in a physical sense (J. 16, 28). ಗಟ್ಟಿಗುಣ್ಡಿಗೆಯವನು (ಉರಸ್ವತ್, ಉರಸಿಲ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ Si. 283; My.). See ಅದರು-, ಎರೆ-, ಎದೆ-, ಒಳ್-.

ಗುಣ್ಡಿಗೆ guṇḍigĕ. Tbh. of ಕುಣ್ಡಿಕೆ. (ಕಮಣ್ಡಲು, ಕುಣ್ಡಿಕೆ Hlâ.; ಕರಕ Nr.; ಜಲಪಾತ್ರೆ Kk. 32; ಋಷಿಗೆ ಜಲಪಾತ್ರೆ Šm. 34; ಕಮಣ್ಡಲು 84; Čpr. 6, 8). ವ್ರತಿಗಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ (ಕಮಣ್ಡಲು, ಕುಣ್ಡಿ Nr.). See ತಡ-.

ಗುಣ್ಡಿತ guṇḍita. *Pounded, crushed* (ರೂಷಿತ, ದೂಳುವಡೆದುದು Nr.; see ಕುಣ್ಠಿತ and ರೂಷಿತ).

ಗುಣ್ಡಿತು guṇḍitu. = ಗುಣ್ಡಿತ್ತು (Šmd. 96), ಗುಣ್ಣಿತು, ಗುಣ್ಣಿತ್ತು. That is deep (ಅತಲಸ್ಪರ್ಶ, ಅಗಾಧ, ಗಮ್ಭೀರ, ಗಭೀರ, ಅಸ್ಥಾಗ Hlâ.).

ಗುಣ್ಡಿತ್ತು guṇḍittu. = ಗುಣ್ಡಿತು, q. v.

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 1. (= ಗುಣ್ಡು 2, ಗುಣ್ಪು 1). A heap; a mass; a crowd; an assemblage, etc. (ನೆರವಿ Šmd. II; Kk. 81; Šm. 95; ತಣ್ಡ, ಗುಮ್ಪು, ಗುಣ್ಪು, ಬಮ್ಬಲ್, ಗಡಣ, ನೆರವಿ, ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಗೊಂಚಿ, ದೊನ್ದುಳಿ, etc., ಸೇಣಿ, ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Šm. 54; J. 22, 26; T. ಕುವಾಲ್, ಕುವವು, ಕುವೈ, ಕುಱು; Tĕ. ಗುಣ್ಡು, a lump; see ಕುಪ್ಪೆ 1, ಗುಡಿಯಿಸು). — ಗುಣ್ಡುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Sparks that fall in heaps (Râm. 5, 8, 77).

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 2. (= ಗುಡ್ಡು 2, ಗುಣ್ಡ 1). Anything globular: a round stone for grinding on a slab (C.), a large round stone or boulder (ಶಿಲೆ Šm. 95; ಮುಣ್ಡಾಶ್ಮ Mr. 206; Bp. 58, 36; My.), a stone for constructing an ŏlĕ (C.); the plummet used by masons, etc. (C.); the globe used at schools (C.); a little ball or marble used as a plaything by children (C.); a spherical, small ornamental object (C.); a testicle of beasts (R.; Tĕ. ಗುಣ್ಡು; T. ಕುಣ್ಡು); a bullet of small arms (Ršv. 5, 69), a cannon ball (C.); the firing of a gun (My.). (T. ಕುಣ್ಡು, ಕುವಿಮಿಟ್, ಕುವಡು, ಕುವವು, ಕುವೈ; M. ಕುಮಿಟ್). ಗಣ್ಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡೆಯ ಮನಸ್ಸು ಗುಣ್ಡಿಗಿನ್ತಾ ಗಟ್ಟಿ (Prv.). ಗುಣ್ಡಾದದು (ವರ್ತುಲ, ನಿಸ್ತಲ, ವೃತ್ತ Si. 372. 427). See Si. 29. 284. 288; B. 2, 21; 4, 131; 5, 54. 56. 112. 161. 250; ಒಲೆ-, ಕಲ್ಲು-, ಕಿಱು-, ತುದಿ-, ಸಿಡಿ-. — ಗುಣ್ಡಬಾವಿ. Any round well (My.). — ಗುಣ್ಡರ. -ಅರ. A round file (My.). — ಗುಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. A kind of gambling with dice (My.). — ಗುಣ್ಡಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To smooth gârĕ with a round stone (My.); to flatten a road with a stone-roller (My.). — ಗುಣ್ಡಾಱಿಸು. = ಗುಣ್ಡು ಹಾಱಿಸು. (My., occasionally). — ಗುಣ್ಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To shoot a ball. See Sp. s. ಗಣ್ಡ. No. 1. — ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲು. A grinding stone. ಉಣ್ಡವರಿಗೆ ಊಟ ಬೇಡ, ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೇಡ (Prv.). See Prv. s. ಗಣ್ಡ. — ಗುಣ್ಡುಗಪ್ಪರ. -ಕಪ್ಪರ. ಗುಣ್ಡುಗಪ್ಪರದ ಕಾಯಕ, the profession of a Jangama beggar who walks about with a round kappara

in his hand (S. Mhr.). — ಗುಣ್ಡುಗೋವಿ. -ಕೋವಿ. A small swivel (Sd.). — ಗುಣ್ಡುಜಾಜಿ. A herb, Andrographis echioides N. ab E. (Z.; My.). — ಗುಣ್ಡುಬಟ್ಟಲು. = ಗುಣ್ಡುವಟ್ಟಲ್, etc. (My.). — ಗುಣ್ಡುಮಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine (My.). — ಗುಣ್ಡುಮುಟಿಗ. (= ಗಣ್ಡುಮುಟಿಗ, ಗುಡಮುಣಗ). N. of a water-bird that dives like a stone (My.). — ಗುಣ್ಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 13, 23). — ಗುಣ್ಡು ಹಾಕು. To load a weapon with ball (C.). — ಗಣ್ಡು ಹಾಱಿಸು. To shoot a ball or bullet (C.); to fire a gun (C.). — ಗುಣ್ಡು ಹೊಡೆ. = ಗುಣ್ಡು ಹಾಱಿಸು. (C.). — ಗುಣ್ಡುಳಿ. -ಉಳಿ. A round chisel (My.). — ಗುಣ್ಡೊಲೆ. -ಒಲೆ. An ŏntŏlĕ with a round opening (My.; see ಒಲೆ 4).

ಗುಣ್ಡುಗೆ gundugĕ. = ಗುಣ್ಡಿಗೆ. (B. 5, 241. 245).

ಗುಣ್ಣಿತು gunnitu. = ಗುಣ್ಡಿತು, etc. (o. r. in Šmd. 96).

ಗುಣ್ಣಿತ್ತು gunnittu. = ಗುಣ್ಣಿತು.

ಗುಣ್ಪು gunpu. 1. = (ಗುಣ್ಡು 1), ಗುಮ್ಪು 2, etc. A heap; an assembly (ಗುಣ್ಡು, ಗುಮ್ಪು, ನೆರವಿ, etc. Šm. 54; Šśv. 1, 34).

ಗುಣ್ಪು gunpu. 2. = ಗುಮ್ಪು 1, etc. Deepness, depth; profundity; graveness, seriousness; solemnity; earnest; secrecy, mysteriousness (ಗಭೀರ Čt. II, 50; Šm. 66; ಗಮ್ಭೀರ Čt. I, 65; Kk. 67). See Čpr. 1, 80; Čh. v. 21; Grj. 3, 37; 3, after 69; Bp. 25, 11; 36, 1. 29; 40, 41. *Cf.* ಗುಱು.

ಗುಣ್ಯ gunya. Endowed with qualities or virtues;—to be enumerated; the multiplicand. (My.).

ಗುತ್ತ gutta. Closeness; tightness (C.; Tĕ.; see ಕುದೆ, ಕುಱು 1, ಗುಂಜು 3; Mhr. ಗುನ್ತಣೇಂ, to be entangled or embarrassed). ಕುಬುಸದ ಹಾಗೆ ಮೆಯ್ಗೆ ಗುತ್ತವಾಗಿರುವ ಅಂಗಿ (ಕಂಚುಕ, etc. Si. 279). — ಗುತ್ತಬಳೆ. A tight bracelet (C.). — ಗುತ್ತಮಿಸಿ. Well-trimmed, properly cut whiskers (S. Mhr.).

ಗುತ್ತ gutta. Tbh. of ಗುಪ್ತ (Šmd. 349).

ಗುತ್ತನೆ guttanĕ. Closely, tightly; tight (My.).

ಗುತ್ತಾ guttâ. = ಗುತ್ತಿಗೆ 1 No. 1, ಗುತ್ತೆ. (My.; Mhr.; Sindh *gutto).*

ಗುತ್ತಾದಾರ guttâ-dâra. A contractor (My.).

ಗುತ್ತಿ gutti. (= ಕೊತ್ತು 2, ಗುದಿ 3). A bunch or cluster of fruits or flowers (Tĕ. ಗುತ್ತಿ, ಗೊತ್ತು; T. ಕೊತ್ತು, ಕೊನ್ದು; R.). **2,** a bush (= ಕುತ್ತುಱು, My.).

ಗುತ್ತಿಗೆ guttigĕ. 1. An exclusive right of sale, farm, a contract, as for tamarind trees, inknuts, liquor, etc., monopoly (C.; M. ಕುತ್ತಗೆ, T. ಕುತ್ತಗೈ; Tĕ. ಗುತ್ತ). **2,** rental on land (My.; T., Tĕ.; Bp. 27, 52). ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಯಿತು, ಸುತ್ತಿಗೆ ಮುಣುಗಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಗುತ್ತಿಗೆಹೊಲ. A rented land (My.).

ಗುತ್ತಿಗೆ guttigĕ. 2. (= ಗುತ್ತಿ). See ಗೂವ-.

ಗುತ್ತು guttu. = ಗುಟ್ಟು. (S. Mhr.; Bh. 1, 6, 5). — ಗುತ್ತಿನ ಚಣ್ಡು. N. of a play (Bh. 1, 6, 2).

ಗುತ್ತೆ guttĕ. = ಗುತ್ತಾ. (My.; see ಅಬುಕಾರಿ-).

ಗುತ್ಸ gutsa. = ಗುಚ್ಛ. *A cluster of blossoms.*

ಗುತ್ಸಕ gutsaka. = ಗುಚಕ. (Mr. 108).

ಗುತ್ಸಾರ್ಧ gutsa-ardha. = ಗುಚ್ಛಾರ್ಧ. *A necklace of twenty-four strings.*

ಗುದ guda. (= ಗೊದ್ದೆ). *The anus;* the rectum.

ಗುದಕಾಸ guda-kâsa. Belly-ache (ಹೊಟ್ಟೆಬೇನೆ Mr. 386, o. rs. ಗುದಕಾಂತ, ಗುದಭಾಸ).

ಗುದಕೀಲಕ guda-kîlaka. *The piles.*

ಗುದಗ gudaga. 1. = ಸುಧಗು, ಸುದುಗು. A post or prop put behind a door to keep it shut (My.).

ಗುದಗ gudaga. 2. A fat, stout man (S. Mhr.).

ಗುದಗಿ gudagi. A stout woman (S. Mhr.).

ಗುದಗು gudagu. = ಗುದಗ 1, etc. (My.).

ಗುದಗೆ gudagĕ. = ಗುದಿಗೆ 1. (C.).

ಗುದಜನಿ guda-jani. Vishnu (Grj. 6, 39).

ಗುದಮೈಥುನ guda-maithuna. Sodomy (Mhr., My.).

ಗುದಸಮ್ಮಾರ್ಜನ guda-sammârjana. Rubbing the anus. See ಸೀಣ್ಬು.

ಗುದಸ್ತ gudasta. = ಗುಜಸ್ತ. (My.).

ಗುದಿ gudi. 1. To tie the feet or legs (ಪಾದಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; see ಕುದೆ).

ಗುದಿ gudi. 2. = (ಕುದೆ), ಗುದಿಗೆ 2, ಗುದುಗೆ 1, ಗುದುಪು. A rope for the feet used in climbing palm trees (My.; Sk. ಕೂದಿೞ, a fetter for the feet). — ಗುದಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. Feet to which that rope is attached (My.).

ಗುದಿ gudi. 3. = ಗುತ್ತಿ. A bunch (Č. Bp. 5, 3; My.; Tĕ. ಗುದಿ, ಗುವಿ). See ಪೂ-. — ಗುದಿಗೆಯ್. To make bunches of (things, Ršv. 5, after 115).

ಗುದಿ gudi. 4. To jump (T. ಕುದಿ; see ಕುದುಕು 1); to stamp, to make a noise with the feet (My.).

ಗುದಿಗೆ gudigĕ. 1. = ಗುದಗೆ, ಗುದುಗೆ 2. A club, a bludgeon (C.; B. 2, 34; ದ್ರುಘಣ, ಮುದ್ಗರ, ಘನ Si. 290; Tĕ. ಗುದಿ, ಗುದಿಯ, ಗುದೆ; T. ಕುಱಿಯ; *cf.* ಕೊಣಪಿ). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಗುದಿಗೆ (ಪರಿಘ, ಪರಿಘಾತನ, ದೊಣ್ಣೆ Si. 290). See Prv. s. ನದಿ.

ಗುದಿಗೆ gudigĕ. 2. = ಗುದಿ 2, etc. (My.).

ಗುದು gudu. An imitative sound (*cf.* ಗುಂ 2 and ಗುಳು). — ಗುದುಗುದು. rep. A buzzing sound in the ear (S. Mhr.).

ಗುದುಗು gudugu. = ಗುದಗ 1, etc. (My.).

ಗುದುಗೆ gudugĕ. 1. = ಗುದಿಗೆ 2, etc. (My.). See ಬೆಳ-.

ಗುದುಗೆ gudugĕ. 2. = ಗುದಿಗೆ 1, etc. (My.).

ಗುದುಪು gudupu. = ಗುದಿ 2, etc. (My.).

ಗುದ್ದ gudda. = ಗೊದ್ದ, q. v. (*cf.* ಕಾತ). See ಹೆಣ್ಟೆ-.

ಗುದ್ದರಿಸು guddarisu. (fr. ಗುದ್ದು 2). To cuff, to push, as a calf, or a milker, pushes the dug of a cow (My.).

ಗುದ್ದಲಿ guddali. = ಗುದ್ಲಿ. Tbh. of ಕುದ್ದಾಲ (Šmd. 364; Hlâ.; Nr.; Čt. II, 32; Mr. 371; C.; Si. 303; Tĕ.; T. ಕುನ್ದಾಳ, ಕುನ್ದಾಳಿ; Mhr. ಕುದಳ). A kind of pickaxe, a hoe. ಮರದ ಗುದ್ದಲಿ (ಕಾಷ್ಠಕುದ್ದಾಲ Nr.). See Si. 85. 302. 399; Bp. 49, 44; ಕೆಯ್-. — ಗುದ್ದಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a hoe (Bp. 3, 5[illegible]).

ಗುದ್ದಿ guddi. A clog tied to the neck of cattle (S. Mhr.; B. 3, 23; Tĕ. ಗುದಿಯೆ; see ಗುದಿಗೆ 1).

ಗುದ್ದಿಸು guddisu. To cause to cuff, etc. (C.).

ಗುದ್ದು guddu. 1. A hole, as of a mouse, snake, fox, etc. (C.; B. 3, 21. 31. 74; 5, 31. 259).

ಗುದ್ದು guddu. 2. = ಗುರ್ದು. To strike with the fist, to fist, to cuff, to box (C.; Tĕ., Tu.; T., M. ಕುತ್ತು; see ಕುತ್ತು 2); to beat in a mortar, to pound (My.; T., M. ಕುತ್ತು; see ಗುದ್ದುವಿಕೆ). ಗುದ್ದಿದ ಗುದ್ದೊ ಗದ್ದೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ನೀರೂ ಸರಿ (Prv.). See Prv. s. ಗಾಳಿ. — ಗುದ್ದಾಟ. = ಗುದ್ದ್ಯಾಟ. (ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ G.; My.). — ಗುದ್ದ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Striking with the fist, fisticuffs (C.). ಅಸಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಗುದ್ದ್ಯಾಟ.—ಕತ್ತಲೇ ಗುದ್ದ್ಯಾಟ.—ಗಾಣಿಗನ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಿಂತ ಗನ್ನದ ಹುಡಿಯವನ ಗುದ್ದ್ಯಾಟ ಲೇಸು.—ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದವರ ಸಂಗಡ ಗುದ್ದ್ಯಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಗುದ್ದ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To fight with the fist, to box (C.). ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದವರ ಕೂಡ ಗುದ್ದ್ಯಾಡ ಬಾರದು.—ಅರಮನೆಯ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದ್ಯಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಗುದ್ದು guddu. 3. A blow with the fist (Bh. 4, 2, 64; C.; Tu., Tĕ.; T., M. ಕುತ್ತು; Mhr. ಗುದ್ದಾ); the fist itself. ಗುದ್ದು ಹಾಕು (C.). See Prv. s. ಬಗ್ಗು 2; ಕತ್ತಲೆ-. — ಗುದ್ದ ಮೊಳ. The distance from the elbow to the end of the closed fist (ರತ್ನಿ G.; My.). — ಗುದ್ದುಮೊಳ. = ಗುದ್ದ-. (C.; ಸರತ್ನಿ G.).

ಗುದ್ದುವಿಕೆ gudduvikĕ. Fisting; pounding (ಮರ್ದನ, ಸಂವಾಹನ Si. 395).

ಗುದ್ಲಿ gudli. = ಗುದ್ದಲಿ. (My.).

ಗುನಿ guni. A small crest on the grain of jôla (C.). 2, = ಗುಂಗು, etc., the husk of paddy, etc. (My.).

ಗುನ್ದ್ರ gundra. *A kind of grass, Saccharum sara* Roxb.

ಗುನ್ದ್ರೆ gundrĕ. *The root of the grass Cyperus pertenuis* Roxb. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. 3, *a medical plant and perfume,* commonly called priyangu.

ಗುನ್ನ gunna. 1. = ಕೊಣ್ಣ, q. v. (A hill): a raised spot (in wood, gârĕ, My.). — ಗುನ್ನ ಗುನ್ನ. rep. (My.).

ಗುನ್ನ gunna. 2. (= ಗುಜ್ಜ). Smallness (My.; Tĕ. ಗುನ್ನೆ, young). — ಗುನ್ನಾನೆ. -ಆನೆ. A dwarfish elephant (My.; Tĕ.: a young-).

ಗುನ್ನಾಂ gunnâm. — ಗುನ್ನಾಂಪಟ್ಟಿ. Paper gilt with tinsel and used for ornament (My.; T. ಕುಟುನಾ-, Tĕ. ಗುನ್ನಾ-, ಗುರ್ನಾ-).

ಗುನ್ನೆಗಾರಿ gunnĕgâri. A fine (My.; Si. 263; Mhr., H. ಗುನ್ಹೇಗಾರೀ). ಗುನ್ನೆಗಾರಿ ಕೊಡು; ಗುನ್ನೆಗಾರಿ ಹಾಕು (My.).

ಗುಪಿತ gupita. = ಗುಪ್ತ. (Dp. 32, 1; Bh. 1, 6, 6; 6, 1, 2. 42).

ಗುಪ್ತ gupta. = ಗುತ್ತ, ಗುಪಿತ. *Concealed, hidden, secret; invisible.* 2, *guarded, preserved, saved.* — ಗುಪ್ತಗೆಯ್. To hide, etc. (Rĕv. 8, 99).

ಗುಪ್ತಕ guptaka. A secret emissary, a spy (Râm. 4, 1, 4).

ಗುಪ್ತಿ gupti. Concealment; protection. 2, *a hole in the ground, a sink, a cavern, a cellar.* 3, a sword-stick (My.; Mhr.).

ಗುಪ್ತಿವಾದ gupti-vâda. *Secret consultation, private advice.*

ಗುಪ್ಪನೆ guppanĕ. Silently, silent (My.; *cf.* ಗುಟುಗುಮ್ಮನೆ).

ಗುಪ್ಪು guppu. 1. = ಕುಪ್ಪು 3. (My.).

ಗುಪ್ಪು guppu. 2. = ಗುಬರು 2, etc. (My.).

ಗುಪ್ಪೆ guppĕ. = ಕುಪ್ಪೆ 1. (My.). — ಗುಪ್ಪೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be piled up, to form a heap (Rŝv. 5, after 120).

ಗುಬರು gubaru. 1. (fr. ಕುಬ 1). = ಗುಬುರು 1. Thickness, crowdedness: the thick foliage of a tree or of a shrub (My.; Tĕ. ಗುಬುರು, ಗುಮುರು). ಮರ or ಗಿಡ ಗುಬರಾಗಿದೆ (My.). — ಗುಬರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To become thick in foliage (My.). — ಗುಬರುಗಿಡ. A tree with thick foliage (My.). — ಗುಬರುದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a luxuriant growth of hair (My.).

ಗುಬರು gubaru. 2. = (ಕುವರ 2, etc.), ಗುಪ್ಪು 2, ಗುಬುರು 2. Veiling, covering closely or muffling up (a part of the body or the body, My.). — ಗುಬರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A cover over the head reaching to the knees, a cloak (My.). — ಗುಬರು ಹಾಕು. To cover the body closely (My.).

ಗುಬಾರು gubâru. 1. A swelling (S. Mhr.; *cf.* ಗುಪ್ಪು 1).

ಗುಬಾರು gubâru. 2. (= ಗುಲ್ಲು). Noise of a crowd (My.; Tĕ.: rumour; Tĕ. ಗುಬುಲು, resoundingly, aloud, as thunder; *cf.* ಕುವಿ 2? T. ಕುಮುಱು, to sound, as thunder, a crowd, etc.).

ಗುಬಿರಿ gubiri. The white owl (Sd.; Mhr. ಘುಬಡ, an owl).

ಗುಬು gubu. 1. Hotness (of the body; *cf.* ಕೊವೆ). — ಗುಬು ಗುಟೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. (The body) to be hot (My.).

ಗುಬು gubu. 2. An imitative sound. — ಗುಬು ಗುಬು ಏಳು. To stand up in a tumultuous or noisy manner (S. Mhr.; Tĕ. ಗುಬೆ ಗುಬೆ, tumultuously, noisily).

ಗುಬುಕು gubuku. = ಕೊಬಕು, q. v. (S. Mhr.).

ಗುಬುರು guburu. 1. = ಗುಬರು 1. (My.).

ಗುಬುರು guburu. 2. = ಗುಬರು 2, etc. (My.).

ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ (gubbi-ačči). = ಗುಬ್ಬಿ 2. (ಚಟಕ, ಕಲವಿಂಕ Si. 172; My.). See Si. 171. 173. ಹಿಟ್ಟಿನ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ (ಲಟ್ವೆ Si. 485).

ಗುಬ್ಬಿ gubbi. 1. A knob, a protuberance (Tĕ. ಗುಬಕೆ, ಗುಬ್ಬೆ; T. ಕೊಮ್ಮೈ; see ಕುಪ್ಪು 3). — ಗುಬ್ಬಿಮೊಳೆ. A stout nail with a pommelled head (My.; Tĕ. ಗುಬ್ಬಮೇಕು). — ಗುಬ್ಬಿಸರಿಗೆ. A wire with a knob on one side (My.).

ಗುಬ್ಬಿ gubbi. 2. = ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ, ಗುಬ್ಬಿಲ್. A small bird, especially a sparrow (ಚಟಕ, ಕಲವಿಂಕ Nr.; Mr. 172; Si. 172; ನೀಲಕಣ್ಠ Mr. 512; Nn. 49; C.; T. ಕುರುವಿ; M. ಕುರಿಗಿಲ್, ಕುರುವಿ, ಕೂರಿ; Tu. ಗುರುಬಿ, ಗುಬಿರ್). ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣುಮರಿ (ಚಟಕೆ Nr.). ಗುಬ್ಬಿ ಎಣ್ಣೇ ಕುಡಿದರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತೋಯಿಸೀತೇ?—ಗುಬ್ಬಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ?—ಹಾರುವ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋದಿಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Rŝv. 6, after 11, Ŝŝv. 3, 33; B. 2, 6; ಕರಿ-, ಚಟ-, ಜುಟ್ಲ-, ಮರ-. — ಗುಬ್ಬಿಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. (Ŝmd. 386; Kk. 98). A bracelet ornamented with figures of small birds (My.). — ಗುಬ್ಬಿಟೀಲ The cotton teal, Nettopus coromandelianus (Bd.). — ಗುಬ್ಬಿಬಳೆ. = ಗುಬ್ಬಿಗಂಕಣ. (My.). — ಗುಬ್ಬಿಚೆಗಸೆ. A small, prostrate grass with seeds that stick to one's clothes, Lappago aliena

Spr. (Z.). — ಗುಬ್ಬಿಸವುತೆಕಾಯಿ. A common creeping herb, Mukia scabrella Arnott. (L.). — ಗುಬ್ಬಿಹುಲ್ಲು. A common grass, Sporobolus diander Beauv. (Z.); also Uniola indica Spr. (Z.).

ಗುಬ್ಬಿಲ್ gubbil. = ಗುಬ್ಬಿ 2. (ಕಲವಿಂಕ, ಚಟಕ, ಗೃಹಬಲಿಭುಜ್, ನೀಲಕಣ್ಠ Hlâ.).

ಗುಬ್ಬಿಸೆ gubbisĕ. (= ಕೆಬ್ಬಿಸೆ?). — ಗುಬ್ಬಿಸೆಹುಲ್ಲು. The grass Poa flexuosa Roxb. (Z.).

ಗುಮ guma. (= ಗಮ). (Tĕ. ಗುಮೆ ಗುಮೆ, fragrantly, etc.). — ಗುಮ ಗುಮ ಅನ್ನು. = ಗುಮಗುಮಾಯಿಸು. (My.). — ಗುಮಗುಮಾಯಿಸು. To send forth a fragrant odour (My.).

ಗುಮಟ gumaṭa. = ಗುಮುಟ, ಗುಮುರಿ, ಗುಮ್ಮಟ, ಗುಮ್ಮುಟ. A copula or dome (C.; Mhr. ಘುಮಟ; Br., H. ಗುಮ್ಮಟ, ಗುಮ್ಬದ್, a dome; a paper lantern; a fire-baloon; T. ಕುಮ್ಮಟ್ಟಿ, arch, vault, arched roof, pinnacle of a pagoda; globe; lantern made of paper). 2, a high, huge figure of stone, representing a Jaina saint (Mg.; Tu. ಗುಮ್ಮಟೆ).

ಗುಮತಿ gumati. (= ಗೋಮುಖ?). — ಗುಮತೀ ವಾದ್ಯ. = ಕುಮ್ಭ ವಾದ್ಯ (G.).

ಗುಮರಿ gumari. Fight of children (S. Mhr.; Mhr. ಘುಮರೀ, a play amongst cowherds; bawling). ಗುಮರಿ ಹಾಕು, to fight (S. Mhr.).

ಗುಮಸ್ತಾ gumastâ. ಗುಮಸ್ತ. = ಗುಮಾಸ್ತಾ. (ಲೇಖಕ, etc. Si. 261; S. Mhr.; Br.).

ಗುಮಾನ gumâna. Heed, care, consideration for; conceit, vanity; suspicion, doubt, surmise (C.; Mhr., H.; Br. ಗುಮಾನು). See Prv. s. ತೇಮಾನ.

ಗುಮಾನಿ gumâni. Conceited, vain (Mhr.). 2, suspicious, suspected (C.; Br.).

ಗುಮಾಸ್ತಗಿರಿ gumâsta-giri. The office of gumâstâ (C.; Mhr.).

ಗುಮಾಸ್ತಾ gumâstâ. ಗುಮಾಸ್ತ. An agent, deputy, factor; an accountant (C.; Mhr., H.; B. 4, 50).

ಗುಮಿ gumi. A heap, a crowd, a multitude (S. Mhr.; Tĕ.; M. ಕುಮಿ, T. ಕುಪ್ಪೈ; see ಕುಪ್ಪೆ 1, and *cf.* ಗುಮ್ಮಿ). — ಗುಮಿ ಗುಮಿ. rep. In crowds (S. Mhr.).

ಗುಮಿತ gumita. (fr. ಗುಂಪು 2). Secret tidings, rumour. ನುಡಿವ ಗುಮಿತ (ವಾರ್ತೆ Mr. 534).

ಗುಮುಟ gumuṭa. = ಗುಮಟ. (My.). See ಗೋಲ-.

ಗುಮುರಿ gumuri. = ಗುಮಟ. (Č. Bp. 47, 33).

ಗುಮ್ಪನ gumpana. Tbh. of ಗುಮ್ಫನ (Śmd. 338).

ಗುಮ್ಪಿಸು gumpisu. To recoil, to draw back from, to shrink (Bp. 14, 17; 40, 76; *cf.* ಗುಮ್ಮು 5).

ಗುಮ್ಪು gumpu. 1. = ಗುಂಪು 2, ಗುಮ್ಬ, ಗುಮ್ಬು. (Grj. 2, after 106; Bp. 1, 36; 19, 26; 40, 76; J. 6, 3; 9, 25). ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಪು (ಅಗಾಧ, ಅಸ್ಥಾಗ, etc. Mr. 405).

ಗುಮ್ಪು gumpu. 2. = ಗುಂಪು 1, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಮ್ಮು 2, ಗುಮ್ಮೆ. A mass, a heap, a crowd, a number (ಸಮೂಹ, ನಿಕರ, ಸಮುದಾಯ, ಕದಮ್ಬಕ, etc. Si. 179; ಪೂಗ 409; ವ್ರಜ 413; C.; T. ಕುಮ್ಬು; Tĕ. ಕುಪ್ಪ). See Si. 32. 60. 87. 106. 119. 121. 165. 189. 193. 215. 257. 273. 302. 324. 401; Bh. 1, 5, 8; B. 3, 19. — ಗುಮ್ಪು ಕೂಡು. To come together; to assemble (C.). ನೂರಾರು ನರಿಗಳು ಗುಮ್ಪು ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತವೆ (B. 5, 262). ಗುಮ್ಪು ಕೂಡಿದ (ಸಮಷ್ಟಿ G.). — ಗುಮ್ಪುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಗುಮ್ಪು ಕೂಡು. (My.).

ಗುಮ್ಫ gumpha. *Tying, stringing together, stringing as a garland;* arranging (ರಚನೆ, etc. Mr. 425).

ಗುಮ್ಫನ gumphana. = ಗುಮ್ಪನ. Winding, as a garland; arranging. (Kâvy. IV, 1, 2).

ಗುಮ್ಫಿತ gumphita. Strung together; arranged.

ಗುಮ್ಬ gumba. = (ಗುಮ್ಪು 1), ಗುಮ್ಬು, (ಗುಮ್ಮನ). Mysteriousness, obscurity (S. Mhr.; Tĕ. ಗುಮ್ಭ, secrecy). ಗುಮ್ಬಮಾತು (S. Mhr.). 2, reservedness (My.; Tĕ. ಗುಮ್ಭ). ಅವನು ಬಹಳ ಗುಮ್ಬವಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.).

ಗುಮ್ಬ gumba. Tbh. of ಕುಮ್ಭ. A pot (My.). 2, the nave of a wheel (My.). — ಗುಮ್ಬಾರತಿ. -ಆರತಿ. A round metal vessel used as an ârati, trimmed by a dancing girl, and then used by the pûjâri (My.). 2, the dancing girl herself (My.).

ಗುಮ್ಬು gumbu. = ಗುಮ್ಬ No. 1 (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮ gumma. 1. (= ಗುರ್ಜ). A bugbear, a devil (My.; Tu. ಗುಮ್ಮೆ). See ನೆಲ-; Prvs. s. ಬಾಯ್, ಮೊಮ್ಮಗ.

ಗುಮ್ಮ gumma. 2. — ಗುಮ್ಮವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. A wild cock (ಕುಕ್ಕುಭ Nr.; Si. 177).

ಗುಮ್ಮಟ gummaṭa. = ಗುಮಟ, etc. (My.).

ಗುಮ್ಮನ gummana. (= ಗುಮ್ಬ). — ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕ. dupl. Reservedness (C.); a reserved man (C.). ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕ ಸ್ವಭಾವದವನು (B. 4, 56). — ಗುಮ್ಮನಗುಸುಕಿ. A reserved woman (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮನೆ gummanĕ. 1. = ಘುಮ್ಮನೆ, q. v. Quickly (Bp. 55, 33).

ಗುಮ್ಮನೆ gummanĕ. 2. With the sound produced by cuffing, pounding, or beating (Bh. 1, 6, 2 C.).

ಗುಮ್ಮಿ gummi. = ಗುಮ್ಪು 2, etc. A mass, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ದೊನ್ದುಳಿ, ಗೊಂಚಿ, ಗೊನ್ದಣಿ, ಗುಣ್ಡು, ಗುಣ್ಪು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Śm. 54; see s. ಕುಪ್ಪೆ 1). — ಗುಮ್ಮಿಮನೆ. A house where peons eat in company (My.).

ಗುಮ್ಮಿಸು gummisu. (= ಕುಮ್ಮಿಸು). To make cuff (S. Mhr.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 1. (= ಕುಮ್ಮು 1). To cuff, to box; to strike (C.; Râm. 6, 49, 35).

ಗುಮ್ಮು gummu. 2. = ಗುಮ್ಮಿ, etc. — ಗುಮ್ಮುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To assemble in crowds. ಗುಮ್ಮುಗಟ್ಟಿ ಜೋಗಿಗಳನ್ತೆ ಇರುಳು ಕೂಡುವದು, ಹಗಲು ಅಗಲುವದು (Prv.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 3. To push one's self along as a baby lying on the back or with the face upwards (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 4. A push forward or stroke made in swimming (My.). — ಗುಮ್ಮು ಹಾಕು. To make a push forward in swimming (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 5. Recoil (*cf.* ಗುಮ್ಪಿಸು). — ಗುಮ್ಮಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To recoil (Râm. 6, 45, 30).

ಗುಮ್ಮುಟ gummuṭa. = ಗುಮಟ, etc. (My.). ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಗುಮ್ಮುಟ (G. 184).

ಗುಮ್ಮೆ gummĕ. = ಗುಮ್ಮಿ, etc. (ಗೊಪ್ಪೆ, ಗೊನ್ದಣಿ, ಬಪ್ಪಲ್, etc., ಸಮೂಹ Śs.).

ಗುಯಿ guyi. = ಗುಂಗು, etc. Husk (My.).

ಗುರಕಾಯಿಸು gurakâyisu. = ಗುರುಕಾಯಿಸು. To growl, to snarl at, as a dog, etc.; to utter an angry defying sound, as disobedient children, etc. (C.; Mhr. ಗುರಕಣೇಂ, ಗುರಕಾವಣೇಂ); to turn upon one in anger (My.; Tĕ.).

ಗುರಣ guraṇa. = ಗೂರಣ, ಗೋರಣ. Taking up, raising; *strenuous effort, exertion.*

ಗುರವ gurava. (= ಗುರ್ವು). A dreadful sight (Râm. 6, 45, 60).

ಗುರಸ್ತ gurasta. Tbh. of ಗುರುಹಸ್ತ. (S. Mhr.).

ಗುರಾಣಿ gurâṇi. A shield (My.).

ಗುರಾಲ್ gurâl. A kind of round boat (My.).

ಗುರಿ guri. N. of a plant (ಗುಱಿಗೆ Mr. 116).

ಗುರು guru. = ಗಿಲ, etc., ಗುಲ, ಗುಲಿ, ಗುಲು. A sound in imitation of rattling. — ಗುರುಗಂಜ. The creeper Abrus precatorius L., the wild liquorice, and its beautiful scarlet and black (or also white) seeds, used as beads and jewellers' weights (ಗುಂಜ, ಕೃಷ್ಣಲೆ Mr. 127, o. r. ಗುರುಗುಂಜ; Tĕ. ಗುರಿಗಿಂಜೆ, ಗುರು-, ಗುರಿಜೆ; see ಕುನ್ನಿ 2). — ಗುರುಗುಂಜ. = ಗುರುಗುಂಜೆ. (ಗುಂಜ Nn. 133; Ššv. 3, 9. 27). — ಗುರುಗುಂಜೆ. = ಗುರುಗಂಜ. (ಕೃಷ್ಣಲೆ, ಗುಂಜೆ Hlâ.; Čpr. 5, 57).

ಗುರು guru. *Heavy, weighty.* 2, *great, large, extended.* 3, metrically long; a metrically long syllable; its sign (Čh.; Kâvy. I, 3, 21-29; II, 2, B, 30-32; Šmd. 17. 52; Mr. 363; ಕೊಂಕುಗೆರೆ 364; ಕೊಂಕು, ಬಿಣ್ಪು Šm. 55). 4, *any venerable person.* 5, *a religious teacher* (Mr. 222). 6, *Bṛihaspati (Jupiter), the preceptor of the gods* (ಬೋಱಿಯರ ಓಜ Šm. 17). 7, Drôṇa, the teacher of the Pâṇḍus (Šmd. 68. 150). ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಜೋಳಿಗೆಯೆನ್ನು, ಗೂಟಕ್ಕೆ ಸಿಗ ಹಾಕಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬ್ಯಾತೇ? — ಗುರುವಿಗೆ ಗುಟುಕುನೀರು, ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಮಜ್ಜನ. — ಗುರುವಿಗೆ ಇಱುವೆ ಕಚ್ಚುವದೇ? — ಗುರುವಿಲ್ಲದ ಮಠವಲ್ಲ, ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲದ ಮನೆಯಲ್ಲ. — ಗುರುವಿನನ್ತೆ ಶಿಷ್ಯ, ತನ್ದೆಯನ್ತೆ ಮಗ (Prvs.). See Prv. s. ಶೂಕರ. — ಗುರಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಗುರುವ. N. (C.). — ಗುರುರಾಯ. N. (C.). — ಗುರು ಹಿರಿಯರು. dupl. (C.).

ಗುರುಕಾಯಿಸು gurukâyisu. = ಗುರಕಾಯಿಸು. (My.).

ಗುರುಕುಲವಾಸ guru-kula-vâsa. Stay in the house of gurus (My.).

ಗುರುಕುಲವಾಸಿ guru-kula-vâsi. A pupil, a disciple (ಛಾತ್ರ, ಅನ್ತೇವಾಸಿ, ಶಿಷ್ಯ Si. 235; My.).

ಗುರುಕ್ರಮ guru-krama. *Instruction handed down through a series of teachers, traditionary instruction.*

ಗುರುಗುಲು gurugulu. The sunflower, Heliotropium indicum (ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ, ಭೂರುಣ್ಡಿ, ಹಣ್ಣೆಗಿಡ Si. 138; Tĕ. ಗುರುಗು).

ಗುರುಜಂಗೆ guru-jaṅgĕ. A large step or stride (Bp. 26, 31; 32, 28).

ಗುರುತನಯನಾಣ್ಡಾರಿ guru-tanayan-âṇḍâri. N. (Bp. 45 sum.).

ಗುರುತರ guru-tara. Heavier, unusually heavy; larger; more or unusually important. (Bp. 2, 45; 26, 5; 39, 61).

ಗುರುತಲ್ಪ guru-talpa. The bed of a teacher; the violation of a teacher's bed; a violator of his teacher's bed. (Bp. 45, 22).

ಗುರುತ್ವ gurutva. Heaviness; weight; dignity, worth, respectability (Šmd. 125. 160); the office of a teacher; metrical length and its sign (ಕೊಂಕು Kk. 66).

ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ guru-dakshiṇĕ. A fee or present given to a teacher (C.).

ಗುರುದ್ರೋಹ guru-drôha. Wrong done to a guru (J. 4, 2).

ಗುರುಪಯೋಧರಿ guru-payôdhari. A woman with a large breast (J. 6, 29).

ಗುರುಪೂಜೆ guru-pûjĕ. The worship of one's spiritual guide. (Bp. 42, 11).

ಗುರುಬು gurubu. = (ಗುರವ), ಗುರ್ವು, etc. (Râm. 6, 49, 31).

ಗುರುಭಕ್ತ guru-bhakta. A man devoted to his teacher. 2, N. (Bp. 39 sum.; 39, 2. 27).

ಗುರುಭಕ್ತಿ guru-bhakti. Devotedness to one's teacher; worship paid to him. (Bp. 39, 1. 2. 21-25). — ಗುರುಭಕ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 39, 28. 35). — ಗುರುಭಕ್ತಿಯಾಣ್ಡಾರಿ. -ಅಣ್ಡಾರಿ. N. (Bp. 24 sum.; 24, 2; 40, 88; 42, 40; 45, 31. 48. 55).

ಗುರುಮಠ guru-maṭha. The residence of a guru (C.).

ಗುರುಮನ್ತ್ರ guru-mantra. The instruction and counsel of a guru (C.). 2, a great mantra (My.).

ಗುರುಮೂರ್ತಿ guru-mûrti. The visible shape of a teacher, the teacher himself (Bp. 50, 69; 61, 60. 62; My.). 2, N. (C.). 3, a big idol (My.).

ಗುರುಯಾಪ್ಯ guru-yâpya. The state of passing away to a great extent, or of becoming little or trifling. See ನಮೆ.

ಗುರುಯೋಷಿತೆ guru-yôshitĕ. The wife of a guru; any woman entitled to great respect (Bp. 45, 24).

ಗುರುಲಿಂಗ guru-liṅga. The characteristic shape (or the phallus in the shape) of a teacher, the teacher himself (Bp. 2, 41; 39, 1; 47, 41; 61, 2; My.); perhaps: the guru and the phallus on his hand (61, 41); N. (C.). 2, a large liṅga (My.).

ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮಪೂಜೆ guru-liṅga-jaṅgama-pûjĕ. Worship paid to the guru, to his phallus put by him on his hand, and to jaṅgamas (Bp. 38, 5; My.).

ಗುರುವ guruva. A short form of ಗುರಪ್ಪ s. ಗುರು. (C.).

ಗುರುವಾದ guru-vâda. Alloyage; an alloy (My.).

ಗುರುವಾರ guru-vâra. Thursday. (My.).

ಗುರುಶೇಷ guru-šêsha. That is left of the meal of a guru, the orts of his meal (C.).

ಗುರುಶೇಷಪ್ರಸಾದ gurušêsha-prasâda. Distribution by the guru of the orts of his meal to his devotees (C.).

ಗುರುಸಂಗಮೇಶ guru-saṅgamêša. The phallus called saṅgamêša, looked upon as a guru (Bp. 61, 40. 46. 47).

ಗುರುಸಂಗಮೇಶ್ವರ guru-saṅgamêšvara. = ಗುರುಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 61, 48).

ಗುರುಸಿದ್ಧ guru-siddha. An eminent guru (B. 5, 319); N. (C.).

ಗುರುಸ್ಥಲದವ guru-sthalada-ava. A jaṅgama who performs the religious ceremonies of the Liṅgavantas, as tying the liṅga to a child, assisting at marriages and burials, etc. (which the real guru does not do, S. Mhr.).

ಗುರುಹಸ್ತ guru-hasta. = ಗುರಸ್ತ. A man under the guru's hand, a Liṅgavanta (C.).

ಗುರುಳೆ gurul̤ĕ. = (ಗುಡ್ಡ 2), ಗುಳ್ಳಿ 1, ಗುಳ್ಳೆ 1. That is spherical or globular: a bubble (S. Mhr.); a thin bladder on the skin, a blister (S. Mhr.);

a pustule (S. Mhr.); a small round shell (S. Mhr.); a small ring worn on the toe (S. Mhr.). (T. ಕುಮಿಳಿ; M. ಕುಮಿಳಿ, ಕುಮಿಳಿ, ಕುವಳಿ, ಕುಮಿಳ್, ಕುಮಿಱಿ).

ಗುಱ guṟa. An imitative sound. — ಗುಱ ಗುಱ. The sound emitted by an angry bandicoot (C.).

ಗುಱಿಕೆ guṟakĕ. = ಕುಱುಕೆ, etc. Snoring (My.; *cf.* ಕೊರೆ 1).

ಗುಱಿತು guṟatu. = ಗುತ್ತು, ಗುಱುತ, ಗುಱುತು q. v., ಗುರ್ತ, ಗುರ್ತು, ಗೊತ್ತು, (ಗುಱಿ). (C.).

ಗುಱಿ guṟi. = ಕುಱಿ 2. A mark, etc. (ವೇಧ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಯ, ಶರವ್ಯ, ನಿಮಿತ್ತ Hlâ.; Nr.; Si. 288; ಲಕ್ಷ, etc. Mr. 296; ಅಪದೇಶ Si. 460; C.). ಅವನಾನೊಬ್ಬನು ಗುಱಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನ್ ಉಣ್ಬು, ಈತನು ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕನು (Nr.). ಅರಿಪ್ಪಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಕನೇ ಗುಱಿ (Prv.). See Bh. 2, 13, 45; 3, 13, 17; Rśv. 6, 45; Si. 280; ಅಡವಿ-. — ಗುಱಿ ತಾಕು. To hit the mark, as a stone, bullet, arrow, etc. (C.). — ಗುಱಿ ನೋಡು. To take aim (C.). — ಗುಱಿ ಮಾಡು. To mark, to heed; to think of (J. 29, 8). — ಗುಱಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become the butt of or be exposed to. ಇನ್ನೆವರಂ ಗುಱಿಯಾದುದಿಲ್ಲ ಕಾಮುಕರ ವಿಮುಕ್ತಬಾಣಹತಿಗೆ (Šmd. 296). ಗುಜುಗುಜು ಎಮ್ಬ ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದೆ ಗುಱಿಯಾದೆ (Bp. 28, 20). ರತಿಪನ್ ಎಸುವ ನಿಶಾತಮಾರ್ಗಣಹತಿಗೆ ಗುಱಿಯಾದೆನು (40, 7). See Abh. P. 5, 55; J. 5, 41; 28, 50. 2, to fall into, as into sin; to be stricken, as with sorrow (C.). — ಗುಱಿಯಿಡು -ಇಡು. To take aim; to keep in view (My.). — ಗುಱಿಯೆಸು. -ಎಸು (or -ಇಸು) = ಗುಱಿ ಹೊಡೆ. See Nr. s. ಗುಱಿ. — ಗುಱಿಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. A plant yielding oil, a native of Africa, Guizotia abyssinica Cass. (Z.; My.; see ಕಾಡ-). — ಗುಱಿ ಹಿಡಿ. To take aim (My.). — ಗುಱಿ ಹೊಡೆ. To aim and shoot (C.; B. 3, 50; 5, 46); the shooter to hit the mark (C.). — ಗುಱೆಳ್ಳು. = ಗುಱಿಯೆಳ್ಳು. (Z.).

ಗುಱಿಕಾಱ guṟi-kâṟa. A man skilled in archery, a marksman (ಕೃತಹಸ್ತ, ಕೃತಪುಂಖ Si. 280; Tĕ. ಗುಱಿಕಾಡು). 2, a head man of armed peons (R.).

ಗುಱಿಗೆ guṟigĕ. N. of a plant (ಗುಂ Mr. 116).

ಗುಱಿಯಾಳು guṟiyâḷu. A kind of game of boys (Bh. 1, 6, 1).

ಗುಱು guṟu. 1. (= ಗುಱಕೆ, etc.). A sound in imitation of snoring (*cf.* ಕೊರೆ 1). **2,** one in imitation of purring. — ಗುಱುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To snore (My.). 2, to pur (My.). — ಗುಱುಗುಱಿಸು. To snore (Bh. 4, 9, 85). — ಗುಱು ಗುಱು. The sound of snoring (C.; Râm. 6, 30, 33). 2, that of purring (My.). — ಗುಱು ಗುಱೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To snore (C.). 2, to pur (My.).

ಗುಱು guṟu. 2. (Tĕ. ಗುರುಗುರು, secretly, silently; *cf.* ಗುಪ್ತನೆ). — ಗುಱುಗುಮ್ಮಗೆ. Inactively; silently (ಕ್ರಿಯಾಶೂನ್ಯಾರ್ಥ Šmd. 389; ರಿಕ್ಕಟ, ಬಿನ್ನನೆ, ಬಿನ್ನಗೆ, ಮೌನ Kk. 50). — ಗುಱುಗುಮ್ಮನೆ. = ಗುಱುಗುಮ್ಮಗೆ. (ಉಸಕನೆ, ಅತಿಮೌನಾರ್ಥ Ct. I, 90).

ಗುಱುಕು guṟuku. = ಗುಱಕೆ, etc. Snoring. **2,** = ಗುಕ್ಕು 2. See ಗುಜ್ಜು-. — ಗುಱುಕಿಡು. -ಇಡು. To snore (Bh. 4, 9, 82; My.; Si. 74).

ಗುಱುತ guṟuta. = ಗುಱುತು, etc. (C.; B. 5, 28. 32. 62. 194).

ಗುಱುತು guṟutu. = ಗುಱುತು, etc. A mark, a sign (ಕಲಂಕ, ಅಂಕ, ಲಾಂಛನ, ಚಿಹ್ನ, ಲಕ್ಷ್ಮ, ಲಕ್ಷಣ Si. 32; C.; B. 3, 5; 4, 169; Tĕ. ಗುಱುತು, ಗುಱ್ತು); a distinctive or characteristic mark; any sign used as a signature by those who cannot write their names (C.). **2,** knowledge (C.). — ಗುಱುತಿನವ. -ಅವ. A male acquaintance (C.; B. 3, 105). — ಗುಱುತು ನೋಡು. = ಗುಱುತು ಹಿಡಿ. (C.). — ಗುಱುತು ಹಚ್ಚು. To give information about, to point out (C.). 2, to note, to record in writing (My.). — ಗುಱುತು ಹಿಡಿ. To notice or learn to know the peculiar features of a person or thing (C.). — ಗುಱುತು ಹೇಳು. To tell the peculiar features etc. (C.).

ಗುಱ್ಱು guṟṟu. An imitative sound. (Tĕ.). — ಗುಱ್ಱುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To growl, to snarl, as dogs, bears, or tigers (C.; B. 3, 40. 108; 4, 37; 5, 28. 258). — ಗುಱ್ಱು ಗುಱ್ಱು. The sound of growling, snarling, etc. (C.; Tĕ. ಗುರ್ರುಗುರ್ರು, ಗುರ್ರುಬುರ್ರು; Mhr. ಕುರಕುರ).

ಗುರ್ಗುಳ gurguḷa. = ಗುಗ್ಗುಳು, etc. (Šśv. 3, 32).

ಗುರ್ಚಿ gurči. The cambogge tree, Garcinia pictoria Roxb. (My.). *Cf.* ಮೊಗುರ್ಚಿ.

ಗುರ್ಜರ gurjara. = ಗುಜ್ಜ, ಗುಜ್ಜರ, ಗುಜ್ಜಾರ. N. of a district, Guzarât (Bp. 6, 18; 43 sum.; 43, 6; 44 sum.; 61, 30). ಗುರ್ಜರಕ್ಷಿತಿರಮಣ (43, 1). ಗುರ್ಜರಮಹೀಶ (44, 39). ಗುರ್ಜರರಾಯ (44, 54). See ಕುಮಾರಪಾಲಕ-.

ಗುರ್ಜರಪಟ್ಟೆ gurjara-paṭṭi. = ಗುಜ್ಜರಪಟ್ಟೆ. Woven silk or fine cloth from Gujarât.

ಗುರ್ತ gurta. = ಗುಱುತು, etc. (ಕುಱುಹು, ಲಿಂಗ, ಪರಿಚಯ Čb.; C.).

ಗುರ್ತು gurtu. = ಗುರ್ತ, etc. (ಕಲಂಕ Si. 404; ಲಿಂಗ 411; ನಿಮಿತ್ತ 426; ಪದ 431; ಪಾಲಿ 456; C.). See B. 3, 34. 39. 40; 4, 30. 144; Si. 268. 288. 327; ಹೆಗ್ಗುರ್ತು. — ಗುರ್ತಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. Acquaintance (ಸಂಸ್ತವ, ಪರಿಚಯ Si. 395). — ಗುರ್ತಿನವ. -ಅವ. A male acquaintance (C.; B. 4, 34). — ಗುರ್ತಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. A man who is unknown or unacquainted, a stranger (G. 286; C.).

ಗುರ್ದು gurdu. (Šmd. 49). = ಗುದ್ದು 2. To cuff, etc. (ಮುಷ್ಟಿತಾಡನ Šmd. Dh.).

ಗುರ್ದೆ gurdĕ. (Šmd. 49, according to Cm.; it might be ಅಗುರ್ದೆ).

ಗುರ್ಬು gurbu. = ಗುರ್ವು, etc. (Grj. 10, 49?). *Cf.* ಬಿಗುರ್ಬಣೆ.

ಗುರ್ವಿ gurvi. *A pregnant woman* (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ಗುರ್ವಿಣಿ gurviṇi. *A pregnant woman.*

ಗುರ್ವು gurvu. = (ಅಗುರ್ಬು, ಅಗುರ್ವು), ಗುಮ್ಮ 1, ಗುರೆವ, ಗುರುಬು, ಗುರ್ಬು. Amazement, terror; a terrible form (ಬಿಗುರ್ವು, ಭಯಾನಕ Ct. II, 50; ತಲ್ಲಣ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಮಲ್ಲಟ, etc., ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Šm. 49; ಬಳ್ಕುಡಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಬ್ಬಳ, etc., ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Kk. 42, o. r. in two MSS. ಅಗುರ್ವು; Grj. 4, 99. 108; 4, after 106). *Cf.* ಬಿಗುರ್ವು.

ಗುರ್ವೆ gurvĕ. N. of a plant (ಗೊರಜಿ Mr. 149, o. r. ಗುರ್ವಿ).

ಗುಲ್ gul. ಘುಲ್. = ಗಿಲ್, etc. — ಗುಲ್ಗುಲ್. The sound emitted by gĕjjĕs (C.) and bracelets (My.). — ಗುಲ್ಗುಲ್ಲೆನ್. -ಎನ್. To clink, to clank, etc. ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಗುಲ್ಲೆನೆ ಗಳಿ ಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ (Šmd. 231).

ಗುಲ gula. = ಗುರು, etc. — ಗುಲಗಂಜಿ. = ಗುರುಗಂಜಿ. (C.). See Si. 328. 329. 407. — ಗುಲಗುಂಜಿ. = ಗುಲಗಂಜಿ. (St. & Pl.;

My.). — ಗುಲಗುಂಜಿ. = ಗುಲಗುಂಜ. (ಕಾಕಚಿಂಚೆ, ಕೃಷ್ಣಲೆ, ಗುಂಜಿ G.; My.). See Si. 145. 407. 418. 457.

ಗುಲ gula. = ಗುಡ (Śs.), ಗುಳ.

ಗುಲಾಬಿ gulâbi. Relating to the rose; rose-coloured; rose-scented (Mhr., H., Br.). — ಗುಲಾಬಿಗಿಡ. A rose bush (C.). — ಗುಲಾಬಿಬಣ್ಣ. Rose-colour (C.). — ಗುಲಾಬಿಹೂ. A rose (C.).

ಗುಲಾಮ gulâma. A slave, a menial (C.; Mhr., H., Br.; B. 5, 83. 222).

ಗುಲಾಲು gulâlu. The red powder which the Hindus throw about at the hôḷi feast (C.; Mhr. ಗುಲಾಲ).

ಗುಲಿ guli. = ಗುಲ, etc. — ಗುಲಿಗಂಜ. = ಗುರುಗಂಜ. (My.; Si. 145. 407. 418. 457).

ಗುಲಿಕೆ gulikĕ. = ಗುಟಿಕೆ. A ball; a pearl (Sk.).

ಗುಲು gulu. = ಗುರು, etc. — ಗುಲುಗಂಜ. = ಗುಲಿಗಂಜ. (My.). — ಗುಲುಗುಂಜ. = ಗುಲುಗಂಜ. (My.).

ಗುಲುಂಚ್ಛ guluṅćcha. *A cluster of blossoms.*

ಗುಲುಮ guluma. Tbh. of ಗುಲ್ಮ. (Bp. 26, 40).

ಗುಲ್ಫ gulpha. *The ankle.* See ಪರಡು, ಹರಡು.

ಗುಲ್ಫಿ gulphi. N. of a bird (ಹರಡೆ Mr. 175).

ಗುಲ್ಮ gulma. = ಗುಲುಮ. *A shrub, a bush; a cluster or clump of trees, a thicket.* 2, *a body of troops consisting of 9 elephants, 9 chariots, 27 horses, and 45 foot.* 3, *the spleen.* 4, *a disease of the spleen.* See ಮರುತಬದ್ಧಿ.

ಗುಲ್ಮವೃದ್ಧಿ gulma-vṛiddhi. Enlargement of the spleen, ague-cake (Mg.).

ಗುಲ್ಮಿನಿ gulmini. *A spreading creeper.*

ಗುಲ್ಲು gullu. (= ಗುಬಾರು 2). A loud noise, hubbub (C.; B. 5, 262; Tĕ. ಗೊಲ್ಲು; Mhr. ಗೂಲ). See Prvs. s. ನಿಲ್ಲು, ಬಱೀ ಗುಲ್ಲು.

ಗುವಾಕ guvâka. *The betel-nut tree, Areca faufel or catechu.*

ಗುವಿ guvi. Tbh. of ಗುಹೆ. (Bp. 55, 34).

ಗುಸ gusa. = ಕುಸು, etc. — ಗುಸ ಗುಸ. = ಕುಸ ಕುಸ. (My.; Tĕ. ಗುಸಗುಸ).

ಗುಸ gusa. A blow (S. Mhr.; Mhr., H. ಘುಸ್ಸಾ).

ಗುಸು gusu. 1. = ಗುಸ, etc. — ಗುಸು ಗುಸು. = ಗುಸ ಗುಸ, etc. (My.).

ಗುಸು gusu. 2. An imitative sound. — ಗುಸು ಗುಸು. A wheezing and grating sound in the throat (S. Mhr.).

ಗುಹ guha. Kârttikêya (ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕ Nn. 144; ಸಬ್ಬುಮಂಗಳೆ ಯಣುಗ, ನವಿಲ್ದೇರ, ಅಱುಮೊಗ, etc. Śm. 4). 2, N. of a friend of Râma (Râm. 2, 4 sum.).

ಗುಹಜನಕ guha-janaka. Śiva (Bp. 43, 17).

ಗುಹೆ guhĕ. = ಗುವಿ. *A cave, a cavern.* 2, *the plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಗುಹ್ಯ guhya. *To be covered or concealed, to be kept secret;* private; secret; mysterious. 2, *a secret, a mystery.* 3, an improper act (ಅಕಾರ್ಯ, ಅಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಂಗಳು Nn. 70). 4, the not being eminent (ಅನತಿಶಯ, ಅಲ್ಪ 70). 5, a privity, *an organ of generation* (ಭಗ, ಯೋನಿ 70; ನಾಣ್ Ćt. I, 29). 6, a covering over the privities (ಕಚ್ಚುಟ, ಕೌಪೀನ 70).

ಗುಹ್ಯಕ guhyaka. *A class of demi-gods attendant on Kubêra and guardians of his treasures.* 2, *Kubêra.*

ಗುಹ್ಯಕೇಶ್ವರ guhyaka-îśvara. *Kubêra.*

ಗುಹ್ಯಪಿಧಾನ guhya-pidhâna. *A cover over the privities.*

ಗುಳ್ gul. = ಗುಳ, etc. — ಗುಳ್ಳೂರಿಗೆ. -ಊರಿಗೆ. A sweet thin cake (My.; ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಲಡ್ಡಿಕೆ G.).

ಗುಳ guḷa. 1. = ಗುಳ್ಳ, etc. ಗುಳದ ಕಾಯಿ (ಭಣ್ಟಾಕಿ, ವಾರ್ತಾಕಿ, ಸಿಂಹಿ, ಹಿಂಗುಲಿ G.). ಗುಳದ ಗಿಡ (ಬೃಹತಿ G.).

ಗುಳ guḷa. 2. = ಗುಳು, etc. — ಗುಳ ಗುಳ. The sound produced by vehement boiling (My.).

ಗುಳ guḷa. = ಗುಡ (Śmd. 29), ಗುಲ, ಗುಳ್. (Mhr. ಗೂಳ, ಗುಳ). — ಗುಳದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. The sweet marriage badge, the badge of good or sweet concert (S. Mhr.; ಅಯ್ದಾಳಿ, ಅಯ್ರದಾಳಿ G.). — ಗುಳಪಪ್ಪಡಿ. A sort of cake (S. Mhr.; Mhr. ಗೂಳಪಾಪಡೀ). — ಗುಳಪಾವಟೆ. = ಗುಳಪಪ್ಪಡಿ. (My.).

ಗುಳಕ್ guḷak. = ಗುಳುಕು 1. (C.).

ಗುಳಗಿ guḷagi. = ಗುಳಿಗೆ 1. (S. Mhr.).

ಗುಳಲ guḷala. = ಗುಳ್ಳ, etc. — ಗುಳಲಕಾಯಿ. (= ಗುಳ್ಳದ ಕಾಯಿ, S. Mhr.).

ಗುಳಿ guḷi. = ಕುಳಿ. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಅಡುಂಗುಳಿ-, ಸಾಲಂ-, ಲಂಚಂ-, ಕುತ್ತಂ- (Śmd. 238). See also ಅಂಜು-, ಆಟ-, etc.

ಗುಳಿಕ guḷika. Tbh. of ಕುಲಿಕ. N. of a nâga or serpent (J. 24, 4. 32. 35); N. of Kêtu (My.). — ಗುಳಿಕಕಾಲ. A somewhat auspicious time (My.).

ಗುಳಿಗೆ guḷigĕ. 1. = ಗುಳಗಿ. Tbh. of ಗುಟಿಕೆ, q. v. A ball, a pill, a bolus (C.; T. ಕುಳಿಗೈ, ಕುಳಿಯ, ಕುಱಿಯು; Tĕ. ಗುಳಿಕೆ; *cf.* ಗುಲಿಕೆ). ಮೆಯ್ಯ ಹೂಸಲೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ Nr.).

ಗುಳಿಗೆ guḷigĕ. 2. Tbh. of ಘುಟಿಕೆ (Śmd. 31; Ćt. II, 16). The ankle.

ಗುಳು guḷu. = ಗುಳ 2, ಗುಱು 2. An imitative sound. — ಗುಳುಗುಳಿಸು. = ಗುಱುಗುಱಿಸು, q. v. — ಗುಳು ಗುಳು. = ಗುಱು ಗುಱು (Śmd. I). The murmuring or gurgling sound (occasionally the roar) produced by running or rippling water (see ಗುಱುಗುಱು; M. ಗುಳುಗುಳು, ಗುಳೂಗುಳೂ, sound of fruits falling into water). 2, the sound of ebullition (My.). 3, a murmuring or ringing sound in the ear occasioned by impurities, etc. (S. Mhr.; *cf.* ಗುದು). — ಗುಳುಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To sputter or be sputtered. ಗುಳು ಗೆದಱುವ ಮಾತು ಪುಟ್ಟೆಲ್ ಅಮ್ಮುಬ್ಬಕೃತಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 85).

ಗುಳುಕ್ guḷuk. = ಗುಳುಕು 1. (My.). ಗುಳುಕನ್ತ ನುಂಗಿದನು (My.).

ಗುಳುಕು guḷuku. 1. = ಗುಳಕ್, ಗುಳುಕ್. A sound in imitation of that produced by swallowing morsels, pills, etc. — ಗುಳುಕು ಗುಕ್ಕನೆ. Repeatedly with that sound (Bp. 59, 21). — ಗುಳುಕು ಗುಳುಕು. The repeated sound of guḷuku (S. Mhr.).

ಗುಳುಕು guḷuku. 2. A kind of grumbling sound in the stomach. ಕುದುರೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗುಳುಕು (ಕೀಲಾಲ, ವಾಜಧ್ವನಿ Nn. 54).

ಗುಳುಕ್ಕನೆ guḷukkanĕ. With the sound of ಗುಳುಕ್ or ಗುಳುಕು 1. (C.).

ಗುಳೆ guḷĕ. (ಗುಳೆಯ). = ಗುಳ್ಯ q. v. (C.). Genitive ಗುಳೇದ (S. Mhr.). — ಗುಳೆ ತೆಗೆ, people to remove en masse etc. (C.). — ಗುಳೇದ ಗುಡ್ಡ. N. of a place (S. Mhr.). — ಗುಳೇದವರು. -ಅವರು. People who leave or have left a place en masse from invasion or famine (S. Mhr.). — ಗುಳೇ ಹೋಗು. = ಗುಳೆ ತೆಗೆ. (C.).

ಗುಳ್ಯ gulya. = ಗುಳೆ, ಗೂಳೆ, ಗೂಳೆವು, ಗೂಳ್ಯ. People leaving a place en masse from invasion or famine (My.; Mhr. ಗುಢೇಂ; T. ಕೂಳಿ, a crowd; T. ಕೂಟ್ಟೈ, M. ಕೂಟ³, rottenness; inferiority; rearward; T. ಕೂಟ್ಟೈಪ್ಪಡೈ, M. ಕೂಟ³ಪ್ಪಾಳಯ, useless camp-followers).

ಗುಳ್ಳ guḷḷa. = ಗುಳ1, ಗುಳಲ. A stout herb, Solanum ferox Lin. (and Solanum jacquini Willd.; ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ, ಬೃಹತಿ, ಕುಲಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, ರಾಷ್ಟ್ರಿಕೆ, etc. Nr.; ಬೃಹತಿ Mr. 131; My.; *cf.* ಕುಳ್ಳೆ 1 No. 2). See ಕಿರಿ-, ಚಿಱು-, ತನಿ-, ನೆಲ-, ರಾಜ-, ರಾಮು-, ಹೆಗ್-. — ಗುಳ್ಳದ ಕಾಯಿ. = ಗುಳದ-, ಗುಳಲ-.

ಗುಳ್ಳಿ guḷḷi. 1. = ಗುಳ್ಳೆ 1, etc. A bubble; a blister; a pustule; a small round shell (S. Mhr.; B. 4, 221). ಸೊಪ್ಪದ ಧನಂ, ನೀರ್ಗುಳ್ಳಿ (o. r. ನೀರ್ಗುಳ್ಳೆ), ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್ (Šš. 74). — ಗುಳ್ಳಿಗಣ್ಣಂ. -ಕಣ್ಣಂ (Šmd. 95, o. r. ಕುಳಿ-). — ಗುಳ್ಳಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye on the ball of which a pustule has formed (S. Mhr.).

ಗುಳ್ಳಿ guḷḷi. 2. = ಕುಳ್ಳಿ. An inkstand (R.; Tĕ. ಗುಲ್ಲಿ, anything hollow or empty; *cf.* ಕೊಡಿಲ್, T. ಕುವಳೈ, the socket of the eye). See ದವತಿ-.

ಗುಳ್ಳೆ guḷḷĕ. 1. = ಗುರುಳೆ, etc. (ಕ್ಷುದ್ರಶಂಖ, ಶಂಖನಖ Nr.; Si. 89; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nr., Mr. 517; ಶಮ್ಬೂಕ Mr. 412; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಕ್ಷುದ್ರ Nn. 58; ಕ್ಷುದ್ರ, ಶಮ್ಬುಕ 151; My.; Tĕ. ಗುಲ್ಲೆ). See ಬೆವರು-. — ಗುಳ್ಳೆಮುತ್ತು. An artificial, hollow pearl (My.).

ಗುಳ್ಳೆ guḷḷĕ. 2. = ಗುಡ್ಡೆ 1. — ಗುಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಗುಡ್ಡೆಗಣ್ಣು. (My.).

ಗುೞ guḻa. 1. A horse's or an elephant's trappings (ಬಂಚೆ, ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Šmd. I; Kk. 42; Šm. 41; ಬಂಚೆ, ತಂಗುಡ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 58; ಬಂಚೆ Čt. II, 104; ಕರಿಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಬಂಚೆ Bhn. 11; Č. Bp. 47, 44).

ಗುೞ guḻa. 2. = ಕುಡ 1, ಕುೞ 2, etc. (ಕೂಟ, ಸೀರಾಂಗ Si. 415; My.). **2**, a bar of iron (My.; Tu. ಕೊರು).

ಗುೞಿ guḻi. = ಕುೞಿ 2, etc. (My.; ದರ Si. 453). See J. 31, 54; Si. 208. 457. — ಗುೞಿ ತೆವರು. = ಕುೞಿ ತೆವರು. (Bp. 38, 57).

ಗುೞು guḻu. 1. = ಗುೞ 2, etc. (ಫಾಲ, ಕೃಷಿಕ Nr.; My.). ನೇಗಿಲ ಗುೞುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಟ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಗುೞು guḻu. 2. = ಗುಡು 2, ಗುಳು, etc. — ಗುೞುಗುೞಿಸು. = ಗುಳುಗುಳಿಸು, ಗುಡುಗುಡಿಸು. To murmur, to gurgle, to roar, used of *water* (the sea, etc., Rśv. 2, after 8; 6, after 11; 6, after 24; J. 6, 3), or of an army (that represents the ocean, Rśv. 13, after 70); to drop (v. i.) with a sound (as tears). — ಗುೞುಗುೞು. = ಗುಳುಗುಳು (Šmd. I). ಗಱಗಱನೆ ಗುೞುಗುೞುವೆನುತುಂ ಪರಿವವೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Šmd. I). ಗುೞುಗುೞು ಗಱಗಱ ಎನುತುಂ ಪರಿವವೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65).

ಗುೞು guḻu. 3. = ಗುಡು 1, etc. — ಗುೞುಗುೞಿಸು. = ಗುಡುಗುಡಿಸು, etc. To grumble, etc., to roar, as *fire*, to rage (Grj. 8, 46; Bp. 56, 47). — ಗುೞುಗುೞು. = ಗುಡುಗುಡು. (Râm. 5, 8, 60. 76; Bh. 1, 20, 57).

ಗೂ gû. An imitative sound (*cf.* ಗುಕ್ No. 1; ಕೂ). — ಗೂಗುಕ್. The hoot of the owl (C.). — ಗೂಗೂ. = ಗೂಗುಕ್. (My.). — ಗೂಗೂಕ್. = ಗೂಗುಕ್. (S. Mhr.).

ಗೂಗಿ gûgi. = ಗೂಗೆ q. v., ಗೂಬೆ. An owl (S. Mhr.; T. ಕೂಗ್ಯೆ, ಕೂನ್, ಕುಡಿಞ್ಞೈ, ಕೋಟ್ಟಾನ್; M. ಕೂಮನ್; Tu. ಗುಮ್ಮೆ, ಗೂಗೆ; Tĕ. ಗೂಬಿ, ಗೂಬೆ, ಕೋಟಡು; Mhr. ಘುಬಡ).

ಗೂಗು gûgu. = ಗುಂಗು, etc. Husk (My.).

ಗೂಗೆ gûgĕ. = ಗೂಗಿ, etc. *Supposed* Tbh. of ಘೂಕ (Šmd. 338). An owl (ಘೂಕ Čt. II, 43; Nn. 10. 23; ಉಲೂಕ, ಧ್ವಾಂಕ್ಷಾರಾತಿ, ನಿಶಾಟನ, ವಾಯಸಾರಾತಿ, ಪೇಚಕ Nr., Hlâ., Si. 172. 405; ಕಾಕಾರಿ, etc. Mr. 170; ಕೌಶಿಕ 511; My.). ಕಾಗೆ ಗೂಗೆ ಹುಲಿ ಕತ್ತೆ ಹೊಗೆ ಅಸ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ) ಹೊಲ್ಲಂ (Mr. 278). See J. 12, 2; 15, 18; 28, 38; 31, 46. 55; B. 3, 27. 119. — ಗೂಗೇ ಹೂವು. (ಬಿಟ್ಟಿದಾವರೆ G.).

ಗೂಟ gûṭa. = ಗುಣ್ಟ 2, etc. (ಶಿವಕ Mr. 288, o. r. ಗೂಣ್ಟ; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Si. 120; ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು 290; ಮೇಥಿ 303; C.; Tĕ.). ಒಬ್ಬರಸು ಮತ್ತೊಬ್ಬೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕಱು ಕಟ್ಟೋ ಗೂಟಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ.— ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಜೋಳಿಗೆಯೆನ್ದು, ಗೂಟಕ್ಕೆ ಸಿಗ ಹಾಕಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prvs.). See Bp. 9, 22; Si. 323. 456. 457. — ಗೂಟಕೋಲು. = ಕಳಗ (in meaning). (My.). — ಗೂಟಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. The milky shrub Euphorbia neriifolia Willd. (Z.).

ಗೂಟಿ gûṭi. An imitative sound used in calling pigs (My.). — ಗೂಟಿ ಗೂಟಿ. rep. (My.).

ಗೂಡ gûḍa. = ಗೂಡೆ 1. (Mr. 207).

ಗೂಡಾರ gûḍâra. = ಗುಡಾರ, etc., (ಗುಡಿ 2). A tent (My.; Tĕ.; T., M. ಕೂಡಾರ). See Č. Bp. 42, 13. 14; 47, 33; J. 7, 1; ಗುಡಿ-.

ಗೂಡಿಸು gûḍisu. = ಗುಡಿಯಿಸು, etc. (My.).

ಗೂಡು gûḍu. = (ಗೂಡ), ಗೂಱು. A nest; a dovecot; a fowl-house; a lodging (ಕುಲಾಯ, ನೀಡ Hlâ., Nr., Mr. 167; ಕರಕ, ನೀಡು Nn. 50; Si. 179; C.; B. 2, 2; Tĕ.; T. ಕೂಡು, ಕೂಣ್ಡು); a small recess in a wall, a niche (C.; Tĕ.); a trap for catching wild animals (My.); a cage (see ಪಂಜರಗೂಡು; C.; Tĕ., T.); the pit of the stomach (C.); the hollow in bones (My.; Si. 205); the hollow in a seal, etc. for receiving a stone (My.); a frame (My.; Tĕ.); the body (ದೇಹ Bhn. 30; T. ಕೂಡು); a round stack of jôḷa (S. Mhr.). ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ (Prv.). See Râm. 5, 8, 72; Bh. 1, 8, 84; J. 8, 48; 15, 19; 28, 4; 31, 55; Si. 111; ಸುಣ್ಣಾಗೂಡು; ಮುದಿ-. (T. also ಕುಡಮ್ಬೈ, ಕುರಮ್ಬೈ). — ಗೂಡಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or build a nest (J. 32, 27). — ಗೂಡಿಡು. -ಇಡು. = ಗೂಡಿಕ್ಕು. (Šśv. 2, 69). — ಗೂಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To enter a nest (Čpr. 8, after 4; J. 17, 20). — ಗೂಡುವೆಱು. -ಪೆಱು. To obtain, or enter, a nest or place of rest (J. 18, 13). — ಗೂಡೊಲೆ. -ಒಲೆ. A kind of oven for baking bread (My.).

ಗೂಡೆ gûḍĕ. 1. = (ಕೂಳೆ 1), ಗೂಡ. A basket (ಕಾಣ್ಡಾಲ, ಪಿಟ Si. 307; My.); a basket used as a bucket (C.; Tĕ.).

ಗೂಡೆ gûḍĕ. 2. N. of a plant (ಬಿಳ್ಳುಚ Mr. 134, one MS. ಗೂಡಿ, another ಬಿಳ್ಳುಚಿ).

ಗೂಢ gûḍha. = ಗೂಳ. Covered, *hidden, concealed;* invisible; *secret;* private; mysterious; occult; disguised. See Kâvy. II, 1, A, 13.

ಗೂಢಚತುರ್ಥ gûḍha-čaturtha. A kind of čitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗೂಢಚರ gûḍha-čara. = ಗೂಢಚಾರ. (My.).

ಗೂಢಚಾರ gûḍha-čâra. = ಗೂಢಚಾರಿ. (My.).

ಗೂಢಚಾರಿ gûḍha-čâri. A secret emissary, a spy. (My.).

ಗೂಢಜ gûḍha-ja. Born privately; the son of a concealed birth, born secretly of a woman whose husband is absent, the real father being unknown. (R.).

ಗೂಢತೆ gûḍhatĕ. Concealment, secrecy; profoundness (Mr. 4).

ಗೂಢಪ gûḍha-pa. = ಗೂಢಪಾದ್ (Mr. 399).

ಗೂಢಪದ gûḍha-pada. An occult, uncommon word (Šmd. 402; Kk. 3; Šm. 119).

ಗೂಢಪಾದ್ gûḍha-pâd. *A snake.*

ಗೂಢಪುರುಷ gûḍha-purusha. *A spy.*

ಗೂಢಸನ್ಧಿ gûḍha-sandhi. A vowel that has the appearance of being simple, but in reality is a diphthong (Šmd. 18).

ಗೂಢಸಾಕ್ಷಿ gûḍha-sâkshi. A witness placed by the plaintiff so as to overhear what has been said by the defendant. (R.).

ಗೂಢಾಂಗ gûḍha-anga. A tortoise. (R.).

ಗೂಣು gûṇu. = ಗೂಡು. A small niche (S. Mhr.).

ಗೂಣ್ಟ gûṇṭa. = ಗೂಟ, etc. (ಮೊಳೆ Šm. 111; ಶಂಕು Mr. 200; My.). ಗುಡಿಯ ಗೂಣ್ಟ (ಧ್ರುವಕ, ಶಿವಕ, ಕೀಲ, etc. Hlâ.).

ಗೂಥ gûtha. *Excrements, ordure.*

ಗೂದೆ gûdĕ. 1. = ಗೊನ್ದ. The love-apple or tomato, Lycopersicum esculentum Mill. (St. & Pl.; My.). See ಅವ-.

ಗೂದೆ gûdĕ. 2. Prolapsus of the anus (C.; Tĕ.; T. ಕುಡರ್; Tĕ. ಗುದ್ದೆ, the backside, culus, see s. ಕುಣ್ಡೆ; *cf.* ಗುದ).

ಗೂನ gûna. *Voided, as ordure.*

ಗೂನಿ gûni. = ಕೂನಿ 1. A hump-backed female (My.).

ಗೂನು gûnu. = ಕೂನ್ 2, ಕೂನು 2. A hump (My.; Tĕ.; Si. 198; B. 5, 34. 35). — ಗೂನ. -ಅ 3. (ವಾಮನ G.; My.). — ಗೂನುಬೆನ್ನು. A hump-back (My.; B. 5, 34). — ಗೂನುಳ್ಳವ. (ಕುಬ್ಜ G.; My.).

ಗೂಬೆ gûbĕ. = ಗೂಗೆ, etc. An owl (ಉಲೂಕ Si. 172; ಕೌಶಿಕ 406; My.). ಇರುಳು ಕಾಗೆಗೆ ಆಗದು, ಹಗಲು ಗೂಬೆಗೆ ಆಗದು (Prv.). See ಮುದಿ-. — ಗೂಬೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that turns round like a wheel (My.). 2, an eye of which the power of seeing is deficient at day-time (My.). — ಗೂಬೆಬಾಳು. An owl's life: an idle life (My.). 2, longivity (My.).

ಗೂರಣ gûraṇa. = ಗುರಣ. (G.; Sk.).

ಗೂರಲು gûralu. = ಗೂರು. (My.). — ಗೂರಲುಬ್ಬಸ. = ಗೂರುಬ್ಬಸ. (My.). — ಗೂರಲು ಹತ್ತಿದವ. = ಗೂರು ಹತ್ತಿದವ. (My.).

ಗೂರು gûru. Phlegmatic and asthmatic disease (C.). See ಅತಿಗೂರು. — ಗೂರುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Asthma (ಕಾಸ, ಕ್ಷವಥು, ಕೆಮ್ಮಲು Si. 200; My.). — ಗೂರು ಹತ್ತಿದವ. A man affected with gûru (ಶ್ಲೇಷ್ಮಣ G.).

ಗೂಱು gûṟu. (ಗೂರು). To turn or root up the earth with horns or tusks (S. Mhr.; see ಕೊಱು³ 1 and ಕೋಱು³; Tĕ. ಕೋರಾಡು; Tu. ಗೋರ್, to dig from, out, or up; M. ಕೋಟ್ಟು, what serves to dig). — ಗೂಱಾಡು. -ಆಡು. To root up the ground etc. (Bp. 32, 26).

ಗೂರ್ಣ gûrṇa. Taken up; striven, endeavoured. See ಉದ್-.

ಗೂರ್ಣಿಸು gûrṇisu. 1. = ಗೂರ್ಮಿಸು. To sound, etc. (Abh. P. 14, after 29; Sk. ಘುರ್, to sound; ಘುರಣ, sound; Tĕ. ಘೂರ್ಣಿಲ್ಲು, to sound, roar, etc.; see ಘೂರ್ಣ 2; M. ಕೂಱು, to call out things along the streets, to proclaim, etc.; ಕೂಟ್ಟು, a word; *cf.* ಗುಱು 2 & 3). ಅಬ್ಧಿಯೆ ಗೂರ್ಣಿಸುವನ್ತೆ (Šmd. 234; also 289, where ಗೂರ್ಮಿಸು as o. r.). See ವಿ-.

ಗೂರ್ಣಿಸು gûrṇisu. 2. = ಘೂರ್ಣಿಸು, q. v.

ಗೂರ್ಮಿಸು gûrmisu. = ಗೂರ್ಣಿಸು 1. To murmur or roar, as the water of a river or the sea; to sound, as a trumpet, etc.; to resound, as a forest; to roar or bellow, as a beast; to cry aloud. See Bp. 6, 23; 32, 27; 47, 2; 53, 25; Ršv. 6, after 116; Ššv. 4, 8. 12. 13; 9, 25; 13, 32; 18, 59; J. 19, 5. 7; ಅ-.

ಗೂವ gûva. A dove (Tĕ. ಗುವ್ವ). — ಗೂವಗುತ್ತಿಗೆ. A sort of perfume (ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ, ನಟಿ, ನಲಿ, ಧಮನಿ, ಅಂಜನಕೇಶಿ, etc. Si. 154; Tĕ. ಗುವ್ವಗುತ್ತಿಗಡ್ಡಿ).

ಗೂವಾಕ gûvâka. = ಗುವಾಕ. *The betel-nut tree.*

ಗೂಹನ gûhana. Hiding, concealing, etc. See ಉಪ-, ನಿ-.

ಗೂಳ gûḷa. Tbh. of ಗೂಢ (Čt. I, 106).

ಗೂಳಿ gûḷi. A bull (ಎತ್ತು Šmd. I; ವೃಷ, ಬಸವ Nn. 16; ಭದ್ರ, ಪುಂಗವ 99; T. ಕೂಳಿ), especially a bull allowed to roam at liberty and dedicated to a deity (ಷಣ್ಡ, ಗೋಪತಿ, ಇಷ್ವರ Nr.; ಸಲಗ Bhn. 24; C.; M. ಕೂಟ್ಟನ್, ಕೂಟ್ಟಾನ್). 2, a big louse (My.). ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವುದಕೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ, ವಷ್ಣತಾಯೋಗ್ಯ Nr.). ಗೂಳಿಯ ಹಿಣಿಲು (ವೃಷಾಂಗ, ಕಕುತ್ Nr.; Nn. 143). ಗೂಳಿ ಹಾಯ್ದು ಹಿಮ್ಬಾಲಿಸಿದ ಆಕಳು (ಸನ್ಧಿನಿ, ವೃಷಭಾಕ್ರಾನ್ತೆ Si. 321). ದನಗಳ ಮೇಲೆ ಗೂಳಿಗಳು ಹಾಱುವ ಸಮಯ, ಗೂಳಿ ಬಸಱು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ 396). ಗೂಳಿ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು (Prv.). See Bp. 18, 70; 32 sum.; 32, 4. 20; ತಿನಸ-, ತಿನಸು-. — ಗೂಳಿಬಸವ. A bull allowed to roam at liberty etc. (C.). ಗೂಳಿಬಸವನಾಗ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿಗಱು (ಆರ್ಷಭ್ಯ Si. 319). — ಗೂಳಿಹೋರಿ. = ಗೂಳಿಬಸವ. (ಷಣ್ಡ, etc. Si. 319).

ಗೂಳೆ gûḷĕ. = ಗುಳೆ, etc. (Č. Bp. 47, 12. 22; My.).

ಗೂಳೆವು gûḷĕvu. = ಗೂಳೆ. (My.).

ಗೂಳ್ಯ gûḷya. = ಗೂಳೆ. (My.).

ಗೃಂಜನ griṅjana. *Garlic* (ಲಶುನ, ಪಲಾಣ್ಡು, etc., ಉಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಗೃಧ್ನು gridhnu. *Greedily desirous of, greedy, craving.*

ಗೃಧ್ರ gridhra. Greedy. 2, *a vulture* (ಪಕ್ಷಿಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಹದ್ದು Mr. 175).

ಗೃಧ್ರಸಿ gridhrasi. *Gout or rheumatism affecting the thigh.*

ಗೃಷ್ಟಿ grishṭi. *A cow that has had one calf* (ಚೊಚ್ಚಲದು Mr. 181; see s. ಈನ್ 1). 2, = ಘೃಷ್ಟಿ, *a kind of bulbous plant,* said to be an esculent root or yam; see Si. 159.

ಗೃಷ್ಟಿಕೆ grishṭikĕ. = ಗುಟ್ಟಿಗೆ. A kind of plant.

ಗೃಹ griha. *A house* (ಶಾಲ, ಮನೆ Nn. 20; ದ್ವಿಜ, ಮನೆ 36; ಕೋಶ, ಮನೆ 52). 2, *a wife.* — ಗೃಹಮುಟ್ಟು. The utensils of a house (ಮಾತ್ರೆ, ಮನೆಯುಪಕರಣ Nn. 157).

ಗೃಹಕಲಹ griha-kalaha. Domestic dissensions. (B. 5, 320; My.).

ಗೃಹಕೃತ್ಯ griha-kritya. Household matters or affairs, domestic duties. (My.; Dp. 2, 3).

ಗೃಹಕ್ಷಯ griha-kshaya. The ruin of a house. See Prv. s. ಪರನಿನ್ದೆ.

ಗೃಹಗತಿ griha-gati. = ಗಿರಾಗತಿ. The way or manner of a house.

ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ griha-gôdhikĕ. *The small house-lizard* (ಮುತಲಿ, etc., ಹಲ್ಲಿ Mr. 166).

ಗೃಹಚರ griha-čara. Moving or living in the house (Bp. 60, 14).

ಗೃಹಚ್ಛಿದ್ರ griha-č-čhidra. A breach in a house: a family or private foible, folly, etc. (My.).

ಗೃಹಪತಿ griha-pati. A householder. 2, a man of the second period (âśrama) in the life of a Brâhmaṇa, who after having finished his studies, and having been invested with the sacrificial thread, is married and settled. 3, *a priest superintending or performing a sacrifice.*

ಗೃಹಪಿಕ griha-pika. = ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ. (Mr. 166).

ಗೃಹಪ್ರವೇಶ griha-pravêśa. The ceremony of occupying a just-built house (My.; Mhr.). 2, the first entrance, by the female, into the house of her husband (My.; Mhr.).

ಗೃಹಬನ್ಧನ griha-bandhana. Shutting, closing, or locking a house. See ಬಿಯ್ಯಗ.

ಗೃಹಬಲಿಭುಜ್ griha-bali-bhuj. -ಕ್. *A sparrow.*

ಗೃಹಭಾನು griha-bhânu. A burning lamp (ದೀವಿಗೆ Mr. 205).

ಗೃಹಭಿತ್ತಿ griha-bhitti. *The wall of a house.*

ಗೃಹಭೂಮಿ griha-bhûmi. *The site of a habitation.*

ಗೃಹಭೇದ griha-bhêda. A kind of mansion, or a division of a mansion. See ತೊಟ್ಟಿ.

ಗೃಹಮಹತ್ತರ griha-mahattara. The chief servant of a house (Čpr. 6, after 44).

ಗೃಹಮಾತೆ griha-mâtĕ. A mother-in-law (ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ Mr. 313).

ಗೃಹಮೃಗ griha-mṛiga. A dog. (R.).

ಗೃಹಮೇಧ griha-mêdha. A domestic sacrifice.

ಗೃಹಮೇಧಿ griha-mêdhi. One who performs the domestic sacrifices or is the object of them, the householder (ಗೃಹಸ್ಥ, ನಿಲಯವಾನ್ Mr. 242).

ಗೃಹಯಾಲು grihayâlu. *Disposed to seize or take.*

ಗೃಹಲಕ್ಷಣ griha-lakshaṇa. The form or figure of a house (Mr. 201).

ಗೃಹವಾಟಿ griha-vâṭi. *A grove near a house.*

ಗೃಹಶಾನ್ತಿ griha-śânti. Ceremonies for the purification of a house from infesting demons, etc. (My.; Mhr.; Dp. 4).

ಗೃಹಸ್ಥ griha-stha. = ಗಿರಸ್ತ, ಗಿರಾಸ್ತ, ಗೇಸ್ತ, ಗ್ರಹಸ್ತ. Staying in a house; a householder. 2, = ಗೃಹಪತಿ No. 2, *a Brâhmaṇa in the second period* (âśrama) *of his religious life, etc.* 3, a gentleman, a patrician (Mhr.; C.).

ಗೃಹಸ್ಥಾನ griha-sthâna. *A temporary residence.*

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ grihastha-âśrama. The second of the four religious stages or orders (âśramas, My.).

ಗೃಹಸ್ಥಿಕೆ griha-sthikĕ. The duties of a householder; politeness, gentlemanliness (B. 4, 53).

ಗೃಹಸ್ಥೂಣ griha-sthûṇa. *The pillar of a house.*

ಗೃಹಸ್ಥೆ griha-sthĕ. A housewife; a matron. (My.).

ಗೃಹಾಂಗಣ griha-angaṇa. (Śmd. 364). The house-yard. See ಚಪ್ಪರ.

ಗೃಹಾಧಿದೇವತೆ griha-adhidêvatĕ. A deity presiding over a house (Čpr. 3, 102).

ಗೃಹಾಧಿಪ griha-adhipa. *The householder or grihastha.*

ಗೃಹಾರಾಮ griha-ârâma. *A grove near a house.*

ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣಿ griha-avagrahaṇi. *The threshold.*

ಗೃಹಿ grihi. -ನ್. *The householder or grihastha.*

ಗೃಹಿಣಿ grihiṇi. *The mistress of a house, a wife.*

ಗೃಹೀತ grihîta. Grasped, taken, seized caught, held; obtained; received; agreed; perceived, known.

ಗೃಹೀತದಿಶ್ grihîta-diś. Running away, flying; flown, run away, retreated. See ದೆಸೆಗೆಡು.

ಗೃಹೀತಿ grihîti. One who grasps or seizes. See ಪಾಣಿ-.

ಗೃಹೀತೃ grihîtṛi. *One disposed to seize or take.*

ಗೃಹೋಪಕರಣ griha-upakaraṇa. Any domestic utensil (ಸಾಧನ, ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 114).

ಗೃಹ್ಯ grihya. 1. Belonging to a house; domestic; domesticated, tame. (My.).

ಗೃಹ್ಯ grihya. 2. To be taken, seized, or received; perceivable; to be adopted as faith or belief; *taking the side of, belonging to a party, confederate.*

ಗೃಹ್ಯಕ grihyaka. *Domesticated, tame;* dependent (ಪರವಶದವಂ Mr. 228); *a domesticated animal.*

ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ grihya-sûtra. A class of ritual works containing directions for domestic rites and ceremonies. (My.).

ಗೆ gĕ. 1. = ಕೆ 1, etc. A suffix for the dative singular and plural (Śmd. 138. 158. 159), *e. g.* ಮಣಿಗೆ (19), ಅಗಟಿಗ್ಗೆ, ಮುಗುಳ್ಗೆ, ಕನರ್ಗೆ (52), ಅಳಿರ್ಗೆ (53), ಮೂಡಿದಂಗೆ, ಅಡವವಳಂಗೆ, ತೆಂಗಾಳಿಗೆ (89), ಅರಸಂಗೆ (90), ಆತಂಗೆ, ಅರಸಿಗೆ, ಆಕೆಗೆ, ಅರ್ಗೆ, ಅಬ್ಧಿಗೆ (138), ಕವಿಗೆ, ತನುಗೆ, ಪೆಣ್ಗೆ, ಕುರುಳ್ಗೆ, ಬೆರಲ್ಗೆ, ಬೆಂಗೆ, ಮುಳ್ಗೆ, ಬಿಲ್ಗೆ, ನೆಗಟಿಗ್ಗೆ, ಕವಿಗಳ್ಗೆ (139), ಬುಧರ್ಗೆ, ಕಾನ್ತೆಯರ್ಗೆ, ಎರೆವರ್ಗೆ, ಸೂಳೆಯರ್ಗೆ (140), ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ, ಕವಿಗೆ, ಸವತಿಗೆ, ಬಿರುದರ್ಗೆ, ರೋಗಿಗೆ, ಕಪಿಗೆ, ಸಿರಿಗೆ, ಸುಟಿಗೆ, ದೇವರ್ಗೆ, ಪುಲ್ಗೆ, ಆತಂಗೆ, ಕೆಳೆಯಂಗೆ (159), ನಿನಗೆ, ಎನಗೆ, ತನಗೆ (178), ಕೆಳದಿಗೆ (179). See also 165. .67. 177 & ಇಗೆ, ಇ 6 & 7. In later or vulgar Kannaḍa, *e. g.* also ಈಶ್ವರಗಿನ್ತ ಗಡಬಡೇಶ್ವರ ದೊಡ್ಡವನೋ? (Prv.), ಆವಗೆ, ಈತಗೆ (also Bp. 40, 15), etc.

ಗೆ gĕ. 2. = ಕೆ 2, etc. A suffix for the third person of the imperative (Śmd. 54. 55. 269), *e. g.* ಅವಂ ಕುಡುಗೆ! ಅವಂ ಪಡೆಗೆ! (269), ತೆಗಟಿಗ್ಗೆ! etc. (55), ಸಮನಿಸುಗೆ! (159), ಅಱಿಗೆ! ತಿಳಿಗೆ! (241. 399), ಪಡುಗೆ! (301).

ಗೆ gĕ. 3. An imitative sound used in calling to a monkey (My.). — ಗೆ ಗೆ. rep. (My.).

ಗೆ gĕ. 4. = ಕೆ 3, etc., *e. g.* ಉಡುಗೆ, ಪಸುಗೆ, ಪೊಲ್ಗೆ, ಬಿಸುಗೆ, ಪಣ್ಣುಗೆ, ಪತ್ತುಗೆ (Śmd. 248).

ಗೆ gĕ. She who goes, etc. See ತ್ರಿಪಥಗೆ, ದುರ್ಗೆ, ನಿಮ್ನಗೆ.

ಗೆಕಾರ gĕ-kâra. The syllable ಗೆ (Śmd. 54).

ಗೆಗ್ಗೆ gĕggĕ. (fr. ಕಿಗ್?). Smallness (? Čpr. 5. 105; Tĕ. ಕಗ್ಗು, to shrink).

ಗೆಜ್ಜಲು gĕjjalu. = ಗೆದಲು, etc. (My.).

ಗೆಜ್ಜೆ gĕjjĕ. 1. = ಗಜ್ಜೆ. (ತುಲಾಕೋಟಿ, ನೂಪುರ Hlâ.; Mr. 344; C.). See Si. 62. 275; Grj. 3, 89. 90; Bp. 24, 44; Prll. 3, 25. 27; Rśv. 13, 102; ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ. — ಗೆಜ್ಜಕರಡ. = ಗೆಜ್ಜೆಹುಲ್ಲು. (Z.). — ಗೆಜ್ಜೆಗೋಲು. -ಕೋಲು. A stick to which gĕjjĕs are attached, used in music (My.) or by post-runners (My.). — ಗೆಜ್ಜೆಪೂಜೆ. A ceremony performed at the initiation of a dancing-girl when a number of villagers worship some gĕjjĕs and give them to her, and the pûjâri ties a tâḷi to her neck (My.). — ಗೆಜ್ಜೆಯಲಬು. -ಅಲಬು. A procumbent, trifoliate nerb with yellow flowers, Crotolaria orixensis Roxb. (Z.); also the creeping herb Heylandia catebrosa D. C. (Z.). — ಗೆಜ್ಜೆಹುಲ್ಲು. A common grass, Andropogon aciculatus L. (Z.).

ಗೆಜ್ಜೆ gĕjjĕ. 2. The groin between the belly and the thigh (S. Mhr.; Tĕ. ಗಜ್ಜೆ).

ಗೆಜ್ಜೆಗಾಱ gĕjjĕ-gâṟa. (Šmd. 235). A fabricator of small bells. 2, N. of a Šûdra caste (My.).

ಗೆಡಪ gĕḍapa. (fr. ಗೆಡೆ 2). Prattle, prate (of a parrot, Čpr. 7, after 88).

ಗೆಡಹ gĕḍaha. See ಗೆಡೆ 2.

ಗೆಡೆ gĕḍĕ. 1. = ಕೆಡು 1, ಗಡೆ 2, (ಗೆಳೆ, etc.). Touching; match. (Tĕ. ಗಡೆ, by the side of = ಪಾರ್ಶ್ವ; see s. ಕಟ್ಟು and ಗೆಲ್ 2). — ಗೆಡೆವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಜೋಡು ವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Ss.).

ಗೆಡೆ gĕḍĕ. 2. = ಕೆಡೆ 1. — ಗೆಡಹಂ. One who talks nonsense (ಅನುತ್ತರ Mr. 240, o. r. ಗೆಡಪಂ).

ಗೆಡ್ಡೆ gĕḍḍĕ. = ಗಡ್ಡೆ 1, etc. Any (bulbous) root, especially also that of the lotus (ಗೆಱಸು Šmd. I; ಮೃಣಾಲ, ವಿಸ, ಕನ್ದ Hlâ.; My.; Tĕ.; M. ಚೆಱು, fine, stout). ಮರದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ, ಕನ್ದ Hlâ.). ಹಿಳ್ಳೆವರಿದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ Nr.). ನೆಯ್ದಿಲ ಗೆಡ್ಡೆ (ಶಾಲೂಕ); ತಾವರೆಯ ಗೆಡ್ಡೆ (ಮೃಣಾಲ, ವಿಸ Nr.).

ಗೆಣತಿ gĕṇati. = ಕೆಳದಿ, etc. A female companion or friend (C.; in S. Mhr. occasionally also: a harlot). 2, in children's language: small freckles on the skin (S. Mhr.). — ಗೆಣತಿಕಸ. A name applied to several small species of Euphorbia, as Euphorbia hirta Willd., E. thymifolia Willd. (Z.).

ಗೆಣಸಂಗು gĕṇasaṅgu. A large timber tree, Heterophragna roxburghii D. C. (Z.).

ಗೆಣಸು gĕṇasu. = ಗೆಣಿಸು, ಗೆಱಸು, q. v. A bulbous root: the name of several species of Yam dioscorea and of Batatas ipomoea, generally meant for the common sweet potato, Batatas edulis Chois. (ಗುಣಮೂಲಿ Mr. 135; C.; Tĕ. ಗೆನುಸು). See ಅಡಿವಿ-, ಕುಣ್ಟ-, ತೂನ-, ಬಿಳೇ-, ಮರ-, ಮುಡಿ-, ಸೀ-; Prv. s. ಗೆಣೆ.

ಗೆಣಿ gĕṇi. = ಕೆಳೆ 2, etc. See Prv. s. ತಿಗುಳ.

ಗೆಣಿಗಾಱ gĕṇi-gâṟa. = ಗೆಣೆಗಾಱ. A male friend, occasionally: a whoremonger (S. Mhr.).

ಗೆಣಿತನ gĕṇitana. = ಕೆಳೆತನ, ಗೆಣೆತನ, ಗೆಳೆತನ. Companionship, friendship, occasionally: disreputable connexion (S. Mhr.).

ಗೆಣಿಯ gĕṇi-a3. = ಕೆಳೆಯ, etc., ಗೆಣೆಗಾಱ. (S. Mhr.).

ಗೆಣಿಸು gĕṇisu. = ಗೆಣಸು, etc. (My.).

ಗೆಣೆ gĕṇĕ. = ಕೆಳೆ 2, etc., ಗೆಣಿ. (My.; Tu.: coupling). ಗೆಣೆಗೆ ಗೆಣಸು ಬೇಡ, ಹುಣಸೆಗೆ ಹುಳಿ ಬೇಡ (Prv.). ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಗೆಣೆಯು ಹಱಕುತೊಗಲಿನ ಮಣಿಯು (Dp. 54).

ಗೆಣೆಗಾತಿ gĕṇĕ-gâti. = ಗೆಳೆಗಾರ್ತಿ. A female friend (My.).

ಗೆಣೆಗಾಱ gĕṇĕ-gâṟa. = ಗೆಣಿಗಾಱ. A male friend (C.; occasionally: a whoremonger, S. Mhr.).

ಗೆಣೆತನ gĕṇĕtana. = ಗೆಣಿತನ, etc. (My.; S. Mhr. in two meanings).

ಗೆಣೆಯ gĕṇĕ-a3. = ಗೆಣಿಯ. (My.).

ಗೆಣ್ಟಗೆ gĕṇṭagĕ. = ಗೆಣ್ಟುಗೆ, q. v.

ಗೆಣ್ಟು gĕṇṭu. (Šmd. 48). Remoteness, distance, farness, removal, etc. (ದೂರ Čt. I, 6; Kk. 64. 83; Šm. 50; ಅತಿದೂರ Bhn. 62; Tĕ. ಗೆಣ್ಟು, to move, stir; to push away, toss aside; ಕೆಳವು, interval, space; see ಗೇಣ್ 1). See Rśv. 5, after 115; 5, 116; Ššv. 2, 107; 4, 67. — ಗೆಣ್ಟ. -ಅ 3. A man who is at a distance (Abh. P. 15, after 27).

ಗೆಣ್ಟುಗೆ gĕṇṭugĕ. (Šmd. 48, o. r. ಗೆಣ್ಟಗೆ).

ಗೆಣ್ಡೆ gĕṇḍĕ. 1. The penis (S. Mhr.; Mhr. ಜೋಣ್ಟ).

ಗೆಣ್ಡೆ gĕṇḍĕ. 2. = ಗಡ್ಡೆ, etc. See ಕಾ-. — ಗೆಣ್ಡೆಮೀನ್. A sort of fish (My.; Rśv. 5, 115). — ಗೆಣ್ಡೆಹೊಟ್ಟೆ. Ascites (My.).

ಗೆಣ್ಣು gĕṇṇu. 1. = ಗಿಣ್ಣು 2. A knot, etc. (ಪರ್ವ Si. 437; My.). ಬಿದುರುಗೆಣ್ಣು (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್ 163). See also Si. 207.

ಗೆಣ್ಣು gĕṇṇu. 2. = ಗಿಣ್ಣು, etc. (Bp. 42, 5).

ಗೆತ್ತು gĕttu. P. p. of ಗಿಱ್, q. v.

ಗೆದಲು gĕdalu. -ಲ್. = ಗೆಜ್ಜಲು, ಗೆದ್ದಲಿ, ಗೆದ್ದಲು. The white ant, termite (Tĕ. ಚದೆ, ಚೆದೆ, ಚದಲು, ಚೆದಲು; M. ಚದಲ್, ಚಿದಲೆ, ಚೆದಳ್; T. ಚಿದಲ್ಕೈ, ಚಿಲ್, ಚೆಲ್ಲು, white ants). ಕೆಣ್ಡವಂ ಗೆದಲ್ ಒನ್ದುವುದೆ? (Bp. 15, 32). *Cf.* ಗೊಱಲೆ.

ಗೆದಿ gĕdi. = ಗೆಲಿ 1. To conquer; to gain (S. Mhr.; ಜಯಿಸು G.). ಗೆದಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ (ಜಿತ); ಗೆದಿಯ ತಕ್ಕದ್ದು (ಜೇಯ); ದಿಕ್ಕು ಗೆದಿಯೋಣ (ದಿಗ್ವಿಜಯ); ಗೆದಿಯುವ ಹವಣಿಕೆ (ದೇವನ); ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೆ ಜೂಜನೊಳಗೆ ಗೆದಿಯೋಣ (ಪಣ); ವೈರಿಯ ಗೆದಿಯುವವನು (ಪರನ್ತಪ G.). P. p. ಗೆದ್ದು.

ಗೆದಿಸು gĕdisu. = ಗೆಲಿಸು. (S. Mhr.).

ಗೆದ್ದಲಿ gĕddali. = ಗೆದಲು, etc. (S. Mhr.). ಱೆಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಗೆದ್ದಲಿ (ಶಲಭ G.).

ಗೆದ್ದಲು gĕddalu. = ಗೆದ್ದಲಿ, etc. (My.). ಗೆದ್ದಲು ಹುತ್ತವಿಕ್ಕೆ, ಹಾವಿಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿತು (Prv.).

ಗೆದ್ದು geddu. = ಗೆಲಿತು, ಗೆಲಿದು, ಗೆಲ್ದು. P. p. of ಗೆದಿ, ಗೆಲ್ಲು. (C.). ಗೆದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು, ಸೋತರೆ ಕಿವಿ ಮೂಗು. — ಗೆದ್ದರೆ ಆಡುವದಕ್ಕೆ ಬನ್ದಿದ್ದೆವು, ಸೋತರೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಬನ್ದಿದ್ದೆವು ಎಮ್ಬನ್ತೆ. —

ಗೆದ್ದರೆ ಹಲವರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ಕೊಂಕಣಿಗರ ಗಣ್ಡು ಸೋತ (or ಕೋಮಟಿಗರ ಪೋರ ಸೋತ, Prvs.). ಅರಸನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಬಟಿಕ (B. 5, 52). ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು (ಧುರಜೈತ್ರ Nn. 94). ಗೆದ್ದವಂ (ಜಿಷ್ಣು Mr. 512).

ಗೆಪ್ತಿ gĕpti. Tbh. of ಜ್ಞಪ್ತಿ. (My.).

ಗೆಬಱು gĕbaṟu. = ಕೆದಱು 1. To scratch, as the ground (S. Mhr.).

ಗೆಬ್ಬು gĕbbu. = ಗೆಬಱು. (S. Mhr.); to loosen a stone, etc. by scratching or digging with the nails (S. Mhr.).

ಗೆಯ್ gĕy. = ಕೆಯ್ 2, etc., ಗೆಯಿ, ಗೆಯು, ಗೆಯ್ಯು, ಗೇ, ಗೈ. To perform, to do; to prepare, to make; to work, to till (ಶಿಲ್ಪ Šmd. Dh.). ಗೆಯಲುಂ or ಗೆಯ್ಯಲುಂ (Šmd. 86). ಗೆಯ್ಯಲಿಂ! (277). ಗೆಯ್ವಂ (267). ಗೆಯ್ದು (66. 133). ಗೆಯ್ದಪುದು (134). ಗೃಹಗರ್ಜನೆ ಗೆಯ್ವವ (ಗೇಹೇನರ್ದಿ, ಗೇಹೇಶೂರ, etc.); ಎನ್ದೂ ಗೆಯ್ಯದ ಭೂಮಿ (ಖಿಲ); ತಡದು ಗೆಯ್ವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರಿ); ಮೆಲ್ಲನೆ ಗೆಯ್ವವ (ಕುಣ್ಠ, etc.); ಹೊಲ್ಲೆಹ ಗೆಯ್ವವನು (ನೃಶಂಸ, etc. Hlâ.). ಗೆಯ್ದ ನೆಲ (ಸೀತ್ಯ, etc., ಉತ್ತ ಭೂಮಿ Si. 301). ವಿಪ್ರಪ್ರಸನ್ನತರ್ಪಣಂಗೆಯ್ (J. 28, 25). See *e. g.* ಅನ್ದ-, ಇಕ್ಕಡಿ-, ಉದಯಂ-, ಏ-, ಒಪ್ಪಂ-, ಕೆಲಸಂ-, ಕ್ಷೇಮ-, ತಪ-, ತುಱಿಲ್-, ದನಿ-, ನಿದ್ದೆ-, ನಿದ್ರೆ-, ಪುಣ್ಯಂ-, ಪೂರಣಂ-, ಪ್ರತಿ-, ಬಿಜಯಂ-, ಬಿನ್ನಪಂ-, ಮುಂ-, ಮುದ್ದು-, ಸಜ್ಜು-, ಸೆಱೆ-, ಹರದು-, etc., etc.; Grj. 1, 133; 10, 116; Bp. 21, 17. — ಗೆಯ್ಯ ಬಲ್ಲಹ. Knowing how to work, etc. (Bp. 9, 46). — ಗೆಯ್ವೊಕ್ಕಲಿಗ. -ಒಕ್ಕಲಿಗ. A husbandman (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕೃಷಿಕ, ಕುಟುಮ್ಬಿ, etc. Hlâ.).

ಗೆಯಿ gĕyi. = ಗೆಯ್, etc. (My.). ಆಲೋಕನ ಗೆಯಿದು (Bp. 44, 8). ಮೊದಲು ಬಿತ್ತಿ ಬಟಿಕ ಗೆಯಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಬೀಜಾಕೃತ, etc Si. 301). See ಬಿಜಯಂ-.

ಗೆಯಿಸು gĕyisu. = ಕೆಯ್ಸು, etc. See ಬಿಜಯಂ-.

ಗೆಯು gĕyu. = ಗೆಯಿ, etc. See ಏ-.

ಗೆಯ್ತ gĕyta. = ಕೆಯ್ತ.

ಗೆಯ್ಮೆ gĕymĕ. = ಕೆಯ್ಮೆ. ಅವಗಂ ಗೆಯ್ಮೆಯಿಲ್ಲದ ಇಳೆ (ಖಿಲ Mr. 92).

ಗೆಯ್ಯು gĕyyu. = ಗೆಯು, etc. ಶೋಕವನು ಗೆಯ್ಯುವರು ಸತಿ ಸುತರು ಬಾನ್ಧವರು (Dp. 1).

ಗೆಯ್ಸು gĕysu. = ಗೆಯಿಸು, etc. To cause to perform, etc. ಗೋತ್ರವಧೆ ಗೆಯ್ಸಿ (J. 2, 21). ಉಲ್ವ ಉದಕವು ಜ್ಜನಂ ಗೆಯ್ಸಿ (28, 20). See ಪ್ರಸನ್ನಂ-.

ಗೆರಸೆ gĕrasĕ. = ಕೆರಸೆ, etc. (My.; see Prvs. s. ದೋಳು). 2, = ಗರಸೆ. (R.; Tĕ. ಗರಿಸೆ). — ಗೆರಸೆಬಾಯಿಯವ. = ಕೆರಸೆ-. (My.). — ಗೆರಸೆಬಾವಿ. A basket-well, a well made with rings of wicker (R.; Tĕ.).

ಗೆರಿಸೆ gĕrisĕ. = ಗೆರಸೆ No. 1. (My.).

ಗೆರೆ gĕrĕ. (fr. ಕೆರೆ 1). A scratch, as with a finger-nail or a chisel (My.); a line; a streak (ರೇಖೆ Čt. I, 48; Mr. 332; Šm. 16; C.; Si. 327; Tĕ. ಸೆರೆ, ಸೆಲೆ; T. ಕಿಱಿ, a scratch; a line). ಕಣ್ದುಡಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಗೆರೆ (ಸೋಗೆ Šm. 72, o. r. ಗೆಱೆ). See J. 11, 24; B. 3, 30. 97; 5, 30. 169; ಕೊಂಕು-, ಸಯ್ತು-. — ಗೆರೆ ಹಾಕು. To mark with lines by a ruler, to rule (My.). 2, to make a sign in the form of a line, to mark (My.); to draw a line over, to blot out (My.).

ಗೆರೆಸೆ gĕrĕsĕ. = ಗೆರಸೆ No. 1, etc. (My.). ಶೀರು ಮುಗಿಚಿ ಚಲ್ಲುವ ಗೆರೆಸೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಸೇಕಪಾತ್ರ, ಸೇಚನ Si. 85).

ಗೆಱ gĕṟa. (= ಗೀಱು 2; Te. ಗೀಱು, ಗೆಱೆ; see Šm. 72 s. ಗೆರೆ). — ಗೆಱ ಬಾಱು. dupl. The state of being full of scratches, as a vessel (My.).

ಗೆರ್ದೆ gĕrdĕ. — ಗೆರ್ದೆವಾಯ್. Mdb. MS.'s reading of ಎರ್ದೆ-.

ಗೆರ್ಬು gĕrbu. To have sexual intercourse (ಮೈಥುನ Šmd. Dh.; M. ಚೆರಿ, to turn, bow; to be bent; to recline; ಚೆರಿವು, reclining; *cf.* ಗೆಲ್ 2?).

ಗೆಲ್ gĕl. 1. = ಗೆದಿ, ಗೆಲಿ 1, ಗೆಲು 1, ಗೆಲ್ಲು. To win, to gain; to overcome, to conquer; to triumph. (T. ಕೆಲಿ, ವೆಲ್ಲು; M. ವೆಲ್ಲು; Tĕ. ಗೆಲುಚು). P. ps. ಗೆಲ್ದು (Šmd. 122; Bp. 37, 24), (ಗೆದ್ದು, q. v.). ನೆರೆದ ಅರಸುಗಳನ್ ಅನಿಬರುಮಂ ಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ಬನೆ ಪಾರ್ಥಂ (Šmd. 122). ಜನಪನ್ ಆ ದಾಯಿಗನ ಮಱುಜೂಜಿನಲಿ ಗೆಲ್ದನು ಧರೆಯಂ (Râm. 26, 25). ಗೆಲ್ದವ (ಜಿತಕಾಶಿ, ಜಿತಾಹವ Hlâ.). ಸಸಿನೆ ಗೆಲ್ದವ (ಜಿತಾಹವ Mr. 300). ಗೆಲಲ್ ಬನ್ದಂ (Šmd. 277). ಗೆಲಲ್ ಇನ್ನಾರ್ ಅರ್ಪರ್? (292). ಗೆಲ್ಗುಂ (267). ಗೆಲ್ವ ರಥ (ಜೈತ್ರರಥ Mr. 285). See Šŝv. 4, 64. 128; J. 2, 4.39; 6 sum. — ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ. = ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು. (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಶ್ರಿತ Mr. 237). — ಗೆಲಲ್ ಪಡೆ. = ಗೆಲ್. (Čpr. 1, 27). — ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು. A man who speaks so as to win (the heart of another), a well-behaved man (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸೃತ Hlâ.). — ಗೆಲೆವರ್. -ಬರ್. To come to conquer, etc. (Abh. P. 3, 40; 5, 54. 107; 15, 19; Rŝv. 4, 69; V. 4, 36). — ಗೆಲೆವೊನ್ದು. -ಪೊನ್ದು. To meet for overcoming, to resist (ತಳ್ವೊಯ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.).

ಗೆಲ್ gĕl. 2. = ಗೆಲಿ 2, ಗೆಲು 3. To bring into contact with, to apply to (the body, as a fragrant substance, J. 11, 41; see ಕಿಡು 1, ಗಡೆ 2, ಗೆಡೆ 1).

ಗೆಲ gĕla. = ಗೆಲವು. ಗೆಲಮೆನೆ ಜಯ (Čt. I, 83; *cf.* ಗೆಲ್ಲ).

ಗೆಲವು gĕlavu. (Šmd. 247). = ಗೆಲ, ಗೆಲು 2, ಗೆಲುವು, (ಗೆಲ್ಲ). Gain; victory (ವಿಜಯ, ಜಯ Nr.; C.; Tĕ. ಗೆಲುಪು; M. ಕೆಲ್ಪು, T. ಕೆಲ್ಪು, strength, power). 2, a winning, happy, sprightly air (C.). — See Bp. 6, 3; 32, 17; 42, 14; 49, 23; 52, 42; Bh. 1, 8, 40; J. 12, 26; 14, 9; 23, 31. 48; 27, 9; Šŝv. 2, 14; ಸೋಲು-. — ಗೆಲವು ಸೋಲು. Gain and loss (C.).

ಗೆಲಿ gĕli. 1. = ಗೆಲ್ 1, etc. (C.). P. ps. ಗೆಲಿತು, ಗೆಲಿದು. See Bp. 9, 51; 12, 26; 27, 28; 41 sum.; 43, 15; 44, 60; 49, 24; 50, 14. 34. 76; 52, 32; Bh. 2, 4, 5. 7; 2, 13, 46; Prll. 3, 5.

ಗೆಲಿ gĕli. 2. = ಗೆಲ್ 2, etc. (Bh. 10, 5, 41).

ಗೆಲಿತು gĕlitu. P. p. of ಗೆಲಿ 1. (My.).

ಗೆಲಿದು gĕlidu. (= ಗೆದ್ದು, etc.), ಗೆಲಿತು.

ಗೆಲಿಸು gĕlisu. = ಗೆದಿಸು, ಗೆಲ್ಲಿಸು. To cause to win, etc. (C.; Bp. 59, 55).

ಗೆಲು gĕlu. 1. = ಗೆಲ್ 1. (C.). P. p. ಗೆದ್ದು (C.). ಗೆಲುವವನು (ಜೈತ್ರ, ಜೇತೃ Nr.). ಗೆಲುವ ರಥಂ (ಜೈತ್ರರಥ Hlâ.). ಅವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗ ನಡೆದಾನು, ಅತನು ಅಥ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ, etc. (Nr.). ಗೆಲ ಬಾರದುದು (ಅತರ್ಕ್ಯ Nn. 88. 90). ಗೆಲೆನು (Bp. 43, 14). See Bp. 58, 66; Bh. 1, 8, 11. 18.

ಗೆಲು gĕlu. 2. = ಗೆಲವು, etc. — ಗೆಲು ಗೆಯ್. To cause happiness (Bh. 4, 2, 44). — ಗೆಲುಮೊಗ. A winning, sprightly countenance (My.).

ಗೆಲು gĕlu. 3. = ಗೆಲ್ 2, etc. (Bh. 1, 13, 2).

ಗೆಲುಗೆ gĕlugĕ. Winning, etc. (My.).

ಗೆಲುವಿಕೆ gĕluvikĕ. Winning, etc. (ವಿಜಯ, ಜಯ Si. 296; ಜಯನ 390).

ಗೆಲುವು gĕluvu. = ಗೆಲವು. (My.).

ಗೆಲುಹ gĕluha. = ಗೆಲವು, etc. (ವಿಜಯ, ಜಯ Nr.).

ಗೆಲ್ಲ gĕlla. = ಗೆಲವು. (ಜಯ Čt. II, 35; Čpr. 5, 73; Šśv. 4, 64. 94). — ಗೆಲ್ಲಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To gain the victory, to be victorious (Abh. P. 16, 96). — ಗೆಲ್ಲದುತ್ತಮದೇವ. -ಉತ್ತಮ-. N. (Bp. 58, 9). — ಗೆಲ್ಲಸೇಸೆ. A sêsĕ of victory (V. 42, after 21). — ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲ. = ಗೆಲವು ಸೋಲು. ಗೆಲ್ಲ ಸೋಲವದೇಕೆ? (Bp. 59, 11).

ಗೆಲ್ಲಿಸು gĕllisu. = ಗೆಲಿಸು, etc. To cause to win, etc. (My.).

ಗೆಲ್ಲು gĕllu. = ಗೆಲ್ 1, etc. (My.). ಗೆಲ್ಲುವವನು (ಜೈತ್ರ, etc. Si. 382). ಗೆಲ್ಲುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಜೇತೃ, etc. 283). ಗೆಲ್ಲುವ ದಕ್ಕೆ (260. 282). ಗೆಲ್ಲಲ್ ಪಡು (282). ಇವನ್ನ ಗೆಲ್ಲ ಬಹುದು (282).

ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ gĕlluvikĕ. = ಗೆಲುವಿಕೆ. (My.).

ಗೆಳತಿ gĕḷati. = ಕೆಳದಿ, etc. (ಹೆಟ್ಟುಗೆ Čt. I, 15; ಹೆಟ್ಟುಗೆ, ಸಖಿ Šm. 74; Kk. 29, o. r. ಗೆಣತಿ; ಕೆಳದಿ, ಸಖಿ Šs.; C.; S. Mhr. in two meanings).

ಗೆಳತೆ geḷatĕ. = ಗೆಳತಿ, etc. (B. 4, 139).

ಗೆಳಯ gĕḷaya. = ಗೆಳೆಯ, etc. (My.).

ಗೆಳಿಯ gĕḷiya. = ಕೆಳೆಯ, etc. (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್, etc. Dhw.; S. Mhr.).

ಗೆಳೆ gĕḷĕ. = ಕೆಳೆ 2, etc. (My.; Bh. 1, 6, 7; *cf.* ಗೆಡೆ 1). — ಗೆಳೆಗೊಳ್. = ಕೆಳೆಗೊಳ್. (J. 19, 49).

ಗೆಳೆಗಾರ್ತಿ gĕḷĕ-gârti. = ಗೆಣೆಗಾತಿ. (My.).

ಗೆಳೆತನ gĕḷĕtana. = ಗೆಣೆತನ, etc. Companionship, etc. (C.; S. Mhr. in two meanings; B. 1, 14; 2, 10. 36; 3, 33; ಮೈತ್ರ್ಯ G.).

ಗೆಳೆಯ gĕḷĕ-a3. = ಗೆಳಯ, ಗೆಳಿಯ, etc. (C.; B. 1, 1. 8; 2, 9. 36). See ಕೂಡು-, ತಿಸುಳಿ-, ನೂಱೆಲೆ-, where however ಕೆಳೆಯ may be meant).

ಗೆಱಸು gĕḻasu. = ಗೆಱಸು, etc. (ಗೆಡ್ಡೆ Šmd. I; T. ಕಱಂಗು, M. ಕಱಚ್ಚು).

ಗೇ gê. = ಗೆಯ್, etc. To perform, etc. P. p. ಗೇದು (My.; *cf.* Mhr. ಘೇಣೇಂ, to do). ಗೇಯದೇ ಇರುವ ಭೂಮಿ (ಖಿಲ Si. 100). ಊರಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿ ಗೇಯುವ ಬಡಿಗೆಯವನು (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ 339).

ಗೇಕು gêku. = ಗಿಕ್ಕು, ಜೀಕು. The sedge Cyperus hexastachyus Rottl. (ಘನ, ಭದ್ರಾತಕ Nn. 15; ಭದ್ರಾತಕ Mr. 138). — ಗೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ. = ಗಿಕ್ಕನ-, q. v. The root of C. h.

ಗೇಣ್ gêṇ. 1. (Šmd. 58). = ಗೇಣ, ಗೇಣು. A span measured by the extended thumb and little finger (ವಿತಸ್ತಿ, ಕಿಷ್ಕು Nr.; ತಾಲ Hlâ., Mr. 324; ಕಿಷ್ಕು Si. 405; ಪರಿಮಾಣಿನ ಅನ Šm. 96; Tĕ. ಜೇನುಡು, ಜೇನೆ, ಜಾನೆ; M., T. ಚಾಣ್; Tĕ. ಜೇನೆ, ಶಾನೆ, ಸೇನಾ, much, long; T., M. ಚೇಣ್, breadth, height, length; distance = ದೂರ; T. ಚೇಯ್, ಚೇಯ್ಮೆ, length; distance = ದೂರ; ಗೇ, high; distant = ದೂರ; see ಕೇೞ್, ಗೆಣ್ಪು, ಚಾಪು, ಸಾನೆ). ಬೆರಳು ಹನ್ನೆರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಗೇಣ್ ಅಕ್ಕು, ಗೇಣೆರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಮೊೞನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 325); ಕಿಱುವೆರಳ ಗೇಣ್ (ವಿತಸ್ತಿ 324). See Ršv. 9, 22; ಮೂಗೇಣ್. — ಗೇಣ್ವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A span-long mouth (Šmd. 81; Mdb. MS. ನೇಣ್ವಾಯ್).

ಗೇಣ್ gêṇ. 2. A long knife, a sword (ನಿಡುಸುರಗಿ Čt. I, 8; ಸುರಗಿ Čt. II, 21; Kk. 40; Šm. 43. 96; T. ಚೇಣ್ಣೈ, a weapon = ಆಯುಧ). ಕಣ್ಗಳ್ ಮನೋಜವೀರನ ಗೇಣ್ಗಳ್ (Šmd. 117). See Ršv. 13, 70; V. 4, 36; Šśv. 3, 16; ಕಿಱುಗೇಣ್.

ಗೇಣ gêṇa. = ಗೇಣ್ 1. See ಅಯ್ಗೇಣ, ಎಱು ಗೇಣ.

ಗೇಣಿ gêṇi. Rent, contract (My.; Tu.). — ಗೇಣಿಚೀಟು. A lease (My.; Tu.).

ಗೇಣು gêṇu. = ಗೇಣ್ 1. (C.). ದರ್ಭೆಯ ಬೆರಳುಗೇಣು (ಗೋಕರ್ಣ), ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಗೇಣು (ವಿತಸ್ತಿ Hlâ.). ಗೇಣು (ಕಿಱು ಬೆರಳಿನಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿ ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಳತೆ, ವಿತಸ್ತಿ Si. 211). ಗೇಣಿನೊಳ್ ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿಗೆ (ಗೋಕರ್ಣ Mr. 324). ಗೇಣು ಬಿಟ್ಟು ಅಗುಱು ದಾಟದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೇಣಗಲ. -ಅಗಲ. The distance or length (breadth) of a span (Si. 288). — ಗೇಣು ಗೇಣು. rep. (B. 4, 39). — ಗೇಣುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height or length of a span. ಗೇಣುದ್ದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮಾರುದ್ದ ತಪ್ಪುವದು (Prv.). See Prv. s. ಚೋಟುದ್ದ. — ಗೇಣುಹೊಟ್ಟೆ. The belly (or stomach) that is only a span in length or breadth (C.; Dp. 173, 6). ಗೇಣುಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟು ಚಿನ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತಿ? (C.).

ಗೇಣೆ gêṇĕ. N. of a plant (ಮಗ್ಗಾರೆ, o. rs. ಮಂಗಾರೆ, ಮದ್ಗಾರೆ Mr. 119).

ಗೇಣ್ಡ gêṇḍa. = ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗ, q. v. (My.; B. 5, 246).

ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗ gêṇḍâ-mṛiga. A rhinoceros (My.; B. 5, 248. 250; Si. 290; Mhr., H. ಗೇಣ್ಡಾ).

ಗೇಣ್ಡು gêṇḍu. = ಗೇಣ್ಡುಕ. (Sk.; *cf.* ಚೆಣ್ಡು).

ಗೇಣ್ಡುಕ gêṇḍuka. *A ball for playing with.*

ಗೇನ gêna. Tbh. of ಜ್ಞಾನ. (C.). — ಗೇನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (S. Mhr.).

ಗೇನವನ್ತ gêna-vanta. Tbh. of ಜ್ಞಾನವನ್ತ (S. Mhr.).

ಗೇನಿಕೆ gênikĕ. Tbh. of ಜ್ಞಾನಿಕೆ. Consideration, reflection, thought (S. Mhr.).

ಗೇನಿಸು gênisu. Tbh. of ಜ್ಞಾನಿಸು. To investigate, to consider, to reflect (C.).

ಗೇಪಕ gêpaka. Tbh. of ಜ್ಞಾಪಕ. (My.).

ಗೇಬೆ gêbĕ. The state of being swollen from disease (My.). — ಗೇಬೆಮೋಱೆ. A swollen face (My.). — ಗೇಬೆಸಿದ್ದ. A man whose body is swollen (My.). — ಗೇಬೆಹೊಟ್ಟೆ. A swollen belly (My.).

ಗೇಮೆ gêmĕ. = ಕೆಯ್ಮೆ, etc. Work (My.).

ಗೇಯ gêya. To be sung; singing, a singer; a song, a chant. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಗೇಯಿಸು gêyisu. = ಗೆಯಿಸು, etc. To cause to work, etc. (My.).

ಗೇರ್ gêr. (= ಕೊರ 1). The sound produced in the chest and throat by phlegm (in the ಗೂರು, My.). — ಗೇರ್ ಗೇರ್. rep. (My.).

ಗೇರಾಯಿಸು gêrâyisu. = ಗಿರಾಯಿಸು. To surround, to encompass, to hem in (My.; Mhr. ಘೇರಣೇಂ; Mhr., H. ಘೇರ, a circumference).

ಗೇರಿ gêri. Giddiness (My.; Mhr. ಘೇರೀ). ತಲೆ ಗೇರಿ ತಿರುಗುತ್ತದೆ (My.).

ಗೇರು gêru. ಗೇರ್ (Šśv. 3, 32). = ಕೇರ್ 2, etc. The marking-nut tree, Semecarpus anacardium

L. f. (ಅರುಷ್ಕರ Nr., Si. 454; ಭಲ್ಲಾತಕ Mr. 115; ಪಾವಕ 526; ಭಲ್ಲಾತಕ, ಮಹಾಕಾಲ Nn. 97; ಪಾವಕ, ಭಲ್ಲಾತಕ 122; My.). ಸಸನೆ ಇರಲಾಱದ ಬಡ್ಡಿ ಗೇರು ಚುಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಳು (for tattooing, Prv.). — ಗೇರ ಕಾಬ್. The marking-nut (ಬೀಜಬೇರುಷ್ಟ Mr. 144 in one MS.; o. r. ಬೇರೂಷ್ಟ in one, ಬೇರುಷ್ಕ, in another, ಬೇಚಿಷ್ಕ, in another). — ಗೇರ ಪಣ್ಣು. A ripe gêru fruit of a red colour (Rśv. 9, 23). — ಗೇರ ಮರ. = ಕೇರ ಮರ, ಗೇರು. (ವೀರವೃಕ್ಷ, ಅರುಷ್ಕರ, ಅಗ್ನಿಮುಖಿ, ಭಲ್ಲಾತಕೀ Nr.). — ಗೇರುಪಪ್ಪು. A half of the roasted marking-nut (My.). — ಗೇರುಬೀಜ. = ಕೇರು-. (My.). — ಗೇರುಮರ. = ಗೇರ-. (ವೀರವೃಕ್ಷ, etc. Si. 131). 2, an American tree naturalized in India, the cashew-nut tree, Anacardium occidentale L. (St. & Pl.; Tě. ಜೀಡಿ-ಮಾಮಿಡಿ-ಚೆಟ್ಟು; M. ಕಶು-ಮಾವು). — ಗೇರುಮಾವು. A kind of mango (My.).

ಗೇಱು gêṟu. = ಕೇಱು. (My.).

ಗೇರ್ gêr. = ಗೇರು, etc. — ಗೇರ್ಕಾಯಿಮರ. = ಗೇರ ಮರ. (St. & Pl.).

ಗೇಲಿ gêli. Ridicule, derision (My.; Tě. ಗೇಲಿ, ಗ್ರೇಣಿ, ಗೆಗ್ಗಿಲಿ; ಗ್ರೇಣಿಂಚು, ಕೇಗರಿಂಚು, to ridicule; ಕೇರು, to chuckle, giggle; T. ಕೇಲಿ, censure, aspersion, calumny; *cf.* ಕಿಲ). — ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Ridiculing, etc. ಹೀಗಳೆದು ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (ಅಚ್ಛುರಿತಕ, ಹಂಗಿಸಿ ನಗುವದು Si. 73). — ಗೇಲಿ ಮಾಡು. To ridicule (ಒಬ್ಬನನ್ನು or ಒಬ್ಬನಿಗೆ, My.).

ಗೇಸ್ತ gêsta. Tbh. of ಗೃಹಸ್ಥ. (My.; Tě. ಗೇಸ್ತು).

ಗೇಹ gêha. *A house* (ಮನೆ Nn. 133).

ಗೇಹಿನಿ gêhini. A house-wife, a wife. (R.).

ಗೇಹೇನರ್ದಿ gêhê-nardi. *A poltroon, a dung-hill cock.*

ಗೇಹೇಶೂರ gêhê-śûra. *A poltroon, etc.*

ಗೇಹೋಪವನ gêha-upavana. *A garden near a house.*

ಗೈ gĕi. = ಗೆಯ್, etc. (My.), *e. g.* ನಿದ್ದೆಗೈ, to sleep (Si. 254); ಯೋಚನೆಗೈ, to reflect, etc. (Si. 71).

ಗೈರ gaira. = ಗೈರು. Dis-, un-, mis-, out of, etc. (Mhr.).

ಗೈರಖರ್ಚು gaira-kharču. Extra or vain expenses (My.; Mhr.).

ಗೈರಮಾಮೂಲ್ gaira-mâmûl. That is against custom or usage (My.).

ಗೈರಾಜರ್ gairâjar. = ಗೈರುಹಾಜರು. (My.).

ಗೈರಾದಾ gairâdâ. Unoccupied, waste (Br., H.); due, owed (My.; Br., H.).

ಗೈರಿಕ gairika. (fr. ಗಿರಿ). *Red chalk.* 2, mineral, ore (ಧಾತು, ಗಾಜು Mr. 98, o. r. ಜಾಜು). 3, *gold.*

ಗೈರು gairu. = ಗೈರ. (My.).

ಗೈರುವಾಜಿಬೀ gairu-vâjibî. ಗೈರವಾಜಿಬೀ. Unreasonable, improper (My.; Br.; Mhr., H. ಗೈರವಾಜವೀ).

ಗೈರುವಿಲೆ gairu-vilĕ. Out of its place; lost (My.).

ಗೈರುಹಾಜರು gairu-hâjaru. = ಗೈರಾಜರ್. Absent (My.; Br.; Mhr. ಗೈರಹಜೇರ).

ಗೈರೇಯ gairêya. *Red chalk, bitumen*

ಗೊ gŏl-ŏ4. (= ಕೊ, ಗೋ). See ಇದು-ಗೋ.

ಗೊಂಯಿ gŏṁyi. = ಗುಂಯಿ, ಗೊಯ್ (used expressly of the musquito, C.).

ಗೊಗ್ಗ gŏgga. (= ಒಗ್ಗ). (My., in the sense of ಒಗ್ಗ, used especially to frighten children). — ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 58, 6).

ಗೊಂಕೆ gŏṅkĕ. (= ಕುಂಕೆ). The throat (ಗೋಙ್ Šmd. II; Šs.; ಗೋಣಿ Čt. I, 9, probably ಗೋಣು; M. ಕೊಙ್ಙ, the throat).

ಗೊಂಗಡಿ gŏṅgaḍi. A cloak (blanket) worn over the head and face (C.; Mhr., H. ಘುಂಗಟ, ಘುಂಗೂಟ). 2, a cumbly or blanket (C.; Tě. ಗೊಂಗಡಿ, -ಡು, -ಳಿ; Mhr. ಘೋಂಗಡೀ, ಘೋಂಗಡೇಂ). ಅಂಗಡೀ ಮಾಟಿ, ಗೊಂಗಡೀ ಹೊದ್ದ.—ಕೆಟಿಯೊಡಿದ ವನ ಗೊಂಗಡಿ ಕಿತ್ತು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). 3, a long, good tamarind fruit (My.). — ಗೊಂಗಡಿಕೊಪ್ಪೆ. The hood into which a cumbly is made (C.). — ಗೊಂಗಡಿಗೊಪ್ಪೆ. = ಗೊಂಗಡಿಕೊಪ್ಪೆ. (My.).

ಗೊಂಗು gŏṅgu. = ಗುಂಗು. (Sd.).

ಗೊಂಗೆ gŏṅgĕ. 1. (= ಗೊಂಚೆ). A mass, a heap (ಕದಳಿ, ಜಂಗುಳಿ, ನೆರವಿ, ಗುಪ್ಪು, etc. Šm. 54, o. rs. ಗೊಮ್ಬೆ, ದೊಮ್ಬೆ).

ಗೊಂಗೆ gŏṅgĕ. 2. The large grey babbler, Garrulus albifrons (Bd.). *Cf.* ಗೊನಗಾ.

ಗೊಚ್ಚೆ gŏččĕ. = ಗೊಜ್ಜೆ. (My.).

ಗೊಜಗು gŏjagu. 1. To speak indistinctly or inarticulately (My.; M. ಕೊಂಜು, ಕೊಙ್ಙ, T. ಕೊಂಜು).

ಗೊಜಗು gŏjagu. 2. Indistinct or inarticular speech (My.).

ಗೊಜಿ gŏji. = ಗಜಿ 1. — ಗೊಜಬಿಜ. = ಗಜಬಿಜ. (My.).

ಗೊಜ್ಜಗೆ gŏjjagĕ. = ಗುಜ್ಜಗೆ, etc. (Rśv. 10, after 31).

ಗೊಜ್ಜಲು gŏjjalu. Mud, mire (ಕೆಸಱು My.).

ಗೊಜ್ಜು gŏjju. 1. Acidity, sourness (C.; *cf.* ಕಟು 3 ?).

ಗೊಜ್ಜು gŏjju. 2. A thick mess of boiled brinjals, mangoes, etc. to which tamarind, chillies, salt, etc. are added (My.; Tě.; Tu. ಗೊಜ್ಜ; T., M. ಕುಟಿಕುಟಿ, slimy, soft; see s. ಕುಸುರಿ 1 and *cf.* ಗೊದ).

ಗೊಜ್ಜುಗೆ gŏjjugĕ. = ಗೊಜ್ಜಗೆ, etc. (Rśv. 9, 6).

ಗೊಜ್ಜೆ gŏjjĕ. = (ಕೊಱಚೆ), (ಗಜ್ಜು), ಗೊಚ್ಚೆ. Putridity; mud, mire (My.; *cf.* ಗೊದಕು).

ಗೊಂಚಲ gŏṅčala. = ಗೊಂಚಲು. (S. Mhr.).

ಗೊಂಚಲು gŏṅčalu. ಗೊಂಚಲ್. A cluster; a bunch (ಗುಚ್ಛಕ, ಸ್ತವಕ Nr.; ಮಂಜರಿ, ವಲ್ಲರಿ Mr. 106; ಗುಚ್ಛ Kk. 20; ತೊಂಗೆ, ತೊಂಗಲ್, ತೊಮ್ಬೆ, ತೊಡಮ್ಬೆ, ಜೊಮ್ಪ, etc., ಗುಚ್ಛ; C.; *cf.* ಗುದಿ 3, ಗೊನೆ, Tbh. ಕೊಚ್ಚು). ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊಱ ಹೊಮ್ಮಿದ ಪತ್ರಪುಷ್ಪಫಲಾದಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ಮಂಜರಿ; ವಲ್ಲರಿ Nr.; see Si. 122). ಮರದ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ Hlâ.). ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು (ಸ್ತವಕ, ಗುಚ್ಛಕ, ಗುಚ್ಛ, ಗುಲುಂಛ Hlâ.; see Si. 124; Šmd. 73). ಅಲರ್ಗಳ ಗೊಂಚಲ್ (J. 3, 3). ಮುತ್ತುಗಳ ಗೊಂಚಲು (3, 17). ಕಾಯ ಗೊಂಚಲು (B. 2, 41). See Bp. 11, 34; B. 4, 54. — ಗೊಂಚಲ್ಮಿಂಚು. A cluster of lightnings (Rśv. 13, after 77).

ಗೊಂಚಿ gŏṅči. (= ಗೊಂಗೆ 1), ಗೊಂಚೆ. A mass, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ದೊಸ್ದುಳಿ, ನೆರವಿ, ಗುಣ್ಡು, ಗುಮ್ಪು, ಗೊನ್ದಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17).

ಗೊಂಚೆ gŏṅčĕ. = ಗೊಂಚಿ. A mass; a cluster. (ಬೇಡರ್) ಗೊಂಚೆಯ ಸರಳ್ಗಳ ಪಿಡಿದು, . . ಅಡವಿಯೊಳು ಬೇಂಟೆಯನಾಡುತ್ತಿರ್ದರು (Râghč. 17, 67).

ಗೊಟ gŏṭa. = ಗುಟು, etc. — ಗೊಟ ಗೊಟ. = ಗುಟು ಗುಟು. (My.).

ಗೊಟಕು gŏṭaku. = ಗುಟಕು, etc. (C.); the last gulping sound of a dying person (S. Mhr.).

ಗೊಟರು gŏṭaru. = ಕೊಟ್ರು, (ಗೊಡಗು). A hole, a hollow (in a wall, well, hill, or tree; *cf.* Sk. ಕೋಟರ). — ಗೊಟರು ಬೀಳು. A hollow to be formed (My.).

ಗೊಟ್ಟ gŏṭṭa. 1. = ಕೊಟ್ಟ 1. A bamboo tube for administering food or medicine to cattle (C.; Tē.; Mhr. ಘೋಟೀಂ; *cf.* ಕೊಟಿಲ್).

ಗೊಟ್ಟ gŏṭṭa. 2. = ಕೊಟ್ಟೆ, q. v. A mango-stone (S. Mhr.; Mhr. ಕೋಯ; Tu. ಗೊಟ್ಟು).

ಗೊಟ್ಟ gŏṭṭa. 3. = ಗೊಟ, etc. (S. Mhr.).

ಗೊಟ್ಟ gŏṭṭa. 4. (= ಕೋಣ್ಟು). A corner (My., in ಗೊಟ್ಟಕೆ ಬೀಳು, ಗೊಟ್ಟಕೆ ಹಾಕು, used of an arji).

ಗೊಟ್ಟಚಿ gŏṭṭaci. = ಗೋಟಚಿ. N. of a plant (ನೆಲಬೇವು, etc. Mr. 147 in one MS., o. rs. ಗೊಟ್ಟಚ್ಚಿ, ಗೋಟಚಿ). See ಪನ್ನಂಗಿ.

ಗೊಟ್ಟಿಗೆ gŏṭṭigĕ. = ಘೋಟಿಗೆ. Tbh. of ಘೋಟಿಕಾ. A mare (J. 7, 5).

ಗೊಟ್ಟು gŏṭṭu. 1. Obstinacy (Tē.); crookedness, craft (*cf.* the terms s. ಕುಡುದು). — ಗೊಟ್ಟಾಟ. -ಆಟ. Deceit, falsity (Bp. 24, 75).

ಗೊಟ್ಟು gŏṭṭu. 2. (= ಗೊಡ್ಡು). The state of being hard to get or very scarce (My.; Tē. ಗೊಟ್ಟು, ಗೊಡವೆ, the state of being hard, difficult, hard to read, puzzling, hard to get; see ಕುಟಿ 1). ನೀರಿಗೆ ಗೊಟ್ಟಾಯಿತು (My.). ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಭಟ್ಟರು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರಿಗೆ ಗೊಟ್ಟು (Prv.). 2, the state of being dry. — ಗೊಟ್ಟ ಕೆಱೆ. A dry tank (My.). ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಅಱಿದವರಿಗೂ ಗೊಟ್ಟ ಕೆಱೆ ತವರ ಮನೆ (Prv.). — ಗೊಟ್ಟುಕಾಲ. Drought (My.; Tē.). — ಗೊಟ್ಟುವಳ್ಳ. -ಪಳ್ಳ. The dry bed of a stream (V. 14, after 81).

ಗೊಟ್ಟೆ gŏṭṭĕ. The mons veneris (S. Mhr.).

ಗೊಟ್ರು gŏṭru. = ಗೊಟರು. (My.).

ಗೊಡ gŏḍa. = ಗೊಳ. An imitative sound. (Mhr. ಗುಡ). — ಗೊಡ ಗೊಡ ಎನ್ನು. A sound heard in the body when suffering from flatulence (My.). 2, a sound heard in continuous vomiting (My.).

ಗೊಡಗು gŏḍagu. (fr. ಕೊಡೆ 2). = ಗೊಡುಗು. A hollow, a hole (in a grain-pit or well, My.).

ಗೊಡಚಿ gŏḍaci. = ಕೊಡಚಿ. — ಗೊಡಚಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye with a protuberance from its ball (S. Mhr.). — ಗೊಡಚಿಗಿಡ. = ಕೊಡಚಿಗಿಡ. (Z.).

ಗೊಡರು gŏḍaru. (= ಗುಟ್ರು, etc., ಗೊಬಕು). — ಗೊಡರು ಗೊಡರು. rep. The bellowing sound of a bull-frog (S. Mhr.). — ಗೊಡರು ಹಾಕು. To grunt or bellow as an ox or a bull (My.).

ಗೊಡಲು gŏḍalu. Trash, chaff (? Râm. 6, 44, 10).

ಗೊಡವೆ gŏḍavĕ. Connexion; intercourse; concern with, care about (C.; J. 6, 35; Bh. 3, 5, 22; *cf.* ಕುಟಿ 1; ಗೋಜು 2). ಊರಿಗೆ ಹೋಗದವರಿಗೆ ದಾರೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? — ತಡವ ಮಾಡುವವನ ಗೊಡವೆ ಬೇಡ (Prvs.). See B. 3, 82; 4, 137. 199; Prvs. s. ದಣ್ಣ, ದುರ್ಗ, ಪರಲೋಕ, ಪೆಣ್ಣಾರಿ, ಪ್ರಸ್ತ, ಮಡಿ 3.

ಗೊಡುಗು gŏḍugu. = ಗೊಡಗು. (My.).

ಗೊಡ್ಡ gŏḍḍa. 1. (fr. ಕುಟಿ 1?). A complicated, perplexing affair: peril, jeopardy (? Abh. P. 9, 156; 10, 10; Tē.).

ಗೊಡ್ಡ gŏḍḍa. 2. = ಕೊಡ್ಡ 1. N. of a plant (ನಿರ್ಗುಜ್ಜ Mr. 116 in one MS., o. r. ಗೊಡ್ಡ in two MSS., ಗೋದ in another).

ಗೊಡ್ಡಿ gŏḍḍi. A barren woman (C.; Tē. ಗೊಂಡಿ). ಗೊಡ್ಡಿ ಹೆಱುವಳೇನು? ಬೊಡ್ಡಿ ಅೞುವಳೇನು? (Prv.). 2, a male in female attire, at play (S. Mhr.).

ಗೊಡ್ಡು gŏḍḍu. (= ಗೊಟ್ಟು 2). The state of being barren or sterile (C.; Tē., Tu.); that of being sapless, etc.; a barren cow, etc. (Mhr. ಖೋಡ, an old cow of which the womb is closed; an old tree which bears no longer). ಗೊಡ್ಡಿನ ಹಾಲು (as a wonderful thing, Bp. 9, 24; see also 60, 45). ಮೂಱಕ್ಕೆ ಆಱಕ್ಕು, ಅಱು ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕು, ಹೇೞುವ ಗೊಡ್ಡು ಹೈನಕ್ಕು ಪಾಪಂ ಪಾಱೂ ಕಾಲಕೆ (Sp.). ಚರಿಪ ಅರಣ್ಯದ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಒನ್ದು ತರು ಗೊಡ್ಡಾಗಲ್, ಫಲಂ ತೀವಿದ ಆ ಮರಗಳ್ ಪುಟ್ಟವೆ? (Sš. 8). ಸೂಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಗೊಡ್ಡೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮಡ್ಡಿ 1. — ಗೊಡ್ಡ ಹುಣಿಸೇ ಮರ. A tall tree, Albissia odoratissima Benth. (Z.). — ಗೊಡ್ಡಾಕಳ್. -ಆಕಳ್. A barren cow (ವಶೆ, ಬಸೆ Šmd. 342; ವಶೆ, ಬನ್ಧ್ಯೆ Nr.; C.). — ಗೊಡ್ಡಾಟ. -ಆಟ. Nonsense (Bp. 28, 43). *Cf.* ಗೊಟ್ಟಾಟ. — ಗೊಡ್ಡುಎಮ್ಮೆ. A barren buffalo. See Prv. s. ಮಡ್ಡುಹುಲ್ಲು. — ಗೊಡ್ಡುಕೆಲಸ. Useless, unprofitable work (C.). — ಗೊಡ್ಡುದನವು. = ಗೊಡ್ಡಾಕಳ್. (Dp. 148, 3). — ಗೊಡ್ಡುಮರ. A barren tree (C.). — ಗೊಡ್ಡುಮಾತು. A vain word (C.). — ಗೊಡ್ಡುಸಾಱು. A broth without strength (My.). ಗೊಡ್ಡುಸಾಱಿಗೆ ಜಡ್ಡುತುಪ್ಪ (Prv.). — ಗೊಡ್ಡುಹರಟೆ. Useless talk (My.). See Prv. s. ಮಡ್ಡಿಯನ್ನ.

ಗೊಣ gŏṇa. 1. = ಕೋಣ s. ಗೋಣ್. See ಎಣೆಗೊಣ.

ಗೊಣ gŏṇa. 2. = ಕೊಣ 2. — ಗೊಣ ಗೊಣ ಎನ್ನು. = ಕೊಣ ಕೊಣ ಎನ್ನು. (My.; T. ಕುಣಗುಣ-).

ಗೊಣ gŏṇa. 3. = ಗುಣ, etc. — ಗೊಣಗುಟ್ಟು. = ಗುಣಗುಟ್ಟು. (My.; Tē. ಗುನಿ, ಗೊಣಗೊಣಲಾಡು).

ಗೊಣಗ gŏṇagu3-a3. (= ಗೊನಗಾ). A man who nasalizes (My.). Feminine ಗೊಣಗಿ.

ಗೊಣಗು gŏṇagu. 1. N. of a plant (ಗುಣಿ Mr. 139; Tē. ಗುನುಕೆ, ಗುನುಕು, a sort of wild corn which is eaten in times of scarcity).

ಗೊಣಗು gŏṇagu. 2. To nasalize (My.).

ಗೊಣಗು gŏṇagu. 3. Nasalization (My.). ಗೊಣಗು ಮಾತು (My.).

ಗೊಣಗು gŏṇagu. 4. Grumbling, murmuring (My.). — ಗೊಣಗಾಟ. -ಆಟ. = ಗೊಣಗು. (My.).

ಗೊಣಸು gŏṇasu. (= ಕುಣಿಕೆ 2), ಗೊಲಸು. A link of a chain (C.). 2, a loop (ಬಲಿಯಂ ಸರಿವ ಕುಣಿಕೆ Mr. 380; see ಕುಣಿಕೆ 2). 3, an ornamental bunch of five pearls (My.).

ಗೊಣೆಯ gŏṇĕya. The middle of a bow-string (? Abh. P. 14, 171).

ಗೊಣ್ಡು gŏṇḍu. (or **ಗೋಣ್ಡು**). (= ಗೋಣ್ಟು?). See Šs. s. ಎರಲ್ 3.

ಗೊಣ್ಡೆ gŏṇḍĕ. = ಕೊಣ್ಡೆ 4. A cluster; a tuft; a tassel (C.; B. 4, 210; Šsv. 3, 27; Tĕ., M. ಕೊಣ್ಡೆ; T. ಕೊಣ್ಡೈ; T. also ಕುಡಿಲ್; Mhr. ಗೋಣ್ಡಾ). See ಅನನ್ತನ-. **2,** impervious or thickset state (Tĕ.; See ಕುಟಿ 1). **3,** an amaranth, Gomphrena globosa Lin. (My.). — ಗೊಣ್ಡಾರಣ್ಯ. -ಅರಣ್ಯ. An impervious jungle (My.; *cf.* Sk. ಗೋಣ್ಡವನ).

ಗೊಣ್ಡೆಯ gŏṇḍĕya. A mass (Bh. 6, 8, 13).

ಗೊಣ್ಣೆ gŏṇṇĕ. 1. — ಗೊಣ್ಣೆವುಟಿ. -ಪುಟಿ. An insect found in timber (ಘುಣ Nr.).

ಗೊಣ್ಣೆ gŏṇṇĕ. 2. Mucus of the nose (C.). **2,** a blot of ink (S. Mhr.).

ಗೊತ್ತು gŏttu. = ಗುಱುತು, etc., ಗೊನ್ತು. A mark, etc. (C.; Čpr. 4, 8; Šsv. 2, 28). **2,** knowledge, acquaintance (C.). **3,** appointment, rule, regulation, order (C.; Tĕ.). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಭಿನಯಿಸ ಬೇಕು ಎಮ್ಬ ಗೊತ್ತು (ತಾಲ Si. 64). ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯಮಲೋಕದೊಳಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಯಾತನಸ್ಥಾನ (79). ಹೀಗಿರ ಬೇಕು, ಹೀಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಮ್ಬ ಗೊತ್ತು (247). ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ಸ್ಥಲ (ವಿಷಯ, ಆಶ್ರಯ 390). ಅಳತೆ ತೂಕ ಮುನ್ತಾದ ಗೊತ್ತು (ಪ್ರಮಾಣ 420). ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ (ವೃಥಾ 468). ಸತ್ತು ಹೋಗದೆ ಅತಿ ಜೀವವಿರಲು, ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). **4,** an appointed place; a place of resort or shelter (ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ನೆಲೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Šm. 58); a place where cattle are tied (My.). — See B. 1, 5; 2, 29. 33. 38. 43; 3, 29. 41. 72. 73. 85; 4, 18. 19. 20. 21. 28. 67. 81. 94-97. 100. 105. 195. 208; 5, 84. 109. 164. 178. 188. 189. 209. 214. 216. 227. 267. 289. — ಗೊತ್ತುಗೆಡು. -ಕೆಡು. To become objectless or vain, etc. See Sp. s. ರಾಜಾನ್ನ.

ಗೊತ್ತುಗಾಱ gŏttu-gâṟa. A male acquaintance (C.). **2,** a person of mark or distinction, a headman (ವಲ್ಲಭ Si. 441; My.). ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗೊತ್ತುಗಾಱ (ಬೃನ್ದಾರಕ, ಮುಖ್ಯ 407).

ಗೊದ gŏda. Thickened state (see s. ಕುಸುರಿ 1 and *cf.* ಗೊಜ್ಜು 2). — ಗೊದ ಗೊದ. rep. The thickened state of an ambali, a pâyasa, etc. (My.).

ಗೊದಕು gŏdaku. Mud, mire (*cf.* ಕೊಚ್ಚೆ, ಗೊಜ್ಜೆ).

ಗೊದಗು gŏdagu. = ಗೊದಕು. (My.).

ಗೊದಮ gŏdama. A piece of wood in the form of a bat, one side being round, used in leading and checking the course of an idol car (My.). *Cf.* ಗುದಗೆ.

ಗೊದಳೆ gŏdaḷĕ. N. of a fish (Ršv. 5, 115).

ಗೊದ್ದ gŏdda. 1. = ಕೊಡ್ಸ 2, q. v. ಗೊದ್ದದ ಮರ or ಗೊದ್ದನ ಮರ, the sun-paper tree, Ficus asperrima Roxb. (My.).

ಗೊದ್ದ gŏdda. 2. A kind of black ant the bite of which pains rather much (C.; Tĕ. ಗೊಟ್ಟಿ-ಚೆದಲು, the kind of termites called a soldier ant: *cf.* ಗೊಡಿಲೆ).

ಗೊದ್ದ gŏdda. = ಗುದ್ದ. (Tbh. of ಗೋಧೆ). See ಹೆಪ್ಪೆ-.

ಗೊದ್ದೆ gŏddĕ. Pig's dung (My.).

ಗೊದ್ದೆ gŏddĕ. Tbh. of ಗುದ. (My., used of that of females; Tĕ. ಗುದ್ದೆ; *cf.* ಗೊಳ್ಳಿ).

ಗೊನಗಾ gŏnagâ. (= ಗೊಣಗ). The bird called the babbler (Pr.; S. Mhr.). *Cf.* ಗೊಂಗೆ 2.

ಗೊನೆ gŏnĕ. = ಗೊಲೆ 2. A cluster or bunch of fruit, applied to plantains, mangoes, grapes, cocoanuts, etc. (C.; Tĕ. ಗೊಲೆ; M. ಕುಲೆ; T. ಕುಲೈ; *cf.* ಕೊತ್ತು 2, ಗುತ್ತಿ). See B. 2, 15. 37; 3, 29; ಒಳ್-, ಪೆರ್-; Prv. s. ಬಾಯಿ 1.

ಗೊನೆಗಾಱ gŏnĕ-gâṟa. A man who gathers plantains, cocoanuts, arecanuts, etc. (My.).

ಗೊನ್ತು gŏntu. = ಗೊತ್ತು, etc. (My.).

ಗೊನ್ತೆಮುಗೊರುಚೆಟ್ಟು gŏntĕma-gŏru-čeṭṭu. The plant Paederia fetida (Tĕ.; ಸಾರಣಿ, etc. Si. 160).

ಗೊನ್ದ gŏnda. = ಗೂದೆ 1. (St. & Pl.).

ಗೊನ್ದಣ gŏndaṇa. = (ಕೊತ್ತಣೆ), ಗೊನ್ದಣಿ, ಗೊನ್ದಳ. A mass; an assemblage; a concourse of people, a crowd, a throng (ದೊನ್ದಳಿ, ಗಡಣ Čt. I, 34; ನಿಕುರುಮ್ಬ II, 47; ಒಡ್ಡು Šm. 96; ಕೇಟಿ, ಸಾಲ್, ವಿಕೀರ್ಣ 107; Abh. P. 3, 116; Grj. 2, after 106; 10, after 79; J. 12, 4). ಶಬರರ ಗೊನ್ದಣಂ (ಬೇಡು Šm. 32). ಹಬ್ಬದ ಗೊನ್ದಣ (My.).

ಗೊನ್ದಣಿ gŏndaṇi. = ಗೊನ್ದಣ, etc. (ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ದೊನ್ದಳಿ, ಗೊಂಗೆ, ನೆರವಿ, ಗುಮ್ಪು, etc. Šm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ಗೊಂಚಿ, ಗುಮ್ಪು, ಗುಣ್ಪು, etc. Kk. 17).

ಗೊನ್ದಣಿಸು gŏndaṇisu. To assemble (v. i.), etc. (ಸಮೂಹ Šmd. Dh.; Grj. 6, 63); to be plentiful, etc. (ಬಾಹುಲ್ಯ Šmd. Dh.).

ಗೊನ್ದಲ gŏndala. Confusion (B. 4, 137; Tĕ. ಕೊನ್ದಲ; Mhr. ಗೋನ್ಧಳ); bustle (C.; Mhr.); tumult (C.; Mhr.).

ಗೊನ್ದಲಿಗ gŏndaliga. A man who makes music in honour of Pârvatî and sings her stories (S. Mhr.; Mhr. ಗೋನ್ಧಳ, a tumultuous festivity in propitiation of dêvî).

ಗೊನ್ದಳ gŏndaḷa. = ಗೊನ್ದಣ, etc. (Č. Bp. 42, 15; J. 3, 17).

ಗೊನ್ದಳಿಸು gŏndaḷisu. = ಗೊನ್ದಣಿಸು. (Čpr. 7, 114).

ಗೊನ್ದಿ gŏndi. = ಗೊನ್ದು, (ಗೊಲ್ಲಿ). An alley, a lane, a bye-place (My.; Tĕ. ಗೊನ್ದಿ, ಗೊರಜೆ, ಗೊಜ್ಜೆ; M. ಕುಟುಕ್ಕು; T. ಕೋಜು; Mhr. ಗೋಣ್ಣಾ). See ಸನ್ದಿ-. **2,** a narrow passage in the ocean, a strait (My.).

ಗೊನ್ದು gŏndu. = ಗೊನ್ದಿ. (My.).

ಗೊಪ್ಪೆ gŏppĕ. = ಕೊಪ್ಪೆ. (C.). — ಗೊಪ್ಪೆಮರ. The Papaw tree, Carica papaya L. (St. & Pl.).

ಗೊಬಕು gŏbaku. = ಗುಬುಕು. The note of a frog (S. Mhr.). — ಗೊಬಕು ಗೊಬಕು. rep. (S. Mhr.).

ಗೊಬ್ಬರ gŏbbara. (fr. ಕೊಬ್ಬು 1). Manure (C.; Tu.). ಗೊಬ್ಬರದ ಕಿಚ್ಚು (ಕರೀಷಾಗ್ನಿ, ಕರ್ಮ Nr.). ದನಾ ತಿಮ್ಬುವವನಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರದಾಣೆ ಏನು? (Prv.). ಮರ್ಬೆಮ್ಬ ಗೊಬ್ಬರಮಂ ತಳಿದು (Ršv. 11, 68). ಸಮತೆಯೆನ್ದೆಮ್ಬ ಗೊಬ್ಬರವ ಚೆಲ್ಲಿ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 319). **2,** the measles (S. Mhr.; Mhr. ಗೋವರ).

ಗೊಬ್ಬಳಿ gŏbbaḷi. = ಗೊಬ್ಬುಳಿ, etc. (My.). See ಕಸ್ತೂರಿ-.

ಗೊಬ್ಬು gŏbbu. (Tu. ಗೊಬ್ಬು, a play, dance, game; *cf.* ಕುಪ್ಪ 2). — ಗೊಬ್ಬೂರ್. -ಊರ್. N. (Bp. 56 sum.; 56, 1. 10. 14. 32. 42). ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ್ದು ಗೊಬ್ಬೂರಲ್ಲಿ ಉಣ್ಟನ್ತೆ (Prv.).

ಗೊಬ್ಬುಳಿ gŏbbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಳಿ, etc. (My.).

ಗೊಮ್ gŏm. A sound emitted by some big flies (S. Mhr.).

ಗೊಮ್ಬೆ gŏmbĕ. 1. = ಕೊಂಗೆ 1, etc. A mass, etc. (ಬೊಮ್ಬಲ್, ತುಱುಗಲ್, ಗೊನ್ದಣಿ, ಗುಮ್ಮೆ, etc., ಸಮೂಹ Šs.; Šmd. 54, where o. r. ಗೊಂಗೆ).

ಗೊಮ್ಬೆ gŏmbĕ. 2. = ಬೊಮ್ಬೆ. An image, an idol; a puppet, a doll (C.); the pupil of the eye (C.; B. 3, 30). ಕಬ್ಬಿಣಗೊಮ್ಬೆ (ಸ್ಥೂಣೆ Si. 420). ಗೊಮ್ಬೆಯವು ತಾವೇತಕು ಇಲ್ಲವು, ಅಪ್ರಯೋಜನವು; ಗೊಮ್ಬೆಯಪ ದೇವರನೆ ಮಾಱಿಯೆ, ತಮ್ಬಿಗೆಯ ತಪ್ಪಲೆಯ ಕೊಣ್ಡರೆ, ಉಮ್ಬುದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು (Jñs. 42, 14). ಆನೆಯ ಕಣ್ಣುಗೊಮ್ಬೆ ತಲೆಕೆಳಗು (Prv.). See Prv. s. ನೋಡು. — ಗೊಮ್ಬೆಮದುವೆ. A sham-marriage with dolls made by children (C.). — ಗೊಮ್ಬೆಯಾಟ. -ಆಟ. A puppet-show (C.).

ಗೊಯ್ gŏy. = ಕೊಂಯಿ. (S. Mhr.).

ಗೊರ gŏra. = ಕೊರ 1. (My.).

ಗೊರಗು gŏragu. = ಗೊರಬು, ಗೊರಬು. A kind of hood or cloak made of leaves or grass (My.; T. ಕುಡಲೈ).

ಗೊರಜೆ gŏrajĕ. N. of a plant (ಗುರ್ವೆ Mr. 149). — ಗೊರಜೆಪಲ್ಯ. A common weed used as a potherb, Digera arvensis Forsk. (Z.). — ಗೊರಜೆಮರ. A small tree commonly cultivated, Flacourtia catafracta Roxb. (St. & Pl.).

ಗೊರಟೆ gŏraṭĕ. = ಗೋರಣ್ಟೆ. (S. Mhr.).

ಗೊರಪ gŏrapa. = ಕೊರಪ. (My.).

ಗೊರಬ gŏraba. = ಗೊರಬು. (G.).

ಗೊರಬು gorabu. = ಗೊರಗು. (S. Mhr.).

ಗೊರವ gŏrava. A class of Šaiva beggars (C.; Abh. P. 8, after 62). ಗೀರ್ವಾಣಭಾಷೆಗಳ್ ಏಕೆ ಗೊರವಗೆ? (Abhâ. 1, 40). **2,** Šiva, practising as a mendicant (S. Mhr.; ಮುಕ್ಕಣ್ಣ Čt. I, 2; II, 28; ಶಿವ Kk. 4; ಬೆಳ್ಳಡಿ 76; ಈಶ್ವರ Šm. 2). ಗೊರವನಲ್ಲದೆ ಪೊಗಟೆಂ (Šmd. 57, o. r. ದೇವರಲ್ಲದೆ). See Bp. 18, 9. 12; 32, 15. 54; 50, 54; 52, 7; Šsv. 4, 30. 63; ಕೀಱು-, ಬೂದಿ-, ಬೋಱು-. **3,** = ಗೊರವಂಕ. (Šsv. 3, 33).

ಗೊರವಂಕ gŏravaṅka. = ಗೊರವಂಕೆ. The common Maina, Acridotheres tristis or the Pastor (Bd.; My.; T. ಕುರಗ; Tĕ. ಕೊರವಂಕೆ, ಗೊರವಂಕೆ, ಗೋರಿ, ಗೋರಕ, ಗೋರಂಕೆ, ಗೋರಿಂಕೆ, ಗೋರುವಂಕೆ).

ಗೊರವಂಕೆ gŏravaṅkĕ. = ಗೊರವಂಕ. (ಸಾರಿಕೆ Si. 484).

ಗೊರವಿ gŏravi. = ಗೊರವು. An evergreen tree which makes good torches, Ixora parviflora Vahl. (Z.; My.; T. ಕೋರಾನ್; Tĕ. ಕೊಱವಿ, ಕೊಱಿವಿ, ಕೊಱವೆ, a firebrand; the touchwood tree, used for torches, Sapindus tetraphyllus; see s. ಕೊಳ್ಳಿ). — ಗೊರವಿಕಡ್ಡಿ. A branch of the ಗೊರವಿ used by post-runners (My.).

ಗೊರವಿತಿ gŏraviti. A female of the gŏrava-beggars (My.). ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಗೊರವಿತಿ ಆದಳು (Prv.).

ಗೊರವು gŏravu. = ಗೊರವಿ. (My.).

ಗೊರಸು gŏrasu. = ಗೊರಸೆ, ಗೊರಿಸೆ, ಗೊರುಸು. A hoof (My.; B. 4, 191; T. ಕುರಚ್ಚೈ; Tĕ. ಕೊರಿಜೆ, ಗೊರಿಜೆ, ಗೊರಿಸೆ; *cf.* ಕೊಳಗ 2 & Sk. ಖುರ). ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುರಿದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). See Si. 274. 406. — ಗೊರಸುಹುಲ್ಲು. The plant Saccharum spontaneum (ಕಾಶ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, etc. Si. 163; T. ಕುರ).

ಗೊರಸೆ gŏrasĕ. = ಗೊರಸು. (My.).

ಗೊರಿಮಿಡಿ gŏrimiḍi. = ಗೋರಿಮಿಡಿ. (ವಾಯಸೋಲಿ, ಸ್ವಾದುರಸೆ, ವಯಃಸ್ಥೆ, ಕಾಕೋಲೀ ಸೊಪ್ಪು Si. 158; Tĕ. ಕೊರಿಮಿಡಿ, ಗುಲಿಮಿಡಿ, ಗೊಲುಮಿಡಿ; *cf.* ಗೋರಟೆ).

ಗೊರಿಸೆ gŏrisĕ. = ಗೊರಸು. (My.; Si. 274. 431).

ಗೊರುಸು gŏrusu. = ಗೊರಸು. (My.).

ಗೊರೆ gŏrĕ. A sound, voice, word (Bh. 1, 8, 76; T. ಕುರೈ; *cf.* ಕೊರಲ್ಬು).

ಗೊಱ್ gŏṟ. A sound in imitation of snoring (*cf.* ಕೊರೆ 1). — ಗೊಱ್ ಗೊಱ್. rep. (C.).

ಗೊಱಕು gŏṟaku. = ಕುಱುಕೆ, etc. (My.).

ಗೊಱಟೆ gŏṟaṭĕ. = ಕೊಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಗೊಱಲೆ gŏṟalĕ. (= ಕೊಱಲೆ No. 2, ಗೊದ್ದ 2). A kind of termites (S. Mhr.).

ಗೊಱಿಕೆ gŏṟikĕ. = ಗೊಱಕು, etc. (My.).

ಗೊಱುಕು gŏṟuku. = ಗೊಱಿಕೆ, etc. (My.).

ಗೊಱ್ಱು gŏṟṟu. The grumbling sound in the belly, or when going to stool, at the time of diarrhoea (S. Mhr.).

ಗೊರ್ಕು gŏṟku. = ಗೊಱಕು, etc. (My.).

ಗೊರ್ಕೆ gŏṟkĕ. = ಗೊಱಕು, etc. (My.).

ಗೊಲಸು gŏlasu. = ಗೊಣಸು Nos. 1 & 3. (My.; Tĕ. ಗೊಲಸು, a chain).

ಗೊಲುಮಿಡಿ gŏlumiḍi. (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ, etc., ಕೊಳವಂಕೆ Si. 147).

ಗೊಲೆ gŏlĕ. 1. (Knot-place): the notched extremity or horn of a bow (ಕೊಪ್ಪು, ಪಿಳ್ಕು, ಕೋಟೆ Šm. 43; ಕೊಪ್ಪು 101; ಕೊಪ್ಪು, ಪಿಳ್ಕು, ಧನುಃಕೋಟಿ Šs.; Čpr. 6, after 64; Abh. P. 7, 115; 14, 180; T. ಕುದ್ಯೈ, ಕುಲೈ; M. ಕುದೆ; *cf.* ಕೊಲಕೆ, etc., ಕುದೆ).

ಗೊಲೆ gŏlĕ. 2. = ಗೊನೆ. A cluster, etc. (My.).

ಗೊಲ್ಲ gŏlla. = ಗೊಲ್ಲಳ. (Tbh. of ಗೋಪಾಳ). A cowherd (ತುಱುವಳ, ಗೋಪ Šmd. 33; C.; Tĕ.; Si. 113. 186. 317. 439; Bp. 9, 12; 40, 31. 32; V. 6, 31; ಜಾತಿ-). ಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿ (ಅಭೀರಪಲ್ಲಿ, ಘೋಷ Nr.). ಗೊಲ್ಲರ ಅರಸಾಗಿ ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ದರಿದ್ರ (Prv.). See Prv. s. ನಿಲಬಾಕು. 2, the assistant of a cash-keeper (My.). — ಗೊಲ್ಲಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A herdmen's street (Bp. 54, 40; My.).

ಗೊಲ್ಲತಿ gollati. = ಗೊಲ್ಲಿತಿ, ಗೊಲ್ಲಿತ್ತಿ. A female of the gŏllas (C.; Bp. 10 sum.; 10, 7).

ಗೊಲ್ಲವಾಳಿಗ gŏllavâḷiga. = ಗೊಲ್ಲ. (ಆಳೆಯುಮ್ಬ Čt. 1, 61; *cf.* ಗೋಪಾಲಕ).

ಗೊಲ್ಲಳ gŏllaḷa = ಗೊಲ್ಲ. (Bp. 9, 15. 16; 43, 50; 54, 16). — ಗೊಲ್ಲಳರಾಜ. A gŏllaḷa headman (Bp. 9, 35). — ಗೊಲ್ಲಳರಾಯ. = ಗೊಲ್ಲಳರಾಜ. (Bp. 24, 76).

ಗೊಲ್ಲಿ gŏlli. (= ಕೊಲ್ಲಿ?). A corner, a retired place (My.; *cf.* ಗಲ್ಲಿ, ಗೊಂಡ್ಡಿ; see M. s. ಗೋಟು 1). **2**, pudendum muliebre (My.; Tĕ.; Tu. ಕೊಯಿಲೆ; M. ಕುಟುಚ್ಚಿ; T., M. ಕೂದಿ; *cf.* ತುಲ್ಲು).

ಗೊಲ್ಲಿತಿ gŏlliti. = ಗೊಲ್ಲತಿ, etc. (ಗೋಪಿ Šm. 33; My.).

ಗೊಲ್ಲಿತ್ತಿ gŏllitti. = ಗೊಲ್ಲಿತಿ, etc. (My.).

ಗೊಳ್ gŏḷ. Imitation of the sound produced in loud laughter (*cf.* ಗಳ್ಳನೆ). ಗೊಳ್ಳೆನ್ತ ನಕ್ಕನು (My.).

ಗೊಳ gŏḷa. = ಗೊಡ. — ಗೊಳ ಗೊಳ್ ಎನ್ನು. = ಗೊಡ ಗೊಡ ಎನ್ನು, Nos. 1 & 2. (My.). 3, a sound produced at the evacuations of diarrhoea (S. Mhr.; *cf.* ಗೊಬ್ಬು).

ಗೊಳಗೊಳಿಕೆ (gŏḷa-kŏḷikĕ). = ಕೊಳಗುಳಿಕೆ, etc. (Z.; My.). **2**, the yellow thistle, Argemone mexicana L. (Z.).

ಗೊಳಲಿ gŏḷali. = ಬೊಳಲಿ. Husk, chaff, chiefly of paddy (S. Mhr.). **2**, the rind of a tamarind fruit (My.).

ಗೊಳೇ gŏḷê. = ಗೊಳೋ. (S. Mhr.).

ಗೊಳೋ gŏḷô. The sound produced in lamentation and weeping (My.; *cf.* ಗೋಳ್). ಗೊಳೋ ಎನ್ದು ಅಳುವದು (ಕ್ರನ್ದಿತ, ರುದಿತ, ಕ್ರುಷ್ಟ Si. 73).

ಗೊಳ್ಳೆ gŏḷḷĕ. The anus of males (My.; *cf.* ಗೊದ್ದೆ).

ಗೋ gô. gĕl-ô3. (= ಕೋ 1, ಗೊ). See ಆಗೋ, ಇಗೋ.

ಗೋ gô. = ಗೋವು. *A cow* (ಪಶು Nn. 5). 2, *a bull.* 3, *a ray of light* (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 5). 4, *heaven* (ಗೀರ್ವಾಣನಿಕೇತನ, ಸ್ವರ್ಗ 5). 5, *a thunder-bolt* (ವಜ್ರ 5). 6, *an arrow* (ಬಾಣ, ಅಮ್ಬು 5). 7, *the earth* (ಧರಾತಲ 5). 8, *a quarter, a region* (ದಿಶಿ, ದಿಕ್ಕು 5). 9, *water* (ಉದಕ 5). 10, *an eye* (ಲೋಚನ, ಕಣ್ 5). 11, *speech.* 12, *Sarasvatī* (ವಾಣಿ, ಸರಸ್ವತಿ 5). 13, the hairs of the head (or of the body, ತಿರೋಜ 5; ಕೇಶ Mr. 496). 14, the belly (ಕುಕ್ಷಿ, ಹೊಟ್ಟೆ 5; ಕುಕ್ಷಿ 496). 15, a tree (ಭೂಜ, ಮರ 5). 16, a wave (ವೀಚಿ, ನೀರತೆರೆ 5). 17, a bird (ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿ 5). 18, a horn (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 5). 19, the sun. 20, the moon. 21, a mountain (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 5).

ಗೋಕಣ್ಟಕ gô-kaṇṭaka. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, = ನೆಗ್ಗಿಲ್, q. v.

ಗೋಕರ್ಣ gô-karṇa. A cow's ear. 2, *a kind of deer, Antilope picta* (ರೋಮಿ, ಚಮರಿಮೃಗ Mr. 163). 3, *a span from the tip of the thumb to that of the ring-finger.* 4, a serpent. 5, a place of pilgrimage on the Western Coast. ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗೋಕರ್ಣದವರು ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಗೋಕರ್ಣದ ಕೆಲಸಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ (Prvs.). See Prv. s. ತಿರಿ 3.

ಗೋಕರ್ಣಿ gô-karṇi. *The plant Sanseviera zeylanica* Willd.

ಗೋಕುಲ gô-kula. A herd of kine, a multitude of cattle (J. 13, 37); *a cow-house or station.* 2, a tract or village on the river Yamunâ, the residence of Kṛishṇa during his youth (J. 15, 11);—the mud-figures of men, cattle, etc. in representation of the village made on the 8th of śrâvaṇa (Mhr.). See ಶರೆ 6.

ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ gôkula-ashṭami. The 8th of śrâvaṇa-kṛishṇapaksha, the birthday of Kṛishṇa (My.; Mhr., Br.).

ಗೋಕ್ಷುರ gô-kshura. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, the plant Tribulus lanuginosus (see ನೆಗ್ಗಿಲ್).

ಗೋಕ್ಷುರಕ gô-kshuraka. *Asteracantha longifolia.* 2, = ಗೋಕ್ಷುರ 2.

ಗೋಗರೆ gôgarĕ. The bellowing sound of a bull-frog (*cf.* ಗೊಡರು). **2**, ಗೋ (= ಗೋಳ್) -ಕರೆ 1, to beg loudly and repeatedly in an humble way (My.). — ಗೋಗರೆಗಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. The bull-frog (My.; Tĕ. ಗೋಣ್ಡ್ರುಕಪ್ಪೆ).

ಗೋಗರೆತ gôgarĕta. The act of begging loudly and repeatedly in an humble way (My.).

ಗೋಗಿ gôgi. (= ಗೋಣಿ 2). The Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus L. (Tĕ. ಗೋಗು, ಗೊಲುಗು, ಗೋನು, ಗೊಂಗೂರೆ, Hibiscus cannabinus = ಪೀಲು, ಗುಡಫಲ sic!). — ಗೋಗಿನಾರು. A hemp produced from the gôgi (Si. 127; Tĕ. ಗೋಗುನಾರೆ).

ಗೋಗಿಸು gôgisu. To vomit (? Bp. 25, 30).

ಗೋಚರ gô-čara. Ranged by cattle; offering range or field or scope for action, within the range of, accessible, attainable, within the power; perceivable by the mind, sense, or the eye. 2, the range of cattle, pasturage; *range in general, district, province; an abode, a dwelling place.* 3, *an object of sense.*

ಗೋಚರಿಸು gôčarisu. To come within the range of the mind or of the eyes, to become perceivable, to appear (Mr. 539; J. 28, 7. 8; My.).

ಗೋಚಿ gôči. = ಗೋಸಿ. A clout, a cloth to cover the privities (My.; Tĕ.; *cf.* ಕೋವಣ, ಗವಸಣಿ).

ಗೋಚು gôču. (fr. ಗೋರು 1). To sweep together, to heap (as filth, My.; *cf.* ಗುಡಿಸು 2); to plunder (My.).

ಗೋಜಲ gô-jala. Cow's urine (ಗೋಮೂತ್ರ Mr. 182).

ಗೋಜಾತಿ gô-jâti. Cattle. 2, cattle-like nature, a brutish, beastly, lewd nature (My.).

ಗೋಜಿಹ್ವೆ gô-jihvĕ. *The plant Phlomis esculenta* Roxb. (or Elephantopus scaber, or a kind of Hieracium).

ಗೋಜು gôju. **1.** = ಗುಂಜು 2. (My.).

ಗೋಜು gôju. **2.** = ಗುಂಜು 3. The state of being entangled, as thread (My.). **2**, that of being connected or of having to do with, intercourse, etc. (C.; *cf.* ಗೊಡವೆ). ಅವನು ಅಕೆಯ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ (B. 4, 185). **3**, that of being embarrassed, trouble, etc. (C.; Tĕ. ಗೋಜು, ಗೋಡು).

ಗೋಂ gôṅ. (= ಗೋವೆ). — ಗೋಂಜೋಳ. Maize or Indian corn (S. Mhr.).

ಗೋಟ gôṭa. A harassing, pestiferous person (? Bp. 40, 52; Tĕ. ಗೋಜಾಡು, ಗೋಟಾಡು, to dun, pester, harass).

ಗೋಟಚಿ gôṭači. = ಗೊಟ್ಟಚಿ, q. v.

ಗೋಟಿ gôṭi. Harassing (?). — ಗೋಟಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To harass (? Râm. 1, 5, 32).

ಗೋಟು gôṭu. **1.** = ಕೋಣ್ಟು. A corner, an angle; a point of the compass, a quarter or region;

an edge (ಅತ್ರಿ, ಪಾಲಿ Nr.; ಅತ್ರಿ Mr. 442, o. r. ಗ್ಗೋರು; ದೆಸೆ Bhn. 41; Bh. 10, 6, 16; M. ಕೊಲ್ಲಿ, ಕೊಳ್ಳು, ಕೋಡಿ, ಕೋಡು, corner; *cf.* ಗೊಲ್ಲಿ; for "bending" see ಕೊಲ್ಲೆ and ಕೋಡು 1).

ಗೋಟು gôṭu. 2. (= ಕೋಜು 2). The state of being joined, mingled or mixed. 2, fringe, ribbon, edging, trimming (My.; Tĕ.). — ಗೋಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To mix together, to stir (S. Mhr.).

ಗೋಟು gôṭu. 3. The state of being full grown, but hard (Tĕ. ಗೊಣ್ಟು, ಗೋಟು). 2, = ಕೋಟದಿಕೆ. (C.). — ಗೋಟಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A hard, inferior kind of areca nut (C.; B. 4, 164; Tĕ. ಗೋಟುಪೋಕ, ಗೊಣ್ಟು-). ಅದರೆ ಬಸ್ದು ಅಡಿಕೆಮರ, ಹೋದರೆ ಒಂದು ಗೋಟಡಿಕೆ (Prv.).

ಗೋಟು gôṭu. 4. (= ಕೊರಟು). A stunted division of the tamarind fruit (My.).

ಗೋಟು gôṭu. The border or hem of a garment, etc. (S. Mhr., Tĕ.; Mhr., H. ಗೋಟ). 2, a cloak of broadcloth (My.).

ಗೋಟೆ gôṭĕ. = ಕೊಪ್ಪ, etc. (My.).

ಗೋಟ್ಟಿ gôṭṭi. Tbh. of ಗೋಷ್ಠಿ (Šmd. 370). — ಗೋಟ್ಟಿಗಳ್ಗುಡಿ. -ಕಳ್-ಕುಡಿ. To drink toddy in company (ಸಪೀತಿ, ಸಹಪಾನಕ Hlâ.). See Prv. s. ಗಾಡೆ.

ಗೋಡಂಬೆ gôḍambĕ. The seed of the Semecarpus or marking-nut tree (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಡು gôḍu. Sediment taken from the bottom of wells, tanks, etc. (My.).

ಗೋದುಂಬೆ gôdumbĕ. *A kind of cucumber, Cucumis madraspatanus.* 2, a Coloquintida.

ಗೋಡೆ gôḍĕ. Tbh. of ಕೋಟೆ (Šmd. 338). A wall (ಕುಡ್ಯ, ಭಿತ್ತಿ Nr.; Mr. 194; ವಣ್ಣ 497; ಪಾಲಿ, ಭಿತ್ತಿ Nn. 31; ಭಿತ್ತಿ 112; ಕೇರ್ Ct. I, 60; Kk. 46; ಕೇರ್, ಕುದುರ್ Šm. 57; C.; Tĕ. ಗೋಡ; Sk. also ಕುಡ್ಯ). ಗೋಡೆ ಬಿದ್ದರೆ ಜಗಲೀ ಮೇಲೆ.—ಗೋಡೆ ಇದ್ದರೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯ ಬಹುದು.—ಗೋಡೆ ತೊಳದರೆ ಬರಿ ಮಣ್ಣೇ.—ಗೋಡೇ ಹಾಯುವವ ಬೇಲೀ ಹಾಯನೇ? (Prvs.). See Bp. 52, 32; 60, 49; ಅಡ್ಡ-, ಅರ-, ಕನ್ನಡಿ-. — ಗೋಡೆಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made by burglars in a wall (C.). See ಬಲು-. — ಗೋಡೆಮಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಗೋಣ್ gôṇ. = ಗೋಣು, ಗೋಣು, ಗೋಂಟ್ 2. The nape of the neck, the neck; the throat (ಗೊಂಕ Šmd. II; Ct. I, 9 as ಗೋಣಿ; ಕೊರಲ್, ಕತ್ತು, ಗಲ Šm. 71, o. r. ಗೋಂಟ್; ಗಲ Bhn. 55; Bh. 1, 7, 40; 7, 1, 18; Šsv. 3, 53. 56; 4, 9; J. 12, 42). — ಗೋಣ. -ಅ 3. = ಗೊಣ. A man with a neck. See ಎಣ-. — ಗೋಣಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put the neck down (Šsv. 4, 25). — ಗೋಣ್ಮುರಿ. 1. To twist the neck (Šsv. 4, 6). — ಗೋಣ್ಮುರಿ. 2. = ಗೋಟ್-. Twisting the neck; injuring, killing (ಹಿಂಸೆ Ss.). — ಗೋಣ್ಮೊಟಗು. = ಗಳಧ್ವನಿ. (J. 11, 22).

ಗೋಣ gôṇa. = ಕೋಣ, etc. (Bp. 54, 52). — ಗೋಣಗೊಯ್ಕ. -ಕೊಯ್ಕ. = ಗೋಣು-. A woman who is a cut-throat (Bp. 40, 55). — ಗೋಣಗೊಯ್ಲು. -ಕೊಯ್ಲು. A cutting of throats (Bh. 8, 24, 42)

ಗೋಣ gôṇa. Tbh. of ಘೋಣೆ. (ಪ್ರೋಥ, ಮುಸುಡು Mr. 274). 2, an ox (*cf.* ಕೋಣ).

ಗೋಣಿ gôṇi. 1. One of the Tatsamas (Šmd. 384; Šm. 77). A sack, a pack-sack (ಸ್ಯೋನ G.; C.; Mhr.; Tĕ. ಗೋಣೆ, ಗೋನೆ; M. ಕೋಣಿ; T. ಕೋಣಿ, ಕೋಣಿಗೈ, ಕೋಣಿಯಲ್; see ಗವಸಣಿ). ಗೋಣಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಎತ್ತಿನ ಆ ದುಃಖವ? (Dp. 87). ಅಣ್ಣೆಯ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಣೀ ತ್ಯಾಪೆ ಹಚ್ಚ್ಯಾರೋ? (Prv.). See Bp. 18, 6; 32, 51; Si. 309. 320; ಕಲು- No. 1, ಪೆಟ-, ಬಲು-; Prvs. s. ಪ್ರಾಣಿ, ರಾಣಿ. — ಗೋಣಿಚೀಲ. = ಗೋಣಿ. (My.). — ಗೋಣಿತಟ್ಟು. Sackcloth (C.; Mhr. ಗೋಣತಾಟ). — ಗೋಣಿದಡಾರ. A confluent kind of small-pox (My.). — ಗೋಣಿಯ ಮಲ್ಲಿದೇವ. N. (Bp. 58, 9).

ಗೋಣಿ gôṇi. 2. = ಕೋಣಿ. (R.; perhaps Si. 127).

ಗೋಣಿ gôṇi. 3. = ಉಗುನಿ, ಒಗನಿ, ಕೋನು. — ಗೋಣಿಮರ. A small medicinal tree, Salvadora persica L. (St. & Pl.; see Si. 127). See ಗುಡ್ಡದ-, ಚಿಟ್ಟ-.

ಗೋಣಿ gôṇi. 4. = ಕೋಳಿ 2. The tree called Ficus elastica Roxb. (My.); the Ficus religiosa (ಪಿಪ್ಪಲ Mr. 118, o. r. ಗೋಳಿ). See ಕಲುಗೋಣಿ No. 2.

ಗೋಣಿ gôṇi. = K. ಗೋಣಿ No. 1. A sack; (a burden of cares, etc. Mhr.); ragged clothes. 2, the measure of a drôṇa.

ಗೋಣಿಕಾಪುತ್ರ gôṇi-kâputra. (Šmd. 385; Kk. 98). A burdensome bad son.

ಗೋಣು gôṇu. = ಕೋಣ್, etc. (C.). See B. 3, 64. 94; 4, 134; Prvs. s. ಬಾಣ, ಕಳುನ. — ಗೋಣುಗೊಯ್ಕ. -ಕೊಯ್ಕ. A man who is a cut-throat (S. Mhr.). — ಗೋಣುಗೊಯ್ಕೆ. = ಗೋಣ-. (S. Mhr.). — ಗೋಣುಮಾರಿ. A man who kills, *i. e.* cuts the throat (Bh. 6, 7, 15).

ಗೋಣ್ಟು gôṇṭu. = (ಗೊಟ್ಟ 4), ಕೋಟು 1. A corner, etc. (ಅಣಿ, ಅತ್ರಿ, ಕೋಟಿ, ಅತ್ರ, ಕೋಣ Hlâ.; ಕೋಣೆ Kk. 82, o. r. ಗೋಣ್ಟ); a point of the compass, etc. (ಅನ್ತರಾಲ, ಎದಿಶ, ಪ್ರದಿಶ Hlâ.; Mr. 59; ದಿಗ್ಮೂಲೆ Ct. I, 42; ದೆಸೆ, ದಿಕ್ಕು Kk. 16; Šm. 13). See Rsv. 9, 7; 13, 90; ಮೂಗೋಣ್ಟು.

ಗೋಣ್ಡ gôṇḍa. *A person with a prominent navel; a prominent navel.* 2, a man of the province of Gôṇḍavana.

ಗೋಣ್ಡವನ gôṇḍa-vana. The province of Gôṇḍavana (*cf.* ಗೊಣ್ಡಾರಣ್ಯ).

ಗೋತ gôta. (= ಗಂಜಳ). The old, fetid urine of cattle (S. Mhr.).

ಗೋತ gôta. A dip, as of a bird or a paper-kite (Mhr.; My); a ruinous business; a loss; a fruitless trip (Mhr., H. ಗೋತಾ, ಗೋತ). — ಗೋತ ಹಾಕು. To die (My.).

ಗೋತಮ gôtama. N. of several ṛishis. See ಗೌತಮ.

ಗೋತ್ರ gô-tra. Protection or shelter for cows, a cow-pen; a herd of cattle (ಪಶುವ್ರಜ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 16); cattle (ಪಶು Mr. 503). 2, *family, race, lineage; kin* (ಕುಲ, ಬನ್ಧು 16; ವಂಶ 503); offspring (ಸನ್ತತಿ, ಪುತ್ರರ್ 16). 3, *a name, an appellation; the family name* (ನಾಮ, ಪೆಸರ್ 16; ಪೆಸರ್ 503). 4, *a mountain* (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 16; ಅದ್ರಿ 503). 5, the earth (ಧರೆ, ಭೂಮಿ 16; ಧರೆ 503). 6, a country (ಜನಾನ್ತ, ದೇಶ 16). 7, a road (G.). 8, a field (G.). 9, knowledge (G.). See Bp. 57, 19. — ಗೋತ್ರಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 23, 14).

ಗೋತ್ರಜ gôtra-ja. *Born in the same family, a relation* (ಸನಾಭಿ, ಸಗೋತ್ರ, ಸಪಿಣ್ಡ Hlâ.; Mr. 311).

ಗೋತ್ರಪುತ್ರಿ gôtra-putri. Pârvatî (Bp. 61, 36).

ಗೋತ್ರಭಿದ್ gôtra-bhid. The mountain-splitter: *Indra.*

ಗೋತ್ರವಧೆ gôtra-vadhĕ. Murder or destruction of family or kin (J. 2, 21).

ಗೋತ್ರಾಗ್ರ gôtra-agra. The summit of a mountain (Grj. 3, 113).

ಗೋತ್ರಾದ್ರಿ gôtra-adri. A principal mountain; one of seven principal mountains (Čpr. 3, 104).

ಗೋತ್ರಾನ್ತ gôtra-anta. Destruction of families, etc. 2, *a patronymic.*

ಗೋತ್ರಾರಿ gôtra-ari. Indra.

ಗೋತ್ರಾರಿಪುತ್ರ gôtrâri-putra. Arjuna (J. 25, 13).

ಗೋತ್ರೆ gôtrĕ. *A herd of kine.* 2, *the earth.*

ಗೋತ್ರೈಕಪಾಲಕ gôtra-êka-pâlaka. Krishṇa (J. 6, 5). 2, the ocean (6, 5).

ಗೋದ gôda. = ಗೋರ್ಧ. The brain. (Sk.; G.).

ಗೋದಣ (gô-taṇa = taṇavu?). = ಗೋದಲಿ, ಗೋದಲು, ಗೋದಲೆ, ಗೋದ್ಲಿ. A sort of long crib made of planks (occasionally of mud), along which, on both sides, cattle are tied (Bp. 24, 57).

ಗೋದರುಡು (gô-taruḍu). A morbid swelling of the testicles (ಅಣ್ಡವಾತ, My.).

ಗೋದಲಿ gôdali. = ಗೋದಣ, etc. (C.; B. 4, 42).

ಗೋದಲು gôdalu. = ಗೋದಲಿ. (My., occasionally).

ಗೋದಲೆ gôdalĕ. = ಗೋದಲಿ. (C.; B. 4, 41).

ಗೋದಾನ gô-dâna. Presenting with cows, the gift of a cow (Grj. 2, 63).

ಗೋದಾರಣ gô-dâraṇa. *A plough.* 2, *a spade, a hoe.*

ಗೋದಾವರಿ gô-dâvari. Granting water or kine: the Godavery river (ಗೋದೆ Mr. 414). See Šmd. 103; Kk. 92; Šm. 52.

ಗೋದಿ gôdi. = ಗೋದಿವೆ, etc. Wheat, Triticum vulgare Villars. (ಗೋಧೂಮ Nr.; Mr. 373; Si. 304; C.; T. ಕೋದಿ; M. ಕೋದಮ್ಬು). See ಕಾಡು-, ಜವೆ-. ಗೋದಿ ಕಾಯೋ, ಮಗನೇ! ಅನ್ದರೆ ಊಬು ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಗೋದಿಕಲ್ಲು. A stone for grinding wheat. ಹಾಡುವ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋದಿಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೋದಿಕಲ್ಲುಶಾಸ್ತ್ರ. A ceremony for consecrating the gôdikallu, performed before the muñji or marriage (My.). — ಗೋದಿಕಾಯಿ. A grain of wheat; wheat (C.). — ಗೋದಿನಾಗರ. Naga tripudians (My.). — ಗೋದಿಬಣ್ಣಿಗೆನಾಗರಹಾವು. The cobra or cobra di capello, Naga tripudians (Bd.). — ಗೋದಿಬಸರ್ನ. The herb Andrographis echioides N. ab E. (Z.). — ಗೋದಿರವೆ. = ಗೋದಿಸಜ್ಜಗೆ. (My.). — ಗೋದಿಸಜ್ಜಗೆ. Granulated wheaten flour, rolong (C.). — ಗೋದಿಸರ. A string of gold beads in the form of grains of wheat (S. Mhr.; Si. 218). — ಗೋದಿಸಬು. Wheaten flour paste (C.). — ಗೋದಿಹಿಟ್ಟು. Wheaten flour (C.).

ಗೋದಿವೆ gôdivĕ. = ಗೋದುವೆ. (Si. 304).

ಗೋದುಮೆ gôdumĕ. = ಗೋದುವೆ. (My.). — ಗೋದುಮೆಹಾವು. The cobra, Naga tripudians (My.).

ಗೋದುವೆ gôduvĕ. = ಗೋದಿ, ಗೋದಿವೆ, ಗೋದುಮೆ. Tbh. of ಗೋಧೂಮ (Šmd. 359; I, 48; My.).

ಗೋದುಹ್ gô-duh. (ಗೋಧುಕ್). *A milker; a herdsman.*

ಗೋದೆ gôdĕ. A knot of a plant, or a bulbous root (ಗ್ರನ್ಥಿ Mr. 121).

ಗೋದೆ gô-dĕ. = ಗೋದಾವರಿ. *The Godavery river.*

ಗೋದ್ಲಿ gôdli. = ಗೋದಣ, etc. (C.).

ಗೋಧ gôdha. = ಗೋಧೆ. An iguana (ಉಡು Mr. 163).

ಗೋಧನ gô-dhana. Possession of cows or property in cattle. 2, *a multitude or number of cattle.*

ಗೋಧಾಪದಿ gôdhâ-padi. *The plant Cissus pedata* Lam. (see ಚೆಪ್ಪುತಟ್ಟು).

ಗೋಧಿ gôdhi. *The forehead.* 2, an iguana. 3, the Gangetic alligator.

ಗೋಧಿಕಾತ್ಮಜ gôdhikâ-âtmaja. *An iguana.*

ಗೋಧಿಕೆ gôdhikĕ. ಗೋಧಿಕಾ. *A kind of lizard or alligator, Lacerta godica,* the aquatic iguana (Si. 89).

ಗೋಧೂಮ gôdhûma. (also ಗೋಧುಮ). = ಗೋದಿ, ಗೋದಿವೆ, ಗೋದುಮೆ, ಗೋದುವೆ. *Wheat.*

ಗೋಧೂಮವರ್ಣ gôdhûma-varṇa. = ಗೋದಿಬಣ್ಣಿಗೆನಾಗರಹಾವು. Wheat-colour: a serpent with whitish spots (ಚುಬ್ಬು ಸಂಜನಿಸಿದ ಸರ್ಪಂ Mr. 402).

ಗೋಧೂಲಿ gô-dhûli. Dust of the earth, dust raised by cattle on the road when coming home: the period comprised between 30 palas before and 30 palas after sunset. 2, evening twilight (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಧೂಲಿಲಗ್ನ gôdhûli-lagna. Marriage performed in the period of gôdhûli (C.; Mhr.); evening twilight (J. 31, 49; 33, 25. 27; My.).

ಗೋಧೆ gôdhĕ. = ಗೊದ್ದ, ಗೋಧ. *A large kind of lizard;* an iguana (ಉಡು Nr.). 2, *a leathern fence for the left arm worn by archers.*

ಗೋನರ್ದ gô-narda. Bellowing like a bull; the bird Ardea sibirica; N. of a people. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಗೋನರ್ದೀಯ gô-nardîya. N. of Patañjali, the founder of the yôga philosophy, and of a grammarian. (R.).

ಗೋನಸ gô-nasa. = ಗೋನಾಸ. *The rock snake, Boa constrictor, Python molurus.*

ಗೋನಾಸ gô-nâsa. = ಗೋನಸ. *The Boa constrictor* (ಹೆಬ್ಬಾವು Hlâ.; ಅಜಗರ, ವಾಹಸ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಗೋನಾಳಿ gônâli. The throat, the neck (ಕಣ್ಠ, ಗಲ Nr.). *Cf.* ಗೋಮನಾಳಿ, etc.; ಗೋಣ್.

ಗೋನಿಕಾಯ gô-nikâya. A herd of kine (ಜಾಲ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 34).

ಗೋನು gônu. **ಗೋನ್.** = ಗೋಣೆ 3, etc. (ಆಸಿವರ್ಣ, ಗೋಮಿಕೆ Mr. 139). — ಗೋನ ಮರ. The tree Careya arborea Roxb. (or Salvadora persica Lin.). See Nr. s. ಬಗನಿ. — ಗೋನುಮರ. = ಗೋನ-. (ಪೀಲು, ಗುಡಫಲ, etc. Si. 127). See ಬೆಟ್ಟದ-.

ಗೋನ್ದ gônda. Gum (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಗೋನ್ದು gôndu. = ಗೋನ್ದ. (My.). See Prv. s. ಬೋನ್ಸು.

ಗೋನ್ದೆ gôndĕ. A bull, an ox (ವೃಷಭ Kk. 6; ಬಸವ, ವೃಷಭ Šm. 5; Tĕ. ಗೋದೆ, any horned cattle, a beast; ಗೊಡ್ಡು-, a bull). — ಗೋನ್ದೆವಟಿಯಿಗೆಯ. -ಪಟಿಯಿಗೆಯ. Whose banner is a bull: Šiva (Šm. 2).

ಗೋಪ gô-pa. = ಗೋಪು No. 1, ಗೋವ 1. *A cowherd* (ಪಶುಪಾಲಕ, ಗೋರಕ್ಷ Nn. 53). 2, *the chief of a cow-pen.* 3, *the superintendent of several villages, the head of a district.* 4, a king (ಭೂಪ, ಅರಸು 53). 5, Krishṇa (ವಿಷ್ಣು, ಹರಿ 53). 6, Šiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 53). 7, Indra (ದೇವೇನ್ದ್ರ, ಇನ್ದ್ರ 53).

8, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮ 53). 9, the sun (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 53). 10, the moon (ಚನ್ದ್ರ 53). 11, the mountain Mêru (ಮೇರು, ಮಹಾಮೇರು 53). 12, the bird Garuḍa (ಸುಪರ್ಣ, ಗರುಡ 53). 13, a bull (ಸೌರಭ, ವೃಷಭನು 53). 14, *myrrh.*

ಗೋಪಕಾಮಿನಿ gôpa-kâmini. A cowherd's wife; a herds-woman (ತುರುಗಾತಿ Ct. II, 106).

ಗೋಪಟುತ್ವ gô-paṭutva. Eloquence (Bp. 1, 6).

ಗೋಪತಿ gô-pati. = ಗೋಪ. A bull; *a bull roaming about at liberty.* 2, *the sun.* 3, *Indra.*

ಗೋಪತಿಧ್ವಜ gôpati-dhvaja. Whose banner is a bull: Śiva (Bp. 24, 46).

ಗೋಪತಿವಾಹನ gôpati-vâhana. Who rides on a bull: Śiva (Bp. 51, 82).

ಗೋಪಥ gô-patha. A cattle path, etc. 2, title of a brâhmaṇa treatise of the Atharva vêda. (R.).

ಗೋಪಧ್ವಜ gôpa-dhvaja. Śiva (V. 9, 68).

ಗೋಪನ gôpana. Guarding, preserving, keeping, protecting, protection; hiding, concealment. See ಅಡಂಗು, ಉಳಿ, ಮಡಗು, ಹುದುಗು.

ಗೋಪವನಭುಗಿನ gô-pavanabhuk-ina. The bright âdiśêsha-serpent (Bp. 1, 6).

ಗೋಪವಲ್ಲಿ gôpa-valli. The plant Ichnocarpus frutescens. 2, the creeper Sanseviera roxburghiana. 3, = ಮಾಯಿಣಿ, ಮಾಗಿಣಿ (Mr. 131).

ಗೋಪವಾಹನ gôpa-vâhana. Indra's vehicle: Airâvata (Bp. 1, 6). 2, Brahmâ's vehicle: the haṁsa (1, 6). 3, Vishṇu's vehicle: Garuḍa (1, 6). 4, whose vehicle is an ox, Śiva (61, 18).

ಗೋಪಸ್ತ್ರೀ gôpa-strî. A herds-woman (My.).

ಗೋಪಾದಪ gô-pâdapa. The svarga tree (Bp. 1, 6).

ಗೋಪಾನಸಿ gôpa-anasi. *The wood of a thatch, the bamboo frame-work on which it rests;* the eaves (or the end of the eaves) of a house (ಲೋವೆ Hlâ., Mr. 200; see Nr. s. ಲೋವೆ, and ಚೂರು).

ಗೋಪಾಯಿತ gôpâyita. *Guarded, preserved.*

ಗೋಪಾಲ gô-pâla. ಗೋಪಾಳ. = ಗೋಪ, ಗೋವಳ. *A cowherd;* 2, a caste of Vaishṇava mendicants (S. Mhr.). 3, = ಗೋಪಾಲಿ, q. v. 4, Śiva. 5, Kṛishṇa. 6, alms (My.). ಅವನಿಗೆ ಗೋಪಾಲ ಹಾಕ ಬೇಕು (My.). — ಗೋಪಾಲದವ. -ಅವ. A mendicant in general (My.). See Prv. s. ನೇಪಾಲ. — ಗೋಪಾಲಪುಟ್ಟಿ. A small bamboo basket carried by mendicants (S. Mhr.). — ಗೋಪಾಲಪುಟ್ಟಿಯ ತೊಪ್ಪಲು. A twining shrub, whose capsules when burst, resemble a hanging alms-basket, Aristolochia indica Willd. (Z.). — ಗೋಪಾಲಬುಟ್ಟಿ. = ಗೋಪಾಲಪುಟ್ಟಿ. ಗೋಪಾಲಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಗೋಪಾಲಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42). — ಗೋಪಾಲರಾಯ. N. (My.). See Prv. s. ಗೋಳಿ 2.

ಗೋಪಾಲಕ gô-pâlaka. (= ಗೊಲ್ಲವಾಳಿಗ). A cowherd. 2, = ಗೋಪಾಲಿ, ಗೋಪಾಲಿತ. N. of the author of a vocabulary (Mr. 4).

ಗೋಪಾಲಿ gô-pâli. = ಗವಳಿ. 2, = ಗೋಪಾಲಕ No. 2 (Nn. 3, o. r. ಗೋಪಾಲ). — ಗೋಪಾಲಿಹಣ. A kind of gold fanam (My.).

ಗೋಪಾಲಿತ gô-pâlita. = ಗೋಪಾಲಿ No. 2. See Hlâ. s. ಕೋ 3.

ಗೋಪಿ gôpi. *A cowherd's wife,* especially applied to the cowherdesses of vṛindâvana, the companions of Kṛishṇa's sports; Kṛishṇa's foster-mother (My.); *a milkmaid* (ತುರುವಳ್ತಿ, ಗೊಲತಿ Śm. 33). See Bp. 10, 7; 54, 40. 2, *the plant Ichnocarpus frutescens* R. Br. 3, = ಗೋಪೀಚನ್ದನ (My.).

ಗೋಪಿತ gôpita. Protected; hidden, concealed.

ಗೋಪಿತಕ್ರಿಯಾಕಾರಕ gôpita-kriyâ-kâraka. A kind of čitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಗೋಪಿತ್ತೆ gô-pittĕ. = ಗೋರೋಜ, q. v.

ಗೋಪೀಚನ್ದನ gôpî-čandana. A species of white clay, used by Vaishṇavas to make sectarian marks on the forehead, etc. (C.).

ಗೋಪೀನಾಥ gôpî-nâtha. Kṛishṇa; N. (B. 4, 183; C.).

ಗೋಪು gôpu. Tbh. of ಗೋಪ. N. (My.; B. 2, 7). 2, an ornament for the neck (S. Mhr.; Mhr. ಗೋಫ).

ಗೋಪುಚ್ಛ gô-pučča. A cow's tail; *a necklace consisting of two* (or more) *strings.*

ಗೋಪುರ gô-pura. = ಗೋಹುರ. *A town-gate;* a pyramidal tower over the gate of a city, over the gate of the encircling wall of a temple, etc.; a gate so overbuilt; *a gate in general.* See Bp. 53, 30; Śśv. 1, 67. 68; B. 5, 55. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಗೋಪ್ಯ gôpya. To be protected, to be taken care of; to be kept secret or hidden; —(hidden). 2, *the son of a female slave* (ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ Mr. 310). See ಅಡಗು; Bp. 47, 8 (N.); Prv. s. ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಗೋಪ್ಯಕ gôpyaka. *A servant, a slave.*

ಗೋಮತ್ gô-mat. *Rich in cattle.*

ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ gô-matallikĕ. *A tractable and good cow* (ಬಳ್ಳಿ ತಪ್ಪ ಹಸು Mr. 180).

ಗೋಮನಾಳಿ gômanâḷi. = (ಗೋನಾಳಿ), ಗೋಮರಾಳಿ, ಗೋಮಲಾಳಿ, ಗೋಮಾಳೆ, ಗೋಮ್ಯಾಳಿ. The neck or throat including also the Adam's apple and its corresponding place in beasts (S. Mhr.).

ಗೋಮನ್ತ gômanta. N. of a mountain. (Bhâgavata 10, 53 sum.).

ಗೋಮಯ gô-maya. *Cowdung* (ಅಡೆ Kk. 62). See ಹೋರಿಯಡೆ.

ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡ gômaya-piṇḍa. A cake of cowdung. See ಕುರುಳ್.

ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಪುಂಜ gômayapiṇḍa-puñja. A heap of cow-dung cakes. See ಬಾನ್.

ಗೋಮರಾಳಿ gômarâḷi. = ಗೋಮನಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಗೋಮಲಾಳಿ gômalâḷi. = ಗೋಮರಾಳಿ. (S. Mhr.).

ಗೋಮಾಂಸ gô-mâṁsa. Beef (C.). As beef may not be eaten by most Hindus, it is used in swearing, as ಈ ಕೆಲಸ ನಾನು ಮಾಡಿದರೆ ಗೋಮಾಂಸ ತಿನ್ದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ (C.).

ಗೋಮಾನ್ತಕ gômântaka. The town of Goa (Mhr.; B. 2, 52).

ಗೋಮಾಯು gô-mâyu. Making sounds like cattle: *a jackal;* a kind of frog.

ಗೋಮಾರಿ gô-mâri. The bots, a disease of cattle caused by ticks: many animals perish by it (My.; Tĕ.; T. ಕೋಮಾರಿ).

ಗೋಮಾಳ gô-mâḷa. A public pasture-ground (My.).

ಗೋಮಾಳೆ gômâḷĕ. = ಗೋಮಲಾಳಿ, etc. The Adam's apple (My.).

ಗೋಮಿ gômi. *Rich in herds;* the owner of cattle or cows. See ತುರುವಾಳ.

ಗೋಮಿಕೆ gômikĕ. N. of a tree (= ಗೋನು, q. v.).

ಗೋಮಿನಿ gômini. (Šmd. 103). The great Lakshmî: the śakti of Vishṇu (ರಾಮೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 24; ಲಲಾಮೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 26; ಕಮಲೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 29; ಲಕ್ಷ್ಮಿ Mr. 18). ಮುಖಂ ಸುರತೋತ್ಸವಗೋಮಿನಿಮುಖಂ (Šmd. 81 Mdb. MS.).

ಗೋಮಿನೀತನುಜ gôminî-tanuja. Kâma (Mr. 22).

ಗೋಮು gômu. 1. A sort of centipede; one of the blemishes incidental to a horse, viz. a conspicuous line of reversed hair resembling a centipede (S. Mhr.; Mhr. ಗೋವು).

ಗೋಮು gômu. 2. Affectation of greatness, airs (R.; Mhr. ಗೋಮಾ).

ಗೋಮುಖ gô-mukha. A cow's mouth or face (ಪಶುತುಣ್ಡ, ಗೋವಿನ ಮುಖ Nn. 20); a square or round platter of wood, metal, or stone, to which a snout or spout is attached and which is used to put idols on (My.). 2, spreading unguents, plastering, smearing; *ointment, unguent* (ವಿಲೇಪನ, ಅನುಲೇಪನ 20; ಅನುಲೇಪನ Mr. 472). 3, a kind of musical instrument (ವಾದ್ಯಭೇದ 20). 4, purity, purification (ಶುದ್ಧ, ವಿಶುದ್ಧ 20). 5, the being fond of intoxicating liquor (ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ, ಮದ್ಯಗೋಷ್ಟಿ 20). 6, a hole, a breach, a chasm.

ಗೋಮುಖವ್ಯಾಘ್ರ gômukha-vyâghra. A cow-faced tiger, *i. e.* a wolf in sheep's clothing (My.).

ಗೋಮುಖಸೂತ್ರ gômukha-sûtra. The snout or spout of the gômukha platter (My.; ಪ್ರಣಾಲಿ, etc. Si. 94).

ಗೋಮೂತ್ರ gô-mûtra. Cow's urine (ಗೋಜಲ Mr. 182).

ಗೋಮೂತ್ರಿಕೆ gô-mûtrikĕ. Similar to the course of cow's urine (fem.). 2, an artificial verse the second half of which repeats nearly all the syllables of the first (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). See Bh. 10, 6, 24.

ಗೋಮೇದಕ gô-mêdaka. A gem or precious stone of a reddish colour (ಬನ್ಧುರ, ಪಿಶಂಗಾತ್ಮ Mr. 101).

ಗೋಮೇದಿಕ gômêdika. = ಗೋಮೇದಕ. (J. 17, 23).

ಗೋಮೇಧ gô-mêdha. The offering or sacrifice of a cow. (My.).

ಗೋಮ್ಯಾಳಿ gômyâḷi. = ಗೋಮರಾಳಿ, etc. The back or nape of the neck (ಅವಟು G.).

ಗೋಯುಗ gô-yuga. *The yoke or pair of oxen or other beasts.*

ಗೋರ್ gôr. = ಗೋರು 1. To catch fish, to fish (ಜಾಲಕರಣ Šmd. Dh.; M. ಕೋರಲ್, a fishing basket; ಕೋರು-ವಲೆ, a fishing net). ಗೋರ್ದಂ (Šmd. 50).

ಗೋರ gôra. 1. = ಗೋರು. (S. Mhr.; B. 4, 151 as ಘೋರ).

ಗೋರ gôra. 2. Tbh. of ಘೋರ. (My.).

ಗೋರಕ್ಷ gô-raksha. = ಗೋರಕ್ಷಕ. (R.).

ಗೋರಕ್ಷಕ gô-rakshaka. A cowherd (ಗೋಪ, ಪಶುಪಾಲಕ Nn. 53).

ಗೋರಟೆ gôraṭĕ. = ಗೊರಟೆ, ಗೋರಣ್ಟ, ಗೋರಣ್ಟಿ, ಗೋರಣ್ಟೆ. Tbh. of ಕುರುಣ್ಟ (Šmd. 355. 359, o. r. ಗೋರಣ್ಟೆ. 364; Šm. 25; ಬಾಣ, ಝಿಣ್ಟಿ, ನೀಲಿಕ Mr. 123; ಬಾಣ 505; T. ಕುಟಿಂಜ, ಕುಟಿಂಜ, M. ಕುಟಿಞ್ಞಿ, Barleria of many kinds; Tĕ. ಗೋರಣ್ಟೆ, T. ಕೋರಣ್ಡ, ಕುಟಿಂಜ, Lawsonia L.). See ಕೆಮ್ಪು-, ಮುಳ್ಳು-, ಹೆಗ್-.

ಗೋರಣ gôraṇa. = ಗುರಣ. *Taking or raising up;* effort, exertion.

ಗೋರಣ್ಟ gôraṇṭa. = ಗೋರಣ್ಟೆ. (Si. 140; My.). See ಮುಳ್ಳು-.

ಗೋರಣ್ಟಿ gôraṇṭi. = ಗೋರಣ್ಟೆ. (My.).

ಗೋರಣ್ಟೆ gôraṇṭĕ. = ಗೋರಟೆ. (ಕುರಣ್ಟಕ Nr.; ಕಿಂಕಿರಾತ, ಕುರಣ್ಟಕ Hlâ.). See ದೊಡ್ಡ-, ಮುಳ್ಳು-, ಸಣ್ಣ-, ಹೆಗ್-, ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ-.

ಗೋರಥ gô-ratha. Šiva. 2, a carriage drawn by oxen (V. 38, 70).

ಗೋರಸ gô-rasa. *Buttermilk;* cow-milk.

ಗೋರಾ gôrâ. = ಗೋರಿ 1, ಗೋೞ. White; of fair complexion (as Europeans, My.; Mhr.).

ಗೋರಾಜಿ gô-râji. A multitude or herd of cattle (Čpr. 2, 22).

ಗೋರಿ gôri. 1. = ಗೋರೆ. Drawing, drawing in; drawing together, raking: a kind of rake (S. Mhr.); attracting, alluring, decoying, decoy (Čpr. 8, 49; Bh. 3, 13, 17). — ಗೋರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be allured or decoyed (Čpr. 1, 118). — ಗೋರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To allure, to decoy (Č. Bp. 34, 32). — ಗೋರಿಯ ಮೃಗ. An animal that is allured or decoyed (Abh. P. 10, after 111). — ಗೋರಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rśv. 5, after 114). — ಗೋರಿಹಲ್ಲಿ. = ಗೋರಿ. A rake (S. Mhr.; B. 5, 293 295).

ಗೋರಿ gôri. 2. — ಗೋರಿಕಾಯಿ. Dolichos fabaeformis Lin (My.; Tĕ. ಗೋರು-ಚುಕ್ಕುಡ-ಕಾಯೆ; T. ಕೊತ್ತವರೈ). — ಗೋರಿಗಡ. Cynamopsis psoraloides Deo. (St. & Pl.). *Cf.* ಚವಕಾಯಿ.

ಗೋರಿ gôri. 1. = ಗೋರಾ, etc. — ಗೋರಿಕಲ್ಲು. A white stone: quartz-rock (My.).

ಗೋರಿ gôri. 2. A grave, a tomb (C.; Br., T.; M. ಕವr Arab. *qabr; cf.* ಕಬರ).

ಗೋರಿಮಿಡಿ gôrimiḍi. = ಗೊರಿಮಿಡಿ. Barleria long flora Lin. (St. & Pl.).

ಗೋರಿಸು gôrisu. To cause to sweep togeth or to heap (as filth, My.; *cf.* ಗೋಚು).

ಗೋರು gôru. 1. = ಗೋರ್. To draw; to gather, sweep together, to pile (as filth, My.); to remo the impurities of a heap of grain by repea piling (My.); to fish with a net to whicl handle is attached (My.); to draw a pl to which a handle is attached, with the h over ploughed ground to level it (My.); plunder (My.; M. ಕೋರು; Tu. ಗೋರ್).

ಗೋರು gôru. 2. (= ಗೋರಿ 1). Drawing, etc. ಗೋರ-ಚಕ್ಕೆ, a drag with which rivers are cleared; ರಲು, ಗೋರ್ಲು, drill ploughs). — ಗೋರುಮಣೆ. A ki rake (My.). 2, a piece of board used for removin excess of jaggory from the top of a mould (My.).

ಗೋರು gôru. = ಗೋರ 1. Trouble, annoyance (S. Mhr.; ಘೋರ, ಘೋಳ).

ಗೋರುತ gô-ruta. As far as the lowing of a cow n heard: two krôśas (Sk.; ಎರಡು ಹರದಾರಿ G.).

ಗೋರೆ gôrĕ. = ಗೋರಿ 1. A shovel for clean

boat (ಅಥ್ರಿ, ಹಡಗದೊಳಗಿನ ಹೊಲಸು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೋರೆ G.). 2, the jaggory that has been removed with the ಗೋರುಮಣೆ (My.).

ಗೋರೋಚ gô-rôca. = ಗೋರೋಜ; ಗೋರೋಚನ, etc.

ಗೋರೋಚನ gô-rôcana. = ಗೋರೋಜನ. A bright yellow pigment prepared from the urine or bile of a cow, or vomited by a cow in the form of scybala, or found in the head of that animal. (My.).

ಗೋರೋಜ gô-rôja. Tbh. of ಗೋರೋಚ. (S. Mhr., ಗೌರಿ, ಗೋಪಿತ್ತ Mr. 335 in two MSS., o. rs. ಗೋಪತ್ರಿ, ಗೋಪಾತ್ರೆ, ಗೋರೋಚ).

ಗೋರೋಜನ gô-rôjana. Tbh. of ಗೋರೋಚನ. (C.).

ಗೋಱು gôṟu. 1. (= ಗೀಱು 1). To scratch (My.; see M. s. ಕೋಱು³).

ಗೋಱು gôṟu. 2. (= ಗೀಱು 2). — ಗೋಱಿಂಚು. -ಅಂಚು. = ಗೀಱಿಂಚು. (My.). — ಗೋಱುಳಿ. -ಉಳಿ. A chisel used for scratching lines (My.).

ಗೋಱೆ³ gôṟĕ. (= ಕೋರೆ). A perverse person (?). ಶಿವನ ಭಕ್ತರ್ಗೆ, ಗೋಱೆಗಳಿರಾ, ನೀವು ಸರಿಯೇ? (Bp. 56, 20).

ಗೋರ್ gôr. = ಗೋಱು1, etc. — ಗೋರ್ಕಲ್ಲು. = ಗೋಱಿಕಲ್ಲು. (My.). ಮೂರ್ಖಗೆ ಹೇಱಿದ ಬುದ್ಧಿ ಗೋರ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಹೊಯಿದ ಮಱೆ³ (Prv.).

ಗೋರ್ಧ gôrdha. = ಗೋದ. *The brain.*

ಗೋಲ gôla. = ಗುಡ, ಗೋಲು, ಗೋಳ 1. *A ball; a globe;* anything round or globular; a circle, a sphere, a globe. 2, myrrh. 3, = ಗೋಲಕ 1, a widow's bastard. 4, the hoof of a cow, etc. (? ಕ್ಷುರ Nr.).

ಗೋಲಕ gôlaka. 1. A ball, etc. 2, *a widow's bastard.*

ಗೋಲಕ gôlaka. 2. A money-box, a till (My.; Mhr., H.).

ಗೋಲಕೊಣ್ಡೆ gôlakŏṇḍĕ. Golconda, near Hydrabad (Si. 101; My.; Tĕ.).

ಗೋಲಗುಮುಟ gôla-gumuṭa. A globular gumuṭa (My.; B. 4, 145. 146).

ಗೋಲರಸ gôla-rasa. Gum-myrrh (ಬೋಳ, ಪಿಣ್ಡ, etc. Nr.).

ಗೋಲಾಕಾರ gôla-âkâra. Globular (C.; Mhr.; B. 4, 65).

ಗೋಲಾಂಗುಲ gô-lâṅgula. *A kind of black monkey having a tail like a cow* (ಕೃಷ್ಣವಕ್ತ್ರ, ಮುಸು Mr. 161).

ಗೋಲಾರ್ಧ gôla-ardha. A hemisphere (My.; B. 4, 98; 5, 305).

ಗೋಲಿ gôli. A globe, a ball; the ball of a gun, etc.; a small ball of mud, sealing-wax, stone, etc. (C.; H.). — ಗೋಲಿಕಲ್. A marble (My.). ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಮ್ ಒಸರ್ವನ್ತಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ಲ್ ಒಸಗುರ್ಮೇ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ಗೋಲೀಢ gô-lîḍha. *Name of a plant, the ashes of which are used as a cautery.*

ಗೋಲು gôlu. Tbh. of ಗೋಲ. A circle; a ring (C.); a globe (C.). — ಗೋಲುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A plain finger-ring (C.).

ಗೋಲೆ gôlĕ. *Red arsenic.*

ಗೋಲೋಮಿ gô-lômi. *A particular plant* (= ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ). 2, *a bent grass or Agrostis with white blossoms* (= ಗಣ್ಡಾಲಿ; see Si. 162). 3, *another plant* (= ಭೂತಕೇಶ; see Si. 335). — See Nr. s. ಕಱುಕೆ.

ಗೋವ gôva. 1. Tbh. of ಗೋಪ. (ತುಱುವಳ, ಗೊಲ್ಲ Šm. 33). ಗೋವರ್ಕಳ್ (Šmd. 79. 124).

ಗೋವ gôva. 2. = ಕೊಯ್ಯಾ. — ಗೋವಗಿಡ. The guava tree, Psidium guaiava (S. & Pl.).

ಗೋವತ್ಸ gô-vatsa. A calf (ಕನ್ದು Kk. 62).

ಗೋವನ್ದನಿ gô-vandani. *A plant bearing a fragrant seed* (= ಪ್ರಿಯಂಗು).

ಗೋವರ್ಧನ gô-vardhana. A hill in Vṛindâvana. (J. 13, 37). 2, Krishṇa (21, 3).

ಗೋವರ್ಧನಧರ gôvardhana-dhara. The Gôvardhana-supporter: Krishṇa. (My.; G.).

ಗೋವಳ gôvaḷa. Tbh. of ಗೋಪಾಲ (Šmd. 359). ಗೋವಳನಿನ್ದೆ ಎರ್ಮೆ ಕಱಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (300). See J. 2, 61; 6, 47. 53. Feminine: ಗೋವಳಿ (J. 7, 30).

ಗೋವಳಿಗ gôvaḷiga. = ಗವಳಿಗ. (B. 4, 220).

ಗೋವಾಹನ gô-vâhana. Šiva (R.).

ಗೋವಾಹಿನಿ gô-vâhini. The celestial Ganges (R.).

ಗೋವಿನ್ದ gô-vinda. *A chief-herdsman.* 2, *Kṛishṇa,* Vishṇu. 3, Brihaspati.

ಗೋವಿನ್ದಂ gô-vindaṁ. The metrical foot - - - (Ch.).

ಗೋವಿನ್ದನಾಥ gôvinda-nâtha. Šiva, a Šiva-liṅga at Dvâraka (Bp. 54, 63).

ಗೋವಿನ್ದಪ್ರತುಮೆ gôvinda-pratumĕ. An idol of Vishṇu (Bp. 53, 32; 54, 80).

ಗೋವಿನ್ದಭಟ್ಟ gôvinda-bhaṭṭa. N. ಗವುಜ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಗೋವಿನ ಭಟ್ಟ ಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಗೋವಿನ್ದಭಟ್ಟಾರಕ gôvinda-bhaṭṭâraka. N. (Bp. 49, 16).

ಗೋವಿಷ್ gô-vish. ಗೋವಿಟ್. *Cowdung.*

ಗೋವು gôvu. = ಗೋ. (My.). ಗೋವುಗಳ ಸಮೂಹ (ಗವ್ಯೆ Si. 318).

ಗೋವೃನ್ದ gô-vṛinda. *A drove of cattle; a cow-station.*

ಗೋವೆ gôvĕ. (= ಗೋಂ). Goa (C.; B. 3, 58; Tĕ., M.; T. ಕೋವೆ, also M.).

ಗೋವ್ರಜ gô-vraja. A herd of cattle (J. 3, 2).

ಗೋಶಾಲ gô-šâla. ಗೋಶಾಲೆ. *A cow-stall, a cow-house.*

ಗೋಶಿಕ್ಷಾಧ್ವನಿ gô-šikshâ-dhvani. A sound used in the training or guiding of cattle. See ಶಿಕ್ಷ.

ಗೋಶೀರ್ಷ gô-šîrsha. The head of a cow. 2, *a kind of sandal wood having the colour of brass and very fragrant.*

ಗೋಷ್ಟಿ gôshṭi. A word; a story (Mhr., S. Mhr.).

ಗೋಷ್ಠ gô-sṭha. = ಗೋಸ 2. *An abode for cattle, a cowpen; a station of cowherds.*

ಗೋಷ್ಠಪತಿ gôshṭha-pati. *A chief-herdsman.*

ಗೋಷ್ಠಶ್ವ gôshṭha-šva. *The dog in the manger.*

ಗೋಷ್ಠಾಧ್ಯಕ್ಷ gôshṭha-adhyaksha. *A chief-herdsman.*

ಗೋಷ್ಠಿ gôshṭhi. = ಗೋಟ್ಟಿ. *An assembly, a meeting, a party;* fellowship, society. 2, *a conversation, a discourse.*

ಗೋಷ್ಠಿಕೆ gôshṭhikĕ. = ಗೋಷ್ಠಿ. *A party, etc.* See ಪಾನ-.

ಗೋಷ್ಠೀನ gôshṭhîna. *The site of a former fold for kine.*

ಗೋಷ್ಪದ gôs(genitive of ಗೋ)-pada. A cow's foot or step; *a measure, as much as a cow's footstep will hold.* 2, *a spot frequented by kine.*

ಗೋಷ್ವಾರೆ gôshvârĕ. Abstract statement prepared from detailed returns; abstract of account in general (My.; Br.; Mhr., H.).

ಗೋಸ gôsa. 1. (= ಗೋಲ). Myrrh (Sk.; ರಕ್ತಬೋಳ G.).

ಗೋಸ gôsa. 2. Tbh. of ಗೋಷ್ಠ. (ತುಱುಪಳ್ಳಿ Ss.).

ಗೋಸಂಖ್ಯ gô-saṅkhya. One who counts the cows: *a herdsman.*

ಗೋಸಣೆ gôsaṇĕ. = ಗೋಸನೆ. Tbh. of ಘೋಷಣೆ (Šmd. 338, o.r. ಘೋಷಣ; ಘೋಷಣೆ Ćt. II, 58; Tĕ. ಘೋಸುನೆ).

ಗೋಸನೆ gôsanĕ. = ಗೋಸಣೆ. (Ćpr. 2, 15; Abh. P. 9, 165). — ಗೋಸನೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To send forth or emit cries: to cry aloud (Abh. P. 11, after 140; 14, after 82).

ಗೋಸಮುದಾಯ gô-samudâya. A herd of cows (ಆಕಳ್ Šm. 33).

ಗೋಸಮೂಹ gô-samûha. = ಗೋಸಮುದಾಯ. See ಪಶುವ್ರಜ, ಹಿಣ್ಡು.

ಗೋಸಮ್ಭವ gô-sambhava. *Produced from or by a cow.*

ಗೋಸರ್ಗ gô-sarga. The time at which cows are let loose: *day-break, dawn.*

ಗೋಸಾಯಿ gô-sâyi. = ಗೋಸಾವಿ. (My.; Tĕ., M.).

ಗೋಸಾವಿ gô-sâvi. Tbh. of ಗೋಸ್ವಾಮಿ No. 2. (Mhr., S. Mhr., Tĕ.).

ಗೋಸಿ gôsi. = ಗೋಚಿ. (My.). See ಪುಟ-. ಅಸೆಗಾಬಿ ಶಾರವಯ್ಯ ಗೋಸಿಯೊಳಗೆ ಮೂಗಳ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಗೋಸುಮ್ಬೆ gôsumbĕ. A chameleon, a gecko (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ, ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ Hlâ.; ಬಱಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ Mr. 164; C.).

ಗೋಸ್ಕರ gôskara. = ಕೋಸಕೆ, etc. ಅದಱ ಗೋಸ್ಕರ (S. Mhr.). See B. 5, 44. 76. 82. 94. 106. 160. 176. 180. 195.

ಗೋಸ್ತನ gô-stana. The udder of a cow; a cluster of blossoms, etc.; a necklace of four strings. (G.).

ಗೋಸ್ತನಿ gô-stani. (= ಪಶುಸ್ತನಿ). *A bunch of grape.* 2, *the vine.* 3, *a necklace of four strings.*

ಗೋಸ್ಥಾನ gô-sthâna. = ಗೋಸ್ಥಾನಕ. (R.).

ಗೋಸ್ಥಾನಕ gô-sthânaka. *A cow-stall, a hurdle for cattle.*

ಗೋಸ್ವಾಮಿ gô-svâmi. = ಗೋಸಾಯಿ, ಗೋಸಾವಿ. *The master or possessor of cows or of herds.* 2, a Šûdra, and sometimes a Brâhmaṇa, that has renounced the world, a religious mendicant (of the šaiva or vaishṇava sect).

ಗೋಹತ್ಯ gô-hatya. The killing of a cow. (Bp. 60, 52).

ಗೋಹುರ gô-hura. Tbh. of ಗೋಪುರ (Šmd. 342).

ಗೋಳ್ gôḷ. = ಗೋಱ್ 1. The sound of howling, lamenting, wailing, or roaring. (Tu. ಗೋಲು, ಗೋಳು; Tĕ. ಗೋಡು; *cf.* ಗೊಳೊ). — ಗೋಳಾಟ. -ಆಟ. Lamentation, wail (C.; B. 4, 182). — ಗೋಳಾಡು. -ಆಡು. To lament, to wail, etc. (C.; B. 4, 144; 5, 86. 154). — ಗೋಳಿಡು. -ಇಡು. = ಗೋಱಡು (Šmd. I), q. v. See Bp. 37, 37; 46, 36; 47, 46; 48, 9; J. 8, 27. 40; 13, 60; 28, 39; 31, 66. — ಗೋಳಿನ್. -ಇನ್. To lament, etc. (Bh. 3, 19, 50).

ಗೋಳ gôḷa. 1. = ಗೋಲ. A ball; a globe (C.; T., M.).

ಗೋಳ gôḷa. 2. Distraction; busy bustling; clamour, tumult; disorder, confusion (Mhr. ಘೋಳ, ಘೋಟಾಳಾ). — ಗೋಳಾಗೋಳಿ. = ಗೋಳ. (Bh. 2, 2, 104; 3, 5, 18).

ಗೋಳಿ gôḷi. 1. (= ಗೋಱ Šmd. 39). A small potherb of the genus Portulaca (Z.; My.). See ನೀರು-, ಸುಷ್ಟು-. — ಗೋಳಿಸಪ್ಪು. The above used as a vegetable (C.).

ಗೋಳಿ gôḷi. 2. = ಕೋಣೆ 4. All kinds of fig trees which bear no apparent flowers (T. ಕೊಱಂಜ, ಕೋಳಿ): the Banyan tree, Ficus bengalensis Lin. (Tu.; T. ಕೋಳಿ); Ficus elastica Roxb. (My.). See ಆಲ-. — ಗೋಳಿಬೇರು. A root of the Banyan tree. ಗೋಳಿಬೇರು ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲರಾಯ (Prv.). — ಗೋಳಿಮರ. = ಗೋಳಿ. The Banyan tree (St. & Pl.).

ಗೋಳಿ gôḷi. 3. (*cf.* ಕೋಳಿ?). — ಗೋಳೀ ಹೂವು. Either the flower of the tree Mimusops elengi, or that of the tree Sesbana grandiflora (ಕೇಸರ, ಬಕುಳ, ಬುಕ, ವಸು, ಶಿವಮಲ್ಲಿ G.).

ಗೋಳಿಸು gôḷisu. To rub, to rub and stir in order to mix (Bh. 10, 5, 43; Mhr., H. ಘೋಟಣೇಂ).

ಗೋಱ್ gôḻ. 1. = ಕೋಳ್. — ಗೋಱಡು. = ಗೋಳಿಡು. To lament, to howl, to roar (ಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ Šmd. Dh.). ಗೋಱಟ್ಟಂ (Šmd. I).

ಗೋಱ್ gôḻ. 2. = ಕೋಣ್, etc. — ಗೋಱುಮ್ಬಿ. = ಗೋಣ್ಮಿ 2. (ಹಂಸ Kk. 70).

ಗೋಱ gôḻa. ಗೋಱುಮಾಯಿಲ. ಗೊಱಮಾಯ್ತು. ಗೋಱುಮಾಯ್ತು. See ಘೋಱ, etc.

ಗೋಱಿ gôḻi. (= ಗೋಳಿ 1, Šmd. 39).

ಗೋಱುಗೆ gôḻugĕ. See ಘೋಱುಗೆ.

ಗೌ gau. For this syllable at the beginning of Kannaḍa or Tadbhava words in writ see ಗವ or ಗವು, *e. g.* for Tbh. ಗೌಳಿಗ see ಗವಳಿಗ, for Tbh. ಗೌಡ see ಗವುಡ.

ಗೌಡ gauḍa. = ಗೌಳ. (fr. guḍa). Sweetmeats. 2, N. of a country, the district of Gaur in Bengal. 3, a style of poetry, the bold and spirited one. *Cf.* ಗವುಡ, and see ಪಂಚ-.

ಗೌಡಮಾರ್ಗ gauḍa-mârga. The gauḍa style of diction or composition (Kâvy. III, 1, A, 25).

ಗೌಡರೀತಿ gauḍa-rîti. = ಗೌಡಮಾರ್ಗ. (Kâvy. IV, 1, 2. 7. 8. 10. 11).

ಗೌಡಿ gauḍi. *Rum distilled from molasses.*

ಗೌಣ gauṇa. (fr. ಗುಣ). Subordinate, unessential, secondary; metaphorical, figurative; attributive. (Kâvy. V, 70).

ಗೌತಮ gautama. (fr. ಗೋತಮ). *N. of Buddha or Šâkyamuni, the founder of the Buddhist sect.* 2, N. of other persons. See ಮುಖ್ಯಮುಷಿ; Bp. 3, 77; 53, 5; 60, 52; J. 33, 39; B. 4, 213.

ಗೌತಮಿ gautami. N. of a river (J. 20, 13).

ಗೌಧಾರ gaudhâra. *An iguana.*

ಗೌಧೇಯ gaudhêya. (fr. ಗೋಧಾ). *An iguana.*

ಗೌಧೇರ gaudhêra. *An iguana.* 2, *a young gôdhâ or young iguana* (ಮಱಯುಡು Mr. 163).

ಗೌರ್ gaur. Sarasvatî (Mr. 10).

ಗೌರ gaura. *White; yellow; pale red.* 2, the moon. 3, the filament of a lotus. 4, white mustard. 5, the Bos gaurus.

ಗೌರವ gaurava. (fr. ಗುರು). Relating to a guru. 2, weight, heaviness; bulkiness (Si. 404). 3, importance, high value or estimation. 4, *gravity, dignity, respectability, venerableness* (ದಿಮ್ಮಿದುದು, ಬಿಣ್ಪು Ćt. II, 79); respect due to a person (Šmd. 159).

ಗೌರಾದೇವಿ gaurâ-dêvi. N. (Bp. 12, 41); Pârvatî (A.

ಗೌರಿ gauri. ಗೌರಿ. *Any girl prior to menstruation, a*

a virgin. 2, *Pârvatî.* 3, a yellow pigment or dye (ಗೋ ರೋಜ, etc. Mr. 335). 4, N. of a plant (see Mr. s. ಪನ್ನಂಗಿ). — ಗೌರಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Pârvatî; N. (C.). — ಗೌರಿಯರಸ. -ಅರಸ. Šiva (Bp. 56, 1; J. 13, 19). — ಗೌರವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. = ಗೌರಮ್ಮ. See ಸೇವಕದ-. — ಗೌರೀ ಹಬ್ಬ. A (yearly) feast in honour of Gaurî. See Prv. s. ಮದುವೆ.

ಗೌರಿಜಡೆ gauri-jaḍĕ. N. of a plant (ಭೂಜಟಿ Mr. 135, o. r. ಗೌರಿಜೆಡೆ).

ಗೌರೀಕಾನ್ತ gaurî-kânta. Šiva (Bp. 24, 77; 49, 22).

ಗೌರೀತೃತೀಯೆ gaurî-tṛitîyĕ. A festival in honour of Gaurî on the 3rd of the first half of the bhâdrapada month (My.).

ಗೌರೀಧವ gaurî-dhava. Šiva (Bp. 24, 53).

ಗೌರೀಪತಿ gaurî-pati. Šiva (Bp. 31, 17; 45, 33).

ಗೌರೀಪಾಷಾಣ gaurî-pâshâṇa. A kind of mineral poison (My.).

ಗೌರೀಪುತ್ರ gaurî-putra. *Skanda;* Gaṇapati (My.).

ಗೌರೀಪ್ರವರ gaurî-pravara. Šiva (Bp. 45, 45).

ಗೌರೀರಮಣ gaurî-ramaṇa. Šiva (Bp. 58, 63).

ಗೌರೀಲಲನ gaurî-lalana. Šiva (Bp. 27, 38).

ಗೌರೀವಲ್ಲಭ gaurî-vallabha. Šiva (Bp. 25, 18).

ಗೌರೀಶ gaurî-îša. Šiva (Bp. 5, 56).

ಗೌರೀಸುತ gaurî-suta. = ಗೌರೀಪುತ್ರ. (Mr. 16).

ಗೌರೆ gaurĕ. ಗೌರಾ. = ಗೌರಿ. See ಗೌರಾದೇವಿ.

ಗೌಳ gauḷa. Tbh. of ಗೌಡ (Šmd. 29). See Bp. 6, 18; ಪಂಚ-. 2, N. of a râga (J. 21, 56).

ಗ್ಗೆ ggĕ. = ಗೆ 2, etc. See ಅಗ್ಗೆ.

ಗ್ನಾನ gnâna. = ಗ್ನ್ಯಾನ. (My.).

ಗ್ನಾಪಕ gnâpaka. Tbh. of ಜ್ಞಾಪಕ (S. Mhr.).

ಗ್ಯಾನ gyâna. Tbh. of ಜ್ಞಾನ. (C.).

ಗ್ಯೆ gyĕ. = ಗ್ಗೆ. See ಅಗ್ಗೆ.

ಗ್ರಥಿತ grathita. = ಗ್ರನ್ಥಿತ. (Sk.; G.).

ಗ್ರನ್ತ granta. Tbh. of ಗ್ರನ್ಥ (Šmd. 338).

ಗ್ರನ್ಥ grantha. = ಗಿರನ್ತ, ಗ್ರನ್ತ. Tying, binding, stringing together. 2, *a book or composition in prose or verse; a code;* a religious treatise; the vêda (ಶಾಸ್ತ್ರಸಮೂಹ, ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು; ಶ್ರುತೌಘ, ವೇದಂಗಳು Nn. 141; ಶಾಸ್ತ್ರತತಿ; ವೇದ ನಾಲ್ಕು Mr. 491). 3, *a line in a manuscript consisting of about thirty-two syllables* (ವರ್ಣಸಂಖ್ಯೆ, ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಭೇದ, ಅಕ್ಷರದ ಎಣಿಕೆ 141; ಅಕ್ಕರದ ಎಣಿಕೆ 491). 4, wealth, property (ಪಿತೃಧನ, ತನ್ದೆ ಗಳಿಸಿದ ಧನ 141). 5, great knowledge (ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ, ಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ 141). 6, giving (ದಾನ, ಕೊಡುವುದು 141). 7, ಭಾಗಿ (ವಿಭಾಗ, o. r. ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ 141).

ಗ್ರನ್ಥಕರ್ತ grantha-karta. An author (My.; B. 5, 168. 230).

ಗ್ರನ್ಥಕಾರ grantha-kâra. An author. (My.; B. 5, 211).

ಗ್ರನ್ಥನ granthana. *Stringing, tying; composing a book;* arranging. See ರಚನೆ.

ಗ್ರನ್ಥಲಿಪಿ grantha-lipi. One of the various characters used in writ (Bp. 5, 53).

ಗ್ರನ್ಥಲೇಖಕ grantha-lêkhaka. A writer of books, etc. (ಲಿಪಿಕ Mr. 360).

ಗ್ರನ್ಥಿ granthi. = ಗಣ್ಟಿ, ಗಣ್ಟು, ಗನ್ಟಿ, ಗನ್ಡಿ, ಗನ್ಡೆ. *A knot;* a tie. 2, *the knot or joint of a reed, etc.; a joint or articulation of the body;* a knot or protuberance of any kind, a name of several plants and bulbous roots. (ಗೋದೆ Mr. 121).

ಗ್ರನ್ಥಿಕ granthika. = ಗನ್ಡಿಗೆ. A medical drug (Si. 143. 145 ಗ್ರನ್ಥಿಕದ್ರವ್ಯ). 2, *the root of long pepper.*

ಗ್ರನ್ಥಿತ granthita. = ಗ್ರಥಿತ. *Strung, tied.*

ಗ್ರನ್ಥಿಪರ್ಣ granthi-parṇa. *A certain fragrant plant* (= ಕುಕ್ಕುರ, ಶುಕ). See Si. 155 and ಮಾಚಿಪತ್ರಿ.

ಗ್ರನ್ಥಿಲ granthila. Knotty. 2, *the plant Flacourtia sapida* Roxb. 3, *the plant Capparis aphylla* Roxb.

ಗ್ರಸ್ತ grasta. *Seized with the mouth, devoured, eaten;* seized; possessed by (a demon, etc.). 2, *imperfectly pronounced, or slurred, by omitting a letter or syllable.*

ಗ್ರಹ graha. 1. = ಗರ 3. *Seizing, laying hold of, holding; taking* (ಆಕರ್ಷಣ, ಹಿಡಿವುದು Nn. 33). 2, the power that seizes and obscures the sun and moon and causes eclipses, especially râhu. 3, *a planet,* as seizing or influencing the destinies of men in a supernatural manner. Generally *nine planets* are enumerated: Mars, Mercury, Jupiter, Venus, Saturn, Râhu, Kêtu, the Sun and Moon (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ 33; Šmd. 109). 4, *an imp, an evil spirit, a demon* (ತಪ 33; ತಪನ Mr. 490); magical or demonical influence (ಭೂತಾದಿಮಹಾವೇಶ 490). 5, a Brâhmaṇa (ಭೂದೇವ 33). 6, the earth (ಧರಣಿ, ಭೂಮಿ 33). 7, ಜೀವಪ್ರಾತ (ಜೀವಸಮೂಹ 33). 8, the number nine (ಒಮ್ಬತ್ತು Mr. 347). See ಪಾಪ-.

ಗ್ರಹ graha. 2. = ಗೃಹ. (B. 5, 96. 184).

ಗ್ರಹಚಾರ graha-čâra. = ಗಾಚಾರ, ಗಿರಾಚಾರ, ಗ್ರಾಚಾರ. The mischievous course, or bad influence (as pain, poverty, sickness, etc.) of unpropitious stars or evil spirits (C.; Tĕ.).

ಗ್ರಹಣ grahaṇa. = ಗರಣ, ಗಾಣ 2, ಗಿರ್ಯಾಣ. *Seizing; taking, accepting; holding;*—taking by the hand, marrying. 2, seizure of the sun or moon: an eclipse. 3, perceiving, understanding, *comprehension; the receiving of instruction.* See ಕೊಳ್, ಪಿಡಿ.

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. Diarrhoea, dysentery (My.), or small-pox, or a sort of insanity (ಸೀತಳ, ಸನ್ನಿ Mr. 387). 2, rickets; marasmus (Mg.).

ಗ್ರಹಣೀರುಜ್ grahaṇî-ruj. *Diarrhoea, dysentery.*

ಗ್ರಹನಿಕರ graha-nikara. The nine planets (ನವಗ್ರಹ Nn. 78).

ಗ್ರಹಪತಿ graha-pati. *The sun.*

ಗ್ರಹಪೀಡೆ graha-pîḍĕ. Trouble arising from unpropitious stars (C.) or from demons (My.).

ಗ್ರಹಬಾಧೆ graha-bâdhĕ. = ಗ್ರಹಪೀಡೆ. (My.).

ಗ್ರಹಭೇದ graha-bhêda. A kind of graha, one of the grahas (ನೀಲ Nn. 30). See ಗ್ರಹವಿವರ.

ಗ್ರಹಮಾಲೆ graha-mâlĕ. The planets. (B. 5, 167; My.).

ಗ್ರಹವರ graha-vara. = ಗ್ರಹಪತಿ. (Bp. 4, 44).

ಗ್ರಹವಿವರ graha-vivara. = ಗ್ರಹಭೇದ. (ರಾಹು, ಗ್ರಹಭೇದ Nn. 76).

ಗ್ರಹಶಾನ್ತಿ graha-šânti. Propitiation of the planets by offerings (C.).

ಗ್ರಹಸ್ತ grahasta. Tbh. of ಗೃಹಸ್ಥ. (C.; B. 5, 92).

ಗ್ರಹಿಕೆ grahikĕ. Understanding, comprehension (B. 3, 34; My.).

ಗ್ರಹಿತ grahita. Seized, etc. (Bp. 39, 13).

ಗ್ರಹಿಸು grahisu. To seize, to accept, to acknowledge;— to comprehend, to understand (My.; Tĕ. ಗ್ರಹಿಂಚು). See Šśv. 2, 113; B. 4, 170. 189. 193; 5, 3; ಅನು-.

ಗ್ರಾಚಾರ grâcâra. Tbh. of ಗ್ರಹಚಾರ. (C.).

ಗ್ರಾಮ grâma. = ಗಾವ, ಗಾವೆ. *A village;* a town-like village (C.); a district or township (ಜನಾನ್ತ, ದೇಶ Nn. 37). 2, *a multitude, a group of things, a collection* (ಸಂಕುಲ, ಸಮೂಹ 37). 3, a scale in music, a gamut (ರಾಗವಿಭೇದ 37; see Mr. 78 s. ಮೂಱುಗ್ರಾಮ; Čpr. 1, after 84). 4, sexual intercourse (? ಭೋಗ 37; *cf.* ಗ್ರಾಮ್ಯ). 5, semen (ರೇತ, ಇನ್ದ್ರಿಯ 37). 6, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 37). 7, a ray (ಕಿರಣ 37). 8, sound (ಶಬ್ದ, ಧ್ವನಿ 37). 9, = ಭೂತಗ್ರಾಮ (? ಭೂತ 37). 10, a Mâgadha (ಮಾಗಧ, ಮಾಗಧರ್ 37).

ಗ್ರಾಮಕೀಟಕ grâma-kîṭaka. Village-vermin, a mischief-maker (B. 4, 153).

ಗ್ರಾಮಣಿ grâmaṇi. *The headman of a village* (ಗಾವಿಲ Kk. 58); the head of a rent-free village or of such villages (My.). 2, *principal, excellent, best.* 3, *a barber.*

ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ grâma-taksha. *A carpenter working for the village.*

ಗ್ರಾಮತೆ grâmatĕ. *A multitude of villages.*

ಗ್ರಾಮದೇವತೆ grâma-dêvatĕ. The tutelary deity of a village. (My.).

ಗ್ರಾಮಧಾನ grâma-dhâna. = ಗ್ರಾಮಾಧಾನ. (ಖೇಟ Mr. 188).

ಗ್ರಾಮಮುನಸೀಪು grâma-munasîpu. A Gavuḍa (My.).

ಗ್ರಾಮರಸ grâma-rasa. = ಗಾವರಸ. Rustic taste or sentiments (?).

ಗ್ರಾಮರುಹ grâma-ruha. The castor-oil plant (ಏರಣ್ಡ, ಆವುಡಲ Mr. 136).

ಗ್ರಾಮವಾಸಿ grâma-vâsi. Living in a village or in villages; tame. (My.).

ಗ್ರಾಮಶಾನ್ತಿ grâma-śânti. Purification of a village from infesting devils by throwing about the flesh of buffaloes, sheep or fowls, or rice, etc. (S. Mhr.). ಗ್ರಾಮಶಾನ್ತಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೇ ಬೋಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (in the expectation of a good dinner, etc., Prv.).

ಗ್ರಾಮಶಾರ್ದೂಲ grâma-śârdûla. A dog (Mr. 185).

ಗ್ರಾಮಸಾರ grâma-sâra. The filth of a village (My.).

ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ grâma-simha. = ಗಾವಸಿಂಗ. A dog.

ಗ್ರಾಮಸೂಕರ grâma-sûkara. A village hog (Bp. 55, 22).

ಗ್ರಾಮಸ್ಥ grâma-stha. Residing in a village; a villager (C.).

ಗ್ರಾಮಾಧಾನ grâma-âdhâna. = ಗ್ರಾಮಧಾನ. *A village or small town* (ಖೇಟಕ, ಖೇಡ Hlâ.).

ಗ್ರಾಮಾಧಿಪ grâma-adhipa. *The superintendent or chief of a village.*

ಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿ grâma-adhipati. = ಗ್ರಾಮಾಧಿಪ. (ಗಾವಿಲ Šm. 107).

ಗ್ರಾಮಾಧೀನ grâma-adhîna. *Dependent on a village.*

ಗ್ರಾಮಾನ್ತ grâma-anta. *Space near a village.*

ಗ್ರಾಮಾನ್ತಿಕ grâma-antika. *The neighbourhood of a village.*

ಗ್ರಾಮಿಣ grâmiṇa. = ಗ್ರಾಮೀಣ. (ಗಾವಿಲ Šm. 47).

ಗ್ರಾಮೀಣ grâmîṇa. = ಗಾವಿಲ. *Born or living in a village, peculiar to a village; vulgar, rude;* a rustic.

ಗ್ರಾಮೀಣೆ grâmîṇĕ. *Indigo.*

ಗ್ರಾಮೆ grâmĕ. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 52. 53).

ಗ್ರಾಮೇಯಕ grâmêyaka. *Rustic;* a villager.

ಗ್ರಾಮೈಕರಾತ್ರ grâma-êka-râtra. Lodging only a night in a place, as a wanderer, beggar, or an unsettled man does (My.).

ಗ್ರಾಮ್ಯ grâmya. *Produced, born in or peculiar to a village; tame; rustic; a villager* (ಕಾಲುರಿಚ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ Šs.; Kk. 38; Šm. 47); an uneducated man (ಮೂಢ Šmd. 41 Cm.); *coarse, vulgar, rude;* the prâkṛita and the other dialects of India as contradistinct from samskṛita; sexual intercourse (*cf.* ಗ್ರಾಮ No. 4). See Čh. v. 40; Čpr. 3, 3.

ಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮ grâmya-dharma. *Sexual intercourse.* (Abhâ. 2, 86).

ಗ್ರಾಮ್ಯಪಶು grâmya-paśu. A tame or domestic beast (B. 5, 11).

ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದ grâmya-śabda. A rustic or vulgar term; a prâkṛita term. (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಗ್ರಾವ grâva. *A stone* (ಪಾಷಾಣ, ಕಲ್ಲು Nr. 106; ಕಲ್ಲು 108). 2, *a mountain* (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 106; ಬೆಟ್ಟ Mr. 474). 3, hard, solid; firmness; courage (ಧೈರ್ಯ, ಧೀರಪಟ್ಟತನ 106). 4, a cloud.

ಗ್ರಾವಾಳ grâvâḷa. A stone (ಕಾನ್ತ, ಕಲ್ಲು Nn. 91).

ಗ್ರಾಸ grâsa. = ಗರಾಸ. Seizing with the mouth, swallowing. 2, *a mouthful; a morsel.* 3, food, nourishment.

ಗ್ರಾಹ grâha. *Seizing, taking, holding, receiving.* 2, *a crocodile* (ಅವಹಾರ, ನೆಗಳ್ Mr. 410); *a shark; the water-elephant* or hippopotamus; any large marine animal. — ಗ್ರಾಹಮರ. The wood-apple tree (St. & Pl.; *cf.* ಗ್ರಾಹಿ).

ಗ್ರಾಹಕ grâhaka. Seizing; receiving, accepting; purchasing; one who seizes, a police-officer (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಬನ್ದಿವಿಡಿಹಂ Mr. 462); perceiving, observing; one that can duly appreciate; containing, enclosing. See Bp. 35, 43; 37, 53; 43, 46; ಅತಿ-, ಸಮೀಳ-.

ಗ್ರಾಹಕಶಕ್ತಿ grâhaka-śakti. The power or faculty of apprehending (B. 4, 183; My.).

ಗ್ರಾಹಿ grâhi. *Seizing, receiving, accepting,* etc.; containing, holding; attracting; perceiving, observing; etc. See ಏಕಸನ್ಧಿ-. 2, *the elephant- or wood-apple, Feronia elephantum* Corr. 3, a female spirit of evil, seizing men and causing death and disease. 4, a swoon.

ಗ್ರಾಹಿತ್ವ grâhitva. Seizing; perceiving. See ಏಕಸನ್ಧಿ-, ಗಲ-.

ಗ್ರಾಹ್ಯ grâhya. To be seized, taken, received, etc.; to be understood, perceivable; to be considered or regarded; acceptable, agreeable. See ಅ-, ಉಪ-, ಜಳಿ-, ಮುಷ್ಟಿ-; J. 7, 38; B. 5, 175.

ಗ್ರೀವ grîva. = ಗ್ರೀವೆ (Šmd. 102).

ಗ್ರೀವೆ grîvĕ. The back part of the neck, *the neck.*

ಗ್ರೀಷ್ಮ grîshma. *The hot season, consisting of the months šuči and šukra,* (or jyêshṭha and âshâḍha), from the middle of May to the middle of July (Mr. 70; ಬೇಸಗೆ Nn. 91); heat, warmth.

ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲ grîshma-kâla. The hot season (My.).

ಗ್ರೀಷ್ಮರಾಜ grîshma-râja. The hot season regarded as a king (J. 15, 4).

ಗ್ರೈವೇಯ graivêya. (fr. ಗ್ರೀವೆ). A collar, a necklace (see Mr. s. ಲೇವಣ).

ಗ್ರೈವೇಯಕ **graivêyaka.** *A necklace, an ornament of the neck;* a chain worn round the neck of an elephant.

ಗ್ಲಸ್ತ **glasta.** = ಗ್ರಸ್ತ. *Devoured, eaten.*

ಗ್ಲಹ **glaha.** *A stake at play;* gaming, playing with dice.

ಗ್ಲಾನ **glâna.** *Exhausted, wearied, emaciated, weak.*

ಗ್ಲಾನಿ **glâni.** *Fatigue, languor, lassitude;* sickness, pain (ನೋವು, Mr. 384, o. r. ನೇವು); unwillingness, displeasure, depression of mind. 2, one of the sañĉâribhâvas (Kâvy. IV, 2. 16).

ಗ್ಲಾಸ್ನು **glâsnu.** = ಗ್ಲಾನ. *Exhausted, etc.*

ಗ್ಲೌ **glau.** *The moon* (ಚನ್ದ್ರ Śmd. 67).

ಘ್

GH

ಘ್ gh. The twenty-fourth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21. 23). In Kannaḍa it is found only in the words ಘುೞಯಂ (o. r. ಘುಳಯಂ), (ಘುಳಿಗೆ in one MS. instead of ಘಾೞಿಗೆ), (ಘಾೞಿಗೆ in one MS.), ಘಾೞಿಗೆ, ಘೋೞಿಗೆ, ಘಾಸೆ (o. r. ಘಾಸಿ), ಘಾಸರಂ (not in all MSS.; Śmd. 23), ಘಟ್ಟ, and in a few imitative sounds (22).

ಘ gha. The letter ಘ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school.

ಘ **gha.** Striking, beating; killing. See ಉದ್-, ಪರಿ-, ಪಾಣಿ-, ಪ್ರತಿ-, ಸಂ-. 2, rattling, tinkling. 3, the number four (Mr. 349).

ಘಂ gham. An imitative sound. — ಘಂ ಘಂ. rep. One of the sounds of a drum (Bp. 16, 17).

ಘಕಾರ **gha-kâra.** The letter ಘ (Śmd. 11).

ಘಟ **ghaṭa.** = ಗಟ, ಗಡ 1. Coming to, reaching; joining; coming in collision, touching, grazing; exerting one's self, intently occupied or busy with; see ಸಂಘಟ; *cf.* ಕಡಂಗು 1. 2, bringing or putting together, collection (ಸಂಗ್ರಹ, ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವುದು Nn. 109). 3, a troop of elephants (ಗಜೋತ್ಕರ, ಆನೆಯ ಘಟೆ 109). 4, a drinking party (ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ, ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ 109). 5, the body (ಕಾಯ, ದೇಹ 109). 6, *an earthen water-vessel* (ವರವಿ, ಹರವಿ 109; ಕರಿರ, ಹರವಿ Mr. 209). 7, a measure equal to one drôṇa, or, according to others, equal to twenty drôṇas (*cf.* ಕಳ 5 ?). 8, a border (*cf.* ಕಟೆ 1). 9, a part of a column.

ಘಟಕ **ghaṭaka.** = ಗಟಕ, (ಘಾಟಕ). Exerting one's self; a manager between parties; a manager in general; — strong, powerful (My.); forming a constituent part, constituting a substantial part.

ಘಟಕಾವಯವ **ghaṭaka-avayava.** Strengthening (nourishing) component parts (B. 4, 32).

ಘಟನ **ghaṭana.** Joining; junction, union (My.); bringing together; bringing about; making, effecting, forming; striving after, effort, exertion; — happening, occurring; accomplishment. See ವಿ-.

ಘಟನಾಘಟನೆ **ghaṭanâ-aghaṭanĕ.** Accomplishment and non-accomplishment (My.).

ಘಟನೆ **ghaṭanĕ.** = ಗಟನೆ, ಘಟನ. *Joining; junction;* bringing about; *assembling; arranging.* See Bp. 25,48; ಅಘ-; ದುರ್ಘಟನೆ.

ಘಟಭೇದ **ghaṭa-bhêda.** A kind of water-vessel. See ಮೊಗೆ.

ಘಟಯೋನಿ **ghaṭa-yôni.** Born in a water-jar: *Agastya.*

ಘಟಸರ್ಪ **ghaṭa-sarpa.** = ಗಟಸರ್ಪ. A large snake (C.; Jnv. 1, 12).

ಘಟಾಕಾಶ **ghaṭa-âkâśa.** The ether (reflected) in a water-vessel (Bp. 51, 33; *cf.* ಮಠಾಕಾಶ).

ಘಟಿ **ghaṭi.** = ಗಡಿ 2, ಗಡು. *A small water-jar.* 2, a period of 24 minutes. 3, a gong. 4, the metal sinking cup for measuring time. 5, = ಘಟೀಯನ್ತ್ರ, see ಗಡಿ).

ಘಟಿಕಾಶತಗ್ರನ್ಥಿ **ghaṭikâ-śata-granthi.** One who composes a hundred verses in 24 minutes (My.).

ಘಟಿಕೆ **ghaṭikĕ.** = (ಗಟಿಕೆ, ಗಡಿಕೆ), ಗಡಗೆ No. 2, ಗಡಿಗೆ, (ಗಳಿಗೆ 2, ಗಳಿಕೆ), ಗಳಿಗೆ. (Joining, etc. = ಘಟನ). 2, a water-jar or pot. 3, a period of twenty-four minutes (ಗಳಿಗೆ Śmd. 30; ನಾಡಿ, ಗಳಿಗೆ Mr. 67; see s. ನಾಡಿ). 4, = ಘುಟಿಕೆ, the ankle (*cf.* ಗಣಿಕೆ, ಗಿರಗೆ, ಗಿರಿಗೆ).

ಘಟಿತ **ghaṭita.** (= ಘಟ್ಟಿತ). Joined, united; connected; planned, devised, attempted; produced, effected, exerted; made, made of; happened, occurred. See Ĉh. p. 24; Mr. 1; Bp. 51, 62; Rśv. 13, 67; ಅ-.

ಘಟಿತಾರ್ಥ **ghaṭita-artha.** The result of deliberation; practicableness (My.).

ಘಟಿಯಿಸು **ghaṭiyisu.** = ಗಟಿಯಿಸು q. v., ಘಟಿಸು. To be obtained, etc. (Ĉpr. 4, 80; Bp. 36, 21). ಆ ಕ್ಷಕಾರಕ್ಕೆ ಸಕಾರದ್ ಒರ್ಮೆ ಘಟಿಯಿಸುಗುಂ (Śmd. 346). 2, to obtain.

ಘಟಿಸು **ghaṭisu.** = ಗಡಿಸು 1, ಗಟಿಸು, ಘಟಿಯಿಸು. To be obtained, to be gained, to happen, etc. (My.). ತಾಯ ಬಯಿಯ ಕಡುವಿನಸ್ತೆ ನಾಮಪದಂಗಳ್ ಅಗೆ ಸಮಾಸಂ ಘಟಿಸುಗುಂ (Śmd. 194). See Bp. 18, 9; J. 2. 35; 5, 56; 27, 37; Râm. 5, 8, 89; 5, 9, 27; B. 4, 93. 123. 207; 5, 104. 279; ಉದ್-. 2, to obtain (Bp. 50, 26; My. in connection with ಕೊಳ್ಳು). ಅವನು ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಘಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಾನು (My.).

ಘಟೀಯನ್ತ್ರ **ghaṭî-yantra.** *The rope and bucket of a well, any machine for raising water.*

ಘಟೆ **ghaṭĕ.** Effort, endeavour. 2, *an assembly; an assemblage, a collection.* 3, *a troop of elephants arrayed for battle* (ದಸ್ತಿವ್ಯೂಹ Mr. 155).

ಘಟೋತ್ಕಚ **ghaṭa-utkaĉa.** N. of a son of Bhîma. (Bh. 1, 9 sum.).

ಘಟೋತ್ಕಚತನುಜ **ghaṭôtkaĉa-tanuja.** Ghaṭôtkaĉa's son Mêghanâda (J. 2, 35; 3, 1).

ಘಟೋದ್ಭವ ghaṭa-udbhava. = ಘಟಯೋನಿ. (ಅಗಸ್ತ್ಯ Mr. 257).

ಘಟ್ಟ ghaṭṭa. = ಗಟ್ಟ. One of the Tatsamas (Šm. 77). A range of mountains, a ghaut (Grj. 2, after 106). ಬೆಟ್ಟಮುಂ ಘಟ್ಟಮುಂ ಹಳ್ಳಮುಂ (Šmd. 130). ಘಟ್ಟದೊಳ್ ಬೆಟ್ಟಂಗಳೊಳ್ (Bp. 18, 15).

ಘಟ್ಟ ghaṭṭa. = ಘಟ್ಟ, etc. Touching, etc. (= ಘಟ್ಟನ, see ಸಂ-). 2, *steps or stairs on the side of a river, etc., leading to the water's edge; a landing place, a quay.*

ಘಟ್ಟಕ ghaṭṭaka. = ಘಟ್ಟನ. See ಪ್ರ-.

ಘಟ್ಟಣ ghaṭṭaṇa. = ಘಟ್ಟಣೆ, ಘಟ್ಟನ q. v., etc. ಗಜಾವಳಿಯ ಪದ ಘಟ್ಟಣ (Bp. 10, 5).

ಘಟ್ಟಣೆ ghaṭṭaṇĕ. = ಘಟ್ಟಣ (Šmd. 364). Beating down, as a road (My.); folding by beating gently (My.); the state of being beaten down, as the ground of a threshing-floor (J. 15, 6). 2, a hit, a wound (ಗಾಯ Bhn. 36).

ಘಟ್ಟನ ghaṭṭana. = ಗಟ್ಟಣೆ, ಗಟ್ಣೆ, ಘಟ್ಟಣ, ಘಟ್ಟಣೆ. Touching, joining; rubbing (the hands, etc.) over, rubbing out; causing to move, shaking; stirring round or about; churning (*cf.* ಕಡೆ 3); striking, beating (Šsv. 4, 77); striking together, pressing down, smoothing, compressing. 2, going, moving (*cf.* ಕಡೆ 5); practice, business, means of living.—See ಅವ-, ಸಂ-.

ಘಟ್ಟಾಘಟ್ಟಿ ghaṭṭâghaṭṭi. Mutual beating (Šmd. 220).

ಘಟ್ಟಿ ghaṭṭi. = ಗಟ್ಟಿ, q. v. ಲೋಹದ ಘಟ್ಟ (ಪಟಿ Šmd. I). See ಆಜ್ಯ-, ಪದ-.

ಘಟ್ಟಿತ ghaṭṭita. (= ಘಟಿತ). Joined, etc. (Kâvy. I, 1*a*, 1; Čpr. 8, 4).

ಘಟ್ಟಿವಳ್ತಿ ghaṭṭi-valti. (Šmd. 244. 246). = ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿ.

ಘಟ್ಟಿಸು ghaṭṭisu. To gain strength (Râm. 6, 11, 14). *Cf.* ಗಟ್ಟಿಸು.

ಘಟ್ಟಿಸು ghaṭṭisu. = ಗಟ್ಟಿಸು. To strike (Râm. 5, 9, 5; J. 7, 48). ಕಾಲಿನ್ದೆಯುಂ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದೆಯುಂ ಘಟ್ಟಿಸಿದಂ (Šmd. 150). 2, to fold (cloth) by gently beating (it) with the palm of the hand (Bp. 21, 10).

ಘಡಾ ghaḍâ. = ಗಡ 1. A musical instrument formed of an earthen vessel, and beaten as a drum. (Si. 453; My.).

ಘಣ ghaṇa. = ಗಣ 1, etc., (ಘುಳ). — ಘಣ ಘಣ. = ಗಣ-. (Bp. 16, 17; 44, 19. 50; 53, 37; 56, 5; Dp. 53, 4). — ಘಣ ಘಣರವ. The sound of ಘಣಘಣ (Bp. 44, 32. 41).

ಘಣ ghaṇa. = ಘ, ಘನ No. 15, ಘಾಣ. See ಪ್ರ-.

ಘಣ್ಟಾಕರ್ಣ ghaṇṭâ-karṇa. N. of an attendant of Skanda and of Šiva. (Bp. 53, 37).

ಘಣ್ಟಾಗಾರ ghaṇṭâ-âgâra. A belfry. (R.).

ಘಣ್ಟಾನಾದ ghaṇṭâ-nâda. (= ಘಣ್ಟಾರವೆ). N. of a plant (ಸೋನು Mr. 148, text corrupt).

ಘಣ್ಟಾಪಥ ghaṇṭâ-patha. The bell-road: *the chief road, a highway.*

ಘಣ್ಟಾಪಾಟಲಿ ghaṇṭâ-pâṭali. *A species of the trumpet-flower with bell-shaped blossoms, Bignonia suaveolens* Roxb.

ಘಣ್ಟಾಮಣಿ ghaṇṭâ-maṇi. A kind of plant. See ಹಾಲು-. — ಘಣ್ಟಾಮಣೀ ಸೊಪ್ಪು. (ಪಟುವರ್ಣಿ, ಹೈಮವತಿ, ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ, ಹಿಮಾವತಿ, ಕಂಕೋಷ್ಠ Si. 155).

ಘಣ್ಟಾರವ ghaṇṭâ-rava. The sound of a bell.

ಘಣ್ಟಾರವೆ ghaṇṭâ-ravĕ. *Crotolaria of various species.*

ಘಣ್ಟಿಕೆ ghaṇṭikĕ. *A small bell.*

ಘಣ್ಟೆ ghaṇṭĕ. ಘಣ್ಟಾ. = ಗಣ್ಟೆ. *A bell;* a gong. See Bp. 53, 36. 37; 56, 5.

ಘಣ್ಮೆನೆ ghaṇmĕnĕ. See ಘಮ್ಮೆನೆ.

ಘನ ghana. = ಗನ. *An iron club, a mace* (ಮುದ್ಗರ, ಆಯುಧ ಭೇದ Nn. 15; ಮುದ್ಗರ Mr. 510). 2, any compact mass or substance. 3, *the body* (ಅಂಗ, ದೇಹ 15). 4, metal (ಲೋಹ 15; 510); iron; *a cymbal, a bell, a gong,* etc. 5, *a cloud* (ಜೀಮೂತ, ಮೇಘ 15; ವಾರಿಧರ 510). 6, a mass, an assemblage (ಸಮೂಹ 15). 7, the bulbous root of the plant Cyperus hexastychus communis (ಭದ್ರಾತಕ, ಗೇಕು 15; ಗೇಕು 510). 8, strength (ಬಲ, ಶಕ್ತಿ 15). 9, *compact, solid, material, hard, firm,* (firmness); *dense; full, densely packed; plump; thick; inspissated* (ಸಾನ್ದ್ರ Mr. 510); hard and old (ಜರಠ, ಹಱಿದು 15); uninterrupted; taken in the mass, complete; *very, much* (ವೆಗ್ಗಳ Šmd. 237. 342 Cm.); exceeding the common measure; large; great; greatness (ಮಿಕ್ಕ ಪವಣ್ Mr. 510; ಘನಗುರು Šm. 1; ಘನದ ಆನನ್ತಂ etc. Mr. 254); *deep, as sound;* auspicious, fortunate; accomplishable (ಸಾಧ್ಯ, ಸಾಧ್ಯವಾದುದು Nn. 15; ಸಾಧ್ಯ Mr.; 510). 10, water (ಜಲ, ಉದಕ 15). 11, *a mode of dancing, neither quick nor slow.* 12, stupor, ignorance, etc. (ಮೋಹ 15). 13, skin, rind, bark. 14, a cube. 15, striking, slaying; war (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳೆಗ 15, o. r. ರಣಾಂಗಣ). See Sp. s. ಯೋಗಿ, Prv. s. ವನವಾಸ.

ಘನಜ್ವಲಿತ ghana-jvalita. A great flame or blaze (ದಳ್ಳುರಿ, ಪೇರುರಿ Šm. 11).

ಘನತರ ghana-tara. Uncommonly hard, thick, large, great, etc. (ದೊಡ್ಡಿತ್ತು ಅದ Šmd. 257 Cm.). See Bp. 26, 16; 28, 7. 61; 44, 19; 47, 51; 50, 10.

ಘನತೆ ghanatĕ. Compactness, firmness; thickness, coarseness, solidity. 2, greatness, excellence (Bp. 2, 31; 10, 52; 19, 29; 46, 45; J. 2, 53; B. 4, 80. 126. 189. 195).

ಘನತ್ವ ghanatva. = ಘನತೆ. (Bp. 26, 64).

ಘನದೀಪ್ತಿ ghana-dîpti. The light of clouds: lightning (ಸೌದಾಮಿನಿ, etc., ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಘನಪಥ ghana-patha. The clouds' path: the sky (Bp. 58, 56).

ಘನಪುಷ್ಪ ghana-pushpa. The cloud-blossom: water (Tĕ., R.).

ಘನಮಾಲಿಕೆ ghana-mâlikĕ. A row of clouds (Čpr. 4, 49).

ಘನರವ ghana-rava. The roaring of clouds: thunder (ಮೊಬಗು Mr. 43).

ಘನರಸ ghana-rasa. Cloud-juice: *water.* 2, a thick juice; a decoction. 3, camphor.

ಘನವರ್ಧನೀಯತ್ವ ghana-vardhanîyatva. Augmentability, extensibility (B. 4, 97).

ಘನವಾರಿ ghana-vâri. Cloud-water: rain (ಮೞೆ Mr. 43).

ಘನವಿಸ್ನೇಹ ghana-visnêha. Want of solid or great affection (ಅನುನಯ, ಬಹಳಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲದುದು Nn. 167).

ಘನವೀರ ghana-vîra. A powerful or great warrior (ತುಱುಲಾಳು, ಬಣ್ಟ Kk. 43; Šm. 42).

ಘನಶ್ಯಾಮ ghana-šyâma. Deep black: Vishṇu (J. 11, 36); Râma.

ಘನಸಮಯ ghana-samaya. The rainy season (Čpr. 4, 37. 42).

ಘನಸಾರ ghana-sâra. *Camphor.* 2, water. 3, ಪ್ರಾಲೇಯ (Mr. 336).

ಘನಾಘನ ghanâghana. Fond of slaying; *mischievous.* 2, compact; even, uniform; common (ಸಾಮಾನ್ಯ Nn. 15); virtue (ಪುಣ್ಯ 15). 3, a mass, a number (ವ್ರಾತ, ಸಮೂಹ 15). 4, much (ಬಹು, ಬಹಳ 15). 5, *a rainy cloud* (ಮೇಘ 15; ಕಱಿವ ಮುಗಿಲ್ Mr. 483). 6, *a vicious elephant, or one in rut* (ಗಜ, ಆನೆ 15). 7, Indra's elephant (ಸುರೇಭ, ಐರಾವತ 15). 8, *Indra* (ಸುತ್ರಾಮ, ಇನ್ದ್ರ 15). 9, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮೞೆ 15).

ಘನೀಭೂತ ghanî-bhûta. Become thick, thickened, congealed, compact, etc. (My.).

ಘನೋಪಲ ghana-upala. *Hail* (ಕರಕ, ವಾರಿಕಲ್, ಆರಿಕಲ್, ಆನಿಕಲ್, ಆಲಿಕಲ್ Nn. 50).

ಘರಟ್ಟ gharaṭṭa. A grindstone. See J. 25, 51; ದುರಿತ-.

ಘರಿ ghari. An imitative sound. — ಘರಿ ಘರಿ. rep. A sound produced by burning, crackling (Grj. 8, 49). — ಘರಿ ಘರಿನೆ. With the sound produced by grinding the teeth (Râm. 4, 3, 17); with that produced by sawing (J. 26, 63). — ಘರಿ ಘರಿಲನೆ. rep. With the sound produced by cutting or sawing (Rsv. 14, 29); with that produced by burning, with crackling (5, 37). — ಘರಿ ಘರಿಲು ಘರಿಲೆನಲು. -ಎನಲು. With the sound produced by cutting or sawing (Bh. 8, 27, 19).

ಘರಿಲ್ gharil. = ಘುಲಿಲು. An imitative sound. — ಘರಿಲ್ಗರೆ. -ಕರೆ. To emit the sound ಘರಿಲ್, as a wrist-ornament furnished with bells. See Šmd. s. ಬಳ್ಕಳಿ.

ಘರಿಲನೆ gharilanĕ. With the sound of cutting or sawing (V. 14, 40).

ಘರ್ಘರ gharghara. (= ಗಗ್ಗರ). An indistinct murmur, a low murmuring or gurgling sound, the crackling of fire, rattling of a carriage, creaking, etc.; laughter, mirth; an owl; etc., etc. 2, = ಘರ್ಘರಿಕೆ No. 2 (Čpr. 5, after 69).

ಘರ್ಘರಿ gharghari. (= ಗಗ್ಗರಿ), ಗಗ್ಗರಿ No. 2. A bell hanging on the neck of a horse; a bell used as an ornament; a girdle of small bells or tinkling instruments worn by women.

ಘರ್ಘರಿಕೆ ghargharikĕ. Bells used as an ornament; an ornament of small bells. 2, a kind of musical instrument (Čpr. 4, 28).

ಘರ್ಮ gharma. = ಗಮ್ಮ, ಗಮ್ಮು, ಗರಮ. Heat (ಉಷ್ಣ, ಸೆಕೆ Nn. 22; ಉಷ್ಣ, ಮಹಾಜ್ವರ Mr. 387); sunshine (ನಿದಾಘ, ಕಡುಬಿಸಿಲು Mr. 34); the hot season. 2, sweat, perspiration (ಬೆಮರ್ 22). 3, coldness (ಶೀತ, ಶೈತ್ಯ 22).

ಘರ್ಮಕಣ gharma-kaṇa. A drop of sweat (Šsv. 1, 53).

ಘರ್ಮಜಲ gharma-jala. Perspiration (Bp. 22, 60; Šsv. 4, 112).

ಘರ್ಮಪಾನೀಯ gharma-pânîya. = ಘರ್ಮಜಲ. (Bp. 26, 43).

ಘರ್ಮಾಮ್ಬು gharma-ambu. = ಘರ್ಮಜಲ. (Šsv. 4, 39).

ಘರ್ಮೋತ್ತರ gharma-uttara. Excessive heat (J. 2, 16).

ಘರ್ಷಣ gharshaṇa. = ಗಸಣ, ಘರ್ಷಣೆ. Rubbing; grinding; crushing, pounding; brushing, polishing, furbishing. See ಒರಸು, ಮಸೆ.

ಘರ್ಷಣೆ gharshaṇĕ. = ಘರ್ಷಣ. (My.).

ಘುಲಿಲು ghalilu. = ಘುರಿಲ್, ಘುಳಿಲು. An imitative sound. — ಘುಲಿಲು ಘುಲಿಲು. rep. One of the sounds emitted by a drum (Bp. 16, 17) or by an anklet (24, 44).

ಘಸ ghasa. Eating, etc. See ನಿ-, ವಿ-.

ಘಸ್ಮರ ghasmara. *Voracious, gluttonous.*

ಘಸ್ರ ghasra. *A day.*

ಘಳ ghaḷa. (= ಗಲ 1, ಘುಣ). An imitative sound. — ಘಳ ಘಳ. rep. A sound used to imitate that produced by a heavy object falling to the ground (Bp. 9, 15), or by bells when rung (S. Mhr.). (T. ಕಳಗಳ, a great noise; tingling; murmuring, as water; prattling). — ಘಳ ಘಳನೆ. With a clanking or clinking sound (Bp. 16, 17; see Mhr. s. ಕಳ 2); with a gurgling sound (42, 30; Tĕ. ಗಳಗಳ, gurgling).

ಘಳಿಗೆ ghaḷigĕ. (only in Šmd. Mdb. MS. 23). (= ಗಳಿಗೆ 1?).

ಘಳಿಲು ghaḷilu. = ಘುಲಿಲು, etc. A sound imitating clinking or clanking (Bh. 1, 14, 8).

ಘೞಿಯ ghaḻiya. The act of putting in order, arrangement, regulation; the act of making ready, preparation (ಸಮಕಟ್ಟು Šmd. I; see ಗಡೆ 2; *cf.* ಗಳೆವು).

ಘೞಿಲ್ ghaḻil. Quickly (ವೇಗ Čt. II, 37). — ಘೞಿಲನೆ. Quickly (ಬೇಗ, ಶೀಘ್ರ Šs.; Šmd. 28, o. r. ಘೞಿಲೆನೆ; Čpr. 4, 87; Abh. P. 3, after 103; Grj. 4, 129; Rsv. 1, after 135; 6, after 11 and after 24; 14, after 14; J. 2, 46). — ಘೞಿಲೆನೆ. -ಎನೆ. = ಘೞಿಲನೆ. (ಬೇಗ Bhn. 32; Šmd. I and p. 22).

ಘಾಟ ghâṭa. (= ಘಟ). Joining, touching. See ಅ-, ಅ-. 2, the nape or back of the neck (ಘಾಟೆ Mr. 327).

ಘಾಟಕ ghâṭaka. (= ಘಟಕ). Endeavouring; working; contriving. See ಉದ್-.

ಘಾಟನ ghâṭana. = ಘಾಟಕ. See ಉದ್-.

ಘಾಟೆ ghâṭĕ. *The nape or back of the neck.*

ಘಾಡಾ ghâḍâ. Thick or coarse, as cloth (Si. 223; Br. ಗಾಡೆ; Mhr., H. ಗಾಢಾ).

ಘಾಣ ghâṇa. = ಘಣ. See ಪ್ರ-.

ಘಾತ ghâta. 1. = ಗಾತ 2. *Striking; wounding, killing;* hurting, ruining; destruction, ruin (My.; B. 4, 62); a blow; a bruise. See ನಖ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಮುಸಲ-, ಸಂ-, and ವಿದಿ.

ಘಾತ ghâta. 2. = ಗಾತ 1, q. v. Depth (J. 3, 19).

ಘಾತಕ ghâtaka. *Slaying, killing; destroying;* felonious, a murderer; a destroyer.

ಘಾತಕಿ ghâtaki. A female destroyer or felon. See ವಿಶ್ವಾಸ-; J. 9, 18.

ಘಾತನ ghâtana. *Striking; slaying, killing.* See ನಖ-, ಪರಿ-, ಪ್ರತಿ-, ಲಘುಚಂಚು-, ವಸ್ತ್ರಸ್ವಲ್ಪ-, and ಇಱಿ, ಕುತ್ತು, ಕುಸುಕು.

ಘಾತನಸ್ಥಾನ ghâtana-sthâna. *A place of slaughter, a slaughter-house* (ಕೊಲುವೆಡೆ Mr. 379).

ಘಾತಳಿಕೆ ghâtaḷikĕ. = ಘಾತಾಳಿಕೆ. (Râm. 6, 52, 10).

ಘಾತಾಳಿ ghâtâḷi. A mischievous woman (Râm. 6, 53, 52; My.).

ಘಾತಾಳಿಕೆ ghâta-âḷikĕ. Murderous or mischievous play, evil purpose (J. 29, 35).

ಘಾತಿ ghâti. = ಗಾತಿ 2. Striking; killing; destroying;

slaughter; catching or killing birds, fowling; a bird-net. 2, a killer, a murderer. See ಅಭಿ-; Abh. P. 2, 56; J. 5, 28.

ಘಾತಿಸು ghâtisu. To strike; to slay, to kill; to destroy (Abh. P. 2, 56; Bh. 8, 26, 12; J. 7, 33; 12, 14. 24. 27. 38; 13, 6; 14, 5; 25, 28. 29. 39).

ಘಾತುಕ ghâtuka. *Killing, destructive, mischievous, hurtful, vicious.*

ಘಾತ್ಕರಿಸು ghâtkarisu. Misprint for ಪೂತ್ಕರಿಸು (Ršv. 5, 73).

ಘಾತ್ಯಘ ghâti-agha. The sin of murder (Čpr. 3, 80).

ಘಾರ ghâra. Sprinkling, besprinkling. See ಅಭಿ-, ಪ್ರ-.

ಘಾರಾಘಾರಿ ghârâghâri. A sound produced by severe whipping (? Râm. 4, 3, 5).

ಘಾರಿಗೆ ghârigĕ. (Šmd. 23, o. r. of ಘಾಟಿಗೆ). = ಗಾರಿಗೆ?

ಘಾಸ ghâsa. *Food; meadow or pasture grass.* See ತವಸ.

ಘಾಸರ ghâsara. (Šmd. 23).

ಘಾಸಿ ghâsi. (Šmd. 23, o. r. ಘಾಸೆ). = ಗಾಸಿ, q. v. Harass, distress; fatigue; pain; hurt, destruction. See Bp. 36, 15; 52, 37; 55, 30; J. 12, 37; 14, 21; 24, 5; Abhâ. 2, 41; ಗಲ್ಲಣೆ. — ಘಾಸಿ ಮಾಡು. To harass, to do harm, to destroy (ತುಱು Šmd. I; J. 12, 34; 26, 34).

ಘಾಸಿ ghâsi. The all-devouring: fire (Sk.).

ಘಾಳಿಗೆ ghâḷigĕ. (Šmd. 23, o. r. ಘಾರಿಗೆ).

ಘಿಟಿಶಾಸಿ ghiṭi-śâsi. — ಘಟಿಶಾಸಿಗಳ ಜಕ್ಕಣ್ಣ. N. (Bp. 56, 41).

ಘುಕ್ ghuk. One of the sounds made by a monkey (S. Mhr.).

ಘುಟ ghuṭa. = ಘುಟಿಕೆ. (Sk.; R.).

ಘುಟಿ ghuṭi. = ಘುಟ. (Sk.; R.).

ಘುಟಿಕೆ ghuṭikĕ. = ಘಟಿಕೆ, (ಗುಣ್ಟಿಗೆ), ಗುಳಿಗೆ 2, (ಗಿರಗೆ, etc.). *The ankle.*

ಘುಡಕ್ ghuḍak. One of the sounds made by a tiger (S. Mhr.).

ಘುಣ ghuṇa. *A timber-worm,* a book-worm. See ಗೊಣ್ಣೆ 1.

ಘುಣಾಕ್ಷರಪ್ರಾಯ ghuṇa-akshara-prâya. Similarity to an incision in wood or in the leaf of a book caused by an insect or book-worm and resembling somewhat the form of a letter (Čpr. 1, 48).

ಘುಣ್ಟ ghuṇṭa. *The ankle.*

ಘುಣ್ಟಕ ghuṇṭaka. *The ankle.*

ಘುಣ್ಟಿಕೆ ghuṇṭikĕ. = ಗುಣ್ಟಿಗೆ (Šmd. 338). The ankle.

ಘುಮ್ಮನೆ ghummanĕ. = ಗುಮ್ಮನೆ 1. Quickly (ತೀವ್ರತೆ Čt. I, 22, o. r. ಗಮ್ಮನೆ; T. ಕೊಪ್ಪೆನ, Tĕ. ಗೊಬ್ಬುನೆ).

ಘುರಣ ghuraṇa. = ಘೂರ್ಣ 2. Sound (see ಗೂರ್ಣಿಸು 1).

ಘುರು ghuru. An imitative sound. — ಘುರು ಘುರು. rep. The sound produced by horses biting their bridle-bits (Č. Bp. 47, 35).

ಘುಷ್ಟ ghushṭa. Sounded; proclaimed. See ಉಚ್ಚೈರ್-.

ಘುಸೃಣ ghusṛiṇa. *Saffron.*

ಘುಳಿಂ ghuḷim. An imitative sound. — ಘುಱು ಮಿನೆ (Šmd. I).

ಘೂಕ ghûka. = ಗೂಗೆ. *An owl.*

ಘೂರ್ಣ ghûrṇa. 1. Shaking, moving to and fro; trembling; revolving, turning round, whirling, rolling.

ಘೂರ್ಣ ghûrṇa. 2. = ಘುರಣ. (Bp. 61, 33; not in Sk.; see ಗೂರ್ಣಿಸು 1).

ಘೂರ್ಣನ ghûrṇana. = ಘೂರ್ಣ 1. See ದರ್ಪ-.

ಘೂರ್ಣಿತ ghûrṇita. *Moving to and fro, rolling, turning, tossing.*

ಘೂರ್ಣಿಸು ghûrṇisu. = ಗೂರ್ಣಿಸು 2. To gape; to open (v. i.), to expand, etc.; to appear; to rise (ವಿಜೃಮ್ಭಣ Šmd. Dh.).

ಘೃಣಿ ghṛiṇi. = ಘೃಣೆ. Heat, etc. 2, *a ray of light;* splendour (ಕಿರಣ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 104); *flame.* 3, compassion (ಕರುಣ 104). 4, displeasing, disagreeable; dislike, disgust (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಹೇಸಿಕೆ 104).

ಘೃಣೆ ghṛiṇĕ. Heat; ardour; a warm feeling towards others: *compassion, tenderness.* 2, blame, censure; *disgust, aversion, contempt.*

ಘೃತ ghṛita. Sprinkled. 2, *clarified butter,* ghee (ಆಜ್ಯ, ತುಪ್ಪ Nn. 24). 3, *water* (ಜಲ, ಉದಕ 24). 4, milk; *nectar* (ಪಯ, ಅಮೃತ 24, o. r. ಹಾಲ್). See ನೆಯ್. — ಘೃತಾಹುತಿವಡೆ. -ಆಹುತಿ ಪಡೆ. To obtain an oblation of ghee (Šmd. 273).

ಘೃತಾಚಿ ghṛitâči. *N. of an Apsaras.*

ಘೃಷ್ಟಿ ghṛishṭi. = ಗೃಷ್ಟಿ. Grinding, pounding. 2, *a hog.* 3, *a specious of bulbous plant, Dioscorea* (see Si. 159).

ಘೇರು ghêru. A circumference (ಪರಿಧಿ Čb.; see Mhr. s. ಗೇರಾಯಿಸು).

ಘೋಟ ghôṭa. = ಘೋಟಿ. A horse.

ಘೋಟಕ ghôṭaka. *A horse* (ಕುದುರೆ Nn. 144).

ಘೋಟಾರೂಢ ghôṭa-ârûḍha. = ಘೋಟಿಯಾಯಿಲ. Who has mounted a house, a horseman.

ಘೋಟಿಕೆ ghôṭikĕ. = ಗೊಟ್ಟಿಗೆ, ಘೋಟಿಗೆ. A mare.

ಘೋಣ ghôṇa. = ಘೋಣೆ. (Mr. 318).

ಘೋಣಿ ghôṇi. *A hog.*

ಘೋಣೆ ghôṇĕ. = ಗೋಣ, ಘೋಣ. *The nose; the nose or nostrils of a horse.*

ಘೋಣ್ಟೆ ghôṇṭĕ. *The jujube, Zizyphus jujuba.* 2, the betel-nut tree. See ಹಲುಮಾಣಿಕ.

ಘೋರ ghôra. = ಗೋರ 2. *Terrific, frightful, terrible, awful, violent, vehement;* Šiva. See Bp. 30, 4; 58, 57; Prv. s. ಭಾರ.

ಘೋರಜನ್ಮ ghôra-janma. Birth, which is a terrible thing (ಭಾವೆ Nn. 100).

ಘೋರತರ ghôra-tara. More or uncommonly terrible, etc. (Bp. 24, 41; 46, 32).

ಘೋರಮೂರ್ತಿ ghôra-mûrti. The terrific form: Bhairava (Mr. 15).

ಘೋರಾಮ್ಲಿ ghôra-amli. N. of a plant (ಹುಳುಕುಡಿ Mr. 147 in two MSS.; o. rs. ಹುಳಿಗುಡಿ, ಹುಳಿಗುಡ್ಡಿ, ಘೋರಾಂಗ್ರಿ, ಘೋರಾಮ್ರಿ).

ಘೋಲ ghôla. Mixing, stirring together. 2, buttermilk. (R.).

ಘೋಷ ghôsha. (= ಘೋಸ). *Sound, noise; cries, roar; proclamation.* 2, *a station of herdsmen.* 3, *a creeping plant bearing white or yellow flowers, Luffa foetida Cav. or a similar plant* (ಕೋಶಾತಕಿ).

ಘೋಷಕ ghôshaka. A crier, a proclaimer. 2, *the Luffa foetida* Cav. *or a similar plant.* See ಅವದೆಚೆಟ್ಟು, ಚೇದು ಬೀರ.

ಘೋಷಣ ghôshaṇa. Sounding; crying; proclaiming aloud. See ಸಾಱು. 2, N. of a musical instrument (see s. ಪಂಚ ಮಹಾವಾದ್ಯ).

ಘೋಷಣೆ ghôshaṇĕ. = ಗೋಸಣೆ, ಗೋಸನೆ. *Speaking loud, making a great noise; crying; proclaiming aloud.*

ಘೋಷಮತ ghôsha-mata. Known, noted or distinguished by a great noise or loud sounds (Čpr. 1, after 84).

ಘೋಷವತಿ ghôsha-vati. *A lute.*

ಘೋಷವರ್ಣ ghôsha-varṇa. A sonant letter. (My.).

ಘೋಷಾಕ್ಷರ ghôsha-akshara. = ಘೋಷವರ್ಣ. (My.).

ಘೋಷಿ ghôshi. Sounding, noisy; proclaiming;--sonant (in grammar). (R.).

ಘೋಷಿತ ghôshita. Sounded; sound, noise. (Abh. P. 13, 67).

ಘೋಷಿಸು ghôshisu. To make a great noise, to cry out (My.); to proclaim, to declare (Abh. P. 14, after 83).

ಘೋಷ್ಯತ್ ghôshyat. (Šmd. 100). Sounding, making a great noise, roaring.

ಘೋಷ್ಯದರ್ಣವ ghôshyat-arṇava. (Šmd. 100). The roaring ocean.

ಘೋಸ ghôsa. (Šmd. 23 Mdb. MS.). (= ಘೋಷ).

ಘೋಱ ghôḷa. Tbh. of ಘೋಟ.

ಘೋಱಯಿಲ ghôḷayila. = ಘೋಱಾಯಿಲ. (Abh. P. 13, 62).

ಘೋಱಾಯಿಲ ghôḷa-âyila. (Šmd. 252). Tbh. of ಘೋಟಾರೂಢ (30; MSS. also ಗೋ-). ಘೋಱಾಯಿಲರ್ಕಳ್ (124, o. r. ಘೋಱಾಯ್ತರ್ಕಳ್).

ಘೋಱಾಯ್ತ ghôḷa-âyta. A horseman. ಘೋಱಾಯ್ತರ್ಕಳ್ (Šmd. 79, o. r. ಘೋಱಾಯ್ಲರ್ಕಳ್).

ಘೋಱಾಯ್ಲ ghôḷa-âyla. = ಘೋಱಾಯಿಲ. (ರಾವುತ Čt. II, 39; Kk. 36; Šm. 45). See Abh. P. 13, 57. 64; Ršv. 6, after 11.

ಘೋಱಿಗೆ ghôligĕ. (Šmd. 23). = ಗೊಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಘೋಟಿಕೆ (30). A mare (ವಾಮಿ, ಅಶ್ವೆ, ವಡವೆ Nr.; ಅರ್ವತಿ, etc. Hlâ.; ವಾಜಿನಿ, etc. Mr. 273; Tĕ. ಗೋಡಿಗೆ).

ಘ್ನ ghna. Striking, killing, destroying. See ಕೃಮಿ-, ಕೃತ-, etc.

ಘ್ನತೆ ghnatĕ. Killing, etc. See ಕೃತ-.

ಘ್ನ್ಯ ghnya. Fit to be killed; fem. ಘ್ನೀ. See ಅ-.

ಘ್ರಾಣ ghrâṇa. *Smelled;* smelling; *smell, odour; the nose.*

ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ ghrâṇa-tarpaṇa. Pleasant to the nose; *a fragrant substance, a perfume.*

ಘ್ರಾಣಾಂಕುಶ ghrâṇa-ankuša. A nose-ring (ಮೂಕುತಿ Mr. 337).

ಘ್ರಾಣಿ ghrâṇi. A kind of bird (ಮೂಗಿ Mr. 175).

ಘ್ರಾಣಿಸು ghrâṇisu. To smell. See ಆ-.

ಘ್ರಾಣೀಯ ghrâṇîya. To be smelled or smelled at (adj., Čpr. 1, 107).

ಘ್ರಾಣೇನ್ದ್ರಿಯ ghrâṇa-indriya. The organ or sense of smell. (Čpr. 1, after 122; B. 5, 239).

ಘ್ರಾತ ghrâta. *Smelled.*

ಙ

Ṅ

ಙ್. o. ṅ. The twenty-fifth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 23. 24). See the remark added to ೦, ṁ 1. Regarding its use see Šmd. 126. 127; – 124. 126. 182; – 126; – 138. 148. 149. 159. 89; – 133. 159. 61. 63; – 200; – 203; – 205. 206. 216; – 210. 216; – 236. 238; – 401.

ಙ ṅa. The letter ಙ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school. 2, the number five (Mr. 349).

ಙಕಾರ ṅa-kâra. The letter ಙ (Šmd. 11).

ಚ್ Č

ಚ್ č. The twenty-sixth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). About its relation to ಸ್ see 83. 215. 223. 282. 284.

ಚ ča. The letter ಚ್ when pronounced with the short a, as is generally done at school. 2, the number six (Mr. 349).

ಚ ča. *And, also, moreover, etc.*

ಚಕ čaka. (=ಚಕ್ಕನೆ). — ಚಕ ಚಕ. rep. Quickly, used of the quick rising of the dough when being baked into bread (S. Mhr.).

ಚಕಚಕ čakačaka. (= ಝುಗಝುಗ). Glitteringly, brightly (Mhr.; C.; Tĕ.).

ಚಕಚಕಾಯಮಾನ čakačakâyamâna. Glittering, radiance, brightness. See ಮಿಟುಗು.

ಚಕಚಕಿತ čakačakita. Glittering, shining (Čpr. 4, after 75).

ಚಕಡಾ čakaḍa. = ಚಕ್ಕಡಿ. Tbh. of ಶಕಟ. A cart; a travelling cart (My.; Mhr. ಛಕಡಾ; Tĕ. ಚೆಕಡಾ, T. ಚಗಡ, ಚಗಡು; M. ಚಗಡು, ಚಾಡು).

ಚಕಮುಕಿ čakamuki. = ಚಕಿಮುಕಿ, ಚಕ್ಕಮುಕಿ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ q. v., ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕಿ. A flint and steel for striking fire; the steel alone (My.; Mhr., H. ಚಕಮಕ; Tĕ. ಚೆಕಮುಕ, ಚೆಕಮುಕಿ, ಚೆಕಿ-, ಚೆಕು-). — ಚಕಮುಕಿಕಲ್ಲು. A flint (My.).

ಚಕರ čakara. Tbh. of ಚಕ್ರ. (My.).

ಚಕಳಗುಳಿ čakaḷaguḷi. = ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ, etc. (My.).

ಚಕಾರ ča-kâra. The letter ಚ (Šmd. 11).

ಚಕಾರಶಬ್ದ čakâra-šabda. A word or syllable (Mhr., S. Mhr.). ಅವರು ಒಂದು ಚಕಾರಶಬ್ದ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ (B. 4, 57).

ಚಕಿತ čakita. Shaking, trembling; *afraid, timid, frightened.* (Bp. 4, 34).

ಚಕಿಮುಕಿ čakimuki. = ಚಕಮುಕಿ. (S. Mhr.).

ಚಕಿಲ čakila. Shining (?). See ಏ-.

ಚಕೋತ čakôta. 1. = ಚಕೋತು, etc. (My.). ಚಕೋತನ ಸೊಪ್ಪು (My.).

ಚಕೋತ čakôta. 2. = ಚಕೋರ 2, etc. (My.).

ಚಕೋತು čakôtu. = ಚಕೋತ 1, ಚಕ್ಕೋತ 1, ಚಕ್ಕೋತು, q. v. (S. Mhr.).

ಚಕೋರ čakôra. 1. *The bartavelle or Greek partridge, Perdix rufa or Tetrao rufus,* fabled to subsist upon moonbeams (ತಣ್ಗದಿರ್ವಕ್ಕಿ, ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿ Šm. 28; ಬೆಳದಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿ Si. 178). See ಜೊಬಿಸು.

ಚಕೋರ čakôra. 2. = ಚಕೋತ 2, ಚಕ್ಕೋತ 2. The pumplemose or shaddock, Citrus decumana L. (St. & Pl.; Mhr., H. ಚಕೋತರಾ, ಚಕೋತ್ರಾ, -ತ್ರ; Tu. ಚಕ್ಕುಲ್ಲಿ).

ಚಕೋರಕ čakôraka. = ಚಕೋರ 1. *The Greek partridge.*

ಚಕೋರಿ čakôri. A female Greek partridge (Grj. 3, 32).

ಚಕೋರಿಕೆ **čakôrikĕ. = ಚಕೋರಿ. (Čpr. 8, after 44).**

ಚಕ್ಕ čakka. 1. **= ಚಕ್ಕೆ 1. Tbh. of ಚಕ್ರ. — ಚಕ್ಕವಕ್ಕ. -ವಕ್ಕ. = ಚಕ್ಕವಕ್ಕ. Tbh. of ಚಕ್ರವಕ್ಕ (Šmd. 345). 2, the bird Cuculus** menaloleucus (ಸಾರಂಗ, ಚಾತಕ Si. 410, sic!). — ಚಕ್ಕವತ್ತ. Tbh. of ಚಕ್ರವರ್ತ, (ಚಕ್ರವರ್ತಿ). = ಚಕ್ಕೋತು. The pot-herb Chenopodium album (ವಾಸ್ತುಕ Nr., Hlâ., Mr. 95; Nn. 145, o. r. ಚಕ್ರವರ್ತ; Si. 162 and Tĕ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ).

ಚಕ್ಕ čakka. 2. (= ಚಕ್ಕ, ಚಚ್). (Mhr. ಚಕ್ಕ, bright-shining, trim, fine; ಚೋಕ, neat, tidy, trim). — ಚಕ್ಕಚೌಕ. = ಚಚ್ಚೌಕ. Square, four-square (C.; ಚಚ್ಚೌಕ G.). — ಚಕ್ಕದ ಆಟ. A play in squares on the ground (S. Mhr.).

ಚಕ್ಕಡಾ čakkaḍâ. = ಚಕ್ಕಡಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಡಿ čakkaḍi. = ಚಕಡಾ, ಚಕ್ಕಡಾ. (S. Mhr.).

ಚಕ್ಕನೆ čakkanĕ. = (ಚಟ್ಟನೆ, ಗಕ್ಕನೆ, ಚಂಗನೆ), ಚಿಕ್ಕನೆ, ಜಗ್ಗನೆ, (ಪಕ್ಕನೆ). Quickly, fast, suddenly (ವೇಗ Čt. II, 36; Grj. 1, 106; T. ಚಕ್ಕೆನ; M. ಚಕ್ಕೆನ್ನು, ಚಕ್ಕನ). — ಚಕ್ಕನಹ ಕಾಲಂ. Directly, immediately (ತತ್ಕಾಲಂ Mr. 72, o. r. ಚಿ-).

ಚಕ್ಕಂದ čakkanda. Sportful, idle talk (My.); happiness, pleasure, contentedness (S. Mhr.; Tu.: plausibleness; T.: sport, scoff, mockery, derision, taunt, *cf.* ಚಕ್ಕುಳಿಸು). ಚಕ್ಕಂದದವಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ಸಿಕ್ಕುವದು (Prv.).

ಚಕ್ಕಮುಕಿ čakkamuki. = ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ čakkamukki. = ಚಕಮುಕಿ, etc. (My.; M. ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕು; Turkish ಚಕ್ಮಕ್; T. ಚಕ್ಕಿಮುಕ್ಕಿ). — ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿಹತ್ತಿ. Silk-cotton tinder (My.). — ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿಹತ್ತೀ ಗಿಡ. The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum (ಪಿಚ್ಛಿಲೆ, ಪೂರಣಿ, ಶಾಲ್ಮಲಿ, etc., ಬೂರುಗದ ಗಿಡ, etc. Si. 132).

ಚಕ್ಕರ čakkara. Tbh. of ಚಕ್ರ. (My.).

ಚಕ್ಕರಿಸು čakkarisu. = ಚಿಕ್ಕರಿಸು. (ಕುಚುಯೊಡಬುವದು G.).

ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ čakkalaguḷi. = ಚಕಳಗುಳಿ, ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ. Tickling another (My.; Tĕ. ಚಕ್ಕಲಿಗಿನ್ತೆ, ಚಕ್ಕಿಲಿಗಿಲಿ; T. ಕಜಗಿಲಿ; T. ಚಿಮಿಣ್ಡು, ಕಿಮಿಟ್, to touch with the finger, pluck, pinch, tickle). *Cf.* ಅಕಳಚಕಳ, ಅಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚಕ್ಕುಲಿಸು 1. — ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ ಮಾಡು. To tickle (My.).

ಚಕ್ಕಲಿ čakkali. = ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕುಳಿ, ಚಕ್ಲಿ. A ring of paste without sugar, but with a little salt, etc., fried in ghee or oil (C.; Tĕ. ಚಕ್ಕಿಲ; T. ಚಂಗುಲ್ಲಿ).

ಚಕ್ಕಳ čakkaḷa. = ಚಿಕ್ಕಳ. A small cot or oblong low couch of cane-work, a seat of cane or bamboo (ಆಸನ್ದಿ, ವೇತ್ರಾಸನ Mr. 208; ಕಟಾಹ, ಬಿದಿರ ಚಕ್ಕಳ Nn. 107; *cf.* ಚಟ್ಟು 1?). ಬೆತ್ತದ ಚಕ್ಕಳಂ (ವೇತ್ರಾಸನ, ಆಸನ್ದಿ Hlâ.). — ಚಕ್ಕಳ ಬಕ್ಕಳ. = ಚಕ್ಕಳ ಮುಕ್ಕಳಿ. (My.). — ಚಕ್ಕಳ ಮುಕ್ಕಳಿ. Sitting cross-legged (C.; T. ಚಪ್ಪಣ, ಚಮ್ಮಣ; M. ಚಮ್ಮಣ, ಚಮ್ಪುಟಿ). ಚಕ್ಕಳ ಮುಕ್ಕಳಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಕೂಡ್ರು (C.).

ಚಕ್ಕಳ čakkaḷa. Skin, leather (My.; T., M. ಚಕ್ಕಲಿಯನ್, a shoemaker; Mhr. ಸಾಗಲ, goats' skin-leather).

ಚಕ್ಕಳಗುಳಿ čakkaḷaguḷi. = ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕಳೆ čakkaḷĕ. = ಸಗ್ಗಳೆ. (G.).

ಚಕ್ಕಳಿ čakkaḷi. That has become flat by

pressure (ಒತ್ತಿ ಚಪ್ಪಟೆ ಅದುದು Šmd. I; Mḍb. has ಅದ ಅ ಡಕೆ for ಆದುದು).

ಚಕ್ಕು čakku. = ಚೆಕ್ಕು 1. A kind of checkered cotton cloth (My.).

ಚಕ್ಕುಬನ್ದಿ čakku-bandi. Defining of the boundaries of an estate (My.; Mhr. ಚಕಬನ್ದಿ).

ಚಕ್ಕುಮುಕ್ಕಿ čakkumukki. = ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಕುಲಿ čakkuli. = ಚಕ್ಕಲಿ, etc. Tbh. of ಶಷ್ಕುಲಿ (Šmd. 348; Nr.; V. 9, 78; 14, 80).

ಚಕ್ಕುಳಿ čakkuḷi. = ಚಕ್ಕುಲಿ, etc. (Bp. 14, 15).

ಚಕ್ಕೆ čakkĕ. = ಚೆಕ್ಕೆ, ಸಕ್ಕೆ, ಸೆಕ್ಕೆ. Tbh. of ಶಲ್ಕ. A chip of wood (ಶಲ್ಕ, ಸಕ್ಕೆ Šm. 24, o. rs. ಚೆಕ್ಕೆ, ಸೆಕ್ಕೆ; C.; Tĕ. ಚಕ್ಕ, ಚೆಕ್ಕ; T. ಚಕ್ಕೈ; cf. ಕಕ್ಕು 3?), or of stone (My.; Tĕ. ಚೆಕ್ಕು = K. ಕೆತ್ತು 4). ಪರಿಮಳದ ಚಕ್ಕೆಯ ಮರ (ಕೋಲಕ, etc. Si. 224). — ಚಕ್ಕೆಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A thin split of stone (My.).

ಚಕ್ಕೋತ čakkôta. 1. = ಚಕ್ಕೋತು, etc. (My.).

ಚಕ್ಕೋತ čakkôta. 2. = ಚಕೋರ 2, etc. (My.).

ಚಕ್ಕೋತು čakkôtu. = ಚಕೋತು, etc. Tbh. of ಚಕ್ರವರ್ತ or ಚಕ್ರವರ್ತಿ. An esculent vegetable, goose-foot (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಕವತ, ಚಾಕೋತಾ; see ಚಕ್ಕವತ್ತ s. ಚಕ್ಕ 1). ಚಕ್ಕೋತಿನ ಪಲ್ಯ (S. Mhr.).

ಚಕ್ಯ čakya. = ಚಕ್ಕ 2. See ಚಾಕ-.

ಚಕ್ರ čakra. = ಚಕ್ಕ 1, ಚಕರ, ಚಕ್ಕರ, ಜಕ್ಕ 1. *A wheel* (ಗಾಲಿ Mr. 516; Nn. 49). 2, a potter's wheel (ತಿಗುರಿ 516; Čt. I, 64; ಕುಲಾಲಚಕ್ರ, ಕುಮ್ಬಾರಿರ ತಿಗುರಿ Nn. 49). 3, *a sharp circular missile weapon, a discus* (ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರ 516; ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧಭೇದ 49; ಪಾಱುವ್ಪಳಿ Čt. I, 77; II, 75; ಬಟ್ಟಗೆಯ್ದು II, 77). 4, circle; a diagram (ವೃತ್ತ, ಬಟುಹ 49, o. r. ಬಟ್ಟಿತು). 5, a plaything for children (Mhr., S. Mhr.). 6, a circle or depression of the body for mystical, astrological, or chiromantic purposes; six of these are enumerated one above the other, viz. mûlâdhâra, svâdhishṭhâna, manipûra, anâhata, višuddha, âjńâ. 7, *a circle, a multitude.* 8, *a host, an army* (ಸೇನೆ 516; ಬಲ, ಸೇನೆ 49). 9, *a realm; rule, sovereignty.* 10, a district, a circuit. 11, the horizon; the sky (ಆಗಸ, ಆಕಾಶ 49). 12, a form of military array (ಬಿಪ್ಪ, ಬಿಪ್ಪಭೇದ 49). 13, a kind of viččhitti-čitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 14, *the bend of a river.* 15, *the ruddy goose, Anas casarca* (ಕೋಕ 516; ರಥಾಂಗ, ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ 49). 16, an ancient coin (R.), a quarter rupee (Tu.); about $\frac{1}{28}$ rupee (M., Travancore). — ಚಕ್ರಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize a discus (Šmd. 200).

ಚಕ್ರಕಾರಕ čakra-kâraka. *A kind of perfume.*

ಚಕ್ರಧರ čakra-dhara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18; Bp. 53, 63). 2, a ruler, a king (Čpr. 6, 108; 7, after 5).

ಚಕ್ರಧಾರೆ čakra-dhârĕ. *The periphery of a wheel.*

ಚಕ್ರಪಕ್ಷಿ čakra-pakshi. = ಚಕ್ಕವಕ್ಕಿ. The ruddy goose.

ಚಕ್ರಪಾಣಿ čakra-pâṇi. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಚಕ್ರಬಾಲ čakra-bâla. = ಚಕ್ರವಾಡ, etc. A ring, circle; *the horizon.* 2, *a mass, a multitude.* 3, *a mythical range of mountains supposed to encircle the earth.*

ಚಕ್ರಭೃತ್ವ čakra-bhṛitva. The state of bearing or having a circle or of being circular; the state of bearing or having a discus (Čpr. 8, 2).

ಚಕ್ರಮರ್ದ čakra-marda. = ಚಕ್ರಮರ್ದಕ. (ತರುವಸ, ಚಗಚೆ Mr. 129, one MS. ಚಗಜಿ).

ಚಕ್ರಮರ್ದಕ čakra-mardaka. *The ringworm shrub, Cassia tora* Lin.

ಚಕ್ರಯಾನ čakra-yâna. *Any wheel-carriage.*

ಚಕ್ರಯುಗ čakra-yuga. The ruddy goose (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ Nn. 128).

ಚಕ್ರಲೆ čakralĕ. *A fragrant grass, a kind of Cyperus.*

ಚಕ್ರವರ್ತ čakra-varta. = ಚಕ್ಕವತ್ತ, ಚಕ್ಕೋತು, (ಚಕ್ರವರ್ತಿ q. v.). (ವಾಸ್ತುಕ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ Nn. 145, o. r. ಚಕ್ಕವತ್ತ).

ಚಕ್ರವರ್ತಿ čakra-varti. (= ಚಕ್ಕವತ್ತ, etc.). *A sovereign, an emperor* (ಅವನೀಶ, ಅರಸು Nn. 145; Mr. 516; see s. ಅಱುವರ್); a venerable person (ಮಾನ್ಯನಪ್ಪವನು 145). 2, a potter (ಕುಲಾಲ, ಕುಮ್ಬಾರಿ 145; ಕುಮ್ಭಕಾರ 516). 3, Vishṇu (ನಾರಾಯಣ, ವಿಷ್ಣು 145; ಶೌರಿ 516). 4, the pot-herb Chenopodium album Lin., the goose-foot (ವಾಸ್ತುಕ, ಚಕ್ಕವತ್ತ 145; ವಾಸ್ತುಕ 516). — ಚಕ್ರವರ್ತಿಸೊಪ್ಪು. = ಚಕ್ರವರ್ತಿ No. 4. (ವಾಸ್ತುಕ Si. 162). 2, a kind of fragrant plant (ಜನಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ, etc., ಕೋರಿನ್ದೆ Si. 160).

ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ čakra-vartini. An empress (My.; B. 4, 3). 2, *a kind of fragrant plant.*

ಚಕ್ರವಾಕ čakra-vâka. = ಚಕ್ರ No. 15. *The ruddy goose or Brahmany duck,* considered to be a pattern of conjugal attachment (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ, ಬಿಸುಲ್ವಕ್ಕಿ, ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ, ಎಣೆವಕ್ಕಿ, ಅಮಳ್ವಕ್ಕಿ, ಜೋಡುವಕ್ಕಿ Šm. 28; Kk. 14; ಗೆಡೆವಕ್ಕಿ, etc. Šs.).

ಚಕ್ರವಾಡ čakra-vâḍa. = ಚಕ್ರಬಾಲ, ಚಕ್ರವಾಲ.

ಚಕ್ರವಾಲ čakra-vâla. = ಚಕ್ರಬಾಲ. *The sensible horizon.* 2, *a fabulous range of mountains.*

ಚಕ್ರವೃದ್ಧಿ čakra-vṛiddhi. Interest upon interest; wages for transporting goods in a carriage. (R.).

ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ čakra-vyûha. Any circular array of troops. (J. 17, 53).

ಚಕ್ರಾಂಕಣ čakra-ankaṇa. A brand in the form of a discus (My.).

ಚಕ್ರಾಂಗ čakra-anga. *A gander.*

ಚಕ್ರಾಂಗಿ čakra-angi. A goose. 2, *N. of a plant* (= ಕಟುರೋಹಿಣಿ).

ಚಕ್ರಾದಿ (čakra-âdi). The windings of a river (ನೀರ ಮುರುಹು Mr. 416).

ಚಕ್ರಾಯುಧ čakra-âyudha. The discus weapon. 2, whose weapon is the discus: Vishṇu. (Šmd. 255 Mḍb.).

ಚಕ್ರಾಹ್ವಯ čakra-âhvaya. = ಚಕ್ರವಾಕ. (Šmd. 134).

ಚಕ್ರಿ čakri. *Having a wheel or wheels.* 2, holding a discus: Vishṇu (ಹರಿ, ವಿಷ್ಣು Nn. 80, o. r. ಕೃಷ್ಣ). 3, a king (ಭೂಪಾಲ, ಅರಸು 80; Čpr. 7, 2). 4, a potter (ಕುಲಾಲ, ಕುಮ್ಬಾರಿ 80). 5, *a snake* (ಫಣಿ, ಸರ್ಪ 80). 6, an ass (ಖರ, ಕತ್ತೆ 80).

ಚಕ್ರಿಪತಿ čakri-pati. A mule (ವಾಜಿತರ, ಹೇಸರಗತ್ತೆ Mr. 186).

ಚಕ್ರೀವತ್ čakrî-vat. *An ass.*

ಚಕ್ರೇಶ čakra-îša. A king (Bp. 61, 86); Vishṇu.

ಚಕ್ರೇಶ್ವರ čakra-îšvara. A king. ಸಕ್ರೆ ಇದ್ದರೆ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನನ್ನಾದರೂ ಒಲಿಸ ಬಹುದು (Prv.).

ಚಕ್ಲಿ čakli. A cultivated tree, the Manilla tamarind, Pithecolobium dulce Benth. (Inga dulcis Willd.; St. & Pl.; Tu.).

ಚಕ್ಲಿ čakli. = ಚಕ್ಕಲಿ, etc. (My.).

ಚಕ್ಷಣ čakshaṇa. Appearing; seeing. See ವಿ-. 2, *a stimulant to drink.*

ಚಕ್ಷು čakshu. The eye (C.).

ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವ čakshus-śrava. = ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್. See ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಾಶ.

ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್ čakshus-śravas. Using its eyes for ears: *a snake.*

ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಾಶ čakshuḥśrava-âśa. A snake-eater: a peacock (ನವಿಲ್ Mr. 168).

ಚಕ್ಷುರಿನ್ದ್ರಿಯ čakshus-indriya. The sense of seeing. (My.).

ಚಕ್ಷುಶ್ರೋತ್ರ čakshu-śrôtra. = ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್. (My.).

ಚಕ್ಷುಷ್ಯ čakshushya. *Pleasing to the eyes, handsome; agreeable.*

ಚಕ್ಷುಷ್ಯೆ čakshushyĕ. *A blue stone used as a collyrium.* See Nr. s. ಕಮ್ಬೆಳಗು.

ಚಕ್ಷುಸ್ čakshus. *The eye.*

ಚಗಚೆ čagačĕ. = ಚಗಜಿ, ಚೊಗಚೆ, ಚೊಗರ್ಚೆ, ಟಗರಿಸೆ, ತಗಚೆ, ತಗಟೆ, ತಗಜಿ, ತಗರ್ಚೆ, ತಗಿಚೆ, ತಗ್ಗಚ್ಚಿ, (ತರಗಸಿ, ತರುಟಿಗಿ, ತರುವಸ, ತರೂಟಿಗಿ). The plant Cassia tora Lin. (ಚಕ್ರಮರ್ದ, ತರುವಸ Mr. 129, o. r. ಚಗಜಿ; My.; T. ಚಗುಡ್ಯೆ, ತಗರ್ಯೆ; M. ತಗರೆ; Tĕ. **ತಗರಿಸೆ, ತಗರ್ಚೆ**, ತಗಿರಿಸೆ; Tu. ತಜಂಕ್).

ಚಗಜಿ čagajĕ. = **ಚಗಚೆ**, q. v.

ಚಂ. ಚಣ್ čaṅ. = ಕೆಂ, etc., ಚನ್ 1, ಚೆಂ, ಚೆನ್ 1, ಚೆಮ್. Redness. — ಚಂಗಣೆಗಿಲ್. -**ಕಣೆಗಿಲ್**. = ಚೆಂ-. A red **water-lily (ಕಲ್ಹಾರ, ಸುಗನ್ಧಿಕ Mr. 420). — ಚಂಗದಿರ. -ಕದಿರ. = ಚೆಂ-, q. v. (ಸೂರ್ಯ Kk. 11***b***, o. r. ಬೆಂಗದಿರ). —** ಚಂಗಲ. -**ಕಲ.** (Tĕ. ಚಂಗಲಿ, a fragrant grass = ರಕ್ತತೃಣ; ಚೆಂಗಲಿಗಡ್ಡಿ, a sort of grass). — ಚಂಗಲಕೋಷ್ಠ. A sort of Costus (ವ್ಯಾಧಿ, ಕುಷ್ಠ, ಪಾರಿಭಾವ್ಯ, ವಾಪ್ಯ, ಪಾಕಲ, ಉತ್ಪಲ Si. 153; Tĕ. ಚೆಂಗಲಿಕೋಷ್ಟು, ಚೆಂಗಲ್ವಕೋಷ್ಟು). — ಚಂಗಲವೆ. -ಕಲವೆ. = ಚೆಂ-. The red water-lily (ಅಲ, ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ Kk. 22, o. r. in two MSS., instead of ಅಲ, ಆಬಲ್; Tĕ. ಚೆಂಗಲುವೆ).

ಚಂಕ್ರಮಣ čaṅkramaṇa. Going about, proceeding. See ಶಾಖಾ-.

ಚಂಗ čaṅga. = (ಕೊಂಗ), ಚಂಗ್ಯ, ಚೊಂಗ, ಚೊಂಗು. Crookedness, perverseness. — ಚಂಗ ಮಂಗತನ. = ಚಂಗ್ಯ ಮಂಗ್ಯತನ. (My.). — ಚಂಗ ಮಂಗಾಟ. = ಚಂಗ ಮಂಗತನ. (My.). — ಚಂಗಾಟ. -ಆಟ. = ಚಂಗ ಮಂಗಾಟ. ಚೇಲಿಗೆ ಚಂಗಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.).

ಚಂಗ čaṅga. N. of one the cards of the gaṅjîpu (My.; H.).

ಚಂಗನೆ čaṅganĕ. (= ಚಕ್ಕನೆ, ಚಿಕ್ಕನೆ). In bounds, friskily, with agility (My.; Tĕ. ಚಂಗುನ, ಚೆಂಗುನ, lightly: with agility). ಚಂಗನೆ ಹಾಋು (My.).

ಚಂಗಳ čaṅ-kaḷa (?). — ಚಂಗಳದೇವಿ. N. (Bp. 48, 26). — ಚಂಗಳವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 24, 35). — ಚಂಗಳೆ. N. (Bp. 9, 40; 12, 42; 18, 89; 24, 10. 36; 25, 35; 29, 8; 45, 38; 47, 36; 48, 26).

ಚಂಗು čaṅgu. 1. = ಚೆಂಗು 1. To jump, etc. (Tĕ.; My. occasionally; *cf.* Sk. ಚಂಚ್, to jump etc.).

ಚಂಗು čaṅgu. 2. = ಚೆಂಗು 2. Frisking, a jump, a leap, etc.; agility (My.; Tĕ. ಚಂಗು, ಚೆಂಗು, ಜಂಗು; ಚೆಂಗುಪಿಲ್ಲಿ, a cat that leaps at an object, a wild cat). — ಚಂಗು ಚಂಗನೆ ಹಾಋು. To dance and skip in sport or with agility, to gambol (My.). — ಚಂಗೆನ್ದು ಹಾಋು. To jump with agility (My.).

ಚಂಗು čaṅgu. A Jew's harp (C.; Mhr., H. ಚಂಗ; Tĕ. ಚೆಂಗು).

ಚಂಗೂಲಿ čaṅ(=čĕy=kĕy 3)-kûli. A day-labourer (My.).

ಚಂಗೊಣ್ಡೆ (čaṅ-kŏṇḍĕ1). N. of a town (Bp. 26, 3).

ಚಂಗ್ಯ čaṅgya. = ಚಂಗ. — ಚಂಗ್ಯ ಮಂಗ್ಯತನ. dupl. Perverse, apish pranks, frolics, gambols, sport (C.).

ಚಚ್ čač. = ಚಕ್ಕ 2, etc. — ಚಚ್ಚಾಕ. = ಚಕ್ಕ-. (C.; Tĕ.). — ಚಚ್ಚಾಕು. = ಚಚ್ಚಾಕ. (B. 4, 107. 116. 226).

ಚಚ್ಚಕಾರ čačča-kâra. Beating the time in music with the foot (ಆಡಲ್ ಅನುಗೆಯ್ದು ಪದಹತಿ Mr. 81; Sk. ಚಚ್ಚಪುಟ, a kind of time in music).

ಚಚ್ಚರ čaččara. = ಚೆಚ್ಚರ, q. v. Haste; with haste (ತ್ವರಿತ Čt. II, 29; Grj. 8, 28). **2,** wakefulness, care (My.).

ಚಚ್ಚರಿಗ čaččariga. = ಚೆಚ್ಚರಿಗ, q. v.

ಚಚ್ಚು čačču. = ಚೆಚ್ಚು, etc. To strike, to beat; to crush, etc. (My.; Tĕ. ಸಡಿಂಚು, to pound; *cf.* ಜಜ್ಜು 1, ಸದೆ). ಅಟ್ಟದಿನ್ದ ಬಿದ್ದವನ ದಡಿಯಿನ್ದ ಚಚ್ಚಿದರು (Prv.).

ಚಚ್ಚುಕ čaččuka. = ಚಂಚುಕ, q. v.

ಚಜ್ಜೆ čajjĕ. = ಚೆಜ್ಜೆ, ಜೆಜ್ಜೆ, ಸಜ್ಜೆ, ಸೆಜ್ಜೆ. A kind of grain, Holcus spicatus Roxb. (C.; Tĕ. ಸಜ್ಜ).

ಚಜ್ಜೆ čajjĕ. = ಚೆಜ್ಜೆ, ಸೆಜ್ಜೆ. (My.).

ಚಂಚ čañča. = ಚಂಚು. A man of a wild tribe that resides in forests, a Šabara (Bp. 18, 15; 44, 11, *cf.* v. 16; S. Mhr. in ಅಡವಿ-; Tĕ. ಚಂಚು, ಚೆಂಚು; Mhr. ಚಾಂಚ, a tribe of pirates).

ಚಂಚತ್ čañcat. (Šmd. 100). Leaping, going, trembling, moving; dangling; unsteady, shaking.

ಚಂಚದ್ರೂಪ čañcat-rûpa. (Šmd. 100). An unsteady, etc. form.

ಚಂಚರೀಕ čañcarîka. *A bee;* the black bee (ತುಮ್ಬಿ Si. 176).

ಚಂಚಲ čañcala. *Moving to and fro, shaking, trembling; unsteady; fickle, capricious* (ಚಲನ Nn. 158); the wind; a lover, a lecher. 2, N. of a bird (ಪುಋುಲೆ Mr. 175, o. rs. ಪುಬಿಲೆ, ಪೊಬಿಲೆ).

ಚಂಚಲತನ čañcalatana. = ಚಂಚಲತ್ವ. (ಅನೇಕಾಗ್ರತೆ G.).

ಚಂಚಲತ್ವ čañcalatva. Movableness, unsteadiness, inconstancy, fickleness (ವ್ಯವಾಯ, ಚಂಚಲ Nn. 152; My.).

ಚಂಚಲನೇತ್ರೆ čañcala-nêtrĕ. = ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ. (J. 6, 29).

ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ čañcala-akshi. A woman (Bp. 45, 24).

ಚಂಚಲಾಪಾಂಗ čañcala-apâṅga. A trembling outer corner of the eye (J. 28, 42).

ಚಂಚಲಿ čañcali. = ಚರಿಚಲಿ. A small tree, commonly cultivated, Flacourtia catafracta Roxb. (St. & Pl.; Tĕ. ಚೆಂಚಲಿ-ಚೆಟ್ಟು = ತೇಲುಮಣಿ-ಚೆಟ್ಟು, ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಿ, ಧೂಮ್ರಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷ, ಚೆಂಚಲಿ-ತೀಗೆ). See ನೀರು-.

ಚಂಚಲಿತ čañcalita. = ಚಂಚಲ. See ನಿಶ್-.

ಚಂಚಲೆ čañcalĕ. *Lightning;* fortune, Lakshmî.

ಚಂಚಿ čañci. A bag with divisions or pockets, especially for betelnut, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಚಂಚೀ).

ಚಂಚಿತಿ čančiti. A woman of the Čančas (Bp. 44, 7; Tĕ. ಚಂಚತ, ಚೆ-, ಚೆಂಚಿತ).

ಚಂಚು čanču. = ಚಂಚ. — ಚಂಚುದೊಡ್ಡಿ. An abode of Čančus (ವಕ್ಕಣ, ತಟರಾಲಯು Si. 114).

ಚಂಚು čanču. *The beak or bill of a bird.* 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 3, renowned, celebrated, clever. See ಲಘುಚಂಚುಘಾತನ.

ಚಂಚುಕ čančuka. A kind of bird (ಪಸುಬ Mr. 174, o. r. ಚಚ್ಚುಕ).

ಚಂಚುಘಾತ čanču-ghâta. Striking with the bill. See ಕದ್ಯ ಕು, ಕುಕ್ಕು.

ಚಂಚುಘಾತನ čanču-ghâtana. = ಚಂಚುಘಾತ. See ಕುಡುಕು.

ಚಂಚುಪುಟ čanču-puṭa. The bill of a bird when shut. (Šsv. 2, 49).

ಚಂಚುರ čančura. Going repeatedly; expert in, conversant with (Kâvy. II, 2, B, 45); beautiful (see Čpr. s. ಚುಂಚು ಲೋವೆ; Čpr. 7, 65).

ಚಂಜಿ čanjĕ. = ಸಂಜೆ. (My.).

ಚಟ್ čaṭ. (= ಚಟ). A term in imitation of the smacking noise of a whip (C.), or of the noise of a smart blow with a cane (C.). **2,** the sound of wood when being suddenly broken or that of an earthen pot when cracking on the fire (C.). *Cf.* ಚಾಟು 2.

ಚಟ čaṭa. (= ಚಿಟ 4, ಛಟ). An imitative sound. (Sk. ಚಟಚಟಾ, a sound for the clashing of weapons, the crackling of fire, the rattling of violent rain, etc.; *cf.* Mhr. ಚಟಕಚಟಕ). — ಚಟ ಚಟ. rep. The snapping sound of corn in being parched (C.). — ಚಟ ಪಟ. reit. = ಚಟ ಚಟ. (C.). 2, the sound of a dry or wet cotton cloth when shaken out (ಜಾಡಿಸು) by its wearer (C.). 3, the sound made by slippers or native shoes when striking the heels in fast running (My.). 4, the sound of sparks bursting forth (My.).

ಚಟ čaṭa. 1. — ಚಟಪಟ. Fretting and grieving, anxious longing and hankering; in a shake, quickly (B. 2, 28; Mhr.). — ಚಟಪಟನೆ. = ಚಟಪಟ. (B. 3, 72).

ಚಟ čaṭa. 2. A taste, taking; an acquired liking or fondness; an ill-habit (S. Mhr.; Mhr. ಚಟ, ಛಟಾ).

ಚಟಕ čaṭaka. *A sparrow.*

ಚಟಕಶ್ರಾದ್ಧ čaṭaka-śrâddha. A ceremony in honour of the departed spirits at which neither mantras nor pindas are used (My.).

ಚಟಕಾಯಿಸು čaṭakâyisu. = ಚಟಾಯಿಸು, ಚಟಾಸು. To cut or knock off, to cut clean asunder, to cut short (S. Mhr., .; Mhr. ಛಾಟಣೇಂ).

ಚಟಕು čaṭaku. 1. (= ಚಟ). An imitative sound. — ಚಟಕು ಚಟಕನೆ. = ಚಟಕು ಪುಟಕು. (My.). — ಚಟಕು ಪುಟಕು. = ಚಟ ಪಟ No. 3. (C.).

ಚಟಕು čaṭaku. 2. = (ಚಟ), ಚಟುಕು. — ಚಟಕು ಚಟಕನೆ. = ಚಟುಕು ಚಟುಕು. (My.; Mhr. ಚಟಕಚಟಕ, ಛಡಾಛಡ).

ಚಟಕು čaṭaku. 3. = ಚಿಟಕು. — ಚಟಕು ಮುರಿ. = ಚಟಕು-. (My.).

ಚಟಕೆ čaṭakĕ. = ಚಟಿಕೆ. *A hen-sparrow.* 2, *a young hen-sparrow.*

ಚಟಕ್ಕನೆ čaṭakkanĕ. = ತಟಕ್ಕನೆ 2. All at once, suddenly, used of rising, or of sneezing, etc. (M. ಚೆಡುಕ್ಕನೆ; Mhr. ಝುಟಕನ). ಚಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದನು (C.), ಚಟಕ್ಕನೆ ಸೀತನು (C.), ಚಟಕ್ಕನೆ ಹೊಡೆದನು (My.). *Cf.* ಚಟ್ಟನೆ.

ಚಟಚಟಾಯಮಾನ čaṭačaṭâyamâna. The crackling of fire (My.; see Sk. s. K. ಚಟ).

ಚಟಪಟಿಕೆ čaṭapaṭikĕ. 1. Fretting and grieving after, anxious thought (S. Mhr.; *cf.* ಚಟಪಟ s. ಚಟ 1).

ಚಟಪಟಿಕೆ čaṭapaṭikĕ. 2. = ಚಟವಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಚಟಲ್ čaṭal. = ಚಟಿಲ್. A term in imitation of the loud crack of a whip (C.).

ಚಟಲ್ಲನೆ čaṭallanĕ. = ಚಟಿಲ್ಲನೆ. With the sharp noise of a cracker (in firework, C.).

ಚಟವಟಿಕೆ čaṭavaṭikĕ. = ಚಟಪಟಿಕೆ 2, ಚಟುವಟಿಕೆ. Quickness, smartness, liveliness, briskness (My.; Mhr. ಚಟಪಟೀತ್ಯಾ, ಝುಟಪಟ್ಯಾ; ಚಪಲತನ G.).

ಚಟಾಕು čaṭâku. The sixteenth part of a pakkâ sêr (C.; Br.; Mhr., H. ಛಟಾಂಕ).

ಚಟಾಯಿಸು čaṭâyisu. = ಚಟಕಾಯಿಸು, etc. (S. Mhr.).

ಚಟಾಸು čaṭâsu. = ಚಟಾಯಿಸು, etc. (S. Mhr.).

ಚಟಿಕಾಶಿರಸ್ čaṭikâ-śiras. *The root of long pepper.*

ಚಟಿಕೆ čaṭikĕ. *A hen-sparrow.* 2, the root of long pepper.

ಚಟಿಗೆ čaṭigĕ. = ಚಟ್ಟಿಗೆ. A small earthen pot with a broad mouth (C.).

ಚಟಿಲ್ čaṭil. = ಚಟಲ್. (My.).

ಚಟಿಲ್ಲನೆ čaṭillanĕ. = ಚಟಲ್ಲನೆ. (My.).

ಚಟೀರನೆ čaṭiranĕ. With the noise of a smart blow with a cane or whip (My.).

ಚಟು čaṭu. *Pleasing, kind, or flattering discourse;* praise;—the belly.

ಚಟುಕನೆ čaṭukanĕ. Smack! whack! (Bp. 52, 16).

ಚಟುಕು čaṭuku. = ಚಟಕು 2. A sound in imitation of that produced by a stroke with a cane or by a smack with a whip. — ಚಟುಕು ಚಟುಕು. rep. Smack, smack! whack, whack! (Bp. 52, 16).

ಚಟುಲ čaṭula. *Trembling, shaking, moving;* unsteady. 2, fine, beautiful, nice. (Bp. 51, 61. 82; Ršv. 1, 9; J. 27, 37).

ಚಟುವಟಿಕೆ čaṭuvaṭikĕ. = ಚಟವಟಿಕೆ, etc. (My.).

ಚಟೂಕ್ತಿ čaṭu-ukti. A pleasing, flattering word (Čpr. 8, 54).

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 1. = ಚರಟ. Extraneous matter separated by sifting, straining, or filtering (S. Mhr.).

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 2. = ಚಟ್ಟು 1, etc., ತಟ್ಟ. Flatness (My.). **2,** the frame of a cart, of a bedstead, of a chair, or of a picture; the bottom or platform of a cart (My.; Tĕ., T., M.; Mhr. ಸಾಟ); a bier on, or a litter in, which a corpse is carried (My.). ಮುಟ್ಟು ಮಿಾಟು ಉಣ್ಣರೆ ಚಟ್ಟ ಕಟ್ಟುವದೇ! (Prv.). See Prv. s. ಪಟ್ಟ. — ಚಟ್ಟದ ತೋಳು. = ಚಟ್ಟನ-. (My.).

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 3. Plan; order, regulation (in law); neatness, fineness (My.; T., M., Tĕ.; Tĕ. also ಚಕ್ಕಟ).

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. = ಚೆಟ್ಟ, (ಚಟ್ಟ 2, ಚಟ್ಟೆ, ಸಟ್ಟಿ, ಸೆಟ್ಟಿ). (Tbh. of ಶ್ರೇಷ್ಠ, in the sense of ಶ್ರೇಷ್ಠಿ, the head or chief of a trade;—a clever merchant; Mhr. ಸಟ್ಟಾ, mercantile transaction; T. ಚಟ್ಟು, trade, merchandise). See ಮಾಣಿಕ-.

ಚಟ್ಟನೆ čaṭṭanĕ. Suddenly, all at once, quickly, also of sneezing (C.; B. 4, 79; Tĕ.; cf. ಚಟಕ್ಕನೆ).

ಚಟ್ಟಿ čaṭṭi. = ಚಿಟ್ಟಿ 2. An earthen pot or pan (ಭಾಣ್ಡ Šm. 89; My.; T., M., Tĕ.).

ಚಟ್ಟಿ čaṭṭi. 1. Tbh. of ಷಷ್ಠಿ (Šmd. 348. 370; Šm. 19; ಸಂಖ್ಯೆ Šm. 89; My.). ಚಟ್ಟಿದಿನ ಬಿಟ್ಟಿಗೂ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.).

ಚಟ್ಟಿ čaṭṭi. 2. = (ಚಟ್ಟು), ಸಟ್ಟಿ. (My.).

ಚಟ್ಟಿಗರಣ čaṭṭi-garaṇa. Tbh. of ಷಷ್ಠೀಗ್ರಹಣ (Šmd. 376).

ಚಟ್ಟಿಗೆ čaṭṭigĕ. = ಚಟಿಗೆ. (My.).

ಚಟ್ಟಿಱಿ (čaṭṭa3-iṟi). To smear the body with fragrant unguents, to perfume the person in a particular mode (cf. ಚರ್ಚೆ?). ಚಟ್ಟಿಱಿವುದು (ಸ್ಥಾಪಕ, ಹಸ್ತವಿಮ್ಬ Hlâ.).

ಚಟ್ಟು čaṭṭu. 1. = ಚಟ್ಟ 2, ಚಟ್ಟೆ 2. Flatness (My.). **2,** the bottom or platform of a cart (S. Mhr.; Tĕ.; T., M. ತಟ್ಟು; Tĕ. also ಸರುಗುಡು). **3,** = ಚತ್ತು, the flat cloth-cover over a palankeen (S. Mhr.). **4,** the flat, yet seedless pod of beans, peas, etc. (My.). — ಚಟ್ಟನ ತೋಳು. = ಕಳಗ. (My.).

ಚಟ್ಟು čaṭṭu. 2. = ಚಿಟ್ಟು 2. Impurity, vileness (cf. ಕೆಡು; M. ಚಟ್ಟು, fault; ಚೆಡಿ, dirty; to be dirty; Tĕ. ಚೆಡಿ, ಚೆಡು, being vile, spoiled, abominable; ಚೆಡ್ಡ, ruined, bad). See ಮುಟ್ಟ-, ಮುಟ್ಟು-, ಮುಡ-, ಮುಡಿ-. **2,** destruction. ಅವನನ್ನು ಚಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು, they killed him (C.). ಅದು ಚಟ್ಟಾಯಿತು (My.).

ಚಟ್ಟು čaṭṭu. 3. (Hardness, Tĕ.; cf. ಕಡು 1); the nĕlli fruit deprived of its seeds and dried in the sun (C.).

ಚಟ್ಟೆ čaṭṭĕ. 1. A garment adapted to the body after the European fashion (T., M., Tĕ.; see ಚಟ್ಟೆಕಾಱ).

ಚಟ್ಟೆ čaṭṭĕ. 2. = ಚಟ್ಟು 1, etc. Flatness, levelness (My.). **2,** a kind of venereal disease appearing as white, somewhat raised flats (My.).

ಚಟ್ಟೆ čaṭṭĕ. (= ಚಟ್ಟ or ಚಟ್ಟ 2). See s. ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟ.

ಚಟ್ಟೆಕಾಱ čaṭṭĕ-kâṟa. A man dressed in European fashion: a Eurasian (S. Mhr.; M.; Tĕ. ಚಟ್ಟೆಕಾರೆ, ಛಟ್ಟಾರೀ).

ಚಟ್ಟೆಗಾಱ čaṭṭĕ-gâṟa. = ಚಟ್ಟೆಕಾಱ. (My.).

ಚಟ್ಣಿ čaṭṇi. A seasoning formed of chopped chillies, etc., chutney (C.; Si. 313; M.; Mhr., H. ಚಟಣೀ); the state of being cut to pieces, mangled, etc. (Mhr.). — ಚಟ್ಣಿ ಮಾಡು. To prepare a chutney (C.). 2, to kill; to trouble greatly (My.).

ಚಡತಿ čaḍati. = ಚೋಡಿ. Jealousy (My.; H.).

ಚಡಾಯಿಸು čaḍâyisu. 1. = (ಕಡಾಯಿಸು 1), ಚಡಾಳಿಸು 1, ಜಡಾಯಿಸು. To tighten, to fasten (S. Mhr.).

ಚಡಾಯಿಸು čaḍâyisu. 2. = ಚಡಾಳಿಸು 2. To rise; to increase (My.; Mhr. ಚಢಣೇಂ);—to raise (My.; Mhr. ಚಢವಿಣೇಂ);—to lay on, to apply, as a slap, stroke, etc. (Mhr. ಚಢವಿಣೇಂ); to lash with a whip, stick or cane (My.).

ಚಡಾವು čaḍâvu. Ascent, rise (My.; Mhr. ಚಢ); increase of assessment; increase of position, degree, value or price (My.; Mhr., H. ಚಢಾವ). 2, a kind of shoe worn by Mohammadans (My.).

ಚಡಾಳ čaḍâḷa. (= ಚಡಾವು). Increase, excess (Râm. 4, 3, 15; 6, 35, 15; Bh. 2, 5, 51; 10, 8, 22).

ಚಡಾಳಿಸು čaḍâḷisu. 1. = ಚಡಾಯಿಸು 1. (Bh. 3, 13, 19).

ಚಡಾಳಿಸು čaḍâḷisu. 2. = ಚಡಾಯಿಸು. 2. To increase, to become excessive (Râm. 5, 8, 55. 66; 6, 50, 18; Bh. 6, 8, 15; 8, 24, 12; 8, 25, 7).

ಚಡಿ čaḍi. 1. A staircase (My.; Mhr., H. ಸಿಡೀ).

ಚಡಿ čaḍi. 2. A dovetail (in carpentry, C.; Mhr. ಜಡಕಾಮ, joinery).

ಚಡಿ čaḍi. 3. A cane (C.; Mhr., H. ಛಡೀ).

ಚಡು čaḍu. = ಚೆಡು. — ಚಡು ಪುಡನೆ. reit. Quickly, rapidly (ಶೀಘ್ರ Šmd. 391; Kk. 50, o. r. -ಪಡನೆ).

ಚಡೆ čaḍĕ. = ಸೆಡೆ. Detached, single, unencumbered (Mhr., H. ಸಡಾ). — ಚಡೆಪವುಜು. An unencumbered army (R.; Mhr., H. ಸಡೀಫೌಜ). — ಚಡೆಸವಾರಿ. = ಸೆಡೆ-. Going out alone (S. Mhr.).

ಚಡ್ಡಿ čaḍḍi. Breeches which reach only to the middle of the thighs (My.; ಚಣ್ಡಾತಕ, etc. Si. 224; H.; cf. ಚಣಕ).

ಚಣ čaṇa. 1. Renowned, famous for, known; skilled. See ಅಕ್ಷರ-; Bp. 50, 11.

ಚಣ čaṇa. 2. Tbh. of ಕ್ಷಣ (Šm. 18; C.; T.; Bp. 51, 35).

ಚಣಕ čaṇaka. Breeches which reach only to the middle of the thighs (ಚಲ್ಲಣ, ಅಧೋರ್ಗರುಕ Šmd. II; cf. ಚಡ್ಡಿ, ಚಣ್ಣ, ಚಣ್ಡಾತಕ, ಚಲನಕ, ಚಲನಿ, ಚಲ್ಲಣ).

ಚಣಕ čaṇaka. = ಚಣಂಗ. *The chick-pea, Bengal gram, Cicer arietinum* Lin. (ಕಡ್ಲೆ ರು.). See ಕಡಲೆ.

ಚಣಗಿ čaṇagi. = ಚಣಗೆ, ಚಣಂಗಿ, ಚನ್ನಂಗಿ No. 2. **A sort** of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens (ಮಂಗಲ್ಯಕ, ಮಸೂರ Nr.).

ಚಣಗೆ čaṇagĕ. = ಚಣಗಿ. (ಮಂಗಲ್ಯಕ, ಮಸೂರ Hlâ.).

ಚಣಂಗ čaṇanga. Tbh. of ಚಣಕ. (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಕಡಲೆ Nn. 102).

ಚಣಂಗಿ čaṇangi. = ಚಣಗಿ, etc. (ಮಂಗಲ್ಯಕ, ಮಸೂರ Si. 304; ಮಸೂರಿಕ Mr. 373).

ಚಣ್ಡ čaṇḍa. *Hot;* fiery, shining (Bp. 5, 14). 2, *ardent with passion, passionate, wrathful, angry;* cruel, severe; fierce, violent, impetuous; active, quick; mischievous, evil; pungent, acrid; — heat, warmth; passion, wrath. ಚಣ್ಡಜಯವೇಱುವಂ (ಸಾದಿನ Mr. 247). 3, Šiva; Skanda; etc.; N. of a demon; N. of a devotee of Šiva (V. 14, 100).

ಚಣ್ಡಕರ čaṇḍa-kara. The sun (Čpr. 5, 71; Bp. 58, 67).

ಚಣ್ಡಕೀರ್ತಿ čaṇḍa-kîrti. N. of an attendant of Šiva (Šsv 1, 80).

ಚಣ್ಡಕೋದಣ್ಡ čaṇḍa-kôdaṇḍa. A bow that does great mischief (Šśv. 4, 59).

ಚಣ್ಡಣೆ čaṇḍaṇĕ. The state of being hot or fiery (Bh. 8, 20, 10).

ಚಣ್ಡರುಚಿ čaṇḍa-ruči. The sun (Čpr. 5, 4). 2, N. of a râkshasa (5, 4. 87).

ಚಣ್ಡವರ čaṇḍa-vara. N. of a devotee of Šiva (= ಚಣ್ಡ).

ಚಣ್ಡವರವರದ čaṇḍa-vara-varada. N. of Šiva (Bp. 58, 67).

ಚಣ್ಡವಾಳ čaṇḍavâḷa. = ಚಣ್ಡಿವಾಳ. What is given to ratify a bargain, earnest money, a handsel (My.; Tĕ.).

ಚಣ್ಡಾಂಶು čaṇḍa-aṃśu. *The sun.*

ಚಣ್ಡಾತ čaṇḍâta. *Fragrant oleander, Nerium odorum* Ait.

ಚಣ್ಡಾತಕ čaṇḍâtaka. *A short petti-coat* (ವರಯುವತಿಯರು ಅರ್ಧ ತೊಡೆ ಪರಿಯನ್ತರ ಉಡುವನ್ತಾ ಸೀರೆ Nr.; see ಚಣಕ).

ಚಣ್ಡಾಲ čaṇḍâla. *A Čaṇḍâla, an outcaste, a man of the lowest and most despised of the mixed tribes, born from a Śûdra father and a Brâhmaṇa mother.*

ಚಣ್ಡಾಲವಲ್ಲಕಿ čaṇḍâla-vallaki. *The lute of the Čaṇḍâla, a common lute.*

ಚಣ್ಡಿ čaṇḍi. 1. = ಚೆಣ್ಡಿ. A passionate, violent female (see ಅ-); an obstinate female (C.). 2, a term of endearment applied to a mistress (Bp. 24, 39). 3, *Durgâ;* N. of a female (J. 10, 23 seq.). 4, an untractable, obstinate man (C.; Tĕ., T.; Bp. 59, 42). 5, obstinacy, etc. (My.; *cf.* ಕಡು 1; ಕಿಡಿ 1; ಸಣೆ, ಸೆಣೆ; M. ಚೆಡಿ 1, to be angry, to frown). 6, the state of being very hot (Râm. 5, 8, 77). 7, a mischievous man (? ನಾಸಿ Bhn. 27). See Šmd. 109. — ಚಣ್ಡಿಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. An irascible dog (Bp. 11, 19). — ಚಣ್ಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become passionate, obstinate, etc. (Bp. 38, 18; 40, 34; J. 4, 68; 10, 24). — ಚಣ್ಡಿಹುಯಿ. A vicious insect or reptile (Bp. 18, 56).

ಚಣ್ಡಿ čaṇḍi. 2. = ತಣ್ಡಿ. Wetness (My.; Tu.).

ಚಣ್ಡಿಕಾರಮಣ čaṇḍikâ-ramaṇa. Šiva (Bp. 58, 67; Šśv. 4, after 59).

ಚಣ್ಡಿಕಾರ್ಚನೆ čaṇḍikâ-arčanĕ. Worship of Durgâ (J. 31, 52).

ಚಣ್ಡಿಕಾಲಯ čaṇḍikâ-âlaya. A temple of Durgâ (J. 31, 38. 39. 55).

ಚಣ್ಡಿಕೆ čaṇḍikĕ. = ಚೆಣ್ಡಿಕೆ. A tuft; a crest; a tuft of hair left on the head of the young children of all castes (C.); the tuft of hair left on the top of the head (at the ceremony of tonsure) by all those people who wear the janivâra (C.; T. ಚಣ್ಡು; Mhr. ಶೇಣ್ಡೀ), and occasionally by others who look upon it as an ornament (C). ನವಿಲ ಚಣ್ಡಿಕೆ (ಶಿಖೆ, ಜೂಡಿ Nr.*b*). ಮಾಲೆಯಂ ಚಣ್ಡಿಕೆಯೊಳ್ ಇಕ್ಕೆ ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ (Mr. 334). See Grj. 2, after 106; Bp. 14, 33; 40, 39; 47, 30; 50, 3. — ಚಣ್ಡಿಕೆ ಬಿಡಿಸು. To cause the tuft of hair to be left (C.). — ಚಣ್ಡಿಕೆ ಬಿಡು. To leave that tuft on the head (C.). — ಚಣ್ಡಿಕೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize that tuft (V. 9, 96).

ಚಣ್ಡಿಕೆ čaṇḍikĕ. ಚಣ್ಡಿಕಾ. *Durgâ.*

ಚಣ್ಡಿತನ čaṇḍitana. Obstinacy, etc. (J. 18, 46; B. 4, 6; My.).

ಚಣ್ಡಿಲ čaṇḍila. Rudra. 2, *a barber.*

ಚಣ್ಡಿವಾಳ čaṇḍivâḷa. = ಚಣ್ಡವಾಳ. (My.).

ಚಣ್ಡಿಸು čaṇḍisu. To be angry or obstinate (My.; Tĕ. ಚಣ್ಡಿಂಚು; see ಎದುರ್-).

ಚಣ್ಡೀಶ್ವರ čaṇḍi-îśvara. Šiva. (R.).

ಚಣ್ಡು čaṇḍu. 1. = ಚೆಣ್ಡು q. v., etc. A ball to play with (ಕನ್ತುಕ, ಕನ್ದುಕ Si. 231, o. r. ಕಣ್ಡುಕ; 72; C.; Tĕ., T., M. ಚೆಣ್ಡು; see T. ತತ್ತಿ); a ball or cluster of flowers, etc. (Rśv. 13, 88, o. r. ಚೆಣ್ಡು; My.; Tĕ., T., M.). 2, the glans of the penis (C.). ಕುಣ್ಡೆ ಬಟ್ಟನ ಚಣ್ಡು ಕಣ್ಡವರಿಗುಣ್ಟು, ಕಾಣದವರಿಗಿಲ್ಲ (Prv.). — ಚಣ್ಡಿನ ಹೊಣಕೆ. A kind of tennis (My.; Bh. 1, 6, 1). — ಚಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To play at ball (C.). — ಚಣ್ಡುಮಲ್ಲಿಗೆ. A variety of jasmine (C). — ಚಣ್ಡುಹೂವು. A flower resembling the marigold, a Chrysanthemum (C.).

ಚಣ್ಡು čaṇḍu. 2. The nape of the neck, the neck (S. Mhr.; B. 4, 156). — ಚಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To strike and break the neck (S. Mhr.).

ಚಣ್ಡೆ čaṇḍĕ. ಚಣ್ಡಾ. *Durgâ,* who destroyed the asura Mahisha. 2, *a certain perfume* (ರಾಕ್ಷಸಿ, ಧನಹರಿ, etc. Nr.). 3, the small tree Cerbera Odollam Gaert. (St. & Pl.).

ಚಣ್ಡೇಶ čaṇḍâ-îśa. Šiva. See Bp. 24, 76; 58, 31; ಅದಿ-. — ಚಣ್ಡೇಶಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 46).

ಚಣ್ಡೇಶ್ವರ čaṇḍâ-îśvara. Šiva. See Bp. 9, 14; 31, 22; 59, 25. — ಚಣ್ಡೇಶ್ವರನ ಚಾಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಚಣ್ಡೇಶ್ವರಿ čaṇḍêśvari. Durgâ (S. Mhr.).

ಚಣ್ಡೋಲ čaṇḍôla. The pyramid-crested wood-lark (Mhr.; B. 3, 27).

ಚಣ್ಣ čaṇṇa. = (ಚಲ್ಲಣ, etc.), ಚೆಣ್ಣ. Short breeches (C.; see ಚಣಕ). See ಅರೆ-, ಕುಣ್ಡೆ-, ಗುಡಿಗಿ-.

ಚತುಃ čatuḥ. = ಚತುರ್, ಚೌ. Four.

ಚತುಃಖಣ್ಡ čatuḥ-khaṇḍa. = ಚೌಕಣ್ಡ. Four pieces.

ಚತುಃಪಟ್ಟ čatuḥ-paṭṭa. = ಚೌಪಟ್ಟ, ಚೌವಟ್ಟ. A place where four roads meet.

ಚತುಃಪದ čatuḥ-pada. = ಚೌಪದ, (ಚತುಷ್ಪದ). Having four feet; a quadruped.

ಚತುಃಶತ čatuḥ-śata. = ಚೌಶತ. 104; 400.

ಚತುಃಶಾಲ čatuḥ-śâla. *A square formed by four houses.*

ಚತುಃಶಾಲಿ čatuḥ-śâli. *A square of four houses.*

ಚತುಃಷಷ್ಟಿ čatuḥ-shashṭi. = ಚೌಷಷ್ಟಿ. 64 (Čh. v. 288; J. 33, 41. 47).

ಚತುರ್ čatur. = ಚತುಃ. (Šmd. 31. 101).

ಚತುರ čatura. = ಚದರ, ಚದರು, ಚದುರ, ಚದುರು. Four (Šmd. 106). 2, *dexterous, clever, ingenious;* shrewd (Bp. 24, 67; B. 4, 20. 79); skilfulness, cleverness. 3, charming, agreeable. — ಚತುರಕಳ್ಳಿ. A large leafless shrub, the triangular spurge, Euphorbia antiquorum Lin. (St. & Pl.).

ಚತುರಂಗ čatur-aṅga. = ಚದರಂಗ, ಚದುರಂಗ. Four-membered: = ಚತುರಂಗಬಲ (J. 2, 54). 2, chess.

ಚತುರಂಗಬಲ čaturaṅga-bala. An entire or complete army, comprising elephants, chariots, cavalry and infantry. See ಚತುರ್ಬಲ; ದಳ.

ಚತುರಂಗುಲ čatur-aṅgula. Four fingers. 2, *the plant Cathartocarpus fistula* Pers.

ಚತುರತನ čaturatana. = ಚದುರತನ, ಚತುರತೆ q. v. (My.).

ಚತುರತರ čatura-tara. Uncommonly clever, etc. (Ššv. 1, after 79).

ಚತುರತೆ čaturatĕ. Cleverness, sagacity, shrewdness. (Čpr. 1, 54; Bp. 1, 23; 53, 7).

ಚತುರಧಿಪತಿ čatur-adhipati. A ruler or commander of four (either of four districts or of the four constituents of an army, My.).

ಚತುರನ್ತ čatur-anta. Bordered on all four sides. 2, a palankeen (My., also ಚತುರನ್ತಯಾನ).

ಚತುರಬ್ದೆ čatur-abdĕ. *A heifer four years old.*

ಚತುರಶೀತಿ čatur-asîti. = ಚೌಶೀತಿ. 84.

ಚತುರಶ್ರ čatur-aśra. ಚತುರಸ್ರ. = ಚೌರಸ. Four-cornered, quadrangular; regular; agreeable (Čh. v. 12); a square; a boundary (My.).

ಚತುರಾನನ čatur-ânana. Four-faced; *Brahmâ;* N. of an author = ಕವಿಬೊಮ್ಮ (Čt. II, 2); a man with ingenious features (J. 2, 13).

ಚತುರಾಸ್ಯ čatur-âsya. = ಚತುರಾನನ. (Čt. I, 1, seq.; II, 2, seq.).

ಚತುರಾಸ್ಯನಿಘಣ್ಟು čaturâsya-nighaṇṭu. A vocabulary by Kavi Bŏmma (Čt. I & II, colophon).

ಚತುರೋದ್ದಾಮ čatura-uddâma. Distinguished by (the caesura being) at four or at the end of every fourth syllable (Čh. v. 138).

ಚತುರೋಪಾಯ čatura-upâya. The four expedients, the four means of success against an enemy: sowing dissension, negotiation, bribery, and open attack (J. 6, 28; B. 5, 228). ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ವುದು ದಾನಮೆನಿಸಿಕ್ಕು, ವೈರಮುಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಭೇದಮೆನಿಸಿಕ್ಕು, ಸಿಕ್ಷಿಸಲೊಡವ್ಪಟ್ಟಡೆ ದಣ್ಡಮೆನಿಸಿಕ್ಕು, ಸಯ್ಯಣೆ ಸಾಮಮುಕ್ಕು, ಇನ್ತಿವು ಅಯ್ದೆ ಮುಟ್ಟ ಚತುರೋಪಾಯಮುಕ್ಕು (Mr. 267).

ಚತುರ್ಗತಿ čatur-gati. A tortoise. (R.).

ಚತುರ್ಗ್ರಾಮ čatur-grâma. = ಚೌಗಾವೆ. Four villages; N. of a country.

ಚತುರ್ಥ čaturtha. Fourth; the fourth.

ಚತುರ್ಥಾಕ್ಷರ čaturtha-akshara. The fourth letter in every class of consonants (Šmd. 22); the fourth syllable (375).

ಚತುರ್ಥಾಶ್ರಮ čaturtha-âśrama. The fourth order of a Brâhmaṇa's life. (My.). See ಆಶ್ರಮ.

ಚತುರ್ಥಿ čaturthi. = ಚವುತಿ, ಚೌತಿ. The fourth case, the dative (Šmd. 51. 112. 115. 137-140. 158. 166. 177. 399; Kâvy. I, 2, 31. 32. 36-40; I, 5, 38-40). 2, the fourth day in a lunar fortnight.

ಚತುರ್ದನ್ತ čatur-danta. = ಚೌಜನ್ತ, ಚೌದನ್ತ. Having four tusks: Airâvata, the elephant of Indra.

ಚತುರ್ದಶ čatur-daśa. Fourteen (= ಚತುರ್ದಶನ್, Čh. v. 320). 2, the fourteenth.

ಚತುರ್ದಶಭುವನ čaturdaśa-bhuvana. The fourteen lôkas or divisions of the universe (Mr. 348; Bp. 52, 45).

ಚತುರ್ದಶಮನು čaturdaśa-manu. The fourteen Manus (Mr. 348).

ಚತುರ್ದಶಿ čaturdaśi. The fourteenth day in a lunar fortnight (C.; Si. 39).

ಚತುರ್ದಿಶ್ čatur-diś. ಚತುರ್ದಿಕ್. = ಚತುರ್ದಿಶೆ. (My.).

ಚತುರ್ದಿಶೆ čatur-diśĕ. The four points of the compass. (My.).

ಚತುರ್ಬಲ čatur-bala. = ಚತುರಂಗಬಲ. (ಸಂಜ್ಞೆ, ಚತುರಂಗಬಲ Nn. 99).

ಚತುರ್ಭದ್ರ čatur-bhadra. *The aggregate of four objects of human pursuit or wishes:* dharma, kâma, artha and môksha.

ಚತುರ್ಭಾಷೆ čatur-bhâshĕ. The four languages (Čh. p. 22).

ಚತುರ್ಭುಜ čatur-bhuja. (= ಚೌಭುಜ). Four-armed; *Vishṇu or Krishṇa.* See Bp. 27, 26; 53, 3.

ಚತುರ್ಮುಖ čatur-mukha. = ಚತುರಾನನ. Brahmâ (My.); Śiva; etc.

ಚತುರ್ಯುಗ čatur-yuga. The aggregate of the four yugas or ages of the world (C.).

ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರ čatur-vaktra. Four-faced; *Brahmâ.*

ಚತುರ್ವರ್ಗ čatur-varga. = ಚತುರ್ಭದ್ರ. *The aggregate of four objects etc.*

ಚತುರ್ವರ್ಣ čatur-varṇa. The four classes or castes: Brâhmaṇa, Kshatriya, Vaiśya and Śûdra (Mr. 248. 249).

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ čatur-viṁśati. 24.

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಜಿನ čaturviṁśati-jina. The 24 principal saints (tîrthaṅkaras) in each of the three Jaina ages (Mr. 348).

ಚತುರ್ವಿಧ čatur-vidha. *Four-fold;* of four sorts, in four ways.

ಚತುರ್ವಿಧನರ್ತನ čaturvidha-nartana. The four kinds of acting: music, song, gesticulation and dance (Ššv. 1, after 79).

ಚತುರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥ čaturvidha-purushârtha. = ಚತುರ್ಭದ್ರ. (My.).

ಚತುರ್ವೇದ čatur-vêda. The four vêdas (ಬ್ರಹ್ಮ, ವೇದ Nn. 79; Šmd. 101; Bp. 46, 2).

ಚತುರ್ವೇದಿ čatur-vêdi. = ಚೌವೇದಿ. Familiar with the four vêdas. (Bp. 47, 65; 55, 16).

ಚತುರ್ಹಾಯಣಿ čatur-hâyaṇi. *A heifer four years old.*

ಚತುಷ್ಕ čatushka. = ಚೌಕ. Four; consisting of four; increased by four; a collection or an aggregate of four; etc. (Šmd. 101).

ಚತುಷ್ಕೋಣ čatur-kôṇa. Square, quadrangular; a square. (My.).

ಚತುಷ್ಟಯ čatushṭaya. *Consisting of four; fourfold;* the number four; a collection or an aggregate of four; etc.

ಚತುಷ್ಪಥ čatur-patha. *A place where four roads meet.*

ಚತುಷ್ಪದ čatur-pada. = ಚತುಃಪದ. Four-footed; *a quadruped.*

ಚತುಷ್ಪದಿ čatushpadi. = ಚೌಪದಿ. N. of a metre (Čh.).

ಚತುಷ್ಪಾದ್ čatur-pâd. Quadruped, etc.; N. of the ninth karaṇa in astrology (My.).

ಚತುಷ್ಪಾದ čatur-pâda. = ಚತುಷ್ಪದ. (My.).

ಚತುಸ್ಸಾಗರ čatur-sâgara. The four oceans (Č. Bp. 47, 12).

ಚತೂರಸ čatur-rasa. The four principal tastes (Nn. 119).

ಚತ್ತರಿ čattari. = ಚತ್ರಿ. (My.).

ಚತ್ತರಿಗೆ čattarigĕ. = ಚತ್ತಿರಿಗೆ, ಚತ್ರಿಗೆ. Tbh. of ಛತ್ರಿಕೆ. An umbrella or a parasol, regarded as an ensign of royal power (S. Mhr.).

ಚತ್ತಾಣ čattâṇa. = ಜತ್ತಾಣ. A kind of poetical composition (ಬನ್ದ ಕಾವ್ಯಂ Šmd. II; Kk. 82; ಕಬ್ಬವೆಸರ್ ದಿಪ್ಪುಚತ್ತಾಣಂ Čt. II, 99).

ಚತ್ತಿರಿಗೆ čattirigĕ. = ಚತ್ತರಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಚತ್ತು čattu. A ceiling; a covering in general (of cloth, planks, etc. over a bed, palankeen, room, My.; Mhr. ಛತ; cf. ಚಟ್ಟು 1, No. 3).

ಚತ್ರ čatra. 1. = ಛತ್ರ 2. Tbh. of ಸತ್ರ. (C.; see ತಳಿ 4).

ಚತ್ರ čatra. 2. Tbh. of ಛತ್ರ 1. (My.).

ಚತ್ರಿ čatri. = ಚತ್ತರಿ. An umbrella, a parasol (C.; Mhr. ಛತ್ರೀ). — ಚತ್ರಿಕಲಶ. = ಚತ್ರಿಗೆಕಲಶ. (My.).

ಚತ್ರಿಗೆ čatrigĕ. = ಚತ್ತರಿಗೆ. (S. Mhr.). — ಚತ್ರಿಗೆಕಲಶ. The knob of an umbrella or parasol (S. Mhr.).

ಚತ್ವ čatva. The letter or syllable ಚ (Šmd. 82. 215. 283. 345. 347).

ಚತ್ವರ čatvara. *A quadrangular place or courtyard.* 2, *a levelled spot of ground prepared for a sacrifice.*

ಚತ್ವಾರಿ čatvâri. The number four (My.).

ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ čatvârimšat. 40. (My.).

ಚದರ čadara. Tbh. of ಚತುರ. Square (My.).

ಚದರಂಗ čadaranga. = ಚದುರಂಗ. (My.).

ಚದರು čadaru. = ಚದರ. (S. Mhr.).

ಚದಱಿಸು čadaṟisu. To scatter, to disperse (v. t., My.).

ಚದಱು čadaṟu. = ಚೆದಱು q. v., ಕೆದಱು 1 q. v. To scatter (v. i.), to disperse (v. i.), etc. ಚದಱಿ ಹೋದದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಆಕುಲ Si. 372).

ಚದುರ čadura. Tbh. of ಚತುರ (Šmd. 338). A clever man, etc. (ಬಲ್ಲವ 296 Cm.; ರೂಪಕ Nn. 135; ಬೆಗಡ Bhn. 60; Čpr. 4, 58; My.). ತಾನ್ ಆವಂ ಚದುರಂ (Šmd. 174). ಚದುರರ್ (121; Šm. 41).

ಚದುರಂಗ čaduranga. Tbh. of ಚತುರಂಗ. Chess (C.; Grj. 2, after 106).

ಚದುರತನ čadura-tana. (Šmd. 248, not in all MSS.). = ಚತುರತನ, ಚದುರುತನ. Cleverness, etc. (My.).

ಚದುರು čaduru. = ಚೆದುರು. Tbh. of ಚತುರ. Cleverness (My.). ಏಶ್ವಪ್ರಕಾಶನ ಚದುರು (Mr. 4). See Bp. 12, 32; 40, 23; 43, 3; 45, 29; J. 18, 31; 25, 45; 26, 10.

ಚದುರುತನ čadurutana. = ಚದುರತನ. (My.).

ಚದುರೆ čadurĕ. 1. (Šmd. 245). A clever female. ತಾನ್ ಅವಳ್ ಚದುರೆ (174). See Sp. s. ಬಿದಿರು 1.

ಚದುರೆ čadurĕ. 2. Tbh. of ಚಾತುರ್ಯ (Čt. II. 44).

ಚದ್ದರ čaddara. A sheet, used for beds or as a wrapper of the body (My.; H.).

ಚದ್ದ್ರ čaddra = ಚದ್ದರ. (My.).

ಚನ್ čan. 1. = ಚಂ (ಚಙ್), etc. Redness (T. ಚೆ, ಚೆಂ, ಚೆಗಪ್ಪು, ಚೆಮ್ಮೃ, ಚೆಯ್, ಚೆವ, ಚವಪ್ಪು, ಚೆವಪ್ಪು, ಚೆವ್ವು, ಚೇ, ಚೇಯೆ; M. ಚೆಂ, ಚೆವು, ಚೇಯೆ, ಚುವಪ್ಪು, ಚೊನೆ, ಚೊವ್ವು; T. ಚಿವ, ಚೆವ, ಚೇ, M. ಚೆವ, ಚುವ, ಚೋ, to be red; Tĕ. ಚಿವೆ, ಚೆವ್ವೆ, ಜೇಗುರು, ಜೇವುರು, red; ಜೇಗುರಿಂಚು, ಜೇ-, to grow red; cf. ಚಾಜು, ಜುಂಚು, ತೊಗರು; see s. ಚೂಪು). — ಚನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಚೆನ್ದಳಿರ್. (Čt. II, 98). A red sprout or young leaf. — ಚನ್ದುಟಿ. = ಚೆ-. (Ršv. 11, 81; J. 6, 32). — ಚನ್ದೆಂಗು. -ತೆಂಗು. = ಚೆನ್ದೆಂಗು. (J. 3, 27). — ಚನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. = ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್, q. v. (ಅಬಲ್ Šs.; Bp. 19, 65; 24, 81).

ಚನ್ čan. 2. = (ಕೆನೆ 1, ಕೆಯ್ 4), ಚನ್ನು, ಚೆನ್ 2, ಚೆನ್ನು, ಚಲು 1, etc. (T. ಚೆ, ಚೆಂ, ಚೆನ್, ಚೆಮ್ಮೃ, ಚೆಯ್, ಚೆವ್ವೆ, M. ಚೆವ್ವು, ಚೊವ್ವು, straightness, rectitude, regularity, evenness, equality, regularity, properness, correctness, justness, goodness; M. ಚೆಂ, right, excellent, royal; *cf.* ಚೆಯ್ 2, etc.; Tĕ. ಚನು, to be fit, suiting, proper, right; T. ಚೆಡಿ, splendour; T. ಚೆಯಿಮ್ಮೆ, ಚೆವ್ವಿ, ಚೇಡಿ, M. ಚೊಕ್ಕ, ಚೊಂಗು, beauty, elegance; see ಚೊಕ್ಕ).

ಚನ čana. = ಚನ್ನ, in ಚನಪ್ಪ, ಚನಬಸವ and other proper names (C.).

ಚನ ča-na. And not; *when affixed to certain interrogatives, it makes them indefinite.*

ಚನ್ದ čanda. 1. = ಚೆನ್ದ. Tbh. of ಛನ್ದ (Šmd. 338; Šm. 99). Pleasing, beautiful, lovely, charming; propriety, fitness, niceness; beauty (ಲಾವಣ್ಯ Šm. 99; C.; T.). ಚನ್ದವಾಗಿ or ಚನ್ದಾಗಿ (C.). ಚನ್ದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮನ್ದತ್ವವಿರ ಬಾರದು (Prv.). 2, appearance, shape, form, kind; manner, way (C.; T., Tĕ.). ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂಱು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ಅರಮನೆಯ ಚನ್ದಂಗಳು (Hlâ.). — See Bp. 18, 46; 22, 52; 33, 14; 34, 5; 38, 56; 39, 18. 46; 43, 15; 45, 35; 58, 21. 43; 60, 50. 54; B. 1, 20. 23; 2, 23. 41; 3, 24. — ಚನ್ದಗೆಡು. -ಕೆಡು. Beauty, or the proper form, state or manner, to be ruined, gone, or missed (Bp. 29, 15; C.). — ಚನ್ದಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. = ಚೆ-. A person who has lost or is devoid of all good manners (S. Mhr.). — ಚನ್ದ ಚನ್ದ. rep. Various kinds, etc. (Bp. 43, 36; C.). — ಚನ್ದದುಱುಮ್ಬು. -ತುಱುಮ್ಬು. A fine turumbu (Čpr. 8, 45). — ಚನ್ದಮ್ಬೆಱ್. -ಂ-ಪೆಱ್. To acquire beauty (Grj. 10, 113). — ಚನ್ದವನಱಿ. -ಅಱಿ. To know the proper manner, etc. (Bp. 18, 35). — ಚನ್ದವಱಿ. -ಅಱಿ. = ಚನ್ದಗೆಡು. (Bp. 14, 6; 44, 26). — ಚನ್ದ ಪಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. A nice shoe (Abh. P. 7, 68, o. r. ಚಮ್ಮಪಾವುಗೆ).

ಚನ್ದ čanda. 2. (= ಚನ್ದ್ರ). The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 101; ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44; ಚನ್ದ್ರ Šm. 16; ಸಸಿ 99; C.). As Tbh. of ಚನ್ದ್ರ it appears also in ಚನ್ದಪುರ. — ಚನ್ದಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. Moon-father: the moon (S. Mhr.); N. (My.). — ಚನ್ದಮಾಮ. Moon-uncle; the moon (My.). — ಚನ್ದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (C.). See ಸುಲಿಯ-.

ಚನ್ದ čanda. 3. (= ಛನ್ದ). Occasionally used for ಛನ್ದ prosody (ಛನ್ದ Šm. 99).

ಚನ್ದಣ čandaṇa. Tbh. of ಚನ್ದನ. (My.; Si. 228).

ಚನ್ದನ čandana. = ಚನ್ದಣ, ಚನ್ದಲ, ಚನ್ದಳ, ಚನ್ದಾಳ. *Sandal, Sirium myrtifolium:* either the tree, the wood, or the unctuous preparation of the wood.

ಚನ್ದನಾಕ್ಷತೆ čandana-akshatĕ. = ಗನ್ಧಾಕ್ಷತೆ. (Bp. 24, 23; My.).

ಚನ್ದನಾಚಲ čandana-ačala. A part of the southern range of the western ghauts, where sandal-wood is found. (R.).

ಚನ್ದನಾವತಿ čandanâ-vati. N. of a town (J. 28, 53. 59; 29, 12).

ಚನ್ದನೋಪಲ čandana-upala. A slab on which sandal is ground (ತೇವ ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲು Mr. 206; My.).

ಚನ್ದರ čandara. = ಚನ್ದ್ರ 2, etc. (My.).

ಚನ್ದಲ čandala. Tbh. of ಚನ್ದನ. Sandal (My.). 2, a vessel made of sandal-wood (My.).

ಚನ್ದವುರ čandavura. Tbh. of ಚನ್ದ್ರಪುರ (Šmd. 380).

ಚನ್ದಳ čandaḷa. = ಚನ್ದಲ. (My.).

ಚನ್ದಾಳ čandâḷa. = ಚನ್ದಳ. A kind of sandal (ಕೃಷ್ಣಾಗರುಚನ್ದನ G.; S. Mhr.).

ಚನ್ದಿ čandi. A gable-wall (Mhr. ಚಾನ್ದಈ). — ಚನ್ದಿಗೋಡೆ. = ಚನ್ದಿ. (S. Mhr.; B. 4, 122).

ಚನ್ದಿರ čandira. = ಚೆನ್ದರ 2, ಚೆನ್ದಿರ 2. The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. II, 49; Šm. 16; ತಿಂಗಳ್, etc. Kk. 11*b.*; ಶತಿ 44; C.).

ಚನ್ದು čandu. = ಚನ್ದ 2. (The moon); the date (My.; H.).

ಚನ್ದುಳ್ಳಿ čanda-uḷḷi (*i. e.* uḷḷa). Beautiful (My., vulgar).

ಚನ್ದ್ರ čandra. 1. Glittering, shining. 2, *the moon* (ಸುಧಾಕರ Nn. 69; ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಯ್ದುನ Mr. 19; ಚಳಿಗದಿರ, ಸವಿಗಡಲಣುಗ, etc. Šm. 15. 16; ಕುಳಿರ್ಗೆಯ್ಯ Čt. I, 55; ತಿಂಗಳ್, ಪೆಜಿ[3] I, 96). 3, a lovely or agreeable phenomenon of any kind, anything which gives pleasure. 4, *gold*. 5, *camphor*. 6, = ಚನ್ದ್ರ 2, the colour red (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 69). 7, excellent, eminent; excellence (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠವು 69). 8, dust (ರಜ, ದೂಳು 69). 9, the eye in a peacock's tail (ಪೀಲಿ, ನವಿಲ ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು 69). 10, a seat, a throne (ವಿಷ್ಟರ, ಸಿಂಹಾಸನ 69). 11, a kind of house (ಭವನ, ಮನೆಗಳ ಭೇದ 69; *cf.* ಚನ್ದ್ರೆ). 12, *a particular plant* (= ಕಾಪಿಪ್ಪಿಲ್ಲ). 13, a wood (ಅರಣ್ಯ, ವನ 69). 14, a certain metrical foot (Čh.). 15, water. — ಚನ್ದ್ರಕೋಲು. A kind of gold ornament worn on the head by females (S. Mhr.). — ಚನ್ದ್ರಗಲ್. -ಕಲ್. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (ಕುಳಿರ್ಗಲ್, ಬಸರ್ಗಲ್ Čt. II, 112). — ಚನ್ದ್ರಮುರು. = ಚನ್ದ್ರಮುರುಗು. (My.). — ಚನ್ದ್ರಮುರುಗು. A semi-circular ring for the tip of the ear, set with pearls, etc. (My.). See ಚನ್ದ 2, ಚನಿ ರ.

ಚನ್ದ್ರ čandra. 2. = ಚನ್ದರ, ಚೆನ್ದರ 1, ಚೆನ್ದಿರ 1, ಸೆನ್ದುರ. Tbh. of ಸಿನ್ದೂರ. Red lead, minium (ಸಿನ್ದೂರ Mr. 102; C.; Tĕ. ಚನ್ದುರ, ಚೆನ್ದಿರ; *cf.* ಚನ್ದ್ರ 1, No. 6). — ಚನ್ದ್ರಕಾಳಿಸೀರೆ. A black garment of women with a red border (C.). — ಚನ್ದ್ರಗಾವಿಸೀರೆ. -ಕಾವಿ-. = ಚನ್ದ್ರಕಾಳಿಸೀರೆ. (My.). — ಚನ್ದ್ರತಿಲಕ. A leaf-like ornamental mark on the forehead made with minium (J. 11, 8). — ಚನ್ದ್ರಪುಡಿ. = ಚನ್ದ್ರ. (ಸಿನ್ದೂರ, etc. Si. 334). — ಚನ್ದ್ರಬಾಟಿ[3]. A good kind of plantain of a reddish colour (C.). — ಚನ್ದ್ರಮಾವು. A good kind of mango of a reddish colour (C.).

ಚನ್ದ್ರಕ čandraka. *The eye in a peacock's tail*. 2, the moon. — ಚನ್ದ್ರಕಬಳ್ಳಿ. A small ornamental shrub, Rauwolfia serpentina Benth. (St. & Pl.).

ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ čandra-kânta. The moon-stone, a fabulous gem, supposed to be formed from the congelation of the rays of the moon and to dissolve under the influence of its light, or to distil water when the moon's rays fall upon it; perhaps a kind of crystal or jasper (ಸಸಿಗಲ್ Šs.; Bp. 51, 19; J. 11, 10). 2, the moon (ಹಿಮಗು Mr. 102).

ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಿ čandra-kânti. The lustre of the moon, moonlight. 2, a large creeping shrub, the moon-flower, Ipomaea grandiflora Lamk. (St. & Pl.).

ಚನ್ದ್ರಕಿ čandraki. *A peacock*.

ಚನ್ದ್ರಕೀರ್ತಿ čandra-kîrti. N. (Bp. 52, 18).

ಚನ್ದ್ರಗಾವ್ಯ (čandra-kâvya, of ಕಾವಿ). A red sîrĕ (My.).

ಚನ್ದ್ರಗ್ರಹಣ čandra-grahaṇa. An eclipse of the moon. (C.; B. 4, 67).

ಚನ್ದ್ರಚೂಡ čandra-čûḍa. Šiva. (My.).

ಚನ್ದ್ರಜ čandra-ja. Budha (Mercury). (R.).

ಚನ್ದ್ರಜ್ಯೋತಿ čandra-jyôti. Moonlight. 2, a kind of firework (S. Mhr.; Mhr.; Mg.).

ಚನ್ದ್ರತಾರಾಬಲ čandra-târâ-bala. Propitiousness of the moon and stars (My.).

ಚನ್ದ್ರದಾರ čandra-dâra. A wife of the moon: *any one of the twenty-seven lunar mansions*.

ಚನ್ದ್ರಧರ čandra-dhara. Šiva (Bp. 8, 4). 2, sign for a long syllable (Čh.).

ಚನ್ದ್ರನಖಿ čandra-nakhi. N. of Râvaṇa's sister (Abh. P. 9, after 149; 9, 151).

ಚನ್ದ್ರಪುರ čandra-pura. = ಚನ್ದವುರ. N. of a town.

ಚನ್ದ್ರಪ್ರಭ čandra-prabha. N. of the eighth Arhat (tîrthankara) of the Jainas (Čpr. 1, 52. 66. 67).

ಚನ್ದ್ರಬಲ čandra-bala. Propitiousness of the moon (Mhr.; R.).

ಚನ್ದ್ರಬಾಲೆ čandra-bâlĕ. *Large cardamoms*.

ಚನ್ದ್ರಬಿಮ್ಬ čandra-bimba. The lunar disk (ಸಸಿಮಣ್ಡಲ Čt. I, 28).

ಚನ್ದ್ರಭಟ್ಟ čandra-bhaṭṭa. N. of an author (Šmd. 4).

ಚನ್ದ್ರಭಾಗೆ čandra-bhâgĕ. *The Chenab, one of the five streams of the Pañjâb*.

ಚನ್ದ್ರಮ čandrama. Tbh. of ಚನ್ದ್ರಮಸ್. (ಚನ್ದ Nn. 9; ಹಿಮಕರ 35; ಚನ್ದ್ರ, etc. Mr. 36).

ಚನ್ದ್ರಮಣ್ಡಲ čandra-maṇḍala. = ಚನ್ದ್ರಬಿಮ್ಬ. (My.).

ಚನ್ದ್ರಮಸ್ čandramas. *The moon*.

ಚನ್ದ್ರಮುನಿ čandra-muni. N. (Bp. 52, 18).

ಚನ್ದ್ರಮೌಳಿ čandra-mauli. *Šiva*. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಚನ್ದ್ರಲೇಖೆ čandra-lêkhĕ. A digit of the moon (Mr. 1*a*).

ಚನ್ದ್ರಲೋಕ čandra-lôka. The sphere or heaven of the moon. (My.).

ಚನ್ದ್ರವಂಶ čandra-vaṁša. The lunar race of kings. (C.).

ಚನ್ದ್ರವತ್ čandra-vat. Brilliant; illuminated by the moon. (R.).

ಚನ್ದ್ರವದನೆ čandra-vadanĕ. A woman having a face fair as the moon. (My.).

ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ čandra-šâlĕ. = ಚನ್ದ್ರಸಾಲೆ. *A room on the top of a house, an upper room, an upper story*. (J. 30, 36).

ಚನ್ದ್ರಶಿಲೆ čandra-šilĕ. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (My.; B. 5, 241).

ಚನ್ದ್ರಶೇಖರ čandra-šêkhara. *Šiva;* a form of Šiva (Bp. 58, 18).

ಚನ್ದ್ರಸಾಲೆ čandra-sâlĕ. Tbh. of ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ. ಅಗ್ರಸಾಲೇ ಊಟ, ಚನ್ದ್ರಸಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಚನ್ದ್ರಸೂರ್ಯ čandra-sûrya. Moon and sun; a rough drawing of the moon and sun on a stone, worshipped by peasants (S. Mhr.).

ಚನ್ದ್ರಹಾರ čandra-hâra. A necklace of flat, moon-like (circular) gold beads (C.).

ಚನ್ದ್ರಹಾಸ čandra-hâsa. Deriding the moon. 2, *a glittering scimitar, a sword* (Abh. P. 14. 188). 3, N. of a prince (J. 28, 6. 60-63; 29, 2-49).

ಚನ್ದ್ರಾಂಗದ čandra-aṅgada. N. of a son of king Indrasêna (R.).

ಚನ್ದ್ರಾಚೂಡ čandrâčûḍa. = ಚನ್ದ್ರಚೂಡ. (Bp. 1, 51).

ಚನ್ದ್ರಾತಪ čandra-âtapa. *Moonlight;* an open hall; an awning. (Kâvy. V, 12).

ಚನ್ದ್ರಾತ್ಮಜ čandra-âtmaja. = ಚನ್ದ್ರಜ. (R.).

ಚನ್ದ್ರಾಭರಣ čandra-âbharaṇa. Śiva (Grj. 3, 86; 4, 13).

ಚನ್ದ್ರಾವತಿ čandrâvati. N. of a place. (My.).

ಚನ್ದ್ರಾವಲಿ čandra-âvali. N. of the elder sister of Râdhâ. (My.).

ಚನ್ದ್ರಾಶ್ಮ čandra-aśma. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (Śśv. 3, 64).

ಚನ್ದ್ರಿ čandri. Shining, golden. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, = ಚನ್ದ್ರಾತ್ಮಜ.

ಚನ್ದ್ರಿಕೆ čandrikĕ. *Moonlight;* elucidation. 2, N. of two vṛittas (Čh.). 3, a coil of written palm-leaf (My.).

ಚನ್ದ್ರೆ čandrĕ. (= ಚನ್ದ್ರ 1, No. 11). A hall covered only at the top; an awning, a canopy.

ಚನ್ದ್ರೋದಯ čandra-udaya. Moon-rise. (C.). 2, *an awning, a cloth spread over on open court.*

ಚನ್ದ್ರೋದಯಮಾತ್ರೆ čandrôdaya-mâtrĕ. A bolus said to be very cooling (My.).

ಚನ್ನ čannu-a3. = ಚನ, ಚೆನ್ನ. A man of beauty, a handsome man. **2,** N. (C.; Bp. 18, 10; B. 1, 15). See ಮಾದರ-. — ಚನ್ನಪಟ್ಣ. Čanna's town: Madras (C.; Tĕ. ಚನ್ನಪಟ್ಣ, ಚೆನ್ನ-, ಚೆನ್ನಾ-; T. ಚೆನ್ನ-, ಚೆನ್ನೈ-). Also N. of other places. — ಚನ್ನಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.). See ತೊಗೆಯ-. — ಚನ್ನಬಸವ. N., especially that of the sister's son of Basava (Č. Bp. 6, 47; Tĕ. ಚೆ-.). See Bp. 7 sum.; 7, 9; 35, 41; 47, 37; 61, 74. 75. — ಚನ್ನಬಸವಣ. -ಅಣ. = ಚನ್ನಬಸವ. (Bp. 35, 8). — ಚನ್ನಬಸವಪುರಾಣ. A work about Čannabasava, etc. of A. D. 1585 (Č. Bp. 63, 77; Tĕ. ಚೆ-.). — ಚನ್ನಯ. -ಅಯ. N. (C.; Bp. 13, 82; 25, 4; 38, 42; 45, 37; 56, 50). See ಮಾದರ-. — ಚನ್ನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (C.; Bp. 9, 40).

ಚನ್ನಗೆ cannagĕ. Handsomely, nicely, properly (My.).

ಚನ್ನಂಗ čannaṅga. — ಚನ್ನಂಗನ ಮರ. = ಚನ್ನಂಗಿ No. 1. (Z.).

ಚನ್ನಂಗಿ čannaṅgi. = ಚೆನ್ನಂಗಿ. A large timber-tree with white bark, Lagerstroemia parviflora Roxb. (Z.; ಚಲಿ Mr. 121, one MS. ಚೆನ್ನಂಗಿ; Bp. 45, 37; Tĕ., and also ಚನ್ನಂಗಿ). **2,** = ಚಣಗಿ, etc. (C.; ಮುಂಗಲ್ಯಕ, ಮುಸುರ, ಮುಸೂರ G.).

ಚನ್ನಿಗ čanniga. A handsome, fine man (C.; Bp. 15, 18; 24, 40; 47, 33; 48, 10; Râm. 6, 14, 29; Dp. 1, 2). — ಚನ್ನಿಗರಾಯ. N. of a Krishṇa idol at Bêlûr near Hâsana (My.).

ಚನ್ನು čannu. = ಚನ್ 2, ಚೆನ್ 2, ಚೆನ್ನು. Straightness; beauty, grace, niceness, properness; excellence (My.; Tĕ. ಚೆನ್ನು). Gen. and Acc. ಚನ್ನ. ನಾಯ ಬಾಲ ಸೆಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪುದೇ? (Śś. 85). — ಚನ್ನ ಕುಲ. (Bp. 18, 9). — ಚನ್ನ ಚನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. (Bp. 24, 81). — ಚನ್ನ ಪಾಯಸ. (Bp. 14, 13). — ಚನ್ನ ಭಕ್ತಿ. (Bp. 24, 75). — ಚನ್ನ ಮುಗ. (Bp. 18, 52). — ಚನ್ನ ಮುಡಿಕಳ. (Bp. 21, 45). — ಚನ್ನ ಮೂಡು. (Bp. 27, 60; 45, 37; 47, 37). — ಚನ್ನ ಮಾತು. (Bp. 29, 16). — ಚನ್ನ ವಿಣ್ಣಪ್ರಾಯ. (Bp. 25, 9). — ಚನ್ನಲರ್. -ಅಲರ್. -ರು. (Bp. 28, 69; 44, 4). — ಚನ್ನ ಶಿಶು. (Bp. 18, 89). — ಚನ್ನಾಗಿ. -ಆಗಿ. = ಚೆ-. Nicely, handsomely, properly, well, in good circumstances (ಅಯ್ದು Śmd. 26 Cm.; ನೆಟ್ 31 Cm.; Bp. 14, 5; 39, 24; 44, 41; 47, 65; 57, 69; C.; Si. 272. 283. 368. 398; B. 1, 1; 2, 46. 52; 4, 209. 214). ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ನಣ್ಟರು, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು (Prv.). — ಚನ್ನೆಸೆ. -ಎಸೆ. To shine beautifully, to be splendid, to be conspicuous (Bp. 5, 13; 32, 39; 38, 42). ಕನ್ನಡದೆ ಕನ್ನಡಿಯದು ಎನ್ನೆ ಗೀರ್ವಾಣದೊಳು ಚನ್ನೆಸೆವ ದರ್ಪಣಮೆನುತ್ತ ಒರೆವುದು (Čidakhaṇḍânubhava 1, 8).

ಚನ್ನಿ čanni. = ಚನ್ನೆ. (My.).

ಚನ್ನೆ čannĕ. = ಚೆನ್ನೆ 1. A handsome female (Čh. v. 328; Čpr. 7, 103; Abh. P. 3, 85; Grj. 3, after 91; Bp. 4, 42). **2,** N. (S. Mhr.). — ಚನ್ನಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (C.; Bp. 14, 3). — ಚನ್ನವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (C.; B. 4, 217).

ಚಪ್ čap. An imitative sound. (*Cf.* ಚಿಪ್). — ಚಪ್ ಚಪ್. rep. The sound produced by beating with a cane or stick (C.), or by cutting a tree with an axe (C.). 2, one of the notes of the house-lizard (S. Mhr.).

ಚಪ್ čap. Silent! still! (H., Mhr.; S. Mhr.).

ಚಪ čapa. An imitative sound. (See ಚಪ್ಪರಣೆ). — ಚಪಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To chirp (ಬಗ್ಗು, etc. G.). — ಚಪಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To emit a smacking sound in eating (S. Mhr.).

ಚಪ čapa. Bamboo cane (ವಂಶ, etc., ಬಿದಿರ್ Mr. 125; T. ಚಟು; Sk. ಚಪಿ).

ಚಪಕಾರಕ čapa-kâraka. A worker in bamboo cane, a manufacturer of baskets, etc. (ವಂಶಚ್ಛೇದಿ, ಮೇದ Mr. 377).

ಚಪಟೆ čapaṭĕ. = ಅಪ್ಪಟೆ, ಚಪ್ಪಟೆ 1. Flatness; (flat). (Mhr. ಚಪಟಾ, ಚಾಪಟ; ಚಾಪಟೀ, any thing beaten flat; ಚಾಪಣೀಂ, to press; ಸಪಾಟ, flat, level, plain; smoothed; ಸಪಾಟೀ, levelness, etc.; Tĕ. ಚಪ್ಪಟಿ, ಚಪ್ಪಿಡಿ; T. ಚಪ್ಪೈ, ಚಪ್ಪಟ್ಟೈ, ತಟ್ಟೈ; M. ಚಪ್ಪೆ, ಚಪ್ಪಡೆ; *cf.* ಚಕ್ಕಟು; Sk. ಚಿಪಿಟ; ಚಟ್ಟು 1; Tĕ. ಚದಮು, ಚದುಪು, to level; to make even with the ground; to break to pieces; T. ಚದೈ, M. ಚದೆ, K. ಸದೆ, to squash, etc.). — ಚಪಟೆಮೂಗಿನವನು. = ಚಪ್ಪಟೆ-. (ಖುರಣಸ್, etc. Si. 197).

ಚಪಲ čapala. *Moving to and fro, being agitated, wavering, unsteady, restless, fickle;* wanton. 2, *active, quick, swift, agile, expeditious.* 3, *inconsiderate, rashly or inconsiderately committing a crime.* 4, momentary, instantaneous. 5, quicksilver (ಪಾರದ, ರಸ Mr. 329).

ಚಪಲತನ čapalatana. = ಚಪಲತೆ, ಚಪಲತ್ವ. (B. 3, 39; 5, 27).

ಚಪಲತೆ čapalatĕ. The state or nature of moving to and fro; trembling; fickleness; inconstancy; agitation; smartness. (Śmd. 159. 230; Kâvy. IV, 2, 16; My.).

ಚಪಲತ್ವ čapalatva. = ಚಪಲತೆ. (Śmd. 230 Cm.; My.).

ಚಪಲೆ čapalĕ. A fickle or wanton woman (Bp. 40, 54; My.). 2, *lightning.* 3, *long pepper.*

ಚಪಾ čapâ. (*cf.* ಚಪ್). — ಚಪಾ ಚಪ್. rep. The sound produced by beating the surface of water with the hand, a stick, etc. (My.; *cf.* Mhr. ಥಪ್ಪಾಥಪ್ಪೀ).

ಚಪಾಟಿ čapâṭi. = ಚಪ್ಪಟೆ. A slap (Mhr.). — ಚಪಾಟಿ ಬಡಿ. To slap with the open hand (S. Mhr.).

ಚಪಾಡಿಸು čapâḍisu. See s. ಚಪ.

ಚಪಾತಿ čapâti. A cake flattened with the hand without a roller (H.).

ಚಪಾಯಿಸು čapâyisu. To hide (v. t., C.; Mhr., H. ಛಪಾವಿಣೇಂ).

ಚಪಾವಣೆ čapâvaṇĕ. Hiding, concealment (My.; Mhr., H. ಛಪಾವಣೀ).

ಚಪಾವು čapâvu. = ಚಪಾವಣೆ. (My.).

ಚಪೇಟ čapêṭa. *A palm of the hand with the fingers extended.*

ಚಪ್ಪಗೆ čappagĕ. = ಸಪ್ಪಗೆ. Insipidness; insipidly (My.; Tĕ. ಚಪ್ಪಗಾ; ಚಪ್ಪಡಿ, ಚಪ್ಪಿಡಿ, ಚವ್ವಿಡಿ, insipidness; Mhr. ಚಪ್ಪಟ್ಟೆ, vapid, flat, insipid).

ಚಪ್ಪಟೆ čappaṭĕ. 1. = ಚಪಟೆ, etc., (ಚಪ್ಪಡಿ). (My.; B. 4, 125). ಚಪ್ಪಟೆಯಾದುದು (ಚಕ್ಕಟಿ Šmd. I). — ಚಪ್ಪಟೆಮೂಗು. A flat nose (My.; T. ಚಪ್ಪೈಮೂಕು; M. ಚಪ್ಪಿಯ ಮೂಕು, ಚಪ್ಪೆ-). — ಚಪ್ಪಟೆಮೂಗಿನವನು. A flat-nosed man (ಖುರಣಸ್, ಖುರಣಸ Nr.).

ಚಪ್ಪಟೆ čappaṭĕ. 2. = ಚಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಚಪ್ಪಟೆ čappaṭĕ. = ಚಪಾಟ. (H., Mhr. ಚಪೇಟಾ, a smart slap; Mhr. ಚಾಪಟೀ, ಸಪ್ಪಾ, ಥಾಪಟ, a slap; *cf.* ಚಪ್ಪರಿಸು 2). — ಚಪ್ಪಟೆ ಬಡಿ. = ಚಪ್ಪಟೆ ಹೊಡೆ. (My.). — ಚಪ್ಪಟೆ ಹೊಡೆ. To apply a smart slap with the palm (My.).

ಚಪ್ಪಡಿ čappaḍi. (= ಚಪ್ಪಟೆ 1). A large flat stone (My.). — ಚಪ್ಪಡಿ ಎಳೆ. To drag a flat stone (on another's head): to ruin (My.). — ಚಪ್ಪಡಿ ಹಾಕು. To put a flat stone (on another's business): to ruin (My.).

ಚಪ್ಪನೆ čappanĕ. With the sound of ಚಪ್ in beating (S. Mhr.).

ಚಪ್ಪನ್ನ čappanna. ಛಪ್ಪನ್ನ. Fifty-six (H., Mhr.; Br.).

ಚಪ್ಪನ್ನದೇಶ čappanna-dêśa. The 56 countries (all the world) (C. Bp. 6, 48 seq.; Vivêkacintâmaṇi; Rśv. 5, 127; 5, after 22; J. 25, 12; see Čh. p. 133 seq.). *Cf.* ಷಟ್ಪಂಚಾಶದ್ವಿಷಯ.

ಚಪ್ಪರ čappara. (Šmd. 48). = ಚಪ್ರ. A frame thrown over houses to form the roof (My.; Tĕ.; Mhr. ಛಪ್ಪರ). 2, a shed (ಪನ್ದರ, ಹನ್ದರ Nn. 143; ಕಾವಣ, ಪನ್ದಲ್ Kk. 26, Šm. 59; Bp. 8, 37; Râm. 13, 7; J. 34, 8; My.; M., Tĕ.; Mhr.: a temporary hut). 3, a court-yard (ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅಂಗಳ Nn. 143; ಗೃಹಾಂಗಣ Mr. 480; *cf.* ಚತ್ವರ). 4, a thatched or tiled roof (S. Mhr.; Mhr.; Tĕ., M.). 5, a trellis (My.; Tĕ.). 6, the canopy of a bedstead (My.; Tĕ., T., M., Mhr.; see ನಡಚಪ್ಪರ). ಚಪ್ಪರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನಪೇಕ್ಷಿಸಿದ (Prv.). — ಚಪ್ಪರಗಾಲ ಮಂಚ. A cot with a canopy that rests on (four) staffs (My.). — ಚಪ್ಪರದ್ರಾಕ್ಷೆ. Grapes trained upon a trellis (ಮೃದ್ವೀಕೆ, ಗೋಸ್ತನಿ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, etc. Si. 148; My.). — ಚಪ್ಪರಮಂಚ. A canopied bedstead (My.).

ಚಪ್ಪರಣೆ čapparaṇĕ. The crying or chirping of birds (ಬೆಜ್ಜೆ Šmd. II; ಬೆಜ್ಜೆ Kk. 42. 88, o. r. ಬಿಜ್ಜು; ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ 77; ಬೆಜ್ಜೆ, ಜಡಿಪು, ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ Šm. 29. 30; Šśv. 2, 45). 2, the peculiar smacking of the lips by which peasants use to stop their cattle (C.; Bp. 47, 46; My.; T., M. ಚಪ್ಪು, Tĕ. ಚಪ್ಪಡಿಂಚು, ಚಪ್ಪರಿಂಚು, -ಲಿಂಚು, to smack the lips; to suck; Tĕ. also: to chuckle or cluck to an animal to urge it on); chuckling, cockering (Râm. 1, 5, 31).

ಚಪ್ಪರಿಗ čappariga. — ಚಪ್ಪರಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A name given to several kinds of grass, as Panicum repens L., Manisurus granularis Swartz., Andropogon lanceolatus Roxb. (Z.).

ಚಪ್ಪರಿಸು čapparisu. 1. To chuckle or cluck to an animal to urge it on (Bh. 1, 10, 22; 8, 23, 12; 8, 26, 16; Rśv. 6, after 11; J. 25, 45). 2, to smack the lips in sucking or sipping (Bp. 33, 15); to produce the peculiar sound of chewing, to chew with a noise (C.; see s. ಚಪ್ಪರಣೆ; M. ಚವೆ, chewing; the sound of it). 3, to chirp (Grj. 2, after 106; 8, after 8); to bark (? 1, 104).

ಚಪ್ಪರಿಸು čapparisu. 2. = ಚಪ್ಪಳಿಸು. To slap; to pat (S. Mhr.; Abh. P. 14, 123; 14, after 123; Rśv. 6, after 11; Râm. 6, 11, 17; J. 13, 50; 16, 23; Tĕ. ಚರಚು; *cf.* ಚಪ್ಪಟೆ 2).

ಚಪ್ಪಲ್ čappal. = ಚಪ್ಪಲಿ. (My.).

ಚಪ್ಪಲಿ čappali. A shoe or sandal (S. Mhr.; Mhr., H. ಚಪ್ಪಲ, -ಳ; *cf.* ಚಮ್ಮಾಳಿಗೆ). — ಚಪ್ಪಲಿಜೆಣ್ಣು. A weed, Tricholepis amplexicaulis Clarke (Z.).

ಚಪ್ಪಳಿ čappaḷi. = ಚಪ್ಪಟೆ 2, ಚಪ್ಪಳೆ, ಚಪ್ಪಾಳೆ. Clapping the hands (S. Mhr.; T. ಚಪ್ಪಾಣಿ). — ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To clap the hands (Bp. 4, 8; 47, 42; 59, 24; My.). — ಚಪ್ಪಳಿ ಬಡೆ. = -ಹೊಡ. (G. 157. 158). — ಚಪ್ಪಳಿ ಹೊಡೆ. = ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು. (S. Mhr.; My. as ಚಪ್ಪಳೆ-).

ಚಪ್ಪಳಿಸು čappaḷisu. = ಚಪ್ಪರಿಸು 2, ತಪ್ಪಳಿಸು. (Bp. 15, 9).

ಚಪ್ಪಳೆ čappaḷĕ. = ಚಪ್ಪಳಿ. (My.; see ಕೆಯ್-). — ಚಪ್ಪಳೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕು. (Bp. 18, 15).

ಚಪ್ಪಾಳೆ čappâḷĕ. = ಚಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 1. That which is flattened or pressed down (T. ಚಪ್ಪೈ). — ಚಪ್ಪಲರ್. -ಅಲರ್. To be flattened and distended (Čpr. 4, 77; 7, 64).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 2. The hip-bone (My.; T. ಚಪ್ಪೈ, the hip).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. 3. = ಸಪ್ಪೆ. Insipidness (My.).

ಚಪ್ಪೆ čappĕ. An impression, a stamp, a seal (S. Mhr.; Mhr. ಛಪ್ಪಾ; *cf.* ಚಾಪೆ).

ಚಪ್ರ čapra. = ಚಪ್ಪರ. (My.). ಚಪ್ರದ ಮಂಚ (Si. 230; see ಚಪ್ಪರಮಂಚ).

ಚಬಕ čabaka. = ಚಬಕು, ಚಬುಕು. A horse-whip (S. Mhr.; B. 4, 123; Mhr., H. ಚಾಬೂಕ; T., M. ಚವುಕ್ಕು; Tĕ. ಚಪ್ಪುಕು, ಚಬುಕು).

ಚಬಕು čabaku. = ಚಬಕ. (C.; B. 4, 123).

ಚಬುಕು čabuku. = ಚಬಕ. (Č. Bp. 47, 44; My.). — ಚಬುಕು ಮರ. The Casuarina tree, Casuarina muricata Roxb. (St. & Pl.; My.).

ಚಮಕಾಯಿಸು čamakâyisu. = ಚಮಕಿಸು. To lash soundly (My.; Mhr. ಚಮಕವಿಣೇಂ, ಚಮಕಾವಿಣೇಂ); to cause to quiver, to frighten, to rebuke (My.; Mhr.).

ಚಮಕಿಸು čamakisu. = ಚಮಕಾಯಿಸು. (My.). 2, to make to flash (or brandish), as a sword (S. Mhr. rare; Mhr. ಚಮಕವಿಣೇಂ, ಚಮಕಾವಿಣೇಂ).

ಚಮಟಿಕೆ čamaṭikĕ. = ಚಮಟಿಗೆ, ಚಮ್ಮಟಿಗೆ q. v., ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸಮಟಿಗೆ. (My., in the meaning of ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ No. 2).

ಚಮಟಿಗೆ čamaṭigĕ. = ಚಮಟಿಕೆ, etc. (C.).

ಚಮಡ čamaḍa. The skin (C.; Mhr., H. ಚಮಡೀ, ಚಾಮಡೀ; ಚಾಮಡೇಂ, skin, hide; leather; *cf.* ಚರ್ಮ; ಚಾವಟ).

ಚಮತ್ čamat. An interjection of surprise.

ಚಮತ್ಕರಿಸು čamat-karisu. To be astonished (Ŝkv. 4, 75).

ಚಮತ್ಕಾರ čamat-kâra. Astonishment, surprise; a show, a spectacle; an astonishing event or object, a wonder (C.; B. 5, 34. 171. 177. 196); cleverness, skilfulness (My.); quickness (My.). See Prv. s. ಬಲಾತ್ಕಾರ.

ಚಮತ್ಕಾರಿ čamat-kâri. Astonishing, surprising, unusual; a clever person (My.).

ಚಮತ್ಕೃತಿ čamat-kṛiti. = ಚಮತ್ಕಾರ. (Bp. 1, 5; 28, 4; J. 1, 6; 26, 10).

ಚಮರ čamara. = ಚವರ, etc. A kind of deer, or rather *the Yak or bos grunniens.* 2, the chowrie or long brush or fan, most usually made of the tail of the Yak; it is also one of the insignia of royalty (ಮುಚ್ಚೀರ, ಚಾಮರ Nn. 91).

ಚಮರಿ čamari. = ಚಮರ No. 2, ಚವರಿ, ಚವುರಿ, ಚೌರಿ. The tail of the Yak used as a fan, etc. (Bh. 6, 2, 1; J. 3, 17). 2, a compound pedicle. — ಚಮರಿಮೃಗ. = ಚಮರೀಮೃಗ. (ಗೋಕರ್ಣ, ರೋಮಿ Mr. 163).

ಚಮರಿಕ čamarika. *The tree Bauhinia variegata* Lin.

ಚಮರೀಮೃಗ čamarî-mṛiga. = ಚಮರ No. 1, ಚವರೀಮೃಗ. (ಸ ರಲ Nn. 63).

ಚಮಸ čamasa. = ಚಮ್ಚ. *A vessel used at sacrifices for drinking the sôma; a ladle or spoon.* 2, a kind of sweetmeat.

ಚಮಸಿ čamasi. = ಚಮಸ. *A vessel used at sacrifices etc.*

ಚಮು. ಚಮೂ čamu. čamû. *An army.* 2, *a division of an army consisting of 129 elephants, 129 cars, 2187 horses, and 3685 foot.*

ಚಮೂಪ čamû-pa. A general (ಬಲಿ, ಸೇನಾಪತಿ Nn. 16).

ಚಮೂಪತಿ čamû-pati. A general of a division; any general (ಅನೀಕಸ್ಥ, ದಣ್ಣನಾಥ Mr. 269).

ಚಮೂರ čamûra. A tiger (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಹುಲಿ Nn. 18; ವ್ಯಾಘ್ರ, etc., ಪುಲಿ Mr. 159).

ಚಮೂರಮಣ čamû-ramaṇa. A general (Râm. 6, 19, 17).

ಚಮೂರು čamûru. *A kind of deer.*

ಚಮ್ಚ čamča. = ಚಮಸ. A spoon (C.; Mhr., H. ಚಮಚ್ಯಾ).

ಚಮ್ಪ čampa. = ಚಮ್ಪ. The plant Bauhinia variegata, mountain ebony (Sk.). 2, = ಚಮ್ಪಕ No. 1 (My.).

ಚಮ್ಪಕ čampaka. = ಸಮ್ಪಗೆ. *A tree bearing a yellow fragrant flower, Michelia champaca* Lin. 2, = ಚಮ್ಪಕಮಾಲೆ (Ch.; Mr. 366).

ಚಮ್ಪಕಪುರ čampaka-pura. N. of a town (J. 11, 30).

ಚಮ್ಪಕಮಾಲಿನಿ čampaka-mâlini. N. of Čandrahâsa's second wife (J. 30, 1. 11. 12).

ಚಮ್ಪಕಮಾಲೆ čampaka-mâlĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಚಮ್ಪು čampu. ಚಮ್ಪೂ. A species of composition in which the same subject is continued through alternations in prose and verse. (Čh.).

ಚಮ್ಪೆ čampĕ. = ಚಮ್ಪ No. 2. (Bh. 3, 17, 34). 2, perfume (Čpr. 7, 63).

ಚಮ್ಬಕ čambaka. A sort of musical instrument (Č. Bp. 5, 7). — ಚಮ್ಬಕವಟಿ. -ವಟಿ. A kind of drum (Rŝv. 6, after 11; T. ಚಾಪಟ್ಕಿ, ಚಾಮ್ಬು, a kind of drum).

ಚಮ್ಬಾರ čambâra. 1. = ಸಮ್ಬರ, ಸಮ್ಬಾರ. — ಚಮ್ಬಾರಕಾಗಿ. = ಸ ಮ್ಬರ-, ಸಮ್ಬಾರ-. (ಶಕುನ್ತ Si. 421).

ಚಮ್ಬಾರ čambâra. 2. = ಚಮ್ಮಾರ. A caste that are workers in leather (My.; Mhr. ಚಾಮ್ಭಾರ, ಚಾಮ್ಹಾರ, ಚಾಹ್ಮಾರ; see ಚ ಮಡ).

ಚಮ್ಬು čambu. (fr. ಚನ್ 1). = ಚೆಮ್ಬು, ಚೆಮ್ಬಿಗೆ, ಚೊಮ್ಬು, (ತಮ್ಬಿಗೆ, etc.). The red metal: copper (T., M. ಚೆಮ್ಬು; *cf.* ತಾಮ್ರ). 2, a globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (My.; Tĕ., T., M.; Mhr. ಚಮ್ಬೂ, a goglet; M. also ಚೆಲ್ಲ; *cf.* ಚರವಿಗೆ). ಅಮ್ಬು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಣುಗಿಸ ಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?—ಕುಮ್ಬಾರನ ಆವಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಚಮ್ಬು ಹು ಡುಕಿದನ್ತೆ.—ಚಮ್ಬು ಚರಿಗೆಗೆ ದರಿದ್ರನಾದರೂ ಹಂಚುಹುಡಿಗೆ ದರಿದ್ರನಿ ಲ್ಲ (Prvs.). — ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. = ಚೆಮ್ಬುಕುಟಿಗ. A coppersmith (ಶೌಲ್ಬಿಕ, ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕ Si. 339). — ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. = ಚಮ್ಬುಕು ಟ್ಟಿಗ. (My.).

ಚಮ್ಮ čamma. Tbh. of ಚರ್ಮ. See ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ.

ಚಮ್ಮಟಿಗೆ čammaṭigĕ. = ಚಮುಟಿಕೆ, etc., ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ, q. v. A whip (ಕಶೆ, ಚರ್ಮದಣ್ಡ Mr. 274; Grj. 6, after 56; Bp. 52, 8; 59, 37; J. 6, 49; T., M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ). 2, a sledge-hammer (C.; T. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ; M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ-ಕುಡ; Tĕ. ಸಮ್ಮೆಟ, ಸಮ್ಮೆಟ).

ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ čammaṭṭigĕ. Tbh. of ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ (Ŝmd. 382). A flat piece of leather for playing upon with dice, a leather backgammon board, etc. 2, Tbh. of ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿಕೆ, a whip (ಚರ್ಮದಣ್ಡ, ಕಶೆ Hlâ.; the T. & M. ಚಮ್ಮಟ್ಟಿ is Tbh. of ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿ = ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿಕೆ). 3, a sledge-hammer (My.; ಅಯೋಘನ Si. 415).

ಚಮ್ಮಳಿ čammaḷi. = ಚಮ್ಮಳಿಕೆ. (Tbh. of ಸೈಂಹಿಕೇಯ?). The dragon's tail or descending node, the ninth of the planets, considered in mythology as the *body* of the demon Saiṁhikêya, son of Siṁhikâ, which was severed from the *head* or Râhu by Vishṇu at the churning of the ocean (ಕೇತು Ŝm. 17; T. ಚೆಮ್ಬಾಮ್ಬು; Tĕ. ಚಿಮ್ಮಿಲಿಪಾಮು, a prickly eel, found on the sea-coast; *cf.* ಚಾಟ್).

ಚಮ್ಮಳಿಕೆ čammaḷikĕ. = ಚಮ್ಮಳಿ. (ಕೇತು Kk. 11*b*).

ಚಮ್ಮಾರ čammâra. = ಚಮ್ಬಾರ. (C.).

ಚಮ್ಮಾಳಿಗೆ čammâḷigĕ. Tbh. of ಚರ್ಮಪಾದುಕೆ. A kind of leather shoe (Bp. 26, 14; My.; Tĕ. ಸಮ್ಮಾಳಿ, T. ಚೆಮ್ಮಾಳಿ; *cf.* also ಚಪ್ಪಲಿ).

ಚಮ್ಮೆ čammĕ. = ಚಮ್ಯ, ಚವ್ಯೆ. N. of a plant (ಕೃಕವಾ ಕು, ಮಸ್ತಕ, ನೇತ್ರಿ Mr. 140, o. rs. ಚವ್ಪೆ, ಚಮ್ಯ).

ಚಮ್ಯ čamya. = ಚಮ್ಮೆ, q. v.

ಚಯ್ čay. ಚಯ್ಯ. = ಚಲ್ಲ 1, ಚೆಯ್ (ಚೆಯ್ಯ).1, ಚೆಲ್ಲ. — ಚಯ್ಯಾಟ. -ಆಟ. = ಚೆ-, q. v. (ಚಲ್ಲಾಟ Kk. 21, o. r. ಚೆಯ್ಯಾಟ).

ಚಯ čaya. Accumulation; *a heap, a mound of earth, a rampart,* etc. 2, *a collection, a mass, a multitude.*

ಚಯನ čayana. 1. Heaping, piling up; collecting, gathering. See ತೆನುಳ್ಳು, ತೆರಳ್ಳು, ಬೆರಂಜು.

ಚಯನ čayana. 2. Observing, perceiving, etc. See ವಿ-.

ಚರ čara. An imitative sound. — ಚರ ಚರ. rep. The sound of rending, of scratching with the nails or with

a pen, of cutting grass, and of mincing vegetables (C.; Mhr.). — ಚರ ಚರನೆ. With the sound of ಚರ ಚರ (C.).

ಚರ čara. *Moving, walking, going;* locomotive, any animal; *movable; being, living.* 2, *a spy, a secret emissary or agent* (ಉಪಸರ್ಪ, ಅರಸಾಳ್ Mr. 262). — ಚರನುಡಿ. (*i. e.* ಚರರ ನುಡಿ). News brought by emissaries (ವಾರ್ತೆ, ದೂತರ ವಾಕ್ಯ Nn. 138).

ಚರಕ čaraka. A wanderer, a wandering religious student; a spy, etc. 2, *N. of a muni and physician, the author of a treatise upon medicine.* 3, the title of the treatise on medicine written by Čaraka (Sk.). 4, witchcraft (My.).

ಚರಕ್ಕನೆ čarakkanĕ. With the sound of ಚರ (C.).

ಚರಗ čaraga. = ಚರುಗ, etc. (S. Mhr.).

ಚರಟ čaraṭa. = ಚಟ್ಟ 1, q. v. (C.; B. 4, 225; M. ಚಣ್ಡಿ, sediments, husk, etc.; ಚಣ್ಡು, chaff; T. ಚಣ್ಡು, an empty husk, *cf.* ಜರಡು).

ಚರಣ čaraṇa. Moving, wandering; acting, dealing. 2, *a foot* (ಕಾಲು Nn. 84). 3, *a sect, a school, a branch of the vêda.* 4, the fourth part of a stanza (Čh.). 5, a verse-line (Čh.).

ಚರಣತಲ čaraṇa-tala. The sole of the foot (ಅಂಗಾಲ್ Mr. 332).

ಚರಣನಲಿನ čaraṇa-nalina. = ಚರಣಸರಸಿರುಹ. (My.).

ಚರಣಯುಗ čaraṇa-yuga. Both the feet (Šm. 110).

ಚರಣವಾಲ್ಮೀಕ čaraṇa-vâlmîka. A foot or leg like an ant-hill, a kind of elephantiasis (ಹುತ್ತುಗಾಲ್ Mr. 385).

ಚರಣವಿನ್ಯಾಸ čaraṇa-vinyâsa. Putting or placing down the foot. See ಮೆಟ್ಟು.

ಚರಣಸರಸಿರುಹ čaraṇa-sarasiruha. A foot-lotus: a foot like a lotus, a beautiful foot. (Šm. 1).

ಚರಣಾಭರಣ čaraṇa-âbharaṇa. *An ornament for the feet.*

ಚರಣಾಯುಧ čaraṇa-âyudha. Having the feet for weapons: *a cock.*

ಚರನ್ತ čaranta. = ಚರನ್ತಿ. (My.). 2, the pupil of a čaranta (My.).

ಚರನ್ತಿ čaranti. A jaṅgama who has taken the vow of celibacy (S. Mhr.), frequently called also ಚರನ್ತಿಯಪ್ಪ.

ಚರಪು čarapu. = ಚರುಪು. Tbh. of ಚರು. An oblation to Gaṇêša (My.).

ಚರಬಣ್ಡವಲ čara-baṇḍavala. Live stock; capital employed in business (B. 5, 101; My.).

ಚರಬಾಗಿಸು čarabâgisu. To go away (S. Mhr., used in liṅgavanta maṭhas).

ಚರಬಿ čarabi. = ಚೆಬಿ. Fat, suet (C.; Mhr., H.).

ಚರಮ čarama. *Last, final, ultimate; western, west;* lowest, least; immediately following (ಪಶ್ಚಾತ್, ಬಟಿಕ Mr. 434); a final letter (Šmd. 71. 219. 222. 223. 249. 289; Kâvy. I, 3, 57-59; I, 4, 50-52).

ಚರಮಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್ čarama-kshmâbhrit. *The western mountain behind which the sun and moon are supposed to set.*

ಚರಮಗಿರಿ čarama-giri. = ಚರಮಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್. (Si. 114).

ಚರಮಸ್ವರ čarama-svara. A final vowel (Šmd. 245).

ಚರಮಾಕ್ಷರ čarama-akshara. A final consonant (Šmd. 245).

ಚರಮಾದ್ರಿ čarama-adri. = ಚರಮಗಿರಿ. (Sk.; R.).

ಚರಮೂರ್ತಿ čara-mûrti. = ಚರನ್ತ No. 2. (My.).

ಚರಯಿಸು čarayisu. To roam, wander or walk about (ಭ್ರಮಣ Šmd. Dh., o. r. ಚರಿಯಿಸು). ಚರಯಿಸಿದಂ (92, o. r. ಚರಿ-).

ಚರಲಿಂಗ čara-liṅga. A walking liṅga: a jaṅgama of the liṅgavantas (Bp. 7, 9; 27, 42; 31, 1; 36, 24; 61, 2). — ಚರಲಿಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (C.).

ಚರವಣ čaravaṇa. Tbh. of ಚರ್ವಣ. (My.).

ಚರವಿಗೆ čaravigĕ. = (ಚರಿಗೆ), ಚರಿವಿಗೆ, ಚರ್ವಿಗೆ, ಚವರಿಗೆ, ಚವುರಿಗೆ. A large copper or brass pot in the form of the čambu for carrying water (My.; T. ಚರಾಗ್ಯೆ, a pot, cup, or basin; T., Tĕ. ಚರುವ, a large metal pot; Tĕ. ಚರವೆ, ಚೆರವ, ಚೆರಿವಿ, a brass kettle or boiler; *cf.* Sk. ಚರು; Mhr. ಚರವೀ, a sort of bowl).

ಚರಾಚರ čara-â-čara. 1. *Moving; movable;* shaking, unsteady.

ಚರಾಚರ čara-ačara. 2. Movable and immovable, locomotive and stationary, moving and fixed. 2, the aggregate of all created things, whether animate or inanimate. (Kâvy. I, 1*a*, 2; Bp. 28, 54; 51, 16; J. 2, 55; 8, 42).

ಚರಾದಾಯ čara-âdâya. The profit arising to government by the sale of unowned cattle, etc. (My.). 2, the gain by bribes, etc. above salary (My.).

ಚರಾಯಿ čarâyi. Pasture; pasture-ground (My.; Mhr. ಚರಣ, ಚರವಣ, ಚರಾಈ).

ಚರಿ čari. 1. (= ಚಾರಿ). Going, being, living. (Bp. 47, 12).

ಚರಿ čari. 2. = ಚರೆ. Small shot (S. Mhr.; Mhr., H. ಛರಾ).

ಚರಿಕಿ čariki. = ಚರ್ಕ. A grinding-wheel, a pulper, a potter's wheel, etc. (My.; Mhr. ಚರಕೀ, ಚರಖೀ).

ಚರಿಗೆ čarigĕ. = ಚೆರಿಗೆ. = ಚರವಿಗೆ, etc. (My.). **2,** = ಚಮ್ಬು, a globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (S. Mhr.). ಚಮ್ಬು ಚರಿಗೆಗೆ ದರಿದ್ರವಾದರೂ ಹಂಚುಹುಡಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ತೆಬಪು.

ಚರಿಗೆ čarigĕ. Tbh. of ಚರ್ಯೆ (Šmd. 343; Abh. P. 16, 63). Going, etc.; the meal or eating of Jainas (ಜೈನರ ಭೋಜನಂ Mr. 222). See ಕಾನ್ತಾರ-. — ಚರಿಗೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To wander, to walk (Abh. P. 15, after 49).

ಚರಿಚಲಿ čaričali. = ಚಂಚಲಿ. (St. & Pl.).

ಚರಿತ čarita. Gone, gone to; going, moving, course, walking; *walk, conduct, practice;* proper or peculiar observance (ಆಚಾರ Mr. 250); acts, deeds, adventures; story. See ಉಪ-, ಚೋಳಪಾಲ-, ಪಾವನ-, ಸು-; Bp. 43, 13.

ಚರಿತಾರ್ಥ čarita-artha. Attaining one's object, successful in an undertaking; accomplishment of a work; serving of a purpose; welfare. (B. 4, 133; 5, 291; My.).

ಚರಿತಾರ್ಥತ್ವ čaritârthatva. The attainment of an aim, successfulness, success (Bp. 2, 36).

ಚರಿತೆ čaritĕ. = ಚರಿತ. Walk, etc. (Bp. 5, 64; 60 sum.; 61, 81; My.).

ಚರಿತ್ರ čaritra. Going, acting; *walk, behaviour; practice;* deeds, exploits (ಸಂವರ್ತ, ವರ್ತನ, ಚರಿಸುವುದು Nn. 160; ವಿಸರ್ಜ, ಚಾರಿತ್ರ 62); adventures; story, history or account of anyone's deeds, exploits, feats and achievements; nature, disposition.

ಚರಿತ್ರಗಾಱ čaritra-gâṟa. A historian (B. 4, 165; My.).

ಚರಿತ್ರೆ čaritrĕ. = ಚರಿತ್ರ. (C.).

ಚರಿಯಿಸು čariyisu. = ಚರಯಿಸು q. v., ಚರಿಸು. (Čpr. 1, 108; Bp. 60, 10).

ಚರಿವಿಗೆ čarivigĕ. = ಚರವಿಗೆ, etc. (My.).

ಚರಿಷ್ಣು čarishṇu. *Moving, wandering about, unsteady.*

ಚರಿಸು čarisu. To move about; to walk; to wander, to roam; to behave, to live (ಚಲನ Nn. 158). See Bp. 1, 29; 10, 14; 40, 75; 47, 4; 52, 1. ಚರಿಸಿದಂ (Šmd. 92). 2, to be engaged in; to undertake, to set about, to observe, to practise (Bp. 55, 41).

ಚರು čaru. *A kind of vessel in which a particular oblation is prepared: a caldron, a pan, a pot, a kettle* (ಕುಮ್ಭ, ಕುಣ್ಡ, ಉಖೆ, ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಭಾಣ್ಡ, ಮಡಕೆ Mr. 209). 2, = ಚರುವು, *an oblation of rice, etc. for presentation to the gods or manes* (ಹವಿಸ್, ಬೇಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು Mr. 260).

ಚರುಗ čaruga. = ಚರಗ, ಚೆರಗ. An offering to Dêmavva, for which Hŏlĕyas kill one or more he-buffaloes, cut up the flesh, and throw the pieces about on the fields of the village or town to which they belong (ಹೊಲದೊಳಗೆ ಚೆಲ್ಲುವ ಆಹುತಿ G.).

ಚರುಪು čarupu. = ಚರಪು. (My.).

ಚರೂಟ čarûṭa. (= ಭರೂಟಕ). The preparing or proper boiling of flesh (ಕಣ್ಡಮಂ ತಾಳಿಸುವುದು Mr. 217 in three MSS.).

ಚರೆ čarĕ. = ಚರಿ 2. (My.).

ಚರ್ಕಿ čarki. = ಚರಿಕಿ (My.).

ಚರ್ಚ čarča. The sun (ಸೂರ್ಯ Mr. 468).

ಚರ್ಚರಿ čarčari. Festive sport. 2, *a kind of song.* See Nr. s. ಕಪ್ಪಡಿಗ.

ಚರ್ಚಿಕೆ čarčikĕ. The state of being smeared or covered with anything; cleaning the person with perfumes; covering, smearing (Čpr. 6, 54). See ವಿ-.

ಚರ್ಚಿತ čarčita. Smeared, perfumed, anointed; inquired into or after, investigated (My.); sought, desired.

ಚರ್ಚಿಸು čarčisu. To consider; to investigate, to inquire into; to discuss (Abh. P. 9, after 8; My.).

ಚರ್ಚು čarču. To support or sustain children (? ಶಿಶುಸನ್ಧಾರಣ Šmd. Dh.; o. rs. ಚುರ್ಚು, ಶಿಖಿಸನ್ಧಾರಣ).

ಚರ್ಚೆ čarčĕ. = ಚೆರ್ಚೆ. *Smearing the body with sandal and other unguents,* perfuming the body (ಲೇಪನ, ಅನುಲೇಪನ Nn. 73; ಅಂಜನ Mr. 522). 2, *reflection, consideration, repeating over in thought* (ಚಿನ್ತೆ 73; 522). 3, *Durgâ* (ಚಾಮುಣ್ಡಿ 73; ಭೈರವಿ 522; ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಭೈರವಿ, ವನದೇವಿ Mr. 14; ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಭೈರವಿ Nn. 28). 4, investigation, reasoning, inquiry, logic (ತರ್ಕ 73). 5, a festival, etc. (ಉತ್ಸವ 73; 522; ಮುದ Mr. 330). 6, sexual intercourse (ರತ, ಕೂಟ 73; ಅತಿಸುರತ 522). 7, a word (ಉಕ್ತಿ Nn. 73; ಶ್ವಾಸಕ, ಜಪ್ಯಾರವ Mr. 330). 8, a vow (ವ್ರತ 73). 9, an image (ಪ್ರತಿಮೆ 73; 522). 10, a bubble (? ಬುದ್ಬುದ, ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು 73; ಬುದ್ಬುದ 522). 11, idle slander (not Sk., but Mhr. & T.; Sk. ಚರ್ಚ್, to abuse; to menace; *cf.* ಜರಿ³1). 12, ridicule, mocking, making fun of (not Sk., but S. Mhr.). 13, a quarrel, a dispute (not Sk., but My.).

ಚರ್ಮ čarma. = ಚಮ್ಮ, ಸಮ್ಮ. *Skin, leather, hide, bark,* etc. (ತೊಗಲು Nn. 88; ತೊವಲ್ Ct. II, 104). 2, *a shield.*

ಚರ್ಮಕಶೆ čarma-kašĕ. *The soap-nut plant, Mimosa abstergens* Roxb.

ಚರ್ಮಕಾರ čarma-kâra. = ಸಮ್ಮಗಾರ. *A shoe-maker, a worker in leather* (ಬಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು Nn. 152, o. r. ಮುಚ್ಚಿಗ; ಪಾದುಕಾಕಾರ, ಸಮ್ಮಗಾರ Mr. 381).

ಚರ್ಮಕೃತ್ čarma-kṛit. = ಚರ್ಮಕಾರ. *A shoe-maker, etc.*

ಚರ್ಮಗತ čarma-gata. Being in or connected with skin. See Prv. s. ಅನ್ನಗತ.

ಚರ್ಮಕರ್ಪಟ čarma-karpaṭa. A bottle made of skin to hold oil, etc. (ಬುದ್ದಲಿಕೆ Mr. 213, o. rs. ಚರ್ಮಗರ್ಪರ and ಬುಜ್ಜಣಿಗೆ in two MSS.).

ಚರ್ಮಚಕ್ಷು čarma-čakshu. The material, physical eye (My.).

ಚರ್ಮಣ čarmaṇa. A man who has the power of promptly answering any question, an eloquent man (ವಾಗ್ಮಿ, ಮೇಳಯ್ಸಿ ನಾನಾರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ Mr. 360 in two MSS., o. r. ಚರ್ವಣ).

ಚರ್ಮದಣ್ಡ čarma-daṇḍa. *A whip* (ಚಮ್ಮಟಿಗೆ, ಕಶೆ Mr. 274).

ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ čarma-paṭṭikĕ. = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ. A leather backgammon board, etc.

ಚರ್ಮಪಾದುಕೆ čarma-pâdukĕ. = ಚಮ್ಮಾಳಿಗೆ. A leather shoe (ಉಪಾನತಿ, ಕೆರಹು Mr. 205).

ಚರ್ಮಪಾಶ čarma-pâša. A leathern rope (ಮಿಣಿ Mr. 286).

ಚರ್ಮಪ್ರಭೇದಿಕೆ čarma-prabhêdikĕ. *A shoe-maker's awl or knife.*

ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಕ čarma-prasêvaka. *A bellows.*

ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಿಕೆ čarma-prasêvikĕ. *A bellows.*

ಚರ್ಮಯಷ್ಟಿಕೆ čarma-yashṭikĕ. = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ No. 2. A whip.

ಚರ್ಮರತ್ನ čarma-ratna. An excellent shield (Čpr. 6, after 106).

ಚರ್ಮವಲ್ಲೀಕರಣ čarma-vallîkaraṇa. The act of making creepers, *i. e.* straps, of leather. See ಬಾರ್.

ಚರ್ಮಿ čarmi. Armed with a shield: *a soldier armed with a shield* (see ಕಡಿತಲೆಗಾರ). 2, *N. of a tree, the bark of which is used for writing upon* (= ಭೂರ್ಜ; see ಬೂರ್ಜ).

ಚರ್ಯೆ čaryĕ. = ಚರಿಗೆ. Going, wandering; walk, behaviour, conduct; course; practice; occupation; *perseverance in wandering about as a religious mendicant.* 2, eating.

ಚರ್ವಣ čarvaṇa. 1. = ಚರ್ಮಣ, q. v.

ಚರ್ವಣ čarvaṇa. 2. = ಚರವಣ. Grinding with the teeth, champing, chewing, masticating; eating; solid food. See ಅಗಿ, ಕಡಿ, and ದನ್ತಚರ್ವಣ.

ಚರ್ವಣಕ್ರಿಯೆ čarvaṇa-kriyĕ. Chewing, etc. See ಪೊಳಕು.

ಚರ್ವಣೆ čarvaṇĕ. A species of blue fly (ನೀಲಮಕ್ಷಿಕೆ, ಕರಿಯ ನೊಣ Nr.; My. Amara similarly).

ಚರ್ವಿತ čarvita. *Chewed; eaten.*

ಚರ್ವಿತಕ čarvitaka. The act of eating (? Čpr. 5, 54).

ಚರ್ವಿಗೆ čarvigĕ. = ಚರವಿಗೆ, etc. (My.).

ಚಲ್ čal. = ಚುಲ್ etc. See ಚೊಚ್ಚಲ್.

ಚಲ čala. = ಚಲ್, etc. See ಚೊಚ್ಚಲ, ಮಡುಚಲ, ಮಲಚಲ.

ಚಲ čala. 1. = ಚಳ. *Moving, stirring, shaking, trembling; unsteady, movable;* wavering, flying unsteadily; confused; agitation, etc.

ಚಲ čala. 2. Tbh. of ಛಲ. Firmness of character, resoluteness, constancy in pursuing a purpose (Šmd. 138. 150);

obstinacy, self-will (Šmd. 143; Bp. 58, 37; C.; Mhr. ಛಲ, ಛಳ, teasing, harassing). For the other significations see ಛಲ; and see Prvs. s. ಬಿರು and ಬಲ; Ššv. 4, 49. 63. — ಚಲದಂಕ. -ಅಂಕ. A man distinguished by firmness of character (Ššv. 4, 27). — ಚಲದಂಕರಾಮ. -ಅಂಕ-. Râma who is distinguished by firmness of character (Šmd. 205 Mdb. MS.). — ಚಲದಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. (Šmd. 63). A resolute master.

ಚಲಕು čalaku. = ಚಲಂಕು, ಚಲಂಕು, ಚಲಂಗು, ಚೆಲಂಕು, ಚೆಲಂಗು. To let go from the hand, to discharge, to throw away, etc. (ಕರವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.).

ಚಲಗಾಱ čala-gâṟa. A determined or obstinate man (My.).

ಚಲಂಕು čalaṅku. = ಚಲಕು. (Šmd. Dh.).

ಚಲಂಗು čalaṅgu. = ಚಲಕು, etc., ಚೆಲಂಗು q. v.

ಚಲಣ čalaṇa. = ಚಲ್ಲಣ, q. v. (My.).

ಚಲತ್ čalat. Going; moving; shaking; being loose (Šmd. 100. 117. 173).

ಚಲತನ čalatana. Obstinacy, self-will (J. 10, 31).

ಚಲತ್ಕುನ್ತಲ čalat-kuntala. (Šmd. 100). Hair that moves about, etc.

ಚಲತ್ವ čalatva. Moving, shaking, trembling; pulsation. See ಸಂ-.

ಚಲದಲ čala-dala. Having trembling leaves: *the holy fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಚಲದಿ čaladi. = ಸೆಲದಿ. Cooling food given to develop chicken-pox (My.; Tĕ. ಚಲಿದಿ; see ಚಲಿ 1).

ಚಲನ čalana. *Moving*; *shaking*; wandering; moving on or forward, proceeding; *going away*; starting off, setting out, departing; walking, marching. See ತಳರ್, ತೆರಳ್ಚು. 2, a foot (Abh. P. 4, 90; 16, 28).

ಚಲನಕ čalanaka. A short petticoat worn by common women (Sk.; see ಚಣಕ, ಚಲ್ಲಣ, etc.).

ಚಲನಿ čalani. = ಚಲನಕ. (Sk.).

ಚಲನೆ čalanĕ. = ಚಲನ. (ಚಲನ, ಪರಿವರ್ತನ Nn. 158; My.; B. 4, 101).

ಚಲವಾದಿ čala2-vâdi. (Šmd. 193. 198. 221). = ಛಲವಾದಿ. A resolute, determined or obstinate speaker (My.). 2, a Hŏlĕya who with resoluteness and obstinacy serves Šiva, lives by begging alms, and is greatly respected by the Lingavantas (C.). 3, an obstinate person (My.). ಚಲವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಹಟವಾದಿ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 4, = ಕುಳವಾಡಿ, who always is a Hŏlĕya (My.).

ಚಲಮೆ čalamĕ. = ಚಲಿಮೆ, ಚಲುಮೆ, ಚಲ್ಮೆ, ಚೆಲುಮೆ. An orifice, a bore, a small pit (Tĕ. ಚಿರಮೆ, ಚೆಲಮೆ); a hole dug in the dry bed of a river or in a dried up tank; a spring of water or a fountain head (My.; Tĕ. ಚಿದುಮು, ಚೆಲಮೆ, ಚೆಲಿಮೆ, ಸೆಲಮೆ, ಜೆಲೆ, ಸೆಲೆ; *cf.* ಸೆಲೆ). See Si. 83. 102. 115.

ಚಲಾಚಲ čala-â-čala. *Movable, unsteady.*

ಚಲಾಯಿಸು čalâyisu. To make go, to carry on, to execute (C.; H.). 2, to go beyond; to be finished (My.; H.).

ಚಲಾವಣಿ čalâvaṇi. ಚಲಾವಣೆ. Current, as coin, etc. (C.; Br.; Mhr. ಚಲಣೀ); currency; practice (Si. 396).

ಚಲಿ čali. 1. = ಚಳಿ 2. (Tĕ. ಚಲಿ, cold, coolness; ಜಲುಬು, cold, watery; a cold, catarrh = T. ಚಲುಪ್ಪು; ಚಲ್ಲೆ, ಚಲ್ಲನಿ, cool, cold; refreshing; benign, healing; comfortable; ಚಲ್ವು, coldness, chill). — ಚಲಿವಿನ್ದರ. A cool shed where passers by are supplied with water to drink (ಪ್ರಪೆ, etc., ಅಂಬಿಹೊಟ್ಟಿಗೆ Si. 108; Tĕ. ಚಲಿಪನ್ದಿಲಿ, ಚಲಿವೇನ್ದಲಿ, ಚಲಿವೇನ್ದ್ರ).

ಚಲಿ čali. 2. = ಚೆಲ್ಲಿ. (St. & Pl.).

ಚಲಿ čali. 1. A woman who runs after. See ಪುಂಶ್ಚಲಿ.

ಚಲಿ čali. 2. The tree Lagerstroemia parviflora Roxb. (ಚನ್ನಂಗಿ Mr. 121). 2, (= ಚಳಿ?), a cover, a wrapper, a surtout (Sk.).

ಚಲಿತ čalita. Gone; proceeded; *moving; shaking, trembling; marching.*

ಚಲಿಮೆ čalimĕ. = ಚಲಮೆ. (My.).

ಚಲಿಯಿಸು čaliyisu. = ಚಲಿಸು. (Grj. 8, 44).

ಚಲಿಸು čalisu. = ಚೆಲಿಸು. To be in motion, to move; to stir; to shake, to tremble; to be confused; to go astray; to sport about, to wanton; to go away, to start. ಚಲಿಸದೆ ಇಹನ್ತಾದು (ನಿಶ್ಚಲ Nn. 133). See Bp. 5, 14; 40, 70; 49, 19; ಸಂ-.

ಚಲು čalu. 1. = ಚನ್ 2, ಚಲುವು, etc. Beauty, etc. — ಚಲುವೆಱು. -ಏಱು. To become beautiful, etc. (Bp. 18, 83; 43, 28).

ಚಲು čalu. 2. = ಚಲ್, etc. See ಚೊಚ್ಚಲು, ಮುಱುಚಲು.

ಚಲುಕು čaluku. = ಚಲುಂಕು. To pour out or forth, let loose, cast forth or throw away water (ಜಲೋತ್ಸರ್ಜನ, Šmd. Dh.; *cf.* ಚಲ್ಲು 1).

ಚಲುಂಕು čaluṅku. = ಚಲುಕು. (Šmd. Dh.).

ಚಲುಮಿ čalumi. = ಚಲುವಿ. (ಸುನ್ದರಾಂಗಿ, ಸುನ್ದರಿ G.).

ಚಲುಮೆ čalumĕ. = ಚಲಮೆ, etc. (My.; Si. 92).

ಚಲುವ čaluva. = ಚಲುವು, ಚಲ್ವ No. 1, ಚೆಲ್ವ No. 1. See ಕಡು-; Bp. 18, 29; 51, 25. ಚಲುವನಾಗಿ (= ಚಲುವಾಗಿ, Bp. 12, 36; 22, 7; 33, 14). ಚಲುವನಹ ಬಾಟಿಯೆಲೆಗಳೊ? (26, 41) ಚಲುವನಾಯಿತ್ತು (51, 41). 2, see s. ಚಲುವು.

ಚಲುವತನ čaluvatana. Beauty; charming, coquettish behaviour (My.; Râm. 3, 4 sum.).

ಚಲುವತಿ čaluva-ti. A beautiful woman; the goddess of love (ರತಿದೇವಿ Čt. I, 91).

ಚಲುವಿ čaluvi. = ಚಲುಮಿ, ಚಲುವೆ, ಚಲ್ವಿ, ಚಲ್ವೆ, ಚೆಲ್ವಿ, ಚೆಲ್ವೆ. A handsome woman (C.).

ಚಲುವಿಕೆ čaluvikĕ. = ಚಲ್ವಿಕೆ, ಚೆಲುವಿಕೆ, ಚೆಲ್ವಿಕೆ. Beauty, handsomeness, elegance, grace; propriety, niceness (ರಾಮ Mr. 504; ಸುರಭಿ 509; C.; B. 5, 66).

ಚಲುವು čaluvu. = ಚಲು1, ಚಲುವ No. 1, etc., ಚಲೊ, ಚಲೋ, ಚಲ್ವು q. v., ಚೆಲುವು, ಚೆಲೋ, ಚೆಲ್ವು. Beauty, etc. (= ಚಲುವಿಕೆ, q. v.). ಚಲುವ ಚನ್ದನಂ (Bp. 27, 4). ಚಲುವಕ್ಕಿ (27, 18). ಚಲುವ ಪಾಲ್ (32, 30). ಚಲುವ ಮುಖಸರಸಿರುಹಂ (38, 43). ಜಿನಮಾರ್ಗನೆ ಚಲುವದು (52, 31). See Bp. 28, 53; 41, 22; 43, 24; 56, 47; 57, 46. — ಚಲುವ. -ಅ 3. = ಚಲ್ವ, ಚೆಲುವ, ಚೆಲ್ವ. A handsome man (C.). — ಚಲುವಟು. -ಅಟು. Beauty to go or disappear (Bp. 50, 31). — ಚಲುವಾಗು. -ಆಗು. To become

(or be) handsome, nice, etc. (Bp. 38, 42; Č. Bp. 5, 2; Bh. 2, 13, 31; Si. 319). ಚಲುವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳವಳು (ಕಾನ್ತೆ Si. 182). ಬಹಳ ಚಲುವಾದದು (ಅಸೇಚನಕ 368). ಮಡದಿ ತಾ ಚಲುವಾಗಿ (properly, etc.) ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148).

ಚಲುವೆ čaluvĕ. = ಚಲುವಿ, etc. (My.).

ಚಲೆ čalĕ. She who does move, etc. See ಅ-.

ಚಲೊ čalŏ. = ಚಲುವ, etc. ಅದು ಚಲೊ, that is a beauty or beautiful (S. Mhr.) or ಚಲೊದು (C.). ಆಕೆ ಚಲೊಹೆಂಗಸು; ಚಲೊಬುದ್ಧಿ, ಚಲೊಮನಸ್ಸು, ಚಲೊಭಕ್ತ, ಚಲೊಗುಣ, ಚಲೊನಡತೆ, etc. (C.). ಚಲೊತ್ಲಾಂಗೆ (*i. e.* ಚಲೊದವ ಹಾಂಗೆ), nicely, etc. (S. Mhr.).

ಚಲೋ čalô. = ಚಲೊ, etc., ಚೆಲೋ. (B. 1, 3. 17; C.). — ಚಲೋ ಚಲೋ. rep. (B. 3, 38).

ಚಲ್ಣ čalṇa. = ಚಲ್ಲಣ, etc. (My.).

ಚಲ್ಮೆ čalmĕ. = ಚಲಮೆ. (My.).

ಚಲ್ಲ čalla. 1. = ಚಯ್, etc., ಚೆಲ್ಲ. Great mirth, fun, amusement, pleasure; jest; smiling, laughter (ಸರಸ Čt. I, 30; ಉರುಹಸನ II, 66; ನಗೆ Šm. 66; Sk. ಚಲ್, to sport). See Čpr. 7, 52; 8, after 44; Bp. 59, 16; Ršv. 1, after 135; 4, after 14; 8, after 82; ಕಣ್ಚಲ್ಲ. — ಚಲ್ಲವರಿ. -ವರಿ. = ಚಲ್ಲವಾಡು. (Ršv. 1, after 135). — ಚಲ್ಲವಾಡು. -ಆಡು. To frolic, to sport, to gambol (Abh. P. 3, after 81; Bp. 32, 27; Tĕ. ಚೆರಲಾಡು, ಚೆರ್ಲಾಡು, ಚೆಲ್ಲಾಡು, to frolic, etc.). — ಚಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. = ಚಯ್ಯಾಟ (s. ಚಯ್), ಚೆಯ್ಯಾಟ, ಚೆಲ್ಲಾಟ. Sport, fun (C.; Tĕ. ಚೆಲ್ಲಾಟ). ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.). — ಚಲ್ಲಾಟವಾಡು. -ಆಡು. = ಚಲ್ಲವಾಡು. (C.; B. 4, 23; 5, 24. 32).

ಚಲ್ಲ čalla. 2. = ಚಲ್ಲಾ. Infinitive of ಚಲ್ಲು 1. So as to be scattered about in all directions, so as to run over. — ಚಲ್ಲ ಬಡಿ. To beat (persons) so as to make (them) fly to all directions (Bh. 1, 2, 33). — ಚಲ್ಲವರಿ. -ಹರಿ, in ನೀರನ್ನು ಚಲ್ಲವರಿದು ಹಾಕು, to throw water round about a place (S. Mhr.). — ಚಲ್ಲೊರೆ. = ಚಲ್ಲವರಿ, in ಹಳ್ಳ ಚಲ್ಲೊರದು ಹೋಯಿತು, the stream ran over its banks (S. Mhr.).

ಚಲ್ಲಗಾರ್ತಿ čalla-gârti. A merry or charming woman (ಸರಸವತಿ Kk. 28; Šm. 73; Šs.).

ಚಲ್ಲಣ čallaṇa. = ಚಲಣ, ಚಲ್ಣ, ಚೊಲ್ಲಣ, ಚೊಳ್ಣ, ಚಣ್ಣ, (ಚಣಕ, ಚಡ್ಡಿ). Drawers or breeches of different length (ಚಣಕ, ಅರ್ಧೋರುಕ Šmd. II; ಚಲಣ Kk. 78, o. r. ಚೊಲ್ಲಣ; ಚಣ್ಣಾತಕ Hlâ.; My.; M., T. ಚಲ್ಲಡ; Tĕ. ಚಲ್ಲಡ, ಚಲ್ಲಾಡ, ಜಲ್ಲಡ; Mhr., H. ಚೋಳಣಾ). ಪಾದಪರಿಯನ್ತ ತೊಟ್ಟ ಚಲ್ಲಣಂ (ಆಪ್ರಪದೀನ Nr.). See ಅರ-, ಅರೆತೊಡೆ-, ನಿಱ-; Šsv. 3, 3. 16. 27; *cf.* ಚಲನಕ, ಚಲನಿ.

ಚಲ್ಲವತ್ತ čalla-vatta. = ಚಲ್ಲವರ್ತ, ಚಲ್ಲವೊತ್ತ, ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ. (A jocose man, a coaxer or wheedler): a man who gets his food by coaxing or wheedling (ಬೊಸ್ದುಳ, ನಮ್ಬಿಸಿಯೆಯೆ ತಿಮ್ಬುತ Šm. 46, o. r. ಚಲ್ಲವರ್ತ; ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬ Kk. 78; ಬೊಸ್ದುಕ, ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಬುವ Šs.).

ಚಲ್ಲವರ್ತ čalla-varta. = ಚಲ್ಲವತ್ತ, q. v. (ಬೊಸ್ದುಕ, ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬುವ Kk. 36 in three MSS.; one MS. ಚಲ್ಲವೊತ್ತ, another ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ).

ಚಲ್ಲವೊತ್ತ čalla-vŏtta. = ಚಲ್ಲವರ್ತ q. v., ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ. (ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಬುವಂ Šmd. II).

ಚಲ್ಲಾ čallâ. (fr. ಚಲ್ಲು 1). = ಚಲ್ಲ 2, ಚೆಲ್ಲಾ, ಚಿಲ್ಲಾ. — ಚಲ್ಲಾಪಲ್ಲಿ. reit. In a scattered-about manner, disorderly, confusedly (C.; Tĕ. ಚೆಲ್ಲಾಕು-ಚೆದುರುಗಾ). — ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ. = ಚಲ್ಲಾಪಲ್ಲಿ. (C.).

ಚಲ್ಲಾಟ čallâṭa. See s. ಚಲ್ಲ 1 & ಚಲ್ಲು 1.

ಚಲ್ಲಿ čalli. A mirror (ಕೈಬ್ಬಿಡಿ, ಕನ್ನಡಿ Šm. 64; *cf.* ಚನ್ 1 & 2, ತಿಳಿ; Tĕ. ತೆಲ್ಲೆ, whiteness, clearness; Sk. ಝಲ್ಲೀ, sunshine).

ಚಲ್ಲಿಸು čallisu. = ಚೆಲ್ಲಿಸು. To cause to scatter about, etc., to cause to throw, as a bundle of firewood (B. 2, 30), as fodder (4, 43), as cut off heads (4, 80); to cause to pour, etc.

ಚಲ್ಲು čallu. 1. = ಚೆಲ್ಲು q. v., (ಕೆದಱು 1, etc.). To scatter about, as manure (C.); to pour out or pour, as water (Bp. 3, 5; 22, 56; 30, 20; C.); to spend profusely or squander, as treasury-money (11, 6; C.); to shed by accident or spill, as milk (14, 26; C.); to throw away, as wash or waste liquor (27, 57; C.), as a stick, etc. (S. Mhr.); to throw to the ground, to deposit here and there, as sand (32, 6; C.); to scatter in the wind, as dust (45, 31; C.); to throw, as sand into another's eyes (47, 1; C.); to sow, as seed (My.), etc. (Tĕ.; T. ಚಲ್ಲು, to sprinkle water). See Bp. 56, 31; B. 3, 51; 4, 9. 37. 42. 60. 110. 123. 148. 158. 225. — ಚಲ್ಲಾಟ. -ಆಟ. = ಚೆ-. Throwing about, etc. (C.; ಸೂಸಾಟ G.). — ಚಲ್ಲಾಡು. -ಆಡು. = ಚೆ-. To throw about, etc. (C.; ಈಡಾಡು, ಬೀಸಾಡು G.).

ಚಲ್ಲು čallu. 2. A gad-about, an idle person (My.; *cf.* ಚಲ್ಲ 1).

ಚಲ್ಲುತನ čallutana. The state of being a gad-about, etc. (My.).

ಚಲ್ಲೆ callĕ. = ಚೆಲ್ಲೆ, q. v. Length (see s. ಗೇಣ್ 1 and *cf.* ಚೆಯ್ 2; ಚಳ್ಳು?). — ಚಲ್ಲೆಗಣ್. = ಚೆಲ್ಲೆಗಣ್. (Bh. 1, 2, 33).

ಚಲ್ವ čalva. = ಚಲುವ No. 1, etc. Beauty (Bp. 43, 26). **2,** see s. ಚಲ್ವು.

ಚಲ್ವಿ čalvi. = ಚಲುವಿ, etc. (C.).

ಚಲ್ವಿಕೆ čalvikĕ. = ಚಲುವಿಕೆ, etc. (C.; B. 3, 11).

ಚಲ್ವು čalvu. = ಚಲುವು, etc. (Tĕ. ಚೆಲುವು, ಚೆಲುವೆ, ಚೆಲ್ವೆ; T. ಚೆಲ್ವ, felicity; wealth). ಕಪ್ಪಿನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಚಲ್ವಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಮ್ ಇರ್ಪನ್ತೆ (Čpr. 7, after 92). ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವು (Kk. 3). See Čt. II, 2; Šm. 41. 55; Ršv. 2, 49. — ಚಲ್ವ. = ಚಲುವ. A handsome man (C.).

ಚಲ್ವೆ čalvĕ. = ಚಲ್ವಿ, etc. (C.; B. 5, 36).

ಚವಕಿ čavaki. = ಚವುಕಿ, ಚೌಕಿ. Any square or low seat or pedestal, a stool (C.; B. 5, 140. 295; Mhr., H. ಚೌಕೀ). 2, a square shed: a guard-house (C.; Mhr., H.); a maṭha (S. Mhr.); the inner veranda of a house (My.).

ಚವಡಿಕೆ čavaḍikĕ. Perhaps Tbh. of ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ (which appears also as ಚಣ್ಡಾಲಿಕೆ). A small wooden vessel or barrel, closed at one end and covered with a thin wire at the other, used as a rude lute (S. Mhr.).

ಚವರ čavara. = ಚವಲ 2, ಚವುಲ. Tbh. of ಚಮರ. (ಚಾಮರ Čt. II, 94; ಕುಂಚ Šm. 44; C.). See Bp. 61, 30; Č. Bp. 47, 37; Ršv. 9, 39. — ಚವರದ ಚಿಕ್ಕದೇವ. N. (Bp. 58, 3).

ಚವರಿ čavari = ಚಮರಿ, ಚವುರಿ, ಚೌರಿ. (C.; B. 3, 55; 5, 12). — ಚವರಿಕೊಟ್ಟು. A kind of gold ornament with some hair of the tail of the Bos gruniens, worn by women in their plaited hair (My.). — ಚವರಿಕೊಪ್ಪು. = ಚವರಿಕೊಟ್ಟು. (My.). — ಚವರೀಮೃಗ. = ಚಮರೀ-. ದೊಡ್ಡ ಚವರೀಮೃಗ (ಸೃಮರ Si. 170).

ಚವರಿಗೆ čavarigĕ. = ಚರವಿಗೆ, etc. (My.).

ಚವರ್ಗ ča-várga. The palatals (Šmd. 77).

ಚವಲ čavala. 1. Two Aṇas (Mhr., S. Mhr.; *cf.* ಚವುಲಿ).

ಚವಲ čavala. 2. = ಚವರ, etc. (My.).

ಚವಲಮ್ಬ čavalamba. An eyelash (ಕಣ್ಣೆವೆ Kk. 32, Šm. 70; = ಚವಿ-ಲಮ್ಬ? M. ಚಿಮೆ, T. ಚಿನ್ನೆ, eyelash).

ಚವಳಿ čavaḷi. A bean, Dolichos catjang or sesquipedalis: Portulaca quadrifida (Mhr. ಚಂವಳೀ; R.). 2, a common vegetable, the pods of a much cultivated erect herb, Cyamopsis ploraloides D. C. (Z.). 3, = ಗೋರಿಕಾಯಿ (My.).

ಚವಿ čavi. Tbh. of ಛವಿ (Šmd. 338). Light, lustre (ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; Kk. 46); skin, hide.

ಚವಿಕೆ čavikĕ. *A species of the pepper plant, Piper chaba,* W. Hunt.

ಚವು čavu. 1. = ಚೌ. (Mhr. ಚಹುಂ).

ಚವು čavu. 2. = ಸಬು, ಸಬ್ಬು, ಸಬ್ಬು. Soap (Mhr., H. ಸಾಬಣ, ಸಾಬೂ, Arab. ಶಾಬೂನ್; Tĕ. ಚೌ, ಸಬ್ಬು; T. ಚವು, M. ಚವ). — ಚವುಕಾರ. Country-made or European soap (My.; T., Tĕ.).

ಚವು čavu. 3. ಚೌ. A measure of estimation obtained from a calculation formed upon the number or weight of pearls (My.; Mhr. ಚವ; Tĕ. ಚವು). See Prv. s. ಮುತ್ತು.

ಚವುಕ čavuka. 1. = ಚೌಕ, ಚೌಕು. Four; four-sided, square. 2, the four-sided linga box (of wood or silver) carried by the Lingavantas (S. Mhr.). 3, a small uncoloured square handkerchief (My.). 4, four Rupees (My.). 5, a showy pace of the horse (Mhr., H. ಚೌಕ; ಪ್ಲುತ G.).

ಚವುಕ čavuka. 2. Cheap (R.; Tĕ. ಚವಕೆ, ಚವುಕೆ; Mhr. ಸವಂಗ; Tĕ. ಚೌಕೆ, T. ಚವುಕ್ಕೈ, cheapness, = Mhr. ಸವಂಗಾಈ; Mhr. ಸವಂಗಣೇಂ, to become cheap).

ಚವುಕಸತ್ತಿಗೆ čavuka-sattigĕ. A square Chattar or umbrella (Čpr. 7, after 81).

ಚವುಕಸಿ čavukasi. ಚೌಕಸಿ. Careful inquiry; investigation (C.; Mhr., H. ಚೌಕಸೀ).

ಚವುಕಳಿ čavukaḷi. = ಚವುಕುಳಿ. A set of four pearls; an ear-ring with four pearls (My.; Tĕ.; Mhr. ಚೌಕಡಾ, ಚೌಕಡೀ; T., M. ಚವುಕ್ಕಳಿ, ear-ring with a square piece of gold). 2, a checkered cloth (R.; T. ಚವುಕ್ಕಳಿ, a plaid, either coloured or overlaid; Mhr. ಚೌಕಡೀ, a square, on cloth, etc.).

ಚವುಕಿ čavuki. = ಚವಕಿ. (My.).

ಚವುಕುಳಿ čavukuḷi. = ಚವುಕಳಿ No. 1. (S. Mhr.; Bp. 4, 39; 14, 4).

ಚವುಗಡೆ čavugaḍĕ. An assemblage of four kettle-drums beaten by two men (S. Mhr. rare; Mhr. ಚೌಘಡಾ).

ಚವುಡ čavuḍa. = ಚವುಣ್ಡ, ಚಾವುಣ್ಡ. N. (My.). See ಸುರಗಿ-. — ಚವುಡದೇವ. N. (Bp. 32, 10). See ಸುರಗಿಯ-. — ಚವುಡ ನಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 5. 59). — ಚವುಡಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 32, 7). See ಮುಸುಟಿ-. — ಚವುಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 53). See ಸುರಗಿ-, ಮುಸುಟಿ-. — ಚವುಡರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 8, 15; 32, 39; 46, 44). — ಚವುಡರಾಜ. N. (Bp. 32, 7. 45). — ಚವುಡರಾಯ. N. (Bp. 9, 45; 32, 37). See ಸುರಗಿಯ-, ಮುಸುಟೆಯ-. — ಚವುಡಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 5. 59).

ಚವುಡಂಗಿ čavuḍaṅgi. = ತವುಡಂಗಿ. (My.).

ಚವುಡಿ čavuḍi. (= ಚಾವುಣ್ಡಿ). N. of a female demon worshipped by Šûdras in the form of three stones under a tree on the outside of a village (My.). 2, N. of a village (S. Mhr.). — ಚವುಡಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಚವುಡಿದೇವ. N. See ಮುಸುಟೆಯ-. — ಚವುಡಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಮುಸುಟೆಯ-.

ಚವುಡೇಶ್ವರಿ čavuḍa-îšvari. (= ಚಾಮುಣ್ಡೇಶ್ವರಿ). A form of Durgâ (My.; Č. Bp. 32, 44).

ಚವುಣ್ಡ čavuṇḍa. = ಚವುಡ, etc. — ಚವುಣ್ಡಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 32, 61).

ಚವುತಿ čavuti. = ಚೌತಿ. Tbh. of ಚತುರ್ಥಿ. (C.). See ನಾಗರ-.

ಚವುದರಿ čavudari. ಚೌದರಿ. A public officer of a village (Mhr., H. ಚೌಧರೀ). 2, the head man of a trade or caste (Mhr., H.). 3, the officer of a royal guard (My.).

ಚವುರಿ čavuri. = ಚವರಿ. (Mr. 334, o. r. ಚವರಿ; My.).

ಚವುರಿಗೆ čavurigĕ. = ಚವರಿಗೆ, etc. (My.).

ಚವುಲ čavula. = ಚವಲ 2, etc. (My.).

ಚವುಲಿ čavuli. ಚವಲಿ. A silver coin equivalent to two Aṇas (B. 3, 88; Mhr. ಚವಲೀ, ಚೌಲೀ).

ಚವುಳು čavuḷu. = ಸವುಳು. Brackishness (My.; T. ಚವಡು; Tĕ. ಚವಡು, ಚೌಡು). ಮಾನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಚವುಳು ಸೋದು ಎಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). — ಚವುಳುಕಾರ. = ಚವುಳುಪ್ಪು. (My.). — ಚವುಳುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. Impure soda, soda-saltpeter (My.). — ಚವುಳುಮಣ್ಣು. Fuller's earth, earth impregnated with carbonate of soda (ಊಷ, ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ Si. 100; My.; T. ಚವಟ್ಟುಮಣ್).

ಚವ್ಯ čavya. = ಚವಿಕೆ. *Piper chaba.*

ಚವ್ವೆ čavvĕ. = ಚಮ್ಮೆ, q. v.

ಚಷಕ čashaka. *A drinking vessel; a goblet* (ಬಟ್ಟಲ್ Mr. 212; ತಿಳಿ Šm. 113).

ಚಷಾಲ čashâla. *A ring on the top of a sacrificial post.*

ಚಹಡ čahaḍa. = (ಚಾಡ), ಚಾಡಿ 2. Slander (ದುಃಸ್ಥಿತಿಪ್ರೇರಕ Mr. 244; Mhr. ಚಹಾಡೀ, ಚಹಾಡ). ಚಹಡಮಂ ಕೇಳ್ವಂ (ಕುವಾಕ್ಯಶ್ರುತ, ಕ್ರೂರಗ್ರಾಹ್ಯ Mr. 244).

ಚಹಾ čahâ. = ಚಾ, ಚಾಹ. Tea (Mhr., H.; My.; B. 4, 159. 163).

ಚಳ čaḷa. 1. = (ಜಳ 1), ತಳ 4. Dazzle. — ಚಳ ಚಳ. rep. = ಚಳ ಚಳನೆ. ಚಳ ಚಳ ಬಿಸಲು ಬೀಯಿತ್ತದೆ (C.). — ಚಳ ಚಳನೆ. Dazzlingly (My.). ಚಳ ಚಳನೆ ಮಿಂಚಿತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ದೊವಿಗೆವೋಲ್ (Šmd. 229).

ಚಳ čaḷa. 2. = ತಳ 2, etc. An imitative sound (M. ಚಿಳ್, T. ಚಿಳ್ಳು; Mhr. ಸಳಸಳಣೇಂ, to bubble up briskly and noisily, etc.). — ಚಳ ಪಳ. = ಚಳಮಳ. (S. Mhr. rare). — ಚಳ ಮಳ. reit. The noise of bubbling water or the briskly bubbling up of water in boiling (S. Mhr.; T. ಚಿಳ್ಳುಬುಳ್ಳು).

ಚಳ čaḷa. 3. Mistake for ಚೆಲ, q. v. — ಚಳಪಿಳೆರಾಯ. = ಚೆಲಪಿಲೆರಾಯ. (S. Mhr.).

ಚಳ čaḷa. = ಚಲ 1. See ಚಳಗತಿ, ಚಳಚಮತ್ಕೃತಿ. — ಚಳತುಮ್ಬು. A kind of ear-drop (C.). — ಚಳಬಳಿಕೆ. reit. Great agility (J. 12, 48; 25, 45; Mhr. ಚಳಬಳ, ಚಳವಳ, ಚಳವಳ್ಯಾ, restlessness; fidgety; enterprising).

ಚಳಕ čaḷaka. 1. Expertness, facility, dexterity, skill; agility, quickness (ವಹಿಲ Bhn. 60; M. ತಲಿಕ್ಕ; see also s. ಪಲಿಕಿಸು). See Bh. 8, 23, 5. 38; 8, 26, 6; Râm. 3, 4, 26; 6, 50, 21; J. 22, 6; ಕೈಯ್ಚಳಕ.

ಚಳಕ čaḷaka. 2. = ಚಳೆಯು, etc. ಒಪ್ಪಿದವು ಪನ್ನೀರ ಚಳಕಂಗಳು (J. 33, 18).

ಚಳಕು čaḷaku. 1. (fr. ಸೆಳೆ). = ಚಳುಕು 1. To be spasmodically and painfully contracted, as a muscle of the body (My.).

ಚಳಕು čaḷaku. 2. = ಚಳುಕು 2, ಚಳುಪು. The cramp (C.); rheumatic pains (C.; Mhr. ಸಲಕ). See ಕೆಯ್-.

ಚಳಗತಿ čaḷa-gati. Agility (Bh. 10, 6, 22).

ಚಳಚಮತ್ಕೃತಿ čaḷa-čamatkriti. Wonderful agility (Râm. 3, 6, 14).

ಚಳತು čaḷatu. 1. P. p. of ಚಳಿ 1.

ಚಳತು čaḷatu. 2. P. p. of ಚಳಿ 1.

ಚಳಮಾಲೆ čaḷa-mâlĕ. An erect shrubby plant, Hibiscus micranthus L. (Z.).

ಚಳಯ čaḷaya. = ಚಳೆಯು, q. v.

ಚಳಿ čaḷi. 1. To be deprived of one's power or high spirit (ವಿಗತಪ್ರಭಾವ Šmd. Dh., o. r. ವಿಗತಭಾವ); to lose one's natural state or temperament (ವಿಗತಭಾವ Šm. 112); to feel disgust, to be vexed (My.); to become tired or fatigued (My.); to fear, to succumb (T., M. ಚಲಿ, to shake; to be vexed, become tired or fatigued; T. ಕಳೈ, to faint; M. ಚೆಡಿ, to be tired; to disrelish; ಚಳುಬ್ಬು, to shake, be frightened = ಚಲಿ; to be crushed, bulged; Tĕ. ಚಲಿ, fright, fear; *cf.* ಸೆಡೆ, ಜಡಿ 1, ದಣಿ). 2, the sole of the foot to tire and pain from walking (C.; *cf.* Mhr. ಸಳಸಳಣೇಂ). 3, the teeth to be set on edge (or tingle) by any acid (S. Mhr.; Mhr. ಸಳಸಳಣೇಂ). P. ps. ಚಳತು, ಚಳಿತು (My.). ಚಳಿತಂ (Šmd. I; 286 Cm.). (ಅಶ್ವಂಗಳ್) ಚಮ್ಮಟಿಗೆಗೆ ಚಳಿಯದ, ಕಡಿಯಾಣಮುಂ ಕೆಯ್ಕೊಳ್ಳದ ಬಗೆ (Ršv. 6, after 11).

ಚಳಿ čaḷi. 2. = ಚಲಿ 1, ಸಳಿ. Coldness, cold; coolness; chill; frost, snow, etc. (ಶೀತ Šmd. Dh.; ಶೀತಲ Šmd. I; ಕುಳಿರ್, ಹಿವ, ಅಯ್ಕಿಲ್, ಹಿಮ Šm. 16; ಕೊಡತ 97; ಮಂಜು 112; C.; Tu. ಚಲಿ, ಚಳಿ; *cf.* ತಣ್, etc.). See Bp. 27, 48; Ršv. 9, 24; ಕಡು-. ಚಳಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಆಗುವ ಶಬ್ದ (ಸೀತ್ಕಾರ G.). ನನಗೆ ಚಳಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 3, 25; C.). ಬಹಳ ಚಳಿ ಬೀಳುವ ನಾಡುಗಳು (B. 4, 144). ನನಗೆ ಚಳಿ ಆಯಿತು (C.). ಚಳಿಗಿಲ್ಲದ ಕಪ್ಪಳಿ ಮೆಳೇ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಚಳಿಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A cool ray. — ಚಳಿಗದಿರ. -ಅ 3. The cool-rayed: the moon (ತಿಂಗಳ್, ತಣ್ಗದಿರ, ಚನ್ದ್ರ, etc. Šm. 15. 16; Kk. 44). — ಚಳಿಗದಿರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The moon-gem, a kind of crystal (Râghč. 17, 72). — ಚಳಿಗಾಲ. -ಕಾಲ. The cold season (C.). ಚಳಿಗಾಲಕ್ಕಿನ್ತ ಮಟಿಗಾಲ ವಾಸಿ (Prv.). See Bp. 2, 12; B. 2, 38; 3, 109; 5, 205. 259. — ಚಳಿಜ್ವರ. Ague (C.; B. 5, 203). — ಚಳಿನಾಡು. A cool or cold country (C.; B. 2, 18; 3, 108). — ಚಳಿವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The snow-mountain: the Himâlaya (ಹಿಮಾದ್ರಿ Čt. II, 10). ಚಳಿವೆಟ್ಟಳಿಯ. -ಅಳಿಯ, the Himâlaya's son-in-law: Šiva (Šm. 2). ಚಳಿವೆಟ್ಟಾಣ್ಮನ ಪುತ್ರಿ, the daughter of the mountain-king (*i. e.* of the Himâlaya): Pârvatî (Ršv. 9, 17).

ಚಳಿಕಿಗೆ čaḷikigĕ. = ಚಳಿಕೆ. A bracelet of flowers, Čpr. 7, after 115).

ಚಳಿಕೆ čaḷikĕ. (*cf.* ಸಲಗೆ). — ಚಳಿಕೇ ಗುಣ್ಡು. A bracelet of gold and coral beads (My.).

ಚಳಿತ čaḷita. Coolness (ಕುಳಿರ್ದುದು Čt. I, 36).

ಚಳಿಯ čaḷiya. 1. = ಚಳೆಯು, etc. Sprinkling (ಸಿಪ್ಪುವುದು Šs.).

ಚಳಿಯ čaḷiya. 2. The state of growing putrid or muddy (ಒಣ್ಡಿಗೆ ಪೋಪುದು Šs.; T., M. ಚಳಿ, to grow putrid, rotten; mucus; mud, mire; see ಕೆಸಱು).

ಚಳಿಸು čaḷisu. To cause to feel fatigued, etc., to trouble (My.).

ಚಳುಕು čaḷuku. 1. = ಚಳಕು 1. (My.).

ಚಳುಕು čaḷuku. 2. = ಚಳಕು 2, etc. (My.; T. ಚುಳುಕ್ಕು, a sprain).

ಚಳುಪು čaḷupu. = ಚಳುಕು 2, etc. (My.).

ಚಳೆ čaḷĕ. 1. (To be sprinkled about, *cf.* ತಳಿ 1); to abound, as fruits on a tree, pox on the body (S. Mhr.). P. p. ಚಳತು.

ಚಳೆ čaḷĕ. 2. = ಚಳೆಯು, etc. — ಚಳೆ ಕೊಡು. To sprinkle (S. Mhr.; ಸಿಪ್ಪಿಸು, ಸೂಸು G.). — ಚಳೆ ಹಾಕು. = ಚಳೆ ಕೊಡು. (S. Mhr.). — ಚಳೆ ಹೊಡೆ. = ಚಳೆ ಹಾಕು. (S. Mhr.).

ಚಳೆ čaḷĕ. (Tbh. of ಚಲಿ 2, No. 2?). A cloth when used for carrying children or weak persons, or their bodies (S. Mhr.).

ಚಳೆಯ čaḷĕya. = ಚಳಕ 2, ಚಳಯ, ಚಳಿಯ 1, ಚಳೆ 2, (ತಳಿ 3). Sprinkling (ಸಿಪ್ಪಿಸುವುದು, ಸೂಸುವುದು Kk. 69; Šm. 35; ನೀರ ತಳಿದುದು Bhn. 60, o. r. ಚಳಯ). ಅವಿರಲವಾಗಿ ತಳಿದ ಕುಂಕುಮಜಲದ ಚಳೆಯದೊಳ್ (Čpr. 7, after 92). ನವಪರಿಮಳದ ಪನ್ನೀರ ಚಳೆಯಂ (Râm. 1, 13, 5). ಗನ್ಧೋದಕದ ಚಳೆಯುಗಳು (Prll. 3, 4). ಸುರಿವ ಮುದಶ್ರುವೆ ಚಳೆಯಂ... ಅದಾಗೆ (Ršv. 13, 50). ಪನ್ನೀರ ಚಳೆಯದಿನ್ದ (Č. Bp. 5, 2). ಸಿರಿಗನ್ಧಪನ್ನೀರೊಳು ಬೆರಸಿರ್ಪ ಚಳೆಯಂ (5, 5). ಕಸ್ತೂರಿಕೆಯ ಚಳೆಯದಲಿ (Bp. 12, 13). See Čpr. 7, after 96; Bh. 1, 12, 8. 10.

ಚಳ್ಳ čaḷḷa. = ಚಳ್ಳಿ, etc. See ದೊಡ್ಡ-. — ಚಳ್ಳಮರ. = ಚಳ್ಳಿ-. (S. Mhr.).

ಚಳ್ಳು čaḷḷu. = ಚೆಳು, ಚೆಳ್ಳು, ಸೆಳ್ಳು. A long, flexible twig or rod. (M. ಚವಳು, T. ಚವಳು, ಚಳ್ಳು, to be flexible, to bend; T. ಚವಟ್ಟು, ತುವಟ್ಟು, to make flexible; *cf.* ಚಳ್ಳಿ?). — ಚಳ್ಳವರೆ. -ಅವರೆ. = ಚೆಳಾವರೆ. A cultivated pulse, Dolichos lablab Lin. (S. Mhr.). — ಚಳ್ಳುಗುರು. -ಉಗುರು. = ಚೆ-. Finger nails as long as a switch (S. Mhr.).

ಚಳ್ಳೆ čaḷḷĕ. = ಚಳ್ಳ, ಚೆಳ್ಳ, ಚಳ್ಳು, ಚೆಳ್ಳೆ, ಸೆಳ್ಳ. Tbh. of ಶೇಲು. The Sepistan plum, of a gummy character, Cordia myxa

Lin. — ಚಳ್ಳಿಮರ. = ಚಳ್ಳಿ. (My.; ಶೇಲು, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, ಶೀತ, ಉದ್ದಾಲ, ಬಹುವಾರಕ, ಬೊಂಕೆಕಾಯಿಗಿಡ Si. 129).

ಚಾ čâ. = ಚೊ, ಚೋ. An imitative sound. — ಚಾ ಚಾ. rep. A sound used in driving cattle when ploughing or going by carriage (S. Mhr.).

ಚಾ čâ. = ಚಹಾ. — ಚಾಗಿಡ. The China tea-plant, Camellia theifera Griff. (St. & Pl.; My.). — ಚಾಹುಲ್ಲು. The Roussa or ginger grass, Andropogon Martini Roxb. (St. & Pl.).

ಚಾಕ čâka. Neat, tidy, trim. — ಚಾಕಚಕ್ಯ. Acuteness, as a quality or principle (My.; Tĕ; Mhr. ಚಾಕಚೋಪಿಲ); agility, speed (My.).

ಚಾಕರ čâkara. A servant (ಸೇವಕ, etc. Si. 259; C.; Br.; Mhr., H.; B. 4, 33; 5, 266). ಆನೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಅಬು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೋದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ (Prv.).

ಚಾಕರಿ čâkari. Service; employment (C.; Br.; Mhr., H.; Si. 299; B. 4, 142; 5, 216. 286. 290). — ಚಾಕರಿ ಚೂಕರಿ. reit. (C.). — ಚಾಕರಿಯವ. -ಅವ. A servant (C.; ಭೃತ್ಯ, etc. Si. 341).

ಚಾಕು čâku. A penknife (C.; Mhr., H., Br.; Si. 290).

ಚಾಕುಸು čâkusu. — ಚಾಕುಸಿನ ಗಿಡ. The shrub Cassia auriculata Lin. (St. & Pl.).

ಚಾಕ್ರಿಕ čâkrika. *A bard who chants in chorus the praises of kings, heroes, etc.*

ಚಾಕ್ಷುಷ čâkshusha. (fr. ಚಕ್ಷುಸ್). Belonging to the eye; perceptible by the eye, visible, seen. (Šmd. 10. 11).

ಚಾಗ čâga. 1. = ಜಾಗ, q. v. The colour green.

ಚಾಗ čâga. 2. = ಚೇಗ. — ಚಾಗ ಚಾಗ. = ಚೇಗ ಚೇಗ, q. v.

ಚಾಗ čâga. Tbh. of ತ್ಯಾಗ. (Abh. P. 11, 77; Grj. 4, 161). ಏವೇಟ್ವಿನ್ ಅವನ ಚಾಗದ ಪೆಮ್ಪು? (Šmd. 211).

ಚಾಗಿ čâgi. Tbh. of ತ್ಯಾಗಿ (Čt. II, 43). See Šmd. 104. 183. 296; Bp. 37, 34.

ಚಾಗು čâgu. = ಚಾಂಗು, ಜಾಗು 1. — ಚಾಗುರೆ. -ಉರೆ. Huzza! hurra! bravo! (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38, o. r. ಜಾ-; Tĕ. ಚಾಂಗುರೆ). See Bp. 36, 12.

ಚಾಂಗು čâṅgu. = ಚಾಗು, etc. A word of encouragement (Mhr. ಜಾಗ, waking; freshness, vividness, animated state). — ಚಾಂಗು ಬಲ. = ಚಾಂಗು ಭಲ. (Bp. 6, 23; 43, 32; 56, 17). — ಚಾಂಗು ಬಲ, ಚಾಂಗು ಬಲ. (46, 52). — ಚಾಂಗು ಭಲ. Huzza! hurra! bravo! (Bp. 44, 34. 71). — ಚಾಂಗು ಭಲರೆ. = ಚಾಂಗು ಭಲ. (Bp. 4, 7). — ಚಾಂಗು ಭಲಾ. = ಚಾಂಗು ಭಲ. (Bp. 5, 39; 56, 7; Tĕ.).

ಚಾಂಗೇರಿ čâṅgêri. *Wood sorrel, Oxalis pusilla* Salisb.

ಚಾಚಿ čâči. = ತಾಚಿ. A childish word for the female breast (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಛಾತೀ).

ಚಾಚು čâču. To stretch out, to hold out, to extend, to stretch forth, to put out, as the hand (C.; Si. 213; B. 3, 26; 4, 155; 5, 130), a leg (C.; B. 3, 123; Si. 288), a finger (Si. 211; C.), the trunk (B. 5, 238), the breast or teat (Bp. 60, 36), the body (Bh. 1, 20, 61), a bow (Râm. 3, 6, 39), one's crown (J. 2, 40; 7, 18), etc. (Tĕ. ಚಾಗು, ಸಾಗು, to fall prostrate; to lie flat, be stretched or extended; to extend or stretch, to lengthen, as hot iron under the hammer; ಚಾಚು, to cause to extend, to stretch, etc.; T. ಚೇಯ್, length; *cf.* ಸಯ್, etc.; ಚಾಪು, ಗೇಣ್ 1, ಜಾಗಿಸು).

ಚಾಜ್ಜ čâjja. Tbh. of ತ್ಯಾಜ್ಯ. (My.).

ಚಾಂಚಲ್ಯ čâñčalya. (fr. ಚಂಚಲ). Moving; fickleness, unsteadiness. (J. 18, 37; My.; Si. 70).

ಚಾಟಕ čâṭaka. Jugglery; incantation (S. Mhr., as ಚಾಟಕ ವಿದ್ಯೆ; Mhr., H. ಚೇಟ, ಚೇಟಕ, sorcery). *Cf.* ಚಾಟನ.

ಚಾಟಕೈರ čâṭakaira. (*fr.* ಚಟಕ). *A young he-sparrow.*

ಚಾಟನ čâṭana. Injuring, killing, etc. See ಉಚ್ಚಾಟನ.

ಚಾಟಿ čâṭi. (= ಚಾವಟಿ, ಚಾವುಟಿ). A whip, made of cord or leather (My.; Si. 344; Tĕ. ಜಾಟಿ, ಜಾಟಿ, ಝೂಟಿ; T. ಚಾಟ್ಟಿ; M. ಚಾಟ್ಟಿ; Mhr., H. ಝೂಜ; T. ಚಾಟ್ಟು, to beat, strike; *cf.* ಚಾಟು 2). See ಬಲ್ಲಾಟಿ.

ಚಾಟಿ čâṭi. Tbh. of ಶಾಟಿ. (My.).

ಚಾಟು čâṭu. 1. A refuge; a shelter, anything that screens from rain, wind, or the heat of the sun (C.; Tĕ.; T., M. ಚಾಯ್, to incline, lean to one side, be bent; to rest or lie on or against).

ಚಾಟು čâṭu. 2. An imitative sound (*cf.* ಚಟ್). — ಚಾಟು ಚಾಟನೆ. rep. With the peculiar noise of repeated whipping (Bp. 52, 8).

ಚಾಟು čâṭu. *Pleasing discourse; flattery,* coaxing; distinct or clear speech.

ಚಾಟುತನ čâṭutana. Agreeableness, etc.; flattery (Rŝv. 11, 83). ಚಾಟುತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಟು, ಶ್ಲಾಘೆ, etc. Nr.).

ಚಾಡ čâḍa. A male slanderer or defamer (S. Mhr.; Mhr. ಚಹಾಡ; B. 5, 106). 2, = ಚಾಡಿ 2. See s. ಚಾಡಿಗ.

ಚಾಡಗಾಱ čâḍa-gâṟa. = ಚಾಡ No. 1. (S. Mhr.).

ಚಾಡತನ čâḍatana. = ಚಾಡಿ 2. (G.).

ಚಾಡಿ čâḍi. 1. A female slanderer (S. Mhr.).

ಚಾಡಿ čâḍi. 2. = ಚಹಡ, ಚಾಡ. Inventing and telling tales of; slander, backbiting (ಪಿಸುಣ, ಕೊಣ್ಡೆಯ, ಕುತ್ಸಿತ Šm. 65; ಗನ್ಧನ Si. 436; C.; T., Tĕ.). (ಗಣಿಕಂ) ಅತಿದ್ರವ್ಯಮಂ ಕೆಡಿಸಿ, ಚಾಡೀ ಕೇಳೆ (Sŝ. 94). ಚಾಡಿ ಹೇೞುವವನು (ಕರ್ಣೇಜಪ, ಸೂಚಕ, ಪಿಶುನ Si. 366). See Si. 56; B. 4, 49. 51. 139; 5, 66.

ಚಾಡಿಕಾಱ čâḍi-kâṟa. = ಚಾಡಗಾಱ. A male slanderer or defamer (My.). ಸುಳ್ಳುಚಾಡಿಕಾಱ (ದ್ವಿಜಿಹ್ವ Si. 440).

ಚಾಡಿಖೋರ čâḍi-khôra. = ಚಾಡಿಕಾಱ. (Mhr. ಚಹಾಡಖೋರ; My.; ಪಿಶುನ Si. 439).

ಚಾಡಿಗ čâḍiga. = ಚಾಡಿಕಾಱ. (ಚಾಡ ಹೇೞುವವ G.; My.).

ಚಾಡಿಗಾಱ čâḍi-gâṟa. = ಚಾಡಿಕಾಱ. (My.).

ಚಾಡಿಗಾರ್ತಿ čâḍi-gâṟti. = ಚಾಡಿ 1. (My.).

ಚಾಣ čâṇa. = ಚಾನ, etc. (My.).

ಚಾಣಕ್ಯ čâṇakya. N. of a Brâhmaṇa, also called Vishṇugupta (Sk.; a pupil of Vishṇugupta, My.), minister of king Čandragupta at Pâṭaliputra or Patna (C.).

ಚಾಣಿಕ್ಯ čâṇikya. = ಚಾಣಕ್ಯ. (My.).

ಚಾಣುಕ್ಯ čâṇukya. = ಚಾಳುಕ್ಯ. N. of a dynasty.

ಚಾಣುಕ್ಯಚಕ್ರೇಶ್ವರ čâṇukya-čakrêśvara. The Čâṇukya king (see Šmd. s. ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು).

ಚಾಣೂರ čâṇûra. N. of a wrestler in the service of Kaṁsa, slain by Krishṇa. (Bhâgavata 10, 39, 2).

ಚಾಣ್ಡಾಲ ćâṇḍâla. = ಚಣ್ಡಾಲ. *A Caṇḍâla, an outcaste, a Pariah* (ಡೋಹ Mr. 381). See Bp. 56, 51; 60, 41.

ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ ćâṇḍâlikĕ. (= ಚವಡಿಕೆ). *A vulgar lute, the lute of the Caṇḍâla.*

ಚಾತ ćâta. A demon (T., M. ಚಾತ್ತ). See ಕುಟ್ಟ-.

ಚಾತಕ ćâtaka. = ಚಾದಗೆ. *A bird said to live only upon rain-drops, Cuculus melanoleucus.* See Mr. s. ಭೃಂಗ.

ಚಾತಾಣಿ ćâtâṇi. = ಚಾತಾಳಿ. (My.).

ಚಾತಾಳದವ ćâtâḷadava. (= ಚಾತಾಣಿ, ಚಾತಾಳಿ, ಸಾತಾನಿ). A so-called Sarternee, a man of a caste of Šûdras who worship Vishṇu exclusively (My.; Tĕ. ಚಾತಾನಿ; T. ಚಾತ್ತಾದವನ್).

ಚಾತಾಳಿ ćâtâḷi. = ಚಾತಾಳದವ. (My.).

ಚಾತುಃಶ್ರುತಿ ćâtuḥśriti. The four vêdas (Bp. 55, 51).

ಚಾತುಃಸ್ವರ ćâtuḥsvara. The four (generally three) tones or accents (ಉದಾತ್ತಾದಿಚಾತುಃಸ್ವರ Nn. 84).

ಚಾತುರ ćâtura. (fr. ಚತುರ). Dexterous, clever, able, ingenious; pleasing; flattering. (Šm. 5).

ಚಾತುರಂಗ ćâturaṅga. (fr. ಚತುರಂಗ). = ಚತುರಂಗಬಲ. (J. 2, 39).

ಚಾತುರತನ ćâturatana. Dexterity, cleverness; amiableness; flattery. ಚಾತುರತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಟು, ಶ್ಲಾಘೆ, etc. Nr.).

ಚಾತುರಿ ćâturi. = ಚಾತುರ್ಯ. (Sk.; R.).

ಚಾತುರಿಯ ćâturiya. Tbh. of ಚಾತುರ್ಯ. (Grj. 2, after 106; My.).

ಚಾತುರ್ಥಿಕ ćâturthika. (fr. ಚತುರ್ಥ). A quartan ague. (My.).

ಚಾತುರ್ದನ್ತ ćâturdanta. (fr. ಚತುರ್ದನ್ತ). An elephant (Abh. P. 13, after 83; 13, 96).

ಚಾತುರ್ಬಲ ćâturbala. = ಚತುರ್ಬಲ. (Čpr. 2, 8).

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ćâturmâsya. A period of 4 months (which is spent by sanyâsis in seclusion, My.).

ಚಾತುರ್ಮುಕ್ತಿ ćâturmukti. = ಚಾತುರ್ವರ್ಗ. (Bp. 39, 3).

ಚಾತುರ್ಯ ćâturya. (fr. ಚತುರ). = ಚದುರೆ 2, ಚಾತುರಿಯ. Dexterity, cleverness, ability, shrewdness; pleasantness, amiableness, charm. See Čpr. 1, 126; 5, 138; Bp. 58, 58; Si. 230; B. 4, 21.

ಚಾತುರ್ವರ್ಗ ćâturvarga. = ಚತುರ್ವರ್ಗ. (Bp. 24, 89; 57, 89).

ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯ ćâturvarṇya. (fr. ಚತುರ್ವರ್ಣ). The aggregate of the four castes, viz. the Brâhmaṇa, Kshatriya, Vaišya and Šûdra. (J. 18, 15).

ಚಾದಗೆ ćâdagĕ. Tbh. of ಚಾತಕ (Hlâ.; Čt. II, 7; Mr. 171; Kk. 21; Šm. 29). — ಚಾದಗೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಚಾದಗೆ. (ಚಾತಕ Nr.).

ಚಾದರ ćâdara. A cotton or silk sheet or dôtra, worked with gold or silver threads (C.; Mhr., H.).

ಚಾದ್ಯ ćâdya. The multiplicator (My.).

ಚಾನ ćâna. = ಚಾಣ, ಚೇಣ, (ಚೇರಣ, etc.). A small chisel (C.; Tĕ. ಸೇನ). ಅಟಿಯಿಂ ಸೀಳುವಡೆ (o. r. ಸೀಳುವದು) ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಲ್ ಅಹುದೇ? ಚಾನಂಗಳಿನ್ದಲ್ಲದೇ? (Sš. 11).

ಚಾನ್ತ ća-anta. A word ending in ಚ್ or ಚ (Šmd. 307).

ಚಾನ್ದಣಿ ćândaṇi. = ಚಾನ್ದನಿ, ಚಾನ್ನಿ. An awning (My.; Mhr., H. ಚಾನ್ದಣೀ, ಚಾನ್ದವಾ; Br. ಚಾನ್ದಿನಿ).

ಚಾನ್ದನಿ ćândani. = ಚಾನ್ದಣಿ, etc. (My.).

ಚಾನ್ದಸ ćândasa. Tbh. of ಛಾನ್ದಸ (Šmd. 338).

ಚಾನ್ದ್ರ ćândra. (fr. ಚನ್ದ್ರ). Lunar; the 5th lunar mansion or mrigaširas.

ಚಾನ್ದ್ರಪ್ರಭ ćândraprabha. (fr. ಚನ್ದ್ರಪ್ರಭ). Relating to Čandraprabha (Čpr. 1, 1).

ಚಾನ್ದ್ರಮಸ ćândramasa. (fr. ಚನ್ದ್ರಮಸ್). Lunar.

ಚಾನ್ದ್ರಮಸಾಯನ ćândramasâyana. *Budha, the planet Mercury.*

ಚಾನ್ದ್ರಮಾನ ćândra-mâna. Lunar measurement of time (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಮಾನವರ್ಷ ćândramâna-varsha. The lunar year (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಮಾಸ ćândra-mâsa. A lunar month (B. 5, 307. 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರವರ್ಷ ćândra-varsha. The lunar year (B. 5, 309; My.).

ಚಾನ್ದ್ರಸಂವತ್ಸರ ćândra-samvatsara. = ಚಾನ್ದ್ರವರ್ಷ. (My.).

ಚಾನ್ದ್ರಾಯಣ ćândrâyaṇa. An expiatory observance regulated by the moon's waxing and waning. (My.).

ಚಾನ್ನಿ ćânni. = ಚಾನ್ದಣಿ, etc. (My.).

ಚಾಪ ćâpa. = ಚಾಪೆ. — ಚಾಪಗೂಟಿ. = ಚಾಪೆ-, q. v.

ಚಾಪ ćâpa. 1. *A bow* (ಬಿಲ್ಲು Nn. 79; Mr. 293; ಚೋಟಿ Šmd. I). ಚಾಪದ ಅನ್ತ್ಯ (ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು Nn. 43). 2, an arc or portion of a circle. 3, a rainbow. 4, a kind of viččhittiččitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಚಾಪ ćâpa. 2. = (ಚಪ್ಪೆ), ಚಾಪೆ, (ಛಾಪೆ). A stamp; a type or printing letter; an impression (My.; Mhr., H. ಛಾಪ, ಛಾಪಾ; M. ಚಾಪ್ಪು, ಚಾಪ್ಪೆ).

ಚಾಪ ćâpa. 3. = ಚಾಪು. The cock of a gun (Mhr., H.; S. Mhr. rare; M. ಚಾಪ್ಪೆ, Br. ಛಾಪೆ).

ಚಾಪಖಾನೆ ćâpa-khânĕ. = ಚಾಪೆಖಾನೆ. A printing-house or office (C.; B. 5, 217; Mhr., H. ಛಾಪಖಾನಾ).

ಚಾಪಟೆಯ ćâpaṭĕya. = ಚಾವಟೆಯ. An adulterer (?); a deceitful man (? ಜಾರ Bhn. 35, o. rs. ಚಾಲ, ಜಾಲ).

ಚಾಪಲ ćâpala. = ಚಾವಳ, ಜಾವಳ 1. (fr. ಚಪಲ). Mobility; unsteadiness; fickleness; quick movement; agility; agitation; tremor; inconsiderateness. (ಚಪಲತ್ವ Šmd. 230 Cm.; Čh. v. 252; Kâvy. I, 3, 89 seq.; Mr. 428; Bp. 40, 58; J. 28, 42).

ಚಾಪಲತೆ ćâpa-latĕ. A bow-string (Čpr. 3, after 9; Ršv. 5, after 19). 2, ಚಾಪಲತೆ. = ಚಪಲತ್ವ. (Čpr. 3, after 9; Ršv. 5, after 19).

ಚಾಪಲ್ಯ ćâpalya. = ಚಾಪಲ. See ಚಾಳಿಸು 1; ವಾಕ್-.

ಚಾಪವಲ್ಲರಿ ćâpa-vallari. A bow (Ššv. 2, 82).

ಚಾಪಾರ ćâpâra. = ಜಾಪಾರ, q. v.

ಚಾಪಿಸು ćâpisu. (ಛಾಪಿಸು). To stamp; to print (C.; B. 4, 103; 5, 196. 217).

ಚಾಪು ćâpu. (= ಜಮ್ಬು, ಜಾಪು). Stretch, length, extent (My.; Tĕ.; M. ಚಾಮ್ಬು; Tĕ. also ಜಮ್ಪು, ಚಾಲುಪು; see ಚಾಚು; and *cf.* ದಾಪು). — ಚಾಪುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A long, flat stone (My.; Tĕ. ಚಾಪರಾಯಿ). — ಚಾಪುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A stretched out or advanced leg (the other being retracted, My.).

ಚಾಪು ćâpu. = ಚಾಪ 3. (My.).

ಚಾಪೆ ćâpĕ. = ಚಾಪ, ಸಾಪೆ. (What is extended or spread): a mat (ಕಟ, ಕಿಲಿಂಜಕ Nr.; Si. 307; ವಂಶಾಸನ

Mr. 208; C.; Tĕ.; T. ಚಾಪ್ಪೈ). ಚಾಪೇ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ತೂಱಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಂಗೋಲೇ ಕೆಳಗೆ ತೂಱಿದ (Prv.). See B. 2, 42; 4, 183. — ಚಾಪೆಗೂಱಿ. -ಕೂಱಿ. (One who eats what is offered to him on a mat), a deity (ಜನ್ನಗೂಱಿ, ಗಾಳಿವಟ್ಟಿಗ, ನಿರ್ಜರ, etc. Kk. 10 *a*, o. r. ಚಾಪ-).

ಚಾಪೆ čâpĕ. = ಚಾಪ 2. (C.).

ಚಾಪೆಖಾನೆ čâpĕ-khânĕ. = ಚಾಪಖಾನೆ. (My.).

ಚಾಬಕ್ čâbak. (Mhr., H. ಚಾಬೂಕಸ್ವಾರ, a horsebreaker). — ಚಾಬುಕ್ ಸವಾರಿ. ಹಾಱುತ್ತಾ ಸುತ್ತು ತಿರುಗುವ ಚಾಬಕ್ ಸವಾರಿ (ವಲ್ಲಿತ Si. 274).

ಚಾಮ čâma. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ. (My.). — ಚಾಮಯ. -ಅಯ. N. See ಸತ್ಯೇಶ-. — ಚಾಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಸತ್ಯೇಶ-, ಚಣ್ಡೇಶ್ವರನ-.

ಚಾಮರ čâmara. (= ಚಮರ). *A chowrie, the bushy tail of the Bos grunniens used as a fly-flap or fan, and as one of the emblems of princely rank* (ಅಲೇಖ Nn. 96). ಚಾಮರವನ್ ಇಡು, to fan (Bp. 1, 46).

ಚಾಮರಗ್ರಾಹಿಣಿ čâmara-grâhiṇi. A woman who carries a čâmara (Abh. P. 3, after 83).

ಚಾಮರಿಗ čâmara-iga. (Šmd. 233). A man who carries a čâmara.

ಚಾಮರಿಗಿತಿ čâmariga-iti. **(Šmd. 244).** A woman who carries a čâmara.

ಚಾಮೀಕರ čâmîkara. *Gold.*

ಚಾಮುಣ್ಡಿ čâmuṇḍi. = **(ಚವುಡಿ), ಚಾಮುಣ್ಡೆ,** ಚಾವುಣ್ಡಿ. (**ಚರ್ಚೆ** Nn. **73; ಚರ್ಚೆ, ಭೈರವಿ, ವನದೇವಿ** Mr. 14; My.). — ಚಾಮುಣ್ಡಿಬೆಟ್ಟ. **A hill near Mysore** (My.).

ಚಾಮುಣ್ಡೆ čâmuṇḍĕ. *Durgâ* (see ಚರ್ಚೆ); one of the seven mâtṛis (see ಮಾತೃ and ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ಚಾಮುಣ್ಡೇಶ್ವರಿ čâmuṇḍâ-îśvari. (= ಚವುಡೇಶ್ವರಿ). Durgâ (My.).

ಚಾಮ್ಪಯ čâmpaya. (ಏಕಜೊಯಿ Čt. II, 110).

ಚಾಮ್ಪೇಯ čâmpêya. *The tree Michelia champaca* Lin. (= ಚಮ್ಪಕ). 2, *the tree Mesua ferrea* Wight. Arn. 3, gold.

ಚಾಯ čâya. = ಚಾಯಿ. Tbh. of ಛಾಯೆ. Colour; shade; etc. (Bp. 19, 47; My.; T. ಚಾಯ, ಚಾಯಲ್; M. ಚಾಯ; Tĕ. ಚಾಯೆ). — ಚಾಯಗಮ್ಬಿ. -ಕಮ್ಬಿ. A stripe formed by dying (My.).

ಚಾಯಿ čâyi. = ಚಾಯ. (My.). — ಚಾಯಿಬೇರು. = ಚಿರವೇಲು. The madder plant or Chay root, serving to die fine red, Oldenlandia umbellata L. (St. & Pl.; T., M. ಚಾಯವೇರ್; Tĕ. ಚಿರಿ-).

ಚಾಯಿತ čâyita. Sought; perceived; respected. See ಅಪ-.

ಚಾಯೇನ್ದ್ರಮುನಿ čâya-indra-muni. N. (Bp. 52, 18).

ಚಾಯ್ಯ čâyya. = ಚಯ. See ಪರಿ-.

ಚಾರ čâra. 1. Going; wandering about; course, motion (Čpr. 1, 79). 2, *a spy, a secret emissary*; a messenger. 2, performing, practising. 4, *a fetter.* 5, *a prison* (*cf.* ಸೆಱೆ). 6, mischievous tricks (Mhr.). 7, a woollen blanket (ಆವಿಕ, ಊರ್ಣಾಯು, ಕಮ್ಬಳಿ Mr. 343). 8, the tree Buchanania latifolia Roxb.

ಚಾರ čâra. 2. Anything green considered as food for cattle (My.; Mhr.).

ಚಾರಕ čâraka. Acting; proceeding; etc. (= ಚಾರ 1). See ಪರಿ-.

ಚಾರಚಕ್ಷು čâra-čakshu. Spy-eyed: a king who uses spies as his eyes. (Čpr. 6, 19).

ಚಾರಚಿಪ್ಪಿ čâračippi. = ಚಾರಚಿಬ್ಬಿ. A privy (S. Mhr.; T. ಚಾಲಗಿರಿ; Mhr., H. ತಾರತ-ಖಾನಾ).

ಚಾರಚಿಬ್ಬಿ čâračibbi. = ಚಾರಚಿಪ್ಪಿ. (S. Mhr.).

ಚಾರಟಿ čâraṭi. *A small tree, Hibiscus mutabilis.*

ಚಾರಣ čâraṇa. = ಸಾರಣೆ. Wandering; *a strolling actor, a bard*; a celestial singer, a panegyrist of the gods (ಕಥೆಯ ಮಾಡುವ ಗೋಸಾವಿ G.). 2, causing to move, driving. ಅಂಕುಶದ ಚಾರಣಂ (ಯಾತ Mr. 157); ಮುಟ್ಟಿ ಒದಹಂ ಚಾರಣಂ ಕೂಡೆ (ವೀತ 158).

ಚಾರಣಯೋಗಿ čâraṇa-yôgi. A yôgi of the gandharvas (Čpr. 3, 69).

ಚಾರಭಟ čâra-bhaṭa. *A valorous warrior.*

ಚಾರಮ čârama. King of Čêra (*i. e.* of Koṅgu or Kêraḷa; M. ಚೇರಮಾನ್). See Bp. 3, 82; 9, 45; 15, 23; 25, 4. 48; 47, 34; 54, 73; 56, 17. — ಚಾರಮರಾಯ. (Bp. 31, 24; 44, 51).

ಚಾರಮಾನಿ čâramâni. N. of a country (Mr. 282, o. rs. ಚೇರಮಾನಿ, ಚೇರಮಾಡಿ).

ಚಾರಲಿಂಗ čâraliṅga. = ಚರಲಿಂಗ. (Bp. 35, 54; 36, 57).

ಚಾರಿ čâri. 1. *Going, moving, wandering about; living; acting;* that moves or wanders about (Ršv. 5, 29). 2, course, coursing (Bh. 10, 6, 22). 3, a way, a manner, a method (My.; see ಇಚ್ಚಾರಿ). 4, a certain movement in acting or dancing (ಬೈಸಿಕೆ Mr. 82; Bp. 17, 17). 5, stratagem (J. 22, 6). 6, intention, mind, aim (Bh. 1, 8, 75). 7, generally current or common price: cheapness (My.; Mhr., H. ಚಾರೀ). — ಚಾರಿವರಿ. -ಪರಿ. To run with application of stratagem (Râm. 6, 11, 9. 16; J. 13, 50; 27, 40). — ಚಾರಿವರಿವರಿ. -ಪರಿ-ಪರಿ. To run here and there with the application of stratagem (J. 8, 29).

ಚಾರಿ čâri. 2. Tbh. of ಶಾರಿ. (Nn. 134, o. r. ಸಾರಿ; My.).

ಚಾರಿತ čârita. Caused to go; performed; etc. See ವಿ-.

ಚಾರಿತ್ರ čâritra. *Conduct, behaviour;* peculiar observance or practice; a ceremony (ವಿಸರ್ಜ, ಚರಿತ್ರ Nn. 62; ಧರ್ಮ, ವರ್ತನ 79; ಪ್ರಕೃತ, ಚರಿತ್ರ 111; ನಡವಳಿ, ವೃತ್ತ 112; ಆಚಾರ Mr. 250).

ಚಾರಿಸು čârisu. To grind, to triturate, as sandal (Grj. 2, 89); to mix by rubbing or triturating, as medicine (My.). *Cf.* ತೇ 2?

ಚಾರು čâru. *Agreeable, pleasing, lovely; beautiful, pretty, elegant.*

ಚಾರುಕರಣ čâru-karaṇa. Embellishing, etc. See ಸಮುಱು.

ಚಾರುತರ čâru-tara. Uncommonly agreeable, etc. (Bp. 41, 3; Kk. 13).

ಚಾಱ čâṟa. (= ಗೀಱು 2). A line, a streak (My.; Tĕ.). — ಚಾಱಪೊಪ್ಪುಳಿ. A checkered female garment (My.).

ಚಾಱು čâṟu. = ಸಾಱು. Sap, juice; broth (My.; T., M. ಚಾಱು, ಚೇಱು; Tĕ. ಚಾರು, ಚೀಱು; M. ಚಾಱು, to run off or out, to drizzle; *cf.* ಜಾಱು 1). See ಪುಳಿಚಾಱು.

ಚಾರ್ಖಾನೆ čâr-khânĕ. A square house, a square (Mhr. **ಚಾರ,** four). — ಚಾರ್ಖಾನೆಸೀರೆ. A female's cloth with small coloured squares in it (C.).

ಚಾರ್ಚಿಕ್ಯ čârčikya. *(fr. ಚರ್ಚಾ). Smearing the body with sandal and other unguents.*

ಚಾರ್ಮಣ čârmaṇa. (fr. ಚರ್ಮ). Covered with skin or leather; *a multitude of hides or of shields.*

ಚಾರ್ಮಾಡಿ čâr-mâḍi. N. of a ghaut that is crossed in going from the Mysore country to Mangalore (My.).

ಚಾರ್ವಾಕ čârvâka. An atheist or materialist, a sophistical philosopher, a sceptic; N. of a sophistical philosopher. See Bp. 49, 25; 50, 65; 53, 10.

ಚಾಲ čâla. = ಚಾಲು. The state of being movable or in motion, shaking. — ಚಾಲಗೇಣಿ. (Moving or movable rent): rent for one year. (Tu.; Sd.).

ಚಾಲತಿ čâlati. = ಚಾಲ್ತಿ. That is in motion, going on, or in force; that is in use; that is current (Mhr. ಚಾಲತಾ); the state of being going on, etc., etc. (My.). — ಚಾಲತಿದಪ್ತರ. The records required for current business (My.).

ಚಾಲನ čâlana. Causing to move or go; causing to pass through a sieve, sifting; moving to and fro; wagging; making loose. See ಸಂ-.

ಚಾಲನಿ čâlani. *A sieve, a strainer* (ದಾರಿವಟ್ಟಲ್ Nr.; ರಣ್ಧ್ರಿ, ಸಾರಣಿಗೆ Mr. 208; Mhr. ಚಾಳಣೀ). *Cf.* ಜರಡಿ.

ಚಾಲಕ್ čâlak. = ಚಾಲಾಕ್. (My.).

ಚಾಲಾಕ್ čâlâk. Smart, dexterous, clever (My.; Br., H.).

ಚಾಲಿತ čâlita. Moved to and fro, shaken (Rśv. 13, after 71).

ಚಾಲಿಸು čâlisu. = ಚಾಳಿಸು 1, ಚಾಳಯಿಸು. To move to and fro (v. t.); to shake, etc.; to wag (Rśv. 5, 92).

ಚಾಲು čâlu. = ಚಾಲ. Moving, walking; custom, way, manner; gait, air (My.; Mhr. ಚಾಲ). 2, currency, of a coin, of an order, etc. (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಲ). 3, a pace of the horse (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಲ).

ಚಾಲ್ತಿ čâlti. = ಚಾಲತಿ. (My.).

ಚಾವಟಿ čâvaṭi. = ಚಾಟಿ, etc. (My.; *cf.* Mhr. s. ಚಮಡ).

ಚಾವಟೆಯ čâvaṭĕya. = ಚಾವಟಿಯ. (Bh. 2, 2, 30).

ಚಾವಡಿ čâvaḍi. A choultry, a court, a kotwal's hall or court in the market; a village-hall; a place for sitting in front of the house; etc. (ಮಣ್ಡಪ, ಜನಾಶ್ರಯ Nr.; ಪೊಟಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc. Šm. 58; Kk. 64; C.; Mhr., H.; Br.; M.). See Č. Bp. 47, 33; J. 9, 6; 17, 23; 30, 44; B. 3, 23; Si. 106. 109.

ಚಾವಣಿ čâvaṇi. Cantonments, temporary erections for troops (S. Mhr.; B. 5, 39. 40; Mhr., H. ಛಾವಣೀ). 2, roofing; a roof (My.; Mhr., H. ಛಾವಣೀ).

ಚಾವಸೇನು ಬಾಹುಸೇನು čâvasênu bâhusênu. (S. Mhr. ಕ್ಯಾಹುಸೇನ್ ಚಾವಸೇನ್). A cry in memory of Hussein and Hassan at the Mohurum (My.).

ಚಾವಳ čâvaḷa. = ಜಾವಳ 1. Tbh. of ಚಾಪಲ (Šmd. 342).

ಚಾವಿ čâvi. (ಸಾವಿ). A key (Br. ಜೆವಿ, ಶಾವಿ; T. ಚಾವಿ; Mhr., H. ಚಾವಿ; S. Mhr. rare).

ಚಾವುಟಿ čâvuṭi. = ಚಾವಟಿ, etc. (My.).

ಚಾವುಣ್ಡ čâvuṇḍa. = ಚವುಡ, etc. — ಚಾವುಣ್ಡರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 32, 17. 44). — ಚಾವುಣ್ಡರಾಯ. N. (Bp. 32, 29. 31. 49). See ಮುಸುಟಿ-. — ಚಾವುಣ್ಡಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 32, 38).

ಚಾವುಣ್ಡಿ čâvuṇḍi. (= ಚವುಡಿ). Tbh. of ಚಾಮುಣ್ಡಿ (Šmd. 347).

ಚಾವೊತ್ತು čâ-ŏttu. The under letter ಚ್ (C.).

ಚಾಷ čâsha. *The blue jay, Coracias indica.*

ಚಾಹ čâha. = ಚಹಾ. (B. 5, 287).

ಚಾಹಿ čâhi. A person who is well acquainted (with the use of the čâmara, ? Bh. 8, 21, 4; Mhr. ಛಾಪ, perfection, masterliness).

ಚಾಳಕ čâḷaka. (= ಚಾಳಕ). Mischievous; full of artful caresses or blandishment (Mhr.); a man full of tricks and pranks (S. Mhr.).

ಚಾಳಯಿಸು čâḷayisu. = ಚಾಲಿಸು, etc. (Bp. 35, 28).

ಚಾಳಯ್ಸು čâḷaysu. = ಚಾಳಯಿಸು. (Bh. 3, 18, 5).

ಚಾಳವಿಸು čâḷavisu. = ಚಾಳಿಸು 2. To go (Bhâgavata 3, 3, 5).

ಚಾಳಿ čâḷi. = ಚಾಳಿ. Conduct, practice, habit; a fondness for; a silly habit (Bp. 28, 31. 34; 29, 26; 40, 85; 54, 77; My.; Mhr. ಚಾಳಾ). See ಕು-. ಹಿರೀ ಮಕ್ಕಳ (or ಅಕ್ಕನ) ಚಾಳಿ ಮನೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ (Prv.). 2, a form of interlocking of bodies or of parts, *e. g.* that of the fingers intertwined with the ends downwards (Mhr.; see ಬೆರಳು-).

ಚಾಳಿಸಪತ್ರಿ čâḷisa-patri. = ಚಾಳೀಸಪತ್ರಿ, ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ. (ಗನ್ಧಕುಟಿ, ಗನ್ಧಿನಿ, ತಾಲಪರ್ಣಿ G.).

ಚಾಳಿಸು čâḷisu. To overcome, to defeat (ಸೋಲಿಸು Kk. 73; Šm. 42; Grj. 2, after 106; *cf.* ಚಳಿ 1? or the terms s. ಚಾಚು and ಚಾಟು 1 ?).

ಚಾಳಿಸು čâḷisu. 1. = ಚಾಲಿಸು, etc., ಜಾಲಿಸು, ಜಾಳಿಸು 1. To be agitated, fickle, unsteady, etc. (ಚಾಪಲ್ಯ Šmd. Dh.). 2, to shake (Čpr. 7, after 88), to sift, to strain (My.).

ಚಾಳಿಸು čâḷisu. 2. = ಚಾಳೀಸು, ಚಾಳೀಸ. Dimness of vision taking place about the age of forty when a pair of spectacles is required; the age of forty (Mhr. ಚಾಳಸೀ).

ಚಾಳೀಸಪತ್ರಿ čâḷîsa-patri. = ಚಾಳಿಸಪತ್ರಿ, etc. (ದೈತ್ಯೆ G.; My. as ಚಾಳೀಸಪತ್ರೆ).

ಚಾಳೀಸು čâḷîsu. = ಚಾಳಿಸು 2, etc. Forty (Mhr. ಚಾಳೀಸ; My.); etc. 2, a pair of spectacles (S. Mhr.; Mhr. ಚಾಳೀಸಪತ್ರ).

ಚಾಳೆ čâḷĕ. = ಚಾಳಿ. (ನಡತೆ G.).

ಚಾಳೆಯ čâḷĕya. The act of going by artificial leaps or jumps; the act of skilfully assaulting (ಗತಿಲಂಘನ Mr. 82, o. rs. ಗತಿಲಾಘವ, ಚಾಳೆಯ; J. 22, 6). Mr. 299 has: ಚಾಳೆಯಮುಣ್ಡಿ ಸೀರಣಂ (o. r. ನೀರಣಂ) ಹೆಜ್ಜೆಯಕ್ಕುಂ.

ಚಾಳೇಸ čâḷêsa. = ಚಾಳಿಸು 2, etc. (My.).

ಚಾಳೊಕ್ಯ čâḷŏkya. = ಚಾಲುಕ್ಯ. N. of a dynasty.

ಚಾಳೊಕ್ಯಾನ್ವಯ čâḷŏkya-anvaya. The čâḷŏkya lineage (Bp. 5, 57).

ಚಾಲ್ čâḷ. The dragon's head (the head of the demon Saimhikêya), the ascending node of the moon (ರಾಹು Šmd. I; ಎಲರ್ವಟ್ಟೆನಾವು, ರಾಹು Šm. 17; M. ಚಾಲ್, an unlucky time, chiefly for sowing; empty grain; ಚಾಡೆ, empty, as husk; *cf.* ಚಮ್ಮಳಿ).

ಚಿಃ čiḥ. (ಛಿಃ) = ಛೇ. Fie! for shame! pshaw! pish! (ಜುಗುಪ್ಸನ Šmd. 398; ಹೇಸಿಕೆ Cm.; ಜುಗುಪ್ಸಾರ್ಥ Čt. I, 20; C.; M. ಚಿ; Tč. ಚಾ; Mhr. ಛಿಃ; Sk. ಛಿ, abuse, reproach). See Šmd. 68. 184; Čpr. 8, 18; Bp. 61, 19. — ಚಿಃ ಚಿಃ. rep. (Bp. 24, 55; T., M. ಚಿಚ್ಚೀ; Mhr. ಛೀಛೀ).

ಚಿಕ್ čik. = ಚಿಕ್ಕ, etc. Smallness. — ಚಿಕ್ಕಣ. A small bodice (S. Mhr.). — ಚಿಕ್ಕಾಸು. A small ಕಾಸು or cash (My.).

ಚಿಕಟ čikaṭa. = ಚಿಕ್ಕಟ, etc. (My.).

ಚಿಕಣಿ čikaṇi. ಚಿಕಿಣಿ. Hard; substantial; thick, rich; fat

(Mhr. ಚಿಕಣ; Mhr., H. ಚಿಕಣಾ). — ಚಿಕಣಿಯಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A fine kind of betel-nut (S. Mhr.).

ಚಿಕರಿ čikari. Tbh. of ಶಿಖರಿ (Šmd. 348).

ಚಿಕಿಚ್ಚೆ čikiččě. Tbh. of ಚಿಕಿತ್ಸೆ (Šmd. 340, orig. ಚಿಕಿಚ್ಛೆ instead of ಚಿಕಿತ್ಸೆ; My.). See Prv. s. ಯೋಗಕ್ಷೇಮ.

ಚಿಕಿತ್ಸಕ čikitsaka. *A physician.*

ಚಿಕಿತ್ಸೆ čikitsě. = ಚಿಕಿಚ್ಚೆ. *The practice or science of medicine; therapeutics.*

ಚಿಕೀರ್ಷೆ čikîrshě. Intention or desire to act, will, design. (My.).

ಚಿಕುರ čikura. *Inconsiderate, rash, punishing or injuring others without consideration.* 2, *the hair of the head,* a lock of hair.

ಚಿಕ್ಕ čikka. (fr. ಚಿಱು). = ಚಿಗ, (ಚೀಕು). Little, small; young (C.; M. ಚಿಕ್ಕ, ಚೆಱುಕ್ಕ, a boy; T. ಚಿಕ್ಕ, thinness; T. ಚಿಕ್ಕು, ಚಿಂಗು, to grow lean; ಚಿಗಲ್, to grow less, be wanting = ಕುಱೈ; to be destroyed = ಕೆಡು; ಚಿದ್ಡೆ, meanness, lowness = ಕೀೞ್ಮೈ; ಕಿದ್ಯೆ, to be destroyed, etc. = ಕೆಡು; *cf.* ಚಿಂಗು 3). **2,** N. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಊರು. A small village (Si. 106; C.). — ಚಿಕ್ಕಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. A sister elder than one's self, but not the oldest (C.). — ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ. rep. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗು (ಪೋತ Si. 85). ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡಗಳು (ಪ್ರತ್ಯನ್ತಪರ್ವತಗಳು 116). — ಚಿಕ್ಕ ಚೋಜಿಗ. (Šmd. 78 Mdb.). A little wonder. — ಚಿಕ್ಕಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜ. The so-called grand-father of the grand-children of his elder brothers (My.). — ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. A brother elder than one's self but not the oldest (C.). 2, N. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ತನ್ದೆ. = ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮ. The youngest brother (C.). — ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. The wife of one's father's younger brother (C.). 2, a mother's younger sister (C.). 3, a step-mother (My.). — ಚಿಕ್ಕದು. -ಅದು. That is small (C.; Si. 309. 394). — ಚಿಕ್ಕ ದೇವ. N. See ಚವರಪ-. — ಚಿಕ್ಕನ್ದು. -ಅನ್ದು. The time of childhood or youth; at the time of youth (C.). ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನ ಕೂಡುಗೆಳೆಯಂ (ವಯಸ್ಯ, ಸವಯಸ್, ಸ್ನಿಗ್ಧ, ಒನ್ದೆ ಪ್ರಾಯದ ಸಂಗಡಿಗನು Nr.). See Bp. 42, 7; Bh. 2, 10, 13; B. 3, 32. 33; 4, 33; 5, 197. — ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A father's younger brother (C.; T. ಚಿಱ್ಱಪ್ಪ). 2, the husband of a younger sister of one's mother (My.). ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ತಾನೂ ಇಕ್ಕ, ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಲೀಸ. — ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಬನ್ದು ಕಾಲು ಹಿಡಿದೇನು, ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ದೋತ್ರಾ ಕೊಡ ಬೇಕು (Prvs.). See B. 2, 25; 5, 38. 167; Si. 191; Prv. s. ನನ್ 1. — ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯ. The age from about the seventh to the sixteenth year (C.). ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗ (ಕನಿಷ್ಠ Si. 416). ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದವಳು (ಬಾಲೆ G.). — ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು. Small, young children (C.; Bp. 47, 50). — ಚಿಕ್ಕ ಮಾತು. An insignificant word (My.; S. Mhr. as ಸಣ್ಣ-). — ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಣ್ಣ. N. (Bp. 47 sum.; 47, 38. 55. 59). — ಚಿಕ್ಕ ಮಾದಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 4). — ಚಿಕ್ಕ ಮೀನು. A small fish; a kind of fish (ಶಕುಲ Mr. 410). ಚಿಕ್ಕ ಮೀನು ಬನ್ದು ದೊಡ್ಡ ಮೀನ ನುಂಗಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗಿನವ. A small-nosed man (ನೀಕ್ಸುದ್ರ Hlâ.). — ಚಿಕ್ಕ ಮೆಣಸು. Small chilli. ಚಿಕ್ಕ ಮೆಣಸಿಗೆ ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. (My.). — ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. An uncle (Bp. 3, 82). 2, N. (C.). — ಚಿಕ್ಕವ. -ಅವ. A small, or young, male person (C.). ತನುಜರೊಳ್ ಚಿಕ್ಕವಂ (ವಟು Mr. 309). See Bp. 48 sum.; 50, 7; B. 1, 1; 2, 35; 4, 56. 200. — ಚಿಕ್ಕವಳು. -ಅವಳು. A small, or young, female person (ಬಾಲೆ Nr.; My.). — ಚಿಕ್ಕವು. -ಅವು. That are small things (C.). — ಚಿಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ. (C.). — ಚಿಕ್ಕ ಸರ್ಲೆಹಕ್ಕಿ. = ಗುಬ್ಬಿಟೀಲ. (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಹಣ. A silver fanam worth two Anas (My.). — ಚಿಕ್ಕ ಹುಡಿಗಿ. = ಚಿಕ್ಕವಳು. (ಬಾಲೆ Si. 65). — ಚಿಕ್ಕಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಚಿಕ್ಕವಳು. (C.). — ಚಿಕ್ಕಾಣೆ. -ಅಣೆ. A silver Ana (My.). — (The word ಚಿಕ್ಕ probably is the Genitive, etc. of a lost ಚಿಕ್ಕು).

ಚಿಕ್ಕ čikka. 1. Flat-nosed (Sk.).

ಚಿಕ್ಕ čikka. 2. Tbh. of ಶಿಕ್ಯ. A sling, a net, a network for carrying or suspending burdens, a muzzle, etc. (Tě., T.; Tě. also ಚಿಕ್ಕೆ). ಚಿಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಕಾಚಿತ, ಶಿಕ್ಯಿತ, ಉಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 378; see also 274).

ಚಿಕ್ಕಟ čikkaṭa. = ಚಿಕ್ಕಾಡು, etc. (My.).

ಚಿಕ್ಕಣ čikkaṇa. See s. ಚಿಕ್.

ಚಿಕ್ಕಣ čikkaṇa. *Smooth, glossy; slippery; bland, soft, emollient; unctuous, greasy.*

ಚಿಕ್ಕಣಿಕೆ čikkaṇikě. N. of a plant (ಬಣ್ಡಿ Mr. 110, two MSS. ಭಣ್ಡಿ).

ಚಿಕ್ಕತನ čikkatana. Childhood, youth (C.; ಕೌಮಾರ, ಬಾಲ್ಯ G.; B. 1, 4; 5, 32. 166).

ಚಿಕ್ಕಲಿಗೆ čikkaligě. — ಚಿಕ್ಕಲಿಗೆಮುದ್ದಾಯಿ. N. (Bp. 59, 6).

ಚಿಕ್ಕಸ čikkasa. *Barley meal.*

ಚಿಕ್ಕಾ čikkâ. (= ಚಿಕ್ಕೆ). — ಚಿಕ್ಕಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ಚಿಕ್ಕಾಡ čikkâḍa. = ಚಿಕ್ಕಾಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಚಿಕ್ಕಾಡಿ čikkâḍi. = ಚಿಕ್ಕಾಡು, etc. ಚಿಕ್ಕಾಡಿ ತಗಣೆಯೂ ರಕ್ಕಸರು ಜಾರೆಯರು ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುವರು ಇರುಳೆಲ್ಲ; ಬೆಳಗಾಗೆ ಸುಕ್ಕಿದನ್ತಿಹರು (Sp.).

ಚಿಕ್ಕಾಡು čikkâḍu. (fr. ಚಿಗಿ 3). = ಚಿಕಟ, ಚಿಕ್ಕಟ, ಚಿಕ್ಕಾಡ, ಚಿಕ್ಕಾಡಿ, ಚಿಗಟ. A flea (C.; B. 1, 24; ಅಪೆ Mr. 177; T. ಚೆಳ್ಳು, ತೆಳ್ಳು, ತೆಳ್ಳು; Tě. ತುಳ್ಳು).

ಚಿಕ್ಕಾಸು čikkâsu. See s. ಚಿಕ್.

ಚಿಕ್ಕಿ čikki. 1. (A small, or young, female); N. (My.).

ಚಿಕ್ಕಿ čikki. 2. = ಚಿಕ್ಕೆ, ಚುಕ್ಕಿ, ಚುಕ್ಕೆ. A spot, a speck, a dot, as that of a cat, of a leopard, of a horse, of a cloth, etc. (C.). **2,** a star (C.). See B. 3, 31. 55. 98. — ಚಿಕ್ಕಿಹಾವು. The venomous snake Trimesurus andersonii (Bd.).

ಚಿಕ್ಕೆ čikkě. = ಚಿಕ್ಕಿ 2, etc. (B. 4, 36. 67; C.). — ಚಿಕ್ಕೆಬೊಟ್ಟು. A round black dot applied to the region between the eyes or to the forehead (My.).

ಚಿಕ್ಕೆ čikkě. (= ಚಿಕ್ಕಾ). A flat-nosed woman. 2, a mouse. 3, a betel-nut.

ಚಿಗ čiga. = ಚಿಕ್ಕ. — ಚಿಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. (C.; B. 2, 7). — ಚಿಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಚಿಕ್ಕವ್ವ. (C.; B. 1, 25).

ಚಿಗಟ čigaṭa. = ಚಿಕ್ಕಾಡು, etc. (My.).

ಚಿಗತು čigatu. = ಚಿಗಿತು. P. p. of ಚಿಗಿ 2. ಬೆಣ್ಡಿರದೆ ಮುಱಿಗಿದರು (*i. e.* -ರೂ), ಗುಣ್ಡಿದ್ದು ತೇಲಿದರು, ಬಣ್ಡಿಯ ನೊಗವು ಚಿಗತರು ಸಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಡಾಡ್ದ ಕೊಡನು (Sp.). See Sp. s. ಯಾತ.

ಚಿಗರಿ čigari. = ಚಿಗರೆ. An antelope; the black buck or antelope, Antelope bezoartica (Gz.;

ç.; ಎರಳೆ, ಜಿಂಕೆ, ಮೃಗ, ಸಾರಂಗ, ಹರಿಣ, ಹುಲ್ಲೆ G.; *cf.* Sk. ಛಿಕ್ಕಾರ). See B. 1, 16; 3, 44. 100. — ಚಿಗರಿಬಲೆಗಾಱ. A class of people (S. Mhr.; B. 4, 130).

ಚಿಗರು čigaru. 1. = ಚಿಗುರ್ 1, etc. (My.).

ಚಿಗರು čigaru. 2. = ಚಿಗುರ್ 2, etc. (C.; ತಳಿರು G.).

ಚಿಗರೆ čigarĕ. = ಚಿಗರಿ. (My.; B. 3, 40; ಪುಲ್ಲೆ G.).

ಚಿಗಳಿ čigaḷi. = ಚಿಗುಳಿ. A ball made of fried gingillie-oil seed mixed with jaggory (C.; Tĕ. ಚಿಮ್ಮಿ, ಚಿಮ್ಮಿರಿ). — ಚಿಗಳಿಕಸ. A small herb, Cyanotis fasciculata Roem and Schultz (Z.).

ಚಿಗಿ čigi. 1. To let a finger or fingers loose (?), to discharge with (or from) the fingers, to throw with the fingers (? ಅಂಗುಲಿವಿಸರ್ಜನ Šmd. Dh.); to propel a pagadĕ die that is laid near the doubled fore and middle finger by suddenly disjoining them (My.).

ಚಿಗಿ čigi. 2. (= ಚಿಗುರ್ 1). To sprout, to shoot (C.). P. ps. ಚಿಗಿತು (C.), ಚಿಗತು (My.), ಚಿಗುತು. ಚಿಗುತ (ಅಂಕುರಿತ G.). See B. 2, 17. 22; 3, 35.

ಚಿಗಿ čigi. 3. = (ಚೆಂಗು 1, etc.), ಜಿಗಿ 2. To jump (Rśv. 1, 135; 5, after 55; J. 7, 46; 13, 48. 50; 23, 47; 27, 44. 45; My.). P. p. ಚಿಗಿದು. ಮೇಲಕೆ ಚಿಗಿವುದು ಅನಿಲಂ (ಪ್ರಭಂಜನ Mr. 52, o. r. ಜಿಗಿವುದು).

ಚಿಗಿರ್ čigir. Quickness. See s. ಚೀಗ.

ಚಿಗಿಲ್ čigil. = ಜಿಗಿಲ್ 1. To be sticky, etc. ಚಿಗಿಲ್ದುದು (ಸಱಿಗೊಣ್ಡುದು Šs.).

ಚಿಗಿಸು čigisu. To cause to jump, to cause to run about quickly (J. 17, 57).

ಚಿಗುರ್ čigur. 1. = (ಇಗರು 2), ಚಿಗರು 1, (ಚಿಗಿ 2). ಚಿಗುರು 1. To sprout, to shoot (ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; Tĕ. ಇಗುರು and ಚಿಗುರು, as an initial ಚ್ may be dropped in Tĕ., see Br. s. his ಚಿ, and see this confirmed s. ಇಮೆ and ಈರ್ 3; T. ತಳಿ; see s. ಕೆಯ್ 5). P. p. ಚಿಗುರ್ತು (Šmd. 286). ಚಿಗುರ್ತುದು ಎನೆ, ಚಿಗುರಾದುದು (Kk. 23; Šm. 21).

ಚಿಗುರ್ čigur. 2. = ಚಿಗರು 2, ಚಿಗುರು 2. A sprout, a shoot. — ಚಿಗುರಾಗು. -ಆಗು. To sprout, etc. (ಚಿಗುರ್ Kk. 23; Šm. 21).

ಚಿಗುರಿಸು čigurisu. To cause to sprout, etc. (J. 30, 5; C.); to cause to expand, as the mind (Grj. 4, 56).

ಚಿಗುರು čiguru. 1. = ಚಿಗುರ್ 1, etc. P. p. ಚಿಗುರಿ (J. 15, 18; C.). ಚಿಗುರದ ಆ ಮಾವು (3, 3). See Prv. s. ವನ.

ಚಿಗುರು čiguru. 2. = ಚಿಗುರ್ 2, etc. (C.; ಪಲ್ಲವ, ಕಿಸಲಯ or ಕಿಸಲ Si. 123; ಕೊನರು G.; B. 3, 57, Tĕ.). — ಚಿಗುರುಕೊಮ್ಬೆ. The young branch of a tree (ವಿಟಪ Si. 440). — ಚಿಗುರೆಲೆ. -ಎಲೆ. A young betel leaf (My.); a fresh leaf (My.). ಚಿಗುರೆಲೆಗಳಿಂ ಕೂಡಿರುವ ಕುಡಿಲು (ಪಲ್ಲವ, etc. Si. 123). ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುವುದು (Prv.).

ಚಿಗುಳಿ čiguḷi. = ಚಿಗಳಿ. (Bp. 14, 15; V. 9, 78; My.).

ಚಿಚ್ಚಕ್ಷು čit-čakshu. The mental eye (Šsv. 2, 70).

ಚಿಂಚಿ čiṅči. = ಗಿಂಚಿ, etc. The plant Abrus precatorius Lin. See ಕಾಕ-.

ಚಿಂಚೆ čiṅčĕ. (= ಚೆಂಚೆ 2). A pond, a well (ನಿಪಾನ, ಉದಪಾನ, ವಾಪಿ, ಆಹಾವ Hlâ.; see T., M. s. ಕೇಣಿ).

ಚಿಂಚೆ čiṅčĕ. *The tamarind tree* (ಅಮ್ಲ, ತಿನ್ತ್ರಿಣೀಕ, ಪುಣಿಸೆ Mr. 125).

ಚಿಟ čiṭa. 1. = ಕಿಱು 1, etc., ಚಿಟಿ 1 q. v., (ಚಿಟ್ಟು 1). Littleness, etc. — ಚಿಟಕೊಳಗು. = ಚಿಟ-, q. v. (S. Mhr.). — ಚಿಟಗುಬ್ಬಿ. A humming bird (Bḍ.; ವರ್ತಿಕೆ G. sic!).

ಚಿಟ čiṭa. 2. = ಚಿಟಿ 2. — ಚಿಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To throb, as the head with pain (from hearing, My.).

ಚಿಟ čiṭa. 3. An imitative sound. — ಚಿಟ ಚಿಟ. rep. The sound produced when water touches burning oil (My.).

ಚಿಟ čiṭa. 4. = ಚಟ. — ಚಿಟ ಪಟ. reit. The snapping sound of corn in being parched (My.).

ಚಿಟಕಾಯಿಸು čiṭakâyisu. To loosen a thorn in the flesh with a needle (My.; H.); to cause pain (My.).

ಚಿಟಕಿ čiṭaki. 1. = ಚಿಟಿಕೆ 1, etc. (My.).

ಚಿಟಕಿ čiṭaki. 2. = ಚಿಟಿಕೆ 2, etc. (My.).

ಚಿಟಕಿ čiṭaki. 3. = ಚಿಟಿಕೆ 4, etc. (My.).

ಚಿಟಕಿಸು čiṭakisu. To push (a thing) a little forward with any kind of lever (My.).

ಚಿಟಕು čiṭaku. = ಚಿಟುಕು 2. A sound in imitation of the cracking or snapping of the finger joints. 2, that quantity of thread which when wound upon a reel, is indicated by a snapping sound of the reel and forms a skein (S. Mhr.). — ಚಿಟಕು ಮುರಿ. To intertwine the fingers with the end downwards and crack their joints by close pressure (C.), occasionally done by females when cursing somebody (C.).

ಚಿಟಗ čiṭaga. The red minivet (Bḍ.; Pr.).

ಚಿಟಿ čiṭi. 1. = ಕಿಱು, etc., ಚಿಟ 1. Smallness, littleness. (Tĕ.). — ಚಿಟಕೊಳಗು. = ಚಿಟ-. The small appendages at the back of the hoofs of cattle, the hind-hoofs (B. 3, 24). — ಚಿಟಗಿಣಿ The common Indian bee-eater (Bḍ.; Pr.). — ಚಿಟಗೊಳಗು. = ಚಿಟಕೊಳಗು. (B. 1, 21; 3, 16). — ಚಿಟಿ ಮಿಟಿ. reit. The state of being scarcely sufficient (S. Mhr.).

ಚಿಟಿ čiṭi. 2. = ಚಿಟ 2. An imitative sound. — ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ ಹೊಡೆ. To throb, as the head from ache (S. Mhr.).

ಚಿಟಿ čiṭi. 3. = ಚಿಟಿಲ್, (ಚಿಳಿ 1). An imitative sound. — ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ. rep. The sound of sparks or flames bursting forth and crackling (Bp. 17, 19; My.), of roots being torn (32, 24), etc. — ಚಿಟಿಚಿಟಿಚ್ಚಿಟಿ. = ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ. (Bp. 56, 32). — ಚಿಟಿ ಚಿಟಿಲ್. = ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ. (Bp. 58, 59; C.). — ಚಿಟಿಚಿಟಿಸು. To crackle, etc. (Bh. 1, 20, 55).

ಚಿಟಿಕೆ čiṭikĕ. 1. = ಚಿಟಕಿ 1, ಚಿಟುಕು 2, ಚಿಟುಕೆ, ಚಿಟುಂಕು. A snap with a finger and the thumb (C.; Tĕ.; Mhr. ಚಿಟಕೀ, ಚುಟಕೀ; T. ಚುಣ್ಡುದಲ್; Sk. ಛೋಟಿಕಾ). — ಚಿಟಿಕೆ ಹಾಕು. To snap with a finger and the thumb (My.).

ಚಿಟಿಕೆ čiṭikĕ. 2. = ಚಿಟಕಿ 2, (ಚಿಟಿ 1), ಚುಟಿಕೆ 2. A little (My.), a pinch, as of snuff (My.).

ಚಿಟಿಕೆ čiṭikĕ. 3. A castanet (Tĕ.). — ಚಟಿಕೆತಾಳ. = ಚಟಿಕೆ. (My.).

ಚಿಟಿಕೆ čiṭikĕ. 4. = ಚಿಟಕಿ 3, ಚುಟಿಕೆ 1, q. v. Burning the body, especially some parts of the head, with a piece of a hot glass-bracelet or a piece of hot leather in order to cure particular diseases (My.; Tĕ.). — ಚಟಿಕೆ ಹಾಕು. To apply such a burn (My.).

ಚಿಟಿಪಾಲ čiṭipâla. The three-nerved zizyphus tree, Zizyphus glabrata Hĕyn. (St. & Pl.; Tĕ. ಜಡ್ಡುಪಾಲ).

ಚಿಟಿಲ್ čiṭil. ಚಿಟಿಲು. = ಚಿಟಿ 3, (ಚಿಳಿಲ್). An imitative sound: the crackling of flames, etc. (Bp. 56, 32; *cf.* ಚಟಿಚಟಿಲ್, ಚಿಳಿಚಿಟಿಲ್), the clashing of weapons, etc. *Cf.* Tĕ. ಚಿಟಲು, ಚಿಟ್ಲು. — ಚಿಟಿಲುಂ ಚಣಿ. A sound as is heard on a battle-field (ಕಾದುವೆಡೆ Čt. I, 37). — ಚಿಟಿಲು ಚಿಟಿಲೆನ್. -ಎನ್. To crackle, etc. (Bp. 23, 16).

ಚಿಟುಕ čiṭuka. An imitative sound. — ಚಿಟುಕ ಚಿಟುಕನೆ. rep. With the sound of ties being torn (Bp. 32, 44).

ಚಿಟುಕು čiṭuku. 1. A disk-like or round appearance or object (? ಬಿವ್ವು Mr. 330 in three MSS., one MS. ಚಿಟಕು).

ಚಿಟುಕು čiṭuku. 2. = ಚಿಟಕು, ಚಿಟಿಕೆ 1, etc. See ಕೆಯ್-. — ಚಿಟುಕಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To snap with a finger and the thumb (Bp. 61, 20). — ಚಿಟುಕಿಡು. -ಇಡು. = ಚಿಟುಕಿಕ್ಕು. (Bp. 31, 16; 55, 46). — ಚಿಟುಕು ಮುರಿ. = ಚಿಟಕು ಮುರಿ. (My.).

ಚಿಟುಕೆ čiṭukĕ. = ಚಿಟಿಕೆ 1, etc. (My.).

ಚಿಟುಂಕಿಸು čiṭuṅkisu. To snap with a finger and the thumb (Rśv. 8, after 82; Tĕ. ಚಿಟುಕು).

ಚಿಟುಂಕು čiṭuṅku. = ಚಿಟಿಕೆ 1, etc. — ಚಿಟುಂಕುಗೆಯ್. = ಚಿಟುಕಿಕ್ಕು. (Rśv. 5, after 85).

ಚಿಟ್ಟ čiṭṭa. — ಚಿಟ್ಟಹುಲ್ಲು. (ಮಾಲಾತೃಣಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ Si. 165).

ಚಿಟ್ಟನೆ čiṭṭanĕ. (fr. ಚೀಱು). With a scream (S. Mhr.; B. 2, 50; 5, 132).

ಚಿಟ್ಟಮ್ಬಲ čiṭṭambala. The town of Chellambrum (T. ಚಿಟ್ಟಮ್ಬಲ). See ತಿರು-. *Cf.* ಚಿದಮ್ಬರ.

ಚಿಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ čiṭṭâmuṭṭi. A perennial plant, Pavonia zeylanica Cav. (St. & Pl.; Tĕ. ಚಿಟ್ಟುಮುಟಿ).

ಚಿಟ್ಟಿ čiṭṭi. = ಚಿಟ್ಟು 1. A measure of grain, equal to four sêru (S. Mhr.; My. as ಚಟ್ಟಿ); one equal to four sŏligĕ (My. as ಚಟ್ಟಿ; the fourth part of a sôlĕ, Br.; a very small measure, T.).

ಚಿಟ್ಟಿ čiṭṭi. (= ಚಿಟ್ಠ). A rough daybook, an account taken on slips of paper before written fair (My.; Br.; H. ಚಿಟ್ಠಾ).

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 1. = ಕಿತ್ತು 1 q. v., etc. Smallness, shortness, etc. — ಚಿಟ್ಟರಳು. -ಅರಳು. = ಚಿಟ್ಟುಹರಳು. (My.; Si. 147). — ಚಿಟ್ಟಲಿ. -ಇಲಿ. A small rat, a mouse (ಗಿರಿಕೆ, ಬಾಲಮೂಷಿಕ Si. 170; My.; Tĕ. ಚಿಟ್ಟೆಲುಕ). — ಚಿಟ್ಟುದ್ದು. -ಉದ್ದು. A small kind of uddu (My.). — ಚಿಟ್ಟುಹರಳು. A herbaceous shrub, Sida cordifolia (ಬಲೆ, ವಾಟ್ಯಾಲಕ Si. 147). 2, a small kind of castor-oil seed (My.). — ಚಿಟ್ಟೂಟಿಗ. -ಊಟಿಗ. Work of small importance (My.).

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 2. Loathsomeness, disgust (My.; Tĕ.; see ತಲೆ-). ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಚಿಟ್ಟೆ čiṭṭĕ. 1. = ಚಿಟ್ಟಿ. (My.).

ಚಿಟ್ಟೆ čiṭṭĕ. 2. = ಜಿಟ್ಟೆ 2. (My.).

ಚಿಟ್ಠ čiṭṭha. A roll of lands under cultivation (My.; Mhr., H. ಚಿಟ್ಠಾ). See ಕುಳವಾರ್-.

ಚಿಟ್ಲಿ čiṭli. A kind of forest tree (*cf.* T. ಚಿಟ್ಟಲಿಂಗ). ಕರೇ ಚಿಟ್ಲ (ಕಾಕೇಸ್ದು, ಕುಲಕ, etc. Si. 130).

ಚಿಟ್ಲಿಸು čiṭlisu. (= ಸಿಡಿಸು). To break, to snap, to crack, to burst, etc. (My. occasionally; Tĕ.). See ಮೊಗ-.

ಚಿಡಾಯಿಸು čiḍâyisu. To excite, to provoke (My.; Mhr. ಚಿಡವಿಣೇಂ).

ಚಿಣಿ čiṇi. 1. = (ಚಿಟಿ 1), ಚಿಣ್ಣ, ಚಿಣ್ಣಿ, (ಚಿನ, ಚಿಳ್ಳಿ). Smallness, shortness (Tĕ. ಚಿನಿ; M. ಚಿನವ್ವು, a little). **2,** a small piece of wood, a piece of stick, which is struck with the ಕೋಲು or ಪಣಿ, the thick stick or bat, in the game of tip-cat (C.). — ಚಿಣಿಕೋಲಾಟ. = ಚಿಣಿಪಣಿಯಾಟ. (My.). — ಚಿಣಿಕೋಲು. The small piece of wood and the bat (My.). 2, the game of tip-cat (Bh. 1, 6, 1). — ಚಿಣಿಪಣಿಯಾಟ. -ಆಟ. The game of tip-cat (S. Mhr.; B. 1, 16).

ಚಿಣಿ čiṇi. 2. An imitative sound. (Mhr. ಝಿಣಝಿಣಣೇಂ, to ring, tingle). See ಚಿಟಿಲುಂ ಚಣಿ.

ಚಿಣಿಗಿ čiṇigi. — ಚಿಣಿಗಿಹಾವು. The venomous snake Callophis maclellandii (Bḍ.; B. 2, 26).

ಚಿಣ್ಣ čiṇṇa. (fr. ಕಿಱು). = ಚಿನ್ನ 2. A little one, a boy. (T. ಚಿನ್ನ, smallness; Tĕ. ಚಿನ್ನ, ಚಿನ್ನೆ, small, etc.). ಚಿಣ್ಣರಾಟ (ಕೂಸಾಟ Čt. II, 66). See Bp. 15, 18; 18, 91; 47, 33; V. 33, 27.

ಚಿಣ್ಣಿ čiṇṇi. = ಚಿಣಿ 1, No. 1. (Tĕ. ಚಿನ್ನಿ). **2,** = ಚಿಣಿ 1, No. 2. (My.). — ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲು. = ಚಿಣಿ-. (My.). ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲುಗಳಾಡುತ್ತ (Dp. 50, 2).

ಚಿಣ್ಣೆ čiṇṇĕ. = ಚಿಣಿ 1, No. 2. (My.). — ಚಿಣ್ಣೆಕೋಲಾಟ. Tip-cat (My.).

ಚಿತ್ čit. 1. = ಚಿತ್ತು 2. Thought, intelligence, *intellect, understanding,* mind; the soul, heart.

ಚಿತ್ čit. 2. Piling up, heaping; arranging. See ಅಗ್ನಿ-.

ಚಿತ್ čit. 3. ಚಿದ್. Indeed; even; also; at least; just; merely. See ಕದಾ-; ಕಿಂ-.

ಚಿತ್ čit. 4. = ಚೀತ್. An imitative sound. See ಚಿತ್ಕಾರ.

ಚಿತ čita. 1. Thought of, noticed, etc. See ಅಪ- 1.

ಚಿತ čita. 2. Piled up, collected; covered; full. See ಅಪ- 2, ನಿ-.

ಚಿತಾಭಸ್ಮ čitâ-bhasma. The ashes of a funeral pile (My.).

ಚಿತಾಭಸ್ಮಧಾರಿ čitâbhasma-dhâri. Śiva (My.).

ಚಿತಿ čiti. 1. Noticing; understanding. See ಅಪ- No. 1.

ಚಿತಿ čiti. 2. Piling up, heaping; collecting, accumulati[illegible] 2, *a funeral pile* (ಚಿತ್ಯೆ, ಸಿಧಿಗೆ Mr. 398). See ಅಪ- No. 2.

ಚಿತೆ čitĕ. ಚಿತಾ. = ಚಿತಿ 2. *A funeral pile.*

ಚಿತ್ಕಲೆ čit-kalĕ. The sentient principle of animated creatures; the portion of the divine intelligence (Mhr.; R.).

ಚಿತ್ಕಾರ čit4-kâra. = ಚಿತ್ಕೃತ, ಚಿತ್ಕೃತಿ, ಚೀತ್ಕಾರ. A cry, scream, bray; croaking; creaking (Čpr. 5, after 64; J. 19, 8).

ಚಿತ್ಕೃತ čit-kṛita. = ಚಿತ್ಕಾರ. A term used to imitate the creaking of wheels (Mr. 89; Abh. P. 13, 67).

ಚಿತ್ಕೃತಿ čit-kṛiti. = ಚಿತ್ಕೃತ. The creaking of wheels (Rśv. 6, after 11, twice; 13, 76).

ಚಿತ್ತ čitta. 1. Perceived, considered, etc. 2, thinking, thought; intention, aim, wish, will (ಬಗೆ Čt. II, 60). 3, the seat of intellect: *the heart;* the faculty of reasoning: *the mind* (ಮನಸ್ಸು Nn. 134). ದೇವರು ತನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿ! (B. 5, 208). See Bp. 25, 12; Bh. 4, 3, 10. — ಚಿತ್ತಗೊಡು. -ಕೊಡು. To agree to (Râm. 6, 53, 27). — ಚಿತ್ತಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To become inclined. — ಚಿತ್ತಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to feel inclined; to fascinate, to delude (ಮೋಹನ Čt. I, 54).

ಚಿತ್ತ čitta. 2. Tbh. of ಚಿತ್ರ. See ಚಿತ್ತಾಗಾರ.

ಚಿತ್ತಜ čitta-ja. Produced within the mind: Kâma (Čpr. 5, 55).

ಚಿತ್ತಜನ್ಮ čitta-janma. = ಚಿತ್ತಜ. (Abh. P. 1, 23).

ಚಿತ್ತಜಾರಿ čittaja-ari. Kâma's enemy: Śiva (Bp. 9, 36; 43, 28).

ಚಿತ್ತಭವ čitta-bhava. = ಚಿತ್ತಜ. (Śmd. 16. 164).

ಚಿತ್ತಭವರಿಪು čittabhava-ripu. = ಚಿತ್ತಜಾರಿ. (Bp. 16, 6).

ಚಿತ್ತಭವಹರ čittabhava-hara. Śiva (Bp. 54, 45).

ಚಿತ್ತಭೇದ čitta-bhêda. Inconsistency, contrariety of purpose or will. (R.).

ಚಿತ್ತಭ್ರಮೆ čitta-bhramĕ. Wandering of mind; madness (My.). See Prv. s. ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆ.

ಚಿತ್ತಮೋಹನ čitta-môhana. Alluring, fascinating, or bewitching the mind; confusion or infatuation of mind. (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಚಿತ್ತಯಿಸು čittayisu. = ಚಿತ್ತಯ್ಸು, ಚಿತ್ತವಿಸು. To fix the mind upon, to attend to, to notice, to take notice of, to consider (Bp. 55, 3).

ಚಿತ್ತಯ್ಸು čittaysu. = ಚಿತ್ತಯಿಸು, etc. (Čpr. 5, 85; Bp. 1, 54; 2, 4. 16; 14, 20; 22, 41; 24, 78; 37, 5; 57, 62; Bh. 1, 8, 7. 8. 10. 24. 48; J. 2, 21).

ಚಿತ್ತರ čittara. Tbh. of ಚಿತ್ರ. (My.).

ಚಿತ್ತರಟಿ čittaraṭĕ. N. of a plant (ರುಚಿ, ಸಿಂಹಿಕೆ Mr. 130).

ಚಿತ್ತವನ್ತ čitta-vanta. A man possessing observation; a spy or secret agent (ಪ್ರಣಿಧಿ Mr. 268).

ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ čitta-vibhrama. *Derangement of mind, madness.*

ಚಿತ್ತವಿಮೋಹನ čitta-vimôhana. = ಚಿತ್ತಮೋಹನ. See ಮನಂಗೊಳ್; Čpr. 6, 67.

ಚಿತ್ತವಿಸು čittavisu. = ಚಿತ್ತಯಿಸು, etc. (Bp. 10, 48; 13, 29; 16, 28; 43, 12; 50, 74; Bh. 3, 13, 15. 16).

ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ čitta-vṛitti. Disposition of mind, feeling; inward purpose, emotion; thinking, imagining; the mind, the attention. See Sp. s. ಮದವೇಱು; Čpr. 5, after 135.

ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ čitta-śuddhi. Purity of mind (My.; Mhr.).

ಚಿತ್ತಸಮುನ್ನತಿ čitta-samunnati *Arrogance, pride.*

ಚಿತ್ತಸ್ಫುರಣ čitta-sphuraṇa. The trembling, quivering, or expanding of the mind; the act of flashing on the mind. See ಕಣ್ಮಲೆ.

ಚಿತ್ತಾಗಾರ čitta2-âgâra. = ಚಿತ್ತಾರ. Tbh. of ಚಿತ್ರಾಕಾರ (Śmd. 345).

ಚಿತ್ತಾಭೋಗ čitta-âbhôga. *Full consciousness* of pleasure or pain.

ಚಿತ್ತಾಭ್ಯನ್ತರ čitta-abhyantara. The interior of the heart (Bp. 3, 67).

ಚಿತ್ತಾರ čitta-âra 2. Tbh. of ಚಿತ್ರಾಕಾರ. A portrait; any picture (C.; Si. 177). — ಚಿತ್ತಾರ ಬರೆಯುವವನು. (ಚಿತ್ರಕರ, etc. Si. 338).

ಚಿತ್ತಾರಿಗ čittâra-iga. A painter (ರಂಗಾಜೀವ, ಚಿತ್ರಕರ Nr.).

ಚಿತ್ತಿನಿ čittini. An intelligent woman (Grj. 7, after 11). *Cf.* ಚಿತ್ರಿಣಿ?

ಚಿತ್ತು čittu. (= ಚಿಲ್ಲ). (St. & Pl.; T. ತೇಱು, ತೇಱಾಂ ಮರ, Strychnos L.).

ಚಿತ್ತು čittu. 1. A rough copy or draft (Br., R.). 2, a blot, as of ink; a blot, an obliteration of something written; corrections in writing (My.; H.).

ಚಿತ್ತು čittu. 2. Tbh. of ಚಿತ್[6] 1. (My.; Śśv. 1, after 81).

ಚಿತ್ತೆ čittĕ. Tbh. of ಚಿತ್ರೆ. (C.; Tĕ.). 2, a female who has the mind on—(J. 6, 22).

ಚಿತ್ತೋದ್ರೇಕ čitta-udrêka. Pride (ಗರ್ವ G.).

ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶ čit-prakâśa. He who is universally known for his intellect or wisdom (Śśv. 2, 98).

ಚಿತ್ಯೆ čityĕ. Piling up. 2, *a funeral pile.*

ಚಿತ್ರ čitra. = ಚಿತ್ತ 2, ಚಿತ್ತರ. Perceptible; conspicuous; bright-coloured; anything bright or coloured which strikes the eyes; a brilliant ornament, an ornament; a spot. 2, *variegated, spotted, speckled; variegated colour.* 3, *a painting, a picture, a sketch* (ಬರದ ಚಿತ್ರ Nn. 8). 4, auspicious (ಭದ್ರ, ಶುಭ 8). 5, *a wonder, a marvel* (ಅದ್ಭುತ, ಆಶ್ಚರ್ಯ 8). 6, red, or any metal (ಲೋಹ 8). 7, a mark on the forehead (ತಿಲಕ, ಬೊಟ್ಟು 8). 8, = ಮೂಲಿಕೆ, ಚಿತ್ರಮೂಲ. (8). 9, wind (ಮಾರುತ, ವಾಯು 8). 10, various modes of writing verses (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.; ಸಾಧನ 8). 11, N. of two vṛittas (Čh.). 12, N. of two other metres (Čh.). 13, = ಚಿತ್ರೆ. (ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 8). — ಚಿತ್ರ ತೆಗೆ (C.; B. 5, 271) or ಚಿತ್ರ ಬರೆ (C.; B. 3, 49; 5, 171. 275; Prv. s. ಗೋಡೆ), to draw a picture. — ಚಿತ್ರದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. Cloth of variegated colour (Si. 271).

ಚಿತ್ರಕ čitraka. A painter (ರಂಗಾಜೀವ, ಚಿತ್ರಿ Mr. 377; Grj. 2, after 106). 2, a leopard or chîta. 3, *a sectarial mark on the forehead* (ಪುಣ್ಡ್ರ, etc. Mr. 335). 4, *the plant called Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica* Lin. (ಪಾವಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Nn. 122; ವ್ಯಾಲ, ಅಗ್ನಿ, ಚಿತ್ರಮೂಲ Mr. 128). 5, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 6, the bĕṇḍu with (or of) which the śirôgranthi is made (Mr. 334, one MS. ತಿಲಕ; My.).

ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ čitra-kambala. A variegated blanket. See Nr. s. ಮೇಲ.

ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಳಿ čitra-kambaḷi. = ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ. (My.; Si. 271).

ಚಿತ್ರಕರ čitra-kara. *A painter.*

ಚಿತ್ರಕಾಯ čitra-kâya. *A tiger, a panther, a chîta* (ವ್ಯಾಘ್ರ, etc., ಹುಲಿ Mr. 159)

ಚಿತ್ರಕಾರ čitra-kâra. A painter. (My.).

ಚಿತ್ರಕುಟಿ čitra-kuṭi. A tent (ಗುಣಲಯನಿ, ದೂಷ್ಯ, ಗುಡಿ Mr. 288).

ಚಿತ್ರಕೂಟ čitra-kûṭa. N. of a hill and district, Chitrakote or Chataroot near Kampta. (Râm. 2, 4 sum.; Si. 101).

ಚಿತ್ರಕೃತ್ čitra-kṛit. *A painter.* 2, *the tree Dalbergia oujeinensis.*

ಚಿತ್ರಗಾಱ čitra-gâṟa. A painter, one of the caste of painters (C.; B. 3, 49; 5, 83). ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ, ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಣ (Prv.).

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ čitra-gupta. N. of one of the beings recording the vices and virtues of mankind in Yama's world. (My.).

ಚಿತ್ರತಣ್ಡುಲೆ čitra-taṇḍulĕ. *The vegetable substance Erycibe paniculata,* considered of great efficacy as a vermifuge.

ಚಿತ್ರತರ čitra-tara. Uncommonly beautiful or wonderful (ವಿಚಿತ್ರ G.; Šŝv. 4, 51).

ಚಿತ್ರಪಟ čitra-paṭa. A painting, a picture. (My.).

ಚಿತ್ರಪತ್ರ čitra-patra. A coloured leaf; brilliant decoration or spots (Čpr. 7, after 92; Bh. 1, 12, 14; J. 17, 25).

ಚಿತ್ರಪದ čitra-pada. N. of two vṛittas (Čh.).

ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ čitra-parṇi. *The plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಚಿತ್ರಪುಂಖ čitra-puṅkha. *An arrow.*

ಚಿತ್ರಪ್ರಾರಂಭ čitra-prârambha. The commencement or the undertaking of a painting; the outline of a picture, a sketch, drawing. See ತಿಟ್ಟವಿಡು.

ಚಿತ್ರಭಾನು čitra-bhânu. Bright-shining; *the sun;—fire* (J. 28, 15). 2, the sixteenth year of the cycle of sixty (C.).

ಚಿತ್ರಮಾಲೆ čitra-mâlĕ. A wreath or row of pictures. (Šmd. 408).

ಚಿತ್ರಮೂಲ čitra-mûla. An under-shrub, the Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica Lin. (ವ್ಯಾಲ, ಅಗ್ನಿ, ಚಿತ್ರಕ Mr. 128; ಪಾವಕ 526; ಚಿತ್ರ, ಮೂಲಿಕೆ Nn. 8; ದವ, ವೃಕ್ಷ 110; ಪಾವಕ, ಚಿತ್ರಕ 122), also the rose-coloured leadwort, Plumbago rosea Lin. (St. & Pl.).

ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ čitra-mûlikĕ. Ceylon leadwort (ಶಿಖಿ, ಮೂಲಿಕೆ Nn. 4).

ಚಿತ್ರರಥ čitra-ratha. Having a bright or splendid chariot: fire; the sun; N. of the king of the Gandharvas; etc. See ಚೈತ್ರರಥ.

ಚಿತ್ರರೂಪು čitra-rûpu. = ಚಿತ್ರಾಕಾರ. (Bp. 42, 3).

ಚಿತ್ರಲತೆ čitra-latĕ. N. of a metre (Čh.).

ಚಿತ್ರಲೇಖೆ čitra-lêkhĕ. A picture, a portrait. 2, N. of a daughter of king Vâṇa's minister. 3, N. of an Apsaras. (My.).

ಚಿತ್ರವಧೆ čitra-vadhĕ. Horrid torture (Tĕ., R.); the state of being cut up into small pieces (My.).

ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ čitra-vičitra. Variegated; various, multiform. (My.; B. 4, 146).

ಚಿತ್ರವಿಹಗ čitra-vihaga. A kind of large black bee (ಪಱಮೆ, ಅಲರುಣಿ, ಬಿಂಗ, ಬವರ, etc. (Šm. 27).

ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ čitra-vihaṅga. = ಚಿತ್ರವಿಹಗ. (ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಮಲ್ಲಱ, ಪಱಮೆ, etc. Kk. 14).

ಚಿತ್ರವೃತ್ತಿ čitra-vṛitti. Any astonishing act or practice. (Čpr. 1, 134).

ಚಿತ್ರಶಿಖಣ್ಡಿ čitra-šikhaṇḍi. Having bright crests. 2, *the saptarshis or seven great ṛishis* (Marîči, Atri, etc.) *as represented in the seven principal stars of the constellation of ursa major* (ಋಷಿಯರ್ Mr. 39); *the constellation itself.*

ಚಿತ್ರಶಿಖಣ್ಡಿಜ čitrašikhaṇḍi-ja. *Bṛihaspati.*

ಚಿತ್ರಶಿಖಣ್ಡಿಪ್ರಸೂತ čitrašikhaṇḍi-prasûta. *Bṛihaspati.*

ಚಿತ್ರಸೇನ čitra-sêna. N. of the leader of the Gandharvas (Bh. 3, 18, 38).

ಚಿತ್ರಾಕಾರ čitra-âkâra. = ಚಿತ್ತಾಗಾರ, ಚಿತ್ತಾರ. A painted resemblance, a portrait, a picture.

ಚಿತ್ರಾಂಗ čitra-aṅga. Having a variegated, spotted, or beautiful body; N. of a horse (Bp. 59, 38); etc.

ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ čitra-aṅgadĕ. She who is decorated with beautiful bracelets; N. of the wife of Arjuna and mother of Babhruvâhana. (J. 17, 31. 33. 35. 49. 55).

ಚಿತ್ರಾಂಗಿ čitra-aṅgi. A woman (J. 30, 8).

ಚಿತ್ರಾನ್ನ čitra-anna. Rice dressed with coloured, or various, condiments; a hotchpotch of boiled grain. (Mhr.; My.).

ಚಿತ್ರಾಪುರ čitrâ-pura. N. of a place in North Canara where the guru of the Sârasvata Brâhmaṇas resides (Mg.).

ಚಿತ್ರಾವಲಮ್ಬನ čitra-avalambana. The state of possessing or having various colours (J. 30, 16).

ಚಿತ್ರಾವಹ čitra-âvaha. Producing wonder (Čpr. 6, 99).

ಚಿತ್ರಾಸನ čitra-âsana. A square carpet of a variegated colour (Tĕ.; My.).

ಚಿತ್ರಿ čitri. A painter (ರಂಗಾಜೀವ, ಚಿತ್ರಕ Mr. 377).

ಚಿತ್ರಿಕ čitrika. = ಚಿತ್ರಕ. A painter (Râm. 5, 8, 50).

ಚಿತ್ರಿಣಿ čitriṇi. N. of a woman endowed with various talents and excellencies. (R.).

ಚಿತ್ರಿತ čitrita. Variegated; painted; a picture (Čpr. 2, 47).

ಚಿತ್ರಿಸು čitrisu. To trace figures and images, to draw; to paint (ರೂಪಾದಿಲೇಖನ Šmd. Dh., o. r. -ವಿಲೇಖನ; Čpr. 6, after 64; My.). ಚಿತ್ರಿಸಿದಂ (Šmd. 274). ಚಿತ್ರಿಪೊಡೆ ತೂಲಿಕೆಯಂ ತರಿಸುವಂ (298).

ಚಿತ್ರೆ čitrĕ. = ಚಿತ್ತೆ. The fourteenth lunar mansion, spica virginis. (B. 5, 308; My.). 2, *the plant Anthericum tuberosum* Roxb., *or Salvinia cucullata* Roxb. 3, *a sort of cucumber, Cucumis madraspatanus.*

ಚಿದಕು čidaku. 1. = ಚಿದುಕು 1, ಹಿದಕು 1. To squeeze the soaked pulse called avarĕ with the fingers and thus remove its skin (My.; *cf.* Tĕ. ಚಿತುಕು, ಚಿದುಕು, ಚಿದುಪು, ಚಿದುಮು; see s. K. ಚಿವುಟು 1).

ಚಿದಕು čidaku. 2. = ಚಿದುಕು 2, ಹಿದಕು 2. The state of being freed from one's skin by squeezing. — ಚಿದಕವರೆ. -ಅವರೆ. The pulse avarĕ when deprived of its skin (My.).

ಚಿದಕ್ಷಿ čit-akshi. = ಚಿಚ್ಚಕ್ಷು. (Šŝv. 2. 96).

ಚಿದಂಗನಾಪ್ರಿಯ čit-aṅganâ-priya. Šiva (Šŝv. 5, 26).

ಚಿದಮ್ಬರ čit-ambara. N. of a town and temple, Chillumbrum near the Coleroon river (T.; My.).

ಚಿದಾನನ್ದ čit-ânanda. Intellectual happiness. (Šmd. 2; Bp. 23, 1). 2, N. of a poet (My.).

ಚಿದಾನನ್ದಮೂರ್ತಿ čidânanda-mûrti. Šiva (My.).

ಚಿದಾನನ್ದರೂಪ čidânanda-rûpa. Šiva (Ššv. 2, 97).

ಚಿದುಕು čiduku. 1. = ಚಿದಕು 1, etc. (My.).

ಚಿದುಕು čiduku. 2. = ಚಿದಕು 2, etc. (My.).

ಚಿದ್ಗಗನರೂಪ čit-gagana-rûpa. Šiva (Ššv. 5, 49).

ಚಿದ್ರೂಪ čit-rûpa. *Intelligent, thoughtful;* amiable, good-hearted (ಕಡುಲೇಸುಮನದವಂ Mr. 241); Krishṇa (J. 5, 9).

ಚಿನ čina. (= ಚಿಣಿ 1). Smallness; small pieces. — ಚಿನ ಕಡಿ. To cut into small pieces (J. 4, 38; Tĕ. ಚಿನಕ್ಕೊಟ್ಟು, to beat to pieces).

ಚಿನಾಯಿ činâyi. Relating to or coming from China (B. 5, 296; Mhr. ಚಿನಈ, ಚಿನಾಈ).

ಚಿನಾಲಿ činâli. A woman that commits whoredom (My.; Mhr., H. ಛಿನಾಲ, ತಿನ್ದಳ).

ಚಿನಿ čini. A certain colour (Bp. 11, 24).

ಚಿನಿವಾರ čini (= činna 1)-vâra. = ಚಿನಿವಾಲ, ಚಿನ್ನವಾಲ, ಚಿನ್ನಿವಾರ. A money-changer; a seller of jewels (C.; B. 4, 52; *cf.* ಚಿನ್ನವರದ).

ಚಿನಿವಾಲ čini-vâla. = ಚಿನಿವಾರ. (S. Mhr.).

ಚಿನು činu. (= ಚಿಲು). — ಚಿನುಕುರುಳಿ. N. of a bird (ಕುಕ್ಷಿಕ Mr. 175, one MS. ಚಿನುಕುರಿ).

ಚಿನುಕು činuku. (Tĕ. ಚಿನುಕು, a drop or sprinkle; see ಜಿನುಗು 2). — ಚಿನುಕುರುಳಿ. -ಉರುಳಿ (= ಹುರುಳಿ). Gram steeped in water till it germinates, then seasoned with salt and chillies and fried (My.). 2, N. of a village (My.).

ಚಿನುಮಯ činumaya. Tbh. of ಚಿನ್ಮಯ (My.).

ಚಿನ್ತನ čintana. Thinking; thinking of, reflecting upon; anxious thought. See Bp. 39, 29; Ššv. 5, 32; ದ್ರೋಹ-.

ಚಿನ್ತನೆ čintanĕ. = ಚಿನ್ತನ. (Bp. 35, 32; 47, 6; B. 4, 97; My.).

ಚಿನ್ತಾಕ čintâka. A kind of gold necklace (S. Mhr.; Si. 218; Tĕ.; T. ಚಿನ್ತಾಕ್-ಕಟ್ಟಗ್ಗೆ).

ಚಿನ್ತಾಕುಲ čintâ-âkula. Disturbed in thought, distracted by any idea, anxious, solicitous.

ಚಿನ್ತಾಕುಲತೆ čintâkulatĕ. The state of being disturbed in thought, etc. (Ššv. 4, 92).

ಚಿನ್ತಾಕ್ರಾನ್ತ čintâ-âkrânta. Agitated or overcome by anxiety or care (My.). Fem. ಚಿನ್ತಾಕ್ರಾನ್ತೆ (Bp. 2, 48).

ಚಿನ್ತಾಗ್ನಿ čintâ-agni. Extreme anxiety (Mhr.; R.).

ಚಿನ್ತಾಂಗನೆ čintâ-anganĕ. Care regarded as a woman (Bh. 1, 8, 7).

ಚಿನ್ತಾತರಲತ್ವ čintâ-taralatva. Unsteadiness of mind on account of anxiety (Čpr. 3, 65).

ಚಿನ್ತಾಪಂಕ čintâ-paṅka. Anxiety looked upon as dirt (Ššv. 4, after 99).

ಚಿನ್ತಾಪರತನ್ತ್ರೆ čintâ-paratantrĕ. A woman who is subject to or in anxiety (Čpr. 3, after 63).

ಚಿನ್ತಾಭರ čintâ-bhara. Excess of care (Čpr. 4, 92).

ಚಿನ್ತಾಮಣಿ čintâ-maṇi. A gem of svarga, supposed to yield to its possessor everything wanted; the philosopher's stone. (Bp. 1, 39; 5, 69; 31, 18; 55, 22; 61, 70; Ššv. 1, after 71; J. 24, 39).

ಚಿನ್ತಾರತಿ čintâ-rati. Addiction to sad thoughts (Grj. 9, 93).

ಚಿನ್ತಾರತ್ನ čintâ-ratna. = ಚಿನ್ತಾಮಣಿ. (Grj. 4, after 43; Bp. 61, 84).

ಚಿನ್ತಾಲು čintâlu. Large scales for weighing (C.; Mhr., H.; Si. 327).

ಚಿನ್ತಿತ čintita. Thought, considered; thought about, reflected upon; thought; care; intention. (My.).

ಚಿನ್ತಿಸು čintisu. To think about, to direct the thoughts towards, to reflect upon (My.). ಚಿನ್ತಿಸಿ ಉಪಾಯಮಂ (Šmd. 112). ನೀವು ಸರ್ವದಾ ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಹಿತ ಚಿನ್ತಿಸುತ್ತಾ ಇರ್ರಿ! (B. 4, 17). 2, to be anxious, sorrowful, or disturbed in thought (C.). ಗಳಿಗಳಿನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ ಚಿನ್ತಿಪ ಪಾರ್ವನ (Šmd. 229). See Čpr. 5, 35; Bp. 9, 49; 27, 17; 41, 13; 47, 5; 57, 50; J. 2, 30; B. 3, 127.

ಚಿನ್ತೆ čintĕ. ಚಿನ್ತಾ. *Thought, especially sad or sorrowful thought, care, anxiety* (C.; ಬಾಗುಳ Čt. I, 71; ಬೇವಸ I, 58. 95; II, 20; ದೂನಿಸಿದರ್ಥಂ II, 107; ದುಮ್ಮಾನ, ಉಮ್ಮಳ Kk. 52; ಉಬ್ಬೆಗ 72; see ಉಮ್ಮಳಿಸು, ಮಿಡುಗು); *reflection, consideration;* recollection. 2, one of the sañčâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಚಿನ್ತೆಯವ ಚಿನ್ತೆಗೆ ಅತ್ತರೆ ಕೆಂಚ ತನ್ನ ಗುದಿಗೆಗೆ ಅತ್ತ.— ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ (Prvs.). ಚಿನ್ತಿಲ್ಲ! never mind! (C.). — ಚಿನ್ತೆಗೆಯ್. To entertain anxious thoughts, to be anxious, to grieve, etc. (Ršv. 13, 97). — ಚಿನ್ತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become anxious (My.; S. Mhr. rare). — ಚಿನ್ತೆ ಮಾಡು. = ಚಿನ್ತೆಗೆಯ್. (C.; B. 4, 25. 142; 5, 182; ಹಪ್ಪಳಿಸು G.). 2, to reflect, to consider (My.). — ಚಿನ್ತೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become full of anxious thoughts (J. 10, 25).

ಚಿನ್ತ್ಯ čintya. To be considered or reflected; to be thought of; to be apprehended or conceived, etc.; the necessity of thinking about anything. See ಅ-, ಪ್ರ-.

ಚಿನ್ದಿ čindi. A shred, a strip; a rag (C.; Br.; Mhr. ಚಿನ್ಧೀ). See Bp. 27, 13; Si. 223. ಚಿನ್ದಿಯಾದರೂ ದೊನ್ದಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ಚಿನ್ನ činna. 1. (fr. ಚನ್ 1, etc.). Gold (C.; ಹರಿ, ಸುವರ್ಣ Nn. 10; ಅರ್ಜುನ, ಸುವರ್ಣ 112; ಪರಾಗ, ಕನಕ 113; ಸ್ವರ್ಣ, ಸುವರ್ಣ, ಕನಕ, ಕಾಂಚನ, ಕರ್ಬುರ, ಚಾಮೀಕರ, etc. Si. 331; Tĕ. ಚಿನ್ನದ; T., M. ತಂಗ). ಬಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿನ್ನ ಕಡಗವಾಗುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಚಿನ್ನಕ್ಕೂ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲವೇ?— ಚಿನ್ನದ ಚೂರಿಯೆನ್ದು ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ?—ಎರವಿನ ಚಿನ್ನಾ ಧರಿಸಿ, ತಾನೂ ಅರಸಿ! ಎನ್ದಳು.—ಚಿನ್ನದ ತಲೆಯಾದರೂ ಒಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣವೇ!—ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣವಾದರೂ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಒಱಗ ಬೇಕು (Prvs.). See Ršv. 6, after 11; 12, 39; B. 4, 94; Si. 267. 268. 328. 330. 331. 345. — ಚಿನ್ನದೋಲೆ. -ಓಲೆ. A gold ear-ring worn by women (My.). — ಚಿನ್ನಧಾರೆ. The tree Sesbana grandiflora (? ವಸು Mr. 134). — ಚಿನ್ನವರದ. -ಹರದ. A dealer in gold or money, a shroff (ಸೊನ್ನೆವರದ Šs.; ಪಿತ್ತವಣಿಜ Mr. 358). See Č. Bp. 47, 41; J. 6, 13.

ಚಿನ್ನ činna. 2. (= ಚಿಣ್ಣ, ಜಿನ). Smallness, etc. (see ಕಿಱು). — ಚಿನ್ನಂಗಾಳೆ. -ಂ-ಕಾಳೆ. = ಜಿನಗಾಳೆ. A small kâḷĕ or trumpet, usually blown in pairs by one person (My.). — ಚಿನ್ನಚೆರುಕು. (ಲಾಂಗಲಿಕೆ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ, ಕೊಲುಕುಟಕನ ಗಿಡ Si. 151).

ಚಿನ್ನ činna. 1. Tbh. of ಛಿನ್ನ (Šmd. 338).

ಚಿನ್ನ činna. 2. Tbh. of ಚಿಹ್ನ (Šmd. 349; My.; T.; Tĕ. ಚಿನ್ನೆ). ಕೆಮ್ಪುಚಿನ್ನದ ಎಲೇ ಗಿಡ (ವಂಜುಲ, ಅಶೋಕ Si. 137).

ಚಿನ್ನವರದ činna-harada. See s. ಚಿನ್ನ 1.

ಚಿನ್ನವಾಲ činna-vâla. = ಚೆನಿವಾರ, etc. (ಪೊವ್ಪುರದ, ಸೊನ್ನ ವರದ G.).

ಚಿನ್ನಿ činni. 1. Minute particles of tŏgari given as food to cattle (S. Mhr.; Mhr. ಚೂಣ, husks and fragments given as food to cattle).

ಚಿನ್ನಿ činni. 2. A shrub, the birch-leaved Acalypha, Acalypha betulina Retz. (St. & Pl.; T.).

ಚಿನ್ನಿ činni. = ಚಿನಾಯಿ, ಚೀನಿ. See ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ, ರೇವಲ್ಚಿನ್ನಿ; B. 3, 45. — ಚಿನ್ನಿಸಕ್ಕರೆ. A kind of white powder-like sugar of minute crystals (S. Mhr.).

ಚಿನ್ನಿಧಾನ čit-nidhâna. A treasure of intelligence (Bp. 61, 75).

ಚಿನ್ನಿಧಿ čit-nidhi. = ಚಿನ್ನಿಧಾನ. (Bp. 59, 37).

ಚಿನ್ನಿವಾರ činni-vâra. = ಚೆನಿವಾರ, etc. ಚಿನ್ನಿವಾರನ (My. ಚಿನಿ-) ಮನೆಯ ನಾಯಿಯಾದರೆ ನಾಣ್ಯದ ನೋಟಾ ಬಲ್ಲುದೇ? (Prv.).

ಚಿನ್ನೆ činnĕ. = ಚಿನ್ನ 2. A sign, token, mark; an allusion (My.; Tĕ. ಚಿನ್ನಿಯೆ, ಚಿನ್ನೆ).

ಚಿನ್ಮಯ čit-maya. = ಚಿನುಮಯ. All intelligence, full of knowledge; pure intelligence. (Bp. 8, 53; 34, 10; 49, 33; 61, 88; Šsv. 4, 97).

ಚಿನ್ಹ činha. Tbh. of ಚಿಹ್ನ. (C.; ಲಕ್ಷಣ, ಗುರುತು G.). See G. 1. 20; Čb. 117; B. 3, 5.

ಚಿಪ್ čip. An imitative sound. (*Cf.* ಚಪ್, ಚಪ). ಚಿಪ್ ಚಿಪ್. rep. One of the peculiar notes of the house lizard (C.).

ಚಿಪಟ čipaṭa. Flattened, pressed flat, flat; flat-nosed. 2, *grain flattened after boiling. Cf.* ಚಪಟೆ.

ಚಿಪಿಟಕ čipiṭaka. *Grain flattened after boiling.* See ಅವಲ್.

ಚಿಪ್ಪ čippa. — ಚಿಪ್ಪಕಸುವು. The fragrant grass Andropogon shoenanthus (ಮಾಲಾತೃಣಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ, ಮಾರವಳೀ ಹುಲ್ಲು, ಚಟ್ಟಹುಲ್ಲು Si. 165; Tĕ. ಚಿಪ್ಪೆ, ಚಿಪ್ಪರೆ, ಚಿಪ್ಪಗಡ್ಡಿ).

ಚಿಪ್ಪ čippa. Tbh. of ಶಿಲ್ಪ (Šmd. 233).

ಚಿಪ್ಪಿಗ čippa-iga. 1. (Šmd. 233). Tbh. of ಶಿಲ್ಪಿಕ (Šmd. 348). An artisan, a mechanic (My.). ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಗೃಹ (ಆವೇಶನ Mr. 195). ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಮನೆ (ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ Nr., Hlâ.).

ಚಿಪ್ಪಿಗ čippiga. 2. = ಚಿಮ್ಪಿಗ, ಸಿಮ್ಪಿಗ. (fr. Sk. ಸಿವ್, to sew; *cf.* ಸೀವು and ಸೀವನ). A tailor (ತುನ್ನವಾಯ, ಸೌಚಿಕ Nr., Hlâ.; ಚೇಲಿಕ, ತುನ್ನವಾಯ Mr. 377; Râm. 5, 8, 51; Mhr. ಶಿಮ್ಪೀ; Tĕ. ಚಿಪ್ಪಿವಾಡು, ಚಿಪ್ಪೆವಾಡು, ಚಿಪ್ಪೆ; T. ಚಿಪ್ಪಿಯನ್). ಚಿಪ್ಪಿಗರವನು (ತುನ್ನವಾಯ, etc. Si. 338).

ಚಿಪ್ಪಿಗಬಿಜ್ಜೆ čippiga-bijjĕ. Tbh. of ಶಿಲ್ಪಿಕವಿದ್ಯೆ (Šmd. 376).

ಚಿಪ್ಪಿಗಿತಿ čippiga-iti. (Šmd. 244). A female tailor (My.), or a female artisan.

ಚಿಪ್ಪು čippu. = ಸಿಪ್ಪು. An oyster-shell, a muscle, a cockle (C.; Mhr., H. ಶಿಮ್ಪು); a portion of the fruit-stalk of the plantain (My.); a portion of the shell of a cocoanut (C.); the case of the brain, the skull; a pearl-oyster, a shell (ಅಬ್ಜ Mr. 516; ಶುಕ್ತಿ Mr. 412; Bh. 3, 19, 37; J. 6, 6; 31, 62; Râm. 5, 8, 58; Mhr. ಶಿಮ್ಪಾ; Tĕ. ಚಿಪ್ಪೆ, a shell; a cup, saucer; T. ಚಿಪ್ಪಿ, ಇಪ್ಪಿ, a small shell; M. ಚಿಪ್ಪಿ, an oyster-shell; *cf.* ಚಿಮ್ಪಿ, ಚಿಮ್ಪೆ, etc.). ನೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪು (ಜಲಶುಕ್ತಿ, ಶಮ್ಬೂಕ Nr.). ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪು (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಶುಕ್ತಿ Nr.; Si. 89). ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪು (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Nr.; ಶಕಲ Mr. 397). See B. 3, 20. 52. 114; ಕಪ್ಪೆ-; Prv. s. ಮುತ್ತು. — ಚಿಪ್ಪುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The shell of a cocoanut to form (B. 2, 42; My.).

ಚಿಬಕಳಿ čibakaḷi. The Indian sand-piper, Totanus indica (Bd.); — the white-tailed sand-piper, Totanus leucurus (Bd.).

ಚಿಬಟಿಗ čibaṭiga. = ಜಿಬಟಿಗ. — ಚಿಬಟಿಗನ ಹುಲ್ಲು. = ಜಿ-. A grass, Leptochloa calycina Kunth. (Z.).

ಚಿಬುಕ čibuka. = ಚಿವುಕ, ಜುಬುಕ. *The chin.*

ಚಿಬ್ಬ čibba. = ಚಿಬ್ಬು, etc. (ಕಿಲಾಸ, ಸಿಧ್ಮ Hlâ.). ಚಿಬ್ಬವುಳ್ಳವನು (ಸಿಧ್ಮಲ Hlâ.). — ಚಿಬ್ಬವ್ಪೊಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. To produce čibbas by beating (Abh. P. 11, 183).

ಚಿಬ್ಬಲ čibbala. = ಚಿಬ್ಬಲು, ಚಿಬ್ಬಿಲ್, ಚಿಬ್ಬುಲ್. A bamboo lid (S. Mhr.; Tĕ. ಸಿಬ್ಬಿ).

ಚಿಬ್ಬಲು čibbalu. = ಚಿಬ್ಬಲ. (My.). — ಚಿಬ್ಬಲುಗೌರಿ. A head of Gaurî placed on a bamboo lid to which clothes are attached, at the Gaurî habba (My.).

ಚಿಬ್ಬಿಲ್ čibbil. -ಲು. = ಚಿಬ್ಬುಲ್, q. v. (My.).

ಚಿಬ್ಬು čibbu. = ಚಿಬ್ಬ, ಸಿಬ್ಬು, ಸಿಬ್ಬೆ. (Tbh. of ಸಿಧ್ಮ). A whitish, reddish, or blackish spot on the body (C.; ಕಿಲಾಸ, ಸಿಧ್ಮ Nr.; ಸಿಧ್ಮ Mr. 385; Tĕ. ಸಿಬ್ಬೆಮು; Mhr. ಶಿಮ್ಬೇ). ಆನೆಯ ಚಿಬ್ಬು (ಪದ್ಮ, ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ Hlâ.; ಬಿನ್ದು, ಪದ್ಮ Mr. 154; ಪದ್ಮ, ಗಜಬಿನ್ದು Nn. 54). ಆನೆಯ ಮುಖಭಾಗದ ಚಿಬ್ಬು (ಪದ್ಮಕ, ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ); ಚಿಬ್ಬು ತುಱು ಹಿಡಿವುದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರ್ಪಣ Nr.). ಸರ್ಪದಲ್ಲಿ ಚಿಬ್ಬು ಸಂಜನಿಸಿರಲು ಗೋಧೂಮವರ್ಣಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 402). ಚಿಬ್ಬುಳ್ಳವನು (ಸಿಧ್ಮಲ Nr.). — ಚಿಬ್ಬುದೋಱು. -ತೋಱು. Whitish spots to appear, on a horse (Mr. 275).

ಚಿಬ್ಬುಲ್ čibbul. -ಲು. = ಚಿಬ್ಬಲ, etc. (ಪಡಲಿಕೆ Mr. 207, o. r. ಚಿಬ್ಬಿಲ್; My.).

ಚಿಮ್ čim. An imitative sound. — ಚಿಮ್ ಚಿಮ್. rep. The peculiar cry of kites, hawks, etc. (C.).

ಚಿಮಕಿಸು čimakisu. = ಚಿಮಿಕಿಸು, ಚಿಮುಕಿಸು, ಚಿವುಕಿಸು. To sprinkle (My.; *cf.* ಚಿಮ್ಮು 1, ಸಿಮ್ಪಡಿಸು, ಸಿಮ್ಪಿಸು; Mhr., H. ಶಿಡಕಣೇಂ, ಶಿಡಕಾವಣೇಂ, Mhr. ಶಿಮ್ಪಡಣೇಂ, to sprinkle; to besprinkle).

ಚಿಮಕು čimaku. = ಚಿಮಿಕು, ಚಿಮುಕು, ಚಿವುಕು. To sprinkle (any liquid, My.; Tĕ. ಚಿದುಪು, ಚಿದುಮು, to splash or drop as water; ಚಿಲುಕು, to sprinkle, to churn; to be shed, to distil; see ಚಿಲ್ಕು).

ಚಿಮಟ čimaṭa. = ಚಿಮುಟಿಗೆ q. v., ಚಿಮಟ, ಚಿಮುಟ. (My.; Mhr. ಚಿಪಟಾ, ಚಿಮುಟ, ಚಿಮೂಟ; ಚಿಬಲಣೇಂ, ಚಿಮುಟಣೇಂ, ಚಿವಳಣೇಂ, to pinch, to squeeze; *cf.* ಚಿಮುಟು 1 and ಚಿವುಟು 1).

ಚಿಮಟಿಗೆ čimaṭigĕ. = ಚಿಮುಟ, etc. A pair of tweezers, pincers, nippers (S. Mhr.; Tĕ. ಚಿಮುಟಾ, ಚಿಮಿಟಾ, ಚಿಮ್ಮಟೆ; M. ಚವಣೆ, ಚವಣೆ; T. ಚಾಮಣ, ಚಾವಣ, ಶ್ರವಣ 4; *cf.* ಚಿವುಟು 1, etc.). — ಚಿಮಟಿಗೆ ಹಾಱಿಸು. To use the tweezers (S. Mhr.). — ಚಿಮಟಿಗೆ ಹೊಡಿಸು. = ಚಿಮಟಿಗೆ ಹಾಱಿಸು. (S. Mhr.).

ಚಿಮಣಿ čimaṇi. A chimney (of a lamp, My.).

ಚಿಮಿ čimi. 1. (*cf.* ಚಿಮ್, ಚಿವು; Tĕ. ಚಿಮಿಚಿಮಿ-ಕಾರ, a slight wincing sound, as in pain; T. ಚಿಮ್ಮು, to sound; Sk. ಚಿಮಿ, a parrot, *cf.* ಗಿಳಿ). — ಚಿಮಿ ಚಿಮಿಸು. To utter a certain sound (ಶಬ್ದ Šmd. Dh.).

ಚಿಮಿ čimi. 2. — ಚಿಮಿ ಚಿಮಿಸು. To roll, to wallow, to welter (ಉಠನ Šmd. Dh.).

ಚಿಮಿಕಿಸು čimikisu. = ಚಿಮುಕಿಸು, etc. To sprinkle (C.).

ಚಿಮಿಕು čimiku. = ಚಿಮುಕು, etc. (My.).

ಚಿಮಿಟ čimiṭa. = ಚಿಮುಟ, etc. (My.).

ಚಿಮುಕಿಸು čimukisu. = ಚಿಮಿಕಿಸು, etc. (My.).

ಚಿಮುಕು čimuku. = ಚಿಮುಕು, etc. (My.).

ಚಿಮುಟ čimuṭa. = ಚಿಮುಟ, etc. (My.).

ಚಿಮುಟಿ čimuṭi. Plucking out hairs with nippers (My.; Mhr. ಚಿಪಟಾ; *cf.* ಚಿವುಟು 1). ಚಿಮುಟಿ ಮಾಡು (My.). — ಚಿಮುಟಿಕೌ ರ. = ಚಿಮುಟಿ. (My.).

ಚಿಮುಟು čimuṭu. = ಚಿವಟು, ಚಿವುಟು 2. To twinkle the, or with the, eyes, to wink with the eyes (My.; T. ಚಿಮಿಟ್ಟು, ಚಿಮಿಟ್; M. ಚಿಮ್ಮು, ಚೀಮ್ಮು; see ಇಮೆ).

ಚಿಮುಟು čimuṭu. 1. = ಚಿವುಟು 1, ಜಿಗಟು. To press together; to squeeze, to pinch (My.; see ಚಿಮುಟ). See ಕಣ್ಣು-.

ಚಿಮುಟು čimuṭu. 2. = ಚಿವುಟು 2. The pressing together of the eyelids (as a sign, My.; see ಕಣ್ಣು-).

ಚಿಮ್ಪಿ čimpi. = ಚಿಮ್ಪೆ, ಸಿಪ್ಪಿ, ಸಿಮ್ಪು, ಸಿಮ್ಪೆ, and K. ಚಿಪ್ಪ, where the Mhr. term occurs. (ಜಲಶುಕ್ತಿ, ಶಮ್ಬು, ಶಮ್ಬೂಕ, ಶಾಮ್ಬುಕ G.).

ಚಿಮ್ಪಿಗ čimpiga. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 2, etc. A tailor (S. Mhr.; Č. Bp. 47, 41). — ಚಿಮ್ಪಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A kind of grass (S. Mhr.).

ಚಿಮ್ಪೆ čimpĕ. = ಚಿಮ್ಪಿ, etc. ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಚಿಮ್ಪೆ (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ G.).

ಚಿಮ್ಬಳಿಯ čimbaḷiya. N. (? Bp. 27, 20).

ಚಿಮ್ಮಣ್ಡಿ čimmaṇḍi. = ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ q. v., ಜಿಮ್ಮಣ್ಣೆ, (ಜೀಱುಣ್ಡೆ). A cricket (ಝಿಲ್ಲಿಕೆ Mr. 176, o. r. ಜಿಮ್ಮಣ್ಡೆ).

ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ čimmaṇḍĕ. = ಚಿಮ್ಮಣ್ಡಿ, etc. (Tĕ. ಚಿಮಟಿ, ಚಿಮಿಟಿ, ಚಿನ್ಮಟಿ, ಚಿಮ್ಮಿಟ, ಚಿಮ್ಮೆಟ; M. ಚಿಘಿಲಿ; T. ಚಿಮಿಲಿ, ಚಿಳ್ವಣ್ಡು, ಚಿಳ್ಳೀಡು, ಚಿಳ್ಳೂಱು, ಚಿಲ್ಲಿ, ಚಿಲ್ಲೈ). — ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆಹುಟಿ. (ಭೃಂಗಾರಿ, ಝಿಲ್ಲಿಕೆ, etc. Si. 176).

ಚಿಮ್ಮಿಸು čimmisu. 1. To cause one's self to spring out, to gush forth; to come forth suddenly (Bp. 18, 62; 57, 82).

ಚಿಮ್ಮಿಸು čimmisu. 2. To shake (v. t.), to swing (J. 17, 29; 30, 44).

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 1. To discharge by means of two fingers, to propel something with a finger placed to the thumb and suddenly forced from that position, to shoot with the finger (ಯುಗಾಂಗುಲಿವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.; C.). **2,** to cast or push forward by means of the foot, as a stick, etc. (C.), or of a stick (My.); to cast, to fling, to push away (Bp. 21, 17; Ššv. 4, 51. 73; Tĕ.); to butt or toss with the horns (C.; Tĕ.). **3,** to squirt (Bp. 44, 15; My.; Tĕ.); to sputter. ವೇದವನೋದುವಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿದ ಉಗುಱುಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದುಗಳು Nr.). **4,** to break forth: to burst forth (Râm. 5, 8, 58; *cf.* ಸಿಡಿ); to flow forth, to gush out, to fly off (J. 7, 43; 14, 15; 25, 40; *cf.* Tĕ. ಚಿಪ್ಪಿಲು, ಚಿಲುಪು, to spirt out, flow, gush, break out, etc.); to fly, to run away (Râm. 3, 8, 43).

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 2. To brandish a weapon, to shake, to swing (ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Bp. 26, 13; 61, 28. 32; Râm. 5, 3, 61).

ಚಿಮ್ಮುರಿ čimmuri. The act of fastening the arms to the back, pinioning (Bh. 2, 2, 30; ಚಿಮ್ = ಹಿಮ್?).

ಚಿರ್ čir. An imitative sound. (*Cf.* ಕಿಱು 2). — ಚಿರ್ ಚಿರ್. rep. The sound emitted by a monkey when beaten (S. Mhr.).

ಚಿರ čira. Long, lasting a long time; existing from ancient times (ಪೌರಾಣ, ಹಟಿಯದು Nn. 165); charming, good (ವಿಲಸತ್, ಒಪ್ಪುವನ್ತಾದು 165, o. r. ಬಳ್ಳಿತ್ತು); a long time (ಅತಿಕಾಲ Mr. 533). — ಚಿರಂ, *for a long time, etc.*

ಚಿರಕ್ರಿಯ čira-kriya. *Dilatory, slow.*

ಚಿರಜೀವತೆ čira-jîvatĕ. Longevity (Čpr. 2, 26).

ಚಿರಜೀವಿ čira-jîvi. = ಚಿರಂಜೀವಿ. (My. Amara).

ಚಿರಂಜೀವ čira-m-jîva. = ಚಿರಂಜೀವಿ No. 1. A term of address in a letter to any male person younger than the writer (B. 4, 87; My.).

ಚಿರಂಜೀವಿ čira-m-jîvi. Long-lived. 2, *a crow.*

ಚಿರಣ್ಟಿ čiraṇṭi. *A woman, married or single, who continues to reside after maturity in her father's house;* a young woman (ಜವ್ವನೆ Hlâ.).

ಚಿರತರ čira-tara. Uncommonly long (Bp. 32, 64).

ಚಿರನ್ತನ čirantana. *Having lasted long, old, ancient.*

ಚಿರಪಾಲ್ čira-pâl. Condensed milk (ಕಾಯೆ ಬತ್ತಿದ ಪಾಲು Mr. 215).

ಚಿರಮ್ಪ್ರಮಾಣಿಕ čiram-pramâṇika. N. of a vṛitta (Čh.).

ಚಿರರಾತ್ರ čira-râtra. *A great many nights, a long period* (ಅಸಂಖ್ಯಾತದ ಇರುಳ್ Mr. 66).

ಚಿರರಾತ್ರಾಯ čira-râtrâya. *For a long period, a long time.*

ಚಿರವಿಲ್ವ čira-vilva. *The tree Pongamia glabra* Vent.

ಚಿರಸೂತೆ čira-sûtĕ. *A cow that has borne many calves* (and does not bear any more). See ಕಡೆಗನ್ತಿ.

ಚಿರಸ್ಯ čirasya. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾಕು čirâku. A lamp (My.; Mhr., H. ಚಿರಾಗ; Br.).

ಚಿರಾತ್ čirât. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾತೀತ čira-atîta. *Long since past.*

ಚಿರಾಯ čirâya. *For a long time, a long time.*

ಚಿರಾಯಿತ čirâyita. See ಚಿಱಾಯಿತ.

ಚಿರಾಯು čira-âyu. = ಚಿರಂಜೀವಿ. Long-lived; a moderately long life (see Prv. s. ಜಾಪಿ). 2, a crow (ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಚಿರಿಚು čiriču. To titter, to laugh (My.; Tĕ. ಕೇರು; T., M. ಚಿರಿ; see ಕಿಲ). ಎಲ್ಲರು ಚಿರಿಚಿದರು, ನಾನೂ ಚಿರಿಚಿದೆ (Prv.).

ಚಿರೇಣ čirêṇa. *For a long time, a long time.*

ಚಿಱಚ čiṟača. = ಚಿಱತೆ, etc. (S. Mhr.).

ಚಿಱತೆ čiṟatĕ. = ಚಿಱಚ, ಚಿರ್ತ, ಚಿತ್ತುರ. A small kind

of tiger, the cheeta or hunting leopard (My.; T. ಚಿಱುತ್ತೈ, ಚಿಱುಪುಲಿ; Tĕ. ಚಿಱುತ, ಚಿಱುತಪುಲಿ, ಚಿಱುಪುಲಿ; M. ಚಿಱ್ಱು; *cf.* ಕಿಱು No. 2 and Sk. ಚಿತ್ರ).

ಚಿಱಾಯಿತ čirâyita. = ಕಿರಿಯಾತು, ಚಿರ್ಯಾತ. A kind of gentian, Agathotes chirayta Don. (C.; T. ಚಿಱಾಯತ್ತು; ಕಿರಾತತಿಕ್ತ, etc., ದೇಶಾವರ Si. 157; Sk. also ಚಿರಾತಿಕ್ತ; Mhr. ಚಿರಾಈತ, ಚಿರಾಯತ).

ಚಿಱು čiru. = ಕಿಱು 1, etc. Smallness (see s. ಕಿಱ್). — ಚಿಱುಗುಳ್ಳ. = ಕಿಱ್-. ಮುಳ್ಳುಳ್ಳ ಚಿಱುಗುಳ್ಳ (ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಸ್ಪೃಶಿ, ಕುಲಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, etc. Si. 144). — ಚಿಱುತೊಣ್ಡಿ. N. (Bp. 18, 89; 24, 50; 25, 19; T.). — ಚಿಱುತೊಣ್ಡಿಯನರ್. N. (Bp. 27, 70). — ಚಿಱುಪುಲಿ. N. (Bp. 27, 70).

ಚಿರ್ಚ čirča. = ಚಿರ್ಚ್, etc. The hunting leopard, Felis jubata (Gz.).

ಚಿರ್ಚು čirču. = ಚಿಱುತೆ, etc. (S. Mhr.; B. 3, 98; 5, 254).

ಚಿರ್ಭಟ čirbhaṭa. *A sort of cucumber, Cucumis utilissimus.*

ಚಿರ್ಯಾತ čiryâta. = ಚಿಱಾಯಿತ. (St. & Pl.).

ಚಿಲ್ čil. ಚಿಲು. = ಚುಲ್, etc. See ಎಡಚಿಲ್, ಜೊಚ್ಚಿಲ್.

ಚಿಲಕ್ čilak. (= ಚಿಲ್ಕು). The sound produced when cattle discharge the urine (S. Mhr.).

ಚಿಲಕ čilaka. = ಚಿಲುಕ. A hasp or small chain for fastening a door (C.; B. 4, 122; Tĕ. ಚಿಲಕೆ, ಚಿಲುಕೆ, ಚಿಲುಕು; T. ಚಿಲುಕ್ಕು; *cf.* ಕಿಱ್? ಸಿಲ್ಕು?).

ಚಿಲಕು čilaku. A kind of urinary disease in men (S. Mhr.).

ಚಿಲಖತ čilakhata. Body-armour (Mhr.; ಕಂಕಟಕ, ಕವಚ, etc. G.).

ಚಿಲವಾನ್ čilavân. The odd money over a round sum (My.; Tu.; see T., M. s. ಚಿಲ್ಲಱ).

ಚಿಲಿ čili. (= ಕಿಲ್, ಕಿಲಿ, ಚಿನು, ಚಿಲು). An imitative sound (T. ಚಿಲೈ, M. ಚಿಲೆ, to sound, rattle, tinkle, chatter, chirp; Mhr. ಚಿಲಚಿಲಾಟ, ಚಿಲಬಿಲಾಟ, confused chattering of birds, monkeys, men, etc.; *cf.* ಸೆಲೆ). — ಚಿಲಿಮಿಲಿಗ. N. of a bird (Bh. 1, 20, 53). — ಚಿಲಿಪಿಲಿ. = ಕಿಲಿಬಿಲಿ. (ಪಕ್ಷಿಗಳ ಉಲಿಪು Šs.).

ಚಿಲಿಕೆ čilikĕ. 1. The potherb Hingtsha repens (ಸ್ವಸ್ತಿಕೆ Mr. 149; Tĕ. ಚಿಲ್ಲೆ). — ಚಿಲಿಕೆಸೊಪ್ಪು. = ಚಿಲಿಕೆ. (ಹಿಲಮೋಚಿಕೆ, ವಾಸ್ತುಕ, etc. Si. 162).

ಚಿಲಿಕೆ čilikĕ. 2. Sticks and other small pieces of wood used, instead of bamboos, for building a flat roof (S. Mhr; B. 4, 121; T. ಚಿತ್ತೈ, M. ಚಿತ್ತೆ, ಚಿಳ್ಳಿ, Tĕ. ಚಿದುಗು, ಚಿತ್ತೆ, ಚಿರುತೆ, little sticks, leaves, etc.; *cf.* ಚಿಲ್ಲು 1?).

ಚಿಲಿಚಿಮ čiličima. *A kind of sprat, Clupea cultrata* (ಕಿಱುಮೀನ್ Hlâ.; ನಲಮೀನ, ಕಿಱುಮೀನ್ Mr. 409).

ಚಿಲಿಮೆ čilimĕ. The bowl of a hukkâ (C.; Mhr., H. ಚಿಲಮು; M. ಚಿಲಿಮ್ಬಿ).

ಚಿಲು čilu. (= ಚಿಲಿ, etc.). — ಚಿಲುಕಾಲಿ. (= ಚಿನುಕುದುಲಿ?). N. of a bird (Rśv. 5, 59; V. 10, 54).

ಚಿಲುಕ čiluka. = ಚಿಲಕ. (My.).

ಚಿಲುಮೆ čilumĕ. = ಚಿಲಮೆ, etc. (Č. Bp. 57, 7).

ಚಿಲ್ಕಡಿ čilkaḍi. A very irritable person (S. Mhr.; Mhr. ಚಿರಡ, irritability; ಚೀಢ, offence, huff; *cf.* ಸಿಟ್ಟು?).

ಚಿಲ್ಕು čilku. (= ಚಿಲಕ್). An imitative sound (Tĕ. ಚಿಲುಕು, ಚಿಲ್ಕು, to churn; see s. ಚಿಮುಕು). — ಚಿಲ್ಕು ಚಿಲ್ಕು. The noise of milk in churning (My.).

ಚಿಲ್ಮಿಷ čilmisha. = ಕಿಲ್ಮಿಷ. Malice, roguery (My.; Tĕ. ಚಿಲಿಪಿ).

ಚಿಲ್ಱೆ čilṟĕ. = ಚಿಲ್ಲಱೆ. (My.).

ಚಿಲ್ಲ čilla. = ಚಿಲ 2, (ಚಿತ್ತು), ಚಿಲ್ಲು 3. The clearing-nut tree, Strychnos potatorum Lin. (Bp. 45, 41; My.; T.; Tĕ. ಚಿಲ್ಲೆ).

ಚಿಲ್ಲ čilla. = ಚುಲ್ಲ. *Blear-eyed.* 2, *the Bengal kite, Falco cheela* Lath. See ತವಪಕ್ಷಿ.

ಚಿಲ್ಲತನ čillatana. Trouble (Bp. 45, 41; T., M. ಚಿಲುಗು; T. ಚಿಲ್ಲಱೈ).

ಚಿಲ್ಲತ್ತಿರುವದೂರ್ čillattiruvadûr. N. of a place (Bp. 50, 53).

ಚಿಲ್ಲಯಿತ čillayita. = ಚೀಲಯಿತ, q. v.

ಚಿಲ್ಲಱ čillaṟa. = ಚಿಲ್ಱೆ, ಚಿಲ್ಲಱೆ. Smallness; pettiness; fractional quantities; money under the value of a Rupee (S. Mhr.; Mhr. ಚಿಲ್ಲರ; T. ಚಿಲ್ಲಱೈ, M. ಚಿಲ್ಲಱೆ; Tĕ. ಚಿಲ್ಲರೆ; T., M. also: ಚಿಲ್ಲಾನ, ಚಿಲ್ವಾನ). — ಚಿಲ್ಲಱಕರ್ಚು. The nondescript petty expenses (S. Mhr.; Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲಱೆ-). — ಚಿಲ್ಲಱಜಿನಸು. Sundry small articles of commerce, as grain, etc., excluding cloth (S. Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲಱೆ-). — ಚಿಲ್ಲಱನಾಣ್ಯ. Various small coins under the value of a Rupee (B. 4, 140; My. as ಚಿಲ್ಲಱೆ-). — ಚಿಲ್ಲಱರೊಕ್ಕ. Small money, change (S. Mhr.; My. as ಚಿಲ್ಲಱೆ-).

ಚಿಲ್ಲಱೆ čillaṟĕ. = ಚಿಲ್ಲಱ, etc. (My.). — ಚಿಲ್ಲಱೆಕೆಲಸ. Minor business (My.). — ಚಿಲ್ಲಱೆಧಾನ್ಯ. Sundry grains, generally exclusive of rice and râgi (My.; Si. 307). — ಚಿಲ್ಲಱೆಮಾತು. A trifling word (My.). — ಚಿಲ್ಲಱೆಯಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A shop of sundry articles, as rice, pulse, oil, ghee, etc., with the exclusion of cloth (My.). — ಚಿಲ್ಲಱೆಸಾಮಾನು. = ಚಿಲ್ಲಱಜಿನಸು. (My.; Si. 84).

ಚಿಲ್ಲಾ čillâ. = ಚಲ್ಲಾ, etc. — ಚಿಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ. = ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ. (C.).

ಚಿಲ್ಲಾಣ čillâṇa. A small dagger; a sword of waving form (Tĕ. ಚಿಲ್ಲಾಣ, ಚಿಲ್ಲಾಣಂ; R.).

ಚಿಲ್ಲು čillu. 1. (fr. ಚಿಱು). Smallness, as that of a leaf-plate or of betel-leaf (My.; Tĕ. ಚಿಲ್ಲೆ, bits, fragments; trifling, useless).

ಚಿಲ್ಲು čillu. 2. A piece of wood holding a spindle (S. Mhr.).

ಚಿಲ್ಲು čillu. 3. = ಚಿಲ್ಲ, etc. (ಕತಕ Mr. 141).

ಚಿಲ್ಲೆ čillĕ. A worthless, mischievous, misbehaving woman (Bp. 40, 54; occasionally used as a term of abuse in S. Mhr.; Tĕ. ಚಿಲ್ಲರಿ, mischievous; *cf.* Tĕ. s. ಚಿಲ್ಲು 1).

ಚಿವಟು čivaṭu. = ಚಿಮುಟು, etc. To twinkle with the eyes, etc. (C.).

ಚಿವರು čivaru. = ಚಿವುರು 1, ಚೀರು 1, ಚೂರು 1. To

scratch with the nails or claws (S. Mhr.; B. 1, 27; *cf.* ಕೆರೆ 1? ಗೀಱು 1 ?).

ಚಿವಿಕೆ čivikĕ. — ಚಿವಿಕೆಸೊಪ್ಪು. The potherb Amarantus oleraceus Willd. (St. & Pl.).

ಚಿವಿಟು čiviṭu. = ಚಿವುಟು 1, etc. (Bp. 53, 10).

ಚಿವು čivu. An imitative sound (*cf.* ಚಿವುಟ್). — ಚಿವು ಚಿವು. rep. The peculiar cry of rats or mice (S. Mhr.). 2, the twittering of small birds (S. Mhr.; B. 2, 5).

ಚಿವುಕ čivuka. = ಚಿಬುಕ. *The chin.*

ಚಿವುಕಿಸು čivukisu. = ಚಿಮುಕಿಸು, etc. (My.).

ಚಿವುಕು čivuku. = ಚಿಮುಕು, etc. (My.).

ಚಿವುಟು čivuṭu. 1. = ಚಿವಿಟು, ಚಿವುಡು, ಚಿವುಣ್ಟು, ಜಿಗಟು 2. To cut or cut off with the nails, to pluck off or pinch off with the nails, to nip off (S. Mhr.; Bp. 38, 10; 54, 48; 57, 75; Tĕ. ಚಿದುಪು, ಚಿದುಮು, to squeeze, pinch; to nip or twitch off; to pluck, as flowers; see s. ಚಿದಕು 1).

ಚಿವುಟು čivuṭu. 2. = ಚಿವಟು, etc. (My.).

ಚಿವುಟು čivuṭu. 1. = ಚಿಮುಟು 1, etc. (C.; see ಕಣ್ಣು-).

ಚಿವುಟು čivuṭu. 2. = ಚಿಮುಟು 2. (C.; see ಕಣ್ಣು-).

ಚಿವುಡು čivuḍu. = ಚಿವುಟು 1, etc. (ನಖಚ್ಛೇದ Šmd. Dh.).

ಚಿವುಣ್ಟು čivuṇṭu. = ಚಿವುಡು. (Č. Bp. 47, 25. 30).

ಚಿವುರು čivuru. 1. = ಚಿವರು, etc. (C.).

ಚಿವುರು čivuru. 2. = ಚೀರು 2. Scratching. — ಚಿವುರ ಗಾಯ. A wound made by scratching (C.).

ಚಿವ್ವು čivvu. = ಚೀವು. To cut thin, shave, or scrape; to peel or bark; to pair or trim the nails; to make a pen or pencil; to form into a pointed shape; to smooth, furbish or polish (T.; M. ಚೀವು; Tĕ. ಚಿವ್ವು, ಚೀವು; R.; see ಕೀಸು 2, ಕೆತ್ತು 4; *cf.* ಸಿಗುಱು, ಸಿಪ್ಪೆ).

ಚಿಹ್ನ cihna. = ಚಿನ್ನ 2, ಚಿನ್ಹೆ, ಚಿನ್ಹ. *A mark, a sign.*

ಚಿೞಿ čiḻi. 1. An imitative sound. — ಚಿೞಿ ಚಿಟಿಲ್. dupl. The sound of cracking, bursting asunder, of clapping (as thunder), crackling, etc. (Ršv. 5, 37; 8, 113). — ಚಿೞಿ ಚಿೞಿ. rep. = ಚಿೞಿ ಚಿಟಿಲ್. (Râm. 5, 8, 60). — ಚಿೞಿ ಚಿೞಿಲು ಚಿೞಿಲು. = ಚಿೞಿ ಚಿೞಿ. (Râm. 5, 8, 58). — ಚಿೞಿ ಚಿೞಿಲ್ ಚಿೞಿ. = ಚಿೞಿ ಚಿಟಿಲ್, etc. (Bh. 1, 20, 57). *Cf.* ಚಿಟಿ 3.

ಚಿೞಿ čiḻi. 2. — ಚಿೞಿಯ ಮೀನ್. N. of a fish. ನಲಮೀನ, ಚಿಲ ಚಿಮ ಎನ್ದೊಡೆ ಸಿಸಿಲು, ಚಿೞಿಯ ಮೀನೆನ್ದು ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಚಿೞಿ čiḻi. 3. = ಜಿಲಿ 1. An imitative word.—ಚಿೞಿ ಚಿೞಿ. rep. The watering of one's mouth when seeing desirable sour things, also when eating sour things. ಚಿೞಿ ಚಿೞಿ ನೀರು ಬರು (S. Mhr.).

ಚಿೞಿ čiḻi. 4. An imitative sound. — ಚಿೞಿ ಚಿೞಿ. rep. The report of a whip (My.).

ಚಿೞಿಲ್ čiḻil. (= ಚಿಟಿಲ್). ಪೊಯ್ವ ಸಿಡಿಲ್, ಚಿೞಿಲ್ ಎಮ್ಬ ಮಿಂಚು (Šmd. 218). See ಚಿೞಿ-.

ಚಿಳ್ಯ čiḷya. N. of a village in Mysore known for its thieves. — ಚಿಳ್ಯದ ಹಳ್ಳೀ ಕಳ್ಳ. A very bad thief (My.).

ಚಿಳ್ಳೆ čiḷḷĕ. = ಚಿಣಿ 1, No. 1. (My.; *cf.* ಚಿಲ್ಲು 1). — ಚಿಳ್ಳೆ ಪಿಳ್ಳೆ. dupl. Small children (My.; Mhr. ಚಿಲೀಪಿಲೀ).

ಚೀ čî. (= ಅಚಿ, ಛೀ). Fie! shame! (C.; T., M.; Mhr. ಛೀ). ಚೀ! ಅನ್ದರೆ ತನ್ನ ಭಲಾ! ಅನ್ದರು ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.). See B. 2, 41; 3, 37; 4, 139. — ಚೀ ಚೀ. rep. Fie, fie! (C.; B. 3, 83; T. ಚೀಚ್ಚೀ; Mhr. ಛೀಛೀ). — ಚೀ ಹಾಕು. To show one's dislike by uttering čî (S. Mhr.; B. 4, 139).

ಚೀಕರಿ čîkari. = ಚೀಕಲು. — ಚೀಕರಿ ಬಾಕರಿ. reit. Small articles of gold, etc. (My.).

ಚೀಕಲು čîkalu. = ಚೀಕು. (My.).

ಚೀಕು čîku. Smallness, littleness of size, used of grain and pulse (My.; *cf.* ಚಿಕ್ಕ).

ಚೀಕು čîku. = ಸೀಕು. Sick; sickness (My.; Br. ಶೀಕು, ಸೀಕು).

ಚೀಕುರುವಾಯಿ čîkuru-vâyi. A cockroach, etc. (ಪರೋಷ್ಣಿ, etc., ಹೆಣ್ಡೀ ಮೂಗಕ್ಕಿ, ಗಬ್ಬಿಲಾಯಿ Si. 175; Tĕ. ಚೀಕುರಾಯಿ, ಚೀಕುರುವಾಯಿ, a squeaker: a bat; a beetle; a cricket).

ಚೀಟಿ čîṭi. 1. = ಚೀಟು 1. Printed cotton, chintz (My.; M., Tĕ. ಚೀಟ್ಟಿ; T. ಚೀಟ್ಟಿ, ಚೀತ್ತೈ; Mhr., H. ಛೀಟ). — ಚೀಟಿಪಾಟಿ. reit. = ಚೀಟಿ. ಚೀಟಿಪಾಟಿ ಪಡಿಕಾಟಿಗೆ ಸಾಟಿಯೇ? (Prv.).

ಚೀಟಿ čîṭi. 2. = ಚೀಟು 2. A chit, a note or small letter; a bill, a bond (C.; Br.; T. ಚೀಟ್ಟು; M. ಚೀಟ್ಟು, ತೀಟ್ಟು; Mhr., H. ಚಿಟೀ, ಚಿಠೀ, ಚಿಟ್ಠೀ). 2, a written order (My.; Bh. 10, 7, 11?).

ಚೀಟು čîṭu. 1. = ಚೀಟಿ 1. (C.; B. 5, 297).

ಚೀಟು čîṭu. 2. = ಚೀಟಿ 2. (C.). See Prv. s. ತಾನು. 2, a small wrapper or envelope (S. Mhr.; B. 3, 28). 3, a slip of paper (My.). 4, a stamp (My.).

ಚೀಟ್ನೀಸ čîṭnîsa. An under-secretary, a clerk of higher standing (S. Mhr.; Mhr., H. ಚಿಟನವೀಸ, ಚಿಟಣೀಸ).

ಚೀಡೆ čîḍĕ. 1. (Tĕ. ಚೀಡ, the rot, the murrain, *cf.* ಕಿಡು; Tĕ. ಜೀಡಿ, the sap or milk of the mango, etc.). — ಚೀಡೆ ಹುೞುವು. The sap worm, that destroys herbs; the grub inside a fruit or a seed (ನೀಲಂಗು, ಕ್ರಿಮಿ Si. 171; Tĕ. ಚೀಡಿ ಪುರುಗು, ಚೀಡೆ-, ಜೀಡೆ-).

ಚೀಡೆ čîḍĕ. 2. (fr. ಸೀ?). A sweetmeat in the form of a marble fried in ghee or oil (My.; Tĕ., M.; T. ಚೀಡೈ).

ಚೀಣ čîṇa. = ಚೀನ.

ಚೀಣಾಮ್ಬರ čîṇa-ambara. = ಚೀನಾಮ್ಬರ. (Si. 271).

ಚೀತ್ čît. = ಚಿತ್ 4.

ಚೀತ್ಕಾರ čît-kâra. = ಚಿತ್ಕಾರ. (Grj. 8, after 8; Šsv. 2, 49).

ಚೀನ čîna. = ಚೀಣ. China; Chinese. 2, a sort of cloth, silken cloth (Čpr. 3, 45; 4, 63; 6, 46; Ršv. 8, 2). 3, *a kind of deer.* — ಚೀನದೇಶ. China (My.; B. 2, 11; 4, 162).

ಚೀನಾ čînâ. = ಚೀನ.- ಚೀನಾಸಕ್ಕರೆ. Granulated white sugar (My.).

ಚೀನಾಮ್ಬರ čîna-ambara. China-cloth, silk, a silken cloth (Čpr. 2, 59; 6, 63).

ಚೀನಿ čîni. = ಚಿನಾಯಿ, ಚಿನ್ನಿ. Chinese. 2, camphor (ಹಿಮವಾಲುಕ, ತುಹಿನ, ಪನ್ನೆ Mr. 336). — ಚೀನಿಕಾಯಿ. The squash-gourd, Cucurbita maxima Duches. (St. & Pl.).

ಚೀಪರಿ čîpari. (Tĕ. ಚೀಕಿಲಿ, ಚೀಪುರು, a broom; ಚೀಪರೆ, trash; T. ಚೀ, to sweep; ಚೀಕ್ಕು, sweepings, rubbish). — ಚೀಪರಿಕಟ್ಟೆ. A broom (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, etc. Si. 112).

ಚೀಪು čīpu. = ಸೀಪು. To suck the substance out of anything, to suck (My.; T. ಜೂಪ್ಪು; Tĕ. ಚೀಪು, to make a sound with the lips).

ಚೇಪು čīpu. A chip, a piece of stone or wood, especially used as a supporting prop (C.; Mhr. ಚೀಪ; *cf.* ಚಿಪ್ಪು).

ಚೀರ čīra. = ಚೀಲ. A bag, a sack (ಸ್ಯೂತ, ಪ್ರಸೇವ Nr.).

ಚೇರ čīra. (= ಚೀವರ). A strip, a long narrow piece of bark or rind; a strip of cloth; *a rag, a tatter, an old and torn cloth; cloth;* the dress of a Buddhist priest; a stripe, a stroke, a line (*cf.* ಗೀಱು 2).

ಚೀರಣ čīraṇa. = (ಚಾನ), ಚೇರ್ಣ, ಜೇರ್ಣ. A small chisel, especially used in cutting metals (C.; Tĕ.; Mhr. ಚಿರಣೀ).

ಚೇರಿ čīri. *A cricket.*

ಚೇರಿಕೆ čīrikĕ. (= ಝೀರುಕೆ). A cricket (Si. 133).

ಚೇರಿಲ್ಲಿ čīrilli. *A kind of large fish.*

ಚೀರು čīru. 1. = ಚಿವರು, etc. (My.; Tĕ.; Tĕ. also: to cut in slices, to tear into shivers, to rend).

ಚೀರು čīru. 2. = ಚಿವುರು 2. Scratching (My.); a shiver, a fragment. — ಚೀರ ಗಾಯ. = ಚಿವುರ ಗಾಯ. (My.). — ಚೀರಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To shiver (J. 13, 50).

ಚೀಱ್ čīṟ. = ಕೀಱು 1, ಚೀಱು 1. To scream, to emit a shrill sound, to cry out. (Tĕ. ಚೀಱು, to call out, exclaim). ಚೀರ್ವ (J. 19, 50; 26, 53; 29, 46). ಚೀರ್ವಳ್ (19, 30). ಚೀರ್ದು (31, 30).

ಚೀಱಿಸು čīṟisu. To cause to scream, etc. (J. 23, 39; My.).

ಚೀಱು čīṟu. 1. = ಚೀಱ್. P. p. ಚೀಱಿ. (C.; J. 24, 1; 28, 32; 31, 46; 32, 51; B. 2, 50; 5, 132). ದಿಗುತಟ ಬಿರಿಯೆ ಚೀಱುವ ತಂಬಂ (Prll. 22, 23). ಚೀಱಿ ಗೃಹದೊಳ್ ಗರ್ಜಿಪಂ (ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ Mr. 236). — ಚೀಱಾಡು. -ಆಡು. To scream much, etc. (S. Mhr.; B. 5, 64).

ಚೀಱು čīṟu. 2. = ಚೀಱು. Screaming, etc. (Bh. 8, 21, 8). — ಚೀಱಿಟೀಱ್. -ಏಱ್. = ಚೀಱೇಱ್, q. v.

ಚೀಱು čīṟu. 3. (fr. ಕೀಱು 2). = ಚೀಱ್. Raging, fierceness. — ಚೀಱ ನಾಯಿ. = ಚೀನ್ನಾಯಿ. The wild dog, Canis rutilans (S. Mhr.).

ಚೀಱುಮ್ಬು čīṟumbu. Screaming; useless speech (ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ Ss.).

ಚೀಱ್ čīṟ. = ಚೀಱು 3. — ಚೀನ್ನಾಯಿ. The wild dog, Cyon rutilans (Gz.).

ಚೀರ್ಣ čīrṇa. = ಚೀರಣ, etc. (ವ್ರಶ್ಚನ, ಪತ್ರಪರಶು Si. 345; My.; Tĕ.).

ಚೇರ್ಣೆ čīrṇĕ. The tree Murraya koenigii Spr. (ಅವನಿ, ಕರಿಬೇವು Mr. 134).

ಚೀಲ čīla. = ಚೀರ, ಚೀಲು. (ಅಶಿ Mr. 358; C.; Si. 194. 205. 490; M. ಚೀಲೆ). ಕೂತು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೀಲಂ (ಜರಾಯು Mr. 308).

ಚೀಲಮಣ್ಡೆ čīlamaṇḍĕ. The ankle (Tĕ.; ಘುಟಿಕೆ, ಗುಲ್ಫ Si. 207). ಚೀಲಮಣ್ಡೆಯ ಕೆಳಗಡೇ ಪ್ರದೇಶ (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ 207).

ಚೀಲಯಿತ čīlayita. N. of a plant (ಏಕಾಕ್ಷ Mr. 133, o. r. ಚಿಲ್ಲಯಿತ).

ಚೀಲಾಯ čīlâya. A small blade of a knife or sword (ಕಿತಗಲಗು Bhn. 5, o. r. ಕಿತ್ತಲಗು; Bh. 8, 25, 31; see remark s. ಕಿತ್ತು; *cf.* ಚಿಲ್ಲಾಣ; Sk. ಕೀಲ = ಶಸ್ತ್ರ).

ಚೀಲಾಳ čīlâḷa. N. of a man (Bp. 24, 11. 12. 15; V. 14, after 40, etc.).

ಚೀಲಿ čīli. A word of calling to a cat, like pussy (My.; Tĕ.). See Prv. s. ಚಂಗಾಟ.

ಚೀಲು čīlu. = ಚೀಲ. (B. 3, 46).

ಚೇಲೆ čīlĕ. (Tbh. of ಕೀಲ). A pin, a peg, any fastening (Tĕ.). ಮಣ್ಣ ಚೀಲೆ (ಕೀಲ Si. 456; Tĕ. ಚೀಲೆಮನ್ನು, the luting round a crucible).

ಚೇವರ čīvara. (= ಚೀರ). *The dress of a Buddhist mendicant or of any mendicant.*

ಚೀವು čīvu. = ಚಿವ್ವು, q. v. (My.).

ಚೀಳ್ čīḷ. = ಗೀಳ್. A scream, a cry (M.: sound). — ಚೀಳಿಡು. -ಇಡು. To scream (ಗೀಳಿಡು Kk. 54; Šm. 50).

ಚು ču. (= ಇಸು 4, etc.). See Šmd. 307-309.

ಚುಂಯಿ čuṁyi. = ಚುಯ್, ಚೊಂಯಿ. The hissing of water on heated iron or fire, that produced by a dôsĕ when put in the hot pan (My.; Tĕ. ಚುಂಯಿ, ಚುಂಯ್ಯಿ, ಚುಯಿ, ಚುಯ್ಯಿ). — ಚುಂಯೆನ್. -ಎನ್. To hiss, to fizz (Č. Bp. 46, 25; My.).

ಚುಕಾಣಿ čukâṇi. = ಚುಕ್ಕಣ. (My.).

ಚುಕಾಯಿಸು čukâyisu. = ಜುಕಾಯಿಸು. To complete, to settle, to adjust, to fix the price, to discharge (as a debt, C.; Br., H.).

ಚುಕುಲ čukula. ಚುಕುಳ. N. of a plant (ಹೇಮದುಗ್ಧ, ಅಕ್ಕಿಹಡೆ Mr. 129).

ಚುಕ್ಕಣ čukkaṇa. = ಚುಕಾಣಿ. The helm of a ship (ಹಡಗಿನ ಪಿನ್ದು Mr. 408; T., M. ಚುಕ್ಕಾನ್; Br. ಚುಕ್ಕಾಸಿ, ಸುಕ್ಕಾಸಿ; Arabic ಸುಕ್ಕಾನ್; Mhr., H. ಸುಕಾಣ, ಸುಕಾಣು).

ಚುಕ್ಕಿ čukki. = ಚುಕ್ಕೆ, etc. (My.).

ಚುಕ್ಕಿ čukki. Tbh. of ಶುಕ್ರ. Šukra, the planet Venus and the preceptor of the daityas or râkshasas (My.; ರಕ್ಕಸರ ಓಜ, ಅಸುರಗುರು Si. 17). See Prv. s. ತುರುಕ. — ಚುಕ್ಕಿಗುವರ. -ಕುವರ. A son or pupil of Šukra: a daitya (ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸಾವಳಿ Kk. 11 *a;* ರಕ್ಕಸ 10 *b;* ರಕ್ಕಸ, ಮಬ್ಬಿಗ, ಅಸುರ Šm. 9).

ಚುಕ್ಕೆ čukkĕ. = ಚಿಕ್ಕಿ 2, etc. A small mark, a dot, etc. (My.; Tĕ.; T. ಚುಕ್ಕೈ, a star). — ಚುಕ್ಕಿದುಪ್ಪಿ. The spotted antelope (ಪೃಷತ Si. 169).

ಚುಕ್ಕೆ čukkĕ. Tbh. of ಚುಕ್ರ. Wood sorrel (Tĕ., R.; Mhr. ಚುಕ್ಕಾ).

ಚುಕ್ರ čukra. = ಚುಕ್ಕೆ. *Sour sauce, acid seasoning, vinegar.* 2, *a kind of wood sorrel, Rumex vesicarius.*

ಚುಕ್ರಿಕೆ čukrikĕ. *A kind of wood sorrel* (= ಅಮ್ಲಲೋಣಿಕೆ).

ಚುಂಗ čuṅga. — ಚುಂಗ ಚುಂಗ. rep. An expression to denote the smell of fetid urine (C.). — ಚುಂಗನಾತ. The smell of fetid urine (My.).

ಚುಂಗಡಿ čuṅgaḍi. (fr. ಕುಱು). Pettiness: small money, change; a trifling or petty sum above the large one, odd, as in one hundred

and odd (My.; Tĕ.; *cf.* ಚುಂಚು 2; Tĕ. also ಚಿಂಗುಡು, ಚುಂಗುಡು; T. ಚುಕ್ಕಲ್, ಚುಕ್ಕು, ತುಕ್ಕು, ತುಕ್ಕುಣಿ, a small piece, bit or particle, *cf.* ತುಕ್ಕಡಿ). **2**, interest on money (C.; T. ಚೊಟ್ಟು). ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಚುಂಗಡಿ ಸಿಕ್ಕದೇ? (Prv.). — ಚುಂಗಡಿಲಾಭ. Gain by interest (Si. 300; My.). — ಚುಂಗಡಿ ಹಣ. Interest (My.). 2, small pieces of money (My.).

ಚುಂಗಾಣಿ čuṅgâṇi. A small smoking pipe of clay (My.; M. ಚುಙ್ಗಿ, Br., H. ಚೋಂಗೆ, T. ಚುಂಗಾನ್; Mhr. ಚೋಖಣೇಂ, to suck; ಝುರಕಾ, a long pull at a hooka).

ಚುಂಗಿ čuṅgi. = ಚೊಂಗಿ, q. v.

ಚುಂಗು čuṅgu. = ಜುಂಗು. The end of a turban sticking out, a small part torn and hanging to the thing, a dangling tatter (S. Mhr.; Tĕ. ಚಿಂಗು, ಚುಂಗು, skirt, end of cloth; T. ಚುಂಗು, a plait, or fold, in a waist cloth or in a turban).

ಚುಚುನ್ದರಿ čučundari. = ಚುಚ್ಚುನ್ದರ, ಛುಛುನ್ದರಿ. (My. Amara; ಚುಂಚಿಲಿ Si. 170; T.).

ಚುಚುಲು čučulu. = ಚುಜ್ಜಲು. A shrub or small tree, Helicteres isora L. (St. & Pl.).

ಚುಚ್ಚಿಸು čuččisu. To cause to pierce, etc. (C.). See Prv. s. ಗೇರು.

ಚುಚ್ಚು čuččǔ. 1. = ಚುಚುರ್ 1. To cause to enter into, to put upon, as upon a roasting spit, etc., to insert (C.; Tĕ. ಗುಚ್ಚು ಗ್ರುಚ್ಚು, to pierce or prick; to run through, to insert; ಚೊರು, to enter; ಚೊಚ್ಚು, to make enter; T. ಚೊರುಗು, ಚೆರುಗು, to tuck in; to thrust into, as a sword; *cf.* ಸೆರ್ಕು?). ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಚುಚ್ಚಿ ಸುಡುವ ಮಾಂಸ (ಶೂಲ್ಯ, ಸುಣ್ಣಗೆ Nr.). ಕುಡುಗೋಲಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಪಕ್ವ ಮಾಡುವ ಭಕ್ಷ್ಯ (ಶೂಲ್ಯ Si. 313). ಬತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಚುಚ್ಚಿ (*i. e.* if a rope is strung through its, the bullock's, nose) ನಸ್ತಿತಮಕ್ಕು (Mr. 179). ಸೊಣದ ಜೆಕ್ಕೆಗೆ ಸೂಜೀ ಚುಚ್ಚಿ (B. 2, 42). ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯಿದು, ಭಾಲೆಗೆ ಚುಚ್ಚಿ (4, 9). **2**, to pierce into, as with a knife, a thorn, the beak, etc. (C.; Si. 172); to pierce into, as a knife, a thorn, etc. (C.); to pierce or bore, as the ears (C.); to incite, as to quarrel (S. Mhr.). See Bp. 40, 4; Bh. 1, 8, 70; J. 4, 44; 13, 18; Prv. s. ಗೋಡಿ.

ಚುಚ್ಚು čuččǔ. 2. Piercing, etc. See ಒಳ-. — ಚುಚ್ಚುಗೊಣ್ಣೆಯ. -ಕೊಣ್ಣೆಯ. Piercing abuse (Râm. 3, 6, 55).

ಚುಚ್ಚು čuččǔ. 3. = ಚುಚುರ್ 2. To burn; to consume with fire (Bh. 1, 8, 86).

ಚುಚ್ಚು čuččǔ. 4. = ಗುಚ್ಚು, etc. ಚುಂಚು 2 q. v. Smallness.

ಚುಚ್ಚುವಿಕೆ čuččuvikĕ. = ಚುಚ್ಚು 2. (ವ್ಯಥ, ವೇಧ Si. 388).

ಚುಚ್ಚುನ್ದರ čuččundara. = ಚುಚುನ್ದರಿ, etc. (ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ Mr. 164).

ಚುಜ್ಜಲು čujjalu. = ಚುಚುಲು. (My.).

ಚುಂಚ čuñča. = ಚುಂಚು 1, ಚುಣ್ಡು. A bird's beak (S. Mhr.; Mhr.; M. ಚುಣ್ಡು; T. ಚುವವು; *cf.* ಚಂಚು); (a snout; M. ಚುಣ್ಣು, what points; ಚುಣ್ಡಲ್, pointed; ಚುಣ್ಡೆ, an elephant's trunk; see ಚುಣ್ಡಿಲಿ; *cf.* ಚೂಟಿ).

ಚುಂಚಲ čuñčala. — ಚುಂಚಲಗಿಡ. A common herb, Corchorus trilocularis L. and C. olitorius L. (Z.).

ಚುಂಚಿಲಿ čuñčili. See s. ಚುಂಚು 1.

ಚುಂಚು čuñču. 1. = ಚುಂಚ. (My.). — ಚುಂಚಲಿ. -ಇಲಿ. = ಚುಣ್ಡಿಲಿ, ಸುಣ್ಡಿಲಿ, ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ, ಸೊಣ್ಡಿಲಿಲಿ. A musk rat (ಛುಚುನ್ದರಿ, ಗನ್ಧಮೂಷಿ Si. 170; My.; Sk. ಚುಂಚು, ಶುಣ್ಡಿಮೂಷಿಕಾ; T. ಚುಣ್ಡೆಲಿ, ಚುಣ್ಡನ್, ಚೂಟಿನ್, ಚುವವು; M. ಚುಣ್ಡಲಿ; Tĕ. ಚುಣ್ಡೆಲುಕೆ, T. ಚುಣ್ಡೆಲಿ, a mouse, *cf.* ಚಿಟ್ಟೆಲಿ.).

ಚುಂಚು čuñču. 2. (fr. ಕುಱು). = ಚುಚ್ಚು 4, etc. Smallness (ಗುಜ್ಜು, ಕಿಱಿದು Šm. 62; Kk. 56, o. r. ಚುಚ್ಚು; T. ಚುಣ್ಣು; Tĕ. ಚುಂಚು, young; ಸುನ್ತ, little, small; T. ಕುಂಚು, a small or young one, etc.; *cf.* ಕೊಂಚ).

ಚುಂಚು čuñču. 3. (= ಚುಂಚು 1?). A projecting ledge on a house (Tĕ.; Tĕ. ಚುಂಚುಮಿದ್ದೆ, an overhanging tower or turret; T. ಕುಣಕ್ಕು, curvature, bending, incurvation, crookedness, *cf.* ಕುನಿ 1). ಮನೆಯ ಚುಂಚು (ವಲೀಕ, ನೀವ್ರ, ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ, ಹೊದಿಕೇ ಚೂರು, ಸೂರು Si. 111). — ಚುಂಚುಲೋವೆ. An overhanging ledge (?). ಅಶೋಕೆಯ ವಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರಿನ್ದೆ ಪೊಸಯಿಸಿ ವಾಸನ್ತಿಯ ಮುಗುಳ ಸೂಸಕದಿನ್ದೆಸೆವ ಎಟ್ಟಿ ಆ ವಿಲಾಸಾವಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚುಂಚಿನನ್ತೆ ಚಂಚುರಮ್ ಅದ ಚುಂಚುಲೋವೆಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). See Ŕsv. 10, after 31.

ಚುಂಚು čuñču. 4. (fr. ಸುಱಿ?). The hair curling round the forehead (? see Čpr. s. ಚುಂಚುಲೋವೆ & Šmd. s. ಬಾನಲ್; Tĕ. ಚುಂಚು = ಶಿಖೆ, ಕಚಬನ್ಧ). *Cf.* the ಚೂರ್ಣ in ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ.

ಚುಂಚು čuñču. 5. N. of a plant (ವೀರ್ಯವತಿ Mr. 149).

ಚುಂಚು čuñču. 6. The colour red or brown (My.; see ಚನ್ 1).

ಚುಂಚು čuñču. Known, celebrated, renowned. See ಅಕ್ಷರ-. 2, a musk rat or shrew.

ಚುಟಕು čuṭaku. Shortness, briefness (of time), smallness (of quantity, My., H., also ಚುಟುಕು).

ಚುಟಕ್ಕನೆ čuṭakkanĕ. = (ಚುಟು 1), ಚುಟುಕ್ಕನೆ, ಚುಟ್ಟನೆ. Fiercely, in a manner that at once causes pain, used of the manner in which scorpions sting and ants bite (S. Mhr.). ಚುಟಕ್ಕನೆ ಕಡಿಯಿತು (S. Mhr.).

ಚುಟಿಕೆ čuṭikĕ. 1. = ಚಿಟಿಕೆ 4, etc. (My.; Mhr. ಚುಟಕಾ; *cf.* ಸುಡು).

ಚುಟಿಕೆ čuṭikĕ. 2. = ಚಿಟಿಕೆ 2, etc. (My.).

ಚುಟಿಗೆ čuṭigĕ. See ಗಣ್ಟು.

ಚುಟು čuṭu. 1. (= ಚುಟಕ್ಕನೆ). — ಚುಟು ಚುಟು. rep. Fiercely and fiercely, used of the repeated bites of fleas and bugs (S. Mhr.). 2, a sound in imitation of the sensation of pain caused by a thorn or by pus in the foot, etc. (S. Mhr.). *Cf.* ಚುರು 2.

ಚುಟು čuṭu. 2. = ಚೋಟು. See ಒಚ್ಚುಟು. (Tĕ. ಜುಟ್ಟ, ಜುತ್ತ = ಪ್ರಾದೇಶ).

ಚುಟುಕ್ಕನೆ čuṭukkanĕ. = ಚುಟಕ್ಕನೆ. (S. Mhr.).

ಚುಟ್ಟ čuṭṭa. = ಚುಟ್ಟಿ. A cheeroot (My.).

ಚುಟ್ಟನೆ čuṭṭanĕ. = ಚುಟಕ್ಕನೆ. (S. Mhr.).

ಚುಟ್ಟಿ čuṭṭi. = ಚುಟ್ಟ, ಸುತ್ತು. A thing rolled up: a cheeroot or cigar (S. Mhr.; Tĕ. ಚುಟ್ಟ; T., M. ಚುರು

ಟ್ಟು; T. ಚುರುಟ್ಟು, a roll; Mhr., H. ಚುಟ್ಟಾ, a leaf rolled up containing tobacco, a cigar; Tĕ. ಚುಟ್ಟು, to roll, to roll round, to wrap up, *cf.* ಸುತ್ತು). **2,** a kind of frontlet (My.).

ಚುಡು čuḍu. = ಚೆಡು, (ಚುರು 1). — ಚುಡು ಪುಡನೆ. = ಚೆಡು-, q. v.

ಚುಣ್ಟಿ čuṇṭi. ಚುಣ್ಟೆ. = ಚುಣ್ಢಿ. (Sk.; see ಕುಣ್ಟೆ 2).

ಚುಣ್ಡು čuṇḍu. = ಚುಂಚ, etc. — ಚುಣ್ಡಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಚುಂಚಿಲಿ. (My.).

ಚುಣ್ಢಿ čuṇḍhi. *A small well* (ಚುರಿ, ಮೂಸಂಗಿ Mr. 422; see ಬಗೆರಗೆ).

ಚುದ್ರ čudra. Tbh. of ಕ್ಷುದ್ರ. Slander (My.).

ಚುದ್ರತನ čudratana. The act of slandering (My.; see Dp. s. ಕಳವು).

ಚುನಾಯಿಕೆ čunâyikĕ. Choosing, selection (My.).

ಚುನಾಯಿಸು čunâyisu. 1. To plait, to fold (S. Mhr.; Mhr. ಚುಣಣೇಂ, ಚುನಣೇಂ).

ಚುನಾಯಿಸು čunâyisu. 2. To choose (My.; Mhr., H. ಚುನಣೇಂ).

ಚುನಾವಣೆ čunâvaṇĕ. = ಚುನಾಯಿಕೆ. (My.).

ಚುನ್ದಿ čundi. *A procuress, a bawd. Cf.* ಸೊನ್ದೆ.

ಚುನ್ನ čunna. Blame, censure, abuse, defamation, scorn, reviling (ನಿನ್ದೆ Čt. II, 66; Šm. 57; ಶಾಪ, ಆಕ್ರೋಶ, etc., ಬಯ್ಗುಳು Hlâ.; T. ಚಿನ್ನ, contempt, dishonour; Tu. ತೂ, to blame, abuse). — ಚುನ್ನನುಡಿ. A word of abuse, a hurriedly and inconsiderately uttered word (ನಿರಸ್ತ, ತೂಕೋದಿತ Hlâ.); ridicule, sarcasm, irony (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಣ, ಸೋಪಹಾಸ Mr. 88). — ಚುನ್ನವಾಡು. -ಆಡು. To blame, censure, etc. ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಳುಹ (ಪರ್ಯನುಯೋಗ, ಉಪಾಲಮ್ಭ Hlâ.). 2, to cheat, to deceive. ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಪ್ಪುದು (ಪರಿಯೋಗ, ಪ್ರಲಮ್ಭ Mr. 90). See Čpr. 8, after 58; Bp. 21, 23; 28, 15; 29, 16; 46, 20; 49, 11; Abhâ. 2, 55; Bh. 7, 19, 28.

ಚುಬುಕ čubuka. = ಚಿಬುಕ, etc. (J. 14, 27; 19, 21).

ಚುಬುಕಿಱಿ (čubuku-iṟi). To start up, or to make an onset (? Râm. 6, 19, 24).

ಚುಮ್ čum. An imitative sound. — ಚುಮ್ ಚುಮ್. rep. One of the sounds emitted by rats (C.).

ಚುಮ čuma. 1. = ಜುಮು. An imitative sound. — ಚುಮು ಚುಮು. rep. Sounds to imitate the smarting or throbbing sensation caused by the stinging of a scorpion, or by the formation of pus in a wound or boil (My.).

ಚುಮ čuma. 2. — ಚುಮು ಚುಮು. rep. With intense brilliancy, used of the rising of the sun (S. Mhr.).

ಚುಮ್ಬಕ čumbaka. A kisser; a lecher; a cheat; one who is kissed by—(Bh. 3, 4, 7). 2, *a loadstone.*

ಚುಮ್ಬನ čumbana. Kissing; a kiss (ಮುತ್ತು Šm. 97).

ಚುಮ್ಬಿತ čumbita. Kissed; touched softly or lightly. (Grj. 4, 92).

ಚುಮ್ಬಿಸು čumbisu. To kiss; to touch softly or lightly (Šmd. 264; Čpr. 2, 84; 3, 43; 6, 83; J. 5, 57; 18, 20; 31, 59).

ಚುಯ್ čuy. = ಚುಂಯಿ, etc. (T. ಚುಟ್ಟೆರ್; *cf.* ಜೊಟ್). — ಚುಯ್ಯೆನ್. -ಎನ್. To fizz, to hiss (Grj. 4, after 120; Ršv 5, 38).

ಚುರಿ čuri. *A small well. Cf.* ಕುಟಿ 2, and see ಬಗೆರಗೆ.

ಚುರು čuru. 1. (= ಚುಡು). — ಚುರು ಬುರಿಗ. reit. Swiftly, hurriedly (ಉತ್ತಾಳ, ತ್ವರಿತ Hlâ.).

ಚುರು čuru. 2. A sound in imitation of the burning caused by the bite of an ant, the sting of a scorpion, the touch of fire, etc. (T. ಚುಱುಕ್ಕು, acute pain; M. ಚುಳುಚುಳೇ, with sharp pain). — ಚುರು ಚುರು. rep. With violent smarting (C.; Mhr. ಚುಣಚುಣಾಟ, ಚುರಚುರಾಟ). — ಚುರುಚುರುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಚುರುಚುರೆನ್ನು. (My.). — ಚುರುಚುರೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To smart violently (My.).

ಚುಱಕು čuṟaku. = ಚುಱುಕು, q. v. (C.). — ಚುಱಕುಬುದ್ಧಿ. = ಚುಱುಕು-. (B. 5, 82).

ಚುಱಚಿ čuṟači. = ಚುಱುಚಿ, ತುಱಚಿ q. v., etc. (C.). ಕಾಲ ಕೂಟದ ವಿಷವು, ಚೇಳು ನವ್ವಿದ ಹಗೆಯು, ಹಾಳೂಱ ಚುಱಚಿ (nettle), ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೇಡ! (Sp.).

ಚುಱು čuṟu. An imitative sound (Tĕ. ಚುಱ). — ಚುಱು ಚುಱು. rep. The hissing or sputtering of boiling water. ನೀರು ಚುಱು ಚುಱು ಕಾಯುತ್ತದೆ (S. Mhr.). 2, the spitting and sputtering of heated oil or ghee or of a thing frying (My.; Mhr. ಚುರಚುರ).

ಚುಱುಕು čuṟuku. = ಚುಱುಕು, ಚುರ್ಕು. Excessive heat of fire (My.; Tĕ.); great bodily heat (My.); quickness, speed (My.; Tĕ.); pain (My.; Tĕ.); sharpness of a knife, etc. (My.; Tĕ.); keenness, smartness (C.; Tĕ.; T., M. ಚುಱುಕ್ಕು; *cf.* ಕೊಱ 1 and see ಚೂಟಿ). ಮೀನುಗಳ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಗಳು ಬಲು ಚುಱುಕಾಗಿರುವನ್ತೆ ತೋಱುತ್ತದೆ (B. 4, 118). See B. 5, 82; Prv. s. ನೇಯಿಗೆಯವ. **2,** dearness, in price (My.). — ಚುಱುಕುಬುದ್ಧಿ. Keen wit, quick understanding (C.; B. 4, 151).

ಚುಱುಕುತನ čuṟukutana. Keenness, smartness (B. 3, 54; My.).

ಚುಱುಚಿ čuṟuči. = ಚುಱಚಿ, etc. (My.). — ಚುಱುಚಿಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia cannabina L. f. (Z.).

ಚುರ್ಕು čuṟku. = ಚುಱುಕು. (My.).

ಚುರ್ಚು čurču. 1. = ಚುಚ್ಚು 1. To pierce, etc. (ತಿವಿ Šm. 86).

ಚುರ್ಚು čurču. (čuṟču). 2. = ಚುಚ್ಚು 3. To burn; to consume with fire (ದಾಹ Šmd. Dh.; ಸುಡು Kk. 50; Ššv. 2, 9; 5, 9). ಚುರ್ಚಿದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲ್ ಅಳುರೆ ಕಿಮುಟ್ಚಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದಂ (Šmd. 38). See s. ಜೂಪು 1.

ಚುರ್ಚು čurču. 3. Burning. — ಚುರ್ಚುಂಗೊಳ್ಳಿ. -ಉ-ಕೊಳ್ಳಿ. (Šmd. 203). A burning fire-brand.

ಚುಲ್ čul. ಚುಲು. = ಚಲ್, ಚಲ, ಚಲು 2, ಚಿಲ್, ಚೂಲ್ q. v., ಸಲ್, ಸಿಲ್, ಸುಲ್, ಸೂಲ್ q. v. See ಚೊಚ್ಚುಲ್.

ಚುಲ čula. Raising; rising; diving into. See ನಿ-.

ಚುಲಕ čulaka. = ಚುಲುಕು. Lightness of temper or conduct, want of seriousness, levity (Tĕ. ಚುಲಕೆ, ಚುಳ್ಕೆ; *cf.* ಸುಟಿ). — ಚುಲಕಬುದ್ಧಿ. Levity (My.).

ಚುಲಕ čulaka. = ಚುಲುಕ. The palm of the hand hollowed so as to receive or contain a liquid. (R.; Mhr. ಚುಳಕಾ: Sk., Tĕ. ಚುಲುಕ; M. ಚುಳುಗ). *Cf.* ಕುಡಿತೆ, ಕುಡಿತೆ; ಸೊಲಗೆ.

ಚುಲಕತನ čulakatana. = ಚುಲುಕುತನ. (My.; Tĕ.).

ಚುಲುಕ čuluka. = ಚುಲಕ. (Sk.; Čpr. 6, 29). 2, a small vessel or pot, a gallipot, etc. (Sk.).

ಚುಲುಕು čuluku. = ಚುಲಕ. — ಚುಲುಕುಬುದ್ಧಿ. = ಚುಲಕ ಬುದ್ಧಿ. (My.).

ಚುಲುಕುತನ čulukutana. = ಚುಲಕ, ಚುಲಕತನ. Lightness of temper or conduct, levity (My.).

ಚುಲ್ಲ čulla. = ಚಿಲ್ಲ. *Blear-eyed.*

ಚುಲ್ಲಿ čulli. *A fire-place, a cooking-stove* (ಅಶ್ಮನ್ತಕ, ಅಧಿಶ್ರಯ, etc., ಒಲೆ Mr. 211).

ಚುಸ್ತ čusta. = ತುಸ್ತ, ಬುಸ್ತ. The burnt exterior or crust of roast meat; fried meat. *Cf.* ಸುಣ್ಬಗೆ.

ಚುಳಿಕೆ čuḷikĕ. A stout stick to beat cotton with (S. Mhr.; T. ಚುಳಿಕ್ಕು, a staff or stick, armed with a sharp point and carried by travellers).

ಚುಳ್ಳಿ čuḷḷi. See ಕರಿ-. (T. ಚುಳ್ಳಿ, the timber tree Diospyrus L.; etc.).

ಚೂ čû. The sound used in setting on a dog (C.; Mhr. ಛೂ). — ಚೂ ಬಿಡು. To set on a dog (C.).

ಚೂಚುಕ čûčuka. *The nipple of the breast* (ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು Mr. 321).

ಚೂಟಿ čûṭi. = ಸೂಟಿ. Aim (Tĕ. ಸೂಟಿ; M. ಚೂಣ್ಡು, to point at or out; to aim; T. ಚುಟ್ಟು, pointing at; a sign; *cf.* ಕುಱು 1, ಸುಟ್ಟು 2, & see s. ಚುಂಚ). **2,** = ಚೂಟು, a device, a scheme, an expedient (C.; Dp. 99, 3; Tĕ. ಸೂಟಿ; Tĕ. ಚೂಟ್ಕಿ, ಚೂಡ್ಕಿ, seeing, viewing, glancing; a look; an eye; T. ಚೂಟ್ಚಿ, the property of examining and knowing scientific systems; M. ಚುಟ್ಟ, smartness, quickness, *cf.* ಚುಱುಕು; T. ಚೂಟ್ಟು, acuteness, sagacity; ಚುಱುದಿ, alacrity, celerity; for *"seeing"* see s. ಚೂಪು 1; Mhr. ಸೂಡ, inquiry, searching after or into). See ಕಣ್ಣು-. — ಚೂಟಿಪರಿಚಾರಕ. An underling in the service of a temple (My.).

ಚೂಟು čûṭu. = ಚೂಟಿ No. 2. (My.; H.).

ಚೂಟುಗಾಱ čûṭu-gâṟa. A contriver, a schemer (My.).

ಚೂಡ čûḍa. 1. = ಚೂಡೆ, ಚೂಲ. (ಶಿಖಿ, ಮುಕುಟ Nn. 4; ಶಿಖೆ, ಕೊಟ್ಟು Mr. 169; ಶಿರಸ್ 471; ಶಿಖಿ 503; ಮೌಲಿ 521). *Cf.* ಜುಟ್ಟು.

ಚೂಡ čûḍa. 2. Tbh. of ಜೂಟ 1 (Čt. II, 91).

ಚೂಡಾಕರ್ಮ čûḍâ-karma. The ceremony of forming the čûḍâ, the rite of tonsure. (My.).

ಚೂಡಾಮಣಿ čûḍâ-maṇi. *A jewel worn in a crest.* ಸಿರದ ರತ್ನ ಚೂಡಾಮಣಿ (ಶೇಖರ, etc. Mr. 333). 2, a person or thing pre-eminently excellent.

ಚೂಡಾಲು čûḍâlu. = ಚೂಡಾಬಳೆ, ಸೂಡಗ, ಸೂಡಿಗ. (ಆವಾಪಕ, etc., ಸೂಡಿಗ Si. 219).

ಚೂಡಾಲೆ čûḍâlĕ. *A kind of Cyperus, Kyllinga monocephala* (= ಉಚ್ಚ ಟಿ).

ಚೂಡೆ čûḍĕ. ಚೂಡಾ. = ಚೂಡ 1, (ಜುಟ್ಟು). *A single lock or tuft of hair left on the crown of the head at the ceremony of tonsure.* 2, *the crest of a cock or peacock.* 3, any crest, plume, diadem, etc. 4, *the head.* 5, top, summit. 6, a kind of bracelet. — ಚೂಡಾಬಳೆ. A bracelet with a hinge and lock (My.).

ಚೂಣಿ čûṇi. = ಚೂಳಿ. The foremost part, the front, the van, the avant-guard (T. ತೂಱು; *cf.* ಚುಂಚ, ಚುಣ್ಬು, ಚೊಚ್). See Bp. 5, 34; Bh. 1, 19, 18; 2, 4, 5; 6, 4, 107; J. 4, 30. 31; 8, 28. 29; 13, 12; 22, 3. 6; ಮುಂ-, ಮುನ್ದು-. — ಚೂಣಿಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. Fight of the avant-guard (J. 9, 15).

ಚೂತ čûta. *The mango tree, Mangifera indica.*

ಚೂತಕ čûtaka. *A small well* (see ಬಗೆರಗೆ).

ಚೂತಕುಜ čûta-kuja. = ಚೂತ. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಚೂತಲತೆ čûta-latĕ. = ಚೂತಕುಜ. (J. 29, 31).

ಚೂಪು čûpu. 1. Seeing; sight; a look, vision, glance; the eye (Tĕ.; R.; Tĕ. ಸುಡಿ, to appear; to look; ಚುಣ್ಬಿ, ಚುಣ್ಬು, ಚೂಡಂಡಿ, ಸುಡೀ, ಸುಣ್ಬೀ, ಸುವಿಾ, ಸುವ್ವಿಾ, ಸುಮ್ಮು, ಸುವ್ವೇ, ಸೂ, see! behold! do you know? ಚೂಡು, to see; to look, etc., to consider; to regard; infinitive ಚೂಡ; ಚೂಪು, to show, etc.; ಚೂಪಟ್ಟು, to appear, seem; to be fair, beautiful; ತೂರುಪು, ತೂರ್ಪು, the east; see ಚೂಟಿ; Tu. ತೂ, to see; fire; bright; Sk. ಚುರ್, ದೂ, to burn; ಘೂ, to perceive; ಧೂಪ್, to shine; ಚೀಯ್, to shine; T. ತುಯ್ಯ್, ತೂಯ್, clear, pure, fair; intelligible; ತೂ, purity; white; ತುಣಿ, light; T., M. ತೀ, fire; *cf.* ಸೀ 2, ತೀ 1 seq.; Tĕ. ತೀಣ್ಡು, splendour; ತೀಣ್ಡಿಂಚು, to shine; to gaze; Kŏḍagu ತಿತ್ತು, fire, *cf.* ಕಿಚ್ಚು; T. ತಿಗಟ್, to shine; light, *cf.* ತಿಂಗಳ್; Sk. ತಿಫ, fire; ಚೀಯ್, ದೀ, to shine; Tĕ. ಚೂಡು, ಜೂದು, to burn, *cf.* ಸುಡು, ಸೊಡರ್; see ಚನ್ 1, ಚುರ್ಚು 2, ಚೊಕ್ಕ; ತುಬ್ಬು 1; ತೋಱು; T. ತೂಣ್ಡು, to intimate, suggest).

ಚೂಪು čûpu. 2. Pointedness, as of a pen, an iron crow, etc. (My.; see ಚುಂಚ and ಚೂಣಿ).

ಚೂರ čûra. = ಚೂರು. (B. 5, 54). — ಚೂರ ಚೂರ. = ಚೂರು ಚೂರು. (5, 224).

ಚೂರಣ čûraṇa. Tbh. of ಚೂರ್ಣ 1. (My.). See ಮೋಹ-.

ಚೂರಿ čûri. Tbh. of ಛೂರಿ. A small billhook-like knife (C.; T. ಚೂರಿ, ಚೂರಿಕತ್ತಿ); a penknife (My.); a knife (My.; M., Tĕ.; Tĕ. also ಚೂರುಕತ್ತಿ, ಚೂರಕತ್ತಿ, ಸೂರಿ, ಸೂರಕತ್ತಿ); a table-knife (C.). See B. 4, 40. 149. ಚಿನ್ನದ ಚೂರಿಯೆನ್ದು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ದುಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? — ಚೂರಿ ಹದ, ಅದರೂ ಗಿಡ ಕಡಿಯಲಾಱದು (Prvs.).

ಚೂರಿಸು čûrisu. To reduce to pieces (Râm. 6, 10, 6; Bh. 9, 2, 43).

ಚೂರು čûru. 1. = ಚೆವರು, etc. To scratch, etc. (S. Mhr.).

ಚೂರು čûru. 2. = ಸೂರು. The part of a sloping roof that projects a little beyond the walls, the eaves (Tĕ.). ಒಪ್ಪಾರದ ಚೂರು, ಲೋವೇ ಚೂರು, ಮನೆಯ ಚುಂಚು, ಹೊದಿಕೇ ಚೂರು, ಮನೆಯ ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳದ ಅಂಚು, ಸೂರು (ವಲೀಕ, ನೀವ್ರ, ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ Si. 111). ಮನೆಯ ಚೂರಿಗೆ ಆಧಾರಮಾದ ಮರದ ಪಟ್ಟೆ (ಗೋಪಾನಸಿ 111). **2,** a frame thrown over houses to form the roof (My.).

ಚೂರು čûru. = ಚೂರ. A part, a portion, a piece, a fragment (ಭಿತ್ತ, ಶಕಲ, ಖಣ್ಡ Si. 32; C.; Mhr., H. ಚುರಾ, ಚೂರ; Tĕ. ಚೂರೆ, T. ತೂಱು, powder, dust). See B. 4, 71. 75; ಹೆಂಚು-. — ಚೂರಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. Betelnut in small bits (C.). — ಚೂರು ಚೂರು. rep. Bits and pieces (C.; B. 4, 50. 96). — ಚೂರು ಪಾರು. dupl. = ಚೂರು ಚೂರು. (My.).

ಚೂರುಮರಿ čûrumari. (= ತುರುಮುರಿ). Cleaned rice soaked and parched (S. Mhr.; Mhr. ಚುರಮುರಾ, ಕುರಮುರಾ).

ಚೂರ್ಣ čûrṇa. 1. = ಚೂರಣ, ಸುಣ್ಣ. Reduced to powder, pulverized, ground, crushed; *powder, dust,* crumbs; flour; *pounded sandal;* pounded camphor. 2, chunam or lime; chalk (ಸುಣ್ಣ Šm. 66; ಸುರ್ಗು 84). See ಇಡಿ. — ಚೂರ್ಣ ಮಾಡು. To powder (My.).

ಚೂರ್ಣ čûrṇa. 2. = ಸೂರಣ. (T. ಚುಬಿನ, a bulbous plant, Tacca L.). — ಚೂರ್ಣಗಡ್ಡೆ. The esculent root Arum campanulatum (ಅರ್ಶೋಘ್ನ, ಸೂರಣ, etc. Si. 161; My.).

ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ čûrṇa-kuntala. *A curl, curly hair. Cf.* ಚುಂಚು 4 and ಸುಟಿ°.

ಚೂರ್ಣಿ čûrṇi. *A sum of one hundred cowries.* 2, *the picking out of an unanswerable argument.*

ಚೂರ್ಣಿಕೆ čûrṇikĕ. A kind of easy prose. (My.).

ಚೂಲ್ čûl. ಚೂಲು. = ಚುಲ್, etc. (Tĕ. ಚೂಡು, heat; pregnancy of cows = ಪಶುಗರ್ಭ; ಚೂಡಿ, ಚೂಲಿ, pregnant; ಚೂಲಾಲು, a pregnant woman; ಚೂಲು, womb, fruit, child, embryo = ಗರ್ಭಸ್ಥಪಿಣ್ಡ, ಶಿಶು; T. ಚವುಲ್, pregnancy of mares, cows, etc. = ಚೂಲ್; T., M. ಚೂಲ್, pregnancy; T. ಚೂಲಿ, a pregnant woman). See ಮಲ-.

ಚೂಲ čûla. ಚೂಳ. = ಚೂಡ 1. A crest, the top part, etc. See ಅವ-; Čpr. 5, after 64; 6, 18. 19.

ಚೂಲಿಕೆ čûlikĕ. ಚೂಳಿಕೆ. *The root of an elephant's ear* (ಕರ್ಣದ ಮೊದಲ್ Mr. 156). 2, the comb or crest of a cock. 3, the top of a mountain (Čpr. 5, 7; Abh. P. 9, 52), or of a tree (Ršv. 5, after 55). 4, the front, the van (Bh. 1, 7, 64).

ಚೂಷೆ čûshĕ. *An elephant's girth.*

ಚೂಳಯ čûḷaya. The space left by the division of hair in combing, when ornamented with pearls (ಮುತ್ತಿನ ಬಯ್ತಲೆ Šs.).

ಚೂಳಿ čûḷi. = ಚೂಣಿ. (J. 8, 27). — ಚೂಳಿಗಲಹ. -ಕಲಹ. The quarrel of the avant-guard (Bh. 1, 8, 1).

ಚೆ čĕ. = ಕೆ 1, etc. See ಅಂಚೆ, ಆಚೆ, ಈಚೆ, ಮುಂಚೆ, ಹಿಂಚೆ.

ಚೆಕ್ಕನೆ čĕkkanĕ. = ಚಕ್ಕನೆ. (ಚಂಗನೆ). Quickly, speedily (ಘೋಂಕನೆ, ಭೋರನೆ, ಚಡುಪುಡನೆ, ಗಿಬ್ಬಿತಿಬ್ಬಿನೆ, ಕಡು, ಚೆಚ್ಚರ, ಬೆಚ್ಚರ, ಶೀಘ್ರ Šmd. 391; Šm. 61; Kk. 50, o. r. ಚಕ್ಕನ).

ಚೆಕ್ಕರಿಸು čĕkkarisu. = ಚಕ್ಕರಿಸು, ಬೆಕ್ಕರಿಸು. To bleat (ಅಜಧ್ವನಿ Šmd. Dh., o. r. ಬೆಕ್ಕರಿಸು in most MSS.; *cf.* ಕೆಕ್ಕು?).

ಚೆಕ್ಕಳ čĕkkaḷa. = ಚಕ್ಕಳ. q. v. (Nn. 107).

ಚೆಕ್ಕು čĕkku. 1. = ಚಕ್ಕು. (My.).

ಚೆಕ್ಕು čĕkku. 2. (Tbh. of ಚಕ್ರ). An oil-press, a sugar-mill, etc. (T. ಚೆಕ್ಕು; M. ಚಕ್ಕು; R.; Mhr., H. ಚಕ್ಕೀ, a hand-mill).

ಚೆಕ್ಕುಸು čĕkkusu. To stop, to arrest, to prevent, to repel, etc. (ತಳ್ಳೊಯ್, ತಗೆ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; *cf.* ಕಿಟ್).

ಚೆಕ್ಕೆ čĕkkĕ. = ಚಕ್ಕೆ q. v., etc. (My.).

ಚೆಗಿಚೆ čĕgičĕ. The horse-radish tree, Hyperanthera moringa (Mhr., H. ಶೇಗಟ, ಶೇಗವಾ; R.).

ಚೆಂ. ಚೆಬ್ čĕṅ. = ಚಂ (ಚಬ್), etc. (Šmd. 215). Redness. — ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ. -ಕಣಗಿಲೆ. = ಚೆಂಗಣಿಗಿಲ್. A red water-lily (ಸೌಗನ್ಧಿಕ, ಕಲ್ಹಾರ, ಹಲ್ಲಕ, ರಕ್ತಸನ್ಧ್ಯಕ Nr.). — ಚೆಂಗಣಿಗಿಲ್. -ಕಣಿಗಿಲ್. (Šmd. 216). = ಚಂ-. — ಚೆಂಗಣಿಗಿಲೆ. -ಕಣಿಗಿಲೆ. (Šmd. 216). = ಚೆಂಗಣಗಿಲೆ. — ಚೆಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A red or fiery ray (Ršv. 6, 133; 8, 34). — ಚೆಂಗದಿರ. -ಕದಿರ. = ಚಂ-. The fiery-rayed: the sun (ಸೂರ್ಯ Kk. 11b, o. r. ಚಂ-; Šm. 14). — ಚೆಂಗಲವೆ. -ಕಲವೆ. = ಚಂ-. (ಅಲ, ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ Šm. 26). — ಚೆಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಕೆಂ-. The red sprout: a coral (ವಿದ್ರುಮ Kk. 47; Šm. 68; Ršv. 8, 25). — ಚೆಂಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. (Šmd. 216). A red throat.

ಚೆಂಗು čĕṅgu. 1. = ಚಂಗು 1, (ಜಿಗಿ 3, etc.). To jump, to skip, to frisk about, to caper; to pass by a leap (My.; T. ಚಿಮ್ಮು); to run away (My.; *cf.* ಜರುಗು 1?).

ಚೆಂಗು čĕṅgu. 2. = ಚಂಗು 2, (ದಿಂಕು 2). A jump, etc. — ಚೆಂಗು ಚೆಂಗನೆ ಹಾಱು. = ಚಂಗು ಚಂಗನೆ-. (My.).

ಚೆಚ್ಚರ čĕččara. = ಚಚ್ಚರ, (ಬೆಚ್ಚರ). Quickness; quickly (ಶೀಘ್ರ Šmd. 391; Šm. 61; Kk. 50, o. r. ಚಚ್ಚರ; ಘೋಂಕನೆ Čt. I, 21; Abh. P. 11, after 100; 14, 49; Tĕ. ಚೆಚ್ಚರೆ, forthwith, at once). ಚೆಚ್ಚರಂ (Šmd. 109). ಚೆಚ್ಚರದೆ (ಶೀಘ್ರದಿನ್ದೆ 181 Cm.). 2, certainty. ಚೆಚ್ಚರದೆ (ನಿಶ್ಚಯದಿನ್ದವು Šmd. 181 Mdb. Cm.). ಚೆಚ್ಚರಂ ನುಡಿದಂ or ಚೆಚ್ಚರಮುಂ ನುಡಿದಂ (112) 3, carefulness (My.).

ಚೆಚ್ಚರಿಗ čĕččariga. = ಚಚ್ಚರಿಗ. A zealously active, restless, quick man (ಪ್ರತೂರ್ಣ, ತ್ವರಿತ, ತೂರ್ಣ, ಉತ್ಸುಕ, ಪ್ರಸೃತ Hlâ.; ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸೃತ, ತೂರ್ಣ Mr. 233, o. r. ಚಚ್ಚರಿಗ).

ಚೆಚ್ಚು čĕččču. = ಚಚ್ಚು, (ಜಜ್ಜು 1). To crush, to grind, to triturate (My.). ನಾನಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟುವದಱಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿ ಜನಮನೋಹರವಾದ ಗನ್ಧವು (ಪರಿಮಲ, ವಿಮರ್ದೋತ್ಥಗನ್ಧ Si. 50). 2, to strike, thrash, beat (My.).

ಚೆಜ್ಜೆ čĕjjĕ. = ಚಜ್ಜೆ, etc. (My.).

ಚೆಜ್ಜೆ čĕjjĕ. = ಚಜ್ಜೆ, etc. (My.).

ಚೆಟ್ಟ čĕṭṭa. = ಚಟ್ಟ, etc. See s. ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟ.

ಚೆಟ್ಟಿ čĕṭṭi. 1. A hen-sparrow (ಚಟಕೆ, ಕ್ಷುದ್ರಪಕ್ಷಿಕ Hlâ., Aufrecht's ed.; ಟಿಟ್ಟಿಭ, ಕ್ಷುದ್ರ- in Mdb. MS.; Tĕ. ಜಿಟ್ಟೆ, a generic name of a class of birds).

ಚೆಟ್ಟಿ čĕṭṭi. 2. = ಚಟ್ಟಿ. (My.).

ಚೆಟ್ಟು čĕṭṭu. 1. = ಗಿಡ. (Tĕ.). See ಅವಡೆ-, ದುಷ್ಟುಪು-, ಪಾವರೆ-, ಪಾಲಿಕಾಯಿ-, ವಾಯಿನ್ದ-.

ಚೆಟ್ಟು čĕṭṭu. 2. = ಚಟ್ಟು 2, No. 1. (My.; see ಮುಟ್ಟು-).

ಚೆಡು čĕḍu. = ಚಡು, ಚುಡು. — ಚೆಡು ಪುಡನೆ. = ಚಡು-. (ಶೀಘ್ರ Šm. 61, o. rs. ಚಡು-, ಚುಡು-).

ಚೆಣ್ಡಕ čĕṇḍaka. — ಚೆಣ್ಡಕನರಿ. The Canis (vulpes) rufescens (Bd.). — ಚೆಣ್ಡಕಿನ್ ನರಿ. The Indian-fox, Vulpes bengalensis (Gz.).

ಚೆಣ್ಡಿ čĕṇḍi. = ಚಣ್ಡಿ 1 (or 2). — ಚೆಣ್ಡಿಕಸ. A low annual plant growing in rice-fields, Sphaeranthus indicus Lin. (Z.).

ಚೆಣ್ಡಿಕೆ čĕṇḍikĕ. = ಚಣ್ಡಿಕೆ. (ಶಿಖೆ, ಕಾಕಪಕ್ಷ, ಶಿಖಣ್ಡಿಕೆ Hlâ., Nr.; Mr. 320; ಚೂಡೆ, ಮೌಲಿ Nr.; ಶಿರಸ್, ಶಿಖೆ Nn. 162; My.). ನವಿಲ ಚೆಣ್ಡಿಕೆ (ಶಿಖೆ, ಚೂಡೆ Nr. *a*). ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ Hlâ.). ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ Nr.).

ಚೆಣ್ಡು čĕṇḍu. = ಚಣ್ಡು 1, ಸೆಣ್ಡು, (Sk. ಗೇಣ್ಡು, Mhr. ಚೇಣ್ಡು). A play-ball (Bp. 31, 3; B. 5, 42; Dp. 50, 2).

ಚೆಣ್ಣ čĕṇṇa. = ಚಣ್ಣ. (B. 5, 123).

ಚೆದಱು čĕdaṟu. = ಚದಱು, etc. (My.; T. ಚಿದಱು, to pour

out, shed = ಚಸ್ಸು; to disperse, scatter;—to be poured out; to be dispersed; ಚದರು, to be spilt or shed).

ಚೆದುರು čĕduru. = ಚದುರು. (Rśv. 11, 83).

ಚೆನ್ čĕn. 1. = ಚನ್ 1, etc. Redness. — ಚೆನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಕೆನ್-, ಚನ್-. (Rśv. 2, 46; 8, 85; V. 4, 33; Śśv. 2, after 42; 2, 47; J. 3, 3; M.). — ಚೆನ್ದಳಿರ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of young leaves (Śśv. 2, 41). — ಚೆನ್ದಳಿರ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. A bed of young leaves (Śśv. 1, 50). — ಚೆನ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. = ಕೆನ್-. (R.). — ಚೆನ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. = ಕೆನ್-, ಚನ್-. (Śmd. 216). A red lip (Śśv. 2, 79). — ಚೆನ್ದೆಂಗಾಯ್. -ತೆಂಗಾಯ್. A nut of the ಚೆನ್ದೆಂಗು (J. 3, 27). — ಚೆನ್ದೆಂಗು. -ತೆಂಗು. = ಚನ್-. (Śmd. 216). A palm called "red cocoanut tree" (Grj. 2, 69; M. ಚೆನ್ದೆಙ್ಙು; My. as ಕೆನ್ದೆಂಗು). — ಚೆನ್ನೆಗ್ಗಿಲು. = ಕೆನ್ನೆಗ್ಗಿಲು. (St. & Pl.). — ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. = ಕೆನ್ನೆಯ್ದಿಲೆ, ಚನ್ನೆಯ್ದಲ್, ಚನ್ನೆಯ್ದಿಲ್. The red water-lily, Nymphaea lotus L. (ಸೌಗನ್ಧಿಕ, ಕಲ್ಹಾರ Hlâ.; ಚೆಂಗಲವೆ, ಆಲ Śm. 26; ಚಂಗಲವೆ Kk. 22; Abh. P. 9, after 120; V. 4, 115). — ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding in red water-lilies (Śmd. 216).

ಚೆನ್ čĕn. 2. = ಚನ್ 2, etc. Straightness, regularity, correctness, etc. — ಚೆನ್ದಮಿೞ್. -ತಮಿೞ್. Correct Tamil, the polished Tamil dialect (T.; B. 4, 130 as ಶನ್ ತಮಿಳ). — ಚೆನ್ನೆನಪು. Proper remembrance (Čpr. 8, 60).

ಚೆನ್ದ čĕnda. = ಚನ್ದ 1. Pleasing, etc. (B. 5, 12. 27. 30). — ಚೆನ್ದಗೇಡಿ. = ಚ-. (B. 5, 21. 249).

ಚೆನ್ದರ čĕndara. 1. = ಚನ್ದ್ರ 2, etc. (My.).

ಚೆನ್ದರ čĕndara. 2. = ಚನ್ದಿರ, etc. (My.).

ಚೆನ್ದಿರ čĕndira. 1. = ಚೆನ್ದರ 1, etc. (My.).

ಚೆನ್ದಿರ čĕndira. 2. = ಚೆನ್ದರ 2, etc. (My.).

ಚೆನ್ನ čĕnnu-a3. = ಚನ್ನ. ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೇ ಕುಲೀನಂ ಚೆನ್ನಂ ಕಲಿ (Śmd. 84). See ಬಟು-. — ಚೆನ್ನಪೊಂಗ. An excellent or eminent man, a hero (ವೀರ Śmd. II).

ಚೆನ್ನಂಗಿ čĕnnaṅgi. = ಚನ್ನಂಗಿ No. 1. (Śmd. 75). ಪರಿಮಳವ್ಭೃತ್ತ ಸುರಹೊನ್ನೆಯಿಂ ಹೊನ್ನೆಯಿಂ ಚೆನ್ನಂಗಿ ಹೊನ್ನಂಗಿಯಿಂ...ಕಾನನಂ ಕಣ್ಗೆ ಎಸೆದುದು (Râghč. 17, 54).

ಚೆನ್ನು čĕnnu. = ಚನ್ನು. ಚೆನ್ನ ಬಜ್ಜರಂ (Kk. 48). ಚೆನ್ನ ಪೂ (Abh. P. 9, after 120). — ಚೆನ್ನಕ್ಷಿ. -ಅಕ್ಷಿ. A good, sound eye (Bp. 18, 71). — ಚೆನ್ನಾಗಿ. = ಚನ್ನಾಗಿ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಟ್ಟ ಮೂದುರ (ಪ್ರಣೀತ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ Nr.). ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ಥಾದು (ಪ್ರಕಾಶ, ವ್ಯಕ್ತ Nn. 115). See Si. 428; B. 5, 28. 29. 171. 179. 180.

ಚೆನ್ನೆ čĕnnĕ. 1. = ಚನ್ನೆ. (Čpr. 4, 69; Abh. P. 7, 84).

ಚೆನ್ನೆ čĕnnĕ. 2. (= ಚೆನ್ನಂಗಿ?). N. of a tree (Rśv. 5, 56).

ಚೆಪ್ಪುತಟ್ಟ čĕpputaṭṭa. (= ಗೋಧಾಪದಿ, etc., ಹಂಸಪಾದೀಗಿಡ Si. 151; Tĕ. ಚಪ್ಪುಟಟ್ಟ, the asarabacca plant).

ಚೆಮ್ čĕm. = ಚೆನ್ 1, etc. Redness. — ಚೆಮ್ಬಿಸಿಲ್. = ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲ್. Purple sunshine (Rśv. 9, 36; Śśv. 1, 77). — ಚೆಮ್ಬೂ. -ಪೂ. A red flower (Čpr. 3, 96). — ಚೆಮ್ಬೊನ್. -ಪೊನ್. (Śmd. 216). The red metal: gold (ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಕಡವರ, ಮಿಸುನಿ Śm. 68; ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಸುವರ್ಣ Kk. 47; Abh. P. 3, 37; 3, after 83 and 130; Rśv. 5, after 19; J. 18, 63; T.: fine or pure gold). — ಚೆಮ್ಬೋತ. -ಪೋತ. (Śmd. 216). = ಕೆಮ್ಬೋತ, etc. The crow-pheasant (ಧೂಮ್ರಚ್ಛದ Mr. 177; M., T. ಚೆಮ್ಬೋತ್ತು; Bh. 1, 20, 53; Śśv. 3, 33).

ಚೆಮ್ಬಿಗೆ čĕmbigĕ. = (ಚಮ್ಬು), ತಮ್ಬಿಗೆ. A globular copper or brass vessel, used for drinking water, etc. (S. Mhr.; Mhr. ತಾಮ್ಬ್ಯಾ; Mhr. ತಾಮ್ಬೇಂ, copper; *cf.* ತಾಮ್ರ).

ಚೆಮ್ಬು čĕmbu. = ಚಮ್ಬು, etc. (M. ಚೆಮ್ಪ, ಚೆಮ್ಬು; Tĕ. also ಚೊಮ್ಬು). — ಚೆಮ್ಬುಕುಟಿಗ. = ಚಮ್ಬುಕುಟ್ಟಿಗ. A copper-smith (ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕ Nr.).

ಚೆಯ್ čĕy. (ಚೆಯ್ಯು). 1. = ಚಯ್ (ಚಯ್ಯು), etc. — ಚೆಯ್ಯುಗ್ಗಡು. -ಕುಡು. To give or cause fun (V. 2, 33, 32, 34). — ಚೆಯ್ಯಾಟ. = ಚಯ್ಯಾಟ, q. v.

ಚೆಯ್ čĕy. 2. = ಸಯ್, ಸೆಯ್. Straightness, etc.; niceness; beautifully, charmingly (see ಚನ್ 2). ಚೆಯ್ ಮುಣ್ಡಾಡಿ, ಮುನ್ದಲೆವಿಡಿದು (Prll. 3, 29).

ಚೆರಗ čĕraga. = ಚರಗ, etc. (S. Mhr.).

ಚೆರಿಗೆ čĕrigĕ. = ಚರಿಗೆ. (C.).

ಚೆರುಕು čĕruku. (= ಕಬ್ಬು). The sugar-cane (Tĕ.). See ಚೆನ್ನ-.

ಚೆರ್ಚೆ čĕrčĕ. = ಚರ್ಚೆ q. v. Ridicule, etc. (S. Mhr.). 2, a quarrel, etc. (R.).

ಚೆರ್ಬಿ čĕrbi. = ಚರಬಿ. (My.; S. Mhr.; T. ಚೇರ್ವೆ).

ಚೆಲ್ čĕl. = ಚೆಲ್ಲು, etc. To throw, as water (J. 30, 7).

ಚೆಲಂಕು čĕlaṅku. = ಚಲಕು, etc. To scatter, etc. (ಅಸಿ, ಈಡಾಡು Śmd. II; Tĕ. ಚಿಲುಕು, to sprinkle).

ಚೆಲಂಗು čĕlaṅgu. = ಚಲಂಗು, etc. To let go from the hand, etc. (ಕರಮುಕ್ತ Śmd. Dh., o. r. ಚಲಂಗು).

ಚೆಲ čĕla. Abbrevation of ಚೆಲ್ವ, of beauty. — ಚೆಲ ಪಿಲೆ. = ಚೆಳಪಿಳೆ. A beautiful boy (T. ಚೆಲ್ವ ಪಿಳ್ಳೈ). — ಚೆಲ ಪಿಲೆರಾಯ. N. of an idol of Krishṇa at Mêlkôṭĕ in Mysore (My.).

ಚೆಲುವ čĕluva. = ಚಲುವ, No. 2. See s. ಚೆಲುವು.

ಚೆಲುವಿಕೆ čĕluvikĕ. = ಚಲುವಿಕೆ, etc. (C.; ಅಭಿಖ್ಯೆ, ಶೋಭ Nr.; ವಿವಕ್ಷಿತ, ಸೌಮ್ಯ Nn. 103). See B. 5, 12. 289.

ಚೆಲುವು čĕluvu. = ಚಲುವು, etc. (ರಾಮ Mr. 504, o. r. ಚಲುವು; ಕೋಟಿ, ಸೌನ್ದರ Nn. 43; ರೂಪು 70; ರೂಪಕ, ಸರೂಪ 135; C.; B. 5, 12; J. 30, 15). Gen. ಚೆಲುವ (Bp. 42, 24; Prll. 3, 2; B. 2, 15); Acc. ಚೆಲುವನು (Prll. 3, 31); Loc. ಚೆಲುವಿನಲ್ಲಿ in Nn. 43, etc. — ಚೆಲುವ. = ಚಲುವ, etc. A handsome man (ಸುರೂಪ Nr.; ಸೌಮ್ಯ Nn. 74; C.; B. 2, 14).

ಚೆಲೋ čĕlô. = ಚಲೋ, etc. (C.; B. 2, 28; 5, 47. 85. 217. 262. 278. 289). ಚೆಲೋದು, ಚೆಲೋವು, *e. g.* 5, 124. 132. 209. 213. — ಚೆಲೋ ಚೆಲೋ. rep. (B. 5, 85. 146).

ಚೆಲ್ಲ čĕlla. = ಚಲ್ಲ 1. (Rśv. 11, 83). — ಚೆಲ್ಲಾಟ. = ಚಲ್ಲಾಟ. ಕೊತ್ತಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ (Prv.).

ಚೆಲ್ಲವೊತ್ತ čĕlla-vŏtta. = ಚಲ್ಲವೊತ್ತ. See s. ಚಲ್ಲವರ್ತ.

ಚೆಲ್ಲಾ čĕllâ. = ಚಲ್ಲಾ, etc. — ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿ. = ಚಲ್ಲಾ-. (S. Mhr.).

ಚೆಲ್ಲಾಟ čĕllâṭa. = ಚಲ್ಲಾಟ. See s. ಚೆಲ್ಲ and ಚೆಲ್ಲು.

ಚೆಲ್ಲಿಸು čĕllisu. = ಚಲ್ಲಿಸು. To cause to pour, as brandy on the ground (B. 5, 54), to cause to throw or put down, as a tree (5, 135), to cause to throw about or spread, as grass (5, 295), etc. (C.).

ಚೆಲ್ಲು čĕllu. = ಚಲ್ಲು 1, ಚೆಲ್. To scatter about or strew (ಪೀಱು, ಪಿಕೀರ್ಯರ್ Šmd. Dh. Cm.; C.), as lotus-flowers (Ršv. 6, 7), as seed (11, 68), to spend lavishly or profusely, as wealth (J. 34, 36), to spill, as ink (B. 2, 1), to shed, as blood (J. 4, 32), to throw away, as some jaggory (B. 2, 16), as a carcass (2, 34), as scum (3, 46), to throw or put, as a bundle of grass (2, 19), as salt (3, 59), to throw, as dust (J. 6, 39), as arrows (29, 11), etc., etc. See B. 3, 106. 123; 4, 157; 5, 154. 211. ಎಣ್ಣೀ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ, ಕಾಯಿ ಚೆಲ್ಲಿದವನೂ ಅತ್ತ.— ಕೂಟಿ ಚೆಲ್ಲಿದ ಕಡೆ ಸಾವಿರ ಕಾಗೆ (Prvs.). 2, to disperse (v. i., J. 7, 32). — ಚೆಲ್ಲಾಟ = ಚಲ್ಲಾಟ. (C.). — ಚೆಲ್ಲಾಡು. = ಚಲ್ಲಾಡು. (My.). ಅಚ್ಚ ಲರ ಧೂಳಿಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ (J. 3, 24). — ಚೆಲ್ಲಾಡು. = ಚೆಲ್ಲಾಡು. (My.).

ಚೆಲ್ಲೆ čĕllĕ. = ಚಲ್ಲೆ. Length (ನಿಡಿದು Šm. 49; Kk. 51, o. r. ಚಲ್ಲೆ). — ಚೆಲ್ಲೆಗಣ್. -ಕಣ್. A long, extended eye (Šm. 118, o. r. ಚಲ್ಲೆ-; Bp. 40, 14; J. 6, 18; 31, 10).

ಚೆಲ್ವ čĕlva. = ಚಲ್ವ No. 1, etc. Beauty (ಪುಣ್ಯ, ರೂಪು Nn. 63). 2, = ಚಲ್ವ No. 2, ಚೆಲುವ, etc. See s. ಚೆಲ್ವು.

ಚೆಲ್ವಿ čĕlvi. = ಚಲುವಿ, etc. (C.).

ಚೆಲ್ವಿಕೆ čĕlvikĕ. = ಚಲ್ವಿಕೆ, etc. (C.; B. 3, 18).

ಚೆಲ್ವು čĕlvu. = ಚಲ್ವು, etc. (C.; ಸುರಭಿ Mr. 509, o. r. ಚಲುವು; ಅನ್ದ Kk. 32; Čpr. 1, 77. 132; Grj. 10, 45. 47; J. 30, 7). ಚೆಲ್ವ ಶಿಶು (J. 28, 20). ಚೆಲ್ವಂ ಬೀಱು (Ršv. 13, 69. 70). ಚೆಲ್ವಿನ ಕಣಿ (13, 104). ಚೆಲ್ವಿನ್ದೆ (Šmd. 216). ಇದು ದೇಶಿಯೊಳ್ ಚೆಲ್ವು (191). — ಚೆಲ್ವ. = ಚಲುವ, etc. A handsome man (Čpr. 1, 108). See ಕಡು-. — ಚೆಲ್ವನ್ ಅನ್. To get (or possess) beauty, etc. (Kk. 18. 26; J. 3, 17). — ಚೆಲ್ವಾಗು. -ಆಗು. To become or be beautiful, etc. (Šmd. 174; Čpr. 1, 80; Ršv. 5, 51; Ššv. 5, 54; J. 17, 4). — ಚೆಲ್ವಿಡಿ. -ಇಡಿ. To abound in beauty (Grj. 10, 92). — ಚೆಲ್ವುವೆಱು. -ಪೆಱು. = ಚೆಲ್ವನ್ ಅನ್. (Čb. v. 181. 206; Čpr. 3, 38). — ಚೆಲ್ವೆನ್. -ಎನ್. To say "it is a beauty", or "it is beautiful". ಪರಿಶೋಭಿಸಿತು... ಪದ್ಮಾಕರಂ ಚೆಲ್ವೆನೆ (J. 15, 8). — ಚೆಲ್ವೆಸೆ. -ಎಸೆ. To beam beautifully. ಅಯ್ದೆ ತೊಳಪ ಕನ್ನವುರಂ ಚೆಲ್ವೆಸೆದಿರೆ (Šmd. 75). — ಚೆಲ್ವೊಗೆ. -ಒಗೆ. Beauty to arise or appear (Kk. 28). — ಚೆಲ್ವೊಡರಿಸು. -ಒಡರಿಸು. To produce beauty (Grj. 10, 103).

ಚೆಲ್ವೆ čĕlvĕ. = ಚೆಲ್ವಿ, etc. (My.). ಗೌಡನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಕಡುಚೆಲ್ವೆಯಾದರೆ ಕಸದ ಮಂಕ್ರಿ ಹೊತ್ತು ತನ್ದಾಗ ಕಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಚೆಳು čĕḷu. = ಚಳ್ಳು, etc. — ಚೆಳಾವರಿ. -ಅವರಿ. = ಚಳ್ಳವರೆ. (St. & Pl.).

ಚೆಳ್ಳ čĕḷḷa. = ಚಳ್ಳೆ, etc. — ಚೆಳ್ಳದ ಮರ. (ಶೇಲು, etc. Nr.).

ಚೆಳ್ಳು čĕḷḷu. = ಚಳ್ಳು, etc. — ಚೆಳ್ಳುಗುರ್. -ರು. = ಚ-. (J. 8, 21; S. Mhr.).

ಚೆಳ್ಳು čĕḷḷu. = ಚೆಳ್ಳ, etc. (ಜಾತಿ, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ Mr. 124).

ಚೆಳ್ಳೆ čĕḷḷĕ. = ಚೆಳ್ಳು, etc. (My.).

ಚೇಕಿತಾನ čêkitâna. N. of a prince and ally of the Pâṇḍus. (Bh. 6, gîtârtha 1, 4).

ಚೇಗ čêga. = ಚಾಗ 2, (ಚೆಗರ್), ಚೇಗಿ, ಜೇಗ, ಜೆಗ್ಗ, ಜೇಗಿ. Quickness; quickly (ಚಿಚ್ಚರ, ಬೆಚ್ಚರ, ಚೆಕ್ಕನೆ, etc., ಶೀಘ್ರ Šm. 61, o. r. ಜೆಗ್ಗ; Kk. 50, o. rs. ಚಗರ್, ಚೇಗಿ, ಜೇಗ, ಜೇಗಿ). — ಚೇಗ ಚೇಗ. rep. = ಚಾಗ ಚಾಗ. (Mr. 90, o. r. ಚಾಗ ಚಾಗ).

ಚೇಗಿ čêgi. = ಚೇಗ, q. v.

ಚೇಗು čêgu. = (ಕೆಚ್ಚು 4), ಚೇಗೆ. The heart, or core, of a tree; essence; strength (ಬಲಿತಿರುವಿಕೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ Si. 122; My.; T.; Tĕ. ಚೇಗೆ, ಚೇವ). ಗಿಡದಲ್ಲಿರುವ ಚೇಗು (ಸಾರ, ಮಜ್ಜನ್ Si. 122).

ಚೇಗೆ čêgĕ. = ಚೇಗು. (Bp. 24, 25).

ಚೇಚೇ čê-čê. Fie! shame! (My.; Mhr. ಛೀಛೀ; *cf.* ಚಿ). 2, not so! (My.).

ಚೇಟ čêṭa. *A servant;* a slave.

ಚೇಟಕ čêṭaka. *A servant;* a slave. *Cf.* ಚೆತ್ತಿಗ?

ಚೇಟಿ čêṭi. *A female servant;* a female slave. (Bp. 6, 10; J. 6, 37; 7, 6).

ಚೇಡೆ čêḍĕ. A goblin of that class which can be summoned to harass people (Mhr. ಚೇಡಾ). — ಚೇಡೆ ಮಾಡು, to practise black-art in order to ruin somebody (S. Mhr.).

ಚೇಣ čêṇa. = ಚಾಣ, etc. (ಪ್ರಶ್ನ, ಪತ್ರಪರಶು Nr.).

ಚೇತ čêta. Tbh. of ಚೇತಸ್. See ದುಶ್ಚೇತ; Čpr. 5, 121.

ಚೇತಕಿ čêtaki. *The yellow myrobalan, Terminalia chebula.*

ಚೇತನ čêtana. (fr. ಚಿತ್). Conscious; sentient; intelligent; alive, living; feeling; conspicuous, distinguished, excellent. 2, the thinking principle, the mind; the soul (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಆತ್ಮ Mr. 29). 3, *a living and sentient being.* 4, = ಚೇತನೆ (ಸಂಜ್ಞಾ, ಚೈತನ್ಯ Nn. 99). 5, power, strength (C.; not Sk.).

ಚೇತನಕರಣ čêtana-karaṇa. The act of making conscious, etc. See ಎಲರ್ಚು, ತೆಪ್ಪೞು.

ಚೇತನಧರ್ಮ čêtana-dharma. The nature of consciousness, etc. (Kâvy. V, 939).

ಚೇತನಭಾವ čêtana-bhâva. The state of being conspicuous or distinguished, conspicuous nature (Šmd. 247; Kâvy. I, 4, 22-26); the state of being conscious, etc.

ಚೇತನಾಚೇತನ čêtana-ačêtana. Animate and inanimate (Šmd. 113).

ಚೇತನೆ čêtanĕ. Consciousness; *understanding, intelligence, reflection.* — ಚೇತನೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To recover consciousness (Čpr. 5, 6).

ಚೇತನ್ಯ čêtanya. Tbh. of ಚೈತನ್ಯ. Power (vulgar S. Mhr.).

ಚೇತರಣೆ čêtaraṇĕ. Consciousness, strength (Čpr. 8, 71).

ಚೇತರಿಸು čêtarisu. (*i. e.* ಚೇತನಿಸು). To recover consciousness, or strength (My.; ತೆಪ್ಪೞು, ಮುಲುಚು, etc. G.). See Abh. P. 9, 44; 14, 103; Grj. 4, 66; J. 4, 47. 50; B. 5, 130. 132.

ಚೇತಸ್ čêtas. = ಚೇತ, ಚೇತಸ್ಸು. Consciousness; intelligence; the soul; *the mind, intellect.*

ಚೇತಸ čêtasa. Having such and such a mind (at the end of a compound). ಚೇತಸೆ, a female having such and such a mind (Bp. 41, 4).

ಚೇತಸ್ಸು čêtassu. Tbh. of ಚೇತಸ್. (My.).

ಚೇತೋಜಾತ čêtas-jâta. Kâma.

ಚೇತೋಜಾತವೈರಿ čêtôjâta-vairi. Šiva (Bp. 54, 17).

ಚೇತೋಜಾತಹರ čêtôjâta-hara. Šiva. 2, a long syllable (Čh. v. 102. 127).

ಚೇದಿ čêdi. N. of a country and of its people. (R.).

ಚೇದು čēdu. Bitterness (Tĕ.; see ಕಯ್ 6). — ಚೇದು ಬೀರ. (ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಘೋಷಕ, ಕಯ್ಪೀರೆ, etc. Si. 151; Tĕ.).

ಚೇಪು čēpu. (= ಸೇಬು?). A gush or spirt, as of milk (Tĕ.; Tĕ. ಚೇಪು, to moisten, or let the milk, to give forth, emit, as a breast does milk; T. ಚೇಕ್ಕು, woman's milk). — ಚೇಪಿನ ಗಿಡ. A tree the leaves of which are given to cows to increase the milk (Sd.).

ಚ್ಞೇಮ čēma. Tbh. of ಕ್ಷೇಮ. (My.).

ಚೇರ čēra. (also Sk.). The Cêra or Kŏṅgu country (including also Kêrala or Malabar). 2, the name of a certain horse (Bp. 59, 40; ಅರುಣಂ ಮೂಸೆ ಚೇರನಕ್ಕಂ Mr. 275). — ಚೇರಘಟ್ಟ. The strong Čēra (king? Čpr. 1, 134).

ಚೇರಣಿಗ čēraṇiga. A Malabâr man (see Mr. s. ಕೇರಲ).

ಚೇರು čēru. Testicles swollen from venereal disease (S. Mhr.; Tĕ. ಚೇರು, a string, cord; roe or a string of spawn in fish; veretrum tauri vel equi). — ಚೇರು ಇಳಿ. The testicles to enlarge and hang down on account of venereal disease (S. Mhr.).

ಚೇಲ čēla. = ತಲ್ಯ 2, ತಲ್ಲೆ, ಶಾಲೆ 2, ಶೆಲ್ಲೆ, ಶೇಲೆ, ಸೇಲೆ. *Cloth; clothes;* a garment. 2, (at the end of compounds) low, vile, bad.

ಚೇಲಾಂಚಲ čēla-añčala. The border or end of a garment (folded into a pouch, ಮಡಿಲ್ Šs.).

ಚೇಲಿ čēli. 1. Circumcision (My., H., from H. ಚೇಲಾ, a disciple).

ಚೇಲಿ čēli. 2. *A bad woman.*

ಚೇಲಿಕ čēlika. A tailor (ತುನ್ನವಾಯು, ಚಿಪ್ಪಿಗ Mr. 377).

ಚೇಲಿಕೆ čēlikĕ. ಚೇಳಿಕೆ. A bodice. 2, civet (ಪುಣುಗು Mr. 336).

ಚೇಷ್ಟತೆ čēshṭatĕ. The state of moving, stirring, etc. See ನಷ್ಟ-.

ಚೇಷ್ಟಿತ čēshṭita. Done with effort, exerted, set in motion. 2, motion, gesture, act, function; action, behaviour, etc. See ನಿಶ್-; Čpr. 3, 65.

ಚೇಷ್ಟಿಸು čēshṭisu. To move, to stir, to exert one's self, to be busy; to act, to do, to perform (Čpr. 2, 28; 3, 68).

ಚೇಷ್ಟೆ čēshṭĕ. Moving any member of the body; *gesture, action, activity* (as one of the sentiments, ಭಾವ Nn. 100); effort, exertion; doing, performing, behaving, manner of existence. 2, wild capers, mischievous tricks, derision (C.; Mhr.; not Sk.; B. 2, 34). ಕುಣ್ಣಾಗೆ ಎಣ್ಣು ಚೇಷ್ಟೆ, ಕುರುಡಗೆ ಹದಿನಾಱು ಚೇಷ್ಟೆ (Prv.). — ಚೇಷ್ಟೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Activity to cease (Abh. P. 7, 15). — ಚೇಷ್ಟೆಗುನ್ದು ಹ. -ಕುನ್ದು ಹ. Fainting (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ Nr.). — ಚೇಷ್ಟೆಯವನು. -ಅವನು. = ಚೇಷ್ಟೆಗಾಱ. (C.); fem. ಚೇಷ್ಟೆಯವಳು (C.).

ಚೇಷ್ಟೆಗಾಱ čēshṭĕ-gâṟa. A man full of tricks and pranks (C.).

ಚೇೞ್ čēḷ. = ಚೇೞು, ತೇೞ್. A scorpion. — ಚೇೞ್ಪಸಿಗ. A kind of fish (Rŝv. 5, 115).

ಚೇೞು čēḷu. = ಚೇೞ್, etc. (C.; ದ್ರುತ, ಆಲಿ, ವೃಶ್ಚಿಕ Hlâ.; Mr. 403; ಅಲಿ, ಅಲಿ, ದ್ರುಣ, ದ್ರೋಣ, ವೃಶ್ಚಿಕ Nr.; Si. 171; ವೃಶ್ಚಿಕ 405; Tu., T., M. ತೇಳ್; Tĕ. ತೇಲು). ಚೇೞ ಬಾಲ (ಅಲ, ವೃಶ್ಚಿಕಲಾಂಗೂಲ Hlâ.; ಅಲ, ದ್ರುತಪುಚ್ಛ Mr. 403). ಕಚ್ಚಿದರೆ ಕಚ್ಚುವದು, ಕಿಚ್ಚಲ್ಲ, ಚೇೞಿಲ್ಲ (pepper, Sp.). ಚೇೞ ಬಾಲದ ಉರಿಯ ತಾಳಲು ಬಹುದು; ಕಾಯಿಮೂೞಿರ ಸಂಗ ಮುಱಿದು ಕಳೆ, ಮನವೆ (Dp. 172). ಚೇೞಿಂ ತೆಗೆಯಲ್ಕೆ, ಸುಮ್ಮನಿಹುದೆ? (Šś. 85). ಚೇೞಿಗೆ ಯು ಕೊಣ್ಡಿಯಲಿಹುದು ವಿಷ (Jňs. 42, 72). ಚೇೞಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು. — ಚೇೞಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ. — ಚೇೞಿನ ಮನ್ತ್ರವನ್ನಱಿಯದವ ಹಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See B. 2, 50; 5, 41; ಎಮ್ಮೆ-, ಎಲೆ-, ಕರೀ-, ಕೆಮ್ಪು-, ಲಕ್ಷ್ಮಿ-. — ಚೇೞಿನ ಕೊಣ್ಡಿಯ ಗಿಡ. A stout annual plant with showy flowers and a seed resembling the sting of a scorpion, Martynia diandra Don. (Z.). — ಚೇೞುಕೊಣ್ಡಿ ಗಿಡ. An annual herb, the Indian turnsole, Heliotropium indicum L. (St. & Pl.; My.). 2, the thorny shrub Vangueria spinosa (ವೃಶ್ಚಿಕ Si. 405). — ಚೇೞುಬಾಣ. A rocket resembling a scorpion in its movements (My.). — ಚೇೞುಬಾಲದ ಗಿಡ. = ಚೇೞುಕೊಣ್ಡಿ ಗಿಡ No. 1. (St. & Pl.; My.). — ಚೇೞುಮಣಿ. A stone used to extract the poison of a scorpion (R.). — ಚೇೞುಮಣಿಗಿಡ. = ಚೇೞುಬಾಲದ ಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಚೈತನ್ಯ čaitanya. = ಚೇತನ್ಯ. (fr. ಚೇತನ). Intelligence; mental perception, feeling; *consciousness;* sensation; the soul; the deity considered as the source of life. 2, = ಚೇತನ No. 5 (C.; not Sk.). See ಮಿಡುಕು. 3, N. of a reformer of the Vaishṇava sect, born about 1484 A. D. 4, a family-name (Mg.).

ಚೈತನ್ಯಭಾವ čaitanya-bhâva. = ಚೇತನಭಾವ. (Šmd. 247 Cm.).

ಚೈತನ್ಯಭಾವಿ čaitanya-bhâvi. A person endowed with intelligence (Bp. 51, 31).

ಚೈತನ್ಯಮಯ čaitanya-maya. Full of life, life-like (Bh. 1, 12, 9).

ಚೈತನ್ಯಸ್ಥ čaitanya-stha. Standing, abiding, or living in intelligence, etc. (Bp. 61, 59); a rich man (My.).

ಚೈತ್ಯ čaitya. 1. (fr. ಚಿತಾ). Relating to a funeral pile; a monument on the site of a funeral pile; a place of sacrifice or religious worship; *a temple; a building containing an image or some relic of Buddha or Jina* (Čpr. 3, 81. 82); a Buddhist or Jaina image (ಜಿನಾಂಗ, ಜಿನಬಿಮ್ಬ Nn. 134); the world of Bauddhas (? ಬೌದ್ಧತವ Mr. 485); heaven (ತ್ರಿದಶಾವಾಸ, ಸ್ವರ್ಗ Nn. 134; ಸುರಧಾಮ Mr. 485).

ಚೈತ್ಯ čaitya. 2. (fr. ಚಿತ್). The individual soul; the mind (ಚಿತ್ತ, ಮನಸ್ಸು Nn. 134).

ಚೈತ್ಯಗೃಹ čaitya-griha. = ಚೈತ್ಯಾಲಯ. (Čpr. 1, 115; 6, 5).

ಚೈತ್ಯಭವ čaitya-bhava. = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Čpr. 8, 100).

ಚೈತ್ಯಾಗಾರ čaitya-âgâra. = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Čpr. 4, after 85).

ಚೈತ್ಯಾಯತನ čaitya-âyatana. = ಚೈತ್ಯಗೃಹ. (Čpr. 3, 17; 6, after 11).

ಚೈತ್ಯಾಲಯ čaitya-âlaya. A Jaina temple (ವಸತಿ, ಜಿನಗೃಹ Nn. 133; Čpr. 2, 57; Abh. P. 7, after 47).

ಚೈತ್ರ čaitra. (fr. ಚಿತ್ರಾ). *The first month of the year* (March-April) *when the full moon stands in čitrâ* (B. 5, 307. 308); the spring month, spring (ಮಧುಪ್ರಿಯ, ವಸನ್ತ Nn. 29, o. r. ಚೈತ್ರಮಾಸ; ಮಧು Šm. 20). ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರನಾದರೂ ಮೆಯ್ ತಗಲಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಚೈತ್ರದೂತಿ čaitra-dûti. = ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ. (Rŝv. 9, 46).

ಚೈತ್ರಮಾಸ čaitra-mâsa. = ಚೈತ್ರ. (ಮಧು Nn. 13; ಮಧುಪ್ರಿಯ 29; ಸುಗ್ಗಿ Čt. I, 5; J. 5, 18).

ಚೈತ್ರರಥ čaitraratha. (fr. ಚಿತ್ರರಥ). *The garden of Kubêra planted by the gandharva Čitraratha.*

ಚೈತ್ರಸಖ čaitra-sakha. The friend of spring: Kâma. (R.).

ಚೈತ್ರಾನಿಲ čaitra-anila. The breeze of spring (Čpr. 7, 39).

ಚೈತ್ರಿ čaitri. The month čaitra. (R.).

ಚೈತ್ರಿಕ čaitrika. *The month čaitra.*

ಚೈದ್ಯ čaidya. Belonging to čêdi; Śiśupâla. (Bhâgavata 10, 80, 11).

ಚೈನಿ čaini. Full or fond of sport (ಚಂಚಲ Čb.; Mhr. ಚೈನೀ ಗಡೀ).

ಚೈರನ್ತನ čairantana. (fr. ಚಿರನ್ತನ). Old, ancient (Kâvy. V, 968; Čpr. 1, 22).

ಚೊ čŏ. = ಚಾ, ಚೋ. (My.).

ಚೊಂಯಿ čŏmyi. = ಚುಂಯಿ, etc. (My.).

ಚೊಕಟ čŏkaṭa. = ಚೊಕ್ಕಟ, etc. Purity, cleanness (My.).

ಚೊಕ್ಕ čŏkka. Niceness, elegance, beauty, charm, etc. (ರಯ್ಯ, ಲೇಸು, ಹಸಗಟ್ಟೆ, ಎಡ್ಡ, ಅನು, ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಮನೋಹರ Śm. 55; ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, etc. Kk. 18; T. ಚೊಕ್ಕ, ಚೊಕ್ಕು; M., Tĕ. ಚೊಕ್ಕ; Sk. ಚೋಕ್ಷ; Mhr., H. ಚೋಖಾ; see ಚನ್ 1 & 2, & ಚೂಪು 1; *cf.* Tĕ. ಜೋಕೆ, T. ಚೊಗಜು, M. ಚೊಂಗು, K. ಸೊಗಸು, beauty). ಚೊಕ್ಕಹೆಣ್ಣತಿಯವಳ್ಗೆ ತಕ್ಕ ವರನಿಲ್ಲದಿರೆ ಕುಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪಿದ ರೊಕ್ಕವಿದ್ದು ಫಲವೇನು? (Dp. 148). **2,** purity, cleanness (C.; T., Tĕ.; Sk. ಚೋಕ್ಷ; Mhr., H. ಚೋಖ). — ಚೊಕ್ಕಊಟ. An excellent, clean meal (C.). — ಚೊಕ್ಕಚಿನ್ನ. Pure gold (C.). — ಚೊಕ್ಕದಮ್ಬುಲ. -ತಮ್ಬುಲ. Excellent tambula (Čpr. 8, 47). — ಚೊಕ್ಕನೀರು. Pure water (My.). — ಚೊಕ್ಕನೆಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 11, 17). — ಚೊಕ್ಕಬೆಳ್ಳಿ. Pure silver (C.). — ಚೊಕ್ಕ ಭೋಜನ. = ಚೊಕ್ಕಊಟ. (My.). ಚಿಕ್ಕ ಮಡಿಕೆ ಚೊಕ್ಕಭೋಜನ (Prv.).

ಚೊಕ್ಕಟ čŏkkaṭa. = ಚೊಕಟ, ಚೊಕ್ಕಟು q. v., ಚೊಕ್ಕಳ. (Tĕ.). ಚೊಕ್ಕಟದ ತನಿಸುಖಂ (Čidakhaṇḍânubhava sâra 1, 7). ಚನ್ದನಾದಿಗಳಿನ್ದ ಶರೀರಮಂ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡುವುದು (ಪರಿಕರ್ಮ, ಅಂಗ ಸಂಸ್ಕಾರ Nr.). **2,** purity, cleanness (My.; Tĕ.).

ಚೊಕ್ಕಟು čŏkkaṭu. Comeliness, beauty, etc. (ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ಸಿಬಿತೆ, ಸುಭಗ Śm. 47, o. r. ಚೊಕ್ಕಟ). **2,** purity (Mhr., H. ಚೋಖಟ, ಚೋಖಟಾ, ಚೋಖೋಟ).

ಚೊಕ್ಕಳ čŏkkaḷa. = ಚೊಕ್ಕಟ, etc. (ಗರಗರಿಕೆ Čt. II, 88; V. 11, 9; Mhr., H. ಚೋಖಾಳ, clean, clear; pure).

ಚೊಕ್ಕಳತನ čŏkkaḷatana. The state of being nice, etc. (V. 40, 75).

ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ čŏkkaḷikĕ. Elegance, beauty, etc. (ನೆ ಬಿಪಣಿಗೆ Śmd. 386 Mdb. Cm.; ರಯ್ಯ, etc. Śm. 55; ಕೆನೆ 100; ಅನು, ಲೇಸು, ಹಸ, ಕೆನೆ, ಅಣಿ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18). ಸಕ್ಕ ದಮಂ ಮಟಿಗೊಳ್ಳದೆ ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆಯಿನ್ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡಂ ಬೇಟ್ಪಿರ್ (Śmd. 386).

ಚೊಕ್ಕೆಯ čŏkkĕya. A device, a dexterous feat (of wrestlers, Grj. 2, after 106; Bh. 2, 2, 96; 3, 6, 23).

ಚೊಕ್ಕೆಯತನ čŏkkĕyatana. Skill, proficiency, etc. (ಬಿನ್ನಣ Bhn. 56).

ಚೊಗಚಿ čŏgači. = ಚಗಚೆ, etc. (S. Mhr.). The shrub-like, though annual herb Cassia occidentalis L. (Z.; *cf.* ದೊಡ್ಡ ತಗಚಿ).

ಚೊಗರ್ಚಿ čŏgarči. = ಚೊಗಚಿ. (Z.).

ಚೊಂಗ čŏṅga. = ಚಂಗ, etc., ಚೊಂಚ, ಚೊಂಚು. Crookedness, perverseness (My.). **2,** see s. ಚೊಂಗು.

ಚೊಂಗಿ čŏṅgi. = ಚುಂಗಿ. A perverse female (My.) **2,** = ಚೊಂಗು, *e. g.* in ಚೊಂಗಿದನ, ಚೊಂಗಿಮನುಷ್ಯ (My.).

ಚೊಂಗು čŏṅgu. = ಚೊಂಗ No. 1. (My.). — ಚೊಂಗ. -ಅ3. A perverse man (My.).

ಚೊಚ್ čŏč. = ತೊಮ್, q. v. The state of being the point, first or previous. — ಚೊಚ್ಚಲ್. -ಚಲು. (The first pregnancy), the first birth; the first offspring. ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗ, a first-born son (C.; B. 3, 15). ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗಳು, a first-born daughter (C.). ಚೊಚ್ಚಲ ಬಸುಱು, the pregnancy with the first offspring, the first pregnancy (used only of women, C.). ಚೊಚ್ಚಲ ಈತ, the first production of young (used of cattle, My.). ಚೊಚ್ಚಲ ಕಱು, the first calf (My.). — ಚೊಚ್ಚಲ. = ಚೊಚ್ಚಲು. ಈತ ಚೊಚ್ಚಲ, ಆಕೆ ಚೊಚ್ಚಲ (C.). — ಚೊಚ್ಚಲ್. -ಚಿಲು. = ಚೊಚ್ಚಲ್. — ಚೊಚ್ಚಲದು. -ಅದು. One (*i. e.* a cow) that has had the first or one calf (ಗೃಷ್ಟಿ Mr. 181, o. r. ಚೊಚ್ಚಲದು). — ಚೊಚ್ಚಲಾತ್ಮಜ. -ಅತ್ಮಜ. A first-born son (Mr. 310, o. r. ಚೊಚ್ಚುಲಾತ್ಮಜ). — ಚೊಚ್ಚುಲ್. -ಚು ಲು. = ಚೊಚ್ಚಲ್. — ಚೊಚ್ಚುಲ ಮಣಕ. A cow that has had one calf (ಗೃಷ್ಟಿ, ಸಕೃತ್ಪ್ರಸೂತೆ Hlâ.). — ಚೊಚ್ಚುಲುಬಸುಱು. = ಚೊಚ್ಚಲ-. (My.). ಎಳೆತನದಲ್ಲೇ ಚೊಚ್ಚುಲುಬಸುಱಾದ ಆಕಳು (ಪ್ರ ಷ್ಠೌಹಿ, ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ Si. 322, thus *only* in Si.).

ಚೊಚ್ಚ čŏčča. Tbh. of ಸ್ವಚ್ಛ. (My.).

ಚೊಂಚ čŏṅča. = ಚೊಂಗ, etc., ಚೊಂಚು. **2,** see s. ಚೊಂಚು. — ಚೊಂಚಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crooked, crippled arm (S. Mhr.).

ಚೊಂಚು čŏṅču. = ಚೊಂಚ No. 1. The state of being crooked. — ಚೊಂಚ. -ಅ3. A man who has a crooked, crippled arm (S. Mhr.).

ಚೊಟ್ಟ čŏṭṭa. (fr. ಕುಡು 3). = ಚೊಟ್ಟಿ, ಚೊಟ್ಟು, ಸೊಟ್ಟ, ಸೊಟ್ಟು, ಚೊತ್ತು, ಸೊತ್ತು. Crookedness. — ಚೊಟ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು. A crooked, crippled foot (My.). — ಚೊಟ್ಟಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crooked, crippled arm (My.).

ಚೊಟ್ಟಗೆ čŏṭṭagĕ. = ಸೊಟ್ಟಗೆ. (My.).

ಚೊಟ್ಟಿ čŏṭṭi. = ಚೊಟ್ಟ, etc. Crookedness. (T. ಚೊಟ್ಟೈ; T. ಚೊರಡು, M. ಚುಱಿಡು, a crook, hook; see s. ಕೋಟ 1 and *cf.* ತೊಱಿಡು). — ಚೊಟ್ಟಗಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A man who has a crooked, crippled hand or arm (ಕುಕರ, ಕುಣಿ Nr.).

ಚೊಟ್ಟು čŏṭṭu. = ಚೊಟ್ಟ, etc. (My.).

ಚೊಟ್ಟೆ čŏṭṭĕ. Tbh. of ಚೋಟಾ. A small, mean man (My.).

ಚೊತ್ತಿ čŏtti. = ಸೊತ್ತಿ. A female with crooked, crippled limbs (My.).

ಚೊತ್ತಿಗೆ čŏttigĕ. = ಜತಿಗೆ. ಜತ್ತಿಗೆ, ಜೆತ್ತಿಗೆ, ಜೊತಿಗೆ, ಜೊತ್ತಗೆ, ಜೊತ್ತಿಗೆ. Tbh. of ಯೋಕ್ತ್ರಕ. The plaited strap or collar round an ox's neck by which it is fastened to the yoke (the form of ಚೊತ್ತಿಗೆ *only* in Si.). ಪಶುಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಚೊತ್ತಿಗೆ (ಆಬನ್ಧ, ಯೋಕ್ತ್ರ, ಯೋತ್ರ Si. 303).

ಚೊತ್ತು čŏttu. = ಚೊಟ್ಟ, etc. — ಚೊತ್ತ. -ಅ3. A male with crooked, crippled limbs (My.).

ಚೊಪ್ಪಟೆ čoppaṭĕ. The red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (ದೇವದಾರು Mr. 118, one MS. ಚೊಪ್ಪಡೆ; for "redness" see s. ಚನ್ 1).

ಚೊಮ್ಬು čombu. = ಚಮ್ಬು No. 2. (My.).

ಚೊಱ್ čoṟ. = ಚುಯ್, etc. — ಚೊಱನ್ನು. -ಅನ್ನು. = ಚುಯ್ಯೆನ್. (C.).

ಚೊಱ čoṟa. A shark (ಮಕರ Si. 88; T. ಚುಱಾ; M. ಚಱಾಗು, ಚುಱಾವು, ತುಱಾವು, ಶ್ರಾವು, ಇಱಾವು; Tĕ. ಚೊಱ, ಸೊಱ; cf. ತುಱ 2 ?).

ಚೊಲ್ಲಣ čollaṇa. = ಚಲ್ಲಣ, q. v. (My.).

ಚೊಲ್ಲೆಯ čollĕya. = ಚೊಲ್ಲೆಹ, ಜೊಲ್ಲೆಹ. The pointed end of a female's bundle of hair at the back of the head (ತುಱುಮ್ಬಿನ ಕೊನೆ Šm. 72; Kk. 51, o. r. ಚೊಲ್ಲೆಹ; Tĕ. ಜೊಲ್ಲೆಮು, ಜೊಳ್ಳೆಮು, a tire formed by weaving the tresses in chains and then coiling them up at the back of the head; a wreath of Mogili flowers; cf. ಚೊಚ್ ?). See Čpr. 8, 52; Bh. 1, 13, 30; Rŝv. 7, 5; Šŝv. 3, 11; ಮಾಣಿಕಗೊಪ್ಪ ಚೊಲ್ಲೆಯ.

ಚೊಲ್ಲೆಹ čollĕha. = ಚೊಲ್ಲೆಯ, q. v. (ತುಱುಮ್ಬಿನ ಕೊನೆ Šs.; Bp. 12, 43).

ಚೊಳ್ಣ čoḷṇa. = ಚೊಲ್ಲಣ, etc. (My.).

ಚೋ čô. = ಚೊ, etc. (My.).

ಚೋಕ್ಷ côksha. Pure, clean; pleasing, delightful, beautiful; honest; clever; sharp, pungent, keen. *Cf.* ಚೊಕ್ಕ.

ಚೋಚ côča. Bark, rind; skin. 2, *the bark of a kind of cinnamon;* see ತ್ವಚ. 3, a cocoanut (Čpr. 6, after 55). 4, a plantain.

ಚೋಜಿಗ čôjiga. = ಸೋಜಗ. Tbh. of ಚೋದ್ಯ (or a ಚೋದ್ಯಕ). Surprise, wonder; a marvel, a wonder (C.; T. ಚೋತ್ತಿಯ; Tĕ. ಸೋದೆ, ಸೋದ್ಯ, ಸೋಯಗಪು, ಸೋಯಗಮು, ಸೋಯಗಮ್ಬು; Mhr. ಚೋಜ). See Bh. 2, 4, 10; ಚಿಕ್ಕ-.

ಚೋಟಾ čôṭâ. = ಚೊಟ್ಟಿ. Short, small, little (My.; H. ಛೋಟಾ).

ಚೋಟು čôṭu. (fr. ಕುಱು). = ಚುಟು 2. The small span of the thumb and forefinger (ಪ್ರದೇಶ Mr. 324; C.; M. ಚೊಟ್ಟಚ್ಚಾಣ್). ಚೋಟು ಕಡಿಮೆ ಅಗಱು ದಾಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಚೋಟಗಲ. -ಅಗಲ. A span's breadth (C.; Si. 122. 211). — ಚೋಟಳತೆ. -ಅಳತೆ. A span's measure (C.). — ಚೋಟುದ್ದ. -ಉದ್ದ. A span's length or height (C.; Si. 211; V. 39, 13). ಚೋಟುದ್ದ ಮಗುವಿಗೆ ಗೇಣುದ್ದ ಕುಲಾವಿ. — ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗಗೆ ಮಾರುದ್ದ ಕಮ್ಬಳಿ (Prvs.). — ಚೋಟೆತ್ತರ. -ಎತ್ತರ. A span's height (C.; Si. 211).

ಚೋಡಿ čôḍi. = ಚಡತಿ. (My.).

ಚೋದನ čôdana. Driving, impelling; commanding, etc. See ಪ್ರ-.

ಚೋದ್ಯ čôdya. (= ಚೋಜಿಗ, etc.). To be driven or impelled, etc. 2, raising a question, objecting. 3, *surprise, astonishment, wonder;* a wonderful thing (ಬಿಸುವನ್ದ Čt. I, 57). See ಕು-, ಬಲು-; Čpr. 1, 31; 6, 100; Grj. 1, 14; Bp. 32, 48; 50, 73; Prv. s. ಬಾದ್ಯ. — ಚೋದ್ಯಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To be surprised, to wonder (Bp. 33, 18). — ಚೋದ್ಯಪಡು. -ಪಡು. = ಚೋದ್ಯಮ್ಬಡು. (Rŝv. 14, after 58).

ಚೋದ್ಯತರ čôdya-tara. Uncommonly wonderful, uncommonly beautiful (ವಿಚಿತ್ರತರ Šmd. 301 Cm.; Bp. 26, 7).

ಚೋಪದಾರ čôpadâra. A mace-bearer (C.; Mhr.).

ಚೋಪಾರ čôpâra. = ಜಾಪಾರ, q. v.

ಚೋರ čôra. A thief, a robber. (My.).

ಚೋರಕ čôraka. = ಚೋರ. (Bp. 40, 54; 43, 51).

ಚೋರಖಂಡಿಕ čôra-khanḍika. N. of a plant (ಹಳ್ಳಿಸರಡು Mr. 142, one MS. -ಕಣ್ಡಿಕ).

ಚೋರತ್ವ čôratva. Theft, robbery (My.).

ಚೋರಪುಷ್ಪಿ čôra-pushpi. *The plant Chrysopogon aciculatus* Trin.

ಚೋರಪ್ರಸ್ತರೋಪಕರಣ čôra-prastarôpakaraṇa. A thief, and an instrument for (cutting) stones. See ಉಳಿ 3 and 4.

ಚೋರಸೂಚನ čôra-sûčana. Pointing out, informing against, or spying out thieves. See ತುಬ್ಬು.

ಚೋರಿ čôri. Theft, robbery (C.; Mhr.).

ಚೋಲ čôla. ಚೋಳ. *A short jacket, a bodice.* See ಕಟ್ಟುಂ ಚೋಳ.

ಚೋಲಕ čôlaka. A bodice, a jacket; a cuirass, mail (ವಾರವಾಣ, ಕಂಚುಕ, ಕುಪ್ಪಸ, ಬಾಚಿ Mr. 343).

ಚೋಲಿ čôli. A kind of chignon made of some hair of the čamari (My.).

ಚೋಷಣ čôshaṇa. Sucking, suction. (G.).

ಚೋಷ್ಯ čôshya. Suckable; anything that can be sucked. (My.).

ಚೋಸರಿಗಿತಿ čôsarigiti. (Šmd. 246 Mdb., o. r. ಜೋಸರಗಿತಿ).

ಚೋಹ čôha. (Tbh. of ಯೋಗ). = ಜೋಹ, ಸೋಗು. Dress: an assumed character and guise, a mask (ವೇಷ Bhn. 45; Bp. 32, 15; Mhr. ಸೋಂಗ).

ಚೋಳ čôḷa. The coast of Coromandel; the titular name of a dynasty of that country; N. of its people (My., T., M. ಚೋೞ; Sk. ಚೋಡ, ಚೋಲ). See ಉತ್ತುಂಗ-, ಕರವೀರ-, ಕರವೂರ-, ಕರಿಕಾಲ-, ನರೇನ್ದ್ರ-, ಪಗಲ್-, ರಾಜೇನ್ದ್ರ-, ವಿಕ್ರಮ-, ವೀರ-; Čpr. 7, 41; Bp. 6, 18; 9, 33; 22, 6; 33, 15; 38, 56; Šmd. 276 Mdb.; Prv. s. ಜೋಳ. — ಚೋಳಅವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. See ವೀರ-. — ಚೋಳಾದೇವಿ. -ದೇವಿ. N. (Bp. 33, 17; 59, 8).

ಚೋಳದೇಶ čôḷa-dêŝa. The čôḷa country (Bp. 16, 1). ಚೋಳದೇಶದವ (a Tamil vagabond) ಚೇಱಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ಚೋಳನೃಪ čôḷa-nṛipa. The čôḷa king (Bp. 24, 78).

ಚೋಳಪಾಲಕಚರಿತ್ರ čôḷa-pâlaka-čaritra. The history of the čôḷa king or of the čôḷa kings, a work by Kêŝava (Šmd. 408).

ಚೋಳಭೂಮಣ್ಡಲ čôḷa-bhûmanḍala. = ಚೋಳದೇಶ. (Bp. 50, 62).

ಚೋಳಭೂವರ čôḷa-bhûvara. = ಚೋಳನೃಪ. (Bp. 24, 85).

ಚೋಳಮಣ್ಡಲ čôḷa-manḍala. Coromandel (T. ಚೋೞ-; My.).

ಚೋಳಮಹೀಶ čôḷa-mahîŝa. = ಚೋಳನೃಪ. (Bp. 31, 24).

ಚೋಳರಾಯ čôḷa-râya. = ಚೋಳನೃಪ. (Bp. 9, 40; 25, 48; 50, 22; 52, 10).

ಚೋಳಿ čôḷi. Relating to or coming from Čôḷa; a man from Čôḷa (? My.). — ಚೋಳಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 11, 4).

ಚೌ čau. = ಚವು 1. Tbh. of ಚತುಃ (Šmd. 377).

ಚೌಕ čauka. = ಚವುಕ 1, Nos. 1-5, ಚೌಕು. Tbh. of ಚತುಷ್ಕ (Šmd. 378). 6, a square in a town where four roads meet

(My.); the square space forming the central portion of a temple or house (My.; Mhr.); a square made with cowdung on the ground (Bp. 18, 3; Mhr., H. ಚೌಕಾ). 7, the number of four on a die (My.). 8, slow time in music. ಆದ್ಯನ್ತಮಧ್ಯಕಾಲಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅನ್ದರೆ ಷುರು ಚೌಕ ಮುಕ್ತಾಯಗಳು (ತತ್ವ, etc. Si. 64; My.). 9, prolixity (in ಚೌಕಮಾತು, My.); of little worth (in ಚೌಕಮಾತು, S. Mhr.). ಚೌಕದ ಮಾತು (Bp. 43, 6).—See Si. 105. 421. 438. — ಚೌಕವನ್ ಎಣಿಸು. To count by four and four (C.; Bp. 28, 41).

ಚೌಕಟ್ಟು (ĉau-kaṭṭu). A frame (C.; B. 3, 58; 4, 209; Si. 112. 219; Mhr., H. ಚೌಕಟ).

ಚೌಕಣ್ಡ ĉau-kaṇḍa. Tbh. of ಚತುಃಖಣ್ಡ (Šmd. 378).

ಚೌಕದಾಯ ĉauka-dâya. A throw of dice that exhibits the even numbers from 4-12, one exceeding the other at the rate of four (Bp. 43, 6).

ಚೌಕದುಗ ĉauka-duga. Four times (a throw of) two dice of which both exhibit the number one (Bp. 43, 6).

ಚೌಕಸುದ್ದ ĉauka-sudda. Quite square (C.).

ಚೌಕಳಿ ĉaukaḷi. = ಚವುಕಳಿ, etc.

ಚೌಕಿ ĉauki. = ಚವಕಿ, etc., ಚೌಕಿಗೆ, ಚೌಕು, (ಚೌರಗೆ). A group of four houses; a quadrangle enclosed by four buildings; the square open court in the centre of a house (ಸಂಜವನ Mr. 195; see ಚೌರಗೆ).

ಚೌಕಿಗೆ ĉaukigĕ. The inner veranda of a house (Bp. 12, 8; Bh. 2, 13, 28; 3, 12, 66).

ಚೌಕೀದಾರ ĉaukî-dâra. A watchman (My.; Mhr., H.; B. 5, 106).

ಚೌಕು ĉauku. = ಚೌಕ. See ಚಚ್-. 2, = ಚೌಕಿ No. 3, q. v. (ಚತುಃಶಾಲ, ಸಂಜವನ Nr.).

ಚೌಕುಳ ĉau-kuḷa. The four castes. 2, a certain musical term (Bp. 19, 10).

ಚೌಕುಳಿ ĉaukuḷi. = ಚವುಕುಳಿ, etc.

ಚೌಗಾವೆ ĉau-gâvĕ. Tbh. of ಚತುರ್ಗ್ರಾಮ (Šmd. 378).

ಚೌಜನ್ತ ĉau-janta. Tbh. of ಚತುರ್ದನ್ತ (Šmd. 378; ಸುರಕರಿ Šm. 10, o. r. ಚೌದನ್ತ).

ಚೌಡ ĉauḍa. = ಚೌಲ. (fr. ಚೂಡಾ). Relating to a crest, crested; relating to tonsure. 2, the ceremony of tonsure.

ಚೌತಾಳ ĉautâḷa. Forty-four (S. Mhr.; Mhr. ಚೌವೇಚಾಳ).

ಚೌತಿ ĉauti. = ಚವುತಿ.

ಚೌಥಾಯಿ ĉauthâyi. A fourth part (My.; Mhr.).

ಚೌದನ್ತ ĉau-danta. = ಚೌಜನ್ತ, q. v. (Šsv. 3, 44).

ಚೌದರಿ ĉaudari. = ಚವುದರಿ.

ಚೌದಳ ĉau-daḷa. Having four leaves (Bp. 3, 8).

ಚೌಪಂಚಿ ĉau-panĉi. A play at dice at which four cinques are expected to fall (Bp. 43, 8).

ಚೌಪಟ ĉau-paṭa. = ಚೌವಟ No. 2. (Bh. 8, 19 sum.; 10, 6, 22).

ಚೌಪದ ĉau-pada. Tbh. of ಚತುಃಪದ (Šmd. 378, o. r. ಚತುಃಪಥ). 2, a class of metres (My.); a schoolmaster going with his pupils from house to house, singing ĉaupadas and asking for presents (My.).

ಚೌಪದಿ ĉau-padi. N. of two metres (Ch.; Mr. 366). 2, four roads, or a place where four roads meet (ನಾಲ್ವಟ್ಟೆ Ĉt. II, 88).

ಚೌಪಳಿಗೆ ĉau-paḷigĕ. A square-hall or pavilion: the mantapa in front of a Jaina temple (My.; Abh. P. 5, after 53; 11, after 10).

ಚೌಭುಜ ĉau-bhuja. (= ಚತುರ್ಭುಜ). Four arms (Bp. 24, 73).

ಚೌಮೂಲೆ ĉau-mûlĕ. The four cardinal points (Râm. 1, 13, 7).

ಚೌರ ĉaura. 1. (fr. ಚೋರ). *A thief, a robber.*

ಚೌರ ĉaura. 2. Tbh. of ಕ್ಷೌರ. (C.).

ಚೌರಗೆ ĉauragĕ. = ಚೌರಿಗೆ, (ಚೌಕಿ No. 3, ಚೌಕು No. 2). (ಚತುಃಶಾಲ, ಸಂಜವನ Hlâ.).

ಚೌರಸ ĉaurasa. Tbh. of ಚತುರಶ್ರ. (J. 17, 23; My.; Mhr.).

ಚೌರಾಶೀತಿ ĉaurâšîti. Tbh. of ಚತುರ್ ಅಶೀತಿ. 84. (Bh. 2, 2, 77; Mhr. ಚೌರ್ಯ್ಯಾರ್ಶೀಂ).

ಚೌರಿ ĉauri. = ಚವರಿ, etc. (Mhr., H.). A chowrie. See Si. 169. 267. 453.

ಚೌರಿಕೆ ĉaurikĕ. *Theft, robbery.*

ಚೌರಿಗೆ ĉaurigĕ. = ಚೌರಗೆ, q. v. (ಮನೆ Šs.; V. 38, 101).

ಚೌರ್ಯ ĉaurya. *Theft, robbery.*

ಚೌಲ ĉaula. = ಚೌಡ.

ಚೌಲಕರ್ಮ ĉaula-karma. = ಚೂಡಾಕರ್ಮ. (My.).

ಚೌಲೋಪನಯನ ĉaula-upanayana. Tonsure and investiture with the sacrificial thread (ಮುಂಜಿ G.). ಚೌಲೋಪನಯನವಾಗದವ ನವಿಲಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ಚೌವಂಗುಲ ĉau-angula. Four fingers (Bh. 2, 2, 97)

ಚೌವಟ ĉauvaṭa. = ಚೌವಟ್ಟ (Šmd. 378). Place of junction of four roads (ಸಂಸ್ಥಾನ Mr. 192; Mhr. ಚವಠಾ, ಚವಾಠಾ). 2, = ಚೌಪಟ, four kinds of accomplishments (Ršv. 6, after 11).

ಚೌವಟ್ಟ ĉauvaṭṭa. Tbh. of ಚತುಃಪಟ್ಟ (Šmd. 378; Abh. P. 5, 103).

ಚೌವೀಸ ĉauvîsa. Tbh. of ಚತುರ್ವಿಂಶತ್. Twenty-four (Mhr. ಚವ್ವೀಸ). See s. ಖರ್ವ.

ಚೌವೇದಿ ĉau-vêdi. Tbh. of ಚತುರ್ವೇದಿ (Šmd. 378).

ಚೌವ್ವಾಂಗ ĉauvvânga. A play among children with tamarind seeds (S. Mhr. rare; Mhr. ಚ್ಯಾವಮ್ಯಾವ, a play amongst children).

ಚೌಶತ ĉau-šata. Tbh. of ಚತುಃಶತ. (R.).

ಚೌಶೀತಿ ĉaušîti. Tbh. of ಚತುರಶೀತಿ. (My.; Tĕ.).

ಚೌಷಷ್ಟಿ ĉau-shashṭi. Tbh. of ಚತುಃಷಷ್ಟಿ. (Mr. 82; J. 5, 72).

ಚೌಷಷ್ಟಿಕಲೆ ĉaushashṭi-kalĕ. The sixty-four arts or accomplishments (Ĉ. Bp. 47, 43).

ಚೌಸೋಪಿ ĉausôpi. A building (Mhr.; ಸಂಜವನ G.).

ಚ್ಯವನ ĉyavana. Causing to move or go away; moving, motion; sinking, falling; etc. See ದುಶ್-.

ಚ್ಯುತ ĉyuta. Moved; fallen; fallen from; dropped; oozed out; *lost; perished.* See ಅ-, ಅಕ್ಷರ-, ಪರಿ-, ಬಿನ್ದು-.

ಚ್ಯುತಕ ĉyutaka. Moving, sinking, etc. See ಅ-.

ಚ್ಯುತತ್ವ ĉyutatva. The condition of moving, sinking, etc. See ಅ-.

ಚ್ಯುತಾಕ್ಷರ ĉyuta-akshara. A dropped syllable. 2, a kind of ĉitra (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ಚ್ಯುತಿ ĉyuti. Motion; falling, a fall; deviating from; perishing, ruin, loss; etc. (Râm. 3, 5, 1. 4; Ršv. 13, 22; My.).

ಛ್ ČH

ಛ್ čh. The twenty-seventh letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21-23). Its use in Kannada and Tadbhava words is very limited, as it occurs only in ಛಟ, ಛಮ (74), ಛಮ್ಮನೆ (22), ಛಟಿಲೆನೆ (I), ಛರ್ಪಿಸು, ಛಲ್ಲ, ಏಕಛಾಯ (23), and in ಇಛ್ಛಾಸಿರಂ, ಎಚ್ಛಾಸಿರಂ, ನೂಛ್ಛಾಸಿರಂ, ಪದಿನೆಣ್ಛಾಸಿರಂ, wherein it replaces ಸ್ (22. 83).

ಛ ča. The letter ಛ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 7 (Mr. 349).

ಛಕಾರ ča-kâra. The syllable ಛ (Šmd. 11).

ಛಕ್ಕ čakka. Six, at cards (My.; Te. ಚಕ್ಕು; Sk. ಷಟ್ಕ).

ಛಗ čaga. = ಚ್ಛಗ. *A he-goat.*

ಛಗಲಕ čagalaka. *A he-goat.*

ಛಗಲಾನ್ತ್ರಿ čagala-antri. *The plant Argyreia speciosa or argentea* Sweet.

ಛಟ čaṭa. (= ಚಟ). An imitative sound. — ಛಟ ಛಟ. rep. The sound of being suddenly separated, of bursting, of snapping, of rending, of clashing, of crackling, etc. (Bp. 51, 81). — ಛಟಛಟಛಟನೆ. With the sound of ಛಟಛಟಛಟ (Bh. 1, 20, 27). — ಛಟಛಟಧ್ವನಿ. The sound of ಛಟಛಟ (Bh. 8, 25, 6). — ಛಟಛಟನೆ. With the sound of ಛಟಛಟ (Bp. 23, 16; Rsv. 6, after 11). — ಛಟಛಟಾ-ಕೃತಿ. The uttering of ಛಟಛಟಾ (Râm. 5, 8, 60). — ಛಟಛಟಿಪ್ಪು. -ಎಪ್ಪು. Uttering ಛಟಛಟ (Šmd. 74).

ಛಟಿಸು čaṭisu. To crackle or brustle (Bh. 1, 20, 27).

ಛಟೆ čaṭe. A mass, lump, assemblage, etc. (Bp. 17, 18).

ಛಡಕಿ čaḍaki. One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಛಡಾಛಡಿ čaḍâčaḍi. Quickly (My.; Br.; H.).

ಛತ್ತೀಸ čattîsa. ಛತ್ತೀಸು. Thirty-six (Bp. 57, 4; Mr. 82. 357; Mhr., H.).

ಛತ್ರ čatra. 1. = ಚತ್ರ 2. *A parasol, an umbrella,* regarded also as an ensign of dignity. 2, a mushroom.

ಛತ್ರ čatra. 2. = ಚತ್ರ 1, etc. (My.). ಛತ್ರದ ಗೃಹ (ಪ್ರತಿಶ್ರಯ Mr. 196).

ಛತ್ರಕ čatraka. *A mushroom.*

ಛತ್ರಪತಿ čatra-pati. Title of any king over whom a parasol is carried as a mark of dignity. (My.).

ಛತ್ರಾಕಿ čatrâki. *The ichneumon plant* (= ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ರಾಸ್ನೆ).

ಛತ್ರಿಕೆ čatrikĕ. = ಚತ್ತರಿಗೆ, etc., ಸತ್ತಿಗೆ. A parasol or umbrella (not Sk.; ಸತ್ತಿಗೆ Šmd. 340. 345; Čt. II, 60). 2, *a mushroom* (ಕೆಸವು Mr. 149). See ಅನ್ಧ್ರೀಲ-.

ಛತ್ರೆ čatrĕ. *The plant Anethum sowa* Roxb. 2, *coriander.* 3, *a mushroom.*

ಛತ್ವ čatva. The letter or syllable ಛ (Šmd. 82. 339).

ಛತ್ವರ čatvara. (= ಚಪ್ಪರ?). A house, a dwelling; a bower, an arbour.

ಛದ čada. A covering. 2, *a wing* (ಪಾಜ, ಗರಿ Nn. 124). 3, *a leaf.*

ಛದನ čadana. A covering. 2, *a wing.* 3, *a leaf.*

ಛದಿಸ್ čadis. A covering. 2, *the thatch or roof of a house.*

ಛದೆ čadĕ. = ಛದಿಸ್. (ವಲಭಿ, ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೊದಕೆ Mr. 200).

ಛದ್ಮ čadma. A covering. 2, *disguise, fraud, deceit.*

ಛದ್ಮನೆ čadmanĕ. = ಛದ್ಮ No. 2. (My.).

ಛನ್ದ čanda. 1. = ಚನ್ದ 1. Pleasing, being pleasant or delightful. 2, appearance, look, shape (see Mr. s. ಛಂಗಿ). 3, pleasure, delight. 4, liking, fondness for; *intention, purpose; fancy, whim; will;* arbitrary choice; wilfulness, wilful conduct. ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ 3 ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ಅರಮನೆಯ ಛನ್ದಂಗಳು (Hlâ.). See Bp. 29, 16. 19.

ಛನ್ದ čanda. 2. = ಚನ್ದ 3. Tbh. of ಛನ್ದಸ್ (Mr. 362; Nn. 58; Čh.). 2, the number 26 (ಇಪ್ಪತ್ತಾಱು Mr. 348).

ಛನ್ದಕ čandaka. = ಛನ್ದ 1. See ಏ-.

ಛನ್ದಸ್ čandas. = ಛನ್ದ 2, etc., ಛನ್ದಸ್ಸು. *Wish, will;* free will. 2, *metrical science, prosody* (Kâvy. II, 2, B, 30-32). 3, a metre-type (Čh.). 4, *the text of the vedic hymns, the vedas.*

ಛನ್ದಸ್ಸು čandassu. Tbh. of ಛನ್ದಸ್. (Nn. 40. 100).

ಛನ್ದೋಮ್ಬುಧಿ čandas-ambudhi. N. of Nâgavarma's Prosody (Čh. v. 23. 24).

ಛನ್ದೋಮ್ಬುರಾಶಿ čandas-amburâśi. = ಛನ್ದೋಮ್ಬುಧಿ. (Čh. v. 22).

ಛನ್ದೋವತಂಸ čandas-avatamsa. N. of a metre (Čh.).

ಛನ್ನ čanna. *Covered, full;* concealed; private, solitary.

ಛಪ್ಪಿಸು čappisu. = ಛರ್ಪಿಸು. (Šmd. 23, o. r. ಛರ್ಪಿಸು).

ಛಮ čama. (= ಝಮ). An imitative sound. — ಛಮೆಪ್ಪು. -ಎಪ್ಪು. Emitting (or appearing with) ಛಮ (Šmd. 74, o. r. ಝುಮೆಪ್ಪು).

ಛಮ್ಮನೆ čammĕnĕ. With the sound (or appearance) of ಛಮ್ (Šmd. 22, o. r. ಘಣ್ಮನೆ).

ಛರು čaru. Tbh. of ಕ್ಷರು. (ಆಡಾಯುಧಗಳ ಪಿಡಿಗಳ್ Mr. 298).

ಛರ್ದಿ čardi. Sickness, vomiting. (My.).

ಛರ್ದಿಕೆ čardikĕ. = ಛರ್ದಿ. See ಪ್ರ-.

ಛರ್ಪಿಸು čarpisu. = ಛಪ್ಪಿಸು, q. v.

ಛಲ čala. = ಚಲ 2, q. v. *Fraud, deceit, deception, disguise.* pretext; wickedness; design, device; intention. See Čpr, 1, 96; Bp. 6, 3. 2, see the meanings of ಚಲ 2. — ಛಲ ಛಲ. reit. (Bh. 8, 26, 29).

ಛಲಗಾಹಕ čala-gâhaka. The act of entering deeply into fraud, etc., excessiveness of deceit, etc. (Bp. 49, 45).

ಛಲಲಲೆ čalalalĕ. An imitative sound. ಬೆಳಗೆಯ್ದು ಕೊಳ್ ಇರ್ದು, ಎತ್ತಂ ಕಳರವದಿಂ ಕೆಯ್ಯನೆತ್ತಿ, ಛಲಲಲೆ ಎನುತುಂ etc. (Kâvy. I, 3, 95; Šmd. 231).

ಛಲವಾದಿ čala-vâdi. = ಚಲವಾದಿ. An obstinate speaker (J. 5, 61).

ಛಲ್ಲ čalla. ಛಲ್ಲಂ ಮಾಡಿದಂ (Šmd. 23, o. r. ಛಲ್ಲಿ-).

ಛಲ್ಲಿ čhalli. See ಛಲ್ಲ.

ಛಲ್ಲಿ čhalli. Skin, bark; a spreading creeper; a kind of flower; offspring.

ಛವಿ čhavi. = ಚವಿ. Skin, hide. 2, *colour; beauty.* 3, *light, lustre.* — ಛವಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To bloom, etc. (Bp. 35, 13).

ಛಲಿಲೆನೆ čhaḷilĕnĕ. With the sound (or the manner) of ಛಟಿಲ್ (Šmd. I). (Tĕ. ಝುರೀಲುನೆ, ಝುರಾಲ ನಿ, at once, instantly; sweepingly, whizzingly).

ಛಾಗ čhâga. = ಛಗ. *A he-goat.*

ಛಾಗಗಲಸ್ತನ čhâga-gala-stana. Fleshy protuberances depending from a goat's throat (ಮಣಿ, ಆಪ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ Nn. 67).

ಛಾಗಿ čhâgi. *A she-goat.*

ಛಾತ čhâta. *Cut off, cut, divided.* 2, *thin, feeble, emaciated.*

ಛಾತ್ರ čhâtra. (fr. ಛತ್ರ). *A pupil, a disciple.*

ಛಾದ čhâda. = ಛಾದನ. See ಆ-.

ಛಾದನ čhâdana. Covering; a cover; hiding, concealing, screening. See ಆ-, ಪ್ರ-.

ಛಾದಿತ čhâdita. *Covered.*

ಛಾನಸ čhânasa. Tbh. of ಛಾನ್ದಸ. Loitering, delay (My.).

ಛಾನಸಗಾಱ čhânasa-gâṟa. A loiterer (My.).

ಛಾನ್ದಸ čhândasa. (fr. ಛನ್ದಸ್). = ಚಾನ್ದಸ, ಛಾನಸ. Relating or belonging to prosody or to the vêda; *a Brâhmaṇa conversant with the vêdas* (ವೇದವನೋದಿಪಾತನು Nr.; Šmd. 128; Bp. 53, 39). (2, a loiterer in vedic ceremonies: a loiterer in general).

ಛಾನ್ದಸಿಕ čhândasika. A Brâhmaṇa conversant with the vêdas (My. Amara).

ಛಾನ್ದಸಿಗ čhândasa-iga. (Šmd. 233, o. r. ಛನ್ದಸಿಗ). A priest familiar with the vêdas (?).

ಛಾಯಾಗ್ರಹ čhâyâ-graha. A mirror. (R.).

ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ čhâyâ-grahaṇa. Seizing the shadow. — ಛಾಯಾಗ್ರಹಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To seize the shadow (Abh. P. 11, after 52).

ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಿ čhâyâ-grâhi. N. of a râkshasi (Râm. 5, 1, 16).

ಛಾಯಾತನಯ čhâyâ-tanaya. The son of Čhâyâ: *the planet Saturn.*

ಛಾಯಾನನ್ದನ čhâyâ-nandana. = ಛಾಯಾತನಯ. (My.).

ಛಾಯಾಪತಿ čhâyâ-pati. The sun (Râm. 5, 1, 16).

ಛಾಯಾಯನ್ತ್ರ čhâyâ-yantra. Shadow-instrument: a sun-dial. (My.; B. 5, 181).

ಛಾಯೆ čhâyĕ. ಛಾಯಾ. = ಚಾಯ, ಚಾಯಿ. *Shade;* shadow. 2, *a reflected image,* reflection. 3, a screen, protection, shelter; respect, civility (S. Mhr.). 4, *splendour, lustre;* colour; appearance, look (of a man's face, My.). 5, *the wife of the sun and mother of Saturn.* 6, faint appearance (My.; Mhr.); hint (My., in ಛಾಯೆ ತೋಱಿಸು). — ಛಾಯೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To hint (J. 18, 61). — ಛಾಯೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Lustre, colour, etc. to disappear (Bp. 44, 27).

ಛಾಸಿರ čhâsira. = ಸಾಸಿರ, in compounds (Šmd. 22. 121. 226. 227).

ಛಿಕ್ಕಾರ čhikkâra. A kind of antelope (Sk.; *cf.* ಚಿಗರಿ).

ಛಿತ čhita. = ಛಾತ. *Cut.*

ಛಿದುರ čhidura. Cutting; easily breaking, frail (Kâvy. V, 950); hostile.

ಛಿದ್ರ čhidra. *A hole, a slit, a rent, a fissure, an opening;* a defect, a flaw, a fault; *a weak point or side, a foible;* imperfection, infirmity. See Nn. s. ತಂಕು.

ಛಿದ್ರತರ čhidra-tara. Being uncommonly full of openings for letting light in: open, manifest (ಉಲ್ಬಣ, ಪಾವಕ Nn. 122).

ಛಿದ್ರಾನ್ವೇಷಣ čhidra-anvêshaṇa. The act of searching for faults. (My.).

ಛಿದ್ರಾನ್ವೇಷಿ čhidra-anvêshi. Looking out for faults or flaws, a censorious or captious critic. (My.).

ಛಿದ್ರಿತ čhidrita. *Pierced, perforated, having holes.*

ಛಿನ್ನ čhinna. = ಚಿನ್ನ 1. *Cut;* divided, torn, broken, destroyed. — ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನ. rep. Shattered, mangled, destroyed, piecemeal, etc. (Bp. 14, 31; 18, 52; 21, 45; 60, 57). — ಛಿನ್ನ ಭಿನ್ನ. dupl. = ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನ. (My.; Tĕ.).

ಛಿನ್ನಕುಜಾತ čhinna-kujâta. The trunk of a lopped tree, a lopped tree (ಮುಣ್ಡ, ಕಡಿದ ಮರ Nn. 112, o. rs. ತಱಿದ ಮರ, ಕಡಿದ ಟೃಂಗಮರ).

ಛಿನ್ನರುಹೆ čhinna-ruhĕ. *The plant Cocculus cordifolius* DC.

ಛುಚ್ಛುನ್ದರ čhuččhundara. = ಚುಚುನ್ದರಿ, ಚುಚ್ಚುನ್ದರ. *The musk rat or shrew.*

ಛುಮ čhuma. See ಛಮು.

ಛುರಿಕೆ čhurikĕ. *A knife. Cf.* ಸುರಿಗೆ.

ಛೂರಿ čhûri. = ಚೂರಿ. A knife (Sk.; B. 2, 28).

ಛುಲುಮ್ಮೆನೆ čhulummĕnĕ. With the sound (or manner) of ಛುಲುಂ (Šmd. 22, o. r. ಧುಮ್ಮೆನೆ).

ಛೇಕ čhêka. *Tame, domesticated.* 2, *town-bred, shrewd, clever.* 3, a kind of alliteration, repetition of two or more consonants in different words (Sk.; My.).

ಛೇದ čhêda. Cutting; cutting off; chopping; tearing off; destroying; a section, a piece, etc. See ನಿಱು-; ತಱ್. 2, divisor, the denominator of a fraction (Sk.; My.).

ಛೇದನ čhêdana. = ಛೇದ. *Cutting,* etc. See ಅರಿ. — ಛೇದನ ಮಾಡು. To cut, etc., to destroy (Bp. 24, 39).

ಛೇದಿ čhêdi. Cutting; a cutter; a pair of scissors or shears; a knife (ಕತ್ತರಿ Mr. 377; Bp. 40, 63).

ಛೇದಿಸು čhêdisu. To cut, to cut off, etc. ಹೊಡಱ ಛೇದಿಪ ಲವಿತ್ರಂ (Šm. 85). See Bp. 32, 35; 36, 42; 61, 79; Nn. 99; J. 34, 17.

ಛೇದಿಸುವಿಕೆ čhêdisuvikĕ. Cutting, etc. (ಲವ, etc. Si. 395).

ಛೇದ್ಯ čhêdya. To be cut, be cut off, etc. (adj.); amputation, excision. See ಶೀರ್ಷ-.

ಜ್ J

ಜ್ j. The twenty-eighth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 22. 53). It is substituted for ಸ್ in ಪೊಂಜುರಿಗೆ, ಮುಂಜೂರ್, ಮುಂಜೆಟಿಂಗು, ತಜ್ಜೊಡರ್, ತುಡುಜೊಡರ್ (83), ತೂಗುಂಜೊಡರ್, ಕಟ್ಟುಂಜುರಿಗೆ (204); for ಚ್, *e. g.* in ಜಕ್ಕ 1; for ಯ್, *e. g.* in ಜಕ್ಕ 2; for ದ್, *e. g.* in ಜಿನ 2, (ಜಿನಸು), ಜೀನ; and for ತ್, *e. g.* in ಜೂಗು, ಜೂಪಟು.

ಜ ja. The letter ಜ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಜ ja. Born; produced; a son. See ಅಗ್ರಜ, etc. 2, the number eight (Mr. 349). 3, a certain metrical foot (Čh.; Mr. 363).

ಜಕಣಿ jakaṇi. = ಜಕ್ಕಣಿ. (My.). See Prv. s. ನೆರಮನೆ.

ಜಕಾತಿ jakâti. Customs, excise (C.; Mhr., H. ಜಕಾತ).

ಜಕಾರ ja-kâra. The letter or syllable ಜ (Šmd. 11).

ಜಕೇರೆ jakêrĕ. An old store or hoard (My.; Br., H.).

ಜಕ್ಕ jakka. 1. = ಚಕ್ಕ 1. — ಜಕ್ಕನ್ದೊಟಿಲಿ. -ಂ-ತೊಟಿಲಿ. (Šmd. 205). (The wheel-turner or cart-puller): a male buffalo, which is yamaratha or Yama's vehicle. ಜವನ್ ಏಱಿದೊನ್ದು ಜಕ್ಕನ್ದೊಟಿಲನ್ತೆ ಕಣ್ಗೆಸೆದುದು ಏಱಿದ ಇಭಂ ಚಲದಂಕರಾಮನಾ (205). — ಜಕ್ಕನ್ದೊಟಿಲಿದೇರ. -ತೇರ. Whose vehicle is a buffalo: Yama (ಅನ್ತಕ Šm. 12; ಯಮ Kk. 15). — ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ. = ಚಕ್ಕ-. (ಚಕ್ರವಾಕ Nr.; Kk. 14; ಚಕ್ರ, ಚಕ್ರವಾಕ, ಕೋಕ, ರಥಾಂಗ Hlâ.; ಎಣೆವಕ್ಕಿ, etc. Šm. 28; ಕಲಮ್ಬ, ರಥಾಂಗ Nn. 17; ಚಕ್ರ, ರಥಾಂಗ 49; ಕೋಕ, ಚಕ್ರಯುಗ 128; Abh. P. 3, after 133; J. 9, 13; 26, 13).

ಜಕ್ಕ jakka. 2. Tbh. of ಯಕ್ಷ. (Abh. P. 14, 95; 15, 3). — ಜಕ್ಕಣ. -ಅಣ. = ಜಕ್ಕಣ್ಣ. (C.). — ಜಕ್ಕಣಾಚಾರಿ. N. of an architect (C.). — ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯ. N. of a Šaiva devotee (Ršv. 1, 17). — ಜಕ್ಕಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (S. Mhr.). See ಘಟಿಶಾಸಿಗಳ-. — ಜಕ್ಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (S. Mhr.; B. 5, 136). — ಜಕ್ಕವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (S. Mhr.).

ಜಕ್ಕಣಿ jakkaṇi. = ಜಕಣಿ, ಜಕ್ಕಿಣಿ. Tbh. of ಯಕ್ಷಿಣಿ. (My.).

ಜಕ್ಕಲು jakkalu. Obsequiousness, fawning (My.; Tĕ. ಜಾಗಿಲಿ, prostration, see s. ಚಾಚು).

ಜಕ್ಕಿ jakki. = ಜಕ್ಕೆ. Tbh. of ಯಕ್ಷಿ. (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಜಲಾಶ್ರಿತೆ Mr. 15, o. r. ಜಕ್ಕೆ; Bp. 23, 20). See ನೆಲಮುಕ್ಕ-. — ಜಕ್ಕಿಯರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಜಕ್ಕಿಣಿ jakkiṇi. = ಜಕಣಿ, etc. Tbh. of ಯಕ್ಷಿಣಿ. A woman who dies in the matron state, not as a widow, and receives divine honours, *e. g.* sîrĕs are dedicated to her, etc. (My.; Tĕ. ಜಕ್ಕಿನಿ).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 1. = ಜಗ್ಗಿಸು 1. To bend the body in up and down (obscene) movements (when walking, My.). ಜಕ್ಕಿಸುತ್ತಾ ನಡೆ (My.).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 2. = ಜಗ್ಗಿಸು 2. To pull with effort (My.; *cf.* ಜಗ್ಗ 3); to be rude or uncivil (C.).

ಜಕ್ಕಿಸು jakkisu. 3. = ಜಗ್ಗಿಸು 3, (ಜರಗಿಸು, ತಗ್ಗಿಸು). To lower, by pressure or blows (My.).

ಜಕ್ಕುಲಿ jakkuli. The state of being sensible to slight touches or ticklish (?). — ಜಕ್ಕುಲಿಗಾರೆ. -ಕಾರೆ. N. of a plant, Mimosa sensitiva or pudica (? ವ್ರೀಡೆ Mr. 134).

ಜಕ್ಕುಲಿಸು jakkulisu. 1. To tickle; to touch (Abh. P. 6, 41; Grj. 7, after 11; Bp. 15, 14; 47, 32; V. 9, 113; *cf.* ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ).

ಜಕ್ಕುಲಿಸು jakkulisu. 2. = ಜಕ್ಕುಳಿಸು. To amuse, to divert, to rejoice (Čpr. 1, 51; 8, 98; V. 2, 10; 5, after 43; 34, 66; Râm. 4, 3, 1). 2, to play about (Abh. P. 3, after 133). 3, to jeer at, to make sport of, to deride (Bhâgavata 10, 18, 2).

ಜಕ್ಕುಳಿಸು jakkuḷisu. = ಜಕ್ಕುಲಿಸು 2. (ನರ್ಮೀಕರಣ Šmd. Dh.; see ಚಕ್ಕನ್ದ; Tĕ. ಜಕ್ಕಲಿಮ್ಪು, jeering, quizzing).

ಜಕ್ಕೆ jakkĕ. = ಜಕ್ಕಿ, q. v.

ಜಗ jaga. 1. = ಜಗೆ, ಝುಗ. Glittering, shining (Sk. ಝುಗಝುಗಾಯ್, to glitter); notoriety; greatness (Tĕ. ಜಗೆ; *cf.* ಚಗ). 2, the large, round basket carried on the head by the Jôgatis (S. Mhr.). ಜಗಾ ಹೊಱುವವಳಿಗೆ ಮಗು ಭಾರವೇ?— ಜಗಾ ಜಾಲಿಸುವ ಬಡ್ಡಿ ಮಗೂ ತೂಗಲಾಱಳೋ? (Prvs.). — ಜಗ ಜಗ. rep. Sparklingly. (Mhr. ಝುಕಝುಕ). — ಜಗಜಗನೆ. Brightly (My.). — ಜಗಜಗ ಹೊಳೆ. To shine brilliantly (My.). — ಜಗಜಗಿಸು. To glitter, to shine (Râm. 1, 13, 9; Ršv. 5, after 19; Ššv. 4, 54; J. 4, 30; 12, 22; 16, 4; B. 5, 45). — ಜಗಜಟ್ಟಿ. A celebrated, matchless wrestler (Bh. 2, 2, 102; 7, 6, 81; 8, 23, 36; Tĕ.). — ಜಗಜಮ್ಪು. Greatness, grandeur (Ršv. 6, after 11; Tĕ. ಜಗಜಮ್ಪು, ಜಗಜಮ್ಬು, ಜಿಗಜಿಮ್ಪು). 2, the gown of the Jôgatis extending to the feet (S. Mhr.; Mhr. ಝುಗಾ; see ಝುಗೆ).

ಜಗ jaga. 2. Tbh. of ಜಗತ್. The world (ಜಗತ್, ಲೋಕ, etc. Hlâ.; ವಿಶ್ವ, ಲೋಕ Nn. 95). See Šmd. 159. 242; Nn. 3. 168. — ಜಗದಾಳ್ದ. -ಆಳ್ದ. The ruler of the world (Č. Bp. 47, 18). — ಜಗದೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Šmd. 242, o. r. ಜಗದೊಡೆಯ). The lord of the world. — ಜಗಬಣ್ಡ. The greatest liar in the world (S. Mhr.); the most shameless man in the world (My.). — ಜಗಮೊಣ್ಡ. The most stupid or obstinate man in the world (C.).

ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಸ್ jagat-čakshus. The eye of the universe: *the sun.*

ಜಗಜ್ಜನ jagat-jana. Mankind, all human beings (Ršv. 1, 39; My.).

ಜಗಜ್ಜನನಿ jagat-janani. The mother of the world (J. 19, 28).

ಜಗಜ್ಜ್ಯೋತಿ jagat-jyôti. The light of the world; the sun (My.).

ಜಗಂಜ್ಯೋತಿ jaga-ṅ-jyôti. A flambeau on a pole fixed in the ground (My.).

ಜಗಣ ja-gaṇa. The syllable foot ಜ (Čh. v. 34).

ಜಗತ್ jagat. = ಜಗ 2, ಜಗತ್ತು. *Moving, movable, locomotive.* 2, *the world, the universe.*

ಜಗತಿ jagati. = ಜಗಲಿ q. v., ಜಗಳಿ, ಜಗುಲಿ. A raised place, etc. (ಜಗಲಿ, ವೇದಿ Nn. 86; Te. ಜಗತಿ, ಜಗರಿ, ಜಗಿಲ್ಕೆ; M. ಚೇದಿ; T. ತಾವಾರ; T. ತಾವಡ, a place, residence; ತಾವರ, a place, abode = ಸ್ಥಾವರ).

ಜಗತಿ jagati. ಜಗತೀ. = ಜಗತ್ಯ. *The earth* (ಕ್ಷ್ಮೆ, ಭೂಮಿ Nn. 86). 2, *the world, the universe.* 3, *the king and his subjects;* the first attendant of a king (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯನು 86); courtiers (ನೃಪಸಭೆಯರ್ Mr. 468). 4, the site of a house. 5, N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362). 6, a person who earns a livelihood by carrying weights (ಭಾರೋಪಜೀವಿ, ಹೊಱೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವನು Nn. 86). — ಜಗತಿಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. The lord of the earth or of the world (Bp. 57, 75; 61, 12).

ಜಗತಿಪ jagati-pa. A king (Bp. 61, 4).

ಜಗತೀತಲ jagatî-tala. = ಜಗತಿ Nos. 1 & 2. (Šmd. 57. 221).

ಜಗತೀಪಾಲಕ jagatî-pâlaka. A king (Bp. 50, 46).

ಜಗತೀಮಾನಿನಿ jagatî-mânini. A world-respected woman; the world regarded as a woman (Ršv. 13, 45).

ಜಗತೀವಲಯ jagatî-valaya. The circumference of the earth; the terrestrial globe (J. 1, 1).

ಜಗತ್ಕರ್ತ jagat-karta. = ಜಗತ್ಕರ್ತೃ. (C.; B. 4, 202; 5, 103).

ಜಗತ್ಕರ್ತು jagat-kartu. = ಜಗತ್ಕರ್ತೃ. (Č. Bp. 47, 19).

ಜಗತ್ಕರ್ತೃ jagat-kartri. *The creator of the world; Brahmâ.*

ಜಗತ್ತು jagattu. Tbh. of ಜಗತ್ (Šmd. 106 Cm.; C.).

ಜಗತ್ತ್ರಯ jagat-traya. = ಜಗತ್ರಯ. The three worlds: svarga, bhûmi, and pâtâla.

ಜಗತ್ಪತಿ jagat-pati. = ಜಗನ್ನಾಥ. See ತ್ರೀ-.

ಜಗತ್ಪಾವನ jagat-pâvana. Purifying the earth (J. 2, 56).

ಜಗತ್ಪ್ರಖ್ಯಾತ jagat-prakhyâta. Renowned throughout the world. (My.).

ಜಗತ್ಪ್ರಾಣ jagat-prâṇa. *The breath of the world, wind, air.*

ಜಗತ್ಯ jagatya. Tbh. of ಜಗತಿ. The earth (S. Mhr.; B. 5, 199. 219).

ಜಗತ್ರಯ jaga-traya. Tbh. of ಜಗತ್ತ್ರಯ. (Čpr. 1, 69; 6, 67; Bp. 1, 13; 54, 57).

ಜಗತ್ರಯದೇವ jagatraya-dêva. The god or the king of the three worlds (Bp. 50, 55).

ಜಗತ್ರಯಪಾಲ jagatraya-pâla. The protector or ruler of the three worlds (Bp. 9, 40).

ಜಗದಂಡ jagat-aṇḍa. The world-egg: the world (Bp. 10, 1).

ಜಗದಂಬೆ jagat-ambĕ. Durgâ. 2, the river Ganges (J. 9, 28).

ಜಗದಿಟ್ಟಿ jaga-diṭṭi. The eye of the universe: the sun (ಸೂರ್ಯ Sm. 4).

ಜಗದೀಶ jagat-îśa. The lord of the universe. (Bp. 43, 12). ಜಗದ್ಗುರು ಜಗದೀಶ, ಚಳಿಗುರು ಕವುದೀಶ (Prv.).

ಜಗದೀಶ್ವರ jagat-îśvara. = ಜಗದೀಶ. (Bp. 58, 65). ಜಗದೀಶ್ವರನ ದಯೆ ಇದ್ದರೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ ನನ್ನದು (Prv.).

ಜಗದುದರ jagat-udara. Kṛishṇa (Bhâgavata 3, 2, 48).

ಜಗದುಳ jaga-tuḷa. Equal to the (whole) world (Šmd. 207, o. r. ಗಜದುಳಿ).

ಜಗದೃಶ್ jaga-driś. -ದೃಕ್. = ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಸ್. (Mr. 33).

ಜಗದೇಕಚಕ್ಷು jagat-êka-čakshu. The sole eye of the world: the sun (ಅರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 56). 2, the moon (ಶಶಿ, ಚನ್ದ್ರ 56). 3, Yama (ಯಮ, ಅನ್ತಕ 56). 4, Karṇa (56). 5, glory, renown (ಯಶ, ಕೀರ್ತಿ 56).

ಜಗದೇಕದೇವ jagat-êka-dêva. The sole god of the world (Ššv. 4, 132).

ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ jagat-êka-malla. The sole wrestler or strong person of the world (Bp. 23, 21; 53, 69).

ಜಗದೇಕರಕ್ಷಕ jagat-êka-rakshaka. The sole protector or guardian of the world (Bp. 28, 64).

ಜಗದೇಕವೀರ jagat-êka-vîra. The sole hero of the world (Ššv. 4, 95. 128).

ಜಗದೇವ jaga-dêva. N. (Bp. 9, 42: 60 sum.; 60, 1. 3. 46. 54. 59. 62; 61 sum.; 61, 6. 7. 13. 20. 21. 34). — ಜಗದೇವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 60, 2). — ಜಗದೇವದಣ್ಣಾಯಕ. N. (Bp. 37, 6). — ಜಗದೇವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 60, 5).

ಜಗದ್ಗುರು jagat-guru. The guru of the world; an eminent guru (C.). 2, Kṛishṇa (J. 6, 48). See ತ್ರಿ-; Prv. s. ಜಗದೀಶ.

ಜಗದ್ದರ್ಪಣ jagat-darpaṇa. (Šmd. 188). The mirror of the world.

ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ jagat-rakshaka. The protector or saviour of the world (My.).

ಜಗದ್ರಾಜ jagat-râja. The king of the universe (J. 5, 4).

ಜಗದ್ವಂದಿತ jagat-vandita. Praised or adored by the world. 2, N. of a vritta (Čh.).

ಜಗದ್ವಲಯ jagat-valaya. The circumference of the world, the universe (Šmd. 217. 222 Mdb.).

ಜಗದ್ವಿನಾಶ jagat-vinâśa. *The destruction of the world.*

ಜಗನ jagana. Tbh. of ಜಘನ (Šmd. 338).

ಜಗನ್ನಾಥ jagat-nâtha. *Vishṇu or Kṛishṇa.* 2, N. of a district and town near Cuttack (B. 4, 28).

ಜಗನ್ನಾಯಕ jagat-nâyaka. The governor of the world (My.).

ಜಗನ್ನುತ jagat-nuta. Praised by the world (Bp. 4, 2; 5, 11).

ಜಗನ್ಮಯ jagat-maya. Containing, or one who contains, the whole world (J. 13, 29).

ಜಗನ್ಮಾತೆ jagat-mâtĕ. Durgâ; Lakshmî. (My.).

ಜಗನ್ಮೋಹನ jagat-môhana. A very fascinating man (My.). Feminine ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿ (My.).

ಜಗಪಾಱು jaga-pâṟu. A very profligate woman (Šmd. 207, o. rs. ಗಜಪಾಱು, ಗಜಪೋರು).

ಜಗರ jagara. = ಜಗಲ, ಜಾಗರ 2, ದಗಲೆ. *Armour, mail.*

ಜಗಲ jagala. Fraudulent. 2, *vinous liquor for distilling.* 3, the plant Vangueria spinosa. 4, = ಜಗರ, armour, mail. 5, = ಸಗಣ, cow-dung.

ಜಗಲಿ jagali. = ಜಗತಿ, etc. An artificially raised place: a kind of sacrificial altar; the pedestal of an idol (S. Mhr.); a seat of mud, stone, etc. (ಜಗತಿ, ವೇದಿ Nn. 86; ವೇದಿಕೆ Nn. 148; ವಿತರ್ದಿಕೆ Hlâ.). ಯಾಗಕ್ಕೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಜಗಲಿ (ವೇದಿ Nr.). ಕಪ್ಪುರವಳಿಕಿನಿನ್ ಅಳವಟ್ಟ ಜಗುಲಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಜಗಲೀ ಹಾಬಿದವ ಗಗನಾ ಹಾಱ್ಯಾನೇ?—ಜಗಲೀ ಹಾಬಿದ ಬಡ್ಡಿ ಗಗನಾ ಹಾಱ್ಯಾಳೇ?—ಎಲ್ಲಾ ದೇವರ ಜಗಲಿಯಾದರೆ ನಿಲ್ಲೋದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಲವೆಲ್ಲಿ?—ಗೋಡೆ ಬಿದ್ದರೆ ಜಗಲೀ ಮೇಲೆ (Prvs.). See Čpr. 8, after 73; Bp. 47, 10; Râm. 1, 13, 8; J. 17, 23; Si. 106; ಪೊಂ-, ರನ್ನ-.

ಜಗವತ್ತಿ jaga-vatti. Tbh. of ಜಗವರ್ತಿ (Šmd. 376).

ಜಗವರ್ತಿ jaga-varti. (Šmd. 376). The turner or mover of the world.

ಜಗಳ jagaḷa. A quarrel, a fight; war (ಪೆಂಕು Šmd. I; ಪೌರ್ಮರ್ದ್ಯ, ಕರಿಂರಕ Hlâ.; Mr. 452; ಕದನ Nn. 96, o. r. ಕಾಳೆಗ; ಯುದ್ಧ, ಸಂಖ್ಯ, ಸವಾಕ, ಕಲಹ, etc., ಬವರ Si. 294; ದ್ವನ್ದ್ವ 459; C.; Te. ಜಗಡ; Mhr. ಝಗಡಾ, ಝುಂಗಡ). See ಆಟ್ಟುಂ-.— ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ, ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ.— ಜಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಹಾವುಹೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಗಳ ಬನ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.— ಜಗಳವಿಲ್ಲವೇ, ಜಂಗಮಯ್ಯಾ? ಅನ್ದರೆ ಹಟಿಕುಮುಣ್ಣೆ, ಭಿಕ್ಷಾ ನೀಡೆ! ಅನ್ದ (*i.e.* at once a quarrel arose).— ಜಾರ ಚೋರರ ಜಗಳದಿನ್ದ ಯಜಮಾನಗೆ ಕ್ಷೇಮ.— ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ್ಯ ತನ್ದ, ಮಾತರಿಯದವ ಜಗಳಾ ತನ್ದ (Prvs.). See Prv. s. ಗಾಸಿ. — ಜಗಳಗಣ್ಣ. A quarrelsome man (C.). — ಜಗಳಗಣ್ಣಿ. A quarrelsome woman (C.; Bp. 40, 53; Te. ಜಗಡ-). — ಜಗಳಗಣ್ಣಿಗ. = ಜಗಳಗಣ್ಣ. (My.). — ಜಗಳಗಣ್ಣಿಮರ. = ಜಗಳದ ಮರ. (My.). — ಜಗಳ ತರು. To bring the news of some quarrel before others, generally as a complaint and with the purpose of rousing a quarrel (C.). — ಜಗಳ ತೆಗೆ. To pick a quarrel (C.; Bh. 1, 8, 7; B. 2, 31). — ಜಗಳದ ಮುದ್ದು. (ಬಳಮುರ್ದು G.). — ಜಗಳದ ಮರ. = ಜಗಳಗಣ್ಣಿಮರ. ತಿನ್ದುಕ, ಸ್ಫೂರ್ಜಕ, ಕಾಲಸ್ಕನ್ಧ, ಶಿತಿಸಾರಕ ಅನ್ದರೆ ತುಮ್ಬುರಗಿಡ, ತೂಬರೇ ಗಿಡ; ಇದನ್ನು ಜಗಳದ ಮರವೆನ್ದು, ಕೆಲವರು ಅನ್ನುವರು (Si. 130). — ಜಗಳವಾಡು. = ಜಗಳಾಡು. (My.; B. 5, 321). — ಜಗಳ ಹಚ್ಚು. To create a quarrel or fight between two parties (C.). ನಡುವೆ ಬನ್ದು ಜಗಳ ಹಚ್ಚೋಣ (ತಳ್ಳಿ G.). ಜಗಳ ಹಚ್ಚುವವ (ಪಿಶುನ G.). — ಜಗಳಾಡು. -ಆಡು. To quarrel, etc. (C.; B. 1, 18; 2, 30). See Prvs. s. ಜೀಧಿ, ಮಗಳು.

ಜಗಳಗಾತಿ jagaḷa-gâti. A quarrelsome woman (My.). ಜಗಳಗಾತಿ ಮಗಳನಿಧಿಯಳು (Prv.)

ಜಗಳಿ jagaḷi. = ಜಗಲಿ, etc. (ವಿತರ್ದಿ, ವೇದಿಕೆ Nr.).

ಜಗಳೆ jagaḷĕ. = ಜೆಗಳೆ, ಝುಗಟೆ, ಝುಗಡೆ, ಝುಗಳೆ, (ಜಾಗಟೆ, etc.). Tbh. of ಝುಗಟೆ (Šmd. 339, o. r. ಝುಗಡೆ). A kind of cymbal; a round metal plate beaten on by a class of mendicants; that on which the hours are struck, a gong (ಕಂಸಾಳ Kk. 67; Šs.; Šm. 64, o. r. ಜೆಗಳೆ; Mhr. ಜಂಗಟ, ಝುಂಗಟ, ಝುಂಗಡ ಜೇಂಗಟ).

ಜಗಾತ್ಮ jaga-âtma. Brahmâ (Mr. 9).

ಜಗಿ jagi. = ಜೆಗಿ 4, etc. (My.).

ಜಗುನೆ jagunĕ. = ಜಮುನೆ. Tbh. of ಯಮುನಾ (Šmd. 343. 362; Čt. II, 13). ಜಗುನೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ತುರುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (273). — ಜಗುನೆಯ ಪಿರಿಯ. The elder brother of Yamunâ: Yama (Šs.). — ಜಗುನೆಯಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. The father of Yamunâ: the sun (ಸೂರ್ಯ Šm. 14).

ಜಗುಲಿ jaguli. = ಜಗಲಿ, etc. (ವೇದಿಕೆ, ವಿತರ್ದಿಕೆ Mr. 199, o. r. ಜಗಲಿ; ವಿತರ್ದಿ, ವೇದಿಕೆ Si. 111). See Si. 106.

ಜಗುಳ್ jaguḷ. 1. To go away or move off; to slip; to drop down (ಅಪಸರಣ Šmd. Dh.; ಜಾರು, ಬಿಟುಲ್ Šmd. I; ನುಣ್ಚು, ಜಾರು Šs.). ಜಗುಳ್ದಿಂ (Šmd. 49. 55), ಜಗುಳ್ದಿಪಂ, ಜಗುಳ್ದಿಂ, ಜಗುಳ್ದುಂ (55). ಗಗನಗಜನಿಟಿಲತಟದಿಂ ಜಗುಳ್ದಿನ್ತೆ ಪುರಾಣರತ್ನಮಣಿಮಯಮುಕುರಂ (Ršv. 11, 2). See Čpr. 6, after 106; Grj. 2, after 71; Râm. 3, 6, 5; J. 14, 26; Ššv. 4, 61. 62. 78.

ಜಗುಳ್ jaguḷ. 2. = ಜಗುಳ್ದು. P. p. of ಜಗುಳ್ 1. — ಜಗುಳ್ದಿರ್. To go away, to disappear (Čpr. 8, 98).

ಜಗೆ jagĕ. = ಜಗ 1, etc. Shine, lustre, glitter (Bh. 1, 20, 55; 2, 13, 25).

ಜಗ್ಗನೆ jagganĕ. = ಚಕ್ಕನೆ. (S. Mhr., rare).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 1. = ಜಕ್ಕಿಸು 1. (My.).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 2. = ಜಕ್ಕಿಸು 2. (My.).

ಜಗ್ಗಿಸು jaggisu. 3. = ಜಕ್ಕಿಸು 3. (My.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 1. (= ಜರಗು). To bend down, as a tree with fruit; to bend in, as a roof with weight; to sink, as a wall (My.). **2,** to hang down: to overspread, in ಮೋಡ ಜಗ್ಗಿ ಹಾಕಿ ಅದೆ (S. Mhr.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 2. Bending. — ಜಗ್ಗು ಹಾಕು. = ಜಕ್ಕಿಸು 1, etc. (My.).

ಜಗ್ಗು jaggu. 3. = ಜಿಗ್ಗು. To pull with effort, to drag, to draw, as cloth, a cart, water, etc. (C.; ಎಳೆ, ಸೆಳೆ G.; *cf.* ಜರಗು).

ಜಗ್ಧ jagdha. *Eaten.*

ಜಗ್ಧಿ jagdhi. *Eating; food.*

ಜಘನ jaghana. = ಜಗನ. *The hinder part, the buttock; the hip and loins; the pudenda, the mons veneris* (ತಿಕ Nn. 118; ಪೃಥುಪಾಟು Čt. II, 75). 2, *the rear guard of an army.*

ಜಘನಕೂಪಕ jaghana-kûpaka. *The hollow of the loins* (ಕುಣ್ಡೆಯ ಕುಳಿ Hlâ.).

ಜಘನೇಫಲೆ jaghanê-phalĕ. *The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia.*

ಜಘನ್ಯ jaghanya. Hindmost, hinder; *last, ultimate.* 2, *low, base, wicked, very vile* (ಕುಪ್ರಿಯ, ಅತಿಕೀಳಿದು Mr. 453); a Šûdra, or Čaṇḍâla.

ಜಘನ್ಯಜ jaghanya-ja. Last-born; *a younger brother.* 2, *a Šûdra.*

ಜಘನ್ಯಪಾತ್ರ jaghanya-pâtra. A low receptacle or person. (Kâvy. IV, 2, 34).

ಜಂಕಣೆ jaṅkaṇĕ. = (ಜಂಕೆ), ಜಿಂಕಣೆ. Scolding, chiding (ಜವು Šm. 39; Kk. 42, o. r. ಜಿ-; Čt. II, 50; *cf.* ಜಡಿ 1); crying, chirping, etc. (ಬಗ್ಗು Čt. II, 22; *cf.* ಜಡಿಪ); grunting (ಹುಮ್ಮೆನೆ I, 44).

ಜಂಕಿಸು jaṅkisu. = ಜಿಂಕಿಸು. To scold, to chide; to despise; to put into shade (Bp. 21, 15; 22, 33; 40, 38; Ršv. 8, 47; Ššv. 4, 14);— to cry, to chirp, to grunt (Grj. 5, 20; Ršv. 5, after 55).

ಜಂಕೆ jaṅkĕ. (= ಜಂಕಣೆ, ಝುಂಕೆ). Crying out, chiding (Grj. 2, 15; Ššv. 4, 131).

ಜಂಕೆ jaṅkĕ. Tbh. of ಝುಂಕೆ (Šmd. 339).

ಜಂಗಮ jaṅgama. Moving, movable, locomotive; *that which has motion;* living. 2, a walking liṅga: a Liṅgavanta (sometimes married, sometimes unmarried) of a higher position brought about by a kind of dîkshĕ, also called an Ayya, whose feet and liṅga are worshipped by the other Liṅgavantas, who lives either by begging and eating in the houses of the various castes of the Liṅgavantas or by trading, and may be made a guru

(C.; Bp. 2, 41; 24, 1-3; 30, 20; 35, 42). See ಮಿಣ್ಣ-. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕುಲವಿಲ್ಲ, ಗಂಗೆಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ.—ಜಂಗಮನ ಹೆಣ್ಣತಿ ಜಾಣೆಯಾದರೆ ಜಗಕ್ಕೆ (ಆಕೆಯಿಷ್ಟ) ಬಸ್ತ ಭಾಗ್ಯವೇನು?.—ಜೂಜಾಡುವವಗೆ ಜಂಗಮನ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಜಂಗಮನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಜನಿವಾರ, ಹಾರುವನಿಗೆ ಯಾಕೆ ವ್ಯಾಪಾರ? (Prvs.). See Prvs. s. ಬೊಜ್ಜೆ, ತಿವಾರ್ಜನೆ. — ಜಂಗಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಜಂಗಮ. See Prv. s. ಜಗಳ.

ಜಂಗಮಗಿತ್ತಿ jaṅgama-gitti. A Jaṅgama's wife (C.).

ಜಂಗಮತಿ jaṅgamati. = ಜಂಗಮಗಿತ್ತಿ. (S. Mhr.).

ಜಂಗಮಪ್ರಸಾದ jaṅgama-prasâda. Any favour or gift from a Jaṅgama (C.; Bp. 33, 12; 56, 22).

ಜಂಗಮಪ್ರಾಣ jaṅgama-prâṇa. The specific soul or quality of a Jaṅgama (Bp. 37, 1).

ಜಂಗಮಲತೆ jaṅgama-latĕ. A walking creeper or tree (Čpr. 1, 125).

ಜಂಗಮಲಿಂಗ jaṅgama-liṅga. A walking liṅga: a Jaṅgama (Bp. 3, 18; 35, 50; C.); or occasionally the liṅga worn by a Jaṅgama.

ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರ jaṅgama-sthâvara. That which has motion and that which is stationary. (My.).

ಜಂಗಮೇತರ jaṅgama-itara. *Immovable.*

ಜಂಗಲ jaṅgala. = ಜಂಗಲು. A jungle, a forest; a waste, desert place (Sk., Mhr., H.; S. Mhr. rare).

ಜಂಗಲಿ jaṅgali. Relating to a jungle or forest (My.).

ಜಂಗಲು jaṅgalu. = ಜಂಗಲ. (My.).

ಜಂಗಳ jaṅgaḷa. 1. Slackness, looseness (ಸಡಿಲ್ದುದು Kk. 56; ಬಟಿಲ್, ಸೋರ್, ಸಡಿಲುದು Šm. 49, o. r. ಬಟಿಲ್; Tĕ. ಸಳ್ಳು; Mhr. ಚಫಲ; *cf.* ಸಡ್ಲ; ತಳ್ಳು?).

ಜಂಗಳ jaṅgaḷa. 2. = ಜಂಗುಳಿ, etc. (Râm. 4, 3, 5). — ಜಂಗಳವ್ಪರಿ. -ಂ-ಪರಿ. To flow in large quantities (Râm. 4, 2, 38).

ಜಂಗಳಿ jaṅgaḷi. = ಜಂಗುಳಿ, etc. (S. Mhr.). — ಜಂಗಳಿದನ. A herd of village cattle (S. Mhr.).

ಜಂಗಾಲ್ jaṅgâl. 1. A platform with railings placed on two boats, used at ferries (My.; M. ಚಙ್ಙಾಡ, Portuguese *jangada*; Mhr. ಸಾಂಗಡ, a float composed of two boats bound together).

ಜಂಗಾಲ್ jaṅgâl. 2. Zangar, verditer, a greenish blue dye (C.; Si. 51; Mhr., H. ಜಂಗಲ; *cf.* ಜಾಗ). — ಜಂಗಾಲ್ಪಚ್ಚೆ. = ಜಂಗಾಲ್. (My.).

ಜಂಗು jaṅgu. (fr. ಜಣ್). A ringing round brass bell worn by a Jaṅgama mendicant on his leg (S. Mhr.).

ಜಂಗು jaṅgu. War, warfare (My.; Mhr., H. ಜಂಗ).

ಜಂಗುಡಿ jaṅguḍi. The region of the arm (ಭುಜದೇಶ Bhn. 39; *cf.* ತೆಗಲ್).

ಜಂಗುಳಿ jaṅguḷi. = ಜಂಗಳ 2, ಜಂಗಳಿ, ಜಂಗುಱಿ. ಜಂಗುಳಿ or ಜಂಗುಱಿ (Šmd. 39). A mass, an assemblage, a herd, etc. (ಮೊತ್ತ Čt. II, 99; Bhn. 39; ಗೊಣ್ದಣಿ, ದೊಸ್ದುಳಿ, ಗೊಂಗೆ, ವಂಗಡ, ತಣ್ಣ, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Šm. 54; ತೆರಳ್ಕೆ, ದೊಣ್ದುಳಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17). See Prll. 3, 31; Bhâgavata 10, 18, 8.

ಜಂಗುಳಿಗ jaṅguḷiga. (Tbh. of ಜಾಂಗುಲಿಕ? *cf.* Sk. ಜಂಗುಲ, poison, venom). N. of a class or caste of people (Râm. 5, 8, 51).

ಜಂಗುಱಿ jaṅguṟi. = ಜಂಗುಳಿ, q. v.

ಜಂಗೆ jaṅgĕ. A stride (Tĕ.; *cf.* ಜಂಗು 2; ಜಂಘೆ?). ಗುರುಜಂಗೆಯಂ ನಿಡುಜಂಗೆಗಳನಿಡುತ (Bp. 26, 31). ಗುರುಜಂಗೆಗಳನಿಡುತುಂ (32, 28).

ಜಂಘಾಕರಿಕ jaṅghâ-karika. Active with the legs, running quickly; *a runner, a courier.*

ಜಂಘಾನಿಲ jaṅghâ-anila. A swift, rapid wind (ಸಾರಿ ಬರ್ಪಗಾಳಿ Mr. 50, o. r. ಜಂಝಾನಿಲಂ; *cf.* ಝುಂಝಾವಾತ).

ಜಂಘಾಬಲ jaṅghâ-bala. Power of, or in the, legs (My.).

ಜಂಘಾಲ jaṅghâla. Running, fleet, swift; *a runner, a courier* (ವೇಗಿ, ಸಿಲ್ಲದೆ ಅತಿ ಹರಿವವಂ Mr. 234).

ಜಂಘೆ jaṅghĕ. ಜಂಘಾ. *The shank or lower part of the leg from the ankle to the knee;* the upper part of the leg; *the leg* (ಪ್ರಸೃತೆ, ಕಡುದೊಡೆ Hlâ.; Mr. 332). 2, N. of a plant (see Mr. s. ಏಕಾಕ್ಷ).

ಜಜ jaja. A warrior (Sk.; *cf.* ಜಜ್ಜಾರ).

ಜಜಾವಣೆ jajâvaṇĕ. A mode used in saṅgîta (V. 11, 9).

ಜಜ್ಜರಿತ jajjarita. Tbh. of ಜರ್ಜರಿತ. ಜಜ್ಜರಿತಧೈರ್ಯರ್ (ದಿಗಿಲ್ Čt. I, 64).

ಜಜ್ಜಾರ jajjâra. = ಜಂಝಾರ, ಜರ್ಜಾರ. A lofty, bold man, a hero (Bh. 8, 21, 27; Râm. 6, 13 sum.); a body of heroes (Râm. 6, 50, 44).

ಜಜ್ಜು jajju. 1. (= ಚೆಚ್ಚು, etc.). To bruise, to crush, to squash (C.). *Cf.* ಜಡಿ 4.

ಜಜ್ಜು jajju. 2. The state of being bruised, etc. (My.). — ಜಜ್ಜಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. An areca nut somewhat squashed after boiling (My.).

ಜಂ jaṅ. = ಜಣ್, ಜಣ. — ಜಂಜಣ. The sound of the gĕjjĕ and of small bells (My.). — ಜಂಜಣಿಸು. To emit the sound of ಜಂಜಣ (My.).

ಜಂಜಡ janjaḍa. = ಜಂಜಾಟ, ಜೊಂಜಾಟ. Trouble, cares, bother, plague (Bh. 1, 10, 24; J. 19, 33; 25, 22; Mhr. ಜಂಜಾಳ; Tĕ. ಜಂಜಾಟ).

ಜಂಜರ janjara. (General): running, not specified or classified; = ಜಂಜರನಮ್ಬರ (My.). — ಜಂಜರನಮ್ಬರ. Numbers added together consecutively without regard to particulars (My.). — ಜಂಜರಬನ್ದಿ. Running (not classified) state of numbers or papers (My.).

ಜಂಜಾಟ janjâṭa. = ಜಂಜಡ, etc. (My.). ಜಂಜಾಟ ತಪ್ಪಿದರೆ ಅತನಷ್ಟ ಏನು? (Prv.).

ಜಂಜಾಲು janjâlu. A swivel gun (My.; Br., H. ಜಜಾಯಿ, ಜಲಾಲಿ, ಜಜಾಯಿಲ್, ಜಂಜಾಲಿ, ಜಮುಜಾಲಿ; T. ಚಂಜಾಲ್).

ಜಂಜು janju. Tbh. of ಝುಂಝೂ (Šmd. 339).

ಜಂಝಾರ janjhâra. = ಜಜ್ಜಾರ, etc. (Râm. 5, 9, 1; 6, 20, 36).

ಜಟ jaṭa. 1. = ಜಟಾ. An imitative sound. — ಜಟಪಟ. reit. Smartly, briskly, quick (C.; Mhr. ಝುಟಪಟ). — ಜಟಪಟ. = ಜಟಾಪಟ. Strife, scuffle, an angry or brisk discussion (S. Mhr.; Mhr. ಝುಟಾಪಟೀ).

ಜಟ jaṭa. 2. Wearing twisted or entangled locks of hair. (Šmd. 142).

ಜಟಕರಿಸು jaṭakarisu. To shake off: to scorn, to treat scornfully (S. Mhr. rare; Mhr. ಝುಟಕಣೇಂ, ಝುಟಕಾವಿಣೇಂ, to shake a cloth, etc.).

ಜಟಕಾಯಿಸು jaṭakâyisu. = ಜಟಕರಿಸು, ಜಡಕಾಯಿಸು. (My.).

ಜಟಾ jaṭâ. = ಜಟ 1. — ಜಟಾಪಟಿ. = ಜಟಪಟಿ. (C.).

ಜಟಾಜೂಟ jaṭâ-jûṭa. *The long tresses of hair twisted on the top of the head; a quantity of twisted hair.*

ಜಟಾಧಾರಿ jaṭâ-dhâri. Wearing matted or braided hair. (My.).

ಜಟಾಬನ್ಧ jaṭâ-bandha. *A knot or coil of matted hair.*

ಜಟಾಭಸ್ಮ jaṭâ-bhasma. N. of a râkshasa (Bp. 54, 56).

ಜಟಾಮಾಂಸಿ jaṭâ-mâṁsi. A herb growing on the Himâlaya, *the Indian spikenard, Nardostachys jatamansi* Dec.

ಜಟಾಯು jaṭâyu. N. of a fabulous bird, the king of the vultures, killed by Râvaṇa. (Šmd. 231 Mḍb.; Râm. 3, 10, 31; J. 18, 4).

ಜಟಿ jaṭi. Wearing the jaṭâ; Šiva; an attendant of Skanda. 2, *the waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria.* See ಕಬ್ಬುಸುರಿ, ಬಸರಿ. 3, a woman whose business is to braid (another's) hair (J. 5, 58).

ಜಟಿಲ jaṭila. Wearing the jaṭâ, having clotted or entangled hair.

ಜಟಿಲಿತ jaṭilita. Clotted, twisted, braided (Šmd. 142 Mḍb.; Abh. P. 12, after 2).

ಜಟಿಲೆ jaṭilĕ. = ಜಟಾಮಾಂಸಿ. *The Indian spikenard.*

ಜಟುಲ jaṭula. = ಜಡುಲ. *A freckle, a mark.*

ಜಟೆ jaṭĕ. ಜಟಾ. = ಜಡೆ 1, ಜಡಿ 3, ಜೆಡೆ. *The hair matted and twisted together as worn by Šiva, ascetics, etc.;* the long tresses of hair twisted or braided together and coiled in a knot over the head, etc. (ಕಚ, ಮುಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು Nn. 100; ಮೌಳಿ, ಜೆಡೆ 101; ಕೇಶ Mr. 518); a braid or tress of hair (of females, My.). 2, a pendent root from the banyan, etc. (ಶಿಫೆ, ಮರದ ಬೀಟಿಲು 100; ಬಿಟಿಲ್ 518; ಮರದ ಬಿಬಿಲು Hlâ). 3, *a fibrous root; a root;* the root of trees (ಮೂಲ, ಮರದ ಬೇರು 100; ಬೇರ್ 518). 4, peculiarity, a peculiar object (ವಿಶೇಷ, ವಿಶೇಷವಾದವಸ್ತು 100). 5, a peculiar arrangement of the vedic text (ಛನ್ದ, ಛನ್ದಸ್ಸಿನ ಭೇದ 100). 6, a crow (ಬಲಿಭುಕ್, ಕಾಗೆ 100). — ಜಿಗಣೆಯುಪದ್ರಾ ನೋಡಲೋ? ಜಟೆಯ ಹಾವಳೀ ನೋಡಲೋ? (Prv.).

ಜಟ್ಟಿ jaṭṭi. = ಜೆಟ್ಟಿ 1. A professional wrestler (C.; B. 2, 2; Tĕ. ಜಟ್ಟಿ, ಜೆಟ್ಟಿ, ಝುಟ್ಟಿ, ಝೆಟ್ಟಿ; T. ಚೆಟ್ಟಿ; Mhr., H. ಜೇಠೀ). ಜಟ್ಟಿಯಾದರೂ ತಟ್ಟನೆ ಹಾಬಿ ಬೇಕು (Prv.). See Prvs. s. ಪಟ್ಟಿ 3, ಪೇಟೆ 2, ಛಲಾ. — ಜಟ್ಟಿಕಾಳಗ. A wrestling match or combat (My.). — ಜಟ್ಟಿಮಲ್ಲ. dupl. An athlete among wrestlers (S. Mhr.). — ಜಟ್ಟಿಹಿಡಿತ. The wrestler's hold, a grapple (My.).

ಜಟ್ಟಿಗ jaṭṭiga. = ಜೆಟ್ಟಿಗ. A professional wrestler (Abh. P. 3, 28; Si. 294).

ಜಠರ jaṭhara. *Hard, firm, solid (cf.* ಕಡು 1). 2, *old.* 3, *the belly* (ಪೊಡೆ Čt. II, 46; *cf.* ಬಸಟು).

ಜಠರಾಗ್ನಿ jaṭhara-agni. The digestive fire of the stomach, the gastric juice. (My.).

ಜಡ jaḍa. = ಜಲ 1. *Cold, frigid, chilly;* cold, frost (ತುಷಾರ, ಹಿಮ Nn. 53; ತುಷಾರ Mr. 525; *cf.* ಚಳಿ 2). 2, *slow, dull, apathetic, senseless, stupid, irrational, foolish, unintelligent* (ವಿಹ್ವಲ Nn. 149; ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 53; ಅಜ್ಞ 525; *cf.* ಚಳಿ 1); hard, solid;—heavy (My.; Mhr.). 3, water (ಜಲ, ಉದಕ 53; ಜಲ 525). 4, *dumb* (ಕಳ, ಸನ್ನ ಮೂಗ Mr. 388). 5, a mountain (ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟ 53). 6, sacrifice (ಮಖ, ಯಜ್ಞ 53). 7, substance, thing, matter (ದ್ರವಿಣ, ವಸ್ತು 53). 8, = ಜಡ್ಡು, heaviness in the body, fatigue, indisposition, illness (C., not Sk.).—ಜಡದವ ನಡದು ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ಜಡ ಹೋಗು. Also: difficulty to take place, to be difficult (S. Mhr.; B. 5, 225. 226).

ಜಡಕಾಯಿಸು jaḍakâyisu. = ಜಟಕಾಯಿಸು. (My.).

ಜಡಕ್ರಿಯ jaḍa-kriya. *Slow at work, sluggish, dilatory* (ತಳುವ ಮಾಟ್ಪಿಂ Mr. 242).

ಜಡಜ jaḍa-ja. = ಜಲಜ. Water-born; a lotus.

ಜಡಜಗರ್ಭ jaḍaja-garbha. Brahmâ (Bp. 54, 6).

ಜಡಜಜ jaḍaja-ja. Brahmâ (My.).

ಜಡಜನ್ತು jaḍa-jantu. = ಜಡಜೀವಿ. (Čpr. 4, 54).

ಜಡಜಭವ jaḍaja-bhava. Brahmâ (Bp. 43, 42).

ಜಡಜಾತ jaḍa-jâta. = ಜಡಜ. (R.).

ಜಡಜಾಪ್ತ jaḍaja-âpta. The sun (R.).

ಜಡಜಾರಿ jaḍaja-ari. The moon (R.).

ಜಡಜೀವಿ jaḍa-jîvi. A stupid, etc. being (Bp. 60, 7).

ಜಡತ jaḍata. (fr. ಜಡಿ 4). = ಜಡಿತ. Beating, ramming, forcing in, as a cartridge, driving in, as a nail (C.). ಜಡತ ಮಾಡು. To ram, etc. (C.).

ಜಡತನ jaḍatana. = ಜಡತೆ. (J. 6, 2).

ಜಡತಿ jaḍati. A close and narrow search (C.; Mhr. ಝಡತೀ); a strict reckoning; an account (Mhr.; My.; B. 5, 279).

ಜಡತೆ jaḍatĕ. Coldness, chilliness; apathy; stupidity; stupor, stupefaction; despair (Bp. 36, 42; 39, 15; Râm. 3, 4, 4). 2, one of the sañcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಜಡತ್ವ jaḍatva. = ಜಡತೆ. (Abh. P. 7, 14; My.). 2, heaviness; inertia (Mhr.; ಸ್ತಬ್ಧ, ಜಜ್ಜೆ G.; My.; B. 4, 96).

ಜಡಧರ jaḍa-dhara. = ಜಲಧರ. A cloud (Bp. 37, 25; Šŝv. 3, 37).

ಜಡಧಿ jaḍa-dhi. = ಜಲಧಿ. The ocean (Bp. 58, 62; Č. Bp. 47, 33; J. 2, 12). 2, a receptacle or place of fools (J. 2, 12).

ಜಡಪು jaḍapu. (fr. ಜಳ 1). Lustre, radiance, brightness, shine (Râm. 4, 6, 4; 4, 7, 10; 6, 2, 7; T. ಜಡಿ, splendour).

ಜಡಪ್ರಾಸು jaḍa-prâsu. A stupid, unidiomatic alliteration (Mr. 2).

ಜಡಮತಿ jaḍa-mati. A stupid person (Bp. 32, 49; 35, 51). 2, stupidity.

ಜಡಾಕರತ್ವ jaḍa-âkaratva. The state of being an accumulation of water or an ocean (Čpr. 1, after 127).

ಜಡಾಯಿಸು jaḍâyisu. = ಜಡಾಯಿಸು 1, etc. To ram, to drive in; to fasten or bolt, as a door (My.).

ಜಡಾಶಯ jaḍa-âŝaya. = ಜಲಾಶಯ. (Čpr. 7, after 62).

ಜಡಿ jaḍi. 1. = ಜಡೆ, (ಜಬ್ 1). To use threatening language; to threaten, to menace; to frighten; to blame, to chide; to grunt angrily, as a wild hog; to urge on by cries (ತರ್ಜನ Šmd. Dh.; Šm. 93; Tĕ. ಜಡಿ, to fear; ಜಡಿಪಿಂಚು, to frighten; T. ಕಡಿ, fear; to reprove; see s. ಚಳಿ 1; *cf.* ಜರ್ವು 1 & 2). ಜಡಿಯುದಿರ್ಕೆ ನಯಮುಖಿವ ಅರಸಂ! (Šmd. 234). ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ (28). ಬಾರಿಸಿದುವು ಜಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇವತೆಗಳ್ (109). ಜಡಿಯುತ್ತುಂ ಪೋದಂ (280, o. r. -ಪೊಡೆದಂ). ಜಡಿವ ರಕ್ಕಸಬೇರಂ (Kk. 7). ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನದಲಿ ಜಡಿದು, ಜಂಕಿಸಿ (Prll. 3, 32). See Grj. 2, 107; Bp. 38, 28; 47, 49; Bh. 1, 8, 31; 1, 10, 27; 3, 13,

26; Râm. 6, 10, 18; V. 9, 60; Šsv. 1, 83; 4, 44; Rsv. 5, 123; 6, after 11 (twice); 14, after 12; J. 2, 9; 4 sum.; 11, 33; 28, 45; Bhâgavata 10, 18, 2.

ಜಡಿ jaḍi. 2. To wave, to brandish, as a sword, etc. (Abh. P. 13, 78; 14, 188; Grj. 2, after 106; Râm. 5, 3, 61; 6, 2, 7; Šsv. 4, 14. 60; J. 4, 19; 20, 37; Rsv. 5, 120; 6, 36; Č. Bp. 47, 37). **2,** to move to and fro (v. i., Rsv. 7, 18). — ಜಡಿ ಜಡಿ. rep. of No. 1. (Bp. 16, 18).

ಜಡಿ jaḍi. 3. Short P. p. of ಜಡಿ 2 No. 1, in ಜಡಿ ಜಡಿದು (Bp. 26, 12; 32, 58).

ಜಡಿ jaḍi. 4. To beat (with a stick, the hand, the fist, c.); to pound, to crush (J. 4, 23; 28, 45. 47; My.). ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಜಡಿದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಆಗುವದೋ? (Prv.). **2,** to beat into, as mud into a hole; to force in, to ram, as a cartridge; to drive in, as a nail (c.).

ಜಡಿ jaḍi. 5. The act of beating (? Bh. 1, 7, 2).

ಜಡಿ jaḍi. 6. = ಜಿಡಿ. A long-continued fine, small rain (ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ Šmd. Dh.; ಸೋನೆ Šm. 93; J. 2, 9; C.; Tĕ.; Mhr. ಝುಡ; M. ಚಿಱುಜಱೇ, drizzlingly; ಚಾಱು, ಚಾಱ್ಱು, to drizzle; *cf.* ಕಸಿ 3, ಸರಿ). — ಜಡಿಮುಱಿ. = ಜಡಿ. (C.). ಎಡೆ ಬಿಡದೆ ಸುರಿಯುವ ಜಡಿಮುಱಿ (ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ, ಆಸಾರ Si. 31).

ಜಡಿ jaḍi. 1. To join (v. i.), to be connected with, to be accompanied by (Č. Bp. 11, 5; Mhr. ಜಡಣೇಂ). 2, to be filled to superfluity or be crammed (Bh. 1, 10, 24); to become abundant or excessive (Bh. 2, 13, 33; 8, 23, 4; Râm. 3, 6, 50).

ಜಡಿ jaḍi. 2. To be shed in a continuous manner, as tears (Râm. 5, 9, 25; Mhr. ಝುಡಣೇಂ, ಝುಡೀ); to waste away, as the body (J. 18, 48; Mhr.); to give way, to sink (Bh. 3, 13, 32; Râm. 1, 16, 10; Mhr.; see Bhn. s. ಕುಸಿ 4).

ಜಡಿ jaḍi. 3. = ಜಡೆ 1, etc. (S. Mhr.; B. 2, 22). ಕಾಸಿ ಕಂಚಡಿ ಯಾಕೆ? ಭಾಸುರದ ಜಡಿ ಯಾಕೆ? ಕೇಶ ಕತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಯಾಕೆ? ತ್ರೈಮಲದ ಆಶೆ ಬಿಡನ್ ಅನಕ! (Sp.).

ಜಡಿತ jaḍita. = ಜಡತ. (My.).

ಜಡಿತಿ jaḍiti. Tbh. of ಝುಟಿತಿ (Šmd. 339; ಬೇಗಂ Cm.).

ಜಡಿಪ jaḍipa. The sound or cry of birds (ಚೆಜ್ಜೆ, ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Šm. 29; *cf.* ಜಂಕಣೆ); the note of the cuckoo (ಕೋಗಿಲೆಯ ಚಪ್ಪರಣೆ Šs.). (Tĕ. ಜಡಿ, ಸಡಿ, ತಪ್ಪುಡು, noise, sound; *cf.* ಸಪ್ಪಳ).

ಜಡಿಸು jaḍisu. To cause to beat, etc. (c.).

ಜಡಿಸು jaḍisu. To fill to superfluity, to cram (Râm. 6, 13, 4).

ಜಡೀಕೃತ jaḍî-krita. Stunned, rendered sluggish, etc. (Čpr. 6, 103).

ಜಡೀಭಾವ jaḍî-bhâva. *Dullness, sluggishness, apathy; insensibility.*

ಜಡುಪು jaḍupu. A flap (attached to a paper-kite, My.; Mhr. ಝುಡಪ).

ಜಡುಲ jaḍula. = ಜಟುಲ. (Sk.; R.).

ಜಡೆ jaḍĕ. = ಜಡಿ 1, of which it is an o. r. in Šmd. 28. 109.

ಜಡೆ jaḍĕ. 1. = ಜಡಿ 3, ಜೆಡೆ. Tbh. of ಜಟೆ (Čt. II, 91; ಸಟೆ, ಜಟೆ Mr. 320; ಮರದ ಬೀಱಿಲ್ Kk. 19). See Si. 121. 216. 230. 415. ಜಡೆಯವರನ್ನೂ ಮುಡಿಯವರನ್ನೂ ತೊಡಗ ಬಾರದು (Prv.). (The Mysore use of ಜಡೆ for *a woman's long plaited hair* is unknown in S. Mhr., but occasionally the term is used for the plaited hair of *little girls*). — ಜಡೆಕಳ್ಳಿ. A kind of the Euphorbia called Triangular spurge (My.). — ಜಡೆಕುಚ್ಚು. An ornament that is attached to the point of a tress of hair by women (My.). — ಜಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. = ಜೆಡೆ- 1. The hair to be matted. ಜಡೆಗಟ್ಟಿದ ಕೂದಲದ ಗುಮ್ಪು (ಜಟಾಜೂಟ G.). 2, to plait tresses (J. 26, 9). — ಜಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 2. = ಜೆಡೆ- 2. A band of plaited hair. See ಕಡ್ಡಣ. — ಜಡೆದೇವರು. Šiva, etc. ಜಡೆದೇವರಿಗೆ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲ, ಬೋಱದೇವರಿಗೆ ನೆಲೆ ಉಣ್ಟೇ? (Prv.). — ಜಡೆನಾಗರ. A small circular plate of gold ornamented with the figure of a cobra, that is attached to the upper part of a woman's long plaited hair (My.). — ಜಡೆಬಿಲ್ಲೆ. A round gold plate ornamented with a jasmine flower, worn by women over their plaited hair (My.; Si. 217). — ಜಡೆಮುಡಿ. (ಮೌಲಿ Si. 455). ಜಡೆಮುಡಿಯುಳ್ಳ, a ṛishi (J. 16, 28). — ಜಡೆವೆಣೆ. -ಪೆಣೆ. An entwining of pendent roots (Čpr. 5, after 39). — ಜಡೆಹತ್ತಿ. A kind of cotton (Si. 150; My.). — ಜಡೇ ಬಸರೀ ಗಿಡ. See s. ಪಣಿಯಾಲ.

ಜಡೆ jaḍĕ. 2. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಜಡ್ಜಿ jadji. A judge (C.; Si. 258; Br. ಜಡ್ಜಿ).

ಜಡ್ಡ jaḍḍa. = ದಡ್ಡ 1. Nearness, union (Tĕ. ಜಡ್ಡೆ). — ಜಡ್ಡಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ಜ-. One consonant written below another (Tĕ.; R.).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 1. = ಜಿಡ್ಡು 2, ದಡ್ಡು 2. Callosity; a callous spot; a wart; a scar (My.; Tĕ.; M. ತಱಿಮ್ಪು, T. ತಱುಮ್ಪು; see ಕಲೆ 1). ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗಮೆನ್ದು, ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳೊಳ್ ಆದ ಕಿಱುದೊಡೆಯ ಜಡ್ಡು (Šmd. II, o. rs. -ಜಡ್ಡು, -ದಡ್ಡು).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 2. = ಗದಡು, ಜಿಡ್ಡು 4. The disagreeable smell of sheep's milk, etc. (c.). ಗೊಡ್ಡು ಸಾಱಿಗೆ ಜಡ್ಡು ತುಪ್ಪ (Prv.). — ಜಡ್ಡು ಪಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. The ruddy shieldrake, Casarea rutila (Gz., as Jaddu—).

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. Tbh. of ಜಡ. Heaviness in the body, slight indisposition (C.; Tĕ.; B. 4, 122); sickness, disease (My.).

ಜಣ್ jaṇ. = ಜಣ, etc., ಠಣ್. (My.). — ಜಣ್ ಜಣ್. = ಜಣಜಣ. (My.).

ಜಣ jaṇa. = ಜಂ (ಜಣ್), ಜಣ್, (ಝುಣ). An imitative sound. — ಜಣ ಜಣ. rep. The tinkling of the gĕjjĕ or of small bells, and the ringing or clanking of Rupees when falling on a stone or being filled in a bag (C.; Mhr. ಝುಣಝುಣ; Sk. ಝುಂಝುನ). — ಜಣಜಣಿಸು. = ಜಂಜಣಿಸು. (My.).

ಜಣ್ಟಿ jaṇṭi. Joining; meeting and going together (on a road); partnership; the state of being joined to (as one article to another, My.; Tĕ. ಜಣ್ಟೆ; H.). *Cf.* ಜೆಟ್ಟಿ 2, ತಣ್ಟೆ 1. — ಜಣ್ಟಿಪಟ್ಟಿ. Title-deeds in the name of two persons (My.). — ಜಣ್ಟಿ ಹಾಕು. To join (one person to another for company's sake), to tie (one beast to another, My.).

ಜಣ್ಟಿಗಾಱ janṭi-gâṟa. A companion; a partner (My.).

ಜಣ್ಟಿಸು janṭisu. To join (v. t.); to annex, to affix (My.; Tĕ. ಜಣ್ಟಿಂಚು).

ಜಣ್ಡೆ jaṇḍĕ. = ಜಾಣ್ಡೆ. A flag, a banner, an ensign (S. Mhr.; Tĕ.; Mhr., H. ಝೇಣ್ಡಾ).

ಜತಣ jataṇa. = ಜತನ. (My.).

ಜತನ jatana. = ಜತಣ, ಯತನ. Tbh. of ಯತ್ನ (Šmd. 336; My.). 2, care; heed in order to protection (C.; J. 24, 29; Tĕ.; Mhr.; B. 3, 67). ಜತನವಿದ್ದವಗೆ ಮುಥನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಜತಿ jati. Tbh. of ಯತಿ (Šmd. 343; Čt. I, 97). An ascetic (ಶಿತ್ತಿಡಿ Čt. I, 81; ಋಷಿ Kk. 33; Šm. 34; My.). 2, harmonious musical time or measure (Bp. 4, 8; 17, 21; 56, 14); etc. — ಜತಿಗುಡು. -ಕುಡು. To give or indicate the time or measure in music (Rŝv. 4, after 14; 6, after 11, twice; V. 5, 8). — ಜತಿವಗೆಯು. -ಪಗೆಯು. The enemy of ascetics: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7).

ಜತಿಗೆ jatigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.).

ಜತು jatu. *Lac.*

ಜತುಕ jatuka. *Asa foetida.* 2, lac; a kind of gum.

ಜತುಕೃತ್ jatu-kṛit. Making lac: *a kind of fragrant tree,* in which the lac insect forms its nest.

ಜತುಕೆ jatukĕ. Lac; a kind of gum. 2, *a bat.* 3, a kind of fragrant substance or perfume (ಪಾಪಡಿ Mr. 141).

ಜತುರಸ jatu-rasa. Lac (ಅಲತಗೆ Čt. I, 91).

ಜತೂಕೆ jatûkĕ. = ಜತುಕೃತ್. *A kind of fragrant tree.*

ಜತೆ jatĕ. (= ಜತ್ತು, ಜೊತೆ, ಜೊತ್ತು). Union; intercourse; combination; company; a pair; a fellow (C.; Tĕ.; Mhr. ಜತ; Mhr., H. ಜಥಾ, a band or company). See B. 3, 103. 113; ಇಜ್-.

ಜತೆಗಾತಿ jatĕ-gâti. = ಜತೆಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಜತೆಗಾಱ jatĕ-gâṟa. A male companion (C.; B. 4, 6).

ಜತೆಗಾರ್ತಿ jatĕ-gâṟti. A female companion (C.).

ಜತ್ತ jatta. Tbh. of ಯತ್ನ. Effort, work (Čpr. 9, 13).

ಜತ್ತಕ jattaka. = ಜತ್ತವ, ಜತ್ತುಕ. Fraud, deceit, disguise, hypocrisy (ಕೈತವ Čt. II, 12; T., M. ಚದಿ; T. ತಟ್ಟು; T. ಏತ್ತು, to deceive; Tĕ. ಜತ್ತುಲ-ವಾಡು, a deceiver; ಚಟ್ಟಕ, roguish prank).

ಜತ್ತರ jattara. A cloth covering worn over the privities (? ಕೌಪೀನ Šs.; *cf.* ಛತ್ವರ?).

ಜತ್ತವ jattava. = ಜತ್ತಕ, etc. (ಕೆಯ್ಕೆ, ಕೈತವ Kk. 66, o. r. ಜತ್ತುಕ).

ಜತ್ತಾಣ jattâṇa. = ಚತ್ತಾಣ. ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಜತ್ತಾಣಮುಂ ಬೆದಣ್ಡೆಯುಮ್ ಎನ್ದು, etc. (Šmd. 121).

ಜತ್ತಿಗೆ jattigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (C.).

ಜತ್ತಿಳ jattiḷa. Tbh. of ಜತಿಲ (Hlâ.).

ಜತ್ತು jattu. = ಜೊತ್ತು. Tbh. of Mhr. ಜತ (ಜತ್; see s. ಜತೆ). Intercourse, friendship, as between two persons (C.); equality, as that of two bullocks (C.).

ಜತ್ತುಕ jattuka. = ಜತ್ತಕ, etc. (ಕೈದವ, ಕೆಯ್ತ, ಕಪಟ Šm. 52).

ಜತ್ತುಳ jattuḷa. = ಜಿತ್ತುಳ. Scum, foam (ನೊರೆ Šm. 35; Kk. 13, o. r. ಜಿ-).

ಜತ್ರು jatru. *The collar bone, the clavicle.*

ಜತ್ವ jatva. The letter or syllable ಜ (Šmd. 82. 342. 352. 369).

ಜನ jana. = ಜೆನ. A born being; *man, mankind, people;* a person or individual in general. ಜನ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ? — ಜನ ನೋಡಿ ಬೇಡ ಬೇಕು, ಜಾಗ ನೋಡಿ ಉಗುಬ ಬೇಕು (Prvs.).

ಜನಕ janaka. Generating; producing, causing (Kâvy. III, 3, B, 135). 2, *a progenitor, a father.* 3, the father of Râma's wife Sîtâ (Râm. 1, 12, 2).

ಜನಕಜಾರಮಣ janakajâ-ramaṇa. Râma (Râm. 1, 1, 1).

ಜನಕಜೆ janaka-jĕ. -ಜಾ. Sîtâ (Bp. 31, 21).

ಜನಕತನಯೆ janaka-tanayĕ. = ಜನಕಜೆ. (My.).

ಜನಕತನುಜೆ janaka-tanujĕ. = ಜನಕಜೆ. (Čh. v. 58).

ಜನಕಾತ್ಮಜೆ janaka-âtmajĕ. = ಜನಕಜೆ. (My.).

ಜನಂಗಮ jana-ṅ-gama. *A Čaṇḍâla* (ಹೊಲೆಯ Mr. 381).

ಜನಜನಿತ jana-janita. Generated by people: known to all (My.).

ಜನತೆ janatĕ. ಜನತಾ. *An assemblage of people;* people; mankind; birth (Kâvy. IV, 2, 30).

ಜನನ janana. *Birth; production.* 2, *race, lineage.* 3, generating, causing.

ಜನನಪತ್ರಿಕೆ janana-patrikĕ. = ಜನ್ಮಪತ್ರ. (My.).

ಜನನರಹಿತ janana-rahita. Free from birth (Bp. 12, 51).

ಜನನಹರ janana-hara. The remover of birth, etc. (Bp. 43, 71).

ಜನನಾಥ jana-nâtha. A king (Čpr. 4, 60; 6, after 11).

ಜನನಿ janani. *A mother.* 2, a kind of fragrant plant (ಕಳವಿಗೆ Mr. 141; *cf.* ಜನಿ 1, No. 4).

ಜನಪ jana-pa. A king (Bp. 5, 58; 21, 46).

ಜನಪತಿ jana-pati. = ಜನಪ. (Čpr. 2, 21. Bp. 46, 59; 50, 36).

ಜನಪದ jana-pada. A community, nation, people; *an inhabited country, an empire* (ದೇಶ Nn. 70); man, mankind.

ಜನಪ್ರಮೋದ jana-pramôda. People's delight; the white water-lily, or red lotus (ಕುಮುದ, ಜನರುಗಳ ಹರುಷ Nn. 29).

ಜನಮೇಜಯ jana-m-êjaya. Causing men to tremble: N. of a king, the son of Parikshit and great-grandson to Arjuna. (Bp. 56, 45; Bh. 1, 9, 1; J. 2, 2).

ಜನಯಿತೃ janayitṛi. A father. (R.).

ಜನಯಿತ್ರಿ janayitri. *A mother.*

ಜನರಂಜನ jana-rañjana. Gratifying the people, courting popular favour. (R.).

ಜನರಮಣ jana-ramaṇa. A king (Bp. 57, 73).

ಜನಲೋಕ jana-lôka. = ಜನೋಲೋಕ. One of the seven divisions of the universe, where the sons of Brahmâ and other pious men reside (Mr. 32).

ಜನವರ jana-vara. A king (Bp. 53, 35).

ಜನವಾದ jana-vâda. The talk of men: *news, rumour, report, scandal.*

ಜನವಾರ್ತೆ jana-vârtĕ. Rumour, report (B. 5, 55; My.).

ಜನಶ್ರುತಿ jana-śruti. *Rumour, news, intelligence.*

ಜನಸ್ janas. = ಜನಲೋಕ. See ಜನೋಲೋಕ.

ಜನಸ್ಥಾನ jana-sthâna. N. of a part of the Daṇḍaka forest (Râm. 3, 5, 2; J. 19, 20. 24).

ಜನಾಂಗ jana-aṅga. A nation, a tribe (B. 4, 127. 215; My.).

ಜನಾನುಕೂಲ jana-anukûla. The favour or help of people (My.); public benefit (My.).

ಜನಾನಿ janâni. Made for, or suitable to, women, belonging to the harem (Si. 259; My.; Mhr., H.); a seraglio, harem (My.; Mhr., H. ಜನಾನಖಾನಾ).

ಜನಾನ್ತ jana-anta. An uninhabited place. 2, a region, a country (ನಾಡಬ, ದೇಶ Nn. 13; ಗೋತ್ರ, ದೇಶ 16. 72).

ಜನಾರ್ದನ jana-ardana. *Vishṇu or Kṛishṇa* (Bp. 54, 36).

ಜನಾಪವಾದ jana-apavâda. Popular accusation (J. 5, 51; My.).

ಜನಾರಾತ jana-ârâta. A country, a region (Čpr. 6, after 11).

ಜನಾಶ್ರಯ jana-âśraya. An asylum for men (J. 11, 36); *a temporary shed or hall.*

ಜನಿ jani. = ಜಿನಿ. To flow, to drop (My.). ಜನಿದು ಹೋದುದು (ಸ್ಯನ್ನ, ರೀಣ, ಸ್ರುತ, ಸ್ನುತ Si. 379). (*Cf.* ಜಡಿ 6).

ಜನಿ jani. 1. *Birth, production;* one who has been born (see ಗುಡ-). 2, a woman. 3, *a daughter-in-law.* 4, *a kind of fragrant plant* (= ಜತುಕೃತ್; *cf.* ಜನನಿ No. 2).

ಜನಿ jani. 2. = (ಜನ್ನ), ಜನ್ನಿ 1, ಜಿನಿ. See ಜನಿವಾರ. (Tĕ. ಜನ್ನಿ, the brahmanical thread).

ಜನಿತ janita. Born, begotten; produced; occasioned (ಭೂತ, ಹುಟ್ಟುವನ್ಥಾದು Nn. 78).

ಜನಿಯಿಸು janiyisu. To be born or produced; to take place, to happen (ಪುಟ್ಟು Šmd. 7 Cm.; ಹುಟ್ಟು 46 Cm.; Čh. v. 172; Čpr. 2, 8; 3, 77).

ಜನಿಯುವಿಕೆ janiyuvikĕ. Flowing, dropping (ಶ್ಚ್ಯೋತ, ಪ್ರಾಘಾರ **Si. 390).**

ಜನಿವಾರ (jani-vâra or bâra). = ಜನ್ನವಿರ, ಜನ್ನಿವಾರ, ಜೆನಿವಾರ. **The sacrificial thread (which originally was a leather strap, C.; Si. 230. 252;** Mhr. ಜಾನವೇಂ).

ಜನಿಸು janisu. = ಜನಿಯಿಸು. (Bp. 2, 7. 8; 51, 25; 54, 57; J. **10, 49).**

ಜನುಮ januma. Tbh. of ಜನ್ಮ. (My.).

ಜನುಸ್ janus. *Birth, production, origin.*

ಜನೆ janĕ. = ತನೆ, ತೆನೆ 2, ಸೆನೆ. The yolk of an egg (R.; Tĕ. ಜೆನೆ, ಜೆನೆ, ಜನೆ, spawn, roe; the yolk of an egg; T. ಚಿನೈ, the embryo in the womb of beasts; an egg, particularly the eggs of fish, spawn; a bud; ಚಿನೈ, to be with young; to bud; M. ಚನೆ, ಚಿನೆ, pregnancy; ಚನೆ, animals to conceive; ಚನೆ, ಚಿನೆ, ಚುನೆ, juice, as of a mango stalk after the fruit is broken off, see ಸೊನೆ; Sk. ಜಲ, the embryo or uterus of a cow).

ಜನೇಶ jana-îśa. A king (Čh. v. 52).

ಜನೇಶ್ವರ jana-îśvara. A king (Čpr. 6, after 18; J. 26, 57).

ಜನೋದಯ jana-udaya. N. of a vṛitta (Čh.).

ಜನೋಲೋಕ janas-lôka. = ಜನಲೋಕ. (My.).

ಜನ್ತ janta. Tbh. of ದನ್ತ (Šmd. 352; ಪಲ್, ರದನ Šm. 70).

ಜನ್ತು jantu. *A creature, a living being;* man; people. 2, any animal, usually beings of the lowest organization, such as worms, insects, etc. (C.).

ಜನ್ತುನಿಕರ jantu-nikara. The multitude of living beings (ಜೀವ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು Nn. 73).

ಜನ್ತುಫಲ jantu-phala. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata.*

ಜನ್ತೆ jantĕ. A short, small beam crossing the chief beams in a flat roof and supporting the ceiling (C.; B. 4, 121; Ššv. 1, 70; Č. Bp. 5, 48; Tĕ. ದನ್ತೆ, a beam or rafter; *cf.* ಜತೆ, and Sk. ಯಮ್?). See ಬಲ್ಲನ್ತೆ. — ಜನ್ತೆಮಿಣಿ. A kind of leather rope (S. Mhr.).

ಜನ್ತ್ರ jantra. Tbh. of ಯನ್ತ್ರ (Šmd. 343; ಆವರಣಿ Mr. 207; Ššv. 3, 25; C.). ಜನ್ತ್ರದ ಕೀಲಂ ಕಳೆದನ್ತಿರೆ ಆಯ್ತು (Šmd. 84 Mdb.). See ಅಮುಜನ್ತ್ರ.

ಜನ್ನ janna. (= ಜನಿ 2, ಜನ್ನಿ 1). Tbh. of ಯಜ್ಞ (Šmd. 354; Šm. 63; Kk. 48). A sacrifice. 2, N. of a certain horse (ತುರಗಂ ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ ಕೆಮ್ಮಿರೆ ಜನ್ನನ್ ಅದು Mr. 275; Bp. 59, 40). See Abh. P. 10, after 183; Bp. 24, 74; 56, 27. — ಜನ್ನಗೂಟಿ. -ಕೂಟಿ. Whose food is sacrifice: a god (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*). — ಜನ್ನವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of (Daksha's) sacrifice: Vîrabhadra (Kk. 6; Šm. 4. 5). — ಜನ್ನವಳ. -ವಳ. Indra (ಸುರಪ Kk. 11*a*).

ಜನ್ನಣೆ jannaṇĕ. A sacrificial shed or house (ಯಾಗಶಾಲೆ Čt. I, 70).

ಜನ್ನವಿರ (janna-vira). = ಜನಿವಾರ, etc. ಜನ್ನವಿರಮಂ ಬಲನ್ದೊಡುವುದು (ಉಪವೀತ); ಜನ್ನವಿರದನ್ತೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಕಕ್ಷಕ Hlâ.).

ಜನ್ನಿ janni. 1. = ಜನಿ 2. See ಜನ್ನಿವಾರ.

ಜನ್ನಿ janni. 2. = ಸನ್ನಿ. (My.).

ಜನ್ನಿಗೆ jannigĕ. (Tbh. of ಯಾಜ್ಞಿಕ). That belongs to sacrifice or is suitable for sacrifice, or that is dedicated to be offered to an idol, especially used of cattle and of their milk (Bp. 12, 28; 14, 5. 23; S. Mhr.).

ಜನ್ನಿವಾರ (janni-vâra). = ಜನ್ನವಿರ, etc. (ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ಉಪವೀತ Mr. 255; Bp. 21, 25; 50, 6). ಜನ್ನಿವಾರಮನ್ ಎಡನ್ದೊಡಲ್ (ಪ್ರಾಚೀನ 255). ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟ ಜನ್ನಿವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ ಎನಿಸುಗು. ಕೊರಳಿನ್ದ ಇಳಿಯಿಕ್ಕಿದ ಜನ್ನಿವಾರವು ನಿವೀತ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಜನ್ನು jannu. = ಜನ್ನು. (My.).

ಜನ್ಮ janma. = ಜನುಮ, ಜಲುಮ, ಜಲ್ಮ. *Birth, production, origin;* existence, life; life-time; born from. — ಜನ್ಮ ಕೊಡು. To give birth to. ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟವಳು (ಜನನಿ, ತಾಯಿ G.). — ಜನ್ಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take birth upon one's self, to be born (B. 5, 279). 2, to take away life, to kill (S. Mhr.). — ಜನ್ಮವೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಜನ್ಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು No. 1. (My.).

ಜನ್ಮದೇಶ janma-dêśa. = ಜಲ್ಮ-. Native place or country (C.).

ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರ janma-nakshatra. The natal star, the star of the zodiac under which a person is born (My.).

ಜನ್ಮಪತ್ರ janma-patra. Horoscope (C.), also -ಪತ್ರಿಕೆ (C.).

ಜನ್ಮಪಾಪ janma-pâpa. = ಜಲ್ಮ-. Original sin (My.).

ಜನ್ಮಭೂಮಿ janma-bhûmi. = ಜಲ್ಮ-. Birthplace, native country (Kâvy. V, 44; J. 15, 11; My.).

ಜನ್ಮರಾಶಿ janma-râśi. The sign of the zodiac that contains the natal star (C.).

ಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯ janma-sâphalya. Attainment of the object or end of existence (C.).

ಜನ್ಮಾನ್ತ janma-anta. = ಜಲ್ಮಾನ್ತ. The end of existence (ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ Nn. 19, o. rs. ಜಲ್ಮಾನ್ತ, ಪ್ರಾಣಾನ್ತ್ಯ). 2, a district, a country (ಗ್ರಾಮ, ದೇಶ Nn. 37).

ಜನ್ಮಾನ್ತರ janma-antara. Another state of existence; another birth, past or future (Čpr. 5, 4; J. 13, 54; 18, 19; C.).

ಜನ್ಮಿ janmi. *A creature, a living being.*

ಜನ್ಮಿಸು janmisu. = ಜನಿಸು. (Bp. 4, 72; S. Mhr. rare).

ಜನ್ಯ janya. To be born, fit to be born; born from, occasioned by; generating (Bp. 47, 61). 2, relating to men or to the people; people. 3, *rumour, report.* 4, *the friend or companion of a bridegroom.* 5, *war, combat*

ಜನ್ಯ janyu. Birth. 2, *a creature, a living being.*

ಜನ್ಹು janhu. = ಜನ್ನು. Tbh. of ಜಹ್ನು. (My.).

ಜನ್ಹುತನಯೆ janhu-tanayĕ. = ಜಹ್ನು-. (G.; My.).

ಜಪ japa. 1. — ಜಪ ಜಪ. rep. Quickly, briskly (S. Mhr.; Mhr. ಝುಪಝುಪ).

ಜಪ japa. 2. Muttering; *muttering passages from the vêda, charms, prayers, names of a deity*, etc.; counting silently the beads of a rosary; a muttered prayer. — ಜಪ ಮಾಡು. To perform japa (C.).

ಜಪಮಾಲಿಕೆ japa-mâlikĕ. A rosary (C.; B. 5, 73).

ಜಪಮಾಲೆ japa-mâlĕ. = ಜಪಮಾಲಿಕೆ. (C.; ಅಕ್ಷಮಾಲೆ G.).

ಜಪಸರ japa-sara. = ಜಪಮಾಲೆ. (My.).

ಜಪಸು japasu. = ಜಪಿಸು. (S. Mhr.).

ಜಪಾನುಷ್ಠಾನ japa-anushṭhâna. Performance of japa (Ššv. 2, 107; J. 10, 23).

ಜಪಾಪುಷ್ಪ japâ-pushpa. = ಜಪೆ. (ದಾಸಾಳದ ಹೂ G.; My.). 2, ಮುದ್ದುಗುಣಿಕೆಯ ಹೂವು (G.).

ಜಪಾರುದ್ರ japâ-rudra. = ಜಪೆ. (ದಾಸಣ Mr. 126, o. r. ದಾಸ್ಯಣ).

ಜಪಿಯಿಸು japiyisu. = ಜಪಿಸು. (Čpr. 2, 6; Abh. P. 14, 100).

ಜಪಿಸು japisu. = ಜಪಸು. To mutter (J. 28, 54; Ššv. 1, after 79; My.); to perform japa (C.; Si. 251).

ಜಪೆ japĕ. ಜಪಾ. = ಜವೆ. *The China rose or shoe-flower, Hibiscus rosa sinensis* Lin.

ಜಪ್ತಿ japti. Seizure, confiscation, sequestration, attachment (in law, C.; Br.; Mhr., H.; B. 5, 88).

ಜಪ್ಪನೆ jappanĕ. In a lurking manner (C.; B. 4, 180; 5, 242).

ಜಪ್ಪಳ jappaḷa. N. of a jâtrĕ at Basarûr. — ವಣ್ಣಾರ ಕಪ್ಪಳ, ಬಸರೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೇಶ್ವರಕೋಡೀ ಹಬ್ಬ ಮೂಱೂ ಕಣ್ಣರೆ ಮೋಕ್ಷ (Prv.).

ಜಪ್ಪಿಸು jappisu. To wait and watch patiently, to lurk (C.; B. 3, 31; 5, 31. 138; Mhr. ಜಪಣೇಂ).

ಜಪ್ಯ japya. To be muttered; *a prayer that is to be muttered.*

ಜಬ್ jab. = ಜಬ್ಬು 1. — ಜಬ್ಬುರಿ. A weak rope (Bh. 8, 26, 56).

ಜಬರ jabara. = ಜಬರು. Powerful; heavy; difficult; huge; high in price; massy; ponderous, etc. (Mhr., H.).

ಜಬರದಸ್ತು jabara-dastu. Oppression; force; violence (C.; Mhr., H. ಜಬರದಸ್ತಿ).

ಜಬರಿಸು jabarisu. = ಜಬ್ಬರಿಸು. To chide, to scold, to abuse (S. Mhr.).

ಜಬರು jabaru. = ಜಬರ.

ಜಬರುಜಂಗು jabaru-jangu. Zafar-jang (Zubber Jung): the ruler of the battle: a title bestowed on certain cannon (Tĕ., R.; T. ಜವಿರ್ ಜಂಗಿ).

ಜಬಾಬು jabâbu. = ಜವಾಬು. (My.; Mhr., H. ಜಬಾಬ, ಜವಾಬ).

ಜಬ್ಬರಿಸು jabbarisu. = ಜಬರಿಸು. (My.). *Cf.* ಜರ್ಬು.

ಜಬ್ಬಲ jabbala. = ಜಬ್ಬಲು, (ಜಬ್ಬು 1). The state of being weak, infirm or frail from old age, etc., that of being withered and dry, as that of grass or of some parts of grass occasionally is (S. Mhr.; My. as ಜಬ್ಬಲು); that of being soft or pulpy, as that of ripe fruit (from a fall or blow, My. as ಜಬ್ಬಲು); that of being relaxed or slack, as that of a female's breast (My. as ಜಬ್ಬಲು). *Cf.* ಜರಗು 1?

ಜಬ್ಬಲು jabbalu. = ಜಬ್ಬಲ. (My.).

ಜಬ್ಬಿಸು jabbisu. 1. (= ಜಬ್ಬು 3). To suck (as a mango, sugar-cane, etc., My.; *cf.* ಸೀಪು).

ಜಬ್ಬಿಸು jabbisu. 2. To cause to scold or abuse (My.).

ಜಬ್ಬು jabbu. 1. (= ಜಬ್, ಜಬ್ಬಲು). Weakness, frailty; softness, pulpiness; relaxed state, slackness (My.; Tĕ. also: slowness; negligence; indolence; Tu.: delay; infirmness; hollowness). — ಜಬ್ಬುದುಟು. -ತುಟು. To reduce to pulp by treading (Râm. 6, 39, 23).

ಜಬ್ಬು jabbu. 2. = ಜರ್ಬು, etc. To scold, to abuse (My.).

ಜಬ್ಬು jabbu. 3. (= ಜಬ್ಬಿಸು 1). To suck (My.).

ಜಬ್ಬುಲು jabbulu. A grassy place (ಹುಲ್ಲು ಬೆಳದ ಸ್ಥಲ G.; Tĕ. ಜೊಬ್ಬಿಲು, to thrive, to grow thickly; to be full, abundant).

ಜಮ jama. = ಜವ 2. Tbh. of ಯಮ. — ಜಮದಾಡೆ. A kind of weapon (Ršv. 6, after 11; Tĕ. ಜಮದಾಡಿ, ಜಮುದಾಡಿ, ಜಮುದಾಳಿ, ಜನ್ದಾಡು; T. ಜಮುದಾಡು, a sword, a cutlass, a dagger; H. jamdhar, Br.). *Cf.* ಜಮದಣ್ಡ.

ಜಮುಖಾನೆ jamakhânĕ. = ಜಮ್ಖಾನೆ, ಜಮ್ಮುಖಾನೆ. A sitting carpet (C.; B. 4, 60; Mhr., H.; T. ಜಮುಕ್ಕಾಳ).

ಜಮದಗ್ನಿ jamat-agni. Blazing fire: N. of a ṛishi, father of Parašurâma (Mr. 258).

ಜಮದಗ್ನಿತನಯ jamadagni-tanaya. Parašurâma (Mr. 504).

ಜಮಳ jamaḷa. Tbh. of ಯಮಲ (Šmd. 343; Tĕ. ಜಮಿಲಿ, ಜಮುಲು).

ಜಮಾ jamâ. = ಜಮೆ. Receipts, income, revenue (C.; Mhr., H.). 2, collected, gathered together (Mhr.).

ಜಮಾಖರ್ಚು jamâ-kharču. Receipts and disbursements (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮಾದಾರ jamâ-dâra. The head of a body (of peons, etc., My.; Mhr.); a commander of a body of troops (My.; Mhr.).

ಜಮಾಬನ್ದಿ jamâ-bandi. The general assessment of lands, etc., settlement of the assessments (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮಾಯಿಸು jamâyisu. To assemble, to come together (C.; Mhr. ಜಮಣೇಂ); to succeed or answer, as a business (C.; Mhr.); — to collect (My.; Mhr.).

ಜಮಾವಣಿ jamâvaṇi. Agreement, harmony (in music, Si. 64; My.).

ಜಮಾವಸೂಲುಬಾಕಿ jamâ-vasûlu-bâki. The collections and the outstanding balances (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮೀದಾರ jamî-dâra. = ಜಮೀನುದಾರ. A zemindar, a landholder, a hereditary officer (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಜಮೀನು jamînu. Land or ground (C.; Mhr., H.).

ಜಮೀನುದಾರ jamînu-dâra. = ಜಮೀದಾರ. (C.; Mhr., H., Br.).

ಜಮುನೆ jamunĕ. = ಜಗುನೆ. (My.); N. (My.).

ಜಮೆ jamĕ. = ಜವಿ, etc. (My.).

ಜಮೆ jamĕ. = ಜಮಾ. (C.).

ಜಮೇದಾರ jamê-dâra = ಜಮಾದಾರ. (My.; Br.).

ಜಮ್ಖಾನೆ jamkhânĕ. = ಜಮುಖಾನೆ, etc. (My.).

ಜಮ್ಪ jampa. Tbh. of ಝಮ್ಪ (Šmd. 339 Mdb.).

ಜಮ್ಪತಿ jampati. (= ದಮ್ಪತಿ). *Husband and wife.*

ಜಮ್ಪಾ jampâ. — ಜಮ್ಪಾಸೆಟ್ಟಿ. N. ಜಮ್ಪಾಸೆಟ್ಟಿ, ಜಾಡೀ ತಾರೋ! ಅನ್ದರೆ ಜಲಪ್ರಮಾಣವೆಷ್ಟು? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಜಮ್ಪು jampu. 1. = ಜೊಮ್ಪು. Drowsiness, sleepiness (S. Mhr.; T. ಚಮ್ಬಡ, ಜೊಮ್ಬಲ್, laziness, slowness).

ಜಮ್ಪು jampu. 2. A multitude (Tĕ. = ಸಮುದಾಯ). See ಜಗ-.

ಜಮ್ಪೆ jampĕ. (T. ಚಮ್ಪೈ, one of the seven modes in music). — ಜಮ್ಪೆತಾಳ. Slow time in music, andante (My.; Tĕ.).

ಜಮ್ಬ jamba. 1. A certain horse (Bp. 59, 40; ತುರಗಂ ತುಮ್ಬಿ ಚಿಬ್ಬುದೋಱಿರಲ್ Mr. 275, o. rs. ಜಮ್ಪಿ, ಬಿಮ್ಬ).

ಜಮ್ಬ jamba. 2. = ಜಮ್ಬು2, ಡಬ್, ಡಬ್ಬು2, ಡಮ್ಬ1, ಡಮ್ಬು, ಡಮ್ಭ, ದಮ್ಬ, ದಮ್ಭ. Tbh. of ದಮ್ಭ. Ostentation, pomp (C., also ಜಮ್ಭ; Tĕ. ಜಮ್ಬ; T. ಚಮ್ಬು). ಜಮ್ಬ ಮಾಡಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಕಾಸು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಜಮ್ಬಗಾಱ jamba-gâṟa. A man of ostentation (My.).

ಜಮ್ಬರ jambara. Affair, business (C., also ಜಮ್ಬಾರ; Tu.; Tĕ. ಜರುಪು, to do, perform). ಜಮ್ಬರದವನಿಗೆ ತಮ್ಬೂರ ವೋ? (Prv.).

ಜಮ್ಬಾಲ jambâla. *Mud, mire* (also ಜಮ್ಬ).

ಜಮ್ಬಿ jambi. Tbh. of ಶಮಿ. The tree Acacia or Mimosa suma Roxb. (R.; Tĕ. ಜಮ್ಮಿ, ಜಮ್ಮಿ).

ಜಮ್ಬೀರ jambîra. *A lemon, the common lime* (ನಿಮ್ಬೆ Mr. 112; Si. 126).

ಜಮ್ಬು jambu. Length (My.; Tĕ. ಜಮ್ಪು; see ಚಾಪು). **2,** a kind of reed or sedge, Typha angustifolia L. (T. ಚಮ್ಬು; Tĕ. ಜಮ್ಬು, ಜಮ್ಮು). — ಜಮ್ಬುಮೀನು. (ಚಲಿಚಿಮ, etc., ಕಾರ ಹುಲ್ಲಿನೊಳು ತಿರುಗುವ ಮೀನು, ಹುಲ್ಲುಮೀನು Si. 87). — ಜಮ್ಬುಹುಲ್ಲು. (ಕಾಶ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧ, ಪೋಟಗಲ Si. 163; My.).

ಜಮ್ಬು jambu. 1. ಜಮ್ಬೂ. *The rose apple, Eugenia jambolana* Lam., or another species of Eugenia (ನೇಱಿಲ್ Mr. 115; ನೇಱಿಳೆ Si. 125). — ಜಮ್ಬುನೇಱಿಲು. The rose apple, Eugenia jambos L. (C.; St. & Pl.). See ಕೆಮ್ಬು-.

ಜಮ್ಬು jambu. 2. = ಜಮ್ಬ 2. (S. Mhr.).

ಜಮ್ಬುಕ jambuka. *A jackal.* 2, *Varuṇa.* 3, = ಜಮ್ಬು 1.

ಜಮ್ಬುಕಧ್ವನಿ jambuka-dhvani. The sound of a jackal. See ಊಳಿಡು.

ಜಮ್ಬುಖಾನೆ jambukhânĕ. = ಜಮುಖಾನೆ, etc. (My.).

ಜಮ್ಬುಕೇಶ್ವರ jambuka-îśvara. A Šaiva place of pilgrimage near Trichinopoly (My.).

ಜಮ್ಬುದ್ವೀಪ jambu-dvîpa. One of the seven continents surrounding the mount Mêru; the central division of the world, including India;—India (pretty C.).

ಜಮ್ಬುಮಾಲಿ jambu-mâli. N. of a râkshasa in the army of Râvaṇa (Abh. P. 13, 121; Râm. 5, 4 sum.; J. 27, 43).

ಜಮ್ಬೂನದಿ jambû-nadi. N. of a fabulous river, said to flow from the mount Mêru, and to be formed by the juice of the fruits of a jambu tree on that mount. (R.).

ಜಮ್ಬೂಫಲ jambû-phala. A jambû fruit (Bp. 54, 56).

ಜಮ್ಬೂರ್ jambûr. N. (Bp. 49, 15; 55, 54).

ಜಮ್ಭ jambha. *The common lime or lemon.* 2, seizing with the mouth: *N. of a daitya or demon,* destroyed by Indra (Č. Bp. 47, 21). 3, the jaws; the mouth; a tooth or tusk.

ಜಮ್ಭದ್ವೇಷಿ jambha-dvêshi. Indra (Bp. 54, 52).

ಜಮ್ಭಭೇದಿ jambha-bhêdi. *Indra.*

ಜಮ್ಭರಿಪು jambha-ripu. Indra (Mr. 41).

ಜಮ್ಭಲ jambhala. *The common lime or lemon.*

ಜಮ್ಭವೈರಿ jambha-vairi. Indra (Ršv. 1, 99).

ಜಮ್ಭಾಮಿತ್ರ jambha-amitra. Indra (Bp. 61, 82).

ಜಮ್ಭಾರಿ jambha-ari. Indra (ಇನ್ದ್ರ, ಜಿಷ್ಣು Nn. 38; J. 4, 7).

ಜಮ್ಭೀರ jambhîra. *The common lime or lemon.* 2, *a kind of basil* (Ocimum) *with small leaves.* See ಮರುವಕ.

ಜಮ್ಮಡಿಸು jammaḍisu. To cause to tremble (? Râm. 6, 11, 3).

ಜಮ್ಮನೆ jammanĕ. With a thrill of joyful rapture (ರೋಮಾಂಚನಸುಖ Čt. I, 44; *cf.* ಜುಮ್ಮನೆ).

ಜಯ jaya. Conquering, winning; captivating, fascinating, charming, etc. (ಮನೋಹರ, ಶುಭ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424). 2, *victory; conquest;* winning (ಗೆಲ Čt. I, 83; ಗೆಲ್ಲ II, 35). 3, a formula causing victory. 4, *the plant Premna spinosa or longifolia.* 5, the twenty-eighth year of the cycle of sixty (C.). — ಜಯ ಜಯ. rep. Hurra! bravo! all hail! glory unto—! (Bp. 32, 40; C.; Mhr.). — ಜಯಜೀಯ. Hail, master! (Čpr. 4, 67). — ಜಯವಿಡು. -ಇಡು. To shout "victory!" "bravo!", etc. (Bp. 52, 42; 57, 50; 59, 43). — ಜಯ ಹೊನ್ದು. To gain the victory (C.; B. 4, 8). ಜಯ ಹೊನ್ದಿದ (ಸಾರ್ಥಕ G.).

ಜಯಘಣ್ಟೆ jaya-ghaṇṭĕ. A bell of victory or for the proclamation of victory, used to be carried about (Bp. 21, 10. 40); a bell used in temples on joyous occasions (My.; see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ).

ಜಯಘೋಷ jaya-ghôsha. Shouting to proclaim victory, a cry of victory. (My.).

ಜಯತ್ jayat. Conquering.

ಜಯದ್ರಥ jayat-ratha. N. of a king of the Sindhus and Sauvîras (J. 13, 32; 27, 42; 32, 50).

ಜಯಧ್ವಜ jaya-dhvaja. A standard of victory. (Čpr. 6, 43). 2, a N.

ಜಯಧ್ವನಿ jaya-dhvani. A shout or cry of victory. (My.).

ಜಯನ jayana. *Conquering.* 2, armour.

ಜಯನಶಾಲಿಕೆ jayana-śâlikĕ. An armoury (Čpr. 1, 139).

ಜಯನ್ತ jayanta. *N. of a son of Indra.* 2, N. of a minister of Daśaratha (Râm. 1, 16, 12).

ಜಯನ್ತಿ jayanti. A flag, a banner. 2, the day, or the anniversary of it, on which a deity assumed an incarnation, see ಕೃಷ್ಣ-, ನರಸಿಂಹ-, ರಾಮ-. 3, *the plant Sesbania aegyptiaca* Pers. 4, = ನೇತ್ರಮೂಲಿ, q. v. 5, N. of an author (Nn. 3).

ಜಯಪತ್ರ jaya-patra. A record of victory (Bp. 52, 46; My. also ಜಯಪತ್ರಿಕೆ).

ಜಯಮಂಗಲ jaya-maṅgala. A royal elephant. 2, a cheer (or festival) of victory (Čpr. 4, 42).

ಜಯಮಾನ jayamâna. Conquering (Bp. 52, 19).

ಜಯಮಿನಿ jayamini. Tbh. of ಜೈಮಿನಿ. (C.).

ಜಯಯಾತ್ರೆ jaya-yâtrĕ. A march of conquest or victory (Čpr. 7, 30).

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ jaya-lakshmi. The goddess of victory, victory (Ššv. 4, 97).

ಜಯವನ್ತ jaya-vanta. (Šmd. 242, o. r. ಜಸ-). A victorious man (C.). Fem. ಜಯವನ್ತಳು (C.).

ಜಯವರ್ಮ jaya-varma. N. of a king (Čpr. 5, 94. 101. 112).

ಜಯವಿಜಯ jaya-vijaya. N. of two doorkeepers (Bhâgavata 3, 5 sum.).

ಜಯಶಾಲಿ jaya-šâli. A conqueror (Ši. 282; My.).

ಜಯಶೀಲ jaya-šîla. A victorious man (ಜಿತ್ವರ, ಜಿಷ್ಣು G.; My.).

ಜಯಶೌಣ್ಡ jaya-šaunḍa. Exceedingly fond of victory (Bp. 36, 39).

ಜಯಶ್ರೀ jaya-šrî. The goddess of victory, victory (Čpr. 2, 1; 6, 1). 2, N. of Jayavarma's wife (5, 94).

ಜಯಸು jayasu. = ಜಯಿಸು, ಜಯ್ಸು. To conquer, to defeat, to overcome (Bp. 50, 19; S. Mhr.); to be victorious.

ಜಯಸ್ತಮ್ಭ jaya-stambha. A column erected to commemorate a victory (Čpr. 7, 32; My.).

ಜಯಿಸು jayisu. = ಜಯಸು, etc. (Bp. 28, 46; J. 12, 1; 13, 7. 8. 55. 57; B. 4, 218; My.).

ಜಯೆ jayĕ. *The plant Sesbania aegyptiaca* Pers. 2, N.

ಜಯೆವಿಜಯೆ jayĕ-vijayĕ. N. of two attendants of Girijâ (Grj. 8, 83; 9, 59).

ಜಯ್ಯ jayya. *To be conquered or gained, conquerable.*

ಜಯ್ಸು jaysu. ಜೈಸು. = ಜಯಸು. (C.).

ಜರ jara. 1. = ದರ. An imitative sound. — ಜರ ಜರ. rep. The noise in drawing anything on the ground (My.; Tĕ. ಜರಜರ).

ಜರ jara. 2. = ಜರು. Sliding. — ಜರಗುಣ್ಡೆ. -ಕುಣ್ಡೆ. Sliding on the posteriors down a slope, as children do in play (S. Mhr.).

ಜರ jara. 3. = ಜರಿದು. P. p. of ಜರಿ 1, in ಜರ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಜರ jara. 1. Tbh. of ಜ್ವರ (Šmd. 368; C.). — ಜರಚಳಿ. Ague (C.). — ಜರಗೆಣ್ಡೆ. Ague-cake: enlargement of the spleen (My.).

ಜರ jara. 2. Growing old; decaying; wearing out, wasting; etc. See ನಿರ್ಜರ. — ಜರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become thin or lean, as a child (S. Mhr.).

ಜರ jara. 3. (= ಜರಿ). Brocade (C.; Mhr., H.; B. 2, 7; 3, 102. 103; 4, 125). 2, gold (ಪೊನ್ Bhn. 10, o. r. ಜರಗು; Br., H. ಜರು, gold).

ಜರ jara. 4. Somewhat; a little (C.; Mhr., H. ಜರಾ).

ಜರಕ್ jarak. The sound produced when a swing is in motion (C.).

ಜರಕ್ಕನೆ jarakkanĕ. = ಜರನೆ. With a sudden sliding motion, in ಜರಕ್ಕನೆ ಜಾಱು (My.).

ಜರಗ jaragu-a3. = ಜಲಗಾಱ. (V. 41, 43).

ಜರಗಿಸು jaragisu. = ಜರಿಗಿಸು, ಜರುಗಿಸು, ಸರಕಿಸು, ಸರಿಕಿಸು, ಸರುಕಿಸು. To make slide aside, to move forward or push on (a thing on a surface, v. t., My.); to push or carry on, as work (My.).

ಜರಗು jaragu. 1. = ಜರಿಗು, ಜರುಗು 1, ಸರಕು, ಸರುಕು. To slip, as from the hand; to slide, as tiles; to roll down, as sand or corn from a heap; to change one's place, to move forward or aside (v. i.); to pass, to elapse, as time, words; to be done, as business (My.; Te.; T., M. ಚರಿ, to slide or slip, as a garment; to roll down, as corn from a heap; to fall down, as little stones from a wall; to lean, bend, be in a bending posture, incline, slope = ಚಾಯ್, *cf.* ಚಾಚು; *cf.* ಜಗ್ಗು 1, ಜರಿ 1, ಜಾಱು 1, ಸರಿ).

ಜರಗು jaragu. 2. = ಜರುಗು 2. Loose texture, as that of cloth (My.).

ಜರಗು jaragu. = ಜರ 3, No. 2 q. v., ಜಲ 3, ಜಲಗು, ಜಾಲ 2. Gold.

ಜರಠ jaraṭha. Worn out, decayed, infirm; old; hard, solid; old age (ಘನ, ಹಱಿವಾದುದು Nn. 15, o. r. ಹಱಿದು; ಪುರಾಣ, ಹಱಿದು 138; ಪುರಾಣ, ಹಱಿವಾದುದು 146). 2, bent, drooping. 3, harsh, cruel (ನಿಷ್ಠೂರ 146). 4, mud, mire (ಪಂಕಿಲ, ಕೆಸಱು 146).

ಜರಡ jaraḍa. = ಜರಠ. Hard, solid, firm, stiff (ಬೆಟ್ಟಿತು Mr. 484); a cruel man (V. 37, 60).

ಜರಡು jaraḍu. = ಜಳ್ಳು q. v., ಜಾಳ್, ಜೊಟ್ಟೆ. Unsubstantiality; uselessness (ಜಳ್ಳು, ಜಾಳ್, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ Bhn. 49; see ಚರಟ).

ಜರಡೆ jaraḍĕ. = ಜಲಡೆ, ಜಲ್ಲಡಿ, ಜಲ್ಲಡೆ. A sieve (My.; Tĕ. ಜಲ್ಲೆಡ, a wicker sieve; T. ಚಲ್ಲಡೈ, M. ಚಲ್ಲಡೆ, a large sieve, a cribble; Tĕ. ಜಲ್ಲಿಂಚು, T., M. ಚಲಿ, to sift; to find by sifting or searching, a piece of gold, etc.; T. ಚಲ್ಲು, to sift, to sprinkle water; see ಜಲ್ಲಿಸು; *cf.* ಚಾಲನಿ).

ಜರಣ jaraṇa. Waxing old; decayed. 2, promoting digestion. 3, *cumin-seed.*

ಜರತ್ jarat. ಜರನ್ತ. *Old;* decayed, infirm.

ಜರತಾರ jaratâra. = ಜರತಾರೆ. Silver wire covered with gold (S. Mhr.; Mhr., H.; Br. ಜರತಾರು).

ಜರತಾರಿ jaratâri. = ಜರ್ತಾರಿ. Worked with jaratâra (C.; Mhr., H.).

ಜರತಾರೆ jaratârĕ. = ಜರತಾರ. (My.).

ಜರದಾ jaradâ. = ಜರದಿ, ಜರ್ದಾ, ಜರ್ದೆ. Dun, used of the horse (Mhr., H.; R.).

ಜರದಿ jaradi. = ಜರದಾ, etc. (B. 5, 242).

ಜರದು jaradu. = ಜರಿದು. P. p. of ಜರಿ 1. (My.).

ಜರದ್ಗವ jarat-gava. *An old bull or ox.*

ಜರನೆ jaranĕ. = ಜರಕ್ಕನೆ. (C.).

ಜರನ್ಮೃಣಾಲ jarat-mriṇâla. Old, rotten lotus fibres (Čpr. 5, after 39).

ಜರಬು jarabu. = ಜರುಬು. Terribleness: imperativeness; overawing; awe (C.; Mhr., H. ಜರಬ).

ಜರಸ್ jaras. *Old age; decrepitude.*

ಜರಾಯು jarâyu. *The exterior membrane which invests the fetus, the Chorion* (ಕೂಸು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೀಲ Mr. 308). 2, *the womb, the uterus.* 3, the after-birth.

ಜರಾಯುಜ jarâyu-ja. *Born from the womb, viviparous, as man, horses, etc.*

ಜರಾವತ್ jarâ-vat. Aged, old, infirm (ವಿಸ್ರಸ, ಮುಪ್ಪುದೋಱುವವಂ Mr. 310).

ಜರಾಸನ್ಧ jarâ-sandha. N. of a king of Magadha and Čêdi, and enemy of Krishṇa. (Šmd. 64 Mdb.; Bp. 54, 36).

ಜರಿ jari. 1. = ಸರಿ. To slip or fall, as from the hand (C.); to slide, to come, fall or slip down, as a bank (ತೀರಪತನ Šmd. Dh.; ಕುಸಿ Šm. 110; My.); to fall in, as a house (My.); to slip away or shrink back. See Bp. 2, 15; Ršv. 5, after 120; Râm. 1, 16, 14; J. 21, 13; 25, 35. P. ps. ಜಿರದು (My.), ಜರಿದು (C.). (See T., M. s. ಜರಗು 1; T. also ಚರುವು). **2,** to fall away, to lose flesh, to become emaciated (My.).

ಜರಿ jari. 2. A short P. p. of ಜರಿ 1, in ಜರಿ ಜರಿದು (Bp. 16, 5; 54, 80).

ಜರಿ jari. 3. = ಸರಿ. (A sliding place): a sloping hollow between hills, a ravine worn by a stream (C.; ದರತ್ Si. 485; J. 10, 8; Tĕ. ಚರಿ, ಜರಿ, ದರಿ, ಚರಿಯು; T. ಚರಿವು). ಬೆಟ್ಟದ ಜರಿ (ಪ್ರಪಾತ, ತಟಭ್ಯಗು Si. 115; ಪ್ರಸ್ಥ 429; *cf.* ಝುರಿ). ನಡೆಯಲ್ ಇವ್ವಂ ಕೊಡದ ಜರಿಗಳಿಂ ದರಿಗಳಿಂ...ಕಾನನಂ ಕಣ್ಗೆ ಸೆದುದು (Râghč. 17, 56). — ಜರಿಗಿಡ. A fern (My.).

ಜರಿ jari. Worked with gold or silver threads; gold or silver threads (My.; Mhr., H.; Br.). — ಜರೀಪಟಕ. The streamer of the grand ensign of the Peshwa (Mhr., H. -ಕಾ); a grand flag (S. Mhr.; Čb. 125); a golden girdle or belt (My.; Mhr.).

ಜರಿಗಿಸು jarigisu. = ಜರಗಿಸು. (My.).

ಜರಿಗು jarigu. = ಜರಗು 1, etc. (My.).

ಜರೀಪ jarîpa. A giraffe (My.; Arabic *zirâfâh, zorâfeh).*

ಜರೀಬು jarîbu. A land-measure; land-surveying (Mhr., H., Br.); measurement (My.).

ಜರು jaru. = ಜರ 2. — ಜರುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To fell to the ground (Bh. 8, 26, 11).

ಜರುಗಿಸು jarugisu. = ಜರಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಜರುಗು jarugu. 1. = ಜರಗು 1, etc. To slide, etc. (My.); to give way, to flee (Bh. 8, 26, 15).

ಜರುಗು jarugu. 2. = ಜರಗು 2. (My.).

ಜರುಬು jarubu. = ಜರಬು. (My.).

ಜರುಹು jaruhu. To cause to come down, to demolish (Râm. 6, 11, 15).

ಜರೂರು jarûru. Necessarily, at all events; invincible necessity (C.; Mhr., H.).

ಜರೆ jarĕ. ಜರಾ. *Old age; decrepitude;* hoary age, grey hair (ನರೆ Čt. I, 48; ಪಲಿತ, ನರೆ Mr. 320). ಜರೆ ಬನ್ದರೂ ನರೆ ಬರಬಾರದು (Prv.). — ಜರೆ ನರೆ. Old age and greyness (Râm. 5, 8, 67).

ಜಱ್ jar̤. An imitative sound. — ಜಱ್ ಜಱ್. rep. The continual creaking of shoes (C.).

ಜಱ jar̤a. = ಜಱಿದು. P. p. of ಜಱಿ 1, in ಜಱ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಜಱಕ್ಕು jar̤akku. The creaking of shoes (C.).

ಜಱದು jar̤adu. = ಜಱಿದು. P. p. of ಜಱಿ 1. (My.).

ಜಱಹ jar̤aha. Rebuke, censure (ನಿರಾಕಾರ, ಪರಾಭವ, ಪರಿಭವ, etc. Mr. 428; Dat. ಜರಹಕ್ಕೆ 428).

ಜಱಿ jar̤i. 1. = (ಜಡಿ 1), ಜಱಿ 1 q. v., ಜೆಱು, ಜೆಱಿ. (C.; Bp. 44, 6?; J. 9, 5; 10, 53; 12, 31). ಅಭಿನವಮುಂಗನ್ ಉಸುರ್ದ ಸತ್ಕೃತಿಯಿದಂ ಜಱಿವರಾರ್? ಮುಱಿವರ್ ಆರ್? (Mr. 7). — ಜಱಿದಾಟ. -ಆಟ. Abusing, etc. (My.). — ಜಱಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಜೆಱಿ-. To revile, to censure. ಜಱಿದಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅವರೀಣ, ಧಿಕ್ಕೃತ Si. 379).

ಜಱಿ jar̤i. 2. P. p. of ಜಱಿ 1, in ಜಱಿ ಜಱಿದು (Bp. 23, 25).

ಜಱಿ jar̤i. 3. A centipede; a scolopendra (Tĕ. ಜೆಱ್ಱಿ; *cf.* ಜಱಿಲೆ). ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ಶತಪದಿ ಎನ್ದರೆ ಜಱಿ, ಸರಸ್ವತೀ ಪುತ್ರನೆಮ್ಬ ಹುಱು; ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಒನಿಕೇ ಬಣ್ಣೇ ಹುಱುವೆ ಮ್ಬುವರು (Si. 171).

ಜಱಿಚು jar̤iču. = ಜಱುಚು 1. (Čpr. 7, after 62).

ಜಱುಚು jar̤uču. 1. To talk much, to be talkative or loquacious, to talk vainly (ಬಹುಭಾಷೆ Šmd. Dh.).

ಜಱುಚು jar̤uču. 2. Garrulity, loquaciousness, vain talk (ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ Šmd. II; Kk. 80).

ಜಱೆ jar̤ĕ. 1. = ಜಱಿ 1, etc. To speak assaultingly; to rebuke, to abuse; to disgrace, to disdain, to jeer at, etc.; to utter a harsh sound (ಅಕ್ರುಮಣಾಲಾಪ Šmd. Dh.; ಹೇಲೆ, ಪಱಿವು Nn. 108; ತಿರಸ್ಕಾರ Nn. 154; My.; T. ಕಱುವು, to scold, etc.; *cf.* ಜರ್ವು 1). P. ps. ಜಱಿದು, ಜಱೆದು. ಪಾಪಿಗಳ್ ಸುಜನರಂ, ಮಾಣಿಕ್ಯಮಂ ಡಕ್ಕೆ ತಾಂ ಜಱೆಯಲ್, ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಗಾವಸಿಂಗವುಮ್ ಎಣೆಯೇ? (Ss. 103). See Bp. 9, 10; 45, 17; 60, 21; Rsv. 13, 60; Č. Bp. 5, 50; 11, 6; J. 1, 6. 7; 14, 15; 17, 8; 31, 26; Bh. 8, 21, 8.

ಜಱೆ jar̤ĕ. 2. An imprecation or term of abuse (ಅವಗ್ರಹ Šmd. Dh.; ಬಱಿದಾದ ಕ್ಷೇಣಂ Čt. I, 29).

ಜಱ್ಱನೆ jar̤r̤anĕ. Quickly, rushingly (Čpr. 8, after 36; My.; Tĕ. ಜಱ್ಱುನ).

ಜರ್ಕು jarku. (= ಜಿರ್ಕು). To strike with the nails or claws (ನಖಘಾತನ Šmd. Dh.).

ಜರ್ಗು jargu. (Šmd. 50). The noise of a thing falling, crash (? T. ಚಱಕ್ಕು). — ಜರ್ಗುವಿಡ್. -ಪಿಡ್. To fall with a crash (?). ಜರ್ಗುವಿಡ್ದುದು (Šmd. 50).

ಜರ್ಜಡ jarjaḍa. = ಜರ್ಜರ, q. v.

ಜರ್ಜರ jarjara. Old, infirm, decayed. 2, broken in pieces, split into small particles, broken, shattered (ವಿಶೀರ್ಣ, ಒಡದುದು Nn. 41, o. r. ಜರ್ಜಡ). 3, perforated, wounded. 4, dull, hollow (as the sound of a cascade, Čpr. 5, after 76).

ಜರ್ಜರಿತ jarjarita. = ಜಜ್ಜರಿತ. Torn or broken in pieces, broken, crushed; infirm (Čpr. 4, 16). 2, perforated, wounded, hurt (Šmd. 288, o. r. ಜಜ್ಜರಿತ). 3, tremor, trembling (Tĕ., R.; not Sk.).

ಜರ್ಜರಿಸು jarjarisu. To become infirm; to droop, to be bowed down; to lose heart (Č. Bp. 47, 20).

ಜರ್ಜಾರ jarjâra. = ಜಜ್ಜಾರ, etc. ಜರ್ಜಾರರೆ ಉದ್ಧತರು (Bhn. 54).

ಜರ್ಜೆ jarjĕ. ಜರ್ಜಾ. A rattling, clattering sound (Sk. ಝುಂಝುಾ). ತೇರ ವಂಗಡದ ಜರ್ಜಾರವಂ (J. 22, 4).

ಜರ್ತಾರಿ jartâri. = ಜರತಾರಿ. (G. 346; My.).

ಜರ್ತಿಲ jartila. = ಜತ್ತಿಳ. *Wild sesamum* (ಕಾಡೆಳ್ಳು Hlâ.).

ಜರ್ದಾ jardâ. = ಜರದಾ. (B. 3, 55).

ಜರ್ದೆ jardĕ. = ಜರ್ದಾ. (B. 5, 12).

ಜರ್ಬು (jarbu). = ಜಬ್ಬು 2, ಜರ್ವು 1. To use an assaulting voice: to chide, to scold, to rebuke (ಆಕ್ರಮಣಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; Ršv. 4, 70; Ššv. 4, 19; *cf.* ಜಡಿ 1, ಜಬಿ 1).

ಜರ್ಯ jarya. Becoming old, etc. See ಅ-.

ಜರ್ವು (jarvu). 1. = ಜರ್ಬು, etc. ಬೇಡತಿಯು . . . ಕೊಲೆಗೆ ಎಳಸದ ವೊಲು ಪುರ್ವಿನಿಂ ಜರ್ವುತ ಇನೆಯಂ (Râghč. 17, 66).

ಜರ್ವು (jarvu). 2. Chiding, reproaching (ಜಂಕಣೆ Čt. II, 50; Kk. 42; Šm. 39; S. Mhr.).

ಜಲ್ jal. A sound in imitation of a sudden great palpitation of the heart, etc. — ಜಲ್ಲೆನ್. -ಎನ್. -ಎನ್ನು. Such palpitation to take place; to be greatly alarmed (C.). ಭ್ರಮೆಗವಿದ ಎದೆಗಳ್ ಉಬಿ ಜಲ್ಲೆನುತ (Bp. 9, 3; see also 26, 27; 61, 31). 2, to sound as water when suddenly poured out, as grain, pearls, etc. when scattered about (My.).

ಜಲ jala. 1. = ಜಡ, ಜಳ 2. Cold; stupid; apathatic. 2, *water* (ಉದಕ, ನೀರು Nn. 87; ಅಪ್ಪು Šm. 100). 3, mental frigidity; fraud, hypocrisy (ಕಪಟ 87; Mr. 473; *cf.* ಜಲಿಕ). 4, *a kind of fragrant medicinal plant* (= ಹ್ರೀವೇರ). 5, a certain metrical foot (Čh.; Mr. 364).

ಜಲ jaḷa. 2. (= ಜಳ 1, ಝುಳ). — ಜಲಜಲಿಸು. To glitter, to shine (Čpr. 4, 81; 7, 56; Abh. P. 8, 64; 10, 80; 11, 88).

ಜಲ jala. 3. = ಜರಗು, etc. Gold. See ಜಲಗಾಱ.

ಜಲಕ jalaka. = ಜಳಕ. Relating to water: a bath, bathing (Tĕ.; T. ಜಲಕ್ಕ, ಜಲಗ).

ಜಲಕಣ jala-kaṇa. A water-drop; water-drops (ಸೀವರ, ತನ್ದಲ್ Kk. 13; Šm. 35).

ಜಲಕಣ್ಟಕ jala-kaṇṭaka. A crocodile (Sk.). 2, the plant Trapa bispinosa (Sk.). 3, an alarming danger arising from water (My.).

ಜಲಕನ್ನೆ jala-kannĕ. A water-nymph (Bp. 19, 83).

ಜಲಕಾಕ jala-kâka. A water-crow: the diver-bird (ಮದ್ಗು, ನೀರ್ಗಾಗೆ Mr. 171).

ಜಲಕ್ಕನೆ jalakkanĕ. = ಜಲರ್ಕನೆ, ಜಳಕನೆ, ಜಳಕ್ಕನೆ, (ತಳ ಕ್ಕನೆ). Clearly, purely; brightly, shiningly; clearness, etc. (ಪಳಚ್ಚನೆ, ನಿರ್ಮಲ Šs.; Kk. 52, o. r. ಜಳಕ್ಕನೆ; Čpr. 4, 81; Ršv. 7, 6; Sk. ಝುಲ್ಲರೀ, purity).

ಜಲಕ್ಕನೆ jalakkanĕ. Quickly (R.; Mhr. ಝುರಕನ).

ಜಲಕ್ರೀಡೆ jala-krîḍĕ. Sporting or gamboling in water, bathing for pleasure or amusement (ನೀರಾಟ Šs.; Čpr. 1, after 81; J. 30, 1).

ಜಲಕ್ಷಾಲನ jala-kshâlana. To wash or cleanse with water. See ಅಲಮ್ಬು.

ಜಲಖೇಲನ jala-khêlana. = ಜಲಕ್ರೀಡೆ. See ಓಲಾಡು.

ಜಲಗಾಱ jala3-gâṟa. = ಜಾಲಗಾಱ 1. A man who gathers the contents of drains, sweepings, and the sand of rivers, and washes them for gold (My.; Mhr. ಝಾರೇಕರೀ; Tĕ. ಜಲಗರಿ-ವಾಡು, ಜಲಕಡುಗು-ವಾಡು, ಜಾಲರಿ-ವಾಡು, ಜಿರಗಡುಗು-ವಾಡು; Tĕ. ಜಲ-ಗಡುಗು, to wash gold).

ಜಲಗು jalagu. = ಜರಗು, etc. Gold. — ಜಲಗಂ ಕಚ್ಚು. To wash gold. ಎಮಗೆ ತಾನ್ ಅಚ್ಚರಿಯ ನಿಧಿಯಿರಲು, ಜಲಗಂ ಕಚ್ಚುವರೆ? (Bp. 2, 23). — ಜಲಗಂ ತೊಳೆ. = ಜಲಗಂ ಕಚ್ಚು. ನಿಧಿಯಿದಿರೊಳಿರೆ, ಕಡೆಗೆ ಜಲಗಂ ತೊಳೆಯ ಹೋದಹೆವು? (Bp. 57, 62).

ಜಲಗ್ರಹ jala-graha. A shark, or crocodile. ರಾಗಾದಿಯೆ ಜಲಗ್ರಹವು (Jns. 42, 63).

ಜಲಚರ jala-čara. Going in water, aquatic; *a fish* (ಮೀನು Nn. 80).

ಜಲಜ jala-ja. = ಜಡಜ. *Born or growing in water;* a lotus (Čh. v. 99; Bp. 3, 8). 2, a shell, a conch-shell (Ššv. 1, 60). 3, a good kind of śâlagrâma (My.).

ಜಲಜಜ jalaja-ja. Brahmâ.

ಜಲಜಜಾಣ್ಡ jalajaja-aṇḍa. The universe (Râm. 5, 8, 58).

ಜಲಜದಲನಯನೆ jalaja-dala-nayanĕ. A woman with eyes like lotus-petals (Bp. 44, 59).

ಜಲಜದಲಲೋಚನೆ jalaja-dala-lôčanĕ. = ಜಲಜದಲನಯನೆ. (Bp. 40, 21).

ಜಲಜನಾಭ jalaja-nâbha. Vishṇu (Dp. 119).

ಜಲಜನ್ತು jala-jantu. *An aquatic animal.*

ಜಲಜಲೋಚನೆ jalaja-lôčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Râm. 3, 8, 25).

ಜಲಜಸಮ್ಭವ jalaja-sambhava. Brahmâ.

ಜಲಜಸಮ್ಭವಗಣ jalajasambhava-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಜಲಜಾತ jala-jâta. = ಜಲಜ. (My.).

ಜಲಜಾರಿ jalaja-ari. The moon. (My.).

ಜಲಡೆ jaladĕ. = ಜರಡೆ, etc. (My.).

ಜಲತರಂಗ jala-taranga. A wave. 2, musical cups or glasses, harmonicon (My.; Mhr.).

ಜಲದ jala-da. Water-giving: a cloud (Čpr. 4, 34). 2, *a fragrant grass, Cyperus rotundus.*

ಜಲದನಿನದ jalada-ninada. Thunder (Bp. 37, 54).

ಜಲದರ್ಪಣಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ jala-darpaṇa-pratibimba. An image reflected in water or in a mirror. See ನೆಬಿಲ್.

ಜಲದಾಗಮ jalada-âgama. The arrival of clouds, the rainy season (Čpr. 4, 39. 44). See ಕಾರ್.

ಜಲದಾರಿ jaladâri. A drain, a kennel (My.; Br., H. ಜಲದಾರಿ, ಜಲ್ದಾರಿ).

ಜಲದಿ jaladi. = ಜಲದು, ಜಲ್ದಿ, ಜಲ್ದು. Quickly (My.; Mhr., H. ಜಲದೀ).

ಜಲದು jaladu. = ಜಲದಿ. (C.).

ಜಲದುರ್ಗ jala-durga. A fortification surrounded by water (Čpr. 4, 27).

ಜಲದೇವತೆ jala-dêvatĕ. A water-goddess (Abh. P. 16, 28; J. 34, 1).

ಜಲದ್ರೋಣಿ jala-drôṇi. *A bucket.*

ಜಲಧರ jala-dhara. Water-holding: *a cloud.*

ಜಲಧರಮಾರ್ಗ jaladhara-mârga. The sky (A.).

ಜಲಧಿ jala-dhi. Water-receptacle: *the ocean* (ಕಡಲ್, ಮುನ್ನೀರ್ Šm. 36).

ಜಲನಿಧಿ jala-nidhi. Water-treasure: *the ocean.* 2, the number four (Čh.).

ಜಲನಿಮಜ್ಜನ jala-nimajjana. Sinking, diving, or plunging into water. See ಅಗುಬಿ, ಅಬಿ, ಮುಱುಂಕು.

ಜಲನಿರ್ಗಮ jala-nirgama. *A water-course, a drain,* etc.

ಜಲನಿಷ್ಕ್ರಮಣ jala-nishkramaṇa. The going out, or taking out, of water. See ಸೇನ್ದು.

ಜಲನೀಲಿ jala-nîli. *The aquatic plant Blyxa octandra* Rich.

ಜಲನ್ಧರ jala-n-dhara. Water-bearer: N. of an Asura, the son of Šiva and the ocean. (Grj. 10, after 110; Bp. 18, 22; 46, 18; 54, 36. 56; Č. Bp. 47, 26).

ಜಲಪಕ್ಷಿ jala-pakshi. A water-bird (Si. 174. 175).

ಜಲಪತಿ jala-pati. Varuṇa. 2, the ocean. (My.).

ಜಲಪದ್ಧತಿ jala-paddhati. *A water-course, a gutter, a drain.*

ಜಲಪಾತ್ರೆ jala-pâtrĕ. A water-, or drinking-, vessel (ಗುಣ್ಡಿಗೆ Kk. 32; Šm. 34; ಕಮಣ್ಡಲ Mr. 212).

ಜಲಪಿಪ್ಪಲಿ jala-pippali. *The aquatic plant Commelina salicifolia* Roxb., and another species.

ಜಲಪುರುಷ jala-purusha. A water-male (Bp. 19, 83).

ಜಲಪುಷ್ಪ jala-pushpa. *An aquatic flower.* 2, a fish (My.).

ಜಲಪ್ರಣಾಲ jala-praṇâla. An outlet or channel from a pond, a water-course, a waste-pipe, etc. (ತುಮ್ಬು Šm. 101).

ಜಲಪ್ರಣಾಲಿ jala-praṇâli. = ಜಲಪ್ರಣಾಲ. (ತುಮ್ಬು Šmd. Dh.).

ಜಲಪ್ರತಿಬನ್ಧನ jala-pratibandhana. A water-barrier, a dam, etc. See ಅಣೆ.

ಜಲಪ್ರತ್ಯಯ jala-pratyaya. A water-hole, (a pond? ತಡಗುಣ್ಡಿ Šmd. II; ತಡಗುಣ್ಡಿಗೆ Kk. 76, o. r. ಜಲದ ಪಾತ್ರೆ).

ಜಲಪ್ರಲಯ jala-pralaya. Destruction by water, a destroying deluge (J. 32, 32; C.).

ಜಲಪ್ರವಾಹ jala-pravâha. The current or flow of water (My.).

ಜಲಪ್ರಾನ್ತ jala-prânta. *A bank, a shore.*

ಜಲಪ್ರಾಯ jala-prâya. *Abounding with water, watery, wet.*

ಜಲಫಣಿ jala-phaṇi. A water-snake (ಅಲಗರ್ದ Mr. 401).

ಜಲಬುದುಬುದ jala-budubuda (*i. e.* ಬುದ್ಬುದ). A water-bubble (Čpr. 4, 57).

ಜಲಭಂಗ jala-bhaṅga. A wave (ನೀರ ತೆರೆ Nn. 102).

ಜಲಭೃತ್ jala-bhṛit. Water-bearing: a cloud (ಮೋಡ G.).

ಜಲಭ್ರಮ jala-bhrama. A whirlpool (ಆವರ್ತ, ಸುಟಿ Mr. 415).

ಜಲಮಗ್ನ jala-magna. Immersed in water. See ಅದ್ದು.

ಜಲಮಯ jala-maya. Formed of water, consisting of water, watery. (My.).

ಜಲಮಲಿ jalamali. An annual weed, the Indian acalypha, Acalypha indica L. (Z.).

ಜಲಮುಚ್ jala-muč. Water-shedding: *a cloud.*

ಜಲಯನ್ತ್ರ jala-yantra. A syringe (Čpr. 7, 130. 131. 135. 141). See ಜೀರ್ಕೊಳವಿ. 2, a water-work, a water-engine.

ಜಲರಂಕು jala-ranku. *A kind of gallinule* (ಜಾದುಹ Hlâ.; ವಿರುವಕ Mr. 176, o. r. ನಿರುಗ).

ಜಲರಾಶಿ jala-râši. *The ocean.*

ಜಲರುಹ jala-ruha. = ಜಳರುಹ. Growing in water: a lotus.

ಜಲರುಹರಿಪು jalaruha-ripu. The moon (Šša. 2, 114).

ಜಲರುಹಾಕ್ಷ jalaruha-aksha. Vishṇu (Bh. 8, 21, 23).

ಜಲರುಹೋದರ jalaruha-udara. Vishṇu.

ಜಲರುಹೋದರಗಣ jalaruhôdara-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಜಲರ್ಕನೆ jalarkanĕ. = ಜಲಕ್ಕನೆ, etc. ಇನ್ತಿರೆ ಶಬ್ದಂ, ಸನ್ದೇಹಧ್ವಾನ್ತೌಘಂ ಪಿಂಗಿರೆ, ಜಲರ್ಕನಾಗೆ (o. r. ಜಲಕ್ಕನಾಗೆ), . . . ಪೇಳ್ದಿನ್ ಇದಂ ಶಾನ್ತಮನಂ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ (Kâvy. I, 5, 49).

ಜಲವತ್ jala-vat. Abounding in water (A.).

ಜಲವಾಯಸ jala-vâyasa. *The diver bird.*

ಜಲವಾಹ jala-vâha. Water carrying: a cloud. (R.).

ಜಲವಿಹಂಗ jala-vihaṅga. = ಜಲಪಕ್ಷಿ. (Čpr. 6, 33).

ಜಲವ್ಯಾಲ jala-vyâla. *A water-snake.*

ಜಲಶಂಕೆ jala-šaṅkĕ. Fear arising from water (My.). 2, making water (My.). ಜಲಶಂಕೆಗೆ ಹೋಗು (My.).

ಜಲಶಯನ jala-šayana. Reposing on the water; *Vishṇu.*

ಜಲಶುಕ್ತಿ jala-šukti. *A bivalve shell.*

ಜಲಶೂಕ jala-šûka. *The plant Blyxa octandra* Rich., *duckweed.*

ಜಲಸನ್ಧಿ jala-sandhi. Straights, a narrow passage in the ocean (My.).

ಜಲಸ್ಪರ್ಶ jala-sparša. = ಜಲಶಂಕೆ No. 2. (My.).

ಜಲಹರಿ jala-hari. A small channel for conveying off waste water, at the pedestal of a liṅga, etc. (C.; Bp. 26, 26; 57, 43).

ಜಲಹಿಪ್ಪಲಿ jala-hippali. The plant Jussiaea repens Lin. (ಲಾಂಗುಲಿ, ಶಾರದಿ, ತೋಯಪಿಪ್ಪಲಿ Nr.). *Cf.* ಜಲಪಿಪ್ಪಲಿ.

ಜಲಾಕರ jala-âkara. A source of water, a spring, a fountain, a pond (Čpr. 4, after 42).

ಜಲಾಕರ್ಷಣ jala-âkarshaṇa. The pulling, drawing or taking away of water. See ಮೊಗೆ.

ಜಲಾಗಮ jala-âgama. The act of bringing water (J. 33, 45).

ಜಲಾಧಾರ jala-âdhâra. *A reservoir; a lake or pond* (ತಟಾಕ, ಕೆಱೆ Mr. 417).

ಜಲಾಧಿದೈವತ jala-adhidaivata. *Varuṇa.*

ಜಲಾಯಿಸು jalâyisu. To burn (v. t., My.).

ಜಲಾಲಿ jalâli. A sort of masquerade at the Moharam (My.; Br., H. ಜಲಾರಿ, ಜಲಾಲಿ).

ಜಲಾವತಾರ jala-avatâra. *A landing place at a river's side.*

ಜಲಾವರ್ತ jala-âvarta. A whirlpool, an eddy. See ಸುಟಿ.

ಜಲಾವರ್ತಾಕ್ಷರ jalâvarta-akshara. Letters (written) on a whirlpool (Sš. 74).

ಜಲಾಶಯ jala-âšaya. = ಜಡಾಶಯ. *A reservoir or any piece of water; a lake or pond.* 2, *the root of Andrpogon muricatus.* 3, a fish. 4, stupid, dull, apathetic; stupid manner.

ಜಲಾಶಯಮಗ್ನ jalâšaya-magna. Immersed in a pond, etc. See ಅಗುಳ್ಚು.

ಜಲಾಶ್ರಯ jala-âšraya. = ಜಲಾಶಯ. (My.).

ಜಲಾಶ್ರಿತೆ jala-âšritĕ. Dwelling in water: a female Yaksha (ಜಕ್ಕೆ Mr. 15 in two MSS., o. rs. ಜಕ್ಕಿ and ಜಲಾಶ್ರಿತ).

ಜಲಿ jali. An impression made with a pike or pin (?). ಜಲಿಯೆನೆ ಸೆಳೆಯುದೊತ್ತು (Mr. 226, o. r. ಸಳೆಯು-).

ಜಲಿಕ jalika. A deceiver (ವ್ಯಂಸಕ, ಮಾಯೆಗೆಯ್ವಂ Mr. 227; *cf.* ಜಲ 1, No. 3).

ಜಲಿಕೆ jalikĕ. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲುಕೆ jalukĕ. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲುಗು jalugu. (fr. ಜನಿ). A place where water drops or oozes (J. 10, 8).

ಜಲುಮ jaluma. = ಜನ್ಮ. (My.).

ಜಲೂಕೆ jalûkĕ. = ಜಲಿಕೆ, ಜಲುಕೆ, ಜಲೋಕೆ, ಜಲೌಕೆ. A leech. Its Tbhs. are ಜಿಗುಳೆ, ಜಿಗುಳೆ (Šmd. 354. 362).

ಜಲೋಕೆ jalôkĕ. = ಜಲೂಕೆ, etc.

ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ jala-uččhvâsa. *A drain; a sluice* (ಪರಿವಾಹ, ಕಡೆಗೋಡಿ Mr. 418).

ಜಲೋತ್ತರಣ jala-uttaraṇa. Crossing over water. See ಈಸಾಡು, ಈಸು.

ಜಲೋತ್ಸರ್ಜನ jala-utsarjana. Pouring out, letting loose, or casting forth water. See ಚಲುಕು.

ಜಲೋದರ jala-udara. Water-belly: dropsy (My.; B. 5, 236).

ಜಲೋದ್ಧತೆ jala-uddhatĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಜಲೌಕಸ್ jala-ôkas. Living in water; *a leech.*

ಜಲೌಕೆ jala-ôkĕ. = ಜಲೂಕೆ, etc. *A leech.*

ಜಲೌಘ jala-ôgha. A quantity of water. 2, N. (B. 5, 134).

ಜಲ್ದಿ jaldi. = ಜಲದಿ, etc. (C.; Br.).

ಜಲ್ದು jaldu. = ಜಲ್ದಿ, etc. (My.).

ಜಲ್ಪ jalpa. Talk, speech; prate, babble, chatter; disputation, wrangling, discussion. (Bp. 53, 8).

ಜಲ್ಪನ jalpana. = ಜಲ್ಪ. (My.).

ಜಲ್ಪಾಕ jalpâka. *Talkative, talking nonsense; a chatterer.*

ಜಲ್ಪಾಕಿ jalpâki. *A talkative female.*

ಜಲ್ಪಿತ jalpita. *Spoken, said;* talk, etc.

ಜಲ್ಮ jalma. Tbh. of ಜನ್ಮ. (ಜನ್ಮ Mr. 507; C.).

ಜಲ್ಮದೇಶ jalma-dêša. = ಜನ್ಮ-. (C.).

ಜಲ್ಮಪಾಪ jalma-pâpa. = ಜನ್ಮಪಾಪ. (My.).

ಜಲ್ಮಭಾಷೆ jalma-bhâshĕ. Mother-tongue (S. Mhr.).

ಜಲ್ಮಭೂಮಿ jalma-bhûmi. = ಜನ್ಮಭೂಮಿ. (C.).

ಜಲ್ಮವೈರಿ jalma-vairi. An enemy from one's birth (C.).

ಜಲ್ಮಶತ್ರು jalma-šatru. = ಜಲ್ಮವೈರಿ. (My.).

ಜಲ್ಮಾನ್ತ jalma-anta. = ಜನ್ಮಾನ್ತ, q. v.

ಜಲ್ಲಡಿ jallaḍi. = ಜರಡೆ, etc. (ಚಾಲಿನಿ Śi. 307).

ಜಲ್ಲಡೆ jallaḍĕ. = ಜಲ್ಲಡಿ, etc. (My.).

ಜಲ್ಲನೆ jallanĕ. With a start (Ršv. 6, after 11; *cf.* ಜಲ್).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 1. = ಜಲ್ಲೆ 1. A pretty large, round bamboo basket used for storing corn (S. Mhr.; Tĕ. ಜಲ್ಲೆ, a long, narrow basket built on a tray).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 2. Broken stone, metal (My.; Tĕ.; T. ಜಲ್ಲಿ; *cf.* ಕೆಲ್ಲೆ). **2,** falsehood, a lie (My.; Tĕ., T.). — ಜಲ್ಲಿ ಹೊಡೆ. To lie (My.).

ಜಲ್ಲಿ jalli. 3. (= ಝುಲ್ಲಿ). Tassels; hangings (T. ಜಲ್ಲಿ); a whisk made of the tail of the čamara or bos grunniens (Ršv. 13, 62; 13, after 77; Šsv. 2, 44; Č. Bp. 5, 2. 3. 51; J. 12, 4; Mhr. ಝುೋಲಾ, a bunch; a nosegay). — ಜಲ್ಲಿಮಿಗ. The bos grunniens (Šsv. 3, 47).

ಜಲ್ಲಿಸು jallisu. To sift (My.; see T., M., Tĕ. s. ಜರಡೆ; *cf.* ಚಾಳಿಸು 1, etc.).

ಜಲ್ಲು jallu. 1. The state of being torn, as cloth or plantain leaves (My.).

ಜಲ್ಲು jallu. 2. = ಜಲ್ಲೆ 2. A boatman's pole (Tu. ಜಲ್ಲು). ಒಡಕುಡೋಣಿಗೆ ಗಿಡ್ಡ ಜಲ್ಲು (Prv.).

ಜಲ್ಲೆ jallĕ. 1. = ಜಲ್ಲಿ 1. (S. Mhr.).

ಜಲ್ಲೆ jallĕ. 2. = ಗಟ್, ಜಬನೆ. A bamboo pole (My.); a sugar-cane (My.).

ಜವ java. 1. *Swift, fleet, expeditious; speed, velocity, swiftness;* (power, strength). — ಜವಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To impair swiftness (or power). (J. 13, 33; 14, 5; 25, 39; 28, 5). — ಜವಗೆಡು. -ಕೆಡು. Velocity (or power) to be impaired (Bp. 19, 27; 43, 55). — ಜವಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. = ಜವಗೆಡು. (Ršv. 5, after 114; Šsv. 2, 40; 3, 61). — ಜವಮ್ಬೆಟ್. -ಂ-ಪೆಟ್. To acquire quickness (V. 11, 8). — ಜವವಟ್. -ಅಟ್. = ಜವಗೆಡು. (Bp. 44, 12).

ಜವ java. 2. = ಜಮ. Tbh. of ಯಮ. (ಯಮ Hlâ.; Kk. 15; ಅನ್ತಕ Šm. 12; ಅಟ 117). See Šmd. 68. 73. 104; Abh. P. 13, 61.—ಕೂಟಿಕ್ಕುವವನೇ ಒಡೆಯ, ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವನೇ ಜವರಾಯ (Prv.). — ಜವನ ದೂತ. = ಯಮದೂತ. (Dp. 4). — ಜವನ ತನ್ದೆ. The sun (ಸೂರ್ಯ Šm. 14). — ಜವನವರ್. -ಅವರ್. The servants of Yama (Šsv. 2, 66).

ಜವಕಾರ java-kâra. Tbh. of ಯವಕ್ಷಾರ. Saltpetre, nitrate of potash (G.; Mhr.).

ಜವಣ javaṇa. Tbh. of ಜೀಮುನ (Šmd. 376).

ಜವದಣ್ಡ java-daṇḍa. (= ಜಮದಾಡೆ). Tbh. of ಯಮದಣ್ಡ (Šmd. 376).

ಜವನ javana. 1. *Fleet, swift;* a fleet horse; *speed, velocity.* 2, = ಯವನ.

ಜವನ javana. 2. = ದವನ. (My.).

ಜವನಿಕೆ javanikĕ. Tbh. of ಯವನಿಕೆ (Šmd. 343). *A curtain, a screen; a veil* (ದಡ್ಡಿ Čt. II, 24). See Šmd. 16; Grj. 10, 82; 10, after 83; Bp. 12, 44.

ಜವರಕ್ಕೆ java-rakkĕ. A coat of mail (ಕವಚ, ಅವುತೆ Kk. 94).

ಜವಹುರ java-hura. Tbh. of ಯಮಪುರ (Šmd. 376; Čt. II, 117).

ಜವಳ javaḷa. Tbh. of ಯಮಲ (Šmd. 347; ಅಮಳ್, ಪೊಣರ್, ಜುಗಮು, ಎರಡು Kk. 60, o. r. ಗವಳಿ).

ಜವಳಿ javaḷi. Cloth of any kind (ಸೀರೆ Šm. 112; C.; B. 4, 28; T., M. ಚವಳಿ; Tĕ. ಜವಲಿ, ಜವಿಳಿ; *cf.* ಜಾಡಿ, ಜಾಟಿಗೆ).

ಜವಳಿ javaḷi. = ಜೋಳಿ, ಸವಡಿ. Tbh. of ಯಮುಲಿ and ಯಮುಲ. A pair; twins; sameness, similarity (ಜೋಡು Čt. II, 74; ಜೋಡು, ಎಣೆ, ಜೋಳಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಜೋಡು 93; ಜುಗ 112; ಪಾಸಟ, etc. Čt. I, 88; C.). — ಜವಳಿಗದ. -ಕದ. Double (*i. e.* folding-) doors or gates (Bp. 16, 9). — ಜವಳಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. Two feet (Bh. 2, 10, 13). — ಜವಳಿಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A pair of kâḷĕs (Grj. 6, after 67; *cf.* ಚಿನ್ನಂಗಾಳೆ, etc.). — ಜವಳಿದುಮ್ಮಾನ. Double grief (Bh. 1, 7, 46). — ಜವಳಿನುಡಿ. A pair of words, two words (Bp. 52, 48). — ಜವಳಿವಡಿ. -ಪಡಿ. = ಜವಳಿಗದ. (Čpr. 7, after 92). — ಜವಳಿವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. Two fingers (Bh. 8, 23, 7).

ಜವಳಿಕ javaḷika. A seller of cloth (ದೂಸಿಗ Čt. I, 83).

ಜವಳಿಕಾಱ javaḷi-kâṟa. = ಜವಳಿಕ. (S. Mhr.).

ಜವಳಿಮದ್ದಳೆ javaḷi-maddaḷĕ. Tbh. of ಯಮಲಮರ್ದಲ (Šmd. 380). — ಜವಳಿಮದ್ದಳೆದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. (Šmd. 387). A cluster or number of double drums (?).

ಜವಳಿಸು javaḷisu. To be coupled or paired, to unite (Bh. 2, 13, 26).

ಜವಳು javaḷu. = ಜವುಗು, etc. (S. Mhr.; B. 5, 24; Mhr. ಝುಲಾವ). ನೀರಿನ ಜವಳು (ತೀರ್ಥ, ತುಳ್ಬ G.).

ಜವಾ javâ. Junction (Mhr.). See ಗರಜವಾಕರಣ.

ಜವಾಜಿ javâji. = ಜವಾದಿ, ಜವ್ವಾಜಿ. (Bp. 4, 35; J. 17, 27; 28, 43; 31, 25; My.). — ಜವಾಜಿಮಿಗ. The musk-deer, Moschus moschiferus (My.).

ಜವಾದಿ javâdi. The perfume-bag of the civet cat; civet (Mhr.; H. ಜಬಾದ್, civet cat; M. ಜವಾದು; Tĕ. ಜವಾಜಿ, ಜವಾದಿ, ಜವ್ವಾಜಿ, ಜವ್ವಾದಿ). 2, musk (ಮಾರ್ಜಾರಿ Mr. 336; My.). ಮೃಗಮದದ ಚನ್ದನದ ಕರ್ಪುರದ, ಅಗಿಲು ಸಾದು ಜವಾದಿಗಳ ಸಿಮ್ಪುಗಳ್ (Bp. 12, 11). — ಜವಾದಿಬೆಕ್ಕು. A civet cat (J. 28, 43, sic! it stands side by side with ಪುಣುಗುಬೆಕ್ಕು). — ಜವಾದಿಮಿಗ. = ಜವಾಜಿಮಿಗ. (My.).

ಜವಾಧಿಕ java-adhika. *Very fleet or swift.*

ಜವಾನ javâna. A peon (C.; Si. 258; B. 3, 38; Br., H.).

ಜವಾಬು javâbu. = ಜಬಾಬು. An answer, a reply (C.; Si. 56).

ಜವಾಬುದಾರ javâbu-dâra. A responsible man (C.).

ಜವಾಬುದಾರಿ javâbu-dâri. A responsible person (My.); responsibility (My.).

ಜವಾಯ್ಲ java-âyla. Fleet (Bh. 3, 13, 19).

ಜವಾರಿ javâri. Relating to or produced in one's own country, as wool, cloth, cotton, etc. (B. 4, 162. 163. 164; S. Mhr.; Mhr., H.). 2, = ಜವಾಹೀರು (My.).

ಜವಾಹೀರು javâhîru. A jewel, gem; jewelry (My.; Br., Mhr., H.).

ಜವಿ javi. = ಜಮೆ, ಜವೆ. The hair of a horse's tail (C.; Tĕ. ಜವ್ವಿ). — ಜವಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A net made of javi (Bh. 3, 22, 4).

ಜವಿ javi. Hastening, speedy; a horse, a camel. See ಪ್ರ-.

ಜವುಗು javugu. = ಜವಳು, ಜವುಳು, ಜೋಗು 1. Ground having springs; swampy ground, a swamp (My.; Tĕ. ಜವಕು; Tĕ. ಜವುಕು, to ooze; to become soft; to rot). ಜವುಗಿನ ನೆಲ (ಪಿಪ್ಪಲ, ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ Nn. 62). ಚಲಮೆ ಜವುಗುಭೂಮಿ (ಅನೂಪ Si. 103). ಬೆಟ್ಟಜವುಗು (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ, ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ನೀರುಬ್ಬರ, ಬೆಟ್ಟಚಲಮೆ Si. 115). — ಜವುಗೇಱ್. -ಏಱ್. To become morassy (Bp. 10, 5).

ಜವುಳು javuḷu. = ಜವುಗು, etc. ಜವುಳ ಅಡವಿ (B. 3, 10).

ಜವೆ javĕ. = ಜವಿ, etc. (My.).

ಜವೆ javĕ. 1. = ಜಪೆ. *The China rose, Hibiscus rosa sinensis* L.

ಜವೆ javĕ. 2. Tbh. of ಯವ (ಯವೆ Šmd. 343; ಯವೆ Mr. 374; Mhr. ಜವ). ಜವೆಯ ಕೆಯಿ (ಯವ್ಯ Hlâ.). ಜವೆಯ ಕೆಯ್ (ಯವೆ Mr. 93). ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಸಕ್ತುಗಳು, ಧಾನಾಚೂರ್ಣ Nr.). ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಭ, ದಧಿಸಕ್ತುಗಳು Nr.). — ಜವೆಗೋದಿ. Barley, Hordeum vulgare Lin. (C.; B. 3, 112).

ಜವ್ವನ javvana. = ಯವ್ವನ. Tbh. of ಯೌವನ (Šmd. 343). ಜವ್ವನವಿಟಿಯದು (291). See ಕಕ್ಕಸ-. 2, the female breast (ಉರಸಿಜ Čt. I, 33; ಕುಚ Kk. 32; Šm. 70; Sk. ಯೌವನಲಕ್ಷಣ).

ಜವ್ವನಿ javvani. = ಜವ್ವನೆ. Tbh. of ಯೌವನಿ. A young woman (ವಧೂಟಿ Mr. 302). See ಜಕ್ಕ-.

ಜವ್ವನಿಗ javvaniga. = ಯವ್ವನಿಗ. Tbh. of ಯೌವನಿಕ. A youth, a young man (ಯುವನ್, ತರುಣ, ದಾರಕ Hlâ.; Grj. 2, after 106).

ಜವ್ವನಿಗೆ javvanigĕ. A young woman (Čpr. 8, after 56).

ಜವ್ವನೆ javvanĕ. = ಯುವ್ವನೆ, ಜವ್ವನಿ. (ವಧೂಟಿ, ಚಿರಣ್ಟಿ Hlâ.). See ಏಱುಂ-; J. 8, 17.

ಜವ್ವಾಜಿ javvâji. = ಜವಾಜಿ, etc. (My.).

ಜವ್ವಾಲೆ javvâlĕ. = ಜುವ್ವಾಲೆ, ಜೊವ್ವಾಲೆ, ಜೋಕಾಲೆ. A swing (My.; Mhr. ಝೂೕಕಾ, ಝೂೕಂಕಾ, ಝೂೕಳಕಮ್ಬಾ; Mhr. ಝೂೕಕಣೇಂ, to bend, incline; to stagger; ಝೂೕಕಾಣ್ಡೀ, a motion forwards or to one side; ಝೂೕಮ್ಪಾಳಾ, a swinging bed or seat).

ಜಸ jasa. Tbh. of ಯಶ (Šmd. 343; ಕೀರ್ತಿ Nn. 106; ಕೀರಿತಿ Čt. II, 80; ವಿಭೂತಿ Mr. 476). See Šmd. 89; Bp. 40, 41; 53, 64; 57, 88. — ಜಸನ್ದಳಿ-. -ಂ-ತಳಿ. To obtain fame (J. 5, 48). — ಜಸವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಜಸನ್ದಳಿ. (J. 2, 2). — ಜಸವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಜಸವ್ಪಡೆ. (J. 3, 15; 27, 15).

ಜಸಯುತ jasa-yuta. Endowed with fame, etc. (ಕೀರ್ತಿವಿದನೆ ಆಹನ್ಥಾ ಪುರುಷ Nn. 114).

ಜಸವನ್ತ jasa-vanta. Possessing fame, etc. (Šmd. 242, o. r. ಜಯ-). 2, N.

ಜಸೋಯೆ jasôyĕ. Tbh. of ಯಶೋದೆ (Šmd. 352).

ಜಸ್ರ jasra. Exhaustion, fatigue. See ಅ-.

ಜಹಗೀರು jahagîru. = ಜಾಗೀರು, ಜಾಹಗೀರು, ಜಾಹಾಗಿರಿ. An assignment by government of lands or revenues (My.; Br.; Mhr., H. ಜಾಹಾಗೀರ).

ಜಹಗೀರುದಾರ jahagîru-dâra. = ಜಾಗೀರುದಾರ, ಜಾಹಿಗಿರಿದಾರ. The holder of a jahagîru (My.; B. 5, 51).

ಜಹಜು jahaju. = ಜಾಜು 2. A ship (My.; Mhr., H. ಜಹಾಜ, ಝಾಜ).

ಜಹ್ನು jahnu. = ಜನ್ನು, ಜನ್ನು. A king and sage who adopted the Ganges as his daughter (Mr. 258).

ಜಹ್ನುತನಯೆ jahnu-tanayĕ. = ಜನ್ನು-. Jahnu's daughter: *the Ganges.*

ಜಳ jaḷa. 1. = (K. ಚಳ 1), ಜಲ 2, ಝಳ. Heat; hot vapour, a hot blast (ಸೆಗಳಿ, ಉಷ್ಣ Šm. 15; C.; Mhr. ಝಳ, ಜಳ; *cf.* ಜ್ವಲ). See J. 15, 3; B. 4, 60. 223; 5, 165. 2, glitter, lustre, brightness. — ಜಳ ಜಳ. rep. Shining brightly, etc.; in a bright or clean manner (Mhr. ಝುಳಝುಳ). ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮೆಯ್ ಜಳ ಜಳ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 4, 25). ತಮ್ಮ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಜಳ ಜಳ ಇಡುವದಿಲ್ಲ (1, 18).

ಜಳ jaḷa. 2. = ಜಲ 1. (Šmd. 25).

ಜಳಕ jaḷaka. = ಜಲಕ. A bath, bathing, ablution (C.; Bp. 24, 60; ನಿಷೇಚನೆ, ಮಿಹಾ, ಸ್ನಾನ G.). — ಜಳಕ ಮಾಡು. To bathe (C.; B. 3, 26; ಮಿಯ್ಯು G.). ಜಳಕ ಮಾಡಿದ (ಸ್ನಾತ G.). — ಜಳಕಮ್ಬೊಗಿಸು. -ಂ-ಪೊಗಿಸು. To cause to bathe (V. 5, after 14). — ಜಳಕಮ್ಬೊಗು. -ಂ-ಪೊಗು. To bathe (V. 9, after 71).

ಜಳಕನೆ jaḷakanĕ. = ಜಲಕ್ಕನೆ, etc. (ಪಳಕನೆ, ನಿರ್ಮಲಾರ್ಥಂ Čt. II, 30; *cf.* ಝಳಕ).

ಜಳಕ್ಕನೆ jaḷakkanĕ. = ಜಳಕನೆ, ಜಲಕ್ಕನೆ, q. v.

ಜಳಮ್ಬ jaḷamba. = ಝಳಮ್ಬ. A wrapper, a cloak, a veil (ಮೇಲುಮುಸುಕು Šm. 59; ಮೇಲ್ಮುಸುಕು Kk. 21, o. r. ಝು-; Tĕ. ಜಾಲಿಮಿ, a veil; *cf.* ಸಂವ್ಯಾನ, an upper garment? Mhr. ಝೂಮ್ಪಡ, muffling up the face; ಝೂಮ್ಪಡ, ಝೂಮ್ಪಣಿ, ಝೂಂಕಣ, a cover; a lid; ಝೂಮ್ಪಣೇಂ, ಝೂಂಕಣೇಂ, to cover; to hide).

ಜಳಮ್ಬಾಯ್ತ jaḷamba-âyta. (Šmd. 234). A fanner (ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ ಯವ Šm. 45; Mhr. ಝುಡಪಣೇಂ, to fan, winnow; a flapper, fan).

ಜಳರುಹ jaḷa-ruha. = ಜಲರುಹ. (Bp. 11, 20).

ಜಳಿಗ್ರಾಹ್ಯ jaḷi-grâhya. (= a ಜಡಿ-). To be taken or understood as something cold, or solid, poetically used of moonshine (adj., Kâvy. 5, 10).

ಜಳ್ಳು jaḻlu. = ಜರಡು etc., ಗೊಳ್ಳು. Unsubstantiality; emptiness, hollowness; worthlessness; defect (ಕೊಟಿ³ Čt. I, 29; ಜರಡು, ಜಾಳ್, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ Bhn. 49; ಪಲಾಲ, ನಿಷ್ಫಲ, ಫಲವಿಲ್ಲದ ಹೊಟ್ಟು Si. 306; My.; M. ಜಳ್ಳು; cf. M. ಚವಲೆ, ಚಾಡೆ, ಚಾಯಿ, ಚಾವಿ, ಚಾಟಿ', empty grain, etc.; and T. ಚವಲೈ, ಚಾವಟ್ಟೈ, ಚಾವಿ; and Tĕ. ಜಾಡು, ಸಾವಿ; T. ಚಣ್ಣ್ಞು, an empty husk). — ಜಳ್ಳುಕಾಯಿ. An empty grain of corn (My.). — ಜಳ್ಳು ಜರಿಗ. reit. (Râm. 5, 8, 54). — ಜಳ್ಳುತೆನೆ. A blasted spike of corn (My.). — ಜಳ್ಳುತೆನೆಯ ಹುಲ್ಲು. (ಕಡಂಗರ, ಬುಸ, ಪೊಳ್ಳು Si. 306). — ಜಳ್ಳುಬತ್ತ. (ಪುಲಾಕ, ತುಚ್ಛಧಾನ್ಯ Si.405). — ಜಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain, not trustworthy word or speech (My.). ಎಳ್ಳುಮಾತಿನಿನ್ದ ಪೊಳ್ಳುಗಳೆಯುತ್ತಾಸ (Prv.). — ಜಳ್ಳೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Barren sesamum (My.; ತಿಲಪಿಂಜ, ತಿಲಪೇಜ, ನಿಷ್ಫಲತಿಲ Si. 305).

ಜಳ್ಳುಗ jaḻluga. A weak, feeble man (Bh. 8, 24, 43).

ಜಳಿವೆ jaḻavĕ. = ಗಳಿ 2, etc., ಜಲ್ಲೆ 2. (My.).

ಜಾ jâ. = ಜಾಜಿ. — ಜಾಕಾಯಿ. = ಜಾಜಿಕಾಯಿ. (My.; Si. 228). — ಜಾಪತ್ರಿ. = ಜಾಜಿಪತ್ರೆ. (B. 3, 52; My. as ಜಾಪತ್ರೆ).

ಜಾಗ jâga. = ಚಾಗ 1. The colour green (ಪಸುರ್, ಪಚ್ಚೆ Šm. 69; ಪಸುರ್ಪು Kk. 25, o. r. ಚಾಗ; ಪಸುರ್ಪು, ಮರಕತ ವರ್ಣ Šs.). Cf. ಜಂಗಾಲ್. — ಜಾಗವರಲ್. -ವರಲ್. The green pebble: an emerald (ಪಸುರುವಣಿ, ಮರಕತ Šm. 68; ಪಸುರ್ವಣಿ, ಮರಕತ Kk. 48).

ಜಾಗ jâga. 1. Tbh. of ಯಾಗ (Čt. II, 43; Abh. P. 5, 108).

ಜಾಗ jâga. 2. A place; a spot; room (C.; Mhr., H., Br. ಜಾಗಾ). See ಪಹರ್-. ಜಾಗವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾಗ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಜನ.

ಜಾಗಟೆ jâgaṭĕ. = (ಜಗಳೆ, etc.), ಜೇಗಟೆ q. v. A circular metal plate, a gong, used by religious mendicants, in temples, etc. (C.; Tĕ. ಜೇಗಟ, ಜೇಗಣ್ಟೆ; T. ಚೇಗಣ್ಡಿ, ಚೇಮಕ್ಕಲ; M. ಚೇಣ್ಡಿಲೆ, ಚೇಟಿಮಙ್ಙಲ, ಚೇಮಙ್ಙಲ). ಕೂಗಟೇ ಹುಣ್ಣಾದರೆ ಜಾಗಟೇ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.). See ಬೀರ-, ವೀರ-; s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಜಾಗರ jâgara. 1. = ಜಾಗ್ರ. *Waking, watching; wakefulness.* (Bp. 53, 11).

ಜಾಗರ jâgara. 2. = ಜಗರ, etc. *Mail, armour.*

ಜಾಗರಣ jâgaraṇa. Waking, remaining awake; keeping a vigil; becoming awake; wakefulness, watchfulness. See ಎಚ್ಚರ್.

ಜಾಗರಣೆ jâgaraṇĕ. = ಜಾಗರಣ. (C.; B. 4, 123). ಏಕಾದಶೀ ಜಾಗರಣೆ ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೆ (Prv.).

ಜಾಗರಿತ್ರ jâgaritṛi. *Wakeful, awake, vigilant.*

ಜಾಗರೂಕ jâgarûka. *Wakeful; watchful.*

ಜಾಗರೂಕತೆ jâgarûkatĕ. Wakefulness, etc. (Si. 73; My.). See ಅ-.

ಜಾಗರೆ jâgarĕ. *Waking, being awake.*

ಜಾಗರ್ಯೆ jâgaryĕ. *Waking, being awake.*

ಜಾಗಿಸು jâgisu. To stretch or raise (the body to its full length, Grj. 5, 20; see s. ಚಾಚು).

ಜಾಗೀರು jâgîru. = ಜಹಗೀರು. (C.; Br.).

ಜಾಗೀರುದಾರ jâgîru-dâra. = ಜಹಗೀರುದಾರ. (My.).

ಜಾಗು jâgu. 1. = ಚಾಗು, etc. (Bh. 8, 3, 4). — ಜಾಗು ಜಾಗು. rep. (J. 4, 16). — ಜಾಗುರೆ. -ಉರೆ. = ಚಾಗುರೆ, q. v.

ಜಾಗು jâgu. 2. Silence, taciturnity (ಮೌನ Čt. I, 71).

ಜಾಗುಡ jâguḍa. *Saffron* (T. ಚಾಯಲ್).

ಜಾಗೃತ jâgṛita. = ಜಾಗ್ರತ. Awake; attentive (Mhr.; B. 4, 41).

ಜಾಗ್ರ jâgra. = ಜಾಗರ 1. (My.). ಅಟಿ'ದೀಕ್ಷಿಸಲು ಜಾಗ್ರಂ (Mr. 317).

ಜಾಗ್ರತ್ jâgrat. Watching, being awake.

ಜಾಗ್ರತ jâgrata. = ಜಾಗೃತ. (My.; B. 5, 170. 228). 2, = ಜಾಗ್ರತೆ. — ಜಾಗ್ರತವಿಡು. -ಇಡು. To pay attention to, to consider well (c. Acc., B. 4, 31).

ಜಾಗ್ರತೆ jâgratĕ. Wakefulness; attention, carefulness (My.; B. 2, 9). See ಅ-. — ಜಾಗ್ರತೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take care (My.; B. 4, 162).

ಜಾಗ್ರತ್ಸ್ವಪ್ನಸುಷುಪ್ತಿ jâgrat-svapna-sushupti. Waking, dreaming (or hallucination) and profound sleep. (My.).

ಜಾಂಗಲ jâṅgala. (fr. ಜಂಗಲ). Arid; desert, covered with jungle; wild, not tame; savage, barbarous; *flesh* (ಬಿಕ್ಕು, ಅಡಗು Kk. 41).

ಜಾಂಗಲಿಕ jâṅgalika. = ಜಾಂಗುಲಿಕ. (Sk.).

ಜಾಂಗುಲ jâṅgula. Knowledge of poisons; jugglery.

ಜಾಂಗುಲಿಕ jâṅgulika. (= ಜಂಗುಳಿಗ?). *A snake-catcher, a dealer in antidotes, a poison-doctor, a conjurer, a juggler* (ಗಾರುಡಿಗ Mr. 391).

ಜಾಂಘಿಕ jâṅghika. (fr. ಜಂಘಾ). Light-footed; *a courier, a runner.*

ಜಾಜಮ jâjama. = ಜಾಜೀಮ. A floor-cloth (Mhr., H. ಜಾಜಮ, ಜಾಜೀಮ; ಆಸನ Čb.).

ಜಾಜಿ jâji. = ಜಾ, ಜಾದಿ, ಜಾಯಿ 2. Tbh. of ಜಾತಿ. Mace, nutmeg. 2, Jasminum grandiflorum (ಜಾತಿ, ಮಾಲತಿ, ಸುಮನಸ್ Nr.; ಜಾತಿ Čt. II, 7; ಮಾಲತಿ Mr. 123). See ಕಾಡು-, ಗುಣ್ಡು-, ಹೆಜ್-; J. 3, 36. — ಜಾಜಿಕಾಯಿ. = ಜಾಜಿ No. 1. (C.; ಜಾತಿಕೋಶ, etc. Si. 228). — ಜಾಜಿಕಾಯಿಗಿಡ. The nutmeg-tree, Myristica moshata Thumb. (St. & Pl.; My.; B. 3, 52). — ಜಾಜಿಪತ್ರೆ. = ಜಾಪತ್ರಿ, ಜಾತಿಪತ್ರಿ. The outer skin of the nutmeg, mace (My.; Mhr. ಜಾಯ-). — ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ. Jasminum grandiflorum Lin. (S. Mhr.). — ಜಾಜಿಯ ಗಿಡುವು. The shrub Jasminum grandiflorum (ಜಾತಿ Nn. 76; ಜಾತಿ, ಮಾಲತಿ, ಸುಮನಸ್ Si. 139). — ಜಾಜಿಹುವ್ವು. = ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ. (My.).

ಜಾಜೀಮ jâjîma. = ಜಾಜಮ. (B. 5, 126; S. Mhr. rare).

ಜಾಜು jâju. = ಜಾದು, q. v. The colour of red ochre, red colour (ಹಿಮ, ಕಾವಿ Nn. 81; J. 23, 36; Tĕ.; see s. ಚನ್ 1).

ಜಾಜು jâju. 1. = ಗಾಜು No. 2 q. v., ಜಾದು.

ಜಾಜು jâju. 2. = ಜಹಜು. (My.).

ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನ jâjvalyamâna. Shining, flaming, resplendent. (My.; Tĕ.).

ಜಾಟಲಿ jâṭali. (= ಘೂಟಲ, ಪಾಟಲಿ). *The tree Bignonia suaveolens* Roxb. (?).

ಜಾಠರ jâṭhara. (fr. ಜಠರ). Stomachic, abdominal. (R.).

ಜಾಡ jâḍa. = ಜೇಡ. A weaver (My.), belonging to the Liṅgavanta sect (S. Mhr.; T. ಚೇಡ; Tĕ. ಜೇಣ್ಡ್ರ, ದೇಣ್ಡ್ರ; cf. ಜಾಡಿಕೆ, ಜಾಟಿಗೆ, ಸಾಟಿಗೆ, ಸಾಲೆ; Sk. ಜಾಲ, ಶಾಟ, ಶಾಲಿಕ). **2,** a spider (ಗುಣವೃಷ್ಣ, ಮಶಕಾರಿ Mr. 166; My.; Bp. 18, 37. 42; cf. Sk. ಜಾಲಿಕ). ಜಾಡನಾದರೂ ನೋಡಿ ನೇಯಬೇಕು (Prv.). — ಜಾಡನ ಗೂಡು. A spider's net (My.). — ಜಾಡ ಬೂಡ. dupl. = ಜಾಡಹುಟಿ. (S. Mhr.). — ಜಾಡರ ದಾಸ. N.

(Bp. 11, 36; 23, 41; 57, 34). — ಜಾಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ. N. (Bp. 23, 6). — ಜಾಡಹುಟಿ. = ಜಾಡಹುಟು. (C.). — ಜಾಡಹುಟು. = ಜೇಡಹುಟಿ, ಸಾಲೆ-. A spider (ಲೂತೆ, ತನ್ತುವಾಯ, ಊರ್ಣನಾಥ, ಮರ್ಕಟಕ Si. 171).

ಜಾಡೆ jâḍa. A kind of horse (ತುರಗಂ ಎಡನಾಗೆ ಜಾಡಂ M. 275).

ಜಾಡಗಿತ್ತಿ jâḍa-gitti. A woman of the jâḍa caste (C.). ಜಾಡಗಿತ್ತಿಯ ಗಣ್ಡನಾದರೂ ನೆಯ್ದಲ್ಲದೇ ಬಟ್ಟೆಯಾಗದು (Prv.).

ಜಾಡತಿ jâḍati. = ಜಾಡಗಿತ್ತಿ. (C.).

ಜಾಡಣೆ jâḍaṇĕ. ಝಾಡಣೆ. Shaking; shaking off; throwing; removal (Bh. 10, 6, 22; Râm. 3, 4, 4; 4, 6, 4; 6, 11, 7); discharging the bowels (My.); diarrhœa (My.; Mhr. ಝಡಕಣೇಂ, ಝಾಡಣೇಂ, to sweep; to shake cloth, etc.; to fan, grain, fire, etc.; to jerk or throw out, an arm, etc.; to clear off all moneys in arrears; to scold vehemently; to exorcise; to kick, to recoil in going off, as a gun; ಝಾಡಾ, a general clearance of accounts; discharging the bowels; ಝಾಡೂ, a broom; a sweeper).

ಜಾಡಮಾಲಿ jâḍa-mâli. A sweeper (C.).

ಜಾಡಾ jâḍâ. = ಜಾಡೆ. A general clearance of accounts (My.; see Mhr. s. ಜಾಡಣೆ).

ಜಾಡಿ jâḍi. A common cumbly, especially for spreading out on the ground and sitting upon (C.; T. ಜಾಡಿ, a cloth = ಚೀಲೈ; *cf.* ಜವಳಿ). See Prv. s. ಜಮ್ಖಾನೆಟ್ಟ.

ಜಾಡಿ jâḍi. 1. A discharge, a flood, a stream, an outburst, as of tears, heat, wrath, etc.; force (Râm. 2, 7, 3; 3, 2, 23; 3, 6, 50; 6, 11, 3; Bh. 2, 10, 25).

ಜಾಡಿ jâḍi. 2. A mass (Bh. 8, 26, 11; Mhr. ಝಾಡೀ, Sk. ಝಾಟ, a thicket; Tĕ. ಝಾಟ = ಸಮೂಹ).

ಜಾಡಿ jâḍi. 3. A jar (My.; H.).

ಜಾಡಿಕೆ jâḍikĕ. (fr. ಜಾಡ). A weaver's business; an assemblage or number of weavers (S. Mhr.).

ಜಾಡಿಸು jâḍisu. To sweep; to dust; to whisk (C.; B. 1, 25; 4, 154; Bh. 1, 12, 15). 2, to shake, as cloth, etc. (C.; J. 30, 14); to remove by dusting, etc. (C.; B. 1, 21; 4, 197); to shake off; to jerk or throw out, as an arm, a leg, so as to remove something (C.; B. 4, 79; Bh. 3, 13, 35). 3, to discharge from the bowels; to purge (v. i., C.; B. 4, 41; 5, 13). 4, to throw (Râm. 5, 8, 51). 5, to reprove (My.; Tĕ.). 6, to put into smart action, to urge on or drive forwards (Abh. P. 13, 70). 7, to be fanned, as fire (Bh. 1, 20, 27, o. r. ಗಾಡಿಸಿತು). — (Tĕ. ಜಾಡಿಂಚು; T., M. ಚಾಡು; see Mhr. s. ಜಾಡಣೆ).

ಜಾಡು jâḍu. = ಜಾಡೆ. (My.; Tĕ. ಚಾಲು, a line, row, furrow, track, trace = K. ಸಾಲು).

ಜಾಡೆ jâḍĕ. = ಜಾಡು. The mark of a footstep, or of a carriage-wheel, a track, a trace (My.; Tĕ.); a slight or faint notice (My.; T. ಚಾಡೈ, M. ಚಾಡೆ); a wink, a hint (My.; Tĕ., T.; Mhr. ಛಡಾ, a trace, vestige and indication of a thing sought). See ಕಣ್-.

ಜಾಡೆ jâḍĕ. = ಜಾಡಾ. (My.).

ಜಾಡ್ಯ jâḍya. (fr. ಜಡ). Coldness, etc.; apathy; dullness; stupidity; heaviness of system occasioned by crudities in the stomach; indisposition, disease (My.). See ಕುಸುಮೆ-; J. 18, 48.

ಜಾಣ್ jâṇ. (Šmd. 58. 60). Tbh. of ಜ್ಞಾನ. Knowing, knowledge, understanding, ingenuity, cleverness; cognizance. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೈಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (84). ಜಾಣ್ ನೆರೆದಪುದು or ಜಾಣ್ಣೆರೆದಪುದು (190). See Čpr. 1, 43; Čh. v. 16. 131; J. 21, 57. — ಕುಟಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅಟಿವದೇ ತನಿರಸವ, ಹೊಟಗಣ ಸೋಗೆ ಅಗಿವನ್ತೆ? ಜಾಣಿನಾ ಕುಟುಹು ಬೇಟಿ! (Sp.). ಜಾಣಮುದಕ (C.; B. 3, 59). — ಜಾಣ. See it separately. — ಜಾಣೊಡೆಯು. -ಒಡೆಯ. (Šmd. 242). A possessor of knowledge. — ಜಾಣ್ಗಿಡು. -ಕಿಡು. Knowledge to be destroyed or impaired. ಜಾಣ್ಗಿಡೆ ಮುತ್ತುಂ ಮೊಟಿಸಂಗೋದನ್ತಿರೆ ಪೇಟ್ವಿಟಿಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ (Šmd. 78). — ಜಾಣ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. Understanding to join (Ršv. 11, 110). — ಜಾಣ್ನುಡಿ. 1. See s. ಕೌಲಿಕ. A clever word. — ಜಾಣ್ನುಡಿ. 2. To utter clever words (J. 8, 16). — ಜಾಣ್ಬಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain knowledge, etc. (Abh. P. 2, 53; Ršv. 6, 23). — ಜಾಣ್ಬಿಡು. To abandon investigation, to forget (Čpr. 2, 35).

ಜಾಣ jâṇ-a3. A skilful, knowing, or clever man (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಪ್ರವೀಣ Si. 353. 414; C.; Bp. 59, 3; Nn. 168; Prll. 3, 6; J. 1, 8; B. 1, 18). ನುಡಿದು ಜಾಣಂ (ಸಮುಖ Mr. 241). ಜಾಣನಿಗೆ ಊಣೆಯ ಇರ ಬಾರದು. — ಜಾಣನಿಗೆ ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂಟು ಹಾದಿ, ಜಾಣನಿಗೆ ಕೋಣನಿಗೆ ಎರಡು ಹಾದಿ, ಕೋಣನಿಗೆ ಕೋಣನಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಹಾದಿ. — ಜಾಣನಿಗೆ ಮಾತಿನ ಪೆಟ್ಟು, ಕತ್ತೆಗೆ ಲತ್ತೇ ಪೆಟ್ಟು. — ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂಟು ಕಡೆ, ಹೆಡ್ಡನಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ (Prvs.). See ನುಡಿ-; Prv. s. ಮಾತು. Fem. ಜಾಣಳು (B. 3, 59; C.).

ಜಾಣತನ jâṇatana. = ಜಾಣ್. (C.; B. 3, 29. 32; ಚತುರತೆ, ವೈಚಕ್ಷಣ್ಯ G.).

ಜಾಣಾಯಿಲ jâṇ-âyila. = ಜಾಣಾಯ್ಲ, q. v.

ಜಾಣಾಯ್ಲ jâṇ-âyla. = ಜಾಣ, q. v. (ಜಾಣ Bhn. 18, o. r. ಜಾಣಾಯಿಲ).

ಜಾಣಿಕೆ jâṇikĕ. = ಜಾಣ್. See ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ.

ಜಾಣಿಮೆ jâṇimĕ. = ಜಾಣುಮೆ, ಜಾಣುವೆ, ಜಾಣ್ಮೆ, q. v. (Bp. 42, 24; My.).

ಜಾಣುಮೆ jâṇumĕ. = ಜಾಣಿಮೆ. (Bp. 4, 27).

ಜಾಣುವೆ jâṇuvĕ. = ಜಾಣುಮೆ. (Râm. 1, 5, 31).

ಜಾಣೆ jâṇĕ. A skilful, knowing, or clever woman (C.; Grj. 4, 62; Si. 185). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ (Šmd. 109). ಜಾಣೆಯಾದರೆ ವೀಣೆ ಬಾಟಿಸ್ಯಾಳು. — ಕೆಟ್ಟ ಅಡಿಗೆ ಅಟ್ಟೋಳೇ ಜಾಣೆ (Prvs.).

ಜಾಣ್ಡೆ jâṇḍĕ. = ಜಣ್ಡೆ. (Si. 84; My.).

ಜಾಣ್ಮೆ jâṇmĕ. (Šmd. 248). = ಜಾಣಿಮೆ, etc. Knowing, knowledge, etc. (= ಜಾಣ್; ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ Mr. 458). ವರರುಚಿಯ ಜಾಣ್ಮೆ (Mr. 4). See Bp. 40, 23; 42, 16; J. 6, 31.

ಜಾತ jâta. *Born, brought forth, grown, become, produced;—having, possessing;*—appearing, manifest;—a male issue, a son;—birth;—a creature;—*a race, kind, sort, or species;—a mass, a multitude, a collection of things;*—a man of caste, an honorable man (see Prv. s. ಜಾತಿಹೀನ).—See Mr. 78 & ರಾಗ.

ಜಾತಕ jâtaka. Astrological calculation of a nativity; nativity, a horoscope (C.; Mhr.).

ಜಾತಕರ್ಮ jâta-karma. A ceremony performed after the birth of a child, as giving a name, etc. (Čpr. 3, after 102; Grj. 3, 56; J. 28, 60). ಜಾತಕರ್ಮಾ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪಾತಕವಿಲ್ಲವೋ? (Prv.).

ಜಾತನ jâ-tana. (Šmd. 248, Mdb. MS.).

ಜಾತರಜಸ್ jâta-rajas. *Having the catamenia.*

ಜಾತರೂಪ jâta-rûpa. The form in which a person is born, nakedness. 2, *gold.*

ಜಾತವೇದ jâta-vêda. (Šmd. 285). = ಜಾತವೇದಸ್. A certain metrical foot (Čh.).

ಜಾತವೇದಸ್ jâta-vêdas. *Agni.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಜಾತವೇದಸ jâta-vêdasa. = ಜಾತವೇದಸ್. (Mr. 45).

ಜಾತಸೂತಕ jâta-sûtaka. Impurity from birth. (Bp. 18, 98).

ಜಾತಾಪತ್ಯೆ jâta-apatyĕ. *A woman who has borne a child.*

ಜಾತಾಬಾಕಿ jâtâbâki. Balance, remainder, after deductions (My.; Br.).

ಜಾತಾಶೌಚ jâta-aśauča. = ಜಾತಸೂತಕ. (My.).

ಜಾತಿ jâti. = ಜಾಜಿ, etc. Birth, production. 2, *birth, descent;* rank; *lineage, race, family; tribe*; *caste* (ಕುಲ Nn. 76). 3, *kind, sort, genus, species* (Čh.); the character or peculiarities of a species. 4, superior breed or quality; good or fit behaviour (ಸನಯ, ಅತಿನಯ 76). ಜಾತಿಯಾದ ಕುದುರೆ (ಉತ್ತಮಾಶ್ವ Si. 272). 5, a word expressing the idea of species or genus; a collective noun (Šmd. 167. 168; Kâvy. I, 2, 62-65). 6, a particular figure of speech in rhetoric (III, 3, B, 3-9; ಸಾಹಿತ್ಯಭೇದ 76). 7, a flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ 76). 8, nutmeg; mace. 9, *the great-flowered jasmine, Jasminum grandiflorum* Lin. (ಜಾದಿ Čt. I, 104; ಜಾಜಿಯ ಗಿಡುವು 76). 10, a multitude (ಸಮೂಹ 76). 11, the number eighteen (ಪದಿನೆಣ್ಬು Mr. 348; see ಜಾತಿಸಮೂಹ). 12, the tree Cordia myxa (ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, ಚೆಳ್ಳು Mr. 124). 13, a class of metres (Čh.). 14, ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ (G.). ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ನೀತಿ. — ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾತು, ತೂತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಣೆ. — ಜಾತಿಗೆ ಭೇದವಾದರೂ ನೀತಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ. — ಜಾತಿ ತಪ್ಪಿದರೂ ನೀತಿ ತಪ್ಪ ಬಾರದು. — ಜಾತಿ ಬೇಟೆಯಾದರೆ ನೀತಿ ಬೇಟೆಯೇ? — ಜಾತೀ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಜೂತಿ ಅನ್ದರೆ ಆಳಿಗೆ ಒನ್ದು ದುಡ್ಡು ತೂಕ. — ಜಾತಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪಾತಕಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. (Prvs.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಬು ಜಾತಿಗಳು (ವರ್ಣ, ದ್ವಿಜಾದಿಕುಲ Nn. 71). See Bp. 55, 19; Prv. s. ನಾಯಿ. — ಜಾತಿಕೋಟಿ. A European fowl (My.). — ಜಾತಿಜನ. Europeans (My.; Tĕ. ಜಾತಿವಾಡು).

ಜಾತಿಕರ್ಮ jâti-karma. The essential and purificatory rites of a tribe or caste (ಸಂಸ್ಕಾರ G.; My.).

ಜಾತಿಕೋಶ jâti-kôśa. = ಜಾತೀಕೋಶ.

ಜಾತಿಗಾದೆ jâti-gâdĕ. A kind of metre (Čh.).

ಜಾತಿಗಾಱ jâti-gâṟa. A kind of strolling merry-andrew (S. Mhr.; the Mhr. ಭೋಪರೀ). ಜಾತಿಗಾಱನ ಮಾತು ಸೀತಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು (Prv.).

ಜಾತಿಗೊಲ್ಲ jâti-gŏlla. A gŏlla by descent, etc. (Bp. 40, 32).

ಜಾತಿದ್ವೇಷ jâti-dvêsha. Innate hatred or enmity. 2, mutual hatred of races or castes (My.). 3, enmity with one's caste (My.).

ಜಾತಿಧರ್ಮ jâti-dharma. The duty of caste, the law or usage of caste (C.).

ಜಾತಿಪತ್ರಿ jâti-patri. = ಜಾಜಿಪತ್ರೆ, etc. (ಜಾಯಿಫಲ Mr. 144).

ಜಾತಿಫಲ jâti-phala. = ಜಾಯಿಫಲ. *The coat of the nutmeg, mace.*

ಜಾತಿಭೇದ jâti-bhêda. A difference or distinction of castes (B. 5, 285).

ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟ jâti-bhrashṭa. Fallen from caste; an outcast (C.).

ಜಾತಿಮಾತ್ರೋಪಜೀವಿ jâti-mâtra-upajîvi. *One who gets a living only by the merit of his caste.*

ಜಾತಿವನ್ತ jâti-vanta. Of high kind, breed or rank, as fruits, beasts, etc. (My.). ಜಾತಿವನ್ತಕುದುರೆ (ವಲ್ಲಭ G.).

ಜಾತಿವರ್ಣ jâti-varṇa. A characteristic or peculiar colour. ಜಾತಿವರ್ಣದ ಹಯಕ್ಕೆ ಅಂಘ್ರಿವಲಯಂ ವಾಲ ಪೋತಿ ಕಪ್ಪಾಗೆ ಸತ್ವಾಧಿಕಂ (Mr. 278).

ಜಾತಿವಳ jâti-vaḷa. A man who belongs to a caste. ಅಪ್ಪಾದಶಂಗಳೆನ್ದೆನಿಪ ಜಾತಿವಳವರ್ (Č. Bp. 47, 43).

ಜಾತಿವೈರ jâti-vaira. = ಜಾತಿದ್ವೇಷ. (My.).

ಜಾತಿಸಂಕರ jâti-saṅkara. A medley or amalgamation of castes. (My.).

ಜಾತಿಸಮೂಹ jâti-samûha. The collection of castes (ಹದಿನೆಣ್ಬು ಜಾತಿಗಳು Nn. 78).

ಜಾತಿಸಮ್ಬನ್ಧ jâti-sambandha. Connection of race or genus (Šmd. 161).

ಜಾತಿಹೀನ jâti-hîna. Of low birth or descent; void of caste; an outcast (C.). ಜಾತಿಹೀನರ ಮನೆಯ ಜೋತಿ ತಾ ಹೀನವೇ? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿಯೆನ ಬೇಡ! ದೇವನೊಲಿದಾತನೇ ಜಾತ (Sp.).

ಜಾತೀಕೋಶ jâtî-kôśa. *The coat of the nutmeg, mace.*

ಜಾತೀಯ jâtîya. Relating or belonging to any species, genus, tribe, etc. See ಸ-.

ಜಾತು jâtu. *Sometimes;* once upon a time.

ಜಾತೆ jâtĕ. The feminine form of ಜಾತ: born, etc.; a female offspring, a daughter. See ಪ್ರ-; J. 2, 12.

ಜಾತೋಕ್ಷ jâta-uksha. *A young bullock, an ox.*

ಜಾತ್ಯ jâtya. Belonging to a family or caste; *of noble descent* (ಕುಲೀನ, ಕುಲವುಳ್ಳವನು Nn. 74; ಸತ್ಕುಲಜ Mr. 482); *best, excellent* (ಒಳ್ಳು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 74); pleasing, beautiful (ಸೌಮ್ಯ, ಚೆಲುವನು 74); great power (ಅತಿಬಲ್ಪು, ಅತಿಬಲುಹು 74).

ಜಾತ್ಯನ್ಧ jâti-andha. Blind from birth, born blind. (Bp. 49, 43; Šśv. 5, after 14).

ಜಾತ್ಯಶ್ವ jâti-aśva. A high-bred horse. (Šmd. 22, 83).

ಜಾತ್ಯಾ jâtyâ. By nature or disposition. (B. 4, 47. 217).

ಜಾತ್ರೆ jâtrĕ. Tbh. of ಯಾತ್ರೆ (Šmd. 343; C.). ಜನ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ? (Prv.). See Bp. 42, 10; Prv. s. ತೇರು.

ಜಾದಿ jâdi. Tbh. of ಜಾತಿ (Šmd. 338; Šm. 27; Kk. 20; Čt. I, 104; ಮಾಲತಿ Šs.; Rśv. 11, 84). ಜಾದಿಯತ್ತಣಿನ್ದೆಯುಂ ಕೇದಗೆಯತ್ತಣಿನ್ದೆಯುಂ ಕಮ್ಪು ಬನ್ದುದು (Šmd. 150).

ಜಾದು jâdu. = ಜಾಜು. Red colour. (Tĕ.; T. ಚಿವಪ್ಪು, ಚೇತ್ತು, ಚೇದು, ಚೇನ್ದು, ಚೇಪ್ಪು, ಚೇಯ್; M. ಚಾಯಿಲ್ಯ, ಚಾಲಿಯ, vermilion; see ಚೆನ್ 1). — ಜಾದುಕಲ್. Red ochre (ಕಾವಿ Šm. 52).

ಜಾದು jâdu. = ಜಾಜು 1. Tbh. of ಧಾತು (Šmd. 370; ಗೈರಿಕ, ಧಾತು Hlâ.).

ಜಾದುಹ jâduha. Tbh. of ದಾತ್ಯೂಹ. (ಜಲರಂಕು, ದಾತ್ಯೂಹ Hlâ.).

ಜಾದೂಗಿರಿ jâdû-giri. Magical arts (Mhr., H.; ಕುಹಕ Čb.).

ಜಾನ jâna. 1. Tbh. of ಧ್ಯಾನ (Šmd. 344; Šśv. 3, 25). — ಜಾನಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. A parrot (ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Čt. II, 83).

ಜಾನ jâna. 2. = ಜೇಣ, ಜೇನ. A woollen rug or blanket (My.; Si. 230; Mhr. ಜೇನ, felt).

ಜಾನಕಿ jânaki. (fr. ಜನಕ). = ಜಾನಕ್ಕ. Sîtâ, the wife of Râma. (J. 18, 15. 18. 24, etc.).

ಜಾನಕೀಜಾನಿ jânakî-jâni. Whose wife is Jânakî: Râma (My.).

ಜಾನಕೀಪತಿ jânakî-pati. Râma. (My.).

ಜಾನಕೀರಮಣ jânakî-ramaṇa. Râma (My.).

ಜಾನಕ್ಕಿ jânakki. Tbh. of ಜಾನಕಿ. See Sp. s. ಮೆಕ್ಕೆ.

ಜಾನಪದ jânapada. (fr. ಜನಪದ). An inhabitant of the country; a peasant, a rustic; a subject. (R.).

ಜಾನಹೀನ jâna-hîna. Thoughtless (Bp. 60, 43).

ಜಾನಿ jâni. — ಜಾನಿಗಿಡ. A small tree, Grewia abutifolia Juss. (Z.).

ಜಾನಿ jâni. 1. A wife. See ಅರುಂಧತೀ-, ಜಾನಕೀ-.

ಜಾನಿ jâni. 2. Tbh. of ಧ್ಯಾನ. See ಮನೋಜ್ಞ.

ಜಾನಿಸು jânisu. Tbh. of ಧ್ಯಾನಿಸು. To meditate, to think on, etc. (ಧ್ಯಾನ Šmd. Dh.; Šŝv. 2, 84. 93; 4, 117).

ಜಾನು jânu. *The knee.*

ಜಾನುದಘ್ನು jânu-daghna. Reaching to or as high as the knee (Abh. P. 13, 61).

ಜಾನೆ jânĕ. (= ಜಾವ). See ಮುಂ-.

ಜಾನ್ತ ja-anta. A term with final ಜ್. (Šmd. 309).

ಜಾನ್ಹವಿ jânhavi. Tbh. of ಜಾಹ್ನವಿ. (My.; J. 9, 26. 28).

ಜಾಪ jâpa. (fr. ಜಪ). Muttering, whispering, etc. See ಉಪ-.

ಜಾಪಾರ jâpâra. Bishop's weed, Ptychotis ajowan Dec. (ಯವಾನಿ Mr. 136, o. rs. ಚಾಪಾರ in one MS., ಜೋಪಾರ in two MSS.).

ಜಾಪಾಳ jâpâḷa. = ಜಾವಾಳ. (T. ನೇರ್ವಾಳ; Tĕ. ನೇಪಾಳ; Mhr. ಜೇಪಾಳ). — ಜಾಪಾಳದ ಕಾಯಿ. The croton-seed (C.). — ಜಾಪಾಳದ ಗಿಡ. A shrub or small tree, the croton-oil plant, Croton tiglium Lin. (St. & Pl.). — ಜಾಪಾಳದ ಮಾತ್ರೆ. A pill of croton-seed (My.). ಜಾಪಾಳದ ಮಾತ್ರೆಗೆ ನೇಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೇ? (Prv.). — ಜಾಪಾಳದ ಸತ್ತೆ. (ದನ್ತಿ Si. 158).

ಜಾಪು jâpu. (= ಚಾಪು, etc.). The measure of a long stride (S. Mhr.).

ಜಾಪ್ಯ jâpya. 1. (Tbh. of ಯಾಪ್ಯ). A sluggard, a lazy man (My.); loitering, laziness (My.; Tĕ.).

ಜಾಪ್ಯ jâpya. 2. To be muttered, to be repeated in a low voice (ಜಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನ್ಥಾದ್ದು Dhw.).

ಜಾಪ್ಯಗಾಱ jâpya-gâṟa. A sloth, sluggard (My.; Tĕ.).

ಜಾಬಾಲ jâbâla. N. of a school of the Yajurvêda, and of an Upanishad of the Atharvavêda. See Bp. 43, 75. 2, a goat-herd (ಅಜಾಜೀವ, ಸುಖಿ Mr. 239).

ಜಾಬಿತಾ jâbitâ. A law, regulation; an authorizing document; a passport (Mhr., H. ಜಾಬತಾ); a memorandum, a list, an inventory, a catalogue (My.; Br.).

ಜಾಬು jâbu. An answer; a letter of advice respecting a huṇḍi (Mhr., H.); a letter of correspondence (S. Mhr., Br.).

ಜಾಮ jâma. = ಜಾವ, etc. (My.).

ಜಾಮದಗ್ನಿ jâmadagni. N. of a rishi (J. 33, 40).

ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ jâmadagnya. (fr. ಜಮದಗ್ನಿ). Paraśurâma, the son of Jamadagni (ಖಣ್ಡಪರಶು, ಪರಶುರಾಮ Nn. 165; Šmd. 223). 2, Râma, the son of Daśaratha (ರಾಮ, ದಾಶರಥ Nn. 24).

ಜಾಮದಾರ jâma-dâra. The officer in charge of the treasure and jewels, the keeper of the wardrobe (Mhr., H.; R.).

ಜಾಮಫಲ jâma-phala. The guava fruit (Br., R.; Mhr., H. ಜಾಮ್ಬು).

ಜಾಮಾತ jâmâta. Tbh. of ಜಾಮಾತೃ. (A.).

ಜಾಮಾತೃ jâmâtṛi. *A daughter's husband, a son-in-law* (ತನ್ನ ಮಗಳ ಪತಿ Mr. 314; ಅಳಿಯನು Nn. 124). See ಮದವಣ.

ಜಾಮಾರು jâmâru. A long cloth without any coloured border, chiefly worn by widows (Br., R., H.).

ಜಾಮಿ jâmi. = ಯಾಮಿ 1. *A sister* (ಸಹಭವೆ, ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು Nn. 109). 2, *a virtuous or respectable woman* (ಪತಿವ್ರತೆ 109).

ಜಾಮಿನಿ jâmini. = ಜಾಮಿ No. 2. (ಪತಿವ್ರತೆ Mr. 467).

ಜಾಮೀನ jâmîna. = ಜಾಮೀನು. Surety, sponsor (S.Mhr.; Mhr., H.; ಹೊಣೆ, ಪ್ರತಿಭೂ, ಲಗ್ನಕ, ಹೊಣೆ G.).

ಜಾಮೀನದಾರ jâmîna-dâra. = ಜಾಮೀನುದಾರ, ಜಾಮೀನ್ದಾರ. A surety, a bondsman (S. Mhr.; Mhr., H.; ಹೊಣೆಗಾಱ G.).

ಜಾಮೀನು jâmînu. = ಜಾಮೀನ. (My.; Br. ಜಾಮೀನ್).

ಜಾಮೀನುದಾರ jâmînu-dâra. = ಜಾಮೀನದಾರ. (My.).

ಜಾಮೀನ್ದಾರ jâmîn-dâra. = ಜಾಮೀನುದಾರ. (ಲಗ್ನಕ, ಪ್ರತಿಭು, ಹೊಣೆಗಾಱ Si. 349; My.).

ಜಾಮೇಯ jâmêya. *A sister's son.*

ಜಾಮ್ಬ jâmba. = ಜಾಮ್ಬು. A sort of goblet, in the form of a calix (B. 5, 79; Mhr.).

ಜಾಮ್ಬವ jâmbava. (fr. ಜಮ್ಬು). *Belonging to the jambû tree; its fruit.* See ನೇಱಲ್. 2, = ಜಾಮ್ಬವನ್ತ (J. 21, 9. 19. 38. 39; Râm. 4, 2, 30).

ಜಾಮ್ಬವತಿ jâmbavati. The daughter of Jâmbavanta, and wife of Kṛishṇa. (J. 33, 21. 51. 52).

ಜಾಮ್ಬವತೀರಮಣ jâmbavatî-ramaṇa. Kṛishṇa. (My.).

ಜಾಮ್ಬವನ್ತ jâmbavanta. (Sk. ಜಾಮ್ಬವತ್, ಜಾಮ್ಬವಾನ್). N. of the chief of the bears, and father of Jâmbavatî (My.).

ಜಾಮ್ಬು jâmbu. = ಜಾಮ್ಬ. (S. Mhr.; B. 5, 79).

ಜಾಮ್ಬೂನದ jâmbûnada. (fr. ಜಮ್ಬೂನದಿ). Coming from the river Jambû: *gold;* golden.

ಜಾಯಕ jâyaka. *A kind of yellow fragrant wood.*

ಜಾಯಮಾನ jâyamâna. Being born, coming into life. (My.).

ಜಾಯಾ jâyâ. Destroyed, spoiled (Mhr., H.); loss, injury, damage (My.; Br.). 2, see ಜಾಯೆ.

ಜಾಯಾಜೀವ jâyâ-âjîva. Who gets a livelihood by his wife: *a dancer, an actor.*

ಜಾಯಾಪತಿ jâyâ-pati. *Husband and wife.*

ಜಾಯಿ jâyi. 1. = ಝಾಯಿ. A sort of drum (ಝರ್ಝರ Si. 63). 2, a mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಜಾಯಿ jâyi. 2. = ಜಾಜಿ, etc. Tbh. of ಜಾತಿ. — ಜಾಯಿಕಾಯಿ. = ಜಾಜಿ-. (My.). — ಜಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ಜಾಯಿಪತ್ರೆ. = ಜಾಜಿಪತ್ರೆ. (My.). — ಜಾಯಿಫಲ. Tbh. of ಜಾತಿ-. (Nr.; ಜಾತಿಪತ್ರಿ Mr. 144).

ಜಾಯಿಲ jâyila. A dog (ಶೇರಡಿ, ಸೊಣಗು, ಕುಕ್ಕುರ, ಶುನಿ Šs.; Tĕ. ಜಾಗಿಲ). See Grj. 1, 104; Bp. 34, 23. 24; 55, 38. 46; Bh. 3, 13, 19. 28; Râghĕ. 17, 67. 72; Ršv. 5, 87; Šŝv. 4, 10; 4, after 17. *Cf.* ಜಂಗೆ?

ಜಾಯು jâyu. *A medicament, a medicine.*

ಜಾಯೆ jâyĕ. ಜಾಯಾ. *A wife, a spouse.*

ಜಾರ jâra. *A paramour; a fornicator; an adulterer* (ಉಪಪತಿ, ಹಾದರಿಗ Mr. 243; ಸಿತಗ, ಜೋಡ, ಪರಳಿಗ, ಪಾಣ್ಬ Śs.). ಜಾರ ಚೋರರ ಜಗಳದಿನ್ದ ಯಜಮಾನಗೆ ಕ್ಷೇಮ (Prv.).

ಜಾರಜ jâra-ja. *A son born in adultery,* a bastard.

ಜಾರತ್ವ jâratva. Adultery; fornication. (My.).

ಜಾರದೇವ jâra-dêva. Kṛishṇa (Bh. 6, 1, 4).

ಜಾರಪುರುಷ jâra-purusha. = ಜಾರ. (C.).

ಜಾರಸ್ತ್ರೀ jâra-strî. = ಜಾರೆ. (C.).

ಜಾರಿ jâri. Relieving from a state of sequestration, as land (My.; Br.; H.). 2, current (My.; Mhr., H.). 3, enactment, execution (My.).

ಜಾರಿಗೆ jârigĕ. (Tu.). — ಜಾರಿಗೆಹುಳಿಮರ. The Mysore gamboge-tree, Garcinia morella Desr. (St. & Pl.).

ಜಾರೆ jârĕ. A fornicatress; a harlot; an adulteress (ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾತಿ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ Śm. 75; Kk. 29; ಸಿತಗೆ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ Śs.; C.). See Bp. 40, 57; J. 5, 59. 60; 9, 13; 26, 10. ಜಾರೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಮಾರಿಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ. — ಜಾರೇ ಗುಣ ಮೋಱೆಯಿನ್ದ ಕಾಣುವದು (Prvs.).

ಜಾಱ jâṟa. = ಜಾಱು 2. — ಜಾಱುಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. Sliding on the posteriors or in sitting position down a slope, as children do in play (My.).

ಜಾಱಿಕೆ jâṟikĕ. Slipping; sliding; slipperiness (C.).

ಜಾಱಿಸು jâṟisu. To make slip, go away, etc. (Bh. 8, 23, 39; J. 30, 16).

ಜಾಱು jâṟu. 1. To slip, to slide (C.; ಪಯ್ಸರಿಸು Bhn. 26; ರಿಂಗಣ, ಸ್ಖಲನ Si. 74; ತೇಲ್ Čt. I, 93; Tĕ.; T. ಜಱುಗು). ಜಗುಟ್ಟಿನೆನ್ದು ಜಾಱಿದಂ (Śmd. I). ಭೃಂಗತತಿ ನೀಳ್ದೆಱಗಿದ ಕೀಱಿಸಳ್ಪಱಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ (Čpr. 7, 60). See Bp. 45, 18; 52, 13; Bh. 1, 18, 5; Ršv. 8, 124; J. 3, 7; Si. 115. 116. 277. 289. 400; B. 4, 181. **2,** to slip away, to steal away (C.; B. 2, 40). **3,** to withdraw or retire, to shrink (Bp. 50, 66; 60, 61; Ššv. 4, 44); to disappear (J. 15, 43). **4,** to go off or start swiftly, to run (Râm. 3, 2, 21); to run away (J. 14, 4; My.). **5,** to drop or ooze out, to flow (Tĕ.); to flow down (from a hill, My.). **6,** a knot to slip open or become loose (My.; Tĕ.). ಜಾಱಿ ಬಿದ್ದದು (ಚ್ಯುತ, ಗಲಿತ Si. 382). ಜಾಱಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಶ್ಯೋತ, ಪ್ರಘಾರ 390). ಊಱಿಹೋದು, ಜಾಱಿಹೋದು, ನಾಱಿಹೋದು (a bug, Prv.). *Cf.* ಜಱಿ 1.

ಜಾಱು jâṟu. 2. = ಜಾಱ. Slipping, etc.; a retiring state, disappearance (Bh. 8, 26, 2). **2,** a slide; a stumbling block (Bp. 40, 57). See ಇಱಿ-. — ಜಾಱುನಡಿಕೆ. (ರೇಚಿತ Si. 274). — ಜಾಱುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To throw down (from a fort, Râm. 6, 11, 12).

ಜಾಱುವಿಕೆ jâṟuvikĕ. Sliding, etc.; flowing, trickling (ರೀತಿ Si. 424).

ಜಾಲ jâla. 1. = ಜಾಳ. *A net;* a snare (ಬಲೆ Nn. 34); a web; a cobweb; net-work, any reticulated or woven texture; a wire net, reticulated or chain-armour. 2, *a lattice, an eyelet or loophole, a window.* 3, *entanglement, deception, illusion;* conjuring, magic. 4, pride, arrogance. 5, a feigned or idle promise, a pretext, purposed delay (Tĕ.; T. ಚಾಲ; R.; not Sk.). 6, *a collection, a multitude, an assemblage* (ಸಮೂಹ 34); a herd of cows (ಗೋನಿಕಾಯ, ಗೋಸಮೂಹ 34). 7, a cover, covering, coating, film, etc. (ಪಟಲ 34, one MS. ನಿಕರ). 8, *an unblown flower.* 9, ornament (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 34). 10, an organ, or the organs, of sense (ಇನ್ದ್ರಿಯ 34). 11, the sky (ಆಗಸ, ಆಕಾಶ 34). 12, the tree Nauclea cadamba (Râghč. 17, 53).

ಜಾಲ jâla. 2. = ಜಱಗು, etc. See ಜಾಲಗಾಱ 1.

ಜಾಲಕ jâlaka. = ಜಾಳಕ. A net; a woven texture; a web. 2, *a lattice, an eyelet or loophole, a window.* 3, *a bud.* 4, a multitude. *Cf.* ಜಾಲಿಕೆ.

ಜಾಲಕರಣ jâla-karaṇa. Fishing. See ಗೋರ್. 2, making a heap (?).

ಜಾಲಗಾತಿ jâla-gâti. A female deceiver (My.).

ಜಾಲಗಾಱ jâla2-gâṟa. 1. = ಜಲಗಾಱ. (C.).

ಜಾಲಗಾಱ jâla1-gâṟa. 2. A deceiver; a conjurer (My.; T. ಚಾಲಕ್ಕಾರ). 2, = ಜಾಲೆಗಾಱ, a fisherman (ಜಾಲಿಕ, ಕೈವರ್ತ, etc. Hlâ.; Mr. 378; My.). 3, the pied kingfisher (Pr.). — ಜಾಲಗಾಱನ ಹಕ್ಕಿ. The white-breasted kingfisher (Bd.; Pr.).

ಜಾಲಗಾತಿ jâlagâṟa-iti. (Śmd. 246). A fisherwoman.

ಜಾಲನ್ಧರ jâlandhara. = ಜಾಳನ್ಧ್ರ. N. of a country.

ಜಾಲರಿ jâlari. Net-work, fringe (My.; Br. ಜಾಲರು; Mhr., H. ಝಾಲರ).

ಜಾಲವಾತಾಯನ jâla-vâtâyana. A lattice-window (My.).

ಜಾಲಾರಿ jâlâri. A tree yielding a kind of lac, Shorea talura Roxb. (or Shorea laccifera Wall., Hayn.; Tĕ.; Si. 129). See ಕೆಮ್ಮು-.

ಜಾಲಿ jâli. = ಜಾಲೆ. The thorny babool tree, Acacia arabica Willd. (ಬಬ್ಬುಳಿ, ಬರ್ಬೂರ Si.; ಕಬರಿ Čb.; My.; B. 5, 60; Z.). ಜಾಲೀ ಬಿತ್ತಲು (or ಬಿತ್ತಿದರೆ) ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲ (Prv.). See ಕರ್ಜಾಲಿ, ಕರಿ-, ಡೊಣ್ಣೆಮುಳ್ಳಿನ-, ಪರೆಂಗಿ-, ಪೀಕ್-, ಬಿಳಿ-, ಬಿಳೆ-. **2,** the thorny shrub Acacia farnesiana (My.). See Prv. s. ಜೋಲಿಗಾಱ. — ಜಾಲಿಯ ಗಿಡ. = ಜಾಲಿ. ಆಲಕ್ಕೆ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗನ್ಧಿಲ್ಲ, ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.).

ಜಾಲಿ jâli. *A species of cucumber, Trichosanthes dioeca* Roxb. 2, a fisherman (ಸೂತ, ಬಲೆಗಾಱ, o. r. ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು Nn. 32).

ಜಾಲಿಕ jâlika. *A fisherman.* 2, *a spider.* 3, = ಜಾಳಕ, *a cheat, a rogue;* a conjurer or juggler. 4, = ಜಾಲಿಕೆ No. 1, a net (for catching deer or wild animals, ವಾಗುರ, ಬೆಳ್ಳಾರ Mr. 380). 5, = ಜಾಲಿಕೆ No. 2, chain-armour (ಮುಣ್ಣಿ Mr. 292). 6, the president or governor of a district.

ಜಾಲಿಕೆ jâlikĕ. = ಜಾಲಿಕ, ಜಾಳಿಗೆ, (ಜಾಱಿಗೆ). *A net.* 2, *chain-armour, armour.* 3, a spider. 4, a leech. 5, a kind of cloth or raiment, woolen cloth. *Cf.* ಜಾಲಕ.

ಜಾಲಿನಿ jâlini. N. of a plant (ಫಲಿನಿ, ಮೃದಂಗ, ಹೀರೆ Mr. 146).

ಜಾಲಿಸು jâlisu. = ಜಾಳಿಸು 1, etc. To shake, etc.; to cleanse rice, etc. from dust and stones by washing in water (My.). ಜಗಾ ಜಾಲಿಸುವ ಬಡ್ಡಿ ಮುಗೂ ತೂಗಲಾಱಳೋ? (Prv.).

ಜಾಲೆ jâlĕ. = ಜಾಲಿ. (ತೂಲಿಕೆ Mr. 139). See s. ಅರ್ಜಕ. ಬಿಳೀ ಹೂವಿನ-.

ಜಾಲೆ jâlĕ. 1. = ಜಾಳ್. Tbh. of ಜ್ವಾಲೆ. (ಜ್ವಾಲೆ, ಉರಿ Śm. 11).

ಜಾಲೆ jâlĕ. 2. = ಜಾಲ 1. See ಜಾಲೆಗಾಱ.

ಜಾಲೆಗಾಱ jâlĕ-gâṟa. = ಜಾಲಗಾಱ 2, No. 2. (ಕೈವರ್ತ, ಧೀವರ, etc. Nr.).

ಜಾಲ್ಮ jâlma. Cruel, harsh; *acting inconsiderately, rashly, or foolishly; low, vile.*

ಜಾವ jâva. (Šmd. 25). = (ಜಾನೆ), ಜಾಮು, ಜಾವು. Tbh. of ಯಾಮ 2. (ಯಾಮ Šm. 18; ಯಾಮ, ಪ್ರಹರ Hlâ., Mr. 65; My.). ಜಾವಮಂ ತೊಱಿಲ್ದಂ (Šmd. 157). ಜೇಱಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು (Prv.). ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವಗೆ, ಸಲೆ ಗಱಿಗೆ ಜಾವವಱಿವನ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲ (a cock, Sp.). See ಮುಂ-; Čpr. 6, 91; Bp. 41, 19; 43, 25; 46, 27; 60, 26. — ಜಾವದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant on duty during a night-watch (Čpr. 8, after 44).

ಜಾವಕ jâvaka. 1. That is to go or be despatched outward (S. Mhr.; Mhr.).

ಜಾವಕ jâvaka. 2. The hair of a child before its head is shaved (ಜಡೆ G.; Mhr. ಜಾವಳ).

ಜಾವಟೆ jâvaṭĕ. = ಚೌವಟ (? Bh. 2, 6, 6).

ಜಾವಡಿ jâvaḍi. A kind of lewd poetry (My.).

ಜಾವಳ jâvaḷa. 1. = ಚಾವಳ. (ಚಾಪಲ Šm. 69. 112; Kk. 56).

ಜಾವಳ jâvaḷa. 2. Tbh. of ಸಾಮಾನ್ಯ. Common; vulgar, insignificant, etc. (ಸಾಮಾನ್ಯ Šm. 112; Kk. 56). See Bp. 1, 28; 3, 19; 24, 70; 28, 40; 38, 21. 65; V. 38, 85. 2, N. (V. 38, 36).

ಜಾವಾಳ jâvâḷa. = ಚಾಪಾಳ. (ವಿಶಲ್ಯೆ Si. 446).

ಜಾವಿಗೆ jâvigĕ. The burning match to be applied to a match-lock (S. Mhr.; Mhr. ಝಾವಳ, glimmering; ಜಾಳ, fire; ಜಾಳೀವ, burned; ಶೀವಟ, a gun-match).

ಜಾವು jâvu. = ಜಾವ, etc. (C.; Bp. 22, 7. 25). ಜಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಜಾವು ಹೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಗಳೆ ಬನ್ದು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.). See ಮುಂ-.

ಜಾವೊತ್ತು jâ-ŏttu. The under letter ಜ್ (C.).

ಜಾಸನ jâsana. Striking, killing. See ಉಜ್-.

ಜಾಸ್ತಿ jâsti. More than, exceeding; excess; additional, extra (C.; Br.; Mhr., H.); oppression, force (My.; Mhr., H.).

ಜಾಹಕ jâhaka. *A pole-cat* (ಮುಣ್ಡಲಿ, ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು Mr. 164).

ಜಾಹಾಗಿರಿ jâhâgiri. = ಜಹಗೀರು. ಜಾಹಾಗಿರಿಯೂರು (ಉಪ್ಪಱ Čb.).

ಜಾಹಿಗಿರಿದಾರ jâhigiri-dâra. = ಜಹಗೀರುದಾರ. (B. 5, 240).

ಜಾಹೀರಾತು jâhîrâtu. Proclamation or the paper containing it (My.; Mhr., H.). ಅದು ನಮ್ಮ ಜಾಹೀರಾತಿಗೆ ಬನ್ದದೆ, we have been apprised of it, it has come to our knowledge (My.).

ಜಾಹೀರು jâhîru. Published; public (C.; Mhr., H. ಜಾಹೀರ).

ಜಾಹೀರುನಾಮೆ jâhîru-nâmĕ. A written proclamation (C.; Mhr., H.).

ಜಾಹ್ನವಿ jâhnavi. = ಜಾನ್ಹವಿ. (fr. ಜಹ್ನು). The daughter of Jahnu: *the Ganges.*

ಜಾಹ್ನವೀಧರ jâhnavî-dhara. Šiva (My.).

ಜಾಹ್ನವೀನನ್ದನ jâhnavî-nandana. Bhîshma (My.).

ಜಾಳ jâḷa. = ಜಾಲ 1. — ಜಾಳಅಱಿವೆ. Cloth of a web-like or loose, thin, texture (C.).

ಜಾಳಕ jâḷaka. = ಜಾಲಕ. A loop-hole, an air-hole (ಗವಾಕ್ಷ Nn. 39; Bp. 12, 14); a multitude (ಸನ್ದೋಹ, ಸಮೂಹ 39). 2, = (ಚಾಳಕ), ಜಾಲಿಕ, an enemy (ಅಮಿತ್ರ, ವೈರಿ 39); fraud, deceit (ಕೈತವ, ಕುಟಿಲ 39).

ಜಾಳವಣೆ jâḷavaṇĕ. = ಜಾಲ 1 No. 3. Deception, fraud (Râm. 1, 5, 31).

ಜಾಳಾನ್ದ್ರ jâḷândra. Tbh. of ಜಾಲನ್ಧರ. (Bp. 6, 19). 2, a lattice, a lattice-window (J. 23, 36). 3, the state of being full of holes (My.).

ಜಾಳಿಗೆ jâḷigĕ. Tbh. of ಜಾಲಕ and ಜಾಲಿಕಾ. A net; a web (B. 4, 112; 5, 79. 119). 2, a lattice-window, lattice-work (Bh. 2, 13, 25; B. 4, 146). 3, a money-bag, a purse (My.; T. ಜಾಳಿಗೈ, M. ಜಾಳಿಗೆ; Tĕ. ಜಾಲಿಯ, ಜಾಲೆ, ಜಾಲೆಮು; Bp. 30, 16. 20; 42, 8; V. 8, 3). 4, a multitude, a mass, an assemblage (ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಘಟ್ಟು, ತಣ್ಡ, ಬಪ್ಪುಲ್, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17, o. r. ಜೋಳಿಗೆ; Bh. 2, 10, 23). 5, a cord used in spinning a top (S. Mhr.). — ಜಾಳಿಗೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To be together with, or to be in, a bag (Bp. 30, 10). — ಜಾಳಿಗೆಯಱಿವೆ. -ಅಱಿವೆ. Knitting-work, etc. (B. 5, 294).

ಜಾಳಿಸು jâḷisu. 1. = ಚಾಳಿಸು 1, etc., (ಝಾಳಿಸು). To shake: to shake off, to remove; to set aside, to treat disrespectfully (Râm. 4, 2, 5; 6, 13, 1. 36; Bh. 2, 4, 5; *cf.* ಜಾಡಿಸು).

ಜಾಳಿಸು jâḷisu. 2. = ಚಾಳವಿಸು. ಜಾಳಿಸೋಣ (ವರ್ತನ Čb.).

ಜಾಳು jâḷu. = ಜರಡು, etc. (ಜರಡು, ಜಳ್ಳು, ಪೊಳ್ಳು, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ Bhn. 49; My.). — ಜಾಳುನುಡಿ. = ಜಾಳುಮಾತು. (Bh. 8, 22, 28). — ಜಾಳು ಬೋಳು. reit. A worthless fellow (Abhâ. 7, 2). — ಜಾಳುಮಾತು. An empty, vain speech (C.).

ಜಾಳೆ jâḷĕ. = ಜಾಲೆ 1. Tbh. of ಜ್ವಾಲೆ (Šmd. 368; see Mhr. s. ಜಾವಿಗೆ).

ಜಾೞಿಗೆ jâḻigĕ. = ಸಾೞಿಗೆ. Cloth, raiment (ಉಡುಗೆ Šmd. I, o. r. ಸಾೞಿಗೆ; the term may be = ಜಾಲಿಕೆ, ಜಾಳಿಗೆ, or a Tbh. of ಶಾಟಕ).

ಜಿಂಹೆ jimhĕ. Tbh. of ಜಹ್ವಾ. (Šŝv. 4, 133).

ಜಿಗಟು jigaṭu. 1. = (ಗಿಜಟ 1), ಜಿಗಟ, ಜಿಗಿ 1, ಜಿಬಟು. Stickiness; gumminess (C.; Tĕ. ಜಿಗಟ; Mhr. ಚಿಕಟ, gummy); gum (C.; B. 4, 207); birdlime (My.; Tĕ. ಜಿಗಟಿ, ಜಿಗುರು). See B. 1, 2; 4, 120.

ಜಿಗಟು jigaṭu. 2. = ಚಿವುಟು 1, etc. (My.).

ಜಿಗಟು jigaṭu. = ಚಿಮುಟು 1, etc. (My.; *cf.* ಗಿಣ್ಣು).

ಜಿಗಟೆ jigaṭĕ. = ಜಿಗಟು 1. (ಜತುಕೆ Si. 175, *only* in Si.).

ಜಿಗಣಿ jigaṇi. = ಜಗಣೆ, ಜಿಗಳಿ, ಜಿಗಳೆ, ಜಿಗುಳಿ q. v., ಜಿಗುಳೆ q. v. A leech (ರಕ್ತಪೆ, ಜಲೂಕೆ, etc. Si. 89; T. ಚಳುಗ; M. ಚೆಳ್ಳು; Tĕ. ಜಲಗೆ, ಜಲವೆ). See ದೊಡ್ಡ-.

ಜಿಗಣೆ jigaṇĕ. = ಜಗಣಿ, etc. ಆನೆಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಲುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಜಗಣೆ (ದುರ್ನಾಮ, ದೀರ್ಘಕೋಶಿಕೆ, ಹೆಜ್ಜಗಣೆ Si. 90; My.). ಜಿಗಣೆಯುಪದ್ರಾ ನೋಡಲೋ? ಜಟಿಯ ಹಾವಳೀ ನೋಡಲೋ? (Prv.). 2, = ಜಗಳಿ No. 2. (My.).

ಜಿಗಳಿ jigaḷi. = ಜಗಣಿ, etc. (S. Mhr.). 2, an iron clamp to fasten the kuḷa of a ranṭĕ (S. Mhr.; see ಜಿಗುಳಿ).

ಜಿಗಳು jigaḷu. = ಜಿಗುಳು. A small channel (My.).

ಜಿಗಳೆ jigaḷĕ. = ಜಗಣೆ, etc. (My.). ಜಗಳವಿಲ್ಲದೆ ಜಾವುಹೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಜಿಗಳೆ ಬನ್ದು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ಜಿಗಿ jigi. 1. = (ಜಿಗಟು 1), ಜಿಬಿ. Thickness, viscousness, viscidity, glutinousness (C.; Bp. 27, 4; 44, 26; Râm. 5, 8, 69; J. 22, 23). 2, a kind of blight or mildew that falls on the cotton plant (S. Mhr.). 3, gum (My.). — ಜಿಗಿ ಜಿಗಿ. rep. (Ršv. 5, after 120).

ಜಿಗಿ jigi. 2. = ಜೆಗಿ 3. To jump; to jump over (C.; B. 2, 15). — ಜಿಗಿದಾಡು. -ಆಡು. To jump about (C.; B. 3, 90).

ಜಿಗಿ jigi. 3. P. p. of ಜಗಿ 2, in ಜಿಗಿ ಜಗಿದು (C.; B. 2, 16).

ಜಿಗಿ jigi. 4. = ಜಗಿ, ಜಿಗಿ. To chew, as betelnut, bread, etc. (My.).

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 1. = ಜೆಗಿಲ್, (ಪಗಿಲ್ 1). To be sticky, gummy, viscid, glutinous, adhesive, etc. (ಸ್ನಿಗ್ಧ Šmd. Dh.); to adhere, to stick fast (Ršv. 5, after 55; Šśv. 3, after 35).

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 2. (= ಪಗಿಲ್ 2). To suffer distress, to be afflicted, etc. (ಕ್ಲೇಶ Šmd. Dh.; see T. ಚಿಗಲ್, s. ಚಿಕ್ಕ).

ಜಿಗೀಷು jigîshu. Wishing to gain or obtain; striving to conquer. See ವಿ-.

ಜಿಗೀಷೆ jigîshĕ. Desire of gaining, or of conquering. 2, profession or habit of life (Si. 358). See ವಿ-.

ಜಿಗುಪ್ಸೆ jigupsĕ. = ಜುಗುಪ್ಸೆ, of which it is a Tbh. (ನಿನ್ದೆ Mr. 87; ಘಾವ 74; My.).

ಜಿಗುಳಿ jiguḷi. = ಜಿಗುಳಿ, etc. Tbh. of ಜಲೂಕೆ (Šmd. 354).

ಜಿಗುಳು jiguḷu. = ಜಿಗಳು. (My.).

ಜಿಗುಳೆ jiguḷĕ. = ಜಿಗಣೆ, etc. Tbh. of ಜಲೂಕೆ (Šmd. 362; Nr., Hlâ.; Mr. 411; Bp. 40, 74). 2, = ಜಿಗಣೆ No. 2, ಜಿಗಳೆ No. 2. (ವಸಿ Mr. 370).

ಜಿಘತ್ಸು jighatsu. *Hungry;* voracious.

ಜಿಘತ್ಸೆ jighatsĕ. *Hunger;* voracity.

ಜಿಘಾಂಸು jighâṁsu. Desirous of slaying or killing; malicious; *an enemy.*

ಜಿಂಕೆ jinkĕ. An antelope (ಮೃಗ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, ಅಜನಯೋನಿ, etc., ಎರಳೆ Si. 168; ಸಾರಂಗ, ಹರಿಣ 410; ಹರಿಣ 419; My.; Tĕ.; *cf.* ನ್ಯಂಕು). See Si. 168, 169.

ಜಿಂಗಿ jingi. 1. Intoxication (R.; Mhr. ಝಿಂಗೀ).

ಜಿಂಗಿ jingi. 2. *The plant Rubia munjista* Roxb., *madder.*

ಜಿಜ್ಞಾಸೆ jijñâsĕ. Desire of knowing; *inquiry, investigation, examination.*

ಜಿಟ್ಟಿ jiṭṭi. 1. The bird Parra jacana or goensis (ಟಿಟ್ಟಿಭ Mr. 171, o. rs. ಜಟ್ಟಿ, ಚಿಟ್ಟಿ, ತಿಟ್ಟಿ).

ಜಿಟ್ಟಿ jiṭṭi. 2. = ಚಿಟ್ಟೆ 2. A grasshopper, a locust (S. Mhr.; ಮಿಡತೆ G., Čb.).

ಜಿಟ್ಟಿ jiṭṭi. 3. A sty, cyst or imposthume (S. Mhr.).

ಜಿಡಿ jiḍi. = ಜಡಿ 6. (My.).

ಜಿಡ್ಡಿ jiḍḍi. = ಡಿಡ್ಡಿ, q. v. An opening made in a panel of the front door or gate, just large enough for a person to squeeze himself through; it is shut at night (S. Mhr.; *cf.* ಕಿಂಡಿ). — ಜಿಡ್ಡಿಬಾಗಲು. = ಜಿಡ್ಡಿ. (S. Mhr.).

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 1. A substance that is smeary, greasy or oily, as ghee or oil (My.; Tĕ.). ಜಿಡ್ಡುಳ್ಳದು (ಪಿಚ್ಛಿಲ, ವಿಜಲ Si. 313).

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 2. = ಜಿಡ್ಡು 1, q. v.

ಜಿಡ್ಡು jiḍḍu. 3. (= ಜಿಡ್ಡು 2). Rancidity, etc. (Tu.). ಜಿಡ್ಡುತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮಡ್ಡು ಬಿಹಳ (Prv.).

ಜಿಣಗು jiṇagu. = ಜಿಣುಗು, ಜಿನಗು q. v., ಜಿನುಗು 1. (My.; Tĕ. ಜಲುಗು).

ಜಿಣುಗು jiṇugu. = ಜಿಣಗು, etc. (My.).

ಜಿತ್ jit. Conquering, victorious. See ಕಂಸ-, ಕೈಟಭ-, ಸುರೇನ್ದ್ರ-.

ಜಿತ jita. 1. (Tbh. of ಸ್ಥಿತ). Fixed, settled, firm, stable (My.). — ಜಿತ ಪಡಿಸು. To make firm: to keep from being forgotten (My.); to commit to memory, to learn by heart (My.). — ಜಿತ ಪಡು. To become firm, as the mind (My.); to be well laid up in the mind or mastered, as a lesson (My.). — ಜಿತ ಮಾಡು. = ಜಿತ ಪಡಿಸು. (My.).

ಜಿತ jita. 2. Conquered, subdued, overcome; won, gained, obtained. See ಅ-, ಪರ-.

ಜಿತಕಾಮ jita-kâma. One who has subdued desire, lust or Cupid; an ascetic (ಎತಿ, ಮುನಿ Nn. 44); a Buddhist (ಬುದ್ಧನು, ಬೌದ್ಧನು 44); an Arhat or superior divinity with the Jainas (ಅರ್ಹ, ಜಿನ 44); Šiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 44).

ಜಿತಕಾಮೆ jita-kâmĕ. A virtuous woman (ವರವಧು, ಪತಿವ್ರತೆ Nn. 44).

ಜಿತಕಾಶಿ jita-kâši. Appearing victorious; *victorious, triumphant* (ಸಸಿನೆ ಗೆಲ್ದವ Mr. 300).

ಜಿತಬುದ್ಧಿ jita-buddhi. A firm, fixed mind (My.).

ಜಿತಭಾವಜ jita-bhâvaja. Šiva (Bp. 53, 22).

ಜಿತರತೀಶ jita-ratîśa. Šiva (Bp. 24, 67).

ಜಿತಶತ್ರು jita-šatru. One who has overcome his enemies; N. of Ajitasêna's son (Čpr. 9, after 42).

ಜಿತಸಂಸಾರಿ jita-samsâri. One who has overcome transmigration, the world, etc. (Bp. 43, 7).

ಜಿತಸೇನ jita-sêna. One who has overcome armies; N. See ಅಜಿತಸೇನ.

ಜಿತಾಕ್ಷ jita-aksha. One who has mastered the organs of sense or his passions. 2, he who has overcome the râkshasa Aksha: Hanumanta (My.).

ಜಿತಾಂಗಜ jita-angaja. Šiva (Bp. 54, 71).

ಜಿತಾನ್ತಕ jita-antaka. Šiva (Šsv. 4, 131).

ಜಿತಾಹವ jita-âhava. One who has won a battle; *victorious, triumphant.*

ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯ jita-indriya. = ಜಿತಾಕ್ಷ No. 1. (My.).

ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯತೆ jitêndriyatĕ. The state of having overcome one's passions (Čpr. 7, after 62).

ಜಿತ್ಯ jitya. Conquerable. 2, a ploughshare; a harrow. (R.).

ಜಿತ್ವರ jitvara. *Victorious, triumphant.*

ಜಿದ್ದು jiddu. Perverse opposition, refractoriness; affront; contention; an obstinate resolution (C.; Mhr., H. ಜಿದ್ದ); spite, hatred (My.).

ಜಿನ jina. = ಚಿನ್ನ 2. — ಜಿನಗಾಳೆ. = ಚಿನ್ನಂಗಾಳೆ, q. v. (My.).

ಜಿನ jina. 1. = ಜಿನ್ನ 2, ಜಿನ್ನೆ. Victorious, triumphant (ಅಜಿತ Nn. 16); being victorious over one's passions (ವೀತರಾಗ Mr. 512); steady, brave, self-controlled, grave, wise, etc. (ಧೀರ Nn. 62). 2, a guru, a worthy person (ತೀರ್ಥ 48). 3, *a saint of the Bauddha sect, or a Jaina saint* (ಬುದ್ಧ 62; ಬೌದ್ಧ Mr. 23). 4, *an Arhat, a chief saint of the Jainas,* who count twenty-four Jinas (ವೀತರಾಗ, ಜಿಷ್ಣು Nn. 28; ಜಿತಕಾಮ, ಅರ್ಹ Nn. 44; ಅರುಹ, ಅರ್ಹ 62; ಅಜ 47). 5, the number twenty-four (ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು Mr. 348). 6, *Vishnu or Krishna.* See Šmd. 301; Bp. 49, 12; 50, 65;

51, 75. 78. 79. 81. 82; 52, 14. 48; 54, 7. 66; ಪ್ರಕೃತಿ No. 9. — ಜಿನ ಗಿನ. reit. Arhats and others (Bp. 51, 80).

ಜಿನ jina. 2. Tbh. of ದಿನ. (My.).

ಜಿನಗು jinagu. = ಜಿಣಗು, ಜಿಣುಗು, ಜಿನುಗು 1. Fineness or thinness, as of texture, thread, powder, written letters, etc. (C.; T. ಚಯಿಕ್ಕ; see s. ಚಿಕ್ಕ; Mhr. ಚಿನಕಾ, ಚಿನುಲಾ, small-sized; small and tiny, as a child).

ಜಿನಗೃಹ jina-gṛiha. A Jaina monastery; a Jaina temple (ವಸತಿ Hlâ., Nn. 133, Mr. 475).

ಜಿನಚರಿತ jina-čarita. The story of the Jinas or Arhats (Čpr. 1, 60).

ಜಿನದೀಕ್ಷೆ jina-dîkshĕ. Initiation in the doctrines of the Arhats (Čpr. 9, 37).

ಜಿನಪ jina-pa. An Arhat (ಅಜ Mr. 524).

ಜಿನಪತಿ jina-pati. = ಜಿನಪ. (Šmd. 301; Čpr. 7, 31).

ಜಿನಪ್ರತಿಮೆ jina-pratimĕ. The image of a Jina (Čpr. 1, 116).

ಜಿನಪ್ರತುಮೆ jina-pratumĕ. = ಜಿನಪ್ರತಿಮೆ. (Bp. 49, 42. 46).

ಜಿನಪ್ರಬುದ್ಧಿ jina-prabuddhi. **Jaina doctrine (Bp. 51, 1).**

ಜಿನಬಸದಿ jina-basadi. **= ಜಿನಗೃಹ. (Bp. 52, 13).**

ಜಿನಬಿಮ್ಬ jina-bimba. = ಜಿನಾಂಗ, q. v.

ಜಿನಭವನ jina-bhavana. = ಜಿನಬಸದಿ. (Bp. 52, 32).

ಜಿನಮನ್ತ್ರ **jina-mantra. A prayer to a Jina, a Jaina mystical verse (Bp. 50, 33. 35. 37. 38. 40).**

ಜಿನಮಾರ್ಗ jina-mârga. The usages or religion of the Jainas (Bp. 52, 1. 31).

ಜಿನಮುದ್ರೆ jina-mudrĕ. An image or form of a Jina (Čpr. 6, 9).

ಜಿನಮುನಿ jina-muni. A Jaina saint, ascetic, devotee or monk (Bp. 50, 33. 37. 40. 51. 52. 76. 78; 51, 1. 3. 72; 52, 2. 6. 28).

ಜಿನಮುನೀನ್ದ್ರ jinamuni-indra. = ಜಿನಮುನಿ. (Bp. 52, 21).

ಜಿನಯತಿ jina-yati. = ಜಿನಮುನಿ. (Bp. 51, 6).

ಜಿನರೂಪು jina-rûpu. = ಜಿನಪ್ರತುಮೆ. (Bp. 51, 72).

ಜಿನಸಮಯ jina-samaya. A Jaina congregation (Čpr. 7, 155; Bp. 49 sum.; 49, 4. 13. 26. 42; 50, 21. 30. 50; 52, 47).

ಜಿನಸಮಯಿ jina-samayi. A member of a Jaina congregation (Bp. 51, 5).

ಜಿನಸಿ jinasi. = ದಿನಸಿ. Grain (My.).

ಜಿನಸು jinasu. = ಜಿನಿಸು, ಜಿನುಸು, ಜೀನಸು, ದಿನಸು, ದಿನಿಸು, ದಿನುಸು. An article; wares, goods; a thing in general (My.; Mhr., H. ಜಿನ್ನಸ; M. ಜಿನಿಸ್ಸು).

ಜಿನಾಂಗ jina-aṅga. = ಜಿನಪ್ರತಿಮೆ. (ಚೈತ್ಯ, ಜಿನಬಿಮ್ಬ Nn. 134).

ಜಿನಾಲು jinâlu. = ದಿನಾಲು. (My.).

ಜಿನಿ jini. = ಜನಿ. (My.).

ಜಿನಿಗಿಸು jinigisu. 1. To be deprived of the power of motion, to become unconscious or insensible, to faint (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ Šmd. Dh.; T. ಚಿಣುಂಗು, M. ಚಿನಙ್ಙು, to feel inward discontent).

ಜಿನಿಗಿಸು jinigisu. 2. To liquify, to melt, as butter (My.).

ಜಿನಿಸು jinisu. = ಜಿನಸು, etc. (My.).

ಜಿನುಗು jinugu. 1. = ಜಿನಗು, etc. (C.; B. 4, 28. 144).

ಜಿನುಗು jinugu. 2. = ಜಿನುಂಗು 1. To rain slightly, to drizzle (ವರ್ಷಭೇದ Šmd. Dh.; Grj. 9, 50; M. ಚಿನಙ್ಙು; cf. ಜಿನಿ; Tĕ. ಚಿನುಕು, ಚಿಲುಕು, to be shed, to distil or trickle; cf. ಚಿಲುಮೆ).

ಜಿನುಗು jinugu. 3. = ಜಿನುಂಗು 2 (Šmd. 48), ಜುಂಜು 2. A drizzling rain (ಕಸಿ Šm. 110; Bh. 1, 19, 21); a small flow (of milk, Čpr. 5, 15).

ಜಿನುಗು jinugu. 4. = ಜಿನುಂಗು 3. (Šmd. 48; Šmd. Dh.). To mutter, to murmur, to hum, etc. (ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; Grj. 5, 37; Tĕ. ಗೊಣುಗು, ಸಣುಗು, ಸನುಗು; M. ಚಿನಕ್ಕು, to mutter; to neigh; T. ಚಿಣುಂಗು, to repine or be discontented, as a wife or child whose wishes are not fulfilled; cf. ಗೊಣಗು 4).

ಜಿನುಗು jinugu. 5. To melt (v. i.), as butter, ghee or jaggory (My.).

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 1. = ಜಿನುಗು 2, q. v. To drizzle (ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ Šm. 83).

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 2. = ಜಿನುಗು 3, q. v.

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 3. = ಜಿನುಗು 4. (ಅವ್ಯಕ್ತರವ Šm. 83; Abh. P. 3, 16; Grj. 4, 16; V. 2, 31).

ಜಿನುಸು jinusu. = ಜಿನಸು, etc. (My.; Si. 325; T. ತಿನುಜು).

ಜಿನೇನ್ದ್ರ jina-indra. = ಜಿನಪ. *An Arhat* (ಜಿನೇಶ್ವರ Hlâ.). See Šmd. 38. 151; Kâvy. V, 969; ಪರಮ-.

ಜಿನೇಶ್ವರ jina-îsvara. An Arhat (ಜಿನ, ಅರ್ಹ Nn. 60; ಜಿನೇನ್ದ್ರ Hlâ.; ಶೌದ್ಧ, ತ್ರಿಕಾಲವಿದ್, etc. Mr. 23). 2, the supreme soul ಪರಮಾತ್ಮ Nn. 157).

ಜಿನ್ದಗಾನಿ jindagâni. = ಜಿನ್ದಗಿ. (My.; Br.; Mhr., H. ಜಿನ್ದಗಾಣೀ).

ಜಿನ್ದಗಿ jindagi. = ಜಿನ್ದಗಾನಿ, ಜಿನ್ದಿಗಿ. Goods and chattels; one's estate; articles of property and animals as distinguished from lands (My.; Čb. 130. 173; Mhr., H.).

ಜಿನ್ದಿಗಿ jindigi. = ಜಿನ್ದಗಿ. (C.; Br.).

ಜಿನ್ನ jinna. 1. Tbh. of ಜೀರ್ಣ (Šmd. 350, o. r. ಜೀರ್ಣ; Šs. MS. wrongly ಜಿನ). *Cf.* ಜೀನ 2.

ಜಿನ್ನ jinna. 2. = ಜಿನ್ನೆ. Tbh. of ಜಿನ 1. (S. Mhr.). — ಜಿನ್ನದೇವ. = ಜಿನ್ನೆ-. (S. Mhr.).

ಜಿನ್ನೆ jinnĕ. = ಜಿನ್ನ 2. — ಜಿನ್ನೆದೇವ. (My.; ಧರ್ಮರಾಜ, ಜಿನ Si. 413; ಬುದ್ಧ 432). ಜಿನ್ನೆದೇವರ ಮನೆಗೆ ಭೈರವದೇವರು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಜಿಪಣ jipaṇa. = ಜಿಪುಣ. (Tbh. of ಕೃಪಣ). A miserly, avaricious man (My.).

ಜಿಪುಣ jipuṇa. = ಜಿಪಣ. (My.).

ಜಿಪುಣೆ jipuṇi. A miserly woman (My.).

ಜಿಪ್ಪಟೆ jippaṭĕ. N. of a certain bird, the small bird Amadavat (? Si. 173).

ಜಿಪ್ಪೆ jippĕ. (fr. ಜಿಗಿ 2?). — ಜಿಪ್ಪೆಯಾಟ. -ಆಟ. Hop-scotch (S. Mhr.).

ಜಿಬ jiba. = ಜಿಬಿ. — ಜಿಬ ಜಿಬ. = ಜಿಬಿ ಜಿಬಿ. (My.).

ಜಿಬಟಿಗ jibaṭiga. = ಜಿಬಟಿಗ. — ಜಿಬಟಿಗನ ಹುಲ್ಲು. = ಜಿ-. (S. Mhr.).

ಜಿಬಟು jibaṭu. = ಜಿಗಟು 1. (C.).

ಜಿಬರು jibaru. Gummy excretion of the eye (My.; Mhr. ಚಿಪಡಪ, ಚಿಡಾ, ಚಿಪಡೇಂ).

ಜಿಬಳ jibaḷa. (= ಜಿಬ್ಬು). — ಜಬಳಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A young good areca nut cut into two pieces and boiled, whereby it becomes soft and nice (My.).

ಜಿಬಿ jibi. = ಜಿಗಿ 1. — ಜಿಬಿ ಜಿಬಿ. rep. The state of being very sticky (C.); that of being very soft, as fruit that is over-ripe (My.; Mhr. ಚಿಂದಟ, squeezed, as fruit).

ಜಿಬ್ಬು jibbu. Stickiness, sliminess; the sap or milk that issues from the stalk of the mango after it is cut from the tree (My.; Tĕ. ಜಿಡಿ). — ಜಿಬ್ಬಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. = ಜಿಬಳಡಿಕೆ. (My.).

ಜಿಮಿಕಿ jimiki. = ಜುಮುಕಿ, etc. (My.).

ಜಿಮ್ಬೆ jimbĕ. See ಜೀಬು-.

ಜಿಮ್ಮಣ್ಡೆ jimmaṇḍĕ. = ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ, q. v.

ಜಿಮ್ಮಿ jimmi. A prickly tree, Zanthoxylon rhetsa D. C. (St. & Pl.).

ಜಿಮ್ಮೆ jimmĕ. Charge, trust of a thing (My.; Br., Mhr., H. ಜಿಮ್ಮಾ).

ಜಿರಾಯಿತು jirâyitu. Land fit for agriculture (Mhr., H. ಜಿರಾಈತ, ಜಿರಾಯತ; ಜಿರಾಈತೀ, ಜಿರಾಯತೀ, relating to fields or their crops: the tax, their survey, etc.; fit for agriculture; raised on arable land); cultivation (My.; Br. ಜಿರಾತು, ಜಿರಾಯತಿ).

ಜಿಱ್ jiṟ. ಜಿಱು. To fear (ಭಯ Šmd. Dh.).

ಜಿಱಲೆ jiṟalĕ. = (ಜಱ 3, ಜಿಱಲಿ, ಜಿಱಲೆ), ಜಿರ್ಲೆ. A centipede; a scolopendra. 2, the worm Julus cornifex; a kind of earwig. 3, a cockroach (My.). ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ಶತಪದಿ ಎನ್ದೊಡೆ ಪಟ್ಟಪುಣಿಜ; ಜಿಱಲೆಯ ಹುಱುಷೆನ್ದು, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಜಿಱಿಲಿ jiṟili. (ಜಿರಿಲಿ). (= ಜಿಱಲೆ?). An insect that is hurtful to cloth (ಪಟಹಾರಿ Mr. 165).

ಜಿಱಿಲೆ jiṟilĕ. (= ಜಿಱಲೆ). A cockroach (?). ಜತುಕೆ, ಅಜಿನಪತ್ರೆ ಎನ್ದೊಡೆ ಹೆಬ್ಬಾವಲು; ಜಿಱಿಲೆ ಎನ್ದು, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಜಿರ್ಲೆ jirlĕ. A kind of earwig (S. Mhr.). 2, a cockroach (My.).

ಜಿಲಿ jili. 1. = ಜಿಳಿ 3. — ಜಿಲಿ ಜಿಲಿ. = ಚಿಳಿ ಚಿಳಿ. (S. Mhr.).

ಜಿಲಿ jili. 2. An imitative sound. — ಜಿಲಿ ಜಿಲಿ. rep. The sound produced in churning butter-milk (My.). *Cf.* ಚಿಲ್ಕು, ಜೀರ್.

ಜಿಲಿಬಿಲಿ jilibili. = ಜಿಲೇಬಿ. A sort of sweetmeat (S. Mhr.; Br., H. ಜಿಲೇಬೀಲು, ಜಿಲೇಬಿ, ಜಿಲ್ಲೇಬು).

ಜಿಲೇಬಿ jilêbi. = ಜಿಲಿಬಿಲಿ. (My.).

ಜಿಲೇವು jilêvu. Glitter, gloss, shine (S. Mhr.; Mhr. ಜಿಲ್ಹಈ).

ಜಿಲ್ಲಾ jillâ. = ಜಿಲ್ಲೆ. A zillah or district (C.; Br.; Mhr., H. ಜಿಲ್ಹಾ). 2, = ಜಿಲೇವು. (My.).

ಜಿಲ್ಲಿ jilli. A small hole in an earthen vessel (My.; Tĕ., T., M. ಚಿಲ್ಲಿ).

ಜಿಲ್ಲು jillu. The sensation produced by touching cold water (My.). — ಜಿಲ್ಲೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. That sensation to be produced (My.).

ಜಿಲ್ಲೆ jillĕ. = ಜಿಲ್ಲಾ No. 1. (C.; B. 2, 52).

ಜಿಲ್ಲೆದಾರ jillĕ-dâra. ಜಿಲ್ಲೇದಾರ. The governor of a district (S. Mhr.; Br.; Mhr., H. ಜಿಲ್ಹೇದಾರ).

ಜಿಷ್ಟ್ಣು jishṭṇu. A Tbh. of ಜಿಷ್ಣು (Mr. 512; My.).

ಜಿಷ್ಣು jishṇu. *Victorious; conquering; triumphant* (ವಿರೋಧಿಮರ್ದನ, ಹಗೆಯು ಗೆದ್ದವನು Nn. 38; ಗೆದ್ದವಂ Mr. 512). 2, an Arhat (ವೀತರಾಗ, ಜಿನ 38; ವೀತರಾಗ 512, originally ಜಿಷ್ಟ್ಣು). 3, *Indra* (ಜಮ್ಭಾರಿ, ಇನ್ದ್ರ 38; ಇನ್ದ್ರ 512). 4, *Vishṇu or Krishṇa*. 5, Šiva (ಗಿರಿಜೇಶ, ಈಶ್ವರ 38; ಶೂಲಿ 512). 6, Arjuna (ಧನಂಜಯ, ಅರ್ಜುನ 38; ಗಾಣ್ಡೀವಿ 512; ಇನ್ದ್ರಜ, ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264). 7, the snake-king Šêsha (ಅನನ್ತ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ, o. r. ಸರ್ಪ 38).

ಜಿಷ್ಣುಚಾಪ jishṇu-čâpa. A rainbow (Rsv. 6, after 17).

ಜಿಹಾಸೆ jihâsĕ. Desire of abandoning or giving up (Sk.). 2, dislike, aversion, disinclination (My.; Tĕ.).

ಜಿಹ್ಮ jihma. *Crooked, awry, not straight;* deceitful, dishonest. 2, *slow, tardy.*

ಜಿಹ್ಮಗ jihma-ga. *A snake* (ಕುಣ್ಡಲಿ, ಮುರಿದ ಫಣಿ Mr. 400).

ಜಿಹ್ವಾಡಮ್ಬರ jihvâ-âḍambara. Roaring of the tongue (Čpr. 5, 40).

ಜಿಹ್ವಾಮೂಲ jihvâ-mûla. The root of the tongue (Šmd. 42).

ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯ jihvâ-mûlîya. A letter uttered from the root of the tongue, especially the visarga (⨯) before ಕ್ (and ಖ್, Šmd. 26. 45).

ಜಿಹ್ವಾರವ jihvâ-rava. A word (ಶ್ವಾಸಕ, ಚರ್ಚೆ Mr. 330).

ಜಿಹ್ವಿಕೆ jihvikĕ. = ಜಿಹ್ವೆ. See ಅಧೋ-, ನಾಗ-.

ಜಿಹ್ವೆ jihvĕ. ಜಿಹ್ವ. = ಜಂಜೆ. *The tongue.* 2, *a tongue or flame of fire.*

ಜೀ jî. = ಜೀರ್. — ಜೀಕೊಟಬಿ. = ಜೀರ್ಕೊಟಬಿ. (Bh. 7, 7, 45; J. 4, 15, o. r. ಜೀರ್ಕೊಟಬಿ).

ಜೀಕಳಿ jîkaḷi. = ಜೀರ್ಕೊಟಬಿ. A squirt, etc. (S. Mhr.)

ಜೀಕು jîku. To push and pull a swing (S. Mhr.)

ಜೀಗ jîga. = ಚೀಗ, q. v.

ಜೀಟು jîṭu. A prop or stay, as for a wall (S. Mhr.). — ಜೀಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. The foot or feet put so as to form a stay (S. Mhr.).

ಜೀತ jîta. (Tbh. of ಜೀವಿತ). Living (Mhr.); a living; salary, wages, pay (C.; Tĕ.); work (My.). ಜೀತದಾಳು (C.).

ಜೀತಗಾಱ jîta-gâṟa. A man receiving wages, a paid servant (My.; Tĕ. ಜೀತಗಾಡು). ಜೀತಗಾಱಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಜೇರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ? (Prv.).

ಜೀನ jîna. 1. Tbh. of ದೀನ. A parsimonious, niggardly, miserly man (C.; B. 4, 178; 5, 173; ಅನವಿಮತಮ್ಪಚ, ಕೃಪಣ, ಕ್ಷುದ್ರ G.). ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ (Prv.). See Prv. s. ವಾಸಿ 4.

ಜೀನ jîna. 2. Decayed; *old.*

ಜೀನ jîna. 3. = ಜೀನಿ 2, ಜೀನು. A saddle (Č. Bp. 47, 44; Mhr., H.).

ಜೀನಗಾಱ jîna-gâṟa. A caste of leather-workers, saddlers, etc., who do also a little work in brass, iron, etc. (Mhr., H.; S. Mhr.). ಜೀನಗಾಱಗೆ ಸಿಕಲಿಗಾಱ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಜೀನಂಗಿ jînangi. N. of a plant. See ಕಱ-.

ಜೀನತನ jînatana. Parsimoniousness (C.).

ಜೀನಶಾಲೆ jîna-šâlĕ. An armory (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀನಾವಾಸ Mr. 195, o. r. ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಾವಾಸ).

ಜೀನಸು jînasu. = ಜಿನಸು, etc. (C.; B. 3, 100; 4, 44). ಜೀನಸು ಇದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಜೀನಿ jîni. 1. A miserly woman (My.).

ಜೀನಿ jîni. 2. = ಜೀನ 3. (S. Mhr.; Tĕ.; T. ಚೀನಿ).

ಜೀನು jînu. = ಜೀನಿ 2. (My.; Tĕ.; B. 4, 163; M. ಜೀನ್).

ಜೀನ್ನ jînna. = ಜನ್ನ 1, q. v.

ಜೀಬಿ jîbi. The area between the outer and inner walls, or between the two gates of the entrance of a town (My.; Br., H.).

ಜೀಮೂತ jîmûta. *A cloud* (ಪಯೋಧರ, ಮೇಘ Nn. 57). 2, *a mountain* (ಕುತ್ಕೀಲ, ಪರ್ವತ 57; ಅದ್ರಿಸಂಕುಲ Mr. 467). 3, an elephant (ಕರಿ, ಆನೆ 57). 4, blackness (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 57). 5, *the grass Lipeocercis serrata* Roxb. See ದೇವತಾಡ.

ಜೀಮೂತಲತೆ jîmûta-latĕ. Lightning (Bh. 1, 19, 19).

ಜೀಮೂತವಾಹನ jîmûta-vâhana. Indra. (Šsv. 2, after 42).

ಜೀಯ jîya. = ಜೀಯ್ಯ. Sir, master; a particle expressing assent or approbation (Šmd. 63; Sk., Mhr. ಜೀ). See Čpr. 1, 48; 4, 69; Abh. P. 2, 70; Bp. 32, 42; 46, 38. 41; 57, 63; 58, 16; Bh. 1, 8, 7. 57; 3, 13, 15. 16. 24; J. 2, 15; 13, 28; 29, 23; 31, 34; ಕಲ್ಲ-, ಜಯ-, ಬೊಲ್ಲ-, ಮಲ್ಲ-. — ಜೀಯ ಜೀಯ. rep. (Bp. 26, 8).

ಜೀಯ್ಯ jîyya. = ಜೀಯ. (Bp. 8, 53; 23, 29; 32, 14).

ಜೀರ್ jîr. An imitative sound. — ಜೀರ್ ಬೋರ್. dupl. The sound produced when milk is churned (My.). *Cf.* ಜಲಿ 2.

ಜೀರ jîra. Quick motion; a sword, a scymitar; cumin seed. (R.).

ಜೀರಕ jîraka. = ಜೀರಗೆ, ಜೀರಿಗೆ. *The fruit of Cuminum cyminum* L., *cumin seed.*

ಜೀರಗೆ jîragĕ. = ಜೀರಿಗೆ, q. v. (ಜೀರಕ, ಜೀರಣ Nr.; ಜೀರಕ Hlâ.).

ಜೀರಣ jîraṇa. 1. = ಜೀರಕ. (ಜೀರಗೆ Nr.; ಜೀರಿಗೆ Si. 310).

ಜೀರಣ jîraṇa. 2. Tbh. of ಜೀರ್ಣ. (My.).

ಜೀರಾ jîrâ. Cumin seed (My.; H.).

ಜೀರಿಗೆ jîrigĕ. Tbh. of ಜೀರಕ (Šmd. 364, o. r. ಜೀರಗೆ; ಅಜಾಜಿ, ವೃಷ್ಟಿಕೆ Mr. 137; ಜೀರಕ, ಜೀರಣ, etc. Si. 310; C.; B. 4, 62). See ಕರಿ-, ಬಿಳಿ-. ಜೀತಗಾಜಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಜೀರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ? (Prv.). — ಜೀರಿಗೆಮಾವು. A kind of fragrant mango (ಸಹಕಾರ Si. 129; My.). — ಜೀರಿಗೆಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. A superior kind of rice (My.). — ಜೀರಿಗೆಸಮ್ಬಾರದ ಬತ್ತ. A kind of paddy (ಅಣು Si. 305). — ಜೀರಿಗೆಸಾಲೆ. = ಜೀರಿಗೆಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. (Tu. ಜೀರಸಾಲೆ). See s. ಬಟ್ಟೆ 2.

ಜೀಱು jîṟu. = ಗೀಱು 3, ಚೀಱು 2. **Screaming; shrilling; buzzing.** — ಜೀಱುಜವ್ವೆ. A kind of humble bee (ಮಧುವ್ರತ, ಷಟ್ಪದ, ಭ್ರಮರ, etc., ತುಮ್ಬಿ Si. 176). — ಜೀಱುಣ್ಡೆ. = ಗೀಱುಣ್ಡೆ q. v., (ಚಿಮ್ಮಣ್ಡೆ, etc.). A cricket (ಭೃಂಗಾರಿ, ಝೀರಿಕೆ, ಚೀರಿ, ಝಿಲ್ಲಿಕೆ Nr.; My.). — ಜೀಱುಬುಗುರಿ. A whirligig (My.). — ಜೀಱಿಡು. -ಏಱು. = ಚೀ-. To scream, to shrill, to hiss, etc. (ಧ್ವನಿವಿಕಾರ Šmd. Dh.).

ಜೀರ್ jîṟ. = ಜೀ. (T. ಚಿಱಿ, an engine to throw out water). — ಜೀರ್ಕೊಳವಿ. A squirt, a syringe (ಜಲಯನ್ತ್ರ Šmd. I; Čpr. 1, 129. 140; Bp. 44, 15; J. 30, 7; C.).

ಜೀರ್ಣ jîrṇa. = ಜೀರಣ, etc. See ಭಿತ್ತಿ-.

ಜೀರ್ಣ jîrṇa. = ಜನ್ನ 1, ಜೀನ್ನ, ಜೀರಣ 2. Grown old; become decrepit; worn out, wasted, withered, decayed, ruined, consumed; *old; ancient;* dissolved, digested; decrepitude, old age (ಅಱಿವು, or ಅಱಿವೆ, ಅಟ್ಕಿಮೆ Kk. 48; ನಸಿಕು, or ನಸುಕು Čt. I, 57). See ಅಟ್ಟು, ಕೊಟು³, ನಸಿ, ಪಱಿದು.

ಜೀರ್ಣಕಾರಿ jîrṇa-kâri. Anything that aids digestion (My.).

ಜೀರ್ಣಕೋಶ jîrṇa-kôša. The stomach (B. 3, 17; 4, 24).

ಜೀರ್ಣತನ jîrṇatana. Old age; infirmity; decay (ಜ್ಯಾನಿ G.).

ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ jîrṇa-vastra. *Old, tattered cloth.*

ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ jîrṇa-avagandha. A musty smell. See ಮುಗ್ಗು.

ಜೀರ್ಣಿ jîrṇi. *Wearing, growing old;* old age; decay.

ಜೀರ್ಣಿಸು jîrṇisu. To decay, etc. See ಕೊಟು³. 2, to be digested (Si. 443; My.).

ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ jîrṇa-uddhâra. The repairing of what is worn out or old, repairs (My.; S. Mhr. rare).

ಜೀರ್ತಿ jîrti. Digestion. See ಅ-.

ಜೀವ jîva. Living, existing; *a living being, a creature* (ಜನ್ತುನಿಕರ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು Nn. 73). ಮೋಕ್ಷವನ್ ಅಯ್ದುವ ಜೀವರುಗಳು (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವಗಳು, ಭವ್ಯ Nn. 90). 2, *existence, life.* ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಸೀರೆಯ ಸೆಱಗು (Prv.). 3, = ಜೀವಾತ್ಮ, the principle of life and sensation, the living, personal or individual soul incorporated in the body and imparting to it motion and sensation (to be distinguished from ಪರಮಾತ್ಮ, the supreme soul or soul of the universe). See Kâvy. IV, 1; Šmd. 7; Bp. 51, 16. 26-29 (always masculine). 4, livelihood, profession (ಜೀವನ 73). 5, *Bṛihaspati* (73; ಅಮರಗುರು, ಬೃಹಸ್ಪತಿ Mr. 38; ಸುರಗುರು Mr. 517, Bhn. 8). 6, speech (ವಾಕ್ 73, one MS. ಮಾತು). 7, water (ಅಮ್ಬುಸ, ಉದಕ 73). 8, a horse (ವಾಜಿ, ಕುದುರೆ 73; ತುರಗ 517). 9, a bow-string (ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ 73; ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ 517). — ಜೀವ ಈ. To give or restore life (Bp. 32 sum.; 41, 29). — ಜೀವ ಎತ್ತು. To uphold or preserve life (Bp. 48, 16). — ಜೀವ ಕೊಡು. To give or offer up one's life (C.; B. 5, 42). — ಜೀವಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A man who wants to save his life (in battle): a coward (J. 23, 10). — ಜೀವ ತೀವು. Life to become filled or replenished (Bp. 47, 57). — ಜೀವ ತೆಗೆ. To take away life, to harass, to kill (C.; B. 5, 245). — ಜೀವದ ಗೆಳೆಯ. A very true and dear friend (C.; B. 3, 40; 5, 29). — ಜೀವದ ಪರವೆ. Concern about or attention to life (B. 5, 205; My. as -ಪರವಾ). — ಜೀವದ ಭಯ. Fear to lose one's life (C.; B. 5, 53). — ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆ. Desire of, love of, or concern about, one's life (C.; B. 5, 165). — ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹಂಗು. Obligation with regard to the preservation of one's life (My.; B. 5, 164). — ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಉದಾರನಾಗು. To become liberal or bold with regard to one's life, to become ready to offer it (B. 5, 43). — ಜೀವದ ಹಂಗು. = ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹಂಗು. (My.; B. 5, 163). — ಜೀವದಿನ್ದ ಇರು. To be alive (B. 3, 85; 5, 183. 279; C.). — ಜೀವದಿನ್ದ ಉಳಿ. To remain alive (C.; G. 39). — ಜೀವ ನಿಲ್. -ನಿಲ್ಲು. Life to remain (Bp. 42, 28; C.). — ಜೀವವೊಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. To pour or put life into (Abh. P. 3, 156). — ಜೀವ ಹಿಡಿ. To uphold one's life: to remain alive (Bh. 3, 27, 1; My.).

ಜೀವಕ jîvaka. = ಜೀವಿಗ. Living; living by, making a livelihood by; a servant, a slave. 2, *a Jaina mendicant* (ಸವಣ Hlâ.; see s. ಜೈನ). 3, *the tree Terminalia tomentosa* W. & A. 4, *a medicinal plant, considered as one of the eight principal drugs;* see ಅಷ್ಟವರ್ಗ. 5, an usurer. 6, a snake-catcher.

ಜೀವಕಳೆ jîva-kaḷĕ. The gloss and glow of life: life (Grj. 7, after 11; My.; B. 4, 15).

ಜೀವಕಿ jîvaki. The tree Terminalia chebula Roxb. (ಅಣಿಲೆ Mr. 122).

ಜೀವಗ jîvaga. Tbh. of ಜೀವಕ (Šmd. 338). ಜೀವಗಮೆನ್ನು ಹೊನ್ನೆಯ ಮರಂ (338).

ಜೀವಚಯ jîva-čaya. The aggregate of living beings (ಸತ್ವ, ಜೀವರಾಶಿ Nn. 14).

ಜೀವಂಜೀವ jîva-ṅ-jîva. *A species of pheasant; the Greek partridge.* See ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ, ಹೊಟಿಸು.

ಜೀವತ್ jîvat. = ಜೀವನ್ತ. Living, alive.

ಜೀವತೋಕೆ jîva-tôkĕ. *A woman whose children are alive.*

ಜೀವತ್ಪತಿ jîvat-pati. *A woman whose husband is living.*

ಜೀವತ್ಯಾಗ jîva-tyâga. Renouncing, or sacrificing, life (Bp. 61, 16; My.).

ಜೀವದಾನ jîva-dâna. Giving of life, the gift of life; rescuing from sickness or any jeopardy. (My.; B. 4, 21. 91. 181, always with ಕೊಡು).

ಜೀವದ್ರವ್ಯ jîva-dravya. The elementary substance called jîva. ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಷಡುದ್ರವ್ಯಗಳು (Nn. 164).

ಜೀವಧನ jîva-dhana. Living wealth: *live-stock, property consisting of cattle, cattle* (ಪಸು Šmd. Dh.; Šm. 109). ಜೀವಧನವಿನ ಹೆಗಲು (ಸ್ಕನ್ಧಪ್ರದೇಶ, ವಹ Nr.).

ಜೀವಧನಪ್ರಸೂತ jîvadhana-prasûta. Calving. See ಈಸು.

ಜೀವಧಾರಣ jîva-dhârana. The sustenance of life (B. 4, 74; My.).

ಜೀವನ jîvana. Life, existence; living by; *means of subsistence, livelihood, profession* (ಜೀವ Nn. 73). 2, enlivening. 3, *water* (ಉದಕ 47).

ಜೀವನವಾಹ jîvana-vâha. A cloud (ಮೇಘ Mr. 42).

ಜೀವನಾಂಶ jîvana-amša. Means of subsistence, maintenance (My.).

ಜೀವನಾರ್ಥ jîvana-artha. The affair of living or of livelihood. See ಬರ್ದುಕು, ಬಾಳ್. 2, = ಜೀವನಾಂಶ. (My.).

ಜೀವನಿ jîvani. *A certain plant* (ಕಿಱುಹಾಲೆಸೊಪ್ಪು Si. 157).

ಜೀವನಿಧಿ jîva-nidhi. The water-treasure: the ocean (Bp. 11, 44).

ಜೀವನೀಯ jîvanîya. Supporting life; *water.*

ಜೀವನೀಯೆ jîvanîyĕ. *A certain plant* (= ಜೀವನಿ, ಜೀವನ್ತಿ).

ಜೀವನೋಪಾಯ jîvana-upâya. Means of subsistence, livelihood. (My.).

ಜೀವನೌಷಧ jîvana-aushadha. *A drug for reviving the dead;* elixir vitae.

ಜೀವನ್ತ jîvanta. Tbh. of ಜೀವತ್. (Bp. 24, 88; 36, 44; B. 5, 44. 131. 223. 275. 279; My.).

ಜೀವನ್ತಿ jîvanti. *A certain plant* (= ಜೀವನೀಯೆ; = ಗುಡೂಚಿ Mr. 145, *cf.* ಜೀವನ್ತಿಕೆ).

ಜೀವನ್ತಿಕೆ jîvantikĕ. *A parasitical plant, Epidendron tesseloides, and other species.* 2, *the plant Cocculus cordifolius* D. C. (= ಗುಡೂಚಿ).

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತ jîvat-mukta. A man purified by knowledge of Brahma and exonerated whilst living from future birth and all ritual ceremonies. (Bp. 29, 2).

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ jîvat-mukti. Liberation from further births, and at present from all ritual acts. 2, a secondary sort of liberation which conducts the soul after death to live with Brahma, not however divested of a subtile corporeal frame. See Bp. 3, 70; 35, 33; 49, 35.

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪಥ jîvanmukti-patha. A kind of back-gammon or pagadĕ (My.).

ಜೀವಪತ್ನಿ jîva-patni. A woman whose husband is alive. (R.).

ಜೀವಮಾನ jîva-mâna. Duration of life, life-time, life (B. 4, 175; My.).

ಜೀವರಕ್ಕೆ jîva-rakkĕ. Tbh. of ಜೀವರಕ್ಷೆ. (ಕವಚ, ಅವುತೆ Šmd. II). *Cf.* ಜವರಕ್ಕೆ.

ಜೀವರಕ್ಷೆ jîva-rakshĕ. A preservative of life: a coat of mail, etc.

ಜೀವರತ್ನ jîva-ratna. The pearl which is life; a gem of the first water; excellent persons and animals, excellent things (Šš. s. ಎಣೆ; Čpr. 6, after 106, twice).

ಜೀವರಾಶಿ jîva-râši. = ಜೀವಚಯ. (Nn. 14; J. 8, 40).

ಜೀವವಂಚಕ jîva-vančaka. = ಪ್ರಾಣವಂಚಕ, q. v. (Bp. 61, 15).

ಜೀವವಧೆ jîva-vadhĕ. Destruction of life, killing. — ಜೀವವಧೆಗೆಯ್. To kill (Šâstrasâra in W. v. 1269).

ಜೀವವಾರ jîva-vâra. = ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ. Thursday (Bp. 61, 92).

ಜೀವವ್ರಾತ jîva-vrâta. = ಜೀವರಾಶಿ. (ಗ್ರಹ, ಜೀವಸಮೂಹ Nn. 33).

ಜೀವಶ್ರವ jîva-šrava. A living corpse, a mere skeleton (My.).

ಜೀವಸೂ jîva-sû. *The mother of living offspring.*

ಜೀವಸ್ಥಾನ jîva-sthâna. *A joint, an articulation, a vital member or organ.*

ಜೀವಹಿಂಸೆ jîva-himsĕ. Injuring, or destroying, life (C.).

ಜೀವಾಕ್ಷರ jîva-akshara. A vowel (My.).

ಜೀವಾಜೀವ jîva-a-jîva. Organic beings and inorganic matter (My.).

ಜೀವಾತು jîvâtu. Life; food; *a medicine for restoring life.*

ಜೀವಾತ್ಮ jîva-âtma. = ಜೀವ No. 3. The living or individual soul enshrined in the human body (distinguished from ಪರಮಾತ್ಮ), the vital principle, that principle of life which renders the body capable of motion and sensation (ಜೀವನು Šmd. 7 Cm.; ಆತ್ಮನು 46 Cm.). See Bp. 32, 58; 55, 41.

ಜೀವಾನ್ತ jîva-anta. The end of life, death (My.).

ಜೀವಾನ್ತಕ jîva-antaka. *A fowler, a bird-catcher;* a murderer.

ಜೀವಾಳ jîvâḷa. Tbh. of ಜೀವಲ, full of life, and of a ಜೀವನಾಲ). = ಜೀವಸ್ಥಾನ (C.). 2, a chip put in the mouth-piece of a musical pipe or drone (My.; Tĕ. ಜೀವಾಳ, ಜೀವಾಳಿ). 3, substance, pith, essence (My.).

ಜೀವಿ jîvi. Living, alive, animate; living upon or by; a living being. 2, = ಜೀವಂಜೀವ (ಹೊಟಿಸು Mr. 172). See Bp. 28, 60; 46, 16; 58, 56.

ಜೀವಿಕೆ jîvikĕ. Living, life; *means of living, livelihood, profession.*

ಜೀವಿತ jîvita. (= ಜೀತ). Lived, lived through, as a period of time; living; *life, existence.* 2, *means of existence, livelihood.* 3, wages, etc. (Bp. 11, 2; 16, 16; 40, 44).

ಜೀವಿತಕಾಲ jîvita-kâla. *Life-time, period or duration of life.*

ಜೀವಿತೇಶ jîvita-îša. Presiding over life; the lord or master of life; a lover; a husband; etc. (Čpr. 2, 38; 3, 62).

ಜೀವಿತೇಶ್ವರ jîvita-îšvara. = ಜೀವಿತೇಶ. (Bp. 55, 1).

ಜೀವಿಸು jîvisu. To live, to be or remain alive; to live by; to become re-animated. See Šmd. 237; Bp. 32, 60; 50, 4; 52, 14; 60, 1; J. 24, 65; B. 4, 219; ಉಟ್, ಬದುಕ್, ಬಿಟ್ಟುಂಕು; Prv. s. ನೊಣ.

ಜೀವಿಸುವಿಕೆ jîvisuvikĕ. Living, etc. ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (Si. 299).

ಜೀವೆ jîvĕ. *Living* (fem.). 2, *a bow-string* (see Hlâ. s. ತಿರು 1). 3, *a certain plant* (= ಜೀವನ್ತಿ).

ಜುಂಯ್ jumy. = ಜುಮ್. Numbness, the sleeping of a limb kept long in one position. ಕಾಲು ಜುಂಯ್ ಹಿಡಿಯಿತು (S. Mhr.).

ಜುಕಾಯಿಸು jukâyisu. To stoop, to bend; to walk nodding and waggling, to reel, to stagger (My.; Mhr., H. ಝುಕಣೇಂ).

ಜುಕುತಿ jukuti. = ಜುಗುತಿ, ಜುತ್ತಿ, etc. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ (Šmd. 349 Mdb.; My.).

ಜುಗ juga. Tbh. of ಯುಗ (Šmd. 343; Čt. II, 95; ಜವಳಿ Šm. 112).

ಜುಗಮ jugama. = ಜುಗುಮ. (ಪೊಣರ್, ಅಮಳ್, etc., ಎರಡು Kk. 60).

ಜುಗಾರು jugâru. Gambling (My.; Mhr.). ಜುಗಾರಾಡಿ ಜಯಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಜುಗುತಿ juguti. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ (Šmd. 349).

ಜುಗುಪ್ಸನ jugupsana. = ಜುಗುಪ್ಸೆ. (Šmd. 398; Kâvy. IV, 2, 42).

ಜುಗುಪ್ಸೆ jugupsĕ. = ಜಗುಪ್ಸೆ. Censure, abuse, reproach. 2, dislike, aversion, abhorrence, disgust (ಹೇಸಿಕೆ Nn. 104; ಚಿಕಿತ್ಸೆ Čt. I, 20).

ಜುಗುಮ juguma. Tbh. of ಯುಗ್ಮ (Šmd. 336. 343).

ಜುಂಗ junga. *The plant Argyreia speciosa or argentea* Sweet.

ಜುಂಗು jungu. = ಗುಂಜು 3 No. 2. (My.). 2, the hair about the privities (My.). 3, = ಚುಂಗು. (My.).

ಜುಂಜು junju. 1. The comb of a cock (My.); the rising part of a tree (V. 4, 36).

ಜುಂಜು junju. 2. = ಜಿನುಗು 3. (*Cf.* ಜೂವಟು). — ಜುಂಜುವಟು. -ಮಟು. A drizzling rain (Bh. 3, 6, 11).

ಜುಂಜುರು junjuru. = ಗುಂಗುರು 1. (Tĕ.). — ಜುಂಜುರುದಲೆ. -ತಲೆ. A head with tangled or curled hair (Bp. 18, 31).

ಜುಂಜೂರಿ junjûri. A large hookah (S. Mhr.; H.).

ಜುಟ್ಟ juṭṭa. = ಜುಟ್ಟು. (S. Mhr.).

ಜುಟ್ಟು juṭṭu. = ಜುಟ್ಟ, ಜುಟ್ಲು. (Tbh. of ಜೂಟ or of ಚೂಡ?). The tuft of hair left on the crown of the head at the ceremony of tonsure, etc. (= ಚೂಡೆ, q. v.), a crest, a tuft growing on an animal's head (ಶಿಖೆ, ಚೂಡೆ, ಕೇಶಪಾಶಿ Si. 216; ಶಿಖೆ 409; ಮೌಲಿ 455; C.; Tĕ.; T. ಚೊಟ್ಟು, ಕುಡುಮಿ; *cf.* ಕೊಟ್ಟು 1). ಜುಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ವಿಷ ಇಲ್ಲ, ರಣ್ಡೇ ಮೇಲೆ ಬಯ್ಗಳಿಲ್ಲ. — ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದೀತು. — ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದವ ನೆಟ್ಟಗೆ ಸಿಕ್ಕ್ಯಾನು (Prvs.). See ಕೋಳಿ-; ನವಿಲು-. — ಜುಟ್ಟುಗಣ್ಟು. The knot in which the hair-tuft is tied (Si. 230). — ಜುಟ್ಟು ಬಿಡಿಸು. To leave or produce a juṭṭu at the ceremony of tonsure (My.). — ಜುಟ್ಟುಸುತ್ತಿಗೆ. A goldsmith's hammer with a face and a claw (My.).

ಜುಟ್ಲಿ juṭli. Having a crest or plume: a kind of pigeon (S. Mhr.; B. 3, 113).

ಜುಟ್ಲು juṭlu. = ಜುಟ್ಟು. (S. Mhr.). — ಜುಟ್ಲ ಗುಬ್ಬಿ. A lark, the Alauda gulgula (Bd.); — the Alauda malabarica (Bd.).

ಜುಡುಪು juḍupu. A bush; a thicket (S. Mhr.; Mhr., H. ಝುಡುಪ).

ಜುಣುಗಿಸು juṇugisu. To cause to shrink, etc. (Bh. 6, 4, 36).

ಜುಣುಗು juṇugu. 1. To shrink, to contract (v. i.); to withdraw, to retire; to decline action (Bh. 4, 4, 26; Râm. 6, 13, 16).

ಜುಣುಗು juṇugu. 2. The state of being shrunk, shrinkage. 2, a shrunk, crippled body (Râm. 6, 13, 35). — ಜುಣುಗುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A shrunk, maimed, deformed ear (Râm. 3, 7, 12).

ಜುಣುಗು juṇugu. (= ಜಗಣಿ? or ಸ್ಟೋಣಗ?). See Prv. s. ಪುಣುಗು.

ಜುತ್ತಿ jutti. = ಜುಕುತಿ, etc. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ (Šmd. 349).

ಜುದ್ಧ judda. Tbh. of ಯುದ್ಧ (Šmd. 343; ಕಾಳಗ, etc. Šm. 39).

ಜುನಾರದಾರ junâradâra. A Brahmanical writer with the rank of a peon (My.).

ಜುನು junu. = ಜುಮ್. An imitative sound. — ಜುನು ಜುನು. rep. The sensation arising in one's feet when standing long in a damp place, etc. (S. Mhr.).

ಜುಬರ jubara. = ಜುಬರು. The stringiness of certain mangoes (S. Mhr.).

ಜುಬರು jubaru. = ಜುಬರ. (S. Mhr.).

ಜುಮ್ jum. = ಚುಮು 1, ಜುಂಯ್, ಜುನು, ಝುಮು, ಜುಮು, ಜುಮ್ಮು, ಜೊಮ್ಮು 2, (ಜೋಗು). An imitative sound used in the sensation of coldness or chill (C.; B. 1, 22), of the taking effect of poison (My.), on the being set on edge of the teeth (My.), of horripilation (C.), of the pain of a wound (My.), of the numbness of a limb kept long in one position (My.). — ಜುಮ್ ಎನ್ನು. The sensation of ಜುಮ್ to be produced or felt (C.). (Also Tu.).

ಜುಮ juma. = ಜುಮ್, etc. — ಜುಮ ಜುಮ ಎನ್ನು. = ಜುಮ್ ಎನ್ನು. The sensation of ಜುಮ ಜುಮ to be produced or felt (My.).

ಜುಮಕಿ jumaki. = ಜಮಿಕಿ, ಜುಮುಕಿ. The pearl-bob or the pendant of an ear-ring, etc. (My.; Br. ಜುಮಿಕಿ; Mhr., H. ಝುಮಕಾ). — ಜುಮಕಿಯೋಲೆ. An ôlĕ with a drop (My.).

ಜುಮಲಾ jumalâ. = ಜುಮ್ಲಾ. (My.).

ಜುಮು jumu. = ಜುಮ್, etc. (My.).

ಜುಮುಕಿ jumuki. = ಜುಮಕಿ, etc. (My.).

ಜುಮ್ಮನೆ jummanĕ. 1. Quickly (My.).

ಜುಮ್ಮನೆ jummanĕ. 2. With horripilation (Ššv. 4, 112; V. 23, 8).

ಜುಮ್ಮಾಮಸೀದಿ jummâ-masîdi. A mosque that is visited on Fridays (C.; B. 4, 145).

ಜುಮ್ಮು jummu. = ಜುಮ್, etc. (My.; Tu. ಜುಮ್ಮ).

ಜುಮ್ಮು jummu. = ಜೂಜು. (Mg.; H.).

ಜುಮ್ಮುಗಾಱ jummu-gâṟa. = ಜೂಜುಗಾಱ. ಜುಮ್ಮುಗಾಱಗೆ ಹಮ್ಮು ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ಜುಮ್ಲಾ jumlâ. Amount, sum, total (C.; Mhr., H. ಜುಮಲಾ).

ಜುರಮಾನು juramânu. = ಜುಲಮಾನ, etc. (My.).

ಜುರಿ juri. To ooze away, to flow or ooze out plentifully (Mhr. ಝುರಣೇಂ; cf. ಸುರಿ). ಜುರಿವ (Bh. 6, 8, 13). P. p. ಜುರಿತು (Bh. 4, 4, 37; Râm. 3, 7, 12).

ಜುರು juru. An imitative sound. — ಜುರು ಜುರು. rep. The sound produced when sugar, bdellium, etc. is put on a live coal (C.), and that arising when a child sucks with force (C.). — ಜುರು ಜುರ್ರು. The sound of a liquid when poured out plentifully. ಜುರು ಜುರ್ರೆನ್ದು ಸುರಿವುತ (Bp. 59, 19).

ಜುಲಮಾನ julamâna. = ಜುರಮಾನ, ಜುಲುಮಾನು, ಜುಲ್ಮಾನೆ. A fine, a mulct (S. Mhr.; My. as ಜುಲಮಾನು; Mhr., H. ಜುಲಮಾನಾ).

ಜುಲಮೆ julamĕ. = ಜುಲಿಮೆ, etc. (C.).

ಜುಲಾಬು julâbu. A purgative; a purge (C.; Mhr., H. ಜುಲಾಬ).

ಜುಲಾಯಿ julâyi. A weaver (C.; Mhr.).

ಜುಲಿಪೆ julipĕ. = ಜುಲುಪು, ಜುಲ್ಪಾ. A small tuft or lock of hair left, for ornament's sake, at different places of the head of children, at tonsure (C.; Mhr., H. ಝುಲೂಪ, a ringlet).

ಜುಲಿಮೆ julimĕ. = ಜುಲುಮೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜುಲುಂ julum. = ಜುಲುಮೆ, etc. (My.).

ಜುಲುಪು julupu. = ಜುಲಿಪೆ. (My.).

ಜುಲುಮಾನು julumânu. = ಜುಲಮಾನ, etc. (My.).

ಜುಲುಮೆ julumĕ. = ಜುಲಮೆ, ಜುಲಿಮೆ, ಜುಲುಂ, ಜುಲ್ಮೆ. Oppression, tyranny, injustice, vehement or violent action, compulsion (C.; Mhr., H. ಜುಲೂಮ).

ಜುಲ್ಪಾ julpâ. = ಜುಲಿಪೆ, etc. — ಜುಲ್ಪಾಕೂದಲು. (ಕಾಕಪಕ್ಷ, ಶಿಖಣ್ಡಕ Si. 215).

ಜುಲ್ಮಾನೆ julmânĕ. = ಜುಲಮಾನ, etc. (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ Si. 265; My.).

ಜುಲ್ಮೆ julmĕ. = ಜುಲುಮೆ. (My.).

ಜುವ್ವಾರೆ juvvârĕ. — ಜುವ್ವಾರೆಕಾಡು. (ವೇತಸ್ವತ್ Si. 102).

ಜುವ್ವಾಲೆ juvvâlĕ. = ಜವ್ವಾಲೆ, etc. (My.). — ಜುವ್ವಾಲೆ ಜವ್ವಾಲೆ. reit. = ಜುವ್ವಾಲೆ. (My.).

ಜುವ್ವಿ juvvi. Appertaining to the Ficus infectoria (Tĕ.; T. ಜುವಿ; Sk. ತುಂಗೀ, Fic. inf.). — ಜುವ್ವಿಮರ. The wavy-leafed fig tree, Ficus infectoria Willd. (or Ficus venosa Ait.; ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ಪರ್ಕಟಿ, ಬಸರೀ ಗಿಡ Si. 128).

ಜುವ್ವು juvvu. (= ಜುಮ್ಮು). A sound to express the sensation of fatigue and pain in the feet after walking (My.).

ಜುಹು juhu. *A semi-circular, crescent-like vessel or spoon used in sacrifice.*

ಜುಹೂರಾಣ juhûrâṇa. Fire; a sacrificing priest; the moon. (R.).

ಜೂಗಳಿಸು jûgaḷisu. = ತೂಕಡಿಸು. To nod, to doze (My.); to move on or proceed slowly, as vehicles or work (My.).

ಜೂಗು jûgu. = ತೂಗು 1. — ಜೂಗಾಡು. -ಆಡು. = ತೂಗಾಡು. To waddle, to waggle (My.).

ಜೂಜ jûja. = ಜೂಜು. ಜೂಜದಲ್ಲಿ ಪನ್ದ್ಯ (ಗ್ಲಹ Si. 249).

ಜೂಜು jûju. = ಜೂಜ, ಜೂದು. Tbh. of ದ್ಯೂತ (C.; ದ್ಯೂತ, ಲಕ್ಷವತಿ Nr., Hlâ.; ಅಕ್ಷ Nn. 37; ದ್ಯೂತ 134; ದ್ಯೂತ Si. 349). ಜೂಜಿನ ಒಡ್ಡಿ (ಗ್ಲಹ Hlâ.). ಜೂಜುಳ್ಳ ಮನೆ (ಕೈತವ Mr. 198). See Bp. 31, 21; J. 5, 68; 6, 39; Si. 418. 450. 461; Prv. s. ಮಗ 1. — ಜೂಜನಾಡು. -ಆಡು. = ಜೂಜಾಡು. (Bp. 44, 64). — ಜೂಜಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to gamble; to keep a gaming house (C.). ಜೂಜಾಡಿಸುವವನು (ಸಭಿಕ, ದ್ಯೂತಕಾರಕ Si. 349). — ಜೂಜಾಡು. -ಆಡು. To game, to gamble (C.). ಜೂಜಾಡುವವನು (ಕಿತವ, ದ್ಯೂತಕೃತ್, etc. Si. 349). ಜೂಜಾಡುವವಗೆ ಸತ್ಯವು ಯಾಕೆ? — ಜೂಜಾಡುವವಗೆ ಜಂಗಮನ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಜೂಜುಕಚೇರಿ. A gambling house (My.). — ಜೂಜುಕಟ್ಟು. To wager (v. t., My.).

ಜೂಜುಗಾಱ jûju-gâṟa. A gambler, a gamester (ದ್ಯೂತಕೃತ್, ಕಿತವ, etc. Nr.; ಕಿತವ, ದ್ಯೂತಕಾರ Hlâ.; Mr. 245; C.; Bp. 40, 76; 44, 60; Č. Bp. 47, 41).

ಜೂಟ jûṭa. 1. = ಜೂಡ 2, (ಜುಟ್ಟು). The matted hair of Śiva; the twisted or clotted hair of an ascetic. See ಇನ್ದು-, ಜಟಾ-.

ಜೂಟ jûṭa. 2. A lie (C.; Mhr., H. ಝೂಟ; Br. ಜೂಟು).

ಜೂಟ jûṭa. 3. Bodily strength of children (S. Mhr., also ಜೂಟು). *Cf.* ಜೂಟ?

ಜೂಡಿ jûḍi. = ಜೋಡಿ 2. A favorable quit-rent on inâm lands (S. Mhr.; Mhr. ಜುಡೀ, the assessment upon inâm land).

ಜೂತಿ jûti. 1. *Quickness, speed;* impulse, energy.

ಜೂತಿ jûti. 2. A shoe (C.; H.). See Prv. s. ಜಾತಿ.

ಜೂದ jûda. N. of a Paṇḍita (Nn. 3, o. rs. ದೂಚ, ಮೂಚ).

ಜೂದಾಳಿ jûdu-âḷi. (Šmd. 239. 40). A gamester.

ಜೂದು jûdu. = ಜೂಜು. Tbh. of ದ್ಯೂತ (Šmd. 344. 364, one MS. ಜೂಜು).

ಜೂದುಂಗಾಱ jûdu-ṅ-gâṟa. (Šmd. 236). A gamester.

ಜೂಪಱ jûpaṟa. = ಜೂಪಱು, ತೂಪಱು. Thin, drizzling rain, spray (S. Mhr.; cf. ಜುಂಜು 2). ಮೞೆ ಜೂಪಱ ಜೂಪಱ ಬರುತ್ತದೆ (S. Mhr.).

ಜೂಪಱು jûpaṟu. = ಜೂಪಱ. (S. Mhr.).

ಜೂರ್ತಿ jûrti. *Fever.*

ಜೂಲ jûla. = ಜೂಲು. A body-cloth of horses, etc. (S. Mhr.; Mhr., H. ಝೂಲ).

ಜೂಲು jûlu. (T. ಜುವಲ್, a horse's mane). 2, a tattered state, a tatter. ವಸ್ತ್ರ ಜೂಲು ಜೂಲಾಗಿ ಹೋಯಿತು (My.). — ಜೂಲುನಾಯಿ. A dog with long hair (C.; B. 3, 39; 5, 27). ಊರು ತಿರಿದು ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ (Prv.).

ಜೂಲು jûlu. = ಜೂಲ. (C.).

ಜೂಳಯ jûḷaya. = ಜೂಳೆಯ, q. v.

ಜೂಳಿ jûḷi. The spout of a vessel (My.; cf. ಅಂಜುಳಿ?). ಕರಗದ ಜೂಳಿ (ಮೂಱೆ Šmd. I).

ಜೂಳೆಯ jûḷĕya. = ಜೂಳಯ. A mark made with coloured clay, etc. upon the forehead (ತಿಂಗಳಿಗೆ, ನೇರ ಬೊಟ್ಟು Šm. 72; Kk. 27, o. r. ಜೂಳಯ).

ಜೃಮ್ಭ jṛimbha. *Gaping, yawning;* opening, as a flower; swelling, expanding, increasing.

ಜೃಮ್ಭಣ jṛimbhaṇa. = ಜೃಮ್ಭ. *Gaping.*

ಜೃಮ್ಭಿತ jṛimbhita. Opened, expanded; opened, as a flower, blown; opening, etc. (ವಿಕಸನ, ಹಸಿತ, etc., ಅರಳ್ಳುದು Mr. 107).

ಜೃಮ್ಭೆ jṛimbhĕ. *Gaping.*

ಜೆ jĕ. Born (fem.); a daughter. See ಅತ್ಮ-, etc.

ಜೆಗಳೆ jĕgaḷĕ. = ಜಗಳೆ, q. v.

ಜೆಗಿ jĕgi. = ಜೆಗಿ 4. (My.). ಜೆಗಿಯುವದೆಲ್ಲಾ ನುಂಗುವ ಅಸೆಗೆ (Prv.).

ಜೆಗ್ಗ jĕgga. = ಚೇಗ, q. v.

ಜೆಗ್ಗು jĕggu. = ಜಗ್ಗು 3. To pull with effort, etc. (C.). — ಜೆಗ್ಗಾಡು. -ಆಡು. To pull repeatedly, etc. (B. 3, 19). — ಜೆಗ್ಗ್ಯಾಡು. = ಜೆಗ್ಗಾಡು. (C.).

ಜೆಂಕಣೆ jĕṅkaṇĕ. = ಜಂಕಣೆ, q. v.

ಜೆಂಕಿಸು jĕṅkisu. = ಜಂಕಿಸು. (ಬಗ್ಗಿಸು Čt. I, 4).

ಜೆಂಗಿ jĕṅgi. Relating to war (Mhr., H. ಜಂಗೀ); quarrelsomeness, petulance: dunning (My.); besieging (My.). — ಜೆಂಗಿಸರಂಜಾಮು. Arms and ammunition (My.).

ಜೆಜ್ಜೆ jĕjjĕ. = ಚಜ್ಜೆ. (Z.).

ಜೆಟ್ಟಿ jĕṭṭi. 1. = ಜಟ್ಟಿ. (Čpr. 5, 77; C.).

ಜೆಟ್ಟಿ jĕṭṭi. 2. (= ಜಣ್ಪಿ). (ತೋಡು Šmd. 250, Mdb. MS.).

ಜೆಟ್ಟಿಗ jĕṭṭiga. = ಜಟ್ಟಿಗ. (Čpr. 5, 69).

ಜೆಡೆ jĕḍĕ. = ಜಡೆ 1, etc. (Šmd. 109. 113). Tbh. of ಜಟೆ (Šmd. 357; Nn. 101; ಜಟೆ, ಸಟೆ Nr., Hlâ.; ಲಗ್ನಕಚ, ಜಟೆ Nr.; C.). ಮರದ ಜೆಡೆ (ಬೀಯಲ್ Šmd. I; Šm. 24). — ಜೆಡೆಕಳ್ಳಿ. = ಚತುರ ಕಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಜೆಡೆಕೋಲಾಟ. A play at which five or nine ropes are suspended which are held by as many dancing girls severally; in their hands are sticks with which they strike mutually and at the same time interknit and unknit the ropes by dancing one round the other (My.). — ಜೆಡೆಗಟ್ಟು. 1. = ಜಡೆ- 1 No. 1. (Bp. 15, 3). — ಜೆಡೆಗಟ್ಟು. 2. = ಜಡೆ- 2, q. v. — ಜೆಡೆಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To loosen (one's) matted hair tresses (Čpr. 8, 41). — ಜೆಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be joined (Abh. P. 9, 16). — ಜೆಡೆದಲೆ. -ತಲೆ. A head of matted, etc. hair (Bp. 27, 37. 38). — ಜೆಡೆಮುಡಿ. A knot of matted hair (Bp. 3, 26).

ಜೆತ್ತಿಗೆ jĕttigĕ. = ಚೊತ್ತಿಗೆ, etc. (C.).

ಜೆತ್ತುಳ jĕttuḷa. = ಜತ್ತುಳ, q. v.

ಜೆನ jĕna. = ಜನ. (Čb. 77. 86).

ಜೆನಿ jĕni. = ಜನಿ 2.

ಜೆನಿವಾರ jĕnivâra. = ಜನಿವಾರ. (My.).

ಜೆಮ್ಬಾಳಿ jĕmbâḷi. — ಜೆಮ್ಬಾಳಿಹುಱು. A greenish insect that destroys the flowers and ears of jôḷa (S. Mhr.).

ಜೆಱಿ jĕṟi. = ಜಱು 1, etc. See ಜೆಱಿಯುವಿಕೆ.

ಜೆಱಿಯುವಿಕೆ jĕṟiyuvikĕ. Rebuking, etc. (ಅನಾದರ, ಪರಿಭವ, ತಿರಸ್ಕ್ರಿಯೆ, ಅವಹೇಲ Si. 68; ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ನಿರಸನ, etc. 398).

ಜೆಱೆ jĕṟĕ. = ಜೆಱು, etc. — ಜೆಱೆದಾಡು. = ಜಱು-. (ನಿನ್ದಿಸು (G.).

ಜೆರ್ಕು jĕrku. (= ಜರ್ಕು). To wound with the nails or claws (ನಖಕ್ಷತ Šmd. Dh.).

ಜೆಲ್ಲನೆ jĕllanĕ. With a violent gush (of water, My.).

ಜೆಷ್ಟೆ jĕshṭĕ. = ಜೇಟೆ. (My.; Tĕ.).

ಜೇ jê. = ಜೇಂ (ಜೇಱ್), ಜೇನ್ q. v., ಜೇನು, ತೇನು. Honey. — ಜೇನೆಯ್. = ಜೇನ್-ನೆಯ್ (Šmd. 209). Honey-ghee, *i. e.* honey (ಮಧು, ಕ್ಷೌದ್ರ, ಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.; Abh. P. 2, 18).

ಜೇ jê. Tbh. of ಜ್ಯಾ 1. See ಜೇವಡೆ. — ಜೇಗೆಯ್. To twang a bow-string (J. 4, 31; 12, 23; 14, 1. 24; 16, 9; 20, 8). — ಜೇನಾದ. The twang of a bow-string (J. 22, 46). — ಜೇಯ ನೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To fasten the bow-string to both ends of a bow; to bend a bow (J. 12, 28).

ಜೇಕು jêku. = ಗೇಕು, etc. (S. Mhr.). — ಜೇಕಿನ ಗಡ್ಡೆ. (ಅಬ್ದ, ನಾಗರ, ಭದ್ರ, ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ G.; S. Mhr.).

ಜೇಗಟೆ jêgaṭĕ. = ಜಾಗಟೆ q. v., etc. 2, a kind of small drum or tabor (ಡಿಣ್ಡಿಮ Nr.). See Č. Bp. 5, 7; 47, 37; ಬೀರ-.

ಜೇಗಿ jêgi. = ಚೇಗ, q. v.

ಜೇಂ jêṅ. (ಜೇಱ್). = ಜೇ, etc. — ಜೇಂಕೊಡ. A vessel containing honey (Ššv. 1, 27). ರಾಜ್ಯ ಜೇಂಕೊಡನೋಲ್ ತುಪ್ಪಿ ತುಳುಂಕೆ (Šš. 96). — ಜೇಂಗಱೆ. -ಕಱೆ. To rain honey (J. 24, 34). — ಜೇಂಗೊಡ. = ಜೇಂಕೊಡ. (Ršv. 5, 25). — ಜೇಂವಱೆ. -ಮಱೆ. A rain of honey (V. 11, 8).

ಜೇಂಕರಿಸು jêṅkarisu. To laud, to praise (ಪ್ರಶಂಸೆ, ಕೊಣ್ಡಾಟ Šmd. Dh.; *cf.* ಜಾಗು 1; T. ಜೇಜೇ, Tĕ. ಜೇಜೇ, huzza!).

ಜೇಂಕಾರ jêṅ-kâra. = ಝುಂಕಾರ, etc. ಗುಂಗೀ ಹುಟಿದ ಜೇಂಕಾರ (G. 181). 2, = ಓಂಕಾರ (S. Mhr. Liṅgavantas).

ಜೇಜೆ jêjĕ. A deity: god or goddess (Tĕ., R.; T. ತೇ, god; *cf.* ದೇವ).

ಜೇಟೆ jêṭĕ. = ಜೆಷ್ಟೆ. Tbh. of ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ (Šmd. 370).

ಜೇಡ jêḍa. = ಜಾಡ. (ತನ್ತುವಾಯ, ಕುವಿನ್ದ Nr.; My.). See B. 3, 91; 5, 101. 227. — ಜೇಡನ ಹುಱು. A spider (ಲೂತೆ, ತನ್ತುವಾಯ, ಊರ್ಣನಾಭ, etc. Nr.). — ಜೇಡಹುಱು. = ಜಾಡ-. (B. 4, 111; My.).

ಜೇಡಿ jêḍi. A sort of pipe-clay (My.; M. ಜೇಡಿ; Mhr. ಶಾಡೂ, ಶೇಡೀ, ಶೇಡೂ). — ಜೇಡಿಮಣ್ಣು. = ಜೇಡಿ. ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಜಡಿದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಆಗುವದೋ? (Prv.).

ಜೇಣ jêṇa. = ಜಾಣ 2, etc. ಕವ್ಪಳಿಯ ಜೇಣ (ಮೇಷಕವ್ವಲ, ಊರ್ಣಾಯು Nr., o. r. ಜೇನ).

ಜೇತವ್ಯ jêtavya. *To be conquered, conquerable, fit for conquest.*

ಜೇತಾರ jêtâra. Tbh. of ಜೇತೃ (Šmd. 104 Mdb.).

ಜೇತೃ jêtṛi. *Victorious, triumphant;* a victor.

ಜೇನ್ jên. (Šmd 59). = ಜೇ, etc. (Šmd. 209; ಕೊಪ Šm. 93; Bp. 60, 44; J. 33, 8; T., M. ತೇನ್; Tĕ. ಜುನ್ನು, ತೇನೆ; T. ತೇನ್, ತೇಮ್ also: sweetness; smell; palm juice; T., M. ತೇಱಲ್, palm-tree juice, nectar; T. ತೇಱು, palm wine; sweetness = ತಿತ್ತಿಪ್ಪು; Tĕ. ತಾವಿ, fragrance; *cf.* ಸೀ). — ಜೇನ್ನೊಣ. A bee (J. 8, 32.).

ಜೇನ jêna. = ಜೇಣ, q. v.

ಜೇನು jênu. = ಜೇನ್, etc. Honey (ಮಧು Nn. 9. 13; ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ Si. 124; C.). ಜೇನು ಸವಿಯೆನ್ತ, ಮೋಣ ಸಹಾ ತಿನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ನೊಣ. — ಜೇನ ತುಪ್ಪ. = ಜೇನು. (ಕ್ಷೌದ್ರ, ಮಧು, etc. Hlâ.; ಮಧು, etc. Mr. 175. 509; C.; ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, etc. Si. 334; B. 3, 36). ಜೇನ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸಲ್ಲುವದು (Šmd. 159). — ಜೇನ ನೊಣ. A bee (ಮಧುಮಕ್ಷಿ, ಮಕ್ಷಿಕ Mr. 175; C.; B. 3, 36; 4, 2). — ಜೇನ ಪುಟ್ಟಿ. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟಿ. Honey-comb in which honey is deposited (Čpr. 5, after 64). — ಜೇನವರೆ. -ಅವರೆ. A superior kind of avarĕ (My.). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟಿ. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. (B. 4, 2). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟಿ. = ಜೇನ ಪುಟ್ಟಿ. (Bh. 8, 25, 19; My.). — ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. Honey-comb in which honey is deposited (S. Mhr.; B. 1, 9). — ಜೇನ ಹುಱು. = ಜೇನ ನೊಣ. (C.). — ಜೇನುಗೂಡು. = ಜೇನ ಹುಟ್ಟು. (My.). — ಜೇನುತುಪ್ಪ. = ಜೇನ-. (My.; B. 3, 259). — ಜೇನುತೊಟ್ಟಿ. The

shells, *i. e.* the empty shells or repositories, of honey, an empty comb (My.). — ಜೇನುಮೇಣ. Wax (C.). — ಜೇನುಪುಟ್ಟಿ. -ಪುಟ್ಟಿ. = ಜೇನ ಪುಟ್ಟಿ. (Rśv. 5, after 55). — ಜೇನುಹುಟಿ. = ಜೇನ-. (C.). ಜೇನುಹುಟಿ ಕಚ್ಚುವಾಗ್ಯೆ ಮೂನಿ ಅನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಜೀನೆ jênĕ. The tree Adenanthera aculeata Roxb. (Tĕ.). — ಜೀನೆಹಣ್ಣು. (Bp. 18, 16).

ಜೇಬು jêbu. A pocket (My.; Br., H.).

ಜೇಮನ jêmana. = ಜವಣ, ಜೇವಣ. *Eating; food, victuals.*

ಜೇಯ jêya. *To be conquered, conquerable, fit for conquest.*

ಜೇರು jêru. (= ಕೇರ್ 1?). A wall (?). — ಜೇರುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. An embrasure for guns, a loophole (My.; Tĕ. ಜೇರು-, ಜೇವುರು-); a wicket (My.). — ಜೇರುಗಿಣ್ಡಿ. -ಕಿಣ್ಡಿ. = ಜೇರುಗಣ್ಡಿ. (S. Mhr.). — ಜೇರುಮುತ್ತಿಗೆ. A close siege (My.).

ಜೇರು jêru. Feeble; reduced by, exhausted; weakness, indisposition (S. Mhr.; Mhr., H. ಜೇರ).

ಜೇರುಬನ್ದು jêrubandu. A zerband, a martingal (Br.; R.; Mhr., H. ಜೇರಬನ್ದ). 2, a whip (Br., H.; R.).

ಜೇವಡೆ (jê-baḍĕ). 1. = ಜೇವೊಡೆ 1. To twang a bow-string (ಸಿಂಜನಿಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh., o. r. ಜೇವೊಡೆ; Grj. 8, 22).

ಜೇವಡೆ (jê-baḍĕ). 2. = ಜೇವೊಡೆ 2. The twang of a bow-string (ಜ್ಯಾರವ Šs.). — ಜೇವಡೆಗೆಯ್. To twang a bow-string (Šmd. 66. 133, o. r. ಜೇವೊಡೆ-).

ಜೇವಣ jêvaṇa. Tbh. of ಜೇಮನ (Šmd. 347; ಕವಳ, ವಳಿಗೆ, ತುತ್ತು Kk. 46; Šm. 59; ವೊಳಿಗೆ, ಕಬಳ, ತುತ್ತು Šs.; Šśv. 2, 46).

ಜೇವಣಿಗೆ jêvaṇigĕ. Sweetness; pleasantness (ಮಾಧುರ್ಯ Bhn. 139; *cf.* ಜೇನ್).

ಜೇವೊಡೆ (jê-bŏḍĕ). 1. = ಜೇವಡೆ 1, q. v. (Abh. P. 3, 50; Čpr. 6, 31. 32).

ಜೇವೊಡೆ (jê-bŏḍĕ). 2. = ಜೇವಡೆ 2. ಬಿಲ್ಲ ಜೇವೊಡೆಯ ಧ್ವನಿ (ವಿಸ್ಫಾರ Nr.). — ಜೇವೊಡೆಗೆಯ್. = ಜೇವಡೆಗೆಯ್, q. v. (Abh. P. 14, 176).

ಜೇಷ್ಟೆ jêshṭĕ. Tbh. of ಜ್ಯೇಷ್ಠ (Šm. 20).

ಜೇಷ್ಠಮಧ jêshṭha-madha. Liquorice (S. Mhr., Mhr.; My. as ಜೇಷ್ಠಮಧು).

ಜೈತ್ರ jaitra. *Victorious, triumphant;* a victor. See ಸುರ-.

ಜೈತ್ರರಥ jaitra-ratha. *A triumphal car* (ಗೆಲ್ವ ರಥ Mr. 285); a victor.

ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆ jaitra-yâtrĕ. A triumphant march (My.).

ಜೈನ jaina. (fr. ಜಿನ). Relating to the Jinas; *a follower of the doctrine of the Jinas,* a Jaina (ಕಾಣಿಕೆವರದ Čt. I, 27, o. r. ಕಾಣಿಗ-). ಸಾಧು, ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥರ್, ನಗ್ನಾಟರ್, ಜೈನರ್, ದಿಗಮ್ಬರರ್, ಜೀವಕರ್, ಮಲಧರರ್, ಕ್ಷಪಣರ್ ಎನೆ ಗುರುಗಳ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 222). ಬಗೆದನ್ತಾಗೆ ಸುರೇನ್ದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕಲ್ಯಾಣದ್ವಯಂ ಜೈನದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪೂಣ್ದು (Šmd. 132 in two MSS.). See Šmd. 7. 128; Čpr. 2, 1; 3, 1; Bp. 49, 8. 41. 46; 50 sum.; 50, 22. 25. 42. 45. 52. 57. 75. 77. 80; 51, 5. 9. 41. 42. 54. 65. 66. 70; 52, 11. 15. 19. 29. 35.

ಜೈನಮುನಿ jaina-muni. = ಜಿನಮುನಿ. (Bp. 52, 31).

ಜೈನವೃತ್ತಿ jaina-vritti. Jaina practice (Bp. 51, 11).

ಜೈನಾಗಮ jaina-âgama. A collection of Jaina doctrines or precepts, a Jaina scripture or manual, Jaina doctrine. — ಜೈನಾಗಮಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To accept the Jaina doctrines, to be initiated in them. ಜೈನಾಗಮಂಗೊಣ್ಡವಳ್ (ಅತೀತೆ Mr. 303).

ಜೈನಾಚಾರ್ಯ jaina-âčârya. A Jaina teacher (Bp. 49, 26).

ಜೈನಾಶ್ರಮ jaina-âśrama. *A Jaina monastery.*

ಜೈಮಿನಿ jaimini. = ಜಯಮಿನಿ. N. of a ṛishi and philosopher, the pupil of Vyâsa and founder of the pûrvamîmâṁsâ school, counted among the chief ṛishis (Mr. 258; J. 9, 2).

ಜೈಮಿನಿಭಾರತ jaimini-bhârata. A translation of a Sk. poem into Kannaḍa by Lakshmîśa (J. 1, 11).

ಜೈಮಿನೀಯ jaiminîya. Relating to Jaimini and the pûrvamîmâṁsâ; a follower of the pûrvamîmâṁsâ (G.).

ಜೈವಾತ್ರುಕ jaivâtṛika. (fr. ಜೀವ). *Long-lived* (ಆಯುವನ್ತ Mr. 239); *the moon.*

ಜೈಸು jaisu. = ಜಯ್ಸು, etc. (J. 4, 37).

ಜೊಂಗುಳಿ jŏṅguḷi. = ಜೊಂಗುಱಿ (Šmd. 39). Fainting, faintness (ಮುಚ್ಛೆ, ಹರವಸ, ಮೂರ್ಛೆ Šm. 56; *cf.* ಜೊಮ್ಪಿಸು 2; M. ಚುರುಗು, ಚೊರುಗು, to be stupified; ಚೊರುಕ್ಕು, to feel dizzy; slight intoxication, giddiness; T. ಚೊಕ್ಕು, to be stupified, bewildered, deluded; faintness = ಚೋರ್ವು; see ಸೊಕ್ಕು).

ಜೊಂಗುಱಿ jŏṅguṟi. = ಜೊಂಗುಳಿ, q. v.

ಜೊಂಜಾಟ jŏñjâṭa. = ಜಂಜಡ, etc. (C.).

ಜೊಟ್ಟಿ jŏṭṭi. = ಜರಡು, etc. (S. Mhr.).

ಜೊಡರ್ jŏḍar. = ಸೊಡರ್, in compounds, see *e. g.* ಬಾನಜೊಡರ್.

ಜೊಣ್ಡಿಗ jŏṇḍiga. = ತೊಣ್ಡಂಗಿ. A cockroach (S. Mhr.; Mhr. ಝುರಳ).

ಜೊಣ್ಡು jŏṇḍu. 1. The scurf of the head, dandruff (C.; T., Tĕ. ಚುಣ್ಡು).

ಜೊಣ್ಡು jŏṇḍu. 2. (= ದೊಣ್ಡೆ). A filthy mass of scum, rotten leaves, etc. swimming on the surface of water (C.); an ugly clotted mass (Bh. 6, 8, 13; J. 13, 44). — ಜೊಣ್ಡೇಱು. -ಏಱು. To become an ugly mass (Rśv. 5, after 120).

ಜೊಣ್ಡು jŏṇḍu. 3. The elephant grass (= ಅಪು 1, My.). ಆನೆಯಾಗಿ ಜೊಣ್ಡು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಇಱುವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನುವದು ಮೇಲು (Prv.).

ಜೊತಿಗೆ jŏtigĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.).

ಜೊತೆ jŏtĕ. (= ಜತೆ; or a Tbh. of ಯುತ or ಯುತಿ?). Union, etc. (= ಜತೆ, q. v.; My.). See Bp. 5, 42; Si. 179. 222. 410. ಜೊತೆ ಬಿಟ್ಟರೂ ವ್ಯಥೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಜೊತೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be combined, etc. (Si. 96). — ಜೊತೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To join (v. t., My.); to bring in, as money (My.). — ಜೊತೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. The act of combining (v. t.; Si. 392).

ಜೊತೆಗಾಱ jŏtĕ-gâṟa. = ಜತೆಗಾಱ. ಜೊತೆಗಾಱನ ಸಂಗಡ ಮಥನಿಸಬಾರದು. — ಜೊತೆಗಾಱನು ಹೋಗಿ, ವ್ಯಥೆ ಆರಮ್ಭಿಸಿತು (Prvs.).

ಜೊತ್ತಗೆ jŏttagĕ. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, etc. (My.; Bp. 56, 28; V. 38, 93; Mhr. ಜೋತೇಂ). ಅಬನ್ಧ, ಯೋತ್ರ, ಯೋಕ್ತ್ರ ಎನ್ದೊಡೆ ಮಿಳಿ; ಜೊತ್ತಗೆ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಜೊತ್ತಿಗೆ jŏttigĕ. = ಜೊತ್ತಗೆ, etc. (My.).

ಜೊತ್ತು jŏttu. = ಜತ್ತು q. v. (ತಹಿ Čt. II, 90; My.). 2, a mass, a row, a line (Č. Bp. 42, 15).

ಜೊನ್ನ jŏnna. Tbh. of ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ (Šm. 16; ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್ Kk. 116. 45; ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ Čt. II, 15). See Čpr. 6, 64. 92; Rśv. 11, 71;

J. 8, 3; ತಿಳಿ-. — ಜೊನ್ನದ ವಕ್ಕಿ. = ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿ. (ಚಕೋರ Kk. 21). — ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿ. -ವಕ್ಕಿ. The Greek partridge (ಚಕೋರ Šmd. II; ತಣ್ಣದಿರ್ವಕ್ಕಿ, ಚಕೋರ Šm. 28; ತಣ್ಣದಿರಾಡಿ Čt. I, 38; V. 8, 11; J. 17, 25). ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿಗಣ್ಗಳ್ (Šmd. 387). — ಜೊನ್ನೊಡಲ. -ಒಡಲ. Whose body is moonlight: the moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107; Šm. 15; ಇರುಳೆಬಿಟೆಯ Čt. II, 6; ಚನ್ದಿರ Kk. 11*b*; ಶಶಿ 44). — ಜೊನ್ನೊಡಲಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. The son-in-law of the moon: Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7).

ಜೊನ್ನೆ jŏnnĕ. = ದೊನ್ನೆ, q. v. (My.).

ಜೊಮ್ jŏm. (= ಗೊಮ್). An imitative sound. *Cf.* ಜೊಮ್ಮನೆ. — ಜೊಮ್ಮ್ ಎನ್ನು. To buzz, as flies, when alighting on and covering anything (C.).

ಜೊಮ್ಪ jŏmpa. = ಜೊಮ್ಪೆ. A cluster, a bunch (ತೊಮ್ಪೆ Čt. I, 105; II, 9; ತೊಂಗಲ್, ಗೊಂಚಲ್, ತೊಡಮ್ಬೆ, etc., ಗುಚ್ಛ Šm. 24; Kk. 20; Abh. P. 1, 110; 2, after 13; Čpr. 5, 132; Tĕ.). See ಅಲರ್ಜೊಮ್ಪ, ತಳಿರ್ಜೊಮ್ಪ. **2,** a mass (Čpr. 6, 92; *cf.* ಗುಮ್ಪು, ಜೊಣ್ಡು 2; Mhr. ಜೋಮ, compactness, thick-set).

ಜೊಮ್ಪ jŏmpa. = ಜಮ್ಪು 1. Sleepy (R.; Mhr. ಝೋಪ, ಝೋಮ್ಪ, sleep).

ಜೊಮ್ಪಿಸು jŏmpisu. 1. (ಜೋಮ್ಪಿಸು). To cause to tremble, to make start, etc. (Bh. 1, 12, 15). ಜಯಸಬುದ ಜೊಮ್ಪಿಸಿದುದು ಅಪ್ಸರವ (Bh. 2, 13, 11). **2,** to tremble (J. 25, 35; Bh. 8, 7, 18). ನಡುಕಮ್ ಎನೆ, ಜೊಮ್ಪಿಸಿತ್ತು (Šm. 76; Kk. 31). **3,** to start up, to be aroused (Bh. 3, 19, 45).

ಜೊಮ್ಪಿಸು jŏmpisu. 2. (ಜೋಮ್ಪಿಸು). To get intoxicated, inebriated, bewildered, stupefied, etc. (Grj. 7, 14; J. 18, 59; *cf.* ಜೊಂಗುಳಿ; Tĕ. ಸೊಮ್ಮ, ಸೊರಗು, faintness, swoon; torpidity, see ಜೋಮು; T. ಜೋಂಗು, forgetfulness = ಮಱತ್ತಲ್, ಮಱವಿ). ಜೊಮ್ಪಿಸಿತೆನ್ದು, ಮರವೆ (Šs.); ಜೊಮ್ಪಿಸಿದುದೆನ್ದು, ಮರವೆ (Bhn. 48).

ಜೊಮ್ಪು jŏmpu. (ಜೋಮ್ಪು). = ಜೊಮ್ಮು 1. Inebriation; stupor, suspension of sensibility, paralyzation (Râm. 6, 30, 31).

ಜೊಮ್ಪೆ jŏmpĕ. = ಜೊಮ್ಪ No. 1. (My.).

ಜೊಮ್ಬಿಸು jŏmbisu. (ಜೋಮ್ಬಿಸು). To bend the body towards an object; to move forwards (Râm. 3, 4, 25; 6, 9, 24; Mhr. ಝೋಂಕಣೇ, v. i., to bend, etc.).

ಜೊಮ್ಮ jŏmma. N. See ತೆಲುಗ-. — ಜೊಮ್ಮಯ. -ಅಯ. N. See Bp. 34, 30. 36; ತೆಲಗು-, ತೆಲುಗು-. — ಜೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಜೊಮ್ಮಯ. See Bp. 34, 15. 26; ತೆಲಗು-, ತೆಲುಗು-. — ಜೊಮ್ಮವೆ. -ಅವೆ. N. (Bp. 57, 7).

ಜೊಮ್ಮನೆ jŏmmanĕ. Buzzingly (Bp. 46, 59).

ಜೊಮ್ಮಿ jŏmmi. N. — ಜೊಮ್ಮಿದೇವ (Bp. 34, 16. 17. 37).

ಜೊಮ್ಮು jŏmmu. 1. = ಜೊಮ್ಪು. (Grj. 7, after 11; Râm. 3, 4, 4, o. r. ಜೊಮ್ಪು; Bh. 8, 4, 15; 8, 24, 6).

ಜೊಮ್ಮು jŏmmu. 2. = ಜುಮ್, etc. A sound used in the sensation of the numbness of a limb kept long in one position (My.).

ಜೊಯಿಸ jŏyisa. = ಜೋಯಿಸ. (S. Mhr.).

ಜೊಱ್ಱನೆ jŏṟṟanĕ. (= ಜೋರನೆ). With a gushing sound (of water, rain, My.).

ಜೊಲ್ಲಯ jŏllaya. = ಜೊಲ್ಲೆಹ, etc. (Bh. 8, 22, 27).

ಜೊಲ್ಲು jŏllu. Saliva, slaver (C.; ಸೃಣಿಕೆ, ಸ್ಯನ್ದಿನಿ, ಲಾಲೆ Si. 206; Tĕ. ಜೊಲ್ಲು, ಜೊಂಗೆ; M. ಇಱೋಳಿ, ನೋಳಿ). See Si. 214; J. 18, 20; 19, 50; 28, 18; B. 4, 85; Sp. s. ಪೊಡವೀಶ.

ಜೊಲ್ಲೆಹ jŏllĕha. = ಜೊಲ್ಲೆಯ, etc. (ಕಬರಿಯಗ್ರ Čt. I, 30, o. r. ಕವರಿ-).

ಜೊವ್ವಾಲೆ jŏvvâlĕ. = ಜವ್ವಾಲೆ, etc. (My.).

ಜೊಳ jŏḷa. An imitative sound. (*Cf.* Mhr. ಝುಳಝುಳಣೇಂ). — ಜೊಳ ಜೊಳ. rep. The sound produced in discharging urine (C.). — ಜೊಳಳಳ. = ಜೊಳ ಜೊಳ. (S. Mhr.).

ಜೊಳ್ಳು jŏḷḷu. = ಜಳ್ಳು, etc. Unsubstantiality, emptiness, the state of being pithless or without stuff, etc. (C.; Tĕ. ಸೊಳ್ಳು, ತೊಲ್ಲೆ; M. ಚುಬ್ಬು, ಚುಕ್ಕು, ಚುರುಙ್ಬು, to grow dry, lean, be reduced; ಚುಳ್ಳು, what is little, trifling; ಜೊಂಗು, ಜೊತ್ತಿ, lean, withered; ಜೊಳ್ಳು, ಜೊಟ್ಟಿ, ಜೊತ್ತೆ, ಜೊಟ್ಟೆ, worm-eaten, unsubstantial; T. ಜೊಳ್ಳೈ, that which is worm-eaten, a tree, nut, etc.; *cf.* ಟೊಳ್ಳು, ತೊಐಳೆ, ತೊಳ್ಳೆ; ಸುರುಗು). — ಜೊಳ್ಳುಕಾಯಿ. = ಜಳ್ಳುಕಾಯಿ. (C.). — ಜೊಳ್ಳು ಪೊಳ್ಳು. reit. (My.). — ಜೊಳ್ಳುಮನುಜ. A worthless man. ಜೊಳ್ಳುಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮುಳ್ಗಿಡದು ಮಾಯೆಯೆಮ್ಬವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಪೊಳ್ಳ್ಯಾಡುತಿಹರು (Sp.). — ಜೊಳ್ಳುಮಾತು. = ಜಳ್ಳುಮಾತು. (C.).

ಜೋ jô. 1. An imitative sound: hush! (Grj. 3, 68. 69). ಅಮರಾಂಗನೆಯರ್ ಜೋಯೆನ್ದು ಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗಳಮಂ (Šmd. 64). — ಜೋಕುಮಾರ. An image of clay, having an immense membrum virile, carried in procession in a basket on the head by a woman of the sunnagâṟas (S. Mhr.). — ಜೋ ಜೋ. rep. Hush, hush! Words used in lulling infants to sleep, a lullaby (Grj. 3, 68. 69; C.; Tĕ.; Mhr.; T. ತಾಲಾಟ್ಟು, ಓರಾಟ್ಟು; M. ತಾಲೋಲ). ಜೋ ಜೋ ಅನ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವಂತೆಯೇ? — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಗೊಡ್ಡಿ ಗುಣ್ಡುಕಲ್ಲನ್ನು ತೊಟ್ಲಲಿ ಹಾಕಿ, ಜೋ ಜೋ ಅನ್ದಳು (Prvs.).

ಜೋ jô. 2. (fr. ಜೋಲ್). = ತೋ. Hanging downwards, dangling. — ಜೋಮಾಲೆ. A necklace of gold beads hanging down to the navel (ಲಮ್ಬನ, ಲಲನ್ತಿಕೆ Si. 218; C.; Tĕ.).

ಜೋಕಾಲೆ jôkâlĕ. = ಜವ್ವಾಲೆ, etc. A swing (C.).

ಜೋಕು jôku. An affected manner of speaking, singing, walking, dressing, etc. (My.; Mhr. ಝೋಕ); a scheme, a trick (My.).

ಜೋಕುಗಾಱ jôku-gâṟa. A man of affected manners; a schemer (My.).

ಜೋಕುಗಾಱ್ತಿ jôku-gâṟti. A woman of affected manners (My.).

ಜೋಕೆ jôkĕ. Attention, caution, care (C.; J. 6, 4; 29, 38; see ಜೂಪು1; Mhr. ಜೋಗವಿಣೇಂ, to take care of; to feed or foster satisfyingly). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬಯಿಕ ಅರ್ಥವ್ಯರ್ಥ (Dp. 1). **2,** beauty, comeliness, harmony, grandeur (Bp. 4, 7; Râm. 3, 4, 4; 5, 9, 1; Č. Bp. 42, 21; J. 21, 57; Tĕ.; see ಚನ್, ಚೆನ್). — ಜೋಕೆ ಮಾಡು. To take care of, to foster, etc. (C.; B. 1, 24; 2, 9. 40; 4, 200). —

ಜೋಕೆಯಾಗಿರು. To be attentive, etc. (C.). 2, to be well taken care of or well protected (C.; B. 4, 83).

ಜೋಗ jôga. Tbh. of ಯೋಗ, q. v. (Also: a kind of boat?). ಜೋಗಂ ಪರೀತಂ ನಿಮಜ್ಜರಂ (o. r. ನಿಮಂಜರಂ) ದುರ್ಗ (o. r. ದುಗ್ಗಿ) ಓಡಂ ದೋಣಿಯೆನ್ದಯ್ದೆ ನಾವೆ (o. r. ನಾವ್ಯಮ್) ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 407).

ಜೋಗತಿ jôgati. A female beggar who is dedicated to Ellamma (Pârvati, C.; Mhr.). ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಜೋಗತಿಯಾದಳು (Prv.).

ಜೋಗಬೋಧ jôga-bôdha. One who understands jôga (or yôga, Bh. 8, 4, 15).

ಜೋಗಯಿಸು jôgayisu. = ಜೋಗಿಸು. To join; to prepare. ಹಬುಗೊಲನೆ ಜೋಗಯಿಸಿ ಕೊಳುತಲೆ ತೊಟಿಯ ಪಾಣ್ಬುವರ್ (Prll. 12, 14).

ಜೋಗರಿಸು jôgarisu. To become or be stupified or benumbed (Bh. 8, 11, 30; *cf.* ಜೋಗು 2).

ಜೋಗಪಟ್ಟಿಗೆ jôga-paṭṭigĕ. Tbh. of ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ (Kk. 33; V. 14, 31).

ಜೋಗಪಾವುಗೆ jôga-pâvugĕ. Tbh. of ಯೋಗಪಾದುಕೆ (Šmd. 380, originally -ಪಾದುಕೆ).

ಜೋಗಳ jôgaḷa. = ಜೋಗುಳ. A lullaby (C.; see Šmd. s. ಜೋ 1). ಬನ್ಧುಬಳಗವು ಕೂಡಿ, ಹೊನ್ದಿ, ಜೋಗಳ ಪಾಡಿ, ಒನ್ದೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ದು, ತೂಗುವರು (Sp.). ಕೂಸು ಕಾಸ ಹಡೆಯದು, ಜೋಗಳ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತು (Prv.).

ಜೋಗಿ jôgi. Tbh. of ಯೋಗಿ (Šmd. 343; Čt. II, 43; ಋಷಿ Kk. 33; Šm. 34). ಜೋಗಿಗೆ ಜೋಗಿ ತಬ್ಬಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಬೂದಿ. — ಜೋಗಿ ಜೋಗಿ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿದರೆ ಬುಟಿಡೆ ಬುಟಿಡೆ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಕಡಾಸು. — ಜೋಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A male companion of jôgatis (C.). — ಜೋಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಜೋಗತಿ. (C.). — ಜೋಗಿಯರಳೇ ಮರ. -ಅರಳೇ-. The Portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.). See ಹನ್ದಿ-.

ಜೋಗಿಸು jôgisu. = ಜೋಗಯಿಸು. (V. 14, after 28).

ಜೋಗು jôgu. 1. = ಜವುಗು. (My.). 2, a waterfall (My.; S. Mhr. rare; Tu.; Mhr. ಧೋಧಾ; Tĕ. ಜೊಮ್ಪು, ಜೋಪು, ಜೋಮ್ಪು, ಜೌಕು, oozings).

ಜೋಗು jôgu. 2. = ಜೋಮು. The sensation of a limb being asleep (My.; *cf.* ಜುಮ್, etc.).

ಜೋಗುಳ jôguḷa. = ಜೋಗಳ. (C.; Abh. P. 3, after 69; Bp. 15, 14; Č. Bp. 47, 6). ಜೋಗುಳದಿನ್ದ ತೊಟ್ಲು ಆಡುವದೋ? (Prv.). — ಜೋಗುಳಪಾಡು. -ಪಾಡು. To sing a lullaby (J. 18, 21).

ಜೋಂಗಕ jôngaka. *Aloe wood, Agallochum.*

ಜೋಡ (jôḍu-a3). A lewd, profligate man (ಪಾಣ್ಬ, ಸಿತಗ Šmd. II; Kk. 89; *cf.* ಜೋಡೆ).

ಜೋಡಣಿ jôḍaṇi. = ಜೋಡಣೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜೋಡಣೆ jôḍaṇĕ. = ಜೋಡಣಿ, ಜೋಡಾಣಿಕೆ, ಜೋಡ್ಣಿ. Joining, being joined, junction; joining; laying equally together; heaping up; accomplishing; getting ready, preparation; readiness (C.; Râm. 3, 4, 4; 4, 2, 4; Mhr. ಜೋಡಣೇ; Br., H. ಜೋಡನೆ).

ಜೋಡಾಣಿಕೆ jôḍâṇikĕ. = ಜೋಡಣೆ. (My.).

ಜೋಡಿ jôḍi. 1. (= ಜೋಲಿ 1). The state of being united or connected, that of being equal or same; a pair or couple (C.; ದ್ವನ್ದ್ವ, ಯುಗ್ಮ, ಕೂಡಿದುದು Si. 459; Mhr. ಜೋಡಿ); a mass (Râm. 2, 7, 3; Bh. 8, 23, 20). 2, a sheet of paper (My.; *cf.* Mhr. ಜೌಘಡಿ). — ಜೋಡಿವಸ್ತ್ರ. A double handkerchief (My.).

ಜೋಡಿ jôḍi. 2. = ಜೂಡಿ, q. v. (My.).

ಜೋಡಿಕೆ jôḍikĕ. The state of being joined, united, connected with, etc. (C.; Râm. 5, 3, 43).

ಜೋಡಿಸು jôḍisu. 1. = ಜೋಳಿಸು. To join (v. t.), to unite (Bh. 3, 13, 19; J. 4, 4; C.; B. 4, 152); to put to (Rŝv. 6, after 11); to bring together, to collect (J. 22, 2); to communicate (J. 6, 26); to fill (Bh. 8, 23, 3). 2, to come together, to assemble (J. 10, 47; 16, 3); to become ready (Bh. 1, 10, 25; 3, 12, 16); to arise (Bh. 8, 21, 23). 3, to get ready (Bh. 1, 8, 66; Šŝv. 4, 28; J. 4, 37; 7, 36; 12, 12).

ಜೋಡಿಸು jôḍisu. 2. To beat (S. Mhr.; Mhr. ಝೋಡಣೇಂ).

ಜೋಡು jôḍu. Junction, union; company; a pair or couple; equality, sameness; a match (ಜವಳಿ Čt. II, 74; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಜವಳಿ, ಎಣೆ, ತೋಡು, ಜೋಳಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55. 93; ಸಮಾನ Kk. 16; ಎರಡು 60; C.; Tĕ., M.; T. ಜೋಡು; Mhr. ಜೋಡ; Bh. 1, 10, 39; J. 6, 31; 23, 57; 26, 26; Râm. 3, 6, 50). 2, a pair of shoes (C.; Tĕ., M.; B. 3, 109; 5, 297). 3, a suit of armour or mail (ಸವಗ Šm. 42; ದಗಲೆ 93; ಅಂಗರಕ್ಷ, ಕವಚ, ಜಗರ, etc. Mr. 292; ಸವಗ Bhn. 30; ವಾರವಾಣ, ಕವಚ Nn. 97; Tĕ., T.). 4, close connection, friendship (My.; Mhr.). ಜೋಡು ಇದ್ದರೆ ನಾಡು ತಿರುಗ ಬಹುದು. — ಜೋಡು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು, ಹಾಡು ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಮೆಯ್ಜೋಡು. — ಜೋಡಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. A double consonant (S. Mhr.). — ಜೋಡುಕೋಡೊಲಿ. (My.). See s. ಒಲೆ 4. — ಜೋಡುಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. A double sling (Râm. 6, 11, 3). — ಜೋಡುವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಎಣೆವಕ್ಕಿ, ಅಮುಳ್ವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Šm. 28; Kk. 14; V. 9, 24). — ಜೋಡುಶಂಖು. Two conch shells blown by one person at the same time (C.; Rŝv. 6, after 11). — ಜೋಡುಶಬ್ದ. Two words that are the same, as ಶಿವ ಶಿವ, etc. (C.).

ಜೋಡೆ jôḍĕ. (Šmd. 245). A lewd woman; a whore; an adulteress (ಸಿತಗೆ, ಪಾಣ್ಬೆ Šmd. II; ಸಿತಗೆ Čt. II, 29; ಪಾಣ್ಬೆ Čt. I, 38; ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ Kk. 89; ಸೂಳೆ Bhn. 63; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಬೆದೆಗಾತಿ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Kk. 29; Šm. 75; Tĕ. ಜೋಟಿ, a woman, damsel). ಒಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಾದನ್ತಕ್ಕುಮ್ etc. (Šmd. 244). *Cf.* ಜೋಡ.

ಜೋಡ್ಣಿ jôḍṇi. = ಜೋಡಣೆ, etc. (S. Mhr.).

ಜೋಣ್ಟಿಗ jôṇṭiga. Tbh. of ಝೋಣ್ಟಿಗ (Šmd. 339).

ಜೋತಿ jôti. Tbh. of ಜ್ಯೋತಿ (Šmd. 368; C.; Bp. 19, 71). ಜೋತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಜೋತಿಬಣ್ಣದವರು. N. of a Šûdra caste (My.). ಜೋತಿಬಣ್ಣದವರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ ಮಾಡುವದುಣ್ಟೋ? (Prv.). — ಜೋತಿಯಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.).

ಜೋತಿಷ jôtisha. = ಜೋಯಿಸ, etc. (C.; B. 5, 166. 180. 307).

ಜೋತು jôtu. = ಜೋಲ್ದು. P. p. of ಜೋಲು 1.

ಜೋತ್ರ jôtra. = ಜೋತ್ರ. (My.).

ಜೋದ jôda. (Tbh. of ಯೋಧ್ಯ). An elephant-driver (ಮಾವನ್ತ Kk. 65; Šm. 51; ಮಾವತ Šs.). See Abh. P. 13, after 76; Râm. 6, 21, 14; Bh. 2, 13, 32; J. 21, 14; 22, 7. 21. 43. — ಜೋದಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight of elephant-drivers (J. 20, 27).

ಜೋದಕ jôdaka. Tbh. of ಯೋಧಕ. (Abh. P. 13, 69).

ಜೋನಿ jôni. The state of being fluid (from humidity), used of jaggory (Tĕ. ಜೋನೆ, ಸೋನೆ). ಬೆಲ್ಲ ಜೋನಿಯಾಗಿದೆ (My.). ಜೋನಿಬೆಲ್ಲ (My.).

ಜೋನಿಗ jôniga. N. of a caste of Šûdras (My.).

ಜೋನೆಗ jônĕga. Tbh. of ಯವನಕ. An Ionian; a Turk, an Arab (ತುರುಕ, ತುರುಷ್ಕ, ಯವನ Mr. 382; Tĕ. ಜೋನಂಗಿ, T., M. ಚೋನಗ). — ಜೋನೆಗವಟ್. -ಪಟ್. Turkish cloth (Râv. 6, after 11).

ಜೋಪಡಿ jôpaḍi. A hut; a cottage (C.; Mhr. ಜೋಪಟೀ, ಝೋಪಡಿ).

ಜೋಪಾನ jôpâna. Taking care of, looking after, treating carefully, fostering, etc. (C.; Bp. 17, 8; B. 2, 33. 40; 3, 25; Mhr. ಜೋಗವಣೇಂ, ಜೋಪ್ಪಾಳಣೇಂ, to take care of, etc.).

ಜೋಬ jôba. = ಜೋಬದ್ರ, ಸುಮ್ಮ, etc. A dull, lazy man (ಆಲಸ, ಜಡ, ಮನ್ದ Mr. 245; T. ಚೋಬ, ಜೋಮ್ಬಲ್, ಜೋಮ್ಬು, ಜೋಬಲ, laziness, etc.; *cf.* ಜೊಮ್ಮು).

ಜೋಬದ್ರ jôbadra. = ಜೋಬ. (C.).

ಜೋಮಾಲೆ jômâlĕ. See s. ಜೊ 2.

ಜೋಮು jômu. = (ಜೊಮ್ಮು 2), ಜೋಗು 2. (My.; Tĕ. ಜೋಮು, torpidity, stupefaction; silliness with pride = ಸೊಮ್ಮೆ; see ಜೊಮ್ಮಿಸು 2).

ಜೋಯಿಸ jôyisa. = ಜೊಯಿಸ, ಜೋತಿಷ, ಜೋಸ್ಯ. Tbh. of ಜ್ಯೋತಿಷ (Šmd. 368; C.; ಸಾಂವತ್ಸರ, ಜ್ಯೌತಿಷಿಕ, etc. Si. 261).

ಜೋಯಿಸಿಗ jôyisa-iga. (Šmd. 283). Tbh. of ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. See Hlâ. s. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕ.

ಜೋರನೆ jôranĕ. = ಜುರುಜುರ್ರು, ಜೊಜ್ಜನೆ. ನೆತ್ತರು ಬಿಡದೆ ಜೋರನೆ ಸುರಿಯೆ (Bp. 38, 28).

ಜೋರಾವರಿ jôrâvari. Violence, force, compulsion (C.; Br.; Mhr., H.).

ಜೋರಿಸು jôrisu. = ಸೋರಿಸು. To cause to trickle or flow (Bh. 8, 25, 19; My.).

ಜೋರು jôru. 1. = ಸೋರು. To trickle, to drip, to drop, to leak, etc. (My.).

ಜೋರು jôru. 2. Trickling, flowing; a flow (as of blood, Bh. 7, 16, 36). — ಜೋರಿಡು. -ಇಡು. To trickle, etc. (Râm. 4, 2, 37). — ಜೋರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie up in a cloth for straining, as curds or sunna (My.). — ಜೋರು ದಾರು. reit. = ಸೋರು-. A falling of drops, dripping (as from a wet cloth, My.); droppings (as of rice, etc. My.). — ಜೋರು ಹಾಕು. To strain, as soaked grain or pulse (My.).

ಜೋರು jôru. 3. Colour applied in stripes to the walls of a house (S. Mhr.; *cf.* ಓರಣ? ಕಾರಣ?).

ಜೋರು jôru. Strength; force; quickness; violence; stress; injustice, oppression, compulsion (C.; Br., Mhr., H. ಜೋರ).

ಜೋರುವರಾತ jôru-varâtu. Dunning hard for payment (C.).

ಜೋಲ್ jôl. 1. = ಜೋಲು 1. To hang down from; to hang down; to move to and fro; to swing, to oscillate, to dangle; to be or become loose or slack; to droop, to become downcast, etc. (ಆಲಮ್ಬನ Šmd. Dh.; ಎದಿಲ್ Šmd. I; ನೆಬಿಲ್ Šmd. II, Kk. 91; ಸೋರ್ Šm. 103; ಬಡಿಲ್ 107; Mhr. ಝುಲಣೇಂ, ಝೋಲಣೇಂ, Sk. ದುಲ್; Tĕ. ಸೋಲು, to turn faint, etc.). ಜೋಲ್ದಂ (Kk. 91); ಜೋಲ್ದುದು (72). ಜೋಲ್ದು (J. 18, 21). ಜೋಲ್ವ (Bp. 20, 11; J. 15, 18; 21, 36; 28, 46). See ಕೆಯ್ಜೋಲ್. **2,** to let hang down (J. 13, 60); to make loose (Bp. 47, 47). — See Čpr. 1, 102; 5, 59. 132; 7, 88; Grj. 4, 68; Bp. 17, 3; 51, 71.

ಜೋಲ್ jôl. 2. = ಜೋಲು 2. Hanging down, hanging, etc.; slackness, looseness. — ಜೋಲ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. A lip that hangs down (My.; V. 11, 61). — ಜೋಲ್ದುರುಬು. -ತುರುಬು. A loose bundle of hair (J. 5, 60). — ಜೋಲ್ಬೀಯು. To hang and move to and fro, as fruits on a tree; to hang down, as a person on his hands from a branch (My.).

ಜೋಲಿ jôli. 1. = (ಜೋಡಿ 1), ಜೋಳಿ. Concern: business, affair (My.; Tĕ.; T., M. ಜೋಲಿ). 2, connexion, intercourse (My.; Tĕ.; Râm. 6, 2, 25). 3, regard (see ಮುಂ-, ಹಿಂ-).

ಜೋಲಿ jôli. 2. = ಜೋಲೆ. Hanging, swinging, oscillating, dangling (Mhr.); an oscillation (B. 5, 171); sudden motion aside (Mhr.); evasion, shifting off, delay (C.; Mhr. ಝೋಲ, ಝೋಲಾ). — ಜೋಲಿ ಮಾಡು. To shift off, to delay (C.). — ಜೋಲಿ ಸಮ್ಬಾಳಿಸು. To preserve the equilibrium of the body (S. Mhr.; B. 4, 182). — ಜೋಲಿ ಕೊಡೆ. To push one aside (S. Mhr.).

ಜೋಲಿಗಾಱ jôli-gâṟa. A loiterer (My.). ಜೋಲಿಗಾಱನ ಬೇಲಿ ಮುಟ್ಟದರೆ ಹೊಲವೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಿ (Prv.).

ಜೋಲು jôlu. 1. = ಜೋಲ್ 1. P. ps. ಜೋಲಿ (Bp. 3, 9; 20, 13; 26, 28; Bh. 8, 24, 6), ಜೋತು (C.). ಜೋಲುವ (Bp. 61, 27). ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರೆ ಸಾಲ ತೀರೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ನೂಲು 2. — ಜೋತಾಡು. -ಆಡು. = ಜೋಲಾಡು. (C.; Te. ತೋಲುಕಾಡು). See Prv. s. ನೇತಾಡು. — ಜೋತು ಬೀಳು. = ಜೋಲ ಬೀಳು. (My.). — ಜೋಲ ಬೀಳು. = ಜೋಲು-. ಜೋಲ ಬಿದ್ದದ್ದು (ಲಮ್ಬಿತ G.; My.). — ಜೋಲಾಡು. -ಆಡು. To hang down from; to hang down; to dangle, etc. (My.). ಆಡುವರು ಲತೆಯ ಉಯ್ಯಲನು, ಜೋಲಾಡುವರು ಲತೆಗಳನ್ನು (Bhâgavata 10, 18, 9). See Si. 215. 229. 230. 252.

ಜೋಲು jôlu. 2. = ಜೋಲ್ 2. (Bh. 8, 24, 7). — ಜೋಲುಗರುಳು. -ಕರುಳು. The hanging intestines: the liver (My.). — ಜೋಲುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A long, flapping ear (My.). — ಜೋಲುದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. A wrinkled skin (My.). — ಜೋಲು ದಾವಲಿ. A kind of ear ornament (C.). — ಜೋಲು ಬೀಳು. To hang down, etc. (C.; B. 4, 47. 134). — ಜೋಲುಮುಖ. A down-cast countenance (My.).

ಜೋಲೆ jôlĕ. = ಜೋಲಿ 2. See ಮುಂ-, ಹಿಂ-, and *cf.* ಜೊಲಿ.

ಜೋವಳೆಯ jôvaḷĕya. A man who knows to wrestle or to strive with, a clever, strong opponent (Bh. 8, 4, 14; see Mhr. ಝೋಮ್ಬಟ, ಝೋಮ್ಬಣೇ).

ಜೋಷ jôsha. = ಜೋಸ. Satisfaction, approval, pleasure, felicity. — ಜೋಷಂ, *joyfully, happily; silently.*

ಜೋಸ jôsa. Tbh. of ಜೋಷ (Šmd. 335 Mdb.).

ಜೋಸರಗಿತಿ jôsaragiti. = ಜೋಸರಗಿತಿ, q. v.

ಜೋಸ್ಯ jôsya. = ಜೋಯಿಸ, etc. (My.; Tĕ. ಜೋಸ್ಯಿ, Mhr. ಜೋಶೀ).

ಜೋಹ jôha. = ಜೋಹ. Tbh. of ಯೋಗ. Disguise (Bh. 6, 7, 31; 7, 3, 52; Râm. 6, 39, 23).

ಜೋಹರ jôhara. 1. = ಜೋಹಾರ. A term used by inferiors in saluting their betters (Bp. 46, 7. 42; Mhr. ಜೋಹಾರ).

ಜೋಹರ jôhara. 2. = ಸೋಹಲ. A festive ceremony; a festivity; merry-making: rejoicings; play (Râv. 6, after 11; B. 5, 43).

ಜೋಹಾರ jôhâra. = ಜೋಹರ 1. (Bp. 46, 5). — ಜೋಹಾರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 8).

ಜೋಳ jôḷa. 1. Tbh. of ಯವನಾಲ. A generic name of several species and varieties of millet (ಕಲಿಕ, ಯವನಾಲ Mr. 374; C.; T., M. ಜೋಳ; Tĕ. ಜೊನ್ನ; Mhr., H. ಜವಾರೀ, ಜಾರೀ). ನಿನ್ನ ಮನೆ ಜೋಳಾಗಲಿ! (a kind of innocent curse, S. Mhr.). ಜೋಳ ಹೊಸದಾದರೆ ಮುತ್ತು ಆದೀತೇ?— ಜೋಳಾ ತಿನ್ದ ಕ್ಷಣ ಜೋಳ ಕಾಣುವದೋ? (Prvs.). See Bp. 9, 16; 16, 2; 22, 27; B. 1, 22; ಕೆಂ-, ಗೋಂ-, ದೊಡ್ಡ-, ದೋಸೆ-, ಬಿಳೇ-, ಮುಸುಕಿನ-. — ಜೋಳಮಯ್ಲಿ. A harmless kind of small-pox (S. Mhr.).

ಜೋಳ jôḷa. 2. Tbh. of ಯುಗಲ. Union, etc. — ಜೋಳವಾಟಿ. -ಬಾಟಿ. An associate (Abh. P. 12, 57); a partner (Bh. 6, 5, 10). — ಜೋಳವಾಟು. -ಬಾಟು. Joint-living or concern, partnership (Bp. 53, 35; Bh. 8, 27, 9).

ಜೋಳಿ jôḷi. = ಜವಳಿ, ಜೋಡಿ 1, ಜೋಲಿ 1. Union, etc. (ಜವಳಿ, ಜೋಡು, ತೋಡು, ಎಣೆ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಸಮಾನ Kk. 16). See Bp. 4, 7; 58, 50. — ಜೋಳಿದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To become equal (Bh. 8, 21, 23).

ಜೋಳಿಗೆ jôḷigĕ. A square piece of cloth gathered up at the corners, into which alms are put, etc. (C.; T. ಜೋಳಿ, ಜೋಳಿಗೈ; M. ಜೋಲನೆ; Mhr. ಝೋಳಣಾ; *cf.* Sk. ಝೌಲಿಕ). ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಜೋಳಿಗೆಯೆನ್ದು, ಗೂಟಕ್ಕೆ ಸಿಗ (or ತೂಗ) ಹಾಕಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿತೇ? (Prv.).

ಜೋಳಿಸು jôḷisu. = ಜೋಡಿಸು 1. See ಕೆಯ್- s. ಕೆಯ್ 3.

ಜೋಳು jôḷu. (= Mhr. ಝೋಲ?). See Dp. 70, 5.

ಜೌ jau. For a K. term with an initial ಜೌ in writ see initial ಜವು.

ಜ್ಞ jña. Knowing; intelligent. See *e. g.* ಅ-, ಪ್ರ-.

ಜ್ಞತೆ jñatĕ. Knowledge of, regard, etc. See ಕೃತ-.

ಜ್ಞತ್ವ jñatva. The syllable ಜ್ಞ (Šmd. 354. 363).

ಜ್ಞಪಿತ jñapita. *Made known.*

ಜ್ಞಪ್ತ jñapta. *Made known.*

ಜ್ಞಪ್ತಿ jñapti. = ಗೆಪ್ತಿ. *Knowing, understanding, apprehension.*

ಜ್ಞಾತ jñâta. Known, perceived, understood. See ಪ್ರ-.

ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾನ್ತ jñâta-siddhânta. *Versed in any science or šâstra.*

ಜ್ಞಾತಿ jñâti. A paternal relation; *a kinsman in general.* 2, a distant kinsman, one who does not participate in the oblations offered to deceased ancestors.

ಜ್ಞಾತಿತ್ವ jñâtitva. = ಜ್ಞಾತೇಯ. (G.; My.).

ಜ್ಞಾತೃ jñâtṛi. Knowing; *a knower.*

ಜ್ಞಾತೇಯ jñâtêya. *Relationship, affinity.*

ಜ್ಞಾನ jñâna. = ಗೇನ, ಗ್ನಾನ, ಗ್ಯಾನ, ಜಾಣ್. Knowing; knowledge, cognizance; intelligence; *sacred or religious knowledge* (ಸುಜ್ಞಾನ Nn. 52; ಬ್ರಹ್ಮ, ಸುಜ್ಞಾನ 79). See ತಿಳಿ.

ಜ್ಞಾನಕಾಣ್ಡ jñâna-kâṇḍa. That portion of the vêda which relates to the knowledge of the Brahma. (My.).

ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷು jñâna-čakshu. = ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ. (My.).

ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ jñâna-dṛishṭi. The eye of intelligence, inner eye, mind's eye, intellectual vision (Bp. 34, 21).

ಜ್ಞಾನಧನ jñâna-dhana. Knowledge and wealth; knowledge looked upon as wealth (Čpr. 9. 21).

ಜ್ಞಾನಮಣ್ಟಪ jñâna-maṇṭapa. A prison (My.).

ಜ್ಞಾನಮಯ jñâna-maya. Consisting of knowledge; containing knowledge. (My.).

ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ jñâna-mârga. The path of wisdom (My.).

ಜ್ಞಾನವಂತ jñâna-vanta. = ಗೇನವನ್ತ. Endowed with knowledge; an intelligent, wise man. ಜ್ಞಾನವನ್ತಗೆ ಸ್ನಾನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಜ್ಞಾನವನ್ತೆ jñâna-vantĕ. An intelligent, wise woman. ಜೋಜೋ ಅನ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ತೆಯೇ? (Prv.).

ಜ್ಞಾನವರ್ಧನ jñâna-vardhana. Increasing wisdom. 2, an Arhat (ಜನೇನ್ದ್ರ Mr. 23).

ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ jñâna-vṛiddha. Advanced in knowledge (J. 32, 10).

ಜ್ಞಾನಸಮ್ಬನ್ಧಿ jñâna-sambandhi. N. (Bp. 9, 36; 25, 4; 50 sum.; 50, 21. 26. 30. 41. 45. 49).

ಜ್ಞಾನಿ jñâni. Endowed with knowledge or intelligence; a learned or wise person; a sage. 2, *an astronomer or astrologer.* ಜ್ಞಾನಿ ಬನ್ದರೆ ಮನ್ನಿಸು, ಹೀನ ಬನ್ದರೆ ತ್ಯಜಸು (Prv.). See Prv. s. ನೀನು.

ಜ್ಞಾನಿಕೆ jñânikĕ. = ಗೇನಿಕೆ. Knowledge, perception, investigation, consideration.

ಜ್ಞಾನಿಸು jñânisu. = ಗೇನಿಸು. To consider, to reflect (My.).

ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ jñâna-indriya. = ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ. An organ of perception or sensation: the skin, tongue, eye, ear, and nose. (My.).

ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ jñâna-utkṛishṭatĕ. Excellence or eminence of knowledge (ಗ್ರನ್ಥ, ಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 141).

ಜ್ಞಾಪಕ jñâpaka. = ಗೇಪಕ, ಗ್ನಾಪಕ. Making or causing to know, teaching, informing; a teacher, etc.; a precept, a rule. 2, bearing in mind, remembrance, recollection (C., not Sk.). ಜ್ಞಾಪಕವಿದ್ದವನು ಭಾಪು ಎನ್ನಿಸುವನು (Prv.). See Kâvy. III, 3, B, 22-29.

ಜ್ಞಾಪಿಸು jñâpisu. To notify, to indicate (B. 4, 219).

ಜ್ಞೆ jñĕ. The feminine of ಜ್ಞ. See ಪ್ರ-, ಪ್ರತಿ-, etc.

ಜ್ಞೇಯ jñêya. Cognizable. 2, the state of being cognizable or perceptible (Šŝv. 2, 97).

ಜ್ಯಾ jyâ. 1. (Šmd. 103). = ಜೇ, ಜ್ಯೆ. *A bow-string;* the chord of an arc, a sine in geometry. 2, *the earth.*

ಜ್ಯಾ jyâ. 2. An incorrect way of writing ಜಾ, *e. g.* ಜ್ಯಾಜಿ (Čb. 85. 89), ಜ್ಯಾಡ (34), ಜ್ಯಾಡಿಸು (45. 120), ಜ್ಯಾಡ್ಯ (102), ಜ್ಯಾಣ (44. 68), ಜ್ಯಾಣತನ (59), ಜ್ಯಾತಿ (68. 132), ಜ್ಯಾರ (36. 128), ಜ್ಯಾಲಿ (91). (*Cf.* Čb.'s ಜ್ಯಾತಕ 139; ಜ್ಯಾಪೆ 99).

ಜ್ಯಾಘಾತನಿವಾರಣ jyâ-ghâta-nivâraṇa. = ಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣ. See Nr. s. ಕಟ್ಟು 2.

ಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣ jyâ-ghâta-vâraṇa. *A fence for the arm against the strokes of a bow-string.*

ಜ್ಯಾನಿ jyâni. *Decay, old age, infirmity.*

ಜ್ಯಾಮಣ್ಡಲ jyâ-maṇḍala. The terrestrial circle or globe (V. 11, 55).

ಜ್ಯಾಯಸ್ jyâyas. = ಜ್ಯಾಯಾಂಸ. *Superior, more or uncommonly excellent.* 2, *elder, senior, elder-born.*

ಜ್ಯಾಯಾಂಸ jyâyâṁsa. Tbh. of ಜ್ಯಾಯಸ್ (Šmd. 108).

ಜ್ಯಾರವ jyâ-rava. The twang of a bow-string (ಜೇವಡೆ Šs.). — ಜ್ಯಾರವಂಗೆಯ್. -ಂ-. To twang a bow-string (Šŝv. 4, 39).

ಜ್ಯೆ jyĕ. = ಜ್ಯಾ 1, etc. See Hlâ. s. ತಿರು 1.

ಜ್ಯೇಷ್ಠ jyêshṭha. = ಜೇಷ್ಟ. *Most excellent, pre-eminent.* 2, *eldest, very old; elder-born; an elder brother.* 3, = ಜ್ಯೈಷ್ಠ q. v.

ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ jyêshṭhĕ. ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ. = ಜೇಟಿ, etc. An elder sister (ತನ್ನಿನ್ದಲೂ ಹಿರಿಯಳು Nn. 128). 2, the eighteenth lunar mansion, being a part of scorpio. (My.). 3, *the elder sister of Lakshmi who is the goddess of misfortune; misfortune, poverty* (ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನಿರ್ಋತಿ Hlâ.). 4, *a small house-lizard.*

ಜ್ಯೈಷ್ಠ jyaishṭha. = ಜ್ಯೇಷ್ಠ No. 3. *The month in which the full moon stands near the scorpion,* May-June.

ಜ್ಯೋತಿ jyôti. = ಜೋತಿ, ಜ್ಯೋತಿಸ್. Light; brightness, clearness; a burning lamp (ದೀಪ್ತಿ, ಗೃಹಭಾನು, ದೀವಿಗೆ Mr. 205). 2, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ Nn. 68; ವಹ್ನಿ, etc. Mr. 45). 3, a ray of light (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 68). 4, a star (ನಕ್ಷತ್ರ 68; ಉಡು, ನಕ್ಷತ್ರ, etc. Mr. 37). 5, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ಣು 68). 6, good nature or disposition (ಸದ್ಭಾವ, ಒಳ್ಳಿಹ ಮನಸ್ಸು 68).

ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರ jyôtis-śâstra. The science of, or a work on, astronomy (or astrology). (My.).

ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ jyôtis-ingaṇa. Moving light: *a fire-fly.*

ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ jyôtis-maya. Consisting of light; brilliant; starry. (R.).

ಜ್ಯೋತಿರ್ಲತೆ jyôtis-latĕ. N. of a plant (Śśv. 3, 35, = ಜ್ಯೋತಿಸ್ No. 5?).

ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಮಾನ jyôtis-vimâna. A bright, brilliant vimâna (Čpr. 1, 111).

ಜ್ಯೋತಿಷ jyôtisha. = ಜೋಯಿಸ, etc. Astronomy; astrology. 2, an astronomer; an astrologer.

ಜ್ಯೋತಿಷಿ jyôtishi. = ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. (B. 5, 53; ಸಾಂವತ್ಸರ G.).

ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ jyôtishika. = ಜೋಯಿಸಿಗ. *An astronomer; an astrologer.*

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕ jyôtishka. = ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ. (ಸಾಂವತ್ಸರ, ಜೋಯಿಸಿಗ Hlâ. MS.; Si. 261; My.).

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮ jyôtis-stôma. A sôma sacrifice considered as the typical form of a whole class of sacrifices. (My.).

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ jyôtis-mati. She who is luminous or brilliant. 2, *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* (ಜ್ವಲನಿ, ಕಂಗು Mr. 146, o. r. ಕಾಂಗು). 3, the night as illumined by the stars.

ಜ್ಯೋತಿಸ್ jyôtis. = ಜ್ಯೋತಿ, q. v. *Light.* 2, *a star.* 3, *the eye.* 4, lightning. 5, N. of the plant Trigonella foenum graecum.

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ jyôtsna. = ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ. (ಜೊನ್ನ Čt. II, 15).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪ್ರಿಯ jyôtsnâ-priya. The Greek-partridge or čakôra. (R.).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ jyôtsni. *A moonlight night.* 2, *a species of cucumber, Trichosanthes dioeca.*

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿಕೆ jyôtsnikĕ. *The plant Luffa acutangula,* etc. (= ಕೋಶಾತಕಿ).

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ jyôtsnĕ. ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ. = ಜೊನ್ನ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನ. A moonlight night; *moonlight;* splendour.

ಜ್ಯೌತಿಷಿಕ jyautishika. *An astronomer; an astrologer.*

ಜ್ವರ jvara. = ಜರ 1. Heated, inflamed. 2, *fever* (of many kinds). 3, mental pain, grief. ನಿನ್ನೆ ಜ್ವರ ಬನ್ದಿದ್ದವು (B. 3, 67). ಜ್ವರ ಬರುತ್ತವೆ (S. Mhr.). ಜ್ವರ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (S. Mhr.). ಜ್ವರ ನಿನ್ತವು (S. Mhr.). ದೇಹಜ್ವರವನ್ ಈಗಳೆ ಕೆಡಿಸು, ಸದ್ಗುರುವೇ! (Bp. 50, 29). See ಒಣ-, ಒಳ-.

ಜ್ವರಿತ jvarita. Hot with fever or passion. See ಕಾಮ-.

ಜ್ವಲ jvala. Flaming, shining, brilliant; flame, blaze. See ಪ್ರ-, and *cf.* ಜಳ 1.

ಜ್ವಲತ್ jvalat. Burning, blazing; shining, brilliant. (My.). — ಜ್ವಲತ್ಪರ್ವತ. A volcano (My.).

ಜ್ವಲನ jvalana. Shining, burning, blazing; *fire.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಜ್ವಲನನೇತ್ರ jvalana-nêtra. Having the eye flaming, fiery-eyed; Śiva (Bp. 25, 28; 50, 57; 56, 38).

ಜ್ವಲನಾಕ್ಷ jvalana-aksha. = ಜ್ವಲನನೇತ್ರ. (Śśv. 4, 123).

ಜ್ವಲನಿ jvalani. = ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ No. 2, q. v.

ಜ್ವಲಿ jvali. Burning, flaming; shining.

ಜ್ವಲಿತಾರಿಕೆ jvali-târikĕ. Pictures drawn on a wall (ಈಕ್ಷಿಸುವ ಭಿತ್ತಿಯೊಳು ಬರದ ಚಿತ್ರಂಗಳ್ Mr. 201).

ಜ್ವಲಿತ jvalita. Kindled, burnt, blazing, flaming. (Bp. 19, 81).

ಜ್ವಲಿಸು jvalisu. To burn, to flame (Bp. 3, 12; My.).

ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ jvâlâ-mukhi. A volcano. (My.; S. Mhr. occasionally).

ಜ್ವಾಲಿ jvâli. Flaming, blazing. 2, fire, Agni (Mr. 45).

ಜ್ವಾಲಿಕಾಬ್ಜವಿಲೋಚನ jvâli-ka-abja-vilôčana. Whose eye is like fire, the sun and the moon (Bp. 21, 21).

ಜ್ವಾಲೆ jvâlĕ. ಜ್ವಾಲಾ. = ಜಾಲೆ 1, ಜಾಳೆ. *A blaze; a flame.* 2, fire; a certain metrical foot (Čh.). 3, N. of a woman (J. 9 sum.; 9, 17, etc.).

ಝ್ JH

ಝ್ jh. The twenty-ninth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It occurs only in a limited number of Kannaḍa and Taḍbhava words (Šmd. 22. 23).

ಝ jha. The letter ಝ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 9 (Mr. 349).

ಝಕಾರ jha-kâra. The letter or syllable ಝ (Šmd. 11).

ಝಗ jhaga. = ಜಗ 1.

ಝಗಟೆ jhagaṭĕ. = ಜಗಳೆ (Šmd. 339, o. r. ಝುಗಡೆ), ಝುಗಳೆ (29, o. r. ಝುಗಡೆ).

ಝಗಡೆ jhagaḍĕ. = ಝುಗಟೆ, q. v.

ಝಗಝಗಾಯಮಾನ jhagajhagâyamâna. (= ಚಕಚಕಾಯಮಾನ). Sparkling, flashing. (My.).

ಝಗಳೆ jhagaḷĕ. = ಝುಗಡೆ, q. v.

ಝಗೆ jhagĕ. = ಜಗಜಮ್ಪು No. 2. A robe or gown extending to the feet (Mhr. ಝುಗಾ; B. 5, 297).

ಝಂಕಾರ jhaṅ-kâra. = ಜೇಂಕಾರ, ಝುಂಕೃತಿ, ಝೀಂಕಾರ, (ಝೀಂಕೃತ). A low murmuring sound, as the buzzing or humming of bees, etc.

ಝಂಕಾರಿತ jhaṅ-kârita. = ಝುಂಕೃತ, (ಝಾಂಕೃತ). Tinkling, jingling, clanking. (Šmd. 173). *Cf.* ಝಂಝೆ No. 2.

ಝಂಕೃತ jhaṅ-kṛita. = ಝುಂಕಾರಿತ. (ಕಟಕರವ Mr. 89).

ಝಂಕೃತಿ jhaṅ-kṛiti. = ಝುಂಕಾರ, etc. (Čpr. 1, 105; 7, 38).

ಝಂಕೆ jhaṅkĕ. (= ಜಂಕೆ?). One of the terms with ಝ್ (Šmd. 23).

ಝಂಕೆ jhaṅkĕ. = ಜಂಕೆ (Šmd. 339).

ಝಂಝಾನಿಲ jhañjhâ-anila. = ಝುಂಝಾವಾತ. (ಮಳೆಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ Mr. 50).

ಝಂಝಾವಾತ jhañjhâ-vâta. *A violent storm with rain,* a high wind in the rainy season, a storm, a squall (ಮಳೆ ವೆರಸಿದ ಗಾಳಿ Hlâ.).

ಝಂಝೂ jhañjhû. = ಜಂಜು (Šmd. 339).

ಝಂಝೆ jhañjhĕ. ಝಂಝಾ. The noise of the wind or of falling rain. 2, a clanking, jingling sound.

ಝಟಿ jhaṭi. A small tree (*cf.* ಗಿಡ).

ಝಟಿತಿ jhaṭiti. = ಜಡಿತಿ. *Quickly, instantly, at once, on the spot.*

ಝಟೆ jhaṭĕ. *The plant Flacourtia cataphracta* Roxb.

ಝಡಪ jhaḍapa. A stoop of a bird of prey, the rising or springing forward of a serpent, etc. (Mhr. ಝುಡಪ, ಝಾಮ್ಪ; Bh. 10, 6, 23).

ಝಣ jhaṇa. (= ಜಣ, etc.). — ಝಣಝಣ. = ಜಣ ಜಣ. The jingling or tinkling of metallic ornaments (Bp. 5, 24; Ršv. 13, 70; Sk.). — ಝಣಝಣತ್ಕಾರಿಸು. = ಝಣಝಣಿಸು. ಝಣಝಣತ್ಕಾರಿಸುವ ಕಂಕಣಂ (Prll. 3, 25). — ಝಣಝಣಿತ. = ಝಣತ್. (Bp. 5, 29). — ಝಣಝಣಿಸು. = ಜಂಜಣಿಸು. To tinkle, to jingle, etc. (Bp. 56, 5; Ršv. 6, after 11, twice).

ಝಣತ್ jhaṇat. Jingling, tinkling, clinking (Šmd. 100).

ಝಣತ್ಕಾರ jhaṇat-kâra. (= ಠಣತ್ಕಾರ). The jingling, tinkling or clinking of metallic ornaments or small bells. (Čpr. 8, after 83; Grj. 2, after 106; 8, after 8; J. 6, 46).

ಝಣತ್ಕೃತಿ jhaṇat-kṛiti. = ಝಣತ್ಕಾರ. (Ršv. 5, after 19; 10, 6).

ಝಣನ್ನೂಪುರ jhaṇat-nûpura. (Šmd. 100). A tinkling anklet.

ಝಣರ್ jhaṇar. = ಝಣ. A sound in imitation of jingling, etc. (Ršv. 4, 73; *cf.* ಝಣತ್).

ಝಣು jhaṇu. Bravo! huzza! (Bh. 2, 2, 107).

ಝಮ್ಪ jhampa. = ಜಮ್ಪ. A spring, a jump; jumping, springing.

ಝಮ್ಪಾಳ jhampâḷa. A veil (*cf.* the Mhr. s. ಜಳಮ್ಪ). — ಝಮ್ಪಾಳಂಗವಿ. -ಂ-ಕವಿ. A veil to cover (Čpr. 7, 104).

ಝರ jhara. *A cascade.*

ಝರಿ jhari. A cascade; a river. See ವಾಗ್-.

ಝರ್ಝರ jharjhara. *A sort of drum.* See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಝಲಮ್ಮೆನೆ jhalammĕnĕ. = ಝುಲಮ್ಮೆನೆ. (Šmd. 22, o. rs. ಝಳಮ್ಮೆನೆ, ಝಲ್ಲೆನೆ; *cf.* ಜಲ್?).

ಝಲೆ jhalĕ. (= ಜಲ 2). Sunshine, splendour, brilliant or glittering light.

ಝಲ್ಲರಿ jhallari. = ಝಲ್ಲಳಿ (Šmd. 30). A sort of drum or cymbal. 2, a curl, a lock of hair. 3, = ಜಲ್ಲಿ 3, (ಝಲ್ಲಿ), tassels, fringes, hangings (Bh. 1, 12, 3; Râm. 1, 7, 14; 1, 13, 4; not Sk.; *cf.* ಜಾಲರಿ).

ಝಲ್ಲಳಿ jhallaḷi. = ಝಲ್ಲರಿ, q. v. (Ršv. 6, after 11).

ಝಲ್ಲಿ jhalli. (Šmd. 23). (= ಜಲ್ಲಿ 3). Tassels, fringes, hangings (Čpr. 7, after 81; Bh. 9, 2, 42); a chowry (V. 4, 36).

ಝಲ್ಲೆನೆ jhallĕnĕ. See ಝಲಮ್ಮೆನೆ.

ಝಷ jhasha. *A fish.*

ಝಷಕೇತನ jhasha-kêtana. *Kâma.*

ಝಷಕೇತನಧ್ವಂಸಿ jhashakêtana-dhvaṁsi. Šiva (My.).

ಝಷಧ್ವಜ jhasha-dhvaja. = ಝಷಕೇತನ. (Sk.; R.).

ಝಷಪತಾಕೆ jhasha-patâkĕ. A banner with the sign of a fish (Čpr. 6, 67).

ಝಷೆ jhashĕ. *The plant Uraria lagopodioides* Dec.

ಝಳ jhaḷa. (Šmd. 23). = ಜಳ 1, q. v. (ಸೆಗಳಿಗೆ, ಉಮ್ಮ Kk. 11b; ಸೆಗಳಿ 12). See Bh. 1, 12, 15; 1, 20, 54. 59; Râm. 2, 7, 3; J. 8, 40; 21, 36.

ಝಳಕ jhaḷaka. (Šmd. 23), or ಝಟಕ (39). (Mhr. ಝಳಕ, glitter; Sk. ಝಲಕ್ಕಾ, ಝಲ್ಲಿಕಾ, light; a great flame).

ಝಳಪಿಸು jhaḷapisu. (Šmd. 23). = ಝಳಿಪಿಸು, ಝಳುಪಿಸು, ಝಳುಮ್ಪಿಸು. To make glitter or shine (Bh. 2, 13, 26). 2, to brandish or shake, as a sword, etc. (Bp. 32, 14. 35;

Râm. 6, 2, 12; J. 4, 30; 16, 7; 20, 26; Abhâ. 2, 53; My.); to brandish like a weapon (Bh. 1, 5, 8).

ಝುಳಮ್ಬು jhaḷamba. = ಜಳಮ್ಬು, q. v. (Čpr. 8, 45).

ಝುಳಮ್ಮೆನೆ jhaḷammĕnĕ. = ಝುಲಮ್ಮೆನೆ, q. v.

ಝುಳಿಪಿಸು jhaḷipisu. (Šmd. 39), or ಝುೞಿಪಿಸು (39). (In My. = ಝುಳಪಿಸು No. 2).

ಝುಳುಪಿಸು jhaḷupisu. = ಝುಳಪಿಸು No. 2. (Bp. 27, 55; My.).

ಝುಳುಮ್ಪಿಸು jhaḷumpisu. = ಝುಳುಪಿಸು. (Ršv. 5, 123; 6, after 11).

ಝುೞಕ jhaḷaka. = ಝುಳಕ, q. v.

ಝುೞಿಪಿಸು jhaḷipisu. = ಝುಳಿಪಿಸು, q. v.

ಝುೞಿಸು jhaḷisu. (Šmd. 23, not in all MSS.).

ಝಾಂಕೃತ jhâṅ-kṛita. (= ಝುಂಕೃತ). A tinkling ornament worn round the toes or feet. 2, = ಝುಂಝು, the noise of the wind (ವಾತರವ Mr. 89).

ಝಾಂಗಕ jhâṅgaka. N. of a perfume (Čpr. 6, 102).

ಝಾಟ jhâṭa. A wood, a thicket (*cf.* ಕಾಡು); a place overgrown with creepers; an arbour. (R.).

ಝಾಟಲ jhâṭala. *The tree Bignonia suaveolens* Roxb. (= ಗೋಲೀಢ). 2, = ಎಕ್ಕೆಗಿಡ (Si. 497).

ಝಾಡಣೆ jhâḍaṇĕ. = ಜಾಡಣೆ, q. v.

ಝಾಬುಕ jhâbuka. = ಝಾವುಕ. *The tamarisk.*

ಝಾಯಿ jhâyi. = ಜಾಯಿ 1. See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಝಾವುಕ jhâvuka. *The tamarisk, Tamarix indica* (& dioeca).

ಝಾಳಿಸು jhâḷisu. (Šmd. 23 Mdb.). (= ಜಾಳಿಸು 1). To set aside, to be unconcerned about (Čpr. 8, after 44).

ಝಿಣ jhiṇa. = ಝಿಣರ್. An imitative sound. — ಝಿಣ ಝಿಣರ್. A sound in imitation of the jingling or tinkling of ornaments (Grj. 2, after 106).

ಝಿಣ್ಟಿ jhiṇṭi. *The shrub Barleria cristata* (ಕರಿಯ ಗೋರಣ್ಟೆ Hlâ.; see Mr. s. ಗೋರಟೆ).

ಝಿಲ್ಲಿಕೆ jhillikĕ. *A cricket* (ಜಿಮ್ಮಣ್ಡೆ Mr. 176, o. r. ಜಿ-).

ಝಿಲ್ಲೀಕೆ jhillîkĕ. *A cricket.*

ಝೀರುಕೆ jhîrukĕ. *A cricket.*

ಝುಲುಮ್ಮೆನೆ jhulummĕnĕ. (Šmd. 22 Mdb.).

ಝೇಂಕರಿಸು jhêṅ-karisu. To hum, to buzz (Ršv. 1, after 135; J. 1, 12).

ಝೇಂಕಾರ jhêṅ-kâra. = ಝುಂಕಾರ, etc. (Grj. 8, after 8; J. 3, 21). 2, the twang of a bow-string (J. 13, 2).

ಝೇಂಕೃತ jhêṅ-kṛita. = ಝೇಂಕಾರ No. 1. (ತುಮ್ಬಿಯ ರವ Mr. 89).

ಝೋಣ್ಟಿಗ jhôṇṭiga. = ಜೋಣ್ಟಿಗ, q. v.

ಝೌಲಿಕ jhaulika. A small bag for betel, etc. (*Cf.* ಜೋಳಿಗೆ?).

ಙ

N

ಙ್ ṅ. The thirtieth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 24). See note ad ಂ, ṁ 1.

ಙ ṅa. The letter ಙ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಙಕಾರ ṅa-kâra. The letter or syllable ಙ (Šmd. 11).

ಟ್

Ṭ

ಟ್ ṭ. The thirty-first letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). Regarding its connection with ಛ್ see Šmd. 30; regarding that with ಳ್, Šmd. 31; regarding that with ಡ್, Šmd. 214. 228. 250. 282. 284. 287; regarding that with initial ತ್ see *e. g.* ಟಗರು, ಟಿಕ್ಕೆ 2, ಟಂಕಲು, ಟಿಂಗು; and regarding that with ಛ್ see *e. g.* ಚಿಟ್ಟಿತು. About its being doubled see Šmd. 215. 275.

ಟ ṭa. The letter ಟ when pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 1 (Mr. 349).

ಟಕ್ ṭak. = ಟಿಕ್, q. v. — ಟಕ್ ಟಕ್. = ಟಕ್ ಟಕ್. (My.).

ಟಕವಿಕಟ ṭakavikaṭa. One of the sounds used in beating time in music (Bp. 37, 8).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 1. To put in mind, to remind, to charge strictly. ಅವನಿಗೆ ಟಕಾಯಿಸಿ ಬಾ! (S. Mhr.).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 2. To deceive, to cheat (My.; Mhr. ಠಕವಿಣೇಂ).

ಟಕಾಯಿಸು ṭakâyisu. 3. To be exhausted (S. Mhr.; Mhr. ಟೇಕ, ಟೇಂಕ, exhausted state).

ಟಕಾರ ṭa-kâra. The letter or syllable ಟ (Šmd. 11).

ಟಕ್ಕ ṭakku-a3. = ಠಕ್ಕ. A cunning, deceitful fellow, a rogue (C.; Mhr., H. ಠಕ; Tĕ. ಟಕಟಂಕು). ಕರಂ ಟಕ್ಕಂ (Šmd. 193). ಟಕ್ಕನಲ್ಲವೆನ್ತ ಫಕ್ಕನೆ ಹೋಗಲು ನೆಗಪಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿದ (Prv.).

ಟಕ್ಕಿಗ ṭakkiga. = ಟಕ್ಕ. (My.).

ಟಕ್ಕಿಸು ṭakkisu. = ಟಕಾಯಿಸು 2, (ಠಕ್ಕಿಸು). (C.).

ಟಕ್ಕು ṭakku. = ಠಕ್ಕು. Cunning, deceit, trickery, hypocrisy (C.; B. 3, 85; 5, 32). ಕಡುಟಕ್ಕು (Šmd. 78). ಟಕ್ಕು ಇರುವವಗೆ ಟಿಕಾಣಿ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.). — ಟಕ್ಕು ಟವಳಿ. dupl. = ಟಕ್ಕು. (My.).

ಟಕ್ಕುತನ ṭakkutana. = ಠಕ್ಕತನ. Cunning, deceitful behaviour (S. Mhr.). See Prv. s. ಬೊಕ್ಕ 2.

ಟಕ್ಕೆ ṭakkĕ. ಠಕ್ಕೆ. = ಟಿಕ್ಕೆ 1, etc. (Bp. 53, 57).

ಟಗರ ṭagara. = ಟಗರು, etc. (B. 5, 25).

ಟಗರಿಸೆ ṭagarisĕ. = ತರುಟಿಗೆ, etc. ಟಗರಿಸ್ಯನ ಗಿಡ. = ತರುಟಿಗೆ-. (Z.).

ಟಗರು ṭagaru. = ಟಗರ, ಟಿಗರು, ತಗರ 2. A ram (C.; B. 3, 9). — ಟಗರುದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. (ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು G.).

ಟಂಕ ṭaṅka. = ಟಿಂಕ, ತಂಕ. *A stone-mason's hammer (cf.* ಟಂಕೆ, etc.), *a stone-cutter's chisel* (ಉಳಿ, ಕಲ್ಲುಳಿ Nn. 129; ಉಳಿ Mr. 383. 483). 2, *pride, conceit* (ಅಭಿಮಾನ 129; 483). 3, a stamped coin (ನಾಣೆಯ 129). 4, borax (Si. 407).

ಟಂಕಣ ṭaṅkaṇa. Borax (ಬೆಳಂಗಾರ Mr. 102; ರಸಯೋಗ, ಬೆಳುಗಾರ Nr.). — ಟಂಕಣಕಾರ. = ಕಂಕಣಕಾರ, ಟಂಕಣ. (C.; Sk. ಟಂಕಣಕ್ಷಾರ).

ಟಂಕಶಾಲೆ ṭaṅka-šâlĕ. = ಟಂಕಸಾಲೆ, ಟಿಂಕ-. A mint. (My.).

ಟಂಕಸಾಲೆ ṭaṅka-sâlĕ. = ಟಂಕಶಾಲೆ. (C.; B. 4, 103; 5, 182; Tĕ.). ಟಂಕಸಾಲೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ (ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ, ನೈಷ್ಕಿಕ Nr.; Si. 259).

ಟಂಕಾರ ṭaṅ-kâra. (= ಠಕಾರ 1, No. 2). Howling; clanging; a sound, a clang; the twang of a bow-string. See ಬಿಲು-; Abh. P. 9, 57; Bp. 17, 17; J. 21, 13; 22, 45.

ಟಂಕಾಹತಿ ṭaṅkâ-hati. A stroke with the leg (Čpr. 4, 27).

ಟಂಕೃತ ṭaṅ-kṛita. = ಟಂಕಾರ. (ಬಿಲ್ಲ ರವ. Mr. 89).

ಟಂಕೃತಿ ṭaṅ-kṛiti. = ಟಂಕಾರ. (Čpr. 1, 27).

ಟಂಕೆ ṭaṅkĕ. = ಡಂಕೆ, ಡಂಗಿ, ಡಂಗೆ. A staff, a cudgel, etc. (ಬಡಿಕೋಲ್, ಡಂಗಿ Šm. 31). (M. ಟಂಗ; T., M. ತೆಯ್, ತಯ್, to strike, beat; *cf.* ಜಡಿ 4).

ಟಂಕೆ ṭaṅkĕ. ಟಂಕಾ. The leg.

ಟಂಗು ṭaṅgu. = ತಂಗು. A girth, especially of a horse-saddle (S. Mhr., Tĕ.; Mhr., H. ತಂಗ; *cf.* ತಂಗುಡ). — ಟಂಗು ಹರಿ. The girth to be broken: to be reduced to poverty (My.). ಟಂಗು ಹರಿಯಿತು, ಕಾಲು (or ಕೋಲು) ಮುರಿಯಿತು (Prv.).

ಟಣ್ ṭaṇ. = ಟಣ 2, ಢಣ್ 1. The sound of a gong being struck (My.); that of a metal vessel falling and striking hard things in its way (My.; Mhr. ಟಣಕನ, ಟಣಟಣ, the sound of a pebble rebounding from a hard body, of leaping, dancing, etc., and of the twang of a bow; ಠಣಕಾವಿಣೇಂ, to ring a vessel; ಠಣಠಣಣೇಂ, to clank; ಠಣಣ, ಠಣಠಣ, the sound of hammering, banging, etc.; of the ringing empty vessels, etc.). — ಟಣ್ಣಣಿಸು. = ಟಣ್ಣಣ್ಣ್ ಎನ್ನು. (My.). — ಟಣ್ಣಣ್ಣ್ ಎನ್ನು. (A falling vessel) producing the repeated clanking sound of ಟಣ್ (My.).

ಟಣ ṭaṇa. 1. An imitative sound used in leaping. — ಟಣ ಟಣ. rep. (= ಟಣಕ್ಕನೆ). ಟಣ ಟಣ ಹಾರು, to leap with bounces, as boys, etc. (S. Mhr.).

ಟಣ ṭaṇa. 2. = ಟಣ್. (S. Mhr.).

ಟಣಕ್ ṭaṇak. = ಟಣಕ್ಕನೆ. (C.).

ಟಣಕಲಿ ṭaṇakali. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (St. & Pl.; *cf.* ತಕ್ಕಿಲಿ).

ಟಣಕ್ಕನೆ ṭaṇakkanĕ. = (ಟಣಟಣ), ಟಣ್ಣನೆ. With a bounce in leaping (C.).

ಟಣಾಯಿಸು ṭaṇâyisu. To stop (v. t.), to detain (My.; H.).

ಟಣ್ಣನೆ ṭaṇṇanĕ. = ಟಣಕ್ಕನೆ. (C.; B. 2, 47).

ಟತ್ವ ṭatva. The letter or syllable ಟ (Šmd. 214. 288. 369; Kâvy. I, 3, 30-34).

ಟಪಾಲ ṭapâla. = ಟಪಾಲು. (S. Mhr.; B. 5, 125. 126).

ಟಪಾಲು ṭapâlu. = ಟಪ್ಪಾಲು. (C.).

ಟಪ್ಪಾ ṭappâ. = ಟಪ್ಪೆ, ತಪ್ಪೆ. A stage; a halting place (My.; Mhr., H.). 2, a variety of song (My.; Mhr., H.).

ಟಪ್ಪಾಲು ṭappâlu. ಟಪ್ಪಾಲ್. = ಟಪಾಲ, ಟಪಾಲು, ತಪಾಲು. The post; the mail (C.; Br.; Mhr., H. ಟಪ್ಪಾಲ). — ಟಪ್ಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕು. To post (C.). — ಟಪ್ಪಾಲಿನವ. The post-man (C.). — ಟಪ್ಪಾಲು ಕಟ್ಟೆ. A post-office (C.). — ಟಪ್ಪಾಲ್ಕಾಗದ. Letter-paper (My.). — ಟಪ್ಪಾಲ್ಗಾಡಿ. A post-cart or -coach (C.; Si. 273).

ಟಪ್ಪೆ ṭappĕ. = ಟಪ್ಪಾ. (C.). — ಟಪ್ಪೆಕುದುರೆ. A relay-horse (C.). — ಟಪ್ಪೆ ನಿಲ್ಲು. To stop or be in readiness, as a relay (C.). — ಟಪ್ಪೆಯಿಡು. -ಇಡು. To supply a relay of horses, oxen, etc. (My.).

ಟಮ ṭama. An imitative sound. — ಟಮ ಟಮ. rep. The sound of the ಟುಮುಕು (My.; Mhr. ಟಮಟಮ, ಟಿಮಟಿಮ).

ಟರ್ ṭar. An imitative sound. — ಟರ್ ಉಸ್. = ಉಸ್ ಟರ್. (C.).

ಟರಾಯಿಸು ṭarâyisu. To settle, to fix, to determine, to decide (C.; B. 5, 9; Tĕ. ಟರಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ಠರಾವಿಣೇಂ, ಥಾರಾವಿಣೇಂ).

ಟರಾವಣೆ ṭarâvaṇĕ. = ಟರಾವು. (My.).

ಟರಾವು ṭarâvu. Settlement, decision (C.; B. 5, 9; Mhr. H. ಠರಾವ).

ಟಲಾಯಿಸು ṭalâyisu. To lead, as a horse (My.; Tĕ. ಟಲಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ತಲಾವಾ, leading or walking about, as of a horse). 2, to walk to and fro or about (My.; Mhr., H. ಟೇಹಲಣೇಂ, to take a turn or two).

ಟಲಾಸು ṭalâsu. = ತಲಾಸು. Search, looking after, quest (S. Mhr.; Mhr., H. ತಲಾಶ, ತಲಾಸ).

ಟವಣೆ ṭavaṇĕ. Simple and compound addition (C.; see ಇಚ್ಚ-; Mhr., H. ಠಾಸಣೇಂ, to add together or sum up several items). ಟವಣೆಯೆಷ್ಟುದು ಕವಣೆಯ ಕಲ್ಲೋ? — ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱನ ಮಿಣ್ಣ, ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಣ (Prvs.).

ಟವರ್ಗ ṭa-varga. The cerebrals (Šmd. 77).

ಟವಳಿ ṭavaḷi. = ಟವುಳಿ. Beguiling, guile, trick, deceit, untruth (My. in ಟಕ್ಕು-; T. ಟ್ಟವಳಿ; Tĕ. ಠವಳಿ; T. ತವಲ್, deception; Mhr. ಟಳಣೇಂ, to fail of observance; ಟಾಳಣೇಂ, ಟೋಳಣೇಂ, to amuse, beguile).

ಟವಳಿಗಾಱ ṭavaḷi-gâṟa. A deceiver, etc. ಟವಳಿಗಾಱನ ಮೆಯ್ ಮೇಲೆ ಗವುಳಿ ಬಿತ್ತು. — ಟವಳಿಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಧರ್ಮ ಉಂಟೋ? (Prvs.).

ಟವುಳಿ ṭavuḷi. ಟೌಳಿ. Armour, mail (ಕಂಕಟಕ Mr 292); (a helmet). ತಲೆಯ ಟವುಳಿ (ಸೀಸಕ Smd. 345; Kk. 43; Šm. 42; Bhn. 9).

ಟವುಳಿ ṭavuḷi. = ಟವಳಿ.

ಟವುಳಿಕಾಱ ṭavuḷi-kâṟa. = ಟವಳಿಗಾಱ. (Bh. 8, 26, 32).

ಟಾಕಣ ṭâkaṇa. = ಟಾಂಕ್ಣಾ. A pony (C.: Br., H. ಟಾಕನಾ, ಠಾಕಣಾ).

ಟಾಕಾ ṭâkâ. = ಟಾಕಿ, ಟಾಕು 1. A stitch (My.; Mhr. ಟಾಕಾ, ಟಾಚಾ).

ಟಾಕಿ ṭâki. = ಟಾಕಾ. (My.).

ಟಾಕು ṭâku. A support; a vault (T. ತಾಕ್ಕು; M. ತಾಙ್ಙು; see ತಾಂಗು 2). — ಟಾಕುಗೂಡು. Arches with niches on the wall that surrounds big temples (My.).

ಟಾಕು ṭâku. 1. = ಟಾಕಾ, etc. (My.).

ಟಾಕು ṭâku. 2. The nib of a pen (My.; Tĕ.; Mhr. ಟಾಂಕ); a steel-pen (S. Mhr.). ಟಾಕು ಹೊಡೆ, to nib a pen (My.).

ಟಾಕುಟೀಕು ṭâku-ṭîku. Right, orderly, neatly; order, neatness (C.; Mhr. ಠಾಕಠೀಕ).

ಟಾಕೋಟಾಕು ṭâkôṭâku. In the manner of the post or mail, speedily, etc. (C.; Mhr. ಟಾಂಕೋಟಾಂಕ).

ಟಾಂಕ್ಣಾ ṭânkṇâ. = ಟಾಕಣ. ಅರಬ್ಬೀ ಟಾಂಕ್ಣಾ, ವೈಗೋ ಟಾಂಕ್ಣಾ (Si. 272).

ಟಾಣ ṭâṇa. = (ಠಾಣಾ), ತಾಣ 2. (Mhr. ಠಾಣ). — ಟಾಣದೀವಿಗೆ. = ತಾಣ-, q. v. (Bp. 12, 10; My.).

ಟಾಣೆಯ ṭâṇĕya. = ಠಾಣೆಯ. (Č. Bp. 47, 11; My.).

ಟಾನ್ತ ṭânta. A term ending in ಟ (or ಟ್, Šmd. 309).

ಟಾವಿಕೆ ṭâvikĕ. = ಠಾವಿಕೆ. Known; knowledge, acquaintance with (C.; Mhr. ಠಾಊಕ, ಠಾವಕಾ).

ಟಾವು ṭâvu. = ಠಾವು, ತಾವು 1. A place; room; an abode (C.; Tĕ. ಠಾವು, ತಾವು; Mhr. ಠಾಯ; Mhr., H. ಠಾವ). *Cf.* ದಾವು 2.

ಟಿಕ್ ṭik. = ಟಕ್. A sound in imitation of ticking. — ಟಿಕ್ ಟಿಕ್. rep. Tick-tack (of a watch or small clock, (My.). — ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಎನ್ನು. To tick (My.).

ಟಿಕಾಣಿ ṭikâṇi. = ಠಿಕಾಣಿ. A place; a spot, an abode; seat, home; ground, basis of a rumour, etc. (C.; Br., Mhr., H. ಠಿಕಾಣಾ). ಟಕ್ಕು ಇರುವವನಿಗೆ ಟಿಕಾಣಿ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಟಿಕ್ಕೆ ṭikkĕ. (= ಟೀಕೆ 2, No. 2). The gem or boss in the middle of a finger-ring, etc. (Mhr., H. ಠಿಕ); or a mock-gem (Mhr., H. ಡಾಂಕ, ಡಾಕ). ಮಾಣಿಕ್ಯಮಂ ಟಿಕ್ಕೆ (Cm. ಕಾಜು) ತಾಂ ಜಱಿಯಲ್ (Šš. 130, Dharwar ed.). See ಮಾಣಿಕಟಿಕ್ಕೆ.

ಟಿಂಗ್ ṭiṅg. The sound produced by any stringed instrument played upon with the fingers. — ಟಿಂಗ್ ಟಿಂಗ್. rep. The sound of a guitar, cittern, etc. (My.).

ಟಿಟ್ಟಿಭ ṭiṭṭibha. (Sk. = ಟಿಟ್ಟಿಭಕ). (ಜಟ್ಟಿ Mr. 171, o. rs. ಜಟ್ಟಿ, ಚಿಟ್ಟಿ, ತಿಟ್ಟಿ; ಬಾನಾಡಿ Šs.; Mhr. ಟಿಟವೀ, the lapwing).

ಟಿಟ್ಟಿಭಕ ṭiṭṭibhaka. *The bird Parra jacana, the lapwing* (Parra goensis; ಟಿಯ್ಯನ ಹಕ್ಕಿ Nr. *a*; see ಲಕುಮುಕಿ).

ಟಿಪಾಯಿಸು ṭipâyisu. To shuffle, as cards (My.; H.; *cf.* Mhr. ಠೇವಣೇಂ, to put, etc.?).

ಟಿಪ್ಪಣ ṭippaṇa. (Šmd. 191). = ಟಿಪ್ಪಣಿ. A gloss, a comment, a commentary (ಟೀಕು Ct. I, 66; My.; Tĕ., Mhr.; *cf.* ತಿಳಿಸು). See ಕಳ್ಳ-. 2, a note, a jotting, a memorandum.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ṭippaṇi. = ಟಿಪ್ಪಣ. (My.; Tĕ.; Mhr., Sk.).

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಾಱ ṭippaṇi-gâṟa. A commentator, an annotator (My.).

ಟಿಬ್ಬಿ ṭibbi. = ತಿಬ್ಬಿ, q. v. (My.).

ಟಿಯ್ಯ ṭiyya. = ಟೀವ. — ಟಿಯ್ಯನ ಹಕ್ಕಿ. = ಟೀವನ-. (ಟಿಟ್ಟಿ- Nr. *a*).

ಟಿಸಲು ṭisalu. A forked, or lateral, branch (S. Mhr.; ಕವಲು G.; *cf.* Mhr., H. ಟಹಾಳಾ, a leafy branch, a twig ?). — ಟಿಸಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಕವಲೊಡೆ. (S. Mhr.). ಟಿಸಲೊಡೆದ ಟೊಂಗಿ (ಅಳ್ಳಿಗೊಮ್ಮು, ಬಗಲೊಡೆದ ಟೊಂಗಿ G.).

ಟೀಕಾಕಾರ ṭîkâ-kâra. A commentator (My.; Mhr.).

ಟೀಕಾಚಾರ್ಯ ṭîkâ-âcârya. N. of a commentator on mâdhva literary works (My.).

ಟೀಕಿಸು ṭîkisu. To explain, to make clear, to interpret (My.).

ಟೀಕು ṭiku. 1. = ಟೀಕೆ 1. (ಟಿಪ್ಪಣ Čt. I, 66; ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ II, 109; My.). — ಟೀಕುವರೆ. -ಬರೆ. To write a commentary or gloss (Čpr. 4, 11).

ಟೀಕು ṭiku. 2. = ಠೀಕು. Right, just, correct, proper (Mhr., H. ಠೀಕ; My.). See ಠಾಕು-.

ಟೀಕೆ ṭikĕ. 1. ಟೀಕಾ. *A commentary; a gloss.*

ಟೀಕೆ ṭikĕ. 2. A necklace of gold wire (C.; M. ಟೀಗೆ; Tĕ. ತೀಗೆ; Tĕ. ತೀಗೆ also: a vine, tendril; wire; the string of a lute; see ತೀಗೆ). 2, = ಟಿಕ್ಕೆ, a gem or boss (My.).

ಟೀಚು ṭīču. To throw (a marble with the object of hitting another one, My.).

ಟೀಪುಸುಲ್ತಾನ ṭipu-sultâna. Tippoo Sultan (My.; M.).

ಟೀಲ ṭila. A "teal": the common teal, Querquedula crecca (Bḍ.);—the larger whistling teal, Dendrocygna fulva (Bḍ.). See ಗುಬ್ಬಿ-.

ಟೀವ ṭiva. = ಟಿಯ್ಯ. N. of a bird (ಚಲಾಣ್ಡು Mr. 177, one MS. ಚಲಾಣ್ಡ, another one ಚಲಾಂಚ; see also s. ಉಚ್ಚ ಪುಚ್ಛ). See Ššv. 3, 33. — ಟೀವನ ಹಕ್ಕಿ. = ಟಿಯ್ಯನ-. (ಟಟ್ಟಭ Nr. *b*).

ಟುಕಾರ ṭu-kâra. The syllable ಟು (Šmd. 290).

ಟುಣ್ಟುಕ ṭunṭuka. *The tree Calosanthes indica* Bl.

ಟುಮಿಕಿ ṭumiki. = ಟುಮುಕಿ, etc. (S. Mhr.).

ಟುಮುಕಿ ṭumuki. = ಟುಮಿಕಿ, ಟುಮುಕು. A tom-tom (beaten by a crier, My.; H.; Mhr. ಟಿಮಕಿ, ಟಿಮಕೀ; Tĕ. ಟಮಟಮೆ).

ಟುಮುಕು ṭumuku. = ಟುಮಿಕಿ, etc. (Č. Bp. 5, 7; My.; Tĕ. ಟಮುಕು).

ಟುಱು ṭuṟu. An imitative sound. — ಟುಱು ಟುಱು. rep. The sound of the breaking of wind in continuation, used of a horse (C.).

ಟುಸ್ ṭus. = ಠಿಸ್. A sound to imitate the breaking of wind of any animal (S. Mhr.).

ಟೆಕ್ಕೆ ṭĕkkĕ. 1. = ಟಕ್ಕೆ, ಟೆಕ್ಕೆಯ, (ಠಕ್ಕೆ), ಠೆಕ್ಕೆ. A banner or standard (ಹಡವಿಗೆ Čt. I, 53; Tĕ. ಟಕ್ಕೆಮು, ಟೆಕ್ಕೆಮು = ಧ್ವಜ; T. ಇಡಕ್ಕೆಯ, ಡಕ್ಕೆಯ).

ಟೆಕ್ಕೆ ṭĕkkĕ. 2. = ತೆಕ್ಕೆ 1, etc. An embrace (S. Mhr.); the amount of wood, etc., that can be grasped with the arms (S. Mhr.).

ಟೆಕ್ಕೆ ṭĕkkĕ. 3. = ತೆಕ್ಕೆ 2, q. v. (My.).

ಟೆಕ್ಕೆಯ ṭĕkkĕya. = ಟೆಕ್ಕೆ 1, etc. (J. 12, 29; 23, 39; 25, 22).

ಟೆಗರು ṭĕgaru. = ಟಗರು, etc. (S. Mhr.).

ಟೆಂಕ ṭĕṅka. = ಟಂಕ. (C.).

ಟೆಂಕಲು ṭĕṅkalu. = ತೆಂಕಲ್. (C.; ಅವಾಚ, ದಕ್ಷಿಣ Si. 28). See Si. 100. 478.

ಟೆಂಕಸಾಲೆ ṭĕṅka-sâlĕ. = ಟಂಕಶಾಲೆ. (C.).

ಟೆಂಕು ṭĕṅku. = ತೆಂಕು, etc. (My.).

ಟೆಂಕೆ ṭĕṅkĕ. (= ಟಂಕ No. 3). An imaginary coin of the value of 16 duḍḍus at 4 pays (S. Mhr.; Tĕ. ಟಂಕ).

ಟೆಂಗು ṭĕṅgu. = ತೆಂಗು 1, q. v. (C.). ಟೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಟೆಂಗಿನ ಗಱಿ (C.).

ಟೆಣ್ಟಾಣಿಸು ṭĕṇṭaṇisu. To get irritated, incensed, or enraged; to fret, to be vexed (Grj. 2, after 106; Râm. 5, 8, 66; J. 13, 62; Abhâ. 8, 2).

ಟೆಣ್ಟೇ ṭĕṇṭê. An imitative sound. ಟೆಣ್ಟೇ ಬೋಱು ಮದನಗೋಪಾಲ (Prv.).

ಟೆಪಾರಿಕೆ ṭĕpârikĕ. A lid (S. Mhr.). 2, striking off the excess of grain in a measure (S. Mhr.; Mhr. ಟಾಪ, ಟಾಪರ, a stroke, a knock).

ಟೆಪ್ಪರ ṭĕppara. (Šmd. 48, & 191 Mdb.). A bound, a gallop (?).

ಟೆಪ್ಪರಿಸು ṭĕpparisu. To jump, to bounce, to gallop. (See next).

ಟೆಪ್ಪರಿಸುಹ ṭĕpparisuha. Bouncing, galloping. ಟೆಪ್ಪರಿಸುಹಂ (ವಲ್ಗಿತ Nr.).

ಟೆಪ್ಪಱಿಸು ṭĕppaṟisu. = ತೆಪ್ಪಱಿಸು. (My.).

ಟೆಪ್ಪು ṭĕppu. (Šmd. 191, not in Mdb.).

ಟೆಬ್ಬರಿಸು ṭĕbbarisu. To make stupid, motionless or dull, to paralyze, to stun (ಕುಣ್ಠೀಕರಣ Šmd. Dh.; Bh. 8, 5, 10).

ಟೊಕಳಿ ṭŏkaḷi. The shell or crust of a crab (S. Mhr.). 2, hollow words, gabble (Bp. 58, 54).

ಟೊಂಕ ṭŏṅka. The hip and loins; the hip, the loins; the waist (ಕಟ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ, ಸೊಣ್ಟ, ನಡು Si. 208; ಮಧ್ಯ, ಅವಲಗ್ನ, ಸೊಣ್ಟ, ನಡು 210; C.). ಟೊಂಕದ ಪಟ್ಟಿ (ಸಾರಸನ, ಅಧಿಕಾಂಗ 279). ಆನೆಯ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ತೊಗಲು ಪಟ್ಟಿ (ಚೂಷ, ಕಕ್ಷ್ಯೆ, ವರತ್ರೆ 271). ಟೊಂಕ ಮುಱಿದರೂ ಬಿಂಕ ಮುಱಿಯಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 18, 2; 20, 12; 21, 15; B. 4, 16. 175.

ಟೊಂಕಾಯಿಸು ṭŏṅkâyisu. To knock, to rap, to strike gently (Mhr. ಠೋಕಣೇಂ; R.).

ಟೊಂಗೆ ṭŏṅgĕ. (= ಕೊಂಗೆ). The branch of a tree (C.). See B. 1, 9; 2, 2. 22. 37. 41.

ಟೊಣಪ ṭŏṇapa. (= ಟೊಣೆಯ, ಟೊಣ್ಯ). A (cudgel-like) stout, fat dolt, a blockhead (B. 4, 108; see Mhr. s. ಟೊಣಪೆ).

ಟೊಣಪೆ ṭŏṇapĕ. A stout piece of stick, a cudgel (C.; Mhr. ಟೊಣಪಾ, a cudgel; an unlettered savage; ಟೋಣಪನಾಥ, a blockhead; ಠೋಮ್ಬ್ಯಾ, dull, boorish; *cf.* ಕೊಣಪ, ಡೊಣ್ಣೆ); stoutness, bigness (My.). 2, an unlettered savage (My.). ಟೊಣಪೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಣಗೋದೇ ಅರ್ಥ (Prv.).

ಟೊಣೆ ṭŏṇĕ. 1. To cheat, to defraud, to deceive (ತಠಾರ್ಥ Šmd. Dh.; Bh. 4, 4, 89; Šsv. 4, 10; J. 5, 59). ಹಣ ಕ್ಕೊನ್ದು ಈಸ, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೊನ್ದು ಬೇಳೆಯು, ತ್ರಿಣಯನ ಮುಕುಟವಾದರು ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.). ಬೂದಿಯೊಳು ಹುದಿಗಿಸಿ, ವೇದಿಸಿ, ಮಱೆ ಮಾಡಿ, ಕಾದಿರ್ದ ಚಿನ್ನದೊಳು (ಏನೂ) ಬೆರಸಿ, ಒರೆ ಹಚ್ಚಿ, ಊದುತಾ ಟೊಣೆವ (ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯನು, Sp.). ಅಕ್ಕನ ಚಿನ್ನವಾದರೂ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡ (Prv.).

ಟೊಣೆ ṭŏṇĕ. 2. To dig (Šsv. 4, 12; *cf.* ತೋಡು 2).

ಟೊಣೆಯ ṭŏṇĕya. = ಟೊಣಪ, etc. (My.).

ಟೊಣ್ಣೆ ṭŏṇṇĕ. A stout, dull, boorish woman. ಟೊಣ್ಣೆಯಾದರೆ ಮಣ್ಣುಕೆಲಸಾ ಮಾಡ್ಯಾಳು (Prv.).

ಟೊಣ್ಯ ṭŏṇya. = ಟೊಣೆಯ. (My.).

ಟೊಪ್ಪರ ṭŏppara. A cap (Mhr. ಟೋಪಡೇಂ, ಟೋಪರೇಂ). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಗುಣ್ಡು ತಗಲ ಬಾರದೆನ್ದು ತಲೆಗೆ ಹಾಕುವ ಟೊಪ್ಪರ (G. 237).

ಟೊಪ್ಪಿ ṭŏppi. = (ಟೊಪ್ಪಿಗೆ), ಟೋಪಿ, (ತೊಪ್ಪಿಗೆ), ತ್ರೋಪಿ. A cap; a hat (My.; ಮುಕುಟ, ಕಿರೀಟ Si. 217; Mhr. ಟೋಪೀ).

ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ṭoppigĕ. = ಟೊಪ್ಪಿ, ತೊಪ್ಪಿಗೆ. (C.; B. 3, 109; ಶೀರ್ಷಣ್ಯ G.). ಹೊಸ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (Šmd. 78). ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಮಾನಿಸಂ (162, o. r. ಮಾನವಂ). ತಲೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಲೋಹದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (ಶೀರ್ಷಣ್ಯ, etc. Si. 279). See ಪಚ್ಚ-. — ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕು. To put on a hat (C.; B. 5, 273).

ಟೊರೋ ṭŏrô. A kind of cry (Mhr. ಠೋಂಠೋ, noising abroad; *cf.* Mhr. ಟೋಹೋ). ಎನಗೂ ಹರಿನಾಮ ಮಾಧವನಿಗೂ ಹರಿನಾಮ; ಎನಗೂ ಜಲಶಯನ, ಮಾಧವನಿಗೂ ಜಲಶಯನ; ಎನ್ನದು ಕಿಱಿದೇನು? ಮಾಧವನದು ಹಿರಿದೇನು? ಟೊರೋ, ಟೊರೋ, ಟೊರೋ! ಅನ್ನಿತು (Prv.).

ಟೊಳ್ಳು ṭŏḷḷu. = (ಟೊಳ್ಳೆ, ಡೊಳ್ಳು), ತೊಳ್ಳು. The state of being hollow, empty, or void within (My.; *cf.* ಜೊಳ್ಳು). See Prv. s. ಪೋಕ. — ಟೊಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain speech. ಟೊಳ್ಳುಮಾತು ಸುಳ್ಳಿಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.).

ಟೊಳ್ಳೆ ṭŏḷḷĕ. = ತೊಳ್ಳೆ, etc. A hollow, a cavity (My.); a fistula, or an eye-socket in which the ball has perished. ಹೂ ಹುಟ್ಟಿದುದೊ? ಕಣುತೂಲೆಯೊ? ಅಱಿಗಣ್ಣೊ? ತಿಮಿರವೊ? ಟೊಳ್ಳೆ ಹೋದಪುದೋ? (Bp. 18, 66).

ಟೋಕು ṭôku. Whole or round, as a number; wholesale (Mhr. ಠೋಕ, ಠೋಕಳ; Tĕ.). — ಟೋಕುತಾಳೆ. A rough estimate (My.; Mhr.).

ಟೋಪಿ ṭôpi. = ಟೊಪ್ಪಿ, etc. (C.; Si. 279). — ಟೋಪಿ ಬೀಳು. A trick or fraud to happen. ಅವನಿಗೆ ಟೋಪಿ ಬಿತ್ತು (My.). — ಟೋಪಿ ಹಾಕು, to put on a hat (C.). 2, to cheat (My.).

ಟೋಳಿ ṭôḷi. (= ಠಾವುಡಿ). A heap, a band, a body, a swarm (S. Mhr., Mhr.).

ಟೌ ṭau. For words beginning thus see ಟವ- and ಟವು-.

ಠ

ṬH

ಠ್ ṭh. The thirty-second letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 23). Only a few words have it as their initial (23), and it appears in ಪಠಿಲ್ಲಿನೆ (22). About its connection with ಱ see ಪೇಱಿಗೆ (or ಪೀಱಿಗೆ) and ಮಱಿಗೆ.

ಠ ṭha. The letter ಠ್ when pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 2 (Mr. 349).

ಠಕಾರ ṭha-kâra. 1. The letter or syllable ಠ (Šmd. 11). 2, a loud noise; clanging; *cf.* ಟಂಕಾರ).

ಠಕಾರ ṭhakâra. 2. = ಠಕ್ಕು. (Bp. 52, 42).

ಠಕಾರಿಕೆ ṭhakârikĕ. = ಠಕಾರ 2. (My.).

ಠಕ್ಕ ṭhakku-a 3. = ಟಕ್ಕ. (ನಿಕೃತ, ಅನೃಜು, ಶಠ Nr.; Bp. 36, 16; My.). See Prv. s. ನಗು 1.

ಠಕ್ಕತನ ṭhakkatana. = ಟಕ್ಕುತನ. (ಕುಹಕ Čb.; My.). See Prv. s. ಮಕ್ಕ.

ಠಕ್ಕಿತೆ ṭhakkitĕ. A cunning, deceitful woman (Bp. 40, 52).

ಠಕ್ಕಿಸು ṭhakkisu. (Šmd. 23). (= ಟಕ್ಕಿಸು, J. 6, 35).

ಠಕ್ಕು ṭhakku. = ಟಕ್ಕು. (ಶಾಠ್ಯ, ಕೈತವ, ಕಪಟ, ಕೂಟ, etc. Nr.; ಉಕ್ಕಿವ, ಪಳಾಳ Šmd. II; ಉಕ್ಕಿವ Kk. 83; ಆಟಮಟ Bhn. 35; My.). See Abh. P. 3, 39; Bp. 24, 65; 42, 17; 56, 17; Bh. 1, 8, 76. — ಠಕ್ಕುಎಱ್. -ಬಿಱ್. To be deceived. ಠಕ್ಕುವಿರ್ದು (Čpr. 5, 122).

ಠಕ್ಕುಗಾರ್ತಿ ṭhakku-gârti. A cunning female (Ršv. 11, after 154; My.).

ಠಕ್ಕೆ ṭhakkĕ. = ಟಕ್ಕೆ 1, etc.

ಠಣ್ ṭhaṇ. = ಜಣ್, etc. — ಠಣ್ ಠಣ್. rep. = ಜಣ್ ಜಣ್. (My.).

ಠಣತ್ಕಾರ ṭhaṇat-kâra. = ಝಣತ್ಕಾರ. (Čpr. 6, 14; Grj. 8, after 8).

ಠಮಾಳ ṭhamâḷa. = ಠಮಾಱ (Šmd. 39). (Mhr. ಟವಾಳ, idle, wanton, mischievous).

ಠಮಾಳತನ ṭhamâḷatana. Wantonness, lewd sport (Bp. 42, 19).

ಠಮಾಱ ṭhamâḷa. = ಠಮಾಳ, q. v.

ಠವಣಿಕ ṭhavaṇika. See ಠವಣಿಕ.

ಠಸ್ಸೆ ṭhassĕ. A stamp (My.; Br., H. ಠಸ್ಸಾ; Mhr., H. ಠಸಾ).

ಠಳಠಳತ್ಕಾರ ṭhaḷa-ṭhaḷat-kâra. The sound of bursting or snapping (Bh. 1, 20, 57).

ಠಾಕೂರ ṭhâkûra. An object of reverence or worship; a honorific title, Tagore (B. 5, 42. 45; My.; Sk. ಠಕ್ಕುರ; Mhr. ಠಾಕುರೀ, state of credit and reputation in the world).

ಠಾಣ ṭhâṇa. (Šmd. 23; Bp. 19, 8, where it is used with regard to saṅgîta; is it Tbh. of ತಾನ 1?). See ನವ-.

ಠಾಣಾ ṭhâṇâ. = ಟಾಣೆಯ, ಠಾಣೆ, ಠಾಣೆಯ, ಠಾಣ್ಯ. (Tbh. of ಸ್ಥಾನ). The head station of a district (My.; Mhr. ಠಾಣೇಂ); a station under the civil authority (My.; Mhr.); the establishment of peons, etc. maintained there (My.; Tĕ.; Mhr., H.); an encampment (My.); a police station (My.); a garrison (My.; Tĕ.).

ಠಾಣಿಸು ṭhâṇisu. (fr. ಠಾಣ?). ಠಾಣಿಸಿತು (Šmd. 23 Mdb.).

ಠಾಣೆ ṭhâṇĕ. = ಠಾಣಾ, etc. (C.).

ಠಾಣೆಗಾಱ ṭhâṇĕ-gâṟa. The officer in charge of a ṭhâṇâ. ಠಾಣೆಗಾಱಿಗೆ ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟವನೇ ಜಾಣ (Prv.).

ಠಾಣೆದಾರ ṭhâṇĕ-dâra. = ಠಾಣೆಗಾಱ. (C.; Mhr. ಠಾಣೇ-).

ಠಾಣೆಯ ṭhâṇĕya. = ಠಾಣಾ, etc. (ಠಾಣಾಂಕ Čt. II, 110).

ಠಾಣ್ಯ ṭhâṇya. = ಠಾಣಾ, etc. An encampment, etc. (My.). ದಣ್ಡಿನೊಡನೆ ಠಾಣ್ಯ ಹಾಕಿ ಸಮಯ ಹೊಂಚುವಿಕೆ (ಆಸನ, etc. Si. 262). ದಣ್ಡು ಠಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಱಟದು (ಪ್ರಜ್ಯೆ 291).

ಠಾವಿಕೆ ṭhâvikĕ. = ಟಾವಿಕೆ, q. v. (C.).

ಠಾಯಿ ṭhâyi. (Tbh. of ಸ್ಥಾಯಿ). = ಠಾಯೆ. A mode of singing (Bp. 19, 13; V. 11, 9).

ಠಾಯೆ ṭhâyĕ. = ಠಾಯಿ. (Čpr. 7, 97).

ಠಾವು ṭhâvu. (Šmd. 23). = ಟಾವು, etc. A place, a spot (ಅಯನ, ಸ್ಥಾನ Hlâ.; Mr. 453; ಎಡೆ Nn. 128, o. r. ಬಟಿ°; C.; Mhr. ಠಾಯ; *cf.* Sk. ಸ್ಥಾ, ಸ್ಥಾವ, standing). ಆಡುವ ಠಾವು (ರಂಗ); ಆನೆಯ ಹಿಡಿವ ಠಾವು (ವಾರಿ); ಇರ್ಪ ಠಾವು (ಉಪಘ್ನ, ಆಶ್ರಯ); ಮುನಿಗಳ್ ಇರ್ಪ ಠಾವು (ಮಠ); ಶ್ರವಂಗೆಯ್ವ ಠಾವು (ಖಲೂರಿಕೆ Hlâ.). ಮದ್ಯವ ಕೊಮ್ಬ ಠಾವು (ಶುಣ್ಡಾಪಾನ, ಮದಸ್ಥಾನ); ಕುಣಿದಾಡುವ ಠಾವು (ಆನರ್ತ); ನೀರು ನೆಲಿಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು (ಮರು); ಯಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ಠಾವು (ಸಂಸ್ತಾವ); ಸವುಳು ಮಣ್ಣುಳ್ಳ ಠಾವು (ಊಷ Nr.). ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗವ ಹಿಡಿಯುವುದೆಲ್ಲ ಠಾವಿನೊಳು (a net, Sp.). See Bp. 9, 6; 13, 22; 24, 72; 30, 17; 43, 72; 50, 6; 55, 48. 51; J. 17, 4.

ಠಾವುಡಿ ṭhâvudi. (= ಟೋಳಿ). (Râm. 6, 14, 22).

ಠಿಕಾಣಿ ṭhikâṇi. = ಟಿಕಾಣಿ. (C.). ಠಿಕಾಣಿಯಿಲ್ಲದವ ಮುಖಾ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದ (Prv.).

ಠೀಕು ṭhîku. = ಟೀಕು 2. (My.).

ಠೀವ್ ṭhîv. = ಠೆಬ್. (My.).

ಠೀವಿ ṭhîvi. Style, fashion (Tĕ.); grandeur, splendor of appearance; ornament (My.; ನವಾಯಿ Bhn. 5; Mhr. ಠೀವ, an air, manner; a peculiarity of speech or action). ಠೀವಿಯಿನ್ದ ನೋವು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See ಅರಸು-; Bp. 12, 45; Prv. s. ರಾಜ.

ಠೆಕ್ಕಿಸು ṭhĕkkisu. (Šmd. 23 Mdb.).

ಠೆಕ್ಕೆ ṭhĕkkĕ. = ಟೆಕ್ಕೆ 1, etc. (ಕೇತನ, ಪತಾಕೆ Nn. 18).

ಠೆಬ್ ṭhĕb. = ಠೀವ್. The report of a pistol or gun (S. Mhr.).

ಠೇವಣಾತಿ ṭhêvaṇâti. = ಠೇವಣಿ, etc. (My.; Br.; Mhr. ಠೇವರೇವ).

ಠೇವಣಿ ṭhêvaṇi. = ಠೇವು. (C.; Br.; Mhr. ಠೇವ, ಠೇವಾ, ಠೇವಣೀ, a hoard; a stock; a buried treasure; a deposit; Mhr. ಠೇವಣೇಂ, to put, place, etc.).

ಠೇವು ṭhêvu. A hoard (of money, C.; see Mhr. s. ಠೇವಣಿ). 2, a deposit (as security, C.; Mhr.).

ಡ್ — Ḍ

ಡ್ ḍ. The thirty-third letter of the Alphabet (Smd. 12. 21). Regarding its connection with ಟ್ see Šmd. 214. 229. 246. 250. 282. 284. 287; regarding that with ದ್, 287; that with ಱ್, 206; that with ಲ್, 28. 217. 222, and that with ಳ್, 29. *Cf.* ಅಂ = ಅಡಿ, ಕೊಂಕು = ಕುಡು (ಕುಡುಕು). Initial ಡ್ appears also as ದ್, see *e g.* ದಗೆ 1 and 2, etc., etc.

ಡ ḍa. The letter ಡ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2**, the number 3 (Mr. 349).

ಡಕಾರ ḍa-kâra. The letter or syllable ಡ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 98-103).

ಡಕಾಯಿತಿ ḍakâyiti. = ಡಾಕಾಯಿತಿ. (My.).

ಡಕ್ಕೆ ḍakkĕ. Tbh. of ಢಕ್ಕೆ (Šmd. 339). = ಡಂಕ, ಡೆಂಕೆ. (T. ಇಡಕ್ಕೈ, ಡಕ್ಕೈ, a large drum, a drum double headed; Tĕ. ಡಕ್ಕೆ, a small double drum, used as a rattle). ಬನ್ನಿಯ ತರು ಡಕ್ಕೆಗೆ (Šmd. 75).

ಡಗೆ ḍagĕ. 1. = ದಗೆ 1, q. v. Deceit, etc. (S. Mhr.).

ಡಗೆ ḍagĕ. 2. = ದಗೆ 2. Heat, glow, sultriness (My.; Bh. 3, 23, 11; Mhr. ಡಗಡಗಣೇಂ, ಡಗಾಗಣೇಂ, to be hot and sweltering, to be close and sultry).

ಡಗೆ ḍagĕ. 3. Fear, danger of tottering or of failing (? Šsv. 4, 76; Mhr. ಡಗ).

ಡಂಕ ḍaṅka. = ಡಕ್ಕೆ, etc. A pretty large double drum (My.; Tĕ. ಡಂಕೆ; Mhr. ಡಂಕಾ, ಡಾಂಕಾ, a large kettle-drum).

ಡಂಕೆ ḍaṅkĕ. = ಟಂಕೆ, etc. (ಬಡಿಕೋಲ್ Šs.).

ಡಂಗರ ḍaṅgara. = ಡಂಗುರ q. v., ಡಣ್ಡೋರ, ಡಣ್ಡೋರೆ. Public notice by a crier who beats a tom-tom, an oral proclamation (My.; Mhr. ಡಾಂಗೋರಾ, ಢಾಣ್ಡೋರಾ, ದಾಣ್ಡೋರಾ, ಢಾಣ್ಡೋರಾ); the tom-tom beaten by the crier (C.; Tĕ. ಡಂಗುರ; T. ತಣ್ಡೋರ; Mhr. ಡವಣ್ಡೀ).

ಡಂಗಿ ḍaṅgi. = ಟಂಕೆ, etc. (ಕೋಲ್ Kk. 74).

ಡಂಗುರ ḍaṅgura. = ಡಂಗರ, etc. (Râm. 5, 8, 24; My.). ಮೇಘನೃಪಾಲಕನ ಡಂಗುರವೊ? ಮೊಳಗುವ ಸಿಡಿಲಿನ ಅಬ್ಬರವೋ? (Bh. 1, 19, 19). — ಡಂಗುರ ಪೊಯಿಸು. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. (J. 10, 47; 17, 38). — ಡಂಗುರ ಬಡಿ. To beat the ḍangura (Bp. 26 sum.). — ಡಂಗುರಮ್ಬೊಯ್ಸು. -ಂ-ಪೊಯ್ಸು. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. (Čpr. 8, 18). — ಡಂಗುರ ಸಾಱಿಸು. To have proclaimed (B. 4, 20; My.). — ಡಂಗುರ ಹೊಡೆ. = ಡಂಗುರ ಬಡಿ. ಢಂಗುರಾ ಹೊಡದರೆ ಹೊಂಗರಕನ ಮರ ಕೇಳೀತೋ? (Prv.). — ಡಂಗುರ ಹೊಯ್. = ಡಂಗುರ ಬಡಿ. (Bp. 37, 59). — ಡಂಗುರ ಹೊಯಿ. = ಡಂಗುರ ಹೊಯ್. (Bp. 37, 42. 47). — ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ಸು. To have the ḍangura beaten (Râm. 1, 13, 12).

ಡಂಗುರುಚು ḍaṅguruču. (= ಅಡಂಗುಱುಚು). — ಡಂಗುಱುಚಾಟ. -ಆಟ. = ಅಡಂಗುಱುಚಾಟ. (ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಾಟ Šm. 56; Tĕ. ದಾಗಿಲಿಮುಚ್ಚುಲು, ದಾಗಿಲಿಮೂತಲು, ದಾಗಿಲಿಮೂತೆ, ದಾಗುಡುಮೂಚೀಲು, ದಾಗುಡುಮೂಚೀಲು, ದಾಪುಮೂಪುಲು; ಡಾಗಿಲಿಮ್ರುಚ್ಚುಲಾಡು, to play at hide and seek; ಡಾಗುರಿಂಚು, to be hid; ಡಾಗು, to hide, lie hid).

ಡಂಗೆ ḍaṅgĕ. = ಡಂಗಿ, etc. (ಮುದ್ಗರ, ದ್ರುಘಣ Hlâ.; ದ್ರುಘಣ Mr. 298).

ಡಂಗೆ ḍaṅgĕ. = ದಂಗೆ, q. v. Tumult, uproar, etc. (C.); dunning. — ಡಂಗೆ ಕೂತು ಕೊಳ್ಳು. To dun (My.).

ಡಂಗೆಗಾಱ ḍaṅgĕ-gâṟa. = ದಂಗೆಗಾಱ. A man who raises a tumult or uproar (C.).

ಡಣ್ ḍaṇ. An imitative sound. — ಡಣ್ ಡಣ್. rep. The sound of the drum called ಡವಣೆ (My.).

ಡಣ ḍaṇa. = ಗಣ 1, etc. (*Cf.* ಢಣ). — ಡಣ ಡಣ. = ಗಣ ಗಣ. (C.).

ಡಣಾಕೃತಿ ḍaṇâ-kṛiti. A clang, a clash, etc. ಹೊದಱ ಡೊಂಕ ಣಿಗಳ ಡಣಾಕೃತಿ (Bh. 6, 2, 4).

ಡತ್ವ ḍatva. The letter or syllable ಡ (Šmd. 78. 286. 352. 369).

ಡಬ್ ḍab. A sound produced by the sudden falling of heavy bodies (My.).

ಡಬ್ ḍab. = ಡಬ್ಬು 2. (Mhr., H. ಢಬ, an imposing air; largeness, greatness). — ಡಬ್ಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಡಬ್ಬುಗಳ್ಳಿ. The prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (St. & Pl. and some parts of S. Mhr.; My.). 2, Euphorbia antiquorum L. and similar kinds (Z. about Baḷḷâri).

ಡಬ ḍaba. = ಡಫ, (ಡಬ್ಬು 1), ದಬ. (My.).

ಡಬಡ್ಡಾಳಿಕೆ ḍabaḍḍâḷikĕ. Showiness, an empty display of authority or good circumstances, boast (My.; Mhr., H. ಢಬ, an imposing air; greatness, as boasted of; ಢಬದಾರ, large, showy).

ಡಬರಿ ḍabari. = ದಬರಿ. A cylindrical copper or brass saucepan or cooking vessel (C.; also Bangâḷi in various meanings; Tĕ. ಡಬರೆ, ದಬ್ಬರೆ).

ಡಬಾಣ ḍabâṇa. = ಡಮಾಣ, etc. ದಬಾಣ. A pair of kettle-drums (My.; Tĕ.).

ಡಬೀರಿ ḍabîri. A moonshee, writer (Sd.; Mhr., H. ಡಬೀರ, a râja's secretary).

ಡಬ್ಬ ḍabba. = ಡಬ್ಬಿ. (My.).

ಡಬ್ಬನೆ ḍabbanĕ. = (ದಬ್ಬನೆ). Suddenly and with the sound of ಡಬ್, in ಡಬ್ಬನೆ ಬೀೞು, used of vessels, stones, etc. that fall from above (C.).

ಡಬ್ಬಳ ḍabbaḷa. = ದಬ್ಬಣ, etc. (My.).

ಡಬ್ಬಿ ḍabbi. A small box, as a snuff-box, one used as a powder-horn, a pill-box, an offering-box, etc. (C.; Tĕ., T.; Mhr., H. ಡಬಾ, ಡಬೀ). — ಡಬ್ಬಿಗಡಿಗೆ. An offering-box (My.).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 1. (= ಡಬ, ದಬ). The sound emitted by a hollow box, a sort of tabour, etc., when struck (C.; Tĕ. ದಬ್ಬು, aloud).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 2. = ಡೊಬ್ಬು q. v., etc. (C.). — ಡಬ್ಬಗವುಚು. -ಕವುಚು. = ಡಬ್ಬ ಹಾಕು. (My.). — ಡಬ್ಬ ಹಾಕು. To put upside down (C.; B. 4, 207. 209). — ಡಬ್ಬ ಹಿಡಿ. To hold upside down, as a vessel (S. Mhr.; B. 5, 153).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 1. A kind of drum (S. Mhr.; Tĕ. ಡಪ್ಪು, a large drum; T. ತಪ್ಪು, a kind of timbrel or drum; Mhr. ಡಫ, a sort of tambourine).

ಡಬ್ಬು ḍabbu. 2. = ಡಬ್, ಡಪ್ಪು 1, etc. Greatness, especially as boasted of, showiness, ostentation, an assumed imposing air (C.; see Mhr., H. s. ಡಬ್); the biggest one of marbles at play (S. Mhr.; Mhr. ಢಬ್ಬು, a gross and bulky person); bragging; fiction, falsehood, a lie (My.; Tĕ.; T. ಡಪ್ಪು). 2, a dub or copper coin, four pays (Tĕ.; T. ಡಪ್ಪು; Mhr. ಢಬ್ಬು, a double pice). — ಡಬ್ಬುಗಳ್ಳಿ. = ಡಬ್ಗಳ್ಳಿ. (My.).

ಡಬ್ಬುಗಾಱ ḍabbu-gâṟa. A man fond of display, etc. (My.).

ಡಬ್ಬೆ ḍabbĕ. = ಡೆಬ್ಬೆ, ದಬ್ಬೆ, etc. (My.). See ಬಿನ್ನು-.

ಡಭಿಲ್ ḍabhil. The sound produced when a heavy thing is thrown into water (My.).

ಡಮ ḍama. An imitative sound. — ಡಮ ಡಂ. Tom, tom! (the sound of certain drums, My.; Mhr. ದಮದಮಾಟ; Tĕ. ಟಮಟಮೆ, a tom-tom; Sk. ಡಮ್, to sound, as a drum). ಡಮಡಮೆಮ್ಬ ಡಿಣ್ಡಿಮಂ (Rśv. 6, after 11).

ಡಮರ ḍamara. = ಡಾಮರ 1. *A riot, a tumult, an affray, a scuffle, a turmoil;* calamity, distress (ಡಿಮ್ಬ, ಈತಿ, ಉಪದ್ರವ, etc. Mr. 27).

ಡಮರು ḍamaru. *A sort of small drum shaped like an hour-glass.* See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಡಮರುಕ ḍamaruka. = ಡಮರುಗ (Šmd. 337), ಡವರುಗ (347). A kind of drum (= ಡಮರು).

ಡಮರುಗ ḍamaruga. Tbh. of ಡಮರುಕ, q. v. (ಡಮರು Nr.; My.). ಹೊನ್ನೆಯ ತರು ಡಮರುಗಕ್ಕೆ (Šmd. 75).

ಡಮಾಣ ḍamâṇa. = ಡಬಾಣ, ಡಮಾರ, ದಬಾಣ. (Č. Bp. 5, 7; My.).

ಡಮಾರ ḍamâra. = ಡಮಾಣ, etc. A pair of kettle-drums (My.; Tĕ.; T. ಡಮಾ, ಡಮಾನ, ಡಮಾರ, ಡಮ್ಮಾನ, ಡಮ್ಮಾರ). ಡಮಾರದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಿಟ್ಟ (Prv.).

ಡಮ್ಬ ḍamba. 1. = ಜಮ್ಬ 2, etc., ಡೊಮ್ಬು 1. Grandeur, pomp, ostentation, etc. (C.; Tĕ., T., M.). — ಡಮ್ಬಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. Vain display, etc. (C.; ಒಣಹೆಮ್ಮೆ G.).

ಡಮ್ಬ ḍamba. 2. Throwing; ordering. See ವಿ-.

ಡಮ್ಬಕ ḍambaka. Tbh. of ದಮ್ಭಕ. Arrogance, ostentation, pride. 2, deceit, trickery. (Bp. 40, 51; 60, 21, J. 17, 54). 3, an ostentatious man; a deceiver (J. 5, 69).

ಡಮ್ಬಗಾಱ ḍamba-gâṟa. An ostentatious man (C.).

ಡಮ್ಬನ ḍambana. = ಡಮ್ಬ 2. See ವಿ-.

ಡಮ್ಬರ ḍambara. An assemblage, a mass, etc. (= ಅಡಮ್ಬರ No. 8; see ಮೇಘ-). 2, = ಆಡಮ್ಬರ No. 7 (Čpr. 7, 140).

ಡಮ್ಬು ḍambu. = ಡಮ್ಬ 1, etc. (ಆಡಮ್ಬರ Nn. 135; Bp. 59, 17).

ಡಮ್ಬುಕ ḍambuka. = ಡಮ್ಬಕ (?). (Râm. 6, 19, 17).

ಡಮ್ಭ ḍambha. = ಡಮ್ಬ 1, etc. (Čpr. 5, 81).

ಡಯನ ḍayana. Going, running; *flying in the air; a car, or a kind of litter* (ಪ್ರವಹಣ, ರಥದ ಹರಿ Hlâ.; ಪ್ರವಹಣ, ಭಣ್ಡಿಯ ಹರಿಹು Mr. 284).

ಡಱಕಿ ḍaṟaki. A belch (S. Mhr.; Mhr. ಢೇಕರ).

ಡಱಕು ḍaṟaku. = ಡಱಕಿ. ಡಱಕು ಮಾಡು (S. Mhr.).

ಡಱ್ಱನೆ ḍaṟṟanĕ. = ಗಱ್ಱನೆ, ಡಿಱ್ಱನೆ, ಢಿಱ್ಱನೆ. With the noise that accompanies belching. ಡಱ್ಱನೆ ತೇಗು (S. Mhr.; Bp. 25, 30; My.).

ಡಲಾಯಿತ ḍalâyita. A peon of a district office (My.; Br.; H. ಧಲಾಯತ್).

ಡವ ḍava. = ಡಬ, etc. An imitative sound. — ಡವ ಡವ. Audible palpitation of the heart on account of the fear arising from a bad conscience, etc. (C.).

ಡವಕೆ ḍavakĕ. A spittoon (ಕಾಳಂಜಿ Šmd II; Kk. 54; Šm. 61; ಕಾಳಾಂಚಿ Čt. II, 94; Čpr. 4, 68; 6, after 86; Abh. P. 3, after 83). See ಪೊಣ್ಣವಕೆ. *Cf.* ಷ್ಠೀವ?

ಡವಡವಿಕೆ ḍavaḍavikĕ. = ಲವಲವಿಕೆ. (S. Mhr.; Mhr. ಢವಳಣೇಂ, to yearn with affection).

ಡವಡೆ ḍavaḍĕ. 1. = ಡವುಡೆ 1. (My.).

ಡವಡೆ ḍavaḍĕ. 2. = ಡವುಡೆ 2, etc. (S. Mhr.).

ಡವಣೆ ḍavaṇĕ. = ದವಣೆ. A sort of larger drum shaped like an hour-glass (My.; ಯಶಃಪಟಹ, ಢಕ್ಕೆ, ಡೋಲು Si. 62; Tĕ. ಠವಣೆ = ಢಂಕಾ, ಡವಿಣೆ = ಡಿಣ್ಡಿಮು). — ಡವಣೆವಟಿ. -ಪಟಿ. (Rśv. 6, after 11).

ಡವರುಗ ḍavaruga. = ಡಮರುಗ. Tbh. of ಡಮರುಕ (Šmd. 347).

ಡವಾಲಿ ḍavâli. = ದವಾಲಿ. A peon's belt on which a badge is worn (My.; Br., H.).

ಡವಿಗೆ ḍavigĕ. = ಡವುಗೆ. A thick bamboo (S. Mhr.); the skull of a skeleton (S. Mhr.).

ಡವುಗೆ ḍavugĕ. = ಡವಿಗೆ. A skull. ತಲೆಯ ಡೌಗೆ (ಓಡು G.).

ಡವುಡು ḍavuḍu. = ದವಡು 2, ದವುಡು 2. A race or a run; the gallop of a horse (S. Mhr., Br.; Mhr., H. ದವಡ, ದೌಡ).

ಡವುಡೆ ḍavuḍĕ. 1. = ಡವಡೆ 1. A kind of small drum or tabour (ಡಿಣ್ಡಿಮ Nn. 66). ಮೊರೆವ ಡವುಡೆ (ಡಿಣ್ಡಿಮ Mr. 80). See Č. Bp. 5, 7; 47, 37; J. 12, 12; ಬೀರ-.

ಡವುಡೆ ḍavuḍĕ. 2. = ಡವಡೆ 2, ದವಡೆ, etc. A jaw (S. Mhr.).

ಡವುಲು ḍavulu. ಡೌಲು. Shape, form; way, manner; signs, indications, appearance (Mhr., H. ಡೌಲ). 2, estimated revenue (My.); probable produce (My.);—the amount of the government demand; fixed rate of assessment (Br.). 3, a pompous air; buckishness; empty display (C.; Mhr., H.; B. 3, 95). — ಡವುಲನ್ದಾಜು. -ಅನ್ದಾಜು. A probable estimate (My.). — ಡವುಲು ಕೊಚ್ಚು. To brag, to boast (S. Mhr.). — ಡವುಲುಜಮಾಬನ್ದಿ. The probable assessment (of a village, My.). — ಡವುಲುಜಾಸ್ತಿ. Too high an estimate (My.). — ಡವುಲುದಾರ. A man who estimates the probable harvest, etc. (My.); an ostentatious man (My.). — ಡವುಲುದಾರಿ. Well-shaped (My.; Mhr. ಡೌಲದಾರ).

ಡಹು ḍahu. *The tree Artocarpus lacucha* R. See ಕಂಚಿ ನಿವ್ಳಿ.

ಡಾಕ ḍâka. N. — ಡಾಕರಸು. -ಅರಸು. King Ḍâka (Šmd. 75).

ಡಾಕಾಯಿತಿ ḍâkâyiti. = ಡಕಾಯಿತಿ Dacoity, gang-robbery (My.; H.).

ಡಾಕಿಣಿ ḍâkiṇi. = ಡಾಕಿನಿ, ಡಾಹಿಣಿ. The sword of a female demon (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Kk. 81).

ಡಾಕಿನಿ ḍâkini. = ಡಾಕಿಣಿ, etc. (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Šm. 43). 2, a kind of female demon attending Kâlî (Sk.; J. 12, 45).

ಡಾಕು ḍâku. 1. = ಡಾಗು. A spot, stain, blot (My.); a mark put on cattle with a red-hot iron (My.); inoculated cow-pox (My.; Mhr., H. ಡಾಗ; T., Tĕ. ಡಾಗು).

ಡಾಕು ḍâku. 2. An attack (Bh. 3, 19, 13; Mhr., H. ಡಾಂಕಾ, an attack of robbers; Tĕ. ಢಾಕೆ, inroad, invasion).

ಡಾಕು ḍâku. 3. Dawk, post, post-office; a disposition (of horses, runners, etc.) along a road to convey the post or travellers (M.; Mhr., H. ಡಾಕ).

ಡಾಗಿಲಿ ḍâgili. An anvil (Sd.; Tĕ. ಡಾಕಲ್ಲು, ಡಾಗಲಿ).

ಡಾಗು ḍâgu. = ಡಾಕು 1. (C.; B. 5, 174).

ಡಾಡಿಮ ḍâḍima. Tbh. of ದಾಡಿಮ. (ಡಾಳಿಮ, ಕರಕ Nr.).

ಡಾಣ ḍâṇa. = ದಾಣ 1, ದಾಣೆ 1, ಧಾನ No. 2. Tbh. of ಧಾನಾ or ಧಾನ್ಯ. Grain, horse-corn, horse-gram (My.; Mhr. ದಾಣಾ).

ಡಾಣಿ ḍâṇi. = ಡಾಣೆ. A staff, a club (ಲಗುಡ, ದಣ್ಡ Nr.).

ಡಾಣಿ ḍâṇi. = ಡಾವಣಿ, (ದಾಣ 2), ದಾಣಿ, ದಾಣೆ 2. (My.).

ಡಾಣೆ ḍâṇĕ. = ಡಾಣಿ. (ಲಕುಟ, ಲಗುಡ Šmd. 338). ಚೆನ್ನಂಗಿಯ ತರು ಡಾಣೆಗೆ (75). ಮರದ ಸಿಳ್ಳೆ, ಡಾಣೆ ಮುನ್ತಾದ ಆಯುಧ (ಸರ್ವಲೆ, ತೋಮರ Si. 290).

ಡಾನ್ತ ḍa-anta. A term ending in ಡ (Šmd. 310).

ಡಾಬು ḍâbu. 1. = ದಾಬು 1. (Tbh. of ದಾಮ). A woman's girdle or zone (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 446; C.; Tĕ.; T. ಡಾಪ್ಪು). See Si. 220.

ಡಾಬು ḍâbu. 2. = ದಾಬು 2. Intimidation, repression, menacing; awfulness (My.; Mhr., H. ದಾಬ). — ಡಾಬುಜರಬು. Awfulness (My.).

ಡಾಮರ ḍâmara. 1. = ಡಮರ q. v., ಡಾವರ 2. An affray, a riot, etc., the bustle and confusion of strife, etc. (Sk.). 2, any surprising thing, sight, or occurrence (Sk.). See Bp. 7, 17.

ಡಾಮರ ḍâmara. 2. Dammer (My.; Mhr.).

ಡಾಮ್ಬಿಕ ḍâmbika. Tbh. of ದಾಮ್ಭಿಕ. (My.).

ಡಾಲರಿ ḍâlari. A dollar (Tĕ. ಡಾಲರು; R.).

ಡಾಲಿಮ ḍâlima. = ದಾಡಿಮ q. v., ಡಾಳಿಮ, ಡಾಳಿಮ್ಬ, ದಾಳಿಮ್ಬರ, ಡಾಳಿಮ್ಬೆ, ಡಾಳಿಮ್ಬ್ರ. (Sk.).

ಡಾಲು ḍâlu. Tbh. of ಢಾಲ. A shield (C.; Tĕ., T.; B. 4, 48).

ಡಾವಣಿ ḍâvaṇi. = ಡಾಣಿ, etc., ದಾವಣಿ 1. Tbh. of ದಾಮನಿ. A rope stretched along and secured at the ends, unto which cattle are tied up by means of a tie-rope (My.; Prll. 3, 10; Mhr. ದಾವಣ). — ಡಾವಣಿ ಕಟ್ಟು. To tie cattle in a row to a long rope fastened by two pegs (My.).

ಡಾವರ ḍâvara. 1. = ಡಾವುರ, q. v. (Čpr. 8, 67; Bh. 2, 2, 103; J. 13, 11).

ಡಾವರ ḍâvara. 2. Tbh. of ಡಾಮರ 1 (Čt. II, 93).

ಡಾವರಿ ḍâvari. Burning, combustion (J. 8, 45).

ಡಾವರಿಗ ḍâvariga. An uproarious or raving man (Bh. 3, 4, 45).

ಡಾವರಿಸು ḍâvarisu. To whirl or move about (ಕೋವರಿ, ಸಮ್ಭ್ರಮ Čt. I, 20), as sparks (Bh. 1, 20, 60), to flicker, as flames (J. 8, 39; 13, 59; 24, 31); to rave, to talk irrationally (Râm. 3, 4, 21; J. 5, 54). See Bh. 2, 2, 103.

ಡಾವಳಿ ḍâvaḷi. = ದಾವಳಿ, etc. (My.).

ಡಾವು ḍâvu. 1. = ಡಾವೆ, (ದಾವಾ, etc.). Spite, malice, hatred (S. Mhr.; Mhr., H. ಡಾವ). — ಡಾವು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To be rancorous (S. Mhr.). — ಡಾವು ತೀರಿಸು. To satiate spite, to revenge one's self (S. Mhr.).

ಡಾವು ḍâvu. 2. = ಡಾವುರ. Desire (My.).

ಡಾವುರ ḍâvura. = ಡಾವರ 1, ಡಾವು 2, ದಾವರ, ದಾವರು, ದಾವು 1, ದಾವುರ, ದಾವ್ರ. Burning, thirst: desire; need, want (ಅಪೇಕ್ಷೆ Bhn. 22, o. r. ಡಾವರ; *cf.* ದಾಹ; Mhr. ಡಾಹ = ದಾಹ).

ಡಾವೆ ḍâvĕ. = ಡಾವು 1. (S. Mhr.). — ಡಾವೆ ಸಾಟು. To publish one's intention of being revenged on an enemy (S. Mhr.).

ಡಾಹಿಣಿ ḍâhiṇi. = ಡಾಕಿಣಿ, etc. (ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ Šmd. II).

ಡಾಳ ḍâḷa. = ಡಾಳಿ. Lustre, radiance; beauty, loveliness; gracefulness (ಕಳೆ, ಮಿಂಚು, ತೊಳಪು, ತೊಳಗು, ಬೆಳಗು, etc.,

ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25, o. r. ಢಾಳ; ಲಾವಣ್ಯ Bhn. 26; J. 17, 26; Mhr. ಢಾಳ; Tĕ. ಡಾಲು, ಡಾಳು, ದಾಳು; *cf.* Sk. ಧವಲ).

ಡಾಳಯಿಸು ḍâḷayisu. = ಡಾಳಯ್ಸು, ಡಾಳವಿಸು, ಡಾಳಿಸು 1. To be radiant, to shine, to be beautiful (Bp. 61, 30).

ಡಾಳಯ್ಸು ḍâḷaysu. = ಡಾಳಯಿಸು. (Bp. 4, 23).

ಡಾಳವಿಸು ḍâḷavisu. = ಡಾಳಯಿಸು. (Bp. 3, 27).

ಡಾಳಿ ḍâḷi. = ಡಾಳ. (J. 30, 11).

ಡಾಳಿಮ ḍâḷima. = ಡಾಲಿಮ, etc. (ದಾಡಿಮ, ಕರಕ Nr.).

ಡಾಳಿಮ್ಬ ḍâḷimba. = ಡಾಳಿಮ, etc. (My.; Mhr.).

ಡಾಳಿಮ್ಬರ ḍâḷimbara. = ಡಾಳಿಮ್ಬ, etc. (My.; ಡಾಲಿಮ G.).

ಡಾಳಿಮ್ಬೆ ḍâḷimbĕ. = ಡಾಳಿಮ್ಬ, etc. (My.).

ಡಾಳಿಮ್ಬ್ರ ḍâḷimbra. = ಡಾಳಿಮ್ಬರ, etc. (My.; ದಾಡಿಮ Čb.).

ಡಾಳಿಸು ḍâḷisu. 1. = ಡಾಳಯಿಸು. (? Č. Bp. 42, 21).

ಡಾಳಿಸು ḍâḷisu. 2. To wave around, a fan, etc. (Śšv. 1, 78; 1, after 79; 5, 57; Č. Bp. 5, 8; J. 20, 37; Mhr. ಢಾಳಣೇಂ).

ಡಾಟಿ ḍâḷi. = ದಾಟಿ. (My.).

ಡಿಕ್ಕಾ ḍikkâ. = ಡಿಕ್ಕಿ 1, ಡೀ, ಡೀಕು. A push or thrust by the head, a butt (of a ram, a child; Mhr. ಢೇಮಣೀ). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ. dupl. = ಡಿಕ್ಕಾ. (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆ. = ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. (My.). — ಡಿಕ್ಕಾ ಮುಕ್ಕಿ. dupl. = ಡಿಕ್ಕಾ ಡಿಕ್ಕಿ. (My.).

ಡಿಕ್ಕಿ ḍikki. 1. = ಡಿಕ್ಕಾ, etc. — ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆ. = ಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಡು. (My.).

ಡಿಕ್ಕಿ ḍikki. 2. A sort of drum (ಮಡ್ಡು Si. 63; My. as ಡಕ್ಕೆ). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಡಿಗುರು ḍiguru. The yôni (My.; *cf.* ತುಲ್ಲು?).

ಡಿಂಗರ ḍiṅgara. A servant, a slave. 2, a rogue. 3, a low man. 4, a fat man.

ಡಿಂಗರಿಗ ḍiṅgariga. = ಡಿಂಗರ No. 1. (Bp. 27, 35. 73; 29, 8; 47, 37; Râm. 6, 53, 19; J. 21, 39; 24, 61).

ಡಿಣ್ಡಲ ḍiṇḍala. The plant Bignonia or Calosanthes indica (ಶೋಣಕ G.). *Cf.* ದಿಣ್ಡಲ.

ಡಿಣ್ಡಿಮ ḍiṇḍima. *A kind of small drum or tabor* (ಡವುಡೆ Nn. 66; ಮೊರವ ಡವುಡೆ Mr. 80; see Nr. s. ಜೇಗಟೆ). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಡಿಣ್ಡಿಮವೃತ್ತ ḍiṇḍima-vṛitta. A kind of metre (Čh. p. 23 in two MSS.).

ಡಿಣ್ಡೀರ ḍiṇḍîra. *Cuttle-fish bone,* considered to be the foam of the sea (ಫೇನ, ನೊರೆ Mr. 415).

ಡಿಬಿಕ ḍibika. N. of a cruel king slain by Kṛishṇa (Bhâgavata 10, 25, 35. 36).

ಡಿಬಿಕಮರ್ದನ ḍibika-mardana. Kṛishṇa (J. 25, 43).

ಡಿಬಿಕಾಗ್ರಜ ḍibika-agraja. Hamsa, the elder brother of Ḍibika (Bhâgavata 10, 25, 11).

ಡಿಮುಕಿ ḍimaki. A kind of small drum or tabor (ಡಿಣ್ಡಿಮ Si. 63; Mhr. ಟಿಮಕೀ).

ಡಿಮ್ಬ ḍimba. *An affray, a scuffle, a turmoil.* 2, *calamity, arising from excessive rain, drought, foreign invasion, or birds, rats and locusts.* 3, a globe or ball; an egg. 4, = ಡಿಮ್ಭ No. 1, a child; a son.

ಡಿಮ್ಬಾಹವ ḍimba-âhava. Petty warfare, an affray. (R.).

ಡಿಮ್ಬು ḍimbu. = ದಿಮ್ಬು. (An eminence, an elevation); a stand of a lamp; (a pillow for the head, etc.). ಹೊಮ್ಬಣ್ಣದಲಿ ಹೊಳೆವುತಿಹಳು ತಾ ಕನ್ನೆ ಡಿಮ್ಬಿನಲಿ, ಮೂಱು ಬಣ್ಣದಲಿ ಸಮ್ಪನ್ನೆ, ಉಮ್ಬುದಕೆ ಕರೆಸಿ ಕೊಮ್ಬಳು ಚೆಲ್ವಚನ್ನೆ (a burning lamp, Bĕgaḍina čaupadi).

ಡಿಮ್ಭ ḍimbha. *A new-born child, any young animal.* 2, *a fool, an ignorant man.*

ಡಿಮ್ಭಕ ḍimbhaka. = ಡಿಮ್ಭ No. 1. (R.).

ಡಿಮ್ಭೆ ḍimbhĕ. *A female infant.*

ಡಿವಿ ḍivi. — ಡಿವಿಡಿವಿಮರ. Sumach, a tree with sweet-scented flowers, Caesalpinia coriaria Willd. (Z.).

ಡಿಳ್ಳ ḍiḷḷa. = ದಿಳ್ಳ, q. v. Unnerved, tottering state, agitation of mind, loss of courage, fear. (Tĕ. ಡಿಲ್ಲ; *cf.* ದಿಗಿಲು?). — ಡಿಳ್ಳಮಾಗು. -ಆಗು. To be unmanned, astounded, or horrified (J. 4, 21; 19, 3). — ಡಿಳ್ಳವೋಗು. -ಪೋಗು. To fall into fear, to lose courage, etc. ಎದೆ ಡಿಳ್ಳವೋಗುತಿರನೆ? (Bp. 54, 40).

ಡಿಳ್ಳಿ ḍiḷḷi. ಡಿಲ್ಲಿ ḍilli. The town of Delhi (My.; Br., T., M. ಡಿಲ್ಲಿ, ಢಿಲ್ಲಿ). See s. ಅಮ್ಮು 1.

ಡಿಳ್ಳಿಸು ḍiḷḷisu. To totter, to become agitated, etc. ಡಿಳ್ಳಿಸಿದವಂ (ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ, ಸ್ಖಲಿತ Mr. 300).

ಡೀ ḍî. = ಡಿಕ್ಕಾ, etc. (T. ಇಡಿ, a stroke, blow; to beat in a mortar, dash or beat against, thrust one). — ಡೀ ಕೊಡು. To butt (My.). — ಡೀ ಕೊಳ್ಳು. To receive a butt (My.). — ಡೀ ಹೊಡೆ. = ಡೀ ಕೊಡು. (My.).

ಡೀಕು ḍîku. = ಡೀ, etc. (My.).

ಡೀನ ḍîna. Flown; flying; the flight of a bird. See ಉಡ್ಡೀನ, ಪ್ರಡೀನ, ಸಣ್ಡೀನ.

ಡೀಲಿ ḍîli. Loose, slack (My.; Mhr., H. ಢಿಲಾ, ಢೀಲ). 2, backwardness, delay (My.). — ಡೀಲಿ ಬಿಡು. To slacken (v. t., My.). 2, to delay (My.).

ಡುಣ್ಡುಭ ḍuṇḍubha. = ದುಣ್ಡುಭ. *A kind of snake, an amphisbaena* (ರಾಜಿಲ, ಬಳ್ಳಿ Hlâ.; Mr. 401).

ಡುಬರಿ ḍubari. (= ಡುಬ್ಬ, ಡುಬ್ಬು). The hunch on the back of a camel (B. 3, 64; C.). **2,** the state of having a curved form, roundness (C.).

ಡುಬಾಯಿಸು ḍubâyisu. To plunge into water, to immerse (v. t., My.; Mhr. ಡುಬಣೇಂ); to ruin (My.).

ಡುಬ್ಬ ḍubba. = ಡುಬರಿ, etc. (My.).

ಡುಬ್ಬು ḍubbu. = ಡುಬ್ಬ, etc. (My.).

ಡುಱಿಕಿ ḍuṟaki. The bellowing of bulls and oxen (B. 5, 19; My.). — ಡುಱಿಕಿ ಹಾಕು. To bellow, as bulls, etc. do (B. 3, 17; My., also -ಹೊಡೆ).

ಡುಱುಕು ḍuṟuku. (= ಡೊಂಕು 1). To duck, to bend, to stoop, to cringe, to crouch. ಪಸ್ದಿ, ಡುಱುಕು! ಎನ್ದೊಡೆ ತಾಂ ಡುಱುಕು! ಎಮ್ಬುದೇ ಮಹಾವನಕರಿಯಂ ವಿದಾರಿಸುವ ಸಿಂಹಮ್ ಅದು (Grj. 1, 23).

ಡುಲಿ ḍuli. = ದುಲಿ. (ಹೆಣ್ಣಾವೆ Mr. 411).

ಡೆಂಕಣ ḍĕṅkaṇa. = ಡೆಂಕಣಿ. (Čpr. 5, 105).

ಡೆಂಕಣಿ ḍĕṅkaṇi. = ಡೆಂಕಣ, ಢೆಂಕಣಿ. The flag-staff (with or without its flag) on the bastion of a fort (Bp. 16, 10; Č. Bp. 42, 22; Râm. 6, 11, 7. 15; Bh. 8, 23, 37; J. 3, 21; 17, 9; *cf.* ಟಕ್ಕೆ, ಟಂಕೆ?).

ಡೆಂಕೆ ḍěṅkĕ. = (ಡಕ್ಕೆ), ಡಂಕ, (ಢಂಕೆ). (S. Mhr.).

ಡೆಂಚೆಯ ḍěñčĕya. = ಡೆಂಜೆಯ. (ಸಾರಿ, ಬಿಸುಗೆ Šmd. II, o. r. ಡೆಂಜೆಯ; *cf.* ದುಣ್ಡಿಚೆ).

ಡೆಂಜೆಯ ḍěñjĕya. = ಡೆಂಚೆಯ, q. v.

ಡೆಣ್ಡಣಿಸು ḍěṇḍaṇisu. To be overcome by grief, terror, etc., to be stupefied with grief, sudden fright, etc. (Bh. 3, 13, 33; 4, 4, 14. 91; Mhr. ಠಣಠಣಣೇಂ, v. i., to throb, beat).

ಡೆಣ್ಡೆಣಿಸು ḍěṇḍĕṇisu. = ಡೆಣ್ಡಣಿಸು. (V. 9, 81).

ಡೆಬ್ಬೆ ḍěbbĕ. = ಡಬ್ಬೆ, ದಬ್ಬೆ, etc. (My.).

ಡೆಬ್ಬೆ ḍĕbbĕ. = ದಬ್ಬೆ 1, etc. A blow (My.).

ಡೇಗೆ ḍêgĕ. (= ಗಿಡಗ, etc.). A hawk, a falcon (Tĕ.; My.).

ಡೇರಾ ḍêrâ. = ಡೇರೆ. A tent (My.; Mhr., H.; Br.; Si. 224).

ಡೇರಿ ḍêri. A 'diary' (My.).

ಡೇರೆ ḍêrĕ. = ಡೇರಾ. (My.; B. 3, 66; 5, 240).

ಡೊಕ್ ḍŏk. P. p. of ಡೊಗೆ, in ಡೊಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಡೊಕ್ಕರ ḍŏkkara. = ಡೊಗರು, etc. (My.).

ಡೊಕ್ಕರ ḍŏkkara. = ಡೊಕ್ಕಳ, (ಢೊಕ್ಕರ). Thumping, striking; a blow, a cuff, a box (ಗುದ್ದು Bhn. 48, o. r. ಡೊಕ್ಕಳ; Mhr., H. ಠೋಕರ, thumping, striking against). See Bh. 2, 2, 97; 3, 13, 33; Šsv. 4, 75.

ಡೊಕ್ಕರಿಸು ḍŏkkarisu. To choke, to stifle (Grj. 2, after 106; Bh. 1, 10, 38).

ಡೊಕ್ಕಳ ḍŏkkaḷa. = ಡೊಕ್ಕರ, q. v.

ಡೊಕ್ಕೆ ḍŏkkĕ. The body (ಒಡಲ್, ಮೆಯ್ Šm. 71; T. ತೊಕ್ಕು; Tĕ.: the belly; the flanks of the belly). — ಡೊಕ್ಕೆಯೆಲುಬು. -ಎಲುಬು. A rib (S. Mhr.).

ಡೊಗರು ḍŏgaṟu. = ಡೋಗರು, ದೊಗರು, ದೋಗರು. A hollow, a hole in a wall, in a tree, in the ground, etc. (My.; Tĕ., T. ಡೊಂಗು). — ಡೊಗರು ಬೀಳು. A hole to be formed (My.).

ಡೊಗೆ ḍŏgĕ. = ದೊಗೆ. To make a hole, to excavate a hole (with the hand, a crow, the nails or claws, etc., My.; *cf.* Tĕ. ದೋಕು).

ಡೊಗ್ಗೆ ḍŏggĕ. The state of being thick (used of pure buttermilk, My.). ಅಗ್ಗದಾ ಅರಳುಣ್ಬು, ಡೊಗ್ಗೆಮಜ್ಜಿಗೆಯುಣ್ಬು, ಹೆಗ್ಗುಳದ ಕಾಯಿ ಮೆಲಲುಣ್ಬು; ಮೂಡನಾಡೆಗ್ಗೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.).

ಡೊಂಕ ḍŏṅka. = ಡೊಂಕು 2. (ಕುಂಚಿತ, ಕುಡು G.; Tĕ. ಡೊಂಕು, ದೊಂಕು). ಡೊಂಕಗೋಣು (B. 4, 181).

ಡೊಂಕಣಿ ḍŏṅkaṇi. = ಡೊಂಕಳಿ, ಢೊಂಕಣಿ. A spear, a lance (ಕೊನ್ತ, ಸಬಳ Kk. 40; Šm. 43; Bh. 6, 2, 4; J. 12, 24; 22, 6; Tĕ. ಡೊಂಕನೆ).

ಡೊಂಕತನ ḍŏṅkatana. = ಡೊಂಕುತನ. (ನಮ್ರತೆ Čb.).

ಡೊಂಕಳಿ ḍŏṅkaḷi. = ಡೊಂಕಣಿ. See s. ಈಟಿ.

ಡೊಂಕು ḍŏṅku. 1. (= ದುಬುಕು). To bend, to be crooked (Bp. 59, 22; Tĕ.: to shrink or retreat, hide).

ಡೊಂಕು ḍŏṅku. 2. = ಡೊಂಕ. The state of being bent, curved, crooked or out of the regular, straight course; crookedness, etc.; a bend, a curve (ವಕ್ರ, ವಕ್ರ Nn. 54; ವಿಕಟ, ಕೊಂಕು 146; My.; fr. ದುಬುಕು). ಡೊಂಕಾದರೆ ಸುಂಕಾ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಕಬ್ಬು ಡೊಂಕಾದರೆ ಸವಿ ಡೊಂಕೇ? (Prvs.). ಡೊಂಕನಲ್ಲಿ (Nn. 54). ಡೊಂಕುಗಳ್ (Bp. 46, 58). ಲೋಕಿಯ ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾನಸಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Bp. 17, 13; 58, 49; B. 2, 3; ಅತಿ ಡೊಂಕು; Prvs. s. ನಾಯಿ, ಬಂಕಾಪುರ, ಬಿಂಕ, ಬೆಂಕಿ. — ಡೊಂಕುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bent foot (Bp. 20, 11). — ಡೊಂಕು ಗೋಣು. A bent neck (B. 5, 34). — ಡೊಂಕು ಡೊಸುಕು. dupl. (My.). — ಡೊಂಕು ಪಂಕು. dupl. (My.). — ಡೊಂಕುವೆಡ್. -ಪೆಡ್. To get crooked or bent (V. 11, 30).

ಡೊಂಕುತನ ḍŏṅkutana. = ಡೊಂಕತನ. The state of being bent (My.).

ಡೊಂಗರ ḍŏṅgara. = ದೊಂಗರ. A steep rock (Mhr. ಡೋಂಗರ, a hill); a precipice (My.).

ಡೊಣೆ ḍŏṇĕ. 1. = ದೊಣೆ 1. A small natural pond in rocks (ಕುಣ್ಟ Šra. 96; Bp. 1, 39; My.; Si. 102; *cf.* Sk. ದ್ರುಣಿ or ದ್ರೋಣಿ?). ಹೊಟೇ ನೀರಿಗೆ ಡೊಣೆನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯೋ? (Prv.). **2,** a hollow, a hole (J. 16, 24). — ಡೊಣೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sunken eye (S. Mhr.). — ಡೊಣೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To get holes (A bh. P. 13, after 54).

ಡೊಣೆ ḍŏṇĕ. 2. = ದೊಣೆ 2. A quiver (ನಿಷಂಗ Čt. II, 36; ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಗೆ, ತೂಣೆ Šm. 43; ಬತ್ತಳಿಕೆ 96; ಹೊದೆ 98; ಬತ್ತಳಿಕೆ, etc. Kk. 40; *cf.* Sk. ತೂಣ 1). See Abh. P. 13, 90; Bp. 4, 18; Rŝv. 6, 45; Šsv. 4, 19.

ಡೊಣೆ ḍŏṇĕ, 3. (= ಡೊಣ್ಣೆ?). — ಡೊಣೆಯುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. (Coarse salt), a kind of factitious salt (ಪಾಕ್ಯ, ಬಿಡ Si. 312; *only in* Si.).

ಡೊಣ್ಡೊಳೆ ḍŏṇḍŏḷĕ. = ದೊಣ್ಡೊಳೆ. N. of a plant (ನಾಳ Mr. 110, o. r. ದೊಣ್ಡಳೆ; Sk. ನಾಡೀ, a sort of bent grass; ನಾಲೀ, a lotus flower).

ಡೊಣ್ಣೆ ḍŏṇṇĕ. = ಡೋಣೆ, ತೊಣ್ಣೆ 2, ತೊಣ್ಣೆ, ದೊಣ್ಣೆ. A cudgel, a club (My.; B. 4, 43; Mhr. ಢೋಣಾ, large and bulky; ಢೋಣ, the stump of a tree; a rude block; *cf.* ಟೊಣಪೆ; Sk. ಸ್ಥೂಣ, ಸ್ಥೂಲ?). ಕಂಕುಳದಲ್ಲಿ ದೊಣೆ, ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಲಾಮು.—ಕುಮ್ಮಾಟಿಗೆ ವರುಷ, ಡೊಣ್ಣೆಗೆ ನಿಮಿಷ (Prvs.). **2,** a chameleon. **3,** = ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ. (My.). — ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A stout, or a stupid, man. ಉಮ್ಬೋದಕೆ ಉಡೋದಕೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಕೆಲಸಕೆ ಮಾತ್ರ ಡೊಣ್ಣಪ್ಪ (Prv.). — ಡೊಣ್ಣೆಕಾಟ. = ಡೊಣ್ಣೆಕಾತ, ಡೋಣಿಕಾಟ, etc. N. of several kinds of Agames (Bd.; My.). — ಡೊಣ್ಣೆಕಾತ. = ಡೊಣ್ಣೆಕಾಟ. (My.). — ಡೊಣ್ಣೆ ಮುಳ್ಳಿನ ಜಾಲಿ. A shrub or low tree with very large white spines, Acacia latronum Willd. (Z.). — ಡೊಣ್ಣೆಮೂಗು. A huge nose (My.). — ಡೊಣ್ಣೆಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A large kind of chilli (My.). — ಡೊಣ್ಣೆಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. A kind of middle-sized rice (My.). — ಡೊಣ್ಣೆಹುಳು. An insect living in cow-dung (S. Mhr.).

ಡೊಪ್ಪೆ ḍŏppĕ. = ಡೊನ್ನೆ, ದೊನ್ನೆ q. v., ದೆ ಒಪ್ಪೆ. (My. occasionally; Tĕ. ಡೊಪ್ಪ).

ಡೊಬ್ಬು ḍŏbbu. = ದಬ್ಬು 2, ದಬ್ಬು, ದೊಬ್ಬು. To shove, to push, to thrust; to throw (a thing) down from above (My.); to put (one thing, as a basket, etc., over another, or as rubbish, etc., into any receptacle, My.). Cf. ದಬ್ಬು 2.

ಡೊಮ್ಬ ḍŏmba. = ಡೊಮ್ಬರ, ದೊಮ್ಬ, ದೊಮ್ಬರ. A caste of tumblers and merry-andrews (ಕೊಲ್ಲಟಿಗ Kk. 38; Šm. 59; C.; M., T.; Tĕ. ದೊಮ್ಮೆ, ದೊಮ್ಬರೆ, ದೊಮ್ಮರೆ; Mhr. ಡೋಮ್ಬಾರೀ; *cf.* Sk. ಡಮ, ಡುಮ್ಬ, ಡೋಮ, ಡೋಮ್ಬ, a man of low caste, a Dom, also Mhr.; see ಡೋಹ). ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಡೊಮ್ಬಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ?—ರಮ್ಭಾನೃತ್ಯಕೇಂ ಡೊಮ್ಬರೆ? (Sś. in B. 5, 160). See ಮುದಿ-. — ಡೊಮ್ಬರ ಹುಟಿ. An insect used by children to perform tumbling feats (S. Mhr.). — ಡೊಮ್ಬವಱ. -ಪಱ. A tumbler's drum (ದಡ್ಡಸ Šmd. II; Šm. 65).

ಡೊಮ್ಬರ ḍŏmbara. = ಡೊಮ್ಬ. (My.).

ಡೊಮ್ಬರಗಿ ḍŏmbaragi. A particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಡೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ ḍŏmbara-gitti. A woman of the ḍŏmbas (My.).

ಡೊಮ್ಬಿ ḍŏmbi. = ಡೊಮ್ಬು, ತೊಪ್ಪೆ 2, ದೊಮ್ಬಿ q. v., ದೊಪ್ಪೆ. A mass, a multitude; a swarm, a crowd; a disorderly mob (My.; J. 29, 46).

ಡೊಮ್ಬಿತಿ ḍŏmbiti. = ಡೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. = ಡೊಮ್ಬಿ, etc. (Bh. 1, 8, 7).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. 1. = ಡಮ್ಬ 1, etc. (Bp. 40, 51; Bh. 1, 5, 19; J. 17, 54; T. ಇಡುಮ್ಬು, ಇಡುಮ್ಬೈ).

ಡೊಮ್ಬು ḍŏmbu. 2. A hole or deep part in a river or tank (S. Mhr.; Mhr. ಡೋಹ).

ಡೊಱೆ ḍŏṟĕ. = ತೊಱೆ 2, q. v. (Si. 122, *only* in Si.).

ಡೊಸಕ್ ḍŏsak. = ತಸಕ್, ತೊಸಕ್, ದೊಸಕ್. An imitative sound, used when one's foot treads in mud, clay, fresh cow-dung, etc. ಕೆಸಱಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಡೊಸಕ್ಕೆನ್ತ ಇೞಿಯಿತು; ಕೆಸಱಿನಲ್ಲಿ ಡೊಸಕ್ಕೆನ್ತ ಕಾಲಿಟ್ಟನು; ಡೊಸಕ್ಕೆನ್ತ ತುೞಿದನು (My.).

ಡೊಸಕ್ಕನೆ ḍŏsakkanĕ. = ತಸಕ್ಕನೆ, ತೊಸಕ್ಕನೆ, ದೊಸಕ್ಕನೆ. With the sound of ಡೊಸಕ್ (My.).

ಡೊಳ್ ḍŏḷ. = ಡೊಳ್ಳು. — ಡೊಳ್ಹೊಟ್ಟೆ. = ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆ. (My.).

ಡೊಳ್ಳಾಸ ḍŏḷlâsa. = ದೊಳ್ಳಾಸ. Trick, deceit, fraud (ಪೈಸಿಕ Čt. II, 20; ಕಪಟ, ಮಾಯೆ Bhn. 26; Bh. 8, 26, 29; Râm. 3, 4, 21; Tĕ. ಡೊಲ್ಲೆ, a lie, falsehood); a fantastic form (Bh. 1, 20, 60).

ಡೊಳ್ಳು ḍŏḷḷu. = (ಟೊಳ್ಳು), ಡೊಳ್, ದೊಳ್ಳು, (ಪೊಳ್ಳು). (What is hollow: hollowness, Tĕ. ಡೊಲ್ಲೆ, ದೊಲ್ಲೆ; Mhr. ಢೋಲ, a cavity, in a tree, rock, etc.; *cf.* ಡೊಗಱು); a hollow protuberance: a protuberant, huge belly (My.; Bh. 1, 14, 21; Mhr. ಢೋಲ; *cf.* ಡೋಲು 2). ಡೊಳ್ಳುಗಳ ಹೇರೊಡಲ ವಂಚಕರು (Bp. 51, 54). ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೇ ಅಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಬಾವನಲ್ಲ.—ಅರಮನೇ ಹಣಾ ಕಟ್ಟಿ, ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗೆ ಡೊಳ್ಳು ಬನ್ತು (Prvs.). — ಡೊಳ್ಳುಗಣಪತಿ. Gaṇapati with his huge belly. See Prv. s. ತಱಗು. — ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆ. A huge belly (My.; Bp. 59, 11). — ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೂಚ. N. (Bp. 56, 42).

ಡೋಕಾ ḍôkâ. Anxious apprehension; danger, peril; a perilous event; injury; a loss in trade (My.; Mhr., H. ಧೋಕಾ).

ಡೋಕಾರಿ ḍôkâri. A person of anxious apprehension, one who cries out when he is not hurt (S. Mhr.).

ಡೋಕಾರಿತನ ḍôkâritana. The state or behaviour of a ḍôkâri (S. Mhr.; B. 4, 137).

ಡೋಣಿ ḍôṇi. = ಡೊಣ್ಣೆ. — ಡೋಣಿಕಾಟ. = ಡೊಣ್ಣೆಕಾಟ. (ಸರಟ, ಓತಿಕಾಟ G.).

ಡೋಣಿ ḍôṇi. = ದೋಣಿ. Tbh. of ದ್ರೋಣಿ. A tub, a trough, etc.; a boat (C.; ನಾವೆ Mr. 407). ಡೋಣಿ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ (Prv.). ಡೋಣಿಯೇಱುವವಂ (ನಾವಿಕ Mr. 247). See J. 22, 26; Si. 83. 94; B. 3, 119; 5, 154. 2, a particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಡೋರ ḍôra. A man who colours leather (S. Mhr.).

ಡೋರಿಯ ḍôriya. A sort of striped cloth (My.; Mhr., H. ಡೋರವಾ; Br. ಡೋರಿಯಾ).

ಡೋಱು ḍôṟu. = ಡೊಗಱು, etc. (Bp. 38, 55). — ಡೋಱುಗಳೆ, -ಕಳೆ. To rend (v. t.), to crack, to perforate (J. 22, 42; 24, 30; Bh 8, 21, 8).

ಡೋಲಾಯಮಾನ ḍôlâyamâna. Swinging; wavering, being perplexed (My.; Tĕ., Sk. ದೋ-).

ಡೋಲಿ ḍôli. = ಡೋಳಿ, ದೋಲಿ, ದೋಲೆ. A dooly or litter (My.; B. 5, 47. 286; Mhr., H. ಡೋಲಾ, the taboot, a kind of bier).

ಡೋಲು ḍôlu. 1. = ಡೋಳು, ದೋಳು. Tbh. of ಢೋಲ. (My.; Si. 62. 453). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಡೋಲು ḍôlu. 2. (Mhr. ಢೋಲ; see s. ಡೊಳ್ಳು). — ಡೋಲುಹೊಟ್ಟೆ. = ಡೊಳ್ಳು-. (Si. 197).

ಡೋಹ ḍôha. A čaṇḍâla (ಚಾಣ್ಡಾಲ Mr. 381; Mhr. ಡೋಮ್ಬ; see Sk. s. ಡೊಮ್ಬ). — ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 30). — ಡೋಹರ ಕಕ್ಕದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಡೋಳಿ ḍôḷi. = ಡೋಲಿ. (Si. 275).

ಡೋಳು ḍôḷu. = ಡೋಲು 1. (My.).

ಡೌ ḍau. For Kannaḍa or Tadbhava words beginning thus see ಡವ- and ಡವು-.

ಢ್

ḌH

ಢ್ ḍh. The thirty-fourth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). Only a few words begin with this letter in Kannaḍa (22-24).

ಢ ḍha. The letter ಢ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 4 (Mr. 349).

ಢಂ ḍhaṁ. A sound in imitation of the report of a cannon (C.). **2,** a peculiar way of breaking wind (S. Mhr.). — ಢಂ ಢಂ. rep. With repeated bangs (My.; Tĕ. ఢమంఢమ). — ಢಮ್ಮೆನೆ. -ಎನೆ. (Šmd. 22 Mdb. MS.). Bang!

ಢಕಾರ ḍha-kâra. The letter or syllable ಢ (Šmd. 11).

ಢಕ್ಕರ ḍhakkara. (Čpr. 5, after 76; 5, 79).

ಢಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ ḍhakkâ-mukki. = ಢಕ್ಕಾಮುಕ್ಕ. Pushing and pummeling; shoving and cuffing (My.; Mhr., H. ಧಕಾಬುಕೀ; Br., H. ಢಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ).

ಢಕ್ಕುಳಿ ḍhakkuḷi. Putting off a thing to be done from day to day, putting off one upon another, as a work to be done (Bh. 8, 26, 32; Mhr. ಢಕಲ, ಢಕಲಾಢಕಲೀ).

ಢಕ್ಕೆ ḍhakkĕ. 1. = ಡಕ್ಕೆ, etc. A double drum, a pair of kettle-drums, a ḍhâk.

ಢಕ್ಕೆ ḍhakkĕ. 2. = ದಕ್ಕಿ, ದಕ್ಕೆ. A sudden push; a shock; a blow or stroke of misfortune, damage, harm (My.; Mhr. ಢಕಾ; Mhr., H. ಧಕಾ, ಧಕ್ಕಾ). — ಢಕ್ಕೆ ಪಡು. To receive or suffer a shock, etc. (My.). — ಢಕ್ಕೆ ಬಡಿ. A shock, etc. to happen (to a person, etc., My.). — ಢಕ್ಕೆ ಬೀಳು. = ಢಕ್ಕೆ ಪಡು. (My.).

ಢಣ ḍhaṇa. = ಢಣಲ್, ಡಣ 1. A sound to imitate that emitted by a jâgaṭĕ when struck. — ಢಣ ಢಣಾ. The repeated sound of ಢಣ (My.).

ಢಣಂ ḍhaṇaṁ. — ಢಣಮ್ಮೆನೆ. -ಎನೆ. (Šmd. 22 Mdb. MS.).

ಢಣತ್ಕೃತ ḍhaṇat-kṛita. The sound of bells (Č. Bp. 47, 36; *cf.* ಢಣ).

ಢಣಲ್ ḍhaṇal. = ಢಣ. (S. Mhr.).

ಢಣಾಯಕ ḍhaṇâyaka. N. (My.). ಹೋಟೀ ನೀರಿಗೆ ಢಣಾಯಕನ (or ಡೊಣೆನಾಯಕನ) ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? (Prv.). *Cf.* ದಣ್ಣಾಯಕ?

ಢಾಲ ḍhâla. = ಡಾಲು. A shield.

ಢಾಳ ḍhâḷa. (Šmd. 24 Mdb., o. r. ಅಢಾಳ). A tall banner (= ಧ್ವಾಳ, My.).

ಢಾಳು ḍhâḷu. Cast, mould; way, style (Mhr. ಢಾಳ). — ಢಾಳ. -ಆ 3. A clever fellow (Bh. 8, 26, 32).

ಢೆಂಕಣಿ ḍhĕṅkaṇi. (Šmd. 24). = ಡೆಂಕಣಿ. ಇಟ್ಟಡುವ ಢೆಂಕಣಿ (ತಿಲೋಜ್ಜತ Mr. 192, o. r. ತಿಲೋಜಿತ; see ತಿಲೋರ್ಜಿತ).

ಢೆಂಕೆ ḍhĕṅkĕ. (Šmd. 24). (= ಡೆಂಕೆ).

ಢೊಕ್ಕರ ḍhŏkkara. (Šmd. 24, o. r. ಢೊಂಕರ). (= ಡೊಕ್ಕರ).

ಢೊಂಕಣಿ ḍhŏṅkaṇi. (Šmd. 24). = ಡೊಂಕಣಿ.

ಢೊಂಕರ ḍhŏṅkara. = ಢೊಕ್ಕರ, q. v.

ಢೋಲ ḍhôla. = ಡೋಲು 1, etc. A large drum.

ಣ N

ಣ್ ṇ. The thirty-fifth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 24). It stands as final in many K. and some Tbh. words, *e. g.* ಉಣ್, ಕಣ್, ಗೇಣ್, ಜಾಣ್, ತಣ್, ನಾಣ್, ನುಣ್, ಪಣ್, ಪವಣ್, ಪೂಣ್, ಪೆಣ್, ಪುಣ್, ಮಣ್, ಮಾಣ್, ಗೋಣ್, ಶರಣ್, and is often doubled as such when meeting a short vowel, *e. g.* ಕಣ್ಣಿಂ, ಪೆಣ್ಣಿಂ, ಪಣ್ಣಿಂ, ಮಣ್ಣಿಂ, ಉಣ್ಣಳ್ (84), ಉಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣರ್, ಉಣ್ಣದೆ (87), ಪೆಣ್ಣುಡೆ, ನುಣ್ಣರಿಸಿನಂ, ತಣ್ಣೆಲರ್ (214); but ಉಣಲ್, ಉಣಲೊಡಂ, ಉಣೆ (86), ಶರಣಾರುಂ, ಪರಲೆಲ್ಲಂ, ಪವಣಿಲ್ಲ, ತೊದಳುಣ್ಬು (85), ದಲಿವಂ (85), ಜಾಣಂ, ನಾಣಂ (84). About its connection with ನ್, ರ್ and ಳ್ see *e. g.* ಕಣ್ಣೀರ್, ಕಣ್ಣೋಟ, ತಣ್ಣೆಳಲ್; ಮಣಲ್; ಉಣ್ಬು, ಕೊಣ್ಡು, ಮಳಲ್. **2,** it forms an auxiliary in ಣ 2.

ಣ ṇa. 1. The letter ಣ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 5 (Mr. 349).

ಣ ṇa. 2. = ದ 3, q. v.

ಣಕಾರ ṇa-kâra. The letter or syllable ಣ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಣತ್ತಡಗಡೈಡಣ ṇattaḍa-gaḍĕiḍaṇa. A mode of beating time in music (ತಾಳರವ Mr. 81, o. r. ಣುತ್ತಡ-; *cf.* ತನ್ದನ).

ಣತ್ವ ṇatva. = ಣಕಾರ. (Šmd. 42. 189. 290. 291; Kâvy. I, 3, 104-108).

ಣಾನ್ತ ṇa-anta. A term ending in ಣ್ or ಣ (Šmd. 274. 314).

ತ್

T

ತ್ t. The thirty-sixth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). About its connection with ದ್ see 53. 54. 78. 79. 120. 146. 184. 199. 200. 204-206. 212. 213. 215. 216. 223. 224. 229. 246. 265. 281. 282. 284. 285. 287-289. 381. 385. 386; about that with ಟ್, 199. 214. 215. 282. 285. 287; about that with ಬ್, 30. For other connections see *e. g.* ಪದಿ, ಪನ್, ಪಯಿನ್, ಒಮ್ಬಯ್; ಚೇಟಿ, ತೇಟಿ; ಜೇನ್, ತೇನ್; ಸೋಗೆ, ತೋಗೆ; ಟೆಂಗು, ತೆಂಗು; ಜೂಗು, ತೂಗು.

ತ ta. 1. The letter ತ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 6 (Mr. 349). **3,** N. of a certain metrical foot (Čh.; Mr. 363).

ತ ta. 2. = ದ 2, in ಇನ್ತು 1.

ತ ta. 3. An affix, *e. g.* in ಆತಂ, ಊತಂ, ಈತಂ (Šmd. 182). ಆಱಿತಂ, ಕಡಿತಂ, ಉಱಿತಂ, ಏತಂ, ಓತಂ, ಎರ್ತಂ, ಪೊರ್ತಂ (246, 247).

ತ ta. 4. = ತಕ್, etc., *e. g.* ತಗೊಮ್ಬೋಣ (ಉಪಚಯ, ಪರಿಗ್ರಹಣ Cb.).

ತಂಸೂಕು tamsûku. A note of hand, a bond (My.; Mhr., H. ತಮಸೂಕ).

ತಃ tah. ತಸ್. From that, from. See ಅನ್ಯತಸ್, etc.

ತಕ್ tak. = ತ 4, ತೆಕ್, etc., ತೆಗೆದು. A P. p. of ತೆಗೆ 1, in ತಕ್ಕೊಳ್ಳು, ತಕ್ಕೋ (= ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು, etc.; My.; Bp. 48, 6; B. 1, 15; 2, 17; Si. 260. 388). — ತಕೊಳ್ಳು ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. rep. (B. 4, 126).

ತಕ taka. (= ತೆಕ್ಕ). An imitative sound. — ತಕ ತಕನೆ. rep. Quickly (of dancing, My.; Tĕ. ತಕತಕ). — ತಕ ತಕಾ. = ತಕ ತಕನೆ. (My.). — ತಕ ತೈ. A sound used in beating time at dancing (My.). — ತಕ ಪಕನೆ. reit. = ತಕ ತಕನೆ. (My.). 2, vehemently, greatly, much (used of boiling, Č. Bp. 2, 3; C.; Tĕ. ತಕತಕ).

ತಕತೆ takatĕ. = ತಕ್ತೆ, q. v. (My.).

ತಕರಾರು takarâru. A statement or representation in disproof or disallowal, as by litigants, etc.; starting objections; making difficulties; (contesting, My.; Mhr., H., Br.; see Prv. s. ತಣ್ಟೆ 1). — ತಕರಾರುಅರ್ಜಿ. An appeal against a lower court's judgment, an appeal (Mhr.); a counter-petition (My.).

ತಕರೀರು takarîru. = ತಕರಾರು. Contesting, etc. (My.).

ತಕಶೀರು takašîru. = ತಕ್ಸೀರು. An offence, a fault (My.; Mhr., H.).

ತಕಾರ ta-kâra. The letter or syllable ತ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 30-34).

ತಕಾವಿ takâvi. Advances made out of the public treasury (My.; Br.; Mhr., H. ತಗಾಈ).

ತಕ್ಕ takka. (P. p. relative of ತಗು; *cf.* ತಗಹು 2). Fit; proper, right, deserving, suitable, salutary, good, etc. (C.; ಜವಳಿ, ಪಾಸಟ Čt. I, 88); a good man; a friend (ಕೆಳೆಯ Čt. II, 72; ಹಿತವ Kk. 38; ಪರಮ ಹಿತನ Šm. 47). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜುಗುಂ ತಕ್ಕಂ (Šmd. 159). ಆತಂಗೆ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ (159). ತಱಿಯಲ್ ತಕ್ಕ ಎಳವರ್ತಿಗಳ್; ಬಿಡದೆ ಈಯಲ್ ತಕ್ಕ ಸಮ್ಪತ್ತಿ; ಮಾತಱಿಯಲ್ ತಕ್ಕ ವಿವೇಕಂ (277). ಬಯಸಲ್ ತಕ್ಕ ಮೋಕ್ಷಂ (8 Cm.). ಪೋಲಿಸುವೊಡೆ ಇರ್ವರುಂ ತಕ್ಕರ್ (298). ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲು ತಕ್ಕವನು (ಸಭಾಸದ್, ಸಾಮಾಜಿಕ, etc.); ದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ತಕ್ಕವನು (ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಹ); ತಕ್ಕ ಹೊತ್ತು (ಪ್ರಸ್ತಾವ, ಅವಸರ); ತಲೆಯನ್ ಅರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ); ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆನ್ದು ಸನ್ನದ್ಧಮಹ ಚತುರಂಗಬಲವನು ತಕ್ಕ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಇರಿಸುಹವು (ವ್ಯೂಹ); ಒನಕೆಯಿನ್ದ ಕೊಲ್ಲಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಮುಸಲ್ಯ); ಅತಿಥಿಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವೆ (ಆತಿಥ್ಯ); ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವದಕೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ); ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಕಶ್ಯ, ಕಶಾರ್ಹ Nr.). ಹಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ); ಪೂಜಿಸಲ್ ತಕ್ಕವ (ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ, ಪೂಜ್ಯ Hlâ.). ತಕ್ಕವನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದರೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಆದರೂ ಸಿಕ್ಕುವದು (Prv.). See Bp. 56, 21; 61, 56; B. 1, 15. 25; 4, 119. 144; 5, 127; Rŝv. 13, 97; J. 6, 35; 26, 11; 30, 51; 31, 31; Si. 236. 264. 319. — ತಕ್ಕದು. -ಅದು 1. That is fit, etc., anything proper (C.). ನೀನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ ತಕ್ಕದು, it is a fit thing (for) you to go there, *i. e.* you ought to go there (C.). — ತಕ್ಕನಿತು. -ಅನಿತು. As much as is suitable, etc. (Bp. 17, 8). — ತಕ್ಕನ್ತಿರೆ. -ಅನ್ತಿರೆ. = ತಕ್ಕನ್ತೆ. (ತಕ್ಕ ಹಾಂಗೆ Šmd. 210. 356 Cm.). — ತಕ್ಕನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As is or was fit (C.). — ತಕ್ಕನ್ಥಾದು. -ಅನ್ಥಾದು. = ತಕ್ಕದು. (Si. 265. 344). — ತಕ್ಕಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. = ತಕ್ಕನಿತು. (C.). — ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ. = ತಕ್ಕನ್ತೆ. (C.). — ತಕ್ಕುದು. -ಉದು. = ತಕ್ಕದು. (ಯುಕ್ತ, etc. Nr.). ಪದಾರ್ಥಮಂ ಸಾಧಿಸಲ್ ತಕ್ಕುದುದ್ಯೋಗಂ (Šmd. 6). ಪಿರಿಯರೆನೆನ್ದು, ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬಯ್ವುದು ತಕ್ಕುದೇ? (258). See Čpr. 3, 68; 3, after 135; Abh. P. 9, 152; 11, 22; 14, 93; Rŝv. 13, 4.

ತಕ್ಕಡಿ takkadi. A balance or pair of scales (ಘಟ Si. 490; C.; T. ತಕ್ಕಡ್ಡೈ; M. ತಕ್ಕಡಿ; Tĕ. ತಕ್ಕಡೆ; Mhr. ತಾಗಡೀ, ತಾಜವಾ). ತಕ್ಕಡಿ ಬಲ್ಲದೇ ಮನೆಯ ಬಡತನವ? — ತಕ್ಕಡೀ ಸ್ವರೂಪಾ ತಕ್ಕವನೇ ಬಲ್ಲ (Prvs.). See ಅಕ್ಕಡಿ-.

ತಕ್ಕಳಿಸು takkalisu. To sprinkle, as water (My.; *cf.* ತಳಿ 1).

ತಕ್ಕಾ takkâ. = ತಕ್ಕಿ, (ದಗೆ 1, etc.). (Mhr., H. ದಗಾ, deceit, etc.). — ತಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿ. Fraud, dishonest doings (My.; Mhr., H. ದಗಾಬಾಜೀ).

ತಕ್ಕಾಳಿ takkâli. The tomato or love-apple, Lycopersicum esculentum Mill. (St. & Pl.; T., M.; Tĕ. ಟೆಕ್ಕಲಿ).

ತಕ್ಕಿ takki. = ತಕ್ಕಾ. — ತಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ. = ತಕ್ಕಾ-. (My.).

ತಕ್ಕಿಲೆ takkilĕ. = ತಗ್ಗಿ No. 1. (Tbh. of ತರ್ಕಾರಿ). — ತಕ್ಕಿಲೆಗಿಡ. The tree Sesbania aegyptiaca Pers. (Aeschynomen sesban, Burm. Lin.; ಜಯೆ, ಜಯನ್ತಿ, ತರ್ಕಾರಿ, ನಾದೇಯಿ, ವೈಜಯನ್ತಿಕೆ, ತಗ್ಗಿಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡ Si. 137; Tĕ. ತಕಿಲೆ, ತಕ್ಕಿಲಿ, ತಕ್ಕಿಲೆ, ತಕ್ಕೆ, ತಕ್ಕೆಡೆ).

ತಕ್ಕು takku. 1. Largeness, greatness, exalted position (ಪಿರಿ Čt. I, 36; Abh. P. 14, 95; T. ತಗ್ಗು, ತಂಜ, ತಡವು, ತಡಿಪ್ಪು, greatness = ಪೆರುಮ್ಮೈ; ತಗುದಿ, a crowd; *cf.* ತವೆ 2, ತಾಮರ, ತೆಕ್ಕನೆ). — ತಕ್ಕಱಿ. -ಅಱಿ. Greatness to be ruined, to be brought low (Abh. P. 6, 9; 9, 58); to sacrifice one's exalted position (9, 152). — ತಕ್ಕುಗಿಡು. -ಕಿಡು.

To lose one's greatness, to be brought low or humbled (Abh. P. 11, 52; 13, after 126; 14, 11).

ತಕ್ಕು takku. 2. Love, affection (ನೇಹ Čt. II, 36; ಅಕ್ಕರು, ಕಾದಲ್ಮೆ, ನಲ್ಮೆ, ಎಲಿಕ, etc., ಸ್ನೇಹ, Šs.; Čpr. 6, 21; T. ತಂಗ್ಯೆ, ತಗವು; M. ತಂಗ); desire (Abh. P. 11, after 51; 13, 21).

ತಕ್ಕುಮೆ takka-umĕ. (Šmd. 248). Fitness, etc.

ತಕ್ಕೆ takkĕ. 1. = ಟಕ್ಕೆ 2, (ತಬ್ಬು 2), ತರ್ಕೆ, ತಬ್ಕೆ, ತಬ್ಬು, ತೆಕ್ಕೆ, ತೆಕ್ಕೆ 1. Embracing; an embrace (J. 6, 34; 28, 5). **2,** the amount of wood, etc. that can be grasped with the arms at once (My.). — ತಕ್ಕೆ ಕೊಳ್. To embrace. ತಳಿರ್ವಾಸಿನಿನ್ದೆ ಸೆಜ್ಜೆಗೆ ಕೆಳದಿಯರ್ ಏಂ ತಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದರ್ ವಿರಹಾಕುಲೆಯಂ? (Šmd. 133). — ತಕ್ಕೆಗೂಡ್ಡಿಸು. -ಬನ್ದಿಸು. To link (to one's self) for an embrace, to embrace (J. 26, 21).

ತಕ್ಕೆ takkĕ. 2. = ಟಕ್ಕೆ 3, ತಳಕು 1, (ತಳೆ 2), ತೆಕ್ಕೆ 2. Joining, coupling; an associate, a mate (used of animals, My.). **2,** an accumlation, a heap (as of grass, etc.), a number of persons or beasts assembled together, a putting together (of clothes, etc., My.). — ತಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To tie any restive animal to a tame one (My.).

ತಕ್ಕೆಯ್ಸು takkĕysu. = (ತಬ್ಬು 1), ತರ್ಕಯಿಸು, ತರ್ಕವಿಸು, ತರ್ಕಿಸು, ತರ್ಕೆಯ್ಸು, ತಬ್ಕಿಸು, ತಬ್ಕೆಯ್ಸು. To embrace, etc. (Bp. 59, 24; Râm. 1, 16, 17; J. 2, 49; 4, 60. 72).

ತಕ್ಕೊಳ್ಳು takkŏllu. See s. ತಕ್.

ತಕ್ಕೋಲ takkôla. The tree Pimenta acris. 2, a particular fragrant drug (ದ್ವಿಜೆ, ಹರೇಣು, ರೇಣುಕೆ, ಭಸ್ಮಗನ್ಧಿನಿ, etc., ರೇಣುಕ ಎಮ್ಬುವ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ Si. 152; M.: Illicium anisatum; Tĕ.: Clerodendrum inerme Heyne; T.: different kinds of perfume).

ತಕ್ಕೋಲಕ takkôlaka. The aromatic fruit of Clerodendrum inerme (My. Amara).

ತಕ್ತೆ taktĕ. = ತಕತೆ. A tabular statement, list, etc.; an account of particulars, as of receipts, expenses, etc. (My.; Mhr., H. ತಕ್ತಾ; Br.).

ತಕ್ಯ takya. A pillow, a cushion, or pad (Mhr., H. ತಕ್ಯಾ). ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ಡ್ರುವವಗೆ ತಕ್ಯ ಯಾತಕ್ಕೆ? (Prv.).

ತಕ್ರ takra. *Buttermilk with a fourth part of water* (according to others with still more water; ಅಳೆ Mr. 182). See ಅಳೆ, ಕಟಿಲ್. ತಕ್ರ ತಕ್ರನಿಗೆ ಸಹಾ ದುರ್ಲಭ (Prv.). See Prv. s. ತುಕ್ರ.

ತಕ್ರಬಲಿ takra-bali. A kind of dish or food. ಮೂಲಂಗಿ ಮೊದಲಾದವು ಉಳ್ಳಿ ಅಲ್ಲಂಗಳೊಳ್ ಪುಳಿವೆರಸಲ್ ಅವು ತಕ್ರಬಲಿಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 219).

ತಕ್ಷ taksha. A cutter; *a carpenter.*

ತಕ್ಷಕ takshaka. *A carpenter.* 2, *one of the principal serpents of pâtâla.* 3, N.

ತಕ್ಷಣ takshaṇa. Tbh. of ತತ್ಕ್ಷಣ. (My.; Tĕ.).

ತಕ್ಸೀರು taksîru. = ತಕಶೀರು. (My.).

ತಗ taga. 1. (= ತಗವೆ, ತಗೆ 2, ತಡ 1, ತೆಯ್ಯ). Stop, delay, etc. (ತಡದರ್ಥಂ Čt. I, 46; see ತಗೆ 1, ತಂಗು).

ತಗ taga. 2. = ತಗದು 1, ತಗೆದು. P. p. of ತಗೆ 1. See J. s. ತಗೆ 1 (ತಗ ತಗವ, ತಗ ತಗದು).

ತಗಚಿ tagači. = ಚಗಚೆ, etc. (ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ, ಪ್ರಪುನಾಟ, ಏಡಗಜ, ದದ್ರುಘ್ನ, ಚಕ್ರಮರ್ದಕ, etc. Nr. *a;* My.; Sk. ತರ್ಕಣ, ತರ್ಕಲ, ತರ್ಬಟ).

ತಗಚೆ tagačĕ. = ತಗಚಿ, etc. (Hlâ.; My.). **2,** the undershrub Cassia occidentalis L. (St. & Pl.). **3,** the Indian mulberry tree, Morinda citrifolia L. (St. & Pl.). See ದೊಡ್ಡ-.

ತಗಜೆ tagajĕ. = ತಗಚೆ, etc. (Nr. *b*).

ತಗಡಿ tagaḍi. = ತಿಗಡಿ. (My.).

ತಗಡು tagaḍu. Metal beaten into a plate, a flat piece or sheet of metal (My.; Tĕ., T.; M. ತಗಡು, ತಗಿಡು; Mhr. ತಕಟ). See B. 3, 86; 4, 96. 124; Prv. s. ಬೇಗಡೆ.

ತಗಣಿ tagaṇi. = ತಗಣೆ, ತಗುಣಿ, ತಿಗಣೆ, ತಿಗುಣಿ. A bug (S. Mhr.; B. 1, 24; Tu. ಚಗುಳಿ, ತಗುಲೆ; Mhr. ಢೇಕೂಣ). — ತಗಣಿಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A peculiar thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ತಗಣೆ tagaṇĕ. = ತಗಣಿ, etc. (My.). ತಗಣೇ ಉಪದ್ರ ಮಗಳಿಗೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Sp. s. ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು.

ತಗದು tagadu. 1. = ತಗ 2, ತಗೆದು. P. p. of ತಗೆ 1, q. v.

ತಗದು tagadu. 2. (fr. ತಗು). That is not fit or proper (Abh. P. 14, 93).

ತಗರ್ tagar. 1. To be stopped or impeded; to impede, etc. (ಗತಿಬನ್ಧನ Šmd. Dh., Šm. 104; ತಗೆ Šmd. II, Kk. 93).

ತಗರ್ tagar. 2. ತಗರು. = ಟಗರು, etc. A ram (ಅಜಭೇದ Šmd. Dh.; ಅಜ Šm. 104; ಏಲಕ, ಏಡಕ, ವೃಷ್ಣಿ, ಮೇಷ, etc. Nr.; My.; Tĕ.; Bp. 29, 4; Mhr., H. ತಗರ, ತಂಗಡೀ). — ತಗರ್ದೇರ. -ತೇರ. Having a ram for his vehicle: fire (ಅನಲ Šm. 11). — ತಗರ್ವೆಣಗಿಸು. -ಪೆಣಗಿಸು. To cause rams to fight (J. 6, 39).

ತಗರ tagara. 1. = ತವರ, etc. Tbh. of ತಮರ or ತ್ರಪು. Tin (My.; Tĕ., T., M.).

ತಗರ tagara. 2. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (ನನ್ದಿವಟ್ಟ Mr. 125; Tĕ. ತಗರೆ = ನನ್ದಿವರ್ಧನ).

ತಗರ್ಚೆ tagarčĕ. = ತಗಚೆ, etc. (ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ, ಏಡಗಜ, etc. Si. 159).

ತಗಲಿಸು tagalisu. = ತಗಿಲಿಸು, ತಗುಲಿಸು. To cause to come in contact with, etc. ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರನಾದರೂ ಮೆಯ್ ತಗಲಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ತಗಲು tagalu. = ತಗಿಲು, ತಗುಲು, (ತಗುಳ್). To come in contact with; to touch; to hit (v. i., My.; Tĕ. ತಗಲು, ತಗುಲು); to have sexual intercourse with (My.). ತಗಲಿದವನಿಗೆ ಹಗಲಿರುಳೇನು? (Prv.). See Si. 198. 247; B. 3, 45. 82; 5, 56. — ತಗಲಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to come in contact, etc. (B. 5, 224). — ತಗಲು ಹಾಕು. (*i. e.* ತಗಲ-). To bring into contact, to join, to attach (My.). ತಗಲು ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಂಗೂಢ, ಸಂಕಲಿತ Si. 379; see also 303).

ತಗಲು tagalu. = ತಗುಲು, ದಗಲ್, q. v. (B. 4, 51; T. ತಗಲ್).

ತಗಲುಗಾಱ tagalu-gâṟa. A dishonest man, a cheat (My.). ತಗಲುಗಾಱನಿಗೆ ಬಗಲ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ (Prv.).

ತಗವುದು tagavudu. (= ತಗಹು 1). See s. ತಗೆ 1.

ತಗವೆ tagavĕ. (fr. ತಗೆ). (= ತಗ 1). Stop, delay; an impediment. ತಗವಪ್ಪೊಡೆ (= ತಗವೆ ಅಪ್ಪೊಡೆ, Šmd. 67, o. r. ತೆ-).

ತಗಹು tagahu. 1. (= ತಗವುದು). An obstacle; a hindrance, an impediment (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ, ವಿಷ್ಕಮ್ಭ Mr. 453). ತಗಹಿಂ ಸಿಲ್ಕಿದಂ (Šmd. 157).

ತಗಹು tagahu. 2. (fr. ತಗು). Connection (Bp. 28, 54; Râm. 6, 13, 8); a continuous line or row; order (ಪಂಙ್ತಿ, ಪಂಕ್ತಿ Šm. 105).

ತಗಹುದು tagahudu. (for ತಗವುದು, 3rd person singular of a verb ತಗಸು, fr. ತಗು). It joins, it comes upon one (Bh. 1, 10, 13).

ತಗಾದೆ tagâdĕ. Urging for payment, dunning (My.; Mhr., H. ತಗಾದಾ). 2, a claim, suit, or dispute (Br., R., as H.).

ತಗಿಚಿ tagici. = ತಗಚಿ, etc. (ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ, etc. Si. 159).

ತಗಿಲಿಸು tagilisu. = ತಗಲಿಸು, etc. (My.; Si. 63).

ತಗಿಲು tagilu. = ತಗಲು, etc. (My.). ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ತಗಿಲಿದದು (ವ್ಯೂಢ, ಸಂಹತಿ Si. 418; see also 354. 273).

ತಗಿಸು tagisu. = ತೆಗಸು 1. (My.; B. 5, 161; *cf.* ತಕ್).

ತಗು tagu. To be (joined), fit or proper, to suit (T., M., Tĕ.). See ತಕ್ಕ, ತಗದು 2, ತಗಹು 2, ತಗಹುದು.

ತಗುಣೆ tagunĕ. = ತಗಣೆ, etc. (ಮತ್ಕಣ Mr. 166). ಮೊಗೆ ನೀರಿನೊಳಗೊನು ನೆಗೆದ್ ಅಡಿದನ್ದಿಗೆ, ತಗುಣೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಹಿಡಿದನ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಯ ನಮ್ಬುವದು (Sp.).

ತಗುಲಿಸು tagulisu. = ತಗಲಿಸು, etc. (My.).

ತಗುಲು tagulu. = ತಗಲು, etc. (My.).

ತಗುಲು tagulu. = ತಗಲು, etc. (My.).

ತಗುಲುವಿಕೆ taguluvikĕ. Touching, etc. ಜೇನೆ ತಗುಲುವಿಕೆ (ಸ್ಪರ್ಶ, etc. Si. 392).

ತಗುಸಿ tagusi. Decrease, want, deficiency, defect, scarcity (ಕುನ್ದು Bhu. 52; T. ತವಕ್ಕ; see ತವು 1; ತಗ್ಗು 1).

ತಗುಳ್ tagul̤. = (ತಗುಲು, etc.), ತಗುಳು 1. To be joined together; to come near, to approach, to meet, to unite one's self with; to commence (ಸನ್ಧಾನ Šs.; ಅಯ್ದು Šmd. Cm. 15. 189. 219. 279. 381; ಪತ್ತು 136; ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡಿರು 348; ಬರ್ 381). **2,** to run after; to chase, to pursue; to drive away; to push back (ಅನುಧಾವನ Šmd. Dh.). P. p. ತಗುಳ್ದು. ತಗುಳ್ದಂ (Šmd. 49). See Šmd. 80; Čpr. 3, 9; 5, 79; Abh. P. 4, 38; 10, after 91; Bp. 3, 36; 21, 20; 37, 19; 51, 67; 54, 36; Rsv. 8, 102; Šsv. 4, after 99; J. 5, 27; 8, 39; 24, 67; 25, 27. 30; ಬೆನ್ನಗುಳ್.

ತಗುಳಿಸು tagul̤isu. To chase, to drive away (Bp. 60, 27).

ತಗುಳು tagul̤u. 1. = ತಗುಳ್. P. p. ತಗುಳಿ. (Bp. 13, 21. 23; 43-52; 50, 54. 80; 57, 37; 59 sum; Bhâgavata 10, 17, 21).

ತಗುಳು tagul̤u. 2. Coming near, etc. — ತಗುಳು ಮಗುಱು. Approaching and receding (J. 22, 29).

ತಗುಳ್ಚು tagul̤cu. 1. To join (v. t.), to attach, to put to (Čpr. 6, after 64). ಕೋಡ ಮೊನೆಯೊಳ್ ತಗುಳ್ಚಿದ ಸೂನುಗಿಗತ್ತಿ (Rsv. 6, after 11). **2,** to join one's self to, to get to, to come under the rule of. ಅರೆ ವಸ್ತುವಿನರ್ಥಮನ್ ಉಸಿರುತ್ತಿರೆ ಸಂಹಿತೆಯಂ ತಗುಳ್ಚುವುದು (ಅಯ್ದುವುದು, Šmd. 77 Cm.). **3,** to undertake anything, to engage in (ಉದ್ಯೋಗ Šmd. Dh.); to employ. ಕೊಟಿಸಕ್ಕದಮುಂ ತಗುಳ್ಚಿ (Šmd. 78).

ತಗುಳ್ಚು tagul̤cu. 2. (To put fire to), to set on fire, to kindle, to damage with fire (ಅಗ್ನಿದಾಧನ Šmd. Dh.; *cf.* ತಾಗುಳ?).

ತಗುಳ್ಪ tagul̤pa. The state of being joined, union (Čpr. 8, 96).

ತಗೆ tagĕ. 1. To stop, to arrest, to obstruct, to impede; to stun (ಸ್ತಮ್ಭನ Šmd. Dh.; ತಗರ್ Šmd. II; T. ತಗ್ಗೈ; see ತಂಗು 1, ತಡೆ 1). P. ps. ತಗ, ತಗದು, ತಗೆದು. ತಗೆದುದು (ತಳ್ವೊಯ್ದುದು, ಅಳಿಕಿಸಿದುದು, ಅಣ್ಣಲೆದುದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.). ತಗದುದು (ತಗರ್ದುದು Kk. 93). ತಗ ತಗವ (J. 12, 22). ತಗ ತಗದು (J. 8, 39). — ತಗವುದು. = ತಗಹು 1. Arresting. 2, an impediment (ವಿಷ್ಕಮ್ಭ, ಪ್ರತಿಬನ್ಧ Hlâ.). 3, a trap, a snare (ಉನ್ಮಾಥ, ಕೂಟಯನ್ತ್ರ Hlâ.).

ತಗೆ tagĕ. 2. = ತಗ 1, etc. Stopping, etc. — ತಗೆವುಗಿಲ್. -ಮುಗಿಲ್. An obstructing cloud: the state of being greatly clouded (Abh. P. 9, 84).

ತಗೈರು tagairu. Dismissal, turning out (My.; Br., H.).

ತಗ್ಗಚ್ಚಿ taggačči. = ತಗಚ್ಚಿ, etc. (ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ, ಏಡಗಜ, etc. Si. 159).

ತಗ್ಗಿ taggi. = ತಕ್ಕಿಲೆ. (ಜಯೆ, ಜಯನ್ತಿ, ತರ್ಕಾರಿ, etc. Mr.; ಜಯೆ, etc., ತಕ್ಕಿಲೇ ಗಿಡ Si. 137). **2,** N. of a tree (ಕರಿ Mr. 118). **3,** a large shrub, Clorodendron phlomoides L. f. (St. & Pl.). See Bp. 45, 41.

ತಗ್ಗಿ taggi. Tuggee, the practice of strangling and robbing, the practice of child-stealing (My.; H. ಠಗೀ).

ತಗ್ಗಿಸು taggisu. To make low; to bow, as the face or head; to lessen; to appease (My.; B. 4, 181). ತಗ್ಗಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಶಾನ್ತ, ಶಮಿತ Nr.).

ತಗ್ಗು taggu. 1. = ತಗ್ಗ್, ತಱು. To be or become low; to be depressed; to be bent down or inclined; to stoop (v. i.); to be humble, to humble one's self; to become less, to decrease; to fall in price; to be appeased, etc. (C.; Tĕ. ತಗ್ಗು, ತಱಗು, ತಱುಗು; Tu. ತಗ್ಗು). ತಗ್ಗಿದ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ Nr.). ತಗ್ಗಿ ಇರ್ದುದು (ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ, ನ್ಯಂಚಿತ Mr. 449). ತಗ್ಗಿದವ ಎನ್ದಿಗೂ ನುಗ್ಗಾಗ (Prv.). See Čpr. 2, 44; Bp. 13, 25; 21, 40; 28, 55; 45, 41; 47, 16; Prv. s. ಮೆಟ್ಟು 1.

ತಗ್ಗು taggu. 2. = (ತರಗು, ತಾಗು 4), ತೆಗ್ಗು. Low ground; the state of being low; a depression, a sinking; a declivity; a hole; a flat, a valley; diminution; decrease; (diminu-

tiveness); scarcity, dearness; etc. (C.; Tĕ.). ತಗ್ಗಾದ ಗುಜ್ಜ (ವಾಮನ, ನೀಚ, etc. Si. 372). ಅಗಲ ಉದ್ದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ತಗ್ಗುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಇರುವನ್ನಾದು (ನಿಘ 400). See Prv. s. ಬೊಗ್ಗು 1. — ತಗ್ಗಾಳು. -ಆಳು. A dwarfish man (My.). — ತಗ್ಗುಗದ್ದೆ. A low paddy-field. ತಗ್ಗುಗದ್ದೆಗೆ ಮೂಱು ಬೆಳೆ, ಎತ್ತರ ಗದ್ದೆಗೆ ಒನ್ದೆ ಬೆಳೆ (Prv.). — ತಗ್ಗುದವಸ. Dear grain (My.). ತಗ್ಗುದವಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಗ್ಗಾ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). — ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆ. Dale and hill, low and rising ground, flats and prominences (My.; B. 4, 66). — ತಗ್ಗುನೆಲ. = ತಗ್ಗುಭೂಮಿ. (My.). — ತಗ್ಗುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. = ತಗ್ಗುದಿನ್ನೆ. (My.). — ತಗ್ಗುಭೂಮಿ. Low ground; a flat (My.; B. 4, 116). — ತಗ್ಗುಮುಗ್ಗು. Ups and downs, unevenness (My.; ವಿಷಮ G.; Tĕ. ತಗ್ಗುಮೊಗ್ಗು). — ತಗ್ಗುಶ್ರುತಿ. A note below the key, a deadened or muffled tone (My.).

ತಂ tan̊. ತಙ್. = ತಙ್, ತನ್ 1, ತಮ್ 2. Coolness. — ತಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. = ತಣ್ಗದಿರ್. A cool ray. — ತಂಗದಿರ. -ಅ 3. = ತಣ್ಗದಿರ. Who has cool rays: the moon (ಚನ್ದ್ರ Kk. 11 *b*). — ತಂಗದಿರಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (Śšv. 1, 50). — ತಂಗದಿರ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The Greek partridge, as subsisting upon moon-beams (ಚಕೋರ Kk. 21). — ತಂಗಾಳಿ. = ತಣ್ಗಾಳಿ. A cool breeze. ತಂಗಾಳಿ ಕಣ್ಡರೆ ಮಂಗವಾದರೂ ಉಲ್ಲಾಸಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). See Bh. 1, 5, 5. 10; J. 2, 65; 3, 8; 17, 40; 30, 19. — ತಂಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ತಣ್ಗೊಳ. A cool pond (Rśv. 2, 37; V. 4, 3; J. 30, 36).

ತಂಕ tan̊ka. = ಟಂಕ, etc. (Sk.).

ತಂಗಳ taṅgaḷa. = ತಂಗಳು. (My.; Tĕ. ಚಲಿದಿ, ಚದ್ದಿ). ಹಂಗಿನ ಅರಮನೆಗಿನ್ತ ಇಂಗಡದ ಗುಡಿ ಲೇಸು; ಭಂಗಬಟ್ಟು ಉಣ್ಬ ಬಿಸಿಯನ್ನ ಕಿನ್ತಲು ತಂಗಳವೆ ಲೇಸು! (Sp.).

ತಂಗಳು taṅgaḷu. = ತಂಗಳ. Any cold food, as rice, bread, etc., stale food (My.). ಇದ್ದ ತಂಗಳು ನನಗಿಕ್ಕು, ನಿನಗೆನ್ದೆನ್ದಿಗೂ ಹಸಿವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. — ಉಡಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಮೆಯ್ಲಿಗೆಗೆ ಹೇಸ, ಉಣ್ಬಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ತಂಗಳಿಗೆ ಹೇಸ. — ಎಂಜಲಿಗೆ ಹೇಸದವಳು ತಂಗಳನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? — ತಂಗಳುಣ್ಡ ಬಡ್ಡಿ ಗಣ್ಡನ ಹಸಿವೆ ಅಱಿಯಳು (Prvs.). ತಂಗಳ ಮಾಂಸ (My.; B. 5, 287). See Prv. s. ತಂಗಿ and ತಮ್ಮ.

ತಂಗಿ taṅgi. A younger sister (C.; T. ತಂಗೈ, M. ತಂಗೆ; Tĕ. ಚೆಲ್ಲೆ, ಚೆಲ್ಲೆ). ತಂಗಿಯ ಅಧಿಪಂ (ಶ್ಯಾಲಕ Mr. 313). ತಂಗಿ ಬಡವಳಾದರೆ ತಂಗಳ ಹಿಟ್ಟಿಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೇ? (Prv.). It is often used as an epithet of endearment for a female younger than one's self. See Bp. 3, 28; 24, 35; B. 3, 80. 81; 4, 177; Si. 191. 192; J. 30, 51; 31, 29; ಕಿಱುದಂಗಿ. — ತಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ತಂಗಿ. (My.; B. 3, 53).

ತಂಗು taṅgu. 1. = ತಳುಗು, ತಾಗು 3. To stop; to stay, to tarry, to sojourn, to lodge (My.; T.; M. ತಂಙು, ತಙ್ಙು; see ತಗೆ 1, ದಕ್ಕು 1). ಊರು ಬಿಟ್ಟು, ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು. — ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂಗಿದರೂ ಕಾಸಿನ ಆಸೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ತಂಗು taṅgu. 2. Stoppage, halt: a day's journey (My.). — ತಂಗುಮನೆ. A lodging house (My.).

ತಂಗು taṅgu. = ಟಂಗು. (My.; Si. 271. 279). 2, tight (My.; Mhr., H.).

ತಂಗುಡ taṅguḍa. = (ತಂಗು), ತಂಗುಳ. A horse's or an elephant's trappings (ಗುಱಿ, ಬಿಂಚೆ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 58, o. r. ತಂಗುಳ).

ತಂಗುಳ taṅguḷa. = ತಂಗುಡ, q. v.

ತಂಗೇಡಿ taṅgēḍi. The plant Cassia auriculata Lin. (My.; Tĕ. ತಂಗಡಿ, ತಂಗೇಡು; M. ಚಿಮುಡೆ). — ತಂಗೇಡಿಬೊಬ್ಬುಡೆ. Chips of ತಂಗೇಡಿ (My.).

ತಚ್ಚಣ tat-caṇa. Tbh. of ತತ್‌ಕ್ಷಣ. (My.).

ತಜಿವಿಜಿ tajiviji. = ತಜವೀಜು. (My.).

ತಜಿವೀಜು tajivīju. Investigating; planning, contriving, arranging (My.; Mhr., H. ತಜವೀಜ).

ತಜ್ಜ tad-ja. Produced at that moment: immediate, instantaneous. (R.).

ತಜ್ಜ್ಞ tad-jña. Knowing that; a knowing or intelligent man. (R.).

ತಂಜಾವೂರು tañjâ-ûru. Tanjore (B. 4, 81; My.; T. ತಂಜೈ, ತಂಜಾವೂರ್).

ತಟ taṭa. 1. A sound in imitation of beating or throbbing. (*Cf.* ತಟ್ಟು 1, ತಾಟು; Sk. ತಟತಟ, rumbling, etc.). — ತಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To hammer, as a goldsmith (My.). 2, to wander about (My.). — ತಟ ತಟನೆ. rep. With repeated blows (Bp. 14, 17; *cf.* Mhr. ತಾಡಕನೆ, ಥಡಥಡ). 2, with repeated throbs or pulsations (2, 34; Tĕ. ತೊಟ ತೊಟ). — ತಟ ಪಟ. reit. = ತಟ ತಟನೆ No. 2. (My.). 2, danger to life, extreme peril (ಪ್ರಾಣಬಾಧೆ Bhn. 66, o. r. only ತಟ). ತಟಕಿನಿನ್ದ ತಟ ಪಟವಾಯಿತು (Prv.).

ತಟ taṭa. 2. = ತೊಟ. An imitative sound. — ತಟ ತಟನೆ. rep. In many drops. ತಟ ತಟನೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿ (My.).

ತಟ taṭa. 3. (T. ತಟ್ಟು, scarcity; *cf.* ತಡ 3). — ತಟ ಮಟ. reit. Deficiency, insufficiency, as of food; difficulty, trouble (My.; V. 38, 33). *Cf.* ತಟ್ಟುಮುಟ್ಟು.

ತಟ taṭa. 4. Probably a meaningless prefix. ತಟವಟ. -ಮಟ. = ಅಟಮುಟ. Fraud, trickery, untruth (My.; Tĕ. ತಟಮಟ, ತಟವಟ). — ತಟವಟಗಾಱ. A deceitful man, a liar (My.).

ತಟ taṭa. = ತಡ, (ತಡಿ, ತಡೆ), ದಡ. *The declivity or side of a hill* (ಸಾನು, etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 96). 2, *a bank or shore* (ದಡ Čt. II, 91; Nn. 51); a bound. 3, a term applied to certain parts of the human body, which have, as it were, sloping sides (see s. ಕಕುದ್ಮತಿ). 4, a field. 5, the sky or horizon. — ತಟವುಚ್ಚು. -ಉಚ್ಚು. To free one's self or deviate from the boundary, to go beyond ordinary limits: to pierce right through (Bp. 22, 10; 40, 4; 46, 33).

ತಟಕು taṭaku. = ತೊಟ್ಟು 4. A drop, as of water, honey, etc. (My.; B. 4, 2); a small quantity, a little (ಕೊಂಚ, ತುಸ, ಅಲ್ಪ, ತ್ರುಟಿ, etc. Si. 370; My.; B. 3, 95). ತಟಕು ಬಿದ್ದು, ಮಠಾ ಕೆಡಿಸಿತು. — ತಟಕಿನಿನ್ದ ತಟ ಪಟವಾಯಿತು (Prvs.).

ತಟಕ್ಕನೆ taṭakkanĕ. 1. = ತೊಟಕ್ಕನೆ. In drops (My.).

ತಟಕ್ಕನೆ taṭakkanĕ. 2. = ಚಟಕ್ಕನೆ, ತಟಾರನೆ. Quickly, suddenly (My.; Tĕ. ತಟುಕನೆ). ತಟಕ್ಕನೆ ಸೀತ (My.). ತಟಕ್ಕನೆ ದೀಪವನ್ನು ಆಱಿಸಿದನು (My.).

ತಟಜ taṭa-ja. Born on or near the shore (Čpr. 1, 92).

ತಟವಾಣಿ taṭavâṇi. A female of the taṭṭu breed (R.; Mhr., H. ತಟಾಣೀ; Br., T. ತಟ್ಟುವಾಣಿ; see ತಟ್ಟು 2). 2, a trickish, deceitful woman (My.).

ತಟಸು taṭasu. = ತಡಸು 3. N. of a plant (ನಿಟಿಲ Mr. 120, o. rs. ತಡಸು, ನಿಟಲ, ನಿರಿಳ).

ತಟಸ್ಥ taṭa-stha. Situated on a bank or shore; standing near; indifferent, neutral; standing still; awaiting intently (Sk., Mhr.). ತಟಸ್ಥನಾದವನಿಗೆ ತಣ್ಣೆಯೇನು? (Prv.).

ತಟಾಕ taṭâka. = ತಡಾಗ, q. v. (ತೀರ್ಥ, ಕೆಱೆ Nn. 48; ಜಲಾಧಾರ, ಕೆಱೆ Mr. 417).

ತಟಾಕಬನ್ಧನ taṭâka-bandhana. The embankment of a tank (ಕೆಱೆಯ ಏರಿ Nn. 99).

ತಟಾಯ್ taṭây. A contraction of ತಟ್ಟಿ ಹಾಯ್, to proceed after having touched, to pass by or over, as a village, a river (My.). ತಟಾಯ್ದು or ತಟಾದು ಹೋಗು (My.). 2, to pass right through, as a ball (My.).

ತಟಾಯಿಸು taṭâyisu. (i. e. ತಟ್ಟಿ ಹಾಯಿಸು). To make pass by or cross; to have one's self taken over, etc. (My.). ತಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ತಟಾಯಿಸಿ ನಡದಾನು (Prv.). 2, to pass right through, as a ball (My.).

ತಟಾರನೆ taṭâranĕ. = ಠಟಕ್ಕನೆ 2. Quickly, all at once (My.; Tĕ. ತಟಾಲುನ, ತಥಾಲುನ; Mhr. ತಡಕ; cf. ತಟ್ಟನೆ).

ತಟಿ taṭi. = (ತಟ, ತಟೆ), ತಡಿ, (ತಡೆ, ದಣ್ಡೆ 1, ದಣ್ಡೆ 2). *A shore or bank.*

ತಟಿತ್ taṭit. = ತಟಿತ್ತು (Šmd. 106). Lightning (Ršv. 8, 99; My. Amara; Sk. ತಡಿತ್, ತಳಿತ್).

ತಟಿತ್ತು taṭittu. = ತಟಿತ್, q. v.

ತಟಿದ್ವಲ್ಲರಿ taṭit-vallari. Forked lightning (Abh. P. 5, after 53).

ತಟಿನಿ taṭini. Having a bank: *a river.*

ತಟಿನ್ಮಾಲಿಕೆ taṭit-mâlikĕ. A garland of lightnings (V. 14, 27).

ತಟಿಲ್ಲತೆ taṭit-latĕ. Forked lightning (Bp. 61, 66; the correct form is ತಟಿಲ್ಲತೆ).

ತಟೆ taṭĕ. = (ತಟ), ತಡೆ. (Sk.).

ತಟ್ಟ taṭṭa. = ಚಟ್ಟ 2, etc., ತಟ್ಟು 3, ತಟ್ಟೆ 1, (ತಡ 4). Flatness, levelness (Tĕ., M. ತಟ್ಟ; T. ತಟ್ಟೈ; T. ತಟ್ಟು, to flatten; cf. ಚಪಟೆ). 2, a thin, emaciated fellow (? Bp. 51, 53). — ತಟ್ಟತಳ. (Šmd. 386; Kk. 98). A flat palm of the hand.

ತಟ್ಟನೆ taṭṭanĕ. = ತೊಟ್ಟಗೆ, ತೊಟ್ಟನೆ, ತೊಟ್ಟನೆ. Quickly; suddenly, all at once (My.; Tĕ. ತಟ್ಟುನ; cf. ತಟಾರನೆ). ಜಟ್ಟಿಯಾದರೂ ತಟ್ಟನೆ ಹಾಱ ಬೇಕು.—(ಭಿಕ್ಷೆಗಾಱನು ಬರುವಲ್ಲಿ) ತಟ್ಟನೆ ಆಡಿದರೆ ಕೊಟ್ಟಸ್ಟು ಫಲ.—ತಟ್ಟನೆ ಬಾ! ಎನ್ದರೆ ತುಟೀ ಬಿಟ್ಟನನ್ತೆ (Prvs.). See J. 39, 44; B. 2, 40; Prv. s. ಪೊಟ್ಟಣ.

ತಟ್ಟಾಮಾಲೆ taṭṭamâlĕ. A play at which children turn round rapidly till they become giddy (My.).

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. = ತಡಿಕೆ, q. v. A frame of bamboos, etc., a tatty (C.; T., M., Tu.; Mhr. ತಾಟೀ; T. ತೆಟ್ಟು, Tĕ. ತಟ್ಟಂಚು, to join, to intertwine; see ತೆತ್ತು). 2, matting, a bamboo mat (My.; Mhr. ತಟ್ಯಾ). — ತಟ್ಟವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 7, 6, 81). — ತಟ್ಟವೆಣೆ. -ಪೆಣೆ. To plait screens (ತಟ್ಟಿ ಮೊಡಱು Šmd. II; Kk. 76).

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. = ತಟ್ಟು 1. ತಟ್ಟಿ ಹೇೞುವೆತ್ತುವಂ ಧೌರೇಯಕನೆನಿಕು (Mr. 350).

ತಟ್ಟಿಯ taṭṭiya. Flatness: want of liveliness or vigour (? Bh. 2, 14, 61; cf. ತಟ್ಟ No. 2).

ತಟ್ಟಿಸು taṭṭisu. 1. To stammer, to stutter (T. ತತ್ತು, ತೆತ್ತು, to walk uncertainly; to stammer, etc.). — ತಟ್ಟಿಸಿ ಮಾತಾಡು. = ತಟ್ಟಿಸು. (ಉಗ್ಗು G.).

ತಟ್ಟಿಸು taṭṭisu. 2. To cause to tap, etc. (My.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 1. To tap; to touch; to come close, to come on in the way; to pat; to strike, to beat; to clap; to slap; to knock (ತಾಡನ Šmd. Dh.; Šm. 88; My.; Tĕ., T., M.; cf. ತದೆ, ತಾಟು 1; T. also ತಣ್ಡು, to touch); to clap on a thing, as cow-dung on a wall (My., T.); to drive, to beat off or back, to remove (My.; Tĕ., T.; see ಪೊಱ-). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕುಮ್ಬಾಱ ಮಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಡೀ ತಟ್ಟಿದ (Prv.). See Bp. 32, 44; Ššv. 4, 81; B. 2, 53; 5, 176. 191. 199. 203. 221; ಮುನದಟ್ಟು; Prv. s. ತೊಟ್ಟು 2. — ತಟ್ಟುಚ್ಚು. -ಉಚ್ಚು. To pass right through, as an arrow (J. 13, 18). — ತಟ್ಟ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To knock one against the other. ಜೋಗಿ ಜೋಗಿ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿದರೆ ಬುಱಿಡೆ ಬುಱಿಡೆ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿತು (Prv.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 2. Touching (see ತಾಗುದಟ್ಟು); a slap or pat; a blow (My.; T., M.). ತಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ್ಯೆ ಗಟ್ಟಿ (an ingot, etc.) ಆಗಲಾಱ (Prv.). 2, a blow or knock of disease, cholera, danger, death (M.); fatigue, exhaustion (My.). 3, the measles (S. Mhr.; Tĕ. ತಟ್ಟಮ್ಮ, T. ತಟ್ಟಮ್ಮೈ). — ತಟ್ಟುಮುಟ್ಟು. (= ತಟಮುಟ). A knock or blow of misfortune, a great strait or dilemma (My.).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 3. = ತಟ್ಟ, etc. Flatness. 2, the flat, *i. e.* the blade, of a sword. ಅಡ್ಡಾಯುಧದ ತಟ್ಟು (ಖಡ್ಗಫಲ, ಪುಷ್ಕರ Hlâ.). — ತಟ್ಟುಬಳೆ. A flat, broad, plain bracelet (My.; Si. 219).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 4. = ಥಟ್ಟು. (ಸಮೂಹ Šs.; Mhr., H. ಥಾಟ; cf. ತಣ್ಡ)

ತಟ್ಟು taṭṭu. 5. (Tbh. of ತಟ ?). Side; direction (C.; Tĕ.; Tĕ. also ತೊಟ್ಟು; Mhr. ಥಡ, a side or face). — ತಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. (ಬದಿಗಾಗು, ಸರಿ, ಕೆಲಸಾರು G.). — ತಟ್ಟುವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To make go to one side or aside (Ršv. 6, after 11).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 1. = ತಟ್ಟಿ, ತಾಟು 2. Sackcloth (My.; Mhr. ತರಟ, ತಾಟ). See ಗೋಣಿ-. 2, the cloth or cloak of a Bauddha or Jaina mendicant (ಕ್ಷಪಣಕಾಚ್ಛಾದನ Šmd. Dh.; Šm. 88; ಸವಣರ ಉಳ್ಳುಡೆ Čt. I, 64; Bp. 51, 53 ?).

ತಟ್ಟು taṭṭu. 2. A small breed of horses, a pony or tattoo (My.; Tĕ., T., M.; Si. 273; Mhr., H. ತಟೂ, ತಟ್ಟೂ; see ತಟವಾಣಿ).

ತಟ್ಟುಕ taṭṭu-uka. (Šmd. 239). A man who slaps, strikes, etc.

ತಟ್ಟೆ taṭṭĕ. 1. = ತಟ್ಟ, etc. Flatness, levelness (My.; T.). 2, a flat, lid-like bamboo or rattan basket for setting out fruits, wares, etc. (C.). 3, the same made of wood or metal, a platter or plate (ಪಾತ್ರೆ Mr. 212, o. r. ತಾಟ; My.; M.; T. ತಟ್ಟೈ; Mhr. ತಾಟ; see ತಾಟ 1). See Bp. 12, 11; 33, 18: Si. 241; ಕೆಲದಟ್ಟೆ, ಪೊನ್ದಟ್ಟೆ. 4, a flat, young, beanless pod (cf. ಚಟ್ಟು). ತಟ್ಟೆ ಬಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೂ (though he is beaten and

blamed for having stolen the pods) ತಟ್ಟೇ ಹುಳಿ ಚನ್ನಾಗಿತೆ (Prv.). — ತಟ್ಟೆಕಾಲು. The feet of a platter (My.); two cross legs, upon which the warp of a weaver's loom rests (R.).

ತಟ್ಟೆ taṭṭĕ. 2. A thick bamboo, or an areca-palm stem, split in two (My.; T. ತಟ್ಟೈ, ತಟ್ಟು, a corn stalk, see ದಣ್ಟು; a bamboo).

ತಟ್ಲೆ taṭlĕ. A woman's shoe (S. Mhr.).

ತಡ taḍa. 1. =(ತಗ 1, etc.), ತಡೆಪ, ತಡೆವು, ತಡೆವು 2, ತಡಹು 2, ತಡೆ 2 q. v., (ತಳ್ 2, ತಳವು, ತಳು, ತಳುವು 2, ತಳ್ವು 2). Impeding (see s. ಪುಸಿ 2); check, impediment, obstacle, hold. **2,** delay (My.; J. 17, 37); etc. ಮೊನೆಯೊಳ್ ಸೂಜಿ ತಡವಾಯಿತು (Šmd. 263). ತಡವ ಮಾಡುವವನ ಗೊಡವೆ ಬೇಡ (Prv.). — ತಡಕೆಯ್. A hand that checks or holds fast: an embrace. ತಡಕೆಯ್ಯಂ ಮಾಡಿದಂ (ಪಟ್ಕಿ ತಟ್ಕಿಯ್ಸಿದಂ Šmd. I; Šm. 2, 8; the ಪಟ್ಕಿ is not in Mdb. MS.). — ತಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ತಡೆಗಟ್ಟು 1. To stop, as water (My.). 2, to stop by charms, to charm, as snakes, tigers, etc.; to tie a charm to the wrist, as against fever, to the ear, as against headache (My.; Tĕ.). — ತಡಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone put as an impediment (My.). — ತಡಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Šmd. 206). = ತಡಂಗಾಲ್, ತಡೆಗಾಲ್. A foot that obstructs; a foot that comes athwart; hindrance (My.). 2, a trip, a false step. — ತಡಂಗಲಸು. -ಂ-ಕಲಸು. = ತಡಂಗಲಿಸು. To be obstructed, entangled, or mixed. ನಳನಳಿಪ ಕೇಸರದ ಸಸಿಯೊಳ್ ತಡಂಗಲಸಿ ಬೆಳೆದ ದವನದ ಕಣ್ಗೆವನ್ದ ವನದ ನಡುವೆ (Čpr. 7, after 92). — ತಡಂಗಲಿಸು. -ಂ-ಕಲಿಸು. = ತಡಂಗಲಸು. (Čpr. 1, 92; 6, after 97; 8, 98; V. 4, 12). — ತಡಂಗಾಲ್. -ಂ-ಕಾಲ್. (Šmd. 206). = ತಡಗಾಲ್. — ತಡಗುಣ್ಡಿ. A hole or pit with a checking bank (ಜಲಪ್ರತ್ಯಯ Šmd. II; see s. ತಡಗುಣ್ಡಿಗೆ). — ತಡಗುಣ್ಡಿಗೆ. = ತಡಗುಣ್ಡಿ. (ಜಲಪ್ರತ್ಯಯ Kk. 76, o. r. ಜಲಪಾತ್ರೆ). — ತಡಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To impede, to cause to trip or stagger (Bp. 26, 28). See another ತಡಬಡಿಸು s. ತಡ 3. — ತಡಬಡು. -ಪಡು. To hesitate in walking, to trip (Dp. 59, 3). — ತಡ ಮಾಡು. To delay, to loiter, to be slow (C.; B. 2, 1; 5, 205. 235). See another ತಡ ಮಾಡು s. ತಡ 3. — ತಡಪ್ಪರೆ. -ಂ-ಪರೆ. To spread for opposition: to oppose; to repel; etc. (ತಡಪ್ಪೊಯ್, ತಳ್ಪೊಯ್, ತೊಡರ್, ಮಾರ್ಕೊಳ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.). — ತಡಪ್ಪೊಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. = ತಳ್ಪೊಯ್. (ಏಪ್ರೂನ್ Šmd. II; ತಡಪ್ಪರೆ, etc. Šs.). — ತಡಮ್ಮೆಟ್ಟು. -ಮೆಟ್ಟು. To walk slowly (Abh. P. 7, 27). — ತಡವಾಗು. -ಆಗು. Delay to occur (Bp. 38, 34; C.; B. 3, 123). See another ತಡವಾಗು s. ತಡ 3. — ತಡ ಹಾಯು. To cross over or through obstacles: to pass right through (G. 40. 258).

ತಡ taḍa. 2. = ತಡದು, ತಡೆದು. P. p. of ತಡೆ 1, in ತಡ ಕೊಳ್ಳು, to delay, to wait; to keep down, etc.; to bear patiently (My.). ಸ್ವಾಮಿರಾಯನು ಸಿಟ್ಟು ತಡ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 81; My.). ಕಡುಕೋಪ ಬನ್ದಾಗ ತಡ ಕೊಣ್ಡವನೇ ಜಾಣ (Prv.).

ತಡ taḍa. 3. = ತಲ್, (ತಹ 2), ತಳ 1. Perplexity, confusion, embarrassment, fear. (Tĕ. ದಡ; cf. ತಟ 3, ದಡ 2; M. ತಜ್ಜು, to stop; to be entangled, see ತಂಗು). — ತಡ ಬಡ. reit. or dupl. = ತಡ, ತಡಪ್ಪಡ. (Bp. 40, 62; Tĕ. ದಡ ಬಡೆ, ತಡಬಾಟು). — ತಡಬಡಾಯಿಸು. To get perplexed, etc. (My.). — ತಡಬಡಿಸು. = ತಡಪ್ಪಡಿಸು. To cause to get perplexed or to fail, to perplex, to disorder (Bp. 38, 19; 56, 17). 2, to get perplexed, confused, etc. (My.); to turn the wrong way. — ತಡವಾಗು. -ಆಗು. To get perplexed or confused (Čpr. 7, 100). — ತಡ ಮಾಡು. = ತಡಮ್ಮಾಡು. To turn the wrong way (v. t.): to delude; to perplex; to cause to fear (ಏಪರ್ಯಾಸ Šmd. Dh.; ತಳ್ಳಂಕಗೊಳಿಸು Šmd. II; Kk. 92). — ತಡಪ್ಪಡ. -ಂ-ಬಡ. = ತಡಬಡ. (ತಳ್ಳಂಕ Čt. II, 21). — ತಡಪ್ಪಡಿಸು. = ತಡಬಡಿಸು. (Bp. 47, 13; Ršv. 6, 33; Č. Bp. 5, 13). — ತಡಮ್ಮಾಡು. -ಂ-ಮಾಡು. = ತಡ ಮಾಡು (Šmd. Dh.). — ತಡವಾಗು. -ಆಗು. = ತಡವಾಗು. (Abh. P. 16, 93).

ತಡ taḍa. 4. (= ತಟ್ಟ). — ತಡಪ್ಪರೆ. -ಂ-ಪರೆ. Levelness, evenness (ಸಮನೆನಿಪ್ಪ ಅರ್ಥಂ Kk. 69).

ತಡ taḍa. 5. (Touching, stroking; groping; see ತಡವು 3). — ತಡವರಿಸು. -ಪರಿಸು. (To cause one's self to run and feel about): to feel one's way, as with the hands or feet, to grope; to seek (ಅನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh. Mdb., o. rs. ಅಸೌಪ್ಪನ, ಆಸೌಪ್ಪನ; My.; Grj. 4, 129; Bp. 53, 63; J. 18, 21). 2, to stroke (My.; Râm. 4, 3, 17).

ತಡ taḍa. Tbh. of ತಟ (Šmd. 388 Mdb.).

ತಡಕಸ taḍakasa. Disturbance; vexation; hurt, injury (ಉಪಹತಿ Bhn. 52, o. r. ತಡಗಸ).

ತಡಕಿಸು taḍakisu. To cause to seek (My.)

ತಡಕು taḍaku. 1. To grope for, to seek (Ršv. 1, 23; My.).

ತಡಕು taḍaku. 2. = ತಡಿಕೆ, etc. (My.).

ತಡಗಣಿ taḍagaṇi. = ತಡಗುಣಿ. The pulse Vigna (or Dolichos) catjang Endl. (My.).

ತಡಗಸ taḍagasa. = ತಡಕಸ, q. v.

ತಡಗುಣಿ taḍaguṇi. = ತಡಗಣಿ. (My.).

ತಡತ taḍata. (fr. ತಡೆ 1). The act of restraining or keeping down, as wrath; the state of being stopped, as water (My.); the state of lasting or wearing well, as cloth (My.).

ತಡದು taḍadu. = ತಡೆದು. P. p. of ತಡೆ 1. (C.).

ತಡಪ taḍapa. Delay, slowness. — ತಡಪವ್ಪೆಟ್. -ಂ-ಪೆಟ್. To become slow (Čpr. 6, 69).

ತಡಪು taḍapu. Hindrance (My.); impediment: a small plate at the end of a screw to prevent it from becoming loose (My.). **2,** a small cloth that occasionally is tied to the lower back-part of the body, also over one's clothes, to do the service of an apron (My.).

ತಡವು taḍavu. 1. = ತಳಹು, ತಳುಗು, ತಳುವು 1, ತಳ್ವು 1. To stop (ಸ್ತಿಮಿತಭಾವ Šmd. Dh.; ಸ್ತಿಮಿತ Šm. 108).

ತಡವು taḍavu. 2. = ತಡ 1, etc. Delay (My.). — ತಡವು ಮಾಡು. = ತಡ ಮಾಡು. (Bp. 47, 45; 51, 68).

ತಡವು taḍavu. 3. = ತಡಹು 1, ತಳುಕು 1. To touch or rub gently with the hand, to stroke (ಕರದೆ ನೇವರಿಸು Šm. 108; My.; Tĕ., T., M.; B. 1, 26; 2, 26; cf. ತಟ್ಟು 1). ತಡವಿದರೆ ಮುಡಿ ಸಹಾ ಕೆಡುವದು (Prv.). See ಮೆಯ್ದಡವು. **2,**

to feel one's way with the hands, to grope (ಹಸ್ತಾನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; My.; Tĕ., T., M.).

ತಡವೆ taḍavĕ. A time, a turn (My.; Tĕ. ತಡವು, ತಡವೆ, ತೇಪೆ; T. ತಡವೈ, ತಾಟ್ಟು).

ತಡಸಲು taḍasalu. = ತಡಸು 2. (My.).

ತಡಸಲು taḍasalu. A water-fall (S. Mhr.; Mhr. ಧಡಕಣೇಂ, to dash against, as water, etc.).

ತಡಸು taḍasu. 1. To stay, to wait (Č. Bp. 47, 22). **2,** (= ತಡಿಸು), to stop, to hinder, to impede. **3,** to cause to halt or stop (J. 6, 51. 55).

ತಡಸು taḍasu. 2. The state of impeding one another or of being in one's way, as thick-set plants in a paddy-field (My.).

ತಡಸು taḍasu. 3. = ತಟಸು, q. v. — ತಡಸಿನ ಗಿಡ. A moderate tree with small eatable fruits, Grewia tiliaefolia Vahl. (Z.; My.).

ತಡಹು taḍahu. 1. = ತಡವು 3. To stroke (J. 31, 59).

ತಡಹು taḍahu. 2. = ತಡ 1, etc. Stop, cessation, etc. (J. 10, 42).

ತಡಾಕ taḍâka. = ತಟಾಕ, ತಡಾಗ.

ತಡಾಕು taḍâku. Smartness, shrewdness (My., fr. Mhr. ತಡಕ).

ತಡಾಗ taḍâga. *A pond, a pool, a reservoir.*

ತಡಿ taḍi. 1. = ತಟ್, ದಡಿ 1. A thick staff, a cudgel (T., M.; M. also: stout, robust; T., M. ತಡಿ, to grow thick; to become heavy and fat, as the body; to swell; *cf.* ದಟ್ಟು). — ತಡಿಕೋಲ್. dupl. = ತಡಿ. (Râghč. 17, 67; T.).

ತಡಿ taḍi. 2. Wet, damp, moistness (Tĕ.; *cf.* ತಣ್). — ತಡಿಪುಡಿ. The state of being not sufficiently or properly mixed with water, etc., as clay, etc. (My.).

ತಡಿ taḍi. 3. = ದಡಿ 2. A saddle made of woolen or cotton cloth (C.); a mattress (C.).

ತಡಿ taḍi. 4. = ತಡೆ 1. (C.).

ತಡಿ taḍi. (= ದಣ್ಡೆ 1, etc.). Tbh. of ತಟ (Šmd. 338 Mdb.; Čt. II, 91). (ಮರ್ಯಾದೆ, ಕೂಲದೇಶ Hlâ., Mr. 406). ತೊಱೆಯ ತಡಿ (ತೀರ, ತಟ, ಕೂಲ, etc. Nr., Hlâ.). ಎರಡು ತಡಿಯ ನಡು (ಪಾತ್ರ); ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯ ಬನ (ವೇಲಾವನ Hlâ.). ಸಮುದ್ರದ ತಡಿ (ಜಲಧಿತೀರ Nn. 152). See Šmd. 273; Čpr. 1, 129; Lîlv. 3, 2; Bp. 52, 11; 60, 46; Bh. 1, 5, 5; Č. Bp. 2, 4. — ತಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ತಡಿವಿಡಿ. (Ršv. 1, after 102). — ತಡಿದಡಿ. -ತಡಿ. rep. (Čpr. 1, 90; 5, after 39; 7, 32). — ತಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To be along shore (Čpr. 1, 82; 5, 45; Ršv. 6, 9).

ತಡಿಕೆ taḍikĕ. = ತಟ್ಟಿ No. 1, ತಡಕು 2, ದಡ್ಡಿ 2. A frame of bamboos, straw, leaves, etc., used as a door, blind, screen, etc., a tatty (My.; Tĕ.). — ತಡಿಕೆವಲೆ. A framework-net used by fowlers (Bh. 3, 13, 23; Abhâ. 2, 72).

ತಡಿತ್ taḍit. = ತಟಿತ್. *Lightning.*

ತಡಿತ್ವಾತ್ taḍit-vat. *A cloud.*

ತಡಿಸು taḍisu. To stop; to detain, to hinder; to keep off (My.). See Prvs. s. ಪಿತೂರಿ, ಮುಟಿ³.

ತಡೆ taḍĕ. 1. = (ತಗೆ 1), ತಡಿ 4. To allow time to pass, to delay, to lose time; to wait; to loiter; to stop (ಕಾಲಕ್ಷೇಪ Smd. Dh.; C.; Tĕ.; M.: to be obstructed, be caught or entangled; *cf.* Mhr. ತಟಣೇಂ, to stop or wait for, tarry in expectation of; ತಱುಬು). P. ps. ತಡ, ತಡದು, ತಡೆದು. ತಢೆದುದು (ತಮ್ಮಡ Šmd. II). ತಡೆವನ್ತೆ ಏಂ ಕಾರಣಂ, ಕುರುಪತೀ, ಎಮಗೀಗಳ್? (151). ತಡದರ್ಥಂ (ತಗಂ Čt. I, 46). ತಡದು ಗೆಯ್ವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರಿ, ಜಡಕ್ರಿಯ Hlâ.). See Ršv. 5, 33; 13, after 61 & 95; J. 28, 45; 30, 28; Râm. 26, 21; B. 5, 130. **2,** to stop; to detain (ತಱುಬು Čt. I, 51; J. 2, 28); to restrain, to check, to keep down, as anger, etc.; to endure; to bear patiently (J. 4, 29; 8, 28; My.; M.). ಕಡ್ಡಿ ತಡೆವುದೆ ಕಡಲಂ? (Bh. 1, 19, 18). ಹಸಿವೆಯನ್ನೂ ನೀರಡಿಕೆಯನ್ನೂ ತಡೆಯುವ ಗುಣ (B. 5, 35). **3,** to be bearable, to agree with (My.). ಮುಪ್ಪಿನವರಿಗೆ ರಾತ್ರೀ ಊಟ ತಡೆಯುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 152). **4,** to be able to bear or stand, as a vessel may bear knocks or blows without being broken; to last, to wear well, as cloth (My.).

ತಡೆ taḍĕ. 2. (Šmd. 250). = ತಡ 1, etc. A check, an impediment, an obstacle; restraint (My.; Tĕ.; T. ತಡೈ; Si. 107. 201. 376. 391; Bh. 6, 2, 2; J. 4, 20); a small plate at the end of a screw to prevent it from loosening; a bit of wood, etc., placed in the hole of the ear-lobe to keep it open (My.); a charm (My.); delay (My.; Tĕ.). — ತಡೆಕಟ್ಟು. = ತಡಗಟ್ಟು No. 2. (My.). ತಡೇ ಕಟ್ಟುವವನ ಮುನ್ದೆ ಮುಡಿಯೇನು? (Prv.). — ತಡೆಗಟ್ಟು. 1. = ತಡಗಟ್ಟು. (My.). — ತಡೆಗಟ್ಟು. 2. A dam (My.); that is tied to the wrist, etc., as a charm (My.). — ತಡೆಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. A dam (My.). — ತಡೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To cut so as to impede or stop (J. 20, 15. 46. 48; 22, 27; 25, 52). ಕಾಡ ಕೋಣಗಳ ಹಿಮ್ಮಡವ ತಡೆಗಡಿದು (Râghč. 17, 74). 2, to overcome an impediment (J. 12, 43). — ತಡೆಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. = ತಡಗಾಲ್. (Grj. 3, 22; Ršv. 13, after 95; J. 25, 54). — ತಡೆಗೆಡವು. -ಕೆಡವು. To throw down so as to impede one's progress: to impede, to stop (J. 8, 37). — ತಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To be impeded and fall, to stumble (Ršv. 6, after 24). — ತಡೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Impeding, stopping (ಉದ್ದಾನ, ಬನ್ಧನ Si. 265). — ತಡೆವಿಡು. -ಬಿಡು. To let go the check of something, to free one's self (J. 8, 29). — ತಡೆವೇಟೆಕಾತಿ. -ಬೇಟೆಕಾತಿ. A huntswoman who stops or charms (Bh. 3, 8, 10). — ತಡೆ ಹಾಕು. To stop (My.); to make objections (B. 5, 289); to raise obstacles (My.).

ತಡೆ taḍĕ. Tbh. of ತಟಿ. ತೊಱೆಯ ತಡೆ (ತಟ Mr. 413).

ತಡ್ಡು taḍḍu. = ತರಡು, etc. (S. Mhr.). See ಬೆಕ್ಕಿನ ತಡ್ಡ ...

ತಣ್ taṇ. = ತಂ (ತೆಂ), etc. Coolness, cold. (T., M.; *cf.* ಚಳಿ 2, ತಣಿ 1). — ತಣ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. = ತಂಗದಿರ್. A cool ray (Lîlv. 3, 2. 7). — ತಣ್ಗದಿರ. = ತಂಗದಿರ. (ಚಳಿಗದಿರ, ತಿಂಗಳ್, ಇಂಗದಿರ, etc., ಚನ್ದ್ರ Šm. 15. 16; Ršv. 13, 61). — ತಣ್ಗದಿರನನ್ವಯ. -ಅನ್ವಯ. The lunar race (J. 15 sum.). — ತಣ್ಗದಿರಾಡಿ. -ಅಡಿ. The Greek partridge (ಜೊನ್ನವಕ್ಕಿ Čt. I, 38). — ತಣ್ಗರಗ. -ಕರಗ. A cool jar: a crystal jar (Abh. P. 7, after 106; V. 4, 25). — ತಣ್ಗಲ್. -ಕಲ್. The moon-gem (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ Šs.). — ತಣ್ಗಾಳಿ. = ತಂ-. (Čpr. 2, after 93; 6, 93; Abh. P. 9, after 120). — ತಣ್ಗೊಳ. = ತಂ-. (J. 18, 13). — ತಣ್ಜೊಡರ್.

-ಸೊಡರ್. (Šmd. 83). An extinguished lamp. — ತಣ್ಣೀರ್. -ನೀರ್. -ರು. Cool or cold water (C.; B. 4, 158). ತಣ್ಣೀರು ಆದರೂ ಪುಣ್ಯದಿನ್ದ ದೊರಕ ಬೇಕು (Prv.). — ತಣ್ಣೀರ್ದಳಿ. -ತಳಿ. To sprinkle cold water (J. 19, 16). — ತಣ್ಣೆರಲ್. -ಎರಲ್. A cool breeze (Čpr. 8, 103; Ršv. 2, 27). — ತಣ್ಣೆಲರ್. -ಎಲರ್. (Šmd. 214). A cool breeze (Čpr. 3, 15. 94; 5, after 19; J. 8, 18; 29, 49). — ತಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. A cool leaf. ಅರಲ್ದ ತಾವರೆಯ ತಣ್ಣೆಲೆ (Čpr. 7, after 92). — ತಣ್ಣೆಳಲ್. -ನೆಳಲ್. (Šmd. 190). A cool shade (Čpr. 7, 80; Abh. P. 14, 194; Bp. 5, 45; Ršv. 1, after 130). — ತಣ್ಬನಿ. -ಪನಿ. A cool drop (Čpr. 7, 84). — ತಣ್ಬಿಸಿಲ್. Assuaged, moderate heat or shine of the sun (Abh. P. 2, 5; 11, 177). — ತಣ್ಬುೞಿಲ್. -ಪುೞಿಲ್. (Šmd. 78). A cool sandbank or island; cool sand (Abh. P. 7, after 31; 9, after 75; 14, 48; V. 4, 25).

ತಣಕ್ taṇak. = ತಳಕ್. A sound in imitation of quick motion and flashing. — ತಣಕ್ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. A quick motion or flash to take place. ತಣಕ್ಕೆನ್ತ ಹಾಱಿದನು; ತಣಕ್ಕೆನ್ತ ಮಿಂಚಿತು (My.).

ತಣಕಾಯಿಸು taṇakâyisu. (fr. ತನಕ). To inquire after, etc. (My.).

ತಣಲು taṇalu. Glowing coals (My.; T. ತಣಲ್; T. ತಣಿಲ್, fire).

ತಣವ taṇava. = ತಳವಾರ. (? Bp. 32, 22).

ತಣವು taṇavu. = ತಣಿವು. (ಸೌಹಿತ್ಯ, ತರ್ಪಣ, ತೃಪ್ತಿ Si. 317; My.).

ತಣಸು taṇasu. = ತಣಿಸು 2, ತಣ್ಣಸ. Coldness; wetness (My.).

ತಣಾಯಿಸು taṇâyisu. = ತಣಕಾಯಿಸು. (My.).

ತಣಿ taṇi. 1. (= ದಣಿ). To grow cool or of proper temperature; to be refreshed; to be satisfied or satiated; to be or become sufficient; to be calmed or appeased (ತೃಪ್ತಿ Šmd. Dh.; My.; T., M.; Tĕ. ತನಿ). **2,** to be subdued, get feeble or fatigued (ದಟ್ಟಸ್ಥಱ Čt. II, 34; T., M.). See Čpr. 2, 57. 84; 7, 88; Grj. 1, 62; 4, 47. 64; Bp. 15, 25; 42, 34; 59, 3. 24; Bh. 8, 27, 7; ಬಸುಱುದಣಿ, ಮನ-, ಮನನ್-. P. ps. ತಣಿತು (Čt. II, 34), ತಣಿದು (C.).

ತಣಿ taṇi. 2. (Humbled state), shame, modesty (ನಾಚಿಕೆ G.).

ತಣಿಗೆ taṇigĕ. = ತಳಿಗೆ. (My.).

ತಣಿಪು taṇipu. 1. = ತಣಿಸು 1. To satisfy, to refresh, to appease, etc. (ತೃಪ್ತಿ Šmd. Dh.; Abh. P. 2, 8; Ršv. 8, 117).

ತಣಿಪು taṇipu. 2. = ತಣಿವು, etc. (Čpr. 9, 22).

ತಣಿವು taṇivu. = ತಣವು, ತಣಿಪು 2, (ತಣು), ತಣುವು 1. Satiety, satiation, etc. (ಪರ್ಯಾಪ್ತ, ಉಪಸವ್ಪನ್ನ, ತರ್ಪಣ, ತೃಪ್ತಿ, ಸೌಹಿತ್ಯ Nr., Hlâ.; Čpr. 3, 43; Bp. 35, 2; Ššv. 1, 21; Mhr. ಥಣೀ). ತಣಿವಿಲ್ಲದವನು (ಅಸೇಚನಕ Hlâ.). ಮಾಱಿ ತಣಿವಿಲ್ಲದಂ (ಅಸೇಚ Mr. 231). ಆವುದಱ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಂ ತಣಿವು ಕಡೆಗಣಿಸದು, ಅದು ಅಸೇಚನಕಂ (Nr.).

ತಣಿಸು taṇisu. 1. = ತಣಿಪು 1. (Bp. 4, 47; 22, 58; 24, 53; 25, 2; 26, 19; 27, 59; 32, 30; 39, 63; 46, 75; 61, 54; Ššv. 1, 11). — ತಣಿಸು ತಣಿಸು. rep. (Bp. 6, 29).

ತಣಿಸು taṇisu. 2. = ತಣಸು, etc. (My.).

ತಣು taṇu. (Šmd. 59). (= ತಣುವು).

ತಣುವು taṇuvu. 1. = ತಣಿವು, etc. (My.).

ತಣುವು taṇuvu. 2. = ತನು, etc. (My.).

ತಣ್ಟೆ taṇṭĕ. 1. (= ಜಣ್ಟೆ). Connection, intercourse (ಗೊಡವೆ My.). ತಣ್ಟೆ ತೀರಿದರೂ ತಕರಾರು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. -ತುಣ್ಟುಮುಣ್ಡೇ ತಣ್ಟೆ ಹಱೀತು (Prvs.).

ತಣ್ಟೆ taṇṭĕ. 2. A quarrel, a dispute; a troublesome and a necessary business (My.; Mhr., H. ತಣ್ಟಾ); trouble, annoyance (My.; Tĕ.; T. ತಣ್ಡೈ). ತಣ್ಟೆಯವನ ನಣ್ಟಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಒಣ್ಟಿ 2, ಒಣ್ಟಿಗ, ಪ್ರೇಮ. — ತಣ್ಟೆಯವ. -ಅವ. A troublesome man (My.).

ತಣ್ಟ್ಲು taṇṭlu. = ತಣ್ಟೆ 2. — ತಣ್ಟ್ಲ ಮಾರಿ. A troublesome person (My.).

ತಣ್ಡ taṇḍa. A mass; a multitude; a crowd; a troop; a company, a party (ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಣ್ಪು, ಬವ್ಬಲ್, ತುಱುಗ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ಘಟ್ಟು, ಕದಲೆ, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಓಳಿ Bhn.; My.; Tĕ.; Mhr. ತಾಣ್ಡಾ; see T., M. s. ತಡಿ 1; cf. ದಟ್ಟು 2). ತಣ್ಡದ ಜನರು ಹಿಣ್ಡು ಒಡ ಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಮುಣ್ಡೆಯರಿನ್ದ ಕಡೆ (Prv.). See Bp. 4, 5; Abh. P. 13, after 54; 13, 63; Grj. 2, after 106; Prll. 3, 30; J. 5, 13; 6, 34; ಇತ್ತಣ್ಡ; ತಣ್ಡೋಪತಣ್ಡ. — ತಣ್ಡ ತಣ್ಡ. rep. (Bp. 6, 20; 11, 2; 24, 1; 28, 48; 59, 27; 61, 10; J. 17, 10). — ತಣ್ಡಮ್ಬೆಱ್. -ಒ-ಪೆಱ್. To meet or come together, to convene (V. 36, 65).

ತಣ್ಡಕ taṇḍaka. *Right preparation, complete performance;* decoration; 2, *a composition abounding in compound words* (*cf.* ದಣ್ಡಕ). 3, a juggler, a cheat. 4, the trunk of a tree.

ತಣ್ಡಕಾಱ taṇḍa-kâṟa. One who amasses; a man who has a large amount of— (Bp. 38, 25).

ತಣ್ಡವಾಳ taṇḍavâḷa. = ತಾಣ್ಡವಾಳ. Cast iron (Si. 332; T.; Tĕ. ತಣ್ಡವಾಳ).

ತಣ್ಡಸ taṇḍasa. = ತಾಣ್ಡಸ. Pincers, tweezers, tongs (ಲಾಳಿ, ಗಾಳುಕ, ಇಕ್ಕುೞ Mr. 883; Bp. 44, 14; My.; Tĕ. ತಣ್ಪಸ, ತಣ್ಡಸ; M. ತನಾಸ್ಸು; Portuguese *tenaz).*

ತಣ್ಡಸಿ taṇḍasi. = ತಣ್ಡಸು. (Ršv. 5, 58).

ತಣ್ಡಸು taṇḍasu. = ತಣ್ಡಸಿ. N. of a thorny tree (ಕಣ್ಟಕಿ Mr. 121).

ತಣ್ಡಾ taṇḍâ. = ತಣ್ಡೋ. ತಣ್ಡಾ ಮುಣ್ಡಾ ವಾಸುದೇವ (= ತಣ್ಡೋ- -; Prv.).

ತಣ್ಡಿ taṇḍi. = ಚಣ್ಡಿ 2. Cold; coldness (C.; Mhr., H. ಥಣ್ಡೀ; B. 5, 86. 239. 257); wetness (My.).

ತಣ್ಡು taṇḍu. (= ತಡಿ 1? or Tbh. of ದಣ್ಡ?). A staff; a club (Bp. 38, 18; 42, 19; T.); a heavy (iron) club (Čpr. 7, 139).

ತಣ್ಡು taṇḍu. 1. Tbh. of ತರ್ದುೞ. (Si. 310).

ತಣ್ಡು taṇḍu. 2. *One of Šiva's door-keepers or attendants, and an original teacher of the arts of dancing and mimicry.*

ತಣ್ಡುಲ taṇḍula. *Rice cleaned from the husk* (ಅಕ್ಕಿ Mr. 14). 2, *the vegetable substance Erycibe paniculata.* ತಣ್ಡುಲಂ ವಸ್ತುಮೂಲಂ (Prv.).

ತಣ್ಡುಲಚೂರ್ಣ taṇḍula-čûrṇa. Broken rice. See ನುಚ್ಚು.

ತಣ್ಡುಲಪ್ರಕ್ಷಾಲಜಲ taṇḍula-prakshâla-jala. Water in which rice has been washed. See ಕಚ್ಚುರ.

ತಣ್ಡುಲೀಯ taṇḍulîya. *The plant Amaranthus polygonoides* Roxb. See ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ.

ತಣ್ಡುಲೀಯಕ taṇḍulîyaka. = ತಣ್ಡುಲೀಯ. (ಮುದಿಷ್ಟ, ನೀರದರವ, ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ Mr. 142, o. rs. ಮುದ್ರಿಷ್ಟ, ನೀರಧ-).

ತಣ್ಡೆ taṇḍĕ. A foot-ornament of women (= ಗಗ್ರ My.; M.; T. ತಣ್ಡೈ).

ತಣ್ಡೇಲ್ taṇḍêl. The master of a boat, a Tindal (My.; Tĕ.; Mhr. ತಾಣ್ಡೇಲ; T., M. ತಣ್ಡಲ್).

ತಣ್ಡೋ taṇḍô. = ತಣ್ಡಾ. — ತಣ್ಡೋ ಮುಣ್ಡೋ ವಾಸುದೇವ. An expression used of a man who is free from domestic incumbrances, but at the same time without refuge and destitute (My.).

ತಣ್ಡೋಪತಣ್ಡ taṇḍa (as if Sk.) -upataṇḍa. Crowds upon crowds, etc. (My.; Tĕ.).

ತಣ್ಣ taṇṇa. (= ತಣ್). — ತಣ್ಣ ತಣ್ಣನೆ. rep. (Šmd. 229). Very cool.

ತಣ್ಣಗೆ taṇṇagĕ. = ತಣ್ಣನೆ. Cool; cold; cooling, refreshing; in good health, happy; calm; finished, as work; extinguished, as a light (My.; B. 1, 22; 4, 119; Si. 228; J. 28, 5). ಎಣ್ಣೆ ತಣ್ಣಗಾದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತೇ?—ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ ಅಯ್ಯೋ ಅನ್ದರೆ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ?—ತಣ್ಣಗಿದ್ದರೆ ಮಣ್ಣಾದರೂ ಅಸಾಧ್ಯ (Prv.).

ತಣ್ಣನೆ taṇṇanĕ. = ತಣ್ಣಗೆ. (Šmd. 89; Čpr. 1, 59; 2, 83. 84; (Abh. P. 3, 77; Bp. 18, 16; My.; Si. 138). See ತಣ್ಣ-. — ತಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಣನೆ. reit. (Čpr. 3, 94).

ತಣ್ಣನ್ನ taṇṇanna. = ತಣ್ಣನೆ, ತಣ್ಣಾನೆ. ತಣ್ಣನ್ನ ಉಸುಬು (ತಣ್ಬುಱಲ್ G.).

ತಣ್ಣಸ taṇṇasa. = ತಣಸು. Coldness, frigidity, cold, coolness (ಶೈತ್ಯ Čt. I, 2; II, 28; Abh. P. 11, 153; J. 13, 57; 18, 34; 30, 35). — ತಣ್ಣಸನ್ದೋಱು. -ಂ-ತೋಱು. Coldness to appear (J. 30, 12). — ತಣ್ಣಸವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To get cold or cool (J. 30, 16).

ತಣ್ಣಾನೆ taṇṇânĕ. = ತಣ್ಣನೆ. (My.).

ತಣ್ಣಿತು taṇṇitu. = ತಣ್ಣಿತ್ತು (Šmd. 96). That is cold or cool; coolness; coldness (ಕೋಟ, ಕೋಡು, ಶೈತ್ಯ Kk. 23; ಕುಳಿರ್, ಕೋಡು, ಕೊಟ್ಟ, ಶೈತ್ಯ Šm. 36).

ತಣ್ಣಿತ್ತು taṇṇittu. = ತಣ್ಣಿತು, q. v. (Čpr. 8, 69).

ತಣ್ಪಳಿ taṇpaḷi. ತಣ್ಪಳಿವೊಸರುವ ಪ್ರಭೆ (Čt. I, 57, o. r. ತಾಣ್ಪಳಿವಿಸರುವ ಪಣ್ಣೊವ್ಪೆ).

ತಣ್ಪು taṇ-pu. (Šmd. 248). = ತಮ್ಪು, etc. Coolness; cold; a cooling, refreshing quality; happiness. ತಣ್ಪಿನ ತವರ್ಮನೆ (Ršv. 10, after 31). See Čpr. 2, 83; 8, 62. 90; Abh. P. 12, 28; Bp. 18, 30; 30, 28. — ತಣ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get cold or cool (Čpr. 1, after 101). — ತಣ್ಪುಎಱು. -ಬೀಱು. To bestow coolness or refreshment profusely (Šsv. 4, 136).

ತಣ್ವಣ taṇvaṇa. The sound of the lute (ವೀಣೆಯ ಧ್ವನಿ Mr. 81).

ತತ್ tat. = ತಱ1, ತಳ1, in ತತ್ತಱ, ತತ್ತಳ.

ತತ್ tat. = ತತು, ತತ್ತ1, ತತ್ತು, ತದ್ q. v., (ತತಿ 2, ತತುವು), ತದು.

ತತ tata. *Extended, drawn, stretched out; spread, diffuse.* 2, *any stringed musical instrument.* 3, wind, air.

ತತವಿತತಾದಿವಾದ್ಯ tata-vitata-âdi-vâdya. Various stringed and other musical instruments (Bp. 37, 2. 69; 59, 29).

ತತಸ್ tatas. From that; *from that place; afterwards, then; therefore.*

ತತಾ tatâ. = ತಾತಾ. — ತತಾತೂತು. = ತಾತಾತೂತು. (My.).

ತತಿ tati. 1. Extent; a series, a line, a range; a number, a crowd, a troop (ಸ್ತೋಮ Mr. 422); a sacrificial act, a ceremony.

ತತಿ tati. 2. = ತತುವು. (Tbh. of ತತ್). A proper time or season (S. Mhr.; Tĕ.; T. ತದಿ; Mhr. ತಥೀ, on that day, at that time).

ತತು tatu. = ತತ್, etc. Tbh. of ತದ್.

ತತುಕ್ಷಣ tatu-kshaṇa. = ತತ್ಕ್ಷಣ. (Bp. 24, 26; My.).

ತತುವ tatuva. Tbh. of ತತ್ವ 2. (Bh. 3, 8, 30; My.).

ತತುವು tatuvu. = ತತಿ 2. (My. occasionally).

ತತ್ಕಾಲ tad-kâla. That time; *time being, present time;* at that time. ತತ್ಕಾಲಂ, *at the time being;* directly, immediately.

ತತ್ಕಾಲೋತ್ಪನ್ನಧಿ tatkâla-utpanna-dhi. *Possessed of presence of mind.*

ತತ್ಕ್ರಿಯ tad-kriya. *Performing a particular work or service.*

ತತ್ಕ್ಷಣ tad-kshaṇa. = ತಕ್ಷಣ, ತಚ್ಚಣ, ತತುಕ್ಷಣ. That or the same moment. ತತ್ಕ್ಷಣಂ, *at the time being, at the same time, instantly, forthwith.*

ತತ್ತ tatta. 1. = ತತ್, etc. ತತ್ತರಣ (J. 14, 24). ತತ್ತಳವಿ (-ಅಳವಿ, 14, 15).

ತತ್ತ tatta. 2. Tbh. of ತಥ್ಯ. (J. 31, 43). ತನಯರೊಳ್ ತನ್ನ ತಾನೆ ದೊರ ಕೊಣ್ಡವಂ ತತ್ತನನ್ದನಂ (J. 28, 57).

ತತ್ತಕಾರ tatta-kâra. Truthfulness (Râm. 4, 3, 20).

ತತ್ತರ tat (= ತರ) -tara. = ತರತರ. Trepidation, trembling, shuddering (My.; T., M.; see Mhr. s. ತರ 2). — ತತ್ತರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟು. To tremble, to shudder (My.). — ತತ್ತರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To begin to tremble (My.).

ತತ್ತರಿಸು tattarisu. To tremble, etc. (My.; B. 4, 90).

ತತ್ತಱ tat-taṟa. = ತತ್ತಳ, ತಱತಱ. Perplexity, confusion, embarrassment (Čh. v. 19; Tĕ.). See ಎತ್ತಱ-. — ತತ್ತಱನ್ದಱ. -ಂ-ತಱ. To cut so that confusion arises (Grj. 6, 5). ತತ್ತಱ ಬಿತ್ತಱ. Mental embarrassment (V. 11, 8).

ತತ್ತಱಿ tattaṟi. = ತತ್ತಱ. — ತತ್ತಱಿದಱ. -ತಱ. = ತತ್ತಱನ್ದಱ. (Bh. 3, 18, 34).

ತತ್ತಳ tat-taḷa. = ತತ್ತಱ. (J. 30, 23). ತತ್ತಳದ ರಾವುತಂ (Šmd. 162). — ತತ್ತಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get perplexed (J. 14, 15).

ತತ್ತಿ tatti. = ತೆತ್ತಿ. An egg (ಅಣ್ಡ Nr.; ಕೋಶ, ಅಣ್ಡ, ಪೇಶಿ Mr. 167; C.; T. ತರಳ, ತಿರಡ್ಡಿ, ತಿರಳ್, ತಿರಳೈ, roundness; a ball; a round lump; ತಿರಟ್ಟು, to make round; *cf.* ತೆರಳು 2). See B. 2, 6; 3, 20. 113. 120; 4, 119. 132. 193.

ತತ್ತು tattu. A tripping, a stumbling (T.); peril, misfortune (Grj. 4, 97; T.).

ತತ್ತು tattu. Tbh. of ತತ್, in ತತ್ತುಗೊತ್ತು, in the sense of "the master of that" (My.).

ತತ್ತುದು tattudu. Third person singular of the imperfect of ತಱು 1 (J. 25, 58).

ತತ್ತುವ tattuva. = ತತುವ. (Dp.; T.).

ತತ್ತ್ವ tad-tva. = ತತ್ವ 2. (Sk.).

ತತ್ತ್ವಮಸಿ tad-tvam-asi. Thou art that, viz. the supreme soul (a common vêdântic expression, *e. g.* Abhâ. 3, 19).

ತತ್ಪರ tad-para. *Subsequent to that;* following after, inferior. 2, *having that as one's highest object or aim, intent upon, totally devoted to, attending to closely and anxiously* (ಪ್ರೇಮಿ, ಪ್ರಬರ್ಹ, ಪರಾಯಣ, ಪ್ರೇಮುಗೆಯ್ವವ Mr. 229).

ತತ್ಪರತೆ tad-paratĕ. Entire devotion or addiction to. (Čpr. 3, after 38; 8, after 4).

ತತ್ಪುರುಷ tad-purusha. The original or supreme soul. 2, a class of compounds in which the last number is defined or qualified by the first without losing its original independance (Šmd. 89 Mdb. Cm.; 196. 201. 209; Kâvy. I, 3, 6-9. 49-52).

ತತ್ಪುರುಷವಕ್ತ್ರ tatpurusha-vaktra. One of the faces of Šiva (Ššv. 5, 6).

ತತ್ಪೂರ್ವ tad-pûrva. Prior, former. (My.).

ತತ್ರ tatra. 1. *In that, therein; on account of that; there; thither; then.*

ತತ್ರ tatra. 2. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. — ತತ್ರ ಬಿತ್ರಿ. reit. Jugglery. ತತ್ರ ಬಿತ್ರಿಯವನ ಮುನ್ದೆ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಆದ (Prv.).

ತತ್ರಭವತ್ tatra-bhavat. Your honour there: *venerable, respectable* (used in speaking of a person not present). See ಪೂಜಾವಚನ.

ತತ್ರಾಣಿ tatrâṇi. (tatṟâṇi). — ತತ್ರಾಣಿಕೋೞಿ. The pochard, Fuligula ferina (Bd.).

ತತ್ವ ta-tva. 1. The letter or syllable ತ (Šmd. 103. 350).

ತತ್ವ tatva. 2. = ತತುವ, ತತ್ತುವ, ತತ್ತ್ವ. The state of being that; true state, real state; reality, truth; essential nature; the very essence; the real nature of the human soul as being one and the same with the universal soul; a principle; a first principle or an elementary substance: bhû, salila, têja, anila, âkâša (Mr. 53), or satva, rajas, tamas (ಸತ್ವಾದಿಗಳು 259), or any one of the twenty-five Sâṅkhya first principles; the number 25 (ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು 348); *Brahma;* a kind of šlêsha (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.); slow time in music. — ತತ್ವವೆಱು. -ಪೆಱು. The essence (of something) to have been born or be (Bp. 61, 1).

ತತ್ವಜ್ಞ tatva-jṅa. Knowing the truth or true nature of anything; understanding the principles of a science thoroughly (Kâvy. III, 3, B, 148).

ತತ್ವಜ್ಞಾನ tatva-jṅâna. = ತತ್ವಾಲೋಕ, q. v.

ತತ್ವಾರ tatvâra. Want, lack (My.). ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಭಟ್ಟ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರಿಗೆ ತತ್ವಾರ (or ಗೊಟ್ಟು, Prv.).

ತತ್ವಾಲೋಕ tatva-âlôka. Knowledge of the truth, etc. (ತತ್ವಜ್ಞಾನ Šmd. 8 Cm.).

ತತ್ಸಮ tad-sama. The same with it; equal to it. 2, one of the terms that are not borrowed from Saṁskṛita, but exist in Kannaḍa as well as in Saṁskṛita (Šmd. 220. 384-387; Čt. II, 2; Kk. 3. 95. 100; Šm. 77. 119; see ಸಮಾನ); the Šmd. adduces 21 such tatsamas (384).

ತಥಾ tathâ. *So, thus.* 2, *yes, it is so.* See Prv. s. ರಾಜ.

ತಥಾಗತ tathâ-gata. Being in such a state or condition. 2, *a Buddha; a Jina.*

ತಥ್ಯ tathya. = ತತ್ತ 2. *True, real, genuine; truth, reality.* (J. 9, 31). ಸಂಸಾರಿಗೆ ತಥ್ಯ, ರೋಗಿಗೆ ಪಥ್ಯ (Prv.).

ತದ್ tad. = ತತ್, etc. *He, she, it, that, this.* 2, *therefore.* (Šmd. 100).

ತದಕು tadaku. 1. To strike, to beat (My.).

ತದಕು tadaku. 2. Striking, beating. See Prv. s. ಮುದುಕ.

ತದನನ್ತರ tad-anantara. Nearest or next to that; immediately upon that, thereupon, then (J. 7, 19; 10, 38; 24, 65; C.).

ತದಲು tadalu. = ತಡ್ಲು. A frame of thorns, etc., used as a gate in a hedge (My.; T. ತದಲ್, firmness, stability, *cf.* ತಗೆ; ತೆತ್ತು, a hedge of briers, etc.; a wicket or small gate; lines of intrenchment).

ತದಾ tadâ. *At that time, then.*

ತದಾತ್ವ tadâtva. *Time being, present time.*

ತದಾನೀಂ tadânîm. *Then.*

ತದಾರಭ್ಯ tad-ârabhya. Beginning from that time, thence, since then (My.; Tĕ.).

ತದಿಕು tadiku. = ತದುಕು. The gum olibanum tree, Boswellia thurifera (ಸಲ್ಲಕಿ, ಗಜಪ್ರೇಮಿ Mr. 123; Čpr. 5, after 64).

ತದಿಗಿಣ tadigiṇa. Sounds used in beating time in music (My.; *cf.* ತನ್ದನತಾನ). — ತದಿಗಿಣಥೋ. = ತದಿಗಿಣ. (My.).

ತದಿಗೆ tadigĕ. Tbh. of ತೃತೀಯೆ (Šmd. 343. 359. 373; Šm. 19).

ತದೀಯ tadîya. His, hers, its, theirs; such. (Bp. 3, 6; 4, 56; 18, 49).

ತದು tadu. Tbh. of ತಪ್. (Bp. 19, 32).

ತದುಕು taduku. = ತದಿಕು. (ಸಲ್ಲಕಿ, ಗಜಪ್ರಿಯೆ Hlâ.; ಗಜಭಕ್ಷ್ಯೆ, ಸುವಹೆ, ಸುರಭಿ, ರಸೆ, ಮಹೇರಣೆ, ಕನ್ದುರುಕಿ, ತಲ್ಲಕಿ, ಹ್ಲಾದಿನಿ Nr.; ಗಜಭಕ್ಷ್ಯೆ, etc., ಆನೇ ಬೇಲ Si. 153; Ršv. 5, after 55). ತದುಕಿನ ಧೂಪ (ಯಾವನ, ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಕ, ಸಿಹ್ಲ Nr.; ಪಿಣ್ಯಾಕ, ಸಿಹ್ಲ Si. 406). ತದುಕಿನ ಮಡ್ಡಿ (ಯಾವನ, ತುರುಷ್ಕ, etc., ಅನ್ದುಗ ಬೊಂಕ, ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ Si. 227; *cf.* ಮಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ).

ತದೆ tadĕ. = ಸದೆ. To strike (ತಾಡನ Šmd. Dh.; T. ತೆಯ್, M. ತಯ್; Tĕ. ತನ್ನು; *cf.* ತಗಲು, ತಟ್ಟು 1).

ತದ್ಗತ tad-gata. Gone to that; *bent or intent on.*

ತದ್ಗುಣ tad-guṇa. The quality or virtue of anything; possessing these qualities. 2, a figure of speech in rhetoric, transferring the quality of one thing to another (Kâvy. III, 3, B, 121. 140 seq.).

ತದ್ದಿನ tad-dina. That day (J. 10, 26); during the day; day by day. 2, the day of mourning for deceased relations (ಮೃತತಿಥಿ My.; Tĕ.).

ತದ್ದು taddu. = ದದ್ದು. Tbh. of ದದ್ರು. (ದದ್ರು Nr., Mr. 384; Si. 202). ತದ್ದುಳ್ಳವನು (ದದ್ರುಣ, ದದ್ರುರೋಗಿ Nr.).

ತದ್ಧರ್ಮ tad-dharma. Having that business; that business; that religion (My.).

ತದ್ಧಿತ tad-d-hita. Good for that, etc. 2, an affix which forms nouns from other nouns. 3, a noun formed by a

taddhita affix, a derivative noun. See Šmd. 6. 88. 110. 120. 232. 245. 252; Kâvy. I, 1a, 6; I, 4, 1 seq.

ತದ್ಧಿತಪ್ರತ್ಯಯ taddhita-pratyaya. = ತದ್ಧಿತ No. 2. (My.).

ತದ್ಧಿತಲಿಂಗ taddhita-linga. = ತದ್ಧಿತ No. 3. (Šmd. 88 Cm.).

ತದ್ಧಿತಾನ್ತ taddhita-anta. = ತದ್ಧಿತ No. 3. (My.).

ತದ್ಬಲ tad-bala. *A sort of arrow;* a sort of bow (ದಣ್ಡಾಸನ, ತೀರಿ, ಬಿಲ್ಲ ಭೇದ Mr. 294).

ತದ್ಭವ tad-bhava. Born or coming from that (Šmd. 236). 2, a word corrupted from Samskṛita (Šmd. 334. 360. 375. 377. 383), (or from any other language).

ತದ್ಭಾವ tad-bhâva. The becoming that. 2, the substance, thing, or nature of that (Šmd. Dh. No. 67).

ತದ್ಯಮ (tad-yama). Kindness, gentleness, mildness, peaceable behaviour (ಸಾಮ Čt. II, 49 in one MS.).

ತದ್ಲು tadlu. = ತದಲು. (My.).

ತದ್ವಚನ tad-vačana. That speech or word. (Šmd. 100).

ತದ್ವತ್ tad-vat. *Having or containing that.* 2, *like that, in that manner, thus.* 3, also, likewise.

ತನ್ tan. 1. = ತಂ (ತಜ್), etc., ತನು. — ತನ್ನೆಲೆವುಳುಕ ಗಿಡ. -ಎಲೆ-ಪುಳುಕ-. The herb or low shrub Crotolaria verrucosa Lin. (St. & Pl.).

ತನ್ tan. 2. = ತನ್ನ, ತಾ 1, ತಾಂ 1, ತಾನ್ q. v., ತಾನು. (Šmd. 178). Gen. ತನ (see ತನತು), Dat. ತನಗೆ (My.; Šmd. 133. 178; Nr.; Nn. 73; J. 8, 2; 28, 57; 29, 34; 30, 49; Bh. 1, 8, 8), ತನಗೆ (Si. 69. 264. 265. 267. 293), ತಂಗೆ. Plural ತಮ್ (ತಮ್ಮ್). ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೇತೇ?— ತನಗೆ ಬನ್ದ ಹಾನಿ ಅರ್ಥದಿನ್ದ ಹೋಯಿತು.— ತನಗೆ ಇಲ್ಲದವನು ಪರರಿಗೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು?— ತನಗೆ ಇಲ್ಲ, ಕೂಸಿಗೆ ಏನು ಹೊದ್ದಿಸಲಿ?— ತನಗೆ ಇಲ್ಲದವಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೇನು ಹೊದಿಸ್ಯಾಳು? (Prvs.). ನಾಳೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿತೆನ್ದರೆ ತನಗೆ ತಾನೇ ಇದೆಲ್ಲಾ ತುಣ್ಡುತನ ಕಡಿಮೆ ಆದೀತು (B. 4, 200). — ತನ ತನಗೆ. rep. (Bp. 10, 4; 18, 82; 57, 8; J. 13, 24). — ತನ್ದು. = ತನ್ನದು. (My.).

ತನ tana. An affix for forming true Kannada words, *e. g.* ಕಲಿತನಂ, ಆಳ್ತನಂ, ಪೆಣ್ತನಂ (Šmd. 248); words like ಆರೋಹಕತನ are wrong formations (248).

ತನಕ tanaka. = (ಅನಕ), ತನ್ಕ. Up to that measure: till, until, as far as (C.; Tĕ. ದನಕೆ, ದಾಕಾ, ದಾಕೆ; M. ತನೆ, T. ತನ್ಯೆ, quantity, number, measure). ತನಿವಾರತನಕ (B. 1, 7). ಹುಡುಗರು ಹದಿನಾಲು ವರ್ಷದವರಾಗುವ ತನಕ (1, 12). ಇನ್ದಿನ ತನಕ (2, 33). ಅಯ್ಯೂಬಿ ತನಕ (2, 42); ಕಡೆತನಕ (4, 197). ಇಷ್ಟು ದಿವಸತನಕ (4, 199). See Bp. 27, 22; 49, 18; 57, 12; 61, 57; B. 2, 6. 7; 3, 10. 67; 5, 59. 64. 72. 243; ಅಲ್ಲಿ-, ಇಲ್ಲಿ-, ಎಲ್ಲಿ-.

ತನಕಿ tanaki. Ascertaining; examination (My.; H. tanqih; Br. ತನಕಿ, ತನಕ್ಕಿ, ತನಿಖಿ).

ತನಖೆ tanakhĕ. An assignment on the revenues, an order for money; a standard rent-roll of villages (Mhr., H. ತನಖಾ; Br. ತನಖಾ, ತನಿಖಿ; R.).

ತನತು tanatu. ತನ-ಅತು. = ತನತ್ತು, ತನ್ನದು (Šmd. 178; Kk. 61). Its, hers. ನಿನತು ಚಲಮ್, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ, ತನತು ಮಹಾಧೈರ್ಯಮ್ ಅವನಿಪತಿಗೆ (Šmd. 179).

ತನತ್ತು tanattu. ತನ-ಅತ್ತು 1. = ತನತು, etc. (Šmd. 178; Čt. II, 102). See Šmd. 179. 144.

ತನಯ tanaya. *A son.* Feminine ತನಯಳ್ = ತನಯೆ. (Bp. 4 sum.; 5, 5; 11, 38; 42, 17).

ತನಯೆ tanayĕ. *A daughter.*

ತನಿ tani. 1. To thrive, to develop, to become full-grown, etc. P. p. ತನಿತು (Čpr. 3, 15).

ತನಿ tani. 2. The state of having thriven, full, strong, fully developed, complete, matured, abounding in agreeable qualities, rich, etc. (T. ತಣಿ, M. ತಱಿ, Tĕ. ತನಿ, to thrive, prosper, grow, increase, become full or fleshy). — ತನಿಗಣ್ಡ. -ಕಣ್ಡ. A big piece of flesh (Abh. P. 13, after 54). — ತನಿಗನ್ಧ. = ತನಿಗಮ್ಪು. (J. 26, 8). — ತನಿಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. A full or rich fragrance (Šmd. 77; Čpr. 7, 49; Abh. P. 3, after 75; J. 3, 8; 15, 9). — ತನಿಗರ್ಬು. -ಕರ್ಬು. Juicy sugar-cane (V. 4, 29). — ತನಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A great, blazing fire (Abh. P. 11, 144). — ತನಿಗುದಿ. -ಕುದಿ. To be completely boiled (Bh. 1, 20, 54). — ತನಿಗುಳ್ಳ. (Si. 149). A kind of prickly nightshade. — ತನಿಗೆಣ್ಡ. -ಕೆಣ್ಡ. A glowing coal (Rśv. 5, 34; V. 30, after 35; J. 3, 32; 13, 12). — ತನಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. 1. To be greatly or completely scattered (Bh. 8, 23, 20; Râm. 3, 6, 7). — ತನಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. 2. The state of being profusely scattered (J. 9, 24). — ತನಿನಗೆ. Great laughter (Râm. 6, 10, 10). — ತನಿಪರಿಮಲ. = ತನಿಗಮ್ಪು. (Râm. 2, 7, 3). — ತನಿಬೀಜ. A seed full of vital power (Bh. 2, 13, 9). — ತನಿಬೆಲ್ಲ. Delicious jaggory (Bh. 1, 15, 7). — ತನಿಯೆಱೆ. -ಎಱೆ. To throw delicious food to snakes to appease them (My.; Bh. 8, 2, 15). — ತನಿರಸ. A superior fluid, essence; excellent taste or flavour; great beauty. ಕಾಳ ಸೊಳಗೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಅಂಜನವ ಕಲಿಸಿ ತನಿರಸದೊಳು ಪೊರೆಳ್ದಿದ ನೀಲಪುತ್ರಿಕೆಗಳನ್ತೆ (Râghč. 17, 64). ಕುಱಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು, ಅಱಿವದೇ ತನಿರಸವ, ಪೊಱಗಣ ಸೋಗೆಯಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). See J. 15, 47; 21, 57. — ತನಿವಣ್. -ಪಣ್. A fully ripe fruit. ನೇಱಿಲ ತನಿವಣ್ಣಂ (Šmd. 85 Mdb.). See Čpr. 7, 88; Bp. 18, 16; 48, 11; Rśv. 2, 47; J. 3, 11. 31; 28, 20. — ತನಿವಣ್ಣು. = ತನಿವಣ್. (Bp. 20, 26). — ತನಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Rich milk (V. 9, 107). — ತನಿವೀರರಸ. Great heroism (J. 8, 31; 12, 25; 13, 51; 23, 26). — ತನಿವೆಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. To increase much (Čpr. 3, 45). — ತನಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. A great or brilliant light or lustre (Bh. 2, 2, 1). — ತನಿವೇಟ. -ಬೇಟ. Various love-gestures (Rśv. 11, 93). — ತನಿವೇಸಿಗೆ. -ಬೇಸಿಗೆ. A very hot season (J. 15, 5). — ತನಿಸುಖ. Great pleasure or joy. ಅನಾತುರದೊಳು ಚೊಕ್ಕಟದ ತನಿಸುಖವ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ ಅನುಭವಿ (Čidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). — ತನಿಸೂಱೆ. Enormous plundering (Bh. 2, 4, 12). — ತನಿಸೊಬಗು. Great beauty (J. 6, 25). — ತನಿ ಸೋಂಕು. (or -ಸೊಂಕು). To cling to closely (Čpr. 7, 94). — ತನಿಹರಕೆ. Great blessing or praising (Bh. 1, 7, 30). — ತನಿಹಳುಕು. A large piece (Bh. 2, 2, 103).

ತನು tanu. = ತಣುವು 2, ತನ್ 1, ತನುವು, ತಮ್ಪು. (My.).

ತನು tanu. *Thin, slender, emaciated; small, minute; delicate, fine.* 2, *the body; self.* 3, *the skin.* ತನುವಱಿಯದ ನೋವಿಲ್ಲ, ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ (Prv.). — ತನುಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. Fragrance of the body (J. 6, 12).

ತನುಕರಣ tanu-karaṇa. An organ, or the organs, of the body (Bp. 4, 65).

ತನುಜ tanu-ja. *A son* (ತನುಜಾತ Mr. 309; ಮಗ Nn. 48. 92).

ತನುಜಾತ tanu-jâta. = ತನುಜ. (Mr. 309; ಬಾಲಿಶ, ಮಗ Nn. 131).

ತನುಜಾತೆ tanu-jâtĕ. = ತನುಜೆ. (J. 2, 51).

ತನುಜೆ tanu-jĕ. A daughter. See ಜನಕ-.

ತನುತರ tanu-tara. Thinner, more minute; uncommonly small or insignificant (Šsv. 2, 86).

ತನುತ್ರ tanu-tra. *Armour, mail.*

ತನುತ್ರಾಣ tanu-trâṇa. *Armour, mail.*

ತನುತ್ವ tanutva. Thinness, etc. See ಕಟಿಲ್.

ತನುಧನಪ್ರಾಣ tanu-dhana-prâṇa. Body, property and life (J. 17, 35).

ತನುಧರ್ಮ tanu-dharma. The right, merit, or nature, of the body (Bp. 42, 20).

ತನುಭವ tanu-bhava. = ತನುಜ. (Bp. 24, 62. 63).

ತನುಮಧ್ಯೆ tanu-madhyĕ. N. of a vṛitta (Čh.)

ತನುಮನಧನ tanu-mana-dhana. Body, mind and property (Bp. 1, 17; 2, 42; see ಅರ್ಥಪ್ರಾಣವಪುಸ್).

ತನುವಿಕಾರ tanu-vikâra. Gesticulation (ಅಂಗಹಾರ Mr. 75).

ತನುವಿದಾಹ tanu-vidâha. Burning or great heat of the body (Čpr. 4, 33).

ತನುವು tanuvu. = ತನು, etc. (My.).

ತನುಸಮ್ಭವ tanu-sambhava. = ತನುಭವ. (J. 2, 35).

ತನೂಕರಣ tanû-karaṇa. Making thin or fine, attenuation, diminishing, weakening; paring. See ಒರೆ; ಕೆತ್ತು.

ತನೂಕೃತ tanû-kṛita. *Made thin; pared.*

ತನೂಜ tanû-ja. = ತನುಜ. (Čh. v. 11; Čpr. 2, after 53; Bp. 2, 3; 25, 25).

ತನೂಜೆ tanû-jĕ. = ತನುಜೆ. See Čpr. 5, 102; Bp. 4, 32; ಶೈಲರಾಜ-.

ತನೂದರಿ tanu-udari. Having a thin, delicate belly (Čh. v. 89; Čpr. 7, 139).

ತನೂನಪಾತ್ tanû-napât. The son or descendant of himself: *Agni.*

ತನೂನಪಾತ tanû-napâta. = ತನೂನಪಾತ್. (Mr. 46).

ತನೂಭವ tanû-bhava. = ತನುಭವ. (ಮಗ Nn. 126; Šmd. 227).

ತನೂರುಹ tanû-ruha. *The hair of the body; the wing of a bird.*

ತನೆ tanĕ. = ಜನೆ, ತೆನೆ 2, ಸೆನೆ. The embryo of beasts; pregnancy (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ Nr.; *cf.* Sk. ಘನ, the fetus in its second month). ತನೆ ಕರಗಿದ ಆಕಳು (ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭೆ, ಅವತೋಕೆ Nr.). ತನೆಯ ಆವು (ಪ್ರಷ್ಠೌಹಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ Hlâ.). ತನೆ ಬಲಿಯೆ ಪಲಿಕ್ನಿ ಎನಿಸುಗು; ತನೆ ನಿಲಲು ಪ್ರಷ್ಠೌಹಿ (Mr. 180). See ಎಳದನೆ.

ತನ್ಕ tanka. = ತನಕ. (My.).

ತನ್ತರ tantara. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (My.). ತನ್ತರವಿದ್ದವನಿಗೆ ಮನ್ತರ ಬೇಡ (Prv.).

ತನ್ತಿ tanti. Tbh. of ತನ್ತ್ರಿ. (My.; Si. 61; B. 4, 97. 124. 157; B. 5, 219). — ತನ್ತಿಟಪ್ಪಾಲು. The telegraph (My.).

ತನ್ತಿಮೇಹ tanti-mêha. = ತನ್ತುಮೇಹ. (My.).

ತನ್ತಿರ tantira. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (My.).

ತನ್ತಿವಾದ್ಯ tanti-vâdya. A wire or stringed instrument. ತನ್ತಿವಾದ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕೈಯ್ಸಿ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತನ್ತು tantu. = ತನ್ದಿತು. Third person singular imperfect of ತರು (C.). ಕೇಳದ ಕಿವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿಯ ತನ್ತು.— ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕ ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತನ್ತು.—ಕೋಪ ಪಾಪಾ ತನ್ತು, ತಾಪ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ತನ್ತು (Prvs.). See Prv. s. ನಾಯಿ.

ತನ್ತು tantu. 1. *A thread, a string, a cord;* a filament or fibre; wire (ತನ್ತ್ರ, ನೂಲು Nn. 75; ಗುಣ, ನೂಲು 78; ನೂತ ನೂಲ ಎೞೆ Mr. 530; ಸಾರಸದ ನಾಳದ ಎೞೆ 421; ಪುರಿ Šm. 106; ಎೞೆ 112). — ತನ್ತುಹಾರುವ. A cord-Brâhmaṇa, a Brâhmaṇa whose only merit is his sacrificial thread (Bp. 55, 33).

ತನ್ತು tantu. 2. Tbh. of ತನ್ತ್ರ. (ಬಲುತನ್ತ್ರ, ಪರಿಗ್ರಹ Mr. 530; My.; Tĕ.). ಆಚಾರಮಾರ್ಗತನ್ತುವನ್ ಅೞಿವನ್ ಅವನೊರ್ವಂ (ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ Mr. 248).

ತನ್ತುಕರಣ tantu-karaṇa. Making thread. See ನೂಲ್.

ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ tantu-kriyĕ. Working in thread; weaving. See ಕೆಚ್ಚು, ನೆಯ್.

ತನ್ತುಗಾಱ tantu-gâṟa. = ತನ್ತ್ರಗಾಱ. A cunning, crafty, trickful man (My.). ತನ್ತುಗಾಱಿಗೆ ಯಾಕೆ ತನ್ತಿಯಾಟ? (Prv.).

ತನ್ತುಗ್ರನ್ಥಿ tantu-granthi. A knot in a thread. See ಕಂ.

ತನ್ತುನಾಗ tantu-nâga. A shark. (R.).

ತನ್ತುನಾಭ tantu-nâbha. A spider (Tĕ., R.).

ತನ್ತುಪಟ tantu-paṭa. Cotton-cloth (Râm. 5, 8, 24).

ತನ್ತುಭ tantu-bha. *Mustard seed, Sinapis dichotoma* Roxb.

ತನ್ತುಮಾತ್ರ tantu-mâtra. Nothing but (the sacrificial) cord, only in the- -. ತನ್ತುಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ (Prv.). 2, a thread, a string. See ಎೞೆ, ನೂಲ್.

ತನ್ತುಮೇಹ tantu-mêha. = ತನ್ತಿಮೇಹ. A particular stage of gonorrhoea (My.).

ತನ್ತುರ tantura. Tbh. of ತನ್ತ್ರ (Šmd. 336 Mdb.).

ತನ್ತುವಾಯ tantu-vâya. *A weaver.* 2, *a spider.* 3, weaving. 4, a loom (ಮಗ್ಗ Mr. 383).

ತನ್ತುವಾಯಕ್ರಿಯೆ tantuvâya-kriyĕ. A certain work done by a weaver. See ಕೆಚ್ಚು.

ತನ್ತ್ರ tantra. = ತತ್ರ 2, ತನ್ತರ, ತನ್ತಿರ, ತನ್ತು 2, ತನ್ತುರ. *A thread, a string* (ತನ್ತು, ನೂಲು Nn. 75). 2, *weaving;* a loom. 3, *raiment, vesture* (ಪರಿಧಾನ, ಹೊದಕೆ 75). 4, the leading or principal action of a ceremony, characteristic or prevalent features, the regular order of ceremonies or rites, system, ritual, rule. 5, *an established doctrine, a scientific treatise; a system.* 6, *magical and mystic formularies.* 7, *a medicament, a drug;* a charm. 8, an expedient, a design, a stratagem, as sowing dissension (ಉಪಾಯ 75; ಭೇದ, ತನ್ತ್ರಭೇದ 62; *cf.* ವಂಚ-); cunning, trick, intrigue, plot. 9, an oath or ordeal, curse, imprecation; designing, plotting (see Mr. s. ತನ್ತು 2). 10, *royal retinue, a court, train;* an assembly (ವಿಧಾನ, ಕೂಟ 75). 11, *an army* (ಸೇನೆ 75). 12, a division of class or caste (ಕುಲಭೇದ 75). 13, decoration (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 75). 14, *the quality of being chief or principal* (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯ 75). 15, the highest truth, real truth, reality, certainty (ಪರಮಾರ್ಥ, ನಿಶ್ಚಯ 75).— ಮನ್ತ್ರವಿದ್ದರೂ ತನ್ತ್ರವಿರ ಬೇಕು.— ತನ್ತ್ರವನಱಿಯೆನು, ಮನ್ತ್ರವನಱಿಯೆನು, ಯನ್ತ್ರವನಱಿಯೆನು ಎನ್ದೆನ ಬೇಡ! (Prvs.). See Prv. s. ಮನ್ತ್ರ; ಯನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ. — ತನ್ತ್ರಮ್ಬೆರಸು. -ಂ-ಬೆರಸು. Expedients, etc. to be combined with (Bp. 54, 75).

ತನ್ತ್ರಕ tantraka. *New and unbleached, as cloth.*

ತನ್ತ್ರಗಾಱ tantra-gâṟa. = ತನ್ತುಗಾಱ. A man who uses an expedient, one who is fertile in expedients; a cunning, crafty man (My.). ತನ್ತ್ರಗಾಱನನ್ನು ಕುತನ್ತ್ರಗಾಱ ಜಯ್ಸಿದ (Prv.).

ತನ್ತ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷ tantra-adhyaksha. A master of ceremonies (Rsv. 6, after 10 & 13). 2, a general (Čpr. 10, after 1).

ತನ್ತ್ರಿ tantri. = ತನ್ತಿ. *A string, a cord; a wire; the string or wire of a lute, etc.* 2, a pûjâri. See Prv. s. ಮನ್ತ್ರಿ.

ತನ್ತ್ರಿಕೆ tantrikĕ. *The plant Cocculus cordifolius* DC.

ತನ್ತ್ರಿಸು tantrisu. To use an expedient, etc. See Nn. 147 s. ತ್ರಾಸ.

ತನ್ದನತಾನ tandana-tâna. = ತನ್ದನಾನ, ತನ್ದಾನತಾನ, ತನ್ದಾನತಾನಾನ. Sounds used in beating time in music (My.; Tĕ.; M. ತತ್ತಿತ್ತೋನ್ನ, ತನ್ಧಿನಾದಿ; *cf.* ಣತ್ತಡಗಡೈಡಣ, ತದಿಗಿಣ; Mhr. ತಣಾಣಾ).

ತನ್ದನಾನ tandanâna. = ತನ್ದನತಾನ. (My.).

ತನ್ದಲ್ tandal. (Šmd. 48. 58). Water-drops, spray, light rain (ಸೀವರ, ಜಲಕಣ Kk. 13; Šm. 35; ಸೋನೆ Čt. I, 101; II, 113; Čpr. 1, 97; 2, 86; 5, after 19; Abh. P. 3, after 67; 4, 119; *cf.* ಜಡಮ).

ತನ್ದಾನತಾನ tandâna-tâna. = ತನ್ದನತಾನ. (My.).

ತನ್ದಾನತಾನಾನ tandâna-tânâna. = ತನ್ದನತಾನ. (My.).

ತನ್ದು tandu. 1. P. p. of ತರ್, ತರು.

ತನ್ದು tandu. 2. See s. ತನ್ 2.

ತನ್ದೂರಿಸು tandûrisu. = ತಾನ್ದುರಿಸು, ತಾನ್ದೂಳಿಸು. To grieve, to be distressed (ಚಿನ್ತಿಸು, ಬೇವಸ Kk. 52, o. rs. ತಾನ್ದುರಿಸು, ತಾನ್ದೂಳಿಸು).

ತನ್ದೆ tandĕ. Father (C.; ಜನಕ, ಪಿತೃವಪ್ಪ ತಾತ Mr. 309; ಆವುಕ Hlâ., Si. 65; ವಪ್ಪು, ತಾತ, ಜನಕ, ಪಿತೃ Hlâ., Si. 190; M.; T. ತನ್ದೈ; Tĕ. ತಣ್ಡ್ರಿ, ತದ್ದೆ; it is said to be a Tbh. of Sk. ತಾತ, Šmd. 338. 356. 372; *cf.* vêdic ತತ, father). Occasionally it is an endearing appellation (like ಅಪ್ಪ), *e. g.* Bp. 47, 29; J. 13, 55. Plural ತನ್ದೆವಿರ್, ತನ್ದೆಗಳ್ (Šmd. 120. 124), ತನ್ದೆಯರ್ (Bp. 32, 42; 48, 36), ತನ್ದೆಗಳು (C.). ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪ ತನ್ದೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತನು (ಆಮುಷ್ಯಾಯಣ Hlâ.). ತಾತನ ತನ್ದೆ (ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ಮುತ್ತಾತ Si. 192). ತನ್ದೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವ ಎನ್ತ ಹೇೞಿಸಿದ ಅಮ್ಬಿಗನ ಮಗ.— ತನ್ದೆಯ ಮದಿವೆಗೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿಯುವ ಮಗ.— ಅರಸ ಯಾರಿಗೆ ತನ್ದೆ? ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾಯಿ?— ತನ್ದೆಯ ಬದುಕು ತಾಯಿಗೆ ದಾನ.— ತನ್ದೆಯ ಹೋಲೋ ಕನ್ದಯ್ಯ (Prvs.). See ಮಲ-; Bp. 60, 60; B. 1, 28; Râm. 3, 2, 15; J. 13, 55; 30, 24; 31, 34; Ršv. 13, 26; Bh. 1, 8, 17; Prvs. s. ನೊಗ, ಪಿತ. — ತನ್ದೆಗೆ ತನ್ದೆ. A paternal grandfather (ಪಿತಾಮಹ, ತಾತ Si. 192). — ತನ್ದೆಗೆ ಪಿತಾಮಹ. A paternal great-grandfather (ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ತಾತನ ತನ್ದೆ, ಮುತ್ತಾತ Si. 192). — ತನ್ದೆ ತಾಯ್. Father and mother (Bp. 46, 48). — ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ್. -ಳು. Parents (Bp. 3, 81; 14, 16; 25, 15; My.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದ ಮಕ್ಕಳು ನಾಯಿಬಾಯಿಗೆ ಹಪ್ಪ (Prv.). — ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳ್. = ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ್. (J. 28, 17). ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳು (ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು Nr.). — ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ. = ತನ್ದೆಗೆ ತನ್ದೆ. (ಪಿತಾಮಹ, ತಾತ Nn. 22; B. 4, 156). 2, Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆಯಿಲ್ಲದ. = ತನ್ದೆಯಯ್ಯನಿಲ್ಲದವ, q. v. — ತನ್ದೆಯಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ. — ತನ್ದೆಯಯ್ಯನಿಲ್ಲದವ. Gaṇêša (ವಿನಾಯಕ Kk. 5, o. r. ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆಯಿಲ್ಲದ). — ತನ್ದೆಯೊಡಹುಟ್ಟಿದವ. A paternal uncle (ಪಿತೃವ್ಯ, etc. Nr.). — ತನ್ದೆವಾಧಿ. Relationship by a father's side (My.).

ತನ್ದ್ರ tandra. Tired, fatigued; lazy. (R.).

ತನ್ದ್ರತೆ tandratĕ. = ತನ್ದ್ರಿ. (Čpr. 4, 85).

ತನ್ದ್ರಿ tandri. ತನ್ದ್ರೆ tandrĕ. *Fatigue, lassitude;* sleepiness, drowsiness; *fainting, exhaustion.*

ತನ್ನ್ tann. = ತನ್ 2, (ತನ್ನು), etc., ತಾನ್, q. v. Gen. ತನ್ನ (C.); Dat. ತನಗೆ (C.); Acc. ತನ್ನಂ (J. 18, 39), ತನ್ನನ್ನು (My.); Loc. ತನ್ನೊಳ್ (J. 29, 40), ತನ್ನಲ್ಲಿ (C.); Abl. ತನ್ನಿನ್ದ (C.). Pl. (ತಮ್), ತಮ್ಮ್. — ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ತಾನೇ ಶರಣು ಮಾಡಿ ಹರಿಸಿ ಕೊಣಹಾಗೆ.— ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಅೞಿಯದವಳು ನೆರಮನೆಯ ಬೊಮ್ಮಕ್ಕನ ಬಲ್ಲಳೇ?— ತನ್ನ ತಾನಱಿದರೆ ಸುಜ್ಞಾನಿ.— ತನ್ನ ದನ್ತಾ ತಾನು ಮುಱಿ ಕೊಣ್ಡು ಅನ್ಯನ ಮೇಲೆ ದೂಱು ಹೇೞಿದ.— ತನ್ನ ಮುನೆ ಉಪ್ಪು ಇಲ್ಲ; ಬೆನ್ನಹಿನ್ದೆ ಉರಿಯೋ?— ತನ್ನ ಸುಖವೇ ಲೋಕದ ಸುಖ, ತನ್ನ ಕಷ್ಟವೇ ಲೋಕದ ಕಷ್ಟ.— ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇ ತಾನು ಹೊರೆಯದವ ಮುನ್ನಾರ ಸಲಹುವನು?— ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ರಂಗ, ಪರಊರಿಗೆ ಮಂಗ.— ತನ್ನ ತಾನು ಅೞಿತರೆ ತಾನಾದನು; ತನ್ನ ತಾನು ಮಱತರೆ ತಾನು ಹೋದಾನು (Prvs.). — ತನ್ನದು. -ಅದು 1. = ತನ್ದು 2, ತನತು, ತನತ್ತು. Its, his, hers (Šmd. 178; Čt. II, 102; Bp. 51, 22; C.). — ತನ್ನಳ್. -ಅಳ್ 4. His, etc. own female or woman (V. 29, 28).

ತನ್ನಿ tanni. Second person plural of the imperative of ತರ್, q. v.

ತನ್ನು tannu. Perhaps = ತನ್ನ್ (but see ಉಮ್ 2). — ತನ್ನುವಂ. Himself, herself, itself (Acc.; or: also him, etc.). ತನ್ನುವನ್ ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ ತಣ್ಣವನು ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳಿಸುತ (Prll. 3, 30). See Bp. 8, 7. 57; 39, 11; 40, 10; 44, 3; 55, 34.

ತನ್ಮಧ್ಯ tad-madhya. In its middle: meanwhile (My.).

ತನ್ವಿ tanvi. A delicate, slender, or graceful woman. (J. 11, 26). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ತಪ tapa. = ತಪ್ಪ 1, ತೊಪ, ತೊಪ್ಪ, (ದಪ 1, ದೊಪ್ಪ 2). A sound in imitation of the noise of blows, of running feet, of falling cow-dung, fruits, etc. ತಪ ತಪ. rep. (My.; Tĕ.). — ತಪ ತಪನೆ. = ತಪ ತಪ. With the sound of ತಪ ತಪ (My.).

ತಪ tapa. = ತವ 2. Heat; burning; shine (ದಾವ Nn. 33). 2, *the hot season.* 3, the month of mâgha (January-February, ತಪಸ್ Mr. 70). 4, austerity, penance. 5, a demon (ಗ್ರಹ Nn. 33). ತಪದ ಬಾಧೆಯಂ ಸಯ್ರಿಸುವಾತನು (ದಾನ್ತ Hlâ.). — ತಪಗೆಯ್. To perform or undergo penance. ತಪಗೆಯ್ವ ಮುಖ್ಯಋಷಿಯರ್ (Mr. 258). — ತಪಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. = ತಪಗೆಯ್. (Abh. P. 15, after 80; Šśv. 2, 89). — ತಪಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To undertake penance (Abh. P. 16, after 34). — ತಪಮಾನ್. -ಅನ್. = ತಪಂಗೊಳ್. (Šśv. 2, 116). — ತಪಮಿರ್. -ಇರ್. = ತಪಂಗೆಯ್. (Šśv. 2, 115. 117). — ತಪಮ್ಬಡು. -ಪಡು. = ತಪಗೆಯ್. (Bp. 4, 73). — ತಪಮ್ಬಡುಹ. -ಪಡುಹ. Ascetic devotion, religious austerity (ಪರಿವ್ರಜ್ಯೆ, etc. Hlâ.).

ತಪಃಕ್ಲೇಶಸಹ tapas-klêša-saha. *Enduring with resignation the privations imposed by austerities.*

ತಪಃಪ್ರಭಾವ tapas-prabhâva. The efficacy of devotion. (Čpr. 2, 82).

ತಪಕ್ಕನೆ tapakkanĕ. = ದಬಕ್ಕನೆ. All at once, slapdash (My.; Tĕ. ತೆಬುಕು, ತೆಬುಕ್ಕು). ತಪಕ್ಕನೆ ಬಿದ್ದನು (My.).

ತಪಟೆ tapaṭĕ. = ತಪ್ಪಟೆ, ತಬಟೆ, ತಮಟೆ, ತಮ್ಬಟ, ತಮ್ಬಟೆ, ತಮ್ಬಟ್ಟ, ತಮ್ಮಟ, ತಮ್ಮಟೆ. A large tambourine beaten with sticks (My.).

ತಪನ tapana. Heating; burning; shining. 2, *the sun.* 3, *a kind of hell.* 4, a divine being or demon who fights with Garuḍa (ಗ್ರಹ Nn. 490). 5, pining, mental distress.

ತಪನಸುತ tapana-suta. The son of the sun: Karṇa (J. 12 sum.). 2, Yama. 3, Šani. 4, Sugrîva (My.).

ತಪನಸುತನನ್ದನ tapanasuta-nandana. Karṇa's son Vṛishakêtu (J. 12 sum.).

ತಪನೀಯ tapanîya. To be heated. 2, *gold.*

ತಪಪಕ್ಷಿ tapa-pakshi. The Bengal kite (ಚಿಲ್ಲ, ಮುಣ್ಡುಮುಳುಕ Mr. 171, o. r. ಆತಪ-).

ತಪರಾಖು taparâkhu. A slap (Mhr. ಥಪಡಾಕ, ಥಬರಾಕ; My.).

ತಪಲೆ tapalĕ. = ತಪ್ಪಲೆ, ತಪೇಲಿ. A round brass or copper cooking-vessel (My.; Tĕ. ತಪೆಲೆ, ತಪೇಲಾ; T. ತವಲೈ; M. ತಗಲೆ, ತವಲೆ; Mhr. ತಪೇಲೇಂ). See Prv. s. ತಿಬು.

ತಪಲೋಕ tapa-lôka. = ತಪಸ್ No. 4, ತಪೋಲೋಕ. (Mr. 32).

ತಪವೇಸ tapa-vêsa. Tbh. of ತಪವೇಶ. A mere masquerade of penance. — ತಪವೇಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put on the mere form of penance. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ತಪವೇಸಗೊಪ್ಪುವಂ (ಧರ್ಮಧ್ವಜ, ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ Mr. 254).

ತಪಶೀಲು tapaśîlu. ತಪಸೀಲು. A detailed account, details, a minute narration (My.; ವಿವರ Čb. 132; Br.; Mhr., H. ತಪಸೀಲ).

ತಪಶ್ಚರಣ tapas-čaraṇa. The practice of penance (My.).

ತಪಶ್ಚರಣೆ tapas-čaraṇĕ. = ತಪಶ್ಚರಣ. (My.; Bp. 12, 29).

ತಪಶ್ಚರ್ಯ tapas-čarya. = ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ. (My.; Čb. 41).

ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ tapas-čaryĕ. = ತಪಶ್ಚರಣ. (My.).

ತಪಶ್ರೀ tapa-śrî. The goddess called tapa (Čpr. 2, 40).

ತಪಶ್ರೀಕ tapa-śrîka. A man possessing excellent austerity or being rich in austerity (Čpr. 3, 70).

ತಪಸ್ tapas. = ತಪಸು, ತಪಸ್ಸು. Heat; fire. 2, *austerity, penance.* 3, *the month of mâgha* (January-February). 4, one of the seven worlds, the region above the janalôka, inhabited by saints or devotees after death. 5, the ninth lunar mansion.

ತಪಸಿ tapasi. ತಪಸ್ವಿ, (ತಪ್ಪಸಿ), ತವಸಿ. Tbh. of ತಪಸ್ವಿ (Śmd. 368; ಋಷಿ Kk. 33, o. r. ತ್ವವಸಿ). — ತಪಸಿಗಿಡ. = (ತಪ್ಪಸಿ-), ತವಸಿಮರ. The plant Caesalpinia bonducella Flemm., (Guilandina bonducella or bonduc Lin., see ಗಜುಗ; ಪ್ರಕೀರ್ಯ, ಪೂತಿಕ, ಕಲಿಕಾರಕ Si. 133). See ನವುಲೆಗಿಡ.

ತಪಸಿಗ tapasiga. An ascetic or religious mendicant (Bp. 43, 28).

ತಪಸು tapasu. Tbh. of ತಪಸ್. (Bp. 45, 36).

ತಪಸ್ಯ tapasya. *The month phâlguna* (February-March). 2, = ತಪಸ್ಯೆ.

ತಪಸ್ಯೆ tapasyĕ. *Religious penance, mental devotion.*

ತಪಸ್ವಿ tapasvi. = ತಪಸಿ, etc. *Practising austerities; an ascetic, a religious mendicant* (ಯತಿ Nn. 109). 2, a mendicant, a pauper. 3, *poor, miserable, pitiable* (ಕರುಣ 109). 4, the flower Artemisia indica (ದವನ, ಋಷಿಪುತ್ರಿ Mr. 136). 5, fire (ದಹನ, ಅಗ್ನಿ 109). 6, a kind of Pongamia glabra tree (ಕುಜಾತಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 109).

ತಪಸ್ವಿನಿ tapasvini. A female devotee (J. 15, 16); a poor wretched woman. 2, *spikenard, Valeriana jatamansi.*

ತಪಸ್ಸಿ tapassi. = ತಪಸಿ, etc. (Bp. 32, 52. 58).

ತಪಸ್ಸು tapassu. Tbh. of ತಪಸ್. (ಡಾವ, ತಪ Nn. 66; ವರ್ಣ, ತಪ 71). ತಪಸ್ಸಿಗೆನ್ತ ಹೋಗಿ, ಕುಪ್ಪಸಾ ಕಳಕೊಣ್ಡ.—ತಪಸ್ಸು ಇದ್ದವನೇ ಗಭಸ್ತಿ ಉಳ್ಳವನು (Prvs.).

ತಪಾತ್ಯಯ tapa-atyaya. The end of the heat: *the rainy season.*

ತಪಾಲು tapâlu. = ಟಪಾಲು, etc. (My.).

ತಪಿತ tapita. Heated, burnt, spoiled. ತಪಿತೆ, a spoiled, ruined woman (J. 5, 61).

ತಪಿಸು tapisu. = ತವಿಸು. To be hot, to burn; to suffer pain (J. 17, 34; 23, 20; My.).

ತಪೇಲಿ tapêli. = ತಪಲೆ, etc. (ಕುಣ್ಡ, ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲ G.; B. 2, 24; 3, 58).

ತಪೋಧನ tapas-dhana. Rich in penance; ascetic, pious; richness in austerities; an ascetic, a devotee. (Čpr. 9, 21; Bp. 16, 6; 19, 79; 24, 30; 52, 3; J. 2, 30).

ತಪೋಧನನಿಧಿ tapôdhana-nidhi. An ocean of austerity-riches (Bp. 52, 5).

ತಪೋನಿಧಿ tapas-nidhi. A treasury of austerities and penance, an eminently pious man. See ತವನಿಧಿ; J. 2, 15.

ತಪೋಬಲ tapas-bala. The power acquired by austerities (J. 10, 45).

ತಪೋಭರ tapas-bhara. A mass of austerities (Čpr. 4, 16).

ತಪೋರಾಜ್ಯ tapas-râjya. The empire or reign of austerities (Čpr. 2, 41).

ತಪೋಲಕ್ಷ್ಮಿ tapas-lakshmi. The riches of austerities (Čpr. 4, 60).

ತಪೋಲೋಕ tapas-lôka. = ತಪಲೋಕ. (My.).

ತಪೋವನ tapas-vana. A penance-grove. (Čpr. 4, 15).

ತಪೋವೃದ್ಧ tapas-vṛiddha. Very ascetic or pious. (J 32, 10).

ತಪೋವೇಶ tapas-vêśa. = ತಪವೇಸ. — ತಪೋವೇಶಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ತಪವೇಸಗೊಳ್. ತಪೋವೇಶಗೊಣ್ಡವನು (ಧರ್ಮಧ್ವಜ, ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ Hlâ.).

ತಪೋವೇಷಿ tapas-vêshi. He who has the garb of an ascetic on; a hypocritical ascetic (Bp. 24, 40).

ತಪ್ತ tapta. Heated; hot; burnt; afflicted. See ಸನ್-; Bp. 50, 42; J. 11, 31. 32. 40.

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಂಕನ tapta-mudrâ-aṅkana. Branding (the upper arm) with a hot seal (on which there is either a śaṅkha or čakra, My.).

ತಪ್ತೃ taptṛi. Heating; a heater. See ಉಪ-.

ತಪ್ಪ tappa. 1. = ತಪ, etc. — ತಪ್ಪ ತಪ್ಪನೆ. = ತಪ ತಪನೆ. (My.).

ತಪ್ಪ tappa. 2. Present relative participle of ತಪ್ಪು 1, q. v.

ತಪ್ಪ tappa. 3. = ತರ್ಪ. A present relative participle of ತರ್, *e. g.* Bp. 13, 13; 26, 6; 30, 9; 53, 22.

ತಪ್ಪ tappa. 4. = ತಪ್ಪಲ್ 2. See ತಪ್ಪ ತಪ್ಪಲ್ s. ತಪ್ಪಲ್ 2.

ತಪ್ಪಟೆ tappaṭĕ. = ತಪಟೆ, etc. (My.; Tĕ. ತಪ್ಪೆಟೆ; M. ತಪ್ಪಿಟ್ಟ).

ತಪ್ಪಡಿ tappaḍi. See s. ತಪ್ಪು 2.

ತಪ್ಪಣ tappaṇa. Tbh. of ತರ್ಪಣ, q. v.

ತಪ್ಪನೆ tappanĕ. = ತೆಪ್ಪ 1, (ತೊಪ್ಪನೆ 2). Quickly, suddenly, all at once (My.; Tĕ. ತಪ್ಪನೆ, ತೆಪ್ಪನೆ, ದಬ್ಬುನೆ; M. ತೆರುತ್ತನೆ). ತಪ್ಪನೆ ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ತಬ್ಬಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಪ್ಪಲ್ tappal. 1. Stumbling; erring; missing. — ತಪ್ಪಲಡಿ. -ಅಡಿ. A staggering, tottering, or false step (Bp. 44, 2). — ತಪ್ಪಲೆಚ್ಚಂ. -ಎಚ್ಚಂ. A man who misses the mark in shooting (ಲಕ್ಷಚ್ಯುತ Mr. 296).

ತಪ್ಪಲ್ tappal. 2. = ತಪ್ಪಲ 1, ತಪ್ಪಲು q. v., ತಬ್ಬಿಲ್. A level expanse round the foot of a mountain,

level ground on the top or edge of a mountain, table-land. ವನಮ್ ಅದು ಆ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲೊಪ್ಪಿ ತೀವಿರಲ್ ಉಪತ್ಯಕನಾಮಮುಮ್ ಆಕ್ಕುಂ (Mr. 151). ತಪ್ಪಲ್ಗಳ್ (see s. ಕಿಕ್ಕಿಱ 1). See J. 10, 3; 26, 4; Rāv. 5, 53; ರನ್ನದಪ್ಪಲ್. — ತಪ್ಪ ತಪ್ಪಲ್. rep. (J. 28, 41).

ತಪ್ಪಲ tappala. 1. = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (B. 4, 213). — ತಪ್ಪಲ ಸೀಮೆ. A table-land (B. 4, 115. 116. 163).

ತಪ್ಪಲ tappala. 2. = ತೊಪ್ಪಲ, etc. See ಮುಷ್ಟಿ-.

ತಪ್ಪಲು tappalu. = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (ಸ್ನು, ಪ್ರಸ್ಥ, ಸಾನು Nr.; My.). ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು (ಕಟಕ, ಸಾನು, ಪ್ರಸ್ಥ Nr.; ಖೇಟ, ಗಿರಿಸಾನು Nn. 23; ಸಾನು 90; ಕಟಕ, ಪರ್ವತೋಪತ್ಯಕ 127; ಕಕುದ, ಅದ್ರಿ ತಟ 143; ಕೂಟ, ಮೇಖಲೆ 152, o. r. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ).

ತಪ್ಪಲೆ tappalĕ. = ತಪಲೆ, etc. (My.). ತಪ್ಪಲೇಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಹೋದರೆ ಕಪಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಹೋದೀತೇ? (Prv.). ತಮ್ಬಿಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಅವು ತಾಮ್ ಉಮ್ಬುದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು (Jns. 42, 14).

ತಪ್ಪಸಿ tappasi. (= ತಪಸಿ, etc.). — ತಪ್ಪಸಿಗಿಡ. The wild mangosteen, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.).

ತಪ್ಪಳಿಸು tappaḷisu. = ಚಪ್ಪಳಿಸು. (My.).

ತಪ್ಪಿತ tappita. = ತಪ್ಪು 2. (My.).

ತಪ್ಪಿಸು tappisu. To cause to miss; to cause to pass by or not to fall into; to let slip; to leave undone; to interrupt; to do without; to avert; to deviate; to swerve; to evade; to resort to subterfuges; to elude; to avoid; to escape, to run away, etc. (C.). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಓಡಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪ್ರದ್ರಾವ, ಉದ್ದ್ರಾವ, ಅಪಯಾನ, etc. Si. 296). ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (B. 1, 12). ಕುಱಿಮಱಿ ಕುಱುಬನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಯಿತು (2, 46). ಪಾರಿವಾಳ ತಾವಿರುವ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಅವೆನ್ದಿಗೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ (3, 113). ಅವಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೆವ ಹೇೞಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಾಗ್ಯೂ ಅವನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ (4, 6). ನೀನು ಈಗ ಎರಡು ದಿವಸದಿನ್ದ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿರ ಬಹುದು (4, 154). ಅದಱ ಸಂಗಡ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅದು ಬಹುತರ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಒಣ್ಟೆಯೆನ್ದು ಗ್ರಹಿಸಿದೆನು (4, 170). ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ (4, 154). ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (C.). ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು (C.). ಇವನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡ ಬೇಡ (C.). ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು, a man who escaped (C.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು (C.). ಈ ಕಾಟದಿನ್ದ or ಈ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪಿಸು! (My.). See Bp. 13, 7; 14, 3; 30, 5; 34, 27; 43, 13. 23; 46, 47; 47, 12; 51, 48; 53, 15. 34; 60, 36; Prv. s. ಪರಹಿತ.

ತಪ್ಪು tappu. 1. To make a false step, to trip; to slip; to deviate; to commit an error, mistake or blunder; to be missed; to be forfeited or lost; not to come to pass; to fail; to disappear, to be passed (ಸ್ಖಲನ Šmd. Dh.; ತೊಲಗು Šmd. 96. 132. 259 Cm.; C.; T., M., Tĕ., Tu.; T. also ತವರ್, ತವಱು, *cf.* ತಬ್ಬಿರಿಸು 2); to miss. ತಪ್ಪಿದವನಿಗೆ ಒಪ್ಪ ಇಲ್ಲ.—ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ತೆಪ್ಪ ಏನು ಮಾಡೀತು?—ಸೂಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಗೊಡ್ಡೇ?—ಜಾತಿ ತಪ್ಪಿದರೂ ನೀತಿ ತಪ್ಪ ಬಾರದು (Prvs.). ತಪ್ಪದು (ಪ್ರಮಾಣ, ಸತ್ಯ Nn. 139). ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನು (ಅಪರಾದ್ಧೇಷು Hlâ.). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಗುಱಿಯನ್ ಎಚ್ಚು ತಪ್ಪಿದವನುಣ್ಟು, ಈತನು ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕ (Nr.). ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ, ಕೆಱೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ (B. 3, 123). ಬನ್ದ ಪಥಮಂ ತಪ್ಪದೆ (Bp. 60, 26). ತಪ್ಪದೆ ಮ್ಮ ಬ್ರತಕೆ (60, 28). ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನ್ ಏಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ, ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). ರೊಟ್ಟಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ, ಬಿತ್ತು (My.). ಯಾವ ಗುಱಿಕಾಱನು ಬಿಲ್ಲಿನ್ದೆಸ್ತ ಕೋಲು ಗುಱಿಯಿನ್ದ ತಪ್ಪಿ ಹೋಯಿತೋ, ಅನ್ಥವನು ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕ (Si. 280). ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿ ಮಾತಾಡುವದು (ಎಪ್ರಲಪ್ಪ 74). ಎಚ್ಚಱಿಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾದ, etc. 71). ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿರುವದು (ಸ್ರಸ್ತ, ಭ್ರಷ್ಟ, ಸ್ಕನ್ನ, etc., ಜಾಱಿ ಬಿದ್ದುದು 382). ಜೋಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬಱಿಕ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥ (Dp. 1). ಎಪ್ಪರೆನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ನುಡಿದುದು ತಪ್ಪುಗುಮೆ ಗಂಗಚೂಡಾಮಣಿ ಯಾ? (Šmd. 68). See Čpr. 2, 41; 6, 95; Abh. P. 13, 71; Čh. v. 50; Bp. 24, 76; 27, 3; 28, 33; 30, 9; 31, 25; 32, 43; 34, 13; 37, 25; 39, 32; 43, 13. 14. 45; 46, 17. 44; 48, 3; 57, 13; 61, 76; Bh. 1, 8, 19. 58. 59; J. 2, 60; 4, 2; 6, 6; 30, 27; Šm. 38; Si. 57. 92. 247. 264. 265. 295. 377; ನೀರ್ಗೆಲೆದಪ್ಪು, ಮಾರ್ಗನ್ದಪ್ಪು, ಮುನ್ದಪ್ಪು, ಮೇರೆದಪ್ಪು; Prvs. s. ತಿರಿ3, ಬಱಿಗಾಲ. — ತಪ್ಪು ತಪ್ಪು. rep. ತಪ್ಪ ತಪ್ಪದೆ ಶರ ಶರಂಗಳಂ ತೆಗೆದೆಚ್ಚು (J. 28, 41).

ತಪ್ಪು tappu. 2. (Šmd. 191). Tripping, slipping, erring, missing. **2,** a slip, an error, a mistake, a blunder; an impropriety; a fault, misdemeanor (C.; T., M., Tĕ.). ತಪ್ಪಿರ್ದ ಲಿಪಿ (J. 30, 29). ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ತನ್ನ ತನಯರುನೊಳು! (31, 35). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (31, 36). ತಪ್ಪುಳ್ಳಡೆ ಒಪ್ಪಂಗೆಯ್ವುದು! (Mr. 3). See Šmd. 377; Čpr. 1, 104; Bp. 11, 5; 24, 86; 38, 27; 40, 43. 62. 90; 45, 4; 48, 2; 53, 34. 44; 60, 31; 61, 4. 35. 56; J. 21, 46; B. 3, 84. — ತಪ್ಪಜ್ಜೆ. (-ಅಜ್ಜೆ). = ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ. (My.). — ತಪ್ಪಡಿ. -ಅಡಿ. (Šmd. 48). = ತಪ್ಪಲಡಿ. A false step, a slip; an irregular, waddling step. (T.). — ತಪ್ಪಣಿ. -ಅಣಿ. The condition of the woof missing the warp in the web of a loom (My.). — ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು. To acknowledge one's fault (B. 3, 84; My.). — ತಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆ. A gift (to an idol or a guru) to make amends for an impropriety (My.). — ತಪ್ಪುಕೆಲಸ. A misdeed, a fault. ತಪ್ಪುಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ (ಆಭಿಪನ್ನ Si. 439). — ತಪ್ಪು ಕ್ಷಮಿಸು. To put up a fault, to pass it unavenged or overlook it (Bp. 18, 80; 22, 41; B. 4, 200; 5, 9; My.). — ತಪ್ಪುಗಣ್ಟು. A knot that is wrongly formed and cannot be solved (My.). 2, a connexion that is contrary to rule and useless (B. 3, 79). — ತಪ್ಪು ತಪ್ಪು. rep. (Bp. 49, 16). — ತಪ್ಪುದಾರಿ. A wrong road (ಅಪಥ Si. 105; My.). — ತಪ್ಪುನುಡಿ. A wrong word (ಅಬದ್ಧ, ವಿಯುತಾರ್ಥಕ Hlâ.; ಅಬದ್ಧ Mr. 84; My.). — ತಪ್ಪು ಬೀೞು. A mistake to occur (C.). — ತಪ್ಪು ಸಯ್ರಿಸು. = ತಪ್ಪು ಕ್ಷಮಿಸು. (Bp. 22, 34; 23, 40; 27, 60; My.). — ತಪ್ಪು ಸಹಿಸು. = ತಪ್ಪು ಸಯ್ರಿಸು. (My.). — ತಪ್ಪು ಸಾಧಿಸು. To charge a fault upon (a man), to charge (a man) with a fault (My.). ತಪ್ಪು ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆದ್ದ (Sp.). — ತಪ್ಪು ಹಚ್ಚು. To impute a fault to (B. 5, 266). — ತಪ್ಪು ಹಿಡಿ. To find fault with (Bp. 25, 33; My.). — ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ. = ತಪ್ಪಡಿ. (My.; ದಟ್ಟಡಿ G.). — ತಪ್ಪು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು. = ತಪ್ಪು ಸಯ್ರಿಸು. (B. 4, 201). — ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸು. To accuse (one) of misdemeanor, to charge a fault upon (one, My.). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಱಿಸಿ ಹೇೞುವದು (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Si. 56). ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸಿದವನಿಗೆ ಒಪ್ಪುವವನು ಯಾರು? (Prv.). — ತಪ್ಪು ಹೊಱು. A fault to be charged upon (one, Râm. 6, 53, 78).

ತಪ್ಪುವಿಕೆ tappuvikĕ. Erring, etc.; missing. ಕ್ರಮವನ್ನು ತಪ್ಪುವಿಕೆ (ಅತಿಪಾತ, etc. Si. 247). ಕ್ರಮ ತಪ್ಪುವಿಕೆ (ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ವಿಪರ್ಯಾಸ, etc. 398).

ತಪ್ಪೆ tappĕ. = ಟಪ್ಪಾ, etc. (My.).

ತಫರೀಕು taphariku. Allotment, division into shares (Br., H. ತಫ್ರೀಕು; R.).

ತಫಾವತಿ taphâvati. = ತಫಾವತು. (My.).

ತಫಾವತು taphâvatu. Difference; deviation, variance, as of accounts; failure, shortcoming; error (My.; Mhr., H.).

ತಫಾವತುಗಾಱ taphâvatu-gâra. A man who defalcates. ತಫಾವತುಗಾಱ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೆ ಏನು ಕೋಪ? (Prv.).

ತಬಕ tabaka. = ತಬಕು. A platter or plate for betel leaf, betel nut, etc. (Mhr., H. ತಬಕ; B. 4, 125; 5, 283).

ತಬಕು tabaku. = ತಬಕ. (My.). See Prv. s. ತಬ್ಬಲಿ.

ತಬಟೆ tabaṭe. = ತಪಟೆ, etc. (My.).

ತಬಲಕು tabalaku. A packet of papers (My.; Mhr., H. ತಬಲಕ). 2, the string encircling and confining them (Mhr.; My. as ತಬಲಕುದಾರ).

ತಬೀಯತು tabîyatu. Constitution; disposition; temper of mind (My.; Mhr., H. ತಬಿಯತ).

ತಬೇಲಿ tabêli. A stable (My.; Mhr., H. ತಬೇಲಾ).

ತಬ್ಬರಿಸು tabbarisu. (ತಬ್ಬಱಿಸು). 1. To be overcome by terror, grief, etc.; to be amazed or bewildered (My.; *cf.* ತಱ 1; Tĕ. ದೆಪ್ಪರ, difficulty, distress).

ತಬ್ಬರಿಸು tabbarisu. 2. To slip, to stumble (My.; T. ತವರ್, ತವಱು). ತವಕ ಪಟ್ಟವ ತಬ್ಬರಿಸಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ತಬ್ಬಲಿ tabbali. = ತಬ್ಬಿಲಿ, q. v. (My.). ತಬ್ಬಲಿ ತಬಕು ಕದ್ದು ಜಗಲೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). See Prv. s. ತಲೆ ಬೋಳಿಸು. — ತಬ್ಬಲಿಕೂಸು. A child who is bereaved of its mother; an orphan; a bad, troublesome child (My.). — ತಬ್ಬಲಿಕೆಲಸ. Vile action (My.). — ತಬ್ಬಲಿದನ. Vicious cattle (My.). — ತಬ್ಬಲಿಬಾಳೆಹಣ್ಣು. An inferior plantain (My.). — ತಬ್ಬಲಿ ಮನುಷ್ಯ. A vile man (My.). — ತಬ್ಬಲಿಮುಱಿವ. A friendless and broken man (My.). See Prv. s. ತಲೆಕೂದಲ್. — ತಬ್ಬಲಿ ಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Inferior rice (My.).

ತಬ್ಬಿಬ್ಬು tabbibbu. The state of being overcome by terror, etc., bewilderment, maze (My.; Tĕ.). ಅವನಿಗೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಯಿತು, ಅವನು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದನು (My.). — ತಬ್ಬಿಬ್ಬು ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get bewildered or confused (Č. Bp. 46, 20; My.). — ತಬ್ಬಿಬ್ಬುಮಾತು. Bewildered or disordered language, as that of a dying person, etc. (My.).

ತಬ್ಬಿಲಿ tabbili. = ತಬ್ಬಲಿ, ತಬ್ಲಿ. (Tu. ತಬ್ಬಿಲಿ, ತಬ್ಬುಲಿ). The state of a child's being bereaved of its mother (My. as ತಬ್ಬಲಿ); the state of its being bereaved of its parents (My. as ತಬ್ಬಲಿ). **2,** a wretched, mean or inferior person or thing (My. as ತಬ್ಬಲಿ; if ತಬ್ಬಿಲಿ, as Si. has it, be the true form, it might be ತಬ್ಬು 2 -ಇಲಿ 1; but see ತವಿಲ್). — ತಬ್ಬಿಲಿ ಹುಟ್ಟು. Be born as a low person! (ಅಜನನಿ, ಅಕರಣಿ Si. 401).

ತಬ್ಬಿಸು tabbisu. To cause to embrace; to cause to clasp in the arms, as a quantity of straw, firewood, etc. (My.).

ತಬ್ಬು tabbu. 1. = (ತಕ್ಕೆಯ್ಯು), ತಬ್ಬುೞ್, ತಬ್ಬು. To embrace (My.; Bh. 8, 26, 56). ಜೋಗಿಗೆ ಜೋಗಿ ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡ್ಡರೆ ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಬೂದಿ.— ತಪ್ಪನೆ ಬಾ! ಅನ್ದರೆ ತಬ್ಬಲಿಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). **2,** to clasp in the arms, as a quantity of wood, etc. (My.; Bp. 16, 20). See Prv. s. ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ.

ತಬ್ಬು tabbu. 2. (= ತಕ್ಕೆ 1). An embrace. **2,** the amount of wood, etc., that can be taken in the arms at once. — ತಬ್ಬುಹುಲ್ಲು. An armful of grass, straw, etc. (My.).

ತಬ್ದೀಲ್ tabdîl. = ತಭ್ದೀಲ್, q. v.

ತಬ್ಲಿ tabli. = ತಬ್ಬಿಲಿ, etc. (My.).

ತಭ್ದೀಲ್ tabhdîl. Exchange; transposition; transfer (Si. 398; My., Br., H. ತಭ್ದೀಲ್).

ತಮ್ tam. 1. = ತಮ್ಮ್, (ತಮ್ಮು), ತಾಂ 2, ತಾಮ್, ತಾವು. Plural of ತನ್ 2, etc.; (*cf.* ತಮರ್). Gen. ತಮ್, ತಮ (see below), ತವ; Dat. ತಮಗೆ (Šmd. 296; C.), ತವಗೆ (see ತವ ತವಗೆ). — ತಮ ತಮ. rep. (Bp. 54, 19; 60, 30). — ತಮ ತಮಗೆ. rep. = ತಮಗೆ ತಮಗೆ, ತವ ತವಗೆ. (Čpr. 7, after 115 & 129; Bp. 4, 6. 68; 8, 8; 51, 71; 53, 7; 56, 25; 58, 15. 68; J. 8, 31; 17, 18; 33, 21; My.). — ತಮ ತಮ್ಮ = ತಮ ತಮ. (Bp. 3, 85; 7, 10; 46, 27). — ತಮ್ತಮ್ಮ = ತಮ ತಮ್ಮ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ. (Šmd. 211; Čpr. 7, 125; B. 3, 77).

ತಮ್ tam. 2. = ತಂ (ತಣ್), etc. — ತಮ್ಮುೞಿ. -ಪುೞಿ. Triturated vegetables, etc. mixed with curds (My.). — ತಮ್ಬೆಳಗ. He of cool light: the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44, o. r. ತಳ್ಬೆಳಗ). — ತಮ್ಬೆಳಗು. Cool light (Bh. 3, 8, 16).

ತಮ tama. 1. The termination of the superlative degree: most, etc.

ತಮ tama. 2. = ತಮಸ್. (ಕತ್ತಲೆ Nn. 26. 34; ಮುೞ್ಗು Kk. 11*b*; ರಾಹು Mr. 39). See Čh. IV, 2, 49; Abh. P. 14, 20; ಶ್ರುತಿ ಚೋರ-. — ತಮವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. Darkness to seize (Bp. 54, 30).

ತಮಂಗ tamanga. = ತವಗ, ತವಂಗ. *A platform, a stage.*

ತಮಟೆ tamaṭe. = ತಪಟೆ, etc. (My.; ಆನಕ Si. 404). See Prv. s. ಅಮಟೆ.

ತಮತ tamata. Desirous, longing after. 2, wished, desired. (R.; see ತವಕ).

ತಮತು tama-atu. = ತಮತ್ತು, ತಮ್ಮತು, ತಮ್ಮದು. (Šmd. 179; T. ತಮದು). Theirs.

ತಮತ್ತು tama-attu[1]. = ತಮತು. (Šmd. 179).

ತಮನ tamana. Becoming breathless. (R.).

ತಮನ್ಧ tamandha. Tbh. of ತಮೋನ್ಧ (Bp. 8, 57; 58, 48; 61, 85. 88).

ತಮರ್ tamar. = ತವರ್, ತವರು, ತವುರು. Those who are his, hers or theirs (= ತಮವರ್), one's own people (T., M.; Tĕ. ತಮರು, ತಾರು). — ತಮರೂರ್. -ಊರ್. A woman's native village. ತಮರೂರ್ಗೆವೋಪ ಕುಲಾಂಗನೆಯರ್ ಮಹೀಧರಂಗೆ ಪಡೆದರ್ ಮುದಮಂ (Šmd. 82).

ತಮರ tamara. (= ತಗರ 1, etc.). Tin; (lead).

ತಮರಸ tamarasa. = ತಾಮರಸ. The lotus (ತಾವರೆ Kk. 13, one MS.; not Sk.).

ತಮಸ್ tamas. = ತಮ 2, ತಮಸ್ಸು. *Darkness.* 2, *Rāhu.* 3, mental darkness; *sin.* 4, *darkness or ignorance as one of the three qualities or constituents of everything in creation,* the other two being ಸತ್ವ and ರಜಸ್. 5, a N.

ತಮಸೂಕು tamasûku. A note of hand, a bond (My.; Mhr., H. ತಮಾಸೂಕ).

ತಮಸ್ವಿನಿ tamasvini. *Night.*

ತಮುಸ್ಸು tamassu. Tbh. of ತಮಸ್. (My.).

ತಮಾಮು tamâmu. Completed, finished (Mhr., H.); the whole (My.; Br.); wholly, entirely.

ತಮಾಲ tamâla. *A tree with a very dark bark, but white blossoms, Xantochymus pictorius* Roxb. (ಗಪ್ಪರ Mr. 469; ಕಡ್ಡಾಳೀ ಗಿಡ G.). See ಹೊಂಗೆ. 2, = ತಮಾಲಪತ್ರ.

ತಮಾಲಪತ್ರ tamâla-patra. *A sectarial mark on the forehead.*

ತಮಾಲರೇಖೆ tamâla-rêkhĕ. A streak or stripe on the forehead (Rśv. 6, after 11).

ತಮಾಲಿ tamâli. N. of several ..nts. (Čpr. 4, 31. 37).

ತಮಾಷೆ tamâshĕ. A diverting exhibition; a farce; the trick of conjurers; sport, fun (C.; Mhr., H. ತಮಾಶಾ).

ತಮಾಷೆಗಾಱ tamâshĕ-gâṟa. A seeker of sights and shows; a showman, buffoon (My.).

ತಮಿ tami. *Night.*

ತಮಿಸ್ರ tamisra. *Darkness.*

ತಮಿಸ್ರೆ tamisrĕ. *Darkness.* 2, *night;* a dark night.

ತಮಿೞ tamiḻa. = ತಮ್ಬೞ. The Tamiḻ language; Tamiḻ (T. ತಮಿೞ್; B. 4, 128. 206).

ತಮೋಗುಣ tamas-guṇa. = ತಮಸ್ No. 4. (My.).

ತಮೋಘ್ನ tamas-ghna. Destroying darkness: *fire.*

ತಮೋನುದ್ tamas-nud. Dispersing darkness: *fire.*

ತಮೋನ್ಧ tamas-andha. = ತಮನ್ಧ. Great darkness (J. 31, 63).

ತಮೋಪಹ tamas-apaha. Removing darkness: *fire.* 2, *the sun.* 3, *the moon.*

ತಮೋಮಣಿ tamas-maṇi. The jewel of darkness: a kind of gem. 2, a fire-fly. (R.).

ತಮೋಮಯ tamas-maya. = ತಮ್ಮಮಯ. Consisting or composed of darkness, covered with darkness.

ತಮ್ಪಿಸು tampisu. To cool: to extinguish, as fire or a light (My.), or a fiery weapon (J. 4, 36).

ತಮ್ಪು tampu. = ತಣ್ಪು, ತನುವು, (ತಮ್ 2), ತಮ್ಬು. Coolness; coldness; wetness, dampness (of soil); a cooling, satisfying, gratifying, pleasing or refreshing quality, character or thing; satisfaction, etc.; (cool, coolly; C.). ತಮ್ಪು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸಮ್ಪು ಇದ್ದೀತು (Prv.). ತಮ್ಪ ಮಾಡುಹವು (ಆತಂಚನ Nr.). ತಮ್ಪಿನಿಂ (J. 15, 9). ತಮ್ಪಿನ ಮನೆ (G. 147). See Bp. 1, 7; 36, 29; Bh. 1, 5, 5; Č. Bp. 4, 7; Râm. 2, 7, 3; Śśv. 3, after 35; 4, 68; J. 3, 10; 6, 32; 10, 16; Râghĕ. 17, 54; B. 2, 22. 49. — ತಮ್ಪುಕಿರಣ. A cool ray (G. 148). — ತಮ್ಪುಗಾಳಿ. A cool wind (G. 147). — ತಮ್ಪುನಾಡು. A cool or cold country (B. 3, 29). — ತಮ್ಪುಭೂಮಿ. Cool, damp soil (ಕಚ್ಛ G.; My.). — ತಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain coolness: to remain unburnt (J. 11 sum.). — ತಮ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain coolness: to be refreshed (J. 8, 5).

ತಮ್ಬಗಿ tambagi. = ತಮ್ಬಿಗೆ, etc. (ಕಲಶ Čb.).

ತಮ್ಬಟ tambaṭa. = ತಪಟೆ, etc. (ಮಡ್ಡು Nr.; T. ತಪ್ಪಟ್ಟ). ಪಟಹ, ಡಿಣ್ಡಿಮ, ಡವುಡೆ, ಭೇರಿ, ನಿಸ್ಸಾಳ, ತಮ್ಬಟ, ಮುರಜ, ಢಕ್ಕೆ, ಡಮರುಗ, ಕೊಮ್ಬು, ಕಹಳೆಗಳ ಬಹಳರವಮ್ ಅಳ್ಳಿಱಿದುದು (J. 12, 12). See Rśv. 6, after 11; Bp. 5, 39; Č. Bp. 5, 7.

ತಮ್ಬಟೆ tambaṭĕ. = ತಮ್ಬಟ, etc. ತಮ್ಬಟೆ ಹೋಗಿ ಭೇರಿಗೆ ದೂಱು ಹೇೞಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಮ್ಬಟ್ಟ tambaṭṭa. = ತಮ್ಬಟೆ, etc. (ಆನಕ Nr.).

ತಮ್ಬತ್ತಿ tambatti. — ತಮ್ಬತ್ತಿಜಾಲಿ. A shrub with long white thorns and fragrant yellow flowers, Acacia eburnea Willd. (Z.).

ತಮ್ಬಲ tambala. — ತಮ್ಬಲದ ಹುೞು. A worm that is found in damp places, especially in the drain of a bathroom (My.).

ತಮ್ಬೞ tambaḻa. = ತಮಿೞ. (C.).

ತಮ್ಬಾಕ tambâka. = ತಮ್ಬಾಕು. Tobacco (ಧೂಮ್ರಪತ್ರ, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು G.; B. 4, 205; Mhr., H. ತಮ್ಬಾಕೂ, ತಮ್ಬಾಖೂ). ತಮ್ಬಾಕ ಸೇದೋಣ (ಧೂಮ್ರಪಾನ G.).

ತಮ್ಬಾಕು tambâku. = ತಮ್ಬಾಕ. (B. 4, 40; My.; Tĕ., T., M.).

ತಮ್ಬಿ tambi. Chastisement, beating (Mhr., H. ತಮ್ಬೀ; Sd.).

ತಮ್ಬಿಗೆ tambigĕ. = ಚೆಮ್ಬಿಗೆ, etc., ತಮ್ಬಗಿ, ತಮ್ಬುಗೆ. (ಅಮತ್ರ, ಕಮಠ, ಕಲಶ, ಕುಟ, ಚಮ್ಬು, ನೀರ್ಚಮ್ಬು G.; My.; Tĕ.; *cf.* ತಾಮ್ರಕ; B. 1, 10. 18; 3, 59; Si. 241. 309; Jns. 42, 14). See ಮಿಸುನಿದಮ್ಬಿಗೆ; Prv. s. ಗಂಗೆ 2.

ತಮ್ಬಿಸು tambisu. To stop, to check, to arrest (J. 8, 20).

ತಮ್ಬು tambu. = ತಮ್ಪು. — ತಮ್ಬಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. The flour of raw rice mixed with milk or water, jaggory, etc. (My.). — ತಮ್ಬೆಲರ್. -ಎಲರ್. A cool, refreshing breeze (Śmd. 151; Čpr. 1, after 101; 2, 72; 7, 64. 107; Bp. 5, 30; 12, 14; J. 3, 6. 36; 26, 13).

ತಮ್ಬು tambu. A tent (My.; Mhr., H. ತಮ್ಬೂ). ತಮ್ಬು ಒಳ್ಳೇದೇ ಸರಿ, ನೆರಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಮ್ಬಲಿಸ ಬೇಕು (Prv.).

ತಮ್ಬುಗೆ tambugĕ. = ತಮ್ಬಿಗೆ, etc. (Bp. 12, 9; 58, 68; 59, 16; Tĕ.; see Mr. 212 s. ಗಿಣ್ಡಿ).

ತಮ್ಬುಲ tambula. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲ (Śmd. 359; Hlâ.; ಎೞೆಟಿಕೆ, ಎೞೆಯ Kk. 59; Čpr. 8, 54; Tĕ., M., T. ತಮ್ಬಲ). See ಕಯ್ರದಮ್ಬುಲ, ವೀರದಮ್ಬುಲ.

ತಮ್ಬುಲಿ tambuli. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿ. (ಹಡಪಾಳಿ Čt. I, 25).

ತಮ್ಬುಲಿಗ tambula-iga. (Śmd. 233). Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ. A seller of betel (233; Râm. 5, 8, 51).

ತಮ್ಬೂರ tambûra. = ತಮ್ಬೂರಿ. ಜಮ್ಬುರದವಗೆ ತಮ್ಬೂರವೋ? (Prv.).

ತಮ್ಬೂರಿ tambûri. A kind of guitar with from three to five strings (My.; ಬಂಚರ, ವಲ್ಲಕಿ, ವೀಣೆ G.; Tĕ. ತಮ್ಬುರೆ, ತಮ್ಮುರೆ; T., M. ತಮ್ಬುರು; Mhr., H. ತಮ್ಬುರಾ, ತಮ್ಬುರೀ).

ತಮ್ಮ್ tamm. = ತಮ್ 1. Gen. ತಮ್ಮ (C.); Acc. ತಮ್ಮಂ, ತಮ್ಮನು, ತಮ್ಮನ್ನು (C.); Loc. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ (C.); Abl. ತಮ್ಮಿನ್ದ (C.). ತಮ್ಮ ಕಲಹಕೆ ತಾವು ಆಯ್ವರು, ಪರರ ಕಲಹಕೆ ನೂಱ ಆಯ್ವರು (Prv.). — ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ. rep. (Śmd. 211; Bp. 54, 65). — ತಮ್ಮದು. -ಅದು 1. = ತಮತು. Theirs (Kk. 61; C.).

ತಮ್ಮ tamma. A younger brother (ಜಘನ್ಯಜ, ಕನಿಷ್ಠ, ಅವರಜ, ಅನುಜ, ಯವೀಯಸ್ Hlâ.; Nr.; Mr. 311; Si. 196; J. 16, 25; 18, 54. 58; C.; Tĕ.; T. ತಮ್ಬಿ; M. ತಮ್ಬಾನ್, ತಮ್ಬಿ); also a word of endearment (Bp. 25, 17; B. 4, 92). Plural ತಮ್ಮನ್ದಿರು (My.), ತಮ್ಮನ್ದಿರು (My.; B. 4, 75. 215). ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಸರಿ, ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿಗೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ.—ತಮ್ಮ ನಮ್ಮವನಾದರೂ ನಾದಿನಿ ನಮ್ಮವಳಲ್ಲ.—ತಮ್ಮನ ಸಂಗಡ ತಂಗಿಯ ಗಣ್ಡ ದೂಱು ಹೇೞಿದರೆ ನಿನಗೇನಪ್ಪ?—ತಮ್ಮನ ಸಂಗಡ ತಿಮ್ಮ ಬನ ರೆ ತಂಗಳನ್ನವೇ ಗತಿ (Prvs.).

ತಮ್ಮಟ tammaṭa. = ತಪಟೆ, etc. (J. 4, 18; see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ).

ತಮ್ಮಟಿ tammaṭĕ. = ತಮ್ಮಟ, etc. (My.; Tĕ. ತಮ್ಮೆಟ; M. ತಮ್ಮಿಟ್ಟ; ಆನಕ, ಪಟಹ Si. 62, sic !).

ತಮ್ಮಡ tammaḍa. 1. Impediment; delay (ತಡದು ದು Šmd. II; *cf.* ತಗ 1, etc.).

ತಮ್ಮಡ tammaḍa. 2. = ತಮ್ಮಡಿ 2, q. v.

ತಮ್ಮಡಿ tammaḍi. 1. An attendant on an idol (ದೇವಾಜೀವ, ದೇವಲ Nr.; My.; Tĕ. ತಮ್ಮಳವಾಡು, ತಮ್ಮಳಿ, ತಮ್ಮಡಿ, ತಮ್ಮಲಿ, ತಮ್ಮಳವಾಡು). ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Bp. 18, 45; 24, 77; 28, 48; 32, 50; 51, 67; 52, 8; V. 14, 102. 103.

ತಮ್ಮಡಿ tammaḍi. 2. — ತಮ್ಮಡಿವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. N. of a creeper (ಕ್ಷಾರಕಿ Mr. 147, o. r. ತಮ್ಮಡ-).

ತಮ್ಮತು tamma-atu. = ತಮ್ಮುತು, ತಮ್ಮದು. (Kk. 61).

ತಮ್ಮಮಯ tammamaya. Tbh. of ತಮೋಮಯ. (Bp. 28, 56).

ತಮ್ಮು tammu. = ತಮ್ಮ; (but see ಉವಂ 2). — ತಮ್ಮುವಂ (Bp. 25, 17).

ತಮ್ಮುತು tamma-utu. (Šmd. 180). = ತಮ್ಮತು, etc. Theirs; (they themselves). ನಿಮ್ಮುತಿರ್ವರುಮ್ ಎಮ್ಮುತಯ್ವರುಂ ತಮ್ಮುತಱುವರುಂ (180).

ತಮ್ಮೆ tammĕ. The soft part, as the lobe of the ear, or gristle of the nose (Tĕ.); a halter's knot (Tĕ.). — ತಮ್ಮೆಗಿಡ. A cultivated pulse, Dolichos lablab L. (St. & Pl.). 2, a shrub of which the root is used medicinally (My.).

ತಯಾರ tayâra. = ತಯಾರು. (ಸಿದ್ಧ G.; Čb. 108; B. 5, 123. 124).

ತಯಾರಿ tayâri. Readiness; preparation (ಸಂವರಣೆ, ಸವರಣೆ G.; My.; Mhr., H. ತಯಾರೀ).

ತಯಾರು tayâru. Prepared, made; ready, waiting to do, etc. (C.; B. 5, 37; Mhr., H. ತಯಾರ).

ತರ್ tar. = ತರು 1, (ತಾ), ತಾರ್. To lead or conduct near or somewhere near, as men (Bp. 51, 4; 53 sum.; Bh. 1, 8, 4; Ršv. 5, 130; 6, after 137; J. 30, 48), horses (Bp. 11, 16; Râm. 26, 19. 20), etc.; to bring (ಆನಯ Šmd. Dh.; C. as ತರು; Tĕ. ತೆಚ್ಚು); occasionally: to give (My. as ತರು; T., M.). Negative base ತಾರ್, q. v. P. p. ತನ್ದು (Šmd. 281. 76; Čh. v. 71; Bp. 60, 15; etc.); Pres. ತನ್ದಪಂ (Šmd. 260. 281), ತನ್ದಪೆಂ (Ršv. 5, 130); ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Šmd. 73), etc.; Fut. ತರ್ಪಂ (275; Ršv. 6, after 137), ತರ್ಪರ್ (Ršv. 6, 35; Participle relative present also ತಹ, see ತಹ 1, and ತಪ್ಪ, see ತಪ್ಪ 3; Imperative 3rd person singular and plural ತರ್ಕೆ (Šmd. 269); Imperative 2nd person singular ತಾ 2, q. v.; Imperative 2nd person plural ತನ್ನಿ (Bp. 4, 4; 9, 9; 59, 30-40; My.), ತನ್ನಿರಿ (My.). ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಗೋಸುಗ ತನ್ದ ಉದಕ (ಪಾದ್ಯ); ಕಿಱಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಱೆ (ಕುಲ್ಯೆ Nr.). See Bh. 1, 10, 39; J. 28, 30; 29, 22; Ršv. 6, after 11; ಅಯ್ತರ್, ಇಱಿ-, ಉಗು-, ಎಱ್-, ಒಗೆ-, ಕರೆ-, ಕವಿ-, ನಡೆ-, ಪರಿ-, ಬಿಡು-, ಮಾರ್-, ಸಾರ್-, ಹರಿ-, ಹಿಡಿ-, ಮನದರ್, ಮನನರ್. — ತರ್ ತರ್. rep. (Bp. 59, 42). — ತರವೇೞ್. -ಪೇೞ್. To order to conduct near or to bring (Šmd. 82).

ತರ tara. 1. = ತರಹ, ತರಾ, ತಲ 1, (ತೆರ). A line, a row; succession; order; kind, manner, fashion; rank, class; sort; equality, likeness (ಪರಿವಿಡಿ, ಕ್ರಮ Šm. 53; ತಱುವಾಯ್ Šmd. 13. 366 Cm.; ಕ್ರಮ 44 Cm.; C.; T., M., Tĕ.; Mhr., H. ತರ್ಹಾ, ಥರ). 2, the story of a building (ಅನ್ತರನ್ತರ, ನೆಲೆ Šm. 105. 106). ತರವಲ್ಲದ ಮಾತು ಮರಾ ಏಱಿದರೂ ಆದೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 3, 60; 5, 125; 6, 30; 8, 23; Č. Bp. 42, 15; B. 2, 22. 23; 3, 79. 125; 5, 148. 205. 245; ಇತ್ತರ, ಎತ್ತರ, ಎಟ್ಟರ, etc. 3, a layer, a stratum; a heap (B. 4, 202. 204; Mhr., H. ಥರ; Sk. ಸ್ತರ). — ತರಗತಿ. Sort, kind; condition; classification; position at school, class (My.; Tĕ.). — ತರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To form a line, to get one's self into regular order (Abh. P. 1, 110; Ršv. 6, after 11; 13, after 77; Ššv. 1, after 79). — ತರಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to form a line, to put into proper order, etc. (Ršv. 8, after 5; 10, after 31; V. 14, after 28). — ತರ ತರ. rep. (Čh. v. 234; Abh. P. 1, 53; Bp. 8, 9; 10, 32; 12, 35; 51, 66; 58, 50; J. 17, 2; Č. Bp. 5, 51). ತರ ತರವಾಗಿ ಹೇಱಿದ್ದು ಮಱೆತರೆ ಮರಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ತರವಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To form a row or rows; to seize or select every thing in its order, etc. See ಇತ್ತರವಿಡಿ; Grj. 2, after 106; Ršv. 5, after 19; 8, after 5. — ತರವ್ವೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. To form a row or rows (Ršv. 13, after 77).

ತರ tara. 2. An imitative sound. — ತರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To tremble (My.). — ತರ ತರ. rep. = ತತ್ತರ, q. v. Tremblingly, quakingly (C. in -ನಡುಗು; Mhr. ಥರಥರ; Mhr. ಥರಥರಣೇಂ, to tremble). — ತರ ತರನೆ. = ತರ ತರ. (My.). — ತರತರಾಯಿಸು. = ತರತರಿಸು. (My.). — ತರತರಿಸು. To tremble, to quake (My.; Râm. 3, 6, 8).

ತರ tara. 3. The termination of the comparative degree: more, uncommonly, see *e. g.* ಅತಿಶಯ-, ಅಧಿಕ-, ಅಮಲ-, ಉರು-, etc.

ತರ tara. 4. Passing over or beyond, crossing, passing; freight. See ಅ-, ಉತ್- 2.

ತರ tara. 5. Tbh. of ತರಸ್. (Mr. 273).

ತರಕಲು tarakalu. = ತರಕು, ತರಸು 2, (ತರಿ q. v.), ತೊರಸಲು, ದರಕು. Roughness of surface, unsmoothness (as that of cloth, stones, vessels, planks, leaves), unevenness (of soil); grittiness; grit (that is involuntarily produced in pounding rice, My.; M. ತರು; T. ಚರಚರಪ್ಪು; *cf.* ಕಕ್ಕು 1?).

ತರಕಸ tarakasa. A sword (? Tĕ.: a quiver; *cf.* ತರವಾರಿ?). ಗಱಿಗಣೆಗಳ್ ತುಱುಗಿದ ಪೊನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಂ ಬೆನ್ನೊಳ್ ತಳೆದು, ತರಕಸಮನ್ ಎಡವೆಗಲೊಳ್ ತೊಡರ್ಚಿ (Ršv. 6, after 11).

ತರಕಾರಿ tarakâri. An esculent vegetable, vegetables (My.; Si. 156. 162. 310; Mhr., H.).

ತರಕು taraku. = ತರಕಲು, etc. (My.). — ತರಕು ತರಕಲು. rep. (My.). — ತರಕು ತರಕು. rep. (My.).

ತರಕ್ಷು tarakshu. *The striped hyena.* 2, a tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159). *Cf.* ಮೃಗಾದನ.

ತರಗಡೆ taragaḍĕ. Wastage; loss; deficiency. ತರಗಡೆ ಬರುವಿಕೆ (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ, ಹಾನಿ, ಕೊಯಿಲು, ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ Si. 392; see ತರಗು).

ತರಗಸಿ taragasi. = ತಗಚೆ, etc. (ತರುವಸ). Cassia tora Lin. (St. & Pl.).

ತರಗಾಱ taral-gâṟa. A bricklayer (B. 4, 122).

ತರಗು taragu. (= ತಗ್ಗು 2). Sinking; diminishing; wastage (Tĕ. ತರಗು, ತರುಗು, ತಱಗು, ತಱುಗು; *cf.* ತಱ 1?). **2,** customary deduction; brokerage, commission, fees called customs; a small allowance or gratuity given by the seller,

borrower of money, etc. to the broker (My.; Tĕ., T., M.). — ತರಗಿನಂಗಡಿ. -ಅಂಗಡಿ. A broker's shop (My.). — ತರಗಿನ ಪೇಟೆ. (ಎಪಣಿ, ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ, ಮಾಚ್ಕಟ್ಟು, ಮಾಱುವ ಕೇರಿ Si. 106).

ತರಂಗ tara-ṅ-ga. = ತರಂಗು. Waving, moving to and fro; *a wave* (ನೀರಿನ ತೆರೆ Nn. 12; ಭಂಗ, ವೀಚಿ, ಕಱುದೆರೆ Mr. 406). 2, one of a horse's paces, the gallop of a horse (Sk.; ದುಡಕಿ Čb.).

ತರಂಗತಮ taraṅga-tama. N. (Abh. P. 4, 38. 66).

ತರಂಗಮ tara-ṅ-gama. (= ತರಂಗ). N. of a vṛitta (Ch.).

ತರಂಗಿಣಿ taraṅgiṇi. *A river.*

ತರಂಗಿತ taraṅgita. Waving; overflowing (Abh. P. 12, after 2).

ತರಂಗಿಸು taraṅgisu. To move like a wave, to wave, to move to and fro; to overflow (Grj. 2, after 106).

ತರಂಗು taraṅgu. Tbh. of ತರಂಗ (Šmd. 364).

ತರಟ taraṭa. = ತರಟು, ತಱಟ. The state of being cut off: baldness (see ತಱ್ 1). — ತರಟದಲೆ. -ತಲೆ. = ತರಟನ್ದಲೆ. (Bp. 51, 53). — ತರಟನ್ದಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. A bald head (ಖಲತಿ, ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ, ಐನ್ದ್ರಲುಪ್ತಿಕ Hlâ.).

ತರಟು taraṭu. = ತರಟ, etc. — ತರಟುಮುಣ್ಡೆಯವನು. A man with a bald head (ಖಲತಿ, ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ, etc. Nr.).

ತರಡು taraḍu. = ತಡ್ಡು, ತರುಡು, ತೊಡ್ಡು, ತೊರಡು. A testicle (My.; *cf.* ತರಿ). ಕುರುಡನಿಗೆ ತರಡಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಯ್. — ಹೊಲೆಯನ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ತರಡೇ ಒರೆಗಲ್ಲು (Prvs.). See ಗೋದರಡು, Prv. s. ಕುರುಡೇಟು.

ತರಣ taraṇa. 1. Crossing over, passing, floating; overcoming, etc. See ಅವ-, ಎ-.

ತರಣ taraṇa. 2. Tbh. of ತ್ರಾಣ (Šmd. 336; My.).

ತರಣಕ taraṇaka. A man who crosses, etc. (J. 22, 30).

ತರಣಿ taraṇi. Crossing over; moving forwards. 2, *a float, a raft, a boat.* 3, *the sun.* 4, *the plant Aloe perfoliata* Lin. 5, a kind of rose, Rosa glandulifera (ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ G.). 6, a parrot (ಶಿವ Mr. 495).

ತರಣಿಕಾನ್ತ taraṇi-kânta. The sun-stone, a kind of crystal (ಇನಾಶ್ಮ, ಸ್ಫಟಿಕ Mr. 101).

ತರಣೀಯ taraṇîya. To be passed or crossed over (adj., Čpr. 7, 65).

ತರತಮ taratama. = ತಾರತಮ್ಯ (ತಾರುತಮ್ಯ), q. v. (Čt. II, 114; Šmd. 171. 172; Mhr.).

ತರದೂದು taradûdu. Getting ready, arranging matters; improving, correcting; — effort, labour, exertion, painstaking (My.; Br.; Mhr., H. ತರತೂದ).

ತರಪಣ್ಯ tara-paṇya. *Ferriage, freight, the price or fare paid at a ferry*

ತರಪು tarapu. = ತರಬು, ತರುಪು. An inferior stone, like a diamond (My.; T. ತರುಪ್ಪು, ತಱುಪ್ಪು; Tĕ. ತರುಪು).

ತರಫು taraphu. Side, direction; party; a division of a country, a district (Br., R.; Mhr., H. ತರಫ).

ತರಬು tarabu. = ತರಪು, etc. (My.).

ತರಬೇತು tarabêtu. Able, skilled; education, training (My.; Br.; Mhr., H. ತರಬೀಜ, ತರಬೇತ).

ತರಲ tarala. = ತರಳ, (ತರುಣ). Moving to and fro, trembling, *tremulous, unsteady, fickle* (ಚಂಚಲ Nn. 63; ಎಳದು Šmd. 395 Cm.); splendid, glittering, sparkling. 2, liquid, liquefied. 3, a child, an infant, a boy (ಬಾಲಕ, ಹಸುಮಕ್ಕಳು 63). 4, *the central gem of a necklace* (ಹಾರಮಧ್ಯಮಣಿ, ಹಾರಮಧ್ಯದ ರತ್ನ 63; ಹಾರಮಧ್ಯದ ರತ್ನನಾಯಕಂ Mr. 338). 5, N. of a vṛitta (Ch.). 6, libidinous, wanton.

ತರಲತೆ taralatĕ. Tremulousness, shaking; unsteadiness; sprightliness; glittering. (Šmd. 173; Čpr. 3, 54).

ತರಲತ್ವ taralatva. = ತರಲತೆ. See ಚಿನ್ತಾ-.

ತರಲಾಕ್ಷಿ tarala-akshi. A woman with tremulous eyes. (J. 30, 26).

ತರಲಾಯತಾಕ್ಷಿ tarala-âyata-akshi. A woman with large and tremulous eyes (Čpr. 3, 65).

ತರಲಿತ taralita. *Shaking, dangling, tremulous, unsteady* (ಲುಲಿತ, etc., ಅಲ್ಲಾಡೂದು Mr. 454).

ತರಲೆ taralĕ. *Rice-gruel* (ಗಂಜಿ Hlâ.).

ತರವಾರ್ taravâr. = ತಲವಾರ್. A sword (Si. 289; Mhr. ತರವಾರ, ತಲವಾರ).

ತರವಾರಿ taravâri. *A sword, a scymitar* (ಪುಷ್ಕರ, ಖಡ್ಗ Nn. 27).

ತರಸ್ taras. = ತರ 5. *Speed, velocity.* 2, *power, strength, energy.*

ತರಸ tarasa. 1. *Meat, flesh.*

ತರಸ tarasa. 2. Tbh. of ತ್ರಾಸ (Šmd. 336).

ತರಸು tarasu. 1. = ತರಿಸು. (My.; B. 5, 117).

ತರಸು tarasu. 2. = ತರಕಲು, etc. Rough, uncultivated state: a field lying waste or fallow (M. ತರಿ, ತರಿಶು; T. ತರಿಚು; see ತರಿ). — ತರಸುಭೂಮಿ. = ತರಸು. (My.).

ತರಸ್ವಿ tarasvi. *Swift.* 2, *valiant.* 3, a courier. 4, a hero. 5, Garuḍa.

ತರಹ taraha. = ತರ 1, etc. A kind; a way, fashion, method (My.; Si. 62. 109).

ತರಹರ tarahara. Staying: the exercise of patience, forbearance (Bh. 3, 18, 34; 3, 19, 45; J. 19, 35; *cf.* ತಡೆ 1; T. ತರಿ, to remain, stay, lodge; to be quiet; Mhr. ಥಾರಾಥಾರ, settling, fixing, making or staying still).

ತರಹರಿಕೆ taraharikĕ. = ತರಹರ. See Prv. s. ಬರಹ.

ತರಹರಿಸು taraharisu. To be or become quiet or patient; to be able to endure with patience; to bear patiently; to hold out patiently. ಮಱುಗದೆ ಆಪತ್ತಿನೊಳ್ ತರಹರಿಪುದೆ! (Kp. 3, 15, 2). ತರಹರಿಸಲಾಱದವಳು ಮರಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳು (Prv.). See Grj. 2, after 106; Bp. 24, 58; Bh. 8, 23, 37; Šsv. 4, 76; J. 9, 16; 12, 37. 39; 18, 57; 21, 33; 22, 34; 25, 36; 26, 5; 27, 40.

ತರಹೀನ tara-hîna. Devoid of proper order, etc. ಈಚಲದ ಮರ ಹೀನ, ನೀಚರದು ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಚಿದ ಹೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪೇಚಾಟ ಹೀನ (Sp.).

ತರಳ taraḷa. = ತರಲ, ತರುಳ. Fickle, etc. 2, a child, a boy (ತರುವಲಿ Bhn. 46, o. r. ತರುಳ; J. 20, 13. 15). See Prv. s. ತಾಯಿ.

ತರಳತನ taraḷatana. = ತರಲತೆ. The state of being unsteady, etc. (J. 2, 57); childhood (Râm. 6, 2, 18).

ತರಳಭಾವ taraḷa-bhâva. A fickle, etc. state of being (ಅರುಮೆ Čt. I, 72).

ತರಳು taraḷu. = ತಱ್ಱು, ತಳ್ಳು 3, ತಱಲ್. A ripe fruit

that has become dry, especially a cocoanut (My.).

ತರಳೆ taraḷĕ. A girl (Bp. 14, 3; 32, 44; 44, 67; J. 6, 36; 11, 11).

ತರಾ tarâ. = ತರ 1. — ತರಾತರ. rep. Various kinds or ways (My.); differences of rank, variety in the grades of society, etc. (My.; M.). — ತರಾವಾರಿ. Various kinds (My., also ತರಾವಾರು).

ತರಾಸು tarâsu. = ತ್ರಾಸು. A balance, scales (My.; ಏಷಣಿಕೆ G.; Mhr., H. ತರಾಜೂ). ತರಾಸಿನ ಮುಳ್ಳು (ನಾರಾಚಿ G.).

ತರಾವಳಿ tara1-âvaḷi. Various kinds (My.).

ತರಾತುರಿ tarâ-turi. (fr. Sk. ತ್ವರಾ-ತ್ವರಿ). Speed, haste (My.).

ತರಿ tari. (= ತರಕಲು, etc.). Roughness; granule, grit (My.; M.: grit, granule, sand, grain of sand; rough, uncultivated; ತರು, rough, coarse; ತರಿ ಎಡು, to geld).

ತರಿ tari. *A boat, a ship.*

ತರಿಗೊಟ್ಟು (tari-gŏṭṭu). A sort of pot-herb, Pentaptera arjuna (? ಲಾಂಗಲಿಕಿ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ, ಕೊಲುಕುಟಿಕನ ಗಿಡ; ತೆಲುಗರಿದನ್ನು ತರಿಗೊಟ್ಟು-ಚೆಟ್ಟು, ಚಿನ್ನಚೆರುಕು ಎನ್ನುವರು Si. 151; Tĕ. ತರಿಗೊಟ್ಟಿ-ಚೆಟ್ಟು = ಶಕ್ರಪುಷ್ಪಿ, ವಿಶಲ್ಯೆ, Pentaptera arjuna; but ಶಕ್ರಪುಷ್ಪಿ also: the Gloriosa superba; see ಲಾಂಗಲಿಕಿ).

ತರಿಯಿಸು tariyisu. = ತರಿಸು. (Čpr. 2, 49).

ತರಿಸು tarisu. = ತರಸು 1. To cause to lead or conduct near; to cause to bring (C.; Bp. 16, 8; 28, 15; 39, 46; 40, 43; 51, 56; 57, 16; 59, 26; 60, 4; Bh. 2, 13, 11; J. 16, 18; 31, 35; B. 3, 58; 5, 191). ತರಿಸಿಂ! (Šmd. 270). ತರಿಪಂ (275). ಬೇಟ್ಟಿರಿದಿರೊಳ್ ಚಕ್ರಾದಿಚಿಹ್ನಂಗಳಂ ತರಿಸಿಟ್ಟಂ (282 Mdb.). See Prv. s. ರೋಗಿ.

ತರಿಸು tarisu. = ತರಿಯಿಸು. To pass across or over, to cross over (My.); to float, to swim. See ಅವ-, ಉತ್ತರಿಸು 2.

ತರು taru. 1. = ತರ್. (C.). P. p. ತನ್ದು; 3rd person singular imperfect ತನ್ದಿತು or ತನ್ತು; 2nd person plural imperative ತರ್ರಿ (My.); negative participle also ತರದೆ (B. 5, 291; My.). ತರುವವ ಮಱಿತರೆ ಮೊಱಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? — ತರುವವ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಱುಗುವವರುಣ್ಟೇ? — ತರ ಬಲ್ಲವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಅಡ ಜಾಣೆ. — ತರಲಿಲ್ಲ, ಬರಲಿಲ್ಲ; ಬಱಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಂಗೀತು? — ತನ್ದ ಹೊಱೆ ಬಱೆದೇ ಹೋಯಿತು. — ಮಾತು ಬನ್ದವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತು ಅಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ (Prvs.). ಬಾಯಿಗೆ ಸುವಾಸನವನ್ನು ತರುವ ತಾಮ್ಬೂಲ ಮುನ್ತಾದ್ದು (ಮುಖವಾಸನ G.). See Si. 260. 266. 299. 300; B. 3, 127; 4, 75; Prv. s. ನೋಟ. — ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ. reit. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ ತವರ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೇಯಾ? ನನಗಿಕ್ಕೀಯಾ? (Prv.).

ತರು taru. 2. Bringing. See ತರುವಳಿ.

ತರು taru. *A tree.* — ತರು ತರು. rep. (Bp. 19, 48). — ತರುಮೊದಲ್. The lower part or foot of a tree (ಅಪಾಗ್ಭಾಗ, ಬುಧ್ನ Mr. 104).

ತರುಕುಟಿ taru-kuṭi. A squirrel (ತ್ರಿವಳಿ, ಅಳಿಲ್ Mr. 165, o. rs. ಅಣಿಲ್ and ತ್ರಿವಣಿ).

ತರುಟಿಗಿ taruṭigi. = ಚಗಟೆ, etc. — ತರುಟಿಗಿಗಿಡ. An annual weed, Cassia tora L. (Z.).

ತರುಡು taruḍu. = ತರಡು, etc. (ಮುಷ್ಕ, ವೃಷಣ Si. 209; My.).

ತರುಣ taruṇa. (= ತರಲ). Young, tender, juvenile; new, fresh; soft; *a young man,* one of the virile age (ಹರೆಯದವ G.); fresh, lively; a boy (ಹುಡುಗ G., not Sk.).

ತರುಣಕುರಂಗಧರಧರ taruṇa-kuraṅgadhara-dhara. Wearing the young moon or crescent: Šiva (Bp. 43, 82).

ತರುಣತೆ taruṇatĕ. = ತರುಣತ್ವ. (J. 3, 17).

ತರುಣತ್ವ taruṇatva. The state of being tender, young, fresh, etc. (Čpr. 2, 17). ಕ್ರೀಡೆಯಲಿ ಬಾಲತ್ವ, ಪ್ರೌಢಿಯಲಿ ತರುಣತ್ವ, ಗಾಢಚಿನ್ತೆಯಲಿ ವೃದ್ಧತ್ವಗಳೆ! ಸುಡುಗಾಡಿಗೆಡೆಯಹರು (Sp.).

ತರುಣಶಶಿ taruṇa-šaši. The crescent (Bp. 50, 9).

ತರುಣಾತಪ taruṇa-âtapa. Moderate sunshine (J. 12, 8).

ತರುಣಿ taruṇi. *A young woman,* a girl from about sixteer years of age. (Bp. 52, 24). 2, a girl (ಹುಡಿಗಿ G., not Sk.)

ತರುಣಿಮ taruṇima. Youth, juvenility. (Čpr. 3, 41; 5, 99)

ತರುಣೇನ್ದುಜೂಟ taruṇa-indu-jûṭa. = ತರುಣೇನ್ದುಧರ. (Bp. 1, 56).

ತರುಣೇನ್ದುಧರ taruṇa-indu-dhara. = ತರುಣಕುರಂಗಧರಧರ. (Bp. 3, 76).

ತರುಣೇನ್ದುಮೌಳಿ taruṇa-indu-mauli. Šiva (J. 5, 36).

ತರುಪು tarupu. = ತರಪು etc. (My.).

ತರುಭೇದ taru-bhêda. A kind of tree. See ಮೊಱಿಗು.

ತರುರುಹ taru-ruha. A parasitical plant (ಮೂರ, ಬನ್ದಣಿಕೆ Mr. 142).

ತರುವಲಿ taruvali. (Šmd. 109). A boy (ತರಳ Bhn. 46, o. r. ತರುಳ; Bp. 47, 43; Bh. 7, 7, 9); a girl (Bp. 14, 2. 24. 26. 30; V. 9, 88).

ತರುವಲಿತನ taruvalitana. Childishness (Bh. 7, 6, 48).

ತರುವಸ taruvasa. (= ತರಗಸಿ, etc.). (ಚಕ್ರಮರ್ದ, ಚಗಜೆ Mr. 129, o. r. ಚಗಚೆ; Sk. ತರವಟ, Mhr. ತರವಡ, the plant Cassia auriculata; ತರ್ಕಣ, ತರ್ಕಲ, Cassia tora).

ತರುವಳಿ taru2-vaḷi. The act of bringing or taking home, as a girl for marriage (My.).

ತರುವಿಕೆ taruvikĕ. Bringing, etc. (Si. 396).

ತರುವಿಶೇಷ taru-višêsha. = ತರುಭೇದ. See ಉಱಿ.

ತರುಷಣ್ಡ taru-shaṇḍa. *A group of trees.*

ತರುಸಾರ taru-sâra. Essence of trees: camphor; the pith, or core, of trees. See ಕೆಚ್ಚು.

ತರುಹ taruha. Bringing, etc. ದೂರದಲ್ಲಿರ್ದುದಂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರುಹ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಉಪಾದಾನ Nr.).

ತರುಹಿ taruhi. (Probably fr. H. ತರ್ಹಾ, see ತರಹ). A person who has his own ways, whims or pranks (Bh. 8, 22, 27).

ತರುಳ taruḷa. = ತರಳ, q. v.

ತರೂಟಿಗಿ tarûṭigi. = ತರುಟಿಗಿ. (Z.).

ತಱ taṟa. 1. = ತಱ್, etc. — ತಱತಱಿಸು. To be or become perplexed or bewildered (ಮಯ್ಯು Ct. I, 82, o. r. ಮಯ).

ತಱ taṟa. 2. = ತಱಿದು, ತಱಿ 2, ತಱಿದು. P. p. of ತಱಿ 1, in ತಱ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತಱ taṟa. 3. = ತಱಿ 5, etc. — ತಱವಾಯ. = ತಱುವಾಯ್, q. v. (My.).

ತಱಗು taṟagu. That which is dried or to be dried: dry, fallen or dead leaves (My.; T. ಚರುಗು, ಚರುವು; *cf.* ತಾಱಿ 1), said to be eaten by ascetics (My.). **2,** a cake fried in oil and dried (Bp. 14, 15; V. 9, 78). ತಱಗು ತಿಮ್ಬುವದೇ ಪರಮಸುಖ. —

ತಱಗು ತಿಮ್ಬುವನಿಗೆ ಒಱಗೊನ್ದು ಕೇಡು.— ತಱಗು ತಿನ್ನುವವನ ಮನೆಗೆ ಹಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು.— ತಱಗು ಮೊಱದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದು.— ತಱಗು ಲಡ್ಡಿಗೆಗೆ ಡೊಳ್ಳುಗಣಪತಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prvs.). — ತಱಗುದೊನ್ನೆ. A cup made of dry plantain leaves (My.). — ತಱಗೆಲೆ. -ಎಲೆ. A dry leaf or dry leaves (My.; Čpr. 5, 9; Bp. 58, 36). ತಱಗೆಲೆಯಡಿಕೇ ತಿರಿದು ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ತಱಗೆಲೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or hold a dry leaf (J. 32, 30. 35).

ತಱಿಜೆ taṟajĕ. (ತರಜೆ). — ತಱಜೆಗತ್ತರಿ. -ಕತ್ತರಿ. A kind of ornament for a horse (Rśv. 6, after 11).

ತಱಿಟ taṟaṭa. = ತರಟ, etc. (T. ತಟ್ಟೈ, baldness). — ತಱಟದಲೆ. -ತಲೆ. = ತರಟದಲೆ. (Bp. 58, 49). — ತಱಟಮುಣ್ಡೆ. = ತಱಟದಲೆ. (Bp. 20, 12).

ತಱಿದು taṟadu. = ತಱಿದು, ತಱಿದು. P. p. of ತಱಿ 1, ತಱಿ 1 (My.).

ತಱಿಬು taṟabu. 1. = ತಱುಬು 1 q. v., ತಱುಮ್ಬು 1. To stay, to stop (S. Mhr.; T. ತಱುಗು, to be hindered = ತಡೈ ಪಡು; ತೆಱು, to stay, tarry = ತಂಗು).

ತಱಿಬು taṟabu. 2. = ತಱುಬು 2, etc. (My.).

ತಱಿಲೆ taṟalĕ. = ತಱಳೆ, etc. (My.).

ತಱಿಳೆ taṟaḷĕ. = ತಱಲೆ, ತಱ್ಲೆ. The state of being dry, useless or vain; a useless business (My.). — ತಱಳೆಮನುಷ್ಯ. A useless, good-for-nothing man (My.). — ತಱಳೆಮಾತು. A useless word (My.).

ತಱಿ taṟi. 1. = ತಱಿ 1, (ತಿಱಿ 2). To strip off, or to cut off, the leaves from a bough, etc., to pluck (C.); to cut into small pieces, as fruits and vegetables (My.); to cut, etc. (ಲೂನ Śmd. Dh.; ಛೇದ Śmd. Dh.; ಖಣ್ಡನ Śm. 116; My.; T., M. ತಡಿ, ತಱಿ; Tĕ. ತಱಗು, ತಱಿಗು). **2**, to be chafed, abraded or grazed (My.). P. ps. ತಱಿ, etc. (see ತಱಿ 2). ತಱಿದ ಮರ (ಮುಣ್ಡ Nn. 12). See Śmd. 277; Bp. 4, 72; 20, 14; 21, 13; 27, 37; 54, 53; 61, 35; Č. Bp. 50, 27; Bh. 1, 8, 21; 4, 4, 37; 8, 23, 22; 8, 27, 2; J. 12, 19. 20; 25, 21; V. 14, 34; ಕತ್ತರಿದಱಿ, ಕುಱಿದಱಿ No. 1, ತತ್ತಱಿನ್ದಱಿ, ದಟ್ಟನ್ದಱಿ, ದಿಣ್ಡುದಱಿ.

ತಱಿ taṟi. 2. = ತಱಿ 2, etc. — ತಱಿ ತಱಿದು. = ತಱಿದು-. (Bp. 39, 33; 45, 30; J. 4, 44).

ತಱಿ taṟi. 3. Cutting; slaughter. See ಕುಱಿದಱಿ No. 2.

ತಱಿ taṟi. 4. (= ತಱಿ). A stake, a post (T., M.); a sharp-pointed stake (ಕೂರ ದಸಿ Śm. 116; or, if the term be ಕೂರದ ಅಸಿ), a sharp knife or sword (T.: a kind of axe to cut wood with; M.: a pin; cutting). See ಕಕ್ಕುದಱಿ.

ತಱಿ taṟi. 5. = ತಱಿ 3, ತಱು 2, ತರ್. The state of being joined; that of being put in or down, fixed or settled. (See ತಱು 1). — ತಱಿ ಸಲ್. To be settled, decided, ascertained, etc.; to determine, to make up one's mind, to resolve (ನಿಶ್ಚಯ Śmd. Dh.; Čt. II, 45; ನಿರ್ಣಯ Śm. 53; ಚನ್ನಾಗಿ ಸಲ್ Śmd. 70 Cm.; Abh. P. 14, 181; 15, after 30; 16, 41; Rśv. 1, 120; Śśv. 4, 98. 113). 2, to place in a fixed condition, to settle, etc. ಏವನ್ದರ್? ಏವೋಧರ್? ಎನ್ನದೆ, ಕಾಲ್ (time) ತಱಿ ಸಲ್ವಂ! (Śmd. 211). — ತಱಿಸಲ. Decision, ascertainment (ನಿರ್ಣಯ Śmd. II; Kk. 80, o. r. ತಱಿ-; Abh. P. 2, after 20).

ತಱಿ taṟi. 6. = ತಱಿಯ, ತಱಿ 2, ತಱಿಯು. The shrub or tree Acacia catechu Willd. (ಖದಿರ Śmd. Dh.).

ತಱಿ taṟi. 7. = ತಾಱಿ, etc., q. v. (St. & Pl.).

ತಱಿ taṟi. 8. = ತುಱು 3. — ತಱಿಮಿಣ್ಡೆ. = ತುಱು-. A menstruous woman (ಪುಷ್ಪಿತೆ ಆದ ಕಾನ್ತೆ Śs.).

ತಱಿಮ್ಬು taṟimbu. Dry sand (? Čpr. 5, after 39; *cf.* ತಱಗು).

ತಱಿಯ taṟiya. = ತಱಿ 6, etc. (ಖದಿರ Mr. 118; Bp. 45, 38). ತಱಿಯದ ಮರ (ದನ್ತಧಾವನ, ಖದಿರ, ಗಾಯತ್ರಿ, etc. Nr.). See ನಾಯ್ದುಱಿಯ, ಬಿಳಿಯ ತಱಿಯ.

ತಱಿಸು taṟisu. To cause to cut, etc. (My.). See ದಿಣ್ಡುದಱಿಸು.

ತಱು taṟu. 1. ತಱ್. To join (v. i.);—to approach; to enter in; to engage in (*cf.* ಸಱಿ, Tĕ. ತಱಿ; M. ತಱಿ, to enter, to be fixed; to sink; ತಱು, to sink, sink in; to be tucked in; T. ತಱೈ, M. ತಱಿ, a foundation); to come about, to come to pass. P. p. ತತ್ತು. See ತತ್ತುದು.

ತಱು taṟu. 2. = ತಱಿ 5, etc. The state of being joined or connected, that of being fit; that of being settled. — ತಱುಬುಲ್ಲು. -ಪುಲ್ಲು. Joined grass: an arbour, etc. (ಕುಡುಂಗಕ Nr.). — ತಱುವಾಯ್. -ಪಾಯ್. Order, succession (ತರ, ಪರಿವಿಡಿ, ಕ್ರಮ Śm. 53; T. ತರವಾಯ್, ತಱುವಾಯ್, Tĕ. ತರವಾಯಿ, ತರು-, seasonable time, opportunity; Tĕ. ತರುವಾತ, afterwards); subsequently, afterwards. ಆ ತಱುವಾಯಲಿ (Čpr. 7, after 81). ತಱುವಾಯಿಂ (ಕ್ರಮದಿನ್ದೆ Śmd. 7; ಕ್ರಮದೆ 18). ತಱುವಾಯಿನ್ದ (ಕ್ರಮಾತ್, ಯಥಾಕ್ರಮಂ Nr.). ತಱುವಾಯಿನ್ದಂ (ಕ್ರಮದಿಂ Śmd. 15). ತಱುವಾಯಿನ್ದೆ (ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ 9; ತರದಿಂ 13). See Bh. 1, 8, 59; J. 32, 3. — ತಱುವಾಯ. -ಪಾಯ. = ತಱುವಾಯ್. (ಪಾಟಿ, ಕ್ರಮ Śs.; My.; B. 2, 25. 34; 3, 34. 156; 5, 65). — ತಱುವಾಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get into regular order. ತಱುವಾಯಗೊಣ್ಡು ಕುಳ್ಳಿಹಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ತ್ಯಾಯ ಎನಿಸುಗು (Nr. *b*; ತಱುವಾಯಿ - - - in Nr. *a*). — ತಱುವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ತಱುವಾಯ್. (ಅಥೋ, ಅಥ Nr.). — ತಱುವಾಯಿಗೊಳ್. See ತಱುವಾಯ-. — ತಱುವಾಯು. -ಪಾಯು. = ತಱುವಾಯ್. (ಪರ್ಯಾಯ Nr.). — ತಱುಸಲ. = ತಱಿಸಲ, q. v.

ತಱುಣ taṟuṇa. Fit or proper time (My.; T. ತರುಣ; Tĕ. ತಱಿ, time, or season). ಆ ತಱುಣ, immediately afterwards (My.).

ತಱುಬು taṟubu. 1. = ತಱಬು 1, etc. (ತಡವುದು Čt. I, 51). ತಱುಬಿದವಗೂ ಓಡಿದವಗೂ ಸರಿಪಾಲು ಕಷ್ಟ.— ಓಡುವವನೂ ಚಿತ್ತಲೆ, ತಱುಬುವವನೂ ಚಿತ್ತಲೆ.— ತಱುಬಿ ಹೋಗುವವನ್ನ ಕಱುಬಿ ಮಾಡುವದೇನು? (Prvs.). See Bh. 1, 12, 5; 3, 19, 44. 45; J. 8, 36; 25, 50.

ತಱುಬು taṟubu. 2. = ತಱುಮ್ಬು 2, etc. (My.). ತಱುಬಿಲ್ಲದ ಒಡ್ಡನು, ಬಿಱಿಸಿಲ್ಲದ ಹುಱಿಯು.— ತಱುಬು ಇದ್ದರೆ ಹಱುಬು ನಿನ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ತಱುಮ್ಬು taṟumbu. 1. = ತಱುಬು 1, etc. To stay, to stop (v. i., ಗತಿಸ್ತಮ್ಭ Śmd. Dh.; Śm. 101; ನಿಲ್ Śmd. 86 Cm.); to stop (v. t.), to restrain (Abh. P. 11, 107).

ತಱುಮ್ಬು taṟumbu. 2. = ತಱಬು 2, ತಱುಬು 2. A

wooden lever for raising stones (ಶಿಲೋದ್ವಹನ ದಾರು Šmd. Dh.; ಶಿಲೆಯನ್ನೆತ್ತುವ ಮರ Šm. 101).

ತಱಿ tare. 1. = ತಱ್ 1. (My.; Čpr. 1, 112; Bp. 24, 82).

ತಱಿ tare. 2. = ತಱ್ 6, etc. (St. & Pl.).

ತಱೆಯ tareya. = ತಱ್ 6, etc. ತಱೆಯದ ಮರ (ಗಾಯತ್ರಿ, ಖದಿರ, etc., ಕಗ್ಗಲೀ ಮರ Si. 134). 2, ತಱೀದ ಗಿಡ, a thorny shrub or tree, Acacia sundra D. C. (Z.).

ತರ್ tar. = ತಱು 2, etc. — ತರ್ವಾಯ್. -ಪಾಯ್. = ತಱುವಾಯ್. (J. 19, 54). — ತರ್ವಾಯ. -ಪಾಯ. = ತಱುವಾಯ. (J. 28, 6; 31, 20; My.; Tĕ. ತರ್ವಾಯಿ).

ತರ್ಕ tarka. *Supposition, conjecture.* 2, *reasoning; speculation* (ಊಹೆ, ಊಹಿಸುಹ Nn. 148; Mr. 522). 3, deliberation; discussion; disputation, dispute (ವಿಚಾರ 148; ವೋಹದ ವಿಚಾರ Mr. 536; ಚರ್ಚೆ Nn. 73, o. r. ವಾದ). 4, *doubt* (ವಿತರ್ಕ 522). 5, *the science of logic,* one of the six philosophical sciences or systems (ಅಱುವು 536). 6, wish, desire (ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಬಯಕೆ 148; ಕಾಂಕ್ಷೆ 522). 7, cause, motive. 8, accomplished, effected, attained, or obtained works (ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ, ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ 148, o. r. ತನಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡನ್ಥ ಕರ್ಮಂಗಳು; ಸುತಕರ್ಮ 522). 9, supplying an ellipsis. ತರ್ಕಾ ಮಾಡುವವ ಮೂರ್ಖನಿನ್ದ ಕಡೆ (Prv.). See Bp. 50, 70; 51, 9.

ತರ್ಕಕ tarkaka. (= ತರ್ಕಿಕ, ತರ್ಕಿಗ). An asker, an inquirer; a logician; a disputant, a reasoner.

ತರ್ಕಯಿಸು tarkayisu. = ತರ್ಕೈಯ್ಸು, etc. (Bp. 45, 29).

ತರ್ಕಯುಕ್ತಿ tarka-yukti. Skill in logic (Bp. 53, 5).

ತರ್ಕವಾದ tarka-vâda. Disputation, dispute (Bp. 50, 23; 53, 8).

ತರ್ಕವಿದ್ಯೆ tarka-vidyĕ. *The science of reasoning or logic.*

ತರ್ಕವಿವಾದ tarka-vivâda. = ತರ್ಕವಾದ. (Bp. 51, 12).

ತರ್ಕವಿಸು tarkavisu. = ತರ್ಕಯಿಸು, etc. (Bp. 45, 9).

ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ tarka-śâstra. Logic; a logical treatise. (My.).

ತರ್ಕಾರಿ tarkâri. = ತಕ್ಕಿಲೆ. *The tree Sesbania aegyptiaca* Pers.

ತರ್ಕಿಕ tarkika. = (ತರ್ಕಕ), ತರ್ಕಿಗ, ತಾರ್ಕಿಕ, q. v.

ತರ್ಕಿಗ tarkiga. Tbh. of ತರ್ಕಿಕ. See ಪ್ರ-.

ತರ್ಕಿಸು tarkisu. = ತರ್ಕೈಯ್ಸು, etc. (Abh. P. 16, 21).

ತರ್ಕಿಸು tarkisu. To conjecture, to guess; to reason; to speculate; to dispute, etc. (My.). ಮೇಲಱಿದು ತರ್ಕಿಪಂ (ತಾರ್ಕಿಕ, ವಾದಿ Mr. 360). See Bp. 50, 23; 51, 11. 15; B. 4, 128. 171. 219.

ತರ್ಕೆ tarkĕ. = ತಕ್ಕೈ 1, etc. (Abh. P. 10, 175).

ತರ್ಕೈಯ್ಸು tarkĕisu. = ತಕ್ಕೈಯ್ಸು etc. ತರ್ಕೈಯ್ಸಿ ಬಾಜಿಸುಹ (ಅಲಿಂಗ್ಯ, ಮೃದಂಗದ ಭೇದ Nr.). See Čpr. 3, 46; Abh. P. 10, 110; Bp. 4, 68; 5, 61; 36, 11; 50, 3.

ತರ್ಗು targu. = ತಗ್ಗು 1, etc. To be low, lowered, etc., to stoop (ತಳ Šm. 84; Rśv. 5, 94); to get poor (ಬಡತನ Šm. 84); to fall in value or price (ಅನರ್ಘ್ಯ 84). See ತಲೆದರ್ಗು.

ತರ್ಜನ tarjana. Threatening, blaming, censuring; pointing at in ridicule or contempt; putting to shame; wrath, anger. See ಜಡಿ.

ತರ್ಜನಿ tarjani. The threatening one: *the fore-finger.*

ತರ್ಜಿತ tarjita. Threatened, blamed, etc.; threatening, menace (Šmd. 81).

ತರ್ಜಿಸು tarjisu. To threaten, etc.; to keep or ward off, to prevent, hinder, or oppose (ನಿವಾರಣ Šmd. Dh.; 92).

ತರ್ಜುಮೆ tarjumĕ. A translation (My.; Mhr., H. ತರಜಮಾ, ತರಜುಮಾ); an abstract, epitome.

ತರ್ಣಕ tarṇaka. *A calf.*

ತರ್ದು tardu. = ತಣ್ಡು 1. *A wooden ladle.*

ತರ್ಪಣ tarpaṇa. Satisfying, satiating, pleasing, refreshing; the state of being pleased; *satisfaction; satiety, fulness; the act of satisfying, refreshing or pleasing; an oblation to the manes or to the gods, a libation;* food; *fuel for a sacrificial fire.* 2, the cook-room of a ship (ಹಡಗಿನ ಅಡಿಪ ಅಟ್ಟಣಂ Mr. 408, one MS. ತಪ್ಪಣಂ).

ತರ್ಪಿಸು tarpisu. To satiate, to satisfy, to please; to offer an oblation to the manes or gods (My.).

ತರ್ಬು tarbu. = ತಬ್ಬು 1, etc. To embrace (ಆಶ್ಲೇಷ, ಆಲಿಂಗನ Šmd. Dh.).

ತರ್ಮ tarma. *The top or end of the sacrificial post.*

ತರ್ಲೆ tarlĕ. = ತಱಿಳೆ, etc. Idle talk (My.). ತರ್ಲೆ ಕೇಳುವವ ಮರುಳನಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ತರ್ಷ tarsha. Thirsting; *thirst; wish, desire.* See ಅನು-.

ತರ್ಷಣ tarshaṇa. = ತರ್ಷ. See ಅನು-.

ತರ್ಷಿತ tarshita. *Thirsty;* desiring.

ತರ್ಹಣ tarhaṇa. Injuring, crushing, bruising. See ನಿಸ್-.

ತರ್ಳು tarḷu. = ತರಳು, etc. (My.).

ತಲ tala. = ತಲೆ. — ತಲಬಾಕಲು. = ತಲಬಾಗಿಲು. (My.; Si 113). ತಲಬಾಗಿಲು. = ತಲೆಬಾಗಿಲು. (My.; Si. 110). — ತಲಾ. Per head, each, apiece (My.; Tĕ.).

ತಲ tala. 1. = ತರ 1, etc. — ತಲತಲಾನ್ತರ. ತಲ-ತಲ-ಅನ್ತರ. Different or various rows or lines of descent: generations upon generations, for generations (My.). — ತಲಾನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. A generation (My.).

ತಲ tala. 2. (Mhr. ಥಳ, the portion of the produce of a field due from an under-tenant to the landlord). — ತಲವಾಸಿ. Interest on grain or money paid in grain (My.; Si. 299. 300).

ತಲ tala. 3. = ತಳ 1. *A level surface.* 2, *the palm of the hand with extended fingers;* the sole of the foot. 3, *depth; the lower part, the base, the bottom;* a hole, a pit; the ground. 4, *the palmyra tree, Borassus flabelliformis.* 5, *a leathern fence worn by archers on the left arm.* 6, *the natural or essential form;* cause, origin, motive. 7, the fore-arm. 8, the hilt or handle of a sword, etc. 9, pressing the strings of a lute with the left hand. 10, a wood. 11, one of the seven divisions of hell (Mr. 32). 12, a pond.

ತಲಪಿಸು talapisu. To cause to reach, etc. (My.).

ತಲಪು talapu. = ತಲುಪು. To reach, to come to hand, to be received (My.); to arrive (B. 4, 218; *cf.* ತಳ್ 1).

ತಲಬು talabu. Pay, wages; a demand from the creditor upon the debtor; summoning; a summons (Mhr., H. ತಲಬ; My.: B. 5, 113); desire after (My.; Mhr.).

ತಲವಾರ್ talavâr. = ತರವಾರ್. (My.).

ತಲಾತಲ tala-atala. One of the seven divisions of the infernal regions (Mr. 32).

ತಲಾರಿ talâri. = ತಳವಾರ. (My.; Tē. ತಲವರಿ, ತಲಾರಿ).

ತಲಾವು talâvu. A tank (My.; Mhr., H. ತಲಾವ, ತಳಾವ).

ತಲಾಸು talâsu. = ಟಲಾಸು. (My.).

ತಲಿನ talina. Situated under or beneath, below; inferior; *thin; delicate; small.* 2, *separate, having interstices.* 3, *a bed, a couch or cot.*

ತಲುಪು talupu. = ತಲಪು. (B. 4, 81).

ತಲೆ talĕ. = ತಲ, ತಳ 3, ತಳ್ಳ, ತೆಲೆ. The head (ಮೂರ್ಧ Mr. 315; ನೆತ್ತಿ, ಮಣ್ಡೆ Šm. 71; ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಶಿರಸ್, ಶೀರ್ಷ, ಮೂರ್ಧ, ಮಸ್ತಕ Si. 215; C.; Tē., M.; T. ತಲ್ಯೆ; Tu. ತರೆ); a generation (My.; see ಇರ್ತಲೆ, ತಲೆಗಡೆ); being uppermost or principal (My.). ತಲೆಯಂ ಬಾಗಿ ಇರ್ಪವನು (ನ್ಯುಬ್ಜ, ಅಧೋಮುಖ); ತಲೆಯ ನವಿರು (ಕೇಶ, ಶಿರಸಿಜ, etc.); ತಲೆಯೊಳ್ ಇರ್ಪ ಮಾಣಿಕಂ (ಚೂಡಾಮಣಿ); ತಲೆಯ ಕಪಾಲಂ (ಕರೋಟಿ Hlâ.). ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪು (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Nr., Hlâ.; ಶಕಲ Mr. 397). ತಲೆಯ ಮಿದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ Nr.; Mr. 397). ತಲೆಯನ್ ಅರಿಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ Nr.). ತಲೆಯ ಮೂಳೆ (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Si. 206). ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೃಗನಾಭಿ ಬೇಡಿತು.— ತಲೆ ಗಟ್ಟಿ! ಎನ್ದು, ಕಲ್ಲು ಹಾಯ ಬಾರದು.— ತಲೆ ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಸಹಸ್ರ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು.— ತಲೆ ತಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಾರದು.— ತಲೇ ಒಡದವನೂ ಸಮ, ಲೇಪಾ ಹಚ್ಚಿದವನೂ ಸಮ.— ತಲೇ ಮೂಟಿ ಸುತ್ತು ತಿರುಗಿದರೂ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಲೇ.— ತಲೆಗೆ ಒನ್ದು ಕಡ್ಡಿ ಆದರೆ ಒನ್ದು ತಲೆಯ ಹೊಟಿ.— ತಲೇ ಮೇಲಣ ಬರಹ ಎಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸಿದರೆ ಹೋದೀತೇ?— ತಲೇ ಸಿಡತಕ್ಕೆ ಮಲಶೋಧನೇ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Šmd. 128; Bp. 6, 7; 28, 24; 38, 63; 47, 31; 48, 12; 49, 19-23; 50, 37; 51, 42; 57, 41; 58, 44; 59, 13. 14; 60, 28. 32; Bh. 1, 8, 73; Rśv. 5, 25; 13, 96; J. 28, 44; B. 2, 11. 25; 4, 20. Observe the peculiar S. Mhr. use of ತಲೆ in ವಿಚಾರದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ, ಅದಱಿನ್ದ ಲಾಭವಿಲ್ಲೆನ್ದು, ಕಣ್ಣು ಬನ್ದರೆ ಆದಱ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ (B. 4, 15). — ತಲೆಕಟ್ಟು. (Šmd. 78). A head-tie (My.). 2, the head of a letter (indicating that it is to be pronounced with a short *a*), *e. g.* ಕ, ಗ (of ಕ, ಗ), etc. (C.; Tē.). 3, an adjoining field (My.). — ತಲೆಕಾಯಿ. = ತಲೆ. (My.; Tē.). — ತಲೆಕೂದಲ್. -ಲು. ತಲೇ ಕೂದಲು. The hair of the head (ಚಿಕುರ, ಕುನ್ತಲ, ಕೇಶ, etc. Si. 215). ತಲೇ ಕೂದಲಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಬೇಕಾದರೂ ತುಱುಬು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು.— ತಲೇ ಕೂದಲಿಲ್ಲದವಳು ತುಱುಬು ಬಯಸಿದಳನ್ತೆ.— ತಲೇ ಕೂದಲು ಉದ್ದವಿದ್ದವಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಚನ್ದ.— ತಲೇ ಕೂದಲು ನೆರೆಯಾದ ಮೇಲೆ (ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು) ತಬ್ಬಿ ಕೊಣ್ಡ ತಬ್ಬಲಿಮುಱಿವ (Prvs.). — ತಲೆಕೆಳಕು. = ತಲೆಕೆಳಗು, ತಲೆಕೆಳಗೆ, ತಳಕೆಳಕು. The head downwards. ತಲೆ ಕೆಳಕಾಗಿ ಇದ್ದಾತನು (ಅವಾಚ್, ಅಧೋಮುಖ Nr. *a; cf.* ತಲೆಗುತ್ತು). 2, upside down, topsy-turvy (My.; Tē. ತಲಕಿನ್ದು; T. ತಲ್ಯೆಕೀಱ್); perverseness, pride (My.). — ತಲೆಕೆಳಗು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (My.). ಎಟಕೋವಿದತ್ವದ ಹಮ್ಮಿನಿಂ ನೀನಿನ್ತು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ನಡವುತಿಹೆ (Bp. 42, 17). ಲೋಹ ಶೂಲದೊಳ್ ಇನಿಬರಂ ತೆಗಸುವೆನು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮುವನು (50, 51). ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀಱಿ (Abhâ. 2, 96). ಅಱಿವು ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತು (Bh. 4, 3, 12). See Prv. s. ಗೊಮ್ಬೆ 2. — ತಲೆಕೆಳಗೆ. = ತಲೆಕೆಳಗು, etc. (C.). ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಹಾಕು (ಮಗುಚು G.). ಸೇನಾಜಲನಿಧಿಯ ಬೊಬ್ಬಾಟ ಕಪಿಬಲಮಹಾರ್ಣವವ ತಲೆಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿತ್ತು (Râm. 6, 13, 3). — ತಲೆಕೊಟ್ಟ ಮಾರಿ. A brawler, a riotous rascal (Tē.; My. occasionally). — ತಲೆಕೋವೆ. = ಕೋವೆ 1, No. 2. (My.). — ತಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A head-tie (Rśv. 5, 24; Šśv. 3, 16). — ತಲೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To behead (Rśv. 6, after 11). — ತಲೆಗಡಿತ. -ಕಡಿತ. The act of beheading (Râm. 6, 51, 20). — ತಲೆಗಡೆ. -ಕಡೆ. A generation to pass. ಸಮಾನಪಿಣ್ಡಮ್ ಅಹರು ಏೞು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ ಸನಾಭಿಗಳ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ತಲೆಗರೆ. -ಕರೆ. To hide or muffle the face (Abh. P. 3, 27; 6, 105; 13, 56). — ತಲೆಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. -ಗಾಯು. To support, to maintain, to protect (My.; J. 15, 34). — ತಲೆಗಿಮ್ಬು. -ಇಮ್ಬು. A pillow (ಉಚ್ಛೀರ್ಷಕ, ಉಪಧಾನ, ಉಪಬರ್ಹ Hlâ., Nr., Mr. 203; Bp. 12, 9; B. 4, 155; My.). — ತಲೆಗುಡ್ಡೆ. A square head-cloth or turban (Sd.; T. ತಲ್ಯೆಕ್ಕುಟ್ಟೈ). — ತಲೆಗುತ್ತಿಗೆ. -ಕುತ್ತಿಗೆ. Beating (another's) head (Râm. 6, 39, 17). — ತಲೆಗುತ್ತು. -ಕುತ್ತು. The head to be turned downwards, or to turn the head downwards (Bp. 26, 23; Râm. 5, 9, 24). ತಲೆಗುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಇದ್ದಾತನು (ಅವಾಚ್, ಅಧೋಮುಖ Nr. *b;* see s. ತಲೆಕೆಳಕು). 2, to beat (another's) head (Bh. 8, 26, 45; Râm. 5, 9, 12). — ತಲೆಗುತ್ತುಗೆ. -ಕುತ್ತುಗೆ. The state of the head being bent downward (Bh. 7, 1, 11). — ತಲೆಗೂದಲ್. = ತಲೆಕೂದಲ್. (Bp. 16, 24; 20, 13). — ತಲೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To throw a head to the ground, to decapitate (J. 17, 56). — ತಲೆಗೆದಱ್. -ಕೆದಱ್. A woman whose hair is dishevelled (My.). — ತಲೆಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To dishevel the hair (J. 31, 54). — ತಲೆಗೇಱು. -ಏಱು. To rise to the head, to affect it, as poison, etc. (Bp. 10, 3; 18, 12. 43; 36, 13; My.; B. 4, 185; Si. 72; Prv. s. ಪಿತ್ತ). — ತಲೆಗೊಡವು. -ಕೊಡವು. To shake the head (Rśv. 5, 43). — ತಲೆಗೊಡಹು. -ಕೊಡಹು. = ತಲೆಗೊಡವು. (J. 34, 13). — ತಲೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give one's head to: to devote one's self to (My.); to risk one's life in an enterprise (Bh. 8, 27, 7). — ತಲೆಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To decapitate (Rśv. 3, 95; V. 10, 8). — ತಲೆಗೊಯ್ಕ. -ಕೊಯ್ಕ. A murderer; a ruffian; a cheat (My.). — ತಲೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take the head away, to behead, to kill (Bp. 23, 3; 61, 33). — ತಲೆಚಿಟ್ಟು. Mental disgust (My.). — ತಲೆಚಿನ್ದಿ. A rag tied round the head (Bp. 44, 62). — ತಲೆ ತಲೆ. rep. (B. 3, 119). — ತಲೆ ತಿರಿಗು or ತಿರುಗು. The head to turn round, become giddy or deranged (My.; Si. 361). — ತಲೆದಗ್ಗು. -ತಗ್ಗು. The head to be lowered (Rśv. 6, after 11). — ತಲೆದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Young leaves tied to the head (Šśv. 3, 3). — ತಲೆದಿಮ್ಬು. = ತಲೆಗಿಮ್ಬು. (ಉಪಧಾನ, ಉಪಬರ್ಹ Si. 230; J. 30, 19; My.). See Prv. s. ಗಾದೆ. — ತಲೆದಿಮ್ಮು. Dizziness of the head (My.). — ತಲೆದಿರುಗು. = ತಲೆತಿರಿಗು, etc. (My.). — ತಲೆದಿರುವು. -ತಿರುವು. To turn the head (My.). — ತಲೆದುಡಿಗೆ. -ತುಡಿಗೆ. An ornament for the head (Abh. P. 5, 117). — ತಲೆದೂಗಿಸು. -ತೂಗಿಸು. To cause to wag the head (J. 1, 8). — ತಲೆದೂಗು. -ತೂಗು. 1. To wag or move the head from side to side (Čpr. 1, 134; Bp. 11, 21; 37, 68; J. 2, 20; 3, 6; B. 5, 94). — ತಲೆದೂಗು. -ತೂಗು. 2. The act of wagging the head (Râm. 6, 14, 21). — ತಲೆದೊಡವು. -ತೊಡವು. An ornament for the head (Čpr. 8, 64). — ತಲೆದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. = ತಲೆದೋಱು. (Râm. 5, 8, 60). — ತಲೆದೋಱು. -ತೋಱು. To show the head; to appear (Čpr. 2, 83; 7, 47; Abh. P. 6, 49; 14, 172; Bp. 4, 57; 9, 31; 60, 61; J. 6, 10; 10, 52; 11, 19; 18, 22; 30, 30). — ತಲೆನವಿರ್. -ರು. The hair of the head (Abh. P. 14, 101). ಕೊಂಕಿದ ತಲೆನವಿರು (ಅಲಕ Hlâ.). ಕೆದರ್ದ ತಲೆನವಿರ್ (Rśv. 5, after 120). — ತಲೆನೋವು. The headache (My.). See Prv. s. ತಾಯಿ. — ತಲೆಪಟ್ಟಿ. A piece of wood over a door. ಬಾಗಿಲದ ತಲೆಪಟ್ಟಿ (My.; ನಾಸೆ G.). — ತಲೆಪಟ್ಟು. An application to the head against the headache, etc., that sticks

to it by itself (My.). — ತಲೆಪಟ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Mental disgust to be created (My.). — ತಲೆಬಕ್ಕಕನ್ನವುಲು. The delicious bustard, Otis deliciosa (Bd.). — ತಲೆಬಾಗಲು. The entrance-door, the principal entrance (My.; T. ತಲೈ ವಾಜಲ್, Tĕ. ತಲವಾಕಿಲಿ). — ತಲೆಬಾಗಿಲು. = ತಲೆಬಾಗಲು. (B. 4, 185; My.). — ತಲೆಬುಬುಡೆ. The skull (My.; Si. 67; B. 4, 82). — ತಲೆಬೆಲಗು. A ridge-pole (B. 4, 122). — ತಲೆಬೇನೆ. = ತಲೆನೋವು. (My.). — ತಲೆಬೇಸಱ. Tiresomeness (B. 4, 135). — ತಲೆ ಬೋೞಿಸು. To shave or shear the head (ಕಿರಿ, ಭದ್ರಿಸು G.; My.). ತಲೆ ಬೋೞಿಸೋಣ (ಚವುಲ, ಮುಣ್ಡನ G.). ತಲೆ ಬೋೞಿಸುವ ಕರ್ಮ (ಚೂಡಾಕರ್ಮ G.).—ತಲೆ ಬೋೞಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to get the head shaved (My.). ತಲೆ ಬೋೞಿಸಿ ಕೊಮ್ಬೋಣ (ಭದ್ರಾಕರಣ); ತಲೆ ಬೋೞಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವ (ಪರಿವಾಪಿತ G.). ತಬ್ಬಲಿ ತಲೆ ಬೋೞಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಆನೆಕಲ್ಲುಮೞೆ ಬನ್ತು.—ಗ್ರಾಮ ಶಾನ್ತಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೇ ಬೋೞಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). — ತಲೆ ಮಡು. To join (v. t.) head to head (in battle, etc., ಶಿರಸ್ಸನ್ಧಾನ Śmd. Dh., o. r. ತಲೆವಡು; Abh. P. 13, 78; 14, after 132). — ತಲೆ ಮಾಡು. To shave the head (ಕ್ಷೌರ Čb.). ತಲೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to get the head shaved (C.). — ತಲೆಮಾಱಿ. A person who cuts a head off (Bh. 6, 8, 15). — ತಲೆಮಾಲೆ. A garland or wreath for the head (Rśv. 6, after 11). — ತಲೆಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲು. To stand on another's head: to be near and force (B. 4, 72). — ತಲೆಮೊಟ್ಟು. A knock on the head (My.). — ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ್ರು. To sit on another's head: to remain and trouble (B. 5, 112); to be less modest than is proper, to be forward (My.). — ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳು. To put on one's own head (C.; B. 5, 49). — ತಲೆಯಾದವ. -ಆದವ. A chief or head-man (My.). — ತಲೆಯಾರ್. -ಆರ್. ತಲೆಯಾರು. A kind of yoke for cattle. See Nr. s. ಆರು 4. 2, the leading pair of oxen in ploughing (My.; Tĕ. ತಲೇರು). — ತಲೆಯಾವು. -ಆವು. The head cow of a herd (ಶ್ರೇಷ್ಠೆ, ನೈಚಕಿ Hlâ.; Mr. 181). — ತಲೆಯಿಡು. To put one's head (into a house), to come (into it, My.). — ತಲೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the head (or the face, J. 11, 6; My.); to rise from a poor condition (My.). — ತಲೆಯೊಳ್ ಆಗು. To appear in or enter one's head. ಮುಲಹರನ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ನಿನ್ನಯ ತಲೆಯೊಳ್ ಆಯಿತೆ? (Bp. 55, 13). — ತಲೆಯೊಳ್ ಆನ್. To put or take upon one's head: to accept with pleasure (as a command) for execution (Abh. P. 8, 26). — ತಲೆಯೋಡು. -ಓಡು. The skull, the cranium (My.; J. 22, 24). — ತಲೆಯೋೞ್. -ಓೞ್. A piece of the head (J. 4, 46). — ತಲೆವಡು. =.ತಲೆ ಮಡು, q. v. — ತಲೆವಣಿ. -ಮಣಿ. A jewel in (a nâga's) head (V. 4, 81). 2, the head looked upon as a jewel (J. 21, 18). — ತಲೆವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A shield to protect the head (Bh. 9, 2, 44; Râm. 6, 13, 21). — ತಲೆ ವಳಸು. -ಬಳಸು. To surround or put round the head (Rśv. 6, after 11). — ತಲೆವಾಗಿಸು. -ಬಾಗಿಸು. To cause the head to bend (v. i.);—to bend (v. t.) the head (Bp. 26, 25; 38, 16; 51, 52; J. 2, 12). — ತಲೆವಾಗು. -ಬಾಗು. The head to bend; to bend the head. ತಲೆವಾಗಿ ಇರ್ದುದು (ಅಪಾಚೀನ, ಪರಾಙ್ಮುಖ Hlâ.). See Čpr. 6, 77; Bp. 8, 45; 13, 22; 20, 24; 21, 46; 24, 66; 25, 1; 38, 48; 47, 31; 50, 77; 54, 80; J. 2, 14. — ತಲೆವಾಗುಹ. -ಬಾಗುಹ. Bending the head. ತಲೆವಾಗುಹಂ (ಅಪಾಚೀನ, ಅವಾಙ್ಮುಖ Mr. 455). — ತಲೆವಿಕ್ಕು. -ಪಿಕ್ಕು. To disentangle (the hair of) the head (Čpr. 6, 65; Abh. P. 5, 39). — ತಲೆವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. = ತಲೆ ಹಿಡಿ. (Čpr. 7, 103; Abh. P. 13, 56; Bp. 3, 38). — ತಲೆವಿಲು. -ಬಿಲು. A head's bow (Râm. 6, 50, 21). — ತಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. A chief place (Čpr. 1, 99). — ತಲೆವೊತ್ತು. A blow on the head, a blow (ಹೊಯ್ದುದು Bhn. 42, o. r. ತಲೆವತ್ತು; Bh. 1, 7, 26). — ತಲೆವೊೞೆ. -ಹೊೞೆ. = ತಲೆಹೊೞೆ. (ವಿವಧ, ವಿವನ್ಧ Mr. 213). — ತಲೆಶೂಲೆ. = ತಲೆನೋವು. (C.). — ತಲೆಹಂಚು. A tile on the ridge of a roof (B. 4, 121. 122). — ತಲೆಹಿಡಕ. A head-seizer: a pimp, a procurer (My.). — ತಲೆ ಹಿಡಿ. = ತಲೆವಿಡಿ. To seize the head;—to affect the head, as a strong smell, etc. (B. 4, 71; My.); —to procure, as a pimp does (My.). — ತಲೆಹಿಡಿಕಿ. A procuress, a female pander (My.; Si. 183). — ತಲೆಹುೞು. A louse, used in the phrase: ನಾನು ಒಳಿತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ, ಅತನ ತಲೆಹುೞುಗಳನ್ನು ಜಾಡಿಸಿದೆನು (B. 4, 197). 2, a worm that feeds on the brain (My.). — ತಲೆಹೋಕ. A very dissolute man (My.). — ತಲೆಹೊೞೆ. = ತಲೆವೊೞೆ. A burden or load carried upon the head (ವೀವಧ, ಭಾರ, ಪರ್ಯಾಹಾರ Hlâ.).

ತಲೋದರಿ tala-udari. A mistress or wife. (Śmd. 267; Bp. 4, 33; 12, 17; 24, 44; 40, 11).

ತಲ್ಪ talpa. = ತಳ್ಪ. *A bed; a couch* (ಹಾಸಿಕೆ Nn. 55; ಶಯನ ಸ್ಥಲ, ಹಾಸಿಕೆ 118). 2, *a wife* (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ 118, o. r. ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ). 3, *an upper story; a room on the top of a house; a turret, a tower or keep.* 4, *a raft, a float* (*cf.* ತೆಪ್ಪ 2).

ತಲ್ಲ talla. *A pond, a tank* (ಪಲ್ವಲ, ವೇಶನ್ತ, ಕೊಳ್ಳ Mr. 417 in two MSS., o. r. ಕೊಳ್ಳಲ್).

ತಲ್ಲಜ tallaja. *Capitalness, excellence;* happiness.

ತಲ್ಲಂಛ tallañcha. (Probably for ತಲ್ಲಾಂಛನ, ತತ್-ಲಾಂಛನ, the marking out of that). See ತುಬ್ಬು 2.

ತಲ್ಲಣ tallaṇa. = ತಲ್ಲೞ. Agitation; amazement; alarm; fear; grief, etc. (ಭಯ Bhn. 14, o. r. ತಲ್ಲಳ; ತಳ್ಳಂಕ, ದಿಳ್ಳ, ಭೀತಿ 49; Bp. 25, 33; My.; Tĕ. ತಲ್ಲಡ). See ಎದೆದಲ್ಲಣ, ಕಟ್ಟಂಕದಲ್ಲಣ, ನಿಶಾಟದಲ್ಲಣ; Sp. s. ಪಡಿ 4. — ತಲ್ಲಣಗೆಡು. -ಕೆಡು. Fear, etc. to cease (Bh. 8, 26, 58). — ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be or become agitated, etc. ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ತಲ್ಲಣಿಸು tallaṇisu. To be or become agitated from fear or amazement, to be troubled, alarmed, anxious about, etc. (Abh. P. 9, 43; 13, after 126; Bp. 3, 17; 15, 22; 26, 27; 27, 58; 37, 43; 38, 32; 41, 17; 54, 40; Rśv. 13, after 101; J. 15, 2; 4, 5. 22; 7, 32; 15, 2; 27, 46; B. 4, 91; My.; Tĕ. ತಲ್ಲಡಿಂಚು). ಇಲ್ಲದವನು ತಲ್ಲಣಿಸನು (Prv.).

ತಲ್ಲೞ tallaḷa. = ತಲ್ಲಣ. (ಭಯ Śmd. I; ತಳವೆಳಗು, ಬಿಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ತಳಮಳ, ಬೆಱಗು, ಮಲ್ಲೞ, etc. Kk. 42; Śm. 49; ಅದಿರ್ಪು, etc., ಭಯ Śs.; J. 2, 5). ನರಲೋಕದಲ್ಲೞಿಂ (Śmd. 207, o. r. -ದಲ್ಲಣಂ).

ತವ tava. 1. (= ತು 3). An imitative sound. — ತವ ತವನೆ. rep. ತವ ತವನುಗುೞು! (Bp. 46, 30).

ತವ tava. 2. = ತಮ of ತಮ್ 1. — ತವ ತವಗೆ. rep. = ತಮ ತಮಗೆ. (Bp. 5, 54; 9, 15; 32, 37; 38, 11; 52, 41; Bh. 3, 19, 43).

ತವ tava. 1. Of thee, thine, thy. (Bp. 9, 33; 47, 64; J. 2, 24).

ತವ tava. 2. = ತಪ. See ತವನಿಧಿ.

ತವಕ tavaka. (Śmd. 25). = ತವಕು. Love (My.; Tĕ. ತಮಕ, ತಮಗ, ತಮಿ; M. ತವ್ಪ್ಪಾನ, ತಾಶಿ); desire (My.; Tĕ.; T. ತಾಬ್ಬಲ್; Sk. ತಮ್, to wish, desire); eagerness, ardour; haste, hurry (My.). ತವಕ ಪಟ್ಟವ ತಬ್ಬರಿಸಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). See Bp. 5, 11. 27. 31; 6, 11; 18, 43; 22, 9; 26, 54; 34, 23; 42, 21.

34; 61, 54; Č. Bp. 5, 4; Ršv. 12, 12; J. 2, 46; 6, 34; 30, 24; ರಣದವಕ. — ತವಕಮ್ಬಿಡಿ್. -೦-ಪೆಡಿ್. To become eager, etc. (V. 2, after 2).

ತವಕಿ tavaki. A person full of desire, etc. (Bp. 40, 51).

ತವಕಿಗ tavakiga. A man full of eagerness, etc. (Bh. 7, 3, 19). See ರಣದವಕಿಗ.

ತವಕಿಸು tavakisu. To desire; to be eager; to hasten; etc. (Bp. 51, 43; 55, 8; Bh. 3, 19, 43; B. 5, 40. 161. 162. 185. 188; G. 415).

ತವಕು tavaku. = ತವಕ. (B. 5, 44).

ತವಕ್ಷೀರ tavakshîra. = ತ್ವಕ್ಕ್ಷೀರಿ. Manna of bamboo. 2, an extract obtained from wheat, etc. (My.; Mhr. ತವ ಕೀರ).

ತವಗ tavaga. Tbh. of ತಮಂಗ. (ಇನ್ದ್ರಕೋಶ Mr. 192; ತವಂಗ Šs.; Bh. 3, 18, 26; Tĕ. ತಮುಕ, ತಮುಗ).

ತವಂಗ tavanga. = ತವಗ. (Šs.; Čpr. 9, after 3).

ತವಟು tavaṭu. = ತವುಟು, (ತೆಳ್ಳು), ತೆವಟು. To shake pounded grain, turmeric, etc. on a bamboo fan (mŏṟa) in order to separate any grits (My.).

ತವಡು tavaḍu. = ತವುಡು. Bran (My.; ತುಷ G.; T., M. ತವಿಡು; Tĕ. ತವುಡು). ತವಡು ತಿಮ್ಬುವವನಿಗೆ ವಯ್ಯಾರ ಯಾಕೆ?— ತವಡು ತಿಮ್ಬುವವ ಹೋದರೆ ಉಮ್ಮಿ ತಿಮ್ಬುವವ ಬರುತ್ತಾನೆ (Prvs.).

ತವನಿಧಿ tava2-nidhi. = ತಪೋನಿಧಿ. (Bp. 23, 9. 10. 41).

ತವರ್ tavar. = ತಮರ್, etc. (Grj. 4, 48; 8, 16. 80). — ತವ ರ್ಮನೆ. A woman's native house (My.). ಆ ಮನೆ ಸಿರಿಯ ತವರ್ಮನೆ (Šmd. 202). See Bp. 30, 12; 39, 25; 40, 70; Ršv. 10, after 31; J. 18, 46.

ತವರ tavara. = ತಗರ 1, ತಮರ, ತವರು. Tin (ತ್ರಪು, ವಂಗ, ಮಧು ಕ Mr. 100; ಮಧು, ವಂಗ Nn. 13; ತ್ರಪು, ವಂಗ, ಮಧುಕ, ರಂಗ, ಪಿಚ್ಚಟ Hlâ., Nr., Si. 334; My.; Tĕ.).

ತವರಾಜ tavarâja. A sort of sugar prepared from yavâsa. (Si. 311; Bp. 60, 45).

ತವರು tavaru. = ತವರ್, etc. 2, the house of a woman's own people itself (My.; see Prv. s. ತಾಯಿ). — ತವರ ಮನೆ. = ತವರುಮನೆ. ಎಮ್ಮೆ ಗಿಮ್ಮೆ ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ ತವರ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೇಯಾ? ನನಗಿಕ್ಕೇಯಾ?—ಕೆಟ್ಟವರಿಗೂ ಅಱಿದವ ರಿಗೂ ಗೊಟ್ಟಕೆಡಿ್ ತವರ ಮನೆ (Prvs.). See Prvs. s. ನೆರಮನೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು. — ತವರುಮನೆ. = ತವರ್ಮನೆ. (Si. 184; My.). See Prv. s. ತಾಯಿ. — ತವರೂರು. -ಊರು. = ತಮರೂರ್. (My.).

ತವರು tavaru. = ತವರ. (ತ್ರಪು, ನದೀವರ, ಪಿಚ್ಚಟ, ವಂಗ G.; B. 4, 141). ತವರಿನದು (ತ್ರಾಪುಷ G.).

ತವಲಾಯ tavalâya. = ತವಲಾಯಿ. (Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲ). The betel leaf; the roll of this leaf with betel nut, spices and lime (ವೀಳ್ಯಯ Bhn. 17).

ತವಲಾಯಿ tavalâyi. = ತವಲಾಯ. (Bh. 1, 12, 16; Râm. 1, 13, 9).

ತವಸ tavasa. = ದವಸ, q. v. (ಘಾಸ, ಯವಸ Mr. 111).

ತವಸಿ tavasi. = ತಪಸಿ, etc. Tbh. of ತಪಸ್ವಿ (Šmd. 368; ಯಮಿ Šm. 109). 2, N. of a tree (ವೃಕ್ಷಭೇದ 109). — ತವಸಿಯ ಮರ. = ತಪಸಿಗಿಡ. (ಪ್ರಕೀರ್ಯ, ಕಲಿಮಾರಕ, etc. Nr.).

ತವಳಿಸು tavaḷisu. (fr. ತವು 1). To destroy, to cause to droop or fade (Čpr. 5, 132).

ತವಾಯಿ tavâyi. A fine; a blow, as in trade (Mhr., H. ತವಾ ಈ); misfortune, peril, great trouble (Br.; My.).

ತವಿ tavi. = ತವೆ, q. v. (B. 5, 74).

ತವಿರ್ tavir. = ತವಿಲ್. Want, poverty, trouble (ಕೊಡಗ, ಎಡಱ್, ದಾರಿದ್ರ Čt. II, 73; T. ತವಿರ್, ತವಿಱ್, to be avoided; to be dismissed, sent away; to be left or abandoned; to be excepted or excluded; to cease).

ತವಿಲ್ tavil. = ತವಿರ್. (ಎಡಱ್, ದರಿದ್ರ Šs.; Čpr. 5, 96; Abh. P. 12, 67; 14, 85; 16, 67; Grj. 4, after 159; V. 30, 15).

ತವಿಸು tavisu. To cause to decrease or to be diminished; to make an end of; to destroy; to remove (ಕ್ಷಯ Šmd. Dh.). See Čpr. 7, 25; Abh. P. 7, 60; 13, 129; Bp. 25, 16; 53, 10; 56, 56; Râm. 3, 8, 21; 5, 9, 13; Ršv. 8, 116; J. 15, 47; 17, 1; 18, 39; 19, 35; 28, 5.

ತವಿಸು tavisu. = ತಪಿಸು. (My.).

ತವು tavu. 1. (= ತವುಂಕು). To decrease, to be diminished; to waste away; to come to an end; to perish (ಕ್ಷಯ Šmd. Dh.; Čpr. 8, 82; T. ತವ ಋ, to diminish, etc.; ತವಲ್, want; ತಋ, to perish; see ತ ಗುಸಿ, ತಗ್ಗು 1, etc., ತವೆ 1, ತಱಿಲ್, ಸವೆ). 2, to diminish; to destroy. ತಪ್ಪಂ, ತಪ್ಪವಂ, ತಪ್ಪರ್ (Šmd. 284. 286). ತಪ್ಪಂ ತನ್ನೊಳ್ ಕಿಡುಗುಟ್ಟ ತಪ್ಪವಮ್ಬುಗಳನಂ (286. 287, o. r. -ಮ್ಬುಗಳ ರವಂ). — ತವು ತವು. rep. ತವು ತಪ್ಪದು (Abh. P. 13, 53).

ತವು tavu. 2. Decrease, etc., destruction, ruin; drooping, depressed or humbled state (ಕ್ಷಯ Šs.; ಕೂರ್ಪು Čt. II, 104). — ತವುದಲೆ. -ತಲೆ. A drooping head: drooping or waning state (Grj. 7, 35). — ತವುದಲೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To cause to show a drooping head (Ršv. 6, after 11).

ತವುಗೆ tavugĕ. ತೌಗೆ. Decrease, end (Čpr. 4, 85; 8, 69).

ತವುಂಕು tavunku. (= ತವು 1). ತವುಂಕಲ್ (ಕ್ಷಯ Šm. 64). ತವುಂಕಲ್ or ತೌಂಕಲ್ (Šmd. 189).

ತವುಟು tavuṭu. = ತವಟು, etc. (My.).

ತವುಟೆ tavuṭĕ. (= ತೊಗಟೆ?). — ತವುಟೆಗಿಡ. The gooseberry bush of the Nîlagiri, the red myrtle, Rhodomyrtus tomentosa (T. ತವಿಟ್ಟು-ಚ್ಚೆಡಿ).

ತವುಡಂಗಿ tavuḍangi. (= ಚವುಡಂಗಿ). N. of a plant (ಅಜಗನ್ಧಿ Mr. 134).

ತವುಡು tavuḍu. = ತವಡು. (My.; ತಮಿ, ಸಿಪ್ಪೆ Si. 306). See Bp. 23, 6; 60, 45; Prv. s. ಗವುಡಿ.

ತವುರು tavuru. = ತಮರ್, etc. — ತವುರುಮನೆ. = ತವರ್ಮನೆ. (My.). — ತವುರೂರು. = ತವರೂರು. (My.).

ತವುಳಿತ tavuḷita. One of the feats in fighting (Abh. P. 13, after 54; *cf.* ತವಳಿಸು?).

ತವೆ tavĕ. 1. (= ಸವೆ). To decrease, to wane (Čpr. 3, 41; 8, 11). 2, to be insufficient: to be not satisfied by or content with (Čpr. 3, 42).

ತವೆ tavĕ. 2. Abundantly, greatly, wholly, completely, exceedingly, further, fitly etc. (ಪದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Čt. I, 19; II, 34; T. ತವ; Tĕ. ತದ್ದೆ, much, exceedingly; T. ತಗ್ಗೆ, fitness; greatness; see ತಕ್ಕು 1). See

Šmd. 267; Čpr. 8, 82; Abh. P. 9, 65; Bp. 5, 29; 9, 15; 21, 39; 22, 9. 56; 24, 39; 38, 9; 46, 6; Šm. 18. 19. 63; Kk. 30. 32; Rśv. 2, 37; 5, 119; 6, 9; 12, 12; 13, 64. 91; J. 3, 40; 17, 1; 22, 5; 28, 5.

ತವೆ tavĕ. = ತವಿ. A metal lid of cooking pots (My.; Mhr., H. ತವಾ, a griddle).

ತಷ್ಟ tashṭa. *Made thin, pared.*

ತಷ್ಟಿ tashṭi. Tbh. of ತಷ್ಟೃ. (Bp. 51, 49).

ತಷ್ಟೃ tashṭṛi. = ತ್ವಷ್ಟೃ, q. v.

ತಸ್ tas. An adverbial termination with an ablative meaning, *e. g.* in ಅಧರತಸ್, ಪ್ರಾನ್ತತಸ್, etc.

ತಸಕ್ tasak. ತಸಕು. = ಡೊಸಕ್, etc. — ತಸಕು ತಸಕು. rep. (My.).

ತಸಕಲು tasakalu. = ತಸಕು, ತಸ್ಕಲು. Cheating, deceiving, trickery (My.; *cf.* ತಸ್ಕರ and ಸ್ಥಗ).

ತಸಕು tasaku. = ತಸಕಲು, etc. (My.; Tĕ. ತಸುಕು).

ತಸಕ್ಕನೆ tasakkanĕ. = ಡೊಸಕ್ಕನೆ, etc. With the sound of ತಸಕ್ (My.).

ತಸದೀಕು tasadîku. = ತಸ್ತೀಕು. A fixed sum paid by government to a pagoda, a mosque, etc. as consolidated allowance in lieu of assumed lands (My.; Br.; H. tasaduq).

ತಸಬೀರ tasabîra. = ತಸಬೀರು, ತಸ್ಬೀರ್. (B. 5, 207).

ತಸಬೀರು tasabîru. = ತಸಬೀರ. (My.).

ತಸ್ಕರ taskara. *A thief, a robber* (ನಿಶಾಚರ, ಕಳ್ಳ Nn. 23; ಕ್ರೂರ, ಕಳ್ಳ 107); anything bad or contemptible; theft (ಕಳವು 118; My.).

ತಸ್ಕರೆ taskarĕ. A female thief (J. 5, 61).

ತಸ್ಕಲು taskalu. = ತಸಕಲು, etc. (My.).

ತಸ್ತಿ tasti. Extension, stretch. See ಏ-.

ತಸ್ತೀಕು tastîku. = ತಸದೀಕು. (My.; Br.).

ತಸ್ತು tastu. A metal vessel to hold water; an ewer (S. Mhr.; Mhr., H.).

ತಸ್ಬೀರ್ tasbîr. = ತಸಬೀರ, etc. A picture (My.; Mhr., H. ತಸಬೀರ).

ತಹ taha. 1. Participle relative present of ತರ್. ತಹುದು (Bp. 43, 60). ತಹೆಂ (8, 42; 14, 10; 59, 16; Bh. 1, 14, 27). ಅಯ್ತಹ (J. 29, 11). ನಡೆ ತಹ (Râghĕ. 17, 64).

ತಹ taha. 2. (= ತಡ 3). — ತಹ ತಹ. rep. Agitation, anxiety; distress; eagerness (My.; Si. 71; Tĕ. ತಹತಹೆ).

ತಹ taha. Peace; agreement of opinion (My.; B. 5, 193; Mhr., H.). — ತಹನಾಮೆ. A written treaty (My.; B. 5, 7; Mhr., H.).

ತಹಕೀಕು tahakîku. Correct, true (My.; Br., H. ತಖೀಕು).

ತಹರೀರು taharîru. Percentage or allowance made to superintendents of public works (Br., H. tahrîr; R.).

ತಹಸೀಲು tahasîlu. = ತಾಸೀಲು. Collection of the revenue (My.; Mhr., H. ತಹಶೀಲ, -ಸೀಲ).

ತಹಸೀಲುದಾರ tahasîlu-dâra. = ತಾಸೀಲುದಾರ. A native collector of the revenue (Mhr.), a Tahsildâr, a native collector, the head of a talook (My.).

ತಹಿ tahi. Union, company (ಜೊತ್ತು Čt. II, 90, o. r. ತಹೆ; *cf.* ತಗುಳ್).

ತಹಿಕಾಱ tahi-kâṟa. A companion (Bp. 31, 11).

ತಳ್ taḷ. 1. To join (v. i.); to be intertwined or yoked (ಪೆಣೆ Čt. I, 35); to come into close connection; to get within (ಪೊರ್ದುಗೆ ಅಗು Šmd. 68. 266 Cm.; ಕೂಡು 218. 367 Cm.; *cf.* ತಲಪು, ತಳೆ 1 & 2, ತಾಳ್); to come to close quarters;—to present one's self to view, to appear. P. p. ತಳ್ತು. See Šmd. 216; Čh. v. 179; Abh. P. 10, 232; 13, 59. 68; Rśv. 2, 38; 6, 9. 23; 8, 102; 9, 22. 23. 27; 13, 43. 62. 65. 70. 75. 88. 89; V. 3, 72; Šśv. 1, 74.

ತಳ್ taḷ. 2. = ತಡ 1, etc. — ತಳ್ಪೊಯ್. To obstruct, to impede, to hinder; to oppose; to beat against; to repel; to put into shade (ಪ್ರತಿಹತ Šmd. Dh.; ಇದಿಸುನೂಂಕು, ತಡಮ್ಬರೆ, ತಡಮ್ಪೊಯ್, ತೊಡರ್, ಮಾರ್ಕೊಳ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; Čpr. 2, 36. 54; 5, 20; 6, 70. 73; Abh. P. 2, 10; 12, 92; 13, 18; 14, 150).

ತಳ taḷa. 1. = ತಡ 3, etc. See ತತ್ತಳ. — ತಳಮಳ. dupl. Agitation, alarm, fear, amazement (ಬೆಱಗಾಗುಹಂ Šmd. II; ಬೆಱಗಾದುದು Čt. I, 3, o. r. ತಳವಳ; ತಲ್ಲಟ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲಟ, ಬಿಗುಟ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ಬೆಱಗು Šm. 49; Mhr. ತಳತಳ, ತಳಮಳ, ತಾರಮ್ಬಳ, agitation; restlessness through pain; anxious eagerness; etc.). — ತಳಮಳಗು. = ತಳಮಳ. (ಬೆಱಗಾಗುಹಂ Šmd. II). — ತಳಮಳಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To get agitated, etc. (My.). — ತಳವಳ. = ತಳಮಳ, q. v. (ಬೆಱಗಾಗುಹ Kk. 80). — ತಳವಳಿಸು. To get agitated, alarmed, etc. (J. 11, 12). — ತಳವೆಳಗು. = ತಳಮಳಗು. (ಬೆಱಗು Čt. II, 96; ನಿಬ್ಬೆಱಗು Šs.; ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಟ್, ತಲ್ಲಟ, etc., ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವಂ Kk. 42; ತಳಮಳ, etc. Šm. 49). See Abh. P. 5, 57; Grj. 4, 129; Râm. 6, 10, 26; Rśv. 13, after 101; Šśv. 4, 114.

ತಳ taḷa. 2. = ಚಳ 2, etc., ತಱ್, ತಱ 1, ದಳ 2. — ತಳ ತಳನೆ. With a briskly bubbling noise in boiling (My.). — ತಳ ಪಳ. = ಚಳ ಪಳ. (My.). — ತಳ ಪಳನೆ. = ತಳ ತಳನೆ. (Râm. 5, 8, 58; J. 11, 31. 37).

ತಳ taḷa. 3. = ತಲೆ, etc. — ತಳಕೆಳಕು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ವಿಪರ್ಯಾಸ, ವ್ಯತ್ಯಯ, ವಿಪರ್ಯಯ, ಕ್ರಮ ತಪ್ಪುವಿಕೆ Si. 398; My.). — ತಳಕೆಳಗೆ. = ತಳಕೆಳಕು. (My.).

ತಳ taḷa. 4. = ಚಳ 1, ತಳತ್, ತಱ 2. (Mhr. ತಳಪಣೇಂ, to shine; M. ತೆಳಙ್ಙು, to glitter; *cf.* ತಿಳಿ 1). — ತಳಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ತಳತಳಗುಟ್ಟು. (My.). — ತಳ ತಳ. rep. Brightness, gleam, glitter; sunrise (ಉದಯ Čt. I, 23; Tĕ. ತಳತಳೆ, ತಲತಲೆ; Mhr. ಟಳಟಳ, clearly, brightly). — ತಳತಳಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ತಳತಳಿಸು. (My.). — ತಳತಳನೆ. = ತಱತಱನೆ (Šmd. I). Gleamingly, flashingly, brightly (Bp. 53, 53; Šśv. 2, 114; My.). — ತಳತಳಾಯಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (My.). — ತಳತಳಿಸು. To glitter, to flash, to shine (My.). ಎಳೆವಾಱೆಯ ಸುಱಿಯೆಲೆಯು ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). See Grj. 4, 36; Bp. 3, 11; 4, 38; 5, 28; 12, 14; 18, 86; 27, 77; 34, 5; 44, 20; 45, 54; 51, 33; 56, 47; Šm. 69; Šśv. 1, after 81; J. 11, 10; 19, 21; B. 5, 37. — ತಳದಳಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (Čpr. 1, 138; 7, 141; Abh. P. 9, 79).

ತಳ taḷa. 1. = ತಲ 3. One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77; *cf.* ತಱ್ಗು). The bottom, etc.; the hand (ಕೆಯ್ Kk. 32; Šm. 70; ಕರ Šm. 113; ತರ್ಗು Šm. 84; ಕೆಳಗು Šm. 113; Šmd. 348. 349 Cm.; My.; Mhr.). ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳಂ (ಪಾಣಿ); ಬೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದಡೆ ಪ್ರತಲ ಎಮ್ಬುದು, ಅದನೆ ತಳವುಮ್ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಮೆಲ್ಲಿದುವಪ್ಪ ಕಾಲ ತಳಮುಂ ಕಡುನೆಟ್ಟದುವಪ್ಪ ಹಸ್ತಮುಂ (Šmd. 117). ತಳಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಣ್ಣಿ ಹಾಱಿದು (Prv.). See Čpr. 7, 71. 100; B. 3, 96; 4, 55. 106. 120.

151. — ತಳಗಡೆಕಾಲು. -ಕಡೆ-. = ತಳಹಲ್ಲು. (My.). — ತಳತನ್ತ್ರ. The army under the hand, *i. e.* command, (of a person, Bh. 4, 11, 54; 7, 7, 56; 7, 15, 49; J. 7, 22; 20 sum.; 27, 9). — ತಳಪಟ. A plain, a wild, a waste (ಬಯಲ್ Bhn. 29; Râm. 3, 8, 14; Mhr. ತಳವಟ). — ತಳವಾಗು. -ಆಗು. To go to the bottom, to sink, to decrease (Bh. 10, 6, 30). — ತಳಹಗ್ಗ. (Šmd. 386; Kk. 98). A lower rope; a rope that touches the bottom. — ತಳಹಲ್ಲು. The lowest step of a ladder (B. 4, 150; My.). — ತಳಾಱಿಸು. -ಆಱಿಸು. To dry what is at the bottom, as grain, etc. (My.); to give recreation to the sole (of one's feet) after much walking (My.).

ತಳ taḷa. 2. Tbh. of ಸ್ಥಲ. (My.). See ಎಕ್ಕ-, ಕುಮ್ಬ-.

ತಳಕ್ taḷak. = ತಣಕ್. (My.).

ತಳಕು taḷaku. 1. = ತಕ್ಕೆ 2, etc. — ತಳಕು ಹಾಕು. To tie two beasts together (B. 5, 24).

ತಳಕು taḷaku. 2. = ತಳುಕು 2, ತಳ್ಕು 2, (ತೊಳಗು 2). Shine, glitter, lustre, flash (My.; Tĕ. ತಳುಕು). **2,** coquetry, dandyism (= ಒಲಪು, My.).

ತಳಕ್ಕನೆ taḷakkanĕ. (= ಜಲಕ್ಕನೆ). Flashingly, brightly, etc. (Bp. 42, 30; My.; Tĕ. ತಳುಕ್ಕನೆ).

ತಳತ್ taḷat. = ತಳ 4. — ತಳತ್ತಳಿಸು. = ತಳತಳಿಸು. (Rŝv. 13, 72).

ತಳದು taḷadu. = ತಳೆದು. P. p. of ತಳೆ 1.

ತಳಪ taḷapa. = ತಳಪು, ತಳುಪು. Splendour, lustre, shine;—a dye to embellish or colour the hair (ಪೊಗರ್, ಮಸೆ, etc., ಕಾನ್ತಿ Šs.; ಮಸೆ Kk. 54. 66; ನರೆಗೆ ಇಡುವ ಕಪ್ಪು Čt. I, 68; T. ತಳ, plaster; sandal paste; a topical liniment; *cf.* ತಳ್ಕು 1 & 2). *Cf.* ಪಳಪು?

ತಳಪು taḷapu. = ತಳಪ. Splendour (ಕಾನ್ತಿ Kk. 25, o. r. ತೊಳಪು; My.).

ತಳರ್ taḷar. 1. To move (v. i.); to tremble, to totter;—to move on or forward; to start off, to set out; to depart (ಚಲನ Šmd. Dh.; ಪೋಪುದು Čt. I, 36). ತಳರ್ದಂ (Šmd. 55. 73). See Čpr. 2, after 39; 3, after 50; Abh. P. 8, after 67; Grj. 4, 115; Rŝv. 5, 133; 6, 12; 6, after 132; 8, 97. 98. 124; 9, 30; 10, after 31; 13, after 71 & 77.

ತಳರ್ taḷar. 2. Moving: trembling, tottering. — ತಳರಡಿ. -ಅಡಿ. A trembling, etc. step (Čpr. 4, 2; Abh. P. 3, 140). — ತಳರ್ನಡೆ. A trembling, tottering walk (Abh. P. 3, 126; T.). — ತಳರ್ನುಡಿ. A trembling voice (Rŝv. 6, 33).

ತಳರ್ಚು taḷarču. To go away from a place, to start, to depart (ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ Šmd. Dh.; Abh. P. 11, 9).

ತಳಲ್ taḷal. (= ತಳಿ 6). To bud, to sprout, to shoot (ಶಾಖಾಮುಖ Šmd. Dh.; Tĕ. ತಲರು, to bloom, to thrive). See ಎಲೆ-.

ತಳವರ taḷavara. = ತಳವಾರ, etc. (Râm. 5, 8, 52).

ತಳವಾರ taḷa-vâra. = ತಲಾರಿ, ತಳವರ, ತಳಾರ. Tbh. of ಸ್ಥಲವಾರ. A watchman, a beadle (C., who in My. generally is a bĕsta, occasionally a hŏlĕya). ಎಲ್ಲರಂ ಬಾಧಿಪಾ ತಳವಾರಂ ಬೆಳವಾರನ್, ಅಯ್! (Šš. 97). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಮ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಣಜಿಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಕುಳವಾರು ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ತಳವಾರ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು?—ಗ್ರಾಮಶಾನ್ತಿಗೆ ತಳವಾರ ತಲೇ ಬೋಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.—ತಳವಾರನಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಕುಳವಾರು ಹೋದೀತೋ? (Prvs.). See Bp. 53, 48; J. 8, 22; B. 3, 22; ಇರುಳು-. — ತಳವಾರನ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with fleshy stem and leaves, Vitis setosa Wall. (Z.).

ತಳವು taḷavu. = ತಡೆ 1, etc. (Bp. 32, 24; 57, 34).

ತಳಹದಿ taḷa1-hadi. = ತಳಾದಿ. The foundation of a building (My.).

ತಳಹು taḷahu. = ತಡವು 1, etc. (Bh. 3, 8, 52).

ತಳಾದಿ taḷâdi. = ತಳಹದಿ. (My.).

ತಳಾಮಳ taḷa1-âmaḷa. An âmala fruit in the hand (ಕರದೊಳ್ ತಾಳ್ದಿರ್ದ ಧಾತ್ರೀಫಲ, ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಧರಿಸಿರ್ದ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ Nn. 166). 2, innate; reality (ನಿಜ, ನಿಜವಾದುದು 166). 3, pure; purity (ನಿರ್ಮಲ 166).

ತಳಾರ taḷâra. = ತಳವಾರ, etc. (Abh. P. 15, after 39, originally ತಳಾಱ; Grj. 5, 7; V. 6, 37).

ತಳಿ taḷi. 1. To spread by scattering, to strew;—to sprinkle (ಸೇಚನ Šmd. Dh.; Šm. 113; My.; M.; T. ತೆಳಿ; Tu. ತಲಿ; *cf.* ಚಳಿ 1, ತಕ್ಕಳಿಸು). P. ps. ತಳಿ, ತಳಿದು. ಅವಿರಳವಾಗಿ ತಳಿದ ಕುಂಕುಮಜಲದ ಚಳೆಯಂ (Čpr. 7, after 92). ಗೊಬ್ಬರಮಂ ತಳಿದು (Rŝv. 11, 68). ನೀರ ತಳಿದುದು (ಚಳೆಯ Bhn. 60). See Čpr. 2, 70; 5, after 19; 6, after 97; 7, 130; Grj. 2, 89; Bp. 3, 32; 4, 40; 39, 5; 46, 65; 49, 29; 50, 79; 59, 54; 60, 8; Rŝv. 8, 5; J. 3, 27; ನೀರ್ದಳಿ, ಸೇಸೆದಳಿ. **2,** to be scattered about (Bh. 6, 8, 13). — ತಳಿ ತಳಿ. rep. See s. ತಳಿ 2.

ತಳಿ taḷi. 2. P. p. of ತಳಿ 1, in ತಳಿ ತಳಿದು (Bp. 22, 42; 50, 30).

ತಳಿ taḷi. 3. (= ಚಳಿ 2, etc.). Scattering; sprinkling. — ತಳಿಸಾರಿ. Dice or chess-men that are thrown about (Bh. 2, 13, 50).

ತಳಿ taḷi. 4. (= ತಡೆ 1, etc.). A fence (Bh. 3, 18, 26. 28. 31); a place of refuge, an asylum, a covert; a choultry for travellers; the building appointed for the distribution of food to Brâhmaṇas, etc. (ಸತ್ರ Šmd. Dh.; Šmd. I; Kk. 85, o. r. ಚತ್ರ; T., M.). ತಳಿಯ ಕೋಟೆ, ಇದಿರೊಳ್ ಪತ್ತಾರವೆ (Šmd. I). — ತಳಿಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. (Šmd. 386; Kk. 99). A fort with a choultry, etc.

ತಳಿ taḷi. 5. A race, a family (ವಂಶ Šm. 113); a stock or breed (My.; Mhr. ಥಳ). — ತಳಿದನ. Cattle of a good breed (My.).

ತಳಿ taḷi. 6. (= ತಳಲ್). To shoot, to sprout, to put forth leaves, etc. (M. ತಳಿ; T. ತಳಿರ್, M. ತಳಿ, a shoot, a green twig with leaves, *cf.* ತಳಿರ್; see T. s. ಕೆಯ್ 5). P. p. ತಳಿತು. See Bp. 38, 39; 47, 66; Bh. 1, 5, 8; 7, 24, 47; J. 3, 25; 8, 5. **2,** to unfold (v. i.); to present one's self to view, to appear (Pdl. 3, 4; Bh. 1, 16, 15; 8, 23, 36; J. 24, 72).

ತಳಿ taḷi. 7. = ತಿಳಿ 1. ನೀರು ತಳಿಯಿತು (My.).

ತಳಿಗೆ taḷigĕ. (Šmd. 40). = ತಣಿಗೆ. A metal plate turned up

at the rim (My.; M.; T. ತಳಿಗೈ; Tĕ. ತಳಿಗೆ, ತಳಿಯೆ, ತಳಿಹೆ; ಅಮತ್ರ, ಭಾಜನ, ಪಾತ್ರ, ಸ್ಥಾಲ Hlâ.; ಅಮತ್ರ, ಭಾಜನ, ಪಾತ್ರ, ಭಾಣ್ಡ Nr.; Mr. 212; Si. 451; *cf.* Sk. ಸ್ಥಾಲ, ಸ್ಥಾಲೀ, which in Mhr. appear as ಥಾಲಿ, ಥಾಳಾ, ಥಾಳೀ; Sk. ತಲ್ಲಿಕಾ, a certain vessel; see ತಾಲಿ 1; M. ತಾಲಿ, an earthen wash-hand basin). ಹಿರಿಯ ತಳಿಗೆ (ಸ್ಥಾಲ Nr.). ತಳಿಗೆ ಚಮ್ಬು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಳಿಗೇ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bh. 2, 13, 7. 11; B. 3, 94; ಪೊನ್ನಳಿಗೆ, ಹೊನ್ನಳಿಗೆ.

ತಳಿರ್ taḷir. 1. To shoot, to sprout, to put forth leaves (ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; T., M.; Tĕ. ತಲಿರ್ಚು). P. p. ತಳಿರ್ತು (Šmd. 115. 286; Šsv. 2, after 42). ತಳಿರ್ತುದು (Šmd. 187; ತಳಿರಿಡಿದುದು Kk. 20; Šm. 21). Once P. p. ತಳಿರ್ದು: ನವಚೂತಂ ತಳಿರ್ದನ್ದದಿಂ ತಳಿರ್ಗುರ್ಮೇ ಸ್ಥಾಣೂತ್ಕರಂ ಚೈತ್ರದೊಳ್? (Jnv. 1, 13).

ತಳಿರ್ taḷir. 2. (Šmd. 58). = ತಳಿರು. A young shoot, a sprout, a new leaf or new leaves (ಪ್ರವಾಲ, ಪಲ್ಲವ Nn. 7; T., M., Tu.; Tĕ. ತಲಿರು). ತಳಿರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). ಕಳಸದ ತಳಿರ್ (162). ತಳಿರೆ (155). ಬಿಸಿಲ್ ಅಳುರೆ ಕಿಮುಚ್ಚಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು (39). See Čpr. 1, after 101; 2, 86; Bp. 42, 2; Šsv. 1, 51; J. 3, 11. 17. 32; 30, 4; ಅಸುಗೆದಳಿರ್, ಎಳೆ-, ಕೆನ್-, ಚೆನ್-, ಪನ್-, ಪೂ-, ಪೊಸ-. — ತಳಿರಡಿ. -ಅಡಿ. An elegant foot (Č. Bp. 10, 24; J. 6, 27). — ತಳಿರಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. A young shoot used as an arrow (V. 5, after 14). — ತಳಿರಿಡಿ. -ಇಡಿ. To shoot, etc. (ತಳಿರ್ Kk. 20; Šm. 21); young leaves to abound or to be attached in numbers (J. 3, 17). — ತಳಿರುಡೆ. -ಉಡೆ. = ತಳಿರ್ವಟ್ಟೆ. (Šsv. 3, 6. 9). — ತಳಿರುಯ್ಯಲ್. -ಉಯ್ಯಲ್. (Šmd. 152). A swing of young shoots (Čpr. 8, 49). — ತಳಿರ್ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A branch with young leaves (Čpr. 2, after 93; J. 5, 15). — ತಳಿರ್ಜೊಮ್ಪು. A bunch of new leaves (V. 4, 25). — ತಳಿರ್ದುಟಿ. -ತುಟಿ. A bud-like lip (Ršv. 7, 102). — ತಳಿರ್ದುಱುಗು. -ತುಱುಗು. Young leaves to abound (J. 29, 45). — ತಳಿರ್ದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. = ತಳಿರ್ಜೊಮ್ಪು. (Čpr. 1, 125; 7, 109). — ತಳಿರ್ದೋರಣ. -ತೋರಣ. (Šmd. 54. 385; Kk. 97). A festoon of young leaves (Čpr. 4, 42; J. 8, 3). — ತಳಿರ್ಪಟ. An umbrella (made of leaves, ಸತ್ತಿಗೆ Bhn. 32). — ತಳಿರ್ಬಿಡು. To put forth shoots, etc. (Ršv. 2, 37). — ತಳಿರ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. Cloth made of foliage (Ršv. 8, after 5; 12, 69). — ತಳಿರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The reddish colour of young leaves (Râghô. 17, 65). — ತಳಿರ್ವನ್ದರ. -ಪನ್ದರ. A shed made of young leaves (Ršv. 1, after 135). — ತಳಿರ್ವಸೆ. -ಪಸೆ. A bed of young leaves (J. 30, 19. 36). — ತಳಿರ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. = ತಳಿರ್ವಸೆ. ತಳಿರ್ವಾಸಿನಿನ್ದೆ ಸೆಜ್ಜೆಗೆ ಏಂ ತಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡು ಪೋದರ್ ವಿರಹಾಕುಲೆಯಂ? (Šmd. 133). — ತಳಿರ್ವೇಱಿಸು. -ಪೇಱಿಸು. To cause to be laden with young leaves (Čpr. 6, 62. 96). — ತಳಿರ್ವೊಱೆ. -ಪೊಱೆ. A load or burden of new leaves (Čpr. 7, 93).

ತಳಿರು taḷiru. = ತಳಿರ್ 2. (ಪಲ್ಲವ, ಕಿಸಲಯ Hlâ.; Si. 123; C.). ತಳಿರುಗಳ್ (Bp. 5, 20). — ತಳಿರುದೋರಣ. = ತಳಿರ್ದೋರಣ. (Si. 112).

ತಳಿರ್ಚು taḷirču. To cause to sprout (Čpr. 7, 73).

ತಳಿಸು taḷisu. 1. = ತೊಳಸು 1. To pound, to beat; to deprive rice of its bran by pounding (B. 1, 23; 2, 31; 5, 186).

ತಳಿಸು taḷisu. 2. To sprinkle (My.). **2,** to cause to sprinkle (My.).

ತಳು taḷu. (Šmd. 59). = ತಡೆ 1, etc. ತಳುವ ನಾಟ್ಯಂ (ಜಡಕ್ರಿಯ Mr. 242).

ತಳುಕು taḷuku. 1. = ತಡವು 3. To stroke (Bh. 3, 7, 83).

ತಳುಕು taḷuku. 2. = ತಳಕು 2, etc. (Bh. 2, 2, 78; My.; Tĕ., T.).

ತಳುಗು taḷugu. = ತಂಗು 1, ತಡವು 1, etc. To stop (v. i.), etc. (My.).

ತಳುಪು taḷupu. = ತಳಪ, etc. (My.).

ತಳುವು taḷuvu. 1. = ತಡವು 1, etc. To stop (v. i.), to delay, to be slow, etc. (Bp. 11, 39; 18, 55; 42, 28; 47, 40; 61, 23; J. 11, 28; 19, 25; 30, 31). **2,** to be motionless, benumbed or bewildered. ತಳುವಿದುದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಆಕುಲ Nr.).

ತಳುವು taḷuvu. 2. = ತಡ 1, etc. Stop, delay (My.; Tĕ. ತಲವು). See Bp. 3, 37; 17, 4; 28, 14; 37, 41; 42, 35; 44, 69; 47, 9. 21; 24, 10.

ತಳೆ taḷĕ. 1. (Šmd. I). To hold; to bear; to carry; to support, to sustain; to put on one's self, as clothes, etc.; to obtain, to receive, to get; to take; to assume, to take to one's self; etc. (ಧಾರಣ Šmd. Dh.; Šm. 114; ಧರಿಸು Šmd. 23. 171. 348; *cf.* ತಳ್ 1, ತಾಳ್ 1; T. ತಳೈ, M. ತಳೆ, to fetter). ಪಸಾಯದ ಅಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅಧಿಮುರ್ತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು (Čpr. 7, 41). See Šmd. 23. 99. 100. 171. 247. 345. 348. 363; Čpr. 1, 77. 110; 2, 13. 66. 73; Ršv. 4, 117; 6, after 11, thrice; 8, 117. 119; 9, 7; 12, 12; 13, 70; 13, after 95; J. 3, 6; 8, 2; 28, 28; 29, 26; Bp. 39, 10; 59, 54; 60, 8; ಅಲರ್ದಳೆ, ಕೊಂಚೆವಟ್ಟನ್ದಳೆ, ಬಾಸ್ಣೊಟೆದಳೆ, ಮುನ್ದಳೆ, ಸಾಲ್ದಳೆ, etc.

ತಳೆ taḷĕ. 2. A tie, a tether or halter; fetters (J. 2, 5; M.; T. ತಳೈ; *cf.* ತಕ್ಕೆ 2). ಪಶುವಿನ ತಳೆ (Šmd. I).

ತಳ್ಕು taḷku. 1. To smear or anoint the body with an unguent (ಅನುಲೇಪನ Šmd. Dh.; T. ತಳುಕ್ಕು, to glitter).

ತಳ್ಕು taḷku. 2. The state of being anointed (ಅನುಲೇಪನಭಾವ Šmd. Dh.; see ತಳಪ);—glitter, lustre (= ತಳಕು 2, etc., J. 3, 3; My.).

ತಳ್ಪ talpa. (ತಪ್ಪ). = ತಲ್ಪ. See ತಪ್ಪ 2; Čpr. 8, 78.

ತಳ್ಪಡಿ tal-paḍi. = ತಳ್ಳುಪಡಿ s. ತಳ್ಳು 2. (My.).

ತಳ್ವು taḷvu. 1. = ತಡವು 1, etc. To allow time to pass away, to delay, to wait, to linger (ಕಾಲಕ್ಷೇಪ Šmd. Dh.). See Ršv. 5, after 23; 6, after 132; 12, 13; 13, 101. 102; V. 14, 52.

ತಳ್ವು taḷvu. 2. = ತಡ 1, etc. Delay (Ršv. 13, 45).

ತಳ್ಳ taḷḷa. = ತಲೆ, etc. — ತಳ್ಳಕೆಳಕು. = ತಲೆಕೆಳಕು. (Si. 412).

ತಳ್ಳಂಕ taḷḷaṅka. Embarrassment, fear, etc. (ಸಿಡಿಮಿಡಿ, ಕಾತಳ Šm. 50; ಸಿಡಿಮಿಡಿ Kk. 67; ತಡಮ್ಬಡ Ct. II, 21; ದಿಳ್ಳ, ತಲ್ಲಣ, ಭೀತಿ Bhn. 49; Râm. 5, 8, 71; Šsv. 2, after 2; J. 23, 10; Tĕ. ತನಕು, ತಲಕು, to sink, fail; to tremble). — ತಳ್ಳಂಕಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To perplex, etc. (ತಡ ಮಾಡು Šmd. II). — ತಳ್ಳಂಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become alarmed, etc. (Râm. 3, 6, 7). — ತಳ್ಳಂಕಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ತಳ್ಳಂಕಗೊಳ್. (Ršv. 5, after 55).

ತಳ್ಳಿ talli. 1. Connexion; association, company (J. 10, 24; My.; Tu.; T. ಚಳ್ಳೈ, entangled state, intermeddling; intricacy; perplexity). ಮುಳ್ಳುನೊನೆಯಷ್ಟು ಆಸ್ಪದ ಕೊಡದವನ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.). **2,** intermeddling: raising quarrels; seditious practices (ನಡುವೆ ಬನ್ದು ಜಗಳ ಹಚ್ಚೋಣ; ಬಣ್ಡಾಯಿ ೧.). ತಳ್ಳಿ ಮಾಡೋಣ (ವಿಗ್ರಹ G.).

ತಳ್ಳಿ talli. 2. Calumny, slander (My.; Tu.; ಕೊಣ್ಡೆ Čb.). See Prv. s. ಪಳ್ಳಿ 2.— ತಳ್ಳಿಯರ್ಜಿ. -ಅರ್ಜಿ. A slanderous, anonymous petition (My.).

ತಳ್ಳು tallu. 1. = ತೆಳ್ಳು. To push, to shove away, to thrust, to drive, to throw; to reject, to dismiss; to heave (J. 11, 25; My.; T., M.; Tĕ. ತಱಿಮು, ತಱುಮು, to drive, persue, follow). ತಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ನುತ್ತ, ನುನ್ನ, ಅಸ್ತ, ನಿಷ್ಠ್ಯೂತ, ಕ್ಷಿಪ್ತ, ಈರಿತ, ನೂಕಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 377). ನರಕದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡುವದು (ವಿಷ್ಟಿ, ಆಜು 80). ಮೇಲಿನ್ದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡುವಿಕೆ (ಅವನಾಯ, ನಿಪಾತನ 397). ಹಡಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯುವನ್ತೆ ಕೆಳಗಡೆ ನೀರನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮರಮುಟ್ಟು (ನೌಕಾದಣ್ಡ, ಕ್ಷೇಪಣಿ 84).

ತಳ್ಳು tallu. 2. Pushing, etc. — ತಳ್ಳಕ್ಕಱು. -ಅಕ್ಕಱು. The love of pushing (J. 18, 31). — ತಳ್ಳುಪಡಿ. = ತಳ್ಪಡಿ. A setting aside, dismissal (My.).

ತಳ್ಳು tallu. 3. = ತರಳು, etc. (My.).

ತೞ್ tal. = ತಱಿ 1, etc. — ತಱ್ತಱಿ. = ತಱಿ ತಱಿ. (Šmd. I). — ತಱ್ತಱಿಗುದಿ. = ತಱಿತಱಿಗುದಿ (Šmd. I).

ತೞ tala. 1. = ತಳ 2, etc. — ತಱಿ ತಱಿ. = ತಱ್ತಱಿ (Šmd. I). — ತಱಿತಱಿಗುದಿ. -ಕುದಿ. = ತಱ್ತಱಿಗುದಿ (Šmd. I). To boil with a briskly bubbling noise.

ತೞ tala. 2. = ತಳ 4, etc. — ತಱಿ ತಱಿನೆ. = ತಳ ತಳನೆ (Šmd. I). ತಱಿತಱಿನೆ ನೇಸಱ್ ಮೂಡಿದುದು (I). ತಱಿ ತಱಿನೆ ನೇಸಱ್ ಮೂಡಿದುದು ಮಿಟ್ಟು ಮೂಡುವ ತೆಱಿದಿಂ (229).

ತೞಲ್ talal. = ತರಳು, etc. An old, dry fruit (ಮುತ್ತ ಕಾಯ್ Šmd. I).

ತೞಿ tali. = ತಡಿ 1, etc., (ತಱ್ 4, ದಸಿ). A clog, a cudgel (Sk. ತರೀ); a palisade (ಸ್ಥೂಲದಾರು Šmd. I & Dh.; Šm. 113; ಮರ Čt. I, 7; Č. Bp. 42, 24. 27. 28). ಆನೆ ಹೋರಲ್ ಇಕ್ಕಿದ ತೞಿಯಿಂ (Šmd. 131). See ನೂಂಕುದೞಿ.

ತೞೆ tale. A parasol, an umbrella (ಆತಪತ್ರ Šmd. I & Dh.; ಸತ್ತಿಗೆ Šm. 42. 114; ಕೊಡೆ, ಮೇಘಡಮ್ಬರ, ಛತ್ರ Šs.; Abh. P. 12, 19; M.; T. ತಱೈ). See ಪೀಲಿದೞೆ, & s. ತಳೆ 6.

ತೞ್ಕಿಸು talkisu. = ತೞ್ಕೈಯ್ಸು. (Č. Bp. 19, 32; Ršv. 8, after 82).

ತೞ್ಕೆ talke. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. An embrace (ಅಪ್ಪುಗೆ, ಅಳ್ಕೆ, ಆಲಿಂಗನ Šs.; ಅಪ್ಪುಗೆ Šm. 76; ಅಪ್ಪು 100; ಅಪ್ಪುಗೆ, ಆಲಿಂಗನ Kk. 30; T. ತಱುವು, M. ತಱುಗು, to embrace, to hold fast). — ತೞ್ಕೆಗೆಯ್. To embrace (Ššv. 4, 73).

ತೞ್ಕೆಯ್ಸು talkeysu. = ತಕ್ಕೆಯ್ಸು, etc. (Grj. 1, 107; Ršv. 14, 35). To embrace, etc. ಪೞ್ಕಿ ತೞ್ಕೆಯ್ಸಿದಂ ಎಮ್ಬಲ್ಲಿ ತಡಕೆಯ್ಯಂ ಮಾಡಿದನ್ ಎಮ್ಬರ್ಥಂ (Šmd. 28 & I, o. r. ಪೞ್ಕೆ; in Mdb. MS. there is neither ಪೞ್ಕಿ nor ಪೞ್ಕೆ).

ತೞ್ಗು talgu. = ತಗ್ಗು 1, etc. To become depressed, low or less, to decline, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Šmd. Dh.; T., M. ತಾೞ್, ತಾಱು; T. ತಂಜ, ತಾೞ್ವು, lowliness; poverty; see ತಾೞ್ 4).

ತೞ್ಪಲ್ talpal. (ತಳ್ಪಲ್). = ತಪ್ಪಲ್ 2, etc. (ನಿತಮ್ಬ, ಕಟಕ, ಸಾನು, ಪ್ರಸ್ಥ, etc., Hlâ.; ವಪ್ರ Hlâ.). ಬೆಟ್ಟದ ತೞ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಱೆ (ನಿರ್ಝರ); ಬೆಟ್ಟದ ತೞ್ಪಲ ಬನಂ (ಉಪತ್ಯಕೆ Hlâ.).

ತೞ್ಪು talpu. = ತೞ್ಕೆ, etc. (ಅಳ್ಪು Čt. II, 53; Čpr. 8, 103; Abh. P. 9, 165; T. ತಱುವು).

ತೞ್ಬು talbu. = ತಬ್ಬು 1, etc. (which terms presuppose this form; see T. s. ತೞ್ಕೆ).

ತಾ tâ. 1. = ತನ್ 2, etc., ತಾನು q. v. (C.; Tĕ.). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Nr.). ನಾ ಮುಂಚೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr.). ಶೋಕಾಕ್ರಾನ್ತದಿನ್ದಂ ತನ್ನ ತಾ ಮಱಿದು (Bp. 45, 6). ತಾ ಕಳ್ಳನಾದರೆ ಪರರಿಗೆ ನಮ್ಬ.— ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.).

ತಾ tâ. 2. The 2nd person singular imperative of ತರ್. Bring! (C.; Bp. 20, 21; T., M.; Tĕ. ತೇ).

ತಾ tâ. 3. = ತ 2. See ಇನ್ತಾ 1.

ತಾಂ tâm. 1. = ತಾನ್, before consonants (Šmd. 263; Bp. 43, 1).

ತಾಂ tâm. 2. = ತಾಮ್, ತಾವು, q. v., before consonants. ತಾಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯೊಳೆ ತೊಡರ್ದಿರ್ಪಿರಿಯರ್ (Šmd. 263). ತಾಂ ಸೇವ್ಯರ್ (192). ತಾಂ ನೀನ್ ಅಂ (299).

ತಾಕತ್ತು tâkattu. Power, strength (My.; Mhr., H. ತಾಕತ).

ತಾಕಿಸು tâkisu. = ತಾಗಿಸು. To make touch, etc. (My.).

ತಾಕೀತಿ tâkîti. = ತಾಕೀದಿ. (My.).

ತಾಕೀದಿ tâkîdi. Injunction, direction (My.; H., Mhr. ತಾಕೀತ, ತಾಕೀದ); a letter of injunction from government to an officer (My.).

ತಾಕೀದು tâkîdu. = ತಾಕೀದಿ. (My.).

ತಾಕು tâku. 1. = ತಾಗು 1, ತಾಂಗು 1. To join (v. i.), to come in connexion or contact with, to touch; to hit, strike or dash against; to collide with;—to close with, to attack (C.; T., M., Tĕ.; *cf.* ತಗುಳ್, ತಗುಳ್ಚು 1; ತಗೆ 1; ತಾಟು1). ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಕುಡುಗೋಲು ತಾಕಿತು (B. 1, 9). See Bp. 52, 9. 11; B. 2, 47; 3, 80; ಅಡ್ಡ- No. 1; ಎಡ-. — ತಾಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to touch, etc. (B. 3, 81). — ತಾಕಲಾಡು. -ಆಡು. To strike mutually one against the other (B. 5, 264).

ತಾಕು tâku. 2. = ತಾಗು 2, ತಾಂಕು. Joining, touching, touch. See ಅಡ್ಡತಾಕು No. 2. **2,** conjoint place: a field, a flat (My.; see ಗದ್ದೆ-). **3,** conjointness in sangîta (V. 19, 9).

ತಾಕುಳ tâkula. (= ತಾಗುಳ). Formidableness (J. 27, 7).

ತಾಕುಳಿ tâkuli. = ತಾಕು 2, No. 3. (V. 11, 8).

ತಾಗಾಯತಿ tâgâyati. Until; up to (My.; Br. ತಾಗಾಯತ್ತು; Mhr., H. ತಾಗಾಈತ, ತಾಗಾಯತ).

ತಾಗಿಸು tâgisu. = ತಾಕಿಸು. (My.).

ತಾಗು tâgu. 1. = ತಾಕು 1, etc. (ಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.; ಸಂಘಟ್ಟನ, ಪಳಂಚು Šm. 44; Kk. 58, o. r. ತಾಂಗು; ಸಂಘಟ್ಟನೆ ಆಗು

Šmd. 174 Cm.; ಅಯ್ದು 392 Cm.; C.). First person plural imperative ತಾಗುವಂ or ತಾಪಂ (Šmd. 275). ಅನಿಬರುಮ್ ಒನ್ದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಗುನನೊಳ್! (270). ಪೊಗಲ್ ಈಯದೆ ತಾಪಂ! (289). ತಲೆ ತಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಾರದು.— ತಾಗದೆ ಬಾಗದು, ಬಿಸಿಯಾಗದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Čpr. 1, after 101; Abh. P. 7, 114; 13, 59. 67. 75; Bp. 27, 30; 35, 48; 50, 6; 52, 10; 57, 14; 61, 39; Bh. 1, 8, 67; J. 7 sum.; 7, 28. 43; 22, 3; 28, 48; B. 4, 148. — ತಾಗಲೆಸುವವ. -ಎಸುವವ. (ಲಕ್ಷ್ಯ, ಲಕ್ಷಿತ Mr. 296). — ತಾಗು ತಾಗು. rep. (Bp. 38, 55).

ತಾಗು tâgu. 2. = ತಾಕು 2, No. 1. (Râm. 5, 3, 45). See ಮರದಾಗು. — ತಾಗುದಟ್ಟು. -ತಟ್ಟು 2. Touching and hitting (Bh. 10, 4, 21).

ತಾಗು tâgu. 3. = ತಂಗು 1, etc. ಜಾಗವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾಗ ಬೇಕು (Prv.).

ತಾಗು tâgu. 4. (= ತಗ್ಗು 2, etc.). Inclining, bowing, bending (M., T. ತಾಕು, to lower; ತಾೞ್, to be low, etc.; see ತಾೞ್ 4). — ತಾಗು ಬಾಗು. dupl. (Dp. 19, 4; My.).

ತಾಗು tâgu. 5. To jump, to skip, to leap over (R.; T. ತವ್ವು, ತಾಗು, ತಾವು, ತಾಣ್ಡು; M. ಚಾಡು; T. ತಾಂಗು, to halt, hobble upon one leg; *cf.* ದಾಟು 1).

ತಾಗುಡಿ tâguḍi. An ambush, lurking or hiding place (Sd.; Tĕ. ಡಾಗು, ದಾಗು, to be hidden or concealed, to lie hid; ತಾಚು, to hide; see ತಾವು).

ತಾಗುಳ tâguḷa. (= ತಾಕುಳ). Ardour, passion, rage; formidableness (ರೌದ್ರ Bhn. 47; M. ತಾಕು, to burn a little; *cf.* ತಗುಳ್ಚು 2 ?).

ತಾಂಕು tâṅku. = ತಾಕು 2, etc. (Râm. 6, 10, 26).

ತಾಂಗು tâṅgu. 1. = ತಾಕು 1, etc. (ಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.; ಸಮ್ಬನ್ಧ Šm. 83; see Kk. s. ತಾಗು 1).

ತಾಂಗು tâṅgu. 2. To support, to keep, to sustain, to bear up (ಧಾರಣ Šmd. Dh.; Šm. 83; T. ತಾಂಗು; M. ತಾಙ್ಙು; see ಟಾಕು).

ತಾಚಿ tâči. = ಟಾಚಿ. (My.).

ತಾಜಾ tâjâ. = ತಾಜೀ. Fresh; green; new; not stale (Čb. 66. 172; My.; Br.; Mhr., H.).

ತಾಜಾಕಲಂ tâjâ-kalam. A fresh paragraph; a postscript (My.; Mhr., H.).

ತಾಜೀ tâjî. = ತಾಜಾ. ತಾಜೀಬೆಣ್ಣೆ (ಶುಕ್ಲ Čb.).

ತಾಜೀಮು tâjîmu. Treating with ceremony and respect; receiving politely and courteously (My.; Mhr., H., Br.).

ತಾಟ tâṭa. 1. = ತಾಟು 3, ತಾಟೆ. A dining-plate of silver, gold, etc. (B. 5, 283; Mhr. ತಾಟ).

ತಾಟ tâṭa. 2. Stiffness, the absence of pliableness; tightness; firmness, robustness, strength and stoutness; pride, haughtiness (Mhr. ತಾಠ; see ತಾಟಗಿತ್ತಿ).

ತಾಟಕಾನ್ತಕ tâṭakâ-antaka. The destroyer of Tâṭakâ: Râma (My.).

ತಾಟಕಿ tâṭaki. = ತಾಟಕೆ. (Râm. 1, 10 sum.; J. 18, 2).

ತಾಟಕಿತನ tâṭakitana. A wicked, quarrelsome disposition or behaviour like that of the fiend Tâṭaki (My.). ತಾಟಕಿತನಂ ತಾಂ ಮಾಟ್ಪಿರ್ (Sš. in W. p. 237).

ತಾಟಕೆ tâṭakĕ. ತಾಟಕಾ. = ತಾಟಕಿ. N. of a female fiend (sister of Subâhu, Mhr.; *cf.* Sk. ತಾಡಕಾ); a vixen, virago; a monstrous and hideous woman (Mhr.).

ತಾಟಗಿತ್ತಿ tâṭa2-gitti. A (haughty), quarrelsome, wicked woman (My.).

ತಾಟಗಿತ್ತಿತನ tâṭagittitana. The behaviour of a ತಾಟಗಿತ್ತಿ (My.).

ತಾಟಂಕ tâṭaṅka. = ತಾಡಂಕ. (Sk.; My.).

ತಾಟಿ tâṭi. Skin, bark (ಚೋಚ, ವಲ್ಕ, ವಲ್ಕಲ G.; Tĕ. ತಾಟಿ; *cf.* ತೊಗಟೆ).

ತಾಟಿ tâṭi. 1. Stiffness, tension, tightness (Mhr. ತಾಠಾ). — ತಾಟಿಗಣ್ಟು. A tight knot (J. 6, 37).

ತಾಟಿ tâṭi. 2. = ತಾಳಿ 2, etc. (Tĕ.). See ನೆಲ-. — ತಾಟಿಬೆಲ್ಲ. Palm-tree jaggory (My.; Tĕ.).

ತಾಟಿಸು tâṭisu. To cause to come in contact with; to strike (Bp. 5, 40; 14, 17. 21; 23, 11; 29, 17; 45, 27; 47, 1; 52, 15; 60, 32; Bh. 6, 4, 26; My.). **2,** to cause to strike (My.). See Prv. s. ತ್ರಾಣ.

ತಾಟು tâṭu. 1. To strike against, to touch, to come in contact with, etc. (ಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.; *cf.* ತಟ್ಟು 1, ತಾಗು 1). **2,** to strike (My.; T.; T. also ತಾಟ್ಟು). — ತಾಟಾಟ. -ಆಟ. Wandering about in one's difficulties (My.); trouble (My.); continually going from one to another (My.). — ತಾಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to knock one against another (J. 13, 43; My.); to cause to wander from one to another (My.). — ತಾಟಾಡು. -ಆಡು. To wander from place to place on account of trouble (My.); to knock one against another, as branches, etc. (My.); to move about, to wave, as trees in the wind (My.).

ತಾಟು tâṭu. 2. Striking against, etc. — ತಾಟುಗೋಲಿ. Marbles of lac that are suspended and used as a toy (My.). — ತಾಟು ಹೊಡಿ. To knock one against another (v. i., My.).

ತಾಟು tâṭu. 1. The sloping frame of a roof (B. 4, 121. 122; Mhr. ತಾಠ, deviation from rectitude, as of a balance).

ತಾಟು tâṭu. 2. = ತಟ್ಟು 1. Sackcloth (My.). — ತಾಟ ಪಟ್ಟೆ. = ತಾಟು. (My.).

ತಾಟು tâṭu. 3. = ತಾಟ 1, etc. (B. 3, 58; 4, 125).

ತಾಟು tâṭu. 4. Pompous array; pomp; show (Mhr., H. ಥಾಟ).

ತಾಟುಗಾಱ tâṭu-gâṟa. A pompous, or proud, man. ತಾಟುಗಾಱನು ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೋಟಗಾಱನಾಗಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ತಾಟೆ tâṭĕ. = ತಾಟ 1. See ತಟ್ಟೆ 1, No. 3.

ತಾಡ tâḍa. A kind of grass, Andropogon serratus or Lipeocercis serrata. See ದೇವ-. 2, (= ತಾಲ 1), beating, striking; a blow. 3, sound, noise; chest-sound (ಎದೆರವ Mr. 330). 4, (in Mhr.) the palmyra-tree (= ತಾಲ 2).

ತಾಡಕ tâḍaka. The grass Lipeocercis serrata Trin. (ದೇವದಾಳಿ Mr. 133).

ತಾಡಂಕ tâḍaṅka. = ತಾಟಂಕ, ತಾಲಕ. *A kind of ear-ring.*

ತಾಡಣೆ tâḍaṇĕ. = ತಾಡನೆ. (My.).

ತಾಡನ tâḍana. Beating, striking, whipping, hitting. See ಒಗೆ, ತಟ್ಟು, ತದೆ, ಪೊಡೆ, ಪೊಯ್, ಬಡಿ, ಮೋದು; Čpr. 3, 46; 5, after 39.

ತಾಡನಿ tâḍani. *A whip.*

ತಾಡನೆ tâḍanĕ. = ತಾಡಣೆ, ತಾಡನ. (My.).

ತಾಡಪತ್ರ tâḍa-patra. = ತಾಲಪತ್ರ, (ತಾಳೆಯೋಲೆ). *A hollow*

cylinder of palmyra leaf, etc. thrust through the lobe of the ear; a blade of the palmyra-tree (ತಾಡವಾಲೆ G.).

ತಾಡವಾಲೆ tâḍa-vâlĕ (ôlĕ). = ತಾಡಪತ್ರ. ತಾಡವಾಲೇ ಬೀಸಣಿಕೆ (ತಾಲವೃನ್ತ, ತಾಲವ್ಯಜನ G.). — ತಾಡವಾಲೆಮರ. = ತಾಳೆ- -. (ತಲ G.). 2, ಹಿನ್ತಾಲ (G.).

ತಾಡಿ tâḍi. = ತಾಲಿ 2, etc. The palm Corypha taliera Roxb. 2, the spirituous exudation of the palmyra-tree, toddy (Mhr.). — ತಾಡೀ ಮರ. The palmyra-tree (ಅಸಿತದ್ರುಮ Čb.). ತಾಡೀ ಮರದಿನ್ದ ಆಗುವ ಸರಾಯಿ (ತಾಲಮಧು G.). — ತಾಡೀ ಸರಾಯ. Toddy (ಕಳ್ಳು G.).

ತಾಡಿಗ್ಯ tâḍigya. The barred-headed goose, Anser indicus (Bd.).

ತಾಡಿತ tâḍita. Struck, beaten. (Čpr. 1, 126).

ತಾಡಿಸು tâḍisu. To beat (My.; J. 16, 41).

ತಾಣ tâṇa. 1. = ತಾಳ 1. Tbh. of ತಾಲ 1. (ಗೇಣ್ Mr. 324, o. r. ತಾಳ). See Grj. 2, after 106.

ತಾಣ tâṇa. 2. = ಟಾಣ. Tbh. of ಸ್ಥಾನ (Šmd. 341. 364; ಚಾವಡಿ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಬು, etc., ಆಶ್ರಯ Šm. 58; Kk. 64). See Šmd. 27. 139. 148. 183. 268; Čpr. 8, 7. 62; Šm. 31. 32; ಉಸುರ್ದಾಣ, ಕುಱುಹುದಾಣ, ಸೀರ್ದಾಣ, ಮಿಗದಾಣ. — ತಾಣದೀವಿಗೆ. = ಟಾಣ-. A lamp that always stands in the same place before an idol and is constantly kept burning (Tbh. of ಸ್ಥಾನದೀಪಿಕೆ Šmd. 376; My.). — ತಾಣದೀವಿಗೆವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. (Šmd. 387). Light of the tâṇadîvigĕ. — ತಾಣಬಟ್ಟ. Tbh. of ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟ (Šmd. 376).

ತಾಣಾಂಕ tâṇa-aṅka. (ಠಾಣೆಯ Čt. II, 110).

ತಾಣಿಗ tâṇiga. One who occupies, or is in, a place. See ರಣದಾಣಿಗ.

ತಾಣು tâṇu. Tbh. of ಸ್ಥಾಣು. Šiva (Bp. 37, 61).

ತಾಣ್ಟು tâṇṭu. = ದಾಣ್ಟು 1. To jump, to dance, to leap; to skip over; to cross (Ršv. 13, 78, o. r. ದಾಣ್ಟು; T., M. ತಾಣ್ಡು; see ತಾಗು 5).

ತಾಣ್ಡವ tâṇḍava. *Dancing with violent gesticulation,* as that of Šiva and his votaries (ರೂಪಕ, ನೃತ್ಯ Nn. 135; ನೃತ್ಯ, ಲಾಸ್ಯ, ನಾಟ್ಯ Mr. 79).

ತಾಣ್ಡವಾಳ tâṇḍavâḷa. = ತಣ್ಡವಾಳ. (My.).

ತಾಣ್ಡಸ tâṇḍasa. = ತಣ್ಡಸ. (ಇಕ್ಕುಳ್, ಸನ್ದಂಶ Šmd. I).

ತಾಣ್ಪಳಿ tâṇpaḷi. See ತಣ್ಪಳಿ.

ತಾತ tâta. (= ತನ್ದೆ). *A father.* 2, a grand-father (C.; ಪಿತಾಮಹ, ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ Nn. 22). ತಾತಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆಗೆ ಏನಪ್ಪಣೆ? (Prv.). See ಮುತ್ತಾತ; Prv. s. ಯಾತ.

ತಾತಾ tâtâ. = ತತಾ. A meaningless prefix. — ತಾತಾತೂತು. Full of holes (My.).

ತಾತಿ tâti. 1. = ತಾಯಿತಿ. (My.).

ತಾತಿ tâti. 2. Augmenting; granting. See ತಿವ-. 2, offspring, a son.

ತಾತ್ಕಾಲಿಕ tâtkâlika. (fr. ತತ್ಕಾಲ). Relating to that time; contemporary, instantly appearing; happening without delay. (My.).

ತಾತ್ಪರಿಯ tâtpariya. Tbh. of ತಾತ್ಪರ್ಯ. (Mr. 6; My.).

ತಾತ್ಪರ್ಯ tâtparya. (fr. ತತ್ಪರ). Aim, object, purpose, intent, design. 2, meaning, scope, purport, drift. 3, explanation. See Šmd. 5; Kâvy. III, 3, B, 148; Bp. 3, 77.

ತಾತ್ಸಾರ tâtsâra. Slight, disrespect, contempt (My.; B. 4, 39; Tĕ. ತಾತ್ಸರ್ಯ, ತಾತ್ಸಾರ).

ತಾದರ್ಥ್ಯ tâdarthya. (fr. ತದರ್ಥ). The being intended for that; identity of aim; sameness or precision of meaning; *regard, sake, purpose.* See Nr. s. ಓಸುಗರ.

ತಾದೃಶ tâ-dṛiša. Such like, such a one. (B. 4, 221; My.).

ತಾದ್ಧರ್ಮ್ಯ tâddharmya. (fr. ತದ್ಧರ್ಮ). Sameness of law, *analogy.*

ತಾನ್ tân. = ತನ್ 2 q. v., etc., ತಾನು q. v. He, she, it, in the reflexive or reciprocal sense (Šmd. 109. 110. 174. 177. 178; T., M.). For the plural see ತಮ್ 1, etc.; Šmd. 178 one MS. adduces the plural ತಾಂಗಳ್ (T.). — ತಾನ್ ಇರ್ದಂ (262). ತಾನ್ ಎಚ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮಲ್ಲದ ಅರಿವಾಹಿನಿಯಂ (263). ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಯತ್ವವತ್ವದೊಳ್ ಬಹುಳತೆ ತಾನ್ ಎನ್ದುಮಿಲ್ಲ (66). ಮಾನಾಗಿಯುಮ್ ಎಸಡಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಏನಾಗಿಯುಮ್ ತಾನ್ ಎಲ್ಲಂ (84). ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಈ ತೆಱದಿಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ತಾನ್ ಉಣ್ಟು (139). ಆಧಾರಂ ತಾನ್ ಆವುದು, ಅದು ಅಧಿಕರಣಂ (162). ಇತರೇತರಕ್ರಿಯಾಸಂಹತಮ್ ಅದು ತಾನ್ ಆವುದು, ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ತಗುಳ್ಗುಂ (219). ಏನ್ ಎಮ್ಬ ಪೆಮ್ಪೋ! ಮನುವುಂ ತಾನುಂ ಸಚ್ಚರಿತರ್, ಅಮರಕುಜಮುಂ ತಾನುಂ ದಾನಿಗಳ್, ಅಮ್ಭೋನಿಧಿಯುಂ ತಾನುಂ ಗಮ್ಭೀರರ್! ಎನಿಪನುದಯಾದಿತ್ಯಂ (175). ತಾನೆ ಮೇಲೆಮ್ಬುದು (ಅಹಂಕಾರ, etc. Hlâ.). ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ (Bp. 39, 15). See Bp. 54, 83; Bh. 1, 8, 6. 32. 64; Ršv. 13, 6; 13, after 96. — ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ (ಸ್ವಾಚ್ಛನ್ದ್ಯ, etc.); ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಕಾಱ (ಯಥಾಕಾಮಿ, ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, etc. Hlâ.). ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧನಾದ ವಿದ್ಯಗಳು (ನಿಜವಿದ್ಯಂಗಳ್ Nn. 92). ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ (ಸ್ವೈರ, ಸ್ವೇಚ್ಛೆ 101). ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ (ಪ್ರಕೃತ 111). ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ 118). ತನ್ನಯ ಸೀಮೆ (ಸಾಕ್ಷಾತ್ 118). ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯ (ಹರಣ 165). ತನ್ನಿಚ್ಛೆ (ಅನಿಮಿತ್ತ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ಯದೃಚ್ಛೆ Mr. 452). ತನ್ನ ಮಗಳ ಪತಿ (ಜಾಮಾತೃ 314). ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಾಱ (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ನಿರವಗ್ರಹ 230). ತನ್ನ ಸೋಲುವ ನುಡಿಮ ಕೊಮ್ಬನ್ ಆದರನ್ ಅಕ್ಕು; ತನ್ನ ತಾ ಸಾವನಂ ನಯಶೂಲಿಕನ್ ಎನಿಕ್ಕು (237). ತನ್ನಿರವು (ಸ್ಥಿತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ 486). ತನ್ನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಭಾಗಿನೇಯ); ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಹ (ಕ್ಷಯ); ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ); ತನ್ನ ಬಸುಱಿಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಸ್ವಜಾತ, etc.); ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, etc. Nr.). ತನ್ನ ನೆಬಿಲಿಗೆ ತಾನೆ ಮುನಿವುತ, ತನ್ನ ತಾನಱಿಯದೆ (Bp. 22, 29). ಒಬ್ಬನು ಪೇಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನೊಬ್ಬನ ಪೂರ್ತಿ ಅಡಿಗೇ ಸಾಮಾನ ತರುವದು (B. 5, 125; My.). ತನ್ನಯೆ ವಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ (Šmd. 67). ತನ್ನದು (ಅನ್ತರ Si. 453); ತನ್ನವನು (ಸ್ವ 459). ತನ್ನದೇ! (B. 4, 197). ತತ್ತನಯರೊಳ್ ತನ್ನ ತಾನೆ ದೊರೆ ಕೊಣ್ಡವಂ ತತ್ತನನ್ದನನ್ ಇವಂ ತನಗೆ! (J. 28, 57). ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ (Bp. 40, 50). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಲಿ ತಿಳಿದು, ತನ್ನೊಳು ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷವ ಗಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಸಾಲದೇ? ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿನ್ನೇನು? (Abhâ. 1, 5). ಮಾಯೆ ತನ್ನನ್ತೆ ನಡೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅಂಜೆವಣ್ಣಿಗೆ (Prll. 3, 32). See Bh. 1, 8, 11; J. 18, 39; 29, 38. 39. 40; Si. 190. 259. 267. 413 and Prvs. s. ತನ್ನ್. — ನಿನಗೆನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುಮೆ ಹನುಮನ್ತನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಹಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (Šmd. 178). ಕರ್ಣನೊಳ್ನುಡಿ ತನಗದು ನಿಜಮಾಗೆ ನೆಗಟ್ದಿನ್ ಆ ವಿಭುವಿಳೆಯೊಳ್ (133). ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವೃದ್ಧಿ Nr.). ತನ್ನ ವರಿನ್ದಲೇ ತನಗೆ ಉಣ್ಟಾಗುವ ಭೀತಿ (ಅಹಿಗಯ Si. 267). ತನಗೆ ನಿನ್ನ ಸುತನಂ ಕಣ್ಡು ಮೂಡಿತುತ್ಸಹಮ್! ಎನ್ದನಾ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ (J. 29, 34). ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು (ಬುದ್ಬುದ, ಚರ್ಚೆ Nn. 73). ತನಿಗಿನ್ತಲೂ ಬಲವನ್ತನು (Si. 262). See Si. 69. 264. 265. 293; J. 8, 2; 30, 49; Bh. 1, 8, 8 and Prvs. s. ತನ್ 2. — ತನ್ನಿನ್ದ (ಸ್ವಯಂ Nr.). ತನ್ನಿನ್ದ (ಸ್ವಯಂ, ತಾನಾಗಿ Si. 475). ತನ್ನಿನ್ದಲು ಹಿರಿಯಳು (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ Nn. 128, o. r. ತನ್ನಿನ್ದ). ತನ್ನಿನ್ದ ಮಿಱಿದುದು (ಅತ್ಯಯ 134). ಈ ಮನೆ ತನ್ನಿನ್ದ ತಾನೇ ಆಗಿದೆ (B. 4, 58).

ತಾನ tâna. 1. (= ತಾಣ). Drawn, stretched; directed; bent on; expanse, extension; a thread; a tone, a protracted

tone, the key-note in music; a monotonous tone. See ಉತ್-, ಏಕ-, ಪ್ರ-, ವಿ-, ಸನ್-; Bp. 3, 77; V. 11, 8.

ತಾನ tâna. 2. Tbh. of ಸ್ನಾನ. (My.; T., Tĕ.).

ತಾನು tânu. = ತಾನ್, etc. (C.; Tĕ.). ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.). ತಾನಾಗಿ, of himself, herself or itself, voluntarily. ತಾನಾಗಿ ಹರಿವುತ್ತ ಇರುವ ಜಲಪ್ರವಾಹ (ಸ್ರೋತ, etc. Si. 84). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿನ್ದಲೂ ಬಿತ್ತಲ್ ಪಡದೇ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞಭತ್ತ ಮುನ್ತಾದದು (ನೀವಾರ 307). ತಾನಾಗಿ ಬನ್ದ ಅತಿಥಿ (ಅಭ್ಯಾಗತ G.). ಶತ್ರುವೂ ತಾನೂ ಸಮವಾಗಿರುವಿಕೆ (ಸ್ಥಾನ Si. 263); ಶತ್ರುವಿಗಿನ್ತಲೂ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ (ವೃದ್ಧಿ 263). ನಾನು ಮುನ್ದು ತಾನು ಮುನ್ದೆನ್ಬುದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ಕೆಲಸ (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ 293). ತಾನಾಗಿ ಬೀಳುವ ಮರಕ್ಕೆ ಕೊಡಲೀ ಹಾಕಿನ ಹಾಗೆ.— ತಾನುಣ್ಣೋ? ಮೂಱು ಲೋಕ ಉಣ್ಣೋ?— ತಾನು ಕೋಡಗ, ಪರರನ್ನು ಅಣಕಿಸಿತು. — ತಾನು ನೆಟ್ಟ ಬೀಱು ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತು.— ತಾನು ಜಾಱಿ ಬಿದ್ದು, ಉಣ್ಣೆಯನ್ತ ನೆಲ! ಅನ್ದ.— ತಾನು ತಿನ್ಬೋದು ಪಲ್ಲೀ ಸಪ್ಪು, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಜೇಷ್ಟೆ.— ತಾನು ಬಾವಿಲಾಱಿದೆ ಏಥಿಯ ಬಯ್ದನ್ತೆ.— ತಾನು ಗರ್ತಿ ಆದರೆ, ಸೂಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟು.— ತಾನು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆಯ ಬೇಕು.— ತಾನು ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಗಿಲ್ಲ, ಹೇಱಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಮೊಸರು ಕೊಟ್ಟಾರೇ?— ತಾನು ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು.— ತಾನೂ ಕುಡಿಯ, ಕುಡಿಯುವವನಿಗೂ ಬಿಡ.— ತಾನೊನ್ದೆಣಿಸಿದರೆ ದೈವವೊನ್ದೆಣಿಸಿತು (Prvs.). See Prv. s. ತಾಱುಮಾಱು, where ತಾನೆ refers to ಯಾರು.

ತಾನು tânu. A web or piece of cloth (My.; Mhr., H. ಥಾನ).

ತಾನ್ತ tânta. 1. Wearied, fatigued, distressed; languid; faded, withered. See ನಿ-.

ತಾನ್ತ ta-anta. 2. A term with final ತ (Šmd. 314).

ತಾನ್ತ್ರಿಕ tântrika. (fr. ತನ್ತ್ರ). *A man versed in any science or system,* a scholar; a philosopher. 2, relating to the tantras; a follower of the doctrine taught or contained in the tantras (Si. 142). See Nr. s. ಬಲ್ಲವ.

ತಾನ್ದುರಿಸು tândurisu. See ತನ್ದೂರಿಸು.

ತಾಪ tâpa. Heat; burning; torment, pain; *sorrow, affliction, distress.* See Prv. s. ಪಾಪ.

ತಾಪಜ್ವರ tâpa-jvara. A burning fever (My.).

ತಾಪಣೆ tâpaṇĕ. Tbh. of ಸ್ಥಾಪನ (Šmd. 341. 364; My.).

ತಾಪತ್ರಯ tâpa-traya. The three sorts of affliction incidental to created beings, viz. âdhidaivika, âdhibhautika and âdhyâtmika (C.; Bp. 39, 22; Šsv. 1, 75; B. 4, 77). ತಾಪತ್ರಯದವನಿಗೆ ತಾಪೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ತಾಪಸ tâpasa. (fr. ತಪಸ್). Relating to or performing penance. 2, *an ascetic;* a hermit; a devotee. (J. 2, 44; 20, 1).

ತಾಪಸತರು tâpasa-taru. *The tree Terminalia catappa or putrañjîva Roxburghii* Wall.

ತಾಪಸೇನ್ದ್ರ tâpasa-indra. A great ascetic or devotee (Bp. 32, 13).

ತಾಪಾಳ್ tâpâḷ. -ಳು. A bar, a bolt (My.; T. ತಾಪ್ಪಾಳ್, ತಾವಾಳ್, ತಾಬ್ಬಾಳ್; see ತಾಟ್ 2). — ತಾಪಾಳುಮರ. The cross bar of a door, used in My. (to frighten children) in the saying: ತಾಪಾಳುಮರದ ಮೇಲೆ ಗೋಪಾಳದಾಸಯ್ಯ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ.

ತಾಪಿ tâpi. Oppressed by heat; suffering from moral or physical disease. See ಅನು-.

ತಾಪಿಚ್ಛ tâpiččha. *The tree Xanthochymus pictorius* Roxb.

ತಾಪಿಂಜ tâpiñja. = ತಾಪಿಚ್ಛ. (G.).

ತಾಪಿತ tâpita. Heated; distressed, pained. See ಸನ್-.

ತಾಪಿಸು tâpisu. 1. To be hot, to burn, to suffer pain (Bp. 19, 50; 45, 36).

ತಾಪಿಸು tâpisu. 2. Tbh. of ಸ್ಥಾಪಿಸು. (My.).

ತಾಪಿಸು tâpisu. 3. To give warning, to admonish (My.; Mhr. ಥಾಪಣೇಂ, to pat and coax in order to persuade).

ತಾಪು tâpu. = ತಾಹೆ. A pimp's house (ತಾಹೆ, ಕುಣ್ಟಣಿವನೆ Šs.; ತಾಹೆ, ಕುಱುಹುದಾಣ Kk. 57; Tĕ. ದಾವು, to hide; ತಾಪಿ, bringing together; ತಾಪಿ ಚೇ, to pimp; see ತಾಗುಡಿ; T. ತಾಪ್ಪು, the expected moment, the wished-for occasion, immediate proximity; ತಾಪ್ಪುಗೊಳ್ಳು, to wait for an opportunity; to lurk, lie in ambush; M. ತಾಪ್ಪು, opportunity).

ತಾಪೆ tâpĕ. 1. ತಾಫೆ. A set or company, as of dancing girls and musicians (My.; Br., Mhr., H. ತಾಫಾ).

ತಾಪೆ tâpĕ. 2. = ತಾಬೆ. (My.).

ತಾಪ್ತಾ tâptâ. A kind of silk cloth (My.; Br. ತಾಫ್ತಾ; Mhr., H. ತಾಪತಾ, ತಾಫತಾ).

ತಾಬೂತು tâbûtu. A bier, especially that which is carried about in the Moharam by Muhammadans (My.; Mhr., H.).

ತಾಬೆ tâbĕ. = ತಾಪೆ 2. Dependance; charge (My., Br., H.).

ತಾಬೆದಾರ tâbĕ-dâra. A dependant or follower (My.).

ತಾಬೇಲು tâbêlu. = ತಾಮ್ಬೇಲು. A sea or land turtle (Tĕ. ತಾಬೇಲು, ತಾಮೇಲು; S. Mhr.; My. occasionally).

ತಾಮ್ tâm. = ತಮ್ 1, etc. They, in the reflexive or reciprocal sense, applicable to the three genders. ತಾಮ್ ಇರ್ದರ್ (Šmd. 262). ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟರ್ (300). ತಾಮ್ ಅರೆಬರ ಮತದಿನ್ದೆ ಅನ್ತ್ಯವರ್ಣಲೋಪ ಮನ್ ಆಳ್ಗುಂ (56). ತಮ್ಮಂ ತಾಮೆ (Abh. P. 15, 16). **2,** in an honorific sense, used also in addressing a single person: you, your Honor. ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟರ್ (Šmd. 299).

ತಾಮರ tâmara. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Čt. II, 94; *cf.* ತಕ್ಕು 1?).

ತಾಮರಸ tâmarasa. = ತಮರಸ. Gold; copper; *a lotus (cf.* ತಾಮರೆ, etc. and see Hlâ. s. ತಾವರೆ). — ತಾಮರಸಬಾನ್ಧವ. The sun (Râm. 3, 6, 54).

ತಾಮರೆ tâmarĕ. = ತಾವರೆ (Šmd. 128). A lotus (Čpr. 1, 10; M.; T. ತಾಮರ್ರೈ; Tĕ. ತಮ್ಮಿ, ತಾಮರೆ; T., M. also ತಾರ್). **2,** (= ತಾಮ್ರ No. 3), a disease spreading on the body as an orbicular lotus leaf: the ring worm (Tĕ. ತಾಮರೆ, ತಾಮೆರೆ; R.; T. ಪಡುದಾಮರ್ರೈ).—See ಅನ್ತರದಾಮರೆ.

ತಾಮಲಕಿ tâmalaki. *The tree Flacourtia cataphracta* Roxb. (ಭೂನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.).

ತಾಮಸ tâmasa. (fr. ತಮಸ್). Of or belonging to darkness;— an ignorant, vicious or malignant man, a villain;— slothfulness, torpidity, tardiness, slowness (My., not Sk.; ದಡ್ಡಗುಣ G.; J. 6, 52);—N. of a Manu;—darkness, also as a guṇa (Šsv. 4, 60);—an attendant of Šiva. — ತಾಮಸಮಾಡು. To be slothful (Bp. 37, 16; My.).

ತಾಮಸಗಾಱ tâmasa-gâṟa. A sloth, a sluggard (My.).

ತಾಮಸಗಾರ್ತಿ tâmasa-gârti. A female sloth (My.).

ತಾಮಸಿ tâmasi. *Night.*

ತಾಮ್ಬರ tâmbara. = ತಾಮ್ರ. (My.; B. 5, 81).

ತಾಮ್ಬಸಿ tâmbasi. The tree Dolichandrone falcata Seem. (Z.; perhaps also ಟಾಮ್ಬಸಿ, ಡಾಮ್ಬಸಿ Z.).

ತಾಮ್ಬಾಣ tâmbâṇa. = ತಾಮ್ಬಾಳ. A metal (copper or brass) dish (My.; Mhr. ತಾಮ್ಹಣ).

ತಾಮ್ಬಾಳ tâmbâḷa. = ತಾಮ್ಬಾಣ. (My., Tĕ.).

ತಾಮ್ಬೂಲ tâmbûla. = ತಮ್ಬುಲ, (ತವಲಾಯ). *Betel, the pungent and aromatic leaf of Piper betel;* a roll of the leaf of Piper betel with its ingredients: betelnut, spices and caustic lime, the Pân. 2, *the areca-nut.*

ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ tâmbûla-valli. *The climbing plant Piper betel Lin.*

ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹ tâmbûla-saṅgraha. The aggregate of tâmbûla or the place (bag) wherein it is kept. ಬಿತ್ತರದ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹಂ ಹಡಪಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 265).

ತಾಮ್ಬೂಲಿ tâmbûli. = ತಮ್ಬುಲಿ. *The Piper betel* (ನಾಗಲತೆ Mr. 123). 2, the Pân-bearer, a servant who prepares and furnishes the betel with its ingredients. 3, a seller of betel.

ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ tâmbûlika. = ತಮ್ಬುಲಿಗ, ತಾಮ್ಬೂಲಿಗ. A seller of betel. 2, = ತಾಮ್ಬೂಲಿ No. 2 (Čpr. 2, after 21; 8, after 83).

ತಾಮ್ಬೂಲಿಗ tâmbûliga. Tbh. of ತಾಮ್ಬೂಲಿಕ. (Č. Bp. 47, 41).

ತಾಮ್ಬೇಲು tâmbêlu. = ತಾಬೇಲು. (My. occasionally).

ತಾಮ್ಬ್ರ tâmbra. = ತಾಮ್ಬರ. Tbh. of ತಾಮ್ರ. (ತಾಮ್ರ, ತುಲ್ಪ, etc. Nr.; ತಿಖಿ, ತಾಮ್ರ Nn. 4; My.). See ಪಱಿದಾಮ್ಬ್ರ.

ತಾಮ್ರ tâmra. = ತಾಮ್ಬ್ರ, etc. *Copper.* 2, *of a coppery red colour. (Cf.* ಚಮ್ಬು, ಚೆಮ್ಬು). 3, a kind of leprosy with large red spots (*cf.* ತಾಮರೆ No. 2).

ತಾಮ್ರಕ tâmraka. *Copper. (Cf.* ತಮ್ಬಿಗೆ, etc.; Sk. ತಾಮ್ರಿಕ, made of copper).

ತಾಮ್ರಕರ್ಣಿ tâmra-karṇi. *The female of the elephant Añjana* (Mr. 59).

ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕ tâmra-kuṭṭaka. (= ಚೆಮ್ಬುಕುಟಿಗ). *A brazier or copper-smith.*

ತಾಮ್ರಕೇತು tâmra-kêtu. N. of a king (J. 25, 12).

ತಾಮ್ರಚೂಡ tâmra-cûḍa. Red-crested: *a cock* (ಕುಕ್ಕುಟ, ಕೋೞಿ Mr. 171).

ತಾಮ್ರತುಣ್ಡ tâmra-tuṇḍa. A parrot (Čpr. 7, 88).

ತಾಮ್ರಧ್ವಜ tâmra-dhvaja. = ತಾಮ್ರಕೇತು. (J. 25 sum.).

ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿ tâmra-parṇi. N. of a river rising in Malaya, celebrated for its pearls (Kâvy. V, 40). 2, N. of a town in Ceylon, and of Ceylon itself.

ತಾಮ್ರಭಸ್ಮ tâmra-bhasma. Oxide of copper (My.).

ತಾಮ್ರಮರ್ದನ tâmra-mardana. = ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕ. (Râm. 5, 8, 50).

ತಾಮ್ರಮುಖಿ tâmra-mukhi. A copper-faced, fair-complexioned person, a European (My.).

ತಾಮ್ರಾಕ್ಷ tâmra-aksha. Red-eyed; a crow; the cuckoo. (R.).

ತಾಮ್ರಾಧರೆ tâmra-adharĕ. A woman with red lips (J. 18 sum.).

ತಾಯ್ tây. = ತಾಯಿ, ತಾಯೆ. Mother (Bp. 48, 19; 57, 70; T., M.; Tĕ. ತಲಿ, ತಲ್ಲಿ). Plural ತಾಯ್ಗಳ್ (Šmd. 124), ತಾಯ್ವಿರ್ (120), ತಾಯ್ಗಳು (Bp. 40, 54), ತಾಯೂರು (R.; T. ತಾಯರ್). ತಾಯ್ ಒರ್ವಳ್, ತನ್ದೆ ಬೇಱೆ (Šmd. 84). ಎಮ್ಮ ತಾಯ್ಗಳ್ (125). ಕಱು ತಾಯ ಬೞಿಯನ್ ಉೞಿಯದ ತೆಱದಿನ್ದಂ (194). ತಾಯ್ ಹರಸಿದಳು ನನ್ದನನ (Bh. 1, 10, 26). ಸ್ವಪಕ್ಷವು ತಾಯ ದೆಸೆಯವರು (1, 8, 17). ಕೆಡಿಸಿದೆ ತಾಯ ಜವ್ವನವ (1, 8, 57) ತಾಯಂ ಕರೆ ಕರೆದು, ಬಾಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಅೞಿಲ್ದು (Rśv. 13, after 95). ತಾಯ್ಕೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಮಾತುಲ Nr.). ತಾಯನ್ತೆ ಕಱು, ನಾಯನ್ತೆ ಬಾಲ.— ತಾಯನ್ತೆ ಮಕ್ಕಳು, ನೂಲನ್ತೆ ಶಾಲೆ (Prvs.). ಪಡದ ತಾಯನ್ತೆ ಅಲಂಕಾರಥನ್ದಮನ್ ಈವುದು (Mr. 6). ತಾಯ ತನ್ದೆ (ಮಾತಾಮಹ 314). See ತನ್ದೆ ತಾಯ್ಗಳ್.— ತಾಯ್ is also a term of respectful mention and of endearment (Bp. 14, 2; 45, 8. 9). — ತಾಯ್ತನ್ದೆಗಳ್. Mother and father, parents (Bp. 3, 31). — ತಾಯ್ತನ್ದೆಯರ್. = ತಾಯ್ತನ್ದೆಗಳ್. (Bp. 46, 36). — ತಾಯ್ಮಳಲು. Mother-sand: the sand at the bottom (of a river, Râm. 4, 3, 9). — ತಾಯ್ಮಳಲುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To show the sand at the bottom (Bp. 32, 36; 50, 67; *cf.* ಅಡಿಮಳಲ್). — ತಾಯ್ಮನೆ. -ಮನೆ. A mother's house: a place of refuge or shelter, a home (ಹಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Abh. P. 3, 154). — ತಾಯ್ಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. A parent female elephant (Čpr. 5, 64; Rśv. 5, 40). — ತಾಯ್ವೀಡು. -ಬೀಡು. = ತಾಯ್ಮನೆ. ಸತ್ಯವಿಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಅಯ್ದೆ ತಾಯ್ವೀಡು (Nn. 168). — ತಾಯ್ವೆಡೆಗೂಡು. (-ಎಡೆ-ಕೂಡು?). To join to or deliver to the mother-place or place of origin (? Abh. P. 11, 127).

ತಾಯತ tâyata. = ತಾಯಿತಿ. (S. Mhr.).

ತಾಯಿ tâyi. = ತಾಯ್. (ಅವ್ವೆ, ಸವಿತ್ರಿ, ಜನನಿ, ಮಾತೆ Hlâ.; ಜನಯಿತ್ರಿ, ಪ್ರಸು, ಮಾತೆ, ಜನನಿ Si. 190; C.; Mhr. ತಾಈ). ದೈತ್ಯರ ತಾಯಿ ದಿತಿ, ದೇವರ್ಕಳ ತಾಯಿ ಅದಿತಿ (Hlâ.). ವೀರರನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಾಯಿ (ವೀರಮಾತೆ Si. 187). ತಾಯಿಗಿನ್ತಾ ಬನ್ಧುವಿಲ್ಲ, ಉಪ್ಪಿಗಿನ್ತಾ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ.— ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವನ್ತರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ.— ತಾಯಿಯಿದ್ದರೆ ತವರುಮನೆ, ನೀರಿದ್ದರೆ ಕೆಱೆ ಬಾವಿ.— ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ತವರು, ಕಾಟಕರಿದ್ದ ಅಡವಿ.— ತಾಯಿ ಒನ್ದಾದರೂ ಬಾಯಿ ಬೇಱೆ.— ತಾಯಿ ಕಲಿಸಿದ ಊಟ, ತನ್ದೆ ಕಲಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ.— ತಾಯಿ ಮಾಡಿದ ಹೊಟ್ಟೆ, ಊರು ಮಾಡಿದ ಕೊಳಗ.— ತಾಯಿಯ ಹತ್ತರ ತರ್ಕವಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಹತ್ತರ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲ.— ತಾಯಿಗೆ ಕಣ್ಣರೆ ತಲೆನೋವು (used of unkind children).— ತಾಯಿಗೆ ಕುಲವಿದ್ದರೆ ಅಪ್ಪೆ ಮಗಳಿಗೆ ಕುಲ.— ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೂ ಸೇರದು.— ತಾಯಿ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಯಿ ಬೇಕು.— ತಾಯಿ ಮಾರಿಯಾದರೆ ತರಳನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಾನು?— ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಾನ (*i. e.* ತಾಯಿಯನ್ನು) ತಿಮ್ಬುವವಳು ಅತ್ತೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ತಾಯಿಾನ ನೋಡಿ ಮಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೋ! ಹಾಲನ್ನು ನೋಡಿ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೋ! (Prvs.). See Bp. 13, 8; 15, 3. 4; 47, 25; 60, 30. 36; 61, 34; ಮಲ-, ಮಲದಾಯಿ; Prvs. s. ಪಕ್ಷಿ, ಮಗುವು. — ತಾಯಿ ತನ್ದೆ. Mother and father (My.; B. 4, 199). — ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ್. -ಳು. = ತಾಯ್ತನ್ದೆಗಳ್. (My.; Bp. 46, 67; B. 1, 12. 14). — ತಾಯಿ ತನ್ದೆಯರ್. = ತಾಯ್ತನ್ದೆಯರ್. (Bp. 32, 42). — ತಾಯಿಟಿಕ್ಕೆ. A primer of the coffee tree (My.). — ತಾಯಿವಾವಿ. Relationship by a mother's side (My.).

ತಾಯಿತಿ tâyiti. = ತಾತಿ 1, ತಾಯತ. A small box or tube worn round the neck or arm, also tied to the waist-band, containing an amulet and occasionally small gold coins (C.; Tĕ. ತಾಯಿತು, ತಾಯೆತೆ; T. ತಾಯಿತ್ತು; Mhr., H. ತಾಈತ).

ತಾಯೆ tâyĕ. = ತಾಯ್, etc. (Mr. 309, o. r. ತಾಯಿ).

ತಾರ್ târ. The base for the negative of ತರ್ (Šmd. 281. 282). ತಾರಂ (283). ತಾರೆನೇ (Bp. 14, 14). ಕುಱಿಯಂ ತಾರದೊಡೆ (28, 23). ಕುತಬ್ದಮಂ ತಾರದೆ (Mr. 2). See Bp. 59, 16; 60, 15. 2, occasionally this base occurs also in the affirmative (Šmd. 283), especially the imperative singular. ನಡೆ ತಾರೆ (*i. e.* ತರೆ, ತರುವಾಗ, Bp. 12, 41). ತಾರ್, ಅಮ್ಮ! (Bp. 20, 10; My.). ತಾರ, ನಮ್ಮಪ್ಪಾ! (B. 3, 60). ತಾರೋ! (My.). ತಾರೇ, ಬಿಡ್ಡಿ, ನೀರಾ! ಎನ್ದರೆ ತರುವೆನು, ನಿಲ್ಲೊ, ತಿರುಕಮುಱುವ! (Prv.).

ತಾರ târa. 1. A copper coin of 2 kâsu or cash (Bp. 23, 34; My.; Tu.; M.: $\frac{1}{2}$ a pice or $\frac{1}{3}$ fanam; *cf.* Mhr., H. ಚಾರ, four?). ತಾರಕ್ಕೆ ಮೂಱು ಸೇರು ಉಪ್ಪಾದರೂ ತರುವದಕ್ಕೆ ಗತಿ ಬೇಡವೋ?— ತಾರಕ್ಕೊನ್ದು ಸೀರೆಯಾದರೂ ನಾಯಿಾ ತಿಕ ಬತ್ತಲೆ (Prvs.). See Prv. s. ನಾಣಿ 1.

ತಾರ târa. 2. = ತಾರೆ. Crossing, passing over; floating, swimming; descending. See ಅವ-. 2, *high, as a note in music, soprano; loud, shrill; a high tone or note in music* (ಸಂಗೀತಕ, ಸಂಗೀತಕನ ಸ್ವರಭೇದ Nn. 40, o. rs. ಸಂಗೀತದ ಸ್ವರ ಭೇದ, ರಾಗಭೇದ). 3, a river (ನದಿ, ಹೊೞೆ 40). 4, the ether, the sky (ನಭ, ಆಗಸ 40). 5, a mountain (ನಗ, ಪರ್ವತ 40). 6, wind (ಮರುತ, ವಾಯು 40). 7, clear, white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು 40); good, excellent. 8, *silver*. 9, a star (ಋಕ್ಷ, ನಕ್ಷತ್ರ 40). 10, the pupil of the eye (ದೃಗುಮಧ್ಯ, ಕಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯ 40). 11, *the clearness or transparency of a pearl; a clear or beautiful pearl* (ಮುಕ್ತಾಫಲ, ಮುತ್ತು 40). 12, N. of a daitya (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 40).

ತಾರ târa. 3. Tare (in trade, Tĕ., H.). — ತಾರತಕ್ಕಡಿ. Fraud, deceit (My.). — ತಾರತಕ್ಕಡಿಗ. A deceiver (My.). — ತಾರತಗಡಿ. = ತಾರತಕ್ಕಡಿ. (My.; H.). — ತಾರತಿಗಡಿ. = ತಾರತಗಡಿ. (My.; H.).

ತಾರಕ târaka. One who causes or enables to pass or go over; one who helps another through a difficulty; a protector; a pilot. See Kâvy. III, 3, B, 54. 2, N. of a daitya (Šmd. 260; Grj. 6, 2. 3. 5; Bp. 18, 22). 3, *a star*.

ತಾರಕಜಿತ್ târaka-jit. *Skanda*.

ತಾರಕಮಥನ târaka-mathana. Skanda (ಮುಯ್ಯೊಮೊಗ Čt. I, 92; II, 52).

ತಾರಕರಾಜ târaka-râja. The moon (Bp. 10, 30).

ತಾರಕರಿಪು târaka-ripu. = ತಾರಕಾರಿ. (Mr. 16).

ತಾರಕಾರಿ târaka-ari. *Skanda*.

ತಾರಕಾಸುರ târaka-asura. = ತಾರಕ No. 2. (Grj. 10, 111; Bp. 54, 56).

ತಾರಕಿ târaki. A star (ತಾರಗೆ Čt. II, 13). 2, one of the lunar mansions (ಚಿತ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ Nn. 8). 3, another lunar mansion (ವಿಶಾಖ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 38).

ತಾರಕೆ târakĕ. = ತಾರಗೆ. *A star*. 2, *the pupil of the eye*. 3, a meteor.

ತಾರಗೆ târagĕ. Tbh. of ತಾರಕೆ. A star (ಮಿಾನ್ Čt. I, 46; ತಾರಕಿ II, 13; ಮಿಾನ್, ಅಟ್ಟಿಲ್, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10 *b*; ಮಿಾನ್, ಅಟ್ಟಿಲ್, ತಾರೆ Šm. 16; Čpr. 1, 113; 3, 96). 2, one of the lunar mansions (ಮೃಗ, ನಕ್ಷತ್ರ Nn. 81). 3, another lunar mansion (ಪುಷ್ಯ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 130). — ತಾರಗೆಯಾಳ್ದ. -ಅಳ್ದ. The moon (Šm. 15). — ತಾರಗೆವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The starry path, the sky (ಆಗಸ Šmd. II; Kk. 88).

ತಾರಣ târaṇa. Who or what causes or enables to cross; crossing, reaching the opposite shore; carrying across. 2, the eighteenth year of the cycle of sixty (My.). See ಅವ-, ಪ್ರ-.

ತಾರತಮ್ಯ târatamya. (fr. ತರ, more, and ತಮ, most). = ತಾರುತಮ್ಯ. Gradation, the state or condition of more or less, high or subordinate rank (ತರತಮಭಾವ, ಮುಖ್ಯತೆ ಅಮುಖ್ಯತೆ Šmd. 172; J. 2, 51; My.); discrimination (Mhr.). ತಾರತಮ್ಯವಱಿಯದವ ದೊರೆಯಲ್ಲ, ಮಾತು ಮಿಾಱಿದವ ಸೇವಕನಲ್ಲ (Prv.).

ತಾರಯ್ಸು târaysu. = ತಾರವಿಸು. To sing in soprano; to shrill, to utter a loud sound; tc exercise or tune the voice before commencing to sing (Bp. 17, 21).

ತಾರಲ್ târal. A bush (? Čpr. 4, 47).

ತಾರವಿಸು târavisu. = ತಾರಯ್ಸು. (Bp. 12, 44).

ತಾರಸಿ târasi. Work done with bricks and gârĕ (My.; H.).

ತಾರಾಚಲ târâ-ačala. N. of a mountain (Čpr. 6, 90).

ತಾರಾಧಿಪ târâ-adhipa. The moon (Mr. 36).

ತಾರಾಪತಿ târâ-pati. = ತಾರಾಧಿಪ. (Grj. 4, after 43).

ತಾರಾಬಲ târâ-bala. The influence or aspect of stars (My.).

ತಾರಾಮಣ್ಡಲ târâ-maṇḍala. The starry region, the sphere of the stars, the zodiac. (My.). 2, ~~a large~~ well (My.). 3, a kind of fire-work (My.).

ತಾರಾಶಶಾಂಕ târâ-šašâṅka. A licentious work, giving an account of the illicit intercourse between the wife of Bṛihaspati and the moon (My.; Tĕ.).

ತಾರಿಕೆ târikĕ. = ತಾರಕೆ (?). See ಜ್ವಲಿತಾರಿಕೆ.

ತಾರಿಣಿ târiṇi. Durgâ. 2, a kind of goddess with Buddhists. (R.).

ತಾರಿತ târita. Made to cross, conveyed across, saved. See ಪ್ರ-.

ತಾರೀಖು târîkhu. ತಾರೀಕು. A point of time, a date (C.; Br.; Mhr., H.; B. 3, 87; 4, 5. 217; 5, 179).

ತಾರೀಫು târîphu. Praise, applause (My.; Mhr., H. ತಾರೀಪ, ತಾರೀಫ).

ತಾರು târu. (= ತಾಱ್ 2). — ತಾರುಗದ. -ಕದ. A double door (My.).

ತಾರುಣ್ಯ târuṇya. (fr. ತರುಣ). *Youth, youthfulness*. ತಾರುಣ್ಯವೇ ರೂಪು, ಕಾರುಣ್ಯವೇ ಗುಣ (Prv.).

ತಾರುಣ್ಯವತಿ târuṇya-vati. A youthful female (Čpr. 8, after 72; Rsv. 11, after 84).

ತಾರುತಮ್ಯ târutamya. = ತಾರತಮ್ಯ (of which it is an incorrect form). (ತರತಮ Čt. II, 114).

ತಾರೆ târĕ. ತಾರಾ. = ತಾರ 2. *A star* (ಋಕ್ಷ Mr. 513; ಮಿಾನ್, ಅಟ್ಟಿಲ್, ತಾರಗೆ Šm. 16). 2, *the pupil of the eye* (ಕಣ್ಗಾಲಿ 513). 3, a clear or beautiful pearl (ಮುತ್ತು 513). 4, silver (ರೌಪ್ಯ 513). 5, wind (ವಾತ 513). 6, the wife of Bṛihaspati. 7, a female monkey, the wife of Bâli.

ತಾಱ್ târ̤. 1. ತಾಱು. To become dry, to dry up; to wither, to wane; to become emaciated (ಶೋಷಣ Šmd. Dh.; My.; Tĕ.; M. ತಱು, ತಾಱು, to sink, decline, become thin; T. ಚಾಮ್ಬು, to shrink, fade, etc.; *cf.* ತಱಗು). ತಾಱಿದ ದನ; ತಾಱಿದ ಮುದುಕ (My.). See Abh. P. 14, after 56; Bh. 4, 3, 15.

ತಾಱ್ târ̤. 2. An omen (ಶಕುನ Šmd. Dh.; Šm. 116; *cf.* ಸಾಱ್? ತಾರ 2). ತಾರ್ಗ್ (Šmd. 51).

ತಾಱಡಿ târ̤aḍi. The state of becoming or being dry (Čpr. 5, 15).

ತಾಱಿ târ̤i. = ತಱಿ 7, ತಾಱಿ. A large timber tree, the Beleric myrobalan, Terminalia belerica Roxb. (ಕಲಿ, ಅಕ್ಷ, ವಿಭೀತ; ಈ 3 ಕೂಡಿದಡೆ ತ್ರಿಫಲೆ ಎಮ್ಬುದು Hlâ., see s. ತಾಱಿ; ವಿಭೀತಕ, ಅಕ್ಷ Mr. 122, o. r. ತಾಱಿ; ಅಕ್ಷ Nn. 37, o. r. ತಾಱಿ; Tĕ. ತಾಡಿ, ತಾಣ್ಡ್ರಿ; T. ತಾನ್ಱಿ; M. ತಾನ್ನಿ). — ತಾಱಿಯ ಮರ. = ತಾಱಿ. (ಕಲಿದ್ರುಮ, ಭೂತಾವಾಸ, ಕರ್ಷಫಲ, ತುಷ, ಅಕ್ಷ Nr.; ವೃಕ್ಷ, ಸ್ಯನ್ದನ Nn. 110).

ತಾಱಿಗ târ̤iga. A dry, sapless mass (Čh. v. 19; Grj. 1, 30).

ತಾಱು târu. 1. = ತರ್. The state of drying, etc., dryness. — ತಾಱ ಗೋಟಡಿಕೆ. An areca-nut that is dry and hard (not good, My.). — ತಾಱುಗುಣ್ಡೆ. -ಕುಣ್ಡೆ. Withered buttocks (Bp. 47, 1).

ತಾಱು târu. 2. (= ತಾಳು 2). (Tĕ. ತಾರು, ತಾಱು, to move about in a busy, officious manner; to run; to lurk or lie in wait, see ತಾಗುಡಿ). — ತಾಱು ತಟ್ಟು. reit. = ತಾಱು ಮಾಱು, (ತಾಳುಂ ತಟ್ಟುಂ). (J. 20, 44). — ತಾಱು ಮಾಱು. reit. Disorder, confusion (My.; T., M.). ತಾಱು ಮಾಱು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಯಾರು ತಾನೆ ನಮ್ಬ್ಯಾರು? (Prv.). — ತಾಱುಮ್ಬಱಿ. -೦-. A confused manner, disorder. ತಾಱುಮ್ಬಱಿಯಿಂ, disorderly, out of order; ad libitum (Čpr. 7, 99; 8, 73; see Šmd. s. ಬಾನಲ್).

ತಾಱು târu. 3. A bunch or cluster of areca-nuts (My.; T.; Mhr., H. ತಾರ, wire; a piece of catgut; a string of silk, etc.).

ತಾಱು târu. (ತಾರು). Tar (T.; My.).

ತಾಱೆ târĕ. = ತಾಱ', q. v. (My.). ತರತರದಿಂ ಶೋಭಿಸುವ ತಾಱೆಯಿನ್ದ . . . ಕಾನನಂ ಕಣ್ಗೆಸೆದುದು (Râghč. 17, 54). — ತಾಱೀ ಕಾಯಿ. The târĕ fruit. ಅಳಲೇ ಕಾಯಿ, ತಾಱೀ ಕಾಯಿ, ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿಗಳು ಎಮ್ಬ ತ್ರಿಫಲಗಳು (Si. 336). — ತಾಱೀ ಗಿಡ. = ತಾಱೆ. (ಕಲಿದ್ರುಮ, ಭೂತಾವಾಸ, etc. Si. 135). — ತಾಱೀ ಮರ. = ತಾಱೀ ಗಿಡ. (ಅಕ್ಷ, ಕಲಿದ್ರುಮ Si. 461). ತಾಱೀ ಮರದ ಕಾಯಾದರೂ ಕರದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ತರ್ târ. = ತಾಱು 1. — ತಾಗೂಡು. -ಕೂಡು. To be affected with dryness: to shrink (J. 3, 40). — ತಾರ್ಮುಟ್ಟು. 1. To be touched by or affected with dryness, to dry, to shrink (Grj. 4, after 120; 9, after 27). — ತಾರ್ಮುಟ್ಟು. 2. Touch of dryness, desiccation (Čpr. 5, after 19).

ತಾರ್ಕಣೆ târkaṇĕ. = ತಾರ್ಕಾಣೆ. (My.).

ತಾರ್ಕಾಣೆ târkâṇĕ. Personal observation (Râm. 4, 1, 8).

ತಾರ್ಕಿಕ târkika. (fr. ತರ್ಕ). Belonging to the science of reasoning or logic; a dialectician, a philosopher, a sophist; a disputant (ವಾದಿ, ಮೇಲಱಿದು ತರ್ಕಿಪಂ Mr. 360). See Bp. 54, 80. 82; 59, 55.

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ târkshya. *Garuḍa* (ವೈನತೇಯ, ಗರುಡ Nn. 12). 2, *a horse* (ಉತ್ತಮ ವಾಜಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುದುರೆ 12).

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಧ್ವಜ târkshya-dhvaja. Vishṇu. (R.).

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಶೈಲ târkshya-śaila. *A sort of collyrium.*

ತಾರ್ಣ târṇa. (fr. ತೃಣ). Made of grass. (Čpr. 5, after 64).

ತಾರ್ಯ târya. To be crossed, passable; to be ferried over; to be conquered (adj.); fare, freight. See ನೌ-.

ತಾಲ tâla. 1. = (ತಾಡ No. 2), ತಾಣ 1, ತಾಳ 1. Slapping or clapping the hands together or against the opposite arm; clapping or flapping in general. 2, beating time in music; *musical time or measure.* 3, a sort of cymbal. 4, a prosodical metre. 5, *a short span, one measured by the thumb and middle finger.* 6, *a yellow pigment,* or sulphuret of arsenic.

ತಾಲ tâla. 2. = ತಾಡ No. 4, ತಾಳ 2, (ತಾಳಿ 2), ತಾಳೆ 3, ತಾಱ 1. *The palmyra tree, Borassus flabelliformis* Lin. (ಕಲ, ಧ್ವಜದ್ರುಮ, ಪತ್ರಿ, ತಾಱ Mr. 111; see ಭೂ-, ತ್ರೀ-). 2, the open hand with the fingers extended, the palm. 3, = ತಾಱ 2; a bolt, a lock.

ತಾಲಕ tâlaka. = ತಾಡಂಕ, ತಾಲಪತ್ರ, q. v. 2, = ತಾಲ 1, No. 6. — ತಾಲಕಭಸ್ಮ. The tâla in a calcined state (My.).

ತಾಲಜಂಘ tâla-jaṅgha. Having legs as long as a palm-tree. (My.).

ತಾಲಧ್ವಜ tâla-dhvaja. *Balarâma.*

ತಾಲನನ್ದನ tâla-nandana. A grove of palmyras (Šsv. 1, 34).

ತಾಲಪತ್ರ tâla-patra. = ತಾಡಪತ್ರ. A palmyra-leaf; *a hollow cylinder of palm-leaf, gold, etc., thrust through the lobe of the ear as an ornament,* etc. (ತಾಲಕ, ಕರ್ಣದ ಓಲೆ Mr. 337). 2, an oblong piece of a palm-leaf (especially of Talipot or ತಾಲಿ, see ಓಲೆ) used to write on.

ತಾಲಪತ್ರಿಕೆ tâla-patrikĕ. = ತಾಲಪತ್ರ. (ತಾಡವಾಲಿ G.).

ತಾಲಪರ್ಣಿ tâla-parṇi. *A kind of vegetable perfume* (= ಮುರಾ).

ತಾಲಪಾತ tâla-pâta. A falling of palmyra trees (Čpr. 5, after 51). 2, a stroke of the cymbal called śamyâ (5, after 51).

ತಾಲಮಧು tâla-madhu. Toddy (ತಾಡೀ ಮರದಿಂದ ಆಗುವ ಸರಾಯಿ G.).

ತಾಲಮೂಲಿಕೆ tâla-mûlikĕ. *The plant Curculigo orchioides* Roxb. See ನೆಲದಾಳಿ.

ತಾಲವೃನ್ತ tâla-vṛinta. *A fan* (ಬೀಸಣಿಗೆ, ವ್ಯಜನ Mr. 208; ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ಆಲವಟ್ಟ Šs.; ತಾಡವಾಲೀ ಬೀಸಣಿಕೆ G.).

ತಾಲವೃನ್ತಕ tâla-vṛintaka. *A fan.*

ತಾಲವ್ಯ tâlavya. Relating to the palate, palatal (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ತಾಲವ್ಯಾಕ್ಷರ tâlavya-akshara. A palatal letter (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ತಾಲಾಂಕ tâla-aṅka. *Balarâma.*

ತಾಲಿ tâli. = ತಾಳಿ. A small round plate of gold worn at the neck, as a marriage-badge answering to the marriage-ring (My.; T., M.; Tĕ. ತಾಳಿ, ತಾಳಿಬೊಟ್ಟು); that plate used as an ornament (My.). See ಕಾತಿತಾಲಿ No. 2.

ತಾಲಿ tâli. 1. Tbh. of ಸ್ಥಾಲಿ. A kind of metal vessel (My.; Mhr. ಥಾಳೀ). See ಕಾತಿತಾಲಿ No. 1.

ತಾಲಿ tâli. 2. = (ತಾಟ 2), ತಾಡಿ, ತಾಳಿ 2. *The Talipot or fan-palm, Corypha taliera* Roxb. (or Corypha umbraculifera Lin.). 2, a species of the mountain-palm (see ಕಿಱುದಾಱ & *cf.* ತಾಳಿ 2). 3, the spirituous juice of the palm, toddy. 4, *the small tree Flacourtia cataphracta* Roxb.

ತಾಲೀಮು tâlîmu. Instruction, as in gymnastic exercises (Mhr., H.); a gymnasium (My.; Mhr., H.).

ತಾಲು tâlu. *The palate.*

ತಾಲುಕ tâluka. = ತಾಲುಗೆ, ತಾಳಿಗೆ, ತಾಳುಗೆ, ತಾಳ್ಗೆ. The palate (Sk.); the throat (not Sk.). 2, the cheek (ಗಲ್ಲ Šmd. 43 Cm.; see Čt. I, 45 s. ತಾಳ್ಗೆ; is ಗಲ meant?).

ತಾಲುಗೆ tâlugĕ. Tbh. of ತಾಲುಕ (Šmd. 43).

ತಾಲುಜಿಹ್ವ tâlu-jihva. A crocodile. 2, the uvula. (R.).

ತಾಲೂಕ tâlûka. = ತಾಲೂಕು. (ಗಡಿ G.).

ತಾಲೂಕು tâlûku. A dependency: a talook, a division of a district (C.; B. 4, 216; Br.; Mhr., H. ತಾಲುಕಾ, ತಾಲುಖಾ).

ತಾವ tâva. = ತಾವು 2. (B. 5, 225).

ತಾವಕ tâvaka. (fr. ತವ). Thy, thine. (Bp. 54, 80. 82; 59, 55).

ತಾವಕೀನ tâvakîna. Thine. (My.).

ತಾವಡ tâvaḍa. A kind of necklace formed of lotus beads hanging as low as the navel,

worn by men (J. 16, 24; 28, 9; M.; T. ತಾಬ್ಬಿಡ; Tĕ. ತಾವಡ, ತಾವಳ, ತಾಳಿ; see ತಬ್ಬಿ).

ತಾವತ್ tâvat. *So great, so large; so far, so long; so many; such.*

ತಾವರೆ tâvarĕ. = ತಾಮರೆ (Šmd. 128; C.; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ವನೇಜಾತ Nn. 18; ರಾಜೀವ, ಕಮಲ 22; ಪುಷ್ಕರ, ಸರಸಿಜ 27; ಕಮುಲ 29; ಕುಮುದ, ಅಮ್ಬುಜ 29; ವಿಶೀರ್ಣ, ಸರಸಿಜ 41; ಶತಪತ್ರ, ಅಮ್ಬುರುಹ 49; ವನೇಜ 53; ನಲಿನ 54. 110; ಬಿಸಜ 56; ತಾಮರಸ, ಅರವಿನ್ದ, ಪದ್ಮ, ಪಂಕಜ, etc. Hlâ.; ಅರವಿನ್ದ Šm. 26). ತಾವರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ (ವನಜಾತಕೋಶ Nn. 21; ಅಬ್ಜಕರ್ಣಿಕೆ 52); ತಾವರೆಯ ದಣ್ಟು (ಮೃಣಾಲ 60). See Šmd. 98. 155. 167. 207; Si. 95-97. 136. 158; Čpr. 5, after 39; 8, 98; Bp. 49, 30; Bh. 1, 5, 9; Râm. 2, 7, 3; ಅಡಿದಾವರೆ, ಕೆನ್-, ಕೆಮ್ಪು-, ನೆಲ-, ಬಯಲ್-, ಬಿಳಿ-, ಬೆಟ್ಟ-, ಬೆಳ್-, ಮರ-. ತಾವರೆಗೆ ಅಪ್ಪನೇ ವೈರಿ (Prv.). — ತಾವರೆಗಡ್ಡೆ. The bulbous root of a lotus (Bp. 30, 28). — ತಾವರೆಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Vishṇu (Šs.; ಉಪೇನ್ದ್ರ Šm. 6). — ತಾವರೆಗನ್ದ. -ಕನ್ದ. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Čt. II, 3; Kk. 9). — ತಾವರೆಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The sun (ನೇಸರ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ತಾವರೆಗೆಳೆಯ. The sun (Šm. 14; Kk. 45; Bh. 8, 26, 5). — ತಾವರೆಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding with the lotus (Čpr. 7, 153; Bh. 2, 13, 27). — ತಾವರೆನೂಲ್. Lotus fibres (Šmd. 66. 133). — ತಾವರೆಮಣಿ. A lotus seed, often used as a bead (My.). — ತಾವರೆಯ ಕಣ್ಣ. = ತಾವರೆಗಣ್ಣ. (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 6). — ತಾವರೆಯಣುಗ. -ಅಣುಗ. Brahmâ (Šm. 8). — ತಾವರೆಯರಲ್. -ಅರಲ್. A lotus flower (Čpr. 7, 70). — ತಾವರೆವಗೆ. -ಪಗೆ. = ತಾವರೆವಗೆಯ. (V. 4, 114). — ತಾವರೆವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The enemy of the lotus: the moon (Šm. 16). — ತಾವರೆವಣೆಯ. -ಮಣೆಯ. Brahmâ (Šs.). — ತಾವರೆವನೆಯಳ್. -ಮನೆಯಳ್. Lakshmî (Šm. 6). — ತಾವರೆವಸೆಯ. -ಪಸೆಯ. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ತಾವರೆವೊಕ್ಕುಳ. -ಪೊಕ್ಕುಳ. Vishṇu (ಹರಿ Čt. II, 4). — ತಾವರೆಹಕ್ಕಿ. (ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ, ಸಾರಸ Si. 174). — ತಾವರೆಹುವ್ವು. A lotus flower (Si. 96).

ತಾವಿ tâvi. A gold or silver ring occasionally put round the hoof of a horse (ವಳಯ Mr. 274, o. r. in two MSS. ಲೋಮಿ).

ತಾವು tâvu. = ತಮ್ 1, etc., ತಾಮ್ q. v. They (reflexive). (C.; Bp. 14, 28). ಭಕ್ತರು ತಾವು ಸರ್ವರು ಸನ್ದಣಿಸಿ ನೋಡಲ್ಕೆ ಕೇಳಲ್ಕೆ (Bp. 36, 22). ತಾವು ಮೂವರು (36, 36). ತಾವಿಬ್ಬರ್ (37, 57). ತಮ್ಮನ್ ಇಬ್ಬರಂ (29, 15). ತಾವುನ್ನು (60, 29). ಫಲಮಾಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಓಷಧಿಗಳು Nr.). ಬಹು ಮನ್ದಿ ರೈತರು ತಾವಾಗಿ ಒನ್ದು ಕಡೇ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಊರು (ಗ್ರಾಮ, etc. Si. 113). ಆ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮಿನ್ದ ತಾವೇ ಆಗಿವೆಯೋ? ಇಲ್ಲ! (B. 2, 24). ಆ ತತ್ತಿಗಳು ಬಿಸಲಿನ ಕಾವಿಗೆ ತಮ್ಮಿನ್ದ ತಾವೇ ಒಡೆದು (4, 119). ಮನುಷ್ಯರು ತಾವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಗಣ್ಡಾನ್ತರ ತನ್ದು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು (4, 59). ಕುದುರೆಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ನಿಲ್ಲುವವು (4, 61). ತಾವು ಮಾಡುವದು ಗನ್ಧರ್ವರು ಮಾಡಿದರು (Prv.). **2,** you (honorific). (C.; see B. 2, 48; 3, 67; 4, 50. 52. 53. 64. 66. 127. 156).

ತಾವು tâvu. 1. = ಟಾವು, etc. (My.; T.; J. 17, 4; B. 5, 250). ತಾವಿನಲ್ಲಿ (Šmd. 139. 233. 234. 238. 246. 268 Cm.). ತಾವಿಂಗೆ (250 Cm.). See Prv. s. ನೀರು.

ತಾವು tâvu. 2. = ತಾವ. A sheet of paper (My.; B. 4, 103; Br.; Mhr., H. ತಾವ; T., M. ತಾಳ್).

ತಾಸಾಮಾರು tâsâmâru. = ತಾಸೆ. (My.).

ತಾಸೀಲು tâsîlu. = ತಹಸೀಲು. (My.).

ತಾಸೀಲುದಾರ tâsîlu-dâra. = ತಹಸೀಲುದಾರ. (My.).

ತಾಸು tâsu. An hour (C.; B. 2, 11; Br.; Mhr., H. ತಾಸ); a gong (Br.; Mhr., H.). ತಾಸು ಬಡಿ (B. 3, 87), -ಬಾರಿಸು (3, 88), to strike the hour-gong. ತಾಸಿಗೊನ್ದು ಕೂಸ ಹೆತ್ತರೆ ಈಸೀಸು ಮುತ್ತು.— ತಾಸಿನ ಗೊತ್ತು ದಾಸಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prvs.). — ತಾಸಿನ ಬಟ್ಟಲು. The metal vessel by the sinking of which in water the hour is measured (My.). ತಾಸಿನ ಬಟ್ಟಲು ನೀರ ಕುಡಿದರೆ ತಾಸಿಗೆ (gong) ಕೊಡತೀ ಪೆಟ್ಟು (Prv.). — ತಾಸುಹೊತ್ತು. An hour's time (My.; B. 5, 126).

ತಾಸೆ tâsĕ. = ತಾಸಾಮಾರು. A flat drum that is fastened in front of the belly when beaten (Mhr. ತಾಶಾ). — ತಾಸೇದವ. A man who beats that drum (C.).

ತಾಹಿ tâhi. = ತಾಹೆ, q. v.

ತಾಹೆ tâhĕ. = ತಾಪು. (ತಾಪು, ಕುಣ್ಟಣಿವನೆ Šs.; ತಾಪು, ಕುಟುಹುದಾಣ Kk. 57, o. r. ತಾಹಿ).

ತಾಳ್ tâḷ. = ತಾಳು 1. To hold; to take, to assume, to get, to obtain, to receive; to have or possess; to undergo, to experience; to suffer patiently or quietly; to be patient; to endure; to wait; to last, to continue unimpaired, to wear well (ಧಾರಣ Šmd. Dh.; Šm. 113; ಆಳ್ Šmd. 56. 77. 344 Cm.; ಧರಿಸು 70. 105 Cm.; ನಿಲುಕಡೆ Šm. 113; C. as ತಾಳು; T., Tĕ.; Tĕ. also ಚಾಲು; *cf.* ತಳ್ 1, ತಳೆ 1, ತಾಳ್ದು). **2,** to bear with, etc. (ಕ್ಷಮಿಸು G.; C. as ತಾಳು). P. p. ತಾಳ್ದು. ಕರದೊಳ್ ತಾಳ್ದಿರ್ದ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ (ತಳಾಮಳ Nn. 166). See Čh. v. 177; Bp. 24, 67; 37, 24; 43, 26; Rŝv. 2, 32; 5, 51. 120; 8, 116; 9, 4; 13, 45; J. 3, 31; 17, 1. 21; 28, 40; 29, 7; ಕೌತುಕನ್ದಾಳ್, ಬೆಳೆದಾಳ್, ಸೀಸಕನ್ದಾಳ್.

ತಾಳ tâḷa. (Šmd. 40).

ತಾಳ tâḷa. 1. = ತಾಲ 1, etc. (Čh.; ಹೊತ್ತ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಮಾಣಂ Mr. 79; — ಗೇಣ್ 324, o. r. ತಾಣ). ರಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ನೂಱೊನ್ದು ತಾಳಮ್ ಅಕ್ಕು (78). ತಾಳ ತಪ್ಪಿದರೆ ಕುಣಿಯೋದು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ.— ತಾಳದಲ್ಲಿ ಜಾಣನಾದರೆ ತಾಳಿಕೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 19, 8; 37, 44. 45; ಸಂಗಡದಾಳ; Prvs. s. ಪದ, ಮೇಳ; Mr. s. ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ. Also: N. of a vṛitta (Čh.).

ತಾಳ tâḷa. 2. = ತಾಲ 2. (Šmd. 30; My.; Si. 166). See Sp. s. ಬೇಳಿ.

ತಾಳಗಣನೆ tâḷa-gaṇanĕ. The counting of the tâḷa (Čh.).

ತಾಳಗತಿ tâḷa-gati. A mode or variety of beating time in music (Bp. 52, 42).

ತಾಳದ tâḷada. = ತಾಳಿದ, ತಾಳ್ದ, ತಾಳ್ಳ. Boiled and seasoned vegetables (My.; T., M. ತಾಳಿದ; see ತಾಳಿಸು).

ತಾಳಧರ tâḷa-dhara. = ತಾಳಧರಿ, ತಾಳಧಾರಿ. A man who has and uses a cymbal; a time-keeper in musical performances (ವಿಶಾಖ, ತಾಳಧಾರಿ Nn. 38; ವಿಶಾಖ Mr. 528, o. r. ತಾಳಧಾರಿ; ಶಬ್ದಜ್ಞ Mr. 378). See s. ಶಬ್ದಜ್ಞ.

ತಾಳಧರಿ tâḷa-dhari. = ತಾಳಧರ. (Bp. 5, 43; 12, 42).

ತಾಳಧಾರಿ tâḷa-dhâri. = ತಾಳಧರ, q. v.

ತಾಳಮಾನ tâḷa-mâna. Time-measuring in music; a particular time in music (ರೂಪಕ Mr. 526).

ತಾಳರವ tâḷa-rava. A sound or sounds used in beating time. See ಐತ್ತಡಗಡ್ಡೆಡಣ.

ತಾಳವಟ್ಟ (tâḷa-varta). A fan (Čpr. 5, 64; Abh. P. 13, after 54; *cf.* ಆಲವಟ್ಟ).

ತಾಳವಿಭೇದ tâḷa-vibhêda. A particular time in music (ರೂಪಕ Nn. 135).

ತಾಳಿ tâḷi. = ತಾಲಿ, q. v. (My.; Si. 218). See ಅಯದರ್ಾಳಿ, ಗಿಳಿದಾಳಿ, ಗುಳದಾಳಿ. — ತಾಳಿಬೊಟ್ಟು. A small kind of tâḷi (My.). — ತಾಳಿಸರ. A necklace composed of tâḷis, worn by women (My.).

ತಾಳಿ tâḷi. 1. = ತಾಳೆ 1. A pile of dried cakes of cowdung (My.; T.; Mhr. ಥಾಳ; see ಪ್ರೇತದಾಳಿ). ಕುಳ್ಳುತಾಳೀ ಮೇಲೆ ಬೇಯಿಸಿದನ್ನ ಅನ್ನ (ಉಖ್ಯ G.).

ತಾಳಿ tâḷi. 2. = ತಾಲಿ 2, etc. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (T.; M.: Corypha umbraculifera). See ಶ್ರೀ-; ದೇವದಾಳಿ. — ತಾಳೀ ತರು (Ršv. 2, 36). — ತಾಳೀ ಫಲ (Ršv. 6, 20). — ತಾಳೀ ಮರ. = ತಾಳಿ. (St. & Pl.; My.).

ತಾಳಿಕೆ tâḷikĕ. Undergoing, suffering (Bh. 1, 8, 34); patience; patient endurance; perseverance (J. 22, 12; My.; B. 5, 296; Tĕ. ತಾಲಿಕೆ, ತಾಳಿಕೆ). ತಾಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೆ ಕಾಯಿ ಸಿಕ್ಕುವದು (Prv.). See Prv. s. ತಾಳ 1.

ತಾಳಿಗೆ tâḷigĕ. (Šmd. 40). Tbh. of ತಾಲುಕ. The palate (see ಕಿರ್ಬ್ದಾಳಿಗೆ). 2, the throat (Bh. 1, 8, 34; 1, 10, 38; 3, 23, 11).

ತಾಳಿದ tâḷida. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಳಿಮೆ tâḷimĕ. = ತಾಳುಮೆ, ತಾಳ್ಮೆ. Patient endurance; patience; forbearance; perseverance (My.).

ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ tâlisa-patrĕ. = ಚಾಳಿಸಪತ್ರೆ, ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ, ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ, ತಾಲಿ 2, No. 4. (St. & Pl.; Mhr. ತಾಲೀಸಪತ್ರ, the name of a drug).

ತಾಳಿಸು tâlisu. To season food (My.; Tĕ. ತಾಲಿಂಚು; T., M. ತಾಳಿ). ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು (ಭರೂಟಕ Hlâ.). ತುಪ್ಪ ಹಾಲ್ ಎರಡರಲಿ ತಾಳಿಸಿದ ಹೊಯಿಗಲಪು (ಕ್ಷೀರಸ q. v., Mr. 216). ಕಣ್ಣವಂ ತಾಳಿಸೆ ಚರೂಟವೆನಿಸಿಕ್ಕು (217). ತುಪ್ಪದಲಿ ತಾಳಿಸಿದವೆಲ್ಲ ಭಕ್ಷವೆನಿಕ್ಕು (216). ಭವ್ಯಕಲ್ಪದ್ರುಮಫಲಂಗಳನ್ ಅನ್ವಯಾಮೃತದಿನ್ದೆ ತಾಳಿಸಿ (Bp. 8, 38). **2,** to temper, to sharpen, as weapons (Bh. 6, 4, 141).

ತಾಳೀಸಪತ್ರೆ tâlîsa-patrĕ. = ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ, etc. (My.).

ತಾಳು tâlu. 1. = ತಾಳ್. (C.). P. p. ತಾಳಿ. ತಾಳಲಾರದ ವಿರಹ ತಿಣಿಕಿದರೆ ಹೋದೀತೇ?—ತಾಳಿದವ ಬಾಳ್ಯಾನು (Prvs.). See Bp. 26, 41; Ršv. 13, 9; J. 2, 4; 29, 24; Dp. 172, 2; B. 3, 58; 4, 23. 120. 163. 182; 5, 22.

ತಾಳು tâlu. 2. (= ತಾಱು 2). — ತಾಳುಂ ತಟ್ಟುಂ. In confusion or disorder. — ತಾಳುಂ ತಟ್ಟುಂಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall to the ground in a confused manner (Abh. P. 11, 119). — ತಾಳುಂ ತಟ್ಟುಮ್ಬೊಯ್. -ಪೊಯ್. To beat indiscriminately or ad libitum (Abh. P. 13, after 54; 13, 64).

ತಾಳುಗೆ tâlugĕ. Tbh. of ತಾಲುಕ. The palate (ತಾಲು, ಕಾಕುದ Nr., Hlâ., Mr. 318). 2, the throat (Grj. 9, after 27).

ತಾಳುಮೆ tâlumĕ. = ತಾಳಿಮೆ, etc. (My.).

ತಾಳುವಿಕೆ tâluvikĕ. Patient endurance, etc. (ತಾಳಿಮೆ, ಸ್ಥಾಯಿ G.; My.).

ತಾಳೆ tâḷĕ. 1. = ತಾಳಿ 1. (B. 5, 50).

ತಾಳೆ tâḷĕ. 2. Tallying, agreement, as of accounts, etc., correspondence, relation of different statements, stories, etc. (Mhr. ತಾಳ, ತಾಳಾ). — ತಾಳೆ ನೋಡು. To compare together (My.). — ತಾಳೆ ಬೀಱು. To agree with (My.). — ತಾಳೆ ಹಾಕು. = ತಾಳೆ ನೋಡು. (My.).

ತಾಳೆ tâḷĕ. 3. = ತಾಲ 2, etc. The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. See ಶ್ರೀ-, ಹೆಣ್ಣು-. — ತಾಳೆಬೆಲ್ಲ. = ತಾಟಿಬೆಲ್ಲ. (My.). — ತಾಳೆಮರ. = ತಾಳೆ. (ತೃಣರಾಜ, ತಾಲ Si.; My.; B. 3, 47). ತಾಳೆಮರ ಉದ್ದವಾದರೆ ಕೋಱಿಗೆ ಬನ್ದದ್ದೇನು?—ತಾಳೆಮರ ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ತಾಟಿಹೂವಿಗೆ ಸರಿಯಾದೀತೇ? (Prvs.). — ತಾಳೆಯೋಲೆ. ತಾಳೆವೋಲೆ. -ಓಲೆ. = ತಾಳೆವಾಲೆ, ತಾಡವಾಲೆ, (ತಾಲಪತ್ರ). A hollow cylinder of palm-leaf, gold, etc. thrust through the lobe of the ear as an ornament, especially by women whose husbands are alive (My.). — ತಾಳೆವಾಲೆ. = ತಾಡವಾಲೆ, ತಾಳೆಯೋಲೆ. (My.). — ತಾಳೆವಾಲೇ ಮರ. = ತಾಡ-. The palmyra tree (Si. 166). — ತಾಳೆಹಣ್ಣು. A ripe palmyra-fruit. ತಾಳೆಹಣ್ಣು ತಾನೇ ಬಿದ್ದರೂ ಬಾಯಿದ ಮುಱಿವಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತು (Prv.). — ತಾಳೆಹೆಣ್ಡ. Palmyra-toddy (My.).

ತಾಳೇಸಪತ್ರೆ tâḷêsa-patrĕ. = ತಾಳಿಸಪತ್ರೆ, etc. (My.).

ತಾಳ್ಗೆ tâlgĕ. Tbh. of ತಾಲುಕ. (ಗಲ್ಲ Ćt. I, 45).

ತಾಳ್ದ tâlda. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಳ್ದು tâldu. (= ತಾಳ್ 1, q. v.). To hold, etc. (ಧಾರಣ Šmd. Dh.; ಧರಿಸು Šmd. 58 Cm.). ಇಸಿತತಿಶಯಂ ತಾಳ್ದುದು ಈ ಕನ್ನೆಯನ್ದಂ (66. 128). ತಾಳ್ದಿದ ಮಣಿದೊಡವಿನ ಕೆಮ್ಬೆಳಗು ಒದವಿರೆ (Ršv. 12, 42). See Ćpr. 1, 137; 2, 4. 35. 50. 72; 3, 9. 60; 8, 92.

ತಾಳ್ಮೆ tâlmĕ. = ತಾಳಿಮೆ, etc. (My.; B. 2, 20; ಶಾನ್ತಗುಣ, ಶಾನ್ತಿ, ಸಹನ, ಕ್ಷಮೆ, ಸುದಾರಿಕೆ G.). ತಾಳೆ ಇದ್ದ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಬೀಱಿ ಬಿದ್ದರೆ ಬಾಳ್ಯಾನು (Prv.).

ತಾಳ್ಳು tâḷḷu. = ತಾಳದ, etc. (My.).

ತಾಱ್ tâḷ. (ತಾಱು). 1. *Considered* to be Tbh. of ತಾಲ (ತಾಳ Šmd. 30). The palmyra tree, Borassus flabelliformis Lin. (ವೃಕ್ಷಭೇದ Šmd. Dh.; ಒನ್ದು ಮರ Šmd. I; ತರು Šm. 113; ಕಲ, ಧ್ವಜದ್ರುಮ, ಪತ್ರಿ Mr. 111; Tĕ. ತಾಡು). See ಕದ್ದಾಱು, ಕಿಱುದಾಱ್, ನೆಲ-. — ತಾಱ ಮರ. = ತಾಱ್. (ತೃಣರಾಜ, ತಾಲ Nr.). — ತಾಱುದ್ದ. -ಉದ್ದ. The height of a palmyra tree. ತಾಱುದ್ದಮ್ಬರಂ, as high as a palmyra (Abh. P. 13, 64). — ತಾಱೇೞುದ್ದ. -ಏೞು ಉದ್ದ. The height of seven palmyra trees (Râm. 6, 30, 8).

ತಾಱ್ tâḷ. (ತಾಱು). 2. = (ತಾರು), ತಾಲ 2, No. 3. The bar or bolt of a door (ಅಗುೞ Šmd. I; Šm. 113; T., M. ತಾಟ್, ತಾಳ್; M. also ತಾವು, ತಾಕ್ಕುಟಿ, ತಱುಸು; cf. ತಱ್ಕ; ತಾಪಾಳ್). See ಕೆಯ್ತಾಱು.

ತಾಱ್ tâḷ. 3. = ತಾಱು 1. The stem or stalk of corn, flowers, etc. (ಸೂರಣದ ದಣ್ಟು Šmd. I; T., M. ತಾಳ್).

ತಾಱ್ tâḷ. 4. = ತಾಱ, ತಾಱು 2. Being low; sinking; sloping, inclining (T. ತಾಟ್, low, deep; T., M. ತಾಟ್, ತಾಱು, to be low, etc.; to slope, incline; M. ತಾಱ್ಚ, sinking; see ತಱ್ಗು, ತಾಗು 4). **2,** the bottom (ಬುಡ Šm. 113, o. r. ಬುಡು; M. ತಾಱ್ಚ). — ತಾಱ್ವರ. The bottom of a tree or of a hill (My.; M. ತಾಱ್ವರೆ, declivity; a valley). — ತಾಱ್ವಾರ. A slope: a sloping front of a house, a veranda lower than the house (T., M.; Tĕ. ತಾವಾರ, ತಾರ್ವಾರ, ತಾರ್ವಾಳ; R.).

ತಾಱ tâḷa. = ತಾಱ್ 4. The bottom of a carriage (? ಘಟ Mr. 285). — ತಾಱವಾರ. = ತಾಱ್ವಾರ. (Si. 106). 2, (ಪ್ರತೋಳಿ, ವಿತಿಖೆ, etc. Si. 106, sic!).

ತಾಱು tâḷu. 1. = ತಾಱ್ 3. A corn-stalk the ea...

of which are deprived of grain. ತಾಳು ಒಡಿದರೆ ಕಾಳು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ತಾಳುಕುಪ್ಪೆ. A pile of such corn-stalks (My.).

ತಾಳು tâḷu. 2. = ತಾಳ್ 4. The bottom (My.). ಕೊನೇ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನು ತಾಳು ಕಡೆದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಾಳೆ³ tâḷĕ. The fragrant screw-pine, Pandanus odoratissimus Lin. (My.; T.). See ಕತ್ತಾಳೆ³, ಕದ್ದಾಳೆ³. — ತಾಳೆ³ಹುವ್ವು. The pandanus flower (Si. 166). — ತಾಳೆ³ಹೂ. = ತಾಳೆ³ಹುವ್ವು. ತಾಳೆಮರ ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ತಾಳೆ³ಹೂವಿಗೆ ಸರಿಯಾದೀತೇ? — ತಾಳೆ³ಹೂ ಶಿವನಿಗೆ ಆಗದು, ಸಮ್ಪಿಗೆಹೂ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಕೆ ಆಗದು (Prvs.). See Prv. s. ತುಬುಬು 2.

ತಿ ti. An affix for the formation of female nouns, *e. g.* ಪೊಳತಿ, ನರತಿ, ಎಡತಿ (Śmd. 244; *cf.* ಇತಿ), ಸಲುವತಿ.

ತಿ ti. A Tbh. of ತ್ರಿ (Śmd. 377; Mhr.).

ತಿಕ tika. = ತಿಗ. Tbh. of ತ್ರಿಕ. (ಮೇಖಲೆ, ಜಘನ Nn. 118; ಗುದ, ಅಪಾನ, ಪಾಯು Si. 208). ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಬಡಗಿ ಮಕ್ಕಳ ತಿಕಾ ಕೆತ್ತಿದ. — ತಿಕ ಮುಖ ಒನ್ದೇ ತಿಪ್ಪಾಭಟ್ಟರಿಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಶೂಲ.

ತಿಕಡಿ ti-kaḍi. = ತಿಕ್ಕಡಿ, ತಿಗಟಿ. A triangle, a mason's level (My.; Mhr. ತಿಕಟೀ); a cross (My. Rom. Catholics); a cross-stick instrument used in spinning thread and ropes (My.).

ತಿಕ್ಕ tikka. Tbh. of ತೀಕ್ಷ್ಣ (Śmd. 346. 456).

ತಿಕ್ಕಡಿ tikkaḍi. = ತಿಕಡಿ. (My.; Br.).

ತಿಕ್ಕಲು tikkalu. 1. The state of being confused or deranged in the mind (My.; Tĕ. ತಿಕ್ಕ, madness; T. ತಿಯಕ್ಕ, perturbation, confusion in the mind, etc.; M. ತಿರಕ್ಕು, thronging, pressing; precipitation, confusion; T. ತಿಯರಡಿ, ತಿಗರಡಿ = ತಿಯಕ್ಕ; ತಿಯಂಗು, to grow dejected, be perplexed or confounded = ಕಲಂಗು; ತಿಗೈ, to vacillate, stagger, be at stand not knowing which way to go, be astonished or confused, be dismayed or fear; *cf.* ದಿಗಲು). — ತಿಕ್ಕಲಾಟ. -ಆಟ. Confused behaviour (My.).

ತಿಕ್ಕಲು tikkalu. 2. Stuttering (My.; T., M. ತಿಕ್ಕು, to stutter; T. ತೆತ್ತು, to stammer; M. ತಿಕ್ಕು, straining, pressure, throng, *cf.* ತಿಣುಕು; stuttering). — ತಿಕ್ಕಲು ತಿಕ್ಕಲಾಗಿ ಮಾತಾಡು. To stutter (My.).

ತಿಕ್ಕಿಸು tikkisu. To cause to rub, etc. (My.; B. 3, 64).

ತಿಕ್ಕು tikku. To rub; to scour (ಉಜ್ಜು, ಮರ್ದಿಸು G.; My.; B. 1, 15. 22; 3, 20; 4, 60. 158; 5, 294; M. ತಿಟ್ಟು, ತಿರಕ್ಕು, ತಿಕ್ಕು, to press, throng, treat harshly; *cf.* ತಿಗಡು 2, ತಿಗುರು 1, ತೀಡು 2). **2,** to treat harshly, to annoy (My.). — ತಿಕ್ಕಾಟ. -ಆಟ. = ತಿಕ್ಕ್ಯಾಟ. (My.). — ತಿಕ್ಕ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Rubbing, grinding, scouring (ಘರ್ಷಣ G.; My.); annoying (My.).

ತಿಕ್ತ tikta. (Sharpened; sharpening); sharp, pungent; *bitter* (ಕಹಿ Nn. 147); one of the six modifications of flavour (see s. ಸೌರಭ್ಯ); pungency; bitterness; fragrance, perfume.

ತಿಕ್ತಕ tiktaka. Bitter. 2, *the plant Trichosanthes dioeca* Roxb. (ಪಡುವಲ ಬಳ್ಳಿ G.). 3, the tree or shrub Terminalia catappa Lin.

ತಿಕ್ತಕಿ tiktaki. N. of a plant (ಕಾರೆ Mr. 139).

ತಿಕ್ತಶಾಕ tikta-śâka. Bitter herbs or greens; *the plant Capparis trifoliata* Roxb.

ತಿಗ tiga. = ತಿಕ. Tbh. of ತ್ರಿಕ (Śmd. 378; ಕಟೀರ, ತ್ರಿಕಸ್ಥಾನ Hlâ.; ಕಟೀರ Mr. 331; ಮೇಖಲೆ 483); a triad (Bh. 2, 13, 50). See ಇತ್ತಿಗ.

ತಿಗಟಿ tigaṭi. = ತಿಕಡಿ, etc. A triangle, a mason's lever (B. 4, 110).

ತಿಗಟು tigaṭu. = ತಿಗಟಿ, ತಿಗಡು 1, ತಿಗಡೆ, ತಿಗುಡು, ತಿಗುಡೆ; ತೊಗಟು, etc. Rind, bark (My. occasionally).

ತಿಗಟೆ tigaṭĕ. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡಿ tigaḍi. = ತಗಡಿ. Fraud (My.; H.; see ತಾರ-). — ತಿಗಡಿ ಬಿಗಡಿ. dupl. = ತಿಗಡಿ. (My.).

ತಿಗಡು tigaḍu. 1. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡು tigaḍu. 2. = ತಿಕ್ಕು. (Bh. 6, 2, 4).

ತಿಗಡುಗ tigaḍuga. — ತಿಗಡುಗಮರ. (ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣ, ಪತ್ರೋರ್ಣ, ನಟ, ಕಟ್ವಂಗ, ಟುಣ್ಟುಕ, ಶ್ಯೋನಾಕ, ದೀರ್ಘವೃನ್ತ, etc., ಹೆಮ್ಮರ, ದೊಡ್ಡ ಮರ Si. 135).

ತಿಗಡೆ tigaḍĕ. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗಡೆ tigaḍĕ. = ತಿಗುಡು, ತಿಗುಡೆ, ತೆಗಡೆ. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟೆ (or ತ್ರಿವೃತೆ). Indian jalap (My.; ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ, ಸರಲೆ, ತ್ರಿಪುಟೆ, ತ್ರಿವೃತ, ತ್ರಿಭಣ್ಡಿ, ರೇಚನಿ, ಕೆಚ್ಚನೇ ತಗಡೆ, ಬಿಳೀ ತಿಗಡೆ, ಭೇದಿ ಆಗುವ ಲಾಲ್ತಿಗಡೆ; ಶ್ಯಾಮೆ, ಪಾಲಿನ್ದಿ, ಸುವೇಣಿಕೆ, ಕಾಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕರೆ ಲಾಲ್ತಿಗಡೆ Si. 148; Tĕ. ತೆಗಡ). — ತಿಗಡೆಬಳ್ಳಿ. The Indian jalap creeper, Ipomoea turpethum R. Br. (or Convolvulus turpethum Lin., St. & Pl.).

ತಿಗಣೆ tigaṇĕ. = ತಗಣೆ, etc. (My.).

ತಿಗರಿ tigari. = ತಿಗುರಿ. (My.; T. ತಿಗಿರಿಗೈ).

ತಿಗಳ tigaḷa. = ತಿಗುಳ. A Tamil̤ man, especially an emigrant (My.). ತಿಗಳ ತಾ ಕೆಡುತ್ತಾ ಏಳು ನೆರೇ ಕೆಡಿಸಿದ (Prv.).

ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ tigaḷa-gitti. = ತಿಗಳಿತಿ. (My.). ತಿಗಳಗಿತ್ತಿಯ ಬಾಯಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಹೊಡೆಯ ಬೇಡ (Prv.).

ತಿಗಳಿತಿ tigaḷa-iti. = ತಿಗುಳಿತಿ. A Tamil̤ woman. ತಿಗಳಿತೀ ಬಾಯಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಬಗುಳೋ ನಾಯಿ ಬಡಿಯ ಬೇಡ (Prv.).

ತಿಗುಡು tiguḍu. = ತಿಗಟು, etc. (Abh. P. 14, 17; J. 28, 44; My.; G. 264). ಮರದ ತಿಗುಡು (ತ್ವಕ್, ವಲ್ಕ, etc. Mr. 105).

ತಿಗುಡು tiguḍu. = ತಿಗಡೆ. See ಅಲ್ತಿಗುಡು.

ತಿಗುಡೆ tiguḍĕ. = ತಿಗಟು, etc. (My.).

ತಿಗುಡೆ tiguḍĕ. = ತಿಗಡೆ, etc. (ಮೂಲಪಿಕೆ Mr. 141). See ಕರಿಯ-, ಬಿಳಿಯ-.

ತಿಗುಣ ti-guṇa. Tbh. of ತ್ರಿಗುಣ (Śmd. 376. 378).

ತಿಗುಣೆ tiguṇĕ. = ತಿಗಣೆ, etc. (My.).

ತಿಗುರಿ tiguri. = ತಿಗರಿ, ತಿಗುರು 3. A wheel, especially a potter's wheel (ಚಕ್ರ Ćt. I, 64; Mr. 383. 516; T. ತಿಗಿರಿ; My.; Abh. P. 4, 107; Bp. 21, 27). ಕುಮ್ಬಾರರ ತಿಗುರಿ (ಕುಲಾಲಚಕ್ರ Nn. 49. 85). ಕೇಲಂ ಮಾಡುವ ತಿಗುರಿಯ ಕೋಲನ್ತೆ ವೋಲ್ (Śmd. 84).

ತಿಗುರು tiguru. 1. (= ತಿಮಿರ್ 1, ತೀಡು 2; *cf.* ತಿಕ್ಕು). To rub; to annoy (Ćpr. 7, 47); to rub on, as an unguent, etc., on the body (T. ತಿಮಿರ್, ತುವರ್). ತಿಗುರಿದ ಅನುಲೇಪನ (J. 16, 4). ಪಚ್ಚೆಕರ್ಪೂರದ ಪುಡಿಯ ಮೆಯ್ಯೆ ತಿಗುರಿದೊಡೆ (21, 2).

ತಿಗುರು tiguru. 2. (= ತಿಮಿರ್ 2). An unguent, a perfume. ತಿಗುರನಿಕ್ಕುವುದು (ಉದ್ವರ್ತನ, ಉತ್ಸಾದನ Nr.). ತಿಗುರಿನ ಅರಿಸಿನ (ಕಳವಂಜಳ Čt. I, 63). See Bp. 12, 11; 15, 9; Bh. 1, 13, 2; 10, 5, 41; J. 18, 29; 30, 17; ಬಾವನ್ನ-.

ತಿಗುರು tiguru. 3. = ತಿಗುರಿ, etc. See ವೊಳೆದಿಗುರು.

ತಿಗುಳ tigu̥la. = ತಿಗಳ. (ದ್ರವಿಡ Šm. 64; ದ್ರಾವಿಡ Mr. 382). ಕಾಲಕೂಟದ ವಿಷವು, ಚೇಟಿಯ, ನಪ್ಪಿದ ಹಗೆಯು, ಹಾವಿನ ಜುಟಿಚ, ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೇಡ! (Sp.). ತಿಗುಳಜನಗೇಣಿಗಿನ್ದ ಬಗ ಳುವ ತುನಿ ಲೇಸು, ಮುಗುಳಿಯ ಮರದ ನೆರಳಿನಿನ್ದ ನುಂಗುವಾ ನೆಗಡಿ ಲೇಸು! (Sp.). — ತಿಗುಳರಾವುತ. A Tamil horseman (Bh. 6, 4, 67).

ತಿಗುಳಿತಿ tigu̥la-iti. (Šmd. 42 Mdb.). = ತಿಗಳಿತಿ.

ತಿಗ್ಗಾ tiggâ. = ತಿರಗಂಚೆ, ತಿರುಗಾ. — ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. dupl. = ತಿರುಗಾ ಮುರುಗಾ. So that a turning and breaking takes place: in a very rough manner (My.). ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಎಟಿ, ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ ಹೀಜು (My.).

ತಿಗ್ಮ tigma. Sharp, pointed; pungent; violent; *hot, fiery; heat.*

ತಿಗ್ಮಕರ tigma-kara. = ತಿಗ್ಮಾಂಶು. (Čpr. 2, 66).

ತಿಗ್ಮತೆ tigmatĕ. Sharpness, pungency; heat. (Čpr. 5, 71).

ತಿಗ್ಮಾಂಶು tigma-amšu. Hot-rayed: *the sun.*

ತಿಂಗ tinga. An abbreviation of ತಿಂಗಳ್. (My.). ಒನ್ದು ತಿಂಗ, ಎರಡು ತಿಂಗ, etc. (My.). — ತಿಂಗ ತಿಂಗಳು. rep. ತಿಂಗ ತಿಂಗಳಿಗೆ, from month to month (My.; B. 2, 41).

ತಿಂಗಳ್ tingal̥. ತಿಂಗಳು. = ತಿಂಗ, ತಿಂಗಳ. The moon; a month (ಪೆಱೆ, ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 96; ಇಂಗದಿರ, ಅಮರ್ದುಗದಿರ II, 18; ಚಳಿಗದಿರ, ಸವಿಗಡಲಣುಗ, ಜೊನ್ನೊಡಲ, ತಣ್ಗದಿರ, ಚನ್ದಿರ, etc. Šm. 15. 16; ಕಂಜವೈರಿ, ಮಾಸ 112; ಚನ್ದಿರ Kk. 11*b;* C. as ತಿಂಗಳು; T., M.; Tĕ. ನೆಲೆ; T., M. ತಿಗಟ್, to shine; light; see s. ಚೂಪು 1). ಮನುಷ್ಯರ ಒನ್ದು ತಿಂಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಒನ್ದು ದಿವಸ (Hlâ.). ಬೆಸಲಹ ತಿಂಗಳು (ಸೂತಿಮಾಸ, etc. Nr.). ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕು (= ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. My.). See Čpr. 1, 59; Bp. 3, 4; J. 5, 18; 15, 44; B. 4, 222; Si. 41. 42; ಅಱುದಿಂಗಳ್, ಬೆಳು-, ಬೆಳ್-. — ತಿಂಗಳು ದಾಟದರೂ ಮಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ. — ತಿಂಗಳು ಹೋದರೂ ಅಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ತಿಂಗಳಂ ಸೂಡಿದವ. Šiva (Bp. 1, 32). — ತಿಂಗಳಣುಗ. -ಅಣುಗ. The moon's son: the planet Mercury (ಬುಧ, ಸೌಮ್ಯ Šm. 17). — ತಿಂಗಳವರೆ. -ಅವರೆ. An avarĕ that generally bears every month (My.). — ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು. = ತಿಂಗ ತಿಂಗಳು. ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ, -ಗೂ. = ತಿಂಗ ತಿಂಗಳಿಗೆ. (B. 5, 303; Si. 244. 422). — ತಿಂಗಳುವರಿ. For a month (B. 5, 276).

ತಿಂಗಳ tingal̥a. = ತಿಂಗಳ್, etc. (G. 104).

ತಿಂಗಳಿಗೆ tingal̥igĕ. A mark made with coloured clay, etc. upon the forehead (ಜೂಳಿಯ, ನೇರ ಬೊಟ್ಟು Kk. 27, Šm. 72; ತಿಲಕ Šs.).

ತಿಂಗಳು tingal̥u. = ತಿಂಗಳ್, q. v. (C.).

ತಿಟ್ಟ tiṭṭa. 1. (= ತಿಟ್ಟು 1). Mass: quantity, number (Mr. 63).

ತಿಟ್ಟ tiṭṭa. 2. (T. ತೆಱ್ಱಿ, a painted gallery or corridor, especially in a heathen fane; a raised seat under the veranda of a house, the wall of which is sometimes painted with figures = ಚಿತ್ರಗೂಡ). — ತಿಟ್ಟವಿಡು. -ಇಡು. (Šmd. 283). To delineate, to sketch, etc. (ಚಿತ್ರಪ್ರಾರಮ್ಭ Šmd. Dh.).

ತಿಟ್ಟನೆ tiṭṭanĕ. = ತಿಱ್ಱನೆ. Whirlingly, hurriedly, confusedly (ತಿಱ್ಱನೆ, ಬಟ್ಟನೆ, ಭ್ರಮಾರ್ಥ Šmd. 392, o. r. ಬಿಟ್ಟನೆ; ಬಟ್ಟನೆ, etc. Čt. I, 15; M. ತಿಡುದಿಡೆ, hurriedly; ತಿಣ್ಣಂ, quickly, hurriedly). ದುರ್ವಿಮೋಹದಿಂ ತಿಟ್ಟನೆ ಬನ್ದಿ (Sâstrasâra in W. v. 1254).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 1. = (ತಿಟ್ಟ 1), ತಿಟ್ಟೆ 1, ದಿಡ್ಡ, ದಿಡ್ಡು, (ದಿಣ್ಣೆ, ದೀಣ್ಣು). Rising ground, a hillock (ಉನ್ನತಭೂಮಿ Šmd. Dh.; ಉನ್ನತದ ಧರಣಿ Šm. 88; My.; Tĕ., M. ತಿಟ್ಟು, ತಿಟ್ಟೆ; T. ತಿಟ್ಟೈ, ತಿಡರ್, ತಿಡಲ್; *cf.* ತಿಣಿ, ತಿಣ್ಣ).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 2. (= ತೆಗಟ್ 1). To abuse, to scold (ಭರ್ತ್ಸನ Šmd. Dh.; T., Tĕ.).

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 3. (= ತೆಗಟ್ 2). Abuse, scolding (ಬಯ್ಗುಳ್ Šmd. II, o. r. ಬಯ್ಗುಳ್; ಬಯ್ಗುಳ್ Čt. I, 47; ಗಾಳಿವಾತು, ಬಯ್ಗುಳ್ Kk. 90; ಗಾಳಿವಾತು, ಬಯ್ಗುಳ್ Šm. 53; ಬಯ್ಗುಳ್ 88; Tĕ., T.).

ತಿಟ್ಟೆ tiṭṭĕ. 1. = ತಿಟ್ಟು 1, etc. (Si. 112).

ತಿಟ್ಟೆ tiṭṭĕ. 2. = ಜಿಟ್ಟೆ 1, q. v.

ತಿಣ tiṇa. Tbh. of ತೃಣ (Šmd. 353; Šs.).

ತಿಣಕು tiṇaku. = ತಿಣುಕು, q. v. (My.). ರಾಯರ ಹೆಣ್ಡತಿ ಹೆತ್ತರೆ ಊರೆಲ್ಲ ತಿಣಕ ಬೇಕೋ? (Prv.).

ತಿಣಿ tiṇi. To be united or mixed together; to be crowded or closely packed; to be full or filled (ಸಂಕೀರ್ಣ Šmd. Dh.; T. ತಿಣಿ, ತಿಣ್ಮೈ; M. ತಿಣರ್, to swell; see ತಿಟ್ಟು 1, ತಿನ್ತಿಣಿ, ತಿಪ್ಪೆ, ತಿಮ್ಬು 2, ತೀವು, ತೆಮಳ್ದು, ತೆಮ್ಮಲ್).

ತಿಣಿಕು tiṇiku. = ತಿಣುಕು, etc. (My.). ತಿಣಿಕಿದನು ಫಣಿರಾಯ ರಾಮಾಯಣದ ಕವಿಗಳ ಭಾರದಲಿ (Bh. 1, 8, 11). ಕನಕನ ಕವಿತ್ವ ತಿಣಿಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು. — ತಾಳಲಾರದ ವಿರಹ ತಿಣಿಕಿದರೆ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.)

ತಿಣುಕು tiṇuku. = ತಿಣಕು, ತಿಣಿಕು. To use pressure or strain, as in childbirth or in easing nature (My.; Tĕ. ತಿನುಕು). **2,** to press, to make violent efforts; to undergo trouble (My.). **3,** to fart (ಅಪಾನವಾಯು Šmd. Dh., o. r. ತಿಣಕು). (See ತಿಕ್ಕಲು 2 and ತಿಕ್ಕು; T. ತಿಣುಂಗು, to be straitened; M. ತಿಣ್ಣು, to be thronged, tight, dense). — ತಿಣುಕಾಟ. -ಆಟ. Trouble (My.).

ತಿಣ್ಡಿ tiṇḍi. 1. Food (My.; Tĕ.; T. ತಿನ್ಡಿ). ಬಹಳ ತಿಣ್ಡಿ ತಿಮ್ಬುವವನು (ಭಕ್ಷಕ, ಘಸ್ಮರ, ಅದ್ಮರ Si. 358). ತಿಣ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚಿ ತಿರುಮುತ್ತೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಿರುಪುಟ್ಟ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ತು (Prv.). See ದೆವ್ವ-, ಹೆಡ್ತಿಣ್ಡಿ. — ತಿಣ್ಡಿಕೋರ. A glutton (My.). — ತಿಣ್ಡಿಪೋತ. = ತಿಣ್ಡಿಹೋತ. (My.). — ತಿಣ್ಡಿಬಾಕ. = ತಿಣ್ಡಿಕೋರ. (My.). — ತಿಣ್ಡಿಬಾಕಳು. A female glutton (My.). — ತಿಣ್ಡಿಹೋಕ. = ತಿಣ್ಡಿಕೋರ. (My.). — ತಿಣ್ಡಿಹೋತ. = ತಿಣ್ಡಿಹೋಕ. (My.). — ತಿಣ್ಡಿಹೋತತನ. Gluttony (My.).

ತಿಣ್ಡಿ tiṇḍi. 2. (= ತಿನಸು 2, etc.). Itching; the itch (ಕಣ್ಡು, ಕಣ್ಡೂಯೆ, ತಿಮಿರ G.).

ತಿಣ್ಡಿಗಾತಿ tiṇḍi-gâti. A female glutton (My.).

ತಿಣ್ಡಿಗಾಱ tiṇḍi-gâṟa. A male glutton (My.).

ತಿಣ್ಣ tiṇṇa. Thickness stoutness; greatness; weight, gravity; excess (ಪಿರಿದು Čt. I, 107; ಭಾರ II,

31; ದೊಡ್ಡಿತು, ಭಾರ Kk. 63; Šsv. 3, 14; J. 16, 17; 30, 35; T., M. ತಿಣ್, ತಿಣ್ಣ; T. ತಿಣಿ, to be stout, strong; *cf.* ತಿಣಿ, etc.). — ತಿಣ್ಣಂ, excessively (Abh. P. 9, 42; 13, after 122; 14, 173). — ತಿಣ್ಣಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A large branch (Grj. 1, after 131). — ತಿಣ್ಣಮಾಗು. -ಆಗು. To become large or great; to become excessive, etc. (Abh. P. 9, 32; 11, 178; 13, after 54; J. 34, 2). ಕೊಮ್ಬುಟಿಪಿದ ಮರದಿನ್ದೆ ಅಗ್ಗಳಂ ತಿಣ್ಣಮ್ ಆದಂ (Šmd. 289). — ತಿಣ್ಣಮೊಲೆ. A large, full breast (J. 8, 18; 16, 3; 18, 34).

ತಿಣ್ಪು tiṇpu. (= ತಿಣ್ಣ). ಪರಪೆ ಕೇಕಿಗಳ ತಾಣ್ಡವಮಂ ಸುಣ್ಣರದ ತಿಣ್ಪು ಘನಘೋಷಗಭೀರಂ (Kâvy. I, 1b, 43; Šmd. 83, where o. r. ಬಿಣ್ಪು).

ತಿತವು titavu. *A sieve, a cribble.*

ತಿತಿ titi. 1. Tbh. of ಸ್ಥಿತಿ (My.; Bp. 7, 13).

ತಿತಿ titi. 2. Tbh. of ತಿಥಿ (My.).

ತಿತಿಕ್ಷು titikshu. *Patient, enduring patiently.*

ತಿತಿಕ್ಷೆ titikshĕ. *Forbearance, patience, resignation.*

ತಿತ್ತಣ tittaṇa. = ತಿತ್ತಿಣ, q. v.

ತಿತ್ತಿ titti. = ತಿದಿ. Tbh. of ದೃತಿ. A leather bag; a bag in general (My.; Tĕ.; Râghĕ. 17, 67). ಸಮ್ಮದ ತಿತ್ತಿ (ಮೊಟ್ಟೆ Šm. 89).

ತಿತ್ತಿಣ tit-tiṇa. The sound of a lute (ವೀಣೆಯ ಧ್ವನಿ Mr. 81, o. r. ತಿತ್ತಣ; T. ತಿಣ್ಣೆನ್, to vibrate, said of the sound of the string of any musical instrument).

ತಿತ್ತಿರಿ tittiri. 1. *The francoline partridge.* — ತಿತ್ತಿರಿವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. (ತಿತ್ತಿರಿ Nr.).

ತಿತ್ತಿರಿ tittiri. 2. (= ತುತೂರಿ, etc.). (Râm. 3, 6, 3).

ತಿಥಿ tithi. = ತಿತಿ 2. *A lunar day, the thirtieth part of a whole lunation.* ನಾಡಿ ಅಱುವತ್ತಾಗಲ್ ಒನ್ದು ತಿಥಿ ಅಕ್ಕು (Mr. 68) 2, an annual ceremony at which Brâhmaṇas present offerings to the manes or deceased ancestors (My.).

ತಿಥಿಪ್ರಸ್ತ tithi-prasta. = ತಿಥಿ No. 2. (My.; Si. 244).

ತಿದಿ tidi. = ತಿತ್ತಿ. Tbh. of ದೃತಿ. A pair of bellows (ಭಸ್ತ್ರ, ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಿಕೆ Nr., Si. 345; ದೃತಿ, ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಕ Hlâ., Mr. 453; C.). ತಿದಿಯೂದು (My.; B. 4, 157), ತಿದಿಯೊತ್ತು (My.). 2, skin, hide (Bp. 57, 25). See Prv. s. ಬೋಧನೆ.

ತಿದ್ದಿಕೆ tiddikĕ. Correction, etc. (My.).

ತಿದ್ದಿಸು tiddisu. = ತಿರ್ದಿಸು. To cause to correct, train, etc. (My.).

ತಿದ್ದು tiddu. 1. = ತಿರ್ದು 1. To make straight or right; to correct, to rectify mistakes, to mend; to improve; to reform; to train, to break in (C.; Tĕ. ದಿದ್ದು; T. ತಿತ್ತು, ತಿರುತ್ತು; M. ತಿರುತ್ತು). ಸರ್ವರ ವಿಚಾರಮಂ ತಿದ್ದುವನಂ (ಕಾರಣಿಕ, ಪರೀಕ್ಷಕ Mr. 244). ತಿದ್ದಲೆನ್ದು ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ, ಪೃಷ್ಠವಾಹ್); ತಿದ್ದಲಾದ ಹೋರಿ (ದಮ್ಯ, ವತ್ಸತರ Nr.). See J. 18, 49; 30, 28. 29. 50; Dp. 148, 2. 6; B. 4, 209; 5, 195. 196. 198. 276; Si. 275. 319. **2,** to settle or pay, to discharge a debt (Bp. 42, 13; Tĕ., T.).

ತಿದ್ದು tiddu. 2. = ತಿರ್ದು 2. Making straight, etc. — ತಿದ್ದುಪಡಿ. = ತಿದ್ದುಪಾಟ. (My.). — ತಿದ್ದುಪಾಟ. A corrected, reformed, etc. state or condition (My.). — ತಿದ್ದುಪಾಟು. = ತಿದ್ದುಪಾಟ. (My.; B. 4, 140).

ತಿದ್ದುವಿಕೆ tidduvikĕ. Correcting, improving, etc. (B. 4, 209; My.).

ತಿನ್ tin. 1. = ತಿನು, ತಿನ್ನು, ತಿಮ್ಬು 1. To eat, especially such things in the eating of which the teeth have to be used for biting, as flesh (Bp. 48, 13; Si. 358. 416. 461; Ršv. 5, 119; Abh. P. 13, 66; C. as ತಿನ್ನು), bread, cakes (C. as ತಿನ್ನು; Jńs. 22, 30), fruits (C. as ತಿನ್ನು), grass (Si. 165; C. as ತಿನ್ನು), etc., and occasionally, in *abusing,* also rice (Bh. 1, 10, 30 and Prv. s. ತಿರಿಕೆ; ಖಾದನ Šmd. Dh.; T.; M. ತಿನ್ನು; Tĕ. ತಿನು). P. p. ತಿನ್ದು (C. of ತಿನ್ನು); part. neg. ತಿನ್ನದೆ (Šmd. 87); present or future relative participle ತಿಮ್ಬ (27. 275). ತಿನಲ್ ಕೊನ್ದಂ (86, o. r. ಕೊಣ್ಡಂ). ನೀನುಮ್ ಆನುಂ ತಿಮ್ಬಂ! (275). ಮಾಂಸವ ತಿಮ್ಬವ (ಆಮಿಷಾಶಿ Nr.). ಅಡಗುದಿಮ್ಬನು (ಶೌಷ್ಕಲ Hlâ.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಮಣ್ಡಲಿ, ಜಾಹಕ Mr. 164). ಹೆಱರ್ ಅರಿಕ್ಕಿದುದಂ ತಿಮ್ಬವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc.); ಅಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿಮ್ಬವಂ (ಶೌಷ್ಕಲ Mr. 231); ಎಲ್ಲವಂ ತಿಮ್ಬವಂ (ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ 234). ಮಾಂಸವ ತಿಮ್ಬುವನು (ಮಾಂಸಜೀವಿ Nn. 92). ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬವಂ (ಬೊಸ್ಸುಕ, etc. Kk. 36; Šm. 46). **2,** to suffer or undergo, as blows, etc. (C. as ತಿನ್ನು; Tĕ.; see ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು). **3,** to take, to receive, as bribes (C. as ತಿನ್ನು).

ತಿನ್ tin. 2. = ತಿನಸು 2, etc. ತಿಂಗೆ (Čpr. 5, after 64).

ತಿನಸ tinasa. = ತಿನಸು 1, ತಿನಿಸು 1. Food (for the teeth; *cf.* ತಿಣ್ಡಿ 1). — ತಿನಸಗೂಳಿ. A glutton (B. 3, 40; 5, 28).

ತಿನಸು tinasu. 1. = ತಿನಸ, etc. (My.). — ತಿನಸುಗೂಳಿ. = ತಿನಸ-. (B. 5, 255). — ತಿನಸುಬಕ್ಕ. = ತಿನಿಸುಬಕ್ಕ. A glutton (ಅದ್ಮರ G.).

ತಿನಸು tinasu. 2. = ತಿನ್ 2, ತಿನಿಸು 2, ತಿಮ್, ತೆನಸು. Irritation in the skin, itching; the itch (ಕಣ್ಡೂತಿ, ಖರ್ಜು, etc. Hlâ.; Čpr. 6, after 28; My.; T. ತಿನವು; Tĕ. ತೆನವು; *cf.* ತಿಣ್ಡಿ 2, ತಿಮರ, etc.); irritability (B. 5, 32).

ತಿನಸು tinasu. 3. = ತಿನಿಸು 3, ತಿನ್ನಿಸು. To cause to eat, to make eat, to feed, etc. (My.).

ತಿನಾಳಿ tinâḷi. = ತೀನಾಳಿ, q. v.

ತಿನಿ tini. = ತಿನ್ನಿ. Eating; an eater. (M. ತಿನ್ನಿ). See ಪಿಟಿ-.

ತಿನಿಕೆ tinikĕ. The plant Holcus sorghum (Sk.). See ಕಲಿಕೆ.

ತಿನಿಶ tiniša. *The tree Dalbergia oujeinensis* Roxb.

ತಿನಿಸು tinisu. 1. = ತಿನಸ, etc. (My.). ಕಾಱು ಮುನ್ತಾದ ತಿನಿಸು (ವಿವಧ G.). — ತಿನಿಸುಬಕ್ಕ. = ತಿನಸುಬಕ್ಕ. (B. 3, 85).

ತಿನಿಸು tinisu. 2. = ತಿನಸು 2, etc. (My.).

ತಿನಿಸು tinisu. 3. = ತಿನಸು 3, etc. (My.; B. 3, 17). ತಿನಿಸುಣಿಸುವುದು (B. 5, 283).

ತಿನು tinu. = ತಿನ್ 1, etc. (My.). P. p. ತಿನ್ದು. ತಿನಲಿ! (J. 26, 64).

ತಿನ್ತಿಡಿ tintiḍi. = ತಿನ್ತಿಣಿ. *The tamarind tree, Tamarindus indica.*

ತಿನ್ತಿಡೀಕ tintiḍîka. = ತಿನ್ತಿಡಿ, ತಿನ್ತಿಣೀಕ. 2, *a sour sauce,* especially one made of the fruit of the tamarind tree.

ತಿನ್ತಿಣಿ tintiṇi. (fr. ತಿಣಿ). A mass, a crowd, a multitude, a row (ಗೊನ್ದಣಿ, ಥಟ್ಟು, ತೆಮ್ಮಲ್, ತೆರಳ್ಕೆ,

ತಜ್ಞ, ಸನ್ನೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; Kk. 17). See Šmd. 235; Čpr. 7, after 81; Grj. 10, after 79; Bp. 35, 56; 37, 27; Râm. 1, 13, 9; J. 3, 25.

ತಿನ್ತ್ರಿಣಿಸು tintiṇisu. To be crowded, etc. (Grj. 2, 102; J. 33, 20).

ತಿನ್ತ್ರಿಣಿ tintriṇi. = ತಿನ್ತ್ರಿಡಿ. (My. Amara).

ತಿನ್ತ್ರಿಣೀಕ tintriṇîka. = ತಿನ್ತ್ರಿಡೀಕ No. 1. (ಚಿಂಚೆ, ಅವ್ಲು, ಪುಣಿಸೆ Mr. 125; Bp. 19, 66).

ತಿನ್ತು tintu. = ತಿನ್ದಿತು. Third person singular imperfect (C.). ಹಾಗದ ಕೋಟಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ತು.— ಎತ್ತನ್ತು ಹುಲಿ ತಿನ್ತು, ಸಬರ ಮುರಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ತು.— ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಕಾಗೆ ರಾಗೀ ತಿನ್ತು (Prvs.).

ತಿನ್ದು tindu. P. p. of ತಿನ್ 1, etc. (C.).

ತಿನ್ದುಕ tinduka. *The tree Diospyros embryopteris* Pers.

ತಿನ್ದುಕಿ tinduki. *The tree Diospyros embryopteris* Pers.; *its resinous fruit.*

ತಿನ್ನ tinna. That which in eating is left: orts (ಎಂಜಲ್, ಎವುಳ್ಳಿ, ಪತ್ತಳೆ Šs.).

ತಿನ್ನಾಳಿ tinnâḷi. = ತೀನಾಳಿ. A glutton (My.).

ತಿನ್ನಿ tinni. = ತಿನಿ. See ತುಡು.

ತಿನ್ನಿಸು tinnisu. = ತಿನಸು 3, etc. (C.; B. 3, 86).

ತಿನ್ನು tinnu. = ತಿನ್ 1, etc. (C.). P. p. ತಿನ್ದು. ಮೊಣ್ಣನ ಕೊನ್ದವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಯ ತಿನ್ದವರಿಲ್ಲ.— ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಸಣ್ಣ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನನ್ತೆ.— ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಹಿಡಿಯುವವರು ಮೂಱು ಮನ್ದಿ.— ತಿನ್ದವನ ತೀನಿ ಹೆಚ್ಚು, ಮಿನ್ದವನ ಕೊಟಿ ಹೆಚ್ಚು.— ತಿನ್ದು ಸೊಕ್ಕಿದ ಸನ್ಯಾಸಿ ಮಠ ಸುಟ್ಟ (Prvs.).

ತಿಪುರ tipura. Tbh. of ತ್ರಿಪುರ. (Č. Bp. 42 sum.).

ತಿಪುರಾನ್ತಕ tipura-antaka. Tbh. of ತ್ರಿಪುರಾನ್ತಕ (Šmd. 376).

ತಿಪುರಾರಿ tipura-ari. Tbh. of ತ್ರಿಪುರಾರಿ. (My.).

ತಿಪ್ಪ tippa. (fr. ತಿಪ್ಪೆ). (A man of the dung-hill): N. (My.). See Prv. s. ತಿಪ್ಪೆ. — ತಿಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. ತಥಾವತು ಗಾಱಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೇನು ಕೋಪ? — ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೆ ಸೂಜ ಮೇಲು, ಕಳ್ಳಗೆ ಬಾಯಿ ಮೇಲು (Prvs.). — ತಿಪ್ಪಾ ಭಟ್ಟ. N. ತಿಕ ಮುಖ ಒನ್ದೇ ತಿಪ್ಪಾ ಭಟ್ಟರಿಗೆ (Prv.).

ತಿಪ್ಪಲಿ tippali. Piper longum Lin. (Sk. ಪಿಪ್ಪಲಿ; My.; T.).

ತಿಪ್ಪುಳ್ tippuḷ. (Šmd. 48). = ತುಪ್ಪುಳ್, etc. A bird's wing or feather (ಪಕ್ಕಿಯ ಗಱಿ Šmd. I; ಗಱಿ Šmd. II, Šm. 30; ಗಱಿ Kk. 84, o. r. ತುಪ್ಪುಳ್).

ತಿಪ್ಪೆ tippĕ. (= ತಿಟ್ಟು 1). A heap, a hillock (My.; T. ತಿಪ್ಪೈ); a dung-hill (My.; Tĕ.; B. 3, 48). ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲಣ ಅಱಿವೆಯಾದರೂ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಬಿರುದು.— ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲಣ ದೀವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬನ್ದಿತೋ?— ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲೆ ಕುಣ್ದ್ರುವವಗೆ ತಕ್ಕ ಯಾತಕೆ?— ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ, ಉಪ್ಪರಿಗೇ ಕನಸು ಕಣ್ಡ ಹಾಗೆ.— ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲೆಯೇ ಮುಪ್ಪಾದ ಕುಮ್ಬಾಱಿತಿಪ್ಪ (Prvs.).

ತಿಬ್ಬ tibba. Tbh. of ತೀವ್ರ (Šmd. 345; II; Kk. 85; Čt. I, 65; II, 104; ತೀಘ್ರ Šm. 61; Šsv. 4, 40).

ತಿಬ್ಬಳಿ tibbaḷi. (= ತಿಳವಳಿಕೆ). Understanding, intellect, knowledge (My.).

ತಿಬ್ಬಿ tibbi. = ಟಿಬ್ಬಿ. A manner of stitching (My.; Mhr., H. ಟೀಪ್).

ತಿಬ್ಬು tibbu. = (ತಿರಿ 4), ತಿರು 1, ತಿರುವು 2, ತಿರ್ಪು, ತಿರ್ಬು. The string of a bow (ತಿರು, ಜಿಲ್ಲ ನಾರಿ Šs.).

ತಿಮ್ tim. = ತಿನ್ 2, etc. — ತಿಮ್ಮಸೆ. To rub an itching (Čpr. 5, 63; 8, 69; V. 40, 44).

ತಿಮರ timara. = ತಿನ್ 2, (ತಿನಸು 2, etc.), ತಿಮ್, ತಿಮುರು, ತಿಮಿರ, ತಿಮಿರು 2, ತೀಟ 2, ತೀಟೆ, ತೀಟ್ಟೆ, ತೆವಲು, ತೆವುಲು. Irritation in the skin, itching (My.); the itch. (Tĕ. ತಿಮಿರಿ).

ತಿಮುರು timaru. = ತಿಮರ, etc. (My.). ತಿಮುರು ತುಱಿಸಿದರೆ ಅರಸಿನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತಿಮಿ timi. = ತಿವಿ 1. (My.).

ತಿಮಿ timi. *A fish in general.* 2, *a fabulous fish of an enormous size.*

ತಿಮಿಂಗಿಲ timi-ṅ-gila. Swallowing even the timi: *a large fabulous fish.* ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿಗಳ್ ಅದು ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಪಿರಿದಪ್ಪ ಮೀನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 410).

ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ timiṅgila-gila. *A large fabulous fish.*

ತಿಮಿತ timita. Tbh. of ಸ್ತಿಮಿತ (Šmd. 358; Čpr. 7, 151).

ತಿಮಿರ್ timir. 1. = (ತಿಗುರು 1), ತಿಮಿರು 1, (ತೆಮರ್ 2). To rub and clean the skin (ತ್ವಙ್ಮಲವಿಸರ್ಜನ Šmd. Dh.). ತಿಮಿರ್ದಂ (Šmd. 49).

ತಿಮಿರ್ timir. 2. = ತಿವಿರ್ (Šmd. 128), ತಿಗುರು 2. ತಿಮಿರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). See ಪಜ್ಜೆದಿಮಿರ್.

ತಿಮಿರ timira. = ತಿಮರ, etc. (Rsv. 11, 32; My.).

ತಿಮಿರ timira. *Darkness* (ಕಟ್ಟಿಲೆ, ಮುರ್ಪು Šm. 16; ಕತ್ತಲೆ Nn. 12). 2, a morbid affection of the eye (Bp. 18, 66). 3, the quality of darkness or ignorance (ಗುಣ 12). 4, the three qualities of everything in creation (ಸತ್ವರಜಸ್ತಮ 12). 5, sorrow (ಶೋಕ, ಅಕ್ಕೆ 12). 6, Râhu (ರಾಹು 12). 7, a stupid man (ಮೂಢ 12). 8, bad fraud (ದುಃಕೃತ್ರಿಮ 12).

ತಿಮಿರರಿಪು timira-ripu. *The sun.*

ತಿಮಿರವೈರಿ timira-vairi. = ತಿಮಿರರಿಪು. (My.).

ತಿಮಿರು timiru. 1 = ತಿಮಿರ್ 1. ತಿಮಿರುವುದು (ಉದ್ವರ್ತನ, ಉತ್ಸಾದನ Hlâ.).

ತಿಮಿರು timiru. 2. = ತಿಮರ, etc. (My.). ಮೆಯ್ಯ ತಿಮಿರು (ಕಣ್ಡು, ಖರ್ಜು Mr. 384).

ತಿಮ್ಬ timba. 1. See s. ತಿನ್ 1.

ತಿಮ್ಬ timba. 2. Fullness. ತಿಮ್ಬಂ, excessively (V. 36, 16).

ತಿಮ್ಬು timbu. 1. = ತಿನ್ 1, etc., in the present and future (C.). ತಿಮ್ಬುತ್ತದೆ (My.). ತಿಮ್ಬುವಣ, ತಿಮ್ಬೋಣ (My.). ಆನೆ ತಿಮ್ಬೋದು ಸೊಪ್ಪು, ಇಱುವೆ ತಿಮ್ಬೋದು ಸಕ್ಕರೆ.— ಕದಾ ತಿಮ್ಬುವನಿಗೆ ಹಪ್ಪಳ ಈಡೇ?— ಕದ್ದು ತಿಮ್ಬುವದಕ್ಕನ್ತಾ ಬೇಡಿ ತಿಮ್ಬುವದು ಲೇಸು.— ತಱಿಗು ತಿಮ್ಬುವದೇ ಪರಮಸುಖ (Prvs.). ತಿಮ್ಬ್ಬೋ ವಿಷಯ (B. 5, 133); ತಿಮ್ಬುವುಪ್ಪುವದು (205); ತಿಮ್ಬುವುಪ್ಪುವ ನೇಮ (215). ತಿಮ್ಬುವ (B. 3, 30; 4, 41).

ತಿಮ್ಬು timbu. 2. To fill (v. t., ಪೂರಣ Šmd. Dh.; Čpr. 3, 44; 6, after 64; 6, 70. 73. 90; 8, after 4 & 44); to fill (v. i., 8, 39). (See ತಿಣಿ, ತೀಱ್, ತೀವು, ತೆಮುಳ್ದು).

ತಿಮ್ಬುವಿಕೆ timbuvikĕ. Eating (My.).

ತಿಮ್ಮ timma. N. (My.; B. 4, 45; Tĕ., T.: a monkey). — ತಿಮ್ಮಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (My.). See Prv. s. ನಮ್. — ತಿಮ್ಮಪ್ಪ.

-ಅಪ್ಪ. N., also of Vishṇu's idol at Tirupati (My.); see ವರಾಹ-, and Prv. s. ತಿರಿ 3 & ತಿರಿ 2. — ತಿಮ್ಮರಸಿ. -ಅರಸಿ. N. of Vishṇu's wife; N. of other females (My.). — ತಿಮ್ಮರಾಯ. N. (B. 2, 10).

ತಿರ tira. (= ತಿರಿ 3, ತಿರು 2). An abbreviated P. p. of ತಿರಗು, in ತಿರ ತಿರಗು (My.). ತಿರ ತಿರಿಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಓಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 5, 130).

ತಿರ tira. 1. = ತಿರಿ, ತಿರು, etc. — ತಿರಗೋಣ್ಡೆ. (= ತ್ರೀಬಸವ). — ತಿರಗೋಣ್ಡೆವಡಿಯಿಗೆಯ. -ವಡಿಯಿಗೆಯ. Śiva (Kk. 4, o. r. ತಿಲ-).

ತಿರ tira. 2. Tbh. of ಸ್ಥಿರ. (My.; Tĕ., T.).

ತಿರಕ tiraka. = ತಿರುಕ. One who wanders about; a beggar (My.).

ತಿರಕ tiraka. = ತಿಲಕ. (Bh. 4, 3, 59).

ತಿರಕಿ tiraki. = ತಿರುಕಿ. A female beggar (My.).

ತಿರಗಂಚಿ tiragañči. = ತಿಗ್ಗಾ. — ತಿರಗಂಚಿ ಮುಱಗಂಚಿ. dupl. = ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. (My.).

ತಿರಗಣಿ tiragaṇi. = ತಿರಗಣೆ, ತಿರುಗಣಿ, ತಿರುಗಣೆ, ತಿರುಗುಣಿ. Turning; that which turns: a wheel for raising water, a windlass, a roller (My.; ನೇಮಿ, ತ್ರಿಕೆ Si. 90);—an (ornamental) screw, in ಓಲೆ-. — ತಿರಗಣಿಮಡವು. = ತಿರುಗಣಿಮಡುವು, ತಿರುಗುಣಿ-. A whirlpool (ಆವರ್ತ Čb.; ಚಕ್ರ, ಸುೞಿ G.).

ತಿರಗಣೆ tiragaṇĕ. = ತಿರಗಣಿ, etc. (My.).

ತಿರಗಿಸು tiragisu. = ತಿರಿಗಿಸು q. v., ತಿರುಗಿಸು. (My.).

ತಿರಗು tiragu. = ತಿರಿಗು q. v., ತಿರುಗು. To turn (v. i.), etc. (My.; B. 4, 45; 5, 322; Si. 292). ತಿರಗುವನ್ನ (ಜಂಗಮ Čb.). — ತಿರಗಾಡು. -ಆಡು. = ತಿರಿಗಾಡು. To walk about, etc. (ಚರಿಸು Čb.).

ತಿರಪ tirapa. = ತಿರಪೆ, ತಿರು 1, ತಿರುಪ, ತಿರುಪೆ. Wandering about (for alms); begging; anything received by begging, alms (My.; Tĕ. ತಿರಿಪೆ).

ತಿರಪೆ tirapĕ. = ತಿರಪ, etc. (My.).

ತಿರವು tiravu. 1. = ತಿರುವು 2, etc. (My.).

ತಿರವು tiravu. 2. = ತಿರುವು 2. The turn or bend of a road (My.).

ತಿರಶ್ಚಿ tirašči. *A female that goes horizontally, the female of an animal.*

ತಿರಸ್ tiras. *Transversely, crookedly, obliquely, awry.* 2, aside, apart from; *indirectly, secretly, covertly.*

ತಿರಸ್ಕರ tiras-kara. Putting or leaving on one side; setting aside; passing by; surpassing, excelling. (Bp. 59, 31).

ತಿರಸ್ಕರಣ tiras-karaṇa. = ತಿರಸ್ಕಾರ. (Grj. 6, 37).

ತಿರಸ್ಕರಿಣಿ tiras-kariṇi. *A curtain, a veil.*

ತಿರಸ್ಕರಿಸು tiras-karisu. To put aside, to disrespect, to disdain, to contempt, to scorn (J. 5, 33; 12, 15; My.; B. 5, 95. 217). ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದ್ದು (ಧಿಕ್ಕೃತ G.).

ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಿಕೆ tiras-karisuvikĕ. (ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ, etc. Si. 398).

ತಿರಸ್ಕಾರ tiras-kâra. Setting aside; *disregard, disdain, disgrace, reproach, censure, abuse* (ಉಬ್ಬರ ಜಱವುದು Nn. 154). ...

ತಿರಸ್ಕೃತ tiras-kṛita. Censured, reviled, abused, reproached, scorned. (J. 12, 4). 2, concealed, hidden, veiled.

ತಿರಸ್ಕ್ರಿಯೆ tiras-kriyĕ. *Disregard, disdain.*

ತಿರಳು tiraḷu. = ತಿರುಳ್, ತಿರುಳು, ತಿರುಳೆ, ತಿಳಲು, ತಿಳ್ಳು, ತೆಗಳೆ 1. Pith (of plants and trees); pulp (of fruits); kernel (of nuts, My.);—essence; the vital or essential part;—strength (of the body); value, importance (of words, My.).

ತಿರಿ tiri. 1. To turn round (v. i., as a potter's wheel, etc. Abh. P. 4, 107; 14, 183; see ಕಣ್ತಿರಿ); to wander, to roam about (Čpr. 5, 87; 7, 21; T., M.). **2,** to wander about in quest of alms, to beg alms (Bp. 15, 4; 43, 59; J. 28, 16; C.; Tĕ.). ತಿರಿದು ತನ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಮ್ಪು (ಭೈಕ್ಷ, ಭಿಕ್ಷಾಕದಮ್ಬಕ Si. 251). ಊರು ತಿರಿದು, ಜೂಲುನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ. — ಕೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟವನಿಲ್ಲ, ತಿರಿದು ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ. — ತಱಗೆಲೆಯಡಿಕೇ ತಿರಿದು ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prvs.). — ತಿರಿದಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. (ಯಾಜ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಅರ್ದನೆ Si. 387). — ತಿರಿದುಣ್. -ಉಣ್. -ಉಣ್ಣು. To beg alms and eat, to live by alms. ಊರಲ್ಲಿ ತಿರಿದುಣ್ಡು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬನ್ದು, ಪದಾ ಹೇೞಿ! (Prv.). See Bp. 15, 27; 43, 58; Prv. s. ಇಡಿ 2. — ತಿರಿದುಮ್ಬು. -ಉಮ್ಬು. = ತಿರಿದುಣ್. ತಿರಿದುಮ್ಬುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಿರುಗುವಿಕೆ (ವ್ರಜ್ಯೆ, ಅಟಾಟ್ಯೆ, ಪರ್ಯಟನ Si. 246; see 254). ತಿರಿದುಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಬೀದಿ ಹಂಚಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ. — ಹಱಿ ತಿಮ್ಬುವವನ ಬೞಿಗೆ ತಿರಿದುಮ್ಬುವವ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prvs. s. ಆಡು 1, ತಿರಿ 3, ಮುಱುಕು 1.

ತಿರಿ tiri. 2. = ತಿರಿದು. P. p. of ತಿರಿ 1. — ತಿರಿ ತರ್. To wander, to roam about (Abh. P. 6, 37; 8, 63; 16, after 39). — ತಿರಿ ತಿನ್. = ತಿರಿದು ತಿನ್. (Bp. 43, 62).

ತಿರಿ tiri. 3. (= ತಿರ, etc.). An abbreviated P. p. of ತಿರಿಗು in ತಿರಿ ತಿರಿಗು (My.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ also: again and again (My.; B. 3, 3). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತುರುಕನಿನ್ದ ದೆಬ್ಬೆ ತಿನ್ದ. — ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಹತ್ತರ ಹೋದರೆ ತಿರಿದುಮ್ಬೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಸುೞಿವ ಜಲಜನ್ತುಗಳ ಗನ್ತುಗಳ (J. 19, 5). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಬರುವನ್ತವ (ನವನವಾಗಮ G.). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಬರೋಣ (ಪುನರಾಗಮನ G.).

ತಿರಿ tiri. 4. = ತಿರು 1, etc. Turning; a turn, a twist (T., M., Tĕ.). ಜಡೇ ತಿರಿಗಳು (ಜಟೆ, ಸಟೆ Si. 216). — ತಿರಿಮುಱಿವು. Turnings and windings (Bh. 2, 2, 96).

ತಿರಿ tiri. = ತಿರ 1, ತಿರು, etc. — ತಿರಿಗೂೞ್. -ಕೂೞ್. Holy, *i. e.* sacrificial, food. ಇಱಿದರೆಯು ಏಱಿಲ್ಲ, ಹಱಿದರೆಯು ಸೀಳಿಲ್ಲ, ತಿರಿಗೂೞಿ ಕೊಣ್ಡ ರಿಣವಿಲ್ಲ (fire, Sp.). — ತಿರಿಚಿನಾಪಳ್ಳಿ. Trichinopoly (My.; T. ತಿರಿಚ್ಚಿರಾಪಳ್ಳಿ, where ತಿರಿ = ತ್ರಿ; in My. also ತಿರು-). ತಿರಿಚಿನಾಪಳ್ಳಿಗೆ ತಿರಿದುಮ್ಬೋದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ್ದ ಕೆಯ್ ಸವರಿಸ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ತಿರಿವಂಚಪಾಯ. -ಪ-. N. (Bp. 43, 7).

ತಿರಿಕೆ tirikĕ. Wandering about in quest of alms (Bp. 43, 59; My.). ತಿರಿಕೆಯ ಕೂೞು ತಿನ್ದು, ಹರಿಕೆಯ ಕೋಣನಾದ (Prv.).

ತಿರಿಗಿಸು tirigisu. = ತಿರಗಿಸು, etc. To make go or come round, to turn, etc.; to twist, to shift, to fail to fulfil, as a promise (My.; Si. 87). ತಿರಿಗಿಸುವ ಗಾಳಿ (ವೈರಮ್ಬಣ Mr. 52, o. r. ತಿರುಗಿಸುವ-). ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸುವವ (ಬಾಸೆಗಳ್ಳ G.; My.). See Bp. 21, 26; 38, 17; ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸು.

ತಿರಿಗು tirigu. = ತಿರಗು, etc. To go round; to turn; to turn round, to whirl, to roll; to turn or

go back; to change or shift, as the wind; to go back, *i.e.* to go away, to cease, as a disease, a habit; to be without effect, as poison; to wander, to walk or ramble about (My.; Bp. 44, 26; Si. 361. 362. 394; B. 5, 72. 205); to walk or ramble over, as over a country, etc. (My., c. Acc.). ತಿರಿಗಿ also: again. ಹೊತ್ತು ತಿರಿಗಿತು, the sun has crossed the meridian (My.). ತಲೆ ತಿರಿಗಿದರೆ ಲೋಕವು ತಿರಿಗಿತೆಮ್ಬನ್ತೆ (Abhâ. 9, 20). See ಪಿಸ್ಸಿರಿಗು; Prv. s. ತಿಳಿ 1. — ತಿರಿಗಾಟ. -ಆಟ. Wandering about (My.; ಸುಟಿವು G.). — ತಿರಿಗಾಡು. -ಆಡು. To wander or walk about (My.; ಚರಿಸು, ವಿಹರಿಸು G.; B. 2, 12; 3, 41; Si. 88). — ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. = ತಿರಿಗಾಟ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ (ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Si. 392). — ತಿರಿಗಿ ಕೊಳ್ಳು. To turn round (v. i., My.). 2, = ತಿರಿಗಿ ಬೀಳು. (My.) ಅವನಿಗೆ or ಅವನ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಕೊಣ್ಡನು (My.). — ತಿರಿಗಿ ಬರು. To return (Bp. 60, 58; B. 4, 197). — ತಿರಿಗಿ ಬೀಳು. = ತಿರುಗಿ-. To turn round and fall upon, to affront, to oppugn (ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಿಲ್ಲು My.). ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದದು (ಪ್ರಸವ್ಯ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, etc. Si. 376). ಅವನ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದನು (My.). — ತಿರಿಗಿ ಮಾತಾಡು. To contradict (B. 3, 60; My.). — ತಿರಿಗು ತಿರಿಗು. rep. ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ. = ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ. ಅನ್ದದ್ದೇ ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ ಅನ್ನೋಣ (G. 67). — ತಿರಿಗ್ಯಾಡು. = ತಿರಿಗಾಡು. (My.; ಎಡೆಯಾಡು G.). ತಿರಿಗ್ಯಾಡದ್ದು (ಸ್ಥಾವರ, ಅಚರ G.).

ತಿರಿಚು tiriću. To twist, as a string, a plant, etc., to wring off, as the neck of a bird, etc. (My.; T. ತಿರಿ).

ತಿರಿಪು tiripu. = ತಿರುಪು 2, etc. To turn round (v. t.), etc. (Čpr. 5, 73; Ahh. P. 14, 183; Grj. 2, after 106).

ತಿರಿವು tirivu. = ತಿರುವು 1, etc. To make go round, etc. — ತಿರಿವ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To cause to walk about. ಕುದುರೆಯ ತಿರಿವ್ಯಾಡೋಣ (ಒಯ್ಯಾಳಿ G.; My.).

ತಿರಿಹು tirihu. = ತಿರಿಪು, etc. (Grj. 1, 88).

ತಿರೀಟ tirîṭa. (= ಕಿರೀಟ). *A kind of head-dress, a tiara; a diadem.* (Čpr. 5, 80; 7, 7). 2, *the tree Symplocos racemosa* Roxb.

ತಿರು tiru. 1. = ತಿಬ್ಬು, (ತಿರಿ 4), etc. Turning; (a twist, a string); a bow-string (ತಿಬ್ಬು, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Ss.; ತಿರ್ಪು, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Kk. 39; ತಿರ್ಪು, ಹೆದೆ, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Sm. 43; ನಾರಿ, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ Nn. 74). ಬಿಲ್ಲ ತಿರು (ಮೌರ್ವಿ, ಜ್ಯೆ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ, ಜೀವೆ Hlâ.). **2,** = ತಿರಪ, etc., begging, etc. — ತಿರುಪುಟ್ಟಿ. A mendicant's basket. ತಿಣ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚಿ, ತಿರುಮುತ್ತೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಿರುಪುಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ತು (Prv.). 2, the basket in which Vaishṇavas keep their clothes, rosaries, household-gods, śâlagrâmas, etc. (My.). — ತಿರುಬೋಕಿ. -ಪೋಕಿ. A beggar (My.). 2, -ಬೋಕಿ. a mendicant's bowl (My.). — ತಿರುಮುರು. Turnings and windings: reverse order (My.). 2, crookedness, deceit (My.). — ತಿರುವಾಯ್. -ಬಾಯ್. The middle of a bow-string (Čpr. 1, 99; 5, 108; Abh. P. 13, 90. 128; Šsv. 4, after 19). — ತಿರುವಿಲ್. -ಬಿಲ್. The bow-string and bow (Abh. P. 14, 31). — ತಿರುವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To adjust a bow-string (Šsv. 4, after 46). — ತಿರುವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. The stroke of a bow-string (Čpr. 6, 61).

ತಿರು tiru. 2. (= ತಿರ, etc.). An abbreviated P. p. of ತಿರುಗು, in ತಿರು ಕೊಳ್ಳು, to beg (My.; G. 133). — ತಿರು ತಿರುಗು. rep. = ತಿರುಗು ತಿರುಗು. (Č. Bp. 19, 35; J. 3, 7; 13, 50; My.).

ತಿರು tiru. = ತಿರ 1, ತಿರಿ, ಸಿರಿ. Tbh. of ಶ್ರೀ. (T., Tĕ., M.). — ತಿರುಕಾಳತಿ. The town Calastri (Bp. 18, 26. 103; T.). — ತಿರುಕುರುಪಿ. N. (Bp. 27, 69). — ತಿರುಕೊಳವಿ-ನಾಚಿ. N. (Ršv. 14, 75). — ತಿರುಚಿಟ್ಟಮ್ಬಲ. N. of the pagoda of Chellambrum (Bp. 10, 9; T. ತಿರುಚಿಟ್ಟಮ್ಬಲ). — ತಿರುಚೂರ್ಣ. A powder of different colours, used to put a perpendicular mark to the middle of the forehead, etc. by votaries of Vishṇu (My.; Tĕ., T.). — ತಿರುಣಾಮಲೆ. A hill in the Eastern ghauts where a linga is worshipped (My.; T. ತಿರುವಣ್ಣಾಮಲೈ). — ತಿರುನಾಮ. The two perpendicular marks on the forehead, etc., of a Vaishṇava to the right and left of the ತಿರುಚೂರ್ಣ (My.; Tĕ., T., M.). See Prv. s. ನಮ್. — ತಿರುನೀಱು. Holy ashes of burnt cow-dung, used only by Šaivas (Bp. 50 sum.; 50, 28. 42; T.). — ತಿರುನೀಲಕಣ್ಠ. N. (Bp. 27, 57; 54, 72). — ತಿರುಪತಿ. The town and Vaishṇava fane of Tripety in the Arcot district (My.; T., M., Tĕ.). ತಿರುಪತಿ ಕ್ಷೌರಕರು ತಲೇ ಬೋಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ತಿರುಪರನ್ದಾಮ. N. of a man (Bp. 27, 10). — ತಿರುಪಾಠ. A sacred song or hymn (Bp. 26, 68; 27, 71; T. ತಿರುಪ್ಪಾಟ್ಟು). — ತಿರುಮಠ. Holy-monastery: N. of a place (Bp. 43, 49). — ತಿರುಮಣಿ. = ತಿರುಮಣ್ಣು. (My.; Tĕ.). — ತಿರುಮಣ್ಣು. Sacred clay, used by Vaishṇavas in making the sectarian marks to the right and left of the ತಿರುಚೂರ್ಣ. (T., My.). — ತಿರುಮನ್ತ್ರ. A holy formula. ಕಲಕಾಲ ದಾಸಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುಮನ್ತ್ರಾ ಹೇಳ್ಯಾನು (Prv.). — ತಿರುಮುರಕ್ಕಡ. N. of a town (Bp. 50, 19; T. ತಿರುಮರ, ficus religiosa). — ತಿರುಮಲ. = ತಿರುಮಲೆ. (My.). ತಿರುಮಲದೇವರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಲಮೂತ್ರಾ ಬಯಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See Prv. s. ತೀಟೆ. — ತಿರುಮಲೆ. The sacred hill with the Vaishṇava fane at Tripety (My.; Tĕ., T.). See ತಿರುಪತಿ. — ತಿರುಮಾಲೆ. A garland or string of flowers used for the decoration of idols (My.). — ತಿರುಮಾಳಿಗೆ. The house of a spiritual preceptor (My.; T., Tĕ.). — ತಿರುಮುಡಿ. A holy tuft of hair at the back of the head (Bp. 27, 68; My.). — ತಿರುಮುತ್ತೂರು. N. ತಿಣ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚಿ, ತಿರುಮುತ್ತೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಿರುಪುಟ್ಟಿ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ತು (Prv.). — ತಿರುಮೂಲ. N. (Ršv. 14, 156). See ತಿರುವೂರ-. — ತಿರುವಾಕರೀಶ. N. (Bp. 27, 69; 49, 26. 31. 35. 42). — ತಿರುವಾಕರೀಶ್ವರ. N. (Bp. 49, 41). — ತಿರುವಾಂಕೋಡು. Travancore (My.). See ಅನನ್ತಶಯನ. — ತಿರುವಾರೂರ್. N. (Bp. 49, 43). ತಿರುವಾರೂರ ನೆಯ್ನಾರ್ (9, 47). — ತಿರುವಾಲವಾ. N. of a town (Bp. 50, 19). — ತಿರುವಾಲೂರ್. N. (Bp. 26, 3. 59). — ತಿರುವಾವರೀಶ. N. (Bp. 49, 38). — ತಿರುವಾವಲೂರ್. N. (Bp. 49, 26). — ತಿರುವೂರ್. N. ತಿರುವೂರ ತಿರುಮೂಲ. N. (Bp. 27, 69).

ತಿರುಕ tiruka. = ತಿರಕ. (My.; B. 4, 44). ತಿರುಕಗೆ ಎಱು ಕೊಣ್ಡದೇ ಹಬ್ಬ.— ಅರಸು ಒಲಿದರೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ, ತಿರುಕ ಒಲಿದರೆ ಮೂಱು ಬೊಗಸೆ.— ತಿರುಕನ ಬಟಿಗೆ ತಿರುಕ ಹೋದರೆ ಮುಱುಕ ತಾ ಬರುವದೇ? — ತಿರುಕನಿಗೆ ಮುಱುಕು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಿರಿದುಮ್ಬುವದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). See ಪರಿಮಳದಿರುಕ; Prv. s. ರಾಜ. — ತಿರುಕಮುಱುವ. An imbecile beggar. ತಾರೇ, ಬಡ್ಡಿ, ನೀರಾ! ಎನ್ದರೆ ತರುವೆನು, ನಿಲ್ಲೊ, ತಿರುಕಮುಱುವ! (Prv.).

ತಿರುಕಿ tiruki. = ತಿರಕಿ. (My.).

ತಿರುಗಣಿ tirugaṇi. = ತಿರಗಣಿ, etc. (My.; T.). — ತಿರುಗಣಿಮಡುವು. = ತಿರಗಣಿಮಡವು, etc. (ಆವರ್ತ, ಜಲನಿರ್ಗಮ, ಪುಟಭೇದ G.; My.).

ತಿರುಗಣೆ tirugaṇĕ. = ತಿರುಗಣಿ, etc. (My.).

ತಿರುಗಾ tirugâ. = ತಿಗ್ಗಾ. — ಉಲುಗಾ ಮುಲುಗಾ. = ತಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. (My.).

ತಿರುಗಿಸು tirugisu. = ತಿರಿಗಿಸು q. v., etc. (My.). To cause to move or go round or about, to turn round, etc. (J. 12, 17. 28; B. 3, 65; 118; 4, 10; My.). ತಾವು ಮೊದಲು ಅಡಿದ ಮಾತು ತಿರುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ (5, 13). ಆಟದೊಳಗೆ ವಗಡಿ ತಿರುಗಿಸೋಣ (ಪರಿಣಾಯ G.).

ತಿರುಗು tirugu. = ತಿರಗು, etc. To go round; etc. (ಬಳಸು Šm. 110; My.; Tĕ.; in T. & M. as v. t., cf. ತಿರುಗುಹ). ತಿರುಗುವಾತನು (ಘೂರ್ಣಿತ, ಪ್ರಚಲಾಯಿತ Nr.). ತಿರುಗುವುದು (ಭ್ರಮಣ Nn. 45; ಸಮ್ಭ್ರಮ, ವಿಭ್ರಮಣ 63); ತಿರುಗುವನ್ಥಾದು (ವಿಭ್ರಮ 129, o. r. ತಿರಿಗಿ ಬಾಹನ್ಥಾದು). ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವವಗೆ ಮಾತು ಬಾರದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಗಣ್ಡಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಂಗಸು ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prvs.). See Bp. 16, 21; 19, 46; 45, 34; 46, 56; Ršv. 13, after 88; J. 2, 57; 3, 24; 6, 8; 8, 49; 25, 5; 26, 26; 29, 26; Jns. 22, 29. 31; Dp. 32, 5; Si. 274. 373. 385; B. 3, 10. 87; 4, 190; 5, 168; ಹಿನ್ದಿರುಗು; Prv. s. ಬಿಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು; ಮನೆ ಮನೆ. — ತಿರುಗಾಟ. = ತಿರಿಗಾಟ. (My.). — ತಿರುಗಾಡು. = ತಿರಿಗಾಡು. (My.; B. 2, 18. 46; 3, 119; 4, 56; 5, 292). ತಿರುಗಾಡೋಣ (ಅಜೆ G.). — ತಿರುಗಿ ಬರು. = ತಿರಿಗಿ-. (My.; B. 4, 197). — ತಿರುಗಿ ಬೀಳು. = ತಿರಿಗಿ-. (My.; B. 5, 2. 10). — ತಿರುಗು ತಿರುಗು. = ತಿರಿಗು ತಿರಿಗು. (My.).

ತಿರುಗುಣಿ tiruguṇi. = ತಿರಗಣಿ, etc. (G. 52. 202, etc.). — ತಿರುಗುಣಿಮಡುವು. = ತಿರಗಣಿಮಡವು, etc. (My.).

ತಿರುಗುವಿಕೆ tiruguvikĕ. Turning, etc. (ಭ್ರಮು Si. 389; ಪರಿಸರ್ಯೆ 394). See ಹಿನ್ದಿರುಗುವಿಕೆ.

ತಿರುಗುಹ tiruguha. Returning, restitution, compensation, discharge of a debt or obligation (ನಿಷ್ಕೃತಿ Nr.).

ತಿರುಪ tirupa. = ತಿರಪ, etc. (My.). — ತಿರುಪದ ಪುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತನೀಶ್ವರ ಕೂತ (Prv.).

ತಿರುಪು tirupu. 1. That turns: a screw; an ornamental gold or silver screw (My.). See ಓಲೆ-. ತಿರುಪಿನನ್ತೆ ಇರ ಬೇಕು ತಿಳಿದವ (Prv.). **2,** a changing, transitory feeling or state (= ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ, Grj. 2, after 106; Ršv. 5, after 19; J. 7, 15). — ತಿರುಪಿನ ಓಲೆ. A golden ear-ornament with a screw (My.). — ತಿರುಪಿನ ಹೂ. An ornament with a screw worn by females in their braided hair (My.). — ತಿರುಪುಹೂ. = ತಿರುಪಿನ ಹೂ. (My.).

ತಿರುಪು tirupu. 2. = ತಿರವು 1, ತಿರಿಪು, ತಿರಿವು, ತಿರಿಹು, ತಿರುಮ್ಪು, ತಿರುವು 1, ತಿರುಹು 1. To cause to go round or move about, to turn, etc., to whirl round, etc. (ಭ್ರಮಣ Šmd. Dh.; Bp. 29, 4; Č. Bp. 19, 34; Râghĕ. 17, 73; Ššv. 1, 40; J. 4, 49; 19, 14; 27, 43; T. ತಿರುಪ್ಪು).

ತಿರುಪು tirupu. 3. Causing to go round, etc. — ತಿರುಪುಳಿ. -ಉಳಿ. A turn-screw (My.).

ತಿರುಪೆ tirupĕ. = ತಿರಪ, etc. (My.). See Sp. s. ಅಕ್ಕರ.

ತಿರುಪೆಗಾಱ tirupĕ-gâṟa. A male beggar (My.).

ತಿರುಪೆಗಾಱ್ತಿ tirupĕ-gâṟti. A female beggar (My.).

ತಿರುಮ್ಪು tirumpu. = ತಿರುಪು 2, etc. (Grj. 10, after 61; M. ತಿರುಮ್ಪು).

ತಿರುವು tiruvu. 1. = ತಿರುಪು 2, etc. To turn (v. t.), as the head (B. 2, 16; My.), as a key, a screw, a mill-stone, a roller for inking types, etc. (3, 87; 4, 190. 209; 5, 148. 286; My.), the stone in a mortar to grind substances in combination with some water (My.), to cause to move about, as a weaver's shuttle (B. 5, 227; My.), etc. Pres. relative participle also ತಿರೋ.—ತಿರೋ ಕಲ್ಲು. A mortar (My.). ತಿರೋ ಕಲ್ಲು ಗಾಳಿಯಿನ್ದ ಹಾಱುವದೋ?—ತಿರೋ ಕಲ್ಲು ಮುಱೀಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮುಱಿಕ್ಕನ್ತಾ ಕಡೆಯಾದೀತೇ? (Prvs.). — ತಿರುಪಾಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To turn about (v. t., B. 4, 158).

ತಿರುವು tiruvu. 2. = ತಿಬ್ಬು, etc., ತಿರವು 2. Going round, turning. **2,** a bow-string (Abh. P. 13, 142; Râm. 3, 8, 69; Ššv. 4, 42; J. 4, 36; 12, 46). See ಬಿಲ್ದಿರುವು. — ತಿರುವು ಮುರುವು. = ತಿರು ಮುರು. (My.).

ತಿರುಹು tiruhu. 1. = ತಿರುವು 1, etc. To turn round (v. t.), etc. (Bp. 40, 20; 61, 32; Bh. 2, 2, 105; 2, 13, 44; 8, 26, 6. 16; J. 14, 3), to let the hand circuit in rubbing, or the tongue in licking (Bp. 15, 10; 18, 60). See ಮೇಲುದಿರುಹು, ಮೊಗದಿರುಹು.

ತಿರುಹು tiruhu. 2. The act of turning or whirling round (Râm. 4, 3, 10).

ತಿರುಳ್ tiruḷ. = ತಿರಳು, etc. (Ššv. 2, after 42; J. 12, 44; 24, 35). — ತಿರುಳೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ear-ring of (cocoa-nut tree) pith (Abh. P. 3, 106).

ತಿರುಳಿ tiruḷi. The shrub Capparis aphylla Roxb. (ಗ್ರನ್ಥಿಲ, ಕ್ರಕರ, ಕರೀರ Nr.).

ತಿರುಳು tiruḷu. = ತಿರಳು, etc. (My.). ಶೌರ್ಯದ ತಿರುಳು ಬಲಿದುದು (Bh. 8, 24, 47). ತಿರುಳು ತಿನ್ದರೂ ಮುರುಳು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ತಿರುಳು ಹೋಗಿ ಬೆಣ್ಡು ಉಳೀತು (Prvs.). — ತಿರುಳಿನ ಹುಳಿ. = ತಿರುಳಿಯ ಹುಳಿ. (ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳೊಳಗಿನ ಹುಳಿ G.). — ತಿರುಳು ದೋಱ್. -ತೋಱ್. Pith or pulp just to appear. ತಿರುಳು ದೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ (ಕೋಮಲ, ಶಲಾಟು Mr. 109).

ತಿರುಳೆ tiruḷĕ. = ತಿರುಳು, etc. — ತಿರುಳೆಯ ಹುಳಿ. = ತೆರಳೆಯ-, q. v.

ತಿರೆ tirĕ. Tbh. of ಸ್ಥಿರೆ. (ಪೊಡವಿ, ಧಾತ್ರಿ Čt. II, 71; ಧರೆ Kk. 16; ಮೇದಿನಿ Šm. 37).

ತಿರೋ tirô. See s. ತಿರುವು 1.

ತಿರೋಧಾನ tiras-dhâna. *The act of hiding or cloaking, concealment* (ವ್ಯವಧಾನ, ಅಪವಾರಣ, ನೆವ Mr. 435).

ತಿರೋಹಿತ tiras-hita. *Covered, concealed, hidden, removed or withdrawn from sight, missing, lost;* one of the atišayas (Kâvy. III, 3, B, 121. 130 seq.).

ತಿರೋಹಿಸು tirôhisu. To cover, to hide, etc. (Kâvy. III, 3, B, 130).

ತಿಱ್ tiṟ. ತಿಱು. = ತೆಱು. To exchange, to barter (ವಿನಿಮಯ Šmd. Dh.); to pay (Abh. P. 8, 26; C. as ತೆಱು); to offer, to present, to give (see ತೆಱ್ 2). P. p. ತೆತ್ತು. ತೆತ್ತಂ (Šmd. 282. 285). See ತೆಱ್‌ದಿಱ್; Bp. 23, 21; Bh. 1, 5, 6; 2, 4, 5; 8, 27, 34; Ršv. 6, 35; J. 17 16; 26, 6.

ತಿಱ tiṟa. = ತಿಱ್ 1, etc. — ತಿಱಗಲ್. = ತಿಱ್‌ಕಲ್, q. v.

ತಿಱಿ tiṟi. 1. = ತಿಱ, ತಿಱು. Throwing off (a thing) by a quick motion, tossing. (T., M. ತೆಱಿ, to throw off a thing etc., to throw stones or bullets, etc.). — ತಿಱಿಕಲ್. A stone thrown up and caught (ಅಣ್ಣೆಕಲ್ Šm. 56; Kk. 60. 63, o. rs. ತಿಱಿಗಲ್, ತಿಱುಕಲ್). — ತಿಱಿಕಲ್ಲಾಡು. -ಆಡು. To toss two or more stones and catch them alternately (Čpr. 7, 110; Abh. P. 3, 77).

ತಿಱಿ tiṟi. 2. (= ತಱಿ 1). To cut, to cut off; to gather (ಕುಯ್ Čt. II, 106; M. ತೆಱಿ). See Grj. 5, 53. 54. 55. 56. 58. 59. 62; Bp. 10, 9; 34, 21; J. 29, 48. 49; Šsv. 4, 100.

ತಿಱಿ tiṟi. 3. P. p. of ತಿಱಿ 2. — ತಿಱಿ ತರ್. = ತಿಱಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. (J. 31, 63).

ತಿಱಿ tiṟi. 4. Cutting, gathering. — ತಿಱಿಕೊಱಿ. A rambler (and collector of grain) at places where gathering has taken place, a rambling mendicant (ಅಯ್ಕುಳಿ Šmd. II, o. r. ತಿರಿ-; Čt. I, 66 as ತಿರಿ-; Šm. 53; Kk. 86, o. r.— ಕೊಱ).

ತಿಱು tiṟu. = ತಿಱಿ 1. — ತಿಱುಕಲ್. = ತಿಱಿ-, q. v. (ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಆಡುವ ಅಣ್ಣೆಳ್ಳ G.).

ತಿಱ್ಱನೆ tiṟṟanĕ. = ತಿಟ್ಟನೆ. Whirlingly, hurriedly, etc. (ತಿಟ್ಟನೆ, ಬಟ್ಟನೆ, ಭ್ರಮಾರ್ಥ Šmd. 392, o. r. ಬಿಟ್ಟನೆ; ಬಟ್ಟನೆ, etc. Čt. I, 15; Čpr. 7, 21; Abh. P. 15, after 42; Bh. 8, 23, 22. 24; Râm. 3, 6, 13; J. 13, 5. 35).

ತಿರ್ಚು tirču. = ತೀರ್ಚು. (Bp. 30, 15).

ತಿರ್ದಿಸು tirdisu. = ತಿದ್ದಿಸು. (Ršv. 13, 5).

ತಿರ್ದು tirdu. 1. (Šmd. 49). = ತಿದ್ದು 1, q. v. To make straight, etc. (ಋಜೂಕರಣ Šmd. Dh.; ನೇರಿತ್ತಂ ಮಾಡು Šmd. 4 Cm.; Čpr. 7, 71; 8, 54; Šsv. 1, 53). ವಿಚಾರಮಂ ತಿರ್ದುವಾತ (ಪರೀಕ್ಷಕ, ಕಾರಣಿಕ Nr.). ಅವೆಡೆಗರ್ಗಳುಮಂ ತಿರ್ದುವೊನ್ದು ಕೋಡುಂ ಪೆಮ್ಪುಂ (Šmd. 53 Mdb.). ತಿರ್ದುವಿರ್ (255). ಅವರಾರುಮ್, ಎಮ್ಮಾಳ್ದನೆಡಱಿನ್ ಆಮೆ ತಿರ್ದುವೆಂ! (258). ತಿರ್ದಿನರನ್ ಉದ್ದಮಿಸೆ ಬೇಱೆಟ್ಟಿಂ (280). ತಿರ್ದುವೊಡೆ ಅವರ್ ಒಳ್ಳಿದರ್ (298).

ತಿರ್ದು tirdu. 2. = ತಿದ್ದು 2. — ತಿರ್ದುವೋರಿ. -ಂ-ಪೋರಿ. A bullock under training (ದಮ್ಯ, ವತ್ಸತರ Hlâ.).

ತಿರ್ಪು tirpu. = ತಿಬ್ಬು, etc. (ತಿರು, ಹೆದೆ, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Šm. 43; ತಿರು, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Kk. 39, o. r. ತಿರ್ಬು).

ತಿರ್ಬು tirbu. = ತಿರ್ಪು, q. v.

ತಿರ್ಯಕ್ tiryak. = ತಿರ್ಯಚ್. Going or lying crosswise or transversely or obliquely; *obliquely, transversely, horizontally, crooked, awry.* 2, *an animal* (going horizontally, as opposed to man who walks erect), *a brute, an amphibious animal; a bird.*

ತಿರ್ಯಕ್ಕಣ್ಡೂತಿಲೇಹನ tiryak-kaṇḍûti-lêhana. Licking the itch, as brutes do. See ತೆಕ್ಕು.

ತಿರ್ಯಕ್ಕು tiryakku. Tbh. of ತಿರ್ಯಚ್ (Šmd. 106).

ತಿರ್ಯಕ್ಕ್ಷಿಪ್ತ tiryak-kshipta. *Placed obliquely or across.*

ತಿರ್ಯಕ್ಖಾದನ tiryak-khâdana. Chewing or eating as beasts do. See ಮೇ.

ತಿರ್ಯಕ್ಪುಣ್ಡ್ರ tiryak-puṇḍra. A horizontal sectarial line on the forehead of a Šaiva (My.).

ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸವ tiryak-prasava. Bearing young as beasts. See ಈನ್.

ತಿರ್ಯಕ್ಸಮೂಹಸಮ್ಭ್ರಮ tiryak-samûha-sambhrama. Moving or roaming about as a herd of beasts. See ದೊಮ್ಮಳಿಸು.

ತಿರ್ಯಗ್ಗ್ರಾಸ tiryak-grâsa. Food for animals. See ಎರೆ.

ತಿರ್ಯಗ್ಜನ್ತು tiryak-jantu. An animal (My.).

ತಿರ್ಯಗ್ಜೀವ tiryak-jîva. An animal. (Šmd. 113).

ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿ tiryak-yôni. The animal creation or race. (My.).

ತಿರ್ಯಗ್ಲೋಕ tiryak-lôka. The earth (Čpr. 1, 70).

ತಿರ್ಯಗ್ವರ್ತಿತ tiryak-vartita. Being oblique or askant (Čpr. 6, 76).

ತಿರ್ಯಚ್ tiryač. ತಿರ್ಯಂಚ್. = ತಿರ್ಯಕ್, ತಿರ್ಯಕ್ಕು. *Obliquely, transversely,* etc.

ತಿಲ tila. = ತಿಳ. *The Sesamum plant, Sesamum indicum* Lin., *and its seed* (ಎಳ್ಳು Mr. 374). 2, = ತಿಲಕ No. 3 (ಪಣ್ಡಿಕ Šs.).

ತಿಲಕ tilaka. = ತಿರಕ. *A species of tree with beautiful flowers* (= ಕ್ಷುರಕ). 2, *a freckle, a natural mark under the skin.* 3, *a mark made with coloured earths, etc. upon the forehead, either as an ornament or a sectarial distinction* (ತಿಂಗಳಿಗೆ Šs.; ಹಂಸ, ಬೊಟ್ಟು Nn. 8; ಲಲಾಮ, ಬೊಟ್ಟು 26). 4, the ornament of anything. 5, N. of two vrittas (Čh.). 6, a kind of horse. ಬಾಳ (the forehead) ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ತಿಲಕಂ (Mr. 276). 7, *the lungs.* 8, *the bladder.* — ತಿಲಕವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 40, 28; 52, 26).

ತಿಲಕತರು tilaka-taru. N. of a tree (ಕ್ಷುರಕ, ಘೇನಿಲ Mr. 119).

ತಿಲಕಾಲಕ tila-kâlaka. *A dark spot under the skin, a freckle or mole.*

ತಿಲಘಾತಕ tila-ghâtaka. An oil-man (My.; Tĕ.).

ತಿಲಜ tila-ja. Sesamum-oil (V. 9, 110).

ತಿಲಪರ್ಣಿ tila-parṇi. *Red sanders, Pterocarpus santalinus* Lin. (= ಕುಚನ್ದನ).

ತಿಲಪಿಂಜ tila-pinja. *Barren sesamum.*

ತಿಲಪೇಜ tila-pêja. *Barren sesamum.*

ತಿಲವಿಘಾತಕ tila-vighâtaka. = ತಿಲಘಾತಕ. (Râm. 5, 8, 51).

ತಿಲಿತ್ಸ tilitsa. *A large snake* (= ಗೋನಾಸ; see ಅಜಗರ).

ತಿಲುವನಿ tiluvani. (= ತಿಲೋಣಿ?). N. of a plant (ಬೇಳೆಪುಂಗಳಿ Mr. 133, o. rs. ತಿಲಂವನಿ, ತಿಲುವಗಿ, ತಲುವರಿ).

ತಿಲೋಣಿ tilôṇi. A strong-smelling annual herb, Gynandropsis pentaphylla Lin. (St. & Pl.).

ತಿಲೋತ್ತಮೆ tila-uttamĕ. *N. of an Apsaras.*

ತಿಲೋದಕ tila-udaka. Sesamum seeds and water, used as an oblation. (Si. 243). ಕರ್ಮದ ತಿಲೋದಕ (ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ, ನಿವಾಪ Mr. 395).

ತಿಲೌದನ tila-ôdana. A dish of ghee, rice and sesamum. See ಹುಗ್ಗಿ.

ತಿಲ್ಯ tilya. *A field of sesamum.*

ತಿಲ್ಲಾನ tillâna. An unmeaning sound, used in humming over a tune (My.).

ತಿಲ್ವ tilva. *The tree Symplocos racemosa* Roxb.

ತಿವಟಿಗೆ tivaṭigĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪದಿಕೆ. (ತ್ರಿಪದಿ Mr. 208; o. rs. ತ್ರಿಪದಿ = ತಿವಿಗೆ; ತ್ರಿಪದಿ = ತಿವದಿಗೆ, probably ತಿವದಿಗೆ).

ತಿವದಿ tivadi. Tbh. of ತ್ರಿಪದಿ (Šmd. 378). N. of a metre (Čh.). See ತಿವಡೆ.

ತಿವದಿಗೆ tivadigĕ. = ತಿವುದಿಗೆ. See s. ತಿವಟಿಗೆ.

ತಿವದೆ tivadĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪದೆ (Šmd. 342, o. r. ತಿವದಿ = ತ್ರಿಪದಿ).

ತಿವಳಿ tivaḷi. Tbh. of ತ್ರಿವಲಿ (Šmd. 376. 378). Three folds of skin (Čpr. 3, 85; 7, 117).

ತಿವಾಸಿ tivâsi. A sort of carpet (Tĕ.; Mhr.). ತಿವಾಸಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ತಿಪ್ಪೇ ಮೇಲಣವಗೆ? (Prv.).

ತಿವಿ tivi. 1. = ತಿಮಿ. To strike with the fist, to box, to strike (ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.). **2,** to thrust into, as a sword; to pierce; to stab (ಚುರ್ಚು Šm. 86; ಇಱ್ 109; My.). ಆನೆಯನ್ನು ತಿವಿದು ತಿಕ್ಷಿಸುವ ಬಿದುರುಕೋಲು (ತೋತ್ರ, ವೈಣುಕ Si. 271). ತಿವಿಯುವ ಆಯುಧ (ಪಿನಾಕ 407). See Bp. 38, 16; 50, 39; Ršv. 13, 84; Bh. 1, 10, 37; 2, 13, 16. 49; 3, 13, 26. 30; 6, 2, 5; Râghč. 17, 74; J. 4, 44; 22, 35; B. 5, 68. — ತಿವಿ ತಿವಿ. rep. (Bp. 50, 39). — ತಿವಿದಾಟ. -ಆಟ. Mutual piercing, vexing, or challenging. ತಿವಿದಾಟದ ನುಡಿ (ಅಡುಪಾಡು Bhn. 56). — ತಿವಿ ದಾಡು. -ಆಡು. To strike, box, or pierce mutually, to gore (Bhâgavata 10, 18, 10; My.).

ತಿವಿ tivi. 2. = ತಿವಿದು. P. p. of ತಿವಿ 1. ತಿವಿ ತಿವಿದು (Bh. 8, 23, 47). — ತಿವಿ ಕೊಳ್ಳು. = ತಿವಿದು-. (My.). ತಿವಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬನ್ದೀತೇ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ದಯೆ? — ಚಿನ್ನದ ಕಠಾರಿಯೆನ್ದು, ಹೊಟ್ಟೆ ತಿವಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.).

ತಿವಿ tivi. 3. Striking; piercing, goring (Râm. 4, 3, 10. 14; 6, 30, 16). — ತಿವಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. (ತೋತ್ರ, ವೈಣುಕ Si. 271; ಶಲ್ಯ 290; ಪ್ರಾಜನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ 302). — ತಿವಿನುಡಿ ಗಾಱ. A man of piercing or vexing speech (ಅರುನ್ತುದ, ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ Si. 376).

ತಿವಿ tivi. 4. To take off or remove the staff with which dogs are led to the chase (ಹಾಸು ಗಳೆವುದು Šm. 31. 109; Tĕ. ತೀ, ತಿವಿ, to take, draw, pull off, remove, etc.; *cf.* ತೆಗೆ 1 seq.).

ತಿವಿಗೆ tivigĕ. See s. ತಿವಟಿಗೆ.

ತಿವಿತ tivita. = ತಿವಿ 3. (My.).

ತಿವಿದಿಗೆ tividigĕ. See s. ತಿವಟಿಗೆ.

ತಿವಿರ್ tivir. = ತಿಮಿರ್ 2, q. v.

ತಿವಿಸು tivisu. To cause to strike or pierce (My.).

ತಿವುಡೆ tivuḍĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟ. (My.).

ತಿವುದಿಗೆ tivudigĕ. = ತಿವದಿಗೆ. (ಅಸನ್ಧಿ Nr.).

ತಿಷ್ಠಿಸು tishṭhisu. To stay, to stand, to abide; to establish, etc. See ಪ್ರ-.

ತಿಷ್ಠೆ tishṭhĕ. Staying, standing. See ಪ್ರ-. — ತಿಷ್ಠೆ ಹಾಕು. To stay, to lodge (My.).

ತಿಷ್ಯ tishya. *The eighth lunar asterism.* 2, *the Kaliyuga or fourth age of the world.* 3, the month Pausha (December-January).

ತಿಷ್ಯಫಲೆ tishya-phalĕ. *The plant Emblic myrobalan.*

ತಿಸ್ tis. = ಟುಸ್. (My.).

ತಿಸಕ್ tisak. An imitative sound. ತಿಸಕ್ ಎನ್ನ ಸೀ ತನು (My.).

ತಿಸರ tisara. Tbh. of ತ್ರಿಶರ (Šmd. 377).

ತಿಸು tisu. An imitative sound. — ತಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To mutter, to grumble (My.).

ತಿಸುಳ tisuḷa. Tbh. of ತ್ರಿಶೂಲ (Šmd. 378; ಮುಮ್ಮೊನೆಗೆಯ್ದು Čt. II, 79; Grj. 7, 53; Č. Bp. 19, 34).

ತಿಸುಳಿ tisuḷi. Tbh. of ತ್ರಿಶೂಲಿ. (ಈಶ್ವರ Šm. 2; ಶಿವ Kk. 4; ಉ ಮೆಯಾಳ್ದ Čt. II, 5). — ತಿಸುಳಿಗೆಳೆಯ. Kubêra (Kk. 16).

ತಿಳ tiḷa. = ತಿಳದು, ತಿಳಿ 3, ತಿಳಿದು, ತಿಳು. P. p. of ತಿಳಿ 1, in ತಿಳ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 121; 5, 28. 39. 65. 101. 107; My.).

ತಿಳ tila. = ತಿಲ (Šmd. 25).

ತಿಳದು tiḷadu. = ತಿಳಿದು. P. p. of ತಿಳಿ 1. (B. 5, 151; My.). ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಮುಟ್ಟು ತಿಳದೀತು (Prv.).

ತಿಳಲಿ tiḷali. = ತಿಳ್ಳಿ. — ತಿಳಲಿಯಾಟ. -ಆಟ. A game at which two opposite parties try to get through the compartments of a figure traced upon the ground, one party hindering the other according to certain rules (S. Mhr.).

ತಿಳಲು tiḷalu. = ತಿರಳು, etc. (C.). ಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ತೊಗಟೆ ತೆಗದು, ಒಳಗಿನ ಬಿಳೇ ತಿಳಲು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 3, 111). ಕಾಯಿಯೊ ಳಗಿನ ತಿಳಲು ಬಲು ರುಚಿಕರವು (4, 70).

ತಿಳವಳಿಕೆ tiḷavaḷikĕ. = ತಿಳುವಳಿಕೆ, q. v. (ಅಱಿವು, ಜ್ಞಾನ G.; B. 5, 163; My.).

ತಿಳಿ tiḷi. 1. = ತಳಿ 7. To become clear, pellucid or pure (ನೈರ್ಮಲ್ಯ Šmd. Dh.; ನಿರ್ಮಲ Šm. 113; Čpr. 1, 90; 7, 8; My.; T., M. ತೆಳಿ). See P. ps. s. ತಿಳ. ತಿಳಿವ (Bp. 45, 43). ತಿಳಿವುದು (Šmd. 107; Šm. 22. 118); ತಿಳಿಯುವ (C.). ಹಾವಸೆ ಕಿಡಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿದುದು (Šmd. 295). ತಿಳಿದತ್ತು ಅವ ಗಾಹಾರಿಪೂರಂ (Ršv. 6, 2). ನದಿಗಳ್ ಉಬ್ಬರಮುಡಗಿ ತಿಳಿದು ಪರಿದವು (J. 25, 3). **2,** to become bright, to brighten up, to be exhilerated or pleased, to be calmed (ಪ್ರಸನ್ನಭಾವ Šmd. Dh.; ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ Šm. 113; similarly M. ತೆಳಿ; see ತಿಳಿಪು, ತಿಳಿವು No. 1; see s. ಚೂಪು 1); to pass away, to cease, as sleep, a swoon (My.). **3,** to come to light; to be or become plain or known (My.; Tĕ. ತೆಲಿ; T. ತೆರಿ; M. ತಿರಿ, ತೆರಿ). ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ, I understand, know, etc.; ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು, I understood, etc. (My.). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಮೊದ ಲು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿದ ತಿಳುವಿಕೆ (ಉಪಜ್ಞೆ Si. 236). ಮೂಱನೆಯವನು ಮೊದಲಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದನ್ತೆ ನಡದ ಇಬ್ಬರ ಏಕಾನ್ತವಿಚಾರ (ಅಪ ಡಕ್ಷೀಣ 264). ಸೋತು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದನ್ತೆ ಅವುತು ಕೊಣ್ಡವನು (ತಿರೋಹಿತ 296). ನಿಮ್ಮಿಂದಮ್ ಅಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದು (Bp. 47, 47). See B. 1, 19; 2, 15; 4, 139. **4,** to know, to perceive, to learn (ಜ್ಞಾನಭಾವ Šmd. Dh.; ಜ್ಞಾನ Šm. 130; ಅಱ್ Šmd. 45. 107. 124. 184. 298 Cm.; Čpr. 3, 68; 8, 88; My.; Tĕ. ತೆಲಿ; M. ತಿರಿ, ತೆರಿ; T. ತೆರಿ, ತೆಳಿ, ತೆರುಳು, ತೇರ್); to feel, as pain (see Prv. s. ಪಾಪ). ತಿಳಿವ ಪ್ರಯೋಜನ ವಾಗಿ (ಜ್ಞಾನಾರ್ಥಮಾಗಿ Šmd. 9 Cm.). ತಿಳಿಗೆ! (ಅಱಿಗೆ! 140 Cm.; Šm. 69). ತಿಳಿ! (Šmd. 124. 155; Šm. 15). ರೋಗಂಗಳಂ ತಿಳಿ ವುದು (ನಿದಾನ Mr. 390). ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವನು (ಶಾಸ್ತ್ರವಿತ್ Si. 353). ತಿಳಿಯದ ಮೂಢನು (ಜಡ 363). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ತಿಳಿಯದವನು (ವ್ಯಾಕುಲ, ವಿಹಸ್ತ 365). ತಿಳಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಬುದ್ಧ, ಬುಧಿತ, ಮನಿತ, etc. 383). ಅತಿಜೀವವುಮ್ ಇರಲು, ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಮುದ್ದನಱಿಯದೆ, ಧಾತು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಏನು? (Dp. 148). ತರಲಾಕ್ಷಿ ತಾನ್ ಆದಕೆ ಮತ್ತೊಂದಭಿಪ್ರಾಯಮುಂ ತಿಳಿದಳ್ (J. 30, 26). ತಂಗಿಗೆ ತಕ್ಕ ವರನ್ ಈತನೆನ್ದು, ಮದನಂ ತಿಳಿದಂ (30, 51). ಸರ್ವರೊಳು ನಿಜ ತಿಳಿ! (Sp.). ತಿಳಿದ ಕಳ್ಳ ತಿರಿಗಿದರೂ ಬಿಡ. — ತಿಳಿದವನಾದರೂ ಮಲ ಮೂತ್ರ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ತಿಳಿದವ ಮಾಡ್ಯಾನು ನಳಪಾಕವ. — ತಿಳಿದು ಒಡ್ಡೋ ತೀರು ಬಾಣವ! — ತಿಳಿಯಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೋಡಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಹುಚ್ಚ ಮೂಕನ ಆಟ

(Prvs.). See Bp. 53, 51; 58, 37; B. 2, 22. 43; 3, 51. 194; 5, 187; Šm. 9. 39. 119; J. 28, 60; 31, 35; Abhâ. 1, 5; Si. 36. 48. 261. 283. 350. 361. 408; ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ, ಮುಳಿಸು-, ಮೂರ್ಛನೆ-, ಮೂರ್ಛೆ-. — ತಿಳಿ ತಿಳಿ. rep. (B. 4, 45. 198). — ತಿಳಿದುಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. = ತಿಳಿ No. 4. (Čh. v. 231; Bp. 58, 37; Šm. 77; My.). — ತಿಳಿಯಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. (ಅಜ್ಞ G.). — ತಿಳಿಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to be known, to let know (B. 3, 2. 41; 4, 138; My.). — ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸು. To make known; to manifest (Si. 66. 68. 260. 282; My.). — ತಿಳಿಯ ಪೇಳ್. To tell in an apprehensible manner, to explain (Čh. v. 228). — ತಿಳಿಯ ಬರು. = ತಿಳಿ No. 3. (B. 3, 33. 45; 4, 148. 184; Si. 49; My.). — ತಿಳಿಯಲ್ ಬರ್. = ತಿಳಿಯ ಬರು. (Šmd. 255). — ತಿಳಿಯ ಹತ್ತು. To begin to be known; to be known or understood (B. 5, 214. 271). — ತಿಳಿಯಿಡು. -ಇಡು. To make pellucid or pure (Grj. 7, after 42).

ತಿಳಿ tiḷi. 2. An abbreviated infinitive of ತಿಳಿ 1 (= ತಿಳಿಯ). — ತಿಳಿ ಹೇಳು. = ತಿಳಿಯ ಪೇಳ್. (B. 4, 109; My.).

ತಿಳಿ tiḷi. 3. = ತಿಳ, etc., in ತಿಳಿ ಕೊಳ್ಳು (Si. 381).

ತಿಳಿ tiḷi 4. Clearness, pellucidity, pureness; brightness (Tĕ. ತಲಿ; T., M. ತೆಳಿ). **2,** knowingness, knowledge, understanding. **3,** clear, serum-like substances, watery parts: conjee water (ಕಾಂಜಿಕ Šmd. Dh.; My.; M. ತೆಳಿ), etc. ತುಪ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಮುನ್ನಾದ ಸರ್ವರಸಗಳ ತಿಳಿ (ಮಣ್ಡ, ಸರ್ವರಸಾಗ್ರ Si. 315). ಮೊಸರಿನ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಾಗಿರುವ ಭಾಗವು (ಶರ 316). ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಿಳಿಯಾದ ಕೆನೆ (ಮಸ್ತು, ದಧಿಭವಮಣ್ಡ 316). ಹೆಣ್ಡದ ಮೇಲಣ ತಿಳಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, ಸುರಾಮಣ್ಡ 348). ಕೆಟ್ಟ ಹಾಲಿನ್ದ ಹುಳಿಯಿಟ್ಟರ್ದ ತಿಳಿ ಲೇಸು; ಕೆಟ್ಟ ಹಾರ್ವಿತಿಯ ಬದಕಿನ್ದ ಸೂಳೆಯು ನೆಟ್ಟನೇ ಲೇಸು! (Sp.). See ಉಕ್ಕ-. — ತಿಳಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person whose understanding is impaired, an unwise, stupid person (B. 1, 18; 3, 14. 68; 4, 21); ತಿಳಿಗೇಡಿಜನ (4, 223). — ತಿಳಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. Ignorance, stupidity, foolishness (B. 4, 49. 88). — ತಿಳಿಗೊಳ. -ಕೊಳ. A clear pond (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 1, 104; 16, 28; Bh. 1, 20, 54; Râm. 2, 7, 3; J. 3, 8. 24; 15, 16. 29). ತಿಳಿಗೊಳದಿನ್ದೆ ಪಾಱುದುವು ಹಂಸಕುಲಂ (Šmd. 142. 166). — ತಿಳಿಜೊನ್ನ. Clear, bright moonshine (Ršv. 13, 43; Ššv. 1, 38. 77). — ತಿಳಿನಿದ್ರೆ. An easily interrupted, light sleep (B. 5, 253). — ತಿಳಿನೀರ್. -ನೀರು. Clear water (Čpr. 3, 15; Abh. P. 9, 37; J. 30, 6. 11; Râghe. 17, 56; My.). 2, = ತಿಳಿ 4 No. 3. (B. 4, 55). ತೆಳ್ಳನ್ನ ಪದಾರ್ಥದ ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರು (ಮಣ್ಡ); ಮೊಸರಿನ ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರು (ಮಸ್ತು G.); ಅನ್ನದ ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರು (ಮಾಸರ, ಗಂಜಿ); ಸರಾಯದ ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರು (ಸುರಾಮಣ್ಡ G.). — ತಿಳಿಬಣ್ಣ. A bright or light colour (ಹೂಬಣ್ಣ G.). — ತಿಳಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Clear oil (on the surface, My.). — ತಿಳಿರಸ. A pure liquid (V. 4, 2. 9; B. 4, 225; My.). — ತಿಳಿಸುಣ್ಣ. Milk of lime; caustic lime (My.; B. 4, 71. 121).

ತಿಳಿ tiḷi. 5. A vessel used for drinking spirits; any drinking vessel (ಚಷಕ Šm. 113; Tĕ. ತೆಲಿಯೆ, ತೆಲೆ = ಪಾತ್ರ). — ತಿಳಿವಟ್ಟಲು. -ಬಟ್ಟಲು. = ತಿಳಿ. (ಗಲ್ವರ್ಕ, ಅನುತರ್ಷ, ಚಷಕ, ಸರಕ Hlâ.).

ತಿಳಿಪು tiḷipu. = ತಿಳಿಹು, ತಿಳುಪು, ತಿಳುಹು 1. To cause one's self to brighten up: to abandon one's anger, to become calm, soothed, content, pleased, or friendly (ಕ್ರೋಧೋತ್ಸರ್ಜನ Šmd. Dh.). **2,** to calm, to appease, to cause to cheer up, etc. (Čpr. 8, 80). ತಿಳಿಪುವುದು (ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಣಯ Hlâ.). **3,** to make clear or known; to cause to know, to let know; to inform (ತಿಳಿಸು Šmd. 43 Cm.; Čpr. 7, 18). ಆಕೆಯಂ or ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಪಿದಂ (Šmd. 167).

ತಿಳಿಯುವಿಕೆ tiḷiyuvikĕ. = ತಿಳಿವಿಕೆ, ತಿಳುವಿಕೆ. Knowing; knowledge, etc.; the state of being known. ಸಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ (ಉಪಲಮ್ಭ, ಅನುಭವ Si. 397). ಬಹು ಮನ್ದಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ (ಪ್ರಥೆ, ಖ್ಯಾತಿ 389).

ತಿಳಿವಳಿಕೆ tiḷivaḷikĕ. = (ತಿಬ್ಬುಳಿ), ತಿಳವಳಿಕೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆ. Knowledge; understanding, intellect, intelligence (ಅಱಿತ Šmd. 232 Cm.).

ತಿಳಿವಿಕೆ tiḷivikĕ. = ತಿಳಿಯುವಿಕೆ, etc. (My.; ಜ್ಞಾನ, ಬಲ್ಲವಿಕೆ G.; B. 5, 24. 27. 44. 151. 170).

ತಿಳಿವು tiḷivu. (Šmd. 247). = ತಿಳುಹು 2. Calmness, friendliness, kindness, etc. (ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರಸಾದ Mr. 455). **2,** knowledge, etc. (Bh. 2, 13, 44; Ššv. 4, 57. 60. 114; My.).

ತಿಳಿಸು tiḷisu. To make clear or known; to cause to know; to let know; to inform (Šmd. 43 Cm.; C.). ಆಕೆ ಆ ಮಾತನು ತನ್ದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು (B. 2, 14). See Bp. 27, 76; B. 3, 13; 5, 187.

ತಿಳಿಸುವಿಕೆ tiḷisuvikĕ. Making clear or known, etc. ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ (ಗನ್ಧನ Si. 436).

ತಿಳಿಹು tiḷihu. = ತಿಳಿಪು, etc. To appease (Bp. 47, 22). See ಮುನಿಸು-. **2,** to make clear or known, etc. (Bp. 49, 33).

ತಿಳು tiḷu. = ತಿಳ, etc., in ತಿಳು ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 2, 14; 3, 1. 51. 115; 4, 57; 5; 204).

ತಿಳುಪು tiḷupu. = ತಿಳಿಪು, etc. To become calm, etc. (Bp. 58, 37);—to appease, etc. (Bp. 57, 7; J. 24, 70; 28; 55; 29, 26). **2,** to make clear or known, etc. (Čh. v. 232; Bp. 26, 65; 49, 35; J. 2, 24; 9, 2; 10, 18).

ತಿಳುವಳಿಕೆ tiḷuvaḷikĕ. = ತಿಳಿವಳಿಕೆ, etc. (My.; ದೃಷ್ಟಿ Si. 415; ಪ್ರಭವ 459). ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು (ಅರ್ಥ್ಯ 447). ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು (ಅಜ್ಞ, ಮೂಢ 366). See 236. 265. 410; B. 2, 16; 3, 39; 4, 73. 168. 183; 5, 271.

ತಿಳುವಿಕೆ tiḷuvikĕ. = ತಿಳಿಯುವಿಕೆ, etc. (My.; B. 5, 190; Si. 236). ತಿಳುವಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ನೆಲೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುವರು ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಗಳು (Jns. 22, 31).

ತಿಳುವು tiḷuvu. = ತೆಳವು, etc. Thinness (My.). ತಿಳುವಾದ ಅಱುವೆ (B. 1, 15). ತಿಳುವಾದ ತೊಗಲು (3, 16; 5, 18).

ತಿಳುಹಿಸು tiḷuhisu. To make known, to let know (My.). ಅಕ್ಕಗೆ ತಿಳುಹಿಸದೆ (B. 5, 158). See B. 5, 78. 175. 177. 184.

ತಿಳುಹು tiḷuhu. 1. = ತಿಳಿಪು, etc. To be calmed, etc. **2,** to appease (Bp. 42, 16; Bh. 1, 10, 21). See ಮುನಿಸು-, ಮುಳಿಸು-. **2,** to make known, etc. (My.).

ತಿಳುಹು tiḷuhu. 2. = ತಿಳಿವು No. 2. (Râm. 6, 2, 25).

ತಿಳ್ಳಿ tiḷḷi. = ತಿಳಲಿ. — ತಿಳ್ಳೀ ಹಾಡಾಡು. To play at ತಿಳಲಿ or ತಿಳ್ಳಿ (B. 1, 16).

ತಿಳ್ಳು tiḷḷu. = ತಿರಳು, etc. (My.).

ತೀ tî. 1. (= ಸೀ 2). To burn, singe, scorch, parch, broil (T. ತೀ, ತೀಯ್; R.; *cf* ತಿಂಗಳ್; see ಚೂಪು 1; Tĕ. ತೀಸ್ಸು = ಪ್ರಕಾಶ).

ತೀ tî. 2. Fire (T., M.; Tu. ತೂ; R.; *cf.* ಕಿಚ್ಚು).

ತೀಕ್ಷ್ಣ tîkshṇa = ತೀಕ್ಷ. *Sharp; hot, pungent, fiery; harsh; vehement, zealous; energetic, eager, quick* (ಪರುಷ, ನಿಷ್ಠುರ ವಾದುದು Nn. 119). 2, sharpness; heat, pungency; haste. 3, any weapon. 4, *poison*. 5, *iron*. 6, *war, battle*.

ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ tîkshṇa-gandhaka. *The plant Moringa pterygosperma* Gaertn.

ತೀಕ್ಷ್ಣತರ tîkshṇa-tara. Uncommonly sharp, etc. (Čpr. 5, 34).

ತೀಕ್ಷ್ಣೋಪಾಯ tîkshṇa-upâya. *Forcible means, a strong measure.*

ತೀಗೆ tîgĕ. A creeping plant, vine, tendril, or spray; wire; the string of a lute (Tĕ. ತೀಗೆ, ತೀವೆ). See ವಾಚಿ-.

ತೀಟ tîṭa. 1. (Šmd. 250). (fr. ತೀಡು 1). Blowing (ತೀ ಡೂದು, ಊದೂದು, ವಾಯುಸಂಚಾರ Šs.; Čpr. 7, 107; Abh. P. 1, 116; 7, 147).

ತೀಟ tîṭa. 2. = ತೀಟೆ, etc. — ತೀಟಕಸಿದ್ದಿ. The prickly creeper Scopolia (Tĕ.). 2, = ಯಾಸ, ಯವಾಸ, ಕುಸಾಶಕ, ಕಚ್ಚುರೆ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, etc., ನಸುಗುನ್ನೆ, ತುಟುಚಿ, ಬಳ್ಳಿದುಟುಚೆ (Si. 144).

ತೀಟೆ tîṭĕ. = ತಿಮರ, etc. Itching; irritation; an itching desire, a teasing inclination, irregular desires, lust, lasciviousness (ತೀಣ್ಟೆ Čt. I, 2; Bp. 21, 7; J. 25, 8; My.; Tĕ.). ಮೂಗ ತೀಟೇ ಕಜ್ಜಯುಳ್ಳವನು (ಪಾಮನ, ಕಚ್ಚುರ Si. 202). ತೀಟೆ ಆದರೆ ತಾನೇ ಬರುತ್ತಾನೆ.— ತೀಟೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಹೆತ್ತು, ತಿರುಮಲದೇವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟ ಹಾಂಗೆ (Prvs.). See ತೋಳ್ದೀಟೆ. — ತೀಟೆಜಗಳ. Useless quarrel (My.). — ತೀಟೆ ಬಾಯಿ. A blabber, a tattler (My.).

ತೀಟೆಗಾರ tîṭĕ-gâra. A man who rouses inordinate desires or evil passions in others (My.). See ಬಾಯಿ-.

ತೀಡು tîḍu. 1. (Šmd. 254). To touch, as air or wind (ವಾಯುಸ್ಪರ್ಶನ Šmd. Dh.; ವಾಯುವಿನ ಸೋಂಕು Šm. 94; T., M. ತೀಣ್ಡು, to touch; to infect by touching; M. ತೀಟ್ಟ, T. ತೀಟ್ಟ, ತೀಟ್ಟು, ತೀಟ್ಟು, uncleanness; M. ತೀಣ್ಡಲ್, atmospheric pollution). **2,** to blow, as the wind. ಸೊಂಕಿ ಬಲವನ್ದು ತೀಡುವ ತೆಂಕಣಗಾಳಿ (Šmd. 44). ಮಲಯಾನಿಲಂ ತೀಡಿದಂ or ತೀಡಿದುದು (109). ಕಮ್ಮೆಲರ್ ತೀಡುಗುಂ (297). ತೀಡು, ಎಲೆ ಗನ್ಧವಾಹ! (153. 272). See Čpr. 2, 83; 4, 30; 8, after 4; Abh. P. 7, 147; 12, 28; Grj. 8, 41; Râm. 2, 7, 3; Ršv. 12, 23; Č. Bp. 4, 7; J. 8, 5; 25, 1. **3,** to touch, as with the fingers (or = ತೀಡು 2?). ತೀಡಿದರೂ ನೋಡನು ಅನ್ಧಕನು ರೂಪವ (Prv.).

ತೀಡು tîḍu. 2. To press, to squeeze (J. 8, 48), to rub (ನಿಃಪೀಡನ Šmd. Dh., probably ನಿಪೀಡನ; ಧಾವನ Mr. 339; J. 25, 8; *cf.* ತಿಕ್ಕು, ಸೀಣ್ಟು; T. ತೀಟ್ಟು; to rub and clean, the wall, a house, etc.); to rub out, as fire (Ššv. 3, 19); to rub with the finger, as snuff, etc. (My.); to rub clean, to scour (My.); to rub or smear on, as unguents on the body (My.; *cf.* ತಿಗುರು 1); to whet, to sharpen (My.; T. ತೀಟ್ಟು; M. ತೇಕ್ಕು, to rub, smear; to polish, sharpen, *cf.* ತೇ 2); to make sharp, keen or full of wit (J. 30, 18), to increase (33, 18); to rub out, *i. e.* to kill by pressing and rubbing with the finger, as insects (My.); to apply a wipe or blow with the palm of the hand (My.), or with a blast (J. 22, 42); to smooth a twisted cord (J. 12, 46; 20, 8; 23, 33; 25, 31; My.; Si. 287; T. ತೀಟ್ಟು).

ತೀಣ್ಟೆ tîṇṭĕ. = ತೀಟೆ. (Čt. I, 2; Ršv. 5, after 55; see ನಾಲಗೆ-).

ತೀನ್ tîn. Three (Mhr. ತೀನ). — ತೀನ್ತೇರಾ. (Three-thirteen, *i. e.*) dispersed in every direction (My.; Mhr. ತೀನತೇರಾ).

ತೀನಾಳಿ tînâḷi. = ತಿನಾಳಿ, ತಿನ್ನಾಳಿ, ತೀನಿಹಾಳಿ. A glutton (ಕೂಳ್ಬಣಿಗ Šm. 48; Kk. 38, o. r. ತಿನಾಳಿ; ಭಕ್ಷಕ, ಘಸ್ಮರ, ಅದ್ಮರ Hlâ., Nr. *b;* ಭಕ್ಷಕಾರಿ, etc. Mr. 231).

ತೀನಿ tîni. Food (of every description, My.; T., Tĕ.; M. ತೀನ್); eating. ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಗಟಿಕೆ ತೋಱಿಸ ಬೇಡ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೀನಿ ಕಲಿಸ ಬೇಡ (Prv.). See ಹೆದ್ದೀನಿ; Prv. s. ತಿನ್ನು.

ತೀನಿಹಾಳಿ tînihâḷi. = ತೀನಾಳಿ. (Nr. *a*).

ತೀನು tînu. A stake used to support fences or hedges (My.).

ತೀಬು tîbu. The clove tree; cloves (ಲವಿ, ಲವಂಗ, ದೇವಕುಸುಮ Mr. 143; Tĕ. ತೀಪು, T. ತೀವು, sweetness, taste, relish; *cf.* ಸೀ 1).

ತೀರ್ tîr. = ತೀರು 1. To be finished, to come to an end, to end, to cease; to be done, to be accomplished, to be brought about or effected; to be possible to be accomplished (ನಿಷ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; ಬೀ Bhn. 21. 33; My. as ತೀರು; Tu., T.; Tĕ., M. ತೀರು); to be cured, as a disease (Bp. 46, 32; T.). **2,** to cease to live, to die (Bp. 48, 18; My., Tĕ. as ತೀರು). **3,** to be paid, discharged, liquidated (My., Tĕ. as ತೀರು); to be settled, decided (My. as ತೀರು). P. p. ತೀರ್ದುರ್. ತೀರ್ದರ್ಂ (Šmd. 50). ನಿನಗೆ ಎನಗೆ ತನಗೆ ತೀರ್ಗುರ್ಮೆ ಹನುಮನ್ತನ ಶಕ್ತಿಸಾಹಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (178). ನಿನ್ನಿಂ ತೀರದ ಕಜ್ಜಮದು ಇನ್ನೆನಗೊನ್ದುಣ್ಟೆ? (Ršv. 5, 132). See Čpr. 3, 67; 5, 83; 8, 51; Bp. 16, 19; Mr. 2; J. 1, 5; 3, 28; 13, 11; 27, 50. *Cf.* Sk. ತೀರಿತ.

ತೀರ್ tîr. = ತೀರು. An arrow (Mhr., H. ತೀರ). — ತೀರ್ ಕಮಾನ್. Arrow and bow (Si. 280; Br.).

ತೀರ tîra. = ತೀರು 2, etc. 2, = ತೀರ s. ತೀರು 1. — ತೀರಗಡೆ. -ಕಡೆ. End, completion (ಅನ್ತ, ಸಮಾಪ್ತಿ G.; My.). 2, leisure (My.).

ತೀರ tîra. *A shore, a bank;* margin, brink, edge; the brim of a vessel. See ಒತ್ತು, ಕರೆ. ತೀರಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತೆರೆಯ ಭಯವೇ?— ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರು ಯಾತಕ್ಕೆ? (Prvs.).

ತೀರತ tîrata. Tbh. of ತೀರ್ಥ. (My.).

ತೀರದು tîradu. An adverb with final ಅದು. (ತೆತ್ತದು Šmd. 389, o. r. in Mdb. ತಿರದು, ತೆಕ್ಕದು).

ತೀರಪತನ tîra-patana. The falling down of a bank. See ಜರಿ.

ತೀರಮೆ tir-amĕ. (Šmd. 248). Conclusion, termination; fulness (Abh. P. 1, 103).

ತೀರಿ tîri. *A kind of arrow, three-fourths of which consists of reed and a fourth part of iron;* a sort of bow (see ತ ದ್ಭಲ).

ತೀರಿಕೆ tirikĕ. = ತೀರ್ಕೆ. Conclusion, end (My.); settlement, decision (My.). 2, leisure (My.; Tĕ.).

ತೀರಿತ tîrita. Finished, settled, completed, adjudged, decided according to evidence (Sk.).

ತೀರಿಸು tirisu. = ತೀರ್ಚು. To finish; to accomplish, to carry out, to execute; to fulfill; to settle, to decide; to remove, to clear off, to liquidate, to pay (My.). See B. 3, 28. 124; ಉಪ ಕಾರ-, ಕಾಂಕ್ಷೆ-, ಕೆಯ್ಗುಡ-, ಡಾವು-, ನ್ಯಾಯ-, ಬಡ್ಡಿ-, ಮುಯ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಯ-, ವ್ಯಾಜ್ಯ-, ಸಿಟ್ಟು-, ಹಗೆ-.

ತೀರಿಸುವಿಕೆ tirisuvikĕ. Finishing, etc. (My.).

ತೀರು tiru. 1. = ತೀರ್. (C.). P. p. ತೀರಿ. ಕಾಂಕ್ಷೆ ತೀರಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರುವಿಕೆ (ತೃಪ್ತಿ Si. 317). ತೀರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಸಾತಿ 424). ತೀರಿದುದು ತಮದೊಬ್ಬುಳಿ (Râm. 14, 1). ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್ (Sp.). ಅವನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವನಾದಾಗ ಅವನ ತನ್ದೆ ತೀರಿದನು (B. 3, 28). ಇವರ ತನ್ದೆ ತೀರಿದನು (4, 3). ಅತ್ತೆ ತೀರಿದನ್ದಿನಿಂದ (4, 139). ತೀರದ ಕಾರ್ಯ ಹಾಱಿದರೂ ಆಗದು.— ತೀರಿದ ಅಡಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). See B. 1, 11; 3, 3. 60; 4, 50; ಮಜ್ಜಾಸಾರ. — ತೀರ. So that (anything) is completed: fully; thoroughly; quite; very (My.). ಮಂಗಗಳು ತೀರ ಮನುಷ್ಯನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ (B. 1, 13). ಇಱುವೆಗಳು ತೀರ ಸಣ್ಣವು (2, 8). ಅವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ತೀರ ಹಾಗಲಹಣ್ಣು ಆಗಿದ್ದಾಳೆ (2, 38). ಆ ಪ್ರಾಣಿ ತೀರ ಕುರುಡನು (3, 89). ತೀರ ಬಡವನು (5, 124). ತೀರ ತುಸು ಹಣ (5, 216). ತೀರ ಸಣ್ಣ (ಅಣು G.). — ತೀರಾ. = ತೀರ. ಬಾಲವು ತೀರಾ ಸಣ್ಣದು (C.; B. 3, 108).

ತೀರು tiru. 2. = ತೀರ, ತೀರ್. Conclusion, end. 2, settlement (M.); arrangement, establishment (Tĕ.). 3, finish: beauty (Tĕ. ತೀರು, ತೀಱು; Tĕ. ತೀರು, ತೀಱು, to be adorned; T. ತೀರು, to adorn): manner, mode: peculiar temper or habit (My.; Tĕ.). ಅವನು ಒನ್ದು ತೀರಿನ ಮನುಷ್ಯ (My.). — ತೀರುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ತೀರಗಡೆ. (My.; ಸಮಾಪ್ತಿ G.). — ತೀರುಪಡಿ. = ತೀರುಪಾಟು. (My.; Tĕ. ತೀರುಬಡಿ). — ತೀರುಪಾಟು. Leisure, opportunity (My.; Tĕ. ತೀರುಬಾಟು). — ತೀರುಮಾನ. = ತೀರ್ಮಾನ. Conclusion, completion (My.; Tĕ.; T. ತೀರ್ಮಾನ); settlement, decision, sentence (My.; Tĕ.; T.). — ತೀರುಮಾನಿಸು. To complete, finish (R.); to define, to determine, to decree (T. ತೀರ್ಮಾನಿ); to decide (My. = ತೀರ್ಮಾನಿಸು).

ತೀರು tîru. = ತೀರ್. An arrow. ತಿಳಿದು ಒಡ್ಡೋ ತೀರು ಬಾಣವ! (Prv.). 2, a bar; a prop; a lever (Mhr.); a rafter of a roof (My.).

ತೀರುಕಣಿ tirukaṇi. = ತೀರ್ಕಣಿ. End, termination. 2, the state of being discharged; the state of being expended, disbursed or spent. ಅರ್ಥದ ತೀರುಕಣಿ (ಅರ್ಥಾಪಗಮ, ವ್ಯಯ, ವೆಚ್ಚ Nr.).

ತೀರುವಿಕೆ tiruvikĕ. = ತೀರ್ವಿಕೆ. Ending, etc.; the state of being settled or decided. ನ್ಯಾಯತೀರುವಿಕೆ (G. 244; My., also ನ್ಯಾಯದ-).

ತೀರುವೆ tiruvĕ. = ತೀರ್ವೆ. Dues, fees, toll, custom tax (My.; Tĕ.).

ತೀಱ್ tiṟ. ತೀಱು. To take mouthfuls, to devour (ಕಬಳಿಸ Šmd. Dh.; M. ತೀಱ್ಱು, to cram; to force down, *e. g.* down the throat; see ತಿಮ್ಬು 2, ತೀವು).

ತೀಱೆ³ tiṟĕ. The worms (a disease, My.; T.). — ತೀಱೆ³ ಹುಱು. = ತೀಱೆ³. (My.).

ತೀರ್ tir. = ತೀರು 2. — ತೀರ್ಪಡಿ. = ತೀರುಪಡಿ. Leisure (My.). 2, settlement, decision (My.; M.). — ತೀರ್ಮಾನ. = ತೀರುಮಾನ. (My.). — ತೀರ್ಮಾನಿಸು. = ತೀರುಮಾನಿಸು. To settle, to decide (My.; T.).

ತೀರ್ಕಣೆ tirkaṇĕ. = ತೀರುಕಣಿ. (ನಿದಾನ Hlâ.). ಯಜ್ಞದ ತೀರ್ಕಣೆ (ಯಜ್ಞಾನ್ತ, ಅವಭೃಥ Hlâ.).

ತೀರ್ಕೆ tirkĕ. = ತೀರಿಕೆ. (My.).

ತೀರ್ಚು tirču. = ತಿರ್ಚು, ತೀರಿಸು. To finish, etc. (ನಿಷ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; Čpr. 5, after 121; 6, after 99; 7, 25; 7, after 154; Bp. 60, 33; Tĕ.). 2, to remove, etc.; to remove, as a sickness, to cure (ಪರಿಹರಿಸು Kk. 68; Šm. 51; Bp. 39, 24; Tĕ.); to destroy (Grj. 10, 111).

ತೀರ್ಣ tîrṇa. Passed across or over, crossed; floated; spread; surpassed. See ಅವ-, ಆ-, ಉತ್.

ತೀರ್ಥ tîrtha. = ತೀರ್ಥ. A passage, a ford; *a landing place at a river's side;* the stairs of a landing place (ಸೋಪಾನ Nn. 48). 2, *a holy place in the vicinity of streams or springs;* a holy place (ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ 48; ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ Mr. 532). 3, any piece of water (ಆವಗೆ, ನದಿ, ತಟಾಕ, ಕೆಱೆ³, ಕೂಪ, ಬಾವಿ 48; ನದಿ ಬಾವಿ ಕೆಱೆಗಳ್ 532); *sacred water.* 4, *a part of the hand dedicated to a deity.* 5, a sacred object; *sacred science; a school of philosophy* (ದರ್ಶನ, ಷಡುದರುಸನ, ಆಱು ದರ್ಶನ 48, o. r. ಷಡ್ದರ್ಶನ; ಸನ್ತಷಡ್ದರ್ಶನಂಗಳ್ 532). 6, *a worthy person, a fit recipient* (ಸತ್ಪಾತ್ರ 48); a person of a good family or race (ಆಮ್ನಾಯ, ಸದ್ವಂಶ 48); a Brâhmaṇa. 7, *a minister and seventeen other officers of state who are in close attendance on a king* (ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್, ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನ್ತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನರ್ 48; ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಿನೆಣ್ಬರು ಪ್ರಧಾನರ್ 532). 8, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 48). 9, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ 48). 10, a Jina (48). 11, a virtuous wife (ಪತಿವ್ರತೆ 48). 12, *a religious teacher, a guru.* 13, *the pudendum muliebre* (ಭಗ, ಯೋನಿ 48; ಕಾನ್ತೆಯರ ಯೋನಿ 532). 14, a flag, a banner (ಪತಾಕೆ 48). ತೀರ್ಥಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿಲ್ಲ, ಪಾರ್ಥಗಿನ್ತ ದೊರೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Sp. s. ನಡೆ 2.

ತೀರ್ಥಕ tîrthaka. Holy, sacred; an ascetic Brâhmaṇa; N. of a nâga.

ತೀರ್ಥಕರ tîrtha-kara. An Arhat, a Jina (Sk.; also: ತೀರ್ಥಂಕರ). See Nn. s. ಅನನ್ತ; Čpr. 7, 6.

ತೀರ್ಥಜಲ tîrtha-jala. Water of a holy place. 2, water in which a worthy man's feet have been washed (Grj. 4, 39; V. 14, 53).

ತೀರ್ಥಪಾದ tîrtha-pâda. One whose feet are sacred: a title for a venerable man (My.).

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ tîrtha-yâtrĕ. A visit to any sacred bathing place or shrine, a pilgrimage. (J. 17, 49; My.; B. 4, 155).

ತೀರ್ಥಯಾನ tîrtha-yâna. = ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ. Čpr. 4, 17).

ತೀರ್ಥರೂಪ tîrtha-rûpa. One whose form is sacred: a title for a venerable man (My.; B. 4, 87).

ತೀರ್ಥವಿಧಿ tîrtha-vidhi. The rites to be observed at a place of pilgrimage. (My.).

ತೀರ್ಥಶ್ರಾದ್ಧ tîrtha-śrâddha. Funeral ceremonies performed with water, (sesamum seed, and sacrificial grass, My.); funeral ceremonies observed at a place of pilgrimage (My.).

ತೀರ್ಥಸಮ್ಭಾವನೆ tîrtha-sambhâvanĕ. The reception of water with which a guru's or another worthy man's feet or an idol have been washed and the offering of presents for it, on festive occasions (My.).

ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪ tîrtha-svarûpa. = ತೀರ್ಥರೂಪ. (My.; B. 4, 87).

ತೀರ್ಥಾಮ್ಬು tîrtha-ambu. = ತೀರ್ಥಜಲ No. 1. (Čpr. 8, 106).

ತೀರ್ಪು tirpu. Settlement, decision, sentence (My.; B. 4, 93. 169).

ತೀರ್ವಿಕೆ tirvikĕ. = ತೀರುವಿಕೆ. ನ್ಯಾಯತೀರ್ವಿಕೆ (G.; My.; B. 5, 263).

ತೀರ್ವೆ tirvĕ. = ತೀರುವೆ. (My.; Si. 266; T.).

ತೀವರ tîvara. Tbh. of ತೀವ್ರ. (My.; Tĕ.).

ತೀವು tivu. To become full; to abound; to spread (v. i.; ಪೂರಣ Šmd. Dh.; ಇಡಿಕಿಱ್ Čt. II, 86; *cf.* ತಿಣಿ, ತಿಮ್ಬು 2, ತೀಱ್, ತೆಮುಳ್ದು; T. ತೆಗುಳ್, ತೆವಿಟ್ಟು, ತೆವಿಳ್, to be full, abound; ತೆವುಳ್, to increase, v. i.; ತಿಮಿರ್, to grow, increase; ತೆವುಟ್ಟು, M. ತಿವಿಟ್ಟು, to fill or press or stuff in; T. ಕೆಱಿಮು, ಕೆಱಿವು, to be full; see s. ಕೆಯ್ 5). ಇಕ್ಕೋಡಿಯಿಂ ತೀವಿ ನಾಲ್ದೆ ಸೆಗಂ ಸೂಸಿ (Šmd. 79). ಹೊತ್ತು ತೀವುವುದು (ಸೂತಿಮಾಸ, ವೈಜನನ Hlâ.). ನೆಲೆಯ ತೀವಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಸೌಧ, ಸುಧಾಧವಲಿತ Mr. 193). ಪಚ್ಚೆ ತೀವಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಮಿನ್ಬಣ್ಣ Kk. 25). See Čpr. 1, after 101; 1, 102; 3, 99; 7, 141; Grj. 4, 28. 42; Bp. 28, 6; 32, 55; 38, 47; 43, 81; 50, 4. 28; 55, 14; 59, 58; Ršv. 2, 37; 6, after 11; 13, after 70 & 80; 13, 90; J, 1, 1; 17, 21; Prll. 3, 3; ಸೊಮ್ಪುದೀವು. **2,** to fill (v. t.), etc. ಭುವನಮನ್ ಆವಗಂ ಪರೆದು ತೀವಿದ ತಣ್ಣಿರ್ಗಳ್ (Lîlv. 3, 7). See Čpr. 2, 39; Bp. 8, 37; 12, 28; 14, 25; 57, 15; 58, 57. 68; 59, 52; Ršv. 13, 76; J. 13, 10. 17; 22, 4; 28, 5. 47; ದೆಸೆದೀವು. — ತೀವೆ. So that (anything) abounds, etc. ಧನಧಾನ್ಯಂ ತೀವೆ ಭಣ್ಡಾರದೊಳ್ (Sš. 96). 2, abundantly, greatly, etc. ತೀವೆ ಸೊಗ ಸೊಗಿಸಿ, ನಲಿ ನಲಿದು, ಮೊರೆ ಮೊರೆವ ಭೃಂಗಾವಳಿ (J. 3, 37).

ತೀವ್ರ tîvra. = ತಿಬ್ಬ, ತೀವರ. Strong, severe, violent, rough (ನಿಷ್ಠುರ Nn. 57); *fierce; sharp; hot;* impetuous; rash, quick; *excessive, much, unbounded.* — ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become impetuous or quick (My.).

ತೀವ್ರತೆ tîvratĕ. Impetuousness, ardor, haste (Grj. 6, 11. 48); the flight of an arrow (ದೀಪ್ತಿ, ವೇಗ, ಅಮ್ಬಿನ ಬೇಗ Hlâ.); *exceedingness.*

ತೀವ್ರತ್ವ tîvratva. Violence, impetuousness, ardor, haste, daring. See ಕಡುಕೆಯ್.

ತೀವ್ರಬುದ್ಧಿ tîvra-buddhi. A fierce, ardent disposition; a keen mind. (My.).

ತೀವ್ರವೇದನೆ tîvra-vêdanĕ. *Sharp pain, agony.*

ತೀವ್ರಾಸ್ತ್ರ tîvra-astra. A discus or thunderbolt (ವಜ್ರ Nn. 119).

ತು tu. 1. = (ಅತ್ತು 2, ಇತು, ಉತು), ತ್ತು. ದು 1. A termination of the third person singular neuter of the imperfect, *e. g.* ಆಯ್ತು, ಹೋಯ್ತು, ತನ್ತು, ಬನ್ತು (C.). **2,** a form of the demonstrative pronoun neuter (said to form adjectives, Šmd. 95), *e, g.* ಒಳ್ಳಿತು, ಮೆಲ್ಲಿತು, ಬೆಟ್ಟಿತು (95), ದಟ್ಟಿತು, ತೋರಿತು, ನೇರಿತು, ಕೂರಿತು, ಉದ್ದಿತು, ನುಣ್ಣಿತು, ತಣ್ಣಿತು, ಬಿಣ್ಣಿತು, ಗುಣ್ಡಿತು, ಆಗಲಿತು, ದೊಡ್ಡಿತು, ಬಲ್ಲಿತು, ಬಿಣ್ಮಿತು (96), ಎತ್ತಣ್ತು, ಆತುರ್ (181), ಪಿನ್ತು (199), ಉನ್ನತು (Šs.).

ತು tu. 2. = ದು 2. A termination of the P. p., *e. g.* ಸೋಲ್ತು, ಪೋಲ್ತು, ಕಿಱ್ತು, ಉಱ್ತು (Šmd. 288).

ತು tu. 3. = ತವೆ 1, ತೂ 1. (My.).

ತು tu. *But, on the other hand; indeed, pray!* well! (ಅಹ, ಇದು ತಪ್ಪದು ಎಮ್ಬುದು, ಬೆಱಗಂ ನುಡಿವ ಗಾಹು Mr. 536).

ತುಕ್ tuk. *Offspring, children.*

ತುಕಡ tukaḍa. = ತುಕಡಿ No. 1. (My.).

ತುಕಡಿ tukaḍi. = ತುಕಡ, ತುಕ್ಕಡ, ತುಕ್ಕಡಿ. A bit; a bit of bread, etc.; bread in general; a detachment from a body; a party (Mhr., H. ತುಕಡಾ, ತುಕಡೀ; Si. 284; Čb. 136). ತುಕಡಿಯಿಲ್ಲದವಗೆ ತಕ್ಕಡಿ ಯಾಕೆ? (Prv.). 2, a division, a district, a province (My.; Br. ತುಕಿಡಿ, ತುಕ್ಕುಡಿ; M. ತುಕ್ಕುಡಿ).

ತುಕಲಿ tukali. — ತುಕಲಿಗಿಡ. A large leguminous shrub with pinnate leaves, Albizziaamara Boivin. (? Z.).

ತುಕಾರ tu-kâra. The syllable ತು (Šmd. 95. 145. 183).

ತುಕಾರಾನ್ತ tukâra-anta. A term with final ತು (Šmd. 119).

ತುಕ್ಕ tukka. = ತುಕ್ಕು 2. ತುಕ್ಕ ಹಿಡಿದ ಖಡ್ಗ ಮಿಕ್ಕಿದವಸಿಗೂ ಆಗದು (Prv.).

ತುಕ್ಕಡ tukkaḍa. = ತುಕಡ. (My.).

ತುಕ್ಕಡಿ tukkaḍi. = ತುಕಡಿ. (My.; see s. ಜುಂಗಡಿ). ತುಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಕ್ಕಡಿದಾರ ಸೇರಿ, ತುಕ್ಕಡಿಯೆಲ್ಲ ಸುಡಿಸಿದ (Prv.).

ತುಕ್ಕಡಿದಾರ tukkaḍi-dâra. The headman of a district (My.).

ತುಕ್ಕಾ tukkâ. — ತುಕ್ಕಪ್ಪಯ್ಯ. N. See Prv. s. ನಮ್ (where the Mhr. poet ತುಕ್ಕಾರಾಮ is meant).

ತುಕ್ಕು tukku. 1. To crowd, to throng, to come en masse. (*Cf.* ತುಱುಕು, ತುಱುಗು 1). ಅಕ್ಕಱಿನ್ದ ಪರಪರ ತನು ಪರಿಮಳಂಗಳ್ಗೆ ತುಕ್ಕುವ ಎಳೆದುಮ್ಬಿಗಳ ಬಳಗಂಗಳ್ (J. 28, 43).

ತುಕ್ಕು tukku. 2. Rust, of iron (My.; Tu.; T. ತುರು; M. ತುರುಮ್ಬು, ತುರುವು; Tĕ. ತ್ರುಕ್ಕು, ತ್ರುಪ್ಪು, ತುಪ್ಪು). ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುವದು (B. 4, 149).

ತುಗ್ಗಿಲ್ tuggil. N. of a plant (ಉಗ್ರಿ Mr. 120).

ತುಂಗ tuṅga. = ತುಂಗೆ, q. v. — ತುಂಗಗಡ್ಡೆ. = ತುಂಗೆ-. (My.). — ತುಂಗಮುಸ್ತ. = ತುಂಗೆ-. (ಕುಟನ್ನಟ, ಗೋಪುರ, ಗೋನರ್ದ, ಕೈವರ್ತಿಮುಸ್ತಕ, etc. Si. 155). — ತುಂಗಮುಸ್ತೆ. = ತುಂಗಮುಸ್ತ. (My.).

ತುಂಗ tuṅga. *High, elevated, lofty, prominent* (ದೊಡ್ಡಿತ್ತು Nn. 26. 28); long; chief, principal (Šmd. 171); strong, passionate. 2, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. 3, N. of a river in the Mysore territory (that has very good water). ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ತುಂಗಪಾನ (Prv.).

ತುಂಗಕುಚೆ tuṅga-kučĕ. A woman with prominent breasts (Bp. 55, 15).

ತುಂಗಭದ್ರ tuṅga-bhadra. = ತುಂಗಭದ್ರೆ. (My.). 2, a restive elephant.

ತುಂಗಭದ್ರೆ tuṅga-bhadrĕ. The river Tumbudra in the Mysore territory, formed by the junction of the Tunga and Bhadrĕ (My.; B. 4, 128; Bp. 44, 4; Si. 94). ತುಂಗಭದ್ರೆಗೆ ಮುಂಗ ಹೋದರೆ ಭಂಗ ಆದೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ತುಂಗಿ tuṅgi. *A kind of basil or Ocymum* (= ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ; see ನಾಱುವ ಬೇಳೆ).

ತುಂಗೆ tuṅgĕ. = ತುಂಗ. A grass the root of which is a fragrant bulb and is imagined to contain a pearly concretion (Tĕ.). — ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. The bulb of Cyperus rotundus (ಕುಟನ್ನಟ, ಗೋನರ್ದ, ಗೋಪುರ, etc. Si. 155; ಗೋಪುರ 452; ಪೀಠರ 453; My.). ನೀಳವಾದ ತುಂಗೆ ಗಡ್ಡೆ (ಕುರುವಿನ್ದ, ಮುಸ್ತೆ, etc., ಉದ್ಧಾನೇ ತುಂಗೆಮುಸ್ತೆ, ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ 162). — ತುಂಗೆಮುಸ್ತೆ. = ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. (My.; Tĕ.). ಉದ್ಧಾನೇ ತುಂಗೆಮುಸ್ತೆ, see s. ತುಂಗೆಗಡ್ಡೆ. — ತುಂಗೆಹುಲ್ಲು. The Cyperus grass (My.).

ತುಚ್ಛ tučča. Tbh. of ತುಚ್ಛ್ಯ (Šmd. 340), ತುಚ್ಛ.

ತುಚ್ಛ tuččha. = ತುಚ್ಛ, ತುಚ್ಛ್ಯ. *Empty; void, vain;* small, trifling; insignificant, contemptible; low, mean. ತುಚ್ಛನ ಸಂಗಡ ಬಾಳೋದಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ಹುಚ್ಚನ ಸಂಗಡ ಬಾಳೋದು ವಾಸಿ.— ತುಚ್ಛಮಾತು ಆಡುವವನು ಹುಚ್ಚನಿನ್ದ ಕಡೆ (Prvs).

ತುಚ್ಛಕ tuččhaka. = ತುಚ್ಛ. *Empty; void, vain;* etc.

ತುಚ್ಛಧಾನ್ಯ tuččha-dhânya. *Straw, chaff, blighted grain.*

ತುಚ್ಛ್ಯ tuččhya. = ತುಚ್ಛ. (Šmd. 340).

ತುಟಾರ tuṭâra. Inconsideration, indiscretion (My.; *cf.* Mhr. ತುಟಣೇಂ; Mhr. ತುಟರಾ, that snaps readily; that readily breaks in and quarrels, snappish; ತುಟಾರ, broken down, wasted, spent, unconnected). ತುಟಿ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲು ತುಟಾರದ ಮಾತು ಸರಿ ಮಾಡಲಾಸ (Prv.)

ತುಟಾರಿಸು tuṭârisu. To be inconsiderate or indiscreet (Bh. 7, 15, 10; 7, 16, 34; 7, 19, 27; My.).

ತುಟಿ tuṭi. The lip (ಅಧರ, ದನ್ತಚ್ಛದ, ಓಷ್ಠ, ದನ್ತವಾಸಸ್ Hlâ.; Mr. 318; ಓಷ್ಠ, ಅಧರ, ರದನಚ್ಛದ, etc. Nr., Si. 213; ಅಧರ 454; ಸಮ್ಪುಟ, ಓಷ್ಠ Nn. 63; ದಶನಚ್ಛದ, ಅಧರ 67; Bp. 20, 11; 54, 81; J. 30, 4; C.; T. ತುಡಿ; M. ಚೊಡಿ, ಚಿಱ್, ಚುಣ್ಡು; Tu. ದುಡಿ). ಹಕ್ಕೀ ತುಟಿ (ಚಂಚು, ತ್ರೋಟಿ Si. 178, *only* in Si.). ತುಟಿಗೆ ತುಪ್ಪವಿಲ್ಲ, ಕಟಿಗೆ ಪಂಚಾರ್ತಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.— ತುಟಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು.— ತುಟೀ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಮಠದ ಭೋಜನ ಯಾಕೆ?— ತುಟೀ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲು, ಮಠಾ ಮೀಱಿದ ಕಮ್ಬ.— ತುಟೀ ಮೇಲೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ.— ತಟ್ಟನೆ ಬಾ! ಎನ್ದರೆ ತುಟೀ ಬಿಟ್ಟನನ್ತೆ.— ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟೀ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲೂ ಸಮ (Prvs.). See Prv. s. ತುಟಾರ.

ತುಟ್ಟ tuṭṭa. = ತುತ್ತ q. v., (ತೊಟ್ಟು 2). — ತುಟ್ಟ ತುದಿ. The very end (My.; Tĕ. -ತುದೆ).

ತುಟ್ಟಿ tuṭṭi (Tbh. of ತ್ರುಟಿ?). Dearness, excess of price; dear; dearly, at a high rate (ಅನರ್ಘ್ಯ G.; C.; Tĕ. ತುಟ್ಟು, loss, failure in mercantile profits). ಅವರು ಲವಂಗವನ್ನು ... ತುಟ್ಟಿ ಮಾಱುತ್ತಿದ್ದರು (B. 3, 13). ತುಟ್ಟಿಯಿನ್ದ ಮಾಱಿ, ಬಹಳ ಹಣಾ ಗಳಿಸಿದರು (3, 63). ಕೇತರವು ತುಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ (3, 107). ಅವರು ಅಗ್ಗವಾದಾಗ ಕಾಱು ಕೊಣ್ಡು, ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಮಾಱುತ್ತಾರೆ (5, 102). ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಟ್ಟಗಾದ (Prv.).

ತುಟ್ಟಿಸು tuṭṭisu. Strength to be diminished, impaired, or lost; to decrease in power (ಶಕ್ತಿಕ್ಷಯ Šmd. Dh.; *cf.* ತುಱು 3?); to grow less (Bh. 3, 13, 48). ತುಟ್ಟಿಸಿದಂ (Šmd. 273).

ತುಡಗ tuḍagu-a3. = ತುಡುಗ, q. v. (ತಸ್ಕರ Čb.; B. 5, 125; My.). ... ತಾ ತುಡಗಾಗೆ, ಜ್ಞಾನಿ ಮೂರ್ಖನುಮಾಗೆ, ಭೂನಾಥ ಜಾರನಾದರೆ ಮಾಣಿಪುದು ಮಾನವರಿಗಳವೆ? (Sp.).

ತುಡಗತನ tuḍagatana. = ತುಡುಗತನ, q. v. (My.).

ತುಡಗಿ tuḍagi. = ತುಡುಗಿ. A female thief (My.).

ತುಡಗು tuḍagu. = ತುಡುಗು, q. v. (My.). ತುಡಗ ಮಾಡಿದ್ದು (ಮೂಷಿತ G.).

ತುಡಗೆ tuḍagĕ. = ತುಡಿಗೆ, q. v.

ತುಡಿ tuḍi. = ತುಡು 3. A stolen thing (J. 6, 53).

ತುಡಿಕು tuḍiku. = ತುಡುಕು 1, etc. (B. 5, 31).

ತುಡಿಕೆ tuḍikĕ. A fruit store-house (My.).

ತುಡಿಗೆ tuḍigĕ. = ತುಡಗೆ, ತುಡುಗೆ, (ತೊಡ 1), ತೊಡಗೆ, ತೊಡಿಗೆ, ತೊಡುಗೆ. (Putting to or on; that is put on): certain clothing or dress; an ornament. ತುಡಿಗೆಯಂ ತೊಟ್ಟಂ (Šmd. 156, o. r. ತುಡಗೆಯಂ). See ಅಂಗದುಡಿಗೆ, ಉಳ್ತುಡಿಗೆ, ಕಿವಿದುಡಿಗೆ, ಚಿತ್ರದುಡಿಗೆ.

ತುಡಿಯಿಸು tuḍiyisu. = ತುಡಿಸು, ತೊಡಿಸು 1. To put on another (Ršv. 13, after 59).

ತುಡಿಸು tuḍisu. = ತುಡಿಯಿಸು, etc. To cause to put to or on. 2, to put on another (Čpr. 5, 119; 6, after 64; Bp. 56, 5).

ತುಡು tuḍu. 1. (Šmd. 91). = ತೊಡು 1. To join, to put to or on; to put (the arrow) on (the bow); to put on, as ornaments or clothes adapted to the body, *e.g.* a jacket, trowsers, etc. (ಶರಸನ್ಧಾನ Šmd. Dh.; ಕಣೆಯ ಸನ್ಧಾನ Šm. 92; ಭೂಷಣಾವರಣ Šmd. Dh.; see Tbh. ಪಚ್ಚ; T. ತೊಡು, ತುವಕ್ಕು, ತೋಯ್; M. ತೊಡು; Tĕ. ತೊಡಗು, ತೊಡಂಗು, ತೊಡುಗು; T., M. ತೊಗು, to join, be united, see ತೊಂಗಲ್; T. ತುಗಿಲ್, M. ತುಗಿಲ್, ತುಯಿಲ್, cloth, dress; *cf.* ತೊಗಟು, ತೊಣೆ, ತೋಡು 4); to cover (Bh. 1, 20, 55). P. p. ತೊಟ್ಟು. ತುಡಿಗೆಯಂ ತೊಟ್ಟಂ (Šmd. 156). ತೊಟ್ಟಂ, ತೊಟ್ಟಪಂ (282). ಪಸುರಂಗಿಯನು ತೊಟ್ಟನು (Bh. 3, 13, 19). ಕೂರ್ಪಾಸಮುಂ ತೊಟ್ಟು (Ršv. 5, 51). ಕನತ್ಕನಕಕವಚಮಂ ತೊಟ್ಟು (6, after 11). ರಾಘವಂ ತೊಟ್ಟ ಬಾಣದ ಮೊನೆ (J. 8, 40). See Čpr. 6, 36. 37; Abh. P. 7, 81; 13, 47. 59; Grj. 1, 55; J. 33, 22; ಪೆರ್ಗಣೆದುಡು, ಪೊಂಗುಪ್ಪಸನ್ದುಡು.

ತುಡು tuḍu. 2. = ತೊಡು 2. Putting on, etc. — ತುಡುಜೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. (Šmd. 83. 204). An ornamented or trimmed lamp.

ತುಡು tuḍu. 3. = ತುಡಿ, ತುಡುಗು. — ತುಡುತಿನ್ನಿ. = ತುಡುಗುಣಿ. A person who makes stolen or furtive entertainments, or one who eats stolen things. ತುಡುತಿನ್ನಿ ಗಣ್ಡನಾ ಬಡತನವ ಬಲ್ಲಳೇ? ಕಡನ ತನ್ದಿಕ್ಕಿ, ಕುದಿಸಿ, ತುಪ್ಪವ ಬೆರಸಿ, ಹೊಡದು, ಕುಳ್ಳಿ ಹಳೊ! (Sp.).

ತುಡುಕಿಸು tuḍukisu. To cause to seize, etc. (Bp. 44, 48; 51, 56).

ತುಡುಕು tuḍuku. 1. = ತುಡಿಕು, ತುಡುಂಕು. To grasp quickly, hastily, suddenly, or firmly, to seize, to snatch, to grasp; to touch with some force, to touch (ಸತ್ವರಗ್ರಹಣ Šmd. Dh.; Tĕ. ತೊಡುಕು, ತೊಡುಗು; T., M. ತೊಡು, to touch; *cf.* ತೊಡಕು 1). See Čpr. 7, 127; Abh. P. 3, 35; 7, 57; Ršv. 5, 41. 71; 6, 20; 9, 60; Bh. 1, 10, 37; 3, 13, 20. 27; 6, 2, 2; 8, 23, 40; J. 4, 13. 36; 8, 22; 9, 14; 13, 15; 28, 45. 46; Râm. 1, 13, 10; ಕೆಯ್ದುಡುಕು 1.

ತುಡುಕು tuḍuku. 2. Grasping quickly, etc. See ಕೆಯ್ದುಡುಕು 2. — ತುಡುಕುಗಾಯ. A wound that catches or

hits (Bh. 3, 10, 52). — ತುಡುಕುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A horse that is firmly reined (Bh. 9, 2, 44). — ತುಡುಕುಳಿ. -ಉಳಿ 3. A grasping thief (V. 38, 47). — ತುಡುಕುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Joint-light (Râm. 1, 16, 41).

ತುಡುಗ tuḍugu-a3. = ತುಡಗ. A thief, a trickish, dishonest man, a rascal (ಚೌರ, ತಸ್ಕರ, ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ, ಪಟಚ್ಚರ, ಮಲಿಮ್ಲುಚ, ಸ್ತೇನ, ಸ್ತೇಯಿ G.; My.). See B. 3, 38; 5, 106.

ತುಡುಗತನ tuḍugatana. = ತುಡಗತನ. Theft, thievishness, rascality, mischievousness (My.; ಸ್ತೇಯ G.).

ತುಡುಗಿ tuḍugi. = ತುಡಗಿ. (My.).

ತುಡುಗು tuḍugu. = ತುಡಗು, ತುಡಿ, etc. Theft, stealth, rascality, etc.; a stolen thing (ಅಭ್ಯಾಹಾರ, ಕಳವು G.; My.; B. 3, 29; T. ತುಡುಕ್ಕು). ತುಡುಗಿನ ಹಣ (ಲೋಪ್ತ್ರ G.; My.). ಮೃಡನ ಬೋನವನ್ ಇನ್ತು ತುಡುಗಿಂ ತಿನ್ದ ಶಿವದ್ರೋಹಿ (Bp. 24, 56). — ತುಡುಗ ಆವು. A thievish, straying cow (B. 3, 22). — ತುಡುಗ ದನ. Thievish, straying cattle (My.). — ತುಡುಗ ಮಾಡು. = ತುಡುಗು-. (B. 5, 268). ತುಡುಗ ಮಾಡೋಣ (ಅಭಿಗ್ರಹಣ, ಅಭಿಹಾರ G.). — ತುಡುಗ ಮೇ. To graze stealthily (B. 3, 22). — ತುಡುಗುಣಿ. -ಉಣಿ. = ತುಡುತಿನ್ನಿ. Who or what lives on stolen things, etc. (Bp. 40, 65; V. 14, after 81). See ನಾಯ್-. — ತುಡುಗುಣಿನಾಯ್. A dog that lives on stolen things or by stealth (ಹಾಟ್ಕಿನೆಹಾಟಿ Šmd. I; Čt. II, 81). — ತುಡುಗು ಮಾಡು. To steal. ಭಂಗಾರ ತುಡುಗು ಮಾಡೋಣ (G. 306). See B. 2, 29; 3, 78.

ತುಡುಗೆ tuḍugĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. (ಭೂಷಣ, ಅಲಂಕಾರ, ನೇಪಥ್ಯ, ಆಭರಣ Hlâ.). ಕೊರಳಲಿಕ್ಕುವ ತುಡುಗೆಯೆಲ್ಲಂ (ಗ್ರೈವೇಯಕ Hlâ.). See ಮೇಲ್ದುಡುಗೆ.

ತುಡುಂಕು tuḍuṅku. = ತುಡುಕು 1. See Čpr. 5, 64; Rŝv. 5, after 25; 6, after 11 (twice) and after 24; 8, after 125; Ŝŝv. 1, 33; 3, 38.

ತುಡುಪು tuḍupu. An oar (T.); a flat wooden spoon (My., occasionally; T. ತುಡುಪ್ಪು, a stirrer, etc.; *cf.* ತುಡಿ 4 and see ತುಣುಕು 2).

ತುಡುಬು tuḍubu. A kind of drum (Tĕ. ತುಡುಂ, ತುಡುಮು; T., M. ತುಡಿ, a small drum; *cf.* ಟುಮುಕಿ). ತುಡುಬು ಬಡಿಯದೆ ದನಿಯ ಕೊಡುವದೇನೊ? (Dp. 148).

ತುಣಕ tuṇaka. = ತುಣಕು 1, ತುಣುಕು 1, ತುಳಕು 2. A fragment, a piece, a bit (ಶಕಲ Čb.; T. ತುಣಿ, ತುಣಿಕ್ಕೈ; M. ತುಣಿ; Tĕ. ತುನಕೆ, ತುನಿಯೆ; T. ತುಣಿ, to cut in pieces; Tĕ. ತುನಿ, ತುನುಗು, to go to pieces, etc.; ತುನ್ನುಮು, to break or cut to pieces, to pluck, etc.; Mhr. ತುಟಕ, broken). ಹಟೀ ಅಟೀವೀ ತುಣಕ (ಲಕ್ತಕ G.).

ತುಣಕು tuṇaku. 1. = ತುಣಕ, etc. (ಅರ್ಧ, ಭಿತ್ತ, ವಿದಲ, ಶಕಲ G.; My.). ಅಟೀವೀ ತುಣಕು (ಶಾಟ G.). ಒನ್ದು ತುಣಕು ರೊಟ್ಟಿ (B. 3, 22). ತುಣಕಾಗದನ್ಥಾ (ಅಖಣ್ಡ G.). — ತುಣಕು ತುಣಕು. rep. (My.).

ತುಣಕು tuṇaku. 2. = ತುಣುಕು 2, etc. (My.).

ತುಣಿ tuṇi. = ತುಟಿ 1. To tread (My.). — ತುಣಿದಾಟ. = ತುಟಿದಾಟ. (My.).

ತುಣಿ tuṇi. *The tree Cedula toona.*

ತುಣಿಸು tuṇisu. = ತುಟಿಸು. (My.).

ತುಣುಕಿಸು tuṇukisu. = ತುಳುಕಿಸು. To cause to shake or be agitated (My.).

ತುಣುಕು tuṇuku. 1. = ತುಣಕ, etc. (My.).

ತುಣುಕು tuṇuku. 2. = ತುಣಕು 2, ತುಳಕಾಡಿಸು, ತುಳಕು 1 q. v., ತುಳಿಕು, ತುಳುಕು 1 q. v., ತುಳುಂಕು, ತುಳ್ಳು. To shake or be agitated, as water (My.; T. ತುಡುಪ್ಪು, a stirrer, an oar, etc.; ತುಡಿಪ್ಪು, palpitation; M. ತುಡಿ, to splash violently; *cf.* ತೊನೆ, and see ತುಡುಪು).

ತುಣ್ಟ tuṇṭu-a3. A mischievous, wicked, rascally, insolent, lewd man, a rogue, etc. (My.; B. 5, 106; M. ತೊಣ್ಟ; Tĕ. ತುಣ್ಟ, ತುಣ್ಟರಿ; T. ತುಣ್ಡರಿಕ್ಕಾರ; T. ತುಣ್ಡರಿಗ, insolence; mischief). ತುಣ್ಟನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಣ್ಟನನ್ತಿರುವನು.—ತುಣ್ಟನ ಮನೆಗೆ ನಣ್ಟರು ಬನ್ದರೆ ಗಣ್ಟೆಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ತುಣ್ಟನಿಗೆ ನಣ್ಟರೆಲ್ಲ ಬಣ್ಟರ ಹಾಗೆ.—ತುಣ್ಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತುಣ್ಟನ ಭಯ ವೇನು? (Prvs.). — ತುಣ್ಟಕುದುರೆ. A wicked horse (My.). ತುಣ್ಟಕುದುರೆಗೆ ಗಣ್ಟುಲಗಾಮು (Prv.). — ತುಣ್ಟಹುಡುಗ. A wicked boy (B. 1, 13; My.).

ತುಣ್ಟಕತನ tuṇṭakatana. = ತುಣ್ಟತನ. (B. 3, 82).

ತುಣ್ಟತನ tuṇṭatana. Wickedness, mischief, roguishness, impudence, lewdness (My.; G. 183. 184).

ತುಣ್ಟಿ tuṇṭi. A wicked, etc. female (My.).

ತುಣ್ಟು tuṇṭu. = ತುಣ್ಟತನ. Wickedness, etc. (My.; *cf.* ತುಣ್ಡು 2, ತೊಣ್ಡು 2). — ತುಣ್ಟಾಟ. Wicked, etc. behaviour (My.). — ತುಣ್ಟುಮುಣ್ಡೆ. A wicked, etc. widow (My.; see Prv. s. ತಣ್ಟೆ).

ತುಣ್ಡ tuṇḍa. *A beak;* a snout; a trunk; *the mouth;* the point of an instrument. *Cf.* ತೊಣ್ಡಲು.

ತುಣ್ಡಕೇರಿ tuṇḍakêri. = ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ.

ತುಣ್ಡಂಗಿ tuṇḍaṅgi. = ತೊಣ್ಡಂಗಿ, q. v.

ತುಣ್ಡಿ tuṇḍi. = ತೊಣ್ಡಿ, ತೊಣ್ಡೆ. A beak; the mouth. 2, the navel. 3, *a prominent navel* (ಬುಗುಡುಹೊಕ್ಕುಳ್ Mr. 388). 4, a kind of gourd (= ತುಣ್ಡಿಕೆ, etc.).

ತುಣ್ಡಿಕ tuṇḍika. Furnished with a snout or trunk; (one who brings near, see ಅಹಿ-).

ತುಣ್ಡಿಕೆ tuṇḍikĕ. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb. (ಒಪ್ಪ, ಬಿಮ್ಬ, ತೊಣ್ಡೆ Mr. 127).

ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ tuṇḍikêri. *The cotton plant.* 2, = ತುಣ್ಡಿಕೆ, *the Momordica monadelpha* Roxb. (ತೊಣ್ಡೆ Hlâ.).

ತುಣ್ಡಿಕೇಶಿ tuṇḍikêŝi. = ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ No. 2. (Sk.; ತೊಣ್ಡೇ ಬಳ್ಳಿ G.).

ತುಣ್ಡಿಭ tuṇḍibha. *Having a prominent navel.*

ತುಣ್ಡಿಲ tuṇḍila. *Having a prominent navel* (or belly, ಹೊಟ್ಟೆಗ Mr. 388; *cf.* ತುನ್ದಿಲ). 2, speaking harshly or severely. 3, loquacious.

ತುಣ್ಡಿಸು tuṇḍisu. To cut or break into pieces or parts, to make piece-meal, etc. (My.; Bh. 8, 23, 42; Ŝŝv. 4, after 6; Rŝv. 8, after 120; J. 4, 44; 20, 28; Tĕ. ತುಣ್ಡಿಂಚು; T., M. ತುಣ್ಡಿ; see ತುಣಕ). **2,** to go to pieces (Bp. 53, 56).

ತುಣ್ಡು tuṇḍu. 1. A fragment, a piece; a bit, a little (ಅಸ್ರು, ಲವ Nn. 65; ಗುಣ, ಲೇಶ 78; ತಲ್ಕ, ಲವ 157;

ಕಣ್ಡಿಕೆ Kk. 74; ಶಲ್ಕ Si. 407; ಹೋಳು G.; Bp. 51, 81; J. 12, 44; 22, 32. 26; B. 4, 54. 157; My.; T., M. ತುಣ್ಡ; Tĕ. ತುಣ್ಕ); a small piece of cloth (My.; T. ತುಣ್ಡು); the state of being small, short or petty. ಶರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಕರಿಯೊನಕೆಯ ತುಣ್ಡು (Dp. 54). ತುಣ್ಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತುಣ್ಬನ ಭಯ ವೇನು? (Prv.). See Si. 110. 399. — ತುಣ್ಡುಕಾಲು. A mutilated, maimed leg (My.). — ತುಣ್ಡುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A small spark (Râm. 5, 8, 77). — ತುಣ್ಡುಗೆಯ್. = ತುಣ್ಡು ಮಾಡು. ಹವಣಿಸಿದು ಮಾಂಸಮಂ ತುಣ್ಡುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪುಪಡುವದು (ವಲ್ಲೂರ Mr. 218). — ತುಣ್ಡು ತುಣ್ಡು. rep. (C. Bp. 11, 11). ತುಣ್ಡುತುಣ್ಡುದೊರೆಗಳು ಕೂಡಿ ಹಿಣ್ಡುಹಿಣ್ಡು ಸೈನ್ಯ ಕೂಡಿಸಿದರು (Prv.). — ತುಣ್ಡುದೊರೆ. = ತುಣ್ಡುಪಾಳೆಗಾಱ. See Prv. s. ತುಣ್ಡು ತುಣ್ಡು. — ತುಣ್ಡುಪಾಳೆಗಾಱ. A petty chieftain (My.). — ತುಣ್ಡು ಪಿಣ್ಡ. A small piece of cloth and food given as alms. ತುಣ್ಡು ಪಿಣ್ಡ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು ಏನು? (Prv.). — ತುಣ್ಡುಬಟ್ಟೆ. A small piece of cloth (My.). — ತುಣ್ಡು ಮಾಡು. To cut or break into pieces or parts (My.; ಖಣ್ಡಿಸು G.). ತುಣ್ಡು ಮಾಡಿದರೂ ನೀರು ಒನ್ದಾಗದೆ ಇರದು (Prv.).

ತುಣ್ಡು tuṇḍu. 2. (= ತುಣ್ಟು, ತೊಣ್ಡು 2). Mischief, rascality, etc. ಬಣ್ಡುಹೆಣ್ಡತಿಯಾಗಿ, ತುಣ್ಡೊಬ್ಬ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಡಲ್ಲಿ ತಿರಗೋ ಮಗನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ದಣ್ಡ ತಪ್ಪದು (Sp.). ತುಣ್ಡು ದೇವರಿಗೆ ಪುಣ್ಡುಪೂಜಾರಿ (Prv.).

ತುಣ್ಡುತನ tuṇḍutana. (= ತುಣ್ಟತನ). (B. 4, 200).

ತುಣ್ಣಿ tuṇṇi. = ತುಣ್ಣೆ. The penis (T. ಚುಣ್ಣಿ; M. ಕುಣ್ಣೆ, ಕುಪ್ಪಿ, ಚುಣ್ಣಿ, ಚೂತ್ತು; Tĕ. ಚುಲ್ಲಿ, ಚುಲ್ಲೆ). See ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣೆ.

ತುಣ್ಣೆ tuṇṇĕ. = ತುಣ್ಣಿ. (My.). ತುಣ್ಣೆಯುಣ್ಡರೂ ತುರುಕರ ಸಹವಾಸ ಬೇಡ (Prv.).

ತುತಿ tuti. Tbh. of ಸ್ತುತಿ (Śmd. 358; My.).

ತುತಿಸು tutisu. = ಸ್ತುತಿಸು. (Bp. 5, 37; 43, 32; 61, 54; My.).

ತುತೂರಿ tutûri. = (ತಿತ್ತಿರಿ 2), ತುತ್ತಾರಿ, ತುತ್ತೂರಿ. A long trumpet (My.; Tĕ. ತುತಾರೆ, M. ತುತ್ತಾರಿ, Mhr. ತುತಾರೀ). ತುತೂರಿಯೂದಿದರೆ ತುಪಟ ಬನ್ದೀತೇ?— ತುತೂರೀ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ, ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಓಡಿಹೋದ (Prvs.). See Prv. s. ಪಿತೂರಿ.

ತುತ್ತ tutta. = ತುಟ್ಟ. Another form of ತುದಿ (Śmd. 229). — ತುತ್ತತುದಿ. (Śmd. 229). The very point or end (My.). ನೆಗೆದಯ್ ಲೋಕದ ನೀಳ್ದ ತುತ್ತತುದಿಯಂ ನೀಂ (229, o. r. ತುಟ್ಟ-).

ತುತ್ತ tutta. = ತುತ್ತು, ತುತ್ತೆ. Tbh. of ತುತ್ಥ. (My.).

ತುತ್ತಾರಿ tuttâri. = ತುತೂರಿ. (My.).

ತುತ್ತಿ tutti. The mulberry tree, Morus indica (Mhr., H. ತುತೀ, ತೂತ; B. 5, 89; ಕವುಂಗು, ಪೂಗ Čb.).

ತುತ್ತಿದ tuttida. A proficient, etc. man (ಬಿತ್ತಗ, ಪ್ರೌಢ Kk. 82; ಬಿತ್ತಗ Śmd. II; *cf.* ತುಱಿಲ್ 1 & 2?).

ತುತ್ತು tuttu. 1. To take by mouthfuls, to eat; to swallow (ಕಬಲನ Śmd. Dh.; Bh. 3, 6, 49; T. ತು, ತುಯ್; ತುಱ್ಬು, to fill up; to eat; ತುಱು, to be close or thronged; to be eating; see ತುಱುಕು, ತುಱುಗು 1, ತೂನ್ತು 1; *cf.* ತೀಱ್). ಒರ್ತುತ್ತು ಎಮ್ಬಿನಂ ತುತ್ತಿ, ದೇವಗಣಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿ ಪಾಱ (Śmd. 79).

ತುತ್ತು tuttu. 2. = ತೊತ್ತು 2. A mouthful of food, as much rice as forms a mouthful; a morsel; food (ಗ್ರಾಸ, ಕವಲ Nr., Si. 317; ಆಹುತಿ, ಕಬಳ Mr. 220; ಜೀವಣ, ವಳಿಗೆ, ಕವಳ Kk. 46; Śm. 59; My.; T. ತುಬ್ಬು, ತುತ್ತಿ, ತುನ್ನು, ತುಪ್ಪು, ತುವ್ವು, M. ಕೊಱು, food). ಬೇಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು (ಚರು, ಹವಿಸ್ Mr. 260). ತೋರ ತೋರದ ತುತ್ತುಗಳನ್ ಒಡನೊಡನೆ ತಾಂ ಮಾಡುತ್ತ ಪಿಡಿದು, . . . ನೀಡುತ್ತಿರಲು (Bp. 8, 15). ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ತುತ್ತು ಹುಡುಕುವದೇ.— ತುತ್ತು ತೂಕಾ ಕೆಡಿಸಿತು.— ತುತ್ತು ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯಾನ ಮಱಿಸಿತು.— ತಲೇ ಮೂಱು ಸುತ್ತು ತಿರುಗಿದರೂ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಲಿ.— ತುತ್ತು ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ಬಾಯಿಗಿಲ್ಲ.— ತುತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ತೊತ್ತು ಆಗಿದ್ದಾಳು (Prvs.). See Grj. 4, 97; Bh. 1, 10, 32; V. 5, 84; J. 6, 52; B. 5, 94; ಒರ್ತುತ್ತು, ಬಲುದುತ್ತು; Prvs. s. ನುಂಗು. — ತುತ್ತಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳು. (Bp. 56, 21). — ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. -ಗೊಳ್. To take a mouthful (J. 16, 41). ಎತ್ತೊದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಕಳದರೆ ತುತ್ತುಗೊಳ್ಳ ಬೇಡವೇ? (Prv.). — ತುತ್ತು ತುತ್ತು. rep. ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣವೋ? (Prv.). See Bp. 15, 25; 33 sum.; 33, 11; 47, 40.

ತುತ್ತು tuttu. = ತುತ್ತ, etc. See ಕೂಪಾರೋಧಿತ.

ತುತ್ತೂರಿ tuttûri. = ತುತೂರಿ, etc. (My.).

ತುತ್ತೆ tuttĕ. Tbh. of ತುತ್ಥ. (G.).

ತುತ್ಥ tuttha. = ತುತ್ತ, ತುತ್ತು, ತುತ್ತೆ. *Blue vitriol, sulphate of copper.* 2, a stone, a rock.

ತುತ್ಥೆ tutthĕ. *The indigo plant.* 2, *small cardamoms.*

ತುತ್ವ tu-tva. The syllable ತು (Śmd. 146. 183. 288).

ತುದ tuda. Striking, pricking, stinging. See ಅರುನ್-, ವಿಧುನ್-.

ತುದಾ tudâ. (= ಸುದಾ). Or, perhaps, however (My.).

ತುದಿ tudi. = (ಚೊಱ್, etc.), ತುತ್ತ. An extremity, an end, a point, a top, a tip; end (ಅಗ್ರ Śmd. 171; Nn. 82; ಅನ್ತ್ಯ, ಅನ್ತಿಮ, ಅಗ್ರ್ಯ, etc. Mr. 459; ಅನ್ತ್ಯ Śmd. 146 Cm.; My.; Tĕ. ತುದೆ, ಸುದೆ; T. ತುದಿ, ತುಯ್, ತೂಜ, ತೂಪಿ; M. ತುಚ್ಚ, ತುಂಜ, ತುಮ್ಬಿ, ತುಮ್ಪು, ತುಯ್ಯ). ತುದಿಯಾದುದು (ಅನ್ತ್ಯ, ಅನ್ತಿಮ, ಅಗ್ರ್ಯ, ಅಗ್ರಿಮ Hlâ.). ಮರದ ತುದಿ (ಶಿರಸ್, ಅಗ್ರ, ಶಿಖರ Nr., Mr. 104; ಪ್ರಾಗ್ರ, etc. Hlâ.; ಪಾದಪಾಗ್ರ, ಶಿಖಿ Nn. 4). ಮೊಲೆಯ ತುದಿ (ಚೂಚುಕ, ಕುಚಾಗ್ರ Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ (ಶೃಂಗ, ಪರ್ವತದ ಅಗ್ರ Nn. 28; ಮೇಖಲೆ 118). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ, ವಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ (ದ್ವಿಪದನ್ತದ ಅನ್ತ್ಯ 102). ಸಣ್ಣಿತ್ತುಂ ಕೂರಿತ್ತುಮಹ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಶೂಕ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ತುದಿ (ಅಟನಿ, ಅರ್ತಿ Si. 287). ಕೆಲಸದ ತುದಿ (ಸಾತಿ, ಅವಸಾನ 400). ಭುಜದ ತುದಿ (ತೋಳ್ವಲೆ, etc. Śm. 71). (ಕಣ್ಗಳ) ನಡುವಣ ಕರ್ಪುರಂ ಕಡೆಯಣ ಕಡುವೆಳ್ಪುಂ ತುದಿಯ ಕೂರ್ಪುಂ (Śmd. 81). ಕಜ್ಜದ ತುದಿಯನ್ (the object aimed at) ಅಱಿಯದೆ ನುಡಿವುದು (Bp. 28, 33). ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು ಮದುವೇ ಗುಣ.— ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವ ಎನ್ದಿದ್ದರೂ ಕೆಳಗೆ (Prvs.). See Čh. v. 178. 179. 226; Čpr. 2, 41; Bp. 42, 18; 45, 1; 51, 48; Rśv. 6, after 11; 13, 87; Bh. 1, 20, 55; J. 11, 14. — ತುದಿಕಾಲ್. -ಲು. The extremity of the foot (ಪಾದಾಗ್ರ, ಪ್ರಪದ Hlâ.; My.). — ತುದಿಕುಣ್ಡೆ. The hip, the loins (ಕಟಿ, ಕಟಿತೀರ್ಥಕ Hlâ.). — ತುದಿಕೆಯ್. The tip of an elephant's trunk (ಕರಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Hlâ.; T.). ಆನೆಯ ತುದಿಕೆಯ್ (ಕರಿಹಸ್ತಾಗ್ರ, ಪುಷ್ಕರ Nr.). 2, the extremity of the hand or arm (My.). — ತುದಿಗಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. To go to the extreme, to be hazardous (Rśv. 13, 12). — ತುದಿಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. = ತುದಿಕಾಲ್. (J. 8, 18). — ತುದಿಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. The extremity or tip of the nose (Mr. 280). — ತುದಿಗುಣ್ಡು. A summit. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಗುಣ್ಡು (ಕೂಟ, ಶಿಖರ, ಶೃಂಗ Si. 115). — ತುದಿಗುಣ್ಡೆ. = ತುದಿಕುಣ್ಡೆ. (ಕಟಿತೀರ್ಥ Mr. 331). — ತುದಿಗೆ ಬರು. To be nearly ready (My.). — ತುದಿಗೆಯ್. = ತುದಿಕೆಯ್ No. 2. (My.). — ತುದಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To stand on tiptoe (Rśv. 2, 80). — ತುದಿಗೋಡು. -ಕೋಡು. The very point or top; the highest branch (Čpr. 5, 47; Rśv. 13, 12). — ತುದಿನಾಲಿಗೆ. The tip of the tongue (Râm. 5, 8, 57; B. 3, 40; 5, 28). — ತುದಿನೆಲೆ. The

uppermost story of a building (J. 30, 36). — ತುದಿಪದ. The highest state or dignity (Bp. 4, 63). — ತುದಿಪದವಿ. = ತುದಿಪದ. (Bp. 24, 19). — ತುದಿಬಾಲ. The extremity or end of a tail (C.; B. 4, 36. 211). — ತುದಿ ಮುಟ್ಟ. To the end; completely (My.). — ತುದಿ ಮುಟ್ಟಿಸು. To bring to the end, to carry out, to do (a thing) completely (Bp. 6, 7; 22, 66). — ತುದಿ ಮುಱಿ. The point to be broken off, to be injured (Bp. 47, 14). — ತುದಿಮೂಗು. The extremity or tip of the nose (Mr. 280; My.). — ತುದಿಮೊದಲ್. -ಲು. The foremost point or part (ಅಗ್ರ Mr. 516). 2, the very beginning, commencement or root (Bp. 1, 58). 3, beginning and end (J. 10, 22; 17, 60; 19, 54). — ತುದಿಮೊಲೆ. The nipple of the breast (J. 16, 35). — ತುದಿಯ ಕಾಲ್. = ತುದಿ ಕಾಲ್. (Bp. 43, 85). — ತುದಿಯ ಕೆಯ್. = ತುದಿಕೆಯ್. (ಕರಾಗ್ರ, etc. Mr. 155). — ತುದಿಯ ಬೆರಳ್. The tip of the finger (Bp. 47, 42). — ತುದಿವರಂ. To the end. ಮೊದಲಿನ್ದ ತುದಿವರ ವಮ್ ಅಡರ್ದ ಲತೆ (ಆರೋಹ Nr.). — ತುದಿವಾಲ. -ಬಾಲ. = ತುದಿ ಬಾಲ. (Râm. 5, 8, 34). — ತುದಿವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. The finger's point (Râm. 5, 8, 33; 5, 9, 7; 6, 9, 21). — ತುದಿಸೆಱಗು. The very edge or end of a garment (J. 30, 24).

ತುನ್ತುಱ್ tuntuṟ. ತುನ್ತುಱು. = (ಜೂಪಱು), ತುನ್ತುಱ್, (ತೂಪಱು). Drizzling; spray; a drop (Tē. ತುಪ್ಪರೆ, ತುಮ್ಪರೆ, ತುಮ್ಮುರೆ, ತುಪ್ಪರೆ, ತೂರೆ, ತುಟ್ರೆ; T. ತುವಱಲ್, ತುವಲೈ, ತೂವಲ್, ತೂಱಲ್, ತೂಱ್ಱಲ್; M. ತೂಱ್ಱಲ್; T., M. ತೂಱು, to drizzle, etc.; ತೂಗು, ತೂವು, to be sprinkled; to scatter; to sprinkle; T. ತುಮಿ, ತುಳಿ, M. ತುಳಿ, ತುಳ್ಳಿ, a drop; Tē. ತೂರು, to drizzle; see ತೂಱು 3). ಇನ್ತುವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ತುಱಯ್! (Sš. 74). See Grj. 1, 48; Bp. 13, 12; J. 6, 3; 9, 24; 28, 36; Rśv. 10, after 31; Râm. 5, 8, 88. — ತುನ್ತುಱುಮುಱಿ. A fine, drizzling rain, a sprinkling of rain (My.). ತುನ್ತುಱುಮುಱಿಯಿನ್ದ ತೂಬಿನ ಕೆಱಿ ತುಮ್ಬ್ತಾತೇ? (Prv.). — ತುನ್ತುಱುಹನಿ. Small drops of water, spray (My.). — ತುನ್ತುರ್ವನಿ. = ತುನ್ತುಱುಹನಿ. (Bp. 13, 21). — ತುನ್ತುರ್ಬನಿ. = ತುನ್ತುರ್ವನಿ. (ಪೃಷತ್, ಪೃಷತ Hlâ.). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯ ತುನ್ತುರ್ಬನಿ (ವಮಥು, ಕರಸೀಕರ Hlâ.). — ತುನ್ತುರ್ವನಿ. = ತುನ್ತುರ್ಬನಿ. (ಸೀವರ Čt. I, 75; J. 30, 11).

ತುನ್ತುಱಿ tunturi. = ತುನ್ತುಱ್, etc. (ಶೀಕರ, ಅಮ್ಬುಕಣ Si. 31, *only* in Si.). See 59. 82. 248. 269. — ತುನ್ತುಱಿಮುಯ್ಲು. Watery vapour, fog. ತುನ್ತುಱಿಮುಯ್ಲುತಣ್ಣ (ಹಿಮಾನಿ, ಹಿಮ ಸಂಹತಿ, ಮಂಜುಗುಮ್ಪು Si. 32).

ತುನ್ದ tunda. A protuberant belly; *the belly*.

ತುನ್ದಪರಿಮಾರ್ಜ tunda-parimârja. = ತುನ್ದಪರಿಮೃಜ. (ಆಲಸ್ಯದವನು G.).

ತುನ್ದಪರಿಮೃಜ tunda-parimṛija. *One who is in the habit of stroking his belly, a lazy man, a sloth.*

ತುನ್ದಿ tundi. *Gorbellied, corpulent;* having a prominent navel.

ತುನ್ದಿಕ tundika. *Gorbellied;* having a large navel.

ತುನ್ದಿಭ tundibha. = ತುನ್ದಿಕ. (Sk.; G.).

ತುನ್ದಿಲ tundila. *Gorbellied (cf.* ತುಣ್ಡಿಲ); having a large navel. See s. ದುರದೃಷ್ಟ.

ತುನ್ನ tunna. Struck, hit; pricked; stung; *hurt, injured, tormented* (ಪೀಡಿತ, ನೋವು Mr. 448). 2, *the tree Credela toona* Roxb. (See ನನ್ದಿವರ್ಧನಹುಪ್ಪು).

ತುನ್ನವಾಯ tunna-vâya. *A tailor.*

ತುಪಟ tupaṭa. = ತುಪ್ಪಟ, etc. ತುತೂರಿಯೂದಿದರೆ ತುಪಟ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.)

ತುಪರಿ tupari. — ತುಪರಿಬಳ್ಳಿ. A creeping plant much cultivated, Luffa aegyptiaca Mill. (Z.).

ತುಪಾಕ tupâka. = ತುಪಾಕಿ. (Rśv. 5, 52. 59; Šśv. 3, 23).

ತುಪಾಕಿ tupâki. = ತುಪಾಕ, ತುಬಾಕಿ. A musket, a matchlock, a gun (My.; Br.; H. tufang). ತುಪಾಕೀ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಪಿರಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತುಪಾನಿ tupâni. = ತುಪಾನು. (B. 5, 128).

ತುಪಾನು tupânu. A storm, a typhoon. 2, slander, calumny (My.; Mhr., H. ತುಫಾನ). ತುಪಾನು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ತುಪ್ಪ tuppa. Clarified butter, ghee (ಸರ್ಪಿಸ್, ಘೃತ, ಅಜ್ಯ, ಆಘಾರ Hlâ., Mr. 183; ಘೃತ, ಅಜ್ಯ Nn. 24; ವಾಜ, ಘೃತ 124; ಘೃತ, ಹವಿಸ್, etc. Si. 316; C.; T. ತುಪ್ಪಗ, ತುಪ್ಪ, see s. ತುತ್ತು 2; Mhr. ತೂಪ). ಹೊಸ ತುಪ್ಪ (ಹೈಯಂಗವೀನ); ಹೆತ್ತ ತುಪ್ಪ (ಶೀನ, ಸ್ತ್ಯಾನ); ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಶೃತ, ಪಕ್ವ); ಕರಗಿಸಿದ ತುಪ್ಪ (ವಿಲೀನ, ದ್ರುತ); ಜೇನ ತುಪ್ಪ (ಸರಾಘ, ಮಾಕ್ಷಿಕ, etc.); ತುಪ್ಪದಲೆ ಮಾಡಿದುದು (ಸಾರ್ಪಿಷ Hlâ.). ಜೇನ ತುಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಮದ್ಯ (ಮಧು, ಮಾಧ್ವಿಕ, etc.); ತುಪ್ಪ ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲವೂ (ಪಯಸ್ಯ); ನಿನ್ನೆ ಕಱೆದ ಹಾಲಿನಿನ್ದಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಯ್ದು ರಸಂಗಳು (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ Nn. 83). ಜೇನ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರಿ ಸಲ್ಲುವದು (Šmd. 159). ತುಪ್ಪ ಅನ್ನ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ನಾಯಿಯುಚ್ಚೇಲಿ ಕೆಯ್ ತೊಳಸಿದ.— ತುಪ್ಪದನ್ಥ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಣ್ಡು, ತಿಪ್ಪೇ ಪಾಲಾದ.— ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೆ ಸನ್ದು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೆ ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ.— ಒಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಮಾತು ತುಪ್ಪವಿಲ್ಲದ ಊಟ.— ತುಪ್ಪದ ಆಶೆಗೆ ಎಂಜಲು ತಿನ್ದ (Prvs.). See Bp. 14, 9; 32, 30; 51, 32; 57, 18; Bh. 1, 10, 30; B. 1, 15; Prvs. s. ತುಟಿ, ನೆರಮನೆ, ಪೆಟ್ಟು 2. — ತುಪ್ಪಗೆಣಸು. A good kind of gĕnasu (My.). — ತುಪ್ಪದ ನಾಗಲಾಯಿ. N. (Bp. 59, 6). — ತುಪ್ಪದಯ್ಯಮ. -ಅಯ್ಯಮ. N. (Bp. 58, 12). — ತುಪ್ಪಹೀರೆ. = ತುಪ್ಪೀರೆ. (Si. 150). — ತುಪ್ಪೀರೆ. = ತುಪ್ಪಹೀರೆ. A kind of Luffa (C.).

ತುಪ್ಪಟ tuppaṭa. = ತುಪಟ, ತುಪ್ಪುಳ್, etc. Wool (My.; Tē. ತುಪ್ಪಟ), etc.

ತುಪ್ಪಳ tuppaḷa. = ತುಪ್ಪುಳು. The plumage on some pigeons' legs (B. 3, 114), etc. ಪಕ್ಷಿಯ ತುಪ್ಪಳ (ಗಱಿ G.). See ಅಂಚೆದುಪ್ಪಳ.

ತುಪ್ಪಳು tuppaḷu. = ತುಪ್ಪುಳ್, etc. Wool, fine, soft hair, as of cats (B. 3, 30). See ಕೊಣ್ಡೆಗುಱಿದುಪ್ಪುಳ್.

ತುಪ್ಪುಳ್ tuppuḷ. -ಳು. = ತಿಪ್ಪುಳ್, ತುಪಟ, ತುಪ್ಪಟ, ತುಪ್ಪಳ, ತುಪ್ಪಳು, ತುಬಟ. A feather; the soft plumage, or down, of birds; the fine, soft hair of rabbits, etc. (ಪಕ್ಕಿಯ ರೋಮ Šmd. I, Šm. 30; ಖಗದ ರೋಮ Bhn. 7; ಗಱಿ Čt. I, 66; Čpr. 6. 96; 8, after 101; Tē. ತುಪ್ಪಡು; M. ತೂವಲ್, ತೊಪ್ಪಲ್, ತೊಪ್ಪೆ, ಚೊಪ್ಪೆ; T. ತೂವಿ; Tu. ತುಯಿ). ಮೊಲದ ತುಪ್ಪುಳು (ಶಶೋರ್ಣ, etc. Nr.).

ತುಬಟ tubaṭa. = ತುಪ್ಪಟ, etc. (My.).

ತುಬಾಕಿ tubâki. = ತುಪಾಕಿ, etc. (My.; B. 3, 44; 5, 240; ಕೋವಿ G.). ಹಾಱಿಸುವ ತುಬಾಕಿ (ಕುತ್ತುಕೋವಿ G.). ತುಬಾಕಿ ಹಾಱಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಂಚಿಕೆ (ತೋವು G.). ತುಬಾಕಿಯ ಗುಣ್ಡು (B. 4, 131).

ತುಬ್ಬು tubbu. 1. To point out a thief, or to spy out a thief and make him known (ಚೋರಸೂಚನೆ Šmd. Dh.; T. ತುರುವು, to seek; ತುರುನು, to explore, examine; T. ತುಪ್ಪು, M. ತುನಿವು. ತುಮ್ಪು, search; a clue,

trace; *cf.* ಚೂಪು 1, ತೋಱ್, and ದೋಹಿಲ್). **2,** to be found out or discovered (Bh. 4, 4, 39; J. 30, 31).

ತುಬ್ಬು tubbu. 2. The state of being found out or detected. (ತಲ್ಲಂಘೇ ಚ Šmd. Dh.; Tu.). ತುಬ್ಬಾಗದ ಕಳ ವು ಮುಬ್ಬಾದ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ತುಮಕಿ tumaki. = ತುಮರಿ, ತುಮ್ಬುರು q. v., etc. (Tĕ. ತುಬಿಕಿ, ತುಮಿಕಿ, ತುಮ್ಮಿಕಿ). The wild mangosteen tree, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.).

ತುಮರಿ tumari. = ತುಮಕಿ, etc. (St. & Pl.).

ತುಮಲ tumala. = ತುಮುಲ. *Tumult, etc.*

ತುಮುಲ tumula. *Uproar, tumult, mingled, tumultuous and vehement combat, melée.*

ತುಮುೞ್ tumul̤. To be enlightened (as the eye by eating, Čpr. 4, 48), to be re-animated or refreshed (?). ತುಮುೞ್ದಿಂ (Šmd. 49. 55).

ತುಮ್ಬ tumba. = ತುಮ್ಬಾ. See s. ತುಮ್ಬು 1.

ತುಮ್ಬ tumba. = ತುಮ್ಬಿ. (ಕರೇ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ G.)

ತುಮ್ಬರ tumbara. = ತುಮ್ಬುರು, etc. (ತಿನ್ದುಕ, ಶಿತಿಸಾರಕ, etc. Si. 130).

ತುಮ್ಬರಿ tumbari. = ತುಮ್ಬರ, etc. (ತಿನ್ದುಕಿ Si. 484).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. 1. = ತುಮ್ಬೆ 1, ದುಮ್ಬಿ, ದುಮ್ಬೆ. A large black bee, resembling the humble bee (ಅಳಿ Šmd. I; ಮುಯ್ಯಿರಡಿ, ಆಱಡಿ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಪಱಮೆ, ಮೇಳವ್ವ Šmd. II, Kk. 90; ಮಧುಕರ, ಮಧುಪ, ಶಿಲೀಮುಖ, ಭ್ರಮರ, ಭೃಂಗ, ಷಟ್ಚರಣ, ಪುಷ್ಪಲಿಟ್, ಅಲಿ, etc. Hlâ., Nr., Si. 176; ಗುಂಗಿಹುೞ G.; ಮಧು, ಭೃಂಗ Nn. 13; ಮಧುಪ್ರಿಯ 29; ಭ್ರಮರ 45; ಮಧುವ್ರತ 63; ಅಳಿ 107; ನೆಲಬಣ್ಣಣಿ Čt. I, 28; ಪರಿಮಳದಿರುಕ I, 27; My.; T., M.; Tĕ. ತುಮ್ಮೆದ). See Šmd. 152. 169. 272; Čpr. 7, 55; Mr. 89; Jnv. 1, 13; Bh. 1, 5, 7. 9; 1, 20, 54; Ršv. 2, 39; J. 3, 25; 8, 3; 26, 5; ಎಳೆದುಮ್ಬಿ, ಕೆಮ್ಪುತುಮ್ಬಿ, ಮರುಳ್ದುಮ್ಬಿ, ಮಱಿ-, ಮಾಲೆ-, etc. — ತುಮ್ಬಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Black bee-like ringlets (Šmd. 212 Mdb.); ringlets consisting of black bees (Ššv. 1, 53). — ತುಮ್ಬಿವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A swarm of black bees (J. 26, 24). — ತುಮ್ಬಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A female black bee (Čpr. 8, 98). — ತುಮ್ಬಿವೆದೆ. -ಹೆದೆ. A bow-string of black bees (J. 6, 17).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. 2. = ತುಮ್ಬೆ 2, q. v. (ದ್ರೋಣ Nr.; Tĕ. ತುಮ್ಮಿ). See ದೊಡ್ಡ-. — ತುಮ್ಬಿಹೂ. (ಕುನ್ದ G., Čb., sic!).

ತುಮ್ಬಿ tumbi. = ತುಮ್ಬ. *A kind of long gourd, Lagenaria vulgaris* Ser. 2, the plant Asteracantha longifolia.

ತುಮ್ಬಿಕೆ tumbikĕ. Repletion, etc. (My.).

ತುಮ್ಬಿಸು tumbisu. To fill (v. t., My.). ತುಮ್ಬಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪೂರ್ಣ, ಪೂರಿತ Si. 381). See Bh. 2, 4, 10; Bp. 43, 53; 59, 10; J. 4, 21; 9, 19; B. 5, 187. **2,** to cause to fill (My.). **3,** to give the male to any she-animal (My.).

ತುಮ್ಬು tumbu. 1. To become full, to be filled up; to become full or complete; to abound, to be amassed; to get plump and strong (ಪೂರಣ Šmd. Dh.; ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Šm. 101; C.; T., M. ತುವಲು, ತುಗರು, ತೂರು; T. ತುವಲು also; to be close pressed together; ತುಪ್ಪ, plenty; ತುಪ್ಪೃ, host; see ತುಱುಗು 1; *cf.* ತಿಮ್ಬು 2). ತುಮ್ಬಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ (ರಾಕೆ Hlâ.). ತುಮ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯನು (ಬಲವಾನ್ Nr.). ತುಮ್ಬಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕೋದಿಲ್ಲ. — ತುಮ್ಬಿಥ ಮನೆಗೆ ಉಡು ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯುಂ ತಮಂ ತುಮ್ಬಿದುದು (J. 26, 5). See Bp. 3, 4; 32, 32; 46, 24; 47, 29. 31; 59, 17; 60, 34; Bh. 1, 10, 31. 34; J. 28, 25; Dp. 4, 5; 148, 4; Si. 39. 389. **2,** to fill (v. t.). ತುಮ್ಬಲು ಪಟ್ಟದು (ಪೂರ್ಣ, ಪೂರಿತ Nr.; Si. 381). See Bp. 43, 26; 46, 78; 49, 22; 56, 9. 12; 59, 4. 16; Bh. 3, 13, 28; Ršv. 2, 48; 6, 11; 13, 65; Râm. 1, 13, 10; Si. 309; B. 1, 10; 3, 59. **3,** to possess, as a demon. ದೇವರು ಅವನ ಮೆಯ್ ತುಮ್ಬಿ ಬನ್ದದೆ (My.). — ತುಮ್ಬ. So that it becomes or is full: fully, completely, all over, much (My.). See Si. 78; ಮೆಯ್ತುಮ್ಬ; Prv. s. ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. — ತುಮ್ಬಾ. = ತುಮ್ಬ. ನಾವು ಆತನನ್ನು ತುಮ್ಬಾ ನಮ್ಬಿ (B. 3, 3). ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾ ಮೇವು ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ (3, 22). ನಿನಗೆ ಹಿತವಾಗ ಬೇಕೆನ್ದು ತುಮ್ಬಾ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ (4, 39). ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇೞುವಿರೆನ್ದು ತುಮ್ಬಾ ನಮ್ಬಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದೇನೆ (4, 107). ಆ ಮಾತಿಗೆ ತುಮ್ಬಾ ಒಪ್ಪಿಕೊಣ್ಡು (4, 124). ತುಮ್ಬಾ ಹೊಯ್ದರೂ ಹಮ್ಬಲು ಹೋಗದು. — ಬಾಯಿ ತುಮ್ಬಾ ಮಾತು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾ ಊಟ (Prvs.).

ತುಮ್ಬು tumbu. 2. The becoming full, etc. — ತುಮ್ಬುಜವ್ವನ. Full, blooming youth (Ršv. 2, after 8). — ತುಮ್ಬುರಕೊಳ್ಳಿ. -ಉರ-. A fire-brand in full blaze (Abh. P. 4, 39). — ತುಮ್ಬುವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. The full moon (Ršv. 1, 84).

ತುಮ್ಬು tumbu. 3. = (ತೊಟ್ಟು 3), ತೊಡಮ್ಬೆ. The foot-stalk of a leaf, flower or fruit, a stalk (ವೃನ್ತ Šmd. Dh.; ವೃನ್ತ, ತೊಟ್ಟು Šm. 22; ವೃನ್ತ 101; ನಾಱಿ Šmd. I, o. r. ನಾಱ್; ವೃನ್ತ, ಕಾಯ ದೇಟು G.; B. 4, 64; My.). ಬೊಗ್ಗೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 36).

ತುಮ್ಬು tumbu. 4. = ತೂಬು. A bore, a tube: the nave of a wheel through which the axle passes (ನಾಭಿ, ಪಿಣ್ಡಿಕೆ Hlâ.; T., M. ತೂಮ್ಬು, perforation; a pipe or tube = ತೊಳ್ಳೆ; Tĕ. ತೂಮು, a bore, hole, fissure; see ತುರುವು 1, ತೊಳೆ 3). ಗಾಲಿಯ ತುಮ್ಬು (ನಾಭಿ Nr.). **2,** an outlet, a sluice, a floodgate, a water-course (ಜಲಪ್ರಣಾಲಿ Šmd. Dh.; ಜಲಪ್ರಣಾಲ Šm. 101; ಕೆಱೆಯ ಕೋಡಿ G.; T., M. ತೂಮ್ಬು; Tĕ. ತೂಮು). See ಕೂಲುದುಮ್ಬು. — ತುಮ್ಬುವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause (something) to overflow a floodgate (Čpr. 8, after 44).

ತುಮ್ಬುರ tumbura. N. of a Gandharva (Bp. 1, 48; V. 7, 58; ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಹಾಡಕಾಱ G.).

ತುಮ್ಬುರು tumburu. = ತುಮಕಿ, ತುಮರಿ, ತುಮ್ಬರ, ತುಮ್ಬರಿ, ತೂಪರೆ, ತೂಬರೆ. The wild mangosteen tree, Diospyros embryopteris Pers. (Embryopteris glutinifera Roxb.), the fruit of which contains a powerful glue (ತಿನ್ದುಕ, ಶಿತಿಸಾರಕ, ಕಾಲಸ್ಕನ್ಧ, ಸ್ಫೂರ್ಜಕ Nr.; ತಿನ್ದುಕ Mr. 115; T. ತುಮ್ಬಿ; Sk. ತುಮ್ಬುರು, the fruit of Diosp. embryop.). See ಕಿಱಿಯ-; Bh. 1, 20, 48.

ತುಮ್ಬುರು tumburu. = ತುಮ್ಬುರ. (My.). — ತುಮ್ಬುರುತೀರ್ಥ. N. of a lake at Tirupati (My.).

ತುಮ್ಬೆ tumbĕ. 1. = ತುಮ್ಬಿ 1. (ಶಿಲೀಮುಖ Si. 408, *only* in Si.). — ತುಮ್ಬೆಹುೞ. (ಮಧುಕರ, ಮಧುಪ, etc. Si. 176; ತೂಲ 410).

ತುಮ್ಬೆ tumbĕ. 2. = ತುಮ್ಬಿ 2. The herb Phlomis indica Lin. (Leucas ind. R. Br.; ದ್ರೋಣ Si. 419;

ಶಮ್ಯಾಸು Mr. 150, o. r. ಶಂಖಾಸು; T., M.; Tĕ. ತುಮ್ಮಿ). 2, the very common weed Leucas linifolia (Z.). See ಕಾಡ ತುಮ್ಬೆ, ಗಣ್ಬ-, ದೆವ್ವದುಮ್ಬೆ, ಹೆದ್ದುಮ್ಬೆ.

ತುಯ್ tuy. = ತೊಯ್, ತೊಯ್ಯು, ತೋ 1, etc. To be or become wet or moist (ಸಾರ್ದ್ರತ್ವ Šmd. Dh., o. r. ತೊಯ್; T. ತುವ್ವೈ, M. ತುವೆ; T. ತೊಯ್ಯಲ್, mire; ತೊಯ್ಯಿಲ್, cultivated moist land).

ತುಯಿ tuyi. To pull, to draw, to stretch (My.; Tĕ. ದುಯ್ಯು, ದೂಯು). P. ps. ತುಯಿದು, ತೂದು (My.).

ತುಯಿತ tuyita. The act of pulling, etc. (My.).

ತುಯ್ಯಲ್ tuyyal. (= ದುಯ್ಯಲು). A dish of rice, milk and sugar (ಕ್ಷೈರೇಯಿ, ಪಾಯಸ, ಪರಮಾನ್ನ Hlâ., Nr.; see ತುತ್ತು 1 & 2?). — ತುಯ್ಯಲಲ್ಲಮದೇವ. N. (Bp. 37, 6).

ತುರ tura. Quick, swift.

ತುರಕ turaka. = ತುರುಕ. (B. 5, 89; My.). — ತುರಕಬೇವುಮರ. The common bead tree or Persian lilac, Melia azedarach Lin. (St. & Pl.; My.).

ತುರಕಿ turaki. A Turkish horse (Tĕ. ತುರಿಕಿ). — ತುರಕಿನಡಿಗೆ. A horse's trot (ಧೌರಿತಕ G.).

ತುರಗ tura-ga. Going quickly: *a horse.* 2, the number seven, because of the seven horses of the sun. — ತುರಗದಳ. A troop of horses (Šmd. 207).

ತುರಗಗತಿ turaga-gati. The paces of a horse. See Mr. s. ವಾಜ.

ತುರಗಮುಖಲೋಹ turaga-mukha-lôha. The iron in the mouth of a horse. See ಕೀಲು.

ತುರಗಮೇಧ turaga-mêdha. = ಅಶ್ವಮೇಧ. (J. 25, 7; Râm. 1, 7, 24).

ತುರಗವ್ರಾತ turaga-vrâta. The troop of (the sun's) horses: the number seven (Čh.).

ತುರಗಾರೂಢ turaga-ârûḍha. A horseman. (R.).

ತುರಗಾಳಿ turaga-âḷi. A multitude of horses (Râm. 5, 8, 59).

ತುರಂಗ tura-n̄-ga. 1. = ತುರಗ. *A horse* (ಕುದುರೆ Nn. 13. 26. 46). 2, = ತುರಗ No. 2. 3, a kind of viččhittičitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). ತುರಂಗಕ್ಕೂ ಕುರಂಗಕ್ಕೂ ಸಮವೋ? (Prv.).

ತುರಂಗ turaṅga. 2. A jail (B. 5, 162. 176. 201. 204; Mhr., Port.).

ತುರಂಗಪ್ರಾಸ turaṅga-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ತುರಂಗಮ tura-n̄-gama. *A horse.* 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ತುರಂಗವಕ್ತ್ರ turaṅga-vaktra. = ತುರಂಗವದನ. (My.).

ತುರಂಗವದನ turaṅga-vadana. Horse-faced: *a Kinnara.* 2, Hayagrîva (My.).

ತುರಂಗಸ್ಕಂಧ turaṅga-skandha. *A troop of horses.*

ತುರಂಗಿ turangi. A horseman, a rider, a groom. (Ršv. 13, 85).

ತುರಂಜಿ turanji. (= ತೋರಂಜ, ದುರಂಜ?). A tree so called (My.; Br., H. ತುರಂಜ, the citron, a dry lime of large size); excellent (My.).

ತುರತ turata. = ತುರಿತ, ತುರುತ, ತುರ್ತ, ತುರ್ತು. Smartly, quickly; haste; urgency (My.; Mhr., H. ತುರೂತ, ತುರ್ತ, ತೂರ್ತ).

ತುರಾಯ turâya. = ತುರಾಯಿ. An ornament for the turban, of flowers, pearls, etc.; a plume, a crest, a nosegay. 2, the tufted head of certain flowers and vegetables (Mhr., H. ತುರಾ; Br. ತುರಾ, ತುರಾಯಿ). — ತುರಾಯದ ಹಕ್ಕಿ. (ಕಲಿಂಗ, ಧೂಮ್ಯಾಟ, ಭೃಂಗ G.).

ತುರಾಯಿ turâyi. = ತುರಾಯ. (My.). ನವಿಲಿನ ತುರಾಯಿ (ಶಿಖೆ, ಚೂಡೆ G.). ಜುಟ್ಲೀ ಎಮ್ಬ ಪಾರಿವಾಳಗಳಿಗೆ ತುರಾಯಿ ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 114). — ತುರಾಯಿಮರ. A cypress (My.).

ತುರಾಷಾಟ್ turâshâṭ. = ತುರಾಷಾಹ್.

ತುರಾಷಾಟ್ತೀವ್ರಾಸ್ತ್ರ turâshâṭ-tîvra-astra. The thunderbolt and weapon of Indra (ಇನ್ದ್ರನ ಆಯುಧವಹನ್ಥಾ ವಜ್ರ Nn. 119).

ತುರಾಷಾಹ್ turâ-shâh. (-sâh). Quickly overpowering: *Indra.*

ತುರಿ turi. 1. = ತುರುವು 1. (My.).

ತುರಿ turi. 2. = ತುರುವು 2. Grating, etc. 2, = ತುರುವಲು s. ತುರುವು 1. (My.). — ತುರಿಮಣೆ. = ತುರುವುಮಣೆ. (My.).

ತುರಿ turi. 1. = ತುಲಿ, ತೂಲಿ, ತೂಲಿಕೆ, q. v. (Sk.; R.).

ತುರಿ turi. 2. (= ತೂರ್ಯ 2). A bugle (My.).

ತುರಿತ turita. (= ತುರತ, ತ್ವರಿತ). Quickly, soon (ಅಂಜಸಾ Mr. 537; My.).

ತುರಿಪ turipa. = ತುರಿಹ. (Abh. P. 7, 94; V. 8, 50). — ತುರಿಪಂಗೆಯ್. -o-. To be hasty (Abh. P. 8, after 61).

ತುರಿಹ turiha. Tbh. of ತ್ವರಿತ (Šmd. 354. 363. 368; ಶೀಘ್ರ Kk. 50, Šm. 61).

ತುರೀಯ turîya. *Fourth;* a fourth, a quarter; the fourth state of the soul in which it has become one with the Brahma or universal soul.

ತುರೀಯವರ್ಣ turîya-varṇa. Belonging to the fourth caste; *a Šûdra.*

ತುರೀಯಾತೀತ turîya-atîta. An attribute of Šiva (Ššv. 2, 103).

ತುರುಕ turuka. = ತುರಕ, ತುರುಷ್ಕ. A Turk; a Mussulman; Turkish (ತುರುಷ್ಕ, ಯವನ, ಜೋನೆಗ Mr. 382; My.; T., M. ತುಲುಕ್ಕ; Si. 227). ತಿರಿ ತಿರಿಗಿ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತುರುಕನಿನ್ದ ದೆಬ್ಬೆ ತಿನ್ದ. — ತುರುಕಮಿಣ್ಡ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಎದುರು ಚುಕ್ಕಿಯೇ? — ತುರುಕರ ಸಂಗ ಎಷ್ಟಿಗಾದರೂ ಭಂಗ (Prvs.). See Prv. s. ತುಣ್ಣೆ and ತುಳುವರಸ.

ತುರುಕಿತಿ turukiti. A Turkish or Mahomedan woman (My.; also ತುರುಕಿತ್ತಿ).

ತುರುತ turuta. = ತುರತ. (My.).

ತುರುಪು turupu. A "troop" (My.; Br. ತುರುಪು). 2, a trump or winning card (My.; H.).

ತುರುಮರಿ turumari. (= ಚೂರುಮುರಿ). — ತುರುಮರಿಗಡ್ಡೆ. A plant with a yellowish flower and eatable tubers, Habenaria marginata Colebr. (Z.). — ತುರುಮರಿಯಲಬು. -ಅಲಬು. An herb, Aerva monsonia Mart. (Z.).

ತುರುವು turuvu. 1. = ತುರಿ 1. To hollow, to bore, to drill, to make a hole (T.). 2, to grate, to scrape, as fruits; to scrape out, as a kernel out of its shell (My.; T.; Tĕ. ತುರುಮು). — ತುರುವಲು. That which has been grated or scraped out (My.).

ತುರುವು turuvu. 2. = ತುರಿ 2. Grating, scraping, scraping out. — ತುರುವುಮಣೆ. An instrument with indents on a piece of wood for scraping the kernel of a cocoanut out of its shell; a grater for reducing the kernel of a cocoanut, etc. into minute parts, pulp, or powder (My.).

ತುರುಷ್ಕ turushka. An Indo-Skythian or Turk; a Mahomedan; any foreigner, a Greek, etc. (ಯವನ, ಜೋನೆಗ

Mr. 382); Turan or Turkestan (Bp. 6, 18). 2, *olibanum, Indian incense, the resin of Boswellia serrata* Stackh. See Si. 227; ಲೋಬಾನ.

ತುಱ tuṟa. 1. = ತುಱು 2. — ತುಱವುನ್ದೆ. = ತುಱು-. (B. 3, 23).

ತುಱ tuṟa. 2. = ತುಱ್ದು. P. p. of ತುಱ್ 1, in ತುಱ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತುಱಕು tuṟaku. = ತುಱುಕು. (My.).

ತುಱಗು tuṟagu. = ತುಱುಗು 1. (J. 4, 44, o. r. ತುಱುಗು).

ತುಱಚಿ tuṟači. = ಚುಱಚಿ, ಚುಱುಚಿ, ತುಱ್ಚಿ, ತುಱುಚಿ, ತುಱುಚಿ. See ಕಪಿ-; ದೂಲೆ. — ತುಱಚಗಿಡ. An annual plant, stinging like nettles, cowhage, Mucuna pruriens D. C. (Dolichos pruriens Lin.; St. & Pl. & Z.; My.; M. ಚೊಱಿಯಣಙ್ಙ, ತೂವೆ; Tĕ. ದುರದಗೊಣ್ಡಿ, ದೂಲಗುಣ್ಡಿ, -ಗೊಣ್ಡಿ). — ತುಱಚಿಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia involucrata Lin. (St. & Pl.; Tĕ. ದೂಲಗುಣ್ಡಿ, -ಗೊಣ್ಡಿ; T. ಚೊಱ್; M. ಚೊಱಿಣ್ಣಣ; M. ಚೊಱಿವಳ್ಳಿ, cowhage). 2, Tragia cannabina L. f. (Z.).

ತುಱಸು tuṟasu. = ತುಱಿಸು. (My.).

ತುಱಿ tuṟi. 1. = ತುಱಿಸು. (My.).

ತುಱಿ tuṟi. 2. = ತುಱಿತ, ತುಱು 1. Itching; the itch; scratching (ಕಣ್ಡು, ಖರ್ಜು, ಕಣ್ಡೂಯೆ Nr.; Si. 200; My.); an itching desire, lust (My.; T. ಚೊಱಿ, ತುರುದೈ, ಚುಳ್ಳು; Tĕ. ದುರದ, ದೂಲ; M. ಚೊಱಿ; T. ಚೊಱಿ, M. ಚುರಣ್ಡು, to scratch; M. ಚೊಱಿಮೀನ್, an itching polyp, *cf.* ಚೊಱಿ). ತುಱಿಯಿದ್ದವಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಮಱಿಯಿದ್ದವಗೆ ಮನ್ದತ್ವವಿಲ್ಲ.— ತುಱಿಯಿರುವಲ್ಲಿ ತುಱಿಸುವದು (Prvs.). — ತುಱಿಕಜ್ಜಿ. Herpes, scab (ಕಚ್ಛು, ಪಾಮ, ವಿಚರ್ಚಿಕೆ Si. 200). — ತುಱಿಗಜ್ಜಿ. = ತುಱಿಕಜ್ಜಿ. (My.). — ತುಱಿಮುಳ್ಳುಮೀನು. (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ, ಪಾಠೀನ Si. 87). — ತುಱಿ ಹಿಡಿ. A morbid itching to seize. ಚಿಬ್ಬು ತುಱಿ ಹಿಡಿವುದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರ್ಪಣ Nr.).

ತುಱಿಕೆ tuṟikĕ. Itching, stinging; scratching (My.). — ತುಱಿಕೆಗಿಡ. An erect herb, the Neilgherry nettle, Urtica heterophylla Willd. (St. & Pl.; T. ಚೊಱಿ).

ತುಱಿಗು tuṟigu. Misprint for ತುಱುಗು 1 (Ršv. 8, after 5).

ತುಱಿಚು tuṟiču. = ತುಱಿಸು. (My.).

ತುಱಿಚೆ tuṟičĕ. = ತುಱಚಿ, etc. See ಬಳ್ಳಿಮುಱಿಚೆ.

ತುಱಿತ tuṟita. = ತುಱಿ 2. (My.).

ತುಱಿಸಿಕೆ tuṟisikĕ. = ತುಱಿಕೆ. — ತುಱಿಸಿಕೆಗಿಡ. = ತುಱಿಕೆ-. (St. & Pl.).

ತುಱಿಸು tuṟisu. = ತುಱಸು, (ತುಱಿ 1), ತುಱಿಚು, ತುಱುಸು. To scratch what itches, to scratch (ಕಣ್ಡೂತಿಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; J. 5, 68; My.). ಕೀಱಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಮೇಗಾಲು ತುಱಿಸ ಬೇಡ.— ಕೊಳ್ಳೀ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡು, ತಲೇ ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ.— ತಿಮರು ತುಱಿಸಿದರೆ ಅರಸಿನ ಹಾಗೆ.— ತುತೂರೀ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ, ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಓಡಿ ಹೋದ.— ತುಱಿಯಿರುವಲ್ಲಿ ತುಱಿಸುವದು.— ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಱಿ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?— ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವ ಉರಿ ಪಟ್ಟಾನು (Prvs.).

ತುಱು tuṟu. 1. = ತುಱಿ 2. — ತುಱುಗಜ್ಜಿ. = ತುಱಿ-. (My.).

ತುಱು tuṟu. 2. (Šmd. 59). = ತುಱ 1. A cow; kine (ಗೋಧನ Mr. 187; Tĕ. ತೊಟ್ಟು; T. ತೊಱು, ತೊಱುವು, a crowd; a herd of cows; M. ತುಱು, a heap; Tĕ. ತುಟುಮು, an assembly, crowd; a flock; a clump; a row; see ತುಱುಗು 2). ತುಱುಗಳ್ (ಆಕಳ್ Bhn. 38). ತುಱುವಿನ ಮನ್ದೆ (ವ್ರಜ, ಗೋಕುಲ, ಗೋಷ್ಠ); ತುಱುವಿನ ಹಿಣ್ಡು (ಗೋವೃನ್ದ, ಗೋಧನ, ಧನ Hlâ.). ಜಗುನೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಱುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (Šmd. 273). ತುಱುಗಳ ಪೆಣ್ಡಿರ ಪಾರ್ವರ ಮಱಿವೊಕ್ಕರ (120 Mdb.). ತುಱು ಇಲ್ಲದವ ಮರಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). See Bp. 58, 22; 60, 21. 22. 27. 31; ಕಾಱ್-, ಸಗ್ಗದುಱು. — ತುಱು ಕಱು. dupl. ತುಱು ಕಱುವಿಲ್ಲದ ಊರು ನರಕಭಾಜನ (Sp.). — ತುಱುಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To tend kine (J. 6, 47). — ತುಱುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A cowherd (J. 7, 30). — ತುಱುಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. = ತುಱುಗಾಯಿ. (Bh. 2, 2, 78). — ತುಱುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To catch a cow or kine. ಬೇಡರ ಪೋಲ್ ಮಸಗಿ ತುಱುಗೊಳಲ್ ಬಱಿಸನ್ದಂ (Šmd. 281, o. r. ತಱಿಸನ್ದಂ). — ತುಱುವಳ್ಳಿ. A cowpen, or a station of cowherds (ಗೋಸ Šs.). — ತುಱುವಳ್ಳಿಕಾಱ. A cowherd (Bh. 2, 8, 17). — ತುಱುಮನ್ದಿ. = ತುಱುಮನ್ದೆ No. 2. (ಗೋಕುಲ, ಗೋಷ್ಠ Mr. 187, o. r. -ಮನೆ). — ತುಱುಮನ್ದೆ. A herd of kine (ತುಱುವಿಣ್ಡು Šm. 33; ಹಿಣ್ಡು 96; ಪಕ್ಕೆ 79, which might mean "cowpen"). 2, = ತುಱುಮನ್ದಿ, a cowpen, or a station of cowherds (see ತುಱುವಿನ ಮನ್ದೆ s. ತುಱು). — ತುಱುವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. = ತುಱುಮನ್ದೆ No. 1. (Šmd. 33). — ತುಱುಹಟ್ಟಿ. A cowpen. ಹಱಿಯ ತುಱುಹಟ್ಟಿ (ಗೋಷ್ಠೀನ); ತುಱುಹಟ್ಟಿಯ ಅಧ್ದಿಕದವನು (ಗೋಷ್ಠಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಗೋವಿನ್ದ Nr.).

ತುಱು tuṟu. 3. = ತಱ್ 8. Running (see ಮುನ್ನುಱು; M. ತುಱ್, to gush out; ತುಱ್, to be opened; *cf.* ತೊಱ್ 3 and ತಱ್ 1; T. ತುಕ್ಕೈ, menstruation; ಚುಱಾ, the filth or nastiness of the body). — ತುಱುಮಿಣ್ಡಿ. = ತಱ್-. A girl at the age of puberty, a female that has become menstruant (ನೆಱೆದ ಪೆಣ್ Šm. 73; ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದವಳ್ Kk. 27).

ತುಱುಕಾಱ tuṟu-kâṟa. A cowherd (ಗೋಪಾಲ, ವಲ್ಲವ Hlâ.); an owner of cows (ಗೋಮತ್, ಗೋಮಿ, ಗೋಸ್ವಾಮಿ Hlâ.). ತುಱುಕಾಱರ ಪಟ್ಟಿ (ಘೋಷ, ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ Hlâ.).

ತುಱುಕು tuṟuku. = ತುಱಕು, (ತುಱುಬು 1, ತುಱುಮ್ಬು 1). To force or crowd things into, to cram, to stuff, to cause to enter (ಗಾಢಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; Râm. 5, 8, 34; My.; T., M. ತುಱು; M. also ತುಱುತ್ತು; Tĕ. ತುರಗು, ತುರುಗು, ತುಱುಮು, to insert, stick in, as flowers, cram in, thrust in; to deck the head with flowers; *cf.* ತುತ್ತು 1 and ತೂಱು 2.

ತುಱುಗ tuṟuga. = ತುಱುಗು 2. A throng, a crowd, etc. (ತಣ್ಡ, ಒಟ್ಟಿಲ್, ಗುಣ್ಪು, ತೋಮ, ತೊಪ್ಪೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54).

ತುಱುಗಲ್ tuṟugal. = ತುಱುಂಗಲ್. A throng, a crowd, a mass, a thicket, etc. (ಪುಂಜಸಿತು Čt. I, 63; ಜಂಗುಳಿ, ಗೊಂಚಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಸಮೂಹ Šs.; T. ತೂಱು). See Čpr. 1, after 101; Ršv. 1, 120; Šsv. 1, after 79; ಎಮೆದುಱುಗಲ್, ಕಾಯಿದುಱುಗಲ್, ಮುರದುಱುಗಲ್.

ತುಱುಗಾಱ tuṟu-gâṟa. = ತುಱುಕಾಱ. (Bp. 21, 31; Bhâgavata 10, 15, 2).

ತುಱುಗಾರ್ತಿ tuṟu-gârti. A cowherdess (ಗೋಪಕಾಮಿನಿ Čt. II, 106; ಗೋಪಿ Šs.).

ತುಱುಗು tuṟugu. 1. = ತುಱಸು. To be crammed, thronged, crowded, closely packed, close, amassed, or plentiful; to appear in numbers; to be entirely covered or enveloped, concealed, surrounded or clothed (ಆಕೀರ್ಣ Šmd.

389 Cm.; ಸಂಕೀರ್ಣ Mdb. Cm.; ಸಂಛನ್ನ Šmd. Dh.; T., M. ತುಱು; see ತುಮ್ಬು 1, ತುಱು 2). See Čt. II, 121; Čpr. 1, 81; 3, 51; 4, 63; Abh. P. 11, 183; Grj. 6, 7; 10, 93. 102; Rŝv. 6, after 11; 6, 47; 8, after 5; 9, 28; J. 3, 31; 4, 10. (44); 8, 36; 26, 14; 31, 55; 33, 19; ತಳಿರ್ದುಱುಗು. 2, to cover (J. 12, 31).

ತುಱುಗು turugu. 2. = ತುಱುಗ. — ತುಱುಗಲರ್. -ಅಲರ್. Clustered flowers (J. 29, 46). — ತುಱುಗೆಮೆ. -ಎಮೆ. = ತುಱುಗೆವೆ. — ತುಱುಗೆಮೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye with bushy lashes (Abh. P. 15, 45). — ತುಱುಗೆವೆ. -ಎವೆ. Bushy eyelashes (Râm. 3, 4, 8; J. 2, 48; V. 5, after 14). — ತುಱುಗೆವೆಗಣ್. = ತುಱುಗೆಮೆಗಣ್. (Čpr. 4, 82).

ತುಱುಂಗಲ್ turungal. = ತುಱುಗಲ್. (Čpr. 6, after 64; 8, after 4; Grj. 7, after 11).

ತುಱುಚಿ turuči. = ತುಱಿಚಿ, etc. (My.). — ತುಱುಚಿಬಳ್ಳಿ. (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, etc., ಬಳ್ಳಿದುಱಿಚೆ, ಬಳ್ಳಿದುಱುಚೆ Si. 144).

ತುಱುಚೆ turučĕ. = ತುಱಿಚೆ, etc. (ದುಃಸ್ಪರ್ಶ Mr. 146). See Bh. 1, 8, 5; ಬಳ್ಳಿದುಱುಚೆ.

ತುಱುಬಿ turubi. = ತುಱುವೆ. (Z.) See ಬನದುಱುಬಿ.

ತುಱುಬು turubu. 1. = ತುಱುಕು q. v., ತುಱುಮ್ಬು 1. To insert, to tuck in, to stick in, as flowers in the hair (ಸೂಡು Čt. I, 51; Tĕ. ತುಱುಮು). ಶಿರೋಜಂಗಳಂ ಬಿಗಿ ಬಿಗಿದು, ಪೊಸ ಕುಸುಮಂಗಳಂ ತುಱುಬಿದರು ಸತಿಗಾ ಪುಣ್ಯಯುವತಿಯರು (Bp. 4, 34).

ತುಱುಬು turubu. 2. = ತುಱುಮ್ಬು 2. A bundle or knot of the hair of the head, the bundle of hair at the back of the head into which the muḍi has been tucked (ಅಭ್ರ, ಕಚ Nn. 51; ಕಬರಿ, ಕೇಶವೇಶ Si. 215; ಹಸ್ತಕ Mr. 320; My.; T. ಚೊಱುಕು; Tĕ. ತುಱುಮು; Bp. 46, 57). ತುಱುಬಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹ ಹೂಮಾಲೆ (ಗರ್ಭಕ Nr.). ತುಱುಬು ಜಡೆಗಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಳು ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆ (ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ, ಪಾರಿತಥ್ಯೆ Si. 217). ಅತ್ತೆಯ ತುಱುಬು ಮಾವಗೆ ದಾನ. — ತಲೇ ಕೂದಲಿದ್ದರೆ ಎತ್ತ ಬೇಕಾದರೂ ತುಱುಬು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. — ತಲೇ ಕೂದಲು ಇಲ್ಲದವಳು ತುಱುಬು ಬಯಸಿದಳನ್ತೆ. — ತುಱುಬು ಇಲ್ಲದವಳಿಗೆ ತಾಱಿಹೂವೇ. — ಬೋಱಿ ತುಱುಬ ನೆನಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಜೋಲ್ದುಱುಬು.

ತುಱುಮ್ಬು turumbu. 1. = ತುಱುಬು 1, etc. (V. 5, after 14). ತುಱುಮ್ಬಿದ ಹೂ (ಗರ್ಭಕ Hlâ.).

ತುಱುಮ್ಬು turumbu. 2. (Šmd. 48). = ತುಱುಬು 2. (Čpr. 8, after 4). ತುಱುಮ್ಬಿನ ಕೊನೆ (ಚೊಲ್ಲೆಯ Kk. 51, Šm. 72). ಉಗರಿಸಿದುವು ತುಱುಮ್ಬು (Šmd. 288). See ಚನ್ದದುಱುಮ್ಬು, ಪೂದುಱುಮ್ಬು, ಪೂಮಾಲೆದುಱುಮ್ಬು.

ತುಱುವಳ turu-vaḷa. A cowherd (ಗೋಪ, ಗೊಲ್ಲ Šm. 33; ಗೋಪಾಲ Šs.; Bp. 47, 35).

ತುಱುವಳ್ತಿ turu-valti. A cowherdess (ಗೊಲ್ಲತಿ, ಗೋಪಿ Šm. 33).

ತುಱುವಾಳ turu-vâḷa. A possessor of cows (ಗೋಪತಿ, ಗೋಮಿ Mr. 187).

ತುಱುವೆ turuvĕ. = ತುಱುಬಿ. A tall plant, the country mallow, Sida indica Lin. (ತೇಜಸ್ವಿ, ಕಾಸುಳಿ Mr. 129; T. ತುತ್ತಿ; Tĕ. ತುತ್ತಿ, ತುತ್ತಿರಿ). — ತುಱುವೇ ಗಿಡ. = ತುಱುವೆ. (My.; Abutilum indicum Don., Z.).

ತುಱುಸು turuṣu. = ತುಱಿಸು, etc. (My.).

ತುರ್ತ turta. = ತುರತ, etc. (My.).

ತುರ್ತು turtu. = ತುರ್ತ. (My.).

ತುಲ tula. = ತುಲೆ, ತುಳ. (My.; Tĕ.).

ತುಲನ tulana. Lifting, raising; weighing. See ತೂಗು.

ತುಲಸಿ tulasi. = ತುಳಸಿ q. v., ತೊಳಚಿ, ತೊಳಚೆ, ತೊಳಂಚೆ, ತೊಳಸಿ. A small shrub (said to have been produced from the hair of the goddess Tulasî and held in veneration by the worshippers of Vishṇu), the holy basil, Ocymum sanctum Lin. (ಸುರಸೆ, ಬಹುಮಂಜರಿ Mr. 129). — ತುಲಸಿಕಟ್ಟೆ. = ತುಲಸೀವೃನ್ದಾವನ. (My.). — ತುಲಸಿಪೂಜೆ. The worship of the basil, especially on utthânadvâdaśî (My.). — ತುಲಸಿಮಾಲೆ. A garland of basil shoots (My.).

ತುಲಸೀವಿವಾಹ tulasî-vivâha. The annually celebrated marriage between an image of Vishṇu and the Ocymum sanctum (My.).

ತುಲಸೀವೃನ್ದಾವನ tulasî-vṛindâvana. The square pedestal in which the Ocymum s. is planted (My.).

ತುಲಾಕೋಟಿ tulâ-kôṭi. *An ornament for the feet of women; a ring for the toe* (ನೂಪುರ, ಮಿಸುಪ ಗೆಜ್ಜೆ Mr. 344).

ತುಲಾಭಾರ tulâ-bhâra. The weight of gold, jewels, sugar, etc., obtained by weighing them against one's person; it is to be given away to Brâhmaṇas (My.). ಕಪ್ಪೆಯ ತುಲಾಭಾರಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತುಲಾಮಾನವಿಶುದ್ಧಿ tulâ-mâna-viśuddhi. The correctness of weight and measure (Čpr. 2, after 49).

ತುಲಾಸೂತ್ರ tulâ-sûtra. *The string suspending a balance.*

ತುಲಿ tuli. = ತುರಿ 1, etc., ತುಳಿ. (Sk.). 2, a person who is equal to.

ತುಲಿತ tulita. Made equal or like, equalled, compared; weighed. See ಅ-, ನಿಸ್-.

ತುಲೆ tulĕ. ತುಲಾ. = ತುಲ, ತೊಲಿ, ತೊಲೆ, ತೋಲ. A balance, scales. 2, *measure by weight, weight.* 3, the sign of the zodiac Libra. 4, *a measure or weight of gold and silver, being 100 palas* or about 145 ounces troy. 5, the rite of weighing against one's person gold, jewels, etc., and the equivalent of gold, etc. so ascertained (Mhr.). 6, weighing. 7, equality, likeness, resemblance. 8, the beam of a balance; beams or timbers in the roof of a house. 9, a tŏla, being the weight of one Rupee (My.; Tĕ. ತುಲ). 10, a kind of vessel. 11, a kind of ordeal (by the balance or weighing).

ತುಲ್ಯ tulya. *Equal, like, similar, comparable.*

ತುಲ್ಯಪಾನ tulya-pâna. *Compotation.*

ತುಲ್ಲು tullu. The pudendum muliebre (My.; *cf.* ಗೊಲ್ಲಿ, ಡಿಗುರು, ಡೊಗಱು; Tĕ. ಪುಚ್ಚೆ, ದೂಬೆ, p. m.; M. ತೇಙ್ಙ, a cocoanut; p. m.). ಪೊಸತುಲ್ಲಾರಂ (a bad compound as it may mean ಪೊಸತು ಉಲ್ಲಾರಂ, or ಪೊಸ ತುಲ್ಲ ಆರಂ, Šmd. 75).

ತುವರ tuvara. = ತೂವರ, ತೊಗರಿ 2, ತೊಗಱು, ತೊವಱು. *Astringent;* an astringent taste. 2, beardless. 3, a path for thieves (ಕಷಾಯ, ಕಳ್ಳಹಾದಿ Mr. 226).

ತುವರಿ tuvari. = ತುವಱಿ, ತುವಱು, ತೊಗರಿ 1 & 2, ತೊವರಿ. *The pigeon-pea, a kind of lentil, Cajanus indicus* Spr. 2, a fragrant earth (red clay, My.). 3, alum. See ಅಚ್ಚ-.

ತುವರಿಕೆ tuvarikĕ. *A fragrant earth.*

ತುವಱಿ tuvari. = ತುವಱು. — ತುವಱಿಮಣ್ಣು. = ತುವಱುವಣ್. (ಆಢಕಿ Si. 484).

ತುವಱು tuvaṟu. Tbh. of ತುವರಿ. ತುವಱ ಮಣ್ (ಆಢಕಿ, ಕಾಕ್ಷಿ, ಮೃತ್ಸ್ನೆ, ತುವರಿಕೆ, ಮೃತಾಲಕ, ಸುರಾಷ್ಟ್ರಜ Nr. b). — ತುವಱುವಣ್. = ತುವಱ ಮಣ್. (Nr. a).

ತುವಾಲ್ tuvâl. A towel, a touaille (My.; Tĕ.).

ತುಷ tusha. *The husk or chaff of grain, of corn, rice,* etc. 2, *Beleric myrobalan, Terminalia bellerica.* 3, a gnat, an eye-fly (ನೊರಜು Mr. 177).

ತುಷಪರ್ಣಿ tusha-parṇi. N. of a plant (ಕಱುಗೋಳಿ Mr. 149, o. r. -ಗೋಣಿ).

ತುಷಾಗ್ನಿ tusha-agni. *A fire of chaff or of the husk of corn.*

ತುಷಾನಲ tusha-anala. = ತುಷಾಗ್ನಿ. *A fire of chaff etc.*

ತುಷಾರ tushâra. *Cold, frigid, dewy.* 2, *cold, frost; mist, dew, thin rain* (ಮಂಜು Nn. 81); *ice, snow.*

ತುಷಾರಾದ್ರಿ tushâra-adri. The Himâlaya. (R.).

ತುಷಾರಾದ್ರಿತನುಜೆ tushârâdri-tanujĕ. Pârvatî (R.).

ತುಷಿತ tushita. *A class of subordinate deities.*

ತುಷೋದಕ tusha-udaka. *Sour rice gruel* (ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು Hlâ.), *or barley gruel.*

ತುಷ್ಟ tushṭa. Satisfied, contented, pleased, glad, etc. (My.). See ಸನ್-.

ತುಷ್ಟಿ tushṭi. Satisfaction, gratification; contentment; pleasure; acquiescence. See Bp. 59, 16; Pr. s. ಪುಷ್ಟಿ. 2, the plant Aloe perfoliata (? ಸ್ಮರಣೆ, ಬ್ರಹ್ಮಿ Mr. 130, one MS. ಸ್ಮರಣಿ, another one ಬ್ರಾಹ್ಮಿ). — ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡು. To cause pleasure, etc. ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಗನ್ಧ (ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ Nr.). — ತುಷ್ಟಿವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To satisfy, to gratify, to appease (Grj. 7, after 42). — ತುಷ್ಟಿವಡು. -ಪಡು. To be satisfied or contented (Rśv. 1, 35).

ತುಸ tusa. = ತುಸು. A little (J. 27, 5; My.; ಮಾತ್ರೆ, ತ್ರುಟಿ, ಲವ, ಲೇಶ, ಕಣ, ಕೊಂಚ, ತಟಕು Si. 370; *cf.* ಕುಱು). — ತುಸ ತುಸ. rep. (B. 5, 254). — ತುಸ ತುಸಾ. = ತುಸ ತುಸ. (B. 5, 228. 271). — ತುಸಾ. = ತುಸ. (B. 5, 249).

ತುಸ tusa. 1. (= ತುಸ್ತ, etc.). See ಕೋಲ್ದುಸ.

ತುಸ tusa. 2. = ತುಷ. (Sk.).

ತುಸು tusu. = ತುಸ. (ಈಷತ್, ಕಿಂಚಿತ್ G.; My.; B. 1, 8. 21; 3, 7. 68. 71. 82; 5, 216). — ತುಸು ತುಸು. rep. (B. 3, 17. 86; G. 338).

ತುಸುಕು tusuku. = ತುಸು. (My.).

ತುಸ್ತ tusta. = ಚುಸ್ತ, ಬುಸ್ತ. (Sk.).

ತುಹಿನ tuhina. Cold, frigid, frosty; *mist, dew; hoar frost, snow; cold.* 2, moonlight. 3, camphor (ಚೀನಿ, ಹಿಮವಾಲುಕ, ಪನ್ನೆ Mr. 236).

ತುಹಿನಕರ tuhina-kara. The moon (Čpr. 3, 8; Bp. 54, 13).

ತುಹಿನಕ್ಷೋಣೀಧ್ರ tuhina-kshôṇîdhra. A snowy mountain; the Himâlaya (Śmd. 68. 289).

ತುಹಿನಗಿರಿ tuhina-giri. The Himâlaya.

ತುಹಿನಗಿರಿರಾಜನಂದನೆ tuhinagiri-râja-nandanĕ. Pârvatî (J. 15, 10).

ತುಹಿನಾಚಲ tuhina-ačala. = ತುಹಿನಗಿರಿ. (J. 24, 76).

ತುಹಿನಾದ್ರೀನ್ದ್ರ tuhina-adri-indra. The chief of the snowy mountains (Śmd. 260).

ತುಳ tuḷa. = ತುಳವ, ತುಳುವ. (Mr. 382).

ತುಳ tuḷa. = ತುಲ. See ಜಗದುಳ.

ತುಳಕಾಯಿಸು tuḷakâyisu. = ತುಳಕು 1. (My.).

ತುಳಕು tuḷaku. 1. = ತುಣುಕು 2, etc. To be agitated, to shake, to fluctuate, as water, etc. (My.; T. ತುಳಕ್ಕು, ತುಳುಮ್ಬು; M. ತುಳಮ್ಬು, ತುಳುಮ್ಬು; see ತೊಳಗು 1); to be scattered in drops, to spill, to run over, etc. (My.; Tĕ. ತೊಣುಕು, ತೊಲುಕು, ದುನುಕು, ದುಮುಕು). — ತುಳಕಾಡು. -ಆಡು. To be agitated, etc. (Bp. 40, 22; 59, 17). — ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Being agitated, etc. ನೀರು ಅಳ್ಳಾಡಿ ತುಳಕಾಡುವಿಕೆ (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, etc. Si. 83).

ತುಳಕು tuḷaku. 2. = ತುಣುಕ, etc. (ಶಕಲ, ವಿಕಲ, ಖಣ್ಡ, ಶಲ್ಕ, in Dhw.).

ತುಳವ tuḷava. = ತುಳ, ತುಳುವ. A Tuḷu man (ತುಳ Mr. 382, o. r. ತುಳುವ). ಅರ್ಗಳಿಸಲ್ ತುಳವರ್ (Čt. I, 60, o. r. ತುಳುವರ್). 2, the Tuḷu language (My.).

ತುಳಸಿ tuḷasi. = ತುಲಸಿ. (C.). See ಅಡವಿಯ- . — ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆ. = ತುಲಸಿಕಟ್ಟೆ. (My.). — ತುಳಸಿಮಣಿ. A rosary made of tuḷasi wood (My.).

ತುಳಾಡೆ tuḷâḍĕ. One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ತುಳಿ tuḷi. = ತುಲಿ No. 2. See ಗಜದುಳಿ.

ತುಳಿಕು tuḷiku. = ತುಳಕು 1, etc. ನೀರು ಕದಡಿ ತುಳಿಕಿ ಮೇಲಾಯ್ದು ಬರುವ ತೆರೆ (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, ಪರೀವಾಹ Si. 83, *only* in Si.).

ತುಳು tuḷu. Tuḷu, N. of a country on the Western coast. — ತುಳುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ತುಳುವ-. A kind of knife or sword (ಈಲಿ, ಕರವಾಲಿಕೆ Nr. b).

ತುಳುಕಿಸು tuḷukisu. = ತುಣುಕಿಸು. (My.).

ತುಳುಕು tuḷuku. 1. = ತುಳುಂಕು (Śmd. 48 & Śmd. Dh.), ತುಳಕು 1 q. v., etc. To be agitated, etc. (My.; Bp. 18, 48; J. 4, 44; 18, 52; Bh. 1, 12, 17; 8, 26, 56; Rśv. 8, 3). ತುಮ್ಬಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕೋದಿಲ್ಲ.—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆಱೆ ತುಳುಕಿದರೆ ಬತ್ತೀತೇ? (Prvs.). 2, to sprinkle, to scatter in drops, to shed (ಸೇಚನ Śmd. Dh.; J. 30, 7. 8; see ಕವ್ವನಿದುಳುಕು); to throw, as arrows (J. 4, 43). — ತುಳುಕಾಡು. -ಆಡು. To be agitated, etc. (Bp. 52, 39; J. 29, 12).

ತುಳುಕು tuḷuku. 2. (= ತೊಡಕು 1). To join (v. t., Râm. 3, 8, 69).

ತುಳುಕುವಿಕೆ tuḷukuvikĕ. Running over or out (ಶ್ಚ್ಯೋತ, ಪ್ರಾಘಾರ Si. 390).

ತುಳುಂಕು tuḷunku. = ತುಳುಕು 1 (Śmd. 48 & Śmd. Dh.). ರಾಜ್ಯ ಜೇಂಕೊಡನೋಲ್ ತುಮ್ಬಿ ತುಳುಂಕೆ (Śś. 96). 2, to agitate (v. t., Grj. 10, 74). — ತುಳುಂಕಾಡು. -ಆಡು. To agitate (v. t., Čpr. 7, after 144; 8, 43). 2, to be agitated, etc.

ತುಳುವ tuḷuva. = ತುಳವ. Relating or belonging to the Tuḷu country; a Tuḷu man (ತುಳ Mr. 382, o. r. ತುಳವ); the Tuḷu country (Bp. 19, 19). *Cf.* Sk. ತುಲಭ, N. of a warrior-tribe. — ತುಳುವಕತ್ತಿ. = ತುಳುವಗತ್ತಿ. (ಈಲಿ, ಕರವಾಲಿಕೆ, ಮೊಟಕುಕತ್ತಿ, ಗುಜ್ಜುಕತ್ತಿ, ಈಟಿಕತ್ತಿ, ಈಳಿಗೆಕತ್ತಿ Si. 290). — ತುಳುವಗತ್ತಿ. = ತುಳುಗತ್ತಿ. (Nr. a). — ತುಳುವರಸ. -ಅರಸ. The Tuḷu king. ತುಳುವರಸನ ರಾಜ್ಯ ತುರುಕರು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ತೀತೇ? (Prv.).

ತುಳ್ಕು tuḷku. = ತುಳುಕು 1, etc. ಕೊಳ್ಕೊಳ್ಳೆನ್ದೊಡನೊಡನೆಯೆ ತುಳ್ಕುವ ಯುವತಿಯರ ಕರಪರಿಚ್ಯುತಸಲಿಲಂಗಳ್ ಕೊಳೆ ಬಿಡೆ ಕೆದಱು

ವ ಕಿಂಜಲ್ಕದಿನ್ ಆದುದು ಸರೋವರಂ ಕಪಿಶಜಲಂ (Šmd. 272). See Čpr. 6, 14; 7, 102; Ršv. 6, 11; 13, 65; 14, 35. — ತುಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. To scatter about (Grj. 4, 32); etc. See ತುಳುಕಾಡು, ತುಳುಂಕಾಡು.

ತುಳ್ಳು tuḷḷu. To roll; to frisk, to jump, to leap (Tĕ., T. ತುಳ್ಳು; M. ತುಳ್ಳು, ತೆಳ್ಳು; Tu.: to roll, turn; to leap, jump). — ತುಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. To frisk, or roll, about, etc. ತುಳ್ಳಾಡಿ ತುಳ್ಳಾಡಿ ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ತುೞ tuḻa. (= ತುೞಿ 3). See ದಟಿದುಟಿ.

ತುೞಿತ tuḻata. = ತುೞಿತ, ತುೞ್ತ. The act of treading, etc. (My.; G. 65).

ತುೞಿದು tuḻadu. = ತುೞಿದು. ತುೞಿದಂ (Šmd. I, o. r. ತುೞಿದಂ; My.).

ತುೞಿ tuḻi. 1. = ತುಣಿ. To tread; to tread on, to trample, to tread down, to crush to pieces with the feet; to tread out (ಪಾದಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.; ಕಾಲೊಳ್ ಮರ್ದಿಸು Šmd. I; C.; T. ತುಗ್ಯೆ, ತುವೈ; Tĕ. ತೊಕ್ಕು; M. ತೊೞಿ; Tu. ತೊರ್). **2,** to annoy, to harass, to pain (ಘಾಸಿ ಮಾಡು Šmd. I). **3,** to be trodden down: to become poor (ಬಡವಾಗು Šmd. I). **4,** to be trodden under foot: to be abject or cast out (ಅಗಲ್ Šmd. I). P. ps. ತುೞಿದು, ತುೞಿದು. — ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬಳಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತುೞಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ (ಶಿಲೆ Si. 110). ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುೞಿದು ಬೇಸತ್ತನು (B. 3, 125). ತುೞಿದ ಧಾನ್ಯವೂ ಮಳಲೂ ಸಮವೋ? (Prv.). See J. 5, 28; 10, 8; 15, 6; B. 5, 133; ಕಾಲ್ದುೞಿ 1, ಕಿಮುಟ್ದುೞಿ. — ತುೞಿ ತುೞಿ. rep. (B. 1, 2). — ತುೞಿದಾಟ. -ಆಟ. Treading, trampling (My.). — ತುೞಿದಾಡು. -ಆಡು. To tread, etc. (My.).

ತುೞಿ tuḻi. 2. = ತುೞಿದು, in ತುೞಿ ತುೞಿದು (Bp. 45, 28; J. 3, 37).

ತುೞಿ tuḻi. 3. = (ತುೞ), ತೊೞ. Treading, trampling, etc. See ಕಾಲ್ದುೞಿ 2, ತೊಟ್ತುೞಿ. **2,** that which has been trodden. — ತುೞಿಗೆಂಡ. -ಕೆಂಡ. Walking on fire (My.). — ತುೞಿಮಣ್ಣು. A quantity of clay that has been trodden (My.).

ತುೞಿ tuḻi. 4. (= ಸುೞಿ). To turn round (v. t.; Tu. ತುಳಿ, ಸುಳಿ; cf. ತೊಟಿಲ್, ತೊಟಿಸು 1; ತುಡುಪು). ತುೞಿದ ಕಜ್ಜರಿ (ವಿಜುಲಿ Mr. 219).

ತುೞಿಕಲ್ tuḻikal. That is faded or withered (ಸೊಪ್ಪಾದುದು Šmd. II; T. ತೊಯ್, to wither, etc.; M. ತೊೞಿ, to droop; ತೂಕ್ಕಲ್, drooping, drowsiness, grief; see ತೊಟ್ತುೞಿ).

ತುೞಿತ tuḻita. = ತುೞಿತ, etc. (My.). See ಕಾಲ್ದುೞಿತ.

ತುೞಿಲ್ tuḻil. 1. (fr. ತುಡು 1?). A salutation (by joining the hands), an obeisance, a bow (ಪೊಡವಡಿಕೆ Šmd. I & II; Šm. 106; ಎಱಗು, ಮೊಗ್ಗು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಮು, ನಮಸ್ಕಾರ 34; ಮಣಿ 96; Kk. 34; T., M. ತೊೞು, to salute by joining the hands, to adore, etc.; cf. ತೋಡು 4; Tĕ. ದೋಯಿಲಿ, the two hands joined so as to form a cup; ದೋಯಿಲಿಂಚು, to join the hands like a cup). — ತುೞಿಲ್ಗೆಯ್. To salute, to bow (ನಮಸ್ಕಾರ Šmd. Dh.; Abh. P. 5, after 47).

ತುೞಿಲ್ tuḻil. 2. Heroism, valor (ವೀರ Šmd. I & II; ವೀರತ್ವ Šm. 106; Ššv. 5, 9; T. ತುಡಿ, preference, superiority; ತುಣಿ, M. ತುನಿ, to venture, hazard, act boldly, be daring; to be petulant, insolent or forward; Tĕ. ದುನುಕು, to make haste). — ತುೞಿಲಾಳ್. -ಆಳ್. A valorous man (ಬಲ್ಬಣ್ಣ Čt. I, 6; II, 70; ಬಣ್ಣ, ಘನವೀರ Kk. 43; Šm. 42; ಉರ್ಕಾಳ್, ಬಲ್ಲಾಳ್, ಬಲ್ಬಣ್ಣ, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Šs.; ಕಟ್ಟಾಳ್ Bhn. 37). — ತುೞಿಲ್ಸಲ್. To be valorous. ತುೞಿಲ್ಸನ್ದಂ (ವೀರಂ Šmd. I).

ತುೞಿಲ್ tuḻil. 3. Work: servitude, slavery. (T., M. ತೊೞಿಲ್, work, business, occupation; T. ತ್ತೊೞುವು, work = ಜೆಯ್ತೊೞಿಲ್; servitude, slavery; cf. ತೊೞ್ತು, ದುಡಿ 1). — ತುೞಿಲ್ಸಲ್. To belong to the fifth class, to be a servant. ತುೞಿಲ್ಸನ್ದಂ (ಪಂಚಮಂ Šmd. I).

ತುೞಿಸು tuḻisu. = ತುಣಿಸು. To cause to tread, etc. (My.; Si. 306; B. 4, 40. 177).

ತುೞಿಹ tuḻiha. Treading, etc.; pressing out. ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ಸೋಮುವ ತುೞಿಹ (ಸೂತ್ಯೆ, ಅಭಿಷವ, ಸವನ Nr.).

ತುೞ್ತ tuḻta. = ತುೞಿತ, etc. (My.).

ತೂ tû. 1. = ತು 3, etc., (ತೂನ್ತು 3, ತೂಪು). An imitative sound of spitting (C.), of flouting (My.), and of puffing away with the breath (T. ತೂ, fie!). — ತೂ ತೂ. rep. (My.; Tĕ.; Mhr. ಥುಥು, flouting with fie! hoot! Sk. ಥೂಥೂ, imitative sound of spitting). — ತೂತೂಯೆನ್. -ಎನ್. To say tû tû (Bp. 13, 20). — ತೂಯೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To say tû (My.).

ತೂ tû. 2. The peculiar sound of the vâlaga (My.). — ತೂ ತೂ ತೂ. rep. (My.).

ತೂಕ tûka. = ತೂಕು, ತೂಗು 3, ತೂಂಕು 2. Weighing; weight; the quantity determined by weighing (C.; Tĕ., M., Mhr.); worth, dignity (My.; see Prv. s. ತುತ್ತು 2); the weight of a gold varaha (My.). ಅಯ್ದು ಗುಂಜಿಯ ತೂಕವು (ಆದ್ಯಮಾಷಕ Nr.). ೨೦ ಗುಲಗಂಜೀ ತೂಕವುಳ್ಳದು (ಪಲ Si. 328). ತೂಕದ ಕಲ್ಲು (ಕಟ್ಟಳೆ G.). ಅದಱ ತೂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು (B. 4, 71). ತೂಕಕ್ಕೆ ದಯವಿಲ್ಲ, ಪಾಕಕ್ಕೆ ಹಸಿಯಿಲ್ಲ. — ತೂಕದ ಗುಱುತ ಸೂಕರ ಬಲ್ಲದೇ? — ತೂಕದಿನ್ದಿರುವವನು ನಾಕಕ್ಕೆ ಬೇಕು. — ತೂಕವಿದ್ದದ್ದು ತೂಗ್ಯಾಡೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 30, 21; 43, 20. 21. 24; 50, 35; 55, 57; Mr. 355; Si. 329. 407. 495; B. 4, 30. — ತೂಕನೀರು. The quantity of water that is carried by a person in two pots (My.). — ತೂಕ ಮಾಡಿಸು. To have weighed (My.; B. 4, 31). — ತೂಕ ಮಾಡು. To weigh (My.; B. 5, 199).

ತೂಕಿಕೆ tûkikĕ. The act of weighing (My.).

ತೂಕಿೞಿ (tûku-iḻi). To dance (? Râm. 6, 44, 52; T. ತೂಕ್ಕು, dance = ಕೂತ್ತು; see ಕೂತು 1).

ತೂಕು tûku. = ತೂಕ, etc. Weight (B. 5, 161). **2,** moving up and down or backwards and forwards; nodding. — ತೂಕಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. = ತೂಗಡಿಕೆ. Drowsiness, sleepiness, dozing, lassitude (ತನ್ದ್ರಿ, ಪ್ರಮಿಲೆ Nr.; Si. 74; My.). See Bh. 1, 9, 8; Si. 361. — ತೂಕಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. = ಜೂಗಳಿಸು, ತೂಗಡಿಸು, ತೂಂಕಡಿಸು. To doze, etc. (My.).

ತೂಗಿಕೆ tûgikĕ. = ತೂಕಿಕೆ. (My.).

ತೂಗಿಸು tûgisu. To cause to weigh, etc. (My.); to swing or rock, as a cradle (My.).

ತೂಗು tûgu. 1. = ಜೂಗು, ತೂಂಕು 1, (ತೊಂಗು). To weigh (ತುಲನ Šmd. Dh.; My.; Bp. 27, 45; Č. Bp. 5, 52; Si. 327; T., M. ತೂಕ್ಕು; Tu. ತೂಕು; Tĕ. ತೂಚು; Mhr. ತುಕಣೇಂ). ತೂಗುವ ಕೋಲ್ (ಸಮದಣ್ಡಿ Mr. 358). ತೂಪ (*i. e.* ತೂಗುವ, Čpr. 8, 68). ತೂಪಂ (Šmd. 275). **2**, to swing or rock, as a cradle (Čpr. 3, 45; 8, after 4; J. 18, 21; Prll. 3, 26; My.; Tĕ.; Sp. s. ಗುಗ್ಗರಿ 1); to wag or move the head from side to side (My.; see ತಲೆದೂಗು 1); to hold or lift up and wave, to swing (Abh. P. 7, 57; 13, 54; Bh. 1, 10, 32); to nod, as in sleep, or to be drowsy (Tĕ.; T. ತುಂಜು, ತ್ತೂಂಗು; M. ತುಂಜು, ತೂಕ್ಕು, ತೂಙ್ಙು); **3**, to hang, to be suspended, to dangle (Čpr. 1, after 101; 8, 48; T. ತೂಂಗು, ತೊಂಗು; M. ತೂಙ್ಙು); to wave (V. 4, 15). — ತೂಗಲಾಱದ ಬಡ್ಡಿ ಕೂಗಿ ಕರದಾಳೇ? (Prv.). See ತೂಪ್ಪು; Prv. s. ಮಣ. — ತೂಗ ಕಟ್ಟು. To suspend, to hang up (My.; B. 4, 158). — ತೂಗ ಹಾಕು. = ತೂಗ ಕಟ್ಟು. (My.; B. 3, 44). — ತೂಗಾಡು. -ಆಡು. = ಜೂಗಾಡು, ತೂಗ್ಯಾಡು. To swing, to hang down, to dangle about (My.; B. 4, 38; ನೇಲ್ G.). 2, to swing or rock, as a cradle (Č. Bp. 47, 7; My.). 3, to waddle, to waggle (My.). — ತೂಗಿ ನೋಡು. To weigh and examine; to estimate deliberately and maturely (Bp. 55, 57; My.). — ತೂಗಿ ಬೀಳು. To nod, as in sleep, to be drowsy (My.). — ತೂಗ್ಯಾಡು. = ತೂಗಾಡು. To oscillate, etc. (ಆನ್ದೋಲನ G.; My.). ತೂಕವಿದ್ದದ್ದು ತೂಗ್ಯಾಡೀತೇ? (Prv.). 2, to swing (v. t.), as a standard (Bp. 5, 40).

ತೂಗು tûgu. 2. An irregular infinitive of ತೂಗು 1. ತೂಗು ಹಾಕು. = ತೂಗ ಹಾಕು. (G. 444; B. 5, 218; My.).

ತೂಗು tûgu. 3. = ತೂಕ, etc. Weighing; swinging about, oscillating, waving; wagging (ಓಲಾಟ Ct. I, 71; ಅಲ್ಲಾಡು, ತೊನೆ, ಒಲೆ, etc. Šs.; see ತಲೆದೂಗು 2. — ತೂಗಡಿಕೆ. = ತೂಕಡಿಕೆ. (My.). — ತೂಗಡಿಸು. = ತೂಕಡಿಸು. (My.). — ತೂಗುಕೋಲು. A kind of balance or scales (My.; Si. 327). — ತೂಗುಂಜೊಡರ್. -ಂ-ಸೊಡರ್. (Šmd. 204). A hanging, or waving, lamp (T., M. ತೂಕ್ಕುವಿಳಕ್ಕು). — ತೂಗುದೀವಿಗೆ. A hanging lamp (My.). — ತೂಗುದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. = ತೂಗುನ್ದೊಲೆ. (Č. Bp. 42, 22). — ತೂಗುನ್ದಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. (Šmd. 204). A head moving one way and the other; a nodding head. — ತೂಗುನ್ದೆನೆ. -ಂ-ತೆನೆ. A waving ear or ears of corn (V. 4, 4). — ತೂಗುನ್ದೊಟ್ಟಿಲ್. -ಂ-ತೊಟ್ಟಿಲ್. (Šmd. 204). A swinging cradle. — ತೂಗುನ್ದೊಲೆ. -ಂ-ತೊಲೆ. (Šmd. 204). An oscillating, or a suspended, beam or staff. ತೂಪ ತೂಗುನ್ದೊಲೆ (204). — ತೂಗುಮಂಚ. A hanging cot, a swinging bed (ಆನ್ದೋಲಪರಿಯಂಕ Mr. 204; My.; T. ತೂಂಗು-). ಎಳೆಗೌಂಗಿನ ಬಾಗ್ಗಿಪ್ಪುದೊಳ್ ತೊಡರ್ಚಿದ ಲತೆಯ ತೊಡರ ತೂಗುಮಂಚದೊಳ್ ಶಶಿಪ್ರಭಾಮಹಾದೇವಿಯುಂ ತಾನುಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದರ್ (Čpr. 7, after 92). See Bp. 46, 21; Si. 230. 275. — ತೂಗುಮಣೆ. A swing (My.). — ತೂಗುಮರ. A gallows (My.; T. ತೂಕ್ಕು-). — ತೂಗುಯ್ಯಲೆ. -ಉಯ್ಯಲೆ. A swing in motion (J. 19, 29).

ತೂಂಕು tûṅku. 1. = ತೂಗು 1, etc. ತೂಂಕಿದಂ (Šmd. 48).

ತೂಂಕು tûṅku. 2. = ತೂಗು 3, etc. — ತೂಂಕಡ. -ಅಡ. Swinging-play, swinging (Čpr. 8, after 4). — ತೂಂಕಡಿಸು. = ತೂಕಡಿಸು, etc. ಅಲಮ್ ಒಲೆದುದು, ಅದಱಡಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿಪ ಮಿಗಂ etc. (Lilv. 3, 3, see s. ಪಡು 3).

ತೂಣ tûṇa. = ತೂಳಗ, ತೂಳು 1. Violent agitation, frenzy, demoniac possession. (T. ತುವಳ್, to shake, be agitated; ತೂಣ, hatred; ತೂಣ್ಡು, to stir, as the fire; to irritate, incite; to spur on, as horses, to goad, as oxen; ತುಣವು, haste, swiftness, see s. ತುಱಿಲ್ 2). — ತೂಣಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become frantic (J. 3, 32).

ತೂಣ tûṇa. *A quiver.*

ತೂಣಿ tûṇi. *A quiver.*

ತೂಣೀರ tûṇîra. *A quiver.*

ತೂತು tûtu. (fr. ತೂಱು 2). = ತೂನ್ತು 2. A hole (ಕುಹರ, ಸುಷಿರ, ವಿವರ, ಬಿಲ, ಛಿದ್ರ, ನಿರ್ವ್ಯಥನ, ರೋಕ, ರನ್ಧ್ರ, ಶ್ವಭ್ರ, ವಪೆ, ಶುಷಿ Si. 75; ಅನ್ತರ 453; My.; Tĕ. ತೂಟು). ಮರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡಮೊಗೆಯ ತೂತು (Dp. 54). ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೇ ತೂತು. — ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾತು, ತೂತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬೆಣೆ (Prvs.). See Bp. 40, 70; Si. 116. 307; B. 3, 36. — ತೂತಪ್ಪಚ್ಚಿ. -ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ. A cake with a hole in the middle (My.); the membrum muliebre (My.). — ತೂತಾಗು. -ಆಗು. To become holed, to get a hole or holes (My.). ತೂತಾದದ್ದು (ಶುಷಿರ G.). ಮಾತಿನಾ ಜ್ಞಾನವೇ ತೂತಾದ ಮಡಿಕೆಯೇ (Sp.). — ತೂತು ಕೆಡವು. To pierce a hole through (My.). ತೂತು ಕೆಡವ ತಕ್ಕದು (ಆವಿಧ G.). — ತೂತು ಕೆಡಹು. = ತೂತು ಕೆಡವು. (My.; B. 4, 158). — ತೂತು ಕೊಱೆ. To bore a hole (My.; Si. 381. 388. 399). — ತೂತು ತೆಗೆ. = ತೂತು ಕೊಱೆ. (My.; B. 5, 181). — ತೂತು ಬೀಳು. To fall into holes: to become holed; to be spoiled (My.). ತೂತು ಬಿದ್ದದ್ದು (ವಿದ್ಧ G.). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು, ಮಾತುಗಳಱಿಯದ ಅಧಮರಿಗೆ ಮಾಣಿಕವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ತೂತು ಬಿದ್ದದ್ದು ಮಾತಿನಿನ್ದ ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prv.). See B. 3, 62; 5, 154. — ತೂತು ಮಾಡು. To make a hole (My.). ರತ್ನಗಳನ್ನು ತೂತು ಮಾಡುವ ಶಸ್ತ್ರ (ಆಸ್ಫೋಟನಿ G.).

ತೂದ tûda. The cotton tree; the mulberry tree; the tree Thespesia populneoides. See Nr. s. ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ.

ತೂದು tûdu. = ತುಯಿದು. P. p. of ತುಯಿ (My.).

ತೂನ tûna. (Tbh. of ಸ್ಥೂಣಾ). A stake, post (Tu.; Mhr., Kŏnkaṇi ಕೋನ, a yam). — ತೂನಗೆಣಸು. The West Indian yam, a climbing plant, Dioscorea alata Lin. (St. & Pl.; Tu. ತೂನ-ಕೆರೆಂಗ್).

ತೂನ್ತು tûntu. 1. (fr. ತೂಱು 2). To cause to enter (Čpr. 9, 125; Abh. P. 11, 70. 142; *cf.* ತುತ್ತು 1).

ತೂನ್ತು tûntu. 2. = ತೂತು. (Čpr. 5, 69; Abh. P. 12, 96).

ತೂನ್ತು tûntu. 3. (= ತೂ 1, etc.). — ತೂನ್ತಿಱು. -ಇಱು. To spit (V. 8, 50; 9, 56. 57. 59. 61. 62).

ತೂಪರೆ tûparĕ. = ತೂಬರೆ, etc. (My.).

ತೂಪಱು tûpaṟu. = ಜೂಪಱು, ತುನ್ತುಱು. (My.).

ತೂಪು tûpu. = ತೂನ್ತು 3, etc. — ತೂಪಿಱು. -ಇಱು. To spit (Bp. 13, 20-25). 2, to drive away with a puff, to puff (so as to remove an inauspicious thing), to blow on (any thing, Čpr. 3, 45; Grj. 4, 3; 9, 78; Č. Bp. 47, 6; Rśv. 2, after 8; Râm. 6, 12, 38; My.); to assuage (Râm. 3, 5, 1; 6, 14, 22).

ತೂಬರೆ tûbarĕ. = ತುಮ್ಬುರು, etc. (ತಿನ್ದುಕ, ಸ್ಫೂರ್ಜಕ, etc. Si. 130). See ಕಾಗಿ-.

ತೂಬು tûbu. = ತುಮ್ಬು 4. The nave of a wheel.

ಬಣ್ಡಿಯ ತೂಬು (ಪಿಣ್ಡಿಕೆ, ನಾಭಿ Nr.). See ನಡು-. 2, the sluice, etc. of a tank (My.). ತುನ್ತುಬುಮುಟಿಯಿನ್ದ ತೂಬಿನ ಕೆಟಿ ತುಮ್ಬಾತೇ?—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆಟಿ ತುಳುಕಿದರೆ ಬತ್ತೀತೇ? (Prvs.). 3, the hole or eye of an axe, hoe, etc. into which the handle goes (My.); the tube of an ear-ornament (My.).

ತೂಮ್ಬ tûmba. = ತೂಬ, of ತೂಗು 1. (V. 4, 56).

ತೂಱಲ್ tûṟal. Going or having gone to a distance (ದೂರ ಪೋದುದು Ćt. I, 77, o. r. ತೂಱಲ್).

ತೂಱಲು tûṟalu. = ತೂಪಲು. Drizzle (My.).

ತೂಱಿಸು tûṟisu. 1. To cause to winnow (My.). 2, to cause to be shaken off or fly (J. 23, 39).

ತೂಱಿಸು tûṟisu. 2. To cause to enter; to make go through, as a thread through the eye of a needle, etc. (My.).

ತೂಱು tûṟu. 1. ತೂಱ್. To drive off the chaff from grain by means of the wind, to winnow (My.; T., M. ತೂಱ್ಟು; Tu. ತೂ; cf. Sk. ಶೂರ್ಪ). ಧಾನ್ಯಂಗಳ ತೂಱುವುದು (ನಿಷ್ಪಾವ, ಪವನ, ಪವ); ಧಾನ್ಯಂಗಳನೆತ್ತಿ ತೂಱುವುದು (ಉತ್ಕಾರ, ನಿಕಾರ); ತೂಱಿದ ಭತ್ತವು (ಪೂತ, ಬಹುಲೀಕೃತ Nr.). ಉಚ್ಚಾಸಿ ಎನೆ ತೂರ್ವ ನಾಮಂ (Mr. 372). ಗಾಳಿ ಬನ್ದಾಗ್ಯೆ ತೂಱಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು.—ತೂಱುವಾಗ್ಯೆ ಹಾಱಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮೂರೀ ಪಾಲು (Prvs.). See Bp. 1, 18; 56, 20; B. 4, 40. 158; Si. 306. 400. 2, to rouse up (ಉದ್ಧೂತ Śmd. Dh.). ತೂಱಿದರ್ ಅಖಿಲಮೃಗ ಕುಲವ (Bh. 3, 13, 26). 3, to be shaken off, to fall from or off. ತೂಱಿ ಬಿದ್ದುದು ಮುಕುಟ (Râm. 3, 2, 21). 4, to go or run to a distance (see ತೂಱಲ್); to bolt, as men or beasts do (My.).

ತೂಱು tûṟu. 2. To enter; to enter a hole, as a mouse; to go through a hole or eye, as a thread, etc.; to penetrate, to pierce (My.; Abh. P. 9, 69; J. 20, 47; Tĕ. ತೂಱು, ದುಯ್ಯು, ದೂಯು, ದೂಱು, to enter; to pierce, penetrate, go through; to creep in, under or through; to be introduced or inserted; ದೂಕೊನು, to penetrate, pierce; cf. ತುಱುಕು, ಚುಚ್ಚು 1). ತೂಱುವ ಸರಲ್ (Śmd. 204. Mdb.). ಸ್ವರ್ಗವ ತೂಱಿ, ನರಕವ ಸೇರಿ (Abhâ. 2, 5). ಚಾಪೇ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ತೂಱಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಂಗೋಲೇ ಕೆಳಗೆ ತೂಱಿದ (Prv.).

ತೂಱು tûṟu. 3. To fall in fine particles, to drizzle (Ćpr. 4, 40; Rśv. 2, after 8; see ತುನ್ತುಱ್). 2, to cause to drizzle or drop. ವಸನ್ತಮುಣ್ಟಪದ ಮಧ್ಯದ ಮಕರನ್ದರಸದ ತುನ್ತುಱಿಂ ತೂಱುವ, ಪಜ್ಜಳಿಪ ಗೊಜ್ಜಗೆಯ ಅರಲ ಜನ್ತ್ರದ ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ ಕೆಳಗೆ (Rśv. 10, after 31).

ತೂಱು tûṟu. 4. Falling in fine particles, drizzling. — ತೂಱುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Fine sparks (Râm. 5, 8, 77; J. 13, 12).

ತೂಱು tûṟu. 5. Penetrating, etc. — ತೂಱುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone that pierces (Râm. 6, 11, 3).

ತೂಱುವಿಕೆ tûṟuvikĕ. Winnowing (ನಿಷ್ಪಾವ, ಪವನ Si. 395).

ತೂರ್ಣ tûrṇa. *Quick, fleet* (ಉತ್ಸುಕ, ತ್ವರಿತ, ಪ್ರಸೃತ, ಚಚ್ಚರಿಗ Mr. 233, o. r. ಚಿ-); rapidity, quickness, velocity.

ತೂರ್ಣೋದಿತ tûrṇa-udita. *Spoken quickly, uttered rapidly.*

ತೂರ್ತ tûrta. = ತುರತ, etc. Speed, expedition (ಪ್ರಸ್ತುತ Ćb.).

ತೂರ್ಯ tûrya. 1. *A fourth, a quarter.*

ತೂರ್ಯ tûrya. 2. = ತುರಿ 2. A musical instrument (of which four kinds are sometimes reckoned (wind instruments, stringed instruments, etc.). See Abh. P. 13, 111; Bp. 25, 47; 61, 63. 2, a bugle (My.).

ತೂರ್ಯತ್ರಯ tûrya-traya. = ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ. (Bp. 4, 54).

ತೂಲ tûla. *Cotton* (ಹತ್ತಿ Ćt. I, 79); the down of birds (Bp. 12, 14). 2, *the mulberry, Morus indica.* 3, the panicle of a flower or plant. See Nr. s. ಅಲತಗೆ.

ತೂಲಕ tûlaka. *Cotton* (ಪಿಚು, ಅರಳೆ Mr. 128).

ತೂಲಿ tûli. = ತುರಿ 1, etc., ತೂಲಿಕೆ q. v., (ದೂಡಿ 2).

ತೂಲಿಕೆ tûlikĕ. ತೂಲಿಕಾ. = ತೂಳಿಕೆ. *A painter's brush, a stick with a fibrous extremity used as one;* a weaver's brush. 2, a kind of probing-rod (ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರ ಸಲಾಕೆ G.). 3, a wick or twist of cotton. 4, a down or cotton bed; its down or cotton (Ćpr. 4, after 18).

ತೂಲಿನಿ tûlini. The silk-cotton tree. (R.).

ತೂಲೆ tûlĕ. The cotton tree; the wick of a lamp; (a division? see ಫಲ-).

ತೂವರ tûvara. = ತುವರ, etc. Astringent. 2, *a bull without horns.* 3, *a beardless man;* a eunuch.

ತೂಷ್ಣೀಂ tûshṇîm. *Silently, quietly.*

ತೂಷ್ಣೀಂಶೀಲ tûshṇîm-śîla. *Silent, taciturn.*

ತೂಷ್ಣೀಕ tûshṇîka. *Silent, taciturn.*

ತೂಷ್ಣೀಕಾಂ tûshṇîkâm. *Silently.*

ತೂಷ್ಣೀರುತ tûshṇî-ruta. Silent; silence (ಮೋನ, ನುಡಿಯದಿಹುದು Nn. 155).

ತೂಳ್ tûḷ. = ತೂಳು 2, (ತೂಳ್ದು). To go, move or proceed off, away, or down (ಅವಸರ್ಪಣ Śmd. Dh.). 2, to drive away, to pursue, to chase (ಅರೆಯಟ್ಟು, ಬೆನ್ನಟ್ಟು, ಬೆಂಗೆವಾಯ್, ಬೆನ್ನೇಱು Ks.).

ತೂಳ tûḷa. Tbh. of ಸ್ಥೂಲ (Śmd. 341).

ತೂಳಗ tûḷaga. = ತೂಣ, etc. (My.). ಅವನಿಗೆ or ಅವನ ಮೇಲೆ ತೂಳಗ ಬನ್ದದೆ (My.).

ತೂಳಿಕೆ tûḷikĕ. = ತೂಲಿಕೆ. ಚಿತ್ರಿಪೊಡೆ ತೂಳಿಕೆಯಂ ತರಿಸುವಂ (Śmd. 298).

ತೂಳಿಸು tûḷisu. To cause to proceed, to spur on. ತೂಳಿಸಿದರ್ ಆನೆಯಂ ಜೋದರ್ (J. 22, 7).

ತೂಳು tûḷu. 1. = ತೂಣ, etc. ತೂಳು ಬನ್ದು ಹೇೞಿದ ಮಾತು ಮೂಱಿನಾಯಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೇಳ ಬೇಕು? (Prv.).

ತೂಳು tûḷu. 2. To go off; to go away or backward (Bh. 8, 26, 15); to recoil (Râm. 6, 10, 26); to spring back or recoil on account of elasticity. ತುಡುಕಿ ತೂಳುವ ಸೂತ್ರಯನ್ತ್ರಂ (Râm. 1, 13, 10). 2, to rush forward, to make an attack on, to attack, to chase (Râm. 3, 6, 8. 15; J. 20, 47; 22, 31). ತೂಳಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥನ್ ಈತನ ಮೇಲೆ (Bh. 8, 27, 2). 3, to come or break forth, to originate (Bh. 3, 2, 2).

ತೂಳು tûḷu. 3. Attacking, etc. — ತೂಳುವಱೆ. -ಪಱೆ. A drum used in making an attack (Bh. 8, 2, 2).

ತೂಳ್ದು tûḷdu. To drive or chase away; to remove; to scatter (Čpr. 4, 19; 5, 9; 6, 84; 7, 41; Abh. P. 14, after 91). ಆರ್ ಮೆಯ್ದೋರ್ವರ್? ಆರ್ ಮಲೆವರ್ (o. r. ನಿಲ್ವರ್)? ಆರ್ ಪೊಣರ್ವರ್? ಆರ್ ತೂಳ್ದುವರ್? ಆರ್ ಅವಂ? ಜನವುಮ್ ಏನ್ ಎನ್ದರ್? (Šmd. 183 Mdb.).

ತೃಣ triṇa. = ತಿಣ, ತ್ರಿಣ. Any gramineous plant; *grass;* a blade of grass; a reed (ತರ, ಹುಲ್ಲು Nn. 35; ಹುಲ್ಲು 93; ಸೇಣಿ Šm. 96); straw (often a symbol of minuteness and worthlessness). ತೃಣವಾದರೂ ಹಣಾ ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ (Prv.).

ತೃಣಕುಟಿ triṇa-kuṭi. A hut of grass or straw. (Čpr. 4, 16).

ತೃಣಗ್ರಾಹಿ triṇa-grâhi. Amber, etc., or any gem which being rubbed becomes electrically attractive. (Čpr. 1, 39).

ತೃಣದರ್ಭೆ triṇa-darbhĕ. (Si. 164).

ತೃಣದ್ರುಮ triṇa-druma. *Any of the various species of palm-trees.*

ತೃಣಧಾನ್ಯ triṇa-dhânya. *Grain growing wild or without cultivation.*

ತೃಣಧ್ವಜ triṇa-dhvaja. *A bamboo.*

ತೃಣಪುರುಷ triṇa-purusha. A scare-crow. See ಬೆರ್ಚು; Abh. P. 11, 6.

ತೃಣಪೂರ triṇa-pûra. A bundle or sheaf of grass or straw. See ಸೂಡು.

ತೃಣಪ್ರಾಯ triṇa-prâya. Worth a straw, worthless. (My.).

ತೃಣರಾಜ triṇa-râja. *The palmyra tree, Borassus flabelliformis* Lin. 2, the cocoa-nut tree. 3, bamboo. 4, sugarcane.

ತೃಣರಾಶಿ triṇa-râši. A stack of grass or straw. See ಮೆದೆ.

ತೃಣಶೂನ್ಯ triṇa-šûnya. *Arabian jasmin, Jasminum sambac* Ait.

ತೃಣೀಕೃತ triṇî-kṛita. Being esteemed as lightly as straw (Bp. 29, 2; 38, 3).

ತೃಣ್ಯೆ triṇyĕ. *A heap or quantity of grass or straw.*

ತೃತೀಯ tṛitîya. The third; the third part;—chunam (being the third ingredient of tâmbûla, My.).

ತೃತೀಯತೆ tṛitîyatĕ. Thirdness; the condition of the third consonant of a varga (Šmd. 380. 381).

ತೃತೀಯತ್ವ tṛitîyatva. = ತೃತೀಯತೆ. (Šmd. 78. 79. 119. 139).

ತೃತೀಯಪುರುಷಾರ್ಥ tṛitîya-purushârtha. Lust; coitus (My.).

ತೃತೀಯವೃತ್ತಿ tṛitîya-vṛitti. The employment of the third consonant of a varga (Šmd. 78).

ತೃತೀಯಾಕೃತ tṛitîyâ-kṛita. *Thrice ploughed.*

ತೃತೀಯಾಕ್ಷರ tṛitîya-akshara. The third consonant of a varga (Šmd. 77. 283. 372. 374. 375; Kâvy. I, 1*b*, 23-31).

ತೃತೀಯಾಪ್ರಕೃತಿ tṛitîyâ-prakṛiti. The third nature; the neuter gender; *a hermaphrodite.*

ತೃತೀಯೆ tṛitîyĕ. ತೃತೀಯಾ. = ತದಿಗೆ. The third day in a half month. 2, the third case, the instrumental (Šmd. 112. 115. 129. 131. 132. 134. 137. 141. 155. 157. 164. 398; Kâvy. I, 2, 23-35).

ತೃಪ್ತ tṛipta. *Satiated; satisfied, contented, pleased.* ತೃಪ್ತನಿಗಾದರೂ ಮೃತ್ಯು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ತೃಪ್ತಿ tṛipti. *Satisfaction, contentment;* pleasure, gratification; satiety, disgust (ಸಾಕಾಗೋಣ G.). See ತಣಿ, ತಣಿಪು. — ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು. To satiate, to refresh, to satisfy (G. 259. 322; My.). — ತೃಪ್ತಿ ಪಡು. To get satisfied, pleased, or satiated (G. 514; My.). — ತೃಪ್ತಿವಡಿಸು. = ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು. (Bp. 52, 4).

ತೃಷ್ tṛish. (ತೃಟ್). *Thirst.* 2, *desire.*

ತೃಷಿತ tṛishita. *Thirsty;* thirst, desire.

ತೃಷೆ tṛishĕ. ತೃಷಾ. = ತೃಷ್. ತೃಷೆ ಆದವಗೆ ಮುಸಿಕೆಣ್ಣ ತನ್ದು ಕೊಟ್ಟ.—ತೃಷೆ ಇಲ್ಲದವ ಋಷಿಗೆ ಸಮಾನ (Prvs.).

ತೃಷ್ಣಕ tṛishṇaka. *Thirsty; craving, longing for.*

ತೃಷ್ಣಜ್ tṛishṇaj. *Thirsty; cupidinous.*

ತೃಷ್ಣೆ tṛishṇĕ. *Thirst.* 2, *desire.*

ತೆ tĕ. (Tbh. of Sk. ತಾ ?). An affix for the formation of neuter nouns, *e. g.* ಅಗಟ್ತೆ, ಪೊಗಟ್ತೆ, ನೆಗಟ್ತೆ, ಪ್ರಗುತೆ (Šmd. 247).

ತೆಕ್ tĕk. = ತಕ್, ತೆಗ, ತೆಗೆ 2. P. p. of ತೆಗೆ 1, in ತೆಕ್ಕೊಳ್, ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.). ತೆಕ್ಕೊಮ್ಬುದು (ಸಿಹಾರ, ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ Nr.).

ತೆಕ್ಕ tĕkka. (= ತಕ). — ತೆಕ್ಕ ತೆಕ್ಕನೆ. = ತಕ ಪಕನೆ No. 2. (Bp. 36, 46).

ತೆಕ್ಕದು tĕkkadu. = ತೆತ್ತದು, q. v.

ತೆಕ್ಕನೆ tĕkkanĕ. = ತೆಕ್ಕೆನೆ. Greatly, excessively, very much, in a large body (Abh. P. 13, 44; 15, 3; Grj. 4, 78; 10, after 77; Rśv. 6, after 11; 13, after 70; *cf.* ತೆಕ್ಕೆ 2, ತೇಂಕಿ, ತೆರಳ್ಕೆ 2).

ತೆಕ್ಕಿ tĕkki. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. — ತೆಕ್ಕಿ ಬೀಳು. To clasp in the arms (or in the paws). ಕರಡಿ ಮುಂಗಾಲುಗಳಿನ್ದ ಅವರಿಗೆ ತೆಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದು (B. 3, 109). ತೆಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡೋಣ (ದೆಖ್ಖಾದೆಖ್ಖಿ, ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ G.).

ತೆಕ್ಕು tĕkku. 1. To lick the itch, as brutes do (ತಿರ್ಯಕ್ಕಣ್ಡೂತಿಲೇಹನ Šmd. Dh.).

ತೆಕ್ಕು tĕkku. 2. (= ತೆಂಕು 1). To cause to (float or) flow (Abh. P. 6, 169, print). **2,** to faint (Bh. 3, 8, 20; Râm. 3, 4, 20).

ತೆಕ್ಕೆ tĕkkĕ. 1. = ತಕ್ಕೆ 1, etc. Embracing; an embrace, etc. (My.). **2,** a coil (My.). **3,** a chignon (Čpr. 8, 47). See Bh. 3, 13, 17. 33; 4, 2, 59. 61; Râm. 2, 7, 3. — ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To coil, to get coiled. ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟಿದ ಹಾವು (ಕುಣ್ಡಲಿ, ಜಿಹ್ಮಗ Hlâ.). — ತೆಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳಿಸು. -ಒಳ್ಳಿಸು. To embrace (J. 26, 21). — ತೆಕ್ಕೆ ಬೀಳು. = ತೆಕ್ಕಿ ಬೀಳು. (My.). ಹೆಣ್ಡತಿ ಅವನ ಕೊರಳಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು (B. 5, 155). — ತೆಕ್ಕೆವರಿ. -ಪರಿ. To begin to embrace or inclose (J. 13, 22). — ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To embrace. ಅವನಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕು (My.). — ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಯು. To give an embrace to, to go to clasp in the arms (B. 5, 137).

ತೆಕ್ಕೆ tĕkkĕ. 2. = ತಕ್ಕೆ 2 q. v., etc., (ತೇಂಕೆ). ತೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕಿ ಪಲ್ಕಿರಿದನ್ತೆ (Prv.). See Grj. 10, after 79. — ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕು. (My.). — ತೆಕ್ಕೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To disperse (J. 14, 6). — ತೆಕ್ಕೆವರಿಗೆ. -ಹರಿಗೆ. A large number of shields (Bh. 6, 4, 26). — ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕು. = ತಕ್ಕೆ ಹಾಕು. (My.).

ತೆಕ್ಕೆನೆ tĕkkĕnĕ. = ತೆಕ್ಕನೆ. (Čpr. 3, 99; 8, 87).

ತೆಗ tĕga. = ತೆಕ್, etc. P. p. of ತೆಗೆ 1. — ತೆಗ ತರ್ (*i. e.* ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). = ತೆಗೆ-. To take and bring. ಬಳ್ಳಮುಂ ತೆಗ ತನ್ನಿ! (Bp. 9, 9). ಬಹಳ ವಸ್ತುವನೆಲ್ಲವಂ ತೆಗ ತಹೆಂ (31, 9). — ತೆಗ ತರಿಸು. To cause to bring. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಂ ತೆಗ ತರಿಸಿ (Bp. 11, 15). — ತೆಗ ತೆಗೆ. (= ತೆಗದು ತೆಗೆ). rep. (Bp. 26, 43; B. 3, 46).

ತೆಗಡೆ tĕgaḍĕ. = ತಿಗಡೆ, etc. See ಕೆಚ್ಚನೇ-.

ತೆಗದು tĕgadu. = ತೆಗೆದು. P. p. of ತೆಗೆ 1. (My.). ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವದು (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Si. 388). ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ 379). ಆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡ ಕಾಲಕ್ಕೆ (B. 5, 52). ಒನ್ದು ಹೂರಿಗೆಯಂ ತೆಗದು ಮೆಲಲು (Bp. 24, 55). ಧನವನ್ ಅಯ್ದೆ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡೊಯ್ಯಲ್ಕೆ (31, 12). ಕಂಗಳಲಿ ಕಟ್ಟಿರ್ದ ಮುಸುಕನ್ ಅಭಂಗನ್ ಆಗಳೆ ತೆಗದು (51, 81). ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡಷ್ಟೂ ಮುಗದರೆ ಮುಗನಿಗೇನು ಉಬಿದೀತು? (Prv.). See B. 5, 117. 121. — ತೆಗದು ಹಾಕು. = ತೆಗೆದು-. To put away, to remove, etc. (My.; ಕಳಚು, ತಳ್ಳು G.). ಈಚೆಗೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ Si. 393).

ತೆಗಲ್ tĕgal. = ತೆಗಳ್. The shoulder (ಪೆಗಲ್ Kk. 87; T. ಚೆಗಿಲ್, ಚುವಲ್, the upper part of the shoulder; *cf.* ಜಂಗುಡಿ).

ತೆಗಸು tĕgasu. 1. = ತಗಿಸು, ತೆಗಿಸು 1, ತೆಗೆಯಿಸು, ತೆಗೆಸು. To cause to take; to cause to take away, to cause to remove (My.; Bp. 53, 18); to cause to pull out, as an eye (61, 4); to cause to open, as a door, a grave (44, 18; 48, 29; 50, 19); to strip off the covering of, to bare, as the back (B. 3, 43); to cause to impale, as on a stake (Bp. 50, 39. 42. 45. 51. 52); etc. See Prv. s. ಪರಸೆ.

ತೆಗಸು tĕgasu. 2. = ತೆಗಿಸು 2. To cause to go away or retreat (J. 13, 14; 15, 34). ಪ್ರವೀರನಂ ತೆಗಸಿದರ್ ಪಿನ್ನೆ ಲೆಗೆ (J. 8, 31).

ತೆಗಹು tĕgahu. Taking; assuming, assumption (Č. Bp. 19, 35; Bh. 7, 3, 74).

ತೆಗಳ್ tĕgaḷ. = ತೆಗಲ್. (ಪೆಗಲ್ Šmd. II).

ತೆಗಳಿ tĕgaḷi. = ತೇವಳಿ, etc. — ತೆಗಳಿ ನೆಕ್ಕೋಣ (ಇನ್ದ್ರಲುಪ್ತಕ, ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೂದಲುಗಳು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗುವ ಬೇನೆ G.).

ತೆಗಳಿಗೆ tĕgaḷigĕ. = ತೆಗಳಿ, etc. — ತೆಗಳಿಗೆ ಬೀೞ್. To get deprived of hair (Abh. P. 7, 93).

ತೆಗೞ್ tĕgaḻ. 1. (= ತಿಟ್ಟು 2). To rebuke, to blame, to abuse (ನಿನ್ದೆ Šmd. Dh.; ಪೞಿ Šmd. I; V. 14, 104; Šsv. 1, 15; T. ತೆೞ್). ತೆಗೞ್ದಿಂ (Šmd. I; 49. 55, o. r. ತೆವೞ್ದಿಂ). ತೆಗೞ್ಗೆ, ತೆಗೞ್ಗುಂ (55).

ತೆಗೞ್ tĕgaḻ. 2. (= ತಿಟ್ಟು 3). Blame, etc. (ಪೆಗಲ್ Šmd. II, probably a mistake for ಬಯ್ಗುಳ್; ನಿನ್ದೆ Kk. 64; ನಿನ್ದೆ Šm. 48; ದೂಸು, ಪೞಿ 115; Tĕ. ತೆಗಡು). See Šmd. 72; Čpr. 4, 78.

ತೆಗೞಿಸು tĕgaḻisu. To cause to rebuke, etc. (ನಿನ್ದೆ Šmd. Dh.).

ತೆಗಿ tĕgi. = ತೆಗೆ 1. (My.; Si. 112. 221. 231).

ತೆಗಿಸು tĕgisu. 1. = ತೆಗಸು 1, etc. (Bh. 3, 13, 19; J. 29, 24; My.; B. 5, 115); to cause to inoculate, as with the cow-pox (B. 4, 222; My.); to cause to go out or be exhausted; to exhaust (J. 8, 31).

ತೆಗಿಸು tĕgisu. 2. = ತೆಗಸು 2. (J. 12, 16).

ತೆಗು tĕgu. = ತೆಗೆ 1. (Bp. 32, 52; Tu.).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 1. = ತೆಗಿ, ತೆಗು. P. ps. (ತೆಕ್, etc.), ತೆಗದು, ತೆಗೆದು. To draw towards one's self (ಆಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; Šm. 81; Čpr. 3, after 102; 4, 78; 6, after 91; Bp. 20, 6; 39, 63; 46, 65; J. 4, 70; 28, 59);—to take (Šmd. 157; Ršv. 5, after 25; 6, after 11; J. 30, 28; Si. 221. 316. 300. 325; C.; Tĕ. ತೀ; Tu. ದೆ; *cf.* ತಿವಿ 4);—to betake one's self to. ತೆಗೆದಯ್ ಮೋಕ್ಷದ ಬಟ್ಟೆಯಂ (Šmd. 255);—to buy (My.);—to take away; to steal (ಕವರ್ Čt. I, 47; My.). ಬಹಳದ ಒಳ್ಪುಮಂ ತೆಗೆವುದು (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ Nr.); see Bp. 45, 19;—to take off; to remove (Čpr. 4, 82; Bp. 47, 20; 49, 10; 52, 27; 58, 58; Ršv. 11, 7; J. 30, 24. 50; My.; Si. 231). ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗೆದಳನ್ತೆ (Prv.);—to seize. ಜೀಯಿಂ ತೆಗೆಯಲ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಿಹುದೇ? (Šš. 85); see Bp. 57, 37; Bh. 2, 4, 12; J. 31, 26. 27; Si. 265; to exact, to levy, (Tĕ. ತೀ);—to extinguish, to put out (My.; Tĕ. ತೀ);—to draw or pull, as an arrow on the bow. ಏಟರಂ ಎಸಲೆ ತೆಗೆದ ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Šmd. 81); see Abh. P. 13, 87. 142; Râghč. 17, 69; J. 4, 40. 41; 28, 41;—to pull (Bp. 32, 16);—to prolong as a note in music, etc., to drawl (My.; B. 2, 1); to drag. ತೊಡರೆ ಮೀನ್, ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನೊತ್ತಿ ತನ್ದಜಸಿ ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೆ ಒನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಣದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lîlv. 3, 2);—to take up, to lift (Ršv. 5, 39; Šsv. 4, 26; T. ತೆವು, a taking up);—to take out of; to extract; to obtain (Bp. 42, 2; Č. Bp. 11, 11; Si. 312; B. 2, 11). ಹಗೆಯದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿ ಹಾಕುವವರನ್ನಱಿಯದು, ತೆಗೆಯುವವರನ್ನಱಿಯದು (Prv.);—to open, as a door (Bp. 47, 24; 57, 43; Si. 112; My.; Prv. s. ಬಲ್ಲಿದ);—to undertake, to begin, to pick up, as a war, a quarrel (Ršv. 5, 124; Bh. 1, 8, 7; My.);—to bring in, as a word (Bh. 1, 8, 56);—to assume, as a birth (My.);—to employ, to use, as a grammatical form (Šmd. 230), as sounds (B. 1, 6);—to vaccinate (B. 4, 220 in ಮುಯ್ಲಿ-; My.);—to draw, as a line, a picture, map, etc. (B. 1, 15; 3, 97; 5, 169; My.; see ಚಿತ್ರ-);—to bore, as a hole (B. 5, 181; My.);—to take out, as an eye with an arrow (Bp. 18, 71. 74);—to do, as embroidery (see ಕಸೂತಿ-);—to find out, to devise, as a means, an expedient (My.; B. 4, 222; 5, 170. 171. 173. 175. 179. 227; Tĕ. ತೀ);—to inquire, to ask about, as about tidings (B. 5, 281; My.);—to bear, as the similitude of, to represent. ಈ ನುಡಿಗಳೇಕೆ ಇನ್ನು ತೆಗೆದವು ನಿಮ್ಮ ಸಾಮ್ಯವನು? (Bp. 58, 33);—to dig, as a channel, etc. ಕಱಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಱೆ (ಕುಲ್ಯೆ Nr.; My.; Tĕ. ತೀ). **2,** to be taken away, to be removed; to become less or diminish; to disappear (Bh. 1, 5, 5; My.; Si. 83; Tĕ. ತೀ). — ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರು. To bring, as water, a horse, etc., etc. (My.). — ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು. To take away, as water, a horse, etc., etc. (My.). — ತೆಗೆದು ಹಾಕು. = ತೆಗದು-. To throw down (My.). ಅವನನ್ನು ಪಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ್ದ ತೆಗೆದು

ಹಾಕಿದರು (B. 5, 52); to remove (5, 179. 227; My.); to raise, as a siege (My.). ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ (5, 53); to discharge, as from office (5, 264; My.); to strike off; to annul (My.). — ತೆಗೆಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to take, etc.; to allow to vaccinate. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಯ್ಲಿ ತೆಗೆಯ ಗೊಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 223).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 2. = ತೆಕ್, etc., in ತೆಗೆ ತೆಗೆದು (Bp. 29, 18; 36, 47; Rśv. 5, 117). — ತೆಗೆ ತರ್. = ತೆಗ ತರ್. (V. 37, 96).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 3. Taking, etc. See ಎತ್ತುತೆಗೆ, ಕಾಲ್ದೆಗೆ No. 1. **2,** a kind of infinitive of ತೆಗೆ 1. — ತೆಗೆನೆಟಿ. To pull (the bow-string) to its full extent, *i. e.* so as to reach the ear (ಆಕರ್ಣಾನ್ತ Šmd. Dh.; Abh. P. 14, 176; Grj. 8, 44; Rśv. 6, after 97; Šśv. 4, 21; 4, after 24 & 46).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 4. (= ತೇ 1). To retreat, to flee (ಪಲಾಯನ Šm. 81; Grj. 6, 38; Bp. 60, 23; Râm. 5, 8, 74; Tĕ. ತಿ೦).

ತೆಗೆ tĕgĕ. 5. (= ತೇ 2). To grind one substance on another, as sandalwood on a stone (My.).

ತೆಗೆಯಿಸು tĕgĕyisu. = ತೆಗಸು 1, etc. To cause to take or take off (Bp. 5, 58), etc.

ತೆಗೆಯುವಿಕೆ tĕgĕyuvikĕ. Disappearance, concealment (ಅಪವಾರಣ, ಆಚ್ಛಾದನ Si. 438), etc.

ತೆಗೆಸು tĕgĕsu. = ತೆಗಸು 1, etc. (Bh. 1, 10, 14).

ತೆಗ್ಗು tĕggu. = ತಗ್ಗು 2. (ಅವಟ, ಕುಣಿ, ಗರ್ತ, ಗುಣ್ಡಿ G.; B. 3, 124; 5, 174). — ತೆಗ್ಗು ತೆವರು. dupl. = ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆ. (ವಿಷಮ Čb.). — ತೆಗ್ಗು ಬೀಟು. A hole to be formed. ತೆಗ್ಗು ಬಿದ್ದ ಗಲ್ಲ (ಗುಣಿಗಲ್ಲ G.).

ತೆಂ teṅ. 1. ತೆಱ್. (= ತೆಂಕ). The south. (T., M. ತೆನ್). — ತೆಂಗಾಳಿ. (Šmd. 89. 209). South wind (My.).

ತೆಂ teṅ. 2. ತೆಱ್. = ತೆಂಗು 1. (T. ತೇ೦). — ತೆಂಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. A cocoanut. (Tĕ. ತೆಂಕಾಯ, ಟೆಂ-). See ಚೆನ್ದೆಂಗಾಯ್.

ತೆಂಕ tĕṅka. = ಟೆಂಕು, (ತೆಂ 1), ತೆಂಕಲ್ (Šmd. 145), ತೆಂಕು 2, ತೆಮ್ಬು. The south (My.; T. ತೆಱ್ಕು, M. ತೆಕ್ಕು). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳಿಲ್ಲ! ಎನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (145). ತೆಂಕನಾಡ ಮಱೆಯಲ್ಕೆನ್ದುಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (164). — ತೆಂಕಣ್. -ಅಣ್. (Šmd. 134. 135). Belonging to the south; the south. Declension: ತೆಂಕಣ, ತೆಂಕಣಿಂ (135); ತೆಂಕಣ (C.; B. 3, 24), ತೆಂಕಣಕ್ಕೆ (B. 4, 67), ತೆಂಕಣಿನ್ದ (My.). — ತೆಂಕಣಂ. -ಅಂ. (Šmd. 136). A man of the south. — ತೆಂಕಣ ಕಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sea of the south (J. 18, 7). — ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ. A south wind. ತೀಡುವ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿಯುಮುದೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೊ! (Šmd. 24). ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮಂಕುಮಱೆ ಬರಸೀತು (Prv.). — ತೆಂಕಣ ದೆಸೆ. The southern quarter or point; the south (ಯಾಮ್ಯೆ, ದಕ್ಷಿಣೆ, ಅವಾಚಿ Hlâ.). — ತೆಂಕಣ ದೇಶ. The southern country. ತೆಂಕಣ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕೊಂಕಣ ಕೆಟ್ಟ (Prv.). — ತೆಂಕಣವಂಕ. (Šmd. 196; Mdb. ತೆಂಕಣ ಪಕ್ಕ). = ತೆಂಕವಂಕ, q. v. — ತೆಂಕದೆಸೆ. = ತೆಂಕಣ ದೆಸೆ. (J. 16, 46). — ತೆಂಕಮುಖವಾಗಿ. Towards the south (J. 10, 1). — ತೆಂಕವಕ್ಕ. See ತೆಂಕವಂಕ. ತೆಂಕವಕ್ಕದೊಳ್ ಅಸಂಖ್ಯಬಲಂ (Šmd. 196 Mdb.). — ತೆಂಕವಂಕ. -ವಂಕ or ಪಕ್ಕ. (Šmd. 196; Mdb. ತೆಂಕವಕ್ಕ). The southern side.

ತೆಂಕಲ್ tĕṅkal. = ತೆಂಕ (Šmd. 145), ಟೆಂಕಲು, ತೆಂಕಲು. (ಅವಾಚಿ, ದಕ್ಷಿಣ Mr. 58; My. as ತೆಂಕಲು). ತೆಂಕಲಾದುದು (ಅವಾಚೀನ, ಅವಾಕ್ Hlâ.; ಅವಾಚೀನ Mr. 58).

ತೆಂಕಲು tĕṅkalu. = ತೆಂಕಲ್, etc. ತೆಂಗಿನ ಮರ ತೆಂಕಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ತೆಂಕು tĕṅku. 1. (Šmd. 48). = (ತೆಕ್ಕು 2), ತೇಂಕು 1. To be afloat, to float, to swim (ಪ್ಲವನ Šmd. Dh.; Čpr. 5, after 39; Abh. P. 5, 55; 13, 64. 79); to faint (Grj. 9, 89). — ತೆಂಕಾಡು. -ಆಡು. To float (v. i.) or swim about (Čpr. 1, 51; 8, after 44; Grj. 2, 63; 7, after 11; 9, 54; V. 9, 63).

ತೆಂಕು tĕṅku. 2. = ತೆಂಕ, in ತೆಂಕುಕಡೆ (My.).

ತೆಂಗಲೆ tĕṅgalĕ. A certain Vaishṇava mode of putting the nâma, drawing a line down the middle of the nose, as is done by southerners (My.). *Cf.* ಬಡಗಲೆ.

ತೆಂಗು tĕṅgu. 1. = ಟೆಂಗು, ತೆಂ 2. The cocoa-nut palm, Cocos nucifera Lin. (ನಾರಿಕೇರ, ಲಾಂಗಲಿ Nr.; ನಾರಿಕೇಲ Mr. 112; My.; T.; M. ತೆಙ್ಙು). ತೆಂಗಿಗೂ ದೇವಗೂ ಹಂಗ ಮಾಡಲೆ ಬೇಕು; ತೆಂಗಿನ ಮೊದಲಿಗೆ ನೀರೆಱೆಯೆ ಕಡೆಯಲಿ ಹಿಂಗದೀವನ್ತೆ (Sp.). See Čpr. 3, 15; Rśv. 2, 48; J. 19, 6; Prll. 3, 3; ಎಳೆ-, ಚೆನ್ದೆಂಗು. — ತೆಂಗಿನ ಕಾಯ್. -ಕಾಯಿ. -ಕಾಯು. A cocoa-nut (B. 2, 11. 20). ನೀರು ಅಟ್ಟಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (G. 181). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊಱೆತ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯು (Dp. 54). — ತೆಂಗಿನ ಮರ. = ತೆಂಗು. (Si. 166). ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ ಕಟ್ಟಿದ. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ತೆಂಕಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಿ? ಅನ್ದರೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋದಕ್ಕೆ ಅನ್ದ. — ತೆಂಗಿನ ಮರ ಏಱುವವನ ತಿಕಾ ಎಲ್ಲಿತನಕ ಹಿಡಿದಾನು (or ಎತ್ತಿಯಾನು)? (Prvs.). (For Tu. ತಾರೆ, the cocoa-nut palm, ತಾರಿ, the palmyra, *cf.* ತಾಳೆ 2, ತಾಳೆ 3, ತಾಱ್ 1).

ತೆಂಗು tĕṅgu. 2. To perch (see ದಿಗಿಸು). See ತೆಂಗುಹ.

ತೆಂಗುಹ tĕṅguha. The descending or perching of birds (ಪಕ್ಕಿಯೆಱಗುಹ Šmd. II; Čt. II, 101; ಪಕ್ಕಿಯೆಱಗೂದು Kk. 86; ಪಕ್ಕಿಯೆಱಗುವುದು Šm. 30).

ತೆಜಿಸು tĕjisu. Tbh. of ತ್ಯಜಿಸು. (My.).

ತೆಟ್ಟಂ tĕṭṭum. (fr. ತೆಱ್ 1). In an opened way. — ತೆಟ್ಟುಂ ತೆಱ್. To become fully opened, *i. e.* to be heard far around (Čpr. 7, 88).

ತೆಣಱು tĕṇaṟu. To groan (Abh. P. 12, 35; 13, 67; *cf.* T. ತೆಳಿರ್ = ಉಳ್ಳೋಱ್ಜೈ).

ತೆಣ್ಟಿಸು tĕṇṭisu. To cause to winnow. ತೆಣ್ಟಿಸಿದಂ (Šmd. 273 Mdb.).

ತೆಣ್ಟು tĕṇṭu. (= ತವಟು, etc.). To winnow (corn by casting it gently up in a mŏṟa or fan, ಶೂರ್ಪಕರಣ Šmd. Dh.; T. ತೆಳ್ಳು).

ತೆಣ್ಡೆ tĕṇḍĕ. = ತೆವಡೆ 1. The state of being entwined, matted or entangled (as hair from filth, My.); a small bundle, as of grass, etc. (My.; see ತೆತ್ತು 2). — ತೆಣ್ಡೆ ಸುತ್ತು. To tie some growing sugar-canes together in order to prevent them from falling (My.).

ತೆತ್ತದು tĕttadu. An adverb with final ದು (Šmd. 388. 389). ತೆತ್ತದೆನ್ದು ತೀರದೆನ್ಬುರ್ಥಂ (389, o. r. ತೆಕ್ಕದೆನ್ದು ತಿರದೆಮ್ಬರ್ಥಂ).

ತೆತ್ತಿ tĕtti. = ತತ್ತಿ (My.; Tu.).

ತೆತ್ತಿಗ tĕttiga. (fr. ತೆತ್ತು 2). A man who is entwined or closely bound to: a servant (Bp. 23, 30; 29, 29; Bh. 6, 2, 16; 8, 27, 34). **2,** a connection, a friend (Râm. 4, 3, 20; J. 20, 14; 26, 6).

ತೆತ್ತಿಸು tĕttisu. 1. To cause to pay. ತೆಱಿಗೆ ತೆತ್ತಿಸಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ದಾಪಿತ, ಸಾಧಿತ Si. 364, *only* in Si., also p. 263).

ತೆತ್ತಿಸು tĕttisu. 2. To bring into close connection: to cause to enter as nails (Čpr. 7, after 96) or arrows (J. 25, 47), to set, as precious stones (Ršv. 8, 3; 8, after 5; V. 4, 33), to insert, as decorations in a street (Bp. 4, 3), as an ornament in the nose (12, 21);—to pierce through, as a pointed object (Ršv. 10, after 31);—to bring in contact with, as the lower part of an arrow with the bow-string. ತೆತ್ತಿಸುವ ಹಿಳುಕು (ಕರ್ತರಿ, ಪುಂಖ Mr. 295);—to pierce, as with an arrow (Bh. 8, 26, 7; J. 14, 4). **2,** to enter, to pierce (J. 12, 25; 23, 40; 25, 40). ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು (ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ, ರಜತ Nn. 104).

ತೆತ್ತೀಸು tĕttîsu. Thirty-three (Mhr. ತೇತೀಸು; Râm. 6, 50, 6; Bh. 1, 20, 56).

ತೆತ್ತು tĕttu. 1. P. p. of ತೆಱ್, ತೆಱು. Having paid, etc.

ತೆತ್ತು tĕttu. 2. To intertwine, to interweave, to twist (T. ತೆತ್ತು, ತೆಟ್ಟು; M. ಚೆಟ್ಟು, closeness; *cf.* ಕಟ್, ಕಟ್ಟು, ಕೆತ್ತು 3). **2,** to be twisted, to twist (Bh. 8, 23, 5); to be connected or befriended (J. 26, 6).

ತೆತ್ತು tĕttu. 3. — ತೆತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ. = ತೊತ್ತು-, q. v.

ತೆನಸು tĕnasu. = ತಿನಸು 2, etc. (My.).

ತೆನೆ tĕnĕ. 1. (A point); a spike, an ear of corn (ಕದಿರ್ Šm. 105; ಕಣಿಶ, ಧಾನ್ಯಶೀರ್ಷಕ Hlâ.; My.; T. ಚೆನ್ನೈ, M. ಚನೆ, to branch out; T. ಚೆನ್ನೈ, M. ಚೆನೆ, ಚನೆ, branching out, as an ear of corn; M. ತೆಲ್ಲು, a point; see s. ಕೆಯ್ 5). ಧಾನ್ಯದ ತೆನೆ (ಕದಿರ್ Čt. II, 14; Šm. 66). ಸಸ್ಯದ ತೆನೆ (ಕಣಿಶ, ಸಸ್ಯಮಂಜರಿ Nr.; see Si. 305). ಬೆಳದ ತೆನೆ (ಕಣಿಶ Mr. 372). ತೆನೆ ತಿನ್ದ ಎತ್ತು ತೆವರಿಯನ್ನು ಏಱಿತು (Prv.). **2,** the upper part or coping of a wall, the top of a rampart, a merlon of a fort (Čpr. 1, 108; Râm. 6, 11, 2; Č. Bp. 42, 22; My.). ಕೋಟೆಯ ತೆನೆ (ಪ್ರಾಕಾರಾಗ್ರ, ಕಪಿಶೀರ್ಷ Hlâ.; ಕಪಿಶೀರ್ಷ, ಕೋಟೆಯಗ್ರ Nn. 149). See ಕೊಱ್ಜು-, ಜಳ್ಳು-, ಕೋಟೆದೆನೆ, ಪಣ್ದೆನೆ, ಪಾಲ್ದೆನೆ, ರನ್ನದೆನೆ, ಸೀ-. — ತೆನೆಗಿಡ. The Indian millet, Panicum italicum Lin. (St. & Pl.). — ತೆನೆಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. The parapet on a rampart, or the top of a merlon (Čpr. 1, 113; J. 3, 21). — ತೆನೆ ತೆನೆ. rep. (Bp. 16, 18). — ತೆನೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To get ears (Čpr. 1, 90).

ತೆನೆ tĕnĕ. 2. = ತನೆ, etc. (My.). ತೆನೆಗೆ ಬನ್ದು (My.). — ತೆನೆ ನಿಲ್ಲು. The embryo to remain, not to miscarry, as a cow (My.). — ತೆನೆಯಾವು. = ತನೆಯ ಆವು. (My.).

ತೆಪ್ಪ tĕppa. 1. = ತಪ್ಪನೆ, etc. — ತೆಪ್ಪ ತೆಪ್ಪನೆ. rep. ತೆಪ್ಪ ತೆಪ್ಪನೆ ಪುರುಳ್ (Šmd. 229 Mdb.).

ತೆಪ್ಪ tĕppa. 2. (Šmd. 48). (fr. ತೇಲ್, *cf.* ತೆಂಕು 1). A float, a raft (ತಳ್ಪ, ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ Hlâ.; ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ, ಕೋಲ Nr.; Si. 84; ಉಡುಪ, ತರಿ G.; My.; Tu.; T. ತಕ್ಕೈ, ತೆಪ್ಪ, ತೆಪ್ಪಲ್, ತವಣೈ; Tĕ. ತೆಪ್ಪೆ, ತೇಪೆ, ತೇಟಿಕೆ; Mhr., H. ತರಾಫಾ, ತಾಫಾ). ತೆಪ್ಪ ಹಱಿದರೆ ದೋಣಿ.—ತೆಪ್ಪ ಹಱಿದರೆ ಮುಪ್ಪಿನವನೇ ಸಾಯುವನೋ? (Prvs.). See ಬಲುದೆಪ್ಪ; Abh. P. 13, 79; Ššv. 5, after 14. — ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವ. -ಉತ್ಸವ. Rowing an idol in a decorated boat up and down an illuminated tank at the time of a yearly jâtrĕ (My.).

ತೆಪ್ಪಗೆ tĕppagĕ. = ತೆಪ್ಪನೆ. (fr. ತೆಱಪು). At leisure, at ease; comfortable; well (My.).

ತೆಪ್ಪನೆ tĕppanĕ. = ತೆಪ್ಪಗೆ. (My.).

ತೆಪ್ಪಱ್ tĕppaṟ. ತೆಪ್ಪಱು. = ತೆರ್ಪಱ್. To become conscious, to recover one's senses, to recover from fainting. (Tĕ. ತೆಪ್ಪಱು, ತೆಪ್ಪಿಱು, to recover from illness; to escape from danger). ತೆಪ್ಪತ್ತು ಕೊಣ್ಡನು (My.). **2,** to animate (ಚೇತನಕರಣ Šmd. Dh.). ತೆಪ್ಪತ್ತಂ (Šmd. 285).

ತೆಪ್ಪಱಿಸು tĕppaṟisu. = ಟಿಪ್ಪಱಿಸು. To recover one's senses, to become conscious, to start up, to awake (My. with ಕೊಳ್ಳು).

ತೆಬ್ಬು tĕbbu. To fly or jump about (?). (ಮೃಗಂಗಳ್) ಸೂಸಿದವು ದೆಸೆಗೆ, ತೆಬ್ಬಿದವು, ಬೆಳ್ಕಾರವಲೆ ಹಱಿದು ಉಬ್ಬಿ ಹಾಯ್ದರೆ ವೇಡೆಯವರಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಯ್ತು (Bh. 3, 13, 25). ತೆಬ್ಬಿ ತುಳುಕುವ ಕಣೆಯ ಕಣೆ (ಎಮ್ಬು) ತರಹಬ್ಬ ಹರದುದು (8, 26, 56).

ತೆಮರ್ tĕmar. 1. (Šmd. 58). = ತೆವರ್ (128), ತೆವರು 1 q. v. ತೆಮರ್ಗಳ್ (52).

ತೆಮರ್ tĕmar. 2. = (ತಿಮಿರ್ 1), ತೆವರು 2. To rub (Ršv. 12, 55); to rub out, to destroy (V. 5, after 39; Ššv. 5, 40).

ತೆಮಳ್ದು tĕmaḷdu. To collect, to gather, to heap up, to accumulate (ಚಯನ Šmd. Dh.; *cf.* ತಿಣಿ, ತಿಮ್ಮು 2, ತೀವು). ತೆಮಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಡು ಮನ್ದಾನಿಲನ್ ಒಯ್ವುತಿರ್ಪ ತನಿಗಮ್ಪು (Čpr. 7, 49).

ತೆಮ್ಬು tĕmbu. = ತೆಂಕ, etc. — ತೆಮ್ಬೆರಲ್. -ಎರಲ್. = ತೆಮ್ಬೆಲರ್, q. v. — ತೆಮ್ಬೆಲರ್. -ಎಲರ್. (Šmd. 210, o. r. ತೆಮ್ಬೆರಲ್). South wind.

ತೆಮ್ಮಲ್ tĕmmal. A mass, a multitude, etc. (ತಿನ್ತಿಣಿ, ತಣ್ಡ, ತುಱುಗ, ತೋಮ, ತೊಪ್ಪೆ, ತೆರಳ್ಕೆ, etc. Šm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ತೇಂಕ, etc. Šs.; Tĕ. ತೆಮ್ಪೆ; *cf.* ತಿಟ್ಟು 1, ತಿಮ್ಮು 2, ತೆಮರ್ 1, ದಿಮ್ಮಿ).

ತೆಯ್ಯ tĕyya. ತಯ್ಯ. (= ತಗ 1). Stop, delay (ತಡದುದು Čt. I, 55, o. r. ತೈಯಮೆನಲ್ ನಡೆದುದು).

ತೆರ tĕra. = ತೆರವು (Šmd. 56). The state of being balled or heaped one upon the other, a mass, etc. (see T., M. s. ತೆರೆ). — ತೆರ ತೆರ. rep. ತೆರ ತೆರದ ಕಲ್ಲೋಲಮಾಲೆಗಳ ಲೀಲೆಗಳ... ಗಂಗೆಗವನಿಜೆ ಬನ್ದಳು (J. 19, 5).

ತೆರಟು tĕraṭu. To make round (T. ತಿರಟ್ಟು); to roll up: to tuck up (a garment when passing a river, My.); to join, to unite (T.; see ತೆರಳು 2, ತೆರೆ).

ತೆರಣ್ಟು tĕraṇṭu. (Šmd. 48). To make a gift of raiment to the bride and bridegroom at a wedding (ನಿವಸನೋದ್ವಹನ Šmd. Dh.; ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ Cm.; ಉಡುಗುಱೆ ಮಾಡು G.; *cf.* ತೆಲ್ಲಟ, etc.).

ತೆರಯಿಸು tĕrayisu. (or ತೇರಯಿಸು, q. v.). ತೆರಯಿಸಿದಂ (Šmd. 65). ತೆರಯಿಸಿದಂ or ತೆರೈಸಿದಂ (189).

ತೆರವು tĕravu. (Šmd. 247). = ತೆರ, q. v.

ತೆರಳ್ tĕraḷ. = ತೆರಳು 1. To move, to stir; to move or be shaken about; to tremble, to shake, to quiver;—to move on or forward, to proceed; to go, to go away, to set out, to depart (Tĕ. ತರಲು, ತೆರಲು; *cf.* ತಳರ್ 1). ತೆರಳ್ದಂ (Šmd. 55). ಒಡೆಯನ್ ಅಟ್ಟಿದೊಡೆ, ಅನ್ತು ಮೇಲ್ವರಿದೊಡೆ ತೆರಳ್ದೋಡುವುದು ವೀರವೆ? (Bp. 46, 51). ಸೀಮನ್ತಿನೀಗಣಸಹಿತರುಕ್ಮಿಣಿಯ ದಣ್ಡಿಗೆ ತೆರಳ್ದುದು (J. 33, 20). See Čpr. 4, 50; 7, 70; 8, 73; Abh. P. 11, 141; J. 2, 29. 57; 13, 22.

ತೆರಳಿಕೆ tĕraḷikĕ. 1. (= ತೆರಳ್ಕೆ 1). A wrong form for ತೆರಳ್ಕೆ (Šmd. 248). Moving; coming forth; moving onwards, marching, going (Bh. 2, 4, 9; 7, 3, 19; J. 30, 11).

ತೆರಳಿಕೆ tĕraḷikĕ. 2. = ತೆರಳ್ಕೆ 2.

ತೆರಳಿಚು tĕraḷiču. = ತೆರಳ್ಚು 1. To cause to move or to tremble; to cause to go away, etc. (Bh. 1, 20, 56; J. 7, 58).

ತೆರಳು tĕraḷu. 1. = ತೆರಳ್. ತರತರದ ತೆರೆ ನಡೆವ ಭರದಲಿ ತೆರಳಿ ನಡೆವ ವಹಿತ್ರದನ್ತೆ (Bp. 8, 9). ಅಖಣ್ಡ ತತ್ವಂಗಳು ತೆರಳುತಿರೆ (17, 18). ಈ ಸುದತಿಯ ಕಟಾಕ್ಷ ಪಾತಕೆ ತೆರಳಿ, ಮುನ್ದಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದು (40, 8). ಧೃತಿಯಂ ಬಿಡದೆ, ತೆರಳುವೆಂ (44, 6). ಅಲ್ಲಿರ್ದು, ತೆರಳಿ, ನಡೆ ತಪ್ಪಾಗಳ್ (47, 51). ಪೊರಳಿ ಪೊರಳಿ, ಉಱೆ ತೆರಳೊಲಿಂಗೋತ್ಕರಂ (57, 45). ಪೊರಳಿ ಪೊರಳಿ, ಅನ್ತಿರದೆ ಪಥದೊಳು ತೆರಳುತಿರೆ (57, 60). ಸರ್ವಗವತೆಯಲಿ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿನ್ದ (Bh. 2, 4, 9). ಕಣೆ ಕಣೆಗೆ ತೆರಳಿದುದು ಕಣೆ (8, 23, 7). ಸುರಪನ ಆಯುಧಹತಿಗೆ ಕುಲಗಿರಿ ತೆರಳುವನ್ತಿರಲ್ (8, 23, 22). See Prv. s. ದುರುಳ. **2,** to remove (Bp. 35, 38).

ತೆರಳು tĕraḷu. 2. To ball itself (Bp. 27, 4); to become round (T. ತಿರಳ್, ತಿರಳು; M. ತಿರಳು); to coalesce, to join (T., M.); to be numerous (T.); to be amassed, to come together, to assemble. (See ತತ್ತಿ, ತೆತ್ತಿ, ತೆರಟು). ಎಲ್ಲಾ ಸೇನೆಯೂ ತೆರಳುವುದು (ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ, ಸರ್ವೌಘ, ಸರ್ವಸನ್ನಹ Nr.).

ತೆರಳೆ tĕraḷĕ. 1. = ತಿರುಳೆ, etc. Sap, pith, etc. — ತೆರಳೆಯ ಹುೞು. A silk-worm. ತೆರಳೆಯ ಹುೞು ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ Nr.). 2. a worm or insect living in fruits (Abhâ. 1, 37, o. r. ತಿರುಳೆಯ-).

ತೆರಳೆ tĕraḷĕ. 2. A round lump (My.).

ತೆರಳ್ಕೆ tĕraḷkĕ. 1. (Šmd. 248). = ತೆರಳಿಕೆ 1. Moving; trembling, quivering; setting out, etc. (ಸಂಚಲ Čt. I, 3; Čpr. 1, 95; Grj. 6, 11).

ತೆರಳ್ಕೆ tĕraḷkĕ. 2. A mass, a multitude, a row, a file (ಗೊನ್ದಣಿ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, ಬಳಗ, etc. Šm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ದೊನ್ದಳಿ, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Grj. 10, after 79; V. 7, 28; T., M. ತಿರಟ್ಟು).

ತೆರಳ್ಚು tĕraḷču. 1. = ತೆರಳಿಚು. To cause to move; to cause to tremble; to cause to go or set out, etc. (ಚಲನ Šmd. Dh.; Čpr. 8, after 4; J. 25, 27).

ತೆರಳ್ಚು tĕraḷču. 2. To amass, to join, etc. (ಚಯನ Šmd. Dh.; Čpr. 3, 63; Ššv. 2, 60; see ತೆರಳು 2).

ತೆರಿಮೆದ್ದು tĕri(-)mĕddu. A minute, annual plant, Linum mysorense Heyne (Z.).

ತೆರೆ tĕrĕ. A wave, a billow (ವೀಚಿ, ಭಂಗ, ತರಂಗ, ಊರ್ಮಿ Hlâ., Nr.; ವೀಚಿ, etc., ಅಲೆ Si. 81; ವಹಣಿ Bhn. 15; C.; Tĕ.; M. ತಿರೆ; T. ತಿರೈ; M. ತಿರೆ, T. ತಿರೈ also: a river; a roll, as of paper; a coiling, as of a snake; a mass; T. ತಿರೈ, M. ತಿರೆ, to ball itself; to roll, as waves; to crumple, wrinkle; to roll up or fold, as mats, leaves, paper; *cf.* ತೆರ). ನೀರ ತೆರೆ (ವೀಚಿ Nn. 5. 107; ಧಾರ, ತರಂಗ 12; ಜಲಭಂಗ 102; ಉತ್ಕಲಿಕೆ 164). ಘನವಾದ ತೆರೆ (ಉಲ್ಲೋಲ, etc. Si. 81). ತೀರಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತೆರೆಯ ಭಯವೇನು? (Prv.). See Šmd. 79. 286; Čpr. 5, 40; Bp. 20, 17; 35, 10; Ršv. 2, 59; Č. Bp. 42, 14; B. 4, 38; Jns. 42, 63; ಕಿಱುದೆರೆ, ಪೆರ್ದೆರೆ, ಪೆರ್ದೆರೆ, ಹೆದ್ದೆರೆ. **2,** a fold; a natural fold of the skin, a wrinkle (ವಳಿ Čt. I, 59; ವಲಿ Kk 13, Šm. 35; ದೇಹಸುಕ್ಕು Šm. 105; T.). ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೆಯ್ಯ ತೆರೆ (ಪ್ರಾಣ್ಯಂಗಜ, ಬಲಿ Nr.). **3,** what can be rolled up and unrolled: a curtain, a cloth for concealing one's self, used also by huntsmen, a screen (ಅಪಟ, ಕಾಣ್ಡಪಟ, ಪ್ರತಿಸೀರೆ, ಯವನಿಕೆ, ತಿರಸ್ಕರಣಿ Hlâ.; ಕಾಣ್ಡ Nn. 116; ಅತಿಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪಟ Šm. 105; Čpr. 7, after 69; 8, 8; My.; Tĕ., T., M.). ಬೇಣ್ಟೆಯ ತೆರೆ (ಪಟಿಹ Šmd. I). ತೆರೇ ಕೊಟ್ಟು, ಮೊಱೆ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡ.— ತೆರೇ ತೆಗದು ಮಿಾಯೋದುಣ್ಟೇ? (Prvs.). See Bp. 18, 38; 60, 5; Ršv. 8, 118; ಇರ್ತೆರೆ, etc. — ತೆರೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The hand looked upon as a wave (Čpr. 7, 127). — ತೆರೆಗೆಯ್ಸು. -ಕೆಯ್ಸು. To have a curtain put up (V. 41, 5). — ತೆರೆಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. The crest or comb of a wave (Čpr. 5, after 39). — ತೆರೆದೆಗಸು. -ತೆಗಸು. To have a curtain removed (J. 31, 16). — ತೆರೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To remove a curtain (Ršv. 5, after 19). — ತೆರೆಪೊಡೆ. A pouch formed by folding a part of one's garment (ಮಡಿಲ್ Šmd. II, Kk. 76; ಸೋಗಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Kk. 49, Šs.). — ತೆರೆಬಟ್ಟೆ. A curtain (ಪ್ರತಿಸೀರೆ, etc., ಪರದೆ Si. 225). — ತೆರೆಯುಲಿ. -ಉಲಿ. The sound or roar of waves (Abh. P. 12, 80). — ತೆರೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of waves, to follow their course (Ršv. 6, after 24). 2, to put a curtain up (Ršv. 5, after 19). — ತೆರೆವಿಡು. -ಬಿಡು. To let down a curtain (Mr. 204). — ತೆರೆವೆರೆ. -ಬೆರೆ. One wave to join the other (Bh. 1, 7, 2). — ತೆರೆವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. The beating of waves (Ršv. 6, after 24). — ತೆರೆಸುತ್ತು. The state of being surrounded or covered with a curtain (Čpr. 6, after 88; 8, 8).

ತೆರೈಸು tĕraisu. (or ತೇರೈಸು). = ತೆರಯಿಸು, q. v.

ತೆಱ tĕṟa. 1. (fr. ತೆಱ್ 1). = ತೆಱವು 1. An opening, a clearing: the state of being clear or bright. **2,** a clearing: a way, a course; a manner, a form; a sort, a kind (ರೀತಿ Šmd. 20. 91 Cm.; T. ತಿಱ, ತಿಱನ್, ತಿಱವು; M. ತಿಱ, ತೆಱವು; Tĕ. ತೆಱ್, ತೆಱ್ಪ್ open; a plain). ಒನ್ದೆ ತೆಱಂ (ಓರನ್ತೆ Čt. II, 73). ಪಲವು ತೆಱಂ (Šm. 119). ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತಾನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುವು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ವಶಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಶೋಕದಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು Nr.). ಎಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆ, ಎಮು! (Šmd. 183. 208). ತೆಱನಂ (Čpr. 5, 30; Mr. 531). ತೆಱದಿನ್ದೆ, ತೆಱದಿನ್ದಂ (Šmd. 20. 91. 194). ತೆಱದ (10). ತೆಱದೆ (Šm. 22). ತೆಱದಿಂ, ತೆಱದಿನ್ದ (J. 17, 2; 25, 5;

28, 4). ತೆಱದೊಳ್ (28, 36; Č. Bp. 5, 51). See Šmd. 45. 156. 266; Čpr. 2, 65. 74; Bp. 37, 53; 56, 24; 57, 15; Mr. 278; ಇತ್ತೆಱ, ಇರ್ತೆಱ, ಎರಱ್-, ಮೂದೆಱ. — ತೆಱಂ. Used as an adverb (Šmd. 110): in a manner, etc. — ತೆಱ ತೆಱ. rep. (J. 33, 19). — ತೆಱವ್ಪೊಳೆ. -ಂ-ಪೊಳೆ. To shine brightly or beautifully, to become clear or bright (ತೋರ್ಕೆವಡೆದ ಕಾನ್ತಿ Kk. 55; ತೋರ್ಪ ಕಾನ್ತಿ Šm. 63). See Čpr. 5, after 39; Abh. P. 3, after 75; 9, 79; 10, 81; Rśv. 6, after 11; 8, after 5; 10, after 31.

ತೆಱ tĕṟa. 2. = ತೆಱದು, ತೆಱೆದು. P. p. of ತೆಱೆ 1 in ತೆಱ ಕೊಳ್ಳು, to open (My.).

ತೆಱ tĕṟa. 3. = ತೆಱವು 2, (ತೆಱೆ 2). (My.). ಅಪ್ಪನ್ತ ಹುಡಿಗಿ ಆಗ ಬೇಕು, ಇಪ್ಪಣ ಅಡ್ಡ ತೆಱ ಆಗ ಬೇಕು (Prv.).

ತೆಱಗೆ tĕṟagĕ. = ತೆಱೆಗೆ. (B. 5, 119). — ತೆಱಗೆ ಕೊಡು. To pay taxes (B. 5, 116. 117. 118. 119). — ತೆಱಗೆ ದೊರೆ. Taxes to be got or to accrue (B. 5, 119). — ತೆಱಗೆ ಬೀೞು. Taxes to be laid upon or to be levied (B. 5, 117).

ತೆಱದು tĕṟadu. = ತೆಱೆದು. P. p. of ತೆಱೆ 1. (My.).

ತೆಱಪು tĕṟapu. = ತೆಱವು 1, ತೆಱಹು, ತೆರ್ಪು. Opening; an opening, a gap; an interval, an interstice; room, place (ಎಡೆ Šmd. 135; ಅನ್ತರ, ಒನ್ದೆಡೆ Nn. 77; ವಿಸ್ತರ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 140; My.; Tĕ. ತೆಱಪೆ). ತೆಱಪಿಲ್ಲದುದು (ನಿಬಿಡ, ನಿವಿರೀ ತ, ದೃಢ, ಗಾಢ Hlâ.). ಎರಡು ಕಾಲ ನಡುವೆ ಪನ್ನೆರಡಂಗುಲದ ತೆಱ ಪಾಗಿದ್ದಡೆ ವೈಶಾಖ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Čpr. 7, after 92; 7, 131; 8, 98. 100; Rśv. 5, 21; 10, after 31; J. 33, 19. **2,** cessation, intermission, as of sounds (Čpr. 3, 5), as of rain (My.; Tĕ.). **3,** leisure (My.; Tĕ.). ತೆಱಪಿಲ್ಲವೆನ್ನ, ತೆಱೆಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಚರಿಗೆ ತವಲೇ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). **4,** opportunity (My.). **5,** the state of being empty, as houses, boxes or vessels (My.). — ತೆಱಪುಗುಡು. -ಕುಡು. To give cessation, *i. e.* to cease (Grj. 9, 49). — ತೆಱಪುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ತೆಱಪುಗುಡು. (Śšv. 3, after 35). — ತೆಱಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To gain place, *i. e.* to occupy more place (Grj. 3, 36). 2, to leave room (for others, My.).

ತೆಱವಿ tĕṟavi. = ತೆಱವೆ. Opening. See ಕಣ್ದೆಱವಿ.

ತೆಱವು tĕṟavu. 1. = ತೆಱ 1, ತೆಱಪು, etc. Opening (see ಕಣ್ದೆಱವು). **2,** a way, a manner, etc. (My.). **3,** the state of being empty (My.). ಅವಳ ಅವೆರಡೂ ಕೆಯ್ ತೆಱವಿಲ್ಲದ್ದಱಿನ್ದ ಆ ಕಕ್ಕಡವನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟಳು (B. 4, 62); —the state of being open or vacant. ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೆಲಸಗಳು ತೆಱವಿರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 290);—leisure (My.). — ತೆಱವಾಗು. -ಆಗು. To become empty (My.; B. 4, 102). — ತೆಱವು ಮಾಡು. To empty (My.; B. 2, 23).

ತೆಱವು tĕṟavu. 2. = ತೆಱ 3. The price paid for a wife (My.).

ತೆಱವೆ tĕṟavĕ. (Šmd. 247, o. r. ತೆಱವು). = ತೆಱವಿ. Opening (see s. ಕಣ್ದೆಱವು); becoming manifest, appearing (Râm. 3, 6, 51).

ತೆಱಸು tĕṟasu. = ತೆಱಸು 1, ತೆಱೆಯಿಸು. (My.).

ತೆಱಹು tĕṟahu. = ತೆಱಪು q. v., etc. (ಅನ್ತರ Mr. 531; ಅವ ಕಾಶ, ಸ್ಥಾನ Nr.; ಅವಕಾಶ, ಅನ್ತರ Nr.). See Grj. 5, 38; Bp. 26, 51. 52; 37, 55; 49, 22; 51, 31. 34; Bh. 2, 13, 32. — ತೆಱಹುಗುಡು. -ಕುಡು. = ತೆಱಪುಗುಡು. (Grj. 2, after 106; J. 12, 20). 2, to offer or present place (Grj. 8, 37). — ತೆಱಹು ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To offer or leave room (Bh. 1, 12, 3). — ತೆಱಹುದೋಱು. -ತೋಱು. To show a way (Râm. 5, 9, 2).

ತೆಱಿಗೆ tĕṟigĕ. = ತೆಱಗೆ, ತೆಱೆಗೆ. Tribute; tax (My.; ಕನ್ದಾಯ G.). ತೆಱಿಗೆಯ ಹಣ (ಒಟ್ಟಜ G.). ತೆಱಪಿಲ್ಲವೆನ್ನ ತೆಱಿ ಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಚರಿಗೆ ತವಲೇ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See Si. 266. 364; Sp. s. ಮುತ್ತು. — ತೆಱಿಗೆ ಎತ್ತು. To levy taxes (C.; B. 4, 142). — ತೆಱಿಗೆ ಕಟ್ಟು. To assess or impose a tax (C.; B. 4, 80). — ತೆಱಿಗೆ ಕೊಡು. To pay taxes (C.; B. 5, 107). — ತೆಱಿಗೆ ಬಿಡು. To free from or quit taxes (B. 5, 54).

ತೆಱಿಸು tĕṟisu. 1. = ತೆಱಸು, etc. To cause to open (B. 4, 217; 5, 44. 211).

ತೆಱಿಸು tĕṟisu. 2. To cause to pay, as taxes, fines, etc. (My.).

ತೆಱು tĕṟu. = ತಿಱ್. To pay (My.). P. p. ತೆತ್ತು (My.). ತೆಱುವ (J. 25, 12). ತೆಱಲಾವರೆ (if thou etc.) ಹೊಣೆಯಾಗು! — ತೆತ್ತಷ್ಟು ಬಾಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು? — ಬರುವದು ಕಡಿಮೆ ಯಾದರೂ ತೆಱುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ದಣ್ಡ.

ತೆಱುವಿಕೆ tĕṟuvikĕ. Paying, etc. ಪೊಗದೀ ತೆಱುವಿಕೆ (ದಾನ Si. 263).

ತೆಱೆ tĕṟĕ. 1. To be unclosed; to be uncovered; to open (v.i., ಅನಾವರಣ Šmd. Dh.; My.). P. ps. ತೆಱ ದು, ತೆಱೆದು. ತೆಱೆದ ಕೆಣ್ಣವ ಮೆಟ್ಟ ಮುಱುಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱೆಯ ದರ ಕೂಟ (Sp.). ತೆಱದ ಕಿಟಕಿಯಿನ್ದ ಬೆಕ್ಕು ಹೊಕ್ಕಿತು (Prv.). See Čpr. 4, 62. 63; 5, 40; Bp. 46, 56. 58; J. 23, 36. **2,** to make open, to open; to uncover; to unfold (ಉದ್ಘಾಟನ Šmd. Dh.; My.; T. ತಿಱ, M. ತುಱ, to open; to show the way; Tĕ. ತೆಱಚು). ಉಭಯಭಾಷಾನ್ತಮಂ ತೆಱದು (Mr. 5). ಬಾಯಂ ತೆಱೆದು (Rśv. 5, after 120). ತೆಱೆಯ ಬಾರ ದು ಕಣ್ಣ (J. 4, 10). ತೆಱದು ಬನ್ದ ಬಾಗಲಿನ್ದ ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ. — ಕಡ್ಲೆಗೆ ಬಾಯಿ ತೆಱದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಆದೀತೇ? — ತೆಱೆಯ ಲಾಱದ ಕಣ್ಣು, ಹೊಱಲಾಱದ ಹೊಱೆ (Prvs.). See Bp. 15, 21; 28, 49; 43, 49; 51, 81; 60, 31; B. 4, 71; ಕಣ್ದೆಱೆ, ಪಲ್-, ಬಾಯ್-, etc. — ತೆಱೆಯೆ ನುಡಿ. To unfold, to bring out in all the details, to declare (Abh. P. 9, after 93).

ತೆಱೆ tĕṟĕ. 2. (= ತೆಱ 3). Tribute; tax (ಕರ Šmd. Dh.; T. ತಿಱೈ, M. ತಿಱ). See Bp. 27, 52; ಸಬಳಗದ್ಯಾಣದೆಱೆ. — ತೆ ಱೆದಿಱ್. -ತಿಱ್. To pay tribute or taxes. ತೆಱೆದೆತ್ತಂ (Šmd. 200).

ತೆಱೆ tĕṟĕ. 3. Opening, the state of being opened. See ಕಿವಿದೆಱೆ.

ತೆಱೆಗೆ tĕṟĕgĕ. = ತೆಱಿಗೆ. ಹೊಲದ ತೆಱೆಗೆ (G. 374). ಸರಕಾರ ಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ತೆಱೆಗೆಯ ಹಣ (ಭಾಗಧೇಯ G.).

ತೆಱೆಯಿಸು tĕṟĕyisu. = ತೆಱಸು, etc. To cause to open. See ಎವೆದೆಱೆಯಿಸು.

ತೆರ್ಪಱ್ tĕṟpaṟ. (tĕrpaṟ). = ತೆಪ್ಪಱ್. (ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ Šmd. II; Kk. 91).

ತೆರ್ಪು tĕṟpu. = ತೆಱಪು, etc. ತೆರ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಇಡು (ಅಡಕು, ಬಿಡತೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಇಡು G.).

ತೆಲಗ tĕlagu-a3. = ತೆಲುಗ, etc. (My.).

ತೆಲಗಿತಿ tĕlagiti. = ತೆಲಿಗಿತಿ, etc. (My.).

ತೆಲಗು tĕlagu. = ತೆಲುಗು, q. v. (My.; B. 4, 130). — ತೆಲಗು ಜೊಮ್ಮಯ. N. (Bp. 34, 1. 25). — ತೆಲಗುಜೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 34 sum.; 37, 6; 54, 73).

ತೆಲಿಗಿತಿ tĕligiti. = ತೆಲಗಿತಿ, ತೆಲುಗಿತಿ, ತೆಲುಂಗಿತಿ q. v. (My.).

ತೆಲುಗ tĕlugu-a3. = ತೆಲಗ, ತೆಲುಂಗ. A Tĕlugu man (ಅನ್ಧ್ರ Mr. 382; My.; Si. 145. 147. 152. 165; etc.). — ತೆಲುಗೇಶಮುಸಣಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 6).

ತೆಲುಗಿತಿ tĕlugiti. = ತೆಲಿಗಿತಿ. (My.).

ತೆಲುಗು tĕlugu. = ತೆಲಗು, ತೆಲುಂಗು. Tĕlugu; the Tĕlugu language (My.; Tĕ. ತೆನುಗು, ತೆನುಂಗು, ತೆಲುಗು, ತೆಲುಂಗು). ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ (Si. 151. 152). See Prv. s. ಅರವ. — ತೆಲುಗ ಜೊಮ್ಮ. N. (Bp. 47, 36). — ತೆಲುಗ ಲಿಪಿ. Tĕlugu writ (Bp. 5, 53). — ತೆಲುಗುಜೊಮ್ಮಯ. N. (Bp. 34, 14). — ತೆಲುಗುಜೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 3, 82; 34, 23. 29. 38; 58, 6).

ತೆಲುಂಗ tĕluṅgu-a3. = ತೆಲುಗ. See ತೆಲುಂಗಿತಿ.

ತೆಲುಂಗಿತಿ tĕluṅga-iti. = ತೆಲಿಗಿತಿ, etc. A Tĕlugu woman (Šmd. 244, o. r. ತೆಲಿಗಿತಿ. 246).

ತೆಲುಂಗು tĕluṅgu. = ತೆಲುಗು, etc. (T.). See ತೆಲುಂಗ.

ತೆಲೆ tĕlĕ. = ತಲೆ. See ಮುನ್ದಲೆ, ಹೆದ್ದಲೆ.

ತೆಲ್ಲಟಿ tĕllaṭi. = ತೆಲ್ಲಟು, ತೆಲ್ಲಟ್ಟು, (ತೆಲ್ಲಣ್ಟಿ). A gift, a present, especially one given to the bride and bridegroom at their marriage by relations, etc., with the prospect of a recompense being made at such an occasion in their own house (ಮುಯ್ Šm. 62; *cf.* ತೆರಣ್ಬು).

ತೆಲ್ಲಟು tĕllaṭu. = ತೆಲ್ಲಟಿ. (ಉಡುಗುಟಿ G.).

ತೆಲ್ಲಟ್ಟು tĕllaṭṭu. = ತೆಲ್ಲಟಿ, etc. (ಮುಯಿ Čt. II, 69).

ತೆಲ್ಲಣ್ಟಿ tĕllaṇṭi. (= ತೆಲ್ಲಟಿ, etc.). (ನಿಬ್ಬಣ Šmd. II).

ತೆಲ್ಲಯಿಸು tĕllayisu. = ತೆಲ್ಲೈಸು. To become thick, etc.; to become strong, stout or robust; to become abundant or excessive; to become unctuous, oily or viscid (ಮನ್ದೈಸು Šm. 49; *cf.* ತಿಣ್ಣ). ತೆಲ್ಲಯಿಸಿದಂ (Šmd. 65). ತೆಲ್ಲಯಿಸಿದಂ or ತೆಲ್ಲೈಸಿದಂ (189).

ತೆಲ್ಲಿಗ tĕlliga. Tbh. of ತೈಲಿಕ (Šmd. 357; Bp. 43, 71).

ತೆಲ್ಲಿಗಿತಿ tĕlliga-iti. (Šmd. 244 Mdb.). A woman of the oil-man-caste.

ತೆಲ್ಲೈಸು tĕllaisu. ತೆಲ್ಲಯ್ಸು. = ತೆಲ್ಲಯಿಸು (Šmd. 189; ಮನ್ದೈಸು Kk. 56; Bh. 3, 8, 36).

ತೆವಟು tĕvaṭu. = ತವಟು, etc. (My.).

ತೆವಡೆ tĕvaḍĕ. 1. = ತೆಣ್ಡೆ. (My.).

ತೆವಡೆ tĕvaḍĕ. 2. (= ತೆವರ್). A small dam or bank constructed to form a bed in a field (My.).

ತೆವರ್ tĕvar. = ತೆಮರ್ 1 (Šmd. 128), ತೆವರಿ, ತೆವರು 1 q. v. (ಉದ್ದದ ನೆಲ Čt. II, 35).

ತೆವರಿ tĕvari. = ತೆವರು 1. (My.; T., M. ತೇರಿ). See Prv. s. ತೆನೆ 1.

ತೆವರು tĕvaru. 1. = ತೆವರ್, etc. Rising ground, a hillock; a balk (Bh. 3, 11, 37; My.). ಬೆಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ತೆವರು (ಕೋಟ್ಟಾರ); ಉದಕದ ನಡುವಣ ತೆವರು (ದ್ವೀಪ, ಅನ್ತರೀಪ, ಕುಱುವ Nr.). See ಕುಱ್-, ಗುಱ್-, ತೆಗ್ಗು-.

ತೆವರು tĕvaru. 2. = ತೆಮರ್ 2. To rub; to tease; to thwart (J. 13, 50; Râm. 4, 2, 24).

ತೆವರು tĕvaru. 3. To rob, to steal. ಆ ಸಮಯದಲಿ ತಸ್ಕರಂ ಮೋಸದಿ ಕನ್ನವಿಕ್ಕಿ ಮನೆಯೊಳ್ ಪೊಕ್ಕರೆ ಸಾಸಿಗನ್ ಆ ಇರ್ದುದ ಕಣ್ಡು, ಓಸರಿಸದೆ ಒಡವೆಯೆಲ್ಲವ ತೆವರಿ ಕೊಣ್ಡಂ (Šâstrasâra in W. v. 1637; *cf.* ಕವರ್; ತೆಗೆ 1).

ತೆವಲು tĕvalu. = ತಿಮರ, etc. An itching desire, an inordinate addiction (My.).

ತೆವಲುಗಾಱ tĕvalu-gâṛa. A man who is inordinately addicted to (My.).

ತೆವಳ್ tĕvaḷ. = ತೆವಳು. (J. 14, 16).

ತೆವಳು tĕvaḷu. To creep along on the ground (My.; T. ತೆವಱ್, ತವಳು; M. ತಮಿಱು, ತವಿಱು). ಉತ್ತು ಬರುವ ಮಗ ತೆವಳಿ ಬನ್ದರೆ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಪುಣ್ಯ (Prv.).

ತೆವಱ್ tĕvaḻ. See s. ತೆಗಱ್ 1.

ತೆವುಲು tĕvulu. = ತೆವಲು, etc. (My.).

ತೆಳ್ tĕḷ. = ತೆಳು. Thinness, fineness, delicateness, smallness. (Tu. ತೆಲು; ತೆಲುಣ್ಬು, ತೆಳುಣ್ಬು, to contract, shrivel; to wither, grow thin). — ತೆಳ್ಗದಪು. -ಕದಪು. = ತೆಳ್ಗದಮ್ಪು. (J. 18, 29). — ತೆಳ್ಗದಮ್ಪು. -ಕದಮ್ಪು. (Šmd. 197). A delicate cheek. — ತೆಳ್ಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. = ತೆಳುಗನ್ನಡ. — ತೆಳ್ಗಲ್ಲ. (Šmd. 386; Kk 99). A thin cheek. — ತೆಳ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A small wave (Šsv. 2, 56). — ತೆಳ್ನಡು. A thin, small waist (Rsv. 7, 17; Šsv. 3, 52). — ತೆಳ್ಪೊಡೆ. = ತೆಳ್ವಸುಱ್. (Rsv. 11, 85). — ತೆಳ್ವಸಿಱ್. -ಬಸಿಱ್. = ತೆಳ್ವಸುಱ್. (Čpr. 7, 137). — ತೆಳ್ವಸುಱ್. -ಬಸುಱ್. (Šmd. 212, o. r. -ಸಿಱ್). A thin or delicate belly. — ತೆಳ್ವಳಿಕು. -ಪಳಿಕು. Fine crystal (Čpr. 8, 62). — ತೆಳ್ವೆಳಗ. See ತಮ್ಬೆಳಗ s. ತಮ್ 2. — ತೆಳ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. The young moon: the crescent (Šsv. 3, 3). — ತೆಳ್ಸರಿ. A fine rain (Rsv. 8, 112).

ತೆಳಗಿ tĕḷagi. (or ತೆಲಗಿ, Z.). — ತೆಳಗಿಮೊರೆ (or -ಮೂರೆ, Z.). A weed common in ricefields, Caesulia axillaris, Roxb. (Z.).

ತೆಳು tĕḷu. = ತೆಳ್. — ತೆಳುಕಾಗದ. Thin paper (My.). — ತೆಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Fine, *i. e.* transparent or perspicuous, Kannaḍa (Subhâshitanîtikanda). — ತೆಳುನೀರು. = ತೆಳುವಾದ ನೀರು. Fine, *i. e.* transparent, water (My.). — ತೆಳುಬಟ್ಟೆ. Fine cloth (My.). — ತೆಳುಬಣ್ಣ. A colour of moderate brightness (My.); a thin coating of colour (My.). — ತೆಳುವಸುಱು. = ತೆಳ್ವಸುಱ್. (G.). — ತೆಳುವಾಸೆ. -ಬಾಸೆ. = ಬಡಬಾಸೆ. (J. 18, 34). — ತೆಳುವೆಲರ್. -ಎಲರ್. A gentle breeze (J. 8, 5).

ತೆಳುಪು tĕḷupu. = ತೆಳುವು, ತೆಳ್ಪು. Thinness; delicateness, fineness; diluted, watery state. ತೆಳುಪಾದುದು (ಪೇಲವ, ವಿರಲ, ತನು Nr.). ತೆಳುಪಾದ ಮೆಯ್, ಬೆಳುಪಾದ ಗಮ್ಪು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ತೆಳುಲು tĕḷulu. Fineness (J. 9, 24).

ತೆಳುವು tĕḷuvu. = ತೆಳುಪು, etc. ಬಟ್ಟೆ ತೆಳುವಾಗಿದೆ (My.). ನೀರು ತೆಳುವಾಗಿದೆ, the water is fine, *i. e.* transparent (My.).

ತೆಳ್ಪು tĕḷpu. = ತೆಳುಪು, etc. (J. 11, 9, o. r. ತೆಳ್ಪು).

ತೆಳ್ಳಗೆ tĕḷḷagĕ. = ತೆಳ್ಳನೆ. Thin; delicate, etc.; thinly, etc.; thinness; diluted state (ವಿದ್ರುತ, ಅಳ್ಳಕ G.; My.). ತೆಳ್ಳಗಿರುವದು (ಪೇಲನ, etc. Si. 371; ತಲಿನ, ವಿರಲ 438). ಒಣ್ಟೆಯ ಶರೀರವು ತೆಳ್ಳಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 64). ಹವೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿರುತ್ತದೆ (4, 60). ಕರ್ಪುರದ ಗಿಡದ ಹೂವಿನ ದೇಣ್ಟು ತೆಳ್ಳಗಾಗಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತವೆ (4, 70). ಸುತ್ತಿಗೆ

ಯಿನ್ದ ಹೊಡೆ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ ಧಾತುಗಳು ತೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (4, 97). ಉಸುಬು ಕಾದು, ಕರಗಿ, ನೀರಿನನ್ತೆ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿ (4, 224). ನೀರು ತೆಳ್ಳಗೆ ಅದೆ, the water is fine, *i. e.* transparent (My.).

ತೆಳ್ಳನೆ tĕḷḷanĕ. (Šmd. 109). = ತೆಳ್ಳಗೆ. ತೆಳ್ಳನಹ ಅಮ್ಬುಕಳ (Bp. 30, 6). ತೆಳ್ಳನೆಯ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ತೆಳ್ಳನ್ನ tĕḷ-anna1. Thin. ತೆಳ್ಳನ್ನ ತಗಡು (B. 4, 124). ತೆಳ್ಳನ್ನ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ, ದ್ರಪ್ಸ್ಯ G.). ತೆಳ್ಳನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ (ತೆಳ್ವಸುಬು G.).

ತೆಳ್ಳಾನ tĕḷ-âna2. = ತೆಳ್ಳನ್ನ. ತೆಳ್ಳಾನವಳು (ತನ್ವಿ Čb.).

ತೆಳ್ಳಾನೆ tĕḷ-ânĕ4. = ತೆಳ್ಳಾನ. ತೆಳ್ಳಾನೆಯ ಬಟ್ಟೆ (My.). ತೆಳ್ಳಾನೆಯ ಗಂಜಿ (My.).

ತೆಳ್ಳಿತು tĕḷ-itu. = ತೆಳ್ಳಿತ್ತು (Šmd. 96). That is thin, etc. (Mr. 277). Plural ತೆಳ್ಳಿದುವು (Šmd. 120).

ತೆಳ್ಳಿತ್ತು tĕḷ-ittu1. = ತೆಳ್ಳಿತು, q. v.

ತೆಳ್ಳಿದ tĕḷḷida. (Šmd. 184). A thin or delicate man.

ತೆಳ್ಳು tĕḷḷu. = ತಳ್ಳು 1. (My.).

ತೇ tê. 1. (= ತೆಗೆ 4). To go away, to walk off, to retreat (ಅಪಸರಣ Šmd. Dh.).

ತೇ tê. 2. = (ತೆಗೆ 5), ತೇಯ್, ತೇಯು. To grind, triturate or macerate in water on a slab (My.; Tĕ. ಚಾದು; *cf.* ತೀಡು 2.). P. p. ತೇದು. ತೇವ ಸಾಣೆಯ ಕಲ್ಲು (ಚನ್ದನೋಪಲ Mr. 206). ತೇಯೆ (Abh. P. 7, 79). ಊಟಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಬಿತ್ತು, ಗನ್ಧಾ ತೇದು ಹಣ ಹೋಯ್ತು (Prv.). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇದು ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿಯೆನ ಬೇಡ! (Sp.). **2,** to waste by use, to wear away, as a metal vessel; to be chafed or galled, as the foot (My.; T. ತೇಯ್, ತೇಮ್ಬು; M. ತೇಯು, ತೇಮ್ಬು, to be rubbed off; to be worn out, waste, grow thin, etc.; T. ತೇಯ್, to rub off, cleanse by rubbing; to rub between the hand and fingers, as millet, rice, etc.; to destroy).

ತೇಕು têku. 1. = ತೆಂಕು 1. To float, etc. (ಬೆಣ್ಡೇಟು, ತೇಲ್ Šs.). — ತೇಕಾಡು. -ಆಡು. = ತೆಂಕಾಡು. (Bh. 7, 6, 10).

ತೇಕು têku. 2. = ತೇಗು 2. (G.).

ತೇಕು têku. 3. = ತೇಗು 3. ತೇಕು ಹತ್ತಿದವ (G. 143).

ತೇಗ têga. = ತೇಗು 1, ತ್ಯಾಗ. (Râghĕ. 17, 54). ತೇಗದ ಮರ (My.).

ತೇಗ têga. A kind of sword or sabre (Sd.; Mhr., H. ತೇಗಾ).

ತೇಗು têgu. 1. = ತೇಗ, ತೇಂಗು 1. The teak tree, Tectona grandis Lin. (ಉರಿಮೋಚ Mr. 120; ವೃಕ್ಷಭೇದ Šmd. Dh.; ವೃಕ್ಷ Šm. 82; ಶಾಡಗ Kk. 71; ಕಮ್ಬಾಡಗ Šm. 25; My.; T., M. ತೇಕ್ಕು; Tĕ. ಟೇಕು, ತೇಕು; *cf.* ಜೇಗು?). ತೇಗಿನ ಮರ (G. 250; C.). ತೇಗಿಗಿನ್ತ ಗಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ, ಜೋಗಿಗಿನ್ತ ಕುಮ್ಬು ಇಲ್ಲ (who makes incessant bows as a beggar, Prv.). See ಕಿಟುದೇಗು.

ತೇಗು têgu. 2. = ತೇಕು 2, ತೇಂಕು. To breathe upwards: to belch (ಉದಾನವಾಯು Šmd. Dh.; ವಾಯುವಿಕಾರ Šm. 82; My.; M. ತೇಕ್ಕು, Tĕ. ತೇಂಚು, ತೇಣ್ಪು, ತೇನ್ಪು, ತೇಪು, ದೇಪು; M. ತೇಬ್ಬು, Tĕ. ದೇವು, to feel nausea, to sob). ತೇಗಿ, ತೇಗಿ ಬೀಗಿ ಬಿದ್ದ (Prv.). See Abh. P. 11, 148; Grj. 8, 47; Bp. 25, 30; 38, 16; 59, 19; V. 5, 67; J. 6, 52.

ತೇಗು têgu. 3. = ತೇಕು 3. A belch (Bh. 1, 10, 34; My.; Tĕ. ತೇಣ್ಪು, ತೇನು; Mhr. ಢೇಂಕರ, ಢೇಕರ). ತೇಗು ಬನ್ದು ಪಾಗು ಹಿಡೀತು (Prv.).

ತೇಗುವಿಕೆ têguvikĕ. Belching. (ವಿಕ್ಷಾವ Si. 400, sic !).

ತೇಂಕಿ têṅki. (= ತೆಕ್ಕೆ 2, etc.). A mass, a multitude, etc. (ಸೇಣಿ, ತಣ್ಡ, ಪಿಣ್ಡ, ಗುಣ್ಡು, ತೆಮ್ಮೆಲ್, etc., ಸಮೂಹ Šs.; *cf.* ತೆಕ್ಕನೆ, ತೇನ).

ತೇಂಕು têṅku. = ತೇಗು 2. (G.).

ತೇಂಗು têṅgu. 1. = ತೇಗು 1. See ಕಿಟುದೇಂಗು.

ತೇಂಗು têṅgu. 2. Likeness, resemblance, etc. (ಪಾಂಗು, ಸದೃಶಭಾವ Šs.; ಸದೃಶಾರ್ಥತೆ Kk. 21; *cf.* ಕಿಡು 1?).

ತೇಜ têja. = ತೇಜಸ್ q. v., ತೇಜಸ್ಸು (Šmd. 107; Nn. 62. 130). Sharpness. 2, splendour. 3, the sun (ಅರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 51). 4, a ray (ಕಿರಣ 51). 5, power, strength, prowess, etc. (ಪೌರುಷ, ಪ್ರತಾಪ, ಪರಾಕ್ರಮ, ವೀರ Mr. 438). 6, wind (ಅನಿಲ, ವಾಯು 51). 7, the body (ತನು, ದೇಹ 51). 8, a house (ಭವನ, ಮನೆ 51). 9, a certain metrical foot (Čh.). ತೇಜ ಇದ್ದವನೇ ಪೂಜ್ಯ. — ತೇಜವಿದ್ದದ್ದು ಮಾಜ ಕೂಡೀತೇ? (Prvs.). — ತೇಜಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. Splendour to be spoiled or to disappear (Abh. P. 9, 61).

ತೇಜಃಪುಂಜ têjas-puṅja. A mass of lustre: the sun; a learned or virtuous man. (B. 2, 24; Mhr.).

ತೇಜಕ têjaka. Sharpening; making brilliant. See ಉತ್-.

ತೇಜನ têjana. Sharpening; rendering bright; whetting; *a bamboo.* See ಉತ್-.

ತೇಜನಕ têjanaka. *A kind of reed, Saccharum sara* Roxb. (ಕಾಗೆಗಬ್ಬಿನ ಹುಲ್ಲು G.).

ತೇಜನಿ têjani. *The plant Sanseviera roxburghiana* Schult.

ತೇಜನಿಧಿ têja-nidhi. A treasury of glory; abounding in glory. (Abh. P. 10, 140).

ತೇಜಃಪಿಣ್ಡ têjas-piṇḍa. A mass of splendour; full of splendour (Abh. P. 16, 27).

ತೇಜಸ್ têjas. = ತೇಜ, etc. Sharpness. 2, *radiance, splendour, brilliance, light.* 3, *ardour, power, might, strength, male energy.* 4, *influence, consequence, majesty, dignity, glory, fame.* 5, a person of consequence, a renowned person. 6, *semen virile.*

ತೇಜಸ್ವಿ têjasvi. Brilliant; powerful; famous. 2, N. of a plant (ತುಮಬೆ Mr. 129).

ತೇಜಸ್ಸು têjassu. Tbh. of ತೇಜಸ್. (ತೇಜ Šmd. 107; Nn. 106. 108; ಕಿರಣ 52. 60).

ತೇಜಿ têji. A horse (J. 3, 40; 22, 7; 29, 48; Dp. 148, 2); an Arab horse (Mhr., H.).

ತೇಜಿತ têjita. *Sharpened, whetted, burnished* (ಮಸೆವ ತೆಱಂ Mr. 299).

ತೇಜೋಮಯ têjas-maya. Consisting of or full of light, energy, etc. (My.).

ತೇಜೋಮೂರ್ತಿ têjas-mûrti. = ತೇಜೋರೂಪ. (My.).

ತೇಜೋರೂಪ têjas-rûpa. Consisting wholly of splendour; whose form or nature is light. (My.).

ತೇಜೋವತಿ têjas-vati. Sharp; bright. 2, N. of a town (My.).

ತೇಜೋವನ್ತ têjas-vanta. A man with a bright face (My.).

ತೇಟ têṭa. = ತೇಟಿ. See Prv. ಜ. ಅರವ.

ತೇಟು têṭu. Genuine, pure (My.; Mhr., H. ಥೇಟ್ಟ).

ತೇಟಿ têṭĕ. Clearness, purity, as that of water, etc. (My. in Prvs.; Tĕ. ತೇಟ; T. ತೇಱು, ತೇಟ್ಟ; M. ತೇಟ್ಟ; Tĕ. ತೇಱು; T. ತೇಱು, to be clarified, to become clear, as

water; T., M. ತೇಱ್ಱು, Tĕ. ತೇಱ್ಱು, to clarify the water, let it settle; to strengthen, confirm, etc.). ತೇಟೇ ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯೋನಿಗೆ ಏಟೇಟು ಪಾರುಪತ್ಯ?— ತೇಟೇ ನೀರು ಓಟೇ ಅಡೀಲಿ ಇದ್ದರೆ ಕಾಟ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ತೇನ têna. (*cf.* ತಿಣ್ಣ, ತೇಂಕಿ?). — ತೇನ ತೇನ. rep. Up and up, higher and higher; one upon or after the other; by degrees; again and again (ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ Šmd. II; Čt. I, 97; Kk. 90; Šm. 65; ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆ, ಮೇಲ್ಮೇಲ್ Čt. II, 72; ಪುನಃ ಪುನಃ, ಆಗಾಗ್ಯೆ G.; V. 5, 84; 11, 8).

ತೇನ têna. In that direction, there; in that manner, thus, so; on that account.

ತೇನಜಾತ têna-jâta. A son born in adultery (ಕುಣ್ಡ, ಗೋಲಕ Mr. 245).

ತೇನು tênu. = ಜೇನ್. — ತೇನುಕೊಟಿಲ್. A kind of sweet fritters (My.; T. ತೇನ್ ಕುಟಿಲ್, -ಕುಟಾಯ್; Tĕ. ತೇನೆತೊಲಲು, a sort of cake or vermicelli).

ತೇಪೆ têpĕ. = ತ್ಯಾಪೆ. A patch (My.; T., M. ತೈ, to sew, stitch, fasten; M. ತೈಪ್ಪ, needle-work).

ತೇಮ têma. = ತೇವ, ತೇವು, ತ್ಯಾವ, ತ್ಯಾವು, ತ್ಯಾವೆ 1. Becoming wet; *wetness, damp, moisture.*

ತೇಮನ têmana. = ತೇವನ. Moistening; moisture. 2, *a sauce, condiment* (ಪಳದೆ G.).

ತೇಮಾನ têmâna. (fr. ತೇ 2). Waste from rubbing, especially metals (Tĕ. ತೇಗಡ); loss in assaying metals (My.; M.; T. ತೇಯ್ಮಾನ; see ತೇ 2). **2,** the state of being wasted, above work, afraid of work or lazy (Tĕ.: hesitation, delay, sluggishness; T. ತೇಯ್ಮಾನಕ್ಕಾರ, a mean, penurious man, fond of living at other people's cost). ತೇಮಾನದಿನ್ದ ಹೋಮಾ ಮಾಡಿ, ಗುಮಾನ ಪಟ್ಟ (Prv.).

ತೇಯ್ têy. = ತೇ 2, etc. To grind on a stone, etc. P. p. ತೇಯ್ದು (My.). ತನ್ನಯ ಬಲದ ಮೊಣಕೆಯ್ ಸಾಣೆಗಲ್ಲೊಳು ನಿಲಿಸಿ, ತವೆ ತೇಯ್ದು (Bp. 27, 6). ಶ್ರೀಗನ್ಧಮಂ ತೇಯ್ದು (43, 30). — ತೇಯ್ ತೇಯ್. rep. (Bp. 27, 3).

ತೇಯಿಸು têyisu. (Šmd. 64). To cause to grind, etc. (My.).

ತೇಯು têyu. = ತೇಯ್, etc. P. p. ತೇಯಿದು (*only* in Si.). ಮೆಯ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗಿ ತೇಯಿದ ಗನ್ಧ (ವರ್ಣಕ, ವಿಲೇಪನ Si. 229). ತೇಯುವದು (My.). See Prv. s. ವೀಣೆ.

ತೇರ್ têr. (Šmd. 58). = ತೇರು 1, ತೇಱ್ 1. A chariot; an idol car. (Tĕ., T., M.). ತೇಗಱ್ಗಳ್ (Šmd. 51). ತೇರ್ ಪರಿದುದು (219). ತೇರೊಳ್ (122. 136). See Abh. P. 13, 67. 70; Ršv. 13, after 77; 13, 83; J. 4, 14; 7, 39; 22, 4; ನೀರ ತೇರ್, ನೀರ್ದೇಱ್ರ್, ಹೊನ್ದೇರ್. — ತೇರ. A man who has a chariot or as his chariot. See ಅಂಚೆದೇರ, ಇಲಿ-, ಗಿಳಿ-, ತಗರ್-, ತೇಟ್-, ನವಿಲ್-, ನೆಗಟ್-, ಪರ್ದು-, ಮಾನಿಸ-, ಮಿಗ-, ಮುಗಿಲ್-, ಮೂಸಿಕ-.

ತೇರಣ têraṇa. N. of a plant, used to dye the nails and toes (My.; ವ್ರಣಿ Mr. 117).

ತೇರಯಿಸು têrayisu. = (ತೆರಯಿಸು), ತೇರಯ್ಸು. (J. 8, 28).

ತೇರಯ್ಸು têraysu. = ತೇರಯಿಸು. To go back, to retreat; to fail in one's endeavours (J. 15, 4). **2,** to cause to go backwards (Ršv. 6, after 11). *Cf.* ತೇಱ್.

ತೇರಸ têrasa. Tbh. of ತ್ರಯೋದಶ. Thirteen (Mhr.). 2, ತೇರಸಗಣ, ತೇರಸರ್, thirteen renowned Lingâyta devotees (Bp. 14, 12; 48, 18; 51, 70. 74; 54, 76).

ತೇರಸಿ têrasi. Tbh. of ತ್ರಯೋದಶಿ (Čt. II, 61).

ತೇರಿಸು têrisu. To cause to reach, as the end (My.).

ತೇರು têru. 1. = ತೇರ್, etc. (ಶತಾಂಗ, ಸ್ಯನ್ದನ, ರಥ Si. 275; C.). ಆನೆ ಕುದುರೆ ತೇರು ಕಾಲಾಳೆಮ್ಬುವೀ ನಾಲ್ಕು ಸೇನಾಂಗಗಳೆನಿಸುಗು (Nr.). ತೇರಿನ (Bh. 6, 2, 3. 5); ತೇರಿನಲ್ಲಿ (Si. 293); ತೇರನ್ನು (277). ತೇರ ಕಣ್ಡರೆ ತೊಲಗು ಮಾರಯ್ದನ್ ಆ ಕ್ಷಣದಿ (Dp. 172). See Si. 276. 278. — ತೇರಾಗು. -ಆಗು. The procession of an idol car to take place. ತೇರಾದ ಮೇಲೆ ಜಾತ್ರೆ ನೆರೆಯಿತು.— ತೇರು ಆಯಿತು, (ವ್ಯಾಪಾರದ) ಹೇಱು ಮಾತ್ರ ವ್ಯರ್ಥ ತನ್ದೆ.— ತೇರು ನುಂಗುವವನಿಗೆ ಪರಿಸೆ ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಡಿಗೆ (Prvs.). — ತೇರಾಟ. -ಆಟ. An idol car-festival (Tu.). ತೇರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ತೇರುಬೀದಿ. The street in which an idol car is kept, or one through which it is drawn in procession (My.).

ತೇರು têru. 2. To reach, as the end (My.; Tĕ.; *cf.* ಸೇರು; see ಕಡ-, ಕಡೆ-). **2,** the object to be reached: to be successful, as in an examination (Tĕ. ತೇಲು).

ತೇರು têru. 3. = ತೇಱ್ 2. — ತೇರುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ತೇಱ್ಗಡೆ. Success (in an examination, My.). ಅವನಿಗೆ ತೇರುಗಡೆಯಾಯಿತು or ಅವನು ತೇರುಗಡೆಯಾದನು (My.).

ತೇಟ್ têṭ. (Šmd. 59, o. r. ಕೇಟ್).

ತೇಱ್ têṟ. 1. = ತೇರ್, etc. — ತೇಱ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A chariot-horse (J. 3, 41; 5, 9). — ತೇಱ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To take a chariot: to pull it along (J. 12, 35).

ತೇಱ್ têṟ. 2. = ತೇರು 3. — ತೇಱ್ಗಡೆ. = ತೇರುಗಡೆ. (My.).

ತೇಲ್ têl. = ತೇಲು 1. To be afloat, to float (ಬೆಣ್ಡೇಟ್ Čt. I, 28, Kk. 67; ತೇಕು, ಬೆಣ್ಡೇಟ್ Šs.; My. as ತೇಲು; Tu.; Tĕ., T. ತೇಲು). **2,** to slip, slide or glide off: to go backwards or away (ಜಾಱು Čt. I, 93; J. 5, 60; 12, 36; 17, 26); to become loose (J. 3, 7; 18, 21); to sink into a fainting fit, to faint (J. 7, 49). P. p. ತೇಲ್ದು (Kk. 67). — ತೇಲ ಕಟ್ಟು. To suspend (J. 17, 28).

ತೇಲಿ têli. An oilman (My.; Mhr.; see Prv. s. ವಾಣಿ 1).

ತೇಲಿಸು têlisu. To make float (My.; Tĕ. ತೇಲಿಂಚು). **2,** to open the eyes wide and stare upwards, as at the point of death, etc. ಕಣ್ಣು ತೇಲಿಸು (My.). **3,** to cause to fail, as a promise. ಮಾತು ತೇಲಿಸು (My.).

ತೇಲು têlu. 1. = ತೇಲ್. To float (C.). ಅವನು (ಹೊಟೆಯಲ್ಲಿ) ಮುಱುಗುತ್ತಾ ತೇಲುತ್ತಾ (B. 4, 38). ಅವು ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲದ ಹಾಗೆ (4, 54). ಕಪ್ಪುರ ನೀರಿಗಿನ್ತ ಹಗುರವಾಗಿರುವದಱಿನ್ದ ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತದೆ (4, 71). ಮೊಸಳೆಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತೇಲಿ ಬನ್ದ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಸಹ ತಿನ್ನುವದುಣ್ಟು (4, 132). See Sp. s. ಚಿಗಱು; B. 4, 61; Prv. s. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ. **2,** not to take root, not to grow, as young plants (My.). — ತೇಲ ಬಿಡು. To let float (B. 4, 39). — ತೇಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To make float (My.). — ತೇಲಾಡು. -ಆಡು. To float about (ಅವಗಾಹಿಸು G.; My.).

ತೇಲು têlu. 2. Being afloat, etc. — ತೇಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Eyes that are wide open and stare upwards, as at the time of death, etc. (My.).

ತೇವ têva. Tbh. of ತೇಮ. (My.). ತೇವದಲ್ಲಿ ನೆನದದು (ಆರ್ದ್ರ, ತಿಮಿತ, etc. Si. 383).

ತೇವನ têvana. Tbh. of ತೇಮನ. ತೇವನವೆಪ್ಪು ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಪಳಿದ್ಯ, etc. (ತೇಮನ, etc. Si. 313).

ತೇವು têvu. Tbh. of ತೇಮ. (B. 4, 25; 5, 140. 203; My.). — ತೇವುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become damp or moist (B. 4, 83; My.).

ತೇವುಳಿ têvuḷi. = ತೆಗಳಿ, ತೆಗಳಿಗೆ, ತೇವುಳು. A disease producing baldness, falling of the hair (ಕೇಶಘ್ನ Mr. 386, o. r. ತೇವುಳು).

ತೇವುಳು têvuḷu. = ತೇವುಳಿ, q. v.

ತೇಳಿದ têḷida. A faithful friend (Abh. P. 14, 84).

ತೇೞ್ têḻ. = ಚೇೞ್, ಚೇೞು q. v. (ವೃಶ್ಚಿಕ Šmd. I; Čt. I, 79). ತೇೞು ಬಾಲ (ಕತ್ತರಿ Čt. I, 76). — ತೇೞ್ದೇರ. -ತೇರ. Whose vehicle is a scorpion: Bhairava (ಬಿಗುರ್ವರಿಜ, ಭೈರವ Šm. 5; ಭೈರವ Kk. 6).

ತೈ tĕy. An imitative sound used in beating time and in dancing (My.; *cf.* ತಕ). — ತೈ ತಾ. reit. (My.). — ತೈ ತೈ. rep. (My.). — ತೈ ತೋಂ. reit. (My.).

ತೈಜಸ taijasa. (fr. ತೇಜಸ್). Bright, luminous, etc. (Šsv. 5, 35); *any metal.*

ತೈಜಸಾವರ್ತನಿ taijasa-âvartani. *A crucible.*

ತೈತ್ತಿರ taittira. (fr. ತಿತ್ತಿರಿ). *A flock of francoline partridges.*

ತೈನಾತಿ tainâti. Stipendiary; placed at the command of, made over to; assigned (My.; Mhr., H.).

ತೈಯ taiya. = ದೈಯ. (Tbh. of ದೈವ). A demon. ಅಯ್ಯನಿಗಿನ್ತ ತೈಯ ವಾಸಿ (Prv.).

ತೈಲ taila. (fr. ತಿಲ). *Oil expressed from sesamum,* etc.; *oil in general.* ತೈಲದ ಗುಣ ನವಿಲು ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ತೈಲಕ tailaka. The refuse of oil (ಹಿಣ್ಡಿ Mr. 378).

ತೈಲಪ (taila-pa). N. (Šmd. 142).

ತೈಲಪರ್ಣಿ taila-parṇi. Sandal (ರಕ್ತಚನ್ದನ G.); turpentine; incense.

ತೈಲಪರ್ಣಿಕ taila-parṇika. *A kind of sandal wood.*

ತೈಲಪಾಕ taila-pâka. Any article of food boiled or fried in oil (My.).

ತೈಲಪಾಯಿಕೆ taila-pâyikĕ. A kind of beetle; *a cockroach;* = ತೊಗಲ ಬಾವುಲಿ (G.).

ತೈಲಾರಿ taila-ari. A climbing prickly shrub whose pods are used like soap, Acacia concinna D. C. (ಸೀಗೆ Mr. 150).

ತೈಲಿ taili. A bag (My.; Mhr. ಥೈಲೀ). See Prv. s. ಪೋಲಿಯವ.

ತೈಲಿಕ tailika. = ತೆಲ್ಲಿಗ. *An oilman, an oil manufacturer.*

ತೈಲೀನ tailîna. *A field of sesamum.*

ತೈಷ taisha. (fr. ತಿಷ್ಯ). N. of a month (December-January), *the month in which the full moon stands in the asterism tishya.*

ತೊಕ್ಕು tŏkku. Leaves or fruits bruised or pounded with a small portion of water and mixed with salt, chillies, etc. (My.; Tĕ.; Tĕ. ತೊಕ್ಕು, to tread, crush, etc. = K. ತುಡಿ).

ತೊಕ್ಕು tŏkku. Tbh. of ತ್ವಕ್. (My.; Tĕ., T., M.).

ತೊಗಟು tŏgaṭu. = (ತಿಗಟು, etc.), ತೊಗಟೆ, ತೋಟೆ. Bark, rind; peel; a pod, legume (ತ್ವಕ್ Nr.; My.; M. ತುಗಲ್, ತೊಣ್ಡು, ತೋಡು, ತೂಲಿ, ತೋಲ್; see ತುಡು 1). ಧಾನ್ಯದ ತೊಗಟು (ತವಿ, ತಿಮ್ಪೆ Nr.).

ತೊಗಟೆ tŏgaṭĕ. = ತೊಗಟು, etc. (C.; B. 3, 7. 20). ಮರದ ತೊಗಟೆ (G. 264). ಕಾಟಿ'ನ ಮೇಲಿನ ತೊಗಟೆ (ಕಂಚುಕ G.).

ತೊಗರಿ tŏgari. 1. Tbh. of ತುವರಿ No. 1. (ಆಢಕಿ, ತುವರಿ Hlâ., Nr.; Mr. 374; ತುವರಿ Čt. II, 74; B. 4, 32; Si. 181; C.). ತೊಗರೀ ಕಾಯಿ (ಸುರಾಷ್ಟ್ರಜ G.). ತೊಪ್ಪುತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ತೊಗರೀ ಬೇಳೆ (Prv.). 2, Tbh. of ತುವರಿ No. 2. (ತುವರಿಕೆ, ಕಾಕ್ಷಿ, ಆಢಕಿ, etc. Si. 154).—See ಅಚ್ಚದೊಗರಿ, ಕಾಡುತೊಗರಿ.

ತೊಗರಿ tŏgari. 2. Tbh. of ತುವರ No. 1. (ಕಷಾಯ, ತುವರ Nr.).

ತೊಗರು tŏgaru. Red colour, scarlet (My.; Tĕ.; T. ತುವರ್, ತುಪ್ಪು; see ಚನ್ 1). — ತೊಗರಂಚು. -ಅಂಚು. The small purple border of a white cloth (My.).

ತೊಗಱು tŏgaṟu. = ತೊಗರಿ 2. (My.).

ತೊಗಲ್ tŏgal. ತೊಗಲು. = ತೊವಲ್ 1, ತೋಲ್ 1. The skin; a hide; leather (ತ್ವಚ Mr. 394; ಕವಚ, ಚರ್ಮ Nn. 88; ತ್ವಕ್, ಅಸೃಗ್ಧರೆ, ಚರ್ಮ Si. 204; My.); the skin or peel of an orange, etc. (My.). ತೊಗಲ ಬುದ್ದಣಿಗೆ (ಕುತೂ Nr.). ಕೆಟ್ಟ ತೊಗಲು (ಕಷ್ಟಚರ್ಮ Nn. 143, o. r. ತೊವಲು). ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಗೆಣೆಯು ಹದಿಕುತೊಗಲಿನ ಮಿಣಿಯು (Dp. 54). ತೊಗಲು ತೊಳೆ ಆದೀತೇ?—ತೊಗಲು ಸಡಲಿ ಮುಪ್ಪು, ಹಗಲು ಸಡಲಿ ಇರುಳು (Prvs.). See Bp. 46, 58; Si. 275. 279. 344. 345. 402; ಗಂಗೆದೊಗಲು. — ತೊಗಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ತೊಗಲ ಬಾವುಲಿ. (My.). — ತೊಗಲ ಬಾವುಲಿ. The large bat called flying fox (C.; B. 2, 23). — ತೊಗಲುಪಟ್ಟಿ. A leathern girth (ಚೂಷೆ, ಕಕ್ಷ್ಯೆ, ವರತ್ರೆ Si. 271).

ತೊಗೆ tŏgĕ. = ತೊಯೆ, ತೊವೆ, ತೊಪ್ವೆ, ತೋವೆ. A dish prepared of boiled split pulse (My.). ಜೋಳದಾ ಬೋನಕ್ಕೆ ಬೇಳೆಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ, ಕಾಟಿಮ್ಮೆ ಕಡಿದ ಹೈನಾಗಿ, ಬೆಳವಲದ ಹವಣಂ ನೋಡು! (Sp.). — ತೊಗೆಯ ಚನ್ನಪ್ಪ. N. (Bp. 56, 41).

ತೊಂಕು tŏṅku. = ತೊಂಗು. To stoop (Grj. 1, 87).

ತೊಂಗಲ್ tŏṅgal. (= ತೊಣ್ಡಲ್). A cluster; a bundle; a bunch; a tassel; a tuft; a mass (ತೊಂಗೆ, ತೊಮ್ಬೆ, ಗೊಂಚಲ್, ಜೊಮ್ಪು, ತೊಡಮ್ಬೆ, ಗುಚ್ಛ Šm. 24; Kk. 20; Abh. P. 9, 149; T.; M. ತೊಜ್ಜಲ್; T. ತೊಗು, to be united; ತೊಗೈ, ತೊಯಿದಿ, a crowd; T., M. ತೊಂಗು, to hang; T. ತುನ್ಟು, to be thick together; see ತೋಕೆ). See ಅಮುಳ್ದೊಂಗಲ್, ಅಲರ್ದೊಂಗಲ್, ಕುರುಳ್ದೊಂಗಲ್, ತಳಿರ್ದೊಂಗಲ್, ದನಿದೊಂಗಲ್, ದಾರದೊಂಗಲ್, ಪಟ್ಟೆಯದೊಂಗಲ್, ಪೂದೊಂಗಲ್. — ತೊಂಗಲ್ಗಣ್ಟೆ. A cluster of bells (Ršv. 6, after 11). — ತೊಂಗಲ್ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. (Šmd. 212). A tuft of locks. — ತೊಂಗಲ್ವರಜ. -ಪರಜ. A bundle of sword-blades or of swords. (ಸಿನ್ಧುರಂಗಳ) ಮಿಳಿರ್ವ ಕೊರಲ ಮಿಸುನಿಯ ತೊಂಗಲ್ವರಜ (Ršv. 6, after 11).

ತೊಂಗಲೆ tŏṅgalĕ. That is joined or united: a thread. ನೂಲ ತೊಂಗಲೆ (ಕಟಸೂತ್ರ Šs.).

ತೊಂಗು tŏṅgu. = ತೊಂಕು. To hang, to be pendent, to hang down, to swing (My.; J. 19, 6; T. & M. s. ತೊಂಗಲ್; *cf.* ತೊನೆ). 2, to stoop, in ತೊಂಗಿ ನೋಡು (My.).

ತೊಂಗೆ tŏṅgĕ. = ತೊಂಗಲ್, q. v. (ತೊಂಗಲ್, etc. Šm. 24; Kk. 20).

ತೊಟ tŏṭa. = ತಟ 2. — ತೊಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To drop, as rain from a leaky roof, etc. (My.).

ತೊಟಕ್ಕನೆ tŏṭakkanĕ. = ತಟಕ್ಕನೆ 1. (My.).

ತೊಟಿಲ್ tŏṭil. — ತೊಟಲ್ಬಳ್ಳಿ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.).

ತೊಟ್ಟ tŏṭṭa. = ತೊಟ್ಟು 2, q. v.

ತೊಟ್ಟಗೆ tŏṭṭagĕ. = ತೊಟ್ಟನೆ. (Čh., G. MS. v. 4).

ತೊಟ್ಟನೆ tŏṭṭanĕ. (Šmd. 109). = ತಟ್ಟನೆ, etc. (Čpr. 8, 67; Abh. P. 4, after 19; 13, 9; Bp. 60, 40; Rśv. 1, 23; 5, 96; 5 after 120; 13, after 104; Tĕ. ತೊಟ್ಟುನೆ).

ತೊಟ್ಟಲು tŏṭṭalu. = ತೊಟ್ಟಿಲ್, etc. (My.).

ತೊಟ್ಟಿ tŏṭṭi. 1. A building with a square open court in the centre; the court itself (ಗೃಹಭೇದ Šm. 89; My.; T., M., Tĕ.; *cf.* ದೊಡ್ಡಿ). See ನಡು-.

ತೊಟ್ಟಿ tŏṭṭi. 2. A trough, a font, a tub (My.; T., M., Tĕ.). See ಕಲ್-, ನೀರು-.

ತೊಟ್ಟಿ tŏṭṭi. Tbh. of ತ್ರುಷ್ಟಿ. A kind of creeper (ಲತೆ Šm. 89; ನಂಜುರಂಜಿಕೆ, ತ್ರುಷ್ಟಿ Mr. 139, o. rs. ತುಷ್ಟಿ, ನುಷ್ಟಿ; ತೊಟ್ಲಬಳ್ಳಿ G.).

ತೊಟ್ಟಿಲ್ tŏṭṭil. ತೊಟ್ಟಿಲು. = ತೊಟ್ಟಲು, ತೊಟ್ಲ 1, ತೊಟ್ಲು. A cradle (ಶಯಶವಿ, ಬಾಲಶಯ್ಯೆ Mr. 203; My.; T.; M. ತೊಟ್ಟಿ, ತೊಟ್ಟಿಲ್; Tĕ. ತೊಟ್ಲಯೆ, ತೊಟ್ಲಿ). ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಣ ಕೂಸಾದರೂ ಅತ್ತ ಹೊರ್ತು ಹಾಲು ಕೊಡರು (Prv.). See Čpr. 3, 45; J. 18, 21; 19, 50; 28, 17; Prll. 3, 26; B. 1, 25; ತೂಗುನ್ತೊಟ್ಟಿಲ್, ಬೊಮ್ಮೆ-, ಹಲಗೆಮಾಣಿಕ-.

ತೊಟ್ಟು tŏṭṭu. 1. P. p. of ತುಡು 1 & ತೊಡು 1.

ತೊಟ್ಟು tŏṭṭu. 2. = (ತುಟ್ಟ), ತೊಟ್ಟ. A point; a nipple (Abh. P. 3, 96; My.; M. ತೊತ್ತು). ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು (ಚೂಚುಕ Mr. 321, o. r. ತೊಟ್ಟ; ಚೂಚುಕ, ಕುಚಾಗ್ರ Si. 209). ತೊಟ್ಟು ಮುರಿದಡಿ ಅಟ್ಟದರೆ ಹೋಗಿ ತಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ತೊಟ್ಟು tŏṭṭu. 3. The foot-stalk of a fruit, flower or leaf (ತುಮ್ಬು, ವೃನ್ತ Šm. 22; ವೃನ್ತ, etc. Si. 123; Bp. 47, 15; My.; M. ತೊತ್ತು; *cf.* ತೊಡಮ್ಬೆ 1). ಫಲ ಪುಷ್ಪ ಪತ್ರಾದಿಗಳ ತೊಟ್ಟು (ವೃನ್ತ, ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ Nr.).

ತೊಟ್ಟು tŏṭṭu. 4. (= ತಟಕು). A drop (J. 11, 17; My.; T. ಚೊಟ್ಟು; see ತುನ್ತುಱ್). ಉದಕದ ತೊಟ್ಟುಗಳು (ಪೃಷನ್ತಿ, ಬಿನ್ದು, etc., ನೀರಿನ ತುನ್ತುಱಿಗಳು Si. 82). — ತೊಟ್ಟುಱಿಕೆ. -ಉಱಿಕೆ. The remnant of a drop: the last drop (of life, Bh. 8, 19, 59; 8, 20, 3).

ತೊಟ್ಟೆ tŏṭṭĕ. 1. A bee's empty cell (My.; Tĕ. ತೊಱಿ, a small hole, a cell; M. ತೋಟ್ಟ, a hole; see ತೊಱ 2 & ತೊಳ್ಳೆ). See ಜೇನು-. — ತೊಟ್ಟೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To build a cell, as bees (My.).

ತೊಟ್ಟೆ tŏṭṭĕ. 2. A basket made of cocoanut leaves (Tu.). ತೊಟ್ಟೇ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಮೊಟ್ಟೇ ಹೊತ್ತ (Prv.).

ತೊಟ್ಟೆನಲ್ tŏṭṭĕnal. = ತೊಟ್ಟನೆ. (Abh. P. 7, 71).

ತೊಟ್ಟೆನೆ tŏṭṭĕnĕ. = ತೊಟ್ಟನೆ, etc. (Čpr. 4, 72; 5, 75; Abh. P. 12, 96).

ತೊಟ್ಲ tŏṭla. 1. = ತೊಟ್ಟಿಲ್, etc. ಪಾಲಕೀ ತೊಟ್ಲ (G. 347).

ತೊಟ್ಲ tŏṭla. 2. — ತೊಟ್ಲಗಿಡ. A small undershrub, Adenoropium glaucum Pohl. (St. & Pl.). — ತೊಟ್ಲಬಳ್ಳಿ. A prickly climbing shrub, Capparis horrida Lin. (Z.; Tĕ. ತೊಟ್ಲಚೆಟ್ಟು; see s. Tbh. ತೊಟ್ಟಿ).

ತೊಟ್ಲು tŏṭlu. = ತೊಟ್ಟಿಲ್, etc. (My.). ಜೋಗುಳದಿನ್ದ ತೊಟ್ಲು ಆಡುವದೋ? (Prv.). See Prv. s. ಜೋ ಜೋ.

ತೊಡ tŏḍa. 1. = (ತುಡಿಗೆ, etc.), ತೊಡವು 1, etc., ತೋಡೆ 1. Certain clothing or dress; an ornament (ಭೂಷಣ Čt. II, 65; ತೊಡಿಗೆ, ಪಸದನ, ಪಚ್ಚ Šm. 72; Kk. 26). See ಬಳ್ಳುತ್ತುದೊಡ. — ತೊಡಂಗಟ್ಟು. -ಂ-ಕಟ್ಟು. To make an ornament (J. 25, 61). — ತೊಡವಱಿಕೆ. -ಪಱಿಕೆ. Decoration with ornaments (Râm. 6, 2, 7). — ತೊಡವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Lustre of ornaments (Rśv. 14, 34).

ತೊಡ tŏḍa. 2. = ತೊಡದು, etc. P. p. of ತೊಡೆ 1, in ತೊಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತೊಡಕ tŏḍaka. = ತೊಡಕು 2. (Bp. 57, 62). — ತೊಡಕ ಬೀೞು. To become entangled; to be hindered, as work. ತೊಡಕ ಬಿದ್ದ ನೂಲು (G. 252).

ತೊಡಕಿಸು tŏḍakisu. (= ತೊಡಗಿಸು). To cause to join, to bring in contact (ತಗಲಿಸು G. 232); to involve (ಹೊದಗಿಸು G.).

ತೊಡಕು tŏḍaku. 1. = (ತುಳುಕು 2), ತೊಡಂಕು 1. (Šmd. 48 & Dh.), (ತೊಡಗು 1). To get entangled or twisted, as thread, etc. (J. 10, 50; My.); to get entangled, as a horn in a tree (B. 3, 19; My.); to be caught, as in a net (Bp. 27, 28); to become subject to, to get into the power of (Bp. 3, 38; 41, 7). **2,** to engage, as in work (ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೊಗು G.; B. 5, 193. 294). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಕು (ವ್ಯಾಪರಿಸು G.). **3,** to enter into conflict (Bh. 1, 10, 31). **4,** to be in opposition, to be objectionable;—to offer opposition; to impede, to hinder; to interfere (ವಿಪರ್ಯಾಸ Šmd. Dh.; Bp. 51, 48; J. 24, 3). **5,** = ತೊಡಗು 1, to commence (v. t., B. 5, 146; see Sp. s. ಬೆಸಲಾಗು). **6,** to entangle (see ಕಾಲ್ದೊಡಕು 1); to involve (Râm. 3, 9, 4).

ತೊಡಕು tŏḍaku. 2. = ತೊಡಕ, ತೊಡಗು 2, ತೊಡಂಕು 2, ತೊಳಸು 4. Entangling; entanglement; impediment, hindrance (My.); objection; perplexity, embarrassment (My.). ತೊಡಕಿಲ್ಲದೆ (ತೊಡಂಕದೆ Šmd. 58 Cm.). ಮನಸಿನ ತೊಡಕು (My.). See Bp. 40, 38; Bh. 1, 20, 55; ಕಾಲ್ದೊಡಕು 2, ಬಲೆದೊಡಕು, ಮುಳು-. — ತೊಡಕಾಗು. -ಆಗು. To become entangled (G. 497); to be hindered, as work (My.). — ತೊಡಕು ಬೀೞು. = ತೊಡಕ-. (My.). — ತೊಡಕುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 13, 23; Râghč. 17, 67).

ತೊಡಗಿಸು tŏḍagisu. To cause to commence or undertake (My.; J. 5, 38; 19, 51).

ತೊಡಗು tŏḍagu. 1. = ತೊಡಕು 1, No. 5. To engage, as in work, to begin (v. t.), to commence, to undertake; to measure or count from (ಪ್ರಾರಂಭ Šmd. Dh.; My.; Tĕ.; M. ತುಡಙ್ಙು, ತೊಡು; T. ತುವಕ್ಕು,

ತೊಡಂಗು, ತೊಡು; see ತುಡು 1, ತುಡುಕು 1). ವೇದದ ಮೊದಲನೋದ ತೊಡಗಿದವನು (ಶೈಕ್ಷ, ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ Nr.). ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿರುಕುಣಿಕೆ ಪರ್ಯನ್ತವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೈಯ್ಯ ಹೊಬಿಗು (ಕರಭ Nr.). See Šmd. 407; Bp. 4, 14; 43, 68; 48, 23; 57, 15; 60, 29; J. 8, 39; 10, 17. 21; 18, 23; 20, 52; 25, 3; 27, 16; B. 4, 185; 5, 293. **2,** = ತೊಡಕು 1, No. 3. (Bh. 1, 10, 32). **3,** to be begun, to begin (J. 21, 44; 29, 2; 34, 5; My.; M.).

ತೊಡಗು tŏḍagu. 2. = ತೊಡಕು 2. See ಇಡುಗು-.

ತೊಡಗುಹ tŏḍaguha. Beginning, undertaking (ಪ್ರಕ್ರಮ, ಆರಮ್ಭ, etc. Nr.).

ತೊಡಗೆ tŏḍagĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. (Bp. 24, 44; My.).

ತೊಡಂಕು tŏḍaṅku. 1. = ತೊಡಕು 1 (Šmd. 48 & Dh.). See Šmd. 58; Čpr. 4, 77; 8, 67; Ršv. 5, 124; 6, after 11 (twice); 6, after 24; 13, 84; V. 4, 52.

ತೊಡಂಕು tŏḍaṅku. 2. = ತೊಡಕು 2, etc. (Šmd. 58; Ršv. 13, 14). — ತೊಡಂಕುನವಿಲು. A number of entangled peacocks (Bh. 3, 13, 18). — ತೊಡಂಕುವಲೆ. -ಬಲೆ. = ತೊಡಕುವಲೆ. (Šŝv. 3, 24).

ತೊಡಚು tŏḍaču. 1. (= ತೊಡಿಸು 1). To put on, as arrows on the bow (Bh. 3, 23, 10; 7, 6, 6. 73. 74; 8, 3, 4; Râm. 3, 6, 55).

ತೊಡಚು tŏḍaču. 2. = ತೊಡರ್ಚು. (Râm. 1, 5, 29).

ತೊಡದು tŏḍadu. = ತೊಡೆದು. P. p. of ತೊಡೆ 1, q. v.

ತೊಡಬೆ tŏḍabĕ. = ತೊಡಮ್ಬೆ 2. A mass: excess. ಬೇಗುದಿಯ ತೊಡಬೆಗಳ ಹಾಂ (*i. e.* ಹಾವು, Bh. 8, 23, 40).

ತೊಡಮ್ಬೆ tŏḍambĕ. 1. (Šmd. 48). The foot-stalk of a fruit, flower or leaf (Čpr. 2, 82; 3, 15; Tĕ. ತೊಡಿಮೆ; *cf.* ತೊಟ್ಟು 3). ಹೂವಿನ ತೊಡಮ್ಬೆ (ವೃನ್ತ, ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ Hlâ.). See ಪೂದೊಡಮ್ಬೆ.

ತೊಡಮ್ಬೆ tŏḍambĕ. 2. = ತೊಡಬೆ. A cluster; a bundle; a bunch (ತೊಂಗಲ್, ತೊಂಗೆ, ತೊಮ್ಬೆ, ಗೊಂಚಲ್, ಜೊಮ್ಪ, ಗುಚ್ಛ Šm. 24; Kk. 20; ಮಂಜರಿ Čt. II, 80, which means also "a compound pedicle or flower-stalk, a branching flower-stalk"; Abh. P. 1, 83; Bp. 22, 8; Šŝv. 2, after 42; T. ತೊಡಚ್ಚೆ).

ತೊಡಯಿಸು tŏḍayisu. = ತೊಡಸು 2, etc. (Bp. 61, 7).

ತೊಡರ್ tŏḍar. 1. = ತೊಡರು 1, ತೊಡ್ರು, ತೊಣ್ಡರ್. To be linked to, to be connected with or tied to, etc.; to join, to associate one's self to, to enter; to meet, to fall in with; to be bound, to be arrested, checked or impeded; to be entangled; to be caught (ಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆ ಆಗು 157 Cm.; ಮಾರ್ಕೊಳ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; Čpr. 1, 134; 4, 55; 5, after 64; 6, 83; 7, 20; Abh. P. 14, 200; Tĕ. ತೊಡರು, M. ತುಡರು, T. ತೊಡರ್). ತೊಡರ್ದಂ (Šmd. 55). ತೊಡರ್ದೊಡೆ ಭಂಗಂ ಬರ್ಕುಂ (177). ತಾಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯೊಳ್ ತೊಡರ್ದಿಪ್ಪೆಯರ್ (263). ತೊಡರೆ ಮಿಾನ್, ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ದು (Lilv. 3, 10). ಪುಣ್ಯದೊಳ್ ತೊಡರೊ ಬೇಗಂ! (Jmt. 17). ಮೋಹಮೆಮ್ಬ ಬಲು ಬಲೆಯೊಳು ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀಟಿದೆ (24). See Čh. v. 17, where, instead of ತೊಳಲಿ, an o. r. is ತೊಡರ್ದು; Šmd. s. ಪವಣ್ಣರಿ. **2,** to encircle or surround, to wind one's self round, to wind, as creepers round a tree, aquatic plants round the hand, etc. (J. 6, 6; 11, 18; 27, 44; 29, 45). ಗಾಳಿ ಚನ್ದನದ್ರುಮಂಗಳಂ ತೊಡರ್ದು (J. 8, 2).

ತೊಡರ್ tŏḍar. 2. = ತೊಡರು 2. Joining, connection; a tie (J. 18, 25); a chain, or any other badge of honor (ಬಿರುದಶೃಂಖಲೆ Šmd. Dh.; ಬಿರಿದಿನ ಹಾಹೆ Kk. 67; ಬಿರುದಿನ ಹಾಹೆ Šm. 51; M. ತುಡರ್, T. ತೊಡರ್); an impediment, a check (Bh. 1, 6, 4; J. 2, 62; My. as ತೊಡರು). ನಡುವಣ ಎಳೆಗೌಂಗಿನ ಬಾಳ್ಗಿವ್ಪುದೊಳ್ ತೊಡರ್ಚಿದ ತೊಡರ ತೂಗುಮಂಚಂ (Čpr. 7, after 92). See Ršv. 6, after 11; ಪೊನ್ದೊಡರ್.

ತೊಡರಿಸು tŏḍarisu. = ತೊಡರ್ಚು. (Bp. 35, 5).

ತೊಡರು tŏḍaru. 1. = ತೊಡರ್ 1. P. p. ತೊಡರಿ (My.). See Bp. 22, 41; 34, 25; 35, 13; 38, 9; J. 3, 36; 25, 54.

ತೊಡರು tŏḍaru. 2. = ತೊಡರ್ 2. (Bp. 5, 40; 16, 17; 58, 65; Bh. 1, 14, 21; My.).

ತೊಡರ್ಚು tŏḍarču. = ತೊಡಚು 2, ತೊಡರಿಸು. To tie, to link, to fasten, to fix, to put or beat in, to insert, to make enter, etc. (ಬನ್ಧನ Šmd. Dh.). See Čpr. 1, 118; 3, 28; 6, after 64; 6, 65. 89; Abh. P. 9, 16; Bp. 43, 27; Ršv. 6, after 11 (twice); 10, after 31 (twice); 13, after 59.

ತೊಡವು tŏḍavu. 1. = ತೊಡೆ 1, etc., ತೊಡಹು 1. Certain clothing; an ornament (Čpr. 6, 81; 8, after 56; Abh. P. 16, 41; V. 5, 9; J. 11, 9. 10. 26; 14 sum.; 18, 14. 25; My.; Tĕ.). See ಒಳ್ದೊಡವು, ಕರ್ಣ-, ಕಿವಿ-, ಮಣಿ-. — ತೊಡವು ಮಾಡು. To make (something) one's decoration (Čpr. 8, after 56).

ತೊಡವು tŏḍavu. 2. The beginning; the bottom (ಬುಧ್ನ Mr. 486).

ತೊಡಸು tŏḍasu. 1. = ತೊಡಿಸು 1, etc. To put on another, as raiment, etc. (My.).

ತೊಡಸು tŏḍasu. 2. = ತೊಡೆಯಿಸು, ತೊಡಿಸು 2. To wipe away; to efface, to obliterate; to destroy, to extirpate (My.). **2,** = ತೊಡೆಯಿಸು, etc., to cause to smear or to apply to, as chunam, cow-dung, etc. (My.).

ತೊಡಹ tŏḍaha. Smearing, anointing, daubing, etc. (ಹೂಸಕ Bhn. 26, o. r. ಹಾಸಕಮೆನೆ ಕೊಡಹಂ), gilding (Râm. 6, 53, 16).

ತೊಡಹು tŏḍahu. 1. = ತೊಡವು 1, etc. (My.).

ತೊಡಹು tŏḍahu. 2. (= a ತೊಡರ್ಹು). The state of being connected with or of having laid hold of (Râm. 4, 7, 10).

ತೊಡಹು tŏḍahu. 3. (fr. ತುಡು 1). To cover, to fall upon (Bh. 8, 23, 36).

ತೊಡಿಗೆ tŏḍigĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. Certain clothing; an ornament, a trinket (ಅಲಂಕಾರ, ಆಭರಣ, ಪರಿಷ್ಕಾರ, ವಿಭೂಷಣ, ಮಣ್ಡನ Nr.; ನೇಪಥ್ಯ, ಭೂಷಣ, etc. Mr. 333; ಪಸದನ, ತೊಡ, ಪಚ್ಚ Šm. 72, Kk. 26; My.). ಕಾನ್ತನ ಕೂಡೆ ತೊಡಿಗೆ

ತೊಡಿಗೆಗಳಂ ತಾನು ಕರಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಲೀಲೆ); ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ Nr.). ತೊಡಿಗೆಯ ತೊಡಿಸುವಾತನು (ಅಲಂಕರ್ತೃ, etc.); ತೊಡಿಗೆ ತೊಟ್ಟು ಮೆಱವಾತನು (ವಿಭ್ರಾಜ್, ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು, etc.); ತೊಡಿಗೆ ತೊಟ್ಟಾತನು (ಅಲಂಕೃತ, ಭೂಷಿತ, etc. Nr.). ಕುದುರೆಯ ತೊಡಿಗೆ (ಅಶ್ವಾಭರಣ Nr.). See Bp. 3, 36; 5, 28; 40, 43; J. 14, 27; Si. 220. 271. 280. 439; ಪೊನ್ದೊಡಿಗೆ, ಬಾಲ-, ಮೆಯ್-.

ತೊಡಿಸು tŏḍisu. 1. = ತುಡಿಯಿಸು, ತುಡಿಸು, ತೊಡಚು 1, ತೊಡಸು 1. To cause to put to or on. **2,** to put, as an arrow on the bow or to the string (J. 4, 36). **3,** to put on another, as ornaments, certain clothes, etc. (My.). ಕಾಲ ಸಂಕಲೆಯಿರಲು ಕೊರಳಿಗೆ ಕೋಳವನು ಬಲು ಹಾಕಿ ತೊಡಿಸುವ ವೋಲ್ (Abhâ. 1, 35). ತೊಡಿಗೆಯ ತೊಡಿಸುವಾತನು (ಅಲಂಕರ್ತೃ, ಅಲಂಕರಿಷ್ಣು, etc. Nr.). See Bp. 2, 52; 4, 33; 32, 51; 40, 39; 41, 20; J. 19, 47; B. 3, 32. **4,** to put into, to cause to enter, as an arrow (J. 20, 30).

ತೊಡಿಸು tŏḍisu. 2. = ತೊಡಸು 2 Nos. 1 & 2, etc. (My.).

ತೊಡು tŏḍu. 1. = ತುಡು 1. P. p. ತೊಟ್ಟು (C.). ತೊಡುವ ಆಭರಣಂ (ಪಚ್ಚ Čt. II, 54). ಪಾದಪರಿಯನ್ತ ತೊಟ್ಟ ಚಲ್ಲಣಂ (ಆಪ್ರಪದೀನ Nr.). See Bp. 3, 48; 12, 19; 22, 41; 57, 25; Bh. 2, 13, 13; Šsv. 3, 90; J. 4, 37; 6, 25; 28, 45; B. 4, 92; 5, 297. 298; ಎಡನ್ದೊಡು, ಕಣೆದೊಡು, ಕವಚದೊಡು, ಬಲನ್ದೊಡು.

ತೊಡು tŏḍu. 2. = ತುಡು 2. See ಇಡು-. — ತೊಡುಗೊಱೆ³. -ಕೊಱೆ³. A present of certain clothes at the celebration of marriage (used in combination with ಉಡುಗೊಱೆ³, My.).

ತೊಡುಗೆ tŏḍugĕ. = ತುಡಿಗೆ, etc. (C.). See B. 5, 273; ಇಡುಗೆ-, ಉಡುಗೆ-.

ತೊಡೆ tŏḍĕ. 1. = ತೊಳೆ 1. To smear, to besmear, to daub, to anoint, to rub on, as oil on the hand, to apply to, as whitewash to the wall (My.; ಹಚ್ಚು G.; Bp. 49, 29; 50, 30; Rśv. 6, after 11; 13, after 71; Šsv. 1, after 81; T. ತುಳುಮ್ಬು). **2,** to wipe, to remove by rubbing, as tears (Čpr. 3, 53; Bp. 18, 57; 45, 54; My.; see ಕಮ್ಬನಿದೊಡೆ). **3,** to wipe; to wipe away, to wipe out, to remove, to efface, to obliterate, to destroy (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ Šmd. Dh.; Šm. 91; ಎಱವುವುದು, ಅವಮರ್ಜನ Šmd. Dh. Cm.; My.; Tĕ.; T. ತುಡೈ, M. ತುಡೆ). ಅವನ ನೊಸಲಕ್ಕರಂ ತೊಡೆದುದಕ್ಕುಂ (Šmd. 69, o. r. ಅಕ್ಕರಮಂ). See Čpr. 8, 87; Bp. 46, 13; 50, 50; 51, 45; J. 30, 29. — ಕೇಸರ ಮುನ್ತಾದ ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮೆಯ್ಗೆ ತೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಸಮಾಲಮ್ಭ G.).

ತೊಡೆ tŏḍĕ. 2. The thigh (ಅಂಗ Šmd. Dh.; ಊರು Šm. 70. 91; ಸಕ್ಥಿ, ಊರು Si. 207; ಅಂಕ Nn. 131; Si. 404; C.; Tĕ.; Tu., M. ತುಡೆ; T. ತೊಡೈ). ತೊಡೆಯ ಸನ್ಧಿ (ವಂಕ್ಷಣ Hlâ.). ಎರಡು ತೊಡೆಗಳ ಸನ್ಧಿ (ವಂಕ್ಷಣ Mr. 332). ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇಕ್ಕಿ ಬಾಡಿಸುಹ (ಅಂಕ್ಯ Nr.). ಯುವತಿಯರು ಅರ್ಧತೊಡೆಪರಿಯನ್ತರ ಉಡುವನ್ಥಾ ಸೀರೆ (ಚಣ್ಡಾತಕ, ಚಲ್ಲಣ Nr.). ತೊಡೇ ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುರ್ತ ಬಲ್ಲದೇ? (Prv.). See Šmd. 117. 132. 195; Čpr. 4, 77; 8, 96; Bp. 4, 12; 20, 11; 32, 50; 41, 26; Bh. 2, 13, 46; Rśv. 6, after 11; 9, 22; Si. 208; B. 5, 221; ಒಳ್ದೊಡೆ, ಕಿಱುದೊಡೆ, ತೋರ-, ಸುಣ್-, ಪೆರ್ದೊಡೆ, ಬಟ್ಟ-, ಬಟ್ಟು-, ಪೆರ್-. — ತೊಡೆಯ. -ಅ 3. A man who has thighs or on his thighs. See ಪೆರ್ದೊಡೆಯ. — ತೊಡೆವಾಱ³. -ಬಾಱ³. A (venereal) tumour arising in the groin, a bubo (My.).

ತೊಡೆಯಿಸು tŏḍĕyisu. = ತೊಡಸು 2 No. 2, ತೊಡಿಸು 2. To cause to smear, etc. (ಲೇಪ್ಯಕರಣ Šmd. Dh.).

ತೊಡೆಯುವಿಕೆ tŏḍĕyuvikĕ. Smearing, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ತೊಡ್ಡು tŏḍḍu. = ತರಡು, etc. See ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ.

ತೊಡ್ರು tŏḍru. = ತೊಡರ್ 1, etc. (My.).

ತೊಣಚಿ tŏṇači. = ತೋಣಚೆ, ತೊನಚೆ, ತೊನಚಿ, ತೊನಸೆ. A gadfly, a dog-fly, a horse-fly (My.). ಕುಣ್ಡಿಗೆ ತೊಣಚಿ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಆಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ತೊಣಚಿನಾಯಕ. A big gadfly. ಅಮ್ಬಲೀಲಿ ಕಣ್ಡೆಯಾ ತೊಣಚಿನಾಯಕನನ್ನ? (Prv.).

ತೊಣಚೆ tŏṇačĕ. = ತೋಣಚೆ, etc. (My.).

ತೊಣಸೆ tŏṇasĕ. — ತೊಣಸೆತೊಪ್ಪಲು. A low undershrub, Crotolaria ramosissima Roxb. (Z.).

ತೊಣಿ tŏṇi. = ತೊಣೆ, q. v. (ತೋಡು, ಒರೆ, ದೊರೆ, ಸರಿ, ಪಾಸಟ, etc., ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 25). — ತೊಣಿವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಕೋಕ Čt. II, 109).

ತೊಣೆ tŏṇĕ. = ತೊಣಿ. (The state of being joined, see ತುಸು 1; T. ತುನ್ನು, to come near, to be close together; to sew; M. ತುಳಿ, to solder; ತುನ್ನಲ್, sewing; see ದೊನ್ನೆ): likeness, parity, equality (ಜೋಡು, etc., ಸಮಾನ Šs.; V. 30, 28; 37, 80; T. ತುಣೈ, M. ತುಣೆ). See also s. ತೊಂಗಲ್.

ತೊಣ್ಡ tŏṇḍa. N. See ಚಱು-, ಸಾಂಖ್ಯ-.

ತೊಣ್ಡಂಗಿ tŏṇḍaṅgi. = ಜೊಣ್ಡಿಗ, ತುಣ್ಡಂಗಿ. A cockroach (ಮುಖಲೋಮಿ Mr. 165, o. r. ತುಣ್ಡಂಗಿ; My.).

ತೊಣ್ಡರ್ tŏṇḍar. = ತೊಡರ್ 1. (one Čh. MS. in its v. 27).

ತೊಣ್ಡಲ್ tŏṇḍal. (= ತೊಂಗಲ್), ತೊಣ್ಡಿಲ್. A chaplet of pearls worn on the head (ಶಿರೋಗ್ರನ್ಥಿ Mr. 334).

ತೊಣ್ಡಲು tŏṇḍalu. = ತೊಣ್ಡಿಲ್, ತೊಣ್ಡಿಲ್, ಸುಣ್ಡಲು, etc. The trunk of an elephant (My.; T. ತೊಣ್ಡಲ; Tĕ. ತೊಣ್ಡಮು; *cf.* Sk. ತುಣ್ಡ).

ತೊಣ್ಡಸೆ tŏṇḍasĕ. (ತೊಣ್ಡಸ್ಯ). — ತೊಣ್ಡಸ್ಯನ ಗಿಡ. A common very thorny shrub with thick coriaceous obovate leaves, Gymnosphoria montana W. & A. or Celastrus montana Roxb. (Z.).

ತೊಣ್ಡಿ tŏṇḍi. = ತೊಣ್ಡೆ, q. v. (M.). — ತೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. (ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, ಬಿಮ್ಬಿಕೆ, ರಕ್ತಫಲೆ G.). — ತೊಣ್ಡೆಹಣ್ಣು. (ಬಿಮ್ಬ G.).

ತೊಣ್ಡಿಗ tŏṇḍiga. N. of a bird (Rśv. 5, 59; Šsv. 3, 33).

ತೊಣ್ಡಿಲ್ tŏṇḍil. = ತೊಣ್ಡಲ್. (Grj. 10, 44).

ತೊಣ್ಡು tŏṇḍu. 1. Chatter, prate (T. ತೊಸುಪ್ಪು, to blab, chatter, prate; ತೊಸುಪ್ಪು, prate, etc.). — ತೊಣ್ಡುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To prate, as a parrot (ಶುಕೋಕ್ತಿ Čt. II, 65; ಗಿಳಿವಾತು Kk. 24; Šm. 29). ತೊಣ್ಡುಗೆಡೆವ ಶುಕಸಾರಿಕೆ (Šmd. 24). See Grj. 3, after 103; Rśv. 2, 38; 7, 16; Šsv. 1, 52.

ತೊಣ್ಡು tŏṇḍu. 2. (fr. ತೊಱಲ್?). (= ತುಣ್ಡು 2). Wild or overbearing behaviour, insolence (Abh. P. 7, 53. 115); straying (My.; Mhr. ಥೋಟ, ಥೋಣ್ಟ, rascally and rude; Mhr. ದ್ವಾಡ, wicked, full of mischief).

— ತೊಂಡುಜುಲುಮಾನೆ. A fine for the trespass of stray cattle (My.). — ತೊಂಡು ತೊಂಡು. Insolence and wandering of mind or deviation from rectitude (J. 10, 30). — ತೊಂಡುದನ. Stray cattle (My.). — ತೊಂಡುಮುಂಡೆ. A strolling widow. ತೊಂಡುಮುಂಡೆಗೆ ಗಂಡನೇನು? ಮಿಂಡನೇನು? (Prv.). — ತೊಂಡುಮೊಲ. A stray hair (Bh. 3, 13, 18).

ತೊಂಡುತನ tǒṇḍutana. A straying, strolling behaviour (My.).

ತೊಂಡೆ tǒṇḍĕ. 1. The upper part of a sugar-cane (My.).

ತೊಂಡೆ tǒṇḍĕ. 2. = ಡೊಂಣೆ, etc. A chameleon (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ Si. 170; Tĕ.). — ತೊಂಡೆಕ್ಯಾತ. = ಡೊಂಣೆಕಾತ. (My.).

ತೊಂಡೆ tǒṇḍĕ. = ಕೊಂಡೆ, ತೊಂಡೆ, ದೊಂಡೆ. Tbh. of ತುಂಡೆ (Śmd. 365). The gourd Momordica monadelpha Roxb. (or Bryonia grandis Lin., ತುಂಡಿಕೇರಿ, ರಕ್ತಫಲೆ Nr.; ತುಂಡಿಕೆ, etc. Mr.; ಓಷ್ಠಿ, ಬಿಮ್ಬಿ, ತುಂಡಿಕೆ Hlâ.; My.; Tĕ., T. ತೊಂಡೈ). ತೊಂಡೆ ತಿನ್ದು ಮಣ್ಡೆ ಬೆಳೀತು (Prv.). See ಕಾಗೆದೊಂಡೆ, ಹುಚ್ಚುತೊಂಡೆ. — ತೊಂಡೆಬಳ್ಳಿ. The climbing herb Mom. mon. (C.). — ತೊಂಡೆವಣ್. -ಪಣ್. = ತೊಂಡೆಹಣ್ಣು. (J. 30, 4). — ತೊಂಡೆಹಣ್ಣು. Its ripe red gourd (ಬಿಮ್ಬ, ಬಿಮ್ಬಿಕೆ Nn. 69).

ತೊಂಡ್ಲ tǒṇḍla. = ತೊಂಡಲು, etc. (My.).

ತೊಂಡ್ಲು tǒṇḍlu. = ತೊಂಡಲು, etc. (My.).

ತೊಂಣು tǒṇṇu. = ತೊನ್ನು. Leprosy; white leprosy, vitiligo (ಕುಷ್ಠ, ಶ್ವಿತ್ರ, ಬಿಳೀ ಕುಷ್ಠ Si. 201).

ತೊಂಣೆ tǒṇṇĕ. = ತೊಂಡೆ 2, etc. — ತೊಂಣೆಕೇತ. = ತೊಂಣೆಕ್ಯಾತ. (My.). — ತೊಂಣೆಕ್ಯಾತ. = ತೊಂಡೆಕ್ಯಾತ. (My.; Si. 89).

ತೊತ್ತಳ tǒttaḷa. (ತೊತ್ತಳ). (= ತೊಟ್ಟುಳ). The state of being quite trodden down. — ತೊತ್ತಳದುಳ -ತುಳ. To tread into a mass (Bp. 29, 6; 59, 54; J. 20, 6; Râm. 6, 45, 25).

ತೊತ್ತು tǒttu. 1. = ತೊಟ್ಟು. (A male, but especially also) a female servant (My.; ಕುಟಹಾರಿ, ದಾಸಿ, etc. Mr. 304; ಗವುಡಿ G.; Bp. 55, 28; Râm. 5, 8, 72; B. 3, 51; Tĕ.; Tu.; T. ತೊತ್ತು, slavery; a slave male and female; ತೊತ್ತನ್, ತೊಣ್ಡನ್, a slave; ತೊಂಡು, a slave; slavery);— a strumpet (My.). Plural ತೊತ್ತಿರ್ (Bp. 32, 46; Č. Bp. 47, 46), ತೊತ್ತರ್ (see ತೊತ್ತಿರ-). ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ (ಗೋಪ್ಯ Mr. 310). ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವ ತೊತ್ತು ಮಾತು ತಾರದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ತೊತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಪಡಿ ತೊತ್ತು.— ತೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾರೂ ಅಱಿಯರು, ತೊತ್ತಿನ ತಲೆ ಹೊಡದದು ಊರೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿತು (Prvs.). ತೊತ್ತು ಬಲ್ಲಳೆ ಮಾನವಭಿಮಾನವೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, ದಾಸ, etc. ಇವು ಎಲ್ಲಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂಗಳಾದೊಡೆ ತೊತ್ತಿನ ಹೆಸರು (Nr.). See ಮನೆದೊತ್ತು, ಮೂಸಣ್ಡಿ-; Prv. and Sp. s. Tbh. ಮುತ್ತು. — ತೊತ್ತಿನ ಮಗ. The son of a female servant; a slave (ದಾಸ, ದಾಸೇರಕ, ಗೋಪ್ಯ, ದಾಸೀಸುತ Hlâ.). — ತೊತ್ತಿನ ಮಗಳ್. The daughter of a female servant (Bp. 40, 46; 48, 27). — ತೊತ್ತಿರ ತೊತ್ತರ್. The servants of servants (Bp. 32, 46). — ತೊತ್ತಿರ್ಮಕ್ಕಳ್. The children of female servants (Č. Bp. 47, 46). — ತೊತ್ತುಕೆಲಸ. = ತೊತ್ತುಗೆಲಸ. (G. 37). — ತೊತ್ತುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A female servant's work (Bp. 21, 7; 27, 62). ತೊತ್ತುಗೆಲಸಂಗೆಯ್ (23, 29; 29, 30). — ತೊತ್ತುಬಡಿಕ. One who beats the female servants (Abhâ. 1, 43). — ತೊತ್ತುಮಗ. = ತೊತ್ತಿನ ಮಗ. (ದಾಸ Mr. 238, o. r. -ವಗ). — ತೊತ್ತುವಗ. = ತೊತ್ತುಮಗ q. v. — ತೊತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. A superintendent of servants (ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ Mr. 268, o. r. ತೆತ್ತು-).

ತೊತ್ತು tǒttu. 2. = ತುತ್ತು 2. See s. ಒತ್ತುಗತ್ತು and Prv. s. ತೊತ್ತು 1.

ತೊದ tŏda. A Tŏda of the Neilgherries (B. 4, 130 wrongly as ತೋಡ). — ತೊದವ. -ಅವ. = ತೊದ. (My.).

ತೊದಲ್ tŏdal. (= ಕೊದಲು 2, ಕೊದಳ್), ತೊದಲು 2, ತೊದಳ್, ತೊದುಳ್, ತೊವಲ್ 3. (Entanglement); faltering, stammering; speaking inarticulately or indistinctly, lisping (J. 18, 20). **2,** untruth (ಕಟ್ಟುಕ, ನೂಳ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60, o. rs. ತೊದಳ್, ತೊವಲ್; *cf.* ತೊಱಲ್). See Prvs. s. ಪುತ್ತಳಿ, ಬದಲುಮಾತು. — ತೊದಲ್ನುಡಿ. = ತೊದಲ್ವಾತು. (Grj. 3, 76. 77; 3, after 91). — ತೊದಲ್ವಾತು. -ಮಾತು. A stammering, etc. speech (Rśv. 4, 70).

ತೊದಲಿಸು tŏdalisu. = ತೊದಳಿಸು. To falter, to stammer (Bp. 3, 40; 47, 32; My.).

ತೊದಲು tŏdalu. 1. (= ಕೊದಲು 1). To stammer (My.).

ತೊದಲು tŏdalu. 2. = ತೊದಲ್, etc. Stammering, etc. (My.). — ತೊದಲ. -ಅ 3. A stammerer (My.). — ತೊದಲುನುಡಿ. = ತೊದಲ್ನುಡಿ. (Bp. 2, 11). — ತೊದಲುಮಾತು. = ತೊದಲುನುಡಿ. (My.). ವ್ಯಕ್ತವಾಗದೆ ತೊದಲುಮಾತನಾಡುವವನು (ಲೋಹಲ, ಅಸ್ಫುಟವಾಕ್ Si. 363).

ತೊದಳ್ tŏdaḷ. = ತೊದಲ್, etc. Entanglement (Bh. 3, 13, 17); faltering, etc. (Čh. v. 102; Abh. P. 3, 127). **2,** untruth (ಪುಸಿ, ಪುಸಿಯ ಭೇದ Śmd. II; ನೂಳ್, ಪುಸಿ Śm. 48, o. r. ತೊದುಳ್; ಪುಸಿಯ ಭೇದ Kk. 88, see s. ತೊದಲ್). ಎನ್ನ ಮಾತಿನೊಳ್ ತೊದಳುಣ್ಟೆ? (Śmd. 85). — ತೊದಳ್ನುಡಿ. 1. To stammer, to lisp. ತೊದಳ್ನುಡಿವವನು (ಲೋಹಲ, ಅಸ್ಫುಟವಾಕ್ Nr.). — ತೊದಳ್ನುಡಿ. 2. = ತೊದಲುನುಡಿ. (Abh. P. 1, 79; J. 28, 18).

ತೊದಳಿಸು tŏdaḷisu. = ತೊದಲಿಸು. (J. 19, 50).

ತೊದುಳ್ tŏduḷ. = ತೊದಳ್, q. v.

ತೊನಚಿ tŏnači. = ತೊಣಚಿ, etc. (My.).

ತೊನಚೆ tŏnačĕ. = ತೊನಚಿ, etc. (My.).

ತೊನಸೆ tŏnasĕ. = ತೊನಚೆ, etc. (ರಹಿ Mr. 177, o. r. ತೊನಚೆ).

ತೊನೆ tŏnĕ. To swing, to wave, to move to and fro (v. i., ಆನ್ದೋಲನ Śmd. Dh.; see Śs. s. ಅಲ್ಲಾಡು 2; *cf.* ತೊಂಗು). See Čpr. 3, 15; Abh. P. 1, after 107; Bp. 42, 21; Rśv. 2, 11; 5, 116; 6, after 11; J. 13, 34; Śśv. 3, 41.

ತೊನ್ತು tŏntu. 1. To wind, to wind one's self round; to surround or encircle (J. 27, 43; My.; *cf.* ತೊಡರ್ 1). ಕಾಲ ತೊನ್ತಿದ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡದು (Prv.). **2,** to entangle one in, *i. e.* to instigate one (to quarrel, My.). **3,** to climb (My., occasionally).

ತೊನ್ತು tŏntu. 2. Climbing: one climb or rise in climbing. ತೊನ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಕನ್ತು ಮಾಡ ಬೇಕೇ? (Prv.). ಎಷ್ಟು ತೊನ್ತಿಗೆ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿ? (My., occasionally).

ತೊನ್ದರು tŏndaru. = ತೊನ್ದರೆ. (Čb. 165).

ತೊನ್ದರೆ tŏndarĕ. = ತೊನ್ದರು, ತೊನ್ದ್ರೆ. Intricacy, embarrassment, entanglement, difficulty, trouble, vexation, molestation; impediment,

drawback (My.; T., M. ತೊನ್ದರ; M. also ತೊಲ್ಲೆ, ಸೊಲ್ಲೆ; T. also ತೊನ್ದರೈ, ತೊಲ್ಲೈ; cf. ತೊದಲ್; ದನ್ದಲೆ). See B. 3, 47. 88. 92. 93; 4, 139. 161; 5, 13. 85. 104. 171. 221; Prv. s. ಪುರನ್ದರ. — ತೊನ್ದರೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To embarrass, etc. (My.). — ತೊನ್ದರೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get embarrassed, etc. (My.).

ತೊನ್ದ್ರೆ tŏndrĕ. = ತೊನ್ದರೆ. (My.).

ತೊನ್ನು tŏnnu. = ತೊಣ್ಣು. Leprosy; white leprosy (ಕುಷ್ಠ Mr. 385; T. ತೊಯಿ; Tĕ. ತೆನ್ನು; My.). ನಸು ಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟೆಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಠ, ಮಣ್ಡಲಕ); ಬಿಳಿಯ ತೊನ್ನು (ಕುಷ್ಠ, ಶ್ವಿತ್ರ Nr.). ತೊನ್ನು ಹತ್ತಿದವ, ಹೊನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ನು, ಗನ್ನಾ ಹೇಟಿದರೆ ಬಿಟ್ಟೇತೇ? (Prv.). See Bp. 57, 56; ಬೆಳ್ದೊನ್ನು.

ತೊಪ tŏpa. = ತಪ, etc. — ತೊಪ ತೊಪನೆ. = ತಪ ತಪನೆ. (My.).

ತೊಪ್ಪ tŏppa. = ತೊಪ, etc. — ತೊಪ್ಪ ತೊಪ್ಪನೆ. = ತಪ್ಪ ತಪ್ಪನೆ. (Šmd. 229; J. 28, 41; My.).

ತೊಪ್ಪನೆ tŏppanĕ. 1. With the sound of ತೊಪ್ಪ (My.).

ತೊಪ್ಪನೆ tŏppanĕ. 2. (= ತಪ್ಪನೆ). (Quickly, or) greatly, much, thoroughly (Bp. 6, 25; 18, 65; M. ತೊಪ್ಪಲ್, ತೊಲ್ಪ, much, plenty).

ತೊಪ್ಪಲ tŏppala. = ತಪ್ಪಲ 2, ತೊಪ್ಪಲು, etc. ಮರಗಿನ ತೊಪ್ಪಲ (ಸುಗನ್ಧ Čb.). ನಾಯಿ ಎಲೆ ತೊಪ್ಪಲಗಳನ್ನು ಎನ್ದಿಗೂ ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 28).

ತೊಪ್ಪಲು tŏppalu. = ತೊಪ್ಪಲ, etc., ತೊವಲ್ 2. All small leaves of plants in general (cf. ಸೊಪ್ಪು, ತುಪ್ಪುೞ್; M. ತೋಲ್, green leaves, small branches, etc.). ನಾಯಿ ತೊಪ್ಪಲ ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 40).

ತೊಪ್ಪಿಗೆ tŏppigĕ. = ಟೊಪ್ಪಿಗೆ. (My.).

ತೊಪ್ಪೆ tŏppĕ. Fresh cow-dung (My.; Si. 380. 402). ತೊಪ್ಪೆ ಒರುವದೇ ಹೆಪ್ಪಿಗೆ? (Prv.).

ತೊಮ್ tŏm. = ಜೊಟ್, (ತುತ್ತ, ತುದಿ). The state of being first or the first; the being former, previous, old (Tĕ. ತೊಮ್, ತೊಲಿ, ತೊಲು; T. ತೊನ್, ತೊಲ್, ತೊಡರ್, ತೊಣ್, ತೊಣ್ಣು, ತೊತ್ತು, ತೊನ್ನು, ತೊಳ್). — ತೊಮ್ಬತ್ತಯ್ದು. Ninety-five (B. 5, 73). — ತೊಮ್ಬತ್ತಾಱು ಸಾವಿರ. Ninety-six thousand (Bp. 22, 52). — ತೊಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. (Šmd. 225; J. 21, 19; 34, 39). The top-ten or the ten just before hundred, i. e. ninety. ತೊಮ್ಬತ್ತಱ ವರಿವಿಗೂ (Si. 326). ತೊಮ್ಬತ್ತಱ ಮೇಲೆ ತೊಗರೀ ಬೇಳೆ (Prv.). — ತೊಮ್ಬತ್ತು ಸಾವಿರ. Ninety-thousand (Bp. 5, 18; 10, 13). — ತೊಮ್ಬತ್ತೆರ್ಡು. Ninety-two (B. 5, 73). — ತೊಮ್ಬತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. = ತೊಮ್ಬತ್ತೊಮ್ಬಯ್. (C.). — ತೊಮ್ಬತ್ತೊಮ್ಬಯ್. Ninety-nine. — ತೊಮ್ಬತ್ತೊಮ್ಬಯ್ಸಾಸಿರ. Ninety-nine thousand (Šmd. 226).

ತೊಮ್ಬಾರ tŏmbâra. A mass, a heap (of grain, My.).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 1. A cluster, etc. (ಜೊಮ್ಪ Čt. I, 105; II, 9; ತೊಡಮ್ಬೆ, ತೊಂಗಲ್, ತೊಂಗೆ, ಗೊಂಚಲ್, ಜೊಮ್ಪ, ಗುಚ್ಛ Šm. 24; Kk. 20; ಗೊಂಚಲ್ Šm. 101). — ತೊಮ್ಬೆಗಡುಕು. -ಕಡುಕು. A kind of ornament for the ear (Bp. 61, 27).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 2. = ದೊಮ್ಬಿ, etc., ದೊಮ್ಬಿ. A multitude, an assemblage, a host (ಗೊನ್ದಣಿ, ಗೊಂಗೆ, ಗುಮ್ಮಿ, ಗುಣ್ಪು, ತೋಮ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಒಮ್ಬಲ್ Čt. I, 25; Tĕ.; T. ತುಮ್ಬೈ; cf. ತುಱುಗು 1).

ತೊಮ್ಬೆ tŏmbĕ. 3. A large, high bamboo basket for storing corn (ಗಳಗೆ Šm. 101, o. r. ಗಳಿಗೆ; T. ತೊಪ್ಪೈ-ಕ್ಕೂಡು).

ತೊಯ್ tŏy. = ತುಯ್, etc. To become wet or moist (ಸಾದ್ರ್ರತ್ವ Šmd. Dh., o. r. ತುಯ್). P. ps. ತೊಯ್ದು (Bp. 27, 37; Bh. 1, 7, 19; Ršv. 10, after 31), ತೊಯಿದು (My.); 3rd person singular imperfect ತೊಯಿತು (My.). ತೊಯ್ದನ್ತಾ(ಆರ್ದ್ರ); ತೊಯ್ದುದ್ದು (ಕ್ಲಿನ್ನ G.). ತೊಯಿದನ್ಥ (ಸಾದ್ರ್ರ Čb.). **2,** to wet (v. t.), to moisten (Čpr. 5, 10; 5, after 64; 6, after 64; 8, 65). — ತೊಯ್ ತೊಯ್. rep. (Bp. 6, 25).

ತೊಯಿಸು tŏyisu. = ತೊಯ್ಯಿಸು, ತೋಯಿಸು, ತೋಸು. To cause to become wet, etc.; to steep in water (My.). ಜೊಲ್ಲು ಆಹಾರವನ್ನು ತೊಯಿಸುತ್ತದೆ (B. 4, 85). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಬಿಸಿನೀರೊಳಗೆ ತೊಳೆದು, ತೊಯಿಸಿ (B. 5, 158). ತೊಯಿಸಿಕೊಳ್ಳು, ತೊಯಿಸು, to become wet or be drenched (B. 1, 21; 3, 123).

ತೊಯೆ tŏyĕ. = ತೊವೆ. (Čt. II, 74).

ತೊಯ್ಯಿಸು tŏyyisu. = ತೊಯಿಸು, etc. (My.).

ತೊಯ್ಯು tŏyyu. = ತೊಯ್, etc. (ತೊಯ್, ನನೆ, ನಾನ್, ನಾಮ್ಪು G.). P. p. ತೊಯಿದು (My.).

ತೊಯ್ಯುವಿಕೆ tŏyyuvikĕ. Becoming wet, etc. (ಸಮುನ್ದನ G.).

ತೊರಡು tŏraḍu. = ತರಡು, etc. See ಚಿಕ್ಕನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ.

ತೊರದು tŏradu. = ತೊರೆದು. P. p. of ತೊರೆ 1.

ತೊರಯಿಸು tŏrayisu. = ತೊರೈಸು (Šmd. 189, o. r. ಕೊ-).

ತೊರಸಲು tŏrasalu. = ತರಕಲು, etc. (My.).

ತೊರಳೆ tŏraḷĕ. The spleen which, with the liver, is regarded as the part of the body from which the blood flows (ಗುಲ್ಮ, ಪ್ಲೀಹ Nr.; Bh. 6, 8, 13; Tĕ. ದೊಮ್ಮೆ). See ನಿಡುದೊರಳೆ.

ತೊರಿತ tŏrita. Tbh. of ತ್ವರಿತ. (My.).

ತೊರೆ tŏrĕ. 1. Milk to form or collect in the breast or to come to it; the breast to be filled with milk (ಸ್ತನ್ಯ Šmd. Dh.; M. ಚುರಿ; T. ಚೊರಿ, Tĕ. ದೊರಗು, to flow down, as milk from the breast, etc., see ಸುರಿ; M. ಚುರೆ, also: to spring forth, gush out; giving milk). ಮೊಲೆ ತೊರೆಯುವದು (My.). P. ps. ತೊರದು, ತೊರೆದು. See Čpr. 6, after 91; Bp. 50, 3; 57, 83; Ršv. 5, after 55; Bhâgavata 10, 66, 38; ಪಾಲ್ದೊರೆ; B. 1, 21.

ತೊರೆ tŏrĕ. 2. Mature; ripe (ಪಕ್ವ Čt. I, 57).

ತೊರೆ tŏrĕ. Tbh. of ತ್ವರೆ. (My.; Tĕ.).

ತೊರೆಯ tŏrĕya. (ತೊಱೆಯ?). A salt-maker (My.; see ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ).

ತೊರೈಸು tŏraisu. = ತೊರಯಿಸು (Šmd. 189, o. r. ಕೊ-).

ತೊಱ tŏṟa. = ತೊಱದು. P. p. of ತೊಱೆ 1, in ತೊಱ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ತೊಱಕಲ್ tŏṟakal. An o. r. of ತೊಱಿಕಲ್, q. v.

ತೊಱಡು tŏṟaḍu. = ಜೋಟೆ. A crook, a hook, a crooked instrument for taking down fruits

from trees (T. ತುಱಿಟ್ಟ, ತುಱಿದು; R.). 2, distortion, deceit (T.). See ಜೊಟ್ಟ.

ತೊಱದು tŏṟadu. = ತೊಱೆದು. P. p. of ತೊಱೆ 1.

ತೊಱಯಿಸು tŏṟayisu. = ತೊಱಸು. To cause to quit, etc. (My.).

ತೊಱಲು tŏṟalu. A hole, etc. ಗಿಡದ ತೊಱಲು (ನಿಷ್ಕುಹ, ಕೋಟರ, ಮರದ ತೊಱೆ, -ಡೊಱೆ Si. 122).

ತೊಱವಿ tŏṟavi. Leaving, abandoning; an object to be abandoned (ಹೇಯ Nn. 95).

ತೊಱವೆ tŏṟavĕ. (ತೊರವೆ). N. of a place in S. Mhr. (Râm. 1, 1, 1).

ತೊಱಸು tŏṟasu. = ತೊಱಯಿಸು. To cause to give up, etc. (My.). See ಬುದ್ಧಿದೊಱಸು.

ತೊಱಳೆ tŏṟaḷĕ. = ತೊಳ್ಳೆ q. v., etc. (My.).

ತೊಱೆ tŏṟĕ. 1. To put away, to abandon, to quit, to give up, to renounce, to repudiate, to reject (ವಿಸರ್ಜನ Šmd. Dh.; Šm. 116; ಬಿಡು Nn. 84; My.; T. ತುಱ). P. ps. ತೊಱದು, ತೊಱೆದು. ಶರೀರಭೋಗಮುಂ ತೊಱವನಿತರ್ಕೆ (Šmd. 140 Mdb.). ಕುಕವಿಗಳ ಸಂಗಮಂ ಸನ್ತತಂ ತೊಱೆದು (Mr. 7). ತೊಱದವನಿಗೆ ಬಱದ ಹಂಗೇನು? (Prv.). See Čpr. 3, 65; 4, 18; Bp. 13, 14; 26, 29; 31, 14; 45, 17; Č. Bp. 11, 6; Rsv. 9, 4; 13, 20; J. 1, 5; 11, 21. 28; 28, 35; Si. 77; B. 2, 10; 5, 163. 164; ಅಸುದೊಱೆ, ಆಸೆದೊಱೆ.

ತೊಱೆ tŏṟĕ. 2. = ಡೊಱೆ. A hollow or hole (in a tree, My.); a cave (Si.; Tĕ. ತೊಱೆ, ತೊಱ್ಟಿ; *cf.* ತೊಟ್ಟೆ 1, ತೊಲಿ, ತುರಿ 1). ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೊಱೆ (ದರಿ, ಕನ್ದರ Si. 116). ಬೆಟ್ಟದ ದೊಡ್ಡ ತೊಱೆ (ಗುಹೆ, ಗಹ್ವರ 116).

ತೊಱೆ tŏṟĕ. 3. A stream, a river (ಪೊಱೆ Šmd. I; ಪೊಱೆ, ಪೊಳ್ಳ Šm. 36; ನದಿ Šmd. Dh., Šm. 116; ಸಿನ್ಧು, ಪ್ರವನ್ತಿ, ತಟಿನಿ, ತರಂಗಿಣಿ, ನದಿ, ಧುನಿ, ದ್ವೀಪವತಿ, etc. Hlâ., Mr. 413; ವಾಹಿನಿ, ಸ್ರವನ್ತಿ Nr.; My.; T. ತುಱೈ; see s. ತುಱು 3). ತೊಱೆ ಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ನದೀಮಾತೃಕ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಿಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ ದ ಪರಿವ ತೊಱೆ (ನಿರ್ಝರ); ತೊಱೆಯ ಹರಿಹ (ಓಘ, ಪ್ರವಾಹ, ವೇಣಿ, ಧಾರೆ, ಸ್ರೋತ, ರಯ Hlâ.). ತೊಱೆಯ ತಡಿ (ತೀರ, ಕೂಲ, ತಟ, etc. Hlâ., Nr.). ಕಿಱಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಱೆ (ಕುಲ್ಯೆ, ಕಾಲುವೆ); ನರಕದ ತೊಱೆ (ಸಿನ್ಧು, ವೈರಣಿ Nr.). ತೊಱೆಯ ತಡೆ (ತಟ Mr. 413); ತೊಱೆಯ ನಡುವು (ಪಾತ್ರ 415); ಬನ್ದ ತೊಱೆ (ಪೂರ 415). ನೆತ್ತರ ತೊಱೆ (Abh. P. 13, 66). ತೊಱೆಯಂ ಪಾ ಯ್ದು, ಎತ್ತಿ ಬನ್ದಂ (Šmd. 64). See Čpr. 8, after 4; Bp. 20, 22; 45, 28; 50, 40. 66; Bh. 1, 5, 9; J. 15, 2; ಉರ್ಕುನ್ದೊಱೆ, ಗಣ್ಣುದೊಱೆ, ಪೆರ್ದೊಱೆ, ಬಯಲ್-, ಬಿಸಿಲು-, ಬೆಟ್ಟದೊಱೆ, ಹೆಪ್-. — ತೊಱೆಗಣಗಿಲೆ. -ಕಣಗಿಲೆ. A small tree growing in wet soil, Barringtonia acutangula Gaertn. (ನಿಚುಲ, ಅಮ್ಬುಜ, ಹಿಜ್ಜಲ Nr.; ಲೋಮುಕ, ಪಿಚುಲ Mr. 113). — ತೊಱೆಗಳಾಣ್ಮ. -ಅಣ್ಮ. The ocean (ಸಮುದ್ರ Ss.). — ತೊಱೆಮತ್ತಿ. The tree Terminalia arjuna W. and A. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, ಇನ್ದ್ರ ದ್ರು, etc. Nr.; ಕಕುಭ Nn. 128). 2, a shrub or small tree, the five-leaved chaste-tree, Vitex negundo Lin. (? ಸಿನ್ಧು ಕೆ Mr. 116, o. r. ಸಿನ್ಧುಕೆ). — ತೊಱೆಮಾವು. (Šmd. 195). A mango-tree near a river. — ತೊಱೆಮೆನ್ತೆ. An undershrub, Indigofera trita L. f. (Z.). See ಅಡವಿ-. — ತೊಱೆಯಿಂಗುಳ. -ಇಂಗುಳ. The prickly plant Alhagi maurorum Tournef. (ದುರಾಲಭ್ಬ Mr. 118). — ತೊಱೆವೇಣ್ಟೆ. -ಬೇಣ್ಟೆ. River-hunting: fishing (Rsv. 5, after 114).

ತೊಲ tŏla. A short P. p. of ತೊಲಗು. — ತೊಲ ತೊಲ ಗು. (= ತೊಲಗಿ ತೊಲಗು). rep. (Bp. 28, 24; 32, 43; J. 3, 24).

ತೊಲಗಿಸು tŏlagisu. To cause to go away, etc. (ಅಗಲ್ಚು Šmd. 134 Cm.; My.). ಆದೇಶಮ್ ಎನ್ದೊಡೆ ಮೊದಲಿ ರ್ದುದಂ ತೊಲಗಿಸಿ ಬರ್ಪುದು (Šmd. 30 Cm.). See Čpr. 1, 95; 8, 98; Abh. P. 1, 116; Bp. 35, 3; 42, 34; 46, 30; 50, 68; 54, 16; 61, 23; J. 13, 9; 28, 40.

ತೊಲಗು tŏlagu. = ತೊಲಂಗು. To go away; to depart; to go aside or out of the way; to retire; to separate (v. i.); to be separated; to be excluded; to fail (ವಿವಿಕ್ತ Šmd. Dh.; ಪಿಂಗು Šmd. 17. 118 Cm.; ತಪ್ಪು 132. 259 Cm.; My.; Tĕ.; M. ತುಲೆ, T. ತೊಲೈ). ಆವುದೊನ್ದಱಿಂ ತೊಲಗುವುದು (ಅಪಾದಾನ Šmd. 160). ತೊಲಗಿದುದು (ವ್ಯಸ್ತ, ಅಪ್ರಗುಣ, ಆಕುಲ); ಯಥೋಚಿತಸ್ಥಾನದತ್ತ ಣಿನ್ದ ತೊಲಗುವುದು (ಭ್ರಂಶ); ಸೇನೆಯಿದ್ದೆಡೆಯಿನ್ದ ತೊಲಗುವುದು (ಪ್ರಚಕ್ರ); ಅರ್ಥದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ತೊಲಗದವನು (ಅನಪೇತೋರ್ಥಾತ್, ಅರ್ಥ್ಯ Nr.). See Šmd. 73; Čpr. 1, 92; Bp. 21, 10. 14; 43, 14; 45, 9; 46, 23; 57, 47; Č. Bp. 11, 9; Rsv. 5, 119; 6, 6; 6, after 11; Râghč. 17, 66; J. 2, 49; 15, 18; 26, 14; 30, 29; Dp. 87, 1; 172, 5.

ತೊಲಂಗು tŏlaṅgu. = ತೊಲಗು. (Bp. 33, 14; 40, 49. 71; 46, 58; 51, 81).

ತೊಲಿ tŏli. (fr. ತುರಿ 1). = ತೊಳೆ 3. A hole, a socket (Tĕ.). ತೊಲಿ ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ವೇಧಿತ, ಛಿದ್ರಿತ, ವಿದ್ಧ Si. 381).

ತೊಲಿ tŏli. Tbh. of ತುಲೆ. A kind of wooden sacrificial vessel (Si. 241). 2, = ತೊಲೆ No. 4. (S. Mhr.).

ತೊಲೆ tŏlĕ. Tbh. of ತುಲಾ. A beam of wood (ವೇಶ್ಮಾಂಗ, ಮನೆ ಯ ಮುಟ್ಟುಗಳ ಭೇದ Nn. 158; My.; T. ತುಲೈ; Mhr. ತುಳಈ; Bp. 40, 77; Č. Bp. 5, 48; J. 17, 23; B. 4, 121; G. 403). See ಅಡ್ಡದೊಲೆ, ತೂಗು-, ತೂಗುನ್-, ಪೆರ್-. 2, a balance (Abh. P. 14, 188; Bp. 27, 47; 55, 57). 3, a certain weight (ತೂಕ, ಪ್ರಮಾಣ 158). ಸಿಕ್ಕಮ್ ಅಯ್ದಾಗಲ್ಕೆ ತೊಲೆ, ಅನ್ತವು ಇಪ್ಪತ್ತಿರಲ್ಕೆ ಭಾರಂ (Mr. 355). See Bp. 43, 83; Si. 329; G. 46. 321. 388. 4, a tŏla, being the weight of one Rupee (My.; B. 3, 13. 96; see ಕಾಲ್-). ತೊಲೆಯಿನ್ದ ಹಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೊಲೆಯಿನ್ದ ಭ್ರಷ್ಟ ವಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). 5, equality, etc. (ಸಮ, ಸಮಾನ 158; Bp. 43, 21). 6, propriety, fitness, fame (ಕೀರ್ತಿ, ಸಮಂಜಸ 158; Abh. P. 7, 166). 7, a cloth for females (ವಸ್ತ್ರ, ಸೀರೆ 158). 8, poorness (ಕೃಶ, ಬಡತನ 158). — See ದಿಬ್ಬದ-.

ತೊವರಿ tŏvari. Tbh. of ತುವರಿ (Šmd. 355). The pigeon-pea. ಉರ್ದು ತೊವರಿ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂೞ್ (ಪುಟ್ಗಿ Šmd. I). 2, = ತುವರಿ No. 2 (Si. 154).

ತೊವಱು tŏvaṟu. Tbh. of ತುವರ No. 1. (ಕಷಾಯ, ತುವರ Hlâ.; My.).

ತೊವಲ್ tŏval. 1. ತೊವಲು. = ತೊಗಲ್, etc. (ಅಸೃಗ್ಧರ, ಅಜಿನ, ಚರ್ಮ, ಕೃತ್ತಿ, ತ್ವಕ್ Hlâ.; ಚರ್ಮ Čt. II, 104; ತೋಲ್, ಸಮ್ಮ, ಕಡವಸ Šm. 32; ಸಮ್ಮ, ತೋಲ್ Kk. 46; My.). See Bp. 20, 44; ಗಂಗೆದೊವಲು.

ತೊವಲ್ tŏval. 2. = ತೊಪ್ಪಲು, q. v. Young green leaves (ಎಳೆದಳಿರ್ Čt. II, 105; Čpr. 7, 101). — ತೊವಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To get young leaves (Abh. P. 13, 48).

ತೊವಲ್ tŏval. 3. = ತೊಡಲ್, q. v.

ತೊವೆ tŏvĕ. = ತೊಗೆ, etc. (ತೊಯೆ Čt. II, 74; My.; ಕುದಿಸಿದ ಬೇಳೆ G.).

ತೊವ್ವೆ tŏvvĕ. = ತೊವೆ, etc. (My.).

ತೊಸಕ್ tŏsak. = ಡೊಸಕ್, etc. (My.).

ತೊಸಕ್ಕನೆ tŏsakkanĕ. (=ಡೊಸಕ್ಕನೆ) With the sound of ತೊಸಕ್ (My.).

ತೊಳ tŏḷa. 1. A short P. p. of ತೊಳಗು 1. — ತೊಳ ತೊಳಗು. (= ತೊಳಗಿ ತೊಳಗು). rep. (Grj. 10, 71; Bp. 1, 53; 4, 26; 61, 28; Č. Bp. 42, 14; Rśv. 13, after 71; J. 3, 37; 13, 51; 28, 18). — ತೊಳ ತೊಳ ತೊಳಗು. rep. (Čpr. 9, 27).

ತೊಳ tŏḷa. 2. = ತೊಳದು, ತೊಳೆದು. P. p. of ತೊಳೆ 2, in ತೊಳ ಕೊಳ್ಳು (Bp. 30, 9; B. 4, 57. 136; 5, 239; My.). — ತೊಳ ತರ್. = ತೊಳ ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. (Bp. 1, 53; 27, 49).

ತೊಳಕ tŏḷaka. — ತೊಳಕಂ (Śmd. 241, o. r. ಕೊಳಕಂ).

ತೊಳಕು tŏḷaku. = ತೊಳಂಕು (Śmd. 48, o. r. ತೊಡಕು, ತೊಡಂಕು).

ತೊಳಗು tŏḷagu. 1. To shine, to be full of splendour, etc. (ಕಾನ್ತಿ Śmd. Dh.; T. ತುಲಂಗು, ತುಳಂಗು; Tĕ. ತುಳಕಿಂಚು; M. ತುಳಙ್ಙು, to shake; to shine; T. ತುಳಕ್ಕು, to move; to polish; T., M. ತುಳಕ್ಕ, tremor; splendour; see ತುಳಕು 1). ತೊಳಪಂ, ತೊಳಪ್ಪಂ (Śmd. 275). ಅಯ್ದೆ ತೊಳಪ ಕನ್ನವುರಂ (75). ತೊಳಗಿದನ್ ಇನ್ದ್ರನನ್ದನನ ಮೆಯ್ಸಿರಿಯಂ ಜಱೆದು (Rśv. 13, 60). ತೊಳಗುವ ಅಚ್ಚರೆಗಣ್ಣ ನಗೆಮೊಗದ ಬೇಡತಿ (Râghč. 17, 66). ತೊಳಪ ತತ್ಸಮದ ಬಿನ್ನಣಂ (Kk. 3). See Čpr. 1, 120. 138; 6, 49; Rśv. 6, 2; Č. Bp. 5, 2; J. 3, 17; 5, 4; 15, 9. 10; 29, 45; 31, 14; Râghč. 17, 72. — ತೊಳಗು ಬೆಳಗು. dupl. ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ವೋಲು (Bh. 1, 8, 9; see J. 31, 13).

ತೊಳಗು tŏḷagu. 2. (= ತಳಕು 2, etc.). Shine, splendour, etc. (ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ತೊಳಪು, ಬೆಳಗು, ಪೊಳಪು, ಪೊಗರ್, etc., ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25, o. r. ತಳಪು).

ತೊಳಂಕು tŏḷaṅku. = ತೊಳಕು, q. v.

ತೊಳಚಿ tŏḷaċi. Tbh. of ತುಲಸಿ (Śmd. 348. 355; Śm. 27; My.).

ತೊಳಚೆ tŏḷaċĕ. = ತೊಳಚಿ. (ತುಲಸಿ Śmd. 365; My.).

ತೊಳಂಚೆ tŏḷañċĕ. = ತೊಳಚಿ. (ತುಲಸಿ Čt. II, 58).

ತೊಳದು tŏḷadu. = ತೊಳೆದು. P. p. of ತೊಳೆ 2, q. v.

ತೊಳಪು tŏḷapu. (= ತಳಪ, etc.). Shine, lustre, etc. (See Śm. 15 and Kk. 25 s. ತೊಳಗು 2).

ತೊಳಯಿಸು tŏḷayisu. = ತೊಳಸು 3, ತೊಳಿಸು 2. (Bp. 27, 40; My.).

ತೊಳಸಲ್ tŏḷasal. ತೊಳಸಲು. Pounding. — ತೊಳಸಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice cleared of its bran by pounding (My.).

ತೊಳಸಿ tŏḷasi. = ತೊಳಚಿ. (My.; Tĕ. ತೊಲಸಿ).

ತೊಳಸು tŏḷasu. 1. = ತಳಿಸು 1, ತೊಳಿಸು 1. To pound, to beat; to pound rice so as to deprive it of its bran (My.; *cf.* ತೋಕು); to box, to fight (Bp. 57, 72).

ತೊಳಸು tŏḷasu. 2. Pounding, etc.; boxing. See ಕೆಯ್ದೊಳಸು.

ತೊಳಸು tŏḷasu. 3. = ತೊಳಯಿಸು, etc. To cause to wash, to get washed, to have washed (My.; Bp. 3, 71; Tĕ. ತೊಲಂಚು, ತೊಲುಚು, to wash; ತೊಲಿಪಿಂಚು, to get washed). ತುಪ್ಪ ಅನ್ನ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕಿ, ನಾಯಿಯುಚ್ಚೇಲಿ ಕೆಯ್ ತೊಳಸಿದ (Prv.).

ತೊಳಸು tŏḷasu. 4. = ತೊಡಕು 2. Entanglement (My.).

ತೊಳಿ tŏḷi. = ತೊಳೆ 2. (C.).

ತೊಳಿಸು tŏḷisu. 1. = ತೊಳಸು 1, etc. (My.).

ತೊಳಿಸು tŏḷisu. 2. = ತೊಳಸು 3, etc. (My.).

ತೊಳೆ tŏḷĕ. 1. = ತೊಡೆ 1. ತೊಳವಲ್ಲಿ (ಉದ್ವರ್ತನ Nn. 71, o. r. ತೊಳೆವುದಱಿಲ್ಲಿ). ಮೆಯ್ಗೆ ಉಜ್ಜಿ ತೊಳೆಯುವ ಪುಡಿ (ಉದ್ವರ್ತನ, ಉತ್ಸಾದನ Si. 225). *Cf.* ದೂಳಿಸು.

ತೊಳೆ tŏḷĕ. 2. = ತೊಳಿ. To wash; to remove by washing (ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ Śmd. Dh.; ಕ್ಷಾಲನ Śm. 114; ಅಲುಬು, ಕರ್ಚು Śm. 61, Kk. 51; ಕರ್ಚು Śm. 86; C.). P. ps. ತೊಳದು, ತೊಳೆದು. ತೊಳೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿರ್ಣಿಕ್ತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ, ಧೌತ Hlâ.). ತೊಳವದು (ಧೌತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ Mr. 255). ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬುರೆ ಪಂಕ, ಮೇಲೆ ತೊಳೆಯಲ್, ತಾಂ ಶುದ್ಧನೇ? (Sś. 64). ಸಗ್ಗಳೆಯ ನೀರಿನ್ದ ಕಾಲ್ದುದಿಯೊಳ್ ಬಸಿವ ನೆತ್ತರಂ ತೊಳೆದು (J. 28, 55). See Čpr. 2, 12; 3, 30; 7, 87; Bp. 15, 13; 24, 53; 32, 30; 46, 53; 47, 13; 56, 52; 57, 63; 59, 54; 60, 4. 49; J. 12, 27; 18, 2; Si. 222. 225. 245. 312; ಕೆಯ್ದೊಳೆ, ಮೆಯ್-, ಮೊಗ-.

ತೊಳೆ tŏḷĕ. 3. (= ತೊಲಿ). A hole, a bored hole (My.; T. ತೊಳ್ಳೆ, M. ತುಳೆ; T. ತೊಳ್ಳೆ, to cut out a hole; to bore a hole; ತೆಳಿ, to bore, make a hole; *cf.* ಕೊಡೆ 2). — ತೊಳೆ ಮಾಡು. To make or bore a hole (My.). — ತೊಳೆ ಹಾಕು. = ತೊಳೆ ಮಾಡು. (My.).

ತೊಳೆ tŏḷĕ. 4. A separate piece or division, one of the divisions in an orange, jack fruit, cotton-pod, etc. (ಫಲತೂಲೆ Śmd. Dh.; ಫಲವಿವರಣ Śm. 114; ಪಣ್ಣೊತ್ತರ Čt. I, 23; My.; Tĕ. ತೊನೆ, ತೊಲೆ). ತೊಗಲು ತೊಳೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ತೊಳೆಯುವಿಕೆ tŏḷĕyuvikĕ. Washing (Si. 225).

ತೊಳ್ಳು tŏḷḷu. = ಟೊಳ್ಳು. (My.).

ತೊಳ್ಳೆ tŏḷḷĕ. = ಟೊಳ್ಳೆ, (ತೊಱಲು), ತೊಱಳೆ, (ಸೊಳ್ಳೆ). A hollow, a hole, a cavity (My.; M.; T. ತೊಳ್ಳೈ; T. ತೊಳ್ಳು, to make a hole with any instrument; see ತೊಟ್ಟೆ 1 and ತೊಱೆ 2; M. ತೋಕ್ಕು, to bore a hole; Tĕ. ತೊಲ್ಲೆ, pithless grain, see ಜೊಳ್ಳು). **2,** deficit, debt (My.). — ತೊಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿನವ. -ಕ-. A man with a sunken eye (My.). — ತೊಳ್ಳೆ ಪಳ್ಳೆ. dupl. (My.). — ತೊಳ್ಳೆಮನುಷ್ಯ. A man who has debts (My.).

ತೋಱ್ tŏḷ. = ತುಱ್ 3. See ತೊಱ್ತುಱ್.

ತೋಱಕಲ್ tŏḷakal. The act of turning, wandering, etc. (ತೊಱಲ್ವುದು Śmd. I, o. r. ತೊಱಕಲ್).

ತೋಱಲ್ tŏḷal. = ತೊಱಲು. To move round; to go or turn round, to revolve; to roam or wander about; to get perplexed or bewildered, etc. (ಭ್ರಮೆಗೊಳ್, ಗರವಟ್ಟಿಗೆವರ್ Śmd. I; ಭ್ರಮಣ Śmd. Dh.; Čpr. 3, 69; 6, 25; 8, 10; J. 2, 45; 6, 8; 21, 55; Rśv. 13, 101). ತೊಱಲ್ದು (Bp. 54, 39). ತೊಱಲ್ದಂ (Śmd. 49). ಜಾವಮುಂ ತೊಱಲ್ದಂ (157). ಆ ಬನವಿಂ ಬನಮುಂ ಬನಮೆನ್ನದೆ, ತೊಱಲ್ದು, ಪೂಗೊಯ್ದರ್ ಅವರ್ (202). **2,** to roam over, to cross in wandering about (Čpr. 7, 115; J. 16 sum.). **3,** to roll (v. t.; see ಕಣ್ದೊಱಲ್).

ತೋಱಲಿ tŏḷali. Moving round, etc. See ಕಣ್ಣದೊಱಲಿ, ಜಕ್ಕನ್ದೊಱಲಿ. — ತೊಱಲಿಕಲ್ಲು. A wooden hand-mill to remove the husk from paddy (S. Mhr.).

ತೊಱಲಿಕೆ tŏḻalikĕ. Wandering about, etc. (Bh. 1, 20, 56; Râm. 2, 7, 3; My.).

ತೊಱಲಿಚು tŏḻaliču. = ತೊಱಲಿಸು. To cause to roam about, to send about (Râm. 3, 2, 16).

ತೊಱಲಿಸು tŏḻalisu. To cause to move round, etc. (J. 32, 39). **2,** to surround. ತೊಱಲಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಮಾಸು (ಕಲಲ Mr. 308).

ತೊಱಲು tŏḻalu. = ತೊೞಲ್. (My.). P. p. ತೊಱಲಿ. ತೊಱಲುವುದು (ವ್ರಜ್ಯೆ, ಅಟಾಟ್ಯೆ, ಪರ್ಯಟನ Nr.). ತೊಱಲಿದರೂ ಬಱಲೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Bp. 12, 47; 16, 16; 35, 9; 40, 70; 54, 12; 57, 65; Bh. 1, 8, 93; 1, 12, 7. — ತೊಱಲಿ ಬಱಲು. To roam about and become wearied (J. 28, 16).

ತೊಱಲುವಿಕೆ tŏḻaluvikĕ. Roaming or wandering about, etc. (Si. 49).

ತೊಱಸು tŏḻasu. 1. To turn round (v. t., as with a ladle, My.; *cf.* ತುಱು 4; see Si. s. ಕುದಿಸು); to row (Abh. P. 13, 66); to nauseate (v. i., as the belly, (My.).

ತೊಱಸು tŏḻasu. 2. Turning round, revolving, rolling; wandering of mind, deviation from rectitude. See ಕಣ್ದೊಱಸು, ತೊಣ್ಡು ತೊಱಸು.

ತೊೞ್ತು tŏḻtu. (Šmd. 49). = ತೊತ್ತು 1. A male or female servant (ದಾಸನುಂ ದಾಸಿಯುಂ Šmd. I; ಪೋಟಿ, ಪೋಟೆ, ಚೇಟಿ, ದಾಸಿ, etc. Hlâ.; T. ತೊಯಿತ್ತಿ, a female slave; ತೊೞು, ತೊೞುವು, ತೊೞಿಮ್ಪು, slavery; ತೊೞು, ತೊೞುವು, ತೊೞಿಲ್, work, action, occupation; see s. ತುೞಿಲ್ 3). ಇವಂ ದೇವರ ತೊೞ್ತು, ಇವಳ್ ದೇವರ ತೊೞ್ತು (Šmd. 109). Plural ತೊೞ್ತಿರ್ (120. 288).

ತೊೞ್ತುೞಿ tŏḻ-tuḻi. (= ತೊತ್ತುೞಿ). The state of being perfectly trodden down, poor, miserable, dejected or faded (ಸೊಪ್ಪಾದುದು Šmd. I; if another derivation be required, *cf.* T. ತೊಯ್, to wither, fade away, be wrinkled or corrugated, pine, be wearied, and see ತುೞಿಕಲ್).

ತೋ tô. 1. = ತುಯ್, etc., ತೋಯು. To become wet or moist; to be dipped in (Bp. 18, 65; Ršv. 8, 122; J. 12, 28; 13, 14; T. ತುಪ್ಪೈ, ತೋಯ್; Tĕ. ದೋಗು). **2,** to wet, to moisten, to dip, to soak, to steep (ಆರ್ದ್ರವಕರಣ Šmd. Dh.; T. ತೋಯ್, M. ತೋಯು; Tĕ. ತೋಚು; Bp. 22, 35; J. 19, 34). P. p. ತೋದು (also My.). — ತೋ ತೋ. rep. (Bp. 33, 9).

ತೋ tô. 2. (= ಜೋ 2, ತೋಕೆ). — ತೋಮಾಲೆ. A garland of flowers (My.; Tĕ.).

ತೋಕ tôka. *Offspring, children.*

ತೋಕು tôku. To beat, to strike (Bh. 3, 19, 21; 7, 17, 26; Tu. ತೋಕು, collision; ತೊಯ್, to strike, beat; *cf.* ತೊಳಸು 1). ಬೊಬ್ಬೆಯ ತೋಕು. = ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆ. (Râm. 6, 44, 52).

ತೋಕುಳಿ tôkuḻi. The act of dipping, steeping, (tanning, V. 34, 118).

ತೋಕೆ tôkĕ. = ಸೋಗೆ. Anything that hangs down (T.): a tail (Tĕ.; T. ತೋಗೈ, M. ತೋಗೆ, a feather, especially of a peacock; a peacock's tail; a tail; Tĕ. ತೋಗು = ತೂಗು; Tu. ತೋಕೆ, a slope, declivity; M. ತೋಕ್ಕೆ, a bunch; ತೋಂಗಲ್, drapery; a pendulous ornament, = Mhr. ತೋಂಗಲ; see ತೊಂಗಲ್). — ತೋಕೂರು. -ಊರು. N. See Prv. s. ರೇಕೆ.

ತೋಕೆ tôkĕ. A woman who has children. See ಜೀವ-.

ತೋಕ್ಮ tôkma. A young green blade of corn, especially of barley, *green or unripe barley. Cf.* ತೊವಲ್ 2?

ತೋಚಿಕೆ tôcikĕ. Appearing; occurring to the mind (My.).

ತೋಚು tôču. (= ತೋಱಿಸು). To cause one's self to appear: to appear, to seem, to occur to the mind (My.; Tĕ.; see ಜೂಪು 1). ನನಗೆ ಹೀಗೆ ತೋಚುತ್ತದೆ, so it seems to me (My.). See B. 4, 63. 95; Si. 73. 388.

ತೋಜೆ tôjĕ. (= ತೋಲ್ 2, q. v.). Way, manners (Râm. 6, 45, 36).

ತೋಟ tôṭa. = ತೋಣ್ಟ. A garden (C.; ಕಾನನ, ವನ Si. 118; Tĕ. ತೋಟ; T., M. ತೋಟ್ಟ; M. also ತೊಡಿ, ತೊಡಿಗೆ; T. also ತೊಡು; M. ತೊಡುಗೆ, ತೊಡುವೆ, an enclosure, compound; T. ತೋಟ, ತೊಡುವು, an enclosed ground adjoining a house; ತುಡವೈ, a cultivated high ground; a flower garden). ತೋಟದ ಮೂಱನಿಗೆ ಯಾತಱ ಸಿರಿ? ಅನ್ದರೆ ನೇತಾಡುವ ಎರಡು ಬದನೇ ಕಾಯಿಯಾ ಸಿರಿ. — ತೋಟ ಮೂಱು ಮೊೞ, ಕಾಯಿ ಆಱು ಮೊೞ. — ತೋಟ ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಆಡನಿರಿಸು, ನಾಡು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಕೊಂಕಣಿಯನಿರಿಸು. — ತೋಟ ಹಾೞಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೋತೀ ಮೋಱೆಯ ಕಾಯಿ ಹುಟ್ಟಿತು (Prvs.). See Si. 118; B. 5, 195; ಪೂದೋಟ; Prv. s. ಬೇಲಿಗಾಱ. — ತೋಟಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. The act of watching a garden (J. 20, 5). — ತೋಟ ತುಡಿಕೆ. dupl. A garden and what belongs to it (My.). — ತೋಟದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ತೋಟ tôṭa. = ತೋಟಿ. (My.).

ತೋಟಕ tôṭaka. *N. of a vritta* (Čh.).

ತೋಟಗಾಱ tôṭa-gâḻa. A gardener (My.).

ತೋಟವಳ tôṭa-vaḷa. = ತೋಟವಾಳ, q. v.

ತೋಟವಾಳ tôṭa-vâḷa. A gardener (Ršv. 10, after 5, o. r. -ವಳ).

ತೋಟಿ tôṭi. 1. A hand-to-hand conflict, an affray; a scuffle, a struggle; fight, a quarrel (ತೊಡಕು Bhn. 16, o. r. ಹೊಡಕು; Tĕ. ತೊಡರು = ಪೋರಾಡು, ಯುದ್ಧಮು ಚೇಸು). ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿಹ ತೋಟಿ ತಪ್ಪಿ ವೀರಾವೇಶದಿನ್ದ ತನ್ನಿಚ್ಛೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಬಹಳ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವವನು (ಅತ್ಯಸ್ತೀನ Si. 283). See Čpr. 8, 56; Bh. 1, 6, 17; 1, 8, 1; 2, 3, 3; 2, 13, 47; 3, 13, 17; 3, 18, 38; J. 21, 44; 24, 35. — ತೋಟಿಗೆಯ್. To come to a hand-to-hand fight (Ršv. 13, 84).

ತೋಟಿ tôṭi. 2. An inferior village servant, especially one who performs the lowest offices, a sweeper, a scavenger, etc. (My.; T., M. ತೋಟ್ಟಿ; Tĕ. ತೋಜೆ, ತೋಟಿ, ತೋಟಿಗ).

ತೋಟಿ tôṭi. Gulping eagerly and largely (Mhr. ಘೋಟಾ; Bh. 1, 10, 33).

ತೋಟಿಕಾಱ tôṭi-kâḻa. A hand-to-hand fighter (Bh. 6, 4, 26).

ತೋಟಿಗ tôṭiga. = ತೋಣ್ಟಿಗ. A gardener, a florist (ಮಾಲಾಕಾರ, ಮಾಲಿಕ G.; B. 2, 21. 52).

ತೋಟೆ tôṭĕ. = ತೊಗಟು, etc. (ಶಲ್ಕ G.; My.). See B. 1, 4; ಮೇಲ್ದೋಟೆ.

ತೋಟೆ tôṭĕ. = ತೋಟು. A cartridge (My.; Mhr., H. ತೋಟಾ).

ತೋಡ tôḍa. 1. = ತೊಡೆ 1. (ಪಕ್ಷ Čt. I, 21).

ತೋಡ tôḍa. 2. A kind of white rat that infests crops (My.).

ತೋಡಿ tôḍi. The name of a tune (My.; T., M., Tĕ.).

ತೋಡಿಸು tôḍisu. To cause to dig or burrow (My.; Bp. 31, 14).

ತೋಡು tôḍu. 1. To go out, to come forth;—to cause to go out: to take water out of a large vessel with a small one, to bale out water, to put rice from one vessel into another one or in another place, to wind thread from one spool upon another one, to remove, as ear-wax, etc. (ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ Šmd. Dh., Šm. 91; My.; Tĕ.; T., M. ತೋಣ್ಡು; *cf.* ಕೊಡೆ 2).

ತೋಡು tôḍu. 2. To dig; to excavate a hole, to burrow (My.; Tĕ.; T., M. ತೋಣ್ಡು; *cf.* ಟೊಣೆ 2, ತೊಳೆ 3). ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕೆ ಮನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prvs.). See Bp. 31, 6. 8; 47, 10; B. 3, 112; Si. 83. 91. **2,** to bury, as an arrow in a victim (J. 12, 46). **3,** to penetrate, as the breast (Bh. 3, 10, 49).

ತೋಡು tôḍu. 3. A water-course. (My.; M., Tu.).

ತೋಡು tôḍu. 4. (fr. ತುಡು, Šmd. 250). Joining: putting (an arrow) to (the bow, Abh. P. 9, 63). **2,** a pair; an equal; equality, resemblance, etc. (ಯುಗ್ಮ Šmd. Dh.; ಪೋಲ್, ಅನ್ತೆ, ಪಡಿ, ಸಾಮ್ಯ Čt. I, 88; ಒರೆ, ದೊರೆ, ತೊಣೆ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 25; ಜೋಡು, ಜೋಳಿ, ಜವಳಿ, ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಯುಗ, ಸಾಮ್ಯ 91; Abh. P. 4, 119; Ršv. 5, after 114; My.; Tĕ. ತೋಡಿ, ತೋಡೆ, joint, fellow; with, together; ತೋಯ, company; ದೋಯಿ, couple, pair; T. ತೋಡು, a crowd; ತೋೞಿ, a companion; ತೋಯ್, ತುವೈ, M. ತೋಯು, to unite; see ತುಡು 1, ತುೞಿಲ್ 1). — ತೋಡುವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. A double blow (Bh. 3, 10, 52).

ತೋಡು tôḍu. An expedient (My.; Mhr. ತೋಡ).

ತೋಡೆ tôḍĕ. 1. A ring of gold, etc., for the wrist, and also for the ankle (Mhr., H., Tĕ. ತೋಡಾ; My.; Si. 219. 220).

ತೋಡೆ tôḍĕ. 2. Little, few; a little, somewhat (Mhr., H. ಥೋಡಾ; My., Tĕ.).

ತೋಣ್ಟ tôṇṭa. (Šmd. 48). = ತೋಟ. ಕಾಯ ತೋಣ್ಟ (ಶಾಕ ಶಾಕಟ, ಶಾಕಶಾಕಿನ, ಬಾಡು; ಕಬ್ಬು ಮೂಲಗೆ ಇವು ಮೊದಲಾದ ತೋಣ್ಟಂಗಳ್ (ಶಾಕಿನ); ಪೂವಿನ ತೋಣ್ಟ (ಪುಷ್ಪವಾಟಿ Hlâ.). — ತೋಣ್ಟದಾಯ್ಯ. -ಆಯ್ಯ. N. of the author of the Kannaḍa Šabdamanjari (Šm. 1). — ತೋಣ್ಟದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ್. N. (Šmd. 125, not in all MSS.). — ತೋಣ್ಟಿವೆಸಂಗೆಯ್. -ಬೆಸಂಗೆಯ್. To cultivate a garden (Čpr. 1, 86).

ತೋಣ್ಟಿಗ tôṇṭiga. = ತೋಟಿಗ. ತೋಣ್ಟಿಗಂ (Šmd. 48. 283).

ತೋತಾಯ tôtâya. ತೋತ್ರಾಯಾ. A fabrication; a counterfeit pretender to the throne; an imposter (Mhr. ತೋತಯಾ; B. 5, 69. 70).

ತೋತ್ತರ tôttara. Tbh. of ಸ್ತೋತ್ರ. (My.; T. ತೋತ್ತಿರ).

ತೋತ್ರ tôtra. *A goad for driving cattle.*

ತೋದ tôda. Striking, guiding, driving, etc.; sharp, shooting or pricking pain. See ಪ್ರ-.

ತೋದನ tôdana. Striking, etc.; *a goad for driving cattle;* pain.

ತೋದು tôdu. 1. An expedient (My.; T. ತೂದು; *cf.* ಚೂಟಿ No. 2; ತೋಲ್ 2).

ತೋದು tôdu. 2. P. p. of ತೋ 1, q. v.

ತೋದುಗಾಱ tôdu-gâṟa. A man fertile in expedients (My.).

ತೋದ್ಯ tôdya. To be struck, fit to be beaten. See ಆ-.

ತೋಪ tôpa. ತೋಫ. = ತೋಪು. A cannon (Mhr., H. ತೋಫ; B. 5, 70. 192. 240).

ತೋಪಖಾನೆ tôpa-khânĕ. ತೋಫ-. A place of cannon and artillery stores, a park (My.; Mhr.).

ತೋಪಡೆ tôpaḍĕ. (A pusher): a carpenter's plane (Tĕ. ತೋಪಡೆ, ತೋಪುಡು; My.; Si. 381; Tĕ. ತೋಪು, a push, etc.; ತೋಪುಡು, pushing, etc.).

ತೋಪಿ tôpi. = ಟೊಪ್ಪಿ, etc. (My.; Tĕ.). See Prv. s. ಪಾಪ.

ತೋಪು tôpu. (= ತೋಹು 1). A clump of trees, a grove, a wood (Bh. 1, 11, 17; 3, 18, 33. 35. 40; My.; Tĕ.; Si. 118. 242; M. ತೋಪ್ಪು; T. ತೊಗುಪ್ಪು, ತೋಪ್ಪು, a crowd; a grove; see s. ತುಮ್ಬು 1, ತೊಂಗಲ್, ತೋಡು 4).

ತೋಪು tôpu. ತೋಫು. = ತೋಪ. (My.; B. 3, 117, 146; 5, 68. 240). ತೋಪು ಹಾಱಿಸು, to fire a cannon; ತೋಪು ಹಾಱು, a gun to be fired (My.).

ತೋಬರ tôbara. = ತೋಬರಿ. (My.).

ತೋಬರಿ tôbari. A horse's mouth-bag (B. 4, 79; Br.; Mhr. ತೋಬರಾ).

ತೋಮ tôma. Tbh. of ಸ್ತೋಮ. (ಒಟ್ಟಿಲ್, ಗುಮ್ಪು, ಗಡಣ, ತೊಪ್ಪೆ, etc. Šm. 54; Kk. 17).

ತೋಮರ tômara. *An iron club or crow; a lance, a javelin.*

ತೋಯ tôya. *Water.* 2, a kind of metrical foot (Čh.).

ತೋಯಜ tôya-ja. Born or living in water. 2, a lotus.

ತೋಯಜನಾಭ tôyaja-nâbha. Vishṇu (My.).

ತೋಯಜಪ್ರಭವ tôyaja-prabhava. Brahmâ (Bp. 1, 41).

ತೋಯಜಭವ tôyaja-bhava. Brahmâ (My.).

ತೋಯಜಮಿತ್ರ tôyaja-mitra. The sun (My.).

ತೋಯಜಾಕ್ಷ tôyaja-aksha. Vishṇu (My.).

ತೋಯಜಾನನೆ tôyaja-ânanĕ. A female with lotus-like eyes (Bp. 32, 42).

ತೋಯಜಾರಿ tôyaja-ari. The moon (My.).

ತೋಯದ tôya-da. Giving water; a cloud.

ತೋಯದವಾಹನ tôyada-vâhana. N. of a king (Abh. P. 10, after 91).

ತೋಯನಿಧಿ tôya-nidhi. *The ocean.*

ತೋಯಪಿಪ್ಪಲಿ tôya-pippali. *The plant Jussiaea repens* Lin.

ತೋಯಾಶಯ tôya-âśaya. *A water-reservoir, a lake,* etc. (ಹ್ರದ, ಮಡು Hlâ.).

ತೋಯಿಸು tôyisu. = ತೊಯಿಸು, etc. (My.). ಗುಬ್ಬಿ ಎಣ್ಣೇ ಕುಡಿದರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತೋಯಿಸೀತೇ? (Prv.).

ತೋಯು tôyu. = ತೋ 1, etc. (My.). P. p. ತೋಯಿದು (My.).

ತೋರ tôra. Bigness, largeness, plumpness, stoutness; greatness, dignity; a stout man; a great man (Mhr. ಥೋರ; My.; Tĕ., Tu.; M. ತೋನೆ, much, greatly; ತುವರು, to be filled up, as wells, etc.; Tĕ. ತೋನ = ಸ್ಥೂಲ; see ತುಮ್ಮು 1, ತುಱುಗು 1). ತೋರಿಹ ಕೆಚ್ಚಲನುಳ್ಳ ಆಕಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, ಪೀವರಸ್ತನಿ Hlâ.). ತೋರನಾದವ ಹಾಱಿನು, ಧೀರನಾದವ ದೂಱಿನು (Prv.). See Bp. 1, 65; 8, 43; 12, 20; 20, 12; 30, 4; 34, 34; 40, 6; 60, 46; J. 3, 11. 28; Šsv. 4, 8; B. 5, 321; Si. 169. 417. — ತೋರಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A large fruit (Čpr. 1, after 101). — ತೋರಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Thick locks of hair (Abh. P. 3, after 133). — ತೋರತಲೆ. A large head (B. 5, 244). — ತೋರ ತೋರ. rep. (Bp. 8, 15). — ತೋರದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. A big thigh (Č. Bp. 47, 14). ಆತನಯ ತೋರದೊಡೆಗಳವು (Šmd. 64). — ತೋರಮತ್ತಿ. = ತೊಱೆ-. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, etc. Si. 132). — ತೋರಮುತ್ತು. A large pearl (Čpr. 6, after 64; Abh. P. 5, 53; Bh. 2, 13, 7; J. 26, 9). ಇಪ್ಪತ್ತೇಱು ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಂ (ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ Mr. 338). — ತೋರಮೊಲೆ. A stout breast (Abh. P. 3, 95). — ತೋರವಣ್. -ಪಣ್. A large ripe fruit (Čpr. 7, 48). — ತೋರವಣ್ಗೊನೆ. A bunch of big ripe fruits (Čpr. 7, 86). — ತೋರವನಿ. -ಪನಿ. A large drop (Čpr. 5, after 19). — ತೋರವೆಣ. -ಪೆಣ. A huge dead body (Abh. P. 9, 186; 13, 38). — ತೋರಹ. -ಅಹ. Being large (Bp. 28, 17). — ತೋರಹತ್ತ. A large, powerful hand (Čpr. 5, 79; Grj. 2, after 106; Šsv. 4, 75). 2, a man with large, powerful hands: a man who is brave in war (ರಣಧೀರ Bhn. 25; Bh. 2, 2, 79. 101; 8, 24, 55). — ತೋರಿಹ. -ಇಹ. Being large (Bp. 60, 67).

ತೋರಂಜಿ tôrañji. (= ತುರಂಜ, etc.). The pumplemose (Mhr. papanas) or shaddock tree, Citrus decumana Lin. (St. & Pl.; Kŏnkaṇi ತೋರಂಜ).

ತೋರಣ tôraṇa. *A festoon suspended across gateways, streets, etc. on festive occasions* (ವಂದನಮಾಲೆ Mr. 200). It is one of the *tatsamas* (Šmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Šm. 77). ಪನ್ನಳಿರ ತೋರಣಂ (Šmd. 216). See Bp. 5, 12; ಕಾಂಸ್ಯ-, ತಳಿರ್ದೋರಣ, ಪಚ್ಚೆ-, ಮಕರ-, ಮಾಲೆ-. — ತೋರಣಂಗಟ್ಟಿಸು. -೦-ಕಟ್ಟಿಸು. To have festoons tied (Čpr. 8, 92).

ತೋರಿತು tôra-itu. = ತೋರಿತ್ತು (Šmd. 96. 183). That which is big, etc. Plural ತೋರಿದುವು (170).

ತೋರಿತ್ತು tôra-ittu 1. = ತೋರಿತು, q. v.

ತೋರಿದ tôrida. A big, etc. man. ತೋರಿದಂ (Šmd. 184).

ತೋಱ್ tôṟ. = ತೋಱು 1. To appear, to be visible; to appear, to seem; to be conspicuous, (to shine); to become visible or come into existence; to occur (ದರ್ಶನ Šmd. Dh.; ಕಾಣಿಸು Šmd. 86 Cm.; ಬರ್ 244 Cm.; T. ತೋನ್ರು, ತೋಱ್ರು, M. ತೋನ್ನು; Tu. ತೋಜ್; see ಜೂಪು 1). **2,** to show; to exhibit; to evince. P. p. ತೋರ್ದು (Bp. 56 sum.). ತೋರ್ದಪಂ (39, 39). ತೋರ್ಪಂ (Šmd. 275). ತೋರ್ಪುದು (Šmd. 26. 230). ತೋರ್ಕೆ (270). ತೋರ್ಕುಂ, ತೋರ್ಕುಂ (Šm. 15. 19; Ršv. 2, 49; Čh. v. 111). ತೋರ್ಪ (Čh. v. 16; Mr. 327; Bp. 51, 39; Ršv. 2, 37). ತೋರ್ಪೆಂ (Ršv. 5, 129. 132). ತೋರ್ದತ್ತು (11, 67). For the v. i. and v. t. see further Šmd. 86. 244; Čpr. 1, 93; 2, 2; 4, 14; Bp. 22, 65; Šm. 9. 63; Č. Bp. 5, 48. 52; 11, 4; Kk. 16; Ršv. 6, after 11; 11, 2; 13, 14. 17; J. 28, 30; ಒಣಗುದೋಱ್, ಒಳ್ನುಡಿ-, ತಿರುಳು-, ಪರಿಣತೆ-, ಮುತ್ತ-, ಮೆಯ್-, ಮೆಲ್ನುಡಿ-.

ತೋಱಡ tôṟaḍa. See s. ತೋಱು 2.

ತೋಱಿಕೆ tôṟikĕ. = ತೋರ್ಕೆ. Appearance; sight (Râm. 1, 8, 2; My.). **2,** seeming, conjecture, opinion (My.). **3,** exhibiting, exhibition (see ಕೆಯ್ದೋಱಿಕೆ). ತೋಱುವ ತೋಱಿಕೆಗಳಲಿ ಸಂಗವೆನಗಿಲ್ಲ (Abhâ. 6, 23).

ತೋಱಿಸು tôṟisu. (= ತೋಱು). To make appear; to show; to evince (Bh. 3, 13, 18; J. 27, 9; 29, 38; Bp. 60, 40; Dp. 150, 7; My.; B. 3, 33; 4, 16; 5, 73. 198. 234; Si. 71. 296). (ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು) ತೋಱಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಗುರು ಏಱಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). **2,** to cause one's self to appear, to appear; to occur (Šmd. 131; ಕಾಣಿಸು Cm.).

ತೋಱಿಸುವಿಕೆ tôṟisuvikĕ. Showing, etc. (Si. 55. 230).

ತೋಱು tôṟu. 1. = ತೋಱ್. P. p. ತೋಱ್ (C.). ಎಲೆ, ಸರ್ವೇಶ, ನಿನ್ನ ನಿಜಮಂ ತೋಱು! (Šmd. 155). ಒರ್ವನಿನ್ದು ಅಭಿನವಬ್ರಹ್ಮಂ ಗಡ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ ತೋಱುವಂ... ಕೇಶವಂ (301). ಲಿಪಿಭೇದದಿಂ ಪಲವಾಕಾರಮಾಗಿ ಕಣ್ಗೆ ತೋಱುವ ಅಕ್ಕರಂ ಚಾಕ್ಷುಷಮೆಮ್ಬುದು (11; Mdb. ತೋರ್ಪ). ಜಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋಱ್ ಬಾಳ್ವಿ ಪಾರ್ವಂ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ Hlâ.). ನನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಹೀಗೆ ತೋಱುತ್ತದೆ, ನನಗೆ ಹೀಗೆ ತೋಱುತ್ತದೆ (My.). See Čh. v. 25. 245; Čpr. 1, 68; 2, 60. 61; Bp. 1, 50; 4, 12; 5, 57; 22, 55; 24, 13; 26, 21; 31, 10; 40, 44; 44, 10; 50, 77; 51, 80; 52, 13; 57, 80; 58, 61; 61, 12. 23; Bh. 1, 8, 9; 1, 10, 32. 37; 2, 13, 47; 3, 13, 26; Ršv. 2, 35; 5, 118; 6, after 11; 9, 22; 13, 89. 91. 102; Prll. 3, 31; Si. 72. 115. 234; J. 1, 10; 3, 21. 41; 28, 33. 44; Dp. 148, 5; 150, 8; B. 4, 157; ಒಳಗುದೋಱು, ಕೆಮ್ಪು-, ಚಿಬ್ಬು-, ದಾರಿ-, ನರೆ-, ಬೆಳ್ಪು-, ಮುಪ್ಪು-, ಸರನ್-, ಹಾಯಿ-. — ತೋಱಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let appear (B. 5, 233; G. 42). — ತೋಱಿ ಬರು. To appear (B. 5, 1. 10). — ತೋಱ್ ಬರು. = ತೋಱಿ ಬರು. (My.).

ತೋಱು tôṟu. 2. = ತೋರ್. Appearing; showing. — ತೋಱಡ. -ಅಡ. = ತೋಱಡವು. (My.). — ತೋಱಡವು. -ಅಡವು. A sort of mortgage, conditionally conveying lands, etc. as property by pointing them out as security (My.). — ತೋಱು ಬೆರಳು. The fore-finger, the index. ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮುತ್ತು ತೋಱು ಬೆರಳು ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅನ್ತರ (ಪೈತ್ರ G.). — ತೋಱು ಮೊಗ. The side (of a house, etc.) that is turned towards one (My.). — ತೋಱುಮ್ಬೊಣೆ. -೦-ಪೊಣೆ. (Šmd. 204). = ತೋಱಡವು (?).

ತೋಱುವಿಕೆ tôṟuvikĕ. Appearing (Si. 40).

ತೋರ್ tôṟ. = ತೋಱು 2. — ತೋರ್ಪಡು. To appear; to become conspicuous (Ršv. 6, 2; J. 31, 50).

ತೋರ್ಕೆ tôṟkĕ. (Šmd. 248). = ತೋಱಿಕೆ. Appearing, etc. (ತೋರ್ಪು Šmd. II, o. r. ತೋರ್ಪೆ; Čt. I, 37; Kk. 87;

My.). — ತೋರ್ಕೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To appear; to become conspicuous (Ršv. 5, 128). ತೋರ್ಕೆವಡೆದ ಕಾನ್ತಿ (ತೆಱಮ್ಬೊಳೆದುದು Kk. 55).

ತೋರ್ಪು tôṟpu. = ತೋರ್ಕೆ, q. v. (Čt. I, 37; Kk. 87).

ತೋರ್ಪೆ tôṟpĕ. = ತೋರ್ಕೆ, q. v.

ತೋಲ್ tôl. 1. ತೋಲು. = ತೊಗಲ್, etc. (ಸಮ್ಮ, ತೊವಲ್ Kk. 46; ತೊವಲ್, ಸಮ್ಮ, ಕಡವಸ Šm. 32; ಕಡವಸ 106; My.; Tĕ., T., M.). See ಪಸ್ಡೋಲ್. — ತೋಲ ಬಾವಲಿ. = ತೊಗಲ ಬಾವಲಿ. (C.).

ತೋಲ್ tôl. 2. (= ತೋಜಿ). A way, a road (ದಾರಿ Šm. 106; Tĕ. ತೋಲ್ಯ, ತೋವೆ, ತ್ರೋವೆ, ದ್ರೋವೆ, a way, road, means, expedient = ದಾರಿ, ರೀತಿ; T. ತುಱೈ, ತೂಮ್ಬು, a road, way = ವಱಿ; a narrow, difficult way, see ತುಮ್ಬು 1; *cf.* ತೋದು 1).

ತೋಲ tôla. Weighing; weight; heaviness (B. 3, 79; My.); a weight of gold or silver amounting to 210 grains; = ತುಲೆ, etc., a Rupee's weight, a Tŏla (My.).

ತೋಲಿ tôli. See ಪ್ರ-, and *cf.* ತೋಲ್ 2.

ತೋಲೆ tôlĕ. (fr. ತೋಲ್ 1). A film over the eye, cataract (My.).

ತೋವೆ tôvĕ. = ತೊಗೆ. (My.). See Prv. s. ಮದುವೆ.

ತೋಷ tôsha. Satisfaction, gratification, contentment; joy, pleasure, happiness, hilarity (ಗಹಗಹಿಕೆ Bhn. 15). See ಸನ್-.

ತೋಷಣ tôshaṇa. The act of satisfying; satisfaction; gratification; pleasing, delighting. (Bp. 20, 38).

ತೋಷಿ tôshi. Satisfied or contented with, pleased with; satisfying, gladdening. See ಪರಿ-.

ತೋಷಿತ tôshita. Satisfied, gratified, appeased, pleased. See ಸನ್-; Ršv. 10, 5.

ತೋಷಿಸು tôshisu. To be gratified, delighted, pleased, etc. (Dp. 53, 4; My.).

ತೋಷೇಖಾನೆ tôshê-khânĕ. A treasury (My., also ತೋಷೀಖಾನೆ; Br., H. ತೋಷಾಖಾನಾ).

ತೋಸು tôsu. = ತೊಯಿಸು, etc. (My.). ತೋಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು (ನಾಮ್ಬು G.).

ತೋಸ್ತಾನು tôstânu. = ದಸ್ತಾನು, ದೋಸ್ತಾನು. A cartridge box; a leather pouch (My.; Br. ತೋಸ್ತಾನಂ, H. ತೋಜ್ದಾನ್).

ತೋಹಡಿಕೆ tôhaḍikĕ. (ಬಗಡಿಕೆ Bhn. 45, o. r. ಓಹರಿಕೆ = ಬಗಡಿಕೆ).

ತೋಹು tôhu. 1. (= ಕೋಪು). A hedge; a thicket (ಬೇಲಿ Mr. 380; Bh. 3, 13, 17; 3, 23, 10); a throng, a crowd (Bh. 2, 2, 78; 9, 2, 43).

ತೋಹು tôhu. 2. Deceiving, deceit (J. 2, 5; Râm. 4, 3, 15); lurking (*cf.* ತುಱುಗು 1). **2,** a lurking place, an ambush, for watching animals (Bp. 18, 2; Singirâja 28, 34. 35). **3,** the act of decoying. ತೊಱಿಲದ ಅಡವಿಗಳಿಲ್ಲ, ತೋಹಿಗೆ ಸಿಲುಕದಿಹ ಮೃಗವಿಲ್ಲ, ಬೇಟೆಯೊಳ್ ಅಲಗುಗಾಣಿಸದಿರ್ದ ಮೃಗವಿಲ್ಲ (Râm. 3, 8, 39). — ತೋಹಿನ ಮೃಗ. A tame animal used to seduce wild ones, a decoy-animal (J. 6, 37). *Cf.* ಸೋಹುಮ್ಮೃಗ, ದೀಹದ ಮೃಗ.

ತೋಳ್ tôḷ. = ತೋಳು. The arm (ಭೀಮ Mr. 512; T., M.). ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ (Šmd. 18). ತೋಳ್ಗೆ (93). ಇರ್ವರೆ ತೋಳ್ಗಳ್ ಅಲ್ತೆ ನೃಪತಿಗೆ ರಣದೊಳ್ (57). ತೊಡೆ ತೋಳ್ಗಳ್ (Ršv. 9, 22). ಕಡೆವಡೆದ ತೋಳ್ಗಳ್ (5, after 120). ತೋಳ (Šmd. 142. 275; Bh. 1, 10, 37; Ršv. 6, after 11; J. 30, 19; Dp. 148, 1). ತೋಳಂ (Bp. 47, 29). ತೋಳಿರಡು (47, 58). See Čpr. 1, 95; 2, 43; Bp. 57, 24; ಇನ್ದೋಳ್, ನಿಡಿ-, ನಿಡು-, ನಳಿತೋಳ್. — ತೋಳಾಟ. -ಆಟ. (Šmd. 84). Playful movements (of small children) with their arm or arms (My.). — ತೋಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To perform ತೋಳಾಟ. See Prv. s. ಎಳೆಯವ. — ತೋಳ್ಕಟ್ಟು. A bracelet worn on the upper arm (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Hlâ.). — ತೋಳ್ಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To slap one's arm (J. 12, 5). — ತೋಳ್ದಲೆ. -ತಲೆ. The shoulder (ಮುಯ್ವು, ಭುಜಾಗ್ರ Kk. 67; ಭುಜದ ತುದಿ, ಮುಯ್ Šm. 71; ಮುಯಿಬು, ಭುಜಾಗ್ರ Ss.). — ತೋಳ್ದೀಟೆ. -ತೀಟೆ. The itching or itching desire of (one's) arm (J. 14, 1). — ತೋಳ್ಮೊದಲ್. The armpit (Čpr. 7, 102). — ತೋಳ್ವಲ. -ಬಲ. (Šmd. 386; Kk. 99). Strength of the arm (Čpr. 5, 94). 2, a man with a strong arm. — ತೋಳ್ವಲೆ. -ಬಲೆ. The arms considered as a net (Abh. P. 14, 200). — ತೋಳ್ವಲ್ಮೆ. -ಬಲ್ಮೆ. (Šmd. 81). Strength of the arm. — ತೋಳ್ವಸುಗೆ. -ಪಸುಗೆ. The act of separating or spreading out the arms (for embracing, Abh. P. 12, 60). — ತೋಳ್ಪಾಸ. -ಪಾಸ. The arms considered as a rope (Ršv. 9, 32). — ತೋಳ್ವೆರಗು. -ಬೆರಗು. (? Čpr. 2, 1). — ತೋಳ್ವೊಯ್. -ಪೊಯ್. To strike or slap one's arm (J. 13, 42; 20, 60).

ತೋಳ tôḷa. A wolf (ಅರಣ್ಯಶ್ವನ್, ಕೋಕ, ಈಹಾಮೃಗ, ವೃಕ Hlâ., Nr., Mr. 159; Si. 168; ಕೋಕ, ವನಾಶ್ವ Nn. 128; C.; Tĕ. ತೋಡೇಲು; T. ತೋಣ್ಡಾನ್, a kind of wolf). ಕುಱೀಹಿಣ್ಡಿಗೆ ತೋಳ ಹಾಱಿದ ಹಾಗೆ. — ತೋಳ ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಆಳಿಗೊನ್ದು ಕಲ್ಲು. — ತೋಳ, ತೋಳ, ಕುಱಿ ಕಾಯುತ್ತೀಯಾ? ಅನ್ದರೆ ಸಮ್ಬಳವಿಲ್ಲದೆ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prvs.). See Bh. 1, 8, 72; B. 2, 18; 5, 252.

ತೋಳು tôḷu. = ತೋಳ್. (ದೋಸ್, ದೋಷನ್, ಪ್ರವೇಷ್ಟ, ಭುಜ, ಬಾಹು, ಭುಜೆ Hlâ., Nr., Mr. 321, Si. 210; C.). ಉರದ ತೋಳ ಸನ್ಧಿ (ಜತ್ರು); ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlâ.). ತೋಳ ಮೊದಲುಗಳೆರಡೂ (ಕಕ್ಷಗಳು); ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಹಿತಮಹ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣಿನಲ್ಲಿ ಪೌರುಷಮೆನಿಸುಗು (Nr.). ವೀಣೆಯ ದಣ್ಡಿಗೆತೋಳು (ವೀಣಾದಣ್ಡ Si. 63). ತೋಳುಗಳು (212). ತೋಳಿಗೆ (My.), ತೋಳಂಗೆ (Mr. 321), ತೋಳಿನ (My.). ಕಾಲಿಲ್ಲದೇ ಹರಿಗು, ತೋಳಿಲ್ಲದೇ ಹೊಱುಗು, ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉಲಿವದು (running water, Sp.). ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮೂಱಿನಾದ (Prv.). **2,** the head branch of a tree (My.). — ತೋಳ ಬನ್ದಿ. A bracelet worn (by women) on the upper arm (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Nr.; Grj. 3, after 91; Bp. 14, 4; My.). — ತೋಳ ಬಾಪುರಿ. A padaka tied to the upper arm (My.). — ತೋಳ ಮಣಿ. A jewel tied to the upper arm (Bp. 61, 27). — ತೋಳ ಮೊದಲ್. = ತೋಳ್ಮೊದಲ್. (Abh. P. 1, 103; 3, after 133). — ತೋಳುತೊಡಿಗೆ. = ತೋಳ ಬನ್ದಿ. (ಕೇಯೂರ, etc. Si. 220). — ತೋಳುಮರ. The two pieces of wood that connect the pole of a cart with the front seat, the bands of a carriage pole (Si. 277; My.). — ತೋಳುವಲ. -ಬಲ. = ತೋಳ್ವಲ No. 2. (Bh. 1, 8, 1).

ತೋಳೆ tôḷĕ. The large bat called flying fox (?). — ತೋಳೆವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A flock of tôḷĕs (Abh. P. 13, 47).

ತೌ tau. For Kannada terms appearing with this initial syllable in writ see s. ತವ or ತವು, *e. g.* ತೌಂಕಲ್ = ತವುಂಕಲ್, ತೌಗೆ = ತವುಗೆ, ತೌಡು = ತವಡು, ತವುಡು.

ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ taurya (fr. ತೂರ್ಯ)-trika. (= ತೌರ್ಯತ್ರಯ). *Union of song, dance and instrumental music.*

ತೌಳವ taulava. (fr. ತುಳು). Relating to the Tulu country (Bh. 1, 19, 21).

ತ್ತು ttu. = ತು 1, No. 2. (Śmd. 95. 96). See also ಉನ್ನತ್ತು.

ತ್ಯಕ್ತ tyakta. *Left, resigned, forsaken, abandoned; thrown away; given.*

ತ್ಯಕ್ತಾಗ್ನಿ tyakta-agni. *A Brâhmana who has neglected his household fire.*

ತ್ಯಜ tyaja. = ತ್ಯಜನ. (ವಿಸರ್ಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 62; ಪ್ರಕೃತಿ, ಬಿಡುವುದು 111; ಕಳೆವುದು 150; ಬಿಡುವುದು 157. 166).

ತ್ಯಜನ tyajana. Leaving, quitting, abandoning; giving away; giving; excepting. See ನೀಗು.

ತ್ಯಜಯಿಸು tyajayisu. = ತ್ಯಜಿಸು. (ಮೋನ, ಬಿಡುವುದು Nn. 155).

ತ್ಯಜಿಸು tyajisu. = ತೆಜಿಸು. To leave, to quit, to abandon, to renounce, to let go; to discharge, to dismiss; to shun; to give away; to give (ಪ್ರತೀಹಾರ, ವಿಸರ್ಜನ Nn. 100). ಜ್ಞಾನಿ ಬನ್ದರೆ ಮನ್ನಿಸು, ಹೀನ ಬನ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸು (Prv.). See Bp. 37, 18; 51, 35; 52, 26.

ತ್ಯತ್ಕಥನ tyad-kathana. (Śmd. 100). That narration.

ತ್ಯದ್ tyad. That, that person or thing. (Śmd. 100). ತ್ಯದಾದಿ, the pronouns ತ್ಯದ್, ತದ್, ಯದ್, etc. (99. 100).

ತ್ಯಾಗ tyâga. = ತೇಗ. A kind of tree; teak (My.). ಶ್ರೀಪರ್ಣಿಕೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, ಕಟ್ಫಲ, ಕುಮ್ಭಿ, ಕೈಟರ್ಯ ಎನ್ದು, ಕಿಱಿಯ ಸಿವನೀ ಮರ; ಇದನ್ನು ತ್ಯಾಗದ ಮರವೆನ್ದು ಕೆಲವರು ಅನ್ನುವರು (Si. 131). See ನಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ.

ತ್ಯಾಗ tyâga. = ಚಾಗ. Abandoning, forsaking, letting go, renouncing; discharging, dismissing; giving up, resigning; *gift, donation; liberality, generosity; prodigality* (ಕೊಡುವುದು Nn. 37). ಗವುಡೀ ಹಾಡಿಗೆ ತವುಡೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.). See ಇಕ್ಕು, ಇಕ್ರ್ಯ. — ತ್ಯಾಗರಾಜ. N. of a famous Tĕlugu poet (My.).

ತ್ಯಾಗಭೋಗ tyâga-bhôga. Generosity and enjoyment, communicating and enjoying (My.).

ತ್ಯಾಗಿ tyâgi. = ಚಾಗಿ. Leaving, renouncing, etc.; liberal; that has renounced the world; a giver, a donor, a liberal person; a hero. ತ್ಯಾಗೀ ಗುಣ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು (Prv.).

ತ್ಯಾಜ್ಯ tyâjya. = ಚಾಜ್ಜ. To be left, proper to be abandoned, avoided, shunned or removed (Čpr. 1, 45);—part of an asterism or its duration considered as unlucky; an hour astrologically unpropitious, an unlucky hour (My.). 2, resigning, giving up (My.). ತ್ಯಾಜ್ಯಾ ಮಾಡಿ, ವ್ಯಾಜ್ಯಾ ಆಡಿದ (Prv.).

ತ್ಯಾಪೆ tyâpĕ. = ತೇಪೆ. (My.). ಅಱಿವೆಯ ಹಱಿಕೆಗೆ ಗೋಣೀ ತ್ಯಾಪೆ ಹಚ್ಚ್ಯಾರೋ? (Prv.).

ತ್ಯಾವ tyâva. = ತೇವ, etc. (Si. 89. 92. 103; B. 3, 17; 5, 19; My.).

ತ್ಯಾವಿಸು tyâvisu. To moisten, etc. (My.).

ತ್ಯಾವು tyâvu. = ತ್ಯಾವ, etc. (ತೇಮ, ದ್ರವ, ಸಮುನ್ದನ G.; My.).

ತ್ಯಾವೆ tyâvĕ. 1. = ತ್ಯಾವು, etc. (My. occasionally).

ತ್ಯಾವೆ tyâvĕ. 2. An oar, a rudder, a helm. ಹಡಗು ನಡಿಸುವ ತ್ಯಾವೆ (ಅರಿತ್ರ, etc., ಹಡಗಿನ ಗಡಿ Si. 85; *only* in Si.; Mhr. ಥಾಪಾ, a wooden instrument to break clods).

ತ್ರ tra. Protecting. See ಆತಪ-, ತನು-.

ತ್ರಪಿಷ್ಣು trapishnu. Ashamed, modest. See ಅಪ-.

ತ್ರಪು trapu. (= ತಗರ 1, etc.). *Tin;* lead (ಖರ್ಜುರ Mr. 135).

ತ್ರಪೆ trapĕ. Perplexity; *bashfulness, shame;* modesty.

ತ್ರಪ್ಸ್ಯ trapsya. = ದ್ರಪ್ಸ್ಯ. *Thin or diluted curds.*

ತ್ರಯ traya. Triple, threefold, treble; a triad; three (ಮೂಱು Nn. 98). See ಗುಣ-, ಭುವನ-, etc.

ತ್ರಯಗುಣ traya-guna. = ಗುಣತ್ರಯ. (ತ್ರಿಗುಣ Nn. 78).

ತ್ರಯಪರತ್ರ traya-paratra. In the three vêdas and in other knowledge (Bp. 61, 45).

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ trayas-trimśat. Thirty-three.

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ಸುರ trayastrimśat-sura. The thirty-three deities. See ಸುರ.

ತ್ರಯಿ trayi. ತ್ರಯೀ. *A triad.* 2, *the rik, yajus and sâma vêdas collectively,* the triple science.

ತ್ರಯೀತನು trayî-tanu. Having the three vêdas for a body: *the sun.*

ತ್ರಯೀಧರ್ಮ trayî-dharma. *The duty enjoined by the three vêdas.*

ತ್ರಯೋದಶ trayas-daśa. = ತೇರಸ. The thirteenth; consisting of thirteen. 2, thirteen (*i. e.* ತ್ರಯೋದಶನ್).

ತ್ರಯೋದಶಿ trayas-daśi. = ತೇರಸಿ (Čt. II, 61). The thirteenth day of the lunar fortnight.

ತ್ರಸ trasa. *Movable, moving, locomotive;* quivering. 2, the collective body of moving or living beings; animals (ಕ್ರಿಮಿ, ಹುಳುಗಳು Nn. 121).

ತ್ರಸನ trasana. Fear, terror, anxiety; one of the sañčâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ತ್ರಸರ trasara. *A weaver's shuttle.*

ತ್ರಸ್ತ trasta. *Frightened, alarmed; trembling, timid.*

ತ್ರಸ್ನು trasnu. *Timid.*

ತ್ರಾಡನ trâdana. ತ್ರಾಡನಂ ದ್ರುಷ್ಟಕ್ಕು (Mr. 267, o. rs. ದ್ರಷ್ಟಕ್ಕು, ದಷ್ಟಕ್ಕು, ತಷ್ಟಕ್ಕು).

ತ್ರಾಣ trâna. = ತರಣ 2, (ತ್ರಾಣೆ). Protecting; preserving, saving; *protection, a preservative, defence; shelter, help;* armour. 2, (not Sk., but Mhr., My., S. Mhr., etc.) strength, vigour, might, ability (ಬಲ, ಓಜಸ್, etc. Mr. 442; ಶಾಲ, ಶಕ್ತಿ Nn. 20). ತ್ರಾಣವಿದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ ತಾಟಿಸಿಕೊಣ್ಡ (Prv.). 3, capacity: the articles which can be received, freight (ಹಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವ ಬಣ್ಣಾಂ Mr. 408). — ತ್ರಾಣಗುನ್ದಿಸು. -ಕುನ್ದಿಸು. To impair vigour or power (My.; ಜವಗೆಡಿಸು G.). — ತ್ರಾಣಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Power to be impaired (My.). — ತ್ರಾಣಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become strong (My.).

ತ್ರಾಣಲಿಂಗ trâna-linga. The linga of a temple (Bp. 35, 50).

ತ್ರಾಣಿ trâni. One who protects or preserves; one who has strength or power (My.). See ಸನ್-, ಸರ್ವ-.

ತ್ರಾಣೆ trânĕ. = ತ್ರಾಣ No. 2. (B. 3, 27).

ತ್ರಾತ trâta. *Protected, guarded, saved.*

ತ್ರಾಪುಷ trâpusha. (fr. ತ್ರಪು). Made of tin (ತವರಿನದು G.).

ತ್ರಾಮ trâma. Protection. See ಸು-.

ತ್ರಾಯನ್ತಿ trâyanti. *A medicinal plant.*

ತ್ರಾಯಮಾಣಿ trâyamâni. = ತ್ರಾಯನ್ತಿ. *A medicinal plant.*

ತ್ರಾಸ trâsa. = ತರಸ 2. Moving, locomotive; quivering. 2, terrifying, frightening, causing alarm. 3, *fear, terror, anxiety;* vexation, annoyance (Mhr.; My.). 4, killing, destroying (ಕೊಲೆ, ಕೊಲುವುದು Nn. 147). 5, *a flaw or defect in a jewel* (ಮಣಿರೋಚಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ, ರತ್ನಗಳ ಕಾನ್ತಿ ಕೆಟ್ಟಲಿ 147). 6, ತನ್ತ್ರ (ಯನ್ತ್ರಭೇದ, o. r. ತನ್ತ್ರಿಸುವುದು 147). See ಸನ್-.

— ತ್ರಾಸ ಕೊಡು. To cause fear or annoyance, to vex, to harass (B. 5, 67. 109; My.). — ತ್ರಾಸಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be frightened; to be vexed (B. 5, 136; My.).

ತ್ರಾಸಾ trâsâ. A kind of musical instrument. See s. ಪಂಚ ಮಹಾವಾದ್ಯ.

ತ್ರಾಸು trâsu. = ತರಾಸು. A balance (ಏಷಣಿಕೆ, ನಾರಾಚ Nr; Si. 345; ಪಾತ್ರದ Mr. 358; My.; Tĕ.). ಕೂಗಿ ಹೇಬಿದರೆ ತೂಗುವ ತ್ರಾಸು ಕೇಳುತ್ತದೋ? (Prv.).

ತ್ರಾಹಿ trâhi. Protect! save! (Bp. 20, 38; 61, 49; J. 11, 36; Dp. 150, 8).

ತ್ರಿ tri. = ತಿ. *Three.* (Kâvy. IV, 1, 5).

ತ್ರಿಂಶತ್ triṁ-śat (-daśat). Thirty. See ತ್ರಯಸ್-.

ತ್ರಿಕ trika. = ತಿಕ, ತಿಗ. Triple, threefold; trine, forming a triad. 2, *the aggregate of three, a triad.* 3, *the lower part of the spine or regio sacra;* the part about the hips.

ತ್ರಿಕಕುದ್ tri-kakud. ತ್ರಿಕಕುತ್. Three-peaked. 2, *N. of a mountain in the Himâlaya.*

ತ್ರಿಕಟು tri-kaṭu. *The aggregate of three spices, viz. black and long pepper and dry ginger.*

ತ್ರಿಕಟುಕ tri-kaṭuka. = ತ್ರಿಕಟು. (ಓಷ Mr. 138).

ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ tri-kaṇṭaka. *The plant Tribulus lanuginosus* (see ನೆಗ್ಗಿಲ್).

ತ್ರಿಕರಣ tri-karaṇa. = ಕರಣತ್ರಯ. ಮನ-ವಚನ-ಕಾಯ-ತ್ರಯ ಎಮ್ಬ ತ್ರಿಕರಣ (ಕರಣತ್ರಯ Nn. 114).

ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿ trikaraṇa-śuddhi. Purity or rightness of mind, speech and body (My.).

ತ್ರಿಕಸ್ಥಾನ trika-sthâna. *The part below the spine.*

ತ್ರಿಕಾಲ tri-kâla. *The three times: past, present and future;* morning, noon and evening; the present, past and future tenses of a verb. See Bp. 18, 40; 48, 3; 53, 56.

ತ್ರಿಕಾಲಗೋಚರ trikâla-gôčara. One in the range of whose mind the three times come; N. (Čpr. 2, 67).

ತ್ರಿಕಾಲದರ್ಶಿ trikâla-darśi. *Seeing or knowing the past, present and future, omniscient.*

ತ್ರಿಕಾಲವಿದ್ trikâla-vid. Knowing the three times; *a Jaina saint, an Arhat* (ಜಿನೇನ್ದ್ರ Mr. 23).

ತ್ರಿಕೂಟ tri-kûṭa. = ತ್ರಿಕಕುದ್. Three-peaked. 2, *N. of a mountain.* 3, = ತ್ರಿಪುಟೀಸ್ಥಾನ (Bp. 3, 8).

ತ್ರಿಕೆ trikĕ. *A triangular frame or bar across the mouth of a well over which passes the rope of a bucket;* a wooden frame at the mouth of a well, or the upper part of a well; the cover or lid of a well; a frame at the bottom of a well on which the masonry rests. See ಕೆಯ್ರಾಟಿ.

ತ್ರಿಕೋಟಿ tri-kôṭi. Three crores (Bp. 1, 64).

ತ್ರಿಕೋಣ tri-kôṇa. Triangular; a triangle (B. 4, 115; My.).

ತ್ರಿಖಟ್ವ tri-khaṭva. *Three beds collectively;* also fem. ತ್ರಿಖಟ್ವಿ.

ತ್ರಿಗರ್ತ tri-garta. N. of a people inhabiting the modern Lahore; the country of the Trigartas, and their king (Bh. 4, 5, 4).

ತ್ರಿಗುಣ tri-guṇa. = ತಿಗುಣ. The three qualities or constituents of nature and every existing thing, *i. e.* satva, rajas, and tamas (ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮಂಗಳ್ Nn. 14; ಗುಣತ್ರಯ 67; ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮಮೆಮ್ಬ ಗುಣತ್ರಯ 78). 2, consisting of three threads or strings. 3, threefold, three times repeated, thrice, treble; three times. (Čh. v. 288).

ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ triguṇâ-kṛita. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಗುಣಿಸು triguṇisu. To make threefold (Čpr. 9, 54).

ತ್ರಿಜಗ tri-jaga. = ತ್ರಿಜಗತ್. (Bp. 43, 49; 54, 32).

ತ್ರಿಜಗತ್ tri-jagat. The triple world: heaven, the intermediate region, and earth; or heaven, earth, and the lower world.

ತ್ರಿಜಗದ್ಗುರು trijagat-guru. The guru of the three worlds. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ತ್ರಿಜಗನ್ಮಾತೆ trijagat-mâtĕ. Lakshmî (My.).

ತ್ರಿಣ triṇa. Tbh. of ತೃಣ. (Bp. 19, 71).

ತ್ರಿಣಯನ triṇayana. = ತ್ರಿನಯನ. (Grj. 7, 65; 8, 40; see Sp. s. ಈಸ 1).

ತ್ರಿಣೇತ್ರ triṇêtra. = ತ್ರಿನೇತ್ರ. (ರುದ್ರ Mr. 11). See Śmd. 72. 204 (Mdb.). 207; ಅಂಕ-, ಭುವನ-, ಸಬಳ-.

ತ್ರಿತಕ್ಷ tri-taksha. *An association of three carpenters;* also fem. ತ್ರಿತಕ್ಷಿ.

ತ್ರಿತತ್ವಾತ್ಮಕ tri-tatva-âtmaka. Having the nature or form of satva, rajas and tama (Śsv. 5, 58).

ತ್ರಿತನು tri-tanu. Three bodies or forms (Bp. 61, 53).

ತ್ರಿತಯ tritaya. *A collection of three, a triad.* (Nn. 96. 136).

ತ್ರಿತಯಜಾತ tritaya-jâta. A Vaiśya (Mr. 345).

ತ್ರಿತಾಪ tri-tâpa. = ತಾಪತ್ರಯ. (Rśv. 1, 11).

ತ್ರಿದಣ್ಡ tri-daṇḍa. The three staves (tied together so as to form one) of a mendicant Brâhmaṇa who has resigned the world. (My.).

ತ್ರಿದಣ್ಡಿ tri-daṇḍi. A wandering mendicant who has resigned worldly pursuits and carries three staves tied together in his right hand; the religious man who has obtained a command over his mind, speech, and body. (My.).

ತ್ರಿದಶ tri-daśa. Thirty. 2, *the thirty-three deities* (11 rudras, 12 âdityas, 1 dyaus, 1 prithivî, 8 vasus); *a deity.* 3, a certain metrical foot (Čh.). 4, heaven.

ತ್ರಿದಶಕನ್ನಿಕೆ tridaśa-kannikĕ. A maiden or nymph of the gods (Bp. 24, 42).

ತ್ರಿದಶದೀರ್ಘಿಕೆ tridaśa-dîrghikĕ. The heavenly lake: *the Ganges.*

ತ್ರಿದಶಧುನಿ tridaśa-dhuni. The Ganges (ವಿಷ್ಣುಪದಿ, ಗಂಗೆ Mr. 413).

ತ್ರಿದಶಪಾಲ tridaśa-pâla. Indra (Mr. 41).

ತ್ರಿದಶಶತ tridaśa-śata. 3000 (Bp. 61, 91).

ತ್ರಿದಶಾಚಾರ್ಯ tridaśa-âčârya. The preceptor of the gods: *Brihaspati.*

ತ್ರಿದಶಾಲಯ tridaśa-âlaya. *The mountain Mêru.* 2, *heaven.*

ತ್ರಿದಶಾವಾಸ tridaśa-âvâsa. *Heaven.*

ತ್ರಿದಶಾಹಾರ tridaśa-âhâra. The food of the gods: *ambrosia.*

ತ್ರಿದಿನ tri-dina. Three days collectively. (Śsv. 2, 99).

ತ್ರಿದಿವ tri-diva. The space within the third sky: *heaven.*

ತ್ರಿದಿವೇಶ tridiva-îśa. Indra. 2, *a deity.*

ತ್ರಿದೋಷ tri-dôsha. Disorder of the three humours of the body, vitiation of the bile, blood and phlegm. (My.).

ತ್ರಿದೋಷಹರ tridôsha-hara. Removing the tridôsha (My.).

ತ್ರಿನಯನ tri-nayana. = ತ್ರಿಣಯನ. Three-eyed: *Śiva* (Bp. 50, 9).

ತ್ರಿನಾಮ tri-nâma. = ಮೂಱು ನಾಮ, q. v. (My.).

ತ್ರಿನಾಮಿ tri-nâmi. One who wears the trinâma (My.).

ತ್ರಿನೇತ್ರ tri-nêtra. = ತ್ರಿಣೇತ್ರ. Three-eyed: Šiva. 2, N. of a prince. 3, three eyes; a third eye (Bp. 24, 71).

ತ್ರಿಪತ್ರಕ tri-patraka. *The tree Butea frondosa.*

ತ್ರಿಪತ್ರಿಣಿ tri-pattriṇi (?). N. of a plant (ಹಿಡಿಹಿಡಿಕೆ, o. rs. ಹಿಡಿ ಹುಡಿಕೆ, ಹಿಡುಹುಡಿಕೆ Mr. 146; for ತ್ರಿಪತ್ರಿಣಿ the MSS. have ತೆತ್ರೆಪತ್ರಿಣಿ, ತಿಪ್ಪತ್ರಿಣಿ, ತಿತ್ರಪತ್ತ್ರಣಿ, ಚತ್ರಪತ್ರಿಣಿ).

ತ್ರಿಪಥ tri-patha. The three paths: the sky, atmosphere, and earth; or the sky, earth, and lower world. 2, a place where three roads meet.

ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿನಿ tripatha-gâmini. = ತ್ರಿಪಥಗೆ. (My.).

ತ್ರಿಪಥಗೆ tripatha-gĕ. *The Ganges.*

ತ್ರಿಪಥೆ tripathĕ. The Ganges (Šmd. 72). 2, Mathurâ.

ತ್ರಿಪದ tri-pada. Three feet; three-footed; having three divisions; etc.; a tripod; three words.

ತ್ರಿಪದಿ tri-padi. = ತಿವದಿ, ತಿವದೆ, ತ್ರಿವದಿ, ತ್ರಿವಳಿ. Three-footed. 2, N. of a metre (Čh.; Mr. 366). 3, the plant Cissus pedata Lam. (ಘೃತಮಣ್ಡಲಿ, ಮಧಾಲವದಿ, ಹಂಸಪಾದಿ Mr. 141). 4, a tripod (ತಿವಟಿಗೆ 208). 5, having three steps: Vishṇu.

ತ್ರಿಪದಿಕೆ tri-padikĕ. = ತಿವಟಿಗೆ, ತಿವದಿಗೆ, ತಿವುದಿಗೆ. A stand with three feet, a tripod.

ತ್ರಿಪದೆ tri-padĕ. = ತಿವದೆ, q. v. (Šmd. 342). Sk. ತ್ರಿಪದೆ (ತ್ರಿಪದಾ) = ತ್ರಿಪದಿ No. 3; and: three-footed; having three divisions (as a stanza).

ತ್ರಿಪದೋನ್ನತಿ tripada-unnati. N. of a vritta (Čh.).

ತ್ರಿಪಾದ tri-pâda. An asterism (nakshatra) of which three-fourths are included under one sign of the zodiac.

ತ್ರಿಪಾದಿ tri-pâdi. = ತ್ರಿಪಾದ. Such asterisms are considered to be very inauspicious; they are six in number: the 3rd (ಕೃತ್ತಿಕಾ), 7th (ಪುನರ್ವಸು), 12th (ಉತ್ತರಾ), 16th (ವಿಶಾಖಾ), 21st (ಉತ್ತರಾಷಾಢ), and 25th (ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರೈ, My.).

ತ್ರಿಪುಟ tri-puṭa. = ತಿವುಡೆ, ತ್ರಿಪುಟೆ, ತ್ರಿವಿಡೆ, ತ್ರಿವುಡೆ. Triangular. 2, a musical tâla that requires three beatings (My.; Tĕ.).

ತ್ರಿಪುಟೀಸ್ಥಾನ triputi-sthâna. The centre between the eye-brows (My.).

ತ್ರಿಪುಟೆ tri-puṭĕ. = ತಿಗಡೆ, etc. *Indian jalap, Convolvulus turpethum* R. Br. 2, *small cardamoms.* 3, = ತ್ರಿಪುಟ No. 2 (My.).

ತ್ರಿಪುಣ್ಡ್ರ tri-puṇḍra. A sectarian mark consisting of three lines made on different parts of the body by Šaivas and Vaishṇavas (My.; Bp. 1, 53; 3, 26; 46, 62; 50, 44).

ತ್ರಿಪುರ tri-pura. Three strong cities of gold, silver, and iron, in the sky, air, and earth, built for an Asura and destroyed by Šiva (Bp. 58, 41; ಖಪುರ Nn. 102; ದೈತ್ಯಲೋಕ Mr. 32). 2, N. of that Asura.

ತ್ರಿಪುರಾನ್ತಕ tripura-antaka. *Šiva.*

ತ್ರಿಪುರಾರಿ tripura-ari. Šiva (Bp. 59, 2).

ತ್ರಿಪುರುಷ tri-purusha. The three purushas or males: Brahmâ, Vishṇu, and Šiva (Bp. 5, 62). 2, three generations of men.

ತ್ರಿಪೌರುಷ tri-paurusha. (Names) extending through three male generations, or father, grand-father, and great-grand-father. (My.).

ತ್ರಿಪ್ರಯೋಗ tri-prayôga. A triple use; the use of repeating a word three times (Šmd. 231).

ತ್ರಿಪ್ರಾಸ tri-prâsa. A kind of alliteration (Ch.).

ತ್ರಿಫಲೆ tri-phalĕ. *The three myrobalans: the fruits of Terminalia chebula* (harîtaki), *Terminalia bellerica* (vibhîtaka), *and Phyllanthus emblica* (âmalaki). See s. ತಾಱೆ & ತಾಱಿ.

ತ್ರಿಭಂಗಿ tri-bhangi. Having three curves or bends. 2, a kind of dramatic attitude. ಏಕಪಾದಕಟಿವೃತ್ತತ್ರಿಭಂಗಿ ಬಾಗೆ ನಲು ನಿಲಕಡೆಯಕ್ಕು (Mr. 82, o. r. ನಿಲುಕಡೆ; Ršv. 11, after 86; Tĕ.).

ತ್ರಿಭಣ್ಡಿ tri-bhaṇḍi. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿಭುವನ tri-bhuvana. The three worlds: sky, atmosphere, and earth; or heaven, earth, and the lower region (Šmd. 168; Bp. 5, 62; 37, 26).

ತ್ರಿಭುವನಾಧೀಶ tribhuvana-adhîša. The ruler of tribhuvana (Šiva, Ššv. 5, 58).

ತ್ರಿಮತ tri-mata. (= ಮತತ್ರಯ). Three systems of religion: smârta or advaita, mâdhva or dvaita, râmânuja or višishṭâdvaita (My.).

ತ್ರಿಮಾತ್ರ tri-mâtra. Having the quantity of three moras or short syllables (Šmd. 19).

ತ್ರಿಮಾತ್ರಕ tri-mâtraka. = ತ್ರಿಮಾತ್ರ. (Šmd. 17).

ತ್ರಿಮಾಸ tri-mâsa. Three months collectively (Ššv. 2, 99).

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ tri-mûrti. The triad of Brahmâ, Vishṇu, and Šiva (My.; Bp. 54, 79).

ತ್ರಿಯಕ್ಷ tri-aksha. (Sk. as ತ್ರ್ಯಕ್ಷ). Triocular; Šiva.

ತ್ರಿಯಕ್ಷರ tri-akshara. (Sk. as ತ್ರ್ಯಕ್ಷರ). Triliteral. 2, a genealogist. 3, a slanderer (ಕೊಣ್ಡೆಯ Mr. 244).

ತ್ರಿಯಕ್ಷವಹ triyaksha-vaha. A bull, an ox (ಎತ್ತು Mr. 178).

ತ್ರಿಯಕ್ಷಸಖ triyaksha-sakha. Kubêra (Mr. 54).

ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ tri-ambaka. = ತ್ರ್ಯಮ್ಬಕ. (Sk.; ಕಿಡಿಗಣ್ಣ Čt. II, 31; Bp. 54, 82). 2, sign for a long syllable (Čh.).

ತ್ರಿಯಾಮೆ tri-yâmĕ. Containing three watches (or nine hours): *night.*

ತ್ರಿಯಾಯುಷ tri-âyusha. (Sk. as ತ್ರ್ಯಾಯುಷ). Threefold vital power or period of life (Bp. 43, 74).

ತ್ರಿರತ್ನ tri-ratna. The three gems: Buddha, the law, and the congregation. *Cf.* ರತ್ನತ್ರಯ.

ತ್ರಿರಾತ್ರ tri-râtra. Three nights collectively; the duration of three nights (Šmd. 157 Mdb.); a festival which lasts three days.

ತ್ರಿರಾತ್ರಿ tri-râtri. = ತಿರಾತ್ರ. Three nights (My.).

ತ್ರಿರೇಖ tri-rêkha. = ತ್ರಿಲೇಖ. Having three lines; a conch (Sk.).

ತ್ರಿಲಿಂಗ tri-linga. Three genders (Šmd. 111). 2, *having three genders: an adjective.* 3, possessing the three guṇas.

ತ್ರಿಲಿಂಗಕ tri-lingaka. *An adjective.*

ತ್ರಿಲೇಖ tri-lêkha. = ತ್ರಿರೇಖ. (Bp. 4, 23).

ತ್ರಿಲೋಕ tri-lôka. = ತ್ರಿಭುವನ. (Šmd. 101).

ತ್ರಿಲೋಕಿ tri-lôki. An inhabitant of the three worlds (Kâma, Čpr. 5, 55).

ತ್ರಿಲೋಕೇಶ್ವರ trilôka-îšvara. Lord of the three worlds; the sun. (Šmd. 74).

ತ್ರಿಲೋಚನ tri-lôčana. Three-eyed: *Šiva* (Bp. 24, 71).

ತ್ರಿವಚನ tri-vačana. The three numbers in grammar (Šmd. 259).

ತ್ರಿವದಿ trivadi. Tbh. of ತ್ರಿಪದಿ (Čh. p. 98).

ತ್ರಿವರ್ಗ tri-varga. An aggregate of three things, etc. 2, *the three objects or pursuits of life: religion or virtue, wealth, and pleasure* (ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮ Nn. 159). 3, *the three conditions of a king or kingdom: progress* (vṛiddhi), *remaining stationary* (sthâna), *and decline* (kshaya).

ತ್ರಿವಲಿ tri-vali. ತ್ರಿವಳಿ. = ತಿವಳಿ. Three folds of skin or corrugations over the navel (ವಲಿನ, ವಲಿಭ Si. 197). 2, a squirrel (ತರುಕುಟಿ, ಅಳಿಲ್ Mr. 165, o. rs. ಅಣಿಲ್, ತ್ರಿವಣಿ).

ತ್ರಿವಳಿ trivaḷi = ತ್ರಿವದಿ (Čh. p. 98).

ತ್ರಿವಿಂಶತಿ tri-vimšati. Twenty-three (Bp. 61, 91).

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ tri-vikrama. One who makes three steps or strides; Vishṇu in his vâmanâvatâra (Bp. 57, 23; J. 25, 50); N. (B. 4, 153).

ತ್ರಿವಿಡೆ trividĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟ. (My.).

ತ್ರಿವಿದ್ಯೆ tri-vidyĕ. Three branches of knowledge, especially that of the three vêdas. See ತ್ರೈವಿದ್ಯ.

ತ್ರಿವಿಧ tri-vidha. Three forms or kinds (Šmd. 97 Cm.; Bp. 39, 20).

ತ್ರಿವಿಧತನು trividha-tanu. A body of three forms (Bp. 39, 30).

ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ trividha-prasâda. The threefold gifts: the šuddhaprasâda, coming from the guru; the siddhaprasâda, coming from the linga; the prasiddhaprasâda, coming from the jangama (Bp. 4, 66; 7, 5; 10, 48; 26, 65; 37, 36; 59, 55).

ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದಿ trividha-prasâdi. One who gets the threefold prasâdas (Bp. 61, 2).

ತ್ರಿವಿಧಭಕ್ತಿ trividha-bhakti. The threefold devotion paid to the guru, the linga, and the jangama (Bp. 6, 28; 33, 1; 36, 33; 37, 1. 41; 49, 35; 57, 21. 92).

ತ್ರಿವಿಧಲಿಂಗ trividha-linga. The threefold genders: masculine, feminine, and neuter (Šmd. 97 Cm.).

ತ್ರಿವಿಧೋದಕ trividha-udaka. The threefold water, as coming from the guru, linga, and jangama (Bp. 47, 17).

ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪ tri-vishṭapa. *Heaven.*

ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಸದ್ trivishṭapa-sad. *A deity.*

ತ್ರಿವುಡೆ trivuḍĕ. Tbh. of ತ್ರಿಪುಟ. A kind of tâla (Čh.; My.).

ತ್ರಿವೃತ್ tri-vṛit. Threefold, triple. 2, a triple cord consisting of three things. 3, *the plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿವೃತೆ tri-vṛitĕ. = ತ್ರಿಪುಟೆ. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ತ್ರಿವೇಣಿ tri-vêṇi. Triple braid;—the place where the Gangâ joins with the Yamunâ and is supposed to receive underground the Sarasvatî. (My.).

ತ್ರಿವೇಣುಕ tri-vêṇuka. (=Sk. ತ್ರಿವೇಣು). A particular part of a carriage (J. 8, 38; Br.: the bands of a carriage pole).

ತ್ರಿಶತ tri-šata. 103. 2, 300. (Bp. 24, 14).

ತ್ರಿಶರ tri-šara. = ತಿಸರ. Three arrows.

ತ್ರಿಶುದ್ಧಿ tri-šuddhi. = ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿ. (My.) 2, a paper written thrice in order to obtain a correct copy (My.).

ತ್ರಿಶೂಲ tri-šûla. = ತಿಸುಳ. A three-pointed pike or spear, *a trident* (Šmd. 72). 2, sharpness (ಕ್ರೂರ, ಕ್ರೂರವಾದುದು Nn. 92). 3, a snake's hole (ಭುಜಂಗನಿಲಯ, ಹುತ್ತು 92). 4, a god (ಸುರ, ದೇವತೆ 92).

ತ್ರಿಶೂಲಿ tri-šûli. = ತಿಸುಳಿ. Armed with the trident: Šiva.

ತ್ರಿಶೂಲೆ tri-šûlĕ. A Šabara female (ಪಾಮರಿ, ಶಬರಸ್ತ್ರೀ Nn. 92).

ತ್ರಿಷವಣ tri-savana. Containing three oblations. 2, the three ablutions to be performed daily, *i. e.* at dawn, noon, and sunset. (R.).

ತ್ರಿಷ್ಟುಪು tri-stupu. = ತ್ರಿಷ್ಟುಭ್. (Mr. 362).

ತ್ರಿಷ್ಟುಭ್ tri-stubh. N. of a type of metres (Čh.).

ತ್ರಿಸನ್ಧಿ tri-sandhi. N. of a plant (ದೇವಕುಸುಮ Mr. 132).

ತ್ರಿಸನ್ಧಿಗ್ರಾಹಿ tri-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a šlôka hearing it three times (My.).

ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯ tri-sandhya. *The three periods or divisions of the day: dawn, noon, and evening or sunset.*

ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯಾಕಾಲ trisandhyâ-kâla. = ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯ. (ಮುಮ್ಮುಗಲ್ ನಡುವಗಲ್ ಕಡೆವಗಲ್ Šs.).

ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ tri-sandhyĕ. ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯಾ. = ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯ. (Bp. 7, 18; 56, 10).

ತ್ರಿಸರ tri-sara. A necklace consisting of three strings (J. 14, 27; 18, 29).

ತ್ರಿಸೀತ್ಯ tri-sîtya. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಸ್ಥಾನ tri-sthâna. The three octaves in singing (? My.).

ತ್ರಿಸ್ರೋತಸ್ tri-srôtas. Three-streamed: *the Ganges.*

ತ್ರಿಹಲ್ಯ tri-halya. *Thrice ploughed.*

ತ್ರಿಹಾಯಣಿ tri-hâyaṇi. *A heifer three years old.*

ತ್ರುಟಿ truṭi. (= ತುಟ್ಟ?). Cutting, breaking; a tear, split. 2, *a small part, an atom.* 3, *a very minute space of time, a moment, an instant.* 4, breaking, as a promise. 5, *doubt, uncertainty.* 6, loss, destruction. 7, a sort of tree. 8, *small cardamoms, Alpinia cardamomum.*

ತ್ರುಟಿತ truṭita. Cut, broken, divided, hurt, wounded. (Čpr. 5, after 9).

ತ್ರುಷ್ಟಿ trushṭi. = ತೊಟ್ಟಿ. A kind of plant (ನಂಜುರಂಜಿಕೆ Mr. 139, o. rs. ತುಷ್ಟಿ, ನುಷ್ಟಿ).

ತ್ರೇತಾಗ್ನಿ trêtâ-agni. The three sacred fires collectively. 2, one who has preserved the three sacred fires. (My.).

ತ್ರೇತಾಯುಗ trêtâ-yuga. = ತ್ರೇತೆ No. 3. (Bp. 2, 5).

ತ್ರೇತೆ trêtĕ. ತ್ರೇತಾ. A triad (ತ್ರಯ, ಮೂಱು Nn. 98). 2, *the three sacred fires collectively,* i. e. *the southern* (dakshiṇâgni), *household* (gârhapatya), *and sacrificial* (âhavanîya) *fires* (ಅಗ್ನಿ ಮೂಱೊಡ ನುಡಿವುದು Mr. 466; ಜ್ವಾಲೆ, ಅಗ್ನಿ Nn. 98). 3, *the second of the four ages of the world* (ಯುಗ, ಯುಗಭೇದ 98; Bp. 54, 39), which consists of 1,296,000 years (ಗಗನ-ಗಗನ-ಆಕಾಶ-ರಸ-ನವ-ದ್ವಿತಯ-ಏಕ Mr. 73).

ತ್ರೈಕಾಲಯೋಗಿ traikâla-yôgi. N. of a ṛishi (Čpr. 2, 63).

ತ್ರೈಕಾಲಿಕ traikâlika. (fr. ತ್ರಿಕಾಲ). Relating to the three times, *i. e.* past, present, and future. (My.).

ತ್ರೈಗುಣ್ಯ traiguṇya. (fr. ತ್ರಿಗುಣ). The state of consisting of three qualities, etc.; the three guṇas collectively (Bp. 30, 18; Šsv. 1, after 81).

ತ್ರೈಜಗ traijaga. (fr. ತ್ರಿಜಗ). The three worlds (Bh. 3, 13, 10).

ತ್ರೈತನು traitanu. (fr. ತ್ರಿತನು). The sun (Mr. 34).

ತ್ರೈನೇತ್ರ trainêtra. (fr. ತ್ರಿನೇತ್ರ). Šiva (ಸದಾಶಿವ Nn. 22; ಸ್ಥಾಣು, ಈಶ್ವರ 162).

ತ್ರೈಪುಣ್ಡ್ರ traipuṇḍra. (fr. ತ್ರಿಪುಣ್ಡ್ರ). = ತ್ರಿಪುಣ್ಡ್ರ (Bp. 4, 10).

ತ್ರೈಪುರ traipura. (fr. ತ್ರಿಪುರ). = ತ್ರಿಪುರ (Bp. 16, 3; 18, 88).

ತ್ರೈಭುವನ traibhuvana. (fr. ತ್ರಿಭುವನ). = ತ್ರಿಭುವನ (Bp. 5, 49; 9, 16; 46, 45; J. 2, 46).

ತ್ರೈಮಲ **traimala.** The three impurities: desire after gold, women, and landed property (see Sp. s. Tbh. ಜಡಿ 3). *Cf.* ದುರ್ಮಲತ್ರಯ.

ತ್ರೈಮೂರುತಿ **traimûruti.** = ತ್ರೈಮೂರ್ತಿ. (Râm. 1, 5, 25).

ತ್ರೈಮೂರ್ತಿ **traimûrti.** (fr. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ). = ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ (J. 13, 46).

ತ್ರೈರಾಶಿಕ **trairâśika.** (fr. ತ್ರಿ-ರಾಶಿ). The rule of three. (My.).

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ **trailôkya.** (fr. ತ್ರಿಲೋಕ). = ತ್ರಿಲೋಕ (Śmd. 93).

ತ್ರೈವಿಕ್ರಮ **traivikrama.** (fr. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ). = ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ (Bp. 54, 43).

ತ್ರೈವಿದ್ಯ **traividya.** (fr. ತ್ರಿವಿದ್ಯೆ). Familiar with the three branches of knowledge (Čpr. 1, 24. 30. 33. 51; Abh. P. 1, 99).

ತ್ರೈಸನ್ಧ್ಯೆ **traisandhyĕ.** (fr. ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ). = ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ (Bp. 33, 12; 44, 25).

ತ್ರೈಸೋಮಪಾನ **traisômapâna.** (fr. ತ್ರಿ-ಸೋಮಪಾನ). Three draughts of sôma (Bp. 57, 78).

ತ್ರೋಟಿ **trôṭi.** *The beak or bill of a bird.*

ತ್ರ್ಯಬ್ದೆ **tri-abdĕ.** *A heifer three years old.*

ತ್ರ್ಯಮ್ಬಕ **tri-ambaka.** = ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ. Triocular; *Śiva.* (Bp. 26, 22; 43, 50).

ತ್ರ್ಯಮ್ಬಕಸಖ **tryambaka-sakha.** *Kuvêra.*

ತ್ರ್ಯಾಹಿಕ **tryâhika.** (fr. ತ್ರಿ-ಅಹ). Tertian (My.); returning after the third day, quartan, as a fever.

ತ್ರ್ಯುಷಣ **tri-ushaṇa.** *The three spices collectively: black pepper, long pepper, and dry ginger.*

ತ್ರ್ಯೂಷಣ **tri-ûshaṇa.** *The three spices collectively.*

ತ್ವಕ್ **tvak.** = ತೊಕ್ಕು, ತ್ವಕ್ಕು, ತ್ವಚ್.

ತ್ವಕ್ಕು **tvakku.** Tbh. of ತ್ವಚ್ (Śmd. 106).

ತ್ವಕ್ಕ್ಷೀರೆ **tvač-kshîrĕ.** *Manna of bamboo.* tabâshîr.

ತ್ವಕ್ಪತ್ರ **tvač-patra.** *Laurus cassia Bot., Mag., the plant and its bark.*

ತ್ವಕ್ಪತ್ರಿ **tvač-patri.** *The leaf of the Asa foetida* (= ಕಾರವಿ, ಹಿಂಗುಪತ್ರಿ) or the leaf of the Laurus cassia (ತಮಾಲಪತ್ರ).

ತ್ವಕ್ಪುಷ್ಪ **tvač-pushpa.** Bloch, scab, etc. 2, horripilation. (R.).

ತ್ವಕ್ಸಾರ **tvač-sâra** *A bamboo* (ಬಿದಿರ್ Nn. 55. 131).

ತ್ವಗ್ಜೀವಿ **tvač-jîvi.** N. of a plant (ಸೇಗುಡುತೆ Mr. 139, o. r. ಸೇಗುಡಿತೆ).

ತ್ವಗ್ಧರ **tvač-dhara.** Śiva (Mr. 12).

ತ್ವಙ್ಮಲ **tvač-mala.** Impurities of the skin; the hairs of the body.

ತ್ವಙ್ಮಲವಿಸರ್ಜನ **tvaṅmala-visarjana.** Getting rid of or removing the impurities of the skin. See ತಿವಿರ್.

ತ್ವಚ್ **tvač.** = ತ್ವಕ್, etc. *Skin,* as of men, serpents, etc. 2, *hide,* as of a goat, cow, etc. 3, *bark, rind, peel, husk,* etc.

ತ್ವಚ **tvača.** = ತ್ವಚ್. (ತೊಗಲ್ Mr. 394). 2, *Laurus cassia, the plant and its bark. Cf.* ಚೋಚ.

ತ್ವಚಿಸಾರ **tvači-sâra.** *A bamboo.*

ತ್ವತ್ **tvat.** ತ್ವದ್. By thee; (of thee).

ತ್ವತ್ಪಾದ **tvat-pâda.** Thy or your feet (J. 2, 56).

ತ್ವದೀಯ **tvadîya.** Thine, your, yours. (Bp. 39, 60).

ತ್ವದ್ಭಾವ **tvat-bhâva.** Thy or your mind (J. 14, 8).

ತ್ವಮ್ **tvam.** Thou. See ತತ್ತ್ವಮಸಿ.

ತ್ವರ **tvara.** Tbh. of ತ್ವರೆ. (My.; B. 5, 40. 73. 131).

ತ್ವರಿತ **tvarita.** = ತುರಿಪ, ತುರಿಹ, ತುರಿತ, ತೊರಿತ. *Hastening, quick, swift, speedy, rapid, hurried* (ಉತ್ಸುಕ, etc., ಚಚ್ಚರಿಗ Mr. 233; ಚಚ್ಚರ Čt. II, 29). ತ್ವರಿತಂ, *quickly,* etc.

ತ್ವರಿತೋದಿತ **tvarita-udita.** *Uttered rapidly, hurried.*

ತ್ವರೆ **tvarĕ.** = ತೊರೆ, ತ್ವರ. *Haste, speed, velocity, expedition.* — ತ್ವರೆ ಪಡು. To be quick, hasty, etc. ತ್ವರೆ ಪಟ್ಟರೆ ಮಟಿ ಯಾಗುವದು (Prv.).

ತ್ವರೆಗಾಱ **tvarĕ-gâṟa.** A hasty, precipitous, impetuous man, one devoid of deliberation (My.).

ತ್ವಷ್ಟ **tvashṭa.** *Pared, peeled; made thin.*

ತ್ವಷ್ಟೃ **tvashṭṛi.** *A carpenter, a builder.* 2, *the architect of the gods,* Viśvakarma.

ತ್ವಾಷ್ಟ್ರ **tvâshṭra.** *The son of Tvashṭṛi,* Vṛitra, or Viśvarûpa. 2, roughness, want of politeness, clownishness (Tĕ. also ತ್ವಾಷ್ಟ; Mhr. ತ್ವಾಷ್ಟ, fierce, ferocious); a man of very dirty, nasty habits (My.).

ತ್ವಿಷ್ **tvish.** *Light, splendour.*

ತ್ವಿಷಾಮ್ಪತಿ **tvishâm-pati.** The lord of lights: *the sun.*

ತ್ವಿಷೆ **tvishĕ.** ತ್ವಿಷಾ. = ತ್ವಿಷ್.

ತ್ಸಗ **tsaga.** = ಛಗ. See ತ್ಸಗಭಕ್ಷ s. ಕಬ್ಬಿಳ್ಳಿ.

ತ್ಸರು **tsaru.** = ಛರು. *The hilt or handle of a sword and similar weapons.*

ಥ್ TH

ಥ್ th. The thirty-seventh letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). In Kannaḍa it occurs only in a few words, viz. ಥಟ್ಟು, ಥಾಪನೆ, ಸುಥಣೆ, (o. rs. ಸುತ್ಥಣೆ, ಸುತ್ಥಣೆಯಂ), ಮತ್ಥವಟ್ಟಿಗೆ, ಕಥಾಯಂ (Šmd. 23, o. r. ಕಥ್ಥಾಯಿ).

ಥ tha. The letter ಥ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 7 (Mr. 349).

ಥಕಾರ tha-kâra. The letter or syllable ಥ (Šmd. 11. 340).

ಥಟ್ಟು thaṭṭu. (Šmd. 23). = ತಟ್ಟು 4. A mass, a multitude, a host, an army, a large number (ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಬಳಗ, etc. Šm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ನೆರವಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿ Kk. 17; ಮೋಹರ Bhn. 37; cf. ದಟ್ಟು 2). ಕುದುರೆಯ ಥಟ್ಟು (Šmd. 161). See Bh. 8, 23, 8. 36. 40. 42; J. 22, 3; 24, 34. — ಥಟ್ಟುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To fell in masses (J. 21, 48). — ಥಟ್ಟುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall in masses or large numbers (Bhâgavata 3, 2, 20; J. 25, 51). — ಥಟ್ಟುರಿ. -ಉರಿ. To flame in masses or greatly, to blaze up (ಬೆಂಗೆ ಮೂಡು Bhn. 37).

ಥತ್ವ thatva. = ಥಕಾರ. (Šmd. 340).

ಥಾಪನೆ thâpanĕ. (Šmd. 23). (*Cf.* ತಾಪಣೆ?).

ದ್ D

ದ್ d. 1. The thirty-eighth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). About its connection with ೞ see ೞ; for other changes see *e. g.* ಒಕ್ಕಂ, etc. (Šmd. 282. 284. 287), ಎಚ್ಚಂ, etc. (282. 284. 287), ಕೆಟ್ಟಂ, etc. (282. 284. 287. 288. 290), ಉಣ್ಡಂ, etc. (285. 287. 291), ತಪ್ಪಂ (286. 287); ದೊಣೆ 1 & 2.

ದ್ d. 2. An auxiliary syllable. See ದ 3 & 6.

ದ da. 1. The letter ದ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 8 (Mr. 349).

ದ da. 2. = ತ 2, ದಂ, ದವು, ದೆ. An auxiliary syllable used in the formation of the ablative and the instrumental. See ಇಂ 4; Šmd. 114, seq.

ದ da. 3. *i. e.* ದ್2-ಅ11. = ಣ 2, ನ 2, ಱ 2. An auxiliary used in the formation of the genitive singular neuter of nouns with final **a.** See ಅ 11.

ದ da. 4. An auxiliary to form the plural of nouns and pronouns. See ದಿರ್.

ದ da. 5. (ದ 3 -ಅ 3?). An auxiliary to form nouns of direction, *e. g.* ಕೆಲದಂ, ಬಲದಂ, ಅಲ್ಲಿದಂ, etc. (Šmd. 136). See also ಒಳ್ಳಿದಂ, ತೆಳ್ಳಿದಂ, ಪುಲ್ಲಿದಂ, etc. (184).

ದ da. 6. (ದ್2-ಅ17). The termination of the verbal adjective (or relative participle) of the past tense (*cf.* ದು 2) *a,* without an auxiliary, *e. g.* ಜಗುಳ್ದ, ನುಸುಳ್ದ, ತೊಡರ್ದ, ಅರ್ದ (Šmd. 55), ಆದ (90. 201); *b,* with the auxiliary ಇ, *e. g.* ಪೂಸಿದ (201; see ಇ 4). **2,** (correctly ಅದ, *i. e.* ಅ 5-ಅದು 1 -ಅ 17 compared with ಅ 13) the termination of the relative negative participle, *e. g.* ಅಱಿಯದ (Bp. 37, 40), ಕಾಣದ, ಮಾಡದ, ಜಗುಟದ, ಅಟದ, etc. (see ಅದ). —These participles may be used as kṛit nouns, *e. g.* ಮಾಡಿದಂ (Šmd. 89, = ಮಾಡಿದವಂ, ಮಾಡಿದವನು), ಈವಂ (90), ನಲಿದಂ (91), ಪಾಡಿದಳ್ (111), ಓಸರಿಸಿದಳ್ (245), ನೋಡದಂ, etc.

ದ da. 7. (= ದ 6 No. 1). An auxiliary used in the formation of the present tense. See ದಪ 1, ದಪ್ಪ 1, ದಹ.

ದ da. Giving; a giver. Fem. ದೆ (ದಾ). See ಅಬ್ದ, ಜಲದ, ಪ್ರದ, ಶ್ರೀದ. 2, = ಧೈವತ, the sixth note of the gamut (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ದಂ daṁ. = ದ 2, q. v.

ದಂಶ daṁša. Biting; stinging; a bite; a sting. 2, a tooth. 3, *a gad-fly.*

ದಂಶಕ daṁšaka. Biting; stinging. See ಮೃಗ-, ವೃಷ-. 2, something fit to be bitten or chewed, as pickles (Bh. 1, 10, 17).

ದಂಶನ daṁšana. *Armour, mail* (ಹಕ್ಕರಿಕೆ Mr. 292).

ದಂಶಿ daṁši. *A small gad-fly.*

ದಂಶಿತ daṁšita. Bitten, stung; *armed, mailed.*

ದಂಷ್ಟ್ರ daṁshṭra. = ದಾಡೆ 2. A large tooth, a tusk, a fang. See ಸಹಸ್ರ-.

ದಂಷ್ಟ್ರಕ daṁshṭraka. Tbh. of ದಂಷ್ಟ್ರಕಾ (Šmd. 102).

ದಂಷ್ಟ್ರಕೆ daṁshṭrakĕ. ದಂಷ್ಟ್ರಕಾ (Šmd. 102). (Sk. ದಂಷ್ಟ್ರಿಕಾ, a beard?).

ದಂಷ್ಟ್ರಾಯುಧ daṁshṭra-âyudha. A wild boar. 2, a monkey (My.).

ದಂಷ್ಟ್ರಿ daṁshṭri. Having tusks; *a wild boar.*

ದಂಷ್ಟ್ರೆ daṁshṭrĕ. The plant Tribulus lanuginosus (ನೆಗ್ಗಿಲ್ Mr. 124).

ದಕ daka. = ಉದಕ. *Water.*

ದಕಾರ da-kâra. The letter ದ (Šmd. 11).

ದಕ್ಕಡ dakkaḍa. ಧಕ್ಕಡ. Steady, stout, burly, firm, brave (Bh. 3, 18, 7; 3, 19, 13; 4, 2, 62; 8, 21, 14; Mhr. ಧಕ್ಕಡ).

ದಕ್ಕಡತನ dakkaḍatana. Bravery (Bh. 9, 2, 43).

ದಕ್ಕಡೆಯತನ dakkaḍĕyatana. = ದಕ್ಕಡತನ. (Râm. 6, 40, 10).

ದಕ್ಕಳ dakkaḷa. Bravery (Râm. 4, 3, 12).

ದಕ್ಕಿ dakki. = ದಕ್ಕೆ, etc. ಬೀಜಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಿ ಹತ್ತದ ಹಾಗೆ (B. 4, 40).

ದಕ್ಕಿಣ dakkiṇa. Tbh. of ದಕ್ಷಿಣ. The south; the upper Dekhan (My.; Tĕ. ದಕ್ಕಿನ; T. ತಕ್ಕಿಣೈ).

ದಕ್ಕಿಸು dakkisu. To cause to be obtained, etc.— ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to appropriate to one's self; to make one's own, etc. (My.; Si. 68); to keep in one's stomach (My.).

ದಕ್ಕು dakku. 1. To accrue to, to be obtained, got, or acquired, to fall to one's share or lot; to come into and remain in one's possession; to remain, as in one's possession, stomach, etc. (ವಸ Šm. 78; My.; B. 3, 38. 78; 5, 72; Tĕ. ತಕ್ಕು, ದಕ್ಕು; T. ತಕ್ಕು; M. ತಙ್ಙು, ತಕ್ಕು; see ತಂಗು 1); to be advantageous (T.). 2, to remain, to be preserved; to be saved; to recover, to become well (ಆರೋಗ್ಯ 78; Tĕ.). — ತಿನ್ದ ಆಹಾರ ದಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (My.). ನನಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ದಕ್ಕಿದಳು (My.). ತಿನ್ದರೆ ದಕ್ಕದು ಮನ್ದೀ ಹಣ.—ದಕ್ಕೀತು ಎನ್ದು, ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದ್ದ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prvs.).— ದಕ್ಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to accrue to or to become one's own (B. 5, 91).

ದಕ್ಕು dakku. 2. (= ದರ್ಕು). Acquirement, attainment; possession; property. ಈ ಮೋಹರಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ದಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಕೆಯ್ಗ ಡದನ್ತೆ ನೀವು ತಿಳು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 91). — ದಕ್ಕುನ್ದಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. (Šmd. 205, o. r. ದರ್ಕು-). A head that has been saved or has escaped (?). — ದಕ್ಕು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು. To obtain possession of, to acquire, etc. (My.).

ದಕ್ಕು dakku. 3. A stick of wood, a stake, a stubble (ಶಂಕು, ಕೀಲ Nr.; ದಸಿ Šm. 78). ದಕ್ಕುವೆರಸಿದ (-ಬೆರಸಿದ) ಕುಟಿ (ಕುಕೂಲ Hlâ.). ದಕ್ಕುಳ್ಳ ಕುಣಿ (ಕುಕೂಲ Mr. 482).

ದಕ್ಕು dakku. 4. An imitative sound (of noise). — ದಕ್ಕು ದಕ್ಕು. rep. (Râm. 6, 19, 25).

ದಕ್ಕೆ dakkĕ. = ದಕ್ಕಿ, ಢಕ್ಕೆ 2. (My.).

ದಕ್ಷ daksha. *Dexterous, skilful, able, intelligent* (ಬಲ್ಲಿದನು, ಸತ್ವವುಳ್ಳವನು Nn. 121). 2, *Daksha,* the son of Brahmâ, *father of Durgâ and father-in-law of Šiva,* who on one occasion celebrated a great sacrifice to obtain a son, but omitted to invite Šiva, wherefore Šiva interrupted the sacrifice, and by his incarnation Vîrabhadra had Daksha decapitated (see ಜನ್ನವಗೆಯ); for the decapitated head that of a ram was substituted (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸ 121). 3, an ascetic (ತಾಪಸ, ತಪಸ್ವಿ 121). 4, *a cock* (ಪದಾಯುಧ, ಕೋಟಿಹುಂಜ 121; ಕೋಟಿ Mr. 482). 5, ability, power; fitness. See Bp. 29, 4; 54, 46; 16, 17. 47. — ದಕ್ಷವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To obtain power or fitness (Čpr. 1, 65).

ದಕ್ಷಕನ್ಯೆ daksha-kanyĕ. Durgâ. (My.).

ದಕ್ಷತೆ dakshatĕ. Dexterity, cleverness, ability (Čpr. 4, 17; My.).

ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ daksha-brahma. = ದಕ್ಷ No. 2. (G. 28. 168. 228; My.).

ದಕ್ಷಮಖಕ್ಷಯ daksha-makha-kshaya. Šiva (Bp. 27, 32; 61, 93).

ದಕ್ಷಾಧ್ವರಧ್ವಂಸಕೃತ್ daksha-adhvara-dhvaṁsa-kṛit. *Šiva.*

ದಕ್ಷಾರಿ daksha-ari. Vîrabhadra (Mr. 15).

ದಕ್ಷಿಣ dakshiṇa. = ದಕ್ಕಿಣ. *Right, not left.* 2, *straightforward, candid, sincere, upright.* 3, dexterous, skilful, able. 4, the right side; the right. 5, *the south, the country of the south, the Dekhan.*

ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವ dakshiṇa-dhruva. The south-pole (B. 4, 64; My.).

ದಕ್ಷಿಣಪತಿ dakshiṇa-pati. Yama (Bp. 24, 37).

ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗ dakshiṇa-mârga. A rhetorical way found in the southern country (Kâvy. III, 1, A, 24).

ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥ dakshiṇa-stha. *A charioteer,* as standing on the right of his master.

ದಕ್ಷಿಣಾಗತಿ dakshiṇâ-gati. = ದಕ್ಷಿಣಾಯನ. (Si. 41).

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ dakshiṇa-agni. *A kind of sacrificial fire, that which is taken from the domestic fire and is placed towards the south.*

ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ dakshiṇâ-mûrti. A N. of Šiva (Ršv. 3, 109).

ದಕ್ಷಿಣಾಯನ dakshiṇa-ayana. The sun's progress south of the equator, the winter's solstice (Si. 41. 478; My.; B. 5, 306).

ದಕ್ಷಿಣಾಯಾತ್ರೆ dakshiṇâ-yâtrĕ. Wandering about for alms (money) or fees. See Prv. s. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ.

ದಕ್ಷಿಣಾರುಸ್ dakshiṇa-arus. *Wounded on the right side.*

ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಹ dakshiṇâ-arha. *Meriting a fee or present.*

ದಕ್ಷಿಣಾಶಾಪತಿ dakshiṇa-âšâ-pati. The lord of the southern quarter: *Yama.*

ದಕ್ಷಿಣೀಯ dakshiṇîya. *Meriting a fee or present.*

ದಕ್ಷಿಣೆ dakshiṇĕ. = ದಖಣಾ, ದಖ್ಖಣಾ. *The south.* 2, *presents (money) or fees given to Brâhmaṇas.* 3, fees or gifts in general; a fee, a gift. 4, property acquired by taking presents (money) or fees. See Bp. 39, 15; 43, 63; J. 2, 25; 6, 46; Prvs. s. ಭಕ್ಷ, ಭೂಮಿ, ಮಣೀ ಸರ.

ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಮ dakshiṇa-îrma. *Wounded on the right side.*

ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ dakshiṇa-uttara. Situated on the right and left; lying, or turned, to the south and north; the south and north. (My.).

ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರವೃತ್ತ dakshiṇôttara-vṛitta. The meridian line. (My.).

ದಖಣಾ dakhaṇâ. Tbh. of ದಕ್ಷಿಣೆ. The upper Dekhan (My.).

ದಖಣಿ dakhaṇi. = ದಖನಿ. The Hindusthânî language (My.).

ದಖನಿ dakhani. = ದಖಣಿ. (My.).

ದಖ್ಖಣಾ dakhkhaṇâ. = ದಖಣಾ. (My.).

ದಖ್ಖಾದಖ್ಖಿ dakhkhâdakhkhi. = ದೆಖ್ಖಾದೆಖ್ಖಿ, q. v.

ದಗ daga. = ಧಗ, q. v. (My.; *cf.* ಜಗ 1).

ದಗಡಿ dagaḍi. (= ದಣ್ಡಿ). A rude, dissolute or licentious female (My.; Mhr., H. ಧಾಂಗಡ, a gallant). ಬುಗಡಿ ಆದರೆ ದಗಡೀ ಮಗಳಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). See Prvs. s. ಅಗಡುತನ and ನೆಗಡಿ.

ದಗದ dagada. Work (ಕೆಲಸ, S. Mhr. at Gulĕdgudda).

ದಗಲ್ dagal. ದಗಲು. = ತಗಲು, ತಗುಲು. Trick, fraud (My.; Mhr., H. ದಗಲ). — ದಗಲ್ಬಾಜಿ. Roguery (My.; Mhr., H.). 2, a knave, a dishonest person, an idle talker (My.; H., Mhr. ದಗಲ್ಬಾಜ). — ದಗಲ್ಬಾಜಿತನ. = ದಗಲ್ಬಾಜಿ No. 1. (My.).

ದಗಲೆ dagalĕ. = ದಗೆಲೆ. Tbh. of ಜಗರ or ಜಗಲ. Armour, mail, a coat of mail (ಸನ್ನಾಹ, ಸನ್ನಣ Śmd. 348; ಕವಚ, ದಂಶನ, ವರ್ಮ Nr.; ಜವಳಿ, ಜೋಡು Śm. 93; Mhr. ದಗಲೇಂ; My., Tĕ.); a wide jacket or coat (My.).

ದಗಾ dagâ. = ದಗೆ 1, etc. (My.).

ದಗಾಖೋರ dagâ-khôra. A dishonest man, a knave (My.; Mhr., H. ದಗೇಖೋರ).

ದಗಾಖೋರತನ dagâkhôratana. Bamboozling, deceiving (My.).

ದಗಾಬಾಜಿ dagâ-bâji. = ದಗಲ್ಬಾಜಿ No. 2. (My.; Mhr., H. ದಗೇಬಾಜ).

ದಗೆ dagĕ. 1. = ಡಗೆ 1, (ತಕ್ಕಾ), ದಗಾ. Deceit, fraud (My.; Mhr., H.). ದಗೆಯೆಮ್ಬುವದು ಹಗೆಯೇ ಸರಿ (Prv.).

ದಗೆ dagĕ. 2. = (ದಗ), ಡಗೆ 2. Heat, glow, etc. (My.; Mhr. ಧಗ).

ದಗೆಲೆ dagĕlĕ. = ದಗಲೆ. ದಗೆಲೆಯ ತೊಟ್ಟು ಸನ್ನದ್ಧ ಮಾಗಿದ್ದವನು (ವರ್ಮಿತ Nr.).

ದಗ್ಗನೆ dagganĕ. With a blaze. — ದಗ್ಗನೆ ಉರಿ. To burn blazingly or brightly (My.).

ದಗ್ಧ dagdha. *Burnt;* scorched; blasted; dry (ದಹ್ಯ, ಸುಡುವುದು Nn. 133); inauspicious. 2, free from doubt, certain (ಅಸಂಶಯ, ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದುದು 133).

ದಗ್ಧಹಸ್ತ dagdha-hasta. An unfortunate or luckless man (My.; Mhr.).

ದಗ್ಧಿಕೆ dagdhikĕ. *Scorched rice.*

ದಘ್ನ daghna. Reaching to, as high as. See ಜಾನು-.

ದಂಗುಳಿ daṅguḷi. N. See ಎಳೆಯ-. — ದಂಗುಳಿಯಾರ. N. See ಇಳಿಯ-.

ದಂಗೆ daṅgĕ. = ಡಂಗೆ. Tumult and confusion, as of a mutiny or an insurrection (My.; Mhr., H. ದಂಗಾ); outrageous anger (Mhr., H.); bullying, dunning (My.; Tĕ.). — ದಂಗೆಏಱು. To become tumultuous or rebellious (My.).

ದಂಗೆಗಾಱ daṅgĕ-gâṟa. = ಡಂಗೆಗಾಱ. A man who raises a tumult or uproar; a tumultuous or rebellious man (My.).

ದಚ್ಚಿ dačči. One half of a split tamarind seed (My.). — ದಚ್ಚಿಬಾರ. A kind of backgammon played by children with four daččis (My.).

ದಂಚಿ dañči. = ಬಂಚಿ, q. v.

ದಟಿತ daṭita. Strait, narrow, crowded (Mhr. ದಾಟಣೇಂ, to thicken; to be crowded; etc.). ದಟಿತವಾದನ್ಥ ಜಾಗಾ (ಸಂಕಟ Čb.).

ದಟ್ಟ daṭṭa. (= ದಟ್ಟು 2). The state of being thick, stout, robust, close, crowded together, clustered together, thick-set, or dense (ಅವಿರಲ, ಬಹುಲ, ಘನ, ಸಾನ್ದ್ರ Mr. 430; ಸಾನ್ದ್ರ, ಶಿವ Nn. 6, o. r. ದಟ್ಟಿತ್ತು; ಘನ, ಸಾನ್ದ್ರ 15; My.; Tĕ.; Mhr. ದಾಟ; *cf.* ತಡಿ 1, ದಡಿ 1; Tĕ. ತಱಚು, ತಱುಚು, close, thick; *cf.* ತಣ್ಡ). ದಟ್ಟಮಾದುದು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ, ಸಾನ್ದ್ರ Nr.). ದಟ್ಟಮಾಗಿ ನಯಮಾಗಿ ಇದ್ದಾತನು (ಸಾನ್ದ್ರಸ್ನಿಗ್ಧ, ಮೇದುರ Nr.). ಆಲದ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ (B. 2, 22; 3, 36; My.). ರಸವು ದಟ್ಟವಾಗುವ ತನಕ (3, 46; My.). ಹವೆಯು ನೆಲದ ಹತ್ತರ ದಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ (4, 60; My.). ದಟ್ಟವಾದ ಹಱುವುಗಳು (4, 205; My.). ಪಯ್ರು or ಬೆಳೆ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ (My.). 2, quilted rags, a quilt (My.; Tĕ. ದಟ್ಟ, coarse linen). — ದಟ್ಟಕೂದಲು. Thick, bushy hair (B. 3, 74; My.). — ದಟ್ಟಗೂದಲು. = ದಟ್ಟಕೂದಲು. (B. 3, 84; My.). — ದಟ್ಟನ್ದಱ. -ಂ-ತಱ. Stoutness, robustness, or vigour to be removed, to get feeble, fatigued or tired (ತಣಿ Čt. II, 34; o. rs. ನೆಟ್ಟನ್ದಱುದುದು = ದಣಿದುದು I, 19; ರೆಟ್ಟನ್ದಱುದುದು = ದಣಿದುದು Šs.). — ದಟ್ಟವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Śmd. 212). A thick, etc. creeper. — ದಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To become thick, etc. (My.; ಮನ್ದೈಸು G.). ದಟ್ಟಾದದ್ದು (ವಿಕೀರ್ಣ G.).

ದಟ್ಟಗೆ daṭṭagĕ. = ದಟ್ಟನೆ. In a thick-set manner, densely, in large numbers (Bh. 6, 8, 12); thickness, etc. ಪಯ್ರು ದಟ್ಟಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು (My.). ದಟ್ಟಗಾದ ವಸ್ತ್ರ (My.). ದಟ್ಟಗಾದ ಅಮ್ಬುಲಿ (My.).

ದಟ್ಟಣಿಸು daṭṭaṇisu. To be crowded together, etc. (ಇಟ್ಟಣಿಸು, ಗುಮ್ಪಾಗು G.).

ದಟ್ಟಣೆ daṭṭaṇĕ. The state of being thick, crowded together, close, etc. (ಅಟ್ಟುಳಿ, ಇಟ್ಟಡೆ G.; Tĕ. ದಟ್ಟನೆ; Mhr. ದಾಟಣ, ದಾಟಣೀ); a crowd (B. 3, 79); a noisy, troublesome throng (Bp. 8, 56; 37, 47; Bh. 2, 2, 113; 2, 3, 44; 7, 15, 51).

ದಟ್ಟನೆ daṭṭanĕ. = ದಟ್ಟಗೆ, ದಟ್ಟಾನೆ. (My.).

ದಟ್ಟನ್ನ daṭṭa-anna1. Thick, dense, etc. (My.). ದಟ್ಟನ್ನ ಹವೆ (B. 4, 61).

ದಟ್ಟಯಿಸು daṭṭayisu. = ದಟ್ಟಯ್ಸು. To grow thick, dense, close, to assemble in large numbers, etc. (Grj. 4, 76. 81. 111. 131; Râm. 6, 50, 5). ಟ್ಟಯಿಸಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಅನ್ಧತಮಸ್ Nr.).

ದಟ್ಟಯ್ಸು daṭṭaysu. = ದಟ್ಟಯಿಸು, ದಟ್ಟಿಸು 1. (ಅತಿಸಾನ್ದ್ರತ್ವಂ Bhn. 25). ದಟ್ಟಯ್ಸುವ ತಮಾನ್ಧ (Bp. 3, 30).

ದಟ್ಟಾನೆ daṭṭânĕ. = ದಟ್ಟನೆ. (My.).

ದಟ್ಟಿ daṭṭi. A waist-band; a sash; a zone (ಸಾರಸನೆ Si. 279; My.; Tĕ.; Sk. ಧಟೀ old cloth; a piece of cloth worn over the privities; ಧಟಿನೀ, a cotton cloth or string fastened round the loins; Mhr. ದಾಟೀ tightness). ಉಟ್ಟ ದಟ್ಟಿ ಎಷ್ಟು ಮಾಸಿದೆ! (B. 1, 6). ದಟ್ಟಿವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ, ಸೆಟ್ಟಿಕೆಟ್ಟು ಹೋದ (Prv.). ಸೆಱಗಿನೊಳು ನವಿಲ ಗಱಿವೆರೆದ ಕಾಗಿನ ದಟ್ಟಿ ಮೆಱೆಯೆ ನಡುವಿನೊಳು (Râghĕ. 17, 64). See ಕೆನ್ದಟ್ಟಿ, ಬಲ್ಲಳ-, ಬಲ್ಲಾಳ-; Prv. s. ಧರ್ಮ.

ದಟ್ಟಿತು daṭṭitu. = ದಟ್ಟಿತ್ತು (Śmd. 96). That is thick, etc. Plural ದಟ್ಟಿದುವು (120).

ದಟ್ಟಿತ್ತು daṭṭittu. = ದಟ್ಟಿತು, q. v. (ಶಿವ, ಸಾನ್ದ್ರ Nn. 6, o. r. ದಟ್ಟ).

ದಟ್ಟಿಸು daṭṭisu. 1. = ದಟ್ಟಯ್ಸು, etc. (J. 7, 5; 8, 26).

ದಟ್ಟಿಸು daṭṭisu. 2. = ದಡಿಸು. To rub out, as the writing on a sand-board or slate, to obliterate (My.; *cf.* ತೊಡಿಸು 2).

ದಟ್ಟಿಸು daṭṭisu. To scold, to menace, to intimidate (Mhr. ದಟಾವಿಣೇಂ, to menace; to intimidate; ದಟ್ಟಾ, ದಟ್ಯಾ, a scolding). See Bp. 11, 3; 14, 18; 38, 75; Râm. 3, 8, 10; Bh. 2, 2, 105; 4, 2, 65; J. 9, 18; 11, 28.

ದಟ್ಟು datṭu. 1. Stumbling, tripping (M. ತೆಟ್ಟು, to slip, stumble, mistake, err, fail, *cf.* ತಪ್ಪು; Tu. ದಣ್ಬು, to stumble). — ದಟ್ಟಡಿ. -ಅಡಿ. A tottering, toddling, waddling step (My.; Tĕ.; B. 1, 25; Čpr. 3, 48; Abh. P. 3, 128; Grj. 3, 74. 77; Bp. 3, 40; Rsv. 4, 72; J. 19, 50; 28, 18).

ದಟ್ಟು datṭu. 2. (= ದಟ್ಟ). A mass (Bh. 1, 10, 2); a crowd, a host, an army (ದಟಿ Čt. II, 69; J. 8, 26; 22, 3; Mhr. ದಾಟೀ; *cf.* ತಣ್ಣ, ಘಟ್ಟು).

ದಡ daḍa. 1. An imitative sound, indicating the rattling of thunder, the clattering of the contact of vessels, of window-shutters, etc., the gushing of water, the pattering of feet in running, and the tumbling of buildings. — ದಡಗರೆ. -ಕರೆ. To run or walk with a pattering noise (in busy preparations, My.). — ದಡಗರೆತ. -ಕರೆತ. Running or walking about with a pattering noise (My.). — ದಡ ದಡ. rep. (My.; M. ತಡುದಡೆ; T. ತಿಡುದಿಡು; Mhr. ಧಡ ಧಡ, ದಡದಡ, ಧಡಾಧಡ). — ದಡ ದಡನೆ. With the sound of ದಡ ದಡ. (My.). ದಡ ದಡನೆ ಕದವಂ ಹಾಟಿ ತೆಗೆಯಲು (Bp. 43, 47). — ದಡ ದಿಡು. dupl. An exclamation (of noise, Râm. 6, 19, 25). — ದಡ ಬಡ. = ದಡ ದಡ. (My.). — ದಡ ಬಡಲು. The noise of rattling thunder, etc. (My.).

ದಡ daḍa. 2. An imitating sound, indicating trembling, quivering, palpitation, agitation or hurry (Tĕ. ದಡೆ; *cf.* ಗಡ 2, ಜಲ್, ತಡ 3). — ದಡ ದಡ. rep. (My.; Tĕ. ದಡದಡೆ; Mhr. ಧಡಧಡ, ಧಡಧಡ). ದಡ ದಡ ಓ ದುತ್ತಾನೆ (My.). — ದಡ ದಡನೆ. In hurry and flurry (when reading, My.); disquietly, restlessly (in weltering on the ground from grief, My.). — ದಡ ದಡಿ. Rapidity and animation of action; hurry and flurry; hurry-skurry; tremblingly, etc. (Rsv. 6, 33). — ದಡದಡಿಸು. To tremble, etc. (Grj. 6, 8; 7, 12; Bh. 7, 7, 62; Rsv. 8, after 82). — ದಡ ಬಡ. = ದಡ ದಡ. (Mhr. ದಡಫಡ). ದಡ ಬಡ ಮಾತಾಡು, to speak rapidly (My.). — ದಡ ಬಡನೆ. In hurry and flurry, quickly. ದಡ ಬಡನೆ ಓದು, ದಡ ಬಡನೆ ಮಾತಾಡು (My.).

ದಡ daḍa. Tbh. of ತಟ. A bank, a shore (ಕುಲ್ಯ, ಕೂಲ Nn. 42; ತಟ 51; ಪ್ರಮಾಣ, ತಟ 139; ಕೂಲ, ತೀರ, ತಟ, etc. Si. 82; My.). ಎರಡು ದಡ (ಪಾರಾವಾರ Nr.). ಸಮುದ್ರದ ದಡ (ಸಮುದ್ರ ತಟ Nn. 132). ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರಕ್ಕೆ ಅಡಿಯೇ? (Prv.). See Si. 82. 423. 351.

ದಡಕು daḍaku. = ದಡ 1, (ದಬಕು). A sound used to imitate the clattering of the contact of vessels (My.). — ದಡಕು ದಡಕು. rep. (My.).

ದಡಗ daḍaga. N. of some villages (My.).

ದಡಮ್ಬಡಿಕೆ daḍa₂-m-paḍikĕ. Impetuousness, force (My.). See Prv. s. ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ.

ದಡಲ್ daḍal. = ದಡಾರ್, ದಡುಂ. A sound imitating that which is produced when anything falls with force into water (My.).

ದಡಾಣಿ daḍâṇi. = ದಡಾಲಿ. A very stout woman (My.; see ದಟ್ಟ & ದಡಿ 1).

ದಡ್ಡಾರ್ daḍâr. = ದಡಲ್, etc. (My.). — ದಡಾರನೆ. With the sound of daḍâr (My.).

ದಡಾರ daḍâra. (Tbh. of ದದ್ರು). Measles (My.; Mhr. ದಾದರ, herpetic eruptions). See ಗೋಣಿ-.

ದಡಾಲಿ daḍâli. = ದಡಾಣಿ. (My.).

ದಡಿ daḍi. 1. = ತಡಿ 1, etc., ದಣ್ಡೆ 3. A staff; a cudgel (ವೈಣವ, ಲಗುಡ, ದಣ್ಡ, etc. Mr. 442; My.); the penis (My.). ದಡಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಮುದಿದೀ ಬಡೀಲಿಕ್ಕೆ? (Prv.). See ಕುಡು-, ಕುಬು-, Bp. 29, 17; 57, 36; Bh. 8, 23, 4; Prv. s. ಬೊಗಳು 1. — ದಡಿಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Yama (ಅನ್ತಕ, ಜವ, ಅಟಿ, ದಮ್ಮ, etc. Šm. 12). — ದಡಿಯ. -ಅ 3. A club-like, very stout man (My.). — ದಡಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Bh. 3, 9, 46).

ದಡಿ daḍi. 2. = ತಡಿ 3. (Bh. 6, 4, 140).

ದಡಿ daḍi. The border of a cloth (B. 3, 102; Mhr. ಧಡಿ).

ದಡಿಗ daḍiga. A man who bears a club (Čpr. 5, 75; Râm. 5, 8, 39; Č. Bp. 47, 14).

ದಡಿಸು daḍisu. = ದಟ್ಟಿಸು 2. (My.; Mhr. ಧಡಾ, letters traced on the sand-board in instructing children to write or read).

ದಡುಂ daḍuṁ. = ದಡಲ್, etc. (My.).

ದಡುಮು daḍumu. Thickness, stoutness (T. ತಡಿಪ್ಪು). — ದಡುಮ. -ಅ 3. A very stout man (My.). — ದಡುಮಿ. A very stout woman (My.).

ದಡೂತಿ daḍûti. Of close texture, thick and heavy, as cloth (My.; Mhr. ಧಡವತೀ, ಧಡೋತೀ). 2, respectability; wealth (My.).

ದಡೆ daḍĕ. = ದಡೆಯ. A weight of ten sêrs and equivalent to the fourth of a maund (My.; Mhr., H. ಧಡಾ; Tĕ.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ (Prv.). 2, a weight put into the opposite side to counterbalance the receiving vessel (Mhr. ಧಡಾ, ಧಡೀ; My.; Tĕ.; T. ತಡ್ಯೆ, ತಡ್ಯೆಯ; M. ತಡಯ). — ದಡೆ ಕಟ್ಟು. To produce equipoise (My.).

ದಡೆಯ daḍĕya. = ದಡೆ No. 1. (My., also ದಡಿಯ). — ದಡೇದ ರೋಗ. Cholera (S. Mhr. in Gulĕdguḍḍa).

ದಡ್ಡ daḍḍa. 1. = ಜಡ್ಡ, (ದಣ್ಡ). Closeness; union. **2,** a compound or double consonant (ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ Čt. II, 24). — ದಡ್ಡಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ದಡ್ಡ No. 2. (Čh.; Šmd. 38; ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ, ಒತ್ತಿನ ಅಕ್ಷರ Cm.).

ದಡ್ಡ daḍḍa. 2. A blockhead, a stupid, doltish, ignorant man (My.; ಎಡಗ G.; B. 1, 4; *cf.* ದಡ್ಡು 2; Tbh. ಜಡ್ಡು; Mhr. ಧಡ್ಡ, rude, rough). ದಡ್ಡನಿಗೆ ಹೆಡ್ಡನೆನ್ದರೆ ಮಡ್ಡನಿಗೆ ಜಾಣಾ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ದಡ್ಡಕೆಲಸ. The business of a stupid man, *i. e.* a stupid business (My.). — ದಡ್ಡಗುಣ. A dull nature (ತಮಸ್ಸು, ತಾಮಸ G.; My.). — ದಡ್ಡದಾಮೋದರ. The stupid Krishṇa: a blockhead (My.). — ದಡ್ಡಬುದ್ಧಿ. A dull understanding (My.). — ದಡ್ಡಮಗ. A stupid, ignorant son (My.; B. 1, 4). — ದಡ್ಡಳು. A stupid female (ಮುಗ್ಧೆ G.; My.).

ದಡ್ಡತನ daḍḍatana. Stupidity; ignorance (My.; ಮೋಹ G.).

ದಡ್ಡಸ daḍḍasa. The drum of a Dŏmba (ಡೊಮ್ಬ ವಟಿ³ Šmd. II; Kk. 76).

ದಡ್ಡಿ daḍḍi. 1. = ದಡ್ಡೆ. A stupid female (S. Mhr.).

ದಡ್ಡಿ daḍḍi. 2. = ತಡಿಕೆ, etc. A tatty, a screen (My.); a curtain (ಜವನಿಕೆ Čt. II, 24). **2,** what screens or

encloses: a cage (ಪಂಜರ Čt. I, 11; but *cf.* ಪನ್ದರ). 3, the flat roof of a house (ಮಾಳಿಗೆ Čt. II, 38; Kk. 46; Šs.). See ಬಲ್ಲಾಳ-.

ದಡ್ಡಿ daḍḍi. 3. = ದೊಡ್ಡಿ. A stable, etc. (B. 2, 45; 4, 144).

ದಡ್ಡು daḍḍu. 1. An imitative sound. — ದಡ್ಡು ದಡ್ಡು. The sound of pounding by means of an êta (My.), that of knocking at a door with the fist (My.).

ದಡ್ಡು daḍḍu. 2. = ಜಡ್ಡು 1, q. v.

ದಡ್ಡೆ daḍḍĕ. = ದಡ್ಡಿ 1. (My.).

ದಡ್ಡೆಯ daḍḍĕya. Tbh. of ದಾರ್ಢ್ಯ. — ದಡ್ಡೆಯಮ್ಬೋಗು. -ಪೋಗು. To become hard or unfeeling (Čpr. 7, 67).

ದಡ್ರಂಚೆ daḍrañčĕ. = ದಡ್ರುಂಚೆ, ದಣ್ಡ್ರಂಚೆ, ದುಡ್ರುಂಚೆ. A profligate woman (ಪಾಟಿ, ಸಿತಗೆ Šmd. II; Šm. 75; Kk. 91; o. rs. ದಡ್ರುಂಚೆ, ದಣ್ಡ್ರಂಚೆ, ದುಡ್ರುಂಚೆ).

ದಡ್ರುಂಚೆ daḍruñčĕ. = ದಡ್ರಂಚೆ, q. v.

ದಣ್ dan̤. 1. = ಟಣ್, etc., ಘಣ, ದಣ 1, ದಣಲ್. An imitative sound. — ದಣ್ ದಣ್ rep. The sound of a gong (My.).

ದಣ್ dan̤. 2. A sound to imitate that of burning fiercely. — ದಣ್ ದಣ್. rep. (S. Mhr.; *cf.* Mhr. ಧಣಧಣಣೇಂ, ಧನಂಗಣೇಂ).

ದಣ daṇa. 1. = ದಣ್ 1. — ದಣ ದಣ. = ದಣ್ ದಣ್. (My.).

ದಣ daṇa. 2. = ದಣು 1, ದಣಿದು. P. p. of ದಣಿ, in ದಣ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 5, 126. 220). ಬೇನೆಯಿನ್ದ ದಣ ಕೊಣ್ಡವ (ಗ್ಲಾನ G.).

ದಣಲ್ daṇal. = ದಣ್ 1, etc. (My.; Tu.).

ದಣವು daṇavu. = ದಣಿವು, ದಣು 2, ದಣುವು. Fatigue (My.; ಊಕ, ಪ್ರಮಿತಿ, ವ್ಯಾಯಾಮ G.; B. 5, 231). — ದಣವಾಱಿಸು. -ಆಱಿಸು. To quench fatigue, to rest, to take rest (C.; B. 4, 14).

ದಣಾಯಕ daṇâyaka. = ದಣ್ಣಾಯಕ. (My.).

ದಣಾವಟ್ಠಿ daṇâvaṭṭhi. (= ಧನುವಟ್ಟು). One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ದಣಿ daṇi. (= ತಣಿ 1). To grow fatigued or tired (ದಟ್ಟನ್ದಱಿ, q. v.; My.; B. 2, 13; 3, 71; Bh. 2, 4, 12; J. 4, 43; *cf.* ಚಳಿ 1). ದಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣುವೇ ಭಾರ (Prv.). 2, to be satisfied or satiated (Bp. 5, 57; 29, 17; J. 3, 10. 12; 5, 35. 48; My.). ಕಣ್ಣು ದಣಿದೆಯೋ? ಉಣ್ಡು ದಣಿದೆಯೋ? (Prv.).

ದಣಿ daṇi. (ಧಣಿ). Tbh. of ಧನಿ. A master, an owner (My.; B. 4, 170; B. 5, 85; Dp. 54, 1). ದಣೀ ಹೇಟಿಾಟ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.).

ದಣಿತನ daṇitana. Mastership, proprietorship (My.).

ದಣಿಬ daṇiba. = ದಣಿಮ್ಬು, ದಳಿಮ್ಬು. A woman's cloth, sîrĕ (Bp. 14, 5); cloth or raiment in general (Bh. 4, 8, 12).

ದಣಿಮ್ಬು daṇimba. = ದಣಿಬ, etc. (V. 9, after 71).

ದಣಿವು daṇivu. = ದಣವು, etc. Fatigue (My.). 2, satisfaction, satiety, sufficiency (My.). ಭೋಜನದ ದಣಿವು (ಪರಿಯಾಪ್ತ, *i. e.* ಪರ್ಯಾಪ್ತ, ಉಪಪನ್ನ Mr. 220).

ದಣಿಸು daṇisu. To cause to grow fatigued or tired (My.; ಶ್ರಮಗೊಳಿಸು G.). 2, to satisfy (My., ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸು G.; J. 2, 25; 16, 30; 31, 60; 34, 34).

ದಣು daṇu. 1. = ದಣ 2, etc., in ದಣು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ದಣು daṇu. 2. = ದಣವು, etc. (My.). ದಣು ಪಟ್ಟವನು ಹೆಣವಾದರೂ ಹೊಬಿನೇ? (Prv.).

ದಣುವು daṇuvu. = ದಣವು, etc. (My.; B. 3, 26. 55). — ದಣುವಾಗು. -ಆಗು. Fatigue to be originated or come to or over (B. 4, 134; My.). — ದಣುವಾಱಿಸು. = ದಣವಾಱಿಸು. (B. 4, 134. 155. 176). — ದಣುವಾಱು. -ಆಱು. Fatigue to be quenched or go (B. 2, 13; My.).

ದಣ್ಟಿ daṇṭi. = ದಗಡಿ. A harlot. ಒಣ್ಟಿ ಮಾಱಿ, ತಣ್ಟಿ ತೀರಿಸಿದರೂ (although the gallant etc.) ದಣ್ಟಿ ಕೋಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (to beat him, Prv.).

ದಣ್ಟು daṇṭu. A stalk (My.; Tu.; Tĕ.; T., M. ತಣ್ಡು; see s. ತಟ್ಟಿ 3; *cf.* ದಣ್ಡು). ಜೋಳದ ದಣ್ಟು (B. 3, 47). ತಾವರೆಯ ದಣ್ಟು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಮೃಣಾಲ Nn. 60). ಸೂರಣದ ದಣ್ಟು (ತಾಟಿ Šmd. I). ತಾವರೆ ನೆಯ್ದಿಲೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ದಣ್ಟು (ನಾಲ Si. 96). ಹುಲ್ಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದಣ್ಟು (ನಾಲಿ, ನಾಲ 306). ತರಕಾರಿಯ ದಣ್ಟು (ಕಡಮ್ಬ, ಕಲಮ್ಬ 310). ದಣ್ಟು ಮುಱಿದಕೆ ಕಣ್ಣವಾದೀತೇ? (Prv.).

ದಣ್ಡ daṇḍa. = ದಣ್ಡು, ದಾಡೆ 1, ದಾಣ್ಡು. *A stick, a staff, a rod; a pole;* a cudgel (ಕೋಲ್ Šm. 106); *a kind of weapon.* 2, a churning stick (ಮಥನ, ಕಡೆವುದು Nn. 127; ಕಡವ ಕೋಲ್ Mr. 525). 3, *a stalk; a stem (cf.* ದಣ್ಟು). 4, a stick for striking the cords of a lute, for beating a drum, etc. (ವಾದ್ಯಕೋಣ, ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು 127; ಹಟಿಯ ಕುಡುಹು 525). 5, the penis (ಅಪಮಾನ 127; 525; *cf.* ದಡಿ 1). 6, the oar of a boat. 7, a staff or pole as a measure of length, 4 hastas or 96 finger-breadths. ಎರಡು ಕೋಲಾಗೆ ದಣ್ಡಮೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 325). 8, an arm or leg. 9, a particular appearance in the sky similar to a staff or rod. 10, a staff or scepter; the rod as a symbol of judicial authority and punishment. 11, *punishment;* a fine, a mulct (ಅಪಹರಣೆ 525); imprisonment. 12, one of the čaturôpâyas: open attack (ಉಪಾಯ 525); ಶಿಕ್ಷೆ ಸಲೊಡಮ್ಬಟ್ಟಿಡೆ ದಣ್ಡಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 267); violence. 13, capital punishment (ಶಿಕ್ಷೋಪಾಯ, ಕಡೆಯ ಉಪಾಯ, o. r. ಕೊಲುವ-, 127). 14, punishment personified: Yama (ಅನ್ತಕ, ಯಮ 127; ಅನ್ತಕ 525). 15, *a form of military array: a long line or column of troops.* 16, an army, a military force (ಪಡೆ, ಸೇನೆ 127; ಪಡೆ 525; *cf.* ದಟ್ಟು 2). 17, an improper, useless act (ಅಪಕೃತ್ಯ, ಅಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯ 127); pride. 18, *Daṇḍa, one of the three attendants of the sun.* 19, jaggory (probably in the shape of rods, ಗುಡ, ಬೆಲ್ಲ 127; ಗುಡ 525). — ಕಳ್ಳ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ದಣ್ಡ. — ದಣ್ಡ ಬೇಱಿ ಮುಟ್ಟಿಗೋಲು ಬೇಱಿ. — ದಣ್ಡಾ ತೆತ್ತವನೂ ಉಣ್ಡು ಹೇತವನೂ ಒನ್ದೇ (Prvs.). — ದಣ್ಡ ಕಟ್ಟು. To set a fine on (My.). ಅವನಿಗೆ ದಣ್ಡಾ ಕಟ್ಟಿ (B. 3, 13). — ದಣ್ಡ ಕೊಡು. To pay a fine (My.; B. 5, 84. 300). See Prv. s. ಪಿಣ್ಡ. — ದಣ್ಡ ಬೀಱು. A fine to be imposed upon (My.). ದಣ್ಡ ಬಿದ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Prv. s. ಹಾದರ.

ದಣ್ಡಕ daṇḍaka. *N. of a vritta* (Čh.; ಮುಟ್ಟೆ ಬಹ ಪದದ ನುಡಿ Mr. 85). 2, a pole (ಗಟಿ, ಸ್ತಮ್ಭ 288). 3, N. of a forest-district in the Dekhan (Abh. P. 15, after 23). 4, N. of a man (Abh. P. 9, after 15).

ದಣ್ಡಗ daṇḍaga. = ದಣ್ಡಿಗ, ದಣ್ಡಿಗೆ. A pole set horizontally in the corner of a room and used as a shelf (My.). See ಮೂಲೆ-.

ದಣ್ಡಣೆ daṇḍaṇĕ. = ದಣ್ಡನೆ. Tbh. of ದಣ್ಡನ. (My.; ಕಾರಣೆ, ಯಾತನೆ Hlâ.; Mr. 392; Abh. P. 9, after 15; ಶಾಸ್ತಿ G.; B. 5, 188). See Prv. s. ಧಾರಾಳ.

ದಣ್ಡಧರ daṇḍa-dhara. A staff-bearer; a king; a magistrate; *Yama;* a porter.

ದಣ್ಡನ daṇḍana. = ದಣ್ಡಣೆ. Beating, punishing, chastising, inflicting punishment; torment, the pains of hell.

ದಣ್ಡನಾಥ daṇḍa-nâtha. The leader of an army, a general (ಅನೀಕಸ್ಥ, ಚಮೂಪತಿ Mr. 269); a judge, a magistrate; a head police-officer. See Bp. 4, 13; 57, 83; 59, 27; ಪದಿನೆಣ್ಬರ್.

ದಣ್ಡನಾಯಕ daṇḍa-nâyaka. = ದಣ್ಡನಾಥ, ದಣ್ಣಾಯಕ. (ಸೇನಾನಿ, ವಾಹಿನೀಪತಿ, etc. Hlâ.). See Bp. 57, 87; 58, 66; 59, 48.

ದಣ್ಡನೀತಿ daṇḍa-nîti. Application of the rod, administration of justice. 2, the system of civil and military administration taught by Čâṇakya and others. 3, *logical philosophy, ethics, system of morals.*

ದಣ್ಡನೆ daṇḍanĕ. = ದಣ್ಡಣೆ. (My.; B. 5, 9; Bp. 61, 35).

ದಣ್ಡಪಾಣಿ daṇḍa-pâṇi. Staff-handed. 2, Yama (Mr. 49). 3, a mace-bearer, a peon or ôlĕkâṛa; see ಪದಿನೆಣ್ಬರ್; Bp. 24, 39.

ದಣ್ಡಪಾರುಷ್ಯ daṇḍa-pârushya. Actual violence; cruel or harsh infliction of punishment. (R.).

ದಣ್ಡಪ್ರಣಮ daṇḍa-praṇama. A prostration of the body, at which the body so-to-say lies as straight as a stick (Bp. 25, 35; 28, 61). See ಸಾಷ್ಟಾಂಗ-.

ದಣ್ಡಪ್ರಣಾಮ daṇḍa-praṇâma. = ದಣ್ಡಪ್ರಣಮ. (Bp. 2, 21. 50; 7, 18; 46, 63).

ದಣ್ಡಮಧ್ಯ daṇḍa-madhya. The midmost or central rod, the tongue of a balance. See ಬಸಿ.

ದಣ್ಡಯಾತ್ರೆ daṇḍa-yâtrĕ. A line-procession: a solemn or festive procession in state or with attendants, especially a bridal procession. 2, warlike expedition, conquest of a region. (My.).

ದಣ್ಡರತ್ನ daṇḍa-ratna. An excellent daṇḍa or kind of weapon (Čpr. 6, after 106).

ದಣ್ಡವತ್ daṇḍa-vat. Having a stick; like a stick. 2, = ದಣ್ಡವತ್ಪ್ರಣಾಮ (Mhr.).

ದಣ್ಡವತ್ಪ್ರಣಾಮ daṇḍavat-praṇâma. = ದಣ್ಡಪ್ರಣಾಮ. (My.).

ದಣ್ಡವಿಷ್ಕಮ್ಭ daṇḍa-vishkambha. *A post or a stake to which is fastened the string that works the churning-stick.*

ದಣ್ಡಹಸ್ತ daṇḍa-hasta. = ದಣ್ಡಪಾಣಿ. (Sk.; R.).

ದಣ್ಡಾಜೀವಕ daṇḍa-âjîvaka. A staff-beggar: a Brahmačâri or an ascetic who uses the staff that distinguishes him as such a one, merely to get a livelihood: a hypocrite, a deceiver (ಮಾಯಕ, etc., ಮಾಯೆಗೆಯ್ವಂ Mr. 227).

ದಣ್ಡಾಧಿಪ daṇḍa-adhipa. = ದಣ್ಡನಾಥ. (Bp. 37, 70).

ದಣ್ಡಾಧೀಶ್ವರ daṇḍa-adhîśvara. = ದಣ್ಡಾಧಿಪ. (Bp. 36, 1).

ದಣ್ಡಾನ್ವಯ daṇḍa-anvaya. Line-drift or tenor: paraphrase (My.).

ದಣ್ಡಾಸನ daṇḍa-âsana. *A kind of arrow* (or of bow, ತೀರಿ, ತಪ್ಪಲ, ಬಿಲ್ಲ ಭೇದಂಗಳ್ Mr. 294).

ದಣ್ಡಾಹತ daṇḍa-âhata. Struck with the churning-stick: *buttermilk.*

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 1. Greatness, eminence, power, might, vigour (Tĕ.; Bp. 23, 3; 24, 39; 36, 59; 61, 33; Râm. 6, 53, 55; J. 21, 39; T. ತಣಿ, to prosper, thrive, grow, increase; *cf.* ಕೆಯ್ 5, and Sk. ದಣ್ಡ, pride); abundancy, excess, redundancy (My.; Tĕ.).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 2. Anger, wrath; cruelty (ಸೆಣಸು Bhn. 27; Bp. 24, 21; Râm. 3, 8, 43; *cf.* ಚಣ್ಡಿ No. 5). — ದಣ್ಡಿಮೃಗಕುಲ. Fierce wild beasts (Bp. 18, 56).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 3. = ದಡಿ 1. — ದಣ್ಡಿವಲೆ. = ದಡಿವಲೆ. (Bh. 3, 13, 23).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 1. = ತಟಿ, etc., ದಣ್ಡೆ 2. A bank, a shore (B. 2, 22; 3, 100; Mhr. ದಾಣ್ಡೀ).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 2. Having or bearing a staff or stick. 2, *a door-keeper, a warder,* a porter (ಧ್ವಾರಂಕ Bhn. 51). 3, a herald (ಉಚ್ಚಾರಕ Mr. 265). 4, a religious mendicant or Bhikshu carrying a staff; an ascetic; Yama. 5, N. (of a poet, Bp. 54, 70).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 3. (= ದಣ್ಡಿಗೆ). The beam of a balance (My.; Mhr. ದಾಣ್ಡೀ; see ಅಡ್ಡ-).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 4. An adze (ಬಾಚಿ Mr. 383).

ದಣ್ಡಿ daṇḍi. 5. = ದಣ್ಡಿ 1. — ದಣ್ಡಿಸರ. A wreath-like line (Râm. 3, 8, 24).

ದಣ್ಡಿಕೆ daṇḍikĕ. = ದಣ್ಡಿಗೆ. A stick, a staff. 2, a row, a line, a series. 3, a rope. 4, a string of pearls.

ದಣ್ಡಿಗ daṇḍiga. = ದಣ್ಡಗ, etc. (My.).

ದಣ್ಡಿಗೆ daṇḍigĕ. = ದಣ್ಡಗ, etc. Tbh. of ದಣ್ಡಿಕೆ. = ದಣ್ಡಗ, q. v. (My.). 2, the beam of a balance (= ದಣ್ಡಿ 3, My.). 3, the backbone (Mhr. ದಾಣ್ಡಾ). ದಣ್ಡಿಗೆಯಸ್ತಿಯ ತೆಗದು, ಕೋಲನೆ ಮಾಡಿ (Anubhava-śikhâmaṇi 11, 12-15). 4, the neck or long rounded board of a lute (Grj. 3, 98). ವೀಣೆಯ ದಣ್ಡಿಗೆ (ಪ್ರವಾಲ Si. 457). ವೀಣೆಯ ದಣ್ಡಿಗೆತೋಳು (ಪ್ರವಾಲ, ವೀಣಾದಣ್ಡ 63). 5, the lute itself (ವೀಣೆ, ವಲ್ಲಕಿ, ವಿಪಂಚಿ Nr.; Tĕ. ದಣ್ಡೆ; T. ತಣ್ಡು). ತನ್ತ್ರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಜಿಸುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ ಮೊದಲಾದುವು (ತತ, ವೀಣಾದಿಕವಾದ್ಯ Nr.). See Bp. 19, 6. 8. 5, (the pole of a palankeen, Mhr. ದಾಣ್ಡೀ), a kind of soft-going palankeen (My.; Tĕ.; T. ತಣ್ಡಿಗೈ; M. ತಣ್ಡು; Grj. 3, after 91; Bp. 50, 16; 55, 9; Č. Bp. 47, 39; J. 7, 3; 31, 14; 33, 20). ದಣ್ಡಿಗೆಯನೇಱುವಂ (ನರವಾಹನ Mr. 247). ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೊಱೋ ಬೋಯಿಯರು ಕಱಾ ಹುಡುಕ್ಯಾರೇ?— ದಣ್ಡಿಗೇ ಮೇಲೆ ನಾಯಿಯಾ ಕುಣ್ಡ್ರಿಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಡು, ಹಾಱಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಪಂಚಾಳ. — ದಣ್ಡಿಗೆಯ ಗುಡ್ಡಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ದಣ್ಡಿಗೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a lute (J. 22, 24).

ದಣ್ಡಿತ daṇḍita. Punished, chastised; fined. (Bp. 32, 1; 39, 56).

ದಣ್ಡಿಪಾದ daṇḍi-pâda. N. of a snake (Bp. 46, 28).

ದಣ್ಡಿಲ daṇḍila. = ಚಣ್ಡಿಲ. A barber (ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾವಿನ್ದ Mr. 376).

ದಣ್ಡಿಸು daṇḍisu. To punish, to chastise; to control; to mortify, etc. (My.; Bp. 11, 8; 53, 34; 54, 15; Abhâ. 1, 50; Śśv. 4, 85; B. 4, 93; 5, 7. 40).

ದಣ್ಡು daṇḍu. Tbh. of ದಣ್ಡ (Śmd. 364). An army (C.; Tĕ.; T., M. ತಣ್ಡು). ದಣ್ಡಾಗಲಿ ದಾಱಿಯಾಗಲಿ ಉಣ್ಡಿರು, ಮಗನೇ!— ದಣ್ಡಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಕ್ಕೆ ಚನ್ದ, ನೋಡಕ್ಕೆ ಭಯ.—ದಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದು

ಹಾದರವಲ್ಲ, ಬಱದಲ್ಲಿ ಕದ್ದುದು ಕಳವಲ್ಲ.—ದಣ್ಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸೋದರ ಮಾವನೇ? (Prvs.). See B. 5, 41. 51. 59. 63. 68. 2, a staff, in ದಣ್ಡುಕೋಲು, q. v. — ದಣ್ಡಿನವ. -ಅವ. A man belonging to the army; a soldier (My.; B. 4, 10). — ದಣ್ಡು ಇಡು. To put an army (B. 4, 80); to keep an army (B. 4, 216; My.). ದಣ್ಡು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು, to procure an army for one's self (4, 216); to keep an army (My.). — ದಣ್ಡು ಕೂಡಿಸು. To assemble an army (B. 4, 9; My.). — ದಣ್ಡುಕೋಲು. The staff given to a Brâhmaṇa at initiation or at the investiture with the sacred thread (My.). — ದಣ್ಡು ಬಿಡು. To encamp an army (My.; Bp. 22, 28). — ದಣ್ಡೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To levy an army (My.; B. 4, 30. 218). ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕೆ (ಯಾನ Si. 262).

ದಣ್ಡುಗಾಱ daṇḍu-gâṟa. = ದಣ್ಡಿನವ. (My.).

ದಣ್ಡುಳಿಗ daṇḍa-uḷiga. A man upon whom a fine is imposed or who is liable to one (ದಣ್ಡದೊಳ್ ಪಡೆದವಂ Šmd. I, o. r. ಪಡೆವವಂ).

ದಣ್ಡೆ **daṇḍĕ.** (= ದಡ್ಡ 1). The state of being adjoining or close by, vicinity (My.; Tĕ.; Tĕ. also: side, *cf.* ತಟ್ಟು 5).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. 1. = ದಣ್ಡಿ 5. A string (see ದಣ್ಡಿಕೆ No. 4); a garland, a wreath (Čpr. 7, 43; Bp. 18, 2; 22, 32; ಆಪೀಡ, ಬಾಸಿಗ Nr.; ವೈಕಕ್ಷ Mr. 334; My.; Tĕ.). ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ (ಪಾಲ ಪಾಶ್ಯೆ, ಪಾರಿತಥ್ಯೆ Nr.). ದಣ್ಡೆ ನಿಡಿದಾಗಿರಲು ಸ್ರಗುವಕ್ಕು (Mr. 334). ಮಣ್ಡೆಯೊಳಗಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ದಣ್ಡೆಗಳು (ಮಾಲ್ಯ, ಮಾಲೆ, ಸ್ರಕ್ Si. 229). See Si. 218. 219. 2, a gymnastic exercise performed with the body, turning it windingly up and down while it is stretched at full length, resting on the hands and toes only (My.; Mhr. ದಣ್ಡ; Tĕ. ದಣ್ಟೆ = ಕುಸ್ತಿ). 3, the position of the knees being firmly put down (Bh. 1, 14, 11. 20. 24), or the hands (Bp. 26, 12; 38, 18). 4, the position of the hands when they hold the bow and push or discharge it (ಬಿಲುವಿಡಿದು ನೂಕುವ ಕರಂ Mr. 297; Grj. 8, 24; Ršv. 5, 99). 5, a full and firm grasp (Bh. 2, 2, 95). 6, = ದಣ್ಡ No. 15, a long line of troops (see ದಣ್ಡೆಗೊಡು No. 3). — ದಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make a wreath or garland (Ššv. 2, 64). — ದಣ್ಡೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To perform or assume the daṇḍĕ No. 3 (Bp. 26, 12; 38, 18). 2, to perform or take the daṇḍĕ No. 4 (Ršv. 5, 123). 3, (horsemen) to form a long line (Ršv. 13, 85). — ದಣ್ಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or assume the daṇḍĕ No. 4 (Ršv. 5, after 55; Ššv. 4, 59).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. 2. = ದಣ್ಡಿ 1. A bank, a shore (My.; Râm. 3, 8, 24; B. 3, 119. 123). — ದಣ್ಡೆಗುಣ್ಟ. Along the shore (B. 4, 205; My.).

ದಣ್ಡೋತ್ಪಲ daṇḍa-utpala. = ಗಣ್ಡೋತ್ಪಲ. *A species of plant* (= ಸಹದೇವ).

ದಣ್ಡೋರ daṇḍôra. ದಣ್ಡೋರೆ. = ಡಂಗರ, etc. (My.; Tĕ.). — ದಣ್ಡೋರೆ ಹಾಕಿಸು. To cause to be proclaimed by beat of drum (My.).

ದಣ್ಡ್ರುಂಚೆ **daṇḍruṅčĕ.** = ದದ್ರುಂಚೆ, q. v.

ದಣ್ಣನೆ **daṇṇanĕ.** In a fatiguing manner. — ದಣ್ಣನೆ ದಣಿ. To become greatly fatigued (B. 5, 319).

ದಣ್ಣಾಯಕ daṇṇâyaka. Tbh. of ದಣ್ಡನಾಯಕ. See ಜಗದೇವ-.

ದಣ್ಣಿದಾದಣ **daṇi-daṇâ-daṇa.** A sound used to imitate that of a gong or a bhêri (Č. Bp. 47, 31; *cf.* ಧಾನ್ದ ಬಿಢಬಿ).

ದತ್ತ datta. Given, granted, presented, made over, assigned; placed, etc. (Bp. 7, 16); a gift, a present. ದತ್ತಾ ಕೊಟ್ಟು, ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದವ ಎತ್ತಿ ಗಿನ್ನ ಕಡೆ (Prv.). 2, = ದತ್ತಪುತ್ರ.

ದತ್ತಕ dattaka. = ದತ್ತಪುತ್ರ. (My.). 2, one of the heirs acknowledged by law. 3, N. (Bp. 40, 18).

ದತ್ತಪುತ್ರ datta-putra. A son given away by his natural parents to persons engaging to adopt him; an adopted son (My.; B. 4, 217). ದತ್ತಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಿತೃಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವದೋ? (Prv.).

ದತ್ತಹೋಮ datta-hôma. A hôma made at the adoption of a son (My.).

ದತ್ತಾಕ್ಷರ datta-akshara. A put or placed letter (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ datta-âtrêya. N. of a sage, son of Atri and Anasûyâ (My.). 2, N. of an avatâra of Vishṇu (My.).

ದತ್ತಾಪಹಾರ datta-apahâra. The resumption of a gift (My.).

ದತ್ತಾಪ್ರದಾನಿಕ datta-a-pradânika. Non-delivery or resumption of gifts. (R.).

ದತ್ತೂರ dattûra. = ದತ್ತೂರಿ, (ದುತ್ತೂರ, etc.). Tbh. of ಧತ್ತೂರ. The thorn-apple, Datura alba Wall. and D. fastuosa Lin. (My.). ದತ್ತೂರರಸ (Šmd. 225).

ದತ್ತೂರಿ dattûri. = ದತ್ತೂರ. (My.).

ದತ್ವ datva. The letter or syllable ದ (Šmd. 135. 291. 342. 347).

ದದ್ದರಿಸು daddarisu. The skin to get pustules from inward heat, swellings from bites, blows, etc. (My.; *cf.* ದದ್ದು, etc.).

ದದ್ದಾಲ **daddâla.** A middle-sized tree, Careya arboreya Roxb. (St. & Pl.; Tu. ದಡ್ಡಲ್).

ದದ್ದು **daddu.** The state of being cracked or not sound, as an earthen vessel (My.; *cf.* Tĕ. ತೆಗು, to be broken? Sk. ದರತ್?). — ದದ್ದುಮಡಿಕೆ. A vessel with a crack (My.; see Prv. s. ಕುಲುಕು 2).

ದದ್ದು daddu. = ತದ್ದು. Tbh. of ದದ್ರು. (Si. 202; Tĕ. ದದ್ದು, ದದ್ದುರು; also: swellings from musquito-bites, etc.).

ದದ್ರು dadru. = ತದ್ದು, ದಡಾರ, ದದ್ದು, ದದ್ರುರ. Cutaneous and herpetic eruptions, rash, herpes; a kind of leprosy; a ringworm.

ದದ್ರುಘ್ನ dadru-ghna. *The ringworm-shrub, Cassia alata or tora* Lin.

ದದ್ರುಣ dadruṇa. *Herpetic, afflicted with cutaneous diseases or ringworm.*

ದದ್ರುರೋಗಿ dadru-rôgi. = ದದ್ರುಣ. *Herpetic, etc.*

ದಧಿ dadhi. *Milk thickened or coagulated by heat, curds* (ಮೊಸರ್ Mr. 182).

ದಧಿತ್ಥ dadhittha. *The wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ದಧಿಫಲ dadhi-phala. *The wood-apple tree.*

ದಧಿಮಣ್ಡ dadhi-maṇḍa. *The liquid part or skim of curdled milk, whey* (see Hlâ. s. ಮಜ್ಜಿಗೆ).

ದಧಿಮನ್ಥ dadhi-mantha. The churning of coagulated milk. 2, butter-milk (ಕಯ್ಯಳಿ Mr. 219).

ದಧಿಮುಖ dadhi-mukha. N. of a serpent. 2, N. of a monkey (My.).

ದಧಿವಿಘಾತ dadhi-vighâta. A churning-stick (ಕಡಗೋಲ್ Mr. 185).

ದಧಿಸಕ್ತು dadhi-saktu. *Barley-meal mixed with curds.* See Nr. s. ಕಲಸು 1.

ದಧಿಸಾರ dadhi-sâra. *Fresh butter.*

ದಧೀಚಿ dadhîči. N. of a ṛishi (Bp. 3, 77; 43, 41; 53, 5; 54, 38). See ಮುಖ್ಯಋಷಿ.

ದಧ್ಯನ್ನ dadhi-anna. ದಧ್ಯೋದನ. Boiled rice mixed with curdled milk, etc. (My.).

ದನ dana. = ದನವು. Tbh. of ಧನ (Šmd. 339). Cattle (My.; ಸುಲಿ Šm. 107); a cow, a bullock (My.). ದನಗಳು (Si. 320. 323. 400). ದನದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ದಾಯಾದಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು?—ದನದ ಮುನ್ದೆ ಹೋಗ ಬೇಡ, ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದೆ ಹೋಗ ಬೇಡ.—ದನಾ ತಿಮ್ಬುವವನಿಗೆ ಸಗಣಿ ಅಣೆಯೇ?—ದನಾ ಮೇಯಿಸು ವವನಿಗೆ ಘನ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ದನ ಕಱು. dupl. (My.; B. 3, 15; 5, 114. 235). — ದನ ಕಱು. = ದನ ಕಱು. (My.; B. 3, 90).

ದನವು danavu. = ದನ. (My.). ದನವಿನ ವರ್ಣ ಹಾಲಲ್ಲಿ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ದನಿ dani. Tbh. of ಧ್ವನಿ (Šmd. 368). A sound, a voice, a report (ಧ್ವಾನ Kk. 25; ಸೊಪ್ಪಳ್ 94; ಸೊಪ್ಪಳ್, ಅಬ್ಬರ, ಸರ, etc., ಧ್ವಾನ Šm. 30; Čpr. 2, after 93, twice; My.). ಮುಗಿಲ ದನಿ (ಮೊೞಗು Šmd. I; Šm. 35). ನವಿಲ ದನಿ (Šm. 29). ಸಿಡಿಲ ದನಿ (ಮೊೞಗು Kk. 73). ತಱಿಗೆಲೆಗಳ ದನಿ (ಮರ್ಮರ, etc. Hlâ.). ದೊಡ್ಡ ದನಿ (ಪ್ರವಚ Nn. 88). — ದನಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. A tone to be added (Bp. 19, 10). — ದನಿಗೆಯ್. To sound, to utter sounds. ಗಾಳಿಗೆ ದನಿಗೆಯ್ವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ, etc. Hlâ.). — ದನಿ ಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear a sound, etc. (J. 23, 21). — ದನಿ ಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. To cause to sound, to sound (Bp. 26, 68). — ದನಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To produce a sound, to utter sounds; to utter a loud sound, to bawl; to echo; etc. (Bp. 14, 18; 19, 52; 35, 5; 60, 28. 29). — ದನಿದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A mass of sounds (Čpr. 8, 98). — ದನಿದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. To cause a sound to become manifest or to be heard (Râm. 3, 8, 7). — ದನಿದೋಱು. -ತೋಱು. To manifest, *i. e.* to produce, a sound (Bp, 33, 15; Ššv. 2, 49). — ದನಿಯಾಗು. -ಅಗು. A sound to become manifest or be produced (Bp. 26, 26). — ದನಿಹೀನ. A man with a defective voice (My.).

ದನು danu. *Danu,* one of the daughters of Daksha, wife of Kašyapa, and *mother of the Dânavas.*

ದನುಗೂರು danugûru. A place in Mysore (Ršv. 1, 62).

ದನುಜ danu-ja. *A Dânava* (ಮಧು, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ Nn. 13).

ದನುಜಭಂಜನ danuja-bhañjana. A god. 2, Vishṇu (My.).

ದನುಜಮಥನ danuja-mathana. Kṛishṇa (J. 14, 28).

ದನುಜಹರ danuja-hara. Kṛishṇa, Vishṇu (Bhâgavata 10, 18, 10).

ದನುಜಾರಿ danuja-ari. Kṛishṇa (J. 7, 55).

ದನುಜೇನ್ದ್ರ danuja-indra. Râvaṇa (Abh. P. 13, 104).

ದನ್ತ್ dant. ದತ್. = ದನ್ತ. See ಷೋಡತ್.

ದನ್ತ danta. = ಜನ್ತ. *A tooth* (ಹಲ್ಲು Nn. 36; ದಶನ, ಹಲ್ಲು 81); a tusk, a fang. 2, *an elephant's tusk, ivory.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 81). 4, the peak of a mountain (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 81). 5, the side or ridge of a mountain; a class of mountains (? ಅದ್ರಿವಿಭೇದ 81). 6, the number 32 (ಮೂವತ್ತೆರಡು Mr. 348). 7, a thorn (ಕಣ್ಟಕ, ಮುಳ್ಳು 81). 8, a certain tree (ತರುಭೇದ 81). — ದನ್ತದೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ôlĕ of ivory (Ššv. 3, 9; My.).

ದನ್ತಚರ್ವಣ danta-čarvaṇa. Chewing with the teeth. See ಅವುಡು.

ದನ್ತಚ್ಛದ danta-c-čhada. *A lip.*

ದನ್ತಧಾವನ danta-dhâvana. Cleaning (or washing) the teeth (ಮುಕ್ಕುಳಿ Kk. 56; Čpr. 8, after 105). 2, a piece of stick for doing so. 3, *the tree Acacia catechu* Willd. — ದನ್ತಧಾವನಗೆಯ್. To clean the teeth (Bp. 14, 5).

ದನ್ತಭಾಗ danta-bhâga. *The fore-part of an elephant's head.*

ದನ್ತಮೂಲ danta-mûla. *The root of a tooth* (ಕರಿರ, ಆನೆಯ ಮೊದಲ ಕೊಮ್ಬು Mr. 155).

ದನ್ತವಕ್ರ danta-vakra. N. of a Dânava and prince (Bhâgavata 10, 100, 19).

ದನ್ತವಾಸಸ್ danta-vâsas. *A lip.*

ದನ್ತವಿಕಸನ danta-vikasana. Displaying the teeth. See ಕಿರಿ.

ದನ್ತಶಠ danta-šaṭha. Acid; sourness. 2, *the common lime, Citrus acida.* 3, *the wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ದನ್ತಶಠೆ danta-šaṭhĕ. *Wood sorrel, Oxalis pusilla* Salisb.

ದನ್ತಸ್ವಾನ danta-svâna. A sound of the teeth (see s. ಕಮ್ಮು 1).

ದನ್ತಹೀನ danta-hîna. Toothless. (ಕುದುರೆಗೆ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ) ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದಾಗೆ ದನ್ತಾಧಿಕಂ ದನ್ತಹೀನಂ (Mr. 277).

ದನ್ತಾಂಕುರ danta-aṅkura. Pointed blades of grass (ಮೊಳಕೆ ಹುಲ್ಲು G.). 2, the point of a tooth (ಹಲ್ಲಿನ ತುದಿ G.).

ದನ್ತಾಧಿಕ danta-adhika. Having additional teeth. See s. ದನ್ತಹೀನ.

ದನ್ತಾಬಲ dantâbala. = ದನ್ತಾವಲ.

ದನ್ತಾವಲ dantâvala. *An elephant* (ದನ್ತಾವಳ Râm. 5, 8, 52). 2, = ಗಜಾಸುರ. See Bp. 46, 1; 49, 38; 57, 88; 58, 52; 59, 58.

ದನ್ತಾವಲಾರಿ dantâvala-ari. Šiva (Bp. 49, 38).

ದನ್ತಿ danti. Having teeth, tusks, or fangs. 2, *an elephant* (ಆನೆ Nn. 28. 81). 3, the croton-oil plant, Croton tiglium Lin. (ಜಾಪಾಳದ ಸತ್ತೆ Si. 158). 4, a black sort of thorn-apple (ಕರೇ ಉಮ್ಮತ್ತ 158). 5, the number 8 (Čh.). — ದನ್ತಿ ಮೊಗನಯ್ಯ. The father of Gaṇapati, Šiva (My.).

ದನ್ತಿಕಪೋಲ danti-kapôla. The temples of an elephant (ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ Nn. 87).

ದನ್ತಿಕೆ dantikĕ. *The croton-oil plant, Croton polyandrum* Roxb., or *Croton tiglium* Lin.

ದನ್ತಿಪುರ danti-pura. Hastinâpura (J. 26, 77).

ದನ್ತಿಮುಖ danti-mukha. Gaṇapati (My.).

ದನ್ತಿವೃನ್ದ danti-vṛinda. A troop or herd of elephants (ಘಟೆ Mr. 155).

ದನ್ತುರ dantura. *Having long or projecting teeth.* 2, jagged, notched, serrated, uneven. 3, waving, undulatory. 4, rising, as hair, bristling.

ದನ್ತುರಿತ danturita. Having prominent teeth, toothed; notched; bristling; undulatory, waving (Čpr. 3, after 50; Abh. P. 12, after 2).

ದನ್ತೆ dantĕ. *Ivory.*

ದನ್ತ್ಯ dantya. Dental, as a letter (Šmd. 27).

ದನ್ದಲೆ dandalĕ. = ದಾನಲೆ. Vexation, molestation, chicanery (My.; Mhr., H. ಧಾನ್ದಲ).

ದನ್ದಶೂಕ dandaśûka. Biting; *a snake*.

ದನ್ದಶೂಕೇಶ್ವರ dandaśûka-îśvara. The snake śêsha (J. 24, 26).

ದನ್ದುಗ danduga. Intricacy, complication, bewilderment (Čh. v. 17; Čpr. 8, after 44; J. 1, 6); vexation, trouble, annoyance (Čpr. 9, 16; Grj. 4, 106; Bp. 24, 17; J. 19, 24; My.). ಬನ್ದನವ ಮಾಡಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಸನ್ದ ಜ್ಞಾನಿಯೆ ಲೇಸು! ಹೊನ್ದಿ ಸಾಸಿರವ ಕೊಡುತಿರಲು (*i. e.* -ಲೂ) ಕರ್ಮಿಯ ದನ್ದುಗವೆ ಬೇಡ! (Sp.). — ದನ್ದುಗಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to be in trouble, to fall into trouble (J. 22, 41). — ದನ್ದುಗಬಡೆ. -ಪಡೆ. = ದನ್ದುಗಗೊಳ್. (J. 7, 47).

ದಪ್ dap. = ಡಬ್, ದಪ 1. A sound in imitation of the fall of *heavy* bodies, as cocoanuts, etc.: plump! whop!; and of smart slapping and striking. ದಪ್ಪೆನ್ತ ಬೀಳು, ದಪ್ಪೆನ್ತ ಬಡಿ (My.).

ದಪ dapa. 1. = (ತಪ), ದಪ್ q. v., (ದಬ), ದೊಪ್, ದೊಪ್ಪ 2. (My.; Mhr. ದಪ, ಥಪ). — ದಪ ದಪ. rep. ದಪ ದಪ ಬೀಳು, ದಪ ದಪ ಬಡಿ (My.). — ದಪ ದಪನೆ. With the sound of ದಪ ದಪ (My.).

ದಪ da7-apa3. 2. = ದಪ್ಪ 1, ದಹ. An affix for the formation of the present tense (Šmd. 54. 259. 260. 275. 276. 280-291). ಜಗುಟ್ಟಿಪಂ (55), ನೋಡಿದಪಂ (91); ಬನ್ದಪುದು (259). (ನೋಡಿದಪಂ, for instance, is "ನೋಡಿದ ಅಪಂ, a having-seen-one he is" in the sense of the present).

ದಪ್ಪ da7-appa1. 1. = ದಪ 2, *e. g.* ಬರೆದಪ್ಪಂ, ಕರೆದಪ್ಪಂ, ನಿಲಿಸಿದಪ್ಪಂ, ಇಱಿದಪ್ಪಂ (Šmd. 276).

ದಪ್ಪ dappa. 2. = ದೊಪ್ಪ 1. Thickness; stoutness; coarseness (My.; Tĕ.; B. 4, 47; ಗಡತರ, ಗಡುತರ G.; *cf.* ತಡಿ 1 and ದಡುಮು). ಆ ಕಾಗದ ಬಹಳ ದಪ್ಪಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 15). ಗಣ್ಡಕದ ಕಿವಿ ದಪ್ಪವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ (4, 46). ಒನ್ದು ದಪ್ಪವಾದ ಹಲಿಗೆ (4, 158). ದಪ್ಪವಾದ ಖಾದೀ ಬಟ್ಟೆ (ವರಾಶಿ, ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ Si. 223). ದಪ್ಪವಾದ ಮಧ್ಯದೂಲವಿಲ್ಲದೆ ತುಮ್ಬಾ ಬಹಳ ಎಲೆಗಳುಳ್ಳ ಮರ (ಸ್ತಮ್ಬ, ಗುಲ್ಮ 120). ದಪ್ಪದವನು; ದಪ್ಪದ ಬಟ್ಟೆ; ದಪ್ಪದ ಅಮ್ಬಲಿ (My.). — ದಪ್ಪಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Coarse rice (My.). — ದಪ್ಪನೂಲು. Stout, coarse thread (My.). — ದಪ್ಪನೇಯ್ಗೆ. Coarse texture (My.).

ದಪ್ಪ dappa. Tbh. of ದರ್ಪ (Šmd. 345; ಅದಟು, etc. Kk. 66; Šm. 38).

ದಪ್ಪಕ dappaka. Tbh. of ದರ್ಪಕ. (ಮನ್ಮಥ Šm. 7). — ದಪ್ಪಕವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Śiva (ಈಶ್ವರ Šm. 3).

ದಪ್ಪನೆ dappanĕ. 1. With the sound of ದಪ್ (My.).

ದಪ್ಪನೆ dappanĕ. 2. = ದಪ್ಪಾನೆ. Thick; coarse; thickness, etc. ದಪ್ಪನೆಬಟ್ಟೆ, or ದಪ್ಪನೇ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ದಪ್ಪನ್ನ dappa-anna1. Thick; coarse (My.). ದಪ್ಪನ್ನ ಎಲುವು (B. 4, 82). ದಪ್ಪನ್ನ ಅಱಿವೆ (ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ G.).

ದಪ್ಪಲ್ dappal. (= ದಪ್ಪನೆ 1). — ದಪ್ಪಲಿಡು. To throw (with stones) so that the sound of ದಪ್ is produced (Bp. 20, 14).

ದಪ್ಪಾನೆ dappânĕ. = ದಪ್ಪನೆ 2, ದೊಪ್ಪಾನೆ. (My.).

ದಫನು daphanu. Burial (My.; H.).

ದಫಾ daphâ. ದಫೇ. Time, occasion, turn (My.; H.); — a company of peons or policemen (Br., H.).

ದಫೇದಾರ daphê-dâra. A head of a party of police; a head of a number of peons (My.; Mhr., H.). 2, an officer of cavalry in a native army (My.; Mhr., H.).

ದಫೇದಾರಿ daphê-dâri. The business of a daphêdâra (My.).

ದಫ್ತರ daphtara. A record, a register, an account, especially of the public revenue; a bundle of records; a schoolboy's bundle of papers or books (My.; Br., Mhr., H.). — ದಫ್ತರದಾರ. The head native revenue officer of a collectorate, etc. (Mhr.; S. Mhr.). — ದಫ್ತರಬನ್ದಿ. An assistant of a record-keeper (My.).

ದಬ daba. (ದಬ್). = ಡಬ, (ಡಬ್ಬು 1), ಡವ, (ದಪ 1). A sound in imitation of the audible palpitation of the heart in fever, etc., of the pattering of running feet, of the falling of heavy bodies, and the slapping of blows. — ದಬ ದಬ. rep. (My.; Tĕ.; Mhr. ಧಬಧಬಾ). — ದಬ ದಬ ಅನ್ನು. To palpitate audibly (My.); etc. — ದಬ ದಬಿ. A water-fall (S. Mhr.).

ದಬಕು dabaku. (= ದಡಕು). A sound used to imitate the clattering of the contact of vessels. — ದಬಕು ದಬಕು. rep. (My.).

ದಬಕ್ಕು dabakku. A sound in imitation of that produced by the falling of bundles or persons, or of that produced by stones falling into mud. — ದಬಕ್ಕನೆ. = ತವಕ್ಕನೆ. With the sound of dabakku (My.).

ದಬರಿ dabari. = ಡಬರಿ. (My.).

ದಬಾಣ dabâṇa. = ಡಬಾಣ, etc. (My.).

ದಬಾದುಬಿ dabâ-dubi. Unfair dealing, cheating (My.; Mhr. ದಬಾ, lurking, lying in wait; ದಾಬದುಬೀ, repressing, snubbing).

ದಬಾಯಿಸು dabâyisu. To force down; to menace (My.; Br.; Mhr. ದಬಾವಿಣೇಂ, ದಾಬಣೇಂ); to slam, as a door (My.).

ದಬ್ಬಣ dabbaṇa. = ಡಬ್ಬಳ, ದಬ್ಬಳ. A pack-needle (My.; B. 3, 103; Tĕ. ದಬ್ಬನ; Mhr. ದಾಭಣ).

ದಬ್ಬನೆ dabbanĕ. (= ಡಬ್ಬನೆ). Suddenly and with the sound of ದಬ (My.).

ದಬ್ಬಳ dabbaḷa. = ದಬ್ಬಣ, etc. (My.).

ದಬ್ಬು dabbu. = ದೊಬ್ಬು, etc. To push, etc. (B. 3, 82; 4, 156; My.).

ದಬ್ಬುಳಿ dabbuḷi. = ದಾವಳಿ. A sort of woollen cloth, a fine, white cumley or blanket (ಪಟಭೇದ Mr. 342; Mhr. ಧಾಬಳೀ).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. = ಡಬ್ಬೆ, ಡೆಬ್ಬೆ, ದೆಬ್ಬೆ. A slip, a slit, a split, a strip, especially of a bamboo; the half of a split bamboo (My.; Tĕ.; T. ಡಪ್ಪೈ, ತಪ್ಪೈ; Mhr. ಚಿಮ್ಬ; *cf.* ಚಿಮ್ಬ). ಕಾವಡಿಯ ದಬ್ಬೆ (ವಿಹಂಗಿಕೆ, ಭಾರಯಷ್ಟಿ Si. 344; My.). ನಾಯಿಯ ಬಾಲಕ್ಕೆ ದಬ್ಬೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. 1. = ಡೆಬ್ಬೆ, ದೆಬ್ಬೆ. A blow, a stroke (My.; Mhr. ಥಪ್ಪಾ).

ದಬ್ಬೆ dabbĕ. 2. Tbh. of ದರ್ಭೆ. (My.).

ದಭ್ರ dabhra. *Little, small, deficient;* weak.

ದಭ್ರಭಕ್ತ dabhra-bhakta. N. (V. 14, 74).

ದಮ dama. = ದಮೆ. Taming, subduing; see ಅರಿನ್-. 2, *self-command, self-restraint, subduing the passions.* 3, *punishment, chastisement; a fine.* 4, a house (also ದಮ್).

ದಮಡಿ damaḍi. 1. = ದಮ್ಮಡಿ 1. A small tambourine with gĕjjĕs (My.).

ದಮಡಿ damaḍi. 2. = ದಮ್ಮಡಿ 2. A kâsu, the fourth part of a duḍḍu or paisa (My.; Mhr., H. ದಮಡೀ).

ದಮಥ damatha. = ದಮ No. 2. *Self-command, etc.*

ದಮನ damana. = ಜವನ 2, ದವನ. *Taming, subduing, restraining.* 2, the flower Artemisia indica.

ದಮನಕ damanaka. N. of a jackal. (My.).

ದಮಯನ್ತಿ damayanti. She who subdues (men); N. of the wife of Nala. (Râm. 3, 2, 14).

ದಮಾಸು damâsu. Damask (My.; Br., H. ದಮ್ಮಶು, ದಮಾಸಿ, ದಮಾಸು).

ದಮಿತ damita. *Tamed, subdued, conquered.*

ದಮಿತಶಾತ್ರವ damita-śâtrava. One whose foe is subdued. (My.).

ದಮಿತಾಘ damita-agha. One whose sin is subdued or conquered. (My.).

ದಮಿತಾರಿ damita-ari. = ದಮಿತಶಾತ್ರವ. (My.).

ದಮುನ damuna. Tbh. of ದಮುನಸ್. (Mr. 46; Bp. 21, 29).

ದಮುನಸ್ damunas. *Agni.*

ದಮೆ damĕ. Tbh. of ದಮ. (My.; see ಶಮೆ-).

ದಮ್ಪತಿ dam(= ದಮ No. 4)-pati. The master of the house. 2, (dual) *man and wife* (ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು Nn. 90). ದಮ್ಪತಿಗಳ್ (ಸತಿ ಪತಿಗಳ್, ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡಿರ್ Mr. 24). — ದಂಪತಿಪೂಜೆ. The worship paid to wife and husband on certain festive occasions (My.). — ದಮ್ಪತಿವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The ruddy goose, čakravâka (Bh. 1, 5, 9).

ದಮ್ಬ damba. = ಡಮ್ಬ 1, etc. Tbh. of ದಮ್ಭ. (My.).

ದಮ್ಭ dambha. = ಡಮ್ಬ, etc. *Arrogance, ostentation, pride;* fraudulent assumption and display. 2, *deceit, fraud, cheating, hypocrisy; sin, wickedness* (ಶಾಮ್ಬರಿ, ಈರ್ಷ್ಯೆ, ಮಾಯೆ, ಕುಹಕ, etc. Mr. 450).

ದಮ್ಭಕ dambhaka. = ಡಮ್ಬಕ. Arrogant, etc. 2, arrogance, etc. (= ದಮ್ಭ).

ದಮ್ಭಾಚಾರ dambha-âčâra. Arrogant, ostentatious, proud behaviour (My.).

ದಮ್ಭೋಲಿ dambhôli. *Indra's thunderbolt.*

ದಮ್ಮ damma. Tbh. of ಧರ್ಮ (Śmd. 345; ಜವ, ಅಱ Śm. 12). — ದಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Generous master; N. ದಮ್ಮಯ್ಯ! ಅನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಎಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ದೊಣ್ಣೆ; J. 13, 55.

ದಮ್ಮಡಿ dammaḍi. 1. = ದಮಡಿ 1. (My.).

ದಮ್ಮಡಿ dammaḍi. 2. = ದಮಡಿ 2. (My.).

ದಮ್ಮಸ್ dammas. The tool called a road-tamper (My.; H.).

ದಮ್ಮಾಣಿ dammâṇi. Tbh. of ಧರ್ಮಪಾನೀಯ (Śmd. 381).

ದಮ್ಮು dammu. Breath; increased respiration; panting, gasping; asthma (My.; Mhr., H. ದಮ, ದಮಾ; B. 5, 236). — ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು. To suppress or suspend one's breath (My.). 2, breath to be impeded, to be choked or stifled. ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಮ್ಮು ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ದಮ್ಮು ಗಟ್ಟು. = ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು. (S. Mhr.). — ದಮ್ಮು ಹಿಡಿ. = ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟು No. 1. (My.).

ದಮ್ಯ damya. To be tamed, subjected, or punished; tamable; punishable. 2, *a young bullock.*

ದಯ daya. Tbh. of ದಯೆ. (My.; ಕೃಪೆ, etc. Mr. 20; Bp. 59, 41). ದಯವುಳ್ಳವನು (ದಯಾಲು Nr.). — ದಯಗೆಡು. -ಕೆಡು. Compassion, etc. to be destroyed or cease (Bp. 55, 15). — ದಯ ಪಾಲಿಸು. = ದಯೆ ಪಾಲಿಸು No. 1. To entertain or have compassion, etc., to take pity on (My.). ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ (or also ನಿನಗೆ, My.) ಯಾರೂ ದಯ ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೂ ದೇವರು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 4, 144). 2, = ದಯೆ ಪಾಲಿಸು No. 2. (My.). — ದಯ ಮಾಡು. To exercise pity, kindness, etc.; to show pity or compassion (B. 2, 39; 4, 2. 90; 5, 234; My.); to be kind, considerate, or obliging in words or actions (B. 2, 39; 4, 18; My.). 2, to grant graciously (My.). ಕ್ಷೇಮಮಂ ದಯ ಮಾಡು! (Bp. 23, 17). 3, to be so kind as to go or to come (My.). — ದಯವಿಡು. -ಇಡು. To put or have pity, etc. on (My., *e. g.* ಅವನ ಮೇಲೆ).

ದಯಕಾಱ daya-kâṟa. (Śmd. 25). A man who shows pity or compassion.

ದಯವನ್ತ daya-vanta. A pitiful, merciful, compassionate, kind man (My.). Feminine ದಯವನ್ತಳು (My.).

ದಯಾಕಟಾಕ್ಷ dayâ-kaṭâksha. A side-glance full of mercy, kindness, etc. (My.).

ದಯಾಕರ dayâ-âkara. A mine of mercy, etc. (My.). 2, ದಯಾ-ಕರ, showing pity or compassion (Sk.).

ದಯಾಖ್ಯ dayâ-âkhya. The deity which is called Dayâ, *i. e.* personified Pity (ಇಷ್ಟಮಂ ಮಾಡ್ಪ ದೈವಂ Mr. 27).

ದಯಾಗುಣ dayâ-guṇa. The quality or property of compassion, etc. (My.). 2, a man endowed with the quality of compassion, etc. (My.).

ದಯಾಧಾರ dayâ-âdhâra. A receptacle of compassion, etc., a very compassionate man (My.).

ದಯಾನಿಧಿ dayâ-nidhi. A treasure of mercy, etc., a very compassionate person (Bp. 28, 5; My.).

ದಯಾಪರ dayâ-para. Having compassion, etc. as the highest object, extremely compassionate, etc. (Bp. 38, 6; 55, 27; My.).

ದಯಾಬ್ಧಿ dayâ-abdhi. = ದಯಾಮ್ಬುಧಿ. (Śśv. 2, 89).

ದಯಾಮೃತ dayâ-amṛita. Compassion considered as ambrosia (Bp. 55, 47).

ದಯಾಮ್ಬುಧಿ dayâ-ambudhi. An ocean of mercy, a very compassionate person (Bp. 59, 50; J. 14, 31).

ದಯಾರಸ dayâ-rasa. The sentiment, feeling, or emotion of compassion, etc. (My.).

ದಯಾರಸಾರ್ಣವ dayârasa-arṇava. An ocean of compassionate sentiments (Čpr. 7, 7).

ದಯಾರ್ಣವ dayâ-arṇava. = ದಯಾಸಮುದ್ರ. (J. 7, 21).

ದಯಾಲು dayâ-âlu. = ದಯಾಳು. *Pitiful, merciful, compassionate, kind,* etc.

ದಯಾಸಮುದ್ರ dayâ-samudra. = ದಯಾಮ್ಬುಧಿ. (Bp. 36, 37).

ದಯಾಳು dayâḷu. Tbh. of ದಯಾಲು. (My.).

ದಯಿತ dayita. = ದೈತ. *Desired, cherished, beloved, dear;* a husband, a lover.

ದಯಿತೆ dayitĕ. *A beloved woman;* a wife or mistress.

ದಯೆ dayĕ. ದಯಾ. = ದಯ. *Taking interest in, sympathy, compassion, tenderness, pity, mercy, clemency, love.* 2, Pity personified as a daughter of Daksha. — ದಯೆಗೆಯ್. To grant graciously (Čpr. 1, 5; 3, 83; 7, 75; 9, 37; Abh. P. 10, 37); to go to (c. Acc., Abh. P. 3, 79). — ದಯೆದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. To abandon compassion (J. 18, 59). — ದಯೆ ಪಾಲಿಸು. = ದಯ ಪಾಲಿಸು No. 1. (My.). 2, to grant graciously (My.). ದೇವರು ಅವರಿಗೆ ಒನ್ದು ತರದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ದಯೆ ಪಾಲಿ

ಸಿದ್ಧಾನೆ (B. 3, 111). — ದಯೆವೆಱ್. -ಮೆಱ್. To manifest itself graciously (Čpr. 2, 8). — ದಯೆ ಹುಟ್ಟು. Compassion to be born or arise (B. 3, 124).

ದರ dara. = ಜರ 1. — ದರ ದರ. = ಜರ ಜರ. (C.).

ದರ dara. 1. Splitting, cleaving, tearing. 2, a hole in the ground; *a cave, a cavern.* 3, *timidity, fear, terror.* 4, little, small, slight, gentle; *a little.* 5, a conch-shell. 6, a stream.

ದರ dara. 2. Tbh. of ದ್ವಾರ (Šmd. 384).

ದರ dara. 3. Rate, price (My.; Mhr.; B. 5, 81. 103).

ದರಕು daraku. = ತರಕು, etc. Roughness, etc.; hoarseness. — ದರಕುದನಿ. A hoarse voice, as from nature or from a cold (My.).

ದರಖಾಸ್ತು darakhâstu. An humble application in law matter; a proposal, an application, an offer, for a rent or farm (My.; Mhr., H.).

ದರಗ daraga. A Mohammadan place of worship (My.; Br., Mhr., H. ದರಗಾ).

ದರಜಾಸ್ತಿ dara-jâsti. An extra assessment, an extra tax (My.; Br., H.).

ದರಜಿ daraji. = ದರ್ಜಿ. A tailor (My.; Br. ದರಿಜ; Mhr., H. ದರ್ಜೀ).

ದರಣ daraṇa. Tbh. of ಧರಣ. The weight and value of one-fourth of a varaha: 11 aṇĕs 8 kâsus (My.; see Prv. s. ಪಾವಲಿ). 2, cleaving, rending, splitting, tearing (Sk.).

ದರತ್ darat. ದರದ್. (Cleaving, rending, splitting, breaking; *cf.* ದದ್ದು?). 2, *N. of a tribe of barbarians* (in Sindhu). 3, a precipice. 4, fear.

ದರದ darada. N. of a country in the N. W.; an inhabitant of this country. See ದಾರದ.

ದರದು daradu. Ailment, disease (Mhr., H.). 2, care, regard (for, about, in, My.; Mhr.); need (My.).

ದರಬಾರ darabâra. = ದರಬಾರು, ದರ್ಬಾರ, ದರ್ಬಾರು. (B. 5, 221).

ದರಬಾರು darabâru. = ದರಬಾರ, etc. A royal court; a hall of audience; a levee-room. 2, the people assembled. 3, holding a levee (My.; Br., Mhr., H.). 4, rule, government (My.). — ದರಬಾರುಖರ್ಚು. Money paid (by way of bribe) to public functionaries (My.; Mhr.).

ದರಮಹಾ daramahâ. Monthly pay (My.; Mhr., H.); monthly (My.; Mhr.).

ದರವಾಜಾ daravâjâ. = ದರ್ವಾಜಾ. A gate or door; a gateway (My.; Mhr., H. ದರವಾಜಾ).

ದರಸ್ಮಿತ dara-smita. A gentle smile (Grj. 3, 114).

ದರಹಸಿತ dara-hasita. Gently smiling; a gentle smile (Bp. 6, 27; 13, 11; 28, 67; 32, 16; Râm. 6, 53, 11).

ದರಹಾಸ dara-hâsa. A gentle smile (Čpr. 2, 13; 4, 81; Bp. 2, 23).

ದರಿ dari. = ದರು. *A cave, a cavern;* a hole (of a rat, etc., My.). 2, a valley. 3, a deep ravine (Mhr.; *cf.* ಜರಿ 3).

ದರಿಂವಿಲ್ಲಾ darimvillâ. ದರೀಂವಿಲ್ಲಾ. In this case; at this time; subsequently; hereinafter (My. as ದರಿವಿಲ್ಲಾ; Br., H.).

ದರಿತ darita. Torn, rent, divided. 2, *frightened, timid.*

ದರಿದ್ರ daridra. *Poor, needy;* distressed; a poor man. 2, poverty, want, distress (ಎಡಱ್, ತವಿಲ್ Šs.). ಅನ್ನಕನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮನಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ.—ಚಮ್ಮು ಚರಿಗೆಗೆ ದರಿದ್ರವಾದರೂ ಹಂಚುಹುಡಿಗೆ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ (Prvs.). Feminine ದರಿದ್ರಳು (My.). See Prvs. s. ಪಾಲಕ, ಪುಟಗೋಸಿ, ವಡೆ, ಶಾಲೆ 2.

ದರಿದ್ರತನ daridratana. = ದರಿದ್ರತ್ವ. (My.).

ದರಿದ್ರತೆ daridratĕ. Poverty, indigence (Čpr. 2, 31; Bp. 23, 6).

ದರಿದ್ರತ್ವ daridratva. = ದರಿದ್ರತೆ. (My.).

ದರಿಯಾಪ್ತಿ dariyâpti. = ದರ್ಯಾಪ್ತಿ. Investigation (My.; Mhr., H. ದರ್ಯಾಫ್ತೀ).

ದರಿಸಣ darisaṇa. = ದರುಸನ, etc. (My.).

ದರಿಸನ darisana. = ದರಿಸಣ. (My.).

ದರು daru. = ದರಿ. (Grj. 1, 86).

ದರುಣ daruṇa. N. of a plant (see Mr. s. ಕೋಲೆ).

ದರುವು daruvu. (Tbh. of ಧ್ರುವ). A song in a peculiar metre (at the beginning of a performance, My.; T. ತರು).

ದರುಸನ darusana. Tbh. of ದರ್ಶನ (Šmd. 336; Bp. 3, 72; My.). — ದರುಸನ ಈ. = ದರುಸನ ಕೊಡು. (Bh. 1, 7, 55). — ದರುಸನ ಕೊಡು. = ದರ್ಶನ-. (Bh. 2, 13, 10). — ದರುಸನ ನೀಡು. = ದರುಸನ ಕೊಡು. (Bh. 8, 1, 29).

ದರೆ darĕ 1. *A cave, a cavern,* 2, barren soil (My.). See Prv. s. ಬಡ ಎತ್ತು.

ದರೆ darĕ. 2. Tbh. of ಧರೆ (Kk. 16; ಬುವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Šm. 37).

ದರೋಗ darôga. The chief native officer in the departments of abkâri, sandal, cattle, and gardens (My.; Mhr., H. ದರೋಗಾ).

ದರೋಗಗಿರಿ darôga-giri. ದರೋಗತನ darôgatana. The business of a darôga (My.).

ದರೋದರ darôdara. = ದುರೋದರ. *Playing at dice.* 2, *a gamester.* 3, *a stake at play.* 4, a die.

ದರೋಬಸ್ತು darôbastu. All without exception (My.; Mhr., H.).

ದರ್ಕು darku. = ದಕ್ಕು 2. — ದರ್ಕುನ್ದಲೆ. = ದಕ್ಕುನ್ದಲೆ, q. v.

ದರ್ಜಾ darjâ. A rank, order; a dignity or a post in a government (My.; Mhr., H.).

ದರ್ಜಿ darji. = ದರಜಿ. (My.).

ದರ್ದುರ dardura. *A frog.*

ದರ್ದುರಿ darduri. N. of a plant (ಮಿಟಲ Mr. 116).

ದರ್ದ್ರು dardru. = ದದ್ರು, etc. (Sk.).

ದರ್ಪ darpa. = ದಪ್ಪ. Inflicting pain; humbling (see ಅದರ್ಪಿಸು). 2, *pride, arrogance,* insolence, rashness. 3, boldness (Mhr.; ಅದಟು Čt. I, 99). See ಪಪ್ಪ. — ದರ್ಪಂಗಿಡು. -ಂ-ಕೆಡು. Pride to be lost or disappear (Grj. 4, after 120).

ದರ್ಪಕ darpaka. = ದಪ್ಪಕ. *Kâma.*

ದರ್ಪಕಧ್ವಂಸಿ darpaka-dhvaṁsi. Šiva (Č. Bp. 47, 17).

ದರ್ಪಘೂರ್ಣನ darpa-ghûrṇana. Turning round or being giddy on account of pride. See ಮೊರಕು.

ದರ್ಪಣ darpaṇa. *A mirror, a looking-glass.*

ದರ್ಪಭೂಷಣ darpa-bhûshaṇa. N. of the court of Kâma (Grj. 7, after 10).

ದರ್ಪಮುಖ darpa-mukha. A man with a proud face. ದರ್ಪಮುಖರ್ (ಮದಮುಖರ್ Bhn. 64).

ದರ್ಪಿತ darpita. Made proud, arrogant. (Bp. 58, 41).

ದರ್ಪಿಸು darpisu. To inflict pain, etc. See ಅ-.

ದರ್ಬಾರ darbâra. = ದರಬಾರ, etc. (C.; B. 4, 92).

ದರ್ಬಾರು darbâru. = ದರ್ಬಾರ. (C.; B. 4, 219).

ದರ್ಬೆ darbĕ. Tbh. of ದರ್ಭ. (My.). — ದರ್ಬೆಹುಲ್ಲು. = ದರ್ಭ No. 3. (My.; St. & Pl.).

ದರ್ಭ darbha. = ದಬ್ಬೆ 2, ದರ್ಬೆ, ದರ್ಭೆ. Stringing or binding together; see ಸನ್-. 2, a bundle, tuft, or bunch of grass. 3, *the kuśa grass, Poa cynosuroides* Lin., used at sacrifices.

ದರ್ಭಮುಷ್ಟಿ darbha-mushṭi. A handful of kuša grass (ವಿಸ್ತರ G.).
ದರ್ಭಶಯನ darbha-šayana. A bed of strewed kuša grass. 2, N. of a place near Râmêśvara (My.).
ದರ್ಭಶಾಯಿ darbha-šâyi. (Reclining on a kuša-bed): Râma (My.).
ದರ್ಭಾಸನ darbha-âsana. A seat or bed of strewed kuša grass (My.).
ದರ್ಭಾಸ್ತರಣ darbha-âstaraṇa. = ದರ್ಭಾಸನ. (Bh. 1, 4, 28).
ದರ್ಭೆ darbhĕ. Tbh. of ದರ್ಭ (Šmd. 102; Mr. 474; ವಿಪ್ರ, ಕುಶೆ Nn. 104; ಕುತಪ 107; ಪವಿತ್ರ 111). — ದರ್ಭೆಹುಲ್ಲು. = ದರ್ಬೆ-. (ಕುಶ, etc. Si. 164; My.).
ದರ್ಯಾಪ್ತಿ daryâpti. = ದರಿಯಾಪ್ತಿ. (My.).
ದರ್ವಾಜಾ darvâjâ. = ದರವಾಜಾ. (My.).
ದರ್ವಿ darvi. *A spoon, a ladle.* 2, the expanded hood of a snake. See ಇಟ್ಟವಟ್ಟಲ್.
ದರ್ವೀಕರ darvî-kara. *A* (kind of) *snake.* (Bp. 39, 55).
ದರ್ಶ darša. Looking at, viewing; showing; sight, view, appearance. 2, *the day of new moon* (when it rises invisible); (the moon when it is going to become visible), *the new moon.*
ದರ್ಶಕ daršaka. Looking at, a spectator; examining, searching. 2, showing, displaying, explaining; a shower, an exhibiter. 3, *a door-keeper, a warder.* 4, one conversant with any science, a savant.
ದರ್ಶನ daršana. = ದರಿಸಣ, ದರಿಸನ, ದರುಸನ. Seeing, looking; seeing in the mind; experiencing. 2, *sight, vision, observation;* inspection, examination; perception (ಲಕ್ಷಣ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ನೋಟ Mr. 316). 3, *the being or becoming visible, appearance.* 4, the act of showing or exhibiting; teaching; exhibition. 5, aspect, semblance. 6, visiting; a visit; visiting any idol and worshipping in its presence (ಸುದೈವಭಜನಾದಿಗಳು Mr. 259). 7, view, theory; doctrine. 8, *a system or school of philosophy* (see ಷಡ್ದರ್ಶನ). — See ಕಾಣ್, ತೋಱು. — ದರ್ಶನ ಕೊಡು. = ದರುಸನ-. To favor one with a visit. ರಾಜನು ನಮಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟನು (My.). 2, to present one's self, to come into the presence of a superior (My.). — ದರ್ಶನ ತೆಗೆ. To go to see, to come to see, to visit. ಏನೂ ಇಲ್ಲದವರ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (B. 5, 212; My.). — ದರ್ಶನ ಮಾಡು. To favor one with a visit, to visit. ಅವನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡು, ಅವನ ದರ್ಶನ ಮಾಡು (My.). — ದರ್ಶನಹುಂಡಿ. A bill payable at sight (My.; Mhr.).
ದರ್ಶನಾನುಶಾಸನ daršana-anušâsana. Regulation of a system (B. 5, 180. 181).
ದರ್ಶನೀಯ daršanîya. To be seen, visible; observable, perceptible, conspicuous; worthy of being seen, beautiful, agreeable, handsome. See ಕಣ್ಗೊಳ್; Šmd. 174.
ದರ್ಶಶ್ರಾದ್ಧ darša-šrâddha. The šrâddha or funeral ceremony observed on the day of new moon (Si. 244).
ದರ್ಶಿ darši. Seeing, looking, inspecting, etc.; showing, exhibiting, etc.; a spectator, a seer. See ದೀರ್ಘ-.
ದರ್ಶಿತ daršita. Shown, displayed, exhibited, exposed to view; explained; — seen, understood; apparent. See Čh. v. 59; Bp. 38, 44.
ದರ್ಶಿನಿ daršini. Feminine of ದರ್ಶಿ. See ಪ್ರತೀಪ-.
ದರ್ಶಿಸು daršisu. To see (Bp. 6, 11; My.).

ದಲ್ dal. Certainly, to be sure, indeed (ಅತಿನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಂ Šmd. 392; ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ 24. 97. 160 Cm.; ಸಾಜ, ದಿಟ Šm. 34). See Šmd. 85; Čh. v. 196; Čpr. 5, 98; Abh. P. 7. 83; Šm. 35. 48.
ದಲ dala. = ದಳ 2, (ದಳಿ, ದಳೆ). A part, a portion, a fragment; (opening, expanding, blossoming). 2, *a leaf.* 3, a clump, a lump, a heap, a quantity (*cf.* ದಳ 1). 4, a detachment, a body of men (*cf.* ದಏ). 5, an adulteration or alloy.
ದಲತ್ dalat. (Šmd. 100). Burst, split, etc.; blown; splitting, etc.
ದಲತ್ಕೈರವ dalat-kairava. (Šmd. 100). A full-blown lily.
ದಲತ್ಪುಷ್ಪ dalat-pushpa. A full-blown flower (Čpr. 1, 107).
ದಲನ dalana. Splitting, tearing asunder, breaking to pieces, rending, etc.; bursting. See ಹಿಳಿ, ಮನುಮಥ-.
ದಲಾಲಿ dalâli. = ದಲ್ಲಾಳಿ, etc. (My.).
ದಲಿತ dalita. Burst, split, etc.; opened, unfolded, blown, full-blown (Šmd. 117. Mdb.; Čh. v. 112).
ದಲೆ dalĕ. An adverbial syllable (Tĕ.). See ಅಗುನ್ದಲೆ.
ದಲ್ಲಾಳಿ dallâḷi. = ದಲಾಲಿ, ದಳಾಳಿ, ದಳ್ಳಾಳಿ. The business of a broker, brokerage; commission (My.; Mhr., H. ದಲಾಲೀ). 2, a broker (My.; Mhr., H. ದಲಾಲ).
ದಲ್ಲಾಳಿತನ dallâḷitana. = ದಳಾಳಿತನ. The business of a broker (My.).
ದವ dava. Fire. 2, *a wood on fire, a forest conflagration* (ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Nn. 97; ಕಾಟ್ಗಿಚ್ಚು Šm. 12). 3, the plant Plumbago zeylanica Lin. (ಚಿತ್ರಮೂಲ Nn. 110; see ಅಗ್ನಿ). 3, a wood, a forest.
ದವಡ davaḍa. Vile, bad; a vile man (Mhr. ದವಡ, ದಾಡ). See ಅತಿ-.
ದವಡತನ davaḍatana. Vileness, etc. (Bh. 2, 2, 74).
ದವಡಿತಿ davaḍa-iti. A vile woman. See ಅತಿ-.
ದವಡಿ davaḍi. = ದವಡೆ, etc. (ಸೃಕ್ವ, ಸೃಕ್ವಿ, ಮೆಲಕು G.; B. 3, 57).
ದವಡು davaḍu. 1. = ದವಡೆ, etc. (My.).
ದವಡು davaḍu. 2. = ದವುಡು 2, etc. (My.).
ದವಡೆ davaḍĕ. = ಡವಡೆ 2, ಡವುಡೆ 2, ದವಡಿ, ದವಡು 1, ದವುಡು 1, ದಾಡೆ 2, No. 2. The jaw bone, the mandible (My.; Tĕ.; M. ತಾಡಿ; T. ತವಡೈ, ತಾಡೈ, ತಾಳ್; Mhr. ದಾಢ, a molar tooth; a jaw; ಜಾಭಾಡ, ದಾಭಾಡ, a jaw; Sk. ದಾಢಾ, a large tooth, tusk). See Si. 214; ಕೆಳ-. — ದವಡೆಹಲ್ಲು. The great and lesser molars (My.).
ದವಣೆ davaṇĕ. = ಡವಣೆ. (My.).
ದವತಿ davati. = ದವುತಿ, ದೌತಿ. An inkstand (ಮೇಲಮಣಿ G.; My.; B. 1, 23; Br.; Mhr., H. ದೌತ). — ದವತಿಗುಳ್ಳಿ. A small inkstand (R.).
ದವಥು davathu. Fire, heat; *burning, fever;* pain, distress (ಪರಿತಾಪ, ಬಿಸಿಲಿಕೆ Mr. 385).
ದವದಹನ dava-dahana. = ದವಾನಲ. (Abh. P. 13, 129).
ದವನ davana. = ಜವನ 2. Tbh. of ದಮನ. The plant Artemisia indica and its flower, southern-wood (Sk. also ದಮನಕ; ಅಜಜಟಿ, ಋಷಿಪುತ್ರಿ, ತಪಸ್ವಿ Mr. 136; ಹಬ್ಬದ ಹೂವು Kk. 23; Šm. 27; My.; Tĕ.; T. ತಮನಗ, ತವನಗ). See Ršv. 10, after 31; Čpr. 7, after 92; Bp. 42, 11. ದವನದ ಹೂ ಅನ್ದಾಕ್ಷಣ ಹವನವಾದೀತೇ? (Prv.).

ದವಸ davasa. = ತವಸ. Tbh. of ಯವಸ (Hlâ.). Corn, grain (ಧಾನ್ಯ Mr. 350; My.; Tĕ.; T. ತವಜ; Bp. 16, 12; 23, 9; 53, 18). ಕೆಟ್ಟ ಭೂಮಿಗೆ ಮನೇ ದವಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಕೂಲೀ ಮಾಡಿಸಿದ. — ತಗ್ಗುದವಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಗ್ಗಾ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ದವಸ ಧಾನ್ಯ. reit. (My.).

ದವಳ davaḷa. 1. The conch-shell (used for blowing). See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ದವಳ davaḷa. 2. Tbh. of ಧವಳ.

ದವಳಾರ davaḷa-âra1. = ಧವಳಾಗಾರ (Šmd. 383). Tbh. of ಧವಲಾಗಾರ. A house whitened with chunam or stucco, a palace (ಸುಧಾಧವಳಿತ, ಸೌಧ Hlâ.).

ದವಳಾರ್ತಿ davaḷa-ârti. An ârti for which camphor is used (My.).

ದವಾ davâ. Medicine (My.; Mhr., H.). — ದವಾಖಾನೆ, a store-room of medicines; a medicine-shop (My.; B. 4, 146).

ದವಾಗ್ನಿ dava-agni. = ದವಾನಲ. (J. 12, 15).

ದವಾನಲ dava-anala. A conflagration in a forest (ಪತ್ರ, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Nn. 39).

ದವಾಲಿ davâli. = ಡವಾಲಿ. (My.).

ದವಿಷ್ಠ davishṭha. (fr. ದೂರ). *Very remote, very distant.*

ದವೀಯಸ್ davîyas. (fr. ದೂರ). *More or uncommonly remote.*

ದವು davu. = ದ 2, etc. See ಇನ್ದವು.

ದವುಡು davuḍu. 1. = ದವಡೆ, etc. (My.).

ದವುಡು davuḍu. 2. = ಡವುಡು, etc. (My.). 2, a brisk military excursion, an expedition (Mhr., H.).

ದವುತಿ davuti. = ದವತಿ. (ಮಸಿಪಾತ್ರೆ Mr. 359). — ದವುತಿಕುಳ್ಳಿ. = ದವುತಿ. (S. Mhr.).

ದವ್ವಾರಿಕ davvârika. = ದೌವಾರಿಕ. Tbh. of ದೌವಾರಿಕ. (ದ್ವಾಸ್ಥ, ಬಾಗಿಲವಂ Mr. 266).

ದಶ daša. = ದಸ, ದಹ. *Ten* (ಗಣನೆ Nn. 27).

ದಶಕ dašaka. Consisting of ten, containing ten, ten-fold; an aggregate of ten, a decade. See Mr. 357.

ದಶಕಣ್ಠ daša-kaṇṭha. Râvaṇa (Abh. P. 10, 156).

ದಶಕನ್ಧರ daša-kandhara. Râvaṇa (Abh. P. 9, 109; Bp. 38, 63).

ದಶಕಸ್ಥಾನಲೆಕ್ಕ dašaka-sthâna-lĕkka. Decimal arithmetic (Si. 327).

ದಶಕಾಮಜವ್ಯಸನ daša-kâma-ja-vyasana. Ten vices arising from love of pleasure: hunting, gambling, sleeping by day, fault-finding, lechery, drunkenness, dancing, singing, playing, and useless travel. (R.).

ದಶಗುಣ daša-guṇa. *Ten-fold, ten times larger, ten times more.* 2, penalty for the omission of affixing a stamp to an official document (My.).

ದಶಗ್ರೀವ daša-grîva. = ದಶಕನ್ಧರ. (Abh. P. 13, after 3).

ದಶದಲ daša-dala. Having ten leaves (Bp. 3, 8); ten leaves.

ದಶದಾನ daša-dâna. Ten gifts: cows, land, sesamum, gold, ghee, raiment, betel, grain, jaggory, daughters in marriage (My.).

ದಶದಿಕ್ಕು daša-dikku. The eight points of the compass and the earth and sky (J. 13, 12; My.).

ದಶಧರ್ಮ daša-dharma. Ten ordinances, practices, or duties. ಏಕೆನ್ದಡೆ ಯೆಂ? ದಶಧರ್ಮಾಕಲಿತಕರಾಗ್ರನಾದನೆನಗಿದು ಚೋದ್ಯಂ (Šmd. 137 Mdb.).

ದಶಧ್ರುವ daša-dhruva. The ten fixed objects (of the body of a horse which cannot be absent without disastrous effects). ತಿರದೊಳ್ ಎರಡಿರಲ್, ಅಳ್ಳೆಯೊಳು ನಾಲ್ಕು, ನೊಸಲೊಳು ಒನ್ದು, ಉದರದೊಳು ಎರಡು, ಪ್ರೋಥಕೆ ಒನ್ದು ಸುಟಿ ಪುಟ್ಟೆ ತೋಱಿರೆ ದಶಧ್ರುವಮಕ್ಕು; ಅವಿಲ್ಲದಿರೆ ಅಧ್ರುವಂ (Mr. 279).

ದಶನ dašana. Biting; *a tooth* (ಹಲ್ಲು Nn. 81).

ದಶನಚ್ಛದ dašana-č-čhada. A lip (ಅಧರ, ತುಟಿ Nn. 67).

ದಶನವಾಸಸ್ dašana-vâsas. *A lip.*

ದಶನಹತಿ dašana-hati. A wound made with the teeth (Čpr. 5, after 76).

ದಶಪುರ daša-pura. *A species of the grass Cyperus rotundus* Lin. (= ಕುಟನ್ನಟ, ಗೋನರ್ದ).

ದಶಬಲ daša-bala. Possessing ten powers: *a Buddha.*

ದಶಭುಜ daša-bhuja. Šiva (Grj. 9, 30).

ದಶಮ dašama. Tenth; the tenth; the tenth part. See Šmd. 101; Čh. v. 234.

ದಶಮಾಂಶ dašama-amša. Decimal (My.).

ದಶಮಿ dašami. = ದಸವಿ. *The tenth lunar day.* 2, *the tenth decade of human life,* from the 90th to the 100th year.

ದಶಮೀಸ್ಥ dašamî-stha. *Arrived at the tenth decade of life, above 90 years old.*

ದಶಮುಖ daša-mukha. Ten mouths or faces. 2, Râvaṇa (Abh. P. 9, after 89; Bp. 19, 26).

ದಶರಥ daša-ratha. Having ten chariots. 2, N. of the father of Râma (Râm. 1, 5 sum.; J. 18, 1. 2).

ದಶರಥನನ್ದನ dašaratha-nandana. = ದಶರಥಾತ್ಮಜ. (My.).

ದಶರಥಾತ್ಮಜ dašaratha-âtmaja. Râma (Mr. 504; ರಾಮಚನ್ದ್ರ Nn. 24).

ದಶವಕ್ತ್ರ daša-vaktra. Râvaṇa (My.).

ದಶವದನ daša-vadana. = ದಶವಕ್ತ್ರ. (J. 16, 34; 18, 8).

ದಶವಿಧನಾದ daša-vidha-nâda. Ten kinds of sounds (heard when performing tapas, Šsv. 2, 96).

ದಶವ್ಯಾಕರಣ daša-vyâkaraṇa. The ten grammars (Šmd. 101).

ದಶಶತ daša-šata. Ten hundred, a thousand. 2, one hundred and ten. See Bp. 43, 19; 60, 56.

ದಶಶತಕರ dašašata-kara. Having a thousand rays: the sun (Bp. 61, 42).

ದಶಶತದ್ಯುತಿ dašašata-dyuti. = ದಶಶತಕರ. (Bp. 16, 26).

ದಶಶತಪತ್ರ dašašata-patra. Having a thousand leaves: a lotus (Bp. 10, 56).

ದಶಶತಪತ್ರಮಿತ್ರ dašašatapatra-mitra. The sun (Bp. 61, 36).

ದಶಶಿರ daša-šira. = ದಸಸಿರ. Ten heads. ದಶಶಿರದಾತ, Râvaṇa (Bp. 54, 39). 2, Râvaṇa (Č. Bp. 8, 1).

ದಶಾಂಶ daša-amša. Ten parts, the tenth part (B. 5, 235).

ದಶಾಂಗ daša-anga. Having ten members; ten members. 2, the ten ingredients of dhûpa or incense (Bp. 35, 14; 41, 22).

ದಶಾನನ daša-ânana. Râvaṇa (Abh. P. 9, 73; 10, 153; J. 9, 22).

ದಶಾರ್ಣ dašârṇa. N. of a country lying south-east of Madhyadĕša, and of its inhabitants. (My.).

ದಶಾವನ್ತ dašâ-vanta. A fortunate man (My.).

ದಶಾವತಾರ daša-avatâra. The ten descents or incarnations of Vishṇu (My.; see ಹತ್ತು ಅವತಾರ). 2, Vishṇu. — ದಶಾವತಾರಗಂಜೀಪು. Play-cards on which the ten avatâras are drawn (My.). — ದಶಾವತಾರದ ಆಟ. Performance of the avatâras (My.).

ದಶಾವಸ್ಥೆ daśa-avasthĕ. Ten adverse conditions of life (Bp. 35, 32-35; Č. Bp. 19, 31; Čpr. 5, after 135).

ದಶಾಸ್ಯ daśa-âsya. Râvaṇa (Abh. P. 9, after 75; 14, 160).

ದಶಾಹೀನ daśâ-hîna. An unfortunate man (My.). ದಿನದೀಪ ದನ್ತೆ ದಶಾಹೀನನು (Prv.).

ದಶೆ daśĕ. ದಶಾ. = ದಸೆ 1, ದೆಸೆ 1. *The skirt, edge, or hem of a garment; the unwoven threads of a web of cloth* (see ವಸ್ತ್ರ-); a new cloth (ನೂತನಾಮ್ಬರ, ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರ Nn. 27); *the wick of a lamp* (see ಬತ್ತಿ). 2, age, period or time of life, as youth, manhood, etc. 3, *state or condition of life* (ಅವಸ್ಥೆ 27). 4, *the result or consequence of actions, fate;* the fulfilment of actions (ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕ, ಕರ್ಮದ ಬಿಡುಗಡೆ 27). 5, the aspect of the planets, considered as influencing the fortunes of men for good or bad. 6, duty, etc. (ಧರ್ಮ 27). 7, state or condition of mind; quality (ಗುಣ 27). 8, the past (ಅದಿ, ಪೂರ್ವ 27). 9, a bowstring (ಮೌರ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ 27). 10, an arrow (ಶಿಲೀಮುಖ, ಬಾಣ 27). 11, a hare (ಶಶಕ, ಮೊಲನು 27).

ದಶೇನ್ದ್ರಿಯ daśa-indriya. The ten organs of perception and action: the skin, eye, tongue, nose, ear, larynx, hand, foot, anus, and pudendum. (My.).

ದಷ್ಟ dashṭa. Bitten, stung. 2, a bite (ಸರ್ಪ ಕಚ್ಚಿದುದು Mr. 391; Bp. 46, 24).

ದಸ dasa. Tbh. of ದಶ. (Mhr., H.; see ದಸಮಾಹೆ).

ದಸಕತ್ತು dasakattu. = ದಸ್ಖತ್ತು. Handwriting; signature (My.; Mhr. ದಸಕತ).

ದಸಕು dasaku. = ದಸ್ಕು. A thin, dust-like coating on certain grains, as jôḷa, râgi, wheat, etc., a kind of husk (My.).

ದಸಮಾಹೆ dasa-mâhĕ. Ten months' pay given for twelve (My.).

ದಸರ dasara. = ದಸರಿ 1, ದಸರೆ q. v. (My.). 2, N. of a man (Bp. 38, 48. 52. 53). — ದಸರಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 38 sum.; 38, 19. 27. 49). — ದಸರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 38, 2. 16. 24).

ದಸರಿ dasari. 1. = ದಸರ. N. — ದಸರಿದೇವ. N. (Bp. 38, 18. 71. 77; 47, 34). — ದಸರಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 38, 19. 61. 74).

ದಸರಿ dasari. 2. A sort of (silk) cloth (ಪಟಭೇದ Mr. 342; Bp. 11, 26; 55, 25; Tĕ.).

ದಸರೆ dasarĕ. = ದಸರ, (ದಸರಿ 1). The tenth day of the śuklapaksha of the seventh month (âśvina), the last day of the navarâtri, the day on which Râma marched against Râvaṇa, the dêvatâs defeated the daityas, etc.: the dasarĕ feast of 10 days (My.; B. 1, 20; Mhr. ದಸರಾ). See ಆಯುಧಪೂಜೆ.

ದಸವಿ dasavi. Tbh. of ದಶಮಿ (Šm. 19).

ದಸಸಿರ dasa-sira. Tbh. of ದಶಶಿರ (Šmd. 376).

ದಸಿ dasi. (= ತಟ್). A stake (ದಕ್ಕು Šm. 78); a pointed wooden peg (My.), a sliver in the foot (My.; Tĕ.). ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದು, ದಸಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Bp. 16, 11; 43, 84-86; 44, 8. 10. 14; 55, 44; Č. Bp. 55, 44; ಕೂ ರ್ದಸಿ, ಬಲು-, ಬಲ್-.

ದಸೆ dasĕ. 1. = ದೆಸೆ 1. Tbh. of ದಶೆ (Šmd. 335). ದಸೆ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸೇ ಮೇಲೆ ರತ್ನ ಬಿತ್ತು (Prv.). See Prv. s. ವಶ.

ದಸೆ dasĕ. 2. = ದೆಸೆ 2. ದಸೆಯಿನ್ದ (on account of, = ದೆಸೆಯಿನ್ದ, Dhw.), ದಸಿನ್ದ (= ದೆಸೆಯಿನ್ದ, Čb. 20).

ದಸ್ಕು dasku. = ದಸಕು. (My.).

ದಸ್ಖತ್ತು daskhattu. = ದಸಕತ್ತು. (My.).

ದಸ್ತಾನು dastânu. = ತೋಸ್ತಾನು, ದೋಸ್ತಾನು. (My.).

ದಸ್ತಾವೇಜು dastâvêju. = ದಸ್ತೈವಜು. A document of any kind; a note of hand, a bond (My.; Br.; Mhr., H. ದಸ್ತ-ಐವಜ).

ದಸ್ತು dastu. A quire of paper (My.; Mhr., H. ದಸ್ತಾ). 2, a collection of four play-cards. 3, the money which has been realized by an official, but has been withheld by him from the government treasury (My.; Tĕ.).

ದಸ್ತೂರಿ dastûri. ದಸ್ತೂರು. Custom, fashion, manner (My.; Br.; Mhr., H. ದಸ್ತೂರ). 2, customary fees; tax (My.; Br.; Mhr., H.).

ದಸ್ತೈವಜು dastaivaju. = ದಸ್ತಾವೇಜು. (My.).

ದಸ್ಯು dasyu. *An enemy.* 2, *a thief, a robber.* 3, an outcast. 4, N. of a class of demons.

ದಸ್ರ dasra. N. of one of the two aśvins. 2, ದಸ್ರಂಗಳ್, *the two aśvins.* See ದಿವವೈದ್ಯ.

ದಹ daha. *i. e.* **ದ7-ಅಹ.** = ದಸ 2, etc., *e. g.* ಕಡಿಸಿದಹಂ (Bp. 9, 13), ಒಣಗಿದಹಂ (18, 37), ಹೋದಹುದು (18, 42), etc. See Bp. 18, 104; 22, 65; 24, 29. 34. 64; 25, 41; 26, 69; 28, 15; 29, 17; 35, 11; 36, 10. 11; 37, 8. 9. 53; 38, 19. 20. 29. 32; 39, 43. 49; 42, 13; 43, 53. 69; 47, 19. 20. 26; 50, 57. 77; 51, 77; 52, 34; 53, 17. 18; 56, 31; etc.; J. 3, 36.

ದಹ daha. Tbh. of ದಶ. (My.; Mhr. ದಹಾ). ಏಕದಹಶತಸಹಸ್ರಂ (Mr. 356).

ದಹನ dahana. Consuming by fire, burning, scorching; destroying. 2, *fire; Agni.* See ಉರಿ, and Mr. s. ಭಂಜನ.

ದಹನಕರಣ dahana-karaṇa. Making fire, or causing to burn. See ಮುರುಣ್ಟು.

ದಹನಕ್ರಿಯೆ dahana-kriyĕ. The act, business, or rite of burning, or of fire. See ಪುಟ್ಟು.

ದಹನಜಿಹ್ವಾನ್ತಕ dahana-jihvâ-antaka. Extinguishing the tongues of fire or Agni (Bp. 49, 40).

ದಹನಲೋಚನ dahana-lôčana. Śiva (Bp. 41, 27).

ದಹನಸಂಸ್ಕಾರ dahana-saṁskâra. The rites of cremation (My.).

ದಹನಾತಿಕ್ರಮಣ dahana-atikramaṇa. Excess of burning. See ಅಬ್ಬು.

ದಹನೋಪಲ dahana-upala. Fire-stone: *the sun-gem, crystal.*

ದಹಿಸು dahisu. To consume with fire, to burn up, to scorch (Bp. 49, 40; 50, 23; 56, 38; 57, 9; J. 8, 39. 44; My.; Prv. s. ಪಾಣ್ಡವ).

ದಹ್ಯ dahya. To be burnt, burnable, combustible (ದಗ್ಧ, ಸುಡುವುದು Nn. 133).

ದಹ್ವಳ dahvaḷa. (Tbh. of ದದ್ರುಘ್ನ). The ring-worm shrub, Cassia alata Lin. (St. & Pl.).

ದಳ್ dal. 1. The state of spreading widely. — ದಳ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. Far spreading lustre or shine (Čpr. 1, after 101). — ದಳ್ಳುರಿ. -ಉರಿ. A great blaze (ಪೇರುರಿ, ಘನ ಜ್ವಲಿತ Šm. 11; Abh. P. 16, 28; Grj. 4, 132; 8, 66; Bp. 16, 25; 56, 36; Bh. 1, 20, 26; 3, 12, 41; Râm. 5, 8, 74; J. 8, 39. 40).

ದಳ್ dal. 2. = ತಳ 2. A sound in imitation of that of boiling (Abh. P. 9, 48).

ದಳ dal̤a. 1. An imitative sound. — ದಳದಳಿಸು. To fall in large drops (as tears, Abh. P. 4, 23).

ದಳ dal̤a. 2. = ದಳೆ 2. P. p. of ದಳೆ 1, in ದಳ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ದಳ dal̤a. 1. Thickness, stoutness, compactness, solidness (My.; Mhr.; *cf.* ದಲ No. 3 & ದಳೆ 1). ದಳವೂ ದಪ್ಪವೂ ಆಗಲವೂ ಇರ ಬೇಕು, ಕಾಸು ಮೂರು ಕ್ರಯ ಹಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.). — ದಳವೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To increase (v. t., Grj. 10, after 45). — ದಳವೇಱು. -ಏಱು. To increase (v. i., Čpr. 1, 25; 7, 96; Grj. 3, 47; Bp. 4, 59; Bh. 8, 21, 5).

ದಳ dal̤a. 2. = ದಲ. A leaf, a petal (ಪರ್ಣ, ಎಲೆ Nn. 9; ಪರ್ಣ Mr. 105). 2, an army (ಬಲ, ಸೇನೆ 9; *cf.* ದಳ and ದಲ No. 4). 3, war (ಸಂಗರ, ಕಾಳೆಗ 9). 4, alchemy (ವಾದ, ರಸವಾದ 9). 5, = ದಳೆ (My.). — ದಳದಳಾಳಿ dal̤a-dal̤a-âl̤i. A mass of many leaves (J. 15, 4).

ದಳಗೆ dal̤agĕ. = ದಳಿಕೆ q. v., ದಳಿಗೆ, ದಳೆ 3. (My.).

ದಳದು dal̤adu. = ದಳೆದು. P. p. of ದಳೆ 1.

ದಳಸರ dal̤asara. Thickness; compactness: good behaviour (Mhr. ದಳದಾರ). ಪಯ್ರು ದಳಸರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು (My.). ಅರಸನು ದಳಸರದಿನ್ದ ಆಳಿದನು (My.).

ದಳಸು dal̤asu. (fr. ದಳೆ 1). The state of being thickset (as a crop, My.).

ದಳಾಳಿ dal̤âl̤i. = ದಲ್ಲಾಳಿ, etc. (My.).

ದಳಾಳಿತನ dal̤âl̤itana. = ದಲ್ಲಾಳಿತನ. (My.).

ದಳಿ dal̤i. = ದಳೆ 1. (My.).

ದಳಿ dal̤i. (= ದಳ 2). A leaf (ಪತ್ರ Šmd. II; Čt. I, 104; T. ತಱೈ).

ದಳಿಕೆ dal̤ikĕ. = ದಳಗೆ, etc. A seam (My.).

ದಳಿಗೆ dal̤igĕ. = ದಳಿಕೆ, etc. (My.).

ದಳಿಮ್ಬ dal̤imba. = ದಾಳಿಂಬ, etc. (Čpr. 6, after 71).

ದಳೆ dal̤ĕ. 1. = ದಳಿ. To join by sewing together, to seam (My.; T. ತಳೈ, to fetter, see ತಳೆ 2). **2,** to grow united or close together; to become abundant, as fruits, leaves, etc. on a tree; to spread, as small-pox or itch over the body; etc. (My.; J. 6, 3; 15, 17; 24, 72; T. ತಱೈ, to sprout, thrive, grow in branches and twigs, spread, see ಕೆಯ್ 5). P. ps. ದಳದು, ದಳೆದು.

ದಳೆ dal̤ĕ. 2. = ದಳ 2. P. p. of ದಳೆ 1, in ದಳೆ ದಳೆದು (J. 3, 37).

ದಳೆ dal̤ĕ. 3. = ದಳಗೆ, etc. (My.).

ದಳೆ dal̤ĕ. = ದಳ 2, No. 5. Tbh. of ದಲ. A portion or division of a paddy-field (My.).

ದಳ್ಳಾಳಿ dal̤l̤âl̤i. = ದಳಾಳಿ, etc. (My.).

ದಳ್ಳಿಸು dal̤l̤isu. To overspread and cover;—to spread widely, to increase (v. i., ಅಳುರ್, ಆವರಿಸು Kk. 53; Šm. 60; Abh. P. 11, 142. 146; 12, 96; 14, 181; 15, 78; Grj. 9, 17). ಘೃತಾಹುತಿವಡೆದ ಅನಲನನ್ತೆ ಮಿಗೆ ದಳ್ಳಿಸಿದಂ (Šmd. 273).

ದಱ dal̤a. An army containing infantry, cavalry, elephants, and chariots (ಚತುರಂಗಬಲ Šmd. I); a common force or troop (ಸಾಮಾನ್ಯಬಲ Šmd. I; ದಟ್ಟು Čt. II, 69; *cf.* Sk. ದಲ No. 4 and ದಳ 2). ತುರಗದಱಂ (Šmd. 207). ಪಾಯಿದಱ (Bh. 6, 2, 2). ಕಾಲುನಡೆಯ ದಱ (ಪದಾತ Si. 268). ದಱಾ ನಡಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Bh. 2, 4, 7; J. 15, 4. 14; 22, 4. — ದಱದುಱ. -ತುಱ. To tread down hosts (Râm. 6, 11, 25). — ದಱಪತಿ. A general (Bp. 27, 29; Râm. 5, 8, 52; J. 8, 13; B. 2, 10). — ದಱಮುಖ. The van of an army. — ದಱಮುಖಧವಳ. (Šmd. 207). An excellent ox (a hero) at the van. — ದಱಮುಖ್ಯ. = ದಱಪತಿ. — ದಱಮುಖ್ಯಾದಿತ್ಯ. (Šmd. 208). A sun among generals.

ದಱದುಱ (dal̤a-tul̤a). (Trampling or annoyance by an army or mob): a great pillage or ravage; an inroad of robbers (ಬಲ್ಲೂಱ Šmd. I; ಕಳ್ಳದಾಱ Čt. I, 3; Bh. 1, 2, 32; Grj. 4, after 120). ಅಳ್ದನತ್ತಿಣಿಂ ದಱದುಱಮಾಯ್ತು (Šmd. 141).

ದಱದುಱಿಸು dal̤adul̤isu. (fr. ದಱದುಱ). To get into commotion (J. 10, 47).

ದಱವಾಯಿ dal̤avâyi. A general (ಸೇನಾನಿ, etc. Si. 279; My.; Tĕ., M., T.; B. 2, 10).

ದಲ್ದಲಿ (dal-dal̤i, dupl.). A fetter, a chain (ಸಂಕಲೆ Šmd. I; see ದಳೆ 1).

ದಾಕ್ಷ dâksha. (fr. ದಕ್ಷ). Relating to Daksha.

ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ dâkshâyaṇi. N. of any of the daughters of Daksha. 2, *Durgâ.* 3, ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಗಳ್, the daughters of Daksha and wives of the moon: *the 27 lunar mansions.*

ದಾಕ್ಷಾಯಣೀನಾಥ dâkshâyaṇî-nâtha. The moon. 2, Šiva. (My.).

ದಾಕ್ಷಾಯಣೀಪುತ್ರ dâkshâyaṇî-putra. Gaṇêša (My.).

ದಾಕ್ಷಾಯಣೀರಮಣ dâkshâyaṇî-ramaṇa. *The moon.* 2, Šiva.

ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ dâkshâyya. *A vulture.*

ದಾಕ್ಷಾರಾಮ (dâksha-ârâma). N. of a place (Bp. 12, 32; 25, 10; 33, 17; 40, 29; 58, 34).

ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ dâkshiṇâtya. (fr. ದಕ್ಷಿಣಾ). Belonging to the south; belonging to or living in the Dekhan. (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ dâkshiṇya. (fr. ದಕ್ಷಿಣಾ). Relating to a gift; *meriting a fee or present.* 2, civility, courtesy, politeness, kindness, obsequiousness; honesty, candour; cleverness, ability (ಬಿಡಯ Čt. II, 65; B. 5, 157). 3, (belonging to the south; the south). — ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸುಱಾಗಿ, ಹೆಱುವದಕ್ಕೆ ಠಾವಿಲ್ಲ (Prv.). See ಮುಖ-; Prv. s. ವ್ಯವಹಾರ.

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾಱ dâkshiṇya-gâra. An obsequious man (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪರ dâkshiṇya-para. Extremely obsequious (My.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ತ dâkshiṇya-vanta. = ದಾಕ್ಷಿಣಗಾಱ. (My.). ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ತನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಭಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವರ್ತಿ dâkshiṇya-varti. Behaving obsequiously. 2, a man belonging to the south. (J. 2, 10).

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಶಾಲಿ dâkshiṇya-šâli. = ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾಱ. (My.).

ದಾಖಲಾತು dâkhalâtu. Proof, documentary evidence (My.).

ದಾಖಲು dâkhalu. Arrived at, reached (Mhr., H. ದಾಖಲ). 2, entered, as into an account, etc. (Mhr., H. ದಖಲ, ದಾಖಲ);—insertion, entry of an item in an account, deed or register (My.; H. ದಾಖಿಲ್); presentation of a petition to be registered (My.). — ದಾಖಲು ಮಾಡು. To present a petition (My.). 2, to enter, as money in an account (My.).

ದಾಖಲೆ dâkhalĕ. Examination or comparison of accounts, records, etc. (My.); proof, documentary evidence (My.; Mhr. ದಾಖಲಾ); reference to a register (My.). — ದಾಖಲೆ ಗ್ರಾಮ. A village that has branched out from a principal or original one, a subordinate village (My.). — ದಾಖಲೆ ದೂಖಲೆ. dupl. (My.).

ದಾಗಡಿ dâgaḍi. (= ದಾಗುಡಿ). — ದಾಗಡಿಬಳ್ಳಿ. A winding half shrubby plant, Cocculus villosus D. C. (or Menispermum hirsutum Roxb., St. & Pl.; ವೇಣಿ G. & Čb.).

ದಾಗಮ da-âgama. The augment ದ್ or ದ (Šmd. 129).

ದಾಗುಡಿ dâguḍi. (= ದಾಗಡಿ). (ಅಧೋಮೂಲಿ Mr. 135).

ದಾಗುದೂಜಿ dâgudûji. -ದೂಜು. Repairing, doing up (My.; Mhr., H. ಡಾಗಡೂಜೀ).

ದಾಘ dâgha. Burning. See ನಿ-.

ದಾಂ dâṅ. ದಾಬ್. = ದಾಣ್ಟು 2. — ದಾಂಗುಡಿ. (Šmd. 210). dâṅ-kuḍi. A going-beyond, *i. e.* rather long, point of a creeper or sprout (ದಾಣ್ಟುಗುಡಿ Šs.). — ದಾಂಗುಡಿವಿಡು. -ಬಿಡು. To sprout greatly (Čpr. 2, 56; 6, 89; Rśv. 12, after 56).

ದಾಟಿ dâṭi. ಧಾಟಿ. Expediency or quickness in writing; fluency in reading; practice in a science, etc.; haste (My.; T. ತಾಟ್ಟ; Tĕ. ಧಾಟಿ). ದಾಟಿಯಿನ್ದ ಹೋಗಿ, ಮೋಟನಾದ (Prv.). See ವಾಚಕ-.

ದಾಟಿಸು dâṭisu. = ದಾಣ್ಟಿಸು. To make cross, to cause to pass over, to transport over, etc. (My.; B. 4, 30; Si. 84); to make escape (My.). ಅವನನ್ನು ಸಂಕಟದೊಳಗಿನ್ದ ದಾಟಿಸಿದನು (B. 5, 62. 63).

ದಾಟು dâṭu. 1. = ತಾಣ್ಟು, ದಾಣ್ಟು 1. To jump, pass or step over; to cross, to ford; to pass; to go beyond, to exceed, to transgress, as a word, a rule, an order; to escape (My.; Tĕ.; *cf.* ತಾಗು 5). ಹಳ್ಳವನಾಜೆ ದಾಟಲು (Bp. 44, 5). ಹಳ್ಳಾ ದಾಟುವಾಗ (B. 2, 4). ಗಣ್ಡಾನ್ತರವನ್ನು ದಾಟಲಿಕ್ಕೆ (4, 60). 2, to die; to expire, as life (My.); to pass away, to elapse, as time (My.). ಅವನು ದಾಟಿಕೊಣ್ಡನು (he died, B. 5, 199. 236). ತಿಂಗಳು ದಾಟಿದರೂ ಮಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ.— ತಿಂಗಳು ಹೋದರೂ ಅಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ.— ಹೊಟಿ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗರ ಮಿಣ್ಡ (Prvs.). See Prvs. s. ನದಿ; Bh. 1, 8, 94; Si. 85. 396; B. 4, 30.

ದಾಟು dâṭu. 2. = ದಾಣ್ಟು 2. Passing over; stepping over, stepping; a jump across; abridgement; a step over an inauspicious object and the evil resulting from it (My.). — ದಾಟುಕಥೆ. An abridged story; a summary (My.). — ದಾಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A foot that steps far (My.). ದಾಟುಗಾಲಿನವ, a person who takes long steps (My.). — ದಾಟುಹೊಲಿಗೆ. Sewing with long stitches; that has been sewed with long stitches (My.).

ದಾಡಾಯವ dâḍâyava. One who goes behind and praises (ಅಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡಾಡುವಂ Bhn. 40).

ದಾಡಿ dâḍi. The beard (My.; Tĕ.; Mhr. ದಾಢೀ; T. ತಾಡಿ; Si. 216).

ದಾಡಿಮ dâḍima. = ಡಾಡಿಮ, ದಾಲಿಮ, ಡಾಳಿಮ, ಡಾಳಿಮ್ಬ, ಡಾಳಿಮ್ಬರ, ಡಾಳಿಮ್ಬ, ದಾಡಿಮಿ, ದಾಡಿಮ್ಬ, ದಾಡಿಮ್ಬೆ, ದಾಲಿಮ, ದಾಳಿಮ್ಬ, ದಾಳಿಮ್ಬರ, ದಾಳಿಮ್ಬರಿ, ದಾಳಿಮ್ಬೆ, ದಾಳಿಮ್ಬ. *The pomegranate tree and its fruit, Punica granatum* Lin. ದಾಡಿಮದ ಬೀಜ ರತ್ನವಾದಾವೇ? (Prv.).

ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕ dâḍima-pushpaka. *The plant Soymida febrifuga* Juss., or *Amoora rohitaka* W. & A. See ಮುಳ್ಳು ಮುತ್ತಗ.

ದಾಡಿಮಿ dâḍimi. = ದಾಡಿಮ, etc. (Čpr. 6, after 55).

ದಾಡಿಮ್ಬ dâḍimba. = ದಾಡಿಮ, etc. (My.).

ದಾಡಿಮ್ಬೆ dâḍimbĕ. = ದಾಡಿಮ್ಬ, etc. (Si. 137).

ದಾಡೆ dâḍĕ. 1. Tbh. of ದಣ್ಡ. See ಜಮ-.

ದಾಡೆ dâḍĕ. 2. (= ದವಡೆ q. v.). Tbh. of ದಂಷ್ಟ್ರ (Šmd. 352; Nn. 85). A tusk; a fang (My.; Čpr. 5, 40; 6, 21; Râm. 6, 14, 20); a lesser molar (My.). ಹಾವಿನ ದಾಡೆ (ಆಶಿಸ್, ದಂಷ್ಟ್ರ Hlâ.; Mr. 400). ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ (ಪ್ರತಿಮ, ದ್ವಿಪದನ್ತದನ್ತ್ಯ Nn. 102). ಎಳವೆಟ್ ದಾಡೆ (Šmd. 81). See ಕುಡಿ-, ಕೋರ್-. 2, a jawbone (not in My.; T. ತಾಡೈ, ತಾಳ್; M. ತಾಡಿ; Si. 214). — ದಾಡೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To gnash the fangs (Šśv. 4, 7; 4, after 15). — ದಾಡೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ದಾಡೆಗಡಿ. (Rśv. 5, 90; Šśv. 4, 11. 12).

ದಾಣ dâṇa. 1. = ಡಾಣ, ದಾಣೆ 1. Grain, etc. (My.; see ಧಾನ್ಯ).

ದಾಣ dâṇa. 2. = (ಡಾಣಿ, ದಾಣಿ, ದಾಣೆ 2), ದಾನ 2 No. 2. A rope. See ಮುಗು-, ಮೂ-, ಮೂಗು-.

ದಾಣಾ dâṇâ. = ದಾಣೆ 3. Thickness, stoutness (Mhr. ದಾಟ, ದಾಟಣ; ಧೇಣ್ಡ, a huge person. — ದಾಣಾದಡಿ. A club-like, very stout man (My.).

ದಾಣಿ dâṇi. (= ದಾಣ 2, etc.). A rope (My.). See ಮೂ-.

ದಾಣೆ dâṇĕ. 1. = ದಾಣ 1, etc. (My.; B. 5, 125).

ದಾಣೆ dâṇĕ. 2. = ದಾಣಿ. (My.).

ದಾಣೆ dâṇĕ. 3. = ದಾಣಾ. — ದಾಣೆದಡಿ. A thick club (Râm. 6, 11, 9).

ದಾಣ್ಟಿಸು dâṇṭisu. = ದಾಟಿಸು. (My., occasionally). ಮೃತ್ಯುವ ಜವನ ಮಾರಿಯ ದಾಣ್ಟಿಸುವ ವೇದಾನ್ತಿಗಳ ಪಾಟ (Bp. 6, 10). ತಡಿಗೆ ದಾಣ್ಟಿಸುವ ತೋರವಹ ಬಲುದೆಪ್ಪವಿರೆ (60, 46). See Rśv. 13, 82. 96; J. 9, 25. 2, to make one's self to get beyond or the upperhand: to subdue, to tame. ದಾಣ್ಟಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ದಾನ್ತ, ದಮಿತ Nr.).

ದಾಣ್ಟು dâṇṭu. 1. (Šmd. 48). = ದಾಟು 1, etc. (ಲಂಘನ Šmd. Dh.; ಕೊಣಕಿಡು Kk. 53; ದಿಂಕಿಡು 71; ದಿಂಕಿಡು, ಮಿಳ್ಳಿಸು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣಕಿಡು Šm. 31; M. ತಾಣ್ಡು). See Šmd. 157; Čh. v. 39; Čpr. 7, 15; Bp. 32, 33; Rśv. 6, after 11; 13, after 82; 13, 91; J. 2, 56; 18, 6.

ದಾಣ್ಟು dâṇṭu. 2. (Šmd. 250). = ದಾಂ (ದಾಬ್), ದಾಟು 2. See ಮಾಟು-. — ದಾಣ್ಟುಗುಡಿ. = ದಾಂಗುಡಿ (Šs.).

ದಾಣ್ಡ dâṇḍa. Tbh. of ದಣ್ಡ. A stick, a club (Mhr.). ದಾಣ್ಡಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವ (ಯಾಷ್ಟೀಕ G.).

ದಾಣ್ಡಿಗ dâṇḍiga. A stout, strong man (My.; Mhr. ದಾಣ್ಡಗಾ); huge, monstrous (Mhr.). See ಎಮ್ಮೆ-. 2, rude (Mhr.).

ದಾಣ್ಡಿಗತನ dâṇḍigatana. = ಧಾಣ್ಡಿಗತನ. Roughness, rudeness (My.). *Cf.* ದಿಣ್ಡಿಗತನ.

ದಾಣ್ಡಿಗೆತನ dâṇḍigĕtana. = ದಾಣ್ಡಿಗತನ. (ಗುಣ್ಡಗೊಯ್ಯತನ, ತುಣ್ಡತನ G.).

ದಾತ dâta. 1. *Cut, reaped.*

ದಾತ dâta. 2. Tbh. of ದಾತೃ (My.). ಆಳು ಕಟ್ಟಿದವನೇ ಅರಸು, ಕೂಳು ಇಕ್ಕಿದವನೇ ದಾತ (Prv.). See Bp. 36, 3; 54, 66; J. 11, 32. 34; ಅನ್ನ-, ಏಶ್ವ-.

ದಾತಾರ dâtâra. Tbh. of ಧಾತೃ. (My.; see Šmd. 104; J. 13, 60; and Prv. s. ಪತಿ 1).

ದಾತೃ dâtṛi. Giving, bestowing, etc.; a giver, a donor. (My.).

ದಾತೃತ್ವ dâtṛitva. Liberality. (My.).

ದಾತ್ಯೂಹ dâtyûha. = ಜಾದುಹ. *The water-bird Gallinula madraspatana* (ಜಲರಂಕು, ನಿರುಗ Mr. 176, o. r., instead of ನಿರುಗ, ವಿರುವಕ).

ದಾತ್ರ dâtra. *A sickle* (ಲವಿತ್ರ, ಕುಡುಗೋಲು Mr. 371; Bp. 53, 4).

ದಾದ dâda. (Tbh. of ತಾತ). A respectful term of address for an elderly man (Mhr. ದಾದಾ; My.).

ದಾದಿ dâdi. = ದಾಯಿ 2. Tbh. of ಧಾತ್ರಿ. (ಧಾತ್ರಿ, ಉಪಮಾತೃ Hlâ.; Čpr. 3, 45; Grj. 2, after 106; Bp. 59, 26; My.; Tĕ., T.). ಓತು ಸಾಕಿದ ದಾದಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312).

ದಾಧಿಕ dâdhika. (fr. ದಧಿ). *Dressed with curdled milk.* 2, a kind of dish made of curdled milk mixed with other substances.

ದಾಧಿಕ್ಯ dâdhikya. = ದಾಧಿಕ No. 2. (ಎಲೆ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವಂ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದುದು Mr. 215).

ದಾನ dâna. 1. Giving, presenting; *a gift, a present, a donation* (ಕೊಡುವುದು Nn. 141; ವಿಪ್ರಾವಾರಣ Mr. 455); liberality. 2, bribery (Mr. 267; see ಚತುರೋಪಾಯ). — ದಾನ ಮ್‍ ಈ. To grant a gift (Šsv. 2, 58). — ದಾನ ಮಾಡು. To make gifts, etc., to be liberal (B. 5, 183; My.).

ದಾನ dâna. 2. Binding. See ಉದ್-, ಸನ್-. 2, = ದಾಣ 2, etc. See ಮೂ-.

ದಾನ dâna. 3. Cutting off, dividing; part, share; distributing. 2, *the fluid flowing from an elephant's temples when in rut.*

ದಾನಕರ್ಣ dâna-karṇa. A man like Karṇa for liberality (My.).

ದಾನಗುಣ dâna-guṇa. A liberal disposition (Bp. 37, 32; My.).

ದಾನತೆ dânatĕ. The state of the dâna flowing from an elephant's temples. 2, liberality. (Čpr. 3, after 9).

ದಾನಧರ್ಮ dâna-dharma. Almsgiving, charitable acts (My.; B. 5, 178. 322; Mhr.); the rules or practice of almsgiving.

ದಾನಪತ್ರ dâna-patra. A deed of gift (My.).

ದಾನಪಾತ್ರ dâna-pâtra. A vessel which has been presented (My.). 2, an object of charity, a man who deserves a gift (My.).

ದಾನವ dânava. (fr. ದನು). A descendant of Danu: *a giant, a Titan.*

ದಾನವಮರ್ದನ dânava-mardana. = ದಾನವಾನ್ತಕ. (My.).

ದಾನವಘರಟ್ಟ dânava-gharaṭṭa. Kṛishṇa (J. 25, 51).

ದಾನವರಾಜ dânava-râja. The king of the Dânavas. 2, Râvaṇa (Abh. P. 11, 157).

ದಾನವರಾಜಮನ್ತ್ರಿ dânavarâja-mantri. The adviser or counsellor of the king of the Dânavas: Šukra (Venus, Bp. 10, 30).

ದಾನವರಿಪು dânava-ripu. Vishṇu, Kṛishṇa (Šmd. 200. 263).

ದಾನವವಾಸ dânava-vâsa. The abode of the Dânavas (ವಾಡವ, ರಸಾತಲ Nn. 13).

ದಾನವಸೂದನ dânava-sûdana. Kṛishṇa (J. 25, 13).

ದಾನವಸ್ತ್ರ dâna-vastra. A cloth that has been presented (My.).

ದಾನವಾನ್ತಕ dânava-antaka. Vishṇu, Kṛishṇa (Bp. 54, 33; Bh. 8, 23, 14).

ದಾನವಾರಣ dâna-vâraṇa. An elephant in rut. 2, opposition to liberality. (J. 2, 8).

ದಾನವಾರಿ dânava-ari. An enemy of the Dânavas: *a god or deity.* 2, Indra. 3, Šiva. 4, Vishṇu (J. 29, 6). 5, dâna-vâri. = ದಾನ 3 No. 2 (V. 4, 38).

ದಾನವೇಶ್ವರ dânava-îśvara. Hiraṇyakaśipu (J. 28, 30).

ದಾನಶಾಲೆ dâna-šâlĕ. = ದಾನಸಾಲೆ. A house where alms are given.

ದಾನಶಾಸನ dâna-šâsana. = ದಾನಪತ್ರ. (My.).

ದಾನಶೀಲ dâna-šîla. *Liberally disposed, liberal, generous.*

ದಾನಶೂರ dâna-šûra. Profusely munificent (My.; ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, ದೊಡ್ಡಮನಸಿನವ G.; Mhr.).

ದಾನಶೌಣ್ಡ dâna-šauṇḍa. Intoxicated with giving: *exceedingly liberal.*

ದಾನಸಾಲೆ dâna-sâlĕ. Tbh. of ದಾನಶಾಲೆ (Šmd. 376).

ದಾನಿ dâni. 1. Giving; liberal, benevolent; a donor. See Šmd. 109. 157. 175; Bp. 2, 1; ಮಹಾ-; Prvs. s. ದೀನ.

ದಾನಿ dâni. 2. Tbh. of ಧಾನಿ. See ಊದು-.

ದಾನಿತ dânita. Bound. See ಸನ್-.

ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ dâna-utkṛishṭa. An excellent gift (ದಾಯ, ಹಿರಿದಾಹ ದಾನ, ವೆಗ್ಗಳವಹ- Nn. 142).

ದಾನ್ತ dânta. 1. Tamed, broken in, subdued; *enduring with resignation the privations imposed by austerities;* = ದಾನ್ತಿ (Bp. 22, 50).

ದಾನ್ತ dânta. 2. da-anta. A term ending in ದ (Šmd. 315).

ದಾನ್ತಿ dânti. *Self-restraint, self-command;* the patient endurance of religious austerities.

ದಾನ್ದಲೆ dândalĕ. = ದನ್ದಲೆ, q. v. (My.).

ದಾಪನ dâpana. *Forcing or obliging to give or pay, causing to restore.*

ದಾಪಿತ dâpita. *Caused to give or pay,* condemned to pay, fined; entitled to receive a fine.

ದಾಪು dâpu. = ಚಾಪು. Stretch, etc.; the measure of a stride (My.). — ದಾಪುಗಾಲು. = ಚಾಪುಗಾಲು. (My.). — ದಾಪು ಹಾಕು. To measure by strides (My.).

ದಾಬಣ dâbaṇa. (Mhr. ಧಾಬಳ, a dovecot). — ದಾಬಣಕಾಠಿ. A certain border of a cloth (B. 3, 103).

ದಾಬು dâbu. 1. = ಡಾಬು 1, q. v. (My.).

ದಾಬು dâbu. 2. = ಡಾಬು 2, q. v. — ದಾಬುಜರುಬು. = ಡಾಬುಜರುಬು. (My.).

ದಾಮ dâma. = ಡಾಬು 1, ದಾಬು 1, ದಾಮು, ದಾವೆ 1. *A string, a cord, a rope, a thread* (ಪಾಶ, ಹಗ್ಗ Nn. 33). 2, a girdle. 3, a chaplet, a wreath or garland for the forehead. 4, a ray of light (ರುಕ್, ಕಿರಣ 33). — ದಾಮಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Čh. v. 9).

ದಾಮನಿ dâmani. = ಡಾಣಿ, ಡಾವಣಿ q. v., ದಾಣಿ, ದಾಣೆ 2, ದಾವಣಿ 1. *A rope for tying cattle* (ದಾವಣಿ Mr. 372).

ದಾಮೂಷಾ dâmâshâ. Any just proportionate distribution, equitable allotment, dividends (My.; Br. ದಾಮೂಷಾ, ದಾಮೂಶಾಯಿ); division amongst the creditors of the money of a bankrupt (My.; Mhr., H. ದಾಮೂಶಾಹಿ).

ದಾಮು dâmu. Tbh. of ದಾಮ. (ಅಗ್ಗರಣೆ, ಹಗ್ಗ Kk. 70; ಸನ್ದಾನ Mr. 183).

ದಾಮೋದರ dâma-udara. Having a cord round the belly: *Kṛishṇa* (Yaśôdâ, his foster-mother, having in vain passed a rope round his body, whilst a child, to keep him in confinement; Bp. 56, 27). See ಹೆಡ್ಡ-.

ದಾಮೋದರತನಯ dâmôdara-tanaya. The author Nâgavarma (Kâvy. V, 970; Ĉh. p. 132).

ದಾಮ್ಭಿಕ dâmbhika. (fr. ದಮ್ಭ). = ಡಾಮ್ಭಿಕ. Deceitful; proud, ostentatious. (My.). 2, ostentatiousness (My.).

ದಾಯ dâya. 1. A gift, a present. 2, *a special gift, a nuptial present, that which a bride and bridegroom receive at their marriage* (ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ, ಹಿರಿದಾಹ ದಾನ Nn. 142; ದಾನವಿಶೇಷ Mr. 491).

ದಾಯ dâya. 2. Dividing; distributing; a part; a division, a partition, a line, a row (J. 3, 20; ಸಾಲು My.). 2, share, portion, property to be divided, inheritance, *patrimony* (ವೈಭಾಗ, ವಿಭಾಗ Nn. 142; ಭಾಗಸಂಖೆ Mr. 491). 3, property, wealth (ದ್ರವಿಣ, ವಿತ್ತ 142; ಹೊನ್ನು 491). 4, *receiving, obtaining.* 5, *place, site.* 6, a kind of backgammon (ಆಟಂಗಳು, ಆಟಂಗಳ ಭೇದ 142; Bp. 43, 5-6; My.; T., M. ತಾಯ); a throw of dice (Bp. 43, 4. 7; My.; Mhr., H. ಡಾವ, a game at chess, etc.; a throw of dice; a hand at cards; see ಚೌಕದಾಯ). ದಾಯ ಬಿದ್ದರೆ ಹುಚ್ಚ ಗೆದ್ದ (Prv.). 7, a portion of time, an opportunity, a fit moment (My.; T., M. ತಾಯ); a means, an expedient (My.; J. 9, 22; 30 sum.; 32, 23; 23, 62). ದಾಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಹಾಯ ಬೇಕು (Prv.). 8, a forest or wild (ಕಾನನ, ಅಡವಿ Nn. 142; *cf.* ದಾವ 2).

ದಾಯಕ dâyaka. Giving, bestowing, etc.; a giver, a donor (B. 5, 10; see ಫಲ-, ಬಾಣ-, ತೋಷ-). 2, = ದಾಯಿಗ, an heir; a kinsman.

ದಾಯಕಿ dâyaki. She who gives, a female donor (Râm. 1, 1, 4).

ದಾಯವಿಭಾಗ dâya-vibhâga. Partition or portioning of inheritance; a portion of inheritance (My.; Mhr.).

ದಾಯಾದ dâya-âda. The receiver of a portion of heritage: an heir. 2, *a son.* 3, *a kinsman entitled to participate in the offering of funeral oblations to deceased relations* (J. 2, 54).

ದಾಯಾದಿ dâyâdi. Tbh. of ದಾಯಾದ್ಯ. A descendant from the same original male stock, as a son of an elder or younger brother, of a cikkappa, dŏḍḍappa, or savati (My.; Tĕ., T.). ದನದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ದಾಯಾದಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? — ಸವತಿ ಸಣ್ಣವಳಲ್ಲ, ದಾಯಾದಿ ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಿರಿಯಾದಿ, ಬರೆ 1. 2, an heiress, a daughter (Sk.).

ದಾಯಾದಿತ್ವ dâyâditva. The state of being a dâyâdi (My.).

ದಾಯಾದ್ಯ dâyâdya. = ದಾಯಾದಿ (My.); a son born from a rival wife or from a step-mother (ಮಲದಾಯಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತ, ಸಾಪತ್ನ Mr. 312; ದಾಯಿಗ Nn. 140). 2, inheritance (Sk.).

ದಾಯಿ dâyi. 1. Giving, granting, etc. See ಅ-.

ದಾಯಿ dâyi. 2. Tbh. of ಧಾತ್ರಿ. A wet nurse (Mhr., H. ದಾಈ; Sd.).

ದಾಯಿಗ dâyiga. (Śmd. 25). Tbh. of ದಾಯಕ No. 2. A cognate kinsman in a remote degree, one subsequent in right of inheritance to the sagôtra (ಬನ್ಧು, ನಣ್ಟ Nn. 140; Mhr. ದಾಈಜ, a kinsman). 2, a son (ಪುತ್ರ, ಮಕ್ಕಳು 140; ಪುತ್ರ Mr. 482). 3, = ದಾಯಾದ್ಯ (140; Râm. 3, 2, 25; My.).

ದಾಯಿಗತನ dâyigatana. The state of being a dâyiga (*i. e.* dâyâdya, Abh. P. 12, 73).

ದಾಯಿತ dâyita. (Bound), joined (ಕೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು G.).

ದಾಯಿನಿ dâyini. Giving, granting (fem.); a female donor. (Ĉpr. 2, 66).

ದಾರ dâra. 1. = ದಾರೆ 2. Breaking, tearing, splitting; see ಭೂ-. 2, a rent, a cleft, a hole. 3, a ploughed field. 4, *a wife* (ನಾರಿ Ĉt. I, 31).

ದಾರ dâra. 2. Tbh. of ದ್ವಾರ (Śmd. 384; Mhr.).

ದಾರ dâra. 3. Tbh. of ಧಾರ. A string, a thread (ಸೂತ್ರ Nn. 55; My.; T.; Bp. 51, 33; 61, 27; B. 2, 1; 4, 175). ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರ (ಗುಣ, ಗೋಧೆ, ಜ್ಯಾ, ತಿಂಜನಿ G.). See *e. g.* ಉಡಿ-, ಉಡು-, ಕಟು-. — ದಾರಗೊಣ್ಡೆ. = ದಾರದೊಂಗಲ್. (Bh. 3, 4, 26). — ದಾರದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A string-tassel (Bp. 61, 26).

ದಾರ dâra. 4. Tbh. of ಧಾರ. That holds, carries, has, possesses (H., Mhr.). See *e. g.* ಅಮಲದಾರ, ಅಮಾನಿ-, ದಾವಾ-.

ದಾರಕ dâraka. Breaking, tearing, splitting; see ವಿ-. 2, *a boy, a son, a child, an infant.* 3, a hole; see ಬಗರಗೆ.

ದಾರಣ dâraṇa. 1. Splitting, tearing asunder; opening, bursting. See ಅವ-, ಕ್ರೌಂಚ-, ಗೋ-, ವಿ-.

ದಾರಣ dâraṇa. 2. = ದಾರಣೆ. — ದಾರಣವಾಸಿ. = ದಾರಣ. (My.; Tĕ.).

ದಾರಣೆ dâraṇĕ. = ದಾರ್ಣೆ, ಧಾರಣೆ 2. Rate, market price (My.; Tĕ. ಧಾರಣೆ; T. ತಾರಣ್ಯೆ; Mhr. ಧಾರಣ).

ದಾರದ dârada. (fr. ದರದ). Coming from the Daradas; *a kind of poison coming from their country.*

ದಾರಪರಿಗ್ರಹ dâra-parigraha. Taking a wife, *marrying.*

ದಾರಬನ್ಧ dâra-banda. Tbh. of ದ್ವಾರಬನ್ಧ. (My.).

ದಾರಬನ್ಧನ dâra-bandana. Tbh. of ದ್ವಾರಬನ್ಧನ. (My.).

ದಾರವ dârava. (fr. ದಾರು). *Wooden, made of wood.*

ದಾರವಟ್ಟ dâra-vaṭṭa. Tbh. of ದ್ವಾರವಟ್ಟ (Śmd. 368). (ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Mr. 191). ಅರಸಿನ ಒಳಗಣ ದಾರವಟ್ಟಂ (ಶುದ್ಧಾನ್ತ, ರಾಣಿವಾಸದ ಮನೆ Nr.; Bh. 3, 8, 9).

ದಾರವನ್ದನ dâra-vandana. = ದಾರಬನ್ಧನ. (My.).

ದಾರಾಗೃಹ dârâ-gṛiha. The women's apartments (Abh. P. 11, 151).

ದಾರಾಢ್ಯ dârâḍhya. Tbh. of ದಾರ್ಢ್ಯ. (My.).

ದಾರಿ dâri. A way, a road, a path (ಮಾರ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ Nn. 86; ತೋಲ್ Śm. 106; ಅಯನ, etc. Si. 104; My.; Tĕ.; T. ತಾರಿ, ತಾರೈ). ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಹಾಟಿ ಏನು ಫಲ? — ದಾರಿಗೆ ದಾರಿ (the work is spoiled)! ಓ, ಅಮ್ಮಲಾಲಾ! — ಮೂಱು ದಾರಿ ಆಱು ಬಟ್ಟೆ (the work is spoiled, Prvs.). ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಅದೇ ದಾರಿಯಿನ್ದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು (B. 4, 177). See Bp. 60, 26; 61, 23. 24; J. 7, 5; 17, 4; 21, 42; Si. 104. 105. 413. 431; Prv. s. ವಾರಿ. — ದಾರಿ ಕಟ್ಟು. To shut up a way, to obstruct or block up a way (My.). — ದಾರಿ ಕೊಡು. To grant a way or passage; to let pass; to go out of the way (My.). — ದಾರಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To set out, to start (Bp. 22, 30). 2, to make a way for one's self, as water (My.). — ದಾರಿದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ದಾರಿಗೊಳ್ಳು No. 1. (Râm. 3, 8, 43). — ದಾರಿದೋಱು. -ತೋಱು. To show the way or manner (Dp. 150, 7). — ದಾರಿ ನಡೆ. To go or march on foot; to travel (My.). ಚೋರನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವವದೇನು? (Dp. 167). See B. 2, 13. 22; 3, 125; 5, 126; Si. 273. ದಾರಿ ನಡೆಯುವವನು (ಅಧ್ವಗ, ಪಾನ್ಥ, ಪಥಿಕ, etc. Si. 262). — ದಾರಿ ನೋಡು.

To look out for, to wait for, to look forward to (My.). ವರ್ತಕನು ಆತನ ದಾರಿ ನೋಡಿದನು (B. 3, 72). ನಿನ್ನ ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತ (3, 77). — ದಾರಿ ಬಿಡು. To go out of the way (My.; ಓಸರಿಸು G.). — ದಾರಿಹೋಕ. A road-goer, a stroller (My.).

ದಾರಿ dâri. Tearing, splitting; a cleft, a gap. See ವಿ-.

ದಾರಿಕಾಱ dâri-kâṟa. A traveller (ಪಥಿಕ, ಪಥಗಾಮಿ G.; My.; Abhâ. 2, 71; B. 2, 14. 53).

ದಾರಿಕೆ dârikĕ. A daughter; see ಭರ್ತೃ-. 2, a harlot (Čpr. 8, 59).

ದಾರಿಗ dâriga. A traveller (My.; Ršv. 9, 23; J. 3, 5).

ದಾರಿಗಾಱ dâri-gâṟa. = ದಾರಿಕಾಱ. (My.).

ದಾರಿತ dârita. *Split, rent, torn.*

ದಾರಿತಕ dâritaka. The act of splitting (? Čpr. 5, 54).

ದಾರಿದ್ರ dâridra. (fr. ದರಿದ್ರ). Poverty, indigence, need, distress (ಎಡಱ್ Čt. II, 73). See ಎಡಱ್, ನವೆ.

ದಾರಿದ್ರ್ಯ dâridrya. = ದಾರಿದ್ರ. (My.; B. 4, 126).

ದಾರು dâru. Plural of ದಾವ, q. v.

ದಾರು dâru. (fr. ದ್ರು). *A piece of wood, wood, timber;* a bolt; see ಸ್ಥೂಲ-. 2, = ದೇವದಾರು, *the pine Pinus dêvadâru.*

ದಾರುಕ dâruka. A certain class of Šiva's attendants (Bp. 1, 52). 2, N. of Krishṇa's charioteer (J. 7, 56; 25, 17. 19; 33, 16).

ದಾರುಣ dâruṇa. *Heart-rending, cruel, horrible, terrific; hard, harsh, rough;* cruelty, horror, horribleness. See Kâvy. IV, 2, 37.

ದಾರುಭೇದ dâru-bhêda. A kind of a piece of wood. See ಆರ್.

ದಾರುಹರಿದ್ರೆ dâru-haridrĕ. *A species of Curcuma* (= ದಾರ್ವಿ).

ದಾರುಹಸ್ತ dâru-hasta. = ದಾರುಹಸ್ತಕ. (ಬಜಕೆ, ದರ್ವಿ, ಹುಟ್ಟು Mr. 205). See ಪುಟ್ಟು.

ದಾರುಹಸ್ತಕ dâru-hastaka. *A wooden spoon or ladle.*

ದಾರೆ dârĕ. (Tu.; T. ತಮುರತ್ತೈ). — ದಾರೆಹುಳಿಮರ. The tree Averrhoa carambola Lin. (St. & Pl.; My.).

ದಾರೆ dârĕ. 1. Tbh. of ಧಾರೆ (Šmd. 339; Bp. 44, 15). ದಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವುದು (ಶ್ಚ್ಯೋತ, ಪ್ರಾಧಾರ Nr.). — ದಾರೆಗಿಂಡಿ. = ದಾರೆಗಿಣ್ಣಲ್. (My.). — ದಾರೆಗಿಣ್ಣಲ್. A water-vessel (with a spout, ಸರಕ, ತಂಕರಿ Mr. 212, o. r. -ಗಿಣ್ಣೆಲ್). — ದಾರೆಗಿಣ್ಣೆಲ್. = ದಾರೆಗಿಣ್ಣಲ್, q. v. — ದಾರೆವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A vessel for sprinkling or pouring water (ಚಾಲನಿ, ತಿತವು Nr.; Bp. 12, 12).

ದಾರೆ dârĕ. 2. ದಾರಾ. = ದಾರ 1. A wife. See ದಾರಾಗೃಹ.

ದಾರೇಷಣ dâra-ĭshaṇa. The longing for a wife (My.; G. 65).

ದಾರ್ಢ್ಯ dârḍhya. (fr. ದೃಢ). = ದಡ್ಡೆಯ, ದಾರಾಢ್ಯ. Hardness; fixedness; stability; strength, energy; confirmation.

ದಾರ್ಣೆ dârṇĕ. = ದಾರಣೆ. (My.).

ದಾರ್ವ dârva. (fr. ದಾರು). Wooden.

ದಾರ್ವಾಘಾಟ dâru-âghâṭa. *The wood-pecker.*

ದಾರ್ವಿ dârvi. *The plant Curcuma aromatica* Salisb.; or, according to others, *C. xanthorrhiza.*

ದಾರ್ವಿಕೆ dârvikĕ. *A collyrium made of darvi.* 2, *N. of a plant* (= ಗೋಜಿಹ್ವೆ).

ದಾರ್ವೀಕರ dârvîkara. (fr. ದರ್ವೀಕರ). A snake (Čpr. 5, 65).

ದಾಲ dâla. A sort of wild honey (Sk.).

ದಾಲಚಿನ್ನಿ (dâla-činni). = ದಾಲ್ಚಿನಿ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ. Cinnamom (My.; B. 4, 164; ಉತ್ಕಟ, ಚೋಚ, ತ್ವಕ್ಪತ್ರ, ಭೃಂಗ G.; Mhr. ದಾಲಚಿನೀ). See ಕಾಡು-.

ದಾಲಿ dâli. ದಾಳಿ. Possessing (the taste of) wild honey (ದಾಲ). See ರಸ-.

ದಾಲಿಮ dâlima. = ದಾಡಿಮ. (Sk.).

ದಾಲು dâlu. Split pulse, dhal (My.; H.; Mhr. ದಾಳ).

ದಾಲ್ಚಿನಿ (dâl-čini). = ದಾಲಚಿನ್ನಿ. — ದಾಲ್ಚಿನಿಮರ. The cinnamom tree, Cynnamomum zeylanicum Nees (St. & Pl.).

ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ (dâl-činni). = ದಾಲ್ಚಿನಿ. (My.; B. 3, 63).

ದಾವ dâva. = ಆವ, ಯಾವ, etc. What? which? (Tu. ದಾ, ದಾನೆ, ಜಾನೆ). ದಾವನು = ಆವನು; Plural ದಾರು. ದಾವದು (Dhw.). ಆಚಾರ್ಯರೇ, ದಾವ ಊರು? ಆನ್ದರೆ ದಾವಳಿ ಮೂಱು ಹಣ (Prv.). — ದಾವಾಗಲು. = ಆವಾಗಳುಂ. (ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Dhw.).

ದಾವ dâva. 1. = ದ್ರಾವ. Running, going quickly. See ಸನ್-.

ದಾವ dâva. 2. = ದವ. *A forest conflagration* (ಕಾಟ್ಕಿಚ್ಚು, ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು Nn. 66). 2, = ದ್ರಾವ, ದಾಹ, fire in general, heat (ತಪ, ತಪಸ್ಸು 66). 3, *a forest* (ಅರಣ್ಯ, ವಿಪಿನ 66).

ದಾವಣಿ dâvaṇi. 1. Tbh. of ದಾಮನಿ, q. v. (My.; ದಾಮನಿ, ಪಶುರಜ್ಜು Nr.; ದಾಮನಿ, etc. Mr. 372; ದಾಮ Si. 323). ದಾವಣಿ ಕಟ್ಟುವವನಿಗಾದರೂ ಹವಣ ಬೇಕು (Prv.).

ದಾವಣಿ dâvaṇi. 2. A multitude, an assemblage (Grj. 6, after 56; Bh. 6, 2, 16; 8, 20, 10).

ದಾವತಿ dâvati. = ದಾವನ್ತ. Labour, toil, pains, exertion; trouble, grief (J. 30, 20; My.; *cf.* Mhr. ಧಾವಧೂಪ, pains, toil, ado). — ದಾವತಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To toil, etc. (My.). — ದಾವತಿ ಪಡಿಸು. To cause or give trouble (My.). — ದಾವತಿ ಮಾಡು. To exert one's self, to take pains (My.). — ದಾವತಿ ಬೀೞು. = ದಾವತಿಗೊಳ್ಳು. (My.).

ದಾವದಹನ dâva-dahana. = ದಾವ 2, No. 1. (My.).

ದಾವನ್ತ dâvanta. = ದಾವತಿ. (Tĕ. ಧಾವನ್ತ; T. ತಾವಸ್ದ; R.).

ದಾವರ dâvara. = ಡಾವುರ, etc. Thirst; desire; need, want (My.).

ದಾವರು dâvaru. = ದಾವರ, etc. (ಉದನ್ಯೆ, ಪಿಪಾಸೆ, etc., ಬಾಯಾಱಿಕೆ, ನೀರಡಿಕೆ Si. 317).

ದಾವವಿಭ್ರಾನ್ತಿ dâva-vibhrânti. Confusion of mind with regard to a forest conflagration (Čpr. 1, 137).

ದಾವಳಿ dâvaḷi. = ಡಾವಳಿ, ದಬ್ಬುಳಿ, q. v. (My.; Tĕ. ಧಾವಳಿ, ಜಾವಿಲಿ; T. ತಾವಳಿ; Si. 221). See Prv. s. ದಾವ; ಕಾಸಿ-.

ದಾವಾ dâvâ. = (ಡಾವು 1, ಡಾವೆ), ದಾವೆ 2. Enmity, spite (My.; Mhr., H. ದಾವ, ದಾವಾ); in law: a suit, a complaint (My.; Mhr., H. ದಾವಾ). — ದಾವಾಸೊತ್ತು. Property in litigation (My.).

ದಾವಾಗ್ನಿ dâva-agni. A forest conflagration (ಪ್ರಧ್ವಂಸ, ದವ Nn. 25).

ದಾವಾದಾರ dâvâ-dâra. = ದಾವೆದಾರ. A prosecutor, a complainant (My.). 2, a man who bears spite against (My.).

ದಾವಾನಲ dâva-anala. = ದಾವಾಗ್ನಿ. (My.).

ದಾವಿಕ dâvika. (fr. ದೇವಿಕಾ). *Coming from the river Dêvikâ.*

ದಾವು dâvu. 1. = ದಾವರ, etc. Thirst, etc. (My.).

ದಾವು dâvu. 2. Tbh. of ದಾಮ (Šmd. 364). *Cf.* ಟಾವು.

ದಾವುರ dâvura. = ದಾವರ, etc. (My.).

ದಾವೆ dâvĕ. 1. Tbh. of ದಾಮ (ಅಗ್ಗರಣೆ, ರಣೆ, ರಜ್ಜು Ks.).

ದಾವೆ dâvĕ. 2. = ದಾವಾ, q. v. (My.; B. 5, 264). ಸಿವಿಲ್ ಅಥವಾ ಮೇಜಿಸ್ತ್ರೇಟ್ ದಾವೆ ತರುವಿಕೆ (ವಿವಾದ, ವ್ಯವಹಾರ, ಕಲಹ Si. 55).

ದಾವೆದಾರ dâvĕ-dâra. = ದಾವಾದಾರ. (My.).

ದಾವ್ರ dâvra. = ದಾವರ, etc. (My.).

ದಾಶ dâśa. = ದಾಸ. *A fisherman.* 2, a servant.

ದಾಶರಥಿ dâśarathi. (fr. ದಶರಥ). Râma (J. 18, 12. 16).

ದಾಶಾರ್ಹ dâśârha. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ದಾಷ್ಟಿಕ dâshṭika. = ದಾಷ್ಟೀಕ. (My.).

ದಾಷ್ಟೀಕ dâshṭika. Tbh. of ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯ. A bold and influential man (My.; Tĕ., T.); boldness, forwardness (My.).

ದಾಷ್ಟೀಕತನ dâshṭikatana. The state or behaviour of a dâshṭika (My.).

ದಾಸ dâsa. = ದಾಶ. *A male servant, a slave;* a devotee (ತೊತ್ತುವಗ Mr. 238; see ತೊತ್ತು; Bp. 23, 10; 24, 72; 27, 73; 28, 49); — a Vaishṇava religious mendicant. ಎರಡು ದಾಸರಿಗೆ ನಮ್ಬಿ, ಕುರುಡದಾಸ ಕೆಟ್ಟ. — ದಾಸನಾದರೆ ದೋಸೆ ತಿನ್ನಾನು, ಹೂಸಿನಿನ್ದ ಕುಣ್ಡ್ರ ಕೂಡದು (Prvs.). 2, *a fisherman.* — Feminine ದಾಸಳು (My.). — ದಾಸಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Servile work (Bp. 21, 16). — ದಾಸಬಣಜಿಗ. A man of the banajiga caste who is a follower of Vishṇu (My.). — ದಾಸಭಾವ. The condition, attitude, or deportment of a servant, slave, or devotee (Bp. 24, 86; 29, 9; 31, 30). — ದಾಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A (Vaishṇava) devotee; N. ಕಲಕಾಲ ದಾಸಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುಮನ್ತ್ರಾ ಹೇಳ್ಯಾನು. — ದಾಸಯ್ಯನೆತ್ತ? ದನ ಕಟುವೆತ್ತ? (Prvs.). See Bp. 23, 7. 30. 32. 35; 25, 8; 43, 39; 51, 2. 3. 65; ಬಾಡಗಿಯ-. — ದಾಸರ ಪದಗಳು. Songs composed by Vaishṇava devotees (My.). — ದಾಸಹಾವು. = ದಾಸರಹಾವು, ದಾಸರಿಹಾವು q. v. A kind of python, a species of boa (Bd.).

ದಾಸಗಿತ್ತಿ dâsa-gitti. The wife of a (Vaishṇava) dâsa (My.).

ದಾಸಣ dâsaṇa. = ದಾಸಣಿಗೆ, ದಾಸರಿ 1, ದಾಸವಣ, ದಾಸವಾಣ, ದಾಸವಾಳ, ದಾಸಳ, ದಾಸಾಳ, ದಾಸಿವಾಳ, ದಾಸ್ಯಣ. The shoe-flower plant, or China rose, Hibiscus rosa sinensis Lin. (ಜಪಾರುದ್ರ Mr. 126, o. r. ದಾಸ್ಯಣ; Râm. 3, 6, 10; J. 14, 46; Śśv. 5, 4; My.; Tĕ. ದಾಸನ, ದಾಸಾನೆ; Mhr. ಜಾಸ್ವನ್ದ, ಜಾಸ್ವನ, ಜಾಸುನ್ದ).

ದಾಸಣಿಗೆ dâsaṇigĕ. = ದಾಸಣ. (St. & Pl.).

ದಾಸತ್ವ dâsatva. Servitude, slavery. (My.).

ದಾಸರ dâsara. = ದಾಸರಿ 2. (Tbh. of ದಾಸೇರ). — ದಾಸರಹಾವು. = ದಾಸ-, ದಾಸರಿ-, q. v. The boa, Boa constrictor (My.).

ದಾಸರಿ dâsari. 1. = ದಾಸಣ. (St. & Pl.).

ದಾಸರಿ dâsari. 2. = ದಾಸರ. A Vaishṇava religious mendicant (My.; Tĕ., T.). ಸಾವಿರ ಗೋವಿನ್ದಗಳನ್ನು (1000 times the name of Gôvinda) ಅನ್ನ ಬಹುದು, ದಾಸರಿಗೆ ಕಾಸು ಕೊಡುವದು ಕಷ್ಟ (Prv.). — ದಾಸರಿಹಾವು. The boa (ಶಯ, ವಾಹಸ, ಹೆಬ್ಬಾವು Si. 77; My.; Tĕ., T.), so called (it is said) because like a Vaishṇava mendicant it wears an upright white line on the forehead (My.; Tĕ.), because it is marked with white streaks, like the mark used by Vaishṇavas (T.).

ದಾಸವಣ dâsavaṇa. = ದಾಸಣ, etc. (ರುದ್ರಪುಷ್ಪ, ಜಪೆ Hlâ.). ದಾಸವಣಹೂವಿನ ಬಣ್ಣವು (ಲೋಹಿನಿ Hlâ.).

ದಾಸವಾಣ dâsavâṇa. = ದಾಸವಣ. (My.).

ದಾಸವಾಳ dâsavâḷa. = ದಾಸವಾಣ. (My.; St. & Pl.).

ದಾಸಳ dâsaḷa. = ದಾಸಣ. (ಓಡ್ರಪುಷ್ಪ, ಜಪೆ Nr. *a;* My.).

ದಾಸಾಳ dâsâḷa. = ದಾಸಳ. (ಓಡ್ರಪುಷ್ಪ, ಜಪೆ Nr. *b;* My.; B. 1, 5).

ದಾಸಿ dâsi. 1. A female servant or slave, a servant-maid (My.); see ತೊತ್ತು; Bp. 41, 24; 46, 12; 55, 28. 30; B. 5, 283. 2, a harlot (My.). 3, *the plant Barleria caerulea* (ಕರೀ ಗೋರಟೆ ಗಿಡ G.). ದಾಸಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ, ವೇಶಿಗೆ ದಯವಿಲ್ಲ. — ತಾಸಿನ ಗೊತ್ತು ದಾಸಿಗೆ ತಿಳಿವೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ವೀಸ. — ದಾಸವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. See ಪಡಿಹಜಿಯ-.

ದಾಸಿ dâsi. 2. Perhaps a Tbh. of ದಾಸೇಯ or ದಾಸ್ಯ. A male servant, a devotee. See Bp. 23, 5. 6. 34. 35; 35, 53; 36, 9; 47, 33; ಗಣ-, ದೇವರ-. — ದಾಸಿದೇವ. N. (Bp. 59, 5). — ದಾಸಿದೇವಯ್ಯ. See ಪ್ರಸಾದಿಯ-. — ದಾಸಿಭೀಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 56, 57). — ದಾಸಿಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 33; 23, 26; 28, 52; 37, 3; 43, 48; 47, 35; 51 sum.; 51, 2. 10. 16. 58. 63; 54, 73). See ಜಾಡರ-, ಶಂಕರ-.

ದಾಸಿವಾಳ dâsivâḷa. = ದಾಸವಾಳ. (ಓಡ್ರಪುಷ್ಪ, ಜಪೆ Si. 140; My.).

ದಾಸೀಸಭ dâsî-sabha. *An assembly of female servants.*

ದಾಸೀಸುತ dâsî-suta. *The son of a female servant or slave.*

ದಾಸೇಯ dâsêya. *A male servant, a slave.*

ದಾಸೇರ dâsêra. *A male servant, a slave.*

ದಾಸೇರಕ dâsêraka. *The son of a female slave, a servant.* 2, *a camel.*

ದಾಸೋಹ dâsôha. (fr. ದಾಸಃ ಅಹಂ, a servant I, *i. e.* I am a servant). Self-subjection to a deity or a man; a devotional act; devotedness, devotion, or attention to a deity or man (Bp. 6, 10; 36, 56; 37, 53. 58; 44, 56; 49, 45). 2, a devotee (49, 1). — ದಾಸೋಹದಲ್ಲಮದೇವಿ. -ಅಲ್ಲಮದೇವಿ. N. (Bp. 12, 41). — ದಾಸೋಹಭಾವನೆ. The attitude, or deportment, of a pious devotee (Bp. 30, 3).

ದಾಸೋಹತನ dâsôhatana. = ದಾಸೋಹಭಾವನೆ. (Bp. 30, 3).

ದಾಸೋಹಿ dâsôhi. A devout servant or devotee (Bp. 1, 32; 25, 41).

ದಾಸ್ಯಣ dâsyaṇa. = ದಾಸಣ, q. v.

ದಾಹ dâha. (= ದಾವು 1). Burning, combustion, conflagration; internal heat; feverish heat. See ಕಾಸು, ಚುರ್ಚು, ಬೇ, ಸುಡು; J. 14, 30. 2, ardent desire (My.). 3, thirst (My.; Tĕ.). — ದಾಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get an ardent desire; to become thirsty (My.).

ದಾಹನಿವಾರಣೆ dâha-nivâraṇĕ. Keeping off, checking, suppressing or quenching ardent desire or thirst (My.).

ದಾಹಶಮನ dâha-śamana. Allaying, appeasing, soothing, or stilling desire or thirst (My.).

ದಾಹಶಾನ್ತಿ dâha-śânti. = ದಾಹಶಮನ. (My.).

ದಾಹಿಸು dâhisu. To burn (v. i.), to cause heat (Bhâgavata 10, 18, 2).

ದಾಳ dâḷa. A die used in gaming (My.; Mhr. ದಾಳ, split pulse).

ದಾಳಿ dâḷi. See Mr. s. ಕೊಯಿಲು.

ದಾಳಿಮ್ಬ dâḷimba. (Śmd. 29). Tbh. of ದಾಡಿಮ (Śmd. 371. 372; Ċt. II, 19; Nn. 50; Mr. 119; Śm. 24; My.). — ದಾಳಿಮ್ಬವಣ್. -ಪಣ್. A ripe dâḷimba (Rśv. 10, 2).

ದಾಳಿಮ್ಬರ dâḷimbara. = ದಾಳಿಮ್ಬ, etc. (C.).

ದಾಳಿಮ್ಬರಿ dâḷimbari. = ದಾಳಿಮ್ಬರ. (My.; Si. 137).

ದಾಳಿಮ್ಬೆ dâḷimbĕ. = ದಾಳಿಮ್ಬ. (My.; Si. 137; St. & Pl.).

ದಾಳಿಮ್ಬ್ರ dâḷimbra. = ದಾಳಿಮ್ಬರ. (Ċb. 59. 60; My.).

ದಾಳಾ dâḷâ. = ದಾಳಿ (in compounds). — ದಾಳಾದಾಳಿ. (Śmd. 220). A mutual assault. — ದಾಳಾದೂಳಿ. Rush and confusion; a confused sound (Bh. 2, 13, 50; 5, 1, 38; Mhr. ಧೂಳ್, confusion).

ದಾಳಿ dâḷi. = ಡಾಳಿ. Tbh. of ಧಾಟಿ (Śmd. 30. 220). An impetuous, desolating assault; an attack, a storm; a rush,

an incursion, an inroad (ಅವಸ್ಕನ್ದ, ಪ್ರಪಾತ Hlâ.; Mr. 287; ಲಗ್ಗೆ Bhn. 13; My.). ಅರಸನತ್ತಣಿಂ ದಾಟಿ ಬನ್ದುದು (Šmd. 160). See Bp. 44, 55; 56, 16; Bh. 2, 3, 37. 44; 2, 4, 5. 11; 2, 6, 1; Râm. 5, 8, 63; J. 8, 27; B. 4, 218; 5, 38. 52. 67; ಕಳ್ಳ-; s. ಖಬಿಲೆ. — ದಾಟಿ ಇಡಿಸು. To cause to make an attack, etc. (Č. Bp. 47, 22). — ದಾಟಿ ಇಡು. = ದಾಟಿಡು (Šmd. 63). To make an assault, etc. (Č. Bp. 47 sum. 47, 10; V. 4, 10; Râm. 1, 8, 31); to run or rush up to (Č. Bp. 6, 51). — ದಾಟಿಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Fire that makes a desolating inroad (Râm. 5, 8, 59). — ದಾಟಿಡು. = ದಾಟಿ ಇಡು (Šmd. 63). To advance or rush far against (an enemy, etc.), etc. (ದೂರ ಧಾವನ Šmd. Dh.). See Čh. v. 36; Abh. P. 8, after 55; Mr. 365.

ದಿಕ್ dik. = ದಿಶ್. See Nn. s. ದಿಕ್ಕು.

ದಿಕ್ಕನೆ dikkanĕ. = ದಿಗ್ಗನೆ. Suddenly, all at once, quickly (Bp. 4, 58; 9, 30; 13, 24; 24, 6; 27, 8. 48; 31, 29; 32, 10; 35, 3; 36, 35; 44, 16; 46, 60. 67; 47, 8; 57, 80; Tu. ದಿಕ್ಕ).

ದಿಕ್ಕರಿ diš-kari. = ದಿಗ್ಗಜ. (ಕುಮುದ, ದಿಗ್ಗಜ Nn. 29). 2, the number 8 (Čh.).

ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲು dikkâ pâlu. (*i. e.* ಧಿಕ್ಕ or ದಿಕ್ಕಿನ ಪಾಲು). See s. ದಿಕ್ಕು.

ದಿಕ್ಕಾಮಲ್ಲಿ dikkâmalli. A small tree, yielding a fragrant resin, Gardenia lucida Roxb. (St. & Pl.).

ದಿಕ್ಕು dikku. Tbh. of ದಿಶ್ (Šmd. 106). A point of the compass, direction (ಗೋ, ದಿಶಿ Nn. 5; ಪಾಲಿ, ಆಸೆ 31; ಕಾಷ್ಠ, ದಿಕ್ 33; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ದಿಕ್ 42; ಗೋಣ್ಬು, ದೆಸೆ, ದಿಶೆ Šm. 13; Kk. 16; My.). 2, refuge, protection, help (My.; Bp. 13, 5; 23, 29). ದಿಕ್ಕಿಗೆ (C.), ದಿಕ್ಕಂಗೆ (Bp. 26, 26). — ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ (in every direction) ಹೋದರೂ ದುಃಖ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲು. A portion of, or a play-ball in the hands of, the quarters of the compass: dispersion in all directions; scattered, lost and ruined condition (My.; Tu.). ಅವರು ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲಾದರು or ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲಾಗಿ ಹೋದರು; ಆಸ್ತಿ ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲಾಯ್ತು (My.). — ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ. -ಇಲ್ಲದೆ. Refuge, etc. not existing. ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ, a man who has nothing or nobody to depend upon (My.; B. 5, 201). ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ್ದು (ಅನಾಥ G.). ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯಗೆ ದೇವರೇ ಗತಿ. — ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವ ಬೈವಾ ತಪ್ಪಿದ (Prvs.). — ದಿಕ್ಕುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Refuge, etc. to be destroyed or lost (My.). — ದಿಕ್ಕು ದಾತಾರ. dupl. = ದಿಕ್ಕು ದಿವಾಣ. (My.). — ದಿಕ್ಕು ದಿವಾಣ. also -ದಿವಾನ. dupl. = ದಿಕ್ಕು No. 2. (My.). — ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆ. dupl. (Bp. 27, 72; 28, 66; 46, 47; 57, 50; 59, 52; My.).

ದಿಕ್ಕುಮ್ಭಿ diš-kumbhi. = ದಿಗ್ಗಜ. (R.).

ದಿಕ್ಚಕ್ರ diš-čakra. The horizon; the whole world (Čpr. 6, 70).

ದಿಕ್ತಟ diš-taṭa. = ದಿಗುತಟ. The horizon, the line of the horizon. (Bp. 51, 61; J. 23, 38).

ದಿಕ್ಪತಿ diš-pati. = ದಿಕ್ಪಾಲ. (My.).

ದಿಕ್ಪಾಲ diš-pâla. *The regent or guardian of a point of the compass or quarter of the world* (Bp. 54, 12; J. 15, 23). See ದಿಶಾಧಿಪ.

ದಿಕ್ಪಾಲಕ diš-pâlaka. = ದಿಕ್ಪಾಲ. (My.).

ದಿಕ್ಪ್ರದೇಶ diš-pradêša. = ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ. (My.).

ದಿಕ್ಸನ್ಧಿ diš-sandi. The joints of the corners of the world (Č. Bp. 47, 31).

ದಿಗ diga. An imitative sound. — ದಿಗ ದಿಗ. rep. The noise occasioned by a quick motion of the feet in walking or dancing (My.). — ದಿಗ ದಿಗನೆ. With that noise (My.).

ದಿಗಧಿಪ diš-adhipa. = ದಿಕ್ಪತಿ. (My.).

ದಿಗನ್ತ diš-anta. The visible horizon; the end of space or of the earth (Bp. 38, 67; 46, 77; Abh. P. 13, 63). 2, N. of a vritta (Čh.).

ದಿಗಮ್ಬರ diš-ambara. Sky-clothed, clad by the regions of space: *unclad, stark naked.* 2, *a naked mendicant of the Jainas or Bauddhas,* a guru of the Jainas (Mr. 222). 3, Bhairava (Mr. 15).

ದಿಗಮ್ಬರಶ್ರೀಕ digambara-šrîka. A superior digambara (Čpr. 4, after 24).

ದಿಗರ್ digar. Also, additionally (Mhr., H.); another (My.; Br.). — ದಿಗರ್ ಜವಾಬು. Another answer, *i. e.* a contradictory, disagreeing answer (My.; Si. 74).

ದಿಗಲು digalu. = ದಿಗಿಲ್, etc. (My.). ದಿಗಲು ಪಡು (My.).

ದಿಗವಲೋಕನ diš-avalôkana. Looking into all directions (Čpr. 5, after 121).

ದಿಗಿಭ diš-ibha. = ದಿಗ್ಗಜ. (Čpr. 2, 52; Šsv. 4, 61).

ದಿಗಿಲ್ digil. ದಿಗಿಲು. = ದಿಗಲು, ದಿಗುಲು, ಧಿಗಿಲ್. Consternation, horror, alarm, fear (ಜಜ್ಜರಿತಧೈರ್ಯ Čt. I, 64; My.; Tĕ. ದಿಗುಲು; T. ತಿಗಿರ್, ತಿಗಿಲ್; see ತಿಕ್ಕಲು 1; ಡಿಳ್ಳ). ದಿಗಿಲು ತಾಗದೆ, ಮಗಳು ಬತ್ತಿದಳು (Prv.). — ದಿಗಿಲು ದಿಗಿಲು. rep. — ದಿಗಿಲು ದಿಗಿಲೆನ್. -ಎನ್. To get greatly alarmed; to shiver, to tremble, to fear (Bp. 9, 3; 48, 10; 58, 61). — ದಿಗಿಲೆನ್. -ಎನ್. To get alarmed, etc. (Bp. 29, 32; J. 26, 24).

ದಿಗಿಸು digisu. To bring down, to let down, to lower (Tĕ. ದಿಂಗಿಂಚು, ದಿಂಚು, ದಿಮ್ಪು; R.; Tĕ. ಡಿಗು, ದಿಗು, to come down, etc.; see ಇಟಿ 1 and *cf.* ತೆಂಗು 2).

ದಿಗೀಶ diš-îša. = ದಿಕ್ಪಾಲ. (Bp. 24, 48).

ದಿಗೀಶ್ವರ diš-îšvara. = ದಿಗೀಶ. (Č. Bp. 6, 53).

ದಿಗು digu. Coming down, being lowered. — ದಿಗುಮತಿ. Disembarkation, importation, landing (Tĕ.; R.; see ಇಗು-).

ದಿಗು digu. Tbh. of ದಿಶ್.

ದಿಗುತಟ digu-taṭa. = ದಿಕ್ತಟ. (Bh. 6, 1, 42. 47; 6, 13, 6).

ದಿಗುನಿಚಯ digu-ničaya. The assemblage of the points of the compass (Bp. 8, 10).

ದಿಗುಬಲಿ digu-bali. Tbh. of ದಿಗ್ಬಲಿ. (Bp. 45, 28; Bh. 1, 8, 7; 6, 1, 22. 40).

ದಿಗುಮಣ್ಡಲ digu-maṇḍala. Tbh. of ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ. (Bp. 5, 14).

ದಿಗುಲು digulu. = ದಿಗಿಲು, etc. (My.).

ದಿಗ್ಗಜ diš-gaja. *A male elephant supposed to be placed at one of the eight quarters of the compass;* the 8 male elephants are: airâvata, puṇḍarîka, vâmana, kumuda, añjana, pushpadanta, sârvabhauma, supratîka (Mr. 57; see ದ್ವಿಪ).

ದಿಗ್ಗನೆ digganĕ. = ದಿಕ್ಕನೆ. (My.; Tĕ.).

ದಿಗ್ಘಾತ diš-hata. Striking or touching the points of the compass (Bp. 38, 1).

ದಿಗ್ದನ್ತಿ diš-danti. = ದಿಗ್ಗಜ. (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ದಿಕ್ಕಿನಾನೆ Nn. 18; ದಿಗ್ಗಜ 61). 2, the number 8 (Čh.).

ದಿಗ್ದೇಶ diś-dêśa. The country in various directions; various regions, distant countries (B. 4, 28; My.).

ದಿಗ್ಧ digdha. *Smeared, anointed.* 2, *a poisoned arrow.*

ದಿಗ್ಬಂಧನೆ diś-bandhanĕ. Binding or fettering the points of the compass by mantras to keep off all evils (My.; Mhr.).

ದಿಗ್ಬಲಿ diś-bali. = ದಿಗುಬಲಿ. An offering to the regions of the sky, made daily by throwing boiled rice to them before the house, or, on festive occasions, by throwing pieces of the flesh of sheep or buffaloes and their blood, or at least red-colored rice, to them round temples and villages (My.).

ದಿಗ್ಭಯ diś-bhaya. Being alarmed with regard to the proper direction, confused about the quarters of the compass, etc. (ದ್ರುತ, etc., ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವಂ Mr. 300; it is possible to read ದಿಗ್ಭಯದ್ರುತ).

ದಿಗ್ಭೇದ diś-bhêda. = ದಿಗ್ವಿವರ. (Nn. 77).

ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ diś-bhramaṇa. Wandering about in every direction; turning from quarter to quarter, as one lost. See ಹೊಲಬುಗಿಡು.

ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ diś-bhramĕ. Consternation (My.).

ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಿ diś-bhrânti. = ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ. (My.).

ದಿಗ್ಮೂಲೆ diś-mûlĕ. A corner or point of the compass (ಗೋಣ್ಟು Ct. I, 42).

ದಿಗ್ರಮಣ diś-ramaṇa. = ದಿಗೀಶ. (Bp. 54, 86).

ದಿಗ್ವಧು diś-vadhu. A point of the compass considered as a woman (My.).

ದಿಗ್ವರ diś-vara. = ದಿಗ್ರಮಣ. (Rśv. 5, 36).

ದಿಗ್ವಲಯ diś-valaya. = ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ. (Kk. 101).

ದಿಗ್ವಾಚಕ diś-vâčaka. A term denoting direction (Śmd. 135).

ದಿಗ್ವಾಚಿ diś-vâči. = ದಿಗ್ವಾಚಕ. (Śmd. 134. 144).

ದಿಗ್ವಾರಣ diś-vâraṇa. = ದಿಗ್ಗಜ. (Bp. 11, 10).

ದಿಗ್ವಾಸಸ್ diś-vâsas. (= ದಿಗಮ್ಬರ). *Stark naked.* 2, *a Jaina or Bauddha mendicant* (ಸವಣ Hlâ.).

ದಿಗ್ವಿಜಯ diś-vijaya. The subjugation of various countries in all directions, universal conquest (Śmd. 163; Č. Bp. 47, 19; J. 2, 54; 29, 9. 22).

ದಿಗ್ವಿಭು diś-vibhu. A virgin widow re-married (ಪುನರ್ಭೂ, ಮಱುವಾಱಿ ಕಾನ್ತೆ Mr. 303; *cf.* ದಿಧಿಷು).

ದಿಗ್ವಿವರ diś-vivara. One of the points of the compass (ಉತ್ತರ, ದಿಗ್ಭೇದ Nn. 77).

ದಿಂಕೆ diṅka. A nit, the egg of a louse. (R.).

ದಿಂಕು diṅku. A jump, a leap (*cf.* ಚಂಗು 2, etc.; Mhr., H. ಟಿಕಣೇಂ, to leap). **2,** skipping about in frolic, gambol (ಎರಲ್, ಗೊಣ್ಡುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪ ಆಟಂ Ss.). — ದಿಂಕಿಡು. -ಇಡು. To leap, to jump; to frisk, to gambol (ನೆಗೆ Čt. I, 80; ದಾಣ್ಟು Kk. 71; ದಾಣ್ಟು, ಮಿಳ್ಳಿಸು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣಕಿಡು Śm. 31; Čpr. 5, after 39; Abh. P. 12, 17; 13, 114; Grj. 1, 96; 16, 34; 18, 6).

ದಿಙ್ನಾಗ diś-nâga. = ದಿಗ್ಗಜ. (Grj. 10, 74).

ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ diś-maṇḍala. The circle of the quarters of the compass, the horizon; the compass, all regions or quarters. (My.).

ದಿಟ diṭa. = ದಿಠ. Tbh. of ದಿಷ್ಟ. Truth; certainly, truly (ಸೂನೃತ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ Nn. 48, o. r. ದಿಠ; ಅಂಜಸಾ, ನಿಬದ್ಧಿ 129, o. r. ದಿಠ; ಅಪಿ Mr. 534; ಸತ್ಯ Bhn. 35; ವಲಂ, ನೆನಸು, ವೆಟಿಂ Kk. 48, o. r. ದಿಠ; ನೆನಸು 77. 87; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನ್ನಿ, ನನಸು or ನೆನಸು, ವಲಂ, ವೆಱಿಂ, ದಲ್, ಸಾಜ Śm. 34; My.). See ನನಸು; Si. 59. 299. 420; Čpr. 1, 128; 3, 63; Bp. 38, 65; 61, 8; J. 7, 60. — ದಿಟವಮಾತು. A true word (ಸೂನೃತ Mr. 84).

ದಿಟನಾಮ diṭa-nâma. A noun of which the meaning is clearly exhibited or well-known (but of which the etymology is not apparent at the first sight, Śmd. 94. 95).

ದಿಟಪುಟ diṭa-puṭa. (Tbh. of ದೃಷ್ಟಪುಷ್ಟ). Courage, boldness (Bp. 28 sum.). 2, stout, robust (My.).

ದಿಟ್ಟ diṭṭa. = ದಿಟ್ಟು. Tbh. of ಧೃಷ್ಟ. Bold, courageous; impudent; strong, powerful (ಧೃಷ್ಟ, ಧೃಷ್ಣು, ವಿಯಾತ Nr.; ಧೀರ Bhn. 36; My.). See ಕಡು-; Bp. 17, 8; J. 8, 8; Prvs. s. ಪುಟ್ಟ, ಮುಟ್ಟು 1.

ದಿಟ್ಟಗಾಱ diṭṭa-gâṟa. A courageous, bold man (My.).

ದಿಟ್ಟತನ diṭṭatana. Boldness; (energy); impudence (ಕಡ್ಡ Čt. II, 38; Bp. 40, 27; Bh. 2, 2, 114; My.; B. 3, 54; Si. 359; ದಾರ್ಢ್ಯ G.).

ದಿಟ್ಟಿ diṭṭi. = ದಿಷ್ಟಿ 2. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿ. (ಅಚ್ಚಿ, ಆಲಿ Kk. 32; Śm. 70; Čpr. 6, 47; 7, 144. 155; My.). ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Śmd. 266). See ಜಗ-, and ಪಱಿ-, s. ಪಱಿ 3. 2, (Tbh. of ದಿಷ್ಟಿ 1), the measure of two galigĕs (ಎರಡು ಗಟಿಗೆ Mr. 64). — ದಿಟ್ಟಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಕಂಗೆಡು. To be blinded, confused, etc. (J. 19, 30). — ದಿಟ್ಟಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. A side-glance (J. 33, 22). — ದಿಟ್ಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To appear (J. 18, 35). — ದಿಟ್ಟವರಿವರಿ. -ಪರಿ ಪರಿ. The eye or sight to go or be turned repeatedly towards an object (J. 3, 9). — ದಿಟ್ಟವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The lustre of the eye (Čpr. 3, after 102). — ದಿಟ್ಟ ಸಾರ್. To approach the sight, to come before the eye (Bp. 3, 21).

ದಿಟ್ಟಿಬಿಸ diṭṭi-bisa. = ದಿಟ್ಟವಿಸ. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿವಿಷ (Śmd. 376).

ದಿಟ್ಟಿವಿಸ diṭṭi-visa. = ದಿಟ್ಟಬಿಸ. An evil eye (Čpr. 6, 107).

ದಿಟ್ಟಿಸು diṭṭisu. Tbh. of ದೃಷ್ಟಿಸು. To see, to sight; to look at; to view, to inspect, etc. (Bp. 5, 33; 11, 15; 14, 18; 28, 49; 38, 50; 42, 6; 44, 41; 48, 22; 60, 29; B. 3, 18; 4, 12. 21; 5, 165).

ದಿಟ್ಟು diṭṭu. = ದಿಟ್ಟ. Boldness, etc. — ದಿಟ್ಟುಳ್ಳವ. -ಉಳ್ಳವ. A courageous, etc. man (Bh. 8, 23, 43, o. r. ತಟ್ಟುಳ್ಳವ; B. 5, 141).

ದಿಟ್ಟೆ diṭṭĕ. A bold, impudent woman (Bp. 23, 19; 40, 56; J. 31, 6; My.).

ದಿಠ diṭha. = ದಿಟ, q. v. (ಯಥಾರ್ಥಂ, ಯಥಾಯಥಂ Nr.). ದಿಠದುದು (ನಿಃಶಾಠ್ಯ, ಅನವಸ್ಕರ Hlâ., o. r. ನಿಶೋಢ್ಯ). ದಿಠದ ನುಡಿ (ಸತ್ಯ, etc. Nr.).

ದಿಡ diḍa. = ದುಡ. Tbh. of ದೃಢ. (My.; T., M. ತಿಡ). Firm, strong, etc.; firmness, strength; reliableness, truth (My.). — ದಿಡಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become firm, established, strong, etc. (My.).

ದಿಡ್ಡ diḍḍa. = ದಿಡ್ಡು, etc. (Si. 82, *only* in Si.).

ದಿಡ್ಡಿ diḍḍi. = ಜಡ್ಡಿ, ದಿಡ್ಡೆ. A wicket; a hole in a wall expressly made for egress or ingress; a sally port (Č. Bp. 42, 28; Si. 110; My.; Tĕ.; T. ತಿಟ್ಟಿ; Mhr. ದಿಣ್ಡಿ, ದಿಣ್ಡೀ). — ದಿಡ್ಡಿಬಾಗಿಲು. A sally port; a wicket (My.).

ದಿಡ್ಡು diḍḍu. = ತಿಟ್ಟು 1, etc. An eminence, an elevation; a hillock (My.).

ದಿಡ್ಡೆ diḍḍĕ. = ದಿಡ್ಡಿ, etc. (Č. Bp. 42, 26. 28).

ದಿಣ್ಡ diṇḍa. (= ದಿಣ್ಡಗ). N. of tree (Râghč. 17, 54). 2, = ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ, q. v. (Tĕ. ದಿಣ್ಡೆನ, Hedysarum alhagi = ಗಿರಿಕರ್ಣಿ).

ದಿಣ್ಡಗ diṇḍaga. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಡಲ diṇḍala. N. of a tree (= ದಿಣ್ಡಿಗ My.; ಅರಟು, ಅರಲು, ಋಕ್ಷ, ಕಟ್ವಂಗ, ಟುಣ್ಟುಕ, ದೀರ್ಘವೃನ್ತ, ಪತ್ರೋರ್ಣ, ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣಿ, ಶ್ಯೋನಾಕ G.). — ದಿಣ್ಡಲಬೂದಿ. (B. 3, 46).

ದಿಣ್ಡಾಲ diṇḍâla. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (Šsv. 3, 32).

ದಿಣ್ಡಿಗ diṇḍiga. = (ದಿಣ್ಡ), ದಿಣ್ಡಗ, ದಿಣ್ಡಲ, ದಿಣ್ಡಾಲ, ದಿಣ್ಡುಗ, ದಿಣ್ಡ್ಲು. The tree Anogeissus latifolia, which yields a hard, white, clear gum (My.).

ದಿಣ್ಡಿಗತನ diṇḍigatana. Gadding, rude conduct, naughtiness (My.; *cf.* Mhr. ಧಿಣ್ಡ).

ದಿಣ್ಡು diṇḍu. = ದಿಣ್ಡೆ. A heap (Bh. 6, 8, 13; Râm. 6, 30, 14; Tĕ. ದಿಣ್ಡು, much); a roundish mass or piece (Abhâ. 2, 81); a roundish big stone (My.); a bundle of wood or grass (My.); a bale of cloth (My.; Tĕ.; M. ತಿಣ್ಡು; Mhr. ದಿಣ್ಡ). 2, the block of wood used for a kuṇṭĕ; the pole or handle of a plough (ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಡು, ಈಷಾ G.); a log of timber. 3, the stem or trunk of a tree (from the root to the branches, My.). ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬು ಪರ್ಯನ್ತರಮಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ Nr.). 4, the thread-like centre of an orange, etc. (My.); the inside stalk or heart of a plantain tree (My.; B. 2, 37). 5, thickness, stoutness; strength; pride; nutritiousness (My.). ದಿಣ್ಡು ದಣ್ಡದ ಹಾಗೆ. ಇದ್ದರೂ ದಣ್ಡಿಗೆಗೆ ಆದೀತೇ? — ದಿಣ್ಡಾಳುಗಳನ್ನು ಕರೆದರೆ ಮಿಣ್ಡಾದ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆ (Prvs.). — ದಿಣ್ಡುಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To throw down like a log of timber or a trunk (J. 4, 56; 7, 37; 21, 39). — ದಿಣ್ಡುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall down like a log (Bh. 4, 2, 60. 66; 8, 19, 72; J. 31, 65). — ದಿಣ್ಡುದಱ್. -ತಱ್. To deprive (one) of strength, to take away the pride or beauty (Bp. 51, 69; Bh. 8, 7, 11; 8, 11, 45; J. 24, 16). — ದಿಣ್ಡುದಱಿಸು. -ತಱಿಸು. To cause to deprive of strength, etc. (Č. Bp. 24, 29). — ದಿಣ್ಡುಮೆಯ್ಯಿ. A stout, strong body (My.). — ದಿಣ್ಡುರುಳು. -ಉರುಳು. To roll down (v. i.) like a log of wood or trunk (J. 7, 62). — ದಿಣ್ಡುರುಳ್ಚು. -ಉರುಳ್ಚು. To cause to roll down like a log or trunk (Č. Bp. 11, 11; J. 22, 20). — ದಿಣ್ಡುವಾಯ್. -ಪಾಯ್. To go or rise straight up like the stem of a tree, as a horse on the hind legs (Ršv. 6, after 11; 13, 82).

ದಿಣ್ಡುಕ diṇḍu-uka. (Šmd. 239). A stout man (?).

ದಿಣ್ಡುಗ diṇḍuga. = ದಿಣ್ಡಿಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಡೆ diṇḍĕ. = ದಿಣ್ಡು. A roundish big stone. See Prv. s. ಬಣ್ಡೆ 2.

ದಿಣ್ಡೇಗಿತ್ತಿ diṇḍê-gitti. A gad-about, a rude, naughty woman (My.; *cf.* ದಿಣ್ಡಿಗತನ).

ದಿಣ್ಡ್ಲು diṇḍlu. = ದಿಣ್ಡುಗ, etc. (My.).

ದಿಣ್ಣೆ diṇṇĕ. = ದಿನ್ನೆ. A rising ground, an eminence; a bank, an islet (My.; Si. 83. 100. 457; see ತಿಟ್ಟು 1). ಮಳಲ ದಿಣ್ಣೆ (ಸೈಕತ, ಪುಲಿನ, ದ್ವೀಪ Hlâ.). 2, a heap (Si. 107. 112. 490; *only* in Si.).

ದಿತ dita. 1. *Cut, cut-off, divided.*

ದಿತ dita. 2. Bound, tied. See ಸನ್-.

ದಿತಿ diti. *Diti,* a daughter of Daksha, the wife of Kašyapa and *the mother of the Daityas.*

ದಿತಿಜನ diti-jana. = ದಿತಿಸುತ. (Bp. 16, 3).

ದಿತಿಪುತ್ರ diti-putra. = ದಿತಿಜನ. (My.).

ದಿತಿಸುತ diti-suta. *A Daitya.*

ದಿತಿಸೂನು diti-sûnu. = ದಿತಿಸುತ. (My.).

ದಿದೀವಿ didîvi. = ದೀದಿವಿ. *Boiled rice* (ಕೂೞ್ Hlâ.).

ದಿದ್ಯುತ್ didyut. Shining, blazing, bright. (Ršv. 13, 92).

ದಿಧಿಷು didhishu. Trying to obtain; a suitor; a husband; *the second husband of a woman twice married.* 2, *a virgin widow remarried.*

ದಿಧಿಷೂಪತಿ didhishû-pati. The husband of a woman remarried. (R.).

ದಿನ dina. = ಜನ 2. *A day.* 2, the number 30 (Mr. 348). ದಿನ ಹೋಗಿ ಮೞೆಗಾಲವೇ? (Prv.). — ದಿನಗಟ್ಲೆ. -ಕಟ್ಲೆ. A day's period: daily (My.). — ದಿನಗಳೆ. -ಕಳೆ. To spend a day or days (B. 5, 193). 2, a day or days to be spent or pass away (J. 11, 29). — ದಿನಗೂಲಿ. -ಕೂಲಿ. Daily hire (B. 4, 142; My.). — ದಿನದನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As usual (B. 4, 138; My.). — ದಿನದ ಹಾಗೆ. = ದಿನದನ್ತೆ. (B. 4, 57; My.). — ದಿನ ದಿನ. rep. Daily. ದಿನ ದಿನ ಶನಿ ಕಾಡಿದರೆ ಬಾೞೋದು ಯಾವಾಗ? — ದಿನ ದಿನ ಸಾಯುವವರಿಗೆ ಅೞುವವರು ಯಾರು? (Prvs.). See Bp. 11, 23; 27, 3; 29, 11; 30, 5; 39, 7; 43, 60; 48, 16; 58, 23. — ದಿನ ದಿನಕೆ. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ. Day by day, daily (Bp. 3, 4; 4, 28; B. 4, 154. 208). — ದಿನನ್ದಪ್ಪು. -ಂ-ತಪ್ಪು. A day to fail (Č. Bp. 47, 17). — ದಿನವೊನ್ದಕ್ಕೆ. -ಒನ್ದಕ್ಕೆ. In a day; for a day (B. 4, 209; My.).

ದಿನಕರ dina-kara. Making day or light; *the sun.* 2, the number 12 (Čh.).

ದಿನಕರಾತ್ಮಜೆ dinakara-âtmajĕ. The daughter of the sun: *the Yamunâ* or Jumnâ river.

ದಿನಚರಿ dina-čari. A šlôka in honour of the founder of one's sect, daily to be repeated before dinner (My.).

ದಿನಚರ್ಯೆ dina-čaryĕ. The daily due observance of all rites (My.). 2, an official journal (Mhr.; My.).

ದಿನದೀಪ dina-dîpa. A lamp lighted by day. ದಿನದೀಪದನ್ತೆ ದಶಾಹೀನನು (Prv.).

ದಿನನಾಥ dina-nâtha. The lord of the day: the sun (Čpr. 8, 18). 2, the number 12 (Čh.).

ದಿನಪ dina-pa. = ದಿನನಾಥ. (ಅರ್ಕ Mr. 503). 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, the number 12 (Čh.).

ದಿನಪಕುಲ dinapa-kula. = ಸೂರ್ಯವಂಶ. (J. 18, 41).

ದಿನಪೂರ್ತಿ dina-pûrti. -ಪೂರ್ತೆ. A day's completion: for a day only (My.; B. 4, 53).

ದಿನಪ್ರಮಾಣ dina-pramâṇa. = ದಿನಮಾನ. (My.).

ದಿನಪ್ರತಿ dina-prati. = ದಿನಮ್ಪ್ರತಿ. (Bp. 14, 22; My.).

ದಿನಮಣಿ dina-maṇi. The jewel of day: *the sun* (Šmd. 383; Bp. 61, 70; Kk. 96).

ದಿನಮಾನ dina-mâna. The length of day (B. 5, 305; My.).

ದಿನಮುಖ dina-mukha. The early morning, dawn (Čpr. 8, 101).

ದಿನಮ್ಪ್ರತಿ dina-m-prati. Every day, daily (My.; Bp. 13, 19; 25, 13; 30, 7; 34, 17; 43, 19. 34; 44, 4. 24; B. 4, 73).

ದಿನರಾಜ dina-râja. = ದಿನಪ. (Bp. 10, 30).

ದಿನಲಕ್ಷ್ಮಿ dina-lakshmi. = ದಿವಸಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Abh. P. 9, 161).

ದಿನವರ್ತನೆ dina-vartanĕ. A daily allowance or fee, for astrologers, priests, etc. (My.).

ದಿನವಹಿ dina-vahi. A diary, a day-book (My.). 2, daily (My.).

ದಿನವಾರು dina-vâru. Daily (My.).

ದಿನಸಿ dinasi. = ಜಿನಸಿ. Grain (My.).

ದಿನಸು dinasu. = ಜಿನಸು, etc. (My.).

ದಿನಾ dinâ. 1. Daily (My.; B. 1, 20. 21; B. 4, 57).

ದಿನಾ dinâ. 2. Abbreviation of ದಿನಸು. — ದಿನಾ ದಿನಸು. rep. (My.).

ದಿನಾಗ dinâga. = ದಿನಾ 1. (My.).

ದಿನಾಗಲು dinâgalu. = ದಿನಾಗ. (My.).

ದಿನಾಧಿನಾಯಕ dina-adhinâyaka. = ದಿನಾಧಿಪ. (Čpr. 8, 7).

ದಿನಾಧಿಪ dina-adhipa. = ದಿನಪ. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದಿನಾನ್ತ dina-anta. *The close of the day, evening,* sun-set.

ದಿನಾಲು dinâlu. = ಜಿನಾಲು, ದಿನಾಗಲು. (My.; B. 1, 10. 12. 19); ದಿನಾಲೂ = ದಿನಾಲು (My.; B. 2, 12).

ದಿನಾವಸಾನ dina-avasâna. = ದಿನಾನ್ತ. (My.).

ದಿನಿಸು dinisu. = ದಿನಸು, etc. (My.). — ದಿನಿಸು ದಿಪ್ಪಟಿ. dupl. (My.).

ದಿನುಸು dinusu. = ದಿನಿಸು. (My.).

ದಿನೇನ್ದ್ರ dina-indra. = ದಿನಪ.

ದಿನೇನ್ದ್ರಕಾನ್ತ dinêndra-kânta. = ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ. (Bp. 1, 40).

ದಿನೇಶ dina-îśa. = ದಿನೇನ್ದ್ರ. (ಖಗ Mr. 511). 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, the number 12 (Čh.).

ದಿನೇಶಹಯ dinêśa-haya. The (seven) horses of the sun. 2, the number 7 (Čh.).

ದಿನ್ನೆ dinnĕ. = ದಿಣ್ಣೆ. (My.; Tĕ. ತಿನ್ನೆ, ತೀನೆ; B. 4, 66. 204). ದಿನ್ನೇ ಮೇಲೆ ಮಟಿ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬರುವದು (Prv.). See Prv. s. ನೀರು. — ದಿನ್ನೆಕಟ್ಟು. = ದಿನ್ನೆ. (My.). — ದಿನ್ನೆ ತಗ್ಗು. Hill and dale (My.).

ದಿಬ್ಬ dibba. = ದಿಬ್ಬು. An eminence, a hillock, etc. (My.; B. 3, 10; 5, 55. 136. 174. 198).

ದಿಬ್ಬ dibba. Tbh. of ದಿವ್ಯ. (Abh. P. 15, 10).

ದಿಬ್ಬಣ dibbaṇa. 1. (= ನಿಬ್ಬಣ, q. v.). A nuptial procession, especially of the friends and relatives of the bridegroom (Râm. 1, 16, 13. 43; My.).

ದಿಬ್ಬಣ dibbaṇa. 2. A wooden stopple or cork (My.; Tĕ. ದಿಬ್ಬಡ, ಬಿಬ್ಬಣೆ, ದಿಮ್ಮೆ; *cf.* ತಿಮ್ಮು 2?).

ದಿಬ್ಬು dibbu. = ದಿಬ್ಬ. (My.).

ದಿಬ್ಯ dibya. Tbh. of ದಿವ್ಯ. An ordeal (ಕೋಶ Nn. 52; wrongly written also ಕ್ರೋಶ, q. v.). ದಿಬ್ಯದ ತೊಲೆ, the balance used at ordeals (ಘಟ Nr.).

ದಿಮ್ dim. A sound in imitation of tingling or ringing. — ದಿಮ್ಮಿಡು. -ಇಡು. To cause tingling or ringing. ದಿಮ್ಮಿಡುವ ಘಣಘಣಾ ಎಮ್ಬ ಗಣ್ಟೆಯ ರವಕ್ಕೆ ಬೆರ್ಮೆಗೊಳುತ (Dp. 53, 4). — ದಿಮ್ಮೆನ್. -ಎನ್. To tingle or ring, as the head, the ears (My.; Tĕ.; Č. Bp. 47, 31).

ದಿಮಾಕು dimâku. Haughtiness, inflation, airs of consequence (My.; Mhr., H. ದಿಮಾಖು).

ದಿಮಿ dimi. = ಗಿಮಿ, q. v. (My.). **2,** = ದೀನ್, the sound produced by the quick motion of the feet in dancing (My.; *cf.* ದಿಗ). — ದಿಮಿ-ಕಿಟ, ದಿಮಿಕಿಟ-ಥೋ, sounds used in beating time in music (My.).

ದಿಮ್ಬು dimbu. = ದಿಮ್ಬು. A pillow for the head or for the back (My., see ಒಱಗು-, ತಲೆ-; Tĕ. ದಿಣ್ಡು). **2,** the pericarp of a lotus (*only* in Si.). ತಾವರೇ ಮಣಿಯಿರುವ ಹುವ್ವಿನೊಳಗಣ ದಿಮ್ಬು (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಪದ್ಮಬೀಜಕೋಶ Si. 407).

ದಿಮ್ಮಗೆ dimmagĕ. = ದಿಮ್ಮನೆ 1. Strongly; loudly; strong. ಅವನು ದಿಮ್ಮಗೆ ಇದ್ದಾನೆ (My.). ದಿಮ್ಮಗೆ ಕೂಗು! (My.).

ದಿಮ್ಮನೆ dimmanĕ. 1. Strongly; firmly (Bh. 2, 3, 9; Râm. 1, 16, 18). ದಿಮ್ಮನೆ ಹಿಡಿ! (My.).

ದಿಮ್ಮನೆ dimmanĕ. 2. With a sound that makes the ears ring (Bp. 22, 43).

ದಿಮ್ಮಿ dimmi. An eminence, an elevated spot (Si. 207. 208. 269; *only* in Si.). **2,** the stem or trunk of a tree (120, *cf.* ದಿಣ್ಡು; *only* in Si.). **3,** a log of wood ready for sawing (My.). **4,** a bulbous object, a bulb (Si. 95; *only* in Si.). **5,** a thick, strong covering. ಎದೆಗೆ ರಕ್ಷಕವಾದ ತೊಗಲ ದಿಮ್ಮಿ (ತನುತ್ರ, ಕವಚ, etc. Si. 279).

ದಿಮ್ಮಿ dimmi. Demi (My., in printing offices).

ದಿಮ್ಮಿತು dimmitu. That is thick or strong (Bp. 27, 44); that is big, eminent, or great (ಪಿಂದು Čt. I, 22; Bp. 55, 33).

ದಿಮ್ಮಿದ dimmida. An eminent person; a Brâhmaṇa (ಸಯ್ದು, ಗನಹ, ನೇರಿದ, ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ, ದ್ವಿಜ Kk. 34; Šm. 52; J. 4, 22).

ದಿಮ್ಮಿದುದು dimmidudu. = ದಿಮ್ಮಿತು. Bigness, importance, greatness, dignity (ಬಿಣ್ಪು, ಗೌರವ Čt. II, 79).

ದಿಮ್ಮು dimmu. 1. Giddiness, confusedness (My.; Tĕ.; *cf.* ದಿಮಿ). See ತಲೆ-. — ದಿಮ್ಮು ಹತ್ತು. Giddiness, etc. to come over one (My.). — ದಿಮ್ಮೇಱು. -ಏಱು. = ದಿಮ್ಮು ಹತ್ತು. (My.).

ದಿಮ್ಮು dimmu. 2. To push, shove (My.; *cf.* ದಬ್ಬು, ದೂಡು).

ದಿರ್ da4-ir2. An affix for the formation of the masculine and feminine plural, *e. g.* ಇವಳ್ದಿರ್, ಇವನ್ದಿರ್, ಅವನ್ದಿರ್ (Šmd. 120), ಅಣ್ಣನ್ದಿರ್, ಅಕ್ಕನ್ದಿರ್, etc. (124. 126; *cf.* ಎರ್).

ದಿರವೇವು diravêvu. Tbh. of ದ್ರವ್ಯ (ದ್ರವ್ಯವು, S. Mhr.).

ದಿಱ್ಱನೆ dirranĕ. = ದಱ್ಱನೆ, etc. (J. 6, 52).

ದಿಲ್ dil. The heart, the mind (My.; Mhr., H. ದಿಲ).

ದಿಲೀಪ dilîpa. N. of a king and ancestor of Râma. (Râm. 1, 16, 23).

ದಿವ್ div. Splendour; *heaven*, the sky, the air; day, the day.

ದಿವ diva. (Šmd. 106). *Heaven* (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 7); the sky, air, atmosphere. 2, day, a day (ದಿನ, ಪಗಲ್ Mr. 65). 3, a certain metrical foot (Čh.). ದಿವ ರಾತ್ರಿ, day and night (Dp. 4).

ದಿವವೈದ್ಯ diva-vaidya. A physician of svarga. ದಿವವೈದ್ಯರ್ (ದಸ್ರರ್, ಅಶ್ವಿಯರ್ Mr. 23).

ದಿವಸ್ divas. = ದಿವಸ. See ದ್ಯಸ್.

ದಿವಸ divasa. = ದೆವಸ, ದೇವಸ. *A day* (ಪಗಲ್ Šm. 18). ದಿವಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದವಸವಾಗುವದು (Prv.). — ದಿವಸ ಕಳೆ. = ದಿನಗಳೆ. (B. 5, 124). — ದಿವಸಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To procrastinate (C.). — ದಿವಸ ದಿವಸ. rep. = ದಿನ ದಿನ. ದಿವಸ ದಿವಸಕೆ (Č. Bp. 47, 7). — ದಿವಸ ಹತ್ತು. Days to be required, (it takes...days, C.). ವಿಲಾಯತಿಯ ಈ ಪಟ್ಟಣದಿನ್ದ ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದವೋ, ಅವುಗಳಕ್ಕಿನ್ತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ದಿವಸಗಳು ಈಗ ವಿಲಾಯತಿಯಿನ್ದ ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 226). — ದಿವಸ ಹಿಡಿ. = ದಿವಸ ಹತ್ತು. (My.). ಮುಮ್ಬಯಿನ್ದ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೋ, etc. (B. 5, 227).

ದಿವಸಕರ divasa-kara. = ದಿನಕರ. 2, the number 12 (Čh.).

ದಿವಸಮುಖ divasa-mukha. The beginning of day: *daybreak, dawn.*

ದಿವಸಲಕ್ಷ್ಮಿ divasa-lakshmi. The wealth contained in days (Abh. P. 9, 165).

ದಿವಸವಲ್ಲಭ divasa-vaḷḷabha. = ದಿವಸಾಧಿಪ No. 1. (J. 23, 20).

ದಿವಸವ್ಯಾಪಾರ divasa-vyâpâra. = ದಿನಚರ್ಯೆ No. 1. (Čpr. 5, after 121).

ದಿವಸಾಧಿಪ divasa-adhipa. = ದಿನಾಧಿಪ. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದಿವಸಾನ್ತ divasa-anta. The end or close of day, evening. ದಿವಸಾನ್ತಮಪ್ಪ ಇರುಳು (ಸಾಯಂಕಾಲ Mr. 66).

ದಿವಸೇನ್ದ್ರ divasa-indra. = ದಿವಸೇಶ. (Čpr. 3, 98; Grj. 3, after 69).

ದಿವಸೇಶ divasa-îśa. = ದಿನೇಶ. (Bp. 24, 48).

ದಿವಸ್ಪತಿ divas-pati. The lord of heaven: *Indra.*

ದಿವಾ divâ. *By day;* the day.

ದಿವಾಕರ divâ-kara. The day-maker: *the sun.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದಿವಾಕೀರ್ತಿ divâ-kîrti. *A barber* (ಕ್ಷೌರಕ, ನಾವಿದ Nn. 152). 2, *a man of a low caste, a Čaṇḍâla* (ಪೊಲೆಯ 152; ಹೊಲೆಯ Mr. 479). 3, a shoemaker (ಚರ್ಮಕೃತ್, ಮುಚ್ಚಿಗ 152).

ದಿವಾಣ divâṇa. = ದಿವಾನ, (ದಿವಾನು). A prime minister (Br., Mhr., H.); the officer in charge of the revenue-administration of a district (Mhr., H.). 2, a royal hall; a court of justice (My.; Mhr., H.). 3, the sarkâr or government (My.; Mhr., H.).

ದಿವಾಣಗಿರಿ divâṇa-giri. = ದಿವಾನಗಿರಿ. The office or business of a divâṇa (B. 5, 87; Mhr.).

ದಿವಾಣಿ divâṇi. Civil, as a court or case (B. 5, 265; Mhr.).

ದಿವಾನ divâna. = ದಿವಾಣ No. 1. (My.; Si. 256; B. 4, 139).

ದಿವಾನಗಿರಿ divâna-giri. = ದಿವಾಣಗಿರಿ. (My.).

ದಿವಾನಾ divânâ. Mad; foolish (Mhr., H.; My.).

ದಿವಾನ್ಧ divâ-andha. Blind by day. 2, an owl (My. Amara).

ದಿವಾನ್ಧಕಿ divâ-andhaki. The musk-rat (ಸೊಣ್ಡೆ ಇಲಿ G.).

ದಿವಾಭೀತ divâ-bhîta. Timid by day. 2, an owl (My. Amara). 3, a thief.

ದಿವಾಭೀತಿ divâ-bhîti. A person timid by day (My.).

ದಿವಾಮಧ್ಯ divâ-madhya. Midday, noon. (My.).

ದಿವಾರಾತ್ರ divâ-râtra. Day and night. (My.).

ದಿವಾರಾತ್ರಿ divâ-râtri. Day and night (My.; J. 27, 17). 2, day or night.

ದಿವಾಲ್ divâl. A wall (My.; Mar., H.).

ದಿವಾವಸಾನ diva-avasâna. *The end or close of day.*

ದಿವಾಳಿ divâḷi. 1. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿ. (C.).

ದಿವಾಳಿ divâḷi. 2. Bankruptcy (My.; Mhr. ದಿವಾಳೂ, ದಿವಾಳೀಂ; Br. ದಿವಾಲಾ). See Prvs. s. ನಿವಾಳಿ. — ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆ. To become bankrupt or insolvent (My.).

ದಿವಾಳಿಖೋರ divâḷi-khôra. A prodigal, a spendthrift (My.; Mhr. ದಿವಾಳಖೋರ). 2, a bankrupt (My.).

ದಿವಿ divi. In heaven, in the sky (Sk.). 2, heaven, the sky (not Sk.; My.; Bp. 1, 38; 21, 17; 32, 35); day (My.).

ದಿವಿಜ divi-ja. Born in heaven; a deity (Nn. 1; Šmd. 266). 2, a certain metrical foot (Čh.). — ದಿವಿಜ ಗಿವಿಜ. reit. (Bp. 54, 5).

ದಿವಿಜಕಲ್ಪಲತೆ divija-kalpalatĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ದಿವಿಜತೆ divijatĕ. The state of being a deity (Čpr. 4, 91).

ದಿವಿಜದೀರ್ಘಿಕೆ divija-dîrghikĕ. A divine tank (Čpr. 5, after 42).

ದಿವಿಜಧೇನು divija-dhênu. The celestial cow (Bp. 38, 40).

ದಿವಿಜಪದ divija-pada. The sky (J. 31, 10); —svarga (My.).

ದಿವಿಜಪುರ divija-pura. Heaven. 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, N. of a village in Mysore (J. 10, 54).

ದಿವಿಜಸಿನ್ಧು divija-sindhu. The celestial Ganges (My.).

ದಿವಿಜಾಂಗನೆ divija-aṅganĕ. A celestial female, a courtezan of svarga (Šmd. 82. 109. 112. 121).

ದಿವಿಜಾರಿ divija-ari. A râkshasa (My.).

ದಿವಿಜೆ divi-jĕ. A female deity (Bp. 10, 31).

ದಿವಿಜೇನ್ದ್ರ divija-indra. The chief of the gods: Indra; Brahmâ; Vishṇu; Śiva. (Nn. 1; J. 30, 24).

ದಿವಿನಾಯಕ divi-nâyaka. Indra (My.).

ದಿವಿಭಾಗ divi-bhâga. The sky (J. 12, 7).

ದಿವಿಷದ್ divi-sad. Sitting or dwelling in heaven: *a deity.*

ದಿವೌಕಸ್ diva-ôkas. Dwelling in heaven: *a deity.* 2, *the bird Cuculus melanoleucus,* the Čâtaka. 3, *a deer.* 4, *a bee.*

ದಿವ್ಯ divya. (Šmd. 181). = ದಿಬ್ಬ, ದಿಬ್ಯ. Brilliant; divine, heavenly, celestial; charming, beautiful, excellent. 2, *an ordeal.* 3, a fragrant resin. — ದಿವ್ಯಕಳೆ. Divine lustre (My.). — ದಿವ್ಯಮ್ಬಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To undergo an ordeal (Čpr. 5, 130).

ದಿವ್ಯಗಾಯನ divya-gâyana. *A celestial musician, a Gandharva.*

ದಿವ್ಯತರ divya-tara. Uncommonly beautiful (Šsv. 4, 52).

ದಿವ್ಯಾಂಗ divya-aṅga. A charming member; having charming members (Bp. 57, 61).

ದಿವ್ಯೋಪಪಾದುಕ divya-upapâduka. Divinely born, celestial; *a divine being.*

ದಿಶ್ diś. = ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು, ಡಿಗು. Pointing out or to. 2, direction pointed at, *a point of the compass, quarter, region;* direction; place, space, part. 3, an indication; a hint; *an example*; precept, order; manner, method. 4, the number 8 (Čh.); the number 10.

ದಿಶ diśa. A point of the compass (Bp. 16, 30).

ದಿಶಾಕರಿ diśâ-kari. = ದಿಕ್ಕರಿ. 2, the number 8 (Čh.).

ದಿಶಾಗಜ diśâ-gaja. = ದಿಶಾಕರಿ. 2, the number 8 (Čh.).

ದಿಶಾಧಿಪ diśâ-adhipa. = ದಿಕ್ಪಾಲ. The guardians are: surarâja, agni, kâla, niruti, varuṇa, maruta, arthêśa, îśa (Mr. 57).

ದಿಶಾನ್ತ diśâ-anta. = ದಿಗನ್ತ, No. 1. (My.).

ದಿಶಾಪಟ diśâ-paṭa. Causing (his enemies) to be scattered in all directions (Râm. 3, 8, 35).

ದಿಶಾಬಲಿ diśâ-bali. = ದೆಸೆಬಲಿ, ದೆಸೆವಲಿ. The same as ದಿಗ್ಬಲಿ, q. v.

ದಿಶಾಮಣ್ಡಲ diśâ-maṇḍala. = ದಿಙ್ಮಣ್ಡಲ. (J. 12, 9).

ದಿಶಾವರ diśâ-vara. = ದಿಗ್ವರ. (Bp. 5, 40).

ದಿಶಿ diśi. Tbh. of ದಿಶೆ. (ದಿಕ್ಕು Nn. 5).

ದಿಶೆ diśĕ. ದಿಶಾ. = ದಸೆ 2, ದೆಸೆ 2. A quarter or point of the compass, direction, region, side (ದಿಕ್ಕು, ದೆಸೆ Šm. 13). 2, the number 8 (Čh.).

ದಿಶೇಭ diśâ-ibha. = ದಿಶಾಕರಿ. (Bp. 26, 9).

ದಿಶೋತ್ಕರ diśâ-utkara. The aggregate of the quarters (ದಿಕ್ಕುಗಳು Nn. 128).

ದಿಶ್ಯ diśya. Relating or belonging to the points of the compass, *situated, lying, or bearing in a particular direction.*

ದಿಷ್ಟ dishṭa. = ದಿಟ, ದಿಠ. Pointed to, at, or out, shown; appointed, assigned; directed, ordered, enjoined; fixed, settled; assignment, appointment, decree; fate, destiny; direction, order, command; aim, object; *time.*

ದಿಷ್ಟಾನ್ತ dishṭa-anta. 1. The appointed end: *death.*

ದಿಷ್ಟಾನ್ತ dishṭânta. 2. Tbh. of ದೃಷ್ಟಾನ್ತ. (My.).

ದಿಷ್ಟಿ dishṭi. 1. (= ದಿಟ್ಟಿ, No. 2). Pointing out, assigning, etc. 2, a sort of measure of length.

ದಿಷ್ಟಿ dishṭi. 2. = ದಿಟ್ಟಿ, No. 1. The eye; sight (My.). 2, the evil eye, a blast from an evil eye (Tĕ.; My.).

ದಿಷ್ಟಿ dishṭi. 3. Tbh. of ಧೃಷ್ಟಿ. — ದಿಷ್ಟಿವಾಳ. A bold, brave man (Bh. 2, 2, 105).

ದಿಷ್ಟಿತ dishṭita. = ದಿಷ್ಟ. See ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿತ.

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ dishṭyâ. *Auspiciously, luckily.*

ದಿಳ್ಳ dil̤la. = ಡಿಳ್ಳ. (ತಲ್ಲಣ, ತಳ್ಳಂಕ, ಭೀತಿ Bhn. 49, o. r. ಡಿಳ್ಳ).

ದೀಕೆ dîkĕ. Tbh. of ದೀಕ್ಷೆ (Šmd. 346; T.).

ದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ dîkshâ-âčârya. A spiritual guide for dîkshâ, a conductor or performer of dîkshâ. See ಶೈವ-.

ದೀಕ್ಷಾಮುಖ್ಯ dîkshâ-mukhya. = ದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. See ಶೈವ-.

ದೀಕ್ಷಾವಿಧಜ್ಞ dîkshâ-vidha-jna. A man who knows the proper form or rules of dîkshâ (Bp. 58, 15).

ದೀಕ್ಷಿತ dîkshita. Initiated, consecrated; a man who has received initiation; *one by whom the preparatory rites for sacrifice have been observed or commenced;* one that has conducted a sacrifice (My.); a priest engaged in a dîkshâ; a pupil. (Bp. 55, 16). 2, a family N. (My.).

ದೀಕ್ಷೆ dîkshĕ. ದೀಕ್ಷಾ. = ದೀಕೆ. Preparation or consecration for a religious ceremony; a ceremony preliminary to a sacrifice, initiation, dedication; initiation in the doctrines or mysteries of any sect (or of any art); devotion; the state of not having the head shaved (My.). See ಗರ್ಭ-, ಜನ-, ಜೈನ- (s. ಜೈನ), ಪಿತೃ-, ಮಾತೃ-, ವಿವಾಹ-, ಶಿವ-, ಶೈವ-; Čpr. 7, 28; J. 8, 7. ದೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಹೊರ್ತು ಮೋಕ್ಷ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (Prv.). — ದೀಕ್ಷೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To have one's self initiated, to receive initiation (Abh. P. 7, 8. 14).

ದೀಟು dîṭu. 1. (= ಗೀಟು 2). To be obtained, etc. (My.).

ದೀಟು dîṭu. 2. Similarity, equality (My.; Tĕ.). 2, estimate, valuation (ಅನ್ದಾಜು My.).

ದೀಡ dîḍa. = ದೇಡ. One and a half (Mhr.; S. Mhr.).

ದೀಣ್ಟು dînṭu. (= ತಿಟ್ಟು 1). A rising ground, a hillock. — ದೀಣ್ಟು ಗುಟು. Hill and dale, etc. (J. 31, 54).

ದೀದಿವಿ dîdivi. = ದಿದೀವಿ. *Boiled rice.*

ದೀಧಿತಿ dîdhiti. Splendor, brightness. 2, *a ray of light.*

ದೀನ್ din. = ದಿಮಿ No. 2. (S. Mhr.).

ದೀನ್ dîn. The Muhammadan faith (My.; Mhr., H.).

ದೀನ dîna. = ಜೀನ 1. Wasted, ruined, diminished. 2, *afflicted, distressed, wretched; miserable, pitiable.* 3, dejected, downcast; timid. 4, *poor, indigent.* 5, covetous, avaricious, miserly (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಕೃಪಣ Nn. 58; ಕೀನಾಶ, ಕೃಪಣ 92; ಲುಬ್ಧಕ, ಕೃಪಣ 127; ಕದರ್ಯ, ಪಂಚಲೋಭಿ, ಕೀನಾಶ Mr. 228; My.). 6, humble (not Sk.; My.; Mhr.). ದೀನನ ಸಂಗಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ದಾನಿಯ ಬಡದಾಟ ಲೇಸು. — ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ತ ದಾನಿಯ ಬಡತನವೇ ಮೇಲು. — ದೀನನಾದರೂ ದಾನಿಯಾದರೂ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ದೂಟಿ ಬಾರದು (Prvs.).

ದೀನಗುಣ dîna-guṇa. A meek, humble disposition (My.). 2, an avaricious disposition (My.).

ದೀನತನ dînatana. Wretchedness, distress, poverty (My.; ಮನ್ಯು G.). 2, humility (My.). 3, avarice (My.).

ದೀನತೆ dînatĕ. = ದೀನತನ. (My.).

ದೀನತ್ವ dînatva. = ದೀನತೆ. (My.).

ದೀನಭಾವ dîna-bhâva. An humble state of mind, humility (Čpr. 9, after 42; My.).

ದೀನಮನಸ್ಸು dîna-manassu. A submissive, humble mind (My.).

ದೀನಸ್ವರ dîna-svara. An humble, piteous voice (My.; B. 4, 38).

ದೀನಾರ dînâra. A denarius: a coin, a gold coin. 2, *a weight of gold* (= ನಿಷ್ಕ).

ದೀನೋದ್ಧರಣ dîna-uddharaṇa. A deliverer or rescuer of the humble (Čpr. 9, 42).

ದೀಪ dîpa. 1. = ದೀವ. *A lamp;* a light. ದೀಪ ದೀಪಾನ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು, ಬತ್ತಿ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. — ದೀಪವೆಮ್ಬುವದು ಬೆಂಕಿಯೇ! (Prvs.). — ದೀಪ ಆಟಿಸು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪ ಕಚ್ಚಿಸು. = ದೀಪ ಕಚ್ಚು. (My.). — ದೀಪ ಕಚ್ಚು. = ದೀಪ ಹಚ್ಚು. (My.). — ದೀಪ ಕನ್ತಿಸು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪ ಕಳೆ. To extinguish a lamp (C.). — ದೀಪ ತೆಗೆ. = ದೀಪ ಕಳೆ. (My.). — ದೀಪದ ಎಣ್ಣೆ. Castor oil (My.). — ದೀಪದ ಕಡ್ಡಿ. A match (My.). — ದೀಪದ ಕಲಿ. N. (Bp. 9, 36; 16, 1). — ದೀಪದ ಕಲಿಯನಾರ್. N. (Bp. 16 sum.; 16, 19. 27). — ದೀಪದ ಕುಡಿ. (= ದೀಪಧ್ವಜ). The upper smoking part of the flame of a lamp

(My.). — ದೀಪದ ಮಲ್ಲಿ. A metal image of a female with a lamp-cup held in both hands; two such images with lighted lamps are placed on both sides of an idol (My.). — ದೀಪದ ಹುಬಿ. Any winged insect attracted by a light (ಪತಂಗ G.; My.). — ದೀಪ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡು. = ದೀಪ ಕಳೆ. (C., superstitiously used for ದೀಪ ಆರಿಸು, as this may mean also "to extinguish the family"). 2, to make a lamp burn brighter (My.). — ದೀಪ ಹಚ್ಚು. To light a lamp (My.; B. 4, 215).

ದೀಪ dîpa. 2. Tbh. of ದ್ವೀಪ (Šmd. 368; ದ್ವೀಪ Nn. 103; My.). — ದೀಪದ್ರಾಕ್ಷೆ. Imported dried grapes (My.).

ದೀಪಕ dîpaka. Kindling; illuminating; illustrating (see ವಾಕ್ಯ-); beautifying; exciting; stimulating, exciting appetite, digestive, tonic (My.). 2, a light, a lamp; see ಕುಲ-, ಭಕ್ತಿ-. 3, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 38-47). 4, *the plant Ptychotis ajowan* Dec.

ದೀಪಕಮ್ಬ dîpa-kamba. A metal lamp-stand with a saucer-like receptacle for the oil and wick or wicks on the top (Bp. 42, 12; My.). 2, a wooden lamp-stand to put the paṇati on (My.).

ದೀಪಕಲಿಕೆ dîpa-kalikĕ. Lamp-bud: the flame of a lamp (Čpr. 8, after 24).

ದೀಪದರ್ಶನ dîpa-darśana. Looking upon a lamp or lamps, for pleasure's sake, or from superstitious or religious motives (My.).

ದೀಪನ dîpana. = ದೀಪಕ. Kindling, etc.; digestive, etc. (Bh. 1, 8, 6; My.). See ಅ-, ಪ್ರ-.

ದೀಪಮಾಲೆ dîpa-mâlĕ. A row of lamps, an illumination (Ršv. 8, 118; My.).

ದೀಪಸ್ತಮ್ಬ dîpa-stamba. = ದೀಪಕಮ್ಬ. (My.). 2, a stone pillar in front of a temple to support lamps on festive occasions (My.).

ದೀಪಾನ್ತರ dîpântara. Tbh. of ದ್ವೀಪಾನ್ತರ. See Prv. s. ದೀಪ 1.

ದೀಪಾರತಿ dîpa-ârati. = ದೀಪಾರ್ತಿ. An ârati in which a wick or wicks are burning (My.; Bp. 41, 22).

ದೀಪಾರಾಧನೆ dîpa-ârâdhanĕ. Adoration that is performed with lamps (My.).

ದೀಪಾರ್ತಿ dîpa-ârti. = ದೀಪಾರತಿ. (My.).

ದೀಪಾಲೆಕಮ್ಬ dîpâlĕ-kamba. A pole with a triangular frame at its top from which lamps are suspended in the month of Kârttika (My.).

ದೀಪಾವಳಿ dîpa-âvaḷi. ದೀಪಾವಲಿ. = ದಿವಾಳಿ 1, (ದೀವಳಿಗೆ). A row of lamps or lights (Bp. 18, 78). 2, a festival with nocturnal illuminations in honor of Baličakravarti in the śuddha pâḍya of the month kârttika (C.; B. 4, 200).

ದೀಪಾವಳಿಕೆ dîpa-âvaḷikĕ. ದೀಪಾವಲಿಕೆ. = ದೀಪಾಳಿಗೆ, ದೀವಳಿಗೆ. A row of lamps or lights.

ದೀಪಾಳಿಗೆ dîpâligĕ. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿಕೆ (Šmd. 383).

ದೀಪಿಕೆ dîpikĕ. = ದೀವಿಗೆ. A lamp, a light; brilliancy, lustre, light (ದೀವಿಗೆ Mr. 205; Ššv. 5, 41).

ದೀಪಿತ dîpita. = ದೀಪ್ತ. (Bp. 46, 3; 54, 2).

ದೀಪಿಸು dîpisu. To blaze; to burn; to shine, to be bright (Bp. 11, 39; 19, 38; 33, 7; 35, 21; 44, 34; 57, 70).

ದೀಪೋತ್ಸವ dîpa-utsava. A festival with nocturnal illuminations in the month of kârttika (Čpr. 1, 113; see Prv. s. ಮೊದಲು).

ದೀಪ್ತ dîpta. Inflamed, kindled; blazing; flashing, radiant; illuminated, luminous, bright; fine, excellent.

ದೀಪ್ತಿ dîpti. *Brilliancy, light, lustre* (ದೀವಿಗೆ Mr. 205; ಉಳ್ಕು Čt. I, 57); see ಉಳ್ಕು, ಮಿಂಚು. 2, a ray of light (ಕಿರಣ, ರಶ್ಮಿ, etc. Mr. 35). 3, *the rapid, flash-like flight of an arrow.*

ದೀಪ್ತಿಮತ್ dîpti-mat. Bright, brilliant, shining (Čpr. 8, 106).

ದೀಪ್ಯ dîpya. *The plant Celosia cristata* Lin. 2, = ದೀಪಕ No. 4. (ಅಜವಾನ G.).

ದೀಪ್ಯಕ dîpyaka. *The plant Celosia cristata.* 2, = ದೀಪ್ಯ No. 2.

ದೀಪ್ರ dîpra. Shining, brilliant, luminous; fire. (Bp. 45, 45).

ದೀರ್ಘ dîrgha. *Long* (as space or time), *reaching far, lasting long.* 2, long, as the quantity of a vowel; a long vowel; a syllable with a long vowel (Čh.; Mr. 363).

ದೀರ್ಘಕಾಲ dîrgha-kâla. *A long time.*

ದೀರ್ಘಕೋಶಿ dîrgha-kôśi. = ದೀರ್ಘಕೋಶಿಕೆ. (My.).

ದೀರ್ಘಕೋಶಿಕೆ dîrgha-kôśikĕ. A kind of muscle shell, *a cockle.*

ದೀರ್ಘತಮಸ್ dîrgha-tamas. N. of a ṛishi, the father of Kaliṅga, q. v., etc.

ದೀರ್ಘತುಣ್ಡೆ dîrgha-tuṇḍĕ. Long-snouted: the musk-rat (ಸೊಣ್ಡೀ ಇಲಿ G.).

ದೀರ್ಘತೆ dîrghatĕ. Length, longness (ನೀಡು Čt. I, 38).

ದೀರ್ಘದರ್ಶಿ dîrgha-darśi. *Seeing far, fore-casting, provident; wise.*

ದೀರ್ಘದೃಷ್ಟಿ dîrgha-dṛishṭi. *Far-seeing, far-sighted, provident, shrewd; a sagacious or penetrating man* (ಮುನ್ನರಿವವನು Hlâ.; Mr. 240; B. 5, 51; My.).

ದೀರ್ಘದೇಹಿ dîrgha-dêhi. A bandicoot (ಮೂಷಿಕೆ, ಹೆಗ್ಗಣ Si. 170; My. Amara). 2, a person with a long body, a tall person (J. 16, 22).

ದೀರ್ಘದ್ವೇಷ dîrgha-dvêsha. Long hatred, an old grudge (My.).

ದೀರ್ಘದ್ವೇಷಿ dîrgha-dvêshi. Cherishing an old grudge, implacable. (My.).

ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆ dîrgha-nidrĕ. Long sleep; the long sleep: *death.*

ದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠ dîrgha-pṛishṭha. Long-backed; *a snake.*

ದೀರ್ಘರೋಗ dîrgha-rôga. A long illness (My.).

ದೀರ್ಘವೃನ್ತ dîrgha-vṛinta. Long-stalked; *the tree Calosanthes indica* Bl. (ದಿಣ್ಡಲ ಮರ G.).

ದೀರ್ಘಶಯನ dîrgha-śayana. = ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆ. — ದೀರ್ಘಶಯನಂಗೆಯ್. -o-ಗೆಯ್. To die (J. 4, 35).

ದೀರ್ಘಶಾನ್ತಿ dîrgha-śânti. Long-suffering, patience (My.).

ದೀರ್ಘಸುಮಂಗಲಿ dîrgha-sumaṅgali. A woman of long married life (My.).

ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ dîrgha-sûtra. *Spinning a long yarn, dilatory.*

ದೀರ್ಘಾಯು dîrgha-âyu. Long-lived; a long life, longlivedness (Bp. 32, 41; 46, 17. 41).

ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ dîrgha-âyushya. Long-livedness (B. 4, 195; My.).

ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ dîrgha-âyus. ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸು. = ದೀರ್ಘಾಯು. (My.). 2, a crow.

ದೀರ್ಘಾಲೋಕ dîrgha-âlôka. Looking at or beholding for a long time. See ಮಾಲಿಸು.

ದೀರ್ಘಿಕೆ dîrghikĕ. *A long or oblong pond.*

ದೀರ್ಣ dîrṇa. Torn, rent, sundered, burst, etc. See ಅವ-.

ದೀವ diva. = ದೀಹ (Kk. 40). A decoy: a bird, an elephant, an antelope, etc., trained as a decoy (Tĕ. దీవం, దీవము, దీము; *cf.* ತೋಹು 2).

ದೀವ dîva. Tbh. of ದ್ವೀಪ 1. See ದೀವಟಿಗ.

ದೀವಟಿ dîvaṭi. A torch (My.; Mhr. दिवटी, देवडी, देवढी). ದೀವಟಿಗೆ ಮುನ್ದೆ ದೀಪವೇ? (Prv.). — ದೀವಟಿಕಳ್ಳ. A thief or robber that is so bold as to carry a torch with him (My.). — ದೀವಟಿಗೆಮಾನ್ಯ. Land granted to public torch-bearers (My.).

ದೀವಟಿಗ dîva-aṭiga. (Šmd. 240). A torch-bearer (ಪಂಜುವಿಡಿವ Čt. I, 58).

ದೀವಟಿಗೆ dîvaṭigĕ. A torch (My.). — ದೀವಟಿಗೆಯವ. -ಅವ. A torch-bearer. ಆಟದವನಿಗೆ ದೀವಟಿಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು (Prv.). — ದೀವಟಿಗೆಸಲಾಮು. An honoring ceremony performed every evening by waving lighted torches before an idol, a râja, a guru and other noble personages.

ದೀವಸ dîvasa. Courage, bravery (ಧೈರ್ಯಾರ್ಥಂ Čt. II, 107; Tĕ.).

ದೀವಳಿಗೆ dîvaḷigĕ. Tbh. of ದೀಪಾವಳಿಕೆ, q. v. 2, = ದೀವಳಿಗೆ ಹಬ್ಬ (Bp. 42, 12; My.). ಉಣ್ಡದ್ದೇ ಯುಗಾದಿ, ಮಿನ್ದದ್ದೇ ದೀವಳಿಗೆ (Prv.). — ದೀವಳಿಗೆಹಬ್ಬ. = ದೀಪಾವಳಿ No. 2. (My.; B. 1, 25).

ದೀವಿ dîvi. Tbh. of ದ್ವೀಪ (Šmd. 368; Tĕ.). — ದೀವಿಮೇದರ. A Mêdara of a foreign part of the country. — ದೀವಿಮೇದರ ಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A sort of knife (ವಂಕಿ Mr. 383). — ದೀವಿಹಲಸು. The breadfruit tree, Artocarpus incisa Lin. f. (St. & Pl.).

ದೀವಿಗೆ dîvigĕ. Tbh. of ದೀಪಿಕೆ (Šmd. 342). A lamp (ಗೃಹಭಾನು Mr. 205; Čpr. 8, 62; Bp. 47, 17; 50, 53; My.; B. 2, 24; Si. 231). 2, brightness, brilliancy, splendour, light (ಜ್ಯೋತಿ, ದೀಪ್ತಿ Mr. 205). — ದೀವಿಗೆಗವ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. = ದೀಪಕಮ್ಪು. (My.). — ದೀವಿಗೆಯೆಣ್ಣೆ. = ದೀಪದ ಎಣ್ಣೆ. (My.). — ದೀವಿಗೆವಿಡಿದವ. -ಪಿಡಿದವ. A lamp-bearer (Šmd. 240).

ದೀಹ diha. = ದೀವ. (Kk. 40). — ದೀಹದೇಣ. -ಏಣ. A decoy-antelope (Ršv. 5, 52). — ದೀಹದ ಮಿಗ. A decoy-animal or a decoy-antelope (Č. Bp. 53, 20). — ದೀಹದ ಮೃಗ. = ದೀಹದ ಮಿಗ. (Šsv. 3, 26).

ದು du. 1. = (ಅದು 1, etc.), ತು 1, etc., ದ್ದು. A form of the demonstrative pronoun neuter, *e. g.* ಬಸಿದು, ಅಸಿದು, ಕಡಿದು, ನಿಡಿದು, ಇನಿದು, ಕರಿದು, ಬಿಳಿದು (Šmd. 95. 96. 119. 184), ಬಱಿದು, ಕಿಱಿದು (184. 185), ಎಳದು, ಪಱಿದು (185), ಮುನ್ದು, ಪಿನ್ದು (199), ಒನ್ದು (221), ಅಯ್ದು (223), (ಓದು 246). Its declension in the dative may be ಇಂಗೆ (see ಇಂ 2), and in the locative ಇನಲ್ಲಿ, ಇನೊಳ್ (see ಇಂ 3). — ಕೆಲಸದ್ದು (ಕೆಲಸದ-ದು, B. 5, 131), ಶಾಸ್ತ್ರದ್ದು (5, 168); ಮಾಡಿದ್ದು (ಮಾಡಿದ-ದು, B. 2, 19; 3, 7. 10); ಹೇಱಿದ್ದು (2, 29. 36; 3, 28), ಸಿಗದ್ದು (ಸಿಗದ-ದು, 3, 125).

ದು du. 2. = ತು 2. A termination of the P. p., *e. g.* ಕುಸಿದು, ನೆನೆದು, ಕುಡಿದು, ನಡೆದು, ಬನ್ದು (Šmd. 280), ನಿನ್ದು, ಮಿನ್ದು, ತನ್ದು, ಕೊನ್ದು, ಸನ್ದು (281; *cf.* ದ 6).

ದು du. = ದೂ. Tbh. of ದ್ವಿ (Šmd. 377).

ದುಃ duḥ. = ದುರ್, ದುಱ್, ದುರ್, ದುಶ್, ದುಷ್, ದುಸ್. A particle and prefix implying: evil, bad, badly, difficult, hard, etc.

ದುಃಕರ duḥ-kara. = ದುಷ್ಕರ. (Kâvy. III, 2, B, 29-32).

ದುಃಕಲಹ duḥ-kalaha. A bad strife or quarrel. See ಸೀಱ್ (where, as other readings, appear ದುಃಖಕಲಹ and ದುಃಖಲಯ).

ದುಃಕೃತ duḥ-kṛita. = ದುಷ್ಕೃತ. See ಮಲೀನ.

ದುಃಕೃತಿ duḥ-kṛiti. = ದುಷ್ಕೃತಿ. (Čpr. 1, 50).

ದುಃಕೃತ್ಯ duḥ-kṛitya. = ದುಷ್ಕೃತ್ಯ. (ಕಾಟ್ಗೆಯ್ತ Kk. 74).

ದುಃಕೃತ್ರಿಮ duḥ-kṛitrima. = ದುಷ್ಕೃತ್ರಿಮ. (ತಿಮಿರ Nn. 12).

ದುಃಖ duḥ-kha. = ದುಕ್ಕ, ದುಸ್ಖ. *Uneasiness, unhappiness, pain, sorrow, grief, affliction, distress, misery, agony;* trouble, difficulty (ಅಕ್ಕೆ Čt. II, 62; ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಕ್ಲೇಶ Nn. 125). See ಅಟಿಲ್, ಮಿಡುಗು. — ದುಃಖದ ಮೇಲೆ ಸುಖ, ಸುಖದ ಮೇಲೆ ದುಃಖ (Prv.). — ದುಃಖ ಕೊಡು. To give or cause unhappiness, etc. (My.; B. 5, 72. 95). ದುಃಖ ಕೊಡೋಣ (ವಿಪ್ರಕಾರ Cb.). — ದುಃಖಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become unhappy, etc. (Bp. 45, 53). — ದುಃಖ ಪಡಿಸು. To cause to experience unhappiness, etc. (My.; ಅಟಿಲ್ಗು G.). — ದುಃಖ ಪಡು. To feel unhappiness, etc., to be grieved, etc. (My.). — ದುಃಖ ಮಾಡು. To make or cause unhappiness (to one's self), to feel grief, to grieve, etc. (My.).

ದುಃಖಕರ duḥkha-kara. Causing pain, sorrow, etc. (My.).

ದುಃಖಜನಕ duḥkha-janaka. Generating or causing pain, sorrow, etc. (My.; Si. 391).

ದುಃಖಜೀವನ duḥkha-jîvana. A miserable existence (My.).

ದುಃಖಜೀವಿ duḥkha-jîvi. Living in pain or distress (My.).

ದುಃಖನಿವಾರಣೆ duḥkha-nivâraṇĕ. Warding off or averting unhappiness, etc. (My.).

ದುಃಖಶಮನ duḥkha-šamana. Appeasing or allaying pain, etc. 2, cessation of pain, etc. (My.).

ದುಃಖಶಾನ್ತಿ duḥkha-šânti. = ದುಃಖಶಮನ. (My.).

ದುಃಖಾತಿಶಯ duḥkha-atišaya. Excessive grief (Čpr. 3, 65).

ದುಃಖಾರ್ಣವ duḥkha-arṇava. A sea of grief (Bp. 45, 7).

ದುಃಖಾರ್ತ duḥkha-ârta. Afflicted with pain, distressed (J. 24, 21). Feminine ದುಃಖಾರ್ತೆ (23, 51).

ದುಃಖಿ duḥkhi. Having pain, sorrowing, afflicted, grieved (Bp. 40, 65; 51, 29; B. 5, 170).

ದುಃಖಿತ duḥkhita. Pained, suffering pain, distressed, afflicted, etc. (My.; ನೊನ್ದ G.).

ದುಃಖಿಸು duḥkhisu. To be unhappy, to grieve, etc. (Bp. 46, 59; B. 5, 91; My.).

ದುಃಖೋತ್ಪಾದನ duḥkha-utpâdana. Generating or causing pain, etc. See ಅಟಿಲ್ಗು.

ದುಃಖೋಪಶಮನ duḥkha-upašamana. = ದುಃಖಶಮನ. (My.).

ದುಃಚಿನ್ಹೆ duḥ-činhĕ. = ದುಶ್ಚಿನ್ಹೆ. (ಉಪಪ್ಲವ Cb.).

ದುಃಪ್ರತೀತಿ duḥ-pratîti. = ದುಷ್ಪ್ರತೀತಿ. A bad idea, notion or understanding (Šmd. 75; Kâvy. II, 1, 24). 2, dishonour, disgrace.

ದುಃಪ್ರಾಪಂಚಿತ duḥ-prâpančita. Badly mistaken or erring; very trickful or illusory (Bp. 49, 33).

ದುಃಶಬ್ದ duḥ-šabda. (ದುಶ್ಶಬ್ದ). A bad sound or word. ಆನೆ ಹೂಸಿದ ಹಾಗೆ ದುಃಶಬ್ದ ಮಾತ್ರವೇ! (Prv.).

ದುಃಶಲೆ duḥ-šalĕ. = ದುಶ್ಶಲೆ. N. of the only daughter of Dhṛitarâshṭra (Šmd. 160)

ದುಃಶಾಸನ duḥ-šâsana. (Sk.). = ದುಶ್ಶಾಸನ, q. v.

ದುಃಶೀಲ duḥ-šîla. = ದುಶ್ಶೀಲ. Badly disposed, ill-natured, ill-behaved, reprobate (ಮುರುಳ Bhn. 46; Bp. 60, 17).

ದುಃಶ್ರಾವ duḥ-śrâva. = ದುಶ್ಶ್ರಾವ. Disagreeable to the ear.

ದುಃಸಂಗ duḥ-saṅga. (Sk.). = ದುಸ್ಸಂಗ, q. v.

ದುಃಸನ್ತತಿ duḥ-santati. = ದುಸ್ಸನ್ತತಿ, q. v.

ದುಃಸನ್ಧಾನ duḥ-santâna. (Sk.). = ದುಸ್ಸನ್ಧಾನ, q. v.

ದುಃಸನ್ಧಿ duḥ-sandhi. = ದುಸ್ಸನ್ಧಿ, q. v.

ದುಃಸಹ duḥ-saha. (Sk.). = ದುಸ್ಸಹ, q. v.

ದುಃಸಹವಾಸ duḥ-sahavâsa. = ದುಸ್ಸಹವಾಸ, q. v.

ದುಃಸ್ಥ duḥ-stha. Standing badly; badly circumstanced or situated, *hard up, poor.*

ದುಃಸ್ಥಲ duḥ-sthala. A bad place (My.).

ದುಃಸ್ಥಿತಿ duḥ-sthiti. Ill condition, bad fortune, unhappiness (Bp. 1, 26; My.).

ದುಃಸ್ಥಿತಿಪ್ರೇರಕ duḥsthiti-prêraka. Pushing into an ill condition; setting an ill condition in motion; slander; a vilifier (ಚಹಡ Mr. 244).

ದುಃಸ್ಪರ್ಶ duḥ-sparśa. Difficult or unfit to be touched; *the prickly plant Alhalgi maurorum* Tournef. (ತುಱುಚೆ Mr. 146).

ದುಃಸ್ಪರ್ಶೆ duḥ-sparśĕ. *The prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ದುಃಸ್ವಪ್ನ duḥ-svapna. = ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನ. A bad dream.

ದುಃಸ್ಫೋಟ duḥ-sphôṭa. Difficult to be burst: *a sort of weapon.*

ದುಕಾನು dukânu. A shop (My.; Si. 106; Mhr., H.).

ದುಕಾನುದಾರ dukânu-dâra. A shopkeeper (My.).

ದುಕಾನ್ದಾರ dukân-dâra. = ದುಕಾನುದಾರ. (Si. 324).

ದುಕಾರ du-kâra. The syllable ದು (Śmd. 95. 96. 118. 181. 280).

ದುಕಾರಾನ್ತ dukâra-anta. A term with final ದು (Śmd. 118).

ದುಕುಲ dukula. Tbh. of ದುಕೂಲ. (My.).

ದುಕೂಲ dukûla. = ದುಕುಲ, ದುಗುಲ. *Woven silk,* very fine cloth or raiment (ಪಟ್ಟೆ Mr. 341; Bp. 39, 5).

ದುಕ್ಕ dukka. Tbh. of ದುಃಖ. (My.). See Prv. s. ರೊಕ್ಕ

ದುಕ್ಕುಡಿ duk-kuḍi. Two creeper-ends (used as a bridle, Bh. 3, 18, 7).

ದುಗ duga. = ದುಗೆ. Tbh. of ದ್ವಿಕ (Śmd. 378; Bp. 43, 6; Bh. 2, 13, 50; My.). See ಚೌಕ-.

ದುಗಡ dugaḍa. = ದುಗುಡ. (Bp. 51, 77; My.).

ದುಗಡೆ dugaḍĕ. = ದುಗ್ಧೆ. (ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು My.).

ದುಗಾಣಿ du-kâṇi. = ದುಗ್ಗಾಣಿ. (My.).

ದುಗುಡ duguḍa. = ದುಗಡ. Grief, care, anxiety; uneasiness, indisposition of the body (ಉಮ್ಮಳ Bhn. 29; ಚಿನ್ತೆ 62; My.). See Bp. 3, 85; 11, 47; 53, 64; 60, 25; Bh. 1, 7, 74; 1, 8, 3. 7. 8. 91; 2, 13, 43; 3, 14, 1; 8, 23, 26; Râm. 1, 5, 22; J. 5, 26.

ದುಗುಣ du-guṇa. Tbh. of ದ್ವಿಗುಣ (Śmd. 368. 376. 378; Bp. 43, 15; My.).

ದುಗುಣಿ du-guṇi. Tbh. of ದ್ವಿಗುಣಿ. (My.). ದುಗುಣೀ ಜುಲ್ಮಾನೆ (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ, ದ್ವಿಗುಣದಣ್ಡ Si. 265).

ದುಗುಲ dugula. Tbh. of ದುಕೂಲ (Śmd. 359; Čt. II, 13; ಹುಟ್ಟಿಗೆ, ಪಟ್ಟಣಿಗೆ, ಉಳ್ಳುಡಿಗೆ, ವಸನ Ss.; Čpr. 4, 82; Abh. P. 12, 28).

ದುಗೆ dugĕ. = ದುಗ. See ಇದ್-.

ದುಗ್ಗ dugga. Tbh. of ದುರ್ಗ. (My.). 2, N. (My.).

ದುಗ್ಗಳ duggaḷa. = ದುಗ್ಗಳೆ. (*cf.* ದುರ್ಗಾ?). — ದುಗ್ಗಳದೇವಿ. N. (Bp. 23, 10. 35. 41). — ದುಗ್ಗಳವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. See ಹುಗ್ಗಿಯ-.

ದುಗ್ಗಳೆ duggaḷĕ. = ದುಗ್ಗಳ. (Bp. 12, 42; 23, 6. 35. 41; 29, 8; 57, 34).

ದುಗ್ಗಾಣಿ dug (= duga)-kâṇi. = ದುಗಾಣಿ. Two kâṇis, two kâsus or cashs (My.; Mhr. ದುಗಾಣೀ, a half pice; Tĕ. ದುಗ್ಗಾಣಿ, ದುಗ್ಗಾನಿ, a half-penny, called 10 cash; M. ದುಕ್ಕಾನಿ, half a pice); worthlessness. ದುಗ್ಗಾಣೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು, ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ.— ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಮುಣ್ಡೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಹೋದ (Prvs.). See ಆನೆ-.

ದುಗ್ಗಿ duggi. Tbh. of ದುರ್ಗಿ. (My.).

ದುಗ್ಗೆ duggĕ. Tbh. of ದುರ್ಗಾ. (My.).

ದುಗ್ಧ dugdha. Milked. 2, *milk;* sap, juice.

ದುಗ್ಧಕ dugdhaka. (Connected with milk); a cake (ಹಪ್ಪಳಾದಿಗಳು Mr. 216).

ದುಗ್ಧತರು dugdha-taru. The udumbara tree (ಔದುಮ್ಬರ, ಅತ್ತಿ Mr. 115).

ದುಗ್ಧಪಯೋಧಿ dugdha-payôdhi. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (My.).

ದುಗ್ಧಸಾಗರ dugdha-sâgara. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (J. 24, 38).

ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ dugdha-abdhi. The sea of milk (ಇಂಗಡಲ್ Čt. I, 96; Čpr. 3, 103);—the father-in-law of Vishṇu (ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾವಂ Mr. 19).

ದುಗ್ಧಾಭಿಷೇಕ dugdha-abhishêka. Sprinkling milk over (J. 21, 52); bathing an idol with milk (My.).

ದುಗ್ಧಾರಾಮ dugdha-ârâma. N. (Bp. 54, 63).

ದುಗ್ಧಾರ್ಣವ dugdha-arṇava. = ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ. (Čpr. 5, 3).

ದುಗ್ಧಿಕೆ dugdhikĕ. *A sort of Asclepias, Asclepias rosea* Roxb. (= ಕ್ಷೀರಾವಿ, q. v.). 2, *a kind of gourd, Lagenaria vulgaris* Ser. (ತುಮ್ಬಿ, ಅಲಾಬು, ಸೋರೆ Hlâ.; -, -, ಸೊರೆ Mr. 148). 3, = ಬೆಳಸೆ, q. v.

ದುಗ್ಧೆ dugdhĕ. = ದುಗಡೆ. (Tbh. of ದೃಗ್ಧ). Doubt; hesitation. suspense (Mhr.). 2, ill will, hatred (Tĕ.); envy (My.).

ದುಘ dugha. Milking. See ಕಾಮ-. Feminine ದುಘೆ. See ದ್ರೋಣ-.

ದುಜ್ಜೋದನ dujjôdana. Tbh. of ದುರ್ಯೋಧನ (Śmd. 343).

ದುಟ್ಟ duṭṭa. Tbh. of ದುಷ್ಟ (Śmd. 370; Śs.; T.).

ದುಟ್ಟತನ duṭṭatana. Tbh. of ದುಷ್ಟತನ. (Abhâ. 1, 22).

ದುಡ duḍa. = ದುಡು. P. p. of ದುಡಿ, in ದುಡ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ದುಡ duḍa. = ದಿಡ. (My.).

ದುಡಕ duḍaku-a3. = ದುಡುಕ, q. v. (My.).

ದುಡಕು duḍaku. = ದುಡುಕು 2. (My.).

ದುಡಕಿ duḍaki. 1. = ದುಡುಕಿ, q. v. (My.).

ದುಡಕಿ duḍaki. 2. Cantering; trotting (one of a horse's paces, B. 3, 55; 5, 13; Mhr. ದುಡ ದುಡ, Tĕ. ದುಡು ದುಡೆ, the pattering of feet in quick running). ದುಡಕಿಯ ನಡಿಗೆ (ರೇಚಿತ G.). ದುಡಕಿಯ ನಡಗೆ (ತರಂಗ Čb.).

ದುಡದು duḍadu. = ದುಡಿದು. P. p. of ದುಡಿ. (My.; B. 5, 137).

ದುಡಿ duḍi. To labor, to work, to toil (C.; *cf.* ತುಡಿ 3). ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗೆ ದುಃಖವೆಷ್ಟು! ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಸುಖವೆಷ್ಟು! (B. 3, 69). ತನ್ನ ಒಳಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ದುಡಿಯಬೇಕು (3, 115). ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯಾಳ ಹಗಲೆಲ್ಲ ದುಡಿದು, ದಣಿದು

(4, 176). ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕು (5, 84). ದುಡಿಯೋ ಎತ್ತು ಮಡಿದು ಬಿತ್ತು (Prv.). 2, to acquire by one's labor or efforts (My.). ಹಣವನ್ನೂ ಬದುಕ ನ್ನೂ ದುಡಿ (My.). ದುಡಿಯಲಿಲ್ಲ, ದುಕ್ಕ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ, ಇದ್ದದೆಲ್ಲ ನನ್ನದೇ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ.—ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ದುಡೀ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆ ಬರ ಬೇಕು (Prvs.). 3, to throb and pain, as a boil (My.). — ದುಡಿ ದುಡಿ. rep. (B. 3, 68).

ದುಡಿತ duḍita. Acquisition, gain (My.). 2, the throbbing pain of a boil (My.).

ದುಡಿಮೆ duḍimĕ. = ದುಡುಮೆ. Acquiring, acquisition; acquisition, gain (My.).

ದುಡಿಸು duḍisu. To cause to labor, etc. (B. 5, 83. 96; My.).

ದುಡು duḍu. = ದುಡ. P. p. of ದುಡಿ, in ದುಡು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ದುಡುಂ duḍum. = ದುಘುಂ. An imitation of the sound of a body suddenly falling or plunging into water. ಕುಮ್ಬಳ ದುಡುಮ್ಮೆನ್ನ ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಬಿತ್ತು (My.). ಹುಡುಗ ದುಡುಮ್ಮೆನ್ನ ನೀರೊಳಗೆ ದುಮುಕಿದ (My.). — ದುಡುಮ್ಪ್ರವೇಶ. Entering headlong upon a work (My.). — ದುಡುಮ್ಮನೆ. With the sound of ದುಡುಂ (My.).

ದುಡುಕ duḍuku-a3. = ದುಡಕ. A man of bold, impudent, rude, profligate or wicked contrivances (My.).

ದುಡುಕಿ duḍuki. = ದುಡಕಿ 1. A woman of bold, etc. contrivances (My.).

ದುಡುಕು duḍuku. 1. To act rashly, without deliberation, impudently, violently, profligately or wickedly (My.; Si. 427; *cf.* ತುಡುಕು 1).

ದುಡುಕು duḍuku. 2. = ದುಡಕು. Rashness, want of deliberation, insolence, pushing, etc. (My.; Tĕ.; T. ತುಡುಕ್ಕು). ದುಡುಕು ಇದ್ದವಗೆ ಬಡತ ತಪ್ಪದು (Prv.). See Prv. s. Tbh. ಮಡಿಕೆ 1. — ದುಡುಕುಬುದ್ಧಿ. A rash, bold, inconsiderate mind (My.).

ದುಡುಕುತನ duḍukutana. = ದುಡುಕು 2. (My.).

ದುಡುಮೆ duḍumĕ. = ದುಡಿಮೆ. ದುಡುಮೆ ಇರುವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಮಡದಿ (Prv.).

ದುಡುಮೆಗಾಱ duḍumĕ-gâṟa. An acquisitive man, an economist (My.).

ದುಡ್ಡು duḍḍu. A copper coin, $\frac{1}{3}$ of an Aṇa (My.; Si. 329; Tĕ.; T., M. ತುಟ್ಟು). 2, money (My.; ಪಣ G.; B. 5, 178). ದುಡ್ಡು ನುಂಗೋಣ (ಅಪಹಾರ Čb.). ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಮುಣ್ಡೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಹೋದ.—ದುಡ್ಡಿಗೆ ನೂಱು ಕುರುಳು, ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು ಸಾಯುವವರು ಯಾರು?—ದುಡ್ಡಿಗೆ ಪಂಚೇರು (Prvs.). See B. 1, 10; 2, 13. 25; 3, 62. 154; 4, 179. — ದುಡ್ಡಾಸೆ. -ಆಸೆ. Covetousness (My.).

ದುಡ್ರುಂಚೆ duḍruñčĕ. = ದಡ್ರುಂಚೆ, q. v.

ದುಢುಂ duḍhum. = ದುಡುಂ. — ದುಢುಮಿಬ್. -ಇಬ್. = ದುಢುಮ್ಮಿಬ್ (Šmd. 48). To plunge. — ದುಢುಮ್ಮಿಬ್. = ದುಢುಮಿಬ್, q. v. — ದುಢುಮ್ಮನೆ. (Šmd. 22). = ದುಡುಮ್ಮನೆ.

ದುಣ್ಟು duṇṭu. The state of having uneven legs: rocking, unevenness. *Cf.* ದೂಣ್ಟು. — ದುಣ್ಟಾಡು. To rock, to be uneven, as a table, a chair, etc. (My.). — ದುಣ್ಟು ಕಟ್ಟು. To remove a rocking state (My.).

ದುಣ್ಡ duṇḍa. = ದುಣ್ಡು. — ದುಣ್ಡುಳಿ. -ಉಳಿ. A round chisel (G. 184).

ದುಣ್ಡಗೆ duṇḍagĕ. = ದುಣ್ಡಗೆ, ದುಣ್ಡುಗೆ. Roundly; round; roundness; the state of being without corners, well-proportioned, regular, etc. (ವೃತ್ತ, ಬಟು G.; My.). ವೃಷ್ಟಿ ಕಿತ್ತಳೀ ಹಣ್ಣಿನನ್ತೆ ದುಣ್ಡಗಿದೆ (B. 4, 64). ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಡನ್ನು ... ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡೆದು ದುಣ್ಡಗೆ ಮಾಡುವನು (4, 157).

ದುಣ್ಡನೆ duṇḍanĕ. = ದುಣ್ಡಗೆ, (ದುಣ್ಡನ್ನ, ದುಣ್ಡಾನೆ). (My.).

ದುಣ್ಡನ್ನ duṇḍu-anna1. Round (My.; B. 3, 20).

ದುಣ್ಡರಿಸು duṇḍarisu. To rise on the stomach (S. Mhr.; B. 5, 72).

ದುಣ್ಡಾನೆ duṇḍu-ânĕ4. = ದುಣ್ಡನ್ನ. (My.).

ದುಣ್ಡಿಗು duṇḍigu. A shrub used to make hedges, native of Brazil, the angular-leaved physic nut, Jatropha curcas Lin. (St. & Pl.).

ದುಣ್ಡಿಗೆ duṇḍigĕ. = ದುಣ್ಡಗೆ. (My.).

ದುಣ್ಡಿಚೆ duṇḍičĕ. (fr. ದುಣ್ಡಿಸು?). = (ಡೆಂಚಿಯು), ದುಣ್ಡಿಜೆ. A piece at chess or backgammon (? ಬಿಸುಗೆ, ಸಾರಿ Šm. 39, o. r. ದುಣ್ಡಿಜೆ; ಬಿಸುಗ, ಸಾರಿ Kk. 81, o. r. ದುಣ್ಡಿಜೆ).

ದುಣ್ಡಿಜೆ duṇḍijĕ. = ದುಣ್ಡಿಚೆ, q. v.

ದುಣ್ಡಿಸು duṇḍisu. To round, to become round, to form round masses (Bh. 6, 8, 13); to move circularly (Grj. 2, after 106; Ršv. 6, after 11).

ದುಣ್ಡು duṇḍu. = ದುಣ್ಡ. Roundness; the state of being without corners or even; that is round (ಬಟು, ವರ್ತುಲ G.; My.; T. ತುಱುಮು, to be round; to make round; to be close, strong, crowd; ತುಱ್ಱು, closeness, *cf.* ತುಱುಗು 2). ದುಣ್ಡಾದದು (ವರ್ತುಲ, ನಿಸ್ತಲ, ವೃತ್ತ, ಗುಣ್ಡಾದದು, ಉರುಟಾದದು Si. 372; Dhw.). ಆನೆಯ ಮೈಯ್ಕಟ್ಟು ದುಣ್ಡು (B. 4, 22). 2, a female's hollow, plain bracelet (My.). — ದುಣ್ಡಂಚು. -ಅಂಚು. An even, regular border (My.). — ದುಣ್ಡುಕಡಗ. = ದುಣ್ಡು No. 2. (My.). — ದುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಗೂಟಗಳ್ಳಿ. (Z.). — ದುಣ್ಡುದಣ್ಡೆ. A roundish garland (Ršv. 8, 23). — ದುಣ್ಡುಬಳೆ. = ದುಣ್ಡುಕಡಗ. (My.). — ದುಣ್ಡುಮಲ್ಲಿಗೆ. The double jasmin (ನವಮಲ್ಲಿಕೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ G.; ಮದನಿ Mr. 126; My.). — ದುಣ್ಡುಮೊಗ. A round face (My.). — ದುಣ್ಡುರುಳ್. -ಉರುಳ್. To roll about (Čpr. 5, 108).

ದುಣ್ಡುಕರ duṇḍukara. = ಅಳಂಗಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).

ದುಣ್ಡುಗೆ duṇḍugĕ. = ದುಣ್ಡಗೆ, etc. ಆನೆಯ ಶರೀರವು ದುಣ್ಡಾಗಿಯೂ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 238).

ದುಣ್ದುಭ duṇḍubha. = ಡುಣ್ಡುಭ. *A species of snake* (= ರಾಜಿಲ).

ದುತ್ತಾರಿ duttâri. Worked or embroidered muslin (My.).

ದುತ್ತೂರ duttûra. Tbh. of ಧುಸ್ತೂರ. (ಕಲಧೌತ, ಉನ್ಮತ್ತ Nn. 44, o. rs. ಉಮ್ಮತ್ತ, ಉಮ್ಮುತ್ತ; Šmd. 225; My.).

ದುತ್ತೂರಿ duttûri. = ದುತ್ತೂರ. (My.; St. & Pl.).

ದುತ್ವ dutva. The syllable ದು (Šmd. 118. 183).

ದುದ್ದು duddu. The inner pulpy mass of a cucumber or pumpkin that contains the seeds (My.; *cf.* ಕುಸುರಿ 1).

ದುದ್ರುಮ dudruma. *A green onion.*

ದುನ್ದು dundu. Excessive expenditure, waste, prodigality (My.; T.; T. ತೂಲು, ತೂಟ್ಟು, to scatter; to squander, or waste, a property; see ತುನ್ತುರು). — ದುನ್ದವುತನ. -ಅವುತನ. A sumptuous dinner prepared without an adequate occasion (My.). — ದುನ್ದಾಟ. -ಆಟ. = ದುನ್ದು. (My.). — ದುನ್ದು ಡಾಯಿಸು. -ಉಡಾಯಿಸು. To scatter squanderingly, to squander (My.). — ದುನ್ದು ಮಾಡು. To squander, etc. (My.).

ದುನ್ದು dundu. A sort of drum. 2, N. of Vasudêva.

ದುನ್ದುಗಾಱ dundu-gâṟa. A male spendthrift, a prodigal (My.).

ದುನ್ದುಗಾಱತನ dundu-gâṟatana. The state of being a spendthrift (My.).

ದುನ್ದುಗಾಱಿಕೆ dundu-gâṟikĕ. = ದುನ್ದುಗಾಱತನ. (My.).

ದುನ್ದುಗಾರ್ತಿ dundu-gâṟti. A female spendthrift (My.).

ದುನ್ದುಭಿ dundubhi. *A large kettle-drum* (ಭೇರಿ Mr. 80). 2, a pair of dice with three spots on each. 3, *a particular throw of the dice in gambling.* 4, the fifty-sixth year in the cycle of sixty (C.).

ದುಪ್ dup. = ದುಪು, ದುಬ, etc. A sound imitating that of suddenly falling fruits, branches, etc., and blows. — ದುಪ್ಪೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To emit that sound (My.).

ದುಪು dupu. = ದುಪ್. — ದುಪು ದುಪು. rep. ದುಪು ದುಪು ಬೀಳು, ದುಪು ದುಪು ಹೊಡೆ (My.).

ದುಪಟಿ du-paṭi. = ದುಪ್ಪಟ, ದುಪ್ಪಟೆ, ದುಪ್ಪಟ್ಟ, ದುಪ್ಪಟ್ಟೆ, (ದುವಟ್ಟಿಗೆ). Two clothes joined; a double cloth, a sheet of cloth of two breadths; a sheet (My.; Mhr. ದುಪೇಟಾ).

ದುಪ್ಪಟಿ du-p-paṭi. = ದುಪಟಿ. (My.; Tĕ.).

ದುಪ್ಪಟೆ du-p-paṭĕ. = ದುಪ್ಪಟಿ. (ಹಚ್ಚಡ Mr. 342).

ದುಪ್ಪಟ್ಟ du-p-paṭṭa. = ದುಪ್ಪಟ್ಟೆ. (My.).

ದುಪ್ಪಟ್ಟೆ du-p-paṭṭĕ. = ದುಪ್ಪಟಿ. (Si. 223; T. ತುಪ್ಪಟ್ಟ; M. ತುಪ್ಪಟ್ಟಾವು, ತುಪ್ಪಟ್ಟ).

ದುಪ್ಪನೆ duppanĕ. = ದೊಪ್ಪನೆ. With the sound of ದುಪ್ (My.).

ದುಪ್ಪಿ duppi. The spotted deer with branching horns, the Axis (Tĕ.; see Si. 169. 170; ಕರೇ-).

ದುಪ್ಪೆ duppĕ. (= ದುಪ್ಪಿ). — ದುಪ್ಪೆಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea atropurpurea Roxb. (St. & Pl.).

ದುಬ duba. = ದುಪ್, ದುಪು, ದುಬು, (ದೊಪ್ಪ 2). A sound imitating that of a body suddenly falling, that of beating, also that of beating drums the vellum of which is not properly stretched. — ದುಬ ದುಬ. rep. (My.).

ದುಬಾರಿ dubâri. Double in quantity, twice as much, double; excessive (My.; Mhr.; Tĕ., H. ದುಬಾರಾ; Mhr. ದುಹಿರೀ, ದುಹೇರಾ, ದುಹೇರೀ). — ದುಬಾರಿಖರ್ಚು. Double expenditure, double expense (in a good or bad sense; My.); excessive expenditure. — ದುಬಾರಿಪ್ರತಿ. A duplicate (My.).

ದುಬಾಸಿ du-bâsi. Tbh. of ದ್ವಿಭಾಷಿ. That speaks two languages: an interpreter (My.; Tĕ.; T. ತುಬಾಷಿ; M. ತುಪ್ಪಾಯಿ; Mhr. ದುಭಾಷೀ).

ದುಬು dubu. = ದುಬ, etc. (My.).

ದುಬ್ಬ dubba. A man with a large belly, a very stout man (My.; *cf.* ಡುಬ್ಬು, etc.).

ದುಬ್ಬಿ dubbi. A very stout female (My.). *2,* an earthen oil-vessel with a capacious body and a long, narrow neck (My.).

ದುಬ್ಬಿಳಿ dubbiḷi. = ದುಬ್ಬುಳಿ, ದೊಬ್ಬುಳಿ. A beautiful upper story (ಸಿರಿಯ ಕರುಮಾಡ Kk. 13, o. rs. ದುಬ್ಬುಳಿ, ದೊಬ್ಬುಳಿ; T. ತೊಪ್ಪಾರ, ತೊಮ್ಪಾರ, a large building; Mhr. ದು-ಮಜಲೀ, of two stories, as a house).

ದುಬ್ಬುಳಿ dubbuḷi. = ದುಬ್ಬಿಳಿ, q. v.

ದುಮ್ dum. 1. = ಧುಮ್. A sound in imitation of that produced by a body going or coming down suddenly from above. — ದುಮಿಕ್ಕು. = ದುಮ್ಮಿಕ್ಕು. (Bp. 57, 37). — ದುಮ್ಮಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಧು-. To leap or jump down with the sound of ದುಮ್ (Bp. 32, 16. 59; 52, 15; 56, 38; J. 14, 28; My.).

ದುಮ್ dum. 2. — ದುಮ್ ದುಮ್. rep. The sound of the drum called ramaḍôḷu (My.).

ದುಮ duma. 1. The sound of noisy, trampling or dancing feet on the floor above one's head (My.). — ದುಮ ದುಮ. rep. (My.).

ದುಮ duma. 2. A sound in imitation of fuming or frowning. (Mhr. ಧುಮೇಂ, smoke; ಧುಮಣೇಂ, to be fuming). — ದುಮುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To be fuming, frowning or grim, as the look of one's face (My.; Tĕ. ದುಮದುಮಲಾಡು).

ದುಮಿಕು dumiku. = ದುಮುಕು. (Bp. 39, 62; My.).

ದುಮುಕು dumuku. (fr. ದುಮ್ 1). = ದುಮಿಕು. To leap or jump down from above (My.; Tĕ.; Bp. 52, 17). ದುಮುಕಿದರೆ ದುಃಖ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ದುಮ್ಪ dumpa. = ದುಮ್ಬ. A root (Tĕ. ದುಮ್ಪ). — ದುಮ್ಪರಾಸ್ಮೆ. = ದುಮ್ಬರಾಸ್ಮೆ q. v., ದುಮ್ರಾಷ್ಟ್ರ. ಸಣ್ಣ ದುಮ್ಪರಾಸ್ಮೆ (ಏಲಾಪರ್ಣಿ, ಸುವಹೆ, ರಾಸ್ನೆ, ಯುಕ್ತರಸೆ Si. 157; Tĕ. ದುಮ್ಪರಾಷ್ಟ್ರಕ).

ದುಮ್ಬ dumba. = ದುಮ್ಪ. — ದುಮ್ಬರಾಸ್ಮೆ. = ದುಮ್ಪ-. A tall perennial plant, the greater Galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.).

ದುಮ್ಬಿ dumbi. = ದುಮ್ಬೆ. (My.).

ದುಮ್ಬು dumbu. (fr. ತುಱು 1). Dust (My.; Tĕ. ತುರುಮು, ದುಮ್ಮು; T. ತುಮ್ಬು). *Cf.* ದೂಳ್.

ದುಮ್ಬೆ dumbĕ. = ತುಮ್ಬಿ 1, etc. (ಮಧುವ್ರತ, ಅಳಿ, ಷಟ್ಪದ, etc. Si. 176; My.).

ದುಮ್ಮತಿ dummati. Tbh. of ದುರ್ಮತಿ. A foolish, etc. person (Abhâ. 2, 56).

ದುಮ್ಮನ dummana. Tbh. of ದುರ್ಮನಸ್. Distress, grief (Čpr. 7, 40).

ದುಮ್ಮಾನ dummâna. Tbh. of ದುರ್ಮಾನ. Distress or trouble in the mind, sorrow, grief (ಉಮ್ಮಳ, ಚಿನ್ತೆ Kk. 52; ಬೇವಸ, ಉಮ್ಮಳ Šs.; My.; J. 5, 26; 18, 47; 24, 41). See ಜವಳಿ-.

ದುಮ್ರಾಷ್ಟ dumrâshṭa. = ದುಮ್ಬರಾಸ್ಕೆ, etc. (St. & Pl.).

ದುಯಂ duyaṁ. (fr. ದ್ವಿ). Second in quality or position, secondary, subordinate (My.; Mhr. ದುಯಮು).

ದುರ್ dur. = ದುಃ, etc.

ದುರ dura. 1. = ಧುರ. A battle, a war (ಸಂಗರ, ಕಾಳಗ Nn. 19, orig. ಧುರ; ಕಾಳಗ Mr. 289, orig. ಧುರ; J. 9, 32; 21, 44; 23, 45; 27, 32; Tě. ದುರಮು; *cf.* ತುಟಿ?). ದುರವ ಪೊಗುವುದು (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490, orig. ಧು-). — ದುರಗಲಿ. -ಕಲಿ. A hero in war (Ššv. 4, 77). — ದುರಜೈತ್ರ. A man who has been victorious in war (ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು Nn. 94, orig. ಧು-). — ದುರಧೀರ. (Kk. 101, as ಧು-). Courageous in war.

ದುರ dura. 2. A sound to exhibit wrath as expressed by the eye. (Mhr. ಧುರೀ, fumigation). — ದುರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To express anger or wrath by the eye. ದುರಗುಟ್ಟಿ ನೋಡು (My.). — ದುರ ದುರನೆ. With anger in the eye (My.).

ದುರಕ್ಷರ dur-akshara. A bad syllable or bad syllables, a bad, inauspicious writ (Bp. 46, 71).

ದುರಂಗಿ du-raṅgi. Coloured differently on its two sides (My.; Mhr., Br.).

ದುರಂಜಿ duranji. (= ತುರಂಜಿ?). The custard-apple, Anona squamosa Lin. (St. & Pl.). 2, the soursop, Anona muricata (van Someren).

ದುರದೃಷ್ಟ dur-adṛishṭa. Bad luck, ill fate, misfortune. (My.). ತುನಿ ಸುರತನ್ಯಾಯದೆ ಥನ್ದಕ್ಕಳವಡದೆ ಅತ್ತಲಿತ್ತಲುಮ್ ಎತ್ತಂ ಪೊರ್ದಿದ ಪಾಟ್ಗಿಬ್ಬಂ ಬುಧವೃನ್ದಕೆ ದುರದೃಷ್ಟಮ್, ಓದದಧಮರಿಗಿಷ್ಟಂ (Čh., as an introductory verse of some MSS.).

ದುರಧ್ವ dur-adhva. *A bad road.*

ದುರನ್ತ dur-anta. Whose end is difficult to be reached; having no end, endless. (Čpr. 5, 96; Bh. 8, 23, 4).

ದುರಪದ durapada. Tbh. of ದ್ರುಪದ. (Bp. 12, 42).

ದುರಬಿಣಿ durabiṇi. ದುರಬಿನಿ. = ದುರಬೀನ, ದುರಬೀನು, ದುರ್ಬಿಣಿ, ದುರ್ಬಿನಿ, ದುರ್ಬೀನು. A telescope (Mhr., H. ದುರಬೀನ; B. 5, 168. 174).

ದುರಬೀನ durabîna. = ದುರಬಿಣಿ, etc. (B. 5, 173).

ದುರಬೀನು durabînu. = ದುರಬೀನ, etc. (My.).

ದುರಭಿಪ್ರಾಯ dur-abhiprâya. An evil-minded man (Abh. P. 14, 98). 2, evil intention or aim (My.).

ದುರಭಿಮಾನ dur-abhimâna. Ill founded and offensive pride (Bp. 40, 67; B. 4, 89; My.).

ದುರಭಿಮಾನಿ dur-abhimâni. Badly or disagreeably proud. (My.).

ದುರಭ್ಯಾಸ dur-abhyâsa. A bad practice or habit (My.).

ದುರವಸ್ಥೆ dur-avasthĕ. A bad, disastrous situation, a miserable condition, an evil case. (My.).

ದುರಸ್ತು durastu. = ದುರುಸ್ತು. Right, fit, in good order (Mhr.; My.; Tě.).

ದುರಹಂಕಾರ dur-ahaṅkâra. Ill founded and offensive egotism (Bp. 22, 50; My.).

ದುರಹಂಕಾರಿ dur-ahaṅkâri. A very presumptuous or arrogant person (My.).

ದುರಹಂಕೃತ dur-ahaṅkṛita. = ದುರಹಂಕಾರಿ. (Bp. 60, 56).

ದುರಳ durala. = ದುರುಳ, q. v. (Bp. 4, 55; 13, 8; B. 5, 246).

ದುರಾಗ್ರಹ dur-âgraha. Obstinate retention of an opinion, wicked or foolish obstinacy. (My.; B. 5, 53). ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ದುರಾಗ್ರಹ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ದುರಾಗ್ರಹಿ dur-âgrahi. A head-strong, obstinate person (Râm. 1, 8, 31).

ದುರಾಚರಣೆ dur-âčaraṇĕ. Bad behaviour, evil practices (My.; B. 5, 292).

ದುರಾಚಾರ dur-âčâra. *Ill-conducted, badly, behaved; wicked.* 2, *bad conduct, wickedness.* ಮಾಡೋದು ದುರಾಚಾರ, ಮನೇ ಮುನ್ದೆ ವೃನ್ದಾವನ (Prv.).

ದುರಾಚಾರಿ dur-âčâri. Ill-conducted, loose, licentious (Mhr.).

ದುರಾಚ್ಯಾರಿ dur-âčyâri. Tbh. of ದುರಾಚಾರಿ. (ದುಷ್ಕರ Čb.).

ದುರಾತ್ಮ dur-âtma. Evil-minded, malevolent; a rascal, a scoundrel. (Bp. 28, 62; 40, 72; 41, 27; 45, 21; 57, 86; J. 24, 25).

ದುರಾತ್ಮಿಕೆ dur-âtmikĕ. An evil-minded woman (V. 9, 57).

ದುರಾಲಭ dur-âlabha. Difficult to be laid hold of or handled, unfit to be touched; difficult of attainment.

ದುರಾಲಭೆ dur-âlabhĕ. *The prickly Alhagi maurorum* Tournef.

ದುರಾಲಮ್ಬ dur-âlambha. = ದುರಾಲಭ. 2, = ದುರಾಲಭೆ. (ತೊಟಿಯಿಂಗುಳ Mr. 118).

ದುರಾಲಾಪ dur-âlâpa. Scurrilous or abusive language, abuse; a curse; imprecation. (Bp. 41, 9; My.).

ದುರಾಲೋಚನೆ dur-âlôčanĕ. A bad thought or intention (My.; B. 3, 101; 5, 47).

ದುರಾಶೆ dur-âšĕ. A bad hope or expectation (Sk.);—bad desire (B. 4, 181; Bp. 1, 36; My.). 2, groundless hope (Mhr.; My.).

ದುರಾಶೆಗಾಱ durâšĕ-gâṟa. A man of bad desire (My.).

ದುರಿಚ್ಛೆ dur-iččhĕ. Bad desire (My.).

ದುರಿತ dur-ita. Bad course; *evil ways, sin* (ಪಾಪ Nn. 115).

ದುರಿತಘರಟ್ಟ durita-gharaṭṭa. A crusher of sin (Bp. 25, 24; 32, 7).

ದುರಿತಮೋಚನ durita-môčana. Freeing or releasing from sin (Bp. 58, 17).

ದುರಿತಯಮ durita-yama. The restrainer of sin: Šiva (Mr. 12).

ದುರಿತಹರ durita-hara. Removing sin (Bp. 2, 17).

ದುರಿತಾರಿ durita-ari. An enemy of sin (Bp. 22, 23).

ದುರಿಯೋಧನ duriyôdhana. Tbh. of ದುರ್ಯೋಧನ. (Bh. 3, 19, 44).

ದುರೀಷಣೆ dur-îshaṇĕ. A bad wish (My.): curse, imprecation. (G.).

ದುರುಕ್ತ dur-ukta. Badly spoken; unbecoming, harsh speech (Kâvy. II, 2, B, 30).

ದುರುಕ್ತಿ dur-ukti. Harsh, offensive speech; bad language; abuse. (Bp. 54, 79; 56, 24; Ššv. 4, 33).

ದುರುಪದಿ durupadi. Tbh. of ದ್ರೌಪದಿ. (Bh. 4, 3, 11).

ದುರುಭರ durubhara. Tbh. of ದುರ್ಭರ. (Bh. 5, 1, 41).

ದುರುಯಶ duruyaša. Tbh. of ದುರ್ಯಶ. (Bh. 3, 18, 42).

ದುರುವಚನ duruvačana. Tbh. of ದುರ್ವಚನ. (Bhâgavata 3, 2, 48).

ದುರುಸ್ತು durustu. = ದುರಸ್ತು. (My.).

ದುರುಳ durula. = ದುರಳ. (Tbh. of ಧೂರ್ತ). A cunning, crafty, dishonest, mischievous or wicked man (ಧೂರ್ತ Čt. II, 82; Bp. 38, 53; 43, 67; 47, 1; 50, 49; 55, 23; 60, 58; Bh. 1, 8, 72; My.). ದುರುಳನ ಕಣ್ಣರೆ ಹರಳು ಚೆಲ್ಲ ಬೇಕು.— ದುರುಳನ ಕಣ್ಣಾಗ ತೆರಳ ಬೇಕು (Prvs.).

ದುರುಳತನ durulatana. Cunningness, wickedness, etc. (Bp. 32, 54; 50, 53; 51, 66; Bh. 4, 4, 10; My.).

ದುರುಳೆ durulĕ. A crafty, mischievous, etc. woman (Bp. 40, 53; My.).

ದುರೋದರ durôdara. = ದರೋದರ. *Gambling; a gamester.* 2, *a stake at play.*

ದುಱ್ dur. = ದುಃ, etc. See ದುಱ್ಪರಿಣಾಮ, ದುಱ್ಪ್ರೇರಣೆ.

ದುಱುದುಂಬಿ (duru-tumbi). A bad, wicked person (Čpr. 7, 103; Bh. 2, 2, 17; 2, 14, 61).

ದುಱುದುಂಬಿತನ durudumbitana. Depravity, badness, wickedness (Bh. 4, 8, 18).

ದುಱ್ಪರಿಣಾಮ dur-parinâma. Tbh. of ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ. (Abh. P. 10, after 195).

ದುಱ್ಪ್ರೇರಣೆ dur-prêranĕ. Evil impulse (Abh. P. 11, 176).

ದುರ್ dur. = ದುಱ್, etc.

ದುರ್ಗ dur-ga. = ದುಗ್ಗ. Difficult of access or approach; difficult to be walked on; difficult of attainment. 2, *a strong-hold, a fort.* 3, a forest (ವನ, ಅಟವಿ, ಕಾನನ, etc. Mr. 151). ಜಲತಿಲಾಥರಮಹ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗಂ (Mr. 271). ದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ?—ದುರ್ಗಾ ಏಱಿದವ ಸ್ವರ್ಗಾ ಏಱ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ದುರ್ಗತ dur-gata. A man whose affairs go badly: *unfortunate; distressed; poor, indigent.*

ದುರ್ಗತಿ dur-gati. Bad circumstances; misfortune; poverty. 2, *hell* (Bp. 40, 47). — ದುರ್ಗತಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To become unfortunate, etc. (Bp. 52, 24).

ದುರ್ಗನ್ಧ dur-gandha. A bad smell, bad odour, stink (Bp. 46, 58); *ill-smelling, stinking;* any ill-smelling substance.

ದುರ್ಗಮ dur-gama. Difficult to be walked on, to be traversed or travelled over; *difficult of access;* impassable; difficult of attainment.

ದುರ್ಗಮಾರ್ಗ durga-mârga. *A difficult pass or way.*

ದುರ್ಗಸಂವೇಷ್ಟನ durga-samvêshtana. Surrounding a fort. See ಮುತ್ತಿಸು.

ದುರ್ಗಸಂಚರ durga-sañcara. *A difficult passage, a defile.*

ದುರ್ಗಾದೇವಿ durgâ-dêvi. = ದುರ್ಗೆ. (My.).

ದುರ್ಗಾರಮಣ durgâ-ramana. Šiva (My.).

ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿ durgâ-ashtami. The eighth lunar day of the month of âšvina, the birth-day of Durgâ, on which human sacrifices used to be made (My.).

ದುರ್ಗಿ durgi. = ದುಗ್ಗಿ, ದುರ್ಗೆ. (Sk.; My.). 2, N. (My.). — ದುರ್ಗಿಬೇನೆ. Cholera (S. Mhr.).

ದುರ್ಗೆ durgĕ. ದುರ್ಗಾ. = ದುಗ್ಗ. *Durgâ,* the daughter of Himavat and wife of Šiva. — ದುರ್ಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ದುರ್ಗೆ. — ದುರ್ಗವ್ವನ ಬೇನೆ. Cholera (S. Mhr.).

ದುರ್ಗುಣ dur-guna. An evil quality; a vicious propensity (Bp. 22, 62; 38, 26; 57, 76; B. 4, 185. 186; My.).

ದುರ್ಘಟ dur-ghata. Difficult to be accomplished, difficult of occurrence; difficult, impossible, unattainable (Čpr. 3, 67; Bp. 36, 13; 39, 18; 51, 61; Bh. 2, 13, 44; J. 19, 10; B. 3, 22; 4, 108. 223; My.).

ದುರ್ಜನ dur-jana. *A bad man, a mischievous man, a scoundrel, a villain* (ಖಲ, etc. Mr. 229; Šmd. 114; Bp. 28, 37; 55, 32; 59, 51; My.); wicked, vile. ದುರ್ಜನನ ಸಹವಾಸದಿನ್ದ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು (Prv.).

ದುರ್ಜನತೆ dur-janatĕ. Wickedness, villainy (Bp. 56, 15).

ದುರ್ಜಯ dur-jaya. Difficult to be subdued or overcome, invincible (Šmd. 91; J. 13, 30); insurmountable.

ದುರ್ಜಾತ dur-jâta. Badly or inauspiciously born or produced, wretched, unhappy; bad-natured, bad (Bp. 41, 4).

ದುರ್ದಮ dur-dama. Difficult to be subdued. (Čpr. 2, 8).

ದುರ್ದರ್ಶ dur-darša. Difficult to be seen; disagreeable or painful to the sight; disgusting. (Čpr. 2, after 24; 5, 65; J. 16, 29).

ದುರ್ದಶೆ dur-dašĕ. = ದುರ್ದೆಸೆ. A bad situation, a troublous condition; misfortune, calamity. (My.; B. 5, 91).

ದುರ್ದಿನ dur-dina. *A dark, cloudy day* (ಮೋಡಗತ್ತಲೆ Nn. 97); bad weather. 2, a cloud (ಮೋಡ Mr. 43).

ದುರ್ದೆಸೆ dur-dĕsĕ. Tbh. of ದುರ್ದಶೆ. (My.; B. 5, 89).

ದುರ್ದೈವ dur-daiva. Hard fate, bad luck, unlucky destiny, misfortune. (My.; B. 3, 52; 4, 9). 2, a bad deity (My.).

ದುರ್ಧರ dur-dhara. Difficult to be held, borne or suffered; irresistible, hard to be obstructed or restrained; difficult to be accomplished; difficult; dangerous; impracticable. (Čpr. 2, 37; 5, 4. 138; Bp. 9, 17; 44, 42; 54, 70).

ದುರ್ಧರುಷ durdharusha. Tbh. of ದುರ್ಧರ್ಷ. (Bh. 6, 5, 51).

ದುರ್ಧರ್ಷ dur-dharsha. Difficult of being assailed or assaulted, inviolable; difficult of approach or attainment; difficult of being overpowered;—intolerable (My.; Tĕ.);—haughty; dangerous; awful.

ದುರ್ಧಾರ dur-dhâra. = ದುರ್ಧರ. (Bp. 59, 32).

ದುರ್ನಡತೆ dur-nadatĕ. Bad conduct (My.).

ದುರ್ನಯ dur-naya. Bad conduct; injustice. (Čpr. 6, 17; Šsv. 4, 133).

ದುರ್ನರ dur-nara. A bad man (Bp. 3, 46; 28, 33).

ದುರ್ನಾಮ dur-nâma. (A bad name); piles or hæmorrhoids. 2, *a kind of muscle, a cockle.* See ದೊಡ್ಡ ಜಗಣಿ.

ದುರ್ನಾಮಕ dur-nâmaka. (Having a bad name); *piles or hæmorrhoids.*

ದುರ್ನಾಯಕ dur-nâyaka. (A bad leader); a caterpillar (ಕಮ್ಬಳಿಹುಱು Mr. 165).

ದುರ್ನಿಮಿತ್ತ dur-nimitta. A bad omen. (J. 19, 3; 31, 46). 2, a bad pretext.

ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷಣ dur-nirîkshana. The state of being scarcely visible; invisibility (Bp. 54, 54; J. 7, 61; 12, 19).

ದುರ್ನೀತ dur-nîta. Badly managed, ill-conducted; unjustly decided, wrong; ill-trained, rude (Bp. 38, 70); misconduct, etc.

ದುರ್ನೀತಿ dur-nîti. Bad conduct; impropriety; impolicy; bad ethics. (Bp. 57, 22; 53, 43; My.).

ದುರ್ನೆವ dur-nĕva. A bad excuse, poor pretence (My.).

ದುರ್ಬಲ dur-bala. *Weak, feeble.* ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯೊಳು ಬಲನೆನಿಪ್ಪ ಅರಸು, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ನಿಜಮೆನಿಪ್ಪ ಪೆರ್ಗಡೆ, ನೆಗಱ್ತೆಯ ಸಮ್ಪುಮೋನ್ನತದ ಜನಪದಂ, ಜಲತಿಲಾಥರಮಹ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗಂ, ರನ್ನಹೇಮಾದಿಭಣ್ಡಾರಂ, ಮಹಾವೀರಸೈನ್ಯಂ, ನಿಜಪ್ರಿಯಂ ಕೂಡೆ ಸಪ್ತಾಂಗಸಮ್ಪನ್ನಮೆನಿಸುವ ರಾಜ್ಯಮಕ್ಕುಮ್, ಇನಿತಿಲ್ಲದಿಹ ರಾಜ್ಯ ದುರ್ಬಲಮೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 271).

ದುರ್ಬಿಣಿ durbiṇi. ದುರ್ಬಿನಿ. = ದುರಬಿಣಿ, etc. (B. 5, 155).

ದುರ್ಬೀಜ dur-bîja. Bad seed. 2, one of base or disreputable descent (My.).

ದುರ್ಬೀನು durbînu. = ದುರ್ಬಿಣಿ, etc. (My.).

ದುರ್ಬುದ್ಧಿ dur-buddhi. Weak-mindedness, folly, silliness. 2, evil-mindedness, malignity. (My.; Bp. 34, 11; Sp. s. ಮೆಕ್ಕೆ). 3, N. (J. 24, 42. 43. 64).

ದುರ್ಬೋಧನೆ dur-bôdhanĕ. Evil counsel; bad, harmful teaching (My.; Tĕ.).

ದುರ್ಬೋಧೆ dur-bôdhĕ. = ದುರ್ಬೋಧನೆ. (Bp. 50, 48. 49; Bh. 1, 8, 54; My.).

ದುರ್ಭಗ dur-bhaga. Difficult to be gained or obtained; unfortunate, unlucky. (My.; fem. ದುರ್ಭಗೆ).

ದುರ್ಭಯ dur-bhaya. Fear or painful apprehension of evil, such as may come from wild beasts, thieves, etc. (Bp. 7, 1; My.).

ದುರ್ಭರ dur-bhara. = ದುರುಭರ. Difficult to be borne, burdensome, troublesome, intolerable;—hard to be maintained, supported, or filled. (Bp. 3, 16; 21, 26; 51, 59).

ದುರ್ಭವ dur-bhava. Bad or miserable existence or life; the misery of worldly existence (Bp. 53, 3; 61, 79).

ದುರ್ಭಾಗ್ಯ dur-bhâgya. Ill luck, an evil destiny, lucklessness; unfortunate. (My.; B. 4, 144).

ದುರ್ಭಾವ dur-bhâva. Ill-will, evil-mindedness; hostile feeling (Bp. 53, 45; My.).

ದುರ್ಭಾಷಣೆ dur-bhâshaṇĕ. = ದುರ್ಭಾಷೆ. (My.).

ದುರ್ಭಾಷೆ dur-bhâshĕ. Bad, abusive speech, opprobrious language (Bp. 57, 29; My.).

ದುರ್ಭಿಕ್ಷ dur-bhiksha. Scarcity of provisions, dearth, famine; hardness of the times. (Râm. 1, 5, 24; My.). — ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ಬೀಳು. A dearth, etc., to come to pass (B. 4, 74; My.).

ದುರ್ಭೇದ dur-bhêda. Difficult to be divided. 2, firmness, close union (Bp. 53, 75).

ದುರ್ಮತ dur-mata. Evil-minded, malicious, wicked (Bp. 50, 45). 2, a bad opinion, doctrine, creed, or tenet (Bp. 50, 48; My.).

ದುರ್ಮತಿ dur-mati. = ದುಮ್ಮತಿ. Evil-mindedness, malignity; foolishness (My.). 2, foolish (Abhâ. 1, 44); evil-minded, malicious, wicked (Čpr. 2, 31; Bp. 32, 62). 3, the fifty-fifth year of the cycle of sixty (My.). 4, N. (J. 31, 20).

ದುರ್ಮದ dur-mada. A mad conception or imagination;—drunken, fierce, infatuated. See Čpr. 1, 142; Ššv. 2, 90; ಪೌರ್ಮದ್ಯ.

ದುರ್ಮನ dur-mana. = ದುರ್ಮನಸ್ No. 1. (My.).

ದುರ್ಮನಸ್ dur-manas. = ದುಮ್ಮನ. A bad disposition or perversity of mind, evil intention. 2, *distressed or troubled in mind, disheartened, sad, sorrowful.*

ದುರ್ಮನ್ತ್ರ dur-mantra. Bad advice, evil or bad counsel (Bp. 50, 41; 58, 27); a wicked mantra or charm. — ದುರ್ಮನ್ತ್ರ ತನ್ತ್ರ. Bad charms and devices (Bp. 49, 27).

ದುರ್ಮರಣ dur-maraṇa. Any violent or unnatural death (Sk.; My.).

ದುರ್ಮಲ dur-mala. A heinous moral impurity or sin (Bp. 60, 55). 2, very impure, sinful or depraved (22, 60; 54, 20).

ದುರ್ಮಲತ್ರಯ durmala-traya. The three impure objects difficult to be got rid of: woman, gold, and landed property (Bp. 57, 84). *Cf.* ತ್ರೈಮಲ.

ದುರ್ಮಲಿನ dur-malina. = ದುರ್ಮಲ No. 2. (Bp. 3, 47).

ದುರ್ಮಾಂಸ dur-mâṁsa. Proud flesh that grows in a sore or wound (Bp. 18, 66; 24, 7; My.).

ದುರ್ಮಾನ dur-mâna. = ದುಮ್ಮಾನ. Conception or apprehension of evil.

ದುರ್ಮಾರ್ಗ dur-mârga. A bad way (J. 10, 9); misconduct, offence, wickedness (Bp. 31, 24; 41, 7; 57, 76; 60, 44; J. 10, 9; My.). 2, bad, wicked; a bad man (My.).

ದುರ್ಮಾರ್ಗತನ dur-mârgatana. Misconduct, etc. (My.).

ದುರ್ಮುಖ dur-mukha. *Foul-mouthed, abusive.* 2, having an ugly face; of a sullen countenance or temper.

ದುರ್ಮುಖಿ dur-mukhi. Feminine of ದುರ್ಮುಖ. 2, N. of the thirtieth year of the cycle of sixty (My.).

ದುರ್ಮುದ್ರೆ dur-mudrĕ. An improper sign, badge, or token (Bp. 3, 48).

ದುರ್ಮೋಹ dur-môha. The state of being stupified, bewildered, infatuated, or enamoured (ಮೋಹ Nn. 156; Mr. 488). 2, fainting, a swoon (ಮೂರ್ಛೆ 156; 488). 3, agitation, haste, etc. (ಬೇಗ 156; 488). 4, ignorance, folly (ಅಜ್ಞತೆ 156; ಮುಸುಕಿದ ಅಜ್ಞಾನ 488). 5, a fool (ಕಡು ಮೂರ್ಖ 156).

ದುರ್ಯಶ dur-yaša. = ದುರುಯಶ. Ill repute, dishonour (Čpr. 2, 41; My., also ದುರ್ಯಶಸ್ಸು).

ದುರ್ಯೋಧನ dur-yôdhana. = ದುಜ್ಜೋದನ, ದುರಿಯೋಧನ. The eldest son of Dhṛitarâshṭra (Šmd. 177. 182; J. 15, 34). 2, N. of another prince.

ದುರ್ಯೋಧನಸುತೆ duryôdhana-sutĕ. The daughter of Duryôdhana No. 2 (Čpr. 3, 78).

ದುರ್ಲಕ್ಷಣ dur-lakshaṇa = ದುಲ್ಲಕ್ಷಣ. Badly marked (Sk.); a bad sign or mark; a bad symptom; a bad character or quality; an evil point; a vice (Mr. 861; Mhr.; B. 4, 200; My.).

ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ dur-lakshya. Difficult to be observed, hardly visible (Sk., My.); difficult to be looked at, disagreeable to sight (My.). 2, inadvertence (B. 4, 154; Mhr.).

ದುರ್ಲಭ dur-labha. Difficult to be obtained, hard to be attained, difficult of accomplishment; scarce, rare; difficult; excellent, eminent; dear, beloved. (Čpr. 2, 17; Bp. 8, 1; 39, 13; 51, 34; 58, 32; Ššv. 2, 85. 89; B. 5, 9; My.).

ದುರ್ಲಿಪಿ dur-lipi. A bad, inauspicious writ (Bp. 49, 32).

ದುರ್ವಚನ dur-vačana. = ದುರುವಚನ. A harsh expression, bad, abusive language, insult. (J. 5, 50).

ದುರ್ವರ್ಣ dur-varṇa. Bad-coloured; of a bad or low species or class; *silver.*

ದುರ್ವಹ dur-vaha. Difficult to be borne. (Čpr. 2, 43).

ದುರ್ವಾಕ್ dur-vâk. Evil speech, abuse; inelegant language. (My.).

ದುರ್ವಾರ dur-vâra. Difficult to be restrained or stopped, not to be repressed or checked, irresistible (Sk.; My.).

ದುರ್ವಾರ್ತೆ dur-vârtĕ. Bad news, sad intelligence. (My.).

ದುರ್ವಾಸ dur-vâsa. = ದೂರ್ವಾಸ. Tbh. of ದುರ್ವಾಸಸ್. (Bp. 43, 41; 54, 35).

ದುರ್ವಾಸನೆ dur-vâsanĕ. Bad smell, a stink (My.). 2, an evil, inauspicious recollection of past good or evil actions, or of janmântara (Abhâ. 1, 33; My.); a chimera.

ದುರ್ವಾಸಸ್ dur-vâsas. Ill dressed, unclothed, naked. 2, N. of a ṛishi of irascible temperament, a son of Atri by Anasûyâ and an incarnation of a portion of Śiva.

ದುರ್ವಿಗಾನ dur-vigâna. Abuse (ದ್ವಿತಯವಾಕ್, ಹಱಿವ ನುಡಿ Mr. 86).

ದುರ್ವಿಟ dur-viṭa. A very bad voluptuary (Bp. 40, 10).

ದುರ್ವಿದಗ್ಧ dur-vidagdha. Imperfectly skilled, unskilled; stupid, silly; wholly ignorant. (Rśv. 1, 18; fem. ದುರ್ವಿದಗ್ಧೆ).

ದುರ್ವಿಧ dur-vidha. Of bad habits, wicked. 2, *badly circumstanced, embarrassed, poor* (ದುಸ್ತರ, etc., ಬಡವ Mr. 230).

ದುರ್ವಿನೀತ dur-vinîta. *Ill-trained, badly educated, ill-mannered, wicked;* stubborn.

ದುರ್ವಿಮೋಹ dur-vimôha. Great bewilderment, evil desire (Śâstrasâra in W. v. 1254).

ದುರ್ವಿಲಸಿತ dur-vilasita. A rude or ill-mannered trick, rudeness, a wayward act (Abh. P. 14, 97).

ದುರ್ವಿವಾದ dur-vivâda. A bad contest at law or quarrel (My.).

ದುರ್ವಿಷಯ dur-vishaya. A bad thing or affair (Śśv. 2, 110; My.).

ದುರ್ವೃತ್ತ dur-vṛitta. Bad conduct, mean practices. 2, behaving badly, vile, wicked, etc. (ಅನಾಚಾರಿ, ಶಿದಾನ Mr. 253, one MS. ಸಿದಾನ; My.).

ದುರ್ವೃತ್ತಿ dur-vṛitti. Disreputable conduct, bad practices (Bp. 41, 8; My.). 2, a misbehaved person (Bp. 38, 71). 3, bad circumstances, distress.

ದುರ್ವೇಶ dur-vêśa. Difficult of ingress or access (Čpr. 5, 65).

ದುರ್ವ್ಯಯ dur-vyaya. Useless or foolish expense (My.).

ದುರ್ವ್ಯವಹಾರ dur-vyavahâra. A wrong judgment in law (Sk.). 2, a bad law-suit or quarrel (My.).

ದುರ್ವ್ಯಸನ dur-vyasana. An evil habit; bad desire (My.; B. 4, 194; 5, 53. 191).

ದುರ್ವ್ಯಸನಿ dur-vyasani. Of evil habits, practices or propensities (Bp. 45, 22; My.; B. 5, 208).

ದುರ್ವ್ಯಸನೆ dur-vyasanĕ. A woman of evil habits, etc. (Bp. 40, 54).

ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರ dur-vyâpâra. Evil action or operation (Bp. 19, 2; My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರಿ dur-vyâpâri. A person engaged in bad business or actions (My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಮೋಹ dur-vyâmôha. An evil propensity or lust (My.).

ದುರ್ವ್ಯಾಸಂಗ dur-vyâsanga. An evil habit (My.).

ದುರ್ವ್ರಣ dur-vraṇa. A bad (venereal) wound or ulcer (Bp. 40, 70; My.).

ದುರ್ವ್ರಯ dur-vraya. = ದುರ್ವ್ಯಯ. (My.).

ದುರ್ಹೃದ್ dur-hṛid. Having a bad heart; *an enemy.*

ದುಲಿ duli. = ಡುಲಿ. *A female tortoise.*

ದುಲ್ಲಕ್ಷಣ dul-lakshaṇa. = ದುರ್ಲಕ್ಷಣ. One of the dôshas in poetry (Čh. v. 40).

ದುವಂಗುಲ du-angula. Two fingers (Bh. 2, 2, 97).

ದುವಟ್ಟಿಗೆ duvaṭṭigĕ. Tbh. of ದ್ವಿಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 378).

ದುವಡಿ duvaḍi. = ದುವಯಿ, ದುವವಿ, ದುವ್ವೆ, ದೂವಿ, ದೂವೆ 2. Tbh. of ದ್ವಿಪದಿ. N. of a metre (Čh.).

ದುವಯಿ duvayi. = ದುವಡಿ. (Čh.).

ದುವವಿ duvavi. = ದುವಯಿ. (Čh.).

ದುವ್ವಾಳಿ duvvâḷi. Rapid course, a run, a gallop (Bh. 1, 7, 2; J. 18, 7; Mhr. ಧೂಮ).

ದುವ್ವಾಳಿಸು duvvâḷisu. = ದೂವಾಳಿಸು. To make run; to cause to run or gallop (Bh. 3, 18, 14; J. 22, 7). 2, to run fast, to hasten (v. i., Bh. 3, 8, 31; 3, 19, 18); to frisk (Rśv. 6, after 11).

ದುವ್ವೆ duvvĕ. = ದುವಡಿ. (Čh.).

ದುಶ್ duś. = ದುಃ, etc.

ದುಶ್ಚರಿತ duś-čarita. Misbehaving, wicked;—misbehaviour, ill-conduct, wickedness. (Bp. 45, 9. 38; 57, 91; J. 11, 39).

ದುಶ್ಚರಿತ್ರ duś-čaritra. = ದುಶ್ಚರಿತ. (Abh. P. 15, 71).

ದುಶ್ಚರ್ಮ duś-čarma. Affected with disease of the skin: *leprous.* 2, *without prepuce.*

ದುಶ್ಚಿಹ್ನೆ duś-činhĕ. An inauspicious mark or sign; an evil omen (Mhr.; My.).

ದುಶ್ಚೇತ duś-čêta. (= ದುರ್ಮನಸ್). Disheartened, sad (Bp. 57, 10).

ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆ duś-čêshṭĕ. Naughtiness (My.).

ದುಶ್ಚ್ಯವನ duś-čyavana. Unshakable, unmovable, firm: *Indra.*

ದುಶ್ಶಕುನ duś-śakuna. (ದುಃಶಕುನ). A bad omen (My.).

ದುಶ್ಶಲೆ duś-śalĕ. = ದುಃಶಲೆ. (J. 32, 50, etc.).

ದುಶ್ಶಾಲು du-ś-śâlu. Two shawls; a double shawl (Mhr. ದುಶಾಲಾ; My.; Br.).

ದುಶ್ಶಾಸನ duś-śâsana. = ದುಃಶಾಸನ. Difficult to be governed, intractable. 2, N. of one of the sons of Dhṛitarâshṭra (Bh. 2, 14, 61; My.).

ದುಶ್ಶೀಲ duś-śîla. = ದುಃಶೀಲ. (My.).

ದುಶ್ಶ್ರಾವ duś-śrâva. = ದುಃಶ್ರಾವ. (Čpr. 5, 65).

ದುಷ್ dush. = ದುಃ, etc.

ದುಷ್ಕಣ್ಟಕ dush-kaṇṭaka. An obstacle difficult to be surmounted (J. 15, 36).

ದುಷ್ಕರ dush-kara. = ದುಃಕರ. Difficult to be done; difficult to be reached or attained; difficult, arduous; acting badly, wicked, bad; a difficult or painful act, a difficult task. See Śmd. 189. 190.

ದುಷ್ಕರ್ಮ dush-karma. An evil act, a sinful action, a crime (ವೃಜಿನ Nn. 166; Bp. 54, 20; 60, 40; My.). 2, any difficult or painful act. 3, acting badly; a man of a low caste, a čâṇḍâla (ನಿಷಾದ, ಜನಂಗಮ, ಹೊಲೆಯ Mr. 381).

ದುಷ್ಕರ್ಮಿ dush-karmi. Sinful, wicked (Bp. 22, 60; 51, 27; My.).

ದುಷ್ಕಲಿ dush-kali. The bad kaliyuga (Bp. 18, 1).

ದುಷ್ಕವಿ dush-kavi. A bad, worthless poet (My.).

ದುಷ್ಕವಿತೆ dush-kavitĕ. Bad poetry (Grj. 1, 22).

ದುಷ್ಕಾಮ dush-kâma. Wicked lust (Bp. 41, 9).

ದುಷ್ಕಾಲ dush-kâla. An evil time, on account of sin, famine, sickness, etc. (My.).

ದುಷ್ಕೀರ್ತಿ dush-kîrti. Ill fame (Râm. 6, 14, 30).

ದುಷ್ಕೃತ dush-kṛita. = ದುಃಕೃತ. Done wrongly or wickedly; *a misdeed, sin, crime* (Bp. 23, 40; 34, 18; 36, 27; etc.).

ದುಷ್ಕೃತಿ dush-kṛiti. = ದುಃಕೃತಿ. A work done wrongly, a worthless composition.

ದುಷ್ಕೃತ್ಯ dush-kṛitya. = ದುಃಕೃತ್ಯ. A misdeed, sin, crime (ಕಾಟ್ಗಿಯ್ತು Šm. 52; B. 5, 47).

ದುಷ್ಕೃತ್ರಿಮ dush-kṛitrima. = ದುಃಕೃತ್ರಿಮ. Black, wicked falsehood or deceit.

ದುಷ್ಖ dush-kha. = ದುಃಖ. (ಬಾಧೆ, ವೇದನೆ, ವ್ಯಥೆ, ಪೀಡೆ, ಆರ್ತಿ Mr. 393; ಅಘ 515).

ದುಷ್ಟ dushṭa. = ದುಟ್ಟ. Become bad or spoiled; corrupt, bad, wicked, vicious, depraved, noxious (ದುರ್ಜನ Nn. 51); having evil intentions, ill-affected (see ಅದುಷ್ಟ). 2, ಅವಲೋಕ (51). 3, sin, crime, guilt. 4, the shaḍvarga (51). 5, a serpent (ಸರ್ಪ 51). 6, a horse (ವಾಜಿ, ಕುದುರೆ 51). 7, the fluid that flows from the temples of an elephant in rut (ಗಜದಾನ, ಆನೆಯ ಮದ 51). Feminines ದುಷ್ಟೆ (see ಕಡು-; J. 5, 61), ದುಷ್ಟಳು (My.).

ದುಷ್ಟಗಜ dushṭa-gaja. *A vicious elephant*, an elephant in rut.

ದುಷ್ಟಗುಣ dushṭa-guṇa. A wicked disposition, an evil mind (My.).

ದುಷ್ಟಚತುಷ್ಟಯ dushṭa-čatushṭaya. Four desperate characters in Duryôdhana's army: Duššâsana, Karṇa, Šakuni and Saindhava (Tĕ.; My.).

ದುಷ್ಟತನ dushṭatana. = ದುಟ್ಟತನ. Badness, wickedness (My.; B. 3, 43); perversity, falsehood (ಕೆಯ್ಮೆ G.).

ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ dushṭa-nigraha. Punishment of the wicked; punisher of the wicked (Č. Bp. 47, 27; Dp. 121, 7).

ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ dushṭa-buddhi. Evil-minded. 2, N. (J. 28, 25, etc.).

ದುಷ್ಟಮೃಗ dushṭa-mṛiga. A wild beast, a beast of prey (My.).

ದುಷ್ಟಾತ್ಮ dushṭa-âtma. Of a bad nature, evil-minded, wicked (Šš.; My.; B. 5, 48).

ದುಷ್ಟುಪುಚೆಟ್ಟು dushṭupu-čĕṭṭu. (= ಅಜಶೃಂಗಿ, etc., ಕುರುಟಗೇಗಿಡ Si. 151; Tĕ. ದುಷ್ಟುಪು-ಆಕು, ದುಷ್ಟುಪು-ಚೆಟ್ಟು, the plant Odina wodier).

ದುಷ್ಠು dush-sthu. Standing badly: *ill-behaved, depraved.*

ದುಷ್ಪತ್ರ dush-patra. *A kind of perfume.*

ದುಷ್ಪುತ್ರ dush-putra. A bad son. (My.).

ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ dush-pariṇâma. = ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ. Difficult to be finished or ended; difficulty.

ದುಷ್ಪ್ರತೀತಿ dush-pratîti. = ದುಃಪ್ರತೀತಿ. Ill fame (My.).

ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣಿ dush-pradharshaṇi. Not to be assailed or meddled with (fem.); *the plant Melongena incurva* Mill.

ದುಷ್ಫಲ dush-phala. A bad fruit or result (My.).

ದುಷ್ಷಮ dush-sama. (ದುಃಷಮ). Uneven; unequ al. ದುಷ್ಷಮಂ, *improperly; unseasonably.* See Abh. P. 1, after 67.

ದುಸ್ dus. = ದುಃ, etc.

ದುಸರ du-sara. 1. Tbh. of ದ್ವಿಶರ (Šmd. 378).

ದುಸರ dusara. 2. A second; other; some be sides (My.; Mhr. ದುಸರಾ).

ದುಸರಿ dusari. — ದುಸರಿಬಳ್ಳಿ. A winding half shrubby plant, Cocculus villosus D. C. (St. & Pl.).

ದುಸ್ತರ dus-tara. Difficult to be passed or crossed over, hard to get over; impassable; invincible; difficult to be endured; poor (ಅಕಿಂಚನ, ದುರ್ಗತ, ದುರ್ವಿಧ, ದರಿದ್ರ, ಬಡವ Mr. 230; Čpr. 2, 49; Bp. 7, 16; 45, 25).

ದುಸ್ತಾಮಸ dus-tâmasa. The bad quality of darkness (Ššv. 4, 55).

ದುಸ್ತು dustu. Dress: a suit of clothes, a garment (My., Tĕ.; T. ತಿಸ್ತು). ದುಸ್ತು ಇಲ್ಲದವನ ಮನಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗದು (Prv.). See Prv. s. ದೇವಾಂಗ.

ದುಸ್ಸಂಗ dus-sanga. = ದುಃಸಂಗ. Bad inclination. 2, bad company, evil connection (My.).

ದುಸ್ಸಂಗಿ dus-sangi. (ದುಃಸಂಗಿ). A person who associates with evil companions (My.).

ದುಸ್ಸನ್ತತಿ dus-santati. (ದುಃಸನ್ತತಿ). A bad progeny or family (My.).

ದುಸ್ಸನ್ಧಾನ dus-sandhâna. = ದುಃಸನ್ಧಾನ. Difficult to be joined together or united or reconciled. 2, pimpship (My.).

ದುಸ್ಸನ್ಧಿ dus-sandhi. = ದುಃಸನ್ಧಿ. An error in grammatical sandhi (Čh. v. 40; Bp. 1, 18).

ದುಸ್ಸಹ dus-saha. = ದುಃಸಹ. Intolerable, unbearable, irresistible (J. 22, 30; My.). 2, N. of a son of Dhṛitarâshṭra.

ದುಸ್ಸಹವಾಸ dus-sahavâsa. = ದುಃಸಹವಾಸ. = ದುಸ್ಸಂಗ No. 2. (My.).

ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನ dus-svapna. = ದುಃಸ್ವಪ್ನ. (My.).

ದುಸ್ಸ್ವಭಾವ dus-svabhâva. (ದುಃಸ್ವಭಾವ). A bad disposition or nature (My.). 2, N. (J. 24, 42. 43. 64).

ದುಹ್ duh. Milking; yielding. See ಗೋ-.

ದುಹತ್ತ du-hatta. = ದೂಹತ್ತ. Tbh. of ದ್ವಿಹಸ್ತ (Šmd. 378).

ದುಹಿ duhi. Tbh. of ದ್ವಿ (T. ತುವಿ). Discordance: hatred, ill-will. ದುಹೀ ಮಾಡುವವ ಅಹೀ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದುಹಿತಾರ duhitâra. Tbh. of ದುಹಿತೃ (Šmd. 104; My. as ದುಹಿತಾರಳು).

ದುಹಿತುಃಪತಿ duhituḥ-pati. *A daughter's husband.*

ದುಹಿತೃ duhitṛi. = ದುಹಿತಾರ, ದುಹಿತೆ. The milk-maid: *a daughter.*

ದುಹಿತೆ duhitĕ. Tbh. of ದುಹಿತೃ. (My., Tĕ.; Bp. 3, 86).

ದುಹೇರ duhêra. = ದುಹೇರಿ. Doubled; double; consisting of two (Mhr. ದುಹೇರಾ, ದುಹೇರೀ). 2, = ದುರಂಗಿ (My.).

ದುಹೇರಿ duhêri. = ದುಹೇರ No. 2. (My.).

ದೂ dû. = ದು. See ದೂವಟ್ಟಿಗೆ, ದೂಹತ್ತ, ದೂಹತ್ತಿ, ದೂಹಸ್ತಿ.

ದೂಕರಿಸು dû-karisu. = ತೂಪಿಚು. ದೂಕರಿಸುವಿಕೆ (ಕೇಕರಿಕೆ, ಉಗುಳುವಿಕೆ, ನಿಷ್ಠೀವ, etc. Si. 400, *only* in Si.).

ದೂಚ dûča. N. (Nn. 3, o. rs. ಮೂಚ, ಜೂದ, ಘೂಚ).

ದೂಟಿಸು dûṭisu. To cause to hop (or bound, Râm. 3, 6, 18).

ದೂಟು dûṭu. = ದೂಣ್ಟು. (To rock, v. i., Bh. 6, 4, 26); to hop, (to bound, Râm. 3, 6, 19). — ದೂಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To rock (v. t., J. 13, 43).

ದೂಡಿ dûḍi. N. — ದೂಡಯ. -ಅಯ. (Bp. 56, 51). See ಮಾದರ-. — ದೂಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. (Bp. 56, 52. 53. 56). — ದೂಡಿದೇವ. See ಮಾದರ-. — ದೂಡಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. See ಮಾದರ-.

ದೂಡಿಗ dûḍiga. = ದೂಡಿ. See ಮಾದರ-.

ದೂಡಿಸು dûḍisu. To cause to push, etc.; to cause one's self to be pushed, etc. ದೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯ ಹೇಡಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ದೂಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನಿಗೆ ನಾಡಿನ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ದೂಡು dûḍu. To push, to thrust, to shove away or aside, to throw out of, as out of a village, a caste, etc. (My.). ಕಣ್ಡವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಾವಿಲಿ ದೂಡಿ, ಆಳಾ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದೂಣ್ಟು dûṇṭu. (Šmd. 48). = ದೂಟು. To walk on one leg, to hop, to rock (ಏಕಪಾದಗತಿ Šmd. Dh.; *cf.* ದುಣ್ಟು).

ದೂತ dûta. = ದೂದ, ದೂದವ. *A messenger, a carrier of intelligence, an envoy, an ambassador* (ಆಳ್ Nn. 66; ಪೋಗಿ ಪೇಡುವಂ Mr. 245); a go-between, a negotiator.

ದೂತಲಕ್ಷಣ dûta-lakshaṇa. The characteristic mark of a messenger. (My.).

ದೂತತನ dûtatana. = ದೂತತ್ವ. (G.).

ದೂತತ್ವ dûtatva. = ದೂತ್ಯ No. 1. (Sk.). ದೂತತ್ವ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಭೀತತ್ವ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ದೂತಿ dûti. = ದೂದವಿ, ದೂದಿ 1. *A female messenger; a confidante.* 2, *a procuress, a go-between.*

ದೂತಿಕಾಕಲ್ಪ dûtikâ-kalpa. The injunction or advice of a procuress (Čpr. 8, after 92).

ದೂತಿಕೆ dûtikĕ. ದೂತಿಕಾ. = ದೂತಿ. See ವಸನ್ತ-.

ದೂತ್ಯ dûtya. The rank or employment or office of an ambassador, the condition of an envoy. 2, *a message.*

ದೂದ dûda. Tbh. of ದೂತ. = ದೂದವ, q. v. A messenger (see Šmd. s. ಬಾರ್ 1 under ಬರ್ 1; V. 9, 106), etc.

ದೂದವ dûdava. Tbh. of ದೂತ. A go-between, a gossip (ಸೂಗ್ರೀವಂ Čt. I, 45, o. r. ದೂದ).

ದೂದವಿ dûdavi. Tbh. of ದೂತಿ. A procuress, a pimp (ದೂತಿ, ಸಂಚಾರಿಕೆ Hlâ.; ಕುಣ್ಟಣಿ Čt. I, 6; ಕುಟ್ಟನಿ II, 87; ಕುಣ್ಟಣಿ Kk. 30, o. r. ಕುಣ್ಟಿಣಿ; ಕುಣ್ಟಣಿ Šm. 75; Čpr. 8, after 83; Abh. P. 4, 11).

ದೂದಿ dûdi. 1. Tbh. of ದೂತಿ (Šmd. 338).

ದೂದಿ dûdi. 2. Tbh. of ತೂಲ or ತೂಲಿ. Cotton after being cleaned (Tĕ.; Sk. ದೂಲೀ = ತೂಲೀ). 2, the silk of the silk-cotton tree used as tinder (My.). — ದೂದಿಕಾಯಿ. The pod of the silk-cotton or bûruga tree (My.).

ದೂದಿ dûdi. 3. N. of a plant (see s. ಕ್ಷೀರಾವಿ No. 2).

ದೂಧ್ಫೇಣಿ dûd-phêṇi. Milk-balls, balls made of milk, sugar and a little flour (My.; Mhr., H., also ದೂಧ್ಪೇಡಾ).

ದೂನ dûna. Burnt, inflamed; *pained, afflicted, distressed, fatigued* (Sk. ದೂ, pain, distress).

ದೂನಿಸು dûnisu. = (ದೂಪಿಸು), ದೂರಿಸು. To suffer mental pain, to grieve, to sorrow, to grow fatigued. ದೂನಿಸಿದುದು (ಚಿನ್ತೆ Čt. II, 107).

ದೂಪ dûpa. Tbh. of ಧೂಪ (Šmd. 339; My.). ದೂಪಾ ಹಾಕಿದರೆ ಪಾಪಾ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ದೂಪದ ಕಡ್ಡಿ. A thin stick covered with frankincense (My.).

ದೂಪಿಸು dûpisu. (= ದೂನಿಸು). To grow fatigued (Bh. 8, 23, 17; J. 23, 30; My.).

ದೂಮ dûma. Tbh. of ಧೂಮ (or ಧೂಮ್ರ). N. (My.). ಕುರುಡರೂಮುಗೆ ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ದೂಮರ dûmara Tbh. of ಧೂಮ್ರ (My.); fine drizzling rain (My.).

ದೂರ dûra. = ದೂರು. *Distant, far from; remote, long* (as a journey), *a long way off;* distance, farness, remoteness, a long distance, a long way (ಗೆಣ್ಟು Čt. I, 6; Kk. 64; Šm. 50). ದೂರದ ನೀರು ದಾರಿಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ದೂರವಾದ ಊರಿಗೆ ಹಾಱಿ ಹೋದಾನೋ?—ದೂರವಿದ್ದ ಮಗನಿಗೂ ಹತ್ತರವಿದ್ದ ಹೆಣ್ಡತಿಗೂ ಸರಿ ಬಾರದು (Prvs.). ಶ್ವೇತ ಮುನಿಯಂ ದೂರದಲಿ ಕಣ್ಡು (Bp. 41, 25). See Šmd. 230.—ದೂರಂ, (K. ದೂರ), to a distance, far; at a distance. — ದೂರಕ್ಕೆ. To a distance. 2, from a distance, from afar. ದೂರಕ್ಕೆ ಬೆಟ್ಟ ನುಣ್ಣಗೆ (Prv.). — ದೂರ ದೂರ. rep. (B. 3, 46; 4, 35. 87; Bp. 47, 63; 58, 57). — ದೂರ ದೂರು. = ದೂರ ದೂರ. (B. 4, 120). — ದೂರ ಪೋಗು. = ದೂರವ್ಪೋಗು. See ತೊಱಲ್. — ದೂರ ಮಾಡಿಸು. To cause to cease to be, etc. ನೆಱೆಯವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5, 206). — ದೂರ ಮಾಡು. To remove (My.). ಅವರ ಆಪತ್ತನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ (B. 4, 88). ನನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ (4, 107). ದೂರ ಮಾಡೋಣ (ಪರಿಹಾರ G.). See B. 5, 78. 199. 205. — ದೂರವ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To go far, etc. See ಕಱ್.

ದೂರಗ dûra-ga. Going far; being far, remote; being far from. (Bp.).

ದೂರತಸ್ dûra-tas. From afar; at a distance, far. (My.).

ದೂರದರ್ಶಿ dûra-darśi. *Far seeing, wise.*

ದೂರದೃಷ್ಟಿ dûra-dṛishṭi. Far-sightedness, long-sightedness; foresight; discernment. (My.).

ದೂರಧಾವನ dûra-dhâvana. Running far. See ದಾಱಿಡು.

ದೂರಸ್ಥ dûra-stha. Standing afar off, remote; standing or being far from (Bp. 39, 13).

ದೂರಾತ್ dûrât. From a distance, from afar; far from; in a remote degree; afar.

ದೂರಾದಾಹ್ವಾನ dûrât-âhvâna. Calling from afar or to a distance. See ಊಳ್.

ದೂರಾರ್ಥ dûra-artha. *A remote or recondite object.*

ದೂರಿ dûri. An (iron) axle-tree (My.; H.; Mhr. ಧುರೀ, the shaft of a cart, plough, etc.; ಧೂರ, the pole of a cart).

ದೂರಿಸು dûrisu. = ದೂನಿಸು, q. v. ದೂರಿಪುದು (ಚಿನ್ತಿಪುದು Šs.). See Čpr. 3, 67; 8, 65; Abh. P. 10, 57; 11, 94.

ದೂರೀಕೃತ dûrî-kṛita. Made distant, removed, placed to a distance or far off, etc. (Čpr. 4, after 28; Bp. 29, 2; 37, 64; 38, 3).

ದೂರು dûru. = ದೂರ. Gen. ದೂರಿನ; Abl. ದೂರಿನ್ದ. (B. 2, 23; 3, 85. 116; 5, 126. 139. 261).

ದೂಱಿಸು dûṟisu. To cause to abuse, etc. (My.).

ದೂಱು dûṟu. 1. To bear tales; to report evil of others; to blame, to reproach, to abuse, to revile; to calumniate, to slander, to asperse (ಪೈಶುನ್ಯ Šmd. Dh.; My.; Tĕ.; T. ತೂಱು). ದೂಱಿದರು ಬಸವನ ದಣ್ಡನಾಯಕನ (Bp. 11, 4). ದೂಱಿದೆನೆ ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳಂ? (45, 18). ದೂಱಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ಆಕ್ಷಾರಿತ, ಅಭಿಶಸ್ತ Si. 365). See Bp. 36, 28; Bh. 1, 8, 10; B. 3, 13. — ದೂಱ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To abuse one another (My.).

ದೂಱು dûṟu. 2. Aspersion, blame, slander, calumny, etc. (ಗಾರಣ Šmd. II; Čpr. 6, 77; My.; T., M. ತೂಱು). ದೊರೆಯ ತನಕ ದೂಱು, ಹೊಱೆಯ ತನಕ ಓಟ (Prv.). See Prv. s. ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. — ದೂಱುಗೊಳಗಾಗು. -ಒಳಗೆ ಆಗು. To become subjected to or undergo the reproach, etc. of

others, to become an object of reproach (Bp. 9, 31). — ದೂಱುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get blamed, etc. (My.). — ದೂಱು ತರು. To bring blame upon one's self (My.). — ದೂಱು ಪೋಗು. -ಪೋಗು. To get blamed (Śâstrasâra in W. v. 1259). — ದೂಱು ಹೇೞು. To tell tales; to slander, etc. ತಪ್ಪುಟಿ ಹೋಗಿ, ಭೇರಿಗೆ ದೂಱು ಹೇೞಿದ ಹಾಗೆ.— ತಮ್ಮನ ಸಂಗಡ ತಂಗೀ ಗಣ್ಣ ದೂಱು ಹೇೞಿದರೆ ನಿನಗೇನಪ್ಪ? (Prvs.). — ದೂಱು ಹೊಱು. To put reproach upon another, to slander, etc.; to bring blame upon one's self (My.). ದೂಱು ಹೊಱೋ ಕಿನ್ತ ಮಾರಿ ಹೊಱೋದುತ್ತಮ (Prv.).

ದೂರ್ತ dûrta. Tbh. of ಧೂರ್ತ. (ಎಟ Nr.; My.).

ದೂರ್ತೆ dûrtĕ. Tbh. of ಧೂರ್ತೆ. (My.).

ದೂರ್ವಾಸ dûrvâsa. = ದುರ್ವಾಸ. (Bh. 3, 16 sum.; My.).

ದೂರ್ವೆ dûrvĕ. ದೂರ್ವಾ. *The grass Panicum dactylon* Lin. (Agrostis linearis Retz.). See ಕಱಿಕೆ.

ದೂಲ dûla. (= ತೊಲೆ). A beam of timber (Tĕ.; My.; T. ತೂಲ; Si. 77. 120. 290).

ದೂಲೆ dûlĕ. Itching; lust (Tĕ., also ದುಱಿದೆ; *cf.* ತುಱಿ 2). — ದೂಲೆಗೊಂಡೆಬಳ್ಳಿ. A climbing shrub, Tragia involucrata Lin. (St. & Pl.; Tĕ. ದೂಲಗೊಂಡಿ, cowitch, Dolichos pruriens).

ದೂವಟ್ಟಿಗೆ dû-vaṭṭigĕ. Tbh. of ದ್ವಿಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 352. 378).

ದೂವಾಳಿಸು dûvâḷisu. = ದುವ್ವಾಳಿಸು. To hasten (v. i., J. 18, 8).

ದೂವಿ dûvi. = ದುವವಿ, etc. (Čh.).

ದೂವೆ dûvĕ. 1. Tbh. of ಧೂಮ (Śmd. 364). ಪುಟ್ಟಿಯೆನ್ದು ದೂವೆಯೊಳ್ ತಱಿಲಂ ಪೂಡ್ದಿ ಕ್ರಿಯೆ (Śmd. I). — ದೂವೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A fire that emits much smoke (ಕುಕೂಲ, etc. Mr. 482).

ದೂವೆ dûvĕ. 2. = ದೂವಿ. (Čh.).

ದೂಷಕ dûshaka. Making bad, corrupting, polluting; dishonouring, disgracing; offending; blaming; he who offends, or blames; he who sullies, defiles, seduces, blames, abuses, etc. (Bp. 32, 52; 44, 34; 45, 20; 56, 22. 37).

ದೂಷಣ dûshaṇa. = ದೂಸಣೆ. Corrupting, spoiling, violating; contaminating; dishonouring; blaming, censuring, abusing, calumniating; blame; guilt, sin. See ಪಱಿ; Bp. 20, 38; J. 1, 5; 2, 60. 2, N. of a râkshasa (Râm. 3, 6, 18).

ದೂಷಣೆ dûshaṇĕ. = ದೂಷಣ. Blaming, etc. (My.). — ದೂಷಣೆ ಮಾಡು. To abuse, to blame, etc. (My., ಅವನನ್ನು-). — ದೂಷಣೆಮಾತು. Words of abuse (My.). — ದೂಷಣೆ ಹೇೞು. To tell tales, etc. (My., ಅವನ ಮೇಲೆ-). — ದೂಷಣೆ ಹೊನ್ದು. To get blamed, censured, etc. (ಪಱಿ ಪೊರ್ದು G.).

ದೂಷಿಕೆ dûshikĕ. *The secretion or rheum of the eyes.*

ದೂಷಿತ dûshita. Corrupted, spoiled; contaminated, defiled; blamed, censured, calumniated. See ದೋಷ-, ಮಲ-.

ದೂಷಿಸು dûshisu. To blame, to censure, to abuse, etc. (Čpr. 5, 127; Bp. 37, 12; 54, 52; J. 7, 11. 65; My.).

ದೂಷ್ಯ dûshya. 1. Corruptible; deserving censure, condemnable, reprehensible; contemptible, vile, bad (Śmd. 28; Kâvy. II, 2, B, 44).

ದೂಷ್ಯ dûshya. 2. = ದೂಸ 2, ದೂಸು. Cloth, or a kind of cloth; cotton, calico. 2, *a tent.*

ದೂಸ dûsa. 1. Milk. See ಆವಿ-.

ದೂಸ dûsa. 2. Tbh. of ದೂಷ್ಯ 2. See ದೂಸಿಗ; Čpr. 7, 63.

ದೂಸಣೆ dûsaṇĕ. Tbh. of ದೂಷಣ (Śmd. 335; My.).

ದೂಸರ dûsara. Tbh. of ಧೂಸರ (Śmd. 338; ನಸುಬಿಳಿದು Cm.).

ದೂಸಱ್ dûsaṟ. ದೂಸಱು. Reason, motive; cause; — one's own side, one's own point of view, one's own advantage, self-interest (ತನ್ನಯ ದೆಸೆ Čt. I, 95; II, 20; ತನ್ನ ದೆಸೆ Ss.). (ಅನುಸ್ವಾರ ವಿಸರ್ಗಂಗಳ್) ಸ್ವರಂಗಳ ಪರದೊಳ್ ಇರ್ಪ ದೂಸಱಿಂ ಸ್ವರಾಂಗಮುಮ್ ಅಪ್ಪುವು (Śmd. 21). ಆ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಯ ದೂಸಱಿಂ ಬನ್ದು (Bp. 28, 27). ನಿನ್ನೊಡನಾಡಿದ ದೂಸಱಿನ್ದೆ ಎನಗಮ್ ಈ ಸಂಕಟಂ ಬನ್ದುದು (V. 14, after 33). ದೂಸಱಿಂ (ತನ್ನ) ಭುಜವಿಜಯಪ್ರತಾಪ ತೇಜವನ್ ಇಳೆಯೊಳು ನನ್ದಿಸರ್, ಎಲೇ? (J. 18, 42). ನುಡಿವರ್ ಎನ್ತು ಇಳೆಯೊಳ್ ಆರಾದೊಡಂ ದೂಸಱಿಂ? (18, 56). See Abh. P. 3, 23; 7, after 47; 9, after 15; 9, 158; Č. Bp. 10, 28; V. 2, 34; J. 18, 53. 54.

ದೂಸಿಗ dûsa-iga. (Śmd. 233). A cloth merchant (ಸೀರೆವರದ Kk. 35; Śm. 67; Č. Bp. 47, 41; Râm. 5, 8, 51). — ದೂಸಿಗವಸರ. -ವಸರ. The shop of a cloth merchant (ಸೀರೆಯ ಪಸರ Čt. II, 59; Grj. 2, 95).

ದೂಸು dûsu. = ದೂಸ 2. Cloth (ಪಱಿ Śm. 115; T. ತೂಶು).

ದೂಹತಿ dûhati. = ದೂಹತ್ತಿ. (Râm. 6, 45, 32).

ದೂಹತ್ತ dû-hatta. = ದುಹತ್ತ. (Śmd. 378).

ದೂಹತ್ತಿ dû-hatti. = ದೂಹತಿ, ದೂಹಸ್ತಿ. A sword wielded with both hands (Bh. 6, 4, 140).

ದೂಹಸ್ತಿ dû-hasti. Tbh. of ದ್ವಿಹಸ್ತಿ. (Śmd. 352).

ದೂೞ್ dûḻ. = ದೂೞು, etc. (J. 16, 37; 17, 57; 19, 29; T. ತುಗಳ್, ತೂಶಿ, ತೂಳ್; M. ತೂಳ್, ತೂಳಿ, ಚೂಳಿ; Tĕ. ತುಮುರು, ದುಮ್ಮರ, ದೂಗರೆ, ದುವ್ವೆ; *cf.* ದುಮ್ಮು). — ದೂೞಾಟ. -ಆಟ. Playing with dust (J. 19, 51). — ದೂೞಿಡು. -ಇಡು. To throw or raise dust (J. 4, 23; 10, 8). — ದೂೞ್ಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. = ದೂೞಿಗೋಟೆ. (Č. Bp. 42, 23).

ದೂೞ dûḻa. = ದೂೞ್. (ಪಾಂಶು G.; ರೇಣು Čb.; Mhr. ಧೂಳ).

ದೂೞಿ dûḻi. (= ಧೂಳಿ). Tbh. of ಧೂಲಿ (Śmd. 339; ರಜಸ್, ಪಾಂಶು, etc. Nr.; ರೇಣು Nn. 55, o. r. ದೂೞು; J. 3, 8; 22, 36). ದೂೞಿ ದೂಪವಾದೀತೇ? ಮಾೞಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾದೀತೇ?— ದೂೞಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಚೇೞಿನ ಕಾಟ ತಪ್ಪೀತೇ?— ದೂೞಿಯಿನ್ದ ಮಾೞಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). — ದೂೞಿಕೇೞಿ. = ದೂೞಾಟ. (Rsv. 11, 77). — ದೂೞಿಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. = ಧೂಳಿಕೋಣ್ಟೆ, q. v. (J. 18, 7; Bh. 1, 7, 64). — ದೂೞಿಪಟ. = ಧೂಳಿಪಟ. — ದೂೞಿಮರ. A fence of wood over a carriage wheel to keep the dust down, a dust-board (My.).

ದೂೞಿಸು dûḻisu. To smear on (V. 42, after 21; T. ತುಳುಮ್ಬು; *cf.* ತೊೞೆ 1). **2,** to be smeared on (Râm. 1, 7, 13).

ದೂೞು dûḻu. = ದೂೞ್, ದೂೞ. (Tbh. of ಧೂಲಿ). Dust; powder; pollen (My.; ರಜ Nn. 69. 111; ರೇಣು 90; ರೇಣು, ಪರಾಗ 113; ರಜಸ್ Si. 409). ಹೂವಿನ ದೂೞು (ಪರಾಗ, ಸುಮನೋರಜ Nr.). ಹುವ್ವಿನೊಳಗಿರುವ ದೂೞು (ಪರಾಗ, etc., ಅಲರ ಪುಡಿ Si. 124). ಗಾಳಿಯಿನ್ದ ದೂೞು ಹಾೞಿದರೆ ಕೋೞೀ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬೀತೇ?— ದೂೞಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವ ಮೂಗಿನಿನ್ದ ಕಡೆ (Prvs.). See ಕೆನ್-. — ದೂೞಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. A letter which a school-boy draws upon the sand-board, etc. in learning to write (My.; Mhr. ಧುಳಾಕ್ಷರ). — ದೂೞಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 47, 35). — ದೂೞುಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To fly about like dust (Râm. 6, 10, 26). — ದೂೞುಮಱೆ. A fence of wood or iron protecting a chariot from collisions, etc. (ರಥಗುಪ್ತಿ, ವರೂಥ Nr.). — ದೂೞುವಡೆ. -ಪಡೆ. To be reduced to powder. ದೂೞುವಡೆದುದು (ಗುಣ್ಡಿತ, ರೂಷಿತ Nr.).

ದೃಕ್ dṛik. = ದೃಕ್ಕು, (ದೃಗ್), ದೃಗು, ದೃಶ್ q. v. (ಕಣ್ಣು Nn. 131).

ದೃಕ್ಕು drikku. Tbh. of ದೃಕ್. (ಕಣ್ಣು Kk. 63; My.).

ದೃಕ್ಪ್ರಭೆ drik-prabhĕ. Lustre of the eye (Čpr. 6, 70).

ದೃಕ್ಶ್ರುತಿ drik-śruti. Hearing with the eyes: *a snake.*

ದೃಕ್ಷ driksha. = ದೃತ. See ಸ-.

ದೃಕ್ಸಿದ್ಧಾನ್ತ drik-siddhânta. The science of astronomical observation (My.).

ದೃಗಮ್ಬು drik-ambu. Tears (Čpr. 3, 53).

ದೃಗು drigu. Tbh. of ದೃಕ್. (Bp. 40, 7; J. 16, 4).

ದೃಗುಜಲ drigu-jala. Eye-water: tears (Bp. 18, 53; Sk. ದೃಗ್ಜಲ).

ದೃಗುಮಧ್ಯ drigu-madhya. The pupil of the eye (ತಾರ, ಕಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯ Nn. 40).

ದೃಗುಶಿಖಿ drigu-śikhi. Fire of the eye (Bp. 17, 19).

ದೃಗ್ಗಣಿತ driś-gaṇita. Calculations founded on observations on the heavenly bodies (My.).

ದೃಗ್ಘಸನ drig-g-hasana. Laughter or a smile of the eye (Bp. 38, 1).

ದೃಗ್ದೃಶ್ಯ drik-driśya. Visible unto the eye (Abhâ. 3, 18).

ದೃಗ್ರುಜ್ drik-ruj. *Disease of the eye.*

ದೃಢ driḍha. = ದಿಡ, ದುಡ. *Fixed, fastened; firm, hard, strong, solid, massive; compact;* not giving way; tenacious. 2, *confirmed, established; certain; reliable.* 3, *strong, powerful; able.* 4, truth; strength (ಸತ್ವ Nn. 112). 5, *much, excessive,* severe, mighty, important. — ದೃಢಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become firm (My.; B. 5, 207).

ದೃಢಚಿತ್ತ driḍha-čitta. Having a firm mind, firm of resolve or purpose (ಸಂಶಿತ, ಸುನಿಶ್ಚಿತ Mr. 252; see ದೃಢಬ್ರತ); a firm, or strong, will.

ದೃಢದಂಶಕ driḍha-damśaka. A shark. (R.).

ದೃಢಪೀಡನ driḍha-pîḍana. Pressing firmly. See ಅವುಂಕು.

ದೃಢಬುದ್ಧಿ driḍha-buddhi. A firm, or strong, mind (My.). ದೃಢಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವ ಕಡುಮೂರ್ಖ (Prv.).

ದೃಢಬ್ರತ driḍha-brata. ದೃಢವ್ರತ. Having firm vows: strictly observing religious vows or obligations; having a firm resolution; firm, persistent, persevering (ಸಂಶಿತ, ಸುನಿಶ್ಚಿತ Hlâ.).

ದೃಢಮನಸ್ಸು driḍha-manassu. A firm, or strong, mind (My.).

ದೃಢಮುಷ್ಟಿ driḍha-mushṭi. A strong fist; having a firmly closed or hard fist; one whose hand is difficult to be opened; one who does not open his hand, miserly, niggardly. (R.).

ದೃಢಸನ್ಧಾನ driḍha-sandhâna. Uniting or joining firmly. See ಮುಡು.

ದೃಢಸನ್ಧಿ driḍha-sandhi. *Firmly united; strong-knit.*

ದೃಢಾಂಗ driḍha-anga. Firm-bodied, stalwart (My.; also ದೃಢಾಂಗಿ).

ದೃಢಾಯತಿಕೆ driḍha-âyatikĕ. Excessive grandeur (Bh. 1, 7, 2).

ದೃಢಾಯ್ಲ driḍha-âyla. A strong, powerful man (Bh. 2, 2, 108).

ದೃಢೀಕರಣ driḍhî-karaṇa. Making strong or firm; fixing firmly; corroboration, confirmation. See ಬಲಿ.

ದೃಢೀಕೃತ driḍhî-krita. Made fast, firm or strong (Čpr. 2, 85; 4, after 28).

ದೃಣಿ driṇi. Tbh. of ದ್ರುಣಿ. (ಕಿವಿ ಹೊಗುವ ಹಾವು Si. 485).

ದೃತ drita. Burst asunder. 2, afraid, frightened.

ದೃತಿ driti. = ತಿತ್ತಿ, ತಿದಿ. *A leather bag for holding liquids.* 2, *a pair of bellows, a bellows* (ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಕ, ತಿದಿ Mr. 453). 3, = ದ್ರಾವಕ No. 2 (My.; see ಲೋಹ-).

ದೃಪದ dripada. Tbh. of ದ್ರುಪದ. (G.; My.).

ದೃಪದನನ್ದನೆ dripada-nandanĕ. Draupadî (J. 11, 35).

ದೃಬ್ಧ dribdha. 1. *Strung, tied, connected.*

ದೃಬ್ಧ dribdha. 2. Afraid, frightened.

ದೃಶ್ driś. = ದೃಕ್, ದೃಕ್ಕು, ದೃಗು. Seeing, viewing; seeing with the mind, discerning. 2, *a person who sees or knows.* 3, *knowledge.* 4, *the eye.* 5, looking like. See ಸ-.

ದೃಶ driśa. Seeing; looking. See ಸ-.

ದೃಶ್ಯ driśya. To be seen, visible; to be looked at; pleasing, beautiful. See ದೃಗ್-. — ದೃಶ್ಯ ಮಾಡು. To make visible, to show (My.).

ದೃಶ್ಯಾದೃಶ್ಯ driśya-adriśya. Visible and invisible. (My.).

ದೃಷದ್ drishad. ದೃಷತ್. *A stone* (ವಿಸ್ತರ, ಕಲ್ಲು Nn. 140).

ದೃಷದ drishada. = ದೃಷದ್.

ದೃಷದಾಶನ drishada-aśana. Stone-eating: a dove (ಪಾರಿವ Mr. 174; *cf.* ಕಲ್ಲುಣಿಸು).

ದೃಷ್ಟ drishṭa. Seen, beheld, observed; visible, apparent; appearing, manifested; learned, known; experienced, endured; determined, decided. See Bp. 39, 61; 48, 33; ವಾಗ್-. 2, *an obvious danger or calamity.* 3, ಮುಚ್ಚ q. v. (Mr. 358, one MS., ಮುತ್ತ).

ದೃಷ್ಟತ್ವ drishṭatva. The state of having been looked at or examined. (Čpr. 7, after 87).

ದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯಯ drishṭa-pratyaya. Having confidence manifested. See Bp. 34, 19; 39, 65. 66; 50, 50; 51, 52; 52, 32; 58, 13.

ದೃಷ್ಟರಜಸ್ drishṭa-rajas. *A girl arrived at puberty.*

ದೃಷ್ಟಾನ್ತ drishṭa-anta. = ದಿಷ್ಟಾನ್ತ 2. The end or aim of what is seen, or of what is in view: *an example, an illustration.* 2, *a śâstra; science.* 3, death, dying. See Kâvy. III, 3, B, 61. 99 seq.; Bp. 51, 56.

ದೃಷ್ಟಿ drishṭi. = ದಿಟ್ಟಿ, ದಿಷ್ಟಿ 2. Seeing, viewing. 2, the faculty of seeing, *sight.* 3, *the sight of the eye, look.* 4, *the eye* (ಕಣ್ Čt. II, 100). 5, *intellect, wisdom, knowledge.* 6, consideration, regard. 7, aspect of the stars. See Mr. s. ಕೋಪು; Kâvy. III, 3, B, 103; B. 5, 283. 8, N. of a minister (Râm. 1, 16, 12). — ದೃಷ್ಟಿ ಇಡು. To look at, to inspect, to look after; to aim at (My.). ಕೆಲವರು ಆಳುಗಳ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 293). — ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಡು. To pay attention to, etc. ಸಮ್ಬಳದ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಕೊಡದೆ (B. 5, 295). — ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳು. To come in sight, to appear (B. 4, 67; 5, 184; My.). — ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹರಿ. = ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳು. (B. 4, 65; My.).

ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರ drishṭi-gôčara. The range or compass of the sight. 2, within the range of sight, in sight, visible, observable, appearing (My.; B. 4, 129. 171; Bp. 53, 15).

ದೃಷ್ಟಿದೋಷ drishṭi-dôsha. A blast from an evil eye (ಕಣ್ಣೆಂಜಲ್ Kk. 54; Šm. 63; My.).

ದೃಷ್ಟಿವಿಕ್ಷೇಪ drishṭi-vikshêpa. Casting the eye obliquely: *an oblique look, a side glance, leer.*

ದೃಷ್ಟಿವಿಷ dṛishṭi-visha. = ದಿಟ್ಟಿಬಿಸ, ದಿಟ್ಟಿವಿಸ. Having poison in the eyes: a snake. 2, an evil eye.

ದೃಷ್ಟಿಸು dṛishṭisu. = ದಿಟ್ಟಿಸು. To see, to look at, etc. (Bp. 3, 70; 53, 70; 60, 14; My.).

ದೆ dĕ. = ದ 2, etc. See Šmd. 131. 132.

ದೆಕಾರ dĕ-kâra. The syllable ದೆ (see Šmd. 54).

ದೆಖ್ಖಾ dĕkhkhâ. (Mhr. ದೇಖಾವ, seeing; sight, view, prospect). — ದೆಖ್ಖಾದೆಖ್ಖಿ. (Šmd. 23, o. r. ದಖ್ಖಾದಖ್ಖಿ). Emulation, vieing with (Grj. 6, after 75; Bh. 8, 21, 23; Mhr. ದೇಖೋದೇಖೀ).

ದೆಖ್ಖಾಣ dĕkhkhâṇa. (Šmd. 23). (= ದೆಖ್ಖಾಳ).

ದೆಖ್ಖಾಯೆ dĕkhkhâyĕ. Showiness, pompousness (Bh. 7, 18, 27; Mhr. ದೇಖಾವು, showy, gaudy).

ದೆಖ್ಖಾಳ dĕkhkhâḷa. (= ದೆಖ್ಖಾಣ). Greatness, grandeur, pomp (ಪೆಚ್ಚುಗೆ Bhn. 65; Grj. 2, after 106; Râm. 4, 3, 12; Bh. 1, 10, 9; Mhr. ದೇಖಣಾ, sightly, comely; ದೇಖಣಾವು, showy, gaudy).

ದೆಖ್ಖಾಳತನ dĕkhkhâḷatana. = ದೆಖ್ಖಾಳ. (Bh. 7, 6, 37).

ದೆಗ್ dĕg. — ದೆಗ್ಗಿರಳೆ. -ಇರಳೆ (*i. e.* ಹಿರಳೆ). A large hiraḷĕ (My.).

ದೆಂಗು dĕṅgu. Sexual union (Tĕ.; My.).

ದೆಬ್ಬೆ dĕbbĕ. = ದಬ್ಬೆ, etc. (My.).

ದೆಬ್ಬೆ dĕbbĕ. = ದಬ್ಬೆ 1. (My.; Tĕ.). ದೆಬ್ಬೇ ಕೊಟ್ಟು, ಬೊಬ್ಬೇ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ದೆವಸ dĕvasa. Tbh. of ದಿವಸ (Šmd. 357; ಪಗಲ್, ದಿವಸ Šm. 18; Čpr. 2, after 21; 3, after 28).

ದೆವ್ವ dĕvva. = (ತ್ಯೆಯ), ದೆವ್ವು, ದೈಯ. Tbh. of ದೈವ. A demon, an evil spirit (My.; Mhr. ದೇವ, a demon; Tĕ. ದಯ್ಯ, ದೇಯ). — ದೆವ್ವಚೇಷ್ಟೆ. The grimaces of one who is possessed (My.). — ದೆವ್ವತಿಣ್ಡಿ. A glutton (My.). — ದೆವ್ವದುಮ್ಬೆ. A herb with scarlet flowers, Leonotis nenetaefolia Br. (Z.; My.). — ದೆವ್ವ ಬಡಿ. A demon to strike (or to possess) a person so that he is not likely to survive; a demon to kill (My.). — ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು. To dispossess by mantras, to exorcise (My.). — ದೆವ್ವಸೋಕು. The touch of an evil spirit (My.). — ದೆವ್ವ ಹಿಡಿ. A demon to possess a person (but first not to kill him, My.). ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವಗೆ ದೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು? (Prv.).

ದೆವ್ವು dĕvvu. = ದೆವ್ವ. (S. Mhr.).

ದೆಸಿ dĕsi. (or most probably) **ದೇಸಿ.** = ದೇಸಿ. Beauty, fitness, niceness, comeliness, finish, etc. (ಗಾಡಿ, ಸಿಬಿತೆ, ಸೊಬಗು Šs.; ಸಿಬಿತೆ, ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; *cf.* the terms s. ಕೆಯ್ 4, ಚನ್ 2).

ದೆಸೆ dĕsĕ. 1. Tbh. of ದಶೆ. (My.; Tĕ.; B. 5, 6). ದೆಸೆಯಿಲ್ಲದವ ಮುಸಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). See ದುರ್ದೆಸೆ.

ದೆಸೆ dĕsĕ. 2. = ದಸೆ 2. Tbh. of ದಿಶೆ (Šmd. 357; ದಿಶ್ Hlâ.; ದಿಕ್ಕು Nn. 162, Mr. 57; ದಿಕ್ಕು, ಗೋಣ್ಟು, ದಿಶೆ Kk. 16, Šm. 13; My.; Tĕ.). ದೆಸೆಗಳಿರ! (Šmd. 153). ಪಡುವ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ (Šm. 13). ದೆಸೆಗಳೊಡೆಯರು (Bp. 2, 14). ಅವ ದೆಸೆಗಯ್ದಿದರವರು? (50, 6). ಅವನ ದೆಸೆಯಿಂದ (on account of him) ಬಹಳ ಚಿನ್ತೆ ಮಾಡುವರು (B. 4, 142; My.). See Si. 68. 193. 202. 267. 316. 337. 397. 410; Prv. s. ಶಾನಭೋಗ. — ದೆಸೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ದೆಸೆಗೆಡು. (Abh. P. 9, 63; 15, 78; Grj. 6, 50). — ದೆಸೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To cause to lose the direction, etc. (J. 16, 37. 45). — ದೆಸೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. ದೆಸೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ದಿಕ್ಕುಗೆಡು. Direction, refuge, etc. to be destroyed or lost (Bp. 21, 16). ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವಂ (ನಷ್ಟ, ಗೃಹೀತದೃಶ್, etc. Hlâ.; ದಿಗ್ಭ್ರಯ q. v., ಧ್ರುತ, ನಷ್ಟ, ವಿನಾಶನ, ಗೃಹೀತ Mr. 300). — ದೆಸೆಗೆಳದಿ. -ಕೆಳದಿ. = ದೆಸೆವೆಣ್. (Čpr. 2, 89). — ದೆಸೆ ದಿಕ್ಕು. rep. (Bp. 32, 62). — ದೆಸೆದೀವು. -ತೀವು. To fill the quarters of the compass (Rŝv. 11, 19). — ದೆಸೆ ದೆಸೆ. rep. (Bp. 3, 33; 12, 37. 48; 28, 6; 32, 27; 56, 34; J. 16, 41; 18, 40). — ದೆಸೆಬಲಿ. = ದೆಸೆವಲಿ. Tbh. of ದಿಶಾಬಲಿ (Šmd. 376). — ದೆಸೆ ಬಿದ್ದಂ. A man who is ordered (to do something, Abh. P. 4, 28). — ದೆಸೆವಲಿ. -ಬಲಿ. = ದಿಗ್ಬಲಿ q. v., ದೆಸೆಬಲಿ. (Abh. P 11, 5). — ದೆಸೆವಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. To offer a dĕsĕvali (Abh. P. 13, 96; 14, 62). — ದೆಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A point of the compass considered as a woman (Čpr. 8, 4; Abh. P. 10, 156; Rŝv. 5, 32).

ದಸೆಗಾಱ dĕsĕ-gâṟa. A fortunate man (My.).

ದೇ dê. 1. Tbh. of ದೇವ. (T.). See ದೇಗುಲ, ದೇಸಿಂಗ.

ದೇ dê. 2. Tbh. of ದೇಶ. See ದೇಸಾಕೆ.

ದೇಖೀಲು dêkhîlu. Of or belonging to, together with (My.; Br., H.).

ದೇಗಲ dêgala. = ದೇಗುಲ. (Bp. 4, 57; 9, 6; 14, 6; 16, 15; 26, 38; 43, 45; 49, 11. 12; 56, 38; My.).

ದೇಗುಲ dêgula. Tbh. of ದೇವಕುಲ (Šmd. 382). A temple (ಆಯತ Hlâ.; My.; Mhr. ದೇಊಳ; J. 17, 40; B. 3, 80). ಪಡುವ ದೇಗುಲದೆಡೆಯಾವುದು? (Šmd. 125).

ದೇಗುಲಿಗ dêgula-iga. (Šmd. 233). An attendant on an idol. *Cf.* ದೇವಲ, ದೇವಲಕ.

ದೇಟು dêṭu. = ದೇಣ್ಟು. A stem (ಕಲಮ್ಬ, ಕಾವು, ತುಮ್ಬು, ವೃನ್ತ G.; Mhr. ದೇಟ, ದೇಣ್ಟ).

ದೇಡ dêḍa. = ದೀಡ. (My.).

ದೇಣ dêṇa. ದೇಣಾ, ದೇಣೆ (in ಲೇಣಾ-). Money due, a debt (My.; H.; Mhr. ದೇಣೇಂ); a thing to be given (Mhr.). — ದೇಣಾಲೇಣ. Paying and receiving, lending and borrowing, mercantile transactions (My.; Mhr. ದೇಣೇಂಘೇಣೇಂ).

ದೇಣೆ dêṇĕ. = ದೇಣ. (My.).

ದೇಣೆದಾರ dêṇĕ-dâra. A debtor (My.; H.).

ದೇಣ್ಟು dêṇṭu. = ದೇಟು. (B. 4, 54. 70; ಕಡಮ್ಬು, ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ G.).

ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ dêdîpyamâna. Brilliant, splendid (Čpr. 2, 46; 3, after 97; 4, after 75).

ದೇಮಿ dêmi. = ದ್ಯಾಮಿ. Tbh. of ದೇವಿ 1. — ದೇಮವ್ವ. -ಅವ್ವ. Durgâ (C.).

ದೇಯ dêya. To be given or presented, etc.; a gift, an oblation. See ಆ-, ಪಥಿ-.

ದೇವ dêva. = ದೇ 1, ದ್ಯಾವ. (Shining, being bright); divine, celestial; a deity, a god. 2, *a king, a prince.* 3, *a title of honour added to names;* his majesty, his honour. ದೇವರ್, your honour (Čpr. 5, after 135). 4, Indra; Šiva. 5, sign for a long syllable (Ch.). 6, a certain metrical foot (Ch.). 7, a fool, a dolt. Pl. ದೇವರ್, ದೇವರು (Bp. 60, 29); ದೇವರ್ಕಳ್ (Hlâ. I, 115); ದೇವಗಳ್ (Bp. 31, 25; 32, 10; 33, 19; 36, 9; 37, 61). — The plural honorific is used also with regard to men, but especially with regard to a deity or an idol, the verb appearing in the singular (B. 4, 144. 178; 5, 132; My.), or in the neuter (My.). ದೇವರೊಳ್ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾಪ್ತಂ (Šmd. 163). ದೇವರ ಗಣ್ಟು ಹೋದರೆ ಪೂಜಾರೀ ಸಣ್ಣ ಹೋಯಿತು. — ದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಕೆಯ್, ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್! — ದೇವರ ಮುನೆ ಕಾಯಿ, ಜವಳೀ ಮುನೆ ಹಣ. — ದೇವರನ್ನು

ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಹಬಿದು ಬಿತ್ತು.— ದೇವರ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಕಂಚಿನ ಬೆಲೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.— ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡ (Prvs.). ಆ ದೇವ ಈ ದೇವ ಮಾದೇವನೆನ ಬೇಡ; ಆ ದೇವರ ದೇವ ಭುವನಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಾದವನೆ ದೇವ (Sp.). — ದೇವಗಣಿಗಿಲು. -ಕಣಿಗಿಲು. A white sort of oleander (My.). — ದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 54, 71). See ಅಂಕ-, ಅಯ್ಗ-, ಕೇತಿ-, ಡೋಹರ ತಕ್ಕ-, ಪರಿಣಾಮಿ-, ಬಂಕಿ-, ಬಲಹರಿ-, ಬೊಮ್ಮ-, ಭೋಗಿ-, ಮೌಳಿ-, ರುದ್ರ-, ಲಕ್ಕಿ-, ಸುಂಕಿ-. — ದೇವರ ದಾಸಿ. N. (Bp. 9, 38; 51, 36. 42. 62; 58, 4). — ದೇವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 58, 2. 11). — ದೇವರು ದಿಣ್ಣರು. dupl. (My.).

ದೇವಕಣಿಶ dêva-kaṇiśa. N. of a plant (ಪಚ್ಚೆ Mr. 132).

ದೇವಕಾಂಚನ dêva-kâñčana. The tree Bauhinia purpurea. (R.).

ದೇವಕಾರ್ಯ dêva-kârya. Worship of the household gods (My.); any act of worship; any religious rite (Bp. 44, 72).

ದೇವಕಿ dêvaki. *Dêvakî, the wife of Vasudêva and mother of Krishṇa* (Mr. 20; J. 6, 44. 48).

ದೇವಕೀತನಯ dêvakî-tanaya. Krishṇa (ಬಾಲಕ Mr. 525).

ದೇವಕೀನನ್ದನ dêvakî-nandana. *Krishṇa.*

ದೇವಕುಲ dêva-kula. = ದೇಗಲ, ದೇಗುಲ. A Vidyâdhara (ಬಿಜ್ಜೋದರ Kk. 10 *b*). 2, an Apsaras (ಅಚ್ಚರ 10 *b*). 3, a temple.

ದೇವಕುಸುಮ dêva-kusuma. *Cloves* (ತ್ರಿಸನ್ಧಿ Mr. 132; ಲವಂಗ, ಲವಿ, ತೀಬು 143).

ದೇವಖಾತ dêva-khâta. Dug by the gods: *hollow by nature.* 2, *a natural pond.*

ದೇವಖಾತಕ dêva-khâtaka. *A natural pond.*

ದೇವಗಂಗೆ dêva-gaṅgĕ. The celestial Ganges (My.).

ದೇವಗಣ dêva-gaṇa. A troop or class of gods. 2, a class of nakshatras (My.).

ದೇವಗಣನಾಥ dêvagaṇa-nâtha. Indra. 2, a N. (Bp. 9, 42).

ದೇವಗತಿ dêva-gati. The state of the gods; svarga (Abh. P. 6, after 35; 16, after 39).

ದೇವಗೇಹ dêva-gêha. A temple (ಕೇದಾರ, o. r. ಶಿವಾಲಯ Nn. 38).

ದೇವಗ್ರಾಮ dêva-grâma. = ದೇವಪುರ No. 1. (J. 18, 64).

ದೇವಚಿಕಿತ್ಸಕ dêva-čikitsaka. A physician of the gods. ದೇವಚಿಕಿತ್ಸಕಂಗಳ್, *the two Aśvins.*

ದೇವಚ್ಛನ್ದ dêva-č-čhanda. *A necklace of pearls consisting of a hundred strings* (ನೂಱು ಸರಮುತ್ತು Mr. 338).

ದೇವಜಗ್ಧಕ dêva-jagdhaka. *A kind of fragrant grass* (= ಕತೃಣ).

ದೇವಡಿ dêvaḍi. = ದೇಹಲಿ. A porch or vestibule; the threshold; a raised terrace in front of the door (Mhr. ದೇವಡೀ, ದೇಹುಡೀ; ಪ್ರಘಣ G.; Br.); a house (My.).

ದೇವಡಿಗ dêva-aḍiga. (Śmd. 239). An attendant upon an idol.

ದೇವತನ dêvatana. = ದೇವತ್ವ. (J. 6, 54).

ದೇವತರು dêva-taru. The divine tree: the holy fig tree. 2, *a celestial tree; the tree of plenty,* a general name for the five trees mandâra, pârijâtaka, santâna, kalpavṛiksha and haričandana.

ದೇವತಾಂಶ dêvatâ-aṁśa. A part of the deity; divine (B. 4, 167; My.).

ದೇವತಾಉತ್ತಾರ dêvatâ-uttâra. = ದೇವದಾಯ. (My.).

ದೇವತಾಕಾರ್ಯ dêvatâ-kârya. = ದೇವಕಾರ್ಯ. (My.).

ದೇವತಾಡ dêva-tâḍa. = ದೇವತಾಲ, ದೇವತಾಳ, ದೇವತಾಳೆ, ದೇವದಾಳಿ. *A kind of grass, Lipeocercis serrata* Trin. (= ಖಡೆ, ಗರಿ, ಜೀಮೂತ). 2, the climbing herb Luffa acutangula Roxb. or L. foetida Cav.

ದೇವತಾಮೂಢ dêvatâ-mûḍhe. Folly with regard to deities (Śâstrasâra in W. v. 1259).

ದೇವತಾಯನ dêvatâ-âyana. *A temple.*

ದೇವತಾರ್ಚನೆ dêvatâ-arčanĕ. Worship of the gods (Bp. 24, 28). See Nr. s. ಕಪ್ಪಡಿಗ.

ದೇವತಾಲ dêva-tâla. = ದೇವತಾಡ. (See Nr. s. ದೇವದಾಳಿ).

ದೇವತಾವಿನಿಯೋಗ dêvatâ-viniyôga. Application (of money, land, etc.) to the benefit of idols (My.).

ದೇವತಾಳೆ dêva-tâḷĕ. = ದೇವತಾಲ. (ದೇವತಾಡ, ಜೀಮೂತ, etc. Si. 138).

ದೇವತೆ dêvatĕ. ದೇವತಾ. The state or nature of a deity, divine dignity or power, divinity. 2, *a deity, a god* (Bp. 23, 17).

ದೇವತ್ವ dêvatva. = ದೇವತೆ No. 1. (My.).

ದೇವದಣ್ಡಿ dêva-daṇḍi. — ದೇವದಣ್ಡಿಯ ಕಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10).

ದೇವದತ್ತ dêva-datta. God-given. 2, N. of the conch-shell of Arjuna (J. 13, 2. 8). 3, one of the vital airs, that which is exhaled in yawning (Sk.; ಮೇಲು ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವುದು Mr. 52). 4, (when used in grammatical examples =) any one, a certain man, etc. 5, N. (B. 3, 33; My.).

ದೇವದನ್ತಿ dêva-danti. A shrubby creeper, the Indian jalap, Ipomœa turpethum R. Br. (St. & Pl.).

ದೇವದಾಯ dêva-dâya. Lands allotted free of rent for the support of pagodas (Br.; My.).

ದೇವದಾರ dêva-dâra. Tbh of ದೇವದಾರು. (G. 263. 386; My.).

ದೇವದಾರು dêva-dâru. *A species of pine, Pinus deodora* Roxb. 2, the red cedar, Erythroxylon monogynum Roxb. (St. & Pl.). See ಜೊಪ್ಪಟೆ.

ದೇವದಾಸ dêva-dâsa. A servant of a god or of the gods; N. (My.).

ದೇವದಾಸಿ dêva-dâsi. A courtezan, especially one employed as a dancer, etc. in a temple (My.).

ದೇವದಾಳಿ dêva-tâḷi. A kind of tree. ದೇವದಾಳೀ ವೃಕ್ಷ (ವೇಣಿ, ಗರಾಗರಿ, ದೇವತಾಳ, etc.), ದೇವದಾಳೀ ಕಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ (Si. 138). 2, = ದೇವತಾಡ (ದೇವತಾಲ, ಜೀಮೂತ, etc. Nr.; ತಾಡಕ Mr. 133). 3, a kind of cucurbitaceous plant (Sk.).

ದೇವದುನ್ದುಭಿ dêva-dundubhi. A divine or celestial drum. (J. 31, 74; 33, 45).

ದೇವದೂತ dêva-dûta. A messenger of the gods, an angel. (My.).

ದೇವದೇವ dêva-dêva. The god of the gods; the chief of the gods: Śiva (Bp. 1, 60; 38, 72; 44 sum.; 44, 6; 58, 47; J. 15, 23).

ದೇವದೇವೇಶ dêvadêva-îśa. The lord among the chiefs of the gods: Śiva (Bp. 60, 7).

ದೇವದ್ರ್ಯಕ್ dêva-dryak. ದೇವದ್ರ್ಯಂಚ್. Turned towards the gods: *adoring the gods.*

ದೇವನ dêvana. 1. Going, motion. 2, emulation, desire to excel or overcome. 3, affair, business, profession. 4, *sport, play.* 5, *a die, dice for gambling.* 6, gaming, gambling. See ಗಮಿಸುವಿಕೆ and ವ್ಯವಹರಿಸುವಿಕೆ.

ದೇವನ dêvana. 2. Lamentation, wailing, grief, sorrow. See ಪರಿ.

ದೇವನಗರಿ dêva-nagari. = ದೇವಪುರ 1. (J. 19, 55).

ದೇವನಗರೀಶ dêvanagari-îša N. of an idol of Krishna (J. 32, 57).

ದೇವನದಿ dêva-nadi. The Ganges (Mr. 413).

ದೇವನಾಗರಿ dêva-nâgari. The divine city writing: the character in which Samskrita is usually written. (My.).

ದೇವನಾಮ್ಪಟ್ಣ dêvanâm-patna. The fort of St. David's on the Coromandel coast (My.).

ದೇವನಾಳ dêva-nâla. ದೇವನಾಲ. = ದೇವನಾಲಿ. A kind of reed, Arundo bengalensis (ನಡ, ಧಮನ, ಪೋಟಗಲ Nr.; Si. 163). ದೇವನಾಳಂ ಪಿರಿದಾಗಿರ್ಪ ಭೂಮಿ (ನಡ್ವತ್, ನಡ್ವಲ Nr.). (Mhr. ದೇವನಳ, the reed Arundo tibialis).

ದೇವಪತ್ರ dêva-patra. N. of a plant (ಗಾನ್ಧಾರಿ, ಪಂಚಪತ್ರೆ, etc. Mr. 132, o. r. ಮುಂಡಪತ್ರೆ).

ದೇವಪುರ dêva-pura. N. of a place in Mysore (J. 1, 1; now ದೇವನೂರು). 2, the residence of Indra.

ದೇವಪೂಜೆ dêva-pûjĕ. Worship of the gods or of an idol (ಅರ್ಚುಗ Čt. I, 24).

ದೇವಪ್ರಯಾಗ dêva-prayâga. N. of a sacred bathing place. (R.).

ದೇವಭೂಮಿ dêva-bhûmi. The Gaṅgâ of the sky (Sk.). 2, heaven (My.); holy ground, places where are sacred rivers, mighty idols, etc. (Mhr.). *Cf.* ಭೋಗಭೂಮಿ.

ದೇವಭೂಮಿಜ dêvabhûmi-ja. An ârya (ಭೂತ, ಆರ್ಯ Nn. 78).

ದೇವಭೂಯ dêva-bhûya. *Identification with a deity,* inferior deification.

ದೇವಮಣಿ dêva-mani. A divine jewel; the šrîvatsa mark. 2, a twist of hair (like the šrîvatsa) on a horse's neck (ಕುದುರೆಯ ನಡುಗೊರಲ ಸುಟಿ Mr. 281; see ಶ್ರೀವತ್ಸಕ).

ದೇವಮನ್ದಿರ dêva-mandira. = ದೇವಾಲಯ. (My.).

ದೇವಮಾತೃಕ dêva-mâtrika. *Fostered or watered by Indra or by rain,* as corn, land, etc.

ದೇವಮಾದಳ dêva-mâdala. A large kind of citron (My.).

ದೇವಮಾನ್ಯ dêva-mânya. = ದೇವದಾಯ. (My.).

ದೇವಮಾನುಷ dêva-mânusha. = ದೇವವಾನಸ. A divine man; a simple, harmless fellow.

ದೇವಮಾರ್ಗ dêva-mârga. The way of the gods; the sky, the ether (My.). 2, the anus or penis.

ದೇವಯಜ್ಞ dêva-yajña. A sacrifice to the superior gods by oblations to fire. 2, the hôma sacrifice. (My.).

ದೇವಯಾನ dêva-yâna. The car or vehicle of a god. (My.).

ದೇವಯಾನಿ dêva-yâni. N. of the wife of Yayâti. (Bhâgavata 9, 20, 25. 27).

ದೇವಯುಗ dêva-yuga. *An age or period of the gods comprising the four ages of mankind.*

ದೇವಯೋನಿ dêva-yôni. *A being of divine origin,* viz. a kinnara, gandharva, apsara, vidyâdhara, nišâčara, pišâča, guhyaka, siddha, nabhaščara, yaksha and bhûta (Mr. 56; ಭೂತ 494).

ದೇವರ dêvara. = ದೇವೃ. *A husband's brother,* especially his younger brother.

ದೇವರಥ dêva-ratha. *A car for carrying the images of the gods in a procession;* the car or vehicle of a deity (ಪುಷ್ಪಕ, ಸುರರ ರಥ Mr. 285).

ದೇವರಮ್ಯ dêva-ramya. N. of a vritta (Ch.).

ದೇವರಾಜ dêva-râja. A divine ruler; king of the gods: Indra. 2, N. (My.).

ದೇವರಾಜೇನ್ದ್ರ dêvarâja-indra. The chief of divine rulers. 2, N. (Râghĕ. 1, 42).

ದೇವರ್ಷಿ dêva-rishi. A rishi or saint of the celestial class, as Nârada, Atri, etc. (My.). See ಅಮರಮುನಿ, ರವಕಾಯ.

ದೇವಲ dêvala. *An attendant upon an idol;* a Brâhmana who subsists upon idol-offerings, etc. 2, N.

ದೇವಲಕ dêvalaka. = ದೇವಲ. (Bp. 16, 13).

ದೇವಲಾಮ್ಬಿಕೆ (dêvala-ambikĕ). N. (Bp. 57, 7).

ದೇವಲಾಲಿ dêva-lâli. = ದೇವನಾಳ. ದೇವನಾಳ (ನಡ, etc.); ದೇವಲಾಲೀ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು (Si. 163).

ದೇವಲಿಪಿ dêva-lipi. A divine writing (Bp. 5, 60).

ದೇವಲೋಕ dêva-lôka. Heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 115). ನಾಯಿ ಬೊಗಳಿದರೆ ದೇವಲೋಕ ಹಾಳೀ?— ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಭೂಲೋಕ ತಪ್ಪದು (Prvs.).

ದೇವವರ್ಧಕಿ dêva-vardhaki. *Tvashtri, the carpenter of the gods.*

ದೇವವಲ್ಲಭ dêva-vallabha. *The tree Rottleria tinctoria* Roxb.

ದೇವವಸ್ತ್ರ dêva-vastra. (= ದೇವಾಂಗ). A divine garment (Bp. 61, 22).

ದೇವವಾನಸ dêvavânasa. Tbh. of ದೇವಮಾನುಷ (Šmd. 380).

ದೇವವೈರಿ dêva-vairi. A râkshasa (ರಾಕ್ಷಸ, ಪುಣ್ಯಜನ Nn. 95).

ದೇವಸ dêvasa. = ದಿವಸ. (ದಿವಸ Čt. I, 58).

ದೇವಸಭೆ dêva-sabhĕ. *An assembly of the gods.*

ದೇವಸಾಯುಜ್ಯ dêva-sâyujya. Absorption into or identification with a deity. (My.).

ದೇವಸ್ತ್ರೀ dêva-strî. The wife of a god; a courtezan of svarga; a celestial nymph, an Apsaras (ರಮ್ಭೆ, ಸುರಸತಿ Nn. 62).

ದೇವಸ್ಥಾನ dêva-sthâna. A temple (My.). See Prv. s. ಮನ್ತ್ರಿ.

ದೇವಸ್ವ dêva-sva. The property of the gods; property applicable to the service of idols (My.).

ದೇವಾಕ್ಷರ dêva-akshara. Certain metrical feet (Čh.).

ದೇವಾಗಾರ dêva-âgâra. = ದೇವಾರ. The dwelling of the gods or of an idol; heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 71); a temple.

ದೇವಾಂಗ dêva-aṅga. N. of an emanation from the body of Sadâšiva, said to be the inventor of the art of weaving. (C.). 2, a kind of cloth (ಪಟಭೇದ Mr. 342; V. 42, after 21; J. 30, 15), silk cloth (T., S. Mhr.). 3, the penis (My.). ಪ್ರಸ್ತಾವ ನುಡಿಯಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರ ಬೇಕು; ಪ್ರಸ್ತಾವ ತಪ್ಪಿ ನುಡಿದರೆ ದೇವಾಂಗದುಸ್ತು (the cover of the privities) ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.). 4, N. of a merchant (Čpr. 3, after 76). — ದೇವಾಂಗದವರು. -ಅವರು. A class of Šaiva weavers (C.; Tĕ. ದೇವಾಂಗಿ).

ದೇವಾಂಗನೆ dêva-aṅganĕ. = ದೇವಸ್ತ್ರೀ. (My.; Čb. 70. 112).

ದೇವಾಜೀವ dêva-âjîva. *An attendant upon an idol;* a low Brâhmana.

ದೇವಾದ್ರಿ dêva-adri. Mount Mêru (My.).

ದೇವಾಧಿದೇವ dêva-adhidêva. A god over all other gods (My.); an Arhat of the Jainas.

ದೇವಾಧಿಪ dêva-adhipa. The king of the gods: Indra.

ದೇವಾಧಿಪಪುರ dêvâdhipa-pura. Heaven. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ದೇವಾನಾಮ್ಪ್ರಿಯ dêvânâm-priya. The beloved of the gods: simple, foolish; a fool. 2, a goat. (R.).

ದೇವಾಪಿ dêva-âpi. The friend of the gods; — N. of a rishi; — N. of a king.

ದೇವಾರ dêvâra. Tbh. of ದೇವಾಗಾರ (Šmd. 383).

ದೇವಾರಾಧನೆ dêva-ârâdhanĕ. Worship of the gods or of a god, especially idolatry (My.).

ದೇವಾರಿ dêva-ari. = ದೇವವೈರಿ. (My.).

ದೇವಾರ್ಚಕ dêva-arčaka. A worshipper of the gods; a pûjâri (My.).

ದೇವಾರ್ಚನೆ dêva-arčanĕ. The worship of the gods; idolatry. (My.).

ದೇವಾರ್ಯ dêva-ârya. N. (Bp. 1, 14).

ದೇವಾಲಯ dêva-âlaya. The residence of the gods: heaven. 2, a temple (ಆಯತನ Mr. 193; C.; B. 4, 174; Bp. 4, 52; 32, 52; J. 3, 18). 3, a temple of Šiva (ಕೇದಾರ, ದೇವಗೇಹ, o. r. ಶಿವಾಲಯ Nn. 38).

ದೇವಾಶ್ವ dêva-ašva. *The horse of a god;* Indra's horse.

ದೇವಿ dêvi. 1. = ದೇಮಿ, ದ್ಯಾಮಿ. A goddess. 2, Durgâ (Bp. 50, 2; My.). 3, *a queen*, chiefly in theatrical language (ನರ್ತನದ ದೇವಿ Mr. 83; Bp. 44, 40); a princess; a lady. 4, the small-pox (My.); vaccinia. 5, *the plant Medicago esculenta* Rottl. Roxb. (Trigonella corniculata Lin.). 6, *the plant Sanseviera roxburghiana* Shult. — ದೇವಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ದೇವಿವಣ್ಣಿತ. A vaccinator (My.).

ದೇವಿ dêvi. 2. = ದೇಣ, etc. Giving; a thing to be given. See ಲೇವಾದೇವಿ.

ದೇವಿಕೆ dêvikĕ. *N. of a river.*

ದೇವುಳಿಗ dêva-uḷiga. (Šmd. 237). An attendant upon an idol (My.).

ದೇವೃ dêvṛi. = ದೇವರ. *A husband's brother*, especially his younger brother.

ದೇವೇನ್ದ್ರ dêva-indra. The chief of the gods: Indra (ಇನ್ದ್ರ Nn. 53; ಪುರನ್ದರ, ಇನ್ದ್ರ 57; ಬಿಡೌಜ, ಹರಿ 10; Šmd. 145).

ದೇವೇನ್ದ್ರತ್ವ dêvêndratva. The state or dignity of Indra (Bp. 18, 22).

ದೇವೇನ್ದ್ರಪಟ್ಟ dêvêndra-paṭṭa. The frontlet or tiara of the chief of the gods (Bp. 41, 11).

ದೇವೇಶ dêva-îša. The chief of the gods: Indra (Bp. 24, 48).

ದೇವೋತ್ತಮ dêva-uttama. N. of the author of the Nânârtharatnâkara (Nn. 3).

ದೇಶ dêša. = ದೇ 2, ದೇಸ. Pointing out, showing; teaching; see ಅನು-, ಉಪ-, ನಿ-. 2, any place or spot shown or pointed out; *a place, a spot; a side, a part, a department; a country, a district* (ನಾಡು Nn. 50). — ದೇಶ ದೇಶ. rep. (Bp. 59, 56).

ದೇಶಕಾಲ dêša-kâla. Place and time; the proper place and time. (My.).

ದೇಶಕಾಲವರ್ತಮಾನ dêšakâla-vartamâna. News with regard to place and time (My.).

ದೇಶನ dêšana. Pointing out, etc. See ಪ್ರ-.

ದೇಶಪರ್ಯಟನ dêša-paryaṭana. = ದೇಶಾಟನ. (My.).

ದೇಶಪಾಣ್ಡ್ಯೆ dêša-pâṇḍyĕ. (-ಪಾಣ್ಡೆ. -ಪಾಣ್ಡೆ). An hereditary officer of a mahâl (Mhr.); a recordkeeper, a registrar, a clerk (Br.; R.); the head revenue-officer of a district (Br.).

ದೇಶಬಾನ್ಧವ dêša-bândhava. A kinsman or friend on account of the (same) country: a countryman (B. 4, 142).

ದೇಶಭಾಷೆ dêša-bhâshĕ. The dialect of a country. (My.).

ದೇಶಭೇದ dêša-bhêda. (A variety of country), a certain country (ಮರುತ Nn. 72).

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟ dêša-bhrashṭa. Expelled from a country, expatriated. (My.).

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟತ್ವ dêšabhrashṭatva. Expatriation (My.).

ದೇಶರೂಪ dêša-rûpa. *Conformity with place, propriety, fitness.*

ದೇಶಶಾಖೆ dêša-šâkhĕ. = ದೇಸಾಕೆ. A sub-division, etc. of a country.

ದೇಶಸ್ಥ dêša-stha. Resident or existing in a country. 2, a tribe of Brâhmaṇas, immigrated from the north and belonging to the Mâdhva and Smârta sects (C.; Mhr.).

ದೇಶಾಚಾರ dêša-âčâra. The custom and manners of a country (My.).

ದೇಶಾಟನ dêša-aṭana. Journeying; travelling abroad (B. 4, 155; My.).

ದೇಶಾಧಿಪತಿ dêša-adhipati. = ದೇಶಾಧೀಶ. (My.).

ದೇಶಾಧೀಶ dêša-adhîša. The chief or ruler of a country (Mr. 15).

ದೇಶಾನ್ತರ dêša-antara. Another or foreign country (B. 4, 6. 152. 160). 2, longitude (Sk., Mhr.). — ದೇಶಾನ್ತರದವರಿಗೆ ಸ್ವತನ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? — ದೇಶಾನ್ತರ ಹೋದರೂ (if one goes to—) ಸ್ವತನ್ತ್ರವಿರ ಬೇಕು. — ದೇಶಾನ್ತರ ಹೋದರೆ ದೈವ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ದೇಶಾನ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಶನೀಶ್ವರ ಬಿಡದು (Prvs.).

ದೇಶಾನ್ತರಿ dêšântari. Belonging to another country; a foreigner. (My.).

ದೇಶಾನ್ತ್ರ dêša-antra. Tbh. of ದೇಶಾನ್ತರ. (My.). ಅವಾನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕುದುರೆ ದೇಶಾನ್ತ್ರವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ದೇಶಾಭಿಮಾನ dêša-abhimâna. High opinion of, or love for a country (My.).

ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ dêša-abhimâni. A person that has a high opinion of, or love for, his country (B. 4, 55; My.).

ದೇಶಾಯಿ dêšâyi. = ದೇಸಾಯಿ, q. v. (B. 4, 216; My.).

ದೇಶಾವರ dêša-âvara. = ದೇಶಾವಾರ. Wandering from country to country begging alms (Mhr.). 2, alms so obtained (Mhr.). 3, foreign countries (Mhr.). 4, imports (Mhr.). 5, = ಚಟಾಯಿತ (Si. 157). ದೇಶಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೋಷ ಕಳಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ದೇಶಾವಾರ dêšâvâra. = ದೇಶಾವರ. (My.).

ದೇಶಿ dêši. = ದೇಸಿ. Pointing out, showing; instructing; guiding. See ಉಪ-. 2, of or belonging to a country (Bh. 1, 10, 2); the language or dialect of a country (Čh.; Čh. v. 16; Šmd. 43. 190). 3, a certain râga (Bp. 19, 11).

ದೇಶಿಕ dêšika. = ದೇಸಿಗ. A guide. 2, a teacher, a spiritual teacher or guru. 3, a traveller, a sojourner; a stranger. 4, Šiva. See Bp. 19, 85; 46. 40. 72.

ದೇಶೀಯ dêšîya. = ದೇಸೀಯ. Peculiar or belonging to a country or province, provincial, native; (a letter, word, etc.) pertaining to the dialect or language peculiar to a country (Šmd. 26. 27. 44; Šm. 119; Kk. 3).

ದೇಶೀಯಪದ dêšîya-pada. A word belonging to a native dialect or language (Šmd. 386).

ದೇಶೀಯಾಕ್ಷರ dêšîya-akshara. A dêšîya letter (Šmd. 27 Cm.).

ದೇಶ್ಯ dêšya. = ದೇಶೀಯ. Local; provincial; native. (My.).

ದೇಷ್ಟ dêshṭa. Tbh. of ದೇಷ್ಟೃ. One who possesses knowledge (ಅಱಿವವಂ Mr. 239).

ದೇಷ್ಟೃ dêshṭṛi. One who shows, directs, or teaches. See ಶ್ರ-.

ದೇಸ dêsa. Tbh. of ದೇಶ. (My.). See ಉತ್ತರ-, Bp. 28, 52. — ದೇಸಗತ್ತಿ. The office of a dêsâyi (B. 4, 216). — ದೇಸಗತ್ತು. = ದೇಸಗತ್ತಿ. (B. 4, 217).

ದೇಸಾಕೆ dêsâkĕ. Tbh. of ದೇಶಶಾಖೆ (Šmd. 382).

ದೇಸಾಯಿ dêsâyi. = ದೇಶಾಯಿ. An hereditary officer; the head of a district (Mhr.; My.).

ದೇಸಿ dêsi. = ದೆಸಿ, q. v. See ದೇಸಿಕಾರ್ತಿ. ದೇಸಿಗಾಱ. — ದೇಸಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become fit (Rśv. 1, after 135). — ದೇಸಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain a finished state (Čpr. 8, after 52).

ದೇಸಿ dêsi. Tbh. of ದೇಶಿ. ದೇಸಿ ತದ್ಭವಂ ತತ್ಸಮಂ (Čt. II, 2).

ದೇಸಿಕಾರ್ತಿ dêsi-kâṛti. A beautiful, charming woman (Čpr. 8, 52).

ದೇಸಿಗ dêsiga. Tbh. of ದೇಶಿಕ. Šiva (Šmd. 39; ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Šm. 2). 2, a stranger, a homeless male (Šmd. 345; J. 18, 40; 28, 20).

ದೇಸಿಗಾಱ dêsi-gâṛa. A finisher, an artist (Bh. 2, 13, 24).

ದೇಸಿಗಿತಿ dêsiga-iti. (Šmd. 246). The wife of a dêsiga; a female dêsiga.

ದೇಸಿಂಗ dê-singa. Tbh. of Sk. ದೇವಸಿಂಹ, the lion of the gods: Šiva. — ದೇಸಿಂಗರಾಯ. N. (Bp. 51 sum.; 51, 2).

ದೇಸಿಮಾರ್ಗ dêsi-mârga. The language of the country and the style (or rhetorical expression, Abh. P. 16, 97).

ದೇಸೀಯ dêsîya. Tbh. of ದೇಶೀಯ. A provincial or dialectical term (ಕಾಕು Kk. 66).

ದೇಹ dêha. *The body* (Bp. 1, 63; ಗೂಡು Bhn. 30). ಹರಣ-ದೇಹ-ಅರ್ಥ (Bp. 39, 17). ದೇಹವಿದ್ದರೆ ಭಾವಿಸ ಬಹುದು (Prv.). — ದೇಹಸುರ್ಕು. A wrinkle (ತೆರೆ Šm. 105).

ದೇಹತೆ dêhatĕ. The possession of a body, embodiment, corporality, materiality (Bp. 26, 24).

ದೇಹತ್ಯಾಗ dêha-tyâga. Resigning the body; death. (My.).

ದೇಹದಣ್ಡನೆ dêha-daṇḍanĕ. Exercising the body (My.); mortification of the body (My.); corporal punishment (My.).

ದೇಹಧರ್ಮ dêha-dharma. The function or law of the body (Sk.); the constitution (My.).

ದೇಹಧಾರಣ dêha-dhâraṇa. Living, life, existence. (My.).

ದೇಹಧಾರಿ dêha-dhâri. Carrying or holding a body: incarnate (Mhr.); a living being, an individual (My.).

ದೇಹಬಾಧೆ dêha-bâdhĕ. A call of nature (My.).

ದೇಹರ dêhara. (= ದೇಹಲಿ). (Bp. 47, 26).

ದೇಹಲಿ dêhali. (= ದೇವಡಿ). *The threshold of a door* (ಹೊಸನ್ತಿಲ್ Kk. 47; Šm. 57; ಹೊಸತಿಲ್ Mr. 199); a raised terrace in front of a door.

ದೇಹವಂಚಕ dêha-vańčaka. A man who practises fraud with regard to the body (in his not offering it up to Šiva, Bp. 39, 19).

ದೇಹಾನ್ತ dêha-anta. The end of the body: death (B. 5, 254; My.).

ದೇಹಾವಸಾನ dêha-avasâna. = ದೇಹಾನ್ತ. (J. 5, 49).

ದೇಹಿ dêhi. Having a body, corporeal, embodied. 2, a living being, especially a man. 3, the soul (Bp. 1, 63).

ದೇಹಿಕ dêhika. Appertaining to the body; bodily. (Bp. 1, 63; 26, 24).

ದೈ dĕi. (Tbh. of ದೇಹಿ, give!). An expression of humbly begging. ದೈಯೆನ್ದಂ (Šmd. 64, one MS. ಮಾಡ್ವೆಯೆನ್ದಂ).

ದೈತ daita. Tbh. of ದಯಿತ. (ಒಡೆಯ Mr. 227).

ದೈತೇಯ daitêya. (fr. ದಿತಿ). The offspring of Diti: *a giant or Titan, an asura.*

ದೈತ್ಯ daitya. = ದೈತೇಯ. *A demon, an asura, a râkshasa* (ರಾಕ್ಷಸ Nn. 6; ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 40. 112; see ಬಾಣ). ದೈತ್ಯನಾದ ವಗೆ ಪೈತ್ಯವೆಮ್ಬುದದೇನು? (Prv.).

ದೈತ್ಯಗುರು daitya-guru. The preceptor of the Daityas: *Sukra,* the planet Venus.

ದೈತ್ಯಧ್ವಂಸಿ daitya-dhvaṁsi. Vishṇu (My.).

ದೈತ್ಯಮರ್ದನ daitya-mardana. = ದೈತ್ಯಧ್ವಂಸಿ. (My.).

ದೈತ್ಯಮುನಿ daitya-muni. N. of a ṛishi (Râm. 4, 2, 45).

ದೈತ್ಯಲೋಕ daitya-lôka. Tripura (Mr. 32).

ದೈತ್ಯವೈರಿ daitya-vairi. = ದೈತ್ಯಾರಿ No. 1. (Bp. 54, 59).

ದೈತ್ಯಾರಿ daitya-ari. *Vishṇu.* 2, sign for a short metrical syllable (Čh.).

ದೈತ್ಯೆ daityĕ. *A species of fragrant plant* (= ಮುರಾ). 2, a female daitya (My.).

ದೈನ್ಯ dainya. (fr. ದೀನ). Feebleness, wretchedness; *affliction, grief; depression, low-spiritedness* (ಮನ್ಯು Nn. 36; ಲಘು 145; ವಿಕೃತ, ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ Mr. 242); — poverty; humbleness (Bp. 22, 53; J. 6, 28; 18, 57; My.); — meanness, covetousness. See Kâvy. IV, 2, 16. — ದೈನ್ಯದವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು. — ದೈನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಡೋಕಿನ್ತ ದೈವಾಧೀನವಾಗೋದುತ್ತಮ (Prvs.). See ಕಡು-, ಬಲು-; ಬಾಯ್ಬಿಡು. — ದೈನ್ಯಂಗವಿ. -ಂ-ಕವಿ. Humbleness to come upon one (to become humble, Bp. 57, 51). — ದೈನ್ಯನ್ದೋಱು. -ಂ-ತೋಱು. To show humility (Šâv. 2, after 25; 4, after 105). — ದೈನ್ಯಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To be depressed or low-spirited; to be humble (especially in supplication, Bp. 26, 67; 27, 72; 56, 39). ದೈನ್ಯಮ್ಬಟ್ಟವ (ವಿಕೃತ, ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ Hlâ.).

ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿ dainya-vṛitti. Wretched, miserable subsistence; mean behaviour; humble behaviour. 2, a person of mean behaviour (Bp. 40, 67).

ದೈಯ daiya. = ದೆವ್ವ, etc. (My.; Tĕ.).

ದೈರ್ಘ್ಯ dairghya. (fr. ದೀರ್ಘ). *Length.*

ದೈವ daiva. (fr. ದೇವ). = ದೆವ್ವ, etc. Divine. 2, a deity, a god; a lord (Bp. 23, 16. 17; 36, 3; 49, 12; 51, 75; 53, 4; 54, 2. 6-15). 3, *destiny; fortune, fate, accident.* 4, property, wealth (B. 2, 20; 4, 50. 55; My.). 5, a demon or devil (My.). ಅರಸನ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೈವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. — ಕಣ್ಣು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ ದೈವ ಮತೀ ಕೊಟ್ಟಿತು. — ತಾನೊನ್ದೆಣಿಸಿದರೆ ದೈವವೊನ್ದೆಣಿಸಿತು. — ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವನಿಗೆ ದೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು? (Prvs.). See ಪರ-, ಬಣಗು-.

ದೈವಕ daivaka. Divine; the state of being divine (Râm. 4, 2, 45).

ದೈವಜ್ಞ daiva-jña. *An astrologer.* Fem. ದೈವಜ್ಞೆ.

ದೈವತ daivata. (fr. ದೇವತಾ). *Of or relating to a god or to the gods, divine.* 2, *a deity, a god.*

ದೈವದ್ರೋಹ daiva-drôha. Perfidy committed against a deity (J. 3, 35; 4, 2).

ದೈವಪರ daiva-para. *Trusting to fate, believing in predestination,* a fatalist.

ದೈವಯನ್ತ್ರ daiva-yantra. God's control or government (J. 29 sum.).

ದೈವಯೋಗ daiva-yôga. A fortuitous combination, the intervention of destiny, fortune, chance (B. 4, 38; My.).

ದೈವಶಾಲಿ daiva-śâli. A fortunate person (ಧನ್ಯ Čb.; My.).

ದೈವಾಧೀನ daiva-adhîna. Depending on fate, subject to fate (or the deity, Sk.). 2, death (My.). ದೈನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಡೋಕಿನ್ತ ದೈವಾಧೀನವಾಗೋಣುತ್ತಮ (Prv.).

ದೈವಿಕ daivika. Relating to, or proceeding from, the gods; (and noun, B. 4, 223; My.). See Prv. s. ರಾಜಕ.

ದೈವು daivu. Tbh. of ದೈವ. ದೈವುಳ್ಳ ಗೃಹಸ್ಥನು (B. 4, 122). ದೈವುಳ್ಳವರು ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರು (4, 142). — ದೈವುಳ್ಳತನ. The state or condition of being rich (B. 4, 194).

ದೈಷ್ಟಿಕ daishṭika. (fr. ದಿಷ್ಟ). Fated, predestined; a predestinarian, a fatalist. (R.).

ದೊಗಱು dŏgaṟu. = ಡೊಗಱು. (My.).

ದೊಗೆ dŏgĕ. = ಡೊಗೆ. To dig or excavate with the nails, claws or an instrument; to take out, as serum from the ear, as ghee from out of a pot (My.).

ದೊಂಗರ dŏṅgara. = ಡೊಂಗರ. (My.).

ದೊಠಾರ dŏṭhâra. A firm, steadfast man (Bh. 8, 24, 41; *cf.* ದೃಢ?).

ದೊಠಾರತನ dŏṭhâratana. Firmness, steadfastness (Bh. 7, 1, 26).

ದೊಠಾರಿಸು dŏṭhârisu. To be firm, steadfast or resolute (Bh. 7, 16, 45).

ದೊಡ್ಡ dŏḍḍa. (genitive of a ದೊಡ್ಡು, that still exists in Tĕ., *cf.* ದೊಡ್ಡಿಹ). (Of largeness, etc.), large, big, stout, thick, great; extensive, spacious; respectable; eminent; important; chief, principal; loud (ಬಹುಲ, ಸ್ಥೂಲ, ಪೀನ, ಪೀವ, ಪೀವರ Hlâ.; ಎತಂಕಟ, ಪೃಥು, ಬೃಹತ್, etc. Si. 370; C.; Tĕ. ದೊಡ್ಡ; T. ತುಱು, ತುನ್ನು, to be close or thronged, be thick together; ತುಟ್ಟು, closeness; see ತೊಂಗಲ್, ತೊಣೆ, ತುಱುಗು). — ದೊಡ್ಡ ಅಡವಿ. A large wood, a great forest (ಮಹಾರಣ್ಯ Si. 118). — ದೊಡ್ಡ ಅನ್ತರ. A great difference or distinction (My.); a large story of a building (My.). — ದೊಡ್ಡ ಅಲೆ. A large wave (ಉಲ್ಲೋಲ, etc. Si. 81). — ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು. A large stone or rock. ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಂ ಗಣ್ಡಶೈಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). — ದೊಡ್ಡ ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆ. The shrub Jasminum pubescens L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಕೂಗು. A loud cry or call (ಘೋಷಣೆ G.). — ದೊಡ್ಡ ಕೂವೆ. = ಕೆಮ್ಪು ಕೂವೆ. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ. An important business (My.); a difficult work (My.). — ದೊಡ್ಡಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. The elder one of two or more elder sisters (C.). — ದೊಡ್ಡ ಗಾದಾರಿ. The plant Grangea maderaspatana Poir. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ಗೋರಣ್ಟೆ. (ಅಮ್ಲಾನ, ಮಹಾಸಹೆ Si. 139). — ದೊಡ್ಡ ಚಳ್ಳ. = ಚಳ್ಳೆ. (Z.). — ದೊಡ್ಡಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A large cake of jaggory (My.). — ದೊಡ್ಡ ಜಡ. Cholera (My.). — ದೊಡ್ಡ ಜಗಣಿ. A large leech (ದುರ್ನಾಮ, etc. Si. 90). — ದೊಡ್ಡ ಜೋಳ. The maize or Indian corn, Zea Mayis L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The elder one of two or more elder brothers (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಗಚೆ. An under-shrub, Cassia occidentalis L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. A great, serious mistake or sin (My.). — ದೊಡ್ಡ ತನ್ದೆ. = ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. A father's elder brother (My.). 2, the husband of a mother's elder sister (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಾಯಿ. A mother's elder sister (My.). 2, the wife of a father's elder brother (My.). — ದೊಡ್ಡ ತಾಳ್ಮೆ. Great patience (My.). — ದೊಡ್ಡ ತುಮ್ಬೆ. The herb Leucas urticaefolia Br. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ದನ. A very good kind of cattle (My.). — ದೊಡ್ಡ ದನಿ. A loud sound or voice (ಕವಚ, ಪ್ರವಚ Nu. 88). — ದೊಡ್ಡದು. -ಅದು. = ದೊಡ್ಡಿತು, q. v. separately. A thing which is large, etc. (ಮಹತ್, etc. Si. 427). ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವದನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸಂಕ್ಷೇಪಣ, ಸಮಸನ Si. 394). ದೋತ್ರ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಗೋತ್ರ ದೊಡ್ಡದೇ? (Prv.). ವಿದ್ಯೆ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಿನ್ತ ದೊಡ್ಡದು (B. 1, 4). — ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ. rep. ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಉರುಳಿ ಕೊಣ್ಡು ಜಾಱಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ಗುಣ್ಡುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲ Si. 116). See B. 3, 33. 38. 43. 74; 5, 119. 194, 270. — ದೊಡ್ಡ ದೊಣ್ಣೆ. A large or stout bludgeon. ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಣ್ಣೆ (ಪರಿಘ, etc. Si. 412). — ದೊಡ್ಡ ದೊರೆ. The chief ruler; the first in authority at any place; etc. (My.). — ದೊಡ್ಡ ನಡೆ. A fast walk (My.). — ದೊಡ್ಡ ನಾಯಿ. A large dog; a tiger (My.; see ಹೆಬ್ಬಾರೇ ಹುಲಿ). — ದೊಡ್ಡ ನಿದ್ರೆ. Great sleep: death (My.). — ದೊಡ್ಡ ನೂಲು. Stout or coarse thread. ದೊಡ್ಡ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಸ್ಥೂಲ ಶಾಟಕ Nr.). — ದೊಡ್ಡ ನೆಕ್ಕರೆ. A spreading shrub with purple flowers, the Indian rhododendron, Melastoma malabathricum L. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ನೆಗ್ಗಿಲು. = ಆನೆನೆಗ್ಗಿಲು. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ನೊಣ. A large fly (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ತಿಕೆ Nr.). — ದೊಡ್ಡ ಪತ್ರೆಗಿಡ. A herb, the thick-leaved Lavender, Anisochilus carnosus Wall. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ದೊಡ್ಡ ತನ್ದೆ. (My.; ಪಿತೃವ್ಯ Si. 191; G.; B. 2, 25). — ದೊಡ್ಡ ಬಯ್ರನೆಲ್ಲು. (-ಬಯ್ರಿ-). A kind of paddy (My.). — ದೊಡ್ಡ ಬಸಳೆಬಳ್ಳಿ. = ಹಿರಿ-. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿ. The main street (My.). — ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ. A big hill, a high mountain (Si. 88. 114; My.). — ದೊಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳೀ ಹಣ. A double fanam, worth two Aṇas (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮಣಿಮರ. A lofty tree, Ailanthus excelsa Roxb. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಮದ್ದು. The root of the aśvagandha (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮನಸು. -ಮನಸ್ಸು. A munificent, generous mind; generosity (My.; B. 4, 89; 5, 206). ದೊಡ್ಡ ಮನಸಿನವ (ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, ದಾನಶೂರ G.). — ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ. A great or respectable man (My.; Si. 258). — ದೊಡ್ಡ ಮನೆ. A large house (My.). 2, a jail (My.). ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯೆನ್ತ ಓಡಿ ಹೋದರೆ ಹಾಕಿದ್ದು ಎರಡು ಕಾಟಿಕ್ಕಿ (Prv.). — ದೊಡ್ಡ ಮರ. A large tree. 2, the tree Calosanthes indica (ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣ, ಪತ್ರೋರ್ಣ, etc. Si. 135). — ದೊಡ್ಡ ಮರದರಸಿನ. A climbing shrub, the tree turmeric, Menispermum fenestratum Gaert. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡ ಮಾರವಾಳಿ. A very good fodder-grass, Andropogon mollicomus Kunth. (Z.). — ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ. A main or high road. 2, a callous spot on an elphant's or a horse's leg (ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳೊಳ್ ಅದ ಕಿಱುದೊಡೆಯ ಜಡ್ಡು Śmd. II; ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಕಿಱುದೊಡೆಯೊಳ್ ಇರದೆ ಅದ ದಡ್ಡು Kk. 92). 3, a virtuous way, good conduct (My.). — ದೊಡ್ಡ ಮೂಗು. A large nose (Bp. 20, 12). — ದೊಡ್ಡ ಮೆಕ್ಕೆಗಿಡ. = ಹಿರಿಮೆಕ್ಕೆಗಿಡ. (St. & Pl.). — ದೊಡ್ಡಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ದೊಡ್ಡ ತಾಯಿ. (My.). 2, the small-pox (C.). 3, misfortune personified as a goddess, jêshṭhâ (My.). — ದೊಡ್ಡಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. (C.). — ದೊಡ್ಡ ರತ್ನಗನ್ಧಿ. The royal Gool-mohr, a tree with showy scarlet flowers, Poinciana regia Bojer. (St. & Pl.).

— ದೊಡ್ಡ ರಾಮು. N. (Bp. 56, 33). — ದೊಡ್ಡರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. (ಪೀತದ್ರು, ಕಾಲೀಯಕ, etc. Si. 146). — ದೊಡ್ಡವ. -ಅವ. A male person who is tall, old, great, noble, rich, etc. (ಉದಾರ Si. 454). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ (B. 3, 70). ದೊಡ್ಡವನ ಮನೇ ನೋಟ, ಬಡವನ ಮನೇ ಊಟ.— ದೊಡ್ಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಬಣ್ಣಾಟ.— ದೊಡ್ಡವನುಣ್ಣರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನುಣ್ಣರೆ ಹೇಸಿಗೆ.— ದೊಡ್ಡವನ ಸಣ್ಣತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ.— ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ ಬಡಸಣ್ಣ ಹೋದ ಹಾಗೆ.— ದೊಡ್ಡವರ ಸಂಗಡ ಕೂತು, ಒಡ್ಡಾದ ಹಣ್ಣು (ತಾನು ಕೆಯ್ ಹಾಕಿ) ತಿನ್ನ ಬಾರದು.— ಹೆಡ್ಡನಾದರೂ ದೊಡ್ಡವನೇ ಲೇಸು.— ದೊಡ್ಡವನ ಮಾತು ಸವಿ, ಬಡವನ ಊಟ ಸವಿ.— ದೊಡ್ಡವನ ಮನೆ ಸುಡ ಬಾರದು, ಬಡವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಸಾಯ ಬಾರದು.— ದೊಡ್ಡವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅತ್ತೆ, ಬಡವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೊಸೆ (Prvs.). — ದೊಡ್ಡವಳು. -ಅವಳು. A female person who is tall, etc. (My.). — ದೊಡ್ಡವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ದೊಡ್ಡಮ್ಮ. (My.). — ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದ. A great, loud noise (Si. 60; My.). — ದೊಡ್ಡ ಸರ್ಲೆಹಕ್ಕಿ. = ಸಿರಿಗಿರಿ. (My.). 2, = ತಾಡಿಗ್ಯ. (My.). 3, = ಸಲಿಕೆಬಾಯಿಹಕ್ಕಿ. (My.). — ದೊಡ್ಡ ಸಾಸುವೆ. A kind of mustard (Si. 305). — ದೊಡ್ಡ ಸುದ್ದಿ. Important news (My.). — ದೊಡ್ಡ ಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, Jatropha curcas Lin. (St. & Pl.; My.). — ದೊಡ್ಡ ಹಿಪ್ಪಲಿ. (ಕಪಿವಲ್ಲಿ G.). — ದೊಡ್ಡ ಹುಳಕ. A kind of sand-piper, snipe (Pr.). — ದೊಡ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿ. A woman whose husband has taken another wife (ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕೆ, etc. Si. 183). — ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆ. A large belly (Bp. 59, 14). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಾಧವ, N. (56, 33). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯವ (ಪೆರ್ಬೊಡೆಯ, ಗಣೇಶ G.). ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯಿದ್ದವ ಹೆಡ್ಡನೋ? (Prv.). — ದೊಡ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. A large elephant, the leader of a herd (ಯೂಥನಾಥ, etc. Si. 269). — ದೊಡ್ಡಿಹ. (ದೊಡ್ಡು) -ಇಹ. (Greatness being therein), large, great, etc. ದೊಡ್ಡಿಹ ಎತ್ತು (ಮಹೋಕ್ಷ Nr.). ದೊಡ್ಡಿಹ ಐಶ್ವರ್ಯ (ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ Nn. 106). ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಿಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ದೊಡ್ಡಿಹ ಪ್ರಶ್ನೆ (ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161). — ದೊಡ್ಡೊಕ್ಕಲು. -ಒಕ್ಕಲು. The chief or head inhabitant (My.); a well-to-do inhabitant (My.).

ದೊಡ್ಡತನ dŏḍḍatana. Exalted state or position, greatness, dignity, etc. (My.; ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅತಿಶಯ Si. 390; ಭಗ, ಮಹಾತ್ಮ್ಯ, etc. 411). ದೊಡ್ಡತನದ ಅಹಂಕಾರ (ಮಾನ, ಚಿತ್ತಸಮುನ್ನತಿ 68).

ದೊಡ್ಡತ್ವ dŏḍḍatva. = ದೊಡ್ಡತನ. (My.).

ದೊಡ್ಡಸ್ತನ dŏḍḍastana. = ದೊಡ್ಡತನ, ದೊಡ್ಡಿಸ್ತನ. (B. 5, 39; My.).

ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ dŏḍḍastikĕ. = ದೊಡ್ಡಸ್ತನ, ದೊಡ್ಡಿಸ್ತಿಕೆ. (ಅಳ್ತನ, ಠೀವಿ G.; ಆಸ್ಪದ, ಠೀವಿ Čb.; My.).

ದೊಡ್ಡಿ dŏḍḍi. = ದಡ್ಡಿ 3. A cow-pen, a cattle-pound, a fold, a stable (Si. 103. 104. 113. 114; My.; M. ದೊಟ್ಟ, T. ತೊಟ್ಟ; cf. ತೊಟ್ಟಿ 1; T. ತೊಱು, ತೊಱುವ, ತೋಟಿ, M. ತೊಱು, ತೊಱುತ್ತು, ತೊಱುವ, a fold, pen, stable); a stockade for impaling wild elephants (My.); a settler's first house (My.).

ದೊಡ್ಡಿತು dŏḍḍa-itu. = (ದೊಡ್ಡದು), ದೊಡ್ಡಿತ್ತು. That is large, etc. (ಬಲ, ಸ್ಥೂಲ Nn. 14; ವಿಶಾಲ 20; ವಿಪುಲ 36; ವಿಕಟ 146; ಗಾಟ Bhn. 41). ದೊಡ್ಡಿತು or ದೊಡ್ಡಿತ್ತು (Šmd. 96). ದೊಡ್ಡಿತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಂ (ಘನತರಸಂಸ್ಕೃತಂ 257 Cm.). ದೊಡ್ಡಿತಪ್ಪವಂ (ಪೀವರ, ಸ್ಥೂಲ, ಬಹುಲ, ಬಲವನ್ತ Mr. 232). ದೊಡ್ಡಿತಬಿಲ್ಲಿ (Nn. 36, o. r. ದೊಡ್ಡಿತ್ತಲ್ಲಿ). ಎಳೆಗಬುಂ ತಾಂ ದೊಡ್ಡಿತೆತ್ತು ಆಗದೇ? (Šš. 44).

ದೊಡ್ಡಿತ್ತು dŏḍḍa-ittu 1. = ದೊಡ್ಡಿತು (Šmd. 96). (ಶೃಂಗ, ತುಂಗ Nn. 28; ಪೃಥು 32; ವಿಪುಲ 127). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಹುದು (ವಿಶಂಕಟ, ಪೃಥು, ಬೃಹತ್, ವಿಶಾಲ, ಪೃಥುಲ, ಮಹತ್, ವಡ್ರ, ಉರು, ವಿಪುಲ Nr.). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದನ್ತಾದು (ಔನ್ನತ್ಯ Nn. 136). ದೊಡ್ಡಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ (Nn. 28), ದೊಡ್ಡಿತ್ತಬಿಲ್ಲಿ (32).

ದೊಡ್ಡಿಸ್ತನ dŏḍḍistana. = ದೊಡ್ಡಸ್ತನ. (ಗೌರವ G.; My.; B. 5, 46. 94. 282).

ದೊಡ್ಡಿಸ್ತಿಕೆ dŏḍḍistikĕ. = ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ. (ಸ್ಥಿತಿ Čb.; My.).

ದೊಡ್ಡೆ dŏḍḍĕ. The bat used at tip-cat (My.; Tĕ. ದುಡ್ಡು, T. ತುಟ್ಟು-ಕ್ಕೋಲ್, a short club or cudgel; cf. ದೊಣ್ಣೆ).

ದೊಡ್ಲಿ dŏḍli. A large shrub or small tree, Atalantia monophylla Corr. (Limonia mon. Lin., Roxb., St. & Pl.; cf. ಕಾಡುಲಿಮ್ಬೆ).

ದೊಣೆ dŏṇĕ. 1. = ದೊಣೆ 1. (J. 10, 8; My.). ದೇವತೆಗಳಿನ್ದ ತೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ದೊಣೆ (ಅಖಾತ, ದೇವಖಾತಕ Si. 91). ದೊಣೆಗೆ ಹೋದರೂ ಹೊಣೆ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ದೊಣೆ dŏṇĕ. 2. = ದೊಣೆ 2. (ಪುದೆ Čt. I, 37, o. r. ಪೊದೆ; Abh. P. 11, 52; 14, 171; Šsv. 3, 52).

ದೊಣ್ಡಳೆ dŏṇḍaḷĕ. = ದೊಣ್ಡೊಳೆ, q. v.

ದೊಣ್ಡೆ dŏṇḍĕ. The state of being blended, lumpy, clotted, folded up (cf. ಜೊಣ್ಡು 2; ತೊನ್ದು 1?). — ದೊಣ್ಡೆಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. Clotted entrails (Bh. 4, 2, 66). ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಗುಪ್ಪೆಗೊಣ್ಡ ದೊಣ್ಡೆಗರುಳ್ಗಳ್ (Ršv. 5, after 120). — ದೊಣ್ಡೆನರ. Clotted arteries, etc. (Bh. 6, 8, 12).

ದೊಣ್ಡೆ dŏṇḍĕ. = ತೊಣ್ಡೆ, etc. (ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, ರಕ್ತಫಲೆ, etc. Si. 156).

ದೊಣ್ಣೆ dŏṇṇĕ. = ದೊಣ್ಣೆ, etc. A cudgel, a club (ದಣ್ಡ, ಲಗುಡ Si. 416; My.; Si. 281. 290. 302). ದೊಣ್ಣೇ ಹಿಣ್ಡಿದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಱುವದೇ?— ದೊಮ್ಬಗೆ ದೊಣ್ಣೆ ಯಾಕೆ? ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕ. -ಅಪ್ಪ-. N. See Prv. s. ನಾನು 1. — ದೊಣ್ಣೆಕೇತ. = ತೊಣೆಕೇತ. (My.). — ದೊಣ್ಣೆಮುಳ್ಳು. A large thorn. See ದೊಣ್ಣೆಮುಳ್ಳಿನ ಜಾಲಿ.

ದೊದ್ದೆ dŏddĕ. 1. (= ದೊನ್ದಡಿ, etc.). A mass, a heap; a crowd, a mob, a host (see T. ತೊಱುದಿ s. ತೊಂಗಲ್, and see s. ದೊಡ್ಡ); tumult. See Bp. 61, 37; Bh. 6, 1, 6; 6, 7, 21; 7, 2, 10; 7, 16, 13; 7, 18, 46; J. 5, 9; 21, 20. — ದೊದ್ದೆಗೂಱು. -ಕೂಱು. A heap of boiled rice (Bh. 4, 2, 58).

ದೊದ್ದೆ dŏddĕ. 2. Indistinct or inarticulate speech connected with stuttering (Tu. ಗೊದ್ದೆ, ದೊದ್ದೆ; cf. ಗೊಜಗು). See Prv. s. ವಿದ್ಯಾ. — ದೊದ್ದೆಬಿದ್ದೆ. dupl. = ದೊದ್ದೆ. (My.).

ದೊದ್ದೆಗ dŏddĕga. A man who belongs to a crowd or host (Bh. 7, 2, 9; 7, 17, 29).

ದೊನ್ದಡಿ dŏndaḍi. = (ದೊದ್ದೆ 1), ದೊನ್ದುಳಿ 1, etc. (Bp. 5, 38; Tĕ. ದನ್ದಡಿ, ದೊನ್ದಡಿ).

ದೊನ್ದಣ dŏndaṇa. = ದೊನ್ದಡಿ, etc. (Bp. 61, 28).

ದೊನ್ದಣಿ dŏndaṇi. = ದೊನ್ದಣ, etc. (Bp. 18, 9).

ದೊನ್ದಿ dŏndi. = ದೊನ್ದೆ, q. v. (My.; Tu.). ಚನ್ದಿಯಾದರೂ ದೊನ್ದಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ದೊನ್ದುಳಿ dŏnduḷi. 1. = ದೊನ್ದಡಿ, ದೊನ್ದಣ, ದೊನ್ದಣಿ. A mass, a crowd, a throng; squeeze; tumult,

fray (ಗೊನ್ದಣ, ಗಡಣ Ct. I, 34; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ಜಂಗುಳಿ, ತುಱುಗ, ತೋಮ, ತೊಮ್ಬೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; Kk. 17; ನೆರವಿ Šm. 113; V. 7, 28).

ದೊನ್ದುಳಿ dŏnduḷi. 2. Joy (ಸನ್ತೋಷ Šm. 56; ಮುದ 113).

ದೊನ್ದೆ dŏndĕ. = ದೊನ್ದಿ. A bundle of sticks, grass, rags, etc. for being kindled and used as a torch, etc. (My.). ಕೃಶಾನು ಒಳ್ಪೆರಸಿದ ಪುಲ್ಲ ದೊನ್ದೆ (Rśv. 6, 116). See ಪುಲ್-.

ದೊನ್ನೆ dŏnnĕ. = ಜೊನ್ನೆ, ದೊಪ್ಪೆ, ದೊಪ್ಪೆ. A cup or dish made of leaves, to hold ghee, etc. (ಪುಟ Si. 498; My.; M.; Tĕ. ದೊನ್ನೆ, ದೊಪ್ಪೆ; T. ತೊನ್ನೈ; see s. ತುಱಿಲ್ 1, ತೊಣೆ, and Mhr. s. ದ್ರೋಣ). ದೊನ್ನೇ ತುಮ್ಬ ತುಪ್ಪ ಹೊಯ್ದರೂ ದಮ್ಮಯ್ಯ! ಎಮ್ಬೋದು ಬಿಡ.— ದೊಮ್ಬಗೆ ದೊನ್ನೆ ಯಾಕೆ? ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Bp. 18, 29; 39, 33; ತಱಿಗು-.

ದೊಪ್ dŏp. = ದಪ್, etc. (My.). — ದೊಪ್ಪೆನ್. -ಎನ್. To produce the sound of ದೊಪ್. (V. 6, 16).

ದೊಪ್ಪ dŏppa. 1. = ದಪ್ಪ 2. Thickness, etc. ಬಲಿತು ದೊಪ್ಪವಾದುದು (ಸ್ಥೂಲ Si. 457). ಬಾಲದ ಬಿಳೀ ದೊಪ್ಪಬತ್ತ (ಶಿತಶೂಕ, ಯವ 304).

ದೊಪ್ಪ dŏppa. 2. = (ದಪ 1, etc., ಡುಬ), ಧೊಪ್ಪ. A sound imitating that of a heavy body suddenly falling or knocking against any thing. — ದೊಪ್ಪ ದೊಪ್ಪನೆ. With the repeated sound of ದೊಪ್ಪ (Bp. 20, 14; 49, 26).

ದೊಪ್ಪನೆ dŏppanĕ. = ಡುಪ್ಪನೆ, ಧೊಪ್ಪನೆ. With the sound of ದೊಪ್ಪ (Bp. 14, 18; 45, 6).

ದೊಪ್ಪಾನೆ dŏppa1-ânĕ4. = ದಪ್ಪಾನೆ. Thick, etc.; thickness, etc. ದೊಪ್ಪಾನೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ (ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ, etc. Si. 162). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಣ್ಡುಗಳ ಬಟೀ ದೊಪ್ಪಾನೇ ಪ್ರದೇಶ (ನಿತಮ್ಬ 208).

ದೊಪ್ಪೆ dŏppĕ. = ದೊನ್ನೆ, etc. (My.).

ದೊಬ್ಬಿಸು dŏbbisu. To cause to push, etc. (My.).

ದೊಬ್ಬು dŏbbu. = ಡೊಬ್ಬು, etc. To shove, to push, to thrust, to push away (My.; Tĕ.). ದೊಬ್ಬಿ ಹಾಕಬಹುದೇ ಮಬ್ಬನ್ನು? (Prv.).

ದೊಬ್ಬುಳಿ dŏbbuḷi. = ದುಬ್ಬಳಿ, q. v.

ದೊಮ್ಬ dŏmba. = ಡೊಮ್ಬ, etc. (My.). ದೊಮ್ಬಗೆ ದೊನ್ನೆ ಯಾಕೆ? ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಯಾಕೆ?— ದೊಮ್ಬರ ಸಾವು ಗಣೆಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ (Prvs.). See Prv. s. ಬಣಜಿಗ. — ದೊಮ್ಬರ ಗಣೆ. A tumbler's pole (My.). — ದೊಮ್ಬರ ಪೋರಿ. A Dŏmba girl: a harlot (My.). — ದೊಮ್ಬರಾಟ. -ಆಟ. Tumbling (My.).

ದೊಮ್ಬರ dŏmbara. = ದೊಮ್ಬ.

ದೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ dŏmbara-gitti. = ದೊಮ್ಬಿತಿ. (My.).

ದೊಮ್ಬಿ dŏmbi. = ಡೊಮ್ಬಿ, etc., ತೊಮ್ಬೆ 2. A crowd, a mob; a disorderly, riotous mob; fray, quarrel (My.; Si. 294; Tĕ. ದೊಮ್ಬಿ, ದೊಮ್ಮಿ; T. ತುಮ್ಬೈ; *cf.* ದೊನ್ದುಳಿ 1). ದೊಮ್ಬಿಗೆ ಹೋದವನು ಶರೀರದ ಹಮ್ಬಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಲೇಸು (Prv.). — ದೊಮ್ಬಿಜಗಳ. A street quarrel (My.). — ದೊಮ್ಬಿದಾಸರಿ. One of a company of stage players (My.). — ದೊಮ್ಬಿಸಾಕ್ಷಿ. A confused testimony (My.). ದೊಮ್ಬಿಸಾಕ್ಷಿ ಹಮ್ಬಿಗೆ ಕಾರಣ (Prv.). — ದೊಮ್ಬಿಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ. A vain repetition or study of the vêda (My.). 2, disorderly coitus (My.).

ದೊಮ್ಬಿಗ dŏmbiga. = ದೊಮ್ಬ. (My.).

ದೊಮ್ಬಿಗಾಱ dŏmbi-gâṟa. A man that belongs to a disorderly mob, a rioter (My.).

ದೊಮ್ಬಿತಿ dŏmbiti. = ದೊಮ್ಬರಗಿತ್ತಿ. (My.).

ದೊಮ್ಬೆ dŏmbĕ. = ದೊಮ್ಬಿ, etc. (Šm. 54, o. rs. ಗೊಂಗೆ, ಗೊಮ್ಬೆ).

ದೊಮ್ಮಳಿಸು dŏmmaḷisu. To move or whirl about, or to be in a hurry and flurry, or to be alarmed, as a herd of cattle or other beasts (ತಿರ್ಯಕ್ಸಮೂಹಸಮ್ಭ್ರಮ Šmd. Dh.).

ದೊರ dŏra. = ದೊರದು, ದೊರಿತು, ದೊರೆ 2, ದೊರೆದು. P. p. of ದೊರೆ 1, in ದೊರ ಕೊಳ್, -ಕೊಳ್ಳು. = ದೊರೆ ಕೊಳ್. (Bp. 4, 65; 23, 42; 27, 79; 28, 69; 53, 22; My.).

ದೊರಕಿಸು dŏrakisu. To cause to obtain;—to acquire for one's self, to obtain, etc. (Bp. 27, 2; B. 3, 34. 91; 4, 50. 113; My.).

ದೊರಕು dŏraku. = ದೊರೆ 1, q. v. (My.; Tĕ. ದೊಱಕು). ಮುಖ್ಯ ದೊರಕದಿದ್ದಡೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೇಱಿದ ಶಾಸ್ತ್ರವು (ಅನುಕಲ್ಪ Nr.). ನಿನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬ ಮೇವು ದೊರಕುವನ್ತೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ (B. 3, 22). ದೊರಕಿದ ಬಟ್ಟೆ ಹಱಕು ಆದರೆ ನರಕೋದು ಯಾಕೆ?— ದೊರಕಿದರೆ ಹರಕೇ ಕೊಡ ಬಹುದು (Prvs.). See Bp. 1, 25; 8, 23; 16, 21; 27, 17; 39, 71; 43, 70; B. 2, 4.

ದೊರದು dŏradu. P. p. of ದೊರೆ 1.

ದೊರಿತು dŏritu. = ದೊರೆದು, etc. P. p. of ದೊರೆ 1. (My.). ಪುಷ್ಟಿಕರಪದಾರ್ಥಗಳು ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ದೊರಿತರೆ (B. 4, 41). ಆಹಾರವು ಅವರಿಗೆ ದೊರಿತರೆ (4, 76).

ದೊರೆ dŏrĕ. 1. To come or draw near; to be equal to, to resemble, to suit, to fit (Tĕ.; *cf.* ತುಡು); to come about, to appear (J. 2, 65). **2,** to be obtained, gained or found, to accrue (ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗು Šm. 105; C.; Tĕ.; Si. 113. 354). P. ps. ದೊರ, ದೊರದು, ದೊರಿತು, ದೊರೆ, ದೊರೆದು. ಆತನಿನ್ದ ನಮಗೆ ಬೆಳಕು ಬಿಸಿಲುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ (B. 2, 24). ಹೊತ್ತು ದೊರೆದದಱಿನ್ದ (2, 34). ಮುಂಚೆ ಲವಂಗಗಳು ನಾಲ್ಕು ಆಣೆಗೆ ತೊಲೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು (3, 13). ಬೆಳ್ಳಿ ಶುದ್ಧಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುತರವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದೇ ಇಲ್ಲ (4, 124). See Čpr. 3, 86; Bp. 27, 22; 34, 36; J. 7, 65; 33, 4; B. 4, 179. — ದೊರೆಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let be obtained, etc. ಹಣವು ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರೆಯಗೊಡುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 89).

ದೊರೆ dŏrĕ. 2. = ದೊರ, etc. P. p. of ದೊರೆ 1. — ದೊರೆ ಕೊಳ್. To come near; to come, to appear, to occur, to be in use; to arise; to accrue; to be obtained, gained, or found (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Šmd. Dh.; ಎಟ್ Šmd. I; ಗಱಯಿಸು Šmd. I; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Šmd. 42. 127. 136. 164. 190. 203. 270 Cm.; ಬರ್ 221. 352. 382 Cm.). ಆಗಳನ್ತೆ ದೊರೆ ಕೊಮ್ಬ ಫಲವು (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ Nr.). See Šmd. 8. 16; Čh. v. 217; Čpr. 1, 50; 3, 65; 5, 135; Abh. P. 9, 54; 14, 144; 15, 71; Šm. 81. 110; Kk. 19; J. 5, 48; 20, 49; 28, 57. 58; 29, 33. — ದೊರೆ ಕೊಳಿಸು. To cause to be obtained (by one's self): to obtain or gain for one's self (ಗಱಯಿಸು Šmd. I.). 2, to cause to be got; to cause to happen, to occasion, to produce

(Čpr. 3, 66; 8, 14; Abh. P. 14, 139; Rśv. 13, 99; Śśv. 1, 16).

ದೊರೆ dŏrĕ. 3. Coming near: resemblance, similarity, likeness, equality, adequacy; notoriety; propriety (ತೋಡು, ಒರೆ, ತೂಣಿ, ಸರಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 25; ಸಮ Śm. 105; Čpr. 4, 13. 61; 5, 54; 7, 60. 70; Tĕ.). ನಿಮ್ಮ ದೊರೆಗೆ ಬೋಟಿಯರ್ ಒಳರೇ? (Śmd. 39). ಮಾನ್ಧಾತನ ದೊರೆಯಪ್ಪ ವೀರರುಂ ಚಾಗಿಗಳುಂ (104). ಆರಕ್ತಮಾಗಿ ನೇಱಿಲ ದೊರೆಯನ್ ಅನುಕರಿಪ್ಪುದು ಆದುದಾಗಸಂ (176). ನಕ್ಷತ್ರ ಮೆಪ್ಪಾದಸಂ ದೊರೆಯೇ ಚನ್ದ್ರಗೆ (Śś. 62). ಎನಗೆ ದೊರೆ (equal) ಅದಾರ್ ದೊರೆ (king)? (Rśv. 5, 126). See Bp. 54, 24; Rśv. 12, 42. — ದೊರೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy equality or propriety (Grj. 7, 62). — ದೊರೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Equality or propriety to be destroyed or lost (Abh. P. 9, 141; 15, 71). — ದೊರೆಗೆವರ್. -ಬರ್. To liken, to be equal (Čpr. 5, 3; Rśv. 6, after 11). — ದೊರೆಯ. -ಅ 3. One who is an equal (Abh. P. 11, 85). — ದೊರೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Čh.). — ದೊರೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To become proper; to become well known, famous, etc. (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಡೆ Śmd. 111 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ 129. 232 Cm.). See Śmd. 302. 408. — ದೊರೆವರ್. -ಬರ್. = ದೊರೆಗೆವರ್. (Čpr. 7, 59; 8, 38). — ದೊರೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ದೊರೆವಡೆ. (ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ Śmd. 169. 189 Cm.). See Čh. v. 303; Čpr. 6, 80; Abh. P. 13, 128; 14, 118; 15, 71. **2,** gain, profit, advantage, use. ಕೀಱಿನ್ನು ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಗಾರಂ (Śmd. I).

ದೊರೆ dŏrĕ. Tbh. of ಧುರ್ಯ. A chief; a king; a master; a man of the ruling class (ರಾಜ, ಧರಣೀಶ Nn. 80; ಅರಸು Śm. 105; C.; Tĕ.; T. ತುರೈ; M. ತುರೆ, ಧ್ವರೆ). ದೊರೆ ಮುನಿದರೆ ಮರನೇಱಿದರೆ ಆದೀತೇ? — ತಾರತಮ್ಯವಱಿಯದವ ದೊರೆಯಲ್ಲ, ಮಾತು ಮಾಱಿದವ ಸೇವಕನಲ್ಲ. — ದೊರೆಯ ತನಕ ದೂಱು, ಹೊಱೆಯ ತನಕ ಓಟ. — ದೊರೆಯ ರಥವಾದರೂ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗದು. — ದೊರೆಯಾದರೂ ನರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ದೊರೆಯಾದರೂ ತೊಱಿಗೆ ದೊಡ್ಡವನೇ? — ದೊರೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ಥಾದ್ದು ನರಿಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ದೊರೆ ಹೇಱಿದನೆನ್ದರೆ ಮರದ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Si. 257. 278; Bp. 40, 15; Rśv. 5, 126; J. 24, 25; 28, 52; 33, 26; Dp. 148, 1. 6; B. 4, 126. — ದೊರೆಸಾನಿ. A lady, a mistress (My.; B. 5, 283).

ದೊರೆತನ dŏrĕtana. Kingship, royalty, the rank or function of a king, government, rule (Bp. 40, 15; 42, 6; My.). ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ಬಡತನವೇ? (Prv.). See Prv. s. ಯೋಗ್ಯತೆ. — ದೊರೆತನ ಮಾಡು. To rule; to domineer (My.).

ದೊರೆಯಿಸು dŏrĕyisu. To cause to obtain, to procure (J. 16, 28).

ದೊಸಕ್ dŏsak. = ಡೊಸಕ್, etc. (My.).

ದೊಸಕ್ಕನೆ dŏsakkanĕ. = ಡೊಸಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ದೊಳೆ dŏḷĕ. A drug or seed used to produce fermentation in the manufacture of spirits from sugar, bassia, etc. (?). ಮದ್ಯ ಮಾಡುವ ದೊಳೆ (ಕಿಣ್ವ, ನಗ್ನಹು Si. 348, *only* in Si.).

ದೊಳ್ಳಾಸ dŏḷḷâsa. = ಡೊಳ್ಳಾಸ. (ವೈಸಿಕ Śs.; Bh. 7, 17, 26).

ದೊಳ್ಳು dŏḷḷu. = ಡೊಳ್ಳು, ದೋಣು. (My.). See ನಿಡು-. — ದೊಳ್ಳು ನೂಕು. The belly to be pushed forward, *i. e.* to extend or distend (Bh. 4, 6, 25).

ದೋಃಪರಿಘ dôs-parigha. A club-like arm (Čpr. 2, 43).

ದೋಕರಿ dôkari. An instrument for grubbing up grass (Tĕ.; Si. 303. 399).

ದೋಚು dôču. To plunder, to rob (Tĕ.; My.; *cf.* ಗೋಚು).

ದೋಟಿ dôṭi. = (ತೊಱಡು), ಲೋಟಿ. A pole with a hook for plucking fruit, gathering leaves, etc. (My.; Tĕ.; M. ತೋಟ್ಟಿ). ದೋಟಿಯಿನ್ದ ಜೇನು ತೆಗದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ದೋಟಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ದೋಟಿ. (My.). 2, a hook for driving an elephant (ಅಂಕುಶ, ಶೃಣಿ Si. 271).

ದೋಣ dôṇa. Tbh. of ದ್ರೋಣ (Śmd. 345). ನಾಗೊಳಗ (345). 2, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ (345).

ದೋಣಿ dôṇi. = ಡೋಣಿ. Tbh. of ದ್ರೋಣಿ (Śmd. 345; Čpr. 8, 43; My.). ನೀರ ದೋಣಿ (ಜಲದ್ರೋಣಿ Hlâ.). ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಚಲ್ಲಱೀ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ವೈವ ಮರದ ದೋಣಿ (ದ್ರೋಣಿ Si. 84). — ದೋಣಿವಿಟ್. -ಬಿಟ್. To fall down like an empty tub (Abh. P. 13, 81).

ದೋಣು dôṇu. = ಬೊಳ್ಳು. (Mhr. ದೋನ್ದ, a pot-belly). — ದೋಣ. -ಅ 3. A man with a big belly (My.). Feminine ದೋಣಿ (My.).

ದೋತರ dôtara. = ಜೋತ್ರ, ಧೋತ್ರ, q. v. (Mhr. ಧೋತರ; My.; B. 3, 25; 5, 123). — ದೋತರಜೋಡು. A couple of dôtaras woven together (B. 3, 101; My.). — ದೋತರಸೆಱಗು. The end or border of a dôtara (B. 3, 41; My.); the coloured cross-lines near it (My.).

ದೋತ್ರ dôtra. = ದೋತರ. A garment of males worn around the waist, passing under and tucked in behind (Mhr. ಧೋತ್ರ; My.; Tĕ.; Č. Bp. 32, 45; Râm. 5, 8, 69; J. 16, 24); ದೋತ್ರ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು (My.); — that garment hung over the shoulder (ವಿಪರ್ಯಸ್ತಕ Mr. 256; My.); ದೋತ್ರ ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳು (My.). ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಬನ್ದು ಕಾಲು ಹಿಡಿವೇನು, ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ದೋತ್ರಾ ಕೊಡ ಬೇಕು. — ದೋತ್ರ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಗೋತ್ರ ದೊಡ್ಡದೇ? (Prvs.). See ಮೇಲು-; Si. 222. 223. *Cf.* ದೋವತಿ, etc.

ದೋಧಕ dôdhaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ದೋಬಿ dôbi. A washerman (My.; Mhr., H. ಧೋಬಿ).

ದೋಮಿ dômi. = ದೋಮೆ. (S. Mhr.).

ದೋಮೆ dômĕ. A mosquito; a gnat (Tĕ.; *cf.* T. ತುಮ್ಮೈ, to sound?). See Prv. s. ಧಾನ್ಯ. — ದೋಮೆತೆರೆ. A mosquito curtain (Tĕ.). ತೆರೆವಿಡಲ್ ದೋಮೆತೆರೆಯಕ್ಕು (Mr. 204, o. rs. ತೋಮು-, ದೋಹ-, ದೋಹಾ-, ವ್ಯೋಮು-).

ದೋರ್ dôr. = ದೋಸ್.

ದೋರ dôra. = ದೋರೆ, q. v. (My.). — ದೋರಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A fruit almost ripe (My.; Tĕ.). — ದೋರಹಣ್ಣು. = ದೋರೆವಣ್. (My.).

ದೋರ dôra. 1. Tbh. of ದ್ವಾರ. See ದ್ವಾರ-.

ದೋರ dôra. 2. = ದೋರೆ. Thread (My.).

ದೋರಕಾಪುರ dôrakâpura. Tbh. of ದ್ವಾರಕಾಪುರ. (Bh. 3, 16 sum.).

ದೋರವಾರ್ಧಿ dôra-vârdhi. Tbh. of a ದ್ವಾರವಾರ್ಧಿ. N. (Bp. 54, 62).

ದೋರಾವತಿ dôrâ-vati. Tbh. of ದ್ವಾರಾವತಿ. (Bp. 54, 63).

ದೋರಿಯ dôriya. N. of a certain cloth. See Mr. s. ಪಟಭೇದ.

ದೋರೆ dôrĕ. = ದೋರ. The state of being full-grown or mature (see ನಸು-). — ದೋರೆಗರುಳು. -ಕರುಳು. Entrails fitted by growth for their functions (Bh. 4, 6, 25). — ದೋರೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. (ಶಲಾಟು Si. 123, sic!). —

ದೋರೆವಣ್. -ಪಣ್. A full-grown, almost ripe fruit (Čpr. 1, after 101; Ššv. 1, 51; 2, after 42). — ದೋರೆವಲ್. -ವಲ್. Full-grown teeth (Čpr. 8, 52).

ದೋರೆ dôrĕ. = ದೋರ 2. Thread (Mhr., H. ದೋರಾ). 2, a particular bracelet (Mhr., H. ದೋರಾ; Si. 219).

ದೋಱು dôṟu. = ದೋಱು, etc. — ದೋಱುಪೋಗು. -ಪೋಗು. To be shattered or broken (Bh. 4, 3, 10).

ದೋರ್ದಣ್ಡ dôr-daṇḍa. The arm. (Čpr. 9, 114; Grj. 3, 2; Bp. 38, 54).

ದೋರ್ಬಲ dôr-bala. Strength of the arm (Ššv. 4, 27).

ದೋರ್ಮಹಿಮೆ dôr-mahimĕ. The power of the arm (Č. Bp. 47, 13).

ದೋರ್ಲತೆ dôr-latĕ. An arm-creeper: the arm (Bp. 5, 30; 37, 30).

ದೋರ್ವಲ dôr-bala. = ದೋರ್ಬಲ. (Č. Bp. 47, 27).

ದೋಲ dôla. = ದೋಲ, etc., ದೋಳ. Swinging, oscillating, rocking. 2, = ಕುಣ್ಟೆ 1, see ದೋಳ. 3, a swing, a litter, etc.

ದೋಲಾನ್ದೋಲ dôla-ândôla. A swing (ಉಯ್ಯಲ್ Mr. 204).

ದೋಲಿ dôli. = ದೋಲಿ, etc. (My.).

ದೋಲೆ dôlĕ. = ದೋಲಿ, etc. *A swing;* a litter, a dooly, a palanquin. 2, *the indigo plant.*

ದೋಲೋತ್ಸವ dôla-utsava. The ceremony of swinging an idol that is placed on a swinging-cot (My.).

ದೋವತಿ dôvati. = ದೋವರ್ತಿ, etc. The garment called ದೋತ್ರ (Bp. 56, 28; 57, 3; Tĕ.).

ದೋವರ್ತಿ dôvarti. = ದೋವತಿ, ದೌವತ್ತಿ. (ಉದ್ಗಮನೀಯ, ಒಲ್ಲಿ Mr. 343).

ದೋವಿಲ್ dôvil. = ದೋಹಿಲ್, q. v.

ದೋಷ dôsha. = ದೋಸ. Fault, v. .e, uefect, deficiency; *a fault, a blemish, a defect;* blame, reproach; badness, wickedness, sin (ಅಘ, ಪಾಪ Nn. 15); detrimental effect; obnoxiousness; morbid affection, morbid element, disease; disorder of the three humors of the body (ವಾತ ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮಗಳೆಮ್ಬ ಮೂಱು ದೋಷಗಳು Si. 199); black or red spots on the tongue foreboding death (My.). 2, evening, darkness, night (ನಕ್ತ, ರಾತ್ರಿ Nn. 15; ಇರಳು Mr. 65). 3, a sign (ಅಂಕ, ಕುಱುಹು 15). ದೋಷದಿನ್ದ ನಾಶ. — ದೋಷವೆಲ್ಲಾ ದೋಸೆ ನುಂಗಿತು. — ದೋಷಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ದೂಷಣೆ ತಪ್ಪದು. — ದೋಷಾ ಮಾಡುವವಗೆ ರೋಷ ಬಹಳ (Prvs.). See Kâvy. II, 1, 6; III, 3, B, 35. 75; ಅಷ್ಟಾದಶ-, ಪದ-, ವಾಕ್ಯ-. — ದೋಷ ಆಡು. To blame. ದೋಷವನ್ನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ (ನಿನ್ದೆ G.; My.). — ದೋಷ ಇಡು. To put fault or blame upon, to blame, etc. ದೇವರಿಗೆ ದೋಷ ಇಡ ಬೇಡ! (B. 4, 178; My. ದೇವರ ಮೇಲೆ-). ತಮ್ಮ ಪೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ದೋಷವಿಡ ಬೇಕಲ್ಲದೇ ಏರ್ಡನೆಯವರಿಗೆ ದೋಷವಿಡ ಬಾರದು (B. 5, 86). — ದೋಷ ಒನ್ದಿಸು. To join fault or blame to: to lay, or bring, reproach upon, to impute blame, to find fault with. ಶುದ್ಧರಲ್ಲಿ ನಿಜದೋಷಮನ್ ಒನ್ದಿಸೆ ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗರೇ? (Ršv. 5, 77). — ದೋಷ ಒನ್ದು. Fault, etc. to be joined or attached: to become blameworthy (Bp. 50, 71; 57, 79). — ದೋಷ ಹಚ್ಚು. = ದೋಷ ಒನ್ದಿಸು. (My.). ಅವನಿಗೆ ಕೆಲವು ಜನರು ದೋಷ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (B. 5, 206).

ದೋಷಕರ dôsha-kara. Causing evil, harm, or blame; hurtful; wrong (Šmd. 133).

ದೋಷಕಾರಿ dôsha-kâri. Causing evil, etc.; an evil-worker (My.).

ದೋಷಗ್ರಾಹಿ dôsha-grâhi. *Fault-finding, censorious, vituperative.*

ದೋಷಜಿತ್ dôsha-jit. A physician (ಭಿಷಜ, ಚಿಕಿತ್ಸಕ, etc. Mr. 390).

ದೋಷಜ್ಞ dôsha-jña. *A discerning or wise man. 2, a physician.*

ದೋಷಜ್ವರ dôsha-jvara. A malignant fever (My.).

ದೋಷತ್ರಯ dôsha-traya. Vitiation of the three humors, or wind, bile, and phlegm (ವಾತ ಪಿತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಮಂಗಳ್ Mr. 386).

ದೋಷದೂಷಿತ dôsha-dûshita. Defiled by sin. Feminine ದೋಷದೂಷಿತೆ (V. 9, 57).

ದೋಷಹರಣ dôsha-haraṇa. Removing disease of the humors; removing sin (My.).

ದೋಷಾ dôshâ. *In the evening, at night.* 2, = ದೋಷೆ 1.

ದೋಷಾಕರ dôshâ-kara. The night-maker: the moon (Bp. 11, 45). 2, dôsha-âkara, a mine of faults: full of defects, faulty, sinful.

ದೋಷಾನ್ಧ dôsha-andha. Blind through sin (Abh. P. 7, 6).

ದೋಷಾರೋಪಣ dôsha-ârôpaṇa. Imputing fault, accusation (My.).

ದೋಷಾಲೇಪ dôsha-âlêpa. Attaching or imputing fault or blame, aspersion (Kâvy. II, 2, B, 43).

ದೋಷಿ dôshi. Faulty; guilty; sinful, bad (Bp. 54, 52; J. 10, 45). ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ದೋಷಿಗೆ ಮಾತು (Prv.).

ದೋಷಿಸು dôshisu. Morbid affection to arise, as in fever (My.).

ದೋಷೆ dôshĕ. 1. ದೋಷಾ. Evening, darkness, night.

ದೋಷೆ dôshĕ. 2. The arm. (ತೋಳು G.).

ದೋಷೈಕದೃಶ್ dôsha-êka-dṛiś. *Seeing only defects, fault finding.*

ದೋಸ್ dôs. = ದೋರ್. *The arm* (ಬಾಹು, ಭುಜ, ತೋಳು Mr. 321).

ದೋಸ dôsa. Tbh. of ದೋಷ (Šmd. 335; Bp. 24, 78; 28, 27; 30, 13; 55, 30; My.).

ದೋಸರ dôsara. (ಪರವಾರ್ಕೆ Čt. I, 83, one MS.).

ದೋಸೆ dôsĕ. A holed, *i. e.* spongy, cake of rice-flour, uddu, etc., baked on a potsherd or iron plate (Č. Bp. 47, 42; Râm. 5, 8, 69; My.; Tu., Tĕ., M.; T. ತೋಜೈ; T. ತೋಯ್, to crust, crystallize; ತೋಯ್-ಅಪ್ಪಂ = ತೋಜೈ). ಹಿಟ್ಟು ಕರಿಸಿ ಮಾಡುವ ದೋಸೆ (ಪೂಪ, etc. Si. 314). ಈಸೀಸಗಲ ದೋಸೆ ಏಸೇಸು ಮೆದ್ದೀ? — ಎನ್ತೆನ್ತವರು ಅನ್ತೇ ಹೋದರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಬನ್ದು ಹುಳಿದೋಸೆ ಬೇಡಿತು. — ಎಲ್ಲರ ಮನೇಲಿ ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೇ ತೂತು. — ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಮುಣ್ಡೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಹೋದ. — ದೋಷವೆಲ್ಲಾ ದೋಸೆ ನುಂಗಿತು. — ದೋಸೆಗೆ ತೂತು, ದೋಷಿಗೆ ಮಾತು. — ದೋಸೆ ಬಿಸಿಯೆನ್ದು, ಮುಸಿಕೆಣ್ಡು ತಿನ್ದ. — ದೋಸೆ ತಿನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ದೋಷವೆಲ್ಲಾ ಹೋದೀತೇ? — ದೋಸೆ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮೀಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ. — ದೋಸೇ ತೂತು ಕಾವಲಿ ಮುಚ್ಚೀತೇ? — ದೋಸೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಸಿದವಳಿನ್ದ ಆಗದೇ? — ದೋಸೇ ಹಿಟ್ಟು ಕೂಸಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಎರಡು ಜೊಂಯಿಗೆ ಒನ್ದು ದೋಸೆ. — ದೋಸೆಯ ಊಟ ಊಟವಲ್ಲ, ದಾಸರ ಆಟ ಆಟವಲ್ಲ (Prvs.). — ದೋಸೆ ಜೋಳ. Holcus saccharatus Roxb. (Z.).

ದೋಸ್ತಾನು dôstânu. = ದಸ್ತಾನು, etc. (My.).

ದೋಸ್ತಿ dôsti. Friendship (My.; Mhr., H.).

ದೋಸ್ತಿಗಾಱ dôsti-gâṟa. A friend (My.).

ದೋಹ dôha. 1. Milking; milk. See ಸನ್-, ಹ್ಯೋಗೋ-

ದೋಹ dôha. 2. Tbh. of ದ್ರೋಹ (Šmd. 345). See Bp. 39, 31; 47, 25.

ದೋಹದ dôhada. = ದೋಹಳ. *The longing of a pregnant woman;* morbid or violent desire; desire in general, wish.

ದೋಹದವತಿ dôhada-vati. *A pregnant woman longing for anything.*

ದೋಹನ dôhana. Milking; giving or yielding milk or any desired object, granting desires. See ಈಸು; ಕಟಿ.

ದೋಹರಿ dôhari. (?). Emulation (? cf. ದುಹೇರಿ?). — ದೋಹರಿಸಾಹರಿ. Emulative effort (? Bh. 3, 19, 29).

ದೋಹಳ dôhaḷa. ದೋಹಲ. = ದೋಹದ. (ದೋಹದ, ದೌರ್ಹೃದ, etc., ಬಯಕೆ Mr. 307; Čpr. 1, after 81; 3, after 92; Abh. P. 13, 65). See ಆ-, ಪುತ್ರ-, ರಣ-.

ದೋಹಿ dôhi. Tbh. of ದ್ರೋಹಿ. (Bp. 24, 56).

ದೋಹಿತ್ರ dôhitra. Tbh. of ದೌಹಿತ್ರ. (My.).

ದೋಹಿಲ್ dôhil. = ದೋವಿಲ್. Publicity, notoriety; making publicly known, disclosure, exposure; calumny (ದೂಱುವುದು Čt. I, 68, o. r. ದೋವಿಲ್; ಹರವಡಿ, ಗಾಱಿಣ, ಪ್ರಕಟ Kk. 52; ಗಾರಣ, ಹರವರಿ, ಪ್ರಕಟ Śs.; *cf.* ತುಬ್ಬು 1).

ದೋಳ dôḷa. = ದೋಲ. (ಅನ್ದಣ, ನೃಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ Mr. 262). 2, = ಕುಣ್ಟೆ 1 (Mr. 370).

ದೋಳಾಯಮಾನ dôḷâyamâna. = ದೋಲಾಯಮಾನ. (Abh. P. 14, 136).

ದೋಳು dôḷu. = ಡೋಲು 1, etc. A large drum (My.). ದೋಳು ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಗೆರಸೆ ಆದೀತೇ? — ದೋಳು ಬಡಿದು, ಗೆರಸೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ದೌಕೂಲ daukûla. (fr. ದುಕೂಲ). Silk cloth. (G.).

ದೌತಿ dauti. = ದವತಿ, etc. (My.). ದೌತಿಯಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸವತೀ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದಳು (Prv.).

ದೌತ್ರಿಂಶ dautrimśa. Sixty (Ch. v. 320).

ದೌತ್ಯ dautya. (fr. ದೂತ). The state, office, or function of a messenger or ambassador. (My.).

ದೌರಾತ್ಮ್ಯ daurâtmya. (fr. ದುರಾತ್ಮ). Evil-mindedness, wickedness, depravity. (My.).

ದೌರ್ಜನ್ಯ daurjanya. (fr. ದುರ್ಜನ). Wickedness, maliciousness, depravity, vileness. (My.).

ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ daurjanya-kâri. An evil-worker (My.; see Sp. s. ಕಜ್ಜ).

ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ daurbhâgya. (fr. ದುರ್ಭಗ). Ill luck, misfortune, bad condition. (My.).

ದೌರ್ಮದ್ಯ daurmadya. (fr. ದುರ್ಮದ). A drunken brawl; *a fight, a battle.*

ದೌರ್ವಾರಿಕ daurvârika. = ದವ್ವಾರಿಕ, ದೌವ್ವಾರಿಕ. (Čpr. 6, after 18; 9, after 97).

ದೌರ್ಹೃದ daurhṛida. (fr. ದುರ್ಹೃದ್). = ದೋಹದ. Enmity. 2, *the longing of pregnant women;* longing, desire.

ದೌಲತ್ತು daulattu. Wealth, affluence (My.; Br.; Mhr., H. ದೌಲತ).

ದೌವತ್ತಿ dauvatti. = ದೋವರ್ತಿ, etc. (ಧೌತ, ಉದ್ಗ ಮನೀಯ Hlâ.).

ದೌವರಿಕ dauvarika. Tbh. of, or mistake for, ಧೌರೇಯಕ, q. v. (ತಟ್ಟಹೇಱಿತ್ತು Mr. 350).

ದೌವಾರಿಕ dauvârika. (fr. ದ್ವಾರ). = ದವ್ವಾರಿಕ, etc. *A door-keeper, a porter.*

ದೌವ್ವಾರಿಕ dauvvârika. = ದೌವಾರಿಕ. (Bp. 1, 44).

ದೌಷ್ಟ್ಯ daushṭya. (fr. ದುಷ್ಟ). Depravity, badness, wickedness. (My.).

ದೌಹಿತ್ರ dauhitra. = ದೋಹಿತ್ರ. (fr. ದುಹಿತೃ). *A daughter's son.*

ದೌಹೃದ dauhṛida. Tbh. of ದೌರ್ಹೃದ. The longing of pregnant women (My.).

ದ್ದು ddu. = ದು 1, etc. (My.), *e. g.* ದೂರವಲ್ಲದ್ದು (= ದೂರವಲ್ಲದದು), ಕೋಲಾದ್ದು (-ಆದದು), ನೀಳವಾದ್ದು (-ಆದದು, Si. 372), ಕೆಲಸದ್ದು (ಕೆಲಸದ ಅದು, B. 5, 131), ಶಾಸ್ತ್ರದ್ದು (5, 168).

ದ್ಯಸ್ dyas. = ದಿವಸ್. See ಸ-.

ದ್ಯಾಮಿ dyâmi. = ದೇಮಿ. — ದ್ಯಾಮವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ದೇಮವ್ವ. (S. Mhr.).

ದ್ಯಾವ dyâva. Tbh. of ದೇವ. (My.).

ದ್ಯಾವಾಭೂಮಿ dyâvâ-bhûmi. *Heaven and earth.*

ದ್ಯು dyu. *A day.* 2, *the heaven, the sky.*

ದ್ಯುತ್ dyut. = ದ್ಯುತ್ತು (Śmd. 106). Shining, being bright; splendour. See ವಿ-.

ದ್ಯುತಿ dyuti. *Brightness, splendour, brilliancy, lustre, light.* 2, *a ray of light.*

ದ್ಯುತ್ತು dyuttu. Tbh. of ದ್ಯುತ್, q. v.

ದ್ಯುತ್ಪ್ರಕಾಣ್ಡ dyut-prakâṇḍa. A very excellent or good man (ಸಲೆ ಒಳ್ಳಿತವಂ Mr. 240).

ದ್ಯುನದಿ dyu-nadi. The celestial Ganges (Čpr. 8, 41).

ದ್ಯುಮಣಿ dyu-maṇi. The jewel of the sky: *the sun.*

ದ್ಯುಮುಖ dyu-mukha. The opening of day: dawn, morning (Mr. 67).

ದ್ಯುಮ್ನ dyumna. (= ದ್ಯುತಿ). Splendour, glory, majesty. 2, *wealth.* 3, *strength, power.*

ದ್ಯುಷದ್ dyu-sad. An inhabitant of heaven: a god. (Sk.; G.).

ದ್ಯುಸ್ dyus. = ದ್ಯು. See ಅನ್ಯತರೇ-.

ದ್ಯೂತ dyûta. = ಜೂಜು, etc. Gambled. 2, *play, gaming, gambling.* 3, a gambler (ಕಿತವ, ಜೂಜುಗಾಱ Mr. 245). 4, a battle, a fight (ಅತಿಯುದ್ಧಮುಂ ಬಿಡದೆ ಹಣ್ಣಿ ಇರೆ 466).

ದ್ಯೂತಕಾರ dyûta-kâra. The keeper of a gaming house; *a gambler.*

ದ್ಯೂತಕಾರಕ dyûta-kâraka. *The keeper of a gaming house* (ಆಡಿಸುವಂ Mr. 245); a gambler.

ದ್ಯೂತಕೃತ್ dyûta-kṛit. *A gambler.*

ದ್ಯೂತಸಮಾಹ್ವಯ dyûta-samâhvaya. Lawsuits arising from gambling and betting. (R.).

ದ್ಯೋ dyô. *The sky, atmosphere.* 2, *heaven.*

ದ್ಯೋತ dyôta. *Shine, light, brilliancy, splendour.*

ದ್ಯೋತನ dyôtana. Shining, bright; illuminating; enlightening; explaining; *sight, seeing.*

ದ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ dyôtis-ingaṇa. *A fire-fly.*

ದ್ಯೋತಿಸ್ dyôtis. Light, brightness; a star.

ದ್ಯೋತಿಸು dyôtisu. To shine; to become manifest, to appear (Ch. v. 94; My.).

ದ್ಯೋಧುನಿ dyô-dhuni. The sky-river: the Ganges. (G.).

ದ್ಯಾಸ್ dyaus. = ದಿವ್. (G.).

ದ್ರಪ್ಸ drapsa. Dripping, falling in drops, flowing; a drop. 2, *diluted curds.*

ದ್ರಪ್ಸ್ಯ drapsya. *Diluted curds.*

ದ್ರವ drava. Running; dropping, dripping, oozing; flowing, fluid; *liquid; a liquid substance;* fluidity. 2, *quick motion;* flight. 3, *play, sport* (see Hlâ. s. ಮೇಳ). 4, moisture, juice, essence; decoction (ಇರ್ಪ Śs.; see ನಿದ್ರ್ರವ). 5, the

melting of pity, or tenderness (Mhr.). — ದ್ರವಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to melt in pity (B. 5, 211).

ದ್ರವಣ dravaṇa. Running; flight; flowing, dropping, exuding. (R.).

ದ್ರವದ್ರವ್ಯ drava-dravya. A fluid substance; a fluid; a substance having juice. See ಹಸಿ.

ದ್ರವದ್ರವ್ಯದಾನ dravadravya-dâna. Giving or putting a fluid. See ಎಱೆ.

ದ್ರವದ್ರವ್ಯನಿರ್ಮುಕ್ತಿ dravadravya-nirmukti. Freeing a fluid. See ಬಾರ್.

ದ್ರವನ್ತಿ dravanti. A river. 2, *the plant Anthericum tuberosum* Roxb.

ದ್ರವಿಡ draviḍa. = ದ್ರವಿಳ, (ತಮಿೞ್). N. of a people and district on the east coast of the Dekhan: Tamil (ತಿಗುಳ Šm. 64; Čh. p. 22; My.). — ದ್ರವಿಡವೇದ. A Vaishṇava popular exposition of the vêdas in Tamil verse (My.).

ದ್ರವಿಡಾಮ್ನಾಯ draviḍa-âmnâya. = ದ್ರವಿಡವೇದ. (My.).

ದ್ರವಿಣ draviṇa. *Property, wealth;* a thing (ಮುಜ್ಜಾ ಸಾರ, ವಸ್ತು Nn. 125). 2, *strength, power.* 3, gold; silver; money.

ದ್ರವಿಣೆ draviṇĕ. = ಧ್ರುವಣಿ, q. v.

ದ್ರವಿಸು dravisu. To become liquid, to melt (My.). 2, to sport (J. 15, 47). 3, to make fluid, to melt, as the mind (My.).

ದ್ರವಿಳ draviḷa. = ದ್ರವಿಡ. (Bp. 6, 19). — ದ್ರವಿಳದೇಶ. The Tamil country (Bp. 22, 1).

ದ್ರವೀಕರಣ dravî-karaṇa. Causing to drop or drip, making wet. See ನಾನ್ದು.

ದ್ರವ್ಯ dravya. = ದಿರವೇವು. *A substance, a thing, an object* (ಕಸ್ವರ, ವಸ್ತು Nn. 164). 2, *substance, property, wealth, money.* 3, the receptacle or substratum of properties, etc., elementary substance (ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಷಡುದ್ರವ್ಯಗಳು 164; see ಷಡು-). 4, a wooden image (ಮರದಿಂ ಮಾಡಿದ ರೂಪು, ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದನ್ಥಾ ಪ್ರತುಮೆಗಳು 164). 5, *a fit object.* 6, a drug. See ಶಬ್ದ-; Kâvy. III, 3, B, 4; V, 1. — ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ಹವ್ಯವಾದರೂ ಗವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಡತನ. — ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದವನು ತಿನ್ದು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಸಾಲಾ ಮಾಡಿದವ ತಿದ್ದಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ದ್ರವ್ಯತ್ವ dravyatva. Substantiality, substance (Šmd. 7 Cm.).

ದ್ರವ್ಯಲೋಪ dravya-lôpa. Deficiency of money for the performance of a religious ceremony (My.).

ದ್ರವ್ಯವನ್ತ dravya-vanta. A man having property, a rich, wealthy man (My.; B. 5, 120).

ದ್ರವ್ಯಸ್ಥ dravya-stha. A man staying or living in wealth: a wealthy man (My.).

ದ್ರವ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ dravya-sthâpanĕ. Hiding money in the earth (My.).

ದ್ರವ್ಯಸ್ವಭಾವ dravya-svabhâva. One of the three kinds of jâti in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 5-9).

ದ್ರವ್ಯಹರಣ dravya-haraṇa. Seizing, or stealing, property (B. 5, 95).

ದ್ರವ್ಯಾಂಜನ dravya-añjana. A magic ointment applied to the left hand with the object of discerning lost wealth (My.).

ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲ dravya-anukûla. Help of money towards any business (My.).

ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆ dravya-arjanĕ (ârjanĕ). Acquiring property, acquisition of wealth (My.).

ದ್ರವ್ಯಾಶೆ dravya-âšĕ. Love of money, covetousness (My.).

ದ್ರಷ್ಟು drashṭu. See s. ತ್ರಾಡನ.

ದ್ರಾಕ್ drâk. *Quickly, instantly, soon, immediately, shortly.*

ದ್ರಾಕ್ಷ drâksha. Tbh. of ದ್ರಾಕ್ಷೆ. ದ್ರಾಕ್ಷದ ಬಳ್ಳಿ (Čb. 118; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾದಿಲೇಹ್ಯ drâkshâ-âdi-lêhya. An electuary of grapes, etc. (My.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾಪಾಕ drâkshâ-pâka. A sweet, accomplished style of diction in poetry (My.).

ದ್ರಾಕ್ಷಾಸವ drâksha-âsava. A medicinal and spirituous preparation of the juice of the grape, wine (B. 4, 164; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷಿ drâkshi. = ದ್ರಾಕ್ಷೆ. (My.; Mhr.).

ದ್ರಾಕ್ಷೆ drâkshĕ. ದ್ರಾಕ್ಷಾ. = ದ್ರಾಕ್ಷ. *The vine.* 2, a grape, grapes. (My.). ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಸೀಯೆನ್ದು, ಬಳ್ಳಿ ಸಹ ತಿನ್ನ ಬಾರದು (Prv.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಚಪ್ಪರ. A vine-pandal (My.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಬಳ್ಳಿ. The grape vine (My.; G.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆರಸ. Juice of the grape; wine (My.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಸರಾಯಿ. Wine (ಮಾದ್ವೀಕ G.). — ದ್ರಾಕ್ಷೆಹಣ್ಣು. A ripe grape (My.).

ದ್ರಾಗ್ಭೃತಕ drâk-bhṛitaka. *Water just drawn from the well.* See s. ಅಗರ್ತೆ.

ದ್ರಾಘಿಷ್ಠ drâghishṭha. (fr. ದೀರ್ಘ). *Longest, very long.*

ದ್ರಾಪ drâpa. (= ದ್ರಾಬೆ). Mud, mire. 2, heaven, sky. 3, a fool, blockhead, an idiot.

ದ್ರಾಬೆ drâbĕ. (Tbh. of ದ್ರಾಪ). A blockhead, fool, slut (Tĕ. ದೇಬೆ, ದ್ರಾಬೆ, ದ್ರಾಭೆ). 2, wretchedness, poverty, feebleness (My.); trash, rubbish (Tĕ.). 3, a wretched, poor, feeble person (My.). ದ್ರಾಬೆಯನ್ನು ನಮ್ಬಿ ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕಳ್ಳರು ಬನ್ದು ತಲೆ ಹೊಡೆದರು (Prv.). — ದ್ರಾಬೆಮಾತು. A word lacking force of meaning (My.). — ದ್ರಾಬೆಮೋಱೆ. A careworn, low-spirited face (My.).

ದ್ರಾವ drâva. = ದಾವ 1. Running, flowing; flight; speed, going quickly; liquefaction; distilling.

ದ್ರಾವಕ drâvaka. Causing to run. 2, a drug prepared by distillation (My.). 3, a flux to assist the fusion of metals. 4, a thief. 5, a lecher. 6, bee's wax. 7, a sharp or clever man (Bh. 1, 12, 21).

ದ್ರಾವಿಕೆ drâvikĕ. Saliva. (R.).

ದ್ರಾವಿಡ drâviḍa. (fr. ದ್ರವಿಡ). Relating to Draviḍa; a Tamil man (ತಿಗುಳ Mr. 382; My.); Tamil (Čh. p. 23). 2, a Brâhmaṇa of the south, one of the five so-called Drâviḍa Brâhmaṇas, *i. e.* either a Drâviḍa or pure Tamil Brâhmaṇa, or a Tĕliṅga (Tĕlugu), Karṇâṭa, Marâṭha, or Gujarâtha one (Sk.); or (instead of a Marâṭha, or Gujarâtha one) a Kêraḷa, or Tauḷava one (My.).

ದ್ರಾವಿಡಕ drâviḍaka. *Zedoary, Curcuma zedoaria* Roxb.

ದ್ರಾವಿಡಧರೆ drâviḍa-dharĕ. The Tamil country (Bp. 24, 77).

ದ್ರಾವ್ಯತ್ವ drâvyatva. Fluidity (B. 4, 97; Sk. ದ್ರವತೆ, ದ್ರವತ್ವ).

ದ್ರು dru. 1. Running; see ಶತ-. 2, rushing, attacking.

ದ್ರು dru. 2. Wood. 2, *a tree.*

ದ್ರುಕಿಲಿಮ dru-kilima. *A sort of pine, Pinus deodora* Roxb.

ದ್ರುಗ್ಧ drugdha. (= ದುಗ್ಧ). Hurt, injured, harmed, grieved, plotted against, borne malice or hatred against; offence, injury.

ದ್ರುಘಣ dru-ghaṇa. ದ್ರುಘನ. *A wooden mace, a mallet, a hammer* (ಡಂಗೆ Mr. 298); an axe, a hatchet.

ದ್ರುಣ druṇa. *A scorpion.*

ದ್ರುಣಿ druṇi. = ದ್ರಣಿ. *A centipede.* 2, a small or female tortoise. 3, = ದ್ರೋಣಿ.

ದ್ರುಣೆ druṇĕ. *A bow-string.*

ದ್ರುತ druta. Run, flown; running away; rushed at, attacked; scattered, diffused; lost (ದಿಗ್ಭಯ q. v., ನಷ್ಟ, ವಿನಾಶನ, ಗೃಹೀತ, ದೆಸೆಗೆಟ್ಟವಂ Mr. 300; *cf.* ಭಯದ್ರುತ). 2, *melted, dissolved, liquid, fluid.* 3, *quick, swift.* 4, *quick time.* 5, *a scorpion.* 6, a comic actor, a buffoon (ಪರಿಹಾಸ್ಯ, ವೈಹಾಸಿಕ, ನೃಪರಂ ನಗಿಸುವಂ Mr. 270; *cf.* ದ್ರವ No. 3).— ದ್ರುತಂ, *quickly.*

ದ್ರುತಪದ druta-pada. N. of a vṛitta (Čh.).

ದ್ರುತಪುಚ್ಛ druta-pučcha. A scorpion's tail (ಅಲ, ಚೇಳಿ ಬಾಲ Mr. 403).

ದ್ರುತಪೂರ್ವವಿಲಮ್ಬಿತ druta-pûrva-vilambita. N. of a vṛitta (Čh.).

ದ್ರುತಯಾನ druta-yâna. Fast walking (Čpr. 2, 59).

ದ್ರುಪದ dru-pada. = ದುರಪದ, ದೃಪದ. N. of a king of the Pâñčâlas, the father of Krishṇâ (Draupadî), the wife of the Pâṇḍu princes.

ದ್ರುಪದತನುಜಾತೆ drupada-tanujâtĕ. Draupadî (J. 2, 51).

ದ್ರುಮ druma. *A tree.*

ದ್ರುಮಾಮಯ druma-âmaya. Tree-disease: *lac, the animal dye; resin, gum.*

ದ್ರುಮೋತ್ಪಲ druma-utpala. *The tree Pterospermum acerifolium* Willd.

ದ್ರುವಯ druvaya. *A wooden measure of capacity.*

ದ್ರುಹಿಣ druhiṇa. *Brahmâ;* Śiva.

ದ್ರೋಣ drôṇa. = ದೋಣ. A wooden tub shaped like a boat; a trough. 2, *a measure of capacity,* equal to 4 âḍhakas, or 2 âḍhakas (ನಾಗಳ Si. 329; ಇಕ್ಕಳ 329). 3, *a raven* (ಕಾಡಕಾಗೆ Mr. 170). 4, a scorpion. 5, Drôṇâčârya, the military preceptor of both the Kuru and Pâṇḍu princes (Śmd. 288; J. 13, 4. 19; Bh. 1, 6 sum.). 6, a small tree bearing white flowers (Sk.; ತುಮ್ಮೆ Si. 419; ತುಮ್ಬಿ Nr.). 7, = ದೊನ್ನೆ, a vessel made of leaves to hold ghee and other liquid substances (not Sk., but Mhr.).

ದ್ರೋಣಕಾಕ drôṇa-kâka. *A raven.*

ದ್ರೋಣಕ್ಷೀರೆ drôṇa-kshîrĕ. *A cow yielding a drôṇa of milk.*

ದ್ರೋಣದುಘೆ drôṇa-dughĕ. *A cow yielding a drôṇa of milk.*

ದ್ರೋಣಿ drôṇi. = ಡೋಣಿ, ದೋಣಿ. *A wooden tub shaped like a boat;* a trough; a boat. 2, the hollow of two mountains, the valley or chasm between them *(cf.* ಡೊಣೆ 1, etc.). 3, *the indigo plant.*

ದ್ರೋಹ drôha. = ದೋಹ 2. *Injury, hostile action, mischief, malice, perfidy, treachery, treason* (ಅಪಕಾರ Mr. 448); wrong, offence; rebellion. See Prv. s. ಬಣ್ಣಾರ.

ದ್ರೋಹಚಿನ್ತನ drôha-čintana. *Injurious design, the wish or thought or attempt to injure.*

ದ್ರೋಹರತ drôha-rata. Bent upon doing an injury (My.).

ದ್ರೋಹಿ drôhi. = ದೋಹಿ. Injuring, hurting, harming, malignant, spiteful, vengeful, treacherous, rebellious; a person who injures, etc. (Bp. 9, 13; 39, 47; 49, 45; 54, 53; 57, 29; My.).

ದ್ರೌಣಿಕ drauṇika. Containing a drôṇa; *sown with a drôṇa of grain,* as a field.

ದ್ರೌಪದಿ draupadi. (fr. ದ್ರುಪದ). = ದುರುಪದಿ. Draupadî, the daughter of Drupada and wife of the Pâṇḍu princes (Bh. 1, 7 sum.; J. 7, 19. 24).

ದ್ವ dva. *Two.*

ದ್ವನ್ದ್ವ dva-n-dva. *A pair, a couple* (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು Nn. 91; ಉಭಯ, ಯುಗ್ಮ, etc., ಎರಡು Mr. 434). 2, *any pair of qualities or conditions which are opposite of one another,* as heat and cold, etc. 3, *strife, contention, dispute, quarrel, contest, fight* (ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳೆಗ 91). 4, doubt, uncertainty. 5, a private consultation, a secret (ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನ, ಏಕಾನ್ತ 91). 6, a form of compound or grammatical combination uniting two or more words which, if uncompounded, would be in the same case and connected by the conjunction "and" (Śmd. 89 Mdb.; 197. 210; Kâvy. I, 3, 10-15).

ದ್ವನ್ದ್ವಪ್ರಾಸ dvandva-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ದ್ವನ್ದ್ವಯುದ್ಧ dvandva-yuddha. A duel, a single combat (My.).

ದ್ವನ್ದ್ವೆ dvandvĕ. A menstruating woman; a woman recently delivered (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ Nn. 91).

ದ್ವಯ dvaya. Twofold, double; a pair; two things; both (Śmd. 255. 400); the masculine and feminine gender.

ದ್ವಯಮನ್ತ್ರ dvaya-mantra. The two chief mantras of the Vaishṇavas (My.).

ದ್ವಯಹೀನ dvaya-hîna. *The neuter gender.*

ದ್ವಯಾತಿಗ dvaya-atiga. *A man who has passed beyond or overcome the two bad qualities, passion and ignorance (illusion), or who has surmounted the several pairs of affection which disturb the mind.*

ದ್ವಯಿ dvayi. A pair. (R.).

ದ್ವಾಃ dvâḥ. = ದ್ವಾರ್.

ದ್ವಾಃಸ್ಥ dvâḥ-stha. *A doorkeeper, a porter.*

ದ್ವಾಃಸ್ಥಿತ dvâḥ-sthita. *A doorkeeper, a porter.*

ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತ್ dvâ-trimśat. Thirty-two.

ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದ್ದನ್ತ dvâtrimśat-danta. The thirty-two teeth (Mr. 348).

ದ್ವಾದಶ dvâ-daśa. Twelve. 2, the twelfth.

ದ್ವಾದಶರವಿ dvâdaśa-ravi. = ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ. (Grj. 10, 65).

ದ್ವಾದಶಾಂಗುಲ dvâdaśa-aṅgula. *A measure of twelve fingers.*

ದ್ವಾದಶಾತ್ಮ dvâdaśa-âtma. Appearing in twelve forms; *the sun,* as identified with the twelve Âdityas (Bp. 55, 49).

ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕ dvâdaśa-âtmaka. The sun (Râghč. 1, 42).

ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ dvâdaśa-âditya. The twelve Âdityas (Bp. 1, 43). An enumeration of them is as follows: dhâtṛi, aryama, mitra, varuṇa, indra, vivasvat, parjanya, pûsha, amśumat, gabhastimat, tvashṭri, and vishṇu (Vivêkačintâmaṇi 6, 25).

ದ್ವಾದಶಿ dvâdaśi. The twelfth day of the half-month (J. 29, 13; C.).

ದ್ವಾಪರ dvâpara. That die, or side of a die, which is marked with two spots or points. 2, *the third of the four yugas or ages of the world* (ಯುಗ Nn. 96) comprising 864,000 years (ಗಗನ-ನಭ-ವಿಯದ್-ವಾರ್ಧಿ-ಋತು-ಗಜ Mr. 73). See Bp. 2, 5. 3, doubt, uncertainty (ಸನ್ದೆಗ, ಸನ್ದೇಹ 96). 4, war (ಕದನ, ಕಾಳೆಗ 96).

ದ್ವಾಪಾರ dvâpâra. = ದ್ವಾಪರ. (Bp. 54, 32; Mhr.; My.).

ದ್ವಾರ್ dvâr. = ದ್ವಾಃ. *A door, a gate.*

ದ್ವಾರ dvâra. = ದರ 2, ದಾರ 2, ದೋರ 1, ಬಾರ 1. *A door, a gate, an opening* (ಬಾಗಿಲು Nn. 100). 2, a way, a means, an expedient, a medium (B. 5, 279); a ground, an occasion (Mhr.). ದ್ವಾರಾ, by the means of, through (My.; Mhr.).

ದ್ವಾರಕಪಾಟ dvâra-kapâṭa. The leaf or fold of a door, the panel of a door. (R.).

ದ್ವಾರಕಾನಗರಿ dvârakâ-nagari. = ದ್ವಾರಕೆ. (J. 7, 7).

ದ್ವಾರಕಾನಾಥ dvârakâ-nâtha. Kṛishṇa. 2, N. (B. 4, 149).

ದ್ವಾರಕಾಪುರ dvarakâ-pura. = ದೋರಕಾಪುರಃ = ದ್ವಾರಕೆ. (My.).

ದ್ವಾರಕಾಪುರಿ dvârakâ-puri. = ದ್ವಾರಕೆ. (J. 6, 14).

ದ್ವಾರಕೆ dvârakĕ. ದ್ವಾರಕಾ. She who has (many) gates: Dvârakâ, the capital of Kṛishṇa, on the western point of Gujarâth. (J. 5, 1. 19. 73; 6, 1. 9).

ದ್ವಾರದೇಶ dvâra-dêśa. The region of a door: a door (Čpr. 1, after 129).

ದ್ವಾರದೋರ dvâra-dôra. = ದ್ವಾರದ್ವಾರ. (Bp. 61, 29).

ದ್ವಾರಪಟ್ಟ dvâra-paṭṭa. = ದಾರವಟ್ಟ. The ground under the door, the threshold (Mhr. ದಾರವಟಾ); the upper cross-piece of a door (Mhr.); the panel or surface of a door (Sk.); the curtain of a door (Sk.). 2, ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ, see ದಾರವಟ್ಟ. 3, ಶುದ್ಧಾನ್ತ, ರಾಣಿವಾಸದ ಮನೆ, see ದಾರವಟ್ಟ.

ದ್ವಾರಪಾರ್ಶ್ವ dvâra-pârśva. The sides (of the frame) of a door. See ಪುಡಿ.

ದ್ವಾರಪಾಲ dvâra-pâla. *A doorkeeper, a porter* (Mr. 272; Bp. 35, 42).

ದ್ವಾರಪಾಲಕ dvâra-pâlaka. = ದ್ವಾರಪಾಲ. (Bp. 35, 44).

ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ dvâra-pravêśa. Entering a door or an opening. See ನುಗುಳ್, ನುಸುಳ್.

ದ್ವಾರಬನ್ಧ dvâra-bandha. = ದಾರಬನ್ದ. A door-joining: a door-frame (My.). 2, the leaf or panel of a door. See ಪಡಿ.

ದ್ವಾರಬನ್ಧನ dvâra-bandhana. = ದಾರಬನ್ದನ, ದಾರವನ್ದನ. = ದ್ವಾರಬನ್ಧ No. 1. (My.).

ದ್ವಾರವತಿ dvâra-vati. = ದ್ವಾರಕೆ. (My.).

ದ್ವಾರಾವತಿ dvârâ-vati. = ದೋಥಾವತಿ, ದ್ವಾರವತಿ. (My.).

ದ್ವಾರಿಕ dvârika. A doorkeeper, a warder (ದವ್ವಾರಿಕ, ದ್ವಾಸ್ಥ, ಬಾಗಿಲವಂ Mr. 266).

ದ್ವಾಸ್ಥ dvâ-stha. = ದ್ವಾಃಸ್ಥ. See ದ್ವಾರಿಕ.

ದ್ವಿ dvi. = ದು, (ದುಹಿ), ದೂ. Two (Śmd. 31. 101; Kâvy. IV, 1, 5); both. 2, the dual (Śmd. 116; Kâvy. I, 2, 44-46). 3, the masculine and feminine gender.

ದ್ವಿಕ dvika. = ದುಗ. Consisting of two, twofold; a pair; etc.

ದ್ವಿಕರ್ಮ dvi-karma. Two accusatives (Śmd. 157).

ದ್ವಿಕರ್ಮಕ dvi-karmaka. Having two accusatives (My.).

ದ್ವಿಗು d[illegible]. Having two cows. 2, *a grammatical compound in which the first member is a numeral* (Śmd. 89 Mdb.; 196. 210; Kâvy. I, 3, 6-9).

ದ್ವಿಗುಣ dvi-guṇa. = ದುಗುಣ. Multiplied by two, doubled; double, twofold, of two kinds, twice as much or as large. — ದ್ವಿಗುಣಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To multiply by two (Čh. v. 343).

ದ್ವಿಗುಣಾಕೃತ dviguṇâ-kṛita. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿಗುಣಿ dvi-guṇi. = ದುಗುಣಿ. A Tbh. of ದ್ವಿಗುಣ.

ದ್ವಿಗುಣಿತ dvi-guṇita. Multiplied by two, doubled. (My.).

ದ್ವಿಗುಣಿಸು dvi-guṇisu. To multiply by two (Čh. v. 346; My.). 2, to be doubled (Čpr. 6, 44; Abh. P. 14, 101).

ದ್ವಿಗುಣೀಭೂತ dviguṇî-bhûta. Doubled. (Čpr. 5, after 11).

ದ್ವಿಜ dvi-ja. Twice-born. 2, a man of any one of the first three classes: a Brâhmaṇa, Kshatriya, or Vaiśya. 3, *a Brâhmaṇa* (ಭೂಸುರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 36; ವಿಪ್ರ Mr. 513; ಸಯ್ದು, ಗನಹ, ನೇರಿದ, ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ Śm. 52; ನೆಲನಮುರ್ದುಣಿಸಿ Kk. 34). 4, *a bird* (ಅಣ್ಡಜ, ಪಕ್ಷಿ 36; ಪಕ್ಷಿ 513). 5, a snake (ಉರಗ, ಸರ್ಪ 36; ಸರ್ಪ 513). 6, a chameleon (ಸರಟ, ಓತಿ 36). 7, various grains (ಧಾನ್ಯಸಮೂಹ, ನಾನಾಧಾನ್ಯಗಳ ಭೇದ 36). 8, *a tooth* (ದನ್ತ, ಹಲ್ಲು 36; ದನ್ತ 513). 9, the moon (ಚನ್ದ್ರ 36; 513). 10, a star (ಭಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರ 36; ತಾರೆ 513). 11, a house (ಗೃಹ, ಮನೆ 36).

ದ್ವಿಜತ್ವ dvijatva. The state of being twice-born; the condition or rank of a Brâhmaṇa (Bp. 3, 45. 78).

ದ್ವಿಜನ್ಮ dvi-janma. = ದ್ವಿಜ. *A Brâhmaṇa.*

ದ್ವಿಜರಾಜ dvija-râja. *The moon;* Garuḍa; the snake Ananta.

ದ್ವಿಜಾತ dvi-jâta. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 47).

ದ್ವಿಜಾತಿ dvi-jâti. *A man of either of the first three classes* (see ದ್ವಿಜ).

ದ್ವಿಜಾಧಮ dvija-adhama. A very low, contemptible Brâhmaṇa (ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು Mr. 254; J. 12, 2).

ದ್ವಿಜಿಹ್ವ dvi-jihva. *Double-tongued, insincere* (ಪುರೋಭಾಗಿ, ಎರಡು ನುಡಿವಂ Mr. 230). 2, *a whisperer or informer.* 3, *a serpent.*

ದ್ವಿಜೆ dvi-jĕ. (A dvija woman); *the resin of the olibanum tree, Gum olibanum.*

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ dvija-uttama. *A Brâhmaṇa.*

ದ್ವಿಟ್ dviṭ. = ದ್ವಿಟ್ಟು, ದ್ವಿಷ್. (ವೈರಿ Nn. 119).

ದ್ವಿಟ್ಕುಲ dviṭ-kula. The multitude, or race, of enemies (Śmd. 130).

ದ್ವಿಟ್ಟು dviṭṭu. = ದ್ವಿಟ್ (Śmd. 106).

ದ್ವಿತಯ dvitaya. Twofold, double. 2, *a pair, two* (ಯುಗ, ಎರಡು Nn. 90; ದ್ವನ್ದ್ವ, ಎರಡು 91; see Mr. 73 s. ತ್ರೇತೆ).

ದ್ವಿತಿಯೆ dvitiyĕ. A Tbh. of ದ್ವಿತೀಯೆ & ದ್ವಿತಯ. A pair, two (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು Nn. 136). 2, a wife (ವೈವಾಹವಾದ ಅಂಗನಾತತಿ, ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು 136). 3, the second day of a half month (ತಿಥಿಭೇದ, ಬಿದಿಗೆ 136).

ದ್ವಿತೀಯ dvitîya. Second; the second. 2, a companion, fellow, partner. 3, the second letter in a class. See Śmd. 22; Bp. 54, 9. 18. — ದ್ವಿತೀಯಂ, a second time, again.

ದ್ವಿತೀಯವಯಸ್ dvitîya-vayas. *Having arrived at the second period of life.*

ದ್ವಿತೀಯವಿವಾಹ dvitîya-vivâha. The second marriage of a male (My.).

ದ್ವಿತೀಯಾಕೃತ dvitîyâ-kṛita. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ dvitîya-akshara. The second letter or syllable (Śmd. 373. 375).

ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿ dvitîyâ-vibhakti. The second case: the accusative (Śmd. 112. 143. 154).

ದ್ವಿತೀಯೆ dvitîyĕ. = (ದ್ವಿತಿಯೆ), ಬಿದಿಗೆ. A female second: *a wife.* 2, the second day of a half month. 3, the accu-

sative (Šmd. 112. 115. 129. 143. 149. 157. 164. 166; Kâvy. I, 2, 23-27. 50. 51).

ದ್ವಿತ್ವ dvitva. Doubleness; the number two. 2, *a pair, a couple.* 3, reduplication of a consonant (Šmd. 47. 83. 85. 138. 140. 178. 190. 274. 275. 339. 344; Kâvy. I, 2, 31. 32; I, 4, 33-38); repetition of a word (Kâvy. I, 3, 89-97). 3, *the dual* (Šmd. 115. 116. 152; Kâvy. I, 2, 4-7).

ದ್ವಿತ್ವವೃತ್ತಿ dvitva-vṛitti. Reduplicated state or reduplication of a consonant (Šmd. 86. 218. 229).

ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ dvitva-akshara. A double consonant (Šmd. 38. 71; ಒತ್ತು Čt. II, 24).

ದ್ವಿಧಾ dvi-dhâ. In a twofold manner; in two ways; of two kinds or sorts (Kâvy. III, 3, B, 162).

ದ್ವಿಧಾಕೃತಿ dvidhâ-âkṛiti. Of a twofold form (J. 19, 49).

ದ್ವಿಧಾಗತಿ dvidhâ-gati. Going in two ways; duplicity (My.). 2, a crab. 3, a crocodile.

ದ್ವಿಪ dvi-pa. Drinking twice: *an elephant* (imbibing fluids by his trunk and thence conveying them into his mouth). The female elephants are: abhramu, kapilĕ, piṅgalĕ, tâmrakarṇi (o. r. -parṇi), purudanti (o. r. purûra-, = sudanti), añjanĕ, añjanâvati, sitadvipĕ (Mr. 59).

ದ್ವಿಪಟ್ಟಿಕೆ dvi-paṭṭikĕ. = ದುವಟ್ಟಿಗೆ, ದೂವಟ್ಟಿಗೆ. A double piece of cloth, etc.

ದ್ವಿಪದ dvi-pada. Two-footed; containing two padas (words or lines). 2, *a biped,* including gods, demons, men, and birds.

ದ್ವಿಪದನ್ತ dvipa-danta. An elephant's tusk. ದ್ವಿಪದನ್ತದನ್ತ್ಯ (ಪ್ರತಿಮ, ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ Nn. 102).

ದ್ವಿಪದಿ dvi-padi. = ದುವದಿ, etc. A kind of metre.

ದ್ವಿಪಾದ್ಯ dvi-pâdya. *A double penalty.*

ದ್ವಿಪೆ dvi-pĕ. N. of a plant (ಉನ್ಮದಿಕೆ, ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 139).

ದ್ವಿಪ್ರಾಸ dvi-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ದ್ವಿಭಾಷಿ dvi-bhâshi. = ದುಬಾಸಿ, q. v. (My.; B. 4, 167).

ದ್ವಿಮಾತ್ರ dvi-mâtra. Containing two syllabic instants or moras, as a long vowel (Šmd. 19; Kâvy. I, 1*a*, 10. 11).

ದ್ವಿಮಾಸ dvi-mâsa. Two months. 2, the second month (Šsv. 2, 99, sic!).

ದ್ವಿಮುಖ dvi-mukha. (Šmd. 101). Two-faced, two mouthed. 2, *a kind of snake, an Amphisbaena* (ಅಹೀರಣಿ, ಇತ್ತಲೆಯ Mr. 401, o. r. ಇತ್ತಲೆಗ).

ದ್ವಿರ್ dvir. = ದ್ವಿಸ್.

ದ್ವಿರದ dvi-rada. Two-toothed, two-tusked. 2, *an elephant.*

ದ್ವಿರದಕರಾಗ್ರ dvirada-kara-agra. *The tip of an elephant's trunk.*

ದ್ವಿರಸನ dvi-rasana. Two-tongued: *a snake.*

ದ್ವಿರುಕ್ತಿ dvis-ukti. Saying twice, repetition, tautology. 2, repetition or doubling of a syllable (Šmd. 191. 228. 229. 339. 346; Kâvy. I, 3, 21-29).

ದ್ವಿರೂಪ dvi-rûpa. Biform, of two forms. 2, two forms (Čpr. 2, 13).

ದ್ವಿರೂಪತೆ dvi-rûpatĕ. *Doubleness of form, a double form or manner.*

ದ್ವಿರೇಫ dvi-rêpha. The insect with two rêphas or rs in its name (bhramara): *a large black bee.*

ದ್ವಿರ್ಭಾವ dvis-bhâva. Doubling, reduplication (Šmd. 84. 179. 213. 222. 268; Kâvy. I, 2, 104-109).

ದ್ವಿವಚನ dvi-vačana. The dual (Šmd. 111. 115. 117. 153. 259).

ದ್ವಿವಪ್ರ dvi-vapri. A step-father (ಮಲದನ್ದೆ Mr. 312).

ದ್ವಿವರ್ಷೆ dvi-varshĕ. *A heifer two years old.*

ದ್ವಿಶರ dvi-šara. = ದುಸರ 1. Having two arrows.

ದ್ವಿಶಿರ dvi-šira. = ದ್ವಿಸಿರ. Having two heads: the bhêruṇḍa (My.).

ದ್ವಿಷ್ dvish. = ದ್ವಿಟ್, ದ್ವಿಟ್ಟು. Hating, hostile; hostility. 2, *a foe.*

ದ್ವಿಷ dvisha. = ದ್ವಿಷ್. (ಅಮಿತ್ರ, etc., ಹಗೆ Mr. 290).

ದ್ವಿಷತ್ dvishat. Hating, etc. 2, *a foe.*

ದ್ವಿಷ್ಟ dvishṭa. Hated, odious; hostile. 2, = ದ್ವೇಷ್ಟ.

ದ್ವಿಷ್ಠ dvi-sṭha. *Standing or staying in two places.*

ದ್ವಿಸ್ dvis. = ದ್ವಿರ್. Twice.

ದ್ವಿಸನ್ಧಿಗ್ರಾಹಿ dvi-sandhi-grâhi. One who understands and remembers a šlôka hearing it twice (My.).

ದ್ವಿಸಪ್ತ dvi-sapta. Fourteen.

ದ್ವಿಸಪ್ತಲೋಕ dvisapta-lôka. The fourteen worlds (Č. Bp. 47, 11; see s. ಲೋಕ).

ದ್ವಿಸಿರ dvisira. Tbh. of ದ್ವಿಶಿರ. (Šsv. 2, 65).

ದ್ವಿಸೀತ್ಯ dvi-sîtya. *Twice furrowed, twice ploughed* (first lengthways and then across).

ದ್ವಿಸ್ವಭಾವ dvi-svabhâva. Having a double nature, of two characters (My.).

ದ್ವಿಹಲ್ಯ dvi-halya. *Twice ploughed.*

ದ್ವಿಹಸ್ತ dvi-hasta. = ದುಹತ್ತ, ದೂಹತ್ತ. Two hands; two cubits.

ದ್ವಿಹಸ್ತಿ dvi-hasti. = ದೂಹತಿ, ದೂಹತ್ತಿ q. v., ದೂಹಸ್ತಿ.

ದ್ವಿಹಾಯನಿ dvi-hâyani. *A heifer two years old.*

ದ್ವಿಹೀನ dvi-hîna. *The neuter gender.*

ದ್ವೀಪ dvîpa. (fr. ದ್ವಿ-ಅಪ್). = ದೀವ 2, ದೀವಿ. *An island;* a sand-bank (ಪುಲಿನ, ಸೈಕತ, ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 414). 2, a division of the terrestrial world, of which there are seven (or 4 or 9 or 13) and which are situated round the mountain Mêru.

ದ್ವೀಪಕಲ್ಪ dvîpa-kalpa. A kind of island (B. 5, 23. 114; 5, 239).

ದ್ವೀಪದ್ರಾಕ್ಷೆ dvîpa-drâkshĕ. = ದೀವದ್ರಾಕ್ಷೆ, q. v. (My.).

ದ್ವೀಪವತಿ dvîpa-vati. Abounding in islands: *a river.*

ದ್ವೀಪಾನ್ತರ dvîpa-antara. = ದೀಪಾನ್ತರ. Another or foreign island (or country, Si. 126; My.).

ದ್ವೀಪಿ dvîpi. *A tiger, an ounce or panther, leopard* (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159).

ದ್ವೇಷ dvêsha. *Hate, hatred, enmity;* dislike; repugnance. See Prv. s. ಬರೆ 1.

ದ್ವೇಷಣ dvêshaṇa. Hating; disliking; hostile; *an enemy.*

ದ್ವೇಷಿ dvêshi. *A hater, a foe, an enemy* (Bp. 54, 52).

ದ್ವೇಷಿಸು dvêshisu. To hate, to be hostile, to dislike (My.).

ದ್ವೇಷ್ಟೃ dvêshṭṛi. = ದ್ವೇಷಿ. (My.).

ದ್ವೇಷ್ಯ dvêshya. To be hated, hateful, odious, detestable. 2, *an enemy.*

ದ್ವೈಗುಣಿಕ dvaiguṇika. (fr. ದ್ವಿಗುಣ). One who requires the double or cent per cent interest: *a usurer.*

ದ್ವೈತ dvaita. Duality, the state of being doubled or two; a pair (ದ್ವನ್ದ್ವ, ಯುಗ, ಉಭಯ, etc., ಎರಡು Mr. 434). 2, dualism in philosophy, the assertion of two always distinct principles, as of spirit and matter, the soul and the universe (My.; see ತ್ರಿಮತ; Bp. 51, 18). 3, doubt.

ದ್ವೈಧ dvaidha. (fr. ದ್ವಿಧಾ). Duality, duplicity, twofold form or state. 2, *division or separation into two parts, division of an army,* as a stratagem. 3, disunion, difference, contest; dispute; doubt; a dilemma.

ದ್ವೈಧೀಭಾವ dvaidhî-bhâva. Twofold form or state, etc. 2, sowing dissension or causing the separation of allies; dividing an army into detachments, making peace with one and waging war with another, as a stratagem. (My.). See s. ಷಡ್ಗುಣ.

ದ್ವೈಪ dvaipa. (fr. ದ್ವೀಪಿ). Made of a tiger's skin; *covered with it.*

ದ್ವೈಪಾಯನ dvaipâyana. (fr. ದ್ವೀಪ). The island-born: *Vyâsa,* the place of his nativity being an island in the Ganges. See ಕೃಷ್ಣ-.

ದ್ವೈಮಾತುರ dvaimâtura. (fr. ದ್ವಿಮಾತೃ). Having two mothers; born in two ways: *Gaṇêśa,* the son of Pârvatî, or of the scurf and impurities of her body.

ದ್ವೈಹಾಯನ dvaihâyana. (fr. ದ್ವಿಹಾಯನ). The state of being two years old. (R.).

ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಿ dvi-akshari. Having two syllables; being a compound vowel. 2, a kind of vic̆chittic̆itra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ದ್ವ್ಯಷ್ಟ dvi-ashṭa. *Copper.*

ದ್ವ್ಯಹ dvi-aha. A period of two days.

ದ್ವ್ಯಾಹಿಕ dvyâhika. (fr. ದ್ವ್ಯಹ). Returning every second day, as fever. (My.).

ಧ್   DH

ಧ್ dh. The thirty-ninth letter of the Alphabet (Śmd. 12. 21). In Kannaḍa it occurs only in a few dêśîya and tadbhava words (22. 24).

ಧ dha. The letter ಧ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 9 (Mr. 349).

ಧಕಾರ dha-kâra. The letter ಧ (Śmd. 11).

ಧಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ dhakkâ-mukki. = ಢಕ್ಕಾಮುಕ್ಕಿ. (My.).

ಧಕ್ಕು dhakku. An anvil (ಅಡೆಗಲ್ Mr. 383; Mhr. ಧಕ್ಕ, steady; stout).

ಧಗ dhaga. = ದಗ, (ದಗೆ 2). A glow of fire; fire kindled, fire, blaze; glowing, shining (Mhr.). — ಧಗ ಧಗ. (Śmd. 74). rep. Glowing fiercely; blazing, flaming, and its sound; being very brilliant or bright, glittering much, etc. (My.; Tĕ.; Mhr.). See Rśv. 5, 37; -ಸ್ವನ. — ಧಗ ಧಗ ಎನ್. To blaze, etc. (Bp. 45, 2). — ಧಗ ಧಗದ್ಧಗನೆ. rep. With a fierce glow or blaze, etc. (J. 8, 39). — ಧಗ ಧಗ ಧಗಿಲು ಧಗಿಲು. rep. The sound of great blazing (Râm. 5, 8, 57). — ಧಗ ಧಗ ಧಗಿಲು ಭುಗಿಲು. rep. The sound of great blazing (Râm. 5, 8, 60). — ಧಗ ಧಗನೆ. = ಧಗ ಧಗದ್ಧಗನೆ. (My.). — ಧಗಧಗಧ್ವಾನ. The sound of ಧಗ ಧಗ (Čpr. 4, 29). — ಧಗಧಗಸ್ವನ. = ಧಗ ಧಗಧ್ವಾನ. (Rśv. 5, 37). — ಧಗಧಗಿಸು. To burn fiercely, etc. (Bp. 44, 21; 55, 25; Bh. 1, 20, 27; Râm. 5, 8, 36; My.).

ಧಗಿಲ್ dhagil. = ಧಗ. — ಧಗಿಲ್ ಧಗಿಲ್ ಧಗಿಲ್. rep. The sound of great blazing (Grj. 8, 47).

ಧಟ dhaṭa. *A large fixed balance, a pair of scales.* 2, ordeal by the balance. See ದಿಬ್ಯದ ತೊಲೆ.

ಧಟಿ dhaṭi. Old cloth or raiment; a piece of cloth worn over the privities (Sk.; ನಾರು, ನಾರ ಮಡಿ G.). 2, Śiva.

ಧಟಿನಿ dhaṭini. A cotton cloth or string fastened round the loins. (R.).

ಧಣ dhaṇa. A sound of something (*e. g.* a bow) flying through the air. — ಧಣಧಣತ್ಕೃತಿ. The repeated sound of ಧಣ (Râm. 3, 6, 50).

ಧಣಂ dhaṇam. An imitative sound. — ಧಣಮ್ಮೆನೆ. (Śmd. 22 Mdb.).

ಧಣಾರ್ dhaṇâr. A sound imitating that of falling metal vessels or that of striking them with a club or stone (My.).

ಧಣು dhaṇu. (Mhr. ಧನ್ಯ, bravo! noble!). — ಧಣು ಧಣು. rep. Well done! bravo! (ಕೊಣ್ಡಾಟ Čt. II, 103; ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38; Bh. 2, 2, 20; 8, 23, 28).

ಧತ್ತೂರ dhattûra. = ದತ್ತೂರ, ದತ್ತೂರಿ. *The white thorn-apple, Datura alba* Rumph.; the thorn-apple in general (ಉನ್ಮತ್ತ, ಕನಕ Mr. 128).

ಧತ್ವ dhatva. The letter or syllable ಧ (Śmd. 361).

ಧನ dhana. = ದನ, ದನವು. Anything valuable: *property, wealth, riches, money* (ಮುಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497). 2, *wealth in cattle; cattle;* a cow, a bullock (My.). ಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದನವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು (Prv.). — ಧನ ಗಿನ. reit. (Bp. 28, 18). — ಧನವಪ್ಪಡೆ.-೦-ಪಡೆ. (Śmd. 200). To acquire riches, etc.

ಧನಕ್ಷಯ dhana-kshaya. Loss of money or property. (My.).

ಧನಂಜಯ dhana-ṅ-jaya. Conquering booty or wealth. 2, *fire, Agni.* 3, Arjuna (ಜಿಷ್ಣು, ಅರ್ಜುನ Nn. 38). 4, N. of an author (Nn. 3; Mr. 15. 4). 5, a particular vital air which is supposed to nourish the body (ಸಿರಸದಲಿಹ ಅನಿಲಂ Mr. 51, o. r. ವೃಷಣದೊಳಹ-).

ಧನಂಜಯಾಮ್ಬಕ dhanañjaya-ambaka. Śiva (Śsv. 4, 44).

ಧನದ dhana-da. Granting wealth: *Kubêra.*

ಧನದಸಖ dhanada-sakha. Śiva (Bp. 25, 49).

ಧನದಾನ dhana-dâna. Gift of wealth (Grj. 3, 63).

ಧನಧವ dhana-dhava. Kubêra (Bp. 5, 58).

ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿ dhana-dhânya-samṛiddhi. Increase of money and grain (My.).

ಧನಪ dhana-pa. Kubêra (Mr. 465).

ಧನಪತಿ dhana-pati. = ಧನಪ.

ಧನಪತಿಪ್ರಿಯ dhanapati-priya. Śiva (Bp. 25, 52).

ಧನಪಾಲ dhana-pâla. A guardian of treasure: Kubêra. (My.). 2, N. (My.).

ಧನಬಲ dhana-bala. The power of wealth (My.). 2, N. (J. 10, 44).

ಧನಮದ dhana-mada. Pride or intoxication of wealth. (My.).

ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ dhana-lakshmi. Richness in money or wealth (My.).

ಧನಲೋಭ dhana-lôbha. Desire of wealth: covetousness, avarice (My.).

ಧನಲೋಭಿ dhana-lôbhi. Avaricious, covetous, miserly (B. 4, 182).

ಧನವಂಚಕ dhana-vañčaka. A man who practises fraud with regard to wealth, etc. (in his not giving it to whom it is due, Bp. 39, 19).

ಧನವತ್ dhana-vat. = ಧನವನ್ತ. *Wealthy, opulent, rich.*

ಧನವನ್ತ dhana-vanta. Tbh. of ಧನವತ್. A rich man (ಆಢ್ಯ, ಧನವತ್, etc. Hlâ.; Si. 355; My.; Bp. 30, 25).

ಧನಹರಿ dhana-hari. Stealing property, a thief. 2, inheriting property, an heir. 3, *a kind of perfume.*

ಧನಹೀನ dhana-hîna. Deprived of wealth; reduced to poverty, poor. (My.).

ಧನಾಢ್ಯ dhana-âḍhya. Opulent, wealthy (ಹೊನ್ನುಳ್ಳವಂ Mr. 237; My.).

ಧನಾಧಿಪ dhana-adhipa. *Kubêra.*

ಧನಾಧೀಶ್ವರ dhana-adhîśvara. Kubêra (Nn. 147).

ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷ dhana-adhyaksha. A treasurer. 2, *Kubêra.*

ಧನಾಯೆ dhanâyĕ. *The desire of obtaining riches, covetousness.*

ಧನಾಶ್ರಯ dhana-âśraya. A treasury (ಭಣ್ಡಾರ Nn. 133).

ಧನಾಸರಿ dhanâsari. = ಧನಾಸಿ, ಧನ್ಯಾಸಿ. N. of a tune (My.).

ಧನಾಸಿ dhanâsi. = ಧನಾಸರಿ. (My.).

ಧನಿ dhani. 1. = ದಣಿ. Possessing wealth, opulent, rich; *a rich man;* the possessor of anything, an owner, a master. 2, *Kubêra.*

ಧನಿ dhani. 2. (Šmd. 24).

ಧನಿಕ dhanika. Rich; a wealthy man; a money-lender; an owner. ಧನಿಕರು ಎನ್ದು, ಹನಿ ಬೀಳುವದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 6, 82; Bp. 1, 34; ಬಲು-; ಸಾಹುಕಾಱ.

ಧನಿಷ್ಠ dhanishṭha. Richest, very rich.

ಧನಿಷ್ಠೆ dhanishṭhĕ. (A very rich female); *the twenty-third lunar mansion,* (considered to be connected with ill-luck). ಅರಸನಿಗೂ ಧನಿಷ್ಠೆ, ನನಗೂ ಧನಿಷ್ಠೆ (Prv.).

ಧನಿಸುತ dhani-suta. Kubêra's son, Nalakûvara (Bp. 40, 18).

ಧನು dhanu. = ಧನುಸ್. (ಬಿಲ್ಲು Nn. 72).

ಧನುಃ dhanuḥ. = ಧನುಸ್.

ಧನುಃಕೋಟಿ dhanuḥ-kôṭi. = ಧನುಷ್ಕೋಟಿ. The curved end of a bow (ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪು, ಪಿಳ್ಕು Kk. 39).

ಧನುಃಪಟ dhanuḥ-paṭa. = ಧನುಷ್ಪಟ. *The Piyal tree, Buchanania latifolia* Roxb. See ಮೊಱಲೆ.

ಧನುಕ್ಕೋಟಿ dhanu-kôṭi. = ಧನುಃಕೋಟಿ. (ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು Mr. 294).

ಧನುರ್ dhanur. = ಧನುಸ್.

ಧನುರ್ಗುಣ dhanur-guṇa. A bow-string. (Šsv. 4, after 17).

ಧನುರ್ದಣ್ಡ dhanur-daṇḍa. A bow without its string (Šsv. 4, after 46).

ಧನುರ್ಧರ dhanur-dhara. Bearing a bow: *an archer* (Abh. P. 13, 53; Ršv. 6, 45).

ಧನುರ್ಧಾರಿ dhanur-dhâri. = ಧನುರ್ಧರ. (My.).

ಧನುರ್ಬಲ dhanur-bala. A force of ~~the~~ bow, *i. e.* of archers (Abh. P. 13, 45. 95).

ಧನುರ್ಬಾಣ dhanur-bâṇa. A bow and arrow (My.).

ಧನುರ್ಮಧ್ಯ dhanur-madhya. *The middle part of a bow.*

ಧನುರ್ಮಾಸ dhanur-mâsa. The period during which the sun is in Sagittarius, when idols are especially adored at dawn (My.).

ಧನುರ್ಲತೆ dhanur-latĕ. The moon-plant (Sk.). 2, = ಧನುರ್ದಣ್ಡ. (Čpr. 6, 67; Šsv. 5, 41).

ಧನುರ್ವರ್ಮ dhanur-varma. The cover of a bow (ಬಿಲ್ಲ ಗವಸಣಿಗೆ Mr. 294).

ಧನುರ್ವಾತ dhanur-vâta. = ಧನುರ್ವಾಯು. (My.).

ಧನುರ್ವಾಯು dhanur-vâyu. A disease by which the body becomes bent like a bow: tetanus (My.).

ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ dhanur-vidyĕ. Archery (My.).

ಧನುರ್ವೇದ dhanur-vêda. The science of archery; knowledge of archery. 2, N. of a treatise on archery, regarded as an upavêda. (My.; J. 13, 46).

ಧನುವಟ್ಟಿ dhanuvaṭṭi. = ದಣಾವಟ್ಟಿ. (Šsv. 4, 75).

ಧನುಷ್ dhanush. = ಧನುಸ್.

ಧನುಷ್ಕೋಟಿ dhanush-kôṭi. = ಧನುಃಕೋಟಿ. 2, N. of a place of pilgrimage near Râmêśvara (My.).

ಧನುಷ್ಪಟ dhanush-paṭa. = ಧನುಃಪಟ, q. v. *A kind of tree* (= ಪಿಯಾಲ).

ಧನುಷ್ಮತ್ dhanush-mat. Furnished or armed with a bow: *an archer.*

ಧನುಸ್ dhanus. = ಧನುಃ, ಧನುರ್, ಧನುಷ್. *A bow.* 2, the sign Sagittarius. 3, an arc or part of a circle.

ಧನ್ಯ dhanya. Bringing or bestowing wealth. 2, opulent, rich. 3, *fortunate, well-fated, happy, blest; lucky; auspicious;* good, virtuous. See Bp. 24, 18; 47, 61. 4, treasure, wealth.

ಧನ್ಯತೆ dhanyatĕ. Good fortune, fortunate condition; opulence. (Bp. 50, 73; J. 9, 7).

ಧನ್ಮಡಿ dhanmaḍi. A rice-field (My.; H.).

ಧನ್ಯಾಕ dhanyâka. *Coriander, Coriandrum sativum.*

ಧನ್ಯಾಮ್ಲ (dhanya-âmla). *Sour gruel.*

ಧನ್ಯಾಸಿ dhanyâsi. = ಧನಾಸರಿ. (My.).

ಧನ್ಯೆ dhanyĕ. A fortunate or virtuous woman. (My.). 2, Emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ G.).

ಧನ್ವ dhanva. *A bow.* 2, *a desert.*

ಧನ್ವನ್ತರಿ dhanvan-tari. Moving in a curve: the sun. 2, the physician of the gods, author of the âyurvêda; N. of a celebrated physician (ಔಷಧಾಚಾರ್ಯ Mr. 390).

ಧನ್ವಯಾಸ dhanva-yâsa. *The plant Alhagi maurorum* Tournef.

ಧನ್ವಿ dhanvi. *An archer.* 2, N. of several plants: (ಬಿಲ್ವರಂ Mr. 120).

ಧಮ dhama. Blowing. See ನಾಡಿನ್-.

ಧಮನ dhamana. A kind of reed, *Arundo tibialis or karka.*

ಧಮನಮುನಿ dhamana-muni. N. (Bp. 52, 17).

ಧಮನಿ dhamani. A reed, a pipe, a tube (ಕೊಳವಿ Mr. 207). 2, *any tubular vessel of the body,* as a vein, nerve, etc. 3, *the throat.* 4, *a sort of perfume.*

ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ dhammilla. *The braided and ornamented hair of a woman tied into a round knot at the back of the head and intermixed with flowers, pearls, etc.* (ಕಬರಿ, etc., ಕಟ್ಟುಮುಡಿ Mr. 320).

ಧಮ್ಮಿಲ್ಲೆ dhammillĕ. N. of the wife of Anusâlva (J. 33, 43).

ಧಯ dhaya. Drinking, sucking. See ಸ್ತನನ್-.

ಧರ dhara. = ಧೃ. Holding, bearing, carrying; wearing; possessing, having; keeping, sustaining, preserving. 2, *a mountain.*

ಧರಣ dharaṇa. = ದರಣ No. 1. Bearing, holding; preserving; supporting; a support; a dike, a bank. 2, the sun. 3, a sort of weight (for gold) variously reckoned (Sk.; Si. 327).

ಧರಣಿ dharaṇi. ಧರಣೀ. *The earth;* the soil, the ground. 2, a certain metrical foot (Čh.). 3, the number 1 (ಒನ್ದು Mr. 347).

ಧರಣಿಕ dharaṇika. One who holds or guards (Čpr. 7, after 84).

ಧರಣಿಜ dharaṇi-ja. A tree (ವೃಕ್ಷ Mr. 103).

ಧರಣಿಜಾತ dharaṇi-jâta. = ಧರಣಿಜ. (Bp. 26, 44).

ಧರಣಿತಲ dharaṇi-tala. = ಧರಣೀತಲ. (Bp. 46, 13; 61, 39).

ಧರಣಿಧರ dharaṇi-dhara. *Vishṇu.* 2, = ಧರಣೀಧರ.

ಧರಣಿಪ dharaṇi-pa. Lord of the earth: a king (Bp. 10, 10; 34, 31; J. 12, 5).

ಧರಣಿಪತಿ dharaṇi-pati. = ಧರಣಿಪ. (ಮಾಧವ Mr. 509; Čpr. 6, 82).

ಧರಣಿಪಾಲಕ dharaṇi-pâlaka. = ಧರಣಿಪ. (Bp. 53, 46).

ಧರಣಿವರ dharaṇi-vara. A king (Bp. 56, 49).

ಧರಣಿವಲ್ಲಭ dharaṇi-vallabha. = ಧರಣಿವರ. (Bp. 5, 19; 57, 56).

ಧರಣಿಸುತೆ dharaṇi-sutĕ. Sîtâ, the wife of Râma (Čh. v. 13).

ಧರಣಿಸುರ dharaṇi-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 55, 57; 56, 46).

ಧರಣೀಚಕ್ರ dharaṇî-čakra. Earth-circle: the earth.

ಧರಣೀಚಕ್ರೇಶ dharaṇîčakra-îša. A king (Čpr. 2, 94).

ಧರಣೀತಲ dharaṇî-tala. The surface of the earth (Šmd. 386; Bp. 37, 57; Kk. 94).

ಧರಣೀಧರ dharaṇî-dhara. = ಧರಣೀಧ್ರ. Bearing or sustaining the earth: a mountain (ಬೆಟ್ಟ Mr. 96). 2, a mythical elephant said to support the earth. 3, a tortoise. 4, the serpent šêsha. 5, Vishṇu. 6, Šiva.

ಧರಣೀಧರಣ dharaṇî-dharaṇa. A bearer or sustainer of the earth (Bp. 57, 27).

ಧರಣೀಧ್ರ dharaṇî-dhra. = ಧರಣೀಧರ. The serpent šêsha (ಅಮೃತಕರ, ವಾಸುಕಿ, ಶೇಷ Nn. 35, o. r. ಧರಣೀನ್ದ್ರ; ಜಿಷ್ಣು, ಅನನ್ತ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ 38). 2, Šiva (ಶಿವ, ಫಣೀನ್ದ್ರ Nn. 6). 3, a mountain (My.).

ಧರಣೀಧ್ವಜ dharaṇî-dhvaja. N. of a Gandharva king (Čpr. 6, 6. 19).

ಧರಣೀನ್ದ್ರ dharaṇî-n-dhra. = ಧರಣೀಧ್ರ No. 1, q. v. (ಅನನ್ತ, ಮಹಾಶೇಷ Nn. 57).

ಧರಣೀಪತಿ dharaṇî-pati. = ಧರಣಿಪತಿ. (A.).

ಧರಣೀಮಣ್ಡಲ dharaṇî-maṇḍala. The sphere of the earth: the globe (Bp. 36, 59).

ಧರಣೀರುಹ dharaṇî-ruha. A tree (Bp. 1, 7).

ಧರಣೀವಲ್ಲಭ dharaṇî-vallabha. = ಧರಣಿವಲ್ಲಭ. (Čpr. 2, 81).

ಧರಣೀಶ dharaṇî-îša. A king (ರಾಜ, ದೊರೆ Nn. 80; Čpr. 2, 17; 3, 104).

ಧರಣೀಶಕ್ತಿ dharaṇî-šakti. The divine active power for the earth (Bp. 57, 27).

ಧರಣೀಶ್ವರ dharaṇî-îšvara. A king (Čpr. 1, 129). 2, Šiva. 3, the number 16 (Čh.).

ಧರಣೀಸುರ dharaṇî-sura. = ಧರಣಿಸುರ. (Bp. 46, 9; 55, 30).

ಧರಣುದೇವ dharaṇu-dêva. N. (Bp. 58, 11).

ಧರಧುರ dharadhura. Excess; marvel (Bh. 7, 4, 58; 7, 6, 37; 7, 14, 28; 8, 24, 17; 8, 25, 6).

ಧರಯಿಸು dharayisu. = ಧರಿಯಿಸು, ಧರಿಸು (Šmd. 92, o. rs. ಧರೆಯಿಸು, ಧರಿಯಿಸು).

ಧರಾಗ್ರ dharâ-agra. The surface of the earth (Bp. 48, 32).

ಧರಾತಲ dharâ-tala. = ಧರಾಗ್ರ. (ಗೋ, ಭೂಮಿ Nn. 5; ಭೂಮಿ 130; Bp. 27, 17; 36, 58).

ಧರಾತ್ಮಜ dharâ-âtmaja. The son of the earth: *the planet Mars.*

ಧರಾತ್ಮಜೆ dharâ-âtmajĕ. = ಧರಣಿಸುತೆ. (My.).

ಧರಾಧರ dharâ-dhara. *A mountain.* 2, Vishṇu.

ಧರಾಧರಾಶನಿ dharâdhara-ašani. A thunder-bolt (for splitting) the mountains (of the other gods, *i. e.* the other strong gods, Bp. 53, 4).

ಧರಾಧಾರೆ (dharâ-âdhârĕ). *The earth.*

ಧರಾಧಿಪ dharâ-adhipa. A king (Čpr. 2, 6; J. 9, 2).

ಧರಾಧಿಪತಿ dharâ-adhipati. A king (ಅರಸು Nn. 56).

ಧರಾಧೀಶ dharâ-adhîša. A king (A.).

ಧರಾನನ್ದನೆ dharâ-nandanĕ. = ಧರಣಿಸುತೆ. (Râm. 1, 16, 8).

ಧರಾಪ dharâ-pa. A king (A.).

ಧರಾಮಣ್ಡಲ dharâ-maṇḍala. The terrestrial globe (J. 12, 9).

ಧರಾಮರ dharâ-amara. A Brâhmaṇa. (Abh. P. 6, after 32; Bp. 55, 35).

ಧರಾಮರಭುಜ್ dharâmara-bhuj. An eater of Brâhmaṇas (Bp. 38, 1).

ಧರಾರುಹ dharâ-ruha. A tree (Šsv. 3, after 35).

ಧರಾವನಿತೆ dharâ-vanitĕ. The earth considered as a woman (Šmd. 188).

ಧರಾಸುತ dhurâ-suta. = ಧರಾತ್ಮಜ. (My.).

ಧರಿತ್ರಿ dharitri. ಧರಿತ್ರೀ. A female bearer or supporter: *the earth.*

ಧರಿತ್ರೀಜಾತ dharitrî-jâta. A tree (Bp. 19, 59).

ಧರಿತ್ರೀಪಾಲ dharitrî-pâla. A king (Bh. 6, 2, 1).

ಧರಿತ್ರೀರಮಣ dharitrî-ramaṇa. A king (J. 2, 47).

ಧರಿತ್ರೀಶ dharitrî-îša. = ಧರಿತ್ರೀಪಾಲ. (A.).

ಧರಿಯಿಸು dhariyisu. = ಧರಯಿಸು, etc. (Šmd. 343 Mdb.; 348; Čpr. 2, 43. 48; 5, 15; 9, 42).

ಧರಿಸು dharisu. = ಧರಯಿಸು, ಧರಿಯಿಸು. To hold, to bear, to carry; to hold, to contain; to possess, to have; to put on one's self, as clothes, etc.; to obtain, to receive, to get (ತಳೆ Šmd. 23. 99 Cm.; ತಾಳ್ 105. 343 Cm.); to support, to sustain; etc. See Čpr. 2, 74; Bp. 3, 48; 4, 68; 8, 14; 44, 1. 17; 48, 21; 59, 48; Bh. 1, 8, 3; Si. 64. 254.

ಧರಾನಾಥ dharâ-nâtha. A king (My.).

ಧರೆ dharĕ. ಧರಾ. = ದರೆ 2. *The earth.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಧರೇಶ್ವರ dharâ-îsvara. A king (Bp. 61, 46).

ಧರ್ಮ dharma. = ದಮ್ಮ. That which is to be held fast or kept: *ordinance, law; duty; right, justice; propriety;* a pious act. 2, *usage, practice, custom* (ವರ್ತನ, ಚಾರಿತ್ರ Nn. 79). 3, *virtue, morality, merit, good works* (ಪುಣ್ಯ 79; Mr. 508); devotion; religion, piety. 4, almsgiving; alms; a gift, a present (My.). 5, harmlessness (ಅಹಿಂಸೆ, ಕೊಲ್ಲ ದಿಹುದು 79). 6, sacrifice (ಅಧ್ವರ, ಯಜ್ಞ 79; ಕ್ರತು 508). 7, *one who drinks sôma at a sacrifice.* 8, *nature, character, the peculiar state or condition of any thing.* 9, the god of justice: *Yama* (ಕೀನಾಶ, ಯಮ 79; ಕಾಲ 508; ಅಟ Čt. I, 82). 10, Šiva (ಶಿವನು 79; ಗಿರಿಶ 508). 11, a king (ಭೂನಾಥ, ಅರಸು 79). 12, a portent (ಉತ್ಪಾತ 79). 13, a bow (ಚಾಪ, ಬಿಲ್ಲು 79; ಬಿಲ್ಲು 508). 14, poison (ಗರಳ, ವಿಷ 79; ಗರಳ 508). 15, N. of the ninth lunar mansion. 16, the bull, considered as a personification of virtue. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ದಾನಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಮ್ಮೆಯ ಹಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊಟಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕರ್ಮ ಬನ್ತು (Prvs.).—See Kâvy. III, 1, A, 22; ಚೇತನ-; s. ಪುಸಿ 2; Prvs. s. ಬಯ್ಯು and ಸಿಕ್ಕು.— ಧರ್ಮ ಕೊಡು. To give alms or presents. ಕೆಟ್ಟು ನಣ್ಟರ ಸೇರ ಬೇಡ, ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮ ತಿರುಗಿ ಕೇಳ ಬೇಡ (Prv.).— ಧರ್ಮ ಬಿಡು. To leave, or to deviate from, the right course. ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡೋಣ (ಸ್ಖಲನ G.).— ಧರ್ಮ ಬೇಡು. To ask for a gift or alms (B. 4, 180; My.).— ಧರ್ಮ ಮಾಡು. To perform a pious act: to give alms or presents (B. 4, 180; My.). ಧರ್ಮ ಮಾಡಿದರೂ ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ರ್ಮಕರ್ತ dharma-karta. The superintendent of the expenses of a temple, of an alms-house, etc. (My.).

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ dharma-kârya. Any act of duty or religion; a pious act, a good work, an act of charity (My.; B. 5, 302).

ಧರ್ಮಗ್ರನ್ಥ dharma-grantha. A code of religious laws and institutes (B. 4, 128; My.).

ಧರ್ಮಚಿನ್ತೆ dharma-čintĕ. *Consideration of moral duties.*

ಧರ್ಮಚತ್ರ dharma-čatra. Tbh. of ಧರ್ಮಸತ್ರ. (My.; B. 4, 155).

ಧರ್ಮಜ dharma-ja. Produced by a sense of duty. 2, a son of Yama: Yudhishṭhira (ತಮ್ಮು, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Nn. 64; ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Mr. 264; Šmd. 282; Bp. 44, 64; J. 5, 11).

ಧರ್ಮತ್ಯಾಗ dharma-tyâga. Abandonment of religion, apostacy (Sk.).

ಧರ್ಮತ್ಯಾಗಿ dharma-tyâgi. An apostate (R.).

ಧರ್ಮದೇವತೆ dharma-dêvatĕ. Virtue personified as a woman (My.).

ಧರ್ಮದೇವಿ dharma-dêvi. = ಧರ್ಮದೇವತೆ. (My.).

ಧರ್ಮದ್ರೋಹ dharma-drôha. Violation of the law or right (J. 4, 2).

ಧರ್ಮಧ್ವಜ dharma-dhvaja. *A man who hangs out the flag of religion for selfish purposes, a religious hypocrite or impostor* (ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ತಪವೇಸಗೊಪ್ಪುವಂ Mr. 254).

ಧರ್ಮಧ್ವಜಿ dharma-dhvaji. *A religious hypocrite or impostor.*

ಧರ್ಮನನ್ದನ dharma-nandana. = ಧರ್ಮಪುತ್ರ. (Bh. 2, 13, 41).

ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ dharma-nishṭhĕ. Devotion or attachment to religion or charity (My.).

ಧರ್ಮಪತ್ತನ dharma-pattana. The city of the law: the city of Šrâvantî. 2, *pepper.*

ಧರ್ಮಪತ್ನಿ dharma-patni. A lawful wife (the first wife), a wife of the same caste with her husband and married conformably to the established law. (My.).

ಧರ್ಮಪದ್ಧತಿ dharma-paddhati. The way or custom of the law (J. 11, 20).

ಧರ್ಮಪಾನೀಯ dharma-pânîya. = ದಮ್ಮಾಣಿ. Water given gratuitously.

ಧರ್ಮಪುತ್ರ dharma-putra. = ಧರ್ಮಜ No. 2, q. v. (J. 2, 47).

ಧರ್ಮಪುರ dharma-pura. N. of a town (J. 26, 33).

ಧರ್ಮಪ್ರವೃದ್ಧಿ dharma-pravṛiddhi. Growth or increase of law; the customary observances of caste, etc. (Bp. 55, 6; My.).

ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ dharma-buddhi. Service, especially of a deity (ಉಪಾಸ್ತಿ Mr. 461); virtuousness, charitableness of disposition (B. 5, 277; My.).

ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ dharma-mârga. The path of virtue. (My.).

ಧರ್ಮರಾಜ dharma-râja. *Yama.* 2, *a Buddha or Jina.* 3, Yudhishṭhira.

ಧರ್ಮರಾಜ್ಯ dharma-râjya. A kingdom of just laws and equitable government (My.; Mhr.).

ಧರ್ಮರಾಯ dharma-râya. Tbh. of ಧರ್ಮರಾಜ. (My.).

ಧರ್ಮವತೀಪಟ್ಣ dharma-vatî-patṇa. N. of a town (Rśv. 2, 32).

ಧರ್ಮವನ್ತ dharma-vanta. A virtuous, pious or just man (My.).

ಧರ್ಮವರ್ತನ dharma-vartana. Staying, abiding, or living in duty; virtuous conduct (My.).

ಧರ್ಮವಾಹ dharma-vâha. N. of a king (J. 10, 44).

ಧರ್ಮವಿವಾಹ dharma-vivâha. Marriage of another, effected by defraying the expense of it (My.).

ಧರ್ಮವಿಹೀನ dharma-vihîna. Devoid of virtue, without virtue (Bp. 56, 44).

ಧರ್ಮಶಾಲೆ dharma-šâlĕ. A building erected for the accommodation of travellers (B. 4, 155; 5, 208. 300; ಆಶ್ರಯ Čb.; My.). 2, a poor-asylum (Mhr.; My.). 3, a school at which children are instructed gratis (My.).

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ dharma-šâstra. A law-book, a code of law; the body or code of Hindu law; jurisprudence. (Bp. 37, 69; B. 5, 168; My.).

ಧರ್ಮಶೀಲ dharma-šîla. Virtuous, just, pious. (My.). Feminine ಧರ್ಮಶೀಲೆ (My.; B. 5, 158).

ಧರ್ಮಶ್ರಾವಕೇನ್ದ್ರ dharma-šrâvaka-indra. N. (Bp. 52, 17).

ಧರ್ಮಸಂಹಿತೆ dharma-samhitĕ. *A code of law.*

ಧರ್ಮಸಂಕಟ dharma-saṅkaṭa. Difficulty of deciding between two courses of action (My.).

ಧರ್ಮಸತ್ರ dharma-satra. = ಧರ್ಮಛತ್ರ. An alms-house, a building where travellers, etc. are accommodated and fed gratis (My.).

ಧರ್ಮಸಭೆ dharma-sabhĕ. A court of justice, tribunal (Sk.). 2, an assembly for the regulation and ordering of matters of religion (My.).

ಧರ್ಮಸುತ dharma-suta. = ಧರ್ಮಪುತ್ರ. (J. 14, 9).

ಧರ್ಮಸ್ಥಲ dharma-sthala. N. of a place of pilgrimage in South Canara (My.).

ಧರ್ಮಾತ್ಮ dharma-âtma. A just, pious, charitable, virtuous man. (My.).

ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ dharma-adhikâri. An administrator of the law, a judge (ಅಕ್ಷದರ್ಶಕ, etc. Si. 258). 2, the almoner of a prince (My.).

ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷ dharma-adhyaksha. A conservator or administrator of religion, morals, and the laws (as a bishop, priest, etc., B. 5, 280); a king, a magistrate.

ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷತನ dharmâdhyakshatana. The office and power of a dharmâdhyaksha (B. 5, 281).

ಧರ್ಮಾರ್ಥ dharma-artha. In charity; as a religious gift or act (especially in the form of ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ, My.; B. 5, 277).

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮವಿಮೋಕ್ಷ dharma-artha-kâma-vimôksha. The four ends or objects of existence: religious merit, wealth, pleasure, and final emancipation (Bp. 46, 3; instead of ವಿಮೋಕ್ಷ the usual form is ಮೋಕ್ಷ, Sk.; My.).

ಧರ್ಮಾನುಜ dharma-anuja. Arjuna (J. 23, 54).

ಧರ್ಮಿ dharmi. Virtuous, religious, pious, just, obeying the law, etc. (My.; Sp. s. ಲಂಚ).

ಧರ್ಮಿಷ್ಠ dharmishṭha. Most pious, very virtuous, etc. (My.).

ಧರ್ಮೋಪಮೆ dharma-upamĕ. A kind of simile or comparison (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಧರ್ಷ dharsha. Boldness, insolence, overbearing conduct, arrogance, insult, violation, etc. (see ದುರ್ಧರ್ಷ). 2, a eunuch.

ಧರ್ಷಣ dharshaṇa. Offending, injuring, assaulting; assault, insult, outrage, violation, overbearingness, etc.; copulation.

ಧರ್ಷಣಿ dharshaṇi. *A wanton or unchaste woman, a harlot.*

ಧರ್ಷಿಣಿ dharshiṇi. *A harlot.*

ಧವ dhava. *A man.* 2, *a husband.* 3, a possessor, master, lord. 4, *the plant Grislea tomentosa* Roxb.

ಧವಡ dhavaḍa. = ಧವಳ, q. v.

ಧವಲ dhavala. = ದವಳ 2, ಧವಡ, ಧವಳ. *White,* dazzling white. 2, handsome, beautiful. 3, an old bull, an excellent ox. 4, a kind of camphor.

ಧವಲತೆ dhavalatĕ. = ಧವಳತೆ. Whiteness (Kâvy. V, 50).

ಧವಲಯಶ dhavala-yaśa. White, untainted, excellent fame (Bp. 34, 37).

ಧವಲಾಗಾರ dhavala-âgâra. = ದವಳಾರ, ಧವಳಾಗಾರ. A house whitened with chunam or stucco, a palace.

ಧವಲಾಂಗ dhavala-anga. A white body (J. 2, 26).

ಧವಲಾಯತ dhavala-âyata. = ಧವಳಾಗಾರ. (Bp. 12, 15).

ಧವಲಿ dhavali. = ಧವಳಿ. 2, a kind of disease. See ಧವಳಿ ದೇವ.

ಧವಲಿತ dhavalita. = ಧವಳಿತ. *Whitened, made dazzling white* or beautiful.

ಧವಲಿಮ dhavalima. ಧವಳಿಮ. Whiteness, white colour, white (J. 10, 35).

ಧವಲೆ dhavalĕ. *A white cow.*

ಧವಲೋತ್ಪಲ dhavala-utpala. The white water-lily (Grj. 4, 28).

ಧವಳ dhavaḷa. (Śmd. 24, o. r. ಧವಡ). = ಧವಲ, etc. (ಬಿಳಿದು Nn. 6. 18. 26. 28. 44).

ಧವಳಕ dhavaḷaka. A man of a white colour. See Sp. s. ಕರಿಗ.

ಧವಳಕಾನ್ತಿ dhavaḷa-kânti. White colour (ಬೆಳುವಣ್ಣ Ĉt. I, 2; ಬೆಳುವರ್ಣ II, 28).

ಧವಳತೆ dhavaḷatĕ. = ಧವಲತೆ. (Grj. 9, 64).

ಧವಳಪಕ್ಷ dhavaḷa-paksha. The light half of a month (Râm. 2, 1, 14).

ಧವಳಾಗಾರ dhavaḷâgâra. = ಧವಲಾಗಾರ. (Śmd. 383).

ಧವಳಾಯಿ dhavaḷa-âyi. See ನಿರಂಜನದ-.

ಧವಳಿತ dhavaḷita. = ಧವಲಿತ. See ಸುಧಾ- (s. ದವಳಾರ); Ĉpr. 6, 3.

ಧವಳಿದೇವ dhavaḷi-dêva. N. (Bp. 58, 7).

ಧವಳಿಸು dhavaḷisu. To become dazzling white (Ĉpr. 5, 114). 2, to make dazzling white (Grj. 4, 111).

ಧವಳೇಶ್ವರ dhavaḷa-îśvara. N. (Bp. 58, 4).

ಧವಿತ್ರ dhavitra. = ಧುವಿತ್ರ. *A fan, made of antelope's skin and used especially for blowing a sacrificial fire.*

ಧಟಿಂ dhaḷam. (Śmd. 22. 24). A sound imitating that of a kettle-drum, etc. when beaten. *Cf.* ಧಾನ್ಧಟಿಧಟಿ. — ಧಟಿಂ ಧಟಿ. rep. (Bp. 47, 31). — ಧಟಿಂ ಧಟಿಂ ಧಟಿ. rep. (Rśv. 13, 65). — ಧಟಿಂ ಧಟಿಂ ಧಟಿಂ ಧಟಿನಿನಾದ. The repeated sound of ಧಟಿ (Grj. 8, 3). — ಧಟಿಂ ಧಟಿಂ ಧಟಿರವ. The repeated sound of ಧಟಿ (Grj. 6, 55). — ಧಟಿ ಧಟಿಂ ಧಟಿ. rep. (Ĉ. Bp. 47, 31). — ಧಟಿ ಧಟಿಂ ಧಟಿ ಧಟಿಂ ಧಟಿಂ. rep. (Ĉ. Bp. 38, 21). — ಧಟಿಮ್ಮೆನೆ. -ಎನೆ. With the sound of ಧಟಿಂ (Śmd. I).

ಧಟಿಂಕೃತ dhaḷam-kṛita. The sound of ಧಟಿಂ (Grj. 6, 56).

ಧಾಟಿ dhâṭi. = ಡಾಟಿ, ದಾಟಿ. Assault, assaulting or confronting an enemy, an impetuous, desolating assault.

ಧಾತ dhâta. Tbh. of ಧಾತೃ (Śmd. 104; ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 22; My.). See Kâvy. I, 2, 90-92.

ಧಾತಕಿ dhâtaki. *The plant Grislea tomentosa* Roxb. 2, N.— See Kâvy. I, 2, 90-95.

ಧಾತಾರ dhâtâra. Tbh. of ಧಾತೃ. (My.).

ಧಾತು dhâtu. = ಜಾದು. That which is put, placed or laid. 2, fixing or directing the mind or attention upon, examining (ಪರೀಕ್ಷಣ, ಅರಯ್ಕೆ Mr. 437). 3, *natural condition* (ಭಾವ Mr. 498). 4, *an element, primary or elementary substance, primitive matter,* of which five are usually reckoned: earth, water fire, air, and ether or âkâśa (ಇಳೆಯೊದಿಭೂತಂಗಳ್ 498), or, with Brahma, the eternal soul, six; — ಅಮ್ಬರವರ್ಜಿತಪಂಚಭೂತ (ಆಕಾಶ ಹೊರಗಾದ ಪಂಚಭೂತ Nn. 82). 5, *any one of the five properties or qualities of the above elements observed by the organs of sense:* smell,

flavour, colour, tangibility, and sound. 6, *a constituent element or an essential ingredient of the body:* blood, marrow, fat, flesh, bone, chyle, and semen (ರಸ ರುಧಿರ ಎಲು ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದ ದೇಹ 498; ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು 82). 7, *a humor or affection of the body:* phlegm, wind, and bile. 8, *the organs of sense:* nose, tongue, eye, skin, and ear. 9, the five colours (ಹಲವು ವರ್ಣ 498; ಸಿತ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಂಗಳು 82). 10, *a mineral, a fossil; a metal, an ore* (ಪಂಚಲೋಹ 498; ವರಪಂಚಲೋಹಂಗಳು 82). 11, *a bone.* 12, *a grammatical root or theme* (which frequently is not the primary element or the true verbal root; Šmd. 6. 47. 54. 85. 92. 152. 249. 253. 255. 270. 272. 283. 285. 286. 289. 291. 297. 299. 302 seq.; Kâvy. I, 5, 44-46). 13, a fluid mineral of a red colour. 14, birth, origin (ಉದ್ಭವ, ಹುಟ್ಟುವದು Nn. 82). 15, a kind of poetic style (ಕೃತಿಮತ, ಕವಿತ್ವದ ಭೇದ 82). 16, a vow (ವ್ರತ, ಬ್ರತ 82). 17, good disposition, etc. (ಶೀಲ, ಸುಶೀಲ 82). 18, strength (My.), courage. 19, the pulse (My.; Tĕ.). 20, the tenth year in the cycle of sixty (My.).— ಧಾತು ಏಳಿನು ಕಲಿತು, ಭೂತಪಂಚಕವಾಗಿ, ಓತು ದೇಹವನು ಧರಿಸಿರ್ದ ಮನುಜಗೆ ಜಾತಿ ಎತ್ತಣದು? (Sp.). ಧಾತು ಕುನ್ದಿದರೂ ಮಾತು ಕುನ್ದಲಿಲ್ಲ.— ಧಾತು ತಿಳಿಯದವನು ವಿಧಾತ್ರಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ (Prvs.). — ಧಾತುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Strength to decrease or fail; to become weak or exhausted (Bh. 1, 14, 10; Č. Bp. 19, 32). — ಧಾತುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To deprive of strength, to weaken (Râm. 5, 8, 41). — ಧಾತುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Strength to be impaired or be gone; to become deprived of strength or courage (Bp. 54, 47; Bh. 8, 23, 37; J. 13, 6. 58). — ಧಾತು ನೋಡು. To observe or feel the pulse (My.).

ಧಾತುನಷ್ಟ dhâtu-nashṭa. Loss of strength (My.).

ಧಾತುನಾಶನ dhâtu-nâšana. = ಧಾತುನಷ್ಟ. (My.). 2, destroying the humors: sour gruel.

ಧಾತುಪ dhâtu-pa. The chief of the essential ingredients of the body: the alimentary juice or chyle. (R.).

ಧಾತುಪಾಠ dhâtu-pâṭha. A list or collection of roots or verbal themes. (My.).

ಧಾತುಪುಷ್ಟಿ dhâtu-pushṭi. Nutrition of the bodily humors. 2, strength of the bodily system. (My.).

ಧಾತುಪುಷ್ಪಿಕೆ dhâtu-pushpikĕ. = ಧಾತೃಪುಷ್ಪಿಕೆ.

ಧಾತುಪ್ರಕರಣ dhâtu-prakaraṇa. A section or chapter on verbal roots or themes (Šmd. 302).

ಧಾತುಲಕ್ಷಣ dhâtu-lakshaṇa. The state of the pulse (My.).

ಧಾತುವಾದ dhâtu-vâda. Metallurgy, mineralogy; alchemy (ಸತ್ವ, ರಸವಾದ Nn. 14).

ಧಾತೃ dhâtṛi. = ಧಾತ, ಧಾತಾರ, ಧಾತ್ರ. One who puts, places or lays: *a founder, a maker, a creator;* an orderer, an arranger. 2, *a supporter, maintainer or preserver.* 3, *Brahmâ.* 4, a kind of metrical foot (Čh.).

ಧಾತೃಪುಷ್ಪಿಕೆ dhâtṛi-pushpikĕ. *The plant Grislea tomentosa* Roxb.

ಧಾತ್ರ dhâtra. Tbh. of ಧಾತೃ. (Čpr. 8, 65).

ಧಾತ್ರಿ dhâtri. ಧಾತ್ರೀ. = ದಾದಿ, ದಾಯಿ 2. *A wet-nurse, a foster-mother, a nurse;* a mother. 2, *the earth.* 3, *Emblic myrobalan, Emblica officinalis* Gaertn. (Phyllanthus emblica Lin.). 4, a kind of metrical foot (Čh.).

ಧಾತ್ರಿಕೆ dhâtrikĕ. ಧಾತ್ರಿಕಾ. = ಧಾತ್ರಿ No. 1 (Čpr. 3, after 96). 2, = ಧಾತ್ರಿ No. 3 (Sk.).

ಧಾತ್ರಿಧರ dhâtri-dhara. A mountain (ಪರ್ವತ Nn. 101).

ಧಾತ್ರೀಜಾತ dhâtrî-jâta. A tree (Bp. 19, 58).

ಧಾತ್ರೀತಲ dhâtrî-tala. The surface of the earth (Bp. 37, 22).

ಧಾತ್ರೀಧರ dhâtrî-dhara. = ಧಾತ್ರಿಧರ. (Čh., in v. 23 of one MS.).

ಧಾತ್ರೀಧವ dhâtrî-dhava. A king (Bp. 50, 34).

ಧಾತ್ರೀಫಲ dhâtrî-phala. The fruit of the Emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ Nn. 166).

ಧಾತ್ರೀರುಹ dhâtrî-ruha. = ಧಾತ್ರೀಜಾತ. (Šmd. 130).

ಧಾತ್ರೀಶ dhâtrî-îša. A king (Čpr. 2, 90).

ಧಾತ್ರೀಸತಿ dhâtrî-sati. The earth personified as a woman (Bp. 26, 9).

ಧಾತ್ವರ್ಥ dhâtu-artha. Having the sense of a grammatical root: a verb (Kâvy. I, 5, 47).

ಧಾನ್ dhân. (= ಧಣಂ). — ಧಾನ್ಧಣಿಧಣಿ. (Ršv. 6, 31). — ಧಾನ್ಧಣಿಧಣಿನ್ಧಣಿ. (Ršv. 6, 44).

ಧಾನ dhâna. Putting, placing; holding, containing. See ಅಭಿ-, ಆ-, ಉಪ-, ತಿರೋ-, ನಿ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಸನ್-, etc. 2, = ದಾಣ 1, etc., ಧಾನೆ. Plural ಧಾನಗಳು (according to Sk. ಧಾನೆಗಳು), corn, grain (My.); *fried barley* or rice; grain fried and reduced to powder. ಒರಸಿದ ಉಮ್ಮಿಗೆ ಧಾನಾಖ್ಯಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 375).

ಧಾನಿ dhâni. = ದಾನಿ 2. Anything which holds or contains, a receptacle, a place where anything is kept, seat. See *e. g.* ಮತ್ಸ್ಯ-, ರಾಜ-.

ಧಾನಿಕೆ dhânikĕ. = ಧಾನಿ. See ಅಂಗಾರ-.

ಧಾನುಷ್ಕ dhânushka. (fr. ಧನುಸ್). *A bowman, an archer.*

ಧಾನೆ dhânĕ. = ಧಾನ No. 2, q. v. (ಉಮ್ಮಿಗೆ Hlâ.).

ಧಾನ್ಯ dhânya. *Corn, grain;* rice. ಧಾನ್ಯದ ತೊಗಟು (ತವಿ, ತಿಪ್ಪೆ Nr.). ಧಾನ್ಯದ ತೆನೆ (ಕದಿರ್ Kk. 66; Šm. 66). ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ದೋಮೆಗೆ ಏನು?— ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವದು (Prvs.).

ಧಾನ್ಯಕ dhânyaka. *Coriander seed* (ಅರುಷಣ, ಕೊತ್ತುಮ್ಬರಿ Mr. 137).

ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠ dhânya-kôshṭha. = ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠಕ. (ಕುಶೂಲ Mr. 214).

ಧಾನ್ಯಕೋಷ್ಠಕ dhânya-kôshṭhaka. *A granary, a basket or small shed of matting, etc. for keeping rice, etc.*

ಧಾನ್ಯತ್ವಚ್ dhânya-tvač. *The husk of corn or rice.*

ಧಾನ್ಯಧನ dhânya-dhana. Property in grain. ಧಾನ್ಯಧನವಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯನಾಗನೇ? (Prv.).

ಧಾನ್ಯಭೇದ dhânya-bhêda. A variety of corn. See ಕೊಟಿ[3].

ಧಾನ್ಯಯುತತೃಣರಾಶಿ dhânya-yuta-tṛiṇa-râši. A heap of straw which still contains grain. See ಅರಿ.

ಧಾನ್ಯಶೀರ್ಷಕ dhânya-šîrshaka. *The ear or spike of corn.*

ಧಾನ್ಯಶೂಕ dhânya-šûka. *The awn or beard of corn.*

ಧಾನ್ಯಸಮೂಹ dhânya-samûha. The aggregate of corn, corn collectively (ದ್ವಿಜ, ನಾನಾಧಾನ್ಯಗಳ ಭೇದ Nn. 36).

ಧಾನ್ಯಾದಿದ್ರವ್ಯ dhânya-âdi-dravya. Substance of corn, etc. (?). See ಕುಡುಕು.

ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ dhânya-amla. *Sour gruel* (ಆರನಾಲ, ಸೌವೀರ, ಕಾಂಜಿಕ, ಅಮ್ಬಿಲ Mr. 214).

ಧಾಮ dhâma. = ದಾವು 2. *A dwelling place, a house, an abode, a home, a residence.* 2, site. 3, *the body.* 4, a troop, host, race. 5, *radiance, brilliancy, light.* 6, *dignity, majesty, glory.* 7, *a ray of light.*

ಧಾಮನಿಧಿ dhâma-nidhi. Treasure of splendor: *the sun.*

ಧಾಮಾರ್ಗವ dhâmârgava. *A sort of plant with white flowers, Luffa foetida* Cav. or a similar plant (= ಘೋಷಕ). 2, *the plant Achyranthes aspera* (= ಅಪಾಮಾರ್ಗ). See ಅವಡೆಚೆಟ್ಟು & ಕಯ್ಯೊರೆ.

ಧಾಯ್ಯೆ dhâyyĕ. *An additional verse inserted in certain hymns at sacrifice.*

ಧಾರ dhâra. = ದಾರ 3 & 4. Holding; bearing; possessing; wearing; supporting; containing. 2, supporter, a holder. 3, streaming down, raining hard; flowing; dripping. 4, a sudden and violent shower, a gush. 5, a wave (ತರಂಗ, ನೀರ ತೆರೆ Nn. 12). 6, snow, frost (ತುಷಾರ, ಹಿಮ 12). 7, a deep place; a hole (ಗರ್ತ, ಕುಟಿ³ 12; *cf.* ತಾಟಿ⁴ 4). 8, a thread (ಸೂತ್ರ, ಸೂತ್ರಧಾರ 12). 9, sickness (ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ 12). 10, an expression of fear (ಭೀತೋತ್ತರ, ಭೀತಿಯ ನುಡಿ 12).

ಧಾರಕ dhâraka. = ಧಾರ No. 1. 2, a receptacle, a trunk or box. 3, a post, a pillar (ಕಮ್ಭ, ಸ್ತಮ್ಭ Mr. 200, o. r. ಕಮ್ಬ). See Bp. 3, 49; 58, 11; ಕರ್ಣ-, ಲಿಂಗ-.

ಧಾರಣ dhârana. (= ಧಾರ). *The act of holding, bearing, upholding, keeping, wearing, supporting;* the act of undergoing, enduring, suffering; the act of sustaining, preserving, maintaining, protecting; the act of possessing, having, assuming; the act of keeping back, of keeping in remembrance; memory; the act of restraining. 2, immovable abstraction of the mind. 3, keeping the mind collected, holding the breath suspended and all the natural wants restrained. See ಅನ್, ಇಡು, ತಳೆ, ತಾಂಗು, ತಾಳ್, ತಾಳ್ದು.

ಧಾರಣಪಾರಣೆ dhârana-pâranĕ. The performance of ಧಾರಣ No. 3 followed by a meal (My.).

ಧಾರಣಾವತ್ dhâranâ-vat. *Possessing mental retention or memory.*

ಧಾರಣೆ dhâranĕ. 1. ಧಾರಣಾ. = ಧಾರಣ 1-3. 4, fixed precept and injunction, a settled rule; certainty; conviction; understanding. 5, *continuance in rectitude, keeping in the right way;* fortitude, firmness.

ಧಾರಣೆ dhâranĕ. 2. = ದಾರಣೆ, etc. Rate, etc. (My.; B. 5, 120).

ಧಾರಾಗ್ರಹೀತ dhârâ-grihîta. (A present) received wet from the water that has been poured over it in the donor's hand (My.); if the present is a cow, the tail is kept in the donor's hand, water is poured over it, and then it is given into the receiver's hand (My.). *Cf.* ಧಾರೆ ಎಱೆ³.

ಧಾರಾಗ್ರ dhârâ-agra. *The broad-edged head of an arrow.*

ಧಾರಾಟ dhârâ-ata. The čâtaka bird. 2, a horse. 3, a cloud. 4, an elephant in rut. (R.).

ಧಾರಾದತ್ತ dhârâ-datta. (A present) given wet from the water that has been poured over it in the donor's hand (My.).

ಧಾರಾಧರ dhârâ-dhara. *A cloud.*

ಧಾರಾಪುರ dhârâ-pura. N. of Bhôjarâja's residence (Šmd. 120. 288).

ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ dhârâ-sampâta. *A heavy fall of rain.*

ಧಾರಾಳ dhârâ-âla. (Stream-like extension): profusion (My.; M., Tĕ.); freedom from reserve (My.; T., Tĕ.); liberality, generosity (My.; M., T., Tĕ.). ಧಾರಾಳಕ್ಕೊಕ್ಕರ ದಣ್ಣಿಗೆಯಾದರೆ ಊರಾಳು ಏನು ಮಾಡ್ಯಾರು? — ಧಾರಾಳಿದ್ದವನ ಹತ್ತ ರ ಹೇರಾಳ ಕೇಳ ಎಹುದು (Prvs.). See Si. 244. 253.

ಧಾರಾಳಿ dhârâli. A liberal, generous person (My.; Si. 352).

ಧಾರಿ dhâri. (Šmd. 24, o. rs. ಧೊರೆ, ಧೋರೆ). *Holding, bearing, wearing, having, possessing, maintaining, keeping, etc.;* a person who holds, bears, wears, etc.

ಧಾರಿಣಿ dhârini. ಧಾರಿಣೀ. = ಧಾರುಣಿ. (A female who holds, etc.); the earth (Sk.; Čpr. 8, 39).

ಧಾರಿಣೀಪತಿ dhârinî-pati. A king (Čpr. 3, after 62).

ಧಾರುಣಿ dhâruni. ಧಾರುಣೀ. (Tbh. of ಧಾರಿಣಿ). The earth (ಧರಣಿ, ಭೂಮಿ, etc. Mr. 91; My.). See Čh. v. 179; Bp. 22, 12; 37, 47; 57, 84; Bhn. 2.

ಧಾರುಣಿರುಹ dhâruni-ruha. A tree (Bp. 1, 39).

ಧಾರುಣೀಜಾತ dhârunî-jâta. = ಧಾರುಣಿರುಹ. (Bp. 19, 47).

ಧಾರುಣೀತಲ dhârunî-tala. The surface of the earth (Bp. 1, 66; 50, 3; 57, 11).

ಧಾರುಣೀನಾಥ dhârunî-nâtha. A king (Bp. 57, 67).

ಧಾರುಣೀಪತಿ dhârunî-pati. = ಧಾರುಣೀನಾಥ. (Bp. 5, 15).

ಧಾರುಣೀವಲಯ dhârunî-valaya. The circumference or circuit of the earth, the terrestrial globe (Bp. 61, 72).

ಧಾರುಣೀಷಣ dhârunî-îshana. The desire to possess land (Bp. 34, 34).

ಧಾರುಣೀಶ dhârunî-îsa. = ಧಾರುಣೀಪತಿ. (Bp. 50, 43; 52, 38).

ಧಾರುಣೀಸುರ dhârunî-sura. A Brâhmana (Bp. 3, 45).

ಧಾರೆ dhârĕ. ಧಾರಾ. = ದಾರೆ 1. The flowing or dropping of any liquid; *a stream or current of water* (see Rsv. 8, 118); *a torrent, a shower.* 2, *the pace of a horse* (see ಪಂಚ-). 3, *the sharp edge of a sword or any cutting instrument;* an edge. — ಧಾರೆ ಎಱೆ³. (The donor of any thing) to pour water (on the gift, and thus to deliver it to the recipient, in order to make it irrevocable, My.). ಊರುಗಳನ್ ಊರ ಗ್ರಹಾರವ ಧಾರೆಯನು ಎಱೆದಿತ್ತು (Kanaka's Bhaktisâra v. 106). ಧಾರೇ ಎಱೆದು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬೇಱೆ³ ಮಾತು ಉಣ್ಟೇ? (Prv.). See Bp. 56, 45; Bh. 1, 16, 64. 65; J. 31, 16; Râm. 1, 16, 47.

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ dhârtarâshtra. (fr. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ). Belonging to Dhritarâshtra: a son of Dhritarâshtra, especially Duryôdhana. (J. 10, 2). 2, *a sort of goose or swan with black legs and bill* (ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಕಪ್ಪಿರಲ್ Mr. 173; J. 10, 2).

ಧಾರ್ಮಿಕ dhârmika. (fr. ಧರ್ಮ). Righteous, just, virtuous, religious, pious; conformable to justice. (J. 9, 25; B. 4, 77; 5, 56. 167; My.).

ಧಾರ್ಮಿಕತನ dhârmikatana. Righteousness, justice, virtuousness (My.).

ಧಾರ್ಯ dhârya. To be held or maintained; to be borne, bearable; to be upheld or preserved; etc. (adj.). See ಅವ-, etc.

ಧಾರ್ಷ್ಟಿಕ dhârshtika. = ದಾರ್ಷ್ಟಿಕ, ದಾರ್ಷ್ಟೀಕ. (fr. ಧೃಷ್ಟ). Bold, confident.

ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯ dhârshtya. Violence; boldness, daringness, audacity.

ಧಾರ್ಷ್ಣ್ಯ dhârshnya. (fr. ಧೃಷ್ಣು). Impudence, rudeness, violence, cruelty (My.).

ಧಾವಕ dhâvaka. 1. Washing, cleansing. See ಅಸಿ-.

ಧಾವಕ dhâvaka. 2. Running, going quickly.

ಧಾವನ dhâvana. 1. Rubbing off, washing off, cleansing; rubbing with anything (ತೀಡುವದು Mr. 339). See ದನ್ತ-, ಪ್ರ-.

ಧಾವನ dhâvana. 2. Running; flowing; moving; attack, assault. See ಅನು-, ನಿರ್ಧಾವನ; ಹರಿ.

ಧಾವನಿ dhâvani. *A sort of creeping plant, Hedysarum lagopodioides.*

ಧಾವಲ್ಯ dhâvalya. (fr. ಧವಲ). Whiteness; the colour white. See ಬೆಳರ್.

ಧಾಷತ್ತು dhâshattu. Dread, awe (Br.; Mhr., H. ಧಾಸ್ತ). 2, fr. ಧೃಷತ್, boldness, courage, impudence (My.; Si. 469).

ಧಾಳ dhâḷa. = ಢಾಳ. A large, tall flag (ಕಾಲಾಸ Mr. 299; My.).

ಧಾಳಿ dhâḷi. (Šmd. 24, o. r. ಧಾಳಿ). (= ಡಾಳಿ?).

ಧಿ dhi. 1. What holds, contains, etc.; any receptacle. See ಅಬ್ಧಿ, ಅಧಿ 1, ಉಪ-, ಜಲ-, ನಿ-, etc.

ಧಿ dhi. 2. Tbh. of ಧೀ. See ಅಧಿ 2, ಸು-.

ಧಿಕ್ dhik. = ಧಿಕ್ಕಿಟ. — ಧಿಕ್ ಧಿಕ್. rep. (C.).

ಧಿಕ್ dhik. *An interjection of reproach, menace or displeasure: fie! shame! out upon!*

ಧಿಕ್ಕರಿಸು dhik-karisu. To reproach, to censure; to treat contemptuously or scornfully (My.). See Šmd. 258; Bp. 24, 15; 29, 22; 45, 12; 50, 20. 22; 53, 72; 55, 44; 57, 40; Râm. 5, 8, 62; Abhâ. 2, 52. 54; B. 4, 161; Si. 379.

ಧಿಕ್ಕಾರ dhik-kâra. Reproach, censure; contemptuous, disrespectful treatment. (Bp. 5, 16; My.).

ಧಿಕ್ಕಿಟ dhikkiṭa. A sound of the mṛidanga. — ಧಿಕ್ಕಿಟ ಧಿಕಿಟ. rep. (Bp. 37, 8).

ಧಿಕ್ಕೃತ dhik-kṛita. *Censured, blamed, cursed;* treated scornfully; reproach, etc.

ಧಿಗಿಲ್ dhigil. = ದಿಗಿಲ್, etc.

ಧಿಗಿಲನೆ dhigilanĕ. (Šmd. 388, o. r. ಧಗಿಲೆನೆ). With consternation.

ಧಿಮ್ಮಿಕಿಟ dhimmikiṭa. A sound like ಧಿಕ್ಕಿಟ. (Bp. 37, 8).

ಧಿಷಣ dhishaṇa. The intelligent one: *Bṛihaspati, the preceptor of the gods, the planet Jupiter* (Mr. 38); a guru.

ಧಿಷಣೆ dhishaṇĕ. *Intelligence, intellect.*

ಧಿಷ್ಣ್ಯ dhishṇya. Intelligent; an intelligent, thoughtful man (ಧೀಮಾನ್, ಬುದ್ಧಿವನ್ತ Nn. 59). 2, Brahmâ (ವನಜಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು 59). 3, *Šukra, the regent of Venus.* 4, *an asterism* (ನಕ್ಷತ್ರ 59). 5, *a star.* 6, *a place for the sacrificial fire and the fire on it.* 7, *an abode, a seat, a house, a place* (ಭವನ, ಮನೆ 59).

ಧೀ dhî. = ಧಿ 2. Thought; *understanding, wisdom, intellect.*

ಧೀನ್ದ್ರಿಯ dhî-indriya. = ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ. *An organ of perception.*

ಧೀಮಣಿ dhî-maṇi. A jewel of intellect: a very intelligent person (Bp. 4 sum.; 46, 19; 61, 70).

ಧೀಮತ್ dhî-mat. (ಧೀಮಾನ್). = ಧೀಮನ. *Endowed with intelligence, intelligent, wise.*

ಧೀಮತಿ dhî-mati. *An intelligent female.*

ಧೀಮನ dhîmana. Tbh. of ಧೀಮತ್ (ಧೀಮಾನ್). A man endowed with understanding (Bp. 54, 29).

ಧೀಮನ್ತ dhîmanta. = ಧೀಮನ. (My.).

ಧೀಯುತ dhî-yuta. Joined or endowed with understanding (Bp. 1, 41).

ಧೀರ dhîra. Steady, holding firmly; *firm, resolute, brave, bold, daring* (ದಿಟ್ಟ Bhn. 33); self-controlled, self-possessed, composed, calm; sedate, grave, solemn; deep, as a sound. 2, *intelligent, wise, prudent;* sensible, learned, skilful (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 3, a Jina or Jaina saint (ಜಿನ Nn. 62). 4, ಪದ್ಮ (ಧೀರನು Nn. 54). 5, the sea. 6, *saffron.* ಧೀರನಿಗೆ ಯಾತಕೆ ನಾರೀ ಯೋಚನೆ? (Prv.).

ಧೀರತನ dhîratana. = ಧೀರತೆ. (My.).

ಧೀರತೆ dhîratĕ. Firmness, fortitude, energy, courage, bravery, resolution, staunchness. (Bp. 46, 79; My.).

ಧೀರತ್ವ dhîratva. = ಧೀರತೆ. (My.).

ಧೀರುರೆ (dhîr-urĕ). Bravo! well done! (ಕೊಂಡಾಡುವ ನುಡಿ Bhn. 38).

ಧೀವರ dhî-vara. 1. A very intelligent man (Bp. 5, 19).

ಧೀವರ dhîvara. 2. *A fisherman,* a man of a certain caste of fishermen.

ಧೀಶ dhî-îsa. Lord of intellect: a very intelligent man; very wise (Bp. 24, 48).

ಧೀಶಕ್ತಿ dhî-šakti. *Intellectual faculty.*

ಧೀಸಚಿವ dhî-sačiva. *A minister for counsel, a counsellor or minister.*

ಧುತ dhuta. *Shaken, agitated.*

ಧುನಿ dhuni. Sounding, roaring. 2, *a river.*

ಧುನ್ಧು dhundhu. N. of an asura.

ಧುನ್ಧುಮಾರ dhundhu-mâra. The slayer of Dhundhu: N. of a king. 2, an insect, coccinella. 3, the smoke of a house. 4, a house-lizard. (R.).

ಧುಮ್ dhum. = ದುಮ್ 1. — ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕು. = ದುಮ್ಮಿಕ್ಕು. (Bp. 13, 9; Râm. 3, 2, 22; 3, 4, 2). — ಧುಮ್ಮನೆ. With the sound of ಧುಮ್ (Šmd. 22, in some MSS.).

ಧುರ್ dhur. = ಧೂರ್. A yoke. 2, the peg or pin at both ends of an axle for fastening the nave of the wheel. 3, *the pole of a carriage, the shaft.* 4, the foremost or highest place, the top, the place of honour. 5, a burden, a load. 6, agitation, trembling. 7, wealth.

ಧುರ dhura. = ದುರ 1, q. v. A battle, a war.

ಧುರ dhura. = ಧುರ್ Nos. 1-5.

ಧುರನ್ಧರ dhura-n-dhara. Bearing the yoke, bearing a burden, fit to be harnessed; bearing a burden with patience; laden with good qualities or with weighty duties. 2, *a beast of burden.* 3, a man of business. 4, a chief, a leader, a great man (Čpr. 2, after 48).

ಧುರೀಣ dhurîṇa. Bearing a burden; laden with, abounding with; *a beast of burden.* 2, a man of business. 3, a chief, a leader.

ಧುರೀಣತೆ dhurîṇatĕ. The state of being busy about (Râm. 6, 38, 19).

ಧುರೆ dhurĕ. ಧುರಾ. A burden, a load. See ಏಕಧುರಾವಹ, ಸರ್ವ-.

ಧುರ್ಯ dhurya. ದೊರೆ, ಧೂರ್ಯ. Able to bear a yoke or burden. 2, *a beast of burden.* 3, *a horse or bullock attached to the shaft.* 4, standing at the head, holding the first place; a leader, a chief; a minister.

ಧುರ್ಯೆ dhuryĕ. A woman who bears or carries. See ವರ-.

ಧುವನ dhuvana. Shaking. See ನಿ-, ವಿ-.

ಧುವಿತ್ರ dhuvitra. = ಧವಿತ್ರ. *A fan, etc.*

ಧುಸ್ತುರ dhustura. = ಧುಸ್ತೂರ.

ಧುಸ್ತೂರ dhustûra. = ದುತ್ತೂರ, ದುತ್ತೂರಿ. *The thorn apple, Datura metel and fastuosa.*

ಧೂತ dhûta. *Shaken, shaken off, removed, agitated;* cleansed.

ಧೂಪ dhûpa. = ದೂಪ. *Incense, frankincense, perfume; aromatic vapour or smoke that proceeds from fragrant gum or resin.* — ಧೂಪದ ಗಿಡ. (ಕುವ್ಪ, ಗುಗ್ಗಿಳದ ಗಿಡ, etc. Si. 129). — ಧೂಪದ ಮರ. The white dammer tree, Vateria indica L. (St. & Pl.). — ಧೂಪದ ಮಾಚದೇವ. N. (Bp. 44, 24).

ಧೂಪಕ dhûpaka. = ಧೂಪ, see ಕೃತ್ರಿಮ-. 2, a perfumer.

ಧೂಪದೀಪನೈವೇದ್ಯ dhûpa-dîpa-naivêdya. The three essential constituents of idol-worship: the burning of incense, the waving of lamps, and the offering of boiled rice, etc. (My.).

ಧೂಪದೀಪಾರತಿ dhûpa-dîpârati. A dhûpârati and dîpârati (Bp. 46, 55).

ಧೂಪಧೂಮನಿರೋಧಕ್ರಿಯೆ dhûpa-dhûma-nirôdha-kriyĕ. Aromatic vapour and smoke being shut in or unable to escape. See ಹೊಗೆ.

ಧೂಪವರ್ತಿ dhûpa-varti. A thin stick covered with frankincense (Čpr. 8, after 4).

ಧೂಪಾಯಿತ dhûpâyita. *Incensed, perfumed, fumigated.* 2, *vexed, suffering pain or fatigue.*

ಧೂಪಾರತಿ dhûpa-ârati. = ಧೂಪಾರ್ತಿ. An ârati in which incense is burning: a censer (Bp. 12, 43; My.).

ಧೂಪಾರ್ತಿ dhûpa-ârti. = ಧೂಪಾರತಿ. (My.).

ಧೂಪಿತ dhûpita. = ಧೂಪಾಯಿತ 1 & 2. *Incensed, etc.*

ಧೂಪಿಸು dhûpisu. To incense, to set on fire or burn (any incense, Bp. 43, 20); to perfume, to make fragrant.

ಧೂಮ dhûma. = (ದೂಮ), ದೂವೆ. *Smoke;* vapour (ಹೊಗೆ Mr. 47). 2, a cloud. 3, N. of a man.

ಧೂಮಕೇತನ dhûma-kêtana. = ಧೂಮಕೇತು. (ಅಗ್ನಿ Mr. 45).

ಧೂಮಕೇತು dhûma-kêtu. Whose sign is smoke: *Agni, fire* (ಪಾವಕ, ಅಗ್ನಿ Nn. 33; ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ Mr. 489). 2, *a meteor, a falling star;* a very portentous object; *a comet* (ಮಹೋತ್ಪಾದ, ಮಹೋತ್ಪಾತ 33; ಮಹೋತ್ಪಾತ 489).

ಧೂಮಧ್ವಜ dhûma-dhvaja. Whose banner is smoke: *Agni, fire.* 2, the number 3 (Čh.).

ಧೂಮಪತಾಕ dhûma-patâka. = ಧೂಮಧ್ವಜ. (Šmd. 272).

ಧೂಮಪಾನ dhûma-pâna. = ಧೂಮ್ರಪಾನ. Drinking, *i. e.* inhaling, smoke or vapour; smoking tobacco (My.; ತಮ್ಬಾಕ ಸೇದೋಣ, ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯೋಣ G. as ಧೂಮ್ರಪಾನ).

ಧೂಮಯೋನಿ dhûma-yôni. *A cloud.*

ಧೂಮಲ dhûmala. Of a smoky hue; *a colour composed of black and red; purple* (ಧೂಮ್ರ, ಕೆಮ್ಪುಗೂಡಿದ ಹಸರು Mr. 443).

ಧೂಮವರ್ಣ dhûma-varṇa. = ಧೂಮ್ರವರ್ಣ. Smoke-coloured (My.).

ಧೂಮಶಕಟ dhûma-šakaṭa. A railway-carriage (My.).

ಧೂಮಸಂಹತಿ dhûma-samhati. *A mass or cloud of smoke.*

ಧೂಮ್ಯಾಟ dhûmyâṭa. *The fork-tailed shrike* (ತುರಾಯದ ಹಕ್ಕಿ G.).

ಧೂಮ್ಯೆ dhûmyĕ. *A mass or cloud of smoke.*

ಧೂಮ್ರ dhûmra. = ದೂಮರ, ಧೂಮಲ. Smoke-coloured, of a smoky hue, grey; *dark-red;* purple;—*a mixture of red and black;* the colour purple. 2, dark, lurid, obscured. 3, the colour of the rasa called kâruṇya (Kâvy. IV, 2, 57). 4, sin, vice, wickedness.

ಧೂಮ್ರಕ dhûmraka. The grey animal: a camel. (R.).

ಧೂಮ್ರಚ್ಛದ dhûmra-č-čhada. The crow-pheasant (ಚೆಮ್ಬೋತ Mr. 177).

ಧೂಮ್ರಪತ್ರೆ dhûmra-patrĕ. Having grey or dark-red leaves: N. of a shrub (Sk.). 2, tobacco (not Sk.; My.; Tĕ.; ತಮ್ಬಾಕ G. as ಧೂಮ್ರಪತ್ರ, which is also in My.).

ಧೂಮ್ರಪಾನ dhûmra-pâna. = ಧೂಮಪಾನ, q. v. (My.)

ಧೂಮ್ರವರ್ಣ dhûmra-varṇa. = ಧೂಮವರ್ಣ. (My.).

ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ dhûmra-aksha. Grey-eyed. 2, N. of a rakshas. (My.).

ಧೂರ್ dhûr. = ಧುರ್.

ಧೂರ್ಜಟಿ dhûr-jaṭi. Whose matted locks are like a burden: *Šiva.* 2, a certain metrical foot (Čh.). — ಧೂರ್ಜಟಿಕೇತಿ. N. (Bp. 58, 4).

ಧೂರ್ತ dhûrta. = ದೂರ್ತ, q. v. *Cunning, crafty, dishonest, knavish, subtle; a rogue, a cheat;* a shrewd, sharp man (ದುರುಳ Čt. II, 82; ಸಾರಸ, ಚತುರನು Nn. 56). 2, *a gamester.* 3, a gay deceiver, a lover or gallant. 4, *the thorn-apple.* 5, an angry, passionate man (My.).

ಧೂರ್ತಕ dhûrtaka. A deceiver, a rogue. See ಮೃಗ-. 2, a jackal.

ಧೂರ್ತತ್ವ dhûrtatva. Shrewdness; knavery. 2, passion, anger, wrath (My.).

ಧೂರ್ತೆ dhûrtĕ. = ದೂರ್ತೆ. A shrewd, crafty, subtle woman (Bp. 40, 54). 2, a passionate woman (My.).

ಧೂರ್ಯ dhûrya. = ಧುರ್ಯ. (Bp. 39, 53; 46, 76; 53, 59).

ಧೂರ್ವಹ dhûr-vaha. Bearing a load; managing affairs; *a beast of burden.*

ಧೂಲಿ dhûli. ಧೂಲೀ. = (ದೂಳ್, ದೂಳ), ದೂಳಿ, (ದೂಳು), ಧೂಳಿ, ಧೂಳಿ. *Dust;* powder (ಚೂರ್ಣ, ಪಾಂಸು, ರೇಣು, etc., ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ Mr. 284). 2, a particular number.

ಧೂಸರ dhûsara. = ದೂಸರ. *Of a dusty or greyish or dusty-white colour, grey; the colour grey.*

ಧೂಸರಿತ dhûsarita. Made grey, greyish. (Čpr. 2, 23).

ಧೂಳಿ dhûḷi. (Šmd. 24 in some MSS.). = ದೂಳಿ.

ಧೂಳಿಕ dhûḷika. ಧೂಲಿಕೆ. Dust-like; a grass cultivated for its seed, Eleusine coracana Pers. (ರಾಗಿ Mr. 373).

ಧೂಳಿಕೋಣ್ಟೆ dhûḷi-kôṇṭĕ. (Šmd. 386, o. r. -ಕೋಟ್ಟೆ). = ದೂಳಿಗೋಟೆ, ದೂಳ್ಗೋಣ್ಟೆ. A fort of dust, *i. e.* of earth or mud.

ಧೂಳಿಪಟ dhûḷi-paṭa. = ಧೂಳೀಪಟ್ಟ. A sheet or mass of dust (which is formed *e. g.* after a fort has been scaled). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನ್ತೆ ಕೋಣ್ಟೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (Šmd. 69). See Bp. 17, 16; 53, 71; 56, 33; Bh. 8, 24, 10.

ಧೂಳೀಪಟಲ dhûḷî-paṭala. A mass of dust (Bh. 8, 18, 40).

ಧೂಳೀಪಟ್ಟ dhûḷî-paṭṭa. = ಧೂಳಿಪಟ. (ಅಡರಿ ದೂಳಿ ಪುಟ್ಟಿದುದು Bhn. 36).

ಧೂಳೆ dhûḷĕ. Tbh. of ಧೂಲಿ. (Si. 126, *only* Si.).

ಧೃತ dhṛita. Held, borne, carried, supported; contained; possessed; kept; seized; used; holding, bearing, etc.; intent upon; firm; ready, prepared. See ಅವ-; ಶರ-; Čpr. 2, 3. 59; Bp. 2, 4; 21, 1.

ಧೃತಮಣ್ಡಲಿ dhṛita-maṇḍali. The plant Cissus pedata Lam. (ತ್ರಿಪದಿ, ಮರಾಲಪದಿ, ಹಂಸಪಾದಿ Mr. 141).

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ dhṛita-râshṭra. Whose empire is firm, or who holds the kingdom. 2, a good king. 3, Dhṛitarâshṭra, the eldest, blind-born son of Vyâsa, brother of Pâṇḍu and Vidura, husband of Gândhârî, and father of 100 sons, the eldest of whom was Duryôdhana (ಪಾಣ್ಡು, ಅನ್ಧರಾಜ Mr. 264; Bh. 1, 4 sum.; J. 7, 19). 4, name of a nâga. (J. 24, 20. 21, etc.). 5, name of a gandharva. (J. 5, 41). 6, a kind of bird. 7, a blind man (My.).

ಧೃತಿ dhṛiti. *Holding; seizing; supporting.* 2, *firmness; constancy, steadiness, steadfastness, fortitude, energy, courage.* 3, happiness, pleasure, contentment. 4, N. of a plant (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 150, o. r. ಮುಷ್ಟೆ). 5, N. of a type of metres (Ĉh.; Mr. 362). 6, one of the viśvêdêvas. 7, one of the sañĉârîbhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). — ಧೃತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage, etc. to be lost; to lose courage, etc. (Grj. 8, 23; Bp. 25, 23; 40, 6; 43, 84; 47, 5; 57, 59; J. 13, 62).

ಧೃವ dhṛiva. Tbh. of ಧ್ರುವ. (My.; Si. 118; Tĕ., Mhr.).

ಧೃಷತ್ dhṛishat. = ಧಾಷತ್ತು No. 2. Bold, daring, courageous.

ಧೃಷ್ಟ dhṛishṭa. = ದಿಟ್ಟ. Bold, daring, courageous, confident; insolent, impudent, rude, shameless; forward, intrusive; profligate.

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ dhṛishṭa-dyumna. N. of a son of Drupada (Bh. 1, 7 sum.; 6, 2, 1).

ಧೃಷ್ಟಪುಷ್ಟ dhṛishṭa-pushṭa. dupl. = ದಿಟಪುಟ.

ಧೃಷ್ಟಿ dhṛishṭi. = ದಿಟ್ಟಿ 3. Boldness, courage.

ಧೃಷ್ಣ dhṛishṇa. = ಧೃಷ್ಟ. *Bold, daring, etc.*

ಧೃಷ್ಣಜ್ dhṛishṇaj. *Bold, confident; saucy, impudent, shameless.*

ಧೃಷ್ಣಿ dhṛishṇi. *A ray of light.*

ಧೃಷ್ಣು dhṛishṇu. Courageous, bold, confident, valiant; strong, powerful; impudent, shameless. See Nr. s. ದಿಟ್ಟ.

ಧೆ dhĕ. (ಧಾ). Placing, putting; holding; containing, having; causing, etc. See *e. g.* ಅಭಿ-, ದ್ವಿ-, ವಿ-, ಸ್ವ-.

ಧೇನು dhênu. *A cow that has lately calved, a milch cow.* 2, the earth. 3, a gift, a present.

ಧೇನುಕ dhênuka. N. of an Asura or demon in the shape of a donkey (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ Nn. 98; Bhâgavata 10, 15 sum.).

ಧೇನುಕೆ dhênukĕ. A milch cow; a female animal in general (ಪಶು Nn. 98). 2, *a* (young) *she-elephant* (ಬಾಲಕರೇಣು, ಮರಿಯಾನೆ 98; ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ Mr. 471). 3, a kind of weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧಭೇದ 98).

ಧೇನುಷ್ಯೆ dhênushyĕ. *A cow whose milk has been pledged.* 2, *a cow standing at the dairy.*

ಧೇಯ dhêya. To be put or placed; to be held or taken; to be produced or created; what is produced or created. See *e. g.* ಅಭಿ-, ನಾಮ-, ಭಾಗ-, ವಿ-.

ಧೈನುಕ dhainuka. *A herd of cows.*

ಧೈರ್ಯ dhairya. (fr. ಧೀರ). *Firmness;* hardness, inflexibility; *steadiness, stability, constancy* (ಗ್ರಾವ Nn. 106). 2, calmness; gravity; patience. 3, *fortitude, courage.* — ಧೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗು. Courage, etc. to sink or decrease (My.; B. 5, 64). — ಧೈರ್ಯಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Courage to decrease or fail (My.). — ಧೈರ್ಯಗೆಡು. -ಕೆಡು. Courage to be lost or to fail; to lose courage (My.). — ಧೈರ್ಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To encourage (B. 5, 54; My.). — ಧೈರ್ಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take courage, to become courageous (My.; B. 5, 58; ಅಣ್ಮು G.). — ಧೈರ್ಯಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. = ಧೈರ್ಯಗೆಡು. (Abh. P. 9, 146). — ಧೈರ್ಯ ಬಿಡು. To give up or lose courage (My.; ಅಂಜು G.).

ಧೈರ್ಯಗಾಱ dhairya-gâṟa. A courageous man (My.).

ಧೈರ್ಯಗುಣ dhairya-guṇa. The quality of firmness, etc. (Ĉpr. 5, 9).

ಧೈರ್ಯತ್ವ dhairyatva. The state or condition of being firm or courageous. See ಮೊನೆ.

ಧೈರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ dhairya-lakshmi. The riches which consist in patience, fortitude, or courage (My.).

ಧೈರ್ಯವನ್ತ dhairya-vanta. A man who is possessed of fortitude or courage (My.).

ಧೈರ್ಯವಾರ್ಧಿ dhairya-vârdhi. Courage considered as a sea (Śśv. 4, 89).

ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ dhairya-śâli. A person who is endowed with fortitude or courage (My.; B. 4, 68; 5, 57. 155).

ಧೈರ್ಯಸ್ಥ dhairya-stha. A man who abides in or does not give up courage (My.).

ಧೈವತ dhaivata. *The sixth note of the gamut* (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ಧೊಪ್ಪ dhŏppa. = ದೊಪ್ಪ 2. (My.).

ಧೊಪ್ಪೆನೆ dhŏppĕnĕ. (Śmd. 22, o. r. ಥೊಪ್ಪೆನೆ). (= ದೊಪ್ಪನೆ).

ಧೋರ dhôra. A large kettle-drum. See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ಧೋರಣ dhôraṇa. 1. *A vehicle in general, any means of conveyance,* as a horse, an elephant, a car, etc.; the elephant being at the head, or a first-rate elephant (ಮುಖ್ಯಗಜ Mr. 157). 2, going well or quickly; a horse's trot.

ಧೋರಣ dhôraṇa. 2. Front, direction, aim; bent, tendency, attention, regard; manner, style; ways, course; established manner (Mhr.; B. 4, 195).

ಧೋರಣೆ dhôraṇĕ. (= ಧೋರಣ 2). A good style (of composition, My.). 2, disregard, inattention (My.).

ಧೋರಣೆಗಾಱ dhôraṇĕ-gâṟa. An inattentive man (My.).

ಧೌತ dhauta. *Washed, cleansed, cleaned; polished, whetted;* white, bright, shining; pure. 2, silver.

ಧೌತಕೌಶೇಯ dhauta-kauśêya. *Bleached or purified silk.*

ಧೌತವಸ್ತ್ರ dhauta-vastra. Washed or clean cloth. See ಮಡಿ.

ಧೌತಾಮ್ಬರ dhauta-ambara. = ಧೌತವಸ್ತ್ರ. See ಮಡಿ.

ಧೌಮ್ಯ dhaumya. (fr. ಧೂಮ). An excellent ox (ಉತ್ತಮದ ಹೋರಿ Mr. 179; not Sk.). 2, N. of a ṛishi. (Bh. 1, 12, 1).

ಧೌರಿತಕ dhauritaka. *A horse's trot* (*cf.* ಧೋರಣ 1). See ಭರದಾಣ್ಡು.

ಧೌರೇಯ dhaurêya. (fr. ಧುರ್). Fit to be harnessed, fit for a burden; *a beast of burden; the bullock carrying, or being attached to, the shaft;* a horse.

ಧೌರೇಯಕ dhaurêyaka. = ಧೌರೇಯ. See ದೌವಾರಿಕ.

ಧ್ಮ dhma. ಧ್ಮಾ. dhmâ. Blowing; exciting fire by blowing.

ಧ್ಮಾಕಾರ dhmâ-kâra. *A smith.*

ಧ್ಮಾನ dhmâna. = ಧ್ಮ. See ಉದ್-.

ಧ್ಯಾನ dhyâna. = ಜಾನ 1. Meditation, thought, reflection attention, heed, looking at, observation (ದರ್ಶನ, ಅವಲೋ

ಕನ, ನೋಟ Mr. 316). 2, *profound and abstract religious contemplation* (which forms the favourite religious exercise of Brâhmaṇas); mental representation of the personal attribute of a deity. ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದವ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಹೋದರೇನು?— ಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮೌನ ಬೇಕು.— ಧ್ಯಾನವುಳ್ಳವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನ (Prvs.). — ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬರು. To come to the mind, to form an object of consideration (B. 4, 2; My.). — ಧ್ಯಾನದೊಳಗೆ ಇಡು. To consider, to mind (B. 5, 235; My.). — ಧ್ಯಾನಮ್ಬೆಟ್. -ಂ-ಪೆಟ್. To begin to think of (Ššv. 2, 89).

ಧ್ಯಾನಪರ dhyâna-para. Lost in thought, absorbed in meditation. (J. 30, 43; 31, 70).

ಧ್ಯಾನಯೋಗ dhyâna-yôga. Profound meditation, the performance of religious abstraction; meditation and abstraction. (My.).

ಧ್ಯಾನಿ dhyâni. = ಜಾನಿ 2. Contemplative, engaged in religious meditation, meditating. (Bp. 53, 1).

ಧ್ಯಾನಿಸು dhyânisu. = ಜಾನಿಸು. To think of, to have in mind, to contemplate, to meditate, to think or meditate on, to reflect upon (My.; B. 4, 219; Bp. 1, 27; J. 3, 42; 11, 35); to counsel with one's self, to reflect, to deliberate (My.; J. 10, 37). ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕೂತಾಗ್ಯೂ ಹಾನಿ ಬರುವದು ತಪ್ಪೀತೇ?— ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನೇ ಮೂನಿ (Prvs.).

ಧ್ಯಾಮ dhyâma. *A fragrant grass in general or a particular kind of it.*

ಧ್ಯೆ dhyĕ. Having in mind, thinking of. See ಅಭಿ-.

ಧ್ರ dhra. = ಧರ. See ಕು-, ಧರಣೀ-, ಮಹೀ-, etc.

ಧ್ರುವ dhruva. = (ದರುವು), ಧ್ರುವ. Fixed, firm, fast, immovable, stable; *constant, lasting, permanent, continual, perpetual,* eternal, unchangeable (Bp. 51, 28); *certain, sure, well-ascertained.* 2, fixed (in anatomy), as certain members or organs of the body which cannot be severed without causing death. 3, *the polar star;* the north pole. 4, *the trunk of a lopped tree;* a post, stake. 5, a wooden roller used in an oil-mill (ಯಷ್ಟಿ, ಕಣೆ Mr. 213). 6, N. of one of the Vasus. 7, the introductory stanza of a poem or song. 8, N. of a king, the son of Uttânapâda (J. 29, 1. 14; Bhâgavata 4, 9 sum., who became the ruler of the dhruvalôka).

ಧ್ರುವಕ dhruvaka. Polar longitude. 2, = ಧ್ರುವ No. 4. 3, *a post, a pole, a stake.*

ಧ್ರುವಣಿ dhruvaṇi. N. of a plant (ಪುಸ್ತಕವಳ್ಳಿ Mr. 147, o. rs. in one MS. ದ್ರುವಣಿ, in two MSS. ದ್ರವಿಣಿ).

ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರ dhruva-nakshatra. The polar star (My.; B. 4, 67).

ಧ್ರುವಪಾಶ dhruva-pâśa. The rope by which the earth is suspended from the polar star (My.).

ಧ್ರುವಲೋಕ dhruva-lôka. The region of the polar star ruled by king Dhruva (Bhâgavata 4, 9 sum., etc.).

ಧ್ರುವವೃತ್ತ dhruva-vṛitta. A polar circle, arctic and antarctic (My.; B. 5, 306).

ಧ್ರುವಸನ್ನಿಭ dhruva-sannibha. A man who resembles king Dhruva (J. 32, 13).

ಧ್ರುವಸ್ಥಾನ dhruva-sthâna. An extremity of the earth's axis (B. 5, 307).

ಧ್ರುವೆ dhruvĕ. *A kind of sacrificial ladle.* 2, *the plant Desmodium gangeticum* Dec. 3, the small tree Sanseviera zeylanica, from the fibres of which bow-strings are made.

ಧ್ವಂಸ dhvaṁsa. Falling down, perishing, destruction; loss; ruin. See *e. g,* ಅವ-, ದಕ್ಷಾಧ್ವರಧ್ವಂಸಕೃತ್.

ಧ್ವಂಸನ dhvaṁsana. Causing to fall, destroying, etc. 2, falling; perishing, etc.

ಧ್ವಂಸಿ dhvaṁsi. Falling, perishing, etc. 2, causing to fall, destroying. See ಕಾಮ-, ಬಲಿ-.

ಧ್ವಜ dhvaja. *A banner, a flag, an ensign,* 2, a mark, a sign. ಧ್ವಜದ ಗುರ್ತು ಗಜಕ್ಕೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ಧ್ವಜದ್ರುಮ dhvaja-druma. The palm tree (ಕಲ Mr. 111).

ಧ್ವಜಪಟ dhvaja-paṭa. The cloth of a flag, a flag (Šmd 230).

ಧ್ವಜಪಟೀವಾತ dhvajapaṭî-vâta. The wind created by the cloth of (flying) flags (Čpr. 6, 14).

ಧ್ವಜಭಂಗ dhvaja-bhaṅga. Fracture or fall of a banner. (My.). 2, impotence of the male organ.

ಧ್ವಜಸ್ತಮ್ಭ dhvaja-stambha. A flag-staff. (My.).

ಧ್ವಜಿನಿ dhvajini. A standard-bearer. 2, a bannered host: *an army.*

ಧ್ವನಿ dhvani. = ದನಿ. *Sound, echo, noise, tone;* a sound, a voice; a word. 2, allusion, hint, figurative allusion, implied meaning. — ಧ್ವನಿಗುಡು. -ಕುಡು. = ಧ್ವನಿಗೊಡು. (Bp. 50, 17). — ಧ್ವನಿಗೆಯ್. = ದನಿಗೆಯ್. (Šmd. 22 Cm.). — ಧ್ವನಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ದನಿಗೊಡು. (Bp. 24, 35; Č. Bp. 11, 5). — ಧ್ವನಿ ಮಾಡು. To produce a sound, to sound, to roar, etc. ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಧ್ವನಿತ dhvanita. Sounded; making a noise; *sound;* thunder.

ಧ್ವನಿವಿಕಾರ dhvani-vikâra. A change of voice, caused by fright, grief, etc. See ಜೀಬೀಟ್ (ಚೀಬೀಟ್).

ಧ್ವಸ್ತ dhvasta. *Fallen;* destroyed; lost; disappeared.

ಧ್ವಾಂಕ್ಷ dhvâṅksha. (Crier, cawer, etc.); *a crow* (ಅರಿಷ್ಟ, ಕಾಗೆ Nn. 120). 2, *any bird which preys on fish.* 3, *a crane* (ಬಕ, ಬಕನು 120; see ಬಕ).

ಧ್ವಾಂಕ್ಷಾರಾತಿ dhvâṅksha-arâti. Enemy of crows: *an owl.*

ಧ್ವಾನ dhvâna. *Sound, noise, or tone in general;* humming, etc. (ಸೊಪ್ಪಳ್, ಅಬ್ಬರ, ದನಿ, ಸರ, ಗಾವರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ Šm. 30; Kk. 25).

ಧ್ವಾನ್ತ dhvânta. Covered, enveloped, dark; *darkness* (ಅಮರ್ದ ಕತ್ತಲೆ Mr. 67).

ನ್

N

ನ್ n. The fortieth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 24). It occurs as the final of many Kannada words, *e. g.* ಪೊನ್, ಬೆನ್, ಏನ್, ಬಾನ್, etc. (59) where when meeting a vowel, it is conditionally doubled (84. 214). **2,** it is often substituted for the bindu, *e. g.* ಮರನಿರ್ದುದು, ಸುರನಃ (115), ಪೊಲನಟಿಯದ (127), ಅವನೊಳ್ಳಿದಂ (129), ಕಲ್ಲನೇಱಿದಂ (144), ಅನ್ನನಿನ್ನನುನ್ನಂ, etc. (191), ಪದನೆರಡುಂ (197), ಬಹುಳದಿನಿಕಾರಂ (220), ವೈಯಾಕರಣರಿನೊನ್ದು (221);— ಬಲವನ್ದು (24), ಕೆನ್ದಳಿರ್ (193), etc. **3,** if it is preceded by ಣ್, it becomes ಣ್, *e. g.* ಪೆಣ್ಣಿಟಲ್, ಕಣ್ಣೀರ್, ಕಣ್ಣೋಟ, ಪುಣ್ಣಾಳಿ, ಕಣ್ಣೊನ್ದಪುದು, ಜಾಣ್ಣೆರೆದುದು (190). **4,** it arises out of ರ್ in ತನ್ದು, ಬನ್ದು (280), ಒನ್ದು (221), ತನ್ನಿಂ, ಬನ್ನಿಂ (281), etc. **5,** it arises from ಲ್ in ಕೊನ್ದು, ಸನ್ದು, ನಿನ್ದು (280. 281); in ಒನಕೆ = ಒಲಕೆ, etc., ನಂಗಲ್ = ಲಂಗರ್. **6,** it is a mere prefix, *e. g.* in ನಾನ್ = ಆನ್, J. **7,** it is an auxiliary in ನ 2.

ನ na. 1. The letter ನ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ನ na. 2. (*i. e.* ನ್-ಅ 11). = ದ 3, etc., *e. g.* ಮರನ, ಗಿಡನ, ನೆಲನ, ಹೊಲನ, ಕೊಡನ (My.; see Sš. s. ಜೇಂಕೊಡ). ಕೊಡನ ಮಗ (Bh. 7, 2 sum.). ನೆಲನ (8, 21, 24). **2,** also used in the formation of the locative singular neuter of nouns with final a, *e. g.* ಮರನಲ್ಲಿ (Mr. 103; My.), ಗಿಡನಲ್ಲಿ, etc. (My.). **3,** also used in ಮರನಿನ್ದ, ನೆಲನಿನ್ದ, ಕೊಡನಿನ್ದ (My.).

ನ na. 1. *Not, no.* See ನಾಸ್ತಿ; Bp. 51, 14.

ನ na. 2. N. for two different metrical feet (Čh.; ಗಣಾಕ್ಷರ Mr. 363).

ನಃ naḥ. = ನಸ್.

ನಃಕ್ಷುದ್ರ naḥ-kshudra. *Small-nosed.*

ನಕ್ nak. = ನಕ್ಕು 2, in ನಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಕ naka. Tbh. of ನಖ (Šmd. 338; My.).

ನಕಲಿ nakali. (= ನಕಲು). Ridicule, joking, jesting, witticism, satire (My.; Mhr., H. ನಕಲೀ, diverting, as a story or a story-teller); mimicry (My.). ನಕಲೀ ಮಾತು, ನಕಲೀ ಚೇಷ್ಟೆ (My.).— ನಕಲಿಯವ. -ಅವ. A jester, a joker, a buffoon, a mimic (My.).

ನಕಲಿಗಾಱ nakali-gâṟa. = ನಕಲಿಯವ. (My.).

ನಕಲು nakalu. (= ನಕಲಿ). A copy, a transcript (My.; Br.; Mhr., H. ನಕಲ). 2, imitation: mimicry; an anecdote; a ludricrous incident (Mhr., H.; ವಿಡಮ್ಬನ, ಜಱಿಯೋಣ G., Čb.). — ನಕಲು ತೆಗೆ. = ನಕಲು ಮಾಡು. (My.). — ನಕಲು ಮಾಡು. To copy, to transcribe (My.).

ನಕಸಿ nakasi. = ನಕಾಶ, ನಕಾಸಿ, ನಕಾಸು, ನಕ್ಷ, ನಕ್ಷೆ. Ornamental representation; figured work, carved or sculptured work; engraving; embroidery (S. Mhr.; Br.; Mhr., H. ನಕಶಾ, ನಕಶೀ, ನಕಾಶಾ). 2, a picture; a drawing, a map, a plan (S. Mhr.; Mhr., H.).

ನಕಾರ na-kâra. 1. The letter ನ (Šmd. 11; Kâvy. I, 3, 104-108).

ನಕಾರ nal-kâra. 2. Denying; denial; dishonouring a bill (Mhr.; Br.).

ನಕಾರಿ nal-kâri. = ನಾಕಾರಿ, ನಾಕಾರೆ. Improper, not fitted to the design: inferior, bad, useless (My.).

ನಕಾರಿಸು nakârisu. To deny; to decline (B. 5, 266).

ನಕಾಶ nakâša. = ನಕಸಿ, etc. — ನಕಾಶ ತೆಗೆ. To draw a map or picture (B. 1, 15).

ನಕಾಸಿ nakâsi. = ನಕಸಿ. (My.). — ನಕಾಸಿ ತೆಗೆ or ನಕಾಸಿ ಮಾಡು. To carve, to engrave, etc., etc. (My.).

ನಕಾಸು nakâsu. = ನಕಾಸಿ. (My.).

ನಕುಲ nakula. *The mungoose, Viverra ichneumon* (ಮುಂಗುಲಿ Nn. 125; Šsv. 3, 34). 2, the fourth of the five Pâṇḍu princes (ನರಬಾನ್ಧವ Mr. 264; Šmd. 116; J. 5, 10).

ನಕುಲಕೇತು nakula-kêtu. N. of a minister (J. 25, 58).

ನಕುಲಧ್ವಜ nakula-dhvaja. = ನಕುಲಕೇತು. (J. 25, 9).

ನಕುಲಾರಿ nakula-ari. A snake (ಹಾವು G.).

ನಕುಲೇಷ್ಟೆ nakula-ishṭĕ. Liked by the ichneumon: *N. of a plant* (ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ).

ನಕ್ಕಿ nakki. The ring of wire which players upon stringed instruments wear upon their fingers and with which they touch the strings (Si. 63; Mhr. ನಖೀ).

ನಕ್ಕು nakku. 1. = ನೆಕ್ಕು 1. To lick (ಲೇಹನ Šmd. Dh.; Čpr. 5, after 64; T., M., Tu.; Tĕ. ನಾಕು).

ನಕ್ಕು nakku. 2. = ನಕ್. P. p. of ನಗು 1.

ನಕ್ಕು nakku. 3. (Tĕ. ನಕ್ಕು, to hide or conceal one's self; to crouch down; to lie in wait). — ನಕ್ಕುಬಸಲೆ. (-ಪಸಲೆ = ಪಾಂಸುಲೆ?). A lewd woman lying in wait (? Bp. 40, 52).

ನಕ್ಕೆ nakkĕ. (= ನರಿ). A jackal; wild (when prefixed to the names of plants, Tĕ.; Tĕ. ನಕ್ಕು, to prowl). — ನಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕನಾಕು. (ವೃಶ್ಚಿಪರ್ಣಿ, ನರಿಹೊನ್ನೇಗಿಡ Si. 144).

ನಕ್ತ nakta. A saying or proverb of the country (ನಾಡುಗಾಡೆ Čt. I, 75; T. ನಚ್ಚು, chatting, babbling, chattering, prattling, gossiping).

ನಕ್ತ nakta. Night (ದೋಷ, ರಾತ್ರಿ Nn. 15). ನಕ್ತಂ, *by night, at night.* 2, the religious observance of not eating at night on certain days (My.).

ನಕ್ತಕ naktaka. = ಲಕ್ತಕ. *Dirty or ragged cloth, a rag.*

ನಕ್ತಂಚರ nakta-ṅ-čara. Going or walking about at night; a thief; an owl; a cat; *a nocturnal fiend, a goblin, a râkshasa.*

ನಕ್ತಮಾಲ naktamâla. *The tree Pongamia glabra* Vent., or *Dalbergia arborea* Willd.

ನಕ್ತಮುಖೆ nakta-mukhĕ. *Evening, night.*

ನಕ್ರ nakra. *A crocodile, an alligator* (ನೆಗಟು Nn. 64; ಕುಮ್ಭೀರ, ಮೊಸಳೆ Mr. 410).

ನಕ್ರಧ್ವಜ nakra-dhvaja. Kṛishṇa's son Pradyumna (J. 22, 27).

ನಕ್ಷ naksha. = ನಕಸಿ, etc. A map (My.).

ನಕ್ಷತ್ರ nakshatra. *A star* (ಅಟ್ಟೆ, ಮೀನ್ Kk. 80). 2, a constellation, an asterism in the moon's path, *a lunar mansion,* of which 27 (or 28) are enumerated and regarded as the wives of the moon and daughters of Daksha. 3, the number 27 (ಇಪ್ಪತ್ತೇೞ್ Mr. 348). ನಕ್ಷತ್ರವಾದರೂ ಸುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು.— ನಕ್ಷತ್ರವು ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು. — ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವನ ಸಾವು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಆದರೂ ನಿಲ್ತೀತೇ?— ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವ ಪಕ್ಷಾ ತಿಳಿಯಲಾಱನೇ?—ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.).

ನಕ್ಷತ್ರಗತಿ nakshatra-gati. The motion (or various positions) of the lunar mansions (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಬಾಣ nakshatra-bâṇa. A sky-rocket (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಣ್ಡಲ nakshatra-maṇḍala. = ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಿಕೆ nakshatra-mâlikĕ. = ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ nakshatra-mâlĕ. *A necklace of 27 pearls.*

ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ nakshatra-lôka. The starry region, the firmament. (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಾನುಕೂಲ nakshatra-anukûla. The favour, or favourable position, of the lunar mansions (My.).

ನಕ್ಷತ್ರಾಧಿಪ nakshatra-adhipa. = ನಕ್ಷತ್ರೇಶ. (Bp. 4, 44).

ನಕ್ಷತ್ರೀಕ nakshatrîka. N. of a disciple of Viśvâmitra, who used to pester king Hariśčandra on account of a pretended debt: a pesterer (My.).

ನಕ್ಷತ್ರೇಶ nakshatra-îśa. *The moon.*

ನಕ್ಷೆ nakshĕ. = ನಕ್ಷ. (My.).

ನಖ nakha. = ನಕ. *A nail of a finger or of a toe;* a claw, a talon, the spur of a cock. 2, the number 20 (ಇಪ್ಪತ್ತು Mr. 348). 3, *a particular perfume,* apparently a dried shell-fish.

ನಖಕ್ರಿಯೆ nakha-kriyĕ. Scratching with a nail, etc. See ಕೆರೆ.

ನಖಕ್ಷತ nakha-kshata. The wound of a nail, etc. (ಇರ್ಮುಳ್ Mr. 330). See ಉಗಿ, ಜೆಕುಳ್.

ನಖಖನನ nakha-khanana. Digging with the nails, etc. See ಕೆರಣ್ಚು, ಬೆರಣ್ಚು.

ನಖಘಾತ nakha-ghâta. Striking, wounding or hurting with a nail, etc. See ಬೆದಕು.

ನಖಘಾತನ nakha-ghâtana. = ನಖಘಾತ. See ಜಕುಳ್.

ನಖಚ್ಛೇದ nakha-č-čhêda. Cutting off with the nails, etc. See ಚಿವುಡು.

ನಖಪಂಜರ nakha-panjara. A claw, a talon (B. 4, 37. 212).

ನಖರ nakhara. (= ನಖ). *A finger-nail;* a claw.

ನಖಹತಿ nakha-hati. A stroke or wound with the nails (Čpr. 5, after 76).

ನಖರಾಯುಧ nakhara-âyudha. *A lion;* a tiger, etc.; a cock.

ನಖಾಯುಧ nakha-âyudha. = ನಖರಾಯುಧ. (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ನಖಾಯುಧವೈರಿ nakhâyudha-vairi. An elephant; a kind of elephant (Bp. 59, 32).

ನಗ naga. 1. An ornament; an article, a piece (My.; Mhr.; Tĕ., M. ನಗೆ; T. ನಗ್ಗೈ). See Prv. s. ನವುರು. 2, a load of articles; a bullock load (My.; Tĕ.). ಕಾಯಿಗಳ ನಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮಾಱಾಟಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವರು (B. 3, 29). ನಗದ ವ್ಯಾಪಾರ ತೂಱೀ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಭಗೀರಥ.

ನಗ na-ga. 2. Not-moving: *a mountain.* 2, the number 7 (Čh.; Bp. 5, 64; ಏೞು Mr. 347; see ಕೃತಯುಗ). 3, *a tree.* See ಏಣ್ಚು-.

ನಗ naga. 3. = ನೊಗ. See ಕಳೆನಗ.

ನಗ naga. 4. A ship (My.).

ನಗಕುಲಿಶ naga-kuliśa. An axe to splitter rocks; Indra (Bp. 49, 42).

ನಗಚಾಪ naga-čâpa. Śiva (My.).

ನಗಜ naga-ja. Mountain-born; a mountaineer; an elephant.

ನಗಜಾತೆ naga-jâtĕ. = ನಗಜೆ. (My.).

ನಗಜೆ naga-jĕ. The mountain-born woman: Pârvatî (Bp. 8, 43).

ನಗಡಿ nagaḍi. = ನೆಗಡಿ, etc. (My.; S. Mhr. as ನಗಡೆ).

ನಗದಿ nagadi. Ready money (Mhr., H.). 2, fiscal, financial (B. 5, 81; My.; Mhr., H.). — ನಗದಿಗುಮಾಸ್ತ. A cashier (My.).

ನಗದಿಯಾತು nagadiyâtu. The land revenue which is paid in money (My.).

ನಗದು nagadu. Ready money or cash (My.; Mhr., H. ನಗದ).

ನಗಧರ naga-dhara. Kṛishṇa (Mr. 18).

ನಗಧರೆ naga-dharĕ. The earth (ಶೈಲಧರೆ Mr. 91).

ನಗಪ naga-pa. The Himâlaya (Grj. 8, 86).

ನಗಪತಿ naga-pati. = ನಗಪ. (Grj. 4, 64).

ನಗನನ್ದನ naga-nandana. A mountain-garden (Śśv. 2, 112).

ನಗರ nagara. *A town, a city.* ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನರಕಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನಗರವಾಸ nagara-vâsa. Dwelling or living in a town (My.). ನಗರವಾಸಿ, a person dwelling in a town, a citizen (My.).

ನಗರಶೀಮೆ nagara-śîmĕ. The Nuggur country in Mysore (My.).

ನಗರಶೋಧಕ nagara-śôdhaka. A town-watchman (My.).

ನಗರಶೋಧನ nagara-śôdhana. Inspection of a town; searching a town (My.).

ನಗರಿ nagari. *A town, a city.*

ನಗರೆ nagarĕ. (= ನಾಗರ 2 ?). The fragrant root of Cyperus pertenuis (? Bp. 50, 35).

ನಗರ್ತ nagarta. A Vaiśya merchant class (My.; Si. 298).

ನಗವೈರಿ naga-vairi. Indra (My.).

ನಗಹರ naga-hara. Indra (Bp. 41, 5). 2, a certain metrical foot (Čh.).

ನಗಾತ್ಮಜೆ naga-âtmajĕ. -ಜಾ. = ನಗಜೆ.

ನಗಾತ್ಮಜೇಶ್ವರ nagâtmajâ-îśvara. Śiva (Śśv. 5, 21).

ನಗಾಧೀಶ್ವರ naga-adhîśvara = ನಗಪ. (Grj. 2, 104).

ನಗಾರಖಾನೆ nagâra-khânĕ. The place in which the drums and other instruments of a band are kept (My.; Mhr., H.); the place where a band performs (My.).

ನಗಾರಿ naga-ari. 1. = ನಗವೈರಿ. (My.).

ನಗಾರಿ nagâri. 2. A large kettle-drum (My.; Br.; ಭೇರಿ G.; Mhr., H. ನಗಾರಾ). — ನಗಾರಿನವಪತ್ತು. The nagâri and eight other instruments (My.).

ನಗಾಹಿತ naga-ahita. = ನಗಾರಿ 1. (Śśv. 3, 37).

ನಗಿಸು nagisu. To cause to laugh (My.). ನಗಿಸುವಾತ (ವೈಹಾಸಿಕ, ಕೇಲೀಕರ, ನಾಸನ್ತಿಕ Hlâ.). ನೃಪರಂ ನಗಿಸುವಂ (ಪರಿಹಾಸ, ವೈಹಾಸಿಕ, ದ್ರುತ Mr. 270). ಮಾತಿಂ ನಗಿಸಿದಂ (Śmd. 273). See Čpr. 7, 105; 8, after 67; Bp. 1, 49; 9, 41; 15, 14; 47, 32; Rśv. 11, 80; J. 3, 9.

ನಗು nagu. 1. = ನಗೆ 1. To laugh, to smile; to laugh at, to deride (ಹಸನ Śmd. Dh.; My.; Tĕ., T., M.; Tĕ. also ನವ್ವು); to open, to blossom (ವೈಕಾಸ Čt. I, 42; T.). P. p. ನಕ್ಕು (Śmd. 284. 287). ಕಥೆ ಕಥೆಗೆ ನಗುತ (Bp. 18, 108). ನಿನ್ನುವಂ ನಗರೇ? (18, 58). ನಕ್ಕರೂ ಠಕ್ಕರಿಗೆ ನವ್ವು ಬಾರದು.—ನಕ್ಕರೂ ನೆಕ್ಕೋದು ಬಿಡದು (Prvs.). ಉಣ್ಣು ನಗದಿಹ ಮೋರೆ ಆದುವೆ ಕಹಿಸೋರೆ (Dp. 4). See Śmd. 266; Čpr. 1, 103. 128; Bp. 1, 50; 4, 26; 9, 9; 24, 69; 28, 17; 32, 15; 45, 39; 57, 75; Bh. 1, 10, 33; 2, 13, 13. 47; Rśv. 6, after 24; 8, 124; 9, 9; J. 2, 62; 3, 4; 28, 26. 60; 29, 34; 30, 48; Si. 73; Prvs. s. ಚಿಗುರು 2, ಪಕ ಪಕ. — ನಕ್ಕ ನೆಯ್ದಾರ್. N. (Bp. 13, 19). — ನಗು ನಗು. rep. ನಕ್ಕು ನಕ್ಕು ಮಾತಾಡುವವ ಕೊಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ನಗು nagu. 2. (= ನಗೆ 3). A laugh, a smile; laughter; derision (My.; Tĕ. ನವು, ನವ್ವು); blooming, blossoming. ನಗು ಬನ್ತು (My.). — ನಗುಗೇಡು. -ಕೇಡು. Great exposition to laughter or ridicule (My.). — ನಗುಮೊಗ. A smiling face (My.).

ನಗೆ nagĕ. 1. = ನಗು 1. (Tĕ. ನಗಿ; it does not occur by itself in My.).

ನಗೆ nagĕ. 2. (= ನಕ್ಕು 2). P. p. of ನಗೆ 1. — ನಗಾಡು. -ಆಡು. To laugh (My.). ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ನಗಾಡುತ್ತದೆ (Prv.). — ನಗೆ ನಗು. = ನಗೆದು ನಗು. (Bp. 29, 32). — ನಗೆಯಾಡು. = ನಗಾಡು. (B. 5, 142).

ನಗೆ nagĕ. 3. (= ನಗು 2, ನೆಗೆ 5). A laugh, etc.; blooming, bloom, etc. (ಸ್ಮೇರ, ಸುಮುಖ Nn. 126; ಚಲ್ಲ Śm. 66; My.; T. ನಗೈ). ಬಿರೋಡಾಡುವ ನಗೆ (ಆಚ್ಛುರಿತಕ, ಹಾಸ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ); ಆ ನಗೆ ಕಿಱಿದಾದೊಡೆ ಸ್ಮಿತ; ಆ ನಗೆ ಹವಣಿತ್ತಾದೊಡೆ ವಿಹಸಿತ (Nr.). ನಗೆಯೊಳ್ ಆದ ಧ್ವನಿ (ಗಹಗಹ Čt. I, 56). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ವ ನೇಸಱಿನ್ ಆಗಳ್ (Lřlv. 3, 5). See Śmd. 98. 221; Čpr. 7, 50; Bp. 28, 20; 40, 73; 59, 16; Č. Bp. 4, 7; Śśv. 2, 87; Si. 67. 73; ಕಿಱು-, ಪೆರ್ನಗೆ, ಮುಗುಳ್-, ಮೆಲ್-. — ನಗೆಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A sea of laughter (Rśv. 5, after 55). — ನಗೆಗಣ್. -ಕಣ್. A smiling, affectionate eye (Čpr. 6, 59; 6, after 64; Abh. P. 3, 116; 5, 38; 9, 172; Rśv. 11, 81). ನೀಳ್ಪುವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Śmd. 78). — ನಗೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Blooming to cease (V. 8, 44). — ನಗೆಗೂಡು. -ಕೂಡು. Laughter to join (J. 1, 4). — ನಗೆಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who is much laughed at or ridiculed (Râm. 6, 53, 108; My.). — ನಗೆಗೇಡು. = ನಗುಗೇಡು. (My.). — ನಗೆದೋಱು. -ತೋಱು. To show or exhibit smiles (Râm. 1, 8, 2). — ನಗೆನೋಟ. A smiling look (Rśv. 11, 83. 95). — ನಗೆಮಾತು. A joke or jest (B. 3, 115). — ನಗೆಮುಖ. = ನಗೆಮೊಗ. (B. 5, 137; My.). — ನಗೆಮೊಗ. = ನಗುಮೊಗ. (Śmd. 285; Rśv. 11, 84; J. 11, 23; 16, 4; 28, 18; Râghč. 17, 66; B. 5, 45; My.). — ನಗೆಮೋಱೆ. = ನಗೆಮೊಗ. (ಲಲಿತ Čb.). — ನಗೆಯೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. = ನೆಗೆಳ್ಳು. A mess of ĕḷḷu which on makarasankrânti married women carry to their neighbours (My.). — ನಗೆವೆಣ್. -ಹೆಣ್. -ವೆಣ್ಣು. = ನೆಗೆಣ್ಣು. (here?). A husband's brother's wife (ಯಾತೃ Hlâ.; Mr. 312). — ನಗೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To mix ridicule with or add ridicule to. ನಗೆವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠನ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ Nr.). ನಸು ನಗೆವೆರಸಿ (J. 30, 49). — ನಗೆವೆಳ್ಪು. -ಬೆಳ್ಪು. The light of a smile (Rśv. 11, 80).

ನಗೆಗಾಱ nagĕ-gâṟa. A man who causes to laugh, a joker, ridiculer, etc. (My.). ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರ ಸಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ಮುಱಿಗಾಲ.

ನಗೆವಡಿ nagĕ-vaḍi. = ನಗೆವಳಿ. Laughter-condition or experience.

ನಗೆವಡಿಕಾಱ nagĕvaḍi-kâṟa. (Śmd. 235, Mdb. ನಗೆವಳಿ-). = ನಗೆಗಾಱ.

ನಗೆವಳಿ nagĕ-vaḷi. = ನಗೆವಡಿ.

ನಗೆವಳಿಕಾಱ nagĕvaḷi-kâṟa. = ನಗೆವಡಿಕಾಱ, q. v.

ನಗೌಕಸ್ naga-ôkas. Inhabiting a mountain or tree; *a bird;* a lion.

ನಗೌಕಸ nagaukasa. Tbh. of ನಗೌಕಸ್. (Mr. 167).

ನಗ್ಗಿಲು naggilu. = ನೆಗ್ಗಿಲು. (My.).

ನಗ್ಗಿಸು naggisu. To cause to get bruised (My.).

ನಗ್ಗು naggu. 1. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. To become bruised, as a metal vessel (My.; Tĕ. ನೊಕ್ಕು; T. ನೆರಿ, to break; to burst, be crushed or smashed).

ನಗ್ಗು naggu. 2. = ನೆಗ್ಗು 3. A bruise in metal vessels (My.; Tĕ. ನೊಕ್ಕು). — ನಗ್ಗು ಬೀಳು. A bruise to be formed, to get bruised (My.). — ನಗ್ಗೆತ್ತಿಸು. -ಎತ್ತಿಸು. To have a bruise raised, *i. e.* mended or rectified (My.).

ನಗ್ಗು naggu. 3. = ನಜುಗು, q. v. (My.).

ನಗ್ನ nagna. *Naked, nude, bare.* 2, uncultivated, desolate. 3, a naked mendicant. 4, Śiva. 5, nakedness. ನಗ್ನದವನ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prv.). See Prv. s. ವಿಘ್ನ.

ನಗ್ನಕ nagnaka. = ನಗ್ನ. See feminine ನಗ್ನಿಕೆ.

ನಗ್ನಹು nagnahu. *Ferment, a drug used for fermenting spirituous liquor.*

ನಗ್ನಾಂಗ nagna-aṅga. A naked-bodied man (My.). Feminine ನಗ್ನಾಂಗಿ (My.).

ನಗ್ನಾಟ nagna-aṭa. A man who wanders about naked: *a Bauddha or Jaina religious mendicant.*

ನಗ್ನಿಕೆ nagnikĕ. *A naked woman.* 2, *a girl before menstruation.*

ನಗ್ನೆ nagnĕ. = ನಗ್ನಿಕೆ. *A naked woman, etc.*

ನಂಕು naṅku. = ನ್ಯಂಕು. (ಮರೆ Mr. 163).

ನಂಗಲ್ naṅgal. = ಲಂಗರ್, q. v. An anchor (ಸ್ಥಾಪ್ಯ Mr. 407; Tu. ನಂಗರ್, ನಂಗಲ್).

ನಚ್ಚಣ naččaṇa. = ನಚ್ಚನ. Tbh. of ನರ್ತನ. (ಪೆಕ್ಕಣ Čt. I, 34; ಕುಣಿಹ, ರಿಂಗಣ Kk. 59).

ನಚ್ಚಣಿ naččaṇi. Tbh. of ನರ್ತಕಿ (Śmd. 348. 364; Čt. I, 94).

ನಚ್ಚನ naččana. = ನಚ್ಚಣ. (ನರ್ತನ Čt. II, 29).

ನಚ್ಚಿಕೆ naččikĕ. = ನಚ್ಚಿಗೆ, ನೆಚ್ಚಿಕೆ, ನೆಚ್ಚಿಗೆ. Confiding, trusting, trust, etc. (My.; Tĕ.).

ನಚ್ಚಿಗೆ naččigĕ. = ನಚ್ಚಿಕೆ. (My.; see Prv. s. ನುಚ್ಚು).

ನಚ್ಚಿಸು nac̆c̆isu. = ನೆಚ್ಚಿಸು. To cause to confide, etc. (My.).

ನಚ್ಚು nac̆c̆u. 1. = ನಚ್ಚುರ್, ನೆಚ್ಚು 1. To confide, to trust, to confide in, to put confidence in, to rely on, to believe (ವಿಶ್ವಾಸ Šmd. Dh.; My.; Tĕ.; *cf.* ನಮ್ಮು; T. ನಚ್ಚು, ನಚ್ಚೈ, ನತ್ತು, ನಮ್ಬು, ನಯ, ನಲ್ಗು, to desire; T., M. ನಮ್ಬು, to desire; to confide, to rely on, etc.; T. ನಣು, ನಣ್ಣು, to come near, draw nigh, cleave to; ನಡ್, ನಳ್ಪು, to love; ನಡ್ಬು, ನಣ್ಬು, affection, friendship; *cf.* ನಣ್ಪು, ನಣ್ಪು 1 & 2; ನನ್ನಿ 1 & 2; ನಯ; ನಲ್ 1). ನಚ್ಚಿ ಬನ್ದಂ (Šmd. 280). ಅಸ್ಥಿರದ ದೇಹವನ್ನು ನಚ್ಚಿ ನಪ್ಬುರ ಬೇಡ! (Dp. 1). See C̆pr. 1, 100; Grj. 10, 113; Bp. 26, 18; 40, 41. 76; Kâvy. IV, 1; Šśv. 2, 110. **2**, to desire, to love (My.). ಮಕ್ಕಳು ತಿಣ್ಡಿಯನ್ನು ನಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (My.).

ನಚ್ಚು nac̆c̆u. 2. = (ನನಸು 1), ನೆಚ್ಚು 2. Confidence, trust, faith, belief, reliance (C̆pr. 2, 80; 5, 77; 7, 115; Šśv. 4, 65; J. 8, 47; My.). ಭಕ್ತಿಯ ನಚ್ಚು (Bp. 28, 47). **2**, longing, desire, love (My.; T.). — ನಚ್ಚುಮಚ್ಚು. Faithful attachment. (ಬಾಲೆಯಂ) ನಿಚ್ಚ ಕಲಿತೂ ಪಿರಿದು ತೂಗುವ ನಚ್ಚುಮಚ್ಚಿನ ದಾದಿಯರ್ (Prll. 3, 26).

ನಚ್ಚು nac̆c̆u. 3. = ನಸ 3. Doubt; want of reliability (My.). — ನಚ್ಚುಜ್ವರ. A fever of unreliable diagnosis (My.). — ನಚ್ಚುಮಾತು. An unreliable word (My.).

ನಜರ್ najar. ನಜರು. = ನದರು. Regard, favourable look; a present to a superior; presents made and received amongst people of rank when they visit (My.; Mhr., H.; Si. 266). — ನಜರುಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. = ನಜರಾಣಿಕೆ. (My.). — ನಜರು ಮುಜರೆ. Presents and obeisance (My.).

ನಜರಾಣಿ najarâṇi. A present to a superior (Mhr., H. ನಜರಾಣಾ). 2, a forced tax levied on all the people under the title of free presents, an unjust fine (My.; Br.).

ನಜರಾಣಿಕೆ najarâṇikĕ. = ನಜರಾಣಿ No. 1. (My.).

ನಜುಗು najugu. = ನಗ್ಗು 3, (ನರಕು 1), ನೆಗ್ಗು 2. To squash, to crush, to bruise, as dry ginger, peppercorns, medicinal roots, etc. (My.; T. ನಜುಕ್ಕು). **2**, to be squashed or bruised, as fruits, etc. (My.; T. ನಜುಂಗು).

ನಜ್ಜು najju. A crushed, squashed or bruised state (My.; *cf.* ನನ್ದು 2). — ನಜ್ಜುಗುಜ್ಜು. reit. A completely crushed mass (My.).

ನಂಚು nañc̆u. = ನಂಜು 1. (Si. 313. 347; *only* in Si.).

ನಂಜಾಪಟ್ಟ nañjâpaṭṭa. Tbh. of ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ. (St. & Pl.).

ನಂಜು nañju. 1. = ನಂಚು. To take a little lick, to eat a little of anything like pickles and as a relish to the principal food (ಈಷಲ್ಲೇಹನ Šmd. Dh.; Šm. 87; My.; Tĕ.).

ನಂಜು nañju. 2. Poison (ವಿಷ Šmd. Dh.; Nr.; Nn. 11; Si. 462; ಬಿಸ Šm. 87; C̆pr. 5, 107; J. 31, 32; My.; Tĕ., T.; M. ನಞ್ಚು, ನಂಜು); impurity of the blood (My.); blemish, sin (Bp. 28, 25); paralysis of the brain (My.; Tĕ.). ಇನಿಯವು ವಿಷಯಸುಖಂ ನಂಜನ ಸವಿವೋಲ್ (Šmd. 117). ನಂಜಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ, ಬಂಜೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ (Prv.). See Si. 78. 289; Prv. s. ಮಂಜು. — ನಂಜ. -ಅ 3. Šiva. 2, N. (My.). — ನಂಜನ ಗೂಡು. N. of a Šaiva place of pilgrimage in Mysore. See Prv. s. ಮಂಜು. — ನಂಜಾರಿ. -ಅರಿ. (ನಂಜಾರೆ). The ichneumon plant (ನಾಕುಲಿ, ಸುರಸೆ, ರಾಸ್ನೆ, ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, etc. Si. 150). — ನಂಜನ ಮುಳ್ಳು. A poisonous thorn (Ršv. 1, 41). — ನಂಜುಗೊರಳ. -ಕೊರಳ. Šiva (Bp. 56, 22). — ನಂಜುಜೋಗಿ. A dealer in antidotes (ವಿಷವೈದ್ಯ, ಜಾಂಗಲಿಕ Si. 78). — ನಂಜುಣ್ಡ. -ಉಣ್ಡ. Šiva (My.). 2, N. (My.). — ನಂಜುಣ್ಡೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. Šiva (My.). — ನಂಜುರಂಜಿಕೆ. N. of a plant. See ತ್ರುಷ್ಟಿ. — ನಂಜುರುಳಿ. -ಉರುಳಿ. A pill of poison (C̆pr. 8, 15). — ನಂಜುರೋಗ. Paralysis of the brain. ನಂಜುರೋಗದವನಿಗೆ ಗಂಜ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ನಟ್ nat. = ನಟ್ಟು 1, ಲಟಿ. The sound of cracking the finger joints; that of a breaking branch, etc. (My.). ನಟ್ಟೆನ್ದು ಮುರಿ (My.). ನಟ್ಟೆನ್ದು ಮುಱ (My.).

ನಟ naṭa. = ನಟಿ, ಲಟ. — ನಟ ನಟ. rep. (My.).

ನಟ naṭa. *An actor, dancer, mime,* etc. 2, N. for a particular caste, the son of a degraded Kshatriya by a woman of the second caste. 3, *the tree Colosanthes indica.* 4, the tree Jonesia asoka.

ನಟಕ naṭaka. An actor (Bp. 6, 17).

ನಟಕು naṭaku. = ನಟಿಕೆ q. v., ನಟುಕು. (My.).

ನಟಕ್ಕನೆ naṭakkanĕ. = ಲಟಕ್ಕನೆ. With the sound of ನಟಕ್ (ನಟಕು) in cracking or breaking (My.).

ನಟಣೆ naṭaṇĕ. Tbh. of ನಟನ. (Bp. 1, 50; C̆. Bp. 19, 34; Râm. 1, 5, 30). — ನಟಣೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to dance (Grj. 9, 32).

ನಟನ naṭana. *The act of dancing or representing dramatically, pantomime;* a dance.

ನಟನೆ naṭanĕ. (ರಹಣಿ Bhn. 15, o. r. ಸರಣಿ). 2, hypocrisy (My.; Mhr. ನಟ, a rogue, cheat).

ನಟಮಣ್ಡನ naṭa-maṇḍana. Actor's ornament: yellow orpiment. (R.).

ನಟಿ naṭi. ನಟೀ. *An actress, a dancing-girl,* a nâtch-girl. 2, an actor (ತಿಲಾಲಿ, ನಟ್ಟುವಂ Mr. 378, o. r. ಸಿಲಾಲಿ). 3, *a species of fragrant plant* (= ನಲಿ).

ನಟಿಕೆ naṭikĕ. = ನಟಕು, ನಟಿಗೆ, ನಟುಕು, ನಟ್ಟು 1, ನೆಟಿಕೆ, ನೆಟ್ಟು 4. The cracking noise of the finger and other joints (My.; M. ಞೊಟ್ಟು, ನೊಟ್ಟು; T. ನೆಟ್ಟಿ; *cf.* ನಱ 2). — ನಟಿಕೆ ತೆಗೆ. To make joints crack (My.). — ನಟಿಕೆ ಮುರಿ. = ನಟಿಕೆ ತೆಗೆ. (My.).

ನಟಿಗೆ naṭigĕ. = ನಟಿಕೆ. (My.).

ನಟಿಯಿಸು naṭiyisu. = ನಟಿಸು. (C̆pr. 8, 93; Abh. P. 2, 10).

ನಟಿಸು naṭisu. To dance, to act (Bp. 5, 42; 12, 38; J. 4, 63; My.).

ನಟೀಸುತ naṭi-suta. *The son of a dancing-girl.*

ನಟುಕು naṭuku. = ನಟಕು, etc. (My.).

ನಟುವ naṭuva. = ನಟ್ಟುವ. (My.).

ನಟ್ಟ naṭṭa. (fr. ನಡು 1, Šmd. 214. 229). = ನಟ್ಟ, (ನೆಟ್ಟು 1). Belonging to the middle or midst, central. (T.; Tĕ. ನಟ್ಟಿ). — ನಟ್ಟಗೊಮ್ಬು. = ನಟ್ಟಿಗೊಮ್ಬು, q. v. (Šśv. 2, 44). — ನಟ್ಟಡವಿ. -ಅಡವಿ. (Šmd. 215; Tĕ.). The middle or

heart of a forest (Bh. 3, 3, 1). ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರುವವರು ಯಾರು? ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಪಟ್ಟಣ. — ನಟ್ಟನಡು. (Šmd. 229; Tě.). The very middle (Grj. 10, 46). — ನಟ್ಟನಡುವೆ. The very middle; directly in the centre (My.; B. 4, 170). — ನಟ್ಟವನೆ. = ನಟ್ಟಿವನೆ, q. v. — ನಟ್ಟಾಲಿ. -ಆಲಿ. The central eye (Bp. 17, 3). — ನಟ್ಟಾಳ. -ಅಳ. (Šmd. 215). The middle tract of country. — ನಟ್ಟಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. (Šmd. 215). Midnight (Abh. P. 14, 120). — ನಟ್ಟೆಲ್ವು. -ಎಲ್ವು. The backbone (ಕಸೇರು Hlâ.). *Cf.* ನಿಟ್ಟೆಲುವು, ನೆಟ್ಟೆಲುವು.

ನಟ್ಟವಿಗ naṭṭaviga. = ನಟ್ಟುವಿಗ. An actor, a dancer, a mime, etc. (ಭರತ, ನಟ, etc. Nr. *a;* Hlâ.). 2, a dancing-master (Bh. 1, 12, 19; My.).

ನಟ್ಟವಿಗಿತ್ತಿ naṭṭaviga-itti. A female actor, etc. (ನಟಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ Hlâ.).

ನಟ್ಟಿ naṭṭi. 1. = ನೆಟ್ಟಿ. (ಮನೋಹರ Kk. 18, o. r. ಗಟ್ಟಿ).

ನಟ್ಟಿ naṭṭi. 2. (fr. ನಡು 2). = ನಾಟಿ, No. 1. (My.).

ನಟ್ಟಿ naṭṭi. Tbh. of ನಷ್ಟಿ (Šmd. 370; Bp. 43, 7).

ನಟ್ಟು naṭṭu. 1. = ನಟೆ, ನಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನಟ್ಟು naṭṭu. 2. = ನೆಟ್ಟು 2. P. p. of ನಡು 2.

ನಟ್ಟು naṭṭu. 3. The wide spreading roots of several kinds of grass, and this grass itself (C., see ಕನಗಿನ-; in Tě.: the bent grass that infests corn-fields; in Tě. also: obstacle, hindrance; T. ನೆರಡು, to be impeded, contain troublesome difficulties or hindrances).

ನಟ್ಟುವ naṭṭuva. = ನಟುವ. A dancer, an actor (ನಟ, etc. Mr. 378; ಭರತ, ನಟ Si. 340). 2, a dancing-master (My.; T. ನಟ್ಟು). Feminine ನಟ್ಟುವಳು (ಕ್ಷುದ್ರೆ, ನಟಿ Si. 451). — ನಟ್ಟುವವಳು. -ಅವಳು. = ನಟ್ಟುವಳು. (ವಾಣಿನಿ, ನರ್ತಕಿ Si. 435, *only* Si.).

ನಟ್ಟುವಗಾತಿ naṭṭuva-gâti. The wife of a dancing-master (My.).

ನಟ್ಟುವಗಾಱ naṭṭuva-gâṟa. = ನಟ್ಟುವ No. 2. (My.).

ನಟ್ಟುವಗಿತ್ತಿ naṭṭuva-gitti. = ನಟ್ಟುವಗಾತಿ. (My.).

ನಟ್ಟುವಿಗ naṭṭuviga. = ನಟ್ಟವಿಗ. (Nr. *b*).

ನಟ್ಟುವಿತಿ naṭṭuva-iti. An actress, a dancing-girl (ಕ್ಷುದ್ರೆ Mr. 378, o. r. ನಟ್ಟುವತಿ).

ನಟ್ಟೆ naṭṭĕ. (Šmd. 210). = ನಟ್ಟ. — ನಟ್ಟೆಗೊಮ್ಬು. (Šmd. 210). A central branch (ನಡುಗೊಮ್ಬು Šm. 24; Kk. 19, o. r. ನಟ್ಟಗೊಮ್ಬು; Čpr. 5, after 64; 8, after 4). — ನಟ್ಟೆವಗಲ್. -ಪಗಲ್. Midday, noon (ನಡುವಗಲ್ Šm. 18). — ನಟ್ಟೆವನಿ. -ಪನಿ. (Šmd. 210). A central drop. — ನಟ್ಟೆವನೆ. -ಮನೆ. (Šmd. 210). = ನಟ್ಟವನೆ. The middle of a house; an inner room; the middle house (ನಡುಮನೆ Kk. 46, o. r. ನಟ್ಟವನೆ). — ನಟ್ಟೆವಾನ್. -ಬಾನ್. (Šmd. 210). The middle of the sky.

ನಡ naḍa. 1. = (ನಾಟ 1), ನಾಡು. See ಕನ್ನಡ.

ನಡ naḍa. 2. = ನಡು 3, ನಡದು, ನಡೆ 3, ನಡೆದು. P. p. of ನಡೆ 1, in ನಡ ಕೊಳ್ಳು, to walk (My.; B. 1, 12; 2, 40; 3, 57; 4, 143; 5, 1. 51. 274. 300).

ನಡ naḍa. 3. = ನಡೆ 2. Walking, etc. — ನಡಚಪ್ಪರ. = ನಡೆಚಪ್ಪರ. (My.). — ನಡಬಾವಿ. A well with steps down into it (My.; Tě. ನಡೆ-, T. ನಡೈವಾವಿ). — ನಡಮಡಿ. = ನಡೆಮಡಿ. (My.).

ನಡ naḍa. 4. = ನಡು 1, q. v. (My.). ನಡವನ್ನು (B. 5, 242), ನಡದಿನ್ದ (297). ನಡಾ ಕಟ್ಟಿದವಗೆ ತಡವೇನು? (Prv.). — ನಡಕಟ್ಟು. = ನಡುಕಟ್ಟು, q. v. (My.). ನಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮಡೂ ಹಾಱಿ ಹೋಗ ಬಹುದೇ? (Prv.). — ನಡಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A post in the middle of a tent, etc. (My.). ಹಡಗದೊಳಗಿನ ನಡಗಮ್ಬ (ಕೂಪಕ G.). — ನಡತರ. A middle sort; middling (My.). — ನಡನಡುವೆ. The very midst; in the very middle (My.; B. 5, 245). — ನಡಪ್ರಾಯ. = ನಡುಹರೆಯ. (My.). ನಡಬೀದಿ. The middle of a street (My.). — ನಡಭಾಗ. The middle part, the midst (ಮಧ್ಯ G.; My.). — ನಡಮುಟಿಕನ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Boerhavia repanda Willd. (Z.). — ನಡರಾತ್ರೆ. = ನಡುರಾತ್ರೆ. (B. 5, 316; My.). — ನಡಹಾದಿ. The middle of the way; half way (B. 3, 124; My.).

ನಡ naḍa. 5. Tremblingly. — ನಡ ನಡಗು. To tremble much (My.). — ನಡ ನಡ ನಡುಗು. To tremble excessively (Bp. 24, 25; 37, 13; 41, 26). — ನಡ ನಡನೆ ನಡುಗು. (Ršv. 5, after 55; Abhâ. 2, 104). — ನಡ ನಡುಗು. = ನಡ ನಡಗು. (Bp. 5, 28. 40; 10, 6; 22, 31. 49; 24, 33; 26, 25; 36, 27; 46, 22; 47, 60; 50, 6; 57, 49; 58, 57).

ನಡ naḍa. = ನಲ. *Reed, a reed;* a species of reed, Arundo tibialis or Amphidonax karka R. See ದೇವನಾಳ.

ನಡಕ naḍaka. = ನಡುಕ. Trembling, etc. (ವೇಪಥು, ಕಮ್ಪ Si. 75; My.). See Prv. s. ನಡುರಾತ್ರಿ.

ನಡಗು naḍagu. = ನಡುಗು 1, q. v. (Bp. 52, 12; My.).

ನಡಗೆ naḍagĕ. = ನಡಿಕೆ, ನಡಿಗೆ. Walking; pace; walk (My.; Tě. ನಡಕ; T. ನಡಕ್ಕೈ).

ನಡತೆ naḍatĕ. Walk, course, conduct, deportment, behaviour (My.; Tě., M.; T. ನಡತ್ತೈ). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ (ಶೀಲ Si. 70. 456). See B. 1, 5; 2, 36; 4, 125; Si. 264. 451. — ನಡತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Proper behaviour to be destroyed or cease (My.). — ನಡತೆಯಿನ್ದಿರು. -ಇರು. To be of a certain conduct, to behave (B. 5, 214).

ನಡತೆವನ್ತ naḍatĕ-vanta. A man of proper conduct (My.). Feminine ನಡತೆವನ್ತೆ (My.).

ನಡದು naḍadu. = ನಡೆದು. P. p. of ನಡೆ 1.

ನಡಪು naḍapu. 1. Walking (Tě. ನಡುಪು; T., M. ನಡಪ್ಪು). — ನಡಪಾಡು. -ಆಡು. To walk about (Čpr. 5, 48; Grj. 5, 86). — ನಡಪಾಡುಹ. -ಆಡುಹ. Walking about (for pleasure, ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ Nr.).

ನಡಪು naḍapu. 2. To cause to walk; to manage; to treat (Čpr. 5, 123; 6, after 86; Abh. P. 8, after 61 & 62; 15, after 41; Tě. ನಡುಪು; T. ನಡಪ್ಪಿ).

ನಡಪ್ರಾಯ naḍa-prâya. *Abounding in reeds.*

ನಡಮೀನ naḍa-mîna. = ನಲಮೀನ. (Sk.; R.).

ನಡಯಿಸು naḍayisu. = ನಡಸು, ನಡಿಸು 1, ನಡೆಯಿಸು, ನಡೆಸು. To cause to walk, proceed, go or move; to carry on; to manage; to treat; to carry out, to fulfil, as a promise. ನಾವೆಯು ನಡಯಿಸುವ ಗಟಿ (ನೌಕಾದಣ್ಡ); ನಾವೆಯ ನಡಯಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಅರಿತ್ರ Nr.). See Čpr. 6, 87; Ršv. 6, after 11; 13, 82.

ನಡವಡಿಕೆ naḍa-paḍikĕ. = ನಡವಳಿ, ನಡವಳಿಕೆ, ನಡವಳಿತ, ನಡಾವಳಿ, ನಡೆವಳಿ, ನಡೆವಳಿತ. Conduct, behaviour; custom, usage. **2,** proceedings (My.; Tě T.).

ನಡವಳಿ naḍa-paḷi. = ನಡವಡಿಕೆ. (My.; ವೃತ್ತ, ಚಾರಿತ್ರ Nn. 112; Abh. P. 9, 143; Râm. 1, 4, 9; 6, 2, 25; J. 5, 58).

ನಡವಳಿಕಾಱ nadavali-kâṟa. A man occupied in walking, etc. (Šmd. 235, o. r. ನಡೆ-).

ನಡವಳಿಕೆ nada-palikĕ. = ನಡವಡಿಕೆ. (My.).

ನಡವಳಿತ nada-palita. = ನಡವಳಿಕೆ. (My.).

ನಡವು nadavu. = ನಡುವು, etc. (My.; ಮಧ್ಯ Čb.). — ನಡವನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. = ನಡು-. That is intervening: interval, intervening time; middle place (My.; Tĕ. ನಡಮನ್ತರೆ, ನಡಮನ್ತರಪು, ನಡಮಾನ್ತರ; T. ನಡುಮಾನ್ತರ, ನಡುವಾನ್ತರ). — ನಡವಾನ್ತರ. = ನಡವನ್ತರ. (My.).

ನಡವೆ nadavĕ. 1. (A walk, a place for walking): the floor in a house opposite the entrance-door (My.; T. ನಡವೈ; Tĕ. ನಡವು, ನಡವೆ). ಸೊಣಕಪ್ಪನಾಯಕರು ಬನ್ದರು; ನಡವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ದಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚಿದರು (Prv.).

ನಡವೆ nadavĕ. 2. = ನಡುವೆ, etc. (My.; Tĕ. ನಡಮ).

ನಡಸಂಹತಿ nada-samhati. *An abundance of reeds.*

ನಡಸು nadasu. = ನಡೆಯಿಸು, etc. (My.). ನಡಸುವಲ್ಲಿ (ಯಾಪನದಲ್ಲಿ) ನಡೆವಲ್ಲಿ (ಗತಿಯಲ್ಲಿ) ಯಾತ್ರೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಭೈತ್ರವ ನಡಸುವವರು (ನಿಯಾಮಕ, ಪೋತವಾಹ Nr.). ಕೀಲು ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಗಾಲೀ ನಡಸುತ್ತದೆ (Prv.). See Bp. 9, 38; 16, 15; 25, 8; 32, 57; 37, 26; 40, 37; Č. Bp. 47, 22.

ನಡಸುವಿಕೆ nadasuvikĕ. Causing to walk, go, etc. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕರು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಸುವಿಕೆ (Si. 396).

ನಡಹ nadaha. Walking, etc.; behaving, acting (ಗತಿ, ವೀಟಿ, ವಿಹಾರ, ಪರಿಸರ್ಪ, ಪರಿಕ್ರಮ Hlâ.). ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡಹಂ (ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ Mr. 452).

ನಡಾನ್ತರ nadântara. = ನಡವನ್ತರ s. ನಡವು. ನಡಾನ್ತರದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಬನ್ದರೆ (ಅವನನ್ನು) ಹಿಡಿಯಲು ಸಲ್ಲ, ನಡವಿನಲ್ಲಿ ಸೀರೆ ಹಱದರೆ ಉಡಲು ಸಲ್ಲ (Prv.).

ನಡಾವಳಿ nada-pali. = ನಡವಳಿ. (ಕಾಲಮಾನ, ಪ್ರಚಾರ, ರೂಢಿ G.; My.; B. 4, 122. 165; 5, 2. 66. 95). **2,** N. of a festival occurring once in twelve years at Dharmasthala (My. occasionally).

ನಡಾಳ nadâla. (Mhr. ನಾಡಾ, a rope, cord; a strap, thong). — ನಡಾಳಮಣಿ. A strap to fasten the yoke to the pole (S. Mhr.).

ನಡಿ nadi. 1. = ನಡೆ 1. To walk, etc. (My.). ದಾರಿ ನಡಿಯುವವನು (ಪಥಿಕ, etc. Si. 262). ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನುಣ್ಟುಮಾಡುವ ಕಾಳಗ ನಡಿಯುವ ಸ್ಥಲ (293). ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡಿಯುವದು (B. 5, 209).

ನಡಿ nadi. 2. = ನಡು 1. The middle, etc. (Tĕ.). — ನಡಿಕಟ್ಟು. The waist-band (Tĕ.). 2, mean order or time (in music). ಸ್ಥಾಯಿಯ ನಡಿಕಟ್ಟಾದ ಮಧ್ಯಮಾನ (ಘನ, ಮಧ್ಯ Si. 63). — ನಡಿಬೆಟ್ಟ. The flank or side of a hill (ಕಟಕ, ನಿತಮ್ಬ Si. 115). — ನಡಿಬೆರಳು. = ನಡುಬೆರಳು. The middle finger (ಮಧ್ಯಮೆ Si. 211; Tĕ.).

ನಡಿಕೆ nadikĕ. = ನಡಗೆ, etc. (ಪತ್ತಿ, ಗತಿ Si. 425). ಕುಣಿನಡಿಕೆ ಎಳೆನಡಿಕೆ ಜಾಱುನಡಿಕೆ ನಿಡುನಡಿಕೆ ಸುಟ್ಟನಡಿಕೆ ಇವು ಅಶ್ವಧಾರೆಗಳು (274). See 275. 444; Prvs. s. ನಾಲಿಗೆ, ಬಡಿಕೆ.

ನಡಿಗೆ nadigĕ. = ನಡಿಕೆ, etc. (ಗಮ, ಗಮನ G.; My.). ಹಾವುಗಳ ನಡಿಗೆ ಬಹಳ ಮನ್ದವಾಗುತ್ತದೆ (B. 2, 27). ಕುದುರೆಯ ನಡಿಗೆ (B. 3, 56; 5, 13). ಒಣ್ಟೆಗಳ ನಡಿಗೆ (5, 35).

ನಡಿವೆ nadivĕ. = ನಡುವೆ 2. (ಮಧ್ಯ Si. 447; My.; Tĕ. ನಡಿಮಿ). See Si. 101. 209. 217. 229. 419.

ನಡಿಸು nadisu. 1. = ನಡೆಯಿಸು, etc. (My.). ನಡಿಸೋಣ (ಪ್ರವರ್ತನ G.). ವಾದ ವಿವಾದ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 207). ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಿಸುವದು (5, 285). ಕೇಳ್, ಅಯ್, ಮುನ್ದೆ ನಡಿಸುವ ಕಥಾವಿಸ್ತಾರಮಂ! (J. 3, 1). ಅರಸೊಲಿದು ನಡಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯಕ್ಕು, ದೆಸೆಯಕ್ಕು, ಕರಿತುರಗಬಲವು ಪಿರಿದಕ್ಕು; ಮುನಿದರೆ ಕರನಾಶವಕ್ಕು (Sp.). ನಡಿಪಂ ಭಾಗ್ಯದ ಕರ್ತನ್, ಅಯ್! (Sš. 96). See J. 26, 26; 31, 27. 37; Si. 84. 246. 349. 422. — ನಡಿಸಿ ತರ್. (= ನಡಿಸಿಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To drive to or near (Bh. 1, 10, 30).

ನಡಿಸು nadisu. 2. = ನೆಡಿಸು. To cause to fix in the ground, to plant, etc. (Čpr. 7, 32; Bp. 16, 17; My.). **2,** to cause to enter, to plant, to implant. ಅಡವೀ ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಬೇಟೆಯ ಮೈಯ್ಯೊಳಗೆ ಹಲ್ಲು ನಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (B. 5, 31).

ನಡು nadu. 1. = ನಡ 4, ನಡವು, ನಡಿ 2, ನಡುವು. The middle, the centre; the waist; the flank, of a horse, etc. (ಮಧ್ಯ Šmd. Dh.; Nn. 89; ಮಧ್ಯ, ಕಕ್ಷ್ಯ Hlâ.; ಅವಲಗ್ನ, ವಿಲಗ್ನ, ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯ Nr.; ಮಧ್ಯ, ಅವಲಗ್ನ, etc. Nr.; Si. 210; ಕಕ್ಷ್ಯ Mr. 273; ಮುಷ್ಟಿ 294; ಅವಲಗ್ನ, ಮಧ್ಯ 327; ಮಧ್ಯಮಾಯ, ಮಧ್ಯ 460; ಕಟ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ Si. 208; ಮಧ್ಯದ ಸ್ಥಾನ Sm. 93; My.; Tĕ., T., M.). ಅಸಿಯ ನಡು (Šmd. 201). (ಕೇಶವಂ) ತೊಡಗಿದ ಕೃತಿಗಳೊಳ್ ಆನೆಯ ನಡು ಬಡವೇ! (407). ಎರಡು ಹುರ್ಬಿನ ನಡು (ಕೂರ್ಪ); (ಆನೆಯ) ಎರಡು ಕೊಮ್ಬುಗಳ ನಡು (ಪ್ರತಿಮಾನ Hlâ.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿದ ಮಿಳಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Nr.). ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡು (ಬಿದು Mr. 154). ಉಡಿದ ನಡುಗಳ್ (Ršv. 5, after 120). ಕಡೆ ಬಿಳಿದು, ನಡು ಕಪ್ಪು; ಬೆಳಗುಸೊಡರಲ್ಲ (the eye; Bĕdagučaupadi). See Šmd. 214; Čpr. 5, 123; Bp. 46, 57; 55, 16; Bh. 1, 8, 28; B. 3, 71; ಬಡ-, ಸೆಳ-; Prv. s. ಬುಡ. — ನಡುಕಟ್ಟು. A waist-band, a long cloth used for girding the loins, a girdle, etc. (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 447, see 279; My.; T., M.). — ನಡುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The midst of the ocean, the open sea (M.). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳ್ ಮೋಹಮೆಮ್ಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳ್ ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀೞಿದೆ (Jmt. 24). — ನಡುಗಡ್ಡೆ. An island (ಅನ್ತರೀಪ, ದ್ವೀಪ G.; My.; B. 3, 12; 4, 204). — ನಡುಗಮ್ಬ. -ನಡಗಮ್ಬ. (G. 186. 291). — ನಡುಗಾಡು. -ಕಾಡು. The midst of a jungle (Ršv. 13, 129). — ನಡುಗುಡ್ಡ. The flank or side of a hill (G. 529). — ನಡುಗುಱುವ. -ಕುಱುವ. An island. ನೀರ ನಡುಗುಱುವಂ (ಅನ್ತರೀಪ Mr. 416, o. r. -ಗುಱುಮಂ). — ನಡುಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. = ನಟ್ಟೆಗೊಮ್ಬು (Šm. 24; Kk. 19). — ನಡುಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. The middle of the throat or neck. ಕುದುರೆಯ ನಡುಗೊರಲ ಸುೞಿ (ದೇವಮಣಿ Mr. 281). — ನಡುತಲೆ. = ನಡುದಲೆ. (My.; T., M.). — ನಡುತೂತು. A central hole. ರಥದ ಗಾಲಿಯ ನಡುತೂತು (ನಾಭಿ G.). — ನಡುತೂಬು. A central bore or tube. ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ನಡುತೂಬು (ಪಿಣ್ಡಿಕೆ, ನಾಭಿ Si. 276). — ನಡುತೊಟ್ಟಿ. The (middle of the) central, open court of a house (My.). ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆಗಳ ನಡುತೊಟ್ಟಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Si. 446). — ನಡುದಟ್ಟಿ. A zone, a girdle (My.). — ನಡುದನ್ತ. A central tooth. ಕುದುರೆಯ ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು (ಸನ್ದಶನ Mr. 281). — ನಡುದಲೆ. -ತಲೆ. (Šmd. 223). The middle of the head, the crown. — ನಡುದಾರ. A waist-band of thread or metal (My.). — ನಡುನಡುವೆ. The very midst; in the very midst or middle (J. 3, 37; B. 1, 22; 4, 35; 5, 151. 299). — ನಡುನಾಡು. A middle region or district (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ Nr.). — ನಡುನೀರ್. The midst of a water or pond.

ನಡುನೀರೊಳ್ ಒಗೆದ ನಲಿನವಮಂ ಮುೞುಯಲ್ ಎಳಸಿ (Rśv. 6, after 24). ನಡುನೀರಲ್ಲಿ (ಒಬ್ಬನ) ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ನಡುನೆತ್ತಿ. The crown of the head (ಬ್ರಹ್ಮರನ್ಧ್ರ G.; Tĕ. ನಡಿ-). See Mr. 280; Rśv. 5, 41; Râghč. 17, 69; J. 28, 3. — ನಡುನೊಸಲ್. The middle of the forehead (Bp. 3, 26). — ನಡುಬೆಟ್ಟು. = ನಡುಬೆರಳು. (My.). — ನಡುಬಾವಿ. The midst of a well (Bp. 52, 17). — ನಡುಬೀಡು. Intermediate space. ಆನೆಯ ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡುಬೀಡು (ಮೂರ್ಧಪಿಣ್ಡ, ಕುಮ್ಭ Hlâ.). — ನಡುಬೆರಳು. The middle finger (My.). — ನಡುಭಾಗ. = ನಡಭಾಗ. (B. 4, 69; G. 107; My.). — ನಡುಮಟ್ಟ. Up to the waist (B. 3, 123; My.). — ನಡುಮಧ್ಯ. The very middle (Nn. 161; My.; see Prv. s. ಬಿಡಾರ). — ನಡುಮನೆ. = ನಟ್ಟವನೆ (Kk. 46; ಕುಟಿ, ಕುಟೀರ, ಕೋಷ್ಠ, ಗರ್ಭಾಗಾರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ವಾಸಗೃಹ G.; Bp. 47, 54; B. 2, 14). ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ! ಎಂದು, ಕೂಗಿದ.—ನಡುಮನೇಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ದ (Prvs.). See Prv. s. ಪಡವಲ 1. — ನಡುಮರ. The middle of a tree. ನಡುಮರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ (Prv.). — ನಡುಮಾಳ (Śmd. 215). — ನಡುರಂಗ. A place or an arena in the middle. ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು (Sp.). — ನಡುರಾಜ್ಯ. The middle of a kingdom or empire (My.). — ನಡುರಾತ್ರಿ (B. 5, 220; My.; Tĕ.). ನಡುರಾತ್ರೆ. = ನಡರಾತ್ರೆ. Midnight; at midnight. ನಡುರಾತ್ರೇಲಿ ನಡವರೆ ನಡಕ ತಪ್ಪೀತೇ?— ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರೂ ನಡುರಾತ್ರೆ ಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ನಡುವಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Čh.). — ನಡುವಗಲ್. -ಪಗಲ್. = ನಟ್ಟವಗಲ್ (Śm. 18). See Rśv. 6, after 24; J. 12, 15; 13, 10; 29, 49. — ನಡುವಗಲ್ಪಂಜು. A torch that is lighted at mid-day (in order to honour a person or idol, Č. Bp. 47, 37). — ನಡುವಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. = ನಟ್ಟಿರುಳ್. Midnight (ನಿಶೀಥ, ಮಹಾನಿಶೆ Hlâ.). See Abh. P. 7, after 7; 13, 44; Bp. 9, 23; 19, 58; 27, 47; 43, 47; 50, 23; J. 24, 50. — ನಡುವಿರುಳು. = ನಡುವಿರುಳ್. (Bp. 43, 51; 47, 8; Bh. 1, 8, 56). ನಡುವಿರುಳಲ್ಲಿ ಹೊೞುಟವರಿಗೆ ಹೆಬ್ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಯಿತು (Prv.). — ನಡುವೀದಿ. -ಬೀದಿ. The midst of a street; the middle or main road (Rśv. 6, after 11; 13, after 95). — ನಡುವೆಡೆ. -ಎಡೆ. A place in the midst, the midst (Bp. 38, 57). — ನಡುಸಾಲೆ. = ನಡುಮನೆ. See Prv. s. ಪಡುಸಾಲೆ. — ನಡುಸೆೞಂಗು. (Śmd. 215). The middle portion of the skirt of a cloth. — ನಡುಹಗಲು. = ನಡುವಗಲ್. (ಮಧ್ಯಾಹ್ನ G.; My.). — ನಡುಹರೆಯ. Middle age (My.). ನಡುಹರೆಯದವಳು (ಅರ್ಧವೃದ್ಧೆ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿಕೆ Hlâ.; ಕಾತ್ಯಾಯನಿ Mr. 302). — ನಡುಹೊೞೆ. The midst of a river (My.). ನಡುಹೊೞೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಡು naḍu. 2. = ನಾಟು 1, (ನೆಟ್ಟು 3), ನೆಡು. To fix firmly; to stick or fix in the ground, to plant; to enter, to pierce (ಸಂಸ್ಥಾಪನ Śmd. Dh.; ಸ್ಥಾಪನ Śm. 93; My.; T., M.); to enter, etc. (v. i., Čpr. 9, after 10; see ಮನ-). P. p. ನಟ್ಟು (Śmd. 267. 284. 287; Čpr. 5, 36). ಪಶುವ ಕಟ್ಟಲೆನ್ದು, ಕಳದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗುಣ್ಬವು (ಮೇಥಿ Nr.). ನಸು ನಟ್ಟುದು (ನಾಣ್ಚಿದುದು Čt. I, 7). See Čpr. 2, 35; 6, 37; Abh. P. 9, 67; 14, 189; Bp. 43, 7. 85; 44, 8; 46, 31. 32; 58, 39; Rśv. 10, after 31; Bh. 3, 2, 2.— ನಟ್ಟ ಕಮ್ಬದ ಹಾಗೆ ದಿಟ್ಟವೀರನು ಇರ ಬೇಕು.— ನಟ್ಟ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರು ಎಱದ ಹಾಗೆ.— ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ (Prvs.). ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರ ನಡ ಬಾರದೆನ್ದು ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ತೊಗಲು (G. 159. 194). See Prv. s. ಬಾೞೇ ಗಿಡ.

ನಡು naḍu. 3. = ನಡ 2, etc., in ನಡು ಕೊಳ್ಳು (My.). ನಾಡುಗಳ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅರಸರು ಯಾವಾತಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿ ನಡು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಆ ಅರಸು ಅಧೀಶ್ವರನು (G.). ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡುಕೊಳ್ಳೋಣ (ಸ್ಥಿತಿ G.).

ನಡುಕ naḍuka. = ನಡಕ. (Śmd. 249 Mdb.). Trembling, shivering, shaking; tremor; fear (ವೇಪಥು, ಕಮ್ಪ Hlâ.; Nr.; Mr. 385; ಎಲೋಲ Čt. II, 39; ಅಲ್ಲಾಡು, etc., ಕಮ್ಪನ Śs.; ಜೊಮ್ಪಿಸಿತ್ತು Kk. 31; Śm. 76; My.). See Čpr. 4, 47; Rśv. 9, 22. — ನಡುಕಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become afraid (ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72).

ನಡುಗಿಸು naḍugisu. To cause to tremble, etc. (Bp. 1, 49; J. 28, 2; B. 5, 139; My.).

ನಡುಗು naḍugu. 1. = ನಡಗು. To tremble, to shake, to shiver, to quake (ಕಮ್ಪನ Śmd. Dh., o. r. ನಡಗು; My.; T. ನಡುಕ್ಕು, ನಡುಂಗು; M. ಚಳುಙ್ಙು, ಞಳುಙ್ಙು, ನಡುಙ್ಙು). ನಡುಗುವವ (ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ, ಸ್ಖಲಿತ Hlâ.). ನಡುಗಿದರೆ ಗುಡುಗು ಕೇಳೀತೇ?— ನಡುಗುವವನ ಮೇಲೆ ಸತ್ತ ಹಾವು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Čpr. 7, 109; Abh. P. 13, 75; Bp. 46, 22; 58, 36. 62; Rśv. 5, 118; 6, after 24; 9, 24. 25. 29; J. 4, 28; B. 4, 41.

ನಡುಗು naḍugu. 2. Trembling, shivering, tremor (ನಡುಕ G.). — ನಡುಗುರೋಗ. The tremor of a person who is weak, infirm, or old (My.).

ನಡುಗುವಿಕೆ naḍuguvikĕ. Trembling, etc. (Si. 295).

ನಡುವಣ್ naḍu-aṇ. (Śmd. 135). Relating to the middle or midst; the middle or midst. Declension: ನಡುವಣ, ನಡುವಣಿಂ, etc. (135). ನಡುವಣ ಕರ್ಪುಂ (81). ನಡುವಣ ಅಕ್ಷರಂ, ನಡುವಣ ವಕಾರ ಯಕಾರಂಗಳ್, ನಡುವಣ ಎತ್ವಂ, ನಡುವಣ ವರ್ಣಂ (184. 188. 360. 361 Cm.). ಚನ್ದ್ರಮಣ್ಡಲದ ನಡುವಣ ಕಪ್ಪು (ಮೃಗ, etc.); ಮುತ್ತಿನ ಸರದ ನಡುವಣ ಮಾಣಿಕಂ (ತರಲ); ನಡುವಣದು (ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯಮಿಾಯ, ಮಧ್ಯನ್ದಿನ Hlâ.). ಉದಕದ ನಡುವಣ ತೆವರು (ದ್ವೀಪ, etc.); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬುವರಿಯನ್ತಮಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc.); ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟೊ ನಡುವಣ ಬೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಅಳದಡೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ನಡುವಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). A man of the centre.

ನಡುವು naḍuvu. = ನಡು 1, etc. (Śmd. 135, 210. 215. 229; ಮಧ್ಯ Nr.; My.; T.; Tĕ. ನಡುಮು). ಪಾತ್ರಮೆನೆ ತೊೞೆಯ ನಡುವಿಂಗೆ ನಾಮಂ (Mr. 415). ಆನೆಯ ದನ್ತಮೆರಡಱ ನಡುವು (ಪ್ರತಿಮಾನ 155). ನಡುವಿನ ವಾಯುನೋವು (ಗೃಧ್ರಸಿ Si. 485). ನಡುವಿನ ಮಗ (B. 3, 15). — ನಡುವನ್ತರ. = ನಡವನ್ತರ. (My.).

ನಡುವೆ naḍuvĕ. (Śmd. 145). = ನಡವೆ 2, ನಡಿವೆ. The very midst or middle;—the midst or middle; in the midst or middle; between;—an intervening space; difference (My.). ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುವೆಯುಂ ಕರಭ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ಎರಡು ಕಾಲ ನಡುವೆ ಪನ್ನೆರಡು ಅಂಗುಲದ ತೆಱಪಾಗಿದ್ದಡೆ ವೈಶಾಖ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ನಡೆಯೊಡೊನ್ದೆ ಭೂಮಿ, ಕುಡಿಯೊಡೊನ್ದೆ ನೀರು, ಸುಡುವಗ್ನಿ ಒನ್ದೆ ಇರುತಿರೆ ಕುಲಗೋತ್ರನಡುವೆ ಎತ್ತಣದು? (Sp.). See Śmd. 64. 65. 66. 126. 149; Čpr. 2, 41; 7, 40. 91; Bp. 43, 71; 53, 31; Rśv. 13, 73; J. 3, 36; 15, 10; Č. Bp. 5, 2; Si. 29. 214. 473; B. 2, 37; 3, 36; 4, 44. 152. 184.

ನಡೆ naḍĕ. 1. = ನಡಿ 1. To walk; to march; to go on, to proceed; to go; to be current; to continue; to come to pass, to take place; to behave, to conduct one's self; to be carried out, to succeed; to go with (one)

as a leader, to be obedient to (ಗಮನ Šmd. Dh.; My.; T., M. ನಡ; Tĕ. ನಡುಚು). P. ps. ನಡ, ನಡದು, ನಡು, ನಡೆ, ನಡೆದು. ಕಾಲೊಳ್ ನಡೆದಪಿರ್ (Šmd. 125). ಮೂಗಾವು ದಮುಂ ನಡೆದಂ (157). ನಡೆದುದು ಹಂಸೆ (169). ನಡೆವಂ (260). ನಡೆವುತೆ (Bp. 1, 49), ನಡವುತ್ತ (21, 9). ನಡೆವೆರಸಿ ನಡೆವುದು (ಅಭಿಷೇಣನ); ಬಟ್ಟೆ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಪಥಿಕ, etc. Hlâ.). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಅತನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೀಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ದು, ಅಧಿಕಾರದಿನ್ದ ವಿಧಿಸಿ ಹೇಳುವಿಕೆ (ಅಪವಾದ, ನಿರ್ದೇಶ Si. 265). ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ನಡದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ವ್ಯುತ್ಥಾನ 437). ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಡದನ್ಥಾ ಪರಿಶುದ್ಧಕ್ರಿಯೆ (ಅಪದಾನ 386). ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂವತ್ಸರ (ಐಷಮು); ನಡೆಯುವ ಹಗಲು (ಅದ್ಯ 476). ಒನ್ದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಯಲಾಪುದೋ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಹಾದಿ (273). ಚೋರನೊಡನೇ ದಾರಿ ನಡೆಯುವದೇನು? (Dp. 167). ಸೊಕ್ಕಿ ನಡೆಯುವ ಭೃತ್ಯನ್ ಅವ ಕೂರಕೃತ್ಯ (54). ದೇಶದ ಮೇಲೆ ನಡೆವ ಸುದ್ದೀ ತಿಳು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 87). ನಡೆಯೋದು ಕಾಲ್ನಡೆ, ಮಾತು ಪಾಲಕಿಯ ಮೇಲೆ.—ನಡೆಯ ಬಲ್ಲವನ ಒಡನೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲವ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ.—ನಡೆಯಲಾಪರೆ ನಡತೆ, ಹೊಟಿಲಾಪರೆ ಹೊಟ್ (Prvs.). ಈ ರೂಪಾಯಿ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿ ನಡೆಯ ಬೇಕು (My.). ನಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ (My.). ನನ್ನ ಮಾತು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ (My.). See Šmd. 28. 72. 255. 280. 407; Čpr. 4, 11; Bp. 1, 56; 2, 5; Bh. 1, 5, 7; 1, 8, 53. 58; 2, 4, 5; Č. Bp. 2, 4; Rŝv. 6, 132; 10, after 5; 10, 10; J. 2, 39; 3, 41; 6, 3; 15, 2; 22, 4; Si. 264. 294. 396. **2,** to go into, to enter. ಕುಡುವಿಲ್ಲನ್ ಎಚ್ಚ ಕೋಲುಂ ನಡೆದು ದಲ್ ಅನ್ದು ಒರ್ವನ ಎರ್ದೆಯಂ (Šmd. 89. 221). — ನಡಪಾಟ. -ಆಟ. Walking about, etc. (My.). — ನಡದಾಡು. -ಆಡು. To walk about, etc. (My.). — ನಡೆ ನಡೆ. rep. (Šmd. 231. 272; Bp. 16, 29; 47, 50; 58, 42). — ನಡೆಯಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to take (one's own) course (B. 5, 233).

ನಡೆ naḍĕ. 2. (Šmd. 250). = ನಡ 3. Walking; going; walk; course; gait; march; pace; a going: a time or turn, as in fetching water from a well;—conduct, deportment, behaviour;—walking property: cattle (ಸಿದ್ಧಯಾತ್ರೆ Mr. 408; ವಿಹಾರ, ಪರಿಕ್ರಮ, etc. Mr. 438; My.; Tĕ., M.; T. ನಡ್ಡೆ). ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ (ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ Mr. 416). ಗಾಳಿಯ ನಡೆ (ವಾಯುಚಾರ, ಲಘು Nn. 145). ನಿಟ್ಟೋಟಮುಹ (ಆನೆಯ) ನಡೆ (ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ Mr. 158). ಇಟ್ಟಡೆಯಲ್ಲದ ಸೇನೆಯ ನಡೆ (ಅಸಮ್ಬಾಧ ಚಮೂಗತಿ Nr.). ಭಕ್ತಿಯ ನಡೆ (Bp. 56, 19). ಸತ್ಯಸದ್ಗುಣ ತೀರ್ಥ, ಉತ್ತಮರ ನಡೆ ತೀರ್ಥ, ಸತ್ಯರ ಸಂಗವದು ತೀರ್ಥ; ಹರಿವ ನೀರ್ ಎತ್ತಣ ತೀರ್ಥ? (Sp.). See Čpr. 5, 99; 6, 69; 7, 77; Bp. 5, 28; ಕಾಲು-, ಕಾಲ್-, ಬಿಗು-, ಬಿಟು-, ಮೆಲ್-. — ನಡೆಗಲ್. -ಕಲ್. To learn to walk (nicely, Šmd. 230; Abh. P. 3, 129). — ನಡೆಗಲಿ. -ಕಲಿ. = ನಡೆಗಲ್. (Rŝv. 3, 61; 4, 3). — ನಡೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. To become unable, or cease, to walk, move, etc. (Abh. P. 10, 233; 13, 44; Grj. 8, 11). — ನಡೆ ಗಿಡೆ. reit. (Bp. 60, 21). — ನಡೆಗುಂಗು. -ಕುಂಗು.. To become tired in walking (R.). — ನಡೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To interrupt (one's) walk: to cause to stop (J. 7, 6). — ನಡೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ನಡೆಗಿಡು. (J. 10 sum.; 10, 11). — ನಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to walk or move; to walk, to proceed, etc. (Čpr. 8, 70; Č. Bp. 6, 51. 52; Rŝv. 4, after 56; 6, after 30; 13, after 77; V. 30, after 35; J. 8, 14; 19, 30). — ನಡೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to walk or proceed (Bh. 7, 6, 14). — ನಡೆಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. = ನಡೆಗೋಣ್ಟೆ. (Bh. 6, 4, 26). — ನಡೆಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. A fortification or fort that is self-moving (in the air, as those of Tripura, Grj. 6, after 56; Č. Bp. 42, 24. 27). — ನಡೆಚಪ್ಪರ. = ನಡ-. A litter with a canopy over it (Bp. 6, 22). — ನಡೆತೋರಣ. A tôraṇa affixed to two poles and carried in front of a procession (My.; V. 5, after 43). — ನಡೆ ನಡೆಗೆ. At every step (Bp. 16, 17). — ನಡೆನುಡಿ. Walking and speaking (J. 28, 19); conduct and speech (My.). — ನಡೆಬೇಗ. Quickness of walk (Bp. 3, 3). — ನಡೆಮಡಿ. A clean cloth that is spread out for walking upon or passing over (My.; Rŝv. 2, 5; V. 5, after 43). — ನಡೆಮಾಡ. A walking house: a self-moving chariot of the gods (ಪಾಟಿ, ವ್ಯೋಮಯಾನ Šm. 10, o. r. -ಮಾಡು). — ನಡೆಮಾಡು. = ನಡೆಮಾಡ, q. v. (ಪಾಟಿ, ವಿಮಾನ Šs.). — ನಡೆಯಂ ನಡೆ. To walk a walk (Bp. 44, 12). — ನಡೆವಲೆ. -ಬಲೆ. A net to be drawn together for catching wild beasts (Šŝv. 3, 24). — ನಡೆವೆಣ. -ಪೆಣ. A walking corpse (Abh. P. 13, 130; Bh. 3, 23, 43; Râm. 3, 8, 4).

ನಡೆ naḍĕ. 3. = ನಡ 2, etc. P. p. of ನಡೆ 1. — ನಡೆ ತರ್. (= ನಡೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To come, etc. ನಡೆ ತನ್ದಂ ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಕವಿವ ಅಮ್ಬುಧರಮ್ಬೋಲ್ (Šmd. 281). ನಡೆ ತಹ ಕಿರಾತರ್ (Râghĕ. 17, 64). ನಡೆ ತಪ್ಪ ವೀಚಿಗಳ್ (Č. Bp. 2, 4). ರಾಜೇನ್ದ್ರಂ... ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ನಡೆ ತರ್ಪಗಳ್ (Rŝv. 6, after 11). ನಡೆ ತಾರೆ! (Bp. 12, 43). See Čpr. 6, 96; Grj. 4, 38; Bp. 2, 44; 24, 36; 26, 6; 30, 24; 43, 27; 57, 58; Rŝv. 13, after 97; J. 2, 46; 26, 4; 30, 42; Bh. 2, 4, 7; 2, 13, 6.

ನಡೆ naḍĕ. 4. (fr. ನಡು 2). Fixedly, firmly, pryingly, inquisitively. ಕಲಾಪಿಗಳ ಆಟಮುಂ ಮನಂಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕುಣಿಯಲ್ ನೆಟ್ ಕಲ್ತು (Šmd. 230). ಮುಡದಿಯರ ನಡೆ ನೋಟ್ಟಿ ಕಡೆಗಣ್ (Râghĕ. 17, 67). See Abh. P. 1, 117; Rŝv. 2, 49; 5, 40. 124; 6, after 10, 30 & 132; 10, 8; 13, 95. *Cf.* ನಾಡೆ.

ನಡೆಯಿಸು naḍĕyisu. = ನಡಯಿಸು, etc. (Šmd. 233; Si. 84).

ನಡೆವಳಿ naḍĕ-paḷi. (Šmd. 252). = ನಡವಳಿ.

ನಡೆವಳಿಕಾಱ naḍĕvaḷi-kâṟa. = ನಡವಳಿಕಾಱ, q. v.

ನಡೆಸು naḍĕsu. = ನಡೆಯಿಸು, etc. (Bp. 6, 2; 51, 44; 53, 13; Bh. 1, 8, 8. 23; J. 2, 29; My.).

ನಡ್ಡಿ naḍḍi. The back of the waist, the hollow above the loins: a depression, a sinking, crookedness (Tĕ.). — ನಡ್ಡಿಮೂಗು. A turned-up nose (Tĕ. ನಡ್ಡಿಮುಕ್ಕು). ನಡ್ಡಿಮೂಗುಳ್ಳವ (ಅವಟೀಟ, ಅವನಾಟ, ಅವಭ್ರಟ, ನತನಾಸಿಕ Si. 297).

ನಡ್ಯೆ nadyĕ. *An abundance of reeds.*

ನಡ್ವತ್ nad-vat. *Abounding in reeds.*

ನಡ್ವಲ nadvala. *Abounding in reeds.*

ನಣ್ಟ naṇṭu-a3. = ನೆಣ್ಟ. A relative, a kinsman; a friend (ಆತ್ಮೀಯ, ಸ್ವಜನ, ಬನ್ಧು, ಆಪ್ತ, ಜ್ಞಾತಿ, ಬಾನ್ಧವ Hlâ.; Mr. 311; ದಾಯಿಗ, ಬನ್ಧು Nn. 140; My. only = ಬನ್ಧು; Tĕ. ನಣ್ಟಿಕಾಡು, a friend; T. ನಣ್ಣನ, a friend; M. ನಣ್ಣು, ನೆಣ್ಣು, to remember with love and gratitude; see s. ನಚ್ಚು 1; *cf.* ನನ್ನಿ 1 & 2). ಸಖ್ಯ, ಪಾಪ್ತಪದೀನ ಎನ್ದೊಡೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ನಣ್ಟನು; ಸಂಗಡಿತನಮೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು; ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್ ಎನ್ದೊಡೆ ಎಡೆಯಲಾದ ಸಂಗಡಿಗನು; ನಣ್ಟನೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ನಣ್ಟರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೇ ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Šmd. 120). ನಣ್ಟರಿರ, ನಲ್ಲರಿರ! (153). ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ನಣ್ಟರು, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು.—ಕೆಟ್ಟು,

ನಣ್ಬರ ಸೇರ ಬೇಡ; ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮ ಕೇಳ ಬೇಡ.—ತುಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ನಣ್ಬರು ಬನ್ದರೆ ಗಣ್ಟಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (of less value than a valueless bundle).—ತುಣ್ಣನಿಗೆ ನಣ್ಬರೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣರ ಹಾಗೆ.—ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ ಬಡ ನಣ್ಟ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹಿತನಣ್ಟ (ಕಿಂಕರ, ಚೇಟ Mr. 238). ನಣ್ಬರು ಬಣ್ಬರು ಹಣವಿನ ಗಣ್ಟಿರುವ ತನಕ ಹೇಱಿದನ್ದದಿ ನಡೆವರು; ಗಣ್ಟೆಲ್ಲ ತೀರ್ದ ಮಱುದಿನ ನಣ್ಬರೆ ಗಣ್ಟಲಿಗೆ ಗಾಣ (Subhâshitakandapadya). ನೀತಿಯ ಬಲ್ಲವ ಪುರುಷಂ, ಮಾತುಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ನುಡಿಯದಾತನೆ ಚತುರಂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಱ್ಪನೆ ನಣ್ಟಂ, ಭೀತಿಯೊಳಿರ್ಪವನೆ ಭೃತ್ಯ (ditto). See Bp. 37, 31; 59, 26. Feminine ನಣ್ಟಳು (My.).

ನಣ್ಟತನ naṇṭatana. = ನೆಣ್ಟತನ. Relationship (My.). ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಟತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ (Prv.).

ನಣ್ಟರ್ತನ naṇṭartana. = ನಣ್ಟತನ. See ಪಱ-.

ನಣ್ಟಸ್ತಿಕೆ naṇṭastikĕ. = ನಣ್ಟತನ, ನೆಣ್ಟಸ್ತಿಕೆ. (My.).

ನಣ್ಟಿಕೆ naṇṭikĕ. = ನಣ್ಟತನ. ತಣ್ಟೆಯವನ ನಣ್ಟಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ನಣ್ಟಿತಿ naṇṭiti. = ನೆಣ್ಟಿತಿ. A female relative (My.).

ನಣ್ಟು naṇṭu. = ನೆಣ್ಟು. Relationship (My.); friendship (ನಣ್ಪು Čt. I, 6; ಅಣ್ಪು Kk. 70; T. ನಿನಟು, Tĕ. ನೆನರು, affection, attachment). ನಣ್ಟಾದುದು (ಅಣ್ಪಿತ Čt. I, 65). ನಣ್ಟು ಉೞಿಯ ಬೇಕು, ರತ್ನವೂ ಉೞಿಯ ಬೇಕು.—ಅಣ್ಟು ತಪ್ಪಿದರೆ ನಣ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ?—ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ನಣ್ಟು, ಹುಳಿ ಮೆಣಸಿಗೆ ನಣ್ಟು.—ನಣ್ಟು ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು, ಸಾಲ ಕೇಳದೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಗಣ್ಟು. — ನಣ್ಟುಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. Conciliation. ಸಾಮ ಎನ್ದೊಡೆ ವಿನಯದಿಂ ನಣ್ಟುಗೊಳುಹ (Nr.).

ನಣ್ಪು naṇpu. 1. = ನೆಣ್ಪು. Friendship, affection, love, favour, confidential relationship, familiarity, intimacy, relationship (ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರಸರ Hlâ.; ನಣ್ಟು Čt. I, 6, o. r. ನೆಣ್ಪು; Abh. P. 10, 114. 172; see ಪುಸಿ-). — ನಣ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To acquire love or favour (V. 9, 5).

ನಣ್ಪು naṇpu. 2. Delightfulness, charm, pleasantness, agreeability (ಸಿಗರ, ನೆಟ್ಟ, ಅನು, etc., ಮನೋಹರ Šs.; Čpr. 8, 9; V. 2, 33; Tĕ. ನನುಪು; see ನಲ್ 1, ನಲಿ 1, ನಲ್ಮೆ).

ನತ nata. Bent, bowed; depressed, sunk; crooked, curved; *inclined to.* (Šmd. 13; Čh. v. 62).

ನತನಾಸಿಕ nata-nâsika. *Having a depressed or flattened nose.*

ನತಾಸ್ಯ nata-âsya. A person whose face is bent down (Grj. 10, 78).

ನತಿ nati. Bending, bowing; crookedness; a bow; a courtesy. See ಪ್ರಣತಿ; Čpr. 7, 17.

ನತ್ತು nattu. = ನೆತ್ತು. To ~~stutter, to stammer~~ (My.; M. ನತ್ತು, ನೆತ್ತು). — ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡು. To stammer (My.). ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವವನ ಮಾತು ಸುತ್ತಿ ತೊಡಲಿದರೆ ಪಟ್ಟು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ನತ್ತು nattu. = ನೊತ್ತು. A nose-jewel (My.; Tĕ., T.; Mhr. ನಥ; see ಗಾಡಿ-, ಮೂಗ-). ನತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದವಳು ಮುತ್ತು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ನತ್ತು ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವೆನೆನ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ನತ್ವ natva. 1. The letter or syllable ನ (Šmd. 127. 129. 178. 280. 342. 350).

ನತ್ವ natva. 2. The state of being not: doubt, suspicion, uncertainty (My.; Tĕ.).

ನದ nada. Sounding, making a noise; see ನಿ-. 2, *a river,* the personification of which is male (ಉದ್ಧ್ಯ, ಭೇದ್ಯ, ಗಣ್ಡುದೊಱೆ Mr. 413; see ಗಣ್ಡುದೊಱೆ).

ನದತ್ nadat. Sounding, making a noise, roaring (Ršv. 13, 65).

ನದರು nadaru. = ನಜರು. (My.; Br.).

ನದಿ nadi. ನದೀ. *A river,* the personification of which is female (ಹೊೞೆ Nn. 40). See ತೊಱೆ, ಪೊೞೆ. ನದೀ ದಾಟ ಬೇಕಾದರೆ ಗುದಿಗೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ?—ನದೀ ದಾಟ ಬೇಕಾದರೆ ಬಿದಿಗೆಯೇ ಆಗ ಬೇಕೋ?—ನದೀ ದಾಟಿ, ಬದೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನದಿತೀರ nadi-tîra. (ನದೀತೀರ). The bank or shore of a river. See ಒತ್ತು.

ನದಿಪು nadipu. = ನನ್ದಿಸು. To extinguish (v. t., Čpr. 7, 47; 9, 120).

ನದಿಪ್ರವಾಹ nadi-pravâha. = ನದೀಪ್ರವಾಹ. (My.; see ಒಱ್ಕು).

ನದೀಪ್ರವಾಹ nadî-pravâha. The current, stream or flow of a river (My.).

ನದೀಮಾತೃಕ nadî-mâtṛika. *Nourished or watered by rivers.*

ನದೀಸರ್ಜ nadî-sarja. *The tree Terminalia arjuna* W. & A.

ನದುಳು nadulu. Wonder, surprise. ನದುಳ ನಗೆಗಳ ಮೊಗದ ಮುರುಹಿನ ವದನಮ್ ಅರೆಮುಸುಕುಗಳಲಿರ್ದುದು (Râm. 3, 7, 13; Mhr. ನವಲ).

ನದ್ಧ naddha. *Bound, tied, connected.* See ಸನ್-.

ನದ್ಧ್ರಿ naddhri. *A strip of leather, or leather thong.*

ನದ್ಯಮ್ಬುಜೀವನ nadî-ambu-jîvana. *Deriving its sustenance from river-water.*

ನನ್ nan. 1. = ಆಂ 1, etc. (I). See its plural ನವ್ and ನಾವು. Genitive: ನನ, ನನ್ನ, ನನ್ (My.). ನನ್ಮಗ, ನನ್ಗಸ (My.). ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಆಗು, ಮಗಳೇ! (Prv.).—Dative: ನನಗೆ, ನನಿಗೆ (My.; Si. 48. 378. 389), ನಂಗೆ (My.). ನನಗೆ ಬಾರದ ಗಾದೆಯಿಲ್ಲ, ಕಾಗೆ ಕುಣ್ಡ್ರದ ಮರವಿಲ್ಲ.—ನನಗೆ ಬಾರದು, ಅಪ್ಪಗೆ ತಿಳಿಯದು; ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಬಲ್ಲ, (ಆದರೆ ಇವನು ಈ) ಊರಲಿಲ್ಲ.—ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಜೋಡು; ಒಪ್ಪಾನಕ್ಕೆ ಕೇಡು.—ನನಗೆ ಬೇಡಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ?—ನನಗೂ ನಿನಗೂ ವಿಶ್ವಾಸ; ಮಾನ ಕುಕ್ಕೇಲಿ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ! (Prvs.).—Accusative: ನನ್ನ, ನನ್ನನು, ನನ್ನನ್ನು (My.). ನನ್ನೇ ತಿರುಗಿ ಹೆದಱಿಸುತ್ತಾನೆ (B. 4, 199).—Locative: ನನಲಿ, ನನಲ್ಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ (My.).—Ablative: ನನಿನ್ದ, ನನ್ನಿನ್ದ (My.).

ನನ್ nan. 2. = ನಾ 2, etc. Four (Tĕ., M.). — ನನ್ನೂಱು. Four hundred (My.; Tĕ.).

ನನದು nanadu. = ನನೆದು. P. p. of ನನೆ 1.

ನನನ್ದ್ರಿ nanandri. = ನನಾನ್ದ್ರಿ. *A husband's sister, a sister-in-law* (My. Amara).

ನನಸು nanasu. 1. = (ನಟ್ಟು 2), ನನೆಸು, ನೆನಸು 3. Truth; truly, certainly (ದಿಟ Šmd. II, o. rs. ನನೆಸು, ದಿಟ್ಟ; ವಲಂ, ವೆಱಂ, ದಿಟ Kk. 48, o. r. ನೆನಸು; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನ್ನಿ, ವಲಂ, ವೆಱಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Šm. 34; *cf.* ನನ್ನಿ 1).

ನನಸು nanasu. 2. = ನೆನಸು 2. To make wet, to moisten. ನನಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆರ್ದ್ರ, ಸಾರ್ದ್ರ Nr.).

ನನಾನ್ದ್ರಿ nanândri. = ನನನ್ದ್ರಿ, ನಾದನಿ, ನಾದಿನಿ, ನಾದುನಿ. *A husband's sister.* 2, a brother's wife (see ನಾದುನಿ).

ನನು na-nu. Is it not so? it certainly must be so! *certainly, assuredly* (ನಿಶ್ಚಯ Nn. 163; ಬೆಸಗೊಣ್ಡು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು Mr. 537); just! well! pray! (ನುತಸಮ್ಭಾಷಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಸಮ್ಭಾಷಣೆ 163).

ನನೆ nanĕ. 1. = (ನಾನ್ 2), ನೆನೆ 3. To become wet,

moist, or soaked (ಆರ್ದ್ರಭಾವ Šmd. Dh.; ಆರ್ದ್ರತ್ವ Šm. 99; ಸೋರ್ 103; M.; T. ನನ್ನೈ; Tĕ. ನೆಮ್ಮು, moisture, wet, damp; T., M. ನಳಿ, ನಳಿರ್, cold, coldness; M. ಞಳುಪ್ಪು, dampness). P. ps. ನನದು (Bp. 47, 15), ನನೆದು (J. 13, 14). ನನೆವುತ (Bp. 60, 48). See Bp. 36, 8. 14; 51, 24; Ršv. 9, 24; J. 28, 36; 30, 13.

ನನೆ nanĕ. 2. P. p. of ನನೆ 1, in ನನೆ ನನೆದು (Bh. 1, 19, 21).

ನನೆ nanĕ. 3. Flower-buds to come forth; to bud. ನನೆತುದು (ನನೆ ಏಱುದುದು Šm. 21; Kk. 19; ನನೆವೆತ್ತುದು Šs.; Tĕ.).

ನನೆ nanĕ. 4. A flower-bud, an unblown flower, an opening bud (ಪುಷ್ಪಕುಟ್ಮಲ Šmd. Dh.; ಕಲಿಕೆ, ಕೋರಕ Nr.; ಸಜ್ಜುಕ, ಮೊಗ್ಗೆ, ಮುಗುಳ್, ಕುಟ್ಮಲ Kk. 23; Šm. 22; Čpr. 7, 115; Râm. 1, 16, 52; Tĕ.; T. ನನ್ನೈ, ನಗ್ಗೆ; M. ನಮ್ಬು, ನಾಮ್ಬು, a shoot, sprout, germ, see ನಾಟಿ). ಅವ್ಯಕ್ತಮಪ್ಪ ಕಹಿ ನನೆ (ಕ್ಷಾರಕ, ಜಾಲಕ Nr.). See ಎಳೆ-. — ನನೆಕೊನೆವೋಗು. -ಪೋಗು. The point of a bud to disappear: to bloom: to rejoice (Ršv. 4, 6. 83; V. 5, after 28). — ನನೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow of buds (Abh. P. 5, 5; 9, 35; Grj. 4, after 104). — ನನೆಗಣೆಯ. -ಕಣೆಯ. Whose arrows are buds: Kâma (Abh. P. 9, 36; Grj. 10, after 45). — ನನೆಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A branch with buds (Abh. P. 1, 108). — ನನೆಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To gather flower-buds (Čpr. 7, 101). — ನನೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ನನೆಗಣೆ. (Grj. 7, 67). — ನನೆದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments of flower-buds (Grj. 4, after 21). — ನನೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. Kâma (Grj. 7, after 11). — ನನೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ನನೆಗಣೆ. (Čpr. 7, 45; Abh. P. 9, 164; Grj. 7, 25). — ನನೆವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of buds (Ršv. 8, 71). — ನನೆವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Whose bow consists of buds: Kâma (Ršv. 7, 63). — ನನೆಯೇಱು. -ಏಱು. = ನನೆ 3, q. v. (Ršv. 9, 47). — ನನೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get buds, to bud (see Šs. s. ನನೆ 3). — ನನೆವಾಸು. -ಪಾಸು. A bed of buds (Ršv. 8, 71).

ನನೆತು nanĕtu. P. p. of ನನೆ 3.

ನನೆಸು nanĕsu. = ನನಸು 1, q. v.

ನನೆಹ nanĕha. Becoming wet; wetness, dampness. ತೇಮ ಸ್ತೇಮ ಸಮುನ್ದನ ಈ 3 ನನೆಹದ ಹೆಸರು (Nr.).

ನನ್ದ nanda. Happiness, joy. 2, N. of a cowherd who was the foster-father of Krishṇa. (Bhâgavata 10, 4, 7). 3, N. of a king of Pâtaliputra who lost his kingdom by the machinations of Čâṇakya. 4, N. of a vṛitta (Čh.). ನನ್ದರಾಯನ ಬಣ್ಣಾರ ನಾಯಿ ನರಿ ತಿನ್ದು ಹೋಯಿತು. — ನನ್ದನ ಬಣ್ಣಾರ ನಾಯಿಯೊ ಪಾಲಾಯಿತು (Prvs.).

ನನ್ದಕ nandaka. Gladdening. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, *the sword of Vishṇu or Kṛishṇa.*

ನನ್ದನ nandana. Gladdening. 2, *a son.* 3, a garden frequented by the gods: *Indra's pleasure ground;* a garden, a grove. 4, the twenty-sixth year of the cycle of sixty (My.). See ತಾಲ-.

ನನ್ದನನ್ದನ nanda-nandana. The foster-son of Nanda: Krishṇa. (My.).

ನನ್ದನೆ nandanĕ. A daughter (ದುಹಿತೃ, etc. Mr. 309).

ನನ್ದಾ nandâ. = ನನ್ದದ, of ನನ್ದು 1. — ನನ್ದಾದೀಪ. A lamp that is always kept burning (My.). — ನನ್ದಾದೀವಿಗೆ. = ನನ್ದಾದೀಪ. (My.).

ನನ್ದಿ nandi. Joy, delight, welfare; happy; gladdening. 2, a son. 3, name of an attendant of Šiva: the bull on which he rides (Bp. 1, 52; 2 sum.; 37, 50; 45, 46; ತಣ್ಣು Mr. 14). 3, the tree Cedrela toona Roxb., the wood of which resembles mahogany (ಪುಂಗವ Mr. 121). 4, the tree Lagerstroemia microcarpa (Van Someren). — ನನ್ದಿಕಮ್ಬ. A large bamboo pole with a metal Nandi attached to its middle and a vyâsahasta on its top (My.). — ನನ್ದಿಗಿಡ. = ನನ್ದಿ No. 3. (ಕಾನ್ತಲಕ, ಕುಣಿ, ಕುವೇರಕ G.). — ನನ್ದಿಬಟ್ಟಲುಗಿಡ. = ನನ್ದಿಬಟ್ಲು-. (ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ G.). — ನನ್ದಿಬಟ್ಲುಗಿಡ. A shrub with fragrant white flowers, cultivated in gardens, Tabernaemontana coronaria Br. (St. & Pl.; My.). — ನನ್ದಿಮರ. = ಬಿಳೀ ನನ್ದಿಮರ. A large timber tree with white bark, Lagerstroemia parviflora Roxb. (Z.). See ಬಸವಗಿಡ. — ನನ್ದಿಯ ಹಬಿವಿಗೆ. = ನನ್ದಿಧ್ವಜ. (Bp. 53, 16).

ನನ್ದಿಕ nandika. = ನನ್ದಿ No. 3.

ನನ್ದಿಕೇಶ nandika-îša. = ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ. (Bp. 54, 49; Ršv. 1, 1).

ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ nandika-išvara. = ನನ್ದಿಕ. *N. of Šiva's chief attendant* (Bp. 2, 10; 9, 11; 10, 20; 45, 47).

ನನ್ದಿಗ್ರಾಮ nandi-grâma. N. of a village where Bharata resided during Râma's banishment. (Râm. 2, 6, 34).

ನನ್ದಿತ nandita. Pleased or satisfied with, contented with, gladdened, delighted. See ಆ-; Bp. 2, 21.

ನನ್ದಿದುರ್ಗ nandi-durga. A high hill in the Mysore country (My.).

ನನ್ದಿಧ್ವಜ nandi-dhvaja. A banner with a bull on it (Bp. 5, 39; 58, 53). 2, = ನನ್ದಿಕಮ್ಬ (My.).

ನನ್ದಿನಾಥ nandi-nâtha. = ನನ್ದಿಕೇಶ. (Bp. 2 sum.; 10, 12; 57, 24).

ನನ್ದಿನಿ nandini. A female who makes happy or gladdens; a female who is happy. 2, a daughter. 3, a fabulous cow, a sort of cow of plenty, the property of Vasishṭha. (My.).

ನನ್ದಿಪತಾಕೆ nandi-patâkĕ. = ನನ್ದಿಧ್ವಜ. (Bp. 56, 5).

ನನ್ದಿಮಣ್ಡಲ nandi-maṇḍala. N. of a kshêtra (Bp. 2, 28).

ನನ್ದಿಮುದ್ರೆ nandi-mudrĕ. The stamp or impression of a Nandi or bull (Bp. 52, 47).

ನನ್ದಿವಟ್ಟ nandivaṭṭa. Tbh. of ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ. (Čpr. 7, after 115; ವೃಕ್ಷ Nn. 110; Mr. 478; ತಗರ Mr. 125).

ನನ್ದಿವರ್ಧನ nandi-vardhana. Increasing pleasure; Šiva; a son; a friend. 2, the tree Cedrela toona Roxb. (ತುನ್ನ, ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ, ಬಸವನ ಗಿಡ, etc. Si. 153). — ನನ್ದಿವರ್ಧನಹುವ್ವು. The flower of that tree (Si. 153).

ನನ್ದಿವಾಹ nandi-vâha. = ನನ್ದಿವಾಹನ. (My.).

ನನ್ದಿವಾಹನ nandi-vâhana. Riding on a bull: Šiva (Bp. 27, 26).

ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ nandi-vṛiksha. *The tree Cedrela toona* Roxb. (= ಕಚ್ಛ, ಕಾನ್ತಲಕ, ಕುಣಿ, ಕುವೇರಕ, & ತುನ್ನ). ಅಶ್ವತ್ಥಾಕಾರಮಪ್ಪ ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ (ತುನ್ನ, ಕುವೇರಕ, etc. Nr.).

ನನ್ದಿಸು nandisu. = ನದಿಪು, ನೊನ್ದಿಸು. To extinguish, to quench (Abh. P. 14, 100; Bp. 3, 16; 45, 47; Râm. 6, 10, 27).

ನನ್ದೀಶ nandi-îša. = ನನ್ದಿನಾಥ. (Bp. 2, 15).

ನನ್ದೀಶ್ವರ nandi-îšvara. = ನನ್ದೀಶ. (Bp. 1 sum.; 2, 7; 43, 41; 53, 5; 54, 40; J. 14, 21; Si. 461).

ನನ್ದು nandu. 1. = ನೊನ್ದು 1. To lose one's splendour, to be extinguished, to be quenched, to go out (ಗತತೇಜಸ್ Šmd. Dh.; ಗತತೇಜ Šm. 98; My.; T. ನದು). See Bp. 11, 12; 50, 55; J. 28, 5; 31, 62. — ನನ್ದೆ ಪೊಯ್. -ಪೊಯ್. To beat (any thing) so that (it) is extinguished, *i. e.* to quench (Ršv. 9, 18; 13, after 97).

ನನ್ದು nandu. 2. (= ನನ್ದು 1?). To be ruined, to be destroyed, to perish; to disappear, to vanish;—to destroy (ವಿನಾಶ Šmd. Dh.; ನಾಶ Šm. 98; T. ನದು, to destroy; ನನ್ಚು, to be ruined, etc.; ನಳಿ, to perish; *cf.* ನಜ್ಜು, ನಮೆ, ನಸಿ 1).

ನನ್ದೆ nandĕ. Delight, felicity, prosperity: its personification: name of a šakti: Gaurî, etc. 2, the first, sixth, or eleventh day of a fortnight. (My.).

ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ nandi-âvarta. = ನನ್ದಿವಟ್ಟ. *The shrub Tabernaemontana coronaria* R. Br. 2, a particular kind of diagram. 3, *a sort of palace built in the shape of that diagram, a čatuhšâla without a western gate.* 4, *a species of large fish.*

ನನ್ನ nanna. See s. ನನ್ 1.

ನನ್ನಿ nanni. 1. Truth, certainty; certainly, etc. (ಸತ್ಯ Čt. I, 70. 100; ಸತ್ಯ, ನೈಜ Kk. 48; ನಿಕ್ಕ, ನಿಸದ, ಸತ್ಯ 64; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನಸು or ನೆನಸು, ವಲಂ, ವೆಱಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Šm. 34; My., also in ನನ್ನಿ ಆಡು; T. ನನ್ಱು, a good; what is right, well or beautiful; ನನ್ಮ, a good; beauty; M. ನನ್ನ, good; what is right, advisable; see s. ನನ್ನಿ 2, & *cf.* ನಚ್ಚು 1 & 2, ನಲ್ 1). See Abh. P. 16, after 7; Bp. 1, 55; 2, 20; 5, 57; 9, 25; 29, 16; 46, 20; 49, 11; 61, 7; Šm. 67; Ššv. 2, 118; Sp. s. ಬಗೆ 1. — ನನ್ನಿ ಮಾಡು. To verify, to prove (Čpr. 7, after 28; Abh. P. 15, after 66).

ನನ್ನಿ nanni. 2. Love, affection, attachment (Abh. P. 16, after 7; J. 12, 1; 23, 59; 24, 27; 26, 72; 31, 45; My.; T. ನನ್ಱಿ, a good, benefit; M. ನನ್ದಿ, ನನ್ನಿ, goodness, gratitude; ನಲ್ಲೆ, good, right; fine; real, true; see ನಣ್ಪು, ನನ್ನಿ 1, ನಚ್ಚು 1 & 2).

ನಪ್ nap. = ನಪ್ಪು. See ಸ್ತ್ರೀ-.

ನಪುಂಸ na-pumsa. Not a male; a eunuch (ಕ್ಲೀಬ, ನಪುಂಸಕ Nn. 146).

ನಪುಂಸಕ na-pumsaka. *Neither man nor woman: a hermaphrodite.* 2, *a eunuch.* 3, of neuter gender; *the neuter gender;* a word in the neuter gender (Šmd. 108. 265; Kâvy. I, 2, 20-22. 31. 32. 74-83; I, 5, 18-23).

ನಪುಂಸಕತ್ವ napumsakatva. The state of being of the neuter gender (Kâvy. I, 2, 74-83).

ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ napumsaka-linga. The neuter gender (Šmd. 109. 129. 138. 263. 291).

ನಪ್ತಾರ naptâra. Tbh. of ನಪ್ತೃ. (My.).

ನಪ್ತೃ naptri. *A grandson.*

ನಪ್ತ್ರಿ naptri. *A granddaughter.*

ನಪ್ಪು nappu. = ನಪ್. Neuter; the neuter gender (Šmd. 112. 126. 147. 186).

ನಪ್ಪೆ nappĕ. (fr. ನಗ್ಗು 1). A bruise in a fruit or tree (My.).

ನಫರ naphara. A servant for low work (Mhr., H.); a mean wretch (My.). 2, an individual, a poll (Br., Mhr., H.). — ನಫರಜಾಮಿನು. Personal bail (Br.; R.).

ನಫೆ naphĕ. Profit, gain (My.; Si. 325; Mhr., H. ನಫಾ).

ನಬಸಿತ nabasita. Tbh. of ನಮಸಿತ. (ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ G.).

ನಬೀ nabî. A prophet: the prophet, Mahomed (H.; My.; Br.).

ನಬ್ಯ nabya. Tbh. of ನವ್ಯ. (Bp. 46, 21; 57, 18).

ನಭ nabha. = ನಭಸ್. The sky, the atmosphere (ಶಾರದೆ, ಆಕಾಶ Nn. 28; ಪಾರ್ಥಿವ, ಆಕಾಶ 32; ಆಕಾಶ 35; ಆಗಸ 40; etc., etc.; ಗಗನ Mr. 31; ಕೃಷ್ಣ 519). 2, the month šrâvana (Mr. 70). 3, a cypher or zero (ಸೊನ್ನೆ Mr. 347. 349). 4, a certain metrical foot (Čh.; Mr. 364).

ನಭಶ್ಚರ nabhas-čara. Going in the air: a god; a vidyâdhara (ದೇವಯೋನಿ Mr. 56). See Ššv. 2, 36.

ನಭಸ್ nabhas. *The sky, the atmosphere.* 2, *the month šrâvana,* July-August (see ನಭ No. 2).

ನಭಸ nabhasa. Vapory, misty. 2, = ನಭಸ್.

ನಭಸಂಗಮ nabhasa-n-gama. Sky-goer: *a bird.*

ನಭಸ್ಥಲ nabha-sthala. = ನಭಸ್ No. 1. (Čpr. 3, 2).

ನಭಸ್ಯ nabhasya. *The month bhâdra,* August-September (Mr. 70).

ನಭಸ್ವತ್ nabhas-vat. Vaporous, misty; *air, wind.*

ನಭಿ nabhi. (= ನಾಭಿ). A wheel (ಗಾಲಿ G.).

ನಭೋಜನ nabhas-jana. A god (J. 2, 10).

ನಭೋಮಣ್ಡಲ nabhas-mandala. The firmament; the sky. (J. 11, 38; 12, 9).

ನಭೋಮಾಸ nabhas-mâsa. = ನಭಸ್ No. 2. (Mr. 69).

ನಭೋಲಕ್ಷ್ಮಿ nabhas-lakshmi. The sky considered as Lakshmî (Čpr. 5, 126).

ನಭೋವೀಥಿ nabhas-vîthi. Sky-road: the path of the sun. (Bp. 50, 2).

ನಮ್ nam. = ಆಂ 1 (plural), ಎಮ್ 1, ನಾವು. The plural of ನನ್ 1. (We). Genitive: ನಮು, ನಮ್ಮ, ನಮ್ (My.). ನಮ್ಮ ಮಗನ ಗುಣಾ ನಾವಱಿಯೆವೇ?— ನಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ (as for us) ನಾವೇ ತುಕ್ಕಪ್ಪಯ್ಯನವರುಗಳು.— ನಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೆಯ್ ಹಾಗೆ ಬೀಸಿದರೇನು? ಹೀಗೆ ಬೀಸಿದರೇನು?— ನಮ್ಮ ದೇವರ ಸತ್ಯ ನಾವೇ ಬಲ್ಲೆವು.— ನಮ್ಮ ಮಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ದಾನೆನ್ದರೆ ಹಾಕುವವರು ಯಾರು?— ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಾವೇ ದಾಸರು; ಬೆಕ್ಕಿಗಿಕ್ಕೋ ತಿರುನಾಮವ!— ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮನೆಯ ಪ್ರಸಾದವೇ?— ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟೊ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಪ್ರಸಾದವೇ? (Prvs.). ನಮ್ಮಗ, ನಮ್ಮಕ್ಕಳು (My.). Dative: ನಮಗೆ (My.; Bp. 23, 29; 24, 6). Accusative: ನಮ್ಮ, ನಮ್ಮನು, ನಮ್ಮನ್ನು (My.). Locative: ನಮುಲಿ, ನಮ್ಮಲಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ (My.). Ablative: ನಮ್ಮಿನ್ದ (My.). ನಮ್ಮಿನ್ದ ಮೇಲು ಯಾರು? ನಾವೇ ಮೇಲು! (Prv.). ನಮ್ಮನಿಬರು (Bp. 57, 80). ನಮ್ಮಿಬ್ಬರು (B. 4, 108). ನಮ್ಮ ನೂರ್ವರು (Bh. 1, 8, 60).

ನಮು nama. Tbh. of ನಮಸ್. (ವನ್ದನ, ಪೊಂಗಿ ಪೊಡಮಡುಹಂ Mr. 461).

ನಮನ namana. Causing to bend or bow;—bowing down; bending; sinking. See ನಳಿ, ಬಳ್ಕು, ಮಣಿ, ಮೊಗ್ಗು.

ನಮಲು namalu. 1. (= ನೆವರು). To chew, to masticate, to munch; to chew the cud, to ruminate (My.; Tĕ. ನಮಲು, ನಮುಲು, ನವುಲು; Tĕ. ನೆಮರು, ನೆವುರು, chewing the cud).

ನಮಲು namalu. 2. = ನೆಮರು. Chewing the cud, etc.—ನಮಲು ಹಾಕು, to chew the cud (My.).

ನಮಸ್ namas. = ನಮು. Bowing, bending; a bow, salutation, reverential salutation; obeisance performed by joining the palms and inclining the head.

ನಮಸಿತ namasita. = ನಬಸಿತ. *Reverenced, respected, worshipped, saluted.*

ನಮಸ್ಕರಿಸು namas-karisu. To make a bow, to make obeisance; to adore, to worship (Bp. 46, 67; My.). ನಮಸ್ಕರಿಸುವಾತಂ (ಅವನತಂ Šmd. 2).

ನಮಸ್ಕಾರ namas-kâra. Bowing; *obeisance, respectful salutation, reverence, adoration* (ತುಱಿಲ್, ಎಱಗು, ಮೊಗ್ಗು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪೊಡವಡಿಕೆ Šm. 34; Kk. 34). See ತುಱಿಲ್ಗೆಯ್, ಪೊಡಮಡು. ನಮಸ್ಕಾರ, ಅಯ್ಯಾ! ಎನ್ದರೆ ಚಮತ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿತು ಅನ್ದ.— ನಮಸ್ಕಾರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರವಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಹಿಷ್ಕಾರ.

ನಮಸ್ಕಾರಿ namas-kâri. *A sensitive plant.*

ನಮಸ್ಕಾರ್ಯ namas-kârya. To be bowed down to; a man to whom one must pay obeisance or who is to be worshipped (Bp. 22, 24).

ನಮಸ್ಯ namasya. To be worshipped, venerable, respectable.

ನಮಸ್ಯಾಯಣ namasya-ayana. See ಆಮುಷ್ಯಾಯಣ, of which it is an o. r. (ಆಚಾರಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು Mr. 250).

ನಮಸ್ಯಿತ namasyita. *Reverenced, respected, worshipped.*

ನಮಸ್ಯೆ namasyĕ. *Reverence, respect, worship, adoration.*

ನಮಾಜು namâju. = ನಿವಾಜು. Worship; divine service (My.; Mhr., H.).

ನಮಿತ namita. Bowed, bent down, making salutation or obeisance. See ವಿ-; Bp. 19, 3.

ನಮಿಸು namisu. To bow; to do obeisance; to worship, to adore (Bp. 2, 16; 28, 45; 58, 16; J. 7, 18; My.). — ನಮಿಸು ನಮಿಸು. rep. (Bp. 6, 24).

ನಮುಚಿ namuči. *N. of a demon.*

ನಮುಚಿಸೂದನ namuči-sûdana. Destroyer of Namuči: *Indra.*

ನಮೂದಿಸು namûdisu. = ನಮೂದು ಮಾಡು. (My.).

ನಮೂದು namûdu. Represented, declared; mentioned, shown; recorded; settled (My.; Br.; Mhr., H.); mentioning, notice, etc. — ನಮೂದು ಮಾಡು. To record, to mention, to show, to bring to notice, etc. (My.).

ನಮೂನೆ namûnĕ. A specimen, a sample; a model; a copy, (My.; Br.; Mhr., H. ನಮುನಾ).

ನಮೆ namĕ. = ನವೆ 1, (ನಸಿ 1). To become insignificant in bulk or importance; to fall away in flesh, to grow lean or thin; to wear away; to become less (ಗುರುಯಾಪ್ಯ Šmd. Dh.; Čpr. 4, 59; Abh. P. 11, after 99; My.; Tĕ. ನವಿ, ನವೆ; Tĕ. ನೆಮರು, to rub; T. ನಾಮ್ಪು, to grow lean, thin, meagre; ನೆಗಿಱ್, to grow into powder; to grow lean and weak; ನೆಗು, to be pulverized, be ground small; ನೆವಿಱ್, to extinguish, to demolish; M. ಞಮುಙ್ಙು, ಞಿವಿಙ್ಙು, ನೆವಿಙ್ಙು, to bruise between the fingers, to squeeze; to knead; *cf.* ನನ್ದು 2, ನರಟು 1, ನಾದು 1). 2, to become poor (ದಾರಿದ್ರ Šmd. Dh.).

ನಮೇರು namêru. The tree Eleocarpus ganitrus. 2, a middle-sized tree, the Alexandrian laurel, Calophyllum inophyllum Lin. (St. & Pl.). See Čpr. 2, 56; 4, 61.

ನಮ್ನ namna. = ನಮ್ರ. (Abh. P. 9, 112).

ನಮ್ನೀಕೃತ namnî-krita. = ನಮ್ರೀಕೃತ. (Čpr. 4, after 28).

ನಮ್ಬಿ nambi. (= ನಿಮ್ಬಿ 2, ನೆಮ್ಬಿ). A N., masculine and feminine (Bp. 9, 33. 41; 15, 23. 26; 18, 12; 25, 8; 26 sum.; 26, 11. 19. 21. 25. 42. 45. 57. 59. 65. 69; 27 sum.; 27, 75; 31, 22; 37, 44. 56; 47, 36; T.). See ಕಡವಳ-. — ನಮ್ಬಿ ಗಿಮ್ಬಿ. reit. (Bp. 26, 22). — ನಮ್ಬಿನನ್ದಿ. N. (Bp. 50, 53. 55. 61). — ನಮ್ಬಿಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (Bp. 43, 50). — ನಮ್ಬಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 26, 4. 14. 24. 46. 64; 27, 74; 28, 51; 44, 52). — ನಮ್ಬೆಣ್ಣ. = ನಮ್ಬಿಯಣ್ಣ. (Bp. 9, 11. 26).

ನಮ್ಬಿಕೆ nambikĕ. = ನಮ್ಬಿಗೆ, ನಮ್ಬುಗೆ, ನೆಮ್ಬುಗೆ, ನೆಮ್ಮುಗೆ. Confidence, trust, faith, belief, reliance; faithfulness, fidelity (My.; Tĕ. ನಮ್ಮಿಕ, ನಮ್ಮಿಕೆ). ನಮ್ಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಯಥಾರ್ಥವಾದಿ (ಆಪ್ತ Si. 261). ನಮ್ಬಿಕೆಯಿನ್ದ ಕೂಡಿರುವವನು (ಶ್ರದ್ಧಾಲು 360). ನಿಶ್ಚಯವಾದ ನಮ್ಬಿಕೆ (ಶ್ರದ್ಧೆ 433).

ನಮ್ಬಿಗಸ್ತ nambigasta. A faithful, trust-worthy man (My.). Feminine ನಮ್ಬಿಗಸ್ತಳು (My.).

ನಮ್ಬಿಗಸ್ತಿಕೆ nambigastikĕ. Faithfulness, fidelity, trust-worthiness, honesty (My.).

ನಮ್ಬಿಗೆ nambigĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (My.; ವಿಶ್ವಾಸ, ಶ್ರದ್ಧೆ G.). ನಮ್ಬಿಗೆಯವ (ಆಪ್ತ G.). ನಮ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸು (ನಮ್ಬಿಸು G.). ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿಲ್ಲದವನು (ನಾಸ್ತಿಕ, ಸೌಗತ G.). ನಮ್ಬಿಗೆಯುಳ್ಳವತಾ ಕೊಮ್ಬುವನು ಸಾಲವನು, ನಮ್ಬಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಬಱಿಕ ಬೆನ್ದಾವಿಗೆಯ ಕುಮ್ಬುದನ್ತಿಹನು (Sp.). ಜಾಣತನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನಮ್ಬಿಗೆಗಳು ನಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಣ್ಟು (B. 3, 39). ಈ ಹನ್ದಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಮ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆನ್ದು (3, 67). ರಾಣಿಯವರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಬಿಗೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಇಡ ತಕ್ಕದ್ದು (5, 2). ನಮ್ಬಿಗೆಯಿನ್ದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು (5, 188). ದೇವರ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ದಯದ ಮೇಲೆಯೂ ನಮ್ಬಿಗೆಯನ್ನಿಡ ಬೇಕು (5, 210). ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯವರು ಬಹಳ, ಇಲ್ಲಿ ತುಸು (5, 288). ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿಡ ಬೇಕು (My.). ಗೊಮ್ಬೆಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿದರೂ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿರ ಬೇಕು (Prv.). See ಅಪ-. — ನಮ್ಬಿಗೆ ಕಾದು ಕೊಳ್ಳು. To (be and) remain faithful (in one's transactions, B. 2, 25). — ನಮ್ಬಿಗೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give confidence (J. 24, 11). — ನಮ್ಬಿಗೆಯುಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. -ಉಳಿಸಿ-. = ನಮ್ಬಿಗೆ ಕಾದು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ನಮ್ಬಿಸು nambisu. To cause to confide, trust, etc.; to cause to assent, to coax, to persuade, to conciliate (ಅನುಮೋದನ Šmd. Dh.; My.; ನಮ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸು G.; Tĕ. ನಮ್ಮಿಂಚು). ನಮ್ಬಿಸುವುದು (ಸಾಮ, ಸಾನ್ತ್ವ Hlâ.). ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಮುವರ್ (ಚಲ್ಲವೊತ್ತರ್ Šmd. II). ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬಾತಂ (ಚಲ್ಲವತ್ತಂ Šm. 46; ಚಲ್ಲವೊತ್ತಂ Kk. 36). ಅವರನ್ನು ನಮ್ಬಿಸು (My.). See Bp. 14, 18; 40, 62; 53, 19; Ršv. 11, 166.

ನಮ್ಬಿಸುಹ nambisuha. Causing to confide, etc., coaxing, conciliating (ಅನು Nr.; ಶಾನ್ತ, ಸಾಮ Mr. 459).

ನಮ್ಬು nambu. To confide, to trust, to confide in, to put confidence in, to rely on, to believe; to suppose (ವಿಶ್ವಾಸ Šmd. Dh.; My.; Tĕ. ನಮ್ಮು; see s. ನಚ್ಚು 1). ಪೆಣ್ಡಿರಂ ನಮ್ಬಲ್ ಬೇಡ (Šmd. 276). ಅಸ್ಥಿರದ ದೇಹವನ್ನು ನಚ್ಚಿ ನಮ್ಬಿರ ಬೇಡ (Dp. 1). ಬಸವರಾಜಾ, ನಿನ್ನನ್ ಎಲ್ಲಾ ದೆಸೆಗೆ ನಮ್ಬಿದೆಂ (Bp. 5, 67). ನಿನ್ನಂ ನಮ್ಬಿ ಹೋದ ಪೆವು (14, 3). ತನ್ನಂ ನಮ್ಬಿ ಕೊಣ್ಡ (31, 13). ಇದ ನಮ್ಬಿದೂಷೆ (32, 21). ಅವದಿರ ಮಾತುಗಳನ್, ಎಲೆ, ನಮ್ಬದಿರು! (56, 51). ಹಣವನ್ನೂ ಬಾಟ್ಪಿಯನ್ನೂ ನಮ್ಬದಪ ಎಚ್ಚರುಳ್ಳವನು (B, 1, 8).

ದೈವವನ್ನು ನಮ್ಬು, ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂತ್ರ ಬಾರದು (1, 17). ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ನಮ್ಬರು (3, 79). ತಾ ಕಳ್ಳನಾದರೆ ಪರರ ನಮ್ಬ.—ಅಡುವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಡಸನ್ನೂ ನಮ್ಬ ಬಾರದು.—ಮಣ್ಣುಕುಣ್ಡೆ ನಮ್ಬಿ, ಹೊಡೆ ಹಾದರು.—ಬುಡ್ಡೆ ಇರುಸ್ಸು ನಮ್ಬಿ ಹೊಡೆ ಹಾದ ಹಾಗೆ.—ನಮ್ಬಿ, ಅಮ್ಬಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ.—ನಮ್ಬಿದವಗೆ ಇಮ್ಬು, ನಮ್ಬದವಗೆ ಅಮ್ಬು (Prvs.). ಮನದೊಳ್ ಪೊಲ್ಲಮನ್ ಎನ್ನುಂ ನೆನೆಯರ್; ಅದಂ ನಮ್ಬು, ಕುರುಕುಲಜಾನ್ವಯಧಾಮೂ! (Śmd. 216). ನಿನಯೆ ಜೀವಮ್ ಉಳ್ಳನ್ನಬರ ನಿನಯೆ ದೈವವೇ ಗತಿ! ಎನ್ನು, ನಮ್ಬಿಹುದು! (Bh. 1, 8, 26). ಈ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯಮೆನ್ದು, ನಮ್ಬು (J. 29, 40). See Śmd. 38; Bp. 4, 62; J. 5, 52. 62; 18, 62; 28, 4; B. 5, 280; Si. 49. 236; Prvs. s. ಮಡಿ 1.

ನಮ್ಬುಗೆ nambugĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (ವಿಶ್ರಮ್ಭ, ವಿಶ್ವಾಸ Hlâ., Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ, ಶ್ರದ್ಧೆ Hlâ., Mr. 458; ಪ್ರತ್ಯಯ, ವಿಶ್ವಾಸ Nn. 137; Bp. 40, 75; Râm. 6, 38, 19; My.). See ಅಪ-.—ನಮ್ಬುಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get confidence (J. 16, 18).

ನಮ್ಬುವಿಕೆ nambuvikĕ. Confiding, etc. ಒನ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊನ್ದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಮ್ಬುವಿಕೆ (ಭ್ರಾನ್ತಿ, etc. Si. 48).

ನಮ್ಬೂರಿ nambûri. N. of a class of smârta Brâhmaṇas in the Malayâḷa country (My.; T., M. ನಮ್ಬಿ, ನಮ್ಬೂರಿ).

ನಮ್ಮ namma. See s. ನಮ್.

ನಮ್ಮಕ್ಕು nammakku. Salt (My.; Br., H.).

ನಮ್ರ namra. = ನಮ್ನ. Bowing, bowing down; bent, bowed; *crooked, curved* (ಮಣಿ Čt. I, 34). 2, lowly, submissive, reverential, humble. (My.).

ನಮ್ರತೆ namratĕ. = ನಮ್ರತ್ವ. (My.).

ನಮ್ರತ್ವ namratva. The state of being bowed or bent; bowing. 2, submissiveness, humbleness, humility, meekness (ಸಭಾಜನ Čb.; My.). See ಬಾಗು.

ನಮ್ರಭಾವ namra-bhâva. Meekness, humility (My.; ವಿಶ್ರಮ್ಭ G.).

ನಮ್ರೀಕೃತ namrî-kṛita. = ನಮ್ನೀಕೃತ. Bowed down, bent down, humbled.

ನಮ್ರೀಭೂತ namrî-bhûta. Humbled (My.).

ನಯ naya. Softness, smoothness, fineness; mildness, gentleness, pleasantness (My.; Tu.); cheapness (My.; Tu.; T. ನಯ, delight; a good;—cheapness; ನಯನ್, delight, pleasure; good, profitableness; gain, advantage; ನಯಪ್ಪು, desire; cheapness; Tĕ. ನಯ, malleable, not brittle; cheap; welfare; good health; cheapness; profit; *cf.* ನಚ್ಚು 1, ನವುರು, ನಳ, ನಾಣ್ಯ). ನಯವಾದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ಹೆಚ್ಚು.—ಭಯವಾದ ವಸ್ತು ನಯವಾದರೂ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.). ನಯಮಾಗಿ ಸಣ್ಣಮಾಗಿದ್ದ ಧ್ವನಿ (ಕಾಕಲಿ Nr.). See Prvs. s. ನೇಯಿಗೆ, ಮೃದು.—ನಯಗಾರೆ. Fine, smooth plaster (My.).—ನಯನುಡಿ. A gentle, mild, pleasant word (My.).—ನಯಬಟ್ಟೆ. Fine, soft cloth (My.). ನಯಬಟ್ಟೆಯಾದರೆ ಸವೆಯದೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prv.).—ನಯಮಾತು. = ನಯನುಡಿ. (My.).—ನಯಸರ. A fine, pleasing, melodious voice or tone (Bh. 1, 5, 7).

ನಯ naya. *Guiding, leading, directing, managing.* 2, behaviour, conduct, way of life; quality (ಗುಣ Nn. 78). 3, prudent conduct or behaviour, good management; prudence, reason. 4, polity, policy, political wisdom, state-policy, political economy, civil administration. 5, plan, design; maxim, principle. 6, opinion, system, method. 7, fit, right, proper; fitness, propriety, right, justice, etc. 8, dramatic action expressive of sentiment (? ಅನುಕರಣೆ Mr. 79, o. r. ಅನುಕರಣೆ). ವರವೈಜಯನ್ತಿಯ ನಯಂ (Mr. 4). ನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಭಯ; Čpr. 1, 66; 2, 8; 6, 74; J. 31, 53.—ನಯಮ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become proper or nice (Grj. 2, after 106).—ನಯವಡೆ. -ಅಡೆ. Fitness, etc. to be destroyed or gone (Bp. 22, 7).

ನಯಗುಣ naya-guṇa. A proper quality (My.).

ನಯಜ್ಞ naya-jña. Knowing polity, prudent (Rêv. 13, 15).

ನಯಣ nayaṇa. (Śmd. 25).

ನಯನ nayana. Guiding, leading, conducting, etc.; *moving.* 2, the leading organ: *the eye* (ಕಣ್ Nn. 6). 3, the number 2 (Bp. 61, 92). ನಯನವಿಲ್ಲದವನು ಅನಯದ (or ನಯನದ) ಭೇದಾ ತಿಳಿದಾನೇ? (Prv.).

ನಯನಕರ್ಣ nayana-karṇa. = ಚಕ್ಷುಃಶ್ರವಸ್. A snake (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣವಿಪ್ಲಕ್ಷ nayanakarṇa-viplaksha. A peacock (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣವಿಪ್ಲಕ್ಷಲಕ್ಷಣ nayanakarṇaviplaksha-lakshaṇa. Shaṇmukha, Mayûradhvaja (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಶನ nayanakarṇa-aśana. A peacock; Garuḍa (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಶನವರಧ್ವಜ nayanakarṇâśana-vara-dhvaja. Vishṇu (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರ nayanakarṇa-âhâra. A peacock (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರವಾಹನ nayanakarṇâhâra-vâhana. Shaṇmukha: Agni (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಕರ್ಣಾಹಾರವಾಹನನಯನ nayanakarṇâhâravâhana-nayana. He who has eyes like fire, Śiva (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಚ್ಛದ nayana-č-čhada. *An eyelid.*

ನಯನಜಲ nayana-jala. *Tears.*

ನಯನತ್ರಯ nayana-traya. He who has agni, čandra, and sûrya-like eyes: Śiva (Bp. 20, 37; 61, 50).

ನಯನಪಾಠೀನ nayana-pâṭhîna. One whose eyes are like those of a pâṭhîna (Čpr. 2, after 87).

ನಯನಮಧ್ಯತಾರೆ nayana-madhya-târĕ. The pupil of the eye. See ಆಲಿ.

ನಯನರೋಗ nayana-rôga. An eye-disease. See ಅರಿ.

ನಯನವಾರಿ nayana-vâri. = ನಯನಜಲ. (Sk.; My.).

ನಯನಾಕರ್ಷಣವಿದ್ಯೆ nayana-âkarshaṇa-vidyĕ. The knowledge of attracting the eye (of others towards one's self, Abh. P. 3, 38).

ನಯನಾಶ naya-nâśa. Loss of ನಯ: one of the faults in poetical composition (Čh. v. 40).

ನಯನಾಶ್ರು nayana-aśru. = ನಯನಜಲ. (My.).

ನಯನೇನ್ದ್ರಿಯ nayana-indriya. The sense of seeing (J. 11, 8).

ನಯನೋದಕ nayana-udaka. = ನಯನಜಲ. (My.).

ನಯನೋಪಾನ್ತ nayana-upânta. *The outer angle or corner of the eye.*

ನಯವನ್ತ naya-vanta. A man of prudent or proper conduct (My.).

ನಯವಿದ naya-vida. A man who is acquainted with proper

conduct, etc.; a politician, a statesman. (Šmd. 258, see s. ಆಳ್ 1; Čpr. 4, 26).

ನಯಶಾಲಿ naya-śâli. Endowed with prudence or propriety; possessing political wisdom. (Šmd. 171). ನಯಶಾಲಿಯಾದವ ಜಯಶಾಲಿಯಾದಾನು (Prv.).

ನಯಶೂಲಿಕ naya-śûlika. A man who kills himself methodically (ತನ್ನ ಶಾ ಸಾವವಂ Mr. 237).

ನಯಸರ್ವಸ್ವ naya-sarvasva. A man who possesses the whole essence of ನಯ (Čpr. 4, 22).

ನಯಿಸು nayisu. To go, to move; to guide, to lead; to conduct one's self; etc. See *e. g.* ಅನು-.

ನಯ್ಯಾನಾರ್ nayyanâr. = ನಾಯಿನಾರ್ q. v., ನೆಯ್ನಾರ್, ನೆಯ್ಯಿನಾರ್. See ಪೂಸಲ-.

ನರ nara. = ನರವು (Šmd. 56). A sinew, a tendon, a nerve, a muscle; a nerve, a vein, an artery (ವಸ್ನಸೆ, ಸ್ನಸೆ, ಸ್ನಾಯು Nr.; My.; Tĕ. ನರಮ್ಮು; T. ನರಮ್ಬು; M. ಞರಮ್ಬು, ನರಮ್ಬು). ಸೆರೆಯ ನರ (ಸ್ನಸೆ, ಸ್ನಾಯು, ತಿರೆ Hlâ.). See Si. 205; Bp. 43, 84; 44, 26; 46, 56; J. 12, 44; B. 4, 24. 134; ದೊಡ್ಡ-, ನಿಡು-, ಹೆನ್ನರ. — ನರಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A sinewy, muscular neck (Bp. 20, 108). — ನರಹುಲಿ. = ನರೂಲಿ. A wart (My.).

ನರ nara. *A man.* 2, Arjuna (Šmd. 81. 184. 284). — ನರಗಬ್ಬಿಗ. -ಕಬ್ಬಿಗ. A human, profane poet (Mr. 7). — ನರಪೇತ. A ghost-like, very lean man (My.). — ನರಪೇತಲ. = ನರಪೇತ. (My.). — ನರಪೇತಲವ. = ನರಪೇತ. (ಅಮಾಂಸ, etc. Si. 196). — ನರಪೇತಳು. A very lean woman (My.).

ನರಕ naraka. *Hell, the Tartarus.* 2, a mass of filth (My.; Mhr.). 3, N. of a demon, a son of the earth, slain by Kṛishṇa. ನರಕವುಣ್ಬೆನ್ನು, ಅಳುಕಿದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?— ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒನ್ದೇ ದ್ವಾರ.— ನರಕದ ದುಃಖ ನಾಕದವನಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ನರಕದ ಬಾಗಲಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಪಾಲಕನೋ?— ನರಕದಲ್ಲಿ ಕರುಣವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮರಣವಿಲ್ಲ.— ನರಕದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೇ?— ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಬಯಕೆ ತಪ್ಪದು.— ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವಗೆ ಹದಿಕುಬಟ್ಟೆಯಾದರೇನು?— ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವವನು ಹರಿಕೆ ಹೇದಿದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?— ನರಕದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ರೋಗವಿಲ್ಲ.— ನರಕದ ಸ್ವರೂಪಾ ನಾಯಿ ಬಲ್ಲದು (Prvs.). See Prv. s. ಥಾರ.

ನರಕಕೂಪ naraka-kûpa. A pit of filth (Bp. 40, 71).

ನರಕಚತುರ್ದಶಿ naraka-čaturdaśi. A festival in commemoration of Kṛishṇa's destroying the demon Naraka, held in the month of âśvina (My.).

ನರಕಜೀವಿ naraka-jîvi. An inhabitant of hell (ಸನಾರಕ, ಮಾರ್ಗಣ Nn. 70).

ನರಕಬಾಧೆ naraka-bâdhĕ. = ನರಕಯಾತನೆ. (My.; ಯಾತನ G.).

ನರಕಭಾಜನ naraka-bhâjana. A vessel or person fit for hell (Bp. 57, 40; Dp. 65, 6).

ನರಕಯಾತನೆ naraka-yâtanĕ. The pains of hell (My.).

ನರಕವಿ nara-kavi. = ನರಗಬ್ಬಿಗ. (My.). — ನರಕವಿ ವರಕವಿಗಳು, profane and inspired poets (My.).

ನರಕವೇದನೆ naraka-vêdanĕ. = ನರಕಯಾತನೆ. (My.).

ನರಕಾಗ್ನಿ naraka-agni. Hell-fire (My.).

ನರಕಾಧಿಪತಿ naraka-adhipati. Yama (My.).

ನರಕಾನ್ತಕ naraka-antaka. Destroyer of the demon Naraka: Vishṇu or Kṛishṇa (My.).

ನರಕಾರಿ naraka-ari. Enemy of the demon Naraka: Vishṇu or Kṛishṇa. 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ನರಕಾರ್ಣವ naraka-arṇava. Hell considered as an ocean (My.).

ನರಕಾಸುರ naraka-asura. = ನರಕ No. 3. (J. 2, 59).

ನರಕಿ naraki. An inhabitant of hell. ಪರನಿನ್ದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನರಕಿಯಾಗ ಬೇಡ, ಮನವೆ! (Dp. 34).

ನರಕೀಟಕ nara-kîṭaka. A man-worm: a miserable, worthless man (Bp. 54, 17).

ನರಕು naraku. 1. = (ನಜುಗು), ನರುಕು. To bruise, to contriturate (My.; T. ನರುಕ್ಕು; see ನಗ್ಗು 1).

ನರಕು naraku. 2. = ನರಲ್, etc. To groan, etc. (Tu.). ದೊರಕಿದ ಬಟ್ಟೆ ಹದಿಕು ಅದರೆ ನರಕೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ನರಕೇಸರಿ nara-kêsari. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (Bp. 21, 28).

ನರಗ naraga. (= ನಾರಂಗ?). N. of a vṛitta (Čh.).

ನರಜನ್ಮ nara-janma. The state of being born and existing as a man. See Prv. s. ಪರಾಧೀನ.

ನರಜೀವಿ nara-jîvi. A man (B. 4, 145).

ನರಟು naraṭu. 1. To become deficient or stunted in growth (My.; T. ನರಂಗು; *cf.* ನಮೆ, ನಲುಗು).

ನರಟು naraṭu. 2. The state of being stunted in growth (used of trees or fruits, My.; Tu. ನರದು).

ನರಟು naraṭu. 3. Grumbling (Tu. ನರಟು = ನರಲ್, to grumble).

ನರಟುಗಾಱ naraṭu-gâṟa. A grumbler, a discontented man. ನರಟುಗಾಱನು ಒರಟಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ನರಡು naraḍu. Roughness (Tu.). — ನರಡ ಮನುಷ್ಯ. A rough, unpolite brute. ನರಡ ಮನುಷ್ಯ ಕೊರಡಿಗೆ ಸಮಾನ (Prv.).

ನರತಿ nara-ti. (fr. ನರೆ2, Šmd. 244). A woman whose hair has become grey.

ನರತು naratu. = ನರೆತು. P. p. of ನರೆ1.

ನರದೇವ nara-dêva. *A king.*

ನರನನ್ದನ nara-nandana. Arjuna's son Abhimanyu (Šmd. 150).

ನರನಾಥ nara-nâtha. = ನರದೇವ. (Šmd. 184. 251; Čpr. 6, after 88).

ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮ nara-nârâyaṇa-âśrama. A place of pilgrimage in the Himâlaya where Arjuna and Kṛishṇa performed penance (My.).

ನರಪತಿ nara-pati. *A king.*

ನರಪಾಲ nara-pâla. = ನರಪತಿ. (Šmd. 16 Mḍb.).

ನರಬಲಿ nara-bali. A human sacrifice, but not the same as the vedic ಪುರುಷಮೇಧ, it being offered to Mâri or another of the Šaktis (My.), or to Bhûtas and devils (My.; see Bhûtâḷapâṇḍyakathĕ).

ನರಭಕ್ಷಕ nara-bhakshaka. A cannibal (My.). 2, a râkshasa (My.).

ನರಬಾನ್ಧವ nara-bândhava. Nakula (ನಕುಲ Mr. 264).

ನರಮನುಷ್ಯ nara-manushya. A man (My.).

ನರಮಾಂಸ nara-mâṁsa. Human flesh (Bp. 24, 7).

ನರಮೇಧ nara-mêdha. A human sacrifice performed by râkshasas, and not the vedic ಪುರುಷಮೇಧ (J. 16, 25. 27. 29. 31. 39).

ನರಯಣ narayaṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ (Bh. 2, 1, 94).

ನರಲ್ naral. (Šmd. 41). = ನರಕು 2, ನರಳ್, ನರಳು, ನೆರಳು 1, ನೆಳ್ಳು 1. To groan, to moan (ವೇದನಾಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; M. ಞರಙ್ಙು, ನರಙ್ಙು to groan; to grumble; Tu. ನರಳು, ನರಟು; T. ನರಲ್, ಞೆಳ್ಳು, to sound).

ನರಲಿಸು naralisu. = ನರಳಿಸು.

ನರಲೋಕ nara-lôka. The world of men, the earth (Bp. 44, 55. 67; 49, 2; Prv. s. ಪರಲೋಕ); mortals, men.

ನರಲೋಕತಲ್ಲಳ naralôka-tallaḷa. (Šmd. 207, o. r. -ದಲ್ಲಣ). Agitation or alarm of the world of men.

ನರವರ nara-vara. An excellent or illustrious man; a king (My.).

ನರವಾಹ nara-vâha. = ನರವಾಹನ. (Šêv. 2, 10).

ನರವಾಹನ nara-vâhana. Carried by men; going in a palankeen (ದಣ್ಡಿಗೆಯನೇಱುವಂ Mr. 247); *Kubêra.*

ನರವು naravu. = ನರ (Šmd. 56; My.; Tu. ನರಮ್ಬು).

ನರಶಾರ್ದೂಲ nara-śârdûla. A man-tiger: an eminent man. (My.).

ನರಶಾಸನ nara-śâsana. A human edict or charter (Čpr. 5, 125).

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ nara-śrêshṭha. The best of men (ಪುನ್ನಾಗ, ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷ Nn. 61).

ನರಸ narasa. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (My.).

ನರಸಖ nara-sakha. Arjuna's friend: Kṛishṇa (My.).

ನರಸಾಗರ nara-sâgara. An ocean of men (Čpr. 1, 129).

ನರಸಾಗರತೆ nara-sâgaratĕ. The state of being an ocean of men (Čpr. 9, 40).

ನರಸಿಂಹ nara-siṁha. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (My.). 2, a man of eminence or power. — ನರಸಿಂಹಜಯನ್ತಿ. The day, or the anniversary of it, on which Narasiṁha was born (My.). — ನರಸಿಂಹಮೊನೆಯಾರ್. N. (Bp. 24, 77. 83).

ನರಸಿಂಗ nara-singa. Tbh. of ನರಸಿಂಹ. (My.).

ನರಸ್ಕನ್ಧ nara-skandha. *A multitude or body of men.*

ನರಹತ್ಯ nara-hatya. Manslaughter, murder (My.). ನರಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರದವ ಕುಱೀ ಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ನರಹರಿ nara-hari. = ನರಸಿಂಹ. (Bp. 21, 43; 54, 42; 57, 25; J. 15, 37).

ನರಳ್ naraḷ. = ನರಲ್ (Šmd. 41), etc. (J. 28, 37).

ನರಳಿಸು naraḷisu. = ನರಲಿಸು. To cause to groan (My.).

ನರಳು naraḷu. = ನರಲ್, etc. To groan, etc. (My.). ಗಣ್ಡಗಮ್ಬುಲಿಯಿಕ್ಕ, ಗಣ್ಡುಗರಣೆಯ ನುಂಗಿ, ಗಣ್ಡ ಬನ್ದಾಗ ನರಳುವ ಹೆಣ್ಣಿಂಗೆ ಗುಣ್ಡಿಕ್ಕು! (Bp.). ಉರುಳುತುರುಳಿ ಬಿದ್ದು ನರಳುವ ದೇಹಕ್ಕೆ (Dp. 65, 6). ನರಳಿದರೂ ಮರುಳು ಹೋಗದು. — ನರಳಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ ಅರಳು? (Prvs.). See Bp. 45, 50; 49, 26. — ನರಳಾಟ. -ಆಟ. Groaning, moaning (My.).

ನರಾಂಗ nara-aṅga. A human body (Šêv. 4, 72). 2, the penis.

ನರಾಧಿಪ nara-adhipa. A king (ನೃಾಧಿಪ, ಅರಸು Nn. 17).

ನರಾಮರ nara-amara. A king (ಅರಸು Mr. 262).

ನರಿ nari. (= ನಕ್ಕೆ). A jackal, a fox (ಗೋಮಾಯು, ಭೂರಿಮಾಯ, ಶೃಗಾಲ, ಜಮ್ಬುಕ, ಶಿವೆ, ಫೇರಣ್ಡ, etc. Hlâ., Nr., Mr. 162, Si. 167; ಶೃಗಾಲ Nn. 6; ಮೃಗ, ವನಾಯು 81; C.; T., M.). ನರಿ ಕೂಗಿದರೆ ನಾಗಲೋಕ ಹಾದೀತೇ? — ನರಿ ಮುಣುಗುವಾಗ್ಯೆ ಲೋಕವೇ ಮುಣುಗಿತು. — ನರಿ ಹುರಿಯಾದರೆ ಕರಿಯಾದೀತೇ? — ದೊರೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ತಾದ್ದು ನರಿಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ನಳ್ಳೀ ರಾಗಕ್ಕೆ ನರಿ ತಲೆ ತೂಗಿದ ಹಾಗೆ. — ನರೀ ಕಣ್ಣರೆಕೊಟ್ಟೀತೇ ಉಪ್ಪುಕಣ್ಣುಗವ? — ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ದೆ ಹರಿಕಥೆಯೇ? — ನರೀ ಕೊನ್ದರೆ ಬಡೀ ಹೇಲು. — ನರೀ ಯತ್ನ ಮಣೆಯ ತಕ್ಕದಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 11, 17; 51, 53; 57, 14. 48; 61, 11; Šêv. 3, 84; ಕಪ್ಪಲ್-, ಕುಣಿ-, ಚೆಣ್ನಕ-; Prvs. s. ಬರು, ಹುಲಿ. — ನರಿಕೂಗು. The cry of jackals. ನರಿಕೂಗು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? — ನರಿಕೊಮ್ಬು. A jackal's fabulous horn. ನರಿಕೊಮ್ಬಿದ್ದರೂ ನರರಿಗೆ ಹೆದಱ ಬೇಕು. — ನರಿಕೊಮ್ಬಿದ್ದರೂ ಹುರಿಯೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.). — ನರಿಚೆಣ್ನು. A perennial creeping plant, forming large, roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ನರಿದಾಲದ ಹುಲ್ಲು. The plant Hemionites cordifolia Roxb. (ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನೆ, etc. Si. 144). 2, a common grass, Setaria glauca Beauv. (Z.). 3, the grass Perotis latifolia Ait. (Z.). — ನರಿದಾಲದ ಹೊನ್ನೆ. = ನರಿದಾಲದ ಹುಲ್ಲು No. 1. (Si. 144). — ನರಿಯುಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ. -ಉಳ್ಳಿ-. A herb with white flowers and a bulb, Habenaria rotundifolia Lind. (Z.). — ನರಿವಾಲಹೊನ್ನೆ. = ನರಿದಾಲದ ಹೊನ್ನೆ. (ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನೆ, ಸಿಂಹಪುಚ್ಛೆ, ಕಲಶಿ, ಧಾವನಿ, ಗುಹೆ Nr.). — ನರಿಹೊನ್ನೆ. = ನರಿವಾಲಹೊನ್ನೆ. (ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ, ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ, ಚಿತ್ರಪರ್ಣಿ, ಅಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕೆ, ಕೋಲ ಹೊನ್ನೆ Si. 144).

ನರುಕು naruku. = ನರಕು 1. (My.).

ನರುಗು narugu. (Grey colour). — ನರುಗುಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A cumbly with black and white stripes (My.).

ನರೂಲಿ narûli. = ನರಹುಲಿ s. ನರ. (C.).

ನರೆ narĕ. 1. = ನೆರೆ 5. To become grey, as the hair (My.; M.; Tĕ. ನರಿ; T. ನರೈ). P. ps. ನರೆತು, ನರತು (Bp. 52, 30; My.).

ನರೆ narĕ. 2. = ನೆರೆ 6. Greyness of the hair; grey hair; hoary age (ಪಲಿತ Hlâ.; ಜರೆ Čt. I, 48; ಪಲಿತ, ಜರೆ Mr. 320; My.; Tu., Tĕ., T., M.). ಪದಿಪೆನ್ದು, ನರೆಗಿಕ್ಕುವ ಕರ್ಪು (Šmd. I). ನರೆಗಿಡುವ ಕಪ್ಪು (ತಳಪ Čt. I, 68). ನರೆ ಬನ್ದೆನ್ದು, ಕೆಟೀಲಿ ಹಾಡಿದರೆ ಕಪ್ಪಾದೀತೇ? — ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಮುದೀ ಮಾಡಿದರೆ ಹೋದೀತೇ? — ನರೆ ಬನ್ದವ ಹೋಟಿ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಡೀ ಮಾತು; Šmd. 294 s. ಒಲೆ 4; Grj. 1, 64. — ನರೆಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Grey or hoary hair (My.). ನರೆಗೂದಲುಳ್ಳ ಮುದುಕ (ಪಲಿಕ್ನಿ G.). — ನರೆಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A cumbly of a grey colour (My.). — ನರೆಗುರಿ. -ಕುರಿ. A greyish sheep (My.). — ನರೆಗೊಂಗಡಿ. = ನರೆಗಮ್ಬಳಿ. (My.). — ನರೆದಲೆ. -ತಲೆ. A grey head (My.). — ನರೆದೋಱು. -ತೋಱು. Grey hair to appear. ನರೆದೋಱದಂ, a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10a). — ನರೆಯುದಯಿಸು. Grey hair to appear or to grow. ನರೆಯುದಯಿಸದಂ, a god (ಸುರ Šm. 8. 9).

ನರೇನ್ದ್ರ nara-indra. Lord of men: *a king* (ಅವನೀಶ, ಅರಸು Nn. 136; ನೃಪ Mr. 490). 2, *a dealer in antidotes, a physician; a juggler.* 3, a doctor of the law, etc. (ವಾದಿ 136; 490; ವಾರ್ತಿಕ Hlâ.). 4, (plural) the line or race of female deities (ಮಾತಾಳಿ, ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು 136). — ನರೇನ್ದ್ರಕೋಳ. N. (Bp. 44, 58).

ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ narêndra-âsana. A throne (ಗದ್ದುಗೆ, ಪಟ್ಟವಣೆ Čt. II, 51).

ನರೇಶ್ವರ nara-îśvara. A king. (J. 2, 26).

ನಱ naṟa. 1. = ನಱು. — ನಱಗುನ್ದ. -ಕುನ್ದ. = ನಱುಗುನ್ದ. N. of a place in S. Mhr. ನಱಗುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕುರು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನಱ naṟa. 2. = ನಱಕ್. An imitative sound of the

noise of the cracking of the fingers and other joints or of the breaking of wood (My.; *cf.* ನಟಿಕೆ, etc., ನೆಟಿಲ್). — ನಱ ನಱನೆ. rep. With the repeated sound of ನಱ (My.; T. ನಱನಱನಲ್, ನೆಡನೆಡೆ-, ನೆಱನೆಱ-).

ನಱಕ್ naṟak. = ನಱ 2. ನಱಕ್ಕೆನ್ನ ನಟ್ಟು ಮುರಿದಳು (My.).

ನಱದು naṟadu. P. p. of ನಱ್.

ನಱನೆ naṟanĕ. (ನರನೆ). (ಅವಸರವಾಗಿ G.).

ನಱವಲು naṟavalu. = ನಱುವಲ್, etc. See ಕಾಡ-.

ನಱಿ naṟi. = ನಿಱ 2, etc. (My.).

ನಱಿಗೆ naṟigĕ. = ನಿಱಿಗೆ, etc. (My.).

ನಱು naṟu. = ನಱ 1, ನಾಱು 2. Fragrance, odour, scent; smell (ಸೊವಡು, ಸವುಸವ, ಕಮ್ಮು Čt. 45; ಸೊವಡು, ಸವುಸವ, ಮಗಮುಗಿಸಿತು, ಸಾನ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55; ಪರಿಮಳ Šm. 23; T. ನಱವು, ನಱಾ, ನಱು, ನಱ್ಕೈ; M. ನನ್ನ, ನಷ್ಟ, ನಱು; *cf.* Sk. ನಲ್, ನಲ). — ನಱುಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. A good smell, fragrance (Čpr. 4, 62; 7, 49. 103; Rśv. 12, 23; Šáv. 1, after 79). — ನಱುಗಮ್ಪುನೆೞಲ್. A fragrant shade (Râghŏ. 17, 54). — ನಱುಗುನ್ದ. = ನಱಗುನ್ದ. (My.). — ನಱುಜವ್ವನ. Sweet-smelling youth (V. 2, 34). — ನಱುದಮ್ಬುಲ. Fragrant tambula (Šáv. 1, 50). — ನಱುನೆಯ್. Fragrant ghee (V. 9, 77). — ನಱುವಂಚ. (-ವಂಚ or -ವಂಚಿ). A sort of grass, Andropogon aciculatum (ಕಂಪಿನಿ, ಚೋರಪುಷ್ಪಿ, ಕೇಶಿನಿ, ಹಗಱ್ Nr.). — ನಱುಸುಯ್. Fragrant breath (Čpr. 2, after 93; 8, 66; Abh. P. 1, 118; Grj. 5, 83).

ನಱುಜು naṟuju. = ನುಱುಜು, ನೊಱಜು. Gravel, grit. See ನುಗ್ಗು 2. — ನಱುಜುಕಲ್ಲು. A pebble, gravel, grit. ನಱುಜುಕಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳ ನೆಲ (ಶರ್ಕರೆ, ಶರ್ಕರಿಲ, ಶಾರ್ಕರ Si. 103). — ನಱುಜುನೆಲ. A soil abounding in stony or gritty fragments (ಶರ್ಕರೆ, ಉಪಲೆ Si. 456).

ನಱುವಲ್ naṟuval. = ನಱವಲು, ನರ್ವಲ್. The tree Premna spinosa or longifolia (ಶ್ರೀಪರ್ಣ, ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ, ಕಣಿಕೆ, ಗಣಿಕಾರಿಕೆ, ಜಯ Nr. *a*; Si. 137; ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ Mr. 118; ಪಾವಕ 526, Nn. 122).

ನಱೆ naṟĕ. = ನೆಱ 2. P. ps. ನಱೆದು, ನಱದು (Bp. 46, 57).

ನರ್ಕುಟಕ narkuṭaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ನರ್ಚು narču. = ನಚ್ಚು 1, q. v. (Čpr. 6, 26).

ನರ್ತಕ nartaka. A dancer; an actor.

ನರ್ತಕಿ nartaki. *A female dancer; an actress.*

ನರ್ತನ nartana. = ನಟ್ಟಣ, ನಟ್ಟನ. *Dancing; acting, performing on the stage.* ನರ್ತನವು ಕೀರ್ತನೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗ ಬೇಕು (Prv.). See ಆಡು, ಕುಣಿ.

ನರ್ತನವಿಧಿ nartana-vidhi. A sort of dancing. See ಅಡಿಸು.

ನರ್ತನಸ್ಥಾನ nartana-sthâna. *A dancing-place, a stage* (ರಂಗ Mr. 79).

ನರ್ತಿಸು nartisu. To dance (Čpr. 6, 50; V. 9, after 21; Šáv. 1, 70; 2, 47).

ನರ್ದಿ nardi. Sounding, roaring. See ಗರ್ಜೆ-.

ನರ್ಮ narma. *Sport, play, pastime; jest, joke;* wit, humour.

ನರ್ಮಕರಣ narma-karaṇa. Sporting; jesting. See ಚಕ್ಕಳಿಸು.

ನರ್ಮದೆ narma-dĕ. ನರ್ಮದಾ. A woman giving amusement: *the Nerbudda river.* ನರ್ಮದೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕರ್ಮ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ನರ್ಮಸಖ narma-sakha. = ನರ್ಮಸಚಿವ. (My.).

ನರ್ಮಸಚಿವ narma-sačiva. Amusement-companion: an associate or promoter of the amusements of a prince or man of rank. (Čpr. 7, after 84 & 86).

ನರ್ವಲ್ naṟval. = ನಱುವಲ್. (Nr. *b*).

ನಲ್ nal. 1. Goodness, fairness, fineness (ಒಳ್ಪಿತು Čt. II, 97); amiableness, loveliness; the state of being beloved, dearness (T., M. ನನ್, ನಱು, ನಲ್; M. ನಲ್ಲ, good, right; fine, handsome; real, true; *cf.* ಅಲ್ 3; ನಚ್ಚು 1, etc.). — ನಲ್ಕದಿರ್. Good butter-milk (V. 4, 29). — ನಲ್ಗಾದೆಗಾಱ. A man expert in proverbs; a man who can make good proverbs (ಕಂಕಳವರ್ Čt. I, 43). — ನಲ್ಗುಟುಕು. A good, delicious mouthful (Rśv. 5, 12). — ನಲ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A good horse (J. 20, 5). — ನಲ್ಗೆಳೆಯ. -ಕೆಳೆಯ. A good companion or friend (V. 32, 36). — ನಲ್ಗೊಣಸು. -ಕೊಣಸು. A nice young animal (Šáv. 2, 40). — ನಲ್ನುಡಿ. A fine, agreeable word or speech (Rśv. 14, 59; Šáv. 1, 10). ಕುಡಿವಿಲ್ಲನ ಆವೇಶಮನ್ತ್ರಕೆಗೆಯಾದ ನಲ್ನುಡಿಗಳಿಂ ಮಾರ್ಗಕ್ರಮುವನ್ ಅಱಿಯದೆ (Râghč. 17, 67). — ನಲ್ಪರಕೆ. A good blessing (J. 31, 16). — ನಲ್ಮಿಸುನಿ. Fine gold (Šáv. 1, 36). — ನಲ್ಲ. ನಲ್-ಅ 3. A good, amiable, beloved, dear man; a lover; a friend (ಕಾದಲಂ Čt. I, 10; II, 17). ಗುಣಕ್ಕೆ ನಲ್ಲಗಣೇಶಂ (Šmd. 93). ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (120). ನಣ್ಬರಿರ! ನಲ್ಲರಿರ! (153). ನಲ್ಲಮಲ್ಲನಾದರೂ ಚಲ್ಲೋದು ತಪ್ಪದು (Prv.). See Šmd. 225; Čpr. 6, 50; 7, 67; 8, 7; Bp. 9, 9; 13, 22; 40, 31; 59, 16; Râghč. 17, 71. 72; J. 26, 5; ನೆಯ್ದಿಲ್ನಲ್ಲ; Sp. s. ನಲ್ಲಕ್ಕ; Prv. s. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. — ನಲ್ಲಳ್. ನಲ್-ಅಳ್. A good, etc. woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Kk. 30; ಇನಿಯಳ್, ಓಪಳ್, ಕಾದಲೆ, ಮನದನ್ನೆ, ಪ್ರಿಯತಮೆ Šm. 74; Čpr. 8, after 4; 8, 9). ನಲ್ಲಳೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ವಿಡಿದಪೆಂ, ತಿಳಿ! (Šmd. 155). ನಲ್ಲಳನಪ್ಪಿದಂ (157). See Čh. v. 37; Bp. 2, 32. 33; 13, 22; 37, 33. — ನಲ್ಲುಣಿಸು. -ಉಣಿಸು. A good meal (Čpr. 7, 48; Rśv. 4, 41). — ನಲ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. A beautiful crescent (V. 42, 34). — ನಲ್ಸೊಗ. Excellent joy (Šáv. 5, 9).

ನಲ್ nal. 2. = ನಾ 2, etc. Four. — ನಲ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲ nala. 1. = ನಲ್ 2, etc. (Tĕ. ನಲು). — ನಲವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲ nala. 2. = ನಲವು 1, ನಲಿ 3, ನಲಿವು, ನಲುವು 1, ನಲ್ಮೆ. Pleasure, delight (ಸನ್ತೋಷ Bhn. 24; T.). — ನಲವರಕೆ. -ಪರಕೆ. A blessing given with delight (Čpr. 6, after 91; Rśv. 9, after 42; V. 31, 15). — ನಲವಾನ್. -ಆನ್. To get joy, to be delighted (J. 3, 13). — ನಲವೆಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. Delight to increase. ಕಬರಿ ಬರ್ಹಿಯಂ ನೋಡುತ್ತೆ ನಲವೆಚ್ಚುತಂ ಪೋದಳು (Râghč. 17, 71). — ನಲವೆಱು. -ಪೆಱು. To get or take pleasure, to be pleased (Bp. 32, 6). — ನಲವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. = ನಲವೆಚ್ಚು. (Grj. 6, after 56; V. 23, 4). — ನಲವೇಱು. -ಏಱು. Pleasure to rise on high or become great (Čpr. 7, 2; Bp. 26, 6; 32, 31; 44, 32; 59, 21).

ನಲ nala. = ನಡ, ನಳ, (ನಲ್ಕು 2). *A species of reed, Amphidonax karka* Lindl. 2, smell, odour. 3, N. of a king of the Nishadha country, son of Vîrasêna and husband of Damayantî (Šmd. 208; Mr. 263, see s. ಅಱುವರ್; Bp. 57,

71; Râm. 3, 2, 13). 4, the fiftieth year in the cycle of sixty (My.).

ನಲಕ nalaka. = ನಳಿಗೆ, ಲಳಿಗೆ, ಲೊಳಗೆ. A tube; a bone; *the radius of the arm;* the shin-bone (ಶಾಖಾಸ್ಥಿ, ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಎಲು Mr. 397).

ನಲಕುವರ nala-kuvara. = ನಲಕೂವರ.

ನಲಕೂಬರ nala-kûbara. = ನಲಕೂವರ. (Abh. P. 10, after 195; Bp. 41, 18; My. Amara).

ನಲಕೂವರ nala-kûvara. *N. of a son of Kubêra.*

ನಲಕೆ nalakĕ. = ನಟ, ನಳಿ. A kind of fragrant substance, a perfume.

ನಲಗಿಸು nalagisu. = ನಲುಗಿಸು. To rumple, etc. (My.; T. ನಲಕ್ಕು; Tĕ. ನಲುಚು).

ನಲಗು nalagu. = ನಲುಗು. To become rumpled or ruffled, as cloth, paper, etc. (My.; Tĕ. ನಲುಗು, T. ನಲಂಗು); to become rumpled or flabby by the heat of the sun, etc., to droop, as vegetables, etc. (My.; Tĕ., T.); to grow weakened, faint or feeble, from sickness, trouble, grief (My.; Tĕ., T.).

ನಲದ nala-da. Yielding smell or fragrance: *nard, spikenard, Nardostachys jatamansi* (ಜಟಾಮಾಂಸಿ).

ನಲಮೀನ nala-mîna. = ನಡಮೀನ. *A species of sprat, or a shrimp or prawn* (ಸಿಡುಮೀನು Hlâ.; ಚಲಿಚಿಮು, ಸಿಡುಮೀನ್ Mr. 409).

ನಲಯುತ nala-yuta. Abounding in reeds, reedy (ನಡ್ವಲ, ನಳ್ಳ ನೆಲ Mr. 92; see s. ನಾನಲ್).

ನಲವು nalavu. 1. = ನಲ 2, etc. Pleasure. ನಲವಿಂ (Râv. 5, 51); ನಲವಿನಿಂ (J. 6, 9). See Čpr. 1, 134; 3, 93. 102; Bp. 39, 27. 37; 44, 18; 51, 71; 61, 23.

ನಲವು nalavu. 2. = ನಲುವು 2, q. v. Weakness (ಅಶಕ್ತತನ Čb.).

ನಲಿ nali. 1. To be delighted, to rejoice; to be pleased with, to be fond of (see ನಚ್ಚು 1, etc.). ಬಾಡ್ಲಿನೆನ್ದು, ಮದನಂ ನಲಿದಂ, ನಡೆ ನೋಡಿ ಚೂತಮಂ (Šmd. 91). See Šmd. 256; Čpr. 2, 88; 3, 95; 6, 50; Abh. P. 1, 6; Bp. 21, 46; 40, 78; 55, 14; Č. Bp. 11, 10; Prll. 3, 27; J. 6, 39; 28, 17. 59. — ನಲಿದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To fondle (J. 28, 18). — ನಲಿದಾಡು. -ಆಡು. To be greatly delighted; to play with delight (Bp. 3, 36; 15, 23; J. 29, 46).

ನಲಿ nali. 2. P. p. of ನಲಿ 1, in ನಲಿ ನಲಿದು (Grj. 4, 72; Bp. 5, 44; 6, 27; 32, 24; 33, 8; 41, 22; 52, 42; J. 3, 37).

ನಲಿ nali. 3. Pleasure (Râm. 4, 4, 14). — ನಲಿವರಿ. -ವರಿ. To run with pleasure, to sport (Abh. P. 4, 57; 9, 80). — ನಲಿವಾಡು. -ಪಾಡು. = ನಲಿವರಿ. (Čpr. 9, 5; Abh. P. 7, 147).

ನಲಿ nali. = ನಟಿ, (ನಲಕೆ), ನಳಿ. *A kind of fragrant substance, a perfume.*

ನಲಿನ nalina. = ನಳಿನ. *A lotus, Nelumbium speciosum* (ತಾವರೆ Nn. 54. 110). 2, a water-lily.

ನಲಿನಗರ್ಭ nalina-garbha. Brahmâ.

ನಲಿನಗರ್ಭಾಣ್ಡ nalinagarbha-aṇḍa. The universe (Bp. 8, 37).

ನಲಿನಜ nalina-ja. = ನಲಿನಗರ್ಭ. (My.).

ನಲಿನದಲಲೋಚನ nalina-dala-lôčana. Krishṇa (J. 13, 51).

ನಲಿನನಾಭ nalina-nâbha. Vishṇu (Bp. 4, 26).

ನಲಿನಬಾನ್ಧವ nalina-bândhava. The sun (My.).

ನಲಿನಭವ nalina-bhava. = ನಲಿನಗರ್ಭ.

ನಲಿನಭವಾಣ್ಡ nalinabhava-aṇḍa. = ನಲಿನಗರ್ಭಾಣ್ಡ. (Bp. 13, 2).

ನಲಿನಮಿತ್ರ nalina-mitra. = ನಲಿನಬಾನ್ಧವ. (My.).

ನಲಿನಮುಖಿ nalina-mukhi. A woman with a lotus-like face (Bp. 43, 9; 47, 23).

ನಲಿನಲೋಚನೆ nalina-lôčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 25, 9; 42, 30).

ನಲಿನವೈರಿ nalina-vairi. The moon (My.).

ನಲಿನಸಖ nalina-sakha. The sun (Bp. 52, 32).

ನಲಿನಸಮ್ಭವ nalina-sambhava. = ನಲಿನಜ. (Bp. 49, 32).

ನಲಿನಾಕ್ಷ nalina-aksha. Lotus-eyed. 2, Vishṇu or Krishṇa (J. 2, 45. 53).

ನಲಿನಿ nalini. ನಲಿನೀ. A lotus; a lotus considered as a woman (Šrv. 1, 53). 2, *a place, or pond, abounding in lotuses.*

ನಲಿನೀಮಿತ್ರ nalinî-mitra. = ನಲಿನಮಿತ್ರ. (ಸೂರ್ಯ Nn. 110).

ನಲಿವು nalivu. = ನಲ 2, etc. (Bp. 29, 6; 51, 8; 57, 33; 58, 22).

ನಲು nalu. = ನಾ 2, etc. Four. (Tĕ.). — ನಲುವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Forty (My.).

ನಲುಗಿಸು nalugisu. = ನಲಗಿಸು. (My.).

ನಲುಗು nalugu. = ನಲಗು. (J. 28, 31; My.).

ನಲುವು naluvu. 1. = ನಲ 2, etc. (ಭೃಂಗತತಿ) ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು (Čpr. 7, 60, o. r. ನಲವಿಂ).

ನಲುವು naluvu. 2. = ನಲವು 2. (Čb.; T. ನಲಿ, to grow lean, thin or debile; to perish; illness; ನಲಿವು, growing lean; ruin, decay).

ನಲ್ಮೆ nalmĕ. Fondness, affection; friendship; goodness, welfare, prosperity (ಕಾದಲ್ಮೆ, ಸ್ನೇಹ, ಒಲವಿಲ್, ಕೂರ್ಮೆ Šm. 75; Kk. 30; ಶುಭ Čt. I, 81; Čpr. 3, 103; 5, 130. 136; Šiv. 1, 52; J. 19, 20; T. ನನ್ಮೈ, ನಮುಮೈ).

ನಲ್ಮೆಗಾರ್ತಿ nalmĕ-gârti. A loving or beloved woman (Râv. 11, after 157).

ನಲ್ಲ nalla. 1. A good, etc. man. See s. ನಲ್ 1.

ನಲ್ಲ nalla. 2. Goodness, excellence; beauty. ಒಳ್ಳಿತ ನಲ್ಲದ ಅರಸನುಳ್ಳ ದೇಶ (ರಾಜನ್ವತ್ Nr.). ನಲ್ಲತೈಲ (Bp. 51, 37); ನಲ್ಲಮುದ್ದು (47, 32); ನಲ್ಲರೂಪು (40, 14); ನಲ್ಲಲೋಹ (16, 8); ನಲ್ಲವಸ್ತು (25, 18). — ನಲ್ಲಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ. -ಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ. Vaunting of one's excellence (ಅಹೋಪುರುಷಿಕೆ, ವೃಥಾಥಿನಿವೇಶ Hlâ.).

ನಲ್ಲಿ nalli. Tbh. of ನಾಡಿ or ನಾಲಿ. A tube, a pipe, a channel (My.; *cf.* ನಾಲ 1).

ನಲ್ವ nalva. *A furlong, a distance measured by 400 cubits.*

ನಲ್ವಮಾತ್ರ nalva-mâtra. The distance of a furlong (J. 13, 31).

ನಲ್ವು nalvu. = ನಲ 2, etc. (Bp. 43, 26).

ನವ nava. 1. = ನವದು, ನವೆ 2, ನವೆದು. P. p. of ನವೆ 1, in ನವ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನವ nava. 2. = ಗವ. — ನವನವ ಅನ್ನು. = ಗವಗವ ಎನ್ನು. (My.).

ನವ nava. 1. Nine (Śmd. 101).

ನವ nava. 2. *New; fresh, young, recent, modern, novel.*

ನವಕ navaka. 1. Consisting of nine; the aggregate of nine, nine. (My.).

ನವಕ navaka. 2. = ನವ 2. New, etc.; freshness; novelty, something novel (Bp. 4, 17. 22; 47, 15). — ನವಕಮ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become or be a novelty (Bp. 35, 13).

ನವಕರ navakara. = ನವುಕರ, etc. (My.).

ನವಕೋಟಿನಾರಾಯಣ nava-kôṭi-nârâyaṇa. Krishṇa who had nineteen millions of children: a man with numerous children (My.). 2, N. of a rich merchant of folklore (My.).

ನವಖಣ್ಡ nava-khaṇḍa. Nine legendary divisions of the earth (ಮಹಾದ್ವೀಪ ಹತ್ತಾಗಲ್ ಈ ಮಹಿಯ ಬಿತ್ತರಮೆನಿಕ್ಕು, ಅದಱ ನವಭಾಗ ಖಣ್ಡಮಕ್ಕು Mr. 326).

ನವಗ್ರಹ nava-graha. The nine planets: the sun, the moon, the five planets, and the ascending and descending nodes (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ Nn. 33; Čpr. 1, 85; Śmd. 109; see ಗ್ರಹ). ನವಗ್ರಹ ಕಾಡುವಾಗ್ಗೆ ಸ್ವನ್ತಗೃಹ ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ? (Prv.).

ನವಗ್ರಹಜಪ navagraha-japa. Prayers to the nine planets (My.).

ನವಗ್ರಹದಾನ navagraha-dâna. The gift of the navadhânyas to obtain the good will of the nine planets (My.).

ನವಗ್ರಹಶಾನ್ತಿ navagraha-śânti. Propitiation of the nine planets by means of navagrahajapa, navagrahadâna, and hôma (My.).

ನವಗ್ರಹಹೋಮ navagraha-hôma. The act of making an oblation to the nine planets by casting clarified butter, wood, and sesamum into the fire (My.).

ನವಜ್ವರ nava-jvara. A fever that rages with violence for nine days, or proves fatal (C.; Mhr.). 2, a recently arisen fever (My.).

ನವಠಾಣ nava-ṭhâṇa. Nine musical notes (Bp. 19, 8).

ನವಣಿ navaṇi. = ನವಣೆ. (S. Mhr.).

ನವಣೆ navaṇĕ. A small grain, the Italian millet or panic seed, Panicum italicum L. (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಕಂಗು Hlâ., Nr.; Si. 305; ಕಂಗು Mr. 378; My.; T., M. ನಾದಿಲ್, ಇಾದಿಲ್). See ಕಿಱು-. — ನವಣಕ್ಕಿ. = ನವಣೆಯಕ್ಕಿ. (My.). — ನವಣೆಕಾಡು. (ಗರ್ಮುಳ್, ಕೊರ್ಲೆಕಾಡು Si. 164). — ನವಣೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. The seed of the millet (My.).

ನವತ navata. *A cover, blanket or wrapper.*

ನವತಿ navati. *Ninety.*

ನವದಲ nava-dala. *A new leaf.* 2, nine leaves.

ನವದು navadu. P. p. of ನವೆ 1.

ನವದ್ವಾರ nava-dvâra. Nine doors. 2, the nine apertures or outlets of the body: the eyes, the nostrils, the ears, the mouth, the anus, and the organ of generation. (My.). ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒನೇ ದ್ವಾರ.—ನವದ್ವಾರದಿನ್ದ ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ನಗರದ್ವಾರದವರು ಏನು ಮಾಡ್ಯಾರು? (Prvs.).

ನವಧಾನ್ಯ nava-dhânya. The nine grains: gôdivĕ, bhatta, uddu, hĕsaru, kaḍalĕ, tŏgari, huraḷi, avarĕ, and ĕḷḷu (My.). ನವಧಾನ್ಯ ಬೆಳದವನಿಗೆ ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ನವನಲಿನ nava-nalina. N. of a vṛitta (Ch.).

ನವನಿಧಿ nava-nidhi. The nine treasures of Kubêra: padma, mahâpadma, śaṅkha, makara, kaččhapa, mukunda, nanda, nîla, and kharva. (Śmd. 101). 2, the number 9.

ನವನೀತ nava-nîta. *Fresh butter.*

ನವನೀತಕ nava-nîtaka. Clarified butter. See ಅಬ್ಧಿ-.

ನವನೀತಚೋರ navanîta-čôra. Who stole the butter (from the cowherds): Kṛishṇa (My.).

ನವಪತ್ತು navapattu. The nagârinavapattu and their performance (My.). *Cf.* ನವುಬತ್?

ನವಪಲ್ಲವ nava-pallava. Young foliage (ಪ್ರವಾಲ Mr. 505).

ನವಪ್ರಸವ nava-prasava. Recent delivery (Čpr. 3, 99).

ನವಪ್ರಸೂತೆ nava-prasûtĕ. *A woman who has lately brought forth a child.*

ನವಬ್ರಹ್ಮರ್ nava-brahmar. The nine prajâpatis. See Vivêkačintâmaṇi 6, 57.

ನವಮ navama. The ninth (Śmd. 101).

ನವಮಣಿ nava-maṇi. = ನವರತ್ನ. (Nn. 67).

ನವಮನ್ಮಥ nava-manmatha. A new or second Manmatha (in beauty, My.).

ನವಮಲ್ಲಿಕೆ nava-mallikĕ. = ನವಮಾಲಿಕೆ. (ದುಣ್ಡುಮಲ್ಲಿಗೆ G.).

ನವಮಾಲಿಕೆ nava-mâlikĕ. *Arabian jasmine or the many-flowered nykthantes, Jasminum sambac* Ait. (ಇರುವಯ್ತಿ Hlâ.; ಇರುವನ್ತಿ Mr. 126).

ನವಮಾಸ nava-mâsa. The nine months of a female's pregnancy (My.). ನವಮಾಸ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ನವರಾತ್ರೆ ಆಗಲಿ! ಅನ್ದರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prv.).

ನವಮಿ navami. = ನಾಮಿ 2. The ninth day of the lunar fortnight.

ನವಯವ್ವನೆ nava-yavvanĕ. Tbh. of ನವಯೌವನೆ. See ಏಱು ಜವ್ವನೆ.

ನವಯೌವನ nava-yauvana. Fresh or incipient youth, bloom of youth, prime (ಒಳ್ಳಿಹ ಪ್ರಾಯ, ಮದ Nn. 107).

ನವಯೌವನೆ nava-yauvanĕ. = ನವಯವ್ವನೆ. A woman in the bloom of youth, a young woman.

ನವರಂಗ nava-raṅga. The middle hall of a temple (My.).

ನವರತ್ನ nava-ratna. The nine precious gems: vajra, vaiḍûrya, gômêdhika, pushyarâga, nîla, marakata, mâṇikya, vidruma, and mauktika. (Bp. 59, 57; Śmd. 117). ನವರತ್ನವಾದರೂ ಕನಕಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.—ನವರತ್ನವಿದ್ದರೂ ನರರತ್ನ ಬೇಕು (Prvs.).

ನವರನ್ಧ್ರ nava-randhra. = ನವದ್ವಾರ No. 2. (Dp. 86). 2, the number 9 (Mr. 347).

ನವರಸ nava-rasa. The nine tastes or sentiments of dramatic composition (ಶೃಂಗಾರಾದಿನವರಸ Nn. 83; Čh. v. 16; Bp. 42, 1. 38; 61, 91; J. 1, 12; see s. ರಸ). 2, new nectar or honey (J. 1, 12).

ನವರಾತ್ರಿ nava-râtri. Nine nights: an annual feast of nine days in the seventh month, in honor of Indra, Durgâ, or Vishṇu, followed by the ದಸರೆ or tenth day (My.; Tĕ.).

ನವರಾತ್ರೆ nava-râtrĕ. = ನವರಾತ್ರಿ. ನವರಾತ್ರೆಯ ಮಧ್ಯ ಶಿವರಾತ್ರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ನವಮಾಸ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ನವರಾತ್ರೆ ಆಗಲಿ! ಅನ್ದರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ನವರಾಶಿಕ nava-râśika. The rule of nine in arithmetic, being the double rule of three: proportion (My.; Tĕ.).

ನವರು navaru. = ನವುರು, etc. (My.).

ನವರೋಜು navarôju. A kind of Hindusthânî râga (My.; T.).

ನವಲ್ naval. ನವಲು. = ನವಿಲ್, etc. (ಮಯೂರ, etc. Dhw.; Čb. 173). — ನವಲುಗಡಿಯ ಕಣ್ಣು. (ಹನ ಕ Si. 177).

ನವಲತೆ nava-latĕ. A new, fresh creeper (Śmd. 386; Kk. 89).

ನವಲಾಯಿ navalâyi. A wonder; surprise (Mhr.). — ನವಲಾಯಿದೇವ. N. (see ಗಿಡುಗಟೆಯ-).

ನವವಿಧಭಕ್ತಿ nava-vidha-bhakti. Nine devotional acts, including the ಅಷ್ಟವಿಧಭಕ್ತಿ and ಶ್ರವಣ, and, instead of ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ದಾಸ್ಯ (My.).

ನವಸಾಗರ nava-sâgara. = ನವಾಸಾಗರ. Sal ammoniac (Mhr., H.).

ನವಸಿಗ navasiga. (Śmd. 237). (fr. ನವೆ3?). A man who troubles, molests, harasses or torments others (ಪೆಱರಂ ಕಾಡುವಾತಂ Kk. 37; Śm. 46; ಪರರಂ ಪೀಡಿಪಾತಂ Śs.; *cf.* ನಸೆಗಾಱ).

ನವಸುವರ್ಣ nava-suvarṇa. Fine gold (Bp. 50, 34).

ನವಸೂತಿಕೆ nava-sûtikĕ. *A milch-cow. 2, a woman recently delivered.*

ನವಾಂಕುರ nava-aṅkura. A fresh sprout (My.).

ನವಾಬ್ navâb. A Nabob (My.; H.).

ನವಾಮ್ಬರ nava-ambara. *New and unbleached cloth.*

ನವಾಯಿ navâyi. Novelty: craving a novel thing (Bh. 8, 8, 31); a novel thing: unusual beauty, grandeur (Bh. 1, 12, 18; 1, 18, 45; 3, 18, 2; Mhr. ನವಲಾಯಿ, ನವಾಳೆ, a novel thing, a wonder). See ಹಿಲಿ.

ನವಾಯಿಕಾಱ navâyi-kâṟa. A grand man, a grandee (Bh. 1, 13, 45).

ನವಾರ navâra. Coarse and broad tape (My.; Br., Mhr., H.).

ನವಾಸಾಗರ navâsâgara. = ನವಸಾಗರ. (My.; Br., H.).

ನವಿರ್ navir. = ನವಿರು 1. Hair (ಕೂದಲ್ Śmd. 52 Mdb. Cm.; Śmd. II; Kk. 88; ಕುರುಳ್, ಕೂದಲ್ Śm. 71; ಕುರುಳ್ 111; Čpr. 4, 47; T. ನವಿರ್, man's hair; ನೆಡುಮ್ಮೆ, woman's hair; Tĕ. ನೆಱುಲು, plural: the hair). ನವಿರ್ಗಳ್ (Śmd. 52). See ಬಾಷ್ಪವಿರ; ಮೆಯ್ಮವಿರ್, ತಲೆ-.

ನವಿರು naviru. 1. = ನವಿರ್. (My.). ತಲೆಯ ನವಿರು (ಕೇಶ, ಶಿರಸಿಜ, etc. Hlâ.).

ನವಿರು naviru. 2. = ನವುರು, etc. (My.).

ನವಿಲ್ navil. = ನವಲ್, ನವಿಲ, ನವಿಲು, ನವುಲು, ನೆಮಲಿ. A pea-fowl, a peacock (ಕೇಕಿ, ಶಿಖಿ, ಶಿಖಣ್ಡಿ, ಮಯೂರ, etc. Hlâ., Nr.; ಶಿಖಿ Nn. 4; ಕಂ 7; ನೀಲಕಣ್ಠ, ಮಯೂರ 49; ಮಯೂರ, etc. Mr. 168; ಮೋರ, ಸೋಗೆ Kk. 24; ಸೋಗೆ Śm. 82; Tĕ. ಎಮ್ಮಿ, ನೆಮ್ಮಿ, ನೆಮಲಿ, ನೆವಲಿ; T. ಞಾಮಲಿ, ನವಿರ). ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ವಾಣಿ, ಕೇಕೆ); ನವಿಲ ಕೊಟ್ಟು (ಶಿಖೆ, ಚೂಡೆ Hlâ.). ನವಿಲ ಚೆಣ್ಡಿಕೆ (ಶಿಖೆ, ಚೂಡೆ); ನವಿಲ ಗಱಿಯ ಸೋಗೆ (ಶಿಖಣ್ಡ, ಪಿಚ್ಛ, ಬರ್ಹ); ನವಿಲ ಗಱಿಯೊಳಗಣ ನಯನಾಕಾರಮಾಗಿರ್ದ ಬಣ್ಣ (ಚನ್ದ್ರಕ, ಮೇಚಕ); ನವಿಲ ಗಱಿಯನುಟ್ಟಿಹನು (ಕಿರಾತ Nr.). ನವಿಲ ನುಡಿ (ಕೇಕಾರವ Mr. 168). ನವಿಲ ದನಿ (ಕೇಗು Śm. 29). ನುಡಿವ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ಕೇಗು Kk. 24). ಸೆಟಿಗಿನೊಳು ನವಿಲ ಗಱಿವೆರೆದ ಕಾಗಿನ ದಟ್ಟಿ ಮೆಱೆಯೆ (ಕಿರಾತನ) ನಡುವಿನೊಳು (Râghč. 17, 64). See Râv. 5, 41; 8, 120; J. 13, 51; 19, 33; 24, 34; 28, 36; Râghč. 17, 71. — ನವಿಲಡಿ. -ಅಡಿ. N. of a plant. See ಮಯೂರಪದಿ. — ನವಿಲುಯ್ಯಲ್. -ಉಯ್ಯಲ್. A swing in the form of a peacock (Čpr. 8, after 46; Râv. 8, after 5). — ನವಿಲ್ದೇರ. -ತೇರ. The peacock-vehicled one: Shaṇmukha (ಗುಹ Kk. 6; Śm. 4).

ನವಿಲ navila. = ನವಿಲ್, etc. ನವಿಲವನ್ನು ಏಱಿದವ (ಷಣ್ಮುಖ G. 284).

ನವಿಲು navilu. = ನವಿಲ್, etc. (C.; ಬರ್ಹಿ G.; Bp. 37, 54). ನವಿಲಿನ ಗಱಿ (ಪಿಂಛ G.). ನವಿಲಿನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಣ್ಣ (ಮೇಚಕ G.). ನವಿಲು ಆಡಿದರೆ ಕೆಮ್ಬೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆಱಕೊಣ್ಡಿತು. — ನವಿಲು ಕುಣಿಯೋದು ನೋಡಿ, ಕುಕ್ಕುಟ ಕುಣೀತು (Prvs.). See Prv. s. ಮೇಘ. — ನವಿಲುಗಱಿ. A peacock's long feathers (My.). — ನವಿಲುಜುಟ್ಟು. A peacock's tuft (My.). — ನವಿಲುಪುಕ್ಕ. A peacock's small feathers (My.). — ನವಿಲುಮೆಟ್ಟಿನ ಪಲ್ಯ. An annual herb, used as a potherb, Bidenspilosa, var. bipinnata L. (Z.).

ನವೀನ navina. *New, fresh, recent, modern, novel.*

ನವುಕರ navukara. = ನವಕರ, ನೌಕರ. A servant (My.; Br., H.).

ನವುಕರಿ navukari. Service (My.; Br., H.).

ನವುಬತ್ navubat. ನೌಬತ್. A large kind of kettle-drum (H., Mhr., Br.).

ನವುರು navuru. = ನವರು, ನವಿರು 2. That is tender, soft, fine, thin, small, as grass, hair, cloth, paper and other articles (My.; Tĕ.; Si. 222. 223; *cf.* ನಯ, ನಸು 2). ನವುರು ಕೂಡಿ ನಗ, ನೊಣ ಕೂತು ವ್ರಣ (Prv.).

ನವುಲು navulu. ನೌಲು. = ನವಿಲ್, etc. The common pea-fowl, Pavo cristatus (My.; ಮಯೂರ, ಬರ್ಹಿ, ನೀಲಕಣ್ಠ, etc. Si. 177; ಅಹಿಭುಕ್ 413; ನೀಲಕಣ್ಠ 416). ತೈಲದ ಗುಣ ನವುಲು ತಿಳಿದೀತೋ? (Prv.). See ಕನ್-. — ನವುಲುಕೂಗು. (ಕೇಕೆ Si. 177). — ನವುಲುಗಱಿ. (ಶಿಖಣ್ಡ Si. 177). ನವುಲುಗಱಿ ಉಟ್ಟ ಬೇಡ (ಕಿರಾತ 341). — ನವುಲುಜುಟ್ಟು. (ಶಿಖೆ Si. 177).

ನವುಲೆ navulĕ. — ನವುಲೆಗಿಡ. The name of a plant. ಪ್ರತೀರ್ಯ, ಪೂತಿಕರಜ, ಪೂತಿಕ, ಕಲಿಕಾರಕ ಎನ್ದರೆ ತಪಸೀ ಗಿಡ; ನವುಲೇಗಿಡ ಎನ್ನು, ಕೆಲವರನ್ನುವರು (Si. 133).

ನವೆ navĕ. 1. = ನಮೆ. (My.). P. ps. ನವ, ನವದು, ನವೆ, ನವೆದು. ನವದರೂ ಭವ ತಪ್ಪದು. — ನವದರೆ ಜವ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ನವದವನಿಗೆ ನೋವು ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Bp. 18, 9; 40, 45; 52, 30; J. 7, 53; 19, 19. 38; 21, 4; 31, 12.

ನವೆ navĕ. 2. = ನನೆದು. P. p. of ನನೆ 1, in ನವೆ ನವೆದು. (My.).

ನವೆ navĕ. 3. = ನಸೆ 1. Itching; the itch (ಕಣ್ಡು, ಖರ್ಜು, ಕಣ್ಡೂಯೆ Si. 200; My.; Tĕ. ನವೆ, ನಸೆ, ನಸಮಿರಿ, ನಸಿಮಿರಿ, ನಸನಸೆ; T. ನಮ್ಮೆ). ನವೆಯಾಗು, ನವೆ ಹತ್ತು (My.).

ನವೋದ್ಧೃತ nava-uddhṛita. *Fresh butter.*

ನವ್ಯ navya. *New, fresh, recent, modern, novel.*

ನಶನ naśana. Disappearing; perishing. See ಎ-.

ನಶಿಸು naśisu. To vanish; to perish (My.). See Prv. s. ಮೊಸಳೆ.

ನಶೀಬು naśîbu. ನಸೀಬು. Fortune, lot (My.; Mhr., H.).

ನಶ್ಯತ್ naśyat. Perishing; waning, wasting.

ನಶ್ಯತ್ಪ್ರಸೂತಿ naśyat-prasûti. *Whose offspring perishes.*

ನಶ್ವರ naśvara. Perishing, etc. See ಎ-; J. 26, 74.

ನಷ್ಟ nashṭa. *Lost, disappeared, disappearing; vanished, lost sight of; perished, destroyed, ruined;—run away, fled.* 2, loss; damage; ruin, destruction. 3, a kind of calculation (Čh.; Mr. 367). ನಷ್ಟ ಪಡಿಸುವವನ್ನ ಮಾತುಗಳು (B. 4, 50). ನಷ್ಟ ಬಿದ್ದರೂ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗ ಬಾರದು. — ನಷ್ಟ ಬಿದ್ದವ ಪುಷ್ಟಿಯಾದಾನೇ? — ನಷ್ಟವಾದವನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ನಷ್ಟಕಾಲ nashṭa-kâla. A time of loss or ruin (My.). ನಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪಿದ್ದರೇನು? (Prv.).

ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ nashṭa-ċêshṭatĕ. *The state of being deprived of the power of motion; unconsciousness, insensibility, fainting, swooning.*

ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ nashṭa-ċêshṭĕ. = ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ. See ಜಿನಿಗಿಸು, ನಸಿ.

ನಷ್ಟಜಾತಕ nashṭa-jâtaka. The lost nativity: subsequent calculation or casting of a lost nativity (My.).

ನಷ್ಟಜೀವಿ nashṭa-jîvi. A person who has lost his life (My.); a person who continually suffers loss (My.).

ನಷ್ಟದೃಷ್ಟಿ nashṭa-dṛishṭi. One who has lost his sight; blind. (My.).

ನಷ್ಟದ್ರವ್ಯ nashṭa-dravya. A lost thing (My.).

ನಷ್ಟಧನ nashṭa-dhana. Lost riches (My.).

ನಷ್ಟಪದ nashṭa-pada. A lost place or position (ಮುಕ್ತಾಸಾರ, ನಷ್ಟವಾದ ಠಾವು Nn. 125).

ನಷ್ಟಸಮಾಸ nashṭa-samâsa. One of the eighteen faults in poetical composition (Čh. v. 40).

ನಷ್ಟಾಗ್ನಿ nashṭa-agni. *A Brâhmaṇa or householder whose fire has been extinguished or who has lost his consecrated fire.*

ನಷ್ಟಿ nashṭi. = ನಟ್ಟಿ. Loss; destruction, ruin.

ನಷ್ಟೇಂದುಕಲೆ nashṭa-indu-kalĕ. *The day of new moon when it rises invisible.*

ನಷ್ಟೇಂದ್ರಿಯ nashṭa-indriya. One who has lost his organs of sense (Sk.). 2, impotency, want of procreative power (My.).

ನಸ್ nas. = ನಸಿ. The nose. See ಖರನಸ್, ಖುರ-.

ನಸ nasa. 1. = ನಸು 1. P. p. of ನಸಿ 1, in ನಸ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಸ nasa. 2. = ನಸು 2. — ನಸಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. = ನಸುಗುನ್ನಿ. (ಆತ್ಮಗುಪ್ತೆ, ಅಜಹೆ, ಅವ್ಯಂಡೆ, etc. Si. 143).

ನಸ nasa. 3. = (ನಚ್ಚು 3), ನಸೆ 2. — ನಸನಸೆ. rep. Doubt (My.).

ನಸ nasa. = ನಸ್. See ಕುಮ್ಮಿ-, ಖರನಸ.

ನಸದು nasadu. = ನಸ 1, etc.

ನಸರಿ nasari. A good, medicinal kind of honey (S. Mhr.). — ನಸರಿಹುಳು. A bee that produces the nasari (S. Mhr.).

ನಸಿ nasi. 1. (= ನಮೆ, etc.). To wear out, to wear away, to waste away, to wither, to wane, to decay, to spoil, etc. (ಜೀರ್ಣ Šmd. Dh.; My.; T. ನಜಲ್, ನೈದಲ್, wasting away, perishing, rotting, being sick, etc.; ನೈ, to become spoiled or rotten; to grow too soft, as a fruit; to waste by being used; to perish; to become thin; to slacken, be remiss; to fade, wither; *cf.* ನಸ್ಸು 2). 2, to become motionless, unconscious or insensible, to faint (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟೆ Šmd. Dh.). 3, to become poor or poorly (ಬಡವಾಗು Čt. I, 71). P. ps. ನಸ, ನಸದು, ನಸಿದು, ನಸು. ಹುದುವಿನ ಆರಮ್ಬದ ಫಲೋದಯವು ನಸಿದು ಹೋಗದೇ? (Bh. 1, 8, 48). ನಸದ ಬೆಣ್ಣೆ ಗಸಿಯು ಹಾಗೆ (Prv.). See Č. Bp. 46, 20; J. 28, 1.

ನಸಿ nasi. 2. = ನಸಿಕು 2, etc. (ಪೊತ್ತರ್ Čt. I, 19).

ನಸಿ nasi. = ನಸೆ No. 2, ನಸೆ. Tbh. of ನಸ್ಯ. ನಸೀ ಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವ ಮುಸಿಯಾದರೂ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಣಾನು (Prv.).

ನಸಿಕು nasiku. 1. = (ನಸಿ 1), ನಸುಕು 1. To wear out, etc. (ಜೀರ್ಣ Čt. I, 57, o. r. ನಸುಕು).

ನಸಿಕು nasiku. 2. = ನಸಿ 2, ನಸಿಗು, ನಸುಕು 2. Wasting, waning: the time when the light of the sun is still as it were in a *waned* state: the faint light of the morning, dawn, twilight. — ನಸಿಕಲೆ (*i. e.* ನಸಿಕಿನಲ್ಲೇ). Even at dawn, early in the morning, very early (My.).

ನಸಿಗು nasigu. = ನಸಿಕು 2, etc. ನಸಿಗಿನಲ್ಲಿ ಬನ್ದ, ನಸಿಗಾಗಿರುವಾಗಲೆ ಬನ್ದ (My.).

ನಸೀಬು nasîbu. Fortune, lot (My.; Mhr., H.).

ನಸೀಯತ್ತು nasîyattu. Chastisement (My.; Mhr., H. ನಸಿಹತ, ನಸ್ಯತ).

ನಸು nasu. 1. = ನಸ 1. P. p. of ನಸಿ 1, in ನಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನಸು nasu. 2. = ನಸ 2. (Worn-away or waned state); minuteness, smallness; fineness; a little; a trifle (T. ನಚ್ಚು, ನನ್ನಿ, ನವಿರ; M. ನನು). ನಸು ಮಾಸಿದ ಎಱಂಕೆಗಳನ್ ಅಂಚೆಗಳ್ ಕಲಹಂಸೆಗಳೆಮ್ಬುದು (Hlâ.). See Čpr. 8, 76. 103; Grj. 2, after 106; Bp. 26, 30; 27, 11; 28, 50; 43, 11; 46, 56; 47, 32; 52, 11; 56, 43; 59, 20; 60, 34; Bh. 2, 13, 47; J. 18, 25; 21, 49. — ನಸುಂ. -ಉಂ. Also, or even, a little (Čpr. 5, 79. 124; 8, 65. 70; 9, 92; Rsv. 2, 54). — ನಸು ಕಲಂಕು. To be a little perturbed, etc. (Grj, 4, 66). — ನಸುಗತ್ತಲೆ. Slight darkness: early dawn (B. 3, 22). — ನಸುಗಲ್ಲಿಲೆ. -ಕಲ್ತಿಲೆ. Slight darkness (Grj. 4, 73). — ನಸುಗಾಳಿ. A light wind, a breeze (J. 3, 27). — ನಸುಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. A plant stinging like nettles, cowhage, Carpopogon pruriens Roxb. (Mucunna pruriens Dec., ಮರ್ಕಟಿ, ಆತ್ಮವತಿ Mr. 145; My.). ಕಾಳಕೂಟದ ಎಸವು, ಚೇಳು, ನಮ್ಬಿದ ಹಗೆಯು, ಹಾಡೂರ ಹುಟಿಚ, ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೇಡ (Sp.). See Sp. s. ಕಂಕಿ. — ನಸುಗುನ್ನೆ. -ಕುನ್ನೆ. The plant Alhagi maurorum (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, etc. Si. 144). — ನಸುಗೆತ್ತು. -ಕೆತ್ತು. To quiver slightly (Čpr. 5, 69; Abh. P. 4, 108; Rsv. 8, after 82). — ನಸುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. A tawny colour, etc. (ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ, ಅರುಣ Nr.; ಹರಿ, ಕದ್ರು, ಕಡಾರ, ಪಿಂಗಲ Hlâ.; Mr. 443). ನಸುಗೆಮ್ಪಾಗಿರ್ದುದು (ಕಪಿಶ Hlâ.). See Čpr. 7, 64. 148; B. 3, 52; 4, 140. — ನಸುಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear slightly or a little (Čpr. 1, 118). — ನಸುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Slight wrath (Grj. 8, 9). — ನಸುತೂಕಡಿಕೆ. A little drowsiness (Bh. 1, 9, 8). — ನಸುದೀಪ. A small light or lamp (Bh. 1, 8, 67). — ನಸುದೊಡೆ ತೋಱಲ್. -ತೊಡೆ-. The thigh faintly to appear (Čpr. 8, 52). — ನಸುದೋರೆ. (A fruit) that is nearly full-grown (Šsv. 1, 51). — ನಸುದೋಱು. -ತೋಱು. -ದೋಱು. To appear faintly (J. 2, 48; 18, 29). — ನಸು ನಗು. To smile (Bp. 1, 50; 24, 63; 44, 16; 50, 34; J. 2, 21; 29, 34. 35). — ನಸುನಗೆ. A smile (Bp. 1, 53; 12, 5; 24, 44; 41, 12; 51, 41; 53, 14; J. 5, 60; 6, 16; 25, 11; 30, 49). ನಸುನಗೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮೋಱೆ ಬುಸು ಬುಸ ಎಮ್ಬುವದು (Prv.). — ನಸು ನಡು. To fix to some extent in the ground (ನಾಟ್ಟು Čt. I, 7). — ನಸುಬಾನಲ್. The state of being slightly dim or discoloured (Čpr. 8, 73). — ನಸುಬಿಸುಪು. Slight heat, warmth (Abh. P. 9, 117). — ನಸುಬಿಳಿದು. The colour grey, etc. (ಧೂಸರ Šmd. 339). ನಸುಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟಿಹ ತೊಸ್ಸು (ಕೋತ, etc. Nr.). — ನಸುಬಿಳುದು. = ನಸುಬಿಳಿದು.

ನಸುಬಿಳುದಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಠ, etc. Nr. *b*). — ನಸುಬಿಳುಪು. = ನಸುಬಿಳಿದು. (ಈಷತ್ಪಾಣ್ಡು, ಧೂಸರ Nr.). — ನಸುಭಯ. A little fear (Râm. 6, 9, 19). — ನಸುಮಬ್ಬು. Slight darkness (Šsv. 4, 114). — ನಸುಮುಚ್ಛೆ. Slight fainting, etc. (Abh. P. 9, 111). — ನಸುಮುರುಟು. A slight contraction (Bp. 20, 11). — ನಸುಲಜ್ಜೆ. A little shame, modesty (Grj. 4, 5; J. 18, 30; 29, 28. 31). — ನಸುವಕ್ಕೆ. -ವಕ್ಕೆ. Slight reclination or bending downward (Čpr. 8, 71). — ನಸುವಾಗು. -ಬಾಗು. To bend (v. i.) a little (J. 6, 46). — ನಸುಸಯ್ರಣೆ. A little patience (Bp. 42, 14). — ನಸುಸುಳಿವು. Gently moving about or blowing (Bp. 12, 14). — ನಸುಸೇಕ. Slight heat, fomentation (Bp. 17, 8).

ನಸುಕು nasuku. 1. = ನಸಿಕು 1, q. v.

ನಸುಕು nasuku. 2. = ನಸಿಕು 2, etc. (My.; Tĕ. ನಸುಕು, petty, slight; slinking, hint; T. ನಚುಕ್ಕಾನ್, a small one). ಅವನು ನಸುಕು ಇರುವಾಗಲೇ ಏಳುವನು (B. 5, 231).

ನಸೆ nasĕ. 1. = ನವೆ 3, q. v. Itching: an irritating, teasing desire (Čpr. 6, 84; 8, 70; Rsv. 5, 105; T. ನಚ್ಚೈ, desire). ನಸೆಯಿದ್ದ ಹಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹಸೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ನಸೆಯಿಚ್ಛೆ ಪೋಗು. -ಇಚ್ಛೆ-ಪೋಗು. Teasing desire and lust to come (Čpr. 5, 63). — ನಸೆವಣಿಕ. -ಮಣಿಕ. A cow that longs for the bull (Čpr. 2, 24).

ನಸೆ nasĕ. 2. = ನಸ 3. — ನಸೆನಸೆ. = ನಸನಸೆ. ನಸೆನಸೆಯುಳ್ಳವನು ಹಸಿಯನೇ? (Prv.). — ನಸೆನಸೆಯ ಮಾತು. = ನಚ್ಚುಮಾತು. (My.).

ನಸೆ nasĕ. The nose. 2, = ನಸಿ, snuff (My.). ಈಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧವಿದ್ದು, ನಸೆಯೆನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಹುದೇ? (Prv.). — ನಸೆಚುಟಿಕೆ. A pinch of snuff (My.). — ನಸೆಪುಡಿ. Snuff (My.).

ನಸೆಗಾರ nasĕ-gâra. He who irritates or teases: Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7).

ನಸ್ತ nasta. The nose.

ನಸ್ತಿತ nastita. Nozzled; having a hole bored in the septum of the nose; *an ox or any other draught animal with a string through its nose* (ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಜುಚ್ಚೆ Mr. 179).

ನಸ್ಯ nasya. = ನಸಿ, ನಸೆ. Belonging or relating to the nose. 2, *a sternutatory, snuff*. See Prv. s. ಪುಷ್ಯಮಾಸ.

ನಸ್ಯೋತ nasi-ôta. = ನಸ್ತಿತ. *An ox or other animal led by a string through its nose.*

ನಹ್ nah. A tie, a band. See *e. g.* ಉಪಾನಹ್.

ನಹನ nahana. Binding, binding together; putting on. See ಸನ್ನಹನ.

ನಹಿ na-hi. For not, surely not; *not at all*. ನಹಿ, ನಹಿ! ಎಮ್ಮವ ಮಹಿಗೆ ಹೊಡೆ (Prv.).

ನಹಿತ nahita. Bound, put on, etc. See ಸನ್ನಹಿತ.

ನಹುಷ nahusha. N. of a king who took possession of Indra's throne for a time, but was afterwards deposed and changed into a serpent. ನಹುಷನಾದರೂ ನಾಕದಿನ್ದ ಬಿದ್ದನು. — ನಹುಷನಿಗೂ ನೋವು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ನಹುಷರಾಯನ ಭೋಷ ನಾಕದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See J. 2, 4; 33 sum.

ನಳ naḷa. (= ನಳಿ 2). (*Cf.* ನಯ; M. ಇಳ್ಚು, ಇಳಿಚ್ಚು, to become soft or mellow, malleable, as gold, *cf.* ನಾನ್ದು 2; to yield, sink, *cf.* ನೆಗ್ಗು; see T. s. ನಸಿ 1; *cf.* Sk. ನಲ್, to shine). — ನಳನಳಿಕೆ. rep. Softness, tenderness, delicateness; pleasantness, agreeableness; beauty; brightness, lustre (ಕೋಮಲ, ಕೋವಳ Čt. II, 37; ಕೋಮಲ Šm. 22; Grj. 7, after 11). — ನಳನಳಿಕೆವೆಟ್. -ವೆಟ್. To become soft, etc. (Šsv. 2, after 78). — ನಳನಳಿಸು. To be soft, tender, delicate, pleasant, nice, elegant, bright, glittering, etc. ಒಣ್ಣೆಡೆಯ ತೆಲಿಪಿನೊಳ್ ನಳನಳಿಪ ಕೇಸರದ ಸಸಿ (Čpr. 7, after 92). See Grj. 2, 12; 4, 2. 36; 5, 61; Bp. 4, 23; 19, 44; 26, 40; 34, 22; 38, 39; 42, 24; Bh. 1, 10, 25; J. 3, 5. 17.

ನಳ naḷa. = ನಲ. A reed; king Nala (who wandered very much about, ಸೂದಿಗಾಳ್ Čt. I, 79). ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದರೂ ಅಡಿವು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ನಳಪಾಕ naḷa-pâka. A dish of king Nala (who during a part of his troubles served as a superior cook): a dish well cooked (My.; T.). ತಿಳಿದವ ಮಾಡ್ಯಾನು ನಳಪಾಕವ (Prv.).

ನಳಿ naḷi. 1. To grow bent or curved, to bow, to bend (ನಮನ Šmd. Dh.; T. ನೆಳಿ; M. ಞೆಳಿ; T. ನೆಳಿವು, a flexure).

ನಳಿ naḷi. 2. (= ನಳ). Softness, smoothness, etc. — ನಳಿತೋಳ್. A soft, smooth arm (Čt. II, 68; Šm. 118; Bp. 4, 22; J. 18, 20; 28, 18).

ನಳಿ naḷi. = ನಲಿ, etc. ನಳಿಯೆಮ್ಬ ಗನ್ಧ (ನಟ, ನಲಿ, etc. Nr.; ಗೂವಗುತ್ತಿಗೆ Si. 154).

ನಳಿಗೆ naḷigĕ. = ಲಳಿಗೆ. Tbh. of ನಲಕ. A tube (My.). ನಾಯಿಯ ಬಾಲಾ ನಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಡೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ನಾಯಿ.

ನಳಿನ naḷina. = ನಲಿನ. ನಳಿನಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲ, ಅಳಿಗಳಿಕ್ಕಿನ್ತ ಮೇಲುಹುದಿಗಳಿಲ್ಲ. — ನಳಿನವಿಲ್ಲದ ಕೊಳವೂ ಅಳಿಗಳಿಲ್ಲದ ಹೂವೂ ಸಮ (Prvs.).

ನಳ್ಳಿ naḷḷi. = ಲಳ್ಳಿ. A crab (My.; T. ಞಣ್ಡು, ಞೆಣ್ಡು, ನಣ್ಡು, ನಳಿರ್, ನಳ್ಳಿ; Tĕ. ಎಣ್ಡ್ರೆ; *cf.* ಏಡಿ 1). ನಳ್ಳೀ ರಾಗಕ್ಕೆ ಸರಿ ತಲೆ ತೂಗಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಳ್ಳು naḷḷu. 1. = ಅಳ್ಳು 1. — ನಳ್ಳೆದೆ. = ಅಳ್ಳೆದೆ No. 1. (Bp. 58, 53).

ನಳ್ಳು naḷḷu. 2. = ನಾನಲ್. ನಳ್ಳ ನೆಲ (ನಡ್ವಲ, ನಲಯುತ Mr. 92). *Cf.* Sk. ನಲ.

ನಳ್ಳು naḷḷu. 3. = ನೆಬಲ್ 1, etc. (My.).

ನಳ್ಳು naḷḷu. (= ನಾಲ 1 No. 5). A nallah or depression in the ground. See ಅತಿನಳ್ಳುಬುಗುಡು.

ನಾ nâ. 1. = ಆಂ 1, etc. I (C.; frequently in the Bp., *e. g.* 16, 67). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಂಗೊಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ); ನಾ ಮುಂಚೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಂಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr.).

ನಾ nâ. 2. = ನನ್ 2, ನಲ್ 2, ನಲ 1, ನಲು, ನಾಕು, ನಾಲ್, ನಾಲುಕು, ನಾಲ್ಕು. Four. — ನಾಗಳ. -ಕಳ. Four kaḷas (ದ್ರೋಣ Si. 329. 419; My.). ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವನೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು (Prv.). — ನಾಗಾಲು. -ಕಾಲು. Four feet. ನಾಗಾಲಿನ ಮೃಗವಾದರೆ ನಾಕಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ನಾಗಾಲೋಟ. -ಓಟ. A canter; a gallop (My.). ಸಾದಾನಸಿಗೆ, ದುಡಕಿ, ನಾಗಾಲೋಟಗಳೆಮ್ಬುದಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹುಟ್ಟಸಾಗೆಗಳು (B. 3, 55). — ನಾಗುಳ. -ಕುಳ. Four kuḷas (ದ್ರೋಣ Nr.; My.). ನಾಗುಳ ಹಾಲು ಕಱೆವ ಆಕಳು (ದ್ರೋಣದುಘೆ Nr.). — ನಾಗೊಳಗ. -ಕೊಳಗ. Four kôḷagas (ದ್ರೋಣ, ದೋಣ Šmd. 345; My.). — ನಾನೂಱು. Four hundred (C.).

ನಾ nâ. 3. = ನಾಱು 2, etc. Smell. — ನಾಬಳ್ಳಿ. = ನಾಱಿಪ್ಪೇಳೆ, etc. An annual strongly smelling herb, Gynandropsis pentaphylla D. C. (Z.; ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ G.). See ಗನ್ಧ-.

ನಾ nâ. 4. (= ನಾಟು 2). (Regarding the formation *cf.* ದಾಂ, ದಾಪ್). — ನಾಗಲ್. -ಕಲ್. A rock that sticks out of the ground (Šâv. 4, 23).

ನಾ nâ. A man; *the masculine gender*. 2, no, not (see ನಾನಾ).

ನಾಂ nâm. = ನಾ 1, etc. (Šmd. 2 Cm.). See ನಾನ್ 1.

ನಾಕ nâka. *Heaven, the sky, the atmosphere; heaven, the abode of the gods* (ನಭ Mr. 471; ಅಮ್ಬರ, ಆಕಾಶ Nn. 128; ಅನಿಮಿಷಾಲಯ 471; ಸುರಾವಾಸ, ಸ್ವರ್ಗ 128; ದೇವಾಗಾರ, ಸ್ವರ್ಗ 71; ಗಗನ, ಆಕಾಶ 71). 2, the earth (ಧರೆ 471; ಉರ್ವಿ, ಭೂಮಿ 71; ಧರಿತ್ರಿ, ಭೂಮಿ 128). 3, = ನಾಕು (ವಲ್ಮೀಕ, ಹುತ್ತು 71; ವಲ್ಮೀಕ, ಹುತ್ತ 128). 4, a certain metrical foot (Čh.). ನಾಕದವರಿಗೆ ಲೋಕದ ಭಯವೇನು? — ನಾಕದ ಸನ್ತೋಷ ಸೂಕರಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ನಾಕದ ಸುಖ ನಾಯಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ನರಕಕ್ಕೆ ನವದ್ವಾರ, ನಾಕಕ್ಕೆ ಒನ್ದೇ ದ್ವಾರ (Prvs.). See Prvs. s. ಪಾಕ, ಪುತ್ರ, ಪೋಕ, ಬೇಕನ್ನು, ಲೋಕ, ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯ.

ನಾಕನಾರಿ nâka-nâri. N. of a plant (ಗನ್ಧೋತ್ಪಲ, ಸಹದೇವಿ Mr. 127, o. r. ನಾಕನಾರಿಕೆ).

ನಾಕರ nâkara. (Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ, a plough; an anchor). — ನಾಕರಕುಣ್ಟೆ. A kind of ಕುಣ್ಟೆ (S. Mhr.). — ನಾಕರನೇಗಲ. A kind of plough (S. Mhr.).

ನಾಕಲೋಕ nâka-lôka. The heavenly world (ಸಗ್ಗ Čt. I, 4; II, 95; Bp. 60, 43). ನಾಗಲೋಕದ ಹತ್ತರ ನಾಕಲೋಕವೋ? (Prv.). See Prv. s. ನೀವು 1.

ನಾಕಸದನ nâka-sadana. An inhabitant of heaven, a deity (Mr. 8).

ನಾಕಾಧಿನಾಥ nâka-adhinâtha. Indra (Čh. G. MS. v. 23).

ನಾಕಾರಿ nâkâri. = ನಕಾರಿ, ನಾಕಾರೆ. (My.).

ನಾಕಾರೆ nâkârĕ. = ನಕಾರಿ, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ನಾಕಾರಾ).

ನಾಕಾವಾಸ nâka-âvâsa. = ನಾಕಸದನ. (ದೇವತೆ Nn. 153).

ನಾಕಿ nâki. A deity, a god. 2, N. of Nâgavarma (see *e. g.* s. ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತ). 3, a certain metrical foot (Čh.). — ನಾಕಿನಿಕರ. A multitude of gods (Čpr. 4, after 80). — ನಾಕಿನಿಲಯ. Heaven (Čpr. 7, 32). — ನಾಕಿವರ. Indra (Šâv. 1, 84).

ನಾಕಿಗ (nâki-ga). N. of Nâgavarma. ನಾಕಿಗಂ, the foot — ᴗ — (Čh.).

ನಾಕು nâku. = ನಾ 2, etc. (My.). — ನಾಕು ಮಡಿ. Four folds or times. ತತ್ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಾಕು ಮಡಿ ಮಿಗಿಲ್ ಎಮ್ಬ ನಾಣ್ನುಡಿ ಕಾಕ ಬಡಿಸಿತೆ? (Râm. 3, 2, 18).

ನಾಕು nâku. = ನಾಕ No. 3. *An ant-hill*.

ನಾಕುಲ nâkula. (fr. ನಕುಲ). Belonging to the mungoose or ichneumon; ichneumon-like.

ನಾಕುಲಿ nâkuli. *The mungoose-plant* (= ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, ರಾಸ್ನೆ).

ನಾಕ್ಷತ್ರ nâkshatra. (fr. ನಕ್ಷತ್ರ). Relating or belonging to the lunar asterisms, sidereal. (My.).

ನಾಕ್ಷತ್ರಮಾನ nâkshatra-mâna. Sidereal computation of time (used with regard to a month of twenty-seven days, My.).

ನಾಗ nâga. *A snake*, especially the Coluber or Cobra capella (ಅಹಿ, ಸರ್ಪ Nn. 26; ಫಣಿ Mr. 504). 2, *a Nâga or fabulous serpent demon* sprung from Kadrû, wife of Kašyapa; eight principal Nâgas are mentioned (see ಎಣ್ಟು ಕುಲ). 3, the number 8 (Čh.; ಎಣ್ಟು Mr. 547). 4, *an elephant* (ಸಿನ್ಧುರ, ಆನೆ 26; ಗಜ 504). 5, *any great or pre-eminent man* (ಮುಖ್ಯ, ಮೊದಲಿಗ 26; ಸಚಿವ 504). 6, one of the five airs of the body, that which is expelled by eructation (ದೇಹಮಂ ತಾಳೆ ಇಹುದನಿಲಂ Mr. 51). 7, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 26). 8, a cloud. 9, darkness (ತಮ, ಕತ್ತಲೆ 26). 10, a tree (ಕುಜ, ಮರ 26). 11, a peg, nail or hook to hang any thing upon or suspend any thing on, as a lamp, etc. 12, water (ಜಲ, ನೀರ್ 26). 13, *lead* (ಸೀಸ 26; 504). 14, a shark. 15, a cruel or tyrannical man. 16, name of a plant (ಸುರಗಿ Mr. 126). 17, the tenth karaṇa or astronomical period. — ನಾಗದಾಳಿ. (-ತಾಳಿ). A climbing plant, Luffa acutangula var. amara Roxb. (St. & Pl.). — ನಾಗದಾಳೆ. (-ತಾಳೆ). N. of a strong-smelling shrub (My.). — ನಾಗನ ಹುಲ್ಲು. N. of a kind of grass. ದೇವನಾಳಂ ಪಿರಿದಾಗಿರ್ಪ ಭೂಮಿ ನಡ್ವತ್, ನಡ್ವಲ, ಒಟ್ಟಿಲೆ, ನಾಗನ ಹುಲ್ಲೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು Nr. *a*; ---ಒಟ್ಟಿಲೆ, ನಾಗನ ಹುಟ್ಟಿನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು (Nr. *b*). — ನಾಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. Father Cobra; N. See Prvs. s. ನಾನು 1, ಪಾದ. ನಾಗಪ್ಪನುಣ್ಟು, ಜೋಗಪ್ಪನುಣ್ಟು (I do not meddle with the affair, Prv.). — ನಾಗಬೆತ್ತ. A snake-coloured cane, a superior cane with black spots (My.). — ನಾಗಮಯ. -ಅಯ. N. See ಶಿವ-. — ನಾಗಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಶಿವ-; Bp. 55, 11. — ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೆ. A tall shrubby plant, Rhinacanthus communis Nees. (Justitia nasuta Lin., St. & Pl.; T., Tĕ.). ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೇ ಹೂ ಪೂಗನಾದೀತೇ? (Prv.). — ನಾಗಮುರಿ. = ನಾಗಮುರಿಗೆ. (G. 419; My.). — ನಾಗಮುರಿಗೆ. A serpentine bracelet (sometimes with the figure of a snake-hood) worn on the upper arm (Si. 220). — ನಾಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 82). — ನಾಗವನ್ದಿಗೆ. -ಬನ್ದಿಗೆ. = ನಾಗ No. 11. (ನಿರ್ವ್ಯೂಹ G.). — ನಾಗಸಮ್ಪಗೆ. A middle-sized tree, Mesua ferrea L. (ಚಾಮ್ಪೇಯ, ಕೇಸರ, ನಾಗಕೇಸರ, etc. Nr.). — ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೆ. = ನಾಗಸಮ್ಪಗೆ. (ಕಾಂಚನ Mr. 127; Si. 137). ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೇ ಮುಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ನಾರು ಯಾಕೆ? (Prv.). — ನಾಗೂರ್. -ಊರ್. N. of a place. ನಾಗೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ (Bp. 58, 12).

ನಾಗಕಂಕಣ nâga-kaṅkaṇa. Who has a snake for his bracelet: Šiva (Bp. 3 sum.; 12, 25; 22, 19).

ನಾಗಕಟಕ nâga-kaṭaka. = ನಾಗಕಂಕಣ. (Bp. 18, 104; 58, 46).

ನಾಗಕನ್ಯೆ nâga-kanyĕ. A female of serpentine extraction, represented with the face and hands of a beautiful woman and the tail of a serpent (My.).

ನಾಗಕುಣ್ಡಲ nâga-kuṇḍala. Who has a snake for his ear-ring: Šiva (My.).

ನಾಗಕುಷ್ಠ nâga-kushṭha. A kind of leprosy with such spots as cobras have (My.).

ನಾಗಕೇಸರ nâga-kêsara. *The tree Mesua ferrea* Lin. 2, the tree Mimusops elengi Lin. (ಬಕುಳ Mr. 125).

ನಾಗಚತುರ್ಥಿ nâga-čaturthi. A feast on the fourth lunar day of the fifth month, when adoration is paid to serpents, milk, plantains, betel-nuts, etc. being put into the holes wherein they are supposed to be (My.).

ನಾಗಜಿಹ್ವಿಕೆ nâga-jihvikĕ. *Red arsenic*.

ನಾಗದನ್ತಿ nâga-danti. A species of sun-flower, Heliotropium indicum (Sk.). 2, a shrubby creeper, the Indian jalap, Ipomaea turpethum R. Br. (St. & Pl.). See ಬಿಳೇ-.

ನಾಗದಮನಿ nâga-damani. N. of a plant (ಕಾರನೆ Mr. 149).

ನಾಗನಗರಿ nâga-nagari. Hastinâpura (J. 7, 16).

ನಾಗನಾಥ nâga-nâtha. Šiva (Bp. 27, 10. 11).

ನಾಗಪಂಚಮಿ nâga-pančami. The day following the ನಾಗಚತುರ್ಥಿ, used for the same purpose (My.).

ನಾಗಪಾಶ nâga-pâśa. A sort of magical noose or lasso used in battle to entangle an enemy (Abh. P. 13, after 147).

ನಾಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ nâga-pratishṭhĕ. Summoning of a cobra into its stone-image which has been placed at the bottom of the Ficus religiosa (ಅರಳಿ) and establishment of it as an object of worship (My.).

ನಾಗಬನ್ಧನ nâga-bandhana. A tie consisting of a serpent (V. 4, 40).

ನಾಗಬಲೆ nâga-balĕ. = ನಾಗವಲೆ. *The plant Uraria lagopodioides* DC.

ನಾಗಭೂಷಣ nâga-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 57, 55; J. 10, 6). 2, N. of an elephant (Bp. 59, 30). 3, adorned with clouds (J. 10, 6).

ನಾಗಮ na-âgama. The augment ನ್ or ನ (Śmd. 128).

ನಾಗಮದಹರ nâga-mada-hara. N. of an elephant (Bp. 59, 30).

ನಾಗಮುಖ nâga-mukha. Who has an elephant's face: Gaṇapati (Bp. 1, 3).

ನಾಗರ nâgara. 1. = ನಾಗ No. 1, ನಾಗಲ. A snake, especially the cobra (not Sk.; My.). 2, = ನಾಗರು, an ornament with the image of a cobra, put on the tresses of females (My.). — ನಾಗರಕಾಟ. A disease of the skin said to arise from not having properly honoured the cobra (My.). 2, childlessness said to arise from the same cause (My.). — ನಾಗರಚವುತಿ. = ನಾಗಚತುರ್ಥಿ. (My.). See ನೂಲ ಹಬ್ಬ. — ನಾಗರಪಂಚಮಿ. = ನಾಗಪಂಚಮಿ. (My.). ನಾಗರಪಂಚಮಿಯಾದರೆ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ನಾಗರಪಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. Vishṇu (Čt. II, 4). — ನಾಗರಹಾವು. The cobra (My.; B. 2, 26). ನಾಗರಹಾವಿನ ತಲೇ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಕವಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ನಾಗರಹಾವು ಅನ್ತಾ ಕ್ಷಣ ವಿಷ ತಾಗಿ ಸಾಯುವನೇ? (Prvs.). — ನಾಗರಹೆಡೆ. = ನಾಗರ No. 2. (My.). See ಕರಿ-, ಕಾಳಿಂಗ-, ಗೋದಿಬಣ್ಣಿಗೆ-, ಬಿಳಿ-, ಮಿಡಿ-, etc.

ನಾಗರ nâgara. 2. (fr. ನಗರ). Relating or belonging to a town;—*a citizen;*—civic;—polite, civil;—sagacious, crafty, clever;—bad, vile. 2, opposition, hindrance; hardship, toil, fatigue. 3, desire of final beatitude. 4, = ದೇವನಾಗರಿ (My.). 5, *dry ginger* (ವಿಶ್ವ, ಮಹೌಷಧ, ಶುಣ್ಠಿ Mr. 137). 6, *the fragrant root of Cyperus pertenuis* Roxb.

ನಾಗರಕ nâgaraka. The chief of a town (Čpr. 8, after 44 & 49), a superintendent of police.

ನಾಗರಂಗ nâga-raṅga. = ನಾರಂಗ. *The orange.*

ನಾಗರಂಜಿತ nâga-rañjita. N. of a vṛitta (Čh.).

ನಾಗರತ್ನ nâga-ratna. A jewel supposed to be found in the hood of a cobra (My.). 2, N. of females (My.).

ನಾಗರಲಿಪಿ nâgara-lipi. The character in which Saṁskṛita is commonly written (Bp. 5, 53).

ನಾಗರಿ nâgari. A clever or crafty woman. 2, = ದೇವನಾಗರಿ (My.).

ನಾಗರಿಕ nâgarika. Urban; town-bred; living in a town; polite;—clever, cunning;—a townsman, a citizen; a cockney. (Bp. 26, 20). ನಾಗರಿಕನ ಮಾನ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು.— ನಾಗರಿಕರ ಮಾತು ನಗರದಲ್ಲಿ ಚನ್ದ (Prvs.).

ನಾಗರಿಗ nâgariga. Tbh. of ನಾಗರಿಕ. (Bh. 3, 8, 44).

ನಾಗರೀಕ nâgarîka. = ನಾಗರಿಕ, ನಾಗಲೀಕ. (My.; not Sk.).

ನಾಗರೀಕತೆ nâgarîkatĕ. The state or condition of being a nâgarîka (My.).

ನಾಗರು nâgaru. = ನಾಗರ 1, No. 2. (My.).

ನಾಗರುಕ nâgaruka. Tbh. of ನಾಗರಿಕ. (Bh. 4, 2, 9).

ನಾಗಲ nâgala. = ನಾಗರ 1. — ನಾಗಲದೇವಿ. N. (Bp. 4, 49). — ನಾಗಲಾಮ್ಬಿಕೆ. -ಅಮ್ಬಿಕೆ. N. (Č. Bp. 3, 31. 33; 6, 47). — ನಾಗಲಾಯಿ. -ಆಯಿ. N. See ತುಪ್ಪದ-.

ನಾಗಲತೆ nâga-latĕ. The Piper betel (ತಾಮ್ಬೂಲಿ Mr. 123). 2, the penis.

ನಾಗಲೀಕ nâgalîka. = ನಾಗರೀಕ. (My.). ನಾಗಲೀಕಪುರುಷಗೆ ಭೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಗಲೋಕ nâga-lôka. *The world of the serpent demons, one of the regions below the earth* (ಪಾತಾಲ Mr. 392). ನಾಗಲೋಕದ ಹತ್ತರ ನಾಕಲೋಕವೋ?— ನಾಗವಾಸವಿದ್ದವರು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾರೇ?— ನರಿ ಕೂಗಿದರೆ ನಾಗಲೋಕ ಹಾದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ನೀವು 1.

ನಾಗಲೋಕಮನ್ದಿರ nâgalôka-mandira. Whose dwelling-place is pâtâla: a Daitya (ದೈತ್ಯ Mr. 9).

ನಾಗವರ್ಮ nâga-varma. N. of the author of a Kannaḍa prosody, etc. (Čh.; Kâvy. I, 2, 99; I, 5, 50; II, 2, B, 45; V, 671). ನಾಗವರ್ಮನ ಕನ್ನಡಂ (Mr. 4).

ನಾಗವಲಿ nâga-vali. Tbh. of ನಾಗವಲ್ಲಿ. Betel-nut: the first chewing of betel-nut at a marriage, that takes place on its last day, before which no guest can depart without giving offence and being severely blamed (My.; Bp. 54, 75). ನಾಗವಲಿ ನಿಷ್ಠುರ (Prv.).

ನಾಗವಲೆ nâga-valĕ. = ನಾಗಬಲೆ. See ಬಿಟ್ಟಿಗಡಿಚೆ.

ನಾಗವಲ್ಲಿ nâga-valli. = ನಾಗವಲಿ q. v., ನಾಗವಾಲಿ. *The betel creeper, Piper betel* Lin. ನಾಗವಲ್ಲಿಯೆಲೆಯಾದರೂ ಪೂಗೀಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.). — ನಾಗವಲ್ಲಿವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A kind of cloth (ಪಟಭೇದ Mr. 342). — ನಾಗವಲ್ಲಿಹಚ್ಚಡ. A cloth given to the son-in-law on the last day of his marriage (My.).

ನಾಗವಾನ್ nâga-vân. = ನಾಗ No. 17. (My.).

ನಾಗವಾಲಿ nâgavâli. = ನಾಗವಲಿ. (My.).

ನಾಗವಾಸ nâga-vâsa. Abode of snakes or of the Nâgas. 2, = ನಾಗ No. 11 (My.). ನಾಗವಾಸವಿದ್ದವರು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾರೇ? (Prv.).

ನಾಗವೇಣಿ nâga-vêṇi. A woman with snake-like tresses (My.). 2, N. (My.).

ನಾಗಶಯನ nâga-śayana. Vishṇu (My.).

ನಾಗಶಾಯಿ nâga-śâyi. = ನಾಗಶಯನ. (My.).

ನಾಗಸಮ್ಭವ nâga-sambhava. *Minium or red lead.*

ನಾಗಸರ nâga-sara. Tbh. of ನಾಗಸ್ವರ. (ಸುಗಾನಮಂ ತೋರ್ಪುದು Mr. 391; My.; Tŏ.; T. ನಾಗಚುರ). ನಾಗಸರಾ ಊದಿದರೆ ನಾಯಿ ಆಡೀತೇ? (Prv.).

ನಾಗಸ್ವರ nâga-svara. A musical sound that pleases also snakes and at which they perform dancing movements: a kind of clarionet or a pipe used by snake-players (My.; M., Tĕ.).

ನಾಗಹ nâgaha. A certain deep place in the Gôdâvari (ಗೋದಾವರಿಯೊಳೊನ್ದು ಮಡು Śmd. II; Kk. 92; Śm. 52). *Cf.* Sk. ನಾಗಹ್ರದ, name of a tîrtha of the Gôdâvari.

ನಾಗಾನ್ತಕ nâga-antaka. *Garuḍa.*

ನಾಗಾಭರಣ nâga-âbharaṇa. Śiva (My.).

ನಾಗಾಮ್ಬಿಕೆ nâga-ambikĕ. N. (Bp. 3, 84).

ನಾಗಾಮ್ಬೆ nâga-ambĕ. N. (Bp. 7 sum.).

ನಾಗಾರ್ಜುನ nâga-arjuna. N. of a Buddhist teacher. 2, N. of a physician of old (My.).

ನಾಗಾಶನ nâga-aśana. A peacock (My.). 2, Garuḍa (My.).

ನಾಗಿ nâgi. A female snake or Nâga; N. (My.). — ನಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ನಾಗಿನಿ nâgini. A fabulous race of females of serpentine extraction and very beautiful: a beautiful woman (Rśv. 11, 168).

ನಾಗೇನ್ದ್ರ nâga-indra. The serpent Śêsha; a big elephant; Indra (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರವರದ nâgêndra-varada. Vishṇu (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರಶಯನ nâgêndra-śayana. Vishṇu (J. 2, 12).

ನಾಗೇನ್ದ್ರಶಯನಾಲಯ nâgêndraśayana-âlaya. The milk-sea (J. 2, 13).

ನಾಂಗುಲಿಕ nâṅgulika. The plant Methonica superba Lam. (ಲಾಂಗಲಿಕ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ Nr., o. r. ಲಾಂಗುಲಿಕ). 2, the ichneumon plant (? ವ್ಯಾಲಗನ್ಧಿ Mr. 133). — ನಾಂಗುಲಿಕಬಳ್ಳಿ. A beautiful scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba L. (St. & Pl.).

ನಾಚಿ nâči. N. of a male person. See ಸೌನ್ದರ-. — ನಾಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 65. 67; see ಹಿರಿಯ-). — ನಾಚಿದೇವ. N. See ಗಣ್ಡಗತ್ತರಿ-; Bp. 60, 39. — ನಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 69). — ನಾಚಿರಾಜ. N. of a scholar who composed the nâcirâji or nâcirâjîya. — ನಾಚಿರಾಜ. = ನಾಚಿರಾಜೀಯ. ಸೌಮ್ಯಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖಬಹುಲಸಪ್ತಮಿಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ಪದುಮಣನು ಬರೆದ ನಾಚಿರಾಜಸವಾಪ್ತಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀ (Mdb. Nr.; in the work there occasionally occurs ನಾಚಿರಾಜಯಲ್ಲಿ). — ನಾಚಿರಾಜೀಯ. Belonging to or coming from Nâcirâja: name of the eldest Kannaḍa commentary on the Amarakôśa (My.).

ನಾಚಿ nâči. = ನಾತಿ, q. v. See ತಿರುಕೊಳವಿ-.

ನಾಚಿಕೆ nâčikĕ. = ನಾಚಿಗೆ, ನಾಂಚಿಕೆ, (ನಾಣ್ 2). Bashfulness, sense of shame, shame, modesty, decorum (C.; ಮನ್ದಾಕ್ಷ, ಹ್ರೀ, ತ್ರಪೆ, ವ್ರೀಡೆ, ಲಜ್ಜೆ Śi. 68; ವ್ಯಲೀಕ 406); inherent excellence, grace. ಜೇಬಿರ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಉಣ್ಬಾದ ನಾಚಿಕೆ (ಅಪತ್ರಪೆ 68). ನಾಚಿಕೆ ಪಡೋ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಲಜ್ಜಾಶೀಲ 360). ಕೆಯ್ಲಿ ಅಗಡೆ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟು ಅದುಿವಿಕೆ (ಅರ್ತನ, etc. 398). ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರ ಕಣ್ಣಾರೆ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕು. — ನಗ್ನದವನ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prvs.). ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೋ? (B. 3, 71). ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದು (3, 19). See Bp. 22, 38; 28, 18; 37, 9; 40, 49. 73; 55, 3; 61, 19. — ನಾಚಿಕೆಗಿಡ. A prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica L. (St. & Pl.). — ನಾಚಿಕೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Shame or modesty (or grace) to be destroyed or lost (My.). — ನಾಚಿಕೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A work or an act of which one is to be ashamed (My.). — ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A shameless person. — ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. Shamelessness (Čb. 90). — ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. Shamelessness, impudence, want of modesty; disgrace (ಬಣ್ಣಿ G.; My.). See Prv. s. ನೀಚ. — ನಾಚಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ನಾಚಿಕೆಗೊಳ್ಳು. To get a sense of shame, to feel ashamed or disgraced (My.). — ನಾಚಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸು. To cause to relinquish or give up shame, etc. (Râm. 5, 8, 22; ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು G.; My.).

ನಾಚಿಗೆ nâčigĕ. = ನಾಚಿಕೆ, etc. (My.). — ನಾಚಿಗೆ ಕೆಡಿಸು. To disgrace. See Prv. s. ನೀಚ. — ನಾಚಿಗೆಗೇಡು. = ನಾಚಿಕೆಗೇಡು. (My.). ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೇ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡಾಗದೇ? (Prv.).

ನಾಚಿಸು nâčisu. = ನಾಂಚಿಸು, ನಾಣ್ಚಿಸು. To cause to become bashful, to shame, etc.; to disgrace (My.). ಅನ್ ಇಲ್ಲಿ ಈತನಂ ನಾಚಿಸಲುವೇಡ್ದು (Bp. 37, 66). See J. 2, 55; 26, 49; Prv. s. ನೂಕು 2.

ನಾಚು nâču. = ನಾಂಚು, ನಾಣ್ಚು. To become abashed, ashamed, or embarrassed (My.). ನಾಚದುದು (ಹ್ರೀತ, ಲಜ್ಜಿತ); ನಾಚುವಾತನು (ಲಜ್ಜಾಶೀಲ Nr.). See Bp. 21, 46; J. 25, 5.

ನಾಚು nâcu. A nautch, dance, dancing (My.; Mhr.).

ನಾಜರು nâjaru. = ನಾಝರ. The sheriff of a law-court (My.; M.; Mhr., H. ನಾಝರ್).

ನಾಜೂಕು nâjûku. Delicate, soft, tender, thin, fine, nice (My.; Br.; Mhr., H.).

ನಾಜೋಕು nâjôku. = ನಾಜೂಕು. (My.).

ನಾಝರ nâjhara. = ನಾಜರು. (B. 5, 204. 268).

ನಾಂಚಿಕೆ nâṅčikĕ. = ನಾಚಿಕೆ, etc. (Bp. 43, 11).

ನಾಂಚಿಸು nâṅčisu. = ನಾಚಿಸು, etc. (Bp. 24 sum.; 42, 18; 45, 15).

ನಾಂಚು nâṅču. = ನಾಚು, etc. (ಲಜ್ಜೆ Śmd. Dh., o. r. ನಾಣ್ಚು; Bp. 25, 1).

ನಾಟ nâṭa. 1. = ನಡ 1, ನಾಡು. The Carnatic, Karṇâṭaka. (Tĕ. ನಾಟು, T. ನಾಟ್ಟು = ನಾಡು).

ನಾಟ nâṭa. 2. A stem or beam of wood (My.; H.).

ನಾಟಕ nâṭaka. Dancing, acting; a play, a drama, mimic or dramatic representation; scenic gestures (ಹಸ್ತಾಂಗದೃಷ್ಟಿಗತಿಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ ಆಡುವುದು Mr. 83; Bp. 12, 43).

ನಾಟಕಧಾರಿ nâṭaka-dhâri. An actor, a mime (My.); a person who is the leader in plays (My.). ನಾಟಕಧಾರಿಯು ಕಾಟಕಾ ಮೂಡ ಬಾರದು (Prv.).

ನಾಟಕಪಣ್ಡಿತ nâṭaka-paṇḍita. A man skilful at plays, a doctor of dramaturgy (Bp. 59, 27).

ನಾಟಕಶಾಲೆ nâṭaka-śâlĕ. A play-house, a hall for dramatic exhibitions, a theatre, etc. (My.).

ನಾಟಿ nâṭi. = ನಟ್ಟಿ 2. Young plants, especially of rice, fit for transplanting (My.; Tĕ. ನಾಟು; T. ನಾಟು, ನಾಟ್ಟು; M. ಞಾಱು; T., M. ನಾಟು, to grow up, shoot up, arise, come into existence, see s. ನನೆ 4). ನಾಟಿ ಹಾಕು (My.). 2, the act of planting or transplanting (My.; M. ನಾಟ್ಟ, ನಾಟ್ಟಿ). ನಾಟಿಯಾಯಿತೋ? or ನಾಟಿ ಮುಗಿಯಿತೋ? (My.).

ನಾಟಿ nâṭi. A kind of râga (My.). — ನಾಟರಾಗ. = ನಾಟಿ. ನಾಟರಾಗವಾದರೂ ಪಾಠವಿಲ್ಲದೆ ಬಾರದು (Prv.).

ನಾಟಿಕೆ nâṭikĕ. The act of planting (My.).

ನಾಟಿಕೆ nâṭikĕ. A short or light comedy, one of the dramas of the second order. (My.).

ನಾಟಿಸು nâṭisu. To cause to enter; to make plant (My.).

ನಾಟು nâṭu. 1. = ನಡು 2, etc., ನಾಣ್ಟು. To get within, to enter; to be pierced or stuck into, as a thorn, etc. (ನಸು ನಡು Čt. I, 7; Čpr. 3, 42; 5, 120; Râm. 3, 7, 22; My.). 2, to fix in the ground, to plant; to pierce into (My.; Tĕ.; T., M. ನಾಟ್ಟು). ಗಣ್ಡಕದ ತೊಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕಡತವೂ ಗುಣ್ಡೂ ನಾಟುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 47).

ಊಟ ಬೇಡವೆನ್ನು, ನಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ.— ನಾಟುವ ಅಣ್ಬುಗಳು ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಮ್ಬುವವು (Prvs.). ದೃಷ್ಟಿ ನಾಟಲು (Bp. 35, 23). (ಅಂಗನೆಯರ) ನೋಟದಲಿ ಮದನಾಸ್ತ್ರವು ಎದೆಯಲಿ ನಾಟಿದವು ವಿಟರುಗಳ, - - - ನಾಟ ಬಗದವು ವೀರಕಲೆ ನಗೆ ನಾಟದ ಉನ್ಮದವಿರಹಿಗಳ (Râm. 1, 14, 24). See Prv. s. ನೀರು.

ನಾಟು nâṭu. 2. (= ನಾ 4). The state of having (deeply) entered, etc.; deepness, depth. ನಾಟಾಗಿ ತೋಡು (My.). 2, planting. — ನಾಟುಕೋಲು. A stick that is used for making holes to put young plants in (My.). — ನಾಟು ಬೀಯು. A hole to be formed, as in a tree, the ground, etc. (My.).

ನಾಟೇರ nâṭêra. *The son of an actress or dancing girl.*

ನಾಟ್ಯ nâṭya. *Dancing, mimic or dramatic representation, a play* (ನೃತ್ಯ, ತಾಣ್ಡವ, ಲಾಸ್ಯ Mr. 79; ರೂಪಕ 526); *the union of song, pantomime dance and instrumental music.* 2, an actor, a mime. ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದರೆ ಆಟದಲ್ಲೇ ಆದೀತು (Prv.). ನಾಟ್ಯದ ಗರುಡಿ (Bh. 4, 4, 77). — ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತಡಿ. N. (Bp. 17 sum.). — ನಾಟ್ಯನ ಮಿತ್ತಡಿಯಯ್ಯಾರ್. N. (Bp. 9, 44).

ನಾಟ್ಯಗಾತಿ nâṭya-gâti. An actress, a dancing girl (ನರ್ತಕಿ, etc. Si. 63; My.).

ನಾಟ್ಯಗಾಱ nâṭya-gâṛa. An actor, a dancer (My.).

ನಾಟ್ಯನಿಲಯ nâṭya-nilaya. = ನಾಟ್ಯಮನ್ದಿರ. (Bh. 4, 4, 79).

ನಾಟ್ಯಮನ್ದಿರ nâṭya-mandira. A place where dancing is taught (Bh. 4, 4, 71); a theatre.

ನಾಟ್ಯರಂಗ nâṭya-ranga. Any place for dancing or dramatic exhibitions (My.). ನಾಟ್ಯರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಊಟಾ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನಾಟ್ಯೋಕ್ತಿ nâṭya-ukti. *Dramatic phraseology, theatrical language.*

ನಾಡ nâḍa. = ನಾಲ. (Sk.).

ನಾಡದು nâḍadu. = ನಾಡಿದು, ನಾಡಿದ್ದು, ನಾಳಿದ್ದು, ನಾಳಿರ್ದು. The day after to-morrow (My.; B. 1, 7; Tĕ. ಎಲ್ಲುಣ್ಡಿ; see ನಾಳೆ).

ನಾಡಾಡಿ nâḍu-âḍi. A person who lives in the country, a country-man, a rustic, an ordinary, common person (Kâvy. III, 3, 120; Abb. P. 1, 99; 16, 15; Č. Bp. 42, 31; My.).

ನಾಡಾಡಿಗ nâḍu-âḍiga. = ನಾಡಾಡಿ. (My.).

ನಾಡಿ nâḍi. = ನಾಲಿ, ನಾಳಿ, ನಾಟಿ, ಲಾಳಿ 1. *The tubular stalk or culm of any plant.* 2, *any tubular organ of the body,* as an artery, a vein, a nerve, etc. 3, *an artery.* 4, any pipe or tube; the box of a wheel. 5, a fistulous sore, a fistula. 6, the pulse. (Bp. 40, 16). 7, a measure of time $= \frac{1}{60}$ of a sidereal day, $\frac{1}{2}$ muhûrta. 8, *a period or hour of twenty-four minutes.* 9, a sort of bent grass. 10, a juggling trick, deception. ನಾಡಿ ಅಱುವತ್ತು ಅಗಲ್ ಒನ್ದು ತಿಥಿಯಕ್ಕು (Mr. 68). — ನಾಡಿ ಆಡು. The pulse to beat (My.). ನಾಡಿ ಆಡದವ ಓಡಿ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ನಾಡಿ ನಡೆ. The pulse to beat (My.). — ನಾಡಿ ನಿಲ್ಲು. The pulse to stand still or cease (My.). ನಾಡಿ ನಿನ್ತ ಮೇಲೆ ಕಾಡು ಪಾಲು (Prv.). — ನಾಡಿ ನೋಡು. To observe or feel the pulse (My.). ನಾಡಿ ನೋಡದೆ ಮದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಡುರೋಗ ಬರುವದು (Prv.).

ನಾಡಿಕೆ nâḍikĕ. = ನಾಟಿಗೆ. *The stalk or culm of any plant, a hollow stalk or stalk in general;* any tubular organ of the body; a fistulous sore. 2, an Indian hour or twenty-four minutes; a measure of time $= \frac{1}{60}$ of a siderial day, or $= \frac{1}{2}$ muhûrta. 3, a gong.

ನಾಡಿಕೇರ nâḍikêra. = ನಾರಿಕೇರ, ನಾಳಿಕೇರ. (ತೆಂಗಿನ ಮರ G.; Sk. ನಾಡಿಕೇಲ).

ನಾಡಿಗ nâḍiga. A village-superintendent in the service of a smârta guru (My.).

ನಾಡಿಗತನ nâḍigatana. The business of a ನಾಡಿಗ (My.).

ನಾಡಿಗಿತ್ತಿ nâḍiga-itti. The wife of a village-superintendent (My.).

ನಾಡಿದು nâḍidu. = ನಾಡದು, etc. (Šmd. 400. 401; J. 10, 26). Gen. ನಾಡಿದಿನ, Dat. ನಾಡಿದಿಂಗೆ (Šmd.).

ನಾಡಿದ್ದು nâḍiddu. = ನಾಡಿದು, etc. (My.; ಪರಶ್ವಸ್ Si. 477). ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದ ಬಿಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ನಾಡಿನ್ಧಮ nâḍi-n-dhama. = ನಾಳಿನ್ಧಮ. Blowing through a tube: *a goldsmith.*

ನಾಡೀಕೂಟ nâḍî-kûṭa. One of the planetary conjunctions consulted by astrologers when matrimonial alliances are to be formed (My.).

ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ nâḍî-parîkshĕ. Feeling or examining the pulse (My.). ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷೆ ಆಡು ಬಲ್ಲದೇ? (Prv.).

ನಾಡೀವ್ರಣ nâḍî-vraṇa. *A fistulous sore, a fistula.*

ನಾಡು nâḍu. (fr. ನಡು 2). = ನಡ 1, ನಾಣ್ 1, ನಾಟ್. A (cultivated, planted) country (in opposition to a kâḍu); a province, a district; the country (in opposition to a town; ನೀವೃತ್, ಜನಪದ, ದೇಶ, ಉಪವರ್ತನ Hlâ., Nr., Mr. 189; ದೇಶ Nr. 50; C.; Tĕ., T., M.). ನಾಡಿಗೆ or ನಾಟ್ಗೆ (Šmd. 140). ಆ ಪತಿ ಕೆಡಿಸಿದನ್ ಆ ನಾಡಂ; ಆ ನೃಪತಿ ನಾಡೆ ಕೆಡಿಸಿದ ನಾಡು (260). ಮುನ್ನೆ ಇರ್ದ ಕಾಡೆಲ್ಲಂ ನಾಡಾಗಿರಲ್ಕೆ (J. 29, 32). ನಾಡ ಸಿರಿ (3, 2). ನಾಡಿಗಿಬ್ಬರು ಅರಸರಾದರೆ ಕೇಡು ಬಪ್ಪದು ತಪ್ಪದು.— ನಾಡು ಬೆಳದರೆ ಹಾಡಿ ಉಣ್ಣಬಹುದು.— ನಾಡೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸುಡುಗಾಡು ಬಿಡದು.— ನಾಡಿನ ಭೂತ ಪೀಡಿಸದೇ ನಿತ್ತೀತೇ?— ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಆಡಿನ ಭಯ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.— ನಾಡು ಓಡುವಾಗ ಮೋಡಿಗಾಱ ಬನ್ದ.— ನಾಡು ಕೂಡಿದರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಕೇಡು.— ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ಓಡುವಾಗ ಮೂಡೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ.— ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ನಾಡಿಯಾದರೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಗೂಢ.— ಜೋಡು ಇದ್ದರೆ ನಾಡು ತಿರುಗಬಹುದು (Prvs.). ನಾಡೆಮ್ಬ ದೇಹಕ್ಕೆ ರೂಢಿಪತಿಯೇ ಪ್ರಾಣ; ನಾಡಱಿಯೆ ರೂಢಿಪತಿ ಕೆಡುಗು, ಅರಸಱಿಯೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಕೆಡುಗು (Sp.). See Čpr. 1, 87; 5, 102; Abh. P. 4, after 53; Bp. 42, 6; 51, 6; 58, 38; Č. Bp. 11, 5; Bh. 1, 8, 2. 84; J. 3, 5; 12, 2; 28, 22. 53; 29, 9; ನಡು-. — ನಾಡ ಮಾತು. = ನಾಣ್ನುಡಿ. (Bp. 44, 56; 51, 9; J. 5, 57; Prv. s. ಬಡವ). ಅಡಿ ಹುಸಿಯಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕೂಡಿ ತಪ್ಪಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕಾಡುವ ನೆಣ್ಣ ಬಱ ಹೊಲ್ಲ, ಮಾನಿನಿಗೆ ನಾಡ ಮಾತು (in opposition to ಮನೆಯ-) ಹೊಲ್ಲ (Sp.). — ನಾಡುಕಡೆ. = ನಾಟ್ಕಡೆ (Šmd. 28). The direction, etc. of a country, etc. — ನಾಡುಗವುಡ. The non-official headman of a district who in a private way settles disputes about caste affairs, etc. (My.). 2, an official headman of several villages (My.). — ನಾಡುಗಾದೆ. A saying or proverb of the country, a common proverb (ನಕ್ತ Čt. I, 75; My.). — ನಾಡುಶಾನಭೋಗ. The accountant of several villages (My.). — ನಾಡೆಟೆಯ. -ಎಟೆಯ. (Šmd. 161). = ನಾಡೊಡೆಯ. (Abh. P. 4, 36; 7, 49). — ನಾಡೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ನಾಟ್ಗೊಡೆಯ (Šmd.

167). The chief of a country or of a district (ಸಾಮನ್ತ G.; Bp. 37, 68; 50, 36).

ನಾಡೆ nâḍĕ. Further, moreover, much, greatly, excessively, etc. (ಅಣಿಯರ, ಅಧಿಕ Čt. I, 34; ಪಿರಿದುಂ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥ II, 25; ಎಡೆ, ಅವಗಂ, ನೆಱೆ, ನೀಡುಂ, ಕರಂ, ಅದಂ, ಅಯ್ದೆ; etc.; ಅಧಿಕ Šmd. 391, Šm. 58, Kk. 49; *cf.* ನಡೆ 4? Tu. ನಾಡು, T. ನಾಡು, ನೇಡು, M. ನಾಡು, to seek, inquire, search, desire greatly; see ನಿಟ್ಟಿಸು). ಆ ನೃಪತಿ ನಾಡೆ ಕೆಡಿಸಿದ ನಾಡು (Šmd. 260). See Čpr. 1, 51. 70. 89; Abh. P. 5, 78; Grj. 4, 63; Bp. 15, 29; 26, 67; 54, 55; Šm. 6. 24. 32. 75. 118; J. 2, 64.

ನಾಣ್ nâṇ. 1. = ನಾಡು, etc. — ನಾಣ್ನುಡಿ. The talk of the country, popular report, public rumour, common talk, news (ಲೋಕವಾರ್ತೆ Nr.; Abh. P. 16, 53; Grj. 10, after 84; Bp. 57, 13; Râm. 3, 2, 18; 4, 4, 39; J. 17, 52; Tĕ. ನಾನುಡು, ನಾನೊಡು).

ನಾಣ್ nâṇ. 2. (Šmd. 58). (= ನಾಚಿಕೆ, etc.). Bashfulness, sense of shame, embarrassment, shame, modesty (Čpr. 8, 68; T. ನಾಣ್, ನಾಣ; M. ನಾಣ; Tĕ. ನಾನೆ); inherent excellence, grace;—that is a cause of shame: the shame, an organ of generation (ಗುಹ್ಯ Čt. I, 29). ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Šmd. 84). — ನಾಣಿಲಿ. -ಇಲಿ (Šmd. 220. 244). Shameless; a shameless person (ಅಭಿಮಾನಗೇಡಿ Čt. I, 10; ಅಭಿಮಾನಗೇಡುಗ II, 17; ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ Kk. 39, Šm. 48; V. 35, after 55). ನಾಣಿಲಿಯೆನಿಸುವ ವಧು (Šmd. 221). — ನಾಣಿಲಿತನ. Shamelessness (Čpr. 8, 69; V. 12, after 71). — ನಾಣಿಲಿವೆಣ್. -ವೆಣ್. (Šmd. 221). A shameless woman. — ನಾಣೆಡೆ. -ಎಡೆ. The secret parts (Č. Bp. 19, 32). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. = ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. (Čpr. 4, 8). — ನಾಣ್ಗೆಡು. -ಕಿಡು. Shame, or grace, to be lost or to go; to be disgraced (Abh. P. 11, 179). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಕ. -ಕೆಡಿಕ. A man who has lost his shame (Bp. 38, 70). — ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು. To destroy one's grace, to shame, to cover with reproach or ignominy, to disgrace, to dishonour (Ršv. 13, 61; Č. Bp. 32, 44). — ನಾಣ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To feel ashamed (Ršv. 11, 154). — ನಾಣ್ದಳೆ. -ತಳೆ. = ನಾಣ್ಗೊಳ್. (Ršv. 3, 4). — ನಾಣ್ದಾಣ. -ತಾಣ. = ನಾಣೆಡೆ. (Čpr. 8, 69; Č. Bp. 20, 19). — ನಾಣ್ನಾಣ್ಚು. = ನಾಣ್ಚು. (Čpr. 8, 70). — ನಾಣ್ಬಿಡು. To relinquish shame or bashfulness (Čpr. 6, 83; Ršv. 8, 85). — ನಾಣ್ಬೆರಸು. The state of being united with shame (Čpr. 1, 23). — ನಾಣ್ಮೀಸಲ್. Intact, undefiled sense of shame, etc. (J. 11, 22).

ನಾಣ nâṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. (My.).

ನಾಣಕ nâṇaka. (= ನಾಣಿಯ, etc.). A coin or anything stamped with an impression (Sk.).

ನಾಣಿ nâṇi. Tbh. of ನಾರಾಯಣಿ. (My.). 2, = ನಾಣ (My.).

ನಾಣಿಯ nâṇiya. = ನಾಣ್ಯ. (ಟಂಕ Nn. 129; Râm. 6, 55, 18; My.; M.; T. ನಾಣಯ).

ನಾಣ್ಚಿಸು nâṇčisu. = ನಾಚಿಸು, etc. (Ršv. 11, after 160).

ನಾಣ್ಚು nâṇču. = ನಾಚು, etc. (ಲಜ್ಜೆ Šmd. Dh.; Čpr. 3, 62; Grj. 2, after 106; Bp. 8, 45; Ršv. 11, 128; T. ನಾಣು). See ನಾಣ್-.

ನಾಣ್ಟು nâṇṭu. = ನಾಟು 1, etc. (ಅನ್ತರ್ಭೇದ Šmd. Dh.; ನಸು [illegible]ಡು Čt. I, 7). ಮಹಾರಥರ ಜವನಾಳನ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಕಣೆ ರೋಮರೋಮನ್ದಪ್ಪದೆ ನಾಣ್ಟಿದುವು (Abh. P. 13, 71). ಕೋಲ್ ವಕ್ಷದೊಳ್ ನಾಣ್ಟಲ್ (J. 7, 49). See J. 4, 44; 21, 14. 20. 36; 22, 31. 44; 31, 54; Šsv. 1, 10.

ನಾಣ್ಯ nâṇya. Fineness, goodness, good quality, as that of cloth, grain, character, etc., honesty, truth (My.; Tĕ. ನಾಡೆಮು, ನಾಣೆಮು, ನಾಣ್ಯಮು; T. ನಾಣಯ, ನಾಣ್ಯೆಯ; M. ನಾಣಿಯ, ನಾಣ್ಯ; see ನಚ್ಚು 1, ನಣ್ಪು 1 & 2, ನಯ).

ನಾಣ್ಯ nâṇya. = (ನಾಣಕ), ನಾಣಿಯ, ನಾಣ್ಯೆ. A coin; money (My.; Si. 330. 418; B. 4, 95. 106. 125; M.; Tĕ. ನಾಣೆಮು, ನಾಣ್ಯಮು; Mhr. ನಾಣೇಂ). 2, small pieces of silver money (My.). ನಾಣ್ಯವಿದ್ದವ ನಾಯಕ. — ನಾಣ್ಯವಿಲ್ಲದವ ಸೊಣಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ. — ನಾಣ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ ವಾಣಿಜಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? — ಚಿನ್ನಿವಾರನ ಮನೇ ನಾಯಿಯಾದರೆ ನಾಣ್ಯದ ಸೋಟಾ ಬಲ್ಲದೇ? — ಠಾಣೆಗಾಱಿಗೆ ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟವನೇ ಜಾಣ (Prvs.). See Prv. s. ನೇಯಿಗೆ. — ನಾಣ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ. Assaying money, assay (My.; Mhr.). — ನಾಣ್ಯವಟ್ಟ. The agio on money (My.). — ನಾಣ್ಯವಾರು. The detailed account of various coins (My.).

ನಾಣ್ಯಗಾಱ nâṇya-gâṟa. A good, proper or honest man (My.).

ನಾಣ್ಯೆ nâṇyĕ. = ನಾಣ್ಯ. (G. 266. 442).

ನಾತ nâta. (fr. ನಾಱು 1). = (ನಱು, ನಾ 3), ನಾತು 2, ನಾನ್ತ, (ನಾಱ, ನಾಱು 2). Smell in general; a bad smell (ಹಸುಕು, ಸೊವಡು, ಸೊಗಡ, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Šm. 23; My.; T., M. ನಾಱ್ಱ). ಹೊಲ್ಲಹ ನಾತ (ದುರ್ಗನ್ಧ, etc. Nr.). ಕೆಟ್ಟ ನಾತವುಳ್ಳ ವಸ್ತು (ಪೂತಿಗನ್ಧ, ದುರ್ಗನ್ಧ Si. 51). ನಾತವಾಗಲಿ ಪರಿಮಳವಾಗಲಿ ವಾತಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ. — ಕೂತರೂ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? ಹೇತದಕ್ಕಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು! — ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ದ (Prvs.). See Bp. 46, 59; B. 2, 47; 3, 85; 4, 86; 5, 261; Prv. s. ಪ್ರೇತ. — ನಾತಹೂ. The shrub Lantana aculeata L., native of America (St. & Pl.; My. as ನಾತದ-).

ನಾತಿ nâti. (fr. a ನಾಯತಿ = ನಾಯಕಿ). = ನಾಚಿ. A mistress, a lady (T. ನೈತಿ, ನಾಯಗಿ, ನಾಚ್ಚಿ; M. ನಾಯಗಿ, ನಾಯಿಗೆ, ನಾಚ್ಚಿ); a woman (Tĕ. ನಾತಿ, ನಾತುಕೆ, ನೆಲತೆ).

ನಾತು nâtu. 1. P. p. of ನಾಱು 1.

ನಾತು nâtu. 2. = ನಾತ, etc. (B. 5, 164). ಕೆಟ್ಟ ನಾತು (ಅಸುವಾಸನೆ), ಕಮರ ನಾತು (ಕವುರು), ಮುಗ್ಗ ನಾತು (ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ), ಹೊಲಸುನಾತು (ಸಿಣ್ಡುವಾಸನೆ G.). ಸುಟ್ಟ ನಾತು (ಸೊದರು Čb.).

ನಾತು nâtu. 3. = ನಾದು 3. P. p. of ನಾನು 2.

ನಾಥ nâtha. A protector, a patron; a master, ruler, lord, a leader; a husband (ಒಡೆಯ Mr. 227). ನಾಥನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಾಡಿದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ನಾಥನಾದರೂ ಭೂತ ಬಿಡದು. — ನಾಥನಾದರೂ ವಾತ ಬಿಡದು (Prvs.).

ನಾಥವತ್ nâtha-vat. Having a protector, etc.;—*dependent, subject.*

ನಾದ nâda. A loud sound, cry, roaring, crying, etc. 2, *a sound, a tone in general* (B. 4, 10); a note of the musical scale or gamut (ಏಱು ನಾದ Mr. 500). — ನಾದಕಟ್ಟು. The adjustment of sound, the act of producing the full, proper sound. ನಾದಕಟ್ಟಿನ ಸಲುವಾಗಿ ವೀಣೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ (ಪ್ರಸೇವಕ G.).

ನಾದನಿ nâdani. = ನಾದಿನಿ, ನಾದುನಿ. Tbh. of ನನಾನ್ದೃ. A husband's sister (Bp. 45, 24; My.; M. ನಾತ್ತೂನ್; T. ನಾತ್ತನಾರ್); a brother's wife (see ನಾದುನಿ).

ನಾದಮೂರ್ತಿ nâda-mûrti. Who has the form or is the embodiment of the sound ಓಂ: Śiva (Grj. 10, after 61; Bp. 2, 4).

ನಾದಾರಿ nâdâri. Insolvency; pauperism (Mhr., H.).

ನಾದಾರು nâdâru. Insolvent; a pauper (My.; Mhr., H.).

ನಾದಿಗ nâdiga. Tbh. of ನಾಪಿತ. (My.; S. Mhr. ನಾದಿಗ್ಯ).

ನಾದಿನಿ nâdini. = ನಾದನಿ, etc. (ಗಣ್ಡನ ಅಕ್ಕ G.; ನನಾನ್ದ್ರು, etc., ಗಣ್ಡನ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳು Si.; My.; Bp. 40, 46). ನಾದಿನಿಯೂದರೆ ಹಾದಿಲಿ ಬಿದ್ದಾಳೇ?— ತಮ್ಮ ನಮ್ಮವನಾದರೂ ನಾದಿನಿ ನಮ್ಮವಳಲ್ಲ (Prvs.).

ನಾದಿಸು nâdisu. To knead (My.).

ನಾದಿಸು nâdisu. To sound, to resound, etc. (My.).

ನಾದು nâdu. 1. To knead, as dough, etc. (My.; B. 4, 55; see s. ನಮೆ and ನಳ). ನಾದಿದ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾದ ಹೋದೀತೇ?— ಕಮ್ಬುಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣಿಕಾ ನಾದಿದ (Prvs.).

ನಾದು nâdu. 2. = ನಾನ್ದು 1, (ನಾಱು 3). To moisten, to wet, to soak, to steep; to cool (Bp. 47, 57; 57, 18; Bh. 1, 3, 21; 3, 6, 22; 7, 1, 18; 7, 7, 45; 7, 16, 10. 30; 8, 27, 4; J. 7, 47; 14, 16; Tĕ. ನಾನುಪು; *cf.* ನಾನ್ 2).

ನಾದು nâdu. 3. = ನಾತು 3. P. p. of ನಾಱು 2.

ನಾದುನಿ nâduni. = ನಾದನಿ, etc. (ಪ್ರಜಾವತಿ, ಭ್ರಾತೃವಧು Hlâ.; ಪ್ರಜಾವತಿ Mr. 312).

ನಾದೇಯ nâdêya. (fr. ನದಿ). Coming from or belonging to a river; aquatic; a sort of salt.

ನಾದೇಯಿ nâdêyi. *A species of reed growing usually near water, Calamus fasciculatus.* 2, *the orange-tree* (see ನಾಯಿನೇಱಿಲ್ and ನಾರಂಗ). 3, *a shrub or small tree, Sesbania aegyptiaca* Pers. 4, the China rose or shoe-flower plant, Hibiscus rosa sinensis Lin.

ನಾನ್ nân. 1. = ಆಂ 1, etc., ನಾನು 1. I. It is used, instead of ನಾಂ, before a vowel; its declension appears under ನನ್ 1; its plural is ನಾವು. See *e. g.* Bp. 3, 22; 10, 10; 17, 13; 21, 46; 22, 18. 60; 27, 14; 40, 30.

ನಾನ್ nân. 2. = (ನನೆ 1), ನಾನು 2, (ನಾಱು 3). To get wet, moist, damp, or soaked (ಆರ್ದ್ರಭಾವ Śmd. Dh.; Tĕ. ನಾನು; T., M. ನಾನ್ದು; T. ನಜ್ಜೈ, moisture of the earth). P. p. ನಾನ್ದು (Čpr. 7, 132; 8, 6; Rŝv. 1, 117; 8, 125). ನಾವ್ಪಂ (Śmd. 275). ನಾವ್ಪು (Čpr. 8, 69).

ನಾನಲ್ nânal. = ನಳ್ಳು 2. A kind of reed (T. ನಾಣಲ್). ನಾನಲುಳ್ಳ ಭೂಮಿ (ನಡ್ವಲ, ನಲಸಂಯುತ Hlâ.).

ನಾನಾ nâ-nâ. Nothingness, emptiness, non-existence (ಶೂನ್ಯ, ಶೂನ್ಯವಾದುದು Nn. 145); *without, except.* 2, of different kinds, various, sundry, manifold, diverse; *variously, manifoldly* (ದೊಡ್ಡಿತು 145; ಪಿರಿದು Mr. 537). 3, egotism, conceit (ಅಹಂಕಾರ 145). 4, boldness, daring (ಆದಟು, ಸಾಹಸ 145). In My. *e. g.* ನಾನಾಕಾರ್ಯ, various business or affairs; ನಾನಾಕೆಲಸ, various business or work; ನಾನಾಪ್ರಕಾರ, diverse kinds or ways, or in various ways; etc., etc. — ನಾನಾರಾಯ. Nânâsâhêb, the rich Mahratta Pêśvâ (and traitor). ನಾನಾರಾಯನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಬೇಡಿದ (Prv.).

ನಾನಾರೂಪ nânâ-rûpa. Various forms; *of different forms or shapes, multiform, various* (see ನಾನಾರೂಪು s. ವೇಷ್ಟ).

ನಾನಾರ್ಥ nânâ-artha. Having a different aim or object. 2, having different meanings (Śmd. 298), (having the same sound as another word, but) differing (from it) in meaning, homonymous: *a homonym.* ಒನ್ದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲವರ್ಥಮುಂ ಹಲವರ್ಥಕೆ ಒನ್ದು ಶಬ್ದವ ನುಡಿವ ಬೆಡಗುಮುಂ, ನಾನಾರ್ಥಮೆನ್ದು, ಪೇಟ್ವಿಂ (Mr. 465).

ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರ nânârtha-ratnâkara. A dictionary which contains words with different meanings by Dêvôttama (Nn. 3. 167. 168).

ನಾನಾವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ nânâ-vičchitti-čitra. Various vičchitti-čitras (Kâvy. III, 2, B, 56).

ನಾನು nânu. 1. = ನಾನ್ 1, etc. I (C.). ನಾನು ಮುನ್ದು, ತಾನು ಮುನ್ದು ಎಮ್ಬುದಾಗಿ ಮೂಡಲ್ ಪಡುವ ಕೆಲಸ (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Si. 293). ನಾನು ನೀನು ಅನ್ದಾಕ್ಷಣ ಹಾನಿಯೇನು?— ನಾನು ನಾಯಕ, ನೀನು ನಾಯಕ, ಡೋಣಿ ಒತ್ತುವವ ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನೋ?— ನಾನು ಹಿಡಿದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮೂಱೇ ಕಾಲು.— ನಾನು ಹುಲಿಯಾದರೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬುಲಿ.— ನಾನೂ ನಾಗಪ್ಪನೂ ಕೂಡಿ ಕಚ್ಚಿದ್ದು! ಎನ್ದು, ಓತಿ ಹೇಱಿದನ್ತೆ.— ನಾನೇ ಒಳ್ಳೆ ಎನ್ದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಯಾನು?— ನಾನೊನ್ದು ಬಗೆಯೆ, ದೇವರೊನ್ದು ಬಗದನು (Prvs.).

ನಾನು nânu. 2. = ನಾನ್ 2. P. ps. ನಾತು, ನಾದು (My.).

ನಾನ್ತ nânta. = ನಾತ, etc. (ಸೊವಡು, ನಱು, ಸವುಸವ, ಗಮಗಮಿಸಿತು, ವಾಸನೆ Kk. 55). ಕಱಿದು ನಾನ್ತ (ಕಮ್ಮು Čt. I, 22).

ನಾನ್ತ na-anta. Ending in ನ; a term ending in ನ (Śmd. 228. 274. 316).

ನಾನ್ದಿ nândi. ನಾನ್ದೀ. Joy; prosperity. 2, eulogium or praise of a deity; *a prayer recited in benedictory verses at the opening of a religious ceremony or of a drama, generally a kind of blessing pronounced as a prologue to a nâṭaka or play* (ಪೂರ್ವಾರ್ಥಂ Čt. I, 33; Čh.). 3, = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 2 (My.).

ನಾನ್ದೀಕರ nândî-kara. *The speaker of the benedictory prologue at the opening of a drama.*

ನಾನ್ದೀದೇಗತೆ nândî-dêvatĕ. = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 1. (My.).

ನಾನ್ದೀಮುಖ nândî-mukha. The class of manes of deceased progenitors to whom the nândîmukha-śrâddha is offered. 2, the nândîmukha-śrâddha, *i. e.* a śrâddha or commemorative offering to the manes preliminary to any joyous occasion, as initiation, marriage, etc. (My.).

ನಾನ್ದೀವಾದಿ nândî-vâdi. *The speaker of the benedictory prologue at the opening of a drama.*

ನಾನ್ದೀಶ್ರಾದ್ಧ nândî-śrâddha. = ನಾನ್ದೀಮುಖ No. 2. (My.).

ನಾನ್ದು nându. 1. = ನಾದು 2. To make damp, to cool, etc. (Rŝv. 9, 7).

ನಾನ್ದು nându. 2. (Śmd. 48). To liquefy, to dissolve, to melt (ದ್ರವೀಕರಣ Śmd. Dh.; *cf.* the M. s. ನಳ).

ನಾಪಿಕ nâpika. (Mhr. ನಾಪೀಕ, failure of the crop; sterile, poor; Mhr., H. ನಾಪಾಕ, impure, vile). ನಾಪಿಕ ಅನ್ದಾಕ್ಷಣ ಪಾಪ ಬನೀತೇ? (Prv.).

ನಾಪಿಗ nâpiga. Tbh. of ನಾಪಿತ. (ನಾಪಿತ Čb.).

ನಾಪಿತ nâpita. = ನಾದಿಗ, ನಾಪಿಗ, ನಾಯನ್ದ, ನಾಯಿನ್ದ, ನಾವಲಿಗ, ನಾವಳಿಗ, ನಾವಿದ, ನಾವಿನ್ದ. *A barber.*

ನಾಪಿತಿ nâpiti. The wife of a barber; a woman of the barber-caste (ನಾವಲಿಗಳು Čb.; Sk.).

ನಾಪಿತೆ nâpitĕ. = ನಾಪಿತಿ. (J. 5, 58).

ನಾಭ nâbha. = ನಾಭಿ. See ಊರ್ಣ-, ಪದ್ಮ-.

ನಾಭಸ nâbhasa. (fr. ನಭಸ್). Celestial, heavenly, appearing in the sky. (Čpr. 4, 30).

ನಾಭಿ nâbhi. *The navel.* 2, *the nave of a wheel.* 3, the centre, focus, central point, middle; chief, head. 4, the close connection of relations, near relationship, community of race or family; a near relation. 5, a sovereign, an emperor; *a Kshatriya.* ನಾಭಿಪರಿಯನ್ತರ ಉಟ್ಟಾ ಕ್ಷಣ ಲೋಭತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See ಪೊಕ್ಕುಳ್. — ನಾಭಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. The measure of two cubits. ಮೊಲೆನೆರಡಾಗೆ ನಾಭಿಗೋಲೆನ್ದೆನಿಕ್ಕು (Mr. 325).

ನಾಭಿನಾಲ nâbhi-nâla. The umbilical cord. (My.).

ನಾಭಿರಾಜ nâbhi-râja. An ancient king mentioned by Jainas (Abh. P. 1, after 89).

ನಾಮ nâma. 1. Bending. See ಪರಿಣಾಮ, ಪ್ರಣಾಮ.

ನಾಮ nâma. 2. *A name* (ಹೆಸರ್ Nn. 16; ಪೆಸರ್ 162). 2, *a noun* (Šmd. 6. 63. 88. 93; Kâvy. I, 6; I, 1*b*, 1-5; I, 2, 1 seq.); a word. 3, *by name.* 4, *possibly, perhaps.* 5, *agreed, granted* (ಅಹುದೆನಿಪಾ ಕಾರ್ಯ 162). 6, *an expression of anger, contempt, reproach, etc.* 7, the sectarian mark applied by Vaishṇavas to their forehead, etc. (My.). 8, the white clay used for applying that mark (My.). ನಾಮವಿದ್ದವಗೆ ಕಾಮ ಕಡಿಮೆಯೇ? — ನಾಮವಿದ್ದವ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೆ ಬೇಕು. — ನಾಮವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಬಿಗೆಯಿರ ಬೇಕು. — ನಾಮವಿಲ್ಲದ ಆರಸನಿಗೆ ನೇಮವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಧಾನಿ. — ನಾಮವುಳ್ಳವ ನಾಕ ಪಡೆಯನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಪ [illegible]. — ನಾಮುಗೋಟ್. -ಕೋಟ್. The pigmy cormorant, Carbo pygmens (Bḍ.). — ನಾಮದ ಪೆಟ್ಟಗೆ. A box containing the necessaries for putting on the Vaishṇava marks (My.). — ನಾಮದ ಬೇರು. A twining shrub, the country Sarsaparilla, Hemidesmus indicus R. Br. (St. & Pl.; My.). — ನಾಮದ ಹಾವು. The snake Trimeresurus stricatus (My.). — ನಾಮ ಹಾಕು. To put on the Vaishṇava marks (My.). 2, to cheat (My.). ನಾಮ ಹಾಕಿದವನಾದರೆ ಹೋಮಾ ಮಾಡ್ಯಾನೆ? (Prv.).

ನಾಮಕ nâmaka. = ನಾಮ. See ಅ-.

ನಾಮಕರಣ nâma-karaṇa. Naming a child after birth; the ceremony of naming a child after birth (My.). ನಾಮಕರಣವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಮಕರಣ (Prv.). — ನಾಮಕರಣಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To name a child after birth (J. 28, 60).

ನಾಮದಾರ nâma-dâra. Renowned, famed (My.; B. 4, 116; Mhr., H.).

ನಾಮಧಾರಿ nâma-dhâri. Having a name, renowned. 2, having the same name as another. 3, having only the name; nominal. 4, a person who wears the sectarian Vaishṇava marks, a Vaishṇava (My.). 5, a class of Vaishṇavas who apply three marks to their forehead, etc., and are followers of Râmânuja (My.). — ನಾಮಧಾರಿ ಸೀರೆ. A black sirě with white stripes (My.).

ನಾಮಧೇಯ nâma-dhêya. *A name, a title, an appellation.*

ನಾಮನಕ್ಷತ್ರ nâma-nakshatra. The constellation corresponding to a person's name. The natal constellation (janmanakshatra) of a person, when forgotten, is found out from the initials his name bears, and certain corresponding syllables denoting the constellations (My.).

ನಾಮಪದ nâma-pada. A complete word, *i. e.* an inflected word with the case-terminations added (Šmd. 47. 61. 97. 194; Kâvy. I, 3, 1-4).

ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ nâma-prakṛiti. An uninflected noun or word (Šmd. 98).

ನಾಮರೂಢಿ nâma-rûḍhi. The conventional meaning of a word (Šmd. 62).

ನಾಮರ್ದಾ nâ-mardâ. Unmanliness, cowardice; a coward (also ನಮರ್ದು; My.; Br.; Mhr., H. ನಮರ್ದ, ನಮರ್ದೀ).

ನಾಮಲಿಂಗ nâma-liṅga. A nominal base, an uninflected word (Šmd. 47. 88. 90. 94).

ನಾಮವಚ nâma-vača. = ನಾಮವಾಚಕ. ವಸ್ತುನಿಕಾಯನಾಮವಚನಿರ್ದಿಷ್ಟಂಗಳ್ (ಲೋಕವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳುವವು Nr. 117).

ನಾಮವಾಚಕ nâma-vâčaka. Expressing a name: a noun; a proper name. (My.).

ನಾಮವಿಭಕ್ತಿ nâma-vibhakti. A nominal affix (Šmd. 47. 61. 89. 115).

ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ nâma-saṅkîrtana. Celebrating the name of a god, king, etc. (My.).

ನಾಮಸ್ಮರಣ nâma-smaraṇa. Bearing in or calling up into the mind the name or names of a god, king, etc. (My.).

ನಾಮಾಂಕ nâma-aṅka. Marked with a name. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ನಾಮಾಂಕಿತ nâma-aṅkita. Renowned (B. 4, 146. 222; My.).

ನಾಮಾನ್ತರಿತ nâma-antarita. N. of one of the pêlikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ನಾಮಿ nâmi. 1. Bending; changing a dental to a cerebral: a name given to all the vowels except ಅ and ಆ (Šmd. 16. 17; Kâvy. I, 1*a*, 12-14).

ನಾಮಿ nâmi. 2. Tbh. of ನವಮಿ (Šmd. 352. 361; Šm. 19; see ಮಾ-).

ನಾಮಿಕ nâmika. Relating to a name or noun. 2, having only the name (of being a religious person, Bp. 50, 48).

ನಾಮೂಷಿ nâmûshi. Disgrace, shame (My.; Br., H.).

ನಾಮೆ nâmĕ. A deed: letters patent (My.; Br., H.).

ನಾಮ್ಬ nâmba. 1. See s. ನಾನ್ 2 and G. s. ತೋಸು.

ನಾಮ್ಬ nâmba. 2. An idle, slothful man (ಸುಮ್ಬ, ಅಲಸುಗೆಗಾಟಿ Šs.; ಸೊಮ್ಬ, ಅಲಸುಗೆಗಾಟಿ Kk. 38; ಸೊಮ್ಬ, ಅಲಸುಗಾಟಿ Šm. 47; T. ನಾಮ್ಬು = ನಮೆ; ನಾಲು = ನೇಲು; see ನೇಲ್).

ನಾಮ್ಬು nâmbu. To be slack, devoid of energy, slothful or idle (ಅಲಸ್ಯ Šmd. Dh.).

ನಾಯ್ nây. = ನಾಯಿ. A dog (My.; M.; T. ಞಮಲಿ, ಞಾಳಿ, ನಾಯ್, ನಾಳಿ). ತಾಯನ್ತಾ ಕಟು, ನಾಯನ್ತಾ ಬಾಲ (Prv.). ನಾಯ್ಯ ಸೋವುವುದು (ಪಟು Šmd. I). ನಾಯ ಬಾಲ ಸಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪುದೇ? (Šš. 85). ನಾಯಂ ಕರೆವುತ (Bp. 20, 13). ನಾಯ್ಗಳ್ (J. 28, 41. 46). See Bp. 21, 44; 55, 43; 60, 48. 51; ಕೂರ್ನಾಯ್, ಗಬ್ಬಿ-, ತುಡುಗುಣಿ-, ದೊಡ್ಡ-. — ನಾಯತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. The opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia (ಕಾಕೋದುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, ಮಲಪು, ಜಘನೇಫಲೆ Nr.). — ನಾಯ್ದಟಿಯ. -ತಟಿಯ. A kind of fetid Mimosa, Vachellia farnesiana W. & A. (ಅರಿಮೇದ, ವಿಟ್ಖದಿರ Nr.). — ನಾಯ್ಗೊಳಲೆ. A kind of worm (ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಿಂಚುಲಕ Hlâ.). — ನಾಯ್ಬದುಕು. The life of a dog, a wretched, miserable existence or livelihood, etc. (Bp. 61, 19; My.). — ನಾಯ್ಬಾಟು. = ನಾಯ್ಬದುಕು. (My.). — ನಾಯ್ಬೇಲ. = ನಾಯಿಬೇಲ. (My.). — ನಾಯ್ಪಾಲ್. -ಪಾಲ್. Dog's milk (Bp. 54, 30). — ನಾಯ್ಪೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A dog's or the dog's name (Šm. 31).

ನಾಯ nâya. 1. *Leading, conducting, guiding, directing.*

ನಾಯ nâya. 2. = ನೇಯ 1, q. v. Tbh. of ನ್ಯಾಯ. A lawsuit (My.), etc. ಇಬ್ಬರ ನಾಯ ಒಬ್ಬನಿಗಾಯ (Prv.).

ನಾಯಕ nâyaka. = ನಾಯಿಕ. *A guide, a leader; a chief, a master, a lord, a head;* a general, a commander; a husband. 2, pre-eminent, principal, chief. 3, a title for a man of the bêda or hunter-caste (My.). 4, *the central gem of a necklace.* ನಾಯಕನಿಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?— ನಾಣ್ಯವಿದ್ದವ ನಾಯಕನು (Prvs.).

ನಾಯಕತ್ವ nâyakatva. Leadership, headship, chieftainship. (My.).

ನಾಯಕನರಕ nâyaka-naraka. The principal hell (Abhâ. 2, 21).

ನಾಯಕಮಣಿ nâyaka-maṇi. = ನಾಯಕ No. 4. (My.; Si. 217).

ನಾಯಕಮಣ್ಡಲೀಕ nâyaka-maṇḍalîka. The chief governor or lord of a district (Bp. 59, 27).

ನಾಯಕವಾಡಿ nâyaka-vâḍi. A chief, a headman, as of a caste, a village, etc. (My.; Bh. 6, 4, 110; 8, 23, 6; Tê. ನಾಯಕವಾಡು, -ವಾಳಿ).

ನಾಯಕಸಾನಿ nâyaka-sâni. A dancing-girl, a whore (My.; ಪಾತರದವಳು, ವಾರಸ್ತ್ರೀ G.).

ನಾಯಕಿ nâyaki. = ನಾಯಿಕೆ. (My.; J. 6, 37; 26, 21).

ನಾಯಕಿತ್ತಿ nâyaka-itti. = ನಾಯಕಿ. (Bh. 7, 2, 20).

ನಾಯನ್ದ nâyanda. Tbh. of ನಾಪಿತ. ನಾಯನ್ದರವನು (ಗ್ರಾಮಣಿ, ನಾಪಿತ Si. 419; *only* in Si.).

ನಾಯಬ nâyaba. A deputy (B. 5, 263. 269; My.; Mhr., H. ನಾಈಬ, ನಾಯಬ). — ನಾಯಬಶಿರಸ್ತೆದಾರ. A native head clerk in an assistant collector's office (My.).

ನಾಯಿ nâyi. = ನಾಯ್. (ಕೌಲೇಯಕ, ಸಾರಮೇಯ, ಶುನಕ, ಭಷಣ, ಶ್ವನ್, ಕುರ್ಕುರ, ಶಾಲಾವೃಕ, ಮೃಗದಂಶ Hlâ.; Si. 343; C.). ಬೇಣ್ಟೆಯ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು); ಪೇಂಕುಳಿಯ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ Hlâ.). ಮದ್ದಿನ್ದ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ Nr.). ನಾಯಿ ಕೂಗಿದರೆ ದೇವಲೋಕ ಹಾಳಾದೀತೇ?— ನಾಯಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ಕುಣ್ಡ್ರಲಿಕ್ಕೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲ.— ನಾಯಿಗೆ ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಅಜ್ಜ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತೇ? — ನಾಯಿಗೆ ನಾರಂಗದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯೇ?—ನಾಯಿ ತಿನ್ದ ಕಜ್ಜಾಯದ ಹಾಗೆ.— ನಾಯಿ ಬಡೀಲಿಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕೋಲೇ?— ನಾಯಿ ಬಲ್ಲದು, ತೊಗಲು ಬಲ್ಲದು (I do not meddle with the affair).— ನಾಯಿ ಬಲ್ಲದೆ ದೇವರ ಜಗಲಿಯ?— ನಾಯಿ ಬೊಗಳಿ, ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡು ತನ್ದು. — ನಾಯಿಯ ಬಾಲಾ ನಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಡೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೀತೇ?— ನಾಯಿ ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹಳಸಿತ್ತು.— ನಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಅಮೋಘದ ಹೋಳಿಗೆ.— ನಾಯಿಯೆತ್ತ? ನಾಗಲೋಕವೆತ್ತ?— (The mad) ನಾಯಿ ಸಾಯೋ ವರೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊಟಿಯದೇ?— ನಾಯಿ ಸನ್ತೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನಳಿಗೇಲಿ ಬಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿತು.— ನಾಯಿಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬೂದಿಯೇ ಮದ್ದು.— ನಾಯಿಾ ತಲೆಯ ಮೇಲಣ ಬುತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ.— ಮೊಣ್ಡನ ಕೊನ್ದವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಯ ತಿನ್ದವರಿಲ್ಲ.— ಜಾತಿಗೆ ಜಾತಿ ಹಗೆ, ನಾಯಿಗೆ ನಾಯಿ ಹಗೆ.— ದಣ್ಡಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಯಿಾ ಕುಣ್ಡ್ರಿಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಡು ಹಾರಿತು.— ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೂ ಸೇರದು.— ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುರುತ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲುದೇ)?— ಪಗೆಯದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿ ಹಾಕುವವರನ್ನರಿಯದು, ತೆಗಿಯುವವರನ್ನರಿಯದು (Prvs.). See Bp. 55, 25; B. 2, 4; Si. 167. 342; ಹೆಣ್ಣು-, ಹೆಬ್ಬಾರೆ-; Prvs. s. ಓಡಾಟ, ಕಚ್ಚು 1, ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ, ನೆಣ್ಟ, ಸೋವು, ನ್ಯಾಯ, ಪ್ರಾಯ, ಬಗುಳು 1, ಬಣ್ಣ 5, ಬಲಾತ್ಕಾರ, ಬಾಲ, ಬಾಯಿ 1, ಬೆಟ್ಟ 1, ಬೊಗಳು 1, ಮುಟ್ಟು 1, ಮೊಟ್ಟೆ 1, ಲೊಟ್ಲೊಟ್ಟೆ. — ನಾಯಿಕುನ್ನಿ. = ನಾಯಿಮರಿ. (My.). — ನಾಯಿಕೊಡೆ. A mushroom (My.). — ನಾಯಿಗೆಮ್ಮಲು. ನಾಯಿಗೆಮು-, -ಕೆಮ್ಮಲು, -ಕೆಮ್ಮು. The hooping cough (My.). — ನಾಯಿತುಳಸಿ. The herb Ocimum album L. (St. & Pl.; My.). — ನಾಯಿತೊಣಚಿ. The dog-fly (My.). — ನಾಯಿತೊಳಸಿ. = ನಾಯಿತುಳಸಿ. (My.). — ನಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ. ಫಂಜಿಕೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಪದ್ಮೆ, ಭಾರ್ಗಿ, etc. ಎನ್ದರೆ ಬಾರಂಗಿ; ಕಿರುದೇಗುಗಿಡವೆನ್ನುದ್ದ ಕೆಲವರನ್ನುವರು, ನಾಯಿತ್ಯಾಗದ ಮರ (Si. 143; My.). — ನಾಯಿನೇರಿಳು. = ನಾಯಿನೇರಿಳೆ. (My.). — ನಾಯಿನೇರಿಳೆ. = ನಾಯಿನೇರಿಲ್. (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ Si. 130. 151; My.). — ನಾಯಿನೇರಿಲ್. A kind of Eugenia tree the fruit of which is somewhat sour, perhaps Eugenia operculata, Van Someren (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ Nr.). — ನಾಯಿನೊಳಲೆ. = ನಾಯ್ನೊಳಲೆ. (ಮಹೀಲತೆ, ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಿಂಚುಲಕ Nr. *a;* ಸಾರಮೊಳಲೆ Nr. *b;* ಗಣ್ಡೂಪದ, ಕಿಂಚುಲಕ Mr. 411). ಗಣ್ಡುನಾಯಿನೊಳಲೆ (ಶಿಲಿ, ಗಣ್ಡೂಪದಿ Nr. *a*). ಹೆಣ್ಣುನಾಯಿಮೊಳಲೆ (ಶಿಖಿ, ಗಣ್ಡೂಪದಿ Nr. *b*). 2, a mushroom (My.). — ನಾಯಿ ಪಾಯಿ. reit. (My.). — ನಾಯಿಬೆಳೆಗಿಡ. An annual herb, Cleome viscosa L. (St. & Pl.). — ನಾಯಿಬೇಲ. = ನಾಯ್ಬೇಲ. The plant Flacourtia sapida R. (My.; ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ವಿಕಙ್ಕತ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾತ್, etc. Si. 130; *cf.* ಹುಳಿಬೇಲ). — ನಾಯಿಮರಿ. A puppy, a whelp (My.). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿಮರಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಕ್ಕಿತು (Prv.).— ನಾಯಿಯುಳ್ಳಿ. A bulbous plant, Scilla indica Roxb. (St. & Pl.). — ನಾಯಿರಾಗಿ. A grass often cultivated for its grain, Eleusine stricta Roxb. (Z.). — ನಾಯಿಬಿಡು. -ಬಿಡು. To set on a dog or dogs (J. 28, 45). — ನಾಯಿಸೊಣಗುಗಿಡ. An annual plant, stinging like nettles, Mucuna pruriens D. C. (St. & Pl.). — ನಾಯಿಹಕ್ಕರಿಕೆಗಿಡ. An annual milky plant, Sonchus oleraceus L. (Z.; My.).

ನಾಯಿ nâyi. (ನಾಯಿನ್). Leading, guiding; master. *Cf.* ನಾಯಿನಾರ್.

ನಾಯಿಕ nâyika. = ನಾಯಕ No. 3. (My.).

ನಾಯಿಕೆ nâyikĕ. = ನಾಯಕಿ. A mistress; a wife; a noble lady (Sk.; My. as ನಾಯಿಕಿ).

ನಾಯಿತನ nâyitana. Doggishness (Bh. 4, 4, 13).

ನಾಯಿನಾರ್ nâyinâr. (fr. ನಾಯ 1 or ನಾಯಿ). = ನಯ್ಯನಾರ್, etc. See ಮೊನೆಯಿಸು-.

ನಾಯಿನ್ದ nâyinda. Tbh. of ನಾಪಿತ. (My.; Si. 339; see ನಾವಿದ). — ನಾಯಿನ್ದಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A razor (My.). — ನಾಯಿನ್ದಮುದುಕ. A broken, imbecile barber. See Prv. s. ಬಾಯ್.

ನಾಯಿನ್ದಗಿತ್ತಿ nâyinda-gitti. = ನಾಪಿತಿ. (My.).

ನಾಯ್ಯ nâyya. To be led or guided, etc. See ಆ-, ಪ್ರಣಾಯ್ಯ.

ನಾರ್ nâr. (Šmd. 58). = ನಾರು, (ನಾರಿ). A fibre: fibres or hemp of plants, strings in mangoes and other fruits;—cloth made of fibres or hemp (ತ್ವಕ್, ವಲ್ಕ, ವಲ್ಕಲ Nr.; Si. 122; My. as ನಾರು; T.; M. ನಾರ್, ನಾಱು; *cf.* ನವರ್?). ನಾರ್ಗಳ್ (Šmd. 51).

ನಾರ nâra. (fr. ನರ). Relating or belonging to men, human, mortal; (a man). 2, water (*cf.* ನೀರ್). 3, a calf.

ನಾರಕ nâraka. (fr. ನರಕ). *Relating to hell; being or abiding in hell;* hellish, infernal. 2, *an inhabitant of the infernal regions.* 3, *hell.* See Čpr. 5, 36.

ನಾರಂಗ nâraṅga. = ನಾಗರಂಗ, ನ್ಯಾರಿಂಗ. The orange tree; an orange (especially a sour one, a citron, ಈಳೆ Kk. 71, Šm. 25, Mr. 112; ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ, ನಾದೇಯಿ, ನಾಗರಂಗ, ಐರಾವತ Nr.; Bp. 19, 66; T. ನಾರತ್ತೈ). ನಾಯಿಗೆ ನಾರಂಗದ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯೇ? (Prv.).

ನಾರಣ nâraṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. (My.). — ನಾರಣಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 56, 42).

ನಾರದ nârada. *N. of a dêvarshi* (ಕಲಹಪ್ರಿಯ Čt. I, 87; see ರವಕಾಯ; Grj. 4, 37. 38; Č. Bp. 47, 15; J. 7, 23) who like

Mercury appears on the earth as a messenger from the gods to men or vice versâ, is considered as fond of creating quarrels and the inventor of the vîṇâ or lute. 2, ನಾರ-ದ, water-giving: a cloud.

ನಾರದಪುರಾಣ nârada-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76).

ನಾರದವೀಣೆ nârada-vîṇĕ. Nârada's lute: a kind of lute (My.).

ನಾರಯಣ nârayaṇa. Tbh. of ನಾರಾಯಣ. (Bh. 1, 1, 1; 2, 10 sum.).

ನಾರಸ nârasa. Tbh. of ನಾರಸಿಂಹ. (Tĕ.; see ಕೊಂಕಿಯ-).

ನಾರಸಿಂಹ nârasiṁha. (fr. ನರಸಿಂಹ). = ನಾರಸ. Referring or belonging to Vishṇu in his man-lion avatâra; that avatâra itself; Vishṇu. (My.; Bp. 56, 34; J. 12, 1).

ನಾರಾ nârâ. (T. ನಾರೈ, a heron; ನಾರೈಕನ್ಱು, a lean calf). — ನಾರಾಗೋರ. A dreadfully meagre man (My.). 2, Nârâ and Gôra, two sons of a Brâhmaṇa called Ajamîḍha (My.). — ನಾರಾಗೋರಿ. A dreadfully meagre woman (My.).

ನಾರಾಚ nârâča. = ನಾಲೀಕ. *A long iron arrow* (Bh. 3, 13, 26); an iron style to write with (ಪತ್ರಿ, ಕಣ್ಣ Mr. 359).

ನಾರಾಚಿ nârâči. *A goldsmith's scales.*

ನಾರಾಟ nârâṭa. A certain musical tone (Bp. 19, 10).

ನಾರಾಯಣ nârâyaṇa. = ನರಯಣ, ನಾಣ, ನಾರಣ, ನಾರಯಣ. The personified purusha or first living being: Brahmâ. 2, *Vishṇu,* Kṛishṇa (ಮುರಜತ್ Kâvy. V, 62).

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ nârâyaṇa-astra. N. of a mystical weapon. (J. 8, 45. 49).

ನಾರಾಯಣಿ nârâyaṇi. = ನಾಣಿ. Lakshmî. 2, Durgâ. 3, *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ನಾರಿ nâri. (= ನಾರ್). (A rope, a cord): a bow-string (My.; Tĕ.; T. ನಾಣಿ, ನಾರ್, ನಾರಿ; M. ಞಾಣ್; ತಿರು, ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ Nn. 74 as Sk.; J. 6, 17; 20, 59). 2, the web which surrounds the stipes of a palm-tree branch (T.). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ಶಿಂಜನಿ Nr.; ಜೀವ Nn. 517; ತಿರು, ತಿರ್ಪು Kk. 39; ತಿರು, ತಿರ್ಪು, ಹೆದೆ Šm. 43). ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿ (Šmd. 66. 133).

ನಾರಿ nâri. 1. *A woman, a wife* (ವನಿತೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 74). ನಾರಿಯಾಗಿ ಸಮ ನಡೆಯದಿದ್ದ ವಳೇ ಮಾರಿ. — ನಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಮನೆ, ನೀರು ಇಲ್ಲದ ಊರು ನೂಱು ಬನ್ದರೂ ತಾರಕ್ಕೆ ಬೇಡ. — ನಾರೀ ಮೋಱೆ ನೋಡಿ, ಊಟ ಕೂತರೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬಾರು; Sp. s. ಮಾರಿ.

ನಾರಿ na-ari. 2. Who has no enemies (ಅಜಾತಶತ್ರು, ಹಗೆಗಳಿಲ್ಲದವನು Nn. 74).

ನಾರಿಕೇರ nârikêra. = ನಾಡಿಕೇರ, ನಾರಿಕೇಲ, ನಾರಿಕೇಲಿ, ನಾರಿಯಳಿ, ನಾಳಿಕೇರ, ನಾರೀಕೇಲ. *The cocoa-nut tree, Cocos nucifera; the cocoa-nut.*

ನಾರಿಕೇಲ nârikêla. = ನಾರಿಕೇರ. (ನಾರಿಯಳಿ, ತೆಂಗು Mr. 112; Tĕ. ನಾರಿಕೇಡ).

ನಾರಿಕೇಲಿ nârikêli. = ನಾರಿಕೇಲ. (Sk.).

ನಾರಿಂಗ nâriṅga. = ನಾರಂಗ. See ನೆಲ-.

ನಾರಿಯಳಿ nâriyaḷi. = ನಾರಿಕೇಲ, q. v. (Mhr. ನಾರಳ, ನಾರಳೀ).

ನಾರೀಕೇಲ nârîkêla. = ನಾರಿಕೇಲ. — ನ. ರೀಕೇಲಪಾಕ. A kind of rather complicated poetical composition (My.).

ನಾರು nâru. = ನಾರ್. (C.; Bp. 42, 3; 60, 49). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುವು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 341). ಎಲೆಯ ನಾರು (ಮೂಢಿ Nr.). ತೆಂಗಿನ ನಾರು (B. 2, 42). ನಾರು ಉಟ್ಟಾ ಕ್ಷಣ ನಾಱಿದವನಾದಾನೇ? — ಹೂವಿನಿನ್ದ ನಾರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. — ಹೂವಿನಿನ್ದ ನಾರು ಮಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ (Prvs.). See ಕಲ್ಲು-, ಗೋಗಿ-. — ನಾರ ಮಡಿ. = ನಾರುಮಡಿ. (ಚೀರ, ಘಟ G.; My.). — ನಾರ ಸೀರೆ. A garment made of the fibres of the bark of certain trees (ವಲ್ಕಲ Bhn. 24). — ನಾರು ಕಟ್ಟು. Fibre-like pus to form in or around a sore (My.). ನಾರು ಕಟ್ಟಿದರೆ ನಾಱಿಹೋದು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ನಾರು ಬೇರು. Fibres (bark) and roots (My.). — ನಾರುಮಡಿ. Cloth made of the fibres of plants (My.; T. ನಾರ್ಪಟ್ಟು; M. ನಾರ್ಪಟ್ಟ). — ನಾರುಸೀರೆ. = ನಾರ ಸೀರೆ. (ವಲ್ಕಲ, ಶಲ್ಕ Si. 407; My.). — ನಾರುಹುಣ್ಣು. The guinea-worm (ನಾಡೀವ್ರಣ Si. 200; C.; Tĕ. ನಾರಿಕುರುಪು; Mhr., H. ನಾರೂ; Mhr. also ನಾರಾಯಣ).

ನಾರುಗ nâr-uga. (Šmd. 240). A man who deals in fibres.

ನಾಱ nâṟa. = ನಾಱು 2. — ನಾಱುಮ್ಬೇಳೆ. -ಂ-ಬೇಳೆ. = ನಾಱುವ ಬೇಳೆ. A strongly smelling annual herb, Cleome pentaphylla L. (or Gynandropsis p. Dec., ವರ್ವರೆ, ಕವರಿ, etc., ವಾಯಿಣ್ಣೆಚೆಟ್ಟು Si. 157; My.).

ನಾಱು nâṟu. 1. ನಾಱ್ nâṟ. To yield a smell, to smell; — to stink (ಗನ್ಧ Šmd. Dh.; My.; T., M.; Tu. ನಾದು). P. ps. ನಾಱ (Bp. 44, 25; My.), ನಾತು (My.). ನಾಱುವ (Bp. 40, 70), ನಾರ್ವ (4, 25; 46, 58). ನಾಱುವ ಮಾಂಸ (ಎಸ್ರ Hlâ.). ಅವ್ವದೊನ್ದು ಹಸುಕು ನಾಱುವದುಣ್ಟು, ಅದು ಎಸ್ರ, ಆಮಗನ್ಧಿ (Nr.). ದುರ್ಗನ್ಧಮಂ ಗಾಳಿಯೊಳ್ ತಡೆಯಲ್ ನಾಱದೆ? (Šš. 85). ಯಾತಱ ಹೂವು ಏನು? ನಾತರದು ಸಾಲದೇ? ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಏನ ಬೇಡ! ದೇವನೊಲಿದಾತನೇ ಜಾತ (Sp.). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊಱೆತು ನಾಱುವ ನೀರು (Dp. 54). — ನಾಱುವ ಬೇಳೆ. = ನಾಱಮ್ಬೇಳೆ, ನಾಱುಮ್ಬೇಳೆ, ನಾಬಳ್ಳಿ. (ಬರ್ಬರ, ಬಬ್ಬರ Šmd. 345; ವರ್ವರೆ, ಕವರಿ, ತುಂಗಿ, ಖರಪುಷ್ಪೆ, ಅಜಗನ್ಧಿಕೆ Nr.). — ನಾಱುವ ಹುಲ್ಲು. = ಕನಗಿನ ನಟ್ಟು. (My.).

ನಾಱು nâṟu. 2. = ನಱು, (ನಾ 3, ನಾತ, etc.). Smell. — ನಾಱುಮ್ಬೇಳೆ. -ಂ-ಬೇಳೆ. = ನಾಱಮ್ಬೇಳೆ. — ನಾಱುಮ್ಬೇಳೆಮರ. A tree, wild and cultivated, Cratraeva religiosa, var. nirvala Ham. (St. & Pl.).

ನಾಱು nâṟu. 3. ನಾಱ್. = (ನಾನ್ 2, etc.), ನಾದು 2. To moisten, to wet (ಆರ್ದ್ರೀಕರಣ Šmd. Dh.; T. ನನ್ನೈ, ನಱವು, ನಱಾ, ನಱಿನ್ಸೈ, ಞಾಳಿ, ನಾಳಿ, ನಾಟ್ಟಿ, palm-tree sap).

ನಾಲ್ nâl. (Šmd. 224). = ನಾ 2, etc. Four. (T., M. ನಾಲ್, ನಾಲು). — ನಾಲ್ದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. Four months (Ššv. 2, 99). — ನಾಲ್ದೆಸೆ. The four points of the compass. See Šmd. 79; Bp. 5, 33; Ršv. 6, 32; J. 5, 60; 7, 41. — ನಾಲ್ದೋಳ್. -ತೋಳ್. Four arms (Ššv. 1, 61). — ನಾಲ್ದೋಳ. -ತೋಳ. The four-armed one: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Šm. 6). — ನಾಲ್ನೂಱು. Four hundred (B. 4, 206). ನಾಲ್ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು (4, 117). — ನಾಲ್ಮೊಗ. The four-faced one: Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ, etc., ಅಜ Čt. II, 3; ಬೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬ್ರಹ್ಮ Šm. 8). — ನಾಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. Four roads, or a place where four roads meet (ಚೌಪದಿ Čt. II, 88). — ನಾಲ್ವಡಿ. -ಮಡಿ. (Šmd. 224). Four folds or times; fourfold (Grj. 6, 48). ಭಾಸ್ಕರಸುತನಿಂ ನಾಲ್ವಡಿ (Šmd. 81). — ನಾಲ್ವತ್ತನೆಯ. ನಾಲ್ವತ್ತು-ಅನೆಯ. Fortieth (J. 32, 37). — ನಾಲ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. (Šmd. 224). Forty (C.). ನಾಲ್ವತ್ತು ಅಯ್ವತ್ತು (B. 3, 66). ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡೂ ಕಾಲು (4, 100). ನಾಲ್ವತ್ತೇಱ (Šmd. 45). ನಾಲ್ವತ್ತಱ ಮೇಲೆ ನಡಿಕೆ (after forty years

good conduct uses to begin), ಎಮ್ಮತ್ತಱ ಮೇಲೆ ಬಡಿಕೆ (Prv.). — ನಾಲ್ವರ್, ನಾಲ್ವರು. Four persons; the four persons (Bp. 40, 71; J. 10, 44; 29, 39; B. 3, 101; My.). — ನಾಲ್ವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. Four fingers (Čpr. 1, 14). ನಾಲ್ವೆರಲನಿತಂ ಕಳೆದು (Šmd. 224). — ನಾಲ್ವೆರಳ್. -ಬೆರಳ್. ನಾಲ್ವೆರಳು (Bp. 44, 7). = ನಾಲ್ವೆರಲ್. ಗೇಣೆರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಮೊಱನಕ್ಕು, ಅದಕೆ ಏಕ್ಕ ನಾಲ್ವೆರಳು ಪೆಚ್ಚಳ್ಕೆ ಗಜಮಕ್ಕು (Mr. 325). ನಾಲ್ವೆರಳುದ್ದ (Bp. 57, 45). — ನಾಲ್ಸಾಸಿರ. Four thousand (Abh. P. 1, 67).

ನಾಲ nâla. 1. = ನಳ್ಳು, ನಾಡ, ನಾಲೆ, ನಾಳ 1, ನಾಳು, ಲಾಳ 1. (fr. ನಲ). Consisting or made of reed or reeds. 2, *a hollow or tubular stalk, especially the stalk of a lotus, of a pot-herb, etc.* (ದಣ್ಟು Mr. 372; ಸಾರಸದ ದಣ್ಟು 420). 3, *any pipe or tube or tubular vessel of the body,* the windpipe, urethra, etc. 4, a handle. 5, a water-channel, a rivulet or nallah; a drain, a gutter (My.). 6, yellow orpiment (= ಅಲ, ತಾಲ).

ನಾಲ nâla. 2. = ನಾಳ 2, ಲಾಡ 2, ಲಾಳ 2. A horse or bullock-shoe (My.; Br.; Mhr., H.).

ನಾಲಗಾಱ nâla-gâṟa. = ನಾಲಬನ್ದಿ Nr. 2. (S. Mhr.).

ನಾಲಗೆ nâlagĕ. = ನಾಲಿಗೆ. The tongue (ರಸಜ್ಞೆ, ರಸನೆ, ಜಿಹ್ವೆ Hlâ., Nr.; ಜಿಹ್ವೆ, ಅರ್ಚಿಸ್ Hlâ.; Bp. 49, 21; 59, 10; Mr. 277; T., M. ನಾ, ನಾಕ್ಕು, ನಾವು; Tĕ. ನಾಲಿಕೆ, ನಾಲುಕೆ). ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ (ಅರ್ಚಿಸ್, ಕೀಲೆ, ಜ್ವಾಲೆ, ವರ್ಚಸ್, etc.); ಹಿರಣ್ಯಕೆ, ಕನಕೆ, ರಕ್ತೆ, ಕೃಷ್ಣೆ, ಸುಪ್ರಭೆ, ಅತಿರಿಕ್ತೆ, ಬಹುರೂಪೆ ಇವು ಅಗ್ನಿಯ (ಏೞು) ನಾಲಗೆಗಳು (Hlâ.). ಕೆನ್ದಳಿರ ನಾಲಗೆ (Šmd. 81). See ಎತ್ತು-, ಕಡಲ-, ಕಱು-, ನಿಡಿಯ-; Prv. s. ಮಗ 1; Čpr. 1, 41; 4, 86; 5, 69. 97. — ನಾಲಗೆತೀಣ್ಟೆ. Desire of the tongue (V. 8, after 3).

ನಾಲಬನ್ದಿ nâla-bandi. = ನಾಲುಬನ್ದಿ, ನಾಲುಬನ್ದು, ನಾಳಬನ್ದಿ, ಲಾಳಬನ್ದಿ. Horse or bullock shoeing (My.; Mhr., H.). 2, one who shoes horses or bullocks (My.).

ನಾಲಿ nâli. = ನಲ್ಲಿ, ನಾಡಿ, ನಾಳಿ. A hollow or tubular stalk, the stalk or culm of a plant. 2, any tubular vessel of the body; a tube. 3, a lotus flower. 4, an instrument for perforating an elephant's ear. 5, a period of twenty-four minutes. 6, a gong.

ನಾಲಿಕ nâlika. A lotus flower. 2, a kind of wind instrument. (R.).

ನಾಲಿಕಾಪಾತ್ರ nâlikâ-pâtra. A tubular vessel (V. 9, 27).

ನಾಲಿಕೆ nâlikĕ. ನಾಲಿಕಾ. A stalk, a tube.

ನಾಲಿಗೆ nâligĕ. = ನಾಲಗೆ. (ರಸಜ್ಞೆ, etc. Mr. 318; Si. 214; C.). ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡಂ (ಜಿಹ್ವಾಮೂಲಂ Šmd. 43 Cm.). ತನು ವಾದ್ಯಂ, ನಾಲಿಗೆ ವಾದನದಣ್ಡಂ (45, o. r. ನಾಲಗೆ). ನಾಲಿಗೆ ಬಾಜಸುವ ಕುಡುಹು (46, o. r. ನಾಲಗೆ). ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ (ರಸ Nr.). ಹಲ್ಲು ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಜಿಗಮಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗವ ಹಿಡಿಯುವುದು (a net, Sp.). ಕಣ್ಣು ಮನ ನಾಲಿಗೆಯು ತನ್ನದೆನ್ದೆನ ಬೇಡ! ಅನ್ಯರು ಕೊನ್ದರೆನ ಬೇಡ! ಇವು ಮೂಱು ತನ್ನ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದವನು ನಾರಾಯಣ ಅನ್ದಾನೇ?—ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಡತನವೇ?—ನಾಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೇದು (Prvs.). See Bp. 18, 60; 38, 19; 60, 28; B. 3, 60; 4, 48; 5, 71; Prv. s. ಬೆಂಕಿ; ಉರಿ-, ಎತ್ತು-, ಏಱು-, ಕಡಲ-, ಕೆನ್-, ತುದಿ-, ಮುಚ್ಚೆ-; Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2. 2, the tongue or clapper of a bell (My.). — ನಾಲಿಗೆಕಲ್ಲು. A projecting stone-slab (My.). — ನಾಲಿಗೆ ಕೆಡು. The tongue to be diseased so that it has no taste for any thing (My.). 2, a promise to fail (My.). — ನಾಲಿಗೆಗೂಟ. The right-hand leg of a weaver's web beam (R.). — ನಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪು. A promise to fail. ನಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪಿದವನು ನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗು. The tongue to turn round well: to be able to speak fluently or properly. ಅವನ or ಅವನಿಗೆ ನಾಲಿಗೆ ತಿರುಗುವದಿಲ್ಲ (My.). — ನಾಲಿಗೆಪ್ರಮಾಣ. Confidence derived from or placed in (another's) words or promise (My.). — ನಾಲಿಗೆ ಬೀೞು. The tongue to lose its power or become unable to speak (My.). — ನಾಲಿಗೆಯುೞಿಸು. To keep one's promise (My.). — ನಾಲಿಗೆವಾಸಿ. Trustworthiness, faithfulness in fulfilling a promise (My.). ನಾಲಿಗೆ ವಾಸಿಯಿದ್ದವನ ಮಾತು ಹಾಲಿಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ನಾಲಿಗೆ ಹೋಗು. A promise to fail (My.). 2, the tongue to be unable to speak (My.).

ನಾಲೀಕ nâlîka. = ನಾರಾಚ. A long iron arrow; a dart, a javelin, a pike. 2, the fibrous stalk of the lotus;—a lotus.

ನಾಲೀಜಂಘ nâlî-jangha. Having stalk-like legs: a raven, the carrion crow; a monkey (Rŝv. 9, 29).

ನಾಲುಕು nâluku. = ನಾ 2, etc. Four (Čh. vs. 320. 338; My.).

ನಾಲುಬನ್ದಿ nâlu-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ. (My.).

ನಾಲುಬನ್ದು nâlu-bandu. = ನಾಲಬನ್ದಿ. (My.).

ನಾಲೆ nâlĕ. *The hollow or tubular stalk of a plant.* 2, = ನಾಲ 1 No. 5. (My.; Mhr., H. ನಾಲಾ). ನಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರೂ ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತವೂ ಒನ್ದೇ (Prv.).

ನಾಲ್ಕು nâlku. (Šmd. 224). = ನಾಲುಕು, etc. The state of being four; four (C.; Tĕ. ನಾಲುಗು; M. ನಾಂಗು; T. ನಾನ್ಗು), occasionally used indefinitely (*cf.* the English "half a dozen"), and in the sense of "all". ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ ಕರಮೞ್ ಎಸೆದಿರ್ಕುಂ ಪದ್ಮೋದರಂಗೆ (Šmd. 18). ಅದು ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇದವನಾಳ್ದು ಇರ್ಕುಂ (155). ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕು or ಒನ್ದು ನಾಲ್ಕುಗಳ್ (170). ನಾಲ್ಕು ರೂಪಂ (279). ನಾಲ್ಕಱ (Bp. 21, 27); ನಾಲ್ಕಱಲ್ಲಿ (Šmd. 32 Cm.); ನಾಲ್ಕಱಿಂ (135); ನಾಲ್ಕಱಲಿ (Bp. 35, 32); ನಾಲ್ಕರ್ಕೆ (Šmd. 224). ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ, ನಾಲ್ಕಕೆ (My.), ನಾಲ್ಕನು, ನಾಲ್ಕನ್ನು (My.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮೊಣ (Prv.). ಚತುರ್ವರ್ಗವೆನ್ದು ಮೋಕ್ಷದೊಡಗೂಡಿದ್ದ ಧರ್ಮ ಕಾಮ ಅರ್ಥಗಳು ನಾಲ್ಕಕ್ಕೂ ಒನ್ದೇ ಹೆಸರು (Si. 255). ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ತತ ಮುರಜ ಸುಷಿರ ಘನಗಳ್ ಎಮ್ಬ ನಾಲ್ಕು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೂ ಪೆಸರು (Si. 62). See Šmd. 32. 44; Bp. 40, 73; J. 4, 2; ಅಮ್ಬುಧಿ, ಯುಗ, ಶ್ರುತಿ; Si. 256. — ನಾಲ್ಕಡಿ. -ಅಡಿ. Four feet (Bp. 2, 5; J. 11, 2). ನಾಲ್ಕಡಿಯವೆಲ್ಲಂ ಪಶುಗಳಕ್ಕು (Mr. 186). — ನಾಲ್ಕನೆಯ. -ಅನೆಯ. Fourth (J. 18, 26). ದೊರೆ ಕೊಳ್ಗುಂ ನಾಲ್ಕನೆಯಕ್ಕರದ ಅತ್ವಕ್ಕೆ ಒತ್ವವೃತ್ತಿ (Šmd. 374). ಶೂದ್ರನಂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣಮೆಮ್ಬುದು (Hlâ.). ನಾಲ್ಕನೆಯವನು (My.). ನಾಲ್ಕನೆಯವನೊಬ್ಬ (B. 3, 71). — ನಾಲ್ಕಯ್ದುಂ. -ಅಯ್ದುಂ. Nine (Bp. 5, 64). — ನಾಲ್ಕಷ್ಟು. -ಅಷ್ಟು. Four times as much or many (My.); so much or many as four (B. 4, 117; My.). — ನಾಲ್ಕಾಱು. -ಆಱು. Four or six: several, some (B. 2, 18; 4, 19. 43; My.). — ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ. The four periods in the religious life of a Brâhmaṇa. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇೞ್ದ ಪಟ್ಟುವು (Hlâ.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಳ್ ಅಕ್ಕು ನೆಗೞ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಗೃಹಸ್ಥ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಯತಿ ಎನಿಪ್ಪ ನಾಲ್ಕಾಶ್ರಮಗಳ್ (Mr. 249). — ನಾಲ್ಕುಂ 1. -ಉಂ 1. = ನಾಲ್ಕೂ. (Čpr. 5, after 76). — ನಾಲ್ಕು ಕೆಲಸ. Every kind of work; many kinds of work (My.). — ನಾಲ್ಕುಗಣ್ಟೇ ಹೂ. The four-o'clock flower or marvel of

Peru, Mirabilis jalappa L. (St. & Pl.). — ನಾಲ್ಕು ಜನ. Four persons; all persons, every body (My.). — ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ. = ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ. The four castes: Brâhmaṇa, etc. (Si. 27). — ನಾಲ್ಕು ಜಾವ. Four periods or watches of three hours (Bp. 43, 25). — ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು. The four points of the compass (My.). — ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ. Four days; some days (My.). — ನಾಲ್ಕು ದೆಸೆ. = ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕು. (Bp. 24, 35; 43, 10). — ನಾಲ್ಕು ನೀರ್. The water used for bathing on the fourth day of menstruation (Abh. P. 15, 62; My.). — ನಾಲ್ಕು ನೂಱು. Four hundred (B. 4, 80. 98; My.). — ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿ. Four streets that form a square (My.). — ನಾಲ್ಕು ಮಾಡು. To divide into four parts (My.). — ನಾಲ್ಕು ಮಾತು. Four words; some words (My.; B. 4, 56). — ನಾಲ್ಕು ಮುಕ್ತಿ. The four kinds of final beatitude: sâlôkya, sâmîpya, sârûpya, sâyujya (Bp. 24, 18). — ನಾಲ್ಕು ರಸ. The four principal tastes. ಕಟ್ (ಕಟು), ತಿಕ್ತ, ಅಮ್ಲ, ಕಷಾಯ ಅನ್ದರೆ ಕಾರ, ಕಹಿ, ಹುಳಿ, ಒಗರುಗಳೆಮ್ಬ ನಾಲ್ಕು ರಸಂಗಳು (Nn. 119). — ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಕ. Four lacs (Bp. 22, 52). — ನಾಲ್ಕುವರೆ. ನಾಲ್ಕುಂ -ಅರೆ. Four and a half (My.; B. 4, 191). — ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ. = ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳೊಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವೈಶ್ಯನ್ ಎನ್ದು ಈ ಮೂಱು ವರ್ಣಂ ದ್ವಿಜಾಖ್ಯಮಕ್ಕುಂ; ತೋರ್ಕುರ್ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣಂ ಶೂದ್ರಗೆ; ಅವನಿನ್ದಲಕ್ಕು ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿಭೇದಂಗಳ್ (Mr. 248. 249). — ನಾಲ್ಕೂ. -ಊ 7. = ನಾಲ್ಕುಂ. Even the four, all the four (My.). ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆ (B. 4, 57. 98; B. 5, 62. 162). ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲು (3, 123). 2, all. ನಾಲ್ಕೂ ಜನರು (B. 5, 192; My.). — ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲು. Also: $4\frac{1}{4}$ (My.). — ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. Four or eight, from four to eight (My.); some (My.). ನಾಟುವ ಅಣ್ಬುಗಳು ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಮ್ಬುವವು (Prv.). See B. 2, 34; 3, 29. 40.

ನಾಲ್ವರು nâlvaru. See s. ನಾಲ್.

ನಾವ nâva. = ನೌ, ನಾವು, ನಾವೆ. A boat, a ship, a vessel.

ನಾವದಿಗೆ nâvadigĕ. (Tbh. of ನಾಪಿತ್ಯ, the trade or business of a barber?). — ನಾವದಿಗೆಯೂರ್. N. (Bp. 57, 57). — ನಾವದಿಗೆಪುರ. N. (Bp. 57, 64).

ನಾವಲಿಗ nâvaliga. = ನಾವಳಿಗ. Tbh. of ನಾಪಿತ. (ಅನ್ತಾವಸಾಯಿ, ಕೆಲಸಿ, ಗ್ರಾಮಣಿ, ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾಪಿತ, ಮುಣ್ಡಿ, ಕ್ಷೌರಿಕ G.; ನಾಪಿತ, ನಾಪಿಗ Čb.). Plural also ನಾವಲಿಗೆರು: ನಾವಲಿಗೆರ ಹಸಿಬಿ (ಹಡಪ G.). Feminine ನಾವಲಿಗಳು (ನಾಪಿತಿ Čb.).

ನಾವಳಿಗ nâvaḷiga. = ನಾವಲಿಗ. (Čb. 34).

ನಾವಾಡಿಗ nâvâḍiga. A boatman; a helmsman (B. 5, 164. 227; Mhr. ನಾವಾಡೀ, ನಾವಾಡ್ಯಾ).

ನಾವಾರ nâvâra. Coarse and broad tape (My.; Mhr., H.).

ನಾವಾರೋಹ nau-ârôha. *A passenger on board ship: a sailor, etc.*

ನಾವಿಕ nâvika. *A passenger on board ship: a navigator, a sailor, the steersman, a pilot* (ಡೋಣಿಯೇಱುವ Mr. 247).

ನಾವಿದ nâvida. Tbh. of ನಾಪಿತ. (ಕ್ಷೌರಿ, ನಾಪಿತ, etc. Nr.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ನಾಪಿತ, etc. Hlâ.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಕ್ಷೌರಕ Nn. 152; ಅಮ್ಬಟ Čt. I, 61). — ನಾವಿದಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A razor (ಕ್ಷುರ Nr.). — ನಾವಿದವಾಳ್. -ಬಾಳ್. (Šmd. I). A razor.

ನಾವಿದಿತಿ nâvida-iti. (Šmd. 246). A barber's wife.

ನಾವಿನ್ದ nâvinda. = ನಾವಿದ. (ದಣ್ಡಿಲ, etc. Mr. 376). ನಾವಿನ್ದರಾಲಯ (ಕ್ಷೌರಗೃಹ 197).

ನಾವು nâvu. = ನಮ್, etc. The plural of ನಾನ್ 1, ನಾನು 1 (C.). We. See its declension s. ನಮ್. ನೀವು ಕೊಳ್ಳಿರೆ! ನಾವು ಕೊಡುವೆವು (Bp. 58, 38). ನಾವಿಬ್ಬರ್, ನಾವಿಬ್ಬರೂ (Bp. 43, 10; B. 4, 6. 7). See Bp. 2, 18; 3, 56; 23, 30; 24, 28. 85; 40, 83; 48, 23; Bh. 2, 13, 36; J. 7, 38; 29, 16. 17.

ನಾವು nâvu. Tbh. of ನಾವ. (B. 3, 66; 4, 30; ವಹಿತ್ರ Čb.).

ನಾವೆ nâvĕ. = ನಾವ. (ನೌ Šmd. 67 Mdb. MS.; My.). ನಾವೆ ದಾಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾಳವಾದೀತೇ? (Prv.).

ನಾವ್ಯ nâvya. *Navigable.*

ನಾಶ nâśa. (= ನಾಸ 2). *Disappearance, vanishing; destruction, annihilation, ruin, loss; death.* ನಾಶವಾಗೋ ವರೆಗೆ ಆಶೆ ಬಿಡದು (Prv.). See ನನ್ದು. — ನಾಶಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To destroy, to ruin, to kill (ಪ್ರಮಾಪಣ, ನಿಹನನ, ಘಾತ, ವಧ, etc. Si. 297). — ನಾಶ ಮಾಡು. = ನಾಶಗೊಳಿಸು. ನಾಶ ಮಾಡುವವನು ದಾಸನಾದರೆ ಲೇಸು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ನಾಶ ಹೊನ್ದು. To be ruined, etc. (B. 4, 39). ನಾಶ ಹೊನ್ದಿದ (ಕ್ಷೀಣ G.).

ನಾಶಕ nâśaka. Destroying, destructive, causing to perish. See ಕುಲ-.

ನಾಶನ nâśana. Destroying, annihilating, etc.; removing; —ruin, perishing. (My.).

ನಾಶ್ಯ nâśya. Liable to be destroyed, destructible. (R.).

ನಾಷ್ಟ nâshṭa. = ನಾಸ್ತ. (My.).

ನಾಸ nâsa. 1. Tbh. of ನಾಸೆ. (Mr. 318; My.).

ನಾಸ nâsa. 2. (Tbh. of ನಾಶ). A man who destroys. See ಸುಡ-.

ನಾಸತ್ಯ (na-asatya). N. of one of the Aśvins. ನಾಸತ್ಯಂಗಳ್, *N. of the two Aśvins.*

ನಾಸಾಪುಟ nâsâ-puṭa. Nose-cup: the nostril. (J. 13, 36).

ನಾಸಿ nâsi. 1. A woman who destroys. See ಬಿಕ-, ಸುಡ-. (ಚಣ್ಡಿ Bhn. 27).

ನಾಸಿ nâsi. 2. Snuff (Mhr., H. ನಾಸ; Br. ನಾಸು). ನಾಸೀ ಪುಡಿ ಬಣ್ಣ (B. 4, 131).

ನಾಸಿಕ nâsika. = ನಾಸಿಕೆ. (ಮೂಗು Nn. 50). — ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ. -ಂ-ಅಡ್ಡಂ. (Šmd. 128). Across, or opposite to, the nose; the nose being across or in the way. ನಾಸಿಕವಡ್ಡಮ್ ಬನ್ದ ನ್ದಮನ್ ಈಕ್ಷಿಸಿ (128). ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಸೌನ್ದರ್ಯಮನ್ ಬನ್ದೀಕ್ಷಿಸಲೆನ್ದು ಬಯಸೆ ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ ಬನ್ದಿರೆ ಪೊಱವಳಸಿನ್ದಂ ಬನ್ದಪುದೆನೆ ನಿಮಿರ್ದುವವಳ ನಿಡುವಲರ್ಗಣ್ಗಳ್ (Lilv. 1, 41). ಒನ್ದೊನ್ದಱ ಸೌನ್ದರ್ಯಮನ್ ಒನ್ದೊನ್ದೀಕ್ಷಿಸಲೊಡರ್ಚೆ ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ ಬನ್ದನ್ದಮನ್ ಈಕ್ಷಿಸಿ ಪೆಱಗಿನ್ದನ್ದೀಕ್ಷಿಸುವುವವಳ ನಿಡಿಯೆಸಳ್ಗಣ್ಗಳ್ (Ch. as v. 50 in two MSS., and as v. 60 in another one). — ನಾಸಿಕವೆರಳು. -ಬೆರಳು. The tip of the nose (Bh. 8, 23, 5).

ನಾಸಿಕಾಗ್ರ nâsikâ-agra. The tip of the nose (J. 13, 52).

ನಾಸಿಕಾಚೂರ್ಣ nâsikâ-čûrṇa. Snuff (My.).

ನಾಸಿಕಾಪುಟ nâsikâ-puṭa. = ನಾಸಾಪುಟ. (Bp. 47, 58).

ನಾಸಿಕೆ nâsikĕ. ನಾಸಿಕಾ. *The nose;* a trunk, a proboscis.

ನಾಸೀರ nâsîra. Advancing or skirmishing in front of an army, leaving the line and defying or challenging the enemy by shouts and gestures. (R.).

ನಾಸೆ nâsĕ. ನಾಸಾ. = ನಾಸ 1. *The nose;* a proboscis, the trunk of an elephant. 2, *a piece of wood over a door projecting like a nose, the upper timber of a door.*

ನಾಸ್ತ nâsta. = ನಾಷ್ಟ. Breakfast; luncheon; refreshment (S. Mhr.; Br., H.).

ನಾಸ್ತಿ na-asti. It is not, there is not (Bp. 51, 50);—non-existence.

ನಾಸ್ತಿಕ nâstika. Any one who denies the deity, the authority of the vêdas and purâṇas, and a future life; an atheist,

an infidel (J. 5, 63; B. 4, 186; 5, 168; My.). ನಾಸ್ತಿಕನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಿದ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಸ್ತಿಕತನ nâstikatana. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ತಿಕತೆ nâstikatĕ. Denial of the deity, of a future state, of the authority of the vêdas, etc.; *infidelity, disbelief, atheism.* 2, Buddhism, Jainism, etc.

ನಾಸ್ತಿಕತ್ವ nâstikatva. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ತಿಕಾಲಯ nâstika-âlaya. A Bauddha or Jaina temple: a mosque (ಚೈತ್ಯ, ಬೌದ್ಧರ ಮನೆ, ಜೈನರ ಬಸ್ತಿ, ತುರುಕರ ಮಶೀತಿ Si. 108).

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯ nâstikya. = ನಾಸ್ತಿಕತೆ. (My.).

ನಾಸ್ಯೆ nâsyĕ. A nose-cord, the rope or rein of a draught-ox passed through the septum of the nostrils. See ಮೂಗುನೇಣ್.

ನಾಹ nâha. Binding, confinement; obstruction; a trap. See ಆ-, ಪರಿಣಾಹ, ಸನ್-.

ನಾಹಲ nâhala. *A man of a barbarous or outcast tribe.* See Hlâ. s. ಬೇಡ 1.

ನಾಹ್ಯ nâhya. To be bound, put or gird on, etc. See ಸನ್-.

ನಾಳ್ nâḷ. ನಾಳು. A day; time (Tĕ. ನಾಡು; T. ಞಾನ್ಱು, ನಾಳ್, a day; time in general; an astrological day; M. ಞಾನ್ನು, ನಾಳ್, day; see ತಿರು-, and ಏಡು).

ನಾಳ nâḷa. 1. = ನಾಲ 1. Any pipe or tube or tubular vessel of the body; the stalk of the lotus (see Šmd. I. s. ನಾಱ; My.; see Prv. s. ನಾವೆ); a tube (My.); a nostril (Bp. 18, 44; 46, 57). 2, yellow orpiment. 3, the prow of a vessel (Mhr.; ಅರಿತ್ರ, ಕಚ್ಛ G.).

ನಾಳ nâḷa. 2. = ನಾಲ 2, etc. (My.).

ನಾಳಬನ್ದಿ nâḷa-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ, etc. (My.).

ನಾಳಿ nâḷi. = ನಾಡಿ (Šmd. II, 127), ನಾಲಿ, ಲಾಳಿ. Further: a tube; a water-channel, see ಹರಿ-. 2, a weaver's shuttle (T. ನಾಡಾ; M., Tĕ. ನಾಡೆ). ನೆಯ್ಗೆಕಾಱನ ನಾಳಿ (ವೇಮ, ವಾಯದಣ್ಡ Nr.). 3, N. of a plant (ಡೊಣ್ಡೊಳಿ Mr. 110). — ನಾಳಿಯ ಕೋಲ್. An arrow formed of a tubular stalk (Abh. P. 13, 61).

ನಾಳಿಕೇರ nâḷikêra. = ನಾಡಿಕೇರ. (Čpr. 1, after 101).

ನಾಳಿದ್ದು nâḷiddu. = ನಾಡದು, etc. (My.).

ನಾಳಿನ್ಧಮ nâḷi-n-dhama. = ನಾಡಿನ್ಧಮ. (ಕಲಾದ, etc., ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ Mr. 376).

ನಾಳಿಪತ್ರ nâḷi-patra. Any tubular vessel of the body, a blood-vessel, an artery, etc. (ಮಾಥ, ಸಿರೆ, ಸೆರೆ Hlâ.; ಸಿರೆ, ಸೆರೆ Mr. 456).

ನಾಳಿರ್ದು nâḷirdu. = ನಾಡದು, etc. (Bp. 14, 12; My.).

ನಾಳು nâḷu. = ನಾಲ 1, No. 5. ನಾಳೆ, ನಾಳೆ (only a rivulet I am!) ಎನ್ನು, ನಾಳು ಹೋಗಿ, ಹೊಱೀಲಿ ಬನ್ದದ್ದು ಕೊಳ್ಳೀಲಿ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ನಾಳೆ nâḷ-ĕ3. (Šmd. 400). The very next day: to-morrow (My.; M.; T. ನಾಳೈ; Tĕ. ಎಲ್ಲಿ). ಅವರ್ ನಾಳೆ ಕಾಣ್ಗುಂ (Šmd. 267). Declension: ನಾಳಿನ, ನಾಳಿಂಗೆ (Šmd. 401). ನಾಳಿನ (Bp. 41, 15; 46, 20; J. 17, 21); ನಾಳಿಗೆ (B. 3, 49; My.); ನಾಳನಲಿ (Râm. 3, 2, 19); exceptional genitive ನಾಳೇ, in ನಾಳೇ ದಿನ (ಶ್ವಃ Si. 477). ನಾಳಿನ ದಿನದೊಳ್ ನೀನುಮ್ ಆತನುಂ ಕೂಡಿದಪಿರ್ (Šmd. 262). ನಾಳೆಯೆಮ್ಬ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಗನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನ ಉಪನಯನ ನಾಳೆ (Dp. 4). ನಾಳೆ ಸಾಲೆಗೆ ಹೋದರೆ ಕಬ್ಬು ತಿಮ್ಬೋದು ಯಾರು?— ಗಣಪತೀ (or ಚೆನಕನ) ಮದುವೆ ನಿತ್ಯ ನಾಳೆ.— ನಾಳೆಯೆಮ್ಬುವದು ಗಣಪತೀ ಮದುವೆಯ ಹಾಗೆ.— ನಾಳೆ ಮಾಳಹಬ್ಬ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಂದಪ್ಪ.— ನಾಳೆ ನಾಳೆಯೆನ್ನು, ಹೇಱಿ, ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದಿ (Prvs.). See Bp. 46, 15. 17; 49, 28; 53, 17; 60, 17; J. 10, 26. 27.— ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು. To-morrow or the day after to-morrow; any day after to-morrow (My.).

ನಾೞ್ nâḻ. = ನಾಡು, etc. ನಾೞ್ಕೆ (Šmd. 140). ನಾೞ್ಗಳ್ (124). ನಾೞ್ಗಳ್ (Čpr. 1, 76).— ನಾೞ್ಕಡೆ. = ನಾಡುಕಡೆ. (Šmd. 28. 217).— ನಾೞ್ಕಿಡೆಪೋಗು. -ಪೋಗು. To go to the country: to disappear, to be lost (Abh. P. 11, 136).— ನಾೞ್ಕೊಡೆಯ. = ನಾಡೊಡೆಯ. (Šmd. 167).— ನಾೞ್ತುಡುಗುಣಿ. (Šmd. 80). That lives on stolen things of the country, etc.— ನಾೞ್ಬಿಡಿ. (= ನಾಣ್ಬಡಿ). See Mr. s. ಕೌಲಿಕ.— ನಾೞ್ಪಿಗರಣ. (Šmd. 80). A country-drama.

ನಾೞ nâḻa. (*cf.* ನಾಲ 1). ನಾೞಂ ತುಪ್ಪಿನೊಳಂ ಕಟ್ಟಿನೊಳಂ ಱಿಱಂ; ನಾೞವಾಸಗೆಯೆನ್ನು ಕಳ್ವವಾಸಗೆ; ನಾಳಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಕ್ಷಳಂ (Šmd. I; other readings of two MSS. are: ನಾೞ್ ತುಮ್ಬಿನೊಳಂ ಕಟಿನೊಳಂ ಱಿಱಂ; ನಾೞವಾಸಗೆಯೆನ್ನು ಕಳ್ವವಾಸಗೆ; ನಾಳಶಬ್ದಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಕ್ಷಳಂ; one MS. has ಕಳ್ಳಿವಾಸಗೆ). 2, the (stem or) clapper of a bell. ನಾೞಮಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಟೆ ಬಾಳವಾಗಿರಲೇನು? (Dp. 148).— ನಾೞವಾಸಗೆ. -ಪಾಸಗೆ. = ನಾೞವಾಸಗೆ, ಕಳ್ವವಾಸಗೆ, ಕಳ್ಳಿವಾಸಗೆ. See above.

ನಾೞಿ nâḻi. See s. ನಾೞ. (T., M. ನಾೞ್, a tube, a bamboo, anything hollow).

ನಾೞಿ nâḻi. Tbh. of ನಾಡಿ (Šmd. 28. Mdb.). A period or hour of twenty-four minutes (ನಾಡಿ, ಗೞಿಗೆ Kk. 58. 86; Šm. 18). 2, = ನಾಲಿ, an instrument for perforating an elephant's ear (?); or = ನಾಲಿ, a lotus flower (?); or = ನಾಡಿ, a sort of bent grass (?).— ನಾೞವಾಸಗೆ. = ನಾೞವಾಸಗೆ. See s. ನಾೞ.

ನಾೞಿಗೆ nâḻigĕ. Tbh. of ನಾಡಿಕೆ. (Šmd. 28). (ನಾಡಿಕೆ, ಗೞಿಗೆ Šmd. 28).

ನಿ ni. Down, downwards, under, back; on, upon; in, into, within. 2, sometimes = ನಿಃ: without, deprived of. 3, an abbreviation of ನಿಷಾದ, one of the notes of the gamut (Mr. 76).

ನಿಃ niḥ. = ನಿ No. 2, ನಿರ್, ನಿಱ್, ನಿಶ್, ನಿಷ್, ನಿಸ್ q. v., ನೀ.

ನಿಃಕಣ್ಟಕ niḥ-kaṇṭaka. = ನಿಷ್ಕಣ್ಟಕ. (Čpr. 2, after 49).

ನಿಃಕರುಣ niḥ-karuṇa. = ನಿಷ್ಕರುಣ. (Čpr. 8, 75).

ನಿಃಕಾಸಿತ niḥ-kâsita = ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, q. v.

ನಿಃಪಕ್ಷಪಾತ niḥ-pakshapâta. = ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ. (B. 5, 267).

ನಿಃಪೀಡನ niḥ-pîḍana. = ನಿಷ್ಪೀಡನ. Pressing out; see ಹಿಣ್ಡು. 2, probably meant for ನಿಪೀಡನ, pressing together, squeezing; see ತೀಡು.

ನಿಃಪ್ರತ್ಯೂಹ niḥ-pratyûha. = ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹ. (Čpr. 1, after 101).

ನಿಃಪ್ರಪಂಚ niḥ-prapañča. = ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ. (Čpr. 4, 86).

ನಿಃಪ್ರಭ niḥ-prabha = ನಿಷ್ಪ್ರಭ. *Deprived of light or radiance, gloomy, obscured.*

ನಿಃಫಲ niḥ-phala. = ನಿಷ್ಫಲ. (Bp. 39, 24).

ನಿಃಶಂಕ niḥ-šanka. = ನಿಶ್ಶಂಕ, ನಿಸ್ಸಂಕ. Free from fear, fearless, without hesitation, misgiving or apprehension, without care. 2, = ನಿಃಶಂಕೆ. (B. 4, 167).

ನಿಃಶಂಕತೆ niḥ-šankatĕ. = ನಿಶ್ಶಂಕತೆ. The state of being free from fear, hesitation, etc.

ನಿಃಶಂಕೆ niḥ-šankĕ. = ನಿಶ್ಶಂಕೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೆ. Fearlessness, boldness, confidence.

ನಿಃಶಠ niḥ-śaṭha. (= ನಿಶ್ಶಟ). See ನಿಶಠ.

ನಿಃಶಬ್ದ niḥ-śabda. = ನಿಶ್ಶಬ್ದ. Noiseless, not making a noise; soundlessness, silence, a calm. (Bp. 8, 5).

ನಿಃಶಲಾಕ niḥ-śalâka. = ನಿಶ್ಶಲಾಕ. Free from talking birds, as parrots, jays, or crows: *solitary, private.*

ನಿಃಶಲ್ಯ niḥ-śalya. = ನಿಶ್ಶಲ್ಯ. Freed or free from an arrow, pike, or thorn; without pain or difficulty.

ನಿಃಶಾಠ್ಯ niḥ-śâṭhya. Free from wickedness, dishonesty or deceit; true (ದಿಟದುದು, ಅನವಸ್ಕರ Hlâ., o. r. ನಿಃಶೋಧ್ಯ).

ನಿಃಶೇಷ niḥ-śêsha. = ನಿಶ್ಶೇಷ. *Having no remainder, without remainder, complete, entire, whole, all* (ನ್ಯಕ್ಷ, ಉಟಯದಿಹುದು Mr. 453). 2, completely spent or destroyed, entirely consumed, annihilated. See ಸಮೆ.

ನಿಃಶೋಧ್ಯ niḥ-śôdhya. *Not to be purified, not requiring cleansing; clean, pure.*

ನಿಃಶ್ರೇಣಿ niḥ-śrêṇi. = ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ, ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ. *A ladder; a flight of stairs or steps* (ಅಧಿರೋಹಿಣಿ, ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ, ಏಣಿ Mr. 199).

ನಿಃಶ್ರೇಯಸ niḥ-śrêyasa. Having nothing better or superior; *supreme felicity in the life to come, final beatitude* (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26).

ನಿಃಶ್ವಸಿತ niḥ-śvasita. = ನಿಶ್ವಸಿತ No. 2. Breathed out; sighed.

ನಿಃಶ್ವಾಸ niḥ-śvâsa. = ನಿಶ್ವಾಸ No. 2, ನಿಶ್ಶ್ವಾಸ. Breathing out, expiration; breath; sighing, a sigh.

ನಿಃಷಮ niḥ-sama. Uneven, unequal. ನಿಃಷಮಂ, improperly; *at the wrong time, unseasonably.*

ನಿಃಸಂಶಯ niḥ-saṁśaya. = ನಿಸ್ಸಂಶಯ. Undoubted, infallible, unerring, certain; not doubting, not doubtful.

ನಿಃಸಂಸಾರಿ niḥ-saṁsâri. = ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿ. A person not engaged in worldly or secular occupations, or the cares of a family.

ನಿಃಸಂಗ niḥ-saṅga. = ನಿಸ್ಸಂಗ. Unattached, unconnected; not attached, not devoted, regardless, indifferent to; free from worldly attachment or selfish desires, unselfish, disinterested; freed from all ties and bounds; single (as an ascetic, etc.). 2, absence of attachment, disinterestedness; freedom from worldly attachment, freedom from all ties and bounds.

ನಿಃಸಂಗತ್ವ niḥ-saṅgatva. = ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವ. Absence of attachment, etc. (= ನಿಃಸಂಗ No. 2).

ನಿಃಸಂಗಿ niḥ-saṅgi. = ನಿಸಂಗಿ, ನಿಸ್ಸಂಗಿ. Free from worldly attachment or selfish desires, etc. (= ನಿಃಸಂಗ No. 1).

ನಿಃಸತ್ವ niḥ-satva. = ನಿಸ್ಸತ್ವ. Without strength, unenergetic, weak; insignificant; unsubstantial;—absence of power, etc.

ನಿಃಸನ್ತಾನ niḥ-santâna. = ನಿಸ್ಸನ್ತಾನ. Destitute of posterity, childless.

ನಿಃಸನ್ದೇಹ niḥ-sandêha. = ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹ. Free from uncertainty, doubtless, certain; certainty, etc.

ನಿಃಸನ್ದೇಹಿ niḥ-sandêhi. = ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹಿ. Entertaining no doubt; being free from despair or danger.

ನಿಃಸರಣ niḥ-saraṇa. = ನಿಸ್ಸರಣ. *Going forth or out, exit.* 2, *the egress or outlet from a building, market-place, town, etc.;* the gate, the gate-way. See ಪುಲಿಮುಖ.

ನಿಃಸಹಾಯ niḥ-sahâya. = ನಿಸ್ಸಹಾಯ. Without helpers or associates, unassisted.

ನಿಃಸಾರ niḥ-sâra. = ನಿಸ್ಸಾರ. Sapless; insipid; pithless; worthless, vain, vapid, unsubstantial; saplessness, insipidity, etc.

ನಿಃಸೀಮ niḥ-sîma. = ನಿಸ್ಸೀಮ. Having no boundaries or limits, imeasurable; excessive, extravagant.

ನಿಃಸ್ಪೃಹ niḥ-spṛiha. = ನಿಸ್ಪೃಹ. Free from desire. 2, disregarding, indifferent to. 3, content, unenvious. 4, impartial.

ನಿಃಸ್ರಾವೆ niḥ-srâvĕ. = ನಿಸ್ರಾವ. *The moisture or water of boiled rice.* See Nr. s. ನಿಡಿ 2.

ನಿಃಸ್ವ niḥ-sva. = ನಿಸ್ಸ್ವ. *Deprived of one's own, having no property, poor.*

ನಿಕಟ ni-kaṭa. Situated at the side: *near, proximate;* proximity.

ನಿಕರ ni-kara. A heap; *a flock, a multitude* (ಜಾಲ, ಪಟಲ Nn. 34; ಸ್ತೋಮ Mr. 423); excess. 2, pith, sap, essence, substantiality. 3, a suitable gift. 4, = ನಿಗರ, a treasure; the best of anything (ಸಾರ).

ನಿಕರ್ಷ ni-karsha. Excess, excessiveness; blind determinedness of purpose or action, extreme headiness of action, the violence of oppression or injustice (Mhr.; ನೀಚತನ G.).

ನಿಕರ್ಷಣ ni-karshaṇa. (also ನಿಕರ್ಷ). Drawing down, drawing in or on; see ಸನ್-. 2, *an open place in a town or its vicinity;* a court at the entrance of a house. 3, a neighbourhood.

ನಿಕಷ ni-kasha. (= Sk. ನಿಕರ್ಷ). *The touchstone;* the streak of gold or test made on it (ಸಮುಯನಿಕಷಂಗಳು ತಾ ಕರಂ ಮುಯ್ಯೆತ್ತಿ ನಿಸ್ಸುದಟಿಗೊಳಕ್ಕು Mr. 535).

ನಿಕಷಾ ni-kashâ. *Near to, proximate, in the middle.*

ನಿಕಷಾತ್ಮಜ nikashâ-âtmaja. Born of Nikashĕ: *a râkshasa.*

ನಿಕಷೆ ni-kashĕ. = ನಿಕಸೆ. The mother of Râvaṇa; *the mother of the râkshasas in general.*

ನಿಕಸೆ nikasĕ. = ನಿಕಷೆ. (ರಕ್ಕಸರ ವೃನ್ದಮಂ ಪಡದಾಕೆ Mr. 24).

ನಿಕಾಮ ni-kâma. Desire, wish. ನಿಕಾಮಂ, *according to pleasure or to one's satisfaction, to one's heart's content; willingly.*

ನಿಕಾಯ ni-kâya. *A heap, an assemblage, a group, a class, a set; a flock, a multitude* (ಗಡಣ Ct. I, 102; ಸ್ತೋಮ Mr. 423). 2, a house, a habitation.

ನಿಕಾಯ್ಯ ni-kâyya. *A dwelling, a house.*

ನಿಕಾರ ni-kâra. 1. Putting down, bringing down; *subjugation, humiliation; injury, insult, wrong.*

ನಿಕಾರ ni-kâra. 2. (fr. ನಿಕರ). *Piling up or winnowing corn.*

ನಿಕಾರಣ ni-kâraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಕಾಲಸು nikâlasu. Plain, blunt, open, as a person, speech, etc.; certainly, etc. (My.; Mhr., H. ನಿಖಾಲಸ).

ನಿಕಾವು nikâvu. An inferior kind of marriage amongst Mahomedans (My.; Mhr., H. ನಿಕಾ).

ನಿಕಾಶ ni-kâśa. = ನಿಕಾಸ, ನೀಕಾಶ. Appearance, sight. 2, having the appearance of, similar, like.

ನಿಕಾಸ ni-kâsa. = ನಿಕಾಶ. (Kâvy. V, 32).

ನಿಕುಂಚಕ ni-kuñcaka. *A measure of capacity equal to* $\frac{1}{4}$ *of a kuḍava* (ಸೊಲಿಗೆ Si. 329).

ನಿಕುಂಜ ni-kuñja. *A place overgrown with shrubs and creepers, an arbour, a thicket.* 2, a cave (see Mr. s. ಕೊಳ್ಳ 1).

ನಿಕುಮ್ಭ ni-kumbha. N. of a Dânava, etc. (Č. Bp. 47, 21). 2, *the plant Croton polyandrum* Spr.

ನಿಕುಮ್ಭಿಣಿ ni-kumbhiṇi. N. of a form of Bhadrakâlî (Râm. 6, 42, 3).

ನಿಕುಮ್ಭಿಲೆ ni-kumbhilĕ. ನಿಕುಮ್ಭಿಲಾ. A place where oblations are offered; a grove at the western gate of Lankâ for the performance of sacrificial rites. (Râm. 6, 42, 3. 4. 5).

ನಿಕುರಮ್ಬ ni-kuramba. *A flock, a mass, a multitude* (ಗೊನ್ದಣ Čt. II, 47).

ನಿಕುರುಮ್ಬ ni-kurumba. = ನಿಕುರಮ್ಬ. *A flock, etc.*

ನಿಕೃತ ni-kṛita. Put or brought down; *humbled; insulted; injured;* tricked, cheated. See s. ದೈನ್ಯಮ್ಬಡು.

ನಿಕೃತಿ ni-kṛiti. *Dishonest practice, deception, fraud.*

ನಿಕೃಷ್ಟ ni-kṛishṭa. Drawn down; *debased, low, base, vulgar.*

ನಿಕೇತನ ni-kêtana. *A habitation, a house.*

ನಿಕೇವಲ ni-kêvala. = ನಿಷ್ಕೇವಲ. (Kâvy. V, 1).

ನಿಕೋಚಕ ni-kôčaka. *The tree Alangium decapetalum* Lam.

ನಿಕ್ಕ nikka. Tbh. of ನಿಷ್ಕ. (See Mr. s. ಪಾಗ, o. r. ನಿಲ್ಕ).

ನಿಕ್ಕುವ nikkuva. Truth, certainty; truly, certainly (ನಿಸದ, ಸತ್ಯ Čt. II, 11; ನನ್ನಿ, ನಿಸದ, ಸತ್ಯ Kk. 64; ನಿಶ್ಚಯ 79; ನಿಸದ, ನನ್ನಿ, ನನಸು, ವಲಂ, ವೆಱಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Šm. 34; Tĕ. ನಿಕ್ಕಮು, ನಿಕ್ಕೆಮು, ನಿಕ್ಕುವ). See Šmd. 128; Šm. 66; Šśv. 5, 32.

ನಿಕ್ಕುಳಿಸು nikkuḷisu. To bend one's self from coquetry or in a coquettish manner (ವಿಲಾಸಾವನಪ್ಪು Šmd. Dh.; ವಿಲಾಸದಿಂ ಬಾಗುವ ತನ Cm.; M. ನಿಗಳ್, ಞೆಳ್, to stretch one's self, to strut, to swell; Tĕ. ನಿಕ್ಕು, to walk erect; to strut; to stand on tiptoe; *cf.* ನಿಗುರ್ and ನಿಲುಕು).

ನಿಕ್ತ nikta. Washed, cleaned; sprinkled. See ನಿರ್ಣಿಕ್ತ.

ನಿಕ್ವಣ ni-kvaṇa. *A tone or sound.*

ನಿಕ್ವಾಣ ni-kvâṇa. *A tone or sound.*

ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ni-kshipta. Thrown down, put down, laid down or in, placed, put, deposited, pledged, etc. (Šâstrasâra in W. v. 1301).

ನಿಕ್ಷೂಣ nikshûṇa. Positively, plainly, peremptorily (Mhr.; B. 5, 175).

ನಿಕ್ಷೇಪ ni-kshêpa. Placing, putting, depositing; *a deposit, a pledge, a trust.* 2, a buried or hidden treasure (My.). See Bp. 48, 20; ಬಯ್.

ನಿಕ್ಷೇಪಿಸು nikshêpisu. To deposit; to bury (Bp. 5, 57; 47, 8; My.).

ನಿಖಿಲ ni-khila. *Complete, all, whole, entire.*

ನಿಗ niga. = ನಿಗಿ. Glow (*cf.* ನೆಗಲ್ 2; Mhr. ನಿಥಾ). — ನಿಗನಿಗ. rep. Very glowingly or brightly (My.; Tĕ.). ನಿಗನಿಗ ಉರಿ (My.).

ನಿಘ niga. Tbh. of ನಿಘ. Sin (Râm. 6, 53, 103).

ನಿಗಡ ni-gaḍa. = ನಿಗಲ, ನಿಗಳ. A chain for the feet, especially *the chain used to secure the hind feet of an elephant;* a fetter or shackle in general; an ornamental foot-chain.

ನಿಗಡಿ nigaḍi. = ನೆಗಡಿ, etc. (ಪೀನಸ Mr. 386, o. r. ನೆಗಡಿ).

ನಿಗಣ್ಟು nigaṇṭu. Tbh. of ನಿಘಣ್ಟು (Šmd. 338). See *e. g.* Mr. 5. 6. 2, certainty (My.).

ನಿಗದ ni-gada. Reciting; *a prayer or sacrificial formula recited aloud.*

ನಿಗದಿ nigadi. Fixing. (as daily hire, salary, or tribute); deciding, decision (in a discussion, My., H.). ನಿಗದಿಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಪಗದಿಯಿದ್ದೀತು.— ಪಗದಿ ಕೊಡದವನಿಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಏನು? (Prvs.). — ನಿಗದಿ ಮಾಡು. To fix; to decide (My.).

ನಿಗದಿತ ni-gadita. Recited; told, said. (R.).

ನಿಗಮ ni-gama. 1. Going into, entering. 2, insertion, especially of the name of a deity into a liturgical formula. 3, a passage of the vêdas. 4, *the vêda* (ಶ್ರುತಿನಿಕರ, ವೇದಸಮೂಹ Nn. 40); a sacred precept. 5, metrical science, prosody (ಛನ್ದ, ಛನ್ದಸ್ಸು 40). 6, *a town* (ನಗರ 40). 7, *a road, a market road* (ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ, ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ 40). 8, *a trader, a merchant.* 9, a snake (ಭುಜಂಗ, ಸರ್ಪ 40).

ನಿಗಮ ni-gama. 2. (= ನಿರ್ಗಮ). Issued from; loosed, liberated, set free (ವಿಮುಕ್ತ, ಬಿಟ್ಟಿದು Nn. 40).

ನಿಗಮಗೋಚರ nigama-gôčara. Šiva; Vishṇu (My.).

ನಿಗಮಾಗಮ nigama-âgama. The vêdas and šâstras (J. 7, 13).

ನಿಗರ nigara. = ನಿಗುರ, ನಿಗುರು 2, q. v. — ನಿಗರಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. An erect ear (B. 5, 12).

ನಿಗರ nigara. Tbh. of ನಿಕರ No. 4. The uppermost or best of any thing, the state of being very charming, beautiful or good, excellence (ಅತ್ಯುತ್ತಮ Čt. I, 18, o. r. ಅತ್ಯುನ್ನತ; ಒಳ್ Čt. II, 24; ಉತ್ತಮ II, 77; ಮನೋಹರ Šs.; Râm. 3, 6, 33; 6, 48, 39).

ನಿಗರಿಕೆ nigarikĕ. The state of being stretched or lengthened out, etc. (My.).

ನಿಗರಿಸು nigarisu. = ನಿಗುರಿಸು (My.; ನಿಮಿರ್ಚು G.). ಲಕ್ಕಾ ಎಮ್ಬ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿಂಗಱೆಯನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಸೆಟೆದಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 114). ತಹಾಮೃಗವು ಎದೆ ಉಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಱೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹಡಗವರಗಳ ತೆಱದಲ್ಲಿ ಹರವಿ, ಹಿಂಗಱೆಗಳನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ (4, 191).

ನಿಗರು nigaru. = (ಎಗರು), ನಿಗುರ್, etc. (My.). ಕುದುರೆಯ ಕಿವಿ ಯಾವಾಗಲು ನಿಗರಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 55). ತೋಳಗಳ ಕಿವಿ ನಿಗರಿರುತ್ತವೆ (3, 85).

ನಿಗರುವಿಕೆ nigaruvikĕ. = ನಿಗರಿಕೆ. (My.).

ನಿಗರ್ಭ ni-garbha. The entire belly: the belly (Bp. 35, 18).

ನಿಗರ್ವ ni-garva. = ನಿರ್ಗರ್ವ (My.). — ನಿಗರ್ವಿ. = ನಿರ್ಗರ್ವಿ (My.).

ನಿಗಲ ni-gala. = ನಿಗಡ, ನಿಗಳ. (Sk.).

ನಿಗಳ ni-gaḷa. = ನಿಗಲ, etc. (ಕರಿಯ ಸಂಕಲೆ Čt. I, 64; Bp. 14, 15; J. 2, 7). ನಿಗಳೆ, a woman with ornamental foot-chains (J. 30, 3).

ನಿಗಾ nigâ. = ನಿಗಾವಾನಿ, ನಿಗಾವು, ನಿಗೆ, ನಿಗೇವಾನಿ. Care in looking after; tending; regard to (My.; Br.; Mhr., H. ನಿಗಾ, ನಿಘಾ).

ನಿಗಾದ ni-gâda. Reciting; *a prayer or sacrificial formula recited aloud.*

ನಿಗಾರ ni-gâra. *Swallowing.*

ನಿಗಾಲ ni-gâla. *The throat or neck of a horse.*

ನಿಗಾವಾನಿ nigâvâni. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗಾವು nigâvu. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗಿ nigi. = ನಿಗ. — ನಿಗಿ ನಿಗಿ. = ನಿಗ ನಿಗ. (My.).

ನಿಗುತು nigutu. = ನಿಗುರ್ತು. P. p. of ನಿಗುರು 1.

ನಿಗುಮ್ಬಿಸು nigumbisu. A heap to be formed of miscellaneous things, to assemble in large numbers (ಸಂಕೀರ್ಣರಾಶಿ Šmd. Dh.; Čpr. 4, 71; 6, 90).

ನಿಗುಮ್ಬು nigumbu. = ನಿಲುಮ್ಬು 1. To heap, to lay in a heap, to amass (ಪುಂಜೀಕರಣ Šmd. Dh.); (to assemble, v. i.).

ನಿಗುರ್ nigur. = ನಿಗರು, ನಿಗುರು 1, (ನಿಗುಳ್), ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರು. To be stretched forth, to be extended, to lengthen out to the full; to spread, to expand; to become erect; to raise one's self, to take an upright position; to rise; to swell, to become proud, to strut (*cf.* ನಿಡು; see s. ನಿಕ್ಕುಳಿಸು). Present rel. P. ನಿಗುರ್ವ (see ನಿಗುವ); P. ps. (ನಿಗುತು, My.), ನಿಗುರ್ದು (Bp. 56, 16); ನಿಗುರ್ದಪವು (46, 27). See Bp. 27, 13; 31, 16; 47, 58; 59, 20. — ನಿಗುರ ತೆಗೆ. To make go out to the full length (Bp. 38, 50).

ನಿಗುರ nigura. = ನಿಗರ, etc. — ನಿಗುರಗಿವಿ. = ನಿಗರಗಿವಿ. (B. 5, 30).

ನಿಗುರಿಸು nigurisu. = ನಿಗರಿಸು, ನಿಗುರ್ಚು, ನಿಮಿರ್ಚು. To stretch forth (v. t.), stretch out to its full length, etc. (Râm. 6, 10, 12; My.; Tĕ. ನಿಗುಡಿಂಚು, ನಿವುಡಿಂಚು).

ನಿಗುರು niguru. 1. = ನಿಗುರ್, etc. (My.; Tĕ. ನಿಗಡು, ನಿಗುಡು, ನಿವುಡು, ನೆಗಡು). P. ps. ನಿಗುರಿ (Bp. 42, 15; My.), ನಿಗುತು (My.). ನಿಗುರುವ (Bp. 50, 48). ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ವೆರಸಿದ ಮುಂಗೆಯ್ (ಹಸ್ತ); ನಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಚಪೇಟ, ಪ್ರತಲ, etc. Nr.). See Bp. 57, 16; Bh. 8, 23, 12; Râm. 3, 8, 68.

ನಿಗುರು niguru. 2. = ನಿಗರ, etc. The state of being stretched forth or lengthened out, etc. — ನಿಗುರು ತೆಗೆ. = ನಿಗುರ ತೆಗೆ. To stretch (v. t.), etc. (Bp. 15, 9).

ನಿಗುರ್ಚು nigurču. = ನಿಗುರಿಸು, etc. — ನಿಗುರ್ಚು ನಿಗುರ್ಚು. rep. (Bp. 38, 38).

ನಿಗುವ niguva. = ನಿಗುರ್ವ of ನಿಗುರ್. (Bp. 19, 10).

ನಿಗುಳ್ nigul̤. (= ನಿಗುರ್, etc., ನೀಳ್). To take an upright position, to stand erect; to expand, to increase. ನಿಗುಳ್ದು (Bp. 2, 12; 35, 8).

ನಿಗೂಢ ni-gûḍha. Hidden, concealed, secret; profound, recondite; mysterious, obscure.

ನಿಗೂಢಚತುರ್ಥ nigûḍha-čaturtha. One of the čitras in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 75 seq.).

ನಿಗೂಹನ ni-gûhana. *Hiding, concealing.* 2, a term used in arthâlaṅkâra (= ಲೇಶ, Kâvy. III, 3, B, 35). See ಅವಿ.

ನಿಗೃಹ್ಯ ni-gṛihya. To be held back or restrained; to be punished, punishable, deserving chastisement. (My.).

ನಿಗೆ nigĕ. = ನಿಗಾ, etc. (My.).

ನಿಗೇವಾನಿ nigêvâni. = ನಿಗಾವಾನಿ, etc. (My.; ಅವೇಕ್ಷೆ, etc., ಎಚ್ಚರಿಕೆ Si. 397).

ನಿಗ್ಗಮ niggama. = ನಿಗ್ಗವ. (ಗಜದನ್ತ Čt. II, 95).

ನಿಗ್ಗರ niggara. (Tbh. of ನಿಗ್ರಹ). Coercion, compulsion (B. 1, 6).

ನಿಗ್ಗವ niggava. (fr. ನಿಡು-ಕವೆ). = ನಿಗ್ಗಮ. The tusks of an elephant: ivory (ಗಜದನ್ತ Šmd. II; Čt. I, 4; Kk. 77; Šm. 41; Abh. P. 10, 152; Ršv. 5, 71; Ššv. 3, 27). ನಿಗ್ಗವದ ಕರಣ್ಡಕಂ (Ršv. 5, after 25). ಯಾವರಸವನೂಡಿದ ನಿಗ್ಗವದ ಬಲೆಗಳ, ಓಲೆಗಳ ಮಿಣ್ಡಿವೆಣ್ಡಿತಿಯರ್ (Râghč. 17, 65).

ನಿಗ್ಗೆಡಿ niggĕḍi. A shameless (or foolish) person (? Abh. P. 6, 35).

ನಿಗ್ರನ್ಥನ ni-granthana. = ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥನ. *Killing, destroying, slaughter.*

ನಿಗ್ರಹ ni-graha. (= ನಿಗ್ಗರ). *Keeping down or under, keeping in check; seizing, confinement, holding fast; coercion; restraint; subjugation; humbling; punishing, punishment, chastisement.* 2, rebuke, rebuff, reprimand, blame; squeezing, oppressing, paining (ಪೀಡನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಗ್ರಹಣ, ಹಿಡಿಹಂ Mr. 439). 3, *aversion, dislike, disgust;* mental pain (ಮನಸ್ತಾಪ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 160). 4, a boundary, a limit. 5, a strait, an obstruction (ಇಟ್ಟಳ, ಇಟ್ಟೆಡೆ 160). 6, debt (ಸಾಲ 160). See Čpr. 7, 27; Bp. 21, 38; 53, 2; 54, 86; 61, 35. — ನಿಗ್ರಹವುಬ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To suffer mental pain (Bp. 56, 45).

ನಿಗ್ರಹಗ್ರಹಣ nigraha-grahaṇa. Seizing or holding with restraining or binding force. See ಇಟುಕು.

ನಿಗ್ರಹಿಸು nigrahisu. To seize; to restrain, to subdue, to subjugate, to keep in check (Bp. 21, 38; Ššv. 4, 66; Si. 69. 380); to punish, etc.;—to suffer mental pain (Bp. 49, 40). ಇನ್ದ್ರಿಯವ ನಿಗ್ರಹಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 248).

ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ nigrahisuvikĕ. Keeping in check, restraining. ರೂಪರಸಾದಿವಿಷಯಗಳ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, etc. Si. 392).

ನಿಗ್ರಾಹ ni-grâha. = ನಿಗ್ರಹ.

ನಿಘ ni-gha. = ನಿಗ. As high as broad; *anything whose height and circumference are equal, as a ball;* a ball. 2, sin.

ನಿಘಣ್ಟು ni-ghaṇṭu. = ನಿಗಣ್ಟು. A vocabulary (Šmd. 97. 98).

ನಿಘರ್ಷಣ ni-gharshaṇa. Rubbing; friction, grinding, trituration. (Čpr. 6, 61).

ನಿಘರ್ಷಿಸು ni-gharshisu. To rub, to pound, to grind; to consider again and again (Čpr. 2, after 49).

ನಿಘಸ ni-ghasa. Eating; *food, victuals.*

ನಿಘಾತ ni-ghâta. A blow, a stroke; killing, destroying (Bp. 40, 65).

ನಿಘೃಷ್ಟ ni-ghṛishṭa. Rubbed, ground; chafed; worn. See ಸನ್-.

ನಿಘ್ನ ni-ghna. Struck into, infixed; *dependent, subject;* dependent on.

ನಿಂಗ ninga. = ಲಿಂಗ. N. (My.). — ನಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.; B. 4, 74).

ನಿಂಗಿ niṅgi. = ಲಿಂಗಿ. N. (My.). — ನಿಂಗವ್ವ. -ಅವ್ವ. N. (My.).

ನಿಚಯ ni-čaya. 1. Piling up; a collection, a heap; assemblage, assemblage or collection of parts constituting a whole (ಸನ್ತಾನ, ಸಮೂಹ Nn. 92; see ದಿಗು-).

ನಿಚಯ ni-čaya. 2. = ನಿಶ್ಚಯ. (Sk.).

ನಿಚಿತ ni-čita. 1. Piled up, heaped up; *full of, filled; covered, overspread.*

ನಿಚಿತ ni-čita. 2. = ನಿಶ್ಚಿತ. Determined, settled, established; innate, inherent (ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Šmd. 107 Cm.; ಸಹಜ Čt. I, 74).

ನಿಚುಲ ni-cula. = ನಿಚೋಲ. 2, *the tree Barringtonia acutangula* Gaertn. (ನಿರ್ಜುಲ, ಆರ Mr. 112; ತೊಟಿಗಣಗಿಲೆ Nr.; see ಇಜ್ಜಲ, ಹಿಜ್ಜಲ).

ನಿಚೋಲ ni-čôla. A cover, wrapper; *a sort of jacket, a bodice, a mantle, a soldier's jacket serving as a cuirass or breast-plate.*

ನಿಚೋಲಕ ni-čôlaka. = ನಿಚೋಲ. A cover; *a sort of jacket, etc.*

ನಿಚ್ಚ niċċa. Tbh. of ನಿತ್ಯ (Šmd. 348; Čt. I, 89; Čh. v. 16. 206; My.). See Čpr. 2, 57; 8, 11; Bp. 26, 18; 43, 47; 60, 15; J. 3, 21; ಎಡೆನಿಚ್ಚ. — ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ. rep. (Čpr. 3, 45). — ನಿಚ್ಚಲುಂ. -ಲುಂ. Even always: continually (Čpr. 3, 37; Bp. 6, 1; 23, 4; 30, 5).

ನಿಚ್ಚಟ niċċaṭa. (Tbh. of ನಿಃಶಠ). The state of being without deceit, sincerity (Bh. 4, 2, 67; 6, 5, 46; J. 23, 40; 27, 29; 31, 68). 2, natural state: nakedness (J. 26, 19).

ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ niċċaṇikĕ. = ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ. (ನಿಃಶ್ರೇಣಿ, ಅಧಿರೋಹಿಣಿ, ಏಣಿ Mr. 199; B. 4, 150).

ನಿಚ್ಚಣಿಗೆ niċċaṇigĕ. = ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ. Tbh. of ನಿಃಶ್ರೇಣಿ. A ladder (ನಿಃಶ್ರೇಣಿ Hlâ., Nr.; Si. 112; My.). See Prv. s. ಮಾತು.

ನಿಚ್ಚಯ niċċaya. = ನಿಚಯ 2. Tbh. of ನಿಶ್ಚಯ. (My.; T.).

ನಿಚ್ಚಲ niċċala. = ನಿಚ್ಚಳ. Tbh. of ನಿಶ್ಚಲ (Šmd. 348; Bp. 29, 9; 35, 8; J. 6, 10).

ನಿಚ್ಚಳ niċċaḷa. = ನಿಚ್ಚಲ. (J. 3, 10. 24; 8, 5; 13, 18; B. 4, 63). 2, the powder to make the middle sectarian mark on the forehead of a Vaishṇava (My.).

ನಿಚ್ಚಿಂತ niċċinta. Tbh. of ನಿಶ್ಚಿಂತ (Šmd. 348).

ನಿಜ ni-ja. Innate, native, congenital, indigenous. 2, *own;* my own, his own, our own, etc.; my, his, our, etc. 3, own, peculiar. 4, own or native state, natural state, nature, inherence (Šmd. 15-18). 5, very self: real, true, actual, genuine; real state or shape; reality, truth (ಪ್ರಕೃತ, ನಿಬದ್ಧಿ, ನಿಜವಮಾದುದು Nn. 111; ಪ್ರಕೃತಿ Mr. 500; My.). 6, *continual, perpetual.* ಎರವು ನಮ್ಬಿ, ನಿಜಾ ಮಟಿತ. — ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಯುವವನ ಹಾಗೆ ಮನೆ ತುಮ್ಬ ಹೇತ. — ನಿಜವಾಡಿದರೆ ನಿಷ್ಠುರ (Prvs.). See Šmd. 155; Čpr. 1, 83; Bp. 28, 44; 29, 15; 50, 70; 51, 17; B. 3, 82. 96; 4, 77. 198. 7, a short syllable (Čh.). — ನಿಜಗಲಿ. -ಕಲಿ. A truly valiant person (Bp. 51, 45). — ನಿಜವೆಱು. -ಪೆಱು. Truth to be born: to be true (Bp. 60, 33).

ನಿಜಕರ್ತೃ nija-kartṛi. The agent indicated by a verb as doing anything himself (in opposition to ಅನ್ಯ-, ಭಿನ್ನ- or ಪರ-, Šmd. 273).

ನಿಜಗುಣ nija-guṇa. A man endowed with truthful qualities: N. (My.); also ನಿಜಗುಣಿ (B. 3, 121).

ನಿಜಗೋಪಾಲಿ nija-gôpâli. N. of the author of a vocabulary (Nn. 3, o. r. ನಿಜಗೋಪಾಲ).

ನಿಜಪ್ರಿಯ nija-priya. A continually firm, true friend (see Mr. 271 s. ದುರ್ಬಲ).

ನಿಜಬಿನ್ದು nija-bindu. = ನಿತ್ಯಬಿನ್ದು. (Šmd. 47).

ನಿಜಮಾರ್ಗ nija-mârga. The proper, orderly way or method (ಪಾಟಿ Čt. I, 77).

ನಿಜರೂಪ nija-rûpa. One's own shape (My.).

ನಿಜಲಿಂಗ nija-linga. N. (My.; Bp. 59, 1).

ನಿಜವಿದ್ಯ nija-vidya. One's own learning or merits (ಫಲ, ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ವಿದ್ಯಗಳು Nn. 92).

ನಿಜಸಾಕ್ಷಿ nija-sâkshi. True evidence; a true witness (My.).

ನಿಜಸ್ಥ nija-stha. Being in (something as one's) own; abiding in truth; a truthful man (Bp. 33, 9; My.).

ನಿಜಾಗಾರ nija-âgâra. One's own habitation. See ನೆಲೆ.

ನಿಜಾಮ nijâma. ನಿಜಾಮು. nijâmu. Ruler: the title of the native sovereign of Hyderabad (B. 4, 161; H.).

ನಿಟಲ ni-ṭala. = ನಿಟಿಲ. (Sk.).

ನಿಟಿಲ ni-ṭila. The forehead (ಫಾಳ Bhn. 66; Abh. P. 10, 159). 2, = ತಟಸು, q. v. (o. r. ನಿಟಲ).

ನಿಟಿಲತಟನಯನ niṭila-taṭa-nayana. Šiva (Bp. 56, 32).

ನಿಟಿಲನಯನ niṭila-nayana. = ನಿಟಲತಟನಯನ. (Bp. 44, 20; 50, 26; 51, 61).

ನಿಟಿಲಲೋಚನ niṭila-lôčana. Šiva (My.). ನಿಟಿಲಲೋಚನೆ, Šiva's wife Pârvatî (Grj. 9, after 35).

ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ nitila-aksha. = ನಿಟಿಲನಯನ. (Grj. 3, 81; Bp. 27, 32).

ನಿಟಿಲಾಮ್ಬಕ niṭila-ambaka. = ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ. (Bp. 24, 1).

ನಿಟಿಲೇಕ್ಷಣ niṭila-îkshaṇa. = ನಿಟಿಲಾಕ್ಷ. (Grj. 8, 46).

ನಿಟ್ಟನೆ niṭṭanĕ. Whirlingly, etc. (ಬಟ್ಟನೆ, etc. Čt. I, 15; T. ಇಾಲಿ, to turn rapidly). *Cf.* ನೀಡಱು.

ನಿಟ್ಟಯ್ಸು niṭṭaysu. = ನಿಟ್ಟಿಸು. (Grj. 6, 57).

ನಿಟ್ಟಿಸು niṭṭisu. To look at; to look at much, scrutinously, inquisitively, or sternly; to stare (ನಿರ್ಧರಾಲೋಕ Šmd. Dh.; T. ನಾಟ್ಟ, the eye; inquiry; the aim of a thing, intention; see s. ನಾಡೆ). ನಿಟ್ಟಿಸಿದಂ (273). See Čpr. 1, 119; 4, 81; 5, 6; Grj. 9, 16; Bp. 24, 75; 35, 21; 60, 32; Č. Bp. 42, 14; Ršv. 5, after 120; J. 7, 56; 8, 17; 9, 9; 13, 54; 16, 34; 23, 26. *Cf.* ನೀಣ್ಟಿಸು.

ನಿಟ್ಟು niṭṭu. = ನಿಡು, (ನೆಟ್ಟು 1). Another form of ನಿಡಿದು or ನಿಡು (Šmd. 214). (T. ನೆಟ್ಟು, long; ನೆಡಿಲ್, length; M. ನಟ್ಟು, straight, perpendicular; *cf.* ನೆಟ್ಟಗೆ). — ನಿಟ್ಟಡಕಿಲ್. -ಅಡಕಿಲ್. (Šmd. 215). A long or high pile. — ನಿಟ್ಟಮ್ಬುಧಿ. -ಅಮ್ಬುಧಿ. An extensive sea (Râm. 6, 38, 15). — ನಿಟ್ಟಯ್ದೆ. -ಅಯ್ದೆ. (Šmd. 214). A woman of many years whose husband is still living; a woman who is going to live many years with her husband (ಅಯ್ದೆ Čt. I, 50; Grj. 10, after 82; 10, 97). — ನಿಟ್ಟಿರ್ಕೆ. -ಇರ್ಕೆ. (Šmd. 215). A long, extensive abode. — ನಿಟ್ಟುಸುರ್. -ಉಸುರ್. ನಿಟ್ಟುಸುರು. A drawn out, long, deep sigh (My.; B. 4, 176; Tĕ. ನಿಟ್ಟೂರ್ಪು). — ನಿಟ್ಟುಸುರ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. To sigh deeply (J. 6, 2). — ನಿಟ್ಟೆಲು. -ಎಲು. = ನಿಟ್ಟೆಲುವು. (ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ Mr. 398). — ನಿಟ್ಟೆಲುವು. -ಎಲುವು. = ನಟ್ಟೆಲುವು, ನಿಟ್ಟೆಲ್ವು, ನೆಟ್ಟೆಲುವು. The spine, the backbone (ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ, ವಂಶ Hlâ.; ವಂಶ, ಬೆನ್ನಸ್ಥಿ Nr. 54). ಬೆನ್ನ ನಿಟ್ಟೆಲುವಿನೊಳ್ ವಂಶಂ (Mr. 474). — ನಿಟ್ಟೆಲ್ವು. = ನಿಟ್ಟೆಲುವು. (Abh. P. 11, 143). — ನಿಟ್ಟೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. (Šmd. 214). A long leaf or petal. — ನಿಟ್ಟೆಸಳುಗಣ್. -ಕಣ್. A long eye that resembles a flower-petal (J. 2, 48). — ನಿಟ್ಟೋಟ. -ಓಟ. A long run (My.; Ršv. 6, after 11). ಆನೆಯ ನಿಟ್ಟೋಟಮಹ ನಡೆ (ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ Mr. 158). See Prv. s. ನೆಟ್ಟಾನ.

ನಿಟ್ಟು niṭṭu. (Tbh. of ನಿಷ್ಠ). A side or slope (of a roof, My.).

ನಿಟ್ಟುರ niṭṭura. = ನಿಟ್ಟೂರ. Tbh. of ನಿಷ್ಠುರ (Šmd. 370; Čt. II, 15; ಪೊಲ್ಲೆಯ, ನಿಷ್ಠುರ Šm. 49; ಪೊಲ್ಲಣ, ಪೊಲ್ಲೆಯ, ನಿಷ್ಠುರ Kk. 57, o. r. ಹೆಲ್ಲಣ; ಹೆಲ್ಲಣೆ, ನಿಷ್ಠೂರ Šs.; Grj. 2, 76).

ನಿಟ್ಟೂರ niṭṭûra. = ನಿಟ್ಟುರ. (ವೃಜನ, ನಿಷ್ಠೂರ Nn. 54).

ನಿಟ್ಟೂರಿ niṭṭûri. A harsh, cruel, etc. person (ಕ್ರೂರ Nn. 151).

ನಿಟ್ಟೆ niṭṭĕ. Tbh. of ನಿಷ್ಠೆ (Šmd. 370; Šs.; Abh. P. 9, 25; Grj. 4, 93; T.). — ನಿಟ್ಟೆ ಪಡು. To be excellent (Čpr. 3, 37); to be full of devotion (8, 84).

ನಿಡಿ niḍi. 1. = ನಿಡು. (J. 30, 14). — ನಿಡಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Long hair (J. 30, 17). — ನಿಡಿದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Šmd. 117. 64, o. r. ನಿಡು-). = ನಿಡುದೋಳ್. — ನಿಡಿಮೂಗ. (Šmd. 95, o. r. ನಿಡು-). = ನಿಡುಮೂಗ. — ನಿಡಿಯ. -ಅ 3. (Šmd. 154. 184). A tall man. — ನಿಡಿಯ ನಾಲಗೆ. (Šmd. 201). A long tongue. — ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆ. -ಅಲರ್ಗಣೆ. A long flower-arrow. ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವು ಆಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Šmd. 81). — ನಿಡಿಯೆಸಳ್ಗಣ್. -ಎಸಳ್ಗಣ್. A long petal-like eye. See Čh. s. ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ, and *cf.* ನಿಟ್ಟೆಸಳು-.

ನಿಡಿ niḍi. 2. Scum, froth, whey, etc. ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಸ್ತು, ಮಸ್ತ Šmd. 338; ಮಸ್ತು Nr.). ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾಸರೆ, ಆಚಾಮ, ನೀಸ್ರಾವೆ; ಓಗರದ ಗಂಜಿ ಎನ್ದೂ, ಎಪ್ಪುರು Nr.). ಕೂಟಿ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಪಿಚ್ಛೆ Nr.). ಮದ್ಯದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, ಸುರಾಮಣ್ಡ Nr.).

ನಿಡಿ niḍi. 3. A strong, pungent, stifling smell, as that of tobacco or tobacco-smoke, of cayenne pepper or its vapour (when being roasted, My.; T. ನೆಡಿ).

ನಿಡಿದು niḍidu. (Šmd. 96. 214). (= ನಿಡು). That which is extended, long, etc.; length, etc. (ನೀಳ್ಪು Čt. II, 53; ಚೆಲ್ಲೆ Kk. 51; Šm. 49; Tĕ. ನಿಡುದೆ). ನಿಡಿದಹುದು (ಆರೋಹ Nr.). ದಣ್ಡೆ ನಿಡಿದಾಗಿರಲು ಸ್ರಗುವಕ್ಕು (Mr. 334). ಚಿರ್ಖುಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಂಚು ಎತ್ತರ, ಮೂಱುವರೆ ಪೂಟು ನಿಡಿದು ಇರುವವು (B. 3, 99). ಊಡೀ ಬಣ್ಣದ ಕರಡಿಗಳು ಅಯ್ಗೇಣು ನಿಡಿದು, ಮೂಱು ಗೇಣು ನಿಲವು (3, 108). ಆನೆಗಳ ನಿಡಿದು ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರ್ಡು ಪೂಟ ಇರುತ್ತದೆ (5, 239). See ಬಿಲ್-; Ršv. 5, after 55.

ನಿಡು niḍu. (Šmd. 214). = ನಿಟ್ಟು, ನಿಡಿ 1, ನಿಪ್, ನಿಬ್. The state of being drawn out in length, stretched or extended; that of being long, length; that of being tall; extensiveness; greatness, bigness (T., M. ನೆಡು; Tĕ. ನಿಡಿ; *cf.* ನಿಗುರ್, ನೀಟ, ನೀಡು 2, ನೀಳ್). — ನಿಡುಕರ. A stretched-out or long arm or hand (Bp. 45, 29). — ನಿಡುಕೋಲ್. A long arrow (J. 25, 31). — ನಿಡುಗಣ್. -ಕಣ್. A long eye (Ššv. 4, 37). — ನಿಡುಗಣೆ. -ಕಣೆ. = ನಿಡುಕೋಲ್. (J. 12, 23). — ನಿಡುಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. A long entrail (J. 22, 23). — ನಿಡುಗಲ್. -ಕಲ್. A large rock (Râm. 4, 4, 22). — ನಿಡುಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. A long sling (Bh. 1, 6, 2). — ನಿಡುಗಟಿಲೆ. -ಕಟಿಲೆ. A long thorny branch (Ššv. 3, 37). — ನಿಡುಗಾರಣೆ. -ಕಾರಣೆ. Long linear coloration (Râm. 1, 13, 5). — ನಿಡುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. An extensive, large fire (Râm. 5, 8, 62). — ನಿಡುಗೇಶ. -ಕೇಶ. Long hair (ಬಾಲ, ಉದ್ದಿಯ ಕೂದಲು Nn. 123; ಬಾಲಕ Mr. 225). — ನಿಡುಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A long branch (Ššv. 3, after 35). 2, a large horn or trumpet (Bh. 8, 21, 8). — ನಿಡುಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A long neck (Mr. 283; Ršv. 6, 9). — ನಿಡುಗೋಡು. -ಕೋಡು. A long branch (Ršv. 9, 24). — ನಿಡುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A long staff; a long arrow (ಪ್ರಕ್ಷ್ವೇಡನ, ನಾರಾಚ Si. 289). — ನಿಡುಚಾಪೆ. A long mat (Bp. 38, 11). — ನಿಡುಜಂಗೆ. A long stride (Bp. 26, 31). — ನಿಡುಜಡೆ. Long matted hair or braided tresses (Ršv. 1, 135; 5, after 19; Ššv. 2, 37). — ನಿಡುಡೊಳ್ಳು. = ನಿಡುದೊಳ್ಳು. (Nr. *b*). — ನಿಡುದನಿ. A long-drawn, high, plaintive sound, note or voice (Bp. 46, 22). — ನಿಡುದೆರೆ. -ತೆರೆ. A long, high wave (Bp. 11, 34). — ನಿಡುದೊರಳೆ. -ತೊರಳೆ. A large spleen (Râm. 6, 45, 61). — ನಿಡುದೊಳ್ಳು. A pot-belly. ನಿಡುದೊಳ್ಳುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಡಿಲ, ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿ, etc. Nr. *a*). — ನಿಡುದೋಳ್. -ತೋಳ್. (Šmd. 215). A long arm (Ššv. 2, after 42). *Cf.* ನಿಡಿ-. — ನಿಡುನಡಿಕೆ. One of a horse's paces: cantering (ರೇಚಿತ Si. 274). — ನಿಡುನರ. A long sinew, etc. (J. 12, 44). — ನಿಡು ನಿಡು. rep. (J. 13, 38; 22, 44). — ನಿಡುನಿದ್ರೆ. The long sleep: death (Bh. 7, 4, 14; *cf.* ದೀರ್ಘ-). — ನಿಡುಪತಾಕೆ. A tall banner (J. 20, 37). — ನಿಡುಪುರ್ಬು. A long brow (J. 19, 21). — ನಿಡುಬತ್ತಳಿಕೆ. A long or high quiver (Ršv. 5, 24). — ನಿಡುಬಾವಿ. A deep well (Bp. 16, 11). — ನಿಡುಬೊಬ್ಬೆ. A long-drawn, loud cry (Bp. 32, 23; 52, 47; 56, 14). — ನಿಡುಮಾರ. N. of a king (Bp. 50, 43. 46. 52). — ನಿಡುಮಾಳ. -ಂ-ಆಳ. (Šmd. 215). A long intervening tract of country, as between two villages (ಗ್ರಾಮಾನ್ತರದೀರ್ಘ, ಪ್ರಾನ್ತರ Hlâ.). — ನಿಡುಮೀನ್. A long, big fish (Ršv. 2, after 8). — ನಿಡುಮೂಗಿ. (Šmd. 198. 221). A person with a long nose. — ನಿಡುಮೂಗು. A long nose. ನಿಡುಮೂಗ. A man with a long nose (see ನಿಡಿ-). — ನಿಡುಮೊಲೆ. A lengthy breast (J. 16, 36). — ನಿಡುವಯಣ. -ಪಯಣ. (Šmd. 215). A long journey. — ನಿಡುವರಿ. -ಪರಿ. A long pace. ನಿಡುವರಿಯ ಗಜ (Râm. 3, 6, 15). — ನಿಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A long net (Ššv. 3, 24). — ನಿಡುವಾಸಿ. -ಪಾಸಿ. Long tresses of braided hair (Ršv. 2, after 8). — ನಿಡುವುರ್ಬು. -ಪುರ್ಬು. = ನಿಡುಪುರ್ಬು. (Čpr. 6, after 64). — ನಿಡುವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. A long finger (Ršv. 11, 85). — ನಿಡುಸರ. = ನಿಡುದನಿ. (Ršv. 13, after 102; J. 3, 32; 28, 38). — ನಿಡುಸರಳ್. A long arrow (ನಿಡುಗೋಲು, etc. Si. 289; J. 12, 40; 13, 18; 28, 45). — ನಿಡುಸುಯ್ 1. To draw a deep sigh (Čpr. 7, 40). 2, = ನಿಡುಸುಯಿಲ್. (5, 51; Ššv. 4, 77). — ನಿಡುಸುಯಿಲ್. A drawn out, deep sigh (Bp. 17, 19; 26, 42; 35, 32). — ನಿಡುಸುಯ್ಯು. = ನಿಡುಸುಯಿಲ್. (Bh. 2, 10, 23). — ನಿಡುಸೂಳು. A long-drawn, loud sound (Bh. 8, 23, 3).

ನಿಡುಕ niḍu-ka. (Šmd. 241). A tall man (?).

ನಿತಮ್ಬ ni-tamba. *The buttocks or posteriors,* especially of a woman. See ಪೊಱವಾಟ್. 2, *the ridge, or slope, of a mountain* (ಸಾನು etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 97).

ನಿತಮ್ಬಸ್ಥ nitamba-stha. *Being on the buttocks.*

ನಿತಮ್ಬಿನಿ nitambini. Having handsome hips: *a woman* (ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301).

ನಿತಾನ್ತ ni-tânta. *Extraordinary, excessive, much* (Čh. v. 96). ನಿತಾನ್ತಂ, *exceedingly.*

ನಿತ್ತರಿಸು nittarisu. Tbh. of ನಿಸ್ತರಿಸು, q. v. (Abh. P. 4, 74; 7, 144; 9, after 39; 14, 31; Śâstrasâra in W. v. 1456; Grj. 6, 76).

ನಿತ್ತು nittu. = ನಿನ್ತು 1, ನಿನ್ದು. P. p. of ನಿಲ್ಲು. See Prvs. s. ನಕ್ಷತ್ರ, ನವಮಾಸ, ನಾಡಿ, ನಾಡು, ನೆಗಡಿ, ಬೇನೆ; Čpr. 4, 87.

ನಿತ್ರಾಣ nittrâṇa. = ನಿತ್ರಾಣಿ. Tbh. of ನಿಸ್ತ್ರಾಣ. (My.).

ನಿತ್ರಾಣಿ nittrâṇi. = ನಿತ್ರಾಣ. Tbh. of ನಿಸ್ತ್ರಾಣಿ. (My.).

ನಿತ್ಯ nitya. *Continual, perpetual; regularly repeated, of regular and close recurrence; endless, eternal, everlasting* (ಅನಶ್ವರ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು Nn. 132; ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 18. 41. 59); *necessary, obligatory, essential;* regularly prescribed, handed down by vedic tradition (ಅಜಸ್ರ, ಅನುಶ್ರುತ 132). ನಿತ್ಯಂ, *perpetually.* ನಿತ್ಯಾ ಸಾಯುವವರಿಗೆ ಅಳುವವರು ಯಾರು? (Prv.). — ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಳೆ. -ಕಟ್ಟಳೆ. A perpetual or standing order, daily observance (My.). — ನಿತ್ಯದಂತೆ. -ಅಂತೆ. As usual, as ever, as before (B. 4, 154. 183; My.). — ನಿತ್ಯದರಿದ್ರ. One who is or has been ever or always poor. ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ಚಿಂತೆಯೇನು?— ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆ (Prvs.). — ನಿತ್ಯಪಯಣ. Constant travelling. ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು (Prv.). — ನಿತ್ಯಮುಂಡೆ. Widows who customarily are forbidden to remarry. ನಿತ್ಯಮುಂಡೇ ಪಟ್ಣದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಱದ್ದವನೇ ಜಾಣ (Prv.). — ನಿತ್ಯಮುತ್ತೈದೆ. A wife whose husband lives till her death (My.). 2, a dancing-girl or whore (My.).

ನಿತ್ಯಕರ್ಮ nitya-karma. Constant business, especially used of daily rites, etc. of Brâhmaṇas (My.).

ನಿತ್ಯಜೀವಿ nitya-jîvi. Always living: an epithet of Aśvatthâma, Bali, Vyâsa, Hanumanta, Vibhîshaṇa, Kṛipa, and Paraśurâma (My.).

ನಿತ್ಯತೆ nityatĕ. = ನಿತ್ಯತ್ವ. (Čpr. 4, after 51).

ನಿತ್ಯತ್ವ nityatva. *Invariableness, perpetuity, eternity,* eternal life (Bp. 15, 36); continual repetition; inevitableness, necessity.

ನಿತ್ಯದಾನ nitya-dâna. Daily alms-giving (My.).

ನಿತ್ಯನೇಮ nitya-nêma. (Sk. ನಿತ್ಯನಿಯಮ). Fixed rule, constant (religious) observance (Bp. 49, 4; 50, 53).

ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಕ nitya-naimittaka. Constant and occasional (My.).

ನಿತ್ಯಬಿಂದು nitya-bindu. = ನಿಜಬಿಂದು. An obligatory or inherent anusvâra (Šmd. 48).

ನಿತ್ಯಯಾತ್ರೆ nitya-yâtrĕ. The daily begging of rice: wandering about begging alms (My., also ನಿತ್ಯಾತ್ರೆ).

ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ nitya-śrâddha. A śrâddha which is daily to be performed for a whole year (My.).

ನಿತ್ಯಾತ್ಮ nitya-âtma. The eternal soul, the supreme soul: Vishṇu (Bhâgavata 5, 6, 42; 5, 8, 48). — ನಿತ್ಯಾತ್ಮಶುಕಯೋಗಿ. N. of the author of the Kannaḍa Bhâgavata (1 at the end, etc.).

ನಿತ್ಯಾರ್ಥ nitya-artha. The meaning of ನಿತ್ಯ. ನಿತ್ಯಾರ್ಥಾವಲಬ್ಬಿ. -ಅವಲಬ್ಬಿ. Clinging to, resting upon or having the sense of ನಿತ್ಯ (Šmd. 395).

ನಿತ್ರಾಣ nitrâṇa. = ನಿತ್ರಾಣ. (My.).

ನಿತ್ರಾಣಿ nitrâṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ. (My.).

ನಿದರ್ಶನ ni-darśana. Pointing to, showing; indicating; a simile. 2, an example or illustration (Čpr. 4, after 51); a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 61. 99 seq.). 3, view; vision. 4, a foreboding, sign, mark, omen (Bp. 18, 5).

ನಿದಾಘ ni-dâgha. Burning down. 2, *heat.* 3, *the hot season.* 4, *sweat.*

ನಿದಾನ ni-dâna. 1. A tie, a rope. 2, *a first or original cause, a primary or remote cause.* 3, pathology (ರೋಗಂಗಳಂ ತಿಳಿವುದು Mr. 390). 4, *end, termination, cessation.* Feminine ನಿದಾನೆ, she who is tied (by, J. 30, 3).

ನಿದಾನ nidâna. 2. Tbh. of ನಿಧಾನ (Šmd. 339; My.; Tĕ.). ನಿದಾನವಿದ್ದವನು ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪಾನ್ಯೇ? (Prv.). — ನಿದಾನಂಗೆಯ್. -ಅಂ-ಗೆಯ್. To desire (Čpr. 3, after 77).

ನಿದಾನವಂತ nidâna-vanta. A not hasty, slow, deliberate or patient man (My.).

ನಿದಾನಸ್ಥ nidâna-sta. = ನಿದಾನವಂತ. (My.; Tĕ.).

ನಿದಾನಿ nidâni. = ನಿದಾನಸ್ಥ. (My.).

ನಿದಾನಿಸು nidânisu. To pause, to wait, to ponder (My.; Tĕ. ನಿದಾನಿಂಚು).

ನಿದಿ nidi. Tbh. of ನಿಧಿ (Smd. 339).

ನಿದಿಗ್ಧ ni-digdha. *Smeared, anointed, plastered; sticking or clinging to.* See Nr. s. ಒದಗಿಸು.

ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ ni-digdhikĕ. *A species of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ನಿದೇಶ ni-dêśa. Pointing out; *order, command, direction, instruction.*

ನಿದ್ದೆ niddĕ. Tbh. of ನಿದ್ರೆ (Šmd. 345; C.; Si. 74). — ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Sleepy eyes: drowsiness (My.). — ನಿದ್ದೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Sleep to be spoiled. ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟವನೋ? ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟವನೋ? (Prv.). — ನಿದ್ದೆಗೆಯ್. = ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು. (J. 30 sum.; Si. 254. 361). — ನಿದ್ದೆ ಬರು. Sleep to come. ಆ ಪಣ್ಡಿತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಜಾಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸದಿದ್ದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 154). — ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು. To sleep. ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು? ಒದ್ದೆಬಟ್ಟೆ ಕೊಡ ಬಾರದೇ?— ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದವನ ಕಾಲು ಒತ್ತಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ನಿದ್ದೆ ಮೊಬ್ಬು. Drowsiness (My.). — ನಿದ್ದೆಯೆಚ್ಚಱು. To become awake with regard to sleep: to awake. ಗಣ್ಟೆ ರಾಗಮಾಲಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯಗಳಿನ್ದ ನಿದ್ದೆಯೆಚ್ಚಱುವನ್ತೆ ಮಾಡುವವನು (ಚಾಕ್ರಿಕ, etc. Si. 292). — ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತು. Sleep to come to, touch, or take possession of (My.). — ನಿದ್ದೆ ಹೋಗು. To fall asleep (My.). ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುವವನು (ನಿದ್ರಾಣ, ಶಯಿತ Si. 361).

ನಿದ್ರಾಂಗಧ್ವನಿ nidrâ-aṅga-dhvani. A sound of the body when asleep. See ಕೊರೆ.

ನಿದ್ರಾಣ ni-drâṇa. *Sleeping, asleep; sleepy, drowsy.*

ನಿದ್ರಾಭಾವ nidrâ-abhâva. Non-existence of sleep; cessation of sleep. See ಎಚ್ಚಱ್. 2, the state of being asleep (Čpr. 8, after 4).

ನಿದ್ರಾಲು nidrâ-âlu. *Sleeping; sleepy, drowsy; slothful.*

ನಿದ್ರಾಲೋಲ nidrâ-lôla. Longing for sleep (J. 30, 19).

ನಿದ್ರಾವಧೂಟಿ nidrâ-vadhûṭi. Sleep looked upon as a woman (Čpr. 2, 40).

ನಿದ್ರಾವಿಕಾರ nidrâ-vikâra. Perturbation or disquietness in one's sleep. See ಕನವರಿಸು.

ನಿದ್ರಿತ nidrita. Sleeping, asleep.

ನಿದ್ರಿಸು nidrisu. To sleep (Bp. 18, 3; 46, 21; 47, 57; Šsv. 2, 104).

ನಿದ್ರೆ ni-drĕ. ನಿದ್ರಾ. = ನಿದ್ದೆ. *Sleep;* slumber. 2, *sleepiness, sloth.* 3, one of the sañcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). See Prv. s. ರುದ್ರ. — ನಿದ್ರೆಗೆಯ್. To sleep (Bp. 47, 22). ಪಾಸಿನೊಳ್ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದಂ (Šmd. 163). ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ದಾತನು (ನಿದ್ರಾಣ, ಶಯಿತ); ಆವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನು ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯಮ್ ಆದುಹುದು ಅವನು ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ನಿದ್ರೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. Disturbance of sleep (My.). See Prv. s. ಬಱೀ ಗುಲ್ಲು. — ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿ. Sleep to be brightened up or be known, sleep to pass away or cease; to be brightened up as to (one's) sleep or to know about it, *i. e.* to become awake, to awake (ಎಱ್ Šmd. I; ಎಚ್ಚಱ್ I). ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದಂ

(ಎದ್ದಿಂ I). ಚಿಕ್ಕನೆ ತರುಣನ್ ಆಗಳೆ ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದೆದ್ದು (Bp. 47, 8). ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯಿತು (My.). See Bp. 35, 9; 46, 22; Bh. 1, 10, 23; 3, 13, 32. — ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು. = ನಿದ್ರೆ ಗೆಯ್. (My.; B. 5, 24). — ನಿದ್ರೆ ಮುಸುಕು. Sleep to cover, fall upon or take possession of (Bp. 35, 9). — ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತು. = ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತು. ನಿದ್ರೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದ ಕಾರಣ ಅತಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿದೆ (B. 5, 41).

ನಿಧನ ni-dhana. 1. Place of residence; = ನಿಧಾನ No. 4. 2, *race, family.* 3, *conclusion, end.* 4, *death;* destruction, loss. See ಕಡು.

ನಿಧನ ni-dhana. 2. = ನಿರ್ಧನ. — ನಿಧನವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become poor or wretched (Čpr. 7, 150).

ನಿಧಾನ ni-dhâna. = ನಿದಾನ 2. Putting down, laying aside, depositing. 2, *a place where anything is laid, a vessel in which anything is deposited, a receptacle.* 3, *a treasure, a hoard, wealth* (ಧನ, ಎತ್ತ Nn. 144; ನಿಧಿ, ಶೇವಧಿ Mr. 56; ಕಡವರ Čt. II, 83), especially the treasures of Kubêra (see ನವನಿಧಿ). 4, *a place of cessation or rest;* a place of residence (ನಿಜಾಗಾರ, ನೆಲೆ Šm. 106). 5, a completed work; a fulfilled intention (ಮುಗಿದ ಕಾರ್ಯ 144; ಮುಗಿದ ಬಗೆ Mr. 483). 6, effort, labour, work (ಮಾಟ, ಮಾಡುವಸ್ಥಾದು 144; mistake for ವಿಧಾನ?). 7, directing the thoughts upon, desire (ಇಚ್ಛೆ, ಬಯಕೆ 144). 8, keeping down or back, acting with restraint: slowness, deliberation, patience, pausing, pondering (not Sk., but in general use). See Prv. s. ಪ್ರಧಾನಿ.

ನಿಧಿ ni-dhi. = ನಿದಿ. Putting down, etc.: *a place where anything is laid or deposited, a receptacle.* 2, *a treasure, a hoard, wealth;* a store (ರಾಸಿ Mr. 372). See ಬಯ್. 3, the number 9 (Čh.; ಒಮ್ಬತ್ತು Mr. 347; Bp. 61, 92; see ನವನಿಧಿ). 4, the ocean. ನಿಧಿಯಿದ್ದರೂ ನಿಧಾನವಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ನಿಧೀಶ nidhi-îša. Kubêra. (My.).

ನಿಧುವನ ni-dhuvana. Shaking to and fro. 2, *sexual intercourse.* See ಓಳ್, ಕೇ.

ನಿಧುವನಕರಣ nidhuvana-karaṇa. Performing sexual intercourse. See ಕೊಸೆ (where o. r. ವಿ-).

ನಿಧ್ಯಾನ ni-dhyâna. *Intuition, looking at, beholding.*

ನಿನ್ nin. (Šmd. 178). = ನಿನ್ನು, ನೀ, ನೀಂ 1, ನೀನ್, ನೀನು. (Thou). See its plural ನಿಮ್. Genitive: ನಿನ್ (My.), ನಿನ (My.), ನಿನ್ನ (J. 6, 30; C.), of thee, thine, thy; ನಿನ್ನಗ, ನಿನ್ನನೆ, etc. (My.). — ನಿನತು. -ಅತು. = ನಿನತ್ತು, ನಿನ್ನದು (Šmd. 178. 179; ನಿನ್ನದು Kk. 61). That of thee, thine, thy. ನಿನತು ಬಲಮ್, ಎನತು ಶೌರ್ಯಂ (Šmd. 179). — ನಿನತ್ತು. = ನಿನತು, q. v. ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆ ಎನತ್ತು (Šmd. 179). — ನಿನದು. = ನಿನ್ನದು. (My.). — ನಿನ್ನ. Of thee, thine. ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಹೋದರೆ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಹೋಯಿತೋ?— ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು.— ನಿನ್ನ ಹೊಟೆಗೆ (or also ಹೊರೆಗೆ) ನನ್ನ ಮೆಟ್ಟೇ? (Prvs.). See Šmd. 155. — ನಿನ್ನತು. = ನಿನತು. ಎಲೇ, ಅದಿಗವಿ, ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನೋದಿನ ಕಬ್ಬಮನ್ ಓದದಿರ್ ಸುಧಾನಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ (Harišvara's girijâkalyâṇa 1, 26). — ನಿನ್ನದು. = ನಿನತು, q. v. (C.). — Dative: ನಿನಗೆ, ನಿಂಗೆ (My.). ನಿನಗೆ ಎನಗೆ ತನಗೆ ಶೀರ್ಗುಮೆ ಹನುಮನ್ತನ ಶಕ್ತಿಸಾಹಸಂ ರಿಪುವಿಜಯಂ? (Šmd. 178). See Šmd. 139. 150; Čpr. 7, 41. — Accusative: ನಿನ್ನ, ನಿನ್ನನು, ನಿನ್ನನ್ನು (My.). ನಿನ್ನಂ. — Locative: ನಿನ್ನಲಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ (My.). — Ablative: ನಿನಿನ್ದ, ನಿನ್ನಿನ್ದ (My.), ನಿನ್ನಿನ್ದಂ, ನಿನ್ನಿನ್ದೆ. ನಿನ್ನಿನ್ದ ಎತ್ತು ಮಾಡಿತು, ನನ್ನಿನ್ದ ಒಕ್ಕೆ ಮಾಡಿತು (Prv.).

ನಿನದ ni-nada. *Sound, noise, cry,* etc. (ಕಿಳರ್ Čt. II, 92).

ನಿನದತ್ ni-nadat. Sounding, resounding, ringing, crying, etc. (Šmd. 188).

ನಿನಾದ ni-nâda. = ನಿನದ. *Sound, etc.*

ನಿನ್ತು nintu. 1. = ನಿತ್ತು, ನಿನ್ದು. P. p. of ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ತು nintu. 2. = ನಿನ್ತಿತು, ನಿನ್ದಿತು. Third person singular neuter of the imperfect of ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ದಕ nindaka. Blaming, defaming, abusing; a man who ridicules or blames, a scorner (Bp. 4, 55).

ನಿನ್ದನೆ nindanĕ. (ನಿನ್ದನ). Reproach, censure, blame, abuse. ನಿನ್ದನೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ವನ್ದನೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ನಿನ್ದಿತ nindita. Blamed, abused, reviled; low, despicable; forbidden.

ನಿನ್ದಿತಕ್ರಮ nindita-krama. A wrong form of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 16).

ನಿನ್ದಿದನು nindidanu. = ನಿನ್ದನು. He stood (Râm. 4, 3, 6).

ನಿನ್ದಿರಿಸು nindirisu. See s. ನಿಲ್ಲು.

ನಿನ್ದಿಸು nindisu. To blame, to censure, to abuse, etc. (Bp. 6, 4; 50, 74; 57, 40; 61, 17; J. 13, 41; My.). — ನಿನ್ದಿಸಿಕೊಳ್. To blame one's self (Abh. P. 15, 16; 15, after 77 & 79).

ನಿನ್ದು nindu. = ನಿನ್ತು 1, etc. P. p. of ನಿಲ್, ನಿಲ್ಲು. — ನಿನ್ದಡಿಕೆ. See s. ನಿಲ್.

ನಿನ್ದೆ nindĕ. Blame, censure, reproach, abuse, defamation, scorn, reviling (ಪಳಿ Čt. II, 46; ತೆಗಳ್ Kk. 64; ಜುನ್ನ Čt. II, 66). See ಜುನ್ನ, ತೆಗಳ್, ತೆಗಳಿಸು, ಪಳಿ, ಪಳಿ.

ನಿನ್ದ್ಯ nindya. Blamable, to be censured, reprehensible, despicable; bad; forbidden.

ನಿನ್ದ್ಯವಾಕ್ಯ nindya-vâkya. A blamable, etc. word or speech (ನಿನ್ದ್ಯಾರುತ Nn. 89).

ನಿನ್ದ್ಯಾರುತ nindyâ-ruta. = ನಿನ್ದ್ಯವಾಕ್ಯ, q. v.

ನಿನ್ನ ninna. See s. ನಿನ್.

ನಿನ್ನು ninnu. (= ನಿನ್, etc.; but see ಉವಂ 2). — ನಿನ್ನುವಂ. (Bp. 2, 41; 10, 3; 12, 50; 15, 35; 18, 58; 30, 23; 42, 7; 45, 8; Râm. 3, 4, 27; 6, 51, 39).

ನಿನ್ನೆ ninnĕ. (Šmd. 400). Yesterday; time lately passed (ಹ್ಯಸ್ತನದಿನ, ಕಲ್ಯ Hlâ.; ಕಲ್ಯ, ಪೂರ್ವವಾಸರ Nn. 105; Bp. 57, 34; Dp. 4, 2; J. 9, 18; C.; Tĕ.; T. ನೆನ್ನಲ್, ನೆರುನಲ್, ನೇಟ್ಟು). Declension: ನಿನ್ನಿಂಗೆ, ನಿನ್ನಿನ (Šmd. 401); ನಿನ್ನಿನ (Šmd. 133; Bp. 51, 74; My.); ನಿನ್ನೆಗೆ, ನಿನ್ನೆಯ (My.). ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ (ಹ್ಯಸ್ Si. 316). ನಿನ್ನೆ ಕಡೆದ ಹಾಲಿನ್ದಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ನಿನ್ನಿನವು (B. 4, 187). ನಿನ್ನೆ ಉಣ್ಣದ್ದು ಬಯಸೋದು ಯಾಕೆ?— ನಿನ್ನೆಗೆ ಮೊನ್ನೆಗೆ ಚನ್ನಕ್ಕ (Prvs.).

ನಿಪ್ nip. = ನಿಡು. — ನಿಪ್ಪುರಿ. -ಉರಿ. Great heat (Râm. 6, 53, 78). — ನಿಪ್ಪೆಣ. A tall corpse (Râm. 6, 48, 29).

ನಿಪ ni-pa. Where is drunk in: *a water-jar* (ಕುಮ್ಭ, ಕುಟ, ಕಲಶ, ಕೊಡ Mr. 209).

ನಿಪಠ ni-paṭha. *Reading, recitation, studying.*

ನಿಪತನ ni-patana. Flying down, falling down, falling; descending; alighting. — ನಿಪತನಂಗೆಯ್. -ಂ. To throw down (J. 14, 13).

ನಿಪತಿತ ni-patita. Fallen down, fallen; descended, alighted. (Bp. 19, 35; 26, 42).

ನಿಪತ್ತಿ ni-patti. Falling down, throwing one's self down. See ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ.

ನಿಪಾಠ ni-pâṭha. = ನಿಪಠ.

ನಿಪಾತ ni-pâta. Falling down, falling, descending; attacking; casting; dying, death; ruined state (My.). 2, putting down as irregular or exceptional, as the occurrence of a word at the beginning instead of the end of a compound, etc. 3, *a particle, the term for all adverbs including conjunctions and interjections* (Šmd. 12. 67. 70. 76; Kâvy. I, 1*b*, 15-22). See s. ಮಂಗಲ. — ನಿಪಾತ ಮಾಡು. To destroy (My.).

ನಿಪಾತನ ni-pâtana. *Causing to fall, throwing down, dropping, etc.;* destroying. 2, falling down.

ನಿಪಾನ ni-pâna. Drinking. 2, *any reservoir of water, any place or trough near a well for watering cattle;* a well, a pool (ಉದಪಾನ, ಉದ್ಪಾಪ್ಯ, ಬೆಂಚಿ Mr. 421).

ನಿಪೀಡನ ni-pîḍana. See s. ನಿಪೀಡನ.

ನಿಪುಣ ni-puṇa. Perfect, complete; accurate; careful. 2, *clever, adroit, skilled in, conversant with;* skilfulness, etc. (Bp. 51, 31). Feminine ನಿಪುಣೆ (My.). ನಿಪುಣನಾದವನು ಕೃಪಣನಾಗ ಬಾರದು.—ಉಪಕಾರವಱಿಯದವನ ನಿಪುಣನೆನ್ನು ಹೇಟ ಬೇಡ (Prvs.).

ನಿಪುಣತನ nipuṇatana. = ನಿಪುಣತೆ. (ನೈಪುಣ್ಯ G.; My.).

ನಿಪುಣತೆ nipuṇatĕ. Skilfulness, cleverness, adroitness; carefulness, accuracy. (My.).

ನಿಪುಣತ್ವ nipuṇatva. = ನಿಪುಣತೆ. (My.).

ನಿಪ್ಪಡಿ nippaḍi. (fr. a ನಿಷ್ಪರ್ಣಿ?). — ನಿಪ್ಪಡಿಗಿಡ. A thorny leafless shrub with red flowers, Capparis aphylla Roxb. (Z.).

ನಿಪ್ಪಸರ (nip-pasara?). Severity, vehemence, impetuousity, coarseness, harshness (ಉರವಣೆ, ನಿಷ್ಠೂರ Šs.; Kk. 65, where one MS. has ಉರವಣೆಯೆ ನಿಪ್ಪಸರದಿಂ ಪೋಪುದು; Râm. 6, 51, 66. 91; J. 27, 13). ಇನ್ನು ರಿಪುನಿಪ್ಪಸರದಲಿ ಕಲಿಯೇಱಿದನು, ಕೈಯ್ಕೊಳ್ಳನೀಶ್ವರನ (Bh. 8, 23, 45).

ನಿಪ್ಪಾಳೆಯ nip (*i. e.* ನಿಃ)-pâḷĕya. Absence of settlement: expulsion (Bh. 1, 4, 31).

ನಿಬ್ nib. = ನಿಡು. — ನಿಬ್ಬೆಱಗು. Amazement (ತಳವೆಳಗು Šs.; Bṛ. 17, 1; Tĕ. ನಿವ್ವೆಱಗು).

ನಿಬದ್ದಿ ni-baddi. ನಿಬದ್ಧಿ. Certainty, truth, reality (ಪ್ರಕೃತ, ನಿಜ Nn. 111; ಅಂಜಸಾ, ಔಟ 129; Tĕ., T.; not in Sk.; see ನಿಬದ್ಧ).

ನಿಬದ್ಧ ni-baddha. Bound in or on, bound; fastened, connected, bound together; caught, fettered; coherent; stopped; confined; checked; composed, written; inlaid, enchased, set; etc. 2, not movable or fluctuating: a fixed rule, demonstrated truth, truth (ಕಟ್ಟಳೆ, ಸತ್ಯ Mr. 3?8; not in Sk.). 3, destroyed. See Bp. 19, 10. 12; 56, 9; Kâvy. IV, 1. 2. *Cf.* ನಿರ್ಬಂಧ.

ನಿಬನ್ಧ ni-bandha. = ನಿಬನ್ಧನ.

ನಿಬನ್ಧನ ni-bandhana. Binding, ligation; constructing, building; etc. 2, syntax. 3, *a composition, a treatise.* 4, = ನಿರ್ಬನ್ಧ, rule, governing (Čpr. 4, 21).

ನಿಬನ್ಧನೆ ni-bandhanĕ. = ನಿರ್ಬನ್ಧ. Appointing, ordering; a rule, an order (My.).

ನಿಬರ್ಹಣ ni-barhaṇa. = ನಿವರ್ಹಣ. (Bp. 38, 43*b*; My. Amara).

ನಿಬಾಯಿಸು nibâyisu. Tbh. of ನಿರ್ವಾಹಿಸು. (My.).

ನಿಬಾವು nibâvu. (Tbh. of ನಿರ್ವಾಹ; *cf.* Mhr., H. ನಿಭಾವ). The state of lasting (used of cloth, My.).

ನಿಬಿಡ ni-biḍa. = ನಿವಿಡ. (Bp. 42, 22; J. 3, 23. 40; My. Amara).

ನಿಬಿಡತೆ ni-biḍatĕ. The state of being close, etc. (Ššv. 3, after 35).

ನಿಬಿಡಿತ ni-biḍita. Filled, etc. (Čpr. 7, 151).

ನಿಬಿಡೀಕೃತ nibiḍî-kṛita. Made close, dense, full, etc. (My.).

ನಿಬುದ್ಧಿ nibuddi. = ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ (Šmd. 380).

ನಿಬ್ಬಣ nibbaṇa. (= ದಿಬ್ಬಣ 1). (Tbh. of ನಿರ್ವಹಣ?). A marriage festival with all its display, especially with its processions and gifts. 2, the display of the gifts or the gifts themselves (ತೆಲ್ಲಣ್ಣೆ Šmd. II). ಅಬ್ಬೆಗರುಷಣವೇಕೆ? ಕಬ್ಬೇಕೆ ಬೋಡಂಗೆ? ನಿಬ್ಬಣವು ಯಾಕೆ ಕುರುಡಂಗೆ? ವನದೊಳು ಬೊಬ್ಬುಲಿಯು ಯಾಕೆ? (Sp.).

ನಿಬ್ಬಣಿಗ nibbaṇiga. The friend or attendant or companion of a bridegroom (ಜನ್ಯ Nr.).

ನಿಬ್ಬನ್ದಿಗ nibbandiga. Tbh. of ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕ (Šmd. 380).

ನಿಬ್ಬರ nibbara. Tbh. of ನಿರ್ಝರ. (ನಿರ್ಝರ Bhn. 44; ಒಚ್ಚತಮಿಲ್ಲೆಮ್ಮುಬ್ಬರ್ಧ Čt. I, 89; Bp. 34, 11; 35, 48; 36, 1; 44, 21; 52, 20; 56, 14; Bh. 8, 23, 3; Râm. 4, 7, 10; J. 6, 17).

ನಿಬ್ಬಾರ nibbâra. Tbh. of ನೀಹಾರ. (ಮಂಜು Čt. I, 87).

ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ nibbuddi. = ನಿಬುದ್ಧಿ. Tbh. of ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ (Šmd. 345).

ನಿಭ ni-bha. = ನೆವ, ನೆವ, ನೆವನ, ನೆವನು. Having the shine or appearance of: *resembling, like, similar.* 2, *pretence, pretext, fraud, sham, trick, disguise.* 3, appearance, light, manifestation.

ನಿಭಾಯಿಸು nibhâyisu. To get through or over; to endure, to suffer, to bear (My.; Br. ನಿಭಾಯಿಂಚು; Mhr., H. ನಿಭಣೇಂ, ನಿಭಾವಣೇಂ; *cf.* ನಿರ್ವಾಹ); to succeed (Mhr., etc.).

ನಿಭಾಲನ ni-bhâlana. *Seeing, sight, perception.*

ನಿಭೃತ ni-bhṛita. Borne or placed down, deposited; concealed, hidden; filled with, full of (Čpr. 1, 69. 79; 6, 2).

ನಿಮ್ nim. = ನಿಮ್ಮು, ನೀಂ 2, ನೀಮ್, ನೀವು 1. The plural of ನಿನ್. (You). Genitive: ನಿಮ್ (My.), ನಿಮ (Šmd. 178; My.), ನಿಮ್ಮ (Šmd. 178; C.). ನಿಮ್ಮನೇ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನೇ ಬಟ್ಟೆಯೇ?—ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮನೇ ಕೊಮ್ಮೆ ಇದೆ.—ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ, ನಮ್ಮನೇ ಕಱು; ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಪಂಚೇರು ತುಪ್ಪವ!—ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನೆಯಕ್ಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮನೇ ಪ್ರಸಾದವೇ?—ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ದುಡೀ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆ ಬರ ಬೇಕು (Prvs.). ಜೀಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ನಿರೂಪಮಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿದೆಂ (J. 31, 34). ನಿಮ್ಮಿನಿಬರ್ (ನಿಮ್ಮ ಇನಿಬರ್, Bp. 57, 80). ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರು (ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು, B. 3, 127); ನಿಮ್ಮನಿಬ್ಬರಂ (ನಿಮ್ಮನ್ ಇಬ್ಬರಂ, Bp. 26, 61; 52, 37); ನಿಮ್ಮವಂ (9, 40). — ನಿಮತು. -ಅತು. = ನಿಮತ್ತು (Šmd. 178. 179), ನಿಮದು, ನಿಮ್ಮತು, ನಿಮ್ಮದು. That of you, yours, your. — ನಿಮತ್ತು. = ನಿಮತು, q. v. — ನಿಮದು. -ಅದು. = ನಿಮತು. (My.). — ನಿಮ್ಮತು. = ನಿಮತು. (Kk. 61). — ನಿಮ್ಮದು. = ನಿಮದು. (My.). — ನಿಮ್ಮುತು. -ಉತು. (Šmd. 180). That of you who are in the middle, yours, your. ನಿಮ್ಮುತಿರ್ವರುಮ್ ಎಮ್ಮುತ್ತುವ್ವರುಂ ತಮ್ಮುತಱುವರುಂ (180). Dative: ನಿಮಗೆ (C.). ಕುಡದ ನಿಮಗೆ ಈ ಎಡಱಾಯ್ತೇ? (Šmd. 125). Accusative: ನಿಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮನು, ನಿಮ್ಮನ್ನು (My.), ನಿಮ್ಮಂ. Locative: ನಿಮಲ್ಲಿ, ನಿಮಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮಲಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ (My.). ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೂಕ್ಕ

ಉಣ್ಣೋೞ್, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಟು (Prv.). Ablative: ನಿಮಿನ್ನ, ನಿಮ್ಮಿನ್ದ (My.), ನಿಮ್ಮಿನ್ದಂ, ನಿಮ್ಮಿನ್ದೆ.

ನಿಮಗ್ನ ni-magna. Plunged in or into, immersed, submerged, sunk; sunk in, depressed, not prominent. See ಮುಟುಗು.

ನಿಮಜ್ಜನ ni-majjana. Diving, immersion, sinking. 2, causing to immerse. See ಅಟು.

ನಿಮುತು nimatu. ನಿಮುತ್ತು nimattu. See s. ನಿಮ್.

ನಿಮನ್ತ್ರಣ ni-mantraṇa. Inviting, invitation, bidding to a feast, especially a śrâddha (My.); summoning, calling.

ನಿಮಯ ni-maya. *Barter, change, exchange.* See ವಿ-.

ನಿಮರ್ದನ ni-mardana. Crushing; destroying (ಸಂಹತ, ಮರ್ದಿಸುವುದು Nn. 105).

ನಿಮಾಜು nimâju. = ನಮಾಜು, ನಿವಾಜು. (My.; Mhr., H., Br.). — ನಿಮಾಜುಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. A wall-like structure (on an elevation) whereat Mussulmans yearly perform worship (My.). — ನಿಮಾಜುಟೋರೆ. The elevation whereon the nimâjugaṭṭĕ stands (My.).

ನಿಮಾನಿಮಿ nimânimi. Exact, quite correct; exactly, etc. (My.; H.).

ನಿಮಿ nimi. N. of a king of Vidêha (Râm. 1, 16, 21). 2, N. of a son of Ikshvâku, who lost his body through the curse of Vaśishṭha, etc. 3, winking of the eyes, twinkling.

ನಿಮಿತ್ತ ni-mitta. A mark, an aim; *an archer's butt, target.* 2, sign, token. 3, an omen. 4, cause, motive, reason; *instrumental or efficient cause, causa efficiens* (opposed to upâdâna). ನಿಮಿತ್ತಂ, because of, on account of. ಅವನ ಮನೋವೃತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಮಾಗಿ (Śmd. 45).

ನಿಮಿತ್ತಗಾಱ nimitta-gâṟa. A fortune-teller (My.).

ನಿಮಿತ್ತಸ್ಥಲ nimitta-sthala. The place where the man has to stand who is the representative of the deceased one at the sâpiṇḍyaśrâddha (My.).

ನಿಮಿತ್ಯ nimitya. = ನಿಮಿತ್ತ. (Mhr.). ಇದು ನಿಮಿತ್ಯಂ, on account of this, therefore (Bp. 37, 15). ಅವನ ಬೆಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಮಿತ್ಯದಿನ್ದ (B. 5, 60). ಅವರು ನಿಮಿತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವರು (5, 108). See Prv. s. ಬೇಗೆ ಹತ್ತು.

ನಿಮಿತ್ಯಗಾಱ nimitya-gâṟa. = ನಿಮಿತ್ತಗಾಱ. (My.).

ನಿಮಿರ್ nimir. = ನಿಗುರ್, etc. To be stretched; to become straight; to stand up to one's full length; to become erect; to grow high, to be lifted up; to be unfurled; to become extensive, to spread, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh.; T. ಇಮಿರ್, ನಿಮಿರ್, ನಿವರ್; M. ನಿವಿರು). P. p. ನಿಮಿರ್ದು (Śmd. 55). ನಿಮಿರ್ದುವು, ಪೊಳೆದುವು, ಅಳುಂಕಿದುವು.... ಅವಳ ಧವಳಕಟಾಕ್ಷಂ (264). ನಿಮಿರ್ದ ಹಾವು (ಆಶೀರ್ವಿಷ, ದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠ Hlâ.). ಪುಡಿಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Llv. 3, 3). ನಿಮಿರ್ದ ಕಾನ್ತಾರದಲ್ಲಿಯ ಕಿಚ್ಚು (ದಾವ Mr. 48). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನಿಮಿರ್ದು ಪನ್ದಿಸಿ (Bp. 4, 47). ಅದಱ ಬೇರುಗಳ್ ಆಯ್ದೆ ಕೆಳಯಕಿಱಿದು, ನಿಮಿರ್ದಿರೆ (34, 5). ಬಂಕತನ್ದೆಗೆ ಕೊರಡು ಕೊನರಿ ನಿಮಿರ್ದವೊಲ್ (38, 40). ಅವಿರಲಿತಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಬುವಿಗಳೊಳು ಪಸರಿಸಿ, ನಿಮಿರ್ದಿರೆ (58, 13). ಕುಡಿ ನಿಮಿರ್ದ ಪುರ್ಬು (Rśv. 6, 36). See Čpr. 1, 112; 2, 52; 6, 65; 7, 32. 134; Grj. 1, 96; Rśv. 5, 85; J. 8, 18; 11, 25.

ನಿಮಿರು nimiru. = ನಿಮಿರ್, etc. P. p. ನಿಮಿರಿ. ತನಯನ್ ...ಸುದತಿಯ ನಿಮಿರಿದುದರದೊಳ್ ಇರಲ್ (Bp. 3, 1). ಪುರುಷತ್ವಮುಳ್ಳವಟ್ಟು, ನಿಮಿರಿ (35, 25). ಗುರುಭಕ್ತ ನಿಮಿರಿ (39, 62). ಅಮಿತ ಕರ್ಣಂಗಳೊಳ್ ಅನೇಕಂ ನಿಮಿರಿ ಘಣಘಣ ಎನ್ದು ಮೊರೆವಾಕ್ರಮಿಪ ಘಣ್ಟೆಗಳಿನ್ದ ಘಣ್ಟಾಕರ್ಣನೆನ್ದೆಸೆದ (53, 37). See Bp. 58, 25.

ನಿಮಿರ್ಕೆ nimirkĕ. (Śmd. 248). The state of being stretched, of being spread abroad, of being increased, etc. (Čpr. 6, 32; Grj. 6, 11).

ನಿಮಿರ್ಚು nimirču. (= ನಿಗುರಿಸು, etc.). To cause to be stretched, etc.; to lengthen; to lift up, to raise; to enlarge; to cause to spread or increase, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Śmd. Dh., ನಿಗುರಿಸು Cm.). ನಿಮಿರ್ಚಿದೆಂ (Śmd. 255). ಅತ್ತೆನ್ದಾಗಿರ್ದ ಪಂಚಮಿಯನ್, ಅತ್ತಣಿನ್ ಎನ್ದು, ನಿಮಿರ್ಚುವರ್ (141). ಕಬ್ಬಿಗಂಗೆ ನೆಲನಂ ನಿವ್ವಾರ್ಜದಿನ್ದಂ ನಿರ್ಮಿಚಿದಗೆ, ಎಲ್ಲಂ ಭುವನೈಕರಾಮುವುಹಿಪಂಗೆ ಅಕ್ಕುಂ (188). See Čpr. 1, 49. 108; 2, 14; 4, 77; Abh. P. 2, 38; 3, 108. 145; Rśv. 10, after 31; s. ಬಯಲುಗ.

ನಿಮಿಷ ni-misha. = ನಿಮಿಸ, ನಿಮುಸ, ನಿವಿಸ. Twinkling, winking; *the twinkling of an eye considered as a measure of time, a moment* (ನಿಮೇಷ, ಪಳಚುವ ಅಕ್ಷಿ Mr. 317). ನಿಮಿಷ ತಡದರೆ ಅನಿಮಿಷನಾದಾನೇ? (Prv.). 2, a minute (My.).

ನಿಮಿಷಭೇದ nimisha-bhêda. A distinction (consisting) of moments (ಕಾಲ, ಸಮಯ Nn. 56).

ನಿಮಿಸ nimisa. Tbh. of ನಿಮಿಷ (Śmd. 335. 357; My.).

ನಿಮೀಲನ ni-mîlana. Shutting the eyelids, winking or twinkling of the eyes, winking. 2, shutting, closing, as flowers; closing the eyes, looking down (ಅಕ್ಷಿಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು Mr. 317); *closing the eyes in death; dying, death.* See ಮುಗುಳ್. 3, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 57-59).

ನಿಮೀಲಿಕೆ ni-mîlikĕ. = ನಿಮೀಲನ No. 1. (Sk.; R.).

ನಿಮುಸ nimusa. Tbh. of ನಿಮಿಷ. (My.).

ನಿಮೇಷ ni-mêsha. = ನಿಮಿಷ. Twinkling; *a moment.*

ನಿಮ್ನ nimna. Depth, low ground; a slope; *a gap, a chasm or cavity in the ground;* a depression, deepening. 2, *deep;* low, sunk. See ಕಪ್ಪ, ಕುೞಿ.

ನಿಮ್ನಕುಕ್ಷಿ nimna-kukshi. A sunk, hollow belly. See ಅಕ್ಕಳಿಸು.

ನಿಮ್ನಗೆ nimna-gĕ. She who goes downwards: *a river* (ನದಿ, etc., ತೊಱೆ Mr. 413).

ನಿಮ್ನಪತನ nimna-patana. Downwards-falling. See ಉರುಳ್.

ನಿಮ್ನಭೂಮಿ nimna-bhûmi. A low or deep, depressed place. See ಕುೞಿ.

ನಿಮ್ನಾಗಮಕರಣ nimna-âgama-karaṇa. Causing to course downwards. See ಉರುಳ್ಚು.

ನಿಮ್ನಾವತರಣ nimna-avataraṇa. Going downwards, descending. See ಇೞಿ.

ನಿಮ್ಬ nimba. *A tree with bitter fruits, the Nimb-tree, Azadirachta indica* Juss. See ಬೇವು.

ನಿಮ್ಬತರು nimba-taru. *The coral tree, Erythrina fulgens* Hortul. (or, according to others, Melia sempervirens), one of the trees of svarga.

ನಿಮ್ಬಿ nimbi. 1. = ನಿಮ್ಬೆ, ಲಿಮ್ಬೆ. (Sk. ನಿಮ್ಬೂಕ, the common lime, Citrus acida). See ಕಂಚಿ-.

ನಿಮ್ಬಿ nimbi. 2. (= ನಮ್ಬಿ). N. (Bp. 3, 82; 9, 41; 18, 90; 24 sum.; 24, 52. 64; 54, 73). — ನಿಮ್ಬಿಯಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (Bp.

24, 1. 60. 75. 85; 47, 37; 48, 26). — ನಿಷ್ಪಿಯನ್ವೆ. -ಅನ್ವೆ. N. (Bp. 48, 26).

ನಿಮ್ಬೆ nimbĕ. = ನಿಮ್ಬು 1, etc. The acid lime, Citrus medica L., var. acida (ಜಮ್ಬೀರ Mr. 112; ಜಮ್ಬೀರ, ಜಮ್ಬೀರ, ಜಮ್ಬ, ಜಮ್ಭಲ, ದನ್ತಶಠ Si. 126; My.; Tĕ. ನಿಮ್ಮ; cf. ...). See ... — ನಿಮ್ಬೇ ಗಿಡ. The lime tree (My.). — ನಿಮ್ಬೇ ಹಣ್. -ಹಣ್ಣು. A ripe lime (Bp. 18, 16). ನಿಮ್ಬೇ ಹಣ್ಣಾದರೆ ಹಮ್ಪಲಿಸಿದರೆ ಬಿಡ್ದೀತೇ? (Prv.). ಅವನಿಗೆ ನಿಮ್ಬೇ ಹಣ್ಣಿನ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಉಣ್ಟು, he is foolish or mad (My.).

ನಿಮ್ಮ nimma. See s. ನಿಮ್.

ನಿಮ್ಮಳ nimmaḷa. Tbh. of ನಿರ್ಮಲ (Śmd. 345). Pureness; serenity: quiet, ease, comfort (My.; Tĕ. ನಿಮ್ಮಳ).

ನಿಮ್ಮು nimmu. (= ನಿಮ್, etc.; but see ಉವಂ 2). — ನಿಮ್ಮುವಂ (Bp. 22, 37; 14, 19; 48, 15; 55, 32).

ನಿಯತ ni-yata. Checked, restrained; governed, controlled, self-governed. 2, fixed, settled, constant, permanent, incessant. (My.). 3, certain, established, sure (ನಿಶ್ಚಿತ Śmd. 88 Cm.; ನಿಶ್ಚಯ, ನಿಶ್ಚಿತ Mr. 435); positive, definite. 4, restraint; self-restraint; a religious duty or obligation (ಗುಣ Nn. 78, one MS. ನೀತಿ; ನೀತಿ 89); the state of being fixed, settled, etc., etc. See Śmd. 77. 82. 167. 342; Kâvy. II, 2, B, 27; III, 2, B, 88; Čh. v. 93; Bp. 2, 49; 35, 40; Mr. 524; Śm. 85. — ನಿಯತಂ, *always, constantly, decidedly, positively* (ಪಟ್ಟಾಗಿ Śmd. 82 Cm.).

ನಿಯತದ್ವಿತ್ವ niyata-dvitva. A constant or obligatory reduplication (Śmd. 49).

ನಿಯತಹಾರಿ niyata-hâri. A person who removes or shakes off all self-restraint, a malevolent person (ಕುಚರ, etc., ವಕ್ರ Mr. 244).

ನಿಯತಿ ni-yati. = ನೇತಿ. Restraint, restriction; regulation, precept, rule (*e. g.* of being changed into, ನಿಯತ Śmd. 343 Cm.). 2, the fixed order of things: *destiny, fate.* 3, self-command, self-restraint. 4, a religious duty or obligation (Bp. 9, 6).

ನಿಯತೇನ್ದ್ರಿಯ niyata-indriya. Having the passions restrained or subdued (My.).

ನಿಯತ್ತು niyattu. Tbh. of ನಿಯತ. Right state of mind, truthfulness (My.; H.). ನಿಯತ್ತಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಚನ್ದ (Prv.).

ನಿಯನ್ತ niyanta. Tbh. of ನಿಯನ್ತೃ. (My.).

ನಿಯನ್ತೃ ni-yantṛi. Who or what restrains, subdues, tames, governs or guides; a ruler, etc. 2, *a driver, a charioteer.*

ನಿಯನ್ತ್ರ niyantra. Tbh. of ನಿಯನ್ತೃ. (Čpr. 7, 146).

ನಿಯಮ ni-yama. = ನೇಮ 1. Restraining, checking, curbing, subduing, ruling; restraint, restriction. 2, fixing, establishing (ಸಂಸ್ಥೆ Mr. 480); defining; fixed rule, a rule, a law, a precept; established order; a regular practice; appointment; certainty, ascertainment. 3, *agreement, contract, assent, promise.* 4, *any self-imposed restraint or religious observance voluntarily practised, as fasting, watching, pilgrimage, praying, etc.* ನಿಯಮವುಳ್ಳವನ್ನ ಕಣ್ಡರೆ ಯಮನಿಗೂ ಭಯ (Prv.). See Śmd. 28; Kâvy. III, 2, B, 33; B. 4, 214; ಶಿಕ್ಷಿಸು.

ನಿಯಮನ ni-yamana. Restraining, subduing; ruling, regulating; order (My.).

ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆ niyama-nishṭhĕ. Regular and rigid observance of prescribed or meritorious rites and works. (My.).

ನಿಯಮವನ್ತ niyama-vanta. = ನೇಮವನ್ತ. A man who practises or observes religious obligations (My.).

ನಿಯಮವ್ಯವಸ್ಥೆ niyama-vyavasthĕ. A settled order of things or circumstances: one of the rules of kâvya-samaya (Kâvy. V, 40 seq.).

ನಿಯಮಸ್ಥ niyama-stha. = ನಿಯಮವನ್ತ, ನೇಮಸ್ತ. (My.; Bp. 43, 36).

ನಿಯಮಸ್ಥಿತಿ niyama-sthiti. *Steady observance of religious obligations.*

ನಿಯಮಿತ ni-yamita. = ನೇಮಿತ. Restrained, checked, subdued, ruled; being bound to a vow (Bp. 6, 31); — regulated, prescribed; fixed, appointed (Bp. 33, 2; B. 4, 87. 134).

ನಿಯಮಿಸು ni-yamisu. = ನೇಮಿಸು. To restrain, to subdue. ಎಲ್ಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳಂ ನಿಯಮಿಸುವುದು (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ Hlâ.). 2, to appoint, to fix; to lay down a rule; to give orders, to order; to nominate (Bp. 39, 14; My.).

ನಿಯಾಮ ni-yâma. = ನಿಯಮ. See ಉಯ್; Śmd. 12. 27. 28.

ನಿಯಾಮಕ ni-yâmaka. = ನಿರ್ಯಾಮಕ, ನೇಮಕ. Restraining, subduing; guiding, governing; who or what restrains, regulates or rules; a ruler. 2, a charioteer. 3, *a boatman; a helmsman; a pilot.* See ಸರ್ವ-. 4, order, rule (My.).

ನಿಯಾಮಿತ ni-yâmita. Ordered (Rŝv. 6, after 43).

ನಿಯಾಮಿಸು ni-yâmisu. = ನಿಯಮಿಸು No. 2. To give orders or an order, to order, to command (ಆಜ್ಞಾಪನ Śmd. Dh.; My.).

ನಿಯುಕ್ತ ni-yukta. Fastened to, joined to, attached to; appointed; employed, assigned (ಕೂಡಲ್ಪಟ್ಟ Śmd. 24. 256 Cm.; ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ 343 Cm.); — engaged in, attached to; — directed, enjoined; — authorized, appointed; ascertained (Čh. v. 95).

ನಿಯುಕ್ತಿ ni-yukti. The state of being joined to or endowed with (Bp. 38, 50); that of being attached to or engaged in (39, 8; 52, 10). 2, injunction, order, command. 3, appointment, charge, office.

ನಿಯುತ ni-yuta. Joined. 2, a great number: *a hundred thousand,* or *a million,* or *greater numbers.*

ನಿಯುದ್ಧ ni-yuddha. *Close fight or combat;* wrestling; pugilism. See ಮಲ್ಲಗಾಳಗ, ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ.

ನಿಯೋಗ ni-yôga. Joining or attaching to; setting to. 2, application, use, employment. 3, appointment, order, command. 4, any trust or appointed task or duty, any business or function committed to one's charge. ನಿಯೋಗ ನಡೆಯಿಸುವಂ (Śmd. 234). See Śmd. 232; Bp. 5, 4. 19; 9, 49; 52, 10; ಉತ್ತ-, ಬಲು-.

ನಿಯೋಗಿ ni-yôgi. Appointed, employed, engaged in any duty or business; a functionary, an official, a minister, etc. (ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ Mr. 268; Śmd. 232; Čpr. 2, after 49; Bp. 59, 30). 2, a class of Ârvêli Brâhmaṇas who profess to be sorcerers (My.).

ನಿಯೋಗಿಸು ni-yôgisu. To join or put to; to urge towards (B. 4, 154); to put on (somebody) or deliver over (to him, J. 29, 27), to assign; to employ; to order, to command (My.).

ನಿಯೋಜನ ni-yôjana. Uniting, attaching to; ordering; urging; appointing to. (My.).

ನಿಯೋಜಿಸು ni-yôjisu. To join or put to; to assign, to appoint, etc. (Čpr. 3, 54; 4, after 24; 6, 96; Abh. P. 3, after 92; Bp. 35, 37; 43, 2; My.).

ನಿಯೋಜ್ಯ ni-yôjya. To be joined to; fit to be appointed or employed in; proper to be enjoined. 2, *a functionary, a servant.*

ನಿರ್ nir. = ನಿಃ, etc.

ನಿರಕ್ಷ nir-aksha. Having no latitude; the terrestrial equator.

ನಿರಕ್ಷದೇಶ niraksha-dêša. A first meridian, as Lankâ; the equatorial region. (My.).

ನಿರಕ್ಷರ nir-akshara. Illiterate (My.).

ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿ nirakshara-kukshi. An illiterate person (My.).

ನಿರಖು nirakhu. = ನಿರುಕು. Current price, market-rate (My.; Br., Mhr., H.). — ನಿರಖುಪಟ್ಟಿ. A price-list, a price-current (My.).

ನಿರಘ nir-agha. Sinless, blameless (Bp. 61, 44; Šsv. 2, 97).

ನಿರಂಕುಶ nir-ankuša. Not held by a hook: *unchecked, unfettered, uncontrolled, independent, self-willed* (ಅಯನ್ತ್ರಿತ, ಉದ್ದಾಮ, etc. Hlâ.).

ನಿರಂಗ nir-anga. Having no body (Abhâ. 6, 24; Šsv. 4, 131); having no resources, deprived of expedients.

ನಿರಜ ni-raja. = ನೀರಜ. (Bp. 61, 44).

ನಿರಜೆ ni-rajĕ. = ನೀರಜೆ. (J. 18, 54).

ನಿರಜ್ಞ nir-ajña. Intelligent, wise (Bp. 61, 43).

ನಿರಂಜನ nir-añjana. Without collyrium or paint (Čpr. 3, 54): unstained, untinged, pure; free from falsehood; artless;—Šiva; Vishnu. (Šm. 1; J. 13, 28; My.). — ನಿರಂಜನದ ಧವಳಾಯಿ. N. (Bp. 59, 6).

ನಿರತ ni-rata. Delighting in; engaged or interested in; attached or devoted to; pleased, delighted;—rested, ceased. Frequently used as a noun neuter, and occasionally as an adverb. See Bp. 38, 43; 39, 71; 43, 5. 67; 44, 38; 61, 44; J. 29, 21.

ನಿರತಿಶಯ nir-atišaya. Unsurpassed (Kâvy. III, 1); that is unsurpassed (Čh. v. 234); the state of being unsurpassed, unsurpassedness (Čh. v. 196). See Bp. 33, 21; 35, 8; 61, 43. Feminine ನಿರತೆ (Čpr. 6, after 64).

ನಿರಧಿಕ nir-adhika. Having none above one's self, supreme (Bp. 61, 44).

ನಿರನುನಾಸಿಕ nir-anunâsika. Not nasal (Šmd. 24. 25).

ನಿರನ್ತ nir-anta. Without end, endless (Bp. 61, 44; Šsv. 5, 24).

ನಿರನ್ತರ nir-antara. Without any intermediate space, closely contiguous, close, having contact with; continuous; *without interstices, compact, dense, tight, coarse;* uninterrupted, continual, constant, incessant (Čh. v. 30). ನಿರನ್ತರಂ, without interruption, continuously, constantly, incessantly (Šmd. 230; ಸದಾ, ಅನುಶ್ರುತ Nn. 136). ನಿರನ್ತರ ಬರುವವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಬಾರನೇ? (Prv.).

ನಿರನ್ತರಗುರೂಪದೇಶ nirantara-guru-upadêša. Doctrine uninterruptedly transmitted from one teacher to another, traditional instruction, tradition (ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ, ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ Mr. 252).

ನಿರನ್ತರಾವಲಿಯಮಕ nirantara-âvali-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ನಿರನ್ತರಿತ nir-antarita. Having no intermediate space, closely contiguous (Čpr. 5, 92).

ನಿರಪರಾಧಿ nir-aparâdhi. A faultless, guiltless or blameless person (Bp. 28, 29; 38, 30; My.; B. 5, 266).

ನಿರಪಾಯ nir-apâya. Free from misfortune, harm, trouble or danger (My.); imperishable.

ನಿರಪೇಕ್ಷೆ nir-apêkshĕ. Absence of regard, desire or expectation (My.).

ನಿರಭಿಮಾನ nir-abhimâna. Humbleness. ನಿರಭಿಮಾನವುಳ್ಳ (ವಿಶುದ್ಧ Čb.).

ನಿರಭಿಮಾನಿ nir-abhimâni. A person exempt from pride, a lowly, humble person (My.; B. 5, 184. 217).

ನಿರಯ nir-aya. Without happiness: *hell.*

ನಿರರ್ಗಲ nir-argala. *Unbarred, unobstructed, unrestrained* (Bp. 30, 3; 57, 94).

ನಿರರ್ಥ nir-artha. Devoid of meaning (Šmd. 89); nonsensical, purposeless, vain (see s. ನಿರರ್ಥಕ).

ನಿರರ್ಥಕ nir-arthaka. *Nonsensical, purposeless, useless, vain, unprofitable* (ನಿಷ್ಫಲ, ಮೋಘ, ವ್ಯರ್ಥ Mr. 462, o. r. ನಿರರ್ಥ). ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡೋಣು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ನಿರವಗ್ರಹ nir-avagraha. *Without obstruction, unrestrained, unchecked, uncontrolled; self-willed, head-strong* (ಸ್ವರುಚಿ, ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಾಱ Mr. 230).

ನಿರವದ್ಯ nir-avadya. Unblamable, blameless, unobjectionable; unblamably, etc. (ಅವದ್ಯಯಿಲ್ಲದೆ Šmd. 127 Cm.; J. 17, 51).

ನಿರವಧಿ nir-avadhi. Without bounds, unlimited, interminable (Bp. 6, 16; J. 6, 1; My.).

ನಿರವಧಿಕ nir-avadhika. Boundlessness, etc. (Bp. 7, 1).

ನಿರವಮಾನ nir-avamâna. Free from disrespect or contempt, not meriting disrespect (Bp. 61, 43).

ನಿರವಯ nir-avaya. = ನಿರವಯವ. (Bp. 1, 29; 61, 44). 2, a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ನಿರವಯವ nir-avayava. Without limbs or members; without component parts, indivisible. (My.).

ನಿರವಶೇಷ nir-avašêsha. Without a residue, complete, whole. See ಅಬ್ಯಾಡು.

ನಿರವಸ್ಥ nir-avastha. Being devoid of circumstances, of age or position, etc. (Šsv. 2, 103).

ನಿರವಿಸು niravisu. Tbh. of ನಿರೂಪಿಸು (Šmd. 373). ನಿರವಿಪ (ಪೇಳ್ವ Šmd. 297 Cm.). See Čpr. 1, 103. 112; 5, 135.

ನಿರಶನ nir-ašana. Abstaining from food; fasting, a fast. (My.).

ನಿರಸ ni-rasa. = ನೀರಸ. (My.). See Prv. s. ಪರಸು.

ನಿರಸತೆ ni-rasatĕ. Want of juice, dryness (Čpr. 3, after 9); insipidity.

ನಿರಸನ nir-asana. Casting out, off or away; tearing out; expelling; removing; *rejection, denial; extermination, destruction.* (Čpr. 8, 99; Bp. 38, 3; 40, 64; 57, 92).

ನಿರಸನೇನ್ದ್ರಿಯ nirasana-indriya. Having rejected or set aside, or being not attached to, the organs of sense (Bp. 61, 43).

ನಿರಸೂಯ nir-asûya. Free from envy, etc. (Bp. 61, 43).

ನಿರಸ್ತ nir-asta. Cast out, off or away; *shot off, discharged,*

as an arrow; rejected, repudiated;—uttered hurriedly or rapidly. (Bp. 39, 54; 47, 61). See ಮರುಳಾಟನುಡಿ.

ನಿರಹಂಕರಣ nir-ahankaraṇa. Free from egotism, selfishness or pride, humble, lowly (Bp. 2, 31; 53, 55; 54, 54).

ನಿರಹಂಕಾರ nir-ahankâra. Absence of egotism, selfishness or pride. (My.).

ನಿರಹಂಕಾರಿ nir-ahankâri. = ನಿರಹಂಕರಣ. (My.).

ನಿರಹಂಕೃತ nir-ahankṛita. Unselfish; humble. (My.).

ನಿರಾಕರಣ nir-â-karaṇa. = ನಿರಾಕೃತಿ 2. (My. as ನಿರಾಕರಣೆ). ನಿರಾಕರಣ ಮಾಡುವವ (ನಿರಾಕರಿಷ್ಣು); ನಿರಾಕರಣವಾದದ್ದು (ನಿರಾಕೃತ G.).

ನಿರಾಕರಿಷ್ಣು nir-â-karishṇu. Pushing or driving away; *a person who repudiates, spurns, disdains or despises.*

ನಿರಾಕರಿಸು nir-â-karisu. To push away, to repudiate, etc. (Bp. 44, 54; My.).

ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷೆ nir-âkânkshĕ. Absence of desire (My.).

ನಿರಾಕಾರ nir-â-kâra. 1. Rebuke, reproach, censure, blame (ಪರಾಭವ, ಪರಿಭವ, etc., ಜಬಿಹಂ Mr. 428).

ನಿರಾಕಾರ nir-âkâra. 2. Devoid of form or figure, formless, shapeless; deformed, ugly. 2, heaven; Vishṇu; Śiva; the universal soul. ನಿರಾಕಾರವಾದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೆ ಆಕಾರವಾದ್ದು ಕಾಣದೆ ಹೋದೀತು (Prv.).

ನಿರಾಕುಲ nir-âkula. Unconfused; unperplexed, unbewildered; steady, calm, quiet; clear, perspicuous. ನಿರಾಕುಲಂ, clearly, with perspicuity (Šmd. 31). See s. ಸೋಸಿಸು; Čpr. 3, 103; 5, 10; Grj. 10, 115.

ನಿರಾಕೃತ nir-â-kṛita. *Pushed away, removed, set aside, rejected, despised, spurned.*

ನಿರಾಕೃತಿ nir-âkṛiti. 1. Formless, shapeless; deformed, ugly. 2, a Brâhmaṇa who has not gone through a course of study (ಅನಧ್ಯಾಯ, ಓದಿಲ್ಲದಂ Mr. 253); *a Brâhmaṇa who neglects the forms or duties of his caste by not going through a regular course of studies.*

ನಿರಾಕೃತಿ nir-â-kṛiti. 2. *Repudiation, rejection.*

ನಿರಾಕ್ಷೇಪ nir-âkshêpa. Unblamable, unobjectionable, doubtless, unquestionable (My.); the state of being unobjectionable, etc. (My.).

ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣೆ nir-âkshêpaṇĕ. The state of being unblamable, etc. (My.).

ನಿರಾಗ ni-râga. = ನೀರಾಗ. Passionless, dispassionate, devoid of lust.

ನಿರಾಗಮ nir-âgama. Not resting on the vêdas (Bp. 51, 19).

ನಿರಾಜಿ nirâji. Furnished with kalâbatu, as a cloth (My.; H.). — ನಿರಾಜಿಪರಿವಟ್ಟ. A kalâbatu cloth for the head of persons who come to visit an idol (My.).

ನಿರಾಜಿಸು ni-râjisu. = ನೀರಾಜಿಸು. To wave lights before an idol, etc. as an act of adoration (ಆರಾತ್ರಿಕಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ನಿರಾತಂಕ nir-âtanka. Not feeling pain or uneasiness; not causing pain, ailment or disagreeable feelings. (Čpr. 2, after 49; My.).

ನಿರಾದರಣೆ nir-âdaraṇĕ. Want of respect, showing no honour (My.).

ನಿರಾಧಾರ nir-âdhâra. Void of foundation; destitute of support; poorness, etc. (My.).

ನಿರಾಧಾರಿ nir-âdhâri. A person without support; a poor person (My.).

ನಿರಾಭಾರಿ nir-â-bhâri. One who is free from burdens (Bp. 20, 23).

ನಿರಾಮಯ nir-âmaya. *Free from illness, healthy, hale;* free from defects; health, happiness, welfare. (Bp. 61, 43).

ನಿರಾಯಸ nir-âyasa. Tbh. of ನಿರಾಯಾಸ. (Bp. 4, 73; My.).

ನಿರಾಯಾಸ nir-âyâsa. Not causing trouble; not requiring efforts; not fatiguing; facility (Si. 285; My.).

ನಿರಾಲಮ್ಬ nir-âlamba. Having no prop or support; standing alone, friendless (J. 28, 19).

ನಿರಾಲಸ್ಯ nir-âlasya. Not slothful. 2, without fatigue (My.).

ನಿರಾವರಣ nir-âvaraṇa. Being free from any covering or obstruction; free from illusion (Abhâ. 5, 56; J. 13, 28).

ನಿರಾಶೆ nir-âśĕ. Freedom from desire or lust; hopelessness, despair (My.). ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? (Prv.).

ನಿರಾಶ್ರಯ nir-âśraya. Supportless; unsupported, self-supported;—without shelter or refuge, friendless, destitute. (Śsv. 5, 24; My.).

ನಿರಾಸಕ nir-âsaka. Removing; destroying (Bp. 46, 71).

ನಿರಾಹಾರ nir-âhâra. Foodlessness; not eating, fasting, abstaining from food (J. 28, 38; My.).

ನಿರಾಹಾರಿ nir-âhâri. A person who is without food, who has nothin eat (My.); a person who abstains from food or fasts (My.).

ನಿರಾಳ niràḷa. (Tbh. of a ನಿರಾವಿಲ, ನಿರ್-ಆವಿಲ). The state of being devoid of (turbidness, *i. e.*) obscurity: the state of the mind when free from doubt or uncertainty, calmness of the mind (My.; Tĕ.). 2, the sky (Mhr.). — ನಿರಾಳದೇವ. N. (Bp. 59, 2). See ನಿಸಂಗಿ-. — ನಿರಾಳಪುರ. The sky-town (Bp. 25, 7).

ನಿರಿಲೆ nirilĕ. (ನಿಱಿಲೆ). A certain bird (Bh. 1, 20, 53).

ನಿರೀಕ್ಷಣ nir-îkshaṇa. Looking at, regarding, seeing (Čpr. 2, 81; 6, 96), beholding closely and attentively; looking towards, expecting (My.); a look (Bp. 18, 77; My. also as ನಿರೀಕ್ಷಣೆ).

ನಿರೀಕ್ಷಿಸು nir-îkshisu. To look at, to behold, to gaze at, to behold closely and attentively (Čpr. 4, 81; 8, 33; Grj. 6, after 56). ಇನ್ತೆಸೆವ ಅನರ್ಘ್ಯಮಣಿಯಂ ನೃಪಶಿರೋಮಣಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಕೌತುಕಮನ್ ಆಳ್ದು (Rśv. 5, after 27). See Râm. 2, 7, 4; Rśv. 5, after 114, 120 & 127; 7, after 21; 8, 88; 10, 5; 10, after 5; 11, 106; 11, after 175; 13, after 61; J. 2, 52. 2, to expect (My.).—ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಡೆ. To look at (Abh. P. 13, 44).

ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ nir-îkshisuvikĕ. Looking at, regarding closely (ಆಲೋಕನ, ಈಕ್ಷಣ, etc., ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವಿಕೆ Si. 398).

ನಿರೀಕ್ಷೆ nir-îkshĕ. Looking at, regarding; consideration (Sk.; ನೋಡೋಣ G.). 2, looking towards, expectation, waiting for (Sk.; My.).

ನಿರೀಶ nir-îśa. ನಿರೀಷ. *The body of the plough, without the pole and ploughshare.*

ನಿರೀಶ್ವರ nir-îśvara. Having no master, supreme (Bp. 61, 43). 2, godless, atheistic.

ನಿರೀಶ್ವರವಾದ nirîśvara-vâda. Atheism. (My.). — ನಿರೀಶ್ವರವಾದಿ. An atheist. (My.).

ನಿರೀಹ nir-îha. Effortless; desireless. (Śsv. 5, 17. 24).

ನಿರೀಹತೆ nir-îhatĕ. Absence of desire or effort, indifference. (Čpr. 2, 85).

ನಿರುಕು niruku. = ನಿರಖು. (My.).

ನಿರುಕ್ತ nir-ukta. Uttered; explained. 2, *one of the vêdâṅgas.* 3, N. of a commentary by Yâska.

ನಿರುಗ niruga. N. of a bird. See Mr. s. ದಾತ್ಯೂಹ.

ನಿರುಜ ni-ruja. = ನೀರುಜ. (ರೋಗವಿಲ್ಲದವನು Nn. 112).

ನಿರುತ (ni-ruta). (Uncut, unbroken, undivided); undoubted, true; undoubtedness, truth, certainty; unfailingness; straightness, rectitude; properness (ಸತ್ಯ Bhn. 46; ಸಾಧ, ಸಸಿನ, ನೇರಿತು Nn. 94; ಪ್ರತ್ಯಯ, ನೇರಿತು 137; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಸಸಿನ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು 162). ನಿರುತಂ, according to truth, in the true way (Čh. v. 227). See Bp. 2, 15; 22, 11; Mr. 349. 509. 523; J. 1, 12; 5, 62; 15, 11. 2, a man of rectitude, a truthful, pious man, a sage (ಸತ್ಯ Čt. I, 39; Bp. 6, 16).

ನಿರುತಿ niruti. Tbh. of ನೈರ್ಋತ, ನೈರ್ಋತಿ, (ನಿರ್ಋತಿ). A râkshasa, a fiend (ನಿಶಾಚರ, ರಾಕ್ಷಸ, ನೈಕಷೇಯ, etc. Mr. 49). 2, the regent or guardian of the south-western quarter (ದಿಶಾಧಿಪ Mr. 57; Šmd. 292; ಮೂನಿಸದೇರ, ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ, ಪಿಙ್ಗವಣಿಗ Šm. 12. 13, Kk. 15).

ನಿರುತ್ತರ nir-uttara. Without a reply, being at a loss for an answer; silenced, posed (B. 4, 54; My.). 2, having no superior (Bp. 61, 43).

ನಿರುದ್ಧ ni-ruddha. Stopped, restrained, obstructed, opposed; confined. See ಅ-. 2, obstruction, impediment, etc. (J. 12, 2).

ನಿರುದ್ಯೋಗ nir-udyôga. Effortless, inactive; the state of being effortless, etc. (J. 5, 68).

ನಿರುದ್ಯೋಗಿ nir-udyôgi. One who is effortless (My.); one who is destitute of employment (My.).

ನಿರುಪದ್ರ nir-upadra. = ನಿರುಪದ್ರವ. (My.).

ನಿರುಪದ್ರವ nir-upadrava. Free from molestation, undisturbed (Sk.; My.);—harmless, inoffensive (Mhr.; B. 5, 130);—the state of being free from molestation, etc.— ನಿರುಪದ್ರವದಿನ್ದ ಇರು. To be undisturbed, etc. (My.; B. 5, 267).

ನಿರುಪಧಾವಿ nir-upadhâvi. Not running near to, not following; not having recourse to for assistance (Bp. 7, 3; 30, 3).

ನಿರುಪಮ nir-upama. Peerless, matchless, unequalled (Čh. v. 153. 308; Bp. 7, 4). 2, N. of a vritta (Čh.).

ನಿರುಪಮಾನ nir-upamâna. = ನಿರುಪಮ No. 1. (Čh. v. 153; Bp. 61, 44).

ನಿರುಪಮಿತ nir-upamita. = ನಿರುಪಮ No. 1. (Bp. 7, 13; 46, 71; 50, 70).

ನಿರುಪಯುಕ್ತ nir-upayukta. Useless (My.; B. 3, 19).

ನಿರುಪಾಧಿ nir-upâdhi. Free from cares, free from trouble (My.).

ನಿರುಪಾಧಿಕ nir-upâdhika.. = ನಿರುಪಾಧಿ. (Bp. 35, 34; My.).

ನಿರುಹರಣ niruharaṇa. Tbh. of ನಿರ್ಹರಣ. (Bp. 47, 61; see ನಿರ್ನಿರುಹರಣ).

ನಿರೂಢ ni-rûḍha. Inherent; conventional, accepted (Sk.); versed in; famed (Bp. 22, 23; 41, 6; 58, 16).

ನಿರೂಢಿ ni-rûḍhi. Skilfulness, versedness (Tĕ.). 2, fame, celebrity (Sk.).

ನಿರೂಪ ni-rûpa. 1. An appointment, order, command (Bp. 43, 16; 48, 8; J. 9, 12; 10, 21; 30, 52); a representation in writing, a written order (My.; Tĕ.). ನಿರೂಪವಿದ್ದರೆ ಸ್ವರೂಪ (Prv.).

ನಿರೂಪ ni-rûpa. 2. = ನೀರೂಪ. (Bp. 61, 45).

ನಿರೂಪಣ ni-rûpaṇa. ನಿರೂಪಣೆ. nirûpaṇĕ. Performing; representing; defining, determining; investigation; determination, definition; ascertaining (Kâvy. I, 1*a*, 5; Čh. v. 71; see ಶಬ್ದ-); sight, seeing, looking for or at (ನೋಟ G.); describing; telling, narrating (Mhr.).

ನಿರೂಪಿತ ni-rûpita. Seen, beheld; discovered, found; appointed; ascertained (Kâvy. III, 2; Bp. 53, 60); described; told (Mhr.).

ನಿರೂಪಿಸು ni-rûpisu. = ನಿರವಿಸು. To order, to command, to tell (see ಪೇೞ್);—to make known, to tell; to define. See Šmd. 3. 335; Bp. 28, 38; 30, 23; 39, 48; J. 9, 2; 11, 27; 14, 28; 32, 57.

ನಿರೂಪ್ಯಮಾನ ni-rûpyamâna. Being defined, determined, ascertained, etc. (Kâvy. III, 3, B, 121).

ನಿರೆ nirĕ. To kill (Abh. P. 7, 80; T. ನೆರುಂಗು; T., M. ನೆರಿ, to be crushed; *cf.* ನೇರ್ 1). ನಿರದಂ (ಕೊನ್ದಂ Šmd. II; ಕೊನ್ದವಂ Kk. 91). ನಿರೆದಪ್ಪಂ ಮೃಗಧೇಶನಂ (Šmd. 276 Mdb.).

ನಿರೋಗ ni-rôga. = ನೀರೋಗ. (Bp. 49, 28; 4, 135; My.; Mhr.).

ನಿರೋಗಿ ni-rôgi. = ನೀರೋಗಿ. (Bp. 15, 34; 47, 65; My.; Mhr.).

ನಿರೋಧ ni-rôdha. Shutting in; enclosing; check, restraint, coercion, hindrance, obstruction; destruction; hurting. ನಿರೋಧವಲ್ಲದಹಂಗೆ (ಕೆಡದ ವೊಲ್ Šmd. 334 Mdb. Cm.). See ಮನೋ-; Grj. 9, 117. — ನಿರೋಧಮ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To be checked or impeded (Čpr. 1, after 81).

ನಿರೋಧಕ ni-rôdhaka. Obstructive, hindering, etc. (Kâvy. IV, 2, 52. 53).

ನಿರೋಧಾವರಣ nirôdha-âvaraṇa. Obstructing by shutting in. See ಮುತ್ತು.

ನಿರೋಧಿಸು ni-rôdhisu. To obstruct, to impede, to restrain, to keep back (My.).

ನಿರೋಪ nirôpa. (Tbh. of ನಿರೂಪ). A message; honourable dismission; permission to depart (Mhr.; G. 512. 514; B. 5, 284). Also ನಿರೋಪು (5, 67).

ನಿರೋಷ್ಠ nir-ôshṭha. A kind of vičchittičitra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ನಿರ್ nir. = ನಿಃ, etc. See ನಿಬ್ಬಿನ್ದ, ನಿಬ್ಬಿನ್ನ, ನಿಬ್ಬಾವಕ.

ನಿಱಿಡವು niṟaḍavu. The water-plant Pistitia stratiotes Lin. (ವಾರಿಪರ್ಣಿ, ಕುಮ್ಭಿಕೆ, ಅನ್ತರವಳ್ಳಿ Nr.; *cf.* ಅನ್ತರಗಂಗೆ).

ನಿಱತೆ niṟatĕ. = ನೀಱತೆ. Properness: beauty, charm, prettiness, elegance (ಡೆಸಿ, ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು Šs.; ಗಾಡಿ, ಸೊಬಗು, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; ಗಾಡಿ, ಚೊಕ್ಕಟು, ಸೊಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ಸುಭಗ Šm. 47; see ನೀಟು; T. ನಿಱ್ಕೆ, excellency = ಮಹಿಮೆ; a constant rule; integrity; ನೆಱ, the proper way; straightness).

ನಿಱಿ niṟi. 1. (= ನಿಱು 1). To be properly arranged or prepared, to be ready (see ಕೆಯ್- s. ಕೆಯ್ 4, & *cf.* ನೆಱ 2). ಮಣ್ಡಲವ್ಯೂಹಮನ್ ಒಡ್ಡಿ, ನಿನ್ದು, ನಿಱಿಯಲ್ (Šmd. 281 Mdb.).

ನಿಱಿ niṟi. 2. = ನಱ, ನಱಿಗೆ, ನಿಱಿಗೆ 1, ನೀಱಿಗೆ, ನೆಱ 1, ನೆಱಿಗೆ, ನೆಱಿ 4. (A fold, as of a dôtra, M. ಞೊಱಿ; Mhr.

ನಿಱೀ; M. ಞೆಱಿ, to plait, to tuck or fold a cloth; to knit, as the brows); foldings: the folds of a garment, as of a dôtra or sîrĕ, to be tucked into the waist-band in front (ನೀವಿ Nn. 105; My.; Tĕ. ನೆಱಿ, ನೆಱಿಕೆ; M. ನೆಱಿವು, folded front of a gown; see ಬಲ್-); plaits or folds made by drawing a thread through cloth, garthers (My.). ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡಿಯ ಸೀರೆಯ ಕಣಿ (ಸ್ತ್ರೀಕಟೀಬನ್ಧ, ನೀವಿ, ನಿಱಿ Hlâ.). ನಡ ನಡುಗೆ ನಿಱಿ (Bp. 5, 28). ನಿಱಿ ಅತ್ತ ಸಡಲುತ್ತಿರಲು (40, 22). ಮುಱಿಯಿ ಕುನಿಕಲನ್! ಅದಱ ಮೇಲಣ ನಿಱಿಯನ್ ಒಡನೊಡ ಸೀಳ್ದು, ಕಟ್ಟಿದ ಮಿಱುಪ ತೋರಣಕೇತನಂಗಳ ನೆಱಿ ಪಱಿದು, ಕಳಯಿ! ಇಱಿದೆ ನೀಮ್ ಆ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಕುಸಿಕಿಱಿದು, ಬರಲೀಸದಿರಿ! (56, 29). ನಿಱಿಯ ಸಿಂಗರದುಡಿ (J. 11, 9). ನಿಱಿಯನ್ ಓಸರಿಸುತ್ತ (Râm. 3, 4, 8). See Čpr. 7, 126. 136; 8, after 4; J. 10, 50; 11, 19; 18, 25; 26, 12. — ನಿಱಿಚಲ್ಲಣ. Breeches with garthers (ಚೊಣ್ಣಾಲ Mr. 343; My.). — ನಿಱಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ನೆಱಿವಿಡಿ. To lay hold of the niṟi (Čpr. 6, after 64 & 86; Ršv. 7, 6; 8, after 5).

ನಿಱಿ niṟi. 3. = ನಿಱು 2, ನೆಱ 2. Orderly arrangement; beauty, fineness, elegance (*cf.* ನೆಟ್ಟಗೆ; Tĕ. ನೆಱ, goodness, excellence; greatness, eminence, excess; see T. s. ನಿಱತೆ). — ನಿಱಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. = ನಿಱುಗುರುಳ್. Well-trimmed hair (Šs.; Bh. 1, 13, 18). — ನಿಱಿದಲೆ. -ತಲೆ. = ನಿಱುದಲೆ. (Šmd. 78, o. r. ನಿಱು-, q. v.; Bh. 1, 13, 30). A fine head. — ನಿಱಿದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Beautiful young leaves (Ššv. 3, after 35). — ನಿಱಿಮುಗಿಲ್. = ನೆಱಿಮುಗಿಲು. A beautiful sky (Čpr. 6, after 64).

ನಿಱಿಗ niṟiga. = ನಿಱುಗ. A sweet mango (ಒನ್ದು ಮಾವು Šmd. II; ಮಾಕನ್ದ, ಇಮ್ಮಾವು Šm. 26).

ನಿಱಿಗೆ niṟigĕ. 1. = ನಿಱಿ 2, etc. (My.). ಗಣ್ಡಕದ ಕಾಲುಗಳ ತೊಗಲಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನಿಱಿಗೆಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಕೆಲವುಗಳಿಗೆ ಎಡರ್ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಸಣ್ಣ ನಿಱಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ (B. 5, 249).

ನಿಱಿಗೆ niṟigĕ. 2. = ನಿಱುಗೆ. Display (Bb. 4, 3, 16).

ನಿಱಿಲು niṟilu. = ನೆಱಿಲ್, q. v. — ನಿಱಿಲು ನಿಟಿಲು ಎನ್. To crash (Râm. 4, 3, 8).

ನಿಱಿಸು niṟisu. 1. (= ಇಱಿಸು). To put down, to place (Čpr. 3, 80; 9, after 42; Abh. P. 3, 6; 10, 60); to arrange; to adjust; to prepare (ನಿಱುಗೆ ಮಾಡು Šmd. 92. 97 Cm.). ತತ್ಪುರುಷ ಕರ್ಮಧಾರಯ ದ್ವಿಗು ದ್ವನ್ದ್ವ ಅವ್ಯಯೀಭಾವ ಬಹುವ್ರೀಹಿಗಳಂ ನಿಱಿಸಿ, ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳಂ ಪತ್ತಿಸೂದು (Šmd. 89 Mdb.). ವಿನುತಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಂಗಳುಮ್ ಎನಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾವವಚನಂಗಳನ್ ಆಯ್ದು, ಅನಿತರ್ಕಮ್ ಇಸುಪ್ರತ್ಯಯವನೆ ಪತ್ತಿಸಿ, ನಿಱಿಸೆ ಬರ್ಕುಮ್ ಆ ಕೃಲ್ಲಿಂಗಂ (92). ಅದು ಇದು ಆವುದು ಎಲ್ಲದು ಪೆಱತು ಏನ್ ಪೆಱದು ಎನಿಪ್ಪ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ತಪ್ಪದೆ ಸರ್ವನಾಮಮ್ ಅಕ್ಕುಂ; ವಿದಗ್ಧರ್ ಇವನ್ ಅಱಿದು ನಿಱಿಕೆ ಲಿಂಗಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್! (97). ತ್ಯಕ್ತಘನ ತದ್ವಚನ, etc. ಈ ತೆಱದಿಂ ನಿಱಿಸಿ, ಸಮಾಸಮಂ ಮಾಡಿ, ವಿಭಕ್ತಿಯಂ ಪತ್ತಿಸುವುದು (100 Mdb.). ಗ್ರೀವ ಗ್ರೀವೆ, ಭಿಕ್ಷ ಭಿಕ್ಷೆ ಎನ್ದು, ನಿಱಿಸುವುದು (102 Mdb.). (ಕುದುರೆಯ) ಎರಡು ಕರ್ಣದ ಮೊದಲೊಳ್ (ಸುಱಿ) ಇರೆ ಶುಭಂ, ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಱಿಸಿದ ಒನ್ದಾದಿ ಅಯ್ದಿರೆ ಜಯಂ (Mr. 279).

ನಿಱಿಸು niṟisu. 2. Arrangement; display (Râm. 1, 5, 30). — ನಿಱಿಸು ಕೆಯ್. To arrange, to make ready (Čpr. 5, after 76).

ನಿಱು niṟu. 1. (= ನಿಱಿ 1). See P. ps. ನಿತುರ್ (Šmd. 79, o. r. ನಿಱ್ತು; Kâvy. I, 16, 27), ನಿದುರ್ (Abh. P. 11, 97).

ನಿಱು niṟu. 2. = ನಿಱಿ 3. — ನಿಱುಗುರುಳ್. = ನಿಱಿಗುರುಳ್. (J. 30, 6, o. r. ನಿಱಿ-). — ನಿಱುದಲೆ. = ನಿಱಿದಲೆ. ನಿಱುದಲೆ ನೀಳ್ಪುವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Šmd. 78, o. r. ನಿಱಿ-).

ನಿಱುಗ niṟuga. = ನಿಱಿಗ. (ಮಾಮರ Čt. I, 62; ಇಮ್ಮಾವು Kk. 19, o. r. ನಿಱಿಗ; ಮಾವು 86).

ನಿಱುಗೆ niṟugĕ. = ನಿಱಿಗೆ 2. Putting down; arrangement; orderly arrangement (ವಿನ್ಯಾಸ Šmd. 5 Cm.); properness. ಪ್ರಾಸದ ಛನ್ದದ ಅನ್ವಯದ ನಿಱುಗೆಯಿಂ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ವ್ಯತ್ಯಯಮಾಗಿರ್ಪುವು (5). ನಿಱುಗೆಯಿಂ ಪಚೆವೆಣ್ಣು ಬಂಜೆಯೆನಿಸುಗು (Šm. 73).

ನಿಷ್ಪನ್ದ nir-panda. = ನಿಷ್ಪನ್ದ. — ನಿಷ್ಪನ್ದತಾರತ್ವ. The state of the pupil of the eye being motionless (Čpr. 8, 86).

ನಿಷ್ಪನ್ನ nir-panna. = ನಿಷ್ಪನ್ನ. (Čpr. 2, 65).

ನಿಷ್ಪಾವಕ nir-pâvaka. = ನಿಷ್ಪಾವಕ. (Hlâ. MS.).

ನಿರ್ಋತಿ nir-ṛiti. (= ನಿರುತಿ). Decay; *decay, destruction or adversity personified, goddess of death and corruption and regent of the south-western quarter.*

ನಿರ್ಗತ nir-gata. Gone out, come forth. 2, gone away; disappeared, extinct. 3, freed from.

ನಿರ್ಗತಜ್ವಾಲೆ nirgata-jvâlĕ. That is kindled, but does not flame: a fire-brand (ಉಲ್ಕೆ, ಕೊಳ್ಳಿ Nr.).

ನಿರ್ಗತಿ nir-gati. Helplessness, misery, poverty (My.; Tĕ.).

ನಿರ್ಗಮ nir-gama. = ನಿಗಮ 2. Going forth or out, setting out; going away, receding; — departure, vanishing; — exit, outlet. See ಜಲ-.

ನಿರ್ಗಮನ nir-gamana. = ನಿರ್ಗಮ. (Čpr. 5, after 67; Bp. 51, 47; J. 32, 56).

ನಿರ್ಗರುಳ (nir-karuḷa = karaḍa, of ಕರಡು 1?). A man of mild disposition (ಕೋಮಲನು Bhn. 61).

ನಿರ್ಗಲಿತ nir-galita. Flowed out, poured forth. (Čpr. 8, 77).

ನಿರ್ಗರ್ವ nir-garva. = ನಿಗರ್ವ. Free from pride, humble. 2, humbleness (My.).

ನಿರ್ಗರ್ವತೆ nir-garvatĕ. The state of being free from pride, humbleness (Bp. 51, 47).

ನಿರ್ಗರ್ವಿ nir-garvi. = ನಿಗರ್ವಿ. An humble person (Bp. 28, 2).

ನಿರ್ಗಹನ nir-gahana. Without difficulty, easy (Čpr. 5, after 105).

ನಿರ್ಗಾದಿಗೆ nir-gâdigĕ. = ಗಾದಿಗೆ. (Abh. P. 1, 113. 114).

ನಿರ್ಗುಣ nir-guṇa. Without qualities or attributes; the supreme soul (My.); Šiva (Ššv. 5, 24). 2, devoid of good qualities.

ನಿರ್ಗುಣಿ nir-guṇi. A being or person without qualities or attributes (Bp. 8, 13; 51, 44).

ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ nirguṇḍi. *A shrub or small tree, the five-leaved chaste-tree, Vitex negundo* Lin. (ಸಿನ್ದುವಾರ, ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಲೊಕ್ಕಿ Mr. 114, o. r. ಲಕ್ಕಿ; ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಲೊಕ್ಕಿ Nn. 28). 2, the three-leaved chaste-tree, Vitex trifolia Lin. (St. & Pl.). 3, *the small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin.

ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥ nir-grantha. Freed from all ties or hindrances: *a Jaina religious mendicant* (ಸವಣ Hlâ.); a Jaina guru (Mr. 222).

ನಿರ್ಗ್ರನ್ಥನ nir-granthana. = ನಿಗ್ರನ್ಥನ. *Killing, slaughter.*

ನಿರ್ಘಾತ nir-ghâta. A severe stroke (Abh. P. 13, after 54; Bp. 34, 25; 54, 39). 2, a violent gust of wind. 3, a thunder-stroke.

ನಿರ್ಘೋಷ nir-ghôsha. *Sound, noise, a loud noise.*

ನಿರ್ಘೋಷಣ nir-ghôshaṇa. = ನಿರ್ಘೋಷ. (Čpr. 4, 35).

ನಿರ್ಘೋಷಾಯಮಾಣ nir-ghôshâyamâṇa. Sounding, roaring (Čpr. 3, after 94).

ನಿರ್ಜಡ nir-jaḍa. Devoid of stupidity or dulness (Ššv. 5, 24).

ನಿರ್ಜನ nir-jana. Unpeopled, uninhabited, desolate. (My.).

ನಿರ್ಜನ್ತುಕ nir-jantuka. = ನಿರ್ಜನ. (Abh. P. 7, 32).

ನಿರ್ಜರ nir-jara. Not becoming old; undecaying, immortal. 2, *a god, a deity.*

ನಿರ್ಜರೇನ್ದ್ರ nirjara-indra. Indra (J. 25, 35).

ನಿರ್ಜಲ nir-jala. *Destitute of water,* dry (B. 5, 35).

ನಿರ್ಜಾಡಿಸು nir-jâḍisu. To sweep away; to shake vehemently; etc. (Bp. 54, 37).

ನಿರ್ಜಿತ nir-jita. *Conquered, overcome.* 2, unconquered. See Bp. 26, 56; 47, 61.

ನಿರ್ಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ nirjita-indriya-grâma. *A man who has subdued the whole assemblage of the organs of sense: a saint, a muni.*

ನಿರ್ಜೀವ nir-jîva. Lifelessness; that has no life (My.); lifeless, inanimate (Č. Bp. 47, 20; B. 5, 131).

ನಿರ್ಜೀವಿ nir-jîvi. A lifeless, dead or dying being or person (Bp. 14, 18; My.).

ನಿರ್ಜುಲ nirjula. = ನಿಜುಲ No. 2, q. v.

ನಿರ್ಝರ nir-jhara. *A waterfall, a cataract, a mountain-torrent.*

ನಿರ್ಝರಿಣಿ nir-jhariṇi. *A torrent, a river.*

ನಿರ್ಣಯ nir-ṇaya. Leading or taking away; removal. 2, tracing out; settling: *ascertainment, decision, determination* (ನಿರ್ದೇಶ Šmd. 178 Cm.); precise definition (Čh. v. 340). 3, sentence, decree, verdict. 4, final settlement, the end (ನಿರ್ವಾಹ Šmd. 173 Cm.). See ತಱಸಲ್, ತಱಸಲ. — ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡು. To make an ascertainment of, to come to a decision about; to form a resolution; to decree (B. 4, 222; 5, 263; My.).

ನಿರ್ಣಯಿಸು nirṇayisu. (Šmd. 65). = ನಿರ್ಣಯ್ಸು. To settle, to come to a decision, to decide; to give a verdict; to order; etc. (B. 4, 39. 93. 186; My.).

ನಿರ್ಣಯ್ಸು nirṇaysu. = ನಿರ್ಣಯಿಸು. (J. 7, 61; 12, 19; B. 3, 43; My.).

ನಿರ್ಣಾಮ nirṇâma. = ನಿರ್ನಾಮ. (J. 2, 42).

ನಿರ್ಣಾಯಕ nir-ṇâyaka. A man who ascertains, decides, etc. (Si. 258).

ನಿರ್ಣಿಕ್ತ nir-nikta. *Washed, cleansed, purified, cleaned* (ಧೌತ, ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ, ತೊಳವದು Mr. 255).

ನಿರ್ಣೀತ nir-ṇîta. Brought to a conclusion, ascertained, settled (Kâvy. V, 2). Fem. ನಿರ್ಣೀತೆ (Bp. 2, 47).

ನಿರ್ಣೀತಿ nir-ṇîti. Ascertainment, demonstration; narration, description (Kâvy. IV, 1).

ನಿರ್ಣೇಜಕ nir-ṇêjaka. *A washerman.*

ನಿರ್ದಯ nir-daya. Pitiless, unmerciful, unkind. (J. 16, 22). 2, = ನಿರ್ದಯೆ (My.).

ನಿರ್ದಯೆ nir-dayĕ. Unmercifulness; cruelty (Šmd. 345; My.).

ನಿರ್ದಲನ nir-dalana. Splitting, breaking (Bp. 59, 38).

ನಿರ್ದಾಯ nir-dâya. The state of being without a division, completeness (Bh. 1, 10, 11; J. 2, 36).

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ nir-dishṭa. Pointed out; assigned; ordered, directed; described, declared, told; ascertained (Kâvy. II, 2, B, 27. 30).

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿತ nir-dishṭita. = ನಿರ್ದಿಷ್ಟ. (Bp. 1, 13).

ನಿರ್ದುಷ್ಟ nir-dushṭa. Free from fault (My.; Si. 48. 236).

ನಿರ್ದೇಶ nir-dêśa. Pointing out; denoting, indicating, marking; directing, ordering; *order, command, direction;* numeration; telling, declaring; *description, designation;* description, depicting. See ಶ್ರೋಧ-.

ನಿರ್ದೇಶಿಸು nir-dêśisu. To point out, to show; to order; to enumerate, to specify, etc. (My.; Si. 67).

ನಿರ್ದೇಹ nir-dêha. Without a body, bodiless, incorporeal (Bp. 8, 5).

ನಿರ್ದೈವ nir-daiva. Luckless (Râm. 6, 14, 26; Mhr.).

ನಿರ್ದೋಷ nir-dôsha. Faultless, without defect or blemish (ಅಮಲಿನ Šmd. 15; 15. 188; Kâvy. IV, 2, 54-56); innocent, guiltless. (J. 2, 13).

ನಿರ್ದೋಷತೆ nir-dôshatĕ. Guiltlessness, innocence, etc. (Čpr. 1, 47).

ನಿರ್ದೋಷಿ nir-dôshi. A person without blemish or guilt (Šmd. 163; Bp. 7, 4).

ನಿರ್ದ್ರವ nir-drava. The state of being or becoming devoid of juice or moisture. See ಆಱು, ಬತ್ತು.

ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ nirdrava-karaṇa. Depriving of juice or moisture. See ಪುರಿ, ಹಿಂಡು, ಹುರಿ.

ನಿರ್ಧನ nir-dhana. = ನಿಧನ 2. Without money or property, poor; poverty.

ನಿರ್ಧನಿಕ nir-dhanika. A poor man (Bp. 44, 59).

ನಿರ್ಧರ nir-dhara. = ನಿರ್ಧಾರ. — ನಿರ್ಧರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To settle in one's mind (Ršv. 13, after 26).

ನಿರ್ಧರಿಸು nir-dharisu. To determine, to ascertain, to settle, to make sure, etc. (see ನನು; Si. 265; Râm. 1, 16, 29; My.).

ನಿರ್ಧರ್ಮಿ nir-dharmi. An unjust, unrighteous, impious or irreligious person (Bp. 22, 60; 25, 31).

ನಿರ್ಧಾಟಿಸು nir-dhâṭisu. To cast or throw out (W.).

ನಿರ್ಧಾರ nir-dhâra. Taking out from, particularizing; — determining, defining, settling, ascertaining; — certainty; settledness of mind or judgment regarding anything.

ನಿರ್ಧಾರಣ nir-dhâraṇa. ನಿರ್ಧಾರಣೆ. = ನಿರ್ಧಾರ. Particularizing individuals according to their degree of merit, specifying one out of many (Šmd. 163; Kâvy. I, 2, 41-43); settling; emphasizing (Šmd. 57. 64. 68. 395).

ನಿರ್ಧಾರಿತ nir-dhârita. Particularized, specified (Kâvy. III, 3, B, 54); settled, ascertained.

ನಿರ್ಧಾರ್ಯ nir-dhârya. To be settled, determinable, ascertainable. 2, not to be restrained, acting resolutely or fearlessly, energetic (Sk.; G.).

ನಿರ್ಧಾವನ nir-dhâvana. Streaming forth from, springing from; running out, escaping from; running away. 2, washing off, washing away, cleansing. See ಪಾಱಿಸೀಱು.

ನಿರ್ಧೂತ nir-dhûta. Shaken off; removed; rejected, etc. (Bp. 7, 2).

ನಿರ್ಧೂಮ nir-dhûma. Smokeless.

ನಿರ್ಧೂಮಧಾಮ nirdhûma-dhâma. A smokeless home: utter ruin and ashes, utter destruction (Bp. 23, 17; 56, 36). 2, a man who ruins or destroys (58, 52).

ನಿರ್ನಾಕಿ nirnâki. = ನಿರ್ನೋಕಿ, q. v.

ನಿರ್ನಾಮ nir-nâma. = ನಿರ್ನಾಮ. Without a name, nameless. 2, ruined; ruin (ನಾಶ Bhn. 19; Bp. 56, 36; Râm. 3, 6, 54; My.). 3, unnamable (Bp. 8, 5).

ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತ nir-nimitta. Without reason or motive, causeless, groundless (Šmd. 389); causelessness (143). ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ, causelessly, without cause (111; Bp. 43, 11; Kk. 93).

ನಿರ್ನಿರ್ nirnir. = ನಿರ್ನಿರ, ನಿರ್ನೆರ್, ನಿರ್ನೆರ, ನೆರ್ನೆರ್, ನೆರ್ನೆರ. Causelessly, without cause (ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಾಥೋರ್ಲ್ಲಸಿತಂ Šmd. 389, o. r. ನೆರ್ನೆರ್; Šmd. II, o. r. ನೆರ್ನೆರ್).

ನಿರ್ನಿರ nirnira. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (ನೆರ್ನೆರಂ, ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ Kk. 93).

ನಿರ್ನಿರುಹರಣ nir-niruharaṇa. Tbh. of a ನಿರ್ನಿರ್ಹರಣ. Not taking away (Bp. 61, 43).

ನಿರ್ನೆರ್ nirnĕr. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (Šmd. 389, Šmd. II, as o. r.).

ನಿರ್ನೆರ nirnĕra. = ನಿರ್ನಿರ್, etc. (Šmd. 389, Šmd. II, o. r. ನೆರ್ನೆರ). ನಿರ್ನೆರಂ ಬನ್ದಂ (ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಬನ್ದಂ 111, o. r. ನೆರ್ನೆರಂ). ದೇವಿಯರಿರಾ, ಕಡು ಕೆಯ್ದು ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ನೆರಮ್ ಎಟೆದು ಯ್ಯೆ ಬಾರಿಸದೆ, ಕೆಮ್ಮನೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪಿರೇ? (112).

ನಿರ್ನೋಕಿ nirnôki. = ನಿರ್ಮೋಕ, q. v.

ನಿರ್ಬದ್ಧ nir-baddha. (= ನಿಬದ್ಧ). Fixed or fastened upon; directed on; clung to; pressed hard.

ನಿರ್ಬನ್ಧ nir-bandha. Insisting upon; persistence, perseverance, pertinacity; obstinacy (Sk.). 2, determination (Mhr.). 3, restraining, hindrance, obstruction (ಅಡ್ಡಿ My.). 4, pressing or urging, importunity (Sk.). 5, force, violence (ಬಲಾತ್ಕಾರ Šmd. 72, Cm.: abnormity; Čpr. 5, 28; My.). 6, a rule, an ordinance (Mhr.; B. 4, 215; My.); control (Mhr.). ನ್ಯಾಯನಿರ್ಬನ್ಧದಿನ್ದ ಹಾಬ ಹೋಗುವದು (ರಿಂಖಣ, ಸ್ಖಲನ Si. 74). ನಿರ್ಬನ್ಧ ಮಾಡಿದವನ ಸ್ವಬನ್ಧ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).— ನಿರ್ಬನ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Using force (ಪ್ರಸಭ, ಬಲಾತ್ಕಾರ, etc., ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 295).

ನಿರ್ಬನ್ಧನ nir-bandhana. = ನಿರ್ಬನ್ಧ. (My.).

ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕ nir-bandhika. = ನಿಬ್ಬನ್ಧಿಗ. A man who insists upon or persists in, etc.

ನಿರ್ಬನ್ಧಿಸು nir-bandhisu. To restrain, to hinder, to impede; to press, to urge, to force (My.).

ನಿರ್ಬಲ nir-bala. Powerless (Sk.; My.); want of power (My.).

ನಿರ್ಬಾಧ nir-bâdha. Free from opposition or contradiction (Kâvy. III, 3, B, 30). 2, freedom from trouble or annoyance (My., also ನಿರ್ಬಾಧೆ).

ನಿರ್ಬುದ nirbuda. Tbh. of ನ್ಯರ್ಬುದ. (My.).

ನಿರ್ಬುದ್ಧಿ nir-buddhi. = ನಿಬುದ್ಧಿ, ನಿಬ್ಬುದ್ಧಿ. Senseless, unwise, stupid, dull.

ನಿರ್ಭಂಗ nir-bhanga. Free from defeat or ruin (Šsv. 5, 26).

ನಿರ್ಭಯ nir-bhaya. Fearless, undaunted; secure; safe;—fearlessness (My.); freedom from danger. See Bp. 59, 41; 61, 44; Šsv. 5, 24; B. 4, 104.

ನಿರ್ಭರ nir-bhara. = ನಿಬ್ಬರ. Excessive, vehement, violent; *beyond measure, much;* ardent; full, filled with;—excess; vehemence, violence (Bp. 61, 11; Šsv. 3, 57; 4, 10. 11); intent and pertinacious pursuit or purpose.

ನಿರ್ಭರಾಲೋಕ nirbhara-âlôka. Viewing excessively, etc. See ನಿಟ್ಟಿಸು.

ನಿರ್ಭವ nir-bhava. Birthless (Bp. 61, 44; Šsv. 5, 24).

ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ nir-bhartsana. Threatening; *threat, menace; abuse; reproach.* See ಕೊಕ್ಕರಿಸು.

ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ nir-bhâgya. *Unlucky, destitute of fortune.*— ನಿರ್ಭಾಗ್ಯದಾಮೋದರ. A wretched vagrant (My.).

ನಿರ್ಭಾವ nir-bhâva. = ನಿರ್ಭವ. (Bp. 54, 21).

ನಿರ್ಭಿನ್ನ nir-bhinna. Broken asunder, pierced, divided, destroyed (Sk.; My.). 2, = ಅಭಿನ್ನ, adhering closely, clinging to; undivided; unchangeable (Bp. 35, 7; 53, 3; Bh. 5, 3, 26).

ನಿರ್ಭೀತ nir-bhîta. Fearless, undaunted (J. 4, 26; My.; ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದವ G.).

ನಿರ್ಭೀತಿ nir-bhîti. Fearlessness (My.).

ನಿರ್ಮಜ್ಜ nir-majja. Marrowless, fatless, meagre. 2, N. of a plant (ಗೊಡ್ಡ Mr. 116).

ನಿರ್ಮದ nir-mada. Unintoxicated, sober; not proud, humble (Šsv. 5, 24); *not in rut,* as an elephant.

ನಿರ್ಮನ್ಥ nir-mantha. *Churning; rubbing.*

ನಿರ್ಮನ್ಥಕಾಷ್ಠ nirmantha-kâshṭha. *The wood used for kindling fire by friction.*

ನಿರ್ಮನ್ಥ್ಯ nir-manthya. *To be churned, rubbed, or excited by friction.*

ನಿರ್ಮರಣ nir-maraṇa. Deathless (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ಮಲ nir-mala. = ನಿಮ್ಮಳ. Spotless, free from dirt or impurities, stainless, unsullied;—virtuous;—clear, clean, pure, serene;—shining, splendent, bright; charming, lovely (ರಾಮ, ವಿಮಲ Nn. 24; ಮನೋಹರ 91; ಪಳಕನೆ, ಜಳಕನೆ Čt. II, 30). See ತಿಳಿ, ಬೆಳ್ಪಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮ.— ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡು. To clean, as a house, etc. (B. 4, 25; My.).

ನಿರ್ಮಲತರ nirmala-tara. Uncommonly clear or bright, etc. (Čpr. 6, 3).

ನಿರ್ಮಲತೆ nir-malatĕ. Stainlessness, purity, cleanness (Bp. 3, 48).

ನಿರ್ಮಲತ್ವ nir-malatva. = ನಿರ್ಮಲತೆ. (ರಜತ, ವಿಮಲ Nn. 104; ಪ್ರಸನ್ನತೆ G.; My.).

ನಿರ್ಮಲಿತ nir-malita. Not stained or sullied, pure (Bp. 7, 9; 49, 34; J. 15, 23).

ನಿರ್ಮಲಿನ nir-malina. = ನಿರ್ಮಲ. (My.).

ನಿರ್ಮಲೀಕೃತ nirmalî-kṛita. Freed from impurity, cleansed, cleared. (Grj. 4, after 12).

ನಿರ್ಮಲೆ nir-malĕ. A spotless female (J. 18, 52). 2, the river Šôṇa (Mr. 414).

ನಿರ್ಮಳಿ nir-maḷi. = ನೆಮ್ಮದಿ. Pureness; serenity; shine, splendour, brightness (ಬೆಳ್ಪಳಿ Kk. 86).

ನಿರ್ಮಳಿಕೆ nir-maḷikĕ. Pureness, etc. (ಬೆಳ್ಪಳಿ Kk. 53).

ನಿರ್ಮಾಂಸ nir-mâṁsa. Fleshless, emaciated. ಕುದುರೆಯ ನಿರ್ಮಾಂಸಜಂಘೆಗಳ್ (Mr. 283).

ನಿರ್ಮಾಣ nir-mâṇa. Measuring or meting out; building, forming, making, fabricating, creating; creation. (My.).

— ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡು. To fabricate, to produce (B. 4, 112; My.); to create (4, 13; My.).

ನಿರ್ಮಾತೃ nir-mâtṛi. A maker, a builder, a creator. (My.).

ನಿರ್ಮಾನುಷ್ಯ nir-mânushya. Uninhabited, desolate (My.; Sk. ನಿರ್ಮಾನುಷ).

ನಿರ್ಮಾಪಣ nir-mâpaṇa. Causing to be built, formed, or made (Čpr. 2, 57). See ಮಾಡಿಸು.

ನಿರ್ಮಾಯ nir-mâya. Free from illusion (Bp. 61, 44; J. 7, 18).

ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ nirmâlya. Stainlessness, purity, cleanness; that is considered as pure: the remains of an offering to an idol, as flowers, etc., flowers and other articles of an offering now become stale (Bp. 18, 96. 104; 43, 65. 66. 70; 46, 62; 49, 16; 61, 89; My.). See ಶಿವ-.

ನಿರ್ಮಿಚು nirmiču. = ನಿರ್ಮಿಸು. To make, to fashion, to form, to produce, to fabricate, to create (Šmd. 141).

ನಿರ್ಮಿತ nir-mita. Measured out; built, formed, made, produced, created (Čpr. 1, 108. 129; Bp. 1, 35; My.).

ನಿರ್ಮಿಸು nirmisu. = ನಿರ್ಮಿಚು. (Čpr. 1, 66; Bp. 54, 36; J. 2, 23; 8, 19; B. 4, 59; My.). ಅಭಿನವನಿಗಣ್ಣನ್ ಅಭಿನವಮುಂಗಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂ (Mr. 540).

ನಿರ್ಮುಕ್ತ nir-mukta. Loosed, set free, liberated, disjoined, separated. 2, *a snake which has lately cast his skin.* 3, not requiring final emancipation, being always in its possession (Bp. 51, 28).

ನಿರ್ಮುಕ್ತಿ nir-mukti. Liberation, deliverance. (Čpr. 4, after 24).

ನಿರ್ಮೂಲ nir-mûla. Rootless, deprived of its root; eradicated; unfounded; eradication, extirpation (Bp. 50, 65). — ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡು. To eradicate, to extirpate (B. 4, 8; My.). — ನಿರ್ಮೂಲವಾಗು. -ಆಗು. To be extirpated. ಭೂವರನನ್ವನರು ನಿರ್ಮೂಲವಾದರು (Bp. 31, 22).

ನಿರ್ಮೂಲನ nir-mûlana. The condition of being eradicated or ruined (ಪ್ರಲಯ, ಲಯವಹುದು Nn. 100). 2, uprooting, extirpating (Sk., My.).

ನಿರ್ಮೂಲಿತ nir-mûlita. Uprooted, eradicated, etc. (Bp. 29, 1; 61, 89).

ನಿರ್ಮೂಲಿಸು nirmûlisu. To uproot, to pluck out or up, to extirpate. See ಕೀಳ್.

ನಿರ್ಮೇಕಿ nirmêki. (ಕಾಡ ತುಮ್ಬೆ Mr. 134, o. rs. ನಿರ್ನೋಕಿ, ನಿರ್ನಾಕ್ಕಿ).

ನಿರ್ಮೇಘ nir-mêgha. Cloudless (Bp. 35, 10).

ನಿರ್ಮೋಕ nir-môka. Setting loose or free, solving from. 2, *the cast off skin or slough of a snake* (ಹಾವಿನ ಹೆರೆ Nn. 44).

ನಿರ್ಮೋಕ್ಷ nir-môksha. Liberation, deliverance (ಬಿಡುಗಡೆ Nr.).

ನಿರ್ಮೋಹ nir-môha. Absence of love (Bp. 14, 33; My.).

ನಿರ್ಯತ್ nir-yat. Going out or forth, going off, departing. (Čpr. 1, after 81; 1, 130).

ನಿರ್ಯತ್ತ್ರಾಣ niryat-trâṇa. Remitted force or energy: standing still (ನಿನ್ದಿಹದು Mr. 464).

ನಿರ್ಯಾಣ nir-yâṇa. Going forth or out, setting out, departure. 2, the cessation of a journey (ನಿಲುಪಯಣ, ಉಪ್ಪಯಣ Nn. 79; ಉಪ್ಪಯಣ, ನಿಲುಪಯಣ 90). 3, vanishing, disappearance. 4, division, separation (ಭಾಗ, ವಿಭಾಗ 79; ವಿಭಾಗ, ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು 90). 5, death (ಮೃತಿ, ಸಾವು 79; ಮೃತ, ಸಾವು 90). 6, *the outer corner of an elephant's eye* (ಆನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣು Mr. 156).

ನಿರ್ಯಾತ nir-yâta. Gone forth or out, departed, gone (Râv. 5, after 120).

ನಿರ್ಯಾತನ nir-yâtana. *Giving back, returning, restitution, delivery of a deposit, replacing anything lost.* 2, *a gift.* 3, *requital, revenge.*

ನಿರ್ಯಾಮ nir-yâma. *A sailor; a pilot; a helmsman.*

ನಿರ್ಯಾಮಕ nir-yâmaka. = ನಿಯಾಮಕ, ನಿರ್ಯಾಮ. ತುದಿಯ ಕೂಕಮ್ಬುದವನು (ನಿರ್ಯಾಮಕ, ಕರ್ಣಧಾರಕ Mr. 407).

ನಿರ್ಯಾಸ nir-yâsa. *Exudation of trees or plants, as gum, resin, juice, milk, etc.* (ಮರದ ಬಂಕೆ Si. 487).

ನಿರ್ಯೂಹ nir-yûha. = ನಿರ್ವ್ಯೂಹ. *A peg or bracket projecting from a wall to hang or place anything upon.* 2, *a chaplet worn on the crown of the head, a crest, a head-ornament;* see ಬಾಸಿಗ. 3, *a door.* 4, *extract, decoction.*

ನಿರ್ಯೋಗ nir-yôga. Inconnection, disconnection (Šâstrasâra in W. v. 1508).

ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ nir-lakshya. Disregard, contempt (My.).

ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ nir-lajjĕ. Want of shame, indecency, impudence (My.).

ನಿರ್ಲಜ್ಜೆತನ nir-lajjĕtana. = ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ. (ವೈಯಾತ್ಯ G.).

ನಿರ್ಲೇಪ nir-lêpa. Unsmeared; uncontaminated, stainless, spotless; the state of being uncontaminated, spotlessness, etc. (Jńs. 22, 53; My.).

ನಿರ್ಲೋಟಿಸು nir-lôṭisu. To roll or move about (Bh. 2, 9, 17).

ನಿರ್ಲೋಭ nir-lôbha. Free from desire (Sk.); freedom from desire, unavariciousness, unselfishness (My.).

ನಿರ್ಲೋಭಿ nir-lôbhi. Uncovetous, unselfish (B. 5, 228).

ನಿರ್ಲ್ವಯನಿ nir-lvayani. *The cast off skin of a snake.*

ನಿರ್ವಕ್ರ nir-vakra. Straightness, uprightness, justice (Bp. 5, 8). 2, not ambiguous, plain, evident, as guilt (22, 50).

ನಿರ್ವಂಗ nir-vaṅga. A kind of good horse (Mr. 281; ವಂಗ = ವ್ಯಂಗ?).

ನಿರ್ವಂಚಕ nir-vańčaka. Without fraud or deceit, sincere (Bp. 1, 31; My.). 2, sincerity (Bp. 28, 4; 36, 21; 59, 49).

ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವ nir-vańčakatva. = ನಿರ್ವಂಚಕ No. 2. (Bp. 8, 22; My.).

ನಿರ್ವಂಚನೆ nir-vańčanĕ. = ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವ. (My.).

ನಿರ್ವಪಣ nir-vapaṇa. Pouring out, sprinkling, scattering; libation, oblation; — *spending, bestowing presents; — gift, donation.*

ನಿರ್ವರ್ಣನ nir-varṇana. *Looking at, regarding, seeing.*

ನಿರ್ವರ್ತನ nir-vartana. *Completing, effecting, accomplishment, completion, execution.*

ನಿರ್ವರ್ತಿತ nir-vartita. Finished, completely done, accomplished (Čpr. 2, after 39; 7, after 148; 8, after 24).

ನಿರ್ವರ್ತಿಸು nir-vartisu. To complete, to accomplish, to finish (Abh. P. 7, after 47; My.).

ನಿರ್ವರ್ತ್ಯ nir-vartya. To be accomplished, to be executed or produced (adj., Šmd. 155. 156).

ನಿರ್ವಹಣ nir-vahaṇa. *Conclusion, completion, end;* the state of being spent. 2, carrying out; effecting, completing. See ಮುಡಿ, ಸಮೆ; Bp. 58, 19; 59, 38; (Šmd. 177, o. r. ನಿರ್ವಾಹಣ)

ನಿರ್ವಹಿಸು nir-vahisu. To carry out; to accomplish, to effect (Bp. 10, 54; J. 20, 7; 31, 42; Si. 238. 256. 267; My.).

ನಿರ್ವಾಣ nir-vâna. *Blown out, extinguished;* becoming extinguished. 2, *liberated from existence.* 3, dead, defunct. 4, extinction of life: *the delivery of the individual soul from the body and further transmigration, and its reunion with the universal or supreme soul* (ಕೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 19; ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). 5, the end of life, death (ಜನ್ಮಾಂತ್ಯ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ 19, o. r. ಪ್ರಾಣಾಂತ್ಯ; ಜನ್ಮದಪಹಣೆ Mr. 507). 6, calm; complete satisfaction or pleasure, highest felicity. 7, vacuity, vacuum. 8, setting, vanishing from sight; evening, eventide (ಅಸ್ತಮಯಸಮಯ, ಅಸ್ತಮಾನ, ಸಾಯಂಕಾಲ 19; ಅಸ್ತಮಯ 507). 9, sinking under, diving, immersion (ಮಜ್ಜನ 507). 10, a kind of penance, sanctification of the body by penance (ತಪ, ತಪೋಭೇದ 19; ವಪುಸಿದ್ಧಿ 507). 11, a Jina (507). 12, the soul (ಜೀವನು, ಆತ್ಮನು 19). 13, the body (ದೇಹ 19). 14, an elephant (ಸಾಮಜ, ಆನೆ 19; ಗಜ 507). 15, vairavaša (ವೈರದ ವಶ 19, o. rs. ವೈರದ ತಮು, ವೈರದ ಸಮು). 16, presenting funeral oblations; funeral rites (ಉತ್ತರಕರ್ಮ, ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ 19; one MS. ಉತ್ತರ= ಪ್ರತಿವಾದ; ಕರ್ಮ=ಕ್ರಿಯೆ). 17, works or performances in general (ಕಾರ್ಯ, ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯಂಗಳ್ 19). 18, nakedness, nudity (My.).

ನಿರ್ವಾಣಕ್ಷೇತ್ರ nirvâṇa-kshêtra. A place where penance is performed (Šâstrasâra in W. v. 1259).

ನಿರ್ವಾಣರೇಖೆ nirvâṇa-rêkhĕ. A life-like stripe (Čpr. 6, after 64).

ನಿರ್ವಾಣಿ nir-vâṇi. A person who goes naked and is exonerated whilst living from future birth and all ritual ceremonies (Bp. 20, 16). 2, N. of an Arhat. 3, N. (My.). — ನಿರ್ವಾಣಿದೇವ. N. (Bp. 59, 3).

ನಿರ್ವಾತ nir-vâta. Free from wind; *not windy, calm, still.*

ನಿರ್ವಾದ nir-vâda. Speaking out: *obloquy, censure.* 2, *rumour, report.* 3, asseveration.

ನಿರ್ವಾಪ nir-vâpa. Pouring out, etc.; *offering oblations, especially funeral oblations;* gift, giving, alms.

ನಿರ್ವಾಪಣ nir-vâpana. 1, = ನಿರ್ವಾಪ.

ನಿರ್ವಾಪಣ nir-vâpana. 2. Blowing out, putting out, extinguishing; *extinction, annihilation; slaughter.*

ನಿರ್ವಾರ್ಯ nir-vârya. *Irresistible; acting fearlessly.*

ನಿರ್ವಾಸನ nir-vâsana Expelling or driving from home, banishment. 2, *hurting, killing, slaughter, annihilation.*

ನಿರ್ವಾಹ nir-vâha. (= ನಿಬಾವು). Causing one's self to be brought out of: bringing one's self out of, extricating one's self; a way out, an escape (My., not Sk.). ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೇ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಯಿತು (B. 4, 12). ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುವೆನು, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (My.). ಅವನಿಗೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (for him there is no escape, he is going to die, My.). 2, accomplishment, achievement; effecting, doing; managing. ನನ್ನಿಂದ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (I cannot accomplish it, My.). ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (B. 4, 45). ಬರೆದು ತಿಳಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ (4, 196). See Šmd. 156. 160. 173. 3, supporting, maintaining (J. 18, 15). 4, subsisting on. 5, sufficiency, adequacy, competent provision or means of living. 6, accomplished, finished (ಸಿದ್ಧ Nn. 24); completion, end. See ವಾಕ್ಯ-. — ನಿರ್ವಾಹ ಆಯಿಸು. To effect, to bring into being (Bp. 37, 53). — ನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡು. = ನಿರ್ವಾಹಿಸು. 2, (to shift), to live frugally or economically, to be content with so much as is absolutely necessary to sustain life (B. 4, 74). — ನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗಿಸು. To obtain, or supply, the means of sustenance; to maintain, to sustain (B. 3, 110; 5, 88. 186). — ನಿರ್ವಾಹ ಸಾಗು. Maintenance or sustenance to take place (B. 4, 108).

ನಿರ್ವಾಹಕ nir-vâhaka. Accomplishing, performing, affecting (adj., Sk.; My.).

ನಿರ್ವಾಹಣ nir-vâhana. = ನಿರ್ವಾಹ. (Šmd. 177, see ನಿರ್ವಹಣ).

ನಿರ್ವಾಹಶಾಲಿ nirvâha-šâli. A person who has the power of accomplishing anything (My.).

ನಿರ್ವಾಹಿಸು nir-vâhisu. = ನಿವಾಯಿಸು. To accomplish, to effect.

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ nir-vikalpa. Not admitting an alternative (Kâvy. V, 70). 2, free from change (Bp. 18, 100; My.).

ನಿರ್ವಿಕಾರ nir-vikâra. Unchanged; unchangeable, immutable (Bp. 38, 27; 61, 43; My.).

ನಿರ್ವಿಕಾರತೆ nir-vikâratĕ. Unchangeableness, uniformity. (Šsv. 2, after 105).

ನಿರ್ವಿಕಾರಿ nir-vikâri. = ನಿರ್ವಿಕಾರ. (ಅವಿಕೃತಿ Šmd. 67. 68).

ನಿರ್ವಿಘ್ನ nir-vighna. Unobstructed, free from obstructions or difficulties; absence of obstruction or impediment (Bp. 61, 43; J. 18, 15; My.).

ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆ nir-vighnatĕ. Absence of obstructions or difficulties (J. 1, 3).

ನಿರ್ವಿಘ್ನದಾಯಕ nirvighna-dâyaka. Gaṇêša. (My.).

ನಿರ್ವಿಣ್ಣ nir-viṇṇa (-vinna). = ನಿರ್ವಿಣ್ಯ. Despondent; disgusted with anything; loathing; self-disparaged, overcome with fear or sorrow.

ನಿರ್ವಿಣ್ಯ nirviṇya. Tbh. of ನಿರ್ವಿಣ್ಣ. (J. 14, 10; 18, 60).

ನಿರ್ವಿಂದ nir-vinda. = ನಿರ್ವೇದ. (Čpr. 5, 96).

ನಿರ್ವಿಭವ nir-vibhava. Devoid of substance or wealth, etc. (Bp. 51, 18).

ನಿರ್ವಿರಲ nir-virala. Having no interstices (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ವಿವಾದ nir-vivâda. Absence of contention or controversy. (My.).

ನಿರ್ವಿಶೇಷ nir-višêsha. Absence of difference;—showing no difference, without distinction; indiscriminate (Kâvy. V, 57); without any specification (ಅವಿಶೇಷ Šmd. 123).

ನಿರ್ವಿಶೇಷಶಬ್ದ nirvišêsha-šabda. A term which does not specify (the quantity, etc., Šmd. 123).

ನಿರ್ವಿಷ nir-visha. Without venom, poisonless; innocuous (Šmd. 224; Bp. 13, 4).

ನಿರ್ವಿಷಯ nir-vishaya. Not attached to any object; separated from, or not attached to, sensual objects (Bp. 61, 43).

ನಿರ್ವೀರೆ nir-vîrĕ. *A woman whose husband and children are dead.*

ನಿರ್ವೀರ್ಯೆ nir-vîryĕ. = ನಿರ್ವೀರೆ. (ಪತಿ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಳ್ Mr. 303).

ನಿರ್ವೃತಿ nir-vṛiti. = ನಿವೃತ್ತಿ. Complete satisfaction, bliss, happiness; final emancipation. (Čpr. 9, 37).

ನಿರ್ವೃತ್ತ nir-vṛitta. *Finished, completely done, accomplished.*

ನಿರ್ವೃದ್ಧ nir-vṛiddha. Not growing old, always young (Bp. 61, 44).

ನಿರ್ವೇಗ nir-vêga. Without violent motion or impetuosity, not waving, quiet, calm. (Čpr. 2, after 24).

ನಿರ್ವೇದ nir-vêda. Disgust, satiety. 2, *despondency, self-disparagement;* grief, sorrow (ಖೇದ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ Mr. 455). 3, one of the sañcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ನಿರ್ವೇಶ nir-vêša. Entering into; gaining, obtaining. 2, *wages, hire.* 3, payment; expiation, atonement. 4, *enjoyment, enjoying* (ಉಪಭೋಗ, ಭೋಕ್ತ Mr. 457).

ನಿರ್ವೇಶನ nir-vêšana. = ನಿರ್ವೇಶ. (ಭೋಗ Mr. 514, one MS. ನಿರ್ವೇಶ).

ನಿರ್ವ್ಯಗ್ರ nir-vyagra. Not bewildered or distracted; not agitated or alarmed; steady (Čpr. 3, after 97); not eagerly engaged in (Kâvy. III, 1, A, 12).

ನಿರ್ವ್ಯಥನ nir-vyathana. *A chasm, a hole.* 2, freedom from pain.

ನಿರ್ವ್ಯಸನ nir-vyasana. The state of being unconcerned or careless (My.).

ನಿರ್ವ್ಯಾಕುಲ nir-vyâkula. Not troubled or disquieted, calm. (Čpr. 1, 91).

ನಿರ್ವ್ಯಾಜ nir-vyâja. Without deceit, candid, honest, plain, exact (Čh. v. 98. 200); honesty, etc. (Šmd. 188); without a pretext. 2, without a cause or reason (My., not Sk.).

ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರ nir-vyâpâra. *Without employment or business, unoccupied.*

ನಿರ್ವ್ಯೂಹ nir-vyûha. = ನಿರ್ಯೂಹ. (G.).

ನಿರ್ಹರಣ nir-harana. = ನಿರುಹರಣ. Taking forth or out, rooting up, taking away, removing.

ನಿರ್ಹಾರ nir-hâra. = ನಿರ್ಹರಣ. *Extracting, extraction;* rooting up, destruction; carrying away or out; taking away, removing.

ನಿರ್ಹಾರಿ nir-hâri. *Diffusely fragrant.*

ನಿರ್ಹೇತುಕ nir-hêtuka. Causeless, reasonless. (Čpr. 3, 65).

ನಿಲ್ nil. = ನಿಲು 1, ನಿಲ್ಲು. Not to walk, to stand still; to stand; to stand up; to cease to go on, to stop; to continue in a place, to stay; to be; to wait; to remain, to be left as a remainder;—to stand or last, to continue unimpaired, as colour;—to stand, to remain fixed or without injury, as the garbha; to remain, as life; to cease, to come to an end, as rain; to cease, not to occur again, as pregnation, etc.; to make an interruption in one's work, to rest;—to endure, to be able to resist unimpaired, as the force of a blow, etc. (ಗತಿಮುಕ್ತಿ Šmd. Dh.; ಇರ್ Šmd. 6. 135. 174 Cm.; ನೆಲೆಗೊಳ್ 24. 70 Cm.; ನೆಲಸು 65. 122; ತಡೆ 150; My. as ನಿಲ್ಲು; T. ನಿಲ್, ನಿಲ್; M. ನಿಲ್; Tě. ನಿಲು; *cf.* ನೆಲೆ). P. ps. ನಿಲ್ತು, ನಿನ್ದು (Šmd. 281). ನಿಲ್! (272), ನಿಲಲ್ (174), ನಿಲೆ (65. 70. 135), ನಿಲ್ಕುಂ (258), ನಿಲ್ಕೆ (408), ನಿಲ್ವುದು (258 Cm.), ನಿಲ್ಲದೆ (150), ನಿಲ್ಲವು (291). ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ತಂ ಗಾಣ್ಡೀವಿ (288). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ಲವು ಪವಿಮುಖದ ಕೋಳ್ಗಿಮ್ ಆತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ನಿನ್ದು ಇರ್ದವ (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, ಸಮುತ್ಥಿತ Hlâ.). ನಿನ್ದಂ (ಸಮುತ್ಥಿತ Mr. 246). ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪನಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾಳ್ಪ ಬೊಮ್ಮೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (204). ನಿನ್ದ ಗರೆ (ಲಘು 364). ನಿನ್ದುದು (ಕುಣ್ಠಿತ 453). ನಿನ್ದುದು (ಅಮೃತ 511). ನಿನ್ದಿತು (Bp. 37, 50). ತನೆ ನಿಲಲು ಪ್ರಶ್ನಾಹಿ (180). ನಿನ್ದ ಬಸುಱು (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; Mr. 484). ದೇಶಿಗನಾಗಿ ನಿಲ್ವಿನಂ (J. 28, 20). ಅವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲಜ, ನಿಲ್ಲಜ! (Šmd. 139). See Šmd. 6. 24. 153. 281; Čh. vs. 131. 140. 147. 150; Čpr. 1, 111. 136; 4, 47; 8, after 4; Bp. 12, 47; 14, 7. 21; 18, 55; 32, 28; 37, 27; 39, 62; 42, 28. 37; 43, 26; 45, 34; 54, 12. 36; 36, 38; Bh. 1, 10, 34; 2, 13, 11. 37. 39. 46; Ršv. 5, 21. 129; 8, 112; J. 15, 3; 26, 4; 28, 26. 33. 35. 36; 31, 28; Râm. 1, 14, 1. — ನಿಲ್ ನಿಲ್. rep. (Bp. 26, 30). — ನಿಲೆ ನುಡಿ. To tell to stand or stop (Abh. P. 7, after 21). — ನಿನ್ದ ಬಿಳಿಕೆ. -ಅಬಿಳಿಕೆ. Authority, proof (ಸನ್ದ ಪವಣಂ Bhn. 46).

ನಿಲ nila. 1. = ನಿಲು 2. Standing. 2, that stands upright: the side-post of a door (My.; T. ನಿಲೈ). 3, remainder; balance; arrears (Tě. ನಿಲವೆ; T. ನಿಲುವೈ; M. ನಿಲವು). ನಿಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಲದಿನ್ದ ಹೊಲದ ಉಕ್ಕೆ; ನಿಲ ನೋಡಿ ಸಂಸಾರ (Prv.). — ನಿಲಕಡೆ. = ನಿಲಗಡೆ, ನಿಲು-. Standing; attitude (see Mr. s. ತ್ರಿಭಂಗಿ). 2, cessation: leisure (My.). 3, waiting: patience, composure (My.). ನಿಲಕಡೆಯಿಲ್ಲದವನಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ (as a mendicant, etc.), ಇದ್ದ ಹಲ್ಲು ಉದುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ನಿಲಗಡೆ. = ನಿಲಕಡೆ. (My.). — ನಿಲಬಾಕಿ. = ನಿಲ No. 3. ನಿಲಬಾಕಿ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗೊಲ್ಲ ಮಿಣ್ಡ ನಿನ್ದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದ (Prv.).

ನಿಲ nila. 2. = ನೆಲಹು, etc. (My.).

ನಿಲಕಿಸು nilakisu. = ನಿಲಿಕಿಸು, ನಿಲುಕಿಸು. To cause to come within reach, to make reachable (My.). 2, to cause to stretch one's self (My.). 3, to come within reach (My.).

ನಿಲಕು nilaku. = ನಿಲುಕು, etc. (My.). ನಾಲಿಗೆಗೆ ನಿಲಕದ ಹಾಗಿದ್ದರೆ (B. 3, 31). ಆತನ ಕೈಯ್ಗೆ ನಿಲಕದ್ದರಿನ್ದ (3, 44).

ನಿಲಯ ni-laya. Lying or settling down; hiding one's self. 2, *a dwelling, an abode, a residence.*

ನಿಲಯವಾನ್ nilaya-vân. (ನಿಲಯವನ್ತ). The householder who performs the domestic rites (ಗೃಹಮೇಧಿ, ಗೃಹಸ್ಥ Mr. 242).

ನಿಲವು nilavu. (Šmd. 247). = (ನಿಲ 1), ನಿಲುವು 1. Standing (Ššv. 2, 101). 2, position, state, condition (Bp. 51, 25; Râm. 3, 6, 33). 3, height, as that of a man, a tree, etc.; high (ಉನ್ನತ, ಉದ್ದ G.; My.; Bp. 19, 29). 4, = ನಿಲ 1, No. 2 (My.). 5, = ನಿಲ 1, No. 3 (My.). 6, cessation: leisure (My.; see Prv. s. ನಿಲ 1). ಕರಡಿಗಳು ಅಯ್ಗೇಣು ನಿಡಿದು, ಮೂಱು ಗೇಣು ನಿಲವು (B. 3, 108). ತೋಳ ಸುಮಾರು ಎರ್ಡುವರೆ ಪೂಟ ನಿಲವಾಗಿಯೂ ಮೂಱುವರೆ ಪೂಟ ನಿಡಿದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ (5, 252). 7, a resting place; a seat, a place of abode; an apartment in a house (ಸಂಸ್ಥಾನ, ಸನ್ನಿವೇಶ Hlâ.; ಸಂಸ್ಥಾನ Mr. 461; J. 8, 2). ಮನೆಯ ನಿಲವು (ಕಕ್ಷಾನ್ತರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Mr. 201). — ನಿಲವಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. = ನಿಲುವಂಗಿ. A garment of a person's own height, a long, loose garment (My.). — ನಿಲವುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy one's standing, position, etc. (J. 2, 12).

ನಿಲಿ nili. An abbreviation of the P. p. ನಿಲಿಕಿ of ನಿಲಿಕು. — ನಿಲಿ ನಿಲಿಕು. rep. (Bp. 31, 5; 60, 29).

ನಿಲಿಕಿಸು nilikisu. = ನಿಲಕಿಸು, etc. (Bp. 47, 59; My.).

ನಿಲಿಕು niliku. = ನಿಲಕು, etc. See ನಿಲಿ ನಿಲಿಕು.

ನಿಲಿಮ್ಪ ni-limpa. = ನಿಳಿಮ್ಪ. A god, a deity (Mr. 8; Bp. 10, 38).

ನಿಲಿಮ್ಪನಿಲಯ nilimpa-nilaya. Heaven (ಬರ್ದಿಲ Ćt. II, 62).

ನಿಲಿಸು nilisu. = ನಿಲ್ಲಿಸು. To cause to stand, stop, cease, stay, etc. ನಿಲಿಸಿದಪಂ or ನಿಲಿಸಿದಪ್ಪಂ (Śmd. 276). ನಿಲಿಸುವರ್ಥಂ (ನಿವಾರಣಾರ್ಥಂ 394 Cm.). See Ćpr. 6, after 28; Bp. 16, 9; 18, 11; 22, 14; 28, 42; 32, 22; 40, 40; 42, 20. 28; 45, 12; 47, 58; 50, 12. 21; 51, 3. 31; 53, 14; 59, 13. 55; ಹಾ; Bh. 1, 8, 9; Rśv. 6, after 11; J. 5, 25. 43; 28, 54; 29, 32; Râm. 1, 14 sum.

ನಿಲು nilu. 1. = ನಿಲ್, etc. ನಿಲುವೆ (Bp. 44, 9). — ನಿಲು ನಿಲ್. rep. (Bp. 17, 11). — ನಿಲು ನಿಲ್ಲು. (Bp. 9, 31).

ನಿಲು nilu. 2. = ನಿಲ 1. — ನಿಲುಕಡೆ. = ನಿಲಕಡೆ. Patience, composure (ತಾಳುವದು Śm. 113; My.). 2, cessation: leisure (My.). — ನಿಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A staring condition of the eye (My.). — ನಿಲುಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A full length mirror (My.; Tĕ.). — ನಿಲುಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A post or pillar that is standing (My.). — ನಿಲುಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A cumley that reaches to the feet (My.). — ನಿಲುಪಯಣ. Cessation of a journey (ನಿರ್ಯಾಣ, ಉಪ್ಪಯಣ Nn. 79. 90).

ನಿಲುಕಿಸು nilukisu. = ನಿಲಕಿಸು, etc. (My.).

ನಿಲುಕು niluku. = ನಿಲಕು, ನಿಲಿಕು, ನಿಲ್ಕು, (ನಿಳ್ಕು). To stretch one's self (Bp. 3, 10; My.; see s. ನಿಕ್ಕುಳಿಸು); to stretch one's self or one's limbs, from fatigue, etc. (Bp. 32, 25; 38, 16; 59, 20); to be extended to one's full height, to reach, so as to obtain something, etc., to stand upon one's tiptoes (My.; Bp. 26, 30; 42, 3; Râm. 3, 8, 69; 6, 14, 25; J. 8, 19); ನಿಲುಕಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಕೂತರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.);—to rise up to, to rush up to or at (Bh. 3, 13, 27). **2,** to come or be within reach, to be reachable (My.). ಅದು ನನಗೆ ನಿಲುಕುವದಿಲ್ಲ (it is not within my reach, My.). ಗೊನೆಗಳು ಬಾಯಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ (B. 2, 16). ಕಣಿಕೆ ನನ್ನ ಕೈಗ್ಗೆ ನಿಲುಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (2, 19). ಸಾರವಾನನ ಕಾಲು ಅವನಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ (4, 181). **3,** to come within the reach of, or in contact with, something. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ದೋಷಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದನ್ಥ ಪರಮೇಶ್ವರನು (B. 4, 89). **4,** to apply one's self to, to begin. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಿದನು (My.). **5,** to apply one's thoughts unto (Bh. 4, 6, 26). — ನಿಲುಕು ನಿಲುಕು. rep. (Bp. 26, 30).

ನಿಲುಮ್ಬು nilumbu. 1. (Śmd. 48). = ನಿಗುಮ್ಬು. To heap up, to heap together, to amass (ಪುಂಜೀಕರಣ Śmd. Dh.). **2,** to crowd (v. i.), to swarm, to be numerous (Rśv. 1, after 135; 2, after 8; Śśv. 2, after 42; 2, 47). **3,** to coil, as a serpent (Rśv. 5, after 55). See s. ಕುಪ್ಪಳಿಸು 1.

ನಿಲುಮ್ಬು nilumbu. 2. = ನಿಲುವು 2. To jump, to caper. See ಕುಪ್ಪಳಿಸು 1 & 2.

ನಿಲುವಿಕೆ niluvikĕ. Standing. **2,** = ನಿಲವು No. 3, height, tallness. ನಿಲುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ಒನ್ದೇ ಸವನೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 3, 39). ಯಾವನಾದರೂ ಎತ್ತರವಾದ ನಿಲುವಿಕೆಯ ಮನುಷ್ಯನು (4, 65).

ನಿಲುವು niluvu. 1. = ನಿಲವು, etc. (Śśv. 1, after 81; My.; ಎತ್ತರ, ಸ್ಥಲ G.). ಹುಲಿಗಳ ನಿಲುವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎರಡು ಎರಡುವರೆ ಮೊಳ ಇರುತ್ತದೆ (B. 4, 35). — ನಿಲುವಂಗಿ. = ನಿಲವಂಗಿ. (My.). — ನಿಲುವು ಬೀಳು. To fall into, i. e. entering, the standing (of corn, i. e. entering or hiding in standing corn). ತುಡುಗ ಅವು ಗಪ ಗಪ ತಿನ್ದು, ಹೊಲ ಕಾಯುವವರ ಸುಳಿವು ಕಣ್ಣ ಕೂಡಲೆ ಜೋಳದ ನಿಲುವು ಬಿದ್ದು, ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 3, 22).

ನಿಲುವು niluvu. 2. = ನಿಲುಮ್ಬು 2. (Bp. 32, 37; 52, 42).

ನಿಲ್ಕ nilka. = ನಿಕ್ಕ, q. v.

ನಿಲ್ಕು nilku. = ನಿಲುಕು, etc. (Ćpr. 7, 108; Grj. 5, 49).

ನಿಲ್ತು niltu. P. p. of ನಿಲ್, q. v.

ನಿಲ್ಲಿಸು nillisu. = ನಿಲಿಸು. (My.; Si. 91. 288. 393; B. 4, 13. 80. 104. 121. 134).

ನಿಲ್ಲಿಸುವಿಕೆ nillisuvikĕ. Placing, etc. (Si. 284).

ನಿಲ್ಲು nillu. = ನಿಲ್, q. v. (C.; B. 4, 195; J. 28, 45; Bp. 12, 12; 26, 28). P. ps. ನಿತ್ತು (My.), ನಿನ್ತು (C.; B. 2, 47; 3, 11. 33), ನಿನ್ದು. ನಿನ್ತಿತು (Bp. 11, 47), ನಿನ್ತು (My.), ನಿತ್ತಿತು (My.). ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ತ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಟೆ (ಪಲ್ವಲ, etc. Si. 91). ಹೊಲೆ ನಿನ್ತು ಹೋದ ಮುದಕಿಯನ್ಥವಳು (ನಿಷ್ಕಲೆ 188). ನಿನ್ತು ಹೋದ ಗಾಳಿ (ನಿರ್ವಾತ, ಗತಾನಿಲ 380). ನಿಲ್ಲುತ (Bp. 20, 13). ನಿಲ್ಲುವ, ನಿಲ್ಲುವದು, ನಿಲ್ಲುತೇನೆ, ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ (My.). ನಾಲ್ವತ್ತು ಅಯ್ವತ್ತು ವರುಷದ ಹಿನ್ದೆ ಭಾಗವತದ ಪುಸ್ತಕವು, ನೂಱು ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು ನೂಱು ಅಯ್ವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿನ್ತಾಗ್ಯೂ, ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 208). ನಿಲ್ಲದಿರುವ ಮಲ್ಲನ ಸಂಗಡ (to a malla who is in too great a hurry to give an answer) ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತೀಯಾ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ನಿಲ್ಲಲಾಱದ ಗುಲ್ಲು ಮಾಡಿ, ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.—ನಿಲ್ಲು! ಎನ್ದರೆ ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದು, ಗುಲ್ಲು ಮಾಡಿದ (Prvs.). — ನಿನ್ದರು. 1. = ನಿನ್ತರು. 3rd pers. plural imperf. They stood. — ನಿನ್ದರು. 2. = ನಿನ್ದಿರು. ನಿನ್ದರಗೊಡು (B. 5, 187). — ನಿನ್ದಿರಿಸು. (-ಇರಿಸು). To cause to stand, to place, etc. (Bp. 27, 11. 12; Râm. 4, 4, 6; 6, 40, 7). — ನಿನ್ದಿರು. -ಇರು. To stand, to remain, etc. (Bp. 27, 31; B. 5, 132). — ನಿಲ್ಲಗೊಡಿಸು. -ಕೊಡಿಸು. To allow to stand, etc. (B. 4, 45). — ನಿಲ್ಲು ನಿಲು. rep. (Bp. 44, 9). — ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು. rep. (Bp. 21, 40; 22, 33).

ನಿಲ್ಲುವಿಕೆ nilluvikĕ. Standing, etc. (Si. 288).

ನಿವಡಿಸು nivaḍisu. To become conspicuous (for good or evil qualities, Râm. 3, 5, 3; 6, 53, 99; Mhr. ನಿವಟಣೇಂ, ನಿವಡಣೇಂ).

ನಿವರಿಸು nivarisu. To cause to pass the hand gently over, etc.

ನಿವರು nivaru. To pass the hand gently over, to stroke or rub gently (My.; Tĕ. ನಿಮುರು, ನಿವುರು, ನೆಮುರು; cf. ನೀವು 2, ನೇವರಿಸು).

ನಿವರ್ತಕ ni-vartaka. Completing, finishing, causing to cease (Bp. 55, 19); turning back; returning; retreating, retiring; desisting from; ceasing.

ನಿವರ್ತನ ni-vartana. (also ನಿವರ್ತನೆ, My.). Accomplishment, completion;—turning back; ceasing, not happening;

desisting from; repenting;—causing to come back or return. See ಮುಗುಟ್.

ನಿವರ್ತಿ ni-varti. = ನಿವೃತ್ತಿ. See ಆ-.

ನಿವರ್ತಿಸು ni-vartisu. To turn away, to drive back, to repel; to leave off, to desist from, to remove (My.). 2, to turn back; to disappear, to cease; to be removed. ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಶ್ಚಿ ನಿವರ್ತಿಸುತ್ತುಮಿರೆ (Šmd. 280).

ನಿವರ್ಹಣ ni-varhaṇa. = ನಿಬರ್ಹಣ. Throwing down; destroying; removing; *destruction, eradication, extirpation.*

ನಿವಸನ ni-vasana. 1. *A dwelling, a habitation, a house* (ಮನೆ Mr. 194).

ನಿವಸನ ni-vasana. 2. Putting on clothes; *clothes, raiment.* 2, *an under garment.* See ತಬ.

ನಿವಸನೋದ್ವಹನ nivasana-udvahana. Raiment at weddings. See ತೆರಣ್ಬು.

ನಿವಹ ni-vaha. Bringing near; *a multitude, a quantity, a heap* (Bp. 35, 6; 36, 33; 46, 53; 52, 41; Šm. 118).

ನಿವಳಿತ ni-vaḷita. ನಿವಲಿತ. Moved, waved (Čpr. 8, after 24).

ನಿವಳಿಸು ni-vaḷisu. (= ನಿವಾಳಿಸು). To wave (a burning lamp, Čpr. 3, after 102).

ನಿವಾಜು. = ನಿವಾಜು, etc. (My.).

ನಿವಾಡ nivâḍa. Settlement, decision (Mhr. ನಿವಾಡಾ). See Bp. 45, 26; 50, 38; 53, 52; Râm. 3, 7, 39.

ನಿವಾತ ni-vâta. *Inaccessible to the wind, not reached by the wind, calm.* 2, *a place sheltered from the wind, a sheltered spot, an asylum.* 3, *an impenetrable coat of mail.* 4, N. of a demon.

ನಿವಾತಕವಚ nivâta-kavača. A class of Dânavas or Râkshasas (J. 13, 19).

ನಿವಾಪ ni-vâpa. Pouring out; scattering; seed. 2, *an oblation or offering of water, etc. to the manes of deceased parents or relatives* (see ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ).

ನಿವಾರ ni-vâra. = ನಿವಾರಣ. (Bp. 12, 47; see ಅ-).

ನಿವಾರಕ ni-vâraka. Keeping off, warding off, removing. (My.).

ನಿವಾರಣ ni-vâraṇa. (ನಿವಾರಣೆ). *Keeping back or off, warding off, averting;* preventing, hindering, impeding, stopping, checking, interdicting, prohibiting, suppressing. See Šmd. 393; Bp. 3, 68; B. 4, 63; 5, 20; ಜ್ಯಾಘಾತ-, ತರ್ಜಿಸು, ಮಾಣ್, ಸೊಪ್ಪು.

ನಿವಾರಿಕೆ ni-vârikĕ. = ನಿವಾರಣ. (G.).

ನಿವಾರಿತ ni-vârita. Hindered, prevented, checked, forbidden, etc. (Bp. 41, 6; Ršv. 10, after 1).

ನಿವಾರಿಸು ni-vârisu. To keep back or off, to ward off, to avert, to prevent, etc. See Grj. 10, after 61; Bp. 2, 20; 22, 29. 40; 28, 60; 37, 37; 50, 76; Ššv. 1, after 79; J. 14, 7; ಪೊಡೆ.

ನಿವಾಸ ni-vâsa. = ನಿವಸನ 1. (ಮನೆ Nn. 91; Mr. 194; Bp. 28, 48; 35, 53; 37, 34).

ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ nivâsa-sthâna. A place of residence (J. 10, 6).

ನಿವಾಸಿ ni-vâsi. Dwelling, residing; an inhabitant (Bp. 37, 21; My.; B. 3, 110).

ನಿವಾಸಿಸು ni-vâsisu. To dwell, to reside (My., occasionally).

ನಿವಾಳಿ ni-vâḷi. The act of waving (a thing, as boiled rice, salt, pepper, a lamp, a weapon, blood, a sheep's or buffalo's head, etc., etc.) downwards in front of a person or persons, or of the goddess Kâḷi, either to ward off or remove any evil or to create a feeling of satisfaction or pleasure, etc. (Grj. 10, after 79; J. 31, 14; My.; Tĕ. ನಿವಾಳಿ, ನಿವ್ವಾಳಿ). ನಿವಾಳಿಗೆ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆ (for wicks) ಕಜ್ಜಿಗೆ ಆದರೆ ದಿವಾಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). — ನಿವಾಳಿ ತೆಗೆ. = ಇದಿ'ದೆಗೆ, ನಿವಾಳಿ ಮಾಡು. (My.). — ನಿವಾಳಿ ಮಾಡು. = ನಿವಾಳಿಸು. (My.). ನಿವಾಳಿ ಮಾಡೋಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ದಿವಾಳಿಯಾದ (Prv.). — ನಿವಾಳಿಯ ಬೊಮ್ಮದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ನಿವಾಳಿಸು ni-vâḷisu. = ನಿವಳಿಸು. To wave (a thing) slowly downwards (in front of etc.), to perform nivâḷi (Grj. 10, after 79; Bp. 4, 6; 39, 6; 43, 20; J. 22, 7; My.). ಯುದ್ಧಪ್ರಯಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ (ಲೋಹಾಭಿಸಾರ, ಅಸ್ತ್ರಭೃದ್ರಾಜನೀರಾಜನಾವಿಧಿ Si. 291; *cf.* ನಿರಾಜಿಸು).

ನಿವಾಳಿಸುಹ nivâḷisuha. = ನಿವಾಳಿ. ಶಸ್ತ್ರಧರರಹ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಪರಿವಾರ ಕೆಯ್ದುಗಳ ನಿವಾಳಿಸುಹಂ (ಲೋಹಾಭಿಸಾರ Nr.).

ನಿವಿಡ ni-viḍa. (ni-vila). = ನಿಬಿಡ. *Without interstices, close, contiguous, tight, compact, thick, crowded, impervious, dense, full.*

ನಿವಿಡೀಶ ni-viḍîša. = ನಿವಿರೀಶ.

ನಿವಿರೀಶ ni-virîša. = ನಿವಿಡ, ನಿವಿಡೀಶ. *Without interstices, etc.*

ನಿವಿಷ್ಟ ni-vishṭa. Entered; seated; fixed on, intent upon. (Bp. 38, 51).

ನಿವಿಸ nivisa. Tbh. of ನಿಮಿಷ (Šm. 18).

ನಿವಿಸು nivisu. (fr. ನಿಭ). To disguise (Čpr. 6, 78).

ನಿವೀತ ni-vîta. Wearing the sacrificial thread round the neck (ಜನ್ನಿವಾರಮಂ ಕೊರಲಲಿಕ್ಕುವದು Mr. 255). 2, *that thread so worn.* 3, *a wrapper, a mantle, a veil* (see ಪ್ರಾವೃತ).

ನಿವೀತಿ ni-vîti. Wearing the sacrificial thread round the neck (Sk.). 2, that thread so worn (My.).

ನಿವೃತ ni-vṛita. *Surrounded, enclosed.* 2, = ನಿವೀತ No. 3.

ನಿವೃತ್ತ ni-vṛitta. Returned; returning; turned back; gone, vanished; *ceased, refrained from, abstained;* prohibited; abstaining, abstracted or abstained from this world and its acts;—finished, completed.

ನಿವೃತ್ತಿ ni-vṛitti. = ನಿರ್ವೃತಿ, ನಿವರ್ತಿ. Return; disappearance, ceasing, *cessation, abstaining from action, inactivity;*—leaving off, desisting from; resigning; abstinence; rest; cessation from worldly concerns and engagements. 2, felicity, bliss, beatitude. See Čpr. 4, after 18.

ನಿವೃದ್ಧಿ ni-vṛiddhi. Great increase or growth (? o. r. ನಿವರ್ಧಿ). See ಬೀಳ್.

ನಿವೇದಕ ni-vêdaka. Communicating, relating, telling (adj.). (Čpr. 2, 90; 9, 17).

ನಿವೇದನ ni-vêdana. Making known; communication, announcement; information. (My.);—delivering, offering; an offering or gift to men or idols. (My.). See ಆತ್ಮ-.

ನಿವೇದಿತ ni-vêdita. Made known, announced, told;—presented, given. See Čpr. 6, after 18; Bp. 33, 8; Ršv. 10, after 1.

ನಿವೇದಿಸು ni-vêdisu. To make known, to tell, to state (Čpr. 3, 62; 6, after 25). 2, to present, to offer (Bh. 1, 10, 4).

ನಿವೇದ್ಯ ni-vêdya. To be communicated; fit to be reported. 2, an oblation, a gift of food to an idol. (Čpr. 6, 104).

ನಿವೇಶ ni-vêša. Entering; settling in a place; a settlement; a dwelling-place, a house (Sk.; My.); *a halting place, a camp.*

ನಿವೇಶನ ni-vêšana. = ನಿವೇಶ. Entering, etc.; *a habitation, an abode*, etc.; building ground (My.; Si. 113).

ನಿವೇಶಿತ ni-vêšita. Made to enter; entered; placed in or upon. (Čpr. 2, after 56).

ನಿಶ್ niš. = ನಿಃ, etc.

ನಿಶ niša. *Night.*

ನಿಶಠ ni-šaṭha. = ನಿಃಶಠ. Not false, candid, honest; honesty, sincerity; N. (J. 7, 2).

ನಿಶಠೆ ni-šaṭhĕ. Truth, honesty. See ಅತಿದಿಟ.

ನಿಶರಣ ni-šaraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಶಾ nišâ. = ನಿಸಾ. Intoxication (My.; Mhr.). 2, = ನಿಶೆ. — ನಿಶಾಖೋರ. A man who takes any intoxicating substance (My.).

ನಿಶಾಕರ nišâ-kara. The night-maker: *the moon.*

ನಿಶಾಕಾನ್ತ nišâ-kânta. The moon (Ršv. 11, 10).

ನಿಶಾಚರ nišâ-čara. Moving about by night. 2, the moon (ಮೃಗಾಂಕ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 23). 3, a thief (ತಸ್ಕರ, ಕಳ್ಳ, ಕಳ್ಳಬಣ್ಣ 23). 4, an owl (ಘೂಕ, ಗೂಗೆ 23). 5, a kind of owl (ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ 23). 6, a vicious snake (ಉಗ್ರಾಹಿ, ಕ್ರೂರಸರ್ಪ 23). 7, a kind of sheat-fish (ಪಾಠೀನ, ಮೀನ್ 23). 8, a fiend, a râkshasa (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸ 23). See Prv. s. ಪಿಶಾಚ.

ನಿಶಾಚರಿ nišâ-čari. A female râkshasa (J. 2, 58).

ನಿಶಾಚೂರ್ಣ nišâ-čûrṇa. A black powder (V. 9, 110).

ನಿಶಾಟ nišâ-aṭa. A demon (Abh. P. 13, 66); an owl. — ನಿಶಾಟದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. Who causes demons to tremble: Vishṇu or Krishṇa (J. 13, 43).

ನಿಶಾಟನ nišâ-aṭana. *An owl.*

ನಿಶಾತ ni-šâta. *Sharpened, whetted, sharp.*

ನಿಶಾದರ್ಶಿ nišâ-darši. Seeing at night: an owl. (R.).

ನಿಶಾದಿ nišâ-âdi. = ನಿಸಾದಿ 1. The beginning of night, evening.

ನಿಶಾನಾಥ nišâ-nâtha. = ನಿಶಾಪತಿ. (My.).

ನಿಶಾನಿ nišâni. An ensign, a flag, a standard (My.; Mhr., H. ನಿಶಾಣ; Si. 84. 281. 293; B. 5, 136. 155).

ನಿಶಾನ್ತ nišâ-anta. 1. The end of night, break of day. (My.).

ನಿಶಾನ್ತ ni-šânta. 2. Quiet. 2, *a house, a habitation.*

ನಿಶಾಪತಿ nišâ-pati. *The moon.*

ನಿಶಾಮಣಿ nišâ-maṇi. The moon. (R.).

ನಿಶಾಮನ ni-šâmana. *Seeing, sight; looking at, beholding; observing; hearing.*

ನಿಶಾರಣ ni-šâraṇa. *Killing, slaughter.*

ನಿಶಾಸ್ವೈರಿಣಿ nišâ-svairiṇi. A harlot. ಭೀತಿಯಿಂ ನಿಶಾಸ್ವೈರಿಣಿ ಪೋಗೆ ಬಿದ್ದ ಕಿವಿಯೋಲೆಯ ಮೌಕ್ತಿಕಪತ್ರಮೋ? (Lilv. 3, 4).

ನಿಶಾಹ್ವೆ nišâ-âhvĕ. *Turmeric.*

ನಿಶಿ niši. 1. (= ನಿಸಿ). Night (Mr. 65; My.).

ನಿಶಿ niši. 2. Together with, along with, accompanied by (My.; Mhr. ನಿಶೀಂ).

ನಿಶಿಕರ niši-kara. The moon (Mr. 36).

ನಿಶಿಚರ niši-čara. A thief (ಕನ್ನಗಳ Mr. 226).

ನಿಶಿತ ni-šita. *Sharpened, whetted, sharp, pointed* (Bp. 39, 64); virulent, as poison (58, 67); penetrating, keen (59, 37).

ನಿಶಿತತರ nišita-tara. Uncommonly sharp (Ššv. 4, 19).

ನಿಶಿವೈರಿ niši-vairi. The sun (Mr. 34).

ನಿಶೀಥ ni-šîtha. The time of sleep, *midnight.*

ನಿಶೀಥಿನಿ ni-šîthini. *Night.*

ನಿಶೀಥಿನೀನಾಥ nišîthinî-nâtha. *The moon.*

ನಿಶುಮ್ಭ ni-šumbha. N. of a Dânava (Bp. 47, 21).

ನಿಶುಮ್ಭನ ni-šumbhana. *Killing, slaying.*

ನಿಶೆ nišĕ. ನಿಶಾ. = ನಿಸಿ. *Night.* 2, *turmeric.*

ನಿಶ್ಚಂಚಲ niš-čančala. = ನಿಶ್ಚಂಚಲಿತ. (My.).

ನಿಶ್ಚಂಚಲಿತ niš-čančalita. Unmoved, fixed, firm, stead, (Bp. 24, 3).

ನಿಶ್ಚಯ niš-čaya. = ನಿಚಯ 2, ನಿಚ್ಚಯ. Ascertainment, investigation, inquiry;—accurate or certain knowledge, a firm conviction;—*certainty, positiveness* (ನಿಕ್ಕುವ Kk. 79);—determination, resolution, final decision, settlement (ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಯತ Mr. 435; My.);—fixed intention, design, purpose. See ತಱಸಲ್. ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೇ? (Prv.). — ನಿಶ್ಚಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To regard as decided, to fix upon, to settle (Abh. P. 14, after 81). — ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡು. To ascertain, to arrive at a certain decision (B. 5, 219); to make certain to the mind, to satisfy one's self by proof (5, 219; My.); to resolve (4, 56; My.); to appoint (My.).

ನಿಶ್ಚಯಿಸು niščayisu. = ನಿಶ್ಚಯ್ಸು. (My.). To ascertain; to investigate; to settle; to come to a certain decision, to regard as decided (B. 2, 53); to determine, to resolve (B. 3, 97); to appoint (My.). ನಿಶ್ಚಯಿಪುದು (Šmd. 253).

ನಿಶ್ಚಯ್ಸು niščaysu. = ನಿಶ್ಚಯಿಸು. (Bp. 27, 2; 28, 51; 43, 81; 53, 22; 57, 58; My.). ನಿಶ್ಚಯ್ಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿಶ್ಚಿತ, ನಿಯತ Hlâ.).

ನಿಶ್ಚಲ niš-čala. = ನಿಚ್ಚಲ, ನಿಚ್ಚಳ. *Immovable, not moving, still, fixed, steady* (ಚಲಿಸದೆ ಇದ್ದುದು Nn. 33). 2, not subject to motion or fluctuation, *unchanging, invariable, unchangeable.* 3, a mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ Nn. 46). 4, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಯತಿ 46). 5, the earth (= Sk. ನಿಶ್ಚಲಾ; ಇಳೆ, ಭೂಮಿ 46).

ನಿಶ್ಚಲತೆ niš-čalatĕ. The state of being immovable, etc. (Ššv. 4, 46).

ನಿಶ್ಚಲಾಂಗ niščala-aṅga. Having immovable limbs, firm-bodied, firm (Sk.); an immovable body (Ššv. 2, 79).

ನಿಶ್ಚಲಿತ niš-čalita. Unmoved; unchanged; etc. (Grj. 4, 33; Bp. 16, 27; 35, 19. 36; 44, 37; 52, 27).

ನಿಶ್ಚಿತ niš-čita. = ನಿಚಿತ 2. *Ascertained, settled, decided, established, certain* (ನಿಯತ, ನಿಶ್ಚಯ್ಸಲ್ಪಟ್ಟುದು Hlâ.); certainty (Sk.; B. 4, 16). ನಿಶ್ಚಿತಂ, decidedly, positively.

ನಿಶ್ಚಿತನಾಮ niščita-nâma. A word known from customary usage (ರೂಢನಾಮ Šmd. 94).

ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ niščita-artha. = ನಿಸ್ತಾರ್ತ. A fixed matter;—the ceremony of betrothing two persons in which the terms of the future marriage are settled, etc. (My.). 2, a man who has the firm conviction of getting something (Ššv. 2, 117).

ನಿಶ್ಚಿನ್ತ niš-činta. = ನಿಚ್ಚಿನ್ತ. Thoughtless, inconsiderate, careless, unconcerned. 2, free from solicitude, free from care or anxiety (Bp. 39, 17; 61, 44; My.). Fem. ನಿಶ್ಚಿನ್ತಳು (My.). 3, = ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ (Bp. 24, 34; 41, 15; 61, 54).

ನಿಶ್ಚಿನ್ತತೆ niš-čintatĕ. = ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ. (Čpr. 7, 3).

ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ niś-cintĕ. Freedom from anxiety or solicitude, ease (My.; B. 3, 96). ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿನ್ತೆ (Prv.).

ನಿಶ್ಚೇತನ niś-cêtana. Without consciousness; without reflection; unreasonable, (foolish); without animation. (Čpr. 4, 53; Bp. 8, 12; 54, 14).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ niś-cêshṭa. Motionless; powerless, helpless; incapable of motion or effort. (Bp. 36, 14).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾವಲಮ್ಬನ niścêshṭâ-avalambana. Hanging down motionless. See ನೆಬಲ್.

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತ niś-cêshṭita. = ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ. (Bp. 3, 25).

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೆ niś-cêshṭĕ. Motionlessness; incapability of motion or effort; want of power. See ಬದಿಲ್ಲು.

ನಿಶ್ಚೈತನ್ಯ niś-caitanya. Want of strength or power (My.).

ನಿಶ್ವಸಿತ ni-śvasita. Breath having been drawn in, inspired (Sk.). 2, = ನಿಃಶ್ವಸಿತ (Čpr. 3, 54).

ನಿಶ್ವಾಸ ni-śvâsa. Inspiration, inhaling; sighing (Sk.). 2, = ನಿಃಶ್ವಾಸ (Čpr. 3, after 32; 4, 40; 5, after 9; 5, 98; J. 14, 22).

ನಿಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ niśvâsa-ucchvâsa. Inhaling and exhaling (Čpr. 4, after 76).

ನಿಶ್ಶಂಕ niś-śanka. = ನಿಃಶಂಕ. (Šmd. 335; Bp. 53, 55; My.).

ನಿಶ್ಶಂಕತೆ niś-śankatĕ. = ನಿಃಶಂಕತೆ. (Bp. 16, 18). — ನಿಶ್ಶಂಕತೆ ವೆಡ್. -ಪೆಡ್. To obtain freedom from fear, etc. (Šsv. 4, 58).

ನಿಶ್ಶಂಕೆ niś-śankĕ. = ನಿಃಶಂಕೆ, ನಿಸ್ಸಂಕೆ. (My.).

ನಿಶ್ಶಬ್ದ niś-śabda. = ನಿಃಶಬ್ದ. (My.).

ನಿಶ್ಶಲ್ಯ niś-śalya. = ನಿಃಶಲ್ಯ. (My.).

ನಿಶ್ಶೇಷ niś-śêsha. = ನಿಃಶೇಷ. (My.).

ನಿಶ್ಶ್ವಾಸ niś-śvâsa. = ನಿಃಶ್ವಾಸ. (My.).

ನಿಷ್ nish. = ನಿಃ, etc.

ನಿಷಂಗ ni-sanga. Union. 2, *a quiver.*

ನಿಷಂಗಿ ni-sangi. A bowman, an archer (ಬಿಲ್ಲಾಳು G.).

ನಿಷಣ್ಣ ni-sanna. Seated, sitting, perched, etc.; gone to. (Čpr. 3, after 2).

ನಿಷತ್ ni-sat. Sitting down; sinking down.

ನಿಷದ್ಯೆ ni-sadyĕ. A couch. 2, *a market-place.*

ನಿಷದ್ವರ nishat-vara. *Mud, mire.*

ನಿಷಧ nishadha. *N. of a mountain.* 2, N. of the kingdom of Nala; Nala (Râm. 3, 2, 17).

ನಿಷಾ nishâ. = ನಿಶಾ No. 1. (Mv.).

ನಿಷಾದ ni-sâda. *N. of a wild aboriginal tribe, described as hunters, fishermen, robbers, etc.,* a Hŏlĕya (ಜನಂಗವು, ದುಷ್ಕರ್ಮ, ಹೊಲೆಯ Mr. 381; Bp. 57, 77). 2, *the last note of the musical scale* (Mr. 76, see ಸಪ್ತಸ್ವರ). 3, = ನಿಷದ್ವರ, mud, clay (Bp. 21, 27).

ನಿಷಾದಿ ni-sâdi. = ನಿಸಾದಿ 2. Sitting down or on. 2, *an elephant-driver* (ಉದ್ದಣ್ಡಗಜವೇಱುವಂ Mr. 247).

ನಿಷಿಕ್ತ ni-sikta. Sprinkled, sprinkled or poured upon (Bp. 39, 68).

ನಿಷಿದ್ಧ ni-siddha. Prohibited, forbidden, kept back, prevented, denied. (My.). ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ವಸ್ತು ಅಶುದ್ಧವೆನ್ದರೆ ಕಸೂತಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಯಾಕೆ? (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ನಿಷೂದನ ni-shûdana. = ನಿಸೂದನ. (Sk.; My.).

ನಿಷೇಕ ni-sêka. Sprinkling, pouring upon or into; impregnation. 2, a ceremony performed before impregnation at the first menstruation (My.). 3, a ceremony performed upon impregnation (Sk.).

ನಿಷೇಧ ni-sêdha. *Prohibition, forbidding, keeping off or back, hindering, preventing; negation, denial* (Šmd. 291); discontinuance (ಬಾಧ, ಮಾಣಿಸುವುದು Nn. 64; ಮಾಣಿಸುಹ 93); exception. — ನಿಷೇಧರೂಪ. The negative form of a verb (My.).

ನಿಷೇಧಪರ nishêdha-para. Intent upon objection or denial (Kâvy. III, 3, B, 92).

ನಿಷೇಧಿಸು nishêdhisu. To prohibit, to forbid (My.).

ನಿಷೇವಣ ni-sêvana. Waiting on, serving, service, worship. (My.);—enjoying, using. See ಮರುನ್-.

ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣ ni-sêvyamâṇa. Being waited upon, served, attended, etc. Feminine ನಿಷೇವ್ಯಮಾಣೆ (Čpr. 3, after 50).

ನಿಷ್ಕ nishka. = ನಿಕ್ಕ. *A golden ornament for the neck or breast.* 2, *a weight of gold varying in value at different times.* 3, *gold.* See Si. s. ಬೆಸೆ 1.

ನಿಷ್ಕಣ್ಟಕ nish-kaṇṭaka. = ನಿಃಕಣ್ಟಕ. Thornless; free from danger or trouble.

ನಿಷ್ಕಪಟ nish-kapaṭa. Guileless, free from deceit or fraud. (My.). 2, guilelessness (My.).

ನಿಷ್ಕಪಟತನ nish-kapaṭatana. Guilelessness (My.; ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ G.).

ನಿಷ್ಕಪಟಸ್ಥ nishkapaṭa-stha. = ನಿಷ್ಕಪಟ No. 1. (My.).

ನಿಷ್ಕಪಟಿ nish-kapaṭi. A guileless, candid person (My.).

ನಿಷ್ಕಮ್ಪ nish-kampa. Not shaking, motionless, immovable (Šmd. 251).

ನಿಷ್ಕರ nish-kara. Taking away, removing; preparing, accomplishing. See ಉಪ-.

ನಿಷ್ಕರುಣ nish-karuṇa. = ನಿಃಕರುಣ. Pitiless, unmerciful, merciless, cruel.

ನಿಷ್ಕರುಣಿ nish-karuṇi. A pitiless, unmerciful, cruel person (Bp. 4, 55; My.).

ನಿಷ್ಕರ್ಮ nish-karma. Inactive. 2, sinless (Bp. 54, 20).

ನಿಷ್ಕರ್ಮಿ nish-karmi. Sinless (Bp. 22, 60; 51, 27).

ನಿಷ್ಕರ್ಷ nish-karsha. Drawing out, extracting; extraction of the essence: the essence of a thing, chief point, main point. 2, ascertainment, certainty, decision, settlement. (My., as ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ).

ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸು nish-karshisu. To ascertain, to determine, to settle (My.).

ನಿಷ್ಕಲ nish-kala. Without parts, undivided, indivisible. (Bp. 7, 14; 51, 27; 61, 44; Šsv. 5, 24). 2, waned; impotent, barren; infirm.

ನಿಷ್ಕಲಂಕ nish-kalanka. Stainless, spotless, sinless, without blemish. (Bp. 46, 76; 61, 44; Šsv. 5, 24; My.).

ನಿಷ್ಕಲಂಕೇನ್ದು nishkalanka-indu. The moon without spots (J. 15, 36).

ನಿಷ್ಕಲೆ nish-kalĕ. *An elderly woman past childbearing or in whom menstruation has ceased* (ಹೊಲೆ ಕೆಡಲು Mr. 302). 2, absence of fine arts or skill in ನಿಷ್ಕಲಾತಿವರು (Bp. 58, 18).

ನಿಷ್ಕಾಪಟ್ಯ nish-kâpaṭya. Guilelessness (My.).

ನಿಷ್ಕಾಮ nish-kâma. Free from desire; disinterested, unselfish;—absence of desire or lust (My.).

ನಿಷ್ಕಾಮಿ nish-kâmi. A person free from desire or lust (Śmd. 64; Bp. 44, 54; My.).

ನಿಷ್ಕಾರಣ nish-kâraṇa. Causeless; groundless (Ćt. II, 121; Bp. 43, 15; B. 5, 180; My.).

ನಿಷ್ಕಾಸ nish-kâsa. Going out, exit. 2, a veranda. 3, *waning, disappearance.*

ನಿಷ್ಕಾಸಿತ nish-kâsita. = ನಿಃಕಾಸಿತ. *Turned out, expelled.* 2, gone forth or out. 3, reviled, reproached. 4, blown, expanded. See Mr. s. ಅವಕುಂಚಿತ.

ನಿಷ್ಕುಟ nish-kuṭa. *The hollow of a tree* (ಕೋಟರ, ಮರದ ಹೊಳಲು, ಪೋಟೆ Nn. 142). 2, *a garden (or yard) attached to a house* (ಹಿತ್ತಿಲ್, ಹಿತ್ತಲ 142; ಹಿತ್ತಲ Mr. 480).

ನಿಷ್ಕುಟಿ nish-kuṭi. *Large cardamoms.*

ನಿಷ್ಕುಹ nish-kuha. *The hollow of a tree.*

ನಿಷ್ಕೃತಿ nish-kṛiti. Doing away, removing. 2, *expiation, atonement; compensation, discharge of a debt or obligation.*

ನಿಷ್ಕೇವಲ nish-kêvala. = ನಿಕೇವಲ. Belonging exclusively.

ನಿಷ್ಕ್ರಮ nish-krama. Going out, coming forth. 2, *any intellectual faculty.*

ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ nish-kramaṇa. Going out or forth; exit. See ಜಲ-, ತೋಡು. 2, the ceremony of taking a child out of the house for the first time to see the sun.

ನಿಷ್ಕ್ರಾಮಿತ nish-krâmita. Caused to go out, driven out (ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವ G.).

ನಿಷ್ಟಪ್ತ nis-tapta. Purified by heat, free from impurities (Ćpr. 4, after 75); burnished, made bright.

ನಿಷ್ಟ್ಯ nishṭye. *An outcast, a barbarian, a mléćcha.*

ನಿಷ್ಠ ni-stha. (= ನಿಟ್ಟು). Staying or being in or on, situated on, grounded on, fixed in; firm; intent on; devoted to, practising (My.); skilled in; believing in. 2, the state of being intent on, intention, aim, object (Śmd. 94).

ನಿಷ್ಠಾನ ni-sthâna. *Sauce, condiment* (ಅಮ್ಬುಲಿ Mr. 215). See ಪಳಿದ್ಯ.

ನಿಷ್ಠಿತ ni-sthita. = ನಿಷ್ಠ. (Bp. 3, 78; 6, 16; 21, 5; 61, 43; J. 7, 14).

ನಿಷ್ಠೀವ ni-shṭhîva. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠೀವನ ni-shṭhîvana. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠುರ ni-shṭhura. = ನಿಟ್ಟುರ, ನಿಟ್ಟೂರ, ನಿಷ್ಠೂರ. *Hard, rough, rugged; harsh, coarse, gruff, unkind, cruel, severe;* contumelious (ಕಠೋರ, ವಿಷ Nn. 11; ಕುಮುದ, ಕಠೋರ 29; ಪರುಷ, ತೀಕ್ಷ್ಣ 119; ಹೇಯ, ಕೋಪ 137; Kâvy. III, 1, A, 15). ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬನ್ದರೂ ನಿಷ್ಠುರಗುಣ ಬಿಡಲಾರ (Prv.). See Prv. s. ಮುನಿಸು.

ನಿಷ್ಠುರತನ ni-shṭhuratana. = ನಿಷ್ಠುರತೆ. (B. 4, 73; G. 343).

ನಿಷ್ಠುರತೆ ni-shṭhuratĕ. Harshness, gruffness (of speech); coarseness; reviling, abuse (Sk.); severity (Grj. 9, after 83).

ನಿಷ್ಠುರತ್ವ ni-sthuratva. = ನಿಷ್ಠುರತೆ. (Sk.; My.).

ನಿಷ್ಠೂರ ni-shṭhûra. = ನಿಷ್ಠುರ, etc. (ವ್ರಜಿನ Nn. 64; ಜರಠ 146; My.). — ನಿಷ್ಠೂರನಂಜಯ. o. r. of ನಿಷ್ಠೂರಸಂಜಯ (in a My. MS.). — ನಿಷ್ಠೂರಸಂಜಯ. N. of the commentator of the Śabdamaṇidarpaṇa (see IV. XIII). The probably oldest copy of the Śmd. at Mdb. does not give the commentator's name; that copy's commentary, though essentially identical with the others used by the editor, differs, however, from them in many particulars.

ನಿಷ್ಠೆ ni-sthĕ. = ನಿಟ್ಟೆ. Position, station; *condition, state;* stand-point, basis. 2, devotion or attachment to, devotedness; *ordinary and uniform practice;* religious duty; believing in, faith, reliance. 2, conversancy with, skill; *eminence, excellence, perfection.* 3, *conclusion, the end or catastrophe of a drama, etc.* 4, *destruction, death.* 5, *fixed or certain knowledge, certainty.* 6, *trouble, affliction.* ನಿಷ್ಠೆಯಿದ್ದವನಿಗೆ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ.— ನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವ ಭ್ರಷ್ಟನಾದಾನು (Prvs.). See ಮಜ್ಜಾಸಾರ.

ನಿಷ್ಠೇವ ni-shṭhêva. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠೇವನ ni-shṭhêvana. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಠ್ಯೂತ ni-shṭhyûta. *Spit out, ejected, thrown out.*

ನಿಷ್ಠ್ಯೂತಿ ni-shṭhyûti. *Spitting, spitting out.*

ನಿಷ್ಣಾತ ni-snâta. Immersed; *deeply versed in, conversant with, learned.*

ನಿಷ್ಪಕ್ವ nish-pakva. *Decocted, boiled.*

ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ nish-pakshapâta. = ನಿಃಪಕ್ಷಪಾತ. Impartial; impartiality (My.; B. 5, 8).

ನಿಷ್ಪತ್ತಿ nish-patti. Going forth or out; birth. 2, being prepared; *completion, conclusion, termination, consummation.* See ತೀರ್ಚು.

ನಿಷ್ಪನ್ದ ni-spanda. = ನಿಷ್ಪಿನ್ದ. Motionless, immovable. (Śsv. 4, 20).

ನಿಷ್ಪನ್ನ nish-panna. = ನಿಷ್ಪಿನ್ನ. Gone forth or out; sprung up, arisen, born; *accomplished, done, finished, ready.*

ನಿಷ್ಪಾದ್ಯ nish-pâdya. To be effected or accomplished; achievable; to be produced; to be ripened (ವೃಷ್ಟಿನಿಷ್ಪಾದ್ಯ Hlâ. II, 6).

ನಿಷ್ಪಾಪ nish-pâpa. Free from sin, sinless, guiltless. (J. 32, 13).

ನಿಷ್ಪಾವ nish-pâva. *Fanning, winnowing, cleaning corn, etc.* 2, = ನಿಷ್ಪಾವಕ (ಅವರೆ Nr.).

ನಿಷ್ಪಾವಕ nish-pâvaka. = ನಿಷ್ಪಾವಕ. *A species of pulse, Phaseolus radiatus* (also Dolichos lablab, see ಅವರೆ).

ನಿಷ್ಪೀಡನ nish-pîdana. = ನಿಃಪೀಡನ No. 1. (My.). See ಮುಷ್ಟಿ-.

ನಿಷ್ಪೇಷಣ nish-pêshaṇa. Rubbing together, grinding, pulverizing. (My.).

ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹ nish-pratyûha. = ನಿಃಪ್ರತ್ಯೂಹ. Unobstructed, unimpeded.

ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ nish-prapañća. = ನಿಃಪ್ರಪಂಚ. Without prapañća; without deceit, pure, honest. (Bp. 29, 33).

ನಿಷ್ಪ್ರಭ nish-prabha. = ನಿಃಪ್ರಭ.

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ nish-prayôjaka. Useless; needless (My.). Fem. ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕಳು.

ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ nish-prayôjana. Without motives; causeless, groundless;— useless; needless; uselessness (My.).

ನಿಷ್ಪ್ರವಾಣಿ nish-pravâṇi. Fresh from the loom, *quite new and unbleached.*

ನಿಷ್ಫಲ nish-phala. = ನಿಃಫಲ. *Bearing no fruit, fruitless, barren;*— useless, unprofitable (ವೃಥೆ, etc. Mr. 462; My.). See Bp. 23, 38; 57, 15.

ನಿಷ್ಫಲೆ nish-phalĕ. *A woman in whom menstruation has ceased.*

ನಿಷ್ಯನ್ದಿ ni-syandi. Moving, blowing (used of the wind, Čpr. 4, 30).

ನಿಸ್ nis. = ನಿಃ, etc. *Out, forth, outward, out of, out from, away from; no, not, without.*

ನಿಸಂಗಿ ni-saṅgi. = ನಿಃಸಂಗಿ. — ನಿಸಂಗಿನಿರಾಳದೇವ. N. (Bp. 58, 7).

ನಿಸದ nisada. (Tbh. of ನಿಶ್ಚಯ?). Certainty, truth; certainly (ನಿಶ್ಚಯ, ಸತ್ಯ Čt. II, 11; ನಿಶ್ಚಯ, ನನ್ನಿ, ಸತ್ಯ Kk. 64; ನಿಶ್ಚಯ, ನನ್ನಿ, ನನಸು, ವಲಂ, ವೆಱಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Šm. 34; Čpr. 2, 28; 3, 37). ನಿಸದದಿಂ (Šr. 87).

ನಿಸರ್ಗ ni-sarga. Letting go; relinquishment; evacuation, voiding excrement (ವರ್ಜನ, ವಿಮುಕ್ತ Mr. 488, one MS. ವಿಸರ್ಗ). 2, giving away, bestowing; a grant. 3, creation. 4, *the natural state, natural or peculiar character, true or natural form* (ನಿಜ್ಜಯಾಕಾರ Šmd. 32 Cm.; 38. 45; Râm. 1, 16, 28).

ನಿಸಾದಿ nisâdi. 1. Tbh. of ನಿಶಾದಿ. (Šmd. 335).

ನಿಸಾದಿ nisâdi. 2. Tbh. of ನಿಷಾದಿ. (Šmd. 335).

ನಿಸಿ nisi. To squeeze with the thumb and forefinger (My.).

ನಿಸಿ nisi. Tbh. of ನಿಶೆ. (Šmd. 357). — ನಿಸಿವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. The sun (ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45; ಸೂರ್ಯ Šm. 14).

ನಿಸೂದನ ni-sûdana. = ನಿಷೂದನ. *Killing, destroying.*

ನಿಸೃಷ್ಟ ni-srishṭa. Let go, dismissed, set free; delivered; deposited; given, bestowed; allowed (ಬಿಟ್ಟದ್ದು G.).

ನಿಸೃಷ್ಟಾರ್ಥ nisrishṭa-artha. Finished, accomplished (Čpr. 8, after 92). 2, an envoy; a messenger (6, after 18; Sk.).

ನಿಸ್ತರಂಗ nis-taranga. Waveless, without waves (Čpr. 1, 138).

ನಿಸ್ತರಣ nis-taraṇa. Going out or forth, coming out (of danger); crossing over; passing or spending time.

ನಿಸ್ತರಿಸು nis-tarisu. = ನಿಸ್ತರಿಸು. To spend or pass time, to wait, to bear or endure (Abh. P. 11, after 107).

ನಿಸ್ತರುಣ nis-taruṇa. Not becoming a young man or boy (Bp. 61, 44).

ನಿಸ್ತರ್ಹಣ nis-tarhaṇa. *Crushing, destroying, slaughter.*

ನಿಸ್ತಲ nis-tala. *Not flat, round, globular.*

ನಿಸ್ತಾರಕ nis-târaka. Causing to pass over; rescuing, delivering; a saviour. (Bp. 58, 52).

ನಿಸ್ತಾರ್ತ nistârta. Tbh. of ನಿಸ್ತೀರ್ತಾರ್ಥ. (My.).

ನಿಸ್ತುಲ nis-tula. Unequalled, unrivalled (Šsv. 5, 24).

ನಿಸ್ತೂಕ nis-tûka. Without weight, light, pithless, weak; weakness (My.). ನಿಸ್ತೂಕವಾದವನು ಮಸ್ತಕವನ್ನು ಎತ್ತಲಾಱ (Prv.).

ನಿಸ್ತೇಜ nis-têja. Devoid of brilliancy or energy; dull; impotent; — want of brilliancy. — ನಿಸ್ತೇಜವ್ಮೆಟ್. -ಪೆಟ್ To become devoid of brilliancy (Abh. P. 2, 66).

ನಿಸ್ತ್ರಾಣ nis-trâṇa. = ನಿತ್ರಾಣ, ನಿತ್ರಾಣ. Want of strength, weakness.

ನಿಸ್ತ್ರಾಣಿ nis-trâṇi. = ನಿತ್ರಾಣಿ, ನಿತ್ರಾಣಿ. A weak person.

ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ nis-trimśa. More than thirty; more than thirty fingers in length: *a sword, a scimitar, a sacrificial knife.*

ನಿಸ್ತ್ರಿಗುಣ nis-triguṇa. Destitute of the three qualities (Bp. 61, 44).

ನಿಸ್ಪೃಹ ni-spṛiha. = ನಿಃಸ್ಪೃಹ. (My.).

ನಿಸ್ಪೃಹತೆ ni-spṛihatĕ. = ನಿಸ್ಪೃಹೆ. (Bp. 20, 27).

ನಿಸ್ಪೃಹೆ ni-spṛihĕ. Freedom from desire; absence of covetousness (My.).

ನಿಸ್ರಾವ ni-srâva. = ನಿಃಸ್ರಾವ. Flowing down or off; *the scum of boiled rice.*

ನಿಸ್ವನ ni-svana. *Noise, sound, voice.* See ಶರ; Šsv. 4, 71.

ನಿಸ್ವಾನ ni-svâna. = ನಿಸ್ವನ. *Noise, etc.*

ನಿಸ್ಸಂಶಯ nis-saṁśaya. = ನಿಃಸಂಶಯ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಸಾರಿ nis-saṁsâri. = ನಿಃಸಂಸಾರಿ. (Bp. 33, 17).

ನಿಸ್ಸಂಕ nis-saṅka. Tbh. of ನಿಶ್ಶಂಕ (Šmd. 335).

ನಿಸ್ಸಂಕೆ nis-saṅkĕ. Tbh. of ನಿಃಶಂಕೆ. Boldness; disrespect (ಅವಜ್ಞೆ Šmd. II; Kk. 91).

ನಿಸ್ಸಂಗ nis-saṅga. = ನಿಃಸಂಗ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಗತ್ವ nis-saṅgatva. = ನಿಃಸಂಗತ್ವ. (My.).

ನಿಸ್ಸಂಗಿ nis-saṅgi. = ನಿಃಸಂಗಿ. (Bp. 7, 3; 27, 42; My.).

ನಿಸ್ಸತ್ವ nis-satva. = ನಿಃಸತ್ವ. Without strength, etc., pithless, sapless; absence of power, want of energy, weakness (My.; ಏತಾನ Čb.).

ನಿಸ್ಸನ್ತತಿ nis-santati. = ನಿಸ್ಸನ್ತಾನ. (My.).

ನಿಸ್ಸನ್ತಾನ nis-santâna. = ನಿಃಸನ್ತಾನ. (Bp. 61, 38; My.).

ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹ nis-sandêha. = ನಿಃಸನ್ದೇಹ. (My.).

ನಿಸ್ಸನ್ದೇಹಿ nis-sandêhi. = ನಿಃಸನ್ದೇಹಿ. (Bp. 51, 29; My.).

ನಿಸ್ಸರಣ nis-saraṇa. = ನಿಃಸರಣ. (My.).

ನಿಸ್ಸಹಾಯ nis-sahâya. = ನಿಃಸಹಾಯ. (Šsv. 4, after 65).

ನಿಸ್ಸಾಣ nissâṇa. = ನಿಸ್ಸಾಳ. (G.; Tĕ.; M. ನಿಷಾಣ; T. ನಿಜಾನ).

ನಿಸ್ಸಾರ nis-sâra. = ನಿಃಸಾರ. (ಲಘು Nn. 145, Mr. 528; Bp. 24, 41; 40, 80; B. 3, 36; My.).

ನಿಸ್ಸಾಳ nissâḷa. = ನಿಸ್ಸಾಣ. A kettle-drum (ಭೇರಿ Bhn. 31; Bp. 5, 29; Bh. 1, 12, 7; 8, 23, 8; J. 4, 18. 30; 7, 3; 12, 5. 12; 13, 24. 41).

ನಿಸ್ಸೀಮ nis-sîma. = ನಿಃಸೀಮ. (Bp. 24, 74; 26, 56; 61, 45; J. 27, 1).

ನಿಸ್ಸ್ವ nis-sva. = ನಿಃಸ್ವ. (My.).

ನಿಹನನ ni-hanana. *Slaying, killing.*

ನಿಹಾಕೆ ni-hâkĕ. *An iguana, or the Gangetic alligator* (= ಗೋಧಿಕೆ).

ನಿಹಿಂಸನ ni-hiṁsana. *Killing, slaughter.*

ನಿಹಿತ ni-hita. *Placed, laid, deposited;* fixed; infixed, attached; treasured up (Čpr. 2, after 59; 6, 97; Bp. 19, 4).

ನಿಹೀನ ni-hîna. Deprived of; — *low, vile, of low origin.*

ನಿಹ್ನವ ni-hnava. *Denial, abnegation;* concealment, secrecy; *deception; mistrust; doubt, suspicion;* a secret; — atonement, expiation. See ಅಪನಮ್ಬುಗೆ, ದಾಯುರುಕು.

ನಿಹ್ರಾದ ni-hrâda. *Sound, noise.*

ನಿಳಿಮ್ಪ ni-ḷimpa. = ನಿಲಿಮ್ಪ. (Čpr. 1, 84; 4, 74; Grj. 6, 6).

ನಿಳಿಮ್ಪಕಾನ್ತೆ niḷimpa-kântĕ. The wife of a god (Šsv. 3, 22).

ನಿಳ್ಕು niḷku. (= ನಿಲುಕು, etc.). To stretch one's self upwards, to rise up to one's full height, to stretch one's self (ಉಪರಿಸ್ಪರ್ಶನ Šmd. Dh.; Čpr. 7, 127; Šsv. 1, 7). ಕಪಿಧ್ವಜಂ ನಿಳ್ಕಿ, ನಿವರ್ತಿಸುತ್ತುಮಿರೆ (Šmd. 280). ನಲಿನಿಯಂ ನೆಟ್ ನೆಗೆವ ನಿಡುಮಿಗ್ಗಿಲಿಂ ನಿಳ್ಕಿ ನೋಡಿ (Rsv. 2, after 8). ತಡಿಯೊಳ್ ನಿಸ್ದು ನಿಳ್ಕಿ ನೀಡಿದ ಮದಗಜದ ಕರದ ಮಾರ್ಪೊಡಿಪು

(6, after 24). **2,** to come or be within reach, to be reachable (Čpr. 7, 102; Šsv. 2, 80). *Cf.* ನಿಲ್.

ನಿಲಿ nili. = ನೆಟಿಲ್. — ನಿಲಿ ನಿಟಿಲ್. rep. The sound of breaking. ಹೊಡಿದನ್ ಅಹಿತರಿದೆ ನಿಲಿ ನಿಟಿಲೆನಲು ಧನುವ (Râm. 3, 6, 6).

ನೀ nî. = ನಿನ್, etc. Thou (My.). Plural ನೀವು. See its declension s. ನಿನ್. ನೀ ಕಪಟಿಯಾದರೆ ನಿನಗೆಲ್ಲರು ಕಪಟಿಗಳೇ! (Prv.).

ನೀ nî. = ನಿೞ, etc.

ನೀಂ nîṁ. 1. = ನೀ, etc. Thou (Šmd. 262. 263). ಕಳೆ ನೀಂ! (45). ನೀಂ ಪೆತು (109). ನೀಂ ಕಾಮಂ (110).

ನೀಂ nîṁ. 2. = ನಿಮ್, etc. You (Šmd. 262. 263; Bh. 2, 13, 36). Also ನೀಂಗಳ್ in one Šmd. MS.

ನೀಕರಿಸು nî-karisu. To disrespect, to contemn (Bp. 49, 8; Râm. 6, 53, 34; Tê. ನ್ಯಕ್ಕಾರ, disrespect, contempt).

ನೀಕಾಶ nî-kâša. = ನಿಕಾಶ. *Like, resembling.*

ನೀಗಿಸು nîgisu. To cause to quit, etc. (My.).

ನೀಗು nîgu. To quit, to leave, to abandon, to give up, to get rid of; to lose; to remove, to take away, to do away; to squander (ತ್ಯಜನ Šmd. Dh.; My.; Tê.; T. ನೀಕ್ಕು, ನೀಂಗು, ನಿಯದು; M. ನೀಕ್ಕು). (**2,** to be got rid of, to go off or away, to vanish; Tê. ನಿಗ್ಗು; T. ನೀಂಗು; M. ನೀಙ್ಙು). ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ನೀಗುವದು (B. 3, 70). ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀಗುವದು (5, 104. 202. 205). ಚಳಿಯನ್ನು ನೀಗು (5, 296). ಅಸು ನೀಗಿತು ಅಸುರನ ತನುವ (Bh. 1, 10, 38). ಕರ್ಕೋಟಕನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಅಸುವ ನೀಗದೆ, ಸಾರಿದನು ಋತುಪರ್ಣಭೂಪತಿಯ (Râm. 3, 2, 14). ಅಭಿಮಾನವಂ ನೀಗು (Bp. 21, 47). ಭಾಷೆಯಂ ನೀಗು (39, 17). ನೀಗಿದರೂ (though I want to get rid of it) ಬಡತನ ಬಿಡದು. — ನೀಗುವವನಿಗೆ ಭಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದು (Prvs.). See Bp. 1, 36; 31, 21; 34, 10; 36, 19; 40, 8. 48; 42, 13; 54, 61; 60, 25; Č. Bp. 32, 44; Bh. 8, 22, 44; Psv. 14, 28; V. 14, 61; J. 13, 40; 14, 17; 22, 41. — ನೀಗಾಡು. -ಆಡು. To renounce. ಒಡಲ ಹೋಗಾಡಿದರು (though—) ನುಡಿ ನೀಗಾಡಿದರು (though—) ನಡೆಯೊಳು ಎಚ್ಚರಿನು ಬಿಡದಿದಲು (though—) ಪರವಶ, ದೃಢಮನವಿಡಿದು (though—, Sp.).

ನೀಚ nîca. *Low, not high, short, small;* deep, lowered, bass (in music); situated below; *low, base, vile, mean.* ನೀಚನ ಸಂಗವೂ ಈಚಲ ನೀರೂ ನಾಚಿಗೆ ಕೆಡಿಸುವದು. — ನೀಚರ ಸಭೆಗೆ ಹೋದರೆ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಾಗುವದು. — ನೀಚರ ಸಂಗ ಅಭಿಮಾನಭಂಗ. — ನೀಚನಿಗೆ ಊಹುವಸ್ತು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). 2, the lowest point of a planet, the seventh house from the highest point. — ನೀಚಾಟ. -ಆಟ. Base conduct (My.). See Prv. s. ಪೇಚಾಟ.

ನೀಚಕಿ nîcaki. The top; *the head of an ox.*

ನೀಚತನ nîcatana. Lowness, meanness, vileness (My.; B. 4, 89; ನಿಕರ್ಷ G.).

ನೀಚಾತ್ಮ nîca-âtma. A mean person (B. 5, 73).

ನೀಚೈರ್ಗತ nîcais-gata. (Šmd. 99). Gone downwards.

ನೀಚೈಸ್ nîcais. (Šmd. 99). Low, down, downwards, deep; — *short, small, little, dwarfish.*

ನೀಟ nîṭa. 1. = ನೀಳ. Length (ನೀಳ Bhn. 31; My.; T. ನೀಟ್ಟ; M. ನೀಟ್ಟ, ನೀಡು; see ನಿಡು). — ನೀಟಸಾಲು. A long line or row (My.).

ನೀಟ nîṭa. 2. = ನೀಟು No. 2. (My.).

ನೀಟು nîṭu. = ನೀಟ 2. Straightness: the state of not being curved, that of standing upright; the rêpha (ೃ, ವಿಸರ್ಜ Nn. 62, o. r. ಗೀಟು). **2,** properness; neatness, elegance, beauty, tidiness (My.; Tê. ನೀಟು, ನೇಟು; T. ನೇತ್ತಿ, ನೇಙ್ಙ; M. ನೇಙ್ಙ; Mhr. ನೀಟ; *cf.* ನಿಜಿತ, ನೆಟ್ಟ, ನೇರ್ 3). ಆಡಿನ ಕೋಡುಗಳು ಮೇಲುಗಡೆಗೆ ನೀಟಾಗಿರುತ್ತವೆ (B. 5, 23). ನೀಟಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಕಾಟ ಬಾರದು. — ಊಟದಲ್ಲಿ ನೀಟಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.). — ನೀಟುದಾರಿ. A nice road (My.).

ನೀಟುಗಾತಿ nîṭu-gâti. A tidy woman (My.).

ನೀಟುಗಾಱ nîṭu-gâṟa. A tidy man (My.).

ನೀಡ nîḍa. = ನೀಡು, ನೀಳ. A resting place; *a bird's nest.*

ನೀಡಜ nîḍa-ja. = ನೀಳಜ. Nest-born: *a bird.*

ನೀಡಱ್ nîḍaṟ. Whirling; giddiness; swoon (Abh. P. 14, after 34; *cf.* ನಿಟ್ಟನೆ). ನೀಡಱನ್ ಎಚ್ಚತ್ತು (Abh. P. 16, 15).

ನೀಡಿಸು nîḍisu. To cause to put (Bp. 57, 35); to cause to give (My.); etc.

ನೀಡು nîḍu. 1. = ನೀೞ್. To extend, to stretch out, as the fingers, the arms, the tongue, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Šmd. Dh.; My.; T., M. ನೀಟ್ಟು; *cf.* ನಿಗುರ್). **2,** to hold out, to offer, to present, to give; to serve out, to set (before one, as rice); to put (My.; T., M. ನೀಟ್ಟು). ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳಂ (ಪಾಣಿ Hlâ.). ನೀಡದವನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವ ಮೂಢನು. — ಚಾಪೆಯಿರುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾಲು ನೀಡ ಬೇಕು (Prvs.). See Čpr. 5, 63. 96; Bp. 1, 46. 51; 5, 41; 8, 15; 10, 2; 11, 11; 12, 35; 14, 32; 21, 32; 24, 82; 26, 62. 67; 27, 40; 33 sum.; 33, 11; 40, 42; 43, 84; 47, 29. 39; 48, 24; 50, 4. 36; 57, 34; 59, 2. 20; 60, 23. 28; Râm. 5, 8, 57; Rsv. 2, 48; 5, 21. 39; 6, after 24; J. 11, 1; 15, 20; 16, 18. 41; 29, 33. 43; Si. 288; B. 5, 41.

ನೀಡು nîḍu. 2. = (ನಿಡು, ನೀಳ), ನೀಱ್. Extension, length (ದೀರ್ಘತೆ Čt. I, 38; M., T.); delay (Grj. 6, 34; 8, 29; Ssv. 2, 64. 122). **2,** further (Šm. 24); abundantly, much, etc. (ಅಧಿಕಾರ್ಥಂ Šmd. 291; ಕರಂ, ನೆಱ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; Rsv. 6, 2; 13, after 86). **3,** presenting. — ನೀಡಡಿ. -ಅಡಿ. A long foot: a stretched leg (Grj. 7, 57; 8, 24). — ನೀಡಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To stretch a leg (Ssv. 3, 52; 4, after 19 & 24). — ನೀಡುಂ. -ಉಂ. = ನೀಡು No. 2. (Šmd. 391; ವಿಶೇಷವಾಗಿ 172 Cm.; Čpr. 3, after 102; 8, 43. 49). — ನೀಡು ಕರಿಸು. = ನೀಟ್ಟಿರಿಸು, q. v. (Šmd. 28). — ನೀಡು ಮಾಡು. To make long: to raise (J. 12, 4). — ನೀಡು ಮೊನೆ. Long, persevering fighting (Bh. 3, 10, 52). — ನೀಡುಮ್ಮಾಡು. -ಂ-ಮಾಡು. Idleness, sloth (ಆಲಸ್ಯಂ Čt. I, 51). 2, to delay.

ನೀಡು nîḍu. Tbh. of ನೀಡ. (ಕರಕ, ಗೂಡು Nn. 50).

ನೀಡುಕಾಱ nîḍu-kâṟa. A man who presents (arrows to a warrior, Bh. 8, 26, 11).

ನೀಡೋದ್ಭವ nîḍa-udbhava. *A bird.*

ನೀಣ್ಟಿಸು nîṇṭisu. = ನಿಟ್ಟಿಸು. (J. 4, 9).

ನೀಣ್ಟು nîṇṭu. To throw away (ಬಿಸುಡು Čt. I, 42, o. r. ವೀಣ್ಟು).

ನೀತ nîta. Led, conducted, guided; carried; brought; well-behaved. See ಆ-, ಪ್ರಣೀತ, ವಿ-.

ನೀತಿ nîti. Leading, guiding, guidance;—conduct, propriety;—right or moral or prudent behaviour;—political wisdom or science, political economy, policy, statesmanship;—moral philosophy, ethics, precepts for prudent and moral behaviour; prudence;—acquirement, acquisition. See Nn. s. ನಿಯತ. ಸುಮ್ಮನಿಹುದಿದು ನೀತಿಯೇ ನಿನಗೆ? (Bp. 61, 18). ನೀತಿಗಳ್ (55, 6). ನೀತಿಯುಳ್ಳವನ ಮನೆದೀಪದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದವೇನು?— ನೀತಿಯುಳ್ಳವನ ಮಾತು ಕೋತಿಯಾದೀತೇ?— ನೀತಿಯುಳ್ಳವನು ಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟಾನು.—ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟರೂ ನೀತಿ ಬಿಡ ಬಾರದು (Prvs.). See Prvs. s. ಪ್ರೀತಿ, ಮತ. — ನೀತಿ ಗೀತಿ. reit. (Bh. 1, 5, 15).

ನೀತಿಕೆ nîtikĕ. N. of a vritta (Čh.).

ನೀತಿಗ nîtiga. A well-conducted, virtuous man (ಸಚ್ಚರಿತ Čt. I, 89).

ನೀತಿಪರ nîti-para. Engrossed in or intent upon political wisdom, etc. (Šmd. 138).

ನೀತಿಮಾರ್ಗ nîti-mârga. The path of morality; moral conduct (My.).

ನೀತಿಯುತೆ nîti-yutĕ. A woman possessed of proper or prudent behaviour (Čh. vs. 127. 221).

ನೀತಿವನ್ತ nîti-vanta. A man who knows the rules of moral or prudent behaviour, a moral, just or prudent man (My.). ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವವನು ನೀತಿವನ್ತನಲ್ಲ (Prv.).

ನೀತಿವಿದ nîti-vida. A man versed in political science, etc. (J. 11, 32).

ನೀತಿವಿಹೀನ nîti-vihîna. Devoid of propriety, etc. (Bp. 45, 21).

ನೀತಿವೇದಿ nîti-vêdi. Knowing proper behaviour, etc.; *knowing policy, a politician.*

ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ nîti-śâstra. The science of ethics or politics; any work on political economy, ethics or morals (My.).

ನೀಧ್ರ nîdhra. = ನೀವ್ರ. *The edge of a thatch, the edge of a roof.*

ನೀನ್ nîn. (Šmd. 59). = ನಿನ್, etc. Thou. The form of ನೀಂ 1 which appears before vowels. ನೀನ್ ಆರ ಮಗಳ್? (153). See Šmd. 109. 143. 155. 177. 178. 262. 263. 292. 298. 299; J. 31, 33.

ನೀನು nînu. = ನೀನ್, etc. Thou. The present form of ನೀಂ 1 (C.); see its declension s. ನಿನ್. Its plural is ನೀವು. ನೀನು ನಾನು ಎಮ್ಬ ಭೇದ ಜ್ಞಾನಿಗುಣ್ಟೇ?—ನೀನೇ ಸೆಟ್ಟಿ ಅನ್ದರೆ ಮಾನದ ಅಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ (the lower bottom part of a bamboo mâna) ಅಳದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನೀಪ nîpa. Situated low, deep. 2, *the Kadamba tree, Nauclea cadamba* Roxb.

ನೀಮ್ nîm. = ನಿಮ್, etc. You. The form of ನೀಂ 2 before vowels. ನೀಮಿರೆ (Šmd. 263). ಈವೊಡೆ ನೀಮ್ ಬಳ್ಳಿದಿರ್ (298). ನೀಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟಿರ್ (299).

ನೀರ್ nîr. = (ಈರ), ನೀರು, ನೀರ್. (Said to be Tbh. of ನೀರ Šmd. 365; Čt. II, 81). Water (ಅಪ, ತೋಯ, ಘನರಸ, ಪಯಸ್, ಪುಷ್ಕರ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ, ಕ, ಪಾನೀಯ, ಸಲಿಲ, ಉದಕ, ವಾರಿ, ವಾರ್, ಶಮ್ಬರ, ಅರ್ಣಸ್, ಪಾಥಸ್, ಕುಶ, ಜಲ, ವನ, ಕ್ಷೀರ, ಅಮ್ಬಸ್, ಅಮ್ಬು, ನೀರ, ಭುವನ, ಅಮೃತ, ಜೀವನೀಯ, ದಕ Hlâ.; ಕುಶ, ಉದಕ, etc. Mr. 404; ಕೃಪೀಟ 484; ಜಲ Nn. 26; ಉದಕ 43; ಕಾಣ್ಡ 116; see Si. 81; Tĕ. ನೀರು; Tu., T. ನೀರ್; M. ನೀರ್, ನೀಟು); the colour or lustre of a gem (My.). Declension: ನೀರ, ನೀರಂ, ನೀರ್ಗೆ, ನೀರಲ್ಲಿ, ನೀರಿನ್ದ, ನೀರಿಂ; ನೀರ್ಗಳ್ (Rśv. 13, 88). ನೀರೊಳ್ ಮುಟಿುಂಗಿದಂ (Šmd. I). ಮರಕ್ಕೆ ಎಟಿ ನೀರಂ! (115). ನೀರಲ್ಲಿ ಕೀಲಾಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ನೀರಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿ (ಮರು, ಧನ್ವ); ನೀರ ದೋಣಿ (ಅವಗಾಹ, ಜಲದ್ರೋಣಿ); ತೊಟಿಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ನದೀಮಾತೃಕ); ಮುಟಿಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತೃಕ); ನೆಲದೊಳಗುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೊಳವು (Hlâ.). ನೀರ ಸುಟಿ (ಆವರ್ತ); ನೀರ ಹೆಚ್ಚುಗೆ (ಪೂರ); ನೀರೊಳಗಣ ಹನ್ದಿ (ಶಂಕು); ನೀರೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು (ಉದ್ರ); ನೀರೊಳಗಣ ಚಿಪ್ಪು (ಜಲಶುಕ್ತಿ); ಬಾವಿಯ ನೀರನೆತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿಶೇಷವು (ಸಲಿಲೋದ್ವಾಹನ, etc.); ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ (ಬುದ್ಬುದ); ನಾವೆಯೊಳಗಣ ನೀರ ಚಲ್ಲುವ ಮರಗೆ (ಸೇಕಪಾತ್ರ); ನೀರ ಹರಿಯಲೀಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ನೀರ ನಡುವೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಸೇತು); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೊನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ನೀರ ತೆರೆ (ಧಾರ, ತರಂಗ Nn. 12). ನೀರ ಹರಹು (ಅರ, ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, etc. Mr. 415). ನೀರ ಮುರುಹು (ಚಕ್ರಾದಿ 416). ನೀರ ಹರುಕುಣಿ (ಯಾನ, etc. 422). ನೀರು ನೆಟಿಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು (ಮರು Nr.). ನೀರ್ ಪೊಸ ತಪ್ಪ ಮೌಕ್ತಿಕಂಗಳ ತೊಡವು (Abh. P. 3, 72). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಟಿುಗೆ ಕರಗೊಡೇ ಪಾಪ? (Sp.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.). ನೀರಂ (Bp. 42, 4; 57, 80; 60, 8); ನೀರಲಿ (28, 65). See Čpr. 4, 15; 5, 63; Rśv. 8, 124; 13, after 95; J. 12, 8; 15, 2; 28, 17. 55; ಎಳ-, ಕಣ್-, ಕುಡಿ-, ತಿಳಿ-, ನಡು-, ವನ್-, ಪೊಯ್-, ಬಿಸು-, ಬೆನ್-, ಮುನ್-, ಸೊಕ್ಕು-. — ನೀರಡಕಿ. -ಅಡಕಿ. A woman who brings water to the house (ಪೋಟಿ Mr. 304, o. r. ನೀರಡಿಕಿ). — ನೀರಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. = ನೀರಟ್ಕೆ (Šmd. 28). Thirst (ತೃಷೆ Nr.; ತರ್ಷ, ಪಿಪಾಸ Mr. 235; ಉದನ್ಯೆ, etc. Si. 317; ತೃಷ್ಣೆ 420; J. 28, 35; My.; B. 1, 18; 5, 133). — ನೀರಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To be thirsty (Abh. P. 7, 103; J. 26, 76; My.; B. 2, 13). ನೀರಡಿಸಿದಾತ (ತೃಷಿತ, ತರ್ಷಿತ, ಪಿಪಾಸು, ಪಿಪಾಸಿತ Hlâ.). ನೀರಡಿಸಿದಂ (ತರ್ಷಿತ, ಪಿಪಾಸಿತ Mr. 235). — ನೀರಣುಗ. -ಅಣುಗ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Šm. 15. 16). — ನೀರ ತೇರ್. A cloud (ಮೇಘ Šs.; Rśv. 13, after 77). — ನೀರ ನಾಯಿ. = ನೀರು-. A water-dog, (an otter? My.; B. 4, 132; *cf.* ನೀರ ಬೆಕ್ಕು). — ನೀರ ಪೊಟ್ಟಣ. A black cloud, a cloud—of the rainy season (ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ Čt. I, 87). — ನೀರ ಬಟ್ಟೆ. A water-passage (ಕೋಡಿ Bhn. 4). — ನೀರ ಬೆಕ್ಕು. = ನೀರು-. (My.; ಉದ್ರ G.). — ನೀರ ಬೆತ್ತ. The tree Barringtonia acutangula (ಹಿಜ್ಜಲ G., sic!). — ನೀರ ಮಡಿ. Cloth that is simply washed in water without the addition of soap, etc. (My.). ನೀರ ಮಡಿ ತೊಳೆಯುವದು (B. 5, 287). — ನೀರ ಮಾಡು. To liquefy (My.; B. 4, 97). — ನೀರ ಹಿಪ್ಪಲಿ. The plant Jussiaea repens Lin. (ತೋಯಪಿಪ್ಪಲಿ, ಶಾರದಿ G.). — ನೀರಳೇ ಹಾವು. = ನೀರುಳ್ಳಿ-, ನೀರೊಳ್ಳೆ-. A kind of snake (ಅಲಗರ್ದ, ಜಲವ್ಯಾಲ Si. 77). — ನೀರಟ್ಕಿ. -ಅಟ್ಕಿ. = ನೀರಡಿಕೆ (Šmd. 28). (ಉದನ್ಯೆ, etc. Hlâ.; Abh. P. 1, 103). — ನೀರಾಗು. -ಆಗು. To become liquid, to melt, as metals, sugar, salt, etc. (My.; B. 4, 97). 2, the bath after menstruation to be taken. ಅಕೆಗೆ ನೀರಾಗ ಬೇಕು (My.). — ನೀರಾಟ. -ಆಟ. Sporting or gamboling in water (ಜಲಕ್ರೀಡೆ Šs.; Rśv. 2, after 8; Šśv. 1, 7). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನ ಕಣ್ಣು, ಅಂಜುವದೆ? (Sp.). ನೀರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೇಟಾಟ ಕಳಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ನೀರಾನೆ. -ಆನೆ. A kind of aquatic animal (J. 6, 7; Č. Bp. 2, 3; Si. 88). — ನೀರಾಮೆ. -ಆಮೆ. A turtle. — ನೀರಾಮೆಬಳ್ಳಿ. A species of medicinal plant (ವಾರ್ಷಿಕ, ತ್ರಾಯಮಾಣೆ, ತ್ರಾಯನ್ತಿ, ಬಲಭದ್ರಿಕೆ Si. 159). — ನಿರಾಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ನೀರೆಸರು. (My.). — ನೀರಾರಮ್ಬ. Wet cultivation

(My.; Tĕ.). — ನೀರಾವರಿ. -ಆವರಿ. ನಿರಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. Abundance of water: soil fit for wet cultivation (My.). ನೀರಾವರೀ ಬೆಳೆ (Si. 119); ನೀರಾವರೀ ಭೂಮಿ (138. 300). — ನೀರಿಡು. -ಇಡು. = ನೀರೆಱೆ. (Śēv. 2, 72). — ನೀರಿಪ್ಪೆ. -ಇಪ್ಪೆ. = ನೀರು ಹಿಪ್ಪೆ. A kind of Bassia which grows in watery places (ಮಧೂಲಕ Nr.). — ನೀರಿೞಿ. -ಇೞಿ. To descend into water: to bathe (after mourning). ನೀರಿೞಿದವನು (ಅಪಸ್ನಾತ, ಮೃತಸ್ನಾತ Nr.). 2, water to grow less (My.). — ನೀರಿೞಿಹ. -ಇೞಿಹ. Bathing (after mourning, ಅಪಸ್ನಾನ, ಮೃತಸ್ನಾನ Hlâ.). — ನೀರುಡ. -ಉಡ. = ನೀರುಡು. (Si. 89). — ನೀರುಡು. -ಉಡು. The aquatic iguana (ನಿಹಾಕೆ, ಗೋಧಿಕೆ Nr.; Č. Bp. 2, 3). — ನೀರುಣ್. -ಉಣ್. To drink water (used of beasts, Čpr. 2, 22; Śēv. 2, 55). — ನೀರುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. Salt water. ನೀರುಪ್ಪಿನಲಿ ಕಲಸಿದವು (ಎಲೆ, ಕಾಯಿ, etc., ಲವಣೋದಕ Mr. 216). — ನೀರುಪ್ಪಿಗಿಡ. -ಉಪ್ಪಿ-. = ಗೊಳಗೊಳಿಕೆಗಿಡ. Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.). — ನೀರುಳ್ಳಿ. 1. -ಉಳ್ಳಿ. The onion, Allium cepa Lin. (ಲತಾರ್ಕ, ದುದ್ರುಮ, ಹರಿತವರ್ಣವಾದ ಉಳ್ಳಿ Nr.; Si. 159; My.). *Cf.* ಈರುಳ್ಳಿ. ನೀರುಳ್ಳಿ ನೀರಲ್ಲಿ ತೊಳದರೆ ನಾಱಿಕೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? — ನೀರುಳ್ಳಿಯವನ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋೞಿಯೆಲ್ಲ ನಾಱಿದೇ? (Prvs.). — ನೀರುಳ್ಳಿ. 2. = ನೀರಳೆ, ನೀರೊಳ್ಳೆ. ನೀರುಳ್ಳೀ ಹಾವು (= ನೀರಳೇ ಹಾವು My., occasionally). — ನೀರೂಣ್ಬ. -ಊಣ್ಬ. Drinking of water (said of plants, Čpr. 1, 94). — ನೀರೂೞಿಗ. -ಊೞಿಗ. The service of bringing water (My.). — ನೀರೆಱೆ. -ಎಱೆ. To pour water. ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆವ ಹರಿಕಣಿ (ಆಲವಾಲ Hlâ.). (ಕೂಸಿಗೆ) ಹೆಚ್ಚು ನೀರೆಱೆದು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್ (Prll. 3, 26). ಎಲ್ಲರ ಬಾಱಿಗ್ಗೆ ನೀರನೆಱೆದು (*i. e.* ಅದನ್ನು ಮುಱುಗಿಸಿ or ಕೆಡಿಸಿ), ಆರುಂ ಕಾಣದೇ (*i. e.* ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡೀ) ಭಕ್ಷಿಪಾ ಗಣಿಕಂ ಹೆಗ್ಗಣಕಂ ಸಮಂ (Śâ. 94). ನೀರೆಱೆವಂ (ನೀರ್ಕುಟಿಗ Kk. 37). ಉತ್ತಮರುಗಳ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ನೀರೆಱೆವಂ (Abhâ. 2, 52). See Čpr. 1, 95; J. 7, 29; 15, 5. — ನೀರೆಸರು. -ಎಸರು. A kind of plain pepper-water (without the addition of pulse, My.). — ನೀರೇಱು. -ಏಱು. Water to rise (Čpr. 7, 127); to rejoice (7, 2. 127). — ನೀರೊಟ್ಟಿಲ್. -ಒಟ್ಟಿಲ್. The ocean. — ನೀರೊಟ್ಟಿಲಾಣ್ಮ. Lord of the ocean: Neptune (ವರುಣ Kk. 15, o. r. ಸೀರೊಟ್ಟಿಲಾಮ್ಬು). — ನೀರೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. Tide (ವೇಲೆ, ವಾರಿವೃದ್ಧಿ Hlâ.). — ನೀರೊಳ್ಳೆ. = ನೀರುಳ್ಳಿ 2. A harmless water-snake (My.). — ನೀರೋಟ. -ಓಟ. Stream, current (My.). 2, the condition of a place being so as to let water run off (My.). — ನೀರೋಡು. -ಓಡು. Water to run off or dry up (Čpr. 4, 85).

ನೀರ nîra. *Water* (ನೀರ್ Šmd. 365; Čt. II, 81).

ನೀರಜ nîra-ja. 1. The garden plant Costus speciosus Sm. (ಕೋಷ್ಠ Mr. 143). 2, a lotus (Čpr. 1, 79. 81). ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ (ಬಿಸಿನಿ Mr. 420). 3, a pearl.

ನೀರಜ nî-raja. 2. = ನಿರಜ. Free from passion or impurity; free from dust (Abh. P. 3, 110); not menstruating.

ನೀರಜಮಿತ್ರ nîraja-mitra. = ನೀರಜಸಖ. (Abh. P. 3, 110).

ನೀರಜಶರ nîraja-śara. Kâma (J. 16, 10).

ನೀರಜಸಖ nîraja-sakha. Lotus-friend: the sun. (My.).

ನೀರಜೆ nîrajĕ. = ನಿರಜೆ. A woman free from impurity, etc.

ನೀರದ nîra-da. 1. Water-giving: a cloud. (Čpr. 4, 41; Rśv. 13, 19).

ನೀರದ nî-rada. 2. Toothless. (Rśv. 8, 116).

ನೀರದಮಾರ್ಗ nîrada-mârga. The sky (Čpr. 8, 39).

ನೀರದರವ nîrada-rava. (ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ, etc. Mr. 142; *cf.* ಮೇಘನಿನದ).

ನೀರದಾಧ್ವ nîrada-adhva. The sky (Č. Bp. 47, 15).

ನೀರಧರ nîra-dhara. A cloud (Čpr. 4, 40; Bp. 61, 85).

ನೀರಧಿ nîra-dhi. The ocean. (Bp. 5, 68).

ನೀರನ್ಧ್ರ nî-randhra. Having no openings, close, uninterrupted; coarse, thick. (My.).

ನೀರರುಹ nîra-ruha. A lotus. (Čpr. 8, 9).

ನೀರಸ nî-rasa. = ನಿರಸ. Without juice, sapless, withered; powerless, unsavoury, insipid; weak. See Čpr. 7, 67; Čh. v. 40; Kâvy. II, 1, A, 12, 20-28; Bp. 1, 18; J. 16, 10.

ನೀರಸನಿ nî-rasani. (ಭಾಳವರ್ಣ, ಕುಟನ್ನಟ, ಲವಂಗ Mr. 142).

ನೀರಾಗ nî-râga. = ನಿರಾಗ. (Čpr. 6, 11).

ನೀರಾಗಿ nî-râgi. A person free from passion, anger, or envy (Bh. 2, 13, 36).

ನೀರಾಜನ nî-râjana. = ನೀರಾಜನೆ No. 1. (Čpr. 8, after 24; Bp. 47, 16; V. 9, after 21; J. 7, 17; 15, 24).

ನೀರಾಜನೆ nî-râjanĕ. Waving lights before an idol, a king, etc. as an act of adoration; the lamp used for it. 2, lustration of arms, a military and religious ceremony held by kings or generals on the 19th of Âśvina before taking the field. See ಲೋಹಾಭಿಸಾರ.

ನೀರಾಜಿತ nî-râjita. Illuminated (Čpr. 6, 43).

ನೀರಾಜಿಸು nî-râjisu. = ನಿರಾಜಿಸು, q. v. (V. 9, after 21).

ನೀರಾಂಜನ nî-rânjana. = ನೀಲಾಂಜನ. The lamp lighted before an idol (My.).

ನೀರು **nîru.** = ನೀರ್, etc. (C.). ಕಣ್ಣ ನೀರು (ಅಶ್ರು, etc.); ಹೞುಗಲಿಕ್ಕುವ ನೀರು (ನಾವ್ಯ); ಅಗರ್ತೆಯ ನೀರು (ದ್ರಾಗ್ಭೃತಕ Hlâ.). ನೀರುಗಳು (Si. 83). ನೀರಿನ (81. 83). ನೀರಿಗೆ (C.), ನೀರಿಂಗೆ Mr. 40, 4). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು ಕೊೞೆತು ನಾಱುವ ನೀರು (Dp. 54). ಮೀನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಹವುಳು ಸೋದೆಮ್ಬುದನು? (76). ನೀರ ಕಡೆಗೆ ನಾಟದ ಮರ ಚಿಗುರದೇ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ನೀರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದವನ್ನ ಊರಲ್ಲಿಡ ಬಾರದು, ಎಣ್ಣೆಲಿ ನೋಡಿದವನ್ನ ಕಣ್ಣಲಿ ನೋಡ ಬಾರದು (a proverb resting on superstition). — ನೀರಲ್ಲಿ ಬರದ ಬರಹಾನ ಹಾಗೆ. — ನೀರಾದರೂ ನಾಱಿ ಬಾರದು. — ನೀರಿನ ಒಳಗಣ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಗೆ. — ನೀರಿನ ಮೇಲಣ ಗುಳ್ಳೇ ಹಾಗೆ. — ನೀರಿನಿನ್ದ ಪಾಪ ಹೋದರೆ ನೀೞೆಯಿನ್ದ ಪಾಪ ಹೋಗದೇ? — ನೀರಿನೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ಬಯಿಲ್ಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ. — ನೀರಿಲ್ಲದ ತಾವು ಊರು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ. — ನೀರು ಇದ್ದರೆ ಊರು, ನಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಮನೆ. — ನೀರು ಎಲ್ಲಾ ಒನ್ದೇ, ಬಡಿದ ಕೋಲು ಮಾತ್ರ ಬೇಱೆ. — ನೀರು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ ಹೊರ್ತು ದಿನ್ನೆಗೆ ಹೋದೀತೇ? — ನೀರಾದರೂ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಮರುಳಾದರೂ ತಾಯಿ. — ನೀರಿನದು ನೀರಿಗೆ ಹೋಯಿತು, ಹಾಲಿನದು ಹಾಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು. — ನೀರು ಹೊಱುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ? — ನೀರೊಳಗಣ ಕಪ್ಪೆ ನೀರು ಕುಡಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ನೀರೊಳಗೆ ಮೋೞೆ ನೋಡಿ, ಮರನೇಱಿದ ಹಾಗೆ. — ನೀರು ಸೇದಿದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಮಾತು ಆಡಿದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. — ನೀರೊಳಗೆ ಹೋಮ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 54, 11; 60, 25; Si. 81. 82. 83. 85. 90. 91. 116. 383; B. 1, 18; 3, 34; 4, 97; 5, 154. — ನೀರಿನವ. -ಅವ. A water-man (My.); ನೀರಿನವಳು, a water-woman (My.). — ನೀರುಎಮ್ಮೆ. A kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಒಣ್ಟೆ. A kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಕಟ್ಟು. = ನೀರುಗಣ್ಟಿ, q. v. (My. occasionally). — ನೀರು ಕಟ್ಟು. To apply water, to water, to turn water (on land, My.). — ನೀರುಕಾಗಿ. 1. = ನೀರುಗಾಗೆ, ನೀರ್ಗಾಗೆ. (ಮದ್ಗು Si. 177; My. as -ಕಾಗೆ). — ನೀರುಕಾಗಿ. 2. The plant Pistia stratiotes (ವಾರಿಪರ್ಣಿ, ಕುಮ್ಭಿಕೆ Si. 95). — ನೀರುಕಾರು. Tongs for coals, also for putting water on them, used by goldsmiths (My.; Tĕ.). — ನೀರುಕಾಲುವೆ. A channel (My.; Si. 116). — ನೀರುಕುದುರೆ. A kind of aquatic animal (Si. 88). — ನೀರುಕೊಕ್ಕರೆ. A curlew

(ಕ್ರುಂಚ್, ಕ್ರೌಂಚ Si. 174). — ನೀರುಕೋೞಿ. = ನೀರುಗೋೞಿ. (My.; Si. 174). ಚಿಕ್ಕ ನೀರುಕೋೞಿ (ಪ್ಲವ 177). — ನೀರುಗಂಗಾಳ. A circular vessel for holding water, a basin (C.). — ನೀರುಗಣಿಗಿಲು. -ಕಣಿಗಿಲು. The water hog-weed, Barringtonia acutangula (My.). — ನೀರುಗಣ್ಟಿ. -ಕಣ್ಟಿ. = ನೀರುಕಟ್ಟಿ, ನೀರುಗಣ್ಟಿಗ. A man who, according to the rates fixed by government, has to turn water from a reservoir on the surrounding fields (My.). — ನೀರುಗಣ್ಟಿಗ. -ಕಣ್ಟಿಗ. = ನೀರುಗಣ್ಟಿ. (My.). — ನೀರುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A small opening in a well or in the soil from which water issues: a spring (My.). — ನೀರುಗರಗ. A kind of garaga (My.). — ನೀರುಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. = ನೀರುಕಾಗಿ 1, etc. A kind of cormorant, shag, diver (ಮದ್ಗು Nr.; ಮುದ್ಗು, ಜಲವಾಯಸ Hlâ.);—the Javan cormorant, Crabo javannica (Bd.). — ನೀರುಗಾಳಿ. A cold wind that comes over water (My.). — ನೀರುಗೋಡಗ. -ಕೋಡಗ. The Gangetic porpoise, Delphinus gangeticus. ಶಿಶುಮಾರ ಎನ್ದು, ಮೊಸಳೆ; ನೀರುಗೋಡಗ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ನೀರುಗೋಳಿಗಿಡ. A small potherb growing wild in watery places, Portulaca oleracea L. (St. & Pl. & Z.). — ನೀರುಗೋೞಿ. -ಕೋೞಿ. = ನೀರುಕೋೞಿ. A water-fowl. ಪ್ಲವ ಎನ್ದು, ಮುಣ್ಡುಮುಟಿಕ; ನೀರುಗೋೞಿ ಎನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ನೀರುಚಂಚಲಿ. The potherb Marsilia quadrifolia (ವಿತುನ್ನ, ಸುನಿಷಣ್ಣಕ Si. 159). — ನೀರುಚಲ್ಲಾಟ. Throwing water about (ಸೂಸಾಟ G.). — ನೀರುಚೀಲ. The bladder (ತಿಲಕ, ಕ್ಲೋಮ Si. 205). — ನೀರುತುಳಸಿಗಿಡ. = ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿಗಿಡ. (St. & Pl.). — ನೀರುತೊಟ್ಟಿ. A water-trough (ನಿಪಾನ, ತೀರ್ಥ Si. 429; My.). — ನೀರುದಗೆ. Thirst (My.). — ನೀರುದಾರಿ. A water-course (ಜಲಮಾರ್ಗ Si. 82; My.). 2, a path leading to water (My.). — ನೀರುನಾಯಿ. = ನೀರ ನಾಯಿ. The river otter, Lutra nair (Gz.). — ನೀರು ಬಿಡು. To let on water, as from a tank; to pour water, to make a libation; to discharge, or ooze out, as water. ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ತರ್ಪಣ); ತನ್ದೆಯ ಹೆಸರ್ಲಿ ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ಪಿತೃತರ್ಪಣ); ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು (ಬಿದುಗಲ್ಲು G.). — ನೀರುಬೆಕ್ಕು. = ನೀರ-. An otter (ಉದ್ರ Si. 88). — ನೀರುಬೊಕ್ಕೆ. A water-pit (Si. 88). — ನೀರುಬ್ಬರ. -ಉಬ್ಬರ. A spring. ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ನೀರುಬ್ಬರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Si. 115). — ನೀರುಬ್ರಹ್ಮಿ. A herb growing on the margin of tanks, etc., the Thyme-leaved Gratiola, Herpestis moniera H. B. (St. & Pl.). — ನೀರುಮಜ್ಜಿಗೆ. Butter-milk made thin with water (My.). See Prv. s. ಯಾರ್. — ನೀರುಮುೞೆ. = ನೀರ್ಮುೞೆ. Rain that brings water to fields, tanks, etc. (C.). — ನೀರು ಮುಟ್ಟು. To touch water after voiding urine or purging: to void urine (My.; Tĕ.); to discharge the bowels (My.). — ನೀರುಮೊಸರು. Diluted curds (ತ್ರಪ್ಸ್ಯ, ದ್ರಪ್ಸ್ಯ Nr.). — ನೀರುಮ್ಬೞಿ. A rent-free grant of government to one who has built a tank, a well, a water-course, etc. for the public welfare (My.). — ನೀರುವರಿ. 1. -ಪರಿ. Stream, current (ವೇಗ, ಪ್ರವಾಹ Nr.). — ನೀರುವರಿ. 2. Water-cess (My.). — ನೀರುವಱಿಗೋಲ್. -ಪಱಿಗೋಲ್. A rudder (ಅರಿತ್ರ Mr. 416). — ನೀರುಸೀನಿನಗಿಡ. A half shrub, Clorodendron serratum Spr. (Z.). — ನೀರುಹಕ್ಕಿ. = ನೀರ್ವಕ್ಕಿ. A water-bird: the Indian or Siberian crane, Ardea sibirica (ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ, ಸಾರಸ Si. 174). ಬಣ್ಣಗಳಿನ್ದ ಚಿತ್ರಮಾಗಿರುವ ನೀರುಹಕ್ಕಿ (ಕಾರಣ್ಡವ 177). — ನೀರುಹನ್ದಿ. The skate fish (ಶಂಕು Si. 88). — ನೀರುಹಬ್ಬೆ. The water-reed Calamus fasciculatus Roxb. (ಪರಿವ್ಯಾಥ, ವಿದುಲ, ಶೀತ, ವಾನೀರ, ವಂಜುಲ Si. 128). — ನೀರುಹಲಸು. A small tree growing in wet soil, Barringtonia acutangula Gaertn. (ನಿಚುಲ, ಅಮ್ಬುಜ, ಇಜ್ಜಲ Si. 136). — ನೀರುಹಾವು. = ನೀರ್ವಾವು. A water-snake (My.). — ನೀರುಹಿಪ್ಪೆ. = ನೀರಿಪ್ಪೆ. (ಮಧೂಲಕ Si. 127). — ನೀರುಹೊಗೆ. Fog arising from water (My.).

ನೀರುಜ nî-ruja. = ನಿರುಜ. Free from sickness, well; painless.

ನೀರೂಪ nî-rûpa. = ನಿರೂಪ 2. Formless, shapeless; misshapen.

ನೀರೇಜ nîrê-ja. Born in water: a lotus (Čpr. 8, 10).

ನೀರೇಜಜ nîrêja-ja. = ನೀರೇಜಭವ.

ನೀರೇಜಜಾಣ್ಡ nîrêjaja-aṇḍa. The universe (Râm. 5, 8, 57).

ನೀರೇಜಭವ nîrêja-bhava. Brahmâ (Bp. 54, 48).

ನೀರೇರುಹ nîrê-ruha. = ನೀರೇಜ. (Abh. P. 3, 105).

ನೀರೋಗ nî-rôga. = ನಿರೋಗ. Free from sickness, healthy, well.

ನೀರೋಗಿ nî-rôgi. = ನಿರೋಗಿ. A healthy person (ಸಜ್ಯ, ಅರುಜ Nn. 101).

ನೀಱ niṟa. A fine, gay man, a beau; a gallant; a lover; a dear man. ಮೂಱಾಳಿಯುಮ್ ಓದಾಳಿಯುಮ್ ಏಱಾಳಿಯುಮ್ ಅಪ್ಪನಾಗಿ, ಪಡಪಾಳಿಯೆ ಕೇಳ್, ನೀಱಂ ಜೂದಾಳಿಕರಂ, ನೀಱಿಗೆ ಮಾತಾಳಿ; (ಅವಳಂ) ಕಳೆಯೆ ಸಿಗ್ಗಾಳಿಯಮಂ! (Šmd. 239; Kâvy. I, 4, 32). ನಗೆವಡಿಕಾಱಂ ನೀಱಂ ಬಗೆಕಾಱಂ ಪಾಱಿಕಾಱನ್ ಒಳ್ನುಡಿಕಾಱಂ ಪಗೆಕಾಱನ್ ಆಗಿಯುಂ ಕೆಯ್ಮೆಗೆ ತಕ್ಕಂ, ಕೆಯ್ದುಕಾಱನ್ ಎನಿಸಲ್ಕಾಱಂ (235; Kâvy. I, 4, 4). See Abh. P. 1, 118; Ršv. 6, after 24; 7, 15; 13, 104; ಕಡು-.

ನೀಱತೆ niṟatĕ. = ನಿಱತೆ. (ಸೊಬಗು Čt. I, 77; ಬಲ್ಲ ತೆಱನದು I, 97; see ನೀಟು).

ನೀಱಲು niṟalu. = ನೀಱಲೆ, ನೀಲ್ರ್, ನೇಱಿಲ್, etc. A common tree with purple berries, Eugenia jambolana Lam. — ನೀಱಲ ಬಣ್ಣ. A purple colour (B. 4, 70). — ನೀಱಲ ಮರ = ನೀಱಲು. (ಜಮ್ಬು G.).

ನೀಱಲೆ niṟalĕ. = ನೀಱಲು. (Z.).

ನೀಱಿಗೆ niṟigĕ. = ನಿಱಿಗೆ (G.). ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಸೀರೆಯ ನೀಱಿಗೆ (ಸೀವಿ G.). ಸೈಲ ಅಂಗಿಯ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಹೆಗಲ್ ಮೇಲೆ ನೀಱಿಗೆಗಳು ಬೀೞುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ (B. 5, 298). — ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Folds, or wrinkles, to be formed. ಮೆಯ್ ಮೇಲಿನ ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದ ಚರ್ಮ (ತೆರೆ); ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದ್ದು (ಬಲಿ); ನೀಱಿಗೆಗಟ್ಟಿದವನು (ಬಲಿನ G.).

ನೀಱು niṟu. Powder; ashes (T.; M. ನೀಱು, ನೂಱು; Tĕ. ನಿಗುಱು, ನಿವುಱು, ನೀಱು; T. ನೀಱು, M. ನೀಱು, ನೂಱು, to be reduced to powder; T. ನೀಱ್ಱು, ನೂಱು, M. ನೀಱು, Tĕ. ನೂಱು, to reduce to powder; *cf.* ನುಗ್ಗು 2, etc.). See ತಿರು-; Bp. 56, 35.

ನೀಱೆ niṟĕ. A fine, beautiful woman, a beauty; a damsel; a gay woman; a courtesan. See Šmd. s. ನೀಱ; Abh. P. 3, 40; 5, 6; 9, 162; Grj. 3, after 91; Ršv. 7, 11; 7, after 13; 7, 17; 11, 84; J. 6, 25. 28; 8, 17. 20; 16, 3; 30, 2. 14; ಕಡು-; Prv. s. ನೀರು.

ನೀರ್ nîr. = ನೀರ್, etc. — ನೀರ್ಕಡೆ. A public necessary (My.). — ನೀರ್ಕುಟಿಕ. 1. A boatman (ಅಮ್ಬಿಗ Šs.). — ನೀರ್ಕುಟಿಕ. 2. = ನೀರ್ಕುಟಿಗ, q. v. — ನೀರ್ಕುಟಿಗ. (Šmd. 237). A man who (gratuitously) gives water (to drink, ನೀರೆಱೆವಾತ Šm. 46, o. r. ನೀರ್ಗುಟಿಕ; ನೀರೆಱೆವ Kk. 37, o. r. ನೀರ್ಕುಟಿಕ). — ನೀರ್ಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. = ನೀರುಗಾಗೆ. (ಮದ್ಗು, ಜಲಕಾಕ Mr. 171). — ನೀರ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. An unripe cocoanut that

contains water (Čpr. 1, after 101). — ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. (Šmd. 218). Submarine fire. — ನೀರ್ಗುಟಿಕ. -ಕುಟಿಕ. = ನೀರ್ಕುಟಿಗ, q. v. — ನೀರ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ನೀರಂ ಕುಡಿ (Šmd. 195). To drink water (Čpr. 5, after 39; Bp. 60, 24; J. 3, 40). — ನೀರ್ಗುಡಿಸು. -ಕುಡಿಸು. To give water to drink. ನೀರ್ಗುಡಿಪುದು (ನಿವಾಪ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ Hlâ.). — ನೀರ್ಗುಳ್ಳೆ. A water-bubble (My. as ನೀರ್ಗುಳ್ಳೆ). ನೀರ್ಗುಳ್ಳೆ, ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್... ಇವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ತುಱಿಯ್! (Sk. 74). — ನೀರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take water, to drink (Rśv. 6, 23). — ನೀರ್ತಿಳಿ. Water to become clear. ಬೆಳಗಿದುದೆಣ್ದಿಸಂ ದೆಸೆ, ನೀರ್ತಿಳಿದುದು (Šmd. 219). ಹಾವಸೆ ಕಿಡಲೊಡಂ ನೀರ್ತಿಳಿವುದು (295). — ನೀರ್ದಳಿ. -ತಳಿ. To sprinkle water (Čpr. 1, 123; Rśv. 12, 22). — ನೀರ್ದಾಣ. -ತಾಣ. Any piece of water, a pond, etc. (ಜಲಾತಯೆ Nr.; Šsv. 3, 49; Bh. 3, 13, 15). — ನೀರ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To draw in, as water (Čpr. 7, 140). 2, to dry up (Čpr. 5, 132; Rśv. 5, 36). — ನೀರ್ದೇರ್. -ತೇರ್. Water-vehicle: a cloud (ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ, ಮೇಘ Šm. 14; Kk. 12). — ನೀರ್ನೆಲೆ. A place to rest upon in water. ನೀರ್ನೆಲೆ ತಪ್ಪ (ಅಗುರ್ Šmd. I). — ನೀರ್ಪಡಿಸು. To soak (Šâstrasâra in W. v. 1643. 1644. 1645). — ನೀರ್ಪೊಯ್. = ನೀರ್ವೊಯ್. To pour water (J. 29, 31). — ನೀರ್ಮುಱಿ. = ನೀರುಮುಱಿ. — ನೀರ್ಮುಱಿಗಱಿ. -ಕಱಿ. To let fall abundant rain (J. 10, 8). — ನೀರ್ಮಿಂದು. To bathe in water (Bp. 56, 54). — ನೀರ್ಮುಟ್ಟು. Water to touch (J. 9, 25). — ನೀರ್ಮೊಗೆ. To scoop or draw water (J. 3, 38; 6, 6). — ನೀರ್ಲಕ್ಕಿಗಿಡ. A large shrub, the three-leaved chaste-tree, Vitex trifolia L. (St. & Pl.). — ನೀರ್ವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ನೀರುಹಕ್ಕಿ. (J. 15, 9). — ನೀರ್ವನಿ. -ಪನಿ. A water-drop (Abh. P. 13, 11; Šsv. 2, 55; J. 6, 3; 19, 5). — ನೀರ್ವಾನಸೆ. -ಮಾನಸೆ. A mermaid, a nymph (Čpr. 3, 20). — ನೀರ್ವಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. A merman (Čpr. 5, after 39). — ನೀರ್ವಾನಿಸೆ. -ಮಾನಿಸೆ. (Šmd. 218, o. r. ನೀರ್ವಾವಸೆ). = ನೀರ್ವಾನಸೆ. — ನೀರ್ವಾವು. -ಪಾವು. = ನೀರಳೇ ಹಾವು, etc. A water-snake (ಅಲಗರ್ದ, ಜಲವ್ಯಾಲ Hlâ., Nr.). — ನೀರ್ವುಗು. -ಪುಗು. To enter, or go into, water (Rśv. 6, after 24; 9, 11). — ನೀರ್ವುಟ್ಟು. -ಪುಟ್ಟು. A paddle (Šsv. 1, 43). — ನೀರ್ವೂ. -ಪೂ. = ನೀರ್ವೂವು. (Čpr. 1, after 101; Abh. P. 1, 114). — ನೀರ್ವೂವು. -ಪೂವು. A lotus (ಕಮಲ Šs.; ತಾವರೆ Kk. 13). — ನೀರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. Water to be mixed with (Bp. 14, 9). — ನೀರ್ವೊಗಿಸು. -ಪೊಗಿಸು. To cause to go into water (Rśv. 14, 147). — ನೀರ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A stream, a rivulet (Abh. P. 1, 117; 9, 151). ಬೇರ್ವೆರಸು ಕಾಯ್ತು ಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ವೊನಲಂ ಕಱಿವ ತೆಂಗು (Šmd. 81). — ನೀರ್ವೊಯ್. = ನೀರ್ಪೊಯ್. (Abh. P. 16, 55; J. 30, 35).

ನೀರ್ಲು **nîrlu.** = ನೀಱಲು, etc. ನೀರ್ಲ ಹಣ್ಣು (ಜಾಮ್ಬವ G.).

ನೀಲ **nîla.** = ನೀಳ. (ಉದ್ದ Nn. 30).

ನೀಲ nîla. *Dark-blue or black* (ವರ್ಣ, ವರ್ಣಭೇದ Nn. 30; ಕಪ್ಪು Mr. 511); dyed with indigo. 2, a gem, the sapphire (ಸುರತ್ನ, ರತ್ನಭೇದ 30; ರತ್ನ 511). 3, the blue mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತಭೇದ 30; ಶೈಲ 511). 4, one of the monkeys attending on Râma (ವಾನರಕುಲ, ವಾನರಭೇದ 30). 5, bad; wicked, vicious; vile, low; sin, crime (ಪಾಪ, ಪಾತಕ 30; ಅಧರ 511). 6, slow, lazy, dull (ಮನ್ದ 511). 7, a vicious or silly horse (ಕಿಱುಬೆಳ್ಪುದೋಱಿ ನೀಲಂ Mr. 275). 8, one of the treasures of Kubêra. 9, a kind of house (ಗೃಹಭೇದ 30). 10, indigo. 11, ten palas (halas) of copper. ಹತ್ತು ಹಲ ತಾಮ್ರದೊಳು ನೀಲಂ (Mr. 60). ಎಳೆಯ ನೀಲ (ರಾಜಾವರ್ತ Kk. 85; Šm. 69). ನೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲ್ಲಾದರೆ ನೀಲದ (*i. e.* ನೀಲದ ಮಣಿಯ) ಕ್ರಯ ಬಾಯೀತೇ? — ನೀಲ ಬಾಲಕಗೆ ಚನ್ದ, ಕೋಲು ಓಲೆಕಾಱಿಗೆ ಚನ್ದ. — ನೀಲ ಮಾಱಿ, ಓಲೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಲದ ಉಪದ್ರ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ನೀಲಗಿಡ. A low under-shrub, Indigofera aspalathoides Vahl. (St. & Pl.).

ನೀಲಕಣ್ಠ nîla-kantha. Blue-necked: *a peacock* (ಮಯೂರ, ನವಿಲ್ Nn. 49; ಕೇಕಿ Mr. 512). 2, *a sparrow* (ಗುಬ್ಬಿ 49; 512). 3, a quail (ಲಾವುಗೆ 49). 4, a serpent (ಭೋಗಿ, ಸರ್ಪ 49; ಕಾದ್ರವೇಯ 512). 5, a locust or grass-hopper (ಮಿಡಿಚೆ 49). 6, *Śiva* (ವೃಷಧ್ವಜ, ಈಶ್ವರ 49; ರುದ್ರ 512); N. (My.). ನೀಲಕಣ್ಠನ ಮದುವೆಗೆ ನೀಲೀ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಳದೆ (Prv.). 7, sign for a long letter (Čh.). 8, the nape, the neck (ಕಣ್ಠ, ಕೊರಲು 49; ಗ್ರೀವ 512). — ನೀಲಕಣ್ಠಂ. The metrical foot — ◡ — — (Čh.). — ನೀಲಕಣ್ಠಾಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 2).

ನೀಲಕನ್ಧರ nîla-kandhara. = ನೀಲಕಣ್ಠ. (My.).

ನೀಲಕೇತು nîla-kêtu. = ನೀಲಧ್ವಜ. (J. 9, 5. 11).

ನೀಲಗಲ nîla-gala. = ನೀಲಕನ್ಧರ. (Bp. 1, 66; 25, 11).

ನೀಲಗಾಱ nîla-gâṟa. = ನೀಲಿಗಾಱ. (S. Mhr.).

ನೀಲಗಿರಿ nîla-giri. The Neilgherries. (My.). See Prv. s. ನೀಲಮಣಿ.

ನೀಲಗ್ರೀವ nîla-grîva. *Śiva.*

ನೀಲಂಗು nîlaṅgu. *A species of worm growing in the inside of animals.* 2, an insect in general (ಪುಲ್ಲಕ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, etc., ಪುೞ Mr. 396, o. r. ಪುೞು); a caterpillar (ಕೋಱೀ ಹುೞ G.).

ನೀಲತೆ nîlatĕ. Blueness, blackness. See ಎ-.

ನೀಲಧ್ವಜ nîla-dhvaja. (= ಅಸಿತಧ್ವಜ). N. of a prince (J. 8, 1 seq.).

ನೀಲಮಣಿ nîla-maṇi. The sapphire. (Čpr. 1, 39). ನೀಲಮಣಿ ಬೇಕಾದರೆ ನೀಲಗಿರಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ nîla-mêgha-śyâma. Kṛishṇa or Vishṇu (My.).

ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮಲ nîla-mêgha-śyâmala. = ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ. (J. 13, 23).

ನೀಲಲೋಹಿತ nîla-lôhita. Dark-blue mixed with red: purple, dark-red. (Abh. P. 13, after 133). 2, *Śiva.*

ನೀಲಾಂಗ nîla-aṅga. Dark-bodied: Kṛishṇa; Râma (J. 18, 48). 2, the Indian crane. 3, the blue jay.

ನೀಲಾಚಲ nîla-aćala. The blue mountain (ಕಱಿವೆಟ್ಟು Šs.).

ನೀಲಾಂಜನ nîlâñjana. Tbh. of ನೀರಾಜನ. (My.).

ನೀಲಾಬ್ಜ nîla-abja. = ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ. (Čpr. 8, 101; Šsv. 1, 43).

ನೀಲಾಬ್ದ nîla-abda. A dark cloud (Šsv. 1, 43).

ನೀಲಾಮ್ಬರ nîla-ambara. *Balarâma* (ಬಲ Mr. 21).

ನೀಲಾಮ್ಬರಿ nîlâmbari. N. of a râga (My.).

ನೀಲಾಮ್ಬುಜನ್ಮ nîla-ambujanma. *The blue water-lily.* See ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು.

ನೀಲಾಲಕಿ nîla-alaki. A woman with dark locks (J. 16, 1).

ನೀಲಾಶ್ಮ nîla-aśma. = ನೀಲಮಣಿ. (Čpr. 1, 137).

ನೀಲಿ nîli. *The indigo shrub, Indigofera tinctoria* Lin. (ರಂಗಿಣಿ Mr. 131). 2, a kind of disease, black and blue marks on the body from bruises, etc. 3, indigo, the dye. (My.). 4, a female gnome or evil spirit (Kâlî) that uses to speak lies (My.; Te., T.). 5, dark-blue (Čpr. 8, 30). — ನೀಲವ್ವ. -ಅವ್ವ. Kâlî (S. Mhr.). — ನೀಲಿಗಣ್. -ಕಣ್. A kind of eye disease (Bp. 18, 66). 2, an eye with a bluish pupil (My.). — ನೀಲಿಗಪ್ಪಡ. -ಕಪ್ಪಡ. A dark-blue

cloth (Bp.). — ನೀಲೀ ಗಿಡ. = ನೀಲಿ No. 1. (My.; B. 4, 54). — ನೀಲೀ ಬೀಜ. The seed of Cassia tora L., used by indigo dyers (Z.; My.). — ನೀಲೀ ಮಾತು. A word of Nîli: a falsehood (My.). ನೀಲೀ ಮಾತು ನಿಜವಲ್ಲ (Prv.). — ನೀಲೀ ವಾರ್ತೆ. A false report (My.).

ನೀಲಿಕೆ nîlika. A blue-flowering Barleria (ಬಾಣ, etc., ಗೋರಟೆ Mr. 123).

ನೀಲಿಕೆ nîlikĕ. *The small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin. 2, the five-leaved chaste tree, Vitex negundo L. (ಕರೇಲಕ್ಕಿ G.).

ನೀಲಿಗಾಱ nîli-gâṟa. = ನೀಲಗಾಱ. A manufacturer of indigo (My.); an indigo dyer (My.).

ನೀಲಿನಿ nîlini. *The indigo shrub.*

ನೀಲೀರಾಗ nîlî-râga. Having the colour of indigo; as unchangeable as the indigo colour: *constant in affection;* a firm and constant friend (ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವವನು Hlâ.; ಎಡೆವಿಡದ ವಿನಯಿತಂ Mr. 241).

ನೀಲೋತ್ಪಲ nîla-utpala. *The blue water-lily, Nymphaea cyanea* Roxb. (ಕುಮುದ, ಕಪ್ಪೇಱ ಇರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ Mr. 420); a blue lotus. See ಕನ್ನೆಯ್ದಿಲು.

ನೀಲೋತ್ಪಲಸಖ nîlôtpala-sakha. The moon (Bp. 35, 24).

ನೀವಾಕ nî-vâka. *The increased demand for grain in times of dearth, competition of buyers in consequence of scarcity* (ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ವುದು; ಮೇಣು ಧಾನ್ಯವ ಪೊಯಿವುದಱ ಪೆಸರು Nr.); *dearth, scarcity;* collecting or laying up grain in times of dearth.

ನೀವಾರ nîvâra. *Rice growing wild* (ಹೊಡೆ Mr. 372).

ನೀವಿ nîvi. *A cloth worn round a woman's waist; the ends of the cloth passed round the loins so as to hold the whole together* (ನಿಱಿ Nn. 105; ಉಚ್ಚಯ Mr. 343; see ನೆಱಿ 1). 2, *capital, principal, stock.* 3, a stake at play, a wager (ಪಣ, ಒಡ್ಡಿದು 105). 4, junction, union (ಯೋಗ, ಕೂಟ 105). 5, a pair (ಯುಗ್ಮ, ಎರಡು 105). 6, compassion (ಕರುಣ 105). 7, a saddle (ಪಲ್ಲಣ, ಹಲ್ಲಣ 105). 8, sexual intercourse (ಮೋಹನ 105).

ನೀವಿಸು nivisu. To cause to use gentle friction, etc. (My.).

ನೀವು nivu. 1. = ನೀಂ 2, ನೀಮ್, etc. You. The plural of ನೀನು (C.). See its declension s. ನಿಮ್. ನೀವಾದರೇನು, ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬನ್ದರೆ ಸರಿ.—ನೀವು ನಾಗಲೋಕದವರಾದರೆ ನಾವು ನಾಕಲೋಕದವರು (Prvs.). ನೀವಿಬ್ಬರೂ (B. 4, 6). See Bp. 14, 25; 22, 41. 61; 23, 30; 24, 24. 28; 32, 43; 37, 5; 40, 84; 47, 66; 48, 23; 58, 38; Bh. 2, 13, 36.

ನೀವು nivu. 2. To rub softly, to use gentle friction, to stroke down any member of the body, to make straight or smooth by stroking, as the hair, the beard, cloth, etc. (ಎಱವು Šmd. I; Čpr. 7, 127; My.; T.; *cf.* ನಿವರು).

ನೀವೃತ್ nî-vṛit. *An inhabited country.*

ನೀವ್ರ nîvra. = ನೀಧ್ರ. *The edge of a thatch, the edge or side of a sloping roof, eaves.* 2, a thatch, a roof.

ನೀಶಾರ nî-šâra. *A warm cloth, a blanket* (ಹಚ್ಚಡ G.; ರಜಾಯಿ G.). 2, curtains. 3, an outer tent or screen.

ನೀಸು nîsu. (Tbh. of ನಯಿಸು). To cause to go: to manage, to accomplish, to fulfil (My.).

ನೀಹಾರ nî-hâra. = ನಿಬ್ಬಾರ. *Fog, mist; frost, hoar-frost; dew.* 2, evacuation (Čpr. 3, after 36).

ನೀಳ್ nîḷ. = (ನಿಗುಳ್), ನೀಡು 1. To grow long or high, to extend, to extend one's self, to be stretched out, to spread, etc. (ಪ್ರಸಾರಣ Šmd. Dh.; Čpr. 1, after 79; 1, 93. 106; 5, 40; 6, 2; 7, 44; 8, 57; Abh. P. 3, 97; 14, 106; T., M. ನೀಳ್, ನೀಳು). ನಿಜತೇಜಂ ನೀಳ್ದ ಕರ್ನೆಯ್ದಿಲವೊಲಿರೆ (Šmd. 251, o. r. ನೀಳ್ದು). ನೆಗೆದಯ್ ಲೋಕದ ನೀಳ್ದ ತುತ್ತತುದಿಯಂ ನೀಂ (229). (ಭೃಂಗತತಿ) ನೀಳ್ದೆಱಗಿದ (ನೀರಜದ) ಕೇಟ್‌ಸಳ್ವಟಿಯೊಳ್ ಒಯ್ಯನೆ ಜಾಱ (Čpr. 7, 60). ನೀಳ್ದಲರ್ದ ಬಾಲ (ಲಲಾಮ Mr. 498). ನೀಳ್ದ ಕುರುಳ್ (Čt. II, 98). See Grj. 8, 46; Ršv. 3, 17; 5, 85; 6, after 11; 8, 47; Č. Bp. 47, 18; Šmd. s. ಬಳ್ವಳ; J. 3, 5; 17, 29.

ನೀಳ nîḷa. = ನೀಟ 1, ನೀಡು 2, ನೀಲ, ನೀಳು, (ನೀಳ್ಪು), ನೀಟ್. Extension, length, height, tallness (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Nr.; Mr. 446; ಆಯತಿ Si. 425; ನೀಟ Bhn. 31; My.; T., M.). ಸೀರೆಯ ನೀಳ (ದೈರ್ಘ್ಯ, ಆಯಾಮ, ಆನಾಹ Nr.). ನೀಳವಾದದು (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Si. 372). ಬಹಳ ನೀಳವಾದದು (ಪ್ರಾಘಿಷ್ಠ 384). ನೂಱು ಗಾವುದ ನೀಳವಾದ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟದನ್ಥಾ ಮಹಾ ಮೀನು (ತಿಮಿ 88). ನೀಳವಾದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ (ಕುರುವಿನ್ದ, etc. 162). ನೀಳಕೆಯ್ (Bp. 50, 68); ನೀಳತೋಳ್ (58, 25); ನೀಳನಾಲಿಗೆ (18, 16). ನೀಳವಾದರೂ ಗಾಳಿಗೆ ಏನು? (Prv.). See Bp. 20, 1; 35, 49; 48, 6; 51, 81; 53, 68; 60, 48.

ನೀಳ nîḷa. = ನೀಡ.

ನೀಳಜ nîḷa-ja. = ನೀಡಜ. (ಪಕ್ಷಿ Mr. 167).

ನೀಳಿತು nîḷitu. That is long (ದೀರ್ಘ, ಆಯತ Hlâ.).

ನೀಳು nîḷu. (ನೀಳ್). = ನೀಳ, etc. (T.; M. ನೀಣ್, ನೀಳ್, ನೀಟ್). — ನೀಳದು. -ಅದು. That is long, high or tall. ನೀಳದಱ ನೆರಳೂ ಬೋಱಿಯ ಮಾತೂ ಗಾಳಿಯ ಹಾಗೆ.—ನೀಳದಱ ಮೇಲೆ ನಿನ್ತರೆ ಗಾಳಿಗೇನು? (Prvs.).

ನೀಳ್ಕೊಳಿ nîḷ(nîḷu)-kŏḷi. (Extension-seizure): distraction; wandering. — ನೀಳ್ಕೊಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become distracted, to wander or rove (J. 19, 29).

ನೀಳ್ಪು nîḷpu. Length, etc. (ನಿಡಿದು Čt. II, 53; Čpr. 3, 81). — ನೀಳ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To grow long, to extend. ನಿಡುದಲೆ, ನೀಳ್ಪುವೆತ್ತ ನಗೆಗಣ್ (Šmd. 78).

ನೀಟ್ nîṭ. = ನೀಡು 2, etc. Length, etc. — ನೀಟ್ಟಿರಿಸು. = ನೀಡು ಕರಿಸು (Šmd. 28). To make long, to lengthen, to uncoil, etc. ನೀಟ್ಟಿರಿಸಿದಂ (217). ಬರ್ಕುಡಿತನೀರ್ಗೆ, ಪಱ ಪಟ್ಟಿರ್ಕೆಯ ಪಣ್ಣೆಲೆಯ ಮುಡಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡೆಯುರ್ (o. r. -ರ) ಮಾಟ್ಪರೆ? ನೀಟ್ಟಿರಿಸದೆ ನಿನ್ನು (o. r. ನಿಮ್ಮ) ದೊರೆಗೆ ಬೋಱಿಯರ್ ಒಳರೇ? (39. 345). See Ššv. 2, 71. — ನೀಟ್ಕೆಯ್ಸು. To make long, to extend, to spread out (Grj. 1, 107).

ನು nu. 1. = ಅಂ 1 (am 1), etc., *e. g.* ಇರ್ದಪನು (Hlâ. s. ಅಗಿ), ತಿವಿದನು (Bh. 1, 10, 38), ಕೊಡುವನು (Bp. 21, 35), ಆದನು, ಮಾಡಿದನು (22, 47).

ನು nu. 2. = ಅಂ 3 (am 3), etc., *e. g.* ಅಧಿಪನು (Bp. 3, 18), ಪುತ್ರನು (3, 24), ಆತನು (18, 74), ಅವನು (20, 24), ಅಯ್ಯನು (21, 3), ಅರ್ಭಕನು (24, 84), ಬಿಜ್ಜಳನು (37, 66); ವಿಪ್ರನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಅಭ್ಯುದಿತನು (Nr. s. ಅಗು); ಕ್ಷತ್ರಿಯನು (Hlâ. s. ಅಗದು), ಶೂದ್ರನು (s. ಆಗಿ);—ನೊಗನು (Nr. s. ಆರು 4), ಎರನು (s. ಎರ 1), ನೆಣನು (s. ನೆಣ), ನೊಣನು (s. ನೊಣ), ಮರನು (s. ಬಂಜೆಮರ), ತೋಳನು (see ವನಾಶ್ವ), ಮೊಲನು (My.), ಹೆಣನು (s. ಪರೇತ).

ನು nu. *Now? what? indeed?* 2, indeed, certainly. 3, *or.*

ನುಗಿ nugi. (= ನುಗ್ಗು 2). To reduce to fine particles, to powder, with the fingers, stones, etc. (My.).

ನುಗಿಚು nugiču. = ನುಣ್ಚು. To get out of (the hand, etc.) by wriggling (as a bird), to slip (from the hand, as a rope, generally ನುಗಿಚಿ ಕೊಳ್ಳು, My.).

ನುಗುಳ್ nuguḷ. = (ನುಗ್ಗು 1), ನುಸುಳ್ 1, etc. To enter a door or a small, narrow passage or opening, to go in with difficulty, to squeeze through, to creep in, to get into, to enter (ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; see T., M. s. ನೊಟಿ). P. p. ನುಗುಳ್ದು.

ನುಗುಳ್ಚು nuguḷču. To cause to enter a small, narrow passage, etc. (ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.).

ನುಗ್ಗಿ nuggi. = ನುಗ್ಗೆ. (ಮೋಚಕ Mr. 510). See ಕಾಡು-. — ನುಗ್ಗೀ ಗಿಡ. (ಅಕ್ಷೀವ, ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ, ಮಧುಶಿಗ್ರು, ಶಿಗ್ರು G.). — ನುಗ್ಗೀ ಬೀಜ. (ಶಿಗ್ರುಜ, ಶ್ವೇತಮರಿಚ G.).

ನುಗ್ಗಿಸು nuggisu. 1. To cause to creep in or squeeze through (My.).

ನುಗ್ಗಿಸು nuggisu. 2. To cause to powder, etc. (My.).

ನುಗ್ಗು nuggu. 1. = (ನುಗುಳ್), ನುರ್ಗು 1. To pass by pressing, to squeeze through, to force one's self into, to enter without permission, as a door, a house, to creep into, as into a hole (J. 8, 32; My.). ನುಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಹಗ್ಗ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಕಿವಿ ಕತ್ತ ಮೂಟಿ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗ ಹೆದಱುವಳೇ? (Prvs.). ದನ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗಿತು (My.). — ನುಗ್ಗಾಡು. -ಆಡು. To be addicted to passing through by force, as cattle through a hedge or fence (My.).

ನುಗ್ಗು nuggu. 2. = (ನುಗಿ, ನುಱು 1), ನುಱುಸು, ನುಱುಕು, ನುಱುಗು, ನುರ್ಗು 2, ನುರ್ಚು 1, ನುಳ್ಗು. To reduce to small bits or powder by pressing with the hand, etc. or by pressing or beating with a stone, a piece of wood, etc., to crush, to powder, to grind (My.; Tě.; T. ನುಕ್ಕು, ನುಣಂಗು, ನುಣಿ, ನುಣುಕ್ಕು, ನೊಱುಕ್ಕು; Tě. also ನುಱುಚು, ನುಱುಮು, ನುಲುಚು; *cf.* ನೀಱು; see ನಱುಜು). **2,** to be crushed, etc. (Čpr. 2, 44; T. ನುಣುಂಗು, ನೊಱುಂಗು; M. ನುಱುಙ್ಙು). — ನುಗ್ಗೊತ್ತು. ನುಗ್ಗ ಒತ್ತು. = ನುರ್ಗೊತ್ತು. To press so as to crush (Bp. 23, 26; 52, 48).

ನುಗ್ಗು nuggu. 3. = (ನುಚ್ಚು), ನುಱು 2, ನುರ್ಗು 3, ನುರ್ಚು 2, ನುಸಿ 1, ನೂಕು 3, ನೂಗು 2, ನೂಱು 2. The state of having been, or being, crushed, etc. (My.; Tě). See ನೂಕು-. — ನುಗ್ಗಾಗು. -ಆಗು. To be broken to pieces, to crumble, to fall to ruin, etc. ತಗ್ಗಿದವ ಎನ್ದಿಗೂ ನುಗ್ಗಾಗ (Prv.). See Bh. 7, 6, 56. — ನುಗ್ಗು ನುಗ್ಗು. rep. (B. 4, 134; My.). — ನುಗ್ಗು ನುಚ್ಚು. dupl. = ನುಗ್ಗು ನುಸಿ. (My.). — ನುಗ್ಗು ನುಱು. = ನುಗ್ಗು ನುಚ್ಚು. (My.). — ನುಗ್ಗು ನುಸಿ. dupl. (Bh. 1, 10, 38; 6, 7, 46; 7, 10, 63; My.).

ನುಗ್ಗೆ nuggĕ. = ನುಗ್ಗಿ. (That is proverbially brittle and weak): the horse-radish, Moringa pterigosperma Gaert. (ಶಿಗ್ರು Mr. 119; My.; Tě. ಮುನಗೆ; T. ಮುರುಂಗೈ; M. ಮುರಿಙ್ಙ). ನುಗ್ಗೆ ಕೆಮ್ಪಾದೊಡೆ ಮಧುಶಿಗ್ರು ಎನಿಸಿಗು (Nr.). ನುಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). — ನುಗ್ಗೆಯ ಬಿತ್ತು. The seed of the moringa (ಶಿಗ್ರುಜ, ಶ್ವೇತಮರಿಚ Nr.). — ನುಗ್ಗೆಯ ಮರ. The moringa tree (ಶೋಭಾಂಜನ, ಶಿಗ್ರು, ತೀಕ್ಷ್ಣಗನ್ಧಕ, ಅಕ್ಷೀವ, ಮೋಚಕ Nr.; Si. 128). — ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ. A moringa pod (My.; see Prv. s. ಮಗ್ಗಿ). — ನುಗ್ಗೇ ಗಿಡ. = ನುಗ್ಗೆಯ ಮರ. ಕೆಮ್ಪು ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ನುಗ್ಗೇ ಗಿಡ (ಮಧುಶಿಗ್ರು Si. 128). — ನುಗ್ಗೇ ಬೀಜ. = ನುಗ್ಗೆಯ ಬಿತ್ತು. (ಶಿಗ್ರುಜ Si. 335). — ನುಗ್ಗೇ ಸೊಪ್ಪು. Moringa leaves (My.).

ನುಂಗು nuṅgu. = ನೊಣೆ 1, (ಮಿಂಗು). To swallow; to devour (ಗಿಲನ Šmd. Dh.; C.; T. ನುಗರ್, ನುಂಗು, ನೊಣ್ಣು; M. ನುಗರು; Tě. ಮಿಂಗು). ಅರ್ಕೇನ್ದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿ ಕುಱುಂ ಕಟ್ಟಿಲೆ (Šmd. 267). ನುಂಗುವವುವುಮ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳಿ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292). ಅಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಲುಪ್ತವರ್ಣಪದ, ಗ್ರಸ್ತ); ತಿಮಿಯೆಮ್ಬಾ ಮೀನ ನುಂಗುವ ಮೀನು (ತಿಮಿಂಗಿಲ Nr.). ನುಂಗಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಗಿಲಿತ Si. 384). ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರವು (ಗ್ರಾಸ, ಕಬಲ, ತುತ್ತು 317). ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲೂ ಸಮ.—ನುಂಗಿದ ತುತ್ತಿನ ರುಚಿ ಮತ್ತೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಕೋಟಿ ನುಂಗಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Čpr. 8, 15; Bp. 21, 17; 39, 52; 48, 15; 59, 21. 48; Rśv. 5, after 120; 6, 9; 13, 64; J. 6, 8; 8, 47; B. 2, 11; Si. 88; Prv. s. ಬೆರಳು; Sp. s. ಬೊಳ್ಳಿಡು; Sś. s. ಮೆಲ್ಲು.

ನುಂಗುವಿಕೆ nuṅguvikĕ. Swallowing (ನಿಗಾರ Si. 400).

ನುಂಗುಹ nuṅguha. Swallowing (ಗೀರ್ಣ, ಗಿರಿ, ಗಿಲಿ Nr.).

ನುಚಿ nu-či. (nu-čit). Never! certainly not! (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 166; ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ Mr. 536). 2, is it not? (ಕೇಳ್ವೆಡೆ, ಕೇಳುಂ 166; ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ 536). 3, could it be? (ಸಂಶಯ, ಸನ್ದೇಹ 166).

ನುಚ್ಚು nuččŭ. (= ನುಗ್ಗು 3, etc.). That is reduced to small pieces; fragments, bits: grit, grits of any grain (ಕಣ, ಧಾನ್ಯಾಂಶ Nr.; Si. 418; ಕಣ Hlâ., Mr. 372; ಕಣ, ಕ್ಷುದ್ರತಣ್ಡುಲ Nr., Hlâ.; ತಣ್ಡುಲಚೂರ್ಣ Šm. 86; C.; M. ನುಚ್ಚು, ನುಱುಙ್ಙು, ನೊಚ್ಚು, ನೊಯ್; T. ನೊಜ, ನೊಯ್, ನೊಱುಂಗು; Tě. ನುಗ್ಗು, ನುಱುಮು, ನೂಕ, ನೆಚ್ಚು). ಇಚ್ಛೆಯಱಿದಿತ್ತ ನುಚ್ಚೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು; ಇಚ್ಛೆಯು ತೀರ್ದ ಬಱಿಕಿತ್ತ ಮಾಣಿಕವು ನುಚ್ಚಿಗು ಕಷ್ಟಂ (Sp.). **2,** wasting away, ruin, etc. (ಕ್ಷೀಣತ್ವ Šm. 86). ನುಚ್ಚು ಉಣ್ಡ ಮಗನು ಇಚ್ಚೇಲಿ ಇರುವನು, ತುಪ್ಪ ಸಕ್ಕರೆ ಉಣ್ಡ ಅಳಿಯ ತಿಪ್ಪೇಲಿ ನಿನ್ತು ಬೊಗಳುವನು.—ಕಿಚ್ಚು ನುಂಗುವವ ನುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹುಚ್ಚಗೆ ಬೇಕು.—ನುಚ್ಚು ಒನ್ದು ಮಾಣಿಕವು.—ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ್ತ ಭಾವಿಸ ಬೇಕು.—ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚುವವ ನೊಚ್ಚಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೂ ನಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದು (Prvs.). See Prv. s. ಪಚ್ಚೆ. — ನುಚ್ಚಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Broken rice (My.). — ನುಚ್ಚುಗಂಜಿ. Ganji made of nuččŭ (My.). See Prv. s. ವೆಂಕಪ್ಪ. — ನುಚ್ಚುಗೋಣಿ. = ನುಚ್ಚುಗೋಳಿ. (My.). — ನುಚ್ಚುಗೋಳಿ. The herb Portulaca quadrifida L. (Z.). See ಕಲ್ಲು-. — ನುಚ್ಚು ನುಱು. = ನುಚ್ಚು ನುಸಿ. dupl. (Bp. 51! 72; My.). — ನುಚ್ಚು ನುಸಿ. dupl. (J. 8, 32). — ನುಚ್ಚು ನೂಱು. = ನುಚ್ಚು ನುಱು. (J. 21, 34).

ನುಡಿ nuḍi. 1. To sound; to utter; to speak; to say (ವಚನ Šmd. Dh.; ಹೇಱ್ 88 Cm.; ಪೇಱ್ 229 Cm.; C.; T., M. ನೊಡಿ; Tě. ನುಡುಚು, ನುಡುವು, ನೊಡುವು). ಱುಱಿಲೆ ನುಡಿದು (Šmd. 28). ಸತ್ಯಮಂ ನುಡಿ, ಗಡಾ, ನೀನ್ ಆತನೊಳ್,

(143). ಭೂವಲಯಾಧಿಪಂ ನುಡಿಗುಮ್ ಆ ದೂತಂಗೆ ಸ್ವಚಿತ್ತಗತಾರ್ಥಮಂ (267). ಸಮಂ ನುಡಿವೊಡೆ ಅವಂ ಪಿರಿಯಂ (297). ನುಡಿವೊಡೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಮಾತಱಿಯರ್ (298). ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತ); ಸೋಲೆ ನುಡಿವವನು (ಅಧರ, ಹೀನವಾದಿ); ಇನಿದಂ ನುಡಿವವ (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, ಮಧುರವಾಕ್); ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿವವ (ಕದ್ವದ, ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Hlâ.). ತನ್ನ ಸೋಲವ ನುಡಿದು ಕೊಪ್ಪುಂ (ಅಧರ Mr. 237). ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ); ಹಱಸಿ ಕೊಪ್ಪು ನುಡಿಯ ನುಡಿವಂ (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕದ್ವದ); ನುಡಿಯಲ್ ಅಱಿಯದೆ ಕೇಳಲ್ ಅಱಿಯದೆ ಇರ್ಪವಂ (ಕಲ್ಲಮೂಕ); ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, ವದಾವದ); ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗೀಶ, ವಾಕ್ಪತಿ); ಕೆರಳಿ ನುಡಿವುದು (ಅಭಾಷಣ, ಆಲಾಪ); ನುಡಿಯಲ್ ಆಗದ ನುಡಿ (ಅನಕ್ಷರ, ಅವಾಚ್ಯ Nr.). ನುಡಿವ ನವಿಲ ಧ್ವನಿ (ಕೇಗು Kk. 24). ಏಱ! ಎನ್ದು, ಅನಿಲಜಗೆ ನುಡಿದ (Bh. 3, 15, 18). ಕೊಟ್ಟೆಂ, ಕೊಟ್ಟೆನ್ ಎನ್ದು, ಸಿಂಹಳೇನ್ದ್ರಂ ನುಡಿದು (Rśv. 6, after 98). ನುಡಿದನು ಶಕುನಿಕರ್ಣಜಯದ್ರಥಾದ್ಯರಿಗೆ (Bh. 1, 8, 4). See Śmd. 61. 68. 71. 90. 112. 200. 228. 272; Čpr. 2, after 44; 7, 27; Bp. 1, 57; 4, 65; 25, 15; 31, 10; 47, 19. 28; 51, 48; Rśv. 6, 33; 13, after 23 & 95; Bh. 1, 8, 45; 2, 13, 39; J. 2, 9. 21; 29, 16; 31, 28. 31; Dp. 148, 6; Si. 58. 362. 363. 383. 384.

ನುಡಿ nuḍi. 2. Sounding, uttering; a voice; speaking, speech; a word; a term; a promise; a language; a line in poetry that forms a complete sentence, especially one of a saṅkîrtana (ವಚನ Nn. 52; ವಾಕ್ಯ Śmd. 137 Cm.; C.; Tĕ.; T. ನೊಡಿ; Tĕ. ನುಲಿವು, sound, voice). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ (in Kannaḍa, although it does not contain all the required words, there is) ಜತ್ತಾಣಮುಂ ಬೆದನ್ದೆಯುಮ್! ಎನ್ದು, ಈಗಡಿನ ನೆಗಟ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ (by their poems that at present are so renowned) ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ (Śmd. 121). ಅಭಿಧಾನ ವ್ಯಾಹಾರ ಉದೀರಣ ಕಥನ ಈ ೪ ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳವು ನುಡಿಯ ಭೇದಂಗಳು; ವ್ಯಾಕುಲಮಪ್ಪ ಧ್ವನಿ, ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿಯುಂ (ಕೋಲಾಹಲ, ಕಲಕಲ, ತುಮುಲ); ಪ್ರಿಯಮಪ್ಪ ನುಡಿ (ಸೂನೃತ); ಸ್ಪಷ್ಟಮಲ್ಲದ ನುಡಿ (ಮ್ಲಿಷ್ಟ); ಉಗುಳು ಸಿಡಿವ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬೂಕೃತ); ಕೊಂಕುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಉಲ್ಲಾಪ) ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅನುಲಾಪ, ಮುಹುರ್ಭಾಷೆ); ಸೂಱುನುಡಿ (ಸಲ್ಲಾಪ); ಎರಡು ಮೂಱು ಸೂಱು ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಮ್ರೇಡಿತ Hlâ.). ಉಗುಳುವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬೂಕೃತ); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿ (ಸುವಚನ); ಒಳ್ಳಿಹ ನುಡಿಯುಳ್ಳಾತನು (ವಚನೇಷ್ಠಿತ); ಚಾಟುತನದ ನುಡಿ (ಚಾಟು, ಚಟು, ಶ್ಲಾಘೆ); ದಿಟದ ನುಡಿ (ಸತ್ಯ, etc.); ನಗೆವೆರಸಿದ ನುಡಿ (ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠನ); ಅಕ್ಷರವ ನುಂಗಿ ಆಡುವ ನುಡಿ (ಗ್ರಸ್ತ, ಲುಪ್ತವರ್ಣಪದ); ಹುಸಿಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಮಾಗಿ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಅಹತ, etc. Nr.). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯೆನ್ದು, ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಉಚಿತಮಲ್ಲ! (Abhâ. 1, 4). ಆಱಿದ ಉಷ್ಣದ ಹಾಲಿನನ್ದದಿ ಸುಲಭಮಾಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (1, 5). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Ct. I, 1). ಹಿನ್ದೆ ಆಡುವ ನುಡಿಯು ಘೋರವಿಷ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಎಪ್ಪರೆನ್ದ ನುಡಿ ತಪ್ಪದು (J. 28, 29). ಸಹಜಮಾ ನುಡಿ! (Bh. 1, 8, 11). ನವಿಲ ನುಡಿ (ಕೇಕಾರವ (Mr. 168); ಪಕ್ಷಿಗಳ ನುಡಿ (ವಿರುತ 168). ನುಡಿಯಾದರೂ ಕಡೆಯ ಬಾರದು.— ನುಡಿಗೆ ನಡೆ ಸರಿ ಬೀಳಬೇಕು.— ನುಡಿ ಪುರಾತನದು, ನಡೆ ಕಿರಾತನದು.— ನುಡಿಯಿನ್ದ ಊರು, ನುಡಿಯಿನ್ದ ಕಾಡು (Prvs.). See Śmd. 392; Čpr. 4, 2. 33. 35; Grj. 2, after 106; Bp. 37, 25; 40, 15; 45, 43; 56, 20; 59, 14; Kk. 68; Śm. 45. 55. 60. 64; Nn. s. ಕಿಲೆ; J. 28, 19. 28. 45; 29, 23. 37. 44; ಅಗು-, ಊರುಗ-, ಎಡೆ-, ಒಳ್-, ಚುನ್ನ-, ಜವಳಿ-, ತಪ್ಪು-, ತಳರ್-, ತೊದಲ್-, ನಾಣ್-, ಬಲು-, ಬಿನುಗು-, ಬಿಱು-, ಬಿಱುಸು-, ಬೇಸಱ್-, ಮರುಳಾಟ-, ಮೆಲ್-, ಹೊಳಹು-. — ನುಡಿಗಲ್. -ಕಲ್. To learn words; to learn to speak. ಗಿಳಿಯೊಡನೋದಿಯೋದಿ ನುಡಿಗಲ್ತು (Śmd. 230). — ನುಡಿಗಲಿ. -ಕಲಿ. = ನುಡಿಗಲ್. (Bp. 11, 40; 47, 21; 58, 48). — ನುಡಿಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To teach to speak (Abh. P. 1, 79). — ನುಡಿಗೇಡು. -ಕೇಡು. The state of words or admonitions being lost or ineffectually employed (My.). — ನುಡಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To hear a word, etc. (Čpr. 8, 83; Bp. 13, 9). — ನುಡಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give one's word, to promise (My.). — ನುಡಿಜಾಣ. Talkative; eloquent (ಸಮುಖ Hlâ.; My.). Fem. ನುಡಿಜಾಣೆ (My.). — ನುಡಿ ನುಡಿ. rep. (Čpr. 6, 98). — ನುಡಿಮೆಚ್ಚು. Assent by word (Abh. P. 6, 99). — ನುಡಿಮೇಳ. A wind-instrument. See s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ. — ನುಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be spoken of, to become notorious (Čpr. 1, 74). — ನುಡಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The goddess of speech, Sarasvatî (ಶಾರದೆ Kk. 9; ಸರಸತಿ, ಸಾರದೆ, ಅರವಿನ್ದಭವನ ಅರಸಿ Śm. 8). — ನುಡಿವೆಣ್ಣಾಳ್ತ. -ಆಳ್ತ. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ, etc., ಅಜ Ct. II, 3). — ನುಡಿವೆಣ್ಣಿನಿಯ. -ಇನಿಯ. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Ss.).

ನುಡಿಕಾಱ nuḍi-kâṟa. A man who utters words or speaks. See ಒಳು-, ಒಳ್-.

ನುಡಿಗಾಱ nuḍi-gâṟa. = ನುಡಿಕಾಱ. See ತಿವಿ-.

ನುಡಿತ nuḍita. Speech (My.).

ನುಡಿಯಿಸು nuḍiyisu. = ನುಡಿಸು. To cause or induce to utter, speak, etc., to address (Grj. 2, after 106; 8, 54). ನುಡಿಯಿಸಿದಂ (Śmd. 273).

ನುಡಿಯುವಿಕೆ nuḍiyuvikĕ. Speaking, etc. (Si. 391. 395. 397).

ನುಡಿವಳಿ nuḍi-vaḷi. (Śmd. 252). Uttering, speaking, the way of speaking.

ನುಡಿವಳಿಕಾಱ nuḍivaḷi-kâṟa. (Śmd. 235). A man occupied in speaking.

ನುಡಿಸು nuḍisu. = ನುಡಿಯಿಸು. To cause to sound, utter or speak; to perform music upon, to play (ಬಾಜಿಸು Ct. II, 74; My.). ದಿಗ್ವಿಜಯ ನುಡಿಸುವ ಸರ್ವಸನ್ನಹವಿಜಯಬಲ (Bh. 6, 2, 3). ವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುವವನು (ವೀಣಾವಾದ, ವೈಣಿಕ Si. 340). See Čpr. 8, after 52; Bp. 5, 50; 12, 42; 28, 43; 40, 39; J. 1, 8; ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ.

ನುಡಿಸುಹ nuḍisuha. Making speak; addressing (ಅಭಾಷಣ, ಆಲಾಪ Nr.).

ನುಡಿಹ nuḍiha. Uttering, telling, etc. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ್ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ನುಡಿಹ ಎಮ್ಬುದಱಲ್ಲಿ ಚಶಬ್ದಮ್ ಎನಿಸುಗು; ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Nr.). ಮರಳಿ ನುಡಿಹ (ಪುನರ್ವಚ Nn. 167).

ನುಣ್ nuṇ. = ನುಣು. Smoothness, softness, fineness; niceness, neatness, subtilty; gentleness; etc. (Tĕ. ನುನು, ನುಲಿ, ನೂ, ನೂಗು; T. ನುಣ್, slender, taper, fine; ನುಣ್ಮೈ, subtilty, nicety, delicateness, neatness; ನುನಿ, subtilty, nicety, keenness; ನುವಣ, ನುಟ್ಪೈ, ನೂಟ್ಪೈ, ನುಣಂಗು, ನುಣಿತ್ತಲ್, subtilty; ನುಣುಕ್ಕು, any minute thing; ನುಡ್ಡ, smallness, minuteness; M. ನುಣ್ಮ, minuteness; T. ನೊಯ್, ನೊಜವು, fineness, subtilty, minuteness, delicateness, slenderness = ನುಣ್ಮೈ; M. ನೊಯ್, what is minute, trifling, small, thin, weak, delicate, poor; see s. ನುಚ್ಚು). — ನುಣ್ಗಟಕಿ. -ಕಟಕಿ. Bland irony (V. 37, 13). — ನುಣ್ಗದಪು. -ಕದಪು. A soft or smooth cheek (Rśv. 13, 61; J. 19, 21; 28, 18). — ನುಣ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A fine lustre (Rśv. 4, 31; 6, after 11). — ನುಣ್ಗಱ. A tender, delicate wing; a

delicate leaf (Čpr. 8, 9; Rśv. 5, 46; 8, 98; 10, after 31; V. 4, 52). — ನುಣ್ಗಱಿ. -ಕಱಿ. A fine, slight spot or stain (Čpr. 8, 58; Abh. P. 5, 39). — ನುಣ್ಗಲ್ಲ. = ನುಣ್ಗದವು. (J. 30, 37). — ನುಣ್ಗಾರೆ. = ನುಣುಗಾರೆ. (My.). — ನುಣ್ಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Smooth or fine curls (Rśv. 1, after 135; 4, 25). — ನುಣ್ಗೂಡು. A smooth, soft nest (J. 18, 13). — ನುಣ್ಗೊದಳ್. -ಕೊದಳ್. Pleasant stammering (of children, Čpr. 3, 44). — ನುಣ್ಗೊನೆ. -ಕೊನೆ. A smooth point (Čpr. 8, 103). — ನುಣ್ಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. A pretty neck or throat (Rśv. 3, 17; 8, 47; V. 5, after 14); a soft, gentle sound or voice (V. 9, 43). — ನುಣ್ಚರ. -ಸರ. (Šmd. 83). A soft, gentle sound or voice (Čpr. 1, 118; 3, 90. 95; Rśv. 1, after 135; Šśv. 2, 40). — ನುಣ್ಜಗಲಿ. A smooth, soft seat (Čpr. 8, 62). — ನುಣ್ಣರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. (Šmd. 214). Fine turmeric. — ನುಣ್ಣುಡಿ. -ನುಡಿ. A gentle word or speech (Čpr. 3, 61; 6, 85; 7, 78; Rśv. 7, 16). — ನುಣ್ಣೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. A smooth flower-leaf (V. 14, 29). — ನುಣ್ಣೊಸಲ್. -ನೊಸಲ್. A fine forehead (Rśv. 3, 17). — ನುಣ್ದನಿ. (Šmd. 289). = ನುಣ್ಚರ. (Čpr. 6, 64; Grj. 3, 118; J. 6, 24). — ನುಣ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. (Šmd. 52; Čt. II, 98). A soft or slender thigh (Čpr. 4, 77; 8, after 4; Rśv. 8, 82; V. 4, 18; J. 6, 21). — ನುಣ್ನುಡಿ. = ನುಣ್ಣುಡಿ. (Čpr. 8, 70). — ನುಣ್ಬಟ್ಟ. Smooth and round. ನುಣ್ಬಟ್ಟಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಿನ್ನರಿಯನಿಟ್ಟು (Râghč. 17, 66). — ನುಣ್ಬದನೆಗಾಯ್. A small, smooth brinjal fruit (V. 6, 4). — ನುಣ್ಬನಿ. -ಪನಿ. A small, fine drop (Čpr. 4, 38). — ನುಣ್ಬಸಲೆ. -ಪಸಲೆ. Soft grassy ground (Abh. P. 7, after 31; Rśv. 5, 105). — ನುಣ್ಬಸೆ. -ಪಸೆ. A soft bed (Čpr. 8, 8). — ನುಣ್ಬಳೆ. A smooth arm-ring (Rśv. 5, 110). — ನುಣ್ಬುಟಿಲ್. -ಪುಟಿಲ್. Fine sand (Čpr. 7, 106; V. 4, 52). — ನುಣ್ಬೆಮರ್ವನಿ. A fine drop of sweat (Rśv. 5, after 19). — ನುಣ್ಬೆಳಗು. A delicate, pleasant shine or lustre (Rśv. 4, after 14; 13, 72). — ನುಣ್ಬೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. = ನುಣ್ಬೆಳಗು. (Čpr. 1, 95; Rśv. 1, 112; J. 3, 25). — ನುಣ್ಬೊಗರಿ. A smooth top or globular projection (Rśv. 10, after 31). — ನುಣ್ಬೊದೆ. -ಪೊದೆ. To be possessed of elegance (Kk. 20). — ನುಣ್ಮಣಲ್. = ನುಣ್ಮಳಲ್. (Šśv. 4, 107). — ನುಣ್ಮಣಿ. A delicate, beautiful gem (Rśv. 11, 23). — ನುಣ್ಮರಲ್. Fine, soft sand (Rśv. 3, 102). — ನುಣ್ಮಲ್ಲ. A fine, clever wrestler (Grj. 2, after 106). — ನುಣ್ಮಳಲ್. = ನುಣ್ಮರಲ್. (Grj. 3, 93; Rśv. 3, 15). — ನುಣ್ಮಾತು. = ನುಣ್ಣುಡಿ. (Rśv. 11, after 157). — ನುಣ್ಮುತ್ತು. A fine pearl (Rśv. 4, 71; Šśv. 2, 55). — ನುಣ್ಮೊಗ. A fine face (Rśv. 11, 189; J. 11, 19). — ನುಣ್ಮೊಲೆ. A smooth, fine breast (Rśv. 11, 185).

ನುಣಚು nuṇaču. = ನುಣುಚು, etc. ಕೈಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನುಣಚು (Čb. 66).

ನುಣು nuṇu. = ನುಣ್. — ನುಣುಗಾರೆ. = ನುಣ್ಗಾರೆ. Fine, smooth plaster (My.).

ನುಣುಚು nuṇuču. = ನುಣ್ಚು, etc. To slip, to slide, as out of the hand (ಜಾಱು G.). ಕೈಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನುಣುಚು (G. 284). 2, to slip away, to glide or move off, to escape.

ನುಣುಪು nuṇupu. = ನುಣ್ಪು. Smoothness; delicateness, fineness, etc. (ಒಪ್ಪ, ನುಣ್ G.; My.; Si. 306; Tĕ. ನುನುಪು). ತಿಳುವಾದ ಅಱುವೆಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ನುಣುಪು ಮಾಡಿ (B. 1, 15). ಬಾಱೀ ಸುಱಿಗಳು ಬಹು ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪವವು (2, 37). ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಕುಳಿತಾಗ ತಮ್ಮ ಮೆಯ್ಯನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ನುಣುಪು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವು (3, 31).

ನುಣ್ಚು nunču. = ನುಗಿಚು, ನುಣಚು, ನುಣುಚು q. v., ನೊಣಚು. (ಅಪಸರಣ Šmd. Dh.; ಜಗುಱ್, ಜಾಱು Šs.).

ನುಣ್ಣಗೆ nuṇṇagĕ. Smooth; smoothness (ನುಣ್ಪು G.; My.); in a levelling, razing, or sweeping off manner: completely (My.). ಮನೆಯೂ ಬದುಕೂ ನುಣ್ಣಗೆ ಹಾಱಿಹೋಗುತ್ತದೆ (B. 4, 62). ಹೊಲದೊಳಗಿನ ಪಯ್ರು ಎಲ್ಲಾ ನುಣ್ಣಗೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದು (3, 184). ದೂರಕ್ಕೆ ಬೆಟ್ಟ ನುಣ್ಣಗೆ (Prv.). 2, the state of being powdered. ಅರಿಸಿನ, ಅಕ್ಕಿ, etc. ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡು (My.). 3, the state of being smooth by shaving, baldness; bald. ಅವನ ತಲೆ ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡು (My.).

ನುಣ್ಣನೆ nuṇṇanĕ. = ನುಣ್ಣಗೆ. (J. 18, 34; My.; Tĕ. ನುನ್ನನೆ). ನುಣ್ಣನೆಯ ಅಱುವೆ, etc. (My.).

ನುಣ್ಣಿತು nuṇṇitu. = ನುಣ್ಣಿತ್ತು (Šmd. 96). That is smooth, etc.

ನುಣ್ಣಿತ್ತು nuṇṇittu. = ನುಣ್ಣಿತು, q. v.

ನುಣ್ಪು nuṇ-pu. (Šmd. 248). = ನುಣುಪು, ನುಮ್ಪು. ನುಣ್ಪುಳ್ಳಂ or ನುಣ್ಪನುಳ್ಳಂ (165). ಲತಾಂಗಿಯ ಜಠರಮ್ ಅದು ದಿನದಿನಕೆ ನುಣ್ಪುಂ ಪೆಮ್ಪುಮ್ ಇಮ್ಪುಂ ಕೊನರಿ (Bp. 3, 4). ಸಮ್ಪುಲ್ಲಕಮಲದಲಂಗಳುಂ ನುಣ್ಪಲ್ಲವೋ? (47, 14). ಎಳೆಲತೆಗಳ ನುಣ್ಪುಗಳ, ನವಪರಿಮಳದ ಪವನನ ಸೊಮ್ಪುಗಳ ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 1, 5, 8). See Čpr. 7, 102; J. 6, 32. — ನುಣ್ಪಡರ್. -ಅಡರ್. Smoothness, fineness or pleasantness to be joined to or appear (Čpr. 1, 51). — ನುಣ್ಪಿಡು. To smoothen, etc. (ನುಣುಪು ಮಾಡು G.). — ನುಣ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain smoothness, fineness, etc. (Šśv. 1, 21). — ನುಣ್ಪೇಱ್. -ಏಱ್. Smoothness or bareness to be brought about (Bp. 38, 14).

ನುತ nuta. Praised, commended (ಬಣ್ಣಿಹ Nn. 163); praise (ಸ್ತೌತ್ಯ 142; ಕೊಣ್ಡಾಟ 154). See Šmd. 158; Čh. v. 108.

ನುತಿ nuti. *Praise, laudation, eulogium;* worship, reverence. — ನುತಿಗೆಯ್. To praise (Grj. 4, 72; Č. Bp. 47, 3; J. 8, 42). — ನುತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. To get praise, to be lauded, etc. (Bp. 18, 93; 19, 4; 36, 44; 61, 76; Rśv. 2, 32).

ನುತಿಸು nutisu. To praise, etc. (Bp. 4, 57; 5, 59; 30, 14; 43, 49; 54, 70; J. 8, 43). — ನುತಿಸು ನುತಿಸು. rep. (Bp. 6, 26).

ನುತ್ತ nutta. *Pushed away, pushed on, impelled, propelled; thrown; removed; sent.*

ನುದ್ nud. Pushing away; removing. See ತಮೋನುದ್.

ನುನ್ದಿಸು nundisu. = ನೊನ್ದಿಸು, etc. To extinguish (B. 5, 44. 164).

ನುನ್ದು nundu. = ನೊನ್ದು 1, etc. To be extinguished or go out, as fire (B. 5, 154).

ನುನ್ನ nunna. = ನುತ್ತ. *Pushed away,* etc. (ಕ್ಷಿಪ್ತ, ನೂಕಲ್ Mr. 484).

ನುಮ್ಪು numpu. = ನುಣ್ಪು, etc. (Bp. 27, 5; 43, 26; J. 29, 28). ವಿಮಲಾಚಾರಮಾರ್ಗದ ನುಮ್ಪು (Bp. 36, 29). — ನುಮ್ಪಿಡು. = ನುಣ್ಪಿಡು. (J. 31, 6).

ನುಱಿತ nuṟata. = ನುಱಿ 2, etc. (My.).

ನುಱಿತು nuṟatu. = ನುಱಿದು. P. p. of ನುಱಿ 1. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯವಾಗಿ ಒಕ್ಕಲತನದ ಕೆಲಸದೊಳಗೆ ನುಱಿತವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ (B. 5, 121).

ನುಱಿ nuṟi. 1. (= ನುಗ್ಗು 2, etc.). To be reduced to small bits or powder, to be crushed, etc.

(ಸಂಚೂರ್ಣ Šmd. Dh.; My.). P. ps. ನುಱಿತು, ನುಱಿದು. ನುಱಿದ (ಗನ್ಧದ) ಕೊರಡು ಪರಿಮಳಿಸುವದು.—ಹಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ನುಱಿದೀತೇ? (Prvs.). **2,** to be harassed or exercised: to become familiar with, to be inured to, to be well versed in, as in work, science, etc. (My.).

ನುಱಿ nuṟi. 2. = ನುಗ್ಗು 3, etc. (My.). See ನುಗ್ಗು-, ನುಚ್ಚು-.

ನುಱಿಸು nuṟisu. = ನುಗ್ಗು 2, No. 1. ಕುದುರೆಗಳು ಮೊದಲು ಪವಡಿಗಳಿನ್ದ ನುಱಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನುಂಗುತ್ತವೆ (B. 3, 57; 5, 14).

ನುಱು nuṟu. The state of being harassed or exercised, etc. — ನುಱುಪಡಿ. Familiarity with, etc. (My.).

ನುಱುಕು nuṟuku. (= ನುಗ್ಗು 2, No. 2). To wane away, to become devoid of growth or increase (ವೃದ್ಧಿಹೀನ Šmd. Dh.; *cf.* ನುಚ್ಚು No. 2). **2,** = ನುಗ್ಗು 2, No. 1, to reduce to small bits or powder, etc. (My.).

ನುಱುಗು nuṟugu. = ನುಱಿ 1, No. 2. (My.).

ನುಱುಜು nuṟuju. = ನಱುಜು, ನೊಱಜು. Gravel (My.).

ನುರ್ಗು nurgu. 1. (Šmd. 50). = ನುಗ್ಗು 1. (ಇಟ್ಟೆಡೆಯ ಗಮನ Šm. 84). (ಗಜಂಗಳ್) ಕೇರ್ಗಳಂ ನುರ್ಗಿ (Ršv. 6, after 11).

ನುರ್ಗು nurgu. 2. = ನುಗ್ಗು 2, etc. (Grj. 10, 74; Ššv. 1, 47; 3, 19; 4, 5). ಮದಗಜಮೆರಡಱ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿಯೊತ್ತಿ ನುರ್ಗುತ್ತಿರೆ ಅಸ್ಥಿನೊಗುವ ರಕ್ತಮ್ ಉರಿಯೆನೆ ತಿದಿಯೊತ್ತುವ ಕಮ್ಮಱಂಬೊಲ್ ಇರ್ದಂ ಭೀಮಂ (Šmd. 91). — ನುರ್ಗೊತ್ತು, ನುರ್ಗಒತ್ತು. = ನುಗ್ಗೊತ್ತು. (Bp. 34, 35).

ನುರ್ಗು nurgu. 3. = ನುಗ್ಗು 3, etc. ತಾಮಸಗೆ ತಾಗಿದ ಸುರನ (or ಅಸುರನ?) ಕಾಮುಕರಂ ಕರಮ್ ಅಡಂಗಿ ನುರ್ಗಪ್ಪಿನೆಗಂ ಕಾಮದನ್ ಅಡಂಗೆವೊಯ್ದಂ (Šmd. 293. 406).

ನುರ್ಚು nurču. 1. = ನುಗ್ಗು 2, etc. (Ršv. 6, 47).

ನುರ್ಚು nurču. 2. = ನುಚ್ಚು-. (ನುಚ್ಚು G.).

ನುಲ nula. P. p. of ನುಲಿ 1, in ನುಲ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನುಲಿ nuli. 1. To twist, as a rope, etc., to wring, as clothes in washing, to twist off, as a twig, to twist or curl the whiskers, to twist or wrench a bullock's tail, to turn round, as the back, to roll (as cotton, etc.) between the hands (My.; Tě. ನುಲುಮು; M. ನುಳ್ಳು, to pinch; *cf.* ನೂಲ್ 1). P. p. ನುಲಿದು. ಬೆನ್ನನ್ ಒಯ್ಯನೆ ನುಲಿದು ಕೊಳುತ ಆತಂ ನಿಗುರೆ (Bp. 47, 58). **2,** the intestines to gripe (My.).

ನುಲಿ nuli. 2. = ನುಲಿದು. P. p. of ನುಲಿ 1, in ನುಲಿ ನುಲಿದು. ಬಾಲವಂ ನುಲಿ ನುಲಿದು ಕೊಳುತ (Bp. 51, 59).

ನುಲಿ nuli. 3. = ನುಲಿಕೆ, ನುಲಿಗೆ, (ನೂಲ್ 2). The state of being twisted (V. 4, 19); a twist, a cord, a thread, twine. ಎಱಿತ್ತಿಸ್ದು, ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿಯಕ್ಕುಂ (Šmd. I). **2,** griping pain in the intestines (Tě.). — ನುಲಿಮಂಚ. A cot with a corded bottom (R.; Tě. ನುಲಕಮಂಚ). — ನುಲಿಯ ಚನ್ದಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 58; 58, 7).

ನುಲಿಕೆ nulikĕ. = ನುಲಿ 3. (ಹುರಿ Čt. I, 66).

ನುಲಿಗೆ nuligĕ. = ನುಲಿಕೆ. — ನುಲಿಗೆಕಪ್ಪ. A kappa formed of three twisted wires (My.). — ನುಲಿಗೆ ಮಾಡು. To twist (My.). — ನುಲಿಗೆಯುಗಣಿ. -ಅಗಣಿ. The twisting pin that elevates or depresses the shaft of the oil-mill (My.). — ನುಲಿಗೆಯುಡಿದಾರ. -ಉಡಿದಾರ. An uḍidâra formed by twisting (My.).

ನುಲಿಸು nulisu. To cause to twist, etc. (My.).

ನುಸಿ nusi. 1. = ನುಗ್ಗು 3, etc. The state of being crushed, strengthless, etc.; powder, dust (My.; Tě., M. ನುಸು, small, minute). See ನುಗ್ಗು-, ನುಚ್ಚು-. — ನುಸಿಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow devoid of strength (Bh. 8, 23, 45).

ನುಸಿ nusi. 2. A minute insect that destroys wool, any cloth, and paper (My.); one that destroys grain (S. Mhr.). **2,** = ನೊರಜು, an eye-fly, a gnat (Bh. 7, 10, 113; Tě. ನುಸುಮು). ನುಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಸಕಸೇ ಪಾಯಸ? (Prv.). — ನುಸಿಪುಱು. = ನುಸಿ No. 1. (My.; Tě. ನುಸಿಪುರುಗು, an insect found in timber; M. ನುಚ್ಚುಪುಱು, a minute insect in clothes and grains).

ನುಸಿ nusi. 3. = ನುಸುಳ್ 1, etc. To enter a door, etc., etc. (My.). P. ps. ನುಸಿದು, ನುಸ್ತು. ಊರು ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ನುಸು nusu. = ನುಸಿದು. P. p. of ನುಸಿ 3, in ನುಸು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನುಸುಳ್ nusuḷ. 1. = ನುಗುಳ್ q. v., ನುಸಿ 3, ನುಸುಳು 1. (ದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.); also: to retreat, to hide one's self, to slink, to go (Bp. 24, 65; 59, 10; My. as ನುಸುಳು). ನುಸುಳ್ದಂ, ನುಸುಳ್ದಪಂ (Šmd. 49. 55). ತೋರಣದೊಳ್ ನುಸುಳ್ವನ್ತೆ (Ršv. 6, after 11). See Čpr. 5, 64; 5, after 64.

ನುಸುಳ್ nusuḷ. 2. = ನುಸುಳು 2. Entering a door or small, narrow opening. **2,** an artful play in not directly naming an object: one of the pêlikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.). **3,** = ನೊಳ್, evasion, subterfuge, falsehood (V. 28, 73).

ನುಸುಳಿಸು nusuḷisu. To cause to enter a door, etc. (My.).

ನುಸುಳು nusuḷu. 1. = ನುಸುಳ್ 1 q. v., etc. (My.). P. p. ನುಸುಳಿ. ದೇವ, ಮಱಿ ಹೊಕ್ಕವರನ್ ಓವದೆ, ನುಸುಳಿ ಹೋಹದು ಇದು ಶೈವವೀರವ್ರತಕೆ ಯೋಗ್ಯವೇ? (Bp. 46, 47). ಎಪಿನದಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿದನು (Râm. 3, 2, 14). ನುಸುಳಿದವು ಮೊಲನ್ ಉರಿಯ (Bh. 3, 13, 21). ಕಿಟಕಿಯಿನ್ದ ನುಸುಳುವವ ಹೆಬ್ಬಾಗಲಿನ್ದ ಬಾರನೇ? (Prv.). ಇಲಿ ತನ್ನ ಹೋರಿನೊಳಗೆ ನುಸುಳಿತು (B. 4, 91). See Râm. 4, 2, 1.

ನುಸುಳು nusuḷu. 2. = ನುಸುಳ್ 2, ನುಗುಳು 2. Entering, etc. **2,** evasion, etc. (Bp. 40, 60; Râm. 1, 5, 31; J. 2, 5; 6, 34). — ನುಸುಳುಗಣ್ಡಿ. A small passage (in a thicket, etc.) to squeeze through (My.).

ನುಸ್ತು nustu. = ನುಸಿದು. P. p. of ನುಸಿ 3. (My.).

ನುಳ್ಗು nuḷgu. (ನುಱ್ಗು). = ನುಗ್ಗು 2, No. 2. To be reduced to small fragments, to be powdered (ಸಂಚೂರ್ಣ Šmd. Dh.).

ನೂಕದು nûkadu. = ನೂಂಕೆದು, q. v.

ನೂಕಿಸು nûkisu. = ನೂಗಿಸು, ನೂಂಕಿಸು. To cause to push or turn away, etc.; (generally with ಕೊಳ್): to be pushed, etc. ಮಂಚದ ಮೇಲಿನ್ದ ನನ್ನ ನೂಕಿಸುತ್ತಾ (B. 5, 49). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ Nr.). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗೋದಕ್ಕಿನ್ತ ಮೇಕೆ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು (Prv.). See Prv. s. ಬೇಕಾಗು.

ನೂಕು nûku. 1. = ನೂಗು 1, ನೂಂಕು 1. To shove, to push; to push away; to push aside; to put into shade; to push on, to drive onwards, to urge on (J. 5, 31; 11, 29; My.; Tĕ., T.; M. ನಿರಕ್ಕು; T. also ನೆಕ್ಕು, ನೆಟ್ಟು, Tĕ. also ನೆಟ್ಟು; T. ನುಡಂಗು, ನುಣಂಗು, to move, v. i.). ನೂಕುವುದು (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ); ನೂಕಲು ಪಟ್ಟುದು (ನುತ್ತ, ನುನ್ನ, ಅಸ್ತ, ಕ್ಷಿಪ್ತ, etc. Nr.; Si. 377). ನೂಕಲ್ (ಕ್ಷಿಪ್ತ, ನುನ್ನ Mr. 484). ಬಿಲುವಿಡಿದು ನೂಕುವ ಕರಂ (ದಣ್ಡಿ Mr. 297). ಪಾದದಿಂ ಕವಿದ ಕಸವಂ ನೂಕಲೊಡನೆ (Bp. 24, 59). ರಿಪುಗಳನ್ ಅನಲಕ್ಕೆ ನೂಕಲು (44, 47). ಆತನಂ ದನ್ತಾವಲಕ್ಕೆ ನೂಕೆ (49, 38). ನೂಕಿದೊಡೆ (52, 21). ನಿದ್ರೆಯ ನೂಕುವನು (Bh. 1, 9, 8). ನಾಯ್ ನೂಕಿದವು ಹಾಸವ (3, 13, 20). ಅಖಿಲನೃಪಸಂಹಾರಬೀಜದ ಕರ್ಮಫಲಸಂಸ್ಕಾರವ್ ಅಳ್ಳಿಯನಿಱಿದು ನೂಕಿತು ಧರ್ಮನನ್ದನನ (2, 13, 41). ಹೀಗೆ ನೂಕ ಬೇಕೇ? (B. 3, 82). ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನೂಕಲಿಲ್ಲ (3, 4). ದಱಾ ನಡಿಸೋ ಬಣ್ಣ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ?— ನೂಕುವವನ ಮನೆಯೂಟಕ್ಕಿನ್ತ ಬೋಕಿಯ ಊಟ ಲೇಸು.— ನೂಕುವವನು ಹಾಕನು, ಬೋಕಿಯವನು ಕೊಡನು (Prvs.). ಕೆಲಸವನ್ನು ನೂಕು (My.). See ಇಱಿಸು. **2,** to pass away, to spend, as time (Bh. 1, 10, 3; My.). ಆ ದಿವಸವನು ಮಧುರಗೇಯವಿನಾದದಲಿ, ಕವಿವಾದಿವಾಗ್ಮಿವಿನೋದದಲಿ ನೂಕಿದರು (Bh. 2, 13, 16). **3,** to dash, to fall upon (J. 12, 40; 13, 1). ನೀಲಧ್ವಜಂ ತಾನೆ ತುಱುಗಿದ್ದ ಸಕಲಬಲಸಹಿತ ನೂಕಿದಂ ಪಲ್ಗುಣನ ಪಡೆಯ ಮೇಲೆ (J. 8, 36). **4,** to fare, to happen well or ill, to be accomplished. ಎಮ್ಮಿನಿಬರನು ದೇಶಾನ್ತರಕೆ ನೇಮಿಸು, ಜೀಯ! ನೂಕದು ಭೀಮನೊಡನೆ (Bh. 1, 8, 57). ಅನಿಬರಿಂ ನೂಕದೊಡೆ (J. 2, 29).— ನೂಕಾಡು. -ಆಡು. To shove mutually, to dash against one another. ಆಡುವಾಗ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನೂಕಾಡುವದುಣ್ಟು (B. 3, 82).— ನೂಕು ನೂಕು. rep. (J. 4, 21).

ನೂಕು nûku. 2. = ನೂಂಕು 2. Shoving, etc.; a push, a shove. ಒನ್ದು ನೂಕನ್ನು ನೂಕು (My.). ಒನ್ದೇ ನೂಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ (My.).— ನೂಕು ನುಗ್ಗು. dupl. Shoving and crushing. ನೂಕು ನುಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡ ಬಾರದು, ನಾಚಿಸುವವರ ಮನೇ ಬಾಗಲು ತುಱಿಯ ಬಾರದು (Prv.).

ನೂಕು nûku. 3. = ನೂಗು 2, etc. (My.).

ನೂಕುವಿಕೆ nûkuvikĕ. Shoving, etc. (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ Si. 390).

ನೂಗಿಸು nûgisu. = ನೂಕಿಸು. ಆ ಮುವ್ವರು ಒನ್ದು ದೋಣಿಯನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ನೂಗಿಸಿ (B. 5, 156).

ನೂಗು nûgu. 1. = ನೂಕು 1. See ನೂಗಿಸು.

ನೂಗು nûgu. 2. = ನುಗ್ಗು 3, etc. Fragments, grit, etc. (My.).

ನೂಂಕದು nûṅkadu. = ನೂಕದು. An adverb with final ಅದು (Šmd. 389).

ನೂಂಕಿಸು nûṅkisu. = ನೂಕಿಸು. ಜನಬಸದಿಗಳ ಮೇಲಳವಡಿಪ ಶಿಖರಂಗಳಂ ಭೂತಲಕಿೞಿಯ ನೂಂಕಿಸುತವೆಲ್ಲಂ ನುಚ್ಚುನುಱಿ ಮಾಡಿ (Bp. 51, 72).

ನೂಂಕು nûṅku. 1. = ನೂಕು 1. (ಪ್ರೇರಣ Šmd. Dh.; ಕ್ಷೇಪಣ, ಕ್ಷೇವಣ 346; ಪಳುಂಕು Šmd. II, Kk. 92). See Šmd. 130. 168; Čpr. 5, 36; Abh. P. 13, 73. 74; Grj. 4, 104; Bp. 18, 32. 34; 21, 30; 43, 29; 48, 29; 59, 52; Č. Bp. 31, 32; Rŝv. 6, after 11; 13, after 77; 13, 84. 86.

ನೂಂಕು nûṅku. 2. = ನೂಕು 2.— ನೂಂಕುದಱ. -ತಱ. A clog or cudgel for repelling (Čpr. 5, 104).

ನೂಂಕುಹ nûṅkuha. Pushing away, removing, etc. ನೂಂಕುಹಂ (ಅಧಿಹಾರ Nn. 151).

ನೂತ nûta. = ನುತ. Praised. See ವಿ-.

ನೂತನ nûtana. *New, novel, recent, modern; fresh, young;* curious, strange; novelty, etc. (ಪೊಸತು Čt. II, 41). ನೂತನವಾದದಕ್ಕೆ ಸೋತವನು ನಾತದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸೋತಾನೇ? (Prv.).— ನೂತನವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To manifest novel ways (Grj. 2, after 106).

ನೂತನಗಾಱ nûtana-gâṛa. A schemer (My.).

ನೂತನಮಾರ್ಗ nûtana-mârga. A novel way (Kâvy. III, 3, B, 172).

ನೂತನಾಮ್ಬರ nûtana-ambara. New cloth (ದಶೆ, ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರ Nn. 27).

ನೂತಿ nûti. Tbh. of ಲೂತಿ or ಲೂತೆ. A venereal, cancerous disease (My.). See ಕಣ್ಣು-, ಕೆಯ್-.— ನೂತಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Nûti about and in the eye (My.).

ನೂತು nûtu. = ನೂಲ್ತು. P. p. of ನೂಲು 1.

ನೂತ್ನ nûtna. = ನೂತನ. *New, etc.*

ನೂದ nûda. *The mulberry tree, Morus indica.*

ನೂನ nûna. Tbh. of ನ್ಯೂನ (Šmd. 368).

ನೂನಂ nûnaṁ. *Probably, perhaps.* 2, *surely, indeed.*

ನೂನವಕ್ಷ nûna-vaksha. The son of a step-mother (Bh. 2, 2, 72).

ನೂನಾಟ nûnâṭa. (ಸರುಂಕೆಳೆ Šs.).

ನೂಪುರ nûpura. = ನೇವುರ. *An anklet* (ತುಲಾಕೋಟಿ, ಮಿಸುಪ ಗೆಜ್ಜೆ Mr. 344; ಕಟಿಲ್, ನೇವುರ Šs.; ಅನ್ದುಗೆ Šm. 72).

ನೂಱು nûṛu. 1. = ನೂರ್ (Šmd. 226). A hundred (ಶತ Nn. 129; Čpr. 6, 37; C.; Tĕ., T., M.; ಹತ್ತು ಹತ್ತುಗಳು Si. 327; Tu. ನೂದು). ನೂಱಱ (Šmd. 196). ನೂಱಱ್ (226). ನೂಱಱಲ್ಲಿ (Nn. 129; My.). ನೂಱನ್ನು, (ನೂಱ, ನೂಱಾ), ನೂಱಕ್ಕೆ, ನೂಱಿಗೆ, ನೂಱಲ್ಲಿ, ನೂಱಿನ, ನೂಱಿನ್ದ, ನೂಱಱಿನ್ದ -(My.). ನೂಱುಗಳ್ (Šmd. 170). ನೂಱು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ Hlâ.). ನೂಱು ಯೋಜನವನುಳ್ಳ ಮೀನು (ತಿಮಿ); ನೂಱು ಮಾರಳತೆಯ ಒಟ್ಟೆ (ಘಣ್ಟಾಪಥ); ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು Nr.). ನೂಱು ಅರು ಇದ್ದರೂ ಕೇರಿ ಬೇಕು.— ನೂಱು (ತೊನ್ದರೆ) ಹಾಱ ಹೋಯಿತು, ಎರಡು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿತು.— ನೂಱಿಗೆ ನೂಱಾದರೂ ಕೆಟ್ಟವನ್ನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.).— ನೂಱಂ ಪದಿನಾಱು. 116 (Čh. v. 334).— ನೂಱ ನಾಲ್ವತ್ತು ನಾಲುಕು. 144 (Čh. v. 338).— ನೂಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. Hundredth. ನೂಱನೆಯಂ (Šmd. 243). ನೂಱನೆಯದು (My.).— ನೂಱಯ್ವತ್ತಲು. -ಅಯ್ವತ್ತಲು. Fifty times hundred (My.).— ನೂಱಯ್ವತ್ತು. -ಅಯ್ವತ್ತು. 150 (My.).— ನೂಱಿರ್ = ನೂರ್ವರ್. (Bh. 1, 8, 3).— ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು. 150 (My.; B. 4, 208).— ನೂಱಾ ಅಯ್ವರು. 105 persons. ತಮ್ಮ ಕಲಹಕ್ಕೆ ತಾವು ಅಯ್ವರು, ಪರರ ಕಲಹಕ್ಕೆ ನೂಱಾ ಅಯ್ವರು (Prv.).— ನೂಱಾ ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ದು. 125 (My.; B. 4, 208).— ನೂಱಾ ನಾಲ್ಕು. 104 (My.; B. 5, 51).— ನೂಱಾನುಂ. -ಅನುಂ. (Šmd. 391). Though it be a hundred, even also a hundred.— ನೂಱಾರು. -ಆರು. Fully a hundred,

at least a hundred (My.; B. 3, 29. 50; 5, 50. 122). — ನೂಱಾಳು. -ಆಳು. A hundred persons (J. 20, 44). — ನೂಱು ನೂಱು. rep. (J. 21, 19). 2, 10,000 (My.). — ನೂಱು ಪಟ್ಟು. A hundred fold (B. 5, 106). — ನೂಱುಪತ್ತು. = ನೂಱು ಪತ್ತು (Šmd. 196. 201). 110, or 1000. — ನೂಱುಮಡಿ. = ನೂರ್ಮಡಿ. (Bp. 4, 30). — ನೂಱು ಯಜನದ ಜಾಣ. Indra (Râm. 2, 1, 6). — ನೂಱುಸರಮುತ್ತು. (ದೇವಚ್ಛನ್ದ Mr. 338). — ನೂಱು ಹತ್ತುಗಳು. 1000 (ಸಾವಿರ Si. 327). — ನೂಱೆಣ್ಬು. -ಎಣ್ಬು. 108 (Si. 407; My.). — ನೂಱೆರಡು. -ಎರಡು. 102 (Čh. v. 330. 333). — ನೂಱೆಲೆ. -ಎಲೆ. The hundred-leaved: a lotus (*cf.* ಶತಪತ್ರ). ನೂಱೆಲೆಗೆಳೆಯ, the sun (J. 3, 41). ನೂಱೆಲೆವಗೆಯ, -ಪಗೆಯು, the moon (G.). — ನೂಱೊನ್ದು. 101. ನೂಱೊನ್ದು ಕುಲದವರ್ (Č. Bp. 47, 43). ನೂಱೊನ್ದು ತಾಳಂ, ನೂಱೊನ್ದು ರಾಗಂಗಳ್ (Mr. 78).

ನೂಱು nûṟu. 2. = ನುಱ್ 2, etc. See ನುಚ್ಚು-.

ನೂರ್ nûṛ. = ನೂಱು 1, q. v. (Kâvy. I, 3, 80-83). — ನೂರ್ಗಣ್ದುಗ. A hundred kaṇḍugas (Bp. 10, 5). — ನೂರ್ಛಾಸಿರ. -ಸಾಸಿರ. 100,000 (Šmd. 22. 83. 227). — ನೂರ್ಬಸದಿ. See ಏಱು-. — ನೂರ್ಮಡಿ. (Šmd. 227). A hundred fold (Abh. P. 3, 108; Bp. 5, 60; 45, 3). — ನೂರ್ಮಾತು. (Šmd. 227). A hundred words. — ನೂರ್ಲಿಂಗ. See ಸಾವಿರದೇಱು-. — ನೂರ್ವತ್ಸರ. See ಏಱ್-. — ನೂರ್ವರ್. (Šmd. 122). A hundred persons (Bh. 1, 8, 60).

ನೂಲ್ nûl. 1. = (ನುಲಿ 1), ನೂಲು 1. To make thread, to spin (ತನ್ತುಕರಣ Šmd. Dh.; T. ನೂಱ್, ನೂಲ್; M. ನೂಲ್, ನೂಟ್ಟು). ನೂಲ್ತು (Šmd. 287 Cm.).

ನೂಲ್ nûl. 2. (Šmd. 58). = (ನುಲಿ 2), ನೂಲು 2. Yarn, thread (of cotton, ತನ್ತುಮಾತ್ರ Šmd. Dh.; ಗುಣ Čt. I, 21; ಸೂತ್ರ, ತನ್ತು Nr.; Si. 343; ತನ್ತ್ರ, ತನ್ತು Nn. 75; ಗುಣ, ತನ್ತು 78; ಗುಣ Mr. 501; T., M.). ನೂಲಂ (Šmd. 84). ನೂಲ ಪಿಂಜ (ಕಳ್ Šm. 112). ನೂಲ ಕಂಕಣ (ಕಂಕಣ, ಹಸ್ತಸೂತ್ರ, ಪ್ರತಿಸರ Hlâ.). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ನೂಲ ನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು; ದೊಡ್ಡ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ); ಕಾರ್ಪಾಸಬಾದರ ಎಮ್ಬ ೨ ಫಲದಿನ್ದ ಆದ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಫಾಲ Nr.). ತಾವರೆನೂಲ ನಾರಿ (Šmd. 66. 133). ತಾವರೆಯ ನೂಲಿಂ ಕೀಲಿಸಿದ ಎಳೆವಾೞೆಯ ಸುೞಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). ನೂಲೆೞೆ (ಎೞೆ Šmd. I). See Bp. 18, 38; J. 31, 16; ಉಡಿ-. — ನೂಲ ತೊಂಗಲೆ. (ಕಟಿಸೂತ್ರ Šs.).

ನೂಲಿಗ nûliga. (That is thread-like). — ನೂಲಿಗನ ಹಾವು. The common, not venomous green tree-snake, the green whip-snake, the eye-snake, Passerita mycterizans (Bḍ.). 2, a kind of green, venomous coluber, Trimeresurus erythrurus (Bḍ.);—the green tree viper, Trimeresurus viridis (Bḍ.). See ಹಸರು-.

ನೂಲಿಗು nûligu. — ನೂಲಿಗಿನ ಹಾವು. = ನೂಲಿಗನ-. (Bḍ.).

ನೂಲಿಗೆ nûligĕ. Spinning. — ನೂಲಿಗೆನ ಪಲ್ಯ. = ನವಿಲು ಮೆಟ್ಟಿನ ಪಲ್ಯ (Z.). — ನೂಲಿಗೆನ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Apluda aristata L. (Z.).

ನೂಲಿಸು nûlisu. To cause to spin (My.).

ನೂಲು nûlu. 1. = ನೂಲ್ 1. (C.; Tĕ.). P. p. ನೂತು (C.). ನೂತ ನೂಲ ಎೞೆ (ತನ್ತು Mr. 530). ನೂತದ್ದೆಲ್ಲ ಹಂಜಿ, ಕಲಿತದ್ದೆಲ್ಲ ಗಂಜಿ.—ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಹೇಲೋ ಮೂಱ್ಯ ತನ್ದ (Prv.). ಅರಳೆಯ ನೂತು (B. 4, 28). ಹತ್ತೀ ಅರಿದು, ನೂತು, ಪಟ್ಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು (4, 178). ನೂಲುವ ನೇಯುವ ಯನ್ತ್ರಗಳು (4, 103).

ನೂಲು nûlu. 2. = ನೂಲ್ 2. (ಸೂತ್ರ G.). ನೂಲು ಮೊದಲಾದ ವಱ ಕಟುಕು (ಪಕ್ಷ್ಮನ್ Nr.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕು (Mr. 341). ನೂಲಿಗೆ (Bp. 23, 36). ನೂಲಿನ (Si. 96). ಸಾಧಾಜೋಡುಗಳು ಬಱೀ ನೂಲಿನವು (B. 3, 102). ನೂಲಿನ (or ನೂಲಿಗೆ) ತಕ್ಕ ಶೇಲೆ, ಸಾಲಿನ (or ಸಾಲಿಗೆ) ತಕ್ಕ ಎಡೆ.—ನೂಲು ಹಿಡಿದು ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡಿದ (Prvs.). — ನೂಲ ಹಬ್ಬ. A feast in the śrâvaṇa month at which wrestlers make a heap of red earth (like a hutta) in the garuḍi, worship it, and tie a thread round the wrist of their right hand (My.). 2, a feast on the eighth day of the śuklapaksha of the śrâvaṇa month when a figure of Durgâ is made of thread by wives over a small metal pot and worshipped, and the thread is tied to the wrist of their right hand (Bp. 42, 11). — ನೂಲುಕಣ್ಟಿಕೆ. = ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. (My.). — ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. An (oblong) ball of thread (Si. 343; My.). — ನೂಲುಕಣ್ದು. = ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆ. (My.). — ನೂಲುಬಟ್ಟೆ. Cotton cloth (My.; Si. 221; B. 4, 163). — ನೂಲುಹುಣ್ಣಿಮೆ. The day of full moon in the śrâvaṇa month on which all who wear the janivâra use to renew it (My.). — ನೂಲೇಣಿ. -ಏಣಿ. A ladder made of cotton cords for scaling a fort (My.).

ನೂಳ್ nûḷ. = ನುಸುಳ್ 2, No. 3. Falsehood, a lie (ಕಟ್ಟುಕ, ತೊದಲ್, ಪುಸಿ, ಅನೃತ Kk. 60; ತೊದಳ್, ಪುಸಿ Šm. 48). — ನೂಳ. -ಅ 3. A liar (ಪುಸಿಗ Čt. I, 58).

ನೂಳದು nûḷadu. (Šmd. 389). Much, exceedingly, etc. (ಅಧಿಕ 391; ಪಿರಿದು II; ಪಿರಿದು Kk. 84; ಅತಿಶಯ Šs.; ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಱೆ, ಅಯ್ದೆ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಕರಂ, etc., ಅಧಿಕ Šm. 58; T. ನೂಂಗು, greatness; abundance; ನೂಳಿಲ್, a heap).

ನೃ nṛi. *A man.*

ನೃತ್ತ nṛitta. = ನೃತ್ಯ. (Si. 62).

ನೃತ್ಯ nṛitya. *Dancing, acting, pantomime* (ಕುಣಿವುದು Nn. 129).

ನೃತ್ಯಸ್ಥಾನ nṛitya-sthâna. *A place for dancing.*

ನೃತ್ಯೇಕ್ಷಣ nṛitya-îkshaṇa. *Viewing an exhibition of dancing.*

ನೃಪ nṛi-pa. A protector of men: *a king, a prince.*

ನೃಪಕುವರ nṛipa-kuvara. A king's son (Mr. 263).

ನೃಪಕೂಟ nṛipa-kûṭa. A royal city (ಸನ್ಧಿ, ಅರಸುಗಳ ಸ್ಥಾನ Nn. 164).

ನೃಪಖಗ nṛipa-khaga. A kind of bird (ಮಯ Mr. 174).

ನೃಪತಿ nṛi-pati. = ನೃಪ. *A king.*

ನೃಪತಿಲಕ nṛipa-tilaka. A distinguished king (Čpr. 2, 10; 5, 2).

ನೃಪತುಂಗ nṛipa-tuṅga. The most prominent one or chief of kings (Šmd. 171).

ನೃಪಭಾಗ nṛipa-bhâga. The king's portion: tax, revenue (ಕರ Mr. 507).

ನೃಪಲಕ್ಷ್ಮ nṛipa-lakshma. *A mark or symbol of a king, especially the white parasol with a golden staff.*

ನೃಪವಿದ್ಯೆ nṛipa-vidyĕ. State policy, political wisdom (Kâvy. II, 2, B, 24).

ನೃಪಸಭ nṛipa-sabha. *An assembly of princes.* 2, *a king's palace.*

ನೃಪಾಲ nṛi-pâla. = ನೃಪ. (Bp. 21, 46; 55, 24).

ನೃಪಾಲಕ nṛi-pâlaka. = ನೃಪಾಲ. (Bh. 1, 19, 19).

ನೃಪಾಸನ nṛipa-âsana. *A throne.*

ನೃಪೇನ್ದ್ರ nṛipa-indra. An excellent king (My.).

ನೃವಾಹ nṛi-vâha. Kubêra (Mr. 54).

ನೃಶಂಸ nṛi-šamsa. Hurting men: *malicious, cruel, mischievous, wicked* (ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ಬಿಱುಸಿನವಂ Mr. 235).

ನೃಸಿಂಹ nṛi-simha. = ನರಸಿಂಹ. (J. 11, 36); N. (My.).

ನೃಸೇನ nṛi-sêna. *An army of men.*

ನೃಹರಿ nṛi-hari. Man-lion: Vishṇu in his fourth avatâra (Mr. 19).

ನೆಕ್ಕರೆ nĕkkarĕ. = ದೊಡ್ಡ ನೆಕ್ಕರೆ. (Tu.).

ನೆಕ್ಕಿ nĕkki. = ಲಕ್ಕಿ, etc. (My.). See ಕರಿ-, ಬಿಳೇ-.

ನೆಕ್ಕಿಸು nĕkkisu. To cause to lick (My.).

ನೆಕ್ಕು nĕkku. 1. = ನಕ್ಕು 1. To lick (My.). ನೆಕ್ಕೋ ನಾಯಿಗೆ ಲಿಂಗವೇನು? ಪೀಠವೇನು?—ನಕ್ಕರೂ ನೆಕ್ಕೋದು ಬಿಡದು.—ಕತ್ತೀ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ತುಪ್ಪ ನೆಕ್ಕಿ, ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.). See B. 3, 31. 94; Bp. 32, 28; 60, 34; Šsv. 2, 31.

ನೆಕ್ಕು nĕkku. 2. = ನಗ್ಗು 1, ನೆಗ್ಗು 1, ನೆಬ್ಬು. To be depressed, to sink, (to disappear, to vanish, ಅನ್ತರ್ಲೀನ Šmd. Dh.; *cf.* the Tĕ. s. ನಕ್ಕು 3).

ನೆಗ nĕga. = ನೆಗದು, ನೆಗೆ 3, ನೆಗೆದು. P. p. of ನೆಗೆ 2 No. 2, in ನೆಗ ನೆಗೆದು (Bp. 47, 41), ನೆಗ ನೆಗದು (My.).

ನೆಗಚು nĕgaču. = ನೆಗಸು, ನೆಗಿಸು. To cause to jump or jump away. ನೆಗಚಿ ಹೋದದ್ದು ಮುಗಚಿ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ನೆಗಡಿ nĕgaḍi. = ನಗಡಿ, ನಿಗಡಿ. A cold, a catarrh (ಕಫ, ಶ್ಲೇಷ್ಮ, ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ, ಪೀನಸ Hlâ.; ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ, ಪೀನಸ Nr.; My.; ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ G.). ನೆಗಡಿಯಾದರೆ ಲವಂಗದ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುವರು (B. 3, 13). ನೆಗಡಿಯವ ಸೀನುವಾಗ್ಯೆ, ದಗಡೀ ಮಗ! ಎನ್ದರೆ, ನಿತ್ತಾನೇ?—ನೆಗಡಿಯನ್ತ ಬಡ್ಡು ಇಲ್ಲ, ಬುಗುಡಿಯನ್ತ ಒಡವೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ನೆಗತ nĕgata. = ನೆಗೆತ. The act of leaping or having leaped (My.).

ನೆಗದು nĕgadu. = ನೆಗೆದು. P. p. of ನೆಗೆ 2 No. 2.

ನೆಗಪು nĕgapu. = ನೆಗವು, ನೆಗಹು 1, ನೆಗೆಪು. To raise, to lift up; to hold uplifted or elevated. (T. ನೆಕ್ಕು, ನೆಮ್ಬು; Te. ನಿಗುಡಿಂಚು). ಬನ್ದ ಬಸನ್ತಂಗನ್ದು ಅರವಿನ್ದಿನಿ, ಸೇಸಿಕ್ಕಲೆನ್ದು, ನೆಗಪಿದ ಹಸ್ತಕ್ಕೇಂ ದೊರೆವನ್ದವೊ ಜಲಲವದಿಸ್ತೆಸೆವ ಉನ್ನಾಲವಿಕಚಕೋಕನದಂಗಳ್ (Čpr. 7, 59). ನೆಗಪಿದ ಕಪಳೆಯ ಆಕಾರದ ಹಾಗೆ (Šmd. 7 Cm.). ನೆಗಪಿದುದು (ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ, ಉದಂಚಿತ Mr. 449). ನೃಪರಂ ನೆಗಪಿ ತಾಳ್ದುದಾನೆ (ಔಪವಾಹ್ಯ 156). ನೆಗಪಿ ನೆಟ್ಟ ಘನತ್ರಿಶೂಲಂ (Ršv. 6, after 11). See Čpr. 5, 51; 7, 60; 8, after 4; Grj. 5, 20; Bp. 2, 13; 4, 12; 54, 47; Č. Bp. 47, 46; Ršv. 6, after 11; 10, after 31; J. 5, 8. 60; Šsv. 2, 42. 56.

ನೆಗವು nĕgavu. = ನೆಗಪು, etc. (G. 549).

ನೆಗಸು nĕgasu. = ನೆಗಚು, etc. To cause to jump or jump over (My.).

ನೆಗಹು nĕgahu. 1. = ನೆಗಪು, etc. ನೆಗಹಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಊರ್ಧ್ವಕ); ನೆಗಹುವುದು (ಉನ್ನಾಯ, ಉನ್ನಯ, ಸಮುದ್ಧರಣ); ನೆಗಹಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಉದ್ಘೂರ್ಣ, ಉದ್ಯತ); ಬಲದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟನ್ತಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ); ಎಡದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಲು ಪಟ್ಟ ಜನಿವಾರವು (ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ Nr.). See Bp. 10, 6; 19, 26; 64, 75; 61, 61; Bh. 8, 25, 8; 8, 26, 21; Râm. 5, 8, 57; 6, 9, 19; 6, 44, 51.

ನೆಗಹು nĕgahu. 2. Lifting up, etc. (Č. Bp. 19, 35; Bh. 2, 2, 104). ಕಡುಗದ ನೆಗಹಿನಲಿ, .. ಬಾಳ ನೆಗಹಿನಲಿ (Râm. 3, 6, 15). See ಕೆಯ್-.

ನೆಗಳ್ nĕgaḷ. 1. To undertake; to engage in; to prepare; to perform, to do, to make, to cause to act (ಉದ್ಯೋಗ Šmd. Dh.; Šm. 115; Tĕ. ನೆಗ್ಗಿಂಚು, ನೆಗ್ಗು; T. ನಿಗಳ್, to go, go on = ನಡ್ಯೆ; Tĕ. ನಿಗ್ಗು, ನೆಗ್ಗು, to go on well, be effected). ನೆಗಳ್ದಂ, ನೆಗಳ್ಗೆ, ನೆಗಳ್ಗುಂ (Šmd. 49. 55). ತಪದೊಳ್ ನೆಗಳ್ದಂ (163). ಪರಿಣಯಮುಮಂ ನೆಗಳ್ದ (Bp. 32, 39). ದುರ್ಧರಗ್ರೀಷ್ಮರಾಜಂ ನೆಗಳ್ದ ಚತುರಂಗಂ (J. 15, 4). See Čpr. 2, 48; 3, 62; 6, 88; Ršv. 13, 4. 11. 12. **2,** (= ನೆಗಳ್ 2?) to come; to be used (ಬರ್ Šmd. 294. 344 Cm.; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು 175 Cm.). ಎಯ್ಯ ಮುಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಶಲಲ, ಶಲ ನೆಗಳ್ಗು; ಮುಸೆಯ ಮುನ್ದಣ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಘಾಣ, ಅಲಿನ್ದ ನೆಗಳ್ಗುಂ; ಕರೆದು ಬೆಸಸುವುದು ಅವುದಾನೊನ್ದು ಉಣ್ಟು, ಅದಱಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶಾಸನಶಬ್ದಂ ನೆಗಳ್ಗು; ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನ್ ಒಡಮ್ಬಡುವಲ್ಲಿ ಕಾಮಂ ಎಮ್ಬ ಅವ್ಯಯಂ ನೆಗಳ್ಗು (Nr.). See Šm. 10. 87; J. 5, 45; 28, 63.

ನೆಗಳ್ nĕgaḷ. 2. = ನೆಗಱು 1. To become manifest, notorious, well known, renowned or famous; to shine; to appear; to be finished (ಖ್ಯಾತ Šmd. Dh.; ಖ್ಯಾತಿ Šm. 115; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Čt. II, 90; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ Šmd. 39. 137. 194. 213. 260. 344 Cm.; Tĕ. ನೆಗಡು; T. ನಿಗಳ್, to shine; ನಿಗರ, light; ನೆಗಿಡಿ, ಞಗಱ್, fire; ನೆಗಿಳ್, to bloom; ನೆರುಪ್ಪು, fire; Tĕ. ನೆರೆ, to shine). P. ps. ನೆಗಱ್ದು (Šmd. 66), ನೆಗಱ್ತು (Čt. II, 90). See Šmd. 130. 133; Ch. v. 4; Čpr. 2, 1; Čpr. s. ಅರ್ಗಳದೇವ; Abh. P. 9, 60; Bp. 55, 25; Č. Bp. 5, 2; Ršv. 5, 40; 8, 116; 13, after 64; J. 4, 7.

ನೆಗಳ್ nĕgaḷ. 3. = ನೆಗಱು 2, ನೆಗಱ್. An alligator (ನಕ್ರ Šmd. Dh.; Šm. 115; ಅವಹಾರ, ಗ್ರಾಹ Hlâ.; Mr. 410; ಮಕರ Nr.). — ನೆಗಳ್ದೀರ. -ತೇರ. Varuṇa (Kk. 15; Šm. 13).

ನೆಗಳಿಸು nĕgaḷisu. = ನೆಗಳ್ಚು 2. (Bp. 36, 42).

ನೆಗಳು nĕgaḷu. 1. = ನೆಗಳ್ 2. P. p. ನೆಗಳ್. See Bp. 10, 14; 14, 34; 46, 27; 49, 42; Č. Bp. 47, 33.

ನೆಗಳು nĕgaḷu. 2. = ನೆಗಳ್ 3, etc. (ವೃಜಿನ, ನಕ್ರ Nn. 64; ತಿಂತುಮಾರ Si. 88; ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ, ಮೊಸಳೆ 89; My.; Tĕ. ನೆಗಡು). See Sp. s. ಮುಗುಳಿ.

ನೆಗಳೆ nĕgaḷĕ. = ನೆಗಳು 2, etc. (My.). ನೆಗಳೆ ಹಾಱಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ನೆಗಳ್ಚು nĕgaḷču. 1. To cause to undertake or do; to cause one's self to undertake, to begin; to perform; to compose, to produce, to cause (ಉದ್ಯೋಗ Šmd. Dh.; Ršv. 8, after 5; J. 2, 23; 4, 17. 50; 5, 62. 67; J. 18, 41).

ನೆಗಳ್ಚು nĕgaḷču. 2. = ನೆಗಳಿಸು. To make well known, to praise; — to make one's self renowned; to cause one's self to appear, to shine (ವಿಖ್ಯಾತಿ Šmd. Dh.; Čpr. 8, after 63; Ršv. 2, 46).

ನೆಗಳ್ತೆ nĕgaḷ-tĕ. 1. (Šmd. 247). Action; work; practice; rites; conduct (ಆಚಾರಾಧಿಕ್ರಮ, ಕ್ರಿಯೆ Hlâ.; ಕ್ರಿಯ್ಯೆ Mr. 458; ಚರಿತ್ರ Šmd. II; Čpr. 3, 54; 6, 88).

ನೆಗಟ್ತೆ nĕgaḻtĕ. 2. Fame, notoriety, accomplishment (ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Šmd. 56 Cm.; Šmd. I; ಪ್ರಸಿದ್ಧ Čt. I, 98). ನೆಗಟ್ತೆಯ ಸಮ್ಮೃದ್ಧಿಯೋನ್ನತದ ಜನಪದಂ (Mr. 271). See Šmd. 51. 61. 121; Abh. P. 11, 78. — ನೆಗಟ್ತೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To acquire fame, to become conspicuous, famous, etc. (Ršv. 6, after 11). — ನೆಗಟ್ತೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ನೆಗಟ್ತೆವಡೆ. (Abh. P. 2, 51; Ššv. 4, after 17).

ನೆಗಿಸು nĕgisu. = ನೆಗಸು, etc. (My.).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 1. = ನೆಸೆ 1. To be purified, to become clear, to shine (ಉತ್ಪವನ Šmd. Dh. in all MSS.; is ಉತ್ಪ್ಲವನ and ನೆಗೆ 2 meant?).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 2. = ನೆಸೆ 2. To rise (also used of light), to ascend, to go upward (ಎಱ್ Šmd. I; Tĕ. ಎಗಿ, see s. ಎಕ್ಕಟಿಗ; M. ನಿಗೆ). P. p. ನೆಗೆದು. ಉದ್ದಂ ನೆಗೆದುದು (ಉದಂಚಿತ, ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷಿಪ್ತ Hlâ.). See Šmd. 294; Čpr. 4, 31; 5, after 39 & 42 (twice); Abh. P. 3, 77; 9, 41. 73; 10, 20; Kâvy. 1, 3, 76; Grj. 4, after 104; Bp. 12, 48; 19, 26; 21, 21; 25, 51; 44, 30. 32. 51. 72; 46, 59; 56, 32; 57, 18. 48. 82; 58, 36. 59; Ršv. 5, 69; 6, 6; 8, 105; 9, 4; 11, 7; 13, 19; 13, after 77; 15, 30. 90; Râm. 6, 13, 6. 2, to jump up, to bound, to jump (ಮಿಳಿರ್ Čt. I, 36; ದಿಂಕಿಡು I, 80; ಮಿಳ್ಳಿಸು Kk. 54; Abh. P. 11, after 143; My.; Tĕ. ಎಗೆ, ನೆಗೆ). P. ps. ನೆಗದು, ನೆಗೆದು. ನೆಗದ ನೀರು ಆಗದು ನೋಡ ಬೇಕೆನ್ದು ಬಗದ (Prv.). See Bp. 34, 28; 39, 62; 58, 61; 59, 22; Ršv. 5, 116. 117; Prv. s. ನೇಯಿಗೆ. 3, to raise, to lift up (Grj. 6, 9; 8, 24; Bp. 60, 9).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 3. = ನೆಗ, in ನೆಗೆ ನೆಗೆದು (Bp. 60, 25; J. 8, 39). — ನೆಗೆ ತಱ್. = ನೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡು ಬಱ್. To rise (Ršv. 6, 44).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 4. Jumping, etc. — ನೆಗೆವಾವು. -ಪಾವು. A snake that jumps (Ššv. 1, after 79).

ನೆಗೆ nĕgĕ. 5. (= ನಗೆ 3). — ನೆಗೆಣ್ಣ್. = ನಗೆವೆಣ್. (ಯಾತೃ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರ ಹೆಣ್ಡರು G.). — ನೆಗೆಳ್ಳು. = ನಗೆಯೆಳ್ಳು. (My.). *Cf.* ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲ.

ನೆಗೆತ nĕgĕta. = ನೆಗತ. (My.).

ನೆಗೆಪು nĕgĕpu. = ನೆಗಪು, etc. ನೆಗೆಪುವುದು (ಉಣ್ಣಾಕ Šm. 66; Kk. 74, o. r. ನೆಗಪುವುದು).

ನೆಗೆಯುವಿಕೆ nĕgĕyuvikĕ. Rising, etc. (ಪ್ರಡೀನ, ಹಾ ರಾಡುವಿಕೆ Si. 178).

ನೆಗೆಹ nĕgĕha. Raising, etc. (ಉನ್ನಾಯ, ಉನ್ನಯ Nr.).

ನೆಗ್ಗಲಿ nĕggali. = ನೆಗ್ಗಲು, etc. — ನೆಗ್ಗಲಿಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗಿಲು-. (Z.).

ನೆಗ್ಗಲು nĕggalu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (My.). See ಆನೆ-.

ನೆಗ್ಗಿಲ್ nĕggil. -ಲು. = ನಗ್ಗಿಲು, ನೆಗ್ಗಲಿ, ನೆಗ್ಗಲು, ನೆಗ್ಗುಲು, ನೆರಿಗಿಲು. A prostrate herb, bearing spinous fruits, the small caltrops, Tribulus terrestris or lanuginosus Lin. (ಗೋಕ್ಷುರ, ಸ್ಥಲಶೃಂಗಾಟ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ, ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ Hlâ.; ಪಲಂಕಷೆ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ, ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕ್ಷುರಕ, ವನಶೃಂಗಾಟ Nr.; ತ್ರಿಕಣ್ಟಕ, ಗೋಕ್ಷುರ, ದಂಷ್ಟ್ರೆ Mr. 124; My.; T. ನೆರುಂಜ, ನೆರುಂಜಿಲ್; M. ಞೆರುಞ್ಞಿಲ್). See ಆನೆ-, ಕೆನ್-, ದೊಡ್ಡ-. — ನೆಗ್ಗಿಲುಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗಿಲಿ-, ನೆಗ್ಗುಲು-. Tribulus lanuginosus (St. & Pl.; My.).

ನೆಗ್ಗು nĕggu. 1. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. To be curved or bent inward, to sink in, to sink; to disappear; to get a bruise; to be bruised (My.; M. ಞೆಙ್ಙು). ನೆಗ್ಗಿದುದು (ನ್ಯಂಚಿತ, ಅಧಃಕ್ಷಿಪ್ತ Hlâ.). ಕಚ್ಛಪಂ ನೆಗ್ಗಿದನು (Bp. 28, 55). ಪಾದಘಾತದೊಳ್ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ನೆಲಂ (Bh. 3, 13, 32). ಮನದ ಮುದದಕ್ಕಱಿನ ವಿಷಯದ ನೆನಹು ನೆಗ್ಗಿತು (Râm. 3, 4, 24). ರಥಂ ನೆಗ್ಗಿದುದು (J. 7, 46). See J. 3, 38; Bh. 3, 2, 2; 8, 24, 47.

ನೆಗ್ಗು nĕggu. 2. = ನಜುಗು, etc. To crush, to smash, to break, to destroy (My.; M. ಞೆಕ್ಕು; T. ನೆರಿ, see s. ನಗ್ಗು 1; ನೆಗಿಱ್, ನೆರು, to be ground small). ರಿಪುಸೈನ್ಯಕಾನನವನು ನೆಗ್ಗಿದರ್ (J. 8, 32). ನೆಗ್ಗಿದ್ದು ಬಗ್ಗೀತೇ? (Prv.).

ನೆಗ್ಗು nĕggu. 3. = ನಗ್ಗು 2. (My.).

ನೆಗ್ಗುಲು nĕggulu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (ಪಲಂಕಷೆ, etc. Si. 145; My.). — ನೆಗ್ಗುಲುಮುಳ್ಳು. = ನೆಗ್ಗುಲು. (ಪಲ್ಲೀರುಗಿಡ, etc. Si. 145).

ನೆಗ್ರೋಧ nĕgrôdha. Tbh. of ನ್ಯಗ್ರೋಧ (Šš.).

ನೆಚ್ಚಿಕೆ nĕččikĕ. = ನಚ್ಚಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಚ್ಚಿಗೆ nĕččigĕ. = ನೆಚ್ಚಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಚ್ಚಿಸು nĕččisu. = ನಚ್ಚಿಸು. (My.).

ನೆಚ್ಚು nĕččŭ. 1. = ನಚ್ಚು 1. (J. 6, 31; My.). ನೆಚ್ಚಿದ ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣನಾಯಿತು.—ನೆಚ್ಚಿದ ಕಾರ್ಯ ಪಚ್ಚಾದರೆ ಕಿಚ್ಚು ಯಾತಕೆ?—ನೆಚ್ಚಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prvs.). See Sp. s. ಯಾತ.

ನೆಚ್ಚು nĕččŭ. 2. = ನಚ್ಚು 2. (My.).

ನೆಟಿಕೆ nĕṭikĕ. = ನಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಟ್ಟಗೆ nĕṭṭagĕ. = ನೆಟ್ಟನೆ (Šmd. 389). Straightly, straight, erect; orderly, regularly; rightly, properly; nicely, neatly; plainly, clearly, distinctly (ಪರಿಸ್ಫುಟ Šmd. 393; ವ್ಯಕ್ತ Cm.; ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ 265 Cm.; My.; see ನಿಟ್ಟು, ನಿಱ್ 1 & 2, ನೀಟು, ನೇಟು; Mhr. ನಿಟಸ, regular, neat; ನಿಟಾಕ, ನಿಟಾವಾ, straightness, neatness, rightness; ನೇಟಕ, neat, handsome, right, becoming). ನೆಟ್ಟಗೆ ಇರುವದು (ಋಜು, ಅಜಿಹ್ಮ Si. 372). ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗಿ, ಮುಟ್ಟಿ ಬನ್ದನ್ತೆ (Prv.). See Ršv. 13, 26; Si. 30. 230. 252. 306; B. 1, 8. 16; 2, 39; 3, 19. 30. 67. 79; 4, 37. 139; 5, 205. 238. — ನೆಟ್ಟಗಾಗು. -ಆಗು. To become straight, erect, etc. ಮೆಯ್ಯೊಳ್ದಲು ನೆಟ್ಟಗಾಗೋಣ (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚ G.).

ನೆಟ್ಟನ nĕṭṭu-ana 2. = ನೆಟ್ಟನ್ನ (G. 550).

ನೆಟ್ಟನೆ nĕṭṭanĕ. = ನೆಟ್ಟಗೆ (Šmd. 389. 393; ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ 104. 114. 243. 388 Cm.; ಅಮಲ, ವ್ಯಕ್ತ Čt. II, 87; My.; Tĕ.). Straightness, etc.; straightly, etc. ನೆಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್ (Šmd.). ನೆಟ್ಟನೆ ಮನಮ್ಮುಗುವ ನುಡಿ (ಹೃದಯಂಗಮ Mr. 85). ನೆಟ್ಟನೇ ದಾರಿ (My.). See Čpr. 4, 14; 8, 67; Bp. 6, 7; 24, 82; 27, 11; 60, 29. 32; Ršv. 13, 82. 97; Kk. 61; J. 17, 11; 19, 18. — ನೆಟ್ಟನೇ ತೆಗೆ. To make straight (Bp. 38, 50).

ನೆಟ್ಟನ್ನ nĕṭṭu-anna 1. Straight, regular, proper, etc. (ಋಜು, ನೆಟ್ಟಗೆ G.). ನೆಟ್ಟನ್ನ ದಾರಿ (My.). ನೆಟ್ಟನ್ನ ಗೆರೆ (B. 3, 97).

ನೆಟ್ಟಾನ nĕṭṭu-âna 2. = ನೆಟ್ಟನ್ನ. ನೆಟ್ಟಾನ ಮಾತು (My.). ನೆಟ್ಟಾನ (straight and long) ಕಲ್ಲು ನಿಟ್ಟೋಟಾ ಓಡೀತೇ? (Prv.).

ನೆಟ್ಟಾನೆ nĕṭṭu-ânĕ 4. = ನೆಟ್ಟನೆ. ನೆಟ್ಟಾನೇ ಊಟ, ನೆಟ್ಟಾನೇ ಹೆಣ್ಣು (My.).

ನೆಟ್ಟಿ nĕṭṭi. = ನಟ್ಟಿ 1. Niceness, beauty, charm (ಮನೋಹರ Ṡs.; *cf.* ನೀಟು).

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. 1. (or ನೆಟ್ಟ). = ನಟ್ಟ, or ನಿಟ್ಟು. — ನೆಟ್ಟೆಲುವು. = ನಟ್ಟೆಲ್ವು, ನಿಟ್ಟೆಲುವು. (Bp. 21, 28. 44; 29, 4; 54, 43; Tĕ. ನಿಟ್ಟೆಮ್ಮು, ನೆಟ್ಟೆಮ್ಮು).

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. 2. = ನಟ್ಟು 2. P. p. of ನೆಡು.

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. 3. = ನೆಡು. ದನಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಗುಟಿ (ಕುಕೂಲ Si. 457, *only* in Si.).

ನೆಟ್ಟು nĕṭṭu. 4. = ನೆಟಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಡಿಗೆ nĕḍigĕ. A post or pillar fixed in the ground (My.).

ನೆಡಿಸು nĕḍisu. = ನಡಿಸು 2. (J. 26, 50; My.). ಬಲಿದ ತೂಲವನ್ ಒನ್ದನ್ ಅಗಳೆ ತರಿಸಿ, ನೆಡಿಸಿ (Bp. 39, 46). ತೊಡವೆನ್ ಅಂತೋರ್ಪೀರ್ ನಿಶಾಚರ ಪಡೆಯ ಭಾಗ್ಯದ ಭಾಲಲಿಪಿಯನು, ನೆಡಿಸುವೆನು ನೈಶಾಟವಿಜಯಸ್ತಮ್ಭಡಮ್ಬರವ (Râm. 3, 6, 4).

ನೆಡು nĕḍu. = ನಡು 2, etc. To fix firmly, etc. (J. 4, 23. 44; 30, 30; My.). P. p. ನೆಟ್ಟು. ಒನ್ದು ದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟೊಡೆ (Bp. 43, 84). ಎರಡು ಕಮ್ಬಂಗಳಂ ನೆಟ್ಟು (49, 44). ನೆಟ್ಟ ನಿಷ್ಠಾತಿವಪಸಾದಮ್ ಅದೆಟ್ಟದನ್ಯರಿಗೆ (58, 39). ನೆಗಪಿ ನೆಟ್ಟ ಘನ ತ್ರಿಶೂಲಂ (Rsv. 6, after 11). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಅವನ ಮಾತು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಕಮ್ಭ (Prv.).

ನೆಡೆ nĕḍĕ. To be fixed or planted. ಕಣ್ಡೆಯದ ಮೊಳೆ ನೆಡೆದ ಖಡ್ಗದ ಹಿಣ್ಡುಗಳ ತೋಱುಸುವೆನ್; ಏಱ! (Bh. 3, 13, 18; ನೆಡೆದ may be a mistake for ನೆಟ್ಟ or ಪಡೆದ).

ನೆಣ nĕṇa. Fat, marrow, etc. (ವಶೆ, ಬಸೆ Ṡmd. 342; ವಪೆ, ಮೇದಸ್, ವಶೆ Hlâ.; ಮೇದಸ್, ಮೆದಡು Si. 204; ಮೇದ, ವಸೆ Mr. 398; Abh. P. 13, after 54; 14, 7; J. 12, 44. 45; 13, 18; 24, 34; My.; T. ನಿಣ; M. ನಿಣ, coagulated blood; blood; *cf.* ನೆಯ್ 2 & ನೆತ್ತರ್). ನೆಣನು (ಮೇದಸ್, etc. Nr.). ಮಾಂಸದಿನ್ದಾದ ನೆಣ (ಮೇದಸ್ G.).

ನೆಣ್ಟ nĕṇṭa. = ನಣ್ಟ. (J. 6, 53; My.). ನೆಣ್ಟರ ಗುಮ್ಪು (ಬನ್ಧುತೆ Si. 193). ಬಸವ, ಬಸವಾ! ಎನ್ದಡೆ. . . ಮಸದ ಹಗೆಗಳು ನೆಣ್ಟರಪ್ಪರು (Bp. 8, 25). ಕಣ್ಡು ಕರೆಯದ ನೆಣ್ಟ ಗಣ್ಡುಕತ್ತೆಯ ಶಣ್ಟ (Dp. 54). ನೆಣ್ಟರು ದೂರವಿರ ಬೇಕು, ಬಾವಿ ಹತ್ತರವಿರ ಬೇಕು.— ಊರಿಗೆ ಬರುವನಕಾ ಒಬ್ಬ ನೆಣ್ಟ, ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಣ್ಟರು.— ನೆಣ್ಟರೆಲ್ಲ ಖರೆ, ಕಣ್ಟಲೆಚೀಲಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡಿ!— ನೆಣ್ಟರ ಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಟು ಊರಿಗೆ (or ಮನೆಗೆ) ಬೆರಕೆ.— ನೆಣ್ಟರೊಳಗಣ ಸಾಲ ಮೆಟ್ಟನೊಳಗಣ ಕಲ್ಲು.— ನೆಣ್ಟ ನೆಣ್ಟಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಣ್ಟೆತ್ತು ಹೊಕ್ಕಲಕ್ಕೆ (or ಹೊಲಕ್ಕೆ) ಮಾರಿ (Prvs.). ನೆಣ್ಟ ಪುರನ್ದರವಿಠಲನು, ಪ್ರಾಣಿ! (Dp. 38, 3). See Prvs. s. ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ and ಶಣ್ಟ. Feminine ನೆಣ್ಟಳು (My.). — ನೆಣ್ಟರಿಷ್ಟರು. -ಇಷ್ಟರು. Relations and other beloved ones (Dp. 38, 3; 40, 2).

ನೆಣ್ಟತನ nĕṇṭatana. = ನಣ್ಟತನ. (My.; ಬನ್ಧುತೆ Si. 193).

ನೆಣ್ಟಸ್ತನ nĕṇṭastana. = ನೆಣ್ಟತನ. (My.).

ನೆಣ್ಟಸ್ತಿಕೆ nĕṇṭastikĕ. = ನೆಣ್ಟಸ್ತನ. (My.).

ನೆಣ್ಟಿತಿ nĕṇṭiti. = ನಣ್ಟಿತಿ. (My.).

ನೆಣ್ಟು nĕṇṭu. = ನಣ್ಟು. (My.). ಒಕ್ಕಲಿಗನ ನೆಣ್ಟು ಒಡವೆಗೇಡು.— ಕನಸಿನ ನೆಣ್ಟು ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಣ ಗಣ್ಟು (Prvs.). See Prv. s. ಅಕ್ಕ 1.

ನೆಣ್ಪು nĕṇpu. = ನಣ್ಪು 1, q. v.

ನೆತ್ತ nĕtta. = ಲೆತ್ತ. Tbh. of ನೇತ್ರ (Ṡmd. 345). The eye; an eye. 2, that which has an eye, eyes or numbers: a die; a cowry used in gaming (My.). 3, gambling (Grj. 2, after 106; Bp. 43, 2. 3; 44, 61; Tĕ.). See J. 6, 39; Dp. 2, 3. — ನೆತ್ತದ ಸಾರಿ. A piece used at a kind of backgammon (or at chess, or at draughts, ಶಾರಿಕೆ Nr.); a die (ಅಕ್ಷ Nr.). — ನೆತ್ತದ ಹಲಿಗೆ. = ನೆತ್ತವಲಗೆ. (Bp. 4, 29). — ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿ. A die (ಆಕರ್ಷ Nn. 134). — ನೆತ್ತದಾಟ. -ಆಟ. Playing at backgammon, etc. (Bp. 43, 12). — ನೆತ್ತವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A checkered board (or cloth) used in playing with dice (or at chess, or draughts, ಅಷ್ಟಾಪದ, ಶಾರಿಫಲ Nr.; ಆಕರ್ಷ Nr., Mr. 492; Bp. 43, 11; Râm. 5, 8, 72). — ನೆತ್ತವಾಡು. -ಆಡು. To play at backgammon, etc. (Bp. 43, 8. 13; 44, 60; Bh. 2, 13, 34). ನೆತ್ತವಾಡುವ ಹಲಿಗೆ (ಅಷ್ಟಾಪದ, ಶಾರಿಫಲ, ಲೆತ್ತಸಾಲೆ Si. 349). — ನೆತ್ತಸಾರಿ. = ನೆತ್ತದ ಸಾರಿ, ಲೆತ್ತಸಾಲೆ. (Bh. 2, 13, 45).

ನೆತ್ತರ್ nĕttar. = ನೆತ್ತರ, ನೆತ್ತರು, ನೆತ್ರ. Blood (ಕ್ಷತಜ, ಲೋಹಿತ, ಅಸ್ರ, ರುಧಿರ, ಅಸೃಕ್, ಶೋಣಿತ, ರಕ್ತ Hlâ., Mr. 394, Nr.; ಕೆನ್ನೀರ್, ರಗುತ, ಶೋಣಿತ Ṡm. 44; ಕೀಲಾಲ, ರಕ್ತ Nn. 54; ರಕ್ತ 126; Tĕ. ನೆತ್ತುರು; T. ನೆಯ್; see ನೆಣ). ಸೂಸಿದ ನೆತ್ತರ್ (Čpr. 8, 27). ನೆತ್ತರ ಪೆರ್ಮಱಿ (Abh. P. 9, 66). ನೆತ್ತರ ತೊಱೆ (13, after 54; 13, 66). ನೆತ್ತರ ಪೆರ್ವೊನಲ್ Rsv. 5, after 25). See Bp. 15, 19; 27, 4; 32, 20; 38, 10; Ṡsv. 4, 88; J. 4, 32; 12, 44; 21, 49; 22, 23; 23, 40; 25, 35. 40; 28, 35. 44. 55; 30, 15; 34, 16; ಬಿಸು-.

ನೆತ್ತರ nĕttara. = ನೆತ್ತರ್, etc. (B. 2, 26. 47).

ನೆತ್ತರು nĕttaru. = ನೆತ್ತರ್, etc. (My.). ಗಲ್ಲೆಗಟ್ಟಿದ ನೆತ್ತರು (ಉಲ್ವ, ಕಲಲ Hlâ.). ನೆತ್ತರಾ ನೋಡಿದರೆ ಗೋತ್ರಾ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.). See Bp. 22, 10; 38, 28; 46, 58. — ನೆತ್ತರುಕುರು. An abscess or boil, which when opened discharges only blood (My.). ನೆತ್ತರುಕುರುವಿನ ನೋವು ಸಲ್ಲ, ಮನ್ತ್ರಾ ಮಾಡುವವರ ಸೋಗು ಸಲ್ಲ (Prv.). — ನೆತ್ತರುಮಾನ್ಯ. = ರಕ್ತಕೊಡಿಗೆ. (My.).

ನೆತ್ತಿ nĕtti. The forehead (My.; T., M. ನೆಟ್ಟಿ); the head (ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಮಸ್ತಕ, etc. Mr. 315; ತಲೆ, ಮಣ್ಡೆ Ṡm. 71; Tĕ.); the crown of the head (Bp. 38, 35; My.; M. ನೆಟ್ಟಾನಿ, ನಿಱುಗೆ, ನೆಱುಗೆ). ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣು, ನೆತ್ತಿಲಿಯಾದರು ಬಾಲ (a peacock, Sp.). ತಿಗುಳಗೆ ತುತ್ತಿಗೆ ತತ್ವಾರವಾದರೂ ನೆತ್ತಿ ತುಮ್ಬಾ ನಾಮಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.— ಗಾಣಿಗಿತ್ತಿ ಅಯ್ಯೋ ಅನ್ದರೆ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ?— ನೆತ್ತಿಯ ವಾಸನಿಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆಯೇ! (Prvs.). See Čpr. 3, 44; 5, 73; Abh. P. 7, 152; Bp. 2, 52; 15, 12; 38, 56; 39, 51; Rsv. 5, 46; 6, after 11; J. 20, 6. 21; ನಡು-. — ನೆತ್ತಿಕೋಡು. A horn on the head (J. 16, 20). — ನೆತ್ತಿಮುತ್ತು. A pearl in the head (of an elephant, Ṡsv. 3, 58). — ನೆತ್ತಿಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. The head to pain (Bp. 18, 51). — ನೆತ್ತಿವಟ್ಟಗೆ. -ಪಟ್ಟಗೆ. The periphery of a wheel (ಚಕ್ರಧಾರೆ, ಪ್ರಧಿ, ನೇಮಿ Hlâ.). — ನೆತ್ತಿವಣಿ. -ಮಣಿ. A gem in the head (of a snake, V. 4, 69). — ನೆತ್ತಿವತ್ತು. -ಪತ್ತು. To touch or affect the head (Ṡsv. 4, 111).

ನೆತ್ತಿಗ nĕtta-iga. A gambler. — ನೆತ್ತಿಗರಪಿಸ. -ಅಪಿಸ. The keeper of a gaming-house (ದ್ಯೂತಕಾರಕ Nr. *b*). — ನೆತ್ತಿಗರ ಹಿಸ. -ಅಹಿಸ. = ನೆತ್ತಿಗರಪಿಸ. (Nr. *a*).

ನೆತ್ತು nĕttu. = ನತ್ತು. (My.).

ನೆತ್ರ nĕttra. = ನೆತ್ತರ್, etc. (My.; Tĕ. ನೆತ್ತುರು). ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ನೆತ್ರಾ ಕುಡಿದೇನು, ಮುಕ್ಕಿದರೆ ಮೂತ್ರಾ ಕುಡಿದೇನು ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.).

ನೆನ nĕna. 1. = ನೆನದು 1, ನೆನೆ 2. P. p. of ನೆನೆ 1, in ನೆನ ನೆನದು (Bp. 42, 27; J. 6, 2; B. 5, 146; Si. 71; My.), ನೆನಕೊಳ್ಳು (My.).

ನೆನ nĕna. 2. = ನೆನದು 2. P. p. of ನೆನೆ 3, in ನೆನ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ನೆನ nĕna. 3. = ನೆನೆ 4. The state of being moistened or soaked. — ನೆನಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. Soaked kaḍalĕ (My.). — ನೆನಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ನೆನಗಡಲೆ. (My.).

ನೆನದು nĕnadu. 1. = ನೆನ 1, ನೆನೆದು. P. p. of ನೆನೆ 1. (My.).

ನೆನದು nĕnadu. 2. = ನೆನ 2, ನೆನೆದು, ನೆನ್ದು. P. p. of ನೆನೆ 3. (My.).

ನೆನಪು nĕnapu. = ನೆನವಿ, ನೆನವು, ನೆನಹ, ನೆನಹು, ನೆಪ್ಪು 1. Thought, reflection; recollection, remembrance (ಸ್ಮರಣೆ G.; My.; T. ನಿನೈಪ್ಪು, ನಿನೈವು; M. ನಿನವು; Tĕ. ನೆಳವು, ನೆಳುವು, information, acquaintance, knowledge, experience). ನೆನಪಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಹಣಿಕಿದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೇನಾದರೂ ನೆನಪುಂಟ್ಸೋ? (B. 3, 2). ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ತನ್ದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (4, 49). ಅದು ನೆನಪಾಯಿತು (4, 79). ಅದನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 149). See Bp. 2, 34; 6, 2; 8, 12; 35, 7; 40, 11; 43, 72. — ನೆನಪಿಡು. -ಇಡು. To think about, to consider; to remember (My.). ನೆನಪಿಡ ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳು (B. 3, 1). ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನೆನಪಿಡ ಬೇಕು (3, 3). ಅವುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿಡಿರಿ, ಮಱೆಯ ಬೇಡಿರಿ! (4, 97). See s. ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡು.

ನೆನವಿ nĕnavi. = ನೆನಪು, etc. (Čpr. 4, after 72).

ನೆನವು nĕnavu. = ನೆನಪು, etc. (Čpr. 5, 16; My.). — ನೆನವಟಿಕೆ. -ಅಟಿಕೆ. Knowing a memorandum or notice: recollection (My.). ನೆನವಟಿಕೆಯಾಯಿತು, ನೆನವಟಿಕೆಗೆ ಬನ್ತು (My.).

ನೆನಸು nĕnasu. 1. = ನೆನೆಯಿಸು. To think; to imagine; to think of, to remember (C.; J. 2, 35). ನೆನಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಸ್ಮರಣೆ Si. 476). ಇವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸ ಬೇಕು (B. 1, 14). ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸಿ (1, 25). ನಾವು ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಸ ಬೇಕು (2, 40). ನಿನ್ನ ಕಣ್ಠದ ಸ್ವರವು ಸುಸ್ವರವೇ ಇರ ಬಹುದೆನ್ದು ನಾನು ನೆನಸುತ್ತೇನೆ (3, 12). ನೆನಸಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥವಾದೀತೇ?—ಬೋಟಿ ತುಬುಬ ನೆನಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.).

ನೆನಸು nĕnasu. 2. = ನನಸು 2. To make wet, to moisten, to soak (My.). ತಲೆ ಮುನ್ತಾದ ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ನೆನಸಿ ತೊಳೆಯುವಿಕೆ (ಅಪ್ಲಾವ, ಸ್ನಾನ Si. 225).

ನೆನಸು nĕnasu. 3. = ನನಸು 1, q. v.

ನೆನಹ nĕnaha. = ನೆನವು, etc. ಅಱಿವ ನೆನಹಂ (ಗತಿ Mr. 468).

ನೆನಹು nĕnahu. = ನೆನವು, etc. (ಸ್ಮರಣ Šmd. 158 Cm.; ಸ್ಮೃತಿ Si. 467; ಚಿನ್ತೆ G.; My.). See Bp. 35, 20; 51, 46; Râm. 3, 4, 24; J. 13, 22; 26, 10; 27, 17; Si. 388; ಬಱು-.

ನೆನೆ nĕnĕ. 1. To think; to think upon, to bear in mind; to be mindful of; to wish; to remember, to recollect (ಸ್ಮರಣ Šmd. Dh.; ಸಂಕಲ್ಪ Mr. 456; ಹಾ, ಸ್ಮರಣೆ Nn. 140; My.; T. ನಿನೈ; M. ನಿನೆ). P. ps. ನೆನದು, ನೆನೆದು. ನೆನೆಯಲು ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ಮೃತ Nr.). ನೆನವ ಸುಧ್ಯಾನ (ಯೋಗ Mr. 514). ಮನದೊಳ್ ಪೊಲ್ಲಮನ್ ಎನ್ಸುಂ ನೆನೆಯರ್ (Šmd. 216). ನೆನದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮನವೇ ಸಹಾಯ (Prv.). See Šmd. 68. 159. 184. 203. 270. 280. 294. 395; Čh. v. 60; Čpr. 2, 6; 5, 81. 84; 6, 28. 86; Bp. 2, 20; 30, 19; 34, 12; 35, 26; 42, 20; 43, 72; 51, 8. 22; Bh. 1, 8, 32. 55. 65. 84. 86. 87; Ršv. 6, after 11; 13, after 77; 13, 100; J. 2, 17; 29, 34. 36; 31, 36; Dp. 1, 5; 4, pallavi. — ನೆನೆ ನೆನೆ. rep. (Bp. 35, 25).

ನೆನೆ nĕnĕ. 2. = ನೆನ 1. P. p. of ನೆನೆ 1, in ನೆನೆ ನೆನೆ (Bp. 35, 26), ನೆನೆ ನೆನೆದು (36, 8; Čpr. 5, 83).

ನೆನೆ nĕnĕ. 3. = ನನೆ 1. To become wet, etc. (J. 13, 34; My.). P. ps. ನೆನದು, ನೆನೆದು, ನೆನ್ದು. ಅಪ್ಪುಗಳಿ (-ಳಿಂ) ನೀ ನೆನೆಯಲೇಕೆ? (Bp. 18, 57; see also 27, 47). ತೇವದಲ್ಲಿ ನೆನದದು (ಆರ್ದ್ರ, ತಿಮಿತ, etc. Si. 383). ನೆನೆದ ಕಲ್ಲು ಮೆತ್ತಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ನೆನದಕ್ಕಿರಡ್ಡೀ ಗಿಡ. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Si. 146). — ನೆನೆ (i. e. ನೆನೆಯ) ಹಾಕು. To put into a fluid for soaking (My.). ಅಱಿಕಲ್ಲು ನೆನೆ ಹಾಕಿದನ್ತೆ (Prv.).

ನೆನೆ nĕnĕ. 4. = ನೆನ 3. — ನೆನೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Soaked rice; a kind of sweetmeat (My.).

ನೆನೆಯಿಸು nĕnĕyisu. = ನೆನಸು 1. To think, etc. (Čpr. 3, 100; 7, 45; 8, 12; 9, 25; Abh. P. 3, after 83; 5, 80; 9, 166).

ನೆನೆಯುವಿಕೆ nĕnĕyuvikĕ. Becoming wet, etc. ನೀರು ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವಿಕೆ (ತೇಮ, ಸ್ತೇಮ, ಸಮುನ್ದನ Si. 397).

ನೆನ್ದು nĕndu. = ನೆನದು 2, etc. P. p. of ನೆನೆ 3 (My.; Si. 383).

ನೆಪ nĕpa. = ನೆವ. Reason; pretext (My.; Tĕ.).

ನೆಪ್ಪು nĕppu. 1. = ನೆನಪು, etc. Recollection (My.). ನನಗೆ ನೆಪ್ಪು ಸಾಲದು (My.). **2,** acquaintance. ನನಗೀ ಊರಲ್ಲಿ ನೆಪ್ಪಿನವರಿಲ್ಲ (My.; see Tĕ. s. ನೆನಪು).

ನೆಪ್ಪು nĕppu. 2. (= ನೆರ್ಪು). A place of (usually) coming together (Bp. 20, 14; Tĕ.).

ನೆಮರು nĕmaru. = ನಮಲು 2. (My.).

ನೆಮಲಿ nĕmali. = ನವಿಲ್, etc. — ನೆಮಲಿಕೂಗು. (ಕೇಕೆ Si. 177).

ನೆಮ್ಬಿ nĕmbi. (= ನಮ್ಬಿ, ನಿಮ್ಬಿ 2). (Bp. 36, 28).

ನೆಮ್ಬುಗೆ nĕmbugĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (My.).

ನೆಮ್ಮದಿ nĕmmadi. (= ನಿಮ್ಮಳಿ). Serenity: quiet, ease (of mind), comfort, happiness (My.; Tĕ.).

ನೆಮ್ಮದಿವನ್ತ nĕmmadi-vanta. A happy man (My.).

ನೆಮ್ಮದಿಸ್ತ nĕmmadi-sta. = ನೆಮ್ಮದಿವನ್ತ. (My.).

ನೆಮ್ಮಿ nĕmmi. Tbh. of ನೇಮಿ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿನಿಶ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮಿ, ರಥದ್ರು, ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಂಜುಲ, ಚಿತ್ರಕೃತ್ Si. 127; Tĕ.).

ನೆಮ್ಮಿಸು nĕmmisu. To impose upon a person's back: to charge with, to attribute. ಅವರ್ ಎಮ್ಮವರ ಮೇಲೆ ಇನಿತು ತಪ್ಪಂ ನೆಮ್ಮಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 28, 35).

ನೆಮ್ಮು nĕmmu. 1. = ನೆರ್ಮು. To place the back to: to lean on or upon, to take for one's support; to come upon (ಪೃಷ್ಠಸ್ಥಾಪನ Šmd. Dh., MSS. ಪೃಷ್ಟ-; Abh. P. 3, 108; Grj. 3, 73; J. 26, 57). ನೆಮ್ಮಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಲಮ್ಬಿತ, ಅವಷ್ಟಬ್ಧ Nr.). ನೀ ನೆಮ್ಮಿ ಕೋ ಬನ್ದು ಈ ಮರನಂ (Bp. 44, 14). ಏ ಪರಿಯೊಳುಂ ಮಾತಾಡನ್ ಅಯ್ಯನು ಕಮ್ಬಮಂ ನೆಮ್ಮಿ (47, 26). ಸುಮ್ಮನೇ ಪಥಶ್ರಾನ್ತನ್ ಬನ್ದಂ ನೆಮ್ಮಿ ನಿದ್ರಿಸಲ್ (47, 57). ಬಸವಱಿದು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಱಿವಿಗೆಯ ನೆಮ್ಮಿದನು (Bh. 8, 27, 15). ಮುತ್ತಿನ ಮತ್ತವಾರಣಮಂ ತ್ರಿಭಂಗಿಯಿಂ ನೆಮ್ಮಿ ನಿನ್ದು (Ršv. 11, after 86). ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲಿ ಮನ ನೆಮ್ಮದ ದಱಿನ್ದಾತ್ಮಸುಖಮ್ ಅದು ದುರ್ಮತಿಗಳಿಗೆ ದೂರವಾಗಿಹುದು (Abhâ. 1, 44). See ಕೆನ್ದು 2.

ನೆಮ್ಮು nĕmmu. 2. Leaning upon; an object to lean upon, a support (Râm. 6, 40, 1).

ನೆಮ್ಮುಗೆ nĕmmugĕ. = ನಮ್ಬಿಕೆ, etc. (ಅಂಕೆ, ಆಡರ್ಪು Kk. 74; Šm. 66; ಅಂಕೆ Šm. 80; ಆಡೆ 91).

ನೆಯ್ nĕy. 1. = ನೆಯಿ 1, ನೆಯ್ಯು, ನೇ 1, ನೇಯ್ 1, ನೇಯಿ, ನೇಯು. To weave (ವಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; ತನ್ತುಕ್ರಿಯೆ Šm. 102; T., M.); to entwine (see ನೆಯ್ಗೆ). P. p. ನೆಯ್ದು (Bp. 11, 36; B. 3, 103; My.). ನೆಯ್ಯರ್ (Šmd. 86), and, as an exception from the general rule, ನೆಯ್ಯಲ್ (86). ತೆರಳಿಯ ಹುಟಿ ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿಘುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ Nr.).

ನೆಯ್ nĕy. 2. = ನೇಯ್ 2. (Tbh. of ಸ್ನೇಹ? cf. ನೇಹ 1). Ghee (ಘೃತ Šmd. Dh.; Šm. 102; T. ನೆಯ್, blood, see ನೆಣ & ನೆತ್ತರ್; fat, grease, oil; ghee; ಇಗ್ನೇಯ, ನೇ, ನೇಯ, love, friendship; ghee; M. ನೆಯಿ, ನೈ, Te. ನೆಯ್ಯಿ, fat, grease, oil; ghee). See ನಟು-.

ನೆಯಿ nĕyi. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. P. p. ನೆಯಿದು (B. 4, 163; My.; Si. 334). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕು (Mr. 341).

ನೆಯಿ nĕyi. 2. = ನೇ 2, ನೇಯ. Weaving; a web. See ನೆಯಿಕಾಱ.

ನೆಯಿಕಾಱ nĕyi-kâṟa. A weaver (ಕುವಿನ್ದ, ಜೇಡ G.).

ನೆಯಿಗೆ nĕyigĕ. = ನೆಯ್ಗೆ, ನೇಗೆ, ನೇಯಿಗೆ, ನೇಯ್ಗೆ. Weaving; a web (My.). — ನೆಯಿಗೆಯವ. -ಅವ. = ನೇಯಿಗೆಯವ. A weaver (Si. 337. 396; My.). — ನೆಯಿಗೆಹುಟಿ. A spider (ತನ್ತುವಾಯ, ಊರ್ಣನಾಭ, ಮರ್ಕಟಕ Si. 171).

ನೆಯ್ಗೆ nĕygĕ. = ನೆಯಿಗೆ, etc. (ಊಕೆ Šm. 78; ವಾಣಿ, ವ್ಯೂತಿ Nr.; My.); entwining or being entwined. ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ... (ಎಟ್ಟಿ Šmd. I). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ನೂಲ ನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.). — ನೆಯ್ಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be entwined. ನೆಯ್ಗೆಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಹೊದಱ್ (ವೀರುಧ, ಗುಲ್ಮ, etc. Mr. 108).

ನೆಯ್ಗೆಕಾಱ nĕygĕ-kâṟa. A weaver (My.). ನೆಯ್ಗೆಕಾಱನ ನಾಳಿ (ವೇಮ, ವೇಮದಣ್ಡ Nr.).

ನೆಯ್ದಲ್ nĕydal. -ಲು. = ನೆಯ್ದಳೆ, ನೆಯ್ದಿಲ್, ನೆಯ್ದಿಲೆ. A water-lily (ಇನ್ದೀವರ, ಉತ್ಪಲ Hlâ.; ಕೋಮಳೆ Šmd. II; ಕೋವಳ್ Šm. 26; Čpr. 1, 44; 2, 36; 9, 26; T., M.). ನೆಯ್ದಲ ವರ್ಣ (ಶ್ಯೇನಿ Hlâ.). See ಕನ್-, ಬಿಳಿಯ-. — ನೆಯ್ದಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond abounding with lilies (ಕುಮುದ್ವತಿ, ಕುಮುದಿನಿ, ಕೈರವಿಣಿ Hlâ.; Abh. P. 5, 80).

ನೆಯ್ದಲೆ nĕydalĕ. = ನೆಯ್ದಲ್. (Si. 446; My.).

ನೆಯ್ದಿಲ್ nĕydil. -ಲು. = ನೆಯ್ದಲ್. (ಉತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Nr.; ಕಮಲ, ಉತ್ಪಲ Nn. 29; ಕುಮುದ 29; ಪದ್ಮ, ಉತ್ಪಲ 54; ಕುಮುದ Mr. 506; ಕೋಮಳೆ Kk. 85). ನೆಯ್ದಿಲ ಗಡ್ಡೆ (ಶಾಲೂಕ); ತಾವರೆಯ ನೆಯ್ದಿಲ ಕಾವು (ನಾಲ Nr.). See ಕನ್-, ಕರ್-, ಬಿಳಿಯ-; Rŝv. 9, 4. — ನೆಯ್ದಿಲ ನಲ್ಲ. The moon (ಇರುಳೆಱೆಯ Čt. II, 6). — ನೆಯ್ದಿಲ ಮಯ್ದುನ. = ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೆಳೆಯ. The moon (Bh. 1, 7, 19). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೆಳೆಯ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Kk. 44; Šm. 16). — ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ನೆಯ್ದಲ್ಗೊಳ. (Abh. P. 1, 105). — ನೆಯ್ದಿಲ್ನಲ್ಲ. = ನೆಯ್ದಿಲ ನಲ್ಲ (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107).

ನೆಯ್ದಿಲೆ nĕydilĕ. = ನೆಯ್ದಲ್. (ಇನ್ದೀವರ, ಉತ್ಪಲ Mr. 419; ಉತ್ಪಲ, ಕುವಲಯ Si. 95; My.). ನೆಯ್ದಿಲೆಯಾದರೂ ಕೊಯ್ದರೆ ಬಯ್ದಲೇ ಮೇಲೆ (Prv.). See Si. 94. 95. 96. 153; Rŝv. 9, 9; J. 2, 65; 8, 21; 26, 24. — ನೆಯ್ದಿಲೆಗಣ್ಗೆ. -ಕಣ್ಗೆ. The water-lily on account of the eye (sic! J. 30, 4).

ನೆಯ್ನಾರ್ nĕynâr. = ನಯ್ಯನಾರ್, etc. (Bp. 9, 41). See ಇಡುಗುಡಿಯ-, ಚೊಕ್ಕ-, ತಿರುವಾರೂರ-, ನಕ್ಕ-, ಪಿಳ್ಳೆ-.

ನೆಯ್ಯಿನಾರ್ nĕyyinâr. = ನೆಯ್ನಾರ್. See ಪಿಳ್ಳೆಯ-.

ನೆಯ್ಯು nĕyyu. = ನೆಯ್ 1, etc. (My.). ನೆಯ್ಯುವವನಿಗೆ ಲಾಳಿ, ನಗಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ (Prv.).

ನೆಯ್ಸು nĕysu. = ನೇಯಿಸು. (My.).

ನೆರ nĕra. 1. = ನೆರದು, ನೆರೆ 2, ನೆರೆದು. P. p. of ನೆರೆ 1, in ನೆರ ನೆರದು (Bp. 18, 62).

ನೆರ nĕra. 2. = ನೆರವು, ನೆರೆ 3, ನೆರೆವು 2. -ವೆರ್ಗ or ನೆರವು (Šmd. 56). Adjoining, being next to or contiguous, nearness; joining, coming near (to assist); assistance (Čpr. 3, 93). — ನೆರನಾಡು. An adjoining district (B. 5, 20; My.). — ನೆರಮನೆ. = ನೆರೆ-. A neighbouring house: next door (My.; G. 108). ನೆರಮನೆ ಹಾಟಿಾದರೆ ಕಱುಗಳ ಕಟ್ಟುವೆನು. — ನೆರೆಮನೇ ಜಕಣಿಗೆ ತವರ ಮನೇ ಸೀರೆಯೋ? — ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೇ ಅಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಭಾವನಲ್ಲ. — ನೆರಮನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 25, 27; 48, 20; 53, 73; J. 5, 57; Prv. s. ಪರಮಗತಿ. — ನೆರಮನೆಯವ. -ಅವ. A neighbour (Bp. 47, 8; My.). — ನೆರವ್ವಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To accept (with pleasure, Abh. P. 10, after 160); to take for one's assistance (12, 49). — ನೆರವ್ಬರ್. -ಂ-ಬರ್. To come to assist (Abh. P. 14, after 128). — ನೆರವ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold on (something) as auxiliary (Čpr. 2, 27). — ನೆರವಲ. -ಬಲ. An auxiliary force (Abh. P. 10, 62). — ನೆರವೂರು. -ಊರು. = ನೆರೆ-. A neighbouring village (Bp. 44, 72). — ನೆರ ಹೊರೆಯವರು. -ಅವರು. = ನೆರೆ-. Next door and other neighbours. ನೆರ ಹೊರೆಯವರು ಕೂಡಿದರೂ ಬರುವ ಕೇಡು ತಪ್ಪಿಸಲಾಱರು (Prv.).

ನೆರಕೆ nĕrakĕ. = ನೆರಿಕೆ. A fence or a wall of bamboo, palm branches, etc. (My.; T. ನಿರೈಚ್ಚಲ್, ನಿರೈತ್ತಲ್; M. ನಿರೆ; T. ನಿರೈ, M. ನಿರೆ, to put in rows, to range in a line; to fence). ಮೆತ್ತಿದ ನೆರಕೆ (ಏಡೂಕ Nr. b).

ನೆರತು nĕratu. P. p. of ನೆರೆ 5.

ನೆರದು nĕradu. = ನೆರೆದು. P. p. of ನೆರೆ 1.

ನೆರಪು nĕrapu. = ನೆರಯಿಸು, ನೆರಸು, ನೆರಹು, ನೆರೆಪು, ನೆರೆವು 1. To bring or put together, to join, to collect, to convene (Čpr. 3, 11; Abh. P. 10, 37; Bp. 1, 11; 50 sum.; 50, 42; Rŝv. 6, after 11; 13, 15; 13, after 65; J. 18, 5).

ನೆರಯಿಸು nĕrayisu. = ನೆರಪು, etc. (Bp. 16, 14).

ನೆರವಿ nĕravi. (= ನೆರವು). A union, a mass, a meeting, a crowd, a multitude, a flock, etc. (ಗುಣ್ಪು Šmd. II, Kk. 81, Šm. 95; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, etc., etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54, Kk. 17; ಮೊತ್ತ Bhn. 10; My.). ಬೆಸದರ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಟಿ Šmd. I). ಕಾಗೆಯ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಟಿ Kk. 82; Šm. 30). See Čpr. 1, after 101; 5, after 39; 5, 78; 8, after 4; Grj. 10, after 79; Bp. 22, 29; 57, 45; 58, 50; Čh. v. 78; Bh. 1, 10, 18; J. 7, 4; 28, 22. — ನೆರವಿದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. A crowd that resembles a river (J. 6, 9).

ನೆರವು nĕravu. = ನೆರ 2 (Šmd. 56). A mass. ಎಲೇ, ಅಱಿಗಿ, ನಿನ್ನತಂ ನೆರವಿನೋದಿನ ಕಬ್ಬಿಪುನ್ ಓದದಿರ್ ಸುಧಾನಿಲಯದ ಮುನ್ದೆ! (Grj. 1, 26). 2, assistance, help (Čpr. 2, 54; 5, 98; Abh. P. 8, after 61; ಸಹಾಯ G.; C.). ಸರಸ್ವತಿ ಕೆಯ್ನೆರವಾಗೆ ಪೇಳ್ದಿಪಳ್ (Šmd. 109). ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವವನೇ

ಗೆಳೆಯನು (B. 1, 8). ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಣ್ಣನ್ದಿರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲು ಕೈಯ್ಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆರವಾಗುವರು (3, 32). ನನಗೆ ನೀನು ನೆರವಾಗುವಿಯಾ? (4, 139). ಅವನು ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ನನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ (My.). See Grj. 3, after 91; Bp. 29, 30; 38, 58; 57, 13; Šsv. 5, 60; B. 4, 108. 153.

ನೆರಸು nĕrasu. = ನೆರಪು, etc. (Bh. 4, 5, 26).

ನೆರಹು nĕrahu. = ನೆರಪು, etc. (Bh. 1, 10, 15; Râm. 4, 6, 29; J. 17, 57). ನೆರಹಿದ ಉಪಕರಣ (ಪರಿವರ್ಹ, ಪರಿಚ್ಛದ Mr. 202). ಕುಱಿಗಳ ಹಿಣ್ಡು ಹಿಣ್ಡಂ ಛನ್ದದಲಿ ನೆರಹಿ (Bp. 28, 21).

ನೆರಳ್ nĕraḷ. = ನೆರಳು 2, etc. (J. 8, 5; 18, 23).

ನೆರಳು nĕraḷu. 1. = ನರಲ್, etc. (My.). See Prv. s. ಮುರುಳ.

ನೆರಳು nĕraḷu. 2. = ನೆೞಲ್ 1, etc. Shade, etc. (ಛಾಯ, ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Si. 446; ಛಾಯೆ G. 214; C.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿ ಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆಡ್ಡ, ಸರ್ಪನ ಉಱಿಹೆಡೆಯು ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಮುಱುಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಡತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಲೇಸು (Prv.). ಒನ್ದು ನಾಯಿ ಮಾಂಸದ ಕರಣೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಳ್ಳಾ ದಾಟುವಾಗ ನೀರೊಳಗೆ ತನ್ನ ನೆರಳು ಕಣ್ಡಿತು (B. 2, 4). ಆಲದ ಮರದ ನೆರಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ, ಬಹು ತಮ್ಪಿರುತ್ತದೆ (2, 22). ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರ ನೆರಳಿಗೆ ಸಹ ಹೋಗ ಬಾರದು (4, 1).

ನೆರಿಕೆ nĕrikĕ. = ನೆರಕೆ. (My.).

ನೆರಿಗಿಲು nĕrigilu. = ನೆಗ್ಗಿಲ್, etc. (St. & Pl.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 1. To join (v. i.), to be united; to come together, to assemble; to associate with (ಸಂಯೋಗ Šmd. Dh.; ಸಮ್ಮೇಲನ Šm. 102; T. ನೆರುಂಗು, M. ಞೆರುಙ್ಙು to be pressed, thronged). P. ps. ನೆರೆದು (Šmd. 264), ನೆರದು. ನೆರೆದ ಅರಸುಗಳನಿಬರುಮಂ ಕಾದಿ ಗೆಲ್ದನ್ ಒರ್ಬನೆ ಪಾರ್ಥಂ (Šmd. 122). ಜಾಣ್ ನೆರೆದುದು or ಜಾಣ್ನೆರೆದುದು (190). ಯಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ಠಾವು ಅವುದಾನೊನ್ದುಣ್ಟು, ಅದು ಸಂಸ್ತಾವ (Nr.). ಪರಿಜನಂಗಳು ಪುರಜನಂಗಳು ನೆರದು (Bp. 46, 35). ಜಯಜಯಧ್ವನಿ ನೆರೆಯೆ (53, 26). ಸನ್ತೆ ನೆರೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಗಣ್ಟುಗಳ್ಳರು ನೆರೆದರು (Prv.). ಸನ್ತೆ or ಸಭೆ ನೆರೆಯಿತು (My.). See Čh. v. 78; Čpr. 5, 55. 60. 61; 7, after 4; Bh. 1, 10, 89; 2, 13, 31; Bp. 27, 5; 58, 49; 61, 3; Râm. 1, 13, 12; Ršv. 6, after 11 (twice); 13, after 70; J. 1, 12; 11, 17; 16, 4; 18, 38. **2,** to have sexual intercourse (ಸುರತ Šm. 102; Čpr. 2, 40; 4, 80; 6, 79. 83; 8, after 67; Bp. 35, 30. 31; 40, 16; 42, 32; Ršv. 11, 94. 105; J. 2, 65; 5, 56; 26, 25; 28, 5; Si. 182; My.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 2. = ನೆರ 1, etc. P. p. of ನೆರೆ 1, in ನೆರೆ ನೆರೆದು (Ršv. 6, after 11; 13, after 77; J. 3, 37; 19, 5; 29, 46).

ನೆರೆ nĕrĕ. 3. = ನೆರ 2, etc. Adjoining; proximity, neighbourhood; union, company (coition; ಕೂಟ Šmd. Dh.; Šm. 102). ಪಾರಿಜಾತಂ ನೆರೆಯೊಳ್ ಇರುತಿರೆ ಭೂರುಹಂಗಳ ನೆೞಲನರ್ಥಿಸಿ ಸಾರಿದನ ಪೊಲು (Bp. 60, 40). ಕೊಂಕುಣಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ತಿಗಳ ತಾ ಕೆಡುತ್ತಾ ಏಱು ನೆರೇ ಕೆಡಿಸಿದ (Prvs.). See Sp. s. ತರಹೀನ; Prv. s. ಅಭಿಚಾರಿ. — ನೆರೆ ಕರೆ. Neighbours and people within calling (My.). — ನೆರೆಮನೆ. = ನೆರಮನೆ. (B. 1, 9; 2, 7; 3, 59; My.). — ನೆರೆಯವ. -ಅವ. A neighbour (My.). — ನೆರೆಯುಪ್ಪರಿಗೆ. -ಉಪ್ಪರಿಗೆ. An adjoining palace (Bh. 1, 7, 14). — ನೆರೆಯೂರ್. -ಊರ್. = ನೆರೆವೂರ್. (V. 9, after 69). — ನೆರೆವೂರ್. -ರು. = ನೆರವೂರು. (Bp. 14, 2; 16, 1; 46, 5; B. 2, 13). — ನೆರೆಶಬ್ದ. A word with an altered initial joined to another to amplify its meaning (My.). — ನೆರೆಹಳ್ಳಿ. A neighbouring hamlet (B. 3, 121). — ನೆರೆ ಹೊರೆ. dupl. (J. 5, 59; Abhâ. 2, 52). ನೆರೆ ಹೊರೆಯ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ (B. 4, 218). — ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರು. = ನೆರ-. (B. 2, 41; 3, 28; 4, 153; My.).

ನೆರೆ nĕrĕ. 4. (ನೆಱೆ). To move about, to whirl about, to be confused, to be eager or possessed of impetuous ardour (ಸಮ್ಭ್ರಮ Šs.; see ನಿಟ್ಟನೆ).

ನೆರೆ nĕrĕ. 5. = ನರೆ 1. To become grey. ನೆರತ ಕೂದಲು (My.). ಕೂದಲು ನೆರತು ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪಲಿತ Si. 195).

ನೆರೆ nĕrĕ. 6. = ನರೆ 2. Greyness (J. 10, 38; My.).

ನೆರೆಪು nĕrĕpu. = ನೆರಪು, etc. To bring together, etc. (ಸಂಗ್ರಹ Šmd. Dh., o. r. ನೆರಪು; 402).

ನೆರೆವು nĕrĕvu. 1. = ನೆರೆಪು, etc. (Bp. 40, 89).

ನೆರೆವು nĕrĕvu. 2. = ನೆರವು, etc. Assistance (Bp. 61, 23).

ನೆಱ nĕṟa. 1. = ನೆಱು. A vital point, member or organ; a secret (ಜೀವಸ್ಥಾನ, ಮರ್ಮ Hlâ.; T. ನೆಱ, the vitals; a swelling on the hip, or under the arm, or on the neck, caused by a boil, or wound in another part of the body). See ಕಡು-; Abh. P. 11, after 140; 14, after 100.

ನೆಱ nĕṟa. 2. = ನೆಱೆ 3. See ನೆಱವಣಿಗೆ. ನೆಱಂ, completely, altogether (Čpr. 7, 48). — ನೆಱಜಾಣ. Replete with wisdom (My.).

ನೆಱತೆ nĕṟatĕ. Fullness, completeness (ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಭೋಗ Mr. 454, o. r. ಅಭೋಗ, probab'; ಆಭೋಗ; Bh. 8, 5, 15; Râm. 6, 53, 27).

ನೆಱದು nĕṟadu. = ನೆಱೆದು. P. p. of ನೆಱೆ 2.

ನೆಱನ್ nĕṟan. = ನೆಱಲ್. — ನೆಱನೆನೆ, with a crash (Abh. P. 9, 67).

ನೆಱಪು nĕṟapu. To complete (Čpr. 3, 73; 4, 18; 7, 26. 69. 74).

ನೆಱಯಿಸು nĕṟayisu. To make complete; to supply. ತದ್ಭಾಷೆಯ ಕೊಱತೆ ನೆಱಯಿಸುವಂ (Bp. 36, 13).

ನೆಱಲ್ nĕṟal. (= ನೆಱೆ 1, etc., ನೇಲ್) To hang down motionless or powerless; to faint (ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾವಲಮ್ಬನ Šmd. Dh.; ಜೋಲ್ Šmd. II; ನೇಲ್ Kk. 74; T., M. ನಿಱು, to weigh, poise, balance). See Kâvy. II, 1, 25; Čpr. 5, 17; 7, 102; 8, 7.

ನೆಱವಣಿಗೆ nĕṟa-vaṇigĕ (or aṇigĕ). = ನೆಱೆವಣಿಗೆ. Fullness, completeness; accomplishment; nicety, propriety; goodness, good state (ಅಭೋಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ Hlâ.; ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ Šmd. 387 Mdb. Cm.: [illegible] Bhn. 34; see Bh. 5, 11, 8; 6, 6, 6; 8, 5, 15; 10, 7, 31; Râm. 6, 47, 26). ಆಚಾರದ ಓದಿನ ನೆಱವಣಿಗೆ (ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ Hlâ.).

ನೆಱವು nĕṟavu. Fullness, completeness. (T., M. ನಿಱವು; T. also ನಿಱೈವು). — ನೆಱವೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To make complete, to fulfil, to accomplish (My.; T. ನಿಱವೇಱ್ಱು). ಇದನ್ನಷ್ಟು ನೆಱವೇಱಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ (B. 4, 18). ನೆಱವೇಱಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ವೃತ್ತ, ನಿಷ್ಪನ್ನ Si. 382). ಮಾತನ್ನು ನೆಱವೇಱಿಸು (My.). — ನೆಱವೇಱು. -ಏಱು. To be completed, fulfilled or accomplished, as a work, a thought, a word, etc. (My.; Si. 404; Tĕ., T.).

ನೆಱಿ ne̤ri. 1. = ನಿಱ 2, etc. (My.). ನೆಱಿಯುಡಿಗೆಗಳ್ (Bh. 1, 10, 2). ಹೊಂಗಳ ಸೀರೆನೆಱಿಯ ಗಜ್ಜು (ಸೀವಿ Si. 459).

ನೆಱಿ ne̤ri. 2. = ನಿಱ 3. — ನೆಱಿಮುಗಿಲು. = ನಿಱಿಮುಗಿಲ್. (Bh. 8, 23, 36).

ನೆಱಿ ne̤ri. 3. = ನೆಱೆ 1. To suspend (Čpr. 1, after 101; 8, after 44).

ನೆಱಿಗೆ ne̤rigĕ. = ನಿಱ 2, etc. (My.).

ನೆಱು ne̤ru. = ನೆಱ 1. A vital organ, etc. (ಮರ್ಮ Nr.). *Cf.* ನೆಱೆ ಕೊಳ್ No. 2 s. ನೆಱೆ 3.

ನೆಱೆ ne̤rĕ. 1. = (ನೆಱಲ್), ನೆಱ 3. To hang down, to be suspended. ನೆಱದನೆನೆ ಜೋಲ್ವಂ (Kk. 91).

ನೆಱೆ ne̤rĕ. 2. = ನಱ. To become entire, full, complete, accomplished, ready, perfect, full-grown, mature, sufficient; to arrive at the age of menstruating (ಸಮುಗ್ರತ್ತ Šmd. Dh.; ಸಮುಗ್ರತೆ Šm. 116; ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Kk. 71; My.; T. ನಿಱೈ; M. ನಿಱ; *cf.* ನಿಱ 1); to be realized, to occur (ಬರ್ Šmd. 183 Cm.); to become replete or plenteous, to prevail (ಪೆರ್ಚುಗೆಯಾಗು Šmd. 3 Cm.; ಬಹುಲ Šm. 116; T., M.); to suffice (Bp. 59, 2). P. ps. ನೆಱದು, ನೆಱೆದು. ಮಿಯ್ಗುರಿಯಲ್ ಪಾಣ್ಣವರ್ಗ ನೆಱೆಸುವ್ವ ಬರಿಸಂ (Šmd. 73). ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯಲ್ ಆದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಅದೃಷ್ಟರಜಸಾರಿ); ಕುಡಲ್ ನೆಱೆದ ಕೂಸು (ವರ್ಯೆ, ಪತಿಂವರೆ Hlâ.). ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯಲ್ ಆದವಳು (ಗೌರಿ, ನಗ್ನಿಕೆ, ಅನಾಗತಾರ್ತವೆ Nr.). ನೆಱೆದ ಪೆಣ್ (ತುಱುಮಿಣ್ಡೆ Šm. 73). ಹೆಣ್ಣು ನೆಱೆಯಿತು, ಅವಳು ನೆಱೆದವಳು (My.). See Šmd. 118. 135. 291; Čpr. 1, 46. 48. 81. 95; 2, 16; 4, 18. 62; Abh. P. 4, after 53; Bp. 8, 8; 35, 32; Grj. 9, 51; Č. Bp. 11, 4; Rsv. 4, 117; 5, 65; 8, 98. 116; J. 11, 17; Si. 184. 195. 422; ಎಡೆ ನೆಱೆ.

ನೆಱೆ ne̤rĕ. 3. = ನೆಱ 2, ನೆರ್. Completeness; maturity, etc.; (a vital organ, *cf.* ನೆಱು, etc.);— completely, perfectly, fully, well, exceedingly, much, etc. (ಅಧಿಕ Šmd. 391; Šm. 58; ಬಹುಳ Šm. 116; ಚನ್ನಾಗಿ Šmd. 31. 70. 194 Cm.; occasionally used only to complete a verse, ಪಾದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Čt. I, 19; II, 34). ಸೀನೆನಗೆ ವಸನ್ತನಾಗಮನಂ ನೆಱೆ ಸೂಚಿಸಿ (Čpr. 7, 41). See Šmd. 71. 230. 272; Čpr. 2, 20. 35. 81; Bp. 18, 18; 20, 22; 23, 27; 43, 50; Bh. 1, 5, 8; 2, 4, 12; Šm. 30. 53. 73. 83. 109. 119; Rsv. 5, 21. 44; 6, 36; J. 2, 12; 25, 5; 28, 4. 18; 29, 49; Dp. 54. **2,** a great flow of water (in a river), a flood (My.). —ನೆಱೆ ಕೊಳ್. To seize or use the whole substance or essence of anything, to use for one's self to the utmost (ಸರ್ವಸ್ವಹರಣ Šmd. Dh.; Sâstrasâra in W. v. 1254; Rsv. 5, after 55). 2, = ನೆಱೆಗೊಳ್, to pierce or penetrate the vitals, to pierce to the quick (ಮರ್ಮಭೇದ Šmd. Dh., o. r. ವರ್ಮಭೇದ; Abh P. 14, 60). — ನೆಱೆಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. To bite excessively (Râm. 5, 8, 59). — ನೆಱೆಗೊಳ್. = ನೆಱೆ ಕೊಳ್ No. 2. (Čpr. 8, 65; Abh. P. 9, 158; Kâvy. II, 1, 25). — ನೆಱೆಜಾಣ. = ನೆಱ-. (My.). — ನೆಱೆದಿಂಗಳ್. = ನೆಱೆವೆಱೆ. (Abh. P. 5, 66; J. 30, 9). — ನೆಱೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. A puncheon, a tool having a figure on it with which impressions are made (ಪಡಿಯಚ್ಚು Šm. 68; Kk. 47). — ನೆಱೆವೆಱೆ. -ಪೆಱೆ. The full moon (Rsv. 11, 143; V. 5, 1[illegible]).

ನೆಱೆ ne̤rĕ. 4. = ನಿಱ 2, etc. (My.). — ನೆಱೆವಿಡಿ. = ನಿಱಿವಿಡಿ. (Bh. 4, 8, 12).

ನೆಱೆಯುವಿಕೆ ne̤rĕyuvikĕ. Menstruation to take place. ಹೊಂಗಳು ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೆಯ್ ನೆಱೆಯುವಿಕೆ (ಋತು Si. 422, *only* in Si.).

ನೆಱೆವಣಿ ne̤rĕ-vaṇi (or aṇi). = ನೆಱೆವಣಿಗೆ. (ಜೊಕ್ಕಳಿಕೆ Šmd. 387).

ನೆಱೆವಣಿಗೆ ne̤rĕ-vaṇigĕ (or aṇigĕ).= ನೆಱವಣಿಗೆ. (Šmd. 219).

ನೆರ್ nĕr. = ನೆಱೆ 3, etc. — ನೆಗಿರಱೆಯ. -ತಱೆಯ. A full (*i. e.* perfectly equal) younger brother (Abh. P. 14, 22).

ನೆರ್ನೆರ್ nĕrnĕr. = ನಿರ್ನಿರ್ q. v., etc.

ನೆರ್ನೆರ nĕrnĕra. = ನೆರ್ನೆರ್, etc. (ನಿರ್ನಿರ, ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಂ Kk. 93; see Šmd. s. ನಿರ್ನೆರ).

ನೆರ್ಪು nĕrpu. (Šmd. 50). (= ನೆಪ್ಪ 2).

ನೆರ್ಮು nĕrmu. = ನೆಮ್ಮು 1. (Abh. P. 5, 115; 16, 14; Šsv. 3, after 35). ತರೀರಿಯಂ ನೆರ್ಮಿದ ಕುತ್ತಂ (Sâstrasâra in W. v. 1269).

ನೆಲ್ nĕl. (Šmd. 58). = ನೆಲ್ಲು. Paddy, rice in its husk, rice as growing; a grain of paddy (ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ Hlâ.; ಅಣು Hlâ.; ಆಶು, ವ್ರೀಹಿ Nn. 86; M. ನೆಲ್; T. ನೆಲ್, ನೆಲ್ಲು). ನೆಲ್ಲುಂ ಕೌಂಗುಂ (Šmd. 84. 256). ನೆಲ್ಲಗದ್ದೆ (ವ್ರೈಹೇಯ Hlâ.). ಒನ್ದು ನೆಲ್ಲನಿತು (Bp. 40, 77).

ನೆಲ nĕla. 1. (fr. ನಿಲ್). Ground, soil; land; ground, floor; a portion of the earth: a country, a kingdom; the earth (ಅಲ್ಪವಸುಧೆ Bhn. 48; ರಾಜ್ಯ Čt. II, 63; ಇಳೆ 44; ಎಳೆ, ಬುವಿ, ಪೊಡವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Šm. 37; ಪೊಡವಿ, ಬೂವಿ, etc., ಧರೆ Kk. 16; C.; T., M. ನಿಲ; Tě. ನೆಲವು). ನೆಲದಿನ್ದುಮ್ಬಂ (Šmd. 63). ನೆಲದೊಳಗುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಂ ನೀರೊಳಗೊಳವು (Hlâ.). ತಗ್ಗಿದ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ); ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಪೆಲ್ಲಹಿಸುವುದು (ಉಲಿತ, etc. Nr.). ಜವುಗಿನ ನೆಲ (ಪಿಪ್ಪಲ, ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ Nn. 62). ಉದ್ದದ ನೆಲ (ತೆವರ್ Čt. II, 35). ನೆಲದ ಪವಣ್ (ಮುತ್ತರ್ II, 102). ಯಾವ ಪುರುಷನು ವ್ರತದ ವರದಿನ್ದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೋ, ಅನ್ತಾವನು ಸ್ಥಾಣ್ಡಿಲಶಾಯಿ, etc. (Si. 250). ಉಟಿದೇ ಇರುವ ನೆಲ (ಖಿಲ 100). ಗೆಯ್ದ ನೆಲ (ಸೀತ್ಯ, ಕೃಷ್ಟ, ಹಲ್ಯ 301). ನೆಲನುಮ್ ಆಗಸಮಿನ್ತು ಹಾಳಾಹಳದಹನಮಯಮ್ ಆಗಲ್ (Bp. 58, 64). ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಲ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲ.—ನೆಲದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವವನ ಸಂಗಡ ಎಲೇ ಕೇಳದ ಹಾಗೆ.—ನೆಲದ ಸಂಗತ ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನ್ತೆ.—ನೆಲದೊಳಗೆ ಇದ್ದರೂ ಖಲನಿಗೆ ಹೆದರ ಬೇಕು.—ನೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ.—ನೆಲು ಹಱದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ (Prvs.). See Šmd. 28. 94. 127. 130. 188. 225; Čpr. 1, 75. 89; 1, after 101; Bp. 42, 2; 45, 6; 52, 33; 54, 81; 55, 28. 29; 57, 48; 60, 4; Rsv. 5, 34. 42; 6, 34; Bh. 1, 8, 15. 59. 86; J. 4, 12; 17, 4; Dp. 1; B. 4, 14. 25. 26; 5, 295; Prvs. s. ಬಲ 2. — ನೆಲಕಂಟಿಗಿಡ. A small shrub, Naregamia alata W. A. (St. & Pl.). — ನೆಲಕಡಲೆ. A frequently cultivated annual plant, the earth-nut or Manilla-nut, Arachis hypogaea Lin. (St. & Pl.; My.; ಕಲಾಯ, ಸತೀಲಕ, ಹರೇಣು, ಖಣ್ಡಿಕ Si. 304, sic!). — ನೆಲಗಟ್ಟ. = ನೆಲಗಟ್ಟು. ನೆಲಗಟ್ಟಗಟ್ಟಿಸು. -ಕಟ್ಟಿಸು. (Bp. 53, 29). — ನೆಲಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ನೆಲಗಟ್ಟು. Ground smoothed and plastered, pavement (ಕುಟ್ಟಿಮ, ಬದ್ಧಭೂಮಿಕ Hlâ.; ಕುಟ್ಟಿಮ Nr., Mr. 192; G.; My.; Bh. 2, 13, 25; B. 4, 121). — ನೆಲಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made in the ground by burglars (Bp. 31, 5). — ನೆಲಗುಪ್ಪಳ. -ಕುಪ್ಪಳ. A creep-

er, Ipomaea digitata L. (Z. ad St. & Pl.; Batatas paniculata Chois., St. & Pl.; Convolvulus paniculatus Lin.; Si. 161). — ನೆಲಗುಮ್ಮ. A kind of bird (S. Mhr.). — ನೆಲಗುಳ್ಳ. A kind of prickly nightshade, Solanum jacquini Lin. (Solanum xantocarpum Schr. & W., ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ Hlâ.; ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಸ್ಪೃತಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ, ವೃಹತಿ, ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ, ಕುಲಿ, ಕ್ಷುದ್ರೆ, etc. Nr.; My.). See ಕಿಱುಯ-, ಬಿಳಿಯ-. — ನೆಲತಾಟಿ. = ನೆಲತಾಳೆ, ನೆಲದಾಟ್. (Si. 151). — ನೆಲತಾಳೆ. = ನೆಲದಾಟ್. (ಮುಸಲಿ, ತಾಲಮೂಲಿಕೆ Si. 151). — ನೆಲದಗಲ. -ಅಗಲ. The breadth of the ground, etc. (Č. Bp. 47, 47). — ನೆಲದಮರ್ದುಣಿಸು. = ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ. (ಬ್ರಾಹ್ಮ Ks.). — ನೆಲದಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. A king (J. 27, 39). — ನೆಲದಾವರೆ. 1. -ತಾವರೆ. The plant Hibiscus mutabilis Lin. (ಅವ್ಯಥೆ, ಅತಿಚರೆ, ಪದ್ಮಚಾರಿಣಿ, etc. Nr.). — ನೆಲದಾವರೆ. 2. -ಆವರೆ. = ನೆಲಾವರೆ. (St. & Pl.). — ನೆಲದಾಟ್. -ಟು. -ತಾಟ್. The plant Curculigo orchioides Roxb. (ತಾಲಮೂಲಿಕೆ, ಮುಸಲಿ Nr.). — ನೆಲದೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. A king (J. 14, 9). — ನೆಲನಮರ್ದುಣಿ. -ಅಮರ್ದುಣಿ. A Brâhmaṇa (ದ್ವಿಜ Kk. 34, o. r. ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ). — ನೆಲನಮರ್ದುಣಿಸಿ. = ನೆಲನಮರ್ದುಣಿ. q. v. — ನೆಲನಾರಿಂಗ. = ನೆಲಕಂಚ. (St. & Pl.). — ನೆಲನೆಲ್ಲಿ. A small herb, Phyllanthus madraspatensis L. (St. & Pl.). 2, a small creeping plant, Polygonum elegans Roxb. (Z.; My.). 3, = ಅಜ್ಝಟೆ, ಅಮಲೆ, ಝುಟೆ, ಎತುನ್ನಕ (G.; see ಕಿಱುಯ ನೆಲ್ಲಿ). — ನೆಲನೇಱಿಳೆ. (ನಾದೇಯಿ, ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ Si. 130. 151). — ನೆಲನೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Šmd. 240). The lord or owner of the land. — ನೆಲಬಣ್ಣಿಣಿ. The large black bee (Čt. I, 28). — ನೆಲಬೇವು. The plant Gentiana cherayta Roxb. (ಕಿರಾತತಿಕ್ತ, ಭೂನಿಮ್ಬ, ಅನಾರ್ಯತಿಕ್ತ Nr., Si. 157; ಭೂತಿಕ, ಭೂನಿಮ್ಬ 405; see Mr. 147 s. ಪನ್ನಂಗಿ). 2, the country chirayit, Andrographis paniculata Nees. (St. & Pl.; *cf.* ದೇಶಾವರ). — ನೆಲಮನೆ. An apartment in the ground, a cellar (My.; B. 4, 61; 5, 212; ಗುಪ್ತಿ G.; *cf.* ನೆಲಮಾಳಿಗೆ); a dungeon (ಸುರಂಗ G.). — ನೆಲಮಾಗಳಿಬೇರು. The plant Fluggea leucopyrus Willd. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. = ನೆಲವಾಳಿಗೆ. A subterraneous apartment; a granary (My.; ಗರ್ತ, ಅವಟ, ನೆಲದೊಳಗಿರುವ ಕಣಜ, ಹಗೇವು Si. 75; ಗುಪ್ತಿ 426). — ನೆಲಮುಕ್ಕಜಕ್ಕಿ. A kind of demon (Šâstrasâra in W. v. 1269). — ನೆಲವರೆ. -ಅವರೆ. The plant Cassia abovata Collad., which is used like nĕlâvarĕ (Z.; My.). — ನೆಲವಲ. -ಬಲ. (Šmd. 386). A land-force. — ನೆಲವಾಳಿಗೆ. = ನೆಲಮಾಳಿಗೆ. (Čpr. 5, 105). — ನೆಲವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The earth personified as a woman (Rŝv. 6, 24). ನೆಲವೆಣ್ಣುಮಗಳ್, Sîtâ (J. 18, 60). — ನೆಲಸಮ. = ನೆಲಸಮಾನ. (My.). — ನೆಲಸಮಾನ. Level with the ground (My.). ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಗುಡಿಗಳನ್ನೂ ಕೆಡವಿಸಿ, ನೆಲಸಮಾನ ಮಾಡಿಸಿದನು (B. 5; 45). — ನೆಲಸಮ್ಪಿಗೆ. A fragrant garden-flower, Kaemferia rotunda L. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಸರಿ. = ನೆಲಸಮಾನ. (Rŝv. 6, 34; My.). — ನೆಲಹಲಸು. The ananas (My.; S. Mhr. occasionally). — ನೆಲಹಾಗ. A sexton's fees (My.). — ನೆಲಹಾದಿ. A land-way (B. 4, 160). — ನೆಲಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. A creeping herb, Lippia nodiflora Rich. (St. & Pl.). — ನೆಲಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. = ನೆಲಾವರೆ. (St. & Pl.; My.). — ನೆಲಾವರೆ. -ಆವರೆ. (Šmd. 345). A plant furnishing the cathartic Senna leaves, Tinnevelly Senna, Cassia lanceolata Forsk. (St. & Pl.; T. ನೆಲ ಆವರೈ).

ನೆಲ nĕla. 2. = ನೆಲವು, etc. (My.).

ನೆಲಕಲ (nĕla-kala). (A man like a stone of the ground?): a miser (ಲೋಭಿ Šmd. 25; II; Čt. I, 10; II, 17; Kk. 84; Šm. 57).

ನೆಲವು nĕlavu. = ನೆಲಹು, etc. (My.).

ನೆಲಸು nĕlasu. To become established; to take up habitation, to settle; to stay, to stand; to obtain (ನೆಲೆಗೊಳ್ Šmd. 6. 94. 187. 205. 225. 289. 351 Cm.; ನಿಲ್ 65 Cm.; My.; T. ನಿಲ್ಚ, M. ನಿಲಿ). See Šmd. 69. 170. 352; Čh. v. 99. 183; Čpr. 1, 76. 131; 3, 55. 84; 6, 92; Abh. P. 9, 55; Grj. 10, 115; Bp. 38 sum.; 44, 4; 50, 25; 53, 21; 56, 47; 59, 55; Rŝv. 13, 4; J. 5, 65. 67.

ನೆಲಹು nĕlahu. (fr. ನೆಱ್1? or ನೇಲ್?). = ನಿಲ2, ನೆಲ2, ನೆಲವು, ನೆಲು, ನೆಲುವು, ನೆಲುಹು. A net-work of rope (or rattan), in which pots and other things are suspended from the beams of the house, or from either end of the pole on the shoulder of a carrier or porter (ಕಾಚ, ಶಿಕ್ಯ Hlâ.; My.). ಕಮ್ಬಿಯನ್ ಅವಲಮ್ಬಿಸಿರ್ಪ ನೆಲಹು (ವಿಹಂಗಿಕಾಲಮ್ಬಿ, ಕಾಚ); ನೆಲಹಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಕಾಚಿತ, ಶಿಕ್ಯಿತ Nr.).

ನೆಲು nĕlu. = ನೆಲಹು, etc. (My.). ನೆಲು ಹಱಿದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ.— ನೆಲು ಹಱಿದು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುನ್ದೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ನೆಲುವು nĕluvu. = ನೆಲಹು, etc. (My.). (ಕಾಚ, ಶಿಕ್ಯ Si. 412). ಕಾವಡಿದಬ್ಬೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲುವು (ಶಿಕ್ಯ, etc. 344).

ನೆಲುಹು nĕluhu. = ನೆಲಹು, etc. ನೆಲುಹಿನ ಗಡಿಗೆ (Bp. 14, 11). ಕವ್ವಿಯ ನೆಲುಹು (43, 25).

ನೆಲೆ nĕlĕ. Standing; standing place; a place of residence, an abode; an apartment of a house; a story of a house; a place; place; ground; footing; basis: firmness; certainty; certain knowledge; bottom: a mystery, a secret (ಪೊದಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಚಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, etc., ಆಶ್ರಯ Šm. 58; ನಿಜಾಗಾರ, ನಿಧಾನ 106; ಗವಿ, ಗರುಡಿ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; ಸ್ಥಾನ Šmd. 24. 80 Cm.; ಕಕ್ಷಾನ್ತರ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Hlâ.; My.; T. ನಿಲೈ, M. ನಿಲ). ಅವನಿಗೆ ನೆಪ್ಪ ನೆಲೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ಮನೆಯ ನೆಲೆ (ಗೃಹಭೂಮಿ, ವಾಸ್ತು Hlâ.). ನೆಲೆಯ ತೀವಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ (ಸುಧಾಧವಲಿತ, ಸೌಧ Mr. 193). ಅದು ನೆಲೆ! (Bp. 10, 2; 53, 19). ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮಾತು ಹೊಲೆಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). See Čpr. 1, 77; Abh. P. 3, after 17 and 26; 4, 11; 7, after 62; Bp. 1, 30; 10, 16; 40, 40; 43, 24; 57, 15; 60, 61; Râm. 1, 7, 14; J. 26, 41; 30, 41; ಕಲ್ನೆಲೆ. — ನೆಲೆಕಟ್ಟು. = ನೆಲೆಗಟ್ಟು. (J. 17, 23). — ನೆಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ನೆಲಗಟ್ಟು. (ಕುಟ್ಟಿಮ, ನಿಬನ್ಧಾಭೂಮಿ Nr.; Č. Bp. 5, 48; My.). 2, a fixed abode. ಕೋಪವೆಮ್ಬುದು, ಕೇಳಿ, ಪಾಪದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು! ಕೂಪದೊಳು ನೇಣು ಹಱಿದನ್ತೆ ನರಕಕೆ ಕೋಪಿ ತಾನ್ ಇಱಿವ (Sp.). — ನೆಲೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. The bottom to appear;—to see the bottom (also figuratively, My.). ನೆಲೆಗಾಣ ಬಾರದುದು (ಅಗಾಧ Nr.). — ನೆಲೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. The foundation to be destroyed, to be ruined (Abh. P. 6, 33). — ನೆಲೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy one's firm position, station or welfare (J. 8, 32). — ನೆಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Footing, firm position, etc. to be impaired; to lose ground, etc. (J. 28, 40). — ನೆಲೆಗೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್. To take footing; to take root, as plants, etc.; to take one's place; to occupy, as one's place; to touch the ground; to become established or settled; to take up habitation (ನೆಲಸು, q. v.; ನಿಲ್ Šmd. 24. 70 Čm.; My.). ಸಿರಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡುದಲ್ಲಿ (Šmd. 145). ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಣ್ಡುದು (ಎರ್ದೆವತ್ತಿದುದು Čt. II, 12). ವರ್ತಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ

ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವು ಪೂರಾ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು (B. 4, 169). ನಾಟುವಣ್ಣುಗಳು ನಾಲ್ಕೆಣ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಮ್ಬುವವು (Prv.). See Šmd. 209. 365; Bp. 17, 13; 46, 53; 47, 57; 50, 31; 54, 76; J. 6, 34; 18, 51; 24, 78. — ನೆಲೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put down, to place, to establish, etc. (ಊಱು G.; Bp. 2, 11; Ršv. 6, after 11; J. 2, 64; 18, 37. 42; 30, 50; My.). ನೆಲೆಗೊಳಿಸೋಣ (ಸ್ಥಾಪನ G.). — ನೆಲೆದೀಪ. A lamp that is never removed from the niche in which it stands, and is adored when lighted, etc. (My.). — ನೆಲೆದೀವಿಗೆ. = ನೆಲೆದೀಪ. (My.). — ನೆಲೆ ನೆಲೆ. rep. (Č. Bp. 5, 3). — ನೆಲೆಮನೆ. An abode, a place of residence (Bp. 30, 22; Bh. 1, 8, 23). — ನೆಲೆಮಾಡ. = ನೆಲೆವಾಡ. An upper story with various apartments (Abh. P. 1, 124; Ršv. 11, after 124). — ನೆಲೆಮೊಲೆ. A stout, full breast (Šm. 118; Ršv. 7, 17; 10, after 57; J. 8, 20; 30, 7). — ನೆಲೆಯಾಗು. To become a basis, etc.; to be established, to get a firm footing, to obtain, to be in use (Čpr. 1, 93. 109; Bp. 24, 2; 51, 47; Šm. 118). — ನೆಲೆಯುಪ್ಪರಿಗೆ. An upper story with its various apartments (Bh. 1, 8, 69; 1, 7, 14). — ನೆಲೆವಡೆ. -ವಡೆ. To take footing, to stand (Šsv. 3, after 35). — ನೆಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A house furnished with stories (ಕರುಮಾಡ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Šs.). 2, = ನೆಲೆಮನೆ (Bp. 19, 25; Râm. 4, 2, 40; J. 18, 1). — ನೆಲೆವಾಡ. = ನೆಲೆಮಾಡ. (J. 10, 50; V. 5, 5. 12). — ನೆಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. = ನೆಲೆಮನೆ. (Čpr. 1, 99). — ನೆಲೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become constant or continual (V. 14, 27). — ನೆಲೆವೆರ್ಚಿಸು. -ಪೆರ್ಚಿಸು. To increase (v. t., Čpr. 3, 102). — ನೆಲೆವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. To increase in or to obtain ground, to extend, to increase (v. i., Čpr. 6, 81; 7, 127; Abh. P. 3, 52; 9, 109; 14, 2. 71; 16, 42).

ನೆಲ್ಲಿ nĕlli. The emblic myrobalan, Phyllanthus emblica Lin. (Emblica officinalis Gaert., ಧಾತ್ರಿ, ಆಮಲಕಿ, ಶಿವೆ Hlâ.; Nr., except ಶಿವೆ; Mr. 122; ಆಮಲಕ Nn. 6; My.; Tĕ., T., M.; Bp. 45, 39; Šsv. 3, 32; J. 19, 6). See ಅಡವಿ-, ಅರ-, ಅಡ-, ಕಿಱಿಯ-, ಕಿಱು-, ನೆಲ-, ಭೂ-. — ನೆಲ್ಲಿ ಚಟ್ಟು. = ಚಟ್ಟು 3. (My.). — ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯಿ. Its fruit (ಧಾತ್ರೀಫಲ Nn. 166; B. 2, 17). ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಅದೀತೇ?—ಗಟ್ಟದ ಉಪ್ಪು, ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ (Prvs.). — ನೆಲ್ಲಿಯ ಮರ. The nĕlli tree (ತಿಷ್ಯಫಲೆ, ಆಮಲಕಿ, ಅಮೃತೆ, ವಯಸ್ಥೆ Nr.; Si. 135; ಅಕ್ಷ Nn. 37; ತ್ರೀಪರ್ಣಿ Si. 420). — ನೆಲ್ಲಿಹಿಣ್ಡಿ. A kind of nĕlli pickles (My.).

ನೆಲ್ಲು nĕllu. = ನೆಲ್. (ಶಾಲಿ, ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ Mr. 373; My.; Si. 304. 305. 434; ಭತ್ತ, ವ್ರೀಹಿ G.; Oryza sativa L., Z.). ಬೇಗ ಬೆಳೆವ ನೆಲ್ಲು (ಪಾಟಲ); ಕರಿಯ ನೆಲ್ಲು (ಅಣು); ಷಷ್ಟಿಕಮೆಮ್ಬ ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ); ನೆಲ್ಲು ಕಱವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವ್ರೈಹೇಯ, ಶಾಲೇಯ Nr.). ನೆಲ್ಲಪ್ಪ ಗದ್ದೆ (ವ್ರೈಹೇಯ; Mr. 94). ಸಿತಶಾಲಿ ಕೆಂಗಡಿವೆ ಕೆಮ್ಬುತ್ತಿ ರಾಜಾನ್ನಮ್ ಬಯಿಲಮ್ ಎಮ್ಬಿವು ನೆಲ್ಲ ಭೇದಂಗಳಕ್ಕು (373). ರಾಜಾನ್ನ ನೆಲ್ಲಿಂಗೆ (Bp. 27, 16). ನೆಲ್ಲನ್ನು, ನೆಲ್ಲಿನ, ನೆಲ್ಲಿಗೆ (My.). ನೆಲ್ಲೂ ಮೊಸರೂ ಕಲಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice (My.). ನಲ್ಲನ್ ಒಲ್ಲೀ ಒಲ್ಲ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಬೋನೊಲ್ಲ, ಅಲ್ಲನೆ ಒಲ್ಲ, ಮೊಸರೊಲ್ಲ; ಯಾಕೊಲ್ಲ? ಇಲ್ಲದಕ್ಕೊಲ್ಲ (Sp.). — ನೆಲ್ಲುಊಬುಮುಳ್ಳು. A bristle of a beard of rice (ಕಂಶಾರು, ಧಾನ್ಯಶೂಕ Si. 448). — ನೆಲ್ಲುಗದ್ದೆ. A paddy-field (ವಪ್ರ, ಕೇದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ Si. 302). — ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲುಸರವೆ. A band of paddy straw (My.). ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲುಸರವೆ ಹಾಕು, to tie a cord of paddy straw to the right leg as a challenge, expressing that all opponents are like straw (My.).

ನೆವ nĕva. = ನೆಪ, ನೆವನ, ನೆವನು. Tbh. of ನಿಭ. A pretence, a pretext, a plea (ಅಪದೇಶ Nr.; Si. 460; ನಿಭ, etc. Hlâ.; ವ್ಯವಧಾನ, ತಿರೋಧಾನ, ಅಪವಾರಣ Mr. 435; ಕೂಟ, ಕಪಟ Nn. 152; C.; Tĕ.; ನಿಮಿತ್ತ G.). ಒನ್ದಱಿನ್ದ ತಿಳಿಸದನ್ತೆ ಮತ್ತೊನ್ದಱನ್ನು ತೋಱುವದು ಮುನ್ದಾದ ನೆವವು (ವ್ಯಾಜ, ಅಪದೇಶ Si. 72). ನೆವದಿನ್ದ ಹೋದರೆ ನೋವು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 1, after 101; 2, 13; 8, 29; Bp. 3, 18; 5 sum.; 35, 44. 48; 36, 47; 38, 19; 47, 19. 25. 56; J. 3, 12; 19, 50. — ನೆವಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ನೆವ ತೆಗೆ. (Ršv. 4, after 14). — ನೆವ ತೆಗೆ. To take a pretext, to hold out as a pretext (B. 4, 80; My.). — ನೆವ ಮಾಡು. To make a pretext, to pretend (B. 4, 6; My.). — ನೆವ ಹೇಳು. To utter a pretext, etc. (B. 4, 6; My.).

ನೆವನ nĕvana. = ನೆವ, etc. (My.; B. 1, 14).

ನೆವನು nĕvanu. = ನೆವನ. (My.; G. 87. 302). Abl. ನೆವನಿನ್ದ (My.).

ನೆವರು nĕvaru. = ನವುಲು 1. ನೆವರಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವ ಬವರಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.).

ನೆಸೆ nĕsĕ. 1. = ನೆಗೆ 1. (ಉತ್ಪವನ Šmd. Dh. in all MSS.; see remarks ad ನೆಗೆ 1).

ನೆಸೆ nĕsĕ. 2. = ನೆಗೆ 2. To go upwards, to jump, to jump or fly about. P. ps. ನೆಸದು, ನೆಸೆದು, ನೆಸ್ತು. (Bp. 17, 2; 24, 44; 44, 7. 47; 49, 39; 57, 45). 2, to raise. ಬಾಲಂಗಳಂ ನೆಸದು (60, 32). — ನೆಸ್ತಾಟ. -ಆಟ. Jumping about (from anger). ನೆಸ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮುಸ್ತಾಟ ಹೆಚ್ಚಿತು (Prv.). — ನೆಸ್ತಾಡು. -ಆಡು. To jump about (My.).

ನೆಸೆ nĕsĕ. = ನಸಿ, etc. (My.). ನೆಸೆ ಕೊಟ್ಟವ ಹಸೆ ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ (Prv.).

ನೆಳ್ಳು nĕḷḷu. 1. = ನರಲ್, etc. (My.).

ನೆಳ್ಳು nĕḷḷu. 2. = ನೆಱಲ್ 1, etc. (My.).

ನೆೞಲ್ nĕḻal. 1. = ನಳ್ಳು 3, ನೆರಳ್, ನೆರಳು 2, ನೆಳ್ಳು 2, ನೆೞಲು. Shade; shadow; shelter, protection (ಆತಪತ್ರಾದಿ ಛಾಯೆ Šmd. I; T. ನಿೞಲ್, ನೀೞಲ್; M. ನಿೞಲ್; Tĕ. ನೀಡ); a reflection, a reflected counterpart (ಜಲದರ್ಪಣ ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Šmd. I; T., M., Tĕ.). ನೆೞಲ್ಗಳ್ (J. 8, 5; 15, 2). ನೀರು ನೆೞಲಿಲ್ಲದ ಠಾವು (ಮರು Nr.). See Šmd. 284; Čpr. 1, 72. 90; 6, 47; 7, 125; 8, after 4; Abh. P. 7, 52; Bp. 20, 14; 42, 5; 51, 32; 60, 46; Ršv. 5, 42; 6, after 11; J. 30, 19; ತಣ್ಣೆೞಲ್, ಪಡಿ-. — ನೆೞಲ್ಗವಿ. -ಕವಿ. Shadow to spread over (J. 29, 45).

ನೆೞಲ್ nĕḻal. 2. = ನೇೞಲ್. A certain tree (ಒನ್ದು ಮರಂ Šmd. Dh.). ನೆೞಲ ಮರ (ಶ್ಯಾಮೆ, ಮಹಿಲೆ, ಲತೆ, ಗೋವನ್ದನಿ, ಗುನ್ದ್ರೆ, ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ಫಲಿ, ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೆ, ಗನ್ಧಫಲಿ, ಕಾರಮ್ಭೆ, ಪ್ರಿಯಕ Nr.; Si. 135, which adds = ಪ್ರೇಂಕಣಗಿಡ; *cf.* T., M. ಞಾವಲ್).

ನೆೞಲು nĕḻalu. = ನೆೞಲ್ 1, etc. (My.). ನೆೞಲುಗಳು (Bh. 1, 5, 5). ನೆೞಲು ಇದ್ದ ಮರ ಚನ್ದ, ನಳಿನವಿದ್ದ ಕೊಳ ಚನ್ದ.—ನೆೞಲು ಇಲ್ಲದ ಬಱೀಲಿ ಬಲವುಳ್ಳವನಾದರೂ ಕಳಕಳಿಸನೇ?—ನೆೞಲು ಬೂರಗಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಕೂಱಿಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ.—ನೆೞಲು ಸೇರ ಬೇಕೆನ್ದು, ಹಬಿವಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ.—ನೆೞಲು ನೋಡಿ, ನಿಜ ಮಱೆತ (Prvs.). ಪಾಣ್ಡವರ ನೆೞಲಿರಲು ನಿನಗೆ ರಾಜ್ಯವನಾಳ್ವ ಫಲ ಜನಿಸಲಱಿಯದು (Bh. 1, 8, 32). See Bp. 19, 46; 22, 29; 32, 26; Bh. 2, 13, 28. — ನೆೞಲುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Shadow to be impaired or gone (Bp. 60, 51).

ನೆೞಿಲ್ nĕḻil. = ನಿಱುಲು, ನಿಱಿ, ನೆಱಿನ್. A sound imitating that of breaking (*cf.* ನಱು 2; M. ಞೆಱುಕ್ಕು, to

crash, burst; ಇಾಟ್ಟು, ಇಾಳ್ಳು, ಇಾಡೆ, crashing, etc.; T. ಇಾಮಿರ್, to break). — ನೆಟಿಲೆನೆ. With a crash. ನೆಟಿಲೆನೆ ನೆಲ್ಕನೆಯೆ ಮುಱಿದುದು (Śmd. I).

ನೆಲ್ಕನೆ nĕlkanĕ. = ನೆಟಿಲೆನೆ, q. v.

ನೆಳ್ಗು nĕḻgu. = ನೆಕ್ಕು 2, etc. To sink, etc. (ಅನ್ತರ್ಲೀನ Śmd. Dh.; see M. s. ನಳ, ನೆಗ್ಗು 1; M. also ಇಾಮುಙ್ಙು = T. ನೆಮುಙ್ಙು).

ನೇ nê. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. (My.). P. p. ನೇದು (My.; B. 5, 122). ಮಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ನೇ nê. 2. = ನೆಯಿ 2, etc.

ನೇಕಾಱ nê-kâṟa. = ನೆಯಿಕಾಱ. (B. 4, 178. 188).

ನೇಗಲ್ nêgal. ನೇಗಲು. = ನೇಗಲ, ನೇಗಲಿ, ನೇಗಿಲ್, ನೇಗಿಲ. Tbh. of ಲಾಂಗಲ. A plough (ಲಾಂಗಲ, etc. Si. 303; My.; Tĕ. ನಾಗಲಿ, ನಾಗೇಲು; T. ಇಾಂಜಲ್, ಇಾಯಿಲ್, ನಾಂಜಲ್; M. ಇಾಙ್ಙೋಲ್, ನೆಙ್ಙಲ್; Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ). ನೇಗಲ ಮೂಗು (ಪೋತ್ರ Si. 452). ನೇಗಲಿನ್ದ ಉಳುವವನು (ಹಾಲಿಕ 320). ನೇಗಲು ಉತ್ತರೆ ಹೊಲ, ಹಾಲು ಇದ್ದರೆ ಗೋವು (Prv.). — ನೇಗಲ ಹೊಡೆ. To drive the plough: to plough (B. 5, 99; My.). ಹೊಲವನ್ನು ನೇಗಲ ಹೊಡೆದು ಹಸನು ಮಾಡಿ (5, 115).

ನೇಗಲ nêgala. = ನೇಗಲ್, etc. (ಗೋದಾರಣ G.).

ನೇಗಲಿ nêgali. = ನೇಗಲ್, etc. (S. Mhr.). ನೇಗಲಿಯ ತುದಿ (ಪೋತ್ರ); ನೇಗಲಿಯ ಕುಡ (ನಿರೀಶ, ಕೃಷಕ, ಕುಟಕ); ನೇಗಲಿಯ ದಿಣ್ಡು (ಈಶೆ, ಈಷ್ವರಿ); ಹೊಲದೊಳಗೆ ನೇಗಲೀ ಹೊಡೆದ ಗೆರೆ (ಸೀತೆ G.).

ನೇಗಿಲ್ nêgil. ನೇಗಿಲು. = ನೇಗಲ್, etc. (ಹಲ, ಲಾಂಗಲ, ಸೀರ Hlâ., Mr. 370, Nr.; ಗೋದಾರಣ Nr.; ಶೀರ G.; My.). ನೇಗಿಲ ಈಸು (ಹಲದಣ್ಡ Nn. 7). ನೇಗಿಲ ಮುಖ (ಪೋತ್ರ 151; Mr. 487). ನೇಗಿಲ ಸಾಲು (ಸೀತೆ Hlâ., Nr.). ನೇಗಿಲ or ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆ (ಉಱು G.). ನೇಗಿಲ ಹೊಡದದ್ದು (ಹಲ್ಯ G.). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲೊಳ್ ಉತ್ತು, ಗುಳ್ಳದ ಬೀಜಮಂ ನೆಱೆ ಬಿತ್ತುವ ಅನ್ದದಿ (Bp. 60, 50). ಊರ ಮುನ್ದೆ ನೇಗಿಲ ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಡ ಕಣ್ಡವರಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮಾತು (Prv.).

ನೇಗಿಲ nêgila. = ನೇಗಿಲ್, etc. (ಸೀರ G.).

ನೇಗೆ nêgĕ. = ನೇಯಿಗೆ, etc. (My.).

ನೇಜಕ nêjaka. A man who washes. See ನಿರ್ಣೇಜಕ.

ನೇಜಯ nêjaya. A short spear, a lance (Rśv. 6, after 11; 6, 64. 65; H. ನೇಜಾ, ನೇಜಾ್ರ, ನೇರಿಜಾ, ನೇರುಜಾ; cf. ನಾರಾಚ).

ನೇಜಿ nêji. = ನಾಟಿ. (Tu.).

ನೇಟು nêṭu. (= ನೀಟು, q. v.). Straightness; directness; truth (My.). ಆಕಳುಗಳ ಕೋಡುಗಳು ನೇಟಾಗಿ ಅಥವಾ ಬಾಗಿ ಇರುವವು (B. 5, 18). — ನೇಟುಸುದ್ದಿ. Direct news; true news (My.).

ನೇಣ್ nêṇ. = ನೇಣು. A cord; a rope (ಶುಲ್ವ, ರಜ್ಜು, ವಟಾರ, ವಟ, ಗುಣ, ತನ್ತ್ರಿ Hlâ., Nr., Si. 383; Grj. 1, 95; J. 11, 27; 28, 47; T. ನಾಣ್, ನಾಣಿ, ಇಾನ್; M. ಇಾಣ್). ಮೂಗುನೇಣಿಕ್ಕಿದ ಹೋರಿ (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋತ Hlâ.). ಕುಱಿಯುರವಣಿಸಿ, ಕೊರಳ ನೇಣಂ ಪಱಿದು (Bp. 28, 9). — ನೇಣ ಹೊಲೆಯ. An outcast with a sacrificial cord: a Brâhmaṇa (Bp. 55, 18). — ನೇಣ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. He who has a rope or noose in his hand: Varuṇa (Śm. 13).

ನೇಣು nêṇu. = ನೇಣ್. (My.). ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾಸ್ಯೆ); ಗಾಳದ ನೇಣು (ಶಣಸೂತ್ರ, ಪವಿತ್ರಕ Nr.). ಕೋಪವೆಮ್ಬುದು, ಕೇಳಿ, ಪಾಪದ ನೆಲೆಗಟ್ಟು! ಕೂಪದೊಳು ನೇಣು ಹಱಿದನ್ತೆ ನರಕಕೆ ಕೋಪಿ ತಾನಿೞಿವ (Sp.). See Bp. 2, 28; 3, 49; 35, 6; 57, 79; Si. 76. 452. — ನೇಣಿನ ಹೊಲೆಯ. = ನೇಣ-. (Bp. 60, 9). — ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು. To hang one's self. ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವವನ ಹತ್ತರ ಕೋಣ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಅಪ್ಪ ನೆಟ್ಟ ಆಲದ ಮರನಾದರೆ ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೋ? (Prvs.).

ನೇಣುಗ nêṇ-uga. (Śmd. 240). A man who deals in ropes.

ನೇತಾರ nêtâra. Tbh. of ನೇತೃ (Śmd. 104).

ನೇತಿ nêti. Tbh. of ನಿಯತಿ. — ನೇತಿಗಳೆ. -ಕಳೆ. To shake the fetters off, to reject. ದುರಿತವೆಳ್ಳನಿತನಾದರು ನೇತಿಗಳೆವುದೆ ಚನ್ದ! (Kp. III, 3).

ನೇತು nêtu. P. p. of ನೇಲು.

ನೇತೃ nêtṛi. = ನೇತಾರ. Leading; *a leader, a guide; a chief, a master.*

ನೇತೃತ್ವ nêtṛitva. Leadership. (My.).

ನೇತ್ರ nêtra. = ನೆತ್ತ, ಲೆತ್ತ. A leader; leading, conducting. 2, *the eye* (ಕಣ್ Nn. 8. 29; ಅಮ್ಬಕ, ಕಣ್ಣು 66; ಅಕ್ಷಿ Mr. 516). 3, the number two (ಎರಡು Mr. 347). 4, renowned (ಖ್ಯಾತ, ಪ್ರಖ್ಯಾತ 66). 5, a good quality (ಸದ್ಗುಣ, ಒಳ್ಳೆಹ ಗುಣ 66). 6, the string with which a churning-stick is whirled round (ಗುಣ 516). 7, *the root of a tree* (ಮೂಲ, ಬೇರುಗಳು 66; ಬೇರ್ Mr. 471). 8, a pendent root (ಕುಜಾತಜಟೆ, ಮರದ ಬೀೞಲು 66). 9, *cloth, or a kind of cloth* (ಚೇಲ, ವಸ್ತ್ರ 66; ಸೀರೆ 516; *cf.* ನೆಯ್ 1). 10, the areca-nut tree (ಪೂಗ, ಅಡಕೆಯ ಮರ 66). 11, N. of a mountain (ಕುಭೃತ್, ಪರ್ವತಭೇದ 66).

ನೇತ್ರಚ್ಛದ nêtra-č-čhada. *The eyelid.*

ನೇತ್ರತ್ರಯ nêtra-traya. Śiva (My.).

ನೇತ್ರಪುತ್ರಿಕೆ nêtra-putrikĕ. The pupil of the eye (Čpr. 6, after 64; Abh. P. 11, 164).

ನೇತ್ರಬನ್ಧ nêtra-bandha. Binding or blinding the eye (by magic, ಕಣ್ಣುಗಟ್ಟು Mr. 226).

ನೇತ್ರಮೂಲಿ nêtra-mûli. A small creeping herb with sky-blue flowers, growing on the roadside, Evolvulus alsinoides Lin. (ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ, ಜಯನ್ತಿ Mr. 128).

ನೇತ್ರರುಜ್ nêtra-ruj. *Disease of the eyes.*

ನೇತ್ರವಿರೋಧಕರಣ nêtra-virôdha-karaṇa. Causing hinderance or opposition to the eye. See ಹರಳ್ಳು.

ನೇತ್ರವೈದ್ಯ nêtra-vaidya. An oculist (My.).

ನೇತ್ರಾಮ್ಬು nêtra-ambu. Eye-water: *tears.*

ನೇತ್ರಾವತಿ nêtrâvati. N. of a river in South Canara (My.).

ನೇತ್ರಾವಳಿ nêtrâvaḷi. A kind of sîrĕ (Bp. 11, 25).

ನೇತ್ರಿ nêtri. N. of a plant (ಕೈಕವಾಕು, ಮುಸ್ತಕ, ಚಮ್ಮೆ Mr. 140).

ನೇದಿಷ್ಠ nêdishṭha. *Very near, next.*

ನೇದು nêdu. P. p. of ನೇ 1.

ನೇಪಥ್ಯ nêpathya. (= ನೈಪಥ್ಯ). *An ornament, decoration, attire* (see Hlâ. s. ತುಡುಗೆ). 2, the postscenium; the tiring-room; a stage (ರಂಗಭೂಮಿ G.).

ನೇಪಾಲ nêpâla. ನೇಪಾಳ. N. of a country, Nepal (Bp. 6, 18; 61, 30). 2, the purgative-nut plant (Mhr.; see ಜಾಪಾಳ). ನೇಪಾಳದೇಶದ ಭೂಪಾಲನಾದರೆ ಗೋಪಾಳದವನಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ನೇಪಾಳದ ಬೇರು. A creeper, the vomiting swallow-wort, Tylophora asthmatica W. & A. (St. & Pl.).

ನೇಮ nêma. 1. Tbh. of ನಿಯಮ (Śmd. 357. 361; Bp. 43, 21; My.; Tĕ., T., Mhr.). A rule, an order, an appoint-

ment, etc. ನೇಮವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ.—ನೇಮ ಹೆಚ್ಚಿ, ಹೋಮ ಮೀಱಿ, ಶ್ವಾನನ ಹಾಗೆ ತಿರಿಗಾಡುವದಾಯಿತು (Prvs.). — ನೇಮುಗಲೆ. -ಕಲೆ. Prescribed skill (? J. 11, 21). — ನೇಮ ತೆಗೆ. To find out or lay down as a rule (B. 5, 171). — ನೇಮದ ವೀರಸಂಗವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 6). — ನೇಮನಿಷ್ಠೆ. = ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆ. (My.). — ನೇಮಮ್ಬೊಱು. -ಂ-ಪೊಱು. To take an observance upon one's self (Bp. 50, 53; 57, 34).

ನೇಮ nêma. 2. *Half;* a part, a portion. 2, fraud, deceit (*cf.* ನೆವ; Tĕ. ನೇವ).

ನೇಮಕ nêmaka. Tbh. of ನಿಯಾಮಕ. Ruling, etc.; a rule; an order, an appointment (My.).

ನೇಮಣೂಕ nêmaṇûka. Appointment, as to a post; allowance, stipend (Mhr.; B. 5, 269).

ನೇಮಣೂಕಿ nêmaṇûki. = ನೇಮಣೂಕ. (B. 5, 269. 272).

ನೇಮವನ್ತ nêma-vanta. Tbh. of ನಿಯಮವನ್ತ. A man who practises religious observances, caste-rules, etc. (My.). ನೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ (Prv.).

ನೇಮಸ್ತ nêma-sta. Tbh. of ನಿಯಮಸ್ಥ. = ನೇಮವನ್ತ. (My.). 2, moderate, temperate (My.).

ನೇಮಿ nêmi. = ನೆಮ್ಮಿ, ನೇಹಿ. *The circumference or ring or felly or outer rim of a wheel. 2, a windlass or framework for the rope of a well. 3, the tree Dalbergia oujeinensis* Roxb. 4, a large tree, frequently cultivated for its eatable fruit, Mimusops kauki L. (St. & Pl.). — ನೇಮಿರಾಯ. N. (see s. ಅಮ್ಮ 1).

ನೇಮಿತ nêmita. Tbh. of ನಿಯಮಿತ. (My.).

ನೇಮಿಸು nêmisu. Tbh. of ನಿಯಮಿಸು. (Čh. v. 333; Bp. 2, 46; 57, 54; B. 4, 79. 143; 5, 171. 236; Šsv. 4, 46; J. 2, 66; My.). ನೇಮಿಸಲಾಱದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ (Prv.).

ನೇಯ್ nêy. 1. = ನೆಯ್ 1, etc. P. p. ನೇಯ್ದು (My.; B. 4, 188). ನೇಯ್ದದೇ ಬಟ್ಟೆ, ಉಱಿದದೇ ಕರೆ (Prv.).

ನೇಯ್ nêy. 2. = ನೆಯ್ 2. (ಆಜ್ಯ Šs.).

ನೇಯ nêya. = ನೆಯಿ 2, etc. See ನೇಯಕಾಱ.

ನೇಯ nêya. 1. = ನಾಯ 2. Tbh. of ನ್ಯಾಯ (Šmd. 368, o. r. ನಾಯ. 175).

ನೇಯ nêya. 2. To be conducted or guided, to be governed. See ಪ್ರಣೇಯ; ಕೆಯ್-.

ನೇಯಕಾಱ nêya-kâṟa. = ನೆಯಿಕಾಱ. (B. 3, 103).

ನೇಯಿ nêyi. = ನೇಯ್ 1, etc. P. p. ನೇಯಿದು (B. 4, 178; My.). ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ (Prv.).

ನೇಯಿಗೆ nêyigĕ. = ನೆಯಿಗೆ, etc. (My.). ನೇಯಿಗೆ ನೇಯ್ದರೆ ಕೂಡೀತಲ್ಲದೆ ನೆಗದರೆ ಕೂಡೀತೇ?—ನೇಯಿಗೆಯಾದರೂ ನಯವಿದ್ದರೆ ನಾಣ್ಯ ಸಿಕ್ಕೀತು (Prvs.). — ನೇಯಿಗೆಯವ. -ಅವ. = ನೆಯಿಗೆಯವ. (ತನ್ತುವಾಯ, ಕುವಿನ್ದ Si. 338; My.). ನೇಯಿಗೆಯವನ ಕೆಯ್ಯೂ ಓದುವವನ ಬಾಯೂ ಚುಱುಕಾಗಿರ ಬೇಕು.—ನೇಯಿಗೆಯವನ ಮಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವವ ಬಲ್ಲ.—ನೇಯಿಗೆಯವನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕೋತೀ ಮಱಿ? (Prvs.).

ನೇಯಿಸು nêyisu. = ನೆಯ್ಸು. To cause to weave (My.; B. 4, 159).

ನೇಯು nêyu. = ನೇಯ್ 1, etc. (My.; B. 3, 9; 4, 165; Tĕ.). ನೇಯುವದು (ವಾಣಿ, ವ್ಯೂತಿ); ನೂಲುಕಣ್ಡಿಕೆಯನಿರಿಸಿ ನೇಯುವ ಕೊಱವಿ (ವೇಮ Si. 343).

ನೇಯ್ಗೆ nêygĕ. = ನೇಯಿಗೆ, etc. (My.).

ನೇರ್ nêr. 1. To cut, to cut off (ಕೃನ್ತನ Šmd. Dh.; ಅರಿ Šmd. II; Kk. 88; Čpr. 6, 49; 8, 41; Abh. P. 13, 47; *cf.* ನಿರಿ). ನೇರ್ದಂ (Šmd. 50. 55). ಬಾದುಣ್ಬೆನ್ದು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮಂ ನೇರ್ದಾರ್ಗಳ್ (288).

ನೇರ್ nêr. 2. To accord, to agree; to yield assent, to agree to. (T., M.). ಶಾರದೆ ವಿನಾಯಕರ್ ನೇರದೆ (Mr. 2).

ನೇರ್ nêr. 3. = ನೇರ, ನೇರು, ನೇರ್. Straightness, (length T.); union; agreement; harmony; rightness, propriety, fitness, order (T., M.; *cf.* ನಿಗುರ್; ನಿಱು 3, ನೀಟು; ನೆರೆ 1). ನೇರ್ಗಳ್ (Šmd. 51). — ನೇರ್ಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A long staff: a lance (J. 4, 35). — ನೇರ್ಪಡಿಸು. To make fit or nice (Šsv. 2, 60). — ನೇರ್ಪಡು. 1. To be united; to agree; to be fitting, to fit, to be proper, becoming, or pleasant (ಸಂಶ್ಲೇಷ Šmd. Dh.; ಅಮರ್ 76; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 76 Cm.; T.: to occur, meet, appear, happen); to be obtained or gained (My.). ಅಘೋರರುಕಂ ನೇರ್ಪಡೆ, ಚೆಲ್ವಂ ಬೀಱಿ (Ršv. 13, 70). ವನದ ನಡುವೆ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟೆ ನೇರ್ಪಟ್ಟ ಬಾಳ ವೀರ ಕೇರ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). See Abh. P. 10, 67; 12, 60; 16, 81; Ršv. 14, 47; Šsv. 1, 53. — ನೇರ್ಪಡು. 2. Propriety, etc. ನೇರ್ಪಡುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Propriety, etc. to be lost (Abh. P. 7, 81; 9, 85). — ನೇರ್ವಡು. -ಪಡು. = ನೇರ್ಪಡು. 1. (Čpr. 3, 20. 85).

ನೇರ nêra. = ನೇರ್ 3. Straightness; propriety, etc., pleasantness. ಅವನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ನೇರ (My.). ಅವನ ಮಾತಿನ ನೇರವೆಷ್ಟೆನ್ತ ಹೇಳಲಿ? (My.). ನೇರದಿಂ ಸ್ವರಗೆಯ್ವ ಕಲಪಿಕೋಚ್ಚಾರದಿಂ...ತೀರದೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯುಂ ನನ್ದನದೊಳು (J. 3, 28). — ನೇರ ನೇರ. rep. Quite proportionate (My.); face to face (My.). — ನೇರಬೊಟ್ಟು. A mark made with coloured clay upon the middle of the forehead of females exactly under the division of hair, either round, or slightly pointed towards that division (above which the baitalĕ bŏṭṭu is worn, ತಿಂಗಳಿಗೆ, ಜೂಳೆಯ Kk. 27; Šm. 72).

ನೇರಿತು nêritu. = ನೇರಿತ್ತು (Šmd. 96. 184). That which is straight, fit, proper or right (ಸರಲ, ಸರಿಸ Nn. 63; ಸೌಧ, ಸಸಿನ, ನಿರುತ 94; ಪ್ರತ್ಯಯ, ನಿರುತ 137; ನೇರ್ಪು Čt. I, 52; Abh. P. 11, 176). Plural ನೇರಿದುವು. ನೇರಿದುವು ಬೆರಲ್ (Šmd. 170).

ನೇರಿತ್ತು nêrittu. = ನೇರಿತು, q. v. ನೇರಿತ್ತಿದು (Šmd. 109). — ನೇರಿತ್ತಂ ಮಾಡು. To make proper, to correct (ತಿರ್ದು Šmd. 4 Cm.).

ನೇರಿದು nêridu. Propriety, rectitude, religious loyalty (ಭಕ್ತಿ Čt. I, 75). — ನೇರಿದ. -ಅ 3. (Šmd. 109. 184). A Brâhmaṇa (ಸಯ್ದ Šmd. II, Kk. 93; ದಿಮ್ಮಿದ, ಸಯ್ದ, ಗನಹ, ಇಳೆಯ ಪಿರಿಯ, ದ್ವಿಜ Kk. 34, Šm. 52; Abh. P. 4, 13). ನೇರಿದರಿರ್ (Šmd. 258). — ನೇರಿದಳ್. (Šmd. 109). A Brâhmaṇa woman.

ನೇರು nêru. = ನೇರ್ 3. (Ršv. 5, after 19).

ನೇರೆ nêrĕ. A breakfast (Mhr. ನ್ಯಹಾರೀ, ನ್ಯಾಹಾರೀ; B. 5, 287).

ನೇಱಲ್ nêṟal. ನೇಱಲು. = ನೇಱಿಲ್, etc. See ಜಮ್ಬು-; Šsv. 3, 32. — ನೇಱಲುಮರ. A common tree with purple berries, Eugenia jambolana Lam. (Calyptranthes caryophyllata Swartz, My.; Tĕ. ನೇರೆಡು, ನೇರೇಡು; T. ನಾವಲ್; M. ಞಾವಲ್).

ನೇಱಲೆ nêṟalĕ. = ನೇಱಿಲ್. (My.).

ನೇಱಿಳು nêṟaḷu. = ನೇಱಿಲ್. See ಪನ್ನೇಱಿಳು.

ನೇಱಿಳೆ nêṟaḻě. = ನೇಱಿಲ್. (My.). See ಕಾಗಿ-, ಕುಣ್ಣ-, ಗನ್-, ಗುಡ್ಡ-, ನಾಯಿ-, ನೆಲ-. — ನೇಱಿಳೆಹಣ್ಣು. (ಜಮ್ಬು, ಜಾಮ್ಬವ Si. 125).

ನೇಱಿಲ್ nêṟil. ನೇಱಿಲು. = ನೀಱಲು, ನೀಱಲೆ, ನೀರ್ಲು, ನೇಱಲ್, ನೇಱಲೆ, ನೇಱಳು, ನೇಱಳೆ, ನೇಱಿಳೆ, ನೇರ್ಲು. The tree Eugenia jambolana Lam. (ಜಮ್ಬು Mr. 115; Šmd. 176; B. 4, 54; My.). See ಅರ-, ಅರಸು-, ನಾಯಿ-, Rŝv. 2, 46. 47. — ನೇಱಿಲ ಹಣ್ಣು. (ಜಮ್ಬು, ಜಾಮ್ಬವ Nr.).

ನೇಱಿಳೆ nêṟiḻě. = ನೇಱಿಲ್. (Bp. 18, 16).

ನೇರ್ nêr. = ನೇರ್ 3, q. v.

ನೇರ್ಪು nêrpu. Straightness; propriety; regular course, order, way; rectitude, uprightness (ನೇರಿತು Čt. I, 52; ಸಯ್ಪು II, 53; ಸನ್ತೆ Šs.; Čpr. 8, 83). — ನೇರ್ಪುವೆಱ್. -ವೆಱ್. To become proper, etc. (Abh. P. 16, 97).

ನೇರ್ಲು nêrlu. = ನೇಱಿಲ್. (My.).

ನೇಲ್ nêl. = (ನೆಱಲ್), ನೇಲು. To be suspended, to hang, to swing, to dangle (ಅಲಮ್ಬನ Šmd. Dh.; ನೆಱಲ್ Kk. 74; ಎಱಲ್ 72; T. ಞಾಲು, ನಾಲು; M. ಞಾನ್ಲು, ಞಾೇಲು; Tĕ. ವೇಲು; cf. ನಾಮ್ಬು 2). ನೇಲ್ಪಂ (Šmd. 288). ನೇಲ್ವುದು (Kk. 72). See Rŝv. 5, after 55; 5, 79.

ನೇಲಿಸು nêlisu. To suspend, etc. (Mg.).

ನೇಲು nêlu. = ನೇಲ್. P. p. ನೇತು (My.). ಚಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Nr.). — ನೇತಾಡು. -ಆಡು. = ನೇಲು. To hang, etc. (My.). ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ, ಶಿಖಾಲಮ್ಬ Si. 229); ಕೊರಳಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಒಡವೆ (ಲಮ್ಬನ, ಲಲನ್ತಿಕೆ 218). ನೇತಾಡುವವನ ಹತ್ತರ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜೋತಾಡುವದು ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಕಾಟನಾಯಕನ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನಾ ಹಾಕಿದರೆ ನೇತಾಡುವದೆರಡು ಭಂಗೀ ಚೀಲ.— ನೂಲು ಹಿಡಿದು ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡಿದ (Prvs.). See Prv. s. ಬೇತಾಳ.

ನೇವಣ nêvaṇa. = ನೇವಳ, etc. (Râm. 6, 53, 95).

ನೇವಣಿಸು nêvaṇisu. To make a necklace of (Bh. 10, 10, 10).

ನೇವರಿಸು nêvarisu. = ನಿವರಿಸು. To make straight, smooth or proper by gently rubbing with the hand or by fingering; to rub gently with the hand, to stroke (My.; Tĕ. ನೇವರಿಂಚು; cf. ನಿವರು). ಕರದೆ ನೇವರಿಸುವಲ್ಲಿ ತಡವೆವ್ವು ಶಬ್ದಮದು (Šm. 108). ಕುರುಳಂ ಕೂರುಗುರಿನ್ದೆ ನೇವರಿಸುತಂ (Rŝv. 7, 10). ಕುರುಳಂ ನೇವರಿಸಿ (8, after 82). ಧನುವ ನೇವರಿಸಿದನು (Râm. 3, 6, 7). See Čpr. 7, 127; Râm. 3, 8, 23; 6, 12, 37; 6, 53, 29. 101; Rŝv. 4, after 14; J. 26, 12.

ನೇವಳ nêvaḷa. (Šmd. 157). = ನೇವಣ, ಲೇವಳ, ಲೇವಾಳ. A necklace of silver or gold (Tĕ. ನೇವಳ, ನೇಹಳ; Grj. 3, after 91; Bp. 4, 37; 42, 11; 44, 48; cf. ನೇಲ್? M. ಞಾೇಲ್ಚಿ, ornamental hangings). **2,** a silver or gold girdle or zone (Tu.). ನೇವಳವಾದರೆ ಹವಳದ್ದು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ನೇವುರ nêvura. Tbh. of ನೂಪುರ q.v. (ಅನ್ದುಗೆ Bhn. 21; Grj. 3, 118; 4, 19; Bp. 42, 11; V. 4, 86). See ಎರ-.

ನೇಸಱ್ nêsaṟ. (Šmd. 59). **ನೇಸಱು.** The sun (ಪೊತ್ತು, ಸೂರ್ಯ Šmd. I; ಬಾನ ಜೊಡರ್ Čt. I, 91; ರವಿ I, 95. 103; II, 20; ನಿಸಿವಗೆಯ, ತಾವರೆಗೆಳೆಯ, ಪೊತ್ತು, etc., ಸೂರ್ಯ Šm. 14 Kk. 45; ಇನ, ಸೂರ್ಯ Si. 435; T. ಞಾಯಿಱು, ನಾಯಿಱು, ನಾಯಿಱು; M. ಞಾಯಱು, ಞಾಯಿಱು; T. ನೀಱಿಲ್ light; M. ನೇರ, the sun, daylight; cf. ನೆಗಱ್ 2). ನೇಸಱ ಬಟ್ಟಂ (ಪೊತ್ತು Čt. I, 35). ಅವನಾನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ನೇಸಱು ಅಸ್ತಮಯ ಮಾದುಹುದು, ಅವನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯ ಮಾದುಹುದು, ಆ ಇಬ್ಬರು ತಱುವಾಯಿನ್ದ ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತನು ಅಭ್ಯುದಿತನು ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ವ ನೇಸಱಿನ್ ಅಗಳ್ (Lilv. 3, 5). ತಱಿ ತಱಿನೆ ನೇಸಱ್ ಮೂಡಿದುದು (Šmd. I & 229). See Šmd. 156. 264; Čpr. 4, 72; Abh. P. 9, 112; J. 7, 50; Si. 255; ಪಡು-, ಮುನ್-. — ನೇಸಱಣುಗ. -ಅಣುಗ. Yama (ಜವ, ಅಱ, etc., ಅನ್ತಕ Šm. 12). — ನೇಸಱುಗಲ್. -ಕಲ್. The sun-stone: crystal (ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ Šs.). — ನೇಸರ್ಗಲ್. = ನೇಸಱುಗಲ್. (ಮಾರ್ತಾಣ್ಡೋಪಲ Čt. II, 81). — ನೇಸರ್ಗುವರ. -ಕುವರ. Yama (Kk. 15). — ನೇಸರ್ಪಡು. The sun to set (Abh. P. 15, after 38). — ನೇಸರ್ಮುಯಣ. (Šmd. 217). The sunny season of spring.

ನೇಸ್ತ nêsta. = ನೇಹ. Love (My.).

ನೇಸ್ತಗಾತಿ nêsta-gâti. A female friend (My.).

ನೇಸ್ತಗಾಱ nêsta-gâṟa. A male friend (My.).

ನೇಹ nêha. Tbh. of ಸ್ನೇಹ. (ತಕ್ಕು Čt. II, 36; ಅಕ್ಕಱು II, 72; ಕಾದಲ್ಮೆ II, 81; Kk. 88; ಕಾದಲ್ಮೆ, ನಲ್ಮೆ, ಒಱಲ್, ಕೂರ್ಮೆ Šm. 75; Kk. 30; Grj. 2, after 106; Râm. 6, 53, 101). 2, a sexual organ (Bp. 42, 15). — ನೇಹಗಲಹ. -ಕಲಹ. A lover's quarrel, mere wanton quarrelsomeness (J. 26, 5).

ನೇಹಿ nêhi. Tbh. of ನೇಮಿ. A large timber tree, Ougeinia dalbergioides Benth. (St. & Pl.).

ನೇಱಲ್ nêḷal. = ನೆಱಲ್ 2. (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಶ್ಯಾಮ, ಫಲಿನಿ Mr. 111).

ನೈ nĕi. nay. For Kannaḍa (or Tbh.) words that appear with this initial in writ see ನೆಯ್ or ನಯ್.

ನೈಋತ್ಯ nairitya. Tbh. of ನೈರ್ಋತ್ಯ. (J. 15, 11; B. 4, 115).

ನೈಕ na-êka. *Not one, more than one, several, many, manifold.*

ನೈಕಭೇದ naika-bhêda. *Of many kinds, various.*

ನೈಕಷೇಯ naikashêya. (fr. ನಿಕಷೆ). A child of Nikashâ: *a râkshasa, a fiend.*

ನೈಗಮ naigama. (fr. ನಿಗಮ). Relating or belonging to the vêda. 2, *a road.* 3, *a townsman, a citizen.* 4, *a trader, a merchant* (see s. ವಣಿಜ).

ನೈಚಿಕೆ naičikĕ. (fr. ನೀಚಿಕ). *An excellent cow* (ತಲೆಯಾವು Hlâ.). 2, the head or forehead of an ox (ಹಣೆ Mr. 179).

ನೈಚ್ಯ naičya. (fr. ನೀಚ). Lowness, vileness; humility (My.; Tĕ.).

ನೈಜ naija. (fr. ನಿಜ). *Own, one's own,* inherent. 2, real; reality, truth (ನನ್ನಿ, ಸತ್ಯ Kk. 48). See Bp. 3, 68; 57, 19; J. 9, 27; 26, 9; 27, 20; Šś. s. ಬೇಡ 2.

ನೈಜಾಮು naijâmu. (fr. ನಿಜಾಮು). Relating or belonging to the nijâmu, Nizâm (My.).

ನೈಪಥ್ಯ naipathya. = ನೇಪಥ್ಯ. (J. 2, 27; 10, 6; Tĕ.). — ನೈಪಥ್ಯಂಗೆಯ್. -ಗೆ-. To attire one's self (Rŝv. 5, after 19). — ನೈಪಥ್ಯನ್ದಳೆ. -ತಳೆ. To put on ornaments (Rŝv. 6, after 11). — ನೈಪಥ್ಯಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To be decorated (Rŝv. 6, after 11).

ನೈಪಾಲಿ naipâli. (fr. ನೇಪಾಲ). Nepaulese. 2, *red arsenic.*

ನೈಪುಣ್ಯ naipuṇya. (fr. ನಿಪುಣ). Dexterity, cleverness, skill; dexterous, etc. (Čpr. 3, 27; 4, after 12; Bp. 46, 39).

ನೈಮಿತ್ತಕ naimittaka. (fr. ನಿಮಿತ್ತ). Accidental, occasional, produced by particular circumstances. (My.).

ನೈಮಿಷ naimisha. (fr. ನಿಮಿಷ). Momentary. 2, N. of a forest. (J. 22, 22).

ನೈಮೇಯ naimêya. = ನಿಮಯ. *Barter, exchange.*

ನೈಯಗ್ರೋಧ naiyagrôdha. (fr. ನ್ಯಗ್ರೋಧ). *Belonging to or made of the nyagrôdha.*

ನೈಯಾಯಿಕ naiyâyika. (fr. ನ್ಯಾಯ). Knowing the nyâya philosophy or the laws of logic; a dialectitian, a logician. (Čpr. 1, 25).

ನೈರಸ nairasa. (fr. ನೀರಸ). The state of being devoid of taste, unsavory; saplessness (Bp. 56, 57).

ನೈರುತಿ nairuti. Tbh. of ನೈಋತಿ. (My.).

ನೈರುತ್ಯ nairutya. Tbh. of ನೈಋತ್ಯ. (Bp. 1, 64; 2, 28; My.).

ನೈಋತ nairṛita. (fr. ನಿಋತಿ). (= ನಿರುತಿ). Relating to nirṛiti; south-western. 2, *the ruler of the south-west quarter.* 3, a child of Nirṛiti: *a râkshasa, a demon.*

ನೈಋತಿ nairṛiti. = ನೈರುತಿ. The south-west quarter. 2, a râkshasa.

ನೈಋತ್ಯ nairṛitya. = ನೈಋತ್ಯ, ನೈರುತ್ಯ. Relating to nirṛiti; south-western.

ನೈರ್ಮಲ್ಯ nairmalya. (fr. ನಿರ್ಮಲ). Stainlessness, purity; virtue (ಪುಣ್ಯ, ನಿರ್ಮಲ Nn. 68; Bp. 54, 59). See ತಿಳಿ.

ನೈಲ್ಯ nailya. (fr. ನೀಲ). Blueness; dark-blue, blackness. (My.).

ನೈವೇದ್ಯ naivêdya. (fr. ನಿವೇದ್ಯ). = ನಿವೇದನ. An offering of eatables presented to a deity, an idol or any deified object. (Bp. 33, 10; J. 30, 40; Si. 242; My.). ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನೈಷಧಪತಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). See Jñs. s. ಎಚ್ಚಿಸು. — ನೈವೇದ್ಯ ಈ. To present a naivêdya (Bp. 33, 10). — ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡು. = ನೈವೇದ್ಯ ಈ. (B. 4, 133). — ನೈವೇದ್ಯ ತೋಱಿಸು. To show eatables at one's dinner to a deity (linga, etc.) before eating them (B. 5, 61; My.). — ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡು. = ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡು. (My.).

ನೈಶಾಟ naiśâṭa. (fr. ನಿಶಾಟ). Relating to a demon or demons (Râm. 3, 6, 4).

ನೈಷಧ naishadha. (fr. ನಿಷಧ). Relating to Nishadha. 2, Nala (see Prv. s. ನೈವೇದ್ಯ). 3, an epic poem treating on Nala's adventures (My.).

ನೈಷ್ಕಿಕ naishkika. (fr. ನಿಷ್ಕ). *A mint-master.*

ನೈಷ್ಠಿಕ naishṭhika. (fr. ನಿಷ್ಠೆ). Steady, firm, devoted; vowing abstinence and chastity. (My.).

ನೈಷ್ಠಿಕತನ naishṭhikatana. Constancy, steady adherence to rule, firm belief (My.).

ನೈಸರ್ಗಿಕ naisargika. (fr. ನಿಸರ್ಗ). Natural, innate, inherent, original. (My.).

ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕ naistrimśika. (fr. ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ). *A swordsman.*

ನೊಗ nŏga. = ನಗ 3. Tbh. of ಯುಗ (Šmd. 343). A yoke (ಯುಗ Nn. 90; ಸಂಯ, ಸಾಮ್ಯ, ಯುಗ Mr. 286; ಕೂಬರ, ಯುಗನ್ಧರ Si. 277; J. 25, 26; C.; Tĕ.; T., M. ನುಗ). 'ನೊಗನು ತಲೆಯಾರು ಬಣ್ಣಿ ಎಮ್ಬವೆಲ್ಲಂ ಹೂಡುವ ಎತ್ತುಗಳು ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಯುಗ್ಯ ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ ಶಾಕಟ ಎನಿಸುಗು; ನೊಗದ ಕೀಲು (ಯುಗಕೀಲಕ); ತಿದ್ದಲಿನ್ದು ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ, ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ Nr.). ಬಣ್ಣಿಯ ನೊಗ (ಯುಗ Si. 410). ನೊಗ ಇದ್ದರೆ ನೇಗಲು, ಮಗ ಇದ್ದರೆ ತನ್ದೆ (Prv.). — ನೊಗಪಟ್ಟಿ. The broad strap attached to a yoke and passed round the ox's neck (My.).

ನೊಚ್ಚಗೆ nŏččagĕ. = ಲೊಚ್ಚಗೆ. Agreeableness, pleasant feeling arising *e. g.* for the body from sitting before a fire, for the mouth from eating betel-nut, or for the ear from hearing pleasant words (My.; *cf.* ನಚ್ಚು 1). ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚುವವ ನೊಚ್ಚಗೆಮಾತಾಡಿದರೂ ನಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದು (Prv.).

ನೊಚ್ಚಿತು nŏččitu. That is one's desire: that is to the full satisfaction of one's desire (Abh. P. 10, 153).

ನೊಣ nŏṇa. = ನೊಣವು, ನೊಳ, ನೊಳವು. A fly (Bp. 46, 59; 60, 43; My.; T., M. ನುಳಮ್ಬು, ನೊಳ್ಳಲ್, a musquito or gnat; M. ನುಬಿಮ್ಬು, a gnat, chiefly an eye-fly, *cf.* ನೊರಜು). ಕಾಡ ನೊಣ (ದಂಶ, ವನಮಕ್ಷಿಕೆ); ಕರಿಯ ನೊಣ (ನೀಲಮಕ್ಷಿಕೆ, ಚರ್ವಣೆ); ದೊಡ್ಡ ನೊಣ (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ); ಜೇನ ನೊಣನು (ಸರಘೆ, ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ Nr.). ನೊಣ ಕೂಡಿಸಿದ ಜೇನು ಮಣುವಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇನು? — ನೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊರ್ತು ಹೆಣ ಜೀವಿಸೀತೇ? — ನೊಣದನ್ತೆ ತಾನೂ ಕೆಟ್ಟು, ಪರರನ್ನೂ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾನೆ. — ನೊಣ ಬಿದ್ದ ಊಟಾ ಮಾಡಿ ಕಳಕಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ನೊಣ ಮಣುವಾದೀತೇ? — ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ (Prvs.). See Si. 175. 176. 367. — ನೊಣಕಸ. A common plant, Plectranthos cordifolius Don. (Z.). — ನೊಣಗಿಚ್ಚಿಯಾಟ. A play at which one loses when a fly sits down on his peg (My.). — ನೊಣದ ಗಿಡ. = ನೊಣಕಸ. (Z.). — ನೊಣಬೇಸಟಿಕ್ಕಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 11).

ನೊಣಚು nŏṇacu. = ನುಣ್ಚು, etc. (My.).

ನೊಣಬ nŏṇaba. A man of a caste-division of the Kuṛubas (My.).

ನೊಣವು nŏṇavu. = ನೊಣ. ನೊಣವಿಂಗೆ (Bp. 23, 6).

ನೊಣೆ nŏṇĕ. 1. (= ನುಂಗು). To swallow (ಗಿಲನ Šmd. Dh.; Čpr. 4, 34; Abh. P. 13, 45; Rŝv. 8, 120; V. 4, 120).

ನೊಣೆ nŏṇĕ. 2. To clean with the tongue the teeth of substances lodged between them (My.).

ನೊತ್ತು nŏttu. = ನತ್ತು. (My.).

ನೊದೆ nŏdĕ. = ಮೊದೆ. (My.).

ನೊನ್ದಿಸು nŏndisu. = ನನ್ದಿಸು, ನುನ್ದಿಸು. To extinguish, to quench (Bp. 19, 58; My.; B. 4, 60; T. ನುದು, ನೊದು, ನೂರ್). ನೊನ್ದಿಸಿದಷ್ಟೂ ಉರಿದರೆ ಹನ್ದಿ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv.).

ನೊನ್ದು nŏndu. 1. = ನನ್ದು 1, ನುನ್ದು. To be extinguished, to go out, to be quenched (My.; B. 4, 31. 60; T. ನೂರ್). 2, = ನೊನ್ದಿಸು (My.).

ನೊನ್ದು nŏndu. 2. P. p. of ನೋ.

ನೊಪ್ಪ nŏppa. = ನೊಪ್ಪನೆ (Šmd. 229). ನೊಪ್ಪ ನೆಗೆದು (Grj. 1, 104). — ನೊಪ್ಪ ನೊಪ್ಪನೆ. (Šmd. 229). ನೊಪ್ಪ ನೊಪ್ಪನೆ ಪೇಱ್ (229 Mdb.). — ನೊಪ್ಪನೆ. = ನೊಪ್ಪ, q. v.

ನೊಯ್ nŏy. ನೊಯು. = ನೋ, etc. ನೊಯ್ಯುವೇ ಕರಬಿಸರುಹಂಗಳ್? (Bp. 38, 36).

ನೊಯಿಸು nŏyisu. = ನೋಯಿಸು. To cause to feel pain (Tĕ. ನೊಂಚು). ನಿಷ್ಠುರನುಡಿಯಿನ್ದ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನೊ

ಯಿಸ ಬಾರದು (B. 4, 72). ನೊನ್ದವನಿಗೆ ನೊಯಿಸಿದರೆ ಕೊನ್ದ ಪಾಪ ವಲ್ಲವೇ? (Prv.).

ನೊಯ್ಯು nŏyyu. = ನೊಯ್. (My.). P. p. ನೊನ್ದು.

ನೊರಜು nŏraju. = ನೊರಂಜು (Šmd. 48), ನುಸಿ 2, No. 2. A (musquito or) gnat, an eye-fly (ತುಷ Mr. 177; ಭೃಂಗಾರಿ G.; Bh. 6, 5, 38; Ššv. 3, 45; C.; see s. ನೊಣ). ಕುರುಜು ಮೇರುವೆ ಇಲ್ಲ, ನೊರಜುಗಳ ಸ್ವರ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ನೊರಂಜು nŏranju. = ನೊರಜು, q. v.

ನೊರೆ nŏrĕ. Foam, froth, scum (ಫೇನ, ಡಿಣ್ಡೀರ, ಅಬ್ಧಿಕಫ Hlâ., Nr., Mr. 415; ಫೇನ Nn. 6; ಜತ್ತುಳ Kk. 13, Šm. 35; C.; Tĕ. ನುರುಗು, ನುರುವು, ನುರ್ವು; M. ನುರೆ, T. ನುರೈ). ಸಮುದ್ರದ ನೊರೆ (ಫೇನ, etc. Si. 334). ನೊರೆ ಕಾಟುವಾಗ್ಯೆ ಹರ ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 8, after 4; 8, 97; Bp. 51, 53; 61, 66; Č. Bp. 42, 14; Bh. 3, 6, 25; J. 6, 3. 9; ಬೆಳ್ನೊರೆ. — ನೊರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Foam, etc. to be formed (My.). — ನೊರೆಗಡಿಯಣ. -ಕಡಿಯಣ. A bit full of foam (Râm. 6, 30, 10). — ನೊರೆನೆತ್ತರ್. Foamy or scummy blood (Abh. P. 13, 47). — ನೊರೆಮಾಲೆ. A garland of foam (Ršv. 13, after 77). — ನೊರೆವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A mouth covered with or containing foam (Bp. 20, 11; 46, 56; V. 11, 61). — ನೊರೆವಾಲು. = ನೊರೆಹಾಲು. Frothing milk fresh from the cow (My.). — ನೊರೆವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A foam-mass (Ršv. 6, after 24). — ನೊರೆವುಲ್. -ಪುಲ್. Frothy, soft grass (Čpr. 4, 47). — ನೊರೆಹಪ್ಪಳ. A kind of rice-happaḷa (C.). — ನೊರೆಹಾಲು. = ನೊರೆವಾಲು. See Sp. s. ಉಣ್ಣೆ 2.

ನೊಱಜು nŏṟaju. = ನಱುಜು, etc. (My.).

ನೊಸಲ್ nŏsal. = ನೊಸಲು. The forehead (ಲಲಾಟ, ಅಲಿಕ, ಗೋಧಿ Nr., Hlâ.; ಪಣೆ, ಹಣೆ Šm. 71. 96; T., M. ನುದಲ್; Tĕ. ನುದುರು; Tu. ನೆಸಲ್; *cf.* ಮುಸುಡು). ನೊಸಲನ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳು (ಭ್ರಮರಕ Hlâ.). ನೊಸಲೊಳ್ ಅಲೆವ ಕುರುಳ್ಗಳ್ (ಅಲಿ Mr. 320). ನೊಸಲ ಇಲುವು (ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ, ಶಂಖ Nr.). See Čpr. 2, 89; 4, 14; 5, 127; Bp. 4, 28; 38, 41; 36, 23; 43, 32; 46, 13; Ršv. 6, after 11; 13, 63; J. 5, 7; ಪೆಱ-. — ನೊಸಲಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. The writ of destiny on the forehead (Šmd. 69; Čpr. 8, 87). — ನೊಸಲ ಕಣ್ಣು. An eye on the forehead (Bp. 27, 14). ನೊಸಲ ಕಣ್ಣ, who has an eye on the forehead: Šiva (9, 30). ನೊಸಲ ಕಣ್ಣ ದೇವ, Šiva (Šmd. 162). — ನೊಸಲ ಪಟ್ಟ. A plate on which a favourite god's name is written and put on the forehead by the bride and bridegroom; a plate on which some laudatory words are written, put on the forehead of horses; etc. (ಲಲಾಟಿಕೆ Nr.). — ನೊಸಲ ಬರಹ. = ನೊಸಲಕ್ಕರ. (Bp. 61, 7). — ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು. A mark made with sandal, etc. on the forehead. ಗೋರೋಜನ ಸುಗನ್ಧದಿನ್ದ ರಚಿಸಿದ (ಬೇಡತಿಯರ) ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು (Râghc. 17, 65).

ನೊಸಲು nŏsalu. = ನೊಸಲ್. (Bp. 47, 31; My.). ಆನೆಯ ನೊಸಲು (ಅವಗ್ರಹ, ಲಲಾಟ Hlâ.). ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ನೊಳ nŏḷa. = ನೊಳವು (Šmd. 56), ನೊಣ, etc. (ಮಚ್ಛ Kk. 85; Šm. 44. 85).

ನೊಳಲೆ nŏḷalĕ. (ನೊಱಲೆ). = ಮೊಳಲೆ. A shell or tube (?; see ನಾಯ್-, ನಾಯಿ-; *cf.* ನಳ್ಳಿ? Tu. ನೊಲ್ಲು, a kind of water-snake).

ನೊಳವು nŏḷavu. = ನೊಳ, q. v. ಸಂಚರಿಸುವ ನೊಳವು (Šmd. 56).

ನೊಳ್ಚೆ nŏḷčĕ. = ನುಸುಳ್. To creep in, etc. (T. ನುಳೈ, M. ನುಱು; My. occasionally).

ನೋ nô. = ನೊಯ್, ನೊಯ್ಯು, ನೋಯು. To feel or suffer pain, to ache; pain to be felt; to be afflicted or grieved (ವ್ಯಥನ Šmd. Dh.; M.; T. ನೋ, ನೋಗು). P. p. ನೊನ್ದು (Šmd. 276). ಕಣ್ ನೊನ್ದಪುದು (190). ಕಿಮುಟ್ಟಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು (39). ನೋವುದು (ಆದೀನವ, ಆಸ್ರವ, ಕ್ಲೇಶ Nr.). ಹಸ್ತಂ ನೊನ್ದಿತು (Bp. 38, 37). ಕೈಯ್ಗಳು ನೋಯೆ (38, 36). ನೋವನ್ದು (18, 52). ಬಿಱುಹೊಯಿಲಿನಿಂ ನೊನ್ದು ಅಖಿಲ ಜೈನರು (52, 15). ಆಪತ್ತಿನ್ದೆ ನೊನ್ದು (29, 12). ನೊನ್ದು ಮನದಲಿ (36, 8). ಚಿತ್ತದಲಿ ನೊನ್ದಪರು (38, 8). ಮನಸು ನೊನ್ದಪುದೋ? (38, 35). ನೋಯಲೊಱಲುವ ಶರಭ ಸಿಂಹ etc. (Bh. 3, 13, 28). ಶಂಕರಶರಣಜನಂ ನೋಯೆ (Ršv. 13, 25). ಮಾಯದ ವೀರನಂ ನೋಯಲಿಱಿದು (6, after 11). ಮನ ನೊನ್ದು ನುಡಿದನು (Bh. 1, 8, 4). ಚನ್ದನವ ಕರಗಿಸಲು ನೊನ್ದು ಪರಿಮಳಮುಕ್ಕು, ಸನ್ದಱಿವನಱಿದ ಸತ್ಪುರುಷರೆನಿಪರು ಸಯ್ಯಿಪರು (Sp.). See Bp. 38, 9. 10; Ršv. 13, after 96; J. 20, 20; 28, 18. 35; ಕಡು-.

ನೋ nô. *Nor; not.*

ನೋಚ್ಚು nôčču. (= ನೋಯಿಸು). (Abh. P. 3, 56).

ನೋಟ nôṭa. (fr. ನೋಡು). Looking at or on; viewing, beholding, seeing; (pondering); examination; a sight, a spectacle; sight, the power of seeing; a look; appearance (ನಿಧಾಲನ, ನಿಶಾಮನ, ನಿಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಈಕ್ಷಣ, ದರ್ಶನ, ದ್ಯೋತನ, ದೃಷ್ಟಿ Hlâ., Nr.; ದರ್ಶನ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ಲಕ್ಷಣ Mr. 316; ಸದೃಶ್ಯ Nn. 158; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ಪೆಕ್ಕಣ Kk. 59; ದೃಷ್ಟಿ, ದರ್ಶನ Si. 415; ಅವಲೋಕ, ಅವೇಕ್ಷೆ G.; C.; T., M. ನೋಟ್ಟ). ಒಳ್ಳಿಹ ನೋಟವು (ವಲ್ಗುದರ್ಶನ Nr.). ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ (ಕಟಾಕ್ಷ Hlâ.; ಕಟಾಕ್ಷ, ವಿಕ್ಷೇಪ Mr. 316). ಸಿಟ್ಟಿನ ನೋಟ (ಅದ್ರುಷ್ಟಿ G.). ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದ್ರುಷ್ಟಿ Nr.). ಆಟಂ ಪಾಟಂ ತೀಟಂ ನೋಟಂ (Šmd. 250). ಅವನ ನೋಟ ದೂರ ಹರಿಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ನೋಟವಿಲ್ಲದೆ ಓಟ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಾ ತಪ್ಪದು. — ನೋಟಕ್ಕೆ ನಾಟ್ಯ, ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಟ. — ನೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಊಟಾ ಬಿಟ್ಟು, ಕಾಟಾ ತನ್ದು ಕೊಣ್ಡ. — ನಾಣ್ಯದ ನೋಟ ಬಲ್ಲವನೇ ಸೆಟ್ಟಿ. — ನೋಟದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಓಟೆ ಆಯಿತು. — ನೋಟ ನೆಟ್ಟಗಿದ್ದರೆ ಕಾಟ ಹ್ಯಾಗೆ ಬನ್ದೀತು? — ನೋಟ ನೋಡಿದರೆ ಕಾಟ ಉಣ್ಟು. — ನೋಟ ಪೆಱಿರಿಚ್ಚೆ, ಊಟ ಮನದಿಚ್ಚೆ (Prvs.). See Šmd. 244; Čpr. 8, 53. 56; Bp. 9, 12; 10, 55; 18, 83; 34, 9; 35, 21. 23; 35, 34; 40, 4; 47, 65; 48, 31; J. 5, 60; 7, 6; 15, 43; ಕಣ್ನೋಟ, ಬಿಱು-, ಮೆಯ್-, ಸವಿ-. — ನೋಟನ್ದೆಗೆ. -ಒಂ-ತೆಗೆ. To look at one another (Grj. 4, 69). — ನೋಟ ಬೇಟ. Looks and love-gestures (Abhâ. 2, 78).

ನೋಟಕ nôṭaka. A looker-on, a spectator; an eye-witness. ನೆಲನ್ ಅದಿರೆ, ನೋಟಕರ್ ಕಣ್ಣಲಸೆ, ಮನಂಗೊರಗೆ (Šmd. 294). See Čpr. 5, after 76; 8, 48; Abh. P. 3, 39; Bp. 28, 50; 57, 32; 60, 32; Bh. 2, 2, 94; 3, 19, 50; Râm. 5, 8, 29; J. 15, 39; 17, 9.

ನೋಟಕಾಱ nôṭa-kâṟa. = ನೋಟಕ. (Bh. 6, 4, 26).

ನೋಟಗಾಱ nôṭa-gâṟa. A looker-on, a spectator (My.). 2, an examiner; a shroff (My.). ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱನ ಮಿಣ್ಡ, ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಡ (Prv.).

ನೋಡಿಸು nôḍisu. To cause to look at or on, to cause to examine (ಲೋಚನಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Bp. 2, 48; J. 30, 53; My.).

ನೋಡು nôḍu. = ನೋಟ್. To look; to look on; to look at, to view, to behold; to look after; to examine; to consider; to take care; to see (ಪ್ರೇಕ್ಷಣ Šmd. Dh.; C.; T., M. ನೋಕ್ಕು; *cf.* ಚೂಪು 1). ಅಕ್ಷಿಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಲು (ನಿಮಿಾಲನ Mr. 317). ಮೇಲು ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವುದು (ದೇವದತ್ತ 52). ಕೋಪಿಸಿ ನೋಡಿದಂ (ಕಿಸುಗಣ್ಣಿದಂ Čt. II, 107). ನೋಡುವಂ or ನೋಟ್ಟಿಂ (Šmd. 28). ಯಕಾರ ಲಕಾರಂಗಳ್ಗೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ವುದು (59). ಮೊಗನ್ನೋಡಿದಂ or ಮೊಗ ನೋಡಿದಂ (200). ಸಸಿಯಂ ನೋಡಿ (267). ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದುಗಳ ನೋಡುವವರು (ಸದಸ್ಯರ್); ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟಿ Nr.). ನಿನ್ನಂ ನೋಡುವೆನ್ನ ಕಣ್ಗೊಡೆಯುದಿರದಕಟ! (J. 28, 17). ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ನೋಡುವಚ್ಚರಿಗಳಂ ನೋಡುವಂ (28, 22). ಕಣ್ಗಿಡಿ ಸಾಲಿಡೆ ನೋಡಿ ಬೇಡರಂ (Rśv. 5, 116). ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಜಗಿಪಾ ಡುವ ಕುಟೀ ಮಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ (B. 3, 90). ನೋಡುವ ಕನ್ನಡಿ (4, 226). ಅವನು ಊರೊಳಗಿನ ಬಡವರ ಸಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋ ಡುತ್ತಿರ ಬೇಕು (5, 281). ನೋಡದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಗೊಮ್ಮೆ.— ನೋ ಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಡದ (unfixed) ಸಮ್ಬಳ.— ನೋಡದ ವಸ್ತು ಆಡಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?— ನೋಡದೆ ಆಡಿದರೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪದು.— ನೋಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಉ ಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿದವಳಿನ್ದ ಏನು?— ನೋಡಿದರೆ ಕಾಣದ್ದು ಓಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀ ತೇ?— ನೋಡಿದಷ್ಟೂ ಮಗ ಬಡವನಾದರೆ ಮಾಡಿದವರ ಪುಣ್ಯ (simply: fruit of former actions).— ನೋಡಿ ನಡೆಯೋನಿಗೆ ಕೇಡು ಬಾರ ದು.— ನೋಡಿ ಬರದರೆ ಪರರನ್ನು ತಿನ್ದಿತು, ನೋಡದೆ ಬರದರೆ ತನ್ನನ್ನೇ ತಿನ್ದಿತು.— ನೋಡಿ ಗೇಯೋಕೆ ಉಣ್ಣು ಮಲಗೋಕೆ ಯಾರೂ ಕಲಿಸ ಬೇಡ.— ನೋಡಿ ಬಾ! ಎನ್ದರೆ ಸುಟ್ಟು ಬನ್ದ (Prvs.). See Šmd. 98. 112. 153. 255. 260. 272; Čpr. 1, 95; 2, 79; Bp. 4, 65. 66; 14, 18; 19, 85; 20, 13; 37, 52; 40, 14. 16. 36. 42; 45, 31. 32. 33; 49, 17; 50, 25; 52, 36; 53, 17; 54, 81; 57, 32; 58, 36; 60, 27; Bh. 2, 13, 23; Šm. 24. 33. 75; Râm. 3, 2, 19; Rśv. 5, 39; 6, 32; J. 2, 65; 28, 35. 44; 31, 35; Si. 237. 356. 368. 378.— ನೋಡ ನೋಡು. rep. (B. 2, 30).— ನೋಡು ನೋಡು. rep. (Šmd. 230; Bp. 19, 24; 33, 3; 35, 2; 36, 51; 55, 37; J. 3, 37; 28, 26; B. 5, 143. 169).— ನೋಡೇ ನೋಡಿ. = ನೋಡಿಯೇ ನೋಡಿ. (B. 3, 2).

ನೋಡುವಿಕೆ nôḍuvikĕ. Looking, etc. (ಅಲೋಕ, ದರ್ಶನ Si. 404). ಹುಡಿಕಿ ನೋಡುವಿಕೆ (ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ವಿಚಯನ, ಮಾ ರ್ಗಣ, etc. 398).

ನೋತ nôta. Ache, pain (My.). ನೋತವಾದರೆ ಹೇತರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?— ನೋತವುಳ್ಳವನು ಕೋತಿಯ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಮಣ್ಡೆ; ಮೆಯ್-.

ನೋತು nôtu. = ನೋನ್ತು. P. p. of ನೋನು.

ನೋದ nôda. Pushing, impelling, inciting. See ವಿ-.

ನೋನ್ nôn. = ನೋನು. To observe a vow or religious obligation, to perform any (thing as a) meritorious act of devotion or austerity (ವ್ರತಾಚರಣ Šmd. Dh.; Tĕ. ನೋಚು, ನೋಮು; T., M. ನೋಲ್). P. p. ನೋನ್ತು (Šmd. 287 Cm.; Čpr. 1, 32. 75; Abh. P. 15, after 54; Bp. 2, 48. 51. 57; J. 18, 19). ನೋನ್ಪಂ (Šmd. 275).

ನೋನಿಸು nônisu. To cause to perform something as a meritorious act, etc. ಆಯಿರ್ದ ಮಾಟ್ಕೆಯೊಳೆ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾನ್ತಮ್ಬರಂ ನಿರಾಕುಲಮಾಗಿಪಾರ್ಯಿರವಿನ ಜೈನಾಭಿಪ್ರಾ ಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನಮಂ ನೋನಿಸಿದಂ (Šmd. 64. 128; Kâvy. I, 1b, 7).

ನೋನು nônu. = ನೋನ್. ನಿನ್ನಂ (*i. e.* ನಿನಗಾಗಿ) ನೋನುವೆವು (Bp. 48, 19). P. p. ನೋತು (My.).

ನೋಮ್ಪಿ nômpi. = ನೋಮ್ಪು. Any religious act or obligation enjoined by the gods; any meritorious act of devotion or austerity (Abh. P. 15, after 54; Bp. 2, 48. 49; 3, 14; J. 30, 40; My.; Tĕ. ನೋಮು; T., M. ನೋನ್ಪು; see ಉಣ್ಣಿ).

ನೋಮ್ಪು nômpu. = ನೋಮ್ಪಿ. (V. 14, 56; My.).

ನೋಯಿಸು nôyisu. (Šmd. 25). = ನೊಯಿಸು. To cause to suffer pain, to pain; to afflict, to distress (C.). ನೋಯಿಸಿದಂ (Šmd. 64. 273). ನೋ ಯಿಸುವವನು (ಅರುನ್ತುದ, ವ್ಯಥಕ Hlâ.; Mr. 236). ನೋಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತುನ್ನ, ಪೀಡಿತ Hlâ.). ಮರ್ಮವ ನೋಯಿಸುವುದು (ಅರು ನ್ತುದ, ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ Nr.). ಗಾಳೀ ಗುದ್ದಿ, ಮೆಯ್ ನೋಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). ಆಳುಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಇತರರಿಗಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾ ತು ಆಡಿ, ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸ ಬಾರದು (B. 4, 34). ನೀನ್ ಅವರು ಗಳ ನಾನಾರ್ಥನ್ಗದಲಿ ನೋಯಿಸಿದೆ (Bh. 1, 8, 20). See Bp. 22, 17; 38, 10. 12. 34; J. 21, 34; Si. 89.

ನೋಯಿಸುಹ nôyisuha. Inflicting pain, etc. ಶತ್ರುಗಳ ನೋಯಿಸುಹ (ದಣ್ಡ Nr.).

ನೋಯು nôyu. = ನೋ, etc. (My.; B. 2, 24). P. p. ನೊನ್ದು. See Prv. s. ಬೆತ್ತ.

ನೋರು nôru. Fare, haulage: freight (Mhr., H.; Mg.).

ನೋವು nôvu. Ache, pain; affliction (ಪೀಡೆ, ಬಾಧೆ, ವ್ಯಥೆ Nr.; ಪ್ರಸರ Nn. 108; ವೇದನ 156; ವೇದನೆ Šmd. 393 Cm.; ಕ್ಲಮಥು, ಗ್ಲಾನಿ Mr. 384; ತುನ್ನ, ಪೀಡಿತ 448; ಕೋಟಲೆ Bhn. 41; Bp. 28, 11. 14; J. 13, 38; 19, 35; C.; T. ನೊ, ನೊಜಿವು, ನೋಯ್; M. ನೊಯ್, ನೋಯಿ; Tĕ. ನೊಪ್ಪಿ, ನೊಪ್ಪಿ). ಕಾಲಿಗೆ ನೋವು ಆಯಿತು (B. 1, 12). ನೋವು ಕಾಮಿಸುವರಿಲ್ಲ, ನಾ ಯಿ ಬೊಗಳಿಸುವರಿಲ್ಲ.— ಕಾವು ಕೊಟ್ಟು, ನೋವು ಪಡ ಕೊಣ್ಡಾ (Prvs.). ನಡುವಿನ ವಾಯುನೋವು (ಗೃಧ್ರಸಿ Si. 485). See ತಲೆ-, ಮಣ್ಡೆ-; Prv. s. ತನು.— ನೋವು ಕೊಡು. = ನೋಯಿಸು. (G. 304; My.).— ನೋವು ಮಾಡು. = ನೋಯಿಸು. ಬೇನೆಗಳು ಬನ್ದು ನೋವು ಮಾಡುವಾಗ (B. 5, 190; My.).

ನೋಳ್ nôḷ. To precede, to take the lead (ಅ ಗ್ರಗಮನ Šmd. Dh.).

ನೋಳ್ದು nôḷdu.— ನೋಳ್ದಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ತಂ ಗಾಣ್ಡೀ ವಿ (Šmd. 288 Mdb., o. r. ನೊಳ್ದಿ).

ನೋಳ್ಪು nôḷpu. To go fronting somebody, to go forward to meet (ಇದಿರ್ಗ ನಡೆ Šmd. II; ಇದಿರ್ಗು Kk. 87).

ನೋಟ್ nôṭ. = ನೋಡು. ನೋಟ್ಪಿಂ or ನೋಡುವಂ (Šmd. 28). ನೋಟ್ಪಿಂ (217. 275). ನೋಟ್ಪೊಡೆ (ನೋಡುವಡೆ 198 Cm.). ನೋಟ್ಪೊಡೆ ಅವಳ್ ಕಟಿಯಳ್ (297). ನೋಟ್ಪಿಡೆ (Čt. II, 72). ನೋಟ್ಪಿ (Čpr. 1, 93; Bp. 2, 13; Rśv. 6, after 11; 13, after 77). ನೋಟ್ಪುದು (Rśv. 2, 48). ನೋಟ್ಪಾಗಳ್ (5, after 27). See Bp. 10, 55; 32, 6; 42, 20.

ನೌ nau. For Kannaḍa words with this initial in writ see ನವ or ನವು.

ನೌ nau. *A ship, a boat.*

ನೌಕರ naukara. = ನವುಕರ, etc. (My.).

ನೌಕಾದಣ್ಡ naukâ-daṇḍa. *An oar.*

ನೌಕಾನಯನ naukâ-nayana. Ship-leading (or building, B. 5, 194).

ನೌಕೆ naukĕ. ನೌಕಾ. *A small ship, a boat.*

ನೌತಾರ್ಯ nau-târya. *Navigable.*

ನೌದಣ್ಡ nau-daṇḍa. *An oar.*

ನ್ಯಕ್ nyak. = ನ್ಯಂಚ್.

ನ್ಯಕ್ಕು nyakku. Tbh. of ನ್ಯಂಚ್ (ನ್ಯಚ್ Šmd. 106).

ನ್ಯಕ್ಷ ni-aksha. *Low, inferior.* 2, *whole, entire.*

ನ್ಯಗ್ರೋಧ nyak-rôdha. = ನಗ್ರೋಧ. Growing downwards: *the Indian fig-tree or banyan tree, Ficus bengalensis* Lin. (Ficus indica Roxb., ವಟ, ಆಲದ ಮರ Nn. 42). 2, the tree Butea frondosa (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತುಗ 42). 3, the moon (ಶಶಿ, ಚನ್ದ್ರ 42). 4, *a fathom, measured by the arms extended.* 5, a road (ಮಾರ್ಗ, ಹಾದಿ 42). 6, a point of the compass (ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು 42). 7, fraud, etc. (ಛಲ 42). 8, a forest (ವನ, ಆರಣ್ಯ 42).

ನ್ಯಗ್ರೋಧಿ nyak-rôdhi. *The tree Salvinia cucullata* Roxb.

ನ್ಯಂಕು ni-aṅku. = ನಂಕು. *A deer, an antelope (cf.* ಜಿಂಕೆ). See Nr. s. ಬಿಳುಪು.

ನ್ಯಂಚ್ ni-añč. ನ್ಯಚ್. = ನ್ಯಕ್, ನ್ಯಕ್ಕು. *Going downwards, downwards, down.*

ನ್ಯಂಚಿತ ni-añčita. *Thrown or cast down, bent down.*

ನ್ಯರ್ಬುದ ni-arbuda. = ನಿರ್ಬುದ. One hundred millions.

ನ್ಯಸನ ni-asana. Casting, putting or laying down, depositing; delivering, giving up. (Kâvy. III, 3, B, 80).

ನ್ಯಸ್ತ ni-asta. *Thrown or cast down, put, placed.* 2, *delivered, deposited, consigned.*

ನ್ಯಾದ ni-âda. *Food.*

ನ್ಯಾಯ ni-âya. = ನಾಯ 2, ನೇಯ 1. *Method, way, rule, manner, system, plan.* 2, right or fit manner: *fitness, propriety, right, justice;* law; a lawful act. 3, *a lawsuit;* a dispute, a quarrel (My.). 4, judicial sentence, judgment. 5, a logical argument; a complete argument or syllogism; logic, logical philosophy; a system of philosophy delivered by Gôtama or Gautama (Bp. 51, 12; 53, 8; see ವೈಶೇಷಿಕ). 6, a general or universal rule in grammar, an axiom which precedes and must be kept in view in the explanation of special rules. ನ್ಯಾಯದಿನ್ದ ಆಯ ಹುಟ್ಟುವದು.—ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವೇ ಬಲ.—ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದವ ನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ನಿಯತ್ತಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಚನ್ದ (Prvs.). See Kâvy. II, 2, B, 24. — ನ್ಯಾಯಖಾತೆ. A judicial department (B. 5, 263). — ನ್ಯಾಯತೀರಿಕೆ. A lawsuit or case being settled or decided (My.; also ನ್ಯಾಯತೀರುವಿಕೆ). — ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸು. To settle or decide a case or quarrel (My.; B. 4, 6; 5, 228. 262). ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸೋಣ (ಸಾಚಿವ್ಯ G.). — ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸುವಿಕೆ. Settling or deciding a case (My.). — ನ್ಯಾಯದ ಕಟ್ಟು. A system of rules, a rule (My.). — ನ್ಯಾಯದೂರ. A man who is a long way off from justice, who does not care for it at all (Bp. 28, 62). — ನ್ಯಾಯವಾಡು. -ಆಡು. To engage in lawsuits (My.); to altercate, to quarrel (My.). — ನ್ಯಾಯಾಡು. -ಆಡು. = ನ್ಯಾಯವಾಡು. (B. 5, 232).

ನ್ಯಾಯಕಾರ nyâya-kâra. A quarrelsome man (Bp. 59, 37).

ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ nyâya-nirṇaya. A decision in a lawsuit, a sentence or verdict (My.).

ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಾಯಕ nyâya-nirṇâyaka. A judge (ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ, ಅಕ್ಷದರ್ಶಕ Si. 258).

ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿ nyâya-paddhati. A guide-book on proper conduct (My.).

ನ್ಯಾಯಪ್ರಮಾಣ nyâya-pramâṇa. A standard of rules or law (My.).

ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗ nyâya-mârga. The way of propriety or justice (My.; ಸಂಸ್ಥೆ G.). ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿನ್ದ ನಡೆಯೋಣ (ಮರ್ಯಾದೆ, ಸ್ಥಿತಿ G.).

ನ್ಯಾಯವನ್ತ nyâya-vanta. A properly behaving man (My.).

ನ್ಯಾಯವರ್ತಿ nyâya-varti. Well-behaved. 2, N. (J. 10, 44).

ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಕ nyâya-vičâraka. A judge (My.).

ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಣೆ nyâya-vičâraṇĕ. Investigation of a lawsuit (My.).

ನ್ಯಾಯವಿದ nyâya-vida. A man who knows the law: a judge (My.).

ನ್ಯಾಯವಿಧ nyâya-vidha. An arranger about lawsuits: a judge (ಅರ್ಥದ್ರಕ್, etc. Mr. 268).

ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ nyâya-vidhâyaka. Legislative (My.). — ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕಸಭೆ. Legislative council (My.).

ನ್ಯಾಯಸಭೆ nyâya-sabhĕ. A court of justice (My.; B. 4, 169).

ನ್ಯಾಯಸ್ಥ nyâya-stha. = ನ್ಯಾಯವನ್ತ. (My.). See Prv. s. ಪ್ರಾಯಸ್ಥ.

ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ nyâya-sthâna. A court, a cutcherry (My.).

ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ nyâya-adhipati. A judge; a magistrate (My.).

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ nyâya-adhîśa. = ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ. (My.; B. 4, 7. 169).

ನ್ಯಾಯಾಸನ nyâya-âsana. The judgment-seat, the bench (My.; B. 5, 280).

ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನ nyâya-âsthâna. = ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ. (My.).

ನ್ಯಾಯ್ಯ ni-âyya. *Regular, adapted, fit, proper.*

ನ್ಯಾಸ ni-âsa. Putting down, placing; depositing; laying aside; putting on, as colour; impressing, stamping; striking in, as the claw; consigning. 2, *a deposit, a pledge.* See *e. g.* ವಿ-, ಸಂ-. 3, certain religious ceremonies consisting in putting the fingers into various forms (Mhr.).

ನ್ಯಾಸಕರಣ nyâsa-karaṇa. Putting down, placing. See ಸ್ಥಾಪಿಸು.

ನ್ಯಾಸಾರ್ಪಣ nyâsa-arpaṇa. *Delivery of a deposit.*

ನ್ಯುಂಖ nyuṅkha. *Sixfold repetition of the syllable Ôṁ.* 2, *proper; pleasing.*

ನ್ಯುಬ್ಜ ni-ubja. *Bent downwards;* lying on the face; crooked; *hump-backed, gibbous from disease.*

ನ್ಯೂನ ni-ûna. = ನೂನ. *Lessened, diminished, deficient, defective, wanting, deprived of.* 2, *inferior, low; vile, blamable.*

ನ್ಯೂನತೆ nyûnatĕ. Deficiency, incompleteness, want. (My.; B. 5, 1).

ಪ್ P

ಪ್ p. The forty-first letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It often changes places with initial ಹ್, *e. g.* ಪಲಗೆ, ಹಲಗೆ; ಪನ್ದರ್, ಹನ್ದರ್; ಪಾಸು, ಹಾಸು; ಪನ್ದಿ, ಹನ್ದಿ; ಪುಲಿ, ಹುಲಿ; ಪಲಸು, ಹಲಸು (Šmd. 191), etc., etc.; and is replaced by ಹ್ in ಅನ್ತಹ, ಇನ್ತಹ, etc. (191); it becomes ಬ್, *e. g.* in ಕಣ್ಬನಿ, ತಣ್ಬುಲ್ (78); and ವ್, *e. g.* in ಮನವಟ್ಟು ಗು, ಬಗೆವುಗು (3), ಎಳೆನೀರ್ವೊನಲ್, ಎಳವೆಟ್ (81), ತಮರೂರ್ಗೆ ವೋಗು (82), ಆಡುಮ್ವೊಲಂ, ಮಿಂಚುಮ್ಬುಯಿ (204), ಮಾನವಮ್ಬುಯಿ (205), ಮಂಗಳವಟ್ (207), ಏವೇಟ್, ಏವೋಗು (211), ಬೆಳ್ವಲ್ (213), ನಿಡುವಯಣಂ (215), ಕುಮುವುರ್ವು, ಬಿಯುವೊಯಲ್ (218), ನಾಣಿಲಿವೆಣ್ (221), ಅಯುವತ್ತು, ನಾಲ್ವತ್ತು (224), ಮುತ್ತಲ್ವೆಟ್ (277), ಉಡವೇಟ್, ಉಡಲ್ವೇಟ್, ತರವೇಟ್, ತರಲ್ವೇಟ್ (278; ಕಟ್ವೊಡೆ would be wrong, it is to be ಕಟ್ವೊಡೆ 81). *Cf.* ತಪ್ಪಂ = ತವ್ದಂ, ತಪ್ಪಪಂ = ತವ್ದಪಂ (286); and see ಇಹ, ತಹ, ಬಹ, ಬೇಹ, etc.; ಪಪ 2, ದಹ; ವ್.

ಪ pa. 1. The letter ಪ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಪ pa. 2. (ಶ-ಅ 17). = ಪ್ಪ, ಬ 2, ವ 2, (ಉವ 2). A syllable used in the formation of the future tense and of the present or future relative participle (Šmd. 274), *e. g.* ಕೂರ್ಪ, ಬರ್ಪ, ಇರ್ಪ (of ಕೂರ್, etc.); — ಆರ್ಪ, ತೋರ್ಪ, ಮೂರ್ಪ (of ಆಟ್ etc.); — ಅಗಟ್ಪ, ಕೀಟ್ಪ (of ಅಗಟ್, etc.); — ಬೆಗಟ್ಪ, ಬಿಸುಟ್ಪ (of ಬೆಗಡು, etc.); ನೋಟ್ಪ, ಬೇಟ್ಪ, ಮಾಟ್ಪ (of ನೋಡು, etc.); — ಅನ್ಪ, ನೋನ್ಪ, ಸೀನ್ಪ (of ಅನ್, etc.); — ಪೋಪ, ತಾಪ, ತೂಪ (of ಪೋಗು, etc.); — ಮಿಱುಪ, ತೊಳಪ, ಬೆಳಪ (of ಮಿಱುಗು, etc.); — ಓಪ (of ಓ); — ಬೆಸಪ (of ಬೆಸಸು); ಕಾಪ (of ಕಾಸು); — ತರಿಪ, ಬರಿಪ, ಇರಿಪ (of ತರಿಸು, etc.); — ಉದಯಿಪ (of ಉದಯಿಸು, Šmd. 275). See further ಉದ್ಬಾಧಿಪ (1), ಅವಧರಿಪುದು (3), ಅಂಗೀಕರಿಪುದು (5), ಆಕಾಂಕ್ಷಿಪ (8), ಪರಿಹರಿಪರ್ (141), ಪೋಪುವು (195), ಆಚರಿಪರ್ (206), ಅಗ್ಗಲಿಪುದು (209), ಸನ್ದಿಪುದು (212), ಉದಯಿಪುದು (217), ನಿರವಿಪ (297), ತೂಕಡಿಪ (Lilv. 3, 3), ಸೇವಿಪ (Rśv. 5, 26), ಮಿಱುಪ (J. 25, 5). ಪರಿಯಿಪ ನೆಟ್ಟನೆ ಅಟ್ಟುವ ಇದಿರೇ ಱಪ ಪಾಱಪ ಕಿಟ್ಟಿ ದಾಣ್ಬಿಪ ಇರ್ಬರಿಯೊಳೆ ಸುತ್ತಿಪ ಆಯತಿಕೆಯಿಂ ಮಿಗೆ ನರ್ತಿಪ ದಿಣ್ದುವಾಯಲುಪ್ಪರಿಪ ಬೆಡಂಗಿನಿಂ ನಡಯಿಪ ಅಂಗವು ಲುಂಗಡೆ ಪಂಚಧಾರೆಯೊಳ್ ಪರಿಣತಿದೋರ್ಪ ವಾಹಳಿತನಂ (Rśv. 13, 82).

ಪ pa. 3. A letter used in reiteration, *e. g.* ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕ, ಎತ್ತು ಪತ್ತು, ಕಲ್ಲು ಪಲ್ಲು, ಕಾಯಿ ಪಾಯಿ, ಜಡ್ಡು ಪಡ್ಡು, ತಣ್ಣನೆ ಪಣ್ಣನೆ, ಟಿಕ್ಕ ಪಕ್ಕ, ಸಕ್ಕರೆ ಪಕ್ಕರೆ, ಸುಳ್ಳು ಪಳ್ಳು (My.).

ಪ pa. 1. Guarding, protecting, ruling. See *e. g.* ಅಧಿಪ, ನೃಪ. 2, the number 1 (Mr. 349).

ಪ pa. 2. Drinking. See *e. g.* ಅಂಘ್ರಿ-, ಸಿ-, ಪಾದ-.

ಪ pa. 3. An abbreviation of ಪಂಚಮ, the fifth note of the gamut (Mr. 76).

ಪಂ paṁ. = ಪಸ್ 2, etc. Greenness, etc. (ಪಚ್ಚನೆ, ಪಚ್ಚು, ಪಸು Šmd. 215).

ಪಂಸೆ paṁsĕ. = ಹಂಸೆ. (ಹಂಸ Mr. 505).

ಪಕ paka. Imitation of the sound of laughter: ha, ha! — ಪಕ ಪಕ ನಗು. To laugh very loudly, to giggle (C.; Tĕ.). ಪಕ ಪಕ ನಗುವವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತ (Prv.). — ಪಕ ಪಕನೆ ನಗು. = ಪಕ ಪಕ-. (My.).

ಪಕ paka. = ಪ 1. See ಹಸ್ತಿ-.

ಪಕಳಿ pakaḷi. A corolla or row of petals (B. 3, 36; Mhr. ಫಕಡೀ).

ಪಕಾನ pakâna. (=ಪಕ್ವಾನ್ನ). (ಉಖ್ಯ, etc. Si. 313).

ಪಕಾರ pa-kâra. 1. The letter ಪ (Šmd. 11. 190).

ಪಕಾರ pakâra. 2. Tbh. of ಪ್ರಕಾರ. (My.).

ಪಕಾಲಿ pakâli. ಪಕಾಳಿ. A double water-skin carried on a bullock (My.; B. 5, 286; Br., T.; Mhr., H. ಪಖಾಲ; *cf.* ಕಪಾಲಿ 2). — ಪಕಾಲಿನೀರು. Pakâli-water. ಪಕಾಲಿನೀರು ಕುಡಿಯುವವಗೆ ಪಕ್ಷಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಪಕಾಸ pakâsa. Tbh. of ಪ್ರಕಾಶ. (S. Mhr.).

ಪಕೀರ pakîra. = ಫಕೀರ. (My.).

ಪಕ್ಕ pakka. = (ಪಕ್ಕಿ 2), ಪಕ್ಕು 1, ಪಕ್ಕೆ, ಪಂಕ 1. Tbh. of ಪಕ್ಷ (Šmd. 346). A wing (ಗರುತ್, ಛದ, ಪತ್ರ, etc. Nr.; ಎಱಂಕೆ Kk. 69, Šm. 78; Čpr. 8, after 101; Grj. 3, after 103; C.; B. 2, 9). ಪಕ್ಕವಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕಿ, ಹಿಡೀಲಿ ಕೊಟ್ಟರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ದುಕ್ಕವೇನು? — ಪಕ್ಕವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕು ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? (Prvs.). 2, the shoulder (ಬಟ್ಟೆ Kk. 69). 3, the flank or side; a side, party, faction (ಬದಿ Kk. 32; ಕೆಲ Šm. 59; ಬದಿ 70. 78. 98; C.). 4, proximity, neighbourhood (ಸಮೀಪ Kk. 33; ಪೊರೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಸನಿಹ, ಸಮೀಪ Šm. 59; ಪೊರೆ 78; ಸನಿಹ 103). 5, favour, support (ಪೋಷಣ Šm. 103). 6, the half of a lunar month (ಕಾಲಭೇದ Šm. 78). — ಪಕ್ಕಜಲ್ಲಿ. Side-hangings (Šśv. 3, 16). — ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟ. -ಬೆಟ್ಟ. The western mountain (Abh. P. 11, 177). — ಪಕ್ಕಶೂಲೆ. Severe pain in the right or left side of the body; pleurisy (C.).

ಪಕ್ಕಡಿ pakkaḍi. The flank or side. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಎಡಗಡೆ ಪಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ, ಆ ರೋಗವು ಗುಲ್ಮ (Čb. 42).

ಪಕ್ಕಣ pakkaṇa. *The hut or abode of a savage* (ಶಬರರ ತಾಣ Šm. 32).

ಪಕ್ಕನೆ pakkanĕ. ಫಕ್ಕನೆ. Suddenly; without a why or wherefore (C.; Tĕ. ಪಕ್ಕುನ). ಆಕೆಯ ಬಾಯೊಳಗೆ ಮಾತು ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ, ಪಕ್ಕನೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಎರಡನೆಯವರ ಮುನ್ದೆ ನಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ಒಡೆದಾಳು (B. 4, 138). ಕೋಟೆಯೊಳಗಿನ ಪಟಬುರು ಪಕ್ಕನೆ ಹೊಱ ಬಿದ್ದು (4, 217). — ಪಕ್ಕನೆ ನಗು. To burst out a laughing (My.; Tĕ.; T. ಪಕ್ಕು ಪಕ್ಕೆನ್ನು ನಗು).

ಪಕ್ಕರಕೆ pakkarakĕ. = ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕರಿಕೆ, ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕರಿಕೆ, (ಪಕ್ಕರೆ). Tbh. of ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ. ಬಿಂಚೆ ಗುಱಿಗಳು ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕೆ (Šm. 41, o. r. ಪಕ್ಕರಿಕೆ). ಗುಱಿಮೆನ್ದು ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕೆ (Šmd. I, 32, o. rs. ಪಕ್ಕರಿಕೆ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ).

ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ pakkarakkĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, q. v. (ಗುಱಿ, ಬಿಂಚೆ, ತಂಗುಡ Kk. 58). ಗುಱಿಮೆನ್ದು ಬಿಂಚೆಯೆನ್ದೊಡಮ್ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ (42, o. r. ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ). ಮಿಸುನಿಯ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ (Rśv. 13, 62).

ಪಕ್ಕರಿಕೆ pakkarikĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, q. v. (ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಜೂಲ G.).

ಪಕ್ಕರಿಕ್ಕೆ pakkarikkĕ. = ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ, q. v.

ಪಕ್ಕರೆ pakkarĕ. 1. (= ಪಕ್ಕರಕೆ, etc.? Grj. 7, 46; Tĕ.: armour,

mail, housings). ಪದಿನೆಣ್ಛಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯತ್ವಂಗಳ್ (Šmd. 22. 83). ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ.... ಕಾನ್ತಿ (Abh. P. 13, 60).

ಪಕ್ಕರೆ pakkarĕ. 2. = ಪಕ್ಕಲೆ, q. v.

ಪಕ್ಕಲೆ pakkalĕ. = ಪಕ್ಕರೆ 2. A kind of vessel (ಬಗರಗೆ Čt. I, 86, o. rs. ಪಕ್ಕರೆ, ಬಗರಿಗೆ; ಬಗರಗೆ, ಬಕ್ಕರೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಬಗರಿಗೆ, ಬಕ್ಕರೆ Šm. 62; ಪಾತ್ರ Bhn. 24; ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ 65). ಸೊಡೆಗಳ ಬಾವಿಗಳ, ಪಕ್ಕಲೆಯ ಪನ್ನೀರುಗಳ (ಬಣ್ಡಿಗಳು) ಹಿಡಿದವು (Bh. 1, 12, 17). (ಭೀಮಂ) ಕುಡಿದು ಪಕ್ಕಲೆನೀರಂ (1, 10, 30). 2, a temporary well in a stream, etc. (ವಜ್ಜರ, ಒಟಿನ್ತೆ Šs.).

ಪಕ್ಕಾ pakkâ. Tbh. of ಪಕ್ವ (Mhr.). — ಪಕ್ಕಾಖರಡೆ. The regular account compiled from the diary (Mhr.; R.). — ಪಕ್ಕಾದವ. -ಆದವ. A shrewd, cunning man (My.). — ಪಕ್ಕಾಪಾವು. A large measuring-pâvu (ಪಾವು My.). — ಪಕ್ಕಾಮಾತು. An accomplished, ready word (My.). — ಪಕ್ಕಾರಂಗು. Lasting colour (My.). — ಪಕ್ಕಾಸಿಪಾಯಿ. An accomplished, adept sipâhi (My.). — ಪಕ್ಕಾಸೇರು. A large measuring-sêru (My.).

ಪಕ್ಕಿ pakki. 1. = ಹಕ್ಕಿ, ಹಕ್ಕೆ. Tbh. of ಪಕ್ಷಿ. (ಪಿಕ್ಕಿರ Šmd. 350). ಪಕ್ಕಿ ಮಿಗಂಗಳ್ (89). See Šmd. I, 60. 61; Šm. 30; ಅಮುಳ್ವಕ್ಕಿ, ಎಣೆವಕ್ಕಿ, ಕನ್ನಡ-, ಕೆಂಗಣ್ಣಲರ್-, ಜಕ್ಕ-, ಜೊನ್ನ-, ತಣ್ಗದಿರ್-, ಪಡಿಯಟಿ-, ಪಣ್ಡಿತ-, ಪೊಕ್ಕುಟಿ-, ಪೊಣರ್-, ಬಿಸುಳ್-, ಹಂಜರ-. — ಪಕ್ಕಿಗಳರಸ. -ಅರಸ. (ಗರುಡ Šm. 6). — ಪಕ್ಕಿಗಳಾಣ್ಮ. -ಅಣ್ಮ. (ಗರುಡ Kk. 8).

ಪಕ್ಕಿ pakki. 2. A manner, a way, a means (My.; Tĕ. ಫಕ್ಕಿ, ಫಕ್ಕಿಕೆ; Mhr. ಪಕ್ಷ).

ಪಕ್ಕು pakku. 1. = ಪಕ್ಕ, etc., ಪಕ್ಕೂ. Tbh. of ಪಕ್ಷ. (M.; T. ಪಕ್ಕರ್, relations). — ಪಕ್ಕುಗುಡು. -ಕುಡು. To give support, to nourish, etc. (Abh. P. 8, after 54).

ಪಕ್ಕು pakku. 2. Tbh. of ಪಕ್ವ. (Čpr. 1, 5; 5, after 35; Abh. P. 16, after 39; Grj. 9, 56; J. 16, 13; Rsv. 1, 45; 6, after 11).

ಪಕ್ಕುವಣಿ pakku1-vaṇi. A person of one's own side, a kinsman (ಪಕ್ಕೂವಣಿ, ಬನ್ಧು Šs.).

ಪಕ್ಕೂ pakkû. = ಪಕ್ಕು 1.

ಪಕ್ಕೂವಣಿ pakkû-vaṇi. = ಪಕ್ಕುವಣಿ, q. v.

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 1. = ಪಟ್ಟಿ 1 q. v., ಹಕ್ಕೆ. Lying down, reposing; bending downwards (see ನಸುವಕ್ಕೆ); a place (J. 20, 52). **2**, a place for reposing: a dormitory (ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ Šm. 79; Čpr. 1, 123; Tĕ.); the lair of a wild beast (see ಮಿಗವಕ್ಕೆ); a nest (Grj. 4, 66). **3**, a cow-pen, or a herd of kine (ತುಱು ಮನ್ದೆ Šm. 79). — ಪಕ್ಕೆವನೆ. -ಮನೆ. A dormitory (ಸೆಜ್ಜೆವನೆ, ಶಯ್ಯಾಗೃಹ Šs.).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 2. (fr. ಪಡು 1). (= ಪಟ್ಟಿ 2). Meeting with: closeness, contact, vicinity (ಪೊರ್ದುಗೆ Šm. 79; Tĕ. ಪಜ್ಜೆ). ನಿನ್ನಿನಿಯನ ಪಕ್ಕೆಯೊಳ್ ಇರು! ಎನ್ದು, ಸಖಿ ತೊಲಗುವುದುಂ (Šmd. 73, o. r. ಪಟ್ಟಿ). See ಮದವಕ್ಕೆ. — ಪಕ್ಕೆಮಱಿ. A young one that is near (J. 28, 44).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. 3. The tamarisk tree, Tamarix indica (Tĕ.; ಪಿಚುಲ, ಝಾವುಕ Si. 131).

ಪಕ್ಕೆ pakkĕ. = ಪಕ್ಕ, etc. The side (My.; Tĕ.); the page of a book (My.; Tĕ.).

ಪಕ್ಕೆಗ pakkĕ-ga. = ಪಟ್ಟಿಗ. A man who rests or reposes on. See ಎರಲೆವಕ್ಕೆಗ, ಎಲರುಣಿ-, ನಾಗರ-, ಮಿಗ-, ಮುನ್ನೀರ್-.

ಪಕ್ವ pakva. = ಪಕ್ಕಾ, ಪಕ್ಕು 2. *Cooked, roasted, boiled, baked;* warmed. 2, *digested.* 3, *mature, ripe.* 4, *accomplished, come to perfection,* perfect, fully developed, ready, fair, adept; shrewd, experienced; strong, durable. 5, ripe for destruction: *on the eve of decay.* 6, grey, as the hair. See ತೊರೆ 2; Hlâ. s. ತುಪ್ಪ.

ಪಕ್ವಕೃತ್ pakva-kṛit. Cooking, etc. 2, the tree Azadiracta indica (ನಿಮ್ಬ). (R.).

ಪಕ್ವಧಾನ್ಯರಸ pakva-dhânya-rasa. The liquid of boiled grain. See ಕಟ್ಟು.

ಪಕ್ವಶ pakvaśa. (= ಪುಲ್ಕಶ). *N. of a barbarous tribe.*

ಪಕ್ವಾನ್ನ pakva-anna. Boiled rice, cooked or dressed food, a dish; a cake (ಪೂಪ, ಅಪ್ಪೂಪ, ಪೂಪಲಿಕೆ Hlâ.; My.; B. 3, 46; Bp. 36, 46). ಅಯುತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ (ಅಪೂಪ, ಪೂಪ Mr. 215). See ಪಂಚ-.

ಪಕ್ಷ paksha. = ಪಕ್ಕ, etc. *A wing.* 2, *a feather; the feathers of an arrow* (ಗಱಿ Nn. 112; Mr. 497). 3, *the side of anything; a side; the flank or side of a man, etc.* (ಬಱಿ, ಮಗ್ಗುಲು 112; ಬಱಿ 497). 4, *a side, a part; a party, a faction* (ಪಕ್ಷೀಕರ, ಅಂಗೀಕರಿಪುದು 112). 5, *a partisan, a follower.* 6, favour; partiality (ಪರಿಗ್ರಹ 497). 7, *case: one of two cases, one side of argument, an alternative; a case in general, a supposition.* 8, *proximity, neighbourhood* (ಸಮೀಪ, ಹತ್ತಿರೆ 112; ಸಮೀಪ 497). 9, *a wall* (ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ 112; ಗೋಡೆ 497). 10, *the half of a lunar month,* comprising fifteen days (ಮಾಸಾರ್ಧ, ಹದಿನಯ್ದು ದಿನ 112; ಮಾಸಾರ್ಧ 497). 11, the number 15 (Čh.; ಪದಿನಯ್ದು Mr. 348). 12, a multitude, a host. 13, *quantity* in composition with words signifying hair (ಅಡ್ಡಮುಡಿ Mr. 320). ಪಕ್ಷ ಪಾಣ್ಡವರಲ್ಲಿ, ಊಟ ಕೌರವರಲ್ಲಿ.—ಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದವಗೆ ಲಕ್ಷವೇನು?—ಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿದವ ಪಕ್ಷಾ ತಿಳಿಯಲಾರನೇ? (Prvs.). See Šmd. 62. 143. 278. — ಪಕ್ಷ ಊಱು. To leave a side or party (Bp. 27, 33). — ಪಕ್ಷ ಮಾಡು. To be partial. ಪಕ್ಷಮಾಡುವವ ರಕ್ಷಕನಾದಾನೇ? (Prv.). — ಪಕ್ಷ ಹಿಡಿ. To side with, to espouse a side (B. 5, 234).

ಪಕ್ಷಕ pakshaka. *A side door, a private or back door.* 2, a sidesman; a partisan.

ಪಕ್ಷಘಾತ paksha-ghâta. A stroke with the wings; moving of the wings (J. 14, 19).

ಪಕ್ಷಜ paksha-ja. The moon. (R.).

ಪಕ್ಷತಿ pakshati. *The root or insertion of a wing, the pit of a bird's wing* (ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲ್ Hlâ.; ಮೊದಲ ಗಱಿ Mr. 168). 2, *the first day of the half month.*

ಪಕ್ಷದ್ವಾರ paksha-dvâra. *A side door, an inner or back door, a private entrance.*

ಪಕ್ಷಪಾತ paksha-pâta. Espousing a side: partisanship, partiality. (My.). ನಿಕ್ಷ್ಮಯಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೇ? (Prv.). 2, falling off of the feathers: the moulting of birds. 3, the flapping of wings (Čpr. 2, after 7). — ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡು. To show partiality (My.; B. 5, 8).

ಪಕ್ಷಪಾತಿ paksha-pâti. A person who sides with, or adheres to, the party of any one, a partisan, an adherent, a friend (Bp. 40, 66; 57, 28; My.; B. 4, 107. 126).

ಪಕ್ಷಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ paksha-prâyaścitta. An expiatory act performed at the śuklapaksha of a month, an offering of cooked rice, etc. being made (My.). See Prv. s. ಪಕಾಲಿ.

ಪಕ್ಷಭಾಗ paksha-bhâga. The side or flank, especially *the flank of an elephant*.

ಪಕ್ಷಭೇದ paksha-bhêda. A distinction between two parties. — ಪಕ್ಷಭೇದ ಮಾಡು. To be partial, to show partiality. ಪಕ್ಷಭೇದಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪಕ್ಷಮೂಲ paksha-mûla. *The root or articulation of a wing.*

ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ paksha-rakshĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. Flank-protection: the armor or gear of horses or elephants.

ಪಕ್ಷಸ್ವೀಕಾರ paksha-svikâra. Taking or espousing the side of any one. See ಒಲವರಂಗೊಳ್.

ಪಕ್ಷಾನ್ತ paksha-anta. *The last day of the half month.*

ಪಕ್ಷಾನ್ತರ paksha-antara. Another case or supposition (Śmd. 297); another way or manner (ಮತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ Nr.).

ಪಕ್ಷಾಪರಪಕ್ಷ paksha-apara-paksha. Siding with another party (My.).

ಪಕ್ಷಾರ್ಥ paksha-artha. The meaning of a case or supposition: a case or supposition (Śmd. 297).

ಪಕ್ಷಿ pakshi. = ಪಕ್ಕಿ 1, etc. Furnished with wings: *a bird*. 2, siding with. ಪಕ್ಷಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಬಲ, ಮತ್ಸ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರೇ ಬಲ.— ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ (Prvs.). See Prv. s. ಬಲೆ.

ಪಕ್ಷಿಕ pakshika. = ಪಕ್ಷಿ. See ಕ್ಷುದ್ರ-.

ಪಕ್ಷಿಜ್ಯೇಷ್ಠ pakshi-jyêshṭha. A vulture (ಗೃಧ್ರ, ಹದ್ದು Mr. 175).

ಪಕ್ಷಿಣಿ pakshiṇi. *A night with the two days enclosing it.*

ಪಕ್ಷಿಭೇದ pakshi-bhêda. A kind of bird. See ಕುಕಿಲ್, ಕುಕ್ಕು, ಕೊಂಚೆ.

ಪಕ್ಷಿರಾಜ pakshi-râja. *Garuḍa.*

ಪಕ್ಷಿವಾಹನ pakshi-vâhana. Vishṇu (Bp. 54, 37; J. 26, 3).

ಪಕ್ಷೀಕರ pakshî-kara. Taking the side of or siding with (any body, ಪಕ್ಷ, ಅಂಗೀಕರಿಪ್ಪುದು Nn. 112).

ಪಕ್ಷೀಕರಣ pakshî-karaṇa. = ಪಕ್ಷೀಕರ. (My.).

ಪಕ್ಷೀಕರಿಸು pakshî-karisu. To espouse a side, to become a partner (Bh. 8, 22, 6; My.).

ಪಕ್ಷೀನ್ದ್ರ pakshi-indra. = ಪಕ್ಷಿರಾಜ. (J. 14, 20).

ಪಕ್ಷ್ಮ pakshma. A wing. 2, *an eyelash* (ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆ Nn. 86; ಅಕ್ಷಿರೋಮ, ಎವೆ Mr. 317). 3, *the filament of a flower*. 4, *the point of a thread; a thin thread*.

ಪಖ್ಖಾಳ pakhkhâḷa. (Śmd. 23). = ಪಚ್ಚಳ 2. Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಲ (346, o. r. ಪಚ್ಚಳ).

ಪಗಡಿ pagaḍi. A turban (My.; Mhr., H.). See Prv. s. ಯಾತ.

ಪಗಡೆ pagaḍĕ. = ಪೊಗಡೆ. A tree, frequently cultivated, Mimusops elengi Lin. (St. & Pl.; My.; Tĕ. ಪೊಗಡ). 2, a small tree, wild and cultivated, Nyctanthes arbor tristis Lin. (Tĕ.).

ಪಗಡೆ pagaḍĕ. A mark on a die (Mhr. ಪಗಡಾ; T. ಪಗಡೈ, M. ಪಗಡ, ಪಗಿಡೆ, Tĕ. ಪಗಡ, an ace on a die); a die (or cowry) for playing a kind of back-gammon (ಅಕ್ಷ G.); a piece used at that play (My.; *cf.* Sk. ಪಟಿಕಾ). ಆಟದೊಳಗೆ ಪಗಡೇ ತಿರುಗಿಸೋಣ (ಪರಿಣಾಯ G.). 2, the play itself (My.; ದ್ಯೂತ G.). — ಪಗಡೆಯ ಕಾಯಿ. A piece used in playing pagaḍĕ (My.). ಪಗಡೇ ಕಾಯಿ ನಡಿಸುವದು (ಪರಿಣಾಯ Si. 461). — ಪಗಡೆಯ ಕೋಟೆ. The centre of a dice-cloth or board (My.). — ಪಗಡೆಯ ಪಟ್ಟ. (ಹಾಸಂಗಿ Čb., sic!). — ಪಗಡೆಯ ಬೀದಿ. = ಪಗಡೆಯ ಸಾಲು. (My.). — ಪಗಡೆಯ ಮನೆ. A square on the dice cloth or board. ಪಗಡೇ ಮನೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರ (ಹಾಸಂಗಿ, ಪಟ G., sic!). — ಪಗಡೆಯ ಲೆತ್ತ. A die (or cowry) at pagaḍĕ (ಅಕ್ಷ Si. 461). — ಪಗಡೆಯ ಸಾಲು. The line of squares a player's pieces have to cross to arrive at the centre of a dice-cloth or board (My.). — ಪಗಡೆಯಾಟ. -ಆಟ. The pagaḍĕ-play (My.). ಲೆತ್ತ ಪಗಡೆ ಮುನ್ತಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುವವ (ಅಕ್ಷ ದೇವಿ G.). — ಪಗಡೆಯಾಡು. To play at pagaḍĕ (J. 6, 31). ಪಗಡೆಯಾಡುವ ಪಟ (ಅಷ್ಟಾಪದ G.). ಪಗಡೆಯಾಡಿ, ಪಾಣ್ಡವರು ಕೆಟ್ಟರು (Prv.).

ಪಗದಸ್ತಿ pagadasti. Immovable, as in a determination or promise; cautious, wary, as in speech; painstaking (My.; Mhr.).

ಪಗದಸ್ತಿಗಾಱ pagadasti-gâṟa. A painstaking man (My.).

ಪಗದಿ pagadi. = ಪೊಗದಿ q. v. Tribute, tax (My.; Tĕ. ಪಂಗ, ಪಂಚ, ಪಗಿಡಿ, ಪಗಿದಿ, ಪನ್ನು; T. ಪಗುದಿ, ಪನ್ನು; if "share, portion" be concerned, as would appear fr. T. ಪಗುದಿ, division, equal share, *cf.* T. ಪಗು, M. ಪಗು, ಪಙು, to divide; ಪಂಗು, part, portion, share; see ಪಸು 3; ಬಗಿ 1; *cf.* ಬಡ್ 2?). ಪಗದಿ ಕೊಡದವನಿಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ, ಏನು?— ನಿಗದಿಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಪಗದಿಯಿದ್ದೀತು (Prvs.).

ಪಗರಣ pagaraṇa. Tbh. of ಪ್ರಕರಣ. See ನಾಟ್ಟಿಗರಣ, ರಕ್ಕಸವಗರಣ.

ಪಗಲ್ pagal. ಪಗಲು. = ಹಗಲು. Day time; a day (ದೆವಸ, ದಿವಸ Śm. 18; T., M.; Tĕ. ಪಗಲು, ಪವಲು, ಪಗುಲು; *cf.* ಪಱೆ 2). ಪಗಲ or ಪಗಲಿನ (Śmd. 134). ಪಗಲನ್ತಿರ್ದ ಅಜ್ಜವೆಳ್ದಿಂಗಳನ್ ಇನಕಿರಣಶ್ರೇಣಿ ಗೆತ್ತಾಗಳ್ ಮುನಿವನ್ದಂ (134). ಪಗಲಿನ ರವಿಕಿರಣಂಗಳ್ ಮುಗುಟ್ದೀಗಳ್ (134). See Čpr. 2, 52; 3, 81; Bp. 28, 57; Rśv. 8, 112; 9, 9; J. 15, 18; 28, 4. 40; ಕಡೆವಗಲ್, ನಟ್ಟ-, ನಡು-, ಪಿಮ್ಪಗಲ್, ಮುಮ್-. — ಪಗಲ ಕೆಯ್ದೀವಿಗೆ. = ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ. (Rśv. 6, after 11). — ಪಗಲ ಬೊಜಂಗ. The sun (ಸೂರ್ಯ Čt. I, 46; ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಪಗಲ ಸಿರಿ. The sun (Abh. P. 7, after 69). — ಪಗಲಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. Day and night (J. 17, 26). — ಪಗಲುಳ್ಕ. -ಉಳ್ಕ. A day-meteor (Čpr. 6, 16; Abh. P. 13, 63; 14, 122). — ಪಗಲುಳ್ಕು. -ಉಳ್ಕು. = ಪಗಲುಳ್ಕ. (Rśv. 5, 80). — ಪಗಲೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. The sun (Śm. 14). — ಪಗಲೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ಪಗಲೆಱೆಯ. (Bp. 11, 47). — ಪಗಲ್ಗೋಳ. N. (Rśv. 13, 100). — ಪಗಲ್ವಗೆಯ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107). — ಪಗಲ್ವಗೆಯ. = ಪಗಲ್ಪಗೆಯ. (ಇರುಳೆಱೆಯ Čt. II, 6).

ಪಗಾರ pagâra. Pay, salary (Mhr., Port.; My.; ಭೋಗ, ವರ್ತನ, ಸಮ್ಬಳ Čb.).

ಪಗಿನ pagina. = ಪಗಿನು, etc. (Čpr. 5, after 64; Rśv. 5, after 55).

ಪಗಿನು paginu. = ಪಗಿನ, ಹಗಿನು. Gum, resin, exudation of trees (ರಸ Nn. 83; Mr. 499; see ಪಗಿಲ್ 1). ಪಗಿನಿನೊಳ್ (Mr. 499).

ಪಗಿಲ್ pagil. 1. (= ಜಿಗಿಲ್ 1). To be sticky, viscid, glutinous, or adhesive, to adhere, to join (ಸ್ನಿಗ್ಧ Śmd. Dh.; ಪತ್ತು Śm. 21; Čpr. 6, 70; Abh. P. 7, 165; V. 3, 2; Śśv. 4, 74; T. ಪಜೈ, ಪಯಿನ್, ಪಿಜನ್, M. ಪನ್ದ, ಪಯೆ, ಪಶೆ, Tĕ. ಪಸೆ, viscous matter, gum, resin; M. ಪಗಲೆ, ಪಯಲೆ, the pulp inside the shell forming the cocoanut). ಪಗಿಲ್ದುದು (ಪತ್ತಿದುದು Kk. 22).

ಪಗಿಲ್ pagil. 2. (= ಜಿಗಿಲ್ 2). To be afflicted, to suffer distress, etc. (ಸಂಕ್ಲೇಶ Śmd. Dh.).

ಪಗೆ pagĕ. (Śmd. 109). = ಹಗೆ. Hatred, enmity (Tĕ.,

M.; T. ಪಡಿ, ಪಟಿ, ಪಡರ್, ಪಗೈ). 2, an enemy, an opponent (ಮಟುವನಲ, ಮಾಱಿಡಿ Kk. 60, Šm. 40; see Šs. s. ಬೇರ 1; if "division" is concerned, see s. ಪಗದಿ). ನೆಲ ಜೋಳ್ ಪಗೆ ಪುಗೆ (Šmd. 28). ಪಗೆಯುತ್ತಣಿಂ ಬನ್ದನಂ ಬನ್ದುದು (160). ಪಗೆಯನ್ನೆ ಇರ್ಪುದಂ ಕೆಡಿಸಿ (195). See Čpr. 1, 122; Bh. 1, 3, 24; Ršv. 9, 9; J. 5, 23; 7, 29; 9, 13; 28, 40; 29, 36. — ಪಗೆ ಕೆಳೆ. A foe or friend (Abh. P. 5, 4). — ಪಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become hostile, to fall out with. ಅಕ್ಕಟಾ! ಮರುಳ್ದುವಿಪ್ಪಗಳ್ ಏಕೆ ಸಪ್ಪುಗೆಗಳೊಳ್ ಪಗೆಗೊಣ್ಡಪೊ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತದಿಂ? (Šmd. 143). — ಪಗೆಯು. -ಅ 3. An enemy. See ಅಮು ದುರ್ಗಣಿವಗೆಯು, ಕಟ್ಟಿಲೆ-, ಜತಿ-, ನಿಸಿ-, ಬೆಟ್ಟು-, ರಕ್ಕಸ-. — ಪಗೆವ. = ಪಗೆಯು. (Abh. P. 11, 76; 12, 28). — ಪಗೆವಡೆ. -ಪಡೆ. A hostile army (ಮಟುವಕ್ಕ Čt. I, 103; Abh. P. 5, 4; 14, 159).

ಪಗೆಕಾಱ pagĕ-kâṟa. (Šmd. 235). An enemy.

ಪಗೆತನ pagĕtana. = ಹಗೆತನ. Hatred, enmity (Ršv. 2, 54).

ಪಂಕ paṅka. 1. = ಪಕ್ಕ. See ಎಡವಂಕ, ತೆಂಕವಂಕ, ಬಲವಂಕ.

ಪಂಕ paṅka. 2. = ಪಂಖೆ. A large fan, a punka (My.; Mhr. ಪಂಖಾ).

ಪಂಕ paṅka. 3. *Mud, mire* (ಕೆಸಱು Nn. 45. 94; ಅಱಲ್ Šm. 106). 2, *sin.*

ಪಂಕಜ paṅka-ja. *A lotus.* ಪಂಕಜವಾದರೆ ಮಂಕಿಗೆ ದೊಡ್ಡದೇ? (Prv.). 2, N. of a vritta (Čh.).

ಪಂಕಜಗರ್ಭ paṅkaja-garbha. Brahmâ (My.).

ಪಂಕಜಜ paṅkaja-ja. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (My.).

ಪಂಕಜನಾಭ paṅkaja-nâbha. Vishṇu. (My.).

ಪಂಕಜಭವ paṅkaja-bhava. = ಪಂಕಜಜ. (Bp. 2, 25).

ಪಂಕಜವೈರಿ paṅkaja-vairi. The moon (My.).

ಪಂಕಜಾಕರ paṅkaja-âkara. A lotus pond (Ršv. 13, 43).

ಪಂಕಜಾಕ್ಷ paṅkaja-aksha. Vishṇu (My.).

ಪಂಕಜಾಗನ್ಧಿ (paṅkaja-âgandhi). A woman who is fragrant like a lotus (see Sp. s. ಮಂಕು).

ಪಂಕಜಾತ paṅka-jâta. = ಪಂಕಜ. (Ršv. 13, 90).

ಪಂಕಜಾನನ paṅkaja-ânana. The eyes of which are lotuses (J. 25, 4).

ಪಂಕಜಾನನೆ paṅkaja-ânanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 51, 7).

ಪಂಕಜಾಪ್ತ paṅkaja-âpta. The sun (My.).

ಪಂಕಜಾರಿ paṅkaja-ari. = ಪಂಕಜವೈರಿ. (My.).

ಪಂಕಜಾಸನ paṅkaja-âsana. Brahmâ (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 47; J. 5, 27).

ಪಂಕಜಾಸ್ತ್ರ paṅkaja-astra. Kâma (My.).

ಪಂಕಜಿನಿ paṅkajini. A lotus; a lotus pond. (R.).

ಪಂಕಜೋದರ paṅkaja-udara. Vishṇu (My.).

ಪಂಕರುಹ paṅka-ruha. = ಪಂಕೇರುಹ. (Čh. v. 298).

ಪಂಕರುಹಗರ್ಭ paṅkaruha-garbha. = ಪಂಕಜಗರ್ಭ. (Bp. 46, 13).

ಪಂಕಿ paṅki. A perennial plant, Tephrosia purpurea Pers. (St. & Pl.).

ಪಂಕಿಲ paṅkila. *Muddy;* mud (ಜರಠ, ಕೆಸಱು Nn. 146).

ಪಂಕೇಜ paṅkê-ja. = ಪಂಕೇಜಾತ. (My.).

ಪಂಕೇಜಾತ paṅkê-jâta. = ಪಂಕಜಾತ. (Kk. 2; J. 5, 9).

ಪಂಕೇರುಹ paṅkê-ruha. *A lotus.*

ಪಂಕ್ತಿ paṅkti. = ಪನ್ತಿ, ಪನ್ತೆ, ಪನ್ನಿ, ಪಯ್ತಿ, ಬನ್ತಿ, ಹನ್ತಿ. A row or set of five, the number five. 2, *a metre of four lines, each line consisting of 10 syllables* (Čh.; Mr. 362). 3, *the number 10.* 4, *a line, a range, a row, a series* (ಸಾಲು Nn. 138; ಪರಿವಿಡಿ, ತಗಹು Šm. 105). 5, *a group, a flock, a troop, a multitude.* 6, *a row of people sitting down at a meal: a company, a body,* a sodality. 7, fame, celebrity. ಪಂಕ್ತೀ ಊಟವಾದರೂ ಸಂಗ್ತೀ ಗುಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಪಂಕ್ತೀಲಿರುವವನಿಗೆ ಪನ್ತ ಇರ ಬಾರದು. — ಪಂಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪಕ್ವ ಬಡಿಸುವವನೂ ಮುಖಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾತಾಡುವವನೂ ಸಮ ಸಮ (Prvs.). See ಕೇಟಿ, ಪಾಟಿ.

ಪಂಕ್ತಿಕೆ paṅktikĕ. = ಪನ್ತಿಗೆ. A row, a line.

ಪಂಕ್ತಿಗ್ರೀವ paṅkti-grîva. Râvaṇa (My.).

ಪಂಕ್ತಿಭೇದ paṅkti-bhêda. Partiality in serving guests (Bp. 45, 14; My.).

ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನ paṅkti-bhôjana. A meal at which people sit in a row or in rows (My.).

ಪಂಕ್ತಿಯೋಗ್ಯ paṅkti-yôgya. A man who deserves to sit in the row of people at meals, who is fit for intercourse (My.).

ಪಂಕ್ತಿರಥ paṅkti-ratha. = ಪನ್ತಿರಥ. Dašaratha (My.).

ಪಂಖೆ paṅkhĕ. = ಪಂಕ 2. (ಎೀಜನ G.).

ಪಂಗ paṅga. The state of being astride or forked: a fork, the forked branch of a tree (Tĕ. ಪಂಗೆ). — ಪಂಗನಾಮ. A large sprawling forehead-mark (Tĕ.; My.). — ಪಂಗನಾಮು ಬೀೞು. To be tricked (My.). ಅವನಿಗೆ ಪಂಗನಾಮು ಬಿತ್ತು (My.). — ಪಂಗನಾಮು ಹಾಕು. To trick, to deceive (My.).

ಪಂಗಡ paṅgaḍa. Astride, apart, distinct (Tĕ. ಪಂಗಟಿ). 2, a separate mass or heap; a party or faction of people (My.). ಪಂಗಡವಾದವ ಸಂಗಡ ಬಂದಾನೇ? (Prv.). *Cf.* ಪಂಗಡ?

ಪಂಗಿ paṅgi. = ಪಪ್ಪಾಯಿ, etc. (St. & Pl.).

ಪಂಗು paṅgu. = (ಅಗು 2, ಅಗುವು), ಅಂಗು, ಹಂಗು. The state of being bound by some favor rendered, that of being obliged, that of being indebted for an act of favor or kindness, obligation (Ršv. 8, 122; 12, 51).

ಪಂಗು paṅgu. *Lame, crippled.* 2, *the planet Saturn.* ಪಂಗುವಿನಾಶ್ರಯ ಮಾಡಿ, ಅಂಗ ಕಳಕೊಣ್ಡ. — ಪಂಗುವಾದರೂ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಇದ್ದರೆ ಭಂಗವಾಗ. — ಪಂಗುವಿಗೆ ಪರಮಹಂಸೆ ಅಲ್ಲವೇ? (Prvs.).

ಪಚ pača. = ಪಚೆ 2, ಪಿಚೆ. The sound proceeding from treading or walking in mud (C.; Mhr. rep. ಪಚಕನ, ಪಚಪಚ). — ಪಚ ಪಚ ತುೞಿ. To tread with the sound of pača pača (C.). — ಪಚ ಪಚಾ ತುೞಿ. ಪಚ ಪಚ ತುೞಿ. = ಪಚ ಪಚ ತುೞಿ. (C.).

ಪಚ pača. = ಪಚನ. See ಮಿತಪ್ಪಚ, ಪಚಪ್ಪಚ.

ಪಚಕ್ಕನೆ pačakkanĕ. (fr. ಪಚ). With the sound of pačak in treading (My.).

ಪಚಗಾರಿಸು pačagârisu. = ಪಚಾರಿಸು. (My.).

ಪಚಡಿ pačaḍi. = ಪಚ್ಚಡಿ. (My.).

ಪಚಣ್ಡ pačaṇḍa. Tbh. of ಪ್ರಚಣ್ಡ. (My.).

ಪಚನ pačana. Cooking, boiling; roasting; dressing; ripening; maturing; digesting, digested (My.). 2, fire. 3, a cooking utensil; a frying-pan. See ಅಡು, ಕುದಿ.

ಪಚನೆ pačanĕ. = ಪಚನ. (My.).

ಪಚಮ್ಪಚೆ pača-m-pačĕ. *A species of Curcuma, Curcuma aromatica, or Curcuma xanthorrhiza* Roxb. (ಮುರದ ಅರಿಸಿನ Mr. 130).

ಪಚಾರ pačâra. Upbraid, reproach (Râm. 1, 5, 31).

ಪಚಾರಿಸು pačârisu. To upbraid, to reproach, to chide, to jeer (Râm. 5, 8, 48; 6, 10, 10; 6, 14, 23; J. 23, 19. 31; 25, 28. 52; 27, 8. 45; Mhr. ಪಚ್ಛೀ, disgracing, jeering).

ಪಚಿ pači. 1. = ಪಚ್ಚೆ 1 q. v., etc. See ಒಪ್.

ಪಚಿ pači. 2. = ಪಚ. — ಪಚಿ ಪಚಿ ತುಟಿ. = ಪಚ. (My.).

ಪಚೆ pačĕ. = ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚನೆ), ಪಚ್ಚೆ q. v., etc. Greenness; unripeness, etc. (T. ಪಚ್ಚೈ). — ಪಚೆವೆಣ್. -ವೆಣ್. A woman never having the menstrual courses; a barren or childless woman (ಬಂಜೆ Kk. 28, o. rs. ಬಚ್ಚೆವೆಣ್, ಬಜ್ಜೆ-, ವಜ್ಜೆ-; ಬಂಜೆ Šm. 73, o. r. ಪಚ್ಚೆವೆಣ್). *Cf.* ಬಿಜ್ಜೆವೆಣ್.

ಪಚೆ pačĕ. *Cooking, maturing,* etc.

ಪಚ್ಚ pačča. = ಪಚೆ, etc. Greenness; fair colour; etc. (Čpr. 7, 42; Rśv. 2, 22; Tĕ.); an emerald (Rśv. 1, 36; B. 4, 174; Tĕ.). — ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ. Crude camphor, a brilliantly white drug (ಕರ್ಪೂರ, ಘನಸಾರ, etc. Si. 228; ಚನ್ದ್ರ 452; J. 31, 2; My.; Tĕ.; T. ಪಚ್ಚೈ-; see ಪಚ್ಚೆ No. 6). — ಪಚ್ಚಗುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ. = ಪಚ್ಚೆ-. A green bodice (Bp. 34, 22). — ಪಚ್ಚತೊಪ್ಪಿಗೆ. A green hat (Bp. 34, 22).—See Prv. s. ಹುಚ್ಚ.

ಪಚ್ಚ pačča. = ಪಚ್ಚೆ, (ಪಂಜೆ, ಪಸ). Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ or ಪ್ರಸಾಧನ. Dressing; dress; embellishing, adorning; an ornament (ತೋಡ Čt. I, 21; ತೊಡುವ ಆಭರಣ II, 54; ಪಸದನ, ತೊಡ, ಆಭರಣ Šs.; ತೊಡ, ಪಸದನ, ತೊಡಿಗೆ Kk. 26; ಪಸದನ, ತೊಡ, ತೊಡಿಗೆ Šm. 72; ತುಡುವುದು 92). See ಪನ್ದಲೆವಚ್ಚ; Rśv. 2, 22. — ಪಚ್ಚವಡಿಸು. -ವಡಿಸು. = ಪಚ್ಚೆವಡಿಸು. (Čpr. 6, after 71; 7, 70).

ಪಚ್ಚಗಾಱ pačča-gâṟa. = ಪಚ್ಚೆಗಾಱ. A man whose occupation is embellishing or adorning, a dresser, a master of the robes (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ Šmd. II).

ಪಚ್ಚಡ paččaḍa. = ಅಚ್ಚಡ, (ಪಚ್ಚವಡ), ಹಚ್ಚಡ. Tbh. of ಪ್ರಚ್ಛದ. A large wrapper: a stout cotton cloth, generally twenty-four cubits long and two cubits broad; to make it broader, it is cut crosswise, and the two halves are sewn together; it is used as a wrapper or cover at night (My.; Tĕ. ಪಚ್ಚ; T., M. ಪಚ್ಚವಡ, *i. e.* ಪಚ್ಚ-ಪಟ).

ಪಚ್ಚಡಿ paččaḍi. = ಪಚಡಿ. A kind of pickles generally made of green (raw), minced vegetable substances (cucumbers, unripe mangoes, plantain marrow, etc., My.; Tĕ., T., M.); a piece of the minced substances (My.).

ಪಚ್ಚಡಿಸು paččaḍisu. = (ಪಚ್ಚೆವಡಿಸು), ಹಚ್ಚಡಿಸು. To dress, to adorn. ಪಚ್ಚಡಿಪಂ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Kk. 36). ಪಚ್ಚಡಿಸುವಂ (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲಂ Šm. 45).

ಪಚ್ಚನೆ paččanĕ. (Šmd. 109). = ಪಂ, ಪಸ್ 2, ಪಸು, ಪಚ್ಚು 1 (215), ಹಚ್ಚಗೆ, ಹಚ್ಚನೆ, (ಪಚೆ, etc.). Greenness, etc. (Tĕ.). ಪಚ್ಚನೆಯ ಬಣ್ಣ (ಪಲಾಶ, ಹರಿತ, ಹರಿತ್ Nr.). See Šmd. 112; Čpr. 1, 93.

ಪಚ್ಚಯಿಲ pačča-ila. (Šmd. 241, o. r. ಪಚ್ಚಾಯಿಲ). = ಪಚ್ಚಗಾಱ.

ಪಚ್ಚಪದ (pačča-paḍa). = ಪಚ್ಚಡ, etc. (My.). *Cf.* ಹಚ್ಚವಡಿ.

ಪಚ್ಚವಡತಿ pačča-paḍati. A woman whose occupation is dressing or adorning, a mistress of the robes (ಹಚ್ಚಡಿಸುವಾಕೆ Šmd. II; ಪಚ್ಚೆವಡಿಪಾ ಸತಿ Kk. 92).

ಪಚ್ಚವಣ paččavaṇa. O. r. of ಪುಚ್ಚವಣ 1 in Šmd. II, No. 179.

ಪಚ್ಚಳ paččaḷa. 1. Tbh. of ಪ್ರಚಲ. (J. 28, 46).

ಪಚ್ಚಳ paččaḷa. 2. = ಪಖ್ಖಾಳ (ಪಖ್ಖಳ). Tbh. of ಪ್ರಕ್ಷಾಲ. ಪಚ್ಚಳದ ಮನೆ (ಕೀಲಾಲಯ Mr. 196). *Cf.* ಬಚ್ಚಲ್.

ಪಚ್ಚಾಯಿಲ (pačča-â-ila). = ಪಚ್ಚಯಿಲ, q. v.

ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ pačča-âyla. = ಪಚ್ಚಯಿಲ, ಪಚ್ಚಾಯಿಲ, ಪಸಾಯಿತ 2, etc. A master of the robes, etc. (ಪಚ್ಚಗಾಱ Šmd. II; ಪಚ್ಚೆಗಾಱ Kk. 75; ಪಚ್ಚಡಿಪ 36; ಪಚ್ಚಡಿಸುವ Šm. 45).

ಪಚ್ಚಾರಿ paččâri. N. of a tree (Rśv. 5, 56).

ಪಚ್ಚಿ pačči. 1. (fr. ಪಸು 3). = ಪಚಿ 1, ಪಚ್ಚು 4. A part, a portion. See ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ.

ಪಚ್ಚಿ pačči. 2. (fr. ಪತ್ತಿಸು, ಹಚ್ಚು?). The condition of a precious stone being set in gold, etc. by simply bending the edge of the metal over it (My.).

ಪಚ್ಚಿಮ paččima. Tbh. of ಪಶ್ಚಿಮ. (My.). — ಪಚ್ಚಿಮದ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. Varuṇa (Kk. 15, o. r. ಪಶ್ಚಿಮದ-).

ಪಚ್ಚೀಸು paččîsu. Twenty-five (My.; Mhr., H. ಪಂಚವೀಸ). 2, a game with cowries, used instead of dice, and named from the highest throw, which is 25 (My.).

ಪಚ್ಚು paččŭ. 1. = ಪಚ್ಚನೆ, ಪಸು 2, ಪಂ (Šmd. 215), ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc. — ಪಚ್ಚಡಕೆ. -ಅಡಕೆ. (Šmd. 216). A green betel-nut. — ಪಚ್ಚೆಲೆ. -ಎಲೆ. (Šmd. 216). A green, fresh leaf (J. 9, 32). — ಪಚ್ಚೋಲೆ. -ಓಲೆ. (Šmd. 216). A green cadjan leaf (Rśv. 5, 112).

ಪಚ್ಚು paččŭ. 2. P. p. of ಪಸು 3.

ಪಚ್ಚು paččŭ. 3. = ಪೆರ್ಚು, q. v. (Čpr. 4, 83; 7, after 93).

ಪಚ್ಚು paččŭ. 4. = ಪಚ್ಚಿ 1, etc., (ಪಂಚು 2). — ಪಚ್ಚುಗುಡು. -ಕುಡು. To apportion (Abh. P. 7, after 80). — ಪಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To partake (Čpr. 3, 53).

ಪಚ್ಚು paččŭ. = ಪೆಚ್ಚು. (My.). ನೆಚ್ಚಿದ ಕಾರ್ಯ ಪಚ್ಚಾದರೆ ಕಿಚ್ಚು ಯಾತಕೆ?—ಪಚ್ಚ ಮಾತಾಡುವವನು ಬೆಚ್ಚು ಬೀಳಬೇಕೇ? (Prvs.).

ಪಚ್ಚುಗೆ paččugĕ. = ಪೆಚ್ಚುಗೆ 2, ಪೆರ್ಚುಗೆ 2, ಹಚ್ಚು 1. A lonely, retired, secret or private place; privacy; counselling, or consulting, in private (M. ಪಯ್ಯೆ, T. ಪೈ, gently; secretly; quietly; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದುಙ್ಙು, to sneak, crouch, conceal, skulk, be cautious; *cf.* ಅಡಂಗು 2?). — ಪಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ. -ಗಾತಿ. = ಪೆರ್ಚುಗೆಕಾತಿ. A woman who lives in privacy, is consulted and advises (ಮನ್ತ್ರಣಗಾತಿ, ಏಕಾನ್ತದವಳ್ Šs.; ಏಕಾನ್ತದವಳ್ Kk. 28, o. r. ಪೆಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ).

ಪಚ್ಚೆ paččĕ. = ಅಚ್ಚೆ 2, ಪಂ, ಪಚೆ, ಪಚ್ಚ, (ಪಚ್ಚನೆ), ಪಚ್ಚು 1, ಪಸ್ 2, ಪಮ್, ಪಸಿ 3, ಪಸು 2, (ಹಚ್ಚಗೆ, ಹಚ್ಚನೆ), ಹಚ್ಚೆ, ಹಸಿ 1. Greenness; the colour green; a yellowish colour, a golden colour (ಜಾಗ, ಪಸುರ್ Šm. 69; ಪೀತ, ಗೌರ, ಹರಿದ್ರಾಭ, ಹಸುರುಬಣ್ಣ Si. 51; J. 6, 31; My.; M.; T. ಪಚ್ಚೈ; see ಮಾನ್ಬಣ್ಣ). **2,** young sprouts or new leaves, and their colour (ಪ್ರವಾಲ, ಹಸುರು

Nn. 7). ಎಲೆಪಚ್ಚೆಬಣ್ಣ (ಪಾಲಾಶ, ಪಲಾಶ, ಹರಿತ, ಜಂಗಾಲ್ Si. 51). 3, growing corn, etc., and their colour. ಸಕಲಮೂದ ಪಯ್ರು ಪಚ್ಚೆಗಳಿನ್ದ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಮಾದ ಶ್ರಯಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ Si. 100; My.). 4, freshness; unripeness, crudeness, rawness; youngness (T., M.; Tĕ. ಪಚ್ಚಿ). 5, an emerald (ಅಶ್ಮಗರ್ಭ, ಮರಕತ, ಹರಿನ್ಮಣಿ Hlâ., Mr. 101; ಗಾರುತ್ಮತ, ಮರಕತ, etc. Nr., Si. 330; ಪಸುರ್ಗಲ್ Čt. II, 112; My.; M.; T. ಪಚ್ಚೆ; Mhr. ಪಾಚೂ). ಪಸಾಯದಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಪೊಸಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೊಲ್ ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದು (Čpr. 7, 41). See Čpr. 6, 49; Abh. P. 4, 17; Bh. 2, 13, 25; Č. Bp. 5, 3. 48; Rśv. 2, 47; J. 8, 4. ಪಚ್ಚೆಯಾದರೂ ಮೆಚ್ಚ ತೆಗದು ಕೋಬೇಕು.— ಪಚ್ಚೆಯಾದರೆ ನುಚ್ಚಗಿನ್ತ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prvs.). 6, camphor (ಪ್ರಾಲೇಯ, ಘನಸಾರ Mr. 336). 7, N. of a plant with fragrant ears (ದೇವಕಣಿಶ Mr. 132; Rśv. 10, 2). 8, cane or ratan, Calamus fasciculatus or rotang (ವೇತಸ, ವಂಜುಲ, ವಿದುಲ, ವಾಸರ, ಶೀತ Mr. 124; ವಾಸರ = ವಾನೀರ; *cf.* ಹಚ್ಚೆ). 9, any figure punctured or tatooed into the skin because green, tattoo (My.; Tĕ.). See ಕರ್ಪೂರಪಚ್ಚೆಗಿಡ; ಪುಟುಪಚ್ಚೆ. — ಪಚ್ಚೆಕಾಯಿಗಿಡ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಪಚ್ಚೆಗಬ್ಬುನ. -ಕಬ್ಬುನ. The yellow-coloured metal: gold (Abh. P. 4, 83). — ಪಚ್ಚೆಗುಪ್ಪಸ. = ಪಚ್ಚಗುಪ್ಪಸ. (Śśv. 3, 27). — ಪಚ್ಚೆತೆನೆಗಿಡ. = ಪಚ್ಚೆ No. 7. (My.). — ಪಚ್ಚೆದಿಮಿರ್. -ತಿಮಿರ್. Gold-coloured unguent (Čpr. 7, 43). — ಪಚ್ಚೆದೋರಣ. -ತೋರಣ. (Śmd. 385; Kk. 97). A festoon of green leaves. — ಪಚ್ಚೆಮಾಲೆ. (Śmd. 386; Kk. 96). A garland of emeralds. — ಪಚ್ಚೆಯ ವರ್ಣ. (ಹರಿತ Nn. 60). — ಪಚ್ಚೆವಡಿಗ. -ಪಡಿಗ. A spittoon of emerald (Rśv. 2, 70). — ಪಚ್ಚೆವರಲ್. -ಪರಲ್. An emerald (Čpr. 1, after 101; Śśv. 2, after 42). — ಪಚ್ಚೆವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A shield of emerald (Grj. 6, after 56). — ಪಚ್ಚೆವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Kâma: a libidinous man (Rśv. 1, after 135). — ಪಚ್ಚೆವೆಣ್. = ಪಚೆವೆಣ್, q. v. — ಪಚ್ಚೆಹೆಸಱು. = ಹೆಸಱು. (St. & Pl.).

ಪಚ್ಚೆ paččĕ. = ಪಚ್ಚ. — ಪಚ್ಚೆವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪಚ್ಚವಡಿಸು. To decorate, to adorn. ಪಚ್ಚೆವಡಿಪಾ ಸತಿ (ಪಚ್ಚವಡತಿ Kk. 92).

ಪಚ್ಚೆಗಾಱ paččĕ-gâṛa. = ಪಚ್ಚಗಾಱ. (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲ Kk. 75).

ಪಜಕ pajaka. A kind of tree. ಕ್ರಮುಕ, ಪಟ್ಟಿಕೆ, ಪಟ್ಟಿ, ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ ಎನ್ದು, ಕೆಮ್ಪುಅರಗಿನ ಗಿಡ; ಪಜಕದ ಮರ ಎನ್ದು, ಕೆಲವರನ್ನುವರು (Si. 131, *only* in Si.).

ಪಜ್ಜ pad-ja. Born from the feet: *a Śûdra.*

ಪಜ್ಜಳ pajjaḷa. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲ (Śmd. 351; Kk. 65). — ಪಜ್ಜಳಮ್ಬೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain lustre or fame (Grj. 2, after 106).

ಪಜ್ಜಳಿಸು pajjaḷisu. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. (Čpr. 3, 94; 6, 52; 7, 8; Abh. P. 16, 82; Rśv. 10, after 31; 11, after 1; 13, after 1; J. 18, 30).

ಪಜ್ಜೆ pajjĕ. = ಪೆಜ್ಜೆ, ಹಜ್ಜೆ, ಹೆಜ್ಜೆ. Tbh. of ಪದ್ಧತಿ (Śmd. 370). A footstep, a foot-print, a trace; a stride. (Tĕ. ಅಂಜೆ). See ಅಡಿವಣಿಗೆ, ಅಡಿಪಜ್ಜೆ; Śśv. 3, 45. 49. — ಪಜ್ಜೆದೋಱು. -ತೋಱು. To be marked or noticed (J. 18, 30). — ಪಜ್ಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To track (Čpr. 5, after 64; Abh. P. 9, after 33; Grj. 3, after 103; Śś. 97; J. 28, 45).

ಪಂ pań. Five. — ಪಂಚೇರು. -ಸೇರು. Five sêrs. ದುಡ್ಡಿಗೆ ಪಂಚೇರು.— ನಿಮ್ಮನೆಯೆಮ್ಮೆ, ನಮ್ಮನೇ ಕಱು; ತಾ, ತಿಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಪಂಚೇರು ತುಪ್ಪವ! (Prvs.).

ಪಂಚ pañča. 1. *Five.* 2, incomparable, wonderful (ಅಪೂರ್ವ Śmd. II, o. r. ಪೂರ್ವ; Kk. 58. 77; Śm. 57; *cf.* ಪಂಚಮ No. 7). 3, a jury (Mhr.). — ಪಂಚಕಚೇರಿ. An office of jury (B. 4, 146). — ಪಂಚಬಾಬು. Five items of revenue, viz. toddy, spirituous liquor, opium, hemp, and excise (My.). — ಪಂಚಬಾಬುಕಚೇರಿ. An office of the ಪಂಚಬಾಬು (My.). — ಪಂಚವಣ್ಣಿಗೆ. -ವಣ್ಣಿಗೆ. Wonderful or very beautiful decoration (Abh. P. 13, 59; Rśv. 8, after 5).

ಪಂಚ pañča. 2. Spreading. See ಪ್ರ-.

ಪಂಚಕ pañčaka. Consisting of five, relating to five, made of five; any collection or aggregate of five; *the number five.* See Śmd. 21. 101. 345; Kâvy. III, 2, B, 24; Čh. v. 181. 2, a field of battle. 3, a pack of five, as of paper (My.).

ಪಂಚಕಜ್ಜಾಯ pañča-kajjâya. The five pleasant articles of food: avalakki, ĕḷḷu, kaḍlĕ, kŏbari, bĕlla (My.).

ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ pañča-kalyâṇa. N. of writings of the Jainas (Čpr. 3, 92).

ಪಂಚಕಾರುಕ pañča-kâruka. The five artificers or artisans: carpenters, goldsmiths, blacksmiths, stone-cutters (masons), and braziers (see Nr. s. ಕಲುಕುಟಿಗ). ಶಿಲ್ಪಿ, ಕಾರು, ಪ್ರಕೃತಿ ಈ 3 ಪಂಚಕಾರುಕರು; ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಂಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc. Hlâ.). ಪಂಚಕಾರುಕರ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ Mr. 197). *Cf.* ಪಂಚಾಳ. — ಪಂಚಕಾರುಕಕರ್ಮದಾರು. A piece of wood for the work of artisans. See ಅಡೆ.

ಪಂಚಕೋಣ pañča-kôṇa. A pentagon. (My.).

ಪಂಚಗವ್ಯ pañča-gavya. Five things derived from the cow: milk, curds, ghee, urine, and dung. (My.).

ಪಂಚಗುಪ್ತ pañča-gupta. A tortoise, turtle, as drawing in its four feet and head under its shell. (R.).

ಪಂಚಗುರುಗಳ್ pañča-gurugaḷ. The five great Jaina gurus (Čpr. 4, 86; Kâvy. III, 1). See ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ.

ಪಂಚಗೌಡ pañča-gauḍa. = ಪಂಚಗೌಳ. (My.; Tĕ.).

ಪಂಚಗೌಳ pañča-gauḷa. = ಪಂಚಗೌಡ. Bengal and the northern provinces; the collective name for Brâhmaṇas of those countries (Bh. 2, 4, 11).

ಪಂಚಚಾಮರ pañča-čâmara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಂಚಜನ pañča-jana. The five kinds of beings: gods, men, gandharvas, apsarasas, serpents and pitṛis. 2, *man, mankind;* a man (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, ನರ, etc., ಗಣ್ಡುಗೂಸು Mr. 222). 3, N. of a demon in the form of a conch shell.

ಪಂಚಜನೀನ pañča-janîna. *An actor, a mimic, a buffoon* (ಆಡಿಗ Hlâ.; ಆಡಿ ಬದುಕುವನು Mr. 238).

ಪಂಚತನ್ತ್ರ pañča-tantra. N. of a collection of stories and fables in five books or chapters. (My.; B. 4, 135).

ಪಂಚತೆ pañčatĕ. ಪಂಚತಾ. Fivefoldness; the aggregate of five; the five elements collectively: earth, air, fire, water and ether. 2, separation into the five elements of which the body consists: *dissolution, death.*

ಪಂಚತೋದಂಚನ pañčatâ-udañčana. The rising of death (Čpr. 5, 135).

ಪಂಚತ್ವ pañčatva. = ಪಂಚತೆ. Fivefoldness, etc. 2, *death.* ಭೀಮು, ಭೀಮು, ಗದೆಯಿಂ ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊರ್ದಿದಯ್! (Śmd. 255).

ಪಂಚದಶ pañča-daśa. Fifteenth. 2, fifteen (Mr. 64).

ಪಂಚದಶಿ pañča-daśi. *The fifteenth day of a half month, the day of full or new moon.*

ಪಂಚದಾರ (pañča-dâra). Sugar (Tĕ.; ತವರಾಜ Si. 311).

ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ pañča-drâviḍa. The five so-called drâviḍa Brâhmaṇas. See ದ್ರಾವಿಡ.

ಪಂಚಧಾರೆ pañča-dhârĕ. The five paces of a horse: dhôrita, valgita, pluta, uttêjita, uttêrita (Rśv. 13, 82). See s. ನಡಿಕೆ.

ಪಂಚನಖ pañča-nakha. Five-clawed: an elephant; a tiger; a tortoise. (Śâstrasâra in W.).

ಪಂಚನಮಸ್ಕಾರ pañča-namaskâra. Obeisance made with the arms, knees, head, voice, and look (Abh. P. 16, after 39).

ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ pañča-pakvânna. Five pakvânnas (Bp. 8, 14; they are enumerated ad libitum, My.). *Cf.* ಪಂಚವಿಧ-, ಪಂಚಭಕ್ಷ.

ಪಂಚಪತ್ರೆ pañča-patrĕ. N. of a plant (ದೇವಪತ್ರ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಗಾನ್ಧಾರಿ Mr. 132, o. r. ಮಂಚಿಪತ್ರೆ); a kind of čaṇḍâlakanda or bulbous plant (Sk. as ಪಂಚಪತ್ರ).

ಪಂಚಪದ pañča-pada. A cold, indifferent relationship, indifference, apathy (Čpr. 4, 86).

ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ pañča-paramêshṭhi. The five chief Jaina gurus: (sarasijavâsa), arha, âčârya, upâdhyâya, sarva-sâdhu (Nn. 150).

ಪಂಚಪರ್ವ pañča-parva. Five fixed days in a month on which Brâhmaṇas perform special idol-worship (My.).

ಪಂಚಪಲ್ಲವ pañča-pallava. The aggregate of young shoots of the âmra, jambû, kapittha, vîjapûraka, and vilva. — ಪಂಚಪಲ್ಲವದ ವಾಜಿ. A horse which a king mounts (ರಾಜವಾಹನ Śmd. II; Kk. 78; Śm. 41).

ಪಂಚಪಾಣ್ಡವ pañča-pâṇḍava. The five sons of Pâṇḍu: Yudhishṭhira, Bhîma, Arjuna, Nakula, and Sahadêva (C.), who are worshipped by peasants in the form of stones (S. Mhr.).

ಪಂಚಪಾತ್ರೆ pañča-pâtrĕ. Five cups or vessels collectively. 2, a metal vessel of a cylindric form (C.; Mhr.; Si. 309).

ಪಂಚಪ್ರಮೆ pañča-pramĕ. Five true perceptions (Rśv. 4, 104).

ಪಂಚಪ್ರಾಣ pañča-prâṇa. The five vital airs: prâṇa, apâna, samâna, vyâna, and udâna. (My.).

ಪಂಚಬಾಣ pañča-bâṇa. *Kâma.*

ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ pañča-brahma. Śiva (Rśv. 4, 104).

ಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯ pañča-bhaksha. Five kinds of cake (Bp. 2, 53; 43, 20).

ಪಂಚಭೂತ pañča-bhûta. (Śmd. 101). The five elements: earth, fire, water, air, and ether (âkâśa). ಆಕಾಶ ಹೊಂಗಾದ ಪಂಚಭೂತ (ಅಮ್ಬರವರ್ಜಿತಪಂಚಭೂತ, ಧಾತು Nn. 82).

ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ pañčabhûta-âtmaka. Consisting of the five elements, as the âtman or person (Bp. 51, 30; ಪೃಥ್ವ್ಯಾದಿಪಂಚಭೂತ Nn. 78).

ಪಂಚಮ pañčama. The fifth (Bp. 54, 48). 2, the fifth letter of a varga (Kâvy. I, 2, 110-112). 3, forming the fifth part; a fifth. 4, a Śûdra (ಪದ್ಯ Mr. 375 sic!); a Čâṇḍâla (My.). 5, *the fifth* (or seventh) *note of the gamut;* see ಸಪ್ತಸ್ವರ. 6, the note of the cuckoo (ಕೋಕಿಲರವ Čt. II, 66). 7, beautiful, brilliant, elegant, pleasing (*cf.* ಪಂಚ No. 2). 8, dexterous, clever. 9, one of the râgas or musical modes. 10, copulation. ಪಂಚಮದ ಶನಿ (śani when in the fifth constellation) ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣಿಸ್ಯಾನು (Prv.). See ತುಟಿಲ್ಲಲ್. — ಪಂಚಮಮ್ಹೊರೆ. -ಂ-ಪೊರೆ. The fifth note to join (Čpr. 1, 118).

ಪಂಚಮಜಾತಿ pañčama-jâti. The fifth caste: that of the Čaṇḍâlas or Hŏlĕyas (My.).

ಪಂಚಮಶಾಲೆ pañčama-śâlĕ. A brazier's shop. See ಪಂಚಾಳ. — ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವ. -ಅವ. A brazier. ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವರ ಕಂಚು ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಚಮಸ್ವರ pañčama-svara. = ಪಂಚ No. 5. ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯಿಟ್ಟರೆ ಪಂಚಮಸ್ವರ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಚಮಹಾನಿನದ pañča-mahâ-ninada. = ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ. (Bp. 16, 14).

ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ pañča-mahâ-pâtaka. The five heinous sins: killing a Brâhmaṇa, drinking intoxicating liquors, stealing gold, committing adultery with the wife of a guru (or incest with one's mother), and associating with any one guilty of these crimes (Bp. 51, 54; My.).

ಪಂಚಮಹಾಪಾಪ pañča-mahâ-pâpa. = ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ. See Prv. s. ಪ್ರಪಂಚ.

ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ pañča-mahâ-yajña. Sacrifices or devotional acts having reference severally to the vêda, the gods, the manes of ancestors, men, and all created beings (My.).

ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ pañča-mahâ-vâdya. Five great musical instruments: a horn, a tabor, a conch-shell, a kettle-drum, and a gong. ತನ್ತಿಯಂ ಕಟ್ಟಿ ನುಡಿಸುವ ವೀಣಾದಿಕವೇ ತತವೆನಿಸುವದು, ಚರ್ಮವ ಕಟ್ಟಿ ನುಡಿಸುವ ಮುರಜಾದಿಕವೇ ಆನದ್ಧವೆನಿಸುವದು, ಕಂಚಿನ ತಾಲಾದಿಕವೇ ಘನವೆನಿಸುವದು, ಊದಿ ಬಾಜಿಸುವ ನುಡಿಮೇಳ ಮೊದಲಾದುದೇ ಸುಷಿರವೆನಿಸುವದು, ಇನ್ನು ಚತುರ್ವಿಧವಾದ್ಯಂಗಳಂ,— ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಾನ್ತರಭೇದಗಳಾದ ಶೃಂಗವಾದ್ಯವೆಮ್ಬ ಕೊಮ್ಬು, ತಮ್ಮಟವೆಮ್ಬ ಹಲಿಗೆ, ಶಂಖವೆಮ್ಬ ದವಳ, ಭೇರಿಯೆಮ್ಬ ಬಾಜಾ, ಜಯಘಣ್ಟೆಯೆಮ್ಬ ಜಾಗಟೆ ಇತ್ತೆಐದ ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯಂಗಳಂ,— ಭದ್ರಮೆಮ್ಬ ಕರಡೆ, ಶಾಸಕವೆಮ್ಬ ನಗಾರಿ, ಭೀಷಣವೆಮ್ಬ ತ್ರಾಸಾ, ಘೋಷಣವೆಮ್ಬ ಹುಡುಕ್ಕಾ, ಡಿಣ್ಡಿಮವೆಮ್ಬ ಡಿಕ್ಕಿ, ಡಮರುವೆಮ್ಬ ಡೋಲು, ಝುರ್ಝುರವೆಮ್ಬ ಝಾಯಿ, ಕಾಹಲವೆಮ್ಬ ಗವುರಿಕಾಳೆ, ದುನ್ದುಭಿಯೆಮ್ಬ ಥೋರ, ಘಣ್ಟಿಕೆಯೆಮ್ಬ ಗಣ್ಟೆ ಇತ್ತೆಐದ ದಶವಾದ್ಯಂಗಳಂ ಬಾಜಿಸಲುಳ್ಳ ವಿಚಕ್ಷಣರ್ (Vivêkačintâmaṇi, 4th prakaraṇa).

ಪಂಚಮಹಾವಿಸರವಾದ್ಯ pañča-mahâ-visara-vâdya. The five great musical instruments of far-spreading sound (Bp. 59, 58).

ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ pañča-mahâ-śabda. = ಪಂಚಮಹಾನಿನದ. The sound of the ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ, q. v.; or: the loud sound of the five (great musical instruments).

ಪಂಚಮಹೋರುವಾದ್ಯ pañča-mahâ-uru-vâdya. = ಪಂಚಮಹಾವಿಸರವಾದ್ಯ. (Bp. 11, 49).

ಪಂಚಮಾಸ್ಯ pañčama-âsya. The kôgilĕ or cuckoo. (R.).

ಪಂಚಮಿ pañčami. = ಪಂಚವೆ. *The fifth day of the half month.* 2, the ablative (Śmd. 115. 141. 159; Kâvy. I, 3, 33-35). 3, a chequered cloth or board for playing at draughts, etc.

ಪಂಚಮಿಗ pañčama-iga. A Śûdra (see ಪಂಚಮ No. 4).

ಪಂಚಮಿಗಿತಿ pañčamiga-iti. (Śmd. 244). A Śûdra woman.

ಪಂಚಮುಖ pañča-mukha. Five-faced; Śiva (Bp. 36 sum.); a lion.

ಪಂಚಮುದ್ರೆ pañča-mudrĕ. Five gestures of the fingers to be made in presenting offerings to an idol. 2, five sectarian marks of Śaivas (Bp. 27, 34; 49, 41); such of Mâdhvas (My.).

ಪಂಚಯಜ್ಞ panča-yajña. = ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ. (My.).

ಪಂಚರಂಗು panča-rangu. = ಪಂಚವರ್ಣ No. 1. (C.; V. 8, 33).

ಪಂಚರತ್ನ panča-ratna. A collection of five jewels or precious things, as gold, the diamond, sapphire, ruby, and pearl (Abh. P. 1, 64). 2, a collection of five verses on ethical and other subjects. ಪಂಚರತ್ನಕ್ಕೆ ಮುಂಚದ ಕಾಲು ಕ್ರಯವೇ? (Prv.).

ಪಂಚರಸ panča-rasa. Five fluids: *e. g.* ghee, milk, honey, oil, and spirituous liquor (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಯ್ದು ರಸಂಗಳು Nn. 83).

ಪಂಚರಾತ್ರ panča-râtra. Lasting five nights or days. 2, a general term for the doctrinal books of various Vaishṇava sects. (My.). 3, a pûjâri of a superior position among Vaishṇavas (My.).

ಪಂಚರಾಶಿ panča-râśi. ಪಂಚರಾಶಿಕ panča-râśika. The double rule of three. (My.).

ಪಂಚಲಕ್ಷಣ panča-lakshaṇa. *Possessing five characteristics, as a purâṇa which should comprehend five topics: the creation of the universe, its destruction and renovation, the genealogy of gods and patriarchs, the reigns of the Manus and the legends of the solar and lunar races.*

ಪಂಚಲವಣ panča-lavaṇa. Five kinds of salt: kâča, saindhava, sâmudra, viḍa, and sauvarčala. (My.).

ಪಂಚಲೋಭಿ panča-lôbhi. A very avaricious person (ಕದರ್ಯ, ಕೀನಾಶ, ದೀನ Mr. 228).

ಪಂಚಲೋಹ panča-lôha. A metallic alloy containing five metals: copper, brass, tin, lead, and iron (Sk.). 2, the five metals: gold, silver, copper, tin (lead), and iron (My.; ಧಾತು Nn. 82; Mr. 498). ಪಂಚಲೋಹದ ಹಂಚು ಆದರೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪಂಚವಕ್ತ್ರ panča-vaktra. = ಪಂಚಮುಖ. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 159); Śiva.

ಪಂಚವಟಿ panča-vaṭi. The five fig-trees; N. of a place at the source of the Gôdâvarî where Râma resided. (Râm. 3, 1 sum.).

ಪಂಚವಣ್ಣ panča-baṇṇa. Tbh. of ಪಂಚವರ್ಣ. (Rśv. 6, after 11).

ಪಂಚವದನ panča-vadana. = ಪಂಚಮುಖ. (Bp. 28, 4).

ಪಂಚವರ್ಗ panča-varga. A class, group or series of five; the five classes of consonants in the alphabet (from kavarga to pavarga, Śmd. 21).

ಪಂಚವರ್ಣ panča-varṇa. = ಪಂಚವಣ್ಣ. The five colours: white, black, red, yellow, and green (ಧಾತು Mr. 498; Nn. 82; Rśv. 14, 79). 2, five letters (Śmd. 21); five syllables (Rśv. 14, 79; *cf.* ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ). 3, five castes.

ಪಂಚವಾದ್ಯ panča-vâdya. The bhêri, śankha, kahaḷĕ, ganṭĕ, and vîṇĕ (My.). 2, beating one's own mouth whilst lamenting (My.). — ಪಂಚವಾದ್ಯತಟ್ಟು. A pony that walks only when all sorts of noises and other efforts are made (My.).

ಪಂಚವಿಂಶತಿ panča-vimśati. Twenty-five. — ಪಂಚವಿಂಶತಿತತ್ವ, the twenty-five sânkhya first principles (see ತತ್ವ; Vivêkačintâmaṇi 1, 109).

ಪಂಚವಿಧಪಕ್ವಾನ್ನ panča-vidha-pakvânna. = ಪಂಚಪಕ್ವಾನ್ನ. (Bp. 24, 3).

ಪಂಚವಿಧಾಕ್ಷರ panča-vidha-akshara. The five kinds of letters: vowels, etc. (Śmd. 43).

ಪಂಚವಿಶಿಖ panča-viśikha. = ಪಂಚಶರ. (My.).

ಪಂಚವಿಷಯ panča-vishaya. The five objects of sense: rasa, rûpa, gandha, śabda, and sparśa (Mr. 501).

ಪಂಚವೆ pančavĕ. Tbh. of ಪಂಚಮಿ (Śmd. 365; Śm. 19).

ಪಂಚಶರ panča-śara. = ಪಂಚಸರ. Five-arrowed: *Kâma.*

ಪಂಚಶಾಖ panča-śâkha. Five-branched: *the hand* (Mr. 321).

ಪಂಚಶಿಖ panča-śikha. A man who wears the pančaśikhâ. (My.).

ಪಂಚಶಿಖೆ panča-śikhĕ. Five tufts of hair left by vaidika Brâhmaṇas on the head, etc. (My.).

ಪಂಚಸರ panča-sara. Tbh. of ಪಂಚಶರ (Śmd. 376; ಅಯ್ಯಮ್ಬು Čt. I, 92; II, 52).

ಪಂಚಸಾಯಕ panča-sâyaka. = ಪಂಚಶರ. (My.).

ಪಂಚಸೂನಂಗಳ್ panča-sûnangaḷ. The five things in a house by which animal life may be accidentally destroyed: the fire-place, the slab on which condiments are ground, the broom, the pestle, the mortar, and the water-pot. (R.).

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ panča-akshari. The Śaiva mantra or formula of five syllables: ನಮಃ ಶಿವಾಯ (reverence to Śiva, Bp. 18, 3; 41, 23; 46, 3. 64; 49, 29; 53, 73; Śm. 1; Rśv. 4, 104).

ಪಂಚಾಗ್ನಿ panča-agni. The five fires collectively amidst which a devotee performs penance or devotion (Grj. 9, 9. 10; Bp. 2, 13; 19, 81). 2, the vaidika fires called anvâhâryapačana, gârhapatya, âhavanîya, sabhya, and âvasathya.

ಪಂಚಾಂಗ panča-anga. Five-membered. 2, a calendar or almanac treating chiefly of five things: solar days, lunar days, asterisms, yôgas, and karaṇas. (Mr. 68; My.; B. 5 151). ಪಂಚಾಂಗ ಹೋದರೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ಪಂಚಾಂಗದವ. -ಅವ. An astrologer. 2, a poor man (My.). See Prv. s. ಪಂಚಾಲ. — ಪಂಚಾಂಗ ಹೇಳು. To tell all the things of an almanac (My.). 2, to tell circumstantially and verbosely (My.).

ಪಂಚಾಂಗುಲ panča-angula. Measuring five fingers. 2, *the ricinus or castor-oil plant, Ricinus communis.*

ಪಂಚಾಚಾರ panča-âčâra. Five rules or institutes (Rśv. 4, 104).

ಪಂಚಾನನ panča-ânana. Five-faced: Śiva; *a lion.* (Abh. P. 10, 29; Śśv. 5, 31).

ಪಂಚಾನನವಿಷ್ಟರ pančânana-vishṭara. Lion-seat: a throne (Čpr. 4, after 75).

ಪಂಚಾಮೃತ panča-amṛita. The five nectarious substances: milk, curds, ghee, honey, and sugar (Sk., Mhr.), and a compound made of them (My., wherein, instead of curds, plantains are used; Bp. 18, 35; 35, 11).

ಪಂಚಾಯಿತ pančâyita. A member of an assembly of arbitation (My.; Mhr., H.).

ಪಂಚಾಯಿತಿ pančâyiti. An assembly of five (or more) persons to settle a matter by arbitration (My.; Br.); arbitration (My.).

ಪಂಚಾರ್ತಿ panča-ârti. A platter with five wicks burning in ghee, and the act of waving it (My.). ತುಟಿಗೆ ತುಪ್ಪವಿಲ್ಲ, ಕಟಿಗೆ (or ತರಡಿಗೆ) ಪಂಚಾರ್ತಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪಂಚಾಲ pančâla. N. of a tribe and their country in the north (Bp. 61, 30); a prince of the Pančâlas. ಪಂಚಾಲದೇಶದ ಪಾಲಕನಾದರೆ ಪಂಚಾಂಗದವನಿಗೇನು? (Prv.).

ಪಂಚಾವರಣ panča-âvaraṇa. Five positions of distance in

standing around a person (Bp. 25, 46; 54, 18). 2, five powers of illusion.

ಪಂಚಾವಸ್ಥೆ pañca-avasthĕ. Five states or conditions of humanity: childhood, boyhood, youth, manhood, and old age (My.).

ಪಂಚಾಶತ್ pañcâśat (pañca-daśat). Fifty. (My.). ಪಂಚಾಶತ್ತಮ, the 50th.

ಪಂಚಾಸ್ತ್ರ pañca-astra. Kâma (Rśv. 4, 104).

ಪಂಚಾಸ್ಯ pañca-âsya. = ಪಂಚಾನನ. Five-faced; *a lion.*

ಪಂಚಾಳ pañcâḷa. = (ಪಂಚಕಾರುಕ), ಪಾಂಚಾಲ. The five classes or castes of artificers: goldsmiths, carpenters, blacksmiths, braziers, and stone-cutters (My.; Mhr.); the first three classes (My.). ಪಂಚಾಳರು ದಣ್ಣಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಹಾಂಗೆ (Prv.). 2, a goldsmith (My.).

ಪಂಚಿ pañci. = ಹಂಚಿ. Five or a cinque, at a game (Bp. 43, 6; Dp. 99, 5; see ಚೌ-).

ಪಂಚೀಕರಿಸು pañcî-karisu. To render fivefold (Śśv. 5, 31).

ಪಂಚು pañcu. 1. = ಅಂಚು 1, ಪಸು 3, ಹಂಚು. To divide, to share, to distribute (Bp. 43, 6; J. 26, 61; Tĕ.).

ಪಂಚು pañcu. 2. (= ಪಚ್ಚು 4). Distribution: unfair distribution (J. 6, 34, o. r. in one copy ಸಂಚು).

ಪಂಚೆ pañcĕ. = ಅಂಚೆ, (ಪಚ್ಚೆ), ಪಂಜಾ 1, ಪಂಜೆ. A small dôtra, used for various purposes (ಅಚುವೆ Kk. 54; My.; Tĕ.; Mhr. ಪಂಚಾ). ಚಿಕ್ಕ ಪಂಚೆ (ಕರ್ಪಟ Si. 495). See Mr. s. ಪಟಭೇದ.

ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ pañca-indriya. The five organs of sense: the eye, ear, nose, tongue, and skin (Bp. 43, 6; ಇನ್ದ್ರಾಣಿ Nn. 28). 2, the five objects of sense (ಶಬ್ದ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯ Nn. 78; see ಪಂಚವಿಷಯ). 3, = ಅಂಗಜ (Nn. 53).

ಪಂಚೇನ್ದ್ರಿಯಾತ್ಮಕ pañcêndriya-âtmaka. Having the nature of the five organs of sense (Bp. 51, 30).

ಪಂಚೇಷು pañca-ishu. Five arrows (Abh. P. 9, 84). 2, *Kâma.*

ಪಂಜರ pañjara. 1. = ಹಂಜರ (Śmd. 342), (ಪಿಂಜರ), ಹನ್ದರ. *A cage,* an aviary, a dove-cot, etc. (ದಡ್ಡಿ Ĉt. I, 11; *cf.* ಪನ್ದರ). 2, *a skeleton;* see ಅಸ್ಥಿ-. ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯಿಟ್ಟರೆ ಪಂಚಮುಸ್ವರ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಪಂಜರ pañjara. 2. A claw, of a cat, etc. (B. 3, 30; 4, 90; Mhr. ಪಂಜಾ, a claw, the hand of a monkey, the hand as spread abroad).

ಪಂಜರಪಕ್ಷಿ pañjara-pakshi. = ಹಂಜರವಕ್ಕಿ. A bird in a cage.

ಪಂಜರಾಖೇಟ pañjara-âkhêṭa. A sort of basket or wicker trap in which fish are caught. (R.).

ಪಂಜಲ pañjala. A mode used in saṅgîta (V. 11, 9).

ಪಂಜಾ pañjâ. 1. = ಪಂಚೆ, etc. ಗಣ್ಣುಗಚ್ಚೆಯ ಹಾಕಿ, ತಲೆಗೆ ಪಂಜಾ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣು (B. 4, 179).

ಪಂಜಾ pañjâ. 2. The metal hand of Mohammadans, representing their five holy personages (My.; Mhr., see ಪಂಜರ 2).

ಪಂಜಾಬು pañjâbu. The Panjab (C.).

ಪಂಜಾರ pañjâra. Sweet cakes, fritters, pastry (T. ಪಣಿಗಾರ, ಪಣಿಯಾರ, ಪಣ್ಣಾ, ಪಣ್ಣಿಗಾರ; Tĕ. ಪಣ್ಣೀರ, ಪಣ್ಯರ, ಪಣ್ಯಾರ; R.).

ಪಂಜಿ pañji. = ಪಂಜಿಕೆ, etc. (My.; T., M. ಪನ್ನು).

ಪಂಜಿಕೆ pañjikĕ. = ಅಂಜಿ, ಪಂಜಿ, ಹಂಜಿ. *The ball or roll of cotton from which the thread is spun.* (My.). 2, *a perpetual commentary.* 3, *an almanac.* 4, *a journal; a register.*

ಪಂಜು pañju. = ಪೊಂಜು. A torch (Ĉ. Bp. 47, 37; V. 10, 12; My.; Tĕ.; T., M. ಪನ್ದ; Br., H. ಪಂಜಾಯಿ). ಕಟ್ಟಿ ಹಚಿದ ಪಂಜು.— ತನ್ದೇ ಮದಿವೆಗೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿಯುವ ಮಗ (Prvs.). ಏರಿಮೇಲಣ ಪಂಜು ನೀರೊಳಗೆ ಉರಿದನ್ತೆ, ನಾರಿಯರೊಲುವೆ ತನಗೆಮ್ಬ ಮರುಳಂಗೆ ವಾರಿ ಹೊಡದನ್ತೆ (Sp.). — ಪಂಜುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ದೀವಟಿಕಳ್ಳ. (My.). — ಪಂಜುವಿಡಿವ. -ಪಿಡಿವ. A torch-bearer (ದೀವಟಿಗ Ĉt. 1, 58).

ಪಂಜೆ pañjĕ. A poor, helpless, weak person (My.; Tĕ.; T. ಪಂಜ್ಯೈ; *cf.* ಪಚಿ³ 3); a wretch, a coward (Tĕ.; *cf.* ಪನ್ದೆ).

ಪಂಜೆ pañjĕ. = ಪಂಚಾ 1, etc. (C.). ಹುಡುಗರ ಸಲುವಾಗಿ ನೆಯ್ದು ರೇಶ್ಮೀ ಅಂಚಿನ ಸಣ್ಣ ದೋತರಜೋಡುಗಳಿಗೆ ಬಚಕಾನಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಉದ್ದವೂ ಅಗಲವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಉರುಟುನೂಲು ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪಂಜೆಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ನಾಲ್ಕು ಪಂಜೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ನೆಯ್ದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊರೆಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ (B. 3, 103).

ಪಂಜೆತನ pañjĕtana. Poverty; parsimoniousness (My.; Tĕ.; M. ಪಂಜ, ಪಞ್ಞ, famine, scarcity, poverty).

ಪಟ paṭa. = ಪಟಿ, (ಪಟಾರನೆ, ಪಟೀರ್, ಪಟ್ಟನೆ, ಪಠಿಲ್), ಪಡ 3. A sound imitating those of the flapping of wings or suspended clothes when fluttering in the wind, of a dog shaking his body, of applying blows or kicks, and of bursting.— ಪಟ ಪಟ. = ಪಡ ಪಡ. The repeated sound of ಪಟ (My.; Tĕ.; Mhr. ಫಡ ಫಡ; Bp. 51, 81). — ಪಟ ಪಟನೆ. With the repeated sound of ಪಟ (My.; Bp. 23, 16).

ಪಟ paṭa. = (ಪಟ್ಟ), ಪಡ, ಪಡು. *Cloth.* 2, *fine cloth;* = ಪಟವಷ್ಟೆ, ಪಟ್ಟ No. 2, silk cloth, see ಪಟಾವಳಿ 2. 3, = ಪಟ್ಟ No. 7, *a veil or screen* (ತೆರೆ Śm. 105; see ಅಪಟಾನ್ತರ). 4, a sheet, an expanse; vastness, length, breadth. 5, a piece of cloth or tablet or plate on which anything may be written or painted. 6, a thatch, a roof. 7, a sail (ಹಾಜೆ Mr. 408; B. 3, 117). 8, a paper-kite (My.; Tĕ., T.). ಪಟ ಹಾಚಿದರೆ ಮತ ಹಾಚೀತೇ? (Prv.). 9, a picture (My.; Tĕ., T.; Bp. 58, 31). 10, = ಪಟ್ಟ No. 8, a chequered cloth or board to play at chess, etc. (Mhr.; ಅಷ್ಟಾಪದ, ಆಕರ್ಷ G.). 11, a basin or channel for watering plants and trees (My.); = ಪಟ್ಟ 3, No. 8, & ಪಡ, No. 3, a plat (My.). 12, *the tree Buchanania latifolia* (Chironjia sapida). 13, = ಪಟ್ಟ No. 5 (see Mr. s. ತುಘ). 14, anything well made, finished, or polished (see ಚೌಪಟ, ಚೌವಟ No. 2).

ಪಟಕ paṭaka. 1. = ಪಟಿಕ 2, ಪಟಿಕೆ 1. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕಾ. Sulphate of alumina or alum (My.; Mhr. ಫಟಕೀ).

ಪಟಕ paṭaka. 2. = ಪಟಿಕೆ 2, ಪಳಿಗೆ. Cotton cloth. See ಪಟಿಹ 2. 2, a camp, encampment.

ಪಟಕಾರ paṭa-kâra. 1. A weaver; a painter. (R.).

ಪಟಕಾರ paṭakâra. 2. (*i. e.* ಪಟಕ1-ಕಾರ). = ಪಟಕ 1, etc., ಪಟಿಗಾರ. (My.).

ಪಟಕಾರು paṭa-kâru. Tongs, pincers (Tĕ. ಪಟಕಾರು, ಪಟುಗಾರು; T. ಪಟ್ಟಡೈ, ಪಟ್ಟಿರುಮ್ಬು, ಪಟ್ಟುಕುಟಿಡು; My. occasionally).

ಪಟಕುಟಿ paṭa-kuṭi. *A tent.*

ಪಟಕ್ಕನೆ paṭakkanĕ. With the sound of ಪಟ್.

that is used to express "suddenly and with a noise", as ಪಟಕ್ಕನೆ ಕಿತ್ತು ಕೊಳ್ಳು, ಪಟಕ್ಕನೆ ದೀಪ ನೊನ್ದಿಸು, ಪಟಕ್ಕನೆ ಹಗ್ಗ ಹಱಿ (My.).

ಪಟಗೃಹ paṭa-gṛiha. = ಪಟಕುಟಿ. (My.).

ಪಟಚೌರ paṭa-čaura. *A cloth-stealer, a shop-lifter.*

ಪಟಚ್ಚರ paṭaččara. A thief. 2, *old or ragged clothes* (ಪೊಸ ತಱಿದುದು Mr. 342).

ಪಟಣೆ paṭaṇĕ. Tbh. of ಪಠನ. (My.).

ಪಟತ್ಕಾರ paṭat-kâra. A sound in imitation of that of flapping flags (Grj. 8, after 8).

ಪಟಭಿತ್ತಿ paṭa-bhitti. The canvas-wall of a tent (ಗುಡಿಯ ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ Mr. 288).

ಪಟಭೇದ paṭa-bhêda. Different kinds of cloth or garments. ದಸರಿ ಗಬ್ಬಂ (o. rs. ಗಬ್ಬುಳ, ದಬ್ಬುಳ for ಗಬ್ಬಂ) ಗನ್ಧನೀಲಿ ಸನ್ನಾಹ ರಾಗ ಕುಸುರಿ (one MS. ಕುಸುಮಿ) ಅವಂಚೆ ದೋರಿಯ ನಾಗವಲ್ಲಿ ವಟ್ಟೆ ಸುವರ್ಣಪಟಿ ಮದವಿ ಮಂಜಷ್ಟಿ ದೇವಾಂಗಮ್ ಎನ್ದು, ಪಟಭೇದಮುಕ್ಕು (Mr. 342).

ಪಟಲ paṭala. 1. *A roof, a thatch.* 2, a cover, a covering, a veil. 3, *a film over the eyes.* 4, *a heap, a mass, a multitude.* 5, a basket (Abh. P. 12, after 2).

ಪಟಲ paṭala. 2. Tbh. of ಪಟೋಲ. (My.).

ಪಟಲಕ paṭalaka. = (ಪಟ್ಟಳಿಗೆ), ಪಡಲಿಕೆ, ಪಡಲಗೆ, ಪಡಲಿಗೆ, ಹಡಲಗೆ, ಹಡಲಿಗೆ. A heap, a mass, a multitude; a kind of basket (Čpr. 7, after 151; 9, 2); a jar (see ಪಟ್ಟಳಿಗೆ).

ಪಟಲಪ್ರಾನ್ತ paṭala-prânta. *The edge of a thatch.*

ಪಟವಾಸ paṭa-vâsa. 1. A tent. (My.). 2, a petticoat.

ಪಟವಾಸ paṭa-vâsa. 2. = ಪಟವಾಸಕ.

ಪಟವಾಸಕ paṭa-vâsaka. *Perfumed powder.*

ಪಟವೆ paṭavĕ. = ಪಟ, No. 2. Silk. — ಪಟವೆಗಾಱ. -ಗಾಱ. A man who dyes silk yarn, makes silken tassels, etc. (C.).

ಪಟವೇಶ್ಮ paṭa-vêśma. A tent. (R.).

ಪಟಸ್ತಮ್ಭ paṭa-stambha. A mast (B. 3, 117; My.).

ಪಟಹ paṭaha. = ಪಡಹ 1. *A kettle-drum,* a war-drum, a drum, a tabor.

ಪಟಹಾರಿ paṭa-hâri. (ಜಱಾಲಿ Mr. 165).

ಪಟಾ paṭâ. = ಪಟಿ 1, etc. A stripe, a line, a streak (Mhr., H. ಪಟ್ಟಾ). — ಪಟಾಪಟಿ. Striped, etc. — ಪಟಾಪಟಿಕಬ್ಬು. Sugarcane with stripes (My.). — ಪಟಾಪಟಿತೆರೆ. A striped curtain (My.).

ಪಟಾಕಾಶ paṭa-âkâśa. The ether within any cloth (Bp. 51, 33; *cf.* ಘಟಾಕಾಶ).

ಪಟಾಕಿ paṭâki. = ಪಟಾಕ್ಷಿ, ಪಟಾಸು. A cracker, a squib (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಫಟಾಕಡಾ, ಫಟಾಕಾ).

ಪಟಾಕೆ paṭâkĕ. = ಪತಾಕೆ. (Sk.). See ಪಟಿಯಿಗೆ, etc.

ಪಟಾಕ್ಷಿ paṭâkshi. = ಪಟಾಕಿ. (S. Mhr.).

ಪಟಾಟೋಪ paṭa-âṭôpa. Pride on account of one's dress, ostentatious display of it (My.).

ಪಟಾಣ paṭâṇa. A Pathân, an Afghân (My.; Mhr., H. ಪಠಾಣ; B. 5, 38. 41). — ಪಟಾಣಿ. = ಪಟಾಣ (My.). 2, relating to the Pathâns.

ಪಟಾಯಿತ paṭâyita. Striped, as a tiger (B. 5, 245; Mhr. ಪಟ್ಟಾಈತ).

ಪಟಾರಣೆ paṭâraṇĕ. = ಪಟ, etc. ಅವಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಪಟಾರಣೆ ಬಿತ್ತು (My.).

ಪಟಾಲಂ paṭâlaṁ. A battalion, a regiment, an army (My.; Br.; M. ಪಟ್ಟಾಳಂ).

ಪಟಾವಳಿ paṭâ-âvaḷi. 1. = ಪಟ್ಟಾವಳಿ 1. Stripes, lines. — ಪಟಾವಳಿಸೀರೆ. A sîrĕ with coloured stripes (My.).

ಪಟಾವಳಿ paṭa-âvaḷi. 2. = ಪಟ್ಟಾವಳಿ 2. Woven silk. — ಪಟಾವಳಿಸೀರೆ. A silk-sîrĕ (My.).

ಪಟಾಸು paṭâsu. = ಪಟಾಕಿ. (My.; Br.; M. ಪಟ್ಟಾಸ್).

ಪಟಿ paṭi. = ಪಟ, etc. — ಪಟಿ ಪಟಿ. = ಪಟ ಪಟ. (My.).

ಪಟಿ paṭi. = ಪಡಿ 1. ಪಱಿ 2. A kind of cloth; coarse thick cloth; a coloured, fine garment; a curtain. See ಯೋಗ-.

ಪಟಿಕ paṭika. 1. = ಪಳಿಕ, etc. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. Crystal (Bp. 51, 33; Tĕ.; T., M. ಪಡಿಗ).

ಪಟಿಕ paṭika. 2. = ಪಟಿಕ 1, etc. (My.).

ಪಟಿಕೆ paṭikĕ. 1. = ಪಟಿಕ 2, etc. (My.).

ಪಟಿಕೆ paṭikĕ. 2. = ಪಟಿಕ 2. Woven cloth (Sk.).

ಪಟಿಗಾರ paṭigâra. (*i. e.* ಪಟಿಕ2-ಕಾರ). = ಪಟಿಕ 2, etc. (My.).

ಪಟಿಗೆ paṭigĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 1, etc. See ಗರವಟಿಗೆ.

ಪಟಿಂಗ paṭiṅga. A man without family or retinue (Mhr. ಫಟಿಂಗ). 2, a vile wretch, an unprincipled fellow, a lecher (My.; ಅನುಕ, ಅಭಿಕ, ಕಾಮುಕ, ಜಾರ, ನರ್ಮಠ G.; B. 2, 25). ಪಟಿಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿದವಸ ಕೇಡು. — ಪಟಿಂಗ ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡರೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸನ್ದಾನೇ? (Prvs.).

ಪಟಿಂಗತನ paṭiṅgatana. The state and conduct of a paṭiṅga (My.; ಅಕಾರ್ಯ, ಗುಹ್ಯ, ಕೌಪೀನ Si. 437).

ಪಟಿಮ paṭima. Sharpness, smartness, ability. (R.).

ಪಟಿಷ್ಠ paṭishṭha. Sharpest, very clever or able. (R.).

ಪಟೀಯಸ್ paṭîyas. Sharper, more clever. (R.).

ಪಟೀರ್ paṭîr. = ಪಟ, etc. (My.).

ಪಟೀರ paṭîra. Sandal wood (Bp. 1, 7; 12, 4). 2, Kâma. 3, the belly. 4, a sieve. 5, a field. 6, a cloud. 7, bamboo manna. 8, a ball for playing with. 9, rheumatism; catarrh. 10, height.

ಪಟು paṭu. (Śmd. 109). Sharp, pointed, as a ray of light. 2, *fierce; pungent, hot; violent; busy, active; strong; intense, great;* shrill, ringing, sharp-sounding, clear-sounding, crackling, rustling (said of sound). 3, *sharp, clever, smart, dexterous, skilful;* crafty, sly, cunning. 4, eloquent; loquacious, talkative. 5, *hale, healthy.* 6, contumelious, as speech, etc. 7, blown, expanded. 8, cruel. 9, *the cucumber Trichosanthes dioeca* Roxb. (= ಪಟೋಲ). — ಪಟು ಮಾಡು. To kindle (My.). ಇಂಗಳವ ಪಟು ಮಾಡು (ಪೊತ್ತು Śm. 97).

ಪಟುಕ paṭuka. = ಪಟು No. 9. (Sk.; R.).

ಪಟುತಮ paṭu-tama. = ಪಟಿಷ್ಠ. (R.).

ಪಟುತರ paṭu-tara. More sharp, uncommonly sharp, etc. (Bp. 50, 26; J. 4, 18; Śśv. 4, after 6).

ಪಟುತೆ paṭutĕ. = ಪಟುತ್ವ. (Čpr. 4, 17).

ಪಟುತ್ವ paṭutva. Sharpness, keenness; cleverness, skilfulness; eloquence. (My.; see ಗೋ-, ವಾಕ್-).

ಪಟುಪರ್ಣಿ paṭu-parṇi. *A cucurbitaceous plant, Bryonia grandis* Lin.

ಪಟುವೇಕವಾಕ್ಯ paṭu-êka-vâkya. (Śmd. 63). One clever word.

ಪಟೂಕರಣ paṭû-karaṇa. Making sharp, hot, etc.; kindling. See ಅಗ್ನಿ-, ತಿಖಿ-.

ಪಟೂಕ್ತಿ paṭu-ukti. A clever word (My.).

ಪಟೆ paṭĕ. 1. = ಪಟಾ, ಪಟ್ಟಾ 2, ಪಟ್ಟ 3 No. 1, ಪಟ್ಟೆ 1 No. 2. See ಪಟಾವಳಿ 1.

ಪಟೆ paṭĕ. 2. = ಪಟ್ಟ No. 2, etc. Silk. See ಪಟಾವಳಿ 2. — ಪಟೆಗಾಱ. -ಗಾಱ. A man who dyes silk yarn, and weaves silk cloth (S. Mhr.).

ಪಟೆ paṭĕ. 3. = ಪಟ್ಟಾ 1. A kind of sword (ತೋಮರ, ಪಟ್ಟಿಶ G.).

ಪಟೇಲ paṭêla. The head managing officer of a village (My.; Br.; Mhr., H. ಪಾಟೀಲ).

ಪಟೋಲ paṭôla. = ಅಡಲ, ಅಡ್ಲ, ಪಟಲ 2, ಪಟ್ಲ, ಪಡಲ, ಪಡವಲ 1, ಪಡುವಲ, ಪೊಟ್ಲ, ಹಡಲ, ಹಾಲೆ. *A species of cucumber, Trichosanthes dioeca* Roxb.;—the snake-gourd, Trichosanthes anguina Lin. (St. & Pl. and Z. s. ಪಡವಲ 1).

ಪಟೋಲಿ paṭôli. = ಪಟೋಲ. (ಹಡಲ Hlâ.; ಹಾಲೆ Mr. 123).

ಪಟೋಲಿಕೆ paṭôlikĕ. *The cucumber Trichosanthes dioeca* Roxb. (= ಜಾಲಿ, ಜೋಕ್ಸ್ಲಿ);— = ಪಡವಲ (Si. 141).

ಪಟ್ಟ paṭṭa. (= ಪಟ). It is one of the *tatsamas* (Šmd. 384; Čt. II, 480; Kk. 95; Šm. 77). Cloth. 2, = ಪಟೆ 2, ಪಟ್ಟೆ 2, ಪಟ್ಟು 2, ಪಟ್ಟೆ 2, coloured cloth, fine cloth; woven silk, silk. 3, an upper or outer garment. 4, a tablet for painting, a plate of metal for inscription or engraving royal edicts, grants, etc.; a royal order or grant. 5, a frontlet or fillet with a golden tablet, with which a king is decorated at coronation and his principal wife at the time of marriage; it is also worn by the prince, and the general, and by others who receive it as a token of royal favor; it is further tied to the head of the king's favourite horse (see ಭಾಳ-) or elephant; and the purôhita affixes it to the forehead of the bride and bridegroom at marriages (My.); the chief office of the state, royalty; a royal throne; dignity, authority, office. 6, a place where four roads meet; see ಚತುಷ್ಪಟ್ಟ. 7, = ಪಟ No. 3, a curtain or screen; see ದ್ವಾರಪಟ್ಟ. 8, = ಪಟ No. 10. See ಪಗಡೆಯ ಪಟ್ಟ. 9, = ಪಟ್ಟಣ, a city, town, village. ಅಮ್ಮನವರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ, ಅಯ್ಯನವರು ಚಟ್ಟಕ್ಕೆ (Prv.). See Šmd. 155. 292; ಕೆಯ್ವಟ್ಟ, ಪರಿವಟ್ಟ, ಮೇಲ್ವಟ್ಟ; Čpr. 4, 14. 25; J. 8, 24; 16, 1. — ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟು. To tie the frontlet of dignity or authority, etc. (to a person's forehead, Bp. 44, 32; 56, 6; My.). ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಪಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು. To sit down on or come to the throne (My.; B. 4, 3. 79). — ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಿರಿಸು. To place on the throne (B. 5, 42. 48. 57; My. as -ಕೂಡ್ರಿಸು). — ಪಟ್ಟ ಕೊಡು. To grant any dignity or office (My.). ದೇವರಾಜನು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 81). — ಪಟ್ಟ ಗದ್ದುಗೆ. (Šmd. 385). A throne. — ಪಟ್ಟಗೊಱೆ. -ಕೊಱೆ. (Šmd. 385. Mdb., o. r. ಪಟ್ಟಗಾಱೆ, which appears also Kk. 99). Silk raiment, etc. — ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟು. -o-ಕಟ್ಟು. = ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟು. (Bp. 2, 25; Rsv. 4, 119). — ಪಟ್ಟದ ಚರ. = ಪಟ್ಟದಯ್ಯ. (V. 8, after 25). — ಪಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ್ದ ತೆಗದು ಹಾಕು. To throw from the throne, to dethrone (B. 5, 52; My.). — ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳು. = ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ- -. (B. 4, 3; My.). — ಪಟ್ಟದಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A jangama who has been formally installed as a spiritual guide or principal of a maṭha (My.). — ಪಟ್ಟದರಸಿ. -ಅರಸಿ. The first or properly consecrated wife of a râja, the queen (ಮಹಿಷಿ Mr. 301). — ಪಟ್ಟದರಸು. -ಅರಸು. A formally installed king (J. 31, 50). — ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ. = ಪಟ್ಟದರಸಿ. (J. 1, 4; 28, 14; Si. 182. 183; C.). — ಪಟ್ಟದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant with a paṭṭa on its forehead: a distinguished elephant, or a king's favourite, or a white elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ, ಪುನ್ನಾಗ Nn. 61). — ಪಟ್ಟಪುಣಿಜ. (ಕರ್ಣಜಲೌಕ, ತತಪದಿ Nr., see ಜಱಲೆ). — ಪಟ್ಟವಣಿ. -ಮಣಿ. (Šmd. 385; Kk. 99). A throne (ಗದ್ದುಗೆ, ನರೇನ್ದ್ರಾಸನ Čt. II, 51; ಸಿಂಹಪೀಠ 87; ಬಿತ್ತರಿಗೆ, ಸಿಂಹಾಸ Šs.; ಗದ್ದುಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Kk. 26; ಗದ್ದುಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ Šm. 37). See Čpr. 6, 53; 6, after 71; Abh. P. 3, after 83; Rsv. 4, after 55; 6, after 10; 10, after 5. — ಪಟ್ಟವಾಗು. -ಆಗು. Royal power, etc. to come into one's possession (My.). ಆತನ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಯಿತು (B. 4, 3). — ಪಟ್ಟವೇಱು. -ಏಱು. To ascend the throne (My.; B. 4, 8. 216; 5, 50).

ಪಟ್ಟಕಾನ್ತಾರ paṭṭa-kântâra. A large forest (Čpr. 5, after 39; see ಪಟ No. 4).

ಪಟ್ಟಗೆ paṭṭagĕ. (fr. ಪಡು 1). = ಪಟ್ಟಿಗೆ 1, etc. Obtaining, catching, incurring, undergoing, etc. (*cf.* ಪಟ್ಟತನ). See ಮೂಗುವಟ್ಟಗೆ.

ಪಟ್ಟಡಿ paṭṭu 2-aḍi 4. = ಪಟ್ಟಡೆ, q. v. (My.; Si. 399). 2, = ಪಟ್ಟಡಿಮನೆ (My.). — ಪಟ್ಟಡಿಮನೆ. A workshop (ಆವೇಶನ, ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ Si. 108; My.).

ಪಟ್ಟಡೆ paṭṭaḍĕ. (ಪಟ್ಟು 2-ಅಡೆ 8). = ಪಟ್ಟಡಿ. An anvil, etc. (My., Tĕ., T. ಪಟ್ಟಡ್ಡೆ, ಪಟ್ಟಱೈ).

ಪಟ್ಟಣ paṭṭaṇa. = (ಪಟ್ಟ No. 9), ಪಟ್ಟನ. Tbh. of ಪತ್ತನ (Šmd. 363. 364; ನಗರ Nn. 22. 40; ಪುರ 23; My.; Tĕ., T.). ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅರಸು ಬಲ, ಕಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಲ. — ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕುಟ್ಟೋದು ತಪ್ಪದು. — ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾದರೆ ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಏನು? (Prvs.). See ಸಂಸ್ಥಾನಪಟ್ಟಣ, ಸನ್ತೆಪಟ್ಟಣ.

ಪಟ್ಟಣಿಗೆ paṭṭaṇigĕ. Cloth; dress, attire (ಹುಟ್ಟಿಗೆ, ದುಗುಲ, ಉಳ್ಳುಡಿಗೆ, ವಸನ Šs.; Čpr. 8, after 4; 8, 52; Abh. P. 3, 72).

ಪಟ್ಟತನ paṭṭatana. (fr. ಪಡು 1). Obtaining, incurring, feeling, etc. ಧೀರ ಪಟ್ಟತನ (ಧೈರ್ಯ Nn. 106).

ಪಟ್ಟನ paṭṭana. = ಪಟ್ಟಣ. (Sk.).

ಪಟ್ಟನೆ paṭṭanĕ. = ಪಟಾರನೆ, etc. (My.). ಇಱುವೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟನೆ ಒಡಿದು (B. 2, 43).

ಪಟ್ಟಬದ್ಧ paṭṭa-baddha. A man to whose forehead the paṭṭa has been tied: a king, etc. (Bp. 52, 40; 55, 3).

ಪಟ್ಟಬದ್ಧೋತ್ಸವ paṭṭa-baddha-utsava. The festival of formally installing a king (Čpr. 4, after 24).

ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ paṭṭa-mahishi. (Šmd. 385; Kk. 99). The first wife of a king: the queen (My.).

ಪಟ್ಟಮಾರ್ಗ paṭṭa-mârga. A principal street, a main road (Čpr. 1, 124).

ಪಟ್ಟಲೆ paṭṭalĕ. A district, a community. (R.).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನ paṭṭa-vardhana. (Šmd. 385). Elevated by the paṭṭa: a distinguished elephant (ಪೂಜಾಗಜ II, 50; Šm. 38; Kk. 92; Čpr. 2, after 91). 2, a vaidika Brâhmaṇa of much reading, but devoid of any practical knowledge (My.).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನಗಜ paṭṭavardhana-gaja. = ಪಟ್ಟವರ್ಧನ. (ಪುನ್ನಾಗ, ಪಟ್ಟದಾನೆ Nn. 61).

ಪಟ್ಟವರ್ಧನನಾರಸಿಂಹ paṭṭavardhana-nârasimha. N. (Bp. 56, 34).

ಪಟ್ಟಶರ paṭṭa-šara. (Šmd. 385). = ಪಟ್ಟಸರ. A large tank.

ಪಟ್ಟಶಾಲೆ patta-śâlĕ. = ಪಟ್ಟಸಾಲೆ. A reading-hall (Čpr. 1, 117). 2, a silk-shop.

ಪಟ್ಟಸ pattasa. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಶ. (J. 12, 24).

ಪಟ್ಟಸರ patta-sara. (Kk. 99). = ಪಟ್ಟಿಶರ.

ಪಟ್ಟಸಹಣಿ patta-sahaṇi. A distinguished groom (Grj. 2, after 106; Ršv. 13, after 61).

ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗ patta-sâliga. (Šmd. 233). A silk-weaver.

ಪಟ್ಟಸಾಲೆ patta-sâlĕ. = ಪಟ್ಟಶಾಲೆ (Šmd. 376). A reading-hall (Abh. P. 7, after 47; V. 4, 54).

ಪಟ್ಟಳಿಗೆ pattaligĕ. (Tbh. of ಪಟಲಕ). A jar (ಕರಗ Čt. II, 88).

ಪಟ್ಟಳೆ pattaḷĕ. (= ಪಟ್ಟಿ 1 No. 2). The broad strap tied round an ox's or horse's body, a girth, a martingal (ಉರಪಾಶ Mr. 350; Tĕ. ಪಟ್ಟಡಿ, ಪಟ್ಟೆಡೆ; *cf.* ಪಟ್ಟ 3, No. 2; ಪಟ್ಟಿ 1, No. 3).

ಪಟ್ಟಾ pattâ. 1. = ಪಟಿ 3, ಪಟ್ಟೆಯ. A long and broad sword (Mhr., H.; Tĕ. ಪಟ್ಟೆಯ, ಪಟ್ಟೆ, ಪಟ್ಟಸ; T. ಪಟ್ಟೈಯ; M. ಪಟಯ, ಪಟ್ಟಸ = Sk. ಪಟ್ಟಿಶ). — ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿ. = ಪಟ್ಟಾ. (My.; Si. 289). — ಪಟ್ಟಾವರಸೆ. Brandishing of a paṭṭâ (My.).

ಪಟ್ಟಾ pattâ. 2. = ಪಟಿ 1, etc. See ಪಟ್ಟಾವಳಿ 1.

ಪಟ್ಟಾಂಶುಕ patta-amśuka. Silk cloth (Čpr. 9, 4).

ಪಟ್ಟಾಂಗ pattânga. Idle talk (Tu. ಪಟ್ಟಂಗ, ಪಟ್ಟಾಂಗ). ಪಟಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿದವಸ ಕೇಡು (Prv.).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ patta-abhishikta. Having the paṭṭa sprinkled or consecrated: formally installed, as a king, etc. (My.). ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾದ ರಾಣಿ (ದೇವಿ Si. 65).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ patta-abhishêka. The act of sprinkling water on the paṭṭa (which has been affixed to the forehead) and thereby consecrating it, as is done at the installation of a king or guru, formal inauguration, coronation (ರಾಜ್ಯಪದ, ಶುಭ Nn. 139; My.). 2, a ceremony that takes place after a reading of the whole vâlmîki-râmâyaṇa, when all persons present put flowers, akshatĕ, etc. on the book (My.).

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಚನ patta-abhishêčana. = ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ. (J. 18, 11).

ಪಟ್ಟಾವಳಿ pattâ2-âvaḷi. 1. = ಪಟಾವಳಿ 1. (Bp. 11, 25; 27, 13; 61, 26). — ಪಟ್ಟಾವಳಿಸೀರೆ. A sîrĕ with stripes (My.).

ಪಟ್ಟಾವಳಿ patta-âvaḷi. 2. = ಪಟಾವಳಿ 2. (My.).

ಪಟ್ಟಿ patti. = ಹಟ್ಟಿ. (fr. ಪಡು 3). A place of lying down: a pen or fold, an abode; a hamlet. (T., M.; Tĕ., T. also ಪಟ್ಟು; *cf.* ಪಟ್ಟ No. 9). ತುರುಕಾಬಿರ ಪಟ್ಟಿ (ಗೋಷ್ಠ, ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ Hlâ.).

ಪಟ್ಟಿ patti. 1. An ornament of the forehead (Sk., = ಪಟ್ಟ No. 5). 2, a martingal, a horse's girth (Sk.). 3, *a species of the lôdhra or lodh plant* (see ಪಚಕ).

ಪಟ್ಟಿ patti. 2. = ಪಟ್ಟ No. 2, etc. Silk; silk-cloth. ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರ (ಕ್ಷೌಮ, ರೇಶ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಪಟ್ಟಿ patti. 3. = ಪಟಿ 1, etc. A stripe, a line (B. 2, 26; 3, 31. 48; G. 319. 335; My.). ಪಟ್ಟೆಚಿರ್ಚು (B. 3, 98; 5, 254). 2, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 3, a strip, a slip, a strap, as of lace, cloth, etc. (Mhr. ಪಟ್ಟಾ, ಪಟ್ಟೀ; see ನೊಗ-); ಮುಲಾಮಿನ ಪಟ್ಟಿ (My.); a narrow and long piece, as of cloth, leather, metal, wood, etc., a band, etc. (Mhr. ಪಟ್ಟೀ; G. 193; My.); a bar of iron (B. 4, 148; My.); a rail for a railroad (4, 164; My.); each of the pieces of timber of a door-frame (My.); an, at least partially, squared rafter, a collar-beam, a joist, etc. (My.; Si. 111; *cf.* ಪಟ್ಟಿ 1 No. 4). 3, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 5, a zone for females made of a flat piece of metal (My.; B. 4, 125); ನಡುವಿನ ಪಟ್ಟಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ, ರಶನೆ, ಸಪ್ತಕಿ G.); a collar of the same description for dogs, etc. (My.; see ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ, ಕೊಳ್-). 4, a skein of yarn (B. 4, 178). 5, a few leaves of betel joined into a packet, or a roll of them (Mhr. ಪಟ್ಟೀ; My.; Tĕ., T.). 6, a fold or plait, as of a turban (My.; Mhr.; Tĕ. ಪಟ್ಟಿ). 7, a strip (or strips) of silk-cloth or other fine cloth hung up for decoration's sake on festive occasions (Č. Bp. 5, 2. 3. 51; My.). 8, = ಪಟ್ಟಿ 1, No. 6, a plat, or a bed, in gardens or fields (B. 5, 97; Mŷ. as ಪಟ್ಟಿ). 9, a roll of a general collection, as by government from a village; of a general contribution for a charitable or other purpose; of an assessment in general (Mhr.; My. also as ಪಟ್ಟಿ). 10, the paper containing the list of a general assessment, collection, or contribution (My.; Mhr.). ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕು, to collect money by a subscription-list (My.; B. 5, 157). 11, the money of subscription itself (B. 5, 218). 12, pay, salary (My.). ಪಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಟ್ಟಿಗೆ ಬಡತನವೇ? (Prv.). 13, a roll or list, as of names, etc. (My., Tĕ.; M. ಪಟ್ಟಿಗ; Mhr. ಪಟಿ). 14, information, charging with fraud, informing against others (Br. as H. ಪಟ್ಟಾ; (My.). — ಪಟ್ಟಿಚೋರ. A slanderer (My.). — ಪಟ್ಟಿಗವಣೆ. -ಕವಣೆ. A flat-bottomed sling (V. 4, 19). — ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯ. = ಪಟ್ಟಿ No. 5. ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯಕ್ಕೆಂತ ಹೋಗಿ, ಕುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ. — ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಬಟ್ಟರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.).

ಪಟ್ಟಿಕಾಖ್ಯ pattikâ-âkhya. *A species of the lôdhra plant.*

ಪಟ್ಟಿಕೆ pattikĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ, ಹಟ್ಟಿಕೆ. A tablet; a plate of metal; a kind of necklace (see ಲೀವಳ). 2, a document. 3, a bandage, a ligature. 4, a frontlet. 5, a piece of cloth; cloth. 6, a piece of wove silk, silk cloth. 7, a board: the pieces of wood across a door (Tĕ., = ಪಟ್ಟ 3 No. 2). See ಚರ್ಮ-, ದ್ವಿ-, ರತ್ನ-.

ಪಟ್ಟಿಗೆ pattigĕ. 1. = ಪಟಿಗೆ, ಪಟ್ಟಗೆ, ಪೊಟ್ಟಗೆ. See ಗರವಟ್ಟಿಗೆ.

ಪಟ್ಟಿಗೆ pattigĕ. 2. = ಹಟ್ಟಿಗೆ, q. v. See ಪರಣವಟ್ಟಿಗೆ, ಮಸಣವಟ್ಟಿಗೆ. *Cf.* ಪಟ್ಟಿ 3.

ಪಟ್ಟಿಗೆ pattigĕ. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಕೆ. See ಗನ್ಧವಟ್ಟಿಗೆ, ಜೋಗ-, ದು-, ದೂ-, ಮಡ-, ರನ್ನ-. A woman's zone (My.; T., = ಪಟ್ಟಿ 3, No. 3).

ಪಟ್ಟಿಶ pattiśa. = ಪಟ್ಟಸ. A sort of weapon, a kind of axe; *a spear with a sharp edge* (*cf.* ಪಟಿ 3, etc.).

ಪಟ್ಟಿಸ pattisa. = ಪಟ್ಟಿಶ. *A spear with a sharp edge.* 2, a certain feat of wrestlers (Šsv. 4, 75).

ಪಟ್ಟು pattu. 1. (= ಪಡು 1, ಪತ್ತು 1). To seize, to catch, to hold, to take hold of;—to be held or contained; to stick to, etc. (Tĕ.). — ಪಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To stick to one's own opinion, to be obstinate, to wrangle; to fight, to come to blows (My.).

ಪಟ್ಟು pattu. 2. (= ಪತ್ತು 2). Hold, seizure; a gripe, a firm grasp (My.; Tĕ.; see ಪಾಳೆಯ-, ಮೂರ್ಖ-). 2, persistence; firmness, resolution (My.; Tĕ.); pertinacy, obstinacy, stubbornness (My.); ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಪಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.);—habit, character (see ಎಡವಟ್ಟು). 3, an application to a swelling, etc. to allay pain (My.; Tĕ.; T. ಪಟ್ಟು, M. ಪತ್ತಿ, ಪಟ್ಟು;

see ಕಣ್ಣು-). 4, coherence, suitable connection. ನತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವವನ ಮಾತು ಸುತ್ತಿ ತೊಡಿಲಿದರೆ ಪಟ್ಟು ಆದೀತೇ? (Prv.). 5, a callous spot (My.). — ಪಟ್ಟುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A callous spot to be produced (My.).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 3. P. p. of ಪಡು 1.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 4. P. p. of ಪಡು 2.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 5. (fr. ಪಡು 3). Lying down, etc. — ಪಟ್ಟಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To put in a lying position, to lay down, to place, etc. (Rśv. 4, 60; V. 9, 25; J. 19, 50; 21, 11).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 1. The state of a quantity taken as often as the prefixed numeral denotes: so much as; time, repetition (Mhr. ಪಟ; My.). ನೂಱು ಪಟ್ಟು (ನೂರ್ಮಡಿ G.). ಇನ್ನಾ ದೇಶದೊಳಗೆ ಪ್ರತಿವರುಷ ನೂಱು ಪಟ್ಟು ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ (B. 5, 106).

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. = ಪಟ್ಟ, Nos. 1 & 2, etc. Cloth (see ಎರೆವಟ್ಟು); silk; woven silk (Tĕ., T., M.; Mhr. ಪಟ್ಟ; see ಮಣಿವಟ್ಟು).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 1. The rind or bark of trees (My.; Tĕ., M.; T. ಪಟ್ಟೈ).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 2. Plantain fibres folded up so as to hold snuff, etc. (My.; cf. ಪೊಟ್ಟಣ).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 3. (= ಪಟ್ಟಿಗೆ 2). See ಮುಸಣಪಟ್ಟೆ.

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 1. = ಪಟ್ಟ, No. 4. A plate, *i. e.* a place without hair, on the head (My.; Tĕ.; in former days such bare places used to be produced on the head of culprits as a punishment, My.). ಪಟ್ಟೆ ತೆಗೆ, to shave the hair so as to produce a paṭṭĕ or paṭṭĕs (My.). — ಪಟ್ಟೆದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a paṭṭĕ or paṭṭĕs (My.). 2, = ಪಟ್ಟೆ 3, No. 1, etc., a stripe, as of colour (My.; M., T.). ಪಟ್ಟೆಕಮ್ಬಳಿ, a striped cumbly (My.). 3, = ಪಟ್ಟೆ 3, No. 2, broad tape, in ಪಟ್ಟೆಮಂಚ, a cot with a tape bottom (Kk. 96, o. r. ಪಟ್ಟ-; Bp. 39, 41. 42. 43, 45; My.; Si. 230); a strap, a girth, a girdle (Si. 279; Tĕ.). ಎತ್ತಿನ ಪಟ್ಟೆ (ಬಿಗಿ Śm. 81). ಕುದುರೆಗಳ ಪಟ್ಟೆ (ಮಳಾರ Kk. 78; cf. ಪಟ್ಟ 1, No. 2). 4, a palmyra rafter or spar, an areca bough (Tĕ., M., T.; cf. ಪಟ್ಟೆ 3, No. 2). 5, = ಪಟ್ಟೆ 3, No. 3, a zone, a sash (Si. 279; M., T.). 6, = ಪಟ್ಟೆ 3, No. 8, a plat (My.). 7, the outer iron rim of a wheel (My.). 8, = ಪಟ್ಟೆ 3, No. 9, a roll of an assessment in general (My.). — ಪಟ್ಟೆಹಾವು. The venomous snake Callophis maclellandii (My.). 2, the venomous snake Bungarus fasciatus (Bḍ.).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 2. = ಪಟ್ಟ No. 2, etc. Silk; woven silk (ಎರೆವಟ್ಟು Ct. II, 78; ದುಕೂಲ Mr. 341; Ćpr. 7, 43; My.). ಪಟಂಗ ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡರೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸನ್ಧಾನೇ?.— ಪಟ್ಟೆಗೆ ಮುಯ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ.— ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟವರೂ ಮುಟ್ಟೆಯವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ? (Prvs.). See Si. 221. 222; Prv. s. ಬಟ್ಟೆ 2. — ಪಟ್ಟೇಮಡಿ. Woven silk; a silk garment (Si. 222; My.). — ಪಟ್ಟೇಸೀರೆ. A precious silk sîrĕ (Si. 222). ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ ಕಟ್ಟಿದ.— ಆದರೆ, ಹೋದರೆ, ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜೀ, ನಿನಗೊನ್ದು ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ.— ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆಯುಟ್ಟರೂ ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊಱುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 3. = ಪರಟೆ, etc. See ಕಲ ಪಟ್ಟೆ s. ಕಲು.

ಪಟ್ಟೆಯ paṭṭĕya. = ಪಟ್ಟಾ 1, etc. (Rśv. 6, after 11). — ಪಟ್ಟೆಯದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster, or tassel, of long and broad swords (Abh. P. 13, 59).

ಪಟ್ರೆ paṭṭrĕ. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. A hollow in a tree or between stones (ನಿಷ್ಕುಹ, ಕೋಟರ Si. 122).

ಪಟ್ಣ paṭṇa. = ಪಟ್ಟಣ. Tbh. of ಪತ್ತನ. (C.; Tĕ.).

ಪಟ್ಲ paṭla. = ಪಟಲ 2. The snake-gourd, Trichosanthes anguina Lin. (My.; St. & Pl.).

ಪಠ paṭha. = ಪಠನ. See ನಿ-.

ಪಠನ paṭhana. = ಪಟಣೆ. Reciting, reading.

ಪಠನಾಗಾರ paṭhana-âgâra. A school (V. 14, after 37).

ಪಠಿಯಿಸು paṭhiyisu. = ಪಠಿಸು. (Bp. 53, 39).

ಪಠಿಲ್ paṭhil. = ಪಟೀರ್, etc. (My.; Tĕ. ಪಠಿಲ್, ಪಟೀಲ್, ಫಳೀಲ್; T. ಪಡೀರ್, ಪಳೀರ್; cf. ಫಟಿಲ್). — ಪಠಿಲ್ಲೆನೆ. -ಎನೆ. (Śmd. 22). Bang! slap!

ಪಠಿಸು paṭhisu. = ಪಠಿಯಿಸು. To read or repeat aloud; to recite;—to read, to study;—to mention, to cite;—to enumerate;—to express, to describe. ಊಟ ಪಠಿಸಿದ ಹಾಗೆ (but going without one, Prv.). See Bp. 18, 106; 45, 55; 47, 70; Prv. s. ವೇದ.

ಪಠ್ಯ paṭhya. To be read, etc. (adj.); reading, reciting (Bp. 19, 8; Sk. ಪಠಿ).

ಪಡ paḍa. 1. = ಪಡದು, ಪಡೆ 2, ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1, in ಪಡ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 3, 105; 4, 174; ತಳೆ G.).

ಪಡ paḍa. 2. = ಪಡಿ 5, ಫಡ. A sound imitating that of angry language; ha! fy! (Bp. 41, 15). — ಪಡ ಪಡ. ಪಡ ಪಡಾ. = ಪಡಿ ಪಡ, ಫಡ ಫಡ, q. v. Ha, ha! oh, oh! fy, fy! (Bp. 22, 31; Bh. 4, 5, 51; 8, 23, 37; Râm. 4, 7, 10; Śśv. 4, 14; cf. Mhr. ಫಟಫಟ, ಫಡಾಫಡ).

ಪಡ paḍa. 3. (= ಪಟ). A sound imitating that of a cracker or squib. — ಪಡ ಪಡ. rep. = ಪಟ ಪಟ. (S. Mhr.).

ಪಡ paḍa. = ಪಡು. Tbh. of ಪಟ. Cloth, etc.; see ಪಚ್ಚಪಡ, ಪಡವಳ. 2, a thatch, a roof; see ಪಡಸಾಲೆ. 3, = ಪಟ No. 11, a plat, or a bed, in gardens or fields (B. 3, 45; Mhr., H. ಫಡ, a plantation). 4, a cut with a right angle made at the end of a beam, etc. (in joinery, My.).

ಪಡಕ paḍaka. (fr. ಪಡೆ 1). A man who gets, feels, etc. See ಆಸೆಬಡಕ.

ಪಡಕು paḍaku. = ಪಡಿಕೆ. One half of a folding window (see ಕಿಡಕಿ-; Mhr. ಫಡಕಾ, a flap, of a wing, etc.).

ಪಡಗು paḍagu. = ಪಡಂಗು, ಹಡಗ, ಹಡಗು. A ship, a large boat, a proa or prow (Tĕ. ಪಡವ; T., M. ಪಡಗು, ಪಡವು; Tu. ಅಡಗು, ಪಡಾವು; ಪಡ, a boat; Mhr. ಪಡಗೀ, a small kind of canoe; Mhr., H. ಪಡಾವ, a kind of boat). See ಪೆರ್ವಡಗು.

ಪಡಗು paḍagu. Tbh. of ಪಡಹು (Śmd. 348, o. r. ಹಡಹು = ಹಡಗು).

ಪಡಂಗು paḍangu. (Śmd. 48). = ಪಡಗು, etc. (Śśv. 1, 34; 2, 44).

ಪಡಚ paḍaća. = ಪಡಿಚ, q. v. (My.).

ಪಡಡಕ್ಕೆ paḍaḍakkĕ. Tbh. of ಪಡಡಕ್ಕೆ (Śmd. 352, o. r. ಪಡ ಡಕ್ಕೆ = ಪಡಡಕ್ಕೆ). A kettle-drum (ಆನಕ, ಪಟಹ Hlâ.).

ಪಡತಿ paḍati. A woman. (Tĕ.). See ಪಚ್ಚವಡತಿ.

ಪಡದು paḍadu. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1.

ಪಡದೆ paḍadĕ. = ಪರದ, ಪರದೆ, ಪರ್ದಾ. A curtain; a veil (ಜವನಿಕೆ, ಪರದೆ, ತಿರಸ್ಕರಿಣಿ, ಯಮನಿಕೆ G.; My.; Mhr., H. ಪಡದಾ).

ಪಡಪಾಳಿ paḍapu-âḷi. (Šmd. 239). = ಪಡೆವುಗಾರ್ತಿ. (A meretrix). See Šmd. s. ನೀಱ.

ಪಡಪು paḍapu. (fr. ಪಡೆ 1). = ಪಡೆವು. Getting, acquiring, attaining, gaining; gain, acquisition, wages (Bp. 52, 34; 53, 12).

ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ paḍapu-gârti. = ಪಡೆವುಗಾರ್ತಿ. A woman who acquires, makes acquisitions, or is industrious (ಗಱಿಸಾಱಿವೆಣ್ Kk. 29); (a meretrix; Tĕ. ಪಡುವು, prostitution).

ಪಡಪೋಸಿ paḍapôsi. Inattention, thoughtlessness, carelessness (My.; H.).

ಪಡಮ paḍama. A stuff or coarse cotton, used for bags, etc. (Mhr.; B. 3, 117).

ಪಡರಕ್ paḍarak. A sound produced when easing nature (S. Mhr.).

ಪಡಲ್ paḍal. 1. (fr. ಪಡು 3). A lying or falling down. — ಪಡಲಿಡು. -ಇಡು. To fall down here and there; to fall (ವಿಕೀರ್ಣಪತನ Šmd. Dh.; ಬೀೞ್ Šm. 60). ಪಡಲಿಟ್ಟುದು (ಬಿರ್ದುದು Čt. II, 21; ಬಿದ್ದುದು Kk. 60). ಪಡಲಿಟ್ಟನಿತ್ತಿರೆ ಮಾಟ್ಟಿನ್ ಓವಡೆ ಪಯಿಂಬಾಸಿರ್ವರಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ (Šmd. 226 Mdb.). See Čpr. 7, 68; Abh. P. 13, 69. 75; V. 10, 5; Ššv. 2, 10; 3, 59. — ಪಡಲ್ಪಡಿಸು. To cause to fall (Abh. P. 2, 20; 4, 48; 5, 4; 7, 58; 14, after 141). — ಪಡಲ್ಪಡು. = ಪಡಲಿಡು. (Abh. P. 13, 45; Ršv. 5, 84; 9, 22).

ಪಡಲ್ paḍal. 2. (fr. ಪಡು 1). An incurring or suffering. — ಪಡಲ್ವಿಡಿಸು. -ಪಿಡಿಸು. To trouble, to harass (Ršv. 3, 39; o. r. ಪಡಲ್ಪಡಿಸು in MS.).

ಪಡಲ paḍala. = ಅಡಲ, etc. Tbh. of ಪಟೋಲ. (ಪಟೋಲ Mr. 146; ಕುಲಕ, ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, ಪಟು Nr.; My.; see ಕಹಿ-).

ಪಡಲಿಗೆ paḍalagĕ. = ಪಡಲಿಗೆ. (Abh. P. 5, 108).

ಪಡಲಿಕೆ paḍalikĕ. = ಪಡಲಿಗೆ, q. v.

ಪಡಲಿಗೆ paḍaligĕ. Tbh. of ಪಟಲಕ. (ಚಿಬ್ಬಲ್ Mr. 207, o. rs. ಪಡಲಿಕೆ & ಚಿಬ್ಬಿಲ್). See Bp. 12, 12.

ಪಡವಲ್ paḍaval. -ಲು. = ಪಡುವಲ್, etc. The west (ವಾರುಣಿ Si. 420; My.). ಪಡವಲಲ್ಲಿ (Si. 114).

ಪಡವಲ paḍavala. 1. = ಪಡಲ, etc. (ಪಟೋಲಿಕೆ, etc. Si. 151; ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿಕೆ 405; ಜಾಲಿ 456; My.; Mhr. ಪಡವಳ, the snake-gourd; see ಕಯ್-, ಕಲ್ಲು-, ಹುಚ್ಚು-). ಪಡವಲಕಾಯಿಯೆಸರು ಎನ್ದು, ನಡುಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದ (he thought it was snake-broth etc. Prv.).

ಪಡವಲ paḍavala. 2. The trumpet flower, Bignonia suaveolens (ಕುಬೇರಾಕ್ಷಿ, ಕೃಷ್ಣವೃನ್ತೆ, ಸ್ಥಾಪನಿ G.).

ಪಡವಳ paḍa-vaḷa. A dresser, a master of the robes (ಪಸಾಯತ Čt. II, 40. 108; ಪಡಿಯಳ II, 84).

ಪಡಸಾಲೆ paḍa-sâlĕ. = ಪಡುಸಾಲೆ. A roof-hall: a veranda (My.; B. 3, 82; Mhr. ಪಡವೀ; Tĕ.: a hall, portico; T. ಪಟ್ಟಶ್ಚಾಲೈ, a hall, saloon, place of audience; Mhr. ಪಡಶಾಳಾ, ಪಡಸಾಳ, an out-house; a building contiguous to a temple for travellers, etc.).

ಪಡಹು paḍahu. = ಪಡಗು, q. v.

ಪಡಾವು paḍâvu. Wholesale merchandise (My.; H.). — ಪಡಾವುದಾರ. A wholesale merchant (My.).

ಪಡಿ paḍi. 1. = ಪಡಿಕೆ, ಪಡು 2, ಪಳಿ, (ವಣಿ, ವಳಿ). Incurring, undergoing, obtaining, etc. See e. g. ತಿದ್ದುಪಡಿ, ತೀರುಪಡಿ, ನಗೆಪಡಿ, ಪರಿಪಡಿ. 2, manner, way, method (T., M.; see ಅಚ್ಚುಪಡಿ). 3, a stirrup (T.; see ಅಂಗಪಡಿ). — ಪಡಿಪಾಟು. = ಪಡುಪಾಟು (C.).

ಪಡಿ paḍi. 2. A measure of capacity, equal to half a seer (sêru; My.; ಕುಡುಬ Šm. 95; Si. 327; Bp. 27, 70; Tĕ., T.: a seer and a half). ಪಟಂಗನ ಸಂಗಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಡಿದವಸ ಕೇಡು (Prv.). ಪಡಿಯಾಸೆ ಹರದಂಗೆ, ನುಡಿಯಾಸೆ ವೇಶೆಗೆ, ಜಡೆಯಾಸೆ ಬೂದಿಗೊರವಗೆ, ಹಾದರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದಾಸೆ (Sp.).

ಪಡಿ paḍi. 3. = ಹಡಿ 2. A door-joining (ದ್ವಾರಬನ್ಧ Šm. 95): the leaf or panel of a door (ಕವಾಟ Šs.; ಕದ Čt. I, 84; Čpr. 4, 62. 63; Abh. P. 10, 8; T., M. ಪಡಿ, a sill of a door or window); a door (see ಜವಳಿಪಡಿ, ಬಲ್ಪಡಿ). — ಪಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To open a door (Čpr. 4, 62; Abh. P. 10, 8; V. 29, after 86).

ಪಡಿ paḍi. 4. (Probably Tbh. of ಬತ್ತ 2, ಭಾಟ, or ಭೃತ್ಯೆ). An (extra) allowance in food (grain, salt, vegetables and all that is required to prepare a meal, also the fire-wood), sometimes also in money, to servants (T.); a gift of the mentioned articles to friends or poor people (Bp. 9, 37; 11, 20; 25, 10; 26, 14. 18. 21; 29, 11; 47, 5. 38; 53, 12. 16. 73; My.). ಒಲ್ಲೆನೆಮ್ಬುವ ಮಾತು ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಇರಲು, ತಲ್ಲಣಂ ನಿಲ್ಲೆ ದೇವಿ ಪ್ರತ್ತ ಪಡಿ ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ಬಕ್ಕು (Sp.). ಪಡಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪರಡೋಡು ಬಿಡ. — ಪಡಿಗೆ ಬನ್ದವಗೆ ಕಡಿಯಕ್ಕಿ ಆಗದೇ?— ಊಟ ಬೇಱಿ, ಪಡಿ ಬೇಱಿ (a meal, and a paḍi in addition, Prvs.). — ಪಡಿಕಟ್ಲೆ. A fixed allowance in grain (My.). — ಪಡಿ ಗಿಡಿ. reit. (Bp. 29, 14). — ಪಡಿತರ. Daily allowance at a temple (My.; Tĕ., T.).

ಪಡಿ paḍi. 5. = ಪಡ 2, etc. — ಪಡಿ ಪಡ. = ಪಡ ಪಡ. (ಕೋಪವಾಚಿ Čt. I, 84).

ಪಡಿ paḍi. 1. Tbh. of ಪಟಿ. See ಪಡಿಯಳ 2.

ಪಡಿ paḍi. 2. = ಪಡಿ 1. Tbh. of ಪ್ರತಿ. Equality, likeness, resemblance, comparison, par (ಪೋಲ್, ಅನ್ತೆ, ತೋಡು, ಸಾಮ್ಯ Čt. I, 88; ಸಮಾನ Kk. 16; ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಸಾಮ್ಯ 95); in the place of, instead of, in substitution; beside; against; down upon. See Grj. 10, 50; Bp. 2, 57; 27, 4; 28, 5; 36, 27; J. 17, 14; 23, 59; 31, 12. — ಪಡಚ್ಚು. = ಪಡಿಯಚ್ಚು. (My.; Tĕ.). — ಪಡಿ ಕಟ್ಟು. To produce equipoise (My.). — ಪಡಿಕಲ್ಲು. A stone, etc. used to produce equipoise (My.). — ಪಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make similar, to cause to resemble; — to compare (J. 6, 21). — ಪಡಿಗುಣ್ಡು. A round stone used to break another one (My.). 2, stones used for the foundation of a building (My.). — ಪಡಿಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. Another fort (Bh. 3, 19, 50). — ಪಡಿಚನ್ದ. Tbh. of ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ದ (Šmd. 376; Čh. v. 21). — ಪಡಿತೊತ್ತು. A servant in lieu of, an extra servant. ತೊತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಪಡಿತೊತ್ತು (Prv.). — ಪಡಿನೆೞಲ್. A reflection, a reflected counterpart (ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ, ಮಾರ್ಪೊಳಪು Kk. 62; Šm. 64; Ršv. 2, 49; 6, after 24; Ššv. 3, after 35). — ಪಡಿಬಲ. Tbh. of ಪ್ರತಿಬಲ. (J. 4, 25; Bh. 8, 21, 22; Ršv. 6, after 115). — ಪಡಿಭವಿಸು. Tbh. of ಪ್ರತಿಭವಿಸು. (Râm. 6, 30, 31). — ಪಡಿಮುಚ್ಚು. = ಪಡಿಮೆಚ್ಚು,

q. v. — ಪಡಿಮಾತು. An answer (Ṛśv. 6, 33; Śśv. 4, 97). 2, a simile (Abh. P. 1, 113; 9, 15. 44). — ಪಡಿಮುಖ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮುಖ. (Bh. 8, 24, 29; Râm. 6, 30, 13. 34). — ಪಡಿಮೆಚ್ಚು. Counter-approbation: irresolution, doubt (ಸಂಶಯ (Bhn. 52, o. r. ಪಡಿಮುಚ್ಚು). — ಪಡಿಯಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A puncheon or tool having a figure on it with which impressions are struck (ನೆಱೆವೆಟ್ಟು Kk. 47; Śm. 68). — ಪಡಿಯಟ್ಟಣೆ. -ಅಟ್ಟಣೆ. A corresponding parapet (Č. Bp. 42, 24). — ಪಡಿಯಿಡು. -ಇಡು. To make equal to (Abh. P. 7, 13). — ಪಡಿಯುತ್ತರ. Tbh. of ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ. (Râm. 4, 2, 49). — ಪಡಿವಾಘೆ. Another bridle (J. 4, 12).

ಪಡಿಕಿ paḍiki. A woman who obtains, experiences or feels. See ಅಸೆಬಡಿಕಿ.

ಪಡಿಕೆ paḍikĕ. = ಪಡಿ 1, etc., ಪಳಿಕೆ. Incurring, etc. See ಅಳವಡಿಕೆ, ಒಡಬಡಿಕೆ, ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ, ನಡವಡಿಕೆ, ಪೆರ್ಬಡಿಕೆ.

ಪಡಿಕೆ paḍikĕ. = ಪಡಕು. A piece of cloth, a strip, a rag, etc.; a sort of gown (Mhr. ಫಡಕಾ, ಫಡಕೇಂ). ಹೆಂಗಸರು ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಪಡಿಕೆ (ಜಣ್ಣಾತಕ G.).

ಪಡಿಗ paḍiga. (= ಪಳಿಗ, ವಣಿಗ, etc.). One who incurs, etc.

ಪಡಿಗ paḍiga. Tbh. of ಪ್ರತಿಗ್ರಹ or ಪತದ್ಗ್ರಹ. A spitting-pot, spittoon (ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ, ಪತದ್ಗ್ರಹ Nr.; Si. 231; ಘೇಲಿಪಾತ್ರೆ Mr. 212; T. ಪಡಿಕ್ಕ, ಪಡಿಯಗ; M. ಪಡಿಕ್ಕ; Tĕ. ಪಟಿಕ, ಪಡಿಕ, ಪಡಿಗ, ಪಡಿಗಮ್ಬು). See Čpr. 6, after 86; Bp. 12, 7. 12; Bh. 2, 8, 7; Č. Bp. 51, 9; ಪಚ್ಚೆವಡಿಗ.

ಪಡಿಚ paḍiča. = ಪಡಚ. Clearance, settlement (of a debt); settled state (of an affair); consumption (of articles of provision, My.; Mhr., H. ಫಡಶಾ).

ಪಡಿತಳ (paḍi-tala). Effort, exertion, zeal (Râm. 3, 6, 3; 6, 31, 22).

ಪಡಿತಳಿಸು (paḍi-taḷisu). To make effort (Grj. 6, after 67; Bh. 3, 13, 30; 3, 19, 45; 7, 17, 29; Ṛśv. 13, after 77; J. 28, 45); to show off, to be conspicuous (Ṛśv. 6, after 11). 2, to grasp, to seize (Râm. 6, 14, 22; Mhr. ಪಡತಳಣೇಂ); to grasp and frighten (Râm. 6, 13, 2).

ಪಡಿಯಱ paḍiyaṛa. = ಪಡಿಯಳ 1, ಪಡಿವಳ, ಪಡಿಹಾಱ. Tbh. of ಪ್ರತಿಹಾರ. A male door-keeper (ಕವ್ಪಿಗ Čt. I, 13; ಪ್ರತೀಹಾರ Kk. 37; ಪ್ರತಿಹಾರ Śm. 45; Abh. P. 7, after 48; 8, 24; Grj. 2, 107). — ಪಡಿಯಱಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A door-keeper's stick (Śmd. 16). — ಪಡಿಯಱವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Śmd. II; Čt. I, 62; Kk. 79; Śm. 28).

ಪಡಿಯಱತಿ paḍiyaṛati. A female door-keeper (Ṛśv. 5, after 19).

ಪಡಿಯಳ paḍiyaḷa. 1. = ಪಡಿಯಱ, etc. (ಪ್ರತೀಹಾರ Śs.).

ಪಡಿಯಳ paḍiyaḷa. 2. = ಪಡವಳ. (Čt. II, 84).

ಪಡಿವಳ paḍivaḷa. = ಪಡಿಯಱ, etc. — ಪಡಿವಳಗಟ್ಟಿಗೆ. = ಪಡಿಯಱಗಟ್ಟಿಗೆ. (Čpr. 7, after 81).

ಪಡಿಸಣ paḍisaṇa. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಣ. (ಪರೀಕ್ಷೆ Bhn. 3; Grj. 10, after 26; Bp. 9, 40; Bh. 7, 10, 119).

ಪಡಿಸು paḍisu. = ಪಳಿಸು. To cause to get, incur, etc. (C.). ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸು (B. 4, 49); ಬಾಧೆ- (4, 91); ಸುಖ- (4, 152); ಶ್ರುತ- (5, 159); ಕಷ್ಟಬಡಿಸು (5, 201). ಹಸ್ತವಿನ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿನ್ದ ಭಾವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವದು (ವ್ಯಂಜಕ, etc. Si. 66). ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವ ಮುಖವಿಕಾಸಾದಿಗಳು (ಅನುಭಾವ 68). ಇತರರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ವಿಲಮ್ಭ, etc. 397). ಎಳೇ ಮಕ್ಕಳು ಪಡಿಸುವ ವೇದೆ (ಈತಿ 424). ಸಮ್ಬನ್ಧ ಪಡಿಸು (229); ಪ್ರಕಟ- (294). ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವದು (ಆತಂಚನ 436). See ಒಡಬಡಿಸು, ಒಡಮ್ಬಡಿಸು, ಒಳಪಡಿಸು, ಪಱೆವಡಿಸು, ಭಂಗ ಪಡಿಸು, ಸನ್ತಾಪಬಡಿಸು, ಸನ್ತೋಷಪಬ್ಬಡಿಸು, etc.

ಪಡಿಸುವಿಕೆ paḍisuvikĕ. Causing to get, etc. ಸುಖ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (Si. 388). ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಹಿಂಸೆ); ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಗನ್ಧ 436). ಬೇಕಾದದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರವೇದನ 474). See ಒಡಮ್ಬಡಿಸುವಿಕೆ.

ಪಡಿಸುಹ paḍisuha. = ಪಡಿಸುವಿಕೆ. See ಬೇರ್ಪಡಿಸುಹ.

ಪಡಿಹಱಿ paḍihaṛi. = ಪಡಿಹಾಱಿ. (Bp. 53, 16). ಪಡಿಹಱಿಯ ದಾಸವ್ವೆ (12, 42).

ಪಡಿಹಾಱ paḍihāṛa. = ಪಡಿಯಱ, etc. (ದ್ವಾಃಸ್ಥ, ಕ್ಷತ್ತೃ Nr.; ಪ್ರತೀಹಾರ, ದ್ವಾರಪಾಲ, etc. Nr., Hlâ.). See Bp. 35, 56; 37, 22; B. 4, 155.

ಪಡಿಹಾಱಿ paḍihāṛi. = ಪಡಿಹಱಿ. A door-keeper (and, perhaps, a king's buffoon, see s. ಪ್ರತಿಹಾರಿ). See Bp. 9, 48; 36, 19; 37, 4. 13. 14. 16. 20; 53, 16; ಬಾಚ-. — ಪಡಿಹಾಱಿಬಾಚ. N. (36, 9).

ಪಡು paḍu. 1. (= ಪಡೆ 1). To get, to obtain; to catch (see ಮೂಗುವಡು); to incur, to undergo; to experience, to feel; to suffer (C.; Tĕ., T., M.); — (to be touched, to hit; to be caught; to be obtained, Tĕ., T., M.; *cf.* ಪಟ್ಟು 1 & 2). P. p. ಪಟ್ಟು. See *e. g.* ಅನುತಯಮ್ಬಡು, ಅಳವಡು, ಒಡಮ್ಬಡು, ಕಡೆವಡು, ದೈನ್ಯಮ್ಬಡು, ನೇರ್ಪಡು, ಪಡಲ್ಪಡು, ಪಱೆಪಡು, ಪ್ರಿಯವಡು, ಬಡವಡು, ಬೆಕ್ಕಸಮ್ಬಡು, ಬೇರ್ಪಡು, ಸನ್ತಸಮ್ಬಡು, ಹೆಸರುವಡು, etc. As in Tĕ., T. and M., so in Kannaḍa this verb (like ಪಡೆ 1) is used to form a kind of *passive voice* (ಕರ್ಮಣಿವಾಚ್ಯ; *cf.* remark *b,* ad ಕೊಳ್ 1), a use that is old, although this peculiar formation had not yet got the grammatical name of passive voice at the time of the composition of the Śabdamaṇidarpaṇa, because the sûtra which refers to it in that grammar (251*b*), is an interpolation based on the (later) Śabdânuśâsana, as it does not occur in the best MSS. (*e. g.* in that of Mûḍabidaru), and where it occurs, is introduced as an *anuktasûtra.* The author of the Śmd. has: ಅವನಿಂ ಮಾಡೆ ಪಟ್ಟುದು (154, o. r. -ಮಾಡಲ್-); ಪದಕಮ್ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (157, o. rs. -ಮಾಡೆ-, -ಮಾಡ-). ಕಾವ್ಯಮ್ ಎನ್ನಿಂ ಪೇೞಲ್ ಪಟ್ಟುದು (157, o. r. -ಪೇೞ-). ಬಿಡಲ್ ಪಡು (ಬಿಡ್ಡಿಂಕು I). Its commentator uses it frequently, *e. g.* 7. 11. 23. 27. 61. 92. 93. 107. 120. 125. 132. 243. 283. — ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇೞೆ ಪಟ್ಟುವು (Hlâ.). ಬಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಕೀರ್ಣ, ಅವಧ್ವಸ್ತ, ತ್ಯಕ್ತ, etc.); ಔದಾಸೀನಂ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನಾದೃತ, etc.); ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ನಿರಸ್ತ, etc.); ಸಾಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನುನ್ನ, ಕ್ಷಿಪ್ತ); ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು (ನಿವೃತ, ವೇಷ್ಟಿತ, etc.); ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, etc. Hlâ.). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತ್ಯಕ್ತ, etc.); ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, etc.); ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು (ನಿವೃತ, etc.); ಅಗಲಕ್ಕೆ ಹರಹಲು ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, etc.); ಪೊಗೞಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ತುತ); ಹೊಱವಡಿಸಲು ಪಟ್ಟವನು (ಅವಕೃಷ್ಟ, etc. Nr.). ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ (ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ Nn. 148). ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ (ಸಾಧಿತಬುದ್ಧಿ 148). ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ (ಸಂಜನಿತ 159). See ಅಱಿಸಲ್ ಪಡು, ಅಱಿಯಲ್-, ಅಲುಗಲು-, ಅಱಿಲಿಸಲ್-, ಉಣಲ್ಪಡು, ಏಱಿಸಲ್ ಪಡು, ಒಡೆಯಲ್-, ಒದಗಿಸಲ್-, ಕೀೞಲ್-, ಕೆತ್ತಲ್-, ತಗ್ಗಿಸಲ್-, ತೊಳೆಯಲ್-, ಮುಸೆಯಲ್-, ಹಡಿಯಲ್-; Bp. 3, 16; 14, 29; 26, 38; 33, 19; 36, 60; 50, 19; 54, 10; 56, 55; 60, 20; B. 4, 58. 59. 92; 5, 255; Si. 79. 141. 293. 300.

384; G. 17. 18. 23. 28. 30, etc., etc. See also the peculiar way of expressing the passive s. ಪೇಟಿ (Šmd. 61; Šm. 27).—For ತಾಮ್ ಇರಲ್ ಪಟ್ಟಿರ್, etc., *without the meaning of the passive* (Šmd. 299) *cf.* remark at the end of ಪಡೆ 1.

ಪಡು paḍu. 2. = ಪಡಿ 1, etc. Getting, etc. See ನೇರ್ಪ ಡು 2. — ಪಡುಪಾಟು. = ಪಡಿಪಾಟು. (My.). — ಪಡುಪಾಟ್ಲು. Sufferings, troubles (My.).

ಪಡು paḍu. 3. = ಹಡು. To lie down, to repose;—to go down, to set, as the sun; to wear away, to be spent (as the day);—to have sexual intercourse;—to fall (in battle), to die (ಶಯನ Šmd. Dh., Šm. 92; ಮರಣ Šmd. Dh., Šm. 92; Abh. P. 7, after 7; 13, 44; V. 9, after 107; Tĕ., T., M.). ಪುಡಿ ಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತಾಲಮ್ ಒಲೆದುದದಟಿಡಿಯೊಳ್ ತೂಂಕಡಿಪ ಮಿಗಂ ಮುನ್ನಡಣಗೊರ್ಗುಡಿಸಿದುದೋ ಪಡುವ (in the west) ಪಡುವ ಮೃಗಲಾಂಛನನಾ? (Lilv. 3, 2).

ಪಡು paḍu. 4. Setting: the west (My.); dying. — ಪಡುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The western sea (V. 8, 42; J. 26, 4. 5). — ಪಡುಗಡೆ. -ಕಡೆ. The western side or point of the compass (My.). — ಪಡುನೇಸಱ್. The setting sun (ಪಿಮ್ರೋಚಿ Ks.; Čpr. 8, 6; Abh. P. 7, 89). — ಪಡುಮಿಗ. A wild beast doomed to d... — ಪಡುಮಿಗಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To deliver (one's self into the hand of the huntsman) as a doomed beast (Čpr. 5, after 64). — ಪಡುವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The western mountain (ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ Ks.).

ಪಡು paḍu. 5. (fr. ಪಡು 3?). = ಪಡೆ 4. A place (hollow or hole) of refuge (for wild animals) between stones or in rocks (ಕಲ್ಲ ಮುಟಿ Ks.; *cf.* M. ಪಟುದು, a hole?).

ಪಡು paḍu. = ಪಡ. Tbh. of ಪಟ. See ಪಡುಸಾಲೆ.

ಪಡುವ paḍuva. = ಪಡವಲ್, ಪಡು 4, (ಪಡುವಣ), ಪಡುವಲ್ (Šmd. 145; My.), ಪಡುವು. The region of sunset: the west. Declension: ಪಡುವಣ, ಪಡುವಣಂ (Šmd. 135). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳಿಲ್ಲೆನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (145). ಪಡುವಣ ಗಿರಿ (Bp. 24, 43). ಪಡುವಣ ಮನೆಗೆ ಮೂಡಣ ದೀಪ (Prv.). — ಪಡುವಣಂ. -ಅಂ. A man of the west (Šmd. 136). — ಪಡುವಣ ದೆಸೆ. The western quarter (ವಾರುಣಿ, ಪ್ರತೀಚಿ, ಪ್ರತ್ಯಂಚ್ Hlâ.). — ಪಡುವಣ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Varuṇa (Šm. 13). — ಪಡುವಣ ಬಡಗಣ ದೇಶ. The north-west (ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರದೇಶ Nr.).

ಪಡುವಣ paḍuvaṇa. = ಪಡುವ. ಪಡುವಣದಲ್ಲಿ (B. 3, 114; 4, 67).

ಪಡುವಲ್ paḍuval. -ಲು. = ಪಡುವ (Šmd. 145; My.), etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್, ಪ್ರತೀಚಿ Mr. 58; ಪ್ರತೀಚಿ Si. 28; Tĕ. ಪಡಮರ; T. ಪಡುಞಾಯಿಱು, ಪಡುನಾಯಿಱು; M. ಪಡಿಞ್ಞಾಯಱು, ಪಡಿಞ್ಞಾಱು; see ನೇಸಱ್). ಪಡುವಲಾದುದು (ಪ್ರತ್ಯಕ್, ಪ್ರತೀಚೀನ Hlâ.; ಪ್ರತೀಚೀನ Mr. 58). ಪಡುವಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು (ಪ್ರತೀಚೀನ Si. 29).

ಪಡುವಲ paḍuvala. Tbh. of ಪಟೋಲ (ಕೋಶಾತಕಿ, ಜಾಲಿ, ಪಟೋಲ G.).

ಪಡುವಿಕೆ paḍuvikĕ. Getting, incurring, experiencing, etc. ಆಶೆ ಪಡುವಿಕೆ (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, etc. Si. 70). ಆತುರ ಪಡುವಿಕೆ (ಸಮ್ಭ್ರಮ, etc., ತ್ವರೆ ಪಡುವಿಕೆ 397). See ಒಡ ಮ್ಬಡುವಿಕೆ.

ಪಡುವು paḍuvu. = ಪಡುವ, etc. ಪಡುವಿನ, ಪಡುವಿಗೆ, ಪಡು ವಿನಲ್ಲಿ (My.).

ಪಡುಸಾಲೆ paḍu-sâlĕ. = ಪಡಸಾಲೆ. ಪಡುಸಾಲೇ ಊಟ, ನಡುಸಾಲೇ ನಿದ್ರೆ (Prv.).

ಪಡುಹ paḍuha. = ಪಡುವಿಕೆ. See ಉಪತಾಪಬಡುಹ, ಒತ್ತೆ-, ತವಮ್ಬಡುಹ.

ಪಡೆ paḍĕ. 1. = ಅಡೆ 5, (ಪಡು 1), ಹಡಿ 1, ಹಡೆ. To get; to incur, to undergo, to experience; to acquire, to gain, to obtain (ಉಪಾರ್ಜನ Šmd. Dh.; ಹಡೆ 11 Cm.; ಪೆಱು 141 Cm.; ತಾಳ್ 141 Mdb. Cm.; My.; Tĕ.; T. ಪಡೈ, ಪಯ). 2, to beget: to generate, to procreate, as a father; (but especially) to bear, to give birth to, as a mother (My.; T., M.). P. ps. ಪಡದು, ಪಡೆದು. ಇನ್ನುಂ ಪೊನ್ನನೆ ಪಡೆವುದು! (Šmd. 84). ಪಡೆದಂ ಪದ್ಮಜನಿ ಜಗತ್ರಯಮಂ (155). ಪಡೆದಪಂ (260). ಜಯ ವನ್ನು ಪಡೆಯುವದು (Si. 263). ಪಡದ ತಾಯನ್ತೆ ಅಲಂಕಾರಥನ್ದ ಮನ್ ಈವುದು (Mr. 6). ವೃನ್ದಾರಕರ ಪಡದ ಸತಿ ಅದಿತಿಯೆನ್ದೆ ನಿಕ್ಕುಂ; ದಾನವರ ತಾಯಿ ದನುವೆನಿಕು; ರಕ್ಕಸರ ವೃನ್ದಮಂ ಪಡದಾಕೆ ನಿಕಸೆಯಕ್ಕು; ಅಸುರರ ಪಡೆದಾಕೆ ದಿತಿಯೆನಿಕ್ಕುಂ; ಇನ್ದ್ರಾರಿಯಂ ಪಡ ದವಳು ವಿನತೆಯಕ್ಕು; ಉರಗಸನ್ದೋಹಮಂ ಪಡದವಳು ಕದ್ರುವಕ್ಕು (24). ಪಡದ ಮಗನಿಗೆ ಕಡದ ಬೆಣ್ಣೆ ಆಗದೇ?—ಪಡದಪ್ಪ ಹಡದದ್ದ ಕ್ಕೆ ಹೋಗೆ, ಕಡೆಗೆ ಬಡತನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Šmd. 14. 123. 128. 157; Čpr. 1, 47; 2, 19. 22; Bp. 11, 23; 29, 29; 46, 43; 47 sum.; 49, 12. 13. 46; 50, 77. 78; 52 sum.; 52, 35. 36. 56; 53, 54; 57, 58; 59, 14; 60, 60; J. 18, 19; Dp. 5, 2; 63, 1; B. 5, 50; ಅನ್ತಃಕರಣಮ್ಬಡೆ, ಋತುವಡೆ, ಎಣೆವ ಡೆ, ಕಡಿವಡೆ, ಗಾಯವಡೆ, ಜಾಣ್ಬಡೆ, ಪೂಜೆವಡೆ, etc., etc. In the same manner as ಪಡು 1, ಪಡೆ is used to form a sort of *passive voice, e. g.* ಪೇೞಿಲ್ ಪಡೆಗುಂ (Šmd. 16. 61); ಪ್ರಯೋ ಗಿಸ ಪಡೆಗುಂ (135. 394); ಪೇೞಿಲ್ ಪಡೆದ ಶಬ್ದಂಗಳ್ (358); ಅ ಯ್ದಲ್ ಪಡೆವುದು (156). *Without the meaning of the passive* this form appears *e. g.* in ಗೆಲಲ್ ಪಡೆ s. ಗೆಲ್ 1, and in ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಡೆ s. ನಿರೀಕ್ಷಿಸು; *cf.* remark at the end of ಪಡು 1.

ಪಡೆ paḍĕ. 2. = ಪಡೆದು. P. p. of ಪಡೆ 1, in ಪಡೆ ಪಡೆದು. ಪಡೆ ಪಡೆದಚ್ಚರಿಯಂ (Šmd. 272).

ಪಡೆ paḍĕ. 3. Getting, etc. See ಪೆಳ್ಪಡೆ. — ಪಡೆಮೂತ. An originating, *i. e.* principal, great man (Abh. P. 7, 2).

ಪಡೆ paḍĕ. 4. = ಪಡು 5. (ಕಲ್ಲ ಮುಟಿ Kk. 70; Šm. 90; Tĕ.: an orifice or hole, as in a mountain; *cf.* ಪೊಡಗು).

ಪಡೆ paḍĕ. 5. A multitude, a host, a force, an army (ಬಲ Šmd. Dh., Šm. 40; ಪೃತನೆ, ಸೇನೆ, ಧ್ವಜನಿ, ಪತಾಕಿನಿ, ವಾಹಿನಿ, ಬಲ, ಸೈನ್ಯ, ಚಕ್ರ, ಚಮು, ವರೂಥಿನಿ, ಅನೀಕಿನಿ, ಅನೀಕ Hlâ.; ಕಟಕ Hlâ., Mr. 466; ಸೇನೆ Nn. 114. 127; ಬಲ, ಚಮು, etc. Mr. 291; ದಣ್ಡ 481; My.; M.; T. ಪಡೈ). ಪಡೆಯ ಹಿನ್ದಣ ಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlâ.). See Bh. 2, 4, 12; 3, 13, 30; Rsv. 6, after 11; 6, 54; 13, after 95; ಕುಱುವಡೆ, ಬೇಡವಡೆ, etc. — ಪಡೆಯ. -ಅ 3. A man who has a multitude. See ಪೆಣ್ಬಡೆಯ. — ಪಡೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To be together with an army. ಪಡೆವೆರಸಿ ನಡೆವುದು (ಅಭಿಷೇಣನ Hlâ.).

ಪಡೆಪು paḍĕpu. = ಪಡಪು.

ಪಡೆಪುಗಾರ್ತಿ paḍĕpu-gârti. = ಪಡಪುಗಾರ್ತಿ. (ಗಱುಸಾಳಿವೆಣ್ Šm. 74).

ಪಡೆಯಿಲ paḍĕ-ila. (Šmd. 241). A soldier.

ಪಡೆಯುವಿಕೆ padĕyuvikĕ. = ಹಡೆಯುವಿಕೆ. Obtaining, gaining, etc. (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Si. 424; ಸಾಧನ 437).

ಪಡೆವಳ padĕ-vaḷa. = ಪಡೆವೆಳ್ಳ (Šmd. 234). A general (ಸೇನಾಧಿಪತಿ Kk. 37; ಸೇನಾನಿ Šm. 45; Abh. P. 10, after 134; Tĕ. ಪಡೆವಾಲು).

ಪಡೆವಳ್ಳ padĕ-vaḷḷa. = ಪಡೆವಳ, q. v.

ಪಡ್ಡಮಿ paḍḍami. = ಪಾಡ್ಯಮಿ. (My.).

ಪಡ್ಡಳಿ paḍḍaḷi. (Tbh. of ಪ್ರತಿಹಾಸ). The sweet-scented oleander, Nerium odorum Ait. (ಕರವೀರ Čt. I, 11; ಕಣಲಿಗೆ Čt. II, 38; Kk. 22; Šm. 27; T. ಪಟ್ಟಿಡ್ಡೆ). See Grj. 5, 56; 7, 53; Bp. 12, 18; 19, 65; Ššv. 3, 9.

ಪಡ್ಡೆ paḍḍĕ. Maturity; fitness for breeding (My.; Tĕ.), as ಪಡ್ಡೆಯಾಕಳು, ಪಡ್ಡೆಯೆಮ್ಮೆ, ಪಡ್ಡೆಹಾವು, ಪಡ್ಡೆಹುಡುಗ, ಪಡ್ಡೆಹುಡುಗಿ, ಪಡ್ಡೆಹುಲಿ (My.). (*Cf.* Mhr. ಪಾಡಾ, ಪಾಡೀ).

ಪಣ್ paṇ. 1. Ripe fruit to be produced (ಪಣ್ಣುದೋಱು Šm. 22; ಪಣ್ಣಾಗು Kk. 20; Tĕ. ಪಣ್ಡು; T., M. ಪಱು; see ಪಱು). P. p. ಪಣ್ತು (Šm. 22; Kk. 20; Čpr. 8, 28; Ššv. 1, 27; 2, after 42). ತಳಿಯ ಕೂಱ್, ಇದಿರೊಳ್ ಪಣ್ತಾರವೆ (Šmd. I).

ಪಣ್ paṇ. 2. = ಪಣ್ಣು 2, ಹಣ್ಣು. A ripe fruit; ripeness (ಫಲ Šmd. Dh.; ಮೆಲ್ Čt. II, 28; Tĕ. ಪಣ್ಡು; T., M. ಪಱು). ಮರದದು ಪಣ್ (Šmd. 115). ಮರದತ್ತಣಿಂ ಪಣ್ಣುರುಳ್ದುದು 160). ಪಣ್ಗಳ್ (Čpr. 1, after 101; 2, 84. 86; 7, 48; Ršv. 2, 6). See Ršv. 9, 23; ತನಿವಣ್, ಪಲ-, ಬಾಟಿ-, etc. — ಪಣ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. Ripe fruit and nuts, heads, etc. (Čpr. 1, 102; J. 15, 17). ಪಣ್ಗಾಯಿ (J. 18, 13). — ಪಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. Ripe fruit to be produced (see s. ಪಣ್ 1); to become ripe. ಮಿಡಿ ಪಣ್ಣಾಗದೆ? (Sš. 44). — ಪಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. A ripe, full-grown leaf (Šmd. 39. 345). — ಪಣ್ಣೊತ್ತರ. -ಒತ್ತರ (s. ಒತ್). One of the divisions in a ripe fruit (ತೊಳೆ Čt. I, 23). — ಪಣ್ದೆನೆ. -ತೆನೆ. A ripe ear of corn (J. 25, 5).

ಪಣ pana. 1. = ಬಣ 2. Any tribe; a sectarian division (My.; Tĕ. ಫಣ; Mhr. ಫಡ, a company of actors, dancers, etc.). — ಪಣಕಟ್ಟು. Caste rules (My.).

ಪಣ paṇa. 2. = ಹಣ. Play, gaming, playing with dice, playing for a stake. 2, *a stake at play, a wager* (ನೀವಿ, ಒಡ್ಡಿದುದು Nn. 105; Bh. 2, 13, 49). 3, *wages, hire*. 4, a sum, reckoned in coins or cowries. 5, a fanam, a small coin of silver or gold (T.): four Anĕs and eight Kâsus (My. as ಹಣ): four Pâgas (Mr. 355). 6, *a coin of a certain weight equivalent to 80 cowries*. 7, a weight: two tolas. 8, *price*. 9, *money, wealth, property* (ದುಡ್ಡು G.). 10, a commodity for sale. 11, business, trade. 12, a shop, a stall (ಪಣ್ಯ, ವಿಪಣಿ, ಅಂಗಡಿ Mr. 195). 13, a particular measure (see Mr. 60). See ಇಪ್ಪಣ, ಒಪ್ಪಣ. — ಪಣ ಕಟ್ಟು. To wager. ಪಣ ಕಟ್ಟುವವನ ಹತ್ತರ ಹೆಣಗ ಬಹುದು, ಹಣ ಕೂಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು (Prv.).

ಪಣ paṇa. 3. (= ಪಣೆ 5). Tbh. of ಪಣವ 1 in ಬದ್ದವಣ 1.

ಪಣಕಾನ್ತೆ paṇa-kântĕ. A venal woman, a harlot (V. 8, 25).

ಪಣತೆ paṇatĕ. = ಪಣಿತೆ. Tbh. of ಪ್ರಣೀತೆ. An earthen or metal saucer-formed receptacle for the oil and wick of a lamp (My.; Mhr. ಪಣತೀ; Tĕ. ಪ್ರಮಿತೆ).

ಪಣಮ್ಬು paṇambu. — ಪಣಮ್ಬೂರು. N. of a village in South Canara. See Prv. s. ವೆಂಕು.

ಪಣವ paṇava. 1. = ಪ್ರಣವ. *A small drum or tabor or a kind of cymbal, one used to accompany singing* (ಪಟಹ, ಡಿಣ್ಡಿಮ Hlâ.; ಬೊಮ್ಮುಳಿಕೆ Nr.).

ಪಣವ paṇava. 2. Tbh. of ಪ್ರಣವ No. 3 (Bp. 41, 23).

ಪಣವಕ paṇavaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಣವಧು paṇa-vadhu. = ಪಣಕಾನ್ತೆ. (Čpr. 8, 46).

ಪಣವಧೂತಿ paṇa-vadhûti. = ಪಣವಧು. (V. 8, 20).

ಪಣಾಯಿತ paṇâyita. *Praised, honored.*

ಪಣಾರ್ಪಣ paṇa-arpaṇa. Retaining-fee; earnest-money (ಸಂಚಕಾರ Mr. 345). 2, making an agreement, contract.

ಪಣಿ paṇi. 1. A stout stick or bat. See ಚಣಿ-. (*Cf.* ಪಣೆ 2?). — ಪಣಿಚೆಣ್ಡು. A play at which a paṇi and čĕṇḍu are used (C.).

ಪಣಿ paṇi. (T. ಪಣ್ಯೆ, Ficus religiosa). — ಪಣಿಯಾಲ. (ಗರ್ದಭಾಣ್ಡ, ಕನ್ದರಾಲ, ಪ್ಲಕ್ಷ, etc., ಬಸರೀ ಗಿಡ, ಜಡೇ ಬಸರೀ ಗಿಡ Si. 132; My.).

ಪಣಿ paṇi. Tbh. of ಫಣಿ (Šmd. 338).

ಪಣಿತ paṇita. 1. *Praised, honored.*

ಪಣಿತ paṇita. 2. = ಪನ್ತ 1. Betted; risked or hazarded; a bet, a wager, a stake.

ಪಣಿತವ್ಯ paṇitavya. *To be bought, vendible.*

ಪಣಿತೆ paṇitĕ. = ಪಣತೆ. (ಮಲ್ಲಿಕೆ Nr.; My.).

ಪಣೆ paṇĕ. 1. = ಅಣೆ 2, ಹಣೆ 3. The forehead (ನೊಸಲ್ Šm. 71; Si. 214; Čpr. 7, 87; J. 2, 28; 8, 8; 29, 40). — ಪಣೆಕುರುಳು. A look of hair on the forehead (J. 28, 18). — ಪಣೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A forehead-band. ಮಣಿಯುಡಿದೊವಲುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆಗಟ್ಟುಂ (Šmd. 78). — ಪಣೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye in the forehead (Grj. 8, 47; J. 20, 17). — ಪಣೆಗಣ್ಣ. Šiva (ಉಮೆಯಾಳ್ವ Čt. II, 5). — ಪಣೆಗತ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು. -ಕತ್ತುರಿ-. A bŏṭṭu of musk on the forehead (Ršv. 3, 29). — ಪಣೆಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. Brahmâ's writ on a man's forehead: fate (J. 24, 29). — ಪಣೆವಾಸಱ್. -ಪಾಸಱ್. A forehead like a flag-stone (Ršv. 6, after 11). — ಪಣೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. A forehead like the moon (Ršv. 14, after 14).

ಪಣೆ paṇĕ. 2. = ಹಣೆ 1, ಹಣೆ 1. The upper part of the stem of a tree. ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವು, ಅರರೆ, ಚಮ್ಪಕನಿಕರಂ (Čpr. 7, 53).

ಪಣೆ paṇĕ. 3. = ಹಣೆ 2. A haunt or lair of wild beasts (ಮಿಗಮಿಪ್ಪ ತಾಣ Kk. 73; Ššv. 3, after 44; T. ಪಣ್ಯೆ, ಪಣ್ಣೈ, litter or straw laid for animals).

ಪಣೆ paṇĕ. 4. (= ಪಣ್ಣೆಯ). Ground that is worked; tillage; a quarry (M.; T. ಪಣ್ಯೆ, ಪಣ್ಣೈ; see ಪಣ್ಣು 1) See ಕಲ್ಪಣೆ.

ಪಣೆ paṇĕ. 5. (= ಪಣ 3). (T. ಪಣ್ಯೆ, a drum). See ರಿಗ್ಗವಣೆ.

ಪಣ್ಟಿಸು paṇṭisu. To tumble, to turn over, to make a somerset (Bh. 1, 14, 21; 3, 17, 35; 8, 25, 6; see ಪೈಟಿ).

ಪಣ್ಡ paṇḍa. = ಹಣ್ಡ. *A eunuch, an impotent man.*

ಪಣ್ಡಕ paṇḍaka. *A eunuch.*

ಪಣ್ಡಿತ paṇḍita. *A Pandit, a scholar, a learned or wise man, a learned Bráhmaṇa, a doctor* (ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 126). 2, a physician (ಮೂಲಿಕ, ವೈದ್ಯ Nn. 44; My.). ಪಣ್ಡಿತರೆನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತೀ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು! ಅನ್ದ.—ಪಣ್ಡಿತನಾದರೂ ಕಣ್ಣಾಬಟ್ಟೆ ಅಡಿದರೆ ಕುಣ್ಡೆ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದು ಹೋಗ ಬೇಕಾದೀತು (Prvs.). — ಪಣ್ಡಿತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 43). — ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. A parrot (ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Šmd. II; ಗಿಳಿ Čt. I, 97; ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಪುರುಳೆ, ಗಿಳಿ Kk.

24; Šm. 28; Šsv. 1, 52). — ಪಣ್ಡಿತಳು. A female Pandit (My.; Si. 186).

ಪಣ್ಡೆ paṇḍĕ. Wisdom; science, learning. (R.).

ಪಣ್ಣನೆ paṇṇanĕ. To some extent, etc. (ಅರಮೆ, ಕೆಲ Ss.; Čpr. 2, 83; Ršv. 1, 128).

ಪಣ್ಣಿಕ paṇṇika. = ಪಣ್ಣಿಗೆ, ಪಣ್ಣುಗೆ. Arranging, putting in order, making ready, equipping (ಸಂಪ ರಣೆ Šm. 42; Kk. 62, o. r. ಕೆಯ್ತ; T. ಪಣಿಕ್ಕ, a plan, design, accurate performance). 2, an ornamental mark on the forehead (ತಿಲ Ss.).

ಪಣ್ಣಿಗೆ paṇṇigĕ. = ಪಣ್ಣಿಕ. See ಪಂಚವಣ್ಣಿಗೆ.

ಪಣ್ಣಿಸು paṇṇisu. To cause to make ready, etc. (Kâvy. 5, 26).

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 1. To make ready, to prepare; to array; to equip; to dress, to decorate, to trim; to put on armour (ಸಜ್ಜೀಕರಣ Šmd. Dh.; Tĕ. ಪನ್ನು; T., M. ಪಣ್ಣು, to make, perform, produce; T. also ಪಣ್). P. p. ಪಣ್ಣಿ. ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ (ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು, ರಜತ Nn. 104). See Čpr. 2, after 91; 7, after 79; Abh. P. 2, 11; 13, 95; Ršv. 6, after 11 (twice); V. 5, after 4; J. 16, 17; 18, 61; 21, 12; 29 sum.; 30, 35.

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 2. = ಪಣ್ 2, etc. — ಪಣ್ಣುದೋಱು. -ತೋಱು. Ripe fruit to appear or be produced (ಪಣ್ Šm. 22).

ಪಣ್ಣುಗೆ paṇṇu-gĕ. (Šmd. 248). = ಪಣ್ಣಿಗೆ, etc.

ಪಣ್ಣೆಯ paṇṇĕya. = (ಪಣೆ 4), ಪಣ್ಯ. A farm, a landed estate (My.).

ಪಣ್ಯ paṇya. = ಪಣ್ಣೆಯ. (My.).

ಪಣ್ಯ paṇya. 1. To be purchased or bought; to be sold, saleable, vendible. 2, *an article of trade, a ware.* 3, a shop (ವಿಪಣಿ, ಅಂಗಡಿ Mr. 195).

ಪಣ್ಯ paṇya. 2. To be praised or honored.

ಪಣ್ಯವನಿತೆ paṇya-vanitĕ. = ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ. (Mr. 514).

ಪಣ್ಯವಿಕ್ರಯಶಾಲೆ paṇya-vikraya-šâlĕ. *A hall for buying and selling.*

ಪಣ್ಯವೀಥಿ paṇya-vîthi. = ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ. (My.).

ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ paṇya-vîthikĕ. *A market-street, a bazar.*

ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ paṇya-strî. = ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ. (My.).

ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ paṇya-anganĕ. *A venal woman, a prostitute.*

ಪಣ್ಯಾಜೀವ paṇya-âjîva. *A tradesman.*

ಪಣ್ಯಾಜನ paṇyâ-jana. A harlot (Râm. 5, 8, 22).

ಪಣ್ಯೆ paṇyĕ. ಪಣ್ಯಾ. A venal woman. 2, *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಪತ pata. 1. Tbh. of ಪಥ (Šmd. 338). See ಮಾ-.

ಪತ pata. 2. *Flying, flight.*

ಪತಗ pata-ga. *A bird.*

ಪತಂಗ pata-ṅ-ga. 1. = ಹದಗ. *A bird* (ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿ Nn. 61). 2, *a grasshopper* (ಶಲಭ Mr. 176). 3, a fire-fly (ಶಲಭ, ಮಿಂಚುಬುಱು 61). 4, *any flying insect, especially a moth, that is attracted by a light.* 5, *the sun* (ರವಿ, ಸೂರ್ಯ 61). 6, an arrow (ಬಾಣ, ಅಮ್ಬು 61). 7, a sort of paper-kite (Mhr.; My.; B. 5, 219). — ಪತಂಗದ ಹುಱಿ. -ಹುಱು. = ಪತಂಗ No. 4. (My.; Si. 175. 176).

ಪತಂಗ pataṅga. 2. Tbh. of ಪತ್ರಾಂಗ. A small prickly tree yielding Sappan wood, Caesalpinia sappan L. (Mhr.; St. & Pl.). 2, red-sanders, Pterocarpus santolinus (ಪತ್ರಾಂಗ, ರಕ್ತಚನ್ದನ Nr.; G.; My.; Šsv. 3, 32).

ಪತಂಗಿಕೆ pata-ṅ-gikĕ. A small bird; *a small bee.*

ಪತಂಜಲಿ patañjali. N. of a muni, teacher of the yôga philosophy. (My.).

ಪತತ್ patat. ಪತನ್ತ್. Flying; alighting; falling. 2, *a bird.*

ಪತತ್ರ patatra. *A wing.*

ಪತತ್ರಿ patatri. *A bird.*

ಪತದ್ಗ್ರಹ patat-graha. Receiving what falls: *a spittoon.*

ಪತನ patana. Flying down; falling down; falling; going down; hanging down, becoming flaccid (ಮಂಗಲ, ಬೀಱುವುದು Nn. 154). See ಉದಿರ್, ಕೆಡಪು, ಕೆಡೆ, ತೀರ-, ನಿಮ್ನ-, ಬಿನ್ದು-, ಬೀೞ್, ಮುೞ್ಗು; ವಿಪರೀತ-.

ಪತನಕ್ರಿಯೆ patana-kriyĕ. The act of falling. See ಬೀೞ್.

ಪತಯಾಲು patayâlu. *Flying, falling, liable to fall.*

ಪತಾಕ patâka. = ಪತಾಕೆ (Mr. 287).

ಪತಾಕಿ patâki. *A standard-bearer, an ensign.*

ಪತಾಕಿನಿ patâkini. *An army.*

ಪತಾಕೆ patâkĕ. = ಪಟಾಕೆ. *A flag, a banner, a standard* (ಟೆಕ್ಕೆ Nn. 18. 42). See ನನ್ದಿ-.

ಪತಿ pati. 1. *A master, an owner, a possessor.* 2, *a governor, a ruler, a lord, a sovereign* (ಒಡೆಯ Nn. 91). 3, *a husband.* ಪತಿಯಿದ್ದವಳೇ ಸತಿ, ಯತಿಯಿದ್ದದ್ದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ.—ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸತಿ, ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ದಾತಾರ (Prvs.).

ಪತಿ pati. 2. Tbh. of ಪ್ರತಿ (Čt. I, 71; My.). — ಪತಿಮಾತು. A word to the contrary (My.).

ಪತಿಂವರೆ patim-varĕ. *A young woman who has the privilege of choosing her husband.*

ಪತಿಕರಿಸು pati-karisu. Tbh. of ಪ್ರತಿಕರಿಸು. To return, etc. 2, to help, to alleviate, to succour; to favor with; to treat kindly (Bp. 3, 14; 10, 10; 28, 11; 35, 53; 40, 43; 44, 70; 46, 48; 48, 31; 50, 18; 54, 8; 55 sum.; 60, 35; Râm. 4, 2, 49; Bhâgavata 3, 2, 42; J. 21, 52).

ಪತಿಘ್ನಿ pati-ghni. A woman who murders her husband. (R.).

ಪತಿತ patita. *Fallen.* 2, *defeated in battle, overthrown.* 3, fallen (from virtue), wicked. (J. 5, 56). 4, sin (Bp. 3, 45). 5, sprung from.

ಪತಿತತ್ವ patitatva. Unrighteousness, wickedness (My.).

ಪತಿತಪಾವನ patita-pâvana. Purifier and restorer of the fallen (used of God, My.).

ಪತಿತ್ವ patitva. Mastership, lordship. 2, conjugal state, matrimony. See ಎಱೆ.

ಪತಿಪತ್ನಿ pati-patni. = ಹದಿಬತ್ತೆ. A woman who has the husband or is the legitimate wife.

ಪತಿಬಿಮ್ಬ pati-bimba. Tbh. of ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ. (Bp. 57, 40).

ಪತಿಬ್ರತೆ pati-bratĕ. = ಪತಿವ್ರತೆ, ಹದಿಬದೆ.

ಪತಿಮೆ patimĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. (My.).

ಪತಿಮೋಹಿ pati-môhi. N. of a minister (Ršv. 7, after 97 & 98).

ಪತಿಯಿನ pati-ina. A mock-sun, parhelion (Bp. 61, 12).

ಪತಿವತ್ನಿ pati-vatni. *A woman whose husband is living* (ಅಯ್ದೆ Mr. 303).

ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮ pativratâ-dharma. Loyalty to a husband (My.).

ಪತಿವ್ರತಾಸ್ತ್ರೀ pativratâ-strî. = ಪತಿವ್ರತೆ. (My.).

ಪತಿವ್ರತೆ pati-vratĕ. -ವ್ರತಾ. = ಹದಿಬತೆ, ಹದಿಬದೆ. *A devoted and virtuous wife who is faithful to her husband* (ತೀರ್ಥ Nn. 48).

ಪತಿಷ್ಣು patishṇu. Flying. See ಉತ್-.

ಪತಿಶೂನ್ಯಳು pati-śûnyaḷu. A woman who is deprived of her husband. ಪತಿಶೂನ್ಯಳಾದರೂ ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಪತಿಸಮ್ಬನ್ಧ pati-sambandha. Association with, or concern of, ownership (Šmd. 161).

ಪತ್ತ patta. 1. = ಪತ್ತೆ. (My.).

ಪತ್ತ patta. 2. Tbh. of ಪತ್ರ. See ಬೆಲ್ಲವತ್ತ.

ಪತ್ತನ pattana. = (ಪಟ್ಟ No. 9), ಪಟ್ಟಣ, ಪಟ್ಟನ, ಪಟ್ಣ. *A town, a city.*

ಪತ್ತಲ pattala. A lower garment of females (My.; Mhr. ಪಾತಳ).

ಪತ್ತಳಿಕೆ pattaḷikĕ. 1. = ಬತ್ತಳಿಕೆ, etc. A quiver (T. ಪಟ್ಟಾಕ್ಕೈ, a cord tied round a bundle of arrows). ಅಮ್ಬಿನ ಪತ್ತಳಿಕೆ (ಕಲಾಪ, ತೂಣೀರ Nr.).

ಪತ್ತಳಿಕೆ pattaḷikĕ. 2. = ಪತ್ತಳೆ. A Tbh. of ಪತ್ರಿಕೆ. (ಕಾಗದ Mr. 359).

ಪತ್ತಳೆ pattaḷĕ. Leavings, etc. (ಎಂಜಲ್, etc. Šs.).

ಪತ್ತಳೆ pattaḷĕ. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 2, ಪಳ್ಳಿ. See ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ.

ಪತ್ತಾರಿ pattâri. An examiner of tax money and measurer of public corn. See s. ಆಯಗಾಱ.

ಪತ್ತಿ patti. = ಪರ್ತಿ, ಪಟ್ಟಿ, ಹಂಜಿ, ಹತ್ತಿ. Cotton in the pod, or not cleared from the seed (Tĕ.; T. ಪರಿ, ಪಂಜಿ, ಪಂಜು, ಪರುತ್ತಿ; M. ಪಞ್ಞಿ, ಪರುತ್ತಿ); cotton in general.

ಪತ್ತಿ patti. 1. *Going, moving, walking.* 2, *a footman, a foot-soldier, infantry.* 3, *a company consisting of 1 chariot, 1 elephant, 3 horses, and 5 foot-soldiers.*

ಪತ್ತಿ patti. 2. A share of some joint concern (Mhr. ಪಾತೀ).

ಪತ್ತಿ patti. 3. Tbh. of ಪತ್ರ. See ಎಕ್ಕವತ್ತಿ, (ಕಟ್ಟವತ್ತಿ s. ಕಟ್ಟ 3).

ಪತ್ತಿಗ pattiga. A partner (My.).

ಪತ್ತಿಗಾಱ patti-gâṟa. = ಪತ್ತಿಗ. (My.; Mhr. ಪಾತೀದಾರ).

ಪತ್ತಿಗೆ pattigĕ. = ಪತ್ತುಗೆ. Joining; a hold: a wall-shelf (My.). See ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ. — ಪತ್ತಿಗೆಯಾರಮ್ಬ. -ಆರಮ್ಬ. A joint farming concern (My.).

ಪತ್ತಿಗೆ pattigĕ. Tbh. of ಪತ್ರಿಕೆ. The blade of a sword; a knife; etc. See ಕಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ, ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ, ಹೆಗ್ಗಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ.

ಪತ್ತಿಸಂಹತಿ patti-samhati. A body of infantry; *infantry.*

ಪತ್ತಿಸು pattisu. = ಹತ್ತಿಸು, (ಹಚ್ಚು). To cause to adhere or join; to join (v. t.), to affix, etc.; to cause to climb or ascend (ಪೊರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು Šmd. 141 Cm.). See Šmd. 55. 89. 91. 118. 135; Čpr. 5, 79; 6, after 64; 7, after 92; Bp. 1, 35; Ršv. 10, after 31). ಪೆಗಲಂ ಪತ್ತಿಪಾಟ (ಪಱಿಮುಱಿ Šs.).

ಪತ್ತು pattu. 1. = (ಪಟ್ಟು 1), ಪರ್ತು, ಹತ್ತು 1. To hold to by cleaving to the surface, to stick to, to adhere; to be united, to join, to be joined to; to follow, as one's back; to be included in a number of other things; to take effect, as fire, or fire or light to catch or be kindled; to take effect, as dye; to come about, to arise, as a quarrel; to come home to, to touch, as the mind; to come toward u; attack, to close with an enemy (ಸಂಶ್ಲೇಷ, ಪೊರ್ದುಗೆ Šmd. Dh.; ಪಗಲ್ Kk. 23; ಪಗಲ್ Šm. 21; ಪೊರ್ದುಗೆ 97; T., M. ಪಱ್ಱು). See Šmd. 115, 136. 176. 195; Čpr. 5, 48; 8, 18; Abh. P. 9, 64; Čh. v. 170; Ršv. 5, 93; 6, after 115; 13, 78. 84. 91; V. 9, 56; J. 19, 29; ಎರ್ದೆವತ್ತು, ಬೆಮ್ಬತ್ತು. 2, to ascend, to climb, as a tree; to scale, as a fort (ಅಡರ್ Šm. 97; C. Bp. 42, 13; J. 2, 65). ಕೋಣ್ಣೆಯಂ ಪತ್ತುವೆಂ (Šmd. 259).

ಪತ್ತು pattu. 2. = (ಅತ್ತ 2, ಪಟ್ಟು 2), ಹತ್ತು 2. Adhesion, sticking to, hold. (T., M. ಪಱ್ಱು). 2, a close, a grapple in fight, a fight (ಕಲಹ Šmd. Dh.). 3, friendship (T. M.); trust (ನಮ್ಬಿಗೆ G.). ಎರಡನೆಯವರ ಪತ್ತು ಕೆಡಿಸಿದ ದೋಷವು (B. 4, 49). — ಪತ್ತುವಿಡಿಸು. To cause to leave, to remove (Abh. P. 10, after 195). — ಪತ್ತುವಿಡು. -ಬಿಡು. To let go the hold of; to be loosened from; to leave; to cease. ಒದೆದು, ಅದ್ರಿ ಕ್ಷಿತಿಸನ್ಧಿಪತ್ತುವಿಡೆ ಭೈ ಭೈಯೆಮ್ಬಿನಂ ಕಿಬ್ಬಿ (Šmd. 64). ಅಗುರ್ವಿಪ ಪನ್ನಿಯ ಕೋಟ್ಕಿಳಿಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಅಗನಿಕಾಯದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಎಳಮುತ್ತುನ್ ಅಯ್ಯುತ್ತುಮ್ ಇರ್ಪ ತಬರವಿಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕಳ್ (166). ಪತ್ತುವಿಡೆ ಮೂರ್ಛೆ (Abh. P. 14, 70). See Abh. P. 6, after 19 & 56; 11, 20; 14, 70. 113.

ಪತ್ತು pattu. 3. = ಪದಿ, ಪದಿನ್, ಪನ್ 1, ಪಯ್, ಪಯಿನ್, ಹತ್ತು 3, ಹದಿ, ಹದನ್, ಹನ್. Ten (ಸಂಖ್ಯೆ Šmd. Dh.; Šm. 97; T., M.; Tĕ. ಪದಿ). ಪತ್ತು ದೆಸೆ or ಪತ್ತು ದೆಸೆಗಳ್; ಪತ್ತು ನೂಱು or ಪತ್ತು ನೂಱುಗಳ್ (Šmd. 170). ಪತ್ತಂ (45). ಪತ್ತರ್ಕೆ (226. 227). ಪತ್ತಾನುಂ (391). ಪತ್ತಱಿಗೊಳ್ (Ršv. 9, 60). See Šmd. 13; Ššv. 5, 51; J. 20, 42; 28, 57; ಅಯ್ವತ್ತು, ಅಱುವತ್ತು, ಇರ್ಪತ್ತು, ಎಪ್ಪತ್ತು, ಎಮ್ಬತ್ತು, ಏೞ್ಪತ್ತು, ಏೞ್ಪತ್ತು, ಒಮ್ಬತ್ತು, ತೊಮ್ಬತ್ತು, ನಾಲ್ವತ್ತು, ನೂಱು ಪತ್ತು, ಮೂವತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 4. = ಪೊತ್ತು 2, etc. See ಈವತ್ತು, ಒಪ್ಪತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 1. = ಬತ್ತ 3, etc. See ಕಲ್ಪತ್ತು.

ಪತ್ತು pattu. 2. Credit, reputation for probity especially among mercantile people (S. Mhr.; Mhr. ಪತ).

ಪತ್ತುಗೆ pattu-gĕ. (Šmd. 248). = ಪತ್ತಿಗೆ. The state of being joined, etc., connexion (Abh. P. 14, 118). — ಪತ್ತುಗೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Connexion or union to be dissolved (Čpr. 8, 80). — ಪತ್ತುಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be joined, etc. (ಪೊರ್ದುಗೆಗೊಳ್ Šmd. 226 Cm.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 288 Cm.; Ššv. 1, after 81; 2, after 42).

ಪತ್ತುವಳಿ pattu-vaḷi. The amount of frauds on the government or embezzlements (stuck to or) charged to a public functionary (My.).

ಪತ್ತೆ pattĕ. = ಪತ್ತ 1. Tidings; trace; clew; guide; a person's address (My.; Mhr., H. ಪತ್ತಾ).

ಪತ್ತೆದಾರ pattĕ-dâra. A detective (My.).

ಪತ್ತೇಮಾರಿ pattêmâri. A Pattimar, a large native sailing-vessel with one mast (My.; M.; B. 3, 116; Mhr. ಪತೇಮಾರಿ).

ಪತ್ನಿ patni. *A wife.* ಪತ್ನಿಯಿದ್ದವನು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ರತ್ನ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪತ್ಯ patya. Tbh. of ಪಥ್ಯ. (My.). ಪತ್ಯ ಹಾಕುವವನ ಬೆರಳು ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪತ್ರ patra. = ಪತ್ತ 2, ಪತ್ತಿ 3. *A wing; a feather* (ಗಱಿ Nn. 39). 2, *a vehicle in general: a chariot, car, cart, horse, camel, etc.* (ವಾಹನ 39). 3, *a leaf* (ಪರ್ಣ, ಎಲೆ 39). 4, *the leaf of the Laurus cassia.* 5, a leaf prepared for writing on (ಓಲೆ Mr. 359). 6, *a letter, a note;* a written paper or deed. 7, the leaf of a book. 8, *the blade of a sword, knife, etc.* 9, *a knife, a dagger.* 10, = Sk. ಪತೇರ, a bird. See ಪತ್ರವಾಹನ. 11, staining the person as a decoration, lines and figures painted on the face. ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ (Prv.). — ಪತ್ರದ್ವಾರಾ. By means of a letter (My.; B. 5, 157).

ಪತ್ರನಾಡಿಕೆ patra-nâḍikĕ. The fibre or vein of a leaf. (R.).

ಪತ್ರಪರಶು patra-paraśu. *A fine file or saw used by silver smiths, etc.*

ಪತ್ರಪಾಲಿ patra-pâli. *The feather of an arrow* (ಅಮ್ಬಿನ ಗಱಿ Mr. 295).

ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ patra-pâśye. *An ornament on the forehead.*

ಪತ್ರಪುಟಿಕೆ patra-puṭikĕ. A basket made of leaves (Čpr. 2, after 59).

ಪತ್ರಭಂಗ patra-bhaṅga. = ಪತ್ರಲೇಖೆ. (Čpr. 2, after 14; 6, after 64; Abh. P. 1, 117).

ಪತ್ರರಥ patra-ratha. *A bird.*

ಪತ್ರಲೇಖೆ patra-lêkhĕ. (= ಪತ್ರಭಂಗ, ಪತ್ರವಲ್ಲಿ). *Drawing lines or figures on the face and person with fragrant pigments.*

ಪತ್ರವತಿ patra-vati. N. of a plant, or of a pod (ಸೆಮ್ಬೆ Mr. 150).

ಪತ್ರವಲ್ಲಿ patra-valli. *Lines drawn with fragrant pigments on the arms, breast, and neck* (ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ Hlâ.; see Mr. s. ಮಕರಿಕೆ).

ಪತ್ರವಾಹನ patra-vâhana. Vishṇu (Bp. 11, 56).

ಪತ್ರವಾಹನಪುತ್ರ patravâhana-putra. Kâma (Bp. 11, 56).

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ patra-vyavahâra. Correspondence (My.).

ಪತ್ರಾಂಗ patra-aṅga. = ಪತಂಗ 2. *Sappan wood, Caesalpina sappan.* 2, *red sanders, Pterocarpus santolinus.*

ಪತ್ರಾಂಗುಲಿ patra-aṅguli. = ಪತ್ರಲೇಖೆ. *Drawing lines or figures etc.*

ಪತ್ರಾವಳಿ patra-âvaḷi. A plate formed of leaves (G. 6; My.; Mhr. ಪತ್ರಾವಳ). 2, a mass of leaves (J. 3, 22).

ಪತ್ರಾಶ್ರಯ patra-âśraya. The lobe of the ear (ಲಮ್ಬಿಕಾಖ್ಯ, ಹಾಲೆ Mr. 319).

ಪತ್ರಿ patri. 1. Having wings, feathers, or leaves: *a bird.* 2, *a hawk or falcon.* 3, *an arrow.* 4, a palm tree (ಕಲ Mr. 111). 5, a mountain. 6, ನಾರಾಚ, ಕಣ್ಣ (Mr. 359).

ಪತ್ರಿ patri. 2. The coat of the nutmeg, mace (My.; Mhr.; B. 3, 52). — ಪತ್ರಿಗಿಡ. A herb, the thick-leaved lavender, Anisochilus carnosus Wall. (St. & Pl.).

ಪತ್ರಿಕ patrika. A man who prepares writing-leaves (ಓಲೆಗಳ ಮಾಟ್ಟಿವಂ Mr. 377). 2, painting lines or figures on the body by way of decoration.

ಪತ್ರಿಕೆ patrikê. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 2, ಪತ್ತಿಗೆ. A leaf for writing upon, a leaf on which anything has been written. 2, a letter. (J. 30, 24; My.). 3, = ಪಟ್ಟ No. 5 (for a horse, J. 20, 4). 4, = ಪತ್ರ No. 8.

ಪತ್ರೀನ್ದ್ರ patri-indra. Garuḍa.

ಪತ್ರೀನ್ದ್ರವಾಹನ patrîndra-vâhana. Vishṇu (J. 2, 47).

ಪತ್ರೆ patrĕ. = ಪತ್ರಿ 2. (ಜಾಜೀ ಕಾಯ ಪತ್ರಿ G.; My.). 2, the leaves of the bilva or Bael tree (My., especially with the Liṅgavantas). ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ (Prv.). See Bp. 34, 21; 43, 60. 67. 68. 83.

ಪತ್ರೋರ್ಣ patra-ûrṇa. *The tree Calosanthes indica* Blum. 2, *wove silk.*

ಪತ್ವ patva. The letter or syllable ಪ (Śmd. 248. 274. 340. 369).

ಪಥ patha. *A path, a way, a road.* See ಪೊಱೆ[3], ಬಟ್ಟೆ, ಬಱಿ[3].

ಪಥಕಲ್ಪನೆ patha-kalpanĕ. *Juggling tricks, conjuring.*

ಪಥವರ್ತಿ patha-varti. A person who moves or goes on a path (Bp. 46, 77).

ಪಥಭೇದ patha-bhêda. A kind of road, or a division of a road. See ಅಂಚೆ; Nn. 112.

ಪಥಶ್ರಾನ್ತ patha-śrânta. Exhausted from marching (Bp. 24, 54; 47, 57).

ಪಥಿ pathi. *A way, a road.*

ಪಥಿಕ pathika. *A traveller, a wayfarer.*

ಪಥಿತ pathita. Gone, moved (Bp. 51, 39).

ಪಥಿದೇಯ pathi-dêya. *A toll levied on public roads.*

ಪಥ್ಯ pathya. = ಪತ್ಯ. Suitable for the way or course of anything: proper, fit, suitable, wholesome, agreeing with, as diet, regimen, etc. (Sk.). 2, diet; dietetics (My.). 3, the food or meal of a person under a regimen (B. 5, 206; Mhr.). See Prv. s. ತಥ್ಯ. — ಪಥ್ಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give suitable food (Bp. 17, 8). — ಪಥ್ಯ ಮಾಡಿಸು. To cause to eat and drink dietetically (B. 3, 32). — ಪಥ್ಯ ಮಾಡು. To eat according to prescribed rules (My.). 2, to observe dietetical rules (My.).

ಪಥ್ಯಕರ pathya-kara. Wholesome (My.).

ಪಥ್ಯೆ pathyĕ. *The tree Terminalia chebula or citrina.*

ಪದ್ pad. Going; going to; obtaining. 2, *a foot.*

ಪದ pada. = ಹದ, (ಹಸ). Proper or good state or condition; proper degree or temperature; the tempering, or seasoning, of any food; the right degree of ripeness; keenness of edge or sharpness (T., M.; Tĕ. ಪದನು, ಪದುನು; *cf.* ಪಣ್ 1, ಪದುಳ; M. ಪಱು also: to become well tempered, red-hot). — ಪದಗುಡು. -ಕುಡು. = ಪದಂಗುಡು. (Śmd. 200, o. r. in Mdb. ಪದಗೊಳ್, ಪದಂಗೊಳ್). To give the proper state, etc. — ಪದಗೊಳ್. ಪದಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. (Śmd. 200 Mdb.; *cf.* 78, where Kâvy. has ಪುದುಂ-). To get the proper state, etc. — ಪದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To bring to the proper condition; to temper; to fertilize (Śsv. 3, 41); to sharpen. ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೂಱಿ ಹಿಣ್ಣನೊಡೆದೆಕ್ಕಲಂ ಚಳಿಗದಿರ್ಗಲ್ಲಿನೊಳು ದಾಡಿಯಂ ಮಸೆದು ಪದಗೊಳಿಸುವನಿತಕ್ಕೆ (Râghc. 17, 72). — ಪದಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. = ಪದಗುಡು. (Śmd. 200). — ಪದಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪದಗೊಳ್. See Śmd. s. ಪದಗುಡು. —

ಪದಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. (Rśv. 8, after 5; 13, 66). — ಪದಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಪದಗೊಳ್. (Čpr. 3, 90). — ಪದ ಪಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. (Čpr. 3, 30). — ಪದವಿಲ್. -ಬಿಲ್. = ಹದವಿಲ್. A duly tempered bow, or a bow well adapted to arrows (Čpr. 7, 115; Rśv. 5, 52; Śśv. 3, 4. 10. 23). ಪದವಿಲ್ಲ. -ಅ 3. Kâma (Abh. P. 9, 164).

ಪದ pada. = ಪಯ 1. *A step, a stride.* 2, a footstep, a footprint; *a trace, a track, a mark.* 3, *a foot* (ಚರಣ, ಕಾಲು Nn. 84). 4, the number two (ಯುಗ, ಎರಡು 84). 5, a verse-line (Čh.). 6, a verse-quarter (Čh.; ವೃತ್ತಭೇದ 84). 7, a footing, a stand-point, position, station, site. 8, *an abode, a home* (ಸದನ, ಮನೆ 84). 9, a place, a post, an office, rank, degree; dignity (ಸಪ್ಪದ್ವಿಶೇಷ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ 84). 10, *an object, a thing.* 11, *occasion, cause, subject.* 12, *a pretext.* 13, *a business, an affair, a matter.* 14, *shelter, protection;* favour (ಒಲುಮೆ Mr. 267). 15, *a word* (Śmd. 8; see Kâvy. I, 3, 18-20. 64-68; II, 1, 6. 8-11; II, 2, B, 1. 2; III, 2, B, 33. 54. 55). 16, a complete word, *i. e.* an inflected word, or a word with the case-terminations added (Śmd. 46; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29). 17, a verse, a stanza (Čh.); a piece of metrical composition (My.). ಪದ ಕಸ, ಸ್ವರ ಸರ.—ಪದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರಾಸು ತಪ್ಪೀತೇ?—ಪದದನ್ತೆ ತಾಳ, ಮುದದನ್ತೆ ಗರ್ವ.—ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮುದ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). See ಅಡಿ 2; Prv. s. ರೂಢಿ. — ಪದಮಿಡು. -ಇಡು. To compose verses or poetry (Čh. vs. 37. 71). 2, to put down the feet, to walk, to proceed (v. 17; Śśv. 5, 51). — ಪದವಿಡು. -ಇಡು. = ಪದಮಿಡು No. 1. (Śmd. 407; Bh. 1, 1, 9). — ಪದವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To obtain a place, to stand (Śmd. 170; Śśv. 1, 76).

ಪದಕ padaka. An ornament hanging over the breast like a medal (Sk.; My., Tĕ., T., M.; ಕಂಕಣ, ಕೌಸ್ತುಭ Nn. 45; see ಲೇವಳ; Śmd. 157). ಪದಕದ ಮಣಿ (ತರಲ, ಹಾರಮಧ್ಯಗ Si. 217). ಪದಕ ಹೋಯಿತೆನ್ತ, ಬದುಕಲಾರೆನೇ?—ಪದಕಕ್ಕಿನ್ತ ಬದುಕು ಲೇಸು (Prvs.). 2, relating to, or consisting of, metrical stanzas (see ಪದಕವಾದ). 3, an index, a table (My.; Tĕ.).

ಪದಕಮಲ pada-kamala. = ಪದರಾಜೀವ. (My.).

ಪದಕವಾದ padaka-vâda. Poetical speech (Bp. 3, 78).

ಪದಕ್ರಮ pada-krama. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಪದಗ pada-ga. Going on foot; *a pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದಗತ pada-gata. Gone on foot; described or recorded in a line or stanza.

ಪದಗತಪಾತ padagata-pâta. One of the viččhittičitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಪದಗತಿ pada-gati. = ಪಯಗತಿ. Going on foot; manner of going, gait.

ಪದಘಟ್ಟಿ pada-ghaṭṭi. Firm or well-ordered construction of a stanza (Čh.).

ಪದಘಾತ pada-ghâta. A blow with the foot (Śśv. 4, 78).

ಪದಚತುರೂರ್ಧ್ವ pada-čatur-ûrdhva. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪದಚ್ಛೇದ pada-č-čhêda. Separation of words, resolving a sentence into its elementary parts; parsing (Śmd. 1, etc.).

ಪದಜಾತ pada-jâta. A class of words; *a mass of words, a period.*

ಪದಡಕ್ಕೆ padaḍakkĕ. = ಪಡಡಕ್ಕೆ, q. v.

ಪದದೋಷ pada-dôsha. A fault or defect in words, or in stanzas (Kâvy. II, 1, A, 12 seq.).

ಪದಪದಾರ್ಥ pada-pada-artha. Various nice dishes, especially vegetable curries (Bp. 36, 46; 52, 2. 5; 60, 3; My.).

ಪದಪಾಠ pada-pâṭha. A peculiar method of reading and writing vedic texts. (My.).

ಪದಪಾತ pada-pâta. A foot-fall: a tread (Čpr. 7, 75); step, pace. 2, = ಪದಗತಪಾತ (Kâvy. III, 2, B, 60 seq.).

ಪದಪು padapu. (fr. ಪದೆ 1). = ಪದಪ್ಪು. Eagerness, zeal; pleasurable excitement, agreeable emotion; pleasure; charm (ಸೌರಪ್ಪು Čt. II, 44). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೊನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳಂ ಕೋಱು, ಕೊಸಗಿನೆಸಳ್ಗಳಂ ಬೀಡಿಗಟ್ಟಿ, ಪೊಸಯಿಸಿ, ಮನಕ್ಕೆ ಪದಪನ್ ಈವ ನವಪದಂಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). See Čpr. 1, 97; Abh. P. 4, 27; 7, 30; 10, 214; Grj. 1, 43; Śm. 71; Kk. 20; Rśv. 2, 5; 3, 38; Śśv. 3, 64; Č. Bp. 2, 4; J. 14, 27; 17, 46; 20, 37; 24, 72.

ಪದಪುಗಾರ್ತಿ padapu-gârti. A woman who causes pleasurable excitement, etc., a charming woman (ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ, ಸೌರಪ್ಪುವತಿ Šs.; ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ Kk. 29; Śm. 74).

ಪದಪೂರ pada-pûra. Filling out a verse, serving to complete a verse, expletive (ಪಾದ, ಪಾದಪೂರಣ Nn. 130).

ಪದಪೂರಕ pada-pûraka. A mere expletive (Bp. 1, 18).

ಪದಪ್ಪು padappu. = ಪದಪು. (Čpr. 8, 83).

ಪದಬನ್ಧ pada-bandha. A footstep, a step. 2, the proper construction of verses (Čt. II, 121).

ಪದಮಧ್ಯಸನ್ಧಿ pada-madhya-sandhi. Euphonic coalition of letters when terminations are added to nominal bases or to verbal forms (Śmd. 60. 61).

ಪದಮಸ್ತಕ pada-mastaka. A flying-fox, a bat (ಬಾವುಲ್ Mr. 177).

ಪದಯುಗಲೋಚ್ಚರಣ pada-yugala-uččaraṇa. Repetition of words (Śmd. 230).

ಪದರ padara. = ಪದರು, q. v. (ಹೊರೆ Śm. 103; My.).

ಪದರಾಜೀವ pada-râjîva. The foot considered as a lotus; a foot beautiful as a lotus (Čpr. 9, 26).

ಪದರು padaru. = ಪದರ. A fold, as of cloth (Mhr. ಪದರ; My.); a division, *e. g.* ಪದರದ ಚೀಲ, a pouch with divisions (My.); a thin layer or scale of stone (My.; B. 3, 58); a scale or coat of an onion (My.); a scale of a fish or of a crocodile (My.). 2, the lap (Mhr.) in the sense of protection (My.), *e. g.* ಒಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ಪದರಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವದು (My.). — ಪದರುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Scales to be formed, to be scaly, as the back of a crocodile (My.; B. 4, 131). — ಪದರುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. A coat or cover to appear or exist. ಪದರುಗಾಣಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ ಗದಱಿಸಿದರೂ ಹೋಗದು (Prv.).

ಪದಱು padaṟu. To be overhasty, to be precipitate (T., Tĕ., M.). 2, to speak unadvisedly, to blabber, to talk nonsense (My.). — ಪದಱಾಡು. -ಆಡು. = ಪದಱು No. 2. (My.).

ಪದವರ್ಣವ್ಯಾವೃತ್ತಿ pada-varṇa-vyâvṛitti. The frequent repetition in the same stanza of letters, syllables (or words, ಯಮಕ Kâvy. III, 2, B, 3).

ಪದವಿ padavi. *A path, a road, a way.* 2, station, situation, rank, post, office (Bp. 2, 19. 25; B. 4, 5. 81; My.); wealth (My.). ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಪದುಮನಾಭನ ಗೊಡವೆ ಏನು? (Prv.). — ಪದವಿ ಗಿದವಿ. reit. (Bp. 2, 24; 29, 14).

ಪದವಿಧಿ pada-vidhi. Word-rule, *i. e.* the rule that governs the changes of letters in the composition of words or that composition itself (ಸಮಾಸವಿಧಿ, ಸಮಾಸವಿಷಯ Šmd. 77. 78. 80. 99. 206; Kâvy. I, 1*b*, 23-31; I, 3, 98-103).

ಪದವಿನ್ಯಾಸ pada-vinyâsa. Putting down the feet, stepping. See ಮೆಟ್ಟು. 2, orderly arrangement of words (My.).

ಪದವಿರುದ್ಧ pada-viruddha. A perverse or repugnant word or composition (Kâvy. I, 3, 84-88).

ಪದವಿಸ್ಮೃತಿ pada-visṛiti. The course of a verse (Kâvy. II, 2, B, 27-29; III, 1, A, 12).

ಪದಶಯ್ಯೆ pada-śayyĕ. The placing of words (Bp. 1, 19).

ಪದಸನ್ಧಾನ pada-sandhâna. The combining of words, or the composing of verses (Čh. v. 18).

ಪದಸಿದ್ಧಿ pada-siddhi. The correctness of a word, an accurate term (Šmd. 8).

ಪದಹತಿ pada-hati. (= ಪದ್ಧತಿ). Striking or beating with the foot. See ಚಚ್ಚಕಾರ.

ಪದಾಗಮಜ್ಞ pada-âgama-jña. A man who knows the rules of metrical composition (Kâvy. II, 1, A, 12).

ಪದಾಜಿ pada-âji. *A footman, a foot-soldier.*

ಪದಾತಿ pada-âti. *A pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದಾತಿಕ padâtika. *A footman, a foot-soldier.*

ಪದಾದಿ pada-âdi. The beginning or first letter or syllable of a word (Šmd. 361).

ಪದಾನ್ತ pada-anta. The end or last letter or syllable of a word (Šmd. 363).

ಪದಾನ್ತರ pada-antara. *An interval of one step.* 2, another word or other words (Kâvy. I, 5, 38; II, 1, 24; IV, 1, 11; Čpr. 1, 77).

ಪದಾನ್ತಿಕೆ pada-antikĕ. A kind of metre (Čh. p. 75, o. r. ಪರಾನ್ತಿಕೆ).

ಪದಾನ್ತ್ಯ pada-antya. = ಪದಾನ್ತ; final. (Šmd. 219. 363. 365. 380; Kâvy. I, 3, 49-52).

ಪದಾನ್ತ್ಯಸನ್ಧಿ padântya-sandhi. Euphonic coalition of a final letter or syllable with the vowel of the next word (Šmd. 60. 61).

ಪದಾಪೂರಣ pada-âpûraṇa. The filling up or continuation of words or sentences (Šmd. 398).

ಪದಾಬ್ಜ pada-abja. = ಪದರಾಜೀವ. (J. 5, 35).

ಪದಾಮ್ಬುಜ pada-ambuja. = ಪದಾಬ್ಜ. (Nn. 1; J. 7, 62; 8, 19).

ಪದಾಮ್ಬುರುಹ pada-amburuha. = ಪದಾಮ್ಬುಜ. (Čpr. 6, 20).

ಪದಾಯುಧ pada-âyudha. A cock (ಕೋಟಿಹುಂಜ Nn. 121).

ಪದಾರವಿನ್ದ pada-aravinda. = ಪದಾಬ್ಜ. (My.).

ಪದಾರ್ಥ pada-artha. The meaning of a word (ಅನ್ತ, ಪದದ ಅರ್ಥ Nn. 88; ಭಾವ, ಪದದ ಅರ್ಥ 100; J. 1, 5). 2, a thing, an object. (Čpr. 5, 83; My.; B. 2, 9; 3, 30). 3, a head or topic; a category or predicament in logic. 4, a nice dish; a dish of any vegetables; curry (Bp. 8, 16; 24, 30; 33, 4. 11; 47, 17. 44; My.; Mhr.). ಪದಾರ್ಥದ ರುಚಿಯಿಲ್ಲದ ವಗೆ ಕದನ್ನವು ಯಾಕೆ? (Prv.).—See Šmd. 3. 116. 155. 197. 402; Kâvy. III, 3, B, 122.

ಪದಾವೃತ್ತಿ pada-âvṛitti. The repetition of a word (Kâvy. III, 3, B, 48).

ಪದಿ padi. = ಪತ್ತು 3, etc. (Šmd. 227). Ten. — ಪದಿನಾಲ್ಕು. = ಹದಿನಾಲ್ಕು. Fourteen. ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂಗಳ್ (Šmd. 13). ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂ (44). See 227; ಮನು; J. 13, 2. — ಪದಿಮೂಱನೆಯ. Thirteenth (Bp. 26, 3). — ಪದಿಮೂಱು. = ಹದಿಮೂಱು. Thirteen (Šmd. 227; see ಎಶ್ವ). — ಪದಿಮೂವರ್. Thirteen persons (Bp. 27, 34; 51, 70). — ಪದಿರ್ಮಡಿಸು. -ಇರ್ಮಡಿಸು. To multiply by ten (Abh. P. 13, 8).

ಪದಿಕ padika. (= ಪಯಿಕ, ಪಯ್ಕ). A pedestrian; *a foot-soldier.* 2, containing only one division.

ಪದಿಟೆ padiṭĕ. = ಹದಿಟೆ, q. v.

ಪದಿನ್ padin. = ಪತ್ತು 3, etc. (Šmd. 227). Ten. (T., M.). — ಪದಿನಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. = ಹದಿನಯ್ದು. Fifteen (Šmd. 228; Čh. v. 289; Bp. 43, 3; see ಪಕ್ಷ). — ಪದಿನಾಱನೆಯ. Sixteenth (Šmd. 243). — ಪದಿನಾಱು. -ಆಱು. = ಹದಿನಾಱು. Sixteen (Šmd. 228; Čh. v. 250; Čpr. 1, 76). — ಪದಿನೆಣ್. -ಎಣ್. = ಪದಿನೆಣ್ಟು. ಪದಿನೆಣ್ಛಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳ್ (Šmd. 32. 83). — ಪದಿನೆಣ್ಬರ್. Eighteen persons; the eighteen nobles in close attendance on a king (see Mr. 272 s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ). — ಪದಿನೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. = ಹದಿನೆಣ್ಟು. Eighteen (Šmd. 228; Bp. 3, 73; see ಜಾತಿ). — ಪದಿನೆಣ್ಟು ವರ್ಣ. = ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ, ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣ, ಹದಿನೆಣ್ಟು ಜಾತಿ. (Bp. 55, 20; see ಜಾತಿ). — ಪದಿನೇೞು. -ಏೞು. = ಹದಿನೇೞು. Seventeen (Šmd. 228). — ಪದಿಪ್ಪರ್. Ten persons (Abh. P. 10, after 106).

ಪದಿರ್ padir. = (ಪುದುರು), ಹದರ. Speech that admits of a double meaning (Grj. 4, after 70; Rśv. 11, 32). **2,** a variety of sounds. ಪದಿರ ಪಱಿ (Abh. P. 13, after 34).

ಪದುಗು padugu. = ಹದುಗು. To bend (v. i.), to bow (J. 13, 47).

ಪದುಮ paduma. Tbh. of ಪದ್ಮ (Šmd. 336 Mdb.; My.).

ಪದುಮನಾಭ paduma-nâbha. Tbh. of ಪದ್ಮನಾಭ. See Prv. s. ಪದವಿ.

ಪದುಳ paduḷa. = ಹದುಳ, q. v. Well-being, prosperity, happiness, welfare; tranquillity; security, safety (ಮುಟ್ಟ or ಮುಟ್ಟಮೆ Čt. II, 79; Grj. 5, 12. 45; Bp. 1, 8; 2, 9; 3, 39; 12, 16; 13, 18; 27, 21; 41, 17; 45, 16; 49, 27; 51, 68; 53, 54; J. 7, 19. 20; 18, 53; 19 sum.; T. ಪಜು, prosperity; *cf.* ಪದ). ಏರ್ಪೆತ್ತರೇರ್ಪೆತ್ತರಂ ಪದುಳಂ ಮಾಡುವುದುಚಿತಂ (Šmd. 79. 217). — ಪದುಳಮ್ಬೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To become happy, etc. (Grj. 6, 39).

ಪದುಳಿಗ paduḷiga. = ಹದುಳಿಗ. A happy man (J. 17, 13).

ಪದುಳಿರ್ paduḷir. ಪದುಳಿರು. To cheer up, to become tranquil (Bp. 3, 20; *cf.* ಹದುಳಿದ, ಹದುಳಿರಿಸು).

ಪದುಳಿಸು paduḷisu. = ಹದುಳಿಸು. To become well or happy; to be calmed or soothed, as sorrow (Bp. 24, 66); to feel refreshed, to recover one's strength (J. 19, 43; 24, 69).

ಪದೆ padĕ. 1. To desire, to wish, to strive, to be eager (ಅಪೇಕ್ಷೆ Šmd. Dh.; *cf.* ಪಸ; T. ಪಜ್ಜಿ, desire, love, affection; Tĕ. ಪಸ, inclination, addiction, devotion to, see s. ನಗಿಲ್ 1; *cf.* ಅದೆ 1?). See Čh. v. 226; Čpr. 6, 24; Grj. 5, 83; Kk. 20; Rśv. 13, 77. 87; Šśv. 1, after 79.

ಪದೆ padĕ. 2. P. p. of ಪದೆ 1. — ಪದೆ ಪೊಯ್. To beat or kill with pleasure (Čpr. 6, 27. 29).

ಪದೆ padĕ. 3. Desire, wish. — ಪದವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get desire, etc. (Čpr. 6, 83).

ಪದೆಯಿಸು padĕyisu. To cause to desire, etc. (ಈಪ್ಸೆ Šmd. Dh.; T. ಪಜಪ್ಪು, to charm, allure, deceive).

ಪದೇ padê. At a step. ಪದೇ ಪದೇ, at every step, everywhere, on every occasion. (My.). ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದರೂ ಸದೆ ಕೂಡಿಸೋದು ಬಿಡ (Prv.).

ಪದೋದಕ pada-udaka. Water for washing the feet; water in which the feet have been washed. (Bp. 28, 7).

ಪದ್ಗ pad-ga. *A pedestrian; a foot-soldier.*

ಪದ್ದಂಚಿ paddanči. A swallow (S. Mhr. Gulĕdaguḍḍa).

ಪದ್ದು paddu. = ಪರ್ದು, ಹದ್ದು. A kite; a hawk or falcon; a vulture (J. 7, 28; 15, 19; 17, 18; 23, 29; 24, 34; ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ, ಗೃಧ್ರ Si. 173).

ಪದ್ಧತಿ pad-d-hati. = ಪಜ್ಜೆ. (A foot-stroke: a step; a foot-print). 2, *a way, a path, a road.* 3, manner, mode, usage, custom (Šmd. 97; My.). 4, a ritual, a manual. 5, *a row, a line.*

ಪದ್ಧತಿಕೆ paddhatikĕ. = ಪದ್ಧತಿ No. 3. (Kâvy. V, 965).

ಪದ್ಮ padma. = ಪದುಮ. *A lotus, Nelumbium speciosum* (ನಲಿನ, ತಾವರೆ Nn. 54; ಕಂಜ Mr. 507). 2, the water-lily, Nymphaea alba (ಉತ್ಪಲ, ನೆಯ್ದಿಲು 54). 3, *whitish or coloured marks on the body of elephants* (ಗಜಬಿನ್ದು, ಆನೆಯ ಚುಬ್ಬು 54; ದ್ವಿಪದ ಚುಬ್ಬು 507). 4, *a species of fragrant plant used in medicine.* 5, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 54; ಉದಕ 507). 6, one of the treasures of Kubêra. 7, an army arrayed in the form of a lotus (ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 54; ವ್ಯೂಹ 507). 8, a species of serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪಭೇದ 54; ಫಣಿ 507; see ಎಣ್ಬು ಕುಲ). 9, crookedness, etc. (ವಕ್ರ, ಡೊಂಕು 54; ವಕ್ರ 507). 10, the moon (ಚನ್ದ್ರ 54). 11, a pond (ಸರ, ಕೊಳನು 54). 12, a peculiar posture of the body in religious meditation (ಆಸನ, ಕುಳಿರುವುದು 54). 13. an ascetic or N. of an ascetic (ಮುನೀನ್ದ್ರ, ಯತಿ 54). 14, thousand billions (ಸಂಖ್ಯಾಭೇದ, ಗಣನಾಭೇದ 54; ಲೆಕ್ಕಿಪ ಸಂಖೆ 507; see Mr. s. ಖರ್ವ). 15, a steady or bold man (ಧೀರನು 54). — ಪದ್ಮದ ಹಾವು. A small venomous snake on the head of which is a padma like that of the cobra (Bḍ.).

ಪದ್ಮಕ padmaka. *Whitish or coloured spots on the body of elephants.*

ಪದ್ಮಗನ್ಧಿ padma-gandhi. A woman fragrant as a lotus. (My.).

ಪದ್ಮಗರ್ಭ padma-garbha. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಮಚಾರಿಣಿ padma-čâriṇi. *The tree Hibiscus mutabilis.*

ಪದ್ಮಜ padma-ja. Brahmâ (Šmd. 128; Bp. 1, 51).

ಪದ್ಮಜನಿ padma-jani. = ಪದ್ಮಜ. (Ršv. 4, 113).

ಪದ್ಮಜಾಣ್ಡ padmaja-aṇḍa. The universe (Čpr. 6, 32).

ಪದ್ಮನಾಭ padma-nâbha. *Vishṇu.* 2, N. of a king (Čpr. 2, 15; 2, after 21 & 48; 2, 53).

ಪದ್ಮನಾಲ padma-nâla. A lotus-stalk. (R.).

ಪದ್ಮಪತ್ರ padma-patra. *Costus speciosus.*

ಪದ್ಮಪಾಣಿ padma-pâṇi. Lakshmî (My.); Pârvatî (My.); Vishṇu; Brahmâ.

ಪದ್ಮಪುರಾಣ padma-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76).

ಪದ್ಮಪ್ರಿಯೆ padma-priyĕ. Lakshmî (My.).

ಪದ್ಮಬನ್ಧು padma-bandhu. The sun. (My.).

ಪದ್ಮಭವ padma-bhava. Brahmâ (Bp. 2, 19; 10, 31; 53, 9).

ಪದ್ಮಭವಗಣ padmabhava-gaṇa. A class of metrical feet (Ch.).

ಪದ್ಮಭು padma-bhu (bhû). *Brahmâ.*

ಪದ್ಮಮುಖಿ padma-mukhi. A woman with a lotus-like face (Ch. v. 184).

ಪದ್ಮಮುದ್ರೆ padma-mudrĕ. A certain intertwining of the fingers in devotion (My.). 2, the sectarial mark of a lotus applied by Mâdhvas to their forehead, etc. (My.).

ಪದ್ಮರಾಗ padma-râga. Lotus-coloured; *a ruby.*

ಪದ್ಮರಿಪು padma-ripu. The moon (Ršv. 4, 112).

ಪದ್ಮರೇಖೆ padma-rêkhĕ. A line in the palm of the hand indicating the acquisition of great wealth. (My.). 2, a kind of bandha; see ರಂಗವಾಲಿ.

ಪದ್ಮಲಾಂಛನ padma-lânčhana. A king; Brahmâ; Kubêra; the sun. (R.).

ಪದ್ಮಲೋಚನ padma-lôčana. Lotus-eyed. 2, Vishṇu (Ššv. 5, 50).

ಪದ್ಮವಾಸೆ padma-vâsĕ. *Lakshmî.*

ಪದ್ಮವ್ಯೂಹ padma-vyûha. = ಪದ್ಮ No. 7. (J. 12, 10).

ಪದ್ಮಸಖ padma-sakha. The sun (Ršv. 6, after 11).

ಪದ್ಮಸದ್ಮ padma-sadma. = ಪದ್ಮಾಕರ. (Čpr. 5, 40). 2, Brahmâ (5, 96).

ಪದ್ಮಸಮ್ಭವ padma-sambhava. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಮಾಕರ padma-âkara. *A lotus-pond.*

ಪದ್ಮಾಕ್ಷ padma-aksha. Lotus-eyed; N. of a king (J. 31, 77; 32, 2. 7). 2, the seed of the lotus.

ಪದ್ಮಾಟ padma-âṭa. *The medicinal plant Cassia tora* (or alata) Lin.

ಪದ್ಮಾಭಿಧಾನ padma-abhidhâna. N. of a Brahmâ (J. 32, 37).

ಪದ್ಮಾಲಯೆ padma-âlayĕ. *Lakshmî.*

ಪದ್ಮಾವತಿ padmâ-vati. N. of a beautiful woman (My.); N. of a town, Patna (My.). ಊರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸೂಳೆ (ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಅವಳು) ಪದ್ಮಾವತಿ (Prv.).

ಪದ್ಮಾಸನ padma-âsana. A particular posture (in religious meditation), sitting with the thighs crossed with one hand resting on the left thigh, the other held up with the thumb upon the heart, and the eyes directed to the tip of the nose. (Bp. 3, 5).

ಪದ್ಮಿ padmi. Possessing lotuses (J. 15, 12); having coloured marks. 2, *an elephant.* 3, the husband of Padmâ, Vishṇu (J. 15, 12).

ಪದ್ಮಿನಿ padmini. *A lotus.* 2, *a multitude of lotuses; a lake abounding in them.* 3, a woman of the first and most excellent class (Grj. 7, after 11).

ಪದ್ಮಿನೀಕಾನ್ತ padminî-kânta. The sun. (Ršv. 11, 10, as ಪದ್ಮಿನಿ-).

ಪದ್ಮಿನೀಜಾತೆ padminî-jâtĕ. A female born of a padminî woman (Bp. 41, 2).

ಪದ್ಮಿನೀಮಿತ್ರ padminî-mitra. The sun. 2, the number 12 (Ch.). See ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ, and *cf.* ಪನ್ನೆರಡಿನ.

ಪದ್ಮಿನೀವಲ್ಲಭ padminî-vallabha. The sun. (My.).

ಪದ್ಮೆ padmĕ. ಪದ್ಮಾ. *Lakshmî* (ಗೋಮಿನಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 54; ಇನ್ದಿರೆ Mr. 507). 2, *the plant Clorodendrum siphonantus* R. Br. 3, *the plant Hibiscus mutabilis* Lin.

ಪದ್ಮೇಶಯ padmê-śaya. Vishṇu. (R.).

ಪದ್ಮೋದರ padma-udara. Vishṇu (Śmd. 18).

ಪದ್ಮೋದ್ಭವ padma-udbhava. Brahmâ. (My.).

ಪದ್ಯ padya. Relating to the foot, to feet, or to a word. 2, *a Śûdra.* 3, *a verse;* metre; poetry; a piece of metrical composition (Bp. 5, 37; Śmd. 72). ಪದ್ಯ ತಿಳಿಯ ದಿದ್ದರೆ ಗದ್ಯವಾದರೂ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಪದ್ಯಾರ್ಧ padya-ardha. The end of half a verse (Śmd. 73).

ಪದ್ಯೆ padyĕ. *A path, a road.*

ಪನ್ pan. 1. = ಪತ್ತು 3, etc. (Śmd. 227). Ten. (T., Tĕ.). — ಪನ್ನಿಬ್ಬರ್. -ಇಬ್ಬರ್. = ಪನ್ನಿರ್ವರ್. (Bp. 5, 18. 63). — ಪನ್ನಿರ್ಬರ್. -ಇರ್ಬರ್. = ಪನ್ನಿರ್ವರ್. (Abh. P. 10, after 39). — ಪನ್ನಿರ್ವರ್. -ಇರ್ವರ್. Twelve persons (Śmd. 17). — ಪನ್ನೆರಡಿನ. -ಇನ. The twelve suns (Bp. 10, 31; see ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ). — ಪನ್ನೆರಡು. -ಎರಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. Twelve (Śmd. 227 Mdb.; Č h. v. 285). — ಪನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ. 12000 (Bp. 6, 33; 51, 68; 57, 12). — ಪನ್ನೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Eleven (Śmd. 227). — ಪನ್ನೊನ್ದು ಇನ್ದ್ರಿಯ. Eleven indriyas (Bp. 43, 2). — ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್. The eleven rudras (Bp. 10, 31; see ಏಕಾದಶರುದ್ರರ್).

ಪನ್ pan. 2. = ಪಂ, ಪಚೆ, ಪಚ್ಚ, ಪಚ್ಚನೆ, ಪಚ್ಚು 1, ಪಚ್ಚೆ, etc. (Śmd. 215). Greenness; freshness; etc. — ಪನ್ದಲೆ. -ತಲೆ. (Śmd. 216). A newly decapitated head (ಪಸಿಯ ತಲೆ Śm. 44; Kk. 41, o. r. ಪಸಿದಲೆ). See Abh. P. 4, 60; 13, after 54; 13, 62. 100; Rśv. 13, 137. — ಪನ್ದಲೆದರ್. -ತರ್. To bring such a head (Abh. P. 13, 135). — ಪನ್ದಲೆಪಾಣಿ. Śiva (V. 37, 83). — ಪನ್ದಲೆವಚ್ಚ. -ಪಚ್ಚ. He who is decorated with fresh skulls: Śiva (Kk. 5; ಈಶ್ವರ Śm. 23). — ಪನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Śmd. 216). Fresh young leaves. — ಪನ್ದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. (Śmd. 216). A fresh hide. — ಪನ್ದೋಲ್. -ತೋಲ್. (Śmd. 216). = ಪನ್ದೊವಲ್. — ಪನ್ನೇರಿಳುಮರ. A small evergreen tree with a very fragrant white flower, Guettarda speciosa L. (St. & Pl.; My. as ಪನ್ನೇರಿಲು; T. ಪನ್ನೀರ್ಮರ). See ಗುಡ್ಡ-.

ಪನ್ pan. 3. An abbreviation of ಪನಿ 2. — ಪನ್ನೀರ್. -ರು. Dew-water: water distilled from various flowers, perfumed water: rose-water, etc. (ಹಿಮವಾರಿ Mr. 336; My.; Tĕ., T.; M. ಪನಿನೀರ್). See Śm. 118; Bp. 4, 35; Bh. 1, 12, 17; Râm. 1, 13, 5. 9; Č. Bp. 5, 2. 5; J. 11, 41; 31, 2; 33, 18. — ಪನ್ನೀರ್ಗೊಡ. -ಕೊಡ. A pot filled with pannîr (Rśv. 8, after 5). — ಪನ್ನೀರ್ದಳಿಪ. -ತಳಿಪ. Sprinkling of pannîr (V. 5, after 43).

ಪನವು panavu. (ಪನ). A place appointed for meeting, a place of assignation (ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Śmd. II; ಕೊಳ, ಕೊಮ್ಬು, ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ Kk. 74; ಕೊಮ್ಬು, ಸಂಕೇತದ ಸ್ಥಲ Śm. 57; Tĕ. ಪನುಪು, to send; ಪನುಪು, ಪಮ್ಪು, sending, mission, command, order; bewitching; see ಅಮ್ಪಕ).

ಪನಸ panasa. = ಪಲಸ, ಫಲಸ, ಪಲಸು, ಹಲಸು. *The jaka or jack tree, Artocarpus integrifolia* Lin. (M. ಪಿಲಾವು).

ಪನಾಯಿತ panâyita. *Praised.*

ಪನಿ pani. 1. = ಹನಿ 1. To drop. (T.). P. p. ಪನಿತು (Čpr. 5, 125; 8, 23).

ಪನಿ pani. 2. = ಪನ್ 3, ಹನಿ 2. A drop, of water, dew, etc. (T., M.). See ಎಲೆವನಿ, ಕಣ್ಬನಿ, ಕವ್ಪನಿ, ಗಱೆವನಿ, ನಟ್ಟೆವನಿ, ನೀರ್ವನಿ, ನುಣ್ಬನಿ, ಪಾಱುವ್ಪನಿ, ಬೆಮರ್ವನಿ, ಮಱೆವನಿ, ಮುಮ್ಪನಿ; Rśv. 5, 41.

ಪನಿತ panita. *Praised.*

ಪನಿಯಾಣ paniyâṇa. = ಪನಿವಾರ. A sweet cake, a fritter (V. 6, 36; T. ಪಣಿಗಾರ, ಪಣಿಯಾರ; Tĕ. ಪಣ್ಣೀರಮು, ಪಣ್ಯರ, ಪಣ್ಯಾರ).

ಪನಿವಾರ panivâra. = ಪನಿಯಾಣ. (My.).

ಪನೀರು panîru. Cheese (B. 5, 287; Mhr., H. ಪನೇರ, ಪನೇರಿ, ಪನ್ಹೀರ).

ಪನೆ panĕ. 1. A bud-like, pointed, or sharp tooth (ಮೊನೆವಲ್ Kk. 70; ಮೊಳೆವಲ್ Śs.; *cf.* ಪದ?).

ಪನೆ panĕ. 2. = ಪಯ್ನೆ, etc. (Rśv. 5, 58; Śśv. 3, 32; T. ಪನೈ, a palmyra tree, Borassus flabelliformis = ತಾಲ).

ಪನ್ತ panta. 1. ಪನ್ಥ. = ಪನ್ಥ. Tbh. of ಪಣಿತ 2. A bet, a wager (My.; Tĕ. ಪನ್ತ, ಪನ್ದೆಮು, ಪನ್ನಿದ; M. ಪನ್ದಯ; T. ಪನ್ದಯ, ಪನ್ದೈಯ). 2, an asseveration; an engaging for by declaration; a vaunt of what one is able to do or to do better than others; a declaration resting on truth; a promise or vow, of allegiance, etc. (Tĕ. ಪದ್ದು, ಪನ್ತು); a challenge; a song expressing allegiance, etc. (ಪಾಡು Bhn. 4; ವಾಸಿ 9). ಪಂಕ್ತೀಲಿಯಿರುವವನಿಗೆ ಪನ್ತವಿರ ಬಾರದು.— ಪಂಚಮಶಾಲೆಯವರ ಕಂಚು ಪನ್ತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Čpr. 5, 41; Bp. 24, 88; Bh. 8, 25, 17. 34; 8, 26, 20; Râm. 5, 9, 1; J. 22, 7. 12. — ಪನ್ತ ಕಟ್ಟು. To bet, to wager (My.). — ಪನ್ತ ಪಾಡು. dupl. = ಪನ್ತ No. 2. (J. 4, 50; 9, 15; 22, 6). ಪನ್ತ ಮಾಡು. = ಪನ್ತ ಹಾಕು. (My.). — ಪನ್ತವೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To put a stake or as a stake at play (My.). — ಪನ್ತ ಹಾಕು To engage for by declaration, to vaunt to be able to do something better than others, to challenge, to vow (My.). ಹಾಕಿದ ಪನ್ತಕ್ಕೂ ಆಡಿದ ಜುಗಾರಿಗೂ ಅನ್ತರವಿಲ್ಲ.— ಪನ್ತ ಹಾಕಿದವರ ಹತ್ತರ ಶಾನ್ತನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.).

ಪನ್ತ panta. 2. A learned man, a pandit (My.; Mhr.); a schoolmaster (B. 1, 21; My.).

ಪನ್ತಗಾರ panta-gâra. A proud, obstinate assertor (My.); a wagerer (My.).

ಪನ್ತಿ panti. = ಪನ್ತೆ, ಪನ್ನಿ, ಬನ್ತಿ, ಹನ್ತಿ. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿ. (ಆಳಿ, ಶ್ರೇಣಿ, ಆವಳಿ, ಪಂಕ್ತಿ, etc. Hla.; ಆಳಿ, ವೀಥಿ, ರಾಜಿ Mr. 359, o. r. ಪನ್ನಿ; ಪಂಕ್ತಿ Kk. 57; ಪಾಳಿ, ಕೇಳಿ 90; Śm. 53; ಪಾಲಿ Si. 456). ಪನ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವದು (ಸಹಭೋಜನ Si. 317). See ಇರವನ್ತಿ. — ಪನ್ತಿಕಣ್ಠ. = ಪಂಕ್ತಿಗ್ರೀವ. (Bp. 54, 59). — ಪನ್ತಿದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. A line or an orderly state to be lost (Čpr. 8, 73). — ಪನ್ತಿರಥ. = ಪಂಕ್ತಿರಥ. (My.).

ಪನ್ತಿಗೆ pantigĕ. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿಕೆ. See ಇರವನ್ತಿಗೆ, etc.

ಪನ್ತು pantu. (Tbh. of ಪನ್ಥ). — ಪನ್ತುವರಾಳಿ. N. of a tune (Tĕ.; My.; M. ಪನ್ದುವರಾಡಿ).

ಪನ್ತೆ pantĕ. = ಪನ್ತಿ. (ಸೇಣಿ, ಹನ್ತಿ, etc., ಸಮೂಹ Śs.).

ಪನ್ತೋಜಿ pantôji. A schoolmaster (Mhr.; My.).

ಪನ್ಥ pantha. = ಹನ್ತ 1. A path, a road (ಮಾರ್ಗ, etc., ಬಟ್ಟೆ Mr. 187).

ಪನ್ಥಿ panthi. (= ಪಥಿ). See ಪರಿ-.

ಪನ್ದರ್ pandar. -ರು. = ಅನ್ದರ 1, ಪನ್ದರ, ಪನ್ದಲ್, ಹಂಜರ, ಹನ್ದರ್, ಹನ್ದರ. A pandal, a temporary shed

of leaves, cloth, etc., erected for marriages, etc.; a trellis for vines or creepers (ಕಾವಣ, ಚಪ್ಪರ Šm. 59; Čpr. 8, after 64; Abh. P. 4, 60; Tĕ. ಪನ್ದಿರಿ, ಪನ್ದಿಲಿ; T. ಪನ್ದರ್, ಪನ್ದಲ್; M. ಪನ್ದಲ್). ಹನ್ದರ್ or ಪನ್ದರ್ (Šmd. 191). See ಪಸುರ್ವನ್ದರ್.

ಪನ್ದರ pandara. = ಪನ್ದರ್, etc. (ಚಪ್ಪರ, ಹನ್ದರ Nn. 143). See ತಳಿರ್ವನ್ದರ.

ಪನ್ದಲ್ pandal. = ಪನ್ದರ್, etc. (ಚಪ್ಪರ, ಕಾವಣ Kk. 26, one MS. ಪನ್ದರ್; ಕಾವಣ Čt. II, 93).

ಪನ್ದಿ pandi. = ಹನ್ದಿ. A hog; a pig, a swine (ಸೂಕರ, ವರಾಹ, etc. Mr. 161; Tĕ.; T. ಪನ್ಡಿ; M. ಪನ್ನಿ). See Šmd. 142. 166; J. 16, 37; 28, 44. 46. 52. — ಪನ್ದಿದಲೆ. -ತಲೆ. A pig's head: a certain means of defence (Č. Bp. 42, 22. 23; Ršv. 6, 116). — ಪನ್ದಿಮೀನ್. A sort of fish (Ršv. 5, 115).

ಪನ್ದೆ pandĕ. = ಹನ್ದೆ. A coward (Abh. P. 3, 150; 12, 74; Ršv. 13, 20; J. 17, 52. 54; Tĕ.; T. ಪನಿ, trembling, fear; to tremble; *cf.* ಪಂಜೆ). ಪನ್ದೆ, ಡುಬುಕು! (Grj. 1, 23).

ಪನ್ದೆತನ pandĕtana. Cowardice (Kâvy. I, 4, 121; Abh. P. 6, 113).

ಪನ್ದ್ಯ pandya. = ಪನ್ತ 1. (ದುರೋದರ Si. 450). ಕೋಟಿ ಮೊದಲಾದ ಜನ್ತುಗಳ ಪನ್ದ್ಯ (ಪ್ರಾಣಿದ್ಯೂತ, ಸಮಾಹ್ವಯ); ಜೂಜದಲ್ಲಿ ಪನ್ದ್ಯ (ಗ್ಲಹ Si. 349). ಜೂಜು ಕೋಟೀ ಪನ್ದ್ಯ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ ಪಡುವ ಪಣದ್ರವ್ಯ (ಪಣ 418).

ಪನ್ನ panna. Pride, haughtiness (ಕಾಮುಕರ, ಗಬ್ಬ, ಬಿಂಕ, ಮುಕ್ಕು, ಗರ್ವ Šm. 38; *cf.* ಪದೆ 1?).

ಪನ್ನ panna. 1. *Fallen* (ಪತಿತ, ಬಿರ್ದುದು Mr. 448); falling; creeping on the ground. 2, gone to. 3, obtained, attained, gained.

ಪನ್ನ panna. 2. The breadth of cloth (My.; Mhr., H. ಪನ್ನಾ).

ಪನ್ನಗ panna-ga. *A snake, a serpent.* See Bp. 46, 25. 26. 28.

ಪನ್ನಗಕನ್ನಿಕೆ pannaga-kannikĕ. A serpent-virgin, a female serpent-demon (Bp. 27, 10).

ಪನ್ನಗಭೂಷಣ pannaga-bhûshaṇa. Šiva (My.).

ಪನ್ನಗರಾಜ pannaga-râja. The chief of serpents, Šêsha. 2, the number 1 (Čh.).

ಪನ್ನಗಶಯನ pannaga-šayana. Vishṇu (My.).

ಪನ್ನಗಾನ್ತಕ pannaga-antaka. Garuḍa (My.).

ಪನ್ನಗಾಭರಣ pannaga-âbharaṇa. Šiva (Bp. 33, 16; Č. Bp. 47, 3).

ಪನ್ನಗಾರಿ pannaga-ari. Garuḍa.

ಪನ್ನಗಾರಿಧ್ವಜ pannagâri-dhvaja. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 6, 40; 12, 11).

ಪನ್ನಗಾಶನ pannaga-ašana. *Garuḍa.* 2, a peacock.

ಪನ್ನಗಾಶನವಾಹನ pannagâšana-vâhana. Vishṇu; Shaṇmukha (My.).

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರ pannaga-indra. = ಪನ್ನಗರಾಜ.

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರಸಮ್ಭವೆ pannagêndra-sambhavĕ. N. of a wife of Arjuna (J. 24, 1).

ಪನ್ನಗೇನ್ದ್ರಾಭರಣ pannagêndra-âbharaṇa. = ಪನ್ನಗಾಭರಣ. (Bp. 27, 18).

ಪನ್ನಗೇಶ್ವರ pannaga-išvara. = ಪನ್ನಗರಾಜ. (J. 24, 25).

ಪನ್ನಂಗ pannaṅga. (Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ). The canopy over an open palanquin (Č. Bp. 47, 39; Tĕ. ಪನ್ನಾಗ; T. ಪನ್ನಾಂಗು, ಪಡಂಗು; M. ಪನ್ನಗ).

ಪನ್ನಂಗಿ pannaṅgi. (= ಗೌರಿ, ಗೋಟಚಿ, ನೆಲಬೇವು Mr. 147; o. rs. ಪನ್ನೆಗ, ಗೊಟ್ಟಚಿ, and, for ಗೌರಿ, ಕಾರವತಿ).

ಪನ್ನತಿಕೆ pannatikĕ. Prowess, valor, courage, etc. (ಪರಾಕ್ರಮ Šmd. II; Čt. I, 70. 100; ವಿಕ್ರಮ II, 15; ಅಣ್ಮು, ಪರಾಕ್ರಮ Kk. 41, Šm. 38; Ršv. 5, after 114 & 120; 6, after 11 & 115; 13, 97). — ಪನ್ನತಿಕೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To become valorous, to take courage, etc. (Ršv. 6, after 81).

ಪನ್ನಲಿನ pad-nalina. = ಪದಾಮ್ಬುಜ. (Bp. 45, 50).

ಪನ್ನಾಡೆ pannâḍĕ. The web which surrounds the lower part of the stem-leaves of a palm-tree (My.; M.; T. ಪನ್ನಾಡೈ).

ಪನ್ನಿ panni. Bragging, boasting; self-conceit (Tu.). ಬನ್ನಿ! ಎನ್ದರೆ ಪನ್ನಿ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ಪನ್ನಿ panni. = ಪನ್ದಿ, q. v. (Čpr. 3, 51).

ಪನ್ನೆ pannĕ. Camphor (ಚೀನಿ, ತುಹಿನ, ಹಿಮವಾಲುಕ Mr. 336).

ಪನ್ನೆ pannĕ. The state of having the whiskers cleared away in a peculiar funny manner (My.; H.).

ಪಪಿ papi. Drinking. 2, the moon. (R.).

ಪಪ್ಪ pappa. Arrogance, pride (ದರ್ಪ Šm. 30, o. r. ದಪ್ಪ; ದರ್ಪ Kk. 94, o. r. ದಪ್ಪ).

ಪಪ್ಪಂ pappaṅ. = ಪಂಗಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ q. v., ಪೊಪ್ಪಾಯ. — ಪಪ್ಪಂಗಾಯಿಮರ. -ಕಾಯಿ-. = ಪಪ್ಪಾಯಿಮರ, q. v. (St. & Pl.).

ಪಪ್ಪಕ pappaka. = ಪೆಪ್ಪಕ, q. v.

ಪಪ್ಪಡಿ pappaḍi. = ಪಪ್ಪಳ. See ಗುಳ-.

ಪಪ್ಪರಿಕೆ papparikĕ. = ಪರ್ಪರಿಕೆ, q. v.

ಪಪ್ಪಳ pappaḷa. = ಅಪ್ಪಡ, ಅಪ್ಪಳ, ಪಪ್ಪಡಿ, (ಪಾಪಟಿ), ಪಾವಟೆ, ಹಪ್ಪಳ. Tbh. of ಪರ್ಪಟ. A thin crisp cake made of the flour of uddu or other pulse, with spices (Mhr. ಪಾಪಡ, ಪಾಪಡೀ; M. ಪಪ್ಪಡ; R.).

ಪಪ್ಪಳಿ pappaḷi. (ಪಟಿ 1-ಪಳಿ = ಪಟ). = ಪೊಪ್ಪಳಿ, ಪೊಪ್ಪಿ. A chequered garment, worn by females, the stuff called "poplin" (My.; T.).

ಪಪ್ಪಾಯಿ pappâyi. = ಪಪ್ಪಂ, etc. The Papaya (of Hayti) or Papaw (M. ಪಪ್ಪಾಯ; Tĕ. ಪಪಯಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ; Mhr. ಪೋಪಯ). — ಪಪ್ಪಾಯಿಮರ. The Papaw tree, Carica papaya L. (Z.).

ಪಪ್ಪು pappu. Split pulse of any kind, split almonds, etc. (Tĕ.; T. ಪರುಪ್ಪು; M. ಪರಿಪ್ಪು). See ಗೇರು-.

ಪಪ್ಪುಕ pappuka. (Šmd. 48). = ಪೆಪ್ಪಕ, ಪೊಪ್ಪುಕ. Beating the bushes, in hunting (ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುಹಂ Šmd. II, o. r. ಪೊಪ್ಪುಕ; Kk. 94, o. r. ಪಪ್ಪುಕ; ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುವುದು Šm. 30).

ಪಬು pabu. Tbh. of ಪ್ರಭು. (Bp. 61, 86; Č. Bp. 11 sum.).

ಪಮ್ pam. = ಪೆಟ್ಟೆ, etc. ಪಮ್ಮೆನೆ ಪಸಿಯಾಗಿಯಿರ್ದುದು (Čt. I, 90).

ಪಮಾಣ pamâṇa. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. — ಪಮಾಣಕೋಟ. N. of a place (Bh. 1, 6, 8).

ಪಮ್ಪು pampa. (fr. ಪಸು 3). Equal share or division (ಸಮಭಾಗ Čt. I, 105; II. 9; Tĕ. ಪಮ್ಪಕ, distribution). 2, N. of a Kannada author (Čpr. 1, 66).

ಪಮ್ಪಾಕ್ಷೇತ್ರ pampâ-kshêtra. The place of pilgrimage called Pampâ or Hampĕ (My.).

ಪಮ್ಪಾಪುರ pampâ-pura. The town of Pampâ (Hampĕ; see Râghc. s. ಅನ್ತುಟು).

ಪಮ್ಪಾಪುರಾಗಾರ pampâpura-âgâra. Šiva (Kk. 1).

ಪಮ್ಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ pampâ-virûpâksha. Šiva of Pampâ (Č. Bp. 47, 1).

ಪಮ್ಪಾಸರೋವರ pampâ-sarôvara. The lake at Pampâ (Râm. 3, 12 sum.; My.).

ಪಮ್ಪೆ pampĕ. ಪಮ್ಪಾ. = ಹಮ್ಪೆ. The river, lake, or town of Pampâ or Hampĕ. — ಪಮ್ಪೆಯಾಳ್ಮ. -ಆಳ್ಮ. Šiva (Čt. II, 1).

ಪಮ್ಬಲ್ pambal. (fr. ಪದೆ 1). = ಹಮ್ಬಲ, ಹಮ್ಬಲು. Ardent desire; lookout; having the mind intently fixed on; solicitous or grievous thought (Čpr. 6, 87).

ಪಮ್ಬಲಿಸು pambalisu. = ಹಮ್ಬಲಿಸು. To desire; to look out for, to crave for; to be full of solicitous or painful thought, etc. (Čpr. 3, after 50; Abh. P. 9, 152; Ršv. 13, after 130; 13, 134; J. 13, 59; 24, 26).

ಪಯ್ pay. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. See ಒಮ್ಬಯ್.

ಪಯ paya. 1. Tbh. of ಪದ (Šmd. 352). ಪಯಂಗಳ್ or ಪಯಗಳ್ (126). See ಬತ್ತುಮ್ಬಯ. — ಪಯಪಾಡು. Manner of (placing) the feet (Bh. 1, 7, 27; 10, 6, 22).

ಪಯ paya. 2. Tbh. of ಪಯಸ್ (Šmd. 107). (ಘೃತ, ಅಮೃತ, ಹಾಲು Nn. 24; ಅಮೃತ, ಉದಕ 65).

ಪಯಃಕೇಲಿ payas-kêli. Playing or gamboling in water (Čpr. 7, 147).

ಪಯಃಪತಿ payas-pati. Varuṇa (Ššv. 1, 67).

ಪಯಃಪೂರ payas-pûra. A stream of milk (Čpr. 8, 39). 2, a lake (Sk.).

ಪಯಗತಿ paya-gati. Tbh. of ಪದಗತಿ (Šmd. 376).

ಪಯಣ payaṇa. Tbh. of ಪ್ರಯಾಣ (Šmd. 359; ಯಾತ್ರೆ, ಪ್ರಜ್ಯೆ, etc. Nr.; ಯಾತ್ರೆ, ಪ್ರಯಾಣ, etc. Hlâ.; ಪ್ರಸ್ಥಾನ, ಯಾತ್ರೆ Mr. 288; J. 2, 67; 4, 68; 5, 70; 6, 1; 18, 62). ಕಡಲ ಪಯಣ (B. 4, 104). ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು. — ಪಯಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವಗೆ ಅಯನದ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). ಪಯಣದ ರಥ (ಪಾರಿಯಾತ್ರಿಕ, ಕರ್ಣೀರಥ Hlâ.). See Prv. s. ಒಣ್ಟಿಗ. — ಪಯಣಗತಿ. Travelling (J. 3, 1; 6, 1; 7, 13). — ಪಯಣಮ್ಬೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To enter upon a journey (Abh. P. 7, after 7). ಪಯಣಮ್ಬೋದಂ (Šmd. 200).

ಪಯಶ್ಚರ payas-čara. A fish (Ššv. 4, 110).

ಪಯಸ್ payas. = ಪಯ 2, ಪಯಸ್ಸು. *Water.* 2, *milk.* 3, a certain metrical foot (Čh.).

ಪಯಸ್ಯ payasya. *Made of milk,* as curds, butter, etc.

ಪಯಸ್ವಿನಿ payasvini. A milch cow; a river; N. of a river; the night. ಪಯಸ್ವಿನಿನದಿಗೆ ಹೋದರೆ ಪಾಯಸ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪಯಸ್ಸು payassu. Tbh. of ಪಯಸ್ (Šmd. 107).

ಪಯಿಕ payika. = ಪಯ್ಕ. (Tbh. of ಪದಿಕ). A division; a district (ವಿಷಯ, ಕಮ್ಪಣ Mr. 189).

ಪಯಿನ್ payin. = ಪಯ್, etc. Ten (Šmd. 226). — ಪಯಿಂಛಾಸಿರಂ. Ten thousand (Šmd. 226). — ಪಯಿಂಛಾಸಿರ್ವರ್. Ten thousand persons (121. 226).

ಪಯಿರ್ payir. ಪಯಿರು. = ಪಯ್ರು, (ಪಸುರ್ 2, etc.). Green corn, growing corn; any green, growing crop (My.; Tĕ., M., T.; *cf.* ಪೆಸಱ್).

ಪಯೋಜ payas-ja. A cloud. 2, the lotus (Nn. 1).

ಪಯೋಜಜ payôja-ja. Brahmâ (Čpr. 6, 80).

ಪಯೋಜನಾಭ payôja-nâbha. Vishṇu (Bp. 54, 36).

ಪಯೋಜನ್ತು payas-jantu. An aquatic animal (ಜಲಚರ Nn. 87).

ಪಯೋಜನ್ಮ payas-janma. A cloud. (R.).

ಪಯೋಜಮಿತ್ರ payôja-mitra. The sun (Nn. 1).

ಪಯೋಜಾಯತ payôja-âyata. Extended like a lotus (Nn. 95. 149).

ಪಯೋದ payas-da. A cloud. (Čpr. 4, 32; Ršv. 6, 3).

ಪಯೋಧರ payas-dhara. *A cloud* (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ Nn. 6). 2, *a breast* (ಕುಚ, ಸ್ತನ 6). 3, the ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ 6). 4, the eye (ನಯನ, ಕಣ್ 6).

ಪಯೋಧಿ payas-dhi. The ocean. (Ršv. 13, 19).

ಪಯೋನಿಧಿ payas-nidhi. = ಪಯೋಧಿ. (J. 6, 6). 2, the milk-sea (10, 35).

ಪಯೋಭೃತ್ payas-bhṛit. A breast (Čpr. 8, 34).

ಪಯೋಮಯ payas-maya. Full of water (Čpr. 5, 37).

ಪಯೋಮುಚ್. -ಕ್ payas-muč. A cloud. (R.).

ಪಯೋಮ್ಬುಧಿ payas-ambudhi. The milk-sea (Čh. v. 24).

ಪಯೋರಾಶಿ payas-râši. The ocean (Bp. 36, 50; 39, 1).

ಪಯೋರುಹ payas-ruha. The lotus (Čh. v. 70. 139).

ಪಯೋವ್ರತ payas-vrata. The act of subsisting on mere milk in consequence of a vow (My.).

ಪಯ್ಕ payka. = ಪಯಿಕ. A division, a set, a number of things or beings ranged under a common denomination (Bh. 4, 8, 5; Mhr.; Tĕ. ಪೈಕ). ಪಯ್ಕಪಯ್ಕವಾಗಿಹುದಟಿಲ್ಲಿ ವರ್ಗ (Nn. 159).

ಪಯ್ತಿ payti. Tbh. of ಪಂಕ್ತಿ. See ಇರುವಯ್ತಿ.

ಪಯ್ನೆ paynĕ. = ಬಯ್ನೆ, etc. (St. & Pl.).

ಪಯ್ರು payru. (ಪೈರು). = ಪಯಿರ್. (C.; Tĕ.; Si. 100. 118). ನೀಲಿಯ ಪಯ್ರು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 55). ಹತ್ತೀ ಪಯ್ರು ಬೆಳೆದು ಒಡೆದ ಬಳಿಕ (4, 178). ಮುಚ್ಚೆಯಿಲ್ಲದ ಪಯ್ರೂ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ (Prv.). See Prv. s. ಬಿತ್ತು 1.

ಪಯ್ರುದಾರ payru-dâra. A broker in grain and pulse (My.).

ಪಯ್ಸರ paysara. Slipping, sliding; forfeiture, loss (Bh. 2, 2, 114; 4, 2, 62; 8, 26, 13; T. ವಝುಕ್ಕು, ವಝುವು, M. ವಝುದು, to slip, etc.; *cf.* ಪಡು 3?).

ಪಯ್ಸರಿಸು paysarisu. To slip, to slide; to go to one side; to be forfeited or lost (ಜಾಱು Bhn. 26; Č. Bp. 5, 13; Bh. 1, 5, 16; 3, 19, 42; J. 11, 19; Ššv. 4, 73).

ಪರ para. (= ಪೆಱ 5, ಪೆಱ್ 1). See ಅತ್ತ-.

ಪರ para. 1. *Distant, remote, removed, far.* 2, *opposite, ulterior, beyond, further, on the other side of* (ಪಾರ, ನದಿಯಾಚೆ Mr. 415). 3, *subsequent, succeeding, following;* next, after, future. 4, *other, another, different, foreign, alien;* a stranger. 5, *inimical, hostile; an adversary, an enemy.* 6, *very high or excellent, most excellent, best, supreme, chief.* 7, the highest point or degree; final

beatitude (môksha). 8, having anything as the highest object, completely devoted to or occupied with, intent upon, engrossed in. ಪಾಪಿ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? — ಪರರನ್ನು ಕಾಯೋಕ್ಕಿನ್ತ ಪಶುಗಳ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು.— ಪರರ ಕೇಡು ತನ್ನ ಕೇಡು.— ಪರಕೆ ಹೇಟಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.). ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದಡೆ ಕೈಲಾಸ ಬಿನ್ನಣವಕ್ಕು (Sp.). — ಪರನಾಡು. Another or foreign country (B. 3, 64; My.). — ಪರವರಿ. -ವರಿ. A far run: great extension (Abh. P. 1, 64). — ಪರವಿಹ. -ಇಹ. The other and this (world, Bp. 43, 12). — ಪರವೂರು. -ಊರು. Another or foreign village or town (B. 5, 270; My.). — ಪರವೆಣ್. -ಪೆಣ್. = ಪರವನಿತೆ. See Šmd. s. ಪವಣ್ಣರಿ.

ಪರ para. 2. = ಪರುವ. (My.). ಬಟಿಗೆಟ್ಟ ದೇವರಿಗೆ ಪರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪರಂಶತ paraṁ-šata. *More than a hundred.*

ಪರಂಸಹಸ್ರ paraṁ-sahasra. *Above a thousand.*

ಪರಃ paraḥ. = ಪರಸ್.

ಪರಃಶತ paraḥ-šata. *More than a hundred.*

ಪರಃಶ್ವಸ್ paraḥ-švas. *The day after to-morrow.*

ಪರಃಸಹಸ್ರ paraḥ-sahasra. *More than a thousand.*

ಪರಕ paraka. Tbh. of ಪರೋಕ್ಷ (Šmd. II; Kk. 84; Čt. I, 63).

ಪರಕರ parakara. (= ಪರಿಕರ). A sort of gown of little girls (Mhr.; B. 5, 297).

ಪರಕರ್ತೃ para-kartṛi. Another agent: the agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (Šmd. 272).

ಪರಕರ್ತೃಕ para-kartṛika. = ಪರಕರ್ತೃ (Šmd. 273).

ಪರಕಾಯ para-kâya. Another's body; another body.

ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ parakâya-pravêša. Entering into the body of another, looked upon as a science (My.).

ಪರಕಾವಣೆ parakâvaṇĕ. = ಪಾರಕಾವಣೆ. Proving coin, shroffing (My.; Br., H.; Mhr. ಪರಾಖ).

ಪರಕಾಳೆ parakâḷĕ. A kind of cloth, a long cloth (My.; Tĕ.; Mhr. ಪರಕಳಾ).

ಪರಕೀಯ parakîya. Relating or belonging to another; another; a stranger. (My.; B. 4, 161); hostile.

ಪರಕೆ parakĕ. 1. = ಹರಕೆ, ಹರಿಕೆ 1. A benediction, a blessing (Čpr. 9, after 28; Abh. P. 15, after 27; Bp. 61, 22; see ನಲ್ವರಕೆ, ನಲವರಕೆ). **2,** a vow (J. 3, 22). — ಪರಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take or receive a blessing (J. 8, 11; 12, 4). — ಪರಕೆಯಂ ಕೊಳ್. = ಪರಕೆಗೊಳ್. (Rŝv. 5, 133). — ಪರಕೆಯೆನ್. -ಎನ್. To utter a benediction (Čpr. 7, after 95). — ಪರಕೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To get or receive a benediction (J. 18, 63; 29, 40). — ಪರಕೆ ಹೇಟು. To utter a vow. ಪರಕೆ ಹೇಟಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prv.).

ಪರಕೆ parakĕ. 2. = ಪರಿಕೆ 1, ಪರಿಗೆ 2, ಪೊರಕೆ 2, ಪೊರಿಗೆ, ಪೋರಿಗೆ. A broom (My.; ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ, ಶೋಧನಿ Si. 112; M., T. ಪೆರುಕ್ಕು, to sweep).

ಪರಗ para-ga. Being with another, present with another. See ಮಿಗೆವರಗ.

ಪರಗಣೆ paragaṇĕ. A district (My.; Mhr., H. ಪರಗಣಾ; B. 4, 81).

ಪರಗಾಮಿ para-gâmi. *Belonging or relating to another.*

ಪರಂಗಿ parangi. = ಪರೆಂಗಿ. A Frank: — a European generally (My.; T., M. ಪಱಂಗಿ; Tĕ. ಪರಂಗಿ, ಪಿರಂಗಿ, ಫಿರಂಗಿ; Sk., Mhr., H. ಫಿರಂಗೀ). ಪಿರಂಗೀ ಗುಣ ಪರಂಗಿ ಅಱಿಯನೇ? (Prv.). — ಪರಂಗಿಚೆಕ್ಕೆ. The drug called China root, Smilax china (Br.; My.). — ಪರಂಗಿಹಣ್ಣು. = ಪಪ್ಪಾಯಿ. (My.). — ಪರಂಗಿಹುಣ್ಣು. = ಪರಂಗಿಹಣ್ಣು. (My.). — ಪರಂಗಿಹುಣ್ಣು. Syphilis (My.).

ಪರಚಕ್ರ para-čakra. *The army of an enemy.* (Abh. P. 2, 32). 2, a hostile prince.

ಪರಚು paraču. = ಪರಡು 3. (My.).

ಪರಚು paraču. = ಪರಜು, q. v.

ಪರಚಿತ್ತಗ್ರಹಣ para-čitta-grahaṇa. Seizing, or comprehending, the thoughts of another (Kâvy. III, 1, A, 12).

ಪರಚ್ಛನ್ದ para-č-čhanda. *Subject to the will of another, dependant.*

ಪರಜಾತ para-jâta. Born of another; *nourished or maintained by a stranger, fostered by strangers, dependant on others for sustenance.*

ಪರಜಿ paraji. = ಪರಜು. See ತೊಂಗಲ್ವರಜಿ.

ಪರಜಿತ para-jita. Conquered or subdued by another; *nourished by a stranger.*

ಪರಜು paraju. = ಪರಚು, ಪರಜ, ಪರುಜು. Tbh. of ಪರಂಜ. The blade of a sword or knife; a sword or scymitar. 2, a sword-hilt (ಪಾಲಿ, ಮೋಹಳ Mr. 297; Mhr. ಪರಜ; T. ಪಱಿಂಜು; M. ಪಱಿಞ್ಞ, ಪಱಿಞ್ಞು; Tĕ. ಪರಂಜು, ಪರುಜು, ಪರುಂಜು); the sharp edge or point of a sword (ಪಾಲಿ, ಆಯುಧದ ಪರಜುಗಳ್ Nn. 31, o. rs. ಪರಚು, ಪರುಜು).

ಪರಂಜ (para-ṅ-ja). = ಪರಜು. The blade of a sword or knife. 2, a sword. 3, an oil-press. 4, froth, foam.

ಪರಂಜನ para-ṅ-jana. Varuṇa. (R.).

ಪರಂಜಯ para-ṅ-jaya. Foe-conquering. 2, Varuṇa. (R.).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿ para-ṅ-jyôti. The supreme light (My.).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ paranjyôti-svarûpa. Having the supreme light as one's own form, having the nature or character of the supreme light (Bp. 61, 45).

ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಿ paranjyôti-svarûpi. = ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ. ಶ್ರೀಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪಿಗೆ ದೀಪವೊನ್ದಂ ಪತ್ತಿಸಿದ ಪೊಲ್ (Bp. 1, 35).

ಪರಟೆ paraṭĕ. = ಪಟ್ಟೆ 3, ಪರ್ಟೆ. A platter, a pot (Mhr. ಪರಡೇಂ, ಪರಳ; Tĕ. ಪರುಟು; see ಕಲ್-). 2, the bowl of a spoon (Mhr. ಪರಡೇಂ); the blade of a hoe (My.). 3, an enclosure around a house (Mhr. ಪರಡೇಂ), a low wall around a house (My., as ಪರಟೆಗೋಡೆ).

ಪರಡಿ paraḍi. 1. A kind of dish: wheaten sâvigĕ (S. Mhr.; Bh. 1, 15, 7; J. 6, 44; *cf.* Mhr. ಪರವಡ, varied preparations of victuals). ಪರಡೀ ರುಚಿ ಕರಡಿಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ಪರಡಿ paraḍi. 2. = ಪರಟೆ. The bowl, *i. e.* nape, of the neck (My.).

ಪರಡು paraḍu. 1. To scrape together with the hand or a hoe and take completely away (My.). ಪಡಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಪರಡೋದು ಬಿಡ (Prv.).

ಪರಡು paraḍu. 2. = ಅರಡು, ಹರಡು 1. To spread, to spread out (v. t., ಪ್ರಸಾರಣ Šmd. Dh.; Bp. 21, 8; 36, 47; Tĕ. ಪರಚು). **2,** to spread (v. i.), to extend, to be diffused (ಪ್ರಸರಣ Šm. 95).

ಪರಡು paraḍu. 3. = ಪರಚು, ಹರಡು 2. To scratch with the fingers or nails, to claw (ಅಂಗುಲಿಖನನ Šmd. Dh.; T. ಪಱಾಣ್ಡು, ಪುಱಾಣ್ಡು, ಪಱಣ್ಡು; Tĕ. ಬರುಕು; *cf.* ಬಗರು, ಬೆರಣ್ಟು).

ಪರಡು paradu. 4. = ಹರಡು 3, ಹರಡೆ. The ankle (ಗುಲ್ಫ Šmd. Dh.; Šm. 95; Bp. 40, 19; T. ಕರಡು, ಪರಡು; *cf.* ಪರಲ್, ಪರಳ್, etc.).

ಪರಡೆ paradĕ. = ಹರಡೆ 1. (Ššv. 3, 33).

ಪರಣ parana. = ಹರಣ. Tbh. of ಪ್ರಾಣ. (Bp. 26, 47; 36, 57; 46, 43; 48, 31; 67, 69; My.). — ಪರಣದಾನ. Tbh. of ಪ್ರಾಣದಾನ. (Bp. 46, 41. 46; 47, 68). — ಪರಣವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. The seat of life (Bp. 43, 54).

ಪರತನ್ತ್ರ para-tantra. *Subject to another, dependant upon another* (Šmd. 174).

ಪರತನ್ತ್ರತನ paratantratana. The state of being subject to another, etc. (B. 5, 190).

ಪರತರ para-tara. Greater, higher, uncommonly excellent; farther. (Bp. 61, 45; Ššv. 4, 119). ಪರತರವಾದದ್ದು ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪರತೆ paratĕ. The state of being pre-eminent; highest degree; comprehensiveness, absoluteness; posteriority; separateness, distinction; hostility; priority; the state of having anything as the highest object. (Kâvy. II, 1, 7).

ಪರತ್ರ para-tra. Elsewhere; in a future state; in the other or next world; hereafter; farther on; otherwise;— the other world. (Bp. 3, 7).

ಪರತ್ರಸೌಖ್ಯ paratra-saukhya. Future happiness, happiness in the other world (Čpr. 2, 35).

ಪರತ್ರೆ paratrĕ. The other world (Abh. P. 6, 111).

ಪರತ್ವ paratva. = ಪರತೆ. (Bp. 38, 13; 55, 42). 2, influence, sway. ಪರತ್ವದಿನ್ದ, by virtue of, by the influence of, through (B. 5, 233; Mhr. ಪರತ್ವೇಂ).

ಪರದ paradu3-a3. = ಹರದ. A dealer, a merchant (Abh. P. 16, after 37; Č. Bp. 47, 41; T.). See ಪೊಮ್ಬರದ, ಸೀರೆವರದ, ಸೊನ್ನೆವರದ.

ಪರದ parada. = ಪರದೆ. (My.).

ಪರದರ್ಶನ para-daršana. Another doctrine or system (Bp. 53, 57).

ಪರದಾರ para-dâra. Another's wife. (My.).

ಪರದಿತಿ parada-iti. A merchant woman (Abh. P. 16, after 37).

ಪರದು paradu. 1. = ಪರೆದು. P. p. of ಪರಿ 1.

ಪರದು paradu. 2. = ಪರಿದು. P. p. of ಪರಿ 1.

ಪರದು paradu. 3. = ಹರದು. Trade, traffic. — ಪರದುಗೆಯ್. To trade (V. 6, after 8).

ಪರದೆ paradĕ. = ಪಡದೆ, etc. (My.; B. 5, 292; G. 220, etc.). — ಪರದೇಘಾಡಾಬಟ್ಟೆ. A kind of cloth (Si. 223).

ಪರದೇಶ para-dêša. A foreign country; a remote country. (My.; B. 4, 165; 5, 93. 301). ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರವಾಸ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪರದೇಶಸ್ಥ paradêša-stha. A man residing abroad (B. 4, 167; My.).

ಪರದೇಶಿ para-dêši. A foreigner (Sk.; My.); a poor wanderer, a homeless and friendless person; a wretch. ಒಕ್ಕಳ ಹೊನ್ನಿನ ಪರದೇಶಿ (Prv.). See Bp. 21, 19; 32, 53; 43, 45; 51, 69; 55, 17. 26; B. 3, 25; 4, 199; Prv. s. ಬಾಟೀ ಹಣ್ಣು.

ಪರದೈವ para-daiva. Another deity (Bp. 53, 49. 50. 54; 54, 9).

ಪರನಾಳ para-nâla. Another stalk (Abh. P. 16, 89).

ಪರನಿನ್ದೆ para-nindĕ. Reviling others. ಪರನಿನ್ದೆ ಗೃಹಕ್ಷಯ, ಯತಿನಿನ್ದೆ ಕುಲಕ್ಷಯ (Prv.).

ಪರನ್ತಪ para-n-tapa. Paining enemies; vexing and annoying others; subduing a foe; a conqueror, etc. (My.).

ಪರನ್ತು param-tu. But yet, however (Mhr.; My.; B. 5, 16).

ಪರನ್ಧಾಮ para-n-dhâma. Another abode; another, or better, world. (My.). See ತಿರು-.

ಪರಪಕ್ಷ para-paksha. The side or party of an enemy or adversary; (treachery, perfidy). ಪರಪಕ್ಷ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪರಪಕ್ಷದವನು. -ಅವನು. A perfidious man (ಉಪೇಕ್ಷ Mr. 243).

ಪರಪಂಚ parapañča. Tbh. of ಪ್ರಪಂಚ. (My.).

ಪರಪಾಕ para-pâka. Anything cooked by another. (My.).

ಪರಪಾಷ್ಟಕ parapâshṭaka. = ಪರ್ಪಾಟಕ. (My.).

ಪರಪಿಣ್ಡಾದ para-piṇḍa-âda. Taking another's cake or food: *feeding at another's cost; a parasite, a hanger-on;* a servant.

ಪರಪಿಣ್ಡಿ para-piṇḍi. = ಪರಪಿಣ್ಡಾದ. Maintained by others (ಪರ್ಭೈಧಿತ, ಪರಾನ್ನ, ಹೆಬಿರ್ ಆರಿಕ್ಕಿದುದ ತಿಮ್ಮುವಂ Mr. 231).

ಪರಪು parapu. = ಪರೆಪು 1. To spread about (v. t.; Čpr. 7, 39; Abh. P. 15, after 72; Ršv. 5, after 120; 13, 15; J. 6, 12; 21, 47; T. ಪರಪ್ಪು). **2,** to be spread about or be divulged (Čh. v. 22; T. ಪರವು).

ಪರಪುಟ್ಟ para-puṭṭa. Tbh. of ಪರಪುಷ್ಟ. (ಪರಜತ, ಪರಿಸ್ಕನ್ದ, ಪರಜಾತ, ಪರ್ಭೈಧಿತ Nr.; J. 28, 21. 22). 2, (ಕೋಗಿಲೆ Čt. I, 62; Kk. 79; Šm. 28; Ršv. 5, 59).

ಪರಪುಟ್ಟೆ para-puṭṭĕ. A female cuckoo (Bp. 45, 44).

ಪರಪುರುಷ para-purusha. Another man, a stranger. 2, the husband of another woman. 3, Vishṇu. (My.).

ಪರಪುಷ್ಟ para-pushṭa. = ಪರಪುಟ್ಟ. Fostered or nourished by a stranger. 2, *the kôkila or cuckoo.*

ಪರಪೂರ್ವೆ para-pûrvĕ. A woman who has had a former husband. (R.).

ಪರಪ್ರಕಾಶ para-prakâša. One who has excellent lustre (Sšv. 4, 119).

ಪರಬಲ para-bala. A hostile army. ಪರಬಲವನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡಲೆನ್ನು, ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Nr.).

ಪರಬೊಮ್ಮ para-bŏmma. Tbh. of ಪರಬ್ರಹ್ಮ (Šmd. 370; Grj. 3, after 91).

ಪರಬ್ರಹ್ಮ para-brahma. = ಪರಬೊಮ್ಮ. The supreme soul (Bp. 55, 39. 41; 61, 45).

ಪರಭಾಗ para-bhâga. *Superior merit, excellence* (ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷ, ಒಳುಹು Mr. 456, o. r. ಒಳುರೂಪು).

ಪರಭಾರಿ parabhâri. ಪರಭಾರೆ. Elsewise, in some other way (My.; Mhr. -ರೀ, -ರೇ; ಪರಸ್ಪರ Čb.); assignment to others (My.). — ಪರಭಾರಿಪತ್ರ. A deed of transfer (My.).

ಪರಭಾಷೆ para-bhâshĕ. Another or foreign language (B. 5, 196; My.).

ಪರಭೃತ್ para-bhrit. Nourishing another: *a crow* (said to nourish the cuckoo).

ಪರಭೃತ para-bhrita. Nourished by another: *a cuckoo.*

ಪರಮ parama. Most distant. 2, highest, most excellent, best, greatest, superior. 3, extreme. 4, the utmost or

highest: the supreme soul (ಗುಣ, ಪರಮಾತ್ಮನು Nn. 78). ಪರಮಂ, *yes, very well.*

ಪರಮಗತಿ parama-gati. Any chief object or a most excellent condition; final beatitude. ಪರಮಗತಿಯೆಪ್ಪುದು ನೆರಮನೇ ಹಟ್ಟಿಯೋ? (Prv.).

ಪರಮಜಿನೇಂದ್ರ parama-jinêndra. A most excellent, or the highest, jinêndra (Šmd. 109).

ಪರಮಜ್ಞಾನ parama-jñâna. Superior wisdom (My.). ಪರಮಜ್ಞಾನಿ, a person of superior wisdom (My.).

ಪರಮಂಡಲ para-maṇḍala. Another or foreign district or country (J. 2, 54; 17, 30).

ಪರಮಂಡಲಿಕ para-maṇḍalika. The ruler of another province or country (My.).

ಪರಮತ para-mata. The opinion or doctrine of another; another doctrine; heterodoxy, heresy. (My.).

ಪರಮತ್ವ paramatva. The highest position or rank; highest end or aim. (Bp. 37, 49).

ಪರಮಪದ parama-pada. The highest rank or station; final beatitude. (My.).

ಪರಮಪದವಿ parama-padavi. = ಪರಮಪದ. (My.).

ಪರಮಪರ parama-para. Most supreme, highest of all (Bp. 61, 45).

ಪರಮಪಾತಕ parama-pâtaka. A very great crime (Bp. 28, 30).

ಪರಮಪಾತಕಿ parama-pâtaki. A person guilty of heinous sin (Bp. 52, 7).

ಪರಮಪಾವನ parama-pâvana. Most pure (Bp. 51, 60).

ಪರಮಪುರುಷ parama-purusha. A very excellent man; the supreme soul (Bp. 61, 45); Vishṇu (My.).

ಪರಮಪ್ರದೀಪಿ parama-pradîpi. A woman full of lustre (Grj. 3, 19).

ಪರಮಯೋಗಿ parama-yôgi. A very great devotee, an ascetic of the highest order (ಅಚಲ, ಎತಿ Nn. 41).

ಪರಮರ್ಷಿ parama-ṛishi. A very great ṛishi (J. 5, 32).

ಪರಮಶ್ರೀ parama-śrî. = ಪರಮಸಿರಿ. The highest prosperity, etc.

ಪರಮಸಿರಿ parama-siri. Tbh. of ಪರಮಶ್ರೀ (Šmd. 376).

ಪರಮಹಂಸ parama-haṃsa. An ascetic of the highest order. (My.).

ಪರಮಹಿತ parama-hita. Most proper or worthy (ತಕ್ಕ Šm. 47).

ಪರಮಾಗಮ parama-âgama. Holy writ of Jainas (Čpr. 3, 30).

ಪರಮಾಚಾರ್ಯ parama-âčârya. A supreme guru (Čpr. 1, 67).

ಪರಮಾಣು parama-aṇu. A infinitesimal particle, an atom. (My.).

ಪರಮಾತ್ಮ parama-âtma. The supreme soul, the soul of the universe (ಗುಣ, ಪರಮ Nn. 78; ಬ್ರಹ್ಮ, ಆತ್ಮನು 79; ಭಾವ 100; ಅನಾಧಾರತೆ, ಆಧಾರವಿಲ್ಲದುದು 157). 2, a jinêśvara (157). 3, the sun (ಇನ 120). 4, a man armed for battle (? ಸನ್ನಾಹ 105). 5, a siddha (157). ಪರಮಾತ್ಮನ್ನ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಪರಮಾನ್ನ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prv.). See Bp. 51, 30; 55, 39. 40; 61, 45; J. 6, 45; 14, 7; Dp. 1, 5; Prvs. s. ಪಾಪ, ಪಾಪಾತ್ಮ.

ಪರಮಾನಂದ parama-ânanda. Supreme felicity; the supreme soul; N. (My.).

ಪರಮಾನ್ನ parama-anna. Best food, *e. g.* rice boiled in milk with sugar (My.; see Hlâ. & Nr. s. ತುಯ್ಯಲ್, Prvs. s. ಪರಮಾತ್ಮ, ಮಾದಿಗ).

ಪರಮಾಯು parama-âyu. The longest period of life. ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಚಿರಾಯು (Prv.).

ಪರಮಾರ್ಥ parama-artha. The highest or most sublime truth, real truth, reality, truth (ತನ್ತ್ರ, ನಿಶ್ಚಯ Nn. 75; see Mr. s. ಬಲ್ಲವ). 2, the highest and most excellent object or end of man.

ಪರಮಾವಧಿ parama-avadhi. Utmost term or limit, the extremity. (My.; B. 4, 40).

ಪರಮೆ paramĕ. The best female. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಪರಮೇಶ parama-îśa. = ಪರಮೇಶ್ವರ. (ಪಾಲಿ Nn. 31, o. r. ಶಿವ). ಪರಮೇಶನಾದರೂ ಸ್ಮಶಾನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 27, 51; 54, 27; 55, 39.

ಪರಮೇಶ್ವರ parama-îśvara. Supreme lord: *Śiva;* Vishṇu; Indra. See Bp. 52, 24. 26; 61, 45; B. 4, 186.

ಪರಮೇಷ್ಠಿ paramê-sthi. Standing at the top or head, highest, chief: *Brahmâ* (ಸರಸಿಜವಾಸ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 150). 2, a Jaina guru (150; see ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ). — ಪರಮೇಷ್ಠಿಸ್ವಾಮಿ. N. of an author (Šmd. 125).

ಪರಮೋತ್ಸವ parama-utsava. Very great joy (Čpr. 6, after 43).

ಪರಮ್ಪದ param-pada. = ಪರಮಪದ. (My.).

ಪರಮ್ಪರ param-para. One following the other, proceeding from one to another; successive, one after another, repeated. See Čh. G. MS. v. 3; Bp. 36, 49; 39, 66; 58, 26.

ಪರಮ್ಪರಾಕ param-parâka. *Immolating an animal at a sacrifice.*

ಪರಮ್ಪರಾವಾಹನ paramparâ-vâhana. *An indirect means of conveyance,* as a porter carrying a litter, a horse dragging a carriage, etc.

ಪರಮ್ಪರೆ param-parĕ. -ರಾ. An uninterrupted series, a row, a regular series, succession, order, method; race, lineage. 2, *mediate or indirect condition.* 3, injuring, killing.— See Kâvy. III, 3, B, 22-29; V, 1; ಉಪದೇಶ-.

ಪರಯಿಸು **parayisu.** (fr. ಪರೆ 1). To spread (v. t.); to disperse, to dismiss, as an assembly (Ršv. 10, after 5).

ಪರರಾಯ para-râya. Another, or hostile, king (My.; B. 5, 109).

ಪರರಾಷ್ಟ್ರ para-râshṭra. A (partly) hostile country (ಬೆಸಕೆಯ್ಯುದಲ್ಲದೆ ಇದಿರಿಪ್ಪ ಸೀಮೆ Mr. 189); another kingdom (My.).

ಪರಲ್ **paral.** = ಪರಳ್ (Šmd. 41), ಪರಳು, ಹರಳು. A pebble, a stone (Ršv. 2, 47; T., M.; *cf.* ಪರಡು 4). ಪರಲೆಲ್ಲಂ ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕಂ (Šmd. 85 Mdb.). See ಅಲಿವರಲ್, ಕೆಮ್ಬರಲ್, ಜಾಗವರಲ್, ರನ್ನವರಲ್. — ಪರಲ್ಮೊಲೆ. A pebble-like breast (Č. Bp. 10, 19).

ಪರಲೋಕ para-lôka. The other world, the next world, the future state (whether good or bad, Sk.; My.). ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕಂಗಳಿಗೆ ಜಗದೇಕರಕ್ಷಕಶಿಕ್ಷಕಂ ನೀನಲ್ಲದಾರ್ ಉಣ್ಟು? (Bp. 28, 64). ದುಷ್ಟನಾದ ಮನ್ತ್ರಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅರಸನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೆಡುವನು (Pañčatantra, edited by J. Garrett, pp. 48. 49). See ಪರಲೋಕಯಾನ. 2, paradise (Sk.), heaven (J. 2, 36; B. 4, 195; 5, 94; My.). ಪರಪಕ್ಷ ಮಾಡುವವಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ.—ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದವಗೆ ನರಲೋ

ಕದ ಗೊಡವೆಯೇ?— ಪರಲೋಕವೆಮ್ಬುದು ಪಲಹಾರದ ಗುಡ್ಡೆಯೇ?— ಪರ್ವತವೇಱದವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಪಾಪಿ, ಪ್ರಸಾದ.

ಪರಲೋಕಯಾನ paralôka-yâna. Going to the other world, death, dying (Sk.).

ಪರವತ್ para-vat. *Dependant upon another, being under the command of another.*

ಪರವನಿತೆ para-vanitĕ. Another's wife (Bp. 4, 65).

ಪರವರ್ಷಿ paravarshi. (Tbh. of ಪರಾಮರ್ಶೆ). Nourishing, supporting (My.; Mhr., H. ಪರವರತಿ).

ಪರವಶ para-vaśa. = ಹರವಸ. *Subject to another, depending on the will of another, dependant, subservient, subject;* dependence, dependency (ಪಾರವಶ್ಯ Ĉt. II, 115). Feminine ಪರವಶೆ (J. 5, 61). — ಪರವಶದವ. -ಅವ. A man depending upon or subject to the will of another, a dependant or subservient man (ಪರಚ್ಛನ್ದ Mr. 228).

ಪರವಶತೆ para-vaśatĕ. Dependence on another or on the will of another (Ĉpr. 1, after 101; 6, after 91; 8, after 67).

ಪರವಶೀಭೂತ paravaśî-bhûta. = ಪರವಶ. (Bp. 8, 4).

ಪರವಶೀಯುತ paravaśî-yuta. = ಪರವಶ. (Bp. 61, 59).

ಪರವಾ paravâ. = ಪರವೆ, ಪರ್ವಾ. Care, concern about; regard, heed; anxiety (My.; Br.; M. ಪರ್ವಾ; Mhr., H.). ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, there is no anxiety, *i. e.* there is no cause for anxiety, it is of no consequence, never mind (C.).

ಪರವಾದಿ para-vâdi. A person who makes an adverse statement or raises an objection, a controversialist, a dissenter (Bp. 23, 23; 28, 47; 32, 61; 36, 43; 44, 34; 53, 32).

ಪರವಾನಾ paravânâ. ಪರವಾನೆ. An order, a pass; a commission, a sealed paper of authority (My.; Br.; Mhr., H.).

ಪರವಾರ್ಕೆ paravârkĕ. (paravâṛkĕ). See ದೋಸರ.

ಪರವಾಸ para-vâsa. A foreign place, abode or house. ಪರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರವಾಸ ತಪ್ಪದು (Prv.). — ಪರವಾಸ ಮಾಡು. To stay or abide in a foreign place, etc. ಪರವಾಸ ಮಾಡಿ ದರೂ ಸಹವಾಸ ಬೇಕು.— ಪರವಾಸ ಮಾಡುವವನ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು (Prvs.).

ಪರವಿ paravi. = ಹರವಿ, ಹರುವಿ. An earthen water-vessel of the form of the kôḍa, but larger (ಘಟ, ಹರವಿ Nn. 109).

ಪರವೆ paravĕ. = ಪರವಾ, etc. (B. 5, 205). 2, N. of a place (?). — ಪರವೆನಾಚಿ. N. (Bp. 26, 5).

ಪರವೇಶ್ಮಸ್ಥ para-vêśma-stha. *Staying or living in another's house.*

ಪರಶಕ್ತಿ para-śakti. Pârvatî. 2, he who possesses Pârvatî (Śiv. 4, 19).

ಪರಶು paraśu. = ಪರಸು. *An axe, a hatchet.*

ಪರಶುಧರ paraśu-dhara. A soldier armed with an axe. 2, Paraśurâma. 3, *Gaṇêśa.*

ಪರಶುರಾಮ paraśu-râma. Râma, the son of Jamadagni (ಖಣ್ಡಪರಶು, ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ Nn. 165; J. 2, 33), the sixth avatâra of Vishṇu (Mr. 19).

ಪರಶ್ವಧ paraśvadha. *An axe, a hatchet.*

ಪರಶ್ವಸ್ para-śvas. *The day after to-morrow.*

ಪರಸ್ paras. = ಪರಃ. Beyond, further on, on the other or opposite side, etc. See ಪರೋಕ್ಷ.

ಪರಸಮಯ para-samaya. Another, different body, congregation or sect (Bp. 29, 5; 36, 39; 49, 14; 50, 17).

ಪರಸಮಯಿ para-samayi. A person belonging to a different body, etc. (Bp. 50, 79; 53, 50. 61).

ಪರಸಾಧಕ para-sâdhaka. A means of obtaining final beatitude (My.).

ಪರಸು parasu. = ಹರಸು. To utter a benediction; to bless. (T. ಪರಚು, ಪಱಚ್ಚು, to praise). ಪರಸುತ್ತೆ ಬನ್ದಂ (Śmd. 280). See Ĉpr. 3, 45. 71; 5, 116; 6, 91; 9, 27; Abh. P. 9, after 15; Bp. 1, 34; 4, 43; 32, 12; 46, 8. 12; J. 2, 14. 45; 10, 54; 11, 1; 20, 22; 28, 25; 30, 25; 31, 31; 34, 37.

ಪರಸು parasu. Tbh. of ಪರಶು (Śmd. 335). 2, = ಪರುಸ 1, the philosopher's stone (Tu.). ಪರಸು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ನಿರಸವಿದ್ದವ ಗೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಪರಸೆ parasĕ. = ಪರಿಶೆ, ಪರಿಷೆ, ಪರಿಸೆ. Tbh. of ಪರಿಷದ್. People assembled at the festival of an idol (My.; Tĕ. ಪರಸೆ, ಪರು ಸೆ; M. ಪರಿಶ). ಪರಸೇ ಯಜಮಾನನೆನ್ದು, ಪರರ ಹೇಸಿಗೆ ತೆಗಸಿದ ಹಾಗೆ.— ಹತ್ತಱ ಕೂಡ ಹನ್ನೊನ್ದು, ಪರಸೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ (Prvs.). See Prv. s. ವರುಷ.

ಪರಸ್ತ್ರೀ para-strî. = ಪರವನಿತೆ. (My.). Also ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳು. ಪರ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಮಗನು (ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯ G.).

ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ parastrî-gamana. Approaching the wife of another, adultery (My.).

ಪರಸ್ಥಲ para-sthala. A foreign, strange place, not one's own residence (My.; B. 4, 155).

ಪರಸ್ಥಾನ para-sthâna. Removing the baggage for a journey, on an auspicious day, to another house, when it is not convenient to start immediately one's self (My.; Tĕ.).

ಪರಸ್ಪರ paras-para. Another-another: *one another, each other, mutual; with one another, from each other, against one another, to one after another, one after the other, to one another, mutually, reciprocally.* 2, one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 3. 54-56). ಪರಸ್ಪರಂ, *mutually.*

ಪರಸ್ಪರಬನ್ಧನ paraspara-bandhana. Mutual holding fast, clasping or embracing (ಕಲ್ಯ, ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕಟ್ಟುವುದು Nn. 105).

ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಕ paraspara-âsangataka. Strongly attached to one another. 2, one of the atiśayas (Kâvy. III, 3, B, 121. 140 seq.).

ಪರಸ್ಪರೋಪಕಾರ paraspara-upakâra. Mutual assistance or benefit (My.).

ಪರಸ್ಮೈಪದ parasmai-pada. Word to or for another: the form of the word that relates to another; the active or transitive verb. (My.).

ಪರಸ್ವ para-sva. Another's property.

ಪರಸ್ವಹರಣ parasva-haraṇa *Seizing another's property.*

ಪರಸ್ವಾಧೀನ para-svâdhîna. = ಪರಾಧೀನ. (Mhr.; My.).

ಪರಸ್ವಾಪಹರಣ parasva-apaharaṇa. = ಪರಸ್ವಹರಣ. (My.).

ಪರಹ para-ha. (ಪರಹನ್). Killing others or enemies. (R.).

ಪರಹತ್ತ para-hatta. Tbh. of ಪರಹಸ್ತ. (Ĉpr. 8, 82).

ಪರಹಸ್ತ para-hasta. Another's hand (B. 4, 77).

ಪರಹಿಂಸೆ para-himsĕ. Injuring others (My.).

ಪರಹಿತ para-hita. Friendly to others, benevolent (Śmd. 129). 2, benevolence; the welfare of another (My.; B. 5, 210). ಪರಹಿತ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹಿತ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಪರಹಿತಂ para-hitam. The metrical foot ◡ ◡ ◡ —(Čh.).

ಪರಹೇದವ parahêda-ava. = ಪಹರೇದವ. (ಏಶಾಯ, ಕಾವಲದವ G.).

ಪರಳ್ paraḷ. Vulgar form of ಪರಲ್ (Šmd. 41). See ಕಂಕಳವರಳ್; Abh. P. 7, 27.

ಪರಳಿಗ paraḷiga. = ಹರಳಿಗ. A gallant, a paramour, a whoremonger (ಪಾಣ್ಬ Čt. I, 43; II, 24; ಸಿತಗ, ಜೋಡ, ಪಾಣ್ಬ, ಜಾರ Šs.; *cf.* ಪಡು 3?).

ಪರಳು paraḷu. = ಪಗಲ್, etc. — ಪರಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Stone-fruit: a still hard, unripe fruit (ಮಿಡಿ Bhn. 58).

ಪರಾ parâ. Away, off; to, towards; over, on; back; inverted order; aside.

ಪರಾಕೆ parâka. Distance. See ಪರಮ್-.

ಪರಾಕು parâku. 1. Attention! take heed! listen! (My.; Tĕ.; J. 30, 46).

ಪರಾಕು parâku. 2. = ಪರಾಂಚ್. Carelessness, forgetfulness (My.; Tĕ.), inattentiveness (My.; T.).

ಪರಾಕ್ರಮ parâ-krama. Marching forth; advancing against, attacking. 2, *heroism, prowess, valour, courage, power, strength* (ಪನ್ನತಿಕೆ Čt. I, 70. 100; Kk. 77; ರಯ್ಯ Čt. I, 92; ಪನ್ನತಿಕೆ, ಅಣ್ಮು Kk. 41, Šm. 38; ಸತ್ವಗುಣ Nn. 67; ಮಿಡುಕು Bhn. 3). 2, *exertion;* endeavour, effort, enterprise.

ಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಥಿತ parâkrama-prathita. A man famous for his power or valour (ಬಲ್ಗಿಯ್ಯ Čt. II, 52).

ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ parâkrama-śâli. Endowed with prowess, etc. (My.).

ಪರಾಕ್ರಮಿ parâkrami. Powerful, displaying strength or courage, valorous, etc. (Šmd. 251; J. 2, 28; My.; B. 5, 51).

ಪರಾಖ್ಯಾನ para-âkhyâna. Another's story: a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 61. 96 seq.).

ಪರಾಗ parâga. *The pollen or farina of a flower* (ಮಲರ್ವುಡಿ Šm. 23; ರಜ Mr. 108). 2, *dust, powder* (ರೇಣು, ದೂಳು Nn. 113). 3, the nectar or honey of flowers (ಮಧು, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣು Nn. 13, instead of ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣು o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ and ಪರಿಮಳ; ಉದ್ಗಮಸಾರ, ಪುಷ್ಪರಸ 113, o. r. ಪುಷ್ಪದ ಮಕರಂದ; ಬಣ್ಣು Šm. 23. 93). 4, fragrant powder used after bathing. 5, tawny or red colour (ಕೆಮ್ಮು, ಅರುಣ Nn. 113). 6, gold (ಕನಕ, ಚಿನ್ನ 113; ರಜತ Mr. 476). 7, an eclipse of the sun or moon.

ಪರಾಂಗನೆ para-aṅganĕ. = ಪರವನಿತೆ. See s. ಪುಸಿ 2.

ಪರಾಙ್ಮುಖ parâṅč-mukha. *Having the face turned away or averted, turning the back upon, averted, turned away* (ತಿರಿಗಿದನ್ಥ G.); taking to flight, retreating. See ಪೆಡಮುಗುಟ್, ಮುರಲ್, ಮುಲರ್; Bp. 60, 51. 2, averse from; disinclined towards, not caring about, regardless of.

ಪರಾಙ್ಮುಖತೆ parâṅč-mukhatĕ. Turning away or averting the face; disinclination, repugnance, dislike, aversion, disgust (Sk.).

ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ parâṅmukhî-karaṇa. Turning away or averting the face; turning the back upon, retreating. See ಮುಗುಟ್ಟು, ಮುರಲ್ಚು.

ಪರಾಚೀನ parâčîna. *Turned away, turned in an opposite direction, averted;* having the hind part before (ವಿಪರೀತ, ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು Mr. 437).

ಪರಾಜಯ parâ-jaya. Conquest, victory. 2, *defeat.* 3, loss, losing (at play, etc.). See ಸೋಲ್. — ಪರಾಜಯ ಪಡು. To be defeated (B. 4, 216).

ಪರಾಜಿತ parâ-jita. *Defeated, overcome;* condemned by law.

ಪರಾಂಚ್ parâṅč. ಪರಾಕ್. = ಪರಾಕು 2. Turned away, averted; turning the back upon; departing or retiring from; distant; (not caring about).

ಪರಾತ parâta. = ಪರಾತು. A circular and edged dish (My.; B. 4, 55; Mhr.). See Prv. s. ಪರಾತ.

ಪರಾತು parâtu. = ಪರಾತ. (My.; B. 4, 141).

ಪರಾತ್ಪರ parât-para. Higher than the highest, of the greatest excellence, superior to the best (ಶ್ರೇಷ್ಠಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ G.; My.; Bp. 2, 17; 51, 80).

ಪರಾಧಿ parâdhi. Hunting, the chase. (R.).

ಪರಾಧೀನ para-âdhîna. *Depending on another, dependant, subject, subservient.* ಪರಾಧೀನನಾದರೆ ನರಜನ್ಮ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). 2, alienation, transfer, as of property (My.).

ಪರಾಧೀನತನ parâdhînatana. Dependence upon another, subjection (Čb. 10).

ಪರಾಧೀನತೆ parâdhînatĕ. = ಪರಾಧೀನತನ. (Sk.; My.).

ಪರಾನ್ನ para-anna. The food of another, food supplied by or belonging to another. ಪರಾನ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಬನ್ತು (Prv.). 2, *eating the food of another, sponging* (ಪರೈಥಿತ, ಪರಪಿಣ್ಡಿ, ಹೆಱರ್ ಅರಿಕ್ಕಿದುದ ತಿಮ್ಬುವಂ Mr. 231).

ಪರಾಪರ para-apara. Remote and proximate, best and worst, etc. 2, = ಪರಾತ್ಪರ (T., My.; Bp. 18, 79).

ಪರಾಭವ parâ-bhava. Passing away, vanishing, disappearance, dissolution. 2, *defeat, overthrow, humiliation.* 3, the fortieth year in the cycle of sixty (Mr. after 540; My.). 4, contempt, disrespect; reproach (ನಿರಾಕಾರ, etc., ಜಱಿಹಂ Mr. 428).

ಪರಾಭವಿಸು parâbhavisu. To defeat, to overthrow (Šśv. 4, after 99).

ಪರಾಭೂತ parâ-bhûta. *Defeated, overcome;* degraded, treated with contempt.

ಪರಾಭೂತಿ parâ-bhûti. Defeat, humiliation. — ಪರಾಭೂತಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To be defeated (Šśv. 4, 95).

ಪರಾಮರಿಕೆ parâmarikĕ. = ಪರಾಮ್ಬರಿಕೆ. (Tbh. of a ಪರಾಮರ್ಶಕೆ). = ಪರಾಮರ್ಶ, q. v. (My.; Tĕ., T.; G. 373; B. 2, 39; 3, 128).

ಪರಾಮರಿಸು parâmarisu. = ಪರಾಮ್ಬರಿಸು, ಪರಾಮ್ಮರಿಸು. Tbh. of ಪರಾಮರ್ಶಿಸು, q. v. (My.; B. 4, 142).

ಪರಾಮರ್ಶ parâ-marśa. = ಪರಾಮರ್ಶೆ. Seizing, dragging, pulling; injuring, assault. 2, remembering, recollection; reflection, consideration, thought; discrimination, judgment (Sk.). 3, kindly inquiring into and relieving the wants, etc. of the poor, sick, etc.; inquiring into the health and welfare of friends (Mhr.; My.; B. 5, 95). — ಪರಾಮರ್ಶ ಮಾಡು. = ಪರಾಮರ್ಶಿಸು. (ಉಪಚರಿಸು G.).

ಪರಾಮರ್ಶಿಸು parâ-marśisu. = ಪರಾಮರಿಸು, ಪರಾಮ್ಬರಿಸು, ಪರಾಮ್ಮರಿಸು. To treat or attend kindly, to tend or take care of, to console;—to investigate, to examine, to inquire, to be considerate (My.; G. 315); to discriminate; to draw conclusions.

ಪರಾಮರ್ಶೆ parâ-marśĕ. = ಪರಾಮರ್ಶ. (ಸ್ಮರಣ Šmd. 202 Cm.; My.).

ಪರಾಮೋಷಿ parâmôshi. An unintentional fault or mistake (H. ಫರಾಮೋಷಿ; My.).

ಪರಾಮ್ಬರಿಕೆ parâmbarikĕ. = ಪರಾಮರಿಕೆ. (My.).

ಪರಾಮ್ಬರಿಸು parâmbarisu. = ಪರಾಮರಿಸು. (My.).

ಪರಾಮ್ಮರಿಸು parâmmarisu. = ಪರಾಮರಿಸು. (My.). ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಣ್ಡರೂ ಪರಾಮ್ಮರಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ.

ಪರಾಯ parâ-aya. = ಪರಾಯಣ. See ಸಂ-.

ಪರಾಯಣ parâ-ayana (or para-ayana). Going away; going towards; etc. 2, principal, being the chief or final end or aim. 3, *making anything one's chief object, wholly devoted to, zealously engaged in, intent on.* 4, principal object or aim. See Bp. 25, 16; 55, 24; 57, 21.

ಪರಾಯತ್ತ para-âyatta. *Dependant upon another, subject to another, subservient.*

ಪರಾಯಿ parâyi. Other, foreign; strange, new (My.; Mhr., H. ಪರಾವಾ).

ಪರಾರಿ parâri. *The year before last.*

ಪರಾರ್ಥ para-artha. The profit or interest of another. (My.).

ಪರಾರ್ಥೈಕವೃತ್ತ parârtha-êka-vṛitta. Working only for the interest of others (Čpr. 8, 3).

ಪರಾರ್ಧ para-ardha. The ulterior part, the other part. 2, a hundred thousand billions, or a lac of lacs or crores, or half the term of Brahmâ's life. 3, = ಪರಾರ್ಧ್ಯ.

ಪರಾರ್ಧ್ಯ para-ardhya. Most remote; *highest in rank, most excellent.*

ಪರಾವೃತ್ತ parâ-vṛitta. Turned back, returned, retreated; turned round, revolved; *rolling one's self.*

ಪರಾಶರ parâ-šara. N. of the father of Vyâsa (Sk.; J. 33, 39); N. of the author of a smṛiti or law-book (Sk.; My.); Vyâsa (ವೈಶಮ್ಪಾಯನ, ಸತ್ಯವತಿಜ, ವ್ಯಾಸ Mr. 257, sic! one MS. ಪಾರಾಶರ).

ಪರಾಶರಸುತ parâšara-suta. Vyâsa (J. 5, 70).

ಪರಾಶರಿ parâ-šari. An ascetic (ತಪಸ್ವಿ Mr. 256); a wandering mendicant.

ಪರಾಶ್ರಯ para-âšraya. Dependence, or reliance, upon another (My.).

ಪರಾಶ್ರಿತ para-âšrita. Having taken recourse to another, relying upon another; dependant, subject. (My.).

ಪರಾಸನ parâ-asana. *Killing, slaughter.*

ಪರಾಸು parâ-asu. *Dying; lifeless, dead.*

ಪರಾಸ್ಕನ್ದಿ para-âskandi. Assailing another: *a robber, a thief.*

ಪರಾಹ್ಣ para-ahna. The afternoon. (My.).

ಪರಾಳ parâḷa. = ಪಲಹಾರ, etc. (Mhr. ಫರಾಳ; ತಮ್ಬುಲ G.).

ಪರಿ pari. 1. = ಅರಿ 5, ಹರಿ 1. (To move); to run; to flow (ಧಾವನ Šmd. Dh.); to proceed, to advance in a satisfactory manner, as work, etc.; to go away, to disappear, as trouble; to be discharged, as a debt. P. ps. ಪರದು, ಪರಿದು. ಅರೆಗಾವುದಮಂ ಪರಿದಂ (Šmd. 157). ಗಟಿಗಟಿನೆ ಗುಟುಗುಟುವೆನುತುಂ ಪರಿವ ಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65). ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮ್ ಆಳ ಮೇಲೆಯುಂ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಪರಿದುದು ಒನ್ದೆ ಗಜಂ ಭುವನೈಕ ರಾಮುನಾ (146). ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಟಿ (ನಿರ್ಝರ Hlâ.). ಪರಿದವು ಅರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ (J. 22, 11). See Čpr. 1, after 101; 1, 112; Abh. P. 13, 64. 66. 74; Bp. 32, 28. 32. 38; 50, 40; 61, 22; Č. Bp. 11, 4; Ršv. 5, 122; 6, 10; 6, after 11 (several times); 13, 90; 13, after 96; J. 3, 2. 8. 21; 25, 3; 28, 44; ಉರಿವರಿ, ಪೊನಲ್ವರಿ, ಬೀದಿವರಿ, ಮುನ್ದುವರಿ, ಮುಕ್ಸರಿ, ಮೇಲ್ವರಿ, ನಿಸಟಮ್ಬರಿ, ಸಯ್ವರಿ. — ಪರಪಾಟ. -ಆಟ. Running about (My.). See Prv. s. ಫಲ. — ಪರಿದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. To go running or with celerity (Bp. 32, 58). — ಪರಿದಾಟ. = ಪರಪಾಟ. (My.). — ಪರಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಹರಿದಾಡು. To move about, to run about (Bp. 3, 40; Ššv. 5, 15).

ಪರಿ pari. 2. = ಹರಿ 2. P. p. of ಪರಿ 1, in ಪರಿ ಪರಿದು (Bp. 3, 40; J. 3, 9). — ಪರಿ ತರ್. (*i. e.* ಪರಿದು ತರ್). = ಹರಿ ತರ್. To come running or with celerity, to hasten (Tĕ. ಪರ ತೆಂಚು). See Čpr. 7, 79; 8, after 101; Abh. P. 14, 159; Grj. 3, 94; Bp. 2, 16; 16, 23; 22, 13; 27, 17; 32, 41; 46, 21; 60, 31; Ršv. 5, 26; 6, after 11; J. 28, 59. — ಪರಿವರಿ. -ಪರಿ. (Grj. 5, 7).

ಪರಿ pari. 3. = (ಪಱ್ 4), ಹರಿ 3. Moving, running (Bp. 32, 26; see ಅಸಗವರಿ, ಬೀದಿವರಿ 2; T.: haste, swiftness); pacing (see ನಿಡುವರಿ); flowing, streaming; stream, current (Ršv. 6, after 24; see ನೀರುವರಿ); a channel; a run or course, as a measure of distance. 2, a course: a way, a manner, a kind (ಭಂಗಿ, ವ್ಯಾಕೂತಿ Hlâ., MS. ವ್ಯಾಕೃತಿ; ರೀತಿ Nr.; Čpr. 3, 47; 8, 72; My.; T., M.; Mhr. ಪರೀ). ಮತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ (ಪಕ್ಷಾನ್ತರ Nr.). — ಪರಿಕಾಲ್. A running channel or brook (V. 4, 4; 10, 2). — ಪರಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. A current to be impaired; to be impaired in one's current (Abh. P. 7, 86). — ಪರಿದಿಟ್ಟಿ. A roving look or eye (Ršv. 1, after 135). — ಪರಿ ಪಡಿ. Running condition: fate (Abh. P. 6, 128). — ಪರಿ ಪರಿ. rep. Various ways or manners (Bp. 6, 27; 12, 45; 26, 44; 28, 57; 39, 30; 45, 42; 61, 25; Bh. 1, 8, 69). — ಪರಿಮಱ್. = ಪಱ್ಮುಱ್, q. v. (Čpr. 6, 49; 7, 34; Abh. P. 9, 80). — ಪರಿಮುತ್ತೆ. A rush and falling upon: plundering, robbing (ಕವರ್ದುದು, ಇಟ್ಟುದು, ಸುಲಿವುದು, ಸೆಳೆವುದು Šm. 63; ಸೆಳೆವುದು Kk. 71). — ಪರಿಯಿಡು. -ಇಡು. To run (Abh. P. 10, 162; Ršv. 13, 91). — ಪರಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become mannerly, to grow becoming or fit (ಒಪ್ಪು Šm. 62; Kk. 65). ಪರಿವಡದಿರೆ ಕರ್ಣಾಟಕಸರಸಕವೀನ್ದ್ರರ್ಕಳ್ ಒಳ್ಳಿತಾದುದೆನಲ್ ಬಿತ್ತರಿಸಿದನ್ ಅಭಿಧಾನಮಂ ಬೊಮ್ಮರಸಂ (Ct. II, 122). See Grj. 2, after 106; Bp. 26, 68; 32, 29; 51, 66. — ಪರಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. Course-seizing: regular course or succession, row, order, method, etc. (ಪರಿಪಾಟ, ಅನುಪೂರ್ವ, ಪರ್ಯ್ಯಾಯ, etc. Hlâ., Mr. 441; ತಱುವಾಯ್ Šmd. 9 Cm.; ತಱುವಾಯು, ತರ, ಕ್ರಮ Šm. 53; ತಗಹು, ಪಂಕ್ತಿ 105; Tĕ. ಪರುವಡಿ). See Šmd. 112. 255. 269; Grj. 2, after 106; Bp. 14, 3; Č. Bp. 5, 5; Râm. 1, 13, 4; Râghč. 17, 54; Bh. 1, 7, 41. — ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್. To form a regular course, row, etc. (Čpr. 1, after 101; 8, 71). — ಪರಿವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಪರಿವಡೆ. (Čpr. 4, 64).

ಪರಿ pari. 4. = ಪರೆ 1 (occasionally in MSS. and prints).

ಪರಿ pari. 5. = ಪೊರೆ 5, etc. A spider's web (B. 4, 113).

ಪರಿ pari. (ಪರೀ). Round, around, about, round about; further, in addition to; against, opposite to, towards, to; beyond, more than; from; after, successively, severally; outside of, except, with exception of; on account of, for the sake of; according to, in accordance with; much, excessively. 2, ornament, decoration, embellishment (*cf.* ಪಱ್ 5 & 6). — ಪರಿಪಾಡು. Fully equal (Râm. 6, 9, 20).

ಪರಿಃಕೃತ pari-ḥ-kṛita. = ಪರಿಷ್ಕೃತ. (Čpr. 5, after 2). Feminine ಪರಿಃಕೃತೆ (3, after 50).

ಪರಿಕರ pari-kara. (= ಪರಕರ). Surrounding: *attendants, dependants, retinue, train, followers;* a follower, etc. (Grj. 7, 61; Bp. 57, 51). 2, preparation. ರಚನೆಯ ಪರಿಕರ (ರಂಜನೆ Čt. I, 63). 3, *a cloth worn round the loins; a girth.* 4, beginning, commencement; effort. 5, a multitude, a crowd. 6, apparatus, articles, as the vessels, flowers, perfumes, etc. used at pûjâ (My.; Abh. P. 16, 52).

ಪರಿಕರ್ಮ pari-karma. A servant. 2, attending on, worship, adoration. 3, *personal decoration, dressing, painting, or perfuming the body;* cleansing, purifying.

ಪರಿಕಲಿಸು parikalisu. (= a ಪರಿಕರಿಸು). To become plentiful or excessive; to surround, to inclose, to extend over (Rśv. 7, after 17; V. 3, 5; Śsv. 2, after 2 & 42).

ಪರಿಕಲ್ಪಿತ pari-kalpita. Settled, decided, fixed. (J. 5, 62).

ಪರಿಕಾಂಕ್ಷಿತ pari-kâṅkshita. Much desired (My.). 2, a devotee (Sk.).

ಪರಿಕಾಂಕ್ಷೆ pari-kâṅkshĕ. Great desire (My.).

ಪರಿಕಾರ pari-kâra. Attendants, retinue (ಪರಿವಾರ, ಪರಿಸ್ಪನ್ದ, ಪರಿಗ್ರಹ Mr. 202; Čpr. 8, 33). 2, preparation: seasoning food with salt, pepper, etc.; condiment; spice or seasoning (ಉಪಸ್ಕರ, etc., ಊಟದ ಪರಿಕಾರ Hlâ.; My.).

ಪರಿಕಾಱ pariꜳ-kâṟa. = ಹರಿಕಾಱ, q. v. (Abh. P. 4, 118; Mhr., Persian ಹರಕಾರ, a courier). ಪರಿಕಾಱರೊಳ್ ಈತಂ ಕಾಲ್ವಲ್ಲಿದಂ (Śmd. 163).

ಪರಿಕಿಸು parikisu. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಿಸು. (ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 20. 297 Cm.; Čh. v. 38; Čpr. 1, 42; 3, 23; Bp. 3, 64; 22, 64; 31, 6; Mr. 434).

ಪರಿಕೀರ್ಣ pari-kîrṇa. Scattered or strewn about; spread, diffused; crowded, full (ಪ್ರಪೂರ್ಣ, ಭರಿತ, etc., ಸನ್ದಣಿ Mr. 431). See ಸೂಸು.

ಪರಿಕೂಟ pari-kûṭa. *An embankment at the gate of a city or fort;* a large gate (ಹಸ್ತಿನಖ, ಪೆರ್ಬಾಗಿಲ್ Mr. 191).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 1. = ಪರಕೆ 2, etc. (My.).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 2. Running; or: speaking (*cf.* ಪರಿಸು 2). See ಕನವರಿಕೆ.

ಪರಿಕೆ parikĕ. 1. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷೆ (Śmd. 346).

ಪರಿಕೆ parikĕ. 2. Tbh. of ಪರಿಖೆ (Śmd. 338); a sort of lake or pond (ದೀರ್ಘಿಕೆ Mr. 418).

ಪರಿಕ್ರಮ pari-krama. *Walking round or about,* walking for pleasure, etc.

ಪರಿಕ್ರಿಯೆ pari-kriyĕ. *Surrounding, encompassing, inclosing.*

ಪರಿಕ್ಷಿತ್ pari-kshit. = ಪರೀಕ್ಷಿತ್. N. of several kings. (My.).

ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ pari-kshipta. Thrown about, scattered. 2, *surrounded.*

ಪರಿಕ್ಷುಬ್ಧ pari-kshubdha. Greatly agitated, stirred up, etc. (Rśv. 6, 47).

ಪರಿಕ್ಷೆ parikshĕ. Tbh. of ಪರೀಕ್ಷೆ. (My., Tĕ.).

ಪರಿಖಚಿತ pari-khačita. = ಖಚಿತ. (Čpr. 3, 17; Rśv. 14, after 106).

ಪರಿಖೆ pari-khĕ. = ಪರಿಕೆ 2. A dug-round: *a moat, a ditch* ...ರಿಗೆ Śs.).

ಪರಿಖ್ಯಾತಿ pari-khyâti. Reputation, fame, celebrity (My.).

ಪರಿಗಣನ pari-gaṇana. Complete or accurate enumeration, accurate calculation. (My.). 2, deliberate consideration (My.).

ಪರಿಗಣಿತ pari-gaṇita. Enumerated, calculated, reckoned. (My.). 2, deliberately considered (My.).

ಪರಿಗಣಿಸು pari-gaṇisu. To calculate; to consider deliberately (My.).

ಪರಿಗತ pari-gata. Gone round; spread on all sides, spread, diffused, extended (Śmd. 98; Čpr. 2, 81; 4, after 18); filled with, possessed of; obtained; entered upon, having anything as one's object (ಅಯ್ದಲ್ಪಟ್ಟ 395 Cm.); known, uderstood; walking to (Râm. 3, 2, 19).

ಪರಿಗಲಿತ pari-galita. Tumbled down; sunk; flowing, fluid; melted. (Rśv. 14, after 106).

ಪರಿಗೆ parigĕ. 1. (ಪಱಿಗೆ). Roughness, the state of being unsmooth (ಕರ್ಕಶ Čt. I, 86; *cf.* ಪರ್ಪರಿಕೆ, etc.). — ಪರಿಗೆಮುಳ್ಳು. A thorny shrub, Zizyphus oenoplia Mill. (Z., as ಪರಿಗಿ-).

ಪರಿಗೆ parigĕ. 2. = ಪರಕೆ 2, etc. See ಕಸಬರಿಗೆ.

ಪರಿಗೆ parigĕ. = ಅಲಿಗೆ, ಅಲಿಗೆ, ಪಲಗೆ, ಪಲಿಗೆ, ಹರಿಗೆ, ಹಲಗೆ, ಹಲಿಗೆ. Tbh. of ಫಲಕ. A shield (ಅಡ್ಡಣ Čt. I, 11; T. ಪರಿಜ್ಜೈ; M. ಪರಿಜ, ಪಲಿಶ). See ತಲೆವರಿಗೆ, ಪಚ್ಚೆವರಿಗೆ, ಮೊಗವರಿಗೆ, ಮೋಹರ-.

ಪರಿಗ್ರಹ pari-graha. Laying hold of, seizing, grasping; surrounding; embracing, spanning. 2, taking; accepting, receiving, acceptance; anything received, a gift (ದಾನ, ದಾನವ ಕೊಮ್ಬುದು Nn. 166); taking possession of, obtaining. 3, *possession, property.* 4, *taking a wife, marrying.* 5, honouring, favouring; grace, favour, patronage (ಪಕ್ಷ Mr. 497). 6, *a wife.* 7, *adherents, attendants, retinue.* 8, the rear or reserve of an army (ಸೇನೆ, ಸೇನೆಯ ಭೇದ Nn. 166). 9, *root, origin.* 10, a fan (ವ್ಯಜನ, ಬೀಸಣಿಗೆ 166). 11, a curse, an imprecation, *an oath;* etc. (ತನ್ತು, ಬಱುತನ್ತ್ರ Mr. 530; see ಬಯ್ಗುಳ್). 12, an eclipse of the sun.

ಪರಿಗ್ರಹಣ pari-grahaṇa. = ಪರಿಗ್ರಹ 1 & 2.

ಪರಿಗ್ರಹಿಸು pari-grahisu. To lay hold of, to take, to receive, to accept (Mr. 559; J. 18, 7. 8).

ಪರಿಘ pari-gha. *A bolt or bar for locking a door* (ಅರ್ಗಲ, ಅಗುೞಿ Mr. 199; see ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ). 2, *an iron club, a bludgeon armed with iron.* 3, *beating, killing, injuring;* a blow.

ಪರಿಘಾತ pari-ghâta. *Beating, killing;* removing. 2, = ಪರಿಘ No. 2.

ಪರಿಘಾತನ pari-ghâtana. *A bludgeon armed with iron* (ಪರಿಘ, ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆ Mr. 298). 2, = ಪರಿಘಾತ No. 1. 3, = ಪರಿಘ No. 1 (see ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ).

ಪರಿಚಯ pari-čaya. *Acquaintance, intimacy* (ಸಂಸ್ತವ, ಮೊಗವಱಿಕೆ Mr. 454; B. 4, 34).

ಪರಿಚರ pari-čara. Roaming about. 2, *an attendant;* a guard, *a body-guard.*

ಪರಿಚರಣ pari-čaraṇa. Attendance, homage, service (Bp. 22, 4; 34, 1; 35, 1; 39, 68; 47, 3; 57, 31). 2, an attendant, a servant.

ಪರಿಚರಣತೆ pari-čaraṇatĕ. Service, etc. (Bp. 39, 8).

ಪರಿಚರಿಯ pari-čariya. ಪರಿಚರಿಯೆ. Tbh. of ಪರಿಚರ್ಯೆ. (ಸೇವೆ Mr. 27; Bp. 4, 47; 22, 25; 39, 7; 48, 24; My.). See ಅತಿ-.

ಪರಿಚರ್ಯ pari-čarya. = ಪರಿಚರ್ಯೆ. See ಅತಿ-; J. 10, 24.

ಪರಿಚರ್ಯೆ pari-čaryĕ. *Waiting upon, attendance, service;* devotion, worship.

ಪರಿಚಾಯ್ಯ pari-čâyya. *A sacrificial fire heaped or arranged in a circle.*

ಪರಿಚಾರ pari-čâra. Attendance, service (Bp. 34, 7). 2, an attendant, a servant.

ಪರಿಚಾರಕ pari-čâraka. *An attendant, a servant.* See ಅಬ್ಬು ಕಾಯ್ತ.

ಪರಿಚಾರಿಕೆ pari-čârikĕ. A female servant. (Čpr. 3, after 50; 6, after 80). 2, attendance; service (My.).

ಪರಿಚಿತ pari-čita. 1. Heaped, accumulated, filled with. (Čpr. 6, 2; J. 2, 18).

ಪರಿಚಿತ pari-čita. 2. Known, acquainted or familiar with. (J. 19, 11; My.).

ಪರಿಚಿತಿ pari-čiti. = ಪರಿಚಯ. (Sk.; My.).

ಪರಿಚುಮ್ಬಿಸು pari-čumbisu. To kiss heartily, to cover with kisses; to touch (Bh. 3, 18, 40).

ಪರಿಚ್ಛದ pari-č-čhada. A cover; a garment. 2, surroundings: *domestic utensils or implements, goods and chattels, furniture,* etc. (see ಪರಿವರ್ಹ). 3, *retinue, train, attendants.*

ಪರಿಚ್ಛನ್ನ pari-č-čhanna. Covered, enveloped; clothed; concealed; surrounded with. (My.).

ಪರಿಚ್ಛಾದನೆ pari-č-čhâdanĕ. Covering, wrapping round; a cover, a cloth (My.).

ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ pari-č-čhinna. Cut on both sides or off, cut through, divided, etc.; see ಅ-. 2, positively, absolutely, expressly (Mhr.; B. 4, 75).

ಪರಿಚ್ಛೇದ pari-č-čhêda. Cutting on both sides, clipping round, cutting through, cutting off, cutting to pieces; mutilating. 2, *limit, boundary;* moderation. 3, *the division of a book, a section or chapter.* 4, exact discrimination, decision; discernment, discretion. See ಪ್ರಾಣ-.

ಪರಿಚ್ಛೇದನ pari-č-čhêdana. = ಪರಿಚ್ಛೇದ. — ಪರಿಚ್ಛೇದನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To cut to pieces, etc. (Abh. P. 9, after 144).

ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸು pari-č-čhêdisu. To cut on both sides, etc. (Čpr. 4, after 59; 6, after 39, Abh. P. 4, after 41; 9, after 142 & 146).

ಪರಿಚ್ಯುತ pari-čyuta. Fallen from or down; deprived of, lost, etc. See ಕರ-.

ಪರಿಜನ pari-jana. *A surrounding company of people, attendants, servants, suit;* a servant. (Čpr. 4, 23; Bp. 46, 35; 54, 1).

ಪರಿಜು **pariju.** Manner (see ಪರಿ3); form, shape (ರೂಪು Čt. I, 69; ರೂಪ 100; ಆಕಾರ Kk. 32; ಪಾಂಗು, ಆಕಾರ Šm. 71; Čpr. 3, 59; Tĕ. ಪರಸು; T. ಪರಿಜು; M. ಪರಿತು). See ಎಣ್ಣರಿಜು, ಗಣ್ಣವರಿಜು, ಬಿಗುರ್ವರಿಜು, ಮಾನಿಸವರಿಜು.

ಪರಿಟವ pariṭava. = ಪರುಟವ. (Bh. 1, 4, 16).

ಪರಿಣತ pari-ṇata. Bent or bowed down; changed or transformed (Kâvy. I, 2, 58); *ripened, matured, advanced in age;* proficient, well-skilled (ಪ್ರೌಢ Šmd. 249 Cm.). See ವಾಕ್-. 2, *an elephant who gives a side-blow with his tusks* (ಅಡ್ಡಎಟಿವಾನೆ Hlâ.).

ಪರಿಣತಿ pari-ṇati. Bending down, bowing; change, alteration, transmutation, (use or form, Šmd. 152. 153); ripeness, maturity, full growth, proficiency, perfection. See Čpr. 2, after 24; 2, 33; 4, after 18; Bp 34, 89; Rêv. 13, after 32. — ಪರಿಣತಿದೋಱು. -ತೋಱು. To exhibit proficiency (Rêv. 13, 32).

ಪರಿಣತೆ pariṇatĕ. A proficient female. See ಕನ್ಯಾ-.

ಪರಿಣಮಿಸು pari-ṇamisu. To bend down, to bow (v. i., Bp. 9, 18; 15, 17; 21, 45; 44, 69; 47, 5; 53, 28). 2, to be changed or transformed into (Čpr. 4, after 18; My.); to get the form of (Šmd. 340); to appear in the form of, to become (Šmd. 153 Cm.; 270. 400). 3, to become ripe or mature, to ripen, to come to perfection, as virtue (My.). 4, to become old (Grj. 1, 62); to elapse, to come to its end, as age (My.).

ಪರಿಣಯ pari-ṇaya. Leading round, especially leading the bride round the sacred fire; *marrying, marriage.*

ಪರಿಣಯನ pari-ṇayana. = ಪರಿಣಯ. *Marrying, marriage.*

ಪರಿಣಾಮ pari-ṇâma. Bending down or aside. 2, *change, alteration, transformation* (Šmd. 177). 3, turning round about, spreading far: expansion, magnitude (ಬೆಳಸ್ಪು Hlâ.; ವಿಶಾಲತೆ, ಸುತ್ತು Mr. 456; *cf.* ಪರಿಣಾಹ). 4, change for the better: health, alleviation, ease, welfare (ಸುಖ Šm. 78; Bp. 25, 2; My.). 5, end, close, termination, last stage or state, conclusion. (Čpr. 3, 66. 75). 6, end, result, consequence (Sk., Mhr.; B. 3, 97). 7, happy conclusion, as of a work (Mhr.; My.). — ಪರಿಣಾಮ ನೆಟ್ಟಗೆ ಆಗು. Welfare, etc. to thrive (C.; B. 5, 187). 2, last stage or ruin to be sure to come (My.). — ಪರಿಣಾಮಗಾಣು. -ಕಾಣು. To experience or find ease (B. 4, 43).

ಪರಿಣಾಮಶೂಲೆ pariṇâma-šûlĕ. Pain resulting from the changes of the food in indigestion, violent and painful indigestion, flatulence with pain, colic. (My.).

ಪರಿಣಾಮಿ pari-ṇâmi. Changing into, being transformed into; altering, subject to alteration (Šmd. 260; Bp. 8, 12). — ಪರಿಣಾಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 1).

ಪರಿಣಾಮಿಸು pari-ṇâmisu. To be changed, to change, to appear in different forms (Šmd. 115. 177). 2, to be healthy or at ease, to enjoy pleasure (Bp. 4, 61. 66; 43, 57); to thrive (B. 5, 14).

ಪರಿಣಾಯ pari-ṇâya. Leading round; *moving a piece at chess, draughts, etc.*

ಪರಿಣಾಹ pari-ṇâha. Binding round, encircling; compass, extent, *width, breadth;* circumference, periphery. *Cf.* ಪರಿಣಾಮ No. 3 and see Nr. s. ಅಗಲ.

ಪರಿಣೀತ pari-ṇîta. Led round; married (Čpr. 4, after 12); completed.

ಪರಿತ parita. Tbh. of ಪರೀತ. (Bp. 18, 45).

ಪರಿತಸ್ pari-tas. *All round, from all sides.*

ಪರಿತಾಪ pari-tâpa. Burning excessively; *glow, heat, fever; pain, anguish, affliction.*

ಪರಿತುಷ್ಟಿ pari-tushṭi. = ಪರಿತೋಷ. — ಪರಿತುಷ್ಟಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain complete satisfaction, etc. (Rêv. 4, after 14).

ಪರಿತೋಷ pari-tôsha. Complete satisfaction, gratification, pleasure, delight, glee. (J. 31, 79; My.).

ಪರಿತೋಷಿ pari-tôshi. Completely satisfied, delighted; taking great delight in (Bp. 7, 4).

ಪರಿತ್ಯಜನ pari-tyajana. Abandoning, leaving, resigning; giving away. (My.).

ಪರಿತ್ಯಜಿಸು pari-tyajisu. To abandon, etc. (My.).

ಪರಿತ್ಯಾಗ pari-tyâga. Abandoning, leaving, quitting, rejecting, resigning, letting go; giving away, liberality. (My.). See ಸೂಸು.

ಪರಿತ್ಯಾಗಿ pari-tyâgi. A person who abandons, leaves, etc. (Bp. 21, 3).

ಪರಿತ್ರಾಣ pari-trâṇa. Protecting, protection, preservation, defence; means of defence. 2, *self-defence.*

ಪರಿತ್ರಾಸ pari-trâsa. Much trembling, terror, fright. (Rśv. 5, after 120).

ಪರಿದಳಿತ pari-dalita. Full-blown (Bh. 1, 5, 8).

ಪರಿದಾನ pari-dâna. *Barter, exchange.*

ಪರಿದೇವನ pari-dêvana. *Lamentation, wailing.*

ಪರಿಧಾನ pari-dhâna. Putting or wrapping round, putting on; a garment, clothes, vesture (ವಸ್ತ್ರ, ತೊಡಿಕೆ Nn. 75); *an under-garment.*

ಪರಿಧಾವಿ pari-dhâvi. = ಪರೀಧಾವಿ. Running about; the forty-sixth year of the cycle of sixty. (My.).

ಪರಿಧಿ pari-dhi. Surrounding, enclosing. 2, a fence, a wall, a rampart (ವೇಗ, ಕೋಟೆ Nn. 97; ಶಾಲ, ಕೋಟೆ 121). 3, *a halo or circle round the sun or moon* (ಪರಿವೇಷ 121). 4, the horizon. 5, a circle; the circumference of a circle. 6, the periphery of a wheel. 7, *pieces or branches of fresh wood laid round a sacrificial fire;* the point of a branch of a tree (ವೃಕ್ಷಶಾಖಾಗ್ರ Mr. 475); a tree (ಭೂಜ, ಮರ 121). 8, water (ಅಮ್ಬುಸ, ಉದಕ 121).

ಪರಿಧಿಸ್ಥ paridhi-stha. A number of sentinels posted in a circle; *a body-guard; an aide-de-camp.*

ಪರಿನರ್ತನ pari-nartana. Dancing about, dancing. — ಪರಿನರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To dance. ಪರಿನರ್ತನಂಗೆಯ್ವುತಿರೆ ನವಿಲು (Râghô. 17, 71).

ಪರಿನಿರ್ಮಿಸು pari-nirmisu. To make, to fabricate, to compose (ಮಾಡು Śmd. 282).

ಪರಿನಿರ್ವೃತಿ pari-nirvṛiti. Final liberation, môksha. (Čpr. 9, 20).

ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ pari-nishkramaṇa. = ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ. (Čpr. 4, after 18).

ಪರಿನ್ಯಸ್ತ pari-nyasta. Stretched out, extended; placed upon (Bp. 39, 54).

ಪರಿಪಕ್ವ pari-pakva. Completely cooked or dressed; quite ripe, quite mature; highly cultivated or educated, very knowing. (Čpr. 6, after 55; Kâvy. II, 2, B, 45).

ಪರಿಪಠನ pari-paṭhana. Complete enumeration (Čpr. 4, 17).

ಪರಿಪಠಿತ pari-paṭhita. Detailed, described, mentioned (Rśv. 14, after 106).

ಪರಿಪಣ pari-paṇa. *Capital, principal, stock.*

ಪರಿಪನ್ಥಂ pari-pantham. By the way; in the way. See ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ.

ಪರಿಪನ್ಥಿ pari-panthi. *An antagonist, an enemy.* (Čpr. 4, after 18).

ಪರಿಪಾಕ pari-pâka. Being completely cooked or dressed; perfect maturity, perfection; the fruit or result of actions; cleverness. (My.).

ಪರಿಪಾಟ pari-pâṭa. = ಪರಿಪಾಠ. (ರೂಢಿ G.).

ಪರಿಪಾಟಿ pari-pâṭi. = ಪರಿಪಾಟು, ಪರಿಪಾಟೆ. *Regular course, succession; order, method, proper arrangement.*

ಪರಿಪಾಠ pari-pâṭha. = ಪರಿಪಾಟಿ. Custom, practice; fashion, rule, way (Mhr.; B. 5, 274).

ಪರಿಪಾಣ್ಡುರ pari-pâṇḍura. Very white or pale (Čpr. 8, 77; 9, 6).

ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವ pari-pârśva. Being at or by one's side. See ಪಾರಿಪಾರ್ಶ್ವಿಕ.

ಪರಿಪಾಲ pari-pâla. A guardian, a protector, a defender (Bp. 38, 67).

ಪರಿಪಾಲಕ pari-pâlaka. = ಪರಿಪಾಲ. See ಶಿಷ್ಟ-.

ಪರಿಪಾಲನೆ pari-pâlanĕ. Protecting, guarding, nourishing, sustaining, ruling (ಭೋಗ, ರಕ್ಷಿಸುವುದು Nn. 118).

ಪರಿಪಾಲಯ pari-pâlaya. Protect! guard! (My.).

ಪರಿಪಾಲಿಸು pari-pâlisu. To protect, to guard, to keep, to maintain, to govern (Śmd. 269; Čpr. 1, 89; Bp. 19, 4; 21, 31; 38, 77; 49, 13).

ಪರಿಪಾಳಿ pari-pâḷi. Tbh. of ಪರಿಪಾಟಿ. (Râm. 1, 13, 1).

ಪರಿಪೀಡನ pari-pîḍana. Pressing all round, squeezing; tormenting greatly, torturing (ಸಪತ್ನೀಕರಣ, ಲೋಗರನು ಬಳ್ಳಿಸಲ್ Mr. 454).

ಪರಿಪುಷ್ಟ pari-pushṭa. Nourished, fostered, cherished, furthered; amply provided with, abounding in. (Kâvy. IV, 2, 54; Bp. 33, 3).

ಪರಿಪೂತ pari-pûta. Completely purified, pure (Bp. 37, 57; J. 34, 17).

ಪರಿಪೂರ pari-pûra. = ಪರಿಪೂರ್ಣ. (Bp. 38, 4).

ಪರಿಪೂರಿತ pari-pûrita. = ಪರಿಪೂರ್ಣ. (Bp. 11, 10; 43, 3).

ಪರಿಪೂರಿಸು pari-pûrisu. To fill completely (v. t., Čpr. 4, 67).

ಪರಿಪೂರ್ಣ pari-pûrṇa. Completely filled, quite full, entire, complete, perfect (Śmd. 12. 251; Čh. v. 1; Čpr. 7, 73; Bp. 40, 69; see ನೆರೆತ).

ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ pari-pûrṇatĕ. *Completion, completeness, entireness, fulness;* satiety, satisfaction.

ಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವ pari-pûrṇatva. = ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. (G. 43. 321; My.).

ಪರಿಪೂರ್ತಿ pari-pûrti. = ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ. (Bp. 36, 32; 44, 42; 47, 22; My.).

ಪರಿಪೇಲ pari-pêla. = ಪರಿಪೇಲವ.

ಪರಿಪೇಲವ pari-pêlava. Very small, fine or delicate. 2, *the fragrant grass Cyperus rotundus.*

ಪರಿಪೋಷಣ pari-pôshaṇa. Nourishing, cherishing, furthering, promoting. (Bp. 39, 2).

ಪರಿಪೋಷಿತ pari-pôshita. = ಪರಿಪುಷ್ಟ. (Bp. 60, 56).

ಪರಿಪ್ರಶ್ನ pari-praśna. *Question, interrogation, inquiry.*

ಪರಿಪ್ಲವ pari-plava. Swimming about; moving to and fro; running about; *vibrating, waving, trembling, shaking, unsteady, restless.* 2, oppression, tyranny.

ಪರಿಬವಣಿಗೆ pari-bavaṇigĕ. (Tbh. of ಪರಿಭ್ರಮಣ). Turning round, revolving (of wheels, Bh. 3, 6, 79).

ಪರಿಬಾಟಿ paribâṭi. Tbh. of ಪರಿಪಾಟಿ. (Bh. 2, 7, 21).

ಪರಿಬೋಧಿಸು pari-bôdhisu. To take notice or care of (Abh. P. 14, 143).

ಪರಿಭವ pari-bhava. Becoming *i. e.* passing round, paying no attention to: *disregard, disrespect, contempt, contumely, insult, offence, disgrace.*

ಪರಿಭವಿಸು pari-bhavisu. To disregard, to slight, to disrespect, to despise, to disgrace, etc. (Čpr. 3, 59; 8, 57;

Abh. P. 9, 44; Grj. 7, 66; Bp. 23, 22; 59, 51; Rśv. 5, 27; 6, after 11; J. 14, 5).

ಪರಿಭಾಗಿಸು pari-bhâgisu. To divide; to distinguish (Bp. 57, 69).

ಪರಿಭಾವ pari-bhâva. = ಪರಿಭವ. *Disregard, disrespect, etc.* See ಅಲೆ. 2, = ಪರಿಭಾವನ; see ಬಗೆ.

ಪರಿಭಾವನ pari-bhâvana. = ಪರಿಭಾವ No. 2. Thinking about, thought, reflection, idea, opinion, supposition, conjecture, meditation. See ಆಲಿಸು, ಗಿಬ್.

ಪರಿಭಾವಿತ pari-bhâvita. = ಪರಿಭೂತ. (Kâvy. II, 2, B, 44). 2, contained, included; pervaded. 3, conceived.

ಪರಿಭಾವಿಸು pari-bhâvisu. = ಪರಿಭವಿಸು (Rśv. 13, 11). 2, to think, to reflect, to meditate; to consider, to investigate, to mind, to pay attention to (ವಿಚಾರಿಸು Śmd. 44. 260 Cm.; Čpr. 3, 7. 74; 4, 21; Bp. 2, 8; 8, 26; 24, 85; 51, 27; Rśv. 6, 132; Si. 71).

ಪರಿಭಾಷಣ pari-bhâshaṇa. Speaking much; *admonition, expression of censure or contempt, reproof, abuse;* talking, conversing with.

ಪರಿಭಾಷೆ pari-bhâshĕ. Speech; explanation, definition. (My.). 2, censure. 3, a table or list of abbreviations or signs used in any work. 4, prognosis, in medicine.

ಪರಿಭೂತ pari-bhûta. *Disregarded, despised, treated with contempt;* overpowered, conquered.

ಪರಿಭ್ರಂಶ pari-bhramśa. Falling off, falling from; escaping, escape. (Kâvy. V, 32).

ಪರಿಭ್ರಮಣ pari-bhramaṇa. Wandering round, roving or roaming about; wandering, roaming, used also of the mind (My.); turning round; revolving. See ಸುಱು; J. 10, 20.

ಪರಿಭ್ರಾನ್ತಿ pari-bhrânti. = ಪರಿಭ್ರಮಣ. (My.).

ಪರಿಮಣ್ಡಲಿಸು pari-maṇḍalisu. To move round (v. i., Bh. 16, 6, 22).

ಪರಿಮರ್ದಿಸು pari-mardisu. To rub, to grind (Śmd. 225).

ಪರಿಮಲ pari-mala. ಪರಿಮಳ. *Exquisite fragrance, perfume, fragrant scent* (ಕಮ್ಮಿತು Kk. 68; ಸವುಸವ, ಕಮ್ಮು, ಕಮ್ಮಿತು, ಮುಗಮುಗಿಸು, ನಱು Śm. 23). 2, *the pounding or trituration of perfumes* (ಮಿದಿವುದು Hlâ.; ಸಮ್ಮರ್ದ, ಮಿದಿವುದು Mr. 456). ಪರಿಮಳದ ಹೂ ಪರಿಮಳದಲ್ಲೇ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). — ಪರಿಮಳದಿರುಕ. -ತಿರುಕ. The large black bee (ತುಮ್ಬಿ Čt. I, 27).

ಪರಿಮಲಾಶೋಕ parimala-aśôka. (ಕಪಿಲೆ, ಭಸ್ಮಗರ್ಭೆ, ಪರಿಮಲಯುಕ್ತಮಾದ ಅಗುರು Si. 136).

ಪರಿಮಲಿತ pari-malita. Perfumed, scented. (Čpr. 8, after 72).

ಪರಿಮಳಿಸು parimaḷisu. To be exquisitely fragrant, to be highly perfumed (Bp. 14, 8; 18, 29; 43, 25; 44, 26; My.).

ಪರಿಮಳಿಸುಹ parimaḷisuha. Being exquisitely fragrant; smell, as one of the objects of sense (see Nr. s. ಸವಿಹ).

ಪರಿಮಾಣ್ parimâṇ. Tbh. of ಪರಿಮಾಣ. ಪರಿಮಾಣಿನನ್ದದೊಳ್ ಗೇಣಕ್ಕು (Śm. 96).

ಪರಿಮಾಣ pari-mâṇa. = ಪರಿಮಾಣ್. Measuring; *measure; quantity; compass; weight.* See Śmd. 94; ಅಳೆ.

ಪರಿಮಾರ್ಜ pari-mârja. Wiping all round; wiping off, cleaning; stroking, rubbing. See ತುನ್ದ-.

ಪರಿಮಾರ್ಜನ pari-mârjana. = ಪರಿಮಾರ್ಜ. (also: the act of smearing with cow-dung, My.).

ಪರಿಮಿತ pari-mita. Measured, meted; circumscribed, limited; adjusted; moderate. (Čh. v. 308; Bp. 1, 23; 5, 52; J. 16, 11).

ಪರಿಮಿತಿ pari-miti. Measure, limitation. (My.).

ಪರಿಮಿಲಿತ pari-milita. Mixed or combined with, pervaded by (Bp. 61, 45).

ಪರಿಮುಕ್ತ pari-mukta. Unloosened, unfastened, released, liberated. (My.).

ಪರಿಮುಖಂ pari-mukham. Round or about the face, round, about. (R.). ಪರಿಮುಖಮಾಗಿ, through, by means of (My.; Tĕ.).

ಪರಿಮೃಜ pari-mṛija. = ಪರಿಮಾರ್ಜ. See ತುನ್ದ-.

ಪರಿಮೋಷ pari-môsha. *Theft, robbing.*

ಪರಿಮೋಷಿ pari-môshi. *A thief, a robber.*

ಪರಿಯ pariya. (= a ಪರಿಹ). Running. See ಬಿಡಿಯ, ವರಿಯ.

ಪರಿಯಂಕ pariyaṅka Tbh. of ಪರ್ಯಂಕ. (Mr. 202; Bp. 39, 61; My.).

ಪರಿಯಂಕಕಾಱ pari-aṅka-kâṟa. A good warrior (Bh. 6, 2, 10).

ಪರಿಯಟನ pariyaṭana. Tbh. of ಪರ್ಯಟನ. (J. 25, 6).

ಪರಿಯಣ pariyaṇa. = ಪರಿಯಳ, ಪರಿಯಾಣ, ಪರಿವಾಣ q. v., ಪರ್ಯಣ, ಪರ್ಯಾಣ, ಹರಿಯಣ, ಹರಿವಾಣ. (Abh. P. 16, 90; Č. Bp. 47, 40; V. 14, 54).

ಪರಿಯನ್ತ pariyanta. Tbh. of ಪರ್ಯನ್ತ. (My.; J. 2, 18; 28, 19).

ಪರಿಯನ್ತರ pariyantara. = ಪರ್ಯನ್ತ. Tbh. of ಪರ್ಯನ್ತರ. (My.; Tĕ.; Bp. 52, 43; 54, 72).

ಪರಿಯನ್ತ್ರ pariyantra. = ಪರಿಯನ್ತರ. (My.).

ಪರಿಯಳ pariyaḷa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Čpr. 6, after 86).

ಪರಿಯಾಣ pariyâṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Abh. P. 12, after 2; Bp. 9, 40; 12, 12. 35; 33, 11. 16; 37, 49; 59, 18. 22; ಸರಾವ G.).

ಪರಿಯಾನ pari-yâna. Going about; circumambulating. See ಪಾರಿಯಾನಿಕ.

ಪರಿಯಾಪ್ತ pariyâpta. Tbh. of ಪರ್ಯಾಪ್ತ. (ಉಪಪನ್ನ, ಭೋಜನದ ದಣಿವು Mr. 220).

ಪರಿಯಾಪ್ತಿ pariyâpti. Tbh. of ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ. (Bh. 1, 6, 27).

ಪರಿಯಾಯ pariyâya. Tbh. of ಪರ್ಯಾಯ. (My.).

ಪರಿಯಾಸಕ pariyâsaka. Tbh. of ಪರಿಹಾಸಕ. (My.; Tĕ.; T. ಪರಿಯಾಜ = ಪರಿಹಾಸ).

ಪರಿಯಿಸು pariyisu. (= ಪರಿಸು 1, ಹರಿಸು). To cause to run; to cause to flow. See Abh. P. 13, 126; Rśv. 6, after 11 (twice); 13, 82. 87; ಅಡ್ಡವ್ಪರಿಯಿಸು, ಕವಲ್ಪರಿಯಿಸು; ತುಮ್ಬುವರಿಯಿಸು, ಪೊನಲ್ಪರಿಯಿಸು, ಎಸಟಮ್ಪರಿಯಿಸು, ಸಯ್ತುವರಿಯಿಸು.

ಪರಿಯುತ pari-yuta. Completely fastened to or bound (Abhâ. 1, 52).

ಪರಿಯೋಗ pari-yôga. (= ಪರ್ಯನುಯೋಗ). Asking (for something) with words of abuse: overreaching (ಪ್ರಲಮ್ಭ, ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು Mr. 90).

ಪರಿಯೋಗಿಸು pari-yôgisu. To join well; to bring about (Bp. 45, 3).

ಪರಿರಕ್ಷೆ pari-rakshĕ. Rescue, protection, preservation, guarding. See ಪಾರಿರಕ್ಷಿಕ.

ಪರಿರಂಜಿಸು pari-ranjisu. To cause delight; to shine (Rśv. 6, after 24; 7, after 17).

ಪರಿರಮ್ಭ pari-rambha. *Embracing, an embrace.*

ಪರಿರಮ್ಭಣ pari-rambhaṇa. *Embracing, an embrace.* — ಪರಿರಮ್ಭಣಂಗೆ ಗೆ. -ಂ-. To embrace (Râghc. 17, 71).

ಪರಿರಾಜಿಸು pari-râjisu. To shine on all sides, to be very resplendent (Râghc. 17, 64).

ಪರಿಲಕ್ಷಿತ pari-lakshita. Greatly marked, characterized, or distinguished (Šsv. 1, 67).

ಪರಿಲಬ್ಧ pari-labdha. = ಲಬ್ಧ. (My.).

ಪರಿಲುಲಿತ pari-lulita. = ಲುಲಿತ. (My.).

ಪರಿವಟ್ಟ pari-paṭṭa. A piece of cloth put round the head of persons at a temple on particular occasions (My.; Tĕ., T.).

ಪರಿವರ್ಜನ pari-varjana. Abandoning, giving up, resigning, avoiding. 2, *killing, slaughter.*

ಪರಿವರ್ತ pari-varta. Turning round, revolving; roaming or wandering about. 2, = ಪರಿವರ್ತನ No. 2, *revolution, end of a period of time,* the periodical destruction or dissolution of the universe (Mr. 71; ಸಂವರ್ತನ 472). 3, *a year.*

ಪರಿವರ್ತನ pari-vartana. Turning round; moving to and fro, moving (ಚಲನ, ಚಂಚಲ, ಚರಿಸುವುದು Nn. 158). 2, = ಪರಿವರ್ತ No. 2 (ಸಂವರ್ತನ, ಪ್ರಲಯ 158). 3, interchanging (ಪಲ್ಲಟ, ಪ್ರತಿಪಲ್ಲಟ 158); *change, exchange, barter.* 4, inverting, taking or putting anything in a wrong direction (? ವ್ಯಸನಂಗಳು 158).

ಪರಿವರ್ತಿಸು pari-vartisu. To move; to engage in (Čpr. 2, 31); to be used (ಪ್ರವರ್ತಿಸು Šmd. 112 Cm.; ಲೇಸಾಗಿ ವರ್ತಿಸು Mdb. Cm.; Bhn. 57).

ಪರಿವರ್ಧಿತ pari-vardhita. Increased, augmented, enlarged (Rsv. 14, after 106).

ಪರಿವರ್ಧಿನಿ pari-vardhini. Increasing, augmenting.

ಪರಿವರ್ಧಿನಿಷಟ್ಪದಿ parivardhini-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಪರಿವರ್ಹ pari-varha. That which surrounds or encompasses: *retinue, train, attendants.* 2, *goods, furniture, implements* (ಪರಿಚ್ಛದ, ನೆರಹಿದ ಉಪಕರಣ Mr. 202). 3, royal insignia; attire, trim; wealth, property. See ಬಿರುದು.

ಪರಿವಳಿಗೆ (pari-paḷigĕ). N. of a place (Bp. 52, 1. 29).

ಪರಿವಾಣ parivâṇa. = ಪರಿಯಾಣ, etc. A plate-like vessel of metal or wood (ಪುರುಪಾತ್ರ Mr. 212; see ಪೊಮ್-).

ಪರಿವಾದ pari-vâda. *Abuse, reproach, reproof* (ನಿನ್ದೆ Mr. 87); charge, accusation.

ಪರಿವಾದಕ pari-vâdaka. A complainant, an accuser, a plaintiff, a calumniator (R.). 2, one who plays on the lute.

ಪರಿವಾದಿ pari-vâdi. = ಪರಿವಾದಕ.

ಪರಿವಾದಿನಿ pari-vâdini. *A vînâ or lute of seven strings* (Mr. 80).

ಪರಿವಾಪ pari-vâpa. = ಪರೀವಾಪ. *Furniture.* 2, *sowing.* 3, *a piece of water, a pond, a reservoir.* 4, shaving.

ಪರಿವಾಪಿತ pari-vâpita. *Shaven, shorn.*

ಪರಿವಾರ pari-vâra. What surrounds: *train, suite, retinue, followers;* an army (ಭೋಗ, ಸೇನೆ, ಪಡೆ Nn. 113).

ಪರಿವಾಸ pari-vâsa. Excellent perfume (Abh. P. 4, 27).

ಪರಿವಾಹ pari-vâha. = ಪರೀವಾಹ. Overflow, an inundation. 2, *a water-course or drain to carry off excess of water; a sluice* (ಜಲೋಚ್ಛ್ವಾಸ, ಕಡೆಗೋಡಿ Mr. 418).

ಪರಿವಿತ್ತಿ pari-vitti. *An unmarried elder brother whose younger brother is married.*

ಪರಿವಿಲೀನ pari-vilîna. = ವಿಲೀನ. (Rsv. 14, after 106).

ಪರಿವಿಸ್ತರ pari-vistara. = ವಿಸ್ತರ. (Râm. 1, 13, 5).

ಪರಿವೀತ pari-vîta. Surrounded; overspread. 2, the bow of Brahmâ. (R.).

ಪರಿವು parivu. = ಹರಿವು. Running; flowing, streaming; current (J. 19, 5; Tĕ. ಪರುವು); force (ಯತ್ನ Mr. 490). ಪರಿವಲ್ಲಿ (490).

ಪರಿವೃಢ pari-vṛiḍha. *A superior; a master* (ಒಡೆಯ Nn. 161; Bp. 36, 53).

ಪರಿವೃತ pari-vṛita. Surrounded, encompassed, encircled; combined. See Šmd. 345; Čpr. 1, 129; 2, 92. 93; Bp. 4, 52; 18, 38; 53, 30; Rsv. 13, after 61.

ಪರಿವೃತ್ತ pari-vṛitta. Revolved, gone round; turned back; exchanged, bartered; ended. 2, *surrounded, encompassed.*

ಪರಿವೃತ್ತಯಮಕ parivṛitta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಪರಿವೃತ್ತಿ pari-vṛitti. Revolution; return. 2, *exchange* (Kâvy. III, 3, B, 3. 13-15), *barter* (ವಿನಿಮಯ, ಮಾಱಾಟ Mr. 346). 3, end. 4, surrounding, encompassing.

ಪರಿವೇತ್ರ pari-vêtṛi, *A younger brother married before the elder.*

ಪರಿವೇಷ pari-vêsha. Surrounding, encompassing, etc.; a circle, a wreath, crown. 2, a circle; the circumference of a circle; etc. (ವಪ್ರ Nn. 61). 3, *a halo round the sun or moon* (ವೇಷ್ಟನ, ನಾನಾರೂಪು Nn. 23; Bp. 61, 11). — ಪರಿವೇಷಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get a halo (Abh. P. 9, after 62; Grj. 2, after 106).

ಪರಿವೇಷ್ಟಿತ pari-vêshṭita. Surrounded, enclosed, encompassed (Čh. v. 6).

ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸು pari-vêshṭisu. To surround (Čpr. 4, 64; Grj. 5, 30; Bp. 10, 32).

ಪರಿವ್ಯಾಧ pari-vyâdha. *A species of reed, Calamus fasciculatus* Roxb. 2, *the tree Pterospermum acerifolium* Willd.

ಪರಿವ್ರಜ್ಯೆ pari-vrajyĕ. Strolling; *leading the life of a religious mendicant;* ascetic devotion, religious austerity.

ಪರಿವ್ರಾಜ್ pari-vrâj. A vagrant; *a mendicant devotee.*

ಪರಿವ್ರಾಜಕ pari-vrâjaka. *A mendicant devotee.*

ಪರಿಶಂಕೆ pari-śaṅkĕ. Apprehension, distrust, fear (Čpr. 1, 92).

ಪರಿಶಿಷ್ಟ pari-śishṭa. Left, remaining; finished (Sk.); finished state (J. 33, 37).

ಪರಿಶೀಲನ pari-śîlana. Fond pursuit of, or attachment to, study. (My.).

ಪರಿಶುದ್ಧ pari-śuddha. Completely cleansed, cleaned, purified, pure, in one's clothes, religious observances, and mind (ಪವಿತ್ರ, ಪ್ರಯತ, ಪೂತ Si. 250; J. 31, 78; 34, 13. 26; My.; *cf.* ಪರಿಶೋಧನ). 2, acquitted, discharged. 3, cleared off, paid. *Cf.* ಅತಿಶುದ್ಧ. Feminine ಪರಿಶುದ್ಧೆ (J. 18, 52; 21, 63).

ಪರಿಶುದ್ಧವನ್ತ pariśuddha-vanta. A clean, pure man (My.).

ಪರಿಶುದ್ಧಿ pari-śuddhi. Complete purification, purity. (My.).

ಪರಿಶುಷ್ಕ pari-śushka. Perfectly dried up or parched, withered, emaciated, shriveled. (R.).

ಪರಿಶೆ pariśĕ. = ಪರಸೆ, etc. (My.). See Prv. s. ತೇರು.

ಪರಿಶೇಷ pari-śêsha. Remnant, remainder. (Kâvy. I, 7). 2, sequel, supplement. 3, conclusion, termination.

ಪರಿಶೋಧಕ pari-śôdhaka. A man who scrutinizes or searches (not Sk.; My.); one who corrects (My.).

ಪರಿಶೋಧನ pari-śôdhana. -ನೆ. Completely cleansing, purifying (Sk.); clarifying, straining, sifting (My.). 2, searching, seeking after, enquiry (not Sk.; My.). 3, correction (not Sk.; My.).

ಪರಿಶೋಧನಿ pari-śôdhani. A broom (ಕಸಕಿಲ್, ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ Mr. 202).

ಪರಿಶೋಧಿತ pari-śôdhita. Cleaned; sifted, strained; scrutinized, searched; corrected (My.).

ಪರಿಶೋಧಿಸು pari-śôdhisu. To purify; to sift, to strain (My.). 2, to scrutinize; to correct (My.).

ಪರಿಶೋಭಿತ pari-śôbhita. Very beautiful, made very splendid, etc. (J. 10, 5).

ಪರಿಶೋಭಿಸು pari-śôbhisu. To shine greatly (J. 5, 12. 53; 15, 8).

ಪರಿಶೋಭೆ pari-śôbhĕ. Great lustre or beauty, etc. — ಪರಿಶೋಭೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To be ornamented (Rśv. 13, after 77). — ಪರಿಶೋಭೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To become full of lustre (Śśv. 1, 70).

ಪರಿಶ್ರಮ pari-śrama. Fatigue; laborious exertion; distress. (My.). — ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾಡು. To toil, to labor (B. 4, 222).

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತ pari-śrânta. Thoroughly fatigued, overcome with fatigue or distress, worn out, wearied. (Čpr. 1, after 81).

ಪರಿಶ್ರಾನ್ತಿ pari-śrânti. Fatigue, exhaustion. (My.).

ಪರಿಶ್ರುತ pari-śruta. Heard; known, renowned (Râm. 1, 1, 17).

ಪರಿಷತ್ತು pari-shattu. Tbh. of ಪರಿಷದ್ (Śmd. 106).

ಪರಿಷದ್ pari-shad. = ಪರಸೆ, ಪರಿಶೆ, ಪರಿಷತ್ತು, ಪರಿಷೆ, ಪರಿಸೆ. Sitting round. 2, *an assembly, a meeting, a congregation.* 3, an expiatory act, atonement (My.).

ಪರಿಷೆ parishĕ. = ಪರಸೆ, etc. (Bp. 6, 13).

ಪರಿಷೇಕ pari-sêka. Sprinkling over. (Čpr. 2, 37).

ಪರಿಷೇಚನ pari-sêčana. Sprinkling round. (My.).

ಪರಿಷ್ಕರಿಸು pari-sh-karisu. To prepare; to adorn; to perfect, to finish, to polish (My.).

ಪರಿಷ್ಕಾರ pari-sh-kâra. *Adorning, ornament, decoration, embellishment;* finishing, polishing.

ಪರಿಷ್ಕೃತ pari-sh-kṛita. = ಪರಿಃಕೃತ. Surrounded; prepared, equipped; adorned; highly finished, polished; *cleansed, purified* (by initiatory rites).

ಪರಿಷ್ವಂಗ pari-svanga. *Embracing, an embrace.*

ಪರಿಸ pariṣa. = ಪರುಸ 1, etc. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ. (Čpr. 1, 46; Śśv. 3, 30).

ಪರಿಸಂಖ್ಯೆ pari-sankhyĕ. Enumerating one by one, computation; sum; total, a number. (Čh. v. 248).

ಪರಿಸನ parisana. = ಪರುಷನ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. See ಅಣ್ಟು, ಮುಟ್ಟು; V. 41, 24.

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ pari-samâpti. Full completion, accomplishment, conclusion, end (ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ Nn. 157). 2, leaving, quitting, giving up (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು 157).

ಪರಿಸರ pari-sara. Going round; standing-place, position; environs, bounds, border; *proximity, neighbourhood.* 2, death. 3, rule, precept.

ಪರಿಸರ್ಪ pari-sarpa. Going or walking round or about; *perambulation; surrounding, encircling;* going after, following.

ಪರಿಸರ್ಯೆ pari-saryĕ. Going about; *perambulation;* near approach; service.

ಪರಿಸು parisu. 1. = (ಪರಿಯಿಸು), ಹರಿಸು. To cause to move, run or flow. See ಎಡವರಿಸು, (ಕನವರಿಸು), ತಡವರಿಸು, ಬೀದಿವರಿಸು.

ಪರಿಸು parisu. 2. (= ಪರ್ಚು?). To speak, to chat (? T. ಪೆರುವು, to speak in sleep; ಪರಿಂಗು, to speak; Tĕ. ಪಲುಕು, to speak; *cf.* ಪರಿಕೆ 2, ಪಱಿ³ 1). See ಕನವರಿಸು (?).

ಪರಿಸುಪ್ತಿ pari-supti. Sleep (Grj. 8, 70).

ಪರಿಸೂತ್ರ pari-sûtra. An enclosure (? Abh. P. 7, after 47).

ಪರಿಸೆ parisĕ. = ಪರಸೆ, etc. (My.).

ಪರಿಸೇವೆ pari-sêvĕ. = ಸೇವೆ. (Čpr. 4, 77).

ಪರಿಸ್ಕನ್ದ pari-skanda. *Maintained or nourished by strangers; a servant;* a day-laborer (ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಕೂಲಿಕಾಱ Hlâ.; ಕೂಲಿಕಾಱ Mr. 236).

ಪರಿಸ್ತರಣ pari-staraṇa. Strewing round, strewing, as the darbhĕ. (Grj. 10, after 97; My.). 2, a line drawn with red clay, etc. at the foot of a wall (J. 17, 27).

ಪರಿಸ್ತೋಮ pari-stôma. *A cover, a coverlet; an elephant's coloured housings.*

ಪರಿಸ್ಪನ್ದ pari-spanda. Throbbing, trembling; movement. 2, *train, retinue.* 3, *decoration of the hair.*

ಪರಿಸ್ಫುಟ pari-sphuṭa. Very clear or manifest, quite evident or plain or distinct (Śmd. 392; Čh. v. 248).

ಪರಿಸ್ಯನ್ದ pari-syanda. Flow, stream. 2, *train, retinue.* 3, decoration of the hair.

ಪರಿಸ್ರವಣ pari-sravaṇa. Flowing, streaming, oozing, trickling.

ಪರಿಸ್ರವಣಿ pari-sravaṇi. (= ಪರಿಸ್ರುತ್). Toddy, vinous liquor (ಮೈರೇಯ, etc., ಕಳ್ Mr. 221).

ಪರಿಸ್ರುತ್ pari-srut. Flowing, dropping, trickling; *vinous or distilled liquor.*

ಪರಿಸ್ರುತ pari-sruta. Flowed, oozed.

ಪರಿಸ್ರುತೆ pari-srutĕ. *Vinous or distilled liquor.*

ಪರಿಹರ pari-hara. = ಪರಿಹಾರ. (Bp. 13, 4; 29, 12; 45, 38; My.).

ಪರಿಹರಣೀಯ pari-haraṇîya. To be shunned or avoided; avoidable. (Rśv. 13, 13).

ಪರಿಹರಿಸು pari-harisu. To abandon, to leave, to shun, to reject (ಬಿಡು Śmd. 78. 141; ನೀಗು G.); to destroy, as a paper (My.); to take away, to remove, to set aside, to clear away, to avert, to remedy (ತೀರ್ಚು Kk. 68; Śm. 51; My.); to clear off, as a debt (My.). ಈ ಯೋಗದೊಳ್ ಆವ ರೋಗಮಂ ಪರಿಹರಿಕುಂ? (Śmd. 268). ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪರಿಹೃತ, etc. Hlâ.). ಗಣ್ಡಾನ್ತರ ಬನ್ದಾಗ ಹೆದರಬೆದೆ, ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು (B. 4, 60). ಮಂಜು ಗಾಳಿ ಇವುಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಹಚ್ಚಡ ಮುನ್ತಾದ ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷವು (ಸಿಪಾರ Si. 224). ಸಮುಸ್ಕಾರಗ

ಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜಪಿಸ ತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಗಳು (ಅಘಮರ್ಷಣ 251). See Šmd. 77; Čpr. 2, 48; Bp. 2, 27; 3, 19. 46; 6, 6; 16, 3; 32, 44; 40, 8; 43, 67; 45, 15; 46, 28; 49, 29; 50, 31; 51, 4; 54, 42; 56, 55; 57, 49; J. 2, 39; 5, 12; 9, 34; 11, 35; 15, 37. 2, to be taken away, etc. (Bp. 45, 8).

ಪರಿಹರ್ತವ್ಯ pari-hartavya. To be shunned or avoided (adj.). (Čpr. 1, 45).

ಪರಿಹಸಿತ pari-hasita. Laughed at, ridiculed (Ršv. 14, after 106).

ಪರಿಹಾರ pari-hâra. Abandoning, leaving, avoiding, shunning. 2, taking away, removing, averting; remedying or atoning for any improper action (ಪರಿಹೃತ, ನಿರಾಕೃತ, etc. Mr. 431; ದೂರ ಮಾಡೋಣ G.; Bp. 60, 57; My.). 3, exemption from taxes, immunity.

ಪರಿಹಾರಕ pari-hâraka. He who removes, averts, or remedies (My.).

ಪರಿಹಾರಣೆ pari-hâraṇĕ. = ಪರಿಹಾರ. (ದೂರ ಮಾಡೋಣ G.).

ಪರಿಹಾರ್ಯ pari-hârya. To be abandoned, shunned or avoided; to be escaped from; to be taken off or away; to be severed or separated. 2, *a bracelet.*

ಪರಿಹಾಸ pari-hâsa. = ಪರೀಹಾಸ, ಪರ್ಯಾಸ 2. Jesting, joking; a jester, a buffoon (ದ್ರುತ, etc., ನೃಪರಂ ನಗಿಸುವಂ Mr. 270; see Hlâ. s. ಮೇಳದಾತ). 2, *mirth, merriment, jest, sport;* laughter; laughing at, deriding. 3, one of sthâyi-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ಪರಿಹಾಸಕ pari-hâsaka. = ಪರಿಯಾಸಕ. A jester, a buffoon (ಸಬ್ಬವಕಾಱ Šm. 48; Bp. 59, 29).

ಪರಿಹಾಸ್ಯ pari-hâsya. Laughable, ridiculous (Sk.). 2, = ಪರಿಹಾಸ No. 2. (My.).

ಪರಿಹೃತ pari-hṛita. Abandoned, quitted; *set aside, removed, rejected;* taken away. See Bp. 36, 37; 37, 64.

ಪರಿಹೃತಿ pari-hṛiti. Shunning, avoiding; removing, averting. — ಪರಿಹೃತಿಗೆಯ್. To avert (V. 9, 44).

ಪರೀಕ್ಷಕ pari-îkshaka. Looking round, *inspecting carefully, testing, examining;* a prover, a tester, an examiner.

ಪರೀಕ್ಷಣ pari-îkshaṇa. = ಪಡಿಸಣ, (ಪುಚ್ಛವಣ 1). *Trying, testing, examining, inspecting carefully* (ಧಾತು, ಆರಯ್ಕೆ Mr. 437).

ಪರೀಕ್ಷಿತ್ parî-kshit. = ಪರಿಕ್ಷಿತ್. N. of a king, son of Abhimanyu and father of Janamêjaya (Bh. 1, 2, 13).

ಪರೀಕ್ಷಿತ pari-îkshita. Carefully or accurately inspected, tried, examined, tested, proved. 2, a touch-stone (ವೇತ್ರಿ, ಒರೆಗಲ್ಲು Mr. 358).

ಪರೀಕ್ಷಿಸು pari-îkshisu. = ಪರಿಕಿಸು. To inspect carefully, to examine, to test; to investigate (Čpr. 5, 81; Bp. 18, 19; 22, 7; 31, 5; B. 4, 51. 126; 5, 20; My.).

ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ parîkshisuvikĕ. = ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ. ಪ್ರಮಾಣದಿನ್ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ (ಚರ್ಚೆ, ವಿಚಾರಣೆ, etc. Si. 47).

ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ parîkshisuha. Trying, testing, etc. ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿನ್ದ ಅರಸು ಮನ್ತ್ರಿಗಳ ಚಿತ್ತಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹಂ (ಉಪಕ್ರಮ Nr.).

ಪರೀಕ್ಷೆ pari-îkshĕ. = ಪರಿಕೆ, ಪರಿಕ್ಷೆ. Investigation, examination, test, trial (ಪುಚ್ಛವಣ Kk. 83; Šm. 56; ಪಡಿಸಣ Bhn. 3); trial by ordeal of various kinds. — ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗು. An examination to take place (My.; B. 5, 278). — ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡು. To undergo an examination (My.); to pass an examination with success (My.; B. 5, 272). — ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆ. = ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು. (My.). ಅವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (B. 5, 273). — ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು. To examine (My.; B. 4, 51). ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವವನು (ಪರೀಕ್ಷಕ G.). — See Prv. s. ಮೀನು.

ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಱ parîkshĕ-gâṟa. An examiner (My.).

ಪರೀತ pari-ita. = ಪರಿತ. Past, elapsed, expired; departed; surrounded, encompassed; filled; taken possession of, seized. (Čpr. 5, 92; Ršv. 6, 35). See Mr. s. ಜೋಗ.

ಪರೀಧಾವಿ parî-dhâvi. = ಪರಿಧಾವಿ. (My.).

ಪರೀವಾಪ parî-vâpa. = ಪರಿವಾಪ.

ಪರೀವಾಹ parî-vâha. = ಪರಿವಾಹ. (See Si. s. ಮೇಲುಹೊಱಿ).

ಪರೀಷಹ parî-saha. The act of sustaining or bearing up against (Čpr. 1, 3; Abh. P. 16, 61).

ಪರೀಷ್ಟಿ pari-ishṭi. *Investigation, research, inquiry.* 2, *reverence, respect, homage.* 3, willingness, readiness, inclination.

ಪರೀಸಾರ parî-sâra. ಪರಿಸಾರ. *Going round or about, perambulation.*

ಪರೀಹಾಸ parî-hâsa. = ಪರಿಹಾಸ.

ಪರು paru. = ಪರುಸ್. (ಪರ್ವ, ಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಣ್ಣು Mr. 109).

ಪರುಜು paruju. = ಪರಜು, q. v.

ಪರುಟವ paruṭava. = ಪರಿಟವ. (Tbh. of ಪ್ರಥಿಮನ್ or ಪಾರ್ಥವ). Spreading, extension; prolixity, diffuseness; verbosity; extensive work (ವಿಸ್ತರ Bhn. 11; Bh. 2, 7, 14).

ಪರುಟವಣೆ paruṭavaṇĕ. = ಪರುಟವ. (Bh. 1, 8, 70; Ršv. 6, after 11; My.).

ಪರುಟವಿಸು paruṭavisu. To spread, or put, about; to give the details of, to tell in detail (Bh. 1, 12, 7; Râm. 1, 7, 8. 9; 1, 16, 34; Šsv. 4, 29; J. 5, 20).

ಪರುತ್ parut. *Last year.*

ಪರುವ paruva. = ಪರ 2. Tbh. of ಪರ್ವ. A yearly feast at which villagers, for money raised by subscription, buy rice, have it boiled and heaped up outside of the village in front of an idol, and eat it in common (My.).

ಪರುಷ parusha. 1. Knotted, knotty; rough, rugged, uneven, shaggy; *harsh, unkind, cruel, stern, rude, severe* (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ನಿಷ್ಠುರವಾದುದು Nn. 119; ಕೂರ Mr. 515, o. r. ಕ್ರೂರ). 2, an enemy (ದ್ವಿಟ್, ವೈರಿ 119). 3, theft, trickery (ಚೌರ್ಯ 515). 5, courage (ಧೈರ್ಯ 119; 515). 6, spotted, variegated, party-coloured (ಪೀತ 515; the MSS. ಪೀರ & ವೀರ); dirty. 7, gold (ಜಾಮ್ಬೂನದ, ಸುವರ್ಣ 119; ಪೊನ್ 515). 8, pure (ಶುದ್ಧ 515). See ಬಿಱುಸು.

ಪರುಷ parusha. 2. = ಪರುಸ 1. A touch-stone; the philosopher's stone (Grj. 3, after 91; 3, 110; Bp. 1, 39; 23, 32; 30, 27; 36, 2; 38, 45; 39, 2; Mhr. ಪರೀಸ).

ಪರುಷನ parushana. = ಪರಿಸನ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. (Bp. 60, 32).

ಪರುಷವೇದಿ parusha-vêdi. = ಪರುಸವೇದಿ. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. The philosopher's stone (Bp. 31, 19).

ಪರುಷೆ parushĕ. = ಪರಸೆ, etc. Tbh. of ಪರಿಷದ್. (Bp. 18, 9).

ಪರುಷೋಕ್ತಿ parusha-ukti. Harsh or abusive language. (My.).

ಪರುಸ್ parus. = ಪರು. *A knot or joint of a cane or reed.*

ಪರುಸ parusa. 1. = ಪರಿಸ, ಪರುಷ 2. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ (Šmd. 358).

ಪರುಸ parusa. 2. = ಹರುಸ. Tbh. of ಹರ್ಷ (Šmd. 335 Mdb.).

ಪರುಸವೇದಿ parusa-vêdi. = ಪರುಷವೇದಿ. (My.; Tĕ.).

ಪರೆ parĕ. 1. = (ಪರಿ 4), ಹರೆ 1. To spread (v. i.), to extend, to be diffused; to spread out or run, as creepers or roots; to disperse (v. i.), as an assembly, darkness, etc.; to be dishevelled, as hair (ಪ್ರಸಾರಣ Šmd. Dh.; M.). P. ps. ಪರದು, ಪರೆದು. ಓಲಗಂ ಪರೆವುದುಮ್ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Šmd. 295). ಪರೆಯದೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿಹ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ, ಅವತಮಸ Mr. 67). ಭುವನಮನ್ ಆವಗಂ ಪರೆದು ತೀವಿದ ತಣ್ಣಿಡಿರ್ಗಳ್ (Lilv. 3, 7). See Šmd. 408; Čpr. 8, 29. 32. 101; Grj. 4, after 104; 10, 100; Abh. P. 6, 113; Bp. 1, 51; Rsv. 4, 25; 7, after 17 (twice); J. 2, 65; 17, 20; 19, 33; 22, 25; ಕರಿಕುವರೆ, ಕಿಸುಸಂಜೆವರೆ, ಕುಡಿವರೆ, ಕೊನೆವರೆ, ತಡಮ್ಬುರೆ s. ತಡ 1, ಬೇರ್ವರೆ, ಹಿಳ್ಳಿವರೆ. — ಪರೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. (*i. e.* ಪರೆಯ-). To cut and scatter about (J. 20, 13; 23, 43. 45). — ಪರೆ ಮಾಡು. (*i. e.* ಪರೆಯ-). To scatter about (Abh. P. 13, 142).

ಪರೆ parĕ. 2. = ಹರೆ 2. To dawn (ಕಾಲ್ಯ Šmd. Dh.; Tĕ. ಬರ್ವು, ವರಲು, ವೆಲಯು, T. ವಯುಂಗು, to shine; T. ಎಡಿ, to break, to dawn; to be divided, as the night from the day; *cf.* ಎರೆ 1?).

ಪರೆ parĕ. 3. Extension, stretch. See ತಡಮ್ಬುರೆ s. ತಡ 4.

ಪರೆ parĕ. 4. = ಎರೆ 5, ಪರಿ 5, ಪೊರೆ 5, etc. A fold (see ಹೊರೆ s. ಪದರ); a scale or coat of an onion; a web or film on the eye; the skin or slough of a snake (My.); a caul (G.); the web of a spider (My.); a thin layer or scale of stone, a lamina; dry scab of a sore or on the skin (My.); scurf of the head, dandruff (My.). ಬಲಿದುದೋ (ಕಣ್ಣ) ಪರೆ? (Bp. 18, 66). ಗರ್ಭದೊಳಗಿನ ತಿಶುವಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಪರೆ (ಜರಾಯು G.). ಕೊಱಲೊಳಗೆ ಹಾಕಿದ ಪರೆ (chip, ಜೀವಾಳ G.). ಹುಱಗಳು ತತ್ತಿಯಿಡುವದಕ್ಕೆ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಬಿಳೇ ಪರೆಯ ಗೂಡು (G. 494). ಜೇಡಹುಟಿದ ಪರೆ (ಸನ್ತಾನಿಕೆ G.). See ಕಿಬ್ಬಿರೆ. — ಪರೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To cast its slough, as a snake. ಪರೆಗಳೆದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ G.). — ಪರೆ ಬಿಡು. = ಪರೆಗಳೆ. (My.).

ಪರೆಂಗಿ parĕngi. = ಪರಂಗಿ. (My.). — ಪರೆಂಗಿಜಾಲಿಗಿಡ. A prickly shrub or small tree with yellow flowers, frequent on roadsides, Parkinsonia aculeata L. (Z.). — ಪರೆಂಗಿಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Chilli, the pod of the Spanish or Cayenne pepper, Capsicum annuum L. (St. & Pl.; My.). — ಪರೆಂಗಿ ಯೊಾಚಲಮರ. The African oil-palm, Elaeis guineensis L. (St. & Pl.). — ಪರೆಂಗಿಹರಳುಗಿಡ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas L. (St. & Pl.). — ಪರೆಂಗಿಹಲಸು. The pine-apple, Ananas sativus Mill. (St. & Pl.; *cf.* ನೆಲಹಲಸು).

ಪರೆಪು parĕpu. 1. = ಪರಪು. To spread (v. t., ಪ್ರಸಾರ Šmd. Dh.).

ಪರೆಪು parĕ-pu. 2. (Šmd. 248 Mdb.). = ಹರೆವು. Spreading, the state of being extended, diffusion, etc.

ಪರೇಂಗಿತ para-ingita. A hint or sign to another (Kâvy. III, 3, B, 30).

ಪರೇತ parâ-ita. *Departed, deceased, defunct, dead.* 2, a corpse (ಶವ, ಕುಣಪ, ಹೆಣನು Mr. 395). 3, a ghost, a spirit, a goblin.

ಪರೇತಕೃತ್ಯ parêta-kṛitya. Any rite connected with a deceased person, funeral rites (Bh. 1, 5, 25; Râm. 3, 12, 10).

ಪರೇತಪತಿ parêta-pati. = ಪರೇತರಾಜ್. (Bp. 41 sum.; Râm. 5, 9, 22).

ಪರೇತರಾಜ್ parêta-râj. *Yama.*

ಪರೇತವನ parêta-vana. A cemetery (Čpr. 9, 16).

ಪರೇದ್ಯವಿ parê-dyavi. *On the next day, to-morrow.*

ಪರೇಶ para-îša. = ಪರೇಶ್ವರ. (My.).

ಪರೇಶ್ವರ para-îšvara. The supreme lord; Šiva (Bp. 61, 46); etc.

ಪರೇಷ್ಟುಕೆ parêshṭukĕ. *A cow which has often calved* (ಹಲವು ಸೂಱಾಕಳು Mr. 181).

ಪರೈಧಿತ para-êdhita. *Nourished by a stranger, maintained by others* (ಪರಾನ್ನ, ಪರಪಿಣ್ಡಿ, ಪೆಱರ್ ಆರಿಕ್ಕಿದುದ ತಿಮ್ಬುವಂ Mr. 231). 2, the cuckoo.

ಪರೋಕ್ಷ paras-aksha. = ಪರಕ. Beyond the range of sight, invisible, imperceptible, escaping observation; invisibility; secrecy.

ಪರೋಪಕಾರ para-upakâra. The act of assisting others, doing good to another, benevolence, charity; a favour, a kindness. (J. 24, 18. 25; My.; B. 4, 181; 5, 95).

ಪರೋಪಕಾರಿ para-upakâri. A person who assists others or does good to them, a beneficient, philanthropic person (My.; B. 3, 121; 4, 3; 5, 200).

ಪರೋಷ್ಣಿ parôshṇi. *A cockroach.* See ಹೆಣ್ಡೇ ಮೂಗಕ್ಕಿ.

ಪಱ್ par. = ಪಱ 1. — ಪಱ್ ಪಱ್. = ಪಱ ಪಱನೆ. (S. Mhr.).

ಪಱ para. 1. A sound imitating that produced by rending or tearing cloth. — ಪಱ ಪಱನೆ. rep. With the repeated sound of para (My.; M. ಪಱುಪಱೀ).

ಪಱ para. 2. Short P. p. of ಪಱಿಸು. — ಪಱ ಪಱಿಸು. rep. To cause one's self to run and run, to try to outrun: to emulate, etc. — ಪಱಪಱಿಸುಹ. Emulation, rivalry, competition (ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಸಂಹರ್ಷ Hlâ.).

ಪಱಕಲು parakalu. (fr. ಪಱ್ 3). The state of being emaciated or lean (My.). — ಪಱಕಲ. -ಅ 3. A lean man (My.). — ಪಱಕಲಿ. A lean woman (My.).

ಪಱಕು paraku. = ಪಱುಕು, ಹಱಕು, etc. (My., in ಹಱಕು-).

ಪಱಟೆ paraṭĕ. The state of being rough, harsh, bristled, bushy, or curly (M. ಪಱು, rough, harsh; see ಪರ್ಪರಿಕೆ). — ಪಱಟೆದಲೆ. -ತಲೆ. A rough, etc., head (T. ಪಱಟ್ಟೈತ್ತಲೈ; M. ಪಱುದಲೆ; R.).

ಪಱನೆ paranĕ. With the sound of ಪಱ 1. — ಪಱನೆ ಹಱ್. To rend with the sound of para, as cloth, paper (My.).

ಪಱಮೆ paramĕ. The large black bee (ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಆಱಡಿ Čt. I, 62; ಬಣ್ಡುಣಿ, ಭೃಂಗ II, 63; ತುಮ್ಬಿ Šmd. II; ಬವರ, etc. Kk. 14; ಆಱಡಿ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಮೋಳಮ್ಬು, ಪಲ್ಲ, ಅಳಿ, ಬವರ, ಬಿಂಗ, ಬಣ್ಡುಣಿ, ಅಲರುಣಿ, ಚಿತ್ರವಿಹಂಗ Šm. 27, Kk. 90; ಬಿಂಗ Šm. 83; Grj. 2, after 71; Č. Bp. 11, 5; J. 17, 25; T. ಪಱವೈ, M. ಪಱವ, a bird). — ಪಱಮೆವಱ್. -ಮಱ್. A young black bee (Čpr. 7, 34; Rsv. 2, after 8; 4, after 14; 8, after 5). — ಪಱಮೆವಱಿದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. A swarm of young black bees (Rsv. 2, after 8; Rsv. 3, after 35)

ಪಱಿ pari. 1. = ಅಱ 2, ಹಱ 1. To tear asunder, to tear, to rend, to break, to slit; to cut asunder; to cut off, to sever, to cut; to break off, as fruits, etc. from a tree (ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ Šmd. Dh.; ಉಗಿ Čt. I, 29; Bp. 22, 6. 29; 27, 18; 28, 9. 38; 39, 10; 49, 33; 54, 46; Ršv. 6, after 11; T., M.). **2,** to be torn asunder, to be torn, etc.; to cut, as a knife, etc. (Čpr. 1, 94; 2, 83; 5, after 64; 6, 35; Bp. 32, 44; Ršv. 5, 119; J. 33, 22). ಬೇರ್ ಪಱಿದುದು (Šmd. 219). — ಪಱಿ ಪಱಿ. rep. (Bp. 56, 28). — ಪಱಿಯಲಿಸು. -ಇಸು. To shoot so that (anything) is cut asunder or off (Bp. 34, 35). — ಪಱಿಯಲೆಸು. -ಎಸು. = ಪಱಿಯಲಿಸು. (Bp. 44, 3). — ಪಱಿಯ ಹೊಡೆ. To beat so that (the head, etc.) be severed (Bp. 28, 26). — ಪಱಿಯಿಸು. -ಇಸು. = ಪಱಿಯಲಿಸು. (Abh. P. 11, 52; 13, 87). — ಪಱಿಯೊದೆ. -ಒದೆ. To kick so as to rend or break (Čpr. 9, 18).

ಪಱಿ pari. 2. = ಹಱಿ 2. P. p. of ಪಱಿ 1, in ಪಱಿ ಪಱಿದು (Bp. 18, 53).

ಪಱಿ pari. 3. = ಹಱಿ 3. Tearing, etc. (T., M.). — ಪಱಿಗಡ್ಡ. A torn, dishevelled beard (V. 11, 61). — ಪಱಿ ಪಱಿ. -ಪಱಿ. rep. Torn and scattered state (Čpr. 8, 24).

ಪಱಿ pari. 4. = (ಪರಿ 3), ಪಱು, etc. Flying, (jumping); running swiftly, etc., (floating, swimming across). (T., M. ಪಱ, to fly; to run very swiftly; to flee; *cf.* ಪಾಱು 1). — ಪಱಿಗೋಲ್. = ಪಱುಗೋಲ್. See ನೀರುವಱಿಗೋಲ್. — ಪಱಿಮಱಿ. = ಪರಿಮಱಿ. A certain game that at present (as ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ) is played as follows: boys form two parties both of which make a heap of sand in their front, when one of the party is ordered to jump from one heap to the other; if he is not successful, one jumps on his shoulders and drives him about (ಪೆಗಲಂ ಪತ್ತಿ ಪಾಟ Šs.; ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ Kk. 71, Šm. 56). ಧುರದೊಳ್ ಪಱಿಮಱಿಯಾಡುವ ತೆಱದಿನ್ದುಱಿದಿಱಿದಂ (Šmd. 28, o. r. in Mdb. ಪರಿಮಱಿ-). See Grj. 5, after 76; Ršv. 5, after 19. — ಪಱಿಮಱಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To undertake that game (Šsv. 1, after 79; 3, after 35).

ಪಱಿ pari. 5. To adorn, to decorate (ಭೂಷಣ Šmd. Dh.).

ಪಱಿ pari. 6. Ornament, decoration, embellishment. (T. ಪಱಿ, gold; ಪೊಱಿ, beauty = ಪೊಲಿವು, ಅಱಿಗು; ಪೊಱ್ = ಪೊನ್, metal; beauty; ಪೊಱ್ಪು, beauty; ornament; *cf.* Sk. ಪರಿ No. 2). — ಪಱಿ ಪಡಿಸು. = ಪಱಿವಡಿಸು, q. v. — ಪಱಿ ಪಡು. To be ornamented or decorated; to grow accomplished, finished, perfect, adept, full, fully developed, agreeable or proper; to appear; to come to an end. ಒರ್ಕುಡಿತೆನೀರ್ಗೆ, ಪಱಿ ಪಟ್ಟಿರ್ಕೆಯ ಪಣ್ಣೆಲೆಯ ಮುಱಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡೆಯರ (o. r. ಒಡೆಯರ್) ಮಾಟ್ಪರೆ? (Šmd. 345). ಅಱಿದಿಂಗಳಾಯುಗುಟ್ಟೆನೆ ಮಱುಗುವುದುಂ, ನಲ್ಲರ್ (o. r. ನಲ್ಲಳ್) ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂ ಮುನ್ನಂ ಪಱಿ ಪಟ್ಟು ಬರೆ ಕನಲ್ವುದುಮ್, ಅಱಿಪನೆ ಸುರಜನರ್ಗೆ ನರಕದುಃಖದ ತೆಱನಂ? (225; Kâvy. I, 3, 72). See Čpr. 4, 18; Abh. P. 2, 21; 3, 60; 8, 53; 14, after 13; V. 2, after 9. — ಪಱಿನಣ್ಪರ್ತನ. Perfect, close friendship (Čpr. 5, 86). — ಪಱಿವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To cause to become or appear beautiful or charming. — ಕಱುಮುಡುಗೊಣ್ಗ ಬಣ್ಣಿತೊಳಗೀಸಿ, ಪೊದಟ್ದೂರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗಳುಱುವದೊಳಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಗರೆದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುಎಂ ಪೊರಳ್ದು, ನೀಳ್ದಿಱಿಗಿದ ಕಱಿಸಳ್ವಱಿಯೊಳೊಯ್ಯನೆ ಜಾಱಿ, ಪರಾಗಪುಂಜದೊಳ್ ಪಱಿವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗತತಿ ನೀರಜದೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಲಿಯಂ (Čpr. 7, 60, o. r. ಪಱಿ ಪಡಿಸು).

ಪಱಿಕೆ parike. = ಪಱಿ 6. See ತೊಡವಱಿಕೆ.

ಪಱಿವು parivu. Tearing, rending, etc. (J. 12, 31).

ಪಱಿಸು parisu. To cause one's self to run. See ಪಱಿ ಪಱಿಸು s. ಪಱಿ 2.

ಪಱು paru. = ಪಱಿ 4 q. v., (ಪಾಱು 2), ಪೊಱು 1, ಹಱು 2, ಹಱಿ 4, ಹಱು. Flying, etc. — ಪಱುಗುಲ್. -ಕುಲ್. = ಪಱುಗೋಲ್. (Abh. P. 9, 81). — ಪಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಪೊಱಿಗೋಲ್, ಹಱಿಗಲ್, ಹಱಿಗೋಲ್, ಹಱಿಗಲ್, ಹಱಿಗೋಲ್, ಹಱುಗಲ್, ಹಱುಗೋಲ್, ಹಱುಗೋಲ್. A round basket boat lined with leather, a boat made of wicker work covered with hides (Tě. ಅರಿಗೋಲು, ಹರಿಗೋಲು; T. ಪರಜಲ್, ಪರಜೈ, ಪರಿಜು; T. ಪೊಱ, a boat = ದೋಣಿ). ಪಱುಗೋಲೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂ (Šmd. 163). — ಪಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಪಱುಗೋಲ್. (Šsv. 1, 43).

ಪಱುಕು paruku. = ಪಱಿಕು, etc. See ಹಱುಕು-.

ಪಱುಂಕು parunku. ಪಱುಂಕಿದಂ (Šmd. 48, o. r. ಪಱುಂಕಿದಂ; see ಪಳುಂಕು).

ಪಱೆ parě. 1. = (ಪರ), ಹಱೆ. A drum (ವಾದ್ಯ Šm. 117; M.; T. ಪಱೈ; T. also: a word; T. ಪಱೈ, to speak; ಅಱೈ, the beating of a drum, tom-tom, *cf.* ಅಱೆ 1). See ಅಂಕವಱೆ, ಕೆಯ್ಪಱೆ, ಡವಣೆವಱೆ, ಡೊಪ್ಪುವಱೆ, ಪಲ್ಪಱೆ, ಮಂಗಳವಱೆ, ಲಗ್ಗೆವಱೆ, ಹೆಬ್ಬಱೆ; Čpr. 8, 30; Abh. P. 7, 82; 13, after 34; 13, 100. — ಪಱೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To beat a drum (Abh. P. 10, 144).

ಪಱೆ parě. 2. Abuse, censure, blame (ನಿನ್ದೆ Šm. 117).

ಪಱೆ parě. 3. Leanness, thinness, weakness, feebleness (ಕೃಶ Šm. 117; *cf.* ಪಂಜೆ; M. ಪಂಜ, ಪಞ್ಞ, poverty, scarcity, famine).

ಪಱೆ parě. 4. An eyelid (ಱೆಪ್ಪೆ Šm. 117; T. ಪಱೈ, a feather = ಇಱಗು).

ಪಱೆಯ parěya. See Šmd. II s. ಪೆಱಂ. (T. ಪಱೈಯ, a Pariah).

ಪಱ್ಱ parr. (= ಹಱ್ಱ). The sound of fluttering. — ಪಱ್ಱನೆ. With the sound of parr. ಪಱ್ಱನೆ ಹಾಱು (used of birds, My.). — ಪಱ್ಱೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To produce the sound of parr (My.).

ಪರ್ಕಟಿ parkaṭi. *The waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria* Willd. (ಬಸುರಿ Mr. 122; see ಕಬ್ಬಸುರಿ).

ಪರ್ಕುಳಿ parkul. = ಪೊರ್ಕುಳಿ, etc. See ಸುಱಿವರ್ಕುಳಿ.

ಪರ್ಚು parču. (parču). = ಪಚ್ಚು 3. To whisper; to communicate by whispering (ಅವ್ಯಕ್ತಧ್ವನಿ Šmd. Dh.; Abh. P. 13, 48; *cf.* ಪರಿಸು 2? T. s. ಪಱೆ 1?). ಕಿವಿಯೊಳ್ ಪರ್ಚಿದಂ (Šmd. 163).

ಪರ್ಜನಿ parjani. *The plant Cucumis aromatica* Salisb. or *C. xanthorrhiza* Roxb.

ಪರ್ಜನ್ಯ parjanya. *A rain-cloud, a thunder-cloud,* a cloud (ವಾರಿಧರ, ಮೇಘ Nn. 57). 2, the muttering of clouds, thunder (ಮೇಘಧ್ವನಿ 57; ಅಭ್ರಗರ್ಜನೆ Mr. 480). 3, *Indra* (ಪುರನ್ದರ, ಇನ್ದ್ರ 57). 4, violent, fierce, etc. (ತೀವ್ರ, ನಿಷ್ಠುರ 57).

ಪರ್ಜನ್ಯಜಪ parjanya-japa. A prayer for rain (My.).

ಪರ್ಜಿ parji. A king's councillor or minister: the queen at chess (My.).

ಪರ್ಟೆ parṭĕ. = ಪರಟೆ, etc. See ಕಲ- s. ಕಲು.

ಪರ್ಣ parṇa. *A wing.* 2, *a leaf* (ಎಲೆ Nn. 9. 39). 3, *the tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುತ್ತುಲ ಗಿಡ G.).

ಪರ್ಣಕುಟಿ parṇa-kuṭi. A hut made of leaves and grass. (G., Mhr.).

ಪರ್ಣಘಟಿಕೆ parṇa-ghaṭikĕ. A water-pot made of a (lotus-) leaf (Abh. P. 7, 105).

ಪರ್ಣಭೋಜನ parṇa-bhôjana. Eating leaves, feeding upon leaves. (My.).

ಪರ್ಣಮನ್ದಿರ parṇa-mandira. = ಪರ್ಣಶಾಲೆ. (Râm. 3, 6, 57. 58).

ಪರ್ಣವಿಕ್ರಯಿ parṇa-vikrayi. A woman who sells (betel-) leaves (J. 5, 58).

ಪರ್ಣಶಾಲೆ parṇa-śâlĕ. *An arbour or hut made of leaves and grass,* a hermitage (ಉಟಜ Nn. 80); a similar structure for an assembly (ಸಭೆಯಿಪ್ಪುದು Mr. 193).

ಪರ್ಣಾಶನ parṇa-aśana. Feeding upon leaves. (My.). 2, a cloud.

ಪರ್ಣಾಸ parṇâsa. (ಪರ್ಣಾಸಿ). *A species of Basil with small leaves* (ಕಠಿಂಜರ, ಕುಟೇರಕ, ಕಗ್ಗೊರ್ಲೆ, ಕಾಮುಕಸ್ತೂರಿ, ಕಮ್ಮಗಗ್ರೆ Si. 141).

ಪರ್ಣಾಹಾರ parṇa-âhâra. Feeding upon leaves. (My.).

ಪರ್ಣಿಕೆ parṇikĕ. A kind of vegetable. See ಅಂಘ್ರಿ-.

ಪರ್ಣೆ parṇĕ. = ಪರ್ಣ. A leaf (Mr. 89).

ಪರ್ಣೋಟಜ parṇa-uṭaja. = ಪರ್ಣಶಾಲೆ. (R.).

ಪರ್ತಿ parti. = ಪತ್ತಿ, etc. See ಎಳವರ್ತಿ.

ಪರ್ತು partu. = ಪತ್ತು 1, etc. See ಎನೆವರ್ತು.

ಪರ್ದಾ pardâ. = ಪಡದೆ, etc. (My.).

ಪರ್ದು pardu. (Šmd. 49). = ಪದ್ದು, etc. (ಎಲರುಣಿವಗೆಯ, ಪಕ್ಕಿಗಳಾಣ್ಮ, ಬಲಗರುಡ Kk. 8: ಗರುಡ, ಎಲರುಣಿವಗೆಯ, ಪಕ್ಕಿಗಳ ರಸ Šm. 6; Abh. P. 5, after 15; 9, after 15; 9, 56; Ršv. 13, after 104; Tĕ. ಪನ್ತೆ, a vulture, an eagle; ಬನ್ದು, a vulture; T. ಪಣವೈ, a vulture; ಪರುನ್ದು, ಪಾಙು, a kite; M. ಪರನ್ದು, ಪರುನ್ದು, a kite). — ಪರ್ದುದೇರ. -ತೇರ. He whose vehicle is a kite: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Šm. 5).

ಪರ್ಪಟ parpaṭa. = ಪಪ್ಪಳ, etc. A thin crisp cake made of any pulse. 2, = ಪರ್ಪಟಕ, (ಪಾಪಟೆ), a species of medicinal plant with bitter leaves (Oldenlandia biflora?).

ಪರ್ಪಟಕ parpaṭaka. A species of medicinal plant with bitter leaves, probably Oldenlandia biflora. See Mr. s. ಕೃತ್ತಿಕಣ್ಠಿಕೆ.

ಪರ್ಪಟಿ parpaṭi. = ಪಾಪಡಿ, etc. A sort of fragrant substance or perfume (ಜತುಕೆ, ಪಾಪಡಿ Mr. 141, o. r. ಪಾಪಟೆ).

ಪರ್ಪರಿಕೆ parparikĕ. (Šmd. 50). = ಪಪ್ಪರಿಕೆ. Roughness, the state of being unsmooth; harshness, unkindness, rough manners, cruelty (ಪೆಕ್ಕಸ Čt. I, 12; ಕರ್ಕಶತೆ Šmd. II; ಕರ್ಕಶತೆ Kk. 87, o. rs. ಪಪ್ಪರಿಕೆ and ಕಕ್ಕಸತೆ; see ಪಱಿಬಿ).

ಪರ್ಪಾಟಕ parpâṭaka. = ಪರಪಾಷ್ಟಕ. A herb, Mollugo cerviana Spr. (St. & Pl.).

ಪರ್ಬ parba. Tbh. of ಪರ್ವ. (Bp. 5, 50; 48, 16; 56, 4; 59, 6).

ಪರ್ಬತ parbata. Tbh. of ಪರ್ವತ. — ಪರ್ಬತಾಯ್. -ಅಯ್. N. (Bp. 59, 6).

ಪರ್ಬು parbu. 1. (fr. ಪರೆ1). = ಪರ್ವು 1, ಹಬ್ಬು. To spread, to be extended, to be diffused, to prevail; to spread out or run, as creepers, etc. (ವಿಸ್ತಾರ Šmd. Dh.; ಮಡಲಿಬಿ Čt. I, 8; ಮಡಲ್ Šm. 23; Tĕ. ಪಮ್ಮು, ಪಮ್ಮು, ಪ್ರಬ್ಬು; T. ಪಮ್ಬು, ಪರಮ್ಬು; M. ಪಡರು). ಪರ್ಬಿದುದು ತಮಂ (Šmd. 181). See Abh. P. 2, 23; 13, 62; 14, 7; Grj. 4, 88; Bp. 57, 82; 61, 61; Ršv. 5, 44; 9, 7; 13, 61. 65; J. 25, 27. 2, to spread or run over (c. Acc., Abh. P. 14, 7; Bp. 13, 19).

ಪರ್ಬು parbu. 2. = ಪರ್ಬುಗೆ, ಪರ್ವು 2. (Grj. 10, 49).

ಪರ್ಬುಗೆ parbugĕ. = ಹಬ್ಬುಗೆ. Spreading, running, being extended, extension, etc. (J. 6, 4; 22, 2; 28, 41).

ಪರ್ಯಂಕ paryaṅka. = ಪರಿಯಂಕ, ಪಲ್ಯಂಕ. *A couch, a bedstead, a bed* (ಮಂಚ Mr. 202). 2, a palanquin. 3, *a cloth worn round the loins.*

ಪರ್ಯಟನ pari-aṭana. = ಪರಿಯಟನ. *Roaming, wandering or roving about.* — ಪರ್ಯಟನ ಮಾಡು. To wander about (B. 4, 5; My.).

ಪರ್ಯಣ paryaṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (Abh. P. 12, 7).

ಪರ್ಯನುಯೋಗ pari-anuyôga. (= ಪರಿಯೋಗ, q. v.). *Blame, censure, reproach,* etc. (ಜುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಳುಹ Hlâ.).

ಪರ್ಯನ್ತ pari-anta. = ಪರಿಯನ್ತ. *An encircling boundary: bounds, border, limit.* ಪರ್ಯನ್ತಂ, ಪರ್ಯನ್ತ, until or unto, used of time or space; throughout (Šmd. 408; My.).

ಪರ್ಯನ್ತಭೂ paryanta-bhû. *Surrounding country, contiguous ground.*

ಪರ್ಯನ್ತರ pari-antara. = ಪರಿಯನ್ತರ, ಪರಿಯನ್ತ. A distance or period towards. ಪರ್ಯನ್ತರಂ, ಪರ್ಯನ್ತರ, until or unto (J. 23, 16; My.). ನಿರನ್ತರ ಬರುವವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಬಾರನೇ? (Prv.). ಅಲ್ಲಿಪರ್ಯನ್ತರ, ಮನೆಪರ್ಯನ್ತರ, ಒನ್ದು ವರ್ಷಪರ್ಯನ್ತರ (My.). See Prv. s. ಹೊಟಿ[3].

ಪರ್ಯಯ pari-aya. (= ಪಲ್ಲಟ). Going round; encompassing, encircling; revolution of time, lapse, expiration. 2, change, mutation, alteration. 3, inverted order, confusion; contrariety. 4, *deviation from enjoined or customary observances, neglect of duty.*

ಪರ್ಯಯಣ pari-ayana. Going round. 2, = ಪಲ್ಯಯನ, ಪರ್ಯಾಣ. (R.).

ಪರ್ಯವಸಾನ pari-avasâna. End, termination, conclusion, issue. (My.).

ಪರ್ಯವಸ್ಥಾತೃ pari-avasthâtṛi. *An antagonist, an adversary.*

ಪರ್ಯವಸ್ಥೆ pari-avasthĕ. *Opposition; contradiction.*

ಪರ್ಯಷ್ಟಿ pari-ashṭi. Food (Abh. P. 7, 21).

ಪರ್ಯಾಟನ paryâṭana. Tbh. of ಪರ್ಯಟನ. (ವ್ರಜ್ಯೆ G.; B. 5, 147).

ಪರ್ಯಾಣ paryâṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. (ಶರಾವ G.).

ಪರ್ಯಾಣ (pari-yâna). *A saddle* (ಪಲ್ಯಯನ, ಪಲ್ಲಣ Mr. 274).

ಪರ್ಯಾಪ್ತ pari-âpta.. = ಪರಿಯಾಪ್ತ. Obtained, gained. 2, made an end of: finished, ended. 3, *adequate, enough, sufficient, abundant.* ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ, *willingly, readily;* satisfactorily.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ pari-âpti. = ಪರಿಯಾಪ್ತಿ. Attaining, obtaining, acquisition. 2, end, conclusion, close. 3, *adequacy, competency.* 4, satisfaction, repletion, satiety. 5, protecting; *warding off a blow, self-defence.* 6, willingness.

ಪರ್ಯಾಯ pari-âya. = ಪರಿಯಾಯ. Going or turning round. 2, revolution, passing away, course, expiration. 3, regular recurrence, repetition. 4, *succession, turn; — regular order, methodical disposition, method;* style; way, manner, mode; generic or specific character. 5, *a synonym.* 6, *opportunity, occasion.* 7, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 17-20). 8, formation, creation, preparation, artificial production.

ಪರ್ಯಾಯನಾಮ paryâya-nâma. A convertible term, a synonym (Śmd. 10).

ಪರ್ಯಾಯಶಯನ paryâya-śayana. Alternate sleeping and watching. (R.).

ಪರ್ಯಾಸ pari-âsa. 1. End, conclusion; rotation, revolution; inverted order or position. See ವಿ-.

ಪರ್ಯಾಸ paryâsa. 2. Tbh. of ಪರಿಹಾಸ. (My.).

ಪರ್ಯಾಹಾರ pari-âhâra. *A bamboo, etc. provided with strings at each end, used for carrying various articles across the shoulders.* 2, a load on the head (ವಿವಧ, ವೀವಧ, ಭಾರ, ತಲೆಹೊಱೆ Hlâ.). 3, conveying, taking. See Nr. s. ಎಡೆಯಾಡು.

ಪರ್ಯುದಂಚನ pari-udanćana. *Debt.*

ಪರ್ಯುಪ್ತಿ pari-vapti. *Scattering seed, sowing.*

ಪರ್ಯುಷಿತ pari-ushita. Having passed the night, stale, not fresh. (My. as ಪರ್ಯೂಷಿತ).

ಪರ್ಯುಷಿತಭೋಜನ paryushita-bhôjana. Eating stale food (My.).

ಪರ್ಯುಷಿತಭೋಜಿ paryushita-bhôji. The eater of stale food (said to become a maggot or worm in the next birth). (My.).

ಪರ್ಯುಷಿತಾನ್ನ paryushita-anna. Stale rice (My., as ಪರ್ಯೂ-).

ಪರ್ಯೇಷಣೆ pari-êshaṇĕ. Seeking about for: *search, inquiry, research.* 2, serving, waiting upon, service. See G. s. ಶ್ರಾದ್ಧ.

ಪರ್ವ parva. = ಪರ 2, ಪರುವ, ಪರ್ಬ, ಹಬ್ಬ. *A knot or joint of a cane or reed* (ಪರು, ಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಣ್ಣು Mr. 109); a joint of the body; a member. 2, a section, a chapter, a book. 3, a division of time: *the days of the four changes of the moon, i. e.* the full and change of the moon and the eighth and fourteenth of each half month; *the days of conjunction and opposition* or eclipse of the sun and moon. 4, a religious offering presented on the occasion of a change of the moon (ಬಲಿ, ಪರ್ವಗಳು, ನಾನಾ ಬಲಿಗಳ ಕೊಡುವುದು Nn. 16). 5, a particular period of the year, as the equinox, solstice, etc.; the moment of the sun's entering a new sign. 6, *a festival, a holiday* (ಉತ್ಸವ Si. 437). 7, opportunity, occasion (ಪ್ರಸ್ತಾಪ 437).

ಪರ್ವಕಾಲ parva-kâla. The time of any of the parvas (My.). ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ವನಾದರೆ ಗರ್ವ ಯಾಕೆ? — ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರ್ವೆಸೊಪ್ಪು ತಿನ್ದರೂ ಗರ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಪರ್ವತ parvata. *A mountain* (ಗೋ, ಬೆಟ್ಟ Nn. 5; ಬೆಟ್ಟ 53. 106; see ಬೆಟ್ಟು). 2, N. of the number 7 (from the 7 principal mountains; *cf.* ಏಳ್ಬು ನಗ). ಪರ್ವತದ ಅಗ್ರ (ಶೃಂಗ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ Nn. 28). ಪರ್ವತವೇಱಿದವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ? — ಪರ್ವತ ಅಱವತ್ತು ಗಟಿಗೆ ಪ್ರಸವವೇದನೆ ಪಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ಚುಣ್ಡಿಲಿ ಹೆತ್ತಿತನ್ತೆ (Prvs.). See Prv. s. ಅಂಗುಷ್ಠ. — ಪರ್ವತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 4). — ಪರ್ವತಹಕ್ಕಿ. = ಕರ್ಕೊಂಚೆ. (My.).

ಪರ್ವತಕಾಕ parvata-kâka. A raven. (R.).

ಪರ್ವತನಾಥ parvata-nâtha. The Himâlaya; Mêru. — ಪರ್ವತನಾಥನಣುಗ. -ಅಣುಗ. Mainâka (Bp. 38, 21).

ಪರ್ವತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ parvata-mallikârjuna. Śiva of Śrîgiri (Bp. 44, 7).

ಪರ್ವತಾರಿ parvata-ari. Indra. (My.).

ಪರ್ವತಾಶಯ parvata-âśaya. Resting on the mountains: a cloud. (R.).

ಪರ್ವತೋಪತ್ಯಕ parvata-upatyaka. Table-land, etc. (ಕಟಕ, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 127).

ಪರ್ವದಿನ parva-dina. A day on which any of the parvas takes place (My.).

ಪರ್ವಸನ್ಧಿ parva-sandhi. *The junction of the fifteenth and first of a lunar fortnight or the precise moment of the full and change of the moon.*

ಪರ್ವಳಿಸು parvaḷisu. To go to one side or aside (ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್ Bhn. 28).

ಪರ್ವಾ parvâ. = ಪರವಾ, etc. (My.).

ಪರ್ವು parvu. 1. = ಪರ್ಬು 1, etc. To spread (v. i.), etc.; to spread or run over (ಕುಡಿವರೆ Ćt. II, 50; ಮುಡಲ್ Kk. 22). ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು (Śmd. 145). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ವಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಸನ್ತಮಸ Nr.). See Ćpr. 1, after 101; 4, 29; 5, 46; Abh. P. 2, 23; Grj. 3, 112; Bp. 12, 37; 34, 5; J. 3, 5.

ಪರ್ವು parvu. 2. = ಪರ್ಬು 2. — ಪರ್ವುಗಿಡು. -ಕಿಡು. To cease from spreading (Ćpr. 4, 46).

ಪರ್ಶುಕೆ parśukĕ. *A rib.*

ಪಲ್ pal. = ಹಲ್, ಹಲು, ಹಲ್ಲು. A tooth (ಜನ್ತ, ರದನ Śm. 70; T. ಪಟ್, ಪಲ್; M. ಪಲ್, ಪಲ್ಲು; Tĕ. ಪಲು, ಪಲ್ಲು; Tu. ಪರು). ಪಲ್ಗಳ್ (Bp. 20, 11; Rśv. 8, 124). See Bp. 38, 15; 46, 57; 59, 54; ಬೆಳ್ವಲ್, ಮೊನೆವಲ್, ಮೊಳೆವಲ್, ಸುಲಿಪಲ್. — ಪಲ್ಕಿರಿ. = ಪಲ್ಗಿರಿ. ತೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕಿ ಪಲ್ಕಿರಿದನ್ತೆ (Prv.). — ಪಲ್ಗಡಿ. -ಕಡಿ. To gnash the teeth (J. 31, 30). — ಪಲ್ಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. To show the teeth, to grin (Bp. 1, 49; J. 13, 35; 27, 40). ಒಳಕೆಯ್ಯೊಳಿರ್ದು, ಪಲ್ಗಿರಿದು, ಒಳವಾಲಂಗೊಣ್ಡು (Śmd. 78). — ಪಲ್ಗುಟ್ಟುಹ. -ಕುಟ್ಟುಹ. Striking or breaking (another's) teeth. ಪಲ್ಗುಟ್ಟುಹಂ ಮೊದಲಾದುದು (ನಿಕಾರ, ವಿಪ್ರಕಾರ Nr.). — ಪಲ್ದುದಿ. -ತುದಿ. The point of a tooth (Śśv. 3, 54). — ಪಲ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. To uncover or show the teeth (Rśv. 9, 29). — ಪಲ್ಪಱೆ. The teeth looked upon as a drum. ಪಲ್ಪಱೆಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು, to beat that drum. ಪಲ್ಪಱೆಗುಟ್ಟಿದಂ (Śmd. 82). — ಪಲ್ಮೊರೆ. To gnash or grind the teeth (Rśv. 2, after 8; Śśv. 2, after 42; J. 12, 33; 19, 20). — ಪಲ್ಲ. See it separately. — ಪಲ್ಲಿಲಿ. See it separately.

ಪಲ pala. 1. = ಪಲವು (Śmd. 211), ಹಲ, ಹಲವು. Much; many, several, various (Śm. 119; T.; M. ಪಲೆ; Tĕ. ಪಲು). — ಪಲ ಕಾಲ. Much time, a long time (Ćpr. 5, 36; J. 3, 19; 23, 51). — ಪಲಗಣ್. -ಕಣ್. = ಪಲವು ಕಣ್ (Śmd. 211). Many eyes. ಪಲಗಣ್ಣ, who has many eyes: Indra (ಇನ್ದ್ರ, ಬಲವೈರಿ, etc. Kk. 10b). — ಪಲ ತೆಱ. Many kinds, etc. (Śmd. 10; Ćpr. 5, after 76; 7, 56; Bp. 34, 36). — ಪಲ ದೆವಸ. = ಪಲವು ದೆವಸ (Śmd. 202, 211). Several days. —

ಪಲ ಬಗೆ. Various kinds (Rśv. 6, after 11). — ಪಲಬರ್. = ಪಲಮ್ಬರ್, ಪಲರ್ (Śmd. 122), ಪಲವರ್ (123). Many or several persons (J. 7, 11; 32, 38). — ಪಲ ಬಿರುದು. Various badges of honor (Rśv. 6, after 11). — ಪಲ ಮಾತು. Many words (Bp. 3, 56). — ಪಲ ಮೊಗ. Many faces (J. 8, 39). — ಪಲಮ್ಬರ್. = ಪಲಬರ್, q. v. (Čpr. 4, after 24). — ಪಲರ್. = ಪಲಬರ್, q. v. ಪಲರ ನುಡಿ (ಜನಶ್ರುತಿ, ಕಿಂವದನ್ತಿ Mr. 86). — ಪಲ ರೂಪು. Various forms (Śsv. 5, after 57). — ಪಲಮೆರ್. Several times (Śmd. 243; Čpr. 3, 45). — ಪಲವಂಗ. -ಅಂಗ. = ಪಲ ಬಗೆ. (Bp. 12, 38; 25, 3; 40, 69). — ಪಲವಜ್ಜೆ. -ಪಜ್ಜೆ. Many steps (Śsv. 3, after 46). — ಪಲವಣ್. -ಪಣ್. Many ripe fruits. ಪಾದರಿಗಂ ಪಲವಣ್ಣನ್ ಆದೇನೀವಂ (Śmd. 211 Mdb.). — ಪಲವನರ್ಥಿಸು. -ಅರ್ಥಿಸು. To desire, or ask for, many things (Bp. 44, 22). — ಪಲವನ್ದ. -ಅನ್ದ. = ಪಲವಂಗ. (Bp. 40, 84; 47, 54; 53, 7; Śsv. 4, after 99). ಪಲವನ್ದ ಮಾದುದು (ನಾನಾ ರೂಪ Nr.). — ಪಲವರ್. = ಪಲಬರ್, q. v. — ಪಲವರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. Various meanings (Śmd. 288). — ಪಲವಾಕಾರ. -ಆಕಾರ. Various forms (Śmd. 11). — ಪಲವಾಡು. -ಆಡು. To utter much, to speak many or various things or words (Bp. 61, 15; Rśv. 13, after 104; 13, 134). — ಪಲವು. = ಪಲ (Śmd. 211; ಹಲವು Nn. 162). See Śmd. 59. 123. 172; Čpr. 1, after 101; 8, 70. — ಪಲವು ಕಣ್. = ಪಲಗಣ್, q. v. — ಪಲವು ತೆಱ. = ಪಲ ತೆಱ. (Śm. 119). — ಪಲವು ದೆವಸ. = ಪಲ ದೆವಸ, q. v. — ಪಲವುಪಾಯ. -ಉಪಾಯ. Many means (J. 31, 37). — ಪಲವು ಮಾತು. = ಪಲ ಮಾತು. (Bp. 28, 38). — ಪಲವು ಮೃಗಜಾತಿ. Various kinds of wild animals (J. 28, 52). — ಪಲವು ರೂಪು. = ಪಲ ರೂಪು. (Rśv. 13, after 77; J. 28, 40). — ಪಲವುಸುರ್. -ಉಸುರ್. = ಪಲವಾಡು. (Bp. 51, 8). — ಪಲವು ಸೂಟಿ. Many times (Bp. 52, 12). — ಪಲವೆಣಿಕೆ. -ಎಣಿಕೆ. Much thinking, many thoughts (J. 24, 45). — ಪಲವೇಣ್ಟೆ. -ಬೇಣ್ಟೆ. Many chases (Rśv. 5, after 114; Śsv. 3, after 63).

ಪಲ pala. 2. A sound in imitation of the chirping of birds at dawn. — ಪಲ ಪಲವೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To produce the repeated sound of pala (My.).

ಪಲ pala. *A particular weight, =4 karshas =* $\frac{1}{100}$ *of a tulâ;* the 8th part of a sêr or 3 tŏlas or rupees (My.); 4 tŏlas or 320 gunjĕs (G.); see ಒಪ್ಪಲ and ರೂಪಾಯಿ. 2, = ಪಳ 2, a particular measure of time (the 60th part of a ghaṭikâ, Mhr.; see ಗೋಧೂಳಿ). 3, *flesh.* 4, = ಪಲಾಲ.

ಪಲಗಣ್ಡ palagaṇḍa. *A plasterer, a bricklayer* (ಮುಚ್ಚಿಗ Mr. 379).

ಪಲಗೆ palagĕ. = ಪಱಿಗೆ, etc. A plank, a board (Rśv. 10, after 31); a tabor, a small drum; a shield (J. 20, 27). See ಅಡ್ಡವಲಗೆ, ಒಡ್ಡುವಲಗೆ, ಕಾಳಗವಲಗೆ, ನೆತ್ತವಲಗೆ, ಪವಳವಲಗೆ, ರಕ್ಕಸವಲಗೆ. — ಪಲಗೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A structure of boards (Čpr. 7, after 92).

ಪಲಂಕಷ pala-ṅ-kasha. A flesh-eater, a râkshasa. 2, *bdellium.*

ಪಲಂಕಷೆ pala-ṅ-kashĕ. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. See ನೆಗ್ಗಿಲ್.

ಪಲಂಗ palanga. Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ. (Mhr., H.; ಪರ್ಯಂಕ, ಮಂಚ, ಖಟ್ವಾ G.).

ಪಲಂಗು palangu. = ಪಲಂಗ. (My.).

ಪಲಮ್ಬರ್ palambar. ಪಲರ್. ಪಲಮೆರ್. See s. ಪಲ 1.

ಪಲಲ palala. 1. *Flesh, meat* (= ಪಲ). 2, a râkshasa. 3, mud, mire.

ಪಲಲ palala. 2. Tbh. of ಪಲ್ವಲ. A small pond (ಬೆಂಚೆ, ಅಲ್ಪ ಸರಸಿ Śm. 35).

ಪಲವರ್ palavar. ಪಲವು. See s. ಪಲ 1.

ಪಲಸ palasa. = ಪನಸ, etc. (Sk.).

ಪಲಸು palasu. Tbh. of ಪನಸ. (Rśv. 2, 36; Râghč. 17, 56; see ಬಕ್ಕೆವಲಸು).

ಪಲಹಾರ palahâra. = ಪರಾಳ, ಪಲಾರ, ಪಳಾರ. Tbh. of ಫಲಾಹಾರ. (My.; Tĕ., M.). ಊಟ ಹಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ. — ಪರಲೋಕವೆಮ್ಬುದು ಪಲಹಾರದ ಗುಡ್ಡೆಯೇ? (Prvs.).

ಪಲಾಣ್ಡು palâṇḍu. *An onion* (ಗೃಂಜನ, etc., ಉಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಪಲಾದ pala-ada. = ಪಲಂಕಷ No. 1. (My.).

ಪಲಾಯನ palâ (= parâ)-ayana. Fleeing, flying, running away, flight; a run (ಸರಿ Čt. I, 48; B. 4, 19; My.). See ಓಡು, ತೆಗೆ, ಪೊಱಮಾಟ, ಸರಿ.

ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತ palâyana-sûkta. A hymn of flight. — ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತ ಜಪಿಸು or ಪಠಿಸು, to run away (My.).

ಪಲಾಯಿತ palâyita. Fled, run away. (My.).

ಪಲಾರ palâra. = ಪಲಹಾರ. (My.).

ಪಲಾಲ palâla. *Straw;* the stalk of millet or sorghum.

ಪಲಾವು palâvu. The dish called Pulâo or Pillaw (My., Br., H.).

ಪಲಾಶ pala-âśa. 1. = ಪಲಾದ. (My.).

ಪಲಾಶ palâśa. 2. *A leaf* (ಪತ್ರ, ಎಲೆ Nn. 147). 2, *the tree Butea frondosa* Roxb. (ಮುಳುಮುತ್ತ, ಮುತ್ತಗ 147; ಮುತ್ತುಗ 42, o. r. ಮುತ್ತಗ). 3, *the plant Curcuma zedoaria* Rosc. 4, sharp (ಕಟು, ಕಾರ 147); bitter (ತಿಕ್ತ, ಕಹಿ 147).

ಪಲಾಶದಲ palâśa-dala. The leaf of the Butea frondosa. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಲಾಶವೃಕ್ಷ palâśa-vṛiksha. = ಪಲಾಶ No. 2. (ಮುಟ್ಟುಗ Śs.).

ಪಲಾಶಿ palâśi. = ಪಲಾಶ 1. (My.). 2, leafy; a tree. 3, a species of climbing plant.

ಪಲಿಕ್ನಿ palikni. *A grey-haired, or old, aged woman.* 2, *a cow for the first time with calf* (ತನೆ ಬಲಿಯೆ Mr. 180).

ಪಲಿಗೆ paligĕ. = ಪಲಗೆ, etc. See ಕಾಳೆಗವಲಿಗೆ s. ಅತ್ತಪರ.

ಪಲಿತ palita. (= ಪಳಿತ). Grey, grey-haired; old, aged (*cf.* ಪಱಿ); *grey hair;* old age (ಜರೆ, ನರೆ Mr. 320). 2, mud, mire (= ಪಲಲ).

ಪಲಿತಾಂಕುರ palita-aṅkura. A sprout or bud of old age (Čpr. 2, 17).

ಪಲುಗುಣ paluguṇa. = ಪಲ್ಗುಣ. Tbh. of ಫಲ್ಗುನ (Śmd. 338. 364; J. 5, 10; 8, 26).

ಪಲುಮ್ಬಿ palumbi. A crier, lamenter: a peacock (?). ಪಲುಮ್ಬಿಯ ಗಱಿ (Rśv. 6, after 11).

ಪಲುಮ್ಬು palumbu. (Śmd. 48). = ಹಲುಬು. To lament (Čpr. 3, after 50; 8, 65. 80; Grj. 8, after 73; Rśv. 13, 134; 13, after 104; T., M. ಪುಲಮ್ಬು, to sound, to clamour; to lament; *cf.* ಉಲಿ 1).

ಪಲ್ಗುಣ palguṇa. = ಪಲುಗುಣ. (J. 8, 36).

ಪಲ್ಯ palya. = ಪಲ್ಯೆ, ಪಲ್ಲೆ, ಪಲ್ಲೆಯ, (ಪಲ್ಲೆಹ), ಪಲ್ಲ್ಯ. (Perhaps connected with ಪಯಿರ್; Sk. ಫಲ್ಯ: a flower, a bud). Any garden green, any vegetable; a vegetable dish (My.; ಶಾಕ Si. 156. 310; B. 2, 37; T. ಪಜಳ್ಳಿ, ಪಜರಿ, ಪಯಿರಿ, ಗಾಜ್ಜೆ, ವಯಲ್ಲೆ, spinage; Mhr. ಪಾಲಾ, leaves, blades;

ಪಲ್ಯಂಕ pali (= pari)-aṅka. = (ಪರ್ಯಂಗ), ಪರ್ಯಂಕ, ಪಲಂಗ, ಪಲಂಗು, ಪಲ್ಲಕಿ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, (ಪಾಲಕಿ, etc.). *A couch, a bedstead.* 2, a palanquin. 3, a cloth for wrapping round the loins while sitting.

ಪಲ್ಯಯನ pali (= pari)-ayana. = ಪಲ್ಲಣ, ಹಲ್ಲಣ. *A saddle.*

ಪಲ್ಯೆ palyĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. Genitive also ಪಲ್ಯೆದ. ಪಲ್ಯೆದ ಮಡಿ (G. 398).

ಪಲ್ಲ pal-aਙ. 1. One with tusks: an elephant. — ಪಲ್ಲಮರಿ. The young of an elephant (ಕಲಭ Ct. I, 30. 99; II, 23; ಆನೆಯ ಮರಿ Šmd. II; Kk. 78, o. r. ಪಲ್ಲವರಿ; ಆನೆವರಿ Šm. 41; Čpr. 5, 64; Šŝv. 3, 43; *cf.* ಪಲ್ಲವ No. 8). — ಪಲ್ಲಮರಿರಕ್ಕಸ. Gajâsura (Šŝv. 5, 9).

ಪಲ್ಲ palla. 2. The large black bee (ಅಲಿಡ, ಅಲವರ್ಕ್ಕಿ, ಮೇಳಮ್ಮು, ಅಳಿ, ಬವರ, ಪಡಿಮೆ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಗ Šm. 27).

ಪಲ್ಲ palla. Tbh. of ಪಲ್ಲವ No. 11 (My.).

ಪಲ್ಲಕಿ pallaki. = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ pallakki. = ಪಲ್ಲಕಿ, ಪಾಲಕಿ, etc. Tbh. of ಪಲ್ಯಂಕ. A palanquin (My.; Tĕ.; M. ಪಲ್ಲಕ್ಕು, ಪಲ್ಲಂಕಿ, ಪಲ್ಲಾಕ್ಕು; T. ಪಲ್ಲಕ್ಕು; C. Bp. 47, 39; J. 7, 3. 5; B. 4, 9; 5, 286). ನೃಪರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ (ಅನ್ದಣ, ದೋಲ Mr. 262). ಕಿಬ್ಬಿನಲ್ಲೇ ಪಲ್ಲಕ್ಕೀ ಸೇವೆ.—ಪಲ್ಲಕ್ಕೀಲಿ ಕೂತರೂ ನಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಹೋಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಬೋಯಿ. A palanquin bearer (My.).

ಪಲ್ಲಟ pallaṭa. (Tbh. of ಪರ್ಯಯ). Inversion, inverted order, irregular order, irregularity, change, confusion (ಅನ್ತಿನ್ತು, ವ್ಯತ್ಯಯ Šmd. 5; Bp. 37, 11; Bh. 2, 2, 19; J. 30, 27; My; Tĕ.). See ಪ್ರತಿ-. — ಪಲ್ಲಟವಪ್ಪಾಯ್. -ಂ-ಪಾಯ್. = ಪಲ್ಲಟವ್ಪೋಗು. (Čpr. 8, 69). — ಪಲ್ಲಟವಿಪ್ಪುಟಿ. -ಂ-ಬೀಟಿ. = ಪಲ್ಲಟವ್ಪೋಗು. ಪಲ್ಲಟವ್ಪಿರ್ದುರ್ (Čpr. 5, after 64). — ಪಲ್ಲಟವ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To get inverted, etc. (Šmd. 14 Mdb.).

ಪಲ್ಲಟಿತ pallaṭita. Inverted, confused (J. 7, 64).

ಪಲ್ಲಟಿಸು pallaṭisu. To get or be inverted in order, to change places, to be changed, etc. (Šmd. 163. 164; ಪಲ್ಲಟವಾಗು 164 Cm.; Abh. P. 8, 14; Grj. 2, after 106; Bp. 57, 54; Bh. 8, 27, 24; My.). 2, to invert, to put in an irregular order, etc. (Bp. 39, 18). ಇವಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಪಲ್ಲಟಿಸೆ (Mr. 352).

ಪಲ್ಲಣ pallaṇa. = ಹಲ್ಲಣ. Tbh. of ಪಲ್ಯಯನ (Šmd. 352 Mdb.; Ct. II, 18; ನೀವಿ, ಹಲ್ಲಣ Nn. 105; ಪರ್ಯಾಣ, ಪಲ್ಯಯನ Mr. 274; Rŝv. 6, after 11; 11, 7; 13, 62).

ಪಲ್ಲಣಿಸು pallaṇisu. To saddle (Abh. P. 4, after 119; Grj. 6, 56; Rŝv. 13, after 61).

ಪಲ್ಲವ pallava. *A sprout, a shoot;* young foliage or leaves (ತಳಿರ್ Nn. 7. 130); spreading, expanding. 2, coral (ವಿದ್ರುಮ, ಹವಳ 130). 3, a lute (ವೀಣೆ 130). 4, pearls (ರತ್ನನಿಚಯ 130). 5, a tail (ಲಾಂಗೂಲ 130). 6, hair (ಕೇಶ 130). 7, a libertine, a paramour (ವಿಟ 130). 8, the young of an elephant (ಕಲಭ, ಮರಿಯಾನೆ 130). 9, a boy (ಬಾಲಕ, ಸಣ್ಣವ 130). 10, a collection of words, a vocabulary (ಶಬ್ದಸಮೂಹ, ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ 130). 11, a refrain (Ch.). See ಕರ-, ಪಂಚ-. — ಪಲ್ಲವಪರುಲ್ಲರಿ. A tassel or hangings of young leaves (Râm. 1, 13, 4). — ಪಲ್ಲವಸತ್ತಿಗೆ. An umbrella of young leaves (Bh. 1, 12, 3).

ಪಲ್ಲವಕ pallavaka. *A libertine, a gallant* (ಬೊಜಗ Mr. 239). 2, *a species of fish, Cyprinus denticulatus.* 3, N. of a country (Bp. 6, 19).

ಪಲ್ಲವಜಂಗಮ pallava-jangama. A lascivious Jangama (V. 9, 20).

ಪಲ್ಲವಪಾಣಿ pallava-pâṇi. A hand like a fresh shoot (My.).

ಪಲ್ಲವಪ್ರಾಪ್ತಿ pallava-prâpti. Getting shoots or young leaves. See ಎಲೆತಳಲ್.

ಪಲ್ಲವಾಂಕುರ pallava-aṅkura. *A leaf-bud* (ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ Mr. 106).

ಪಲ್ಲವಾಧರೆ pallava-adharĕ. A woman whose underlip is like a sprout, etc. (Bp. 3, 17; 40, 14).

ಪಲ್ಲವಾಸ್ತ್ರ pallava-astra. Kâma. (My.).

ಪಲ್ಲವಿ pallavi. = ಪಲ್ಲವ No. 1. (ಕೆನ್ದಳಿರ್ Mr. 120). 2, = ಪಲ್ಲವ No. 11. (My.).

ಪಲ್ಲವಿತ pallavita. Sprouted, sprouting; spread, extended. (Čpr. 1, 141; Abh. P. 12, after 2; Bp. 31, 31; 36, 49; J. 21, 36).

ಪಲ್ಲವಿಸು pallavisu. To sprout; to spread (Čpr. 2, 10; 7, 113; Grj. 4, 87; Bp. 35, 17; 37, 55; 50, 79; Bh. 8, 25, 7; J. 9, 12).

ಪಲ್ಲವೋತ್ಪತ್ತಿ pallava-utpatti. Sprouting, budding, shooting. See ಕೊನರ್, ಚಿಗುರ್, ತಳಿರ್.

ಪಲ್ಲವೋತ್ಸವ pallava-utsava. A yearly feast at which young foliage is worshipped in a temple, presented to an idol, and taken back as prasâda (My.).

ಪಲ್ಲಾ pallâ. A measure of capacity of 100 sêrs (My.), of 120 sêrs (Mhr., H.).

ಪಲ್ಲಿ palli. = ಹಲ್ಲಿ. The small house-lizard, Lacerta gecko (Sk.; My.; M., T., Tu.; Tĕ. ಪಲ್ಲಿ, ಬಲ್ಲಿ; Mhr. ಪಲ್ಲಿ, ಪಾಲ). ಪಲ್ಲೀ ಶಕುನ ಕೇಳಿ, ಕಲ್ಲಿನಿನ್ದ ಹೊಡಿಸಿಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಪಲ್ಲಿ palli. = ಪಳ್ಳಿ 1, ಹಳ್ಳಿ. A hut, a house. 2, a settlement, a small village. 3, a small house-lizard. 4, a creeping plant. See ಅಭೀರ-. — ಪಲ್ಲಿದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of creepers (Čpr. 7, after 81).

ಪಲ್ಲಿಮ್ಬ pallimba. N. of a country. ಪಲ್ಲಿಮ್ಬದೇಶಾಧಿಪ (ಮಯ್ಲಾರಿದೇವ Mr. 15).

ಪಲ್ಲಿಲಿ pal-ili. Toothless. 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Šm. 14). — ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A toothless mouth. ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್? (Šmd. 221).

ಪಲ್ಲೆ pallĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. (My.; B. 2, 5; 4, 177; 5, 278). — ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪು. dupl. ತಾನು ತಿಮ್ಬೋದು ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪು, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಚೇಷ್ಟೆ (Prv.).

ಪಲ್ಲೆಯ pallĕya. = ಪಲ್ಲೆ, etc. (My.).

ಪಲ್ಲೆಹ pallĕha. (= ಪಲ್ಯ, etc.). — ಪಲ್ಲೆಹದಪ್ಪಿದೇವ. -ಅಪ್ಪಿ-. N. (Bp. 58, 12).

ಪಲ್ಲೇರು pallêru. The plant Ruellia longifolia Roxb. (Te.; ಪಲಂಕಷೆ, ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ, ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ, etc. Si. 145).

ಪಲ್ಯೆ pallyĕ. = ಪಲ್ಯ, etc. (B. 5, 128. 203). ಕಹಿಪಲ್ಯೆ (ತಿಕ್ತಶಾಕ G.).

ಪಲ್ವಲ palvala. = ಪಲಲ 2. *A small pond* (ಬೆಂಚೆ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Kk. 13; *cf.* ಪಳ್ಳ?).

ಪವ pava. *Winnowing, cleaning;* purity. 2, mud, mire (*cf.* ಪಂಕ, ಪಲಲ). 3, cow-dung.

ಪವಡಿಸು pavaḍisu. = ಪವಳಿಸು. To lie down, to recline in order to rest, to repose (Bp. 46, 21; 47, 22; J. 6, 36; 8, 4; 21, 36; 29, 49; My.; Mhr. ಪಹುಡಣೇಂ, ಪೌಢಣೇಂ). See ಉಪ್ಪವಡಿಸು.

ಪವಣ್ pavaṇ. (Šmd. 58). = ಪವಣ, ಹವಣ್. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ (Šmd. 365; Kk. 46; Šm. 63; also = ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ Šmd. 122 Cm.). ಪವಣಂ (Šmd. 122), ಪವಣ್ಗೆ (134), ಪವಣೊಳ್ (121). ಪವಣಿಲ್ಲ (85). ಪವಣ್ಗಳಂ (Abh. P. 13, 11). ಮಿಕ್ಕ ಪವಣ್ (ಘನ Mr. 510). ನೆಲದ ಪವಣ್ (ಮತ್ತರ್ Čt. II, 102). See Čpr. 1, 57; Bp. 1, 9; 28, 63; 38, 72; 49, 25; 56, 20; 58, 37. — ಪವಣ್ಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To measure; to compare (Abh. P. 11, 103; 14, 85); to prove (13, 11). — ಪವಣ್ಮೀಱು. To exceed measure (Čpr. 7, 106). — ಪವಣ್ಸರಿ. Proof-straightness: exact proof or certainty. ಕಣ್ಣೋಲಮನಱಿಯುಂ (*i. e.* ಅಱಿಯೆ-ಉಂ) ಪರವೆಣ್ ಸುರವಧುಗೆಣೆಯೆನಿಪ್ಪೊಡಂ, ತೊಡರ್ದಾತಂ ಮೇಣ್ ಸುರನಕ್ಕುಮೆ? ಅಚಲಪವಣ್ಸರಿಯೆ, ಕೇಳ್, ಸರಿಗೆವಾರನಹಿತಕೃತಾನ್ತಂ! (Šmd. 83; Kâvy. I, 1 *b*, 44).

ಪವಣ pavaṇa. = ಪವಣ್, etc. ಸನ್ನ ಪವಣಂ (ನಿಸ್ಸಱಿಕೆ Bhn. 46).

ಪವಣಿಗೆ pavaṇigĕ. Joining, entering, being threaded. (T. ಪಯಿನಿ, connexion = ಕೂಟ, *cf.* ಪಗಿಲ್ 1). — ಪವಣಿಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. To enter or be threaded (ಕೋ Šmd. 398 Cm.).

ಪವಣಿಸು pavaṇisu. = ಪೋಣಿಸು. To thread, as a needle, a bead, etc. ನೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲಾದರೆ ನೀಲದ ಕ್ರಯ ಬಾಱೀತೇ? (Prv.).

ಪವನ pavana. *Winnowing; purifying.* 2, *wind, air* (ಎಲರ್ Čt. II, 10). 3, a certain metrical foot (Čh.).

ಪವನಜ pavana-ja. = ಪವನಸುತ. (Bh. 1, 10, 23).

ಪವನಜೆ pavana-jĕ. The tree Terminalia catappa Ainslie (ಇಂಗಳ Mr. 135, o. r. ಇಂಗುಳ).

ಪವನನನ್ದನ pavana-nandana. = ಪವನಸುತ. (Šmd. 130. 133).

ಪವನಸುತ pavana-suta. Bhîma (Bh. 3, 13, 15). 2, Hanumat.

ಪವನಾತ್ಮಜ pavana-âtmaja. = ಪವನಸುತ. (My.).

ಪವನಾಶ pavana-âša. = ಪವನಾಶನ.

ಪವನಾಶನ pavana-ašana. Feeding on air: *a snake.*

ಪವನಾಶನಾಶ pavanâša-nâša. Snake-destroyer: *Garuḍa;* a peacock.

ಪವನು pavanu. A "pound" in money, the gold sovereign (My.).

ಪವಮಾನ pavamâna. *Wind, air.* 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಪವಮಾನಸೂನು pavamâna-sûnu. = ಪವನಸುತ. (Šmd. 133).

ಪವರ pavara. = ಪಾನ (Bhn. 17).

ಪವರ್ಗ pa-varga. The labial series of consonants (Šmd. 80. 337).

ಪವಳ pavaḷa. = ಹವಳ. Tbh. of ಪ್ರವಾಲ. (ಪ್ರವಾಲ Čt. II, 70; ಪ್ರವಾಲ, ಹವಳ Nn. 7; ಪ್ರವಾಲ, ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ, ವಿದ್ರುಮ Mr. 143; ಪ್ರವಾಲ, ವಿದ್ರುಮ, ಹವಳ Si. 331; T. ಪವಳ, ಪವಟಿ; M. ಪವಟಿ, ಪವಿಟಿ; Tĕ. ಪಗಡ, ಪವಡ). — ಪವಳವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. A coral-board (Č. Bp. 5, 3). — ಪವಳವಾಯ. -ಬಾಯ. A kind of fish (Ršv. 5, 115). — ಪವಳಹುವ್ವಗಿಡ. (ಕೇಸರ, ವಕುಲ Si. 137).

ಪವಳಿಸು pavaḷisu. = ಪವಡಿಸು. (My.; Si. 108. 292).

ಪವಾಡ pavâḍa. A vow or determination to effect an object; fanatical, obstinate, pompous, or marvellous words or acts (My.; Tĕ.; T. ಪಾವಾಡ; Mhr. ಪವಾಡಾ, a panegyric or encomiastic piece in a kind of recounting the achievements of a warrior, the talents of a scholar, the virtues of a person). ಪವಾಡಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಂ ಪಡೆದರ್ (Č. Bp. 55, 47). See Bh. 1, 7, 2; ವೀರ-. — ಪವಾಡಪುರುಷ. A man of marvellous words or acts (Č. Bp. 6, 47).

ಪವಾಡಿ pavâḍi. A panegyrist (Bh. 7, 17, 30).

ಪವಿ pavi. *A thunderbolt.*

ಪವಿಘಾತ pavi-ghâta. The stroke of a thunderbolt (J. 6, 1).

ಪವಿತ್ರ pâvitra. A means of purification: a filter, a strainer, etc.; purifying. 2, *the kuša grass* (ದರ್ಭೆ Nn. 111). 3, a ring of kuša grass worn on the fourth finger on particular occasions (My.); a gold-ring worn on that finger (My.). 4, the middle finger (ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿ Mr. 324, o. r. ಪವಿತ್ರೆ). 5, the sacrificial thread. 6, a kind of ear-ornament (ಕಿವಿ ದುಡಿಗೆ Šmd. II; Kk. 85). 7, *pure, clean,* as cloth, a house, water, etc. (ಭಗ, ಶುದ್ಧಮಪ್ಪುದು Nn. 52; My.); pure in mind, sinless, holy (Sk.; ವಿಸ್ತರ, ಸಾದ್ಗುಣ Nn. 140; Mhr.); cleanness, purity (ಶುಚಿ, ಶುದ್ಧವು Nn. 111). See Bp. 54, 85; B. 5, 279. 301; Prv. s. ಪಶು.

ಪವಿತ್ರಕ pavitraka. *Pack-thread, or a rope or net made of pack-thread.* 2, at the end of a compound = ಪವಿತ್ರ.

ಪವಿತ್ರತೆ pavitratĕ. Cleanness, purity (Čpr. 1, 75; Bp. 4, 30).

ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿ pavitra-anguli. = ಪವಿತ್ರ No. 4. The middle or ring-finger. ಗೇಣಿನೊಳ್ ಪವಿತ್ರಾಂಗುಲಿ (ಗೋಕರ್ಣ Mr. 324).

ಪವಿತ್ರಿತ pavitrita. Cleansed, purified, clean, pure. (My.).

ಪವಿತ್ರೆ pavitrĕ. = ಪವಿತ್ರ No. 4, q. v.

ಪವಿಧರ pavi-dhara. Indra (Bp. 19, 27).

ಪವಿಮೂರ್ತಿ pavi-mûrti. = ಕಾಣೆ ೀರಿ, q. v.

ಪವುಜು pavuju. = ಪೌಜು. (My.).

ಪವುಂಚಿ pavunči. = ಪೊಹಚಿ, ಪೋಚಿ, ಪೋಂಚಿ. An ornament for the wrist of females (My.; Si. 219; Mhr., H. ಪೋಂಚೀ, — of males).

ಪವುಡ pavuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (Č. Bp. 63, 38).

ಪವುಡವತಿ pavuḍa-vati. Tbh. of ಪ್ರೌಢವತಿ. (Bp. 40, 3. 6. 23. 88).

ಪವುಡೆ pavuḍĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢೆ (Bp. 40, 18).

ಪವುತಿ pavuti. Deceased, defunct (My.).

ಪವುಥೀಯ pavuthîya. Wove silk (ಪತ್ರೋರ್ಣ, ಕೌಶೇಯ Mr. 341).

ಪವುಸೆ pavusĕ. — ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಱಿಯಿಂ ಬರದ ಪವುಸೆ ಲತೆಗಳ್ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮಕರಿಕೆ Mr. 339). 2, N. of a tree (My.).

ಪವುಳಿ pavuḷi. ಪೌಳಿ. A parapet or low wall of stones loosely thrown up (Mhr. ಪೌಳ), a surrounding wall, an enclosure; a rampart (Bp. 26, 30; My.; ಪ್ರಾಕಾರ, ವರಣ, ಸಾಲ Si. 107; see Si. 113. 262).

ಪವ್ವನೆ pavvanĕ. = ಹವ್ವನೆ, q. v. Suddenly, unexpectedly (ಆಕಸ್ಮಿಕ Čt. I, 33; Kk. 50; Čpr. 5, 7; Abh. P. 9, 28; V. 3, after 21; Ššv. 4, 112).

ಪಶು pašu. = ಪಸು, ಹಸ, ಹಸಿವು, ಹಸು, ಹಸುವು. Cattle, both singly and collectively (especially a cow); any domestic animal; *a brute, a beast;* a mere animal in sacred things, an ignorant person; a victim. ಪಶುವಿದ್ದರೆ ಪವಿತ್ರ, ಹಸಿವಿದ್ದರೆ ಊಟ (Prv.).

ಪಶುಕರ್ಮ pašu-karma. Acting like cattle, conduct of cattle; copulation; sacrifice.

ಪಶುಕರ್ಮಜೀವಿ pašukarma-jîvi. A person who lives or behaves like cattle (Bp. 54, 7).

ಪಶುಕರ್ಮಿ pašu-karmi. A person who acts like cattle (Bp. 50, 47; 57, 77; 60, 40).

ಪಶುತುಣ್ಡ pašu-tuṇḍa. A cow's mouth (ಗೋಮುಖ, ಗೋವಿನ ಮುಖ Nn. 20).

ಪಶುಪ pašu-pa. = ಪಶುಪತಿ. (Bp. 2, 6; 22, 60; 32, 29; 37, 29; 50, 47).

ಪಶುಪತಿ pašu-pati. = ಪಸುಪತಿ. *Śiva;* a bull. (Bp. 51, 36).

ಪಶುಪಾಲ pašu-pâla. = ಪಶುಪಾಲಕ. See ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ.

ಪಶುಪಾಲಕ pašu-pâlaka. A keeper of herds, a herdsman (ಗೋಪ, ಗೋರಕ್ಷಕ Nn. 53).

ಪಶುಪ್ರೇರಣ pašu-prêraṇa. *The driving of cattle.*

ಪಶುರಜ್ಜು pašu-rajju. *A cord for tethering cattle.*

ಪಶುರೋಗ pašu-rôga. A cattle-disease. See ಕುನ್ದು.

ಪಶುವ್ರಜ pašu-vraja. A station for cattle, a cow-pen; a herd of kine, kine (ಗೋತ್ರ, ಗೋಸಮೂಹ Nn. 16; ಮೃಗ, ಗೋವುಗಳ್ 81).

ಪಶುಸ್ತನಿ pašu-stani. = ಗೋಸ್ತನಿ. (ದ್ರಾಕ್ಷೆ Mr. 112).

ಪಶ್ಚಾತ್ paščât. From behind; *behind;* after, afterwards (ಚರಮ, ಬಟಿ'ಕ Mr. 434). 2, from the west; *westward.*

ಪಶ್ಚಾತ್ಕರಿಸು paščât-karisu. To come behind (Šsv. 1, 16).

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ paščât-tâpa. After-pain: *sorrow, regret, repentance, remorse.* ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. (My.; B. 3, 38). ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡು (My.; B. 5, 53). ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಹುಟ್ಟು (My.; B. 5, 94).

ಪಶ್ಚಾದರ್ಥ paščât-artha. The meaning of paščât. See ಪಿಂಚು; ಬಟಿ'ಕ, etc.

ಪಶ್ಚಾದ್ವಿವೇಕ paščât-vivêka. Knowledge that comes after an act (J. 11, 39).

ಪಶ್ಚಿಮ paščima. = ಪಚ್ಚಿಮ. Being behind, hinder, hindmost; the back (ಪೃಷ್ಠ, ಬೆನ್ನು Mr. 327). 2, *western; the west.* — ಪಶ್ಚಿಮಗಟ್ಟ. The western ghauts (B. 3, 29; 4, 163; My.). — ಪಶ್ಚಿಮದ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ. = ಪಚ್ಚಿಮದ-, q. v.

ಪಶ್ಚಿಮಾಚಲ paščima-acala. = ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ. (J. 8, 46).

ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿ paščima-adri. The western mountain (ಪಡುವೆಟ್ಟು Ss.).

ಪಶ್ಚಿಮಾಬ್ಧಿ paščima-abdhi. The western sea (J. 8, 49).

ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರ paščima-uttara. *North-western; the north-west.*

ಪಶ್ಯ pašya. Seeing, beholding. See ಉತ್-.

ಪಶ್ಯತ್ pašyat. = ಪಶ್ಯ.

ಪಶ್ಯತೋಹರ pašyataḥ-hara. *Stealing in the very sight of the possessor; a thief* (ಎಲ್ಲರೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಳುವವಂ Mr. 226).

ಪಸ pasa. Wish, great desire, eagerness (ಬಾಕುಳಿ, ಮೊಗಸು, ಇಚ್ಛೆ Ss.; ಆರ್ತ Kk. 55; ಉರವಣಿಗೆ Šm. 62; see ಪದೆ 1). — ಪಸವಡು. -ಪಡು. To desire (Abh. P. 7, 141).

ಪಸ pasa. (= ಪಚ್ಚ). See ಪಸಾಯತ 2, ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯ್ತ 1, (ಕಡವಸ).

ಪಸದನ pasadana. Tbh. of ಪ್ರಸಾಧನ (Šmd. 373, Čt. II, 40; ತೊಡ, ಪಚ್ಚ, ತೊಡಿಗೆ Kk. 26, Šm. 72; Tĕ.). See ಗಣ್ಡವಸದನ, ಬೆಳ್ವಸದನ, ಮಂಗಳವಸದನ; Čpr. 6, 67; Ršv. 6, after 11. — ಪಸದನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಪಸದನಮ್ಬಡೆ No. 1. (Čpr. 7, after 115). 2, to decorate (Grj. 5, after 76; Ršv. 8, after 5). — ಪಸದನಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To decorate one's self (Ršv. 13, after 65). 2, to become beautiful (Ršv. 8, after 5).

ಪಸನ pasana. See ಗಣ್ಡವಸನ.

ಪಸನ್ದು pasandu. Approved, admitted; agreeing to (Mhr., H. ಪಸನ್ತ, ಪಸನ್ದ); agreeable, comely, pleasing (My.; Br.).

ಪಸರ pasara. = ಹಸರ. Tbh. of ಪ್ರಸರ (Čt. II, 40; ಪ್ರಸರಣ Šm. 103; ಸಮೂಹ Ss., Šm. 103; ಪ್ರಚುರತೆ Čt. I, 74; ಸನ್ದಣಿ, ಪಿಣ್ಡು, ಸೇಣಿ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc. Šm. 54; ಸೇಣಿ, ಪಿಣ್ಡು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Čpr. 5, after 39; 6, after 88; Bp. 30, 6; 37, 65. 66; 61, 40). 2, = ಪಸಾರ, a shop (J. 6, 19; My. as ಹಸರ). See ದೂಸಿಗವಸರ; ರನ್ನವಸರ. ಒಸೆದೆಣ್ಬ ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಮಿಸುನಿಗಿಣಿಲುಗಿಣ್ಡಿ ಹುಸಿದು ಮಾಡುವವನ ಪೂಜೆ ಚೋಗಾಲಿ ಪಸರ ವಿಟ್ಟನ್ತೆ (Sp.). 3, a gift (ಉಪಹಾರ Bhn. 54). — ಪಸರಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To spread (v. i.), etc. ಪಸರಮ್ಬಡೆದಂ (Šmd. 200). — ಪಸರಮ್ಬೆಟ್. -ಪೆಟ್. To extend (v. i.), to form a multitude (V. 8, 35).

ಪಸರಿಕೆ pasarikĕ. = ಪಸರ No. 1. (Râm. 6, 12, 37). 2, articles of a shop (1, 16, 36).

ಪಸರಿಗ pasariga. One who spreads about (Abh. P. 3, 19).

ಪಸರಿಸು pasarisu. = ಪ್ರಸರಿಸು, ಹಂಜರಿಸು. To proceed; to spread (v. i.), to spread abroad (Čpr. 2, after 93; 6, 58; 7, after 92; Bp. 46, 59; 60, 21). ಕೂಪಾದಿಗಳಿನ್ದುದಕ ಹೊಲಿವಟ್ಟು ಚಕ್ರಾಕಾರದಿನ್ದೆಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ, ಮೊರಹು Nr.). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡಣ (o. r. ಮೂಡ) ದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳರ್ಗೆಮ್ಪುದಯಂ (Šmd. 266). ಪಸರಿಸಿದ ಬೇರ್ (ಪಾದ, ಮೂಲ Mr. 104). 2, to spread, etc. (v. t., Čpr. 1, after 101; Bp. 2 sum.; 18, 107; 61, 79; Č. Bp. 47, 10; B. 4, 113). ಮಾಲಿಲ್ ಬೀದಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ Nr.).

ಪಸಲೆ pasalĕ. = ಹಸಲೆ. Young, green grass, pasturage, a place overgrown with grass (Grj. 5, after 67; Ršv. 5, 103; Bhâgavata 10, 18, 8; M. ವಯಲಿ; *cf.* ಪಸುರ್). See ನುಣ್ಬಸಲೆ, ಬಳ್ಳಿವಸಲೆ.

ಪಸಾ pasâ. A sound produced when digging. — ಪಸಾ ಪಸಾ. rep. (S. Mhr.).

ಪಸಾದ pasâda. = ಪಸಾಯ, ಹಸಾದ. Tbh. of ಪ್ರಸಾದ. See Čpr. 7, 107; 8, 56; Bp. 29, 7; 31, 6; 37, 65; 58, 32; ಶಿವ-.

ಪಸಾಯ pasâya. = ಪಸಾದ, etc. A present of clothes or other articles (ಉಡುಗೊಟಿ Ss.). ನನ್ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೀರರವದಿಂ ಪೊಗಟ್ದು, ಇತ್ತ ಪಸಾಯದಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ಪೋಲ್ ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ದುದೆತ್ತಲುಂ (Čpr. 7, 41). See Bh. 1, 7, 13; ಶಿವ-. — ಪಸಾಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give presents (V. 8, 25).

ಪಸಾಯತ pasâyata. 1. = ಪಸಾಯಿತ 1, ಪಸಾಯ್ತ 2. Tbh. of ಪ್ರಸಾದಿತ. See Grj. 10, after 110; ಶಿವ-.

ಪಸಾಯತ pasa-âyata. 2. = (ಪಚ್ಚಾಯ್ಲು), ಪಸಾಯಿತ 2, ಪಸಾಯ್ತ 1. A master of the robes (ಪಡವಳ Čt. II, 40. 108).

ಪಸಾಯನ pasâyana. Tbh. of ಪ್ರಸಾದನ. A gift, a present (Grj. 4, after 104). ತೋಟವಾಳಂಗೆ ಪಸಾಯಮುನ್ನಿತ್ತು (Ršv. 10, after 5).

ಪಸಾಯಿತ pasâyita. 1. = ಪಸಾಯತ 1, etc. See ಲಿಂಗ-, ಶಿವ-, ಸಂಕರ-.

ಪಸಾಯಿತ pasa-âyita. 2. = ಪಸಾಯತ 2, etc. (Bp. 59, 26).

ಪಸಾಯ್ತ pasa-âyta. 1. = ಪಸಾಯಿತ 2, etc. (Bh. 2, 13, 15. 31).

ಪಸಾಯ್ತ pasâyta. 2. = ಪಸಾಯತ 1, etc. (Bh. 8, 21, 26).

ಪಸಾಯ್ತೆ pasa-âytĕ. A mistress of the robes (Bh. 2, 13, 12).

ಪಸಾರ pasâra. = ಪಸರ No. 2, ಪಸಾರೆ. (Tbh. of ಪ್ರಸಾರ). Spread out state; things lying spread about; a sort of

tray to hold the measures, etc. of a shop (Mhr. ಪಸಾರಾ); a grocer's shop (Tĕ.; Mhr. ಪಸಾರೀ, a grocer; H. ಪಸಾರ, ಪಂಸಾರ, the trade of a druggist; ಪಸಾರಿ, ಪಂಸಾರಿ, a druggist).

ಪಸಾರೆ pasârĕ. = ಪಸಾರ, etc. A grocer's shop (My.; Tĕ.).

ಪಸಿ pasi. 1. = ಹಸಿ 1. To hunger (Čpr. 5, 63; Šśv. 2, 65; J. 19, 50; T. ಪಜ; M. ಪಯಿ). ಪಸಿದುಣ್ಣಂ (Šmd. 63).

ಪಸಿ pasi. 2. = ಪಸಿವು, ಪಸು 1, ಹಸಿವಿ, ಹಸಿವು, ಹಸುವು. Hunger (T. ಪಜ; M. ಪಯಿ, ಪೈ, ಪೈಕ್ಕ). — ಪಸಿವೇಟ್. -ಪೇಟ್. To get hungry (Rśv. 5, 79).

ಪಸಿ pasi. 3. = ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc. (Grj. 5, 59; Rśv. 5, after 55; Tĕ.; T. ಪೈ; M. ಪಯಿ, ಪೈ). ಪಸಿಯ ಬಣ್ಣಂ (Šmd. 201). ಪಸಿಯ ತಲೆ (ಪಸ್ದಲೆ Kk. 41; Šm. 44). — ಪಸಿದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. A fresh hide (J. 16, 24). — ಪಸಿವರೆ. -ಪರೆ. Greenness or freshness to go away (Rśv. 2, 22).

ಪಸಿಮೆ pasimĕ. Freshness: the state of being not yet dry (used of grain and wood, My.).

ಪಸಿಯಿಸು pasiyisu. = ಪೊಸಯಿಸು 2. To stir up, to rub, to excite, to shake, to churn. (ಬ್ರಹ್ಮನು) ಲಿಂಗಮುಂ ಪಿಡಿದು, ಪಸಿಯಿಸಿ, ಜಡಿಯಲ್ ಮತ್ತಿಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪದ್ಮದೊಳೊಕ್ಕೊಡೆ (Śâstrasâra in W. v. 1396).

ಪಸಿರ್ pasir. = ಪಸುರ್ 2, etc. — ಪಸಿರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. An emerald (Šśv. 3, 30). — ಪಸಿರ್ನವಿಲ್. A green-coloured peacock (Abh. P. 7, 141 MS.).

ಪಸಿವು pasivu. = ಪಸಿ 2, etc. (J. 28, 35).

ಪಸು pasu. 1. (ಪಸುವು). = ಪಸಿ 2, etc. (Bp. 3, 1).

ಪಸು pasu. 2. (Šmd. 215). = ಪಚ್ಚೆ, etc. Greenness, etc.; youngness (T., M. ಪಜು; T. also ಪಾಜು). — ಪಸುಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಹಸುಗೂಸು. A young child (Abh. P. 2, 46; Bp. 52, 37). — ಪಸುಂಗಱಿ. -ಂ-ಗಱಿ. (Šmd. 216). A green leaf of a palm, etc. — ಪಸುಸಂಜೆ. A gold-coloured evening (Abh. P. 9, 71, o. r. in MS. ಕಿಸು-).

ಪಸು pasu. 3. (Šmd. 90). = ಪಂಚು 1, etc. To divide, to separate, to part, to cut; to apportion, to distribute, to assign, to share (ವಿಭಜನ Šmd. Dh.; Šm. 109; see s. ಪಗದಿ); to be divided, etc. P. p. ಪಚ್ಚು (Šmd. 284. 287; Čpr. 5, 42; Abh. P. 13, 142). See ಮನಮ್ಪುಸು; Šmd. s. ಮಿಱು. — ಪಸೆಯಿರ್. -ಇರ್. To be ready or willing to share in or with. ಪಸೆಯಿರ್ದಂ ಗರುಡವೇಗನ್ನವನನ್ದನೆಯೊಳ್ (Šmd. 64. 282).

ಪಸು pasu. Tbh. of ಪಶು (Šmd. 335). (ಜೀವಧನ Šmd. II; ಜೀವಧನ, ಅಜ್ಞಾನಿ Šm. 109; Tĕ. ಪಸಿ, ಪಸು; M. ಪೈ).

ಪಸುಗೆ pasu-gĕ. (Šmd. 248) = ಹಸಿಗೆ, ಹಸುಗೆ. Dividing, separating; division; part, portion, share; apportionment; arrangement, disposition. See ಪಿಂಜು; Čpr. 8, after 87; Abh. P. 4, 11; 6, 165; 16, after 5; J. 5, 44; 19, 49; ತೋಳ್ಪಸುಗೆ.

ಪಸುಪತಿ pasu-pati. Tbh. of ಪಶುಪತಿ (Šmd. 376).

ಪಸುಬ pasuba. (fr. ಪಸು 2) = ಪಸುಮ್ಬ, ಹಸುಬ, ಹಸುಮ್ಬ. A kind of bird with greenish plumage (ಚಂಚುಕ Mr. 174; Tĕ. ಪಸಪು, a goldfinch; a bottle-nest bird).

ಪಸುಬೆ pasubĕ. (fr. ಪಸು 3). = ಪಸುಮ್ಬೆ, ಹಸಿಬೆ, ಹಸುಬೆ, ಹಸುಮ್ಬೆ. A long bag that has its opening in the midst and is thrown over the shoulder so as to form two divisions (M. ಪಯಿಮ್ಬೆ, ಪೈ; T. ಪೈ; Tĕ. ಆಸಿಮಿ-ಸಂಚಿ).

ಪಸುಬೆವಳ pasubĕ-vala. A man who carries a pasubĕ: a merchant (ವೈಶ್ಯ Kk. 34; Šm. 67).

ಪಸುಮ್ಬ pasumba. = ಪಸುಬ, etc. ಗಿಳಿ ಪಸುಮ್ಬಗಳ ಗಱಿಯನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಹರಿಣಿ Mr. 444; Šśv. 3, 33).

ಪಸುಮ್ಬೆ pasumbĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. ಕಕಾರಮುಚ್ಚಾರಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಉಱಿದ, ಪಸುಮ್ಬೆಯ ಲಕ್ಷಣದನ್ತಿರ್ದ ವರ್ಣಂ ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯಮೆಮ್ಬುದು (Šmd. 26).

ಪಸುರ್ pasur. 1. To be green (ಹರಿತಭಾವ Šmd. Dh.; T. ಪೈ).

ಪಸುರ್ pasur. ಪಸುರು. 2. = (ಪಯಿರ್, ಪಯ್ರು), ಪಸಿರ್, ಹಸರು, ಹಸಿರು, ಹಸುರು, ಹಸ್ರು. Green colour, greenness, yellowishness; youngness, freshness; unripeness; tenderness; young, green grass; an emerald (ಜಾಗ, ಪಚ್ಚೆ Šm. 69; see Čt. II s. ಪೊಮ್ಬಣ್ಣ; ಮೆಯ್ಪಸುರ್). ಪಸುರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). ಪಸುರ್ಗೆ (J. 20, 5). ತೆನೆಸೋಗೆವಸುರ ಕಬ್ಬಿನ ಕೊರ್ಬು (Č. Bp. 11, 11). — ಪಸುರಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A green coat (Šśv. 3, 16). — ಪಸುರುಗೂೞು. -ಕೂೞು. Rice mixed with green-colouring substances and used for nivâḷi (Râm. 1, 16, 44). — ಪಸುರುಡಿಗೆ. -ಉಡಿಗೆ. A green cloth (J. 3, 22). — ಪಸುರುವಡು. -ಪಡು. To grow green (Bp. 26, 41). — ಪಸುರುವಣಿ. -ಮಣಿ. = ಪಸುರ್ವಣಿ. (ಜಾಗವರಲ್, ಮರಕತ Šm. 68). — ಪಸುರುವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. A green lustre (J. 3, 5). — ಪಸುರೆಸಳ್. -ಎಸಳ್. A green leaf or petal (J. 15, 10). — ಪಸುರ್ಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. An emerald bracelet (Abh. P. 9, 171). — ಪಸುರ್ಗಲ್. -ಕಲ್. An emerald (ಪಚ್ಚೆ Čt. II, 112). — ಪಸುರ್ಗಾಯ್ತೊಡವ್ಬೆ. -ಕಾಯ್-ತೊಡವ್ಬೆ. A cluster of young fruits (Šśv. 2, after 42). — ಪಸುರ್ಮಿಡಿ. A green, very small fruit (Čpr. 7, after 115; V. 2, 43). (ಮೂಮರಂ) ಪಸುರ್ಮಿಡಿಯಿನ್ದಮೊರ್ಮೆ, ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನ್ದದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ (Čpr. 7, 49). — ಪಸುರ್ವಣಿ. -ಮಣಿ. An emerald (ಜಾಗವರಲ್, ಮರಕತ Kk. 48). — ಪಸುರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Green, yellowish colour. 2, a male person so coloured: Vishṇu (ಪೊಡೆಯಲರಂ Čt. II, 31). — ಪಸುರ್ವಸ್ದರ್. -ಪಸ್ದರ್. (Šmd. 216). A green pandal (Čpr. 1, after 101; Rśv. 8, after 5). — ಪಸುರ್ವರಲ್. -ಪರಲ್. = ಪಸುರ್ಗಲ್. (V. 4, 14; Šśv. 1, 45). — ಪಸುರ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To get green foliage. ಉರುತಮ್ಬುಪಸುರ್ವಿಡಿದ ಮಾವು (Râghc. 17, 54). — ಪಸುರ್ವುಲ್. -ಪುಲ್. Green grass (Abh. P. 7, 157). — ಪಸುರ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Green or fresh light or lustre (Čpr. 6, 52; J. 8, 4).

ಪಸುರ್ಪು pasur-pu. (Šmd. 248). Greenness, the colour of the emerald (ಜಾಗ Kk. 25; Abh. P. 3, after 33; Grj. 7, 39; V. 4, 14; T. ಪಜಪ್ಪು, ಪಯಪ್ಪು, ಪಯಿಪ್ಪು). — ಪಸುರ್ಪುವೇಱ್. -ಪೇಱ್. To become green (Šśv. 3, 9).

ಪಸುಳ pasuḷa. = ಪಸುಳೆ. ಪಸುಳರ್ (Bp. 24, 63).

ಪಸುಳೆ pasuḷĕ. (fr. ಪಸು 2). = ಹಸುಳೆ. A child (T. ಪಜಲ್, ಪಯಲ್, ಪೈದಲ್, ಪೈಯಲ್; M. ಪೈದಲ್). See J. 4, 34. 40; 7, 42; 19, 23; 20, 14. 16. 20; 21, 24; 28, 16. 19. 22. 25. 27. 33. 35; 29, 24. — ಪಸುಳೆವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. = ಎಳೆವಿಸಿಲ್. (J. 9, 14).

ಪಸುಳೆತನ pasuḷĕtana. Childhood (J. 28, 61).

ಪಸೆ pasĕ. 1. (fr. ಪಡು 3). = ಹಸೆ. A layer; a bed; a beautiful seat. ಕುಸುಮದೆಸಳ ಪಸೆಗಳೊಳ್ ಅಮರ್ದ ತಾವರೆಯ ನೂಲಿಂ ಕೀಲಿಸಿದೆಳೆವಾಟಿಯ ಸುಟಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). See Šmd. 214; Čpr. 6, after 77; 8, after 53; Grj. 5, after 67; ಅಲರ್ವಸೆ, ಎಸಳ್ವಸೆ, ತಳಿರ್ವಸೆ, ತಾವರೆವಸೆ, ನುಣ್ಬಸೆ, ಪೂವಸೆ, ಪೊಸವಸೆ. — ಪಸೆಗೆಯ್. To make (something) one's bed (J. 22, 14). — ಪಸೆ ನಿಲ್. To be on a seat (V. 8, 35). — ಪಸೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put a seat (Grj. 4, after 159).

ಪಸೆ pasĕ. 2. A meaningless, vain word (ಪುರುಳಿಲ್ಲದ ಮಾತು Čt. I, 72, o. r. ಹು-; *cf.* ಪದಡು, ಪಜ಼್ 2).

ಪಸೆ pasĕ. 3. = ಪಸಿಮೆ. (My.).

ಪಸ್ತಕ pastaka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (My.).

ಪಸ್ತಗ pastaga. = ಪಸ್ತಕ. (My.).

ಪಸ್ತ್ಯ pastya. *A house.*

ಪಸ್ನೆ pasnĕ. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ. (Bp. 51, 16; My.).

ಪಹಡು pahaḍu. A hill (My.; Mhr., H. ಪಹಾಡ).

ಪಹರೆ paharĕ. (fr. ಪ್ರಹರ). = ಪಾರಾ, ಪಾರೆ 1, ಪಾಹರೆ. A period of three hours, a watch; a watch or a guard; the business of a guard, the state of guarding (Mhr., H. ಪಹಾರ, ಪಹಾರಾ; Si. 268. 278; My.; Br. ಪಾರಾ). — ಪಹರೆ ಕೊಡು. To watch (My.). — ಪಹರೇ ಕಾಯು. To watch. ಕೋಟೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಪಹರೇ ಕಾದರು (Prv.). — ಪಹರೇ ತಿರುಗು. To go about on guard. ಪಹರೇ ತಿರುಗುವ ಕಾವಲುಗಾರರು (Si. 398). — ಪಹರೇದವ. -ಅವ. A guard, a sentinel (My.).

ಪಳ paḷa. = ಪಟ 1. The sound of rain or tears falling in big drops, that of fruits falling in numbers when shaking a tree (My.); that of leaves agitated by wind (S. Mhr.). — ಪಳ ಪಳ. rep. (S. Mhr.). — ಪಳ ಪಳನೆ. With the repeated sound of ಪಳ (My.).

ಪಳ paḷa. 1. Tbh. of ಫಲ (Šmd. 338).

ಪಳ paḷa. 2. = ಪಲ No. 2. (Mhr. also ಪಳ; B. 5, 226).

ಪಳಕ್ paḷak. = ಬೊಳಕ್. A sound produced when an earthen vessel with water breaks (S. Mhr.).

ಪಳಕನೆ paḷakanĕ. = ಪಳಚನೆ, ಪಳಚ್ಚನೆ, ಪಳಂಚೆ. With a glitter, with pure brightness, with a flash; brightness, pureness, etc. (ಜಳಕನೆ, ನಿರ್ಮಳಾರ್ಥಂ Čt. II, 30; T. ಪಳಬಳ, ಪಳಿಚ್ಚು; Tĕ. ಪಳಪಳ; M. ಪಳುಞ್ಞು, to glitter).

ಪಳಕು paḷaku. = ಪಳುಕು, etc. (Č. Bp. 5, 48; J. 8, 4; 17, 23).

ಪಳಂಕು paḷaṅku. = (ಪಳಂಚು 1, etc.), ಪಳುಂಕು (ಪಟುಂಕು). To touch with force or roughly, to strike or dash against, to strike, to push, etc. (ಗಾಢಸ್ಪರ್ಶನ Šmd. Dh., o. r. ಪಳುಂಕು; T. ಪಟುಕ್ಕು, to beat; to dash against).

ಪಳಚನೆ paḷačanĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (Ršv. 6, 2).

ಪಳಚು paḷaču. = ಪಳಂಚು 1, etc. ಪಳಚುವ ಅಕ್ಷಿ (ನಿಮಿಷ, ನಿಮೇಷ Mr. 317).

ಪಳಚ್ಚನೆ paḷaččanĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (ಜಲಕ್ಕನೆ, ನಿರ್ಮಲ Kk. 52; Ššv. 1, 46; 5, 8). — ಪಳಚ್ಚನಾಗು. -ಆಗು. To become bright (Čpr. 1, 123); to become pure (V. 3, 18).

ಪಳಂಚು paḷańču. 1. (Šmd. 48). = (ಪಳಕು), ಪಳಚು, ಹಳಚು. To strike against, to strike, to touch, to dash against; to clash together, to encounter; to oppose, to resist (ಸಂಘಟ್ಟನ Šmd. Dh.; ತಾಂಗು, ಸಂಘಟ್ಟನ Kk. 58, o. r. ತಾಗು; Šm. 44; ಅಣ್ಣಲೆ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.). ಪಳಂಚಿದಪೊಡೆ ಕೊನ್ದಪಂ (Šmd. 298). See Abh. P. 3, 51; 10, 57; 13, 38. 144; Grj. 2, after 106; Ršv. 5, 77. 123; 6, after 11 (twice); 13, after 54; 13, 61; 13, after 71; 13, 83; 13, after 83; 13, 85. 92; J. 3, 3; 22, 28; 26, 10. — ಪಳಂಚಲೆ. -ಅಲೆ. To strike against and shake or put into commotion (Čpr. 1, 33; 2, 7; 7, 127; Abh. P. 12, 11; 16, 42).

ಪಳಂಚು paḷańču. 2. Opposition, resistance, backwardness (J. 6, 34).

ಪಳಂಚೆ paḷańčĕ. = ಪಳಕನೆ, etc. (ವಿಮಲಾರ್ಥಂ Čt. II, 59).

ಪಳದಿ paḷadi. = ಹಳದಿ. Tbh. of ಹರಿದ್ರೆ or ಹಲದಿ. Turmeric; the colour of turmeric, yellow (Ršv. 6, after 11, twice; J. 6, 31; 8, 4; Mhr. ಹಳದ; Tĕ. ಪಸಪು, *cf.* ಪಸುಪುರ್).

ಪಳದಿಯ paḷadiya. = ಪಳದೆ, etc. (My.).

ಪಳದೆ paḷadĕ. = ಪಳದಿಯ, ಪಳಿದೇಯ, ಪಳಿದ್ಯ. (Perhaps connected with Sk. ಫಾಣಿ, ಫಾಣಿತ, flour or meal mixed with curds; a decoction; or Tbh. of ಪ್ರಣೀತ?). Boiled and seasoned vegetables mixed with flour, curds, etc. and used as sauce (ತೇಮನ, ಪ್ರಣೀತ G.). ಮೊಸರ ಪಳದೆ (ಸೂದ G.). See G. s. ಬಾಡಿಸು 1.

ಪಳಮಂಜರಿ paḷa-mañjari. N. of a râga (J. 21, 56).

ಪಳಯ paḷaya. Tbh. of ಪ್ರಲಯ. (Bp. 59, 49; Č. Bp. 48, 28). — ಪಳಯವಹ್ನಿ. = ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ. (Bp. 56, 37).

ಪಳಯಿಸು paḷayisu. = ಪಳವಿಸು, ಹಳಿದಿಸು. Tbh. of ಪ್ರಲಪಿಸು. To talk incoherently or deliriously, to cry, to lament, to wail (Grj. 8, 79; Ršv. 13, after 104, 110 & 130; Tĕ. ಪಲವಿಂಚು).

ಪಳವಿಸು paḷavisu. = ಪಳಯಿಸು, etc. (Grj. 8, after 73).

ಪಳವೆ paḷavĕ. (or ಪಟಿವೆ?). (Šmd. 247).

ಪಳಾರ paḷâra. = ಪಲಹಾರ, etc. (G. 490; My.).

ಪಳಾಳ paḷâḷa. Cunning, deceit, craft (ಟಕ್ಕು Šmd. II; Abh. P. 11, 8).

ಪಳಿ paḷi. = ಪಡಿ 1, etc. See *e. g.* ನಗೆವಳಿ, ನಡವಳಿ, ಸಾಗುವಳಿ.

ಪಳಿಕ paḷika. = ಪಟಿಕ 1, ಪಳಕು, ಪಳಿಕು, ಪಳುಕು. Tbh. of ಸ್ಫಟಿಕ. Crystal (Šmd. 31; T. ಪಳಿಂಗು, M. ಪಳುಂಗು).

ಪಳಿಕು paḷiku. = ಪಳಿಕ (Šmd. 358. 364; see ಅಚ್ಚವಳಿಕು, ತೆಳ್ವಳಿಕು, ಬಾಯ್ಪಳಿಕು; Čpr. 1, 120; 6, after 71).

ಪಳಿಕೆ paḷikĕ. = ಪಡಿಕೆ, etc. See ಅಳವಳಿಕೆ (s. ಅಳ 2), ನಡವಳಿಕೆ, (ಪರಿವಳಿಗೆ).

ಪಳಿಗ paḷiga. (= ಪಡಿಗ, ವಣಿಗ, etc.).

ಪಳಿಗೆ paḷigĕ. Tbh. of ಪಟಕ 2. See ಚೌಪಳಿಗೆ.

ಪಳಿತ paḷita. (ಪಡಿತ). = ಪಳಿಕೆ, etc. See ನಡವಳಿತ.

ಪಳಿತ paḷita. A certain measure of time (Abh. P. 1, 62).

ಪಳಿತೋಪಮ paḷita-upama. Equal to a paḷita (Abh. P. 1, 67. 68; 1, after 68).

ಪಳಿದೇಯ paḷidēya. = ಪಳದೆ, etc. (ರಸಮ್ ಆದಿಗಳು ಪಾಕಗೊಂಡಿ ರಲು Mr. 217).

ಪಳಿದ್ಯ paḷidya. = ಪಳಿದೇಯ, etc. (ವ್ಯಂಜನ, ನಿಷ್ಠಾನ Nr.; ತೇಮ ನ, ನಿಷ್ಠಾನ Si. 313; Č. Bp. 5, 60; J. 6, 44; My.). ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಪಳಿದ್ಯ (ತೇಮನ, ನಿಷ್ಠಾನ Nr.; Si. 436). ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಳಿ ದ್ಯವೇ? (Prv.).

ಪಳಿಸು paḷisu. = ಪಡಿಸು. See ಅಳವಳಿಸು.

ಪಳುಕು paḷuku. = ಪಳಿಕ, etc. (ಸ್ಫಟಿಕ Čt. II, 84; Nn. 13, o. r. ಪಳಿಕು; J. 8, 4; Rśv. 5, after 55). — ಪಳುಕುಗೊಡ. -ಕೊಡ. A water-pot of crystal (Rśv. 13, 55; Śśv. 2, 103). — ಪಳು ಕುಮಣಿ. -ಮಣಿ. A bead of crystal (V. 37, 16). — ಪಳುಕುವಾ ಸಱ್. -ಹಾಸಱ್. A flag-stone of crystal (Rśv. 1, after 130).

ಪಳುಂಕು paḷuṅku. = ಪಳಂಕು, q. v. (ನೂಂಕು Śmd. II; Kk. 92).

ಪಳ್ಳ paḷḷa. (fr. ಪಡು 3). = ಹಳ್ಳ. Depth (T.; My. as ಹಳ್ಳ); a pit, a hole in the ground, or in the surface of a thing (T., also ಪಡುಗರ್; M.; Tĕ. ಪಲ್ಲ; My. as ಹಳ್ಳ); low ground (Śśv. 4, 23; J. 10, 8; 5, 6; M.; Tĕ. also ಪಡುವ; My. as ಹಳ್ಳ); a nullah, a stream (Bp. 55, 23; My. as ಹಳ್ಳ).

ಪಳ್ಳಿ paḷḷi. 1. (fr. ಪಡು 3). = Sk. ಪಲ್ಲಿ Nos. 1 & 2, ಹಳ್ಳಿ. A settlement, an abode; a hamlet, a village (Bp. 13, 7; J. 6, 47; T., M.; Tĕ. ಪಲ್ಲಿಯ, ಪಲ್ಲೆ; T., M. also: a couch, bed, dormitory). ಬೇಡರ ಪಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ Hlā.). See ತುಱು-.

ಪಳ್ಳಿ paḷḷi. 2. (fr. ಪಡು 1?). A play at which two boys mutually seize their left hands and try to hold them fast in spite of the contrary endeavours of others (Tu.). ಪಳ್ಳಿಯಾಡಿದರೂ ತಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದು (Prv.).

ಪಳ್ಳಿ paḷḷi. = ಪತ್ತಳೆ. See ಎಡುರ್ವಳ್ಳಿ.

ಪೞ್ paḷ. = ಪೞ 1, q. v. — ಪಟ್ಪೞ. rep. = ಪೞ ಪೞ. (Śmd. 65). — ಪಟ್ಪೞನೆ. = ಪೞ ಪೞನೆ. (Śmd. I).

ಪೞ paḷa. 1. = ಪಳ, ಪಟ್. A sound in imitation of the rattling or pattering of the fall of loose or single things, as of hail-stones. — ಪೞ ಪೞ. rep. The repeated sound of paḷa. ಪೞ ಪೞ ಪಟ್ಪೞಯೆನ್ದು ಆಲಿಕಲ್ಗಳ್ ಉದಿರ್ದುವು ನಭದಿಂ (Śmd. 65). — ಪೞ ಪೞನೆ. With the repeated sound of paḷa (ಏರಲಾರ್ಥಂ Śmd. I). ಗಗನಸ್ಥಲ ದಿನ್ದುಡುಗಳ್ ಪೞ ಪೞನುದುರ್ವ ಪೋಲ್ ಎಡೆವಿಡದಿೞಿವ ಆಲಿವರಲ ಮೞೆ (Rśv. 8, 113).

ಪೞ paḷa. 2. (Śmd. 70). = ಪೞ್, ಹೞ, ಹೞ್. (Ripeness): old; worn out; ancient (T.; M. ಪೞ; Tĕ. ಪ್ರಾ; see ಪಣ್ 1 & 2; T., M. ಪೞು, to ripen; to grow old). — ಪೞ ಅಲಗು (Śmd. 70). An old knife-blade. — ಪೞಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Ancient Kannaḍa (Śmd. 78). — ಪೞನೆಲ್. Old paddy (ಅಜ, ಹೞಯ ನೆಲ್ಲು Nn. 47). — ಪೞಮಾನಿಸ. -ಮಾನಿಸ. An old man. ಕಳೆಯಲ್ಕಾಗದು ನರಪತಿಕುಲವನ್, ಆೞ್ವ ಪೞಮಾನಿಸನಂ (Śmd. 81).

ಪೞಕ paḷaka. (= ಬೞಕೆ). Use, practice, habit, custom (My.; M.; T. ಪೞಕ್ಕ, ಮೞಕ್ಕ, ವೞಕ್ಕು).

ಪೞಕಿಸು paḷakisu. = ಪೞಗಿಸು. To accustom, to make familiar by use, to habituate, to inure one to anything, to train; to practise; to use (T. ಪೞಕ್ಕು, ಪಯಿಲು; M. ಪೞಕ್ಕು; R.; T. ಪಡಿ, to become habitual by learning or exercising; ಪೞಗು, ಪೞಂಗು, to be used to, etc.; to be in use; M. ವಯಕ್ಕು, to bring into use; M. ತೞ್, to be habituated, practised; ತೞಕ್ಕು, to exercise, habituate, train; cf. ಬಳಕ 1).

ಪೞಗ paḷaga. A withered or dry leaf (ಒಣಗಿದೆಲೆ Śmd. I; M. ಪಱುತ್ತಿಲೆ; T. ಪೞುಪ್ಪು, the withering of leaves, the ripening of fruit).

ಪೞಗಿಸು paḷagisu. = ಪೞಕಿಸು. (My.).

ಪೞಗು paḷagu. To become used to or familiar with, to be trained, etc.; to be in use. ಪೞಗಿದ ಎತ್ತು (My.). ಪೞಗಿದ ಪಾತ್ರ (My.).

ಪೞದು paḷadu. (Śmd. 70). = ಹೞದು, ಹೞ್ದು. That is old, worn out, faded or decayed (ಜೀರ್ಣ Śmd. I; T. ಪೞಜು).

ಪೞಪು paḷapu. A black colour applied to grey hair (ನರೆಗಿಕ್ಕುವ ಕರ್ಪು Śmd. I; cf. ತಳಪ; T. ಪಯುಪ್ಪು, that which has a yellow colour, as withering leaves; a yellow sulphuret = ಅರಿತಾರ; ಪಯಪ್ಪು, ಪಜಪ್ಪು, a yellow paleness; a golden colour; colour; Tĕ. ಪಲ್ಲೆ, reddish; ಪಯ್ಯ, ಪಯ್ಯೆ, dun, sorrel; red colour = ಪಾಟಲ; cf. ಪಸುರ್ಪು).

ಪೞಯಿಗೆ paḷayigĕ. = ಪೞವಿಗೆ, ಹೞಯಿಗೆ, ಹೞವಿಗೆ. Tbh. of ಪತಾಕೆ (or a ಪತಾಕಿಕೆ). A banner, a flag (ಕೇತನ Śmd. I, o. r. ಪೞವಿಗೆ; ಕೇತು, ಕೇತನ Nr., o. r. ಪೞವಿಗೆ; ಕೇತನ Bhn. 32). See Abh. P. 3, 60; 13, 68; Rśv. 6, after 11; 13, 69; 13, after 71; ಕೆಮ್ಬೞಯಿಗೆ, ಗೋಣ್ಡೆವೞಯಿಗೆಯ, ಪೊಗೆವೞಯಿಗೆಯ, ಮೊಮ್ಬೞಯಿಗೆಯ.

ಪೞವಿಗೆ paḷavigĕ. = ಪೞಯಿಗೆ, q. v. See J. 12, 51; 16, 9; ಮೊಮ್ಬೞವಿಗೆಯ. — ಪೞವಿಗೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A flag-staff (J. 17, 9). — ಪೞವಿಗೆದುದಿ. -ತುದಿ. The point of a flag (16, 33).

ಪೞಸು paḷasu. = ಹೞಸು. To become old or worn out, to decay, to go to ruin, to be spoiled (ಬಿೞ್ Śmd. I). ನವವಿಧರತೋಪಚಾರದಿನ್ ಎನ್ದುಂ ಪೞಸದು ಬೇಟಂ (291).

ಪೞಹ paḷaha. 1. Tbh. of ಪಟಹ. (ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ Śmd. I; ಡಿಣ್ಡಿಮ, ಪಣವ Hlā.; V. 5, after 21).

ಪೞಹ paḷaha. 2. (Tbh. of ಪಟಕ 2). A screen for hunting purposes (ಬೇಂಟೆಯ ತೆರೆ Śmd. I; T. ಪಡಂಗು, a tent; any cloth covering).

ಪೞಿ paḷi. 1. = ಹೞಿ. To revile, to scold, to rebuke, to scorn, to upraid, to deride (ನಿನ್ದೆ Śmd. Dh.; ದೂಷಣ, ತೆಗೞ್ Śmd. I; ಹಿಮ್ಮಾಡು Čt. II, 22; ತೆಗೞ್ Śm. 115; T., M.). ಪೆಱರಂ ಪೞಿದಲ್ಲದೆ ನಿಲ್ಲಂ (Grj. 1, 23). See Čpr. 7, 31; Bp. 4, 25; Rāghč. 17, 66; Rśv. 1, 45; 7, after 98; 13, 60; Śśv. 4, 54; J. 4, 1; 9, 4; 15, 10; Jns. 1, 16.

ಪೞಿ paḷi. 2. = ಪೞಿವು, ಹೞಿವು. Blame, rebuke; fault, guilt (Rśv. 1, 45; 13, 12; 14, after 14; T., M.). — ಪೞಿಕೆಯ್. To revile (Śśv. 1, 19; 5, 4; see ಪಿಮ್ಬೞಿಕೆಯ್). — ಪೞಿವೊೞಿಸು. -ಪೊೞಿಸು. To bring blame upon (J. 18, 15).

ಪೞಿ paḷi. 3. To beat or drive dogs (ನಾಯ್ಕ ಸೋವು ವುದು Śmd. I; T. ಅಡಿ, ಪಡಿ, to beat).

ಪೞಿ paḷi. 4. A pig or bar of metal (ಲೋಹದ ಘಟ್ಟಿ Śmd. I; T. ಪಾಳಕ್ಕಟ್ಟಿ; see ಪಾಳ).

ಪೞಿ paḷi. 5. (ಪಳಿ). = ಪೞು 2. (ಕಳೆ Čt. I, 30, o. r. ಪ...

ಪೞಿ paḻi. 1. = ಪಡಿ 2. Tbh. of ಪ್ರತಿ. Equality, likeness; a counterpart; an equivalent; compensation for injury, amends (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಡಿ, ಪಾಸಟಿ, ಎಣೆ, ಪ್ರಾರ್ಪಡೆ, ಜೋಡು, etc., ಸಮಾನ Ss.). ಎನ್ನ ತಿರಮ್ ಇದರ್ಕೆ ಪೞಿ! (Ršv. 14, after 14). See ಪೞಿವಾವುಗೆ, ಪೞಿಹತ್ತ, ಬೆಟ್ಟಪೞಿ. — ಪೞಿ ಈ. = ಪೞಿಗೊಡು. To give or offer as an equivalent. ಈ ತಿರಕೆ ಪೞಿಯನ್ ಎನ್ನಯ ತಿರಮಂ ಪದೆದೀವುದು ಉಚಿತಂ (Ršv. 14, 14). — ಪೞಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಪೞಿ ಈ. ಈತನ ತಿರಮನ್ ಅರಿದು, ಈ ತಿತು ತಿರಕ್ಕೆ ಪೞಿಗೊಡುವುದು! (Ršv. 14, after 14). — ಪೞಿ ನೋಡು. To look upon as an equivalent (Ršv. 14, 75).

ಪೞಿ paḻi. 2. Tbh. of ಪಟ. (ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ Šmd. Dh., Šmd. I; Čt. II, 46; ದೂಸು Šm. 115). See ಜೋನೆಗಪೞಿ, ವೀರಪೞಿ. ನವರಂಗದ ಸುವರ್ಣಪೞಿ (Ršv. 6, after 11). — ಪೞಿಯುಡೆ. -ಉಡೆ. A garment of paḻi (V. 37, 16).

ಪೞಿವಾವುಗೆ paḻi-pâvugĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಪಾದುಕ (Šmd. 30).

ಪೞಿವು paḻivu. = ಪೞಿ 2, etc. (ಸಿನ್ದ Čt. II, 46; ಹೇಲೆ, ಜೞಿವುದು Nn. 108; J. 7, 10; 18, 42; 28, 62).

ಪೞಿಹತ್ತ paḻi-hatta. Tbh. of ಪ್ರತಿಹಸ್ತ (Šmd. 30).

ಪೞು paḻu. 1. (Šmd. 59). = ಪೞುವ, ಹೞುವ. A forest, a jungle (ಅಡವಿ Šmd. I; ಬಿಂಜ, ಅರಣ್ಯ Čt. II, 62; ಕಾನನ, ಕಾಡು, ಬಿಂಜ, ಅಡವಿ Šm. 21; ಬಿಂಜ 112). ಪೞುವಂ ಕಡಿದಂ (Šmd. 156). See ವೇಂಗಿ-; Abh. P. 1, 102. — ಪೞುಗೞಿ. -ಕೞಿ. A forest to be left far behind (Abh. P. 7, 130). — ಪೞುವಡು. -ಪಡು. To get into a forest (Abh. P. 8, after 5; 8, 15).

ಪೞು paḻu. 2. (ಪಳು). = ಪೞಿ 5. Rubbish, sweepings, weeds (ಕಸ Šm. 112).

ಪೞುಂಕು paḻuṅku. See ಪೞುಂಕು, ಪಳುಂಕು.

ಪೞುವ paḻuva. = ಪೞು 1, etc. — ಪೞುವಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Jungle-fire (ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು Čt. II, 113).

ಪೞೆ paḻĕ. = ಪೞ 2 (Šmd. 185), etc. (T. ಪೞೈಯ). — ಪೞೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Ancient poetry (Čt. I, 1). — ಪೞೆಗರ್ಪಡ. -ಕರ್ಪಡ. An old ragged garment (V. 12, 20). — ಪೞೆಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. An old fire-brand (J. 31, 55). — ಪೞೆಗೋನ್ದ. An old ox (V. 10, 7). — ಪೞೆದಾಮ್ರ. -ತಾಮ್ರ. Old copper (ಕಿಸುವೊನ್ Čt. I, 32). — ಪೞೆಯಂ. -ಅಂ 3. An old man; ಪೞೆಯಳ್, an old woman (Šmd. 185). — ಪೞೆಯೋಲ್. -ಓಲ್. As before (J. 30, 29). — ಪೞೆವಾತು. -ಮಾತು. = ಹೞೆವಾತು. The vêda (Kk. 70; Šm. 34; Šsv. 2, 12).

ಪೞ್ಕೆ paḻkĕ. 1. (fr. ಪದು 3). = ಪಕ್ಕೆ 1, etc. Lying down, etc. (ಶಯನ, ಶಯನಸ್ಥಾನ Šmd. I; ಶಯನ Ss.; ಸೆಜ್ಜೆ, ಶಯ್ಯೆ Kk. 30; Šm. 76, o. r. ಸಜ್ಜೆ).

ಪೞ್ಕೆ paḻkĕ. 2. = (ಪಕ್ಕೆ 2). — ಪೞ್ಕೆ ತೞ್ಕೆಯ್ಯು. To embrace closely (see Šmd. s. ತಡ ಕೆಯ್). — ಪೞ್ಕೆೞು. -ಇೞು. To come about (Grj. 6, 7, ಪೞ್ಕೆೞು in print).

ಪೞ್ಕೆಗ paḻkĕga. = ಪಕ್ಕೆಗ. See ಎರಲುಣಿಪೞ್ಕೆಗ, ಮುನ್ನೀರ್ಪೞ್ಕೆಗ.

ಪೞ್ಗಿ paḻgi. = ಹೞ್ಗಿ, q. v. (M. ಪೞುಕ್ಕ, a fruit put to ripen; see ಪೞ 2).

ಪೞ್ತಿ paḻti. = ಪತ್ತಿ, etc. (ಕಾರ್ಪಾಸ Šmd. I; Tĕ. ಪ್ರತ್ತಿ; cf. Sk. ಬದರೀ, ಬದರಾ).

ಪಾಂಶು pâṁšu. = ಪಾಂಸು. *Dust, etc.* See ಕೃತ್ತಿಕಸ್ತಿಕೆ.

ಪಾಂಶುಲೆ pâṁšulĕ. = ಪಾಂಸುಲೆ. *An unchaste woman.*

ಪಾಂಸು pâṁsu. *Dust, powder, sand;* dung, manure. 2, a species of plant (= ಪರ್ಪಟಕ).

ಪಾಂಸುಲೆ pâṁsulĕ. A menstruous woman. 2, *a licentious, unchaste woman.*

ಪಾಕ್ pâk. = ಪವಡಿಸಿ, in ಪಾಕ್ಕೊಳ್ಳು, to lie down (My.).

ಪಾಕ pâka. (T.: a village near Madras, inhabited only by Brahmans; M. ಪಾಕ್ಕನಾರ್, a famous low-caste sage). — ಪಾಕನಾಡು. N. of a country or district. — ಪಾಕನಾಡು ಜೋಗಿ. A sort of Šûdra beggars, who hunt, sell palmyra writing-leaves and drugs, and are fortune-tellers (My.).

ಪಾಕ pâka. 1. Very young (*cf.* K. ಪಸು 2); simple; honest; ignorant. 2, *the young of animals;* a child (see Hlâ. s. ಮಗವು). 3, N. of a daitya.

ಪಾಕ pâka. 2. *Cooking, baking, roasting, boiling, dressing food, maturing.* 2, the state of being well boiled, etc.; *maturity, ripeness, perfect development;* completion, perfection, accomplishment. ಪಕ್ವಾನ್ನಂಗಳ್ ಅವು ಪಾಕಕ್ಕೆ ಬರೆ (Bp. 36, 46). ತೂಕಕ್ಕೆ ದಯವಿಲ್ಲ, ಪಾಕಕ್ಕೆ ಹಸಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). 3, digestion. 4, decoction (Mhr.). 5, syrup (My.; Mhr., also ಪಾಂಕ). — ಪಾಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become well boiled, etc. ರಸಮ್ ಆದಿಗಳು ಪಾಕಗೊಣ್ಡಿರಲು (ಪಳಿದೇಯ Mr. 217). — ಪಾಕಂಗೆಯ್. -ಎಂ. = ಪಾಕ ಮಾಡು. (J. 10, 29). — ಪಾಕ ಮಾಡು. To cook, to roast, etc. (Bp. 57, 34). ಪಾಕಾ ಮಾಡಿದವನು ನಾಕವನೇಱುವನೋ? (Prv.).

ಪಾಕಯಜ್ಞ pâka-yajña. A simple or domestic sacrifice. 2, cooking (My.).

ಪಾಕರಿಪು pâka-ripu. Indra.

ಪಾಕರಿಪುತನಯ pâkaripu-tanaya. Arjuna (Šsv. 4, 82).

ಪಾಕಲ್ pâkal. Tbh. of ಪ್ರಕಾರ (Šm. 57).

ಪಾಕಲ pâkala. *The drug Costus speciosus or arabicus.*

ಪಾಕಲಾಲಿತ್ಯ pâka-lâlitya. Accomplished charm (in poetry, Grj. 2, after 106).

ಪಾಕಶಾಲೆ pâka-šâlĕ. A cook-room, a kitchen. (My.).

ಪಾಕಶಾಸನ pâka-šâsana. Punisher of the daitya Pâka: *Indra.*

ಪಾಕಶಾಸನಿ pâka-šâsani. Indra's son *Jayanta;* Arjuna.

ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ pâka-šâstra. A book on cookery (My.).

ಪಾಕಸ್ಥಾನ pâka-sthâna. *A place for cooking, a kitchen.*

ಪಾಕಾರಿ pâka-ari. Indra (Šsv. 1, 83).

ಪಾಕಿ pâki. 1. = ಪಾಕು 2. A side of a roof (Mhr. ಪಾಖ, ಪಾಖೇಂ; see ಒರ-).

ಪಾಕಿ pâki. 2. Being cooked, becoming mature, ripening; being digested. 2, a cook (My.).

ಪಾಕೀಟು pâkiṭu. A "pocket" (My.).

ಪಾಕು pâku. 1. An exclamation of praise (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38, o. r. ಪಾಯ್ಕು).

ಪಾಕು pâku. 2. = ಪಾಕಿ 1. See ಒರ-.

ಪಾಕ್ಯ pâkya. To be cooked; obtained by cooking; *factitious salt; saltpetre.*

ಪಾಖಣ್ಡ pâkhaṇḍa. = ಪಾಷಣ್ಡ. (Sk., Mhr.; ನಾಸ್ತಿಕ G.).

ಪಾಖಣ್ಡಿ pâkhaṇḍi. = ಪಾಷಣ್ಡಿ. Heterodox, heretic (Mhr.; B. 5, 170. 176).

ಪಾಗ pâga. = ಹಾಗ. Tbh. of ಪಾದ. The fourth part of a paṇa: 1 aṇĕ 2 kâsus (My.). ಸಿಕ್ಕಸಾಲ ಬೇಳೆಯೆರಡುಮನ್ ಒನ್ದು ಪಾಗಮ್, ಅವು ನಾಲ್ಕಾಗೆ ಪಣಮ್ ಎನಿಕ್ಕು; ಅವು ದಶಂ ತೂಕ

ಕ್ಕೆ ನಿಕ್ಕಮ್ (o. r. ನಿಲ್ಕಮ್); ಈರೆಣ್ಬಾಗೆ ಪಲಮ್ ಅಕ್ಕು; ಅವು ಇಪ್ಪತ್ತೆನಲ್ಕೆ ಬೀಸಿಗೆಯೆನಿಕ್ಕು; ನಿಕ್ಕಮ್ ಅಯ್ದಾಗಲ್ಕೆ ತೊಲೆ; ಅನ್ತವು ಇಪ್ಪತ್ತಿರಲ್ಕೆ ಭಾರಂ; ನಾಲ್ಕು ಸೊಲ್ಲಿಗೆಗೆ (o. r. ಸೊಲ್ಲಗೆಗೆ) ಮಾನಮ್; ಅವು ನಾಲ್ಕಾಗೆ ಬಳ್ಳಮ್; ಅವು ನಾಲ್ಕೆನಲು ಕೊಳಗಮ್; ಅವು ಎಂಶತಿಗೆ ಕಣ್ಡುಗಾಖ್ಯಂ (Mr. 355). See ಮುಪ್ಪಾಗ.

ಪಾಗದ pâgada. Tbh. of ಪ್ರಾಕೃತ (Šmd. 338. 353; Kk. 58; Šm. 44).

ಪಾಗರ pâgara. = ಪಾಗಲ್, etc. (My.).

ಪಾಗಲ್ pâgal. = ಪಾಗರ, ಪಾಗಲ, ಪಾಗಾರ. Tbh. of ಪ್ರಾಕಾರ (Šmd. 367; Kk. 93).

ಪಾಗಲ pagala. = ಪಾಗಲ್, etc. (ಪ್ರಾಕಾರ Šmd. II).

ಪಾಗಾ pâgâ. A horse stable (Mhr., H.). ಕುದುರೇ ಪಾಗಾ (ಮನ್ದುರೆ, ವಾಜಶಾಲೆ G.).

ಪಾಗಾರ pâgâra. = ಪಾಗಲ್, etc. (Bh. 2, 13, 25). ಪಾಗಾರಾ ಹಾರಿದವನು ಸಾಗರ ಹಾಱ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಪಾಗು pâgu. A kind of turban (My.; Si. 217. 461; T. ಪಾಗು, ಪಾಗೈ; Br. ಪಾಗಾ; Mhr., H. ಪಾಗೋಟೀಂ; see ಕುಸುಮ್ಬೆ-).

ಪಾಗುಡ pâguda. = ಪಾವಡ 2, ಪಾವುಡ 2. Tbh. of ಪ್ರಾಭೃತ. (ಪ್ರಾಭೃತ, ಪ್ರದೇಶನ Nr.; ಉಪದೆ, ಪ್ರಾಭೃತ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, etc. Hlâ.).

ಪಾಂಕ್ತೇಯ pânktêya. (fr. ಪಂಕ್ತಿ). Fit to sit in the general row at meals, fit to be associated with. (My.).

ಪಾಂಗು pâṅgu. Manner, form, shape (ಆಕಾರ Šmd. 7. 8; ಪರಿಜು, ಆಕಾರ Šm. 71; ಆಕಾರ 83; Čh. v. 232); (fittingness, fitness, propriety, agreement; beauty T.; M. ಪಾಂಗು, ಪಾಙ್ಙು); likeness, similitude, resemblance (ಬಂಗಿ, ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 101; ಪೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ II, 32; ಸದೃಶ Kk. 31; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಸಾಮ್ಯ 83; *cf.* ಪಾಡು 3). ಪಿನಾಕಿಯುಂ ನಾಕಿಯುಮೆನ್ದ ಪಾಂಗಿಂ, ಘನನ್ತನೇ, ಕೇಳ್, ಅದುಪೇನ್ದ್ರನಜ್ರಂ (Čh. v. 133). ಮುನಿಸಿಲ್ಲಿಮುಗಾತನೊಳ್ ಅವ ಪಾಂಗಿನಿಂ (Šmd. 290, o. r. ಮುನಿಸಲ್ತು). ಒರ್ವ ಬಿನ್ನಣಿಯಪ್ಪ ಬಡಗಿಯ ಪಾಂಗಿನಿನ್ದೆಲ್ಲವಂ ಮಾಡ್ವಿ ತಾಮಿರ್ವರುಂ ಕೆಯ್ದುವಂ ಬಿಸುಟರ್ (121). ಕಣ್ಸೋಲ್ತುದೆನಲ್ ಒಲ್ದ ಪಾಂಗು (Čt. II, 26). See Čpr. 5, 90; 6, 72. — ಪಾಂಗಱಿ. -ಅಱಿ. To know, or follow, the proper manner or method (ಪ್ರಕಾರಗಮನ Šmd. Dh.; Čpr. 6, 83). — ಪಾಂಗಟಿ. -ಅಟಿ. To deviate from the proper manner. ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ, ಪಾಂಗಟಿದು, ನಿಲಲೀಯದೆ, ಅಲ್ಲಿನ್ದೆಟಿದೊಯ್ವನ್ತೆ ಒಯ್ದನ್ ಆತ್ಮವರನಂ ನರನಂ (Šmd. 28). — ಪಾಂಗುಗಿಡು. -ಕಿಡು. To lose one's form, to be defaced (Čpr. 5, 19).

ಪಾಚಕ pâčaka. Cooking; maturing; digestive (Sk.; B. 4, 25); a cook (Sk.; My.).

ಪಾಚಿ pâči. 1. = ಪಾಸಿ, etc. (My.).

ಪಾಚಿ pâči. 2. Milk, in children's language (My.; Tĕ., T., M.).

ಪಾಚಿ pâči. Tbh. of ಪ್ರಾಚಿ. (My.).

ಪಾಚಿಕೆ pâčikĕ. Tbh. of ಪಾಶಕ. (Si. 349. 441. 461; Tĕ.; T. ಪಾಚ್ಚಿ, ಪಾಚ್ಚಿಕ್ಕೈ; M. ಪಾಚ್ಚಿಗೆ).

ಪಾಚಿಸು pâčisu. To cook, boil or roast (J. 26, 49).

ಪಾಚ್ಛ pâčča. = ಪಾತಪಾಹ, ಪಾದಪಹ. A king, a Pasha (My.; Mhr., H. ಪಾಚ್ಛಾಯ, ಪಾದಶಾಹಾ; Br. ಪಾದುಷಾ; M. ಪಾಶರ್ಾವು). *Cf.* ಬಾದಶಹ.

ಪಾಜಿ pâji. Low, mean; a scrub, a sorry fellow (My.; Mhr., H., Br.). ಕಾಜ ಪಾಜಿ, ರಾಜ ಕಾಜ (Prv.).

ಪಾಂಚಜನ್ಯ pâñčajanya. (fr. ಪಂಚಜನ). *N. of the conch of Krishna which was taken by him from the demon Pañčajana* (ಶಂಖ Nn. 65). 2, relating or belonging to the five classes of beings (ಕುಲಭೇದ 65). 3, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 65). 4, the moon (ಹಿಮಾಂಶು, ಚನ್ದ್ರ 65).

ಪಾಂಚಜನ್ಯಧರ pâñčajanya-dhara. Krishna. (My.).

ಪಾಂಚರಾತ್ರ pâñčarâtra. (fr. ಪಂಚರಾತ್ರ). A vaishnava sect following the doctrine of the pañčarâtra books. (My.).

ಪಾಂಚಾಲ pâñčâla. (fr. ಪಂಚಾಲ). Relating or belonging to pañčâla (Bp. 40, 18); the country of the pañčâlas (Bp. 6, 18) or a ruler of them. 2, = ಪಂಚಾಳ No. 1, an association of five guilds, viz. those of the carpenter, weaver, barber, washerman, and shoemaker (Sk.), or those of the carpenter, brazier, ironsmith, goldsmith, and stonemason (My.). 3, a kind of poetical rîti (Kâvy. IV, 2. 5. 6. 9).

ಪಾಂಚಾಲತನಯ pâñčâla-tanaya. The brother of Draupadî (Bh. 5, 11, 24).

ಪಾಂಚಾಲತನುಜೆ pâñčâla-tanujĕ. = ಪಾಂಚಾಲಿ. (J. 32, 56).

ಪಾಂಚಾಲಿ pâñčâli. Draupadî. (Sk.; My.).

ಪಾಂಚಾಲಿಕಾನೀಕ pâñčâlikâ-anîka. An image (ಪ್ರತುಮೆ Nn. 102).

ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ pâñčâlikĕ. = ಪಾಂಚಾಲ No. 3 (Kâvy. IV, 9). 2, *a doll, a puppet* (see Mr. s. ಪುತ್ರಿಕೆ).

ಪಾಂಚಾಲೆ pâñčâlĕ. = ಪಾಂಚಾಲಿ. (J. 2, 50; 4, 72; 8, 43).

ಪಾಟ್ pâṭ. *An interjection used in calling.*

ಪಾಟ pâṭa. (fr. ಪಾಡು, Šmd. 246. 250). Singing; a song (Tĕ. ಪಾಟ; T., M. ಪಾಟ್ಟು). ಆಟ ಪಾಟ ಕೂಟಂಗಳ ಕೇಳಿ (198).

ಪಾಟ pâṭa. 1. Breadth, expanse, extension. See ಪಾಟಿಸು 1.

ಪಾಟ pâṭa. 2. Tbh. of ಪಾಠ. (My.). See ಪರಿ-.

ಪಾಟಂಚರ pâṭañčara. (fr. ಪಟಚ್ಚರ). *A shop-lifter, a thief.*

ಪಾಟನ pâṭana. Splitting, cleaving; breaking, destroying; tearing. See ಉತ್-.

ಪಾಟಲ pâṭala. = ಪಾದರಿ. *Pale red, pink-coloured.* 2, the trumpet flower, Bignonia suaveolens. 3, *a species of rice ripening in the rains.*

ಪಾಟಲಿ pâṭali. ಪಾಟಳಿ. = ಪಾಟಲ. *The trumpet flower, Bignonia suaveolens* (ಪಾಟಲ, ಪಾದರಿ Mr. 118; ಪಾದರಿ Šm. 25; ಹರಸುಪಾದರೀ ಗಿಡ Si. 134).

ಪಾಟಲಿತ pâṭalita. = ಪಾಟಲ No. 1. (Abh. P. 12, after 2, Šsv. 4, after 70).

ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ pâṭali-putra. The capital of Magadha, Palibothra, the modern Patna. (My.).

ಪಾಟಲಿಮ pâṭalima. A pale-red or rose colour. (Čpr. 4, after 88).

ಪಾಟವ pâṭava. (fr. ಪಟು). Sharpness, acuteness; cleverness; energy; rashness; health. (My.). See ಅ-.

ಪಾಟಾ pâṭâ. = ಪಾಟಿ 2. Ruin, demolition (Mhr.). 2, a line as drawn through a letter (My.; Mhr., H. ಫಾಟಾ, ಫಾಗಾ; Br.); a mark put to an item in an account (My.).

ಪಾಟಿ pâṭi. 1. = (ಪಾಟು 2), ಪಾಣ್ಟಿ. Manner, form, shape (My.; Tĕ.); degree, extent, size (My.; Tĕ.); fitness, propriety, agreeableness (Bh. 1, 12, 20; J. 34, 30); likeness, similitude, resemblance (ಪಡಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; ಸಾಮ್ಯತ್ವ 90; Bp. 6, 10; 35, 55; 54, 17; *cf.* ಪಾಡಿ 2, ಪಾಟಿ). ಪಾಟಿಯಿಲ್ಲದವನು

ಸಾಟಿಯೊಗದಾನೇ? (Prv.). — ಪಾಟಿಕುಪ್ಪು. A proper vessel (Bp. 9, 12). — ಪಾಟದೈವ. A fit deity (Bp. 51, 75).

ಪಾಟಿ pâṭi. 2. (fr. ಪಡು 3). Downfall, ruin, defeat, discomfiture (ಭಂಗ Šm. 90; *cf.* ಪಾಟು 1).

ಪಾಟಿ pâṭi. 1. = ಪಾಟಿ, (ಪಾಟಿ°). See ಪರಿಪಾಟಿ.

ಪಾಟಿ pâṭi. 2. = ಪಾಟಾ No. 2. (My.).

ಪಾಟಿ pâṭi. 3. = ಪಾಡಿ. A gang of workmen (My.).

ಪಾಟಿತ pâṭita. Split, cleft, broken, torn, plucked. See ಉತ್-.

ಪಾಟಿಸು pâṭisu. 1. (fr. ಪಾಟಿ 1). To extend (v. t.), to spread out, to build on a large scale (Bp. 16, 11). 2, to be excessive, to surpass, to excel (J. 34, 10).

ಪಾಟಿಸು pâṭisu. 2. Tbh. of ಪಾಠಿಸು. (Bp. 51, 75; J. 6, 37).

ಪಾಟು pâṭu. 1. (fr. ಪಡು 3). (= ಪಾಟ್). Falling; a fall (Tĕ.; M. ಪಾಡು). See ಜಿಪ್ಪೆ-. **2,** a declining state (Tĕ.). **3,** the ebb of the tide (Tĕ.).

ಪಾಟು pâṭu. 2. (fr. ಪಡು 1). = ಪಾಡು 3, ಹಾಡು 3. Obtaining, incurring, undergoing, experiencing, feeling, suffering (Tĕ.; T., M. ಪಾಡು). See ಏರ್ಪಾಟು, ತಿದ್ದು-, ತೀರು-, ಪಡಿ-, ಪಡು-. **2,** manner of being, state, nature, manner, mode (My.; Tĕ.; T. ಪಾಟ್ಟು; M. ಪಾಡು; see ಹೊಲೆ-). **3,** proper state, fitness (My.; M. ಪಾಡು). **4,** measure of space and time (M.); time, occasion (Tĕ.). **5,** capture (T.); obstruction, detaining, arresting (M.).

ಪಾಟೆ pâṭĕ. = ಪಾಟಿ 1. Regular or successive order, series, succession. *Cf.* ಪಾಟಿ°.

ಪಾಟ್ಲಿ pâṭli. A bracelet of gold, pearls, etc. (Mhr. ಪಾಟಲೀ; My.).

ಪಾಠ pâṭha. (fr. ಪಠ). = ಪಾಟಿ 2. *Recitation, recital;* declaration. 2, *reading, perusal, study.* 3, a lesson (My.; Mhr.; B. 3, 1). 4, the text of a book. ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. — ಪಾಠ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಆಟ ಬರುತ್ತದೆ. — ಪಾಠವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೋಟವಿರ ಬೇಕು. — ಪಾಠಾ ಹೇಳುವವಗೆ ಕೋಟದ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? — ಪಾಡ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಮೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು (Prvs.). — ಪಾಠ ಮಾಡು. To learn by heart. 2, to instruct, teach (My.).

ಪಾಠಕ pâṭhaka. A reciter; a reader; a student (ಓದಾಳಿ Čt. II, 39); a lecturer; a teacher. See ಮಂಗಲ-; Čpr. 6, after 97; Bp. 59, 29.

ಪಾಠಕ್ರಮ pâṭha-krama. The way or manner of reading (Šmd. 11).

ಪಾಠದೋಷ pâṭha-dôsha. An error in a text, a false reading. (My.).

ಪಾಠಶಾಲೆ pâṭha-šâlĕ. A school, a college. (My.).

ಪಾಠಾನ್ತರ pâṭha-antara. Another reading, a variation of reading in a book or MS. (My.).

ಪಾಠಿ pâṭhi. One who has read or studied; conversant with. 2, *lead-wort, Plumbago zeylanica,*

ಪಾಠಿಸು pâṭhisu. = ಪಾಟಿಸು 2. To recite; to learn; to declare.

ಪಾಠೀಣ pâṭhîṇa. = ಪಾಠ Nos. 1 & 2 (Bp. 27, 80).

ಪಾಠೀನ pâṭhîna. A public reader, a lecturer. 2, *a kind of sheat fish, Silurius pelorius* B. Mss., or *Si. boalis* Ham. (ನಿಶಾಚರಮೀನ್ Nn. 23; ಮಕರ Mr. 410).

ಪಾಠೆ pâṭhĕ. *A climbing plant possessing various medicinal properties, Clypea hernandifolia* W. & A. (see ಅಗುಳುಸುಣ್ಣಿ). 2, the root of Bignonia suaveolens.

ಪಾಡ್ pâḍ. = ಪಾಡು 1. P. p. ಪಾಡ್ದು (J. 21, 57).

ಪಾಡ pâḍa. (= ಪಾಟು 2). Place, situation (M.; see ಕೆಯ್ವಾಡ No. 1). **2,** = ಪಾಡು 3. See ಕೆಯ್ವಾಡ No. 2. **3,** a frame. See ಬಾಗಲವಾಡ.

ಪಾಡಗ pâḍaga. = ಹಾಡಗ. The teak tree (ತೇಗಿನ ವೃಕ್ಷ Ss.; ತೇಗು Kk. 71).

ಪಾಡಗ pâḍaga. Tbh. of ಪಾದಕಟಕ. An anklet worn by children and women (ಪಾದಾಂಗದ, ಪಾದಕಟಕ, etc. Si. 220; Grj. 3, after 91; My.; Tĕ., T., M.).

ಪಾಡಾವಳಿಬಳ್ಳಿ pâḍâvaḷi-baḷḷi. (= ಪಾಠೆ). A climbing shrub, Clypea burmanni W. & A. (St. & Pl., Kŏnkaṇi).

ಪಾಡಿ pâḍi. (fr. ಪಡು 3). A settlement, a hamlet, a village (T.; My. at the end of many compounds; Mhr. ಪಾಡಾ). See *e. g.* ಕನ್ನಮ್ಬಾಡಿ, (ಬಲ್ಲವಾಡಿ), ಬಾಗವಾಡಿ, ಹಾಗಲವಾಡಿ.

ಪಾಡಿ pâḍi. = ಪಾಟಿ 3. (My.).

ಪಾಡಿಯ pâḍiya. = ಪಾಡ್ಯ, etc. (Mr. 68; My.; Mhr. ಪಾಡವಾ).

ಪಾಡಿವ pâḍiva. = ಪಾಡಿಯ. See ಎಳೆವಾಡಿವ.

ಪಾಡಿಸು pâḍisu. = ಹಾಡಿಸು. To cause to sing (ಗಾನ Šmd. Dh.).

ಪಾಡು pâḍu. 1. = ಪಾಡ್, ಹಾಡು 1. To sing (ಗಾನ Šmd. Dh.; Šm. 93; Tĕ., T., M.). ಅಮರಾಂಗನೆಯರ್ ಜೋಯೆನುಪಾಡಿದರ್ ಜೋಗಳಮಂ (Šmd. 64). ಪಾಡಿದುದು ತುಮ್ಬಿ (169). ಗಾಯಕಂ ಪಾಡೆ ದೇವಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ (296). ಪಾಡುವೆಂ (91). ಬಧಿರ ಕೇಳುವನೆ ಸಂಗೀತವನು ಪಾಡಿದರೆ? (Dp. 87). See Šmd. 153. 201. 255. 272; Čpr. 2, 7; Grj. 2, after 106; Č. Bp. 4, 7; Rŝv. 12, 23; 13, after 45; J. 2, 65; 5, 57; 8, 16; 28, 22. — ಪಾಡು ಆಡು. (Bp. 28, 56). — ಪಾಡು ಹಾಡು. (Bp. 6, 26).

ಪಾಡು pâḍu. 2. = ಹಾಡು 2. Singing; a song (J. 21, 57). **2,** = ಪನ್ತ 1 (Bhn. 4; Bh. 1, 8, 1). See Kâvy. V, 963; ಪನ್ತ-. — ಪಾಡುಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A kind of poetical composition (Kâvy. V, 964). — ಪಾಡು ಪನ್ತ. = ಪನ್ತ ಪಾಡು. (Râm. 4, 3, 6).

ಪಾಡು pâḍu. 3. = ಪಾಟು 2, etc. Obtaining, etc.; suffering, trouble (ಬಲುಬಲಿಕೆ Šm. 93; My.); state, manner, mode, form (Bh. 2, 13, 32; My.); proper state; fitness (My.). **3,** likeness, similarity, resemblance (ಸದೃಶ Bhn. 30; Bp. 5, 41; 27, 44; 37, 68; 42, 6; 50, 36; 51, 9; J. 21, 2; 27, 35). See ಅಣಿ-, ಏರ್ಪಾಡು, ಪಯ-, ಪರಿ- (s. Sk. ಪರಿ). — ಪಾಡುಗೆಯ್. To make proper (Râm. 5, 9, 1). — ಪಾಡಳಿ°. -ಅಳಿ°. The proper state or form to be lost (Grj. 6, 80; J. 19, 38).

ಪಾಡು pâḍu. Ripeness and readiness to be gathered (My.; ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬನ್ದದ್ದು G.; Mhr. ಪಾಡ). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಾಗಿ ಬೀಟಿ ಹತ್ತಿದ ಬಟಿಕ (B. 2, 51). ಕಾಯಿಗಳು ಪಾಡಿಗೆ ಬನ್ದು (3, 37).

ಪಾಡುಂಗಾಱ pâḍu-ṅ-gâṟa. (Šmd. 236). = ಹಾಡುಗಾಱ. A singer, a minstrel.

ಪಾಡ್ಯ pâḍya. = ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ. Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. The first day of a lunar fortnight (ಪ್ರತಿಪತ್ತು Šm. 19; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; Si. 39). ಪಾಡ್ಯ ಪಾಠಕ್ಕಾಗದು, ಮೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು. — ಪಾಡ್ಯವಾದರೂ ಸದ್ಯವಿರ ಬಾರದು (Prvs.).

ಪಾಡ್ಯಮಿ pâḍyami. = ಪಡ್ಡಮಿ, ಪಾಡ್ಯ, etc. (Si. 39; My.; Tĕ.; *cf.* Mhr. s. ಪಾಡಿಯ).

ಪಾಣವಿಕ pâṇavika. A man who beats the paṇava (Čpr. 6, after 86).

ಪಾಣಿ pâṇi. 1. *The hand.* 2, holding in one's hand, wearing; see ತೂಲ-. See Prv. s. ಪ್ರಾಣ.

ಪಾಣಿ pâṇi. 2. = ಪಾಣಿಯ. — ಪಾಣಿವಟ್ಟಲು. -ಬಟ್ಟಲು. A pedestal with a spout (for a liṅga, to carry off the water, My.).

ಪಾಣಿಗೃಹೀತಿ pâṇi-gṛihîti. *He whose hand has been taken hold of: a woman married according to the ritual,* a bride, a wife.

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ pâṇi-grahaṇa. *Taking by the hand: marrying, marriage.* ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾದರೆ ಗಾಣಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು? (Prv.). — ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To take by the hand, to marry (Šâstrasâra in W. after v. 1559).

ಪಾಣಿಘ pâṇi-gha. *Striking the, or with the, hands: one who plays on a tabor or other hand-instrument; one who claps the hands together.*

ಪಾಣಿಜ pâṇi-ja. *A finger-nail.*

ಪಾಣಿತಲ pâṇi-tala. The palm of the hand (ಅಂಗೆಯ್ Mr. 322).

ಪಾಣಿದಣ್ಡ pâṇi-daṇḍa. **An oar** (ಗಱ್, ಹುಟ್ಟು Mr. 416).

ಪಾಣಿನಿ pâṇini. N. of an eminent grammarian. (My.). ಪಾಣಿನಿಯ ಸೂತ್ರ (Bp. 35, 29).

ಪಾಣಿನ್ಧಮ pâṇi-n-dhama. Blowing through or into the hands. (G.).

ಪಾಣಿಪೀಡನ pâṇi-pîḍana. *Pressing the hand: marrying, marriage.*

ಪಾಣಿಮುಕ್ತ pâṇi-mukta. *A weapon thrown by the hand.*

ಪಾಣಿಮೂಲ pâṇi-mûla. The root of the hand: *the extremity of the arm,* the wrist (ಮಣಿಕಟ್ಟು Mr. 322, o. r. ಮಣಿಬನ್ಧ).

ಪಾಣಿಯ pâṇiya. = ಪಾಣಿ 2. Tbh. of ಪಾನೀಯ. See ಪಾಣಿಯಬಾರ.

ಪಾಣಿಯಬಾರ pâṇiyabâra. Tbh. of ಪಾನೀಯದ್ವಾರ (Šmd. 384).

ಪಾಣಿಲಾಘವ pâṇi-lâghava. Manual readiness, smartness, legerdemain (J. 22, 6. 12).

ಪಾಣಿವಾದ pâṇi-vâda. *One who plays on a tabor or other hand-instrument; one who claps the hands together.*

ಪಾಣಿಶಾಖಾಪರ್ವ pâṇišâkhâ-parva. A finger-joint (ಬೆರಳುಗಳ ಗಣ್ಣು Mr. 322).

ಪಾಣಿಶಾಖೆ pâṇi-šâkhĕ. A hand-branch: a finger (ಅಂಗುಲಿ, ಬೆರಳ್ Mr. 322).

ಪಾಣ್ಟಿ pâṇṭi. = ಪಾಟಿ 1. (ಪೋಲ್ವೆ Čt. I, 42).

ಪಾಣ್ಡರ pâṇḍara. *Whitish-yellow, whitish, white, pale.* 2, a white-robed mendicant. 3, red chalk.

ಪಾಣ್ಡವ pâṇḍava. A descendant or son of Pâṇḍu; see ಪಂಚ-. 2, a partisan of the sons of Pâṇḍu. ಪಾಣ್ಡವನಾಗಿ ಕಾಣ್ಡವನಾ ದಹಿಸಲಿಲ್ಲವೇ?— ಪಾಣ್ಡವರನ್ದರೆ ಪಣ್ಡಾರಕವ್ಪುಳದ ಕೋಣಗಳೋ?— ಪಗಡೆಯಾಡಿ ಪಾಣ್ಡವರು ಕೆಟ್ಟರು.— ಪಕ್ಷ ಪಾಣ್ಡವರಲ್ಲಿ, ಊಟ ಕೌರವರಲ್ಲಿ (Prvs.). See Šmd. 73. 287. 288. 292; J. 2, 4. 47; 5, 3. — ಪಾಣ್ಡವಮದ್ದು. (ಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪೌಣ್ಡರ್ಯ, ಪೆಣ್ಡಾರೇ ಗಡ್ಡೆ, ಬಿಳಿನೆಯ್ದಿಲೀ ಗಡ್ಡೆ Si. 153).

ಪಾಣ್ಡಿ pâṇḍi. ಪಾಣ್ಡ್ಯ. A village-officer (Mhr. ಪಾಣ್ಡ್ಯಾ; see ದೇಶ-).

ಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ pâṇḍitya. (fr. ಪಣ್ಡಿತ). Scholarship, erudition; cleverness, skill. (Bp. 2, 31; J. 2, 27; B. 2, 8; My.).

ಪಾಣ್ಡು pâṇḍu. *Yellowish-white, white, pale.* 2, yellow disease: jaundice (ಪಾಣ್ಡುಕ Mr. 387, o. r. ಪಿಣ್ಡಿಕ). 3, N. of a son of Vyâsa, brother of Dhritarâshṭra and Vidura, father of the Pañcapâṇḍavas. (Bh. 1, 5 sum.). 4, Dhritarâshṭra (ಅನ್ಧರಾಜ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 264).

ಪಾಣ್ಡುಕ pâṇḍuka. A yellowish-white or pale colour. 2, jaundice (see ಪಾಣ್ಡು No. 2). 3, a kind of cucumber (ಕುಲಕ, ಕಹಿಪಡಲ Mr. 146).

ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲ pâṇḍu-kambala. *A white blanket.*

ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಿ pâṇḍu-kambali. *A carriage covered with a white woolen cloth.*

ಪಾಣ್ಡುತನುಜ pâṇḍu-tanuja. A son of Pâṇḍu (Šmd. 266).

ಪಾಣ್ಡುಪುತ್ರ pâṇḍu-putra. = ಪಾಣ್ಡುತನುಜ. Arjuna (J. 8, 38).

ಪಾಣ್ಡುಭೂಮ pâṇḍu-bhûma. *A country with a yellowish soil.*

ಪಾಣ್ಡುರ pâṇḍura. *Yellowish-white, white, pale.* 2, jaundice. 3, *the white leprosy, vitiligo.*

ಪಾಣ್ಡುರಂಗ pâṇḍu-raṅga. Having a yellowish-white colour: Krishṇa (My.). 2, N. of a man (Bp. 4, 5; 9, 43; 50, 13; 61, 33). — ಪಾಣ್ಡುರಂಗವಿಟ್ಠಲ. Krishṇa (My.).

ಪಾಣ್ಡುರತರ pâṇḍura-tara. Uncommonly white (Čpr. 8, 34).

ಪಾಣ್ಡುರಿತ pâṇḍurita. = ಪಾಣ್ಡುರ No. 1. (Abh. P. 12, after 2).

ಪಾಣ್ಡುರೋಗ pâṇḍu-rôga. = ಪಾಣ್ಡುರ No. 3. (C.).

ಪಾಣ್ಡುಸುತ pâṇḍu-suta. = ಪಾಣ್ಡುತನುಜ. (J. 24, 16).

ಪಾಣ್ಡ್ಯ pâṇḍya. N. of a people and of the country in the Dekhan inhabited by them (T. ಪಾಣ್ಡಿ, ಪಾಣ್ಡಿಯ); a prince of the Pâṇḍyas. See Bp. 6, 18; 11, 16. 17; ಕೂನ-, ಸೌನ್ದರ-, ಹೊರಟ-, and s. ಮುಂಗಳಾಪುರ. — ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಣ್ಡಲ. The country of the Pâṇḍyas (Bp. 27, 20). — ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಹೀತಲ. = ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಣ್ಡಲ. (Bp. 50, 50). — ಪಾಣ್ಡ್ಯವಸುಮತಿ. = ಪಾಣ್ಡ್ಯಮಹೀತಲ. (Bp. 50, 45).

ಪಾಣ್ಬ pâṇba. A whoremonger; an adulterer (ಜೋಡ, ಸಿತಗ Šmd. II; Kk. 89; ಸಿತಗ Čt. I, 16; ಪರಳಿಗ Čt. I, 43; II, 24; Abh. P. 8, after 50; 15, 39; *cf.* ಪಡು 3; ಪಾಱು 3).

ಪಾಣ್ಬೆ pâṇbĕ. (Šmd. 245). A whore; an adulteress (ಜೋಡೆ, ಸಿತಗೆ Šmd. II; Kk. 89; ಜೋಡೆ Čt. I, 38; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Kk. 29; Šm. 75).

ಪಾತ pâta. 1. Flying; falling, fall; a cast, a throw; a stroke; an attack; defect, fault. See ಅತಿ-, ಉತ್-, ತಾಲ-, ನಿ-, ಪಾದ-, Šmd. 112.

ಪಾತ pâta. 2. Watched, protected, preserved.

ಪಾತಕ pâtaka. Causing to fall or sink; *sin, crime* (ಸೆರಗಿ Čt. I, 59). — ಪಾತಕ ಅಱ್. Sin to be destroyed or blotted out (Bp. 30, 14). — ಪಾತಕಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To commit a sin (J. 19, 27). — ಪಾತಕ ಪರಿಹರಿಸು. Sin to be removed (Bp. 45, 8). — ಪಾತಕ ಹಿಡಿ. Sin to take possession of one, or to undertake or incur sin (Bp. 28, 24).

ಪಾತಕತನ pâtakatana. Sinful state or behaviour; sin (My.; Jmt. 22 s. ಕೇಡು).

ಪಾತಕಿ pâtaki. Guilty of a crime, sinful; a sinner (Bp. 30; 52, 7; J. 13, 31).

ಪಾತನ pâtana. Causing to fall, etc. See ನಿ-.

ಪಾತರ pâtara. Tbh. of ಪಾತ್ರ. (Sp. s. ಬಾಯು; My.; Tĕ.). — ಪಾತರಗಿತ್ತಿ. -ಅವಳು. = ಪಾತ್ರದವಳು. A dancing girl, a harlot (ಗಣಿಕೆ, ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ, ಪಾರಸ್ತ್ರೀ, ವೇಶ್ಯೆ G.; My.). ಸ್ವರ್ಗಲೋ

ಕದ ಪಾತರದವಳು (ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ G.). ಪಾತರದವರ ಮನೆ (ವೇಶ); ಪಾತರಧವರ ಸಮುದಾಯ (ಗಾಣಿಕ್ಯ G.).

ಪಾತರಗಿತ್ತಿ pâtara-gitti. = ಪಾತರದವಳು. (My.). 2, a butterfly (C.; B. 4, 1).

ಪಾತಲಿಮರ pâtali-mara. = ಹಾದರಿಮರ. (St. & Pl.: *cf.* ಪಾದರಿ 1).

ಪಾತಷಾಹ pâtashâha. = ಪಾಚ್ಛ. (B. 5, 38. 108). — ಪಾತಷಾಹಿ, relating to or granted by a Pasha; kingly; grand, noble; royalty, reign of a king (B. 5, 266; Mhr., H. ಪಾದಶಾಹೀ).

ಪಾತಾಲ pâta-âla (= âlaya). = ಪಾತಾಳ. *One of the seven regions under the earth and the abode of the nâgas or serpents and demons;* a general name for the seven regions, hell (ಭೋಗವತಿ, ಅಧೋಲೋಕ Nn. 22). 2, *submarine fire.* ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಲದೊಳಗುಳ್ಳಖಿಲಶಬ್ದ ಪ್ರವರ್ತನೆಯನ್ ಅಭಿಧಾನವಾಗಿ ಪೇಳ್ದಂ (Mr. 2).

ಪಾತಾಲಗಂಗೆ pâtala-gaṅgĕ. The Ganges of the lower regions. (Bp. 19, 55).

ಪಾತಾಲನಿಲಯ pâtâla-nilaya. *An asura, a demon;* a nâga.

ಪಾತಾಲಲೋಕ pâtâla-lôka. The pâtâla region (ಅಧೋಭುವನ, etc. Mr. 392).

ಪಾತಾಳ pâtâḷa. = ಪಾತಾಲ. ಪಾತಾಳವಾದರೆ ಪಾತ್ರಮೇಳದವರಿಲ್ಲವೇ?— ಪಾಟಯಿಸ್ತಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ (Prvs.). — ಪಾತಾಳಗಡ. A grappling hook or drag to catch things under water (My.; B. 3, 118). — ಪಾತಾಳಗರಡಿ. = ಪಾತಾಳಗಡ. (My.). — ಪಾತಾಳಗರುಡ. = ಗರುಡಪಾತಾಳ. A medicinal herb, said to be an antidote to snake-bites, Ophiorrhiza mungos L. (St. & Pl.). 2, = ಪಾತಾಳಗರಡಿ (My.). — ಪಾತಾಳಭೇದಿ. = ಪಾತಾಳಗಡ. (Tĕ.; My.). — ಪಾತಾಳಲಂಕೆ. The Laṅkâ of the lower regions (Abh. P. 9, 196).

ಪಾತಿ pâti. A basin for water round the foot of a tree, etc. (Bp. 57, 91; My.; Tĕ. ಪಾತಿ, ಪಾತು, ಪಾದಿ, ಪಾದು; T., M. ಪಾತ್ತಿ). **2,** a garden bed (My.; Tĕ., T., M.).

ಪಾತಿ pâti. 1. Tbh. of ಪಾರ್ವತಿ. (My.). — ಪಾತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. of women (My.).

ಪಾತಿ pâti. 2. = ಪತಿ. (Sk.).

ಪಾತಿತ pâtita. Made to fall, felled, thrown down, etc. (Čpr. 4, 27).

ಪಾತಿವ್ರತೆ pâti-vratĕ. = ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ. (Bp. 25, 37).

ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ pâtivratya. (fr. ಪತಿವ್ರತಾ). Devotedness or loyalty to a husband, conjugal fidelity. (My.; B. 5, 292).

ಪಾತುಕ pâtuka. *Apt or disposed to fall;* falling.

ಪಾತ್ರ pâtra. = ಪಾತರ, ಪಾತ್ರೆ. A drinking vessel; a goblet, a cup, etc. 2, *a vessel in general.* ಪಾತ್ರವಿದ್ದಷ್ಟೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prv.). 3, *any kind of sacrificial vessel.* 4, *the channel or bed of a river* (ತೊಱೆಯ ನಡುವು Mr. 415). 5, a utensil (ಅಡ್ಡಣಿಗೆ 212). 6, a receptacle, a recipient or a person in whom any quality is contained: *a fit or competent or worthy person or man,* a person or man worthy to receive gifts; fit for; a recipient or subject also of curses, blame, etc. Feminine ಪಾತ್ರಳು (My.). ತರಹರಿಸಲಾಱದವಳು ಮರಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳು (Prv.). 7, a king's counseller or minister. 8, an actor, dramatis persona. ಪಾತ್ರವಾಡೆ ಪಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Šmd. 296). 9, a part in a play (Sk.); a disguise, an assumed character (My.; Mhr.); performing, dancing (Mhr. ಪಾತ್ರಾ, a dancing girl). ಪಾತ್ರವನಾಡುವವಳು (ನರ್ತಕಿ, ಲಾಸಿಕೆ Nr.). ಕೊತ್ತೀ ಪಾತ್ರ ಒಲೇ ಮುನ್ದೆ.— ಅನುಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ (Prvs.). — ಪಾತ್ರದವಳು. = ಪಾತರದವಳು. (My.). — ಪಾತ್ರಪನಿವಿ. A shrub with long continuous rows of circular bracts hiding the flowers, Desmodium pulchellum Benth. (Z.).

ಪಾತ್ರತೆ pâtratĕ. Capacity, fitness, worthiness. (My.).

ಪಾತ್ರತ್ವ pâtratva. = ಪಾತ್ರತೆ. (My.).

ಪಾತ್ರದ pâtra-da. A balance (ತ್ರಾಸು Mr. 358).

ಪಾತ್ರವಿಶೇಷ pâtra-visêsha. A distinguished person (Šmd. 125).

ಪಾತ್ರೀಭೂತ pâtrî-bhûta. Having become a fitting receptacle or recipient, fit for (Abh. P. 1, 4).

ಪಾತ್ರೆ pâtrĕ. = ಪಾತ್ರ Nos. 1-3. (ತಟ್ಟೆ Mr. 212; My.; B. 5, 142). See ಜಲ-, ಮೃಣ್ಮಯ-, ಸು-.

ಪಾಥಸ್ pâthas. *Water.*

ಪಾಥೇಯ pâthêya. (fr. ಪಥಿ). *Provisions for a journey* (ಸಮ್ಬುಳ Mr. 234).

ಪಾಥೋದ pâthas-da. A cloud. (My.).

ಪಾಥೋಧರ pâthas-dhara. A cloud. (My.).

ಪಾಥೋಧಿ pâthas-dhi. The ocean. (My.).

ಪಾಥೋನಿಧಿ pâthas-nidhi. The ocean. (My.).

ಪಾಥೋಭೃತ್ pâthas-bhṛit. A cloud (ಮೋಡ G.; My.).

ಪಾಥೋರುಹ pâthas-ruha. The lotus.

ಪಾಥೋರುಹಾಕ್ಷ pathôruha-aksha. Vishṇu (J. 7, 56).

ಪಾದ್ pâd. = ಪಾಯ್. A foot. See ಗೂಢ-, ಬಹು-.

ಪಾದ pâda. = ಪಾಗ, ಪಾಯ 1, ಪಾವ 1, ಪಾವು. *A foot* (ಅಂಘ್ರಿ, ಕಾಲು Nn. 130; ಕಾಲು 77; ಅಡಿ, ಕಾಲ್ Šm. 70). 2, *an affix to proper names as a title of respect.* 3, *the foot of a mountain, a hill at the foot of a mountain.* 4, *the root of a tree* (Mr. 104). 5, *a ray of light;* lustre (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 130). 6, *a quarter, a fourth part.* 7, a verse-quarter (Čh.). 8, a verse-line (Čh.). 9, a quarter of a weight of gold. 10, = ಪದಪೂರ, ಪಾದಪೂರಣ (Nn. 130). 11, a part in general. 12, combination (? ಬೆರಕೆ Mr. 460). ಪಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ.— ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೂ ನಾಗಪ್ಪ ಕಚ್ಚದೆ ಬಿಡ. — ಪಾದಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. A gift placed at the feet of a guru (My.). 2, price (of a thing, My.).

ಪಾದಕಟಕ pâda-kaṭaka. (= ಪಾಡಗ). *An anklet.*

ಪಾದಗ್ರಹಣ pâda-grahaṇa. *Laying hold of or clasping the feet of a person, as a mark of respectful salutation.*

ಪಾದಚಾರಿ pâda-čari. *Walking on foot;* a footman.

ಪಾದಜ pâda-ja. A Šûdra. (My.).

ಪಾದತಲ pâda-tala. The sole or lower part of the foot. (Kk. 98).

ಪಾದತೀರ್ಥ pâda-tîrtha. Water in which the feet (of superiors) have been washed (My.).

ಪಾದತ್ರಾಣ pâda-trâṇa. Foot-protecting: a sandal, a shoe, a boot. See ಮೆಟ್ಟು.

ಪಾದನ pâdana. Causing to go or to obtain. See ಪ್ರತಿ-.

ಪಾದಪ pâda-pa. Drinking with the root: *a tree* (ಮರ Nn. 28).

ಪಾದಪಟ್ಟ pâda-paṭṭa. = ಪಾಯವಟ್ಟ. A badge of honour for the foot; an ornament for it.

ಪಾದಪದ್ಮ pâda-padma. A lotus-like foot, a foot beautiful as a lotus. (My.).

ಪಾದಪಯೋಜ pâda-payôja. = ಪಾದಪದ್ಮ. (Ššv. 5, 56).

ಪಾದಪಾಗ್ರ pâdapa-agra. The top of a tree (ಶಿಖಿ, ಮರದ ತುದಿ Nn. 4).

ಪಾದಪಾತ pâda-pâta. A foot-fall, a tread, a kick (Čpr. 5, after 76).

ಪಾದಪಾಶ pâda-pâša. = ಪಾದವಾಸ. A foot-rope for cattle, etc.; an anklet of small bells, etc.

ಪಾದಪಾಶನ pâdapa-ašana. Eating trees: fire. 2, a certain metrical foot (Čh.).

ಪಾದಪೀಠ pâda-pîṭha. A foot-stool. (My.).

ಪಾದಪೂಜೆ pâda-pûjĕ. Homage paid to the feet of gurus (My.).

ಪಾದಪೂರಣ pâda-pûraṇa. Filling out a part or a line of a verse, expletive; the act of filling out a line or the measure of a verse; *an expletive*, like ನೆಟಿ³, ಸಲೆ, etc. (Čt. I, 19; II, 34).

ಪಾದಪ್ರಹರಣ pâda-praharaṇa. A kick. See ಒದೆ.

ಪಾದಬನ್ಧ pâda-bandha. *Any tie for the foot.*

ಪಾದಬನ್ಧನ pâda-bandhana. *Any tie for the foot.* 2, *a stock of cattle.* See ಗುದಿ.

ಪಾದರ pâdara. = ಹಾದರ. (Tbh. of ಪಾರದಾರ್ಯ?). Adultery (J. 2, 5). (*Cf.* ಪಾಟು 3 ?).

ಪಾದರಕ್ಕೆ pâda-rakkĕ. Tbh. of ಪಾದರಕ್ಷೆ (Šmd. 376).

ಪಾದರಕ್ಷಣ pâda-rakshaṇa. *Foot-guarding: a sandal, a shoe, a boot.*

ಪಾದರಕ್ಷೆ pâda-rakshĕ. = ಪಾದರಕ್ಕೆ, ಪಾದರಕ್ಷಣ. (ಉಪಾನಹ್, ಪಾದರಕ್ಷಣ Hlâ.; ಪಾದು, ಪಾದುಕೆ, ಉಪಾನಹ್ Si. 344; Bp. 55, 57).

ಪಾದರಸ pâda-rasa. Quicksilver, mercury (ಸೂತ Nn. 32; ಪಾರದ 83; ಸೂತ, ರುಚಿರಾಮು 131; ಚಪಲ, ರಸ, ಪಾರದ, etc. Si. 332; My.).

ಪಾದರಿ pâdari. An adulteress (J. 5, 61).

ಪಾದರಿ pâdari. 1. = ಹಾದರಿ. Tbh. of ಪಾಟಲ (Šmd. 364, o. r. ಹಾದರಿ; ಪಾಟಲ, ಪಾಟಲಿ Mr. 118; ಪಾಟಲಿ Šm. 25; ಪಾಟಲಿ, etc. Si. 134; ಮೋಘ G.; Čpr. 7, 56. 69; Tĕ., T., M. ಪಾದಿರಿ). — ಪಾದರೀ ಮರ. A high tree, Stereospermum chelonoides D. C. (St. & Pl.).

ಪಾದರಿ pâdari. 2. = ಪಾದ್ರಿ. A padre or priest (Portuguese; My.; M.; B. 5, 272).

ಪಾದರಿಗ pâdara-iga. = ಹಾದರಿಗ. An adulterer. ಪಾದರಿಗಂ ಪಲವಣ್ಣನ್ ಅದೇನ್ ಈವಂ? (Šmd. 211. Mdb.).

ಪಾದವಲ್ಮೀಕ pâda-valmîka. *Elephantiasis.* See ಒಬಲೆಗಾಲ್.

ಪಾದವಾಸ pâdavâsa. Tbh. of ಪಾದಪಾಶ (Šmd. 380).

ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ pâda-vinyâsa. = ಪದವಿನ್ಯಾಸ. 2, the putting down or spreading of rays (Čpr. 1, 47).

ಪಾದಶಾಖೆ pâda-šâkhĕ. A toe. (R.).

ಪಾದಶೃಂಖಲೆ pâda-šrinkhalĕ. = ಪಾದಸಂಕಲೆ. A chain for the foot.

ಪಾದಷಹ pâdashaha. = ಪಾಚ್ಛ, etc. (My.).

ಪಾದಸಂಕಲೆ pâda-sankalĕ. Tbh. of ಪಾದಶೃಂಖಲೆ (Šmd. 176).

ಪಾದಸಂಘಟ್ಟನ pâda-sanghaṭṭana. Striking or crushing with the foot. See ತುಟಿ.

ಪಾದಸರೋಜ pâda-sarôja. = ಪಾದಪದ್ಮ. (Ššv. 2, 100).

ಪಾದಸ್ಫೋಟ pâda-sphôṭa. *A blister or sore on the foot.*

ಪಾದಾಗ್ರ pâda-agra. *The point or extremity of the foot.*

ಪಾದಾಂಗದ pâda-angada. *An ornament for the feet or toes, an anklet.*

ಪಾದಾತ pâda-âta. *A foot-soldier.* 2, *infantry.*

ಪಾದಾತಿ pâdâti. = ಪಾದಾತಿಕ. (Sk.; R.).

ಪಾದಾತಿಕ pâdâtika. *A foot-soldier.*

ಪಾದಾದಿಯಮಕ pâda-âdi-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಪಾದಾಮ್ಬುಜ pâda-ambuja. = ಪಾದಪದ್ಮ. (J. 9, 27).

ಪಾದಾಮ್ಬುರುಹ pâda-amburuha. = ಪಾದಾಮ್ಬುಜ. (Čpr. 3, 72).

ಪಾದಾವರ್ತ pâda-âvarta. *A wheel worked with the feet for raising water from a well.*

ಪಾದಿ pâdi. 1. (fr. ಪಾಯ್ 1). = ಪಾಯ್ 2, etc., ಹಾದಿ. A road. ಗಜಂ ಪೋದ ಪಾದಿಯಿದು! (Râghč. 17, 68).

ಪಾದಿ pâdi. 2. (= ಪಾಟಿ 1; ಪಾದಿ 1?). (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಡಿ, ಗಡೆ, ಪಾಸಟಿ, ಎಣೆ, etc., ಸಮಾನ Ss.).

ಪಾದಿತ pâdita. Gone to; obtained. See ಅ-.

ಪಾದು pâdu. ಪಾದೂ. = ಪಾದುಕೆ. *A shoe, etc.*

ಪಾದುಕ pâduka. = ಪಾದುಕೆ, ಪಾವುಗೆ, ಹಾವಿಗೆ, ಹಾವುಗೆ, q. v. (ಅನುಪದೀನ, ಹಾವಿಗೆ Mr. 205, o. r. ಹಾವುಗೆ).

ಪಾದುಕಾಕಾರ pâdukâ-kâra. *A shoemaker.*

ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿ pâdukâ-siddhi. A magical slipper or shoe, supposed to have the power of conveying the wearer wherever he likes. ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿಯಿದ್ದರೂ ನಾಚಿಕೋದು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಪಾದುಕೆ pâdukĕ. = ಪಾದುಕ, etc. *A wooden shoe, a shoe, a slipper* (ಎಕ್ಕವಡ Kk. 39). 2, an impression of a foot on stone or wood, worshipped as the trace of some god or guru (My.; Mhr.).

ಪಾದೂಕೃತ್ pâdû-krit. *A shoemaker.*

ಪಾದೆ pâdĕ. — ಪಾದೆಮುಳ್ಳುಗಿಡ. A perennial herb, Polycarpea corymbosa Lam. (St. & Pl. = M. ಪಾರಮುಳ್).

ಪಾದೋದಕ pâda-udaka. Water for washing the feet; water in which the feet of a person have been washed (Grj. 4, after 48).

ಪಾದ್ಯ pâdya. Relating to the foot; *water for washing the feet.* 2, washing the feet (Mhr.). ಪಾದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಿಗೆಯೆಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಪಾದ್ರಿ pâdri. = ಪಾದರಿ 2. (My.; B. 5, 206).

ಪಾನ pâna. (= ಪಾನೆ). Drinking; enjoying. 2, a drink, a beverage. 3, a drinking vessel. 4, *a water-conduit, a canal.* See ಈಣ್ಬು, ಕುಡಿ; ಕೊಡ-.

ಪಾನಕ pânaka. A draught, a drink, a beverage (Sk.); hydromel, beverage made of jaggory, sugar, etc. and water, and drunk as sherbet (Tĕ.; My.). ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಪಾನಕಾ ಕುಡಿಯುವಾಗ್ಯೆ ಮೂಣಿ ಕುತ್ತಿಗೇ ಹಿಡಿದ. — ಪಾನಕಾ ಬೇಕೆನ್ದು, ತುನಕಕ್ಕೆ ಕರದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ pâna-gôshṭhi. *A drinking party; a place where people drink together* (ಆಪಾನ, ಮಿಾಚಿ ಕುಡಿವುದು Mr. 221).

ಪಾನಗೋಷ್ಠಿಕೆ pâna-gôshṭhikĕ. = ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ. *A drinking party, etc.*

ಪಾನಪಾತ್ರ pâna-pâtra. *A drinking vessel, a goblet, etc.*

ಪಾನಭಾಜನ pâna-bhâjana. *A drinking vessel, a goblet, etc.*

ಪಾನಾಮ್ಬು pâna-ambu. Drinking-water (Bp. 12, 9)

ಪಾನಿ pâni. Water (My.; H.; Mhr. ಪಾಣೀ).

ಪಾನೀಯ pânîya. = ಪಾಣಿ 2, ಪಾಣಿಯ. To be drunk, drinkable. 2, a beverage, a drink. 3, *water*.

ಪಾನೀಯಜ pânîya-ja. A lotus.

ಪಾನೀಯಜಾಸನ pânîyaja-âsana. Brahmâ (Râm. 4, 2, 13).

ಪಾನೀಯದ್ವಾರ pânîya-dvâra. = ಪಣಿಯಬಾರ. An outlet for water.

ಪಾನೀಯಮಣ್ಡಪ pânîya-maṇḍapa. = ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ. (Čpr. 1, after 94).

ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕೆ pânîya-śâlikĕ. *A shed on the road-side for providing passengers with water.*

ಪಾನು pânu. A leaf; the leaf of a book (Mhr.; My.); the leaf of piper betel; the roll of this leaf with betel-nut, spices and lime, Pan (Mhr.; My.).

ಪಾನೆ pânĕ. (Tbh. of ಪಾನ). A pot of metal or earth (T. ಪಾನೈ; M. ಪಾನಿ; see ಇಪ್-, ಒಪ್-, ಕೊಡ-).

ಪಾನ್ತ pa-anta. A term ending in pa (Šmd. 316).

ಪಾನ್ಥ pântha. (fr. ಪಥಿ). *A wanderer, a traveller.*

ಪಾನ್ಥಸ್ಥ pânthastha. = ಪಾನ್ಥ. (Mhr.; B. 4, 155).

ಪಾಪ pâpa. = ಪಾಪೆ, etc. A small child (My.).

ಪಾಪ pâpa. *Bad, wicked, vicious, sinful,* etc. 2, a bad man. 3, *sin, vice, crime, wickedness, guilt* (Bp. 55, 7). 4, bad fortune, bad state, misery, a scrape, a strait. ಪಾಪ, O misery! etc. (My.; B. 2, 38. 44; 3, 89; 4, 44). ಪಾಪ ಬರ ಬಾರದೆನ್ನು, ಶಾಪ ಕೊಣ್ಣು.— ಪಾಪದಲ್ಲಿ ತಾಪ ತಪ್ಪದು.— ಪಾಪ ಹೋಗ ಬೇಕೆನ್ನು, ತೋಪಿಯಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಣ.— ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ.— ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತನು ತಿಳಿಯದ ನೋವಿಲ್ಲ.— ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಡತಿ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಯಿ. (Prvs.). See Prv. s. ಭಾರ. — ಪಾಪ ಅಱ. Sin to be destroyed (Bp. 1, 25). — ಪಾಪ ಕೆಡೆ. Sin to fall, perish or vanish (Bp. 45, 34). — ಪಾಪ ಪ್ರಹರಿಸು. To repel or remove sin (Bp. 61, 79). — ಪಾಪ ಹಱ. Sin to go away (Bp. 45, 8). — ಪಾಪ ಹೊಱು. To bring sin upon one's self (Bp. 60, 9).

ಪಾಪಕರ್ಮ pâpa-karma. An evil deed, a bad action, etc. (Bp. 57, 58). ವ್ಯಾಪಾರಮ್ ಅಱದಲ್ಲದಾ ಪರವು ಕಾಣಿಸದು, ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳ ಅತಿಗಳೆದು ನಿನ್ದವಗೆ ಕೋಪವುಮ್ ಎಲ್ಲಿಹುದು? (Sp.).

ಪಾಪಕ್ಷಯ pâpa-kshaya. The destruction of sin. ಪಾಪಕ್ಷಯ ವಾಗಲೆನ್ನು, ಕಾಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕುಲಕ್ಷಯವಾಗಲೆನ್ನು, ಮೊಸಳೆ ಎಟ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಪಾಪಗ್ರಹ pâpa-graha. A planet of evil or malignant aspect, as râhu, kêtu, śani and mangala. (My.).

ಪಾಪಚಿತ್ತ pâpa-čitta. Evil-minded, being of an evil disposition (Bp. 32, 51).

ಪಾಪಚೇಲಿ pâpa-čêli. *The creeper Clypea nernandifolia* W. & A. See ಅಗುಳುಸುಣ್ಟಿ.

ಪಾಪಟೆ pâpaṭĕ. = ಪಾಪಡಿ, q. v. 2, (Tbh. of ಪರ್ಪಟ). = ಪಾಪರೆ, ಪಾವಟೆ. See ಕಾಡ-. — ಪಾಪಟೆಗಿಡ. ವಿಶಾಲೆ, ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ ಅನ್ದರೆ ಹಾವುಮೆಕ್ಕೇ ಗಿಡ; ಪಾಪಟೆಗಿಡವೆನ್ನು, ಕೆಲವರರ್ಥ ಹೇಱಿವರು Si. 161); a shrub or small tree, Pavetta indica Lin. (Ixora pavetta Roxb., St. & Pl.; Ixora tomentosa, Tĕ.).

ಪಾಪಡಿ pâpaḍi. = ಪಾಪಟೆ. Tbh. of ಪರ್ಪಟ. (ಜಮಕೆ, ಪರ್ಪಟಿ Mr. 141, o. r. ಪಾಪಟೆ).

ಪಾಪದೂರ pâpa-dûra. A man who is far from sin (Bp. 27, 78).

ಪಾಪನಾಶನ pâpa-nâśana. The destruction of sin (Bp. 27, 36).

ಪಾಪನಿವಾರಣ pâpa-nivâraṇa. Keeping off, checking or averting sin (My.).

ಪಾಪನಿಷ್ಕೃತಿ pâpa-nishkṛiti. Atonement for sin (My.).

ಪಾಪರಾಸಿ pâpa-râsi. = ಪಾಪೌಘ. ಪಾಪರಾಸಿಗಳು (ಪಾಪೌಘ, ವಿಷ್ಟ Nn. 103).

ಪಾಪರೆ pâparĕ. = ಪಾಪಟೆ. The bitter apple, colocynth; the bitter melon vine (Tĕ.). See ಕಾಡ-, ಪಿಲ್ಲ-. — ಪಾಪರೆಚೆಟ್ಟು. (ಚಿತ್ರೆ, ಗವಾಕ್ಷಿ, ಗೋಡುಮ್ಬೆ Si. 161; Tĕ. = ಪಾಪರೆ).

ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ pâpa-riddhi. Sin-prosperity: *getting a living by hunting;* the chase.

ಪಾಪವಿಮೋಚನ pâpa-vimôčana. Liberation from sin (My.).

ಪಾಪಾತ್ಮ pâpa-âtma. Evil-minded; a sinner, a reprobate, a very wicked person. (My.). ಪಾಪಾತ್ಮನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮ ತಿಳಿಯನೇ? (Prv.).

ಪಾಪಾಸು pâpâsu. = ಪಾಪೋಸು (My.; Tĕ.; T. ಪಾಪಾಚ್ಚಿ). — ಪಾಪಾಸುಕಳ್ಳಿ. The prickly pear (My.).

ಪಾಪಿ pâpi. = ಪಾಯಿ 2. Wicked, sinful, bad; a sinner, a criminal (ಖೇಟ, ನಿಕೃಷ್ಟ, ಕಷ್ಟ, etc. Mr. 225; Šmd. 287; Bp. 13, 20; 28, 38; 45, 10; B. 3, 96). ಪಾಪಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ. — ಪಾಪಿಗಳ ದೇವರೆನ್ನು, ಪಾಪೋಸಿನಿನ್ದ ಹೊಡೆಯ ಬಾರದು.— ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಚಿರಾಯು.— ಪಾಪಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಪೋಸಿಗೆ ಮಡಿಯಿಲ್ಲ.— ಪಾಪಿಗೆ ಪಾರಾಯಣದ ಯೋಚನೆಯುಣ್ಟೇ?— ಪಾಪಿ ಗಱಸಿದ್ದು ಪರರ ಪಾಲು.— ಪಾಪಿ ಪರಕ್ಕೆ ಹೋದಾನೇ?— ಪಾಪಿ ಪರರ ಕಷ್ಟ ಬಲ್ಲನೇ?— ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ.— ಪಾಪಿಯ ಧನ ಪರರಿಗೆ, ಲೋಭಿಯ ಧನ ಕತ್ತೆಗೆ.— ಪಾಪಿಯಾದವ ಭೂಪತಿಯಾದಾನೋ?— ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು.— ಪಾಪೀ ಗಣ್ಟು ಪರರಿಗೆ, ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಟು ಕಣ್ಡವರಿಗೆ.— ಪಾದಕ್ಕೆ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಿಗೆ ಪುಟಗೋಸಿ (Prvs.).

ಪಾಪಿಷ್ಠ pâpishṭha. Most wicked, worst, exceedingly bad (Bp. 60, 20; My.).

ಪಾಪೆ pâpĕ. = ಪಾಪ, ಹಾಪೆ. A figure, an ornamental form, a puppet, a doll; a badge, an ensign;—the pupil of the eye (Abh. P. 3, 39; 4, 12; My.; Tĕ. ಆಬೆ, ಪಾಪೆ, the pupil of the eye; ಪಾಪೆ also: a child; T. ಪಾವೈ, M. ಪಾವೆ, a doll, puppet; Tĕ. ಪಾಪಡು, a little boy, *cf.* ಪಸುಳ and ಪಾಂಗು). (ರಥದ) ಪಾಪೆ ರೂಪುಗೆಟ್ಟುದು (Abh. P. 13, 69).

ಪಾಪೋಸು pâpôsu. = ಪಾಪಾಸು. A shoe or slipper (My.; M.; Mhr., H. ಪಾಯಪೋಸ). See Prvs. s. ಪಾದ, ಪಾಪಿ.

ಪಾಪೌಘ pâpa-ôgha. A heap of inauspicious things: the feces, excrement (ವಿಷ್ಟ, ಪಾಪರಾಸಿಗಳು Nn. 103).

ಪಾಪ್ಮ pâpma. *Evil, sin, crime.*

ಪಾಮ pâma. *Herpes, itch, scab* (ಕಜ್ಜು, ಖಸ, ಕೆರಕು Mr. 384).

ಪಾಮನ pâmana. = ಪಾಮರ. *Diseased with herpes, etc*

ಪಾಮರ pâmara. *Diseased with herpes, scabby.* 2, *low, vulgar;* stupid. 3, a man of the lowest extraction: a Kirâta (ಅಪಲ, ಕಿರಾತ Nn. 41; ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Mr. 517); an unrefined, vulgar man, etc. (ಪ್ರಾಕೃತ, ಬರ್ಬರ, ಇತರ ತಾನ್ ಬಲ್ಲದಂ Mr. 229, o. r. ತನಗಲ್ಲದವಂ).

ಪಾಮರತನ pâmaratana. Lowness, rudeness, etc. (My.).

ಪಾಮರಿ pâmari. A Śabara or Kirâta female (ಕ್ರಿತೂಲಿ, ಶಬರಸ್ತ್ರೀ Nn. 92; Č. Bp. 11, 9; J. 3, 5. 6. 8).

ಪಾಮೆ pâmĕ. *Herpes, scab.*

ಪಾಮ್ಬ pâmba. A powerful, heroic or eminent man ([illegible] Cs. I, 61; *cf.* ಅಣ್ಣ).

ಪಾಯ್ pây. 1. (Šmd. 53). = ಪಾಯಿ 1, ಪಾಯ್, ಹಾಯಿ 1, ಹಾಯು. To jump over; to step over, to pass over, to cross; to jump, to leap; to leap against, to assault (ಲಂಘನ Šmd. Dh.; My. as ಹಾಯ್; T., M.); to step, to advance, to go, to flow (My. as ಹಾಯ್; T., M.); to run against, to butt, to gore (My. as ಹಾಯ್; T., M.); to knock against (v. i.), as the head (My. as ಹಾಯ್). P. p. ಪಾಯ್ದು. ಮರನಂ ಪಾಯ್ದಂ (Šmd. 195). ಪೊಳೆಪಿಂಚವೋ ಲೆಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳ ಗುದಿದುವು, ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ದ ಚಕೋರಾವಳಿ ಬೆಬಗಾದುದು, ಕು ಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ದು ನೇಸರ್ದಾಗಳ್ (Lllv. 3, 5). ಕೆಲಕೆ ಪಾಯ್ (ಪರ್ವಳಿಸು Bhn. 28). See Čpr. 2, 24; Bp. 22, 15. 34; Rśv. 5, 117; 6, after 11 (twice); 13, 78. 91; J. 3, 32; 14, 9; 31, 62; ಕಡೆವಾಯ್, ದಿಣ್ಣುವಾಂತು, ಮೇಲ್ವಾಯ್.

ಪಾಯ್ pây. 2. = ಪಾದಿ 1, ಪಾಯ, ಪಾಯಿ 2, ಪಾಯು, ಹಾಯಿ 2. Going; course, way; manner, propriety, fitness. See ತಟುವಾಯ್.

ಪಾಯ್ pây. 3. = ಪಾಯ್ದು. P. p. of ಪಾಯ್ 1. — ಪಾಯ್ ತರ್. To run, to flow (Abh. P. 13, 128; Šśv. 4, 22); to come (Šśv. 3, 62; 4, 11. 43).

ಪಾಯ್ pây. (= ಪಾಯ 1, etc.). Tbh. of ಪಾದ್. — ಪಾಯ್ದಳಿ. Infantry (My.). — ಪಾಯ್ಖಾನೆ. = ಪಾಯಖಾನೆ, q. v. (My.). — ಪಾಯ್ಶುದ್ಧಿ. = ಪಾಯಾಶುದ್ಧಿ, q. v. (My.).

ಪಾಯ pâya. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಟುವಾಯ.

ಪಾಯ pâya. 1. = ಪಾಯಿ 3. Tbh. of ಪಾದ. See ಪಾಯವಟ್ಟ. — ಪಾಯಖಾನೆ. = ಪಾಯ್ಖಾನೆ, ಪಾಯಿಖಾನೆ. A privy (My.; Mhr., H., Br.). — ಪಾಯದಳಿ. = ಪಾಯ್ದಳಿ. (J. 4, 31; 17, 30. 45; 20, 23).

ಪಾಯ pâya. 2. = (ಪಾಯ್, ಪಾಯ 1), ಪಾಂಜಾ, q. v. (My.).

ಪಾಯಕ pâyaka. = ಪಾಯಿಕ. (Bh. 3, 5, 22).

ಪಾಯವಟ್ಟ pâya-paṭṭa. Tbh. of ಪಾದಪಟ್ಟ (Šmd. 380; ಪೆಣ್ಡೆಯ Mr. 344; Čpr. 7, after 115; Bp. 4, 36; 42, 12; in Tē. = ಅಸ್ಸಿಗೆ).

ಪಾಯಸ pâyasa. (fr. ಪಯಸ್). = ಪಾಯಿಸ. Made of milk; food prepared with milk; *a dish (or oblation) of milk, rice, and sugar, etc.;* milk; — *the resin of Pinus longifolia.* ಪಾಯಸವಾದರೂ ಆಯಾಸದ ಹೊರ್ತು ಸಿಕ್ಕದು. — ಪಾಯಸಕ್ಕೆ ಅಂಯಾಸ ಪಟ್ಟು, ಪಾಯಸಾ ಕೊಸ್ದು, ತಿನ್ದ. — ನಿಯಮಿಸಲಾಐದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ. — ನುಸಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕಸಕಸೆಪಾಯಸ? — ಸಯಸ್ಸಿಸಿನವಿಗೆ ಹೋದರೆ ಪಾಯಸ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See ಕಡ್ಲೆ-; Prv. s. ಬೇಯಿಸು; Hla. & Nr. s. ತುಯ್ಯಲ್.

ಪಾಯಾ pâyâ. = ಪಾಯ 2. A foundation (My.; Br.; Mhr.; B. 4, 151).

ಪಾಯಾಶುದ್ಧಿ pâyâ-śuddhi. A firm, regular, correct foundation (of a building or business, Mhr.; My.).

ಪಾಯಿ pâyi. 1. = ಪಾಯ್ 1, etc. ಬೆಂಗೆವಾಯಿದುದು (ಎಟ್ಟಿಟ್ಟದುದು, ಬೆನ್ನೇಐದುದು, etc. Ks.). See ಮೇಲ್ವಾಯಿ.

ಪಾಯಿ pâyi. 2. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಟುವಾಯಿ.

ಪಾಯಿ pâyi. 1. Drinking. See ಪಿದ್ಯ-, ಮಧು-.

ಪಾಯಿ pâyi. 2. Tbh. of ಪಾಪಿ. See ಬಡ-.

ಪಾಯಿ pâyi. 3. = ಪಾಯ 1. — ಪಾಯಿಖಾನೆ. = ಪಾಯಖಾನೆ. (My.; Br.). — ಪಾಯಿದಳಿ. = ಪಾಯ್ದಳಿ, ಪಾಯದಳಿ. (My.).

ಪಾಯಿಕ pâyika. = ಪಾಯಕ. A foot-soldier (Sk.).

ಪಾಯಿಕೆ pâyikĕ. Drinking. See ತೈಲ-.

ಪಾಯಿಜಾಮೆ pâyijâmĕ. Trowsers (My.; Si. 224; Mhr., H. ಪಾಯಜಮಾ).

ಪಾಯಿದಾ pâyidâ. Advantage, profit (My.; Mhr., H. ಫಾಯದಾ).

ಪಾಯಿದೆ pâyidĕ. = ಪಾಯಿದಾ. (My.).

ಪಾಯಿಸ pâyisa. = ಪಾಯಸ. (My.; ತರಲ G.).

ಪಾಯಿಸು pâyisu. = ಹಾಯಿಸು. To cause to jump over; to cause to cross; to cause to flow (Abh. P. 13, 62. 66).

ಪಾಯು pâyu. = ಪಾಯ್ 2, etc. See ತಟುವಾಯು.

ಪಾಯು pâyu. *The anus.*

ಪಾಯ್ಕು pâyku. = ಪಾಕು 1, q. v.

ಪಾಯ್ಯ pâyya. *Measure.*

ಪಾರ್ pâr. = ಹಾರು 1. To seek for a time or an occasion; to look for; to wait for; to look to, to look after; to consider, to regard; to desire (ಸಮಯಾನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; ಬಯಸು Šmd. 174 Cm.; Čpr. 2, 72; 5, after 36; 5, 137; 6, 21; 8, 11. 51; Abh. P. 13, 94; 15, 39; Grj. 8, 44; Bp. 4, 65; J. 1, 5; T., M.; *cf.* ಆರಯ್). ಪಾರ್ವಂ (Šmd. 50, o. r. ಪೋರ್ದಂ). ಇವಂ ಪಾರದೆ (174). ಠಕ್ಕಿಗಳ ಸೆಱಗಂ ಪಾರದೆ (Abh. P. 13, 70). ಪೆಱಗರ್ಗಳಂ ಪಾರದೆ (Mr. 2). ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮುಂ ಪಾರ್ವುದು (ನೀವಾಕ, ಪ್ರಯೋಜನ Nr.). — ಪಾರ್ಬ. = ಪಾರ್ವ. (Bp. 53, 40; 56, 43; 57, 79; 60, 4). — ಪಾರ್ವ. = ಪಾರ್ಬ, ಪಾರುವ, ಹಾರುವ, ಹಾರ್ವ. A Brâhmaṇa (ವೇದಾಳಿ Čt. I, 21; ಐಪ್ರ II, 50; Bp. 3, 73; 56, 25; T., M. ಪಾಪ್ಪಾನ್, ಪಾರ್ಪ್ಪಾನ್; Tē. ಪಾರುವ). See Šmd. 120. 121. 300; Abh. P. 16, after 38; Bh. 1, 8, 87; J. 2, 25. ಜಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋಱಿ ಬಾಳ್ವ ಪಾರ್ವಂ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ Hla.). ಪಾರ್ವನೆನೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯಂ ತೋಱಿ ಬಾಳ್ವಂ (ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ Mr. 254). See ಪಾರ್ವತಿ separately.

ಪಾರ pâra. = ಪಾರು, ಹಾರು. *The further shore or opposite bank of a river* (ನದಿಯಾಚೆ Mr. 415). 2, the end or limit of anything. 3, across, over, through. — ಪಾರ ಕಾಣಿಸು. = ಪಾರುಗಾಣಿಸು. To cause to look through; to be pellucid (B. 4, 96). 2, to cause to see the other side: to convey to the other side (of a river, trouble, etc.), to help to cross. ನದಿಯನ್ನು ಪಾರ ಕಾಣಿಸು (My.); ಕಷ್ಟದಿನ್ದ ಪಾರ ಕಾಣಿಸು (My.). — ಪಾರಗಾಣು. -ಕಾಣು. = ಪಾರುಗಾಣು. To see to the other side or through, to see the end of (My.). — ಪಾರಗೆಯ್. To convey to the other side, to drive away (Šš. in B. 5, 87). — ಪಾರ ಮಾಡು. To convey to the other side, across or through, to help out of (B. 3, 19; 5, 165; My.). — ಪಾರವಯ್ಸು. -ಅಯ್ಸು. To carry to the end, to cause to come to a successful end; to make pass or cross over; to deliver, to save. See Bp. 1, 7; 24, 41; 35, 54; 37, 47; 54, 16. — ಪಾರವಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. To pass or cross over (Bp. 60, 46). — ಪಾರಾಗು. To get to the other side, over or through; to be saved from; to get out of (C.; B. 2, 44; 4, 43. 60. 192; 5, 85). ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ್ದ ಪಾರಾಗು (G. 300).

ಪಾರಕ pâraka. Carrying over, bearing across, saving. 2, an usher (Bp. 61, 29).

ಪಾರಕಾವಣೆ pârakâvaṇĕ. = ಪರಕಾವಣೆ. (My.).

ಪಾರಗ pâra-ga. Going through or across; completely familiar or conversant with, well versed in. (My.).

ಪಾರಗತ pâra-gata. = ಪಾರಂಗತ. Passed through or over, crossed.

ಪಾರಂಗತ pâra-n-gata. Thoroughly versed in, adept, proficient (Mhr., My.; Bp. 46, 2).

ಪಾರಜ pâraja. Tbh. of ಪಾರದ. (ರಸ Mr. 499; ಚಪಲ, ಪಾರದ G.; B. 4, 226).

ಪಾರಣ pâraṇa. = ಪಾರಣೆ. Bringing over, etc. 2, concluding a fast: eating after a fast, breakfast. (My.). ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ, ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣ (Prv.).

ಪಾರಣಕ್ಷಮ pâraṇa-kshama. Able to finish (another's) fasting (Čpr. 8, 35).

ಪಾರಣೆ pâraṇĕ. = ಪಾರಣ. (Čpr. 8, after 4; Bh. 2, 10, 22; 3, 2, 38). ಪಾರಣೆಯಾದರೂ ಪಾರಾಯಣ ತೀರಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯ pâratantrya. (fr. ಪರತನ್ತ್ರ). *The state of being subject to another, dependence.*

ಪಾರದ pârada. = ಪಾರಜ. *Quicksilver.*

ಪಾರದರ್ಶಕ pâra-darśaka. Pellucid, transparent (B. 4, 225; 5, 136).

ಪಾರದಾರ್ಯ pâradârya. (fr. ಪರದಾರ). Adultery (*cf.* ಪಾದರ?).

ಪಾರಮಾರ್ಗ pâra-mârga. A way through; complete attainment (Šmd. 231).

ಪಾರಮಾರ್ಥ pâramârtha. = ಪರಮಾರ್ಥ. See Prv. s. ಪ್ರಪಂಚ.

ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ pâramârthika. (fr. ಪರಮಾರ್ಥ). Supremely good, excellent; spiritual; essential, real, true; spiritually minded, studious of divine knowledge. (My.).

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ pâramparya. (fr. ಪರಮ್ಪರಾ). Continuous order or hereditary succession. 2, *traditional instruction, tradition.*

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯೆ pâramparyĕ. = ಪಾರಮ್ಪರ್ಯ. (ನಿರನ್ತರಗುರೂಪದೇಶ, ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ Mr. 252).

ಪಾರಮ್ಪರ್ಯೋಪದೇಶ pâramparya-upadêśa. *Traditional instruction.*

ಪಾರಮ್ಬಿ pârambi. The descending shoots of Ficus indica, etc. which take root and re-ascend (Mhr.; ಅವರೋಹ, ನೇತ್ರ, ಶಾಖಾಶಿಫೆ, etc. G.).

ಪಾರಯ್ಸು pâraysu. = ಹಾರಯ್ಸು. To desire (Čpr. 2, 72; 6, 78).

ಪಾರಲೌಕಿಕ pâralaukika. (fr. ಪರಲೋಕ). Relating to the next world (Bh. 1, 10, 13; My.).

ಪಾರವಶ್ಯ pâravaśya. (fr. ಪರವಶ). Dependence (ಪರವಶ Čt. II, 115); rapture, ecstasy (Bp. 3, 11; 34, 4).

ಪಾರವಾರ pâravâra. Tbh. of ಪಾರಾವಾರ. (B. 5, 146).

ಪಾರಶವ pâraśava. (fr. ಪರಶು). *Iron;* steel (ಉಕ್ಕು Mr. 98); an iron weapon. 2, *the son of a Brâhmaṇa by a Śûdra woman.*

ಪಾರಶಿಕ pâraśika. = ಪಾರಸೀಕ, (ಪಾರಿಸಿ). (ಕುದುರೆ ಪಾರಶಿಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿರೆ ವನಾಯುಜಂ Mr. 282).

ಪಾರಶ್ವಧಿಕ pâraśvadhika. *A man armed with an axe.*

ಪಾರಸೀಕ pârasîka. = ಪಾರಶಿಕ. A Persian. 2, *a Persian horse.*

ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯ pârastraiṇêya. (fr. ಪರಸ್ತ್ರೀ). *A son by another's wife.*

ಪಾರಾ pârâ. = ಪಹರೆ. (My.).

ಪಾರಾಪತ pârâpata. = ಪಾರಾವತ, etc. (Čpr. 1, after 101; 3, 17; 3, after 96; 8, 36).

ಪಾರಾಯಣ pâra-ayana. Going over or across. 2, *reading from one end to the other, reading through, perusal* (ಸಾಕಲ್ಯವಚನ, ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು Hlâ.); studying, study; a man who has read very much (ಮಿಗೆ ಓದಿದವಂ Mr. 252); a man who is devoted to (ತತ್ಪರ, ಪ್ರೇಮಿ, ಪ್ರಬರ್ಹ, ಪ್ರೇಮುಗೆಯ್ವವ 229).

ಪಾರಾವತ pârâvata. = ಆರಿವಾಳ, ಪಾರಾಪತ, ಪಾರಿವ, ಪಾರಿವಾಣ, ಪಾರಿವಾಳ, ಪಾರುವಾಣ 2, ಹಾರವಾಣ, ಹಾರುವಾಣ, ಹಾಲಿವಾಣ, ಹಾಲುವಾಣ. *A pigeon, a dove* (ಪಾರಿವ Čt. II, 56; ಪಾರಿವಾಳದ ಹಕ್ಕಿ Nn. 10, o. r. ಪಾರಿವಾಣ-; Tĕ. ಪಾರುವ, ಪಾವುರ, ಪಾವುರಾ, ಪಾವುರಾಯಿ; T. ಪುಱವು, ಪುಱಾವು; M. ಪುಱಾವು, ಪ್ರಾವು; Mhr., H. ಪಾರವಾ, the blue pigeon).

ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ pârâvata-anghri. Pigeon's foot: *the heart-pea, Cardiospermum halicacabum* Lin.

ಪಾರಾವಾರ pâra-avâra. = ಪಾರವಾರ. *The further and the nearer bank or shore.* 2, bounds (Mhr.). 3, *the ocean.*

ಪಾರಾಶರ pârâśara. (fr. ಪರಾಶರ). Coming from Parâśara. 2, Vyâsa (Mr. 257). 3, the rules of Parâśara for the conduct of the mendicant order.

ಪಾರಾಶರಿ pârâśari. *A mendicant of the school of Parâśara.*

ಪಾರಾಶರ್ಯ pârâśarya. *Vyâsa.*

ಪಾರಿ pâri. The two side-posts of a cart wherein the pegs are fastened (My.; V. 38, 93).

ಪಾರಿ pâri. *A drinking vessel, a cup.*

ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿ pârikânkshi. *An ascetic.*

ಪಾರಿಖತ್ತು pârikhattu. A deed of relinquishment of claim for partition of property, a partition-deed (My.; Mhr., H. ಪಾರಖತ).

ಪಾರಿಜಾತ pârijâta. (fr. ಪರಿಜಾತ). = ಪಾರಿಜಾತಕ. (Bp. 55, 22).

ಪಾರಿಜಾತಕ pârijâtaka. *The coral tree, Erythrina indica* Lam., *one of the five trees in svarga* (see ದೇವತರು).

ಪಾರಿತಥ್ಯೆ pâritathyĕ. *A trinket worn on the forehead where the hair is parted; a string of pearls for binding the hair* (ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಣು, ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆಯೆನ್ದೂ ಎಮ್ಬರು Nr.).

ಪಾರಿತೋಷಿಕ pâritôshika. (fr. ಪರಿತೋಷ). A reward, a gratuity, a present. (Čpr. 2, 91; My.).

ಪಾರಿಪಕ್ಷ pâripaksha. One kind of the horse's teeth (Mr. 281).

ಪಾರಿಪನ್ಥಿಕ pâripanthika. (fr. ಪರಿಪನ್ಥಂ). *A highwayman, a robber, a thief.*

ಪಾರಿಪಾತ್ರಕ pâripâtraka. = ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ.

ಪಾರಿಪಾರ್ಶ್ವಿಕ pâripârśvika. (fr. ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವ). *Retinue, attendants.*

ಪಾರಿಪ್ಲವ pâriplava. (fr. ಪರಿಪ್ಲವ). *Moving to and fro, shaking, tremulous, unsteady;* perturbed. 2, N. of a country (J. 15, 2. 7. 41).

ಪಾರಿಭದ್ರ pâribhadra. (fr. ಪರಿಭದ್ರ). *The coral tree, Erythrina indica* Lam. See ಪಾರುವಾಣ 1.

ಪಾರಿಭದ್ರಕ pâribhadraka. *The tree Erythrina fulgens.* 2, a species of pine, Pinus dêvadâru.

ಪಾರಿಭಾವ್ಯ pâribhâvya. *A species of costus, Costus speciosus or arabicus.*

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ pâribhâshika. (fr. ಪರಿಭಾಷಾ). Universally received, common. (My.). 2, technical, as a term.

ಫಾರಿಯಾತ್ರ pâriyâtra. N. of a mountain. (My.).

ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ pâriyâtraka. = ಪಾರಿಪಾತ್ರಕ. *N. of a mountain range, the central or western portion of the Vindhya* (Bp. 6, 19).

ಪಾರಿಯಾತ್ರಿಕ pâriyâtrika. (fr. ಪರಿಯಾತ್ರಾ). A travelling coach (ಅಧ್ವನ್ಯ, ಕರ್ಣೀರಥ, ಪಯಣದ ರಥ Hlâ. MS.).

ಪಾರಿಯಾನಿಕ pâriyânika. (fr. ಪರಿಯಾನ). *A travelling coach.*

ಪಾರಿರಕ್ಷಿಕ pârirakshika. (fr. ಪರಿರಕ್ಷಾ). *An ascetic or religious mendicant.*

ಪಾರಿವ pâriva. Tbh. of ಪಾರಾವತ, q. v. (ದೃಷದಾಶನ Mr. 174; ಪಾರಾವತ Čt. II, 56; Čpr. 8, after 67; Rśv. 6, after 11; J. 15, 47; 28, 38). ಪಾರಿವದ ಹಕ್ಕಿ (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, etc. Nr.).

ಪಾರಿವಾಣ pârivâṇa. = ಪಾರಿವಾಳ, etc. (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, ಕಪೋತ Si. 171; My.).

ಪಾರಿವಾಳ pârivâḷa. = ಪಾರಿವ, etc. (ಹರಿ, ಪಾರಾವತ Nn. 10; C.; B. 2, 23; 3, 112).

ಪಾರಿಶುದ್ಧ್ಯ pâriśuddhya. (fr. ಪರಿಶುದ್ಧ). Purity (Si. 235; My.).

ಪಾರಿಷದ pârishada. (fr. ಪರಿಷದ್). Belonging to an assembly or council; *a king's companion or attendant; the retinue or attendants of a god.*

ಪಾರಿಸಿ pârisi. = (ಪಾರಶಿಕ), ಪಾರ್ಸಿ. Persian; a Parsee (B. 4, 92; Mhr., H. ಪಾರಶೀ). — ಪಾರಿಸಿಲಿಪಿ. Persian letters (Bp. 5, 53).

ಪಾರಿಹಾರಿಕ pârihârika. (fr. ಪರಿಹಾರ). A maker of garlands. (R.).

ಪಾರಿಹಾರ್ಯ pârihârya. *A bracelet.* See ಕಡೆಯ.

ಪಾರೀಣ pârîṇa. Being on, or crossing to, the other or opposite side; completely familiar with, well acquainted with (Bp. 39, 53).

ಪಾರೀನ್ದ್ರ pârîndra. A lion; a boa. (R.).

ಪಾರು pâru. 1. = ಪಾರ್. Looking to or after. — ಪಾರುಪತಿಗಾಱ. = ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱ, ಪಾರ್ಪತಿಗಾಱ. (My.). — ಪಾರುಪತ್ಯ. = ಪಾರ್ಪತ್ಯ. Local government or administration, of a temple, an alms-house, or a sub-district (My.; Tĕ. ಪಾರುಪತ್ಯ; T. ಪಾರಪತ್ತಿಯ; M. ಪಾರ್ವತ್ಯ). ಚೇೞಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು. — ತೇಟೀ ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯೋನಿಗೆ ಏಟೇಟು ಪಾರುಪತ್ಯ? — ನೀರು ಹೋಱುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Prvs. s. ಫಲ, ಬಣ್ಣವಾಳ, ಮಂಗ. — ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱ. An officer in charge of a temple, etc. (My.; Tĕ.); a subordinate collector and magistrate (T. ಪಾರಪತ್ತಿಯಕ್ಕಾರ, M. ಪಾರ್ವತ್ಯಕಾರ). ಪಾರುಪತ್ಯಗಾಱನಾದರೆ ಹಾಱಿ ಹೋದಾನೋ? (Prv.).

ಪಾರು pâru. 2. To grow, to become (Tĕ.). See ಒಣ್ಣುಬಾರು, ಹಣ್ಣುಬಾರು.

ಪಾರು pâru. Tbh. of ಪಾರ. End; a side of a roof (*cf.* ಪಾಕ 1). See ಒಪ್-. — ಪಾರುಗಾಣಿಸು. = ಪಾರ ಕಾಣಿಸು. (My.). — ಪಾರುಗಾಣು. = ಪಾರಗಾಣು. (My.). — ಪಾರು ಮಾಡು. = ಪಾರ ಮಾಡು. (My.). ತಾಪದಲಿ ಸಂಸಾರಕೂಪದಲಿ ಬಿದ್ದವರ ಕೂಪದಿಂ ಪಾರು ಮಾಡುವ ಗುರುಕರುಣಸೋಪಾನ ಕಣ್ಡ್ಯಾ? (Sp.).

ಪಾರುಖಾಣ pârukhâṇa. = ಪಾರುಖಾಣೆ. A gratuity, a present (ಉಚಿತವಱಿತು ಕೊಡುವ ವಸ್ತು Ks.).

ಪಾರುಖಾಣೆ pârukhâṇĕ. = ಪಾರುಖಾಣ. A clerk's account (ಕರಣಿಕರ ಕರಣಸಂಖ್ಯೆ Bhn. 57, o. r. ಲೆಕ್ಕಸಂಖೆ; Mhr., H. ಪಾರಖಣೇಂ, to try or examine money, etc.). 2, a present (ಅರಸರ್ ವಿಬುಧಾಳಿಗೆ ಈಯುವ ಅರ್ಘ್ಯಂ 57). 3, death (ಮರಣ 57). 4, pain of lust (ಮದನತಾಪ 57).

ಪಾರುವ pâruva. = ಪಾರ್ವ (s. ಪಾರ್), etc. (ಮೂನಿನವರಿಱು Čt. I, 69).

ಪಾರುವಾಣ pâruvâṇa. 1. = ಹಾರಿಯಾಳ, ಹಾರಿವಾಳ, ಹಾಲಿವಾಣ. (Tbh. of ಪಾರಿಭದ್ರ). (My.).

ಪಾರುವಾಣ pâruvâṇa. 2. = ಪಾರಿವ, etc. (Si. 111; My.).

ಪಾರುವೇಟೆ pâruvêṭĕ. (Tbh. of ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ?). The chase; game that is hunted (Tĕ. ಪಾರುವೇಟ; My.; Mhr. ಪಾರಧ).

ಪಾರುಷ್ಯ pârushya. (fr. ಪರುಷ). Roughness, harshness; *harshness of language, abuse, opprobrious or unfriendly speech;* violence. See ವಾಕ್-.

ಪಾರೆ pârĕ. 1. = ಪಹರೆ, etc. (My.).

ಪಾರೆ pârĕ. 2. = ಆರೆ 3, ಹಾರೆ. A crowbar (Mhr. ಪಹಾರ; Kŏṅkaṇi ಪಾರಾಯಿ; Tu. ಪಾರಂಗಿ; Tĕ. ಪಾರೆ; T. ಪಾರೈ; R.).

ಪಾಱ್ pâṟ. = ಪಾಱು 1, etc. P. p. ಪಾರ್ದು. ಪಾರ್ದುಪ (Abh. P. 13, 74). ಪಾರ್ವ (Rśv. 6, after 11).

ಪಾಱಿಸು pâṟisu. = ಹಾಱಿಸು. To cause to jump, etc. (Čpr. 5, 9; Rśv. 13, 82).

ಪಾಱು pâṟu. 1. = ಪಾಱ್, ಹಾಱು 1. To leap up; or jump, to spring; to run; to fly; to fly about; to palpitate (ಉತ್ಪ್ಲವನ Šmd. Dh.; Šm. 117; My. as ಹಾಱು; Tĕ., T., M.; see ಪಱಿ 4, ಪಱು); to cross by jumping, as a stream (My. as ಹಾಱು); to spring on, to copulate, as a bull (My. as ಹಾಱು). P. p. ಪಾಱಿ. See Šmd. 79. 142. 166. 289; Čpr. 5, 7. 76; 6, 39; 7, 52; Abh. P. 13, 63; Bp. 1, 50; 18, 62; 32, 28. 38; 40, 76; Šm. 110; Rśv. 5, 41. 46; 8, 98; 9, 26; 13, 69. 78; J. 7, 47; 13, 11; 28, 4.

ಪಾಱು pâṟu. 2. = (ಪಱು, etc.), ಹಾಱು 2. Running, flying, etc. **2,** a kind of boat or ship (ವಹಿತ್ರಭೇದ Šmd. Dh., o. r. ಬಹಿತ್ರ-; ಬಹಿತ್ರಭೇದ Šmd. II, Šm. 35; ಬಹಿತ್ರ Šm. 117; ಬಹಿತ್ರದ ಭೇದ Kk. 93; ಹಡಗುಗಳ ಭೇದ Čt. I, 77; T., M.; Tu. ಪಾತಿ; M. ಪಾಱಿಲ್, a float, raft). **3,** a flying vehicle: a self-moving chariot of the gods (ನಡೆವೂಡು, ವಿಮಾನ Ks.; ನಡೆವೂಡ, ವ್ಯೋಮಯಾನ Šm. 10, o. r. ನಡೆವೂಡು; see ಗಜ-). — ಪಾಱಿಱಿ. -ಅಱಿ. = ಪಾಱುಗೆಡು. (Rśv. 14, after 106). — ಪಾಱುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Leaping, running, etc. to cease (Šśv. 3, after 35). — ಪಾಱುಮ್ಬನಿ. -ಂ-ಪನಿ. Flying drops, drizzling rain (ತುಷಾರ Mr. 44; M. ಪಾಱಿಲ್). — ಪಾಱುಮ್ಬಳೆ. -ಂ-ಬಳೆ. (Šmd. 204). A discus (ಚಕ್ರ Čt. I, 77; II, 75; Abh. P. 13, 89; 14, 188; Rśv. 6, after 11; J. 20, 50). — ಪಾಱುಮ್ಬಳೆಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. (ಎಪ್ಣು Ks.). — ಪಾಱುಮ್ಬಳೆಯ ಕೆಯ್ಯ. Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7). — ಪಾಱೇಱಿ. -ಏಱಿ. To commence to run, to run away (ನಿರ್ಧಾವನ Šmd. Dh.). 2, to become contemptuous (ಅವಮಾನ Šmd. Dh.).

ಪಾಱು pâṟu. 3. Whoredom, adultery (ಸಿತಗತನ Šm. 117). **2,** a profligate woman (ಸಿತಗೆ Šmd. II; ದಪ್ಪುಂಜೆ, ಸಿತಗೆ Kk. 91, Šm. 75). See ಮುದಿ-, ಮುದು-. — ಪಾಱುಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. = ಹಾಱುಗೆಯ್ತು. Whoredom, adultery (V. 9, 9; Šśv. 1, 32).

ಪಾರ್ pâr. = ಪಾರು 1. — ಪಾರ್ಪತಿಗಾಱ. ಪಾರ್ಪತ್ಯ. ಪಾರ್ಪತ್ಯಗಾಱ. = ಪಾರುಪತಿಗಾಱ, etc. (My.).

ಪಾರ್ಥ pârtha. (fr. ಪೃಥು). A king. 2, Arjuna (Nn. 12; J. 5, 9; 8, 25. 26. 40). ತೀರ್ಥಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿಲ್ಲ, ಪಾರ್ಥಗಿನ್ತ ದೊರೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾರ್ಥವ pârthava. (= ಪರುಟವ). Width, greatness, immensity.

ಪಾರ್ಥಿ pârthi. A son of Arjuna, Babruvâhana (J. 22, 35; 24, 28. 45).

ಪಾರ್ಥಿವ pârthiva. Earthen, terrestrial; ruling or possessing the earth. 2, *a prince, a king* (ನರೇನ್ದ್ರ, ಅರಸು Nn. 32). 3, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 32). 4, a tree (ಪೃಥುವೀಜಾತ, ವೃಕ್ಷ 32). 5, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 32). ಪಾರ್ಥಿವವಿಭೇದ (ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಭೇದ 157). 6, nineteenth year in the cycle of sixty (My.).

ಪಾರ್ಥಿವಾಕ pârthivâka. A judge (ಅರ್ಥದೃಕ್, ನ್ಯಾಯವಿಧ Mr. 268, one MS. ಪಾರ್ಥಿಪಾಲ).

ಪಾರ್ಬ pârba. See s. ಪಾರ್.

ಪಾರ್ಬಿಕೆ pârbikĕ. (fr. ಪಾರ್, q. v.). = ಪಾರ್ವಿಕೆ. Brâhmanism (Bp. 3, 51).

ಪಾರ್ವ pârva. See s. ಪಾರ್.

ಪಾರ್ವಣ pârvaṇa. (fr. ಪರ್ವ, ಪರ್ವನ್). The general funeral ceremony to be offered to all the near deceased ancestors at the parva or conjunction of the sun and moon. (My.).

ಪಾರ್ವತಿ pârvati. (fr. ಪರ್ವತ). = ಪಾತಿ 1. *The daughter of Himavat, Pârvati or Durgâ.* — ಪಾರ್ವತಿಯಿನೆಯ. -ಇನೆಯ. Śiva. (Bp. 27, 8).

ಪಾರ್ವತೀನನ್ದನ pârvatî-nandana. *Kârttikêya.*

ಪಾರ್ವತೀಶ pârvatî-îśa. Śiva (Bp. 51, 18).

ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರ pârvatî-îśvara. = ಪಾರ್ವತೀಶ. (Bp. 25, 14; 38, 27).

ಪಾರ್ವಿಕೆ pârvikĕ. = ಪಾರ್ಬಿಕೆ. (Bp. 3, 74).

ಪಾರ್ವಿತಿ pârva-iti. A Brâhmaṇa woman (Abh. P. 16, after 38).

ಪಾರ್ಶ್ವ pârśva. (fr. ಪರ್ಶು = ಪರ್ಶುಕೆ). *The region of the ribs, the part of the body below the armpit;* the side, the flank. 2, *side, vicinity* (ಸಮೀಪ Mr. 425). See ನೆರೆ.

ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ pârśva-nâtha. N. of a Jaina Arhat. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗ pârśva-bhâga. *The side or flank of an elephant.*

ಪಾರ್ಶ್ವವರ್ತಿ pârśva-varti. Standing by the side; an attendant. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು pârśva-vâyu. Rheumatism in one side, partial paralysis (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಶೂಲೆ pârśva-śûlĕ. A shooting pain in the side, stitch; pleurisy. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥ pârśva-stha. Standing at the side or next to, adjacent; an associate, a companion. (My.).

ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥನ್ pârśva-asthan. *A rib.*

ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥಿ pârśva-asthi. *A rib.*

ಪಾರ್ಷದ pârshada. (fr. ಪರ್ಷದ್). A person present in a congregation, a spectator. (R.).

ಪಾರ್ಷ್ಣಿ pârshṇi. *The heel* (ಮಡ Nn. 184; Mr. 484). 2, the backside, the back (ಪಿನ್ತು, ಹಿನ್ದಣ ಭಾಗ 184); *the rear of an army; the rear of a battle* (ಹಿನ್ದ ಪಿಡಿವುದು 484). 3, the extremity of the fore-axle.

ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ pârshṇi-grâha. *Seizing from behind, an enemy in the rear.*

ಪಾರ್ಸಿ pârsi. = ಪಾರಿಸಿ. (B. 4, 217; My.).

ಪಾಲ್ pâl. 1. (Śmd. 58). = ಹಾಲ್, ಹಾಲು. Milk; the white juice of some plants; the juice of sugar-cane and that of a cocoa-nut (C. as ಹಾಲು; T., M.; Tĕ. ಪಾಲು; Tu. ಪೇರ್); vaccine matter (My. as ಹಾಲು). ಪಶುವಂ ಪಾಲಂ ಕರೆದಂ (Śmd. 157). See Čpr. 5, after 64; Bp. 1, 20; 14, 8; 51, 32; 57, 15. 75; 59, 30; 60, 42; 61, 71; Śśv. 3, 43; J. 19, 51; ಕೆನೆವಾಲ್, ಕೊಡವಾಲ್, ಗಿಣ್ಣುವಾಲ್, ಮೊಗೆವಾಲ್. — ಪಾಲುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A kind of sweetmeat (ಸೀಯುಊಪಪಿಣ್ಡ Mr. 215). — ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ. N. of a village in S. Mhr. (Nîlakaṇṭha's vîramâhêśvarasaṅgraha v. 16; Gubbi Malhaṇârya's bhâvačintâratna v. 9; Bp. 1, 14; 4, 76; 61, 94). — ಪಾಲ್ಗಂಚಿ. -ಕಂಚಿ. N. of a plant. See Mr. s. ಕೋಳಿ. — ಪಾಲ್ಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The milk-sea (Čpr. 8, 44; Abh. P. 7, 79; J. 6, 40). ಕಡಯಿಸಿದಂ ಸುರರಿನ್ ಅಸುರರಿಂ ಪಾಲ್ಗಡಲಂ (Śmd. 273). — ಪಾಲ್ಗಡಲ ಕುವರಿ. Lakshmî (ಸಿರಿ, ಲಕುಮಿ, etc., ಇನ್ದಿರೆ Śm. 6). — ಪಾಲ್ಗಡಲೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Vishṇu, Kṛishṇa (J. 24, 67). — ಪಾಲ್ಗರೆ. -ಕರೆ. To draw milk, to milk (Bp. 50, 12). — ಪಾಲ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. To drink milk (V. 9, after 71; 9, 81). — ಪಾಲ್ಗೆನೆ. -ಕೆನೆ. Milk (and) cream (J. 6, 47). — ಪಾಲ್ತುತ್ತ. = ಹಾಲ್ತುತ್ತ. White vitriol (My.; Tĕ.). — ಪಾಲ್ದೆನೆ. -ತೆನೆ. A milky ear of corn (J. 3, 5. 7). — ಪಾಲ್ದೊರೆ. -ತೊರೆ. Milk to collect in the breast (J. 18, 21). — ಪಾಲ್ಬಟ್ಟಲ್. A milk cup (Bp. 14, 28; V. 9, after 71). — ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಹಾಲವಕ್ಕಿ, ಹಾಲು-, ಹಾಲೆಹಕ್ಕಿ, ಹಾಲ್ವಕ್ಕಿ. A small owl that flies about especially in moon-light nights and mimics the human voice (ನಿಶಾಚರ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ Nn. 23; My.; *cf.* ಪಾಲೆ 1; ಪಿಂಗಲೆ).

ಪಾಲ್ pâl. 2. (fr. ಪಸು 3). = ಪಾಲು. A division; a part, a portion, a share; a share in a joint property; joint property (T., M.; Tĕ. ಪಾಲು). See ಪಾಲ್ದಾರ, etc., ಮಣ್ಣುಪಾಲ್.

ಪಾಲ pâla. 1. A guard, a protector, a nourisher, a keeper, etc. See *e. g.* ಕಕ್ಷ-, ಶರ-, ನರ-, etc.

ಪಾಲ pâla. 2. Tbh. of ಫಾಲ (Śmd. 338).

ಪಾಲ pâla. 3. A bridge (My.; T., M.; *cf.* Sk. ಪಾಲಿ No. 3).

ಪಾಲಕ pâlaka. Guarding, protecting, nourishing; a guardian, etc.; a prince, a ruler, a king (Śmd. 13). ಪಾಲಕನು ಬಾಲಕನಾದರೆ ಹಾಲಿಗೇನು ದರಿದ್ರವೋ? (Prv.). Feminine ಪಾಲಕಳು (My.).

ಪಾಲಕಿ pâlaki. = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ, ಪಾಲಿಕಿ, ಪಲ್ಯಂಕ, etc. A palanquin (Mhr., H. ಪಾಲಖೀ; My.; Tĕ.). ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಕೀಲಿ ಕೂತರೆ ಹೊರೋರು ಯಾರು? (Prv.). — ಪಾಲಕಿತೊಟ್ಲು. A palanquin-like cradle (My.; G. 347).

ಪಾಲಕ್ಕಿ pâlakki. = ಪಾಲಕಿ, etc. (My.; Si. 275).

ಪಾಲಕ್ಯೆ pâlakyĕ. A species of beet-root, Beta bengalensis (ಹಬುಹ Hlâ. MS. 2, 10*a*).

ಪಾಲಘ್ನ pâla-ghna. *A mushroom* (ಕೊಡೇ ಹುಲ್ಲು Si. 165).

ಪಾಲಂಕಿ pâlaṅki. *The resin of Boswellia thurifera, gum olibanum.*

ಪಾಲನ pâlana. Guarding, protecting, fostering, nourishing, cherishing; maintaining, keeping, observing. See ಓವು, ರಕ್ಷಿಸು.

ಪಾಲನೆ pâlanĕ. = ಪಾಲನ. (ಭೋಗ Mr. 514). ಪಾಲನೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಾಲನೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prv.). See Prv. s. ಲಾಲನೆ.

ಪಾಲಾಶ pâlâśa. (fr. ಪಲಾಶ). = ಪಾಳಾಸ. Made of the wood of the palâśa tree (Bp. 3, 54). 2, *green* (see Mr. s. ಶ್ಯಾಮ).

ಪಾಲಿ pâli. 1. Guarding, protecting, cherishing, nourishing; Śiva (ಪರಮೇಶ್ವರ, ಪರಮೇಶ Nn. 31). — ಪಾಲಿ ಕಾಯು. To guard, to watch (My.; see Prv. s. ಊರು).

ಪಾಲಿ pâli. 2. ಪಾಳಿ. (= ಪಾಟಿ 1, ಪಾಱಿ.). *A line, a row.* 2, a multitude (ಸಂಚಯ, ಸಮೂಹ Nn. 31). 3, *a raised bank, a dike, a causeway, a bridge* (ಅಲಿ, ಏರಿ Mr. 417). 4, a wall (ಭಿತ್ತಿ, ಗೋಡೆ 31). 5, binding or fastening on different or both sides or completely (ವಿಬನ್ಧ, ಅತಿಬನ್ಧನ 31). 6, place, site, etc. (ಆಸ್ಪದ 31). 7, a certain place or region, etc. (ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರಭೇದ 31, o. r. ಸ್ಥಲಭೇದ). 8, a point of the compass (ಆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 31). 9, a part, a portion (ವಿಭಾಗ, ಭಾಗೆಯ 31; *cf.* ಪಾಲು). 10, an edge, a margin; *the sharp side of anything, the sharp edge or point of a sword or any cutting instrument;* a sword-hilt (ಆಯುಧದ ಪರಜುಗ ಳು 31; ಪರಜು, ಮೋಹಳ Mr. 297). 11, beginning, commencement, priority (ಆದಿ, ಪೂರ್ವ 31). 12, the tip of the ear; the ear (ಶ್ರೋತ್ರ, ಕಿವಿ 31). 13, *the hip, the haunch;* the lap. 14, the body (ಗಾತ್ರ, ದೇಹ 31, o. r. ಶರೀರ). 15, a mark, a spot, a stain. 16, a banner (ಧ್ವಜ, ಪತಾಕೆ 31). 17, a thread, a string, etc. (ಸೂತ್ರ 31). 18, a creeper (ಲತೆ, ಬಳ್ಳಿ 31). 19, an arrow (ಶರ, ಬಾಣ 31). 20, fire (ಅಗ್ನಿ 31). 21, a division of the vêda (ಶ್ರುತಿಭೇದ, ವೇದಭೇದ 31). 22, shame (ಲಜ್ಜೆ 31). 23, moisture; ginger in its undried state (ಆರ್ದ್ರತ್ವ, ಹಸಿಯ 31, o. rs. ಆರ್ದ್ರಕ, ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಟಿ). 24, a louse (*cf.* ಪೇನ್?).

ಪಾಲಿಕಿ pâliki. = ಪಾಲಕಿ, etc. (Ŏb.).

ಪಾಲಿಕೆ pâlikĕ. Guarding, protecting, etc. See ಕಕ್ಷ-, ಕಪೋತ-. 2, a collection of five earthen vessels containing offerings of pulse or grain for Brahmâ, Indra, Yama, Varuṇa, and Sôma, used at marriages (My.; T.).

ಪಾಲಿತ pâlita. *Guarded, protected, cherished, nourished; blessed.* See Bp. 30, 25; 61, 89; ಗೋ-.

ಪಾಲಿನ್ಧಿ pâlindhi. *A species of Ipomoea with dark blossoms.*

ಪಾಲಿಸು pâlisu. = ಪಾಳಿಸು 1. To guard, to protect, to cherish, to nourish; to rule, as a kingdom (My.); to follow, to obey, as a command (B. 3, 58. 54; 5, 279; My.); to observe, as a rule (4, 152; My.); to give, as an order, a gift, etc. (My.); to present, to exhibit to view. See Śmd. 268. 269; Ŏpr. 2, after 49; Bp. 18, 25; 36, 42; 46, 50; J. 2, 7. 22. 34.

ಪಾಲಿಸುವಿಕೆ pâlisuvikĕ. Guarding, etc. ಗೋ ಮಹಿಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಿಕೆ (ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ Si. 299).

ಪಾಲು pâlu. = ಪಾಲ್ 2. (My.). ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾಲು (ಪಾದ Si. 330). ಚನ್ದ್ರನಲ್ಲಿ ವೀಸಪಾಲು (ಕಲೆ 31). ಆಹಸ್ಸನ್ನು ಹದಿನಯ್ದು ಪಾಲು ಮಾಡಿ (244). ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ ಆಯ್ದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿಕೊಣ್ಡು ಬೇಱೆಯಾದರು (B. 2, 25). ಪಾಲು ಕೊಡುವದು (ವಿನಿಯೋಗ G.). ಪಾಲು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಚೀಟಿ ಹಾಕೋಣ (G. 574). ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಱವೆಯಾದರೂ ಹಾಕ ಬಾರದು.— ಪಾಲು ತೀರಿ ಹೋದರೆ ಹಾಲು ಕೊಡ ಬಾರದೇ?— ಪಾಲು ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಯಿ.— ಪಾಪಿ ಗಱಿಸಿದ್ದು ಪರರ ಪಾಲು (Prvs.). ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ಬನ್ದೀತು (B. 3, 77). ಕುರುಡನ ಪಾಲಿಗೆ ಜಗವೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಯಿತು (3, 90). ಸತ್ತು ಕೆಡಿಸಿದ ದೋಷವು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುವದು (4, 49). See B. 4, 10. 139. 159; 5, 178. — ಪಾಲಾಗು. -ಆಗು. To be divided; to become the portion, possession or prey of anything. ತುಪ್ಪದನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡು, ತಿಪ್ಪೇ ಪಾಲಾದ (Prv.). ಬಡಿವಾರದ ನರಿ ನಾಯಿಗಳ ಪಾಲಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು (B. 2, 40). See B. 3, 126; 4, 215; 5, 115.

ಪಾಲುಕಾಱ pâlu-kâṟa. A partner in business, an associate (B. 5, 218. 301); a partner, a sharer. Feminine ಪಾಲುಕಾಱಳು (5, 47).

ಪಾಲುಗಾಱ pâlu-gâṟa. A partner in business; a man who gets a portion or share; one who acts, enjoys or suffers with another (My.). Feminine ಪಾಲುಗಾಱಳು (My.).

ಪಾಲುಗಾಱಿಕೆ pâlu-gâṟikĕ. Sharing in; partnership (My.; G. 336). — ಪಾಲುಗಾಱಿಕೆಪತ್ರ. A deed of partnership (My.).

ಪಾಲುಗಾರ್ತಿ pâlu-gâṟti. A woman who gets a portion or share (My.); a woman who acts, enjoys or suffers with another (B. 4, 175; My.).

ಪಾಲುಗುಣ pâluguṇa. Tbh. of ಫಾಲ್ಗುನ (Śmd. 338).

ಪಾಲುವನ್ತಿಗೆ pâlu-vantigĕ. Sharing in; partnership (My.).

ಪಾಲೆ pâlĕ. 1. = ಹಾಲೆ 1. The bird called the blue jay (Br.; ಚಾಷ, ಕಿಕೀದಿವಿ, ಹಂಗ, ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ Si. 172; *cf.* ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ).

ಪಾಲೆ pâlĕ. 2. = ಆಲೆ 6, ಹಾಲೆ 2. A large tree, frequently cultivated for its eatable fruit, Mimusops kauki Lin. (ರಾಜಾದನ, ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಕ್ಷೀರಿಕೆ, ಹಾಲೇ ಗಿಡ Si. 132; Tĕ.; T.: Mimusops hexandra). **2,** a large ever-green tree, Alstonia scholaris R. Br. (Echites sholaris Lin.; T., M.; St. & Pl.).

ಪಾಲೆ pâlĕ. 3. = ಆಲೆ 4, ಹಲ್ಲೆ, ಹಾಲೆ 3. The lobe of the ear (Ŏpr. 6, after 64).

ಪಾಲ್ದಾರ pâl-dâra. = ಪಾಲುಗಾಱ. (My.).

ಪಾಲ್ದಾರಿಕೆ pâl-dârikĕ. Partnership (My.).

ಪಾಲ್ಯ pâlya. (= ಪಾಳ್ಯ?). To be watched, kept, protected, defended, guarded (adj.).

ಪಾವ pâva. 1. = ಪಾವು. ಪಾವಸೇರು (B. 5, 162; ಕುಡಪ G.).

ಪಾವ pâva. 2. = ಪಾವಕ. See ನಿಷ್-.

ಪಾವಕ pâvaka. Purifying; pure, clear, bright. 2, *fire* (ವೈಶ್ವಾನರ, ಅಗ್ನಿ Nn. 122; ಅಗ್ನಿ Mr. 526). 3, religious custom (ಆಚಾರ 122; ಉತ್ತಮಾಚಾರ 526). 4, a burning wick (ಉರಿವತ್ತಿ 526). 5, a fire-poker (ಕಿಚ್ಚುಗೋಲ್ 122; 526). 6, apparent, manifest, evident (? ಉಲ್ಬಣ, ಛಿದ್ರತರವಾದುದು 122). 7, the marking nut tree, Semecarpus anacardium L. f. (ಗೇರು, ಭಲ್ಲಾತಕ 122; ಗೇರ್ 526). 8, an under-shrub, the Ceylon leadwort, Plumbago zeylanica L. (ಚಿತ್ರಕ, ಚಿತ್ರಮೂಲ 122; ಚಿತ್ರಮೂಲ 526). 9, the tree Premna spinosa (ನಱುವಲ್ 122; 526). 10, completiom (ಪೂರಣ, ಮುಕ್ತಾಯ 122). 11, a certain metrical foot (Ŏh.).

ಪಾವಕನಯನ pâvaka-nayana. Śiva (Bp. 33, 20).

ಪಾವಕಾಕ್ಷ pâvaka-aksha. = ಪಾವಕನಯನ. (Bp. 60, 7).

ಪಾವಕಾಮ್ಬಕ pâvaka-ambaka. = ಪಾವಕಾಕ್ಷ. (Bp. 53, 1).

ಪಾವಕಾಸ್ತ್ರ pâvaka-astra. = ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ. (J. 13, 11).

ಪಾವಕೆ pâvakĕ. (ಬೆಸಕಿಲ್ Mr. 207, o. r. in two MSS. ಸಾಮುಕೆ against prâsa).

ಪಾವಟಿಗೆ pâvaṭigĕ. A step, a stair (My.; Mhr. ಪಾಯಟಾ, ಪಾವಕಾ, ಪಾಂವಡಾ; Tĕ. ಪಾವಂಚೆ, ಪಾವಟ; B. 4, 62.121; ಆರೋಹಣ, ಸೋಪಾನ Si. 112).

ಪಾವಟೆ pâvaṭĕ. = ಪಾವಟಿಗೆ s. ಪಾವಟಿ. (St. & Pl.).

ಪಾವಡ pâvaḍa. 1. = ಪಾವಡೆ, ಪಾವುಡ 1, ಪಾವುಡೆ. Tbh. of ಪ್ರಾವೃತ. Cloth (Bp. 47, 15; My.); a girl's petticoat (My.; Tĕ. ಪಾವಡೆ); a woman's garment (My.; T. ಪಾವಾಡೈ; T. ಪಾವಾಡೈ, M. ಪಾವಾಡೆ, cloths spread in the streets at a great solemnity; M. also: awning).

ಪಾವಡ pâvaḍa. 2. = ಪಾವುಡ 2 q. v., etc. A present (in cloth, ಉಡುಗೊರೆ Bhn. 22; Bh. 1, 17, 24).

ಪಾವಡಿಗ pâvu-aḍiga. (Šmd. 239, o. r. ಹಾ-). = ಹಾವಡಿಗ, ಹಾವಾಡಿಗ. A snake-catcher and exhibiter, a snake-charmer (ಆಾವಕ Čt. I, 58).

ಪಾವಡೆ pâvaḍĕ. = ಪಾವಡ 1, etc. (ಪ್ರಾವಾರ, ಉತ್ತರಾಸಂಗ, ಉತ್ತರೀಯ, etc. Si. 224; My.).

ಪಾವನ pâvana. Purifying; sanctifying. 2, *purified, pure, holy.* 3, fire. 4, a means of purification: penance; water; cow-dung. 5, N. of a vṛitta (Čh.).

ಪಾವನತರ pâvana-tara. Uncommonly pure (Bp. 57, 71; J. 1, 2).

ಪಾವನತೆ pâvanatĕ. = ಪಾವನತ್ವ. (Bp. 32, 63).

ಪಾವನತ್ವ pâvanatva. Purity; the property of purifying. (Bp. 1, 60).

ಪಾವನಿ pâvani. A son of Pavana or the wind-god: Hanumat; Bhîma (My.).

ಪಾವಮಾನಿ pâvamâni. Hanumat (J. 27, 35. 48).

ಪಾವಲ pâvala. = ಪಾವಲಿ, ಪಾವಲೆ. A quarter of a Rupee (Mhr. ಪಾವಲಾ; My.). 2, a footstep (My.; Mhr.).

ಪಾವಲಿ pâvali. = ಪಾವಲ No. 1. (My.; G. 412).

ಪಾವಲೆ pâvalĕ. = ಪಾವಲಿ. (S. Mhr.; Br. ಪಾವುಲಾ). ಪಾವಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದರಣ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪಾವಸೆ pâvasĕ. (fr. ಪಸಿ 3). = ಪಾಚಿ, ಪಾಸಿ, (ವಾಚಿ), ಹಾಚಿ, ಹಾಂಚಿ, ಹಾಂಸೆ, ಹಾವಸೆ. Green stuff or slime (algae) produced in or on stagnant water, or on stones near water, or in vessels containing water; the weed growing upon standing water or duck-weed; green mouldiness (lichens) upon stones, walls, and wood; yellowish frowzy slime of the teeth (T. ಪಾಜ; M. ಪಾಯಲ್, ಪಾಯಿ, ಪಾಯಿಲ್; Tĕ. ಪಾಚಿ, ಪ್ರಾಚಿ). See ನೀರ್ಪಾವಸೆ. — ಪಾವಸಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get, or be covered with, pâvasĕ (Čpr. 5, after 39). — ಪಾವಸೆಮುಗಿಲ್. A cloud in which pâvasĕ has grown (Čpr. 9, 5). — ಪಾವಸೆವಲ್. -ಪಲ್. A tooth or teeth covered with pâvasĕ (V. 11, 60).

ಪಾವು pâvu. = ಹಾವು. A snake (Čpr. 5, 75; Abh. P. 3, 52; Tĕ. ಪಾಮು; T., M. ಪಾಮ್ಬು). ಪಾವಂ ದಾಣ್ಟಿದಂ (Šmd. 157). ಮಣ್ಣೊಳ್ ಜೀವಿಸುವ ಪಾವು (ಮಣ್ಣುಳಿಗ 237). ಬಾಂಗೆಸೆವ ಪಾವು (ರಾಹು Kk. 11b). See Šśv. 2, 69; 5, 54; 13, 19; J. 28, 44; ಅರೆವಾವು, ಎಲರ್ವಟ್ಟೆವಾವು, ನೀರ್ವಾವು. — ಪಾವುಮಿಾನ್. A sort of fish (Rśv. 5, 115). — ಪಾವುವೆಡಗೆ. -ಪೆಡಗೆ. A snake-basket (ಹೇಳ್ಗೆ Čt. I, 45).

ಪಾವು pâvu. = ಪಾವ 1. Tbh. of ಪಾದ. A quarter (My.; Br.; Mhr. ಪಾವ). ಪಾವುಗುಂಜತೂಕ (B. 4, 194). ಪಾವುಸೇರು (My.; Mhr. ಪಾವಶೇರ).

ಪಾವುಗೆ pâvugĕ. Tbh. of ಪಾದುಕ (Šmd. 364; Čpr. 6, after 86; My.). See ಚನ್ದವಾವುಗೆ, ಜೋಗವಾವುಗೆ, ಪಱವಾವುಗೆ, ಮಣಿವಾವುಗೆ.

ಪಾವುಡ pâvuḍa. 1. = ಪಾವಡ 1, etc. A girl's petticoat (My.); a cloth waved like a fan in front of a procession (Rśv. 6, after 11; My.).

ಪಾವುಡ pâvuḍa. 2. = ಪಾಗುಡ, etc. Tbh. of ಪ್ರಾಭೃತ. (ಉಪಾಯನ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಉಪದೆ, ಪ್ರಾಭೃತ Mr. 269).

ಪಾವುಡೆ pâvuḍĕ. = ಪಾವುಡ 1, etc. (My.).

ಪಾಶ pâśa. = ಪಾಸ (ಪಾಸು), ಹಾಸ, (ಹಾಸು). *A tie, a cord, a rope, a fetter, a chain* (ದಾಮ, ಹಗ್ಗ Nn. 33); a noose, a snare. 2, (after hair) *abundance, quantity;* braided hair (ಹಿಣಿಲು Mr. 320). 3, expressive of admiration, as in ಕರ್ಣ-. 4, expressive of contempt, at the end of some compositions.

ಪಾಶಕ pâśaka. = ಪಾಚಿಕೆ, ಪಾಸಂಗಿ, ಹಾಸಂಗಿ. = ಪಾಶ (at the end of a compound). 2, *a die used in playing* (ಅಕ್ಷ, ದೇವನ, ಹಾಸಂಗಿ Nr.).

ಪಾಶಪಟ್ಟ pâśa-paṭṭa. A snare, a trap. ಗಜಾದಿಗಳ ಹಿಡಿಯಲೆನ್ದು, ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶಪಟ್ಟವಿಶೇಷಂಗಳು (ಕೂಟಯನ್ತ್ರ, ಚೋರ Nr.).

ಪಾಶಪಾಣಿ pâśa-pâṇi. Noose in hand: *Varuṇa.*

ಪಾಶವಾರ pâśavâra. A fisherman (ಕೈವರ್ತ, ಧೀವರ, etc., ಮಿಾನಿನ ಬಲೆಗಾಱ, ಬೆಸ್ತರವ Si. 86; My.).

ಪಾಶಹರ pâśa-hara. Removing fetters (Bp. 58, 17).

ಪಾಶಿ pâśi. Having a noose: *Varuṇa.* 2, a rope (for the gallows, My.; H.). — ಪಾಶಿ ಕೊಡು. To hang (My.). — ಪಾಶಿಸಜಾ. Punishment of hanging (My.). — ಪಾಶಿ ಹಾಕು. = ಪಾಶಿ ಕೊಡು. (My.).

ಪಾಶಿತ pâśita. Tied, fettered, snared (Dhw.).

ಪಾಶೀಖೋರ pâśi-khôra. A man who ensnares: a cheat (My.). 2, a man condemned to be hanged (My.).

ಪಾಶುಪತ pâśupata. (fr. ಪಶುಪತಿ). Relating, belonging or sacred to Šiva paśupati (Bp. 46, 72; 54, 60; 58, 15); a follower of Šiva paśupati. 3, N. of a weapon (Bp. 22, 41; Bh. 3, 7 sum.; J. 23, 32). 4, *the plant Aeshynomene grandiflora* (Agati grandiflora Desv.; see ಬಕಪುಷ್ಪ).

ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರ pâśupata-astra. Šiva's trident. 2, a weapon presented by Šiva (Šśv. 2, 116. 118).

ಪಾಶುಪತಿ pâśupati. Šiva (Bp. 54, 22; 60, 40).

ಪಾಶುಪಾಲ್ಯ pâśupâlya. (fr. ಪಶುಪಾಲ). *The occupation of a grazier or keeper of cattle.*

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ pâśčâtya. (fr. ಪಶ್ಚಾತ್). Hinder; *posterior, last;* western.

ಪಾಶ್ಯೆ pâśyĕ. = ಪಾಸಿ, ಪಾಸೆ. A number or multitude of nooses or ropes, or of braided hair; *a net.*

ಪಾಷಣ್ಡ pâshaṇḍa. = ಪಾಖಣ್ಡ. Heresy. 2, heretical; *a heretic.*

ಪಾಷಣ್ಡಿ pâshaṇḍi. = ಪಾಖಣ್ಡಿ, ಪಾಸಣ್ಡಿ. A heretic. (J. 5, 69; 18, 51).

ಪಾಷಾಣ pâshâṇa. = ಪಾಸಾಣ. *A stone, a rock* (ಕಲ್ಲು Nn. 106; see ಕಲ್). 2, arsenic and other poisons (My.). ಪಾಷಾಣದ ಭೋಗ ಸ್ಮಶಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prv.). See Prv. s. ಪಾಷಾಣ್ಡಿ.

ಪಾಷಾಣದಾರಣ pâshâṇa-dâraṇa. *An instrument for cutting stones, a stone-cutter's hammer or chisel.*

ಪಾಷಾಣಭೇದಿ pâshâṇa-bhêdi. The plant Plectranthus scutellarioides, used as a remedy for stone in the bladder. (R.).

ಪಾಷಾಣಸನ್ಧಿ pâshâṇa-sandhi. *A chasm in a rock.*

ಪಾಷಾಣ್ಡಿ pâshâṇḍi. = ಪಾಸಾಣ್ಡಿ. A heretic. ಪಾಷಾಣ್ಡಿಗೆ ಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಷಾಣಕ್ಕೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಾಸ pâsa. Tbh. of ಪಾಶ (Šmd. 335). See ತೋಳ್ಪಾಸ, ಪಾದಪಾಸ.

ಪಾಸಗೆ pâsagĕ. = ಪಾಸಿಕೆ, ಪಾಸುಗೆ, ಹಾಸಿಕೆ, ಹಾಸಿಗೆ, ಹಾಸುಗೆ. That is spread: a bed. See ಕಳ್ಳವಾಸಗೆ, ನಾಱವಾಸಗೆ. **2,** one of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಪಾಸಂಗಿ pâsangi. = ಹಾಸಂಗಿ. Tbh. of ಪಾಶಕ. (Bp. 43, 11. 13).

ಪಾಸಟಿ pâsaṭi. Likeness, similitude, resemblance (ಪೋಲಿಸುವೆಡೆ, etc. Čt. I, 88; ತೋಡು, ಒರೆ, ದೊರೆ, ಸರಿ, ತೊಣೆ, ಸರಿಸ, ಸಾಮ್ಯ II, 25; ಸಮಾನ, ಪ್ರಕಾರ, ಸಮ, etc. Mr. 427; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55; Abh. P. 3, 72; Râm. 4, 2, 49; J. 6, 24).

ಪಾಸಣ್ಡಿ pâsaṇḍi. Tbh. of ಪಾಷಣ್ಡಿ (Šmd. 335 Mdb.).

ಪಾಸಲೆ pâsalĕ. Relating to the vicinity of; connected with or near unto by position in space, etc. (Mhr., H. ಪಾಸಲಾ);—along the ground (Mhr.);—distance (My.).

ಪಾಸಾಣ pâsâṇa. Tbh. of ಪಾಷಾಣ (Šmd. 335). ದಾಸಾಣದ ಹೂ ಪಾಸಾಣದ ಮೇಲೆ ಮೊಳದೀತೇ? (Prv.).

ಪಾಸಾಣ್ಡಿ pâsâṇḍi. Tbh. of ಪಾಷಾಣ್ಡಿ (Šmd. 335).

ಪಾಸಾದ pâsâda. Tbh. of ಪ್ರಾಸಾದ. (Bh. 2, 13, 16).

ಪಾಸಾಲೆ pâsâlĕ. An earthen saucer-like vessel (My.).

ಪಾಸಿ pâsi. = ಪಾಚಿ, ಪಾವಸೆ, etc. (My.).

ಪಾಸಿ pâsi. = ಪಾಸೆ. Tbh. of ಪಾಶ್ಯ. See ಎಳೆವಾಸಿ, ನಿಡುವಾಸಿ.

ಪಾಸಿಕೆ pâsikĕ. = ಪಾಸಗೆ, etc. (Bp. 3, 17).

ಪಾಸು pâsu. 1. (fr. ಪಡು 3; or fr. ಪಾಯ್ 1?). = ಹಾಸು 1. To spread, as a blanket, a carpet, a mat, leaves, etc., to lay (ಅಸ್ತರಣಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; T. ಪಾವು, to pass over; to lay things regularly on the ground, as bricks, planks, etc.). See Čpr. 2, 20; 5, 22; 8, after 4; 8, 92; Abh. P. 3, 116; Grj. 5, after 67; Ršv. 2, 78; 5, after 120; 19, 34; 29, 49.

ಪಾಸು pâsu. 2. (Šmd. 191; Čt. II, 59). = ಹಾಸು 2 (ಪಸೆ 1). That is spread or laid flat: a bed (ತಲ್ಪ Šmd. Dh.; ತಲ್ಪ Šm. 110); the bed called a litter (ಶೈವಕಿ Mr. 207). ಪಾಸಿನೊಳ್ ನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದಂ (Šmd. 163). See Čpr. 8, 62; Ršv. 1, after 135; ಅಡಿಕಿಲ್ಪಾಸು, ಅಲರ್ವಾಸು, ತಳಿರ್ವಾಸು, ಮೆಲ್ಪಾಸು, ಮೇಲ್ಮಡಿವಾಸು, ಮೇಲ್ಪಾಸು. — ಪಾಸಱ್. -ಅಱ್. A flat-stone, a slab (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 4, 17; 10, 159; Grj. after 131; Ššv. 2, 32; J. 29, 45; see ಪಳುಕುವಾಸಱ್, ರನ್ನವಾಸಱ್). — ಪಾಸುಮಣೆ. A kind of table (Bp. 12, 9). — ಪಾಸುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Râghč. 17, 67).

ಪಾಸು pâsu. = ಹಾಸು. (Tbh. of ಪಾಶ). A tie for the neck of dogs (Čt. II, 59).

ಪಾಸುಗೆ pâsugĕ. = ಪಾಸಗೆ, etc. (Čpr. 8, 69).

ಪಾಸೆ pâsĕ. = ಪಾಸಿ. See ಕೊನೆವಾಸೆ.

ಪಾಹರೆ pâharĕ. = ಪಹರೆ, etc. (My.).

ಪಾಹಿ pâhi. Guard! protect! (Bp. 61, 48; My.).

ಪಾಳ pâḷa. (= ಪಱ 4). An ingot or a bar of gold or silver (My.; Tĕ., T.; M. ಪಾಳ, ವಾಳ).

ಪಾಳತಿ pâḷati. A narrow and covert watching over the doings and goings of another, spying; a tracing or searching out, as of a theft (Mhr. ಪಾಳತ; My.). — ಪಾಳತಿ ನೋಡು. To lurk, to spy (My.).

ಪಾಳತಿಗಾಱ pâḷati-gâṟa. A man set to watch the conduct of another, a watcher, a spy (My.; Mhr. ಪಾಳತೀ).

ಪಾಳಯ pâḷaya. = ಪಾಳೆಯ, etc. (Bh. 3, 18, 42; J. 7, 12; 35, 39. 49).

ಪಾಳಾಸ pâḷâsa. Tbh. of ಪಾಲಾಶ. A post of palâša wood (Grj. 2, after 106).

ಪಾಳಿ pâḷi. = ಪಾಲಿ 2. A raised bank (ಬದುಹು Mr. 371 in two MSS.; o. rs. ಪೋಳಿ or ಪೋಳಿ in one MS., ಬಿದುಹು in one MS.). 2, = ಪಾಲಿ, a mass, a multitude; see ಪಾಳಿಸು 2. 3, a wooden bowl (Si. 241; Mhr. ಪಾಳೀಂ). 4, the raised edge of the mouth of a hand-mill (B. 5, 134; Mhr. ಪಾಳ).

ಪಾಳಿವ pâḷiva. A mode in sangîta (V. 11, 9).

ಪಾಳಿಸು pâḷisu. 1. = ಪಾಲಿಸು. (Abh. P. 3, 155; 13, 62. 63; 14, 29).

ಪಾಳಿಸು pâḷisu. 2. (fr. ಪಾಳಿ No. 2). To unite, to be united with, to associate, to be joined, etc. (ಮೇಳಿಸು Šmd. Dh.; ಸಂಯೋಗ Šmd. Dh.).

ಪಾಳೆ pâḷĕ. = ಪಾಳೆಯ, etc. (T. ಪಾಳಿ)

ಪಾಳೆಗಾಱ pâḷĕ-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (ಮನ್ನೆಯ, ಸಾವನ್ತ G.; My.).

ಪಾಳೆಯ pâḷĕya. = ಪಾಳಯ, ಪಾಳೆ, ಪಾಳೆವು, ಪಾಳೇ, ಪಾಳ್ಯ, ಪಾಳ್ಯೆ, ಪಾಳೈ. (Connected with ಪಾಲಿ, or with ಪಾಲ್ಯ, or ಪಾಡಿ). An encampment, a camp; a settlement, a hamlet (My.; T. ಪಾಳೈಯ, M. ಪಾಳಯ). ಅರಸು ಬಿಡುವ ಪಾಳೆಯ (ನಿವೇಶ, ಶಿವಿರ, ಶಣ್ಣ); ಪಾಳೆಯದ ಕಾಪು (ಸಜ್ಜನ, ಉಪರಕ್ಷಣ Nr.). ದಣ್ಡು ಬಿದಿರುವ ಪಾಳೆಯ (ನಿವೇಶ, etc. Si. 268). See Bh. 1, 16, 15; 2, 4, 7; 6, 2, 1; Č. Bp. 42, 13. 15; 47, 12. 47; J. 2, 65; 16, 1; 17, 11. — ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟು. A district in the hold of a Poligar (My.). — ಪಾಳೆಯಂಗೆಯ್. -೦-. To encamp (Ršv. 6, after 24).

ಪಾಳೆಯಗಾಱ pâḷĕya-gâṟa. = ಪಾಳೆಗಾಱ, ಪಾಳೇಗಾಱ, ಪಾಳ್ಯಗಾಱ, ಪಾಳ್ಯೆಗಾಱ, ಪಾಳೈಗಾಱ. A Poligar, a feudal chieftain; occasionally: a revolted ryot setting himself up as a petty chieftain (My.; T. ಪಾಳೈಯಕ್ಕಾರ, M. ಪಾಳಯಕ್ಕಾರ; Mhr. ಪಾಳೇಗಾರ).

ಪಾಳೆವು pâḷĕvu. = ಪಾಳೆಯ, etc. (Tĕ. ಪಾಲೆಮು; My.).

ಪಾಳೇ pâḷê. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳೇಗಾಱ pâḷê-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ. (My.; B. 4, 80).

ಪಾಳ್ಯ pâḷya. = ಪಾಳೆಯ, etc. (My.). ಸೂಳೆಯರ ಪಾಳ್ಯ (ವೇಶ, ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ, ಸೂಳೆಗೇರಿ Si. 106); ಗೊಲ್ಲರಿರುವ ಪಾಳ್ಯ (ಘೋಷ, ಅಭೀರಪಲ್ಲಿ, ಗೊಲ್ಲರ ಪಳ್ಳಿ 113); ಬೇಡರ ಪಾಳ್ಯ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ, ಬೇಟೆಗಾಱರಿರುವ ಹಳ್ಳಿ 114). ನಾಯಿ ಬೊಗಳೆ, ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡು ತನ್ನು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಳಯ.

ಪಾಳ್ಯಗಾಱ pâḷya-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (My.).

ಪಾಳ್ಯೆ pâḷyĕ. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳ್ಯೆಗಾಱ pâḷyĕ-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (ಸಾಮನ್ತ, ನಾಡೊಡೆಯ G.).

ಪಾಳ್ಳೆ pâḷḷĕ. = ಪಾಳೆಯ, etc.

ಪಾಳ್ಳೆಗಾಱ pâḷḷĕ-gâṟa. = ಪಾಳೆಯಗಾಱ, etc. (My.; ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ, ಮಣ್ಡಲಿಕಅರಸು G.).

ಪಾೞ್ pâḻ. = (ಪಾೞು 1), ಹಾೞ್, ಹಾೞು. Ruin, desolation; a waste (ಶೂನ್ಯಸ್ಥಳ Šmd. I; ಇರಣ, ಶೂನ್ಯ Si. 421; T., M.; Tĕ. ಪಾಡು). See Šmd. 256 s. ಬೆಳಸು 2. — ಪಾೞಟವಿ. -ಅಟವಿ. A desolate jungle (J. 29, 24). — ಪಾೞೀಯ್. -ಇಯ್. To begin to be destroyed (Ršv. 12, 13). — ಪಾೞ್ಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A useless, good-for-nothing poetry. See s. ದುರದೃಷ್ಟ. — ಪಾೞ್ಗೆಯ್. To ruin (Bp. 11, 6; V. 8, 8). — ಪಾೞ್ದೇಗುಲ. A temple in ruins (Bp. 32, 52; 50, 54). — ಪಾೞ್ಮನೆ. (Šmd. 82). A house in ruins (Čpr. 8, 60). — ಪಾೞ್ಪೊಲ. -ಪೊಲ. A waste field (Ršv. 11, 68).

ಪಾೞಿ pâḻi. (Another form of K. ಪಾೞಿ 1, or Tbh. of ಪಾಟಿ 1 or of ಪಾಲಿ). A row, a line; regularity; regular or proper order or way; order, method, rule (ಕ್ರಮ Šmd. I, Čt. I, 17, Bhn. 6; ತಱುವಾಯ, ಕ್ರಮ Šs.; ಪಂಕ್ತಿ Šmd. II; ಕೇಱಿ, ಪನ್ತಿ Kk. 90, Šm. 53; ನಿಜಮಾರ್ಗ Čt. I, 77). See Čh. v. 347; Abh. P. 4, 11; 9, 178; 14, 29. 87; Ršv. 2, 59; 6, 23; 6, after 24; ಲಘು-. — ಪಾೞಿವೆಱ್. -ವೆಱ್. To be in rows or properly arranged (Ršv. 6, after 11).

ಪಾೞಿಕಾಱ pâḻi-kâṟa. (Šmd. 235, o. r. ಪಾಟಕಾಱ). An arranger.

ಪಾೞ್ತನ pâḻtana. = ಹಾೞುತನ. A ruined state (Čpr. 8, 81).

ಪಿ pi. An affix to form nouns, *e. g.* ಕಲ್ಪಿ (Šmd. 248), ನೋಮ್ಪಿ.

ಪಿಕ pika. *The cuckoo, Cuculus indicus* (ಕೋಗಿಲೆ Mr. 169).

ಪಿಕಲಕ್ಕಿ (pikal-akki). The common Madras bulbul, Pycnonotus haemorhous (Bd.). See ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ.

ಪಿಕಲಾರಿ pikalâri. = ಪಿಕಲಕ್ಕಿ. (Bd.).

ಪಿಕಾಸಿ pikâsi. A "pickaxe" (My.; Si. 399; Mhr. ಪಿಕಾವ).

ಪಿಕ್ಕಾ pikkâ. Faint, pale; weak, vapid; faded in look, pallid; of no vigour, poor (My.; Mhr., H. ಫಿಕ್ಕಾ).

ಪಿಕ್ಕು pikku. = (ಪಿಂಜು 1), ಹಿಕ್ಕು. To separate, to disunite, to disentangle, to comb (ವಿವರಣ Šmd. Dh.; Ršv. 11, 115; T., M. ಪಿರಿ). See ತಲೆವಿಕ್ಕು, ಮುಡಿವಿಕ್ಕು. — ಪಿಕ್ಕು ಪಿಕ್ಕು. rep. (Abh. P. 3, 88).

ಪಿಕ್ಕುಳಿಕ pikkuḷika. = ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ, q. v. (Râm. 3, 3, 18).

ಪಿಕ್ಕುಳಿಕೆ pikkuḷikĕ. N. of a bird (ರಕ್ತಚ್ಛದ Mr. 175, o. r. ಪಿಕ್ಕುಳಿಕ; Tĕ. ಪಿಕಿಲಿ, ಪಿಗಿಲಿ, the hill bulbul; see ಪಿಕಲಕ್ಕಿ).

ಪಿಕ್ಕೆ pikkĕ. = ಪಿಱ್ಕೆ, etc. (My.).

ಪಿಂ piṅ. (Šmd. 198). = ಪಿನ್, ಪಿಮ್, (ಪಿಱ), (ಪೂಱ), (ಪೆಡ), (ಪೆಱ, etc.), ಹಿಂ (ಹಿಜ್), etc. The state of being behind, back or after. — ಪಿಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The backside; backwards (ಪೆಡ, ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ತಿಲ್ Kk. 46; Šm. 60; Bp. 4, 12; Ššv. 4, after 17). — ಪಿಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Šmd. 199). The hind-leg (Râghĕ. 17, 78; Ršv. 6, after 11, twice).

ಪಿಂಗ piṅga. *Reddish-brown, tawny.* 2, the bird ಬೆಳವ (Mr. 177).

ಪಿಂಗಚಕ್ಷುಸ piṅga-čakshus. A crab (Sk.). 2, Duryôdhana (Ššv. 8, 29).

ಪಿಂಗಲ piṅgala. (= ಪಿಂಜರ). *Reddish-brown, tawny.* 2, *an attendant of the sun.* 3, N. of a fabulous being in the form of a nâga: the author of the čhandas or prosody (Čh.). 4, a small kind of owl. 5, the fifty-first year of the cycle of sixty.

ಪಿಂಗಲಾಕ್ಷಿ piṅgala-akshi. A tawny eye (Ššv. 3, 53).

ಪಿಂಗಲಾಹಿ piṅgala-ahi. = ಪಿಂಗಲ No. 3. (Čh. v. 202).

ಪಿಂಗಲಿ piṅgali. (= ಪಿಂಗಲೆ). N. of a bird, a kind of owl (ಗೂಗೆ Mr. 170; ಶಕುನ್ತ, ಭಾಸ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ 174; ಶಕುನ್ತ, ಭಾಸ Hlâ.; ಸಕುನವಕ್ಕಿ Čt. I, 73).

ಪಿಂಗಲೆ piṅgalĕ. A kind of owl (Sk.; Mhr. ಪಿಂಗಳಾ, a little spotted owl). 2, *the female elephant of the south quarter.* 3, a particular vessel or artery, said to be the path of the fifteen vital airs (Mr. 52).

ಪಿಂಗಾಕ್ಷ piṅga-aksha. The francoline partridge (ಕವುಜು Mr. 175, o. r. ಕಣಜು).

ಪಿಂಗಾಣಿ piṅgâṇi. Crockery: procelain, China ware, dishes, plates, etc. (My.; Tĕ.; M. ಪಿಞ್ಞಾಣಿ, Pers. finjân; T. ಪೀಂಗಾನ್).

ಪಿಂಗಿಸು piṅgisu. = ಹಿಂಗಿಸು. To cause to go back, to remove, etc. (Čpr. 2, 43; 8, 63; Abh. P. 14, 33; 16, 56). ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ, ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Šmd. 84).

ಪಿಂಗು piṅgu. = (ಪಿಂಚು), ಹಿಂಗು 1. To go back, to retreat, to go away; to be removed from; to keep at a distance; to fail, to be lacking (ಅಪಸರಣ Šmd. Dh.; ಉಱು 78; ತೊಲಗು 17. 118 Cm.). ಮುಱಿವೆ ಪಿಂಗಿದಂ (ಎಚ್ಚತ್ತಂ Šmd. I). See Čpr. 2, 42; 4, 2. 17. 19; 6, 25; Grj. 10, after 45; Ršv. 9, 4; 5, 21; 13 after 65 & 71; J. 6, 13; 19, 6; Šm. 17; ಪೆಱ-.

ಪಿಚ್ piċ. A sound in imitation of spitting (S. Mhr.). 2, a sound to express emptiness. — ಪಿಚ್ ಪಿಚ್. rep. (S. Mhr.). — ಪಿಚ್ಚೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To appear quite empty (My.).

ಪಿಚಕಾರಿ piċakâri. A syringe (My.; Mhr., H. ಪಿಚಕಾರೀ; *cf.* ಪೀಚು).

ಪಿಚಣ್ಡ piċaṇḍa. *The belly.*

ಪಿಚಣ್ಡಿ piċaṇḍi. 1. The thigh (ಊರು, ಪೆರ್ದೊಡೆ Mr. 331).

ಪಿಚಣ್ಡಿ piċaṇḍi. 2. = ಪಿಚಾಡಿ. — ಪಿಚಣ್ಡಿ ಬಿಗಿ. To pinion, to tie the hands from behind (My.).

ಪಿಚಣ್ಡಿಲ piċaṇḍila. *Gorbellied, corpulent.*

ಪಿಚವ್ಯ piċavya. *The cotton plant* (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಬಾದರ, ಹತ್ತಿ Mr. 128).

ಪಿಚಾಚಿ piċâċi. Tbh. of ಪಿಶಾಚ. (My.).

ಪಿಚಾಡಿ piċâḍi. The hinder parts; the hinder legs of a horse: the heel-ropes (My.; Br.; Mhr., H. ಪಿಛಾಡೀ).

ಪಿಚಿ piċi. = ಪಚ, etc. (My.).

ಪಿಚಿಣ್ಡ piċiṇḍa. *The belly.*

ಪಿಚಿಣ್ಡಿಲ piċiṇḍila. *Gorbellied.*

ಪಿಚು piċu. *The cotton plant; cotton* (ತೂಲಕ, ಅರಳೆ Mr. 128). 2, the plant Vanqueria spinosa. See Nr. s. ಅಲತಗೆ.

ಪಿಚುತೂಲ piċu-tûla. *Cotton.*

ಪಿಚುಮನ್ದ piċu-manda. *The neem or nimb tree, Azadirachta indica* A. Juss.

ಪಿಚುಮರ್ದ piċu-marda. *The neem tree.*

ಪಿಚುಲ piċula. Cotton (ಹತ್ತಿ Nn. 107). 2, *the tamarisk, Tamarix indica.* 3, the plant Barringtonia acutangula.

ಪಿಚ್ಚ piċċa. (Tbh. of ಪಿತಿತ? or *cf.* ಪಿಟಿ³?). See ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ.

ಪಿಚ್ಚಟ piċċaṭa. Pressed flat; a substance pressed flat, a cake. 2, an inflammation of the eyes. 3, *tin.*

ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ piċċa-vaṇiga. A râkshasa, and the guardian of the south-eastern quarter (ಮಾನಿಸದೇರ, ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯ, ನಿರುತಿ Šm. 12. 13; ಮಾನಿಸದೇರ, ನಿರುತಿ Kk. 15).

ಪಿಚ್ಚು piċċu. = ಪಿಸರು, etc. Slimy impurities of the eye, rheum (S. Mhr.; Tĕ. ಪುಸಿ; T. ಪೀಳೈ, ಪಿಳಿಚ್ಚೆ; M. ಪೀಳ). See ಕಣ್ಣು-.

ಪಿಚ್ಚೆ piċċĕ. Shortness or deficiency in measure or weight (My.; Tĕ.; M. ಪೀಜ್ಚೆ, what is small, dwarfish, immature; *cf.* ಪೀಚು 2). ಆ ಸೇರು ಪಿಚ್ಚೆಯಾಗಿದೆ (My.). — ಪಿಚ್ಚೆಮೊಳ. A deficient cubit (My.). — ಪಿಚ್ಚೆಸೇರು. A lesser or deficient sêru (My.; Tĕ.).

ಪಿಚ್ಛ piċċha. = ಪಿಂಛ. *The tail of a peacock;* the feathers of an arrow or of a peacock's tail. 2, *a wing.*

ಪಿಚ್ಛನ್ದ piċċhanda. = ಪಿಚ್ಛನ. (Si. 109; My. Amara).

ಪಿಚ್ಛಿಲ piċċhila. *Slimy, lubricous, slippery, smeary.* 2, a muddy place (ಪಿಜಪಿಲ, ಕೆಸರುಳ್ಳ ಎಡೆ Hlâ.); muddy water (ಕೆಸರು ನೀರ್ Mr. 418).

ಪಿಚ್ಛಿಲೆ piċċhilĕ. *The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum* Roxb. 2, *the tree Dalbergia sissoo* Roxb.

ಪಿಚ್ಛೆ piċċhĕ. *Slime or scum of boiled rice, etc.* 2, *the gum of the silk-cotton tree* (ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ, ಎಲವದ ಮೇಣ Si. 133). 3, the saliva of a snake.

ಪಿಂಚು pinču. = (ಪಿಂಗು), ಹಿಂಚು. To be behind, to be or come afterwards or later, to be or come too late (ಪಶ್ಚಾದರ್ಥ Šmd. Dh.).

ಪಿಂಚೆ pinčĕ. (Tbh. of ವೀಚಿ). A wave (ವೀಚಿ Čt. I, 18).

ಪಿಂಛ pinčha. = ಪಿಚ್ಛ No. 1. (My.; Tĕ.). See ತಿಖಿ-.

ಪಿಂಜ pinja. Confused, confounded, disturbed in mind, bewildered. 2, injured, killed; killing, injury. 3, *the moon* (*cf.* ಪೆಟಿ³). 4, power, might.

ಪಿಂಜರ pinjara. (= ಪಿಂಗಲ). *Reddish-yellow, tawny.* 2, gold. 3, *yellow orpiment.* 4, a cage (Sk.; ಪಂಜರ G.). 5, a skeleton. 6, a horse. 7, N. of a bird (Râm. 3, 3, 18).

ಪಿಂಜರಿ pinjari. (Tbh. of ಪಿಂಜರ ?). = ಹಿಂಜರಿ. Silver (ಬೆಳ್ಳಿ Kk. 47; Šm. 68; see ಪೆಟಿ³). — ಪಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The silver-mountain (ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು, ರಜತಾದ್ರಿ Šm. 10).

ಪಿಂಜರಿತ pinjarita. Coloured reddish-yellow (Abh. P. 12, after 2).

ಪಿಂಜಲ pinjala. *Extremely confused or perplexed, overcome with terror or grief.*

ಪಿಂಜಾರ pinjâra. A carder or comber of cotton (C.; B. 5, 122; Mhr., H. ಪಿಂಜಾರೀ; Br. ಪಿಂಜರಿ, ಪಿಂಜಾರಿ).

ಪಿಂಜಾವಳಿ pinjâvali. A sort of cloth or garment (Bp. 11, 24).

ಪಿಂಜಿ pinji. (= ಉಂಜ, ಹುಂಜ). A quantity or skein of cotton yarn (My.). ನೂಲ ಪಿಂಜ (ಕಳ್ Šm. 112; Sk. ಪಿಂಜಿಕಾ).

ಪಿಂಜು pinju. 1. = (ಪಿಕ್ಕು), ಹಿಂಜು, (ಹೀಜು 2). To divide (ಪಸುಗೆ Šm. 87). 2, to separate; to card cotton (ಪೃಥಕ್ಕರಣ Šmd. Dh.; ಕಾರ್ಪಾಸವಿವರಣ Šm. 87; Tĕ.; M. ಪೀಜ್ಕು; T. ಪನ್ನು, ಪಿಯ್; Tĕ. ಪಿಗುಲು, to be burst; M. ಪಿಡರು, ಪಿದಱು, to burst, to split; Mhr., H. ಪಿಂಜಣೇಂ, to card or comb, as cotton; to split, as bamboos; to tear lengthwise, as cloth). 3, to go asunder, to be rent, as cloth (My. as ಹಿಂಜು).

ಪಿಂಜು pinju. 2. = ಈಚು 2, ಹೀಚು. A fruit newly come forth from blossom (My.; T., M.; Tĕ. ಪಿನ್ದಿಯೆ, ಪಿನ್ದೆ; Tĕ. ಪಿನೆ, ಪಿನ್ನೆ, little, small, young, *cf.* ಪಿಳ್ಳೆ).

ಪಿಂಜೂಷ pinjûsha. The wax of the ear. (R.).

ಪಿಂಜೆ pinjĕ. Injuring; injury. 2, turmeric. 3, cotton. 4, a switch.

ಪಿಟ್ pit. A sound produced when easing nature. — ಪಿಟ್ ಪಿಟ್. rep. (C.).

ಪಿಟ piṭa. (= ಪೆಟ್ಟಿ). *A basket, a box; a basket for holding grain.* 2, a house, a hovel. 3, a roof.

ಪಿಟಕ piṭaka. The tailor bird, Orthotonues longicauda (Sylvia sutoria, Bd.).

ಪಿಟಕ piṭaka. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, (ಪಿಡಕ). *A basket, a box.* 2, *a boil, a blister, an ulcer* (ಸ್ಫೋಟಕ, ಮುಳ್ಳುಬೊಕ್ಕೆ Mr. 384, one MS. ಮುಗುಳು-, another one ಹುಗುಳು-).

ಪಿಟಿ piṭi. A sound in imitation of indistinct, mumbling speech (used also in muttering mantras). — ಪಿಟಿ ಪಿಟಿ. The repeated sound of piṭi. — ಪಿಟಿ ಪಿಟಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To utter with the sound of piṭi piṭi (My.).

ಪಿಟೀಲು piṭîlu. A "fiddle" (My.).

ಪಿಟ್ಟು piṭṭu. A formation from ಪಿಡುಗು. — ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡುಗನೆ ಸಾಯು. ಪಿಟ್ಟು ಪಿಡುಗಾಗಿ ಸಾಯು. To die as suddenly as if struck by a thunderbolt, to die quite unexpectedly (My.).

ಪಿಟ್ಟು piṭṭu. = ಪೆಟ್ಟಿ, ಹಿಟ್ಟು. Tbh. of ಪಿಷ್ಟ (Šmd. 370; My.; Tĕ., T., M.; Mhr. ಪಿಠೀ). — ಪಿಟ್ಟವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 15, 24; 24, 73; 26, 54; 38, 56; see ಕಪಾಲಿ-).

ಪಿಟ್ಟೆ piṭṭĕ. = ಪಿಟ್ಟು. (My.).

ಪಿಠರ piṭhara. *A pot* (ಚರು, ಕುಮ್ಭ, ಕುಣ್ಡ, ಉಖೆ, etc., ಮಡಕೆ Mr. 209). 2, *the root of Cyperus rotundus.* 3, a churning stick.

ಪಿಡಗ piḍaga. = ಪಿಡಗು, ಪಿಡುಗು. Trouble, affliction, disease (B. 5, 181. 203; Mhr. ಪಿಡಣೇಂ, to be in trouble or pain).

ಪಿಡಗು piḍagu. = ಪಿಡಗ, etc. (B. 5, 210; My.).

ಪಿಡಿ piḍi. 1. = ಹಿಡಿ 1. To seize, to lay hold of, to catch, to take, to grasp; to deduct from wages; to hold (ಗ್ರಹಣ Šmd. Dh.; Šm. 92; T., M.); to apply to the mouth for blowing, as a trumpet, etc.;—to occupy as a place of refuge;—to begin, as rain, etc. (My. as ಹಿಡಿ);—to be required, as time, people, etc. for anything (My. as ಹಿಡಿ);—to comprise, to inclose, to be able to receive, as a sack, a cart (My. as ಹಿಡಿ);—to be so spacious as to let (a thing) pass through, as a window or door (My. as ಹಿಡಿ). ಹುದಗಜಮೆರಡಱ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ

ಪಿಡಿದು (Šmd. 91). ಪಿಡಿವಂ (260). ಪಿಡಿವ ಕಹಳೆ (201). See Čpr. 4, 47; 5, after 39; 5, 63; 7, after 81; 7, 87; Bp. 8, 43; 46, 59; 57, 56; Ršv. 5, 44. 120; 6, after 10 & after 11 (twice); 10, 7; J. 2, 41; 3, 32; 4, 23; 30, 48; ಇತ್ತರಮ್ಬಿಡಿ, ಕಪ್ಪಮ್ಬಿಡಿ, ಕಾಲ್ವಿಡಿ, ಕೆಯ್ದುವಿಡಿ, ಕೆಯ್ವಿಡಿ, ಕೊಡೆವಿಡಿ, ಕ್ರಮುವಿಡಿ, ತಡಿವಿಡಿ, ದೀವಿಗೆವಿಡಿ, ಪಜ್ಜೆ-, ಪಂಜು-, ಪಸುರ್ವಿಡಿ, ಬಟ್ಟೆ-, ಬನ್ದಿ-, ಬಟ್-, ಬಿಲ್-, ಸಾಲ್-, ಸೆಟ್-; Mr. s. ತ್ರಾಣ. — ಪಿಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To lay hold of and speak, to hold fast by deed and word (Bp. 3, 79).

ಪಿಡಿ piḍi. 2. = ಪಿಡಿದು, ಹಿಡ, ಹಿಡಿ 2, ಹಿಡು. P. p. of ಪಿಡಿ 1, in ಪಿಡಿ ಪಿಡಿದು (Bp. 61, 25). — ಪಿಡಿ ತರ್. (= ಪಿಡಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To seize or take and bring (Bp. 28, 38). — ಪಿಡಿ ತರಿಸು. To cause to seize, etc. and bring (Bp. 11, 17; 50, 42. 51). — ಪಿಡಿ ಪಡೆ. = ಪಿಡಿ ಪೆಱು. (Abh. P. 10, 220). — ಪಿಡಿ ಪೆಱು. To get (Abh. P. 11, 133; 14, 78).

ಪಿಡಿ piḍi. 3. = ಹಿಡಿ 3. A seizing, hold, etc. 2, grasping, closing the hand, clenching the fist; a grasp, a handful (ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯ Čt. II, 14). 3, the closed or clenched hand, the fist. 4, a handle; a hilt. ಅಡಾಯುಧಗಳ ಪಿಡಿ (ಛರು Mr. 298). ಕತ್ತಿಯ ಪಿಡಿ (ತ್ಸರು, etc. Si. 289). 5, a broom (My. as ಹಿಡಿ). See ಒಪ್-, ಒರ್-, ಓಜೆವಿಡಿ, ಕೆಯ್ವಿಡಿ, ಪರಿವಿಡಿ; Čpr. 7, 87; J. 6, 21. ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬಿರೆ ಪಂಕ ಮೇಲೆ ತೊಳೆಯಲ್ ತಾಂ ಶುದ್ಧನೇ? (Šś. 164). — ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಸು. To cause to make a grasp or fist; to close the fist; to grasp or hold tightly. ಬೆಮಗಳನೂದಿ, ನುಣ್ದೊಡೆಗಳಂ ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಸಿ (Šmd. 52). — ಪಿಡಿಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A horse that is led (Ršv. 10, 13). — ಪಿಡಿ ಪಡು. To be seized (Abh. P. 4, 115). — ಪಿಡಿವಡೆ. -ವಡೆ. To be grasped, attacked, or harassed. ಹಗೆಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವಡೆದವನು (ಪುರಸ್ಕೃತ Nr.).

ಪಿಡಿ piḍi. 4. = ಹಿಡಿ 4. A female elephant (ಕರಿಣಿ Šmd. Dh., Šm. 92, Čt. II, 14; ಕರಿ Čt. I, 30; ಹೆಣ್ಣಾನೆ I, 102; ಕರಿಣಿ, etc., ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153; T., M.; T., M. also: the female of camels, pigs; M. ಪಿಡೆ, the female of birds; the female of deer; T. also ಪಿಣ್ಯೆ; Sk. ಪಿಲ್ಲಕಾ; see s. ಪೆಣ್). See ತಾಯ್ವಿಡಿ; Čpr. 5, 63; 7, after 81; Abh. P. 7, after 105; Ršv. 10, 13. — ಪಿಡಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. = ಪಿಡಿ. (ಧೇನುಕೆ Hlâ.). ಎಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾನೆ (ಧೇನುಕೆ Mr. 471). — ಪಿಡಿಸವತಿ. A female elephant (ಪೆಣ್ಣಜ Bhn. 58, o. rs. -ಸವಡಿ, ಸವರಿ).

ಪಿಡಿತೆ piḍitĕ. Seizure, etc. See ಕೆಯ್ವಿಡಿತೆ.

ಪಿಡಿಪು piḍipu. The state of seizing or of being seized. — ಪಿಡಿಪೀ. -ಈ. To deliver into (one's) power, to make over (Abh. P. 11, 134).

ಪಿಡಿಯಿಸು piḍiyisu. = ಹಿಡಿಯಿಸು. To cause to seize, etc. (Bp. 27, 65). 2, to castrate.

ಪಿಡಿಸು piḍisu. = ಹಿಡಿಸು. To cause to seize, etc. (Bp. 26, 25; Č. Bp. 47, 12).

ಪಿಡಿಹ piḍiha. Seizing, etc. See ಬನ್ದಿವಿಡಿಹ.

ಪಿಡುಗು piḍugu. (= ಪಿಟ್ಟು). A thunderbolt (My.; Tĕ.; M. ಪಿಣರ್; T. ಇಡಿ, ಇಗಳ, ಏಱು, ವೆಡಿ, see ಪೆಟಲ್; M. ಪಿಣರ್, ತಿಣರ್, ಚಿಣರ್, also: grossness, what is thick, stiff; to grow thick, coagulate, become thick, swell; *cf.* ಪಿಣಿಲ್ 2, etc.). — ಪಿಡುಗ. -ಅ 3. A man like a thunderbolt: a dauntless, bold man (My.).

ಪಿಡುಗು piḍugu. = ಪಿಡಗ, etc. (B. 5, 203. 205. 206; My.).

ಪಿಣ piṇa. = ಪುನ, ಪೊಣ, ಪೊಣ್. Metal. See ಕಬ್ಬಿಣ, and *cf.* Sk. ಪಿಣ್ಡ No. 8.

ಪಿಣಿಲ್ piṇil. 1. = ಹಿಣಿಲ್ 2, etc. A braid of hair (Abh. P. 13, 79; see ಕರುಳ್ವಿಣಿಲ್; *cf.* ಪೆಣೆ).

ಪಿಣಿಲ್ piṇil. 2. = ಹಿಣಿಲ್ 1, etc. A hump (Čpr. 5, 59; see M. s. ಪಿಡುಗು).

ಪಿಣ್ಡ piṇḍa. = ಪಿಣ್ಡು, ಹಿಣ್ಡು. *A lump, a clod, a round mass, a ball, a globe.* 2, *a heap, a quantity, a collection, a cluster.* 3, a bite, a morsel, a mouthful. 4, a cake or ball of meal offered to the Manes; *a ball or lump of meat or rice mixed up with milk, curds, flowers, etc, and offered to the Manes;* food (Sk., My.; Tĕ.). 5, the embryo or fetus. 6, *the body.* 7, *myrrh, incense.* 8, *iron.* ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ ಬಗೆಯಿಲ್ಲದವ ದಣ್ಡವೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು? — ಪಿಣ್ಡ ಹಾಕಿದರೂ ಲಣ್ಡನೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪಿಣ್ಡಕ piṇḍaka. *Incense, myrrh.*

ಪಿಣ್ಡಖರ್ಜೂರ piṇḍa-kharjûra. = ಪಿಣ್ಡಿ-, ಪೆಣ್ಡಿ-, q. v. (Sk.).

ಪಿಣ್ಡಜ piṇḍa-ja. Embryo-born: men and beasts. (My.).

ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನ piṇḍa-pradâna. The offering of piṇḍas, an oblation of them; supplying with food (My.). ತಿಲೋದಕ ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನಗಳು (ನಿವಾಪ Si. 243). ಪಿಣ್ಡಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದರೂ ರಣ್ಡೆಯರಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಿಣ್ಡಾಣ್ಡ piṇḍa-aṇḍa. The egg of the embryo or of the body, being considered, in its construction and arrangement, to be identical with the brahmâṇḍa (My.; Dp. 30, 3).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. = ಪುಣ್ಡಿ No. 1. — ಪಿಣ್ಡಿಸೊಪ್ಪು. Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus Lin. (St. & Pl.; T. ಪುಳಿಚ್ಚ-ಕೀರೈ).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 1. = (ಪಿಣ್ಡ), ಪೆಣ್ಟೆ, ಪೆಣ್ಡೆ 2. A bundle, a pack, a mass (My.; Tĕ. ಪೆಣ್ಡೆ; Mhr. ಪೇಣ್ಡ, ಪೇಣ್ಢೀ). — ಪಿಣ್ಡಿಖರ್ಜೂರ. = ಪಿಣ್ಡಖರ್ಜೂರ, etc. (My.).

ಪಿಣ್ಡಿ piṇḍi. 2. (= ಪೆಣ್ಡೆ 1). Possessing a body; (possessing the body of or being related to).

ಪಿಣ್ಡಿಕ piṇḍika. (= ಪಿಣ್ಡಿಕೆ). A globular swelling or protuberance, etc. (Sk.; see Mr. s. ಪಾಣ್ಡು No. 2).

ಪಿಣ್ಡಿಕೆ piṇḍikĕ. = ಪಿಣ್ಡಿಗೆ. *A globular swelling or protuberance, a fleshy swelling in the shoulders, arms, legs, etc.* 2, *the nave of a wheel* (ನಾಭಿ, ಕೊಲುದುಮ್ಬು Mr. 285). 3, the calf of the leg. 4, a stool or seat of various shapes. 5, a base or pedestal. 6, the instep.

ಪಿಣ್ಡಿಗೆ piṇḍigĕ. Tbh. of ಪಿಣ್ಡಿಕೆ (Šmd. 338). See ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ.

ಪಿಣ್ಡಿತ piṇḍita. Made into a lump or ball; heaped together, etc. See ಸಮ್-.

ಪಿಣ್ಡಿಪಾಲ piṇḍipâla. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, etc. (Sk.).

ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ piṇḍivâḷa. Tbh. of ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ (Šmd. 369; ಭಿನ್ದಿಪಾಲಿ, ಸೃಗ Hlâ.; see s. ಮುಸುಣ್ಡಿ).

ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ piṇḍi-šûra. = ಪಿಣ್ಡೀಶೂರ. (ಚೀಱ್ ಗೃಹದೊಳ್ ಗರ್ಜಿಪಂ Mr. 236).

ಪಿಣ್ಡೀತಕ piṇḍîtaka. *The tree Vangueria spinosa* Roxb. See ಬೋನಗಾರೆ.

ಪಿಣ್ಡೀಶೂರ piṇḍî-šûra. = ಪಿಣ್ಡಿಶೂರ. A cake-hero: *a cowardly boaster, a poltroon.*

ಪಿಣ್ಡು piṇḍu. = ಹಿಣ್ಡು, q. v. To squeeze, etc. (Abh. P. 1, 94; Tĕ. ಪಿಡುಚು, ಪಿಣ್ಡು; *cf.* ಪಿಟಿ).

ಪಿಣ್ಡು piṇḍu. = ಹಿಣ್ಡು. Tbh. of ಪಿಣ್ಡ. A collection, a multitude, a mass; a herd, a flock, a drove, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ನೆರವಿ, ಹೊರಳಿ, ಸಾಲ್, ಗೊಣ್ಡಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; Šm. 54; Čpr. 7, after 81; Grj. 10, after 79; Tĕ.). ಗಿಳಿಯ ಪಿಣ್ಡು (Šmd. 161). ಅಂಚೆಯ ಪಿಣ್ಡು (Ršv. 6, 6). See ಅಂಚೆವಿಣ್ಡು, ತುಱುವಿಣ್ಡು, ನೊರೆವಿಣ್ಡು. — ಪಿಣ್ಡಱ್- -ಅಱ್. A herd to be scattered (Abh. P. 3, 119). — ಪಿಣ್ಡಾನೆ. -ಆನೆ. Elephants assembled together, a herd of elephants (Ršv. 6, after 11). — ಪಿಣ್ಡುಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. A number of bracelets (Abh. P. 3, 106; 12, 44. V. 4, 86; 9, 6). — ಪಿಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be amassed or accumulated (Ršv. 5, after 120).

ಪಿಣ್ಡೋತ್ಪತ್ತಿ piṇḍa-utpatti. The birth or formation of the fetus (My.).

ಪಿಣ್ಯಾಕ piṇyâka. *An oil-cake.* 2, *incense.*

ಪಿತ pita. Tbh. of ಪಿತೃ (Nom. ಪಿತಾ). (ಪ್ರಪೂರ್ವ Mr. 314). ಪಿತನಿಲ್ಲದ ಮಗನ್ನ ಸಾಕಿದವನೇ ತನ್ದೆ. — ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿಯೇನು? (Prvs.). See ಕನ್ತು-, ಮದನ-; Prv. s. ಪಿತೂರಿ.

ಪಿತರ pitara. Tbh. of ಪಿತೃ (Šmd. 105; Kâvy. I, 2, 93 seq.). ಬಡವರ ಪಿತರರನ್ತೆ ಮುಱುಗುತ್ತಿರ್ಕುಂ (Šmd. 105).

ಪಿತರೌ pitarau. Sk. dual of ಪಿತೃ. *Mother and father, parents.*

ಪಿತಾಮಹ pitâ-maha. *A paternal grand-father* (ತಾತ, ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ Nn. 22). 2, Brahmâ (ಧಾತ, ಬ್ರಹ್ಮನು 22; Bp. 54, 31). 3, a king (ಭೂನಾಥ, ಅರಸು 22). 4, a self-knowing, or soul-knowing, man (ಮನೋಜ್ಞಾನಿ, ಆತ್ಮಜ್ಞ 22).

ಪಿತುರ pitura. = ಪಿತೂರಿ. (G. 151).

ಪಿತೂರಿ pitûri. Revolt, defection, plot, perfidy (My.; Mhr., H. ಫಿತುರೀ, ಫಿತೂರ; B. 5, 54. 221). ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿದರೂ ತುತೂರೀ ಧ್ವನಿ ತಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. — ಪಿತೂರಿ ಮಾಡಿದವ ಪಿತನಿಗೆ ಬಲ್ಲನೇ? (Prvs.).

ಪಿತೃ pitṛi. = ಪಿತ, ಪಿತರ. (Sk. Nom. ಪಿತಾ). *A father.* ಪಿತೃಗಳು, fathers; forefathers, ancestors; the spirits of departed and deified ancestors, the manes or spirits of the dead. ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಪ್ಪ ಪಿತೃಗಳ್ (Šmd. 105).

ಪಿತೃಕರ್ಮ pitṛi-karma. Obsequial rites, oblations offered to the manes or deceased ancestors. (Si. 243).

ಪಿತೃಕಾನನ pitṛi-kânana. A grove of ancestors: *a cemetery.*

ಪಿತೃತರ್ಪಣ pitṛi-tarpaṇa. *Oblations giving satisfaction to the manes;* water out of the right hand as a daily offering to the manes (My.); the act of throwing sesamum and water out of the right hand as an offering to deceased ancestors at parvas or šrâddhas (My.).

ಪಿತೃತಿಥಿ pitṛi-tithi. The death-day of either deceased parent appointed for obsequial rites to them (My.).

ಪಿತೃತ್ವ pitṛitva. Fatherhood, paternity. 2, the state or condition of a pitṛi or deified progenitor. ಪಿತೃತ್ವವನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವರು ತೃಪ್ತಿ ಪಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ದಾನ (ನಿವಾಪ Si. 243).

ಪಿತೃದಾನ pitṛi-dâna. *A gift in honour of deceased ancestors, an offering to the manes.*

ಪಿತೃದಿನ pitṛi-dina. = ಪಿತೃತಿಥಿ. (My.).

ಪಿತೃದೀಕ್ಷೆ pitṛi-dîkshĕ. A course of austerities (as not shaving the head, abstinence from sexual intercourse, etc.) for the first year after one's father's death (My.).

ಪಿತೃದ್ರೋಹಿ pitṛi-drôhi. A traitor to his father (My.).

ಪಿತೃಧನ pitṛi-dhana. A father's property (ಗ್ರನ್ಥ, ತನ್ದೆ ಗಱಿಸಿದ ಧನ Nn. 141). 2, patrimony.

ಪಿತೃಪಕ್ಷ pitṛi-paksha. Siding with one's father (Bh. 1, 8, 17). 2, the dark half in the bhâdrapada month peculiarly appointed for the celebration of obsequial rites to the Manes (My.).

ಪಿತೃಪತಿ pitṛi-pati. *Yama.*

ಪಿತೃಪಿತೃ pitṛi-pitṛi. *A father's father.*

ಪಿತೃಪ್ರಸು pitṛi-prasu. A father's mother. 2, mother of the Manes: *twilight.*

ಪಿತೃಪ್ರಿಯ pitṛi-priya. Yama (Mr. 49).

ಪಿತೃಮೇಧ pitṛi-mêdha. Obsequial offerings to the Manes. (My.).

ಪಿತೃಯಜ್ಞ pitṛi-yajña. = ಪಿತೃಮೇಧ. (My.).

ಪಿತೃರಿಣ pitṛi-riṇa. A debt to the Manes: the generation of a son (My.).

ಪಿತೃವನ pitṛi-vana. = ಪಿತೃಕಾನನ. *A cemetery.*

ಪಿತೃವಸತಿ pitṛi-vasati. An abode of ancestors: *a cemetery.*

ಪಿತೃವಿಯೋಗ pitṛi-viyôga. The loss, or death, of a father (Čpr. 2, 49; My.).

ಪಿತೃವ್ಯ pitṛivya. *A paternal uncle.*

ಪಿತೃಶೇಷ pitṛi-šêsha. Remains of the meal of an obsequial rite (My.).

ಪಿತೃಸ್ವಸೃ pitṛi-svasṛi. *A father's sister, paternal aunt.*

ಪಿತೃಸನ್ನಿಭ pitṛi-sannibha. *Like a father, fatherly, paternal.*

ಪಿತೃಸ್ಥಾನ pitṛi-sthâna. The place in the house where a deceased father is summoned to sit down (My.).

ಪಿತ್ತ pitta. = ಪುಚ್ಚು, ಪಚ್ಚು, etc. *Bile; the bilious humour.* 2, foolishness, madness (not Sk.; My.); choler, irascibility, irritability of temper (Mhr.). ಪಿತ್ತ ತಲೆಗೇಱಿದವಗೆ ಶಂಖ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಣ್ಡರೆ ಅದಱ ಬಣ್ಣ ಕೆಟ್ಟೀತೇ? — ಪತ್ಯ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಪಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿತು. — ಪಿತ್ತವಿದ್ದರೆ ಪಿತ್ತ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಮರುಳ.

ಪಿತ್ತಕಾಮಾಲೆ pitta-kâmâlĕ. A kind of jaundice (My.).

ಪಿತ್ತಗನ್ದಿ pitta-gandi. Small swellings in the skin produced by bile (My., also ಪಿತ್ತಗನ್ದೆ).

ಪಿತ್ತಘ್ನಿ pitta-ghni. The plant Cocculus cordifolius. (R.).

ಪಿತ್ತಜ್ವರ pitta-jvara. Bilious fever. (My.).

ಪಿತ್ತನಾಡಿ pitta-nâḍi. The middle vein of the wrist which is said to indicate the amount of the body's bile (My.).

ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆ pitta-bhramĕ. Bile-erring, disorder in the action of the liver. ಪಿತ್ತಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಚಿತ್ತಭ್ರಮೆಯಾಗದೇ? (Prv.). 2, madness (My.).

ಪಿತ್ತಲ್ pittal. = ಪಿತ್ತಿಲ್, etc. (V. 33, 28; 41, 42).

ಪಿತ್ತಲ pittala. 1. = ಹಿತ್ತಳಿ, ಹಿತ್ತಳೆ, ಹಿತ್ತಾಳಿ, ಹಿತ್ತಾಳೆ. Brass (Sk.; Mhr., H. ಪಿತಳ; Tĕ. ಪಿತ್ತಳಿ; T. ಪಿತ್ತಳೈ; M. ಪಿಚ್ಚಳಿ).

ಪಿತ್ತಲ pittala. 2. Relating to the bilious humour, bilious, secreting bile (Sk.). 2, roguish behaviour (T. ಪಿತ್ತನ್, a mad man; a rogue). — ಪಿತ್ತಲಾಟ. -ಆಟ. Trickery, lying, deceit, defrauding (My.; T., M.; Tĕ. ಪಿತಲಾಟ; My. also ಪಿತ್ತಾಲಾಟ).

ಪಿತ್ತಿಲ್ pittil. = ಪಿನ್ತಿಲ್ (s. ಪಿನ್ತು), etc. (ನಿಷ್ಕುಟ Nn. 142, o. rs. ಹಿತ್ತಲ್, ಹಿತ್ತಿಲ್).

ಪಿತ್ರ್ಯ pitrya. *Paternal, patrimonial, ancestral.* 2, *referring to the Manes, devoted to the Manes, obsequial.*

ಪಿತ್ಸತ್ pitsat. ಪಿತ್ಸನ್ತ್. Habitually falling or flying; *a bird.*

ಪಿಧಾನ pi(*i. e.* ಅಪಿ)-dhâna. *Covering, shutting.* 2, *a cover, a lid* (ಉದಂಚನ, ಎಸಮುಚ್ಚಿ Mr. 210). 3, a wrapper, a cloak.

ಪಿನ್ pin. = ಪಿಂ (ಪಿಜ್), etc. The state of being behind, etc. (T., M.; M. also: other, see ಪೆಱ). — ಪಿನ್ದಿರಿಗು. -ತಿರಿಗು. = ಪಿನ್ದಿರುಗು. (Rśv. 5, after 120). — ಪಿನ್ದಿರುಗು. -ತಿರುಗು. To turn backwards (v. i., ಪೆಱ ತೆಗೆ Kk. 72). 2, to turn backwards (v. t.). — ಪಿನ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To retreat (Śšv. 4, 74). — ಪಿನ್ನೆಲೆ. Back ground (J. 8, 31).

ಪಿನದ್ಧ pi(*i. e.* ಅಪಿ)-naddha. Tied on, put on, fastened; *dressed, accoutred;* covered.

ಪಿನಸ pinasa. = ಪೀನಸ. (Sk.; see Mhr. s. ಪಿನಸಿ).

ಪಿನಸಿ pinasi. = ಪೀನಸ. ಪಿನಸಿರೋಗ (ಪೀನಸ, ಪ್ರತಿಶಾಯ, ನೆಗಡಿ G.; S. Mhr.; Mhr. ಪಿನಾಸ, purulent deflection in the nose).

ಪಿನಾಕ pinâka. *A three-pronged spear, a trident, especially that of Śiva.* 2, *Śiva's bow.*

ಪಿನಾಕಧರ pinâka-dhara. Śiva (Mr. 12).

ಪಿನಾಕಿ pinâki. *Śiva.*

ಪಿನಾಕಿನಿ pinâkini. N. of a river, the Pĕnnâr̤. (My.; Tĕ.).

ಪಿನ್ತು pin-tu. = ಪಿನ್ತೆ (Śmd. 146), ಪಿನ್ದು (146), ಪಿನ್ದೆ, ಹಿನ್ದು (64 Cm.), ಹಿನ್ತೆ, ಹಿನ್ದೆ. That which is back, behind, previous; that which is afterwards or hereafter (ಪೆಱಗು Śmd. 199; ಪೆಱತು Čt. II, 110); and *adverbially.* ಪಿನ್ತಣ, ಪಿನ್ತಣಿಂ (Śmd. 135). ಪಿನ್ತಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (ಪೆಱಗೆ 201). ಪಿನ್ತಣ್ಗೆ (see below). — ಪಿನ್ತಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). A man that is behind or belongs to the rear. — ಪಿನ್ತಣ್ಗೆವರ್. -ಬರ್. To retreat, etc. (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಒಳ ಸೋರ್, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱ ಹೋಗು, ಪಾಱು, ಅಕ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Ks.). — ಪಿನ್ತಾಗು. -ಆಗು. To be behind (Śšv. 4, 40). — ಪಿನ್ತಿಲ್. -ಇಲ್. (Śmd. 198. 199). = ಪಿತ್ತಲ್, ಪಿತ್ತಿಲ್, ಹಿತ್ತಲ್, ಹಿತ್ತಲ, ಹಿತ್ತಿಲ್, ಹಿತ್ತ್ಲು. The back-place, the rear, etc. (ಪಿಂಗಡೆ, ಪೆಡ, ಪೆಱಗು Śm. 60; Kk. 46; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱಗು, ಪೆಱತು, ಹಿಂಗಡೆ Ks.); a back-yard. — ಪಿನ್ತೊಲೆ. -ಒಲೆ. (Śmd. 199). A back-fireplace.

ಪಿನ್ತೆ pintĕ. = ಪಿನ್ತು (Śmd. 146), ಪಿನ್ದೆ (115), ಹಿನ್ತೆ (285 Cm.), etc. The rear, the back-side or part, etc. (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ, ಹಿನ್ದಣ ಭಾಗ Nn. 134); behind, in a preceding place (ಹಿನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ Śmd. 52 Cm.; J. 7, 23), in the first place (Čh. v. 111); formerly, previously (J. 2, 3. 25; 10, 18; 29, 34). ಪಿನ್ತೆಗೆ (Bp. 34, 21).

ಪಿನ್ದನೆ pindanĕ. Behind (in place, Abh. P. 11, 96).

ಪಿನ್ದು pindu. = ಪಿನ್ತು, ಪಿನ್ದೆ (Śmd. 146; Tĕ. ಪಿಱಿಚಿ, ಪಿಱುನ್ದೆ), etc. ಅವಱಿಂ ಪಿನ್ದು (47). ಪಿನ್ದುಗಳ್ (198). ಪಿನ್ದಣ್ಗೆ (Čpr. 1, 102). ಹಡಗಿನ ಪಿನ್ದು (ಘುಕ್ಕಣ Mr. 408). — ಪಿನ್ದಣನ್ತೆ. -ಅನ್ತೆ. As before (Śmd. 146). — ಪಿನ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. To go or come at the back. ಪಿನ್ದಯ್ದಿ ಪೋಪುದು (ಬಱಿ ಸಲ್ Čt. I, 85). — ಪಿನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. A place that is behind (ಪೆಱಗೆ Śmd. 201 Cm.). — ಪಿನ್ದುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To reject, to scorn (Rśv. 5, after 19). — ಪಿನ್ದುಗೆಯ್. To throw back (Śšv. 4, 40). — ಪಿನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To follow (Rśv. 1, after 135; 2, after 76). — ಪಿನ್ದು ಮುನ್ದು. That is behind and in front (Č. Bp. 47, 23). 2, the hind part being in front, reversed position, inversion, disorder, confusion (My. as ಹಿ-).

ಪಿನ್ದೆ pindĕ. = ಪಿನ್ದು (Śmd. 146), ಪೆಱಗೆ (114 Cm.), etc. ಪಿನ್ದೆ ಹೋದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ (ಅತೀತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ) ಪ್ರಾಕ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮುನೆ ಒತ್ತಕ್ಕರಮ್ ಇರಲು ಪಿನ್ದೆ ಗುರುವಕ್ಕು (Mr. 363). — ಪಿನ್ದೆ ಬರ್. To come behind, to follow (ಬೆನ್ನಬಱಿ Śmd. I.; Rśv. 13, 95).

ಪಿನ್ನಿ pinni. (= ಪಿನ್ದೆ?). — ಪಿನ್ನಿವಾಲದ ಮರ. A common roadside tree, Urostigma retusum Miquel (Z.).

ಪಿನ್ನೆ pinnĕ. = ಪಿನ್ದೆ. Formerly, in old times (Rśv. 1, 77; T.).

ಪಿಪಾಸ pipâsa. = ಪಿಪಾಸೆ. (Mr. 235).

ಪಿಪಾಸಿತ pipâsita. *Wishing to drink, thirsty.*

ಪಿಪಾಸು pipâsu. *Thirsty.*

ಪಿಪಾಸೆ pipâsĕ. *Thirst.*

ಪಿಪೀಲಿಕ pipîlika. An ant (ಕ್ಷುದ್ರ, ಇಱುಹೆ Mr. 165). 2, a kind of gold supposed to be collected by ants.

ಪಿಪೀಲಿಕಾಸ್ತ್ರ pipîlikâ-astra. A weapon that takes the form of ants when thrown (J. 24, 34).

ಪಿಪೀಲಿಕೆ pipîlikĕ. -ಕಾ. *An ant;* the common small red ant. See Prv. s. ಲಿಪಿ.

ಪಿಪ್ಪಲ pippala. = ಪಿಮ್ಪಲ. *The holy fig-tree, Ficus religiosa* (ಕುಜಭೇದ, ಮರಗಳ ಭೇದ Nn. 62). 2, water (ಜಲ, ಉದಕ 62). 3, swampy ground (ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ, ಜವುಗಿನ ನೆಲ 62). 4, dirt, filth, impurity (ಮಲಿನ, ಪೂಸಿದುದು 62). 5, an ascetic (ಯೋಗೀಶ್ವರ, ಯತೀನ್ದ್ರ 62).

ಪಿಪ್ಪಲಿ pippali. = ತಿಪ್ಪಲಿ, ಹಿಪ್ಪಲಿ (Śmd. 342), ಹಿಪ್ಪಿಲಿ. *Long pepper, Piper longum* Lin.

ಪಿಪ್ಪಲೀಮೂಲ pippalî-mûla. *The root of long pepper.*

ಪಿಪ್ಲು piplu. *A freckle, a mark, a mole.*

ಪಿಮ್ pim. = ಪಿಂ (ಪಿಜ್), etc. The state of being behind, afterwards, later, etc. — ಪಿಮ್ಪುಱಿ ಕೆಯ್. To rebuke in by-gone days (Čpr. 8, after 53). — ಪಿಮ್ಪಗಲ್. -ಪಗಲ್. The latter part of the day, eventide (ಕಡೆವಗಲ್ Śm. 18). — ಪಿಮ್ಬೈದೆ. -ಬಿದೆ. (Śmd. 199). = ಹಿಮ್ಬೈದೆ. The latter time of sowing seed. — ಪಿಮ್ಪೊಱ್ತು. -ಪೊಱ್ತು. (Śmd. 199). The setting sun (ಪಡುನೇಸಱ್ Ks.).

ಪಿಮ್ಪಲ pimpala. = ಪಿಪ್ಪಲ. (ಗೋಳಿ Mr. 118, o. r. ಗೋಣಿ; Mhr. ಪಿಮ್ಪಳ).

ಪಿಮ್ಪು pimpu. = ಪೆಮ್ಪು. ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಿಮ್ಪಿನ್ದಗುನ್ದಲೆಯಾಗಿರ್ದುದು (Śmd. 223 Mdb.).

ಪಿಯ piya. Tbh. of ಪ್ರಿಯ (Č. Bp. 10, 9).

ಪಿಯಾಲ piyâla. = ಪ್ರಿಯಾಲ. *The tree Buchanania latifolia* Roxb., *and its fruit* (Chironjia sapida R. MSS.). See ಮೊಱಲೆ.

ಪಿರಂಗಿ pirangi. = ಪೆರಂಗಿ. A great gun or cannon (My.; V. 10, after 10; B. 4, 141. 146. 217; Si. 287; Tĕ., H. ಫಿರಂಗಿ, ಫಿರಿಂಗಿ; T. ಪೀರಂಗಿ; M. ಪೀರಂಗಿ, ಬೀರಂಗಿ, ಭೀರಂಗಿ). ತುಪಾಕೀ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಪಿರಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಕೋವೀ ನೋಡಿ ಹೆದಱುವವ ಪಿರಂಗಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟಾನೇ?—ಪಿರಂಗೀ ಗುಣ ಪರಂಗಿ ಅಱಿಯನೇ? (Prvs.). — ಪಿರಂಗಿಗಾಡಿ. A gun-carriage (Si. 275; My.). — ಪಿರಂಗಿಬಾಯಿ. The muzzle of a gun (My.).

ಪಿರಿ piri. = ಹಿರಿ 1, ಹಿರೆ. Extensiveness, largeness; abundance; numerousness, frequency; greatness, pre-eminence; advanced age (T. ಪೆರು, ಪರು; M. ಪೆರಿ, ಪೆರು; T., M. ಪೆರುಗು, to be multiplied, grow large; T. ಪಿಱಂಗು, to be full, increase; see ಪೆರ್ 1, etc.). — ಪಿರಿದಾಗು. ಪಿರಿದು ಆಗು. To become extensive, plentiful, abundant, great, conspicuous, etc. (J. 16, 34). ದೇವನಾಲಂ ಪಿರಿದಾಗಿರ್ಪ ಭೂಮಿ ಪಿರಿದಾದುದು (ಮಿಗು Śm. 81). ಪಿರಿದಹ ಇಚ್ಛೆಯನುಳ್ಳವನು (ಮಹೇಚ್ಛ Nr.). (ನಡಪ್ರಾಯ, etc.); ಪಿರಿದಹ ಇಚ್ಛೆಯನುಳ್ಳವನು (ಮಹೇಚ್ಛ Nr.).

ಕಿಱಿದಾಗಿರುವವದನ್ನು ಪಿರಿದಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಿಸ್ತಾರ, etc. Si. 395). — ಪಿರಿದಾಸೆ. -ಆಸೆ. Great desire (ಬಾಹುಳಿ Śm. 51). — ಪಿರಿದೀ. -ಈ. To give much (Rśv. 11, 165). — ಪಿರಿದೀವಂ. -ಈವಂ. (Śmd. 90). A liberal man. ಅಃ, ಪಿರಿಯಂ ಪಿರಿದೀವನ್ ಇತ್ತುದಂ ನೆನೆವನೆ? ಚಃ, ಅದಂ ನೆನೆಯಂ! (68. 184). — ಪಿರಿದು. = ಪೆಮ್ಪು (Śmd. 249), ಹಿರಿದು. That is extensive, large, big, great, etc., and of advanced age (ದಿಮ್ಮಿತು Ćt. I, 22; T. ಪೆರಿಜು, ಪೆರಿದು, ಪೆರಿಯದು; M. ಪೆರುದು). ತಾನದು ಪಿರಿದು (Śmd. 174). ಪಿರಿದುಚಾಗಂ (291). ಪಿರಿದಱೊಳ್ ನಾನಾ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 537). ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿಗಳ್ ಅದೊನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಪಿರಿದಪ್ಪ ಮಿಾನಕ್ಕು (410). ಪಿರಿದು ಮಾಡ್ಪುದು (ವಿಸ್ತರ, ಬಿತ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, etc. 447). ಕಿಱಿದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, etc. Nr.). Conjugation: ಪಿರಿಯನೆಂ, ಪಿರಿಯರೆವು, ಪಿರಿಯೆವು (Śmd. 258). See Rśv. 6, 34; 12, 39; 13, after 71; J. 2, 32; 17, 20. 2, = ಪಿರಿದುಂ, extensively, greatly, much, frequently, etc. (ಘನವಾಗಿ Śmd. 237; ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ Cm.; ಕಾಮಂ, ಪ್ರಕಾಮಂ, ಅತ್ಯರ್ಥಂ, etc. Mr. 436; ಅಣಿಯರ, ಅಗುನ್ದಲೆ, ನೂಳದು, etc. Kk. 84). See Śmd. 225; Bp. 32, 39; 46, 34. 35; 52, 3. 15; Prll. 3, 26; J. 5, 57; 20, 31. — ಪಿರಿದುಂ. -ಉಂ. Extensively, greatly, much, conspicuously, frequently; further; indeed (ನಾಡೆ, ಎಡೆ, ನೆಱೆ, ನೀಡುಂ, ಮಿಗೆ, etc., ಅಧಿಕಂ Śmd. 391; ಸೋಡಂ, ಬಾಡಂ 393; ಪೀನಂ 108; ನಾಡೆ, etc., ಅತ್ಯರ್ಥಂ Ćt. II, 25; ಬಹುಳವಾಗಿ Śmd. 42. 52. 58 Cm.; ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ, ದೊಡ್ಡಿತಾಗಿ 108 Cm.; ವಿಶೇಷವಾಗಿ 140. 297. 394). See Ćpr. 1, 49. 78; 2, 54; 3, 3; Rśv. 8, 98. — ಪಿರಿದುರಿ. -ಉರಿ. A great flame (Bp. 44, 21; 45, 31). 2, to burn greatly (50, 28). — ಪಿರಿಪಿರಿದು. rep. (Bp. 59, 18). — ಪಿರಿಯ. *Genitive* of ಪಿರಿ. (According to grammar a formation from ಪಿರಿದು, Śmd. 184). ಮಣಿಯುಡಿದೊವಲುಂ ಪಿರಿಯ ಪಣೆಗಟ್ಟುಂ (78). ಪಿರಿಯ ಮುಗಂ (201). ಪಿರಿಯ ಮಿಾನ್ (Ćpr. 5, 40). ಪಿರಿಯ ಕಡುಪು (Abh. P. 10, 158). ಪಿರಿಯ ಕಣಜ (Bp. 53, 26). ಪಿರಿಯ ಕರಿ (22, 6). ಪಿರಿಯ ಕಲ್ (20, 14). ಪಿರಿಯ ಧ್ವನಿ (53, 25). ಪಿರಿಯಯ್ಯ (3, 82). ಪಿರಿಯಮ್ಮೆ (V. 9, 124). ಪಿರಿಯ ನೇಜಯ (Rśv. 6, after 11). ಮುತ್ತಿನೊಚ್ಚರವವನ ಪಿರಿಯುರದೊಳ್ ಇಟ್ಟು (Râghč. 17, 71). ಪಿರಿಯವು (Śmd. 117. 119). 2, ಪಿರಿ-ಅ 3. = ಹಿರಿಯ. (T., M. ಪೆರಿಯ). A great, eminent, noble man (ಮಹಾತ್ಮ, ಉದೀರ್ಣ Mr. 233); a chief (see ಇಳೆಯ-, ಕನಸುಗಾಣವರ-, ಸಗ್ಗಿಗರ-); a wise man, a scholar (ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಿದ್ವಾಂಸ Śmd. 38 Cm.; ವಿದ್ವಾಂಸ 260 Cm.); a Brâhmaṇa (ದ್ವಿಜ Śm. 52); a man more advanced in age, one who is older; an elder, a senior (see ಜಗುನೆಯ ಪಿರಿಯ). ಕೃಷ್ಣನತ್ತಣಿಂ ಬಲಭದ್ರಂ ಪಿರಿಯಂ (Śmd. 160). ಸಮಂ ನುಡಿವೊಡೆ ಅವಂ ಪಿರಿಯಂ (297). ಪಿರಿಯಂ, ಕಿಱಿಯಂ (184). ಪಿರಿಯಳ್ (245). — ಪಿರಿಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. N. of a metre (Čh.; see an instance in Ćpr. 4, 18).

ಪಿರಿಕಿ piriki. = ಪಿರಿಕೆ. A range, division, jurisdiction. (H.; My.).

ಪಿರಿಯ piriya. Tbh. of ಪ್ರಿಯ. (My.).

ಪಿರಿಯಾದಿ piriyâdi. = ಫಿರ್ಯಾದಿ, q. v. ಪಿರಿಯಾದಿ ಮಾಡದ ಹೊರ್ತು ದಾಯಾದಿ ಕೇಳ (Prv.).

ಪಿರೀತಿ pirîti. Tbh. of ಪ್ರೀತಿ. (My.).

ಪಿರೂತಿ pirûti. = ಪಿರೀತಿ. (S. Mhr.).

ಪಿಱದು piṟadu. O. r. of ಪೆಱದು, q. v. s. ಪೆಱ. ಪಿಱವುಂ (plural of ಪಿಱದು -ಉಂ), other (Abh. P. 12, after 40).

ಪಿಱಿ piṟi. = ಪಿಱು. Flesh (? Tĕ. ಪೆರಸು, T. ಇರೈ, ಇಱೈಚ್ಚಿ, ಪುಲೈ, flesh, see s. ?ರೆ 3; *cf.* ಪಿಚ್ಚ?), or a sheep, a goat (? T. ವೆಱಿ, Tĕ. ವೇಟ, a sheep or goat for slaughter). ಪೊಯ್ದಾಡಿ ಮಡಿದ ಕಲಿಗಳ ಶರೀರಂಗಳಂ ಪೊಯ್ದೊಱದು ಪಿಱಿ ತಿಮ್ಬ ಮರುಳ್ಗಳ್ (J. 8, 33). — ಪಿಱಿತಿನಿ. A piṟi-eater: a demon (ಮರುಳ್ Śmd. II; Śm. 53; Kk. 91, o. r. ಪಿಱು-; Kâvy. II, 1, 27). — ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. Śiva (Kk. 5). — ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಳ್ಮ. -ಆಳ್ಮ. = ಪಿಱಿತಿನಿಯಾಣ್ಮ. (ಈಶ್ವರ Śm. 3).

ಪಿಱಿಕಿ piṟiki. A timid man, a coward (Tĕ.; T. ಪಿಱಿಕ್ಕ, ಪಱಪ್ಪು, ಎಱಪ್ಪು, fear; ಪಿಱಿಱ್, to tremble; ಎಱ, to fear; *cf.* ಪುಕ್ಕು 1, ಬೆದಗು). ಭಯ ಪಡುವ ಪಿಱಿಕಿ (ತ್ರಸ್ನು, ಭೀರು, ಭೀರುಕ, ಭೀಲುಕ, ಹೆದಱುವವನು Si. 360).

ಪಿಱು piṟu. = ಪಿಱಿ. — ಪಿಱುತಿನಿ. = ಪಿಱಿತಿನಿ, q. v.

ಪಿಱೆ piṟĕ. (= ಪೂಱ, ಪೆಱ). The hind part: the posteriors, a buttock (My.; Tĕ. ಪಿಱುದು, ಪಿಱ್ಱ; M. ಪೂನಲ್, ಪೂಱ, ಪೂಱು, see s. ಪುಕ್ಕು 2; Mhr. ಪುಠಾ; T. ಪುಱ, the behind-side; see ಪಿಂ, ಪಿಱ್; *cf.* ಪೊಱವಾಱ್). ಪಿಱೆಗಳು (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿ, ಕಕುದ್ಮತಿ, ಅಣ್ಡುಗಳು); ಹೆಂಗಳ ಹಿನ್ದುಗಡೇ ಪಿಱೆಗಳು (ನಿತಮ್ಬ Si. 208).

ಪಿಲು pilu. = ಪೀಲು. N. of a tree (ಕುಜಾತ, ವೃಕ್ಷ Nn. 126; ಮರ Mr. 489; ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ, ಉಗುನಿ Mr. 146). 2, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 126; ಹುಲ್ಲು 489). 3, a stone (ಅಶ್ಮ, ಕಲ್ಲು 126).

ಪಿಲ್ಲ pilla. = ಪಿಳ್ಳ, 1, ಪಿಳ್ಳೆ. Smallness (Tĕ. ಪಿಲ್ಲೆ). — ಪಿಲ್ಲಪಾಪನರೆಚೆಟ್ಟು. (ಚಿತ್ರೆ, ಗವಾಕ್ಷಿ, etc., ಹೆಮ್ಮಕ್ಕೆರು, ಬುಡುಮುಕಾಯಿ Si. 161). — ಪಿಲ್ಲಪಿಚ್ಚರೆ. (Tĕ. ಪಿಲ್ಲಪೀಚರೆ; ಶತಮೂಲ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, ಭೀರುಪತ್ರಿ, ಶತಾವರಿ, etc. Si. 146).

ಪಿಲ್ಲ pilla. *Blear-eyed, moist-eyed.* See ಅಱಿಗಣ್ಣವನು.

ಪಿಲ್ಲಕೆ pillakĕ. A female elephant (Sk.; see ಪಿಡಿ 4).

ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆ pillaṇigĕ. A club, a bludgeon (ಪರಿಘ, ಪರಿಘಾತನ Mr. 298; Tĕ. ಪುಲ್ಲತಿ; *cf.* ಪುಟ್ಟಗೋಲ್?). ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆಯನುಂ ಕೊಡಲಿಯನುಂ ಆಯುಧವಾಗುಳ್ಳವನು (ಯಾಷ್ಟೀಕ, ಪಾರಶ್ವಧಿಕ Nr.).

ಪಿಲ್ಲಿ pilli. 1. A silver ring worn on the second toe by married women (Bp. 4, 36; My.; Tĕ. ಪಿಲ್ಲಾಣಿ; T., M. ಪೀಲಿ). See ಕಾಲ್-.

ಪಿಲ್ಲಿ pilli. 2. (= ಱೇಲಿ). A cat (Tĕ., T.; R.; *cf.* Mhr. ಪಿಲೂಂ; *cf.* ಪುಲಿ?).

ಪಿಶಂಗ piśanga. *Reddish-brown, reddish, tawny.*

ಪಿಶಂಗಾಶ್ಮ piśanga-aśma. A kind of precious stone (ಗೋಮೇದಕ, ಬನ್ಧುರ Mr. 101).

ಪಿಶಂಗೀಭೂತ piśangî-bhûta. = ಪಿಶಂಗ. (Ćpr. 4, after 75).

ಪಿಶಾಚ piśâča. *A male spirit, a fiend, a goblin, a malevolent being, a devil.* See Mr. s. ದೇವಯೋನಿ. ಪಿಶಾಚ ಬಿಟ್ಟರೂ ನಿಶಾಚರ ಬಿಡ. — ಪಿಸರು ತೆಗದರೂ ಪಿಶಾಚ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪಿಶಾಚಗಳೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Śiva (G. 333).

ಪಿಶಾಚಿ piśâči. = ಪಿಚಾಚಿ. A female imp, a she-demon (Sk.; Bp. 13, 21; 40, 52). 2, a male, female, or neuter spirit, etc. (My.; ಗ್ರಹ G.). ಪಿಶಾಚಿಯ ಬಾಧೆ (ಆವೇಶ G.). See Prv. s. ಬೆನ್ನು; *cf.* ಪೇ 1.

ಪಿಶಾಚು piśâču. = ಪಿಶಾಚಿ No. 2. (My.).

ಪಿಶಿತ piśita. = (ಪಿಚ್ಚ), ಪಿಸಿತ. *Flesh, meat.*

ಪಿಶಿತಾಶ piśita-âśa. = ಪಿಶಿತಾಶನ. (My.).

ಪಿಶಿತಾಶನ piśita-aśana. Flesh-eating: *a demon, râkshasa or piśâča.*

ಪಿಶಿತೆ piśitĕ. Spikenard, Nardostachys jatamansi (ಜಟಾಮಾಂಸಿ Mr. 143).

ಪಿಶುನ piśuna. = ಪಿಸುಣ, ಪಿಸುಣು, ಹಿಸುಣ. *A betrayer, an informer, a tale-bearer, a backbiter, a calumniator, a*

slanderer. 2, informing against, calumny, slander. 3, *cruel, wicked, malignant* (ನೀಚ, ಖಲ, ದುರ್ಜನ Mr. 229). 4, *saffron.* 5, making known, indicating, displaying, making manifest.

ಪಿಶುನತ್ವ piśunatva. Slander, scandal, tale-bearing, back-biting (My.).

ಪಿಶುನೆ piśunĕ. *The plant Medicago esculenta* Rottl., Roxb.

ಪಿಷ್ಟ pishṭa. = ಪಿಟ್ಟು, ಹಿಟ್ಟು. Ground, pounded, crushed, bruised; squeezed. 2, flour, meal. 3, lead.

ಪಿಷ್ಟಕ pishṭaka. *A cake;* bread.

ಪಿಷ್ಟತಂತು pishṭa-tantu. A kind of vermicelli (ಸೇವಗೆ Mr. 213, o. r. ಸೇವಿಗೆ).

ಪಿಷ್ಟಪ pishṭapa. = ವಿಷ್ಟಪ. *A world, a division of the universe.*

ಪಿಷ್ಟಪಚನ pishṭa-paćana. *A pan, a boiler, a seether.*

ಪಿಷ್ಟಾತ pishṭâta. *Perfumed powder,* for scenting rooms, garments, etc.

ಪಿಷ್ಟಾತಕ pishṭâtaka. = ಪಿಷ್ಟಾತ. (Ćpr. 3, after 96; Abh. P. 4, 27).

ಪಿಸರು pisaru. = ಪಿಚ್ಚು, ಪಿಸುರು. Filth of the body, the rheum of the eye, etc. (My.; Tĕ.; *cf.* ಪೀ, etc.).

ಪಿಸರು pisaru. Infatuation: foolish pride, arrogance, refractoriness (My.; H.; Tu.: anger; Mhr. ಪಿಸಾ, mad; ಪಿಸಾಟಣೇಂ, ಪಿಸಾಳಣೇಂ, to become rabid). ಪಿಸರು ಇದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಉಸುರ ಬಾರದು (Prv.). — ಪಿಸರು ತೆಗೆ. To reprove, to scold. ಪಿಸರು ತೆಗದರೂ ಪಿಶಾಚ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪಿಸಾಯ್ pisây. The mouse deer, Memimna indica (Gz.; H.).

ಪಿಸಿ pisi. = ಪಿಸು. A sound in imitation of whispering. — ಪಿಸಿ ಪಿಸಿ ಮಾತಾಡು. To whisper (My.).

ಪಿಸಿತ pisita. Tbh. of ಪಿಶಿತ. (Bp. 24, 17. 21).

ಪಿಸು pisu. = ಪಿಸಿ. — ಪಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To whisper (My.).

ಪಿಸುಕು pisuku. = ಪಿಸುಂಕು, ಹಿದುಕು, ಹಿಸಕು, ಹಿಸಿಕು, ಹಿಸುಕು. To squeeze, to press, as a fruit; to press closely, as the throat; to knead; to shampoo (My. ಹಿದುಕು, etc.; Tĕ. ಪಿತುಕು, ಪಿದುಕು, ಪಿಸುಕು; T., M. ಪಿದುಕ್ಕು; Tu.; M. ಪಿತುಕ್ಕು, the remains of expressed cocoanuts; *cf.* ಪಿಟಿ). 2, to treat with great disrespect or contempt (ಅವಜ್ಞಾತಿಶಯ Śmd. Dh.).

ಪಿಸುಂಕು pisuṅku. = ಪಿಸುಕು No. 2. (Śmd. Dh.).

ಪಿಸುಣ್ pisuṇ. Fury, rage. — ಪಿಸುಣ್ಬೀಳ್. To become furious or very angry (Ćpr. 5, after 64; 7, 143; Abh. P. 8, after 52).

ಪಿಸುಣ್ pisuṇ. = ಪಿಸುಣ. ಪಿಸುಣೆನ್ನು ಕುತ್ಸಿತಂ (Kk. 72). — ಪಿಸುಣಾಡಿಸು. -ಅಡಿಸು. To cause to slander (Ćpr. 8, 73). — ಪಿಸುಣಾಡು. -ಅಡು. To slander (V. 8, after 4; Śśv. 1, 50). — ಪಿಸುಣ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To drop slander: to slander (V. 8, after 16, twice).

ಪಿಸುಣ pisuṇa. Tbh. of ಪಿಶುನ. A betrayer, etc. (ದುರ್ಜನ, ಪಿಶುನ Hlâ.). 2, slander, etc. (ಕೊಂಡೆಯ, ಚಾಡಿ, ಕುತ್ಸಿತ Śm. 65; ಎಡೆನಿಚ್ಚ Ćt. I, 13). ಅತನುಂ ಸೀಸುಮ್ ಆನುಂ ಪೊಐಗಾಗಿರ್ದೆ ವವನಿಪತಿಗೆ ಪಿಸುಣರಿಂ (Śmd. 262). ಪಿಸುಣನ ದ್ರವ್ಯ ಲೋಭಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಬಿಸಲೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊಸಳೆಯ ಅಸುವಣಿಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ನು, ನೀರೊಳ್ ಬಿಡಲಾ ಮೊಸಳೆ ಮರಳವನ ನುಂಗಿತು; ಪಿಸುಣಂಗುಪಕಾರ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದು ಕೇಡು (Subhâshitakandapadya). — ಪಿಸುಣವಸರಿಗ. One who spreads about slander: Nârada (Abh. P. 3,

ಪಿಸುಣಾತನ pisuṇatana. = ಪಿಶುನತ್ವ. (My.).

ಪಿಸುರು pisuru. = ಪಿಸರು, etc. (My.).

ಪಿಸ್ತೂಲು pistûlu. A "pistol" (My., also ಪಿಸ್ತೋಲು).

ಪಿಹಿತ pi(*i. e.* api)-hita. *Shut, covered, hidden;* filled with.

ಪಿಳ್ piḷ. — ಪಿಳ್ಪಿಸಿಕನ ಬಳ್ಳಿ. or ಪಿಳ್ಪಿಸಱುಬಳ್ಳಿ. A climbing plant, Phaseolus trinervius Heyne (Z.).

ಪಿಳಿಗು piḷigu. = ಹಿಳ್ಗು, q. v. To break, to crack, to burst (Ćpr. 6, 32; Abh. P. 13, 35).

ಪಿಳಿಲ್ piḷil. To unfasten, or to loosen, or to throw from the hand, or with the hand (ಹಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ Śmd. Dh.).

ಪಿಳುಕು piḷuku. = ಪಿಳ್ಕು, ಹಿಳುಕು. The lower part of an arrow which comes in contact with the bow-string and contains the feathers and shaft (ಕರ್ತರಿ, ಪುಂಖ Hlâ.; ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ Śs.; T. ಪುಱುದು).

ಪಿಳ್ಕು piḷku. = ಪಿಳುಕು, etc. The lower part of an arrow (Abh. P. 14, 175). 2, the curved end of a bow, the notched extremity or horn of a bow (ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪು, ಧನುಃಕೋಟಿ Kk. 39, o. r. ಹಿಳುಕು; ಗೊಲೆ, ಕೊಪ್ಪು, ಕೋಟಿ Śm. 43). ಪೂದೊಡಮ್ಬೆ ಪಿಳ್ಕಾದುದು (Śmd. 289).

ಪಿಳ್ಳ piḷḷa. 1. = ಪಿಳ್ಳೆ, etc. See ಒಡೆಯ-. — ಪಿಳ್ಳಾವೃದ್ಧಿ. -ಉದ್ಧಿ. A group or company of children (My. among Tĕlugus).

ಪಿಳ್ಳ piḷḷa. 2. A sound in imitation of that of a pipe or flute (T. ಪಿಳಱು, to sound; T., M. ವಿಳಿ, to call, invite; to sound, blow; *cf.* ಬಿದ್ದಣ; ಸಿಳ್ಳು? ಪೀಪಿ?). — ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ. -ಂ-ಕೋವಿ. A pipe or flute (My.; ಸುಷಿರ Si. 62; T. ಪಿಲ್ಲಂಗುಟಿಲ್, ಪಿಲ್ಲಾಂಗುಟಿಲ್, ಪಿಳ್ಳಾಂಗುಟಿಲ್; Tĕ. ಪಿಲ್ಲಂಗೋವಿ, ಪಿಲ್ಲಗ್ರೋವಿ). ಪಿಳ್ಳಂಗೋವಿ ಊದುವವನು (ವೇಣುಧ್ಮ, ವೈಣವಿಕ Si. 340).

ಪಿಳ್ಳೆ piḷḷĕ. = ಪಿಲ್ಲ, ಪಿಳ್ಳ 1. That is small or petty (Tĕ. ಪಿಲ್ಲೆ; *cf.* ಪಿಂಜು 2). 2, a child; the young of any animals (My.; Tĕ.; T. ಪಿಳ್ಳೈ; M. ಪಿಳ್ಳೆ; ಪೋತ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾಬಕ, ಶಿಶು, ಮಱಿ, ಮೊಗು Si. 179; Mhr. ಪೀಲ, a young one in general). 3, an epithet of Bhairava (T.); N. of a caste (T.). ಮಾನುಗಳ ಪಿಳ್ಳೆಗಳು (ಗಡಕ, ಶಕುಲಾರ್ಭಕ Si. 87). ಗಣ್ಣುಗುಬ್ಬಚ್ಚೀ ಪಿಳ್ಳೆ (ಚಾಟಕೈರವ 173). — ಪಿಳ್ಳೆನೆಯ್ನಾರ್. N. (Bp. 44, 53). — ಪಿಳ್ಳೆ ಪಿಸುಕು. reit. (My.). — ಪಿಳ್ಳೆಯನಾರ್. N. (Bp. 54, 75). — ಪಿಳ್ಳೆಯ ನೆಯ್ಯಿನಾರ್. N. (Bp. 50, 1. 16). *Cf.* Mhr. ಪಿಲೂಂ.

ಪಿಱಿ piṟi. = ಹಿಱಿ. To wring or squeeze out; to press out juice, to deprive of juice or moisture, to make sapless or dry (ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ Śmd. Dh.; T., M.; Mhr. ಪಿಳಣೇಂ, to wrench, squeeze, etc.). 2, to become sapless or dry (see Bh. s. ಹಿಱಿ). See Abh. P. 1, 94; 7, 79; Rĕv. 5, 38.

ಪಿಲ್ಕೆ piḷkĕ. = ಪಿಕ್ಕೆ, ಹಿಕ್ಕೆ. The dung of goats, sheep, deer, rats, etc. (V. 6, 15. 16; T. ಪಿಝುಕ್ಕೈ, M. ಪಿಝುಕ್ಕ, ಪಿಟ್ಟ).

ಪೀ pî. = ಪೇ 2. Man's dung (T., M.; Tĕ. ಪಿಯ್ಯಿ; *cf.* ಪೇಲ್).

ಪೀಕ್ pîk. ಪೀಕ. Spittle ejected from the mouth (Mhr., H. ಪಿಂಕ, ಪೀಕ). 2, = ಪಿಕ, cuckoo (Mhr.). 3, ripeness of the crop; crop (Mhr.). — ಪೀಕ್ಜಾಲಿ. also ಪೀಗ್ಜಾಲಿ. = ಹೀಗ್ಜಾಲಿ. A thorny shrub with very fragrant yellow flower-head, Acacia farnesiana Willd. (Z.).

ಪೀಕದಾನಿ pîka-dâni. A spit-box, a spittoon (My.; Mhr., H. ಪಿಂಕದಾನೀ, ಪೀಕದಾಣೀ).

ಪೀಕು pîku. To pull out, to pluck up (Tĕ.; M. ಪಿಟು; *cf.* Tĕ. ಪೆಕಲಿಂಚು, ಪೆರುಕು; T. ಪಿಡುಂಗು, ಪಿಯರ್; M. ಪೇರು); to pull, to wrest, to tear (Tĕ.); to turn out, to dismiss, to excommunicate (T.; M. ಪಿಝುಕ್ಕು). — ಪೀಕಲಾಟ. -ಆಟ. Quarrel (Tĕ.); trouble (My.; Tĕ.).

ಪೀಚು pîču. 1. To squirt, to syringe (My.; T., M.; T. also ಪೀರ್ಚು; *cf.* ಪೀಟ್ 1?).

ಪೀಚು pîču. 2. Squirting. — ಪೀಚುಗೊಟಿವಿ. -ಕೊಟಿವಿ. A syringe (M. ಪೀಚ್ಚಾಂಗುಟಿಲ್; T. ಪೀರ್ಚಾಂಗುಟಿಲ್; R.; *cf.* ಪಿಚಕಾರಿ).

ಪೀಚು pîču. 3. Shortness, smallness (*cf.* ಪಿಂಜು 2, ಪಿಳ್ಳೆ). ಈ ಆಳು ಪೀಚಾಗಿದ್ದಾನೆ (My.). — ಪೀಚುಗಡ್ಡ. A small, somewhat projecting beard about the chin, as is occasionally seen also about that of women (My.).

ಪೀಠ pîṭha. *A stool, a low seat.* 2, the pedestal or seat of an idol (J. 31, 68; My.); a round stone altar (frequently eight such altars are round a big temple for offering rice, etc. upon, My.). 3, a basis, a basement. 4, a seat or spot of eminent residence, of a guru (My.). ಪೀಠ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಕಾಟಕತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಪೀಠ ಶುದ್ಧವಿದ್ದರೆ ಶಿಖರ ಶುದ್ಧವಿದ್ದೀತು (Prvs.).

ಪೀಠಮರ್ದಕ pîṭha-mardaka. A man who has to take part in promoting the amusements of a prince (Čpr. 8, after 44).

ಪೀಠವರ್ಧನ pîṭha-vardhana. A servant who bestows the benefit of seats (Bp. 26, 20).

ಪೀಠಿಕಾಗ್ರ pîṭhikâ-agra. An elevated seat (Čpr. 7, 70).

ಪೀಠಿಕಾಸನ್ಧಿ pîṭhikâ-sandhi. An introductory chapter (Bp. 1, after 66).

ಪೀಠಿಕೆ pîṭhikĕ. ಪೀಠಿಕಾ. = ಪೀಠಿಗೆ, ಪೀಳಿಗೆ, ಪೀಟಿಗೆ. A seat; a base, a pedestal (Sk.). 2, the whole of any business, story; all the particulars, points, etc. (Mhr.). 3, an introduction, a preface.

ಪೀಠಿಗೆ pîṭhigĕ. Tbh. of ಪೀಠಿಕೆ. ಪೀಠಿಗೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಗಲಪರಿಯನ್ತರ ಹೇಟ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಪೀಡನ pîḍana. Squeezing, pinching, pressing, rubbing; inflicting pain, molesting, vexing, harassing, annoying, tormenting; hurting, harming, injuring. See ಅತಿ-, ನಿಃ-, ಪಾಣಿ-; Mr. s. ನಿಗ್ರಹ No. 2.

ಪೀಡಿ pîḍi. A generation (My.; Mhr., H. ಪಿಢೀ; Br.). ಏಟು ಪೀಡಿಯು ತನಕ ಪುರುಷರು (ಸನಾಭಿ); ಏಟು ಪೀಡಿಯೊಳಗಿನವನು (ಸಪಿಣ್ಡ G.).

ಪೀಡಿತ pîḍita. *Squeezed, pressed; pained, afflicted, distressed; hurt, injured* (ತುನ್ನ, ನೋವು Mr. 448; Abh. P. 1, 34; B. 4, 126).

ಪೀಡಿಸು pîḍisu. (fr. ಪೀಡನ). To squeeze, etc., etc. (My.). ಹಿರಿದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಾಕರಣ Hlâ.). ಪರರಂ ಪೀಡಿಪ ಪಾಪಿಗೆ ಪರರರ್ಥಂ ಗತಿಯ ಕೇಡು (Jmt. 22). See Bp. 36, 43; B. 2, 42. 44; 5, 239.

ಪೀಡೆ pîḍĕ. Pain, torment, affliction, trouble, etc. (ದುಷ್ಟ, ಬಾಧೆ, ವೇದನೆ, ವ್ಯಥೆ, ಆರ್ತಿ Mr. 393; ಸಾಧನ 501). 2, a pest, a plague; a devil (Bp. 42, 6; 51, 42; My.); demoniac possession (My.). — ಪೀಡೆ ಪಡು. To experience or suffer pain, etc. ಪೀಡೆ ಪಟ್ಟರೂ ಆಡೋದು ಬಿಡ. — ಪೀಡೆ ಪಟ್ಟರೂ ಮೂಥತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). — ಪೀಡೆ ಮಾಡು. To cause or give pain, etc. ಎರಡನೆಯವರಿಗಾದರೂ ನೀನು ಪೀಡೆ ಮಾಡ ಬಾರದು (B. 2, 44).

ಪೀತ pîta. 1. *Yellow; yellow colour* (ರಜನಿವರ್ಣ, ಹರಿದ್ರ Mr. 444). 2, a topaz. 3, turmeric (ಹರಿದ್ರೆ, etc., ಅರಿಸಿನ Mr. 130). 4, gold. 5, a species of Barleria with yellow flowers (ಸಹಚರಿ, ಕೆಮ್ಪುಗೋರಟೆ Mr. 124).

ಪೀತ pîta. 2. Drunk, quaffed, imbibed;—drinking. See ವನಧಿ-, ಪೀತಾಬ್ಧಿ.

ಪೀತಕ pîtaka. *Of a yellow colour, yellow.*

ಪೀತಕಾನ್ತ pîta-kânta. A topaz (ಪುಷ್ಯರಾಗ Mr. 101).

ಪೀತತೆ pîtatĕ. Yellowness. See ಅತಿ-.

ಪೀತದಾರು pîta-dâru. *A species of pine, Pinus deodora* Roxb.

ಪೀತದ್ರು pîta-dru. *A species of pine, Pinus longifolia.* 2, *Curcuma aromatica* Salisb., or *Curcuma xanthorrhiza* Roxb.

ಪೀತನ pîtana. *The hog-plum, Spondias mangifera* Pers. 2, *saffron.*

ಪೀತಪುಚ್ಛ pîta-puččha. A yellow tail (J. 2, 26).

ಪೀತಪುಷ್ಪಿ pîta-pushpi. The plant Momordica charantia Lin. (ಕರ್ಕೋಟಕಿ, ಹಾಗಲ್ Mr. 146).

ಪೀತಫೇನ pîta-phêna. The soap-berry plant, Sapindus detergens Roxb. (ಅರಿಷ್ಟಕ, ಅರಿಟಾಳ Mr. 141).

ಪೀತರಕ್ತ pîta-rakta. *Yellowish-red, orange.*

ಪೀತರಾಗ pîta-râga. One whose affection is as transient as the colour of turmeric (ಎಡೆವಱಿವ ವಿನಯಿತಂ Mr. 241; *cf.* ಹರಿದ್ರಾರಾಗ).

ಪೀತವಾಸ pîta-vâsa. Tbh. of ಪೀತವಾಸಸ್. (ಕೃಷ್ಣನು Nn. 123; Mr. 17; Bp. 54, 39; J. 13, 26).

ಪೀತವಾಸಸ್ pîta-vâsas. Dressed in yellow: *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಪೀತಸಾಲ pîta-sâla. *The tree Terminalia tomentosa* W. & A

ಪೀತಸಾಲಕ pîta-sâlaka. *The tree Terminalia tomentosa.*

ಪೀತಾಬ್ಧಿ pîta-abdhi. By whom the ocean was drunk: Agastya. (My.).

ಪೀತಾಮ್ಬರ pîta-ambara. Clad in yellow: *Vishṇu or Kṛishṇa.* 2, a garment of yellow silk (J. 14, 26). ಪೀತಾಮ್ಬರ ಉಟ್ಟರೂ ಕೋತಮ್ಬರಿ ಮಾಱೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪೀತಿ pîti. 1. Drinking; a drink, a draught. See ಸ-, ಸೋಮ-.

ಪೀತಿ pîti. 2. = ವೀತಿ. *A horse.*

ಪೀತೆ pîtĕ. *Turmeric.*

ಪೀತ್ಕೃತ pît-kṛita. The scream of a young elephant (Mr. 89; *cf* ಫುತ್ಕೃತ).

ಪೀನ pîna. (= ಪೀವ). *Fat, fleshy, muscular;* swelling, swollen, large, thick, plump; full, round. 2, profuse (Sk.); ex-

tensive; extension. ಪೀನಂ, profusely, extensively, much, frequently, further (ವಿಶೇಷವಾಗಿ Šmd. 97. 103. 178. 241. 358 Cm.; ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ 108 Cm.; ಪಿರಿದುಂ 108. 178 vritti; ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾಗಿ 108 Mdb. Cm.; ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ 178 Mdb. Cm.).

ಪೀನಗ್ರಹಣ pîna-grahaṇa. (= ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ, ಬಹುಳಗ್ರಹಣ). The extension, or comprehensiveness, of a rule. ಪೀನಗ್ರಹಣದಿನ್ದೆ (ಆದಂ Šmd. 102 Cm.; ಪೀನಂ 380 vritti); ಪೀನಗ್ರಹಣದಿಂ (ಪೀನಂ 103 vritti).

ಪೀನಸ pînasa. = ಪಿನಸ, ಪಿನಸಿ. Cough, catarrh; *cold affecting the nose, inflammation of the nasal membrane, purulent deflection in the nose* (ನೆಗಡಿ Mr. 386, o. r. ನಿಗಡಿ).

ಪೀನೋದರ pîna-udara. A man with a fat or thick belly (Čpr. 2, 59).

ಪೀನೋಧ್ನಿ pîna-ûdhni. *A cow with full or swelling udders.*

ಪೀಪಾಯಿ pîpâyi. = ಪೀಪು. A cask, a barrel, a tub (My.; B. 4, 54; Mhr., Portuguese ಪೀಪ; M. ಪೀಪ್ಪೆ).

ಪೀಪಿ pîpi. A thing that when blown, produces the sound of ಪೀ, as a rolled up young leaf, a small bamboo tube, a child's pipe, etc. (My.).

ಪೀಪು pîpu. = ಪೀಪಾಯಿ. (B. 4, 54).

ಪೀಯೂಷ pîyûsha. = ಪೇಯೂಷ. *The milk of a cow during the first seven days after calving; milk.* 2, *ambrosia, nectar.*

ಪೀಯೂಷಪಿಣ್ಡ pîyûsha-piṇḍa. A kind of sweetmeat (ಪಾಲುಣ್ಡೆ Mr. 215).

ಪೀಯೂಷರುಚಿ pîyûsha-ruči. Bright with nectar: *the moon.*

ಪೀರ್ pîr. = ಹೀರ್, ಹೀರು. To suck, to suck up or in, as water, as the fluid in a saucer, the juice of fruits, milk from the breast, etc., to drink (ಈಣ್ಬು Čt. I, 7; Tě. ಪೀರ್ಚು, ಪೀಲುಚು; T. ಪೀರ್, M. ಪೀರೆ, milk). P. p. ಪೀರ್ದು (Šmd. 50). ರಸಮಂ ಪೀರ್ದಂ (156). ತುಮ್ಬಿ ಪೀರ್ವ ಪೊಲ್ ಏಂ ಪೀರ್ದಪುದೇ ಕಡನ್ದು ಋತೆ ನವ್ಯಾಮೋದಮಂ ಪೂಗಳೊಳ್? (Jnv. 1, 13). See Čpr. 1, 61. 81; 4, 34; 6, 49; Abh. P. 1, 65; 12, 94; Bp. 11, 11; 59, 49; Rŝv. 8, 117. 122; 9, 60; J. 6, 2.

ಪೀಱ್ pîṟ. ಪೀಱು. 1. = ಪೇಱು 1. To scatter or spread in different directions, to throw about, etc. (ವಿಕೀರ್ಯ, ಚೆಲ್ಲೂದು Šmd. Dh., o. r. ಪೇಱು); to spread about, to unfold. (T. ಪೀಱು, to rend, tear to pieces; *cf.* ಬೀಱು?).

ಪೀಱ್ pîṟ. ಪೀಱು. 2. The state of being scattered about (Abh. P. 9, 124).

ಪೀಲಕ pîlaka. The large black ant. (R.).

ಪೀಲಿ pîli. = ಹೀಲಿ, q. v. A peacock's tail (ಮಲ, ಹೀಲಿ Nn. 22, one MS. ಹಿಲ್ಲಿ; Čpr. 4, 50; Rŝv. 5, 43; T.; see ಕಿಱುಪೀಲಿ). 2, a feather of a peocock's tail (Čpr. 8, 52; 5, 114; Šŝv. 3, 9. 16; M.). 3, an eye in a peacock's tail (ಚನ್ದ್ರ, ನವಿಲ ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು Nn. 69). — ಪೀಲಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A tie of peacocks' feathers (Šŝv. 3, 2?). — ಪೀಲಿಗರಗ. -ಕರಗ. A water-jar decorated with peacocks' feathers (Čpr. 5, after 19; 7, after 81). — ಪೀಲಿದಣ್ಡೆ. A head-tie of peacocks' feathers (Šŝv. 3, 11). — ಪೀಲಿವಟಿ³. -ತಟಿ³. An umbrella made of peacocks' feathers (Č. Bp. 19, 23). — ಪೀಲಿವಿಜ್ಜಣಿಗೆ. -ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. A fan made of peacocks' feathers (Čpr. 8, 62).

ಪೀಲು pîlu. = ಪಿಲು. *The tree Careya arborea* Roxb.; or (according to others) *Salvadora persica* Lin. (see ಅಕ್ಷೋಡ, ಅಕ್ಷೋಟ, ಉಗುನಿ, ಒಗನಿ & ಗೋಣು). 2, *a flower.* 3, *an arrow.* 4, *an elephant.* 5, a worm, an insect (*cf.* ಪುಱು). 6, an atom. 7, N. of a tune (My.).

ಪೀಲುಕ pîluka. = ಪೀಲು. See ಕಾಕ-.

ಪೀಲುಪರ್ಣಿ pîlu-parṇi. *The plant Sanseviera zeylanica* Willd. 2, *the plant Momordica monadelpha* Roxb.

ಪೀವ pîva. (= ಪೀನ, ಪೀವರ). *Swelling, full, fat, large; stout, strong, robust.*

ಪೀವರ pîvara. = ಪೀವ. *Fat, stout, large, fleshy, corpulent, strong, plump, thick, dense* (ಸ್ಥೂಲ, ಬಹುಲ, ಬಲವನ್ತ, ದೊಡ್ಡಿತಪ್ಪವಂ Mr. 232).

ಪೀವರಸ್ತನಿ pîvara-stani. A woman with large breasts; *a cow with a large udder.*

ಪೀಳಿಗೆ pîḷigĕ. (= ಪೀಟಿಗೆ). A series of generations, pedigree (My.; Mhr. ಪೀಠಿಕಾ); progeny, offspring (B. 3, 113). ಪೀಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚ ಕೂಡದೇ?— ಪೀಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಏನು? (Prvs.).

ಪೀಟಿಗೆ pîḷigĕ. (= ಪೀಳಿಗೆ). Tbh. of ಪೀಠಿಕೆ (Šmd. 30 Mdb. MS. and another one, o. r. ಪೇಠಿಕೆ = ಪೇಟಿಗೆ, see ಪೇಟಿಗೆ; Šmd. 341: ಪೀಠಿಕೆ = ಪಿಟಿಗೆ probably is to be ಪೀಠಿಕೆ = ಪೀಟಿಗೆ).

ಪು pu. 1. = (ವು 3), ಹು 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಪಡೆಪು, ಪರೆಪು, ಕಡುಪು, ಬಲ್ಪು, ಮೆಲ್ಪು, etc. (Šmd. 248).

ಪು pu. 2. = (ಇಸು 4), ಹು 2. An affix to form transitive verbs, see *e. g.* ಅಟಿಪು, ತಿರುಪು, ನೆರೆಪು, ಪರೆಪು, ಮುಡಿಪು, ಸಲಪು.

ಪುಂ puṁ. = ಪುಂಸ್, ಪುನ್, ಪುಮ್, ಪುಲ್. Male; masculine; a male; the masculine gender (ಪುಲ್ಲಿಂಗ Šmd. 108. 120. 121. 126. 147. 148).

ಪುಂಯಿ puṁyi. The sound of the pipe called ಪುಂಗಿ (C.) and that of the ನಾಗಸರ (C.).

ಪುಂಯೋಗ puṁ-yôga. *Connexion with a male.*

ಪುಂಶ್ಚಲಿ puṁs-čali. Running after men: *a harlot, an unchaste woman.*

ಪುಂಸ್ puṁs. = ಪುಂ. *A man, a male.*

ಪುಂಸ puṁsa. = ಪುಂಸ್. See ಸ್ತ್ರೀ-.

ಪುಂಸತ್ವ puṁsatva. = ಪುಂಸ್ತ್ವ. (My.).

ಪುಂಸವನ puṁ-savana. A religious and domestic festival held on the mother's perceiving the first signs of a living conception. (Čpr. 3, after 92; J. 18, 37; My.).

ಪುಂಸ್ಕಟಿ puṁs-kaṭi. *A man's hip.*

ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲ puṁs-kôkila. A male cuckoo. ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲಧ್ವನಿ ತಾನಿರಲೆವೋಯ್ತು (Šmd. 289).

ಪುಂಸ್ತ್ರೀ puṁ-strî. Masculine and feminine in gender (Šmd. 108. 109).

ಪುಂಸ್ತ್ವ puṁstva. The state of a male, manhood, virility. 2, *the masculine gender.*

ಪುಕ puka. A sound in imitation of the palpitation of the heart from fear. — ಪುಕ ಪುಕವೆನ್ನು.

-ಎನ್ನು. To palpitate with repeated ಪುಕ, as the chest (My.).

ಪುಕಸಾಟೆ pukasâṭĕ. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಕಳಿ pukaḷi. = ಪುಕುಳಿ, ಪುಕ್ಕು 2 q. v., ಪುಜ್ಜೆ, ಪುಚ್ಚೆ. The female organ of generation (My.). **2,** = ಮುಕಳಿ, etc., the anus (My.; *cf.* ಪೂಟಿ).

ಪುಕಾರ pu-kâra. The syllable ಪು (Šmd. 248).

ಪುಕಾರು pukâru. Loud bawling; crying out (My.; Br. ಪುಕಾರೆ; Mhr., H. ಪುಕಾರ, ಪುಕಾರಾ).

ಪುಕುಳಿ pukuḷi. = ಪುಕಳಿ, etc. (My.).

ಪುಕ್ಕ pukka. = ಪುಚ್ಛ. (Tbh. of ಪುಚ್ಛ). The tail of a bird (My.). ನವಿಲು ಆಡಿದರೆ ಕೆಮ್ಬೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆಱ ಕೊಣ್ಡಿತು (Prv.).

ಪುಕ್ಕಟೆ pukkaṭĕ. = ಪುಕಸಾಟೆ, ಪುಕ್ಕಸಾಟೆ, ಪುಕ್ಸಟ್ಟಿ, ಪುಗಟೆ, ಪುಗಸಾಟೆ, ಪುಗುಟೆ, ಪುಗುಸಟೆ. For nothing, gratis; without remuneration; worthless (My.; B. 4, 179. 180; Tu. ಪೊಕ್ಕಡೆ; Mhr. ಫುಕಟ, ಫುಕಟಶಾಈ, ಫುಕಟಾ, ಫುಕಟ್ಯಾ, ಫುಕಟಾಈ; M. ಪಕ್ಕಿಡೆ, ಪೊಕ್ಕಟ್ಟಿ, bad, mean).

ಪುಕ್ಕತನ pukkatana. = ಪುಕ್ಕುತನ. (My.).

ಪುಕ್ಕಲು pukkalu. = ಪುಕ್ಕು 1. (My.). — ಪುಕ್ಕಲ. -ಅ 3. = ಪುಕ್ಕ. (My.).

ಪುಕ್ಕಸ pukkasa. A degraded mixed caste, the offspring of a Nishâda by a Šûdra female; *a Čaṇḍâla.*

ಪುಕ್ಕಸಾಟೆ pukkasâṭĕ. = ಪುಕ್ಕಟೆ. (My.).

ಪುಕ್ಕು pukku. 1. = ಪುಕ್ಕಲು. Fear, timidity (ಭೀರುತ್ವ Šm. 78; My.; *cf.* ಉಗಿ 3? ಪಿಟಿಕಿ). — ಪುಕ್ಕ. -ಅ 3. A timid man, a coward (My.). ಪುಕ್ಕನಾದರೂ ಮುಕ್ಕೋಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.— ಪುಕ್ಕನಾದವ ಮಿಕ್ಕಿ ಹೋದಾನೇ? (Prvs.).

ಪುಕ್ಕು pukku. 2. = ಪುಕುಳಿ, etc. The female organ of generation (ಯೋನಿ Šm. 78; Tĕ. ಪೂಕು, ಪೂಕೆ; M. ಪೊಚ್ಚಿ, ಪೊಚ್ಚೆ, ಪೂನಲ್, ಪೂಟಿ, ಪೂಱು, see ಪಿಱಿ).

ಪುಕ್ಕುತನ pukkutana. = ಪುಕ್ಕತನ. Cowardice (ಭಯ Čb.).

ಪುಕ್ಸಟ್ಟಿ puksaṭṭi. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗಟೆ pugaṭĕ. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.). ಪುಗಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಒಱದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಪುಗಲ್ pugal. = ಪುಗಿಲ್ 1. One of the notes of the cuckoo. (T., M. ಪುಗಲು, ಪುಗಲ್, to speak; T. ಪೋಗಿಲ್, the kôkila). — ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್. The repeated sound of ಪುಗಲ್ (Čpr. 2, after 93). ಕವಕ್ಕವ ಎಲೇ ಒಱ ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆನ್ದೊಚ್ಚತಮುಳ್ಳ ಕೋಗಿಲೆಯಂ.(Šmd. 74, o. r. ಉ ಊ). ಬನದಲ್ಲಿ ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆಮ್ಬ ಗಣ್ಡುಗೋಗಿಲೆ (277).

ಪುಗಸಾಟೆ pugasâṭĕ. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.; B. 5, 118).

ಪುಗಿಲ್ pugil. 1. = ಪುಗಲ್. — ಪುಗಿಲ್ ಪುಗಿಲ್. = ಪುಗಲ್ ಪುಗಲ್. (ಕೋಕಿಲನಿನದ Čt. II, 93).

ಪುಗಿಲ್ pugil. 2. (fr. ಪುಗು 1). Entering; entering place, door (Čpr. 8, after 44); entry, arrival. ಅಬ್ಜಿನಿ ಪೋದುದು, ನುಣ್ಣನಿ ನವಿಲ್ಗೆ ಸರದದ ಪುಗಿಲೊಳ್ (Šmd. 289, o. r. ಪೋದನ್ದು).

ಪುಗಿಸು pugisu. = ಪೊಗಿಸು, ಹೊಗಿಸು. To cause to enter (ಪ್ರವೇಶಮಂ ಮಾಡಿಸು Šmd. 173. 265; Čpr. 8, after 4; Bp. 14, 32). ಮೂದೇವರುಮಱಿಕ್ಕೋಣೆವುಗಿಸುಗುಮ್ ಅಸುರರ್ (Šmd. 267).

ಪುಗು pugu. 1. = (ಉಗಿ 5, ಒಗು 3), ಪೊಗು 1, ಹುಗು, ಹೊಗು. To enter in, to enter (ಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; ಪ್ರವೇಶಮಾಗು 54. 72. 168. 213. 274. 390 Cm.; T. ಪುಗು, ಪುಗುದು, ಪೂದು, ಪೂರು; M. ಪುಗು, ಪೂಗು; *cf.* ಪುದಿ 1). P. p. ಪೊಕ್ಕು (282. 284. 287). ನೆಲದೊಳ್ ವಗೆ ಪುಗೆ (28). ರಕ್ಕಸಿಯ ಮಾಡಮುದಱೊಳ್ ಪೊಕ್ಕವರ್ ಉೞಿದವರೆ? (287). ಫಣಿ... ಪುಗೆ ಸೋಗೆಯ ಸೊಪ್ಪುಡರ್ದ ಪೊಸ ಪೀಲಿಯೊಳ್ (Ršv. 5, 43). ಸಮಾನಲಕ್ಷಣಮಂ ಪೊಕ್ಕ ಚತುರ್ಥ (Šmd. 139). ಜನಂ ಪೊಕ್ಕು ಶಾಲೆಯಂ (224). ಬೆಳಿಗಳ್ ಕಳನಂ ಪೊಕ್ಕುವು (256). ಪೊಕ್ಕನನ್ದು ನಿಜಮನ್ದಿರಮಂ ಪರಸೈನ್ಯಭೈರವಂ (284). ವಸನ್ತಗೃಹಮಂ ಪೊಕ್ಕು (Čpr. 7, after 92). ಆರುಮಂ ಪುಗಲೀಯದೆ ರಾಣಿವಾಸಮಿಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾದೊಡೆ ವನವೆ ಪ್ರಮುದವನ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Šmd. 234. 294; Čpr. 2, 24; 5, 71; Abh. P. 7, after 125; 15, 28; Bp. 26, 34; 28, 9; 55, 10; Ršv. 5, 122; 6, after 115; 10, after 1 & 5; 13, 79; 13, after 95 & 97; J. 3, 1; 6, 9; 15, 4; 19, 7; 28, 16; 29, 48; 30, 42; ಒಳ-, ಕೆಯ್ಯುಗು, ಕೆಲಸಮ್ಬುಗು, ನೀರ್ವುಗು, ಬಗೆವುಗು, ಬಱಿವಮ್ಬುಗು, ಮಜ್ಜನಮ್ಬುಗು, ಮನವಮ್ಬುಗು, ಮಱೆವುಗು, ರಂಗಮ್ಬುಗು. — ಪುಗು ಪುಗು. rep. (Bp. 35, 4; J. 23, 43).

ಪುಗು pugu. 2. P. p. of ಪುಗು 1 (= ಪೊಕ್ಕು). — ಪುಗುತರ್. (= ಪೊಕ್ಕು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To enter (Abh. P. 4, 44; Grj. 4, after 15 & 111; 9, after 86).

ಪುಗು pugu. 3. Entering, etc. See ಮುಳ್ಪುಗು, ಮೊಗಮ್ಬುಗು 2.

ಪುಗುಟೆ puguṭĕ. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗುತೆ pugu-tĕ. (Šmd. 247). Entering.

ಪುಗುಸಟೆ pugusaṭĕ. = ಪುಕ್ಕಟೆ, etc. (My.).

ಪುಗುಳ್ pugu!. = ಹುಗಳು, ಹುಗುಳು. A blister, a vesicle (Ršv. 5, 39; V. 9, 61. 62; M. ಪೊಕ್ಕುಳಿ, a blister, a bubble, a water-bladder; T. ಪೊಗುಟ್ಟು, a water-bubble; Mhr. ಫುಗಾರಾ, a bladder or blister; see ಪೊಕ್ಕುಱ್ and ಪುಗ್ಗು). **2,** blisters or sores in the mouth (My. as ಹುಗುಳು; see ಬಲ್ಪುಗುಳ್). ಪುಗುಳ್ಗೆ, ಪುಗುಳ್ಗಳ್ (Šmd. 52).

ಪುಗ್ಗಿ puggi. = ಪುಟ್ಟಿ. See ಅಡುವುಗ್ಗಿ.

ಪುಗ್ಗಿ puggi. Tbh. of ಪುರಿ (Šmd. 345, o. r. in Mdb. ಸುರಿ = ಸುಗ್ಗಿ).

ಪುಗ್ಗು puggu. = ಪುರ್ಗು. Pride, arrogance (ಗರ್ವ Kk. 57; T. ಪುದ್ದೈ, to swell; ಪೊಡಿ, to rise up, as pimples; ಪೊಱಿಲ್, greatness; ಪೊಂಗರ್, a mountain; Tĕ. ಪೊಗರು, pride, arrogance; ಪೊಡಗು, to grow, increase; ಪೊಡಗು, ಪೊಡುಗು, ಪೊಡುವು, height, loftiness, length, stature; ಒಡುಚು, ಪೊಡುಚು, to rise, as the tide, the sun, the moon, a star; ಪೊಡುಪು, the swell of a river, the rising of the sun; M. ಪೊಙ್ಙು, to boil over, bubble up; to rise, as out of the water; to spread, as light, noise, report; ಪೊಙ್ಙಲ್, boiling, bubbling up; ostentation; T., M. ಪೊಕ್ಕ, height, increase; boiling over; ಪೊಕ್ಕು, a boil, blister; Tĕ. ಪುಲುಸು, pride; see ಪುಟ್ಟಿ, ಪೊಂಗಲು, ಪೊಂಗು 1; *cf.* ಪುರಿ 4; ಉರ್ಕು 1 & 2; ಪೊಮ್ಮು; ಪೊರ್ಕುಳಿ; ಬುಗುಡು; ಬುಗ್ಗೆ). — ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ. -ಆಯಿಲ. (Šmd. 252, o. r. in Mdb. ಪುರ್ಗಾಯಿಲ). A proud or arrogant man (ಗರ್ವಿತ Čt. I, 5). — ಪುಗ್ಗಾಯ್ಲ. -ಆಯ್ಲ. = ಪುಗ್ಗಾಯಿಲ. (ಗರ್ವಿತ Šmd. II; Kk. 77; Šm. 52).

ಪುಂಖ puṅkha. *The feathered part of an arrow, the lower part of an arrow which comes in contact with the bowstring and contains the feathers and shaft* (ಕರ್ತರಿ, ತತ್ತ್ರಿಸು

ವ ಹಿಳುಕು Mr. 295; ಕೆಯ್ಪೊಡೆ Šm. 43). ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ (ಕೆಯ್ಪೊಡೆ Kk. 39). 2, a hawk, a falcon.

ಪುಂಗವ pum-gava. A bull (ಗೂಳಿ Nn. 99. 143). 2, at the end of a compound: *a hero, an eminent person, best, most excellent.* 3, a kind of plant (ನಿಷ್ಠಿ Mr. 121), or a kind of drug (Sk.).

ಪುಂಗವಧ್ವಜ puṅgava-dhvaja. Šiva (V. 29, 65).

ಪುಂಗಳಿ puṅgaḷi. (= ಪೊಂಗಲು?). See ಬೀಳಿ-.

ಪುಂಗಿ puṅgi. A sort of musical pipe (My.; Mhr. ಪುಂಗೀ). *Cf.* ಪುಂಯಿ.

ಪುಚಕ್ಕನೆ pučakkanĕ. Suddenly and with a small noise, as when a mouse quickly enters its hole, spittle is ejected with force, a lancet is quickly inserted into a boil, a stick is moved up and down in mud, etc. (My.).

ಪುಚ್ಚ pučča. Tbh. of ಪುಚ್ಛ. (My.).

ಪುಚ್ಚವಣ puččavaṇa. 1. = ಪಚ್ಚವಣ. (Tbh. of ಪರೀಕ್ಷಣ?). Trial, examination (ಪರೀಕ್ಷೆ Šmd. II, 54; Kk. 83; Šm. 56).

ಪುಚ್ಚವಣ puččavaṇa. 2. (Tbh. of ಪುಂಸ್ತ್ವ?). Manliness, valor (ಅಣ್ಮು Šmd. II; Kk. 83).

ಪುಚ್ಚಳಿ puččaḷi. Ruin, destruction; wickedness (ಕೇಡು Šmd. I & II; Kk. 75; Šm. 56; Tĕ. ಪುಚ್ಚು, to decay, rot;—rotten state, *cf.* ಪುರ್ಚು, ಪುಟಿ, ಪುಯಿಳು; T., M. ಪೊಡಿ, to be pulverized; to be destroyed, perish, see ಪುಡಿ). — ಪುಚ್ಚಟಿಯಳ್. -ಅಳ್. A wicked woman (Abh. P. 16, 35).

ಪುಚ್ಚಳಿಸು puččaḷisu. To be ruined or destroyed, to perish (ಲಯ Šmd. Dh.).

ಪುಚ್ಚಿ pučči. = ಪುಕಳಿ, etc., ಪುಚ್ಚೆ. (My.; T. ಪೊಚ್ಚು, the anus).

ಪುಚ್ಚು puččn. = ಪೆಚ್ಚು, etc. See ಹುಚ್ಚು-.

ಪುಚ್ಚೆ puččĕ. = ಪುಕಳಿ No 1, etc. (Abhâ. 2, 80).

ಪುಚ್ಛ puččha. = (ಪುಕ್ಕ), ಪುಚ್ಚ. *A tail;* the tail of a peacock; a horse's tail. 2, the hinder part. 3, the end of anything.

ಪುಚ್ಛಮೂಲ puččha-mûla. *The tip of the tail.*

ಪುಜಿನ pujina. = ಪುದಿನ. (Z.).

ಪುಂಜ puṅja. = ಉಂಜ, ಪುಂಜು, ಹುಂಜ, ಹುಂಜು. A cock (My.; Tĕ. ಪುಂಜು; M. ಹೂವನ್; *cf.* ಪುಂಸ್?).

ಪುಂಜ puṅja. *A heap, a lump, a mass, a quantity, a collection, a multitude.* ಸಗಣಿಪಿಣ್ಣದ ಪುಂಜ (Šm. 100). ಯಮನ ಧಿಕನಾರಕಪುಂಜಂ (Bp. 56, 22).

ಪುಂಜಿಕ puṅjika. = ಪುಂಜ. (Čpr. 6, 54).

ಪುಂಜಿತ puṅjita. Piled up, heaped. (Čpr. 1, 98).

ಪುಂಜಿಸು puṅjisu. To be heaped, amassed, etc. (ರಾಶಿ Šmd. Dh.). ಪುಂಜಿಸಿತು (ತುಱುಗಲ್ Ct. 1, 63).

ಪುಂಜೀಕರಣ puṅjî-karaṇa. Heaping, laying in a heap, collecting, etc. See ಒಟ್ಟಿಸು, ಕುಪ್ಪ, ಗುಡಿಯಿಸು, ನಿಗುಮ್ಮು, ನಿಲುಮ್ಮು, ಬಾರ್ಚು.

ಪುಂಜು puṅju. = ಪುಂಜ, etc. (My.).

ಪುಟ puṭa. 1. Bouncing, leaping up, jumping; a bounce, etc. ಪುಟದ ಕಸ್ತುಕದನ್ತೆ ಫಣಿ ಲಟಲಟಿಸಲ್ ಅವುಕಿತು (Bh. 3, 13, 34). — ಪುಟಚೆಣ್ಡು. A kind of play at which a ball is made to bounce (C.). — ಪುಟ ನೆಗೆ. To rise, or jump up, with a bounce. ಅಡಗಿ ಪುಟ ನೆಗೆವ ಮೃಗಕುಲಗಳ್ (Râghč. 17, 56). ಬೇಡರ್. . ಬಿಲ್ಲಮ್ಬುನಾಗಳಿಯೆಡದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಅಳವಡಿಸಿ, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಮದಕರಿಶಿರವ ಬಿರಿಯಲೊದೆದು (17, 70). ಬೇಡಂ. . ಘುಟಿಲನೆ ಅಲಗಂ ಕಿತ್ತು, ಪುಟ ನೆಗೆದು, ಲಾಗಿಸುತ ಪುಲಿಯ ಬೆಂಗಡೆಗಯ್ದು (17, 73). See Bp. 21, 42; 32, 24; Bh. 4, 2, 53; Râm. 5, 8, 31; J. 23, 19. 21. — ಪುಟ ನೆಗೆ ನೆಗೆ. rep. (J. 8, 39). — ಪುಟನ್ನೆಗೆ. -ಂ-ನೆಗೆ. = ಪುಟ ನೆಗೆ. (Šśv. 3, 54; 4, 16). — ಪುಟವಿಡು. -ಇಡು. To jump or bounce about (Bh. 1, 20, 55). — ಪುಟವೇಟ್. -ಏಟ್. = ಪುಟ ನೆಗೆ. (Grj. 3, 9. 111; Ršv. 13, 84). — ಪುಟ ಹಾಉ. To bounce, etc. (My.).

ಪುಟ puṭa. 2. = ಪುಟ್ಟ. — ಪುಟಗೋಸಿ. = ಪುಟ್ಟ-. A small cloth to cover the privities (My.). ಪಾದಕ್ಕೆ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಿಗೆ ಪುಟಗೋಸಿ. — ಪುಟಗೋಸಿಗಿನ್ತ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ, ಮರಣಕ್ಕಿನ್ತ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಪುಟ puṭa. = ಪೊಡ 1, ಹೊಡ, (ಪೊಟ್ಟಣ, etc.). A fold, a pocket. 2, a concavity. 3, a cup or concavity made of a leaf folded or doubled. 4, a basket or vessel or dish made of leaves. 5, a shallow cup, as the hollow of the hand. 6, a folding or doubling of anything so as to form a cup or concavity, *e. g.* joining the palms of the hands in token of respect. 7, a cover, covering, wrapper; a cloth to cover the privities. 8, an eyelid. 9, the pod or capsule which envelopes young shoots (*cf.* ಪೊಟ್ಟು, ಪೊಡೆ 3). 10, a casket. 11, a horse's hoof. 12, a nutmeg. 13, a nostril (Mhr.). 14, a crucible (Mhr.). 15, N. of a vṛitta (Čh.). 16, the leaf of a book (My.; B. 1, 23); a page, one side of a leaf (My.; Tĕ.). 17, a single application unto, as, in preparing medicaments, of fire to bake, of sun, air, etc. to dry (My.; Mhr.). 18, a layer of mud in raising a wall (My.). 19, a foot-print (ಒತ್ತಿ ತೋಱುವ ಹೆಜ್ಜೆ Mr. 82). — ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕು. To put into a crucible in order to prepare drugs (B. 4, 149; My.); to refine, as metals (My.). — ಪುಟಮಿಡು. -ಇಡು. = ಪುಟವಿಕ್ಕು. (Šśv. 1, after 81). — ಪುಟವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To apply fire in order to refine metals, etc.; to burn (v. t., My.). ಪುಟವಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುಟವಿಡು. = ಪುಟಮಿಡು. (Grj. 3, after 119). — ಪುಟ ಹಾಕು. = ಪುಟವಿಕ್ಕು. (My.).

ಪುಟಕ puṭaka. = ಪುಟ 1. 2. 3. 4. 5. 12. See ಸಮ್-. 2, a lotus.

ಪುಟಪಾಕ puṭa-pâka. A particular method of preparing drugs or refining metals, the various substances being wrapped up in leaves, covered with clay, and roasted in the fire (My.).

ಪುಟಭೇದ puṭa-bhêda. *The bend of a river* (ತೊಱೆಯ ಮುರಿವು Hlâ.).

ಪುಟಭೇದನ puṭa-bhêdana. *A town, a city.*

ಪುಟಾಣಿ puṭâṇi. = ಪುಟಾಣೆ. (My.). — ಪುಟಾಣಿಸೀರೆ. A woman's cloth with the color of the ಪುಟಾಣಿ (My.).

ಪುಟಾಣೆ puṭâṇĕ. Bengal gram soaked and parched (My.; Mhr. ಫುಟಾಣಾ).

ಪುಟಿ puṭi. To bounce, as a ball; to spring, to rise in jets, as water (S. Mhr.).

ಪುಟಿ puṭi. = ಪುಟ, ಪುಡಿ. (Sk.).

ಪುಟಿಕೆ puṭikĕ. = ಪುಟ No. 4. A small basket. (Tĕ.). ತರವೇಟ್ ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರದ ಪುಟಿಕೆಗಳಂ! (Šmd. 377). See ಪತ್ರ-.

ಪುಟಿತ puṭita. Embraced, clasped, folded; bound together, sewn, stitched. 2, rubbed, ground, reduced to powder. 3, become small, contracted. 4, shown, appeared, irradiated. 5, spoken.

ಪುಟಿಸು puṭisu. To cause to bounce (S. Mhr.).

ಪುಟೀಪು puṭîpu. A compartment with raised margins, a panel (My.; H.).

ಪುಟುಕು puṭuku. A sound in imitation of the noise caused by a shoe beating the heal of its wearer when walking quickly. — ಪುಟುಕು ಪುಟುಕು. The repeated sound of ಪುಟುಕು (My.).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. = ಪುಟ 2, ಪುಟ್ಟಿ 1. Smallness in size, shortness, littleness; small, etc.; a small, short man (My.; Tĕ. ಪೊಟ್ಟಿ; T. ಪೊಡಿಜು; see ಪುಡಿ; ಹುಡಗ; *cf.* ಚಿಟ್ಟು 1, ಪಿಲ್ಲ). ಪುಟ್ಟನಾದರೂ ದಿಟ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ (Prv.). — ಪುಟ್ಟಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. A small kind of rice (My.). — ಪುಟ್ಟಗೋಸಿ. = ಪುಟ-. (My.). — ಪುಟ್ಟಡಿ. -ಅಡಿ. The small step of children (My.). — ಪುಟ್ಟದು. -ಅದು. That is small (My.). — ಪುಟ್ಟನೆಲ್ಲು. Small paddy (My.). — ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ. rep. ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿನ್ತ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕುಣ್ಟೆಗಳು (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ Si. 91); ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಕೊಮ್ಬೆಗಳೂ ಜಡೆಗಳೂ ಉಳ್ಳ ಕುಳ್ಳಾದ ಬಲ್ತ ಮರ (ಕ್ಷುಪ 120). — ಪುಟ್ಟಮಗು. A little child (My.). — ಪುಟ್ಟರಾಜಕ್ಕಿ. A kind of small, good rice (My.). — ಪುಟ್ಟಸಾಲಗ್ರಾಮ. A small sâlagrâma (J. 28, 23).

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. Tbh. of ಪುಷ್ಪ. See ವರ-.

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 1. = ಪುಟ್ಟ, etc. — ಪುಟ್ಟಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A short cudgel (Rśv. 13, after 83; Tĕ. ಪೊಟ್ಟಿಕೋಲೆ, ಪೊಟ್ಟಿಯ-). — ಪುಟ್ಟದುಪ್ಪಟ್ಮೀಸೆ. -ತುಪ್ಪಟ್-. A mustache of short, fine down (J. 23, 26).

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 2. = ಬುಟ್ಟಿ. A smaller or larger basket made of cane, bamboo, palmyra leaves, etc. (My.; B. 4, 59; T. ಪುಟ್ಟ, ಪುಟ್ಟಿಲ್, ಪೊಟ್ಟಿ; M. ಪುಟ್ಟಿಲ್; Tĕ. ಪುಟ್ಟಿಕೆ; M. ಪಿರಿ, ಪುರಿ, to twist, *cf.* ಹುರಿ, twist, etc.; *cf.* Sk. ಪುಟ). **2,** the belly (ಹೊಟ್ಟೆ My.). ಪುಟ್ಟಿ ತುಮ್ಬಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುಟ್ಟಿಹಣ್ಣು. The ripe fruit of the ಕೆಕ್ಕರಬಳ್ಳಿ (Z.).

ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 3. = ಉಟ್ಟಿ 3, ಹುಟ್ಟಿ 1, etc. A comb (of wax in which bees store their honey; see ಜೇನ ಪುಟ್ಟಿ, ಜೇನುವುಟ್ಟಿ).

ಪುಟ್ಟಿಸು puṭṭisu. = ಹುಟ್ಟಿಸು. To cause to be born, to create, etc. ವೈರಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸಲು ಭೇದಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 267). ಪೊಸ ಮಿಣ್ಡಿವೆಣ್ಡಿತಿಯರ್ ಇನಿಯರ್ಗೆ ಹರುಷಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸುತೆ ನಡೆ ತನ್ದರು (Râghč. 17, 65). See Čpr. 1, 103; 5, 8; Abh. P. 13, 59; Bp. 51, 44.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 1. = ಉಟ್ಟು 5, ಹುಟ್ಟು 1. To arise, to originate, to come into existence, to be born, to be produced, to spring up (ಉತ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; Šm. 88; ಜನಿಯಿಸು Šmd. 7. 46 Cm.; Tĕ. ಪುಟ್ಟು, ಪೊಡಮು, ಪೊದಲು, ಪೊರೆ; T. ಪುಯ್; ಪುದಲ್ವನ್, a son; M. ಪೊಡಿ, to spring up, as seed; see ಪುಗ್ಗು, ಪೊದಟ್, ಒಗೆ 1). ಅಸಹ್ಯೋಕ್ತಿ ಪುಟ್ಟಿ (Šmd. 74). ದುಃಪ್ರತೀತಿ ಪುಟ್ಟುವೊಡೆ (75). ಸದ್ವಂತದತ್ತಣಿಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (160). ತಾವರೆಯೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದಂ or ತಾವರೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ (167). ವಿಪುಲಕಲಾಪಕೋಪಶಿಖಿ ಪುಟ್ಟಿದು (291). ಆತಂಗಮಾಕೆಗಂ ವಿಖ್ಯಾತಯತಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ (138). ಬಾಹ್ಯಮುಪ್ಪ ಅರ್ಥವನು ಆಶ್ರೈಯ್ಸಿ ಪುಟ್ಟುವ ಮನದ ವಿಕಾರಮಂ ಭಾವ ಎಮ್ಬುದು; ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಱೆ (ನಿರ್ಝರ); ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪ ತನ್ದೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಾತನು (ಆಮುಷ್ಯಾಯಣ); ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟುವುವು (ಸೀರೆಗಳ್) ನಾಲ್ಕು ತೆಱನಕ್ಕುಂ (Hlâ.). ನಿರುತಂ ಸತ್ಕವಿಗೊರ್ವ ಗರ್ವವಿಭು ತಾನುಂ ಲೋಭಿಯಾಗಲ್, ಧರೆಯೊಳ್ ದಾತರು ಪುಟ್ಟರೇ? (Šš. 8). ತೊತ್ತಿಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ (ಗೋಪ್ಯ Mr. 310). See Čpr. 2, 15; 3, 93; Bp. 51, 44; 61, 57; J. 3, 36; Šśv. 4, 135; ಒಡವುಟ್ಟು.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 2. = ಹುಟ್ಟು 2, etc. Birth, origin (Šśv. 5, 39); produce; progeny; family (My. as ಹುಟ್ಟು). See ಕಡೆವುಟ್ಟು. — ಪುಟ್ಟುಂಗುರುಡ. -ಂ-ಕುರುಡ. (Šmd. 203). A man born blind.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 3. = ಹುಟ್ಟು 3. A wooden ladle or spoon; a paddle (ದಾರುಹಸ್ತ Šmd. Dh.; ಮರಗೆಯ್ Šm. 88; Abh. P. 13, 66). See V. 37, 36; ನೀರ್ವುಟ್ಟು.

ಪುಟ್ಟು puṭṭu. 4. Salted dough baked in steam (My.; T., M. ಪುಟ್ಟು, ಪಿಟ್ಟು, a thin meal cake; *cf.* ಪುಗ್ಗು?). — ಪುಟ್ಟಿಟ್ಟು ರಸ ತೆಗೆ. To extract the juice of herbs that have been exposed to steam (My.).

ಪುಟ್ಟುಹ puṭṭuha. Birth, etc. (ಜನನ, ಜನ್ಮ Nr.).

ಪುಡ puḍa. A sound in imitation of the noise of quick steps. — ಪುಡ ಪುಡನೆ. rep. With the repeated noise of ಪುಡ. ಪುಡ ಪುಡನೆ ಬನ್ದನು (My.).

ಪುಡಿ puḍi. = ಹುಡಿ. Powder; dust; pollen (ಕೊಚ್ಚು Šs.; My.; T., M. ಪುಟುದಿ, ಪೂಟ್, ಪೊಡಿ; Tĕ. ಪೊಡಿ; Mhr. ಪೂಟ, ಪೂಡ; T. also: that which is small, little, minute; Tĕ. also: small, young; see ಪುಚ್ಚಟ್, ಪುಟ್ಟ 1; *cf.* ಪೊಡೆ 1). ಅಲರ ಪುಡಿ (ಪರಾಗ, etc. Si. 124). ಬಣ್ಣದ ಪುಡಿ (ಉದ್ವರ್ತನ, ಮೆಯ್ಗೆ ಉಜ್ಜ ತೊಳೆಯುವ ಪುಡಿ 225). ಒನ್ದು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿದ ಪುಡಿ (ರೇಣು, ಧೂಳಿ, etc. 292). ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ (Šmd. 216). ಪುಡಿಯುಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Lîlv. 3, 3). ತೋಧಿಸೆಯುರ್ಕಿನ ಪುಡಿಯೆನಿಪಾ ದುಷ್ಕವಿತೆಗಳನ್ ಎಣಿಸಲೇಕೆ? (Grj. 1, 21). ಚಿನ್ನದ ಮಣ್ಣು ತನ್ದು, ಸಣ್ಣಾಗಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ (B. 4, 105). See Čpr. 5, after 19; J. 20, 30; Rśv. 5, 34; 6, 34; Si. 229. 334. 379; ಅಲರ್ವುಡಿ, ಮಲರ್ವುಡಿ. — ಪುಡಿಗಡಬು. -ಕಡಬು. A pulverized kaḍabu-cake. (ಬೆಳವಲನಾಡೊಳ್) ಕಡಲೆಯನು ಗೋದಿಯನು ಮಡಿಕುದ್ದು ಬೆಳದರೂ ಸುಡ ಬೇಕು ನಾಡೆನ್ದವನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಪುಡಿಗಡಬು ಬೀಟ್ಗಿ! (Sp.). — ಪುಡಿಗತ್ತುರಿ. -ಕತ್ತುರಿ. Powdered musk (Čpr. 2, 70; 8, after 4; Rśv. 7, after 17). — ಪುಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To pulverize by beating, to pound (My.). — ಪುಡಿಗೆಯ್. To reduce to powder (J. 20, 59). — ಪುಡಿ ಪುಡಿ. rep. ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡು. = ಪುಡಿವುಡಿ-. (My.). — ಪುಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be powdered (J. 4, 23; 12, 7; 16, 47). — ಪುಡಿವುಡಿ. -ಪುಡಿ. = ಪುಡಿ ಪುಡಿ. ಪುಡಿವುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to very fine powder (Abh. P. 14, 179). — ಪುಡಿಸಕ್ಕರೆ. Fine-grained sugar (My.; B. 3, 45).

ಪುಡಿ puḍi. Tbh. of ಪುಟ. A small bundle, as of medicine-powder, etc. (B. 4, 159; Mhr.).

ಪುಡುಕು puḍuku. = ಪುಡುಂಕು, ಹುಡಕು, ಹುಡಿಕು, ಹುಡುಕು. To search or feel for with the hands, to grope in search of (ಕರಾನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; Tĕ. ಪುಡುಕು, ಪುಣುಕು). **2,** to seek for, to seek.

ಪುಡುಂಕು puḍuṅku. = ಪುಡುಕು (Šmd. Dh.; ಅಱಸು Kk. 62, o. r. ಅಱಸು).

ಪುಣ್ puṇ. = ಹುಣ್, ಹುಣ್ಣು. A sore, an ulcer; a wound; a boil (ಅರುಸ್, ವ್ರಣ Mr. 398; T., M.; Tē. ಪುಣ್ಣು; *cf.* the terms s. ಪುಗ್ಗು?). ಪುಣ್ ನಾಳಿ ಪೋದಪುದು or ಪುಣ್ಣಾಳಿವೋದಪುದು (Śmd. 190, o. r. ನಾಱಿ). ಮನದೊಳ್ ದಯ ಮಿಲ್ಲದವನ ಕಣ್ಣೇಂ? ಪುಣ್ಣೇಂ? (84). — ಪುಣ್ಣೋವು. -ನೋವು. The pain of a sore, etc. (ಕೊಡತ Śm. 97). — ಪುಣ್ಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To inflict a wound or wounds (Abh. P. 10, 161). — ಪುಣ್ಬಡೆ. -ಪಡೆ. To be wounded (Čpr. 6, 38; Abh. P. 4, 49). — ಪುಣ್ಪೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪುಣ್ಬಡೆ. (Abh. P. 9, 64).

ಪುಣಗು puṇagu. = ಪುಣುಗು, etc. (My.).

ಪುಣಜಿ puṇaji. = ಪುಣುಜಿ. Dust-like, dry soil in which a sort of paddy is sown (My.; *cf.* T. ಪೊಡಿಜು s. ಪುಟ್ಟ, & ಪುಡಿ).

ಪುಣಮ್ಬು puṇambu. = ಪುಣುಮ್ಬು, q. v.

ಪುಣಿಜ puṇija. A kind of insect (Tē. ಪಿಡುಜು, ಪಿಡುದು, ಪುಣುಜು, ಪುಣುದು, a tick). See ಪಟ್ಟ-.

ಪುಣಿಸೆ puṇisĕ. (fr. ಪುಳಿ). = ಹುಣಿಸಿ, ಹುಣಿಸೆ. The tamarind (ಅಮ್ಲ, ತಿನ್ತ್ರಿಣೀಕ Mr. 125). See ಪುಳುಮ್ಬುಣಿಸೆ; Śśv. 3, 32. — ಪುಣಿಸೆವಣ್. -ಪಣ್. A ripe tamarind fruit (Rśv. 5, 114).

ಪುಣುಗು puṇugu. = ಪುಣಗು, ಪುನಗು, ಪುನುಗು, ಪುಲ, ಪುಱಿ 2, ಪುಱು 2. Civet (ಜೇಲಿಕೆ Mr. 336; My.; Tē. ಪುನುಗು; T. ಪುಱುಗು; M. ಪುಱಿ, ಪುಱುಗು; J. 28, 43). ಪುಣುಗು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಜುಣುಗು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಪುಣುಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. The Paradoxurus prehensillis (Bd.; Gz.); the Indian civet cat, Viverra civetta (My.; Bd.; Gz.).

ಪುಣುಜಿ puṇuji. = ಪುಣಜಿ. (My.).

ಪುಣುಮ್ಬು puṇumbu. = ಪುಣಮ್ಬು, ಪುಣ್ಬು, ಪೂಣ್ಬು. (A reed), an arrow (ಬಾಣ, etc. Śs.; ಕಣೆ, ಕೋಲ್, ಸರಲ್, ಅಮ್ಬು Śm. 43, o. r. ಪುಣಮ್ಬು; see M. s. ಚೆತ್ರ). See ಪೂ-.

ಪುಣ್ಡ (puṇḍu-a3). Refractory, turbulent; a free-booter (My.; Mhr.); a rascal, a rogue, a lawless fellow, a low, shameless man (My.); a licentious, depraved man, especially also a fornicator (My.). ಪುಣ್ಡನಾದವ ಉಣ್ಡನಕ ಹೋಗ (Prv.). See B. 4, 80; 5, 10. 105. 106. — ಪುಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ, = ಪುಣ್ಡತನ. (My.). — ಪುಣ್ಡಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಪುಣ್ಡಾಟ. (My.).

ಪುಣ್ಡಗಾತಿ puṇḍa-gâti. A low woman, especially an adulteress (My., also ಪುಣ್ಡಗಾರ್ತಿ).

ಪುಣ್ಡಗಾಱ puṇḍa-gâṟa. A low man, especially a fornicator (My.). ಸೂಳೆಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಪುಣ್ಡಗಾಱ ಅಣ್ಡು ಕಾಸಿದ (Prv.).

ಪುಣ್ಡತನ puṇḍatana. = ಪುಣ್ಡುತನ. Refractoriness, lawless proceedings; brigandage (My.; B. 5, 51; Mhr. ಪುಣ್ಡಾಈ); depravity, wickedness, especially also adultery or fornication (My.). ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಪುಣ್ಡರೀಕ puṇḍarîka. A lotus-flower, especially *a white lotus* (ವನೇಜಾತ, ತಾವರೆ Nn. 18; ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ Mr. 419; ಸಿತಾಬ್ಜ 504). 2, a white umbrella (ಸಿತಾತಪತ್ರ, ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ 18; ಛತ್ರ 504). 3, *a tiger* (ಚಮೂರ, ಹುಲಿ 18; ಪುಲಿ 504). 4, a sectarial mark on the forehead. 5, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 18; ಭೇಕ 504). 6, *the elephant of the south-east quarter* (ಇನ್ದ್ರೇಭ, ಅಯಿರಾವತ 18). 7, an elephant of one of the eight quarters (ದಿಗ್ದನ್ತಿ, ದಿಕ್ಕಿನ ಆನೆ 18; ದಿಗ್ಗಜ 504). 8, one of the trees of svarga (ಕಲ್ಪಕುಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 18). 9, a banner (ಕೇತನ, ಪತಾಕೆ, ಟೆಕ್ಕೆ 18). 10, Brahmâ (ಅಮ್ಭೋಜಸಮ್ಭವ, ಬ್ರಹ್ಮ 18). 11, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 18; ಮುನೀನ್ದ್ರ 504). 12, eminence (? ಶ್ರೇಷವು 18). 13, neighing (ವಾಜಧ್ವಾನ, ಕುದುರೆಯ ಧ್ವನಿ 18). 14, a plant, a kind of Artemisia.

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷ puṇḍarîka-aksha. Lotus-eyed: *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷಿ puṇḍarîka-akshi. A woman with lotus-eyes (Bp. 42, 19).

ಪುಣ್ಡರೀಕಾಮ್ಬಕ puṇḍarîka-ambaka. = ಪುಣ್ಡರೀಕಾಕ್ಷ. (J. 26, 64).

ಪುಣ್ಡರ್ಯ puṇḍarya. *A medicinal plant used as a remedy for diseased eyes,* etc. (= ಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪುಣ್ಡರೀಕವೆಮ್ಬ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ, ಪೆಣ್ಡಾರೇ ಗಡ್ಡೆ, ಪಾಣ್ಡವರ ಮುದ್ದು, ಇದು ಬಿಳಿನೆಯ್ದಿಲೇ ಗಡ್ಡೆ Si. 153).

ಪುಣ್ಡಾಯಿ puṇḍâyi. = ಪುಣ್ಡತನ, q. v. (B. 5, 2).

ಪುಣ್ಡಿ puṇḍi. = ಪಿಣ್ಡಿ. A generally cultivated plant, the Deckanee hemp, Hibiscus cannabinus Lin. (My.; Z.). 2, Roselle, red sorrel, Hibiscus sabdariffa Lin. (St. & Pl.). 3, = ಪೀಲು (Si. 455). — ಪುಣ್ಡಿಕಡ್ಡಿ. The stalks of the hemp (My.). — ಪುಣ್ಡಿನಾರು. The fibres of the hemp (My.). — ಪುಣ್ಡಿಸೊಪ್ಪು. The leaves of the hemp used as a vegetable (My.).

ಪುಣ್ಡು puṇḍu. = ಪುಣ್ಡುತನ. (My.; *cf.* T., M. ಪಿರಟ್ಟು, ಪುರಟ್ಟು, deceit; lewdness, adultery). — ಪುಣ್ಡುಕೆಲಸ. A vile deed (My.). — ಪುಣ್ಡುಪೂಜಾರಿ. A depraved pûjâri. See Prv. s. ತುಣ್ಡು 2. — ಪುಣ್ಡುಮಾತು. A vile word (My.).

ಪುಣ್ಡುತನ puṇḍutana. = ಪುಣ್ಡತನ. (Abhâ. 2, 2; My.).

ಪುಣ್ಡ್ರ puṇḍra. *A red variety of the common sugar-cane, Saccharum officinarum.* 2, *a mark or line made on the forehead with sandal, etc., a sectarial mark* (ಲಲಾಮ, ತಿಲಕ Nn. 68; ತಿಲಕ Mr. 520). 3, N. of a people and of their country, Bengal and Behar (ನಾಡು, ದೇಶ 68; ಜನಪದ 520). 4, a river (ನದಿ 68; *cf.* ಪೊಱೆ). 5, a painting (ಚಿತ್ರ, ಬರೆದ ಚಿತ್ರ 68; ಚಿತ್ರ 520). 6, an ornament (ಭೂಷಣ, ಆಭರಣ 68). 7, a worm (*cf.* ಪುಱು).

ಪುಣ್ಡ್ರಕ puṇḍraka. = ಪುಣ್ಡ್ರ Nos. 1, 2 & 3. 4, *the creeper Gaertnera racemosa.*

ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷು puṇḍra-ikshu. = ಪುಣ್ಡ್ರ No. 1. (Grj. 2, 14).

ಪುಣ್ಡ್ರೇಕ್ಷುಕೋದಣ್ಡ puṇḍrêkshu-kôdaṇḍa. Kâma (My.).

ಪುಣ್ಣಮೆ puṇṇamĕ. = ಪುಣ್ಣಿವೆ, ಹುಣ್ಣಮೆ, ಹುಣ್ಣವೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಹುಣ್ಣಿವೆ, ಹುಣ್ಣುಮೆ, ಹುಣ್ಣುವೆ, ಹುಣ್ಮೆ. Tbh. of ಪೂರ್ಣಮೆ (ಪೂರ್ಣಿಮೆ). ಪುಣ್ಣಮೆ ಆದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮ್ಮೆ ಬಿಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪುಣ್ಣಿವೆ puṇṇivĕ. = ಪುಣ್ಣಮೆ. (My.).

ಪುಣ್ಬು puṇbu. = ಪುಣುಮ್ಬು, etc. (ಕೋಲ್, ಸರಲ್, ಕಣೆ Kk. 40, o. r. ಪೂಣ್ಬು).

ಪುಣ್ಮು puṇmu. = ಪೊಣ್ಮು. (R.).

ಪುಣ್ಯ puṇya. = ಪೂಣ್ಯ, ಹುಣ್ಯ (Čt. II, 58), ಹೂಣ್ಯ. Beautiful, fine, bright, pleasing; *good, pure, right, righteous, virtuous, just, holy* (Bp. 47, 61); happy, prosperous, favourable, propitious, auspicious, lucky. 2, *good, right, virtue, moral or religious merit* (ಸಯ್ಪು Čt. I, 12. 98; II, 110; ಧರ್ಮ Nn. 68; Mr. 521). 3, *a good or meritorious act* (ಸುಕೃತ, ಸುಕೃತಿ 68; ಸುಕೃತ 521). 4, purity (ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ನಿರ್ಮಲ 68; ಅಕಲಂಕ 521). 5, auspiciousness (ಸೌಮ್ಯ 521).

6, beauty (ಚೆಲ್ವು, ರೂಪು 68). 7, fame (ಪ್ರಖ್ಯಾತವು 68; ಉದ್ಧ 521). 8, a habitation (ಆವಾಸ, ಮನೆ 68). ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪಾಪ ಬನ್ತು.— ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟ.— ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತುಕೊಣ್ಡರೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೆ?— ಪುಣ್ಯವೆಮ್ಬುದು ಸಣ್ಣದೇ? ಹಣ್ಣು ತಿನ್ದ ಹಾಗಲ್ಲ.— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮೊಳ ಅನ್ದಳು.— ಪುಣ್ಯದ ಊರಲ್ಲಿ ಮೞೆ ಆದರೆ ಪಾಪಿಯ ಊರ ಮುನ್ದೆ ಹಳ್ಳ ಹರಿಯಿತು (Prvs.). — ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To perform a meritorious act, etc. ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್ಯದ ಪಾಪಿಗೆ ಪುಣ್ಯಂ ಬೞೆಕೇಕೆ ಮೞುಗಿ ಕುವಿದೊಡೆ ಬರ್ಕುಂ? ಪುಣ್ಯದೊಳೆ ತೊಡರು ಬೇಗಂ! ಪುಣ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಾನುಬನ್ಧಿ! (Jmt. 17). See Bp. 3, 15; 5, 51. — ಪುಣ್ಯವೀಡು. -ಬೀಡು. A settlement of merit: virtue (ಸಯ್ಪು Kk. 89).

ಪುಣ್ಯಕ punyaka. *A religious ceremony.*

ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ puṇya-karma. A virtuous or meritorious act or performance. (My.; G. 500).

ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ puṇya-kârya. = ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ. (My.).

ಪುಣ್ಯಕಾಲ puṇya-kâla. An auspicious time (My.).

ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯ puṇya-kshaya. Decay or loss of virtue or religious merit. (My.).

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ puṇya-kshêtra. *A holy place,* a place by visiting which merit is acquired.

ಪುಣ್ಯಚರಣ puṇya-čaraṇa. Krishṇa (J. 13, 26).

ಪುಣ್ಯಜನ puṇya-jana. A good or virtuous man (ಸುಹೃತ್, ಸಜ್ಜನ Nn. 95). 2, *a yaksha or attendant of Kubêra.* 3, *a fiend, a râkshasa* (ದೇವವೈರಿ, ರಾಕ್ಷಸ 95). See Hlâ. s. ರಕ್ಕಸ.

ಪುಣ್ಯಜನೇಶ್ವರ puṇyajana-îśvara. *Kubêra.*

ಪುಣ್ಯಜೀವಿ puṇya-jîvi. A person rich in moral merit (Bp. 38, 3).

ಪುಣ್ಯತರ puṇya-tara. Uncommonly good, etc. (Čpr. 5, 16).

ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ puṇya-tîrtha. A bathing place by visiting which purity is obtained. (My.).

ಪುಣ್ಯದೇಹಿ puṇya-dêhi. = ಪುಣ್ಯಶರೀರ. (My.).

ಪುಣ್ಯಪಾಠಕ puṇya-pâṭhaka. A proclaimer of (a person's) fame, or a man who utters benedictions (Abh. P. 3, 115).

ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ puṇya-bhûmi. *The holy land, Âryâvarta.*

ಪುಣ್ಯಮಾನಸ puṇya-mânasa. A pure-minded man (Bp. 55, 21).

ಪುಣ್ಯಮಾರ್ಗ puṇya-mârga. The right way. ಪುಣ್ಯಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟವ (ಭ್ರಷ್ಟ G.).

ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿ puṇya-mûrti. A personification of virtue, a person rich in moral merit (My.).

ಪುಣ್ಯಲೋಕ puṇya-lôka. Heaven. (My.).

ಪುಣ್ಯವನ್ತ puṇya-vanta. A man possessing merit, a pure, pious, virtuous man (My., ಶ್ರೇಯಸ್ವಿ G.). 2, a man of fortune, a rich man (My.). Feminines: ಪುಣ್ಯವನ್ತಳು, ಪುಣ್ಯವನ್ತೆ (My.). ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇೞಿದ್ದೇ ರೋಗ.— ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪುಣ್ಯವರ್ಜಿತ puṇya-varjita. = ಪುಣ್ಯಹೀನ. (J. 13, 30).

ಪುಣ್ಯವಾಸನೆ puṇya-vâsanĕ. The perfuming of virtue; consciousness of past virtue (J. 8, 6).

ಪುಣ್ಯವಾಸರ puṇya-vâsara. A good, auspicious day (Čpr. 2, after 57).

ಪುಣ್ಯಶರೀರ puṇya-śarîra. A man who has a pure body: a virtuous man (Bp. 28, 58).

ಪುಣ್ಯಶರೀರಿ puṇya-śarîri. = ಪುಣ್ಯಶರೀರ. (My.).

ಪುಣ್ಯಶೀಲ puṇya-śîla. Virtuous, good. (B. 3, 21).

ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ puṇya-ślôka. Well spoken of, of good fame or reputation. 2, an epithet of Nala and others (see Mr. s. ಅಬುವರ್; Râm. 3, 2, 18).

ಪುಣ್ಯಹೀನ puṇya-hîna. Devoid or destitute of merit or virtue (Bp. 55, 21).

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ puṇya-âtma. Pure-souled, righteous, virtuous, pious. (My.).

ಪುಣ್ಯಾಹ puṇya-aha. *A good or happy or auspicious day.*

ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ puṇyâha-vâčana. Uttering "a good day", wishing any one a happy day at sacrifices, etc. (My.).

ಪುಣ್ಯೋದಯ puṇya-udaya. The resulting of good fortune, as the effect of virtuous acts done in a former life. (My.).

ಪುತ್ put. A particular hell to which the childless are condemned. (My.).

ಪುತ puta. *A buttock (cf.* ಪಿಱಿ³, etc.).

ಪುತ್ತ putta. = ಪುತ್ತು, etc. (J. 32, 27). — ಪುತ್ತವೊಗು. -ವೊಗು. To enter an ant-hill (J. 12, 39; 18, 47).

ಪುತ್ತಲಿಕೆ puttalikĕ. = ಪುತ್ತಳಿಗೆ, ಪುತ್ಥಿಕೆ. A puppet, etc. (= ಪುತ್ರಿಕೆ).

ಪುತ್ತಳಿ puttaḷi. = ಪುತ್ತೞಿ (Šmd. 39), ಪುತ್ಲಿ. Tbh. of ಪುತ್ರಿಕೆ (Šmd 345; also Sk. ಪುತ್ತಲೀ = ಪುತ್ರಿಕೆ; Mhr. ಪುತಳೀ). A puppet, etc. (ಕರು Čt. I, 53; ಹರಿಣಿ, ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ Nn. 95; ಪುತ್ರಿಕೆ Kk. 55; Čpr. 7, 145; Ššv. 3, after 35). 2, a gold coin valuing about four rupees (Mhr.; My.: a varaha of pure gold); pure gold (My.; Tĕ. ಪುತ್ತಡಿ). ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ (Prv.). — ಪುತ್ತಳಿಗೊಮ್ಬೆ. = ಪುತ್ತಳಿ. (Dp. 19, 13).

ಪುತ್ತಳಿಗೆ puttaḷigĕ. Tbh. of ಪುತ್ತಲಿಕೆ. (ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ Hlâ.).

ಪುತ್ತೞಿ puttaḻi. = ಪುತ್ತಳಿ (Šmd. 39).

ಪುತ್ತಿಕೆ puttikĕ. The white ant or termite. 2, *a small kind of bee.*

ಪುತ್ತಿಗೆ puttigĕ. Tbh. of ಪುತ್ರಿಕೆ (Šmd. 345).

ಪುತ್ತು puttu. = ಪುತ್ತ, ಹುತ್ತ, ಹುತ್ತು. A white ant-hill (wherein often snakes are found; Ršv. 5, 122; Tĕ. ಪುಟ್ಟ; T., M. ಪುಟ್ಟು). ಪುಡಿಯಡರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುತ್ತಿನ ಕುಡಿ ಕೆಡೆದತ್ತು (Lilv. 3, 3).

ಪುತ್ರ putra. *A son;* a child (ದಾಯಿಗ, ಮಕ್ಕಳು Nn. 140). ಪುತ್ರನಾದರೆ ಅವಸಾನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತರ ಇದ್ದಾನು.— ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದವಗೆ ನಾಕವಿಲ್ಲ.— ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಟಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?— ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?— ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದೇ?— ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒನ್ದು ಕಷ್ಟ, ಪುತ್ರರಿದ್ದರೆ ಒಮ್ಬತ್ತು ಕಷ್ಟ (Prvs.).

ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ putra-kâma-ishṭi. An oblation or sacrifice made by one desirous of (male) offspring. (Râm. 1, 7, 1; J. 18, 1).

ಪುತ್ರಕಾಮ್ಯಾಧ್ವರ putra-kâmyâ-adhvara. A sacrifice made from the wish for a son or sons (My.).

ಪುತ್ರಕೆ putrakĕ. A daughter. 2, *a puppet, a doll.*

ಪುತ್ರಜೀವ putra-jîva. An ornamental tree, the wild olive, Putranjiva roxburghii (Sk.; St. & Pl.).

ಪುತ್ರಜೀವಿ putra-jîvi. A woman whose children are alive (ಮಕ್ಕಳು ಬಾೞ್ವ ಸತಿ Mr. 303). 2, the seed of the putra-jîva (My.).

ಪುತ್ರದೋಹಳ putra-dôhaḷa. The craving after a son or sons (Čpr. 3, after 44 & 62).

ಪುತ್ರವತಿ putra-vati. She who has a son or sons, or who possesses offspring (J. 18, 19).

ಪುತ್ರವಧು putra-vadhu. *A son's wife.*

ಪುತ್ರವನ್ತ putra-vanta. He who has a son or sons (My.).

ಪುತ್ರವಿರಹಿತ putra-virahita. A sonless man; a man who is separated from his son; a man whose son is dead (My.).

ಪುತ್ರಸನ್ತಾನ putra-santâna. Male progeny or offspring (My.).

ಪುತ್ರಸ್ವೀಕಾರ putra-svîkâra. Adoption (My.).

ಪುತ್ರಾನ್ತರ putra-antara. Another son (J. 18, 16).

ಪುತ್ರಿ putri. *A daughter.* 2, having a son or sons.

ಪುತ್ರಿಕಾಪುತ್ರ putrikâ-putra. A daughter's son who by agreement or adoption becomes the son of her father. (My.). 2, a grandson.

ಪುತ್ರಿಕೆ putrikĕ. = ಪುತ್ತಳಿ, ಪುತ್ತಱ, ಪುತ್ತಿಗೆ, (ಪುತ್ರಕೆ), ಪುತ್ಲಿ. A daughter. 2, *a puppet, a doll, a figure of stone, wood, lac, etc.* ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನು ಸೇವೆ ಮಾಡ್ಪ ಬೊಮ್ಮೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 204). 3, a copy or transcript from an original (My.; *cf.* ಮಾತೃಕೆ).

ಪುತ್ರೇಷಣೆ putra-îshaṇĕ. Desire or longing for a son (My.; G. 65; correct Sk. ಪುತ್ರೈಷಣೆ).

ಪುತ್ರೋತ್ಸವ putra-utsava. Rejoicings on the birth of a son (J. 28, 15).

ಪುತ್ರೋದಯ putra-udaya. The birth of a son (J. 19, 42).

ಪುತ್ರೌ putrau. The Sk. dual of ಪುತ್ರ: two sons. 2, *a son and daughter.*

ಪುತ್ಲಿ putli. = ಪುತ್ತಳಿ. (My.).

ಪುತ್ಲಿಕೆ putlikĕ. Tbh. of ಪುತ್ತಲಿಕೆ. (My.).

ಪುದಿ pudi. 1. = (ಪೊದೆ 1, etc.), ಹುದಿ. To enter into, to enter, to come or go into; to touch (ಪ್ರವೇಶಮಾಗು Šmd. 53. 57. 126. 148. 189. 264. 353. 358. 363 Cm.; *cf.* ಪುಗು); to join (v. i.); to combine; to be joined to, to be attached to; to be put into (ಪತ್ತು 148; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 148. 375 Cm.). **2,** to be involved, inwrapped or covered, to be hidden or concealed (ಆಚ್ಛಾದನ Šmd. Dh.; T. ಪುದೈ, M. ಪುದೆ: T., M. ಪೊದಿ, to involve, cover, inwrap; to set jewels; *cf.* ಪೊದುಂಕು, ಪೂಱ). **3,** to inwrap, to cover (Grj. 4, after 70; Bp. 9, 2). ಪುದಿಯೆ ತಮಂ ಮನಮಂ (Abh. P. 7, 15). ವಜ್ರಕವಚಂಗಳ ಕಾನ್ತಿ ದಿಗನ್ತರಾಲಮಂ ಪುದಿವಿನೆಗಂ (13, 60).— ಪುದಿದಂಗಮಂ ಬಲಿದಿಹುದು ಅನಿಲಂ (ಕೂರ್ಮ Mr. 51). ಲವಣದೊಳು ಪುದಿದ ಫಲವು (ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ 219). See Čh. v. 100. 173. 226; Čpr. 1, 79. 80. 125; 5, 49; 7, 63; 8, 96; 9, 16; Abh. P. 3, 114. 117. 127; 9, 94; 16, 75; Grj. 4, 138; Bp. 20, 17; 34, 5; 43, 72; Rsv. 1, 35; 6, after 11 (twice); 9, 18; J. 11, 23; 22, 4; 26, 17. 20; 33, 36; Č. Bp. 47, 44.

ಪುದಿ pudi. 2. The side of a door (ದ್ವಾರಪಾರ್ಶ್ವ Šmd. Dh.).

ಪುದಿ pudi. 3. = (ಪುದು), ಪುಲಿ 2. — ಪುದಿವಟ್ಟು. = ಪುಲಿವಟ್ಟು. A banked fund set apart for religious uses (My.).

ಪುದಿನ pudina. = ಪುಜಿನ. Mint, Mentha sativa Willd. (Mhr., Persian ಪುದಿನಾ; Z.; My.).

ಪುದು pudu. = ಪುದುವು q. v., ಹುದು, ಹುದುವು. Entering in; union, junction, etc.; joint concern, holding in common, partnership (Abh. P. 2, 66; Tĕ. ಪೊತ್ತು). — ಪುದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪುದುಂಗೊಳ್. — ಪುದುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಪುದುಂಗೊಳಿಸು (Šmd. 200). — ಪುದುಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get an entry: to be joined or linked to. ಪಡಿಗನ್ನಡದ ಪುದುಂಗೊಳೆ, ಕೊಡಿಸಕ್ಕದಮಂ ತಗುಳ್ಚಿ, ಜಾಣ್ಗಿಡೆ ಮುತ್ತುಂ ಮೆಣಸುಂಗೋದನ್ತಿರೆ ಪೇಳ್ವಱಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Kâvy. I, 1*b*, 24; Šmd. 78). — ಪುದುಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. (Šmd. 200). To join (v. t.), to unite. ಅಱನಂ (virtue) ಪಾಱಯುಮುಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀ ಭೂಮಿಪಂ ಚೆಲ್ವಿನಿಂ ನೆಱಯಾಳ್ಗೆ! (Čh. v. 347; from ಕೊಣ್ಡೀ o. rs. begin). 2. to make one's self united, to form one's self into a body: to manifest one's self (Čpr. 7, 132). ಈ ಸುರಗಿರಿಪೆಮ್ಪುವೇಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ! (Šmd. 226). — ಪುದುವಾೞ್. -ಬಾೞ್. To live together with (Abh. P. 6, 33; 12, 84). — ಪುದುವಾೞ್ತನ. -ಬಾೞ್ತನ. Joint living or concern (Rsv. 13, 27). — ಪುದುವುಗು. -ಪುಗು. To enter conjointly in or upon (Abh. P. 6, 47).

ಪುದುಗಿಸು pudugisu. = ಪುದಿಗಿಸು, ಪೊದಗಿಸು, ಪೊದಿಗಿಸು, ಹುದುಗಿಸು, ಹೊದಗಿಸು. To cause to enter, to insert, to put into, to set as precious stones, to sheathe, to enwrap; to cover, to hide; to shelter, to protect (My.; Tĕ. ಪೊದಗು, ಪೊದುಗು, ಪೊದುವು).

ಪುದುಗು pudugu. = ಹುದುಗು. To enter; to be covered or hidden, to hide (J. 13, 47; 18, 19; 26, 11; 28, 48; 29, 36). **2,** to insert; to hide; to shelter (J. 28, 4). (Tĕ. ಪೊದುಗು, ಪೊದುವು, to cover; to envelop; to surround, encircle; to set as precious stones; to sit on eggs).

ಪುದುರು puduru. = ಪದಿರ್, etc. (My.).

ಪುದುವು puduvu. = ಪುದು. A joining, a combination (Čpr. 1, after 101); connexion (Abh. P. 12, 77); a multitude, a thicket. ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ ಪುದುವುಗಳ್ (Šmd. 68).

ಪುದೆ pudĕ. = ಪೊದೆ 2, ಹೊದೆ. Wherein anything is put, or whatever envelops: a quiver (ದೊಣೆ Čt. I, 37, o. r. ಪೊದೆ; Tĕ., M. ಪೊದಿ; M. also: a bundle, a load). **2,** a covering, a cover (M. ಪುದೆ; T. ಪುದೈ, concealment): a thatch, a roof. **3,** a bundle. **4,** a bush, a thicket.

ಪುದ್ಗಲ pudgala. Beautiful, handsome. 2, the body; matter (ಮೂರ್ತಿಮದ್ವಸ್ತುಸಮ್ಮದ, ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 96 as ಮುದ್ಗಲ). 3, the soul or individuality (ಸಂಸಾರಿ, ಆತ್ಮನು 96 as ಮುದ್ಗಲ); personal identity. ಪುದ್ಗಲಂಗಳ್ ಎರಡುಂ ಶರೀರವನೂ ಆತ್ಮವನೂ ಹೇಳುವವು (Nr.). 4, shattered, broken to pieces; wrecked, decayed, etc. (ವಿಶೀರ್ಣ, ಒಡದುದು 96 as ಮುದ್ಗಲ).

ಪುನ್ pun. = ಪುಂ (puṁ), etc.

ಪುನ puna. = ಪಿಣ, etc. See ಕರ್ಬುನ.

ಪುನಃ punaḥ. = ಪುನರ್ q. v., ಪುನಹ, ಪುನಹಾ.

ಪುನಃಪಾಕ punaḥ-pâka. (Šmd. 99). Cooking afresh; a repeated baking.

ಪುನಃಪುನಃ punaḥ-punaḥ. *Again and again, frequently.*

ಪುನಃಪ್ರೋಕ್ತಿ punaḥ-prôkti. = ಪುನರುಕ್ತಿ. (Mr. 2).

ಪುನಃಸಂಸ್ಕಾರ punaḥ-saṁskâra. Renewed investiture, repetition of any essential ceremony. (Bh. 1, 5, 29).

ಪುನಃಸ್ವಯಂವರ punaḥ-svayaṁvara. Renewed svayaṁvara (Râm. 3, 2, 17).

ಪುನಗು punagu. = ಪುನುಗು, etc. (My.). — ಪುನಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. = ಪುಣುಗಿನ ಬೆಕ್ಕು. (My.; ಗನ್ಧಮಾರ್ಜಾಲ G.).

ಪುನರ್ punar. = ಪುನಃ. (Šmd. 99). Further; *again; back, in return; on the other hand, on the contrary, but; indeed* (ಮತ್ತೆ Šmd. 395; Čt. I, 40).

ಪುನರಪಿ punar-api. Even again, and on the other hand, also. (Bp. 38, 50; 50, 69; 56, 45. 46).

ಪುನರಾಗತ punar-âgata. Come back, returned. (My.).

ಪುನರಾಗತಿ punar-âgati. = ಪುನರಾಗಮನ. (My.).

ಪುನರಾಗಮನ punar-âgamana. The act of returning to the place set out from. (My.).

ಪುನರುಕ್ತ punar-ukta. Said again, reiterated; repetition, useless repetition, tautology (Šmd. 251).

ಪುನರುಕ್ತಿ punar-ukti. Saying again, useless repetition, tautology; a mere, empty word. (Râm. 3, 8, 41).

ಪುನರುತ್ಥಾನ punar-utthâna. Rising again, resurrection (Sk.).

ಪುನರುದ್ವಾಹ punar-udvâha. = ಪುನರ್ವಿವಾಹ. (My.).

ಪುನರುಪನಯನ punar-upanayana. Renewel of the upanayana (My.).

ಪುನರ್ಜನ್ಮ punar-janma. = ಪುನರ್ಭವ. A new or second birth, regeneration, future birth by transmigration, metempsychosis. (J. 25, 35; My.).

ಪುನರ್ಜಾತ punar-jâta. Born again, regenerated. See ಅ-.

ಪುನರ್ದರ್ಶನ punar-darśana. Seeing again. (My.).

ಪುನರ್ದಾರಕ್ರಿಯೆ punar-dâra-kriyĕ. Taking a second wife after the death of the first. (R.).

ಪುನರ್ನವ punar-nava. Becoming new or young again; *a finger-nail.*

ಪುನರ್ನವೆ punar-navĕ. *Hog-weed, Boerhavia procumbens* Roxb. See ಗಣಜಲೆ 2.

ಪುನರ್ಭವ punar-bhava. Born again; new birth, regeneration, transmigration (ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ Nn. 114). 2, *a finger-nail.* — See Bp. 53, 3; 54, 74.

ಪುನರ್ಭೂ punar-bhû. ಪುನರ್ಭೂ. Reproduced, born again. 2, *a virgin widow re-married.* See ದಿಧಿಷು.

ಪುನರ್ವಚ punar-vača. Saying again, repeating (ಮರಳಿ ನುಡಿಹ Nn. 167).

ಪುನರ್ವಸು punar-vasu. The seventh (or the fifth) of the lunar asterisms. (My.).

ಪುನರ್ವಿವಾಹ punar-vivâha. Second marriage. (My.).

ಪುನಶ್ಚ punar-ča. And again, still again (Mhr.; My.).

ಪುನಶ್ಚರಣೆ punar-čaraṇĕ. = ಪುರಶ್ಚರಣ. (J. 11, 39; My.).

ಪುನಹ punaha. = ಪುನಹಾ. (My.).

ಪುನಹಾ punahâ. Tbh. of ಪುನಃ. (My.; Mhr. ಪುನ್ಹಾ). ಪುನಹಾ ಹೋದರೆ ಶನೀ ಕಾಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಪುನೀತ punîta. Made clean or pure, purified, pure, clean (Bp. 3, 56; 6, 13; 31, 18; J. 18, 45). Feminine ಪುನೀತೆ (Bp. 2, 47).

ಪುನುಗು punugu. = ಪುಣುಗು, etc. — ಪುನುಗುಬೆಕ್ಕು. = ಪುಣುಗಿನ-. (My.). ಪುನುಗುಬೆಕ್ಕಿನ ಪರಿಮಳ (ಜವಾದಿ, ಪುಣುಗು G.).

ಪುನ್ನಪುಂಸಕ pun-napuṁsaka. Masculine and neuter in gender (Šmd. 108).

ಪುನ್ನಾಗ pun-nâga. = ಮುನ್ನಾಗ. An elephant among men: a distinguished man (ನರಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷ Nn. 61). 2, a white elephant; a distinguished elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನ ಗಜ, ಪಟ್ಟದಾನೆ 61). 3, a buffalo (ಲುಲಾಯ, ಕೋಣನು 61). 4, a serpent (ಫಣಿ, ಸರ್ಪನು 61). 5, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. (ಅವನಿಜಾತ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 61; ಸುರಹೊನ್ನೆ Mr. 126).

ಪುನ್ನಿಕೆ punnikĕ. = ಪೊನ್ನೆ, etc. See ಸುರ-.

ಪುಪ್ಪ puppa. Tbh. of ಪುಷ್ಪ. (My.; Tĕ.).

ಪುಬ್ಬು pubbu. = ಪುರ್ಬು, etc. (My.).

ಪುಬ್ಬೆ pubbĕ. = ಉಬ್ಬೆ, ಹುಬ್ಬೆ. Tbh. of ಪೂರ್ವೆ. The eleventh of the lunar mansions (My.; Tĕ.).

ಪುಮ್ pum. = ಪುಂ (puṁ), etc. (ಪುರುಷ Čt. I, 90).

ಪುಮಪತ್ಯ pum-apatya. *Male offspring.*

ಪುಮಾಂಸ್ pumâṁs. = ಪುಮಾನ್. *A male, a man.* 2, *the soul.*

ಪುಮಾಖ್ಯೆ pum-âkhyĕ. *A designation of a male being.*

ಪುಮಾನ್ pumân. = ಪುಮಾಂಸ್. (ಮಾನವ, ಮರ್ತ್ಯ, etc. Mr. 222).

ಪುಮ್ಭಾವ pum-bhâva. = ಪುಂಸ್ತ್ವ, ಪುರುಷತ್ವ (G.; Čpr. 7, 132).

ಪುಮ್ಭೂಮನ್ pum-bhûman. *A word of the masculine gender in the plural number.*

ಪುಯ್ puy. = (ಬಗೆ 4, ಪೊಡೆ 1), ಪೊಯ್ 1, ಪೊಯಿ, ಹುಯ್, ಹುಯಿ, ಹೊಯ್, ಹೊಯಿ. To beat, to strike, to smite; to kill; to throb; to fling, to throw; to cast, to pour; to drive; etc. (M. ಪೊಯ್ಯು, to fight). ಪುಯ್ಯೆ (Šmd. s. ಬಕ್ಕಳಿ).

ಪುಯಲ್ puyal. = ಪುಯ್ಯಲ್ 1, ಪೊಯಿಲ್, etc. Beating, striking, etc. ಪುಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ or ಪುಯಲ್ಪೋದಂ (Šmd. 195).

ಪುಯಲ್ಚು puyalču. = ಪುಯ್ಯಲ್ಚು. To call or cry out, to vociferate; to lament (ಆಕ್ರೋಶಧ್ವನಿ Šmd. Dh.).

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. = ಪುಯಲ್. Beating, etc.; a blow, blows (J. 4, 41). ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ (ಸೂಱೆಗರೆವಂ Šm. 42).

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 2. = ಹುಯ್ಯಲು. Vociferation; lamentation (Abh. P. 9, 195; J. 4, 16; see ಪೆಣ್ಬುಯ್ಯಲ್); lamentable communication; solicitation. — ಪುಯ್ಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To lament (Grj. 8, 79); to solicit (6, 25). — ಪುಯ್ಯಲಿಡು. -ಇಡು. To solicit (Čpr. 7, 101); to communicate lamentably (Abh. P. 11, after 100; Grj. 2, after 71); to lament (Abh. P. 10, after 175; Grj. 6, 13; J. 3, 24).

ಪುಯ್ಯಲ್ಚು puyyalču. = ಪುಯಲ್ಚು. (Abh. P. 2, 49; 9, 139. 142; 10, 58; 10, after 176).

ಪುರ್ pur. = ಪುರ 1. *A town.* 2, the body.

ಪುರ pura. A stream, a rivulet, a brook, a water channel (ಪೊನಲ್ Šm. 35; ಪೊನಲ್ 102; ಕಾಲ್, ಕಾಲ್ವೆ Čt. II, 53; T. ಪುಱಿಲ್, anything which is hollow; a

water-oourse, drain, see ಪೊನಲ್; ಪುರಳ್, M. ಪಿರಳ್, Te. ಪೊರಲು, to roll, welter; to roll over, overflow, be full;—an inundation; *cf.* ಪೊರಳ್, ಪೊಟಿ 1, and Sk. ಪೂರ; see s. ಪುಗ್ಗು & ಪುರೆ). See ಕಾಬ್ಬಿರ.

ಪುರ pura. 1. = ಪುರ್ (Šmd. 106). A fortress, a castle; *a town, a city* (ಪುಟಭೇದನ, ಪಟ್ಟಣ Nn. 72; ಪೊಟಿಲ್ Šm. 102). 2, *a house, an abode.* 3, *the body* (ಕಲೇವರ, ದೇಹ 72). 4, a mode of counting (ಗಣನೆ, ಲೆಕ್ಕಭೇದ 72; = No. 7?). 5, ಲಿಂಗಭೇದ (ಲಿಂಗವಿವರ 72). 6, *bdellium.* 7, the number 3 (Čh.; ಮೂಱು Mr. 347, on account of ತ್ರಿಪುರ). 8, a certain metrical foot (Čh.). 9, N. of a demon.— ಪುರ ಹೋದರೆ ಪರ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಪುರ pura. 2. Tbh. of ಪೂರ. See ಕನ್ನವುರ, ಬಣ್ಣವುರ.

ಪುರಃ puraḥ. = ಪುರಸ್, q. v.

ಪುರಃಸರ puraḥ-sara. = ಪುರಸ್ಸರ. Going before or in advance: *a forerunner, a leader, a harbinger.*

ಪುರಃಸರಣ puraḥ-saraṇa. = ಪುರಸ್ಸರಣ. Going before or in advance.

ಪುರಕ puraka. (Tbh. of ಪೂರಕ?). = ಪುರುಕ. See ಅಱಿಬುರಕ, ಆಸೆ-.

ಪುರಕ್ಷಯ pura-kshaya. The destroyer of Tripura: Šiva (Bp. 61, 47).

ಪುರಚಿ puraĉi. (= ಪುಣಿಸೆ). See ಪುಲ್ಲಮ್-, ಪುಳ್ಳಮ್-.

ಪುರತಸ್ puratas. *In front, in advance, before, forward.*

ಪುರತ್ರಯ pura-traya. Tripura (Bp. 54, 54).

ಪುರದನುಜಹರ pura-danuja-hara. The destroyer of the Dânavas of Tripura: Šiva (Bp. 54, 25).

ಪುರದ್ವಾರ pura-dvâra. *The gate of a city.*

ಪುರಧ್ವಂಸಿ pura-dhvaṁsi. Šiva (My.).

ಪುರನ್ತ puranta. = ಪುರಾತ. (Bp. 61, 58; My.).

ಪುರನ್ದರ pur-an-dara. Town-splitter: *Indra.* 2, Šiva. ಪುರನ್ದರನಿಗೂ ತೊನ್ದರೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪುರನ್ದರದಾಸ. N. of a Vaishṇava poet (My.). 2, a poor wretch (My.). — ಪುರನ್ದರವಿಟ್ಠಲ. N. of Kṛishṇa (My.; B. 5, 322).

ಪುರನ್ಧ್ರಿ pura-n-dhri. *A woman whose husband and children are living, a respectable matron;—a woman* (see ವಾರ-).

ಪುರಭಿತ್ತಿ pura-bhitti. A city-wall, a rampart, etc. (ಪ್ರಾಕಾರ, ವಪ್ರ, ಶಾಲ, ಕೋಟೆ Mr. 191).

ಪುರಮಥನ pura-mathana. Crusher of Tripura: Šiva (Ššv. 4, 47). 2, sign for a long letter (Čh.). — ಪುರಮಥನಂ. The metrical foot ◡◡◡◡— (Čh.).

ಪುರಮರ್ದನ pura-mardana. Šiva (J. 2, 12).

ಪುರಯಮ pura-yama. Restrainer or punisher of Tripura: Šiva (Mr. 12).

ಪುರಲೆ puralĕ. = ಪುರ್ಲೆ, ಪುಳ್ಳೆ q. v. (My.).

ಪುರವಾರ pura-vâra. Eating by turns in the houses of a town. ಇರವಾರ ಕೆಟ್ಟು, ಪುರವಾರ ಸೇರಿದ (Prv.).

ಪುರಶಾಸನ pura-šâsana. Chastiser of Tripura: Šiva. (My.).

ಪುರಶ್ಚರಣ puras-ĉaraṇa. = ಪುನಶ್ಚರಣೆ. Repetition of the name of a deity or of a mantra. (My.).

ಪುರಸ್ puras. = ಪುರಃ. *Before, in front, in advance, in the presence of.*

ಪುರಸತ್ತು purasattu. = ಪುರಸುತ್ತಿಗೆ. Leisure; interval; time yet to run (My.; Mhr., H. ಫುರಸತ, ಫುರಸೂತ್). See Prv. s. ಉದ್ದಿಮಿಗಾಟ.

ಪುರಸುತ್ತಿಗೆ purasuttigĕ. = ಪುರಸತ್ತು. (ಸಮಯ Čb.).

ಪುರಸ್ಕಾರ puras-kâra. The act of placing before or in front; showing respect, etc. (ಸನ್ಮಾನ G.; My.).

ಪುರಸ್ಕೃತ puras-kṛita. *Placed before or in front.* 2, *distinguished, honoured.* 3, *harassed or attacked by an enemy.*

ಪುರಸ್ತಾತ್ purastât. *Before, in front of, in advance, in the first place, at the beginning; previously, formerly, first;* in the presence of. 2, *eastward; in the east; from the east.*

ಪುರಸ್ಸರ puras-sara. = ಪುರಃಸರ. (Čpr. 2, after 93).

ಪುರಸ್ಸರಣ puras-saraṇa. = ಪುರಃಸರಣ. See ಮುನ್ನು.

ಪುರಹರ pura-hara. Šiva (Šmd. 192; Bp. 39, 20; 57, 28). ಪುರಹರನ ಅರಸಿ (Grj. 3, after 12).

ಪುರಾ purâ. *In former times, formerly, of old, of yore.* 2, *before, ere.*

ಪುರಾಕೃತ purâ-kṛita. Done formerly or of old, done long ago (Bp. 34, 32; 49, 32).

ಪುರಾಗ್ರಿಮ pura-agrima. An excellent town (Čpr. 6, 20).

ಪುರಾಣ purâṇa. *Belonging to ancient or olden times, ancient, old.* 2, long, very long (ಕಡುದೀರ್ಘ, ಅತಿದೀರ್ಘ Nn. 138; ದೀರ್ಘ Mr. 519). 3, worn out (ಜರಠ, ಹಱಿದು 138; ಜೀರ್ಣ 519). 4, *a tale of the past, history legendary and traditionary, legend, a purâṇa* (ಆದಿಕಥೆ, ಮೊದಲುಕಥೆ 138; ಆದಿಕಥೆ 519; see ಪಂಚಲಕ್ಷಣ; Bp. 43, 76. 77). ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದರೂ ಮಾರಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಹರಣ ಉಱಿಸಲಿ. — ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾರಾಯಣ ಎನ್ನಲಿಕ್ಕೇನು? — ಪುರಾಣಾ ಹೇಱಿದರೆ ಪುಷ್ಪ ಬಿದ್ದಾವೇ? — ಪುರಾಣಾ ಹೇಱಿ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಬಾಗಲ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prvs.). See Prvs. s. ಗಾದೆ, ಪೂರ್ವಿಕ.

ಪುರಾಣಕವೀಶ್ವರ purâṇa-kavîšvara. A great poet of the past (Kâvy. III, 2).

ಪುರಾಣಪುರುಷ purâṇa-purusha. The primeval male; Vishṇu (My.); Râma (J. 21, 29); Šiva.

ಪುರಾಣವೈರಾಗ್ಯ purâṇa-vairâgya. Momentary freedom from worldly passion derived from hearing or reading a purâṇa, distaste of worldly vanities whilst listening to a purâṇa (My.).

ಪುರಾಣಶ್ರವಣ purâṇa-šravaṇa. Listening to a purâṇa (My.).

ಪುರಾಣಿ purâṇi. = ಪುರಾಣಿಕ. — ಪುರಾಣಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 57, 28).

ಪುರಾಣಿಕ purâṇika. A man well read in the purâṇas; a public expounder of them (ಪೌರಾಣಿಕ, ಸೂತ Nn. 32; Bp. 57, 21. 30). ಆಚಾರ್ಯರ ಮಗನಾಗಿ, ಪುರಾಣಿಕನ ಅಳಿಯನಾಗಿ, ಫ್ಯಾತ ಅನ್ದರೆ ಅಱಿಯೆನೇ ಎಮ್ಮೆಸಗಣಿಯ? (Prv.).

ಪುರಾತ purâta. = ಪುರನ್ತ. Tbh. of ಪುರಾತನ. (Bp. 22, 67; 25, 17; 45, 47; 48, 17). Fem. ಪುರಾತೆ (Bp. 12, 42). — ಪುರಾತರೆಬ್ಬವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 6).

ಪುರಾತನ purâtana. = ಪುರನ್ತ, etc. *Belonging to the past, former, old, ancient.* 2, a man who lived in former ages, a venerable man, or a scholar, or a devotee, of the past (ಪೂರ್ವದ ಕವಿ Šmd. 11 Cm.). 3, an ancient story, a legend. ಪುರಾತನದ ಕಥೆ ಕಿರಾತ ಏನು ಬಲ್ಲ? (Prv.). See Prv. s. ನುಡಿ 2.

ಪುರಾನ್ತಕ pura-antaka. Šiva (Bp. 21, 4).

ಪುರಾನ್ತರ pura-antara. Another city (Bh. 1, 8, 67).

ಪುರಾರಿ pura-ari. Šiva. 2, Vishṇu. 3, a certain metrical foot (Čh.).

ಪುರಾವೃತ್ತ purâ-vritta. A former conduct or mode of action. 2, *a legend.*

ಪುರಿ puri. 1. = ಹುರಿ 1. To dry by exposure to the heat of fire: to parch, as grain, pulse, etc. (ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ Šm. 106; T., M. ಪೊರಿ; Tĕ. ಪೊರಟು, ಪೊಗಚು; ಪೇಲು, to be parched). ಪುರಿದ ಯವೆ (ಧಾನೆಗಳು Nr.). ಧೌನ್ಯಾದಿ ಪಿಷ್ಟಮಂ ಮಿಸಿದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ ಸತ್ತುಗಮಕ್ಕು (Mr. 219). ಮಿಗೆ ಪುರಿದ ಬಿಸಿಯ ಮಳಲ್ (Bp. 11, 19). 2, to roast, as coffee, Cayenne pepper, cocoanut-kernels, castor-oil-seeds, happaḷas, etc. (Mv. as ಹುರಿ).

ಪುರಿ puri. 2. = ಹುರಿ 2. Parching; roasting; (frying). 2, what is parched: partly boiled and then parched rice (My.; T., M. ಪೊರಿ). — ಪುರಿಗಡಬು. -ಕಡಬು. A flat wheaten cake that is filled with a mixture of jaggory and Bengal gram flour, and then fried in ghee (V. 9, 78).

ಪುರಿ puri. 3. = ಹುರಿ 3. Twisting; that is twisted: twist, twine, string, pack-thread (of cotton thread or fibres, ತನ್ತು Šm. 106; Tĕ., T., M.; M. ಪಿರಿ, ಪುರಿ, to twist). — ಪುರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get twisted: to join together (Bp. 4, 58).

ಪುರಿ puri. 4. = ಪೊರೆ 2, ಹುರಿ 4. Strength, refreshment, spirit, courage, valour (Tĕ.); pride (Tĕ., *cf.* ಪುಗ್ಗು; T. ಪುಟಿ, strength; ಪುರ, to keep, save, protect; to establish, confirm, see ಪೊರೆ 1; *cf.* ಪುರುಳ್ 1; Tĕ. ಪುರಿ ಕೊನು, to gain strength or spirits, be refreshed; the heart to be pricked; ಪುರಿ ಕೊಲುಪು, to spur on, prick on, instigate, incite, stir up). — ಪುರಿಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. = ಹುರಿಗೂಡಿಸು. (G.).

ಪುರಿ puri. A castle; *a town, a city.*

ಪುರಿಡಿಸು puriḍisu. = ಪುರುಡಿಸು, q. v.

ಪುರಿತತ್ puritat. = ಪುರಿತತ್ತು, ಪುರೀತತ್.

ಪುರಿತತ್ತು puritattu. Tbh. of ಪುರಿತತ್ (Šmd. 106).

ಪುರೀತತ್ purîtat. *An entrail* (ಅನ್ತ್ರ, ಕರುಳು Mr. 396).

ಪುರೀಷ purîsha. Dust, mould, rubbish; *feces, excrement, ordure.*

ಪುರೀಷೋತ್ಸರ್ಗ purîsha-utsarga. The voiding of excrement. See ಏಾಸು.

ಪುರು puru. = ಪುಲ. *Much, many, abounding, abundant.* 2, the brother of Yadu.

ಪುರುಕ puruka. = ಪುರಕ. See ಅಂಜು-, ಅಬಿ-, ಉಜ್ಜೆಬುರುಕ, etc.

ಪುರುಕಿ puruki. Feminine of ಪುರುಕ. See ಅಂಜುಬುರುಕಿ, ಉಜ್ಜೆ-, etc.; Prv. s. ಬಳ್ಳಿ.

ಪುರುಕುತ್ಸ puru-kutsa. N. (see Mr. s. ಅಬಿವರ್).

ಪುರುಜ puru-ja. *Much, many.*

ಪುರುಡಿ puruḍi. = ಪುರುಳಿ 2. (Čpr. 3, after 9).

ಪುರುಡಿಗ puruḍiga. = ಹುರಿಡಿಗ. An envious man (V. 29, 24).

ಪುರುಡಿಸು puruḍisu. = ಪುರಿಡಿಸು, ಹುರುಡಿಸು. To stand in competition with or vie with, to rival; to be filled with envious feelings, to envy (Grj. 10, 42; Rsv. 2, after 8; 11, 167; Šsv. 4, 41; J. 1, 8; Tĕ. ಪುರಡಿಂಚು, ಪುರಣಿಂಚು, ಪುರುಡಿಂಚು, ಪುರುಣಿಂಚು, to resemble; to vie with, emulate; to contemn; ಪುರುಡು, likeness, similarity; ಪೊರೆ, to agree with; T. ಪೊರು, to resemble = ಪೊರುವು; to fight in battle; ಪೊರುಡು, to fight; ಪೊರುನ್ದು, to join; to agree; to be agreeable or pleasing; to possess, as a quality or attribute; M. ಪೊರು, ಪೊರುದು, to meet in battle, fight; to vie, emulate; ಪೊರುದುವು, to emulate; to outdo; to scold. See ಪೊರೆ 3, ಪೊರ್ದು, ಪೋಟಿ, ಪೋರ್ 1). ಪುರುಡಿಕ್ಕುಂ (Šmd. 268, o. r. ಪುಡಿಕಿಕ್ಕುಂ). ಸವತಿಗೆ ಸವತಿ ಪುರುಡಿಪಳ್ (159, o. r. ಪುರುಡಿಸುವಳ್).

ಪುರುಡು puruḍu. 1. = ಹುರಿಡು, ಹುರುಡು. Rivalry; envy, jealousy (Čpr. 2, 40; 3, 12; 7, after 62; 8, after 79; 8, 81; Abh. P. 3, 45; V. 4, 9; J. 5, 34. 37). — ಪುರುಡು ದೋಱು. -ತೋಱು. To show envy (V. 29, after 25). — ಪುರುಡುವಾತು. -ಮಾತು. A word of rivalry or envy (Šsv. 4, 130).

ಪುರುಡು puruḍu. 2. Ceremonial uncleanness after child-birth (My.; Tĕ.; T. ಪುನಿಟು; M. ಪುಲೆ; see ಪೊಲೆ). ಪುರುಡಿನ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Si. 108).

ಪುರುದ puru-da. Gold. (R.).

ಪುರುದನ್ತಿ puru-danti. N. of a female elephant (see Mr. s. ದ್ವಿಪ).

ಪುರುಪಕ್ಷ puru-paksha. A peacock (ನವಿಲ್ Mr. 168).

ಪುರುಪಾತ್ರ puru-pâtra. A kind of vessel (ಪರಿವಾಣ Mr. 212).

ಪುರುಪೃಷ್ಠ puru-prishṭha. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಪುರುಲೆ purulĕ. 1. That joins or sticks to (?). See ಅಣ್ಬು-.

ಪುರುಲೆ purulĕ. 2. (= ಪುಬುಲೆ). See ಕಾಬುರುಲೆ.

ಪುರುವ puruva. = ಪುರ್ಬು, etc. (My.).

ಪುರುಷ purusha. *Man, mankind; a man, a male;* a person; a husband. 2, *the soul.* 3, the soul of the universe; Vishṇu (Mr. 17); Brahmâ; Šiva. 4, the masculine gender (ಪುಲ್ಲಿಂಗ Šmd. 135. 140 Cm.; 258). 5, a person in grammar (see ಪ್ರಥಮ-, ಮಧ್ಯಮ-, ಉತ್ತಮ-; Kâvy. I, 5, 6-12. 18-20). 6, *the tree Rottleria tinctoria* Roxb. 7, the penis (My.). ಪುರುಷನಾದರೆ ಹರುಷ ಬೇಕು.— ಪುರುಷನಿಗೆ ಮರ್ಷ ಸಲ್ಲದು (Prvs.). See Bp. 47, 26; 48, 3. 20; 52, 24.

ಪುರುಷತನ purushatana. = ಪುರುಷತ್ವ No. 1. (Bp. 38, 22; 46, 10; Râm. 4, 2, 18).

ಪುರುಷತ್ರಯ purusha-traya. The three persons in grammar (Šmd. 254. 259. 261. 263. 291. 297. 299).

ಪುರುಷತ್ವ purushatva. Manhood, virility; manliness, valour, prowess; the state of man, manly nature or property. 2, the penis (Bp. 35, 25). ಪುರುಷತ್ವವಿಲ್ಲದವ (ನಪುಂಸಕ G.).

ಪುರುಷಮೇಧ purusha-mêdha. The vedic sacrifice of a man or of men. (My.).

ಪುರುಷರತ್ನ purusha-ratna. A perennial herb, Ionidium suffruticosum Ging. (St. & Pl.; My.).

ಪುರುಷರಾಗ purusha-râga. A male musical mode (Bp. 19, 18).

ಪುರುಷವಾಚಕ purusha-vâčaka. A masculine noun (Šmd. 187; Kâvy. I, 2, 7-11).

ಪುರುಷವ್ಯಕ್ತಿ purusha-vyakti. A person, an individual (ಪುರುಷ G.).

ಪುರುಷಸನ್ತತಿ purusha-santati. = ಪುತ್ರಸನ್ತಾನ. (My.).

ಪುರುಷಸೂಕ್ತ purusha-sûkta. A vedic hymn about the soul of the universe (Ṛigv. 10, 90; My.).

ಪುರುಷಾಟವಿ purusha-aṭavi. N. of a forest (Čpr. 5, 45).

ಪುರುಷಾದ purusha-ada. A cannibal, a râkshasa. (My.).

ಪುರುಷಾಧಮ purusha-adhama. A low man, an outcast. (J. 16, 22).

ಪುರುಷಾನ್ತರ purusha-antara. Another man (J. 5, 59).

ಪುರುಷಾಮೃಗ purushâ(*i. e.* purusha)-mṛiga. A four-legged animal with a human face (My.; Rśv. 1, after 135).

ಪುರುಷಾರ್ಥ purusha-artha. Any one of the four objects or aims of man or of the soul, viz. dharma (discharge of duty), artha (acquirement of wealth), kâma (the gratification of desire), môksha (final emancipation, ಧರ್ಮಾದಿ Mr. 259; Kâvy. III, 3, B, 2; Abh. P. 3, 144. 145; Bp. 38, 43 *b;* 40, 15; J. 3, 31. 39; Si. 255).

ಪುರುಷಾರ್ಥಿ purushârthi. A man who has ಪುರುಷಾರ್ಥ (J. 6, 53).

ಪುರುಷೋತ್ತಮ purusha-uttama. An excellent man. 2, *Vishṇu* (Mr. 17). 3, a jina.

ಪುರುಹ puruha. *Much, many.*

ಪುರುಹೂತ puru-hûta. Much invoked: *Indra.*

ಪುರುಹೂತಗಣ puruhûta-gaṇa. A kind of metrical foot (Čh.).

ಪುರುಹೋತ್ರ puru-hôtra. N. (see s. ಅಂತು).

ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. ಪುರುಳು. = ಪುರುಳು, ಹುರುಳ್, ಹುರುಳು. (Joining, see ಪುರುಡಿಸು); fitness, suitableness, propriety (ಯೋಗ್ಯತೆ Čt. I, 43); that is true or good (ಒಳ್ಳಿತು Bhn. 11, o. r. ಹುರುಳ್; ಸಿರಿ, ವೆವಸ್ತೆ Nn. 150); the power or sense of a word, meaning (ಅಭಿಧಾನ Śs.; Kk. 65; ಅರ್ಥ Śmd. 88 Cm.; Čt. II, 3; My.); power, strength of the body, of a tree (My. as ಪುರುಳು; T. ಪೊರುಳ್, the meaning of a word; superiority; money, riches; utensils; a child; gold; truth; a thing, that which exists; ಪೊರುಟ್ಟು, a thing of use; cause = ನಿಮಿತ್ತ; M. ಪೊರುಳ್, what belongs to one; contents, meaning; the cause; ಪೊರುಟ್ಟು, cause, sake; Tĕ. ಪೊಟ್ಟೆ, on account of). ಪುರುಗ್ಗಳ್ (Śmd. 52). ಪದಂಗಳ ಪುರುಳ್ (ಪದದರ್ಥಂ 46 Cm.). See ಪೆರ್ಜುಮ್ಬುರುಳ್; Čpr. 2, 30. 54; Rśv. 11, 167; V. 2, 21; 5, after 78.

ಪುರುಳ್ puruḷ. 2. (= ಪೊರಳ್, etc.). ತೆಪ್ಪತೆಪ್ಪನೆ ಪುರುಳ್ (Śmd. 229 Mdb.).

ಪುರುಳಿ puruḷi. 1. A notable, influential or high position (ಕುಲಸ್ಥಲ Śm. 113, o. rs. ಕುಲಸ್ಥ, ಕುಲರ್ಥ; T. ಪುಳ್ಳಿ, estimation, valuation; M. ಪುಳ್ಳಿ, an article or person, and their valuation; ಪುಳ್ಳಿಕ್ಕಾರ, a man of note, influential).

ಪುರುಳಿ puruḷi. 2. = ಪುರುಡಿ. (That imitates or rivals): a female parrot (ಸಾರಿಕೆ, ಪೆಣ್ಗಿಣಿ Śs.); a young parrot (ಗಿಳಿವಱಿ Čt. I, 28, o. r. ಗಿಱಿ-); a parrot (ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಪಣ್ಡಿತವಕ್ಕಿ, ಗಿಳಿ Śm. 28; Kk. 24; ಶುಕ Śm. 113). See Čpr. 8, after 67; Abh. P. 3, 108; Rśv. 8, after 5.

ಪುರುಳು puruḷu. = ಪುರುಳ್, etc. (My.).

ಪುರೂರವ purû-rava. Tbh. of ಪುರೂರವಸ್ (Śmd. 106; see Mr. s. ಅಱುವರ್; J. 2, 52; 18, 54).

ಪುರೂರವಸ್ purû-ravas. Crying much or loudly. 2, N. of a prince.

ಪುರೆ purĕ. = ಪೊರೆ 6. A boil, an ulcer. (T. ಪುರೈ, the hollow of a pipe, tube, etc.; a fistula, or sinuous ulcer; ಪುಟ್ಶಿ, the hollow in a pipe, a tube; anything which is hollow = ಪುಟಿಲ್; Mhr. ಪುಳೀ, a pimple; a phagedenic ulcer). See ಏಟ್ಪಿರೆ.

ಪುರೋಗ puras-ga. Going before, preceding, leading; *a leader;* first, chief, principal.

ಪುರೋಗತಿ puras-gati. Preceding; precedence. (My.).

ಪುರೋಗಮ puras-gama = ಪುರೋಗ. Leading; *a leader;* etc.

ಪುರೋಗವ puras-gava. = ಪುರೋಗಮ. See ಪೌರೋಗವ.

ಪುರೋಗಾಮಿ puras-gâmi. *A leader.*

ಪುರೋಚನ purôčana. N. of a man (Bh. 1, 8, 87).

ಪುರೋಡಾಶ puras-ḍâśa. *A sacrificial cake of ground rice* (ಯಾಗಾರ್ಥಮಹ ಹೋಳಿಗೆ Nr.; J. 20, 33).

ಪುರೋದ್ಯಾನ pura-udyâna. A pleasure-garden belonging to a town, a park. (J. 17, 11).

ಪುರೋಧ puras-dha. Tbh. of ಪುರೋಧಸ್. (Mr. 266).

ಪುರೋಧಸ್ puras-dhas. *A family-priest, a prince's domestic priest.*

ಪುರೋಭಾಗ puras-bhâga. The front or fore part. (Čpr 5, after 64). 2, *forwardness, obtrusiveness, meddlesomeness;* malevolence. 3, the entrance or neighbourhood of a town (ಪ್ರತೀಹಾರ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ Nn. 100; Čpr. 1, after 134).

ಪುರೋಭಾಗಿ puras-bhâgi. Obtrusive. 2, malevolent; *censorious.* 3, double-tongued, deceitful (ದ್ವಿಜಹ್ವ, ಎರಡು ನುಡಿವಂ Mr. 230).

ಪುರೋವಗಮನ puras-avagamana. Going, or going away, before or in advance; learning, comprehending, or considering beforehand. See ಮುಮ್ಬಿಡು.

ಪುರೋಹಿತ puras-hita. Placed foremost or in front; one holding a charge or commission; the family-priest (ಪುರೋಧ Mr. 266; Śmd. 129; Bp. 55, 7; J. 26, 33).

ಪುಱ್ pur̤. A sound in imitation of breaking wind (*cf.* ಬುಱು), and **2,** of easing nature (C.).

ಪುಱಿಲೆ pur̤ilĕ. = ಪುಟುಲೆ, q. v.

ಪುಱುಲೆ pur̤ulĕ. = (ಪುರುಲೆ 2), ಪುಱುಲೆ, ಪೊಟಿಲೆ. N. of a bird (ಚಂಚಲ Mr. 175, o. rs. ಪುಱುಲೆ, ಪೊಱಿಲೆ).

ಪುಱ್ಪ pur̤pa. = ಪುಷ್ಪ. (Hlâ. MS.; Čpr. 3, 61; 8, 106).

ಪುಱ್ಪಕ pur̤paka. = ಪುಷ್ಪಕ. (Hlâ. MS.).

ಪುಱ್ಪಕದಮ್ಬ pur̤pa-kadamba. = ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ. (Čpr. 1, 141).

ಪುಱ್ಪಚಾಪ pur̤pa-čâpa. = ಪುಷ್ಪಚಾಪ. (Abh. P. MS. 1, 118).

ಪುಱ್ಪದನ್ತ pur̤pa-danta. = ಪುಷ್ಪದನ್ತ. (Hlâ. MS.; Abh. P. MS. 1, 10).

ಪುಱ್ಪಧನ್ವ pur̤pa-dhanva. = ಪುಷ್ಪಧನ್ವ. (Hlâ. MS.).

ಪುಱ್ಪಪತ್ರ pur̤pa-patra. = ಪುಷ್ಪಪತ್ರ. (Hlâ. MS.).

ಪುಱ್ಪಮಾಲಿಕೆ pur̤pa-mâlikĕ. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. (Čpr. 6, 81).

ಪುಱ್ಪರಥ pur̤pa-ratha. = ಪುಷ್ಪರಥ. (Čpr. 10, 6).

ಪುಱ್ಪರಸ pur̤pa-rasa. = ಪುಷ್ಪರಸ. (Hlâ. MS.).

ಪುಱ್ಪಲಿಹ್ pur̤pa-lih. = ಪುಷ್ಪಲಿಹ್. (Hlâ. MS.).

ಪುಱ್ಪವತಿ pur̤pa-vati. = ಪುಷ್ಪವತಿ. (Hlâ. MS.).

ಪುಱ್ಪವಾಟಿ pur̤pa-vâṭi. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. (Hlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಿಸಾಯಕ purpa-sâyaka. = ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ. (Čpr. 6, 80).

ಪುಷ್ಪಿಹೀನೆ purpa-hînĕ. = ಪುಷ್ಪಹೀನೆ. (Hlâ. MS.).

ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ purpa-anjali. = ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ. (Čpr. 8, 30).

ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ purpa-apačaya. = ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ. (Čpr. 3, after 28).

ಪುಷ್ಪಿತ purpita. = ಪುಷ್ಪಿತ. (Čpr. 2, 73; 3, 51).

ಪುರ್ಕು purku. A sound expressing disdain (My.). ಪುರ್ಕು ಅನ್ದರೆ ಹರ್ಕು ಮುಚ್ಚಿತ್ತೇ? (Prv.).

ಪುರ್ಗಿ purgi. = ಪುಗ್ಗಿ, q. v.

ಪುರ್ಗು purgu. = ಪುಗ್ಗು. See ಪುಗ್ಗಾರ್ಯಿಲ s. ಪುಗ್ಗು.

ಪುರ್ಚು purču. Ruin; wickedness (*cf.* ಪುಚ್ಚಟು, ಪುಟು, and ಪುಟುಕು). — ಪುರ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be ruined or wicked (V. 41, 39).

ಪುರ್ಬು purbu. = ಉಬ್ಬು, ಪುಬ್ಬು, ಪುರುವ, ಪುರ್ವು, ಹುಬ್ಬು, ಹುರ್ಬು. Tbh. of ಭ್ರೂ or ಭ್ರುವ. An eyebrow, the brow (Bp. 47, 58; Rŝv. 5, 51; 6, 36; T. ಪುರುವ, ಪುರೂರ, ಪೀರು; M. ಪುರಿಯ, ಪುರಿಗ). ಕುದುರೆಯ ಪುರ್ಬಿನೊಳು ಕದಪಿನೊಳು ಬೆನ್ನೊಳು ಉರದೊಳು ಪೆಗಲೊಳು ಉದರದೊಳ್ etc. ಸುಟು ಪುಟ್ಟಟ್ಟೆ ಕಷ್ಟಮಕ್ಕುಂ (Mr. 280). ಪುರ್ಬು ಬಿಚ್ಚ ದಿಹುದು (ಭೃಕುಟಿ 463). — ಪುರ್ಬಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To frown (Rŝv. 5, after 55; 9, 29).

ಪುರ್ಲೆ purlĕ. = ಪುರಲೆ, etc. (My.).

ಪುರ್ವು purvu. = ಪುರ್ಬು, etc. (Čpr. 5, 69. 97; 6, 23; Grj. 5, 20; Bp. 20, 12). ಬೇಡತಿ... ಪುರ್ವಿನಿಂ ಜರ್ವುತಿನೆಯಂ (Râghč. 17, 66). See ಕುಡುಪುರ್ವು. — ಪುರ್ವುರ್ವು. -ಉರ್ವು. The brows to be raised (Abh. P. 9, 12).

ಪುಲ್ pul. = ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಹುಲು, ಹುಲ್ಲು. Grass; straw (ಬಾಣ Nn. 7; Čpr. 5, after 64; T., M.; Tĕ. ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಪೂರಿ). ಮರಗಿಡುಬಳ್ಳಿಪುಲ್ ಪೊದಱ್ (Šmd. 89. 113. 129). ಪುಲ್ಲುಂ ಹುಟ್ಟಗೆಯುಂ (84). ಮಾನಿಸರಂ ಪುಲ್ಗೆ ಕಷ್ಟಮಾಗೆ ನೆನೆವಂ (159). ಪುಲ್ಲ ದೊನ್ದೆ (Rŝv. 6, 116). ಪುಲ್ಗಳ್ (J. 15, 17; 20, 5). ಇನ್ನುವುಂ ಸಿರಿ ಪುಲ್ಲಗ್ರದ ತುನ್ತುಱಯ! (Sŝ. 74). See ಎಳೆವುಲ್. — ಪುಲ್ಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. = ಪುಲ್ಗರ್ಚು. (Č. Bp. 32, 42). — ಪುಲ್ಗರ್ಚು. -ಕರ್ಚು. To gnaw grass, to feel one's self overpowered, to humble one's self (Rŝv. 5, 122). — ಪುಲ್ದೇಗುಲ. A temple built of grass (V. 6, after 9). — ಪುಲ್ದೊನ್ದೆ. A bundle of grass or straw (Č. Bp. 42, 33). — ಪುಲ್ಮರುಳ್. A weak, worthless demon (Abh. P. 13, 66). — ಪುಲ್ಮಿಗ. A grass-eating, weak beast (Rŝv. 5, 130). — ಪುಲ್ಮೇವು. Grass and food (J. 19, 32). — ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಚು. = ಪುಲ್ಗರ್ಚು. (Rŝv. 9, 27; 11, 15). — ಪುಲ್ಲ ಮುರಿ. A ring of grass (Rŝv. 13, 24). — ಪುಲ್ವೊಱೆ. -ಪೊಱೆ. A load of grass or straw (Č. Bp. 42, 29. 30).

ಪುಲ್ pul. = ಪುಂ, etc. See ಪುಲ್ಲಿಂಗ.

ಪುಲ pula. = ಪುಟಿ, etc. — ಪುಲಕಾಪು. = ಪುಟಿಕಾಪು. (ಪರಿಕರ್ಮ, ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಉಜ್ಜ ತೊಳದು ಕೊಟೀ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸೊಗಸು ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 225). — ಪುಲಕಾಪುಸೇವೆ. The ceremony of undressing an idol, rubbing it with an ointment of civet, etc., and sprinkling paččakarpûra powder over it (My.).

ಪುಲ pula. = ಪುರು. See ಪಿ-.

ಪುಲಕ pulaka. = ಪುಳಕ, ಪುಳಕೆ. *Erection or bristling of the hairs of the body* occasioned by delight, etc., horripilation (ಪೊಮ್ಮುಳಿ Čt. I, 105; II, 9; Kk. 31; Šm. 76. 111; ರೋಮಾಂಚನ, ಪುಳಕೆ Nn. 145). 2, *any kind of insect or vermin infesting animals* (*cf.* ಪುಟಿ). 3, (= ಪುಲಾಕ) a ball of boiled rice (ಕೂಟಿ ಅಗಳು 145, o. r. ಅಗುಳು; ಅನ್ನದ ಅಗುಳು Mr. 486). 4, (= ಪುಲಾಕ) grain (ಧಾನ್ಯ, ಧಾನ್ಯಗಳು 145).

ಪುಲಕಾಂಕುರ pulaka-ankura. Horripilation (Šŝv. 2, 94).

ಪುಲಕಿತ pulakita. Having the hairs of the body erect or bristling up, thrilled with joy. (Abh. P. 5, 7).

ಪುಲಕಿಸು pulakisu. = ಪುಳಕಿಸು, ಪುಳುಕಿಸು. The hairs of the body to become erect or to bristle (Bp. 45, 53; 57, 46).

ಪುಲಕೋದ್ಗಮ pulaka-udgama. = ಪುಲಕ No. 1. Horripilation. (My.).

ಪುಲಸ್ತ್ಯ pulastya. N. of a ṛishi (see ಮುಖ್ಯಋಷಿ; J. 33, 40). 2, N. of one of the seven prajâpatis.

ಪುಲಸ್ತ್ಯಾತ್ಮೋದ್ಭವ pulastya-âtmôdbhava. Kubêra (Mr. 54).

ಪುಲಹ pulaha. N. of an ancient ṛishi, son of Brahmâ. See ಪ್ರಜಾಪತಿ.

ಪುಲಾಕ pulâka. (= ಪುಲಕ Nos. 3 & 4). *Shrivelled or blighted or empty grain.* 2, *a lump of boiled rice* taken from the mass and kneaded into a ball (see ಅಗುಳು, ಕಳಗೂಟು). 3, *brevity, abbreviation, abridgment.*

ಪುಲಿ puli. 1. (Šmd. 113. 129). = ಹುಲಿ. A tiger (ಪುಣ್ಡರೀಕ Mr. 504; Tĕ., T., M.; Tu. ಪಿಲಿ; T. also ಪಿಲಿ; *cf.* ಪಿಲ್ಲಿ 2?). ಪುಲಿಯ ಬಾಯ್ಯಿಂ ಬಟ್ಟಿಂಕಿದಂ (Šmd. I). ಈದ ಪುಲಿಯಾವೋಲ್ ಇರ್ದಳ್ (Šmd. 144). ಒನ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದೆ ಪಿರಿಯ ಪುಲಿಯುಮುಂ ಕವಿಲೆಯುಮುಂ? (150). ಪುಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ ಬರಲ್ (Râghč. 17, 70. 73). ಪುಲಿಯ ಚರ್ಮದ... ಬಿರುದು (Rŝv. 6, after 11). ಪಾಲು ನೀಡಿ ಪುಲಿಯಂ ಸಾಕಲ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಿಯೇ? (Sŝ. in B. 5, 41). See J. 15, 32. 33. 39; 28, 44. 46. 48. — ಪುಲಿಕಲ್ಲು. N. of a village in Mysore (My.). 2, a play at which three big stones represent tigers, and fifteen smaller ones huntsmen (My.). — ಪುಲಿಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. = ಹುಲಿ-. N. of a village (Bp. 44, 4; 51, 76. 83). — ಪುಲಿದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. A tiger-skin (Rŝv. 2, 96; 14, after 106). — ಪುಲಿಮುಖ. = ಹುಲಿ-. An egress or outlet from a fort, made to resemble a tiger's face (ನಿಃಸರಣ Mr. 191; M.). — ಪುಲಿಮೊಗ. = ಪುಲಿಮುಖ. (Č. Bp. 42, 26). — ಪುಲಿಯಾರ್. -ಆರ್ (= ಅವರ್). See ಪೆನುಬಟ್ಟ-. — ಪುಲಿಯುಗುರ್. -ಉಗುರ್. = ಹುಲಿ-. A tiger's claw; an ornament of tiger-claws (Abh. P. 3, 141; Tĕ. ಪುಲಿಗೋರು). ಪುಲಿಯುಗುರ ಪಟ್ಟ (Bp. 11, 25). — ಪುಲಿಯುಡುಪ. -ಉಡುಪ. N. (Bp. 21, 12). — ಪುಲಿಸಮ್ಮ. = ಪುಲಿದೊವಲ್. (V. 9, 104).

ಪುಲಿ puli. 2. = ಪುದಿ 3. — ಪುಲಿವಟ್ಟು. = ಪುದಿವಟ್ಟು. (My.).

ಪುಲಿಗಿಲ್ puligil. = ಪುಲಿಂಗಿಲ್, ಹುಲಿಗಿಲು, etc. (Šŝv. 3, 32).

ಪುಲಿಂಗ pulinga. The hold of a ship (ಮಂಗ, ನಾವೆಯ ಬಸುಱು Hlâ.; ಮಂಗ, ಹಡಗಿನ ಇದ್ದೆಸೆ Mr. 408).

ಪುಲಿಂಗಿಲ್ pulingil. = ಪುಲಿಗಿಲ್, etc. (Rŝv. 5, 56).

ಪುಲಿನ pulina. = ಪುಟಿಲ್. A sandbank; *an island of alluvial formation, or one from which the water has recently withdrawn, a small island or bank left in the middle of a river by the subsiding of its waters, an islet* (ಸೈಕತ, ದ್ವೀಪ, ಮಳಲೊಟ್ಟಲ್ Mr. 414).

ಪುಲಿನ್ದ pulinda. = ಪುಳಿನ್ದ. *N. of a barbarous tribe* (ಬೇಡಜಾತಿ Mr. 379); a man of this tribe.

ಪುಲಿನ್ದಿನಿ pulindini. = ಪುಳಿನ್ದಿನಿ. A female of the Pulinda tribe (Šŝv. 5, 13).

ಪುಲು pulu. = ಪುಲ್, etc. (ಬಾಳ, ಹುಲ್ಲು Nn. 123; Bp. 11, 11; 24, 57). — ಪುಲುದೇಗಲ. = ಪುಲ್ದೇಗುಲ. (Bp. 9, 6). — ಪುಲುವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A grassy path (Čpr. 5, after 52).

ಪುಲೋಮ pulôma. *N. of a demon,* the father-in-law of Indra by whom he was destroyed. 2, N. of a ṛishi (see ಮುಖ್ಯಋಷಿ).

ಪುಲೋಮಜಾತೆ pulôma-jâtĕ. = ಪುಲೋಮಜೆ. (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಶಚಿದೇವಿ Nn. 28).

ಪುಲೋಮಜಿತ್ pulôma-jit. Indra. (R.).

ಪುಲೋಮಜೆ pulôma-jĕ. *Śacî, the wife of Indra.*

ಪುಲೋಮಜೇಶ pulômajâ-îśa. Indra (My.).

ಪುಲ್ಲ pulla. = ಪುಳಿ, etc. (Tĕ. ಪುಲ್ಲೆ, sour, acid; Tĕ. ಪುಲ್ಲೆ, T. ಪುಲ್ಲೈ, a pale, dun, yellowish, grizzled colour). — ಪುಲ್ಲ ಮ್ಪುರಚಿ. -೦-ಪುರಚಿ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಪುರಚಿ, q. v. (Si. 157).

ಪುಲ್ಲ pulla. = ಫುಲ್ಲ q. v. (Sk.). — ಪುಲ್ಲವಡಕಾಱ. -ವಡಕಾಱ. = ಪುಲ್ಲವಡಿಗ. (ಅರಲ್ವಡಿಗ Kk. 35; Šm. 67). — ಪುಲ್ಲವಡಿಗ. -ವಡಿಗ. (Šmd. 234). A man who grows and sells flowers (ಪೂವಡಿಗ Čt. I, 93; II, 97).

ಪುಲ್ಲಕ pullaka. = ನೀಲಂಗು, q. v. (*cf.* ಪುಲಕ No. 2).

ಪುಲ್ಲನಾಭ pulla-nâbha. Vishṇu (Bp. 54, 34).

ಪುಲ್ಲಶರ pulla-śara. Kâma (Abh. P. 8, 14; Rŝv. 1, after 135).

ಪುಲ್ಲಿಗೆ pulligĕ. Tbh. of ಪೋಲಿಕೆ. (Bh. 1, 15, 7).

ಪುಲ್ಲಿಂಗ pul-linga. The masculine gender; a term of that gender (Šmd. 108. 112. 119. 128. 138. 147. 181. 185; Kâvy. I, 2, 20-22. 31. 32. 71-73 *b*).

ಪುಲ್ಲು pullu. = ಪುಲ್, etc. (Bp. 60, 23).

ಪುಲ್ಲೆ pullĕ. = ಹುಲ್ಲೆ. A deer, an antelope (ಚಿಗರೆ G.). ಈ ಪುಲ್ಲೆ ಬನ್ದುವು (Šmd. 169). See Rŝv. 5, 122; 13, 90; 30, after 104; J. 15, 19; 28, 37. 44. — ಪುಲ್ಲೆವಱ. -ಮಱ. A young antelope (Rŝv. 5, 71).

ಪುಲ್ಲೆಗ pullĕga. A talkative or foul-mouthed man (ಸೊರಹುಗಾಱ Čt. I, 59; Tĕ. ಪುಲುಗು, T., M. ಪುಳ್, a bird; see ಪಲುಮ್ಬು).

ಪುವ್ವು puvvu. = ಪೂ 2, ಪೂವು, ಹುವ್ವು, ಹೂ 2, ಹೂವು. A flower, a blossom (Tĕ. ಪುವು, ಪುವ್ವು; *cf.* ಪುಪ್ಪಿ; see ಪೊಲಿ). 2, a disease of the eye: albugo (My. as ಹೂ; Tĕ.; *cf.* ಪುಷ್ಪ No. 2). See ಗಱುವ್ವು.

ಪುಷಿತ pushita. = ಪುಷ್ಟ. (ರಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ G.).

ಪುಷ್ಕರ pushkara. (= ಒಕ್ಕರೆ). *A lotus* (ಸರಸಿಜ, ತಾವರೆ Nn. 27; ಬಿಸಜ Mr. 496). 2, *a species of costus, Costus speciosus or arabicus.* 3, *the tip or extremity of an elephant's trunk* (ವಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ, ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ 27; ಗಜಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ 496). 4, the skin of a drum or place where any musical instrument is struck (ವಾದ್ಯಮುಖ 27; ವಾದ್ಯತುಣ್ಡ 496). 5, the mouth of a vessel (ಭಾಣ್ಡಮುಖ 27; ಘಟತುಣ್ಡ 496). 6, *the Indian crane, Ardea sibirica* (ಸಾರಸ, ಪೆಣ್ಣುಲಕ್ಷಣ Mr. 172). 7, *the blade of a sword;* a sword (ತರವಾರಿ, ಖಡ್ಗ 27; ಅಸಿ 496). 8, *the sky, the atmosphere* (ಗಗನ, ಆಕಾಶ 27; ಗಗನ 496). 9, *water* (ತಮ್ಬುರ, ನೀರ್ 27; ಕುಶ 496). 10, *a celebrated place of pilgrimage* in the province of Ajmere (ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ 27; ಸುತೀರ್ಥ 496). 11, the face or mouth of a snake (ಅಹಿತುಣ್ಡ, ಹಾವಿನ ಮುಖ 27). 12, a (good) quality (? ಗುಣ 27; *cf.* ಪುಷ್ಕಲ). 13, a kind of viččhitticitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 14, N. of a dvîpa or great division of the universe. 15, a remedy; any drug or medicament (ಭೇಷಜ, ವೈದ್ಯ 27; ಔಷಧ 496). 16, N. of a prince, the brother of Nala.

ಪುಷ್ಕರಮೂಲ pushkara-mûla. = ಪುಷ್ಕರ No. 2. A garden plant, Costus speciosus Sm. (St. & Pl.).

ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವ pushkara-âhva. *The Indian crane, Ardea sibirica.*

ಪುಷ್ಕರಿ pushkari. An elephant. (R.).

ಪುಷ್ಕರಿಣಿ pushkariṇi. = ಒಕ್ಕರಣೆ, ಹೊಕ್ಕರಣೆ. *A lotus-pool; an artificial tank, a square or large tank.* 2, a female elephant.

ಪುಷ್ಕಲ pushkala. *Much, many, abundant;* splendid, magnificent; *eminent, excellent, best.*

ಪುಷ್ಟ pushṭa. = ಪುಟ್ಟ. *Nourished, cherished, fed, well-fed;* thriving, strong; *abounding, abundant, ~~much,~~* rich, well-supplied; eminent.

ಪುಷ್ಟಿ pushṭi. (= ಪುಸ್ತಿ). A well-nourished condition, fatness, plumpness. 2, growth, increase, advance, thriving; comfort, wealth, means, property. 3, strength, power (My.). 4, cherishing, nourishing, nourishment, maintenance, support. 5, propping, backing, aid (Mhr.). ಪುಷ್ಟಿಯಾದವ ತುಷ್ಟಿಯಿದ್ದಾನು (Prv.). See ವಾಕ್-.

ಪುಷ್ಟಿಕರ pushṭi-kara. Nourishing, causing to thrive or grow. (My.).

ಪುಷ್ಟಿಕಾರಕ pushṭi-kâraka. = ಪುಷ್ಟಿಕರ. (My.; B. 4, 41).

ಪುಷ್ಟಿಕಾರಿ pushṭi-kâri. = ಪುಷ್ಟಿಕರ. (My.; Si. 143).

ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸು pushṭî-karisu. To cause to thrive, to nourish, to strengthen, to establish firmly, etc. (My.).

ಪುಷ್ಪ pushpa. = ಪುಪ್ಪ, ಪುಪ್ಪಿ. *A flower, a blossom* (see ಪೂ, ಅರಲ್, ಅಲರ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್). 2, a disease of the eyes, albugo. 3, *the menstrual flux.* ಪುರಾಣಾ ಹೇಳಿದರೆ ಪುಷ್ಪ ಬಿದ್ದಾವೇ? (Prv.).

ಪುಷ್ಪಕ pushpaka. = ಪುಪ್ಪಿಕ. A flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ Nn. 123). 2, albugo (ಅಕ್ಷಿರೋಗ, ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗಭೇದ 123; ನಯನರೋಗ Mr. 527). 3, calx of brass, green vitriol; brass (ರೀತಿಕೆ, ಹಿತ್ತಾಳೆ 123; ಹಿತ್ತಾಳೆ 527). 4, a gem, a pearl (ಮಣಿ, ರತ್ನ 123; ರತ್ನ 527). 5, heat of the sun (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 123). 6, a frying-pan (ಅಪ್ಪರೀಷ, ಅಡುಬಾಣಲೆ 123). 7, a woman recently delivered (ಸೂತಕಿ, ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ 123; ಬಾಣತಿ 527). 8, a bracelet (ಕಂಕಣ, ಕೈಯ್ಯ ಕಂಕಣ 123; ಕಂಕಣ 527). 9, *the self-moving aerial car of Kubêra;* a self-moving car (ವಿಮಾನ 123; ವಿಮಾನ 527; ದೇವರಥ, ಸುರರ ರಥ Mr. 285). 10, Kubêra (ಧನದ, ಕುಬೇರ 123; ಕುಬೇರ 527).

ಪುಷ್ಪಕದಮ್ಬ pushpa-kadamba. = ಪುಪ್ಪಿಕದಮ್ಬ. A multitude of flowers.

ಪುಷ್ಪಕುಟ್ಮಲ pushpa-kuṭmala. The opening bud of a flower. See ನನೆ.

ಪುಷ್ಪಕೇತನ pushpa-kêtana. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಪಕೇತು pushpa-kêtu. *Calx of brass.* 2, Kâma.

ಪುಷ್ಪಗಿರಿ pushpa-giri. N. of a mountain (Bp. 54, 64).

ಪುಷ್ಪಚಾಪ pushpa-čâpa. = ಪುಪ್ಪಿಚಾಪ. A bow of flowers. 2, Kâma (Grj. 8, 25).

ಪುಷ್ಪದತ್ತ pushpa-datta. N. (Bp. 9, 35).

ಪುಷ್ಪದನ್ತ pushpa-danta. = ಪುಪ್ಪಿದನ್ತ. *The elephant of the north-west quarter.* 2, N. of several persons. ಪುಷ್ಪದನ್ತೌ (ಪುಷ್ಪದನ್ತಗಳು as dual), *sun and moon.* See Sš. s. ಸುರವೇಣ್.

ಪುಷ್ಪಧನು pushpa-dhanu. Having a bow of flowers: *Kâma.*

ಪುಷ್ಪಧನ್ವ pushpa-dhanva. = ಪುಪ್ಪಿಧನ್ವ. *Kâma.*

ಪುಷ್ಪಧಾರಣ pushpa-dhâraṇa. Holding, putting on, bearing or wearing flowers. 2, Krishṇa. See ಸೂಡು.

ಪುಷ್ಪಪತ್ರ pushpa-patra. = ಪುಷ್ಪಿಪತ್ರ. *A kind of arrow.*

ಪುಷ್ಪಪುತ್ರಿಕೆ pushpa-putrikĕ. A puppet or figure made of flowers (Ršv. 8, 7).

ಪುಷ್ಪಫಲ pushpa-phala. *The elephant or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr.

ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿ pushpa-manjari. A cluster of blossoms (Ršv. 8, 7).

ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ pushpa-mâlikĕ. = ಪುಷ್ಪಿಮಾಲಿಕೆ. A garland of flowers (ಪ್ರಾಲಮ್ಬ Si. 230).

ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ pushpa-mâlĕ. = ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ. (My.).

ಪುಷ್ಪಮಾಸ pushpa-mâsa. Flower-month: the spring. (My.).

ಪುಷ್ಪರಥ pushpa-ratha. = ಪುಷ್ಪಿರಥ. Flower-chariot: *a pleasure-van* (ಮೇಳದ ರಥ Mr. 285).

ಪುಷ್ಪರಸ pushpa-rasa. = ಪುಷ್ಪಿರಸ. Flower-juice: *the nectar or honey of flowers.*

ಪುಷ್ಪರಾಗ pushpa-râga. = ಪುಷ್ಯರಾಗ. A topaz (Sk.).

ಪುಷ್ಪಲಕ pushpalaka. *A post, a pin, a stake, a peg, a wedge* (Hlâ. MS. and one MS. of Mr. read ಪುಲಕ).

ಪುಷ್ಪಲಾವ pushpa-lâva. A flower-gatherer, a flower-seller. (R.).

ಪುಷ್ಪಲಿಹ್ pushpa-lih. = ಪುಷ್ಪಿಲಿಹ್. *The bhramara or large black bee.*

ಪುಷ್ಪವತ್ pushpa-vat. -ವನ್ತ್. Having flowers, decorated with flowers, flowery. ಪುಷ್ಪವನ್ತೌ (dual), *sun and moon.* ಆರ್ಕೇನ್ದುಗಳ್ ಕೂಡಿರಲು ಪುಷ್ಪವನ್ತರೆನಿಸಿರ್ಕುಂ (Mr. 72).

ಪುಷ್ಪವತಿ pushpa-vati. = ಪುಷ್ಪಿವತಿ. *A menstruous woman* (ಕಡು ರುತುವಿನವಳು Mr. 302). ಪುಷ್ಪವತಿಯಾದವಳ್ (ತುಱುಮಿಣ್ಡಿ Kk. 27).

ಪುಷ್ಪವನ್ತ pushpa-vanta. Tbh. of ಪುಷ್ಪವತ್, q. v.

ಪುಷ್ಪವಾಟಿ pushpa-vâṭi. = ಪುಷ್ಪಿವಾಟಿ. *A flower garden.*

ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕ pushpa-vâṭika. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ. (Bp. 19, 70).

ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆ pushpa-vâṭikĕ. = ಪುಷ್ಪವಾಟಿ. (Bp. 57, 48; My.).

ಪುಷ್ಪವಾಸನೆ pushpa-vâsanĕ. The fragrance or smell of flowers (My.).

ಪುಷ್ಪವಿಶಿಖ pushpa-višikha. Kâma (My.).

ಪುಷ್ಪವೃಕ್ಷ pushpa-vṛiksha. A tree bearing blossoms; (ಅತಿಮುಕ್ತ, etc., ಕಾಡಿರುವನ್ತಿಗೆ Si. 139).

ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ pushpa-vṛishṭi. A shower of flowers. (My.).

ಪುಷ್ಪಶರ pushpa-šara. Kâma (Grj. 8, 8).

ಪುಷ್ಪಸಂಕೋಚನ pushpa-sankôčana. The closing or shutting of flowers. See ಮುಗಿ.

ಪುಷ್ಪಸಮಯ pushpa-samaya. Flower-season: *the spring.*

ಪುಷ್ಪಸಮ್ಭವ pushpa-sambhava. Birth or production of flowers. See ಪೂ.

ಪುಷ್ಪಸಾಯಕ pushpa-sâyaka. = ಪುಷ್ಪಿಸಾಯಕ. Kâma (Ššv. 4, 128).

ಪುಷ್ಪಸ್ತಬಕ pushpa-stabaka. Kâma (Grj. 7, 10).

ಪುಷ್ಪಹೀನೆ pushpa-hînĕ. = ಪುಷ್ಪಿಹೀನೆ. *A woman with whom menstruation has ceased, one past child-bearing.*

ಪುಷ್ಪಾಂಜನ pushpa-anjana. *Calx of brass* employed as a collyrium.

ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ pushpa-anjali. = ಪುಱ್ಪಾಂಜಲಿ, ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ. (J. 3, 27; 25, 12; Ššv. 1, after 79).

ಪುಷ್ಪಾಂಜುಲಿ pushpa-anjuli. An anjuli full of flowers, for presenting (Bp. 32, 30; 60, 51).

ಪುಷ್ಪಾಪಚಯ pushpa-apačaya. = ಪುಱ್ಪಾಪಚಯ. Gathering or collecting of flowers (Grj. 5, 51).

ಪುಷ್ಪಾಯುಧ pushpa-âyudha. Kâma (Mr. 32).

ಪುಷ್ಪಾಯುಧವೈರಿ pushpâyudha-vairi. Šiva (Ršv. 14, 43).

ಪುಷ್ಪಾಸವ pushpa-âsava. Decoction of flowers; honey. (My.).

ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರ pushpa-astra. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಪಿಣಿ pushpiṇi. Flowering, etc. (fem.); a woman during menstruation. (J. 3, 23).

ಪುಷ್ಪಿತ pushpita. = ಪುಱ್ಪಿತ. Flowered, in flower or blossom, bearing flowers, blooming. (J. 8, 16).

ಪುಷ್ಪಿತೆ pushpitĕ. = ಪುಷ್ಪವತಿ. ಪುಷ್ಪಿತೆಯಾದ ಕಾನ್ತೆ (ತಱುಮಿಣ್ಡಿ Šs.).

ಪುಷ್ಪೇಷು pushpa-ishu. Kâma. (My.).

ಪುಷ್ಯ pushya. Blossom. 2, a topaz (ತಿಲೆ, ಕಲ್ಲು Nn. 130). 3, *the* (sixth or) *eighth lunar mansion* (ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 130; ಆರ್ದ್ರೆ, ಉದ್ಧಿಕ Mr. 39). 4, the month pausha (December-January, ಮಾಸಭೇದ 130). 5, honour, worship (ಅರ್ಚನ, ಅರ್ಚಿಸುವುದು 130). 6, price (ಬೆಲೆ 130). 7, a dot or cypher (? ಶೂನ್ಯ 130).

ಪುಷ್ಯಮಾಸ pushya-mâsa. = ಪುಷ್ಯ No. 4. ಪುಷ್ಯಮಾಸವಾದರೆ ನಸ್ಯ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಪುಷ್ಯರಾಗ pushya-râga. = ಪುಷ್ಪರಾಗ. A topaz (ಪೀತಕಾನ್ತ Mr. 101; J. 17, 23; Ššv. 1, 70).

ಪುಸ್ pus. A sound in imitation of a slight breaking of wind, used also in the phrase ಪುಸ್ಸಾಗಿ ಹೋಯಿತು, nothing has become of it (My.). *Cf.* ಪೂಸು 3. See Prv. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಪುಸಕ್ಕನೆ pusakkanĕ. = ಉಸಕ್ಕನೆ, ಪುಸುಕ್ಕನೆ. Suddenly, all at once, quickly (My.).

ಪುಸಲಾಯಿಕೆ pusalâyikĕ. Cajoling, coaxing (My.; Mhr. ಫುಸಲಾವಣೀ).

ಪುಸಲಾಯಿಸು pusalâyisu. To cajole, to coax (My.; Br.; Mhr., H. ಫುಸಲಾವಿಣೇಂ).

ಪುಸಿ pusi. 1. = ಹುಸಿ 1. To become or prove untrue or false (J. 31, 36). **2,** to lie (J. 4, 3; 12, 30; 13, 44; T. ಪೊಯ್). ಪುಸಿದೊಡೆ ಬಿಟ್ಟಂ (Šmd. 298). ಪುಸಿಯದುದು ಪರಾಂಗನೆಗಾಸಿಸದುದು ಕೊಲ್ಲದುದು ಮೋಹಮಿಲ್ಲದುದೞಿವಂ ಪಸರಿಸುವುದು ವೈರಾಗ್ಯದ ದೆಸೆಗೆಸಗಿವು ಧರ್ಮಮ್, ಅದಱ ತಡವಧರ್ಮಂ (Pampa's Âdipurâṇa 5, 101). **3,** to bear no fruit, as flowers, not to attain perfection or ripeness, as fruits (My. as ಹುಸಿ).

ಪುಸಿ pusi. 2. = ಹುಸಿ 2. A falsehood, a lie; hypocrisy; vain, idle prattle; denial (ಅಪಹ್ನವ, ಹುಸಿ Nn. 158; ವಾಯ Bhn. 5; ಗಱಿಪತ್ತ Čt. II, 46; ತೊದಳ್ Šmd. II; ತೊದಳ್, ನೂಳ್ Šm. 48; ಕಟ್ಟಕ, ತೊದಲ್, ನೂಳ್, ಅನೃತ Kk. 60; T. ಪೊಯ್; M. ಪೊಯ್, ಪೊಯಿ; Tĕ. ಉಳಕ್ಕಿ, ಪುಲುಗು, ಹುಳಕ್ಕಿ, ಹುಳಂಕಿ, ಹುಳಿಕ್ಕಿ; T. ಪುಳುಗು); uselessness, bearing no fruit (used of blossoms), not attaining perfection or ripeness (used of fruits, My. as ಹುಸಿ). ಪುಸಿಯ ಭೇದಂ (ತೊದಳ್ Kk. 88). See Abh. P. 6, 113; 15, 76; Bp. 1, 37; Bh. 1, 8, 28; J. 2, 5; 4, 4; 6, 34; 7, 26; 29, 23. 34. — ಪುಸಿನಣ್ಪು. Untrue, insincere

affection (Abh. P. 10, after 192). — ಪುಸಿನುಡಿ. A lie (Abh. P. 6, 113). — ಪುಸಿಮನ್ನಣೆ. False, insincere respect (Čpr. 8, 61). — ಪುಸಿಮುಳಿಸು. Affected anger (Čpr. 8, 10; 3, after 53). — ಪುಸಿಲಜ್ಜೆ. Insincere modesty (J. 5, 60). — ಪುಸಿವೇಟ್. -ವೇಟ್. To utter a falsehood (J. 20, 57).

ಪುಸಿಗ pusiga. (Šmd. 233). = ಹುಸಿಗ. A liar, etc. (ನೂಳ Čt. I, 58; My.).

ಪುಸುಕ್ಕನೆ pusukkanĕ. = ಪುಸಕ್ಕನೆ, etc. (My.).

ಪುಸ್ತ pusta. *Smearing, anointing, plastering (cf. ಪೂಸು)*; writing, writ (see Nr. s. ಬರಹ). 2, *anything made of metal or wood or clay or glass* (ಮಣಿ ಗಾಸ ಮೊದಲಾದವಟಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಪುತ್ತಳಿ Nr.).

ಪುಸ್ತಕ pustaka. = ಪಸ್ತಕ, ಪಸ್ತಗ, ಪುಸ್ತುಕ, ಪೊಸ್ತಕ, ಪೊಸ್ತಗ, ಪೊಸ್ತುಗ, ಪೊತ್ತಗೆ, ಪೊತ್ತಿಗೆ, ಹೊತ್ತಗೆ, ಹೊತ್ತಿಗೆ. A book (ಶ್ರಿತಲೇಖಿ, ಬಿತ್ತಿ Mr. 359). ಪುಸ್ತಕ ಅಬದ್ಧವಾದರೆ ನಾಲಿಗೆ ಅಬದ್ಧವೇ? — ಪುಸ್ತಕವಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಷರ ತಿಳಿಯದವನೇನು? (Prvs.).

ಪುಸ್ತಕರ್ಮ pusta-karma. *Using a mixture of earth, lime, cowdung and water as a mortar, plastering.*

ಪುಸ್ತರ್ಕನ ಹುಲ್ಲು pustarkana hullu. The grass Panicum brizoides Jacq. (Z.).

ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲಿ pustaka-valli. N. of a plant (see ಧ್ರುವಣಿ).

ಪುಸ್ಟಿ pusti. Tbh. of ಪುಷ್ಟಿ. (= ಪುಷ್ಟಿ No. 5, My.; Mhr.). 2, a paper required from school-boys exhibiting their progress in writing (B. 1, 20; Mhr.).

ಪುಸ್ತುಕ pustuka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (Râm. 5, 8, 69; My.; Tĕ.).

ಪುಸ್ಸನೆ pussanĕ. With the sound of ಪುಸ್, q. v. (My.).

ಪುಳ puḷa. Tbh. of ಸ್ಫುಟ (Šmd. 31).

ಪುಳಕ್ pulak. A sound produced in swallowing anything (S. Mhr.; cf. ಗುಳಕ್).

ಪುಳಕ puḷaka. = ಪುಲಕ. (ಮೆಯ್ನವಿರ್ ಮೂಡಿತು Čt. II, 76; Čpr. 2, 72).

ಪುಳಕಿಸು puḷakisu. = ಪುಲಕಿಸು, etc. (Grj. 3, 75. 111; 4, 86; Bp. 47, 31; 46, 4).

ಪುಳಕೆ puḷakĕ. = ಪುಳಕ. (ಪುಲಕ, ರೋಮಾಂಚನ Nn. 145).

ಪುಳಿ puḷi. = ಉಳಿ 8, ಪುಲ್ಲ, ಪುಳು, ಪುಳ್ಳ, ಹುಳಿ 2. Acidity, sourness (T., M.; Tĕ. ಪುಲಿ, ಪುಲುಸು). See ಇಮ್ಬುಳಿ. — ಪುಳಿಚಾಱು. A broth or sauce made of tamarind, salt, etc. (ತಿನ್ತಿಡೀಕ, ಚುಕ್ರ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ Nr.; My.; M. ಪುಳಿಞ್ಞಾಱು). — ಪುಳಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or try to find out acidity (J. 1, 7).

ಪುಳಿನ್ದ puḷinda. = ಪುಲಿನ್ದ. (ಕುಜ, ಕಿರಾತ Nn. 20; Bp. 44, 3; J. 28, 44).

ಪುಳಿನ್ದಿ puḷindi. = ಪುಳಿನ್ದೆ. (Šsv. 3, 9. 10).

ಪುಳಿನ್ದಿನಿ puḷindini. = ಪುಲಿನ್ದಿನಿ. (J. 10, 4).

ಪುಳಿನ್ದೆ puḷindĕ. = ಪುಳಿನ್ದಿನಿ. (J. 28, 42).

ಪುಳು puḷu. = ಪುಳಿ, etc. — ಪುಳುಮ್ಪುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಲ್ಲಮ್ಪುರಚಿ, ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ, ಪುಳ್ಳಮ್ಬುಣಿಸೆ q. v., ಪುಳ್ಳಮ್ಪುರಚಿ, ಹುಳಿಹುಣಿಚೆ. A troublesome weed, the yellow wood-sorrel, Oxalis monadelpha Roxb. (O. corniculata Lin., ಪ್ರೋಣಿಕೆ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಮ್ಲೆ Mr. 141).

ಪುಳುಕಿಸು puḷukisu. = ಪುಲಕಿಸು, etc. (Bp. 18, 29; 24, 21; 30, 11).

ಪುಳ್ಳ puḷḷa. = ಪುಳಿ, etc. — ಪುಳ್ಳಮ್ಪುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಬುಣಿಸೆ. (St. & Pl.). — ಪುಳ್ಳಮ್ಬುಣಿಸೆ. -ಮ್-ಪುಣಿಸೆ. = ಪುಳುಮ್ಬುಣಿಸೆ, etc. (ಚಾಂಗೇರಿ, ಚುಕ್ರಿಕೆ, ಅಮ್ಲಪತ್ರೆ, etc. Nr.). — ಪುಳ್ಳಮ್ಪುರಚಿ. = ಪುಳ್ಳಮ್ಬುಣಿಸೆ. (St. & Pl.).

ಪುಳ್ಳೆ puḷḷĕ. (fr. ಪುರಿ1?). = ಪುರಲೆ, ಪುರ್ಲೆ, ಹುಳ್ಳೆ. A small bit of very dry wood (My.; Tĕ. ಪುಡಕ, ಪುಲ್ಲೆ; T. ಚುಳ್ಳಿ, ಚುಪ್ಪಿ, M. ಚುಳ್ಳಲ್, ಚುಳ್ಳಿ, dry spray, sprig, brushwood, chip, fuel stick, probably from ಚುಡು = ಸುಡು; M. ಪೊಳುಕ್ಕೆ, splinters as from stones cut, wood-shavings). — ಪುಳ್ಳೆಮಾತು. A dry, senseless, useless word (My.).

ಪುೞ puḻa. 1. = ಪುೞು 1, (ಪೂಚಿ), ಹುೞ, ಹುೞವು, ಹುೞು. A worm, an insect in general, a snake, etc. (ಪುಲ್ಲಕ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ನೀಲಂಗು Mr. 396, o. r. ಪುೞು; T., M. ಪುೞು; Tĕ. ಪುರುಗು).

ಪುೞ puḻa. 2. = ಪುಣುಗು, etc. — ಪುೞಕಾಪು. = ಪುಲ-, ಪುೞು-. A mixture of civet, etc., which is smeared on idols, then removed, and sold at a high price (My.; T.).

ಪುೞಿ puḻi. = ಹುೞಿ. To be eaten or infected by worms, to get worm-eaten, to putrefy (V. 39, 18; T., M. ಪುೞು, Tu. ಪುರ್ಕು; cf. ಪುರ್ಕು).

ಪುೞಿಚಿಲ್ puḻičil. Rottenness, cariousness (V. 35, after 55).

ಪುೞಿಲ್ puḻil. Tbh. of ಪುಲಿನ (Šmd. 30; ಸಿಕತ Čt. II, 10; ಮಳಲ್ Kk. 13; ಮಣಲ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್, ಸಿಕತ Šm. 36). ಕುಡುವ ಪುೞಿಲ್ (Šmd. 201). See ತಣ್ಬುೞಿಲ್, ನುಣ್ಬುೞಿಲ್; Čpr. 7, 149.

ಪುೞು puḻu. 1. (Šmd. 59). = ಪುೞ 1, etc. (ಕೀಟ Šmd. I). See ಕೆಮ್ಬುೞು, ಗೊಣ್ಣೆಪುೞು, ಮಿಂಚುಬುೞು, ಮೀನ್ಬುೞು; Čpr. 5, after 64. — ಪುೞುವಚ್ಚೆ. -ವಚ್ಚೆ. The insect-emerald, i. e. the emerald-coloured wings of the tumbi (Šsv. 3, 9).

ಪುೞು puḻu. 2. = ಪುೞ 2, etc. — ಪುೞುಕಾಪು. = ಪುೞಕಾಪು. (My.).

ಪುೞುಕು puḻuku. = ಹುೞುಕು. That is eaten by vermin: a pock-mark (My. as ಹುೞುಕು). 2, the state of being worm-eaten or decayed (My. as ಹು-). 3, baseness. 4, an ulcer, a sore (ಱಣ Kk. 91).

ಪುೞ್ಗಿ puḻgi. = ಪುಗ್ಗಿ, ಪೊಂಗಲು q. v., ಹುಗ್ಗಿ. Rice (or other grain, as wheat, barley) boiled with any kind of pulse, salted, or sweetened with jaggory or sugar (ಉದ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುಮೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂೞ್ Šmd. I; Tĕ. ಪುಲಗ; M. ಪುೞುಕ್ಕು; T. ಪುೞಗ, boiled rice; T. ಪುೞುಂಗು, M. ಪುೞುಙ್ಙು, to be boiling or preparing in water by means of boiling, to be stewed, steamed; Tu. ಪುಗುರ್, to be well boiled, as rice; see ಪುಗ್ಗು, ಪೊಂಗು 1).

ಪುೞ್ಗು puḻgu. To burn (ದಹನಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; T. ಪೊಚುಕ್ಕು, to singe, scorch, sear; ಪೊಜುಂಗು, to be singed or scorched, as hair, skin, etc.; M. ಪೊಳುಗು, to burn, blister; cf. ಉರಿ 1).

ಪೂ pû. 1. = ಹೂ 1. Flowers to be produced, to flower, to bloom (ಪುಷ್ಪಸಮ್ಭವ Šmd. Dh.; ಪೂವಾಗು Šm. 22; Tĕ. ಪೂಚು, ಪೂಯು; T., M. ಪೂ). P. p. ಪೂತು (Šmd. 279. 287). ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವರೆ ಚಮ್ಪಕನಿಕರಂ

(Čpr. 7, 53). See Čpr. 6, 37; Abh. P. 3 after 132; Rśv. 2, 38; 8, 122; J. 17, 4.

ಪೂ pû. 2. = ಪುವ್ವು, etc. A flower, a blossom; etc. (ಪುಷ್ಪ Šmd. Dh.; ಮಲರ್, ಅರಲ್, ಕುಸುಮ Šm. 23; Tĕ., T., M.; M. also ಪೂವು). ಎಸಳ್ಗಳಿನ್ದು ಪೂವಿನವು (Šmd. 52). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನೊಡೆದು (66. 133). ಪೊಸ ಪೂವಿನ ಗೊಂಚಲನ್, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (73). ಮಧುರಮಧುವಿಲ್ಲದ ಪೂ (67). ಪೂವಂ ಮೂಸಿದಂ (156). ಪೂವಿನೊಳ್ ಕಮ್ಪು (163). ದೇವರಂ ಪೂವಿನ್ದರ್ಚಿಸಿದಂ (165). ಕೇದಗೆಯ ಪೂ (ಗಬ್ಬಿವುವ್ವ II). ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪು or ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪುಗಳ್ (170). ಬಣ್ಣವಾಗಿರ್ಪ ಪೂಗಳ್ (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಅಮಿಲಾತ Mr. 124). ಪೂಗಳಿನಿದು (ಮಕರನ್ದ 108). ಪುಷ್ಪಮೊನ್ದು ಬಟಿಲಲ್ ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವಿಲ್ಲವೇ? (Sś. 8). See Bp. 46, 6; J. 3, 25. 36; 11, 11. 37; 15, 20; 28, 2; Šśv. 4, 100. — ಪೂಗಣೆ. -ಕಣೆ. An arrow of flowers (especially of Kâma, Čpr. 6, 64; 8, 65; Abh. P. 4, 10; J. 6, 24). — ಪೂಗಣೆಯ. -ಅ 3. = ಪೂಗಣೆಯವ. Kâma (Grj. 8, 47; Rśv. 10, 55). — ಪೂಗಣೆಯವ. -ಅವ. Kâma (Bp. 45, 3). — ಪೂಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣು-ಅ 3. The flower-eyed: Vishṇu; one who has the albugo (Rśv. 1, 102). — ಪೂಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The fragrance of flowers (Č. Bp. 5, 5; J. 3, 8). — ಪೂಗಲ್. pû-kal. A stone in the form of a lotus-flower on which a linga stands (Bp. 50, 75; 57, 43). — ಪೂಗಳಚು. -ಕಳಚು. Flowers to fall off or drop (Abh. P. 11, 13). — ಪೂಗುಡಿ. (ಪೂ-ಕುಡಿ, or ಪೂ-ಗುಡಿ). Flowers at the extremity or point; or a cluster of flowers. ಎನ್ನ ಬಿಳ್ದಿ ಸಂಗತಶರಮ್ ಆದ ಪೂಗುಡಿಗಳ್ ಆವ ಮರಕ್ಕೊಳವು? (Čpr. 7, 45). ತಳಿರ್ಗಳೊಮ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನೊಮ್ಮೆ... (ವಾಮರಂ) ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ (7, 48). ಇವ್ಮಾವಿನೆಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (7, after 92). ಮೃದುತಳಕಾನ್ತಿಯಿಂ ಮಿಳಿರ್ವ ಪೂಗುಡಿ (7, 108). See Čpr. 2, 84; 3, 96; Abh. P. 12, 25; Šśv. 2, 44; Rśv. 2, 35; V. 4, 36. — ಪೂಗೆಣ್ಡ. -ಕೆಣ್ಡ. A flower as red or bright as a live coal (Rśv. 9, 50). — ಪೂಗೊಂಚಲ್. A bunch of flowers (ಗುಚ್ಛ, ಸ್ತಬಕ, etc. Mr. 107; Šśv. 3, 64; 4, 109). — ಪೂಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To cut or gather flowers (J. 8, 19; Rśv. 10, 55). — ಪೂಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond in which flowers, *i. e.* lotuses, grow (Čpr. 3, 10; 7, 126. 128. 150; Abh. P. 1, 64; Râm. 2, 7, 3; Rśv. 2, 35). — ಪೂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಪೂಗಣೆ. (V. 4, 85; J. 12, 31; 15, 26; 20, 15). ಪೂಗೋಲ. = ಪೂಗಣೆಯ. (My.). — ಪೂದಱ್. -ತಱ್. To pluck or gather flowers (V. 7, 13). — ಪೂದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. A young shoot with flowers (Abh. P. 3, 114; J. 15, 17; 18, 13). — ಪೂದಿರಿ. -ತಿರಿ. To wander about in quest of flowers (Šśv. 3, after 35). — ಪೂದುಱುಮ್ಬು. -ತುಱುಮ್ಬು. A bundle of hair in which flowers are inserted (Grj. 4, after 21). — ಪೂದೂಳಿ. = ಪೂದೂಳು. (Šśv. 2, 72). — ಪೂದೂಳು. The pollen of flowers (ಪರಾಗ Si. 409). — ಪೂದೊಂಗಲ್. -ತೊಂಗಲ್. A cluster of flowers (J. 3, 28). — ಪೂದೊಡಮ್ಬೆ. -ತೊಡಮ್ಬೆ. A flower stalk (ಪ್ರಸವಬನ್ಧ, ವೃನ್ತ Mr. 107). See Šmd. s. ಪಿಳ್ಕು; Šśv. 3, after 35. — ಪೂದೊಡವು. -ತೊಡವು. An ornament of flowers (Šśv. 2, 39). — ಪೂದೋಟ. -ತೋಟ. A flower garden (J. 20, 6). — ಪೂದೋಣ್ಟ. -ತೋಣ್ಟ. = ಪೂದೋಟ. (Grj. 2, after 71). — ಪೂದೋಱಿಸು. -ತೋಱಿಸು. To cause flowers to appear (J. 30, 5). — ಪೂಪುಣವ್ಪು. = ಪೂಪುಣುವ್ಪು, q. v. — ಪೂಪುಣುಮ್ಬು. (Šmd 82). = ಪೂಗಣೆ. ಪೂಪುಣುಮ್ಬು. -ಅ 3. Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7, o. r. ಪೂಪುಣಮ್ಬು). — ಪೂಮರ. A tree bearing blossoms (Abh. P. 11, 13). ಇರ್ತಡಿಯ ಪೂಮರಂಗಳ ಪೊರ್ತಂ ಕಪಿಕುಲದೊಳಾಡೊಡ ಮೊಕ್ಕಲರಿಂ (Šmd. 222 Mdb.). — ಪೂಮುಱಿ. A shower of flowers (Abh. P. 11, 13; 15, 6; 16, 83; Bp. 18, 78; 44, 72; Šśv. 5, 53; J. 21, 12. 36. 51). — ಪೂಮಾಲಿಕ. = ಪೂಮಾಲೆ. (Bp. 41, 10). — ಪೂಮಾಲೆ. A garland of flowers (Čpr. 8, 99; Bp. 27, 31). ಪೂಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡವೋ? (Prv.). — ಪೂಮಾಲೆದುಱುಮ್ಬು. -ತುಱುಮ್ಬು. (Šmd. 387). A knot of hair with a garland of flowers. — ಪೂಮಿಡಿ. A very small fruit round which the flower still stands (Čpr. 1, after 101). — ಪೂಱವಕೆ. A bodice with flowers. It is forbidden to form the following compound (Šmd. 75): ಪೂಱವಕೆಯನ್ತರವೇಱಿನೆ? (*i. e.* ಪೂಱವಕೆಯನ್ ತರವೇಱಿನೆ?), as it might be read: ಪೂಱವ ಕೇಯನ್, ಅನ್ತರವೇಱಿನೆ?. — ಪೂವಲಿ. Ornamental lines or figures drawn with flour, etc. on the ground, etc. (ಕಡೆ, ರಂಗವಲಿ Šs.; see ಕಡೆ 2). ಸೌರಭದ ಪೂವಲಿಗಳಲಿ ಸಿಂಗಾರಿಸಿದ ಬೀದಿಗಳ್ (Prll. 3, 4). See Čpr. 4, 64, Abh. P. 4, 28. — ಪೂವಸೆ. -ಪಸೆ. A bed or seat made of flowers (Rśv. 1, after 135; 5, 105). — ಪೂವಱ್. = ಪೂಮುಱ್. (Grj. 9, 120). — ಪೂವಾಗು. -ಆಗು. Flowers to be produced, to blossom (see ಪೂ 1). — ಪೂವಾಸು. -ಪಾಸು. A bed of flowers (Šśv. 3, after 35). — ಪೂವುಗು. -ಪುಗು. To go into a flower or flowers (Rśv. 9, 60). — ಪೂವುಡಿ. -ಪುಡಿ. The pollen of flowers (V. 4, 34). — ಪೂವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. The name of a flower (J. 31, 7). — ಪೂಸರ. A garland or chaplet of flowers (Bh. 8, 23, 45). ಮಣ್ಡೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ಪೂಸರ (ನಿಯೂರ್ಹ Si. 466). — ಪೂಸರಲ್. = ಪೂಗಣೆ. (Rśv. 9, 51; 13, 87; J. 6, 17; 30, 37).

ಪೂಕು pûku. = ಪುಕ್ಕು 2. (Tĕ.). — ಪೂಕುತಿತ್ತಿ. A pair of trowsers (My.).

ಪೂಗ pûga. *A heap, a multitude, an assembly. 2, the areca or betel-nut tree and its nut, Areca catechu* Lin. (ಅಡಕೆಯ ಮರ Nn. 66; ಅಡಕೆ 102). See ತುತ್ತಿ, and Nr. s. ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ.

ಪೂಗಿ pûgi. = ಪೂಗ No. 2.

ಪೂಗೀಫಲ pûgî-phala. A betel-nut (Mhr.; My.). ನಾಗವಲ್ಲಿಯೆಲೆಯಾದರೂ ಪೂಗೀಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಪೂಚಿ pûči. = ಪುಚಿ 1, etc., ಬೂಚಿ No. 1. (T., M.; My. occasionally).

ಪೂಜಕ pûjaka. Honouring, worshipping, respecting; a worshipper (Bp. 10, 54; 54, 24; 60, 10; B. 4, 133).

ಪೂಜನ pûjana. Reverencing, honouring; worshipping; worship, respect. (Bp. 53, 1; Šśv. 4, 133; My.). See ಲಿಂಗಜಂಗಮ-, ಸಮ್-.

ಪೂಜನೀಯ pûjanîya. To be revered or honoured, entitled to homage; venerable; adorable. (My.).

ಪೂಜನೆ pûjanĕ. = ಪೂಜನ. (Bp. 35, 11).

ಪೂಜಾಕಾಲ pûjâ-kâla. The time for showing respect or for worship (My.); the time of giving presents (My.).

ಪೂಜಾಗಜ pûjâ-gaja. A greatly respected royal elephant (ಪಟ್ಟವರ್ಧನ Šmd. II; Kk. 92; Šm. 38).

ಪೂಜಾಪರಿಕರ pûjâ-parikara. The articles used at pûjâ (Čpr. 2, after 93; My.).

ಪೂಜಾರಿ pûjâri. The officiating Brâhmaṇa or other person of a temple (ಕೂಲಿಗೆ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವನು, ದೇವಾಜೀವ, etc. Si. 339; My.; Tĕ., T.; Mhr. ಪುಜಾರೀ; Bp. 9, 35; 17, 1; 26, 17). ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೇತೇ? — ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡ. — ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನನ್ತೆ (Prvs.). See Prv. s. ಗಾಣಿಗ, ತುಣ್ಡು 2.

ಪೂಜಾವಚನ pûjâ-vačana. A word or title of respect (ತತ್ರಭವತ್, etc. Hlâ.). ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ (ಪಾದ, etc. Hlâ.).

ಪೂಜಾವಾಜಿ pûjâ-vâji. A greatly respected royal horse (Abh. P. 14, after 128).

ಪೂಜಿ pûji. = ಪೂಜೆ 2. (My.).

ಪೂಜಿತ pûjita. *Honoured, respected, reverenced; worshipped, adored.*

ಪೂಜಿಸು pûjisu. To honour, to revere, to worship, to adore; to receive with honour or hospitably (ಅರ್ಚನವಿಧಿ Šmd. Dh.; Čpr. 2, 88; Bp. 6, 29; 13, 19; 18, 12; 24, 23; 29, 29; 33, 6; 39, 6; 43, 39; 49, 22; 53, 51; 60, 8; Ššv. 4, 100; J. 5, 71). ಪೂಜಿಕೆ or ಪೂಜಿಕ್ಕೆ (Šmd. 270). ಅತಿಥಿ ಪ್ರಾಘುಣಕ ಬಿದ್ದಿನಂ; ಆತಿಥೇಯನ್ ಎನಲ್ ಅವರ ಪೂಜಿಸುವಂ (Mr. 238). ಇದಿರ ಪೂಜಿಸುವಂ (ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ 243). ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂಟಿನಾದ (Prv.).

ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ pûjisuvikĕ. Honouring, etc. (ಪೂಜೆ, etc. Si. 246).

ಪೂಜೆ pûjĕ. 1. ಪೂಜಾ. (= ಪೂಜ್ಯೆ). *Honour, respect, reverence, veneration, homage to superiors, adoration or worship of the gods or idols.* ಪೂಜೆ ಪೂಜಿಸು (Bp. 43, 39). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂಜೆ ಸಜ್ಜು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪೂಜೆಗೆಯ್ಸು. To cause to show respect, etc. (J. 10, 29). — ಪೂಜೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To be honoured, etc. (Kâvy. I, 5, 50; Bp. 54, 6). ಪೂಜೆವಡೆದಂ (ಗುರು, ಉಪಚಿತ Mr. 243). — See Prv. s. ಶಂಖ.

ಪೂಜೆ pûjĕ. 2. = ಪೂಜ, ಪೂಜ್ಯ 2. A dot; the nasal sound; a cipher; a nought in calculation (Mhr. ಪೂಜ; My.; Tĕ. ಪೂಜ್ಯ; T. ಪೂಜ್ಜಿಯ).

ಪೂಜೋಪಕರಣ pûjâ-upakaraṇa. = ಪೂಜಾಪರಿಕರ. (My.).

ಪೂಜ್ಯ pûjya. 1. *To be honoured, honourable, respectable, venerable, worshipful;* recommendable. 2, *a father-in-law.* ಕುದುರೆಯೊಳ್ ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ಪ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮದು (Mr. 277). ಧಾನ್ಯ ಧನವಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯನಾಗನೇ? — ಉಚ್ಚ ಸ್ಥಾನವೇ ಪೂಜ್ಯ (Prvs.). Feminine ಪೂಜ್ಯಳು (My.).

ಪೂಜ್ಯ pûjya. 2. = ಪೂಜೆ 2. (My.). See Prv. s. ಮಾಘಸ್ನಾನ.

ಪೂಜ್ಯತೆ pûjyatĕ. Honourableness, venerableness. (My.).

ಪೂಜ್ಯಪಾದ pûjya-pâda. N. of a Jaina svâmi (Šmd. 125; Čpr. 1, 20).

ಪೂಜ್ಯಪಾದತೆ pûjya-pâdatĕ. The state of being like Pûjya-pâda svâmi (Čpr. 1, 31).

ಪೂಜ್ಯಾರ್ಥ pûjya-artha. The meaning of honourableness (My.).

ಪೂಜ್ಯೆ pûjyĕ. A respectable woman (Sk.; My.) 2, Tbh. of ಪೂಜೆ 1. ಪೂಜ್ಯಾ ಮಾಡೋಣ (ಸಮ್ಭಾವನ Čb.).

ಪೂಟು pûṭu. A bit, a small portion or sum, fractional quantities (My., H.). — ಪೂಟಜರ್. -ಅರ್ಜಿ A summary arji (My.).

ಪೂಟು pûṭu. 2. Foot (My.; B. 2, 23; 3, 99): also ಪೂಟ (B. 5, 239).

ಪೂಡಿಸು pûḍisu. = ಹೂಡಿಸು. To cause to join or put to (J. 29, 25); to cause to yoke (12, 4); to have conveyed to (29, 9), to have brought near (34, 7); etc.

ಪೂಡು pûḍu. 1. = ಊಡು 2, ಪೂಣ್ 1, ಹೂಡು. To join (v. t.), to unite; to put to, to tie to (J. 31, 26; 22, 24); to yoke; to put oxen, horses, etc. to carts, carriages, ploughs, etc (Ršv. 6, after 11; J. 26, 26; 33, 34; My. as ಹೂಡು); to tie or fix carts, etc. to oxen, etc. (My. as ಹೂಡು); to put together, as stones for a fire-place (My. as ಹೂಡು); to fix, as an arrow (J. 4, 32; 12, 41. 46; 13, 15. 17; Ššv. 4, after 19 & 24); to make ready, to prepare (Č. Bp. 47, 6), to arrange, to establish, as a play, a shop (My. as ಹೂಡು; T., M. ಪೂಟ್ಟು); to bring about, to create (J. 30, 18); to shut, as a door (17, 21). **2,** to begin (v. i., J. 17, 58).

ಪೂಡು pûḍu. 2. Established state (?). — ಪೂಡೂರು. -ಊರು. N. (Bp. 28, 3).

ಪೂಣ್ pûṇ. 1. = ಪೂಡು 1. P. p. ಪೂಣ್ದು. To fix, as an arrow (J. 6, 17; 7, 49). **2,** to begin (v. i., J. 12 sum.; 22, 47). (M. ಪೂಣು, to be yoked, put to; to embrace; to put on, as cloth, etc. = T. ಪೂಣ್; Tĕ. ಪೂನು, to undertake, to begin, to engage in any enterprise; to bear burden). See ಪೊಣರ್ 1.

ಪೂಣ್ pûṇ. 2. To admit, to acknowledge, to assent, to consent; to promise; to vow; to challenge; to bring forward or introduce, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Šmd. Dh.). ಬಗೆದನ್ತಾಗೆ ಸುರೇನ್ದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕಲ್ಯಾಣದ್ವಯಂ, ಜೈನದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪೂಣ್ದು (132 Mdb). ಏಕೆ ನಿರ್ವಹಣಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುಮೊ ಪೂಣ್ದೊಡಂ ಕೃತಿಬನ್ಧಮಂ? (177, o. r. ನಿರ್ವಾಹಣಕ್ಕೆ). ಪೂಣ್ಬಂ (275), ಪೂಣ್ದಂ (288). See Čh. v. 16; Čpr. 2, 35; Abh. P. 9, 64; 16, 35; Ššv. 2, after 91.

ಪೂಣ್ pûṇ. 3. Admission, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Šs.).

ಪೂಣಿಕೆ pûṇikĕ. A vulgar form of ಪೂಣ್ಕೆ (Šmd. 248; Tĕ. ಪೂನಿಕೆ, assumption, persistence).

ಪೂಣಿಗ pûṇiga. An archer (Čpr. 10, 68).

ಪೂಣಿಪು pûṇipu. To intend, to aim at, to make one's aim (Čpr. 10, 103).

ಪೂಣ್ಕೆ pûṇkĕ. (Šmd. 248). Admission, etc.; promise; vow (Abh. P. 2, 36; 4, 105; 7, 34; 10, 52). — ಪೂಣ್ಕೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. A promise or vow to be deviated from (Abh. P. 7, 36). — ಪೂಣ್ಕೆವುಗು. -ಪುಗು. To enter upon a vow (Abh. P. 13, 44. 47).

ಪೂಣ್ಬು pûṇbu. = ಪುಣ್ಬು, q. v.

ಪೂಣ್ಯ pûṇya. = ಹೂನ್ಯ. See ಪೂಣ್ಯವನ್ತ s. ಹೂನ್ಯವನ್ತ.

ಪೂತ pûta. 1. *Made clean or pure, purified, pure, clean.* 2, *threshed, winnowed.* See Nr. s. ತೂಱು 1.

ಪೂತ pûta. 2. Putrid, fetid (*cf.* ಪೂತಿ).

ಪೂತನಾರಿ pûtanâ-ari. The enemy of Pûtanâ: Krishṇa. (My.).

ಪೂತನಿ pûtani. = ಪೂತನೆ No. 1. (J. 21, 3).

ಪೂತನೆ pûtanĕ. ಪೂತನಾ. N. of a female demon which was sent by Kaṁsa to destroy the infant Krishṇa, and was killed by Krishṇa. 2, atrophy and wasting in a child. 3, *yellow myrobalan, Terminalia chebula or citrina.*

ಪೂತಿ pûti. 1. Purity, purification.

ಪೂತಿ pûti. 2. Stench, stink, fetor, putrefaction, pus. 2, the substance called civet. — ಪೂತಿಬೆಕ್ಕು. -ಬೆಕ್ಕು. A civet-cat (Ršv. 5, 114; Ššv. 3, 34).

ಪೂತಿಕ pûtika. Foul, stinking, putrid. 2, *a species of plant, grey bonduc, Guilandina bonduc* Lin. (see ತಪಸಿಗಿಡ).

ಪೂತಿಕರಜ pûti-karaja. *The plant Guilandina bonduc.*

ಪೂತಿಕಾಷ್ಠ pûti-kâshṭha. *The pine Pinus deodora* Roxb. 2, *the pine Pinus longifolia.*

ಪೂತಿಗನ್ಧ pûti-gandha. *Having an offensive smell, stinking;* a fetid odour, stench.

ಪೂತಿಗನ್ಧಿ pûti-gandhi. *Ill-smelling.*

ಪೂತಿಫಲಿ pûti-phali. *A species of medicinal plant, Serratula anthelminthica* Roxb.

ಪೂತು pûtu. 1. P. p. of ಪೂ 1.

ಪೂತು pûtu. 2. P. p. of ಪೂನ್.

ಪೂತು pûtu. 3. Bravo! well done! (ಕೊಣ್ಡಾಡುವ ನುಡಿ Bhn. 38; Bh. 8, 24, 56; T. ಪೋಟ್ರು, to praise). — ಪೂತುರೆ. -ಉರೆ. ಪೂತುರೇ. Well done indeed! (ಕೊಣ್ಡಾಟ Ĉt. II, 103; Bp. 36, 55; J. 4, 38; 13, 6). — ಪೂತು ಮಝುರೇ. = ಪೂತುರೆ. (Bh. 8, 24, 56).

ಪೂತ್ಕರಿಸು pût-karisu. To blow, to puff, to sneeze, etc. (Rŝv. 5, 73; 8, 109; Ŝŝv. 1, 7; 2, 57).

ಪೂನ್ pûn. To attempt, to essay (see Tĕ. s. ಪೂಣ್ 1, and *cf.* ಪೂಣ್ 2). P. p. ಪೂತು. See ಏಪ್ಪೂನ್ s. ಏಳ 2.

ಪೂಪ pûpa. *A kind of cake, a cake* (ಅಪೂಪ, ಆಯತದ ಪಕ್ವಾನ್ನ Mr. 215).

ಪೂಪಲಿಕೆ pûpalikĕ. *A cake.*

ಪೂಯ pûya. *Pus, matter, discharge from a wound or sore.*

ಪೂಯನ pûyana. = ಪೂಯ. (Sk.; R.).

ಪೂರ pûra. = ಪುರ 2, (ಪೂರಾ), ಹೂರ. Filling, making full; satisfying;—filled, full, complete, whole (My.). 2, *a swelling of rivers; a large quantity of water, a piece of water;* a stream, flood (ಹೂರ Ĉt. II, 56; ಬನ್ದ ತೊಱೆ Mr. 415). 3, the cleansing or healing of ulcers or wounds. 4, a cake.

ಪೂರಕ pûraka. *Filling, making full;* satisfying. 2, closing the right nostril and drawing up air through the left as a religious exercise (ನಾಸಿಕದಿ ಸೇದುವ ಅನಿಲಂ Mr. 53). 3, a cake. 4, the multiplier. 5, = ಪದಪೂರಕ. ಮತ್ತೆಮ್ಬ ಪೂರಕದ ಬೞಿ ಅವ್ಯಯಮಾಗಿ ಬಿಟಿಂ (Ŝmd. 37).

ಪೂರಣ pûraṇa. = ಪೂರಣೆ. Filling, making full; filling out, filling up; completing, accomplishing, supplying a deficiency; puffing or swelling up; fulfilling; completion (ಪಾವಕ, ಮುಕ್ತಾಯ Nn. 122); fulness, mass (J. 12, 44); filling with wind, blowing; drawing or bending a bow. 2, a cake. 3, an epithet of the ordinal numbers. See ಉಬ್ಬರಿಸು, ತಿಮ್ಬು, ತುಮ್ಬು. — ಪೂರಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To fill (Ŝm. 91).

ಪೂರಣಿ pûraṇi. *The silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum* (Bombax malabaricum Dec.).

ಪೂರಣೆ pûraṇĕ. Completion, end (ಇತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಮುಕ್ತಮಾದುದು Nn. 93; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ 157).

ಪೂರತೆ pûratĕ. = ಪೂರ್ತೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೂರತೆ ತಾವೇ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು (B. 5, 125).

ಪೂರಯ pûraya. Tbh. of ಪೂರ್ಯ. See ಬಾಹು-.

ಪೂರಯಿಸು pûrayisu. = ಪೂರಯ್ಸು, ಪೂರವಿಸು, ಪೂರಿಸು. To fill; to fill up, to complete; to accomplish; to effect; to fulfil; to blow, to sound (v. t.); to draw or bend. 2, to be filled, to become abundant, to fill; to stream; to be completed, finished (Bh. 1, 10, 33), effected, or fulfilled; to be accomplished or produced; to make a noise, to sound; to be drawn or bent. ಪೂರಯಿಸಿದಂ (Ŝmd. 65). ದೇವತಾದ್ವಾರೋದ್ದೇಶದೊಳ್ ಎರ್ದು, ಶಂಖಮನೆ, ಭು ಭೂ ಭೋ ಎನ್ದು, ಪೂರಯಿಸಿದಂ (19).

ಪೂರಯ್ಯ pûrayya. = ಪೂರಯ. See ಬಾಹು-.

ಪೂರಯ್ಸು pûraysu. ಪೂರೈಸು. = ಪೂರಯಿಸು, etc. (Bp. 59, 5; B. 4, 77; My.). ಪೂರಯ್ಸಿ ವೇದವ್ಪೋದಿದಂ (ಅನೂಹಾನ Mr. 250). 2, (ಪೂರಿಸು Ŝmd. 367 Cm.; Bp. 47, 58; My.). ಪೂರಯ್ಸುವ ತಂಖಂ (Ŝmd. 201; Rŝv. 6, after 11). ಮಾತನ್ನು ಪೂರಯ್ಸು, ಮಾತು ಪೂರಯ್ಸಿತು (My.). See Grj. 10, after 79; V. 5, 22; J. 7, 34; 13, 61. 62; 15, 27; 25, 34.

ಪೂರವಿಸು pûravisu. = ಪೂರಯಿಸು, etc. To fill, etc. 2, to be filled, etc. (Bp. 35, 15; 43, 14; 44, 15).

ಪೂರಾ pûrâ. (= ಪೂರ). Fully, completely, wholly (My.; B. 4, 34. 52. 154).

ಪೂರಾಮ್ಬು pûra-ambu. The water of a stream (Ĉpr. 4, 48).

ಪೂರಾಯ pûrâya. (= ಪೂರ್ಯ). Completeness; largeness. ಪೂರಾಯದೇಱಿನ ಕರಡಿ (Bh. 3, 13, 28). — ಪುರಾಯಗಾಯ. A large wound (Bp. 61, 31; J. 7, 45; 12, 28; 20, 31).

ಪೂರಾಯತ pûra-âyata. Fully extended, very much lengthened (J. 21, 58).

ಪೂರಿ pûri. = ಪೂರ No. 4. A thin cake made of wheat-flour and baked in ghee or oil, a sort of pan-cake (My.; T., Tĕ.).

ಪೂಱಿಕೆ pûrikĕ. = ಊಱಿಗೆ, (ಪೂರಿ), ಪೂಱಿಗೆ, ಹೂಱಿಗೆ. A sort of unleavened cake fried with ghee or oil (Sk.).

ಪೂರಿಗು pûrigu. Fulness, completeness, exuberance; severity, rigour, cruelty (ಕಠೋರ Bhn. 51).

ಪೂಱಿಗೆ pûrigĕ. Tbh. of ಪೂಱಿಕೆ (Ŝmd. 338 Mdb.; V. 14, 80; M.; T. ಪೂರಿಗೈ).

ಪೂರಿತ pûrita. *Filled, full.* ಪೂರಿತನಲದು ಪೂರ್ಣಂ (Ĉt. I, 80).

ಪೂರಿಸು pûrisu. = ಪೂರಯಿಸು, etc. (ಪೂರ್ಣವಂ ಮಾಡು Ŝmd. 298 Cm.). ಅಹಿತಯ್ಯೊಯನೇಱಿದನ್, ಅಯ್ವಾಯ್ತುತ್ತಂಖಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ (224). 2, (ಆಗು Ŝmd. 367; ಪೂರಯ್ಸು Cm.). — See Ĉpr. 2, 92; 5, 17. 36; 6, 73; Bp. 5, 42; 18, 48; 37, 62.

ಪೂರುಷ pûrusha. = ಪುರುಷ. *A man, mankind.* ಮಿಱಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಮದೊಳ್ ಅಭಿವಾದನಂಗೊಳ್ವ ಪೂರುಷರ್ (Mr. 250).

ಪೂಱ pûṟa. = ಪಿಱಿ, ಪುಕಳಿ, etc. See Ŝmd.'s ಪೂಱವಕೆ s. ಪೂ 2. (T. ಪುಱ, the back).

ಪೂರ್ಣ pûrṇa. = ಹೂರಣ, ಹೂರ್ಣ. *Filled, full; full of.* 2, fulfilled, finished, ended, accomplished. 3, *complete, all, entire, perfect.* 4, drawn, bent, as a bow. 5, full-sounding, sonorous. 6, strong, powerful, able. 7, the filling or stuffing of cakes (My.; Tĕ. ಪೂರಣ, ಪೂರ್ಣ). ಅನವರತಂ ಸಂಚರಿಸೆ ಪೂರ್ಣಮಕ್ಕುಂ (Mr. 53). ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು. — ಪೂರ್ಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೂರ್ಣ ಮಾಡ ಬಾರದೇ? (Prvs.).

ಪೂರ್ಣಕುಮ್ಭ pûrṇa-kumbha. A full cup or jar; *a vessel filled with water from a holy place* (see Si. 268).

ಪೂರ್ಣಗರ್ಭಿಣಿ pûrṇa-garbhiṇi. A woman ready to bring forth (My.).

ಪೂರ್ಣಚನ್ದ್ರ pûrṇa-ĉandra. The full moon (Nn. 1, 3).

ಪೂರ್ಣತೆ pûrṇatĕ. Fulness; plenty. See ಸಮ್-.

ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರ pûrṇa-pâtra. A full vessel or cup. 2, a particular measure of capacity: 256 handfuls of rice,

or as much as will satisfy one great eater. 3, a vessel full of rice presented at a sacrifice to the superintending and officiating priests. 4, a box or basket filled with clothes and ornaments scrambled for by guests and relations at a festival or distributed as presents. 5, a ghee-vessel used at a hôma (My.).

ಪೂರ್ಣಮಾಸಿ pûrṇa-mâsi. *The day or night of full moon.*

ಪೂರ್ಣಮೆ pûrṇamĕ. = ಪೂರ್ಣಿಮೆ, ಪುಣ್ಣಮೆ, etc. (ಹುಣ್ಣಿವೆ Šm. 19; Sk., also ಪೂರ್ಣಮಾ).

ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ pûrṇa-virâma. A full stop (B. 3, 5).

ಪೂರ್ಣಶಶಿ pûrṇa-šaši. The full moon (Bp. 37, 54).

ಪೂರ್ಣಾ pûrṇâ. N. of the fifth, tenth and fifteenth tithis (My.).

ಪೂರ್ಣಾಂಕ pûrṇa-aṅka. A full figure or number: an integer. (My.).

ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ pûrṇa-âhuti. An offering made with a full ladle (Sk.). 2, the last offering at a hôma (J. 31, 67; My.).

ಪೂರ್ಣಿಮಾನ್ತ pûrṇimâ-anta. The end of the day of full moon.

ಪೂರ್ಣಿಮಾನ್ತಮಾಸ pûrṇimânta-mâsa. A month that is reckoned from the end of the day of full moon to the first day of full moon (B. 5, 307. 308; My.; *cf.* ಅಮಾನ್ತಮಾಸ).

ಪೂರ್ಣಿಮೆ pûrṇimĕ. = ಪೂರ್ಣಮೆ, etc. *The day or night of full moon.*

ಪೂರ್ಣೇನ್ದು pûrṇa-indu. The full moon. See ಸಮ್-; J. 28, 87.

ಪೂರ್ಣೇನ್ದುಮುಖಿ pûrṇêndu-mukhi. A woman with a full moon-like face (Bp. 42, 49; J. 6, 29).

ಪೂರ್ತ pûrta. = ಪೂರ್ತ. Filled, full; complete. 2, fulfilling, fulfilment. 3, fulness, completion: (full, proper) compass or extent (ಈಗಿನ ಪೂರ್ತ ಸಾಕು;—ಸನ್ನ ಪೂರ್ತಕ್ಕೆ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ;—ಇದಱ ಪೂರ್ತ; etc., My.); satiety, satisfaction. 4, *an act of pious liberality,* as digging a well, planting a grove, etc.

ಪೂರ್ತಿ pûrti. Fulness; satiety; perfection. See ದಿನ-, ಪ್ರ-; J. 5, 67.

ಪೂರ್ತೆ pûrtĕ. = ಪೂರತೆ. Tbh. of ಪೂರ್ತ. Used = ಪೂರ್ತ No. 3. ಅವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ತೆ ತಿನ್ದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು (B. 5, 96). ಒಬ್ಬನು ಪೇಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನೊಬ್ಬನ ಪೂರ್ತೆ ಅಡಿಗೇ ಸಾಮಾನ ತರುವ ವೇಳೆ (125). ನನ್ನ ಶರೀರಪೂರ್ತೆಯಾದ ಸ್ಥಳ (177). ಅಷ್ಟಱ ಪೂರ್ತೆ (201). ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಪೂರ್ತೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕಾದರೆ (225). ಆ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪೂರ್ತೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (277). ಮನೆತನ ಮಾಡುವ ಪೂರ್ತೆ ಹಣಾ ಗಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ತೊನ್ದರೆ ಬರುತ್ತದೆ (290).

ಪೂರ್ದ್ವಾರ್ pûr (*i. e.* pur)-dvâr. *The gate of a city.*

ಪೂರ್ದ್ವಾರ pûr-dvâra. *The gate of a city.*

ಪೂರ್ಯ pûrya. = ಪೂರಯ, ಪೂರಯ್ಯ, ಪೂರಾಯ. To be filled or satisfied (Sk.). 2, fulness, perfection, largeness (Bp. 7, 6; 22, 24). 3, filling.

ಪೂರ್ವ pûrva. Being before or in front of, fore, first, foremost; previous to, earlier than. 2, *former, prior, anterior, preceding, antecedent.* 3, first in a series, initial. 4, *ancient,* customary. 5, *eastern, easterly.* 6, *an ancestor, a forefather.* 7, preceded by; accompanied by, attended with (Bp. 5, 17). 8, an ancient tradition; former or ancient times; former events; an ancient custom (ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿ, ಮುಂಗಲ Nn. 154). 9, a kind of atišaya (Kâvy. III, 3, B, 121. 135 seq.). ಅದಱ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ (B. 4, 7). ಆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂಱು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಳಿದನು (218). ಪೂರ್ವದಲಿ (Râm. 3, 2, 13). ಪೂರ್ವ ತಿಳಿದವನು ಗರ್ವಿಯಾದಾನೇ?—ಪೂರ್ವ ಹೇಱಿದರೆ ಹಾರ್ವ ಓಡ್ಯಾನು (Prvs.). 10, = ಪೂರ್ಣ, full, all, entire.—ಪೂರ್ವಂ, *at first, formerly.* —ಪೂರ್ವವಾಡು. -ಆಡು. To tell events or news of former days (Bp. 27, 40).

ಪೂರ್ವಕ pûrvaka. Earlier, former, prior, previous, anterior, etc. 2, preceded by (Šmd. 197); accompanied by, connected with, with. See ಅನು-, ಕೃತಜ್ಞತಾ-, ಪ್ರಿಯ-, ಬುದ್ಧಿ-, ಮನಃ-, ವಿನಯ-, etc.; Bp. 51, 49; 57, 67. 3, an ancestor, a forefather.

ಪೂರ್ವಕರ್ಮ pûrva-karma. Actions done in a former state of being (Bp. 51, 26).

ಪೂರ್ವಕಾಲ pûrva-kâla. Earlier time, former times, past time.

ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆ pûrvakâla-kriyĕ. The past participle (Šmd. 86. 278), the preterite tense.

ಪೂರ್ವಕ್ರಿಯೆ pûrva-kriyĕ. = ಪೂರ್ವಕರ್ಮ. 2, = ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆ (Kâvy. I, 5, 34. 35).

ಪೂರ್ವಗಿರಿ pûrva-giri. = ಪೂರ್ವಪರ್ವತ. (Č. Bp. 47, 48).

ಪೂರ್ವಜ pûrva-ja. Born or produced before, former; elder; ancient. 2, *an elder brother.* 3, *an ancestor.*

ಪೂರ್ವಜನ್ಮ pûrva-janma. A former birth, former state of existence or life (Bp. 45, 10).

ಪೂರ್ವಣಿ pûrvaṇi. That belongs to a previous matter: continuation of a series (My.).

ಪೂರ್ವದಿಕ್ಪತಿ pûrva-dik-pati. The regent of the east quarter: *Indra.*

ಪೂರ್ವದಿಗ್ದೇವ pûrva-dik-dêva. Indra (Mr. 41).

ಪೂರ್ವದೇಶ pûrva-dêša. An eastern country; the eastern part of India. (My.).

ಪೂರ್ವನೇತ್ರ pûrva-nêtra. The root of the eye (ಅಕ್ಷಿಮೂಲ, ಮೊದಲುಗಣ್ Mr. 317).

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ pûrva-paksha. The first half of a lunar month. 2, the first side or part of an argument, the primâ facie argument or assertion, the proposition, thesis. (My.). 3, the complaint in law.

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಸಿದ್ಧಾನ್ತ pûrvapaksha-siddhânta. A demonstration that rests only on the proposition (My.).

ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿ pûrva-paddhati. An ancient custom (ಮುಂಗಲ, ಪೂರ್ವ Nn. 154).

ಪೂರ್ವಪರ್ವತ pûrva-parvata. *The eastern mountain from behind which the sun is supposed to rise.*

ಪೂರ್ವಪೂರ್ವ pûrva-pûrva. The oldest or first of all (J. 15, 23).

ಪೂರ್ವಫಲ್ಗುನಿ pûrva-phalguni. The eleventh nakshatra. (My.).

ಪೂರ್ವಭಾಷಿ pûrva-bhâshi. Condescending to speak first, polite, complaisant. (R.).

ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸೆ pûrva-mîmâṁsĕ. *A systematical inquiry into the first or ritual portion of the vêda,* founded by Jaimini (*cf.* ಉತ್ತರ-).

ಪೂರ್ವರಂಗ pûrva-raṅga. *The commencement or prelude of a drama* (ಮೊದಲ ನರ್ತನಂ Mr. 79).

ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿ pûrva-râtri. -ರಾತ್ರೆ. The first part of the night, from dusk to midnight. (My.; B. 4, 25. 135).

ಪೂರ್ವಲಿಖಿತ pûrva-likhita. Fate written on the forehead in a former birth (Bp. 48, 12).

ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸು pûrva-vayassu. The first period or stage of life, youth (My.; B. 4, 113).

ಪೂರ್ವವಾಸರ pûrva-vâsara. Yesterday (ಕಲ್ಯ, ನಿನ್ನೆ Nn. 105).

ಪೂರ್ವವಿದೇಹ pûrva-vidêha. The eastern part of Vidêha (Čpr. 1, after 78).

ಪೂರ್ವಸುರ pûrva-sura. A daitya (Mr. 9).

ಪೂರ್ವಳಿಹುಲ್ಲು pûrvaḷi-hullu. The grass Andropogon Iwarancusa Roxb. (St. & Pl.).

ಪೂರ್ವಾಚಲ pûrva-ačala. = ಪೂರ್ವಪರ್ವತ. (ಮೂಡವೆಟ್ಟು Ss.; Grj. 4, 44; J. 2, 65).

ಪೂರ್ವಾನುಭವ pûrva-anubhava. That has been experienced in former days (Čpr. 8, after 75).

ಪೂರ್ವಾನುರಾಗ pûrva-anurâga. A kind of vipralambha in śringârarasa (Kâvy. IV, 2, 26).

ಪೂರ್ವಾಪರ pûrva-apara. Being before and behind: eastern and western. 2, antecedent and subsequent (J. 10, 22; My.). 3, connection. See Kâvy. II, 2, B, 13.

ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದೆ pûrvâ bhâdrapadĕ. The twenty-fifth nakshatra. (B. 5, 308; My.).

ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರೆ pûrvâ bhâdrĕ. = ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದೆ. (My.; see ತ್ರಿಪಾದಿ).

ಪೂರ್ವಾಶಾಲತಿಕೆ pûrva-âśâ-latikĕ. The eastern region looked upon as a creeper (J. 9, 12).

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮ pûrva-âśrama. Any of the periods of religious life or âśramas which precede that of a sannyâsi (My.).

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯ pûrva-âśraya. The former asylum, connection or caste (Bp. 55, 15).

ಪೂರ್ವಾಷಾಢೆ pûrva-âshâḍhĕ. The (eighteenth or) twentieth nakshatra (My. as ಪೂರ್ವಾಷಾಢ).

ಪೂರ್ವಾಸನ pûrva-âsana. The customary seat (Grj. 3, 112. 113).

ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ pûrva-ahna. The earlier part of the day, forenoon. (My.).

ಪೂರ್ವಿ pûrvi. N. of a tune (My.).

ಪೂರ್ವಿಕ pûrvika. Previous, former; formerly or previously come, etc. 2, = ಪೂರ್ವಕ No. 3 (B. 4, 190; My.). ಪೂರ್ವಿಕರು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಪುರಾಣ, ಊರ್ವಿಕರು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಗಾದೆ (Prv.).

ಪೂರ್ವಿಗ pûrviga. Tbh. of ಪೂರ್ವಿಕ. See ಅಪೂರ್ವಿಗ.

ಪೂರ್ವೆ pûrvĕ. = ಉಬ್ಬೆ, ಪುಬ್ಬೆ, ಹುಬ್ಬೆ. *The eastern quarter, the east.* 2, the eleventh nakshatra (My., also the 18th, 20th and 25th).

ಪೂರ್ವೇತರ pûrva-itara. Other than eastern: western (Rśv. 11, 19).

ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಸ್ pûrvê-dyus. *On the day before, yesterday.*

ಪೂರ್ವೋಕ್ತ pûrva-ukta. Said before, aforesaid, beforementioned. (Si. 304).

ಪೂರ್ವೋತ್ತರ pûrva-uttara. North-eastern. 2, antecedent and subsequent (My.).

ಪೂಲ್ pûl. A flower (Mhr. ಫೂಲ).—ಪೂಲ್ಸಜ್ಜಿಗೆ. Boiled sajjigĕ the granules of [illegible]ch do not stick together (My.).

ಪೂಲ pûla. = ಪೂಲು. A bridge (Mhr., H.; B. 5, 299; ಅಲಿ, ಸೇತು G.).

ಪೂಲಿ pûli. A sort of pagoda worth 3½ rupees, a star pagoda (My.; Tĕ., M.). See ಕಾಲ್ಪೂಲಿ. — ಪೂಲಿವರಹ. A certain old pagoda (R.; M.).

ಪೂಲು pûlu. = ಪೂಲ. (ಪಾಲಿ, ಸೇತುವೆ, ಸೇತು Čb.).

ಪೂವಡಿಗ pû-aḍiga. (Śmd. 239). = ಹುವ್ವಾಡಿಗ, ಹೂವಡಿಗ, ಹೂವಾಡಿಗ. A dealer in flowers, a florist (ಪುಲ್ಲವಡಿಗ Čt. I, 93; II, 97; ಪೂವಳ Kk. 34; Śm. 67; Bp. 9, 35; 16, 13; 24, 78; V. 6, 31). — ಪೂವಡಿಗವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The wife of a florist, or a female florist (J. 6, 16).

ಪೂವಳ pû-vaḷa. = ಪೂವಡಿಗ. (Śm. 67; Kk. 34).

ಪೂವು pûvu. = ಪೂ 2, etc. See ನೀರ್ವೂವು. ಪೂವಿನ ಸಸ್ತೆ (V. 4, 86).

ಪೂಷ pûsha. *The sun.* 2, *a kind of mulberry, Morus indica.*

ಪೂಷಣ pûshaṇa. The sun. (My.).

ಪೂಸು pûsu. 1. = ಹೂಸು 1. To smear, to daub; to smear over, to spread over, to apply; to besmear, to anoint; to plaster (ವಿಲೇಪನ Śmd. Dh.; Tĕ. ಪೂಯು; T., M. ಪೂಶು; *cf.* ಊಡು 2). ಪೂಸಿದ ಭಸ್ಮಪರಾಗಂ (Śmd. 201). ಪರಿಮರ್ದಿಸುವುದು ದುತ್ತೂರರಸಮನ್, ಇಮ್ಬಾಗಿ ಪಿರಿದು ನೆಲದೊಳ್ ಲವಣಂ ಬೆರಸೊರಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಪೂಸುಗೆ; ಕರಗುಗುಮುನ್ ಏಟಿಪ್ಪೊರೆಯೆನಿಪ್ಪ ಕುರುವಂ ಬೇಗಂ (225). ತದುರ್ಗಳ್ ಆಟಿಗುಂ, ಬೆಟಿಟಿಯೊಳ್ ಉರ್ದಿ ನೆಲಾವರೆಯ ಬೇರನಾಮುಲಕ ಮುಮಂ ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚೆಯ ರಸದೊಳ್ ನಿರ್ದಯೆಯಿನ್ದೊರಸಿ ಪೂಸೆ, ದಿನಪಂಚಕದೊಳ್ (345). ಪೂಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ Nr.). ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು (ಅಂಗರಾಗ, ಉದ್ವರ್ತ, ವಿಲೇಪನ Mr. 339). ನಂಜು ಪೂಸಿದ ಕೋಲು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತಕ Si. 289). ಪೂಸುವದು ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯೆ (ಪುಸ್ತ 495). ಓದಿ, ಬೂದಿಯ ಪೂಸಿ, ತೇದು ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋಪಾತ ಯೋಗಿಯೆನ ಬೇಡ (Sp.). See Čpr. 5, 119; Grj. 4, 109; Bp. 3, 32; 10, 2; 32, 51; 43, 30. 78; 46, 61; 47, 7. 26. 31; 50, 48. — ಪೂಸಲ್. Smearing, etc. ಪೂಸಲನಯ್ಯನಾರ್. N. (Bp. 27, 68).

ಪೂಸು pûsu. 2. The act of smearing, etc. (Bp. 27, 4); oil, etc. for smearing on the body. ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಮಾಯ್ಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.).

ಪೂಸು pûsu. 3. = ಹೂಸು 2. To break wind, to fart (ಅಪಾನವಾಯು Śmd. Dh.; *cf.* ಪುಸ್).

ಪೂಸುವಿಕೆ pûsuvikĕ. Smearing, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಪೂೞ್ pûḻ. = ಪೂೞು, ಹೂಳು, ಹೂಡು. To inwrap, to insert, to cover; to bury (ಆಚ್ಛಾದನ Śmd. Dh.; Tĕ. ಪೂಡು; M. ಪೂೞು, to be buried; ಪೂನ್ದು, to sink in the ground; *cf.* ಪುದಿ 1, ಹುಗಿ). ದೂಪೆಯೊಳ್ ತಱಿಲಂ ಪೂೞ್ದ ಕ್ರಿಯೆ (ಹೞ್ Śmd. I, o. r. ಪೞ್). See Čpr. 5, after 86; 5, 112; Abh. P. 12, 34. 44; V. 5, 26.

ಪೂೞು pûḻu. = ಪೂೞ್. ಪೂೞುವರ್ (J. 22, 31).

ಪೃಕ್ಕೆ prikkĕ. *The leguminous plant Trigonella corniculata* Lin.

ಪೃಕ್ತ prikta. Mixed, mingled, combined, touched, etc. See ಸಮ್-.

ಪೃಕ್ತಿ prikti. *Touch, contact.*

ಪೃಚ್ಛೆ pričchĕ. Asking, inquiring; *a question, an inquiry.*

ಪೃಚ್ಛ್ಯ pričchya. To be asked or inquired after.

ಪೃಚ್ಛ್ಯಾವಭಾಷ pṛiččhya-avabhâsha. Speaking with the object of inquiring after (ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು Nn. 89).

ಪೃತನಾಷಾಹ್ pṛitanâ-sâh. Winning battles: *Indra.*

ಪೃತನೆ pṛitanĕ. ಪೃತನಾ. A battle. 2, *an army.* 3, *a small army consisting of* 243 *elephants,* 243 *chariots,* 729 *horse, and* 1215 *foot.*

ಪೃಥಕ್ pṛithak. (Šmd. 99). *Separately, singly, severally* (ಹಃ, ಬೇಱು ಮಾಡುವುದು Nn. 163; ವಿನಾ, etc., ಬೇಱು ನುಡಿವೆಡೆ Mr. 534); apart from, with exception of, except; *without.*

ಪೃಥಕ್ಕರಣ pṛithak-karaṇa. Making separate, separating. See ಕಟಿಲ್ಬು, ಪಿಂಜು.

ಪೃಥಕ್ಚರಿತ್ರ pṛithak-čaritra. (Šmd. 99). Going separately or alone. 2, a separate story.

ಪೃಥಕ್ತ್ವ pṛithaktva. Separateness, diversity, severalty; singleness, individuality. (My.).

ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ pṛithak-parṇi. *The plant Hemionitis cordifolia* Roxb.

ಪೃಥಗರ್ಥ pṛithak-artha. The meaning of "separately" (ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ Šmd. 392). 2, a separate, distinct meaning (Kâvy. III, 3, B, 159).

ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ pṛithak-âtmatĕ. Separateness, severalty; —*discrimination, judgment.*

ಪೃಥಗಾತ್ಮಿಕೆ pṛithak-âtmikĕ. *Individual existence, individuality.*

ಪೃಥಗ್ಜನ pṛithak-jana. A man of the lower classes or of low caste; *a man of low character or profession; an ignorant man.*

ಪೃಥಗ್ವಿಧ pṛithak-vidha. *Of different kinds, multiform, various.*

ಪೃಥಾಕು pṛithâku. = ಪೃದಾಕು. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399; My. Amara).

ಪೃಥಿವಿ pṛithivi. -ವೀ. The wide one: *the earth.* 2, land, ground, soil. 3, *earth regarded as one of the elements.*

ಪೃಥಿವಿಜೆ pṛithivi-jĕ. Sîtâ (J. 18, 5).

ಪೃಥಿವಿಪತಿ pṛithivi-pati. A king (J. 7, 39).

ಪೃಥಿವಿಪಾಲ pṛithivi-pâla. = ಪೃಥಿವೀಪಾಲ. (My.).

ಪೃಥಿವೀಪಾಲ pṛithivî-pâla. A king. (My.).

ಪೃಥಿವೀಭೃತ್ pṛithivî-bhṛit. A mountain. 2, a king. (A.).

ಪೃಥಿವೀಶ್ವರ pṛithivî-îsvara. A king (Čpr. 9, 6).

ಪೃಥು pṛithu. (also ಪ್ರಥು). *Broad, wide, expansive, spacious; large, great* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 32); numerous; various; important. 2, N. of several persons (J. 18, 54). 3, *a small pungent seed, Nigella indica* Roxb. 4, *a drug composed of a leaf resembling that of Asa fetida.*

ಪೃಥುಕ pṛithuka. *Rice scalded with hot water and then dried over a fire and flattened in a mortar* (ಅವಲಕ್ಕಿ Mr. 375). 2, *the young of any animal;* a child, a boy.

ಪೃಥುನಿ pṛithuni. A body of forces: three vâhinis (Mr. 291, one MS. ಪ್ರಥುನಿ).

ಪೃಥುಮಾಲಿ pṛithu-mâli. N. of a daitya (G. 132).

ಪೃಥುರೋಮ pṛithu-rôma. *A fish.*

ಪೃಥುಲ pṛithula. *Broad, large, great.*

ಪೃಥುವಿ pṛithuvi. Tbh. of ಪೃಥ್ವಿ. (ಪೃಥ್ವಿ, ಭೂಮಿ, etc. Mr. 91).

ಪೃಥುವೀಜಾತ pṛithuvî-jâta. N. of a tree (ಪಾರ್ಥಿವ, ವೃಕ್ಷ, ಮರ Nn. 32).

ಪೃಥುಸ್ಥಾನ pṛithu-sthâna. A town (ನಗರಿ, etc., ಪಟ್ಟಣ Mr. 190).

ಪೃಥೆ pṛithĕ. Kuntî, one of the two wives of Pâṇḍu (Šmd. 263; J. 13, 21; 33, 3).

ಪೃಥ್ವಿ pṛithvi. = ಪೃಥುವಿ, ಪೊಡವಿ. The wide one: *the earth;* land, ground, soil; a country. 2, earth as an element. 3, = ಪೃಥು No. 3, *Nigella indica.* 4, = ಪೃಥು No. 4, *N. of a drug.* 5, N. of a vṛitta (Čh.).

ಪೃಥ್ವಿಕೆ pṛithvikĕ. Cumin seed (ಅಜಾಜ, ಜೀರಿಗೆ Mr. 137).

ಪೃಥ್ವೀಕೆ pṛithvîkĕ. *Large cardamoms.* 2, small cardamoms. 3, = ಪೃಥ್ವಿ No. 4.

ಪೃಥ್ವೀಧವ pṛithvî-dhava. A king (Ršv. 5, 16).

ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ pṛithvî-pâla. A king (Râm. 1, 13, 1).

ಪೃದಾಕು pṛidâku. = ಪೃಥಾಕು. *A snake.*

ಪೃಶ್ನಿ pṛiśni. Variegated, party-coloured, dappled, speckled, spotted. 2, dwarfish, short, small; *a dwarf.* 3, a ray of light; etc.

ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣಿ pṛiśni-parṇi. = ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣಿ. *Hemionitis cordifolia.*

ಪೃಷತ್ pṛishat. = ಪೃಶ್ನಿ No. 1. 2, *a drop of water,* spray.

ಪೃಷತ pṛishata. = ಪೃಷತ್ No. 1. 2, *the spotted antelope, the porcine deer* (ಎರಳೆ Nn. 47; ಸಾರಂಗ Mr. 508). 3, *a drop of water,* spray (ಪೃಷದ, ಕೆದರ್ದ ಕಱುವನಿಗಳ್ Mr. 418).

ಪೃಷತ್ಕ pṛishatka. *An arrow.*

ಪೃಷದ pṛishada. = ಪೃಷತ No. 3, q. v.

ಪೃಷದಶ್ವ pṛishat-aśva. Having piebald horses: *air, wind, Vâyu.*

ಪೃಷದಾಜ್ಯ pṛishat-âjya. Sprinkled butter, *ghee mixed with curds forming an oblation.*

ಪೃಷ್ಟ pṛishṭa. Asked, inquired, questioned.

ಪೃಷ್ಠ pṛishṭha. *The back.* 2, *the hinder part of anything, the rear.*

ಪೃಷ್ಠಗ್ರನ್ಥಿ pṛishṭha-granthi. *A knot or hump on the back* (ಬೆನ್ನ ಕುರು Mr. 385).

ಪೃಷ್ಠಚಕ್ಷುಸ್ pṛishṭha-čakshus. A crab. (R.).

ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಾದನ pṛishṭha-mâṁsa-adana. Eating the flesh of the back: backbiting. (R.).

ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ಯ pṛishṭha-vâhya. *An ox carrying burdens.*

ಪೃಷ್ಠಸ್ಥಾಪನ pṛishṭha-sthâpana. Putting the back on or to. See ನೆಮ್ಮು.

ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿ pṛishṭha-asthi. *The back-bone.*

ಪೃಷ್ಠ್ಯ pṛishṭhya. *A pack-horse, or a horse for riding.*

ಪೃಷ್ಣಿ prishṇi. = ಪೃಶ್ನಿ. (ಸಣ್ಣಶರೀರ G.).

ಪೆ pĕ. Feminine of ಪ 2. See ಪ್ರ-.

ಪೆಕ್ಕಣ pĕkkaṇa. = ಪೆಗ್ಗಣ, q. v. Tbh. of ಪ್ರೇಕ್ಷಣ (Šmd. 346. 356; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ, ನೋಟ Kk. 59; ಪ್ರೇಕ್ಷಣ Šm. 66; ನಚ್ಚಣ Čt. I, 34). ರಮ್ಭೆ ಕೇಳಿಕ್ಕುಂ ಪೆಕ್ಕಣಮುಂ (Šmd. 268). See ಸಂಗಡವೆಕ್ಕಣ; Čpr. 4, 71; 5, 53.

ಪೆಕ್ಕಳಿಸು pĕkkaḷisu. = ಹೆಕ್ಕಳಿಸು. To act overbearingly, arrogantly or proudly (J. 14, 6; see Tĕ. s. ಪೆಗ್).

ಪೆಗ್ pĕg. = ಪೆರ್ 1, etc. Largeness, greatness, etc. (Tĕ. ಪೆಕ್ಕು, T. ಪೆಡ, plenty, much). — ಪೆಗ್ಗಡೆ. = ಪೆರ್ಗಡೆ, q. v. (Tĕ. ಪೆಗಡೆ, ಪ್ರೆಗಡೆ, ಪ್ರಗ್ಗಡೆ, ಪ್ರೆಗ್ಗಡೆ, an elder, noble, minister). See ತೊತ್ತುವೆಗ್ಗಡೆ, ಬಾಣಸುವೆಗ್ಗಡೆ, ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆ. — ಪೆಗ್ಗಣ. = ಹೆಗ್ಗಣ. A large rat, a bandicoot (ಖನಕ, ಉನ್ದುರ Mr. 164).

ಪೆಗಲ್ pĕgal. = ತೆಗಲ್, ತೆಗಳ್, ಹೆಗಲ್, ಹೆಗಲು. The shoulder (ತೆಗಳ್ Šmd. II). See Čpr. 5, 59; 7, 79; Abh. P. 16, 53; Mr. 280; Rśv. 1, after 135; ಎಡವೆಗಲ್.

ಪೆಗ್ಗಣ pĕggaṇa. See s. ಪೆಗ್.

ಪೆಗ್ಗಣ pĕggaṇa. = ಪೆಕ್ಕಣ. See ಸಂಗಡವೆಗ್ಗಣ.

ಪೆಗ್ಗು pĕggu. (= ಪೆಱಗು, what is back). — ಪೆಗ್ಗ. -ಅ 3. A backward, dull man, a fool. ಪೆಗ್ಗ ಆದರೂ ಅಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತನ್ದ (Prv.).

ಪೆಂ pĕṅ. (ಪೆಣ್). = ಪೆಣ್, etc. — ಪೆಂಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪೆಣ್ಗೂಸು, ಹೆಂಗೂಸು. A woman. — ಪೆಂಗೂಸುಮೆಯ್ಯ. Šiva (Č. Bp. 47, 19).

ಪೆಂಗ pĕṅga. A simpleton, a fool (Tu. ಪೆಂಗೆ, ಪೆಂಬೆ; Tĕ. ಪೆಂಕೆ; *cf.* ಪೆಗ್ಗು and ಪೇ 1). ಪೆಂಗನಾದರೂ ಭಂಗ ಬಿಡದು (Prv.).

ಪೆಚ್ಚಱ pĕččaṟa. = ಎಚ್ಚಱ, etc., ಹೆಚ್ಚಱ. Waking, etc. (J. 3, 24 Bangalore prints).

ಪೆಚ್ಚಿ pĕčči. = ಪೆದ್ದಿ, etc. A stupid, mad female (My.).

ಪೆಚ್ಚಿಸು pĕččisu. = ಪೆರ್ಚಿಸು, etc. (Bp. 59, 21; Tĕ. ಪೆಂಚು).

ಪೆಚ್ಚು pĕčču. 1. = ಪೆರ್ಚು 1, etc. To increase, etc. (Mr. 325; Bp. 55, 46; J. 3, 22. 24; 6, 10; 8, 41. 49; 13, 18).

ಪೆಚ್ಚು pĕčču. 2. = ಪೆರ್ಚು 2, etc. Increase, etc. (J. 3, 39; 10, 14; Tĕ. ಪೆಚ್ಚು, ಪೆಂಚು, surplus).

ಪೆಚ್ಚು pĕčču. = ಪಚ್ಚು, ಪುಚ್ಚು, ಪೆದ್ದು, ಹುಚ್ಚು. Tbh. of ಪಿತ್ತ. Foolishness, madness (My.; Tĕ. ಪಿಚ್ಚಿ, ಪಿಚ್ಚೆ; M. ಪಿಚ್ಚು; T. ಪಿಚ್ಚು, ಪಿತ್ತು, bile; Mhr. ಪಿಸಾ, mad; *cf.* ಪಿಂಜ). — ಪೆಚ್ಚ. -ಅ 3. = ಪೆದ್ದ, ಹುಚ್ಚ. A foolish or mad man (ಉನ್ಮತ್ತ, ಉನ್ಮಾದವತ್, ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನು Si. 203; My.). — ಪೆಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. = ಹುಚ್ಚಾಟ, q. v. (My.).

ಪೆಚ್ಚುಗೆ pĕččugĕ. 1. = ಪೆರ್ಚುಗೆ 1, etc. Increase, etc. (J. 6, 2; 26, 14. 15; ದೆಬ್ಬಾಳ Bhn. 65).

ಪೆಚ್ಚುಗೆ pĕččugĕ. 2. = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. — ಪೆಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ. = ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ, q. v.

ಪೆಚ್ಚುತನ pĕččutana. = ಹುಚ್ಚುತನ. Madness, foolishness (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ, ಹುಚ್ಚು, etc. Si. 70; My.).

ಪೆಜ್ಜೆ pĕjjĕ. = ಪಜ್ಜೆ, etc. ಮೃಗಗಣಮಂ ಪೋದ ಪೆಜ್ಜೆಯಿಂ ಕಾಣಿಸಿದಂ (Šmd. 273). ಇದು ಪನ್ದಿಗಳ ಪೆಜ್ಜೆ (Râghč. 17, 68). — ಪೆಜ್ಜೆವತ್ತು. -ಪತ್ತು. The foot to be impressed, a foot-print to be formed (J. 3, 26). — ಪೆಜ್ಜೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಪಜ್ಜೆವಿಡಿ. (J. 28, 45).

ಪೆಂಚೆ pĕṅčĕ. A peacock (? J. 17, 25; *cf.* ಪಿಂಛ?).

ಪೆಟಲ್ pĕṭal. ಪೆಟಲು (Râm. 6, 11, 4). = (ಪಠಿಲ್), ಪೆಟ್ಟಲು, ಪೆಟ್ಲು. A sound in imitation of exploding, going off as a gun, cracking as a rocket, etc. (Tĕ.; T. ವೆಡಿ, ವೆಡಿಲ್; T. ವೆಡಿ, Mhr. ಪೇಟ, the report of a gun). — ಪೆಟಲುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. = ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು. The explosive salt: saltpetre (Rśv. 116; Tĕ. ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು; T. ಪೊಟ್ಟಿಲುಪ್ಪು, ವೆಡಿಲುಪ್ಪು; M. ಪೊಡಿಯುಪ್ಪು).

ಪೆಟಾರಿ pĕṭâri. A large box or chest of wood or metal (My.; ಪಿಟಕ, ಪೇಟಕ, etc. Si. 344; Mhr. ಪೇಟಾರಾ).

ಪೆಟಾರಿಗೆ pĕṭârigĕ. = ಪೆಟಾರಿ. (B. 4, 55).

ಪೆಟ್ಟ pĕṭṭa. = ಪೆಟ್ಟಿ, ಪೆಣ್ಟೆ, ಹೆಟ್ಟಿ, ಹೆಣ್ಟೆ, ಹೆಣ್ಡೆ. A lump of earth, a clod, a flake; a lump (ಹೆಣ್ಟೆ Šm. 64; Tĕ. ಪೆಡ್ಡೆ, ಪೆಲ್ಲೆ, ಪೆಳ್ಳಿ, ಪೇಟು). — ಪೆಟ್ಟಮೇಳ್. -ಏಳ್. Clods *i. e.* uneven, wrong things, to rise or appear (Abh. P. 1, 19).

ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ pĕṭṭaṇigĕ. The tool called a road tamper (My.). ಒಗವ ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ (ಕರಪೀಠ Mr. 158).

ಪೆಟ್ಟಲು pĕṭṭalu. ಪೆಟ್ಟಲ್. (= ಪೆಟಲ್, etc.). A pop-gun (My., also ಪೆಟ್ಲು; T. ಪಿಟ್ಟಲಿಕ್ಕುಟಿಲ್).

ಪೆಟ್ಟಿ pĕṭṭi. Tbh. of (ಪಿಟ), ಪೇಟಿ 1. A box of any size, a chest, a trunk, etc. (ಪಿಟಕ, ಪೇಟಕ, ಪೇಟಿ, ಮಂಜೂಷೆ Nr.; Hlâ.; My.; T., M.; Tĕ. ಪೆಟ್ಟೆ).

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ pĕṭṭigĕ. = ಪೆಟ್ಟಿಯ, (ಪೆಡಗೆ), ಪೇಳಿಗೆ, ಹೇಳಿಗೆ, etc. Tbh. of (ಪಿಟಕ), ಪೇಟಿಕೆ (Šmd. 338; ಪೇಟಿ, etc. Nr.; ಮಂಜೂಷ Mr. 208; ಪೇಟಿ Si. 498; C.; T., M. ಪೆಟ್ಟಗ; Si. 344; Bp. 11 sum.; 31, 12; Šmd. 75; Rśv. 6, after 11). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕದ್ದ ಕಳ್ಳ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದಾನೇ?— ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಮ್ಬ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರ್ತು (for the funeral) ಗತಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಾಡಿ. A bullock-coach (My.; Si. 275; Tĕ. ಪೆಟ್ಟೆಬಣ್ಡಿ).

ಪೆಟ್ಟಿಯ pĕṭṭiya. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc. (ಪಿಟಕ, etc. Hlâ.; Tĕ. ಪೆಟ್ಟಿಯ).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 1. = ಹೆಟ್ಟು 1. To beat, as with the hand, a staff, a hammer, etc. (My.). **2,** to push the penis into the vagina.

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 2. = ಎಟ್ಟು 2, ಹೆಟ್ಟು 2. Striking; a blow, a stroke; a hurt (ಪ್ರಹಾರ, ಹತಿ G.; My.; Tĕ.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು, ರೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಪ್ಪ.— ಒರಳಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ಒನಕೇ ಪೆಟ್ಟು ತಪ್ಪೀತೇ?— ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಪೆಟ್ಟು (Prvs.). See Prvs. s. ಜಾಣ, ಬೆತ್ತ, ಮುದ್ದು. — ಪೆಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. A blow, or blows, to take place, come, etc. (My.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾದರೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪೆಟ್ಟು ಕೊಡು. To give or deal a blow or blows. ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.; see s. ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು). — ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಪೆಟ್ಟು ತಗಲು. = ಪೆಟ್ಟು ತಾಗು, (B. 5, 25). — ಪೆಟ್ಟು ತಾಗು. A blow or blows, or a hurt, to touch: to be beaten, struck, or hurt (My.). ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲ ಬಿದ್ದು, ಬಹಳ ಪೆಟ್ಟು ತಾಗುವದು (B. 4, 61). — ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನು. To eat, *i. e.* to suffer, a blow or blows, to be beaten (My.). ನಿಲಬಾಕಿ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗೊಲ್ಲಮಿಣ್ಡನಿನ್ದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದ.— ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ದವನೂ ಬಲ್ಲ, ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟವನೂ ಬಲ್ಲ.— ಪೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ (Prvs.). — ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳು. A blow or blows to fall upon (one, My.). — ಪೆಟ್ಟುಮಣೆ. = ಪೆಟ್ಟಣಿಗೆ. (My.). — ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು. To be hurt. ಆಡುಗಳು ಅನ್ಥಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ್ದಾದರೂ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿ, ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ದಾಟಿ ಹೋಗುವವು (B. 3, 10). — ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತು. A hurt to be attached: to be hurt (My.). ಆ ಹೊಡತದಿನ್ದ ಅವನ ಮೊಟಿಕೆಯ್ಗೆ ಬಹಳ ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತಿತು (B. 2, 31). — ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕು. To apply a blow or blows: to beat (My.). — ಪೆಟ್ಟು ಹೊಯ್. = ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕು. ಬಯ್ದ ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯ್ದ ಪೆಟ್ಟು (Prv.).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. 3. = ಬೆಟ್ಟು 3. Pride, domineering, daring, boldness (ದಪ್ಪ, ಅದಟು, ಆರ್ಪು, ಸಾಸ, ಪೆರ್ಚು Šm. 38; *cf.* ಪಟ್ಟು 2? ಎಣ್ಬು 1?). — ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. 1.

Pride, etc. to become excessive: to be exceedingly proud, etc. (ದರ್ಪ Šmd. Dh., o. r. ಬೆಟ್ಟು-). — ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. 2. Daring, etc. (ಅದಟು, ದಪ್ಪ, ದರ್ಪ Kk. 66, o. r. ಪೆಮ್ಪು ಪೆರ್ಚು).

ಪೆಟ್ಟು pĕṭṭu. (= ಪೆಟ್ಟಿ). Tbh. of ಪೇಟ 1 (Šmd. 364).

ಪೆಟ್ಟೆ pĕṭṭĕ. = ಪೆಟ್ಟ, etc. (ಹೆಣ್ಣೆ Šs.).

ಪೆಟ್ಟೆ pĕṭṭĕ. (= ಪೆಟ್ಟು). An īcalu mat that has been sewn into the form of a basket and is used as a receptacle of grain (My.).

ಪೆಟ್ಲು pĕṭlu. = ಪೆಟಲ್, etc. — ಪೆಟ್ಲು ತುಱುವೆ. The plant Sida mauritiana Herit. (St. & Pl.). — ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು. = ಪೆಟಲುಪ್ಪು. (My.; B. 4, 161). See ಪೆಟ್ಟಲು.

ಪೆಡ pĕḍa. = ಪಿಂ (ಪಿಱ್), etc., ಹೆಡ. The state of being behind, back or after; the back or hinder part; backwards (ಪೆಱಗು Šmd. 206; ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಪಿಂಗಡೆ Kk. 46, Šm. 60; Tĕ. ಪಿಱು, ಪಿಱುನ್ದು, ಪೆಡೆ; T. ಪಿಡಂಗು, ಪಿಡರ್, ಪಿಡರಿ, ಪೆಡವ). — ಪೆಡಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಪೆಡಂಗೆಯ್ (Šmd. 206). The back of the hand (Tĕ. ಪೆಡಚೆಯಿ, the tip of the hand). — ಪೆಡಂಗೆಯ್. -ಂ-ಕೆಯ್. = ಪೆಡಗೆಯ್, q. v. — ಪೆಡದಲೆ. -ತಲೆ. = ಪೆಡನ್ದಲೆ (Šmd. 206). The back of the head (Abh. P. 9, 49; Šsv. 4, 79; T. ಪಿಡರ್ತ್ತಲೈ). — ಪೆಡನ್ದಲೆ. -ಂ-ತಲೆ. = ಪೆಡದಲೆ, q. v. — ಪೆಡ ಮುಗುೞ್. = ಪೆಡಮ್ಮುಗುೞ್. To turn the face backwards, to turn round (ಪರಾಙ್ಮುಖ Šmd. Dh.). — ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು. 1. = ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟು (Šmd. 206). To step or go backwards, to retreat (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಅಕ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Šs.; ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು Kk. 70; ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು Šm. 64; ಬೀಗು 82). ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟೆ ಬರ್ಪ ದುರ್ಯೋಧನನ್ ಇಭಘಟೆಯುಂ (Šmd. 206 Mdb.). — ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು. 2. The back part (ಪೆಱಗು, ಪೆಱತು, ಪಿನ್ನಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Šs.). — ಪೆಡಮ್ಮುಗುೞ್. -ಂ-ಮುಗುೞ್. = ಪೆಡ ಮುಗುೞ್. (Abh. P. 5, after 78; 7, after 59). — ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟು. -ಂ-ಮೆಟ್ಟು. = ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು 1, q. v. (Grj. 1, 103; Ršv. 13, 45. 85). ಪೆಡಮ್ಮೆಟ್ಟದೆ ಸೂಟ್ಗಿವನ್ದಿಱಿದುದೆಲೞ್ದಿಥಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (Šmd. 206 Mdb.).

ಪೆಡಗೆ pĕḍagĕ. = ಎಡಗೆ, ಎಡಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಗೆ, etc., ಪೇಳಿಗೆ, ಹೆಡಗೆ, ಹೆಡಿಗೆ, ಹೇಳಿಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ. Tbh. of ಪೇಟಿಕೆ. See ಪಾವುಪೆಡಗೆ.

ಪೆಡಸು pĕḍasu. = ಎಡಚು 2, ಎಡಸು. Hardness (as of metal); callousness; stiffness, inflexibility (My.; Tĕ. ಪೆಲುಚು, ಪೆಳುಚು; *cf.* ಬಿಱುಸು). **2,** brittleness (My.; B. 4, 158). ನಾಲಿಗೇ ಪೆಡಸು, callousness or stiffness of the tongue: a tongue with an imperfect pronunciation (My.). ನೀರೆಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣು, ಸೂಜೆಗಳ ಪೆಡಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 158). **3,** harshness, offensiveness (of speech, My.). **4,** difficulty, trouble (as of a business, My.). — ಪೆಡಸುಮರ. Hard wood; brittle wood (My.). — ಪೆಡಸುಮಾತು. An offensive word (My.).

ಪೆಡೆ pĕḍĕ. = ಹೆಡೆ. Tbh. of ಸ್ಫಟಿ (Ct. II, 91; ಫಣ, ಸ್ಫಟೆ Mr. 401; Čpr. 7, 144; Ršv. 5, 44). The expanded hood of a cobra. ಪೆಡೆಯುಡುಗಿದ ಭೋಗಿ (Čpr. 5, 99). — ಪೆಡೆವಣಿ. -ಮಣಿ. The gem of the cobra's hood (Šmd. 260 Mdb.; Abh. P. 1, 32; Ršv. 5, 43. 46; J. 9, 14; 15, 2; 24, 32). — ಪೆಡೆವಣಿದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. A number of such gems (Šsv. 3, after 35).

ಪೆಡೆಯ pĕḍĕya. = ಎಡೆಯ. (A back-sider, an outer man), another man, a stranger (ಪೆಱಂ Kk. 91).

ಪೆಣ್ pĕṇ. = ಪೆಂ (ಪೆಂಬುಱ್), ಪೆಣ್ಣು, ಹೆಂ, ಹೆಣ್, ಹೆಣ್ಣು. A female; a woman (T. ಪೆಣ್, ಪೆಡೈ, ಪೇಡು, ಪೇಡೈ; M. ಪೆಣ್, ಪೆಡೆ, ಪಿಡೆ, ಪೇಡೆ, see ಪಿಡಿ 4; Čpr. 5, 115; 8, 61; Bp. 54, 37; J. 9, 20; 11, 19; 15, 28; 18, 56). ಆ ಪೆಣ್ ಜಾಣೆ; ಆ ಪೆಣ್ ಬನ್ದುದು; ಅವಳ್ ಸಜ್ಜನವೆಣ್, ಅದು ಸಜ್ಜನವೆಣ್ (Šmd. 109). ಚಿತ್ರದ ಪೆಣ್ಣನ್ತೆವೋಲ್ ಉಣ್ಣಳ್ (84). ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ (84). ಪೆಣ್ಗೆ (139). Plural ಪೆಣ್ಗಳ್ (ಪೆಂಗಳ್). ನೆಱೆದ ಪೆಣ್ (ತುಱುಮಿಣ್ಡೆ Šm. 73). See ಅಱಿವೆಣ್, ಕನ್ನೆವೆಣ್, ಗಱಿಸಾಳಿವೆಣ್, ದೆಸೆವೆಣ್, ನಗೆವೆಣ್, ನಾಣಿಲಿವೆಣ್, ಪಚೆ-, ಪರ-, ಪೊೞಲ್-, ಬಿತ್ತಿಗ-. — ಪೆಣ್ಗಜ. A female elephant (Bhn. 58). — ಪೆಣ್ಗಡಣ. A multitude of females (Ršv. 2, 16; V. 4, 18). — ಪೆಣ್ಗಣ್ಡು. A woman and a man (J. 18, 13). — ಪೆಣ್ಗಪ್ಪೆ. -ಕಪ್ಪೆ. A female frog (ಭೇಕಿ, etc. Mr. 411). — ಪೆಣ್ಗಿಣಿ. A she-parrot (ಪುರುಳಿ, ಸಾರಿಕೆ Šs.). — ಪೆಣ್ಗಿಳಿ. = ಪೆಣ್ಗಿಣಿ. (ಸಾರಿಕೆ Kk. 24; ಸಾರಿಕೆ Šm. 28. 29; Ršv. 2, 35). — ಪೆಣ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A mare (J. 15 sum.; 15, 7, etc.). — ಪೆಣ್ಗೂಡು. A cage for females (J. 6, 20; o. r. ಪೆಣ್ಗಾಡು). — ಪೆಣ್ಗೂಸು. -ಕೂಸು. A female child; a woman. See ಒಳುವೆಣ್ಗೂಸು; Abh. P. 4, after 14; 4, 15. — ಪೆಣ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Murder of a woman (J. 16, 12). — ಪೆಣ್ಗೋಡಗ. -ಕೋಡಗ. A female monkey (Ršv. 5, after 55). — ಪೆಣ್ಣಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಕರಿಣಿ, etc., ಪಿಡಿ Mr. 153; ಪಿಡಿ Šm. 41; J. 16, 5). — ಪೆಣ್ಣುಡೆ. -ಉಡೆ. (Šmd. 214). The waist of a female. — ಪೆಣ್ಣೆಕ್ಕೆ. -ಎಕ್ಕೆ. = ಹೆಣ್ಣು ಎಕ್ಕೆ. (Bp. 17, 7). — ಪೆಣ್ದನ್ತಿ. = ಪೆಣ್ಣಾನೆ. (ಕರೇಣು, ಹೆಣ್ಣಾನೆ Nn. 120). — ಪೆಣ್ದಱಿ. An army of women (J. 16, 8). — ಪೆಣ್ದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. A female black bee (Čpr. 2, after 93; Abh. P. 1, 110; Ršv. 1, 84). — ಪೆಣ್ದೊಡೆಯ. -ತೊಡೆ-ಅ3. He who has a woman on his thigh: Šiva (Kk. 4; ಈಶ್ವರ Šm. 2). — ಪೆಣ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. A female river (see ಗಣ್ದೊಱೆ). — ಪೆಣ್ಬಡೆಯ. -ಪಡೆ-ಅ3. He whose army are women: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7). — ಪೆಣ್ಬುಯ್ಯಲ್. -ಪುಯ್ಯಲ್. Lamentation of a woman (Čpr. 8, after 67; Abh. P. 9, 142). — ಪೆಣ್ಬುಲಿ. -ಪುಲಿ. A tigress (Abh. P. 2, 53; Šsv. 2, 65). — ಪೆಣ್ಮಗುವು. A female child; a woman. ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಲು ಪೆಣ್ಮಕ್ಕಳೊಳಲ್ಲದಿಲ್ಲ! (Šmd. 151). — ಪೆಣ್ಮಣಿ. A gem-like woman (Ršv. 3, 21; 7, 99). — ಪೆಣ್ರೂಪು. The form of a female. ಪರಮಜನೇನ್ದ್ರವಾಣಿಯೆ ಸರಸ್ವತಿ ಚೆಱಿದು, ಪೆಣ್ರೂಪಮಂ ಧರಿಯಿಸಿ, ನಿನ್ತುದಲ್ತದುವೆ? (Šmd. 109). — ಪೆಣ್ಸೆಱೆ. The captivity of a woman or of women (Ršv. 1, 54).

ಪೆಣ pĕṇa. = ಹೆಣ. A corpse; a carcass (T., M. ಪಿಣ; Tĕ. ಪೀನಿಗೆ, ಪೀನುಗೆ, ಪೀನ್ಗು). See Abh. P. 13, 66; 16, after 55; Bp. 61, 12; Bh. 1, 10, 39; Ršv. 5, after 120; J. 4, 16; 5, 28; ಪೆರ್ವೆಣ, ಬಾಟ್ವೆಣ. — ಪೆಣಮಯ. Full of corpses (J. 22, 23).

ಪೆಣಗಿಸು pĕṇagisu. = ಹೆಣಗಿಸು. To cause to fight. See ತಗರ್ವೆಣಗಿಸು.

ಪೆಣಗು pĕṇagu. = ಪೆಣಸು 1, ಹೆಣಗು. To wrangle, to quarrel, to fight (J. 20, 31; 22, 32; 23, 23; Tĕ. ಪೆನಗು, ಪೆನುಗು, to surround, encompass; to fight; *cf.* ಪೆಱಕು).

ಪೆಣಲ್ pĕṇal. = ಹಿಣಿಲು, etc. (ಹೆರಳು G.).

ಪೆಣಸು pĕṇasu. 1. = ಪೆಣಗು. (Bh. 1, 7, 50; M. ಪಿಣಙ್ಙು, to be entangled; to quarrel, etc.; ಪಿತಗು, to wrangle, quarrel).

ಪೆಣಸು pĕṇasu. 2. Union, embrace. See ಬಲ್ಪೆಣಸು.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 1. = ಎಣೆ 2, ಹಣೆ 2, ಹೆಣೆ 1. To unite or tie different things together, to intertwine, to

twist, to twine, to plait, to braid (ಮಿಶ್ರಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; T., M. ಪಿನ್ನು, to be intricate, entangled; to twist, etc.; Tĕ. ಪೇಡು, ಪೇನು; *cf.* ಪಿಣಿಲ್ 1). ಎಳೆತೆಂಗಿನೆಳೆಯೆಲೆಯನ್ ಅಮರ್ಕೆಗೊಗೆ ಪೆಣೆದು, ಸಮ್ಪಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಬಿತ್ತರವ್ಪಡೆದ ಜವಳಿವಡಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). **2,** to be joined, to unite, to be joined together, to be intertwined, to get entangled (ಸಂಯೋಗ Šmd. Dh.; ತಳ್ Čt. I, 35; Čpr. 4, 71; 7, 89; Abh. P. 11, 164; Rśv. 13, 86; *cf.* ಅಣೆ 1 & 2; T. ಪಿಣಂಗು, M. ಪಿಣೆ, Tĕ. ಪೆನೆ, to be entangled; T. ಪಿಟ್ಟೈ, to be joined; see ಪೆಣಸು 1; *cf.* also T. ಪಿಣೆ, ಪಿಣ್ಯೈ, M. ಪಿಣೆ, to tie together, yoke, bind, ensnare; T. ಪಿಣ್ಯೈ, a tie, band; consent, agreement; a bail, a surety; M. ಪಿಣೆ, tying, yoking; coupling, equal; bail, surety; *cf.* ಎಣೆ 1; ಪೊಣೆ; Tĕ. ಪೆನೆ, a twist, a cord coupling animals together). See ತಟ್ಟವೆಣೆ.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 2. = ಎಣೆ 1. An entwined state (see ಜಡೆವೆಣೆ). **2,** union, company. — ಪೆಣೆವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಎಣೆವಕ್ಕಿ. (J. 8, 47).

ಪೆಣ್ಟೆ pĕṇṭĕ. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A clod (My.); a lump, a concrete mass (Mhr. ಪೇಣ್ಡ, a mass of slightly wetted earth adhering to the feet in walking). ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಿಟ್ಟವು ಆಱಿ, ಕಲ್ಲಿನನ್ತೆ ಭಾರವುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಟೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 148). — ಪೆಣ್ಟೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To coalesce into a mass, to concrete (B. 4, 148); to become one mass (My.).

ಪೆಣ್ಟೆ pĕṇṭĕ. = ಪೆಣ್ಡೆ 2, etc. A bundle (My.; Mhr. ಪೇಣ್ಢೀ).

ಪೆಣ್ಡ pĕṇḍa. A female, a woman (T. ಪೆಣ್ಣು; M. ಪೆಣ್ಣ್, a girl, woman; Tĕ. ಪೆಣ್ಟಿ, the female of any animal). Plural ಪೆಣ್ಡಿರ್ (Šmd. 120; Čpr. 4, 78; J. 24, 58; Abh. P. 4, 81), ಪೆಣ್ಡಿರು (Bp. 2, 55), ಪೆಣ್ಡಿರುಗಳ್ (18, 54). ಅವರ್ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (Šmd. 109). ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಡಿರ್ (111). ತುಱುಗಳ ಪೆಣ್ಡಿರ, ಪಾರ್ವರ ಮಱಿವೊಕ್ಕರ (120 Mdb.). See ಕಿಱುವೆಣ್ಡಿರ್, ಪೊಱವೆಣ್ಡ. — ಪೆಣ್ಡವಾಸ. A queen's apartments (Abh. P. 5, after 123; 9, 172; ರಾಣೀವಾಸ Kk. 63; ರಾಣಿವಾಸ Šm. 37). — ಪೆಣ್ಡಿಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight of women (Abh. P. 13, 139).

ಪೆಣ್ಡತಿ pĕṇḍati. = ಪೆಣ್ಡತಿ, ಹೆಣ್ಡತಿ. A wife (Bp. 27, 9; 18, 46; 26, 64; Tu. ಬೊಡೆದಿ). ಸಹಜಮುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಡತಿ (ಹದಿಬತ್ತೆ Čt. I, 81). It is conjugated *e. g.* in ಪೆಣ್ಡತಿಯೆಂ (Šmd. 257).

ಪೆಣ್ಡಾರ pĕṇḍâra. = ಪೆಣ್ಡಾರಿ. (My.).

ಪೆಣ್ಡಾರಿ pĕṇḍâri. A Pindaree, marauder, a freebooter (of former days; My.; Tĕ.; Mhr. ಪೇಣ್ಢಾರೀ; at present the Pindarees are horse-dealers, etc.). ಪೆಣ್ಡಾರಿಯರು ಬರುವಾಗ ಹೆಣ್ಣರ ಗೊಡವೆಯೇನು? (Prv.).

ಪೆಣ್ಡಾರೆ pĕṇḍârĕ. (Tbh. of ಪುಣ್ಡರ್ಯ). — ಪೆಣ್ಡಾರೇ ಗಡ್ಡೆ (ಪ್ರಪೌಣ್ಡರೀಕ, ಪುಣ್ಡರ್ಯ, ಪುಣ್ಡರೀಕವೆಮ್ಬುವ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ, ಪಾಣ್ಡವರ ಮದ್ದು, ಬಿಳಿನೆಯ್ದಿಲೇ ಗಡ್ಡೆ Si. 153).

ಪೆಣ್ಡಿ pĕṇḍi. 1. (Tbh. of ಪಿಣ್ಡಿ 2, or = ಪೀಡಿ). See ಅರಸು-, ರಾಜ-.

ಪೆಣ್ಡಿ pĕṇḍi. 2. = ಪಿಣ್ಡಿ 1, etc. — ಪೆಣ್ಡಿಖರ್ಜೂರ. = ಪಿಣ್ಡ-, ಪಿಣ್ಡಿ-. An inferior kind of dates that are in lumps (My.).

ಪೆಣ್ಡಿತಿ pĕṇḍiti. = ಪೆಣ್ಡತಿ, etc. (Râghč. 17, 65).

ಪೆಣ್ಡೆಯ pĕṇḍĕya. = ಪೆಣ್ಡೆಹ. A badge of honour or a trinket for the foot (ಪಾಯವಟ್ಟ Mr. 344; Bp. 61, 27); a badge of honour in the form of a ring made of metal, grass or rope for the foot (My.; Tĕ. ಪೆಣ್ಡೆಮು, ಪೆಣ್ಡೇರ; Mhr. ಪೇಣ್ಡೇಂ, a necklace composed of strings of pearls; a loop or ring; ಪೇಟೀ, an ornament for the arm; T. ವೆಣ್ಡೈಯ, a ring, a trinket, of women, etc.).

ಪೆಣ್ಡೆಹ pĕṇḍĕha. = ಪೆಣ್ಡೆಯ. (Bp. 16, 17).

ಪೆಣ್ಣ pĕṇṇa. — ಪೆಣ್ಣಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Čh. v. 6; Tĕ. ಪಿನ್ನಯ್ಯ, a father's younger brother).

ಪೆಣ್ಣು pĕṇṇu. = ಪೆಣ್, etc. — ಪೆಣ್ಣುಲಕ್ಷ್ಮಣ. A female Indian crane (ಪುಷ್ಕರ, ಸಾರಸ Mr. 172). — ಪೆಣ್ಣುವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A multitude of women (J. 8, 18).

ಪೆಣ್ತನ pĕṇ-tana. (Šmd. 248). The state of being a female; a feminine character or behaviour. — ಪೆಣ್ತನಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To cause to take the form of a female (V. 37, 110).

ಪೆತ್ತು pĕttu. = ಹೆತ್ತು. P. p. of ಪೆಱ್ (ಪೆಱು) 1 & 2.

ಪೆದೆ pĕdĕ. = ಹೆದೆ. A bow-string (Šśv. 2, 12; 4, after 24; 4, 39). See ಆಳಿವೆದೆ, ಎಲರುಣಿವೆದೆಯ, ಬಣ್ಣಣಿವೆದೆಯ. — ಪೆದೆವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow-string and bow (Rśv. 3, 38).

ಪೆದ್ದ pĕdda. Largeness, bigness, greatness (Tĕ. ಪೆದ್ದ). — ಪೆದ್ದಸದಾಪ. (ಶತಪುಷ್ಪೆ, ಸಿತಛತ್ರೆ, etc., ಕಾಡುಸಬ್ಬಸಿಗೆ Si. 160).

ಪೆದ್ದಿ pĕddi. A great or an old person, an elder, a senior (Tĕ.); N. (Bp. 56, 27. 36; see ಆಚಿ-).

ಪೆದ್ದಿ pĕddi. = ಪೆಚ್ಚಿ, ಹುಚ್ಚಿ. A foolish or mad female (My.).

ಪೆದ್ದು pĕddu. = ಪೆಚ್ಚು, etc. (My.). — ಪೆದ್ದ. -ಅ 3. A foolish or mad man (My.).

ಪೆನು pĕnu. = ಪೆರ್ 1, etc. (Tĕ. ಪೆನ್, ಪೆನು). — ಪೆನುಬಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. Large stripes. ಪೆನುಬಟ್ಟೆಪುಲಿಯಾರ್. N. (Bp. 27, 57).

ಪೆನ್ನೆ pĕnnĕ. N. of two rivers, one falling into the sea near Nellore, the other near Cuddalore (My.; Tĕ. ಪೆನ್ನೆ, ಪಿನಾಕಿನಿ; T. ಪೆಣ್ಣೈ, ಪೆಣ್ಣಾಱು; M. ಪೆಣ್ಣಾಱು).

ಪೆಮ್ಪು pĕmpu. (fr. ಪಿರಿದು Šmd. 249; Kk. 49). = ಪಿಮ್ಪು. Largeness, greatness; abundance; grandeur, eminence, sublimity (ಉನ್ನತಿ Čt. I, 95; II, 20; ಅಧಿಕ Šm. 58; Tĕ.). ಧರೆಯೊಳ್ ವೀರದ ಪೆಮ್ಪಿನ ನರನಸ್ಥಿರ್ಮಡಿ (Šmd. 81). ಪೆಮ್ಪಿನೊಳ್ ಎಸೆವ ಕರ್ಣನೊಳ್ಪುಡಿ (133). ಏನೆಮ್ಬ ಪೆಮ್ಪೊ! (175). ಏವೇೞ್ವೆನವನ ಚಾಗದ ಪೆಮ್ಪಂ! (211). See Čpr. 1, 80; 9, 39; Šmd. s. ತಿರ್ದು 1; Bp. 3, 4; 6, 8; 19, 28; 30, 3; 32, 39; 57, 71; Č. Bp. 5, 5; Rśv. 6, 23; Šśv. 1, 28. 37; J. 3, 1. 15; 6, 3. — ಪೆಮ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain eminence, etc. (Abh. P. 3, 1. 35; Rśv. 4, 96). ಗುಣವ್ರಾತದಿ ಪೆಮ್ಪುವೆತ್ತು ಮೆಱೆಗುಂ ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರಂ (Nn. 168).

ಪೆರಂಗಿ pĕrangi. = ಪಿರಂಗಿ. (My.).

ಪೆರಣ pĕraṇa. Tbh. of ಪ್ರಾಣ. ಉಣ್ಬು ಪಕ್ಕದಕಿನ್ನು ಪಕ್ಷಿಜಾತಲ್ಲ; ಬಿಟ್ಟರದು ಹಾಱುವದು, ಗಿಡಗ ತಾನಲ್ಲ; ದಿಟ್ಟರಿಗೆ ಹೆಟ್ಟುವದು, ಪೆರಣ ತನಗಿಲ್ಲ; ಸಿಟ್ಟಿಯೊಳು ಕುಸಲರೇ, ಹೇೞ್ ನೀವೆಲ್ಲ! (an arrow, Bĕdagučaupadi).

ಪೆರೆ pĕrĕ. = ಎರೆ 5, ಪೊರೆ 5, etc., ಹೆರೆ. The skin or slough of a serpent (J. 5, 56; 18, 57; 20, 54). — ಪೆರೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. To cast the skin (J. 21, 51). — ಪೆರೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪೆರೆಗಳೆ. (Abh. P. 10, 31).

ಪೆಱ್ pĕṟ. ಪೆಱು. 1. = ಹೆಱ್, (ಹೆಱು 1). To get; to acquire, to gain, to obtain, to reach; to incur, to undergo, to experience (ಉಪಲಬ್ಧಿ Šmd. Dh.; ಪಡೆ

141 Cm.; ಆಗು 186 Cm.; T., M. ಪೆಱು; M. also ಪೆಡು; *cf.* ಪಡೆ 1). **2,** to beget: to generate, to procreate; to bear, to give birth to (ಪ್ರಸೂತ Šmd. Dh.; Šm. 117; T., M. ಪೆಱು; T., M. ಪಿಱ, to proceed from, be born, arise; Tĕ. ಪೆಱುಗು, to grow, increase, = T. ಎಱ). P. p. ಪೆತ್ತು (Šmd. 285). ಪೆತ್ತಂ, ಪೆತ್ತರ್ (287). ಜಾತವೇದಂ ಪಟುಕ ಪಟಮಯವ್ಯಾಜದಿಂ ಬೇಡಿ, ಪೆತ್ತಂ (285). ವೀರರನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಾಯಿ (ವೀರಮಾತೃ, ವೀರಸೂ Si. 187). ಪೆತ್ತುದೋ ನಥಂ? (Rŝv. 6, 34). See Čpr. 3, 85; Abh. P. 13, 87; ಅತಿಭೀಕರಾಕೃತಿವೆಱ್, ಅನ್ದಮ್ಪೆಱ್, ಅಮನ್ದಾನನ್ದಮ್ಪೆಱ್, ಇನ್ದ್ರಚಾಪಮ್ಪೆಱ್, ಏರ್ಪೆಱ್, ಒಪ್ಪಮ್ಪೆಱ್, ಓಜೆವೆಱ್, ಓಳಿ-, ಕಟ್ಟಾಳ್ತನಮ್ಪೆಱ್, ಕಡಿವೆಱ್, ಕಳಕಳವೆಱ್, ಗೂಡುವೆಱ್, ಚೆಲ್ವುವೆಱ್, ತರಮ್ಪೆಱ್, ದೊರೆವೆಱ್, ನನೆವೆಱ್, ನುತಿವೆಱ್, ಪದ-, ಪೆಮ್ಪು-, ಪೆರ್ಮೆ-, ಬಂಗಿ-, ಬಿಂಕಮ್ಪೆಱ್, ಬೆಡಂಗುವೆಱ್, ಮೆಯ್-, ಮೊತ್ತಮ್ಪೆಱ್, ಮೂಢಿ-, ಸಿರಿವೆಱ್, ಸುರ್ಕುರ್-, etc.

ಪೆಱ್ pĕṟ. ಪೆಱು. 2. = ಹೆಱ್ (ಹೆಱು 2). To thicken, to congeal, to curdle, as ghee, curds, or oil (ಆಜ್ಯಗಟ್ಟ Šm. 117; T. ಉಱೈ; M. ಪಿಱಿ, to coagulate as milk; to become disjoined, separate, *cf.* ಪಿರಿ; ಪಿರನ್ನು, ಪೆರುಕ್ಕು, to grow thick, curdle, spoil as milk; Tĕ. ವಿರುಗು, to break, go to pieces; to curdle). P. p. ಪೆತ್ತು (My. as ಹೆತ್ತು).

ಪೆಱ pĕṟa. = (ಪೆಡ, ಪೊಱ 1), ಹೆಱ, (ಪಿಂ, etc.). Hind part, hind place, backside; backwards; — outer place, outer side, other side (T. ಪಿಱ, outer, foreign, other; T., M. ಪಿಱನ್, another; T. ಪಿಱಿದು, another thing; M. ಪುಱ, the back; the outside; see ಪಿನ್, ಪಿಱಿ; Tĕ. ಪೆಱಡು, the back yard of a house; ಪೆಱಿ, other; strange, foreign). — ಪೆಱಂ. (fr. ಪೆಱತು Šmd. 183). A man of the back or outer side: another, a stranger (ಅನ್ಯ Čt. II, 86; ಪೆಡೆಯ Kk. 91; ಎಡೆಯ Šmd. II, o. rs. ಪಱಿಯ, ಸಡೆಯ, ಸೆಡೆಯ). ಪೆಱಂ (Šmd. 111; Abh. P. 14, 84). ಪೆಱರ್ (121); ಪೆಱರ್ಗಳ್ (Mr. 2). ಬನ್ದನೀಗಳ್ ಪೆಱನಲ್ಲಂ, ದುರ್ಜಯಂ ಕೌರವಕುಲನಲಿನೀಕುಂಜರಂ ಭೀಮಸೇನಂ (Šmd. 91). ನರನೆಮ್ಬೂತಂ ಪೆಱನಲ್ಲ, ಈತ ನಾಗಲ್ವೇೞ್ಕುಂ (184). ಪೆಱರುಮನಱಿ ನೀನುಮ್, ಅರಯ್ಸಿ ವಿದಗ್ಧರಿಂ (121). ಪೆಱರುಮೆನ್ದರ್ (184). ಎಲ್ಲಂ ಭುವನೈಕರಾಮಮಹಿಪಂಗಕ್ಕುಂ, ಪೆಱರ್ಗಕ್ಕುಮೇ? (188). ಪೆಱರ ಕಾಡುವಾತಂ (ನವಸೆಗ Kk. 37; Šm. 46). See Čpr. 6, 82; 7, 10; Abh. P. 10, 8; Bp. 11, 11; 45, 20. It is conjugated, *e. g.* ಪೆಱನ್, ಪೆಱರ್, ಪೆಱಯ್, ಪೆಱಿರ್ (Šmd. 257). ಅಂ ಪೆಱನೆನೆನ್ನು, ಬಗೆಯಲಿವಿಗಾಗಳ್! (258). — ಪೆಱಕಾಲ್. A hind leg. ಪೆಱಕಾಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make stand on the hind legs (Rŝv. 13, 85). — ಪೆಱಗಾಲ್. = ಪೆಱಕಾಲ್. (Čpr. 5, 64). — ಪೆಱತು. (Šmd. 96. 111. 183; Čpr. 1, 85; 2, 33; Abh. P. 10, 94; Bp. 3, 57; J. 18, 16). That which is other: another thing, anything different, another (ಅನ್ಯ Čt. II, 86; Šmd. 213. 295. 207 Cm.); the back side, etc. (ಪಿನ್ತು Čt. II, 110; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Šs.). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್, ಗಡ, ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱಿ, ಅಂ ಬೇಱಿಂ (Šmd. 277). See Kâvy. s. ಮಱಸುನ್ದು. Its plural is ಪೆಱವು (287; Čpr. 3, 42; Abh. P. 14, 127). ಓಹೋ, ಇರಲಿ ಪೆಱವಱ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುಂ! (Šmd. 68). ಪೆಱವಱೊಳ್ (123. 207). ಪೆಱವರ್ಕೆ (295). ಪೆಱವಱ ಧರ್ಮಂಗಳನೇ ತೆಱದಿನ್ದಂ ತನ್ದು, ಪೆಱವಱೊಳ್ ಪತ್ತಿಸಿ, ಕಣ್ದೆಱಿಯೆ ಚತುರೋಕ್ತಿಕೃತಿಯೊಳ್ ನೆಱಿದಿರೆ ಪೇೞ್ವುದು ಸಮಾಧಿಯೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ (118. 135). — ಪೆಱ ತೆಗೆ. To turn backwards, to retreat (ಪಿನ್ದಿರುಗು Kk. 72; Č. Bp. 50, 27; J. 25, 8). — ಪೆಱದು. = ಪೆಱತು (Šmd. 96. 97, o. r. ಪಿಱದು. 183; Čpr. 3, 73. 92). — ಪೆಱದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To take back (J. 3, 23). — ಪೆಱಪಿಂಗು. To go backwards, to go away, to disappear (Čpr. 4, 77; Abh. P. 14, 72). — ಪೆಱವುೞಿ. -ಉೞಿ. A leaving of what is behind: afterwards (Šmd. I, p. 37 Mdb., o. r. ಪೆಱವುೞಿ). — ಪೆಱ ಸಾರ್. To go back or to the rear, to withdraw (Grj. 10, after 65; Rŝv. 5, 21). — ಪೆಱ ಹೋಗು. To retreat, to flinch (ಅಕ್ಕುಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Šs.). — ಪೆಱಳ್. Another woman (Šmd. 111. 245; ಅನ್ಯಳ್ Čt. II, 86; Čpr. 8, after 76; 8, 88).

ಪೆಱಗು pĕṟagu. = ಪೆಱಗೆ (Šmd. 145). The back side; that is behind, after or backwards, etc.; afterwards (ಪಿನ್ತು Šmd. 199; ಪೆಡ 206; ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱತು, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಹಿಂಗಡೆ Šs.; ಪೆಡ, ಪಿನ್ತಿಲ್, ಪಿಂಗಡೆ Kk. 46, Šm. 60; T., M. ಪಿಱಗು; *cf.* ಹೆಱಗು). — ಪೆಱಗಣ. -ಅಣ್-ಅ. Of the back side or part, etc. (Šmd. 52. 53. 249). — ಪೆಱಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put, or push, back; to leave behind (Abh. P. 3, 47; 7, after 26; 13, after 87; 13, 88; 14, after 25; 14, 99; J. 8, 36; 20, 56). — ಪೆಱಗಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಪೆಱಗಿಕ್ಕು. (Abh. P. 11, after 132).

ಪೆಱಗೆ pĕṟagĕ. = ಪೆಱಗು, q. v. (ಪಿನ್ದೆ Šmd. 114. 246 Cm.; ಪಿನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ 201 Cm.). See Šmd. 64. 235. 293; Čpr. 7, 150.

ಪೆಱೆ pĕṟĕ. = ಹೆಱೆ. The crescent (see *e. g.* ಪೆಱೆಯಮ್ಬು, & Abh. P. 4, 119; M. ಪಿಱೆ, T. ಪಿಱೈ); the moon (ತಿಂಗಳ್, ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 96; ಎರಳೆಗುಱುಪ, ಚನ್ದಿರ, ಮಿಗಲಚ್ಛನ, etc., ಚನ್ದ್ರ Šm. 16; Čpr. 3, 60; Abh. P. 4, 119; T. ಪಿಱಙ್, to shine; ಪಿಱಂಗು, to be full, increase; *cf.* ಪಿಂಜರಿ). See ಅರೆವೆಱೆ, ಎಳೆ-, ಕುಡು-, ಪಣೆ-. — ಪೆಱೆಗೊಡೆಯ. -ಕೊಡೆಯ. Whose umbrella is the moon: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7). — ಪೆಱೆದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. On whose head is the crescent: Šiva (Kk. 4; Šm. 2. 3; ಮಾದೇವ, etc., ಉಮೆಯಾಳ್ದ Čt. II, 5; V. 9, 61). — ಪೆಱೆನೊಸಲ್. (Šmd. 212; Abh. P. 5, 57; Šs.; J. 2, 48; 13, 51; 19, 21). A moon-like forehead. — ಪೆಱೆವಿಮಾನ್. A kind of fish (Rŝv. 5, 115). — ಪೆಱೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. An arrow with a crescent-like head (Abh. P. 13, 87). — ಪೆಱೆ ಸೂಡಿದಂ. Šiva (Grj. 3, 88).

ಪೆರ್ pĕr. 1. (fr. ಪಿರಿದು Šmd. 212. 213). = ಪೆಗ್, ಪೆಂ (ಪೆಣ್ಣಿ್), ಪೆನು, ಪೇರ್, ಹೆಗ್, ಹೆಜ್, ಹೆತ್, ಹೆದ್, ಹೆನ್, ಹೆಬ್, ಹೆಮ್, ಹೆರ್, ಹೇರ್. Largeness, tallness, greatness. — ಪೆರ್ಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A large sea (Šŝv. 3, 19; J. 3, 38). — ಪೆರ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪೆಗ್ಗಡೆ, ಹೆಗ್ಗಡೆ. A man of a high position, a headman, a chief, a minister, a superintendent (ಮುಖ್ಯ Kk. 38; Šm. 47; Abh. P. 16, after 3 & 4). See Mr. s. ದುರ್ಬಲ. — ಪೆರ್ಗಣಿಗಿಲ್. -ಕಣಿಗಿಲ್. (ಉನ್ಮಥುಕ, ದ್ವಿಪ Mr. 139). — ಪೆರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A large arrow. — ಪೆರ್ಗಣೆದುಡು. -ತುಡು. To place a large arrow on the bow (Râghč. 17, 69). — ಪೆರ್ಗದಹು. -ಕದಹು. A large door (Bp. 57, 37). — ಪೆರ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. A large entrail (Rŝv. 5, 119). — ಪೆರ್ಗವತೆ. -ಕವತೆ. The hand with its fingers widely extended (J. 6, 21). — ಪೆರ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Great darkness (Grj. 4, 73. 80). — ಪೆರ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A large jungle or forest (Rŝv. 5, 58; Šŝv. 3, 31. 45). — ಪೆರ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A large fire (J. 13, 12). — ಪೆರ್ಗುಡುಗು. Heavy, loud thunder (Rŝv. 8, 102). — ಪೆರ್ಗುಱಿ. -ಕುಱಿ. A large sheep (Rŝv. 11, 165). — ಪೆರ್ಗೂಳಿ. -ಕೂಳಿ. A large fishing-basket (Rŝv. 5, after 114). — ಪೆರ್ಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. A large tank (Abh. P. 7, 88). — ಪೆರ್ಗೊತ್ತಳ. -ಕೊತ್ತಳ. A large bastion (V. 10, after 10). — ಪೆರ್ಗೊ

ನೆ. A large bunch (J. 3, 27. 31). — ಪೆರ್ಗೊಂಬು, -ಕೊಂಬು. A large branch (Šśv. 3, after 35). — ಪೆರ್ಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. A large log, large pieces of wood (J. 11, 31). — ಪೆರ್ಗೋಣಿ. (Šmd. 385). A large sack. — ಪೆರ್ಜೊಡರ್. -ಸೊಡರ್. A lamp with a great flame; a large flame (Č. Bp. 42, 9; Ršv. 1, 134). — ಪೆರ್ಜ್ವಾಲೆ. A large flame. ಉರಿಯ ಪೆರ್ಜ್ವಾಲೆ (ಕೀಲಕ Mr. 47). — ಪೆರ್ತಟಿ. A large palisade (Č. Bp. 42, 28). — ಪೆರ್ದಡಿ. A big cudgel (V. 39, 8). — ಪೆರ್ದಾರಿ. A large, chief, or long, road (ಬಟ್ಟೆಸಳ್ತು Čt. I, 35). — ಪೆರ್ದಿವಿ. -ತಿವಿ. A large bag (Ršv. 6, 116). — ಪೆರ್ದೆಪ್ಪ. -ತೆಪ್ಪ. A large raft (Ršv. 5, after 114). — ಪೆರ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A large wave (Ršv. 6, after 11; 13, 45; J. 6, 3. 4; 7, 31). — ಪೆರ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. A large ornament (Abh. P. 14, 126). — ಪೆರ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The thigh (ಊರು, ಪಿಚಣ್ಡಿ Mr. 331); a stout thigh (V. 11, 60). — ಪೆರ್ದೊರೆ. -ತೊರೆ. = ಹೆದ್-. A large stream or river (Bp. 19, 81; Ršv. 5, after 114; J. 3, 2). ಪೆರ್ದೊರೆಯುಂ ಕೆರೆಯುಂ ಕೊಳನುಂ ಮುತ್ತುಂ ಕೆಮ್ಮುರಲೊಗೆವ ತಾಣಂ (Čt. II, 67). — ಪೆರ್ದೊಲೆ. -ತೊಲೆ. A large beam (Ršv. 6, 116). — ಪೆರ್ನಗೆ. Great, violent laughter (Ršv. 6, 4). — ಪೆರ್ನೊರೆ. Much froth (Čpr. 5, 59). — ಪೆರ್ಬಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. A large kind of bird (Ršv. 5, after 55; 5 59). — ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ. A large or long road; a market road (ನಿಗಮ, ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ, ಹೆದ್ದಾರಿ Nn. 40). ಅತಿಬೆಟ್ಟತಪ್ಪ ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ Mr. 478). See Abh. P. 7, after 126; J. 24, 30. — ಪೆರ್ಬಡಿಕೆ. -ಪಡಿಕೆ. Largeness; greatness, parade, coquetry (V. 28, 71). — ಪೆರ್ಬಡೆ. -ಪಡೆ. A large army (J. 12, 15; 20, 23; 25, 27). — ಪೆರ್ಬಲ. = ಪೆರ್ವಲ. A large force (Bp. 11, 2; Ršv. 5, 119). — ಪೆರ್ಬಲೆ. A large net (Ršv. 5, 52). — ಪೆರ್ಬಸಿರ್. A large belly (V. 11, 60). — ಪೆರ್ಬಳ್ಳಿ. A large creeper (Ršv. 5, after 55). — ಪೆರ್ಬಾಗಿಲ್. A large gate, the principal gate (ಪರಿಕೂಟ, ಹಸ್ತಿನಖ Mr. 191; J. 3, 40; 5, 28. 31; 9, 17). — ಪೆರ್ಬಾವು. -ಪಾವು. A large snake; the boa (Ršv. 5, 68). — ಪೆರ್ಬಿದಿರ್. A thick bamboo (J. 10, 3). — ಪೆರ್ಬಿಲ. (Šmd. 386; Kk. 98). A large hole. — ಪೆರ್ಬುಲಿ. -ಪುಲಿ. A large, or royal, tiger (Čpr. 5, after 64; Bp. 9, 15; 56, 26; Č. Bp. 47, 10; J. 15 sum.; 22. 34; Šśv. 3, 48). — ಪೆರ್ಬುಸಿ. -ಪುಸಿ. A great lie (V. 38, 122). — ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟ. A large mountain (J. 21, 21). — ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟು. = ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟ (J. 4, 29). — ಪೆರ್ಬೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. Excessive, dense smoke (Bp. 57, 14). — ಪೆರ್ಬೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆ-ಅ 3. The big-bellied one: Gaṇêša (ವಿನಾಯಕ Šm. 3. 4). — ಪೆರ್ಬೊರೆ. -ಪೊರೆ. A large load (J. 5, 72). — ಪೆರ್ಮಗ. An elder son (Abh. P. 9, 43). — ಪೆರ್ಮಡು. A very deep pool (J. 27, 56; 28, 28). — ಪೆರ್ಮರ. (Šmd. 213). = ಹೆಮ್ಮರ, q. v. A large, tall tree, etc. (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 7, 85). ನ್ಯಗ್ರೋಧಬೀಜಂ ಕೆಲಂ ಸಿಡಿದುಂ ಪೆರ್ಮರನಾಗದೇ? (Šš. 44). — ಪೆರ್ಮರಗಾಡು. -ಕಾಡು. A forest with large trees (Abh. P. 7, 86). — ಪೆರ್ಮರಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A large branch of a tree (Šśv. 4, 62). — ಪೆರ್ಮರುಳ್. A huge demon (J. 31, 56). — ಪೆರ್ಮರೆ. A large deer (Ršv. 5, 83; Šśv. 3, 48). — ಪೆರ್ಮರವೆ. Total unconsciousness: death (J. 20, 60). — ಪೆರ್ಮಲ. Dysentery (ಗ್ರಹಣಿ Mr. 387). — ಪೆರ್ಮಳೆ. Excessive, heavy rain (Abh. P. 9, 66; Grj. 10, 115; Bp. 2, 12; Ršv. 8, 109; J. 15, 17). — ಪೆರ್ಮಾತು. A great, noble word (Šmd. 128. 213). — ಪೆರ್ಮಾರಿ. A great Mâri (Abh. P. 4, 108). — ಪೆರ್ಮಿಣಿ. A long leather-rope (V. 34, 47). — ಪೆರ್ಮುಡಿ. Large braids of hair (Bp. 25, 9). — ಪೆರ್ಮೂಗು. A large nose (V. 11, 61; Šśv. 3, 62). — ಪೆರ್ಮೊರಹು. A loud tinkling sound (Bp. 17, 15). — ಪೆರ್ಮೊಲ. A large hare (Šśv. 3, 50). — ಪೆರ್ಮೊಲೆ. A large, full breast (Šmd. 213; Čt. II, 98; Čpr. 4, 77; 7, 107; Abh. P. 3, 108; Ršv. 11, after 86; J. 6, 12). — ಪೆರ್ಮೊಲೆಗೊಡ. -ಕೊಡ. A pitcher-like full breast (Abh. P. 1, 103). — ಪೆರ್ವಡಗು. -ಪಡಗು. A large ship (Č. Bp. 2, 4). — ಪೆರ್ವನ್ದಿ. -ಪನ್ದಿ. A large hog (Grj. 1, 110). — ಪೆರ್ವಲ. (Šmd. 207 Mdb.; 386). = ಪೆರ್ಬಲ. — ಪೆರ್ವಲೆ. -ಬಲೆ. A large net (Šśv. 3, 24; 4, 10). — ಪೆರ್ವಡಿ. -ಪಡಿ. A large forest (Abh. P. 7, after 103; 7, 130; 8, after 67; 10, 130; 13, 48). — ಪೆರ್ವಟಿ. = ಪೆರ್ಮಟಿ. (Šśv. 1, 45). — ಪೆರ್ವಾವು. -ಪಾವು. A large snake (Abh. P. 6, 132). — ಪೆರ್ವೆಣ. -ಪೆಣ. A huge corpse (Abh. P. 13, 49; Ršv. 5, after 120). — ಪೆರ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A great name (Ršv. 3, 12). — ಪೆರ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. A great shine, lustre or light (ಬೆಳ್ಪಳಿ Čt. I, 23; Bp. 27, 8). — ಪೆರ್ವೊದಲ್. -ಪೊದಲ್. A large bush (Čpr. 5, 49). — ಪೆರ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A large stream (Ršv. 5, after 120). — ಪೆರ್ವೊಳೆ. -ಪೊಳೆ. A large river (Ršv. 6, after 24).

ಪೆರ್ pĕr. 2. = ಪೆಱ್, instead of which it is customarily used in ಪೆರ್ಗತ್ತು and ಪೆರ್ಗಳ (Šmd. 50; Tĕ. ಪೆಲುಚ, ಪೆಳ್ಳಿ, excessively, much; ಪೆಲ್ಲು, much, exceeding; excess; T. ಪಿಱಿಮ್ಬು, wide extent, intensity, aggregation; ಪೆಡ, plenty, much; ಪೆಯರ್, ಪೇರ್, ಪೇಱ್, greatness; see s. ಪಿಡುಗು). — ಪೆರ್ಗತ್ತು. -ಕತ್ತು. (Šmd. 50). A large neck. — ಪೆರ್ಗಳ. -ಕಳ. (Šmd. 50). A large threshing floor.

ಪೆರ್ಚಿಸು pĕrčisu. = ಪೆಚ್ಚಿಸು, ಹೆಚ್ಚಿಸು. To cause to increase, to multiply, etc. (ವರ್ಧನ Šmd. Dh.; Čpr. 1, 86; 3, 73; 5, 134; 6, 70. 101; Bp. 50, 45). ಪೆರ್ಚಿಕೆ or ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ (Šmd. 270 Mdb.). ನರನಾಥನಾ ತೆಱದಿಂ ಪೆರ್ಚಿಕ್ಕೆ ದೇಶಂಗಳಂ (270 ditto).

ಪೆರ್ಚು pĕrču. 1. = ಎಚ್ಚು 3, ಪೆಚ್ಚು 1, ಹೆಚ್ಚು 1. To become more extensive or greater in bulk, quantity, number, etc., to increase, to thrive, to grow, to be augmented, to swell, to superabound; to become lofty or proud (ವಿಸ್ತಾರ Šmd. Dh.). ಕಾಮಂ ಪೆರ್ಚಿದುದು (109). ಮತಿ ಪೆರ್ಚಿದುದು (187). ಪೆರ್ಚಿದುದು (ಉತ್ಕಟ, ಉದ್ಭಟ, ಉದ್ಧತ, ಉಲ್ಬಣ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ Mr. 446). ಉಡುರಾಜಂ ಕಳೆಗುನ್ದಿ, ಪೆರ್ಚದಿಹನೇ? (Šš. 44). ಪೆರ್ಚಿದ ಅಮ್ಮಿಲ್ (J. 28, 2). ಇನ್ದು ಪೆರ್ಚಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ (ರಾಕೆ Mr. 69). See Čpr. 1, 96; 3, 38. 85; 5, 2; Č. Bp. 5, 3; J. 2, 6; 6, 7; 8, 3; Šśv. 4, 67. 89; ಎರೆವೆರ್ಚು, ಮೆಯ್ವೆರ್ಚು.

ಪೆರ್ಚು pĕrču. 2. = ಎಚ್ಚು 4, ಪೆಚ್ಚು 2, ಹೆಚ್ಚು 2. Increase, growth; largeness; rising, swelling, flood; spreading out, extension; eminence, supremacy, riches; valuableness; superabundance; moreness (more); excess, surpassing the due measure; superfluity; surplus; exaggeration; elation; pride; daring (ಉಬ್ಬಟ Šm. 38). ಸುತರ ಪೆರ್ಚು (ಬಳವಿಗೆ Čt. I, 53). ರತ್ನಾಕರಂ ಪೆರ್ಚಿನಿಂ ನೋಱೆವರಿಯೆ (J. 1, 1). See Čpr. 1, 132; 8, 11. — ಪೆರ್ಚುನೀರ್. Water (poured over a young child) for (its) growth (Čpr. 3, 45). — ಪೆರ್ಚುಮ್ಪುರುಳ್. -ಂ-ಪುರುಳ್. (Šmd. 204). Increasing fitness, etc.

ಪೆರ್ಚುಗೆ pĕrčugĕ. 1. = ಪೆಚ್ಚುಗೆ 1, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ. Increase, etc. (= ಪೆರ್ಚು 2, q. v. ಆಸ್ಫಾಲ್ಯ Šmd. Cm. s.

ನೆಡೆ; ಏತಾನ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 115; ಉನ್ನತಿ Śmd. 158 Cm.; ಪೊಮ್ಪುಟ್ Śmd. I; ಉಬ್ಬರ Kk. 55; ಬುಲ್ಲವಣೆ Bhn. 14). ಸಸ್ಯಾದಿ ತರುಲತಾವಳಿಯ ಪೆರ್ಚುಗೆ (Śmd. 256). See Rāv. 9, 4; J. 26, 14, o. r. ಪೆಚ್ಚುಗೆ. — ಪೆರ್ಚುಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. Increase to be produced, to increase, etc. (ನೆಡೆ³ Śmd. 3 Cm.). — ಪೆರ್ಚುಗೆವಡೆ. -ವಡೆ. To get increase, etc. (ಅಗ್ಗಲಿಸು Śmd. 187 Cm.).

ಪೆರ್ಚುಗೆ pĕrčugĕ. 2. = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. — ಪೆರ್ಚುಗೆಗಾತಿ. = ಪಚ್ಚುಗೆಗಾತಿ. (ಏಕಾನ್ತದರ್ Śm. 74).

ಪೆರ್ಪೆ pĕrpĕ. (Śmd. 50).

ಪೆರ್ಮೆ pĕr-mĕ. (Śmd. 248). = ಹೆಮ್ಮೆ. Increase; greatness, excellency, ascendancy, magnificence, grandeur, honour; pride (ಹೆಮ್ಮೆ Čt. II, 76; ಬಿಂಕ Čt. I, 9; T. ಪೆರುಮ್ಮೆ, Tĕ. ಪೇರಿಮೆ). See Čpr. 1, 69; 2, 5; 6, 88; Rāv. 13, 21. 69; Śāv. 2, 28. 67; J. 7, 18; 9, 25; 27, 21. — ಪೆರ್ಮಡಿ. -ಅಡಿ. = ಪೆರ್ಮಡಿಯ, ಹೆಮ್ಮಡಿ. See ಇಡುಗುಡಿಯ-. — ಪೆರ್ಮಡಿಯ. -ಅಡಿ-ಅ 3. N. (Bp. 54, 74). — ಪೆರ್ಮೆಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. (Śmd. 242). A grand ruler, etc. — ಪೆರ್ಮೆವಡೆ. -ವಡೆ. To obtain grandeur, to distinguish one's self, etc. (Rāv. 13, 83). — ಪೆರ್ಮೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪೆರ್ಮೆವಡೆ. (Čpr. 7, 29; Rāv. 6, after 11).

ಪೆಸರ್ pĕsar. = ಪೆಸರು, ಹೆಸರು. A name, an appellation; greatness, fame, celebrity (ಗೋತ್ರ Mr. 503; Tĕ. ಪೇರು; T. ಪೆಯರ್, ಪೇರ್; M. ಪಿಯರ್, ಪೆಯರ್, ಪೇರ್; Tu. ಪುದರ್). ತರಳೆ, ಎದೋಣ್! ಎನುತ ಪೆಸರಲಿ ಕರೆಯಲ್ (Bp. 32, 44). ಅವನಿಯೊಳು ಪೆಸರ ಒಳಿವೆತ್ತ ಅರುಹತರ್ (50, 46). ಇರ್ಪುದು ಬೇಡರೊರ್ಗಿನಿಂ ನಗರಮುದ್ದೊನ್ದು, ಸನ್ದ ಪೆಸರಿನ್ದೆ ಪುಳಿನ್ದ ಪುರಂ (Rāv. 5, 28). ಛತ್ತೆಯಣುಗಂ ಶಂಕರನೆಮ್ಬ ಪೆಸರ ಪಂಚಪರ್ವದ ಕುಮಾರಂ (13, after 95). ತನ್ನ ತನ್ದೆಯ ಪೆಸರ ಬರಹಮಿರೆ (J. 30, 24). ಪೆಸರ ನಾಯಕರ್ (Abh. P. 11, after 132). See ಪರ್ದೆಸರ್, ಸವಿಪೆಸರ್; Čpr. 1, 77; 2, 11. — ಪೆಸರಂ ಕೊಡು. To give a name. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಮೆಮ್ಬ ಪೆಸರಂ ಕೊಟ್ಟು (Śmd. 3 Cm.). — ಪೆಸರಂ ಪೊಱು. To assume, adopt or bear a name. ಶಿವಾನನ್ದೋತ್ತಮುಂ ತಾನೆಮ್ಬ ಪೆಸರಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 34, 4). — ಪೆಸರ ಪೊಱು. = ಪೆಸರಂ ಪೊಱು. (Bp. 54, 45). — ಪೆಸರಾಗು. -ಆಗು. A name to come into being or to arise or to come to; a name to be. ಚನ್ದ್ರಹಾಸನೆನ್ದು ಇಳೆಯೊಳೀ ತಂಗೆ ಪೆಸರಾಗಲಿ! (J. 28, 60). ನಿನಗೆ ವಸನ್ತದೂತಿಕೆಪೆಸರಪ್ಪುದು (Čpr. 7, 41). ಅಡುಮೊಗನೆನಲು ಗುಹನ ಪೆಸರಪ್ಪುದು (Śm. 4). 2, fame to come into being, to become or be famous or known. ಪೆಸರಪ್ಪ ದೂಷಗರೊಳ್ ಉರ್ದು (Śm. 99). See Abh. P. 1, 78. — ಪೆಸರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪೆಸರಂ ಕೊಡು. ನಿಮ್ಮಯ ಪೆಸರನಿಕ್ಕುವೆಂ (Bp. 2, 54). — ಪೆಸರಿಡು. -ಇಡು. = ಪೆಸರಿಕ್ಕು. ಅಂಕಿತನಾಮುಂ ಪೆಸರಿಡುವ ನಿಶ್ಚಯದಿನ್ ಎನ್ತಾದೊಡಮಿರ್ಪುದು (Śmd. 94). ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಪೆಸರನಿಟ್ಟು (98). See Abh. P. 1, 78. — ಪೆಸರೀ. -ಈ. = ಪೆಸರಿಡು. ಅನಿದಳೆ ಶೋಭಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯೆನ್ದು ಪೆಸರನಿತ್ತು (Kk. 3). — ಪೆಸರೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To make one's name to be spoken of, to make famous or known. ವಾರಸತಿಯರ ಮೊತ್ತದಲಿ ಪೆಸರೆನಿಸಿ ನಿನ್ನುವನ್ ಈ ಕಟಕದೊಳಗೆ (Bp. 28, 22). — ಪೆಸರ್ಕಣಂಗು. To strive after excellence or fame (Čh. v. 15). — ಪೆಸರ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೆಸರುಗೊಳ್. To get a name or fame (Bp. 29, 16). 2, to take up or mention one's name; to name or mention (J. 11, 85). ಏಕಾಸಮುಖದಿಂ ನೋಡಿ, ಪೆಸರ್ಗೊಣ್ಡು, ಆ ಸುಪುತ್ರನ ಕರೆಯಲೊಡನೆ (Bp. 48, 29). — ಪೆಸರ್ವಡೆ. -ವಡೆ. To get a name, to be called (Śmd. 118). 2, to get fame, to become famous (Abh. P. 1, 78; Bp. 31, 1; 50, 31; J. 24, 18). — ಪೆಸರ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಪೆಸರ್ವಡೆ No. 2. (Bp. 28, 13; Rāghc. 17, 65). — ಪೆಸರ್ವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. Various names (Čpr. 7, 153).

ಪೆಸರಿಸು pĕsarisu. = ಹೆಸರಿಸು. To name, to mention, to tell (J. 6, 24. 25. 26; 18, 43).

ಪೆಸರು pĕsaru. = ಪೆಸರ್, etc. ಪೆಸರುಗಳು (Bp. 19, 72). ಸ್ವರ್ಗ, etc. ದೇವಲೋಕದ ಪೆಸರು; ಅಮರ, etc. ದೇವರ್ಕಳ ಪೆಸರು; ಪ್ರಣವ, etc. ಓಂಕಾರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು; ವರಿವಸ್ಯೆ, etc. ಬೆಸಕೆಯ್ಯುವಕ್ಕೆ ಪೆಸರು (Hlā.). — ಪೆಸರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೆಸರ್ಗೊಳ್ No. 2. (Bp. 3, 40; 26, 60; 59, 35). — ಪೆಸರು ಬರ್. A name to come into existence or spring up. ಬಸವನ ಅಲವು ಇದು ಎಮ್ಬುದು ಏತಕೆ ಪೆಸರು ಬನ್ದಿತ್ತು? (Bp. 32, 19). — ಪೆಸರುವೆಱು. -ಪೆಱು. To get a name or fame (Bp. 30, 6).

ಪೆಸಱ್ pĕsar̤. (Śmd. 59). = ಹೆಸರ್, ಹೆಸಱು. A kind of pulse, green gram, Phaseolus mungo Willd. (T. ಪಯಱು; M. ಪಯರ್, ಪಯಱು; Tĕ. ಪೆಸಲು; cf. ಪಯಿರ್). ಪೆಸರ್ಗಳ್ (Śmd. 53).

ಪೆಳಗು pĕḷagu. Fear, alarm (T. ಪೆಳ್ಗು = ಅಂಜು, = Tĕ. ಬೆದುರು; cf. ಬೆದಗು). See ತಳವೆಳಗು.

ಪೆಳಱ್ pĕḷar̤. ಪೆಳಱು. 1. To tremble, to fear (ಭಯ Śmd. Dh.; Abh. P. 13, after 54). ಕಣೆಯೊಳ್ದಿದ್ಂಗೆ ದಿಶಾಗಜಂ ಪೆಳಱೆ³ (Abh. P. 13, 80). ಪೆಳಱುತ್ತು (5, 98). ಪೆಳರ್ಚು (V. 9, after 71; 14, 62; Śāv. 1, 39).

ಪೆಳಱ್ pĕḷar̤. ಪೆಳಱು. 2. (Śmd. 40). Fear, alarm (ಅಳಱ್, ಅದಿರ್ಪು, ಭಯ Kk. 42; ಅಳಱ್, ಭಯ Śm. 40).

ಪೆಳಱಿಸು pĕḷar̤isu. To cause to fear, to frighten (Abh. P. 4, 56).

ಪೆಳವು pĕḷavu. (Śmd. 247). A flaw (? Čpr. 1, 36, text doubtful; T. ಪಿಳವು, a cleft, split, slice; M. ಪೇಳ್, ಪೊಳ್, a burst, rent, chip; cf. ಪೋಟ್ 1 and ಹಿಳ್).

ಪೆಳ್ಪಳಿಸು pĕḷpaḷisu. (ಪೆಳ್ಪಿಳಿಸು). = ಬೆಳ್ಪಳಿಸು. To tremble, to fear (Abh. P. 12, 18; 14, 141).

ಪೆೞ್ pĕḻ. See ಪೆ 2.

ಪೆೞಕು pĕḻaku. A wrangle, a quarrel, a fight (ಜಗಳ Śmd. I & II; see ಪೆಣಗು, ಪೆಣಸು 1).

ಪೆೞವ pĕḻava. = ಹೆಳವ. A lame man, a cripple (ಕಾಲಿಲ್ಲದವ Śmd. I; Śāv. 2, 87; M. ಪೇಳ್ಚಕ್ಕಾಲನ್, dragging one leg). ಪೆೞವನ ಕಣ್ಗಳ್, ಅನ್ಧಕನ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಇವಿನ್ತೊಡಗೂಡಿ ಗಾವುದುಂ ತಳರ್ದೋಡೆ ಬಲ್ಲಿದಂ ನಡೆದ ಮಾಣ್ಕೆಯೆನಿಪ್ಪವೆ? (Grj. 1, 26).

ಪೆೞವಿ pĕḻavi. = ಹೆಳವಿ. A lame woman (J. 6, 49).

ಪೇ pē. 1. = ಹೇ. Madness, rage, confusion, viciousness; meanness, worthlessness, growing wild, as plants (T., M.; cf. ಪೇಚ್; T. ಪಿಣ, ಪೇಯ್, M. ಪೇ, ಪೇನೆ, ಪೇಯಿ, a ghost, devil, demon; cf. Sk. ಪಿಶಾಚ; Sk. ಧಿ, anger, passion; a wicked man). — ಪೇಪಡು. -ಪಡು. To become worthless (Čpr. 10, 64).

ಪೇ pē. 2. = ಪೀ. — ಪೇನಾಱ್. The Poon tree, Sterculia foetida Lin. (St. & Pl.; T. ಪೀನಾಱ್ಱಿ).

ಪೇಂಕುಣಿ pē-n-kuṇi. = ಪೇಂಕುಳಿ, etc. (ಮರುಳುತನ Śs.).

ಪೇಂಕುಳಿ pē-n-kuḷi. (Śmd. 48. 239). = ಪೇಂಕುಣಿ, ಹೇಕುಳಿ. A demon. 2, madness, fury, etc. (ಮರುಳ್ Kk. 65, o. r. ಮರುಳ್ತನ; ಮರುಳ್ತನ Śm. 49; V. 35, after 55). ಪೇಂಕುಳಿಯ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ Hlā., = T. ಪೇಯ್ನಾಯ್; Tĕ. ಪಿಚ್ಚಿ,

ಬೇಪಿ, ವೇಪಿ). — ಪೇಂಕುಳಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Devil's milk (V. 37, 89).

ಪೇಚ pêča. A trouble; a strait, scrape (Mhr.). — ಪೇಚಾಟ. -ಆಟ. Trouble, difficulty, strait (My.). ಈಡಲದ ಮರ ಹೀನ, ನೀಚರದು ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಚದ ಹೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪೇಚಾಟ ಹೀನ (Sp.). ಪೇಚಾಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ನೀಚಾಟವೇ ಸರಿ (Prv.). — ಪೇಚಾಡು. -ಆಡು. To be involved in trouble and difficulties (My.).

ಪೇಚಕ pêčaka. *An owl.* 2, *the tip or the root of an elephant's tail* (ಮೊದಲ ದಾಲ Hlâ.; ದಾಲ Mr. 156). 3, a louse (*cf.* ಪೇನ್).

ಪೇಚಕಿ pêčaki. An elephant. (R.).

ಪೇಜ pêja. (=K. ಪೇ 1) in ತಿಲ-. 2, a drink, a beverage.

ಪೇಟ pêṭa. 1. = ಪೆಟ್ಟು. *A basket; a chest.* 2, a multitude. 3, a retinue.

ಪೇಟ pêṭa. 2. = ಪೇಟಣೆ. A small kind of turban (My.; Mhr., H. ಫೇಟಾ, ಫೇಟ್ಯಾ).

ಪೇಟಕ pêṭaka. = ಪಿಟಕ, ಪೇಟಿಕೆ, etc. *A basket; a box, a chest.* 2, *a multitude, a company.* 3, an attendant (Čpr. 5, after 76).

ಪೇಟಣೆ pêṭaṇĕ. = ಪೇಟ 2. (Râv. 13, 72).

ಪೇಟಾರಿ pêṭâri. = ಪೆಟಾರಿ. (My.).

ಪೇಟಿ pêṭi. 1. = ಪೆಟ್ಟಿ. *A basket; a chest,*

ಪೇಟಿ pêṭi. 2. (ಪೇರಿ). = ಪೇಟು. Ornamental work woven in the borders of cloth (My.; B. 3, 103).

ಪೇಟಿಕೆ pêṭikĕ. = ಪೇಟಕ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (Šmd. 338), etc., ಪೇಳಿಗೆ (Šmd. 31), etc.

ಪೇಟು pêṭu. = ಪೇಟಿ 2. (My.).

ಪೇಟೆ pêṭĕ. 1. = ಪೇಟ 1, (ಪೇಳಿ). *A basket; a chest, a box.*

ಪೇಟೆ pêṭĕ. 2. A pettah, an emporium, a mart, a market-town; a place of sale, a long street of shops in a town (ಮಾಱುವ ಠಾವು Mr. 350; My.; Tĕ., M.; T. ಪೇಟ್ಟೈ; Mhr., H. ಪೇಠ, ಪೇಣ್ಠ). ಪೇಟೆಗೆ ಜಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಸೆಟ್ಟಿ.— ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಗೆ ಬೇಟೆಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?— ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಲಗಾರರ ಕಾಟ, ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಕಾಟ (Prvs.). ತರಗಿನ ಪೇಟೆ (ಎಪಣಿ, ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ Si. 106).

ಪೇಠಿಕೆ pêṭhikĕ. Probably a wrong reading of ಪೀಠಿಕೆ (see ಪೀಠಿಗೆ).

ಪೇಡ pêḍa. = ಪೇಡೆ. A sweetmeat composed of milk and sugar (My.; Mhr., H. ಪೇಢಾ).

ಪೇಡೆ pêḍĕ. = ಪೇಡ. — ಪೇಡೇ ಬರ್ಫ. A snow-cake (B. 3, 101).

ಪೇಣಿ pêṇi. (*cf.* ಫೇನ). Frothy scum; rice-flour, etc. beaten up to a frothy consistence (V. 9, 78; My.; Mhr. ಫೇಣೀ).

ಪೇಣ್ಟೆ pêṇṭĕ. = ಪೇಟೆ 2. (My.).

ಪೇತ pêta. Tbh. of ಪ್ರೇತ. See ನರ-.

ಪೇತು pêtu. Confusion or distraction of mind (T. ಪೇದು): a demon (My.; see ಪೇ 1).

ಪೇದಾ pêdâ. = ಪೇದೆ.— ಪೇದಾಮಾತು. Checkmate with a pawn (My.; Mhr., H. ಪ್ಯಾದೇಮಾತ).

ಪೇದೆ pêdĕ. = ಪ್ಯಾದೆ. A foot-soldier; a peon (My.); a pawn at chess (My.; Tĕ. ಪೇದಾ, ಪ್ಯಾದಾ; Mhr., H. ಪ್ಯಾದಾ, ಪ್ಯಾದೇಂ).

ಪೇನ್ pên. 1. Lice to increase or grow greatly (ಯೂಕಸಮೃದ್ಧಿ Šmd. Dh.). P. ps. ಪೇನ್ತು, ಪೇನ್ದು (287 Cm.).

ಪೇನ್ pên. 2. (Šmd. 59). = ಹೇನ್, ಹೇನು. A louse. (T., M.; Tĕ. ಪೇನು).

ಪೇನ pêna. Tbh. of ಫೇನ (Šmd. 338).

ಪೇನಾರಿ pênâri. See s. ಪೇ 2.

ಪೇಪೀಯಮಾನ pêpîyamâna. Drinking repeatedly. (Čpr. 1, 135).

ಪೇಯ pêya. To be drunk, drinkable, potable; tastable, sapid; a drink, a beverage; a libation. See Čh. v. 73; ವಾಜ-.

ಪೇಯೂಷ pêyûsha. = ಪೀಯೂಷ. *The milk of a cow,* etc. etc.

ಪೇರ್ pêr. = ಪೆರ್ 1 (before *vowels,* Šmd. 213. 214), etc., ಹೇರ್. Largeness, etc. (T., M.; Tĕ. ಪೇರು). — ಪೇರಡಗು. -ಅಡಗು. Excessive, much flesh (V. 28, 71). — ಪೇರಡವಿ. -ಅಡವಿ. (Šmd. 214). A large forest or jungle (Bp. 18, 9; 26, 33; Ššv. 3, after 28; J. 12, 15). — ಪೇರಡಿ. -ಅಡಿ. (Šmd. 214). A long foot. 2, the long-paced one: a dog (ಸೊಣಗು, ಜಾಯಿಲ, ಕುಕ್ಕುರ, ತುನಿ Ss.; ಸೊಣಗ Čt. II, 59, originally ಪೇರಡಿ; Râv. 5, 52; 5, after 85; V. 14, after 81). — ಪೇರಣಿ. -ಅಣಿ. A large array (Čpr. 6, 35). — ಪೇರಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. Extensive knowledge (Čpr. 5, 86). — ಪೇರರ್ಬಿ. -ಅರ್ಬಿ. A large water-fall (Abh. P. 7, 31). — ಪೇರಾನೆ. -ಆನೆ. (Šmd. 214). A large elephant (Čpr. 5, after 39; 7, after 81). — ಪೇರಾಲ. -ಆಲ. A large banyan tree (Râv. 9, 24). — ಪೇರಾವೆ. -ಆವೆ. A large tortoise (Čpr. 5, after 39). — ಪೇರಾಳ್. -ಆಳ್. A great soldier (Abh. P. 13, 120). — ಪೇರಿಳೆ. -ಇಳೆ. A large kind of orange tree (Râv. 2, 36; *cf.* ಹೇರಳೆ). — ಪೇರುಜ್ಜುಗ. -ಉಜ್ಜುಗ. A grand business or profession (ಉದ್ಯೋಗ Čt. I, 16). — ಪೇರುರ. -ಉರ. A large, broad chest (Mr. 283; Abh. P. 3, 157; 11, 1; Bp. 18, 58; Bh. 3, 13, 33; J. 11, 41; Ššv. 4, 59). — ಪೇರುರಿ. -ಉರಿ. A great flame or blaze (ದಳ್ಳುರಿ, ಘನಜ್ವಲಿತ Šm. 11; Bp. 19, 57; 58, 28; V. 9, after 21). — ಪೇರುಲ್ಲಾಸ. -ಉಲ್ಲಾಸ. Great sport; great delight (Bp. 23, 25). — ಪೇರುಸುರ್. -ಉಸುರ್. Excessive, strong breath (Bp. 54, 40). — ಪೇರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A large ox (Č. Bp. 47, 40). — ಪೇರೆಲೆ. -ಎಲೆ. A large leaf (Bp. 18, 31). — ಪೇರೆದ್ದು. -ಎದ್ದು. = ಪೇರೆತ್ತು. (V. 38, 69). — ಪೇರೊಕ್ಕಲ್. (Šmd. 214). A great farmer. — ಪೇರೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. A large belly (J. 16, 35). — ಪೇರೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. A great festivity (Râv. 4, 42). — ಪೇರೋಟ. -ಓಟ. A great run (Bp. 26, 32; 57, 44). — ಪೇರೋಲಗ. -ಓಲಗ. A large assembly, a great audience, etc. (Bp. 1, 51). ಪೇರೋಲಗಂಗೊಡು. -ಓಲಗ-ಂ-ಕೊಡು. To hold a grand levee, etc. (38, 10).

ಪೇರಣಿ pêraṇi. = ಪೇರಣೆ. Dancing, skipping (Tĕ., also ಪೇರವಣಿ; ಪೇರೆ, course, pace, running, gallop; Mhr. ಫೇರ, ಫೇರಾ, turning round in a ring, or galloping up and down, as a horse; forming a ring and dancing and capering; *cf.* ಪೇರಿ); a sword-dance (My.).

ಪೇರಣಿಗ pêraṇiga. A dancer, an actor (ಕುಶೀಲವ, ಚಾರಣ Nr.).

ಪೇರಣೆ pêraṇĕ. = ಪೇರಣಿ. Dancing (Bp. 4, 7; 5, 42).

ಪೇರಲ pêrala. = ಪೇರಳ, ಪೇರ್ಲೆ. (fr. Dutch *peer* or Portuguese *pêra,* a pear). The guava, Psidium guyava Lin. (B. 3, 20. 114; M. ಪೇರ, ಪೇರ‍ು; Mhr. ಪೇರೂ; *cf.* ಬಿಕ್ಕೆ).

ಪೇರಳ pêraḷa. = ಪೇರಲ. (St. & Pl.; Z.).

ಪೇರಿ pêri. Galloping, running, as men, horses, etc. (My.; see ಪೇರಣಿ). ಕುದುರೆಯ ಪೇರಿ (ವಯ್ಯಾಳಿ G.; Čb.).

ಪೇರು pêru. = ಏರು. Difference or unevenness in scales (My.; Mhr. ಫೇರ). — ಪೇರು ಕಟ್ಟು. To stop, *i. e.* to remove, that unevenness (My.).

ಪೇಱಿಸು pêṟisu. 1. To cause to display or be covered with. See ತಳಿರ್ವೇಱಿಸು.

ಪೇಱಿಸು pêṟisu. 2. = ಹೇಱಿಸು. To cause to load, etc. (J. 4, 67).

ಪೇಱು pêṟu. 1. = ಪೀಱ್ (ಪೀಱು). P. p. ಪೇಱಿ. To scatter about (Čpr. 7, 55); to spread about, to unfold, to display (6, 72).

ಪೇಱು pêṟu. 2. = ಹೇಱು 1. To lift up and put upon; to load, to lade, to freight; to pile up (J. 15, 43; M.). P. p. ಪೇಱಿ. ನೂಱು ವಿಧದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ದಾಸ ಣಿಸಿ, ವಿವರದೊಳು ಬೇಱೆ ಬೇಱುಬೆ ಕಬ್ಬಿಗಳೊಳಗೆ ಪೇಱಿ (Bp. 6, 32). ಪೇಱಿ ಮಹಿಮೆಗಳ (36, 28). ಸಾಲಿಗರ್ ಕಲುಗುಣ್ಣಂ ಮಿಗೆ ಪೇಱುವರ್ (Sš. in B. 5, 87).

ಪೇಱು pêṟu. 3. = ಹೇಱು 2. A load, especially a bullock-load (J. 5, 13).

ಪೇರ್ಲೆ pêrlĕ. = ಪೇರಲ, etc. (My.).

ಪೇಲ್ pêl. 1. = ಹೇಲು 1. To void excrements (especially used of men and carnivorous animals, ಮಲ ವಿಸರ್ಜನ Šmd. Dh.; T. ಪೇಲು; see ಪಿಲ್).

ಪೇಲ್ pêl. 2. = ಹೇಲು 2. Excrement, the dung of man, dogs, cats, etc. (ಮಲ Šmd. Dh.).

ಪೇಲ pêla. Going. 2, a small part. 3, a testicle. 4, = ಪೇಲವ. See ಪರಿ-.

ಪೇಲವ pêlava. *Delicate, fine, soft, tender, thin, slender, small.* See ಪರಿ-.

ಪೇಲೆ pêlĕ. A cup, a bowl (My.; B. 4, 125. 225; Mhr., H. ಪೇಲಾ).

ಪೇಶಲ pêśala. *Beautiful, charming.* 2, *skilful, dexterous, clever; deceitful, crafty.*

ಪೇಶವೆ pêśavĕ. = ಪೇಷ್ವ. The Peshwâ, the head minister of the Mahratha empire (B. 4, 216; Mhr., H. ಪೇಶವಾ).

ಪೇಶಿ pêśi. A piece of flesh or meat; etc. 2, an egg (ಕೋಶ, ಅಣ್ಡ, ತತ್ತಿ Mr. 167).

ಪೇಶೀಕೋಶ pêśî-kôśa. *An egg.*

ಪೇಷಣ pêshaṇa. Pounding, grinding, crushing, triturating, pulverizing by means of a mill. See ಅರೆ. 2, (ಬೀಸಣಿಗೆ G.), a hand-mill. — ಪೇಷಣಂಗೆಯ್. -ಂಗೆಯ್. To grind, to mill. ಪೇಷಣಂಗೆಯ್ವ ಶಿಲೆ (ಕಲ್ಲು Šm. 98).

ಪೇಷಣಾಗ್ರಶಿಲೆ pêshaṇa-agra-śilĕ. The top-stone in grinding. See ಕಲ್ಲು.

ಪೇಷ್ಕಷು pêshkashu. Tribute paid by a zemindar, etc. (My.; Br., H.).

ಪೇಷ್ಕಾರ pêshkâra. A revenue officer secondary to an Amaladâra (My.; Br., H.).

ಪೇಷ್ವ pêshva. = ಪೇಶವೆ. (My.).

ಪೇಸಿಕೆ pêsikĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. Aversion, disgust; nastiness (Bh. 1, 4, 42).

ಪೇಸು pêsu. 1. = ಹೇಸು 1. To feel aversion (Abh. P. 4, 81; 8, 52).

ಪೇಸು pêsu. 2. = ಹೇಸು 2. Aversion, disgust. — ಪೇಸೇಱ್. -ಏಱ್. Disgust to arise (Abh. P. 11, after 132; 13, 96; 15, after 56).

ಪೇಳಿ pêḷi. = ಪೇೞ್ (Šmd. 39).

ಪೇಳಿಗೆ pêḷigĕ. = ಪೆಡಗೆ, etc. Tbh. of ಪೇಟಿಕೆ (Šmd. 31; ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Čt. II, 13; V. 8, 4. 16). — ಪೇಳಿಗೆದೀವು. -ತೀವು. To be filled into a box (V. 8, 3).

ಪೇಳಿಸು pêḷisu. (Šmd. 40).

ಪೇಳೆ pêḷĕ. Tbh. of ಪೇಟಿ 1. (Čpr. 6, 35).

ಪೇೞ್ pêḻ. = ಪೇೞು, ಹೇಳು. To utter, to say, to speak; to mention; to adduce; to narrate, to relate; to tell; to command, to order (ನಿರೂಪಿಸು Šmd. I; ಎನ್ Šmd. 20. 24 Cm.; T., M. ಪೇಱು; Tĕ. ಪೇಲು, ಪ್ರೇಲು, M. ಪೇಱು, to chatter, as birds; T. ಏವು, M. ಏಗು, to order, command). P. p. ಪೇೞ್ದು. ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರ ಮಂ...ಬಗೆವುಗೆ ಪೇೞ್ದಂ (Šmd. 3). ಕವಿಮಾರ್ಗಗತಸಮಾಸಮನ್ ಅವನ್ ಎನ್ನದೆವನಿತನ್ ಅಯ್ದೆ ಪೇೞ್ವೆಂ (231). ಇದಱೊಳ್ ಸಾಕ ಲ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಪೇೞವು (are not adduced, *passive sense*) ಎನಲ್ ಬೇಡ (61). ಲಿಂಗಮೆಮ್ಬುದು ವಸ್ತುವಿನ ಕುಱುಪಂ ಪೇೞ್ವುದು (154). ತೃತೀಯೆ ಸಲೆ ಕರ್ತೃಕರಣಹೇತುಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ಪೇೞಲ್ ಪಡೆಗುಂ (157). ನೆನೆದು, ಪೇೞ್ದಂ (280). ಏವೇೞ್ವೆನ್ ಅವನ ಬಾಗದ ಪೆಮ್ಪಂ? (211). ಈ ಪೇೞ್ದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (164). ಪೇೞಲ್ಕೆ ಕೇಳ್ದಂ (278). ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಕೆ ಪೇೞ್ ಸುವರ್ಣೋತ್ಕರಮಂ! (278). ನೃಪಂ ಪೇೞ್ (164). ಉಡ ಪೇೞ್, ಉಡಲ್ಪೇೞ್; ತರಪೇೞ್, ತರಲ್ಪೇೞ್ (278); ತರಪೇೞ್ ಸನ್ನಿಧ ವಾಜಸಾಧನಮಂ! (278 Mdb.). ತರವೇೞ್ದಂ (82). ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊ ದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪೇೞ್ ಪಟ್ಟುವು (Hlâ.). ಪೇೞ್ವ ನು (ಸೂಚಕ, ಹೇಳುವವನಾದವನು Nn. 122). ಪೇೞ್ವುದು (ಆಜ್ಞೆ, ಶಾಸನ, ಪ್ರಯೋಗ, ಶಾಸನ Mr. 440). ಅಜ್ಜಗೆಯೆನೆ ಇರವನ್ತಿಗೆಯೊಳೆ ಪೇೞ್ಗು (either: they use to say, or: it is said, or explained by, Šm. 27); ಪೇೞ್ಗು ಪಿಡಿಯೆನಲ್ ಪೆಣ್ಣಾನೆ (41). ಲಿಂಗ, ಪೇೞ್! ಎನ ಲ್ ಬಲ್ಲರ್, ಇದನ್ ಅಂ ಪೇೞ್ದೊನು (Kk. 3). ಇವನದೇಂ ಭೀತಿಯುಂ ಪೇೞ್ವೆಂ? (Rśv. 13, 8). ಎಲೆ, ಮುನಿಪ, ನೀ ನನ್ನಿಯನೆ ಪೇೞ್! (Bp. 1, 55). ಆ ಅಯ್ಯನ ಅಮಲಚರಿತ್ರವಂ ಪೇೞಲ್ಕೆ (60, 13). See Čpr. 1, 48. 62. 63; 3, 90; 5, 44.

ಪೇೞಿ pêḻi. = ಪೇಳಿ, q. v.

ಪೇೞಿಕೆ pêḻikĕ. = ಹೇಳಿಕೆ. Saying, telling; talk, rumour. 2, a saying, an enigma, a puzzle, a sort of čitra (Kâvy. III, 2, B, 81; *cf.* ಪ್ರಹೇಳಿಕೆ).

ಪೇೞಿಗೆ pêḻigĕ. = ಪೇೞಿಕೆ. Saying, etc. 2, notoriety, fame. ನೀನುಕ್ಕೊಡುಣ್ಬು ರಾಜ್ಯಂ; ನೀನುಕ್ಕೊಡೆ ಪಟ್ಟ ಮುಣ್ಬು, ಪೇೞಿಗೆಯುಣ್ಬು (Šmd. 155. 292; it is possible that here the term is ಪೇಳಿಗೆ, *i. e.* boxes with money, etc.).

ಪೇೞಿಸು pêḻisu. = ಹೇಳಿಸು. To cause to tell, etc. (J. 1, 8; 9, 12; 10, 27).

ಪೇೞು pêḻu. = ಪೇೞ್, etc. P. p. ಪೇೞ್. See Bp. 2, 43; 5, 57; 10, 7; 23 sum.; 45 sum.; J. 29, 24. ಪೋಗಿ ಪೇೞುವಂ (ದೂತ Mr. 245). ಓದೆನ್ದು ಪೇೞುವನು (ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 251).

ಪೇೞುವಿಕೆ pêḻuvikĕ. Saying, telling. ವ್ಯಕ್ತಮಾಗಿ ಪೇೞುವಿಕೆ (ನಿಗಾದ, etc. Śi. 391).

ಪೈ pay. 1. For Kannaḍa words with this initial syllable in MSS. or books see ಪಯ್, *e. g.* ಪೈರು = ಪಯ್ರು.

ಪೈ pay. 2. Upper; external; extra; upon (Tĕ. ಪಯಿ, ಪಯಿನೆ, ಪೈ). — ಪೈಗಸ್ತಿ. ಪೈಗಸ್ತು. An extra overseer or superintendent (My.); a patrole (My.; Br., H.).

ಪೈ pay. A copper coin, the 12th part of an Aṇa, a Pie (My.; B. 4, 51. 180). ನಾಲ್ಕು ಪೈ (ಪಣ G.).

ಪೈಕ payka. 1. = ಪಯ್ಕ.

ಪೈಕ payka. 2. Money (Mhr. ಪೈಶಾ; R.; Tĕ. ಪೈಕ, a small copper coin, a farthing, a half penny; cash, money).

ಪೈಕಿ payki. Of or out of; from amongst (My.; Br., Mhr.).

ಪೈಗಮ್ಬರ paygambara. A prophet; a messenger from heaven (Mhr., H. ಪೇಗಮ್ಬರ; My.).

ಪೈಗು paygu. = ಪೈಗೋ. Pegu (My.).

ಪೈಗೋ paygô. = ಪೈಗು. (My., T.; Si. 272).

ಪೈಂಗಲ paiṅgala. (fr. ಪಿಂಗಲ). The fifty-first year of the cycle of sixty (My.).

ಪೈಜಣ paijaṇa. Small tinkling bells for the feet (ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ, ಸಣ್ಣ ಗೆಜ್ಜೆ G.; B. 4, 125).

ಪೈಜಾರು paijâru. A shoe (My.; Br.; Mhr., H.).

ಪೈಟಿ paiṭi. A summerset (My.; H.). See ಪಲ್ಟಿಸು.

ಪೈಠಣ paiṭhaṇa. N. of a town (B. 3, 108).

ಪೈಠಣಿ paiṭhaṇi. Manufactured at Paiṭhaṇa (Mhr.; Br., My.). ಪೈಠಣಿಸೀರೆ, a kind of silk garment (My.).

ಪೈಠರ paiṭhara. (fr. ಪಿಠರ). *Boiled in a pot.*

ಪೈತೃಕ paitṛika. (fr. ಪಿತೃ). = ಪೈತಿಗೆ. Paternal; ancestral. 2, a śrâddha in honour of deceased ancestors (J. 10, 26. 27).

ಪೈತೃಕಕರ್ಮ paitṛika-karma. = ಪೈತೃಕ No. 2. (Si. 244).

ಪೈತೃಕಧನ paitṛika-dhana. Property acquired by a father, ancestral property, patrimony. (My.).

ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯ paitṛishvasêya. (fr. ಪಿತೃಷ್ವಸೃ). *A paternal aunt's son.*

ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ paitṛishvasrîya. *A paternal aunt's son.*

ಪೈತ್ಯ paitya. Tbh. of ಪಿತ್ತ (or of Sk. ಪೈತ್ತ, bilious). Bilious humour (ಮಾಯು, ಪಿತ್ತ Si. 203); choler; foolishness, madness (My.). ಪೈತ್ಯವಾದವನಿಗೆ ಸೈತ್ಯವಾಗದೋ? — ಪೈತ್ಯನಾದವಗೆ ಪೈತ್ಯವೆಮ್ಬುವದೇನು? (Prvs.).

ಪೈತ್ಯಗಾತಿ paitya-gâti. A foolish, mad woman (My.).

ಪೈತ್ಯಗಾಱ paitya-gâṟa. A foolish, mad man (My.).

ಪೈತ್ರ paitra. *Paternal; ancestral.* 2, the part of the hand between the thumb and fore-finger (ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮತ್ತು ತೋಱುಬೆರಳು ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅನ್ತರ G.); the root of the fore-finger.

ಪೈಮಾಯಿಷಿ paimâyishi. Surveying and measuring of lands (My., Br.; Mhr., H. ಪೈಮಾಷೀ).

ಪೈಲವಾನ pailavâna. An athlete, a professional wrestler (My.; B. 5, 165; Mhr. H. ಪಹಲವಾನ, ಪಹಿಲವಾನ, ಪೈಲವಾನ; Br. ಪೈಲುವಾನ).

ಪೈವಸ್ತಿ paivasti. Endorsement of a letter specifying the date of its receipt (My., also ಪೈವಸ್ತಾ; Mhr., H.).

ಪೈಶಾಚ paiśâča. (fr. ಪಿಶಾಚ). Relating or belonging to a piśâča; infernal, demoniacal. 2, a piśâča (J. 2, 60). 3, the lowest form of marriage.

ಪೈಶಾಚಿಕ paiśâčika. = ಪೈಶಾಚ No. 1. 2, a sort of Tadbhava, gibberish (Čh. p. 22).

ಪೈಶುನ್ಯ paiśunya. (fr. ಪಿಶುನ). Information, tale-bearing, backbiting, calumny, reporting evil of others. See ಪಿಸುಣು.

ಪೈಸ paisa. A copper coin, the 3rd part of an Aṇa, or 4 Pays, or 1 Duḍḍu (My.; M. ಪೈಸ್ಸೆ; Mhr. ಪೈಸಾ); money (My.; Mhr.). See ಕಾಲ್.

ಪೈಸಲಾತಿ paisalâti. Final settlement (My.; H.).

ಪೈಸಲು paisalu. Decision of a case or dispute; settlement of a debt (My.; Mhr., H. ಫೈಸಲ). — ಪೈಸಲುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get a decision in one's favour. ಪೈಸಲುಗೊಣ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಸವ್ಪರು (Prv.). — ಪೈಸಲುನಾಮೆ. A written adjudgment of any case (My.).

ಪೊಕ್ಕು **pŏkku.** = ಪೊಕ್ಕು. P. p. of ಪುಗು 1 and ಪೊಗು 1.

ಪೊಕ್ಕುಳ **pŏkkuḷa.** (fr. ಪೊರೆ 1). = ಪೊಕ್ಕುಳಿ 1. The state of having one's self fed (by others; *cf.* ಪರಪುಷ್ಟ). — ಪೊಕ್ಕುಳವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಪೊಕ್ಕುಳಿ-. The cuckoo (ಕೋಗಿಲೆ Šmd. II, o. r. ಪೊಕ್ಕುಳಿ-; Šm. 28).

ಪೊಕ್ಕುಳಿ **pŏkkuḷi. 1.** = ಪೊಕ್ಕುಳ, etc. — ಪೊಕ್ಕುಳಿಯ ಪಕ್ಕಿ. (ಕೋಗಿಲೆ Kk. 79). — ಪೊಕ್ಕುಳಿವಕ್ಕಿ. = ಪೊಕ್ಕುಳವಕ್ಕಿ, q. v.

ಪೊಕ್ಕುಳಿ **pŏkkuḷi. 2.** = ಪೊರ್ಕುಳಿ, q. v.

ಪೊಕ್ಕುಳ್ **pŏkkuḷ.** = ಪರ್ಕುಳ್, ಪೊರ್ಕುಳ್, ಹೊಕ್ಕುಳು, ಹೊಕ್ಕುಳು, ಹೊಕ್ಕುಳು. The navel (ನಾಭಿ Šmd. I; Nr.; see Mr. s. ಅವಲಗ್ನ; T. ಪೋಗಿಲ್, ಪೊಕ್ಕುಳ್; M. ಪೊಕ್ಕಿಳ್, ಪೊಕ್ಕುಳ್, ಪೋಳು; Tĕ. ಪೊಕ್ಕಿಲಿ, ಬೊಡ್ಡು; T. also: a bubble, water-bladder; see ಪುಗುಳ್, ಪುಗ್ಗು). ಪೊಕ್ಕುಳ್ಗೆ, ಪೊಕ್ಕುಳ್ಗಳ್ (Šmd. 52). ಹರಿಯ ಪೊಕ್ಕುಳ ತಾವರೆ (162). ಬೆಬಿಣ್ಬುವು ಪೊಕ್ಕುಳಿನ್, ಉಗುರಿಸಿದುವು ತುಱುಮ್ಬು (288). See ಅಲರ್ಪೊಕ್ಕುಳ, ತಾವರೆ.

ಪೊಗದಿ **pŏgadi.** = ಪಗದಿ. Tribute, tax (My.; Tĕ. ಪುಡುಕು, giving; to give; T. ಪೊಡಿದಲ್, giving; ಪಡಿಂಗು, to give, *cf.* ಬಡ್, gift). ಪೊಗದೀ ತೆಱುವಿಕೆ (ದಾನ Si. 263).

ಪೊಗರ್ **pŏgar.** = ಹೊಗರು. Shine, brightness, lustre, colour (ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ಪೊಳಪು, etc., ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; Šm. 15; Tĕ. ಪೊಗರು, ಪೊಗುರು; T., M. ಪುಗರ್; *cf.* ಪೊಂ, ಪೊಚ್ಚಳು, ಪೊಡರ್ಪು, ಪೊಳೆ 1). ಪೊಗರಪ್ಪ ರಜತಾದ್ರಿ (ಪಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು Šm. 10). See Abh. P. 1, 113; Rśv. 13, 72; V. 4, 36; J. 12, 19; 22, 21; ನುಣ್ಪೊಗರ್, ಪಸುರುಪೊಗರ್. — ಪೊಗರಾನ್. -ಆನ್. To obtain brightness or lustre (Śšv. 4, 42). — ಪೊಗರಿಂಡಿಸು. -ಇಡಿಸು. To lose one's lustre (Abh. P. 9, 21). — ಪೊಗರೇಱು. -ಏಱು. Brightness to increase (J. 24, 66). — ಪೊಗರೊಗು. -ಒಗು. Lustre to come forth or proceed from (Bh. 3, 13, 22; J. 16, 4; 17, 7). — ಪೊಗರ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A bright arrow (J. 22, 11). — ಪೊಗರ್ದೋಱು. -ತೋಱು. Bright colour to appear (J. 5, 60). — ಪೊಗರ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. (Šmd. 54, o. r. -ಟ್ಟೆ). A bright garment. — ಪೊಗರ್ಪೊಗೆ. -ಮೊಗೆ. Lustre to become abundant (J. 18, 34).

ಪೊಗಸು **pŏgasu.** Expansion (Čpr. 6, 58; 8, after 4; see ಪೊಂಗು 1 and ಪೊಚ್ಚ 1).

ಪೊಗಳ್ **pŏgaḷ. 1.** = ಪೊಗಳು, ಹೊಗಳು. To praise (ಸಂಸ್ತವನ Šmd. Dh.; ಕೊಣ್ಡಾಡು 366 Cm.; T., M. ಪುಗಳ್; Tĕ. ಪೊಗಡು, ಪೊಗುಡು; Tu. ಪುಗರ್). P. p. ಪೊಗಳ್ದು (49). ಗೊರವನಲ್ಲದೆ ಪೊಗಳೆಂ (57). ಕುಲಮಂ ಛಲಮಂ ವಿದ್ಯಾಬಲಮಂ ಶೌರ್ಯಾವಲೇಪಮಂ ಪೊಗಳ್ ನೆಲಂ (128. 130). ಮಚ್ಚಿ ಪೊಗಳ್ದಂ (280). ವಸ್ತಿ ಪೊಗಳ್ ಆಗಿ ಕೊಟ್ಟಂ (296). ಪೊಗಳ್ದಂ, ಪೊಗಳ್ದೆ, ಪೊಗಳ್ವುಂ (55). ನನ್ದನವನಲಕ್ಷ್ಮಿ (ವಸನ್ತದೂತಿಯಂ) ಕೀರರವದಿಂ ಪೊಗಳ್ದು (Čpr. 7, 41). ಬೇಡಂ... ಮುತ್ತಂ ತೆಗೆದು, ಸತಿಗೀಯೆ ಪೊರೆಯ ಬೇಡರು ಪೊಗಳ್ದರು (Râghč. 17, 69). ಪೊಗಬಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸ್ತುತ Nr.). See Čpr. 1, 41; 2, 71; 6, after 69; 7, 42; Šśv. 1, after 79; J. 3, 40.

ಪೊಗಳ್ **pŏgaḷ. 2.** (Šmd. 59). Praise; renown (T., M. ಪುಗಳ್; Tĕ. ಪೊಗಡು). — ಪೊಗಳ. -ಅತಿ. A renowned man (ಸತ್ವಾಧಿಕ, ಉತ್ತಮ, ಶಕ್ತ, ಕ್ಷಮ Mr. 246).

ಪೊಗಳಿಸು pŏgaḻisu. = ಹೊಗಳಿಸು. To cause to praise (Čpr. 2, 57; 4, 78; Abh. P. 18, 84; Bp. 86, 42). ಪೊಗಳಿಸಕ್ಕಂ (Šmd. 268).

ಪೊಗಳು pŏgaḻu. = ಪೊಗೞ್ 1, etc. P. p. ಪೊಗೞ್. ಪೊಗಳೊ ತಲೆ (Bp. 49, 21). ಪೊಗಳಿದರ್ (Č. Bp. 5, 52).

ಪೊಗಳ್ಕೆ pŏgaḻkĕ. = ಹೊಗಳಿಕೆ. Praising, praise (Č. Bp. 47, 5; J. 4, 6; 23, 48; 34, 53; Tu. ಪುಗರಿಗೆ).

ಪೊಗಳ್ತೆ pŏgaḻ-tĕ. (Šmd. 247). = ಹೊಗಳಿಕೆ. Praising, praise (ಕೀರ್ತನ Šmd. I; Grj. 10, after 61; Tĕ. ಪೊಗ್ಡ್ತೆ). — ಪೊಗಳ್ತೆವಡೆ. -ವಡೆ. To be praised (Rāv. 4, after 112).

ಪೊಗಿಸು pŏgisu. = ಪುಗಿಸು, etc. To cause to enter (Bp. 55, 14; Bh. 1, 8, 35; Rāv. 5, after 23; 5, 24; J. 8, 31; 17, 57; see ಮಜ್ಜನಮ್ಬೊಗಿಸು).

ಪೊಗು pŏgu. 1. = ಪುಗು 1, etc. To enter, etc. (J. 15, 49; 28, 59; Šāv. 4, 74; see ಕಿವಿವೊಗು). P. p. ಪೊಕ್ಕು. ಪೊಗಲ್ ಅರಿದಾದುದು (ಕಲಿಲ, ಗಹನ Nr.). ಧುರವ ಪೊಗುವುದು (ಅಭಿಹಾರ Mr. 490). — ಪೊಗವೇೞ್. -ವೇೞ್. To tell to enter (Grj. 6, 26).

ಪೊಗು pŏgu. 2. = ಒಗು 1, etc. (J. 3, 25; T. ಪೊಙ).

ಪೊಗೆ pŏgĕ. 1. = ಹೊಗೆ 1. To smoke; to be smoked (Šāv. 4, 37; T. ಪುಗೈ, M., Tu. ಪುಗೆ, Tĕ. ಪೊಗೆ).

ಪೊಗೆ pŏgĕ. 2. = ಪೊಗೆದು, ಹೊಗೆ 2. Short P. p. of ಪೊಗೆ 1, in ಪೊಗೆ ಪೊಗೆದು (J. 26, 18).

ಪೊಗೆ pŏgĕ. 3. = ಹೊಗೆ 3. Smoke; steam, vapour (ಧೂಮ Mr. 47; T. ಪುಗೈ; Tĕ. ಪೊಗೆ, ಪೊಗೆ). See Čpr. 5, after 64; 5, 132; 8, after 4; Č. Bp. 5, 2; Rāv. 1, 43; 9, 18. 23; J. 15, 24; ಕಾರ್ಪೊಗೆ. — ಪೊಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be smoked (Abh. P. 11, 83). — ಪೊಗೆ ಪೊಗು. To become full of smoke (Abh. P. 16, 57). — ಪೊಗೆ ಮೊಗವಾಗು. Smoke to begin to appear (Abh. P. 16, 93). — ಪೊಗೆವಬಯಿಗೆಯ. -ಪ ಬಯಿಗೆ-ಅ 3. He whose standard is smoke: Agni, fire (ಕೃಶಾನು Kk. 21; ಅನಲ Šm. 11).

ಪೊಂ poṅ. ಪೊಣ್. = ಪೊನ್, etc. Gold (ಕಲ Čt. I, 47; Tĕ.). ಬುಧರಿಗೆ ಸಕಲರಿಗೆ ಪೊಂಗಳನು... ದಾನವ ಮಾಡಿದನು (Prll. 3, 12). — ಪೊಂಗಟ್ಟೆ. -ಕಟ್ಟೆ. A golden high structure (Čpr. 10, 66). — ಪೊಂಗದ. -ಕದ. A golden or gilt half of a folding door (Č. Bp. 5, 48). — ಪೊಂಗರಿ. A feather of gold (of an arrow, Abh. P. 13, 48). — ಪೊಂಗಲಸ. -ಕಲಸ. A golden vessel (Abh. P. 5, 125; Bp. 58, 68; Rāv. 11, 81; J. 3, 11; 34, 1-4). — ಪೊಂಗವಚ. -ಕವಚ. A golden coat of mail (Čpr. 10, 64). — ಪೊಂಗವಡಿಕೆ. -ಕವಡಿಕೆ. A golden (crescent-formed) ornament of the forehead (swinging about, Čpr. 3, 47). — ಪೊಂಗಳಸಿಗೆ. A golden water-jar (Čpr. 8, 62). — ಪೊಂಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A golden horn (Č. Bp. 5, 7). — ಪೊಂಗಿಣ್ಡಿ. A golden giṇḍi (Rāv. 14, 158). — ಪೊಂ ಗಿಣುಗಟೆ. Gold castanets (Bp. 5, 41). — ಪೊಂಗುಡುಪು. -ಕುಡುಪು. A golden drum-stick (Rāv. 6, after 30). — ಪೊಂಗುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ. A golden bodice. ಪೊಂಗುಪ್ಪಸಸನ್ನುಡು. -ಂ-ತುಡು, to put on a golden bodice (Rāv. 13, 70). — ಪೊಂಗುಳಿಗೆ. A gold ball (Bp. 4, 17). — ಪೊಂಗೆಜ್ಜೆ. A small gold bell ornament (My.). — ಪೊಂಗೇದಗೆ. -ಕೇದಗೆ. A gold-coloured Pandanus (Rāv. 10, after 31). — ಪೊಂಗೊಡ. -ಕೊಡ. A golden water-vessel (Grj. 3, after 91; V. 5, 7; J. 3, 7; 6, 80; 11, 17). — ಪೊಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take gold (Šāstrasāra in W. v. 1270). — ಪೊಂಗೊಡಿಲ್. -ಕೊಡಿಲ್. A golden fife (Bhāgavata 10, 18, 18). — ಪೊಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A golden staff (Grj. 10, 60).

ಪೊಂಗ pŏṅga²-a3. A man of ebullition, or of elated courage. See ಚೆನ್ನ-.

ಪೊಂಗರ pŏṅgara. = ಹೊಂಗರ. (St. & Pl.).

ಪೊಂಗಲು pŏṅgalu. = ಪುಙ್ಗ q. v., etc., ಪೊಂಗಿಲ್. (My.; T. ಪೊಂಗಲ್; Tĕ. ಪೊಂಗಲಿ, ಪೊಂಗಳಿ; T. ಪೊಂಗಲ್ also: a boiling, a bubbling up; T. ಪುಗರ್ವು, ಪುಙ್ಗ, ಪೊಮ್ಮಲ್, boiled rice; cf. ಬೋನ; see s. ಪುಗ್ಗು). — ಪೊಂಗಲುಹಬ್ಬ. A festival in honor of the sun on its entering the sign of capricorn when pŏṅgalu is eaten (My.; T.; Tĕ. ಪೊಂಗಲಿ-).

ಪೊಂಗಿಲ್ pŏṅgil. = ಪೊಂಗಲು, etc. (Šāstrasāra in W. v. 1270).

ಪೊಂಗಿಸು pŏṅgisu. To cause to expand, etc. (Bp. 1, 49; Šāstrasāra in W. v. 1270). ಪೊಂಗಿಸಿದಂ (Šmd. 274).

ಪೊಂಗು pŏṅgu. 1. To boil over (ಅಳವಂದು ಬೀಳುದು Čt. I, 78; see ಪುಗ್ಗು). **2,** to burst open, to expand, to open, to blossom, to swell, to be elated, to exult, to be overjoyed (to become manifest, ಸ್ಫುಟನ Šmd. Dh.; Tĕ.; cf. ಪೊಗಸು, ಪೊಮ್ 2). ಪೊಂಗಿ ಪೊಸ ವಡುಹಂ (ನಮು, ವರ್ಧನ Mr. 461). See Čpr. 5, 98; 8, 103; Bp. 4, 66; 9, 10; 21, 9; 23, 35; 24, 35; 29, 24; 35, 2; 43, 56; 48, 24; 50, 41; 53, 59; Šāv. 4, 12. 74; ಬೆಮ್ಬೊಂಗು.

ಪೊಂಗು pŏṅgu. 2. Boiling over; expanding, etc. (Čpr. 9, 71; Tĕ.; see ಪೊಂಗ).

ಪೊಚ್ಚ pŏčča. 1. (Manifestation, see ಪೊಂಗು 1): clearness, brightness, whiteness. ಪೊಚ್ಚಪೊಸ್ತಾವ ರೆ (J. 3, 8; 8, 4). ಪೊಚ್ಚಕಿರಿಗೆ (Bp. 14, 15). — ಪೊಚ್ಚ ಪೊಸ. Bright and new or fresh (Abh. P. 3, 35; 7, 29; 8, 47; 17, 7; 30, 2). See ಪೊಸ-.

ಪೊಚ್ಚ pŏčča. 2. A stream, a river (ಪೊೞ್ Šmd. II; ಪೊೞ್, ತೊಱೆ Šm. 36; see s. ಪುಗ್ಗು). ತಾನೆಸ್ಚಂ ಪೊಚ್ಚಮಲ್ಲದ ಅರಿವಾಹಿನಿಯಂ (Šmd. 263). See Rāv. 6, 23; ದಾಮ್ಬೊಚ್ಚ.

ಪೊಚ್ಚಱಿಸು pŏččaṟisu. (To break forth), to start into view, to become evident or manifest, to appear; to shine (ಕಣ್ಣಾಲೆ, ಪೊಡಕರಿಸು Šmd. II; Kk. 75).

ಪೊಚ್ಚಱು pŏččaṟu. (= ಪೊಚ್ಚಱಿಸು). To appear, etc. (ಸ್ಫುರಣ Šmd. Dh.; cf. ಪೊಸರ್). ಪೊಚ್ಚಱುಗುಂ ತೃತೀಯೆಯು ಬನ್ದು ಅನ್ತದಿಮೆಮ್ಬ ಪದಕ್ಕಂ (Šmd. 398; Cm.: ಪೊರ್ಮುಗೆಯುಪ್ಪುದು).

ಪೊಚ್ಚಳಿ pŏččaḻi. Either = ಪೊಚ್ಚ 2, a river, or = ಪೊಳೆ 4, shine, effulgence (ಪೊಳೆ Kk. 75, which also may be ಪೊೞ್).

ಪೊಜ್ಜಲಿಸು pŏjjalisu. = ಪಜ್ಜಳಿಸು. Tbh. of ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು. (Bp. 26, 10).

ಪೊಂ pŏṅ. ಪೊಣ್. = ಪೊನ್, etc. Gold. — ಪೊಂಚಗಲಿ. A golden bench or seat (Rāv. 10, after 31; Šāv. 2, after 42). — ಪೊಂಚಳಮ್ಮು. A golden veil (V. 10, 4). — ಪೊಂಚಾಳಿಗೆ. A sack filled with gold coins (V. 8, 4). — ಪೊಂಚುಱಿಗೆ. -ಸುಱಿಗೆ. (Šmd. 83). A golden knife or dagger (Rāv. 6, after 11). ಕಟ್ಟಿದ ಪೊಂಚುಱಿಗೆಯೊಳಂ ಜನಮ್ ಎಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ? (Šmd. 83). — ಪೊಂಜೂಡಗ. -ಸೂಡಗ. A gold bracelet (Čpr. 10, 7).

ಪೊಂಚು pŏñću. = ಹೊಂಚು 1. To be in wait; to lurk (J. 26, 24; Tĕ.).

ಪೊಂಜು pŏñju. = ಪಂಜು. ಪೊಂಜು ಸುಟ್ಟರೂ ಮುಂಜು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪೊಟ್ಟಗೆ pŏṭṭagĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 1, etc. See ಗರಪೊಟ್ಟಗೆ.

ಪೊಟ್ಟಣ pŏṭṭaṇa. = ಪೊಟ್ಟಳ, ಪೊಟ್ಲ, ಪೊಟ್ಲ 1. (Tbh. of ಪುಟ; cf. ಪೊಡ 1). A small cup or packet made of leaves, paper, etc. (My.; Bp. 8, 60; 17, 8; Rśv. 13, 88; T. ಪೊಟ್ಟಣ, ಪೊಟ್ಟಲ; Tĕ. ಪೊಟ್ಟ, ಪೊಟ್ಲ; cf. Tbh. ಪುಡಿ); a bag. ನೀರ ಪೊಟ್ಟಣ (ಕಾರ ಮುಗಿಲ್ Ćt. I, 87). ಪೊಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟ ಕೊಣ್ಡರೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೋಗನೇ? (Prv.). — ಪೊಟ್ಟಣಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie or prepare a pŏṭṭaṇa (Bp. 18, 60). — ಪೊಟ್ಟಣವಾರಿ. Water in a cup of leaves. ಸರೋರುಹದ ಪತ್ರದಲಿ ಪೊಟ್ಟಣವಾರಿಯನು ಕಟ್ಟು! (Bh. 3, 23, 12).

ಪೊಟ್ಟರೆ pŏṭṭarĕ. = ಪಟ್ರ, ಪೊಟ್ಟೆ 1, ಪೊಟ್ರ, ಪೋಟೆ, (ಪೋಟಲ್), ಹೊಟ್ಟೆ 2, ಹೊಟ್ರ, ಹೋಟೆ, ಹೋಟ್ರ. A hole in a tree, the hollow of a tree (My.; T. ಪೊತ್ತಲ್, ಪೊಯ್, ಪೊಳ್ಳಲ್, ಪೋಲ್ಕ್ಕು; see ಪೊಳ್ಳು).

ಪೊಟ್ಟವಣಿ pŏṭṭavaṇi. A term used in saṅgīta (Bp. 19, 8).

ಪೊಟ್ಟಳ pŏṭṭaḷa. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಟು pŏṭṭu. = ಹೊಟ್ಟು. Chaff, husk, a pod emptied of its contents (ಕಡಂಗರ, ಬುಸ Nr.; Ćpr. 6, 39; M. ಪುಟ್ಟಲ್; Tĕ.; T., M. ಪೊಟ್ಟು, an empty, or blighted, ear of corn; useless; M. ಪುಟ್ಟಲ್ also: a basket; ears of corn just before shooting forth, see ಪೊಡೆ 3; M. ಪೊಟ್ಟಿ, what is broken, maimed, see ಪುಡಿ).

ಪೊಟ್ಟೆ pŏṭṭĕ. 1. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. ಮರದ ಪೊಟ್ಟೆ (ಪೋಟಲ್ Śmd. I, o. r. -ಪೋಟೆ).

ಪೊಟ್ಟೆ pŏṭṭĕ. 2. = (ಪಟ್ಟೆ 2, No. 2), ಪೊಡೆ 3, ಹೊಟ್ಟೆ. The belly, the paunch, the stomach; the womb; the cavity or body, as of a ship (ಪೊಡೆ, ಬಸಿಱ್ Śm. 70; Tĕ.; Mhr. ಪೋಟ). See Ćpr. 8, 61; ಕಿಟ್ಟೊಟ್ಟೆ, ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ.

ಪೊಟ್ನ pŏṭna. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ರೆ pŏṭrĕ. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಲ poṭla. 1. = ಪೊಟ್ಟಣ, etc. (My.).

ಪೊಟ್ಲ pŏṭla. 2. Tbh. of ಪಟೋಲ. (My.; T. ಪುಡಲ್, ಪುಡೋಲ್).

ಪೊಡ pŏḍa. 1. = ಪುಟ, etc. Tbh. of ಪುಟ. A cup or hollow formed by folding, especially that formed by joining the palms of the hands in token of respect. — ಪೊಡ ಮಡಸು. = ಪೊಡ ಮಡಿಸು. (Bp. 48, 30; 53, 62). — ಪೊಡಮಡಿಕೆ. = ಪೊಡವಡಿಕೆ. (ತುಡುಱ್ Kk. 76). — ಪೊಡ ಮಡಿಸು. To cause to salute respectfully (Bp. 4, 43). 2, to have one's self saluted (4, 68). — ಪೊಡ ಮಡು. = ಪೊಡವಡು. To join the palms of the hands into a cup (and thus to lift them up towards the forehead in token of respect), to make obeisance, to salute respectfully (ನಮಸ್ಕಾರ Śmd. Dh., o. r. ಪೊಡವಡು; Grj. 4, after 55; 5, after 42; Bp. 4, 1. 11; 46, 52; 47, 46; Rśv. 14, after 5; V. 9, 59; J. 5, 30). ಪೊಡ ಮಡು, ಪೊಡ ಮಡು. rep. (Bp. 6, 27). — ಪೊಡವಡಿಕೆ. -ಮಡಿಕೆ. A respectful salutation (ತುಡುಱ್ Śmd. I & II; ತುಡುಱ್, ಎಱಗು, ಮೊಗ್ಗು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ನಮಸ್ಕಾರ Śm. 34). — ಪೊಡವಡು. = ಪೊಡ ಮಡು. (ಮುಗ್ಗಿ Śmd. I; Ćpr. 4, after 13 & 14; 4, 74; 5, after 91 & 121; Abh. P. 10, after 181). ದೇವರ್ಗೆ ಪೊಡವಟ್ಟಂ (Śmd. 159, o. r. ಪೊಡ ಮಟ್ಟಂ). ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಗೆ ಪೊಡವಟ್ಟು (Abh. P. 14, after 105). — ಪೊಡವಡುಹ. -ಮಡುಹ. Saluting respectfully. ಪೊಂಗಿ ಪೊಡವಡುಹಂ (ನಮ, ವನ್ದನ Mr. 461).

ಪೊಡ pŏḍa. 2. (Tbh. of ಸ್ಫುಟ). (Manifestation), appearance; form, figure, shape (Tĕ. ಪೊಡ; cf. ಪೊಡಿಕು; also the Tĕ. s. ಪುಗ್ಗು?). — ಪೊಡಕರಿಸು. = ಹೊಡಕರಿಸು. To make one's appearance, to come in sight, to appear, to become manifest (ಕಣ್ಣಾಲಿ, ಪೊಚ್ಚಱಿಸು Śmd. II; Kk. 75; Č. Bp. 10, 21; Tĕ. ಪೊಡಗಟ್ಟು). ಪೊಸಗಾರ ಸಿಡಿಲ ಮಸಕಮುನ್ ಆಸಕಬಡು, ಕೃತಾನ್ತ ಜಿಹ್ವೆ ಪೊಡಕರಿಸುವ ಪೊಲ್, ಬೆಸಸು ಬೆಸಸನ್ನು, ಕರಮ್ ಅರ್ಬಿಸೆ ಸನ್ನಿಧಮಾಯ್ತು ಎದ್ದ ರಾವಣನಿದಿರೊಳ್ (Abh. P. 14, 105).

ಪೊಡಪು pŏḍapu. = (ಪೊಡರ್ಪು), ಪೊಳಪು 1, etc. Shine, etc. See ಮಾರ್ಪೊಡಪು.

ಪೊಡಯಿಸು pŏḍayisu. = ಪೊಡಸು, ಪೊಡೆಯಿಸು, ಹೊಡಸು, ಹೊಡಿಸು. To cause to beat, etc. (Grj. 6, after 54; Rśv. 5, 128).

ಪೊಡರ್ pŏḍar. To tremble, to throb, to quiver (Rśv. 5, 118; 10, 7; V. 4, 18; Rām. 1, 8, 3); to start into view, to manifest itself, to appear (Ćpr. 6, 32; Abh. P. 11, 105); to flash, to shine, to glitter (ಸ್ಫುರಣ Śmd. Dh.). ಬಾಲ್ವಿಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಳುವ ಸಮ್ಮನ ತೂಲವಾಲದೊಳ್ (Śmd. 204).

ಪೊಡರ್ಕೆ pŏḍarkĕ. Quivering, shaking, contracting (Ćpr. 6, 23).

ಪೊಡರ್ಪು pŏḍarpu. Glitter, shine, lustre, brightness; glory; power (Abh. P. 3, 60; 9, 70; 11, 141. 177; 14, 143; Grj. 6, 11; Rśv. 5, 28; 6, after 11; cf. ಪೊಗರ್). — ಪೊಡರ್ಪುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Brightness, etc. to be impaired or gone (Abh. P. 2, 60; 13, 62; 14, 49. 136; 14, after 188). — ಪೊಡರ್ಪುಗುನ್ದಿಸು. -ಕುನ್ದಿಸು. To cause lustre, etc. to decrease (Abh. P. 13, 143). — ಪೊಡರ್ಪುಗೆಯ್. To use one's power, to exert one's self (Ćpr. 9, 76). — ಪೊಡರ್ಪುದೋಱ್. -ತೋಱ್. To show forth or evince power (Abh. P. 13, 32. 113). — ಪೊಡರ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become glorious or grand (Śśv. 1, 34; 3, 52).

ಪೊಡವಿ pŏḍavi. A kind of swing or palankeen (ಆನ್ದೋಲಭೇದ Śm. 108; T. ಪೊಡ್ಡೈ, to move = ಅಕ್ಕೆ; cf. ಪೊಳಪು 2).

ಪೊಡವಿ pŏḍavi. Tbh. of ಪೃಥ್ವಿ. (ತಿರೆ, ಧಾತ್ರಿ Ćt. II, 71; ಧರೆ Kk. 16; ಎಳೆ, ಬೂಮಿ, ಬುವಿ, ದರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರನ್ನವಸಿಱಲ್, ಮೇದಿನಿ Śm. 37; ವಸುಧೆ 108; Mr. 539; Bp. 2, 14; 50, 32; Prll. 3, 6; Rśv. 5, 33; 13, after 95; J. 12, 7; 28, 27; Tĕ. ಪುಡಮಿ; T. ಪುಡವಿ). ಕಡಲ್ ಉಡಿಗೆಯಾದ ಪೊಡವಿ (Śmd. 12). ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವವರೇನೋ? (Dp. 148). ಪೊಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದವಗೆ ಅಡವಿ ಗೊಡವೆಯಾಕೆ? -ಪೊಡವಿಯಾಗಲಿ ಅಡವಿಯಾಗಲಿ ಬಡವಗೇನು? (Prvs.). — ಪೊಡವಿಜ. -ಜ. Earth-born: the planet Mars (ಕೇಸೊಡಲ, ಮಂಗಲ Śm. 17). — ಪೊಡವಿದೇವತೆ. The goddess Earth (Dp. 119). — ಪೊಡವಿಪ. -ಪ. = ಪೊಡವಿಪತಿ. (Bp. 26, 43; 53, 12). — ಪೊಡವಿಪತಿ. A king (Bp. 19, 30; J. 13, 36; 28, 17). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ (Śmd. 145). — ಪೊಡವಿಯೊಡೆತನ. -ಒಡೆತನ. The possession of, or rule over, a country (Bh. 1, 8, 23). — ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. A king (Bp. 24, 80; 46, 22. 42). — ಪೊಡವೀಶ. -ಈಶ. A king. ಬಡವನ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತ ನುಡಿದರಲ್ಲೆಮ್ಬುವರು, ಪೊಡವೀಶ ಜೊಲ್ಲೊಡನೆ ತಾ ಕೂಗಿದರೆ ಕಡು ಮೆಚ್ಚುತಿಹರು (Sp.). — ಪೊಡವಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. The woman Earth (Śśv. 3, after 28).

ಪೊಡಸು pŏḍasu. = ಪೊಡಯಿಸು, etc. (Č. Bp. 47, 22).

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 1. = (ಪುಯ್, etc.), ಹೊಡಿ, ಹೊಡೆ. To strike, to beat, to smite; to cast, to throw, as a stone; to shoot, as an arrow; to fire, as a gun; to drive, as cattle, etc.; to drive, as a cart, a plough, etc.; to drive away, as birds; to fall plentifully or pour, as rain; to fall, as a thunderbolt; to smite, as a demon, fever, etc. (ಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.; ತಾಡನ Šm. 90; T. ಪುಡೈ; My. as ಹೊಡೆ); to beat off, to drive back, to keep off, to ward off, to prevent, to hinder, etc. (ನಿವಾರಿಸು Šm. 90; ಹರಿಯಿಡು, ಎಡೆಗೆಡಿಸು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.); to cut off, as the head (Bp. 51, 72); to fell, as a tree; to pitch, as a tent; to force into (one's body), to devour (My. as ಹೊಡೆ). ಪೊಡೆದ ಭೇರಿ (Šmd. 201). See Rāv. 6, after 10, 11 & 30; 8, 102. 113; 13, after 64 & 95; J. 4, 28; 5, 9; 13, 1; 23, 61.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 2. Beating, etc. — ಪೊಡೆಗಲ್. -ಕಲ್. A stone for throwing (in battle, J. 22, 26). — ಪೊಡೆಚೆಣ್ಡು. = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು 1 (Grj. 10, 74); = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು 2 (J. 23, 19). — ಪೊಡೆಸೆಣ್ಡು. Game of throwing and catching handballs (ಅವಮ್ಮಾಲೆ Šs.). 2, game of making a ball bounce repeatedly from the ground by hitting it with the palm of the hand (My.).

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 3. = ಪೊಟ್ಟೆ 2, etc. The belly, etc. (ಕುಕ್ಷಿ Šmd. Dh.; ಉದರ Čt. I, 102, Bhn. 58; ಜಠರ Čt. II, 46; ಬಸಿಱ್ Kk. 32; ಪೊಟ್ಟೆ, ಬಸಿಱ್ Šm. 70; ಬಸಿಱ್ 90; Rāv. 5, after 120; Šāv. 4, 79; J. 2, 9; 11, 9). 2, pregnancy (of beasts, ಗಬ್ಬ Šm. 101). 3, a pregnant ear of corn: an ear of corn just before shooting forth (My. as ಹೊಡೆ; see M. ಪುಟ್ಟಿಲ್ s. ಪೊಟ್ಟು); a plump ear of corn (ಕೋಚುರ್ತೆನೆ Šm. 90). See ಅಲಪೊರ್ದೆಯ, ಕಿದಿಪ್ಪೊಡೆ, ಪೆರ್ಪೊರ್ದೆಯ, ಪೊಮ್ಪೊಡೆಯ. — ಪೊಡೆ ಮರಳ್. The belly to be turned (upwards, J. 21, 13). — ಪೊಡೆಯಲರ. -ಅಲರ್-ಅ 3. Vishṇu (ವಸುವರ್ಣ Čt. II, 31). 2, a class of metrical feet (Čh.).

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 4. Extension, height, length, stature (see Tĕ. ಪೊಡಗು, etc. s. ಪುಗ್ಗು). — ಪೊಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall to one's full length (or headlong, Grj. 5, after 42; J. 4, 46; 20, 52; 21, 47; 22, 33).

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 5. (*cf.* Tbh. ಪೊಡ 1). A pouch formed by folding or doubling a part of one's cloth in front (ಸೋಗಿಲ್, ಉಡಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Šm. 71; see ತೆರೆಪೊಡೆ). 2, the part of an arrow that is taken hold of by an archer in shooting. See ಕೆಯ್ಪೊಡೆ.

ಪೊಡೆಯಿಸು pŏḍĕyisu. = ಪೊಡಯಿಸು, etc. (Rāv. 6, after 10).

ಪೊಣ pŏṇa. = ಪಿಣ, etc. See ಕಾಪೊರ್ಣ.

ಪೊಣರ್ pŏṇar. 1. = ಪೊಣರು, (ಪೊರ್ 1). To be joined or united, to join, to couple (Čpr. 8, after 44; T., M. ಪುಣರು; in M. = ಪೂಣು, see ಪೂಣ್ 2; M. ಪುಣೆ, to copulate; to undertake; see ಪೊರ್ 1). 2, to close or grapple with (an enemy), to fight (Rāv. 13, after 86; Šāv. 2, 42; 4, 72. 117. 125; J. 4, 34; 7, 54; 12, 33. 36). P. p. ಪೊಣರ್ದು. ಆರ್ ಮುಮ್ದೆ(ಪೊರ್ದರ್? ಆರ್ ನಿಲ್ವರ್? ಆರ್ ಪೊಣರ್ವರ್? (Šmd. 183). See ಮುಮ್ಪೊಣರ್.

ಪೊಣರ್ pŏṇar. 2. (= ಪೊರ್ 2). Union, coupling; a couple (ಅಮಳ್, ಜುಗಮು, ಜವಳ, ಎರಡು Kk. 60; ಅಮಳ್ Čt. II, 23; Abh. P. 15, 78; T. ಪುಣರ್; M. ಪುಣರ್, ಪುಣೆ, ಪೂಣ್; T. ಪುಣೈ, ಪುಣೈ, fetters). 2, a fight, a combat (ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಣಣ, ಜುದ್ದ, ಮೊನೆ, ಕಾಳಗ Šm. 39; Kk. 41). See ಕಣ್ಪೊಣರ್. — ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ. -ವಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ, ಎಣೆವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Šm. 28; Kk. 14).

ಪೊಣರು pŏṇaru. = ಪೊಣರ್ 1. ಪೊಣರುವ (J. 22, 29).

ಪೊಣರ್ಕೆ pŏṇarkĕ. Fighting; a fight (Abh. P. 13, 138; 16, after 4; Rāv. 5, 128; Šāv. 4, 86). ಕಾರವಾರಿ ಗಡೆಗೊಳೆ ಪೊಣರ್ಕೆಗೆ ಆವಂ ನಿಲ್ವಂ? (Šmd. 200).

ಪೊಣರ್ದು pŏṇarču. To join, to be joined, united or mixed; to join (with accusative, ಸಂಯುಗ, ಬೆರೆ Šmd. Dh.; Abh. P. 11, 9; 14, after 158).

ಪೊಣೆ pŏṇĕ. = ಹೊಣೆ. Bond, bail; a bondsman, a surety, a bail (J. 28, 64; Tĕ. ಪೂಚಿ; see T., M. s. ಪಣೆ; *cf.* ಒಲ್ 2). See ಕಾಲ್ಪೊಣೆ, ತೋಳುಮ್ಪೊಣೆ.

ಪೊಣ್ಮಿಸು pŏṇmisu. To cause to rise or swell, etc. (Čpr. 5, 4; Grj. 4, 98).

ಪೊಣ್ಮು pŏṇmu. = ಉಣ್ಮು, (ಪುಣ್ಮು), ಹೊಮ್ಮು. To rise; to swell; to spring up; to break out, to come forth; to be produced (ಉದ್ಗಮನ Šmd. Dh.; see Kk. s. ಎಱ್ಜು 1; see s. ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಪೊದಱ್ 1). ಪೊಣ್ಮುವ ಘರ್ಮಜಲಂಗಳ್ (Šmd. 201). ಪೊಣ್ಮಿತ್ತು ಬೃಂಹಿತಂ (Abh. P. 10, 157). ಮೆಯ್ ಪುಲಕದಿಂ ಪೊಣ್ಮೆ (J. 11, 19). See Čpr. 1, 51. 86; 2, 7; 3, 56; 8, 94; Abh. P. 14, 106; 16, 37; Grj. 3, 111; 4, 86; Rāv. 5, 36; 9, 22; 10, 6; 13, 84; Bp. 27, 4. 71; 42, 15; 51, 59; Č. Bp. 44, 29; J. 6, 40; ಪೊಣ-.

ಪೊತ್ತ pŏtta. A treasure-bag (Mhr., H. ಪೋತೇದಾ; Tĕ. ಪೊತ = ಪೊಟ್ಟ, see s. ಪೊದೆ 2). ಕೆಯ್ಪೊತ್ತಂ (a small bag, a purse) ಬಿದ್ದಯ್ದಿದವರಸ್ತೆ (Šāstrasāra in W. v. 1321).

ಪೊತ್ತಗೆ pŏttagĕ. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ (Šmd. 355). See ಮೂಸಪೊತ್ತಗೆ; V. 38, after 98.

ಪೊತ್ತಱ್ pŏttaṟ. = ಪೊತ್ತಱ್, etc. Day-time (Abh. P. 8, 60; 10, 94).

ಪೊತ್ತಱೆ pŏttaṟĕ. = ಪೊತ್ತಱ್, ಪೊದ್ದಱ್, etc. Day-break; at day-break; etc. (ನಸು Čt. I, 19; ಪಗಲ್ Čt. II, 34).

ಪೊತ್ತಿ pŏtti. (= ಪೊತ್ತಿಯ?). (Tbh. of ಪೋತ?). Cloth (Bp. 31, 3; 55, 25; Tĕ. integument, coat, skin, bark; T. a garment of fibres; T. ಪುನಿದು = ತೋಲ್; *cf.* ಪೊದೆ 1?). See ವಾರಣಾಸಿಯ ದಸರಿಯ-.

ಪೊತ್ತಿಗೆ pŏttigĕ. Flaming, flame (J. 13, 12).

ಪೊತ್ತಿಗೆ pŏttigĕ. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (Bp. 2, 48).

ಪೊತ್ತಿಯ pŏttiya. (= ಪೊತ್ತಿ 1?). (Tbh. of ಪತ್ತ್ರೋರ್ಣ?). Wove silk (ಪತ್ತ್ರೋರ್ಣ, ಧೌತಕೌಶೇಯ Hlā.).

ಪೊತ್ತಿಸು pŏttisu. = ಹೊತ್ತಿಸು. To cause to burn with flame, to kindle, to light. ಸೊಡರಂ ಪೊತ್ತಿಸಿ

(Abh. P. 3, 149). ಬನಮೆಮ್ಮ ಮದನನ್ನವನರಮನೆಯೊಳ್ ಪೊತ್ತಿಸಿದ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಮಾಡಕ್ಕನುರೂಪಮಾಗಿ ಪಣೆಯಿಂ ಕೊನೆವರೆಗಂ ಪೂತುವು, ಅರಲೆ, ಚಮ್ಪಕನಿಕರಂ (Čpr. 7, 53). See Grj. 4, after 70; Bp. 3, 6; 16, 22; 27, 7; 50, 53. 59.

ಪೊತ್ತು pŏttu. 1. = ಹತ್ತು 3, ಹೊತ್ತು 1. To begin to burn with flame, to be kindled, to catch fire, to flame (Grj. 4, 116; J. 11, 31; 26, 13); (and in the *transitive* sense, ಅಗ್ನಿಪಟುಳರಣ Šmd. Dh.; ಇಂಗಳವ ಪಟು ಮಾಡು Šm.).

ಪೊತ್ತು pŏttu. 2. = ಪೊಲ್ತು, etc. Flaming. 2, the sun. 3, time (Čpr. 4, 28; 6, 86; Bp. 41, 28; J. 28, 24). — ಪೊತ್ತುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To spend time (Čpr. 2, after 57; J. 26, 55; 32, 30). — ಪೊತ್ತುಂಗೊಡಬು. -ಂ-ಕೊಡಬು. (Šmd. 203). A flaming piece of wood. — ಪೊತ್ತುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Time and light (J. 2, 16).

ಪೊತ್ತು pŏttu. 3. = ಹತ್ತು 5, ಹೊತ್ತು 3. To be burnt, as rice, etc., at the bottom of the cooking vessel, to be boiled or baked too much, to be overdone (ಅತಿಪಕ್ವಾನ್ನ Šmd. Dh.; ಅತಿಪಕ್ವ Šm. 97; V. 9, 74; *cf.* ಪುರಿ 1).

ಪೊತ್ತು pŏttu. 4. = ಹೊತ್ತು 4. P. p. of ಪೊಱ್, ಪೊಱು.

ಪೊದಕುಳಿ pŏdakuḷi. = ಹೊದಕುಳಿ. Affliction, pain, grief, distress. (Tĕ. ಪೊಕ್ಕು, to be blistered, scalded; to grieve much; ಪೊಗಲು, to burn; to grieve; T. ಪೊದಿರ್, fear, trembling through fear). — ಪೊದಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to grieve, etc. (J. 19, 12).

ಪೊದಕೆ pŏdakĕ. = ಹೊದಕೆ, ಹೊದಿಕೆ, (ಹೊದ್ದಿಕೆ). A cover, a covering, a wrapper (thrown over one's self especially also at night, My. as ಹೊದಿಕೆ). 2, a thatch, a roof (J. 17, 23). ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಪೊದಕೆ (ವಲಭಿ, ಛದಿ Mr. 200).

ಪೊದದು pŏdadu. P. p. of ಪೊದೆ 1.

ಪೊದಯಿಸು pŏdayisu. = ಪೊದೆಯಿಸು, etc. (Čpr. 7, after 92; 8, after 4).

ಪೊದಱ್ pŏdaṟ. = (ಪೊದೆ 2 No. 3), ಪೊದಱು, ಹೊದಱು. That covers: a bush, a thicket, a thick tuft of trees (ಕುತ್ತುಱ್ Čt. II, 90; Kk. 22; Šm. 24; ಗಿಡಗಳ ಗುಮ್ಪು G.; My.; T. ಪುದರ್, ಪುದಲ್, ಪೂಡು, ಪೊಚ್ಚೆ, ಪೊಟ್ಟೆ; *cf.* ಪುದುವು). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಱ್ (Šmd. 89. 113. 129). ಕಮ್ಮಂಗಳೆಯಿಸ್ದೆಚ್ಚಪನ್, ಇಮ್ಮಾವಿನ ಪೊದಱೊಳ್ ಇರ್ದು (210). ಪೊದಱ್ಗಳ್ (J. 28, 47). See Čpr. 7, 91; Šrv. 4, 23; J. 2, 57; ಪೆರ್ವೊದಱ್. — ಪೊದಱ್ವರೆ. -ಪರೆ. Bushes, etc. to abound (J. 26, 33).

ಪೊದಱು pŏdaṟu. = ಪೊದಱ್, etc. — ಪೊದಱುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Clustered light (J. 10, 36).

ಪೊದಳ್ pŏdaḻ. 1. (To rise): to come forth (ಪೊಱಪೊಣ್ಮು Čt. II, 75. 90; *cf.* ಪುಟ್ಟು 1); to spring up; to become conspicuous, famous or well-known, to come in sight (ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡೆ Šmd. 7. 56 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಗು 31 Cm.); to have currency, to be used or employed (ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 147 Cm.). ಕಳಾಗುಣಂ ಪೊದಳ್ದಿಳವಡೆ ಬಾಲಭಾವದೊಳ್ ಭಾವಕಿಯರ್ ಬಳೆವರ್ ನಿರನ್ತರಂ (230). ಭುವನಮನ್ ಅವಗಂ ಪರಿದು ತೀವಿದ (ಚನ್ದ್ರನ) ತಣ್ಣಿದಿರ್ಗಳ್ ಪೊದಳ್ದು, ಕೈರವವನಮ್ ಅಲರ್ದುವು, ಅಯ್ದೆ ಪೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಡುವು (Lilv. 3, 7). ಭ್ರಂಗತತಿ...ಕಿಱುಮುಡುಗೊಣ್ಣ ಬಣ್ಣಿನೊಳಗೀಸಿ, ಪೊದಳ್ದಿಡಿದಿರ್ದ ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಬುವಿದೊಳ್ ಅಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಗರೆದು (Čpr. 7, 60). See Čpr. 2, 14; 4, 46; 5, after 64; Abh. P. 1, 103; 6, 49; Rśv. 6, 23; 7, 17; 9, 18; J. 6, 46; 8, 18; Râm. 1, 8, 8.

ಪೊದಳ್ pŏdaḻ. 2. = ಪೊದಳ್ದು. P. p. of ಪೊದಳ್ 1. — ಪೊದಳ್ ತರ್. To manifest itself, to appear (Čpr. 4, 48).

ಪೊದಳ್ಕೆ pŏdaḻkĕ. Arising; appearing; conspicuousness (Šśv. 1, 34; 5, 14). — ಪೊದಳ್ಕೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To disappear (Čpr. 4, 46).

ಪೊದಳ್ಚು pŏdaḻču. To bring about, to perform (Čpr. 6, 83).

ಪೊದಿಸು pŏdisu. = ಪೊದಯಿಸು, ಪೊದೆಯಿಸು, ಹೊಚ್ಚು, ಹೊದಸು, ಹೊದಿಸು. To put over; to put on; to cover; to hide. See Rśv. 4, 14; 6, 10; J. 28, 4. 20.

ಪೊದುಂಕು pŏduṅku. To hide (ಅಡಗಿಸು Šs.).

ಪೊದೆ pŏdĕ. 1. = (ಪುದಿ 1), ಹೊದಿ, ಹೊದೆ. To put on; to put over; to wrap round (see T., M. s. ಪುದಿ 1). P. ps. ಪೊದದು, ಪೊದೆದು, ಪೊದ್ದು. ಪೊದೆದಿಹ ರತ್ನಗಮ್ಬಳಿ (Bp. 3, 26). ಪೊದವ ಉತ್ತರಾಸಂಗ (ಶಾಟಿ, ಬೃಹತಿಕೆ, ಪ್ರೈಕಕ್ಷ Mr. 256). ಪೊದೆದ ಪಾವಡೆ (Si. 224).

ಪೊದೆ pŏdĕ. 2. = ಪುದೆ, etc. A quiver (ದೊಣೆ Čt. I, 37, o. r. ಪುದೆ; ದೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಗೆ Šm. 43; Čpr. 6, 37; 7, 44; Abh. P. 9, 164; Rśv. 6, after 11; Tĕ. ಪೊತ, a packet, a bittle bag). 2, a thatch (ಕುಟುಂಗಳ Si. 490). 3, a bush (My.; Tĕ.). ಬಳ್ಳಿಗಳ ಗುಮ್ಪುಳ್ಳ ಪೊದೆ (ಗುಲ್ಮಿನಿ, etc. Si. 121). 4, a bundle (My.). — ಪೊದೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To prepare a quiver or quivers (Čpr. 5, 53). — ಪೊದೆಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To scatter about (the contents) of a quiver (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 1, 118).

ಪೊದೆಯಿಸು pŏdĕyisu. = ಪೊದಿಸು, etc. To put on; to cover; to hide (ಆಚ್ಛಾದನ Šmd. Dh.).

ಪೊದ್ದಿಸು pŏddisu. = ಹೊದ್ದಿಸು. To join or put to; to order to do (J. 5, 9).

ಪೊದ್ದು pŏddu. 1. = ಹೊದ್ದು 1. P. p. of ಪೊದೆ 1. ಪೊದ್ದ ಅಂಗವಸ್ತ್ರ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Si. 224). ಪೊದ್ದು ಕೊಳ್ (Grj. 4, 109).

ಪೊದ್ದು pŏddu. 2. = ಪೊರ್ದು 1, etc. (J. 10, 16; 22, 24; 23, 7; 28, 37). ಕುಕ್ಷಿತಂ ಪೊದ್ದದೆ (18, 39). ಪೊದ್ದಿದ ಅಪವಾದ (18, 49).

ಪೊನ್ pŏn. (Šmd. 59). = ಪೊಱ, etc., ಪೊಂ (ಪೊಱ್), ಪೊಂ (ಪೊಣ್ಣ್), ಪೊಮ್ 1, ಹೊಂ (ಹೊಱ್), ಹೊನ್, ಹೊನ್ನು, ಹೊಮ್. Metal; gold (ಪರುಷ Mr. 515; M.; Tĕ. ಪೊನ್ನು; T. ಪೊನ್, ಪೊಲ್, metal; gold; lustre; beauty; ಪೊಲ, gold; beauty; M. ಪೊಲ್, gold; see ಪೊಲ್). ಮಿಸುನಿಯ ಪೊನ್ (ಕಸವರ Šmd. II). ಪೊನ್ನಕೃಪನೆ ಕುಲೀನಂ ಚೆನ್ನಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಯೆನಿಸುಗುಮ್, ಅದಱಿನ್ದಿನ್ನುಂ ಪೊನ್ನನೆ ಪಡೆವುದು; ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ (84. 174). ಪೊನ್ನಂ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂ (165). ಪೊನ್ನ ಕೋಲ್ (162). ಪೊನ್ನ ಮುಡಿ (Abh. P. 3, 142). ಪೊನ್ನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ (Bp. 58, 57). ಪೊನ್ನ ತಮ್ಬುಗೆ (58, 68). ಪೊನ್ನ ನೇಗಿಲ್ (60, 50). ಪೊನ್ನ ಪೂ (4, 38). ಪೊನ್ನ ಪೇಟಿಕೆ (Rśv. 13, 72). ಪೊನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆ (6, after 11). ಪೊನ್ನ ಪೊದಕೆ (J. 17, 23). ಕೊಡು, ಕೊಡು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೊನ್ನೆಲ್ಲವಂ! (Bp. 11, 8). See ಕಾರ್ಪೊನ್, ಕಿಸುಪೊನ್,

ಚೆಮ್ಬೊನ್; Čpr. 1, 131. — ಪೊನ್ಗವಳೆ. A golden spittoon (Šsv. 1, 78). — ಪೊನ್ದಟ್ಟೆ. -ತಟ್ಟೆ. A golden platter (J. 11, 7. 11). — ಪೊನ್ದಣ್ಡಿಗೆ. A golden palankeen (Bp. 50, 16). — ಪೊನ್ದಳಿಗೆ. -ತಳಿಗೆ. A golden plate (Šsv. 2, after 42; J. 31, 18; 33, 23). — ಪೊನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Gold-coloured young foliage (Čpr. 7, after 115). — ಪೊನ್ದಟಿ. -ತಟಿ. A golden parasol (V. 5, after 21). — ಪೊನ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A gold-coloured lotus (Ršv. 10, after 31; J. 3, 8; 8, 4). — ಪೊನ್ದಾವರೆಗೊಳ. -ಕೊಳ. A pond with gold-coloured lotuses (Abh. P. 1, 104). — ಪೊನ್ದೆನೆಗೊನೆ. -ತೆನೆ-ಕೊನೆ. The point of a gold merlon of a fort (Čpr. 1, 112). — ಪೊನ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A golden veil (Ršv. 5, after 19; 10, 6). — ಪೊನ್ದೇರ್. -ತೇರ್. A gilt chariot (Č. Bp. 42, 15; J. 12, 4; 22, 8). — ಪೊನ್ದೊಡರ್. -ತೊಡರ್. A gold chain (Ršv. 6, after 11; 13, 70). — ಪೊನ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. A gold ornament (J. 12, 7). — ಪೊನ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. A gold trinket (J. 28, 17). — ಪೊನ್ನನ್ದಣ. -ಅನ್ದಣ. = ಪೊನ್ನನ್ದಳ. (J. 31, 13. 30). — ಪೊನ್ನನ್ದಳ. -ಅನ್ದಳ. A golden palankeen (Šmd. 75). — ಪೊನ್ನನ್ದುಗೆ. -ಅನ್ದುಗೆ. A gold anklet (Bp. 14, 15). — ಪೊನ್ನಟಿ. -ಅಟಿ. A golden stone-slab (Grj. 3, 110). — ಪೊನ್ನೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. Kubêra (ಕುಬೇರ Kk. 16; ಕಿನ್ನರಪತಿ Šm. 13). — ಪೊನ್ನೊರೆ. -ಒರೆ. Equality to gold (Abh. P. 9, 177). — ಪೊನ್ನೋಲೆ. -ಓಲೆ. A golden palm-leaf (Grj. 3, 82; Bp. 11, 43).

ಪೊನಲ್ pŏnal. = ಹೊನಲ್. A stream, a river (ಪುರ Šm. 102; Abh. P. 9, 30; 13, 46; J. 12, 8; 31, 57; T. ಪುನಲ್; M. ಪುಣಲ್, ಪುನಲ್; T. ಪುಟಿಲ್, any thing which is hollow; a drain, water-course, see ಪುರೆ). ಗಟಿಗಟಿನೆ ಗುಟುಗುಟಿಯೆನುತುಂ ಪರಿವಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Šmd. I). ಗುಟುಗುಟು ಗಟಿಗಟಿಯೆನುತುಂ ಪರಿವಪೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (65). See ಕಾಟಿಪ್ಪೊನಲ್, ಬೆಳ್ಪೊನಲ್. — ಪೊನಲಿಡು. -ಇಡು. To form a stream (J. 25, 35). — ಪೊನಲ್ವರಿ. -ಪರಿ. To flow in streams (Ršv. 8, 124; J. 19, 37). — ಪೊನಲ್ವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause streams to flow (Ršv. 8, 112).

ಪೊನ್ದು pŏndu. 1. = ಪೊರ್ದು 1, etc. To join, etc. (ಪೊರ್ದುಗೆ Šm. 98; Čpr. 2, 24; Šsv. 4, 135; Tĕ. ಒನ್ದು, ಪೊನ್ದು). See ಅಡಕಿಲ್ಪೊನ್ದು.

ಪೊನ್ದು pŏndu. 2. = ಪೊರ್ದು 2. Union, concourse, collection (Č. Bp. 2, 4).

ಪೊನ್ದು pŏndu. 3. = ಹೊನ್ದು 2. To die (ಮರಣ Šm.; T. ಪೊನ್ರು; Tĕ. ಒಲಿ, ಪೊಲಿ, ಪೊಲೆ, to die; to perish; M. ಪೊಲಿ, to be extinguished).

ಪೊನ್ನ pŏn-a3. N. of a Kannaḍa author (Čpr. 1, 66).

ಪೊನ್ನೆ pŏnnĕ. = ಹೊನ್ನೆ, q. v. (Tĕ.; see ಕೋಲ-, s. ಕೋಲು).

ಪೊಪ್ಪಳಿ pŏppaḷi. = ಪಪ್ಪಳಿ, etc. (My.; Tĕ.).

ಪೊಪ್ಪಾಯ pŏppâya. = ಪಪ್ಪಾಯಿ, etc. (St. & Pl.).

ಪೊಪ್ಪಿಳಿ pŏppiḷi. A diffuse shrub yielding a yellow dye, Morinda umbellata Lin. (St. & Pl.).

ಪೊಪ್ಪುಕ pŏppuka. = ಪಪ್ಪುಕ, q. v.

ಪೊಪ್ಳಿ pŏpḷi. = ಪೊಪ್ಪಳಿ, etc. (My.).

ಪೊಮ್ pŏm. 1. = ಪೊನ್, etc. Gold. — ಪೊಮ್ಪಕ್ಕರಗೆ. -ಪಕ್ಕರಗೆ. Gilt armor or gear (Čpr. 10, 78). — ಪೊಮ್ಪಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. A golden frontlet, etc. (J. 2, 28). — ಪೊಮ್ಬಟ್ಟಲ್. A golden cup (V. 9, after 71; J. 15, 45. 46). — ಪೊಮ್ಬಟ್ಟೆ. Gold-coloured silk-cloth (Bp. 11, 26; Ršv. 8, after 5; 13, 69; J. 14, 27). — ಪೊಮ್ಬಣ್ಣ. Gold-colour, a reddish or brown colour (ಪಸುರುಂ ಕರಿದುಂ ತಮ್ಮೊಳ್ ಐಕ್ಯವರ್ಣ Čt. II, 67; ಕವಿಲೆವಣ್ಣ Šm. 69, Kk. 26; J. 3, 6; Šsv. 1, 68). — ಪೊಮ್ಬರದ. -ಪರದ. A dealer in gold, a money-changer (ಸೊನ್ನೆವರದ Šm. 67; Šsv. 2, after 42). — ಪೊಮ್ಬರಿಯಣ. -ಪರಿಯಣ. A pariyaṇa vessel of gold (V. 5, after 61; Šsv. 3, 22). — ಪೊಮ್ಬರಿಯಾಣ. -ಪರಿಯಾಣ. A pariyâṇa vessel of gold (Ršv. 13, after 45). ಪೊಮ್ಬರಿವಾಣ. -ಪರಿವಾಣ. A parivâṇa vessel of gold (J. 6, 44). — ಪೊಮ್ಬಸಿಱ. Hiraṇyagarbha, Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನ್ Šs.). — ಪೊಮ್ಬಸುಱ. = ಪೊಮ್ಬಸಿಱ. (ಬೊಮ್ಮ, etc., ಅಜ Čt. II, 3). — ಪೊಮ್ಬಾಸಿಗ. A golden bâsiga (Bp. 4, 40). — ಪೊಮ್ಬಾಟಿ. = ಹೊಮ್ಬಾಟಿ. ಪೊಮ್ಬಾಟಿಯ ಕಮ್ಬಂಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ನಟ್ಟ ಪೊಮ್ಬಾಟಿಯ ಬಾಗ್ಗಿಮ್ಬಂಗಳ್ (Ršv. 10, after 31). See V. 4, 24; J. 3, 27. — ಪೊಮ್ಬಿಸಿಲ್. Gold-coloured or purple sunlight (Abh. P. 11, 177; Grj. 2, 82; Ršv. 12, 39; J. 1, 3). — ಪೊಮ್ಬುಡಿ. -ಪುಡಿ. Gold dust, gold powder (Šsv. 2, after 42; J. 33, 22). — ಪೊಮ್ಬುಲಿ. -ಪುಲಿ. A gold-coloured tiger (Ršv. 5, after 25; 5, 114, Šsv. 3, 16). — ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟ. = ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟು. (Abh. P. 1, 44; 3, 28; 4, 119). — ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟು. The golden mountain: Mêru (ಸುರಗಿರಿ Šm. 10). — ಪೊಮ್ಬೆತ್ತ. A cane covered with gold, or a gold-coloured cane (Šsv. 1, after 79). — ಪೊಮ್ಬೆಸೆ. Gold to be joined or attached (Ršv. 6, after 11). — ಪೊಮ್ಬೆಳಗು. Gold-coloured light (Grj. 8, 47). — ಪೊಮ್ಬೊಡೆಯ. -ಪೊಡೆಯ. = ಪೊಮ್ಬಸುಱ. (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬ್ರಹ್ಮನ್ Šm. 8). — ಪೊಮ್ಬೊಪ್ಪಮೀನ್. A sort of fish (Ršv. 5, 115). Could it be ಪೊಮ್ಬು (= ಪೊಮ್)-ಒಪ್ಪು-ಮೀನ್? — ಪೊಮ್ಮದಿಲ್. (Šmd. 193 Mdb.). A golden wall. — ಪೊಮ್ಮಱ. = ಹೊಮ್ಮಱ q. v. A gold-coloured young antelope. ಪೊಮ್ಮಱವೋಲ್ ಪೊಳೆದು ಪಾಱ ಪೋದಂ ಶ್ವೇತಂ (Šmd. 289). — ಪೊಮ್ಮಱ. A shower of gold (V. 37, 126). — ಪೊಮ್ಮಾಡ. A golden building (V. 4, 88). — ಪೊಮ್ಮುಗಿಲ್. A gold-coloured cloud (Čpr. 1, 111).

ಪೊಮ್ pŏm. 2. Increasing, swelling, rising (see ಪೊಂಗು 1). — ಪೊಮ್ಪುಟಿ. (a sort of reduplication). Increase, growth; greatness (ಪೆರ್ಚುಗೆ Šmd. I, Čt. I, 106; ಪಿರಿದು Kk. 49, o. r. ಸೊಮ್ಪುಟಿ; ಪೆಮ್ಪು, etc., ಅಧಿಕ Šm. 58; ಪಿರಿದು 111; Čpr. 2, 14; 6, 48; 7, 118; Tĕ. ಬೊಮ್ಪರಿ; T. ಪೊಮ್ಮಲ್, increase = ಪೊಲಿವು; plenty; ಪೊರುಮು, ಪೆರಮು, to be swelled; ಪುರೈ, height; T., M. ಪೊಲಿ, Tĕ. ಪೊರೆ, to be accumulated; to be elevated; to increase). 2, erection of the hairs of the body (ಪುಲಕ Čt. I, 105; II, 9; Kk. 31; Šm. 76. 111). — ಪೊಮ್ಪುಟಿವೋಗು. -ಪೋಗು. To feel elated (V. 14, 56).

ಪೊಮ್ಮು pŏmmu. A tax on tobacco (My.).

ಪೊಯ್ pŏy. 1. = ಪುಯ್, etc. To beat, etc.; to pour; to cast (ತಾಡನ Šmd. Dh.; ಮೋದು Kk. 59; *see the meanings of* ಪೊಡೆ 1; T. ಪೊಟಿ, to pour; to pour down or out; Tĕ. ಪೋಯು, to pour; to cast in metal). ಪೊಯಲುಂ or ಪೊಯ್ಯಲುಂ (Šmd. 86). ಗದೆಯಿಂ ಪೊಯ್ದಂ (165). ಪೊಯ್ವ ಸಿಡಿಲ್ (218 Mdb.). ಪುಲಿನ್ದನ... ಪೊಡರ್ವ ಎರ್ದೆ, ಪೊಯ್ವ ಕರ್ಬರಿ (Ršv. 5, 118). ಪೊಯ್ದ ಬಟಿ (ಬಾಸುಟ್ Šmd. I). ಆರ್ಗೆ ಭೂತಂ ಪೊಯ್ದುದು? (J. 6, 51). See Šmd. 231. 294; Čpr. 5, 10; 8, 56; Abh. P. 13, 62; Bp. 1, 50; Ršv. 5, 117. 123; 6, after 11; 8, 116; J. 4, 43. 44; 8, 33; 18, 10; 28, 45; ಅಡಂಗೆಪೊಯ್, ಕೆಯ್ಪೊಯ್, ತಳ್ಪೊಯ್, ನನ್ದೆಪೊಯ್, ಮನಮ್ಬೊಯ್, ಮಾರ್ಪೊಯ್. — ಪೊಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. To beat mutually or repeatedly; to fight (Bp. 57, 44; J. 8, 33; 22, 6. 7; 28, 15).

ಪೊಯ್ pŏy. 2. Beating; pouring; a blow (see ಅಸಗವೊಯ್). — ಪೊಯ್ಗೆಣ್ಣು. = ಪೊಡೆಸೆಣ್ಣು No. 1. (Ššv. 3, 19). — ಪೊಯ್ನೀರ್. Water that is poured (Abh. P. 5, 125; Ršv. 14, 148). ಮಱಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊಯ್ನೀರಿಂ ಬೆಳಗುಮೆ ಧರೆ? (Čh. v. 20). — ಪೊಯ್ವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To receive blows (Abh. P. 14, 106).

ಪೊಯಿ pŏyi. = ಪೊಯ್ 1, etc. (ವೋದು, ಎಱಗು Šs.). ಪೊಯಿದ ಎಡೆ (ಬಾಸುಱ್ Čt. I, 17). ಪೊಯಿದುದು (ಬಿಸಸನ Šs.). — ಪೊಯಿದಾಡು. = ಪೊಯ್ದಾಡು. (J. 8, 31. 32).

ಪೊಯಿಲ್ pŏyil. = ಪೊಯ್ಲು, etc. (Grj. 1, after 120).

ಪೊಯಿಸು pŏyisu. = ಪೊಯ್ಸು, ಹೊಯಿಸು, ಹೊಯ್ಸು. To cause to beat, etc. (Č. Bp. 47, 32; J. 5, 72; 10, 47).

ಪೊಯ್ಲು pŏylu. = ಪುಯಲ್, ಪುಯ್ಯಲ್ 1, ಪೊಯಿಲ್, ಹೊಯಿಲು, ಹೊಯ್ಲು. Beating, striking; a blow, a stroke. See Čpr. 1, after 101; 8, 66; J. 3, 21; ಅರಿಬೊಯ್ಲು, ತಿರುವೊಯ್ಲು, ತೆರೆವೊಯ್ಲು, ಬಿಱುವೊಯ್ಲು.

ಪೊಯ್ಸು pŏysu. = ಪೊಯಿಸು, etc. (Čpr. 7, after 78; Ršv. 10, after 10; Č. Bp. 47, 30; J. 7, 1).

ಪೊರಕೆ pŏrakĕ. 1. = ಪೊರೆ 7. — ಪೊರಕೆಯೇಱು. = ಪೊರೆಯೇಱು. (My.).

ಪೊರಕೆ pŏrakĕ. 2. = ಪರಕೆ 2, etc. (My.; Tĕ.).

ಪೊರದು pŏradu. = ಪೊರೆದು. P. p. of ಪೊರೆ 1 & 3.

ಪೊರಮ pŏrama. Nourishing, fostering, rearing (Č. Bp. 53, 20).

ಪೊರಳ್ pŏraḷ. = (ಉರುಳ್ 1, etc., ಪುರುಳ್ 2), ಪೊರಳು, ಹೊರಡು 1, ಹೊರಳು. To roll; to welter, to wallow (ಲುಠನ Šmd. Dh.; ಪರಿಲುಠನ Šmd. Dh. Cm. ad ಹೊರಡು; Tĕ. ಪೊರಲು; M. ಪಿರಟ್ಟು; T. ಪಿರಟ್ಟು, ಪುರಟ್ಟು, ಪುರುಳು; see s. ಪುರ). P. p. ಪೊರಳ್ದು (Šmd. 55). ಭೃಂಗತಿತು...ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು (Čpr. 7, 60). See Čpr. 1, 41; Bp. 52, 4; 3, 26; 11, 34; 13, 35. 50. 58; 14, 14; 19, 20; 22, 21.

ಪೊರಳಿ pŏraḷi. = ಹೊರಳಿ. A heap, etc. (J. 22, 26; see s. ಪೊಮ್ಪುಱಿ).

ಪೊರಳು pŏraḷu. = ಪೊರಳ್, etc. P. p. ಪೊರಳಿ. — ಪೊರಳು ಪೊರಳು. rep. (Bp. 6, 24; 56, 53; 57, 45. 60).

ಪೊರಳ್ಚು pŏraḷču. = ಹೊರಳಿಸು. To cause to roll, etc. (ಲುಠನ Šmd. Dh.; J. 4, 44; 21, 32; 24, 34). ಕಾಳದೊಳಗೆ ಕಾಮುರ್ಗಿಲಂಜನವ ಕಲಸಿ, ತನಿರಸದೊಳು ನೆಱೆ ಪೊರಳ್ಚಿದ ನೀಲ ಪುತ್ರಿಕೆಗಳನ್ತೆ...ಕಿರಾತರ ತನುಚ್ಛವಿ ಮುಸುಕೆ (Râghč. 17, 64). See ಹೊರಡು 1.

ಪೊರಿಗೆ pŏrigĕ. = ಪರಕೆ 2, etc. See ಕಸಬೊರಿಗೆ.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 1. = ಹೊರೆ 1. To nourish, to cherish, to foster, to support, to sustain, to preserve, to invigorate (ಪೋಷಣ Šmd. Dh.; see s. ಪುರಿ 4; T. ಪೋಱ್ಱು, Tĕ. ಪ್ರೋಚು, to preserve, save). P. ps. ಪೊರದು, ಪೊರೆದು. ಪೊರೆವುದು (ರಕ್ಷ, ತ್ರಾಣ Si. 383). ಪೊರೆಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪುಷ್ಟ, ಪುಷಿತ 380; ತ್ರಾತ, ರಕ್ಷಿತ, ಗುಪ್ತ, etc. 383). ಪೊರೆವಂ (ಆಳ್ದಂ Čt. I, 27). See Čpr. 8, 13; Bp. 13, 18; 32, 47; 40, 44; 47, 45; 50 sum.; 54, 70; J. 5, 16; 8, 18; 18, 8. 15; 19, 27. **2**, to be nourished or fed (J. 1, 1).

ಪೊರೆ pŏrĕ. 2. = ಪುರಿ 4, etc. Nourishing; invigoration, refreshment, etc. — ಪೊರೆಯೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To refresh, etc. (Grj. 7, after 11; Ššv. 2, after 42). — ಪೊರೆಯೇಱು. -ಏಱು. A refreshing or an invigorating feeling or elation to rise; to feel animated or elated, etc. (Čpr. 6, 89; Grj. 3, 17; 9, after 6; V. 5, after 74; J. 28, 59).

ಪೊರೆ pŏrĕ. 3. = (ಪೊಲ್ 1), ಹೊರೆ 2. To be joined, to join; to be put or attached to; to be applied to (see ಪುರುಡಿಸು); to join (v. t.); to come near; etc. ಪೊರೆದ ಕೊಂಕು (ಕುಟಿಲ, ಕುಚಿತ, etc. Mr. 429). See Čpr. 8, 32. 101; Bp. 20, 11; Č. Bp. 5, 51; Ršv. 13, 87; J. 12, 8; ಪಂಚಮ್ಪೊರೆ, ಮುದಮ್ಪೊರೆ.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 4. = ಹೊರೆ 3. Joining; union; connection; nearness, neighbourhood, vicinity; side (ಉಪಸರ್ಗ Šmd. Dh.; ಪಕ್ಕ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಕೆಲ, etc., ಸಮೀಪ Kk. 33, Šm. 59; ಪಕ್ಕ Šm. 78; ಕಟಕ Mr. 523; Tĕ. ಪೊರುಗು). ಅತುಲಪರ್ವತದ ಪೊರೆ (ವಪ್ರ Mr. 477); ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ (ಸಾನು, ಕಟಕ, ಭೃಗು, ತಟ, ನಿತಮ್ಬ 97). See Bp. 1, 54; 11, 43; 27, 11; 28, 35; 41, 4; 42, 19; Râghč. 17, 69. 70; Ššv. 4, 47; 5, 12.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 5. = ಪರಿ 5, ಪರೆ 4 q. v., ಪೆರೆ, ಹೆರೆ, ಹೊರೆ 4. A fold; a layer, a stratum, etc. etc. (ಉಪಶಲ್ಕ Šmd. Dh.; Čpr. 9, 71; My., Tĕ.; T. ಪುರೈ, a separation in a bag; a room, also M.; a niche in a wall; Sk. ಪುರ, skin). ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Si. 77). See ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್ಪೊರೆ, ಮುಗಿಲ್ಪೊರೆ. — ಪೊರೆವೊರೆಗೊಳ್. -ಪೊರೆ-ಕೊಳ್. To take the form of layers or strata (Abh. P. 7, 165).

ಪೊರೆ pŏrĕ. 6. = ಪುರೆ. See ಎಱಪ್ಪೊರೆ.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 7. = ಪೊರಕೆ 1, ಹೊರೆ 5. Error, mistake, wrongness, fault (Tĕ.; T. ಪುರೈ, ವಱು). **2**, the wrong way in drinking or swallowing (Tĕ.), and the choking sensation arising from food or liquid entering the windpipe (T. ಪುರೈ, the upper part of the windpipe). — ಪೊರೆಯೇಱು. -ಏಱು. A choking sensation to arise from a mouthful going the wrong way (My.).

ಪೊರೆಯಿಸು pŏrĕyisu. = ಹೊರಿಸು. To cause to nourish, etc. (Bp. 5, 68);—to have one's self nourished, to depend on any body for one's sustenance.

ಪೊಱ್ pŏṟ. ಪೊಱು. = ಹೊಱು. To take upon or bear on the head (ಶಿರೋಧಾರಣ Šmd. Dh.); to bear, as a burden, etc., to carry; to support; to hold up; to take possession of mentally, to entertain, as lust; to assume or adopt, as a name; to undertake; to endure (T., M. ಪೊಱು). P. p. ಪೊತ್ತು (Šmd. 285). ಪೊತ್ತಂ, ಪೊತ್ತರ್ (287). ಹಲಮಲ್ಲದೆ ಶಕಟಮಂ ಪೊಱಲಱಿಯದ, ಶಕಟಮಲ್ಲದೆ ಹಲಮಂ ಪೊಱಲಱಿಯದ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಏಕಧುರಮಹ ಎತ್ತಿನೊಳು ಏಕಧುರೀಣ ಏಕಧುರ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಪುಸ್ತಕವಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಲ್ (ಠವಣಿಕ Mr. 359). ದುರಾಶೆಯಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 1, 36). ಅಮಲಾಮ್ಬುವಂ ತಾಂ ಪೊತ್ತು ತನ್ದು (18, 34). ಒರ್ವಯ್ಯಂ ಶಿವಾನನ್ದೋತ್ತಮಂ ತಾನೆಮ್ಪ ಪೆಸರಂ ಪೊತ್ತು (34, 4). ಕಬ್ಬಂ ಪೊತ್ತೊಡೆ (38, 58). ಕಮ್ಪಿಯಂ ಪೊತ್ತು (43, 27). ನಾಂ ಪೊತ್ತ ಹಿನ್ದಣ ಕೆಲಸಮ್ ಇನ್ದಾಯಿತ್ತು (61, 34). See Čpr. 1, 76; 3, 81; 4, 19; J. 4, 19; 17, 20.

— ಪೊತ್ತು ತರ್. To load upon one's self and come (Bp. 18, 34; 32, 55). — ಪೊಱು ಪೊಱು. rep. ಮಣ್ಣಂ ಪೊತ್ತು ಪೊತ್ತು (Bp. 38, 56).

ಪೊಱ **pŏṟa. 1.** = ಪಱ, etc. — ಪೊಱಗೋಲ್. = ಪಱುಗೋಲ್, etc. (Śâstrasâra in W. 1256).

ಪೊಱ **pŏṟa. 2.** = (ಪೞ, etc.), ಹೊಱ. The outside; outside (ಪೊಱಗು Śmd. 70). — ಪೊಱ ಅಡಿ. (Śmd. 70). The upper part of the foot. — ಪೊಱ ಕಾಲ್. = ಪೊಱ ಅಡಿ. ಪೊಱ ಕಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put down the upper or front part of the hoof. ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ನೆಗಪಿ ನಿಲ್ವ, ಪಿಂಗಾಲ್ಗಳಂ ಕಿತ್ತು ದಾಣ್ಟುವ, ಪೊಱ ಕಾಲ್ಗೊಳ್ವ, ಮರಳಿ ಮೆಟ್ಟುವ... ಅಶ್ವಂಗಳ್ (Rśv. 6, after 11). — ಪೊಱ ತೊಲಗು. To have the menstrual discharge. ಕಾನ್ತೆಯರ್ ಪೊಱ ತೊಲಗೆ ಋತು ಎನಿಕು (Mr. 468). — ಪೊಱವಡಿ. -ತಡಿ. The opposite shore (Čpr. 8, after 4). — ಪೊಱದೋಣ್ಟ. -ತೋಣ್ಟ. A garden at the outside (of a town, J. 31, 54). — ಪೊಱ ಪಾಯ್. To go or come forth (Čpr. 8, 61; Abh. P. 9, 48). — ಪೊಱ ಪೊಣ್ಮು. To come forth, etc. as precious stones, words, lustre, moonshine; to go through and come out on the other side, as a discharged arrow (ಪೊದಱ್ Čt. II, 75; ಉಜ್ವಳಿಸು Kk. 74, Śm. 65; Čpr. 3, 61; Abh. P. 12, 96; Grj. 3, 42; Rśv. 1, 84). — ಪೊಱ ಬಳಸು. Environs (Č. Bp. 42, 24). — ಪೊಱ ಬೀಡು. An outer halting-place or encampment (Č. Bp. 47, 32). — ಪೊಱಮಡಿಸು. -ಪಡಿಸು, = ಹೊಱಪಡಿಸು, ಹೊಱವಣ್ಡಿಸು. To cause to go out; to cause to start; to cause to leave; to turn out, to expel (Bp. 26, 17; Rśv. 6, after 11; J. 5, 27; 21, 5). — ಪೊಱಮಡು. -ಪಡು. = ಹೊಱಪಡು, ಹೊಱವಣ್ಡು. To obtain or get to, the outside: to go outside, to egress; to set out, to start;—to leave, to quit (T. ಪುಱಪ್ಪಡು; M. ಪುಱಪ್ಪೆಡು; Śmd. 67. 234; Čpr. 2, 39. 47; 4, 15; 5, 105; Grj. 2, after 106; Bp. 32, 24; 44, 15; 47, 23. 53; 53, 63; 58, 63; 61, 34; Č. Bp. 5, 7; Rśv. 5, 119; 6, after 10 & 116; J. 2, 46. 67; 3, 9; 6, 1; 8, 3; 31, 53. 54; 28, 4. 16. 48; 29, 32; 33, 19). P. p. ಪೊಱಮಟ್ಟು. — ಪೊಱಮಾಱ್. -ಋ. (-ಪಾಱ್, or -ಮಾಱ್). 1. To flee (ಪಲಾಯನ Śmd. Dh.). ಪೊಱಮಾಱಿದೆ, ಸಯ್ತು ಪೋಕುಮೇ ಪರಸೈನ್ಯಂ? (290, o. r. ಸಯ್ತು). — ಪೊಱಮಾಱ್. -ಋ. 2. Flight (ಬೆನ್ನೀಹ Śmd. II; ಬೆನ್ನೀವುದು Kk. 79). — ಪೊಱಮಾಱ್. -ಋ. 3. = ಪೊಱವಾಱ್. (ಕೊಂಚೆ Čt. I, 62). — ಪೊಱ ಮಿಂಚು. Outward shine: vain display of what is not one's own. ಪೊಱ ಮಿಂಚುಗೆಯ್, to make a vain display etc. (Rśv. 11, 92. 165). — ಪೊಱ ಮುಯ್ವು. The back-portion of the shoulder (Čpr. 6, 37; Abh. P. 13, 47. 87. 142). — ಪೊಱ ಮೆಯ್. The outside of the body (Śśv. 2, 84). — ಪೊಱ ವಳೆಯ. Environs (J. 17, 22). — ಪೊಱವಾಱ್. -ಋ. (-ಪಾಱ್). (Śmd. 59). = ಪೊಱಮಾಱ್ 3, ಹೊಱವಾಱ್. A buttock; the posteriors, the buttocks (ಜಘನ Čt. II, 75; ನಿತಮ್ಬ Śm. 70; Č. Bp. 37, 43; J. 30, 6; *cf.* ಪಿಱ3, ಪೊಱ). ಪೊಱವಾರ್ಗೆ (Śmd. 139). — ಪೊಱವೊೞಲ್. -ಪೊೞಲ್. The outside of a town (Čpr. 5, 86; Abh. P. 3, after 35; 7, after 126). — ಪೊಱ ಸೂಸು. = ಹೊಱ ಸೂಸು. To run, flow, or come out or forth (Čpr. 8, 50; Rśv. 13, 96; J. 3, 9).

ಪೊಱಗು **pŏṟagu.** = ಪೊಱ 2 (Śmd. 70), ಪೊಱಗೆ (145), ಹೊಱಗು, ಹೊಱಗೆ. The outside; outside (ಬಹಿಸ್ Nr.). Declension: ಪೊಱಗಣ, ಪೊಱಗಣಿಂ (135). ಹಱಿಗವಗಳ ಕಬ್ಬಂಗಳ ಪೊಱಗೊಳಗಕ್ಕರದ ಹೊಲಗೆ ಬಿರ್ಚದೊಡೆ (Ch. v. 19; repeated in Grj. 1, 30). — ಪೊಱಗಣಂ. -ಅಂ. (Śmd. 136). A man who is outside.

ಪೊಱಗೆ **pŏṟagĕ.** = ಪೊಱಗು, q. v. ಕವಿ ಪೊಱಗಿರೆ, ಕೀಱ್ ಒಳಗಿರೆ ಅವಿರಲವೋ? ತುರಗಮುಖಮೊ? ನೃಪಮನ್ದಿರಮೋ? (Śmd. 145). See Čpr. 1, 120; V. 9, 59; J. 2, 46; 29, 24. — ಪೊಱಗಾಗು. -ಆಗು. To get outside, to be removed from or disconnected; not to belong to (Čpr. 3, 7). ಆತನುಂ ನೀನುಮ್ ಆನುಂ ಪೊಱಗಾಗಿರ್ದಪವು ಉರ್ವೀಪತಿಗೆ ಪಿಸುಣರಿಂ (Śmd. 262). — ಪೊಱಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or place outside (Bp. 3, 58; Rśv. 6, after 10). — ಪೊಱಗೆ ಪುಟ್ಟು. To be born or originate outside;—to be different from. ಆ ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಪೊಱಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮಕ್ಕು; ಅದು ರಸಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 75).

ಪೊಱಬಿಗ **pŏṟabiga.** An outsider: a stranger, an alien (J. 21, 59).

ಪೊಱಲೆ **pŏṟalĕ.** = ಪುಱುಲೆ, q. v.

ಪೊಱಿಗೆ **pŏṟigĕ.** = ಹೊಱಿಗೆ. The act of taking upon the head, etc.; assuming, undertaking; burden (Bp. 35, 22; J. 31, 42); business, work (C. as ಹೊ-).

ಪೊಱಿಸು **pŏṟisu.** = ಹೊಱಿಸು. To cause to take upon the head; to lade, to load; to cause to carry;—to impose, as a charge. ಪಾಳಿಪ್ಪುವ ಣ್ಣೊನೆಗಳಂ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೆಡೆಗೆ ವನಪಾಲಕಂ ಪೊಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಅಯ್ತನ್ದಂ (Č. Bp. 45, 29). ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಪಱ ಪೊಱಿಸದೆ (J. 18, 15). See J. 34, 1.

ಪೊಱು **pŏṟu.** = ಪೊಱ್, q. v.

ಪೊಱೆ **pŏṟĕ.** = ಹೊಱೆ. A load, a burden (ಭಾರಣೆ Čt. I, 82). **2,** the burden: bulk, measure, quantity, size, extent (ಮಾತ್ರೆ, ಹೊಱೆ Nn. 157). See ತಳಿರ್ವೊಱೆ, ಬಿಣ್ಪೊಱೆ, ಬೆಟ್ಟುವೊಱೆ; Čpr. 5, 106; Abh. P. 4, 41; J. 13, 21. — ಪೊಱೆಯಾಳು. -ಆಳು. A porter (J. 5, 73; 7, 5).

ಪೊರ್ಕುೞಿ **pŏrkuḻi.** (Śmd. 239, o. r. ಹೊರುಕುೞಿ). = ಪೊಕ್ಕುೞಿ 2. A wave (ಅಲೆ Kk. 53, o. r. ಪೊಕ್ಕುೞಿ; see s. ಪುಗ್ಗು, ಪೊಮ್ಪುೞಿ, & *cf.* ಪುರ).

ಪೊರ್ಕುೞ್ **pŏrkuḻ.** = ಪೊಕ್ಕುೞ್, etc. (Abh. P. 13, after 54; Rśv. 6, after 11).

ಪೊರ್ತು **pŏrtu.** = ಪೊೞ್ತು, etc. (Čpr. 8, 55).

ಪೊರ್ದು **pŏrdu. 1.** = ಪೊದ್ದು 2, ಪೊನ್ದು 1, ಹೊದ್ದು 2, ಹೊನ್ದು 1. To join; to be or come in contact, to unite; to go or come nigh, to approach; to enter; to fit; to agree;—to come by, to obtain, to get, to attain, to reach;—to come upon (a person), as blame (ಸಮೀಪ Śmd. Dh.; ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು 195 Cm.; see ಪುರುಡಿಸು, ಪೊಣರ್ 1, ಪೊರೆ 3). ಪೊರ್ದಿದುದು (ಉಪನತ, ಉಪಸನ್ನ, ಉಪಸ್ಥಿತ Hlâ.). ಪಱ ಪೊರ್ದದ ಅಮಲಚರಿತಂ (Rśv. 14, after 14). ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊರ್ದಿದಯ್! (Śmd. 255). See Śmd. 278. 289. 298; Čpr. 1, 5. 78; 2, 40; 3, 41; 4, 22; Abh. P. 10, 94.

ಪೊರ್ದು **pŏrdu. 2.** = ಪೊನ್ದು 2, ಪೊರ್ದುಗೆ. (Čpr. 4, 88).

ಪೊರ್ದುಗೆ **pŏrdugĕ.** = ಹೊದ್ದಿಕೆ, ಹೊದ್ದಿಗೆ, ಹೊದ್ದುಗೆ, ಹೊನ್ದಿಕೆ, ಹೊರ್ದುಗೆ. Joining; contact, touch; connection; union; harmony; nearness, vicinity,

proximity (ಪತ್ತುವುದು, ಸಂಶ್ಲೇಷ Šmd. Dh. s. ಪತ್ತು; ಪತ್ತುವುದು Šm. 97; ಪೊಂದುವುದು 98; ಸಮ್ಬನ್ಧ Šmd. 6; ಉಪಹ್ವರ Hlâ.; ಸನ್ನಿಧಿ, ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ Nr.; ಸಂಹರ, ಹೊದ್ದುಗೆ Nn. 105; ಕೆಲ, ಪಕ್ಕ, ಪೊರೆ, etc., ಸಮೀಪ Kk. 33, Šm. 59; ಪಕ್ಕೆ Šm. 79; Čpr. 7, 69. 79). 2, what is appended: an appendage, something subordinate or inferior. — ಪೊರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು. To join (v. t.), etc. (ಪತ್ತಿಸು Šmd. 141 Cm.; ಪೊಸಯಿಸು 268 Cm.). — ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು. -ಆಗು. To join (v. i.), etc. (ಅಮರ್ Šmd. 3. 46. 52. 76 Cm.; ಸನ್ದಿಸು 114 Cm.).

ಪೊರ್ದುಗೆಕಾಱ pordugĕ-kâṟa. A companion (V. 6, 41).

ಪೊಲ್ pŏl. 1. = (ಪೊರೆ 3), ಹೊಲಿ, ಹೊಲೆ 1. (To join, v. i.; to agree with, to liken, *cf.* ಒಲ್ 1 & 2, ಪೋಲ್ 1); to be fit, befitting, or proper; to excel. 2, (to join), to sew (ಸ್ಯೂತ Šmd. Dh.; M. ಪೊಲ್ಲು; T. ಪುರ್ರೆ, to compare; to sew; T. ಪುಲ್ಗು, to embrace; ಪುಲ್ಲು, v. i., to unite, copulate; to consent, agree; to draw near, be near; to join, couple; M. ಪುನೆ, ಪುಲ್ಗು, ಪುಲ್ಲು, to embrace; see ಪುಣರ್ 1; ಪೆಣಸು; T. ಉಲ್ಗು, to mend or braid a net). P. p. ಪೊಲ್ತು (Šmd. 287 Cm.). ಕವಿತಾಪ್ರೌಢಿಸೆ ಪೊಲ್ವ ಪೊಲ್ ಕೃತಿಯೊಳ್ ಅಜ್ಞಂ ಪೊಲ್ವನೇ? (Jnv. 1, 13). ಎಲೆ ದೇವ, ಬುಧಂ ನೆಗಲಿಲ್ ಅಕ್ಕುಮೇ ಪೊಲ್ಲದುದಂ? (Ršv. 13, 11).

ಪೊಲ್ pŏl. 2. = (ಪೊಲೆ No. 2), ಹೊಲ್. Meanness, vileness, badness, impropriety, disagreeableness, adverseness, inauspiciousness, noxiousness. — ಪೊಲ್ಲಂ. -ಅಂ. A mean, etc. man. ಪೊಲ್ಲರಲ್ಲದರಂ ಪೊಲ್ಲರೆನ್ದು, ನುಡಿದು (Abh. P. 16, after 39). — ಪೊಲ್ಲದು. -ಅದು. = ಪೊಲ್ಲ, q. v. That is mean, etc. (Čpr. 2, after 93; 4, 58; Abh. P. 8, after 56; 11, after 100; 16, after 39; V. 9, 59). ಆ ಕನ್ನಿಕೆ ಪೊಲ್ಲದು (Šmd. 109). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದೆಮ್ಬನ್ತೆ ನಿನಗವರ್ ನಿಲೆ ಕಾಯ್ದುಂ ಮನದೊಳ್ ಪೊಲ್ಲದನೆನ್ದುಂ ನೆನೆಯರ್; ಅದಂ ನಮ್ಬು, ಕುರುಕುಲಾನ್ವಯಭಾನೂ (216, o. r. ಪೊಲ್ಲಮನೆನ್ದುಂ). — ಪೊಲ್ಲಳ್. -ಅಳ್. A mean, etc. woman (Abh. P. 6, 35).

ಪೊಲ pŏla. (Šmd. 94). = ಹೊಲ, (ಪೊಲಬು, etc.). A plough-field; a corn-land (V. 4, 3; J. 3, 4; 13, 25; 33, 5; Tĕ.; T., M. ಪುಲ). ಪೊಲನಂ (Šmd. 130). ಪೊಲಕೆ or ಪೊಲಕ್ಕೆ (139). ಪೊಲಗಳ್ or ಪೊಲಂಗಳ್ (126). ಪೊಲದಲ್ಲಿ ಇರ್ದಂ, ಪೊಲದೆ ಎಟ್ಟಿನ್ದಂ (63). ಪೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೊಯ್ಯುವುದು (ಲವ, etc. Nr.). 2, a place (Abh. P. 5, 18; 6, 113; T. ಪುಡ, ಪುಡೈ, ಪುಲ; M. ಪುಡ, ಪುಲ); an object of sight; direction, a point of the compass (T. ಪುಲ; see s. ಪೊಲೆ). ಪೊಲನಱಿಯದ, ನೆಲನಱಿಯದ, ಕೆಲನಱಿಯದ, ಮಿಗದ ಮೂಱು ವಿಧದಱಿಯದ (Šmd. 127). ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಪೊಲನಾದುದು ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟಂ (Abh. P. 1, 44). See ಆಡುಮ್ಬೊಲ, ಕಣ್ಬೊಲ, ಕೆಯ್ಬೊಲ, ಪಾಟ್ಬೊಲ, ಬೆಳವೊಲ. — ಪೊಲಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. To watch a field (J. 3, 8).

ಪೊಲತಿ pŏlĕ-ti. (Šmd. 240). = ಹೊಲತಿ. A low-caste woman.

ಪೊಲದಿ pŏladi. A lewd, profligate man (ಸಿತಗ, ಸೊನ್ದೆ Šmd. II, Šm. 57; ಸಿತಗ Kk. 84; M. ಪುಲಯಾಡಿ).

ಪೊಲಬು pŏlabu. = (ಪೊಲ), ಪೊಲಮ್ಬು, ಹೊಲಬು. (A clear place, a clearing, see s. ಪೊಲೆ): a way; a manner, a mode, a circumstance (J. 18, 4; Tĕ. ಪೊಲುವು). — ಪೊಲಬಱಿ. -ಅಱಿ. To know the circumstances (J. 31, 47). — ಪೊಲಬುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the ways of—(J. 5, 62).

ಪೊಲಮ್ಬಿಗ pŏlambu-iga. (Šmd. 233). A man who knows his where-abouts, etc.

ಪೊಲಮ್ಬು pŏlambu. = ಪೊಲಬು, etc. — ಪೊಲಮ್ಬುಗಿಡು. -ಕಿಡು. One's way to be lost: to be at a loss (Grj. 2, after 106). — ಪೊಲಮ್ಬುದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. One's manner to fail: to lose one's discretion (Čpr. 8, 81). 2, one's way to be lost: to go astray (Ršv. 5, after 55).

ಪೊಲಸು pŏlasu. = ಹೊಲಸು. Impurity, etc. (V. 28, 70).

ಪೊಲಿಗೆ pŏligĕ. = ಪೊಲ್ಗೆ, ಹೊಲಿಗೆ. Sewing; needle-work (ಸೇವನ, ಸೀವನ, ಸ್ಯೂತಿ Nr.).

ಪೊಲೆ pŏlĕ. = ಹೊಲೆ 2. The menstrual flux, the lochia; impurity from childbirth (ಮುಟ್ಟಲ್, ಮುಟ್ಟವೆ, ಮಾಣಿಕ, ಸೂತಕ Čt. II, 51; M. ಪುಲೆ; T. ಪೊಲಿ, to shine; ಪುಲರಿ, the dawn; ಪೊಲ, beauty; gold= ಪೊನ್; ಪೊಲಿವು, ಪೊಱ್ಪು, lustre; ಪೊಱ, beauty; a spark; ಪುಱ್ಕು, ಪುಲ್ಲೈ, a brown, yellowish colour; M. ಪುಲರು, to dawn, light to appear; ಪುಲರ್, ಪುಲರ್ಚ್, dawn, day-break; ಪುಲರ್ತು, to bring to light; ಪೊರಿ, a spark; Tĕ. ಒಲೆ, ಪೊಲಚು, ಪೊಲುಚು, to appear, come to light; ಪೊಲಿ, bloom, freshness; see ಪುರುಡು 2, ಪೊನ್; *cf.* ಪೊಳೆ 1). 2, taint, pollution, defilement in general; meanness, baseness, sin (Abh. P. 10, 94; J. 5, 25). — ಪೊಲೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. Intermixture with impurity (with regard to caste, J. 2, 5). — ಪೊಲೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Impurity, etc. to be lost or gone (Čpr. 4, 72). — ಪೊಲೆಯ. -ಅ 3. = ಹೊಲೆಯ. An impure, or base, man, a sinner (Abh. P. 10, 94); a low-caste man, an out-caste, a Puliah or Pariya (ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಹೊಲೆಯ Nn. 152; M. ಪುಲಯ; T. ಪುಲೈಞ, ಪುಲೈಯ). — ಪೊಲೆವಾತು. -ಮಾತು. A mean word (V. 6, 14).

ಪೊಲ್ಗೆ pŏl-gĕ. (Šmd. 248). = ಪೊಲಿಗೆ, etc.

ಪೊಲ್ಲ pŏlla. (fr. ಪೊಲ್ 2). = ಹೊಲ್ಲ. An abbreviation of ಪೊಲ್ಲದು, q. v. (Šmd. 210). Meanness, etc. (T. ಪೊಲ್ಲಾ, ಪೊಲ್ಲಾದು, which forms seem to belong to ಪೊಲ್ 1). ಕಾಗೆ ಗೂಗೆ ಹುಲಿ ಕತ್ತೆ ಹೊಗೆ ಅನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ (ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ) ಪೊಲ್ಲಂ (Mr. 278, o. r. ಹೊಲ್ಲಂ); (ಅದಱ) ಹಲ್ಲು ಕಪ್ಪಾಗಿರಲು ಪೊಲ್ಲ (o. r. ಹೊಲ್ಲ 277). See V. 6, 6. — ಪೊಲ್ಲ ಕೆಯ್. To commit a vile or sinful act (Abh. P. 9, 9; 10, 168). — ಪೊಲ್ಲಮಾತು. A bad, adverse word (Abh. P. 9, 167). — ಪೊಲ್ಲಮಾನಿಸ. A bad man. ಪೊಲ್ಲಮಾನಿಸರ ಪೊಲ್ಲಮೊಗಂಗಳ್ (Šmd. 210). — ಪೊಲ್ಲಮೊಗ. (= ಪೊಲ್ಲದು ಮೊಗ Šmd. 210). A bad, evil face or look. — ಪೊಲ್ಲವಾರ್ತೆ. Bad, inauspicious news (Abh. P. 14, 109).

ಪೊಲ್ಲಣ pŏllaṇa. = ಪೊಲ್ಲೆಯ. Badness, contumeliousness, etc. (ನಿಟ್ಠುರ, ನಿಷ್ಠುರ Kk. 57, o. r. ಹೊಲ್ಲಿಯ).

ಪೊಲ್ಲಮೆ pŏllamĕ. = ಹೊಲ್ಲಮೆ, ಹೊಲ್ಲವೆ. Badness, vileness, etc. (Abh. P. 3, 33).

ಪೊಲ್ಲೆಯ pŏllĕya. = ಪೊಲ್ಲಣ, etc. (ನಿಷ್ಠುರ Šm. 49).

ಪೊಸ pŏsa. = ಹೊಸ. (An abbreviation of ಪೊಸತು 1, Šmd. 70). That which is new; newness; freshness; beauty; novelty, remarkableness, wonder-

fulness; new, etc. (Tu.; T., M. ಪುದು; Tĕ. ಕೊತ್ತ). ಪೊಸ ಅಡಿಕೆ (Šmd. 70). ಪೊಸ ಕನ್ನಡಿ (Ršv. 13, 63). ಪೊಸ ಕಮ್ಪು (Bp. 6, 8). ಪೊಸ ಕೆಮ್ಪು (Ššv. 5, 4). ಪೊಸ ಗನ್ಧ (Bp. 47, 14). ಪೊಸ ಗಾಡಿ (-charm, J. 18, 34). ಪೊಸ ಗೀತಶಾಲೆ (Č. Bp. 5, 49). ಪೊಸ ಜವ್ವನ (Čpr. 4, 8; 6, 80; J. 6, 27). ಪೊಸ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ (Šmd. 78). ಪೊಸ ತೇರ್ (Ršv. 13, 83). ಪೊಸ ನನೆ (Abh. P. 7, after 163). ಪೊಸ ಪಜ್ಜೆ (Čpr. 7, 41). ಪೊಸ ಪರಿ (Čpr. 6, after 64; Bp. 53, 24; Ššv. 3, 64). ಪೊಸ ಪೀಲಿ (Ršv. 5, 43). ಪೊಸ ಪೂ (Šmd. 73). ಪೊಸ ಮಂಜುವಾರ್ಧಿ (Ršv. 9, 4). ಪೊಸ ಮಲ್ಲಿಗೆ (Lilv. 3, 7; Ršv. 8, 3). ಪೊಸ ಮಾಣಿಕವಲ್ಲಣಂ (Ršv. 13, 62). ಪೊಸ ಮಾವು (2, 35. 37; J. 8, 4). ಪೊಸ ರಕ್ತಪೂರಂ (Ršv. 5, 117). ಪೊಸ ರಂಗವಾಲಿ (Bp. 41, 21). ಪೊಸ ವಾಜ (Ršv. 13, 4). ಪೊಸ ಸಣ್ಣಿಗೆ (J. 15, 9). ಪೊಸ ಸಮ್ಮ (V. 5, 53). ಪೊಸ ಸವಗಂ (Ršv. 6, after 11). ಪೊಸ ಸೀರೆ (ಅನಾಹತ Mr. 342). — ಪೊಸಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. An excellent smell (Čpr. 7, 49; J. 19, 46). — ಪೊಸಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. An uncommon darkness (Grj. 4, 73). — ಪೊಸಗಾರ್. -ಕಾರ್. A remarkable rainy season, or the outbreak of that season (Abh. P. 7, 157; 14, 105). — ಪೊಸಗಾಸೆ. -ಕಾಸೆ. A new cloth for girding the loins (Ršv. 9, 58). — ಪೊಸ ಗೆಲ್ಲ. A new gain or victory (V. 29, 55). — ಪೊಸ ಜಾಗ. A beautiful emerald (V. 5, 3). — ಪೊಸದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. (Čpr. 7, after 92). — ಪೊಸ ಪೊಚ್ಚ. Newness and brightness (Čpr. 6, 82). — ಪೊಸ ಪೊಸ. rep. (Bp. 33, 11). — ಪೊಸ ಮಸೆ. The state of being newly whetted (Čpr. 6, 36; Abh. P. 9, 60; J. 7, 44. 61; 13, 18). — ಪೊಸವಸೆ. -ಪಸೆ. A new, beautiful seat (Ššv. 2, after 42). — ಪೊಸವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Beautiful, gold-coloured sunshine (Ršv. 6, after 11). — ಪೊಸವುಲ್. -ಪುಲ್. New, fresh grass (V. 10, 7). — ಪೊಸವೂ. -ಪೂ. A new or beautiful flower (Čpr. 2, 86). — ಪೊಸವೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ಬೆ-. Beautiful moonshine (Čpr. 8, 79). — ಪೊಸವೆಳ್ಪು. -ಬೆಳ್ಪು. Remarkable whiteness (V. 3, 3). — ಪೊಸವೇಟ. -ಬೇಟ. Charming love-gestures (Čpr. 5, 115).

ಪೊಸಗೆ pŏsagĕ. = ಒಸಗೆ 1, ಹೊಸಗೆ 1. Joy (J. 7, 2).

ಪೊಸತು (pŏsa-atu). 1. = ಪೊಸ (Šmd. 70), ಹೊಸತು, ಹೊಸದು, ಹೊಸ್ತು (ನೂತನ Čt. II, 41; ನವ, ನವೀನ, ನೂತನ, etc. Mr. 435; Čh. v. 16; Čpr. 1, 134; 7, 57; Bp. 4, 27; Ršv. 13, 25; J. 8, 6; 16, 2. 42; 28, 45; 31, 35; 33, 18). ಪೊಡವಿಗಿದು ಪೊಸತು! (Prll. 3, 6). ಪೊಸತಱ ಕಡೆ (Šmd. 184). ಪೊಸತಹುದು (ನವ, ನೂತನ, etc. Nr.). ಪೊಸತಱುದುದು (ಸೀರೆ) ಪಟಚ್ಚರಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 342).

ಪೊಸತು pŏsatu. 2. P. p. of ಪೊಸೆ 1, q. v.

ಪೊಸದು pŏsadu. = ಪೊಸೆದು. P. p. of ಪೊಸೆ 1.

ಪೊಸನ್ತಿಲ್ pŏsantil. (Šmd. 48). = ಒಸಲು, ಹೊಸತಿಲು, ಹೊಸಲು, ಹೊಸ್ತಲು, ಹೊಸ್ತಿಲು. A door-sill, a threshold (ದೇಹಲಿ Kk. 47; Šm. 57; Grj. 2, after 106).

ಪೊಸಮ್ಬ pŏsamba. (Šmd. 185). = ಹೊಸಬ. A new man. ವಿಚಾರಿಸದೆ ಉನ್ತೆ ಪೊಸಮ್ಬರ್ ಒತ್ತೆಯಂ ಕೊಳ್ವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ತು! (185).

ಪೊಸಯಿಸು pŏsayisu. 1. = ಪೊಸವಿಸು. To join (v. t.), to unite; to apply to; to attach (ಪೊರ್ದುಗೆಯಂ ಮಾಡು Šmd. 268 Cm.; T. ಪೊಱುಂಗು, Tĕ. ಪೊಸಗು, to agree, fit, suit; cf. ಪುದಿ 1). ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೊನ್ದೊನ್ದು ಕೆನ್ದಾವರೆಯೆಸಳ್ಗಳಂ ಕೋಡು ಕೊಸಗಿನೆಸಳ್ಗಳಿಂ ಬೀದಿಗಟ್ಟೆ ಪೊಸಯಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ಪದಪನೀವ ನವಪದಂಗಳ್;... ಅಶೋಕೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರಿನ್ದೆ ಪೊಸಯಿಸಿ ವಾಸನ್ತಿಯ ಮುಗುಳ ಸೊಸಕದಿನ್ದೆ ಸೆವೆಟ್ಟಾ ವಿಲಾಸಾವಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚುಂಚನನ್ತೆ ಚಂಚುರವಾದ ಚುಂಚುಲೋವೆಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). See Čpr. 1, after 101; 1, 116; 5, 44; 7, 145; 8, after 4; Abh. P. 3, 142; 4, 92; 9, 165; V. 9, 9.

ಪೊಸಯಿಸು pŏsayisu. 2. = ಪಸಿಯಿಸು, q. v. To stir round, to churn, to shake about (ಮಥಿಸು Čt. I, 78, o. r. ಮಡಿಸು).

ಪೊಸವಿಸು pŏsavisu. = ಪೊಸಯಿಸು 1. (Kâvy. III, 3, 96).

ಪೊಸೆ pŏsĕ. 1. = ಹೊಸೆ 1. To shake, to agitate; to churn; to rub; to generate ~~fire by~~ friction; to beat (ಮಥನಿಸು Šm. 62; ಕಡೆ Kk. 62; T. ಒಜ, to shake, move; cf. ಪೊಯ್ 1?). P. p. ಪೊಸದು (Čpr. 6, 29), ಪೊಸೆದು (Grj. 8, after 74), once ಪೊಸತು (Abh. P. 3, 160). ಬಸಿಱಿಂ ಪೊಸೆದು, ದೆಸೆ ದೆಸೆಗೆ ಬಾಯಂ ಬಿಟ್ಟು (Ršv. 13, after 104). ಕಿಚ್ಚಂ ಪೊಸವ ಕೋಲ್ (ಅರಣಿ Mr. 260). See Čpr. 6, 96; Grj. 10, 74; J. 8, 18; 13, 53; 20, 20.

ಪೊಸೆ pŏsĕ. 2. A churning-stick (ಮನ್ಥದಣ್ಡ Šmd. Dh.).

ಪೊಸೆ pŏsĕ. 3. = ಹೊಸೆ 2. To twist, to plait, to make rope (ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Ršv. 13, after 104; Tĕ. ಒಡುಕು, ವಡುಕು, to turn the spinning wheel, spin; cf. ಪೊಸಯಿಸು 1; ಪುರಿ 3?).

ಪೊಸ್ತಕ pŏstaka. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಸ್ತಗ pŏstaga. = ಪೊಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಸ್ತುಕ pŏstuka. = ಪೊಸ್ತಕ. (My.).

ಪೊಹಚಿ pŏhači. = ಪವುಂಚಿ, etc. (B. 4, 200).

ಪೊಳಕು pŏḷaku. = ಪೊಳಂಕು (Šmd. 48). To chew (ಚರ್ವಣಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಪೊಳಂಕು pŏḷaṅku. = ಪೊಳಕು, q. v. (ಚರ್ವಣಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಪೊಳಪು pŏḷapu. 1. (fr. ಪೊಳೆ 1). = ಒಳಪ 2, ಒಳಪು, ಪೊಡಪು, ಪೊಳೆಪು, ಹೊಳಪು, ಹೊಳಹು 1. Radiance, lustre, brightness, clearness, as of the sky after rain, etc. (ತೊಳಪು, ತೊಳಗು, ಪೊಗರ್, ಬೆಳಗು, ಚವಿ, ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; Kk. 25, o. r. ಪೊಳೆಪು). See ಕಣ್ಬೊಳಪು, ಕೆಮ್ಬೊಳಪು, ಮಾರ್ಪೊಳಪು; Ššv. 4, 4. 42.

ಪೊಳಪು pŏḷapu. 2. (fr. ಪೊಳೆ 2). = ಹೊಳಹು 2. Trembling, shaking, rolling; a swing, a hammock (ಪ್ರೇಂಖ, ಹೊಳಹು Nn. 129; cf. ಪೊಡವಿ).

ಪೊಳಯಿಸು pŏḷayisu. = ಹೊಳಪಿಸು 1. To cause to roll; to cause to go round in a circle; to brandish (Abh. P. 15, 9; Ršv. 6, after 11; 13, 85).

ಪೊಳಲೆ pŏḷalĕ. (?). See ಬೆಮ್ಬೊಳಲೆ.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 1. = ಹೊಳೆ. To shine, to be bright (T. ಒಳಿ, ಒಳಿವು, splendour, light; ಒಳಿರ್, to shine; cf. ಉಳ್ಕು 3, ಒಳೆ 4, ಪೊಗರ್, ಪೊಡರ್, ಪೊಲೆ). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು (Šmd. 272). ಇವನ್ಮಾವಿನೆಳೆದಳಿರ ಪೊಳೆವ ಪೂಗುಡಿ (Čpr. 7, after 92). See Čpr. 1, 79. 82; Abh. P. 3, 113; Ršv. 5, 24; 13, 78; Č. Bp. 42, 13; J. 3, 4. 16; 6, 3. 16; 28, 18; ತೆಱಿಪೊಳೆ, ಮಾರ್ಪೊಳೆ.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 2. To roll, to roll about, to move about, to move to and fro, to wallow, to

welter, to move in a circle (ಲುಠನ Šmd. Dh.; M. ಪುಳೆ, to twirl about, riggle; to twine one's self round, as a snake; to roll one's self). ಪೊಮ್ಮಱಿವೋಲ್ ಪೊಳೆದು ಪಾಱೆ ಪೋದಂ ಶ್ವೇತಂ (Šmd. 289). See Šmd. 264; Abh. 13, 60; Ršv. 5, after 114.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 3. P. p. of ಪೊಳೆ 1, in ಪೊಳೆ ಪೊಳೆ (J. 12, 38; 22, 8).

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 4. = ಪೊಳಪು 1. See Kk. s. ಪೊಚ್ಚಳಿ. — ಪೊಳೆವ ಲ್. -ವಲ್. Shining teeth (J. 2, 48; 30, 2).

ಪೊಳೆಪು pŏḷĕpu. = ಪೊಳಪು 1 q. v., etc. (Abh. P. 3, 113). ಪೊಳೆಪು ಈಂಚುವೋಯ್ತು, ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಱಿದುವು (Lîlv. 3, 5).

ಪೊಳ್ಳು pŏḷḷu. = ಹೊಳ್ಳು. Hollowness; emptiness; a hole in a tree; a hollow in the soil, etc; looseness of soil; unsubstantialness; want of strength; trash, worthless stuff (My.; M.; Tĕ. ಪೊಲ್ಲು; Mhr. ಫೋಲ; see ಪುರೆ, ಪೊಟ್ಟರೆ, ಪೊಟ್ಟು; T. ಪೊಳ್ಳು, to bore or make a hole; to chisel; see ಉಳಿ 4). See B. 3, 27. 29. 31; 5, 31; Šśv. 4, 9; J. 24, 35. — ಪೊಳ್ಳುಕೂಗು. A vain outcry, a false report (My.). — ಪೊಳ್ಳುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಹೊಳ್ಳುಗಳೆ. To throw away (a thing) declaring it to be hollow or worthless, to despise (J. 2, 12). — ಪೊಳ್ಳು ಜಾಲಿ. A worthless jâli tree. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ಪೊಳ್ಳುಜಾಲಿ ಯ ಮುಳ್ಳು (Sp.). — ಪೊಳ್ಳುಮಾತು. An empty, vain word (My.). — ಪೊಳ್ಳುಸುದ್ದಿ. A vain, groundless report (My.). — ಪೊಳ್ಳುಹಲ್ಲು. A hollow tooth (My.; B. 2, 26).

ಪೊೞಕು pŏḻaku. Form, shape (ಸಾಮಾನ್ಯಾಕೃತಿ Šmd. I; see s. ಪೊಡಕರಿಸು).

ಪೊೞಲ್ pŏḻal. ಪೊೞಲು. = ಒೞಲ್, ಹೊೞಲ್. A dwelling place: a town, a city (ಪುರ Šmd. I; Šm. 102; ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ನೆಲೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ಚಾವಡಿ, ತಾಣ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಬು, ಆಡುಮ್ಬೊಲ, ಆಶ್ರಯ Šm. 58, Kk. 64; Tĕ. ಪ್ರೋಲು; T. ಪೊೞಿಲ್, the world in general, a country, the earth; greatness). See Šmd. 112. 235; Čpr. 2, 90; Bp. 61, 3; J. 2, 46; 3, 19; 28, 16. 27; 31, 29. 54; ಬಾಮ್ಬೊೞಲ್, ಪೊಱವೊೞ ಲ್, ಮುಪ್ಪೊೞಲ್. — ಪೊೞಲಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. The ruler of a town (J. 17, 9). — ಪೊೞಲ್ವೆಣ್ಡ. -ಪೆಣ್ಡ. A towns-woman (Ršv. 13, after 77).

ಪೊೞಲಿಚ pŏḻal-iča. (Šmd. 236; see 203). A man born in a town.

ಪೊೞೆ pŏḻĕ. 1. = ಹೊೞೆ. A river (ನದಿ Šmd. Dh.; ತೊಱೆ Šmd. I; ಪೊಚ್ಚ II; ಪೊಚ್ಚ, ತೊಱೆ Šm. 36; ನದಿ 114; see Kk. s. ಪೊಚ್ಚಳಿ; *cf.* ಪುರ & see s. ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಒೞ್ಕು 1). See J. 9, 24.

ಪೊೞೆ pŏḻĕ. 2. A path, a road (ಬಟ್ಟೆ Šmd. I; ಪಥ Šm. 114; *cf.* ಪೊಲ; T. ಉೞ್ಕೈ, a place; ಪುೞೈ, anything that is hollow; a wicket in a gate; ಒೞುಗು, to go, walk; ಒೞುಗೈ, a carriage).

ಪೊೞ್ತಿಡೆ pŏḻtu-aḍĕ 2. = ಪೊತ್ತಱ್, ಪೊತ್ತಱೆ, ಪೊೞ್ತಱ್, ಪೊೞ್ತಱೆ, ಹೊತ್ತಱೆ, ಹೊತ್ತಾಱೆ, ಹೊತ್ಥಱು. The time of sunrise, day-break, dawn (ಉದಯಕಾಲ Šmd. II). Declension: ಪೊೞ್ತಿಡಿಂಗೆ, ಪೊೞ್ತಿಡಿನ (401).

ಪೊೞ್ತಱ್ pŏḻtaṟ. = ಪೊೞ್ತಿಡೆ, etc. (ಪ್ರಭಾತಕಾಲ Kk. 90).

ಪೊೞ್ತಱೆ pŏḻtu-aṟĕ 6. = ಪೊೞ್ತಿಡೆ, etc. (ಉಷಃಕಾಲ, ಮು ಮ್ಬಗಲ್ Šm. 18).

ಪೊೞ್ತು pŏḻtu. = ಒತ್ತು 6, ಪತ್ತು 4, ಪೊತ್ತು 2, ಪೊರ್ತು, ಹೊ ತ್ತು 2. The sun (ನೇಸಱ್, ಸೂರ್ಯ Šmd. I; ಸೂರ Čt. I, 31; ನೇಸಱು ಬಟ್ಟ I, 35, o. r. -ತೇಜ; ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45; ನೇಸಱ್, etc., ಸೂರ್ಯ Šm. 14; T., M. ಪೊೞುದು; T. also ಪೋ, ಪೋದು, ಪೋೞ್ದು, M. ಪೋೞ್; Tĕ. ಪೊದ್ದು, ಪ್ರೊದ್ದು; see ಪುಗ್ಗು). **2,** time in general (ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಲ Šmd. I; T., M., Tĕ.). **3,** the time for bringing forth young (ಪ್ರಸವಕಾಲ Šmd. I). See Ršv. 5, after 114; 6, after 11; 13, after 95; ಪಿಮ್ಪೊೞ್ತು, ಮುಮ್ಪೊೞ್ತು.

ಪೋ pô. = ಹೋ 1. Going, departing (Tĕ.; T. ಪೋಂ), proceeding; having gone (ಪೋಗು Šmd. 211; T.). See Abh. P. 14, 77. 93. — ಪೋ ಕಳೆ. To cast out (Abh. P. 16, 24). — ಪೋ ತರ್. (= ಪೋಗು ತರ್ Šmd. 211). To go and bring (T. ಪೋದರು). ಪೋ ತನ್ದಂ (211). — ಪೋ ನಲಿ. To rejoice at a going or spending (of riches, Abh. P. 6, 116). — ಪೋ ನುಂಗು. To swallow so that (a thing) goes or disappears (Čpr. 8, 15). — ಪೋಮರಣ. Death through which one departs (Abh. P. 11, 140).

ಪೋಕ pôka. = ಹೋಕ. A goer, wanderer (M.); a stroller, a vagabond, a worthless man (ವಿವೃತ್ತ Mr. 246, o. r. ಅವಿವೃತ್ತ; My.; T.); a dissolute, profligate fellow, a villain, a blackguard, a rogue, a prodigal (My.). ಕಾಕುಮಾತು ಆಡ ಬೇಡ, ಪೋ ಕವಿದ್ಯೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ. — ಪೋಕನ ಮಾತು ಕಾಕು, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಟೊಳ್ಳು. — ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಪೋಕರಿ pôkari. = ಪೋಕ, (ಪೋಲಿ). A dissolute, profligate, prodigal fellow, etc. (My.; Tĕ., T., M. ಪೋಕಿರಿ).

ಪೋಕರಿತನ pôkaritana. (= ಪೋಲಿತನ). The ways of a pôkari (My., also as ಪೋಕತನ; Tĕ. ಪೋಕಿರಿತನ).

ಪೋಕಿ pôki. A person who goes. See ತಿರುಬೋಕಿ.

ಪೋಗಣ್ಡ pôgaṇḍa. Not full-grown or adult, young; a boy. 2, *deformed, deficient in a member; having a redundant member.*

ಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ pô-gaṇḍikĕ. A prowess that goes or disappears (when proved). See ನಲ್ಲಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ.

ಪೋಗಿಸು pôgisu. = ಹೋಗಿಸು. To cause to go, etc. (Šśv. 2, 112).

ಪೋಗು pôgu. 1. = ಓಗು 2, ಹೋಗು 1. To go; (to enter or get any state or condition); to go away; to pass away, to be spent (ಗಮನ Šmd. Dh.; Šm. 82; ಕಳೆ Šm. 82; T., M.; Tĕ. ಪೋವು). P. p. ಪೋಗಿ; relative present participle ಪೋಪ; relative past participle ಪೋದ (Šmd. 289); present ಪೋದಪೆಂ, etc. (289); 3rd person singular future ಪೋಕುಂ (290); 3rd person imperative ಪೋಕೆ (290); imperfect ಪೋದೆಂ, ಪೋದಯ್, ಪೋದಂ, ಪೋದಳ್, ಪೋದುದು or ಪೋಯ್ತು, etc. (289, ಪೋಯಿತು, ಪೋ ಯಿತ್ತು). ಪೋಯ್ತು (Čpr. 4, 2). ಬನದೊಳಗೆ ಪೋಗಿ, ಪೊಸ ಪೂ ವಿನ ಗೊಂಚಲನ್, ಅಕ್ಕ, ನಿನಗೆ ತನ್ದಪ್ಪೆಂ (Šmd. 73). ನೆಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್ (112). ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದಪಯ್? (153). ಏತರ್ಕೆ ಪೋದಂ? (211). ಪೋದ ವರ್ತಿಪ ಬರ್ಪ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳ್ (259). ಪೋಪಂಗೆ ಬರ್ಪಂಗೆ ಅನಾಕುಲಂ (289). ಪೋಕೆ! ಏಂ? ಬರ್ಕೆ! ಮುಳಿಸಿಲ್ಲಿಮ ಗಾತನೊಳ್ ಆವ ಪಾಂಗಿನಿಂ (290). ಪೊಱಮಾಱಿದೆ ಸಯ್ತೆ ಪೋಕುಮಾ

ಪರಸೈನ್ಯಂ (290). ಗಿರಿನಗರಾದಿಗಳ ಒತ್ತು ವಿಡಿದು ಪೋಪುದು (ಪರಿಸರ್ಯೆ, ಪರೀಸಾರ Nr.). ಪೋಗಿ ಪೇಳುವಂ (ದೂತ Mr. 245). ಪೋಗು, like ಹೋಗು, is frequently used to intensify the meaning, *e. g.* ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗು (ಕಾಟಾಗು Bhn. 63). See ಈಡು ಪೋಗು, ಏವೋಗು, ಕಡಿವೋಗು, ದೂರಮ್ಬೋಗು, ಮುರಿವೋಗು, ಮೂರ್ಛೆವೋಗು, ಮೊಳೆವೋಗು, ಹಮ್ಮದಮ್ಬೋಗು, etc.; Abh. P. 6, 35; 6, after 35; Bp. 47, 24; Rsv. 6, after 115; 15, 102 (ಪೋದೆ instead of ಪೋದಯ್); J. 2, 24. 39; 7, 46. — ಪೋಗಲುಳ್ಳ. -ಉಳ್ಳ. Being to go, likely to go, going. ಭ್ರಾಂತಿ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಅದಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾದ ರವಿಕಿರಣದ ಅಱುಹಿನಿಂ ಪೋಗಲುಳ್ಳ ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕಜಲ (ಮರೀಚಿಕೆ Si. 36).

ಪೋಗು pôgu. 2. = ಪೋ q. v., ಹೋಗು 2. Going, going away, etc. ಬರವುಂ ಪೋಗುವುಂ (Abh. P. 11, 113). ತನ್ನೊಡಮೆಯ ಪೋಗಿಂಗಂ ಅವಳ ಪೋಗಿಂಗಂ (6, 35). See ಮೇಲ್-, ಮೇಲು-. — ಪೋಗು ತರ್. = ಪೋ ತರ್. (Šmd. 211).

ಪೋಗುಹ pôguha. Going, etc. See ಹರೆಯಬೋಗುಹ.

ಪೋಚಲ್ pôčal. Pouring water (T.). — ಪೋಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಪೋಚಿ pôči. — ಪೋಚಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಪೋಚೆ pôčĕ. = ಪವುಂಚಿ, etc. (ಆವಾಪಕ G.).

ಪೋಂಚೆ pônčĕ. = ಪೋಚೆ, etc. (ಪಾರಿಹಾರ್ಯ G.).

ಪೋಟ pôṭa. 1. A coward (ಧುರಧೊಳ್ ಓಡಿ ಬಹಂ Mr. 269; Bp. 16, 15; T. ಪೋಂ, fear; Tĕ. ಓಟಿ, fear; Tu. ಪೋಡಿ, to fear; ಪೋಡಿಗೆ, fear; *cf.* ಹೇಡಿ).

ಪೋಟ pôṭa. 2. = ಪೋಕರಿ. (My.). ಪುಣ್ಡತನದಲಿ ಹೆಣ್ಡರನು ಬಿಟ್ಟಿರ್ದ ಪೋಟರು (Abhâ. 2, 2).

ಪೋಟಗಲ pôṭagala. *The reed Arundo tibialis.* 2, *the grass Saccharum spontaneum* Lin.

ಪೋಟತನ pôṭatana. = ಪೋಕರಿತನ. (My.; Bp. 54, 40).

ಪೋಟಾ pôṭâ. — ಪೋಟಾಪೋಟಿ. rep. = ಪೋಟಿ No. 2. (My.; Tu.).

ಪೋಟಿ pôṭi. = ಹೋಟಿ. Joining, uniting: resemblance, likeness, similarity (Tĕ.; see s. ಪುರುಡಿಸು). 2, competition, out-bidding, rivalry (My.; Tĕ., T.; see Prv. s. ಗಾದೆಮಾತು). 3, what is joined or put to, any piece that is joined to wood, cloth, a rope, etc. (My.).

ಪೋಟಿಗಾಱ pôṭi-gâṟa. A competitor, an outbidder (My.; Tĕ., T.).

ಪೋಟೆ pôṭĕ. = ಪೊಟ್ಟರೆ, etc. A hole in a tree (My.; T. ಪೋಟು); a cavern, etc. ಪೋಟೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಗುಹೆಗಳು (ಕೋಟ, ಕೋಟರ Nn. 43, o. r. ಹೋಟೆಗಳು). 2, a hollow in general. ಕಾಡಿಗೆ ಅತ್ತು, ಕಣ್ಣು ಪೋಟೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಪೋಟೆಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A branch in which are holes (J. 24, 35).

ಪೋಟೆ pôṭĕ. (= ವೋಟೆ). A woman with a beard. 2, *a hermaphrodite.* 3, *a female servant* (ನೀರಡಿಕಿ Mr. 304).

ಪೋಡಿ pôḍi. A slice, a bit, of fruits, nuts, etc. (My.; Mhr. ಫೋಡ; *cf.* Sk. ಸ್ಫೋಟ; ಪೋಟ್ 2).

ಪೋಡು pôḍu. 1. (= ಪೋಟಿ, ಪೋಟ್ 3). Combination. See ಮೇಲ್-.

ಪೋಡು pôḍu. 2. (= ಪೋಟ್ 2). Splitting, etc.

ಪೋಡುಗಾಱ pôḍu-gâṟa. A splitter or cutter of wood (Abh. P. 4, 40; 13, 104).

ಪೋಣಿಸು pôṇisu. = ಪವಣಿಸು. To couple, to unite, to string together; to thread, as a needle, etc. (My.; Tĕ. ಪೋಹಣಿಂಚು; Tĕ. ಪೋಲಿ, resembling, similar, like; ಪೋಡಿಮಿ, ಪೋಣಿಮಿ, proportion, fitness, *cf.* ಪೋಟಿ). ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹತ್ತರವಾಗಿ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ (ಹಾರ, etc. Si. 218). ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಥವಾ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾದಿಗಳು (ಗ್ರಥಿತ, etc. 377).

ಪೋತ pôta. = ಓತ 2, ಹೋತ, q. v. See ತಿಣ್ಡಿ-.

ಪೋತ pôta. *The young of any animal* (ಶಿಶು, ಬಾಲಕ, ಅರ್ಭಕ, etc., ಪಡದ ಕೂಸು Mr. 308); *a colt* (ಕಿಶೋರ, ಮಱಿಗುದುರೆ 273). 2, *a boat, a ship.* 3, *cloth, a garment.*

ಪೋತಕ pôtaka. = ಪೋತಕೆ. The young of any animal.

ಪೋತಕಿ pôtaki. = ಪೋದಗೆ. The potherb Basella lucida or rubra (ಮನ್ದಕಾಲಿ, ಬಸಲೆ Mr. 148).

ಪೋತಕೆ pôtakĕ. = ಪೋತಕ. See ಮಱಿ.

ಪೋತವಣಿಜ್ pôta-vaṇij. *A sea-trader.*

ಪೋತವಾಹ pôta-vâha. *A boatman, a sailor, a steersman.*

ಪೋತಾಧಾನ pôta-âdhâna. *Small fry, a shoal of young fish.*

ಪೋತ್ರ pôtra. *The snout of a hog* (ಸೂಕರಾಸ್ಯ, ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ Nn. 151; ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ Mr. 487). 2, *a ploughshare* (ಹಲಾಸ್ಯ, ನೇಗಿಲ ಮುಖ 151; ನೇಗಿಲ ಮುಖ 487). 3, a hoe (ಗುದ್ದಲಿ 151, o. r. ಗುದ್ದಿಲಿ).

ಪೋತ್ರಿ pôtri. *A hog, a boar.*

ಪೋದ pôda. Relative P. p. of ಪೋಗು 1, q. v.

ಪೋದಗೆ pôdagĕ. Tbh. of ಪೋತಕಿ (Čt. II, 7).

ಪೋಪ pôpa. = ಹೋಹ. Relative present participle of ಪೋಗು 1, q. v.

ಪೋಪು pôpu. = ಹೋಹು. To be zealously active in going (ಆಸನ್ನಗಮನ, ಗಮನೋದ್ಯುಕ್ತ Šmd. Dh.).

ಪೋಯ್ತು pôytu. 3rd person singular of the imperfect of ಪೋಗು 1, q. v. (T. ಪೋಯ್ = ಪೋಗಿ).

ಪೋರ್ pôr. 1. = (ಪೊಣರ್ 1). ಹೋರ್, ಹೋರು 1. To wrestle; to fight; to strive in opposition (ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ Šmd. Dh.; ಕಾಳಗ Šm. 102; Čpr. 5, 78; Šsv. 4, 72; see T., M. s. ಪುರುಡಿಸು; Tĕ. ಪೋರು). ಪೋರ್ವ (Čpr. 2, 22; 5, after 39). ಪೋರ್ದಂ (Šmd. 50). ಪೋರ್ದರ್ (Čpr. 5, 78). ಸದರ್ಥಕ್ಕೆ ಪೋರದೆ (Mr. 2).

ಪೋರ್ pôr. 2. = (ಪೊಣರ್ 2), ಪೋರ್, ಹೋರು 2. Wrestling; quarrel, fight, battle (T.; Tĕ. ಪೋರು).

ಪೋರ್ pôr. 3. = ಓರ್ 2, (ಹೊದರು), ಹೋರು 2. A hole (ಬಿಲ Šmd. Dh.; Šm. 102). ಪೋರ್ಗಳ್ (J. 4, 35).

ಪೋರ pôra. A child; a little boy; a little girl; a young and inexperienced person (My., Tĕ.; Mhr.). ಪೋರನಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಣ್ಡು, ಹಾರೋ (*i. e.* ಹಾರುವನೆಮ್ಮು) ಕುನ್ನಿ ಸೋತು ಹೋದ. — ಪೋರನಾದರೂ ಹೀರೇ ಪಳದೇ ರುಚಿ ಅಱಿಯನೇ? (Prvs.).

ಪೋರತನ pôratana. Childhood; boyishness, childishness (My.).

ಪೋರಿ pôri. A little girl (My.). See ದೊಮ್ಬರ-.

ಪೋರಿಗೆ pôrigĕ. = ಪರಕೆ 2, etc. See ಕಸಬೋರಿಗೆ.

ಪೋರಿಸು pôrisu. = ಹೋರಿಸು. To cause to fight, etc. (Čpr. 9, 107).

ಪೋರ್ pôr. = ಪೋರ್ 2, q. v.

ಪೋರ್ಕುಳಿ pôr-kuḷi. (Šmd. 239, o. r. in Mdb. ಹೋರುಕುಳಿ). A wrestler, etc. **2,** wrestling, fight, struggle, opposition, etc. (ತಳ್ಪೊಯ್, ತಡವ್ಪುರೆ, ತೊಡರ್ದುದು, ಮಾರ್ಕೊಣ್ಡುದು, ಉರ್ಕೆಕ್ಕೆ, etc., ಪ್ರತಿಹತ Ss.; Čpr. 8, 73; Abh. P. 11, 61).

ಪೋರ್ಕೆ pôrkĕ. = ಹೋರ್ಕೆ. Fighting; a battle, a fight (ಹೋರಟೆ Bhn. 25, o. r. ಹೋರ್ಕೆ).

ಪೋರ್ತ pôr-ta. (Šmd. 247). Wrestling, etc.

ಪೋಲ್ pôl. 1. = ಓಲು 1, (ಪೊಲ್ 1), ಹೋಲ್, ಹೋಲು. To be like, to resemble (ಸಾದೃಶ್ಯ Šmd. Dh.; Tĕ., T., M. ಪೋಲು). P. p. ಪೋಲ್ತು (288), ಪೋಲ್ದು (J. 3, 7; 17, 3). ಮದನನ ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ತುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ (Šmd. 81). ಬಿನ್ದು ಮುತ್ತಂ ಪೋಲ್ತು (19). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಪೋಲ್ತವು (Abh. P. 3, 95). ಪೋಲಡೆ (Bp. 30, 24). See Čpr. 3, 88; 4, 44; 6, 78. 95; Rsv. 5, 97; J. 7, 49.

ಪೋಲ್ pôl. 2. (= ಒಲ್ 2, etc.). Resemblance, equality; like, as (T., M.; Tĕ. ಪೋಲೆ; R.).

ಪೋಲಿ pôli. (= ಪೋಲು). (Contraction of a ಪೋಕಲಿ = ಪೋಕರಿ). Going, strolling: ruin, destruction, waste state;—stray; abandoned state, profligateness, wickedness, viciousness, prodigality. **2,** = ಪೋಕರಿ (My.). See ಅಪಾ-. — ಪೋಲಿ ಮಾಡು. To ruin, to waste, to squander, etc. ಪೋಲಿ ಮಾಡುವವಗೆ ಕೋಟೀ ಮಟೀ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಪೋಲಿಯವ. -ಅವ. = ಪೋಲಿ No. 2 (My.). ಪೋಲಿಯವನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ತೈಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಖಾಲಿಯಾಗದೇ?—ಪೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿಯುಣ್ಟೇ? (Prvs.). — ಪೋಲೀ ಜನ. Abject, mean, profligate, or prodigal people (My.). — ಪೋಲೀ ದನ. Stray cattle (My.). ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ಪೋಲೀ ನಾಯಿ. A stray dog, a dog without an owner (My.).— See Prv. s. ಹೋಳಿಗೆ.

ಪೋಲಿಕೆ pôlikĕ. = ಪುಲ್ಲಿಗೆ, ಪೋಳಿಗೆ, ಹೋಳಿಗೆ. A flat cake made of barley or wheat, etc. (Sk., also ಪೂಲಿಕೆ).

ಪೋಲಿತನ pôlitana. = ಪೋಕರಿತನ. (My.).

ಪೋಲಿಸು pôlisu. = ಓಲಿಸು, ಹೋಲಿಸು. To cause to resemble; to make analogous; to compare. ಎಲ್ಲನ್ದದೊಳಂ ಪೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕರೊಳ್ ಅನ್ತೆವೋಲೆನಲಕ್ಕು (Šmd. 73). ಪೋಲೆವ್ಪು ಅನ್ತೆಯೆಂಬ ಎರಡುಂ ಪೋಲಿಸುವೆಡೆಗಾಡುವು (250). ಪೋಲಿಸುವೊಡೆ ಇರ್ವರುಂ ತಕ್ಕರ್ (298). ಪೋಲಿಸುವರ್ಥಂ (ಉಪಮಾನಾರ್ಥಂ 397 Cm.). ಅನ್ತೆವೋಲ್ ಅನ್ತಿರೆಯುವೊಲ್ ಎನ್ದೊಡೆ ಪೋಲಿಪ ಅರ್ಥಮಕ್ಕುಂ (Šm. 55). ಅನ್ನನ್, ಅನ್ತಹಂ, etc. ನೆಟ್ಟನೆ ಪೋಲಿಪ ಎಡೆಗಕ್ಕುಂ (Kk. 61). ಓಲ್ ಪೋಲಿಪ ಎಡೆಗಕ್ಕು ನಾಮಂ (63). ಆವುದಾನೊನ್ದ ಬಿಳೊಳಗೆ ಪೋಲಿಸುವುದು (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ Nr.). ಪೋಲಿಪುದು (ರುಚಾಳಿಸಿತು Ss.).

ಪೋಲು pôlu. (fr. a ಪೋಕಲು). (= ಪೋಲಿ No. 1). The state of going or being gone: wasted state, ruin; wasting, squandering. — ಪೋಲಾಗು. -ಆಗು. To be ruined, spoiled, or squandered (My.). ಪೋಲಾದ ವಸ್ತು ಹಾಲಿನ ಹಾಗಿದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಪೋಲಾಬಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. A female spendthrift (My.). — ಪೋಲು ಮಾಡು. To waste, to squander, as one's fortune (My.).

ಪೋಲ್ಕೆ pôlkĕ. = ಹೋಲಿಕೆ. Resemblance, similitude, likeness (Čpr. 7, after 115; J. 15, 37).

ಪೋಲ್ವೆ pôlvĕ. = ಹೋಲುವೆ. Resemblance, similitude, likeness (ಪಾಣ್ಬ Čt. I, 42).

ಪೋಷಕ pôshaka. A nourisher, a supporter, a fosterer, a preserver (ಅಕ್ಷ, ರಕ್ಷಿಸುವವನು Nn. 37).

ಪೋಷಣ pôshaṇa. Nourishing, cherishing, fostering, bringing up, supporting. See ಪೊರೆ, ಹೊರೆ. ಪೋಷಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೂಷಣ ಕಳಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಪೋಷಣೆ pôshaṇĕ. = ಪೋಷಣ. (My.). See Prv. s. ಭಾಷೆ ಕೊಡು.

ಪೋಷಾಕ pôshâka. Apparel (ವೇಶ Čb.; Mhr., H.).

ಪೋಷಾಕು pôshâku. = ಪೋಷಾಕ. (My.).

ಪೋಷಾಗು pôshâgu. = ಪೋಷಾಕು. (B. 5, 48).

ಪೋಷಿತ pôshita. Nourished, cherished, fostered, supported. (My.; see ಪರಿ-).

ಪೋಷಿಸು pôshisu. To nourish, to cherish, etc. (Čpr. 2, after 49; J. 2, 60).

ಪೋಷ್ಟೃ pôshṭri. *A nourisher, a cherisher, a man who brings up.*

ಪೋಷ್ಯ pôshya. To be nourished or cherished, fit to be taken care of, etc.

ಪೋಷ್ಯವರ್ಗ pôshya-varga. A class of persons to be cherished or taken care of, as parents, etc. (My.; Si. 358).

ಪೋಳಕ pôḷaka. — ಪೋಳಕಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. N. (Čh. v. 13, 14; Tĕ. ಪೋಲಕಮ್ಮ, a certain village goddess).

ಪೋಳಿಗೆ pôḷigĕ. = ಹೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಪೋಲಿಕೆ. A stuffed wheaten cake (ಪೌಲಿ G.).

ಪೋೞ್ pôḻ. ಪೋೞು. 1. = ಹೋೞ್, ಹೋೞು 1. To cleave, to split, to divide into parts (ವಿದಾರಣ Šmd. Dh.; T. ಪೋೞ್, ಪಿಳ; T. ಪೊರುಕ್ಕು, what is almost loose from the remainder; M. ಪುಳ, to be split; ಪಿಳರು, ಪುಳರು, to split; ಪೊರಿ, to become disconnected; ಪೊಳಿ, to break open; ಪೊಳುಕ್ಕೆ, a piece, slice, splinter; see Tbh. ಪೋಡಿ; see ಪೆಳವು; *cf.* ಉಡಿ 1). ಕಾಯಂ ಪೋೞ್ದಂ (Šmd. 156). ಪೋೞ್ದು (Rsv. 5, after 55). ಗಜಾಸುರನ ಪೋೞಿವ ತೆಱದಿ (ಬೇಡಂ ಮತ್ತೇಭನ) ನೆತ್ತಿಯ ಸೀಳ್ದು (Râghč. 17, 69).

ಪೋೞ್ pôḻ. 2. = (ಓೞ್), ಓೞು 2, (ಪೋಡು 2), ಹೋೞು 2. A split, a piece, a slice (ಸೀಳ್ದ ಭಾಗ Šmd. I; ಖಣ್ಡ Šmd. Dh.; J. 12, 21; 26, 65. 66. 67; Tu. ಪೂಳು). ಪೋೞ್ಗಳ್ (J. 4, 46). — ಪೋೞಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To split (Grj. 2, after 106).

ಪೋೞ್ pôḻ. 3. Arranging, constructing, contriving; forming, making; composing, composition; embellishing; any artificial or ornamental fabric (ವಿರಚನಾರ್ಥ Šmd. Dh.; *cf.* ಪೋಡು 1).

ಪೋೞಲ್ pôḻal. = ಹೋೞಲ್. The hollow of a tree (ಮರದ ಪೊಟ್ಟೆ Šmd. I, o. r. -ಪೋೞ; see ಪೊಟ್ಟರೆ; T. ಪುೞಲ್, anything that is hollow).

ಪೌಜು pauju. = ಪವುಜು, ಫೌಜ, ಫೌಜು. An army, a body of troops (ಒಡ್ಡ Čt. II, 38; My.; Br., T.; Mhr., H. ಫೌಜ); a display of troops on the ವಿಜಯದಶಮಿ (My.).

ಪೌಜುದಾರ pauju-dâra. = ಫೌಜದಾರ. A native that commands a body of troops (My.; Mhr., H.). 2, a native criminal judge or magistrate (Mhr., H.).

ಪೌಜುದಾರಿ pauju-dâri. = ಫೌಜದಾರಿ, q. v.

ಪೌಜುದಾರಿಕೆ pauju-dârikĕ. The office of a ಪೌಜುದಾರ (My.).

ಪೌಂಚಾಯಿಸು pauñcâyisu. To instruct illicitly (My.; H.).

ಪೌತವ pautava. A kind of measure (ಪಲಕರ್ಷಾದಿಗಳಿನ್ದಳೆವ ಅಳತೆ Nr., o. r. ಯೌತವ).

ಪೌತಿ pauti. = ಪವುತಿ. Death (My.; Br. ಫೌತು, H. faut). — ಪೌತಿಯಾಸಾವಿಬಾಕಿ. -ಆಸಾವಿ-. The balance due to government from a deceased person (My.).

ಪೌತ್ತಿಕ pauttika. (fr. ಪುತ್ತಿಕಾ). A kind of honey. (Si. 334).

ಪೌತ್ರ pautra. (fr. ಪುತ್ರ). Belonging or relating to a son or to children. 2, *a grandson* (ಮಗನ ಮಗ Mr. 314).

ಪೌತ್ರಿ pautri. *A grand-daughter.*

ಪೌನಃಪುನ್ಯ paunaḥpunya. (fr. ಪುನಃಪುನಃ). Frequent reiteration, constant repetition. (My.).

ಪೌನರ್ಭವ paunarbhava. (fr. ಪುನರ್ಭೂ). The son of a widow remarried. (My.).

ಪೌರ paura. (fr. ಪುರ). Belonging to a town or city. 2, *a townsman, a citizen.* See *e. g.* Bp. 32, 59; 49, 15; Bh. 1, 10, 28. 3, *a species of fragrant grass.*

ಪೌರಣಿಮೆ pauraṇimĕ. Tbh. of ಪೌರ್ಣಿಮೆ. (Čb. 175).

ಪೌರಲೋಕ paura-lôka. Citizens (Čpr. 7, 155).

ಪೌರವನ paura-vana. A garden in the neighbourhood of a city (Čpr. 3, 69).

ಪೌರಸ್ತ್ಯ paurastya. (fr. ಪುರಸ್). Situated in front. 2, *previous, prior, first.* 3, *eastern.*

ಪೌರಾಣ paurâṇa. (fr. ಪುರಾಣ). Belonging or relating to the past; old, ancient (ಚಿರ, ಹಟಿಯದು Nn. 165); relating to the purâṇas; a purâṇa (Nn. 138).

ಪೌರಾಣಿಕ paurâṇika. = ಪುರಾಣಿಕ. (ಸೂತ, ಪುರಾಣಿಕ Nn. 32; My.). — ಪೌರಾಣಿಕರ ಬಲಭದ್ರ. N. (Bp. 56, 41).

ಪೌರುಷ paurusha. (fr. ಪುರುಷ). = ಪೌರುಸ. Belonging or relating to a man or to man. 2, being of the length of a man with both arms elevated and the fingers extended (ಅಳತೆ Nn. 166; ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟ ಪೌರುಷವೆಮ್ಬುದು Mr. 474, one MS. ಮುಟ್ಟ); the measure of a man. 3, virility; *manliness, heroism, strength, power, vigour* (ಪೌರುಷ್ಯ, ಪ್ರತಾಪ, ಪುರುಷರಿನ್ದಾದ ಕಾರ್ಯ 166). 4, action of men, man's work, action.

ಪೌರುಷೇಯ paurushêya. Derived from or relating to man, incidental to man, made by man, human, manly; coming from the soul; a line or lineage of males (My.).

ಪೌರುಷ್ಯ paurushya. = ಪೌರುಷ No. 3, q. v.

ಪೌರುಸ paurusa. Tbh. of ಪೌರುಷ (Šmd. 335).

ಪೌರೋಗವ paurôgava. (fr. ಪುರೋಗವ). An overseer of a royal household, especially *the inspector of the royal kitchen* (ಸೂಪಕರರ ಕರ್ತ Mr. 269).

ಪೌರೋಹಿತ paurôhita. (fr. ಪುರೋಹಿತ). Belonging to a purôhita; the office of a purôhita (Mhr.); the family-priest (see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ; My.).

ಪೌರೋಹಿತ್ಯ paurôhitya. The character or office of a family-priest. (My.).

ಪೌಱ್ಪ paurpa. = ಪೌಷ್ಪ in Hlâ. MS.; Čpr. 10, 48.

ಪೌರ್ಣಮಾಸ paurṇamâsa. (fr. ಪೂರ್ಣಮಾಸ). Relating or belonging to the full moon. 2, *a ceremony performed at the full moon.*

ಪೌರ್ಣಮಾಸಿ paurṇamâsi. *A day or night of full moon.*

ಪೌರ್ಣಿಮಿ paurṇami. (fr. ಪೂರ್ಣಿಮಾ). A day of full moon (Bp. 4, 28). ಪಾಡಿಯುಂ ಮೊದಲು ಪೌರ್ಣಮಿಯುಮವಾಸೆ ಕಡೆ ಮಾಡಿ ರವಿಯಾದಿವಾರಂಗಳಕ್ಕಂ (Mr. 68).

ಪೌರ್ಣಿಮೆ paurṇimĕ. = ಪೌರಣಿಮೆ, ಪೌರ್ಣಮಿ. (My.).

ಪೌರ್ವಾಹ್ಣಿಕ paurvâhnika. (fr. ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ). Belonging or relating to the morning or forenoon. (My.).

ಪೌಲಸ್ತ್ಯ paulastya. (fr. ಪುಲಸ್ತ್ಯ). Descended from Pulastya: *Kubêra.*

ಪೌಲಿ pauli. *Grain half dressed or scorched or fried with ghee and made into a sort of cake* (ಪೋಳಿಗೆ, ಹೋಳಿಗೆ, ರೊಟ್ಟಿ G.).

ಪೌಲೋಮಿ paulômi. (fr. ಪುಲೋಮ). The daughter of Pulôma: *the wife of Indra.*

ಪೌವನೆ pauvanĕ. = ಪವ್ವನೆ, q. v.

ಪೌಷ pausha. (fr. ಪುಷ್ಯ). Relating to the time when the moon is in the asterism pushya; *the month pausha* (December-January).

ಪೌಷ್ಪ paushpa. (fr. ಪುಷ್ಪ). = ಪೌಱ್ಪ. *Belonging or relating to flowers, made of flowers.*

ಪೌಷ್ಪಕ paushpaka. *Oxide of brass, green vitriol.*

ಪ್ಪ ppa. = ಪ2, etc., *e. g.* ತೊಳಪ್ಪಂ, ಬೆಳಪ್ಪಂ, ಬೆಸಪ್ಪಂ (Šmd. 275 Mdb.), ಉದಯಿಪ್ಪಂ (275). *Cf.* ಅನ್ತಪ್ಪಂ, ಇನ್ತಪ್ಪಂ, ಉನ್ತಪ್ಪಂ; ದಪ, ದಪ್ಪ.

ಪ್ಯಾಟ್ pyâṭ. *Ho! hallo!*

ಪ್ಯಾದೆ pyâdĕ. = ಪೇದೆ. (My.; Tĕ.).

ಪ್ರ pra. Before, forward, in advance, in front, onward, forth, away; pre-eminently, excessively, very, much.

ಪ್ರಕಟ pra-kaṭa. *Evident, clear, manifest, apparent, displayed, unfolded;* published; public, commonly known; noted, notorious; visible (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Šmd. 124 Cm.; ಹರವಡಿ Kk. 52; ಪ್ರಖ್ಯಾತ Nn. 89). ಪ್ರಕಟವಾದರೂ ಅಗಡುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to become manifest, etc. (My.). ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವ ಚೇಷ್ಟೆ (ಆಕಾರ, ಇಂಗಿತ, ಇಂಗ Si. 392). — ಪ್ರಕಟಮ್ಮಾಡು. -ಂ-. To manifest, etc. (Čpr. 7, after 77).

ಪ್ರಕಟತರ prakaṭa-tara. Uncommonly or very evident, etc. (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Šmd. 21 Cm.; Kâvy. IV, 2, 30; Čpr. 1, 58; Bp. 36, 48; 46, 3).

ಪ್ರಕಟಣೆ prakaṭaṇĕ. Tbh. of ಪ್ರಕಟನ. (My.).

ಪ್ರಕಟನ prakaṭana. Manifesting, bringing to light, disclosing, revealing (Sk.); publishing, as by letter, etc., notification (My.). See ಇಷ್ಟಾರ್ಥ-. — ಪ್ರಕಟನಪತ್ರ. A writing which communicates information, a notification (My.).

ಪ್ರಕಟಿತ prakaṭita. Manifested; evident, apparent; displayed (Čpr. 1, 126; Bp. 21, 5; 26, 11); published, proclaimed (My.).

ಪ್ರಕಟಿಸು prakaṭisu. To manifest; to disclose; to promulgate; to publish, to proclaim (Čpr. 2, 5; 3, 4; 7, 131; Bp. 3, 51; 33, 30; 51, 31. 45; 54, 23; Ršv. 10, after 10; J. 11, 25; My.).

ಪ್ರಕಟೀಕೃತ prakaṭî-kṛita. Manifested, brought to light, unfolded, displayed. (Čpr. 4, after 42).

ಪ್ರಕಮ್ಪನ pra-kampana. Great trembling, shaking, violent or excessive motion. 2, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಪ್ರಕರ pra-kara. 1. Doing much or well; achieving, making, performing, etc. 2, war, a battle (ಸಮರ, ಕಾಳೆಗ Nn. 45). 3, an ass (ಗರ್ದಭ, ಕತ್ತೆ Nn. 45).

ಪ್ರಕರ pra-kara. 2. Scattering forth; a scattered heap; *a heap, a multitude.* 2, wealth, property (ಕಸ್ವರ, ವಿತ್ತ Nn. 45).

ಪ್ರಕರಣ pra-karaṇa. = ಪಗರಣ. Doing much or well; treating, expounding, discussion, explanation. 2, *a subject, a topic, a province, a department.* 3, a section, a chapter, a book, a paragraph (Šmd. 61; Čh. p. 24). 4, opportunity, occasion. 5, an introduction, a prologue, a prelude. 6, a poetical fiction or poem, in which the story and principal persons are wholly imaginary. 7, a drama, a kind of drama with a fictitious plot. See ಧಾತು-, ರಾಕ್ಷಸ-.

ಪ್ರಕರ್ಷ pra-karsha. *Pre-eminence, excellence, eminence, distinction, high degree, superiority* (ಹೆಚ್ಚುಗೆ Si. 467).

ಪ್ರಕಲಿತ pra-kalita. Driven onwards, chased; urged on;— attached, affixed, furnished with (Bp. 46, 69).

ಪ್ರಕಾಣ್ಡ pra-kâṇḍa. *The stem or trunk of a tree from the root to the branches* (ಮರನ ಕವಲೊತ್ತು Mr. 105); the stalk of a lotus (ಮೃಣಾಲ, ತಾವರೆಯ ದಣ್ಡ Nn. 60). 2, *the upper part of the arm* (ಮೊಟಿಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು Mr. 323). 3, a branch, a shoot; the fingers of the hand (ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್, ಕೆಯ್ಯ ಬೆರಳುಗಳು 60). 4, a division of time (ಕಾಲ, ಕಾಲಭೇದ 60). 5, a kind of tree (ತರುಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 60; *cf.* No. 1?). 6, at the end of a composition: *anything excellent of its kind.*

ಪ್ರಕಾಮ pra-kâma. Desire, delight, pleasure. ಪ್ರಕಾಮಂ, according to wish or desire; with great pleasure; *to the heart's content; very much.*

ಪ್ರಕಾರ pra-kâra. = ಪಕಾರ 2, ಪಾಕಲ್. *Sort, kind, species.* 2, *way, mode, fashion, manner.* 3, *particularity, speciality.* 4, *similitude.*

ಪ್ರಕಾರಗಮನ prakâra-gamana. Going mannerly. See ಪಾಂಗಜು.

ಪ್ರಕಾಶ pra-kâśa. = ಪಕಾಸ. *Visible, manifest, clear, evident; open, public; generally or universally known, noted, celebrated;* bright, shining. 2, at the end of a composition: *having the appearance of, looking like, similar.* 3, *clearness, brightness, brilliance, lustre, splendor, shine;* sunshine; elucidation; display, manifestation, expansion, diffusion; fame, celebrity. ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದವ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೇನು? (Prv.).— ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to obtain lustre, to illuminate, to make bright or full of light (My.); to cause to obtain diffusion, to develop. ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಪರಿಮಲಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ತೈಲಾದ್ಯುತ್ತೇಜಕಸಾಮಗ್ರಿ (ಪ್ರಬೋಧನ Si. 225). — ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Causing to obtain lustre, etc. (ದೇವನ Si. 436).— ಪ್ರಕಾಶಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To obtain lustre, to begin to shine, etc. (My.).

ಪ್ರಕಾಶನ pra-kâśana. Illuminating, giving light; *making known.*

ಪ್ರಕಾಶಿತ pra-kâśita. Become visible, manifest; displayed; illumined, enlightened. (Čpr. 1, 126; My.).

ಪ್ರಕಾಶಿಸು pra-kâśisu. To become manifest; to be well known; to shine forth, to shine, to be full of lustre (My.; B. 3, 27; ಮಿಂಚು, ಹೊಳೆ G.). ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ (ಸ್ಫುರತ್ Šmd. 73 Cm.). ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ (ಸ್ಫುರಿತ 153 Cm.). ಪ್ರಕಾಶಿಪುದು (ಉಜ್ಜ್ವಲ 400 Cm.).

ಪ್ರಕೀರ್ಣ pra-kîrṇa. Scattered forth, scattered; spread abroad; dishevelled, loose; waved, waving; etc.;—a confused mass, miscellany; a collection, a mass (Bp. 6, 21).

ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ pra-kîrṇaka. *A chowrie, the tail of the Bos grunniens used as a fan,* etc. (ಸುತ್ತ ಕೆದಱುವ ಚಾಮರ Mr. 265).

ಪ್ರಕೀರ್ತಿತ pra-kîrtita. Announced, proclaimed; pronounced, declared, said; renowned, celebrated. (My.).

ಪ್ರಕೀರ್ಯ pra-kîrya. To be scattered forth, fit to be diffused, etc. 2, *the plant Guilandina bonduc* Juss. (see ತಪಸಿಗಿಡ).

ಪ್ರಕೃತ pra-kṛita. Made, accomplished; *commenced, begun; that which is now in hand or under consideration;* original, natural; genuine, real (ನಿಜ, ನಿಬದ್ಧಿ Nn. 111, o. r. ನಿಜಮಾದುದು; Bp. 40, 67). 2, the present moment or time (My.).

ಪ್ರಕೃತವಿಕೃತ prakṛita-vikṛita. A natural and an unnatural condition, an innate and a modified condition (Bp. 40, 67).

ಪ್ರಕೃತಿ pra-kṛiti. *The original or natural form of anything, natural condition or state* (ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ Nn. 111; ಸ್ವರೂಪ Mr. 500). 2, *nature, character;* constitution of body (B. 3, 28; 4, 123; My.); disposition of mind; temperament. 3, genuineness, reality (ನಿಜ 500, *cf.* ಪ್ರಕೃತ). 4, *the equipoise of the three constituent qualities of nature: satva, rajas and tamas* (ಗುಣತ್ರಯ, ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮಮೆಮ್ಬ ಗುಣತ್ರಯ 111). 5, the mind, in which the three qualities reside (ಚಿತ್ತ 111; ಸತ್ವಾದಿಗುಣವಿಪ್ಪ ಚಿತ್ತ 500). 6, *the five elements.* 7, *the seven constituent parts of a kingdom*: the king, his minister, his ally, territory, fortresses, treasury, and army (ಸಪ್ತಾಂಗ 111). 8, *the minister (or ministers) of a king* (ಉತ್ತಮದ ಸಚಿವರ್ 500). 9, the Jinas of a town (ಪತ್ತನಜಿನಂಗಳ್ 500). 10, *the subjects of a king, the artizans,* etc. (ಜನ, ಜನರುಗಳು 111). 11, a woman, womankind (ಸ್ತ್ರೀಯರು 111). 12, the original source of, or passive power of creating, the material world, Nature (mâyâ, pradhâna) as opposed to Purusha (soul, or the primeval male). 13, work or business to be done (ಕಾರ್ಯ 111; 500). 14, cause (ಕಾರಣ 111; 500). 15, a rule, a pattern, a model. 16, a peculiar practice: the suppression of any feeling etc. (ಶೀಲ, ಸ್ತಮ್ಭ Nn. 76). 17, tax, tribute, etc. (ಬಲಿ Nn. 16). 18, that which is most excellent (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು 111). 19, beginning and end (ಆದಿ ಅನ್ತ್ಯ, ಮೊದಲು ಕಡೆ 111). 20, leaving, abandoning (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು 111). 21, acting, behaviour, practice, etc. (ಚಾರಿತ್ರ, ಚರಿತ್ರ 111). 22, a multitude (ವ್ರಜ, ಸಮೂಹ 111). 23, dust (ರಜ, ದೂಳು 111). 24, *the crude or elementary form of a word, an uninflected word, the radical form of a word before the case-terminations and other affixes are subjoined* (Šmd. 6 Cm.; 46. 60. 62. 98; 105 Cm.; 137. 178. 281; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29; I, 1*b*, 1-5; I, 5, 32-47; ಲಿಂಗ Mr. 514). 25, N. of a type of metres (Čh.; ಛನ್ದೋಭೇದ 111; Mr. 362). 26, *the female organ of generation.* 27, *the*

male organ of generation. — ಪ್ರಕೃತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿಕೃತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪ್ರಕೃತಿಗುಣ prakṛiti-guṇa. *One of the three constituent qualities of nature.*

ಪ್ರಕೃತಿತ್ವ prakṛititva. Natural state, genuine form (Čpr. 8, 2).

ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರೂಪ prakṛiti-svarûpa. The original form of the verbal theme (Śmd. 270).

ಪ್ರಕೃಷ್ಟ pra-kṛishṭa. Drawn forth; drawn out; distinguished, excellent, exalted, eminent, etc. (ಮನೋಹರ, ಶುಭ, etc. Mr. 424).

ಪ್ರಕೋಪ pra-kôpa. Excitement, emotion; violent anger, rage, fury; irritation, provocation, exasperation (Śmd. 173; Kâvy. III, 3, B, 57; IV, 2, 15). 2, excess, superabundance. See ವಾತ-.

ಪ್ರಕೋಷ್ಠ pra-kôshṭha. *The fore-arm* (ಮುಂಗೆಯ್ Mr. 322). 2, *a court in a house, an open space surrounded by buildings* (ಕಕ್ಷಾನ್ತರ, ಮನೆಯ ನಿಲವು Mr. 201).

ಪ್ರಕ್ರಮ pra-krama. Striding forwards, stepping; proceeding; a step; *commencement, beginning.*

ಪ್ರಕ್ರಯ pra-kraya. *Price, worth, value* (ಕ್ಲಪ್ತಿಕ, ಬೆಲೆ Hlâ.).

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ pra-kriyĕ. Conduct, manner, way; a rite, a ceremony. 2, *elevation, precedence, prerogative, dignity, high position.*

ಪ್ರಕ್ವಣ pra-kvaṇa. *The sound of a lute.*

ಪ್ರಕ್ವಾಣ pra-kvâṇa. *The sound of a lute.*

ಪ್ರಕ್ಷಮ pra-kshama. Very patient (Bp. 46, 3).

ಪ್ರಕ್ಷಾಲ pra-kshâla. = ಪಖ್ಖಾಳ, ಪಚ್ಚಳ 2, ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ. See ತಣ್ಡುಲ-.

ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ pra-kshâlana. Washing, washing off, cleaning, cleansing; bathing; water for washing. See ಕರ್ಚು, ತೊಳೆ. — ಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To wash (Bp. 39, 5; 52, 4).

ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿತ pra-kshâlita. *Washed, cleansed.*

ಪ್ರಕ್ಷಾಲಿಸು pra-kshâlisu. To wash (ಕರ್ಚು Čt. I, 24).

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣ pra-kshêpaṇa. Throwing, casting, placing, depositing. (My.).

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿತ pra-kshêpita. Thrown, cast, placed, deposited. (My.).

ಪ್ರಕ್ಷ್ವೇಡನ pra-kshvêḍana. Clamour. 2, *an iron arrow.*

ಪ್ರಖ್ಯ pra-khya. Visible, clear; at the end of compounds: *resembling, like.* 2, Tbh. of ಪ್ರಖ್ಯೆ (Bp. 38, 44).

ಪ್ರಖ್ಯಾತ pra-khyâta. *Celebrated, renowned, famous, noted, notorious.*

ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ pra-khyâti. Notoriety, celebrity, fame, praise. (My.). ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಸ್ಸಿ, ಅಪಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟ (Prv.). — ಪ್ರಖ್ಯಾತಿವೆಟ್. -ವೆಟ್. To get fame, to become famous (Čpr. 4, 92).

ಪ್ರಖ್ಯೆ pra-khyĕ. = ಪ್ರಖ್ಯ No. 2. Look, appearance; making manifest; fame, renown.

ಪ್ರಗಣಿತ pra-gaṇita. Reckoned up, calculated (Bp. 19, 10).

ಪ್ರಗಣ್ಡ pra-gaṇḍa. *The upper part of the arm from the elbow to the shoulder.*

ಪ್ರಗತ pra-gata. Gone forward, gone forth; gone in a distinct manner (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 269 Cm.); separate, apart.

ಪ್ರಗತಜಾನುಕ pragata-jânuka. *Having the knees far apart, bandy-legged.*

ಪ್ರಗಲ್ಭ pra-galbha. *Bold, confident;* resolute, energetic; spirited, daring; proud; eminent.

ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ pra-galbhatĕ. Boldness, confidence; *energy, resolution, resoluteness;* arrogance; wilfulness; power, eminence, consequence; ingenuity, intellect (ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಜಾಣ್ಮೆ Mr. 458).

ಪ್ರಗಾಢ pra-gâḍha. Entered; dipped into. 2, *much, excessive.* 3, *hard, difficult.* 4, hard, firm.

ಪ್ರಗುಣ pra-guṇa. Having excellent qualities; *being in the right state or order, straight;* honest. upright.

ಪ್ರಗುಮ್ಫನ pra-gumphana. Stringing together, arranging (Čpr. 1, 59).

ಪ್ರಗೇ pra-gê. *Early in the morning, at day-break.*

ಪ್ರಗ್ರಹ pra-graha. = ಪಗ್ಗ. Holding in front or forth. 2, taking, laying hold of, grasping, seizing; a police-officer (ಗ್ರಾಹಕ, ಬನ್ದಿವಿಡಿಹಂ Mr. 462); a leader, a ruler. 3, *a rope, a rein, a bridle, a halter, etc.* 4, *the string suspending a balance.* 5, *a captive, a prisoner.* 6, *a ray of light.* 7, the arm. 8, kindness, favour. — See ಬನ್ದಿ 1.

ಪ್ರಗ್ರಾಹ pra-grâha. Seizing, etc. 2, *a rein, a halter, etc.* 3, *the string suspending a balance.*

ಪ್ರಗ್ರೀವ pra-grîva. *An air-hole, a window;* a balcony; a summer-house, a pleasure-house; a building on the top of a palace; a wooden balustrade or fence round a building; a stable; the top of a tree.

ಪ್ರಘಟ್ಟಕ pra-ghaṭṭaka. A precept, rule, doctrine. (Čpr. 8, 89).

ಪ್ರಘಣ pra-ghaṇa. *A porch before the door of a house, a terrace before a house, a portico* (ಅಲಿನ್ದಕ, ಮೊಗಸಾಲೆ Mr. 199). 2, an iron mace.

ಪ್ರಘಾತ pra-ghâta. *A battle, a combat.*

ಪ್ರಘಾಣ pra-ghâṇa. *A terrace before a house.* 2, *that part of the stem of a tree where the branches begin* (ಸ್ಕನ್ಧ, ಮರನ ಕವಲ್ Mr. 105). 3, an iron mace.

ಪ್ರಘೋಷಣ pra-ghôshaṇa. Sound, noise, roar (Bp. 37, 69).

ಪ್ರಚಕ್ರ pra-čakra. *An army in motion.*

ಪ್ರಚಣ್ಡ pra-čaṇḍa. = ಪಚಣ್ಡ. Excessively violent, vehement, furious; very hot or burning; fierce; intolerable; terrible; bold, presuming; stupendous. ಪ್ರಚಣ್ಡದ ಎತ್ತೇರುವವಂ (ಅನಡ್ವಾಹ, ಶಾಕ್ವರಾರೋಹ Mr. 247).

ಪ್ರಚಣ್ಡಿ pra-čaṇḍi. A cow fit for the bull (ಸೂರತೆ, ಬೆದೆಯಾವು Hlâ.; ಬೆದೆಯಾಕಳ್ Mr. 180, o. r. ಬೆದೆಯಾವು).

ಪ್ರಚಯ pra-čaya. Collecting, gathering; a heap, a quantity, a number, a multitude (Bp. 42, 38; Kk. 1); slight union. 2, the neutral accentless tone (Bp. 55, 51).

ಪ್ರಚರ pra-čara. Going forth; going about, roaming, wandering (Bp. 43, 62); proceeding, behaviour; course; a road; usage, custom.

ಪ್ರಚರ್ಯ pra-čarya. = ಪ್ರಚರ. (Bp. 36, 57).

ಪ್ರಚಲ pra-čala. = ಪಚ್ಚಳ 1. *Being in motion, moving to and fro, trembling, unsteady.*

ಪ್ರಚಲಾಕ pra-čalâka. *A peacock's tail.*

ಪ್ರಚಲಾಕಿ pra-čalâki. *A peacock.*

ಪ್ರಚಲಾಯಿತ pra-čalâyita. Moving to and fro. tossed about; *nodding the head* (while asleep in a sitting posture).

ಪ್ರಚಾರ pra-čâra. Coming forth; becoming manifest or public, appearing, appearance, manifestation; being in actual use, currency; being used or applied; going, wandering, roaming (Rśv. 13, 19; J. 7, 36; 12, 15); *conduct, behaviour; prevalence, custom, usage* (B. 4, 214). — ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make public (My.).

ಪ್ರಚಾರತೆ pra-čâratĕ. Moving about (Grj. 4, 58).

ಪ್ರಚಿನ್ತ್ಯ pra-čintya. To be reflected or meditated upon; to be found out, devised or contrived. See ಅ-.

ಪ್ರಚುರ pračura. *Much, many, abundant;* plenteous, plentiful, frequent; abounding in; abundance, augmentation, increase; frequent, prevalent, notorious (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Śmd. 291 Cm.). — ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸು. To make known, to publish (My.).

ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ pračura-grahaṇa. The extension, or comprehensiveness, of a rule (ಪಿರಿದುಂ Śmd. 153).

ಪ್ರಚುರತರ pračura-tara. Very much, very many, etc. (A.).

ಪ್ರಚುರತೆ pračuratĕ. Abundance, plentifulness, plenty; multitude; increase; prevalence, notoriety (ಪಸರ Čt. I, 74; ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ Śmd. 107 Cm.; Kâvy. III, 1, A, 24).

ಪ್ರಚೇತಸ್ pra-čêtas. = ಪ್ರಚೇತಸ. Wise, intelligent. 2, *Varuṇa.* 3, N. of one of the prajâpatis or ancient sages.

ಪ್ರಚೇತಸ pra-čêtasa. Yama (Mr. 49).

ಪ್ರಚೋದನ pra-čôdana. Instigating, inciting, exciting, animating; directing, ordering.

ಪ್ರಚೋದನಿ pra-čôdani. *The plant Solanum jacquini* Willd.

ಪ್ರಚೋದಿತ pra-čôdita. Driven on, impelled, instigated; decreed; prescribed, commanded. (My.).

ಪ್ರಚ್ಛದ pra-č-čhada. = (ಪಚ್ಚ), ಪಚ್ಚಡ, ಹಚ್ಚಡ. Covering, enveloping, clothing with: *a cover, a coverlet, a wrapper, a blanket,* (a cloth, a garment, ಹಚ್ಚಪಡಿಗೆ Hlâ.).

ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ praččhada-paṭa. *A cover, a wrapper.*

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ pra-č-čhanna. Covered, enveloped; concealed, hidden; clothed, clad; *private, secret, unavowed, disguised.* 2, *a private door inside a house.* 3, a lattice, a loop-hole.

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪ್ರಕಟ praččhanna-prakaṭa. Unriddling (Kâvy. III, 2, B, 81).

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕೆ pra-č-čhardikĕ. *Vomiting.*

ಪ್ರಚ್ಛಾದನ pra-č-čhâdana. Covering, concealing, hiding. 2, *an upper or outer garment.*

ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ pra-č-čhâdita. *Covered;* hidden; clothed.

ಪ್ರಚ್ಛೋದಿತ praččhôdita. Amazement (ಸಂಪಿತ, ಬೆಱಗು Mr. 463, in two MSS., o. rs. ಪ್ರಚ್ಯೋದಿತ, ಪ್ರಜ್ಯೋದಿತ, and in two MSS. ಸನ್ದಿಪಿತ).

ಪ್ರಜ praja. Tbh. of ಪ್ರಜೆ. (B. 5, 232).

ಪ್ರಜನ pra-jana. Begetting; impregnating; a generator; impregnation or pregnancy of cattle; *the season for a cow's taking the bull.*

ಪ್ರಜನನ pra-janana. Generation, procreation; bringing forth, birth; production; the penis; the vulva. (My.).

ಪ್ರಜವಿ pra-javi. *Hastening, rapid, quick.*

ಪ್ರಜಾಗರ pra-jâgara. *Waking, watching, being awake;* taking care.

ಪ್ರಜಾತ pra-jâta. Born, produced (Bp. 40, 65).

ಪ್ರಜಾತೆ pra-jâtĕ. *A woman who has borne a child.*

ಪ್ರಜಾಧಿಪ prajâ-adhipa. A king (ಅರಸು Mr. 262).

ಪ್ರಜಾಪತಿ prajâ-pati. Lord of creatures; lord of the people: *Brahmâ.* 2, ten personages or ancient ṛishis first created by Brahmâ: Marîči, Atri, Aṅgiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, Pračêtas, Vasishṭha, Bhṛigu, and Nârada. 3, *a king.* 4, the penis (My.).

ಪ್ರಜಾವತಿ prajâ-vati. A woman who has children, a mother; a pregnant woman. 2, *a brother's wife* (ಭ್ರಾತೃವಧು, ನಾದುನಿ Hlâ.; ನಾದುನಿ Mr. 312).

ಪ್ರಜೆ pra-jĕ. ಪ್ರಜಾ. *Progeny, offspring, children.* 2, *a created being, a creature.* 3, *people, the inhabitants of a country, subjects.* See Prv. s. ರಾಜ.

ಪ್ರಜೇಶ್ವರ prajâ-îśvara. A king. (My.).

ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ prajâ-utpatti. The raising up of progeny. 2, the fifth year in the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಜ್ಞ pra-jña. Wise, intelligent, learned. (Bp. 8, 12).

ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಸ್ prajñâ-čakshus. Having the understanding or wisdom as the only eyes: blind (Sk.). 2, the mental eye (My.).

ಪ್ರಜ್ಞಾನ pra-jñâna. *Knowledge, wisdom, intelligence;* discrimination. 2, *a mark, a token, a memorial.*

ಪ್ರಜ್ಞು pra-jñu. *Bandy-legged.*

ಪ್ರಜ್ಞೆ pra-jñĕ. ಪ್ರಜ್ಞಾ. A clever or sensible woman. 2, *understanding, intellect, wisdom, knowledge;* discrimination.

ಪ್ರಜ್ವಲ pra-jvala. = ಪಜ್ಜಳ, ಪ್ರಜ್ವಲನ.

ಪ್ರಜ್ವಲನ pra-jvalana. Blazing up, being in flames, flaming, blazing brightly, shining; taking fire, kindling. (Si. 240).

ಪ್ರಜ್ವಲಿತ pra-jvalita. Being in flames, flaming, blazing, burning, shining. (Bp. 24, 38).

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು pra-jvalisu. = ಪಜ್ಜಳಿಸು, ಪೊಜ್ಜಲಿಸು. To catch fire, to be in flames, to blaze up, to shine, to be full of lustre, etc. (Bp. 47, 17; J. 26, 13).

ಪ್ರಡೀನ pra-ḍîna. Flying forward; *taking flight.*

ಪ್ರಣತ pra-ṇata. Bent forwards, crooked; *bowed, bowing to;* bending; humble. 2, skilful, clever. See ಬಱಗು.

ಪ್ರಣತಿ pra-ṇati. *Bowing, salutation, obeisance.*

ಪ್ರಣತೆ praṇatĕ. = ಪಣತೆ, etc. Tbh. of ಪ್ರಣೀತ. (My.).

ಪ್ರಣಮ pra-ṇama. = ಪ್ರಣಾಮ. See ದಣ್ಡ-.

ಪ್ರಣಯ pra-ṇaya. A leader. 2, guidance. 3, *confidence, familiarity, trust, intimacy.* 4, *friendly acquaintance, friendly or fond regard, friendship, affection, love, fondness, favour, kindness* (ಪ್ರಸಾದ, ತಿಳಿವು Mr. 455). 5, *affectionate solicitation.* See ಒಲುಮೆ.

ಪ್ರಣಯಕಲಹ praṇaya-kalaha. A lovers' quarrel, mere wanton quarrelsomeness. (Grj. 2, after 106).

ಪ್ರಣಯವಚೋವಿಲಾಸ praṇaya-vačas-vilâsa. Sportive declaration of love or affection (Čpr. 4, 19).

ಪ್ರಣಯಿ pra-ṇayi. A friend; a lover, a husband; a lord, a master (ಒಡೆಯ Mr. 227); a petitioner; a humble servant.

ಪ್ರಣಯಿಣಿ praṇayiṇi. A female friend; a mistress, wife. (Čpr. 1, 64).

ಪ್ರಣವ pra-ṇava. = ಪಣವ 1 & 2. Roaring, crying, sounding, humming, etc. 2, *a small kind of drum or tabor.* 3, *the mystic syllable ôṁ* (Bp. 57, 76).

ಪ್ರಣವಪೂರ್ವಕ praṇava-pûrvaka. Preceded by the syllable ôṁ (Čpr. 6, after 71).

ಪ್ರಣಾದ pra-ṇâda. A loud sound, noise, etc.; any loud noise, *especially one expressing approbation or delight.*

ಪ್ರಣಾಮ pra-ṇâma. Bending, bowing; prostration, obeisance. See ದಣ್ಡ-, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ-.

ಪ್ರಣಾಯ್ಯ pra-ṇâyya. To be led forwards; to be regarded with affection;—to be done away with: *disapproved, disagreeing, contemptible.*

ಪ್ರಣಾಲ pra-ṇâla. = ಪ್ರಣಾಲಿ. See ಜಲ-; Čpr. 6, 48.

ಪ್ರಣಾಲಿ pra-ṇâli. *A channel, a gutter, a drain, a waste-pipe, a water-course* (ಹರಿನಾಳಿ Mr. 422).

ಪ್ರಣಿಧಾನ pra-nidhâna. Laying on, imposing; employing; turning or directing upon, as the eyes or thoughts. 2, respectful conduct or behaviour towards. 3, *profound religious meditation.* 4, great effort, energy.

ಪ್ರಣಿಧಿ pra-nidhi. Observing, scrutinizing, spying out. 2, *a spy, a secret agent.* 3, *a request.*

ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ pra-nipatti. = ಪ್ರಣಿಪಾತ. (Bp. 21, 7; 30, 15; 55, 2).

ಪ್ರಣಿಪಾತ pra-nipâta. Falling at one's feet, prostration, *humble submission to; salutation, obeisance.*

ಪ್ರಣಿಪಾತಿ pra-nipâti. = ಪ್ರಣಿಪಾತ. (ಅನುನಯ, ಪ್ರಣತಿ, ಸನ್ನವಣೆ Mr. 455).

ಪ್ರಣಿಹಿತ pra-nihita. Laid on, imposed; *laid down, deposited;* delivered, consigned; having the thoughts concentrated on one point, intent; *obtained, attained, acquired.*

ಪ್ರಣೀತ pra-nîta. Led forwards, led; conveyed; brought; offered, given; effected, accomplished; made, done; *prepared, dressed, as food, cooked* (ಪಳದೆ G.). 2, *fire consecrated by mantras* (ಕಿಚ್ಚು Mr. 260).

ಪ್ರಣೀತೆ pra-nîtĕ. = ಪಣತೆ, ಪಣಿತೆ, ಪ್ರಣತೆ, ಹಣತೆ, ಹಣಿತೆ. A vessel used at sacrifices, a sort of cup (Sk.).

ಪ್ರಣುತ pra-nuta. *Praised, lauded.*

ಪ್ರಣುತಿ pra-nuti. Praise (Bp. 35, 3).

ಪ್ರಣುತಿಸು pra-nutisu. To praise (Bp. 1, 39; 39, 2).

ಪ್ರಣೂತ praṇûta. = ಪ್ರಣುತ. (Čpr. 5, after 51; 7, 92).

ಪ್ರಣೇಯ pra-nêya. To be led or guided; *ductile, docile, submissive, obedient.*

ಪ್ರತತ pra-tata. Spread; spread abroad, diffused (ವಿಸ್ತಾರ G.).

ಪ್ರತತಿ pra-tati. Spreading, expansion, extension; a multitude (ಸಮೂಹ Nn. 84; ಸ್ತೋಮ Mr. 422; see ವಸ್ತು-). 2, *a creeping plant, a creeper.*

ಪ್ರತನ pratana. *Ancient, old.*

ಪ್ರತರ್ಕ pra-tarka. Conclusion, supposition, conjecture.

ಪ್ರತರ್ಕಿಗ pra-tarkiga. A logician, a disputant, a reasoner. See ಕು-.

ಪ್ರತರ್ಕ್ಯ pra-tarkya. Conceivable, comprehensible, imaginable. See ಅ-.

ಪ್ರತಲ pra-tala. *The open hand with the fingers extended.* 2, one of the divisions of the lower regions.

ಪ್ರತಾನ pra-tâna. Branching out, ramification, spreading; a multitude (Grj. 10, after 79; Bp. 7, 16); a shoot, a tendril; a creeping plant, a creeper.

ಪ್ರತಾನಿನಿ pra-tânini. Having tendrils: *a spreading creeper, a climbing plant.*

ಪ್ರತಾಪ pra-tâpa. Glowing heat, heat. 2, splendor; *glory, majesty, dignity.* 3, *ardour, zeal, vigour, power, energy, prowess, valour* (ಪೌರುಷ್ಯ Nn. 166).

ಪ್ರತಾಪನ pra-tâpana. Making hot; burning; paining, distressing;—a particular hell. (My.).

ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ pratâpa-śâli. A powerful, valourous man (B. 4, 7. 126; My.).

ಪ್ರತಾಪಸ pra-tâpasa. *A species of gigantic Asclepias with white flowers, Calotropis gigantea alba* R. Br.

ಪ್ರತಾಪಿ pra-tâpi. (Šmd. 90 Mdb.). Hot, burning; paining, distressing, harassing; majestic, dignified, powerful. 2, N.

ಪ್ರತಾರಣ pra-târaṇa. Ferrying over or across; crossing over (Čpr. 3, after 9); *deception, deceit, fraud.*

ಪ್ರತಿ prati. = ಪಡಿ 2, ಪತಿ 2, ಪಟಿ 1. *Towards, to; against, in opposition to; over against, opposite, contra; in the presence of, before; on a par with, on an equality with; as, like; in the vicinity of, near, beside, by, at, on; on the side of, in favor of; in each, at or in every, according to each, severally: every, each; with regard to; concerning; on account of; according to; back, back again, again, in return; in return for, as compensation for; in the place of, in lieu of, instead of.* (In Kannaḍa the Sk. indeclinable particle is used also as a *noun*). 2, a copy, a transcript from an original, a print; one of a series of imitations or repetitions of an original work (My.; Mhr. ಪ್ರತ; B. 4, 196). ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬರಿಸು (B. 4, 103). ಪ್ರತಿಯೆತ್ತಿ ಬರೆ (My.); ಪ್ರತಿ ಮಾಡು (My.). — ಪ್ರತಿಗೆಯ್. To give an answer. ಮೇಳಯ್ಸಿ ನಾನಾರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ (ವಾಗ್ಮಿ, ಚರ್ಮಣ Mr. 360, o. r. ಚರ್ಪಣ). — ಪ್ರತಿದೋಱು. -ತೋಱು. An equal to appear; to show an equal or what is equal (Bp. 28, 65; 49, 13; 52, 31; 57, 79). — ಪ್ರತಿನಾಡು. Every country (B. 3, 115; My.). — ಪ್ರತಿ ನಿಲ್. To stand in opposition (Bp. 57, 49). — ಪ್ರತಿಯಿಡು. -ಇಡು. To requite (Bp. 23, 40). — ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Every one, each one, (every, each). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ (B. 4, 98). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ಮಹಾದ್ವೀಪವು (4, 98). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ಅನ್ತಸ್ತಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗ (4, 121). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ಊರವರು (4, 142). ಪ್ರತಿಯೊನ್ದು ನಾಡಿನ ಜನರು (4, 206). — ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Every man, each man, (every, each). ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು (B. 4, 178).

ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿ prati-kakshi. An opponent, as in a quarrel or a lawsuit (My.).

ಪ್ರತಿಕರ prati-kara. Acting against, counteracting; requital, compensation. See ಅ-.

ಪ್ರತಿಕರಿಸು prati-karisu. = ಪತಿಕರಿಸು. To return, to repay, to recompense, to requite, to retaliate; to treat or attend to, as a physician; to succour; to repair, to mend, to restore; to counteract.

ಪ್ರತಿಕರ್ಮ prati-karma. Requital, retaliation; redress, remedy; counteraction. 2, *decoration, toilet, personal embellishment* (ಪ್ರಸಾಧನ, etc., ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ವುದು Mr. 333).

ಪ್ರತಿಕಾಯ prati-kâya. *An effigy, an image, a likeness.*

ಪ್ರತಿಕಾರ prati-kâra. = ಪ್ರತೀಕಾರ. Rendering back, requital, reward, retaliation, retribution; revenge. 2, counteraction, application of an antidote or remedy, remedying,

prevention, remedy (ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರಗಳು with regard to snakes, Mr. 391). 3, opposition. 4, help against, help, care, alleviation. See ಒಡ್ಡು.

ಪ್ರತಿಕಾಶ prati-kâśa. = ಪ್ರತೀಕಾಶ.

ಪ್ರತಿಕೂಲ prati-kûla. Against the bank: *contrary, adverse, opposed;* inauspicious (ವಾಮ Nn. 24). Feminine ಪ್ರತಿಕೂಲೆ (My.).

ಪ್ರತಿಕೂಲತೆ prati-kûlatĕ. Adverseness, opposition, hostility. (J. 10, 25).

ಪ್ರತಿಕೃತ prati-kṛita. Rendered back, returned, repaid; *recompensed, requited, retaliated;* recompense, requital. 2, counteracted; resistance, opposition; remedied.

ಪ್ರತಿಕೃತಿ prati-kṛiti. *Resistance.* 2, requital, retaliation; revenge (ಪ್ರತಿಯಾತನ, ಮುಯಿ Mr. 458). 3, a reflected image; *an effigy, an image, a likeness.*

ಪ್ರತಿಕೃಷ್ಟ prati-kṛishṭa. Thrust back, repulsed, rejected, despised; *inferior, low, vile.*

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ prati-kriyĕ. = ಪ್ರತಿಕಾರ. ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂ (ಹಾಹಾ Mr. 533). See ರುಕ್-.

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ prati-kshaṇam. *Every moment, repeatedly.*

ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಪ್ತ prati-kshipta. *Rejected;* sent; abused.

ಪ್ರತಿಖೇದಿಸು prati-khêdisu. To press down in opposition, to reject (Čpr. 2, after 43).

ಪ್ರತಿಖ್ಯಾತಿ prati-khyâti. Renown. (G.).

ಪ್ರತಿಗ್ರಹ prati-graha. (= ಪಡಿಗ). Receiving, accepting; receiving kindly, friendly reception; marrying; favour, grace;—*the reserve of an army;*—a spitting pot, a spittoon.

ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ prati-grâha. *A spittoon.*

ಪ್ರತಿಘ prati-gha. Repulsing; opposing; mutual beating, combat;—*anger, wrath, passion, rage.*

ಪ್ರತಿಘಾತ prati-ghâta. Repulse; warding off a blow; a blow (Abh. P. 13, 75).

ಪ್ರತಿಘಾತನ prati-ghâtana. Repulsing; *killing, slaughter.*

ಪ್ರತಿಘೋಷ prati-ghôsha. = ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ. (Čpr. 5, 76).

ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ದ prati-č-čhanda. = ಪಡಿಚನ್ದ. *A reflected image, a likeness, an image;* a substitute.

ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯ pratiččhâya. = ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ. (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆ prati-č-čhâyĕ. *A reflected image, a likeness, an image, a picture*; a shade, shadow.

ಪ್ರತಿಜಾಗರ prati-jâgara. *Watchfulness, attention.*

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತ prati-jñâta. Asserted; admitted; *promised, agreed.*

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನ prati-jñâna. *Admission, assent, agreement, promise;* assertion.

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ prati-jñĕ. Admission, acknowledgment; *consent, assent; a solemn declaration, agreement, engagement, promise; a vow;* bringing forward or introducing, as a topic; a statement, an assertion, an affirmation, a declaration, an allegation; a proposition (in logic, etc.), the assertion to be proved. See Bp. 36, 48; 54, 34; ಕೈಯ್ಯೊ ಯ್, ಪೂಣ್, ಬಾಯ್ಮಾಡು, ಹೂಣಿಸು. — ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆಯ್. To make a solemn declaration; to promise (Abh. P. 16, after 26; J. 2, 55).

ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸು pratiṭṭisu. Tbh. of ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು, q. v.

ಪ್ರತಿದಾನ prati-dâna. *Giving back, restoring a deposit; restitution, restoration;* a gift in return; barter.

ಪ್ರತಿದಿನ prati-dina. -o. Day by day, daily, every day. (J. 5, 62; 10, 24; My.; B. 4, 171. 186).

ಪ್ರತಿದೇಯ prati-dêya. What is to be given back; what is to be given as an equivalent, a gift in return; a pledge, a pawn. (My.).

ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ prati-dhvani. A reverberated sound, echo (Bp. 51, 33; My.; B. 4, 17).

ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ prati-dhvâna. *Echo.*

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ prati-nitya. = ಪ್ರತಿದಿನ. (My.; B. 4, 25. 177. 188).

ಪ್ರತಿನಿಧಾನ prati-nidhâna. = ಪ್ರತಿನಿಧಿ (Šmd. 158 Cm.; 159).

ಪ್ರತಿನಿಧಿ prati-nidhi. Substitution. 2, *a substitute,* a representative, a proxy, a deputy, a vice-regent, a viceroy (see ಪ್ರತಿನಿಧಾನ; B. 5, 269. 279; My.). 2, a surety. 3, *a resemblance of a real form, a likeness, an image* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿನಿಮಿಷ prati-nimisha. Every moment (B. 4, 194; My.).

ಪ್ರತಿನಿಯತ prati-niyata. Settled, of general prevalence (Kâvy. III, 2, B, 75; IV, 2, 15).

ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ prati-niryâtana. Giving back; *retaliation.*

ಪ್ರತಿನೋದ್ಧೃತ (prati-na-uddhṛita). That which is ruined or spoiled (ಪ್ರತೀಪ್ಟ, ಕೆಟ್ಟಾಗು ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlâ.; ಪ್ರತೀಪ್ಟೆ, ಕೆಟ್ಟುದಂ ಮಾಡ್ಪುದು Mr. 458, o. r. ಪ್ರತಿನೋಧ್ಧೃತ).

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ prati-paksha. The opposite side or party; opposition. 2, *an adversary, an enemy.* 3, a respondent, a defendant.

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿ prati-pakshi. An opponent, an adversary. (My.).

ಪ್ರತಿಪತ್ prati-pat. (Šmd. 106). = ಪ್ರತಿಪದ್, etc.

ಪ್ರತಿಪತ್ತ prati-patta. Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. The being approached: nearness (ಆಸನ್ನ, ಸಮೀಪ Nn. 167). 2, the first day of a lunar fortnight (ಪಾಡ್ಯ 167). 3, a multitude of good women (ಸದ್ವನಿತಾಸಂಚಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು 167).

ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ prati-patti. Gaining, obtaining, acquirement, gain. 2, perception, observation, ascertainment, determination, knowledge. 3, *intelligence, intellect* (ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ, ಜಾಣ್ಮೆ Mr. 458). 4, assertion, statement. 5, assent. 6, undertaking; doing, acting, action; use; giving; etc. 7, elevation, exaltation, promotion, preferment, special regard. 8, acquirement of rank or dignity, reputation, fame, renown. 9, *resoluteness, boldness, confidence.* — ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಗೆಯ್. To honor (Abh. P. 7, after 47).

ಪ್ರತಿಪತ್ತು prati-pattu. (Šmd. 106). Tbh. of ಪ್ರತಿಪದ್. Understanding (Mr. 473). 2, ಪಾಡ್ಯ (Šm. 19).

ಪ್ರತಿಪದ್ prati-pad. = ಪಡ್ಡ ಮಿ, ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ, ಪಾಡ್ಯ, ಪಾಡ್ಯಮಿ, ಪ್ರತಿಪತ್, ಪ್ರತ್ತಿಪತ್ತ, ಪ್ರತಿಪತ್ತು, ಪ್ರತಿಪದಿ. Stepping up to, going towards, approaching, etc.; access, ingress; beginning, commencement. 2, *the first day of a lunar fortnight, the first day of a moon's increase or wane.* 3, *understanding, intelligence, intellect.* 4, rank, consequence.

ಪ್ರತಿಪದ prati-pada. A corresponding term, a synonym (My.); each word (My.).

ಪ್ರತಿಪದಿ prati-padi. The first day of a lunar fortnight (ಪಾಡ್ಯ Nn. 155). 2, preferment, regard, honor (ಮನ್ನಣೆ

155). 3, (the being proceeded against), the state of being vile or low (ಕೀಳ್ 155).

ಪ್ರತಿಪನ್ನ prati-panna. Come up to, approached, reached, obtained; etc. 2, *known, understood, ascertained.*

ಪ್ರತಿಪಲ್ಲಟ prati-pallaṭa. Interchanging (ಪಲ್ಲಟ, ಪರಿವರ್ತನ Nn. 158).

ಪ್ರತಿಪಾಕ prati-pâka. A medicinal mixture. ಔಷಧಂ ಬೇಯಲು ಕಷಾಯಮೆನಿಕ್ಕು, ಹಸಿ ಬೆರಸೆ ಪ್ರತಿಪಾಕಮಕ್ಕುಂ (Mr. 390).

ಪ್ರತಿಪಾದನ prati-pâdana. Causing to reach or obtain. 2, *imparting, giving; donation, gift.* 3, *producing, exciting, causing.* 4, explaining, teaching, declaring. 5, establishing, proving, substantiating.

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸು pratipâdisu. To produce, to use (ಉತ್ಪಾದಿಸು Šmd. 142 Cm.); to teach, to declare; to establish (B. 4, 186; My.); to charge with, to accuse (My.). ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ (ಅಪಾದಿತ Šmd. 160 Cm.); ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ ಪಡುವುದು (ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂ 279 Cm.; ಆಪಾದಿತಂ 354 Cm.). See Kâvy. III, 3, B, 80.

ಪ್ರತಿಪಾದುಕ prati-pâduka. 1. = ಪಡಿವಾವುಗೆ. Each shoe (? or = ಪ್ರತಿಪಾದುಕ 2 ?).

ಪ್ರತಿಪಾದುಕ prati-pâduka. 2. Determining, ascertaining; making manifest or clear; causing, effecting.

ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ prati-pâdya. To be produced, fit to be used (Šmd. 278); to be treated of, explained or expounded; to be proved.

ಪ್ರತಿಪಾಲ prati-pâla. A protector, a guardian, a king (Bp. 28, 36).

ಪ್ರತಿಪಾಲನ prati-pâlana. Protecting, guarding, cherishing, nourishing. (My.).

ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸು prati-pâlisu. To protect, to guard; to cherish, to nourish; to observe, to keep, to maintain; to fulfil (Abh. P. 12, after 51; Bp. 5, 4. 71; J. 31, 34).

ಪ್ರತಿಪ್ರಾಣ prati-prâṇa. An image, a likeness (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಫಲ prati-phala. (or ಪ್ರತಿಫಲನ). Reward, remuneration, requital, retaliation, retribution. (My.). 2, a reflection, a reflected image.

ಪ್ರತಿಫಲಿತ prati-phalita. Reflected, shadowed. (Čpr. 8, after 24). 2, requited, returned.

ಪ್ರತಿಫಲಿಸು prati-phalisu. To shine back, to be reflected (My.).

ಪ್ರತಿಬದ್ಧ prati-baddha. Bound to, tied to, bound; obstructed, hindered, opposed, prevented; *disappointed, thwarted;* set, enchaised, inlaid. See Kâvy. III, 3, B, 4; V, 54.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧ prati-bandha. *An obstacle, a hinderance, an impediment, a blocking up* (ವಿಷ್ಕಮ್ಭ, ತಗಹು Mr. 453; B. 4, 24; 5, 104; My.). See ಸಿಕ್ಕು.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧಕ prati-bandhaka. Obstructing, obstructive, hindering, etc.; that hinders, an obstacle (Čpr. 3, 76; B. 4, 189; 5, 83); a demon, a devil (My.).

ಪ್ರತಿಬನ್ಧನ prati-bandhana. Binding, keeping off, blocking up, obstructing, impeding. See ಜಲ-.

ಪ್ರತಿಬನ್ಧಿಸು prati-bandhisu. To hinder, to stop, to prevent, to check (B. 4, 221).

ಪ್ರತಿಬಲ prati-bala. = ಪಡಿಬಲ. Having equal strength or power, equally matched; able, adequate, powerful (Sk.). 2, another army; an opposing force.

ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ prati-bimba. = ಪತಿಬಿಮ್ಬ, ಪ್ರತಿವಿಮ್ಬ. The disk of the sun or moon reflected in water: a reflection, a reflected image (ಪಡಿನೆಬಿಲ್, ಮಾರ್ಪೊಳಪು Kk. 62, Šm. 64; Bp. 51, 33; 56, 8); *a counterpart of real forms, an image, a likeness, a picture, a shadow* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28).

ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬಿಸು prati-bimbisu. To be reflected (Čpr. 6, 4; Bp. 5, 23; B. 3, 18; My.).

ಪ್ರತಿಬುದ್ಧ prati-buddha. Awakened, awake; illuminated, enlightened; observed; known, celebrated; exalted, great (Kâvy. I, 5, 48).

ಪ್ರತಿಭಟ prati-bhaṭa. Vying with, rivalling, emulating (Sk.). 2, an opposing soldier (J. 13, 37).

ಪ್ರತಿಭಟಿಸು prati-bhaṭisu. To rival; to oppose (My.).

ಪ್ರತಿಭಯ prati-bhaya. *Exciting fear, formidable, terrible;* dangerous.

ಪ್ರತಿಭವಿಸು prati-bhavisu. = ಪಡಿಭವಿಸು. To become equal to, to be on a par with, to have a corresponding character or disposition.

ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ pratibhâ-anvita. *Endowed with knowledge, intelligent.* 2, *endowed with audacity, bold, confident, proud.*

ಪ್ರತಿಭಾವ prati-bhâva. Corresponding character or disposition, congeniality (Kâvy. II, 1, 1-5).

ಪ್ರತಿಭಾಸ prati-bhâsa. Appearance, look, similitude, a reflected image; illusion. See ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕ.

ಪ್ರತಿಭು prati-bhu. ಪ್ರತಿಭೂ. A surety, a security, a bail (ಪ್ರಲಗ್ನಕ, ಹೊಣೆಕಾಟಿ Mr. 238).

ಪ್ರತಿಭೆ prati-bhĕ. ಪ್ರತಿಭಾ. Light, splendor. 2, a flashing thought, brilliant conception. 3, *understanding, intelligence, intellect; genius, wit, ingenuity* (Šmd. 175). 4, audacity, boldness, impudence.

ಪ್ರತಿಮ pratima. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. ದ್ವಿಪದನ್ತದ ಅನ್ತ್ಯ (ಆನೆಯ ದಾಡೆಯ ತುದಿ Nn. 102). 2, a mirror (ಮುಕುರ, ಕನ್ನಡಿ 102). 3, ಪಾಂಚಾಲಿಕಾನೀಕ (ಪ್ರತುಮೆಗಳು 102). 4, brightness, pureness (ನಿರ್ಮಲವು 102). 5, at the end of a composition: a man who is like (Šmd. 138; see ಅ-).

ಪ್ರತಿಮಾನ prati-mâna. *A likeness, an image, a picture* (ಪ್ರತಿಯಪ್ಪ ರೂಪು Mr. 28); *an idol.* 2, similarity, likeness. 3, *the part of an elephant's head between the tusks* (ಆನೆಯ ದನ್ತಮೆರಡಱ ನಡುವು Mr. 155).

ಪ್ರತಿಮಾಲೆ prati-mâlĕ. An exercise analogous to capping verses, reciting verse for verse as a trial of memory or skill. (R.).

ಪ್ರತಿಮುಕ್ತ prati-mukta. *Clothed, armed, accoutred.*

ಪ್ರತಿಮುಖ prati-mukha. = ಪಡಿಮುಖ. Standing before the face, facing, opposite, near at hand. 2, a secondary plot or incident calculated either to hasten or retard the catastrophe (Kâvy. V, 967). ಪ್ರತಿಮುಖಂ, in front, before.

ಪ್ರತಿಮುಖಾವಲೋಕನ pratimukha-avalôkana. Looking towards or at (ಅಭೀಕ್ಷಣ Šmd 230; ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನೋಡುವುದು Cm.).

ಪ್ರತಿಮೆ prati-mĕ. -ಮಾ. = ಪತಿಮೆ, ಪ್ರತಿಮ, ಪ್ರತುಮೆ. *A likeness, an image, a picture, a figure, a puppet; an idol* (ಅರ್ಚೆ Mr. 28); a symbol; a reflection; at the end of compositions: *like, similar.* 2, the part of an elephant's head between the tusks.

ಪ್ರತಿಯತ್ನ prati-yatna. Exertion for anything, effort. 2, *a making or preparing, elaboration.* 3, *desire, wish.* 4, *taking prisoner, making captive.* 5, retaliating.

ಪ್ರತಿಯಾತನ prati-yâtana. Requital, retaliation (ಪ್ರತಿಕೃತಿ, ಮುಯಿ Mr. 458).

ಪ್ರತಿಯಾತನೆ prati-yâtanĕ. *A counterfeit, a picture, an image.*

ಪ್ರತಿರವ prati-rava. Echo. — ಪ್ರತಿರವಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To echo (Šsv. 4, 5).

ಪ್ರತಿರೂಪ prati-rûpa. = ಪ್ರತಿರೂಪು. Like a model, similar, corresponding. 2, *the counterpart of any real form, an image, a representation, a likeness, a picture;* a reflected form. See ಅ-.

ಪ್ರತಿರೂಪು pratirûpu. Tbh. of ಪ್ರತಿರೂಪ. (ಬಿಮ್ಬ Nn. 69). ಪ್ರತಿರೂಪಿನ ಬೊಮ್ಬೆ (ಚರ್ಕೆ 73).

ಪ್ರತಿರೋಧ prati-rôdha. *Opposition, impediment, hinderance;* an opponent; siege, blockade; theft.

ಪ್ರತಿರೋಧಕ prati-rôdhaka. *A thief, a robber.*

ಪ್ರತಿರೋಧಿ pratirôdhi. *A thief, a robber.*

ಪ್ರತಿಲೋಮ prati-lôma. Against the hair or grain: *contrary to the natural course or order, reverse, inverted;* disagreeable; hostile; low, vile; left, not right.

ಪ್ರತಿಲೋಮಜ pratilôma-ja. Born in the inverse order of the castes, as of a Kshatriya father and Brâhmaṇî mother, or of a Vaišya father and Kshatriyâ or Brâhmaṇî mother, in which cases the wife is of a higher caste than the husband. (R.).

ಪ್ರತಿವಚನ prati-vačana. = ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ (ಉತ್ತರ G.; My.).

ಪ್ರತಿವತ್ಸರಂ prati-vatsaraṁ. *Every year.*

ಪ್ರತಿವರ್ಷ prati-varsha. Every year (B. 3, 58; 4, 163; My.).

ಪ್ರತಿವಸ್ತು prati-vastu. A counterpart, an equivalent; anything given in return; anything contrasted with another, a parallel: one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 80 seq.).

ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ prati-vâkya. *An answer, a reply.*

ಪ್ರತಿವಾದ prati-vâda. An answer; a counter assertion, a contradiction; a rejection. (Bp. 54, 34; see ವಾದ-).

ಪ್ರತಿವಾದಿ prati-vâdi. An opponent; a defendant, a respondent (in law, My.; see ವಾದಿ-).

ಪ್ರತಿವಿದ್ಯೆ prati-vidyĕ. A marvellous skill or capability, supposed to give the power of instantly going wherever one likes (Abh. P. 10, 193; 10, after 193).

ಪ್ರತಿವಿಮ್ಬ prati-vimba. = ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ.

ಪ್ರತಿವಿಷೆ prati-vishĕ. *A birch tree.*

ಪ್ರತಿವೀರ prati-vîra. A well-matched opponent, an antagonist. (Bp. 20, 38).

ಪ್ರತಿಶಬ್ದ prati-šabda. Echo. (ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ G.; My.).

ಪ್ರತಿಶಾಸನ prati-šâsana. Giving orders; *sending a servant on a message.*

ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯ prati-šyâya. *A cold, a catarrh.*

ಪ್ರತಿಶ್ರಯ prati-šraya. Refuge, help; a place of refuge, an asylum, *an alms-house, a place where food, etc. is given away* (ಛತ್ರದ ಗೃಹ Mr. 196). 2, a house. 3, *an assembly.*

ಪ್ರತಿಶ್ರವ prati-šrava. *A promise, an agreement, assent.*

ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ prati-šrut. *Echo.* 2, a promise.

ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ prati-siddha. Warded off; hindered; forbidden, prohibited, interdicted; refused, denied; contradicted. See ಎ-, ಮೂಸ್ಡು; Čpr. 9, 124.

ಪ್ರತಿಷೇಧ prati-sêdha. Keeping or warding off; forbidding, prohibition (Šmd. 276); denial, refusal; negation, contradiction; a negative word or particle (57); the negative mood (86). See Kâvy. I, 5, 38-40; III, 3, B, 130.

ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ pratishêdha-kriyĕ. The negative mood (ಅಭಾವಕ್ರಿಯೆ Šmd. 253 Cm.; 254. 260. 282. 291; ವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ 282 Cm.).

ಪ್ರತಿಷೇಧವಿಧಿ pratishêdha-vidhi. A prohibition changed into a command (Šmd. 278).

ಪ್ರತಿಷ್ಟಮ್ಭ prati-stambha. *Obstruction, obstacle, impediment.*

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಲು pratishṭhâ-âlu. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಳು. An illustrious, celebrated person (My.).

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ prati-sthita. Set up, erected; established, fixed; comprised; placed, situated; staying; endowed or portioned; established in life, etc.; installed, consecrated, as a person in office, a new idol; completed, effected; famous, celebrated, illustrious, honourable; honorary; fine, splendid, prized, valued. See Čpr. 6, 6; Bp. 21, 5; 53, 26; 57, 53.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು pratishṭhisu. = ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸು. To establish; to set or place; to set up with the prescribed rites, as an idol; to install, as a person into a dignity, to consecrate; to demonstrate or prove; etc. (Čpr. 4, 76; 6, 24; Bp. 22, 26; 50, 50; 51, 64. 73; 53, 10; My.). ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವುದು (ಹಃ Nn. 163, o. r. ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಹ).

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಹ pratishṭhisuha. Establishing, etc. See Nn. s. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು.

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ prati-sthĕ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ. = ಪದಿಟೆ, ಹದಿಟೆ. Staying, standing;—a high or honourable position;—*honour, celebrity, fame, notoriety,* name;—pride (My.);—installation, as of a king, etc., consecration, the setting up of an idol (see ಪ್ರಾಣ-);—the performance or institution of any rites;—accomplishment, completion;—N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362). ಕುಚೇಷ್ಟೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ದಾರದು (Prv.).

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆವನ್ತ pratishṭhĕ-vanta. A celebrated, illustrious man (My.; B. 5, 194. 220).

ಪ್ರತಿಸರ prati-sara. Going towards; going back. 2, *a cord used as an amulet worn round the neck or wrist at nuptials,* etc. (ನೂಲ ಕಂಕಣ Hlâ.). 3, bracelet (ಬಳೆ Mr. 340). 4, a wreath, a garland. 5, a follower, a servant. 6, *the rear of an army.*

ಪ್ರತಿಸಾರ prati-sâra. Causing to go back, returning. See ಎ-.

ಪ್ರತಿಸೀರೆ prati-sîrĕ. *A curtain* (ತೆರೆ Hlâ.).

ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ prati-sûrya. Opposite to the sun, in the sun. 2, a mock sun, parhelion.

ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ pratisûrya-šayânaka. Lying or basking in the sun: *a chameleon, a gecko.*

ಪ್ರತಿಹತ prati-hata. Struck in return or back, beaten back; hurt, killed; repulsed, repelled; impeded, opposed, obstructed; averted; overthrown, fallen; disappointed; adverse; etc. (ತಡಮ್ಬರೆ, ಮಾರ್ಕೊಳ್, ನುಗು, etc. Šs.; see ತಗೆ 1, ತಳ್ಳೊಯ್).

ಪ್ರತಿಹಸ್ತ prati-hasta. = ಪಡಿಹತ್ತ. A deputy, a substitute, a proxy.

ಪ್ರತಿಹಾರ prati-hâra. = ಪಡಿಯಱ, ಪಡಿಯಳ 1, ಪಡಿಹಾಱ, ಪ್ರತೀಹಾರ. *A door, a gate.* 2, a door-keeper, a porter. 3, a juggler. 4, juggling, trick, disguise.

ಪ್ರತಿಹಾರಿ prati-hâri. = ಪಡಿಹಱ, ಪಡಿಹಾಱ, ಪ್ರತೀಹಾರಿ. A female door-keeper, a portress (Sk.). 2, (= a Sk. ಪ್ರತಿಹಾರಿನ್) a porter. 3, (= ಪ್ರತಿಹಾರ No. 3) a king's buffoon (see Mr. s. ಅಪ್ಪಾದಶಪ್ರಧಾನ).

ಪ್ರತಿಹಾಸ prati-hâsa. (= ಪಡ್ಡಳಿ), ಪ್ರತೀಹಾಸ. Laughing with or at. 2, *fragrant oleander, Nerium odorum* Ait.

ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆ prati-himsĕ. Retaliation, revenge. (R.).

ಪ್ರತೀಕ pratîka. Turned towards; *adverse, contrary; inverted, reversed, contrary to the natural order or condition.* 2, *a part, a portion; a limb.*

ಪ್ರತೀಕಾರ pratî-kâra. = ಪ್ರತಿಕಾರ. *Retaliation; revenge.*

ಪ್ರತೀಕಾಶ pratî-kâśa. = ಪ್ರತಿಕಾಶ. Reflection; look, appearance; at the end of compounds: *looking like, similar, resembling, like.*

ಪ್ರತೀಕ್ಷಣ prati-îkshaṇa. (Sk.). = ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ.

ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸು prati-îkshisu. To look towards or forward to, to look out for, to expect; to wait for, to await.

ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ prati-îkshĕ. Looking to or at; looking forward to, waiting for, expectation, hope (Sk.).

ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ prati-îkshya. To be looked forward to or expected;—to be looked at, worthy of consideration: *respectable, venerable* (ಇದಿರ ಪೂಜಿಸುವಂ Mr. 243).

ಪ್ರತೀಚಿ pratîci. *The western quarter, the west.*

ಪ್ರತೀಚೀನ pratîcîna. *Western* (ಪಡುವಲಾದುದು Mr. 58).

ಪ್ರತೀಚ್ಯ pratîcya. Being in the west, western. (My.).

ಪ್ರತೀತ prati-ita. Gone towards; acknowledged, proved, true; experienced; *known, well-known, famous, renowned;* convinced, having a firm conviction; *satisfied, glad, pleased, delighted.*

ಪ್ರತೀತಿ prati-iti. Going towards;—clear apprehension or insight into anything, definite perception, distinct conception;—complete understanding, knowledge, experience; conviction; belief, faith; fame, notoriety; delight. ಕಾಪ್ಪುರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಮ್ ಅರ್ಥಮುಮ್ ಅಕ್ಕರಮುಂ ಪ್ರತೀತಿಯುಂ ಮಾಪ್ಪಿನೆಗಂ (Śmd. 80). See Kâvy. I, 1, A, 13-15; III, 3, B, 38; IV, 1, 10; Čh. v. 18; Čpr. 1, 47; ದುಃ-, ಸಾಮ್ಯ-.

ಪ್ರತೀಪ pratîpa. (fr. ಪ್ರತಿ-ಅಪ್). Against the stream: *adverse, contrary, reverse;* inverted, out of order; perverse; retrograde; turned away, averted. 2, inverse comparison as a figure of speech, *e. g.* "the lotus resembles thine eyes" instead of "thine eyes resemble the lotus" (Kâvy. III, 3, B, 61. 112 seq.).

ಪ್ರತೀಪದರ್ಶಿನಿ pratîpa-darśini. She who turns away the face: *a woman.*

ಪ್ರತೀರ pra-tîra. *A shore, a bank.*

ಪ್ರತೀವಾಪ pratî-vâpa. *Throwing* (one substance) *into* (another, as buttermilk into fresh milk, to alter its form or state); *calcining or fluxing metals.* See ಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ.

ಪ್ರತೀಷ್ಟ (prati-ishṭa?). = ಪ್ರತಿನೋದ್ಧೃತ, q. v.

ಪ್ರತೀಹಾರ pratî-hâra. = ಪ್ರತಿಹಾರ. Striking back, repelling; avoiding, abandoning (ವಿಸರ್ಜನ, ತ್ಯಜಿಸುವುದು Nn. 100). 2, a door, a gate (ದ್ವಾರ, ಬಾಗಿಲು 100). 3, a door-keeper, a porter (ದ್ವಾರಪಾಲ, ಬಾಗಿಲ ಕಾವವನು 100; ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾಱ Čt. II, 108; ಪಡಿಯಱ Kk. 37). 4, a place in front of or near a town (ಪುರೋಭಾಗ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ 100).

ಪ್ರತೀಹಾರಕ pratî-hâraka. A juggler. 2, a door-keeper (Abh. P. 2, 2; Rśv. 5, 23).

ಪ್ರತೀಹಾರಿ pratî-hâri. = ಪ್ರತಿಹಾರಿ. *A portress.*

ಪ್ರತೀಹಾಸ pratî-hâsa. = ಪ್ರತಿಹಾಸ.

ಪ್ರತುಮೆ pratumĕ. Tbh. of ಪ್ರತಿಮೆ. (ಹರ್ಜೆ Nn. 73, Mr. 522; My.; see s. ಪ್ರತಿಮ). ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದನ್ತಾ ಪ್ರತುಮೆಗಳು (ದ್ರವ್ಯ Nn. 164). ಲೋಹದ ಪ್ರತುಮೆ (ಸೂರ್ಮ Mr. 28); ಹೇಮದ ಪ್ರತುಮೆ (ಹರಿಣಿ 28). See ಅರುಹ-, ಗೋವಿನ್ದ-, ಜಿನ-, ವನಮಾಲಿ-.

ಪ್ರತೂರ್ಣ pra-tûrṇa. *Quick, fleet.*

ಪ್ರತೋದ pratôda. *A goad for driving cattle.*

ಪ್ರತೋಲಿ pra-tôli. *A high-road.*

ಪ್ರತ್ನ pratna. *Former; old, ancient.*

ಪ್ರತ್ಯಕ್ pratyak. = ಪ್ರತ್ಯಕ್ಕು, ಪ್ರತ್ಯಚ್, ಪ್ರತ್ಯಂಚ್. Backwards; *behind in time or place; in former times;* westwards; the western quarter (ಪ್ರತೀಚಿ, ಪಡುವಲ್ Mr. 58).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಕು pratyakku. Tbh. of ಪ್ರತ್ಯಚ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪರ್ಣಿ pratyak-parṇi. *The plant Achyranthes aspera.*

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣಿ pratyak-śrêṇi. *The plant Anthericum tuberosum* Roxb. 2, *the plant Croton polyandrium* Roxb., or *Croton tiglium* Lin.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ prati-aksha. Being present before the eyes, *perceptible to the eye, visible, in sight; clear, distinct, evident, undoubted, actual, real* (ನಿರುತ, ಸಸಿನ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು Nn. 162); cognizable by any of the organs of sense. 2, perceptibility, ocular evidence, clearness, distinctness. 3, a point of the compass (ದೆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 162). 4, a bed (ತಲ್ಪ, ಹಾಸಿಕೆ). 5, all, all things (ಸರ್ವ, ಎಲ್ಲವು 162). 6, in very truth, verily: self; distinctly, etc. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಣ್ಡರೂ ಪರಾಮ್ಮರಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.; *cf.* the Prv. s. ಪ್ರಮಾಣಿಸು).—ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗು. -ಆಗು. To become visible, to appear, etc. ನಿರಾಕಾರವಾದ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೆ ಆಕಾರವಾದ್ದು ಕಾಣದೆ ಹೋದೀತು (Prv.). ಸೋಮೇಶ್ವರನೊಸೆದು ನಿನಗಿಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಹನು (Bp. 53, 18).

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ pratyaksha-pramâṇa. Ocular or visible proof, the evidence of the senses. (My.). 2, axiom (Mhr.).

ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ pratyak-âtma. The individual soul. (My.).

ಪ್ರತ್ಯಗಾಶಾಪತಿ pratyak-âśâpati. The regent of the western quarter: *Varuṇa.*

ಪ್ರತ್ಯಗ್ದಿಶಾರಮಣ pratyak-diśâ-ramaṇa. Varuṇa (Mr. 49).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭವ pratyak-bhava. = ಪ್ರತೀಚೀನ (Si. 29; My. Amara).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಭೂಧರ pratyak-bhûdhara. The western mountain (Čpr. 8, 3).

ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ prati-agra. *Fresh, recent, new, young* (ಸದ್ಯಸ್ಕ, ಸಜ್ಜಕ Mr. 447).

ಪ್ರತ್ಯಂಗ prati-anga. A minor or secondary member of the body, as the forehead, nose, chin, etc. (My.). 2, a division, a section.

ಪ್ರತ್ಯಚ್ pratyac. (Śmd. 106 Cm.). = ಪ್ರತ್ಯಂಚ್.

ಪ್ರತ್ಯಂಚ್ prati-añc. Proceeding to, turned towards; being behind, coming from behind; subsequent, following; turning the back upon; *west, western*; turned inwards, inner, interior.

ಪ್ರತ್ಯನೀಕ prati-anîka. *Hostile*; *an enemy*; a hostile army; hostility; a hostile position.

ಪ್ರತ್ಯನ್ತ prati-anta. Bordering on, contiguous to, near; a border; a bordering country; *a country occupied by barbarians or savages.*

ಪ್ರತ್ಯನ್ತಪರ್ವತ pratyanta-parvata. *An adjacent hill, a small hill near a mountain.*

ಪ್ರತ್ಯನ್ತರ prati-antara. Another copy (My.).

ಪ್ರತ್ಯನ್ತರಾಜ pratyanta-râja. A neighbouring king (Čpr. 5, after 2).

ಪ್ರತ್ಯಭಿಯೋಗ prati-abhiyôga. A counter plaint or charge, an accusation brought against the accuser or plaintiff. (R.).

ಪ್ರತ್ಯಮ್ಬರ prati-ambara. A surrounding screen (ಅಪಟ, ಕಾಣ್ಡಪಟ, ಯವನಿಕೆ, ಸುತ್ತುದೆರೆ Mr. 203).

ಪ್ರತ್ಯಯ prati-aya. Going towards. 2, *belief, firm conviction, trust, reliance, confidence* (ವಿಶ್ವಾಸ, ನಮ್ಬುಗೆ Nn. 137; ವಿಶ್ವಾಸ್ಥ Mr. 493). 3, *certainty, ascertainment, positiveness* (ನಿರುತ, ನೇರಿತು, ನೇರಿತಾಗಿಪ್ಪುದು 137; ನಿಶ್ಚಯ 493). 4, clear insight into any thing (ಅರಯ್ಕೆ 493); *knowledge, experience; apprehension, understanding, intellect* (ಅಱಿವು 137; 493). 5, acceptation, idea, notion, conception. 6, *ground, motive* (ಕಾರಣ, ಕಾರಣಗಳು 137). 7, a co-operating cause (? ಲಕ್ಷಣ, ಲಕ್ಷಣಭೇದ 137). 8, celebrity, fame. 9, *an oath, an ordeal* (ಸೂರುಳ್ 493). 10, *a dependent, a subject.* 11, a hole (see ಜಲ-). 12, *a suffix, or affix*, a case-termination, a personal termination, etc. (Śmd. 6 Cm.; 46. 47. 60. 64. 91. 232. 233. 235. 236-238. 240-242. 247. 251-253; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29; I, 4, 1. 2. 13. 14. 31. 32).

ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ತ pratyaya-anta. A term with a suffix at its end (Śmd. 377).

ಪ್ರತ್ಯಯಿತ prati-ayita. *Confided in, trusted, confidential.*

ಪ್ರತ್ಯಯೋಪಮೆ pratyaya-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿ prati-arthi. *An opponent, an adversary.*

ಪ್ರತ್ಯವಸಾನ prati-avasâna. *Consuming, eating.*

ಪ್ರತ್ಯವಸಿತ prati-avasita. *Consumed, eaten.*

ಪ್ರತ್ಯವಾಯ prati-ava-aya. *Decrease, diminution, privation, detriment, harm;* separation (ವಿಯೋಗ, ಅಗಲಿಕೆ Nn. 149; ಅಗಲಿಕೆ Mr. 483; ಅಗಲ್ಕೆ Hlâ.); that which is adverse, disagreeable or bad (ಹೊಲ್ಲಮೆ Hlâ.); defeat (ಅಪಜಯ 149; 483).

ಪ್ರತ್ಯಹ prati-aha. -ಂ. Day by day, daily. (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಕಾರ prati-âkâra. A sheath, a scabbard (ಕೋಶ, ಒಱೆ Mr. 298).

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತ prati-âkhyâta. *Denied, disallowed, refused, rejected, set aside.* 2, celebrated, notorious.

ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನ prati-âkhyâna. *Denial, disallowance, refusal, rejection, disregard, reproach.*

ಪ್ರತ್ಯಾಗತ prati-âgata. Come back or again, returned; arrived at. See ಗತ-.

ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ prati-âdishṭa. *Rejected, repulsed, removed, set aside.*

ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶ prati-âdêśa. *Rejection, repudiation, refusal, denial.*

ಪ್ರತ್ಯಾಬ್ದಿಕ prati-âbdika. Yearly (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಭಿಹಾರ (prati-âbhihâra). (ಸ್ವರ Mr. 500).

ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ನಾಯ prati-âmnâya. Contrary or altered determination (Sk.). 2, instead of, in lieu of (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾರಮ್ಭ prati-ârambha. *Beginning again, entering on* (an action) *repeatedly, recommencement.*

ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ prati-âlîḍha. *An attitude in shooting, the left foot advanced and right drawn back.*

ಪ್ರತ್ಯಾಸಕ್ತಿ prati-âsakti. Great attachment or devotedness (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತಿ prati-âsatti. Immediate proximity; close contact; analogy. (R.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನ prati-âsanna. Near at hand, contiguous, near, proximate; imminent.

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನಮತಿ pratyâsanna-mati. A contiguous, analogous idea (My.).

ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರ prati-âsâra. *The rear of an army.*

ಪ್ರತ್ಯಾಹತ prati-âhata. Driven back; beaten in return or in response (in music, J. 21, 57).

ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ prati-â-hâra. Drawing back; retreat; withholding. 2, *withdrawing the senses from external objects, restraint of the organs of sense.*

ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿ prati-ukti. A reply, an answer, a rejoinder. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ prati-utkrama. Setting out; *undertaking, beginning.*

ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ prati-uttara. = ಪಡಿಯುತ್ತರ. A rejoinder, an answer, a reply. (My.). ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಡೆ, ಮುಣ್ಡೆ! ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಡ! ಎಮ್ಬುವದು.—ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ವಱಿಯದ ಮೂಕ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಹೇಳ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give an answer (J. 6, 50).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನ prati-utthâna. Rising from a seat as a mark of respect, rising to welcome a visitor. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ prati-utpanna. Existing at the present moment, present; prompt, ready.

ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನಮತಿ pratyutpanna-mati. *Having presence of mind or a prompt understanding.*

ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮನ prati-udgamana. Going out to meet; rising from a seat as a mark of respect. (My.).

ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ prati-upakâra. A favor in requital, return of a kindness. (My.; B. 4, 91).

ಪ್ರತ್ಯುಪಕೃತಿ prati-upakṛiti. = ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ. — ಪ್ರತ್ಯುಪಕೃತಿಪಡೆ. -ಪಡೆ. To receive a favor in requital (Čpr. 10, 42).

ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನ prati-upamâna. The counterpart of a likeness, a copy, a model, a pattern; a counter comparison (ಪ್ರಾ, ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ Nn. 139).

ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ prati-upamĕ. = ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನ, q. v. (ಪ್ರಾ Mr. 533).

ಪ್ರತ್ಯುಷಸ್ prati-ushas. Every morning (My.).

ಪ್ರತ್ಯೂಷ **prati-ûsha.** *Day-break, dawn, morning.*

ಪ್ರತ್ಯೂಷಸ್ **prati-ûshas.** *Day-break, dawn, morning.*

ಪ್ರತ್ಯೂಹ **prati-ûha.** *An impediment, an obstacle.*

ಪ್ರತ್ಯೇಕ **prati-êka.** Each one, each single one, every one. (J. 12, 50). 2, separate, different; separately (My.). ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ, one by one, one at a time, singly, severally (Šmd. 251. 254. 255; ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ 255 Cm.; J. 2, 27).

ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸು **pratyêkisu.** To separate (My.).

ಪ್ರಥನ **prathana.** Extending; celebrating; praise, fame (Abh. P. 1, 23).

ಪ್ರಥಮ **prathama.** *Foremost, first;—first, chief, principal, most excellent.* 2, the first person, *i. e.* the *third* person in European grammars (Šmd. 267; Kâvy. I, 5, 6-12). 3, the first consonant of a varga.

ಪ್ರಥಮಋತು **prathama-ṛitu.** (ಪ್ರಥಮರ್ತು). The first menstrual flux. See ನೆಱೆಮಿಣ್ಡೆ.

ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪ **prathama-kalpa.** A primary or principal rule. See ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ.

ಪ್ರಥಮತ್ವ **prathamatva.** The state of being the first consonant of a varga, and its form (ಮೊದಲಕ್ಷರದ ಭಾವಂ Šmd. 283 Cm.).

ಪ್ರಥಮಪುರುಷ **prathama-purusha.** = ಪ್ರಥಮ No. 2. (Šmd. 54. 255. 262. 263. 266).

ಪ್ರಥಮಸಂಗಮ **prathama-saṅgama.** The first sexual intercourse (when the first menstrual flux has taken place, Čpr. 6, 83; My.).

ಪ್ರಥಮಾನ್ತ **prathamâ-anta.** Having the termination of the first or nominative case (Šmd. 171 Cm.).

ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ **prathamâ vibhakti.** The first or nominative case (Šmd. 154. 171).

ಪ್ರಥಮೆ **prathamĕ.** ಪ್ರಥಮಾ. = ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ. (Šmd. 107. 111. 115. 128. 137. 150. 166. 172. 177).

ಪ್ರಥಮೈಕವಚನ **prathamâ-êkavačana.** The nominative singular (Šmd. 128. 129; Kâvy. I, 2, 12. 13).

ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶಿ **prathama-êkâdaši.** The êkâdaši of the šuklapaksha in the month of âshâḍha (My.).

ಪ್ರಥಿತ **prathita.** Extended, spread; made known, published, openly announced; manifested; *famed, famous, celebrated, renowned;* intent upon.

ಪ್ರಥಿಮನ್ **prathiman.** (ಪ್ರಥಿಮ). (= ಪರುಟವ). Extension, width, breadth, greatness, magnitude.

ಪ್ರಥೆ **prathĕ.** Extension, spreading out; *fame, celebrity, notoriety.*

ಪ್ರದ **pra-da.** *Giving away, giving, yielding, granting, conferring.*

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ **pra-dakshiṇa.** Moving to the right, standing on the right. 2, circumambulation of an object (as of an idol, a Brâhmaṇa, etc., by way of reverence) keeping the right side towards it. (My.). — ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To perform the pradakshiṇa (Čpr. 3, after 2).

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಮಸ್ಕಾರ **pradakshiṇa-namaskâra.** A pradakshiṇa and a namaskâra (My.).

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ **pra-dakshiṇĕ.** = ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ No. 2. (My.). ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪಿತು (Prv.). — ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡು. To circumambulate an object etc. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರು ದಕ್ಷಿಣಾ ಯಾತ್ರೆ ತಪ್ಪದು (Prv.). 2, to go or travel round about (the earth) in a straight course (B. 4, 68; My.).

ಪ್ರದರ **pra-dara.** Splitting, rending, tearing; a fracture, a breach, a crack, a crevice, a cleft in the earth; *scattering, the dispersion of an army.* 2, *a particular disease of women, maenorrhagia.* 3, *an arrow.*

ಪ್ರದರ್ಶಕ **pra-daršaka.** Showing, exhibiting; he that shows. (My.). 2, foreshowing, foretelling, presaging; a prophet (Sk.).

ಪ್ರದರ್ಶನ **pra-daršana.** Showing, pointing out, displaying, exhibiting. (My.). 2, foreshowing, prophesying. 3, explaining, teaching. 4, an example.

ಪ್ರದರ್ಶಿತ **pra-daršita.** Shown, displayed, exhibited. (My.). 2, foreshown, prophesied.

ಪ್ರದಾನ **pra-dâna.** Giving away, giving, offering, presenting, bestowing; an oblation; a gift, a present. See ಈ, ಕುಡು; ಪಿಣ್ಡ-, ಸ್ವೇಚ್ಛಾ-, ಹವಿ-.

ಪ್ರದಾಯ **pra-dâya.** Giving away; handing down; a present. See ಸಮ್-.

ಪ್ರದಾಯಕ **pra-dâyaka.** Giving, granting, bestowing. (Bp. 46, 4; J. 1, 3).

ಪ್ರದಿಗ್ಧ **pra-digdha.** Smeared over, besmeared; a kind of sauce or gravy. (R.).

ಪ್ರದಿಶ್ **pra-diš.** -ದಿಕ್. Pointing to; a quarter, a region of the sky; *an intermediate point of the compass or half quarter,* as north-east, etc.

ಪ್ರದಿಶೆ **pra-dišĕ.** = ಪ್ರದಿಶ್. (ಅನ್ತರಾಲ, ವಿದಿಶೆ Mr. 59).

ಪ್ರದೀಪ **pra-dîpa.** *A light, a lamp.*

ಪ್ರದೀಪಕಲಿಕೆ **pradîpa-kalikĕ.** The bud-like flame of a lamp (Čpr. 1, 37).

ಪ್ರದೀಪನ **pra-dîpana.** Inflaming, illuminating, igniting, exciting. 2, *a sort of mineral poison.*

ಪ್ರದೀಪ್ತಿ **pra-dîpti.** Great light, lustre, splendor, brilliancy. (My.).

ಪ್ರದೀಯಮಾನ **pra-dîyamâna.** Being given (adj., Čpr. 8, after 83).

ಪ್ರದೇಶ **pra-dêša.** Pointing to or out, showing. 2, *a place, a spot, a region;* a country, a district. 3, a short span measured from the tip of the thumb to that of the forefinger (ಜೋಟು Mr. 324; *cf.* ಪ್ರಾದೇಶ).

ಪ್ರದೇಶನ **pra-dêšana.** *A gift, a present.*

ಪ್ರದೇಶನಿ **pra-dêšani.** *The index finger, the forefinger.*

ಪ್ರದೇಶಿನಿ **pra-dêšini.** *The index finger.*

ಪ್ರದೋಷ **pra-dôsha.** Corrupt, bad; offence, sin, etc. 2, *the first part of the night, evening twilight, nightfall.* 3, a vrata in worship of Šiva (Mhr.).

ಪ್ರದ್ಯುತಿ **pra-dyuti.** Lustre, shine (Ršv. 6, 20).

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ **pra-dyumna.** The pre-eminently mighty one: *Kâma.* 2, N. of a son of Kṛishṇa (J. 7, 2. 34. 36, etc.; 8, 10. 29).

ಪ್ರದ್ಯೋತ **pra-dyôta.** Splendor; *a ray of light.*

ಪ್ರದ್ಯೋತನ **pra-dyôtana.** Blazing, shining; *the sun.*

ಪ್ರದ್ಯೋತಿ **pra-dyôti.** Illuminating; lustre, shine (Čpr. 1, 125).

ಪ್ರದ್ಯೋತಿತ **pra-dyôtita.** Illuminated; shining (ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ G.; My.).

ಪ್ರದ್ರಾವ **pra-drâva.** Running away; *flight, retreat.*

ಪ್ರಧನ pra-dhana. Spoil taken in battle;—*a contest, a fight, a battle, war*;—tearing; destroying.

ಪ್ರಧರ್ಷಣ pra-dharshaṇa. Attacking, assailing; molesting. See ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣಿ.

ಪ್ರಧಾನ pra-dhâna. That which is placed or set before. 2, *chief, main, principal*; pre-eminent, most excellent, best; prevalent. 3, a chief or principal thing, chief object. 4, *primary or original matter, the first evolver or source of the material world, nature or matter* (as opposed to soul or purusha). 5, *the supreme or universal soul*. 6, *intellect, understanding*. 7, *the first companion or attendant of a king, his minister or counsellor* (ಮನ್ತ್ರಿ Nn. 160); any one of the other seventeen chief officers of state (ತೀರ್ಥ, q. v.). 8, a man of noble birth (ಸತ್ಕುಲಜ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು 160). 9, a man of good conduct (ಸಚ್ಚರಿತ, ಒಳ್ಳಿಹ ಚಾರಿತ್ರ 160). 10, the penis (My.). 11, the principal or primary member of a compound (in grammar). See ಅಪ್ರಾಧಾನ-.

ಪ್ರಧಾನಕ್ರಿಯೆ pradhâna-kriyĕ. The principal verb in a sentence (My.).

ಪ್ರಧಾನಪುರುಷ pradhâna-purusha. A most distinguished man, the best of men (ಪುನ್ನಾಗ, ನರಶ್ರೇಷ್ಠ Nn. 61);—Śiva.

ಪ್ರಧಾನಭೂತೆ pradhâna-bhûtĕ. A pre-eminent, etc. woman (Čpr. 2, after 10).

ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯ pradhâna-vâkya. Principal sentence (My.).

ಪ್ರಧಾನಿ pra-dhâni. = ಪ್ರಧಾನ No. 7. ಜೈನಪಣ್ಡಿತನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನೀ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 80). ಕುಜೋದ್ಯದ ಅರಸಗೆ ಕುಲಗೇಡಿ ಪ್ರಧಾನಿ.—ಪ್ರಧಾನಿಯಾದವಗೆ ನಿಧಾನವಿರ ಬೇಕು (Prvs.).

ಪ್ರಧಾನಿಕೆ pradhânikĕ. The office of minister or counsellor (Bp. 11, 7).

ಪ್ರಧಾರಣ pra-dhâraṇa. Resolving, determining; keeping, protecting. See ಸಮ್-.

ಪ್ರಧಾವನ pra-dhâvana. Rubbing or washing off. See ಈಷತ್-.

ಪ್ರಧಿ pra-dhi. *The circumference or periphery of a wheel* (ನೇಮಿ, ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ Mr. 285). 2, *a well* (*cf.* ಪ್ರಹಿ).

ಪ್ರಧ್ವಂಸ pra-dhvaṁsa. Utter destruction, annihilation;—scattering, sprinkling;—annoyance, molestation (ಬಾಧೆ Nn. 25, o. r. ಬನ್ಧನ);—an enemy (ರಿಪು, ವೈರಿ 25, o. r. ವೈರ);—fire in a forest (ದವ, ದಾವಾಗ್ನಿ 25);—the female breast (ಕುಚ, ವಕ್ಷೋರುಹ 25);—the sky (ವಿಹಾಯಸ, ಆಕಾಶ 25).

ಪ್ರಧ್ವಂಸನ pra-dhvaṁsana. Destroying, annihilating. (Čpr. 1, 5).

ಪ್ರಧ್ವಾನ pra-dhvâna. Great noise (Čpr. 8, 17).

ಪ್ರನಾಶ pra-nâśa. Disappearance; destruction. See ಅ-.

ಪ್ರಪಂಚ pra-pañča. = ಪರವಂಚ, ಪ್ರಪಂಚು. Spreading out, development, diffusion, display, expansion; expanse, extent (ಬಿತ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, etc., ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು Mr. 447); *prolixity, diffuseness, copiousness*, as in style or composition; heap, abundance, quantity. 2, the expansion of the universe, the world as the scene of manifold action, the visible world or universe. 3, the business of life (Mhr.; My.). 4, manifoldness, diversity. 5, error, illusion, deceit, trick. ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೂ ವಂಚನೆ ಬಿಡ.—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಡುತ್ತೇನೆನ್ನು, ಪಂಚಮಹಾಪಾಪ ಹೊನ್ದಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.).—ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಡು. To perform or carry on the business of life (B. 4, 153; 5, 159).

ಪ್ರಪಂಚಿತ prapañcita. Spread, amplified, expanded, diffused, etc.; beguiled. (Kâvy. III, 3, B, 1. 62).

ಪ್ರಪಂಚಿಸು prapañcisu. To develop, to spread, to become prolix, etc. (Čpr. 3, 29).

ಪ್ರಪಂಚು prapañcu. Tbh. of ಪ್ರಪಂಚ. Display; abundance (J. 26, 10).

ಪ್ರಪತತ್ pra-patat. Flying forwards or down; falling (Čpr. 2, 52).

ಪ್ರಪತ್ತಿ pra-patti. Refuge, succour (Śsv. 2, 117).

ಪ್ರಪದ pra-pada. *The fore part of the foot;* the tip of the toes.

ಪ್ರಪನ್ನ pra-panna. One who seeks for protection or refuge. (My.).

ಪ್ರಪನ್ನತ್ವ pra-pannatva. The state of a prapanna (My.).

ಪ್ರಪಾಂಗನೆ prapâ-anganĕ. A woman who accommodates travellers with water (Abh. P. 1, 103).

ಪ್ರಪಾತ pra-pâta. Flying or rushing forwards; flying or rushing down; falling down. 2, *an assault, a sudden attack, a sortie* (ಅವಸ್ಕನ್ದ, ದಾಟಿ' Mr. 287). 3, *a steep rock, a cliff, a precipice*. 4, *a steep bank or shore*. 5, a cascade, a waterfall. 6, a stroke (Čpr. 10, 96).

ಪ್ರಪಾನ pra-pâna. Drinking, sipping. (Čpr. 1, 91).

ಪ್ರಪಾಶಾಲೆ prapâ-śâlĕ. = ಪ್ರಪಾ No. 2. (J. 3, 11).

ಪ್ರಪಿತಾಮಹ pra-pitâmaha. *A paternal great-grandfather*.

ಪ್ರಪಿತಾಮಹಿ pra-pitâmahi. *A paternal great-grandmother*.

ಪ್ರಪುನಾಟ prapunâṭa. *The ringworm shrub, Cassia alata* Lin.

ಪ್ರಪುನ್ನಾಡ prapunnâḍa. *The ringworm shrub*.

ಪ್ರಪೂರಿತ pra-pûrita. Filled up, completed; filled, become full. (Bp. 4, 76; 27, 81; 61, 94).

ಪ್ರಪೂರ್ಣ pra-pûrṇa. Filled, full of, crowded (ಭರಿತ, ಪರಿಕೀರ್ಣ, etc., ಸನ್ದಣಿ Mr. 431; Čpr. 1, 80; 9, 6); completed.

ಪ್ರಪೂರ್ತಿ pra-pûrti. Fullness, abundance, accomplishment, etc. (Bp. 5, 47; 46, 40).

ಪ್ರಪೂರ್ವ pra-pûrva. First, coming first, initial (ಆದಿಯಾದ Śmd. 143. 201 Cm.).

ಪ್ರಪೆ pra-pĕ. ಪ್ರಪಾ. Drinking. 2, *a shed on the roadside for accommodating travellers with water* (ಕುಡಿನೀರ ಮನೆ Mr. 196).

ಪ್ರಪೌಣ್ಡರೀಕ prapauṇḍarîka. *A small herbaceous plant, used as a remedy for ulcers and bad eyes and as a perfume*.

ಪ್ರಪೌತ್ರ pra-pautra. A great-grandson. (My.).

ಪ್ರಫುಲ್ಲ pra-phulla. *Blown, as a flower, flowering, covered with blossoms*.

ಪ್ರಬನ್ಧ pra-bandha. A connection, a tie. 2, a continuous series. 3, continuous application or action. 4, *a connected discussion or narrative*. 5, composition, any literary composition, a treatise. See Kâvy. III, 3, B, 170; Bp. 41, 22; Čh. v. 16.

ಪ್ರಬನ್ಧಕಲ್ಪನೆ prabandha-kalpanĕ. *A feigned story, a work of imagination* (whether founded on fact or not).

ಪ್ರಬರ್ಹ pra-barha. = ಪ್ರವರ್ಹ. *The best, most excellent, principal, chief*. 2, totally devoted to (ಪ್ರೇಮಿ, ಪರಾಯಣ, ತತ್ಪರ, ಪ್ರೇಮುಗೆಯ್ವವ Mr. 229).

ಪ್ರಬಲ pra-bala. Prevailing, predominant; strong, powerful, mighty; abounding with or in. (Bp. 59, 33; My.). — ಪ್ರಬಲ ಪಡಿಸು. To increase (v. t., My.).

ಪ್ರಬಲಿತ pra-balita. Become predominant, strong or powerful (Bp. 39, 67).

ಪ್ರಬಲಿಸು prabalisu. To begin to prevail, to increase greatly (My.).

ಪ್ರಬಾಲ pra-bâla. = ಪ್ರವಾಲ, q. v. *A young shoot, a sprout, a new leaf.* 2, *coral.* 3, *the neck of a lute.*

ಪ್ರಬುದ್ಧ pra-buddha. Awakened, awake, roused. 2, *clear-sighted, clever, wise, learned* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 3, expanded, blown, in bloom; developed.

ಪ್ರಬುದ್ಧಿ pra-buddhi. Knowledge, doctrine. See ಜಿನ-.

ಪ್ರಬೋಧ pra-bôdha. Awaking; becoming conscious, consciousness (Čpr. 2, 28); vigilance; intellect, understanding, knowledge, wisdom, intelligence. 2, causing to know, explaining, instructing. 3, a bard, an encomiast (ವನ್ದಿ, ವೈತಾಲಿಕ, ಮಾಗಧ, ಸೂತ, ಕೀರ್ತಿಪ ನರ Mr. 270).

ಪ್ರಬೋಧಕ pra-bôdhaka. A man who awakens; *a bard or minstrel whose duty is to wake the king with music and song.* 2, intelligible.

ಪ್ರಬೋಧಕರ prabôdha-kara. Waking up, awakening, arousing (Čpr. 3, 8).

ಪ್ರಬೋಧಚನ್ದ್ರ prabôdha-čandra. The moon of knowledge: N. of a composition of Kêśava (Šmd. 408).

ಪ್ರಬೋಧನ pra-bôdhana. Waking, awaking;—awakening, arousing, exciting, reviving;—knowledge, understanding;—instructing, explaining;—*reviving the fragrance of a perfume which has lost its scent.* See Kâvy. V, 70.

ಪ್ರಬೋಧಿಸು pra-bôdhisu. To instruct; to teach (Bp. 53, 27).

ಪ್ರಬೋಧೆ pra-bôdhĕ. = ಪ್ರಬೋಧ. See ಕು-.

ಪ್ರಬ್ಬಲಿ prabbali. (= ಹಬ್ಬೆ). — ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗಿಡ. -ಚೆಟ್ಟು. The rattan (Tĕ. ಪ್ರಬ್ಬಲಿ, ಪಬ್ಬಲಿ). ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗಿಡಗಳುಳ್ಳದು (ವೇತಸ್ವನ್ತ್ Si. 102). ಪ್ರಬ್ಬಲಿಚೆಟ್ಟು (ವೇತಸ, ಎಡುಲ, etc., ಹಬ್ಬೇ ಗಿಡ 128).

ಪ್ರಭ pra-bha. (fr. ಪ್ರಭೆ). At the end of compounds: shining; appearing like, resembling (Čpr. 2, 46; Abh. P. 8, after 48; Ršv. 6, 35; 8, 104).

ಪ್ರಭಂಜನ pra-bhañjana. Breaking down; destroying;—*wind, storm, tempest;*—one of the vital airs (ಮೇಲಕೆ ಚಿಗಿವುದು Mr. 52).

ಪ್ರಭಂಜನಪ್ರಿಯ prabhañjana-priya. Agni (Čpr. 1, 42).

ಪ್ರಭದ್ರೆ pra-bhadrĕ. N. of a plant. 2, N. of a woman (J. 33, 42).

ಪ್ರಭವ pra-bhava. Production, birth; becoming manifest, appearing; increasing. 2, *origin, source, cause of existence; birthplace.* 3, *generative cause, the base or root of being or existence.* 4, strength, might, superiority, power, majesty. 5, the first year of the cycle of sixty (My.). 6, *springing or originating from; born, produced.* 7, prominent, excellent. See Kâvy. IV, 2, 49; V, 40.

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು pra-bhavishṇu. = ಪ್ರಭೂಷ್ಣು. Pre-eminent; mighty; a lord, a master. (Ršv. 6, 35).

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುತೆ pra-bhavishṇutĕ. *Supremacy, dominion, power.*

ಪ್ರಭವಿಸು pra-bhavisu. To come into being, to arise, to originate, to become manifest (ಹುಟ್ಟು Šmd. 154 Cm.; Bp. 6, 23; 30, 30; 35, 13; 51, 62).

ಪ್ರಭಾಕರ prabhâ-kara. Causing light or splendor (Ršv. 1, 8): *the sun.* 2, the moon. 3, fire. 4, the ocean.

ಪ್ರಭಾತ pra-bhâta. Shone forth; begun to become clear or light. 2, *dawn, morning.* 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ಪ್ರಭಾತಕಾಲ prabhâta-kâla. The time of day-break or dawn (ಪೊತ್ತಿಱ್ Kk. 90).

ಪ್ರಭಾಮಣ್ಡಲ prabhâ-maṇḍala. A circle or crown of rays. 2, N. (Abh. P. 12, after 40).

ಪ್ರಭಾಲಕ್ಷ್ಮಿ prabhâ-lakshmi. Splendor considered as Lakshmî (J. 3, 4).

ಪ್ರಭಾವ pra-bhâva. *Strength, might, power.* 2, *majesty, dignity, glory, grandeur, superiority.* 3, superhuman strength or power. 4, splendor, brilliance. 5, high spirit, spirit, magnanimity. 6, tranquillizing. See Bp. 36, 47; 39, 30; 44, 73; 50, 16; 51, 56; ವಿಗತ-.

ಪ್ರಭಾವತಿ prabhâ-vati. N. of various females (Čpr. 4, 12; 4, after 28; J. 4, 67; 5, 16).

ಪ್ರಭಾವತೆ pra-bhâvatĕ. = ಪ್ರಭಾವ No. 2. *Supremacy, great power, dominion* (ಹಿರಿದಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ Hlâ.; Ršv. 8, 99).

ಪ್ರಭಾವನ pra-bhâvana. Mighty, powerful, ruling. (Bp. 59, 47).

ಪ್ರಭಾವನೆ pra-bhâvanĕ. Greatness, abundance (Bp. 46, 63).

ಪ್ರಭಾವಳೆ prabhâ-vaḷĕ. Radiance-circle: the "glory" surrounding the head of an idol, either in its niche, or in the chair in which it is carried about (My.; T.).

ಪ್ರಭಾಸ್ವಾಮಿ prabhâ-svâmi. N. (Šmd. 125, not in Mdb.).

ಪ್ರಭಿನ್ನ pra-bhinna. Split asunder; broken to pieces; pierced; cut off, detached; different, various (Čpr. 2, 62). 2, *an elephant in rut.*

ಪ್ರಭು pra-bhu. = ಪಬು, ಹಬು. Powerful, mighty; excellent; able, capable. 2, *a superior, a master, a lord* (ಶೃಂಗ, ಮುಖ್ಯ Nn. 28).

ಪ್ರಭುತೆ prabhutĕ. *Lordship, supremacy, ascendency, power, dominion, rule.*

ಪ್ರಭುತ್ವ prabhutva. = ಪ್ರಭುತೆ. (My.).

ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ prabhu-śakti. The power derived from proper rulership, the majesty or pre-eminence of the king himself (My.).

ಪ್ರಭೂತ pra-bhûta. Sprung from;—increased; *much, abundant; numerous, many; large, great, high, lofty;* abounding in; mature, perfect. 2, an oblation of rice, buttermilk, etc. on the tenth day after the death of a person (My.; see ಪ್ರೇತಬಲಿ).

ಪ್ರಭೂತಪದಯೋನಿ prabhûta-pada-yôni. A source of high rank or value (ಆಕರ Nn. 91).

ಪ್ರಭೂರಿ pra-bhûri. Very much, very abundant; a large quantity (ಬಹುಲ, ಪುಷ್ಕಲ, etc., ಮೊತ್ತ Mr. 430).

ಪ್ರಭೂಷ pra-bhûsha. Ornament, decoration; ornamented (Ršv. 1, 9).

ಪ್ರಭೂಷ್ಣು pra-bhûshṇu. = ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು. (Sk.; R.).

ಪ್ರಭೃತಿ pra-bhṛiti. Leading or bringing forwards; beginning, commencement; at the end of compounds: commencing with; from, since; et caetera. (Kâvy. V, 3. 18).

ಪ್ರಭೆ pra-bhĕ. ಪ್ರಭಾ. = ಹಬೆ. *Light, splendor, radiance, effulgence.* 2, *a rag of light.* — ಪ್ರಭೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get

splendor;—splendor to be generated (Bp. 3, 12; 22, 20; 53, 57).

ಪ್ರಭೇದ pra-bhêda. Splitting;—division, separation, distinction, difference, disparity; kind, sort. (Kâvy. III, 3, B, 121. 148).

ಪ್ರಭೇದಿಕೆ pra-bhêdikĕ. Splitting, cleaving, severing; piercing. See ಚರ್ಮ-.

ಪ್ರಭೋಗ pra-bhôga. Beginning to eat or to enjoy. See ಉಪ-.

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟ pra-bhrashṭa. Fallen off, fallen, dropping; hanging down from; broken.

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ pra-bhrashṭaka. *A chaplet or wreath of flowers suspended from the lock on the crown of the head.* ಮಾಲೆಯಂ ಚಣ್ಡಿಕೆಯೊಳ್ ಇಕ್ಕೆ ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ (Mr. 334).

ಪ್ರಮತಿ pra-mati. N. of a mantri (J. 10, 37).

ಪ್ರಮತ್ತ pra-matta. Excited, wanton; drunken, intoxicated; impassioned, actuated by passion for (Bp. 24, 1). 2, careless, inattentive, negligent, unmindful.

ಪ್ರಮಥ pra-matha. Stirring about; a tormentor or destroyer; a class of fiends attending on Śiva, *an attendant on Śiva.* ಮಹಾಶಿವಗಣಂಗಳು ಪ್ರಮಥರಕ್ಕು (Mr. 14). See Bp. 44, 29; 48, 17; 61, 22; ಆದಿ-, ಮಹಾಕಾಲ.

ಪ್ರಮಥಗಣ pramatha-gaṇa. The host of the pramathas (Bp. 37, 50; 49, 5).

ಪ್ರಮಥತ್ವ pramathatva. The state of being a pramatha (Bp. 27, 46).

ಪ್ರಮಥನ pra-mathana. Stirring about; agitating, churning (Bp. 36, 48); tormenting, paining, injuring; *killing.*

ಪ್ರಮಥನಾಥ pramatha-nâtha. Chief of the pramathas; Śiva (Bp. 54, 73). 2, Gaṇapati.

ಪ್ರಮಥನಾಯಕ pramatha-nâyaka. = ಪ್ರಮಥನಾಥ. (Bp. 2, 7; 27, 27; 44, 32).

ಪ್ರಮಥಲೋಕ pramatha-lôka. The world of the pramathas (Bp. 49, 5; 54, 73).

ಪ್ರಮಥಾಧಿಪ pramatha-adhipa. *Śiva.* ಪ್ರಮಥಾಧಿಪಂ, the foot ◡◡—◡— (Čh.).

ಪ್ರಮದ pra-mada. *Joy, pleasure, delight, rapture.* 2, wanton; mad, intoxicated; impassioned; careless.

ಪ್ರಮದವನ pramada-vana. *A royal garden or pleasure-ground attached to the gynecaeum* (ರಾಣಿವಾಸಸಹಿತ ಅರಸು ಬನ್ದಿಹ ಚೆಲ್ವಿನ ಆರವೆ Mr. 152).

ಪ್ರಮದಾವನ pramadâ-vana. = ಪ್ರಮದವನ. (My.).

ಪ್ರಮದೆ pra-madĕ. ಪ್ರಮದಾ. *A handsome or beautiful woman; a woman in general* (ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301).

ಪ್ರಮನಸ್ pra-manas. *Cheerful-minded, happy, delighted.*

ಪ್ರಮಯೆ pra-mayĕ. (ಪ್ರಮಯ). Ruin, death; — *killing, slaughter* (ಕೊಲೆ Hlâ.).

ಪ್ರಮಾಣ್ pramâṇ. ಪ್ರಮಾಣು. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. (ವೇಲೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಮಾಣ, ಸೂರುಳು Nn. 152). ಅಂಗುಲಿಗಳ ಒಸ್ದೊನ್ದಱ ಪ್ರಮಾಣೆಣ್ಬು ಜವೆಯಳತೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 324).

ಪ್ರಮಾಣ pra-mâna. = ಪಮಾಣ, ಪವಣ್, ಹವಣ್, ಪ್ರಮಾಣ್. *Measure, scale, standard; measure in general* (whether of weight, length, or capacity, ಅಳತೆ Nn. 129; ಪರಿಮಾಣ Šmd. 94 Cm.); *quantity; magnitude, extent, circumference, length, duration; weight, quantity; limit* (ಮರ್ಯಾದೆ Mr. 529); bank, shore (ತಟ, ದಡ Nn. 139). 2, evenness, etc. (ಸಮತೆ 529). 3, even or level ground (ಸಮಸ್ಥಾನ 139; ಸಮವೆಮ್ಬ ತಾಣ 529). 4, that which is beautiful, agreeable or good (ಮಂಜುಲ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 139). 5, that which is perpetual (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 139; ನಿತ್ಯ 529). 6, that which is true (ಸತ್ಯ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು 139; ಸತ್ಯ 529). 7, rule; the rule by which a thing is determined or adjusted. 8, *ground of assurance;* means of proof. 9, *proof, authority;* support, warrant; *testimony, evidence.* 10, an oath, adjuration (My.; see Nn. s. ಪ್ರಮಾಣ್). 11, a correct notion, right conception. 12, *a work of sacred authority* (ಶಾಸ್ತ್ರ 139; 529). 13, statute, law, etc. (ಧರ್ಮ 139). 14, *cause, motive* (ಕಾರಣ 139; 529). 15, proximity (ಸನ್ನಿಧಿ, ಸಮೀಪ 139). 16, mixing with, etc. (ಮಿಳನ, ಕೂಟ 139). 17, a horn (or branch? ಕೋಡು, ಕೋಡುಗಳು 139). 18, a decider, one whose advice or decision is an authority (Sk.; ಸತ್ಯವಾದಿ G.). ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ತಾಳೆ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಪ್ರಸ್ತ. — ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡು. To swear, to take an oath (My.). ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಣಿಕ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳು. To tell correctly (My.). — ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳು. To tell the quantity, etc. (of anything, My.). 2, = ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡು. ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳಿ, ಭ್ರಮಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಪ್ರಮಾಣಪೂರಣ pramâṇa-pûraṇa. Filling out or completing measure or scale: gradation (Šmd. 242. 243).

ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯ pramâṇa-vâkya. Authoritative statement, authority. (My.). 2, a formula used in taking an oath (My.).

ಪ್ರಮಾಣವಾಚಿ pramâṇa-vâči. A term denoting quantity (ಪವಣ್ Smd. 122. 135 Cm.).

ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕ pramâṇa-sûčaka. A term that indicates measure or quantity. ಅನಿತಿನಿತೆನಿತು ಎನಲ್ ಪ್ರಮಾಣಸೂಚಕಮಕ್ಕು (Kk. 61).

ಪ್ರಮಾಣಿಕ pramâṇika. Forming a measure or standard; forming an authority;—true, fair, equitable (Mhr.). 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, *a cubit* (ಅಳವ ಮೊಳ Mr. 323). See ಮೊಳ.

ಪ್ರಮಾಣಿಕತನ pramâṇikatana. Truthfulness, fairness, honesty (B. 2, 25).

ಪ್ರಮಾಣಿಸು pramâṇisu. To measure, to compute, to understand (ಅಳೆ Šmd. 45 Cm.); to discern, to discriminate, to examine (My.). ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.).

ಪ್ರಮಾತಾಮಹ pra-mâtâmaha. *A maternal great-grandfather.*

ಪ್ರಮಾತೃ pra-mâtṛi. Knowing truly or well; *any person who gives evidence or proof, an authority.*

ಪ್ರಮಾಥಿ pra-mâthi. Stirring about, agitating, churning; breaking; afflicting; killing; a destroyer. See ಸೋಮ-. 2, N. of the thirteenth year of the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಮಾದ pra-mâda. Intoxication; madness, insanity, confusion; *inadvertence, negligence, inattention, carelessness;* error, inaccuracy, a blunder, mistake;—distress, misfortune (Bp. 13, 13; My.).

ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ pramâda-tyajana. Throwing away with heedlessness or unconcern. See ಈಡಾಡು, ಬಿಸುಡು, ಬೀಸಾಡು, ಹೋಗಾಡು.

ಪ್ರಮಾದೀಚ pramâdîča. N. of the forty-seventh year of the cycle of sixty (My.).

ಪ್ರಮಾಪಣ pra-mâpaṇa. Murdering; *killing, slaying, slaughter.*

ಪ್ರಮಾರ್ಜನ pra-mârjana. Washing out, cleansing; wiping off, wiping away, wiping out; rubbing off, rubbing. See ಕೀಱು.

ಪ್ರಮಿತ pra-mita. Measured; understood; demonstrated, proved; adjusted, conformed, as by some rule. (My.).

ಪ್ರಮಿತಿ pra-miti. Measure;—*a correct notion, right conception, true knowledge, knowledge established by proof.*

ಪ್ರಮೀತ pra-mîta. *Killed, slain, immolated;—dead* (ಮೃತ, ಸಂಸ್ಥಿತ, etc., ಸತ್ತಂ Mr. 394).

ಪ್ರಮೀಲೆ pra-mîlĕ. Shutting the eyes; *lassitude, weariness, enervation.* 2, N. of a female (J. 16, 1. 2. 3 etc., as ಪ್ರಮೀಳೆ).

ಪ್ರಮುಕ್ತ pra-mukta. Loosened, untied; liberated; hurled, cast, shot (Rśv. 6, 46).

ಪ್ರಮುಖ pra-mukha. Turning the face towards, facing; in front of. 2, *first, foremost, chief, principal, main, best;* a chief, a respectable man (B. 4, 217; My.). 3, at the end of a compound: *having as chief, headed by, preceded by, accompanied with, and so on, et caetera.* ಪ್ರಮುಖನಾದವನು ವಿಮುಖನಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಪ್ರಮುಗ್ಧ pra-mugdha. Bewildered; fainting, unconscious. 2, very charming. (R.).

ಪ್ರಮುದ pra-muda. = ಪ್ರಮೋದ. (Bp. 2, 7; 30, 31).

ಪ್ರಮುದಿತ pra-mudita. *Delighted, pleased, happy, glad, content* (Śmd. 6; Čh. v. 231; Bp. 35, 16).

ಪ್ರಮುಷ್ಟ pra-mushṭa. Stolen away, taken away; (shortened), small, little, rare (ಅಲ್ಪ, etc., ಕಿಱಿದು Mr. 427).

ಪ್ರಮೆ pra-mĕ. ಪ್ರಮಾ. A measure; *true perception, correct notion, accurate conception, true and certain knowledge.*

ಪ್ರಮೇಯ pra-mêya. To be measured, measurable, finite, to be fathomed (see ಅ-); demonstrable; discernible;—topic to be discussed or established. 2, a subject, a topic in general (= ವಿಷಯ, My.).

ಪ್ರಮೇಹ pra-mêha. Urinary disease, including strangury, stone or gravel, etc. (ಅಶ್ಮರಿ Mr. 387).

ಪ್ರಮೋದ pra-môda. *Excessive joy, delight, pleasure, happiness.* 2, the fourth year of the cycle of sixty (Sk.).

ಪ್ರಮೋದಿತ pra-môdita. Delighted, rejoiced, pleased, happy. (My.).

ಪ್ರಮೋದಿಸು pra-môdisu. To rejoice, to be delighted (My.).

ಪ್ರಮೋದೂತ pramôdûta. (Tbh. of ಪ್ರಮೋದ). = ಪ್ರಮೋದ No. 2 (My.).

ಪ್ರಯತ pra-yata. Well restrained, well governed, keeping the organs of sense under control;—*pious, virtuous, pure.*

ಪ್ರಯತ್ನ pra-yatna. Persevering effort, continued exertion or endeavour, great exertion; an effort (J. 24 sum.); an endeavour, essay. (My.). 2, difficulty. ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ (ಅಯತ್ನ Śmd. 125 Cm.). ಯತ್ನ ತಪ್ಪುವದು (B. 5, 128). — ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸು. To make effort, to endeavour, to try (B. 3, 123; 4, 218). — ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡು. To endeavour, etc. (My.). — ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. = ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸು. (B. 5, 170; My.).

ಪ್ರಯತ್ನತೆ prayatnatĕ. = ಪ್ರಯತ್ನ. (Bp. 38, 65).

ಪ್ರಯತ್ನಿಸು prayatnisu. To make effort; to essay, to attempt, to undertake, as a work (My.).

ಪ್ರಯಸ್ತ prayasta. *Seasoned, dressed with sauces and condiments.*

ಪ್ರಯಾಗ pra-yâga. A sacrifice;—the very place of sacrifice: a celebrated place of pilgrimage (Allahabad) at the confluence of the Gangâ and Yamunâ (J. 14, 21. 23; Si. 101; My.). ಪ್ರಯಾಸ ಪಡದೆ, ಪ್ರಯಾಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಯಾಣ pra-yâṇa = ಪಯಣ, q. v. Going forwards, setting out, starting on a journey (My.); a journey, a march; *the march of an army, an expedition, an attack, an invasion.* 2, departure, death. — ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು. To start (My.). 2, to journey (B. 4, 116; My.). 3, to die (My.). — ಪ್ರಯಾಣ ಹೊಱಡು. To start for a journey or voyage (My.).

ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನಹ prayâṇa-sannaha. ಪ್ರಯಾಣಸನ್ನಾಹ prayâṇa-sannâha. Making one's self ready for a journey or march (My.).

ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ prayâṇa-stha. A traveler; a voyager (My.; B. 5, 126).

ಪ್ರಯಾಣಿಕ prayâṇika. = ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ. (My.; B. 5, 154).

ಪ್ರಯಾತ pra-yâta. Gone towards, advanced; gone, departed. (Čpr. 1, 141; see ಭುಜಂಗ-).

ಪ್ರಯಾಮ pra-yâma. Restraining;—*dearth, scarcity, dearness; competition of buyers in consequence of scarcity.*

ಪ್ರಯಾಸ pra-yâsa. Effort, exertion, endeavour, labour, pains; difficulty. (J. 5, 34; My.). See Prv. s. ಪ್ರಾಯ. — ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು. To endeavour, to labour, to take pains (B. 5, 128; My.). ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟವನಿಗೆ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲವೇ?— ಪ್ರಯಾಸ ಪಡದೆ, ಪ್ರಯಾಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). — ಪ್ರಯಾಸಬಡು. = ಪ್ರಯಾಸ ಪಡು. (B. 4, 221). — ಪ್ರಯಾಸವಾಗು. -ಆಗು. To become or be troublesome or difficult, to require pains (B. 4, 102. 221; My.).

ಪ್ರಯುಕ್ತ pra-yukta. Joined to; used, employed; associated or connected with; endowed with (ಅನ್ವಿತ, ಸಂಹಿತ, ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440; ಒಡನೆ ಕೂಡಿದ Śmd. 299 Cm.; Bp. 2, 6; 36, 55). 2, produced or occasioned by;—a cause;—on account of, *e. g.* ಊಟದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಕೆಲಸದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತಪ್ರಯುಕ್ತ (My.).

ಪ್ರಯುಕ್ತಿ pra-yukti. Use, employment, application; impulse, instigation; cause, main object or end, consequence, result. (Bp. 39, 17; 53, 7; 60, 13).

ಪ್ರಯುತ pra-yuta. Joined, combined, united. (Bp. 21, 3; 38, 45; 46, 64; 57, 63). 2, a million. 3, disjoined, separated.

ಪ್ರಯೋಕ್ತಿ pra-yôkti. = ಪ್ರಯುಕ್ತಿ (Bp. 46, 63).

ಪ್ರಯೋಕ್ತೃ pra-yôktṛi. One who employs or makes use of; one who performs or directs; *one who lends money on usury;* one who shoots, as an arrow.

ಪ್ರಯೋಗ pra-yôga. Joining together. 2, *application, employment, use.* 3, *undertaking, beginning, commencement.* 4, an order, a precept (ಆಜ್ಞೆ, ಶಾಸಿತ, ಆದೇಶ, ಪೇೞ್ವುದು Mr. 440). 5, a design, a device, a plan, a contrivance. 6, use, usage, practice (My.). 7, ceremonial form, course of proceeding; the learning and business of a purôhita (My.). 8, hurling, throwing, casting, as an arrow. 9, exhibition of a dance, performance or representation of a drama. 10, lending money on usury. 11, the form (of a word) which is commonly used, usual form. 12, the application of a grammatical rule (Śmd. 24. 28. etc. etc.). See ತ್ರಿ-. ಪ್ರಯೋಗವಱಿಯದವ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡು. To use, to employ (ಪ್ರಯೋಗಿಸು Śmd. 22 Cm.; B. 5, 219; My.). 2, to throw, as an arrow (My.).

ಪ್ರಯೋಗತರ prayôga-tara. Common, general use (Čh. v. 340).

ಪ್ರಯೋಗದೃಷ್ಟ prayôga-drishṭa. (A word) seen in actual use (Šmd. 37).

ಪ್ರಯೋಗಿ prayôgi. *Being employed or used, usual.* 2, using, applying.

ಪ್ರಯೋಗಿಸು prayôgisu. To use, to employ (Šmd. 22. 134. 142. 394; My.). 2, to throw, as an arrow (My.).

ಪ್ರಯೋಜಕ pra-yôjaka. Occasioning, effecting, etc. 2, useful, beneficial (My., not Sk.); a useful man (My.).

ಪ್ರಯೋಜನ pra-yôjana. Application, employment, use. 2, need of, necessity for. 3, *cause, occasion, motive, origin.* 4, *purpose, object, aim, intention, design, scope* (ವಿಷಯ Šmd. 60 Cm.; ಕಾರ್ಯ 7 Cm.). 5, profit, interest (Sk.); gain, usefulness, advantage, benefit, use (ಹಿತ Nn. 84; ಬೇಕಾದುದು 132; ಅರ್ಥ, ಯೋಗ್ಯ 156; ಅರ್ಥ Mr. 497; ಬಾಟ್ಟಿ Šmd. I). ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). 6, a festive occasion (Mhr.; My.). See ಶ್ರಾದ್ಧ-; Prv. s. ಹೊಸ್ತಿಲು.

ಪ್ರಯೋಜನವಸ್ತು prayôjana-vastu. A thing or article that is originated or used (Šmd. 273. 274).

ಪ್ರಯೋಜನಸ್ಥಾಪನ prayôjana-sthâpana. The establishment of the great aim (Kâvy. II, 1, 7).

ಪ್ರಯೋಜನೀಯ pra-yôjanîya. Fit to be used (My.).

ಪ್ರಯೋಜ್ಯ pra-yôjya. To be used, employed or practised, fit to be used (My.);—to be cast or thrown. 2, a servant. 3, that which is put out to interest: capital.

ಪ್ರರತ್ನ pra-ratna. An excellent gem (Grj. 3, 2).

ಪ್ರರೂಢ pra-rûḍha. Grown forth or up, full-grown; shot, budded; increased. (Šmd. 71; Čpr. 2, after 53; 10, after 2).

ಪ್ರರೋಹ pra-rôha. Growing or shooting forth; germinating, sprouting, budding; a bud, a sprout. (Čpr. 1, 118).

ಪ್ರರೋಹಕ್ರಿಯೆ prarôha-kriyĕ. Sprouting, budding. See ಮೊಳೆ.

ಪ್ರಲಗ್ನಕ pra-lagnaka. A surety, etc. (ಪ್ರತಿಭು, ಹೊಣೆಕಾಱ Mr. 288).

ಪ್ರಲಪನ pra-lapana. Speaking forth, speaking; talking idly or incoherently, prattling; crying, lamenting. (My.).

ಪ್ರಲಪಿತ pra-lapita. Spoken, uttered, said; chattered; lamented. (My.).

ಪ್ರಲಪಿಸು pra-lapisu. = ಪಳಯಿಸು, etc. To speak, to talk; to prattle; to speak incoherently or deliriously; to lament, to wail (My.).

ಪ್ರಲಬ್ಧ pra-labdha. Overreached, cheated. See ವಿ-.

ಪ್ರಲಮ್ಬ pra-lamba. Hanging down, on or from. 2, N. of a daitya slain by Balarâma.

ಪ್ರಲಮ್ಬಘ್ನ pralamba-ghna. The slayer of Pralamba: *Balarâma, Baladêva.*

ಪ್ರಲಮ್ಬಾರಿ pralamba-ari. The enemy of Pralamba: Balarâma (My.).

ಪ್ರಲಮ್ಭ pra-lambha. Overreaching, cheating, fooling (ಪರಿಯೋಗ, etc. Mr. 90; ವಿಪ್ರಲಾಪ, ವಂಚನೆ 449).

ಪ್ರಲಯ pra-laya. = ಪಳಯ, ಪ್ರಳಯ, ಪ್ರಳೆಯ. Dissolution, destruction (ನಿರ್ಮೂಲನ, ಲಯವಹುದು Nn. 100). 2, *the destruction of the world at the end of a kalpa.* 3, death. 4, *fainting, syncope.* 5, heat of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಬಿಸಿಲು 100). See Kâvy. IV, 1, 9; IV, 2, 17.

ಪ್ರಲಯಕಾಲ pralaya-kâla. The time of universal destruction (ಸಂವರ್ತ G.).

ಪ್ರಲಯದೂರ pralaya-dûra. Far from or free from destruction (Bp. 8, 3).

ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ pralaya-vahni. = ಪಳಯವಹ್ನಿ. The fire at the destruction of the world.

ಪ್ರಲಯಾಗ್ನಿ pralaya-agni. = ಪ್ರಲಯವಹ್ನಿ. (Bp. 54, 56).

ಪ್ರಲಾಪ pra-lâpa. Talk, conversation, discourse. 2, *unmeaning or senseless talk,* incoherent or delirious speech, prattling, prate, chattering. 3, lamentation. — ಪ್ರಲಾಪಂಗೆಯ್. -ಿ-. To lament, etc. (Abh. P. 7, after 13). — ಪ್ರಲಾಪಸನ್ನಿ. A sanni that produces delirious speech (My.).

ಪ್ರಲಾಪಿಸು pralâpisu. To speak, to talk. 2, to talk incoherently; to rave. 3, to lament, to wail. See Bp. 13, 8; 36, 8; 57, 15.

ಪ್ರಲೀನ pra-lîna. Dissolved; absorbed; vanished; destroyed; unconscious. See Bp. 36, 12; 53, 36.

ಪ್ರವಚ pra-vača. A loud sound; a declaration, a proclamation, an announcement (ಕವಚ, ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ Nn. 88, o. r. ದೊಡ್ಡ ದನಿ).

ಪ್ರವಚನ pra-vačana. Speaking, speech; proclamation; expounding, interpretation; excellent speech or language, eloquence; sacred writings, especially the so-called brâhmaṇas; the sacred writings of the Jainas (Čpr. 4, 17).

ಪ್ರವಚನೀಯ pra-vačanîya. To be spoken or declared, fit to be spoken (My.). 2, a good speaker; a teacher.

ಪ್ರವಣ pravaṇa. *A declivity, a steep descent, a precipice.* 2, declining, bent, sloping down, steep, abrupt. 3, *inclined to, disposed to, devoted to, applying one's self to, addicted, prone;* accomplished (ಪ್ರಸಿದ್ಧ Šmd. 240 Cm.). 4, *a place where four roads meet.*

ಪ್ರವಯಣ pra-vayaṇa. A goad. (Colebr.).

ಪ್ರವಯಸ್ pra-vayas. *Advanced in age, old.*

ಪ್ರವರ pra-vara. A call, a summons. 2, a line of ancestors; a family, race or lineage. 3, one of the forty-nine gôtras. 4, an ancestor. 5, offspring, descendants. 6, *most excellent, chief, principal, best* (ಅತ್ಯನ್ತಶ್ರೇಷ್ಠ Šmd. 2 Cm.); feminine ಪ್ರವರೆ (Čh. v. 75). 7, N. of a vṛitta (Čh.). 8, verbosity, prolixity (My.). See Bp. 36, 49; 46, 63. 9, N.

ಪ್ರವರಾಕ್ಷರ pravara-akshara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪ್ರವರ್ಗ pra-varga. Sacrificial fire; an excellent assemblage. (R.).

ಪ್ರವರ್ತ pra-varta. Engaging in, occupied in, undertaking. (Bp. 19, 3; 46 6).

ಪ್ರವರ್ತಕ pra-vartaka. Setting in motion, setting on foot; producing, causing, originating (Bp. 55, 19); causing to go on well, promoting (J. 26, 38); instigating, urging. 2, the original instigator of any act, an originator, a founder; a promoter.

ಪ್ರವರ್ತಕಿ pravartaki. A female who instigates; a pimp (J. 5, 58).

ಪ್ರವರ್ತನ pra-vartana. Going or moving forwards; happening, coming to pass, appearing; becoming, existing 2, activity, action, acting; business;—course, proceeding;—occupying one's self in; behaviour, conduct

procedure, way, manner, mode. (Abh. P. 1, after 68; Bp. 3, 79; 39, 29). 3, pushing forwards, setting on foot, etc.

ಪ್ರವರ್ತನೆ pra-vartanĕ. = ಪ್ರವರ್ತನ. (Bp. 4, 61; Mr. 3).

ಪ್ರವರ್ತಿ pra-varti. Moving forwards, going on well; coming forth or into being, coming to light (Kâvy. IV, 2, 37); occupying one's self in, practising (Bp. 48, 1).

ಪ್ರವರ್ತಿಸು pra-vartisu. To go on well; to be much used or employed (ಲೇಸಾಗಿ ವರ್ತಿಸು Šmd. 113 Mdb. Cm.); to be used (256); to proceed, to go on, to go, as law, time, etc. (J. 10, 52; My.); to come to pass, to appear (Šmd. 5. 196); to engage in, to be occupied in (ವರ್ತಿಸು Šmd. 237 Cm.; Bp. 61, 2; My.); to act (J. 28, 25). 2, to set in motion or action, to carry on, to perform, as a business (My.).

ಪ್ರವರ್ಧ pra-vardha. Causing to grow, increasing (Bp. 21, 29).

ಪ್ರವರ್ಧನ pra-vardhana. Causing to grow or increase. 2, augmenting, increase. (Bp. 20, 29; 37, 34; 59, 46).

ಪ್ರವರ್ಧಮಾನ pra-vardhamâna. Growing up, growing, increasing (Čpr. 6, after 86; My.).

ಪ್ರವರ್ಧಿತ pra-vardhita. = ಪ್ರವೃದ್ಧ. (Bp. 43, 75).

ಪ್ರವರ್ಧಿಸು pra-vardhisu. To grow, to increase (My.).

ಪ್ರವರ್ಹ pra-varha. = ಪ್ರಬರ್ಹ.

ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ pra-vallikĕ. = ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ. (ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ, ಒಗಟಿ Mr. 90).

ಪ್ರವಹ pra-vaha. Carrying forwards, dragging onwards. 2, *flowing or streaming forth.* 3, wind, air.

ಪ್ರವಹಣ pra-vahana. Going forth; run or course (ಡಯನ, ರಥದ ಹರಿ Hlĕ.; ಡಯನ, ಭಣ್ಡಿಯ ಹರಿಹು Mr. 284); *a ship, a boat* (ಪೋತ, ಭೈತ್ರ, ಹಡಗು Mr. 407); *a covered carriage, a kind of litter.*

ಪ್ರವಹಿಸು pra-vahisu. To flow (My.). 2, to drag or draw, as a carriage (My.).

ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ pra-vahlikĕ. = ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ, etc. *A riddle, an enigma.*

ಪ್ರವಾಣಿ pra-vâṇi. A weaver's shuttle. See ನಿಶ್-.

ಪ್ರವಾದ pra-vâda. Speaking forth, uttering; mentioning; proclaiming, declaring, declaration; spreading a rumour;—discourse, conversation;—a saying, popular talk, rumour, report (My.; Si. 55);—a fable, a myth.

ಪ್ರವಾದಿ pra-vâdi. Giving forth a sound, uttering a cry; speaking, speaking of, reporting (Sk.).

ಪ್ರವಾರಣ pra-vâraṇa. *Granting what is desired.* See ವಿ-.

ಪ್ರವಾಲ pra-vâla. = ಪವಳ, ಹವಳ, ಪ್ರಬಾಲ, q. v. A young shoot, etc. (ಎಳೆಯ ಕೊನರ್ Mr. 106; ಪಲ್ಲವ, ತಳಿರ್ Nn. 7; ನವಪಲ್ಲವ Mr. 505). 2, greenness (ಪಚ್ಚೆ, ಹಸುರು 7). 3, redness (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 7). 4, coral (ಪವಳ, ಹವಳ 7; ಎಳೆಯ ಪವಳ 505). 5, the hair of the head (ನವಿರ್, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 7; ಕೇಶ 505). 6, a tail (ವಾಲ, ಬಾಲ 7; ಅಲರ್ವ ಬಾಲ 505). 7, the neck of a lute (ವಿಪಂಚಿ, ವೀಣೆಯ ಕೊಳಹು 7; ವಲ್ಲಕಿ 505).

ಪ್ರವಾಲಕೀಟಕ pravâla-kîṭaka. The coral-polyp (B. 4, 173).

ಪ್ರವಾಲಭಸ್ಮ pravâla-bhasma. Calx or ashes of coral, used medicinally. (My.).

ಪ್ರವಾಸ pra-vâsa. *Sojourning abroad, foreign residence, being away from home; a temporary sojourn;* a foreign abode. ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು (B. 5, 200). 2, a kind of śṛingâra (Kâvy. IV, 2, 28). — ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡು. To sojourn abroad, to go abroad (B. 4, 188).

ಪ್ರವಾಸನ pra-vâsana. Causing to live abroad, exile, banishment. 2, dwelling abroad. 3, *killing, slaying.*

ಪ್ರವಾಸಿ pra-vâsi. He that lives away from home or resides abroad. (B. 4, 214; My.).

ಪ್ರವಾಹ pra-vâha. Flowing or streaming forth; *a stream, a current, a flow, a flux, a course; continuous flow or passage.* See ಒಟ್ಟು, ನದಿ-. — ಪ್ರವಾಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To begin to stream or flow (forth, ಒಗು G.).

ಪ್ರವಾಹಿಕೆ pra-vâhikĕ. *Diarrhoea.* See ಎಕ್ಕು.

ಪ್ರವಾಹಿಸು pra-vâhisu. To stream, to flow in a current (J. 8, 30; 9, 5).

ಪ್ರವಿಖ್ಯಾತಿ pra-vikhyâti. *Fame, celebrity.*

ಪ್ರವಿಘಟನ pra-vighaṭana. Dividing, breaking up; destruction, ruin (Bp. 51, 62).

ಪ್ರವಿಚರಣ pra-vičaraṇa. Discernment, discrimination (Čpr. 9, 56).

ಪ್ರವಿದಾರಣ pra-vidâraṇa. Causing to burst asunder. 2, *war, battle.*

ಪ್ರವಿದಿತ pra-vidita. Made known, known (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ Šmd. 155 Cm.; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 158 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 344 Cm.; ಪ್ರಸಿದ್ಧ 374 Cm.).

ಪ್ರವಿಭಾಗ pra-vibhâga. Parting asunder, division, distribution, classification; a part, a portion. (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಪ್ರವಿಮಲ pra-vimala. Very pure, etc. (Bp. 2, 3; 12, 24; 18, 50; 36, 49; 59, 44).

ಪ್ರವಿಲಸತ್ pra-vilasat. Very brilliant, beautiful or splendid (Kâvy. III, 3, B, 173).

ಪ್ರವಿಲೋಮ pra-vilôma. Reverse order, reverse: negation.

ಪ್ರವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ pravilôma-kriyĕ. The negative mood (ಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ರಿಯೆ Šmd. 291 vṛitti & Cm.).

ಪ್ರವಿವೇಕ pra-vivêka. Great knowledge or skill (Bh. 1, 6, 20).

ಪ್ರವಿಶ್ಲೇಷ pra-viślêsha. *Separation, parting.*

ಪ್ರವಿಷ್ಟ pra-vishṭa. Entered into, entered, gone into, come into. (Šmd. 90).

ಪ್ರವೀಣ pra-vîṇa. *Skilful, clever, proficient, erudite, conversant with.* Feminine ಪ್ರವೀಣೆ (My.).

ಪ್ರವೀಣತೆ pravîṇatĕ. Skill, proficiency. (Bp. 3, 42; 45, 2; My.).

ಪ್ರವೀಣತ್ವ pravîṇatva. = ಪ್ರವೀಣತೆ. (My.).

ಪ್ರವೀರ pra-vîra. Heroic, powerful; best, most excellent; a hero, a warrior, a chief; N. (J. 8, 15. 25. 26. 28, etc.).

ಪ್ರವುಡ pravuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (My.).

ಪ್ರವುಡಿಕೆ pravuḍikĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಕೆ. (My.).

ಪ್ರವುಡಿಮೆ pravuḍimĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಮೆ. (My.).

ಪ್ರವೃತ್ತಿ pra-vṛitti. Going forwards, proceeding; *continuous flow*;—purging (My.);—progress, advance, procession. 2, active life, as opposed to nivṛitti (My.). 3, *news, tidings, intelligence.* 4, prevalence.

ಪ್ರವೃದ್ಧ pra-vṛiddha. *Grown up, full grown*; increased, spread about; large. See Nr. s. ಅಗಲ.

ಪ್ರವೃದ್ಧಿ pra-vriddhi. Growth, increase; prosperity. See ಬಳೆ, ಧರ್ಮ-; Čpr. 9, after 10.

ಪ್ರವೇಕ pra-vêka. *Choicest, most excellent, best, chief.*

ಪ್ರವೇಣಿ pra-vêṇi. A braid of hair, *the hair twisted and unadorned as worn by widows and by wives in the absence of their husbands.* 2, *a piece of coloured woollen cloth, used instead of a saddle; the housings of an elephant* (see Mr. s. ಅತ್ತರಣ).

ಪ್ರವೇಶ pra-vêśa. *Entering into, entering, entrance.* 2, *coming in, setting on, commencement.* See ಪುಗು, ಸಲ. — ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To make one's entrance, to enter (J. 28, 15). — ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡು. = ಪ್ರವೇಶಂಗೆಯ್. ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದ ಸ್ಥಲವಲ್ಲಿ ಆವೇಶ ಬನ್ದರೆ ಸೇರ್ರ್ಯಾನೇ?—ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಾಬಿದವಗೆ ಆವೇಶವಿದ್ದರೇನು? (Prvs.).

ಪ್ರವೇಶನ pra-vêśana. Entering into, entering. 2, conducting into, leading into, introducing.

ಪ್ರವೇಶಿ pra-vêśi. Entering; having an entrance. (Bp. 40, 65).

ಪ್ರವೇಶಿಸು pravêśisu. To enter into, to enter, to come into, to go into; to enter upon (Bp. 53, 49; 55, 7; J. 5, 32). ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ-, ಮನೆಯನ್ನು-, ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ- (My.).

ಪ್ರವೇಷ್ಟ pra-vêshṭa. *An arm*; the fore-arm or wrist.

ಪ್ರವೇಷ್ಟನ pra-vêshṭana. Covering over, encompassing, covering, surrounding. See ವಸ್ತ್ರ-.

ಪ್ರವ್ಯಕ್ತ pra-vyakta. *Evident, apparent, manifest.*

ಪ್ರವ್ರಜನ pra-vrajana. Going abroad, travelling abroad, migrating. (My.).

ಪ್ರವ್ರಜಿತ pra-vrajita. Gone abroad. (My.). 2, a religious mendicant. 3, the pupil or attendant of a Jaina or Buddhist mendicant.

ಪ್ರವ್ರಜ್ಯೆ pra-vrajyĕ. Going abroad, migration, wandering about, especially as a religious mendicant. (My.).

ಪ್ರವ್ರಾಜಕ pra-vrâjaka. A religious mendicant. (My.).

ಪ್ರವ್ರಾಜನ pra-vrâjana. = ಪ್ರವ್ರಜ್ಯೆ. (My.). 2, sending abroad; banishing (Sk.).

ಪ್ರಶಂಸಿಸು pra-śaṁsisu. To praise, to eulogize (My.).

ಪ್ರಶಂಸೆ pra-śaṁsĕ. *Praise, eulogy* (ಕೊಣ್ಡಾಟ Šmd. Dh. s. ಜೇಂಕರಿಸು). 2, fame, glory. See ಅಪ್ರಸ್ತುತ-.

ಪ್ರಶಮ pra-śama. Calmness, tranquillity, peace, composure (Bp. 49, 3; My.). 2, tranquillizing, calming, assuagement, removing. 3, abatement, cessation.

ಪ್ರಶಮನ pra-śamana. = ಪ್ರಶಮ 1-3. (Bp. 26, 45). 4, *killing, slaughter.*

ಪ್ರಶಮಿತ pra-śamita. Tranquillized, appeased; quelled, quenched. (My.).

ಪ್ರಶಮಿತತಮ praśamita-tama. A man whose mental darkness has been destroyed (Čpr. 2, 16).

ಪ್ರಶಮಿಸು pra-śamisu. To become calm, to be appeased, to be soothed (Abh. P. 14, 60).

ಪ್ರಶಸ್ತ pra-śasta. *Praised, commended; eulogized, extolled; laudable; commendable, admirable, excellent; good, best* (ಸಂಸ್ಕೃತ, ಅಗ್ಗಗೆಯ್ವುದು Mr. 458); happy; well; right. 2, = ಪ್ರಸಕ್ತ, ಪ್ರಸೃತ, well-behaved, etc. (ಪ್ರಶ್ರಿತ, ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ Mr. 237). ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಪ್ರಶಸ್ಯ pra-śasya. *Commendable, praiseworthy, excellent.*

ಪ್ರಶ್ಚಿಮೆ praścimĕ. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ. (My.).

ಪ್ರಶ್ನ praśna. = ಪಸ್ನೆ, ಪ್ರಶ್ಚಿಮೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ. *A questio*[illegible] *inquiry, an interrogation, a query;*—a point at iss[illegible] problem for calculation. — ಪ್ರಶ್ನ ಕೇಳು. To ask a [illegible]on (B. 4, 64); to inquire about. — ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡು. To ask [illegible] 4, 126).

ಪ್ರಶ್ನಚಿಹ್ನ praśna-čihna. A sign of interrogation (B. 3, 5).

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ praśna-arthaka. Interrogative (My.).

ಪ್ರಶ್ನೆ praśnĕ. Tbh. of ಪ್ರಶ್ನ (Šmd. 102; ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು Nn. 167; My.). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳು. = ಪ್ರಶ್ನ ಕೇಳು. ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳ ಬೇಕೇ?—ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ವ್ಯಸನ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು. = ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡು. (My.). — ಪ್ರಶ್ನೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To raise a question (Bp. 53, 59). — ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕು. = ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು. (My.).

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ praśna-uttara. Questions and answers: conversation, a dialogue (B. 4, 156; 5, 78; My.). 2, a particular figure of speech (Kâvy. III, 2, B, after 87. 100-102). ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಿನ್ದ ಮಾತಾಡೋಣ (ಸಲ್ಲಾಪ, ಸಮ್ಭಾಷಣೆ G.). 3, a catechism (My. schools).

ಪ್ರಶ್ರಯ pra-śraya. *Respectful demeanour, affection, regard, respect, courtesy, civility, modesty.*

ಪ್ರಶ್ರಿತ pra-śrita. *Of respectful demeanour, modest, humble, courteous, civil, well-behaved* (ಪ್ರಶಸ್ತ, ಗೆಲ ನುಡಿವವಂ Mr. 237).

ಪ್ರಸ್ಥ pra-stha. Standing in front, prior; chief;—*a leader.*

ಪ್ರಷ್ಠವಾಹ್ prashṭha-vâh. *A young bull or steer training for the plough.*

ಪ್ರಷ್ಠೌಹಿ prashṭhauhi. *A cow for the first time with calf* (ತನೆ ನಿಲಲು Mr. 180).

ಪ್ರಸಕ್ತ pra-sakta. Attached to, connected with;—*feeling affection for, devoted to, addicted to;*— = ಪ್ರಶಸ್ತ No. 2. (ಪ್ರಸೃತ, ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು Hlâ.).

ಪ್ರಸಕ್ತಿ pra-sakti. Connection;—devotion to;—engagedness, the being occupied with;—the topic or subject of conversation;—perseverance, energy;—effort (B. 4, 57). — ಪ್ರಸಕ್ತಿ ತೆಗೆ. To take up as a topic of conversation (B. 4, 34; My.).

ಪ್ರಸಂಗ pra-saṅga. (= ಪ್ರಸಕ್ತಿ). Connection; union, association, intercourse, meeting (Bp. 45, 15; 61, 41). 2, subject, topic, the case as stated, a topic under discussion, a subject of conversation; discussion (My.). ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಿಸನವಾದಳು.—ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಿದರೂ ಅಸಂಗತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). 3, circumstances, incident, event (Bp. 46, 35; J. 26, 38). 4, the fit time, season;—the occurred time; an occasion, a time (Mhr.; ಅವಸರ, ಠಾವು, ಪರ್ಯಾಯ, ಪ್ರಸ್ತಾವ, ವಾರ G.; B. 3, 7. 19. 93; 4, 37. 48. 50. 79. 89. 123. 134. 142; B. 5, 43. 90); an adverse time (B. 5, 41). — ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To make a discussion of, to discuss (Rêv. 7, after 97). — ಪ್ರಸಂಗ ನಡಿಸು. = ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. (B. 4, 186; My.). — ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಡು. = ಪ್ರಸಂಗಂಗೆಯ್. (My.); (to proclaim, preach, ಸಾಱು G., Čb., according to the use of missionaries).

ಪ್ರಸಂಗತಿ pra-saṅgati. Connection, union (Bp. 31, 19).

ಪ್ರಸಂಗಾವಧಾನ prasaṅga-avadhâna. Attention or care meet for the emergency (B. 4, 61).

ಪ್ರಸಂಗಿ pra-saṅgi. Attached to, devoted to; a devotee (Bp. 7, 3). 2, a discusser (My.).

ಪ್ರಸಂಗಿಸು prasaṅgisu. = ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಡು. (My.).

ಪ್ರಸನ್ನ pra-sanna. Settled down;—*clear, bright, pellucid, limpid, pure, clean;*—tranquil; soothed, propitiated, pleased, delighted;—gracious, propitious, kind, kindly disposed towards, pleased with;—true. 2, one of the guṇas (Kâvy. III, 1, A, 3. 15-17). — ಪ್ರಸನ್ನಂಗೆಯ್ಯು, -ಂಗೆಯ್ಯು. To cause to become gracious (Bp. 54, 68).

ಪ್ರಸನ್ನತ pra-sannata. Pleased (Bp. 17, 11).

ಪ್ರಸನ್ನತರ prasanna-tara. Uncommonly clear, etc. (Rśv. 13, after 23).

ಪ್ರಸನ್ನತೆ pra-sannatĕ. *Clearness, brightness, pellucidness, purity;* — favour, kindness, propitiousness; good humour.

ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ pra-sannatva. = ಪ್ರಸನ್ನತೆ. See ತಿಳಿ.

ಪ್ರಸನ್ನಭಾವ prasanna-bhâva. = ಪ್ರಸನ್ನತ್ವ. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಭಾವ Śmd. 367 Cm.). See ತಿಳಿ.

ಪ್ರಸನ್ನೀಕೃತ prasannî-kṛita. Favoured (Čpr. 4, after 28).

ಪ್ರಸನ್ನೆ pra-sannĕ. (feminine). Pleasing;—*spirituous liquor.*

ಪ್ರಸನ್ನೇರೆ prasanna-îrĕ. *Spirituous liquor.*

ಪ್ರಸಭ pra-sabha. Force, violence, importunity (ಬಲುಹು Hlâ.; see s. ಬಲುಹು). ಪ್ರಸಭಂ, *forcibly, violently.*

ಪ್ರಸರ pra-sara. = ಪಸರ, ಹಸರ. Moving forwards. 2, *spreading; extending;* extent, dimension, diffusion, dispersion (ವಿಕೀರ್ಣ, ಹರಹಿದಸ್ಥಾದು Nn. 108);—a sort of spreading itch (see Nr. s. ವಿಸರ್ಪಣ). 3, expansion. 4, a multitude, an assemblage. 5, a stream, flow, current. 6, morbid displacement of the humours of the body (ನೋವು 108). 7, *speed, velocity;* force (ಹರ, ಬಲುಹು Mr. 461); sharpness, power, strength, etc. (ತೇಜ, ತೇಜಸ್ 108). 8, *affectionate solicitation, affection, amiability.*

ಪ್ರಸರಣ pra-saraṇa. Going forward or forth; spreading, etc. (ಪಸರ Śm. 103). 2, *surrounding an enemy.*

ಪ್ರಸರಣಯೋಗ್ಯತೆ prasaraṇa-yôgyatĕ. The capability of extension, extensibility (B. 4, 97).

ಪ್ರಸರಣಶೀಲ prasaraṇa-śîla. Extensible (B. 4, 106. 124).

ಪ್ರಸರಿಸು pra-sarisu. = ಪಸರಿಸು. To move forwards; to spread abroad; to be extended; to be diffused (My.). 2, to spread (v. t., My.).

ಪ್ರಸರ್ಪಣ pra-sarpaṇa. Creeping or crawling forth or on; going forwards, proceeding. (My.).

ಪ್ರಸವ pra-sava. Procreating, generating; *bringing forth or bearing young, childbirth, parturition* (ಪ್ರಸೂತ, ಹೆಱುವುದು Nn. 120); *birth.* 2, *offspring, progeny.* 3, *a flower, a blossom* (ಲತಾಂತ, ಪುಷ್ಪ 120). 4, *fruit.* 5, opening, budding, flowering (ವಿಕಾಶ, ಅಲರುವುದು 120). 6, furtherance, assistance; what is good (ಒಳ್ಳು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 120). 7, rousing up, excitement, animation;—infatuation, the state of being greatly enamoured (ಅತಿಮೋಹ 120; ಮೋಹ Mr. 476).

ಪ್ರಸವಕಾಲ prasava-kâla. The time of childbirth or of travail. See ಪೊಟ್ಟು. ಪ್ರಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಪ್ರಸವನ pra-savana. Bringing forth.

ಪ್ರಸವನಕ್ರಿಯೆ prasavana-kriyĕ. The act of bringing forth, the state of being in travail. See ಮುಲುಕು.

ಪ್ರಸವಬನ್ಧ prasava-bandha. = ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ. (Mr. 107).

ಪ್ರಸವಬನ್ಧನ prasava-bandhana. *The foot-stalk of a leaf or flower, the leaf-stalk or peduncle.*

ಪ್ರಸವವೇದನೆ prasava-vêdana. The throes of childbirth (My., also as -ವೇದನೆ). See ಮುಲುಕು; Prv. s. ಬೇತಾಳ.

ಪ್ರಸವಿತ pra-savita. Flowered, full of blossoms (Bp. 36, 49).

ಪ್ರಸವಿತೃ pra-savitṛi. A procreator, a generator, a father. (R.).

ಪ್ರಸವಿಸು prasavisu. To beget, to bring forth (My.).

ಪ್ರಸವ್ಯ pra-savya. Turned towards the left; *contrary, reverse, reverted, inverted.* 2, favourable.

ಪ್ರಸಹ್ಯ pra-sahya. Having withstood;—*forcibly, violently, by force.*

ಪ್ರಸಾದ pra-sâda. = ಪಸಾದ, etc. Settling down, becoming clear; *clearness, brightness, pellucidness, limpidness, purity, cleanness;*—clearness of style, perspicuity. 2, calmness, tranquillity, absence of excitement, repose, composure;—serenity of disposition, good humour, good temper. 3, *graciousness, propitiousness, favour, kindness, kind behaviour* (ಪ್ರಣಯ, ತಿಳಿಪುವುದು Hlâ.; ಪ್ರಣಯ, ತಿಳಿವು Mr. 455). 4, *a portion or remnant of anything (food, fruit, flowers, etc.) that has been presented to an idol, given by the pûjâri as a blessing to a worshipper, any gift (food, fruit, water, ashes, etc.) that comes from a guru or idol.* (My.). 5, a free gift, a gratuity. ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳ ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಸಾದದಿನ್ದ ಬಿದ್ದ.—ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೋದೀತೇ?—ಪ್ರಸಾದವಿದ್ದರೆ ಪರಲೋಕ ಸೇರ್ಯಾನೇ?—ಪ್ರಸವಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಒಲುಮೆ; Kâvy. IV, 1, 3; Bp. 1, 14; 2, 35. 55; 24, 34. 43; 30, 11. 12; 31, 30; 37, 49; 39, 50; 43, 67; 44, 23; 47, 17; 48, 6. 22. 24. 31; 49, 35; 56, 8-11. 46; 57, 4; 58, 20. 26. 41. 46. 69; 59, 23; 61, 20. 55. 61; ಉಭಯಲಿಂಗ-, ಜಂಗಮ-, ತ್ರಿವಿಧ-, ಲಿಂಗ-, ಶಿವ ಲಿಂಗ-, ಶಿವ-, ಸಿದ್ಧ-; Prv. s. ಪ್ರಸ್ತಾವ.

ಪ್ರಸಾದನ pra-sâdana. = ಪಸಾಯನ. Rendering clear, cleaning; tranquillizing; gratifying; rendering gracious;—boiled rice;—a gratuity.

ಪ್ರಸಾದನೆ pra-sâdanĕ. Gratifying; *service, worship* (ಉಪಾಸ್ತಿ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27).

ಪ್ರಸಾದಶರೀರಿ prasâda-śarîri. A person to whose body prasâda (ashes, etc.) has been attached (Bp. 49, 34).

ಪ್ರಸಾದಿ prasâdi. Calming, tranquillizing; showing favour, treating with kindness;—bright. 2, come from an idol, a guru, a king, etc. as a gift of blessing (Mhr.; My.). 3, one who distributes prasâda (Bp. 9, 45). 4, a person that has received (or receives) prasâda (56, 29; 60, 9). See ಅ-, ಅದಿ-, ಸು-. — ಪ್ರಸಾದಿಯ ದಾಸಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 33).

ಪ್ರಸಾದಿತ pra-sâdita. = ಪಸಾಯಿತ 1, etc. Purified;—pleased; propitiated;—worshipped;—having received prasâda or as prasâda;—a present. See ಶಂಕರ-; ಶಿವ-; Čpr. 8, after 24; 10, after 2.

ಪ್ರಸಾದಿಸು prasâdisu. To grant graciously (Bp. 2, 24; 23, 41).

ಪ್ರಸಾಧನ pra-sâdhana. = (ಪಚ್ಚ), ಪಸದನ. Bringing about, accomplishing; arranging; setting in order. 2, *decorating, decoration, embellishment, ornament, dress, toilet* (ಪ್ರತಿಕರ್ಮ, etc., ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ವುದು Mr. 333).

ಪ್ರಸಾಧನಿ pra-sâdhani. *A comb.*

ಪ್ರಸಾಧಿತ pra-sâdhita. Accomplished, done. 2, *ornamented, decorated.*

ಪ್ರಸಾರ pra-sâra. Going forth, spreading, extending;—going out to forage;—stretching or spreading out. See ಪರೆಪು, ಹರಡು.

ಪ್ರಸಾರಣ pra-sâraṇa. Causing to go forwards, stretching out, extending, spreading, spreading abroad, diffusing, diffusion, expanding, expansion, increase;—displaying, unfolding, exhibiting, exposing for sale;—going about. See ನಿಮಿರ್, ನಿಮಿರ್ಚು, ನೀಡು, ನೀಳ್, ಪರೆ, ಹರಡು.

ಪ್ರಸಾರಣಿ pra-sâraṇi. = ಹೆಸರಣೆ. *The creeper Paederia foetida* Lin.

ಪ್ರಸಾರಿ pra-sâri. Coming forth; going along; *extending, spreading.*

ಪ್ರಸಾರಿತ pra-sârita. Moved forwards, held out; stretched out, expanded, extended, spread, diffused; laid out, exhibited, exposed (for sale). (My.).

ಪ್ರಸಿತ pra-sita. Bound to, bound, fastened;—adhering to, engaged in; *diligent, attentive.*

ಪ್ರಸಿತಿ pra-siti. *A bandage, a tie, a fetter.*

ಪ್ರಸಿದ್ಧ pra-siddha. Accomplished, effected; prospered; gained, obtained; established;—*well known, notorious, renowned, famous, celebrated,* public (ನೆಗಟ್ತೆ Čt. I, 98; ಅಕ್ಷರ Nn. 9; ವಿಶ್ರುತ Šmd. 161 Cm.);—adorned, ornamented. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗದೇ? (Prv.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸು. To make known, to publish (My.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸು. To cause to make known, to cause to publish (My.; ಸಾಱಿಸು G.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. To make known, to make notorious (My.).

ಪ್ರಸಿದ್ಧತನ prasiddhatana. = ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆ. (B. 5, 172. 179. 282).

ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆ prasiddhatĕ. The state of being well kown, celebrity, notoriety (Bp. 46, 11).

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರ prasiddha-patra. A notification (My., also as -ಪತ್ರಿಕೆ).

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ prasiddha-prasâda. A prasâda coming from a jangama. See ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ pra-siddhi. Accomplishment, success, attainment. 2, the state of being generally known, celebrity, fame, notoriety, publicity (ನೆಗಟ್ತುದು Čt. II, 90; see ನೆಗಟ್ತೆ). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರು. To come to fame (B. 5, 220). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡು. = ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. (My.). — ಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become well known, etc. (ದೊರೆವಡೆ Šmd. 129 Cm.; ನೆಗೞ್ 137. 344 Cm.; ಪೊದಱ್ 355 Cm.).

ಪ್ರಸು pra-su. ಪ್ರಸೂ. Bringing forth; see ಪಿತೃ-. 2, *a mother.* 3, *a mare.*

ಪ್ರಸೂತ pra-sûta. Procreated, begotten; brought forth, born; begetting; bringing forth; having brought forth. See ಜೀವಧನ-, ನವ-, ಪೆಱ್.

ಪ್ರಸೂತಿ pra-sûti. Procreating, begetting; *bringing forth, bearing*; birth; *offspring, children.* (Bp. 57, 91).

ಪ್ರಸೂತಿಕೆ pra-sûtikĕ. *A woman who has had a child, a woman recently delivered.*

ಪ್ರಸೂತಿಜ prasûti-ja. Birth-produced: *pain or affliction resulting as a necessary consequence of birth.*

ಪ್ರಸೂತಿವೈರಾಗ್ಯ prasûti-vairâgya. Temporary renouncement of worldly desires and appetites simply from the pangs of child-birth (My.).

ಪ್ರಸೂತೆ pra-sûtĕ. = ಪ್ರಸೂತಿಕೆ. *A woman who has brought forth a child.*

ಪ್ರಸೂನ pra-sûna. Born, produced; birth (ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 25). 2, *a blossom, a flower* (ಲತಾನ್ತ, ಹೂವು 25). 3, *fruit* (ಸತ್ಫಲ, ಒಳ್ಳಿಹ ಫಲ 25). 4, the mind (ಮಾನಸ, ಮನಸ್ಸು 25). 5, innumerable (ಅಸಂಖ್ಯಾತ, ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು 25).

ಪ್ರಸೂನಕ pra-sûnaka. *A blossom, a flower.*

ಪ್ರಸೂನೇಷು prasûna-ishu. Kâma. (My.).

ಪ್ರಸೃತ pra-sṛita. Gone forwards, gone; stretched out, stretched, extended; spread abroad; lengthened. 2, *modest, humble, well-behaved* (ಪ್ರಸಕ್ತ, ಗೆಲೆ ನುಡಿವವನು Hlâ.). 3, *the palm of the hand stretched out and hollowed as if to hold liquids.* 4, *attached to, longing for, eager for* (ಉತ್ಸುಕ, ತ್ವರಿತ, ತೂರ್ಣ, ಚಚ್ಚರಿಗ Mr. 233). 5, a handful, as a measure.

ಪ್ರಸೃತಿ pra-sṛiti. *The palm of the hand hollowed* (ಅಂಗುಲಿ ಮುಡಿದ ಕುಡಿತೆ Mr. 323).

ಪ್ರಸೃತೆ pra-sṛitĕ. *The leg;* the shank (= ಜಂಘೆ, q. v.).

ಪ್ರಸೇವ pra-sêva. *A sack,* a leathern bottle. 2, = ಪ್ರಸೇವಕ Nr. 2.

ಪ್ರಸೇವಕ pra-sêvaka. A sack; see ಚರ್ಮ-. 2, *a wooden vessel covered with leather and placed under the neck of a lute to render the sound deeper and fuller.*

ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ pra-skanna. Sprung forward or forth;—dropped, fallen (ಸ್ಖಲಿತ, ಡಿಳ್ಳಿಸಿದವಂ Mr. 300);—*defeated in battle.*

ಪ್ರಸ್ತ prasta. = ಪ್ರಸ್ತುತ 2. (Tbh. of ಪ್ರಾಶಿತ?). An auspicious ceremony, a festive occasion, *e. g.* the ತಿಥಿ, ಉಪನಯನ, ನಾಮಕರಣ, ವಿವಾಹ, etc., always connected with a dinner (My.; Si. 244). ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ನವಗೆ ಮೋಕ್ಷ.—ಪ್ರಸ್ತದ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವಸ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದ.—ಪ್ರಸ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಗೊಡವೆಯೇ?—ನಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರೂ ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತವೂ ಒನ್ದೇ.—ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದವ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಪ್ರಸ್ತಾಪ.

ಪ್ರಸ್ತರ pra-stara. Any thing strewed about or spread out; *a couch of leaves and flowers; a bed or couch in general.* 2, a flat surface, a plain. 3, *a stone, a rock.* 4, = ಪ್ರಸ್ತಾರ No. 3 (Mr. 369).

ಪ್ರಸ್ತರಘಟನೋಪಕರಣ prastara-ghaṭana-upakaraṇa. *An instrument for breaking or splitting stones.*

ಪ್ರಸ್ತರಿಸು pra-starisu. = ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸು. To strew about; to spread out. 2, to perform the ಪ್ರಸ್ತಾರ No. 3 (Čh. v. 297).

ಪ್ರಸ್ತಾಪ prastâpa. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವ. (My.; Si. 437). ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಗಾದೆ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಆಗದ ಕಜ್ಜಾಯ.—ಪ್ರಸ್ತಾಪದಿನ್ದ ಪ್ರಕಟವಾದ್ದು ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ನಿತ್ತೀತೇ? (Prvs.).

ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ prastâpanĕ. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. (My.).

ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು prastâpisu. Tbh. of ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸು. (My.).

ಪ್ರಸ್ತಾರ pra-stâra. Strewing about; spreading out; a bed; a flat surface, a plain. 2, a jungle. 3, arrangement of syllables to obtain feet and combinations of feet (Čh.).

ಪ್ರಸ್ತಾರಿಸು pra-stârisu. = ಪ್ರಸ್ತರಿಸು. (Čh. v. 31).

ಪ್ರಸ್ತಾವ pra-stâva. = ಪ್ರಸ್ತಾಪ. Praising before anything else; speaking, saying, relating, propounding;—an introductory eulogy, introduction; preface (s. Mr. s. ಕಾಣ್ಡ No. 3). 2, the prologue of a drama. 3, *beginning, commencement.* 4, introducing a topic for conversation, the conversation on or discussion of a topic, the topic or subject itself (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪ); affair, pursuit (Čpr. 4, 28); the state of being under disquisition, disquisition,

narration, news (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪ). 4, *occasion, opportunity, time, season, a favourable moment* (ಹೇಳೆ Nn. 152); convenience. ಪ್ರಸ್ತಾವ ನುಡಿಯಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರ ಬೇಕು, ಪ್ರಸ್ತಾವ ತಪ್ಪಿ ನುಡಿದರೆ ದೇವಾಂಗದುಸ್ತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.).

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ pra-stâvanĕ. = ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ. Causing to be praised; causing to speak of or to mention. 2, = ಪ್ರಸ್ತಾವ No. 1. 3, = ಪ್ರಸ್ತಾವ No. 2. 4, introducing a topic for conversation, the conversation on a topic (= ವಿಷಯವನೆತ್ತಿ ಮಾತಾಡುವದು (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ).

ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ pra-stâvita. Caused to be told or related; mentioned. (R.).

ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸು pra-stâvisu. = ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು. To introduce a topic and converse on it (My. as ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸು).

ಪ್ರಸ್ತುತ pra-stuta. 1. Praised, eulogized;—declared, under discussion, said;—expected, desired;—ready; come to pass; proximate; done with effort or energy;—that which is propounded, any object under discussion, a proposition. See ಅ-; Čpr. 2, after 14; 2, 87; 3, after 28; 5, after 121; 6, 44; Bp. 2, 35; 5, 37; 19, 6; 39, 54; 40, 62. 2, at present (Mhr., My.).

ಪ್ರಸ್ತುತ prastuta. 2. = ಪ್ರಸ್ತ. (My.).

ಪ್ರಸ್ಥ pra-stha. Going forth or to; visiting, abiding in, see ವನ-; expanding. 2, *table-land on the top of a mountain* (ಸಾನು, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 108; ಸಾನು, etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 96). 3, *a measure of capacity containing four kuḍavas* (ಬಳ್ಳ 108; ಅಳತೆಯ ಬಳ್ಳ Mr. 472; Si. 329). 4, a stone, a rock (ಗ್ರಾವ, ಕಲ್ಲು 108).

ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪ prastha-pushpa. *A species of plant, a variety of tulasî or basil with small leaves.*

ಪ್ರಸ್ಥಾನ pra-sthâna. Going forth, proceeding; *a march, an expedition*; a journey (ಯಾತ್ರೆ, ಪಯಣ Mr. 288); *a method, a system.*

ಪ್ರಸ್ಥಾನತೂರ್ಯ prasthâna-tûrya. Musical instruments used when starting for an expedition (Čpr. 7, after 78).

ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ pra-sthâpita. Made to depart. sent away, dismissed, sent, dispatched.

ಪ್ರಸ್ಥಾವಿತ pra-sthâvita. = ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತ. (Čpr. 6, 42).

ಪ್ರಸ್ಥಿತಿ pra-sthiti. Going forth or away; a march, a journey. (R.).

ಪ್ರಸ್ಪರ್ಧಿ pra-spardhi. Rivalling, emulating, competing (Čpr. 5, 138).

ಪ್ರಸ್ಫುಟ pra-sphuṭa. Cleft open, expanded; manifest, clear, apparent, appearing (Ršv. 14, 152).

ಪ್ರಸ್ಫುರಿತ pra-sphurita. Become tremulous, quivering, vibrating (Ršv. 13, 67).

ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ pra-sphôṭana. Cleaving open;—expanding, opening, budding, blooming;—manifesting;—striking, threshing, winnowing;—*a winnowing basket.*

ಪ್ರಸ್ರವ pra-srava. Flowing forth, oozing out, dropping; a flow, a stream; *a fall of water, a cascade.*

ಪ್ರಸ್ರವಣ pra-sravaṇa. Flowing forth; *a fountain, a spring* (ಉತ್ಸ, ಒಱತೆ Mr. 418; see s. ಒಜ್ಜರ). 2, N. of a range of mountains.

ಪ್ರಸ್ರಾವ pra-srâva. Flowing forth; *urine.*

ಪ್ರಹತ pra-hata. Struck, beaten; wounded; killed; repelled; spread, expanded;—*learned, accomplished; conversant with the principles of science* (ಕ್ಷುಣ್ಣ Mr. 228). See ಅ-.

ಪ್ರಹರ pra-hara. Striking at; attacking; killing; repelling, removing (Bp. 7, 16; see ಶೂರ್ಪಕ-). 2, *the eighth part of a day, a watch.*

ಪ್ರಹರಣ pra-haraṇa. Striking at; striking, beating; casting, throwing; repelling, removing, expelling; *fighting, war, battle*;—*a weapon.* See ಅಂಗುಲಿ-.

ಪ್ರಹರಣಕಲಿತ praharaṇa-kalita. N. of a vṛitta (Čh.).

ಪ್ರಹರಣೆ pra-haraṇĕ. = ಪ್ರಹರಣ (Šmd. 364).

ಪ್ರಹರಿ pra-hari. One who announces the hours by striking a bell, etc.; a watchman; a sentry. (R.).

ಪ್ರಹರಿಸು pra-harisu. To strike; to repel, to remove, to drive away (Bp. 41, 27; 61, 79).

ಪ್ರಹರ್ಷ pra-harsha. Extreme joy, hilarity, mirth, delight. See ಸಮ್-.

ಪ್ರಹಸನ pra-hasana. Violent or hearty laughter, mirth; mocking, deriding; sarcasm, satire; a kind of comedy, a farce. (My.).

ಪ್ರಹಸಿತ pra-hasita. Laughing, cheerful; laughter, mirth (Bp. 43, 63).

ಪ್ರಹಸ್ತ pra-hasta. *The open hand with the fingers extended.* 2, N. of a râkshasa (Abh. P. 13, 12. 88. 90).

ಪ್ರಹಾರ pra-hâra. Striking, beating, hitting; *a stroke, a blow, a kick, a shot, a hit.*

ಪ್ರಹಾರಕ pra-hâraka. Striking, etc.; one who beats, one who attacks, one who repels or drives away (Bp. 53, 3).

ಪ್ರಹಾರಿ pra-hâri. Striking, etc.; attacking; killing; removing (Bp. 58, 41; 59, 34).

ಪ್ರಹಿ prahi. *A well.*

ಪ್ರಹಿತ pra-hita. 1. Sent forth, sent, dispatched; shot, discharged.

ಪ್ರಹಿತ pra-hita. 2. Put forth, placed (Ršv. 9, 22); stretched out, extended

ಪ್ರಹುಡ prahuḍa. Tbh. of ಪ್ರೌಢ. (My.). See Prv. s. ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ.

ಪ್ರಹುಡಿಕೆ prahuḍikĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಕೆ. (My.).

ಪ್ರಹುಡಿಮೆ prahuḍimĕ. Tbh. of ಪ್ರೌಢಿಮೆ. (My.).

ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ pra-hêlikĕ. = ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರವಹ್ಲಿಕೆ, ಪ್ರವಹ್ಲೀಕೆ. *A riddle, an enigma,* a puzzling question (ಒಗಟೆ Mr. 90).

ಪ್ರಹ್ಲನ್ನ pra-hlanna. *Pleased, glad, happy.*

ಪ್ರಹ್ಲಾದ pra-hlâda. Pleasure, gladness, happiness, joy. 2, sound, noise. 3, N. of a daitya who was remarkable for his devotion to Vishṇu and was on this account persecuted by his father Hiraṇyakašipu (J. 11, 35; 28, 30; 29, 14).

ಪ್ರಹ್ವ pra-hva. Bent forwards; *bent, bowed, stooping;—inclined towards, bent on, intent upon.*

ಪ್ರಹ್ವಲೀಕೆ pra-hvalîkĕ. = ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ. *A riddle.*

ಪ್ರಳಯ pralaya. = ಪ್ರಲಯ. ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿದವ ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಪ್ರಳೇಯ pralêya. = ಪ್ರಳಯ. (frequently in Nn., *e. g.* 158. 160). ಪ್ರಳೇಯರುದ್ರ (Bp. 22, 13).

ಪ್ರಾ prâ. (Šmd. 103 Mdb.). Filling.

ಪ್ರಾಂಶು pra-amšu. *High, tall, lofty*; long.

ಪ್ರಾಕ್ prâk. (fr. ಪ್ರಾಂಚ್). *Before* (in place or time or order), *in front, first, at first, formerly, in the former part;*—in the east;—*at dawn.*

ಪ್ರಾಕಟ prâkaṭa. (fr. ಪ್ರಕಟ). = ಪ್ರಕಟ; and = Sk. ಪ್ರಾಕಟ್ಯ: publicity, manifestation, notoriety (Bp. 2, 38; 5, 17; 21, 26; 35, 36; 36, 62).

ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ prâkâmya. (fr. ಪ್ರಕಾಮ). Freedom of will; wilfulness; irresistible will or fiat; attainment of every wish. (My.).

ಪ್ರಾಕಾರ prâ-kâra. prâ (= pra)-kâra. = ಪಾಗಲ್, etc. *An encircling wall, a surrounding wall elevated on a mound of earth, a rampart, a fence, an enclosure* (ಕೋಟೆ Hlâ.; ವಪ್ರ, ಪುರಭಿತ್ತಿ, ಶಾಲ, ಕೋಟೆ Mr. 191).

ಪ್ರಾಕಾರಾಗ್ರ prâkâra-agra. *The coping of a wall.*

ಪ್ರಾಕಾಶ್ಯ prâkâśya. (fr. ಪ್ರಕಾಶ). The state of being evident or manifest; *celebrity, fame.*

ಪ್ರಾಕೃತ prâkṛita. (fr. ಪ್ರಕೃತಿ). = ಪಾಗದ. Original, natural, native, unchanged, unmodified;—*ordinary, usual, common, uncultivated, unrefined, plebeian, vulgar, low, base* (ಪಾಮರ, etc., ತಾನೊಲ್ಲದಂ Mr. 229);—vernacular. 2, *any provincial or vernacular dialect akin to saṁskṛita, especially spoken by the female characters and the inferior personages of plays* (Ĉh.). 3, an animal to be immolated (ಯಾಗಕೆ ಅಯ್ದಿದ ಪಶು Mr. 461).

ಪ್ರಾಕ್ಕು prâkku. Tbh. of ಪ್ರಾಚ್ (Śmd. 106 Cm.).—ಪ್ರಾಕ್ಕು ಮುತ್ತಯ್ದೆ. A former muttaydĕ, a matron whose husband has died (My.).

ಪ್ರಾಕ್ತನ prâktana. Former, prior, previous, preceding (Ch. v. 55; Ĉpr. 1, 67; 3, 8). 2, fate, destiny (Mhr.).

ಪ್ರಾಕ್ಪದ prâk-pada. *A preceding word, the first member of a compound.*

ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯ prâgalbhya. (fr. ಪ್ರಗಲ್ಭ). Boldness, confidence, energy; resoluteness, determination; pride; pomp; proficiency (Ĉpr. 2, after 14).

ಪ್ರಾಗಾರಭ್ಯ prâk-ârabhya. Beginning from the former or past time (My.).

ಪ್ರಾಗುದಯ prâk-udaya. Rising in the east (My.).

ಪ್ರಾಗ್ಜನ್ಮ prâk-janma. A former birth. (My.).

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ prâk-jyôtisha. N. of a city; N. of a country, the western portion of Assam (My. Amara).

ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣ prâk-dakshiṇa. *South-eastern.*

ಪ್ರಾಗ್ಭವ prâk-bhava. Born in the east (ಪ್ರಾಚೀನ, ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು Si. 29; My. Amara).

ಪ್ರಾಗ್ಭಾಗ prâk-bhâga. *The fore part.*

ಪ್ರಾಗ್ರ pra-agra. *The highest point, the summit.*

ಪ್ರಾಗ್ರಹರ prâgra-hara. Taking the top: *chief, principal.*

ಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ prâgrya. *Chief, principal.*

ಪ್ರಾಗ್ವಂಶ prâk-vaṁśa. *The space before the vêdi.*

ಪ್ರಾಘಾರ prâghâra. Dropping, trickling out, *aspersion or pouring out of any oily substance.*

ಪ್ರಾಘುಣಕ prâghuṇaka. *A guest, a visitor, one demanding hospitality* (ಆಗನ್ತು, ಅತಿಥಿ, ಬಿದ್ದಿನ Mr. 238).

ಪ್ರಾಂಗಣ pra-aṅgaṇa. *A court, a yard, a court-yard* (ಅಂಗಣ Nn. 117; ಚಪ್ಪರ, ಅಂಗಳ 143).

ಪ್ರಾಙ್ನ್ಯಾಯ prâk-nyâya. A former trial of a cause, the plea of a former trial, special plea. (R.).

ಪ್ರಾಚ್ prâĉ. = ಪ್ರಾಂಚ್. (ಪ್ರಾಕ್ಕು Śmd. 106 Cm.).

ಪ್ರಾಚಿ prâĉi. ಪ್ರಾಚೀ. *The east.*

ಪ್ರಾಚಿಕೆ prâĉikĕ. *A kind of falcon* (ಗಿಡಗ Hlâ.; ಶ್ಯೇನ, etc., ಗಿಡುಗ Mr. 174). 2, a musquito.

ಪ್ರಾಚೀನ prâĉîna. Belonging to the front or east; former, prior, ancient, old; *eastern, easterly;* born in the east (My. Amara). 2, the sacrificial cord worn over the right shoulder and passed under the left arm (ಜನ್ನಿವಾರ ಮನ್ ಎಡನ್ಗೊಡಲ್ Mr. 255). 3, the doings in antecedent births and their consequences. ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). 4, a hedge, a wall.—See Prv. s. ಪ್ರಾಯಸ್ಥ.

ಪ್ರಾಚೀನತಿಲಕ prâĉîna-tilaka. The moon. (R.).

ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಸ್ prâĉîna-barhis. *Indra.*

ಪ್ರಾಚೀನಾಮಲಕ prâĉîna-âmalaka. The plant Flacourtia cataphracta. (R.).

ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ prâĉîna-âvîta. *The sacrificial cord worn over the right shoulder and passed under the left arm.*

ಪ್ರಾಚೀನಿತಮ್ಬಿನಿ prâĉî-nitambinî. The east considered as a woman (J. 26, 15).

ಪ್ರಾಚೀನೆ prâĉînĕ. *The plant Clypea hernandifolia* Wight. and Arn. (See ಅಗುಳುಸುಣ್ಣಿ).

ಪ್ರಾಚೀರ prâĉîra. = ಪ್ರಾಚೀನ No. 4. *An enclosure, a hedge, a wall.*

ಪ್ರಾಚೇತಸ prâĉêtasa. (fr. ಪ್ರಚೇತಸ್). *Vâlmîki.*

ಪ್ರಾಚ್ಯ prâĉya. Being in front; *eastern, easterly;* prior; ancient;—an inhabitant of the east;—the country south or east of the Sarasvatî.

ಪ್ರಾಚ್ಯವೃತ್ತಿಕೆ prâĉya-vṛittikĕ. A kind of metre (Ĉh. p. 75).

ಪ್ರಾಛ್ prâĉh. ಪ್ರಾಟ್. *Asking, inquiring.*

ಪ್ರಾಜನ pra-ajana. *A whip, a goad* (ಮುಳುಹು Mr. 371).

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ prâjâpatya. (fr. ಪ್ರಜಾಪತಿ). Relating to prajâpati;—a kind of marriage in which the father gives his daughter to the bridegroom without receiving a present from him, but with the conviction that the two will live faithfully together. (My.). 2, a mode of penance. (My.). 3, a particular sacrifice. 4, the asterism rôhiṇî. 5, procreative power.

ಪ್ರಾಜಿತೃ pra-ajitṛi. *A driver, a charioteer.*

ಪ್ರಾಜ್ಞ prâjña. (fr. ಪ್ರಜ್ಞಾ). *Intelligent, wise, clever;* a wise or learned man, a skilful man.

ಪ್ರಾಜ್ಞಕ prâjñaka. = ಪ್ರಾಜ್ಞ. (Śśv. 5, 35).

ಪ್ರಾಜ್ಞಿ prâjñi. *A clever or intelligent woman.*

ಪ್ರಾಜ್ಞೆ prâjñĕ. *A clever or intelligent woman.*

ಪ್ರಾಜ್ಯ prâjya. *Abundant, plentiful, much, many;* great, important, best (Ĉpr. 1, 45); lofty.

ಪ್ರಾಂಚ್ pra-añĉ. = ಪ್ರಾಕ್, ಪ್ರಾಕ್ಕು. Turned towards the front;—previous, prior, former;—in front, before;—*eastern, easterly.*

ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ prâch-vivâka. A man who interrogates and discriminates: *a judge.* See Nr. s. ಬಲ್ಲಾತನು.

ಪ್ರಾಣ pra-ana. = ಪರಣ, ಪೆರಣ, ಹರಣ. Breathing; breath, respiration, inspiration and expiration. 2, air, wind. 3, a vital air, that which has its seat in the lungs (ಹೃದಯಾನಿಲ Mr. 51). 4, *life, vitality.* 5, the soul, as op-

posed to the body;—the soul or purusha. 6, *strength, power, might.* 7, breathing, aspiration in the pronunciation of letters. 8, *myrrh.* ಪ್ರಾಣವಿರುವಾಗ್ಯೆ ಕೂಡಿಸಿದ ಹಣ ಹೆಣವಾದ ಮೇಲೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಕೋಣನ ಯೋಚನೆಯೇನು?—ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಪಾಣಿ ಮೇಲಾಗಿರಬೇಕು (Prvs.). See Prv. s. ಮಾನ 2. — ಪ್ರಾಣ ಕೊಡು. To give or offer one's life for the benefit of another (My.). 2, to die (B. 5, 44; My.). — ಪ್ರಾಣಗೆಳೆಯ. A dearly loved friend (My.). — ಪ್ರಾಣ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take away life, to kill. ಮಗಳ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 5, 71). 2, to commit suicide (My.). — ಪ್ರಾಣ ತುಮ್ಬು. To fill life into (Bp. 46, 78). — ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆ. To kill (My.). — ಪ್ರಾಣದಿನ್ದ ಹೋಗು. To die (B. 5, 156). 2, to remain alive, to escape death (My.). — ಪ್ರಾಣದೊಡನೆ ಹೋಗು. = ಪ್ರಾಣದಿನ್ದ ಹೋಗು No. 2. (My.). — ಪ್ರಾಣ ಪಡೆ. To obtain life (Bp. 55, 27). — ಪ್ರಾಣಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಪ್ರಾಣ ಪಡೆ. (Bp. 49, 15). — ಪ್ರಾಣ ಬಿಡು. To abandon life, to die (Bp. 27, 18; C.). ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟರೂ ತಕ್ಕೊಂಡರೂ ಸತ್ತನೆಂಬದು ನಿಜ.—ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಾಣಿ ಬಿಡ ಬಾರದು (Prvs.).

ಪ್ರಾಣಕಂಟಕ prâṇa-kaṇṭaka. Danger of life (My.). 2, a man who endangers another's life (My.).

ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ prâṇa-kânta. A dearly beloved husband or gallant (My.). Feminine ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತೆ (My.).

ಪ್ರಾಣಘಾತಕ prâṇa-ghâtaka. Life-destroying, killing (My.). 2, money (My.).

ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ prâṇa-tyâga. Abandonment of life, suicide. (My.).

ಪ್ರಾಣದಾನ prâṇa-dâna. = ಮರಣದಾನ. The gift or restoration of life, saving any one's life. (My.). 2, resigning or laying down life. (My.). See Bp. 46, 49. 51. — ಪ್ರಾಣದಾನ ಈ. To give or restore life (Bp. 32, 48; 46, 80; 48, 17).

ಪ್ರಾಣದೇಹಾರ್ಥ prâṇa-dêha-artha. Life, body, and property (Bp. 39, 27).

ಪ್ರಾಣನಷ್ಟ prâṇa-nashṭa. = ಪ್ರಾಣಹಾನಿ. (My.).

ಪ್ರಾಣನಾಥ prâṇa-nâtha. Lord of life: a husband, a lover; Śiva (Bp. 27, 9. 69; 61, 86); = ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ (My.). Feminine ಪ್ರಾಣನಾಥೆ, a wife (J. 26, 60).

ಪ್ರಾಣನಾಯಕ prâṇa-nâyaka. = ಪ್ರಾಣನಾಥ. (My.).

ಪ್ರಾಣನಿಧಿ prâṇa-nidhi. The treasure-house or treasure of life (Bp. 33, 12).

ಪ್ರಾಣಪತಿ prâṇa-pati. = ಪ್ರಾಣನಾಥ. (My.).

ಪ್ರಾಣಪದ prâṇa-pada. A dearly loved object (Bp. 51, 20-24).

ಪ್ರಾಣಪದಕ prâṇa-padaka. = ಪ್ರಾಣಪದ. (My.).

ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದ prâṇa-paricchêda. Cutting off life. — ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To cut off life, (to threaten to kill). ಪ್ರಾಣಪರಿಚ್ಛೇದಂಗೆಯ್ವವನು (ಆಯುಃಶೂಲಿಕ Hlâ.).

ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆ prâṇa-pratishṭhĕ. The rite of bringing life into an idol (My.).

ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯ prâṇa-priya. A man dear as one's own life, a dearly loved man (My.).

ಪ್ರಾಣಬಾಧೆ prâṇa-bâdhĕ. Danger to life, extreme peril (ತಟಪಟ Bhn. 66).

ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರ prâṇa-mitra. A dearly loved friend (Bp. 36, 32).

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ prâṇa-linga. The characteristic shape or the phallus in the shape of the soul, the soul or life itself (Bp. 2, 41; 6, 5; 18, 4; 27, 7. 28. 36; 32, 47; 33, 11; 35, 50).

ಪ್ರಾಣವಂಚಕ prâṇa-vañcaka. A man who practises fraud with regard to his life (in his not giving it to whom it is due, Bp. 39, 19).

ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭ prâṇa-vallabha. = ಪ್ರಾಣಕಾನ್ತ. (My.).

ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ prâṇa-sankaṭa. A perilous case or state, jeopardy of life, extreme distress (Bp. 56, 38; B. 4, 38; My.). ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.—ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.—ಪರಾನ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ಬನ್ತು (Prvs.).

ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹ prâṇa-snêha. Very intimate friendship (My.). — ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹ. Mutual intimacy. ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹವಾದರೂ ವಿಾನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ (Prv.).

ಪ್ರಾಣಹತ್ಯ prâṇa-hatya. Murder (B. 5, 10; My.).

ಪ್ರಾಣಹರ prâṇa-hara. Taking away life, causing death (Si. 78).

ಪ್ರಾಣಹಾನಿ prâṇa-hâni. Damage to life, loss of life (My.).

ಪ್ರಾಣಹಿಂಸೆ prâṇa-himsĕ. Injury to life, destroying life (My.).

ಪ್ರಾಣಾಂಗವಿತ್ತ prâṇa-anga-vitta. = ಪ್ರಾಣದೇಹಾರ್ಥ. (Bp. 49, 37).

ಪ್ರಾಣಾಧಾರ prâṇa-âdhâra. Support of life (My.).

ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥ prâṇa-adhinâtha. *A husband, a lover.*

ಪ್ರಾಣಾನ್ತ್ಯ prâṇa-antya. End or cessation of life or human existence (ಜನ್ಮಾನ್ತ, ನಿರ್ವಾಣ, ಜನ್ಮದ ಕಡೆ Nn. 19).

ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ prâṇa-apaharaṇa. Taking away life, killing. See ಅಸುಂಗೊಳ್.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ prâṇa-âyâma. Restraining the breath or breathing through the nostrils with certain closings and openings of them during the mental recitation of the names of some deity. (Grj. 10, after 97).

ಪ್ರಾಣಿ prâṇi. *A living or sentient being, any living creature, an animal;* a person (B. 3, 59. 89; My.). ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆನ್ತ ಗೋಣಿ ಉಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಾಣಿಕೋಟಿ prâṇi-kôṭi. The animal branch or kingdom (B. 4, 14. 94; My.).

ಪ್ರಾಣಿದ್ಯೂತ prâṇi-dyûta. *Setting animals to fight for wagers: cock-fighting, ram-fighting,* etc.

ಪ್ರಾಣೇಶ prâṇa-îśa. Lord of life: a husband, a lover. (Bp. 39, 12; 60, 23).

ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ prâṇa-îśvara. = ಪ್ರಾಣೇಶ. (Bp. 27, 15).

ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿ prâṇa-îśvari. A wife (J. 33, 16).

ಪ್ರಾಣ್ಯನಾದರಸ್ಮರಣ prâṇi-anâdara-smaraṇa. Thinking of animals or persons in a disrespectful manner (ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನದ ನೆನಹು Śmd. 158 Cm.).

ಪ್ರಾತಃ prâtaḥ. = ಪ್ರಾತರ್.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ prâtaḥ-kâla. Morning time, the early morning (Śmd. 99).

ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ prâtaḥ-snâna. Bathing at sun-rise, morning ablution. (My.).

ಪ್ರಾತರ್ prâtar. (Śmd. 99). *Early in the morning, at day-break.*

ಪ್ರಾತರ್ಕ್ಯ prâtarkya. (fr. ಪ್ರತರ್ಕ್ಯ). Conceivable, understood (Grj. 3, 2).

ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ prâtar-bhôjana. The morning meal, breakfast. (My.). ಆಹ್ನಿಕ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ ಮಾಡುವವನು ಪ್ರೇತದ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇರ್ಯಾನು (Prv.).

ಪ್ರಾತಾಪನಾರಾಯಣಪುರ prâtâpa-nârâyaṇa-pura. N. (Bp. 53, 31).

ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ prâtikûlya. (fr. ಪ್ರತಿಕೂಲ). Contrariety, adverseness, opposition, hinderance. (My.).

ಪ್ರಾತಿಪದಿಕ prâtipadika. (fr. ಪ್ರತಿಪದ್). The crude form or base of a noun, a noun in its uninflected state. (My.).

ಪ್ರಾತಿಭಾವ್ಯ prâtibhâvya. (fr. ಪ್ರತಿಭೂ). The act of becoming bail or surety, suretiship. (R.).

ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕ prâtibhâsika. (fr. ಪ್ರತಿಭಾಸ). Having only the appearance of, existing only in appearance. (My.). ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕಜಲ (ಮರೀಚಿಕೆ Si. 36). 2, looking like.

ಪ್ರಾತಿಹಾರಿಕ prâtihârika. (fr. ಪ್ರತಿಹಾರ). *A juggler, a conjurer.* 2, a wreath-maker (? ಮಾಲೆಗಾಱ Hlâ.; is ಮಾಟಗಾಱ meant?).

ಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ prâtihârya. Juggling, conjuring; working miracles; a miracle, a miraculous phenomenon (Čpr. 2, 64).

ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿತ prâthamakalpita. (fr. ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪ). *One who has just commenced the perusal of the vêda, a student.*

ಪ್ರಾಥು prâthu. = ಪ್ರಾದು, q. v.

ಪ್ರಾದು prâdu. N. of a plant (see Mr. s. ಕುರುಟಿಗೆ).

ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ prâdus-bhâva. *The becoming manifest or visible, arising, coming into existence, existence, appearance, manifestation.* See ಆಗು.

ಪ್ರಾದುಸ್ prâdus. Apparently, evidently, manifestly, visibly.

ಪ್ರಾದೇಶ prâdêśa. (fr. ಪ್ರದೇಶ). *The span of the thumb and forefinger, the space measured by the span of the thumb and forefinger.*

ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ prâdhânya. (fr. ಪ್ರಧಾನ). *The state of being chief or foremost, pre-eminence, superiority, supremacy; prevalence, ascendancy* (B. 4, 108; My.).

ಪ್ರಾಧ್ವ pra-adhva. Being on a road or journey: distant, remote, long. 2, *bent, bowed, inclined; crooked.* 3, *favourable, conformable, agreeable* (ಏಱಕ Nn. 122; Mr. 488). 4, *binding, confining* (ಬನ್ಧನ Nn. 122; Mr. 488).

ಪ್ರಾನ್ತ pra-anta. *Edge, margin, verge, border;*—boundary, bound, extremity, end (ಸ್ವಸ್ತಿ Mr. 532); a point, a tip. 2, a country; a region; a place (Mhr.; B. 3, 79; 4, 81; (My.).

ಪ್ರಾನ್ತತಸ್ prânta-tas. *Along the edge or border* (of anything).

ಪ್ರಾನ್ತರ pra-antara. *An intervening long and lonesome tract of country between two villages; a long desolate road.*

ಪ್ರಾನ್ತಲೋಪ prânta-lôpa. Elision of a final syllable (Kâvy. I, 3, 80-83).

ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ pra-antya. = ಪ್ರಾನ್ತ No. 2. (My.). ಪ್ರಾನ್ತ್ಯ ಸೇರಿದರೂ ಭ್ರಾನ್ತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಪ್ರಾಪಕ pra-âpaka. Causing to arrive at, conveying; causing to obtain, providing with, procuring. (My.).

ಪ್ರಾಪಂಚಕ prâpañčaka. (fr. ಪ್ರಪಂಚ). Worldly, secular, etc. (Bp. 28, 4; 38, 3; 61, 65).

ಪ್ರಾಪಂಚಿತ prâpañčita. Expanded, etc.; mistaken; tricked, beguiled. See ದುಃ-.

ಪ್ರಾಪಣ prâpaṇa. Obtaining, receiving. 2, bringing to; procuring (Čpr. 1, after 122).

ಪ್ರಾಪಣಿಕ prâpaṇika. *A trader, a merchant.*

ಪ್ರಾಪಿಸು pra-âpisu. = ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು. (Bp. 13, 23; 19, 38).

ಪ್ರಾಪ್ತ pra-âpta. Attained to, reached, arrived at;—come upon, met with, found;—*obtained, got, gained, acquired, procured;*—arrived, come; arisen unto;—following from a rule;—fixed, placed;—*fit, proper, right;*—a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಪ್ರಾಪ್ತಪಂಚತ್ವ prâpta-pañčatva. *Arrived at dissolution into the five elements, dead.*

ಪ್ರಾಪ್ತರೂಪ prâpta-rûpa. Of a proper form; *handsome, beautiful.*

ಪ್ರಾಪ್ತಿ pra-âpti. Attaining to, reaching, arriving at;—coming upon, meeting with, finding;—*obtaining, getting, gaining;*—*acquisition, profit, gain, advantage;*—arising unto; befalling, happening; hap, portion, lot;—one of the superhuman faculties: the power of obtaining everything;—good luck. ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಗೋಪ್ಯವಾದ್ದು ಸಿಕ್ಕೀತು (Prv.).

ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು prâptisu. = ಪ್ರಾಪಿಸು. To be obtained, to be got;—to arise, to come to pass;—to come into being;—to become one's portion;—to happen to one (to be caught by one, as a disease);—to be met with, to occur, to appear, to be found;—to come to, to meet with;—to come; to take place (ಒದವು Šmd. 15. 46. 123. 138. 151. 160. 235. 264. 392 Cm.; ಸಮನಿಸು 117 Cm.; ಸವನಿಸು 125. 341 Cm.; ದೊರೆ ಕೊಳ್ 136. 203 Cm.; ಆಗು 117. 136. 138 Mdb. Cm.; My.). See Bp. 43, 4; 60, 10. 11.

ಪ್ರಾಪ್ಯ prâpya. To be attained, to be arrived at (Šmd. 155), *attainable, obtainable, procurable.*

ಪ್ರಾಬಲ್ಯ prâbalya. (fr. ಪ್ರಬಲ). Powerfulness; prevalence (B. 4, 81; 5, 233; My.).

ಪ್ರಾಬೋಧಿಕ prâbôdhika. (fr. ಪ್ರಬೋಧ). Dawn, day-break. (R.).

ಪ್ರಾಭವ prâbhava. (fr. ಪ್ರಭವ). Pre-eminence, supremacy. (R.).

ಪ್ರಾಭೃತ prâbhṛita. (fr. ಪ್ರಭೃತಿ). = ಪಾಗುಡ, ಪಾವಡ 2, ಪಾವುಡ 2. *An offering; a present, a gift.*

ಪ್ರಾಮಾಣ್ prâmâṇ. Tbh. of ಪ್ರಾಮಾಣ. ಪ್ರಾಮಾಣಿನೊಳಗೆ ಅಳಿ (is used, Šm. 111).

ಪ್ರಾಮಾಣ prâmâṇa. Tbh. of ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ, q. v.

ಪ್ರಾಮಾಣಪುರುಷ prâmâṇa-purusha. A man of authority (Šmd. 32).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ prâmâṇika. (fr. ಪ್ರಮಾಣ). *Forming or being a measure;*—established by proof, being of authority;—authentic, credible; true, just, fair; a man who can be depended upon (My.).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನ prâmâṇikatana. = ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ. (My.; B. 3, 72).

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ prâmâṇikatĕ. = ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ No. 5. (My.).

ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ prâmâṇya. = ಪ್ರಾಮಾಣ್, ಪ್ರಾಮಾಣ. Measure, see ಪ್ರಾಮಾಣ್. 2, the being established by proof. 3, proof, evidence, authority. 4, authenticity, credibility, genuineness. 5, truth, equity, veracity, honesty (My.).

ಪ್ರಾಯ pra-aya. = ಹರಯ, ಹರೆಯ. Setting out; going away. 2, departure from life: *seeking death by fasting* (as a religious act, etc., ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತಂಗಳು Nn. 88; ಅನಶನ, ಉಣ್ಣದಿರುಹಂ Mr. 460). 3, like, similar (ಉಪಮಾನ 88). 4, principal part (ಪ್ರಧಾನ, ಮುಖ್ಯವು 88). 5, surpassing all reasoning (ಅತರ್ಕ್ಯ, ಗೆಲ ಬಾರದದು 88). 6, *frequency, abundance, excess.* 7, purity (ನಿರ್ಮಲವು 88). 8, a stage or condition of life; any period of life, age (ವಯ, ವಯಸ್ಸು 88; My.); the time of youth, the prime of life (My.)

ಪ್ರಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಬಾಯಿ ಚನ್ನಾಗಿರ ಬೇಕು.— ಪ್ರಾಯ ಹೋದರೂ ಪ್ರಯಾಸ ಬಿಡದು.— ಪ್ರಾಯ (youth) ಬನ್ದರೆ ನಾಯಿಯಾದರೂ ಚನ್ದವಾಗಿದೆ (Prvs.).— ಪ್ರಾಯ ತುಮ್ಬು. A stage or period of age to be fulfilled or reached. ಮೂಟು ವರುಷದ ಪ್ರಾಯ ತುಮ್ಬಿತು (My.).— ಪ್ರಾಯದವ. -ಅವ. A young man (ಸುವಯೋವಿದ Mr. 310; My.).— ಪ್ರಾಯ ಸಲ್ಲು. Age to pass, depart or decline (My.).

ಪ್ರಾಯತ prâyata. = ಪ್ರಯತ. (J. 10, 41). Feminine ಪ್ರಾಯತೆ (15, 42).

ಪ್ರಾಯಶಃ prâya-śaḥ. ಪ್ರಾಯಶಸ್. For the most part, mostly, generally, usually, always, commonly; to all appearances, likely (B. 4, 106. 146. 188; My.).

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ prâya-ś-citta. An expiation, an expiatory act, an atonement, penance, amends, compensation. (J. 11, 39; My.). ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಪೋಸು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ (Prv.).

ಪ್ರಾಯಸ್ prâyas. *For the most part, mostly, generally, usually.*

ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥ prâya-samartha. A male full of the strength of youth (My.). Feminine ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆ. ಅಮ್ಮನವರು ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥೆಯಾಗುವಾಗ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕೈಲಾಸ (Prv.).

ಪ್ರಾಯಸ್ಥ prâya-stha. A young man. ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾದರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಪ್ರಾಯಸ್ಥನಾದವ ನ್ಯಾಯಸ್ಥನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.). Feminines: ಪ್ರಾಯಸ್ಥಳು, ಪ್ರಾಯಸ್ಥೆ (My.).

ಪ್ರಾಯಿಕ prâyika. Common, usual, general. (Si. 403; My.).

ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ prâya-upagamana. = ಪ್ರಾಯ No. 2. (Śmd. 128).

ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ prâya-upavêśa. = ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ. (My.).

ಪ್ರಾರಬ್ಧ pra-ârabdha. Begun, commenced, beginning; an undertaking. 2, merit and demerit during some former stage of existence considered as constituting the occasion of the present birth, and as regulating the allotment to it of physical good and evil: fortune, destiny (Mhr., My.). ಪ್ರಾಣಪ ಆಶೆಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆನ್ದನನ್ತೆ.— ಊರು ಬೇಡಿಯಾದರೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಬೇಡಿಯೇ? (Prvs.).

ಪ್ರಾರಮ್ಭ pra-ârambha. Beginning, commencement (Śmd. 2; J. 8, 1; My.); an undertaking, enterprise. See ತೊಡಗು.

ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸು prârambhisu. To begin (v. t., My.). 2, to commence (v. i., My.).

ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ prârambhisuvikĕ. Beginning (ಆರಮ್ಭ, etc. Si. 396). ವೇದವನ್ನು ಓದಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಮ್ಭಿಸುವಿಕೆ (249).

ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯ pra-arthanîya. To be wished for, fit to be asked or begged, fit to be prayed for. (My.).

ಪ್ರಾರ್ಥನ pra-arthana. = ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. (Sk.; My.).

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ pra-arthanĕ. Desire, wish. 2, *requesting, asking, begging, beseeching, praying; a prayer, an entreaty, a request, an application, petition.* 3, a vow (to an idol, My.).— ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡು. To ask for, to beg for, to beg, to petition anything (with accusative, My.). 2, to pray any body (with acc.); to pray to (with dative, My.). 3, to pray, to prefer a petition, to make a request. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಂ ಮಾಡಿ (Bp. 26, 67). ನಾನಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 144). ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೀರ್ತನೆ ಹೇಳಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). 4, to vow, to dedicate (as money to an idol, My.).

ಪ್ರಾರ್ಥಿತ pra-arthita. Wished for; requested, asked for, prayed for (Bp. 6, 28; My.). 2, killed, hurt;— obstructed or opposed by an enemy;— attacked.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು pra-arthisu. = ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡು. ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (B. 4, 108; My.). ಎಲ್ಲರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 282). ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (My.). ವರವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ (My.). See Bp. 32, 60; 46, 59; 61, 54; J. 5, 35. 36. 44; 8, 41; 9, 26; 15, 38; 20, 39; 24, 71; 30, 40.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ prârthisuvikĕ. Praying, etc. ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರಸರ Si. 396).

ಪ್ರಾಲಮ್ಬ prâlamba. (fr. ಪ್ರಲಮ್ಬ). Hanging down, pendent;— *a garland hanging round the neck and reaching to the breast.*

ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ prâlambaka. *A garland hanging round the neck and reaching to the breast.*

ಪ್ರಾಲಮ್ಬಿಕೆ prâlambikĕ. *A kind of golden necklace.*

ಪ್ರಾಲೇಯ prâlêya. (fr. ಪ್ರಲಯ). Produced by melting; easily dissolved. 2, *hail, snow, frost, hoar-frost, dew, cold.* 3, camphor (ಘನಸಾರ, ಪಜ್ಜೆ Mr. 336).

ಪ್ರಾಲೇಯಾಂಶು prâlêya-amśu. *The moon.*

ಪ್ರಾವರಣ pra-âvaraṇa. *A cover, an upper garment, a cloak* (ಉತ್ತರೀಯ, ಮೇಲುದು Mr. 343).

ಪ್ರಾವಾರ pra-âvâra. *An upper garment* (ಮೇಲುಮುಸುಕು, ಹೊದ್ದು ಕೊಮ್ಬ ಸೀರೆಯೆನ್ದೂ, ಉಣ್ಣು Nr.).

ಪ್ರಾವೃಟ prâvṛiṭ. = ಪ್ರಾವೃಷ್. The rainy season comprising the months ನಭ and ನಭಸ್ಯ (Mr. 70).

ಪ್ರಾವೃಟ್ಟು prâvṛiṭṭu. Tbh. of ಪ್ರಾವೃಟ್ (Śmd. 106).

ಪ್ರಾವೃಡ prâvṛiḍa. Tbh. of ಪ್ರಾವೃಟ್. (ಮಳೆಗಾಲ Mr. 72).

ಪ್ರಾವೃತ pra-âvṛita. = ಪಾವಡ 1, etc. Covered, enclosed, encompassed, screened (Čpr. 6, 97);— *a wrapper, a cloak, a mantle, a veil* (ನಿವೀತ, ಹೊದಕೆಯ ಸೀರೆ Nr.).

ಪ್ರಾವೃಷ prâvṛish. = ಪ್ರಾವೃಟ್, ಪ್ರಾವೃಟ್ಟು, ಪ್ರಾವೃಡ. *The rainy season comprising the months śrâvaṇa and bhâdra* (July, August and September).

ಪ್ರಾವೃಷಾಯಣಿ prâvṛishâyaṇi. *The plant Mucuna pruritus* Hook.

ಪ್ರಾಶನ pra-aśana. Eating, feeding upon, absorbing, drinking. (B. 5, 54; My.).

ಪ್ರಾಶಿತ pra-aśita. (= ಪ್ರಸ್ತ?). Eaten, devoured, swallowed, well eaten, absorbed, drunk. (My.). 2, an offering of rice or water to the manes of pitṛis, obsequies to deceased ancestors.

ಪ್ರಾಶ್ಯ pra-aśya. To be eaten, eatable, edible. (My.).

ಪ್ರಾಸ pra-asa. = ಪ್ರಾಸು. Throwing forth, casting, discharging; putting in front or at the beginning. 2, *a dart; a lance* (ಕುನ್ತ, ಸಬಳ Mr. 298). 3, alliteration (Čh.; Śmd. 5. 13. 26. 28).

ಪ್ರಾಸಂಗ prâsaṅga. (fr. ಪ್ರಸಂಗ). *A kind of yoke for cattle.*

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ prâsaṅgika. (fr. ಪ್ರಸಂಗ). Derived from close connection; connected with, innate; belonging to any topic, relevant; opportune, seasonable;— occasionally connected, occasional, incidental, accidental. (My.).

ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ prâsaṅgya. *Yoked;*— an animal harnessed with a yoke (see Nr. s. ಆರು 4).

ಪ್ರಾಸಾದ prâsâda. (fr. ಪ್ರಸಾದ). = ಪಾಸಾದ. A building erected on high foundations and approached by means of steps; *a temple*; *a palace* (ಇಟ್ಟಗೆಯುಲಾದ ಮನೆ Mr. 192). ಪ್ರಸಾದ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಪ್ರಾಸಾದದಿನ್ದ ಬಿದ್ದ (Prv.). 2, = ಪ್ರಸಾದ No. 4 (Bp. 39, 16; 59, 56).

ಪ್ರಾಸಾದಶೇಷ prâsâda-śêsha. The remnant of a prâsâda No. 2 (Bp. 59, 25).

ಪ್ರಾಸಿಕ prâsika. *Armed with a dart or lance.*

ಪ್ರಾಸು prâsu. Tbh. of ಪ್ರಾಸ. Alliteration (Šmd. 12, 27. 38 Cm.). See ಜಡ-. ಪದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರಾಸು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಪ್ರಾಹ್ಣ pra-ahna. *The early part of the day, forenoon.*

ಪ್ರಾಹ್ಲಾದ prâhlâda. (fr. ಪ್ರಹ್ಲಾದ). Pleasure, joy, happiness (Čpr. 4, 84).

ಪ್ರಿಯ priya. ಪಿಯ, ಪಿರಿಯ, ಪ್ರೀಯ. *Beloved, dear to; dear, valued, amiable, agreeable, pleasing, desirable*; loving, kind, affectionate;—dear, expensive, high in price (Sk.; My.);—favour, love (Šmd. 3; ಪ್ರೀತಿ 4 Cm.; Bp. 5, 17; 28, 4; 35, 28; 39, 70; 48, 5; My.); pleasure;—*a husband*, a lover. See ನಿಜ-. — ಪ್ರಿಯನ್ನುಡಿ. -ಂ-ನುಡಿ. (Šmd. 200). To speak kindly. — ಪ್ರಿಯಪ್ಪಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. To please, to gratify (Bp. 28, 7). — ಪ್ರಿಯಪಡು. -ಪಡು. To be pleasant, etc. ಪ್ರಿಯಪಟ್ಟ ನುಡಿ (ಚಟು, ಚಾಟು Mr. 85). — ಪ್ರಿಯವು ಗಿಯವು. reit. (Bp. 42, 18). — ಪ್ರಿಯವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To get or derive pleasure from (Bp. 8, 15). — ಪ್ರಿಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Favour or love to be joined or attached to (Bp. 52, 28).

ಪ್ರಿಯಂವದ priya-m-vada. *Speaking kindly or pleasantly, sweet speaking, agreeable.*

ಪ್ರಿಯಕ priyaka. (= ಪ್ರೇಂಕಣ). *A kind of variegated or spotted deer.* 2, *the plant Nauclea cadamba* Roxb. 3, *the plant Terminalia tomentosa* W. & A. 4, = ಪ್ರಿಯಂಗು No. 2.

ಪ್ರಿಯಕರ priya-kara. Exciting or attracting love, giving pleasure. (B. 3, 61; 5, 247; My.).

ಪ್ರಿಯಕೃತಿ priya-kṛiti. A kind act, kindness (Čpr. 2, 50).

ಪ್ರಿಯಂಗು priyangu. *The Indian millet, Panic seed, Panicum italicum* Lin. 2, *a kind of tree; a certain medicinal plant* (= ಫಲಿನಿ No. 1; see ನೆಟಿಲ್ 2). See ಬರಗು.

ಪ್ರಿಯತಮ priya-tama. Most beloved, very dear; a lover, a husband (ಕಾದಲ, etc. Šs.). Feminine ಪ್ರಿಯತಮೆ (ನಲ್ಲಳ್, ಇನಿಯಳ್, ಓಪಳ್, ಕಾದಲೆ, ಮನದನ್ನೆ Šm. 74; ಮನದನ್ನಳ್, etc. Kk. 30).

ಪ್ರಿಯತರ priya-tara. More beloved, dearer, uncommonly dear, etc. (Kâvy. III, 3, B, 166; Čpr. 6, 74; Bp. 41, 18).

ಪ್ರಿಯತೆ priyatĕ. The being dear, dearness; the being fond of, *affection, love.*

ಪ್ರಿಯಧರ್ಮ priya-dharma. N. of a yati (Čpr. 6, 8).

ಪ್ರಿಯಪೂರ್ವಕ priya-pûrvaka. The state of being endowed with love (Bp. 25, 47).

ಪ್ರಿಯಪ್ರಾಯ priya-prâya. Equal to joy, like pleasure (Čpr. 8, after 56); exceedingly kind or amiable.

ಪ್ರಿಯವಾಚ್ priya-vâč. -ವಾಕ್. Kind speech;—*kind in speech, affable in address.*

ಪ್ರಿಯವಾದಿ priya-vâdi. Speaking kindly or agreeably; a person who speaks kindly (My.); flattering.

ಪ್ರಿಯಾಳ priyâla. = ಪಿಯಾಳ. *The tree Buchanania latifolia.*

ಪ್ರಿಯೆ priyĕ. A beloved female: *a wife, a mistress.*

ಪ್ರೀಣನ prîṇana. *The act of pleasing or delighting, gladdening, satisfaction.*

ಪ್ರೀಣಿತ prîṇita. Pleased, delighted, gratified (Rśv. 1, 17).

ಪ್ರೀತ prîta. *Pleased, delighted*;—joyful, content;—dear, beloved, loved;—agreeable, pleasing (ಮನೋಹರ, ಕಮನೀಯ, etc. Mr. 424).

ಪ್ರೀತಿ prîti. = ಪಿರೀತಿ, ಪಿರೂತಿ. *Pleasure, joy, gladness, happiness;* gratification, satisfaction. 2, graciousness, grace, favour, kindness, amity; *affection, love.* See ಅಬ್ಬಿ, ಎಱಿಕ, ಒಲಿಲ್. — ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ನೀತಿ ಹುಟ್ಟುವದು, ಲೂತಿಯಿನ್ದ ಗಜ್ಜ ಹುಟ್ಟುವದು. — ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ನೀತಿ ಬಿಡ ಬಾರದು. — ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ಭೀತಿಯಿರ ಬೇಕು (Prvs.). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯವರ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸುಖವಾಗದು (B. 3, 105). ಗಣ್ಡನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವಳು (5, 203). ಶ್ರೀಮನ್ತನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗಳಿಸುವದು (5, 234). ಅವನಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ or ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಣ್ಟು (My.). — ಪ್ರೀತಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause pleasure or happiness, to gratify (J.). — ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡು. To show affection or love, to bestow or put love (on anything), to love. ನೀನು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀ (B. 2, 36). ಅದಱ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (3, 22). ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಗಣ್ಡನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವನು (3, 61). ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದರು (3, 61). ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಳು (3, 78). ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವರು (3, 104). ಹೆಱವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು (3, 105). ಅದಕ್ಕೆ, or ಅವನಿಗೆ, or ಅವನ ಮೇಲೆ, or ಅದನ್ನು, or ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡು (My.). — ಪ್ರೀತಿಯಿಡು. -ಇಡು. To put or bestow love (upon anything). ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಡಿರಿ! (B. 3, 96). ಅವನಲ್ಲಿ or ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಡು (My.). — ಪ್ರೀತಿಪಡು. -ಪಡು. To get or enjoy love, to be loved. ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ (ಆಲ್ಕೆರ್ತಂ Šmd. I; ಗುಣಕಱುಗೊಣ್ಡಂ, ಕೂರ್ತು ಮಱುಗಿದಂ, ಒಲಿಲ್ದಂ, ಆಲ್ಕೆರ್ತಂ Kk. 80).

ಪ್ರೀತಿವನ್ತ prîti-vanta. A man full of affection, a loving or kind man (B. 4, 3; My.).

ಪ್ರೀತಿಸು prîtisu. To love (with accusative, My.).

ಪ್ರೀಯ prîya. = ಪ್ರಿಯ. Favour, love (J. 23, 62; 29, 17). See ಅ-.

ಪ್ರುಷ್ prush. Scattering down in drops, sprinkling. See ವಿ-.

ಪ್ರುಷ್ಟ prushṭa. = ಪ್ಲುಷ್ಟ. *Burnt, consumed.*

ಪ್ರೇಕ್ಷಣ pra-îkshaṇa. = ಪೆಕ್ಕಣ, ಪೆಗ್ಗಣ. Looking at, viewing, seeing, being a spectator;—any public show or spectacle, a sight (ಪೆಕ್ಕಣ, ನೋಟ Kk. 59); a place where public exhibitions are held.

ಪ್ರೇಕ್ಷೆ pra-îkshĕ. Looking at, viewing. 2, *seeing a play or dance.* 3, any public show or spectacle, a sight. 4, *conception, understanding, intellect.*

ಪ್ರೇಂಕಣ prênkaṇa. (Tbh. of ಪ್ರಿಯಕ). = ಪ್ರಿಯಕ. (ಶ್ಯಾಮೆ, ಗುನ್ದ್ರ, ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ಪ್ರಿಯಕ, etc. Si. 135; Tĕ. ಪ್ರೇಂಖಣ = ಪ್ರಿಯಕ No. 2).

ಪ್ರೇಂಖ pra-înkha. Trembling, shaking, vibrating, swinging (ಪೊಳಪು, ಹೊಳಹು Nn. 129). 2, a swing (ಉಯ್ಯಲು 129; ಉಯ್ಯಾಲೆ Mr. 527). 3, dancing (ನೃತ್ಯ, ಕುಣಿವುದು 129; ನೃತ್ಯ 527).

ಪ್ರೇಂಖಿತ pra-înkhita. *Swung, shaken, set in motion.*

ಪ್ರೇಂಖೆ pra-înkhĕ. *A swing.* See ಉಯ್ಯಲ್, ಪ್ರೇಂಖ.

ಪ್ರೇಂಖೋಲನ prênkhôlana. *A swing, a hammock;* a dooly, a palanquin (ದೋಲ, ಒಲಸು Mr. 461).

ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ prênkhôlita. *Swung, shaken, set in motion.*

ಪ್ರೇತ pra-ita. = ಪೇತ. Gone forth, departed; *deceased, dead; a dead person* (ಪರೇತ Mr. 395). 2, *the spirit of a departed person, a spirit abiding in the lower world, the spirit before all the necessary obsequial rites are performed.* 3, *a ghost, an evil being.* 4, a dead body, a corpse (ಶವ, ಹೆಣನು 395); a carcass (ಕುಣಪ, ಹೆಣನು 395). ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಹೆದ ಱುವವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿನೇ?— ಪ್ರೇತದ ಭೀತಿ ಹೋದರೂ ನಾತದ ಭೀತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನ.

ಪ್ರೇತಕರ್ಮ prêta-karma. Funeral rites. (My.).

ಪ್ರೇತತರ್ಪಣ prêta-tarpaṇa. A libation or offering of water, etc. as one of the funeral rites (ನಿವಾಪ, ಕರ್ಮದ ತಿಲೋದಕ Mr. 395).

ಪ್ರೇತನಾಥ prêta-nâtha. = ಪ್ರೇತಪತಿ. (Bp. 41, 28).

ಪ್ರೇತಪತಿ prêta-pati. *Yama.*

ಪ್ರೇತಬಲಿ prêta-bali. Food that, after cremation, is cooked in the cemetery, and daily, for nine days, offered to the departed spirit (ghost) when on the tenth day the prabhûta is presented (My.); thereupon, after some other ceremonies, the prêta (ghost) ceases to be a prêta and becomes a pitṛi (My.).

ಪ್ರೇತಮುದ್ರೆ prêta-mudrĕ. A worthless seal, stamp or sign (Bp. 49, 41).

ಪ್ರೇತವಿಪಿನ prêta-vipina. Grove of the dead: a cemetery (ಪಿತೃವನ, ಶ್ಮಶಾನ Mr. 395).

ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಕಾರ prêta-saṁskâra. The burning of a corpse, the mixing of its ashes with water, and the carrying of them to a stream (My.; B. 4, 215).

ಪ್ರೇತಸೂತಕ prêta-sûtaka. Impurity contracted from connection with a corpse (Bp. 18, 98).

ಪ್ರೇತ್ಯ prêtya. *After death, in the next world, in the life to come.*

ಪ್ರೇಮ prêma. *Love, affection, kindness;* see ಅಕ್ಕಱ್. 2, joy, gladness, pleasure. 3, N. of two vṛittas (Ch.). ತನ್ನೆ ತಾ ಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಬಹಳ (B. 4, 108). ಪ್ರೇಮದಿನ್ದ ಹೇಮ ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋಮಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೆ ತೀರಿಸಿದ (Prv.). — ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To love, to be attached to. ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್ವವಂ (ತತ್ಪರ, etc. Mr. 229). — ಪ್ರೇಮ ತೋಱಿಸು. To show love, to love (B. 4, 16).

ಪ್ರೇಮಿ prêmi. Loving, affectionate, attached to; a friend (ತತ್ಪರ, etc., ಪ್ರೇಮಂಗೆಯ್ವವ Mr. 229; ಸಂಗಡಿಗ, ಮಿತ್ರ, ಸಖ 311).

ಪ್ರೇಯ prêya. Tbh. of ಪ್ರೇಯಸ್. (Kâvy. III, 3, B, 166).

ಪ್ರೇಯಸ್ prêyas. Dearer, uncommonly dear, more agreeable, etc.

ಪ್ರೇಯಸಿ prêyasi. An uncommonly beloved woman: a mistress, a wife. (Čpr. 2, 58).

ಪ್ರೇರಕ pra-îraka. Setting in motion, urging on, pushing on, impelling, inciting; sending; a pusher, etc. (My.). See ದುಃಸ್ಥಿತಿ-; Šâv. 5, 31.

ಪ್ರೇರಣ pra-îraṇa. The act of driving on or forwards, pushing on, pushing, inciting, urging, instigating; directing, ordering, order; direction; sending, dispatching; impulse, passion. See ನೂಂಕು, ಪಶು-; Čpr. 1, 64; 2, after 85.

ಪ್ರೇರಣಿಸು prêraṇisu. = ಪ್ರೇರಿಸು. See Nn. 93 s. ಪ್ರೇರಣೆ.

ಪ್ರೇರಣೆ pra-îraṇĕ. = ಪ್ರೇರಣ. (ಇತಿಹ, ಪ್ರೇರಣಿಸುವುದು Nn. 93, o. r. ಪ್ರೇರಿಸುವುದು; Rśv. 5, after 23; My.).

ಪ್ರೇರಿತ pra-îrita. Driven forwards, impelled, instigated, incited, urged; sent, directed, dispatched; ordered. (Čpr. 3, 69; Rśv. 6, after 30; My.; B. 5, 226).

ಪ್ರೇರಿಸು prêrisu. (Šmd. 92). To drive forwards, to impel, to push, to urge on, to stimulate, to instigate (My.); to direct, to order; to send. See Nn. s. ಪ್ರೇರಣೆ.

ಪ್ರೇರೇಪಣೆ prêrêpaṇĕ. = ಪ್ರೇರಣೆ. (My.).

ಪ್ರೇರೇಪಿಸು prêrêpisu. = ಪ್ರೇರಿಸು. (My.). ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ, ಹಾಕುವಿಕೆ, ನೂಕುವಿಕೆ Si. 390). ದನಗಳನ್ನು ಗಮನಾ ದಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ (ಉದಜ, ಪಶುಪ್ರೇರಣ 400).

ಪ್ರೇಷಣ pra-ishaṇa. Driving forth, driving on; *sending, dispatching, as a messenger; sending on a commission, commissioning, ordering, directing;* executing a commission.

ಪ್ರೇಷಿತ pra-ishita. Sent, dispatched, as on an errand, commissioned and sent forth (Čpr. 5, after 2; Rśv. 7, after 97; My.); ordered, directed.

ಪ್ರೇಷ್ಠ prêshṭha. (fr. ಪ್ರಿಯ). *Dearest, most beloved, best.*

ಪ್ರೇಷ್ಯ pra-ishya. To be sent, proper to be sent; a messenger; *a male servant;* a menial, a slave.

ಪ್ರೇಷ್ಯೆ prêshyĕ. A female messenger; *a female servant.*

ಪ್ರೈಷ praisha. Sending, dispatching;—*an order, a command.* 2, *sorrow, distress, affliction.* 3, phrenzy.

ಪ್ರೈಷ್ಯ praishya. *A male servant.*

ಪ್ರೈಷ್ಯೆ praishyĕ. *A female servant.*

ಪ್ರೋಕ್ತ pra-ukta. Spoken to;—announced, declared, laid down as a rule, said, told. (Bp. 55, 20; J. 26, 38).

ಪ್ರೋಕ್ತಿ pra-ukti. Declaration, utterance, speech, word (Bp. 55, 36; 61, 41; see ಪುನಃ-).

ಪ್ರೋಕ್ಷಣ pra-ukshaṇa. *The act of sprinkling with water* for purification, consecration by sprinkling (of a sacrificial animal, etc.). 2, *immolation of victims, killing animals in sacrifice.*

ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ prôkshaṇĕ. = ಪ್ರೋಕ್ಷಣ. (My.). ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಹುಡನಾದಾನೇ? (Prv.).

ಪ್ರೋಕ್ಷಿತ pra-ukshita. Sprinkled, purified by sprinkling; offered in sacrifice; *immolated, slaughtered.*

ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸು prôkshisu. To sprinkle (J. 21, 50; My.).

ಪ್ರೋತ pra-ûta. Sewed, stitched; tied, strung. See ಓತ-.

ಪ್ರೋತ್ತುಂಗ pra-uttuṅga. Very high or lofty, elevated, prominent. (Čpr. 2, 46).

ಪ್ರೋತ್ಪನ್ನ pra-utpanna. Produced, originated, developed. (Bp. 28, 69).

ಪ್ರೋತ್ಪಿಹಿತ pra-utpihita. Covered all about (Rśv. 8, 106).

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ pra-utsâha. Great effort, great zeal, ardour. 2, stimulus, incitement. — ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To incite, to instigate, to inspirit, to encourage (My.). — ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಡಿಸು. = ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸು. (My.).

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತ pra-utsâhita. Incited, stimulated, encouraged. (My.).

ಪ್ರೋತ್ಸುಕ pra-utsuka. Very full of eagerness or desire (Rśv. 5, 78).

ಪ್ರೋಥ prôtha. *The nostrils of a horse;* the nose of a horse or the tip of it. 2, the loins or hip; see ಕಟಿ. 3, an excavation or cave. 4, a traveller. 5, notorious, famous.

ಪ್ರೋದ್ಗತ pra-udgata. Projecting, prominent, great. (Grj. 3, 4).

ಪ್ರೋದ್ದಂಶ pra-ud-daṁśa. Greatly cutting (Čpr. 10, 23).

ಪ್ರೋದ್ದಣ್ಡ pra-uddaṇḍa. Very large; very violent or severe (Bp. 17, 18).

ಪ್ರೋದ್ದಾನ pra-ud-dâna. Excessive fluid from an elephant's temples (Rśv. 13, 67). 2, very large.

ಪ್ರೋದ್ದಾಮ pra-uddâma. Unbounded, immense, vast, huge. (Čh. v. 76. 207).

ಪ್ರೋದ್ಭವ pra-udbhava. Sprung up, born (Rśv. 6, 35).

ಪ್ರೋದ್ಭಾಸಿ pra-udbhâsi. Very shining, very radiant, very graceful (Čh. v. 210).

ಪ್ರೋದ್ಭೂತ pra-udbhûta. Sprung up, born (Rśv. 1, 102).

ಪ್ರೋದ್ಯತ್ pra-udyat. Very great (Bp. 3, 6).

ಪ್ರೋನ್ನತಿ pra-unnati. Great loftiness, greatness (Śśv. 4, 106).

ಪ್ರೋನ್ಮತ್ತ pra-unmatta. Grown very furious or mad (Čpr. 2, 34).

ಪ್ರೋನ್ಮುದ್ರಿತ pra-unmudrita. Fully unsealed, opened, or displayed (Čpr. 8, 41).

ಪ್ರೋಲ್ಲಸತ್ pra-ullasat. Shining brightly, glittering (Śmd. 127).

ಪ್ರೋಲ್ಲಾಸ pra-ullâsa. Great joy (Bp. 27, 9).

ಪ್ರೋಷ್ಠ prôshṭha. A bull, an ox. 2, a stool, a bench.

ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ prôshṭha-pada. *N. of a double nakshatra: the third and fourth lunar mansions;*— the month bhâdra (August-September).

ಪ್ರೋಷ್ಠಿ prôshṭhi. *A sort of carp, Cyprinus pausius* (ಶಫರಿ, ಮೀನಿನೊಳು ಹೆಣ್ಣುಮೀನು Mr. 409).

ಪ್ರೌಢ pra-ûḍha. = ಪವುಡ, ಪ್ರವುಡ, ಪ್ರಹುಡ. *Grown up, full-grown, fully developed, matured, perfected* (as the body, mind, or person); mature, adult, old;—married;—proficient (My.; J. 17, 15);—great, illustrious, grand, mighty, strong, dignified; ornate; polite;—thick, dense, as darkness;—impetuous, impulsive, violent;—*confident, bold, arrogant, audacious;*—forward;—raised up, lifted up;—at the end of a compound: filled with, full of. 2, = ಪ್ರೌಢಿ (occasionally). See ಬಿರ್ದುಗ, ಬಿತ್ತರ; J. 2, 11; 26, 8; 31, 33; ವಾಕ್-.

ಪ್ರೌಢತನ prauḍhatana. = ಪ್ರೌಢತೆ. (My.).

ಪ್ರೌಢತರ prauḍha-tara. Very grand (J. 4, 8).

ಪ್ರೌಢತೆ prauḍhatĕ. -ತಾ. The state of being grand, etc. See ಅ-; Čpr. 5, 138. 2, confidence, arrogance.

ಪ್ರೌಢವತಿ prauḍha-vati. = ಪವುಡವತಿ. A fully developed and perfected woman, a woman bold in her ways, a proficient or clever woman (Bp. 45, 2).

ಪ್ರೌಢವತ್ಸೆ prauḍha-vatsĕ. *A cow that has full-grown calves* (see ವಷ್ಕಯಿಣಿ).

ಪ್ರೌಢಸಮಾಗಮ prauḍha-samâgama. A kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 24).

ಪ್ರೌಢಿ pra-ûḍhi. Growth, increase;—maturity, perfect state of body or mind;—elevation, greatness, grandeur, pomp;—proficiency;—self-confidence, arrogance;—boldness;—zeal, enterprise, exertion. See Śmd. 301; Rśv. 13, 8; J. 3, 13; 23, 59; 26, 17; Sp. s. ತರುಣತ್ವ; ಬಿರ್ದು, ಬಲ್ಲತನ. — ಪ್ರೌಢಿವಡೆ. -ವಡೆ. To become zealous, etc. (Čpr. 1, 3).

ಪ್ರೌಢಿಕೆ prauḍhikĕ. = ಪ್ರವುಡಿಕೆ, ಪ್ರಹುಡಿಕೆ. Grandeur, proficiency (My.).

ಪ್ರೌಢಿಮೆ prauḍhimĕ. = ಪ್ರವುಡಿಮೆ, ಪ್ರಹುಡಿಮೆ. Grandeur, proficiency (My.).

ಪ್ರೌಢೆ prauḍhĕ. = ಪವುಡೆ. A female arrived at puberty (J. 10, 53);—a married woman from thirty to thirty-five years of age;—a violent or impetuous woman who stands in no awe of her lover or husband, a woman of impetuous desires;—a proficient or accomplished woman. See ಬಿತ್ತಗವೆಣ್.

ಪ್ರೌಢ್ಯ prauḍhya. = ಪ್ರೌಢ. (Bp. 46, 71).

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದ praushṭhapada. (fr. ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ). *The month bhâdra* (August-September).

ಪ್ರೌಷ್ಠಪದೆ praushṭhapadĕ. = ಪ್ರೋಷ್ಠಪದ. *N. of a nakshatra.*

ಪ್ಲಕ್ಷ plaksha. *The waved-leaf fig-tree, Ficus infectoria* Willd. (see ಕಬ್ಬಸುರಿ & ಬಸರಿ, ಎತ್ತಿಗುಜಿ). 2, *the tree Thespesia populneoides* Wall. (Hibiscus populneoides Roxb.). 3, the holy fig-tree, Ficus religiosa. 4, one of the seven dvîpas or continents.

ಪ್ಲವ plava. Swimming, floating;—leaping, jumping; a tumbler;—*a float, a raft* (ಉಡುಪ, ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ Mr. 416). 2, *a kind of duck* (see ಮುಣ್ಡುಮುಳುಕ). 3, *a frog.* 4, *a Čaṇḍâla* (*cf.* ಪೊಲೆಯ). 5, a monkey. 6, a species of grass, Cyperus rotundus.

ಪ್ಲವಕ plavaka. *A frog;*—a tumbler;—a Čaṇḍâla.

ಪ್ಲವಗ plava-ga. Going by leaps: *a frog;—a monkey.*

ಪ್ಲವಂಗ plava-ṅ-ga. Going by leaps: a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ Nn. 46);—*a monkey* (ಕಪಿ, ಮರ್ಕಟ 46);—a horse (ತುರಂಗ, ಕುದುರೆ 46);—the forty-first year of the cycle of sixty (ವತ್ಸರವಿವರ, ವತ್ಸರಭೇದ 46; My.).

ಪ್ಲವಂಗಮ plava-ṅ-gama. *A frog;—a monkey.*

ಪ್ಲವನ plavana. Swimming, floating; jumping, leaping; flying; capering;—declivity, inclination. See ತೆಂಕು.

ಪ್ಲವಾಕೆ plavâkĕ. A float, a raft. (R.).

ಪ್ಲಾಕ್ಷ plâksha. (fr. ಪ್ಲಕ್ಷ). *The fruit of the Ficus infectoria.* See ಬಸುರಿ.

ಪ್ಲಾನ್ plân. Flannel (Si. 221; *cf.* ಪ್ಲಾನಲ್). 2, a "plan" (My.).

ಪ್ಲೀಹ plîha. *The spleen;*—disease of the spleen.

ಪ್ಲೀಹಶತ್ರು plîha-śatru. *The medicinal plant Amoora rohitaka.* See ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ.

ಪ್ಲುತ pluta. Floated, floating, swimming; bathed in; submerged, wet;—jumped, leaped, having gone by leaps or jumps; leaping, jumping;—one of a horse's paces: *capering, vaulting* (ಬಿದಿಯುವರಿಯ Nr.);—protracted, lengthened to three prosodial instants, as a vowel in pronunciation; a vowel thus lengthened (Śmd. 17. 19. 67. 68; Kâvy. I, 1*a*, 10. 16).

ಪ್ಲುಷ್ಟ plushṭa. = ಪ್ರುಷ್ಟ. *Burnt.*

ಪ್ಲೋಷ plôsha. *Burning, combustion.*

ಪ್ಸಾತ psâta. Chewed, eaten. 2, *hungry* (ಹಸಿದಾತ Hlâ.).

ಪ್ಸೆ psĕ. Eating, food. 2, *hunger* (ಹಸಿವು Hlâ.).

ಪ್ಲಾನಲ್ plânal. = ಫಲಾನಿಲಿ. Flannel (Si. 276; My.).

ಫ್ PH

ಫ್ ph. The forty-second letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). In Kannaḍa it is used in a few imitative sounds, and in a few nouns (22. 23). For some Mhr. and H. words not found under this letter see under ಪ್.

ಫ pha. The letter ಫ್ pronounced with a short ಅ, as is generally done at school.

ಫ pha. The number 2 (Mr. 349).

ಫಕಾರ pha-kâra. The letter ಫ (Šmd. 11).

ಫಕೀರ phakîra. = ಪಕೀರ. A Mahommadan mendicant;—a man free from worldly cares (Mhr., H.; My.; B. 4, 168).

ಫಕೀರಿ phakîri. Relating to a ಫಕೀರ (Mhr.); a ಫಕೀರ (My.).

ಫಕ್ಕನೆ phakkanĕ. = ಪಕ್ಕನೆ, q. v.

ಫಜೀತು phajîtu. ಫಜೀತಿ. Disgrace, ignominy; annoyance, harassment (Mhr., H.; My.; Br.).

ಫಂಜಿಕೆ phanjikĕ. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br. (see ಬಾರಂಗಿ).

ಫಟಕೆ phaṭakĕ. A sound in imitation of that produced by a vigorous caning, slapping or cuffing (Mhr. ಫಟಕನ, ಫಡ ಫಡಾಟ; B. 5, 268; *cf.* ಪಟ).

ಫಟಿಕೆ phaṭikĕ. = ಫಟಕೆ. (B. 3, 43).

ಫಟೆ phaṭĕ. = ಎಡೆ 2, ಪೆಡೆ, ಹೆಡೆ. *The hood of the cobra or coluber nâga.*

ಫಡ phaḍa. = ಪಡ 2, etc. (Grj. 6, 36; 8, 40; Bh. 8, 26, 4; J. 13, 8; 25, 35. 54). — ಫಡ ಫಡ. = ಪಡ ಪಡ, etc. Ha, ha! etc. (ಎಲೆ ಎಲೆ Kk. 43; Šm. 60; Bh. 8, 24, 50; Ršv. 13, 97; J. 12, 38).

ಫಣ phaṇa. = ಫಟೆ. *The hood of the cobra.*

ಫಣಭೃತ್ phaṇa-bhṛit. The cobra di capello. 2, *a snake in general.*

ಫಣಾಧರ phaṇâ-dhara. A snake (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಫಣಾಮಣಿ phaṇâ-maṇi. Hood-gem: a jewel supposed to be found on the hood of a cobra (My.).

ಫಣಿ phaṇi. = ಪಣಿ. *A snake;* a cobra.

ಫಣಿಕಟಕ phaṇi-kaṭaka. Šiva (Bp. 50, 11).

ಫಣಿಕುಣ್ಡಲ phaṇi-kuṇḍala. Šiva (Ššv. 1, 74).

ಫಣಿಗಣೇಶ್ವರ phaṇi-gaṇa-îsvara. The serpent šêsha (J. 24, 17).

ಫಣಿಜ್ಝಕ phaṇijjhaka. *Marjoram and another similar plant.* 2, a species of Basil (see ಮರು). See ಬಿಳೀ ಮರುಗ.

ಫಣಿತಲ್ಪ phaṇi-talpa. Vishṇu (Bp. 2, 19; J. 18, 32).

ಫಣಿಧರ phaṇi-dhara. Šiva (Mr. 12).

ಫಣಿಪ phaṇi-pa. The serpent šêsha (Č. Bp. 47, 31; Ššv. 4, 71).

ಫಣಿಪಕಂಕಣ phaṇipa-kankaṇa. Šiva (Bp. 16, 28).

ಫಣಿಪತಿ phaṇi-pati. = ಫಣಿಪ. (Bp. 51, 75; J. 24, 62. 82).

ಫಣಿಭುಜ್ phaṇi-bhuj. An ophiophagous serpent (ರಾಜಫಣಿ, ಅರಿಪಾವು Mr. 401). 2, a peacock.

ಫಣಿರಾಜ phaṇi-râja. = ಫಣಿಪ. (Bp. 54, 55; J. 23, 4).

ಫಣಿರಾಜಶಯನ phaṇirâja-šayana. Vishṇu (J. 2, 50).

ಫಣಿಲೋಕ phaṇi-lôka. = ನಾಗಲೋಕ. (Abh. P. 7, 31).

ಫಣಿವರಕಟಕ phaṇi-vara-kaṭaka. = ಫಣಿಕಟಕ. (Bp. 48, 15).

ಫಣಿವಿಭೂಷಣ phaṇi-vibhûshaṇa. Šiva (Bp. 61, 70).

ಫಣಿವೇಣಿ phaṇi-vêṇi. Braided hair that resembles snakes (J. 1, 4); a woman who has such braided hair (My.).

ಫಣೀನ್ದ್ರ phaṇi-indra. A cobra (Šmd. 142. 166). 2, Šiva (ಶಿವ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 6; ಹರಿ Mr. 495). 3, the serpent šêsha.

ಫಣೀನ್ದ್ರಸುತೆ phaṇîndra-sutĕ. The daughter of the serpent šêsha: N. of a wife of Arjuna (J. 24, 81).

ಫಣೀಶ phaṇi-îša. = ಫಣಿಪ. (Čpr. 2, 71).

ಫಣೀಶ್ವರ phaṇi-îsvara. = ಫಣೀಶ. (J. 24, 75).

ಫಣೆ phaṇĕ. ಫಣಾ. *The hood of a cobra.*

ಫನ phana. Annihilation, ruin (My.; H.).

ಫರ phara. = ಫಲ. A shield (Sk.).

ಫರಮಾಯಿಶಿ pharamâyiši. Made to order, commissioned as an article (Mhr., H. ಫರಮಾತಿ, ಫರಮಾಸೀ). 2, superlatively excellent (My.; Mhr.).

ಫರಮಾಯಿಸು pharamâyisu. To order, to direct, to bid (My.; Mhr. ಫರಮಾವಿಣೇಂ).

ಫರವಾಣ pharavâṇa. A royal mandate, order; a firman (My.; Mhr., H. ಫರಮಾನ).

ಫರಾಮೋಷಿ pharâmôshi. Forgetfulness, oversight (My.; Br.; H.). ಫರಾಮೋಷಿಯಾದರೂ ಪಡಪೋಸಿಯಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಫರಾರಿ pharâri. 1. A fluttering rag (Mhr. ಫರಾರಾ); a sail (B. 4, 161).

ಫರಾರಿ pharâri. 2. Absconded or emigrated (My.; Mhr., H.).

ಫಲ phala. = ಪಳ 1, ಫರ, ಫಳ. *Fruit;* a fruit (ಫಲೋತ್ಕರ, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಂಗಳು Nn. 92). 2, produce, crop;—*profit, gain, advantage, benefit* (ಅತೀವಲಾಭ, ವಿಶೇಷವಾದ ಲಾಭ 92). 3, offspring, progeny. 4, *recompense, reward, retribution* (good or bad). 5, one's own learning or merits (ನಿಜವಿದ್ಯಂಗಳ್, ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ವಿದ್ಯಂಗಳು 92). 6, the product or quotient. 7, final liberation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 92). 8, *a blade* of a sword or knife. 9, *a tablet, a board.* 10, *a shield.* 11, *the wood of a plough, exclusive of the pole and share.* 12, a ploughshare. ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬೀಜ, ನೆಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನೀರು.— ಫಲವಿದ್ದ ಬಟೀಲಿ ಪಾರುಪತ್ಯ ಚನ್ದ.— ಫಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರದಾಟವಾದರೂ ಲೇಸು.— ಫಲವಿಲ್ಲದ ಮರ ಹೊಲದಲ್ಲಿದ್ದರೇನು?— ಫಲಾ ನೋಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊಲಾ ಹೂಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು.— ಫಲಾ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಾಟಿಕೆ ನಿತ್ತೀತೇ?— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ಫಲಾ ಬಿತ್ತಿ, ಪಾಪಾ ಕಳೆ! (Prvs.). See ಪಣ್. — ಫಲ ಕೊಡು. To yield or produce fruit (B. 4, 183; My.). — ಫಲಂಗಿಟ್. -ಂ-ಗಿಟ್. To imagine to be fruit (Ršv. 6, 20). — ಫಲ ನಿಲ್ಲು. = ಫಲ ವಾಗು No. 2. (My.). — ಫಲವಾಗು. -ಆಗು. Fruit or gain to

be produced (My.). 2, pregnancy to take place (My.). — ಫಲ ಹಿಡಿ. To come at fruits, to bear fruits (My.; see ಫಲಹೀನ).

ಫಲಕ phalaka. = ಪರಿಗೆ, etc., ಫಲಂಕ. A board, a plank. 2, *a shield.* 3, a slab or tablet for writing on. 4, any flat surface.

ಫಲಕಪಾಣಿ phalaka-pâṇi. *A soldier armed with a shield.* See Nr. s. ಕಡಿತಲೆಗಾಱ.

ಫಲಕಾಲ phala-kâla. The time of fruits, fruit-season. (My.).

ಫಲಂಕ phalaṅka. A board for playing with dice (ಅಕರ್ಷ, ಹಲಗೆ, ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿಯ ಹಲಿಗೆ Nn. 134).

ಫಲತ್ರಿಕ phala-trika. = ತ್ರಿಫಲೆ, q. v. *The three myrobalans.*

ಫಲದ phala-da. Yielding or bearing fruit; giving a reward, rewarding. (Rśv. 13, 16).

ಫಲದಾನ phala-dâna. A present of fruits (My.).

ಫಲದಾಯಕ phala-dâyaka. He who gives a reward or rewards, he who retributes, used of God (My.).

ಫಲಪೂಜೆ phala-pûjĕ. Worship of corn trodden out by oxen; worship of ripe fruits newly plucked; etc. (My.).

ಫಲಪೂರ phala-pûra. Full of kernels: *the citron, Citrus medica* (ಮಾದೀ ಗಿಡ, ಮಾದಾಳದ ಗಿಡ Si. 141; *cf.* ಬೀಜಪೂರ).

ಫಲಪೂರ್ಣ phala-pûrṇa. Full of fruits (My.).

ಫಲಭರಿತ phala-bharita. Laden with fruit or fruits, full of fruit or fruits (My.).

ಫಲಭಾಗಿ phala-bhâgi. Sharing in a good or bad result of actions (My.).

ಫಲರಾಜಿತ phala-râjita. N. of a plant (ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆ q. v., etc. Mr. 113).

ಫಲವತ್ phala-vat. *Fruit-bearing, laden with fruits, fruitful.*

ಫಲಶ್ರುತಿ phala-śruti. Advantage, profit (Mhr.; My.).

ಫಲಸ phalasa. = ಪನಸ, etc. (Sk.).

ಫಲಸಿದ್ಧಿ phala-siddhi. Reaping fruit, realising an object; a prosperous issue (Kâvy. III, 3, B, 144; My.).

ಫಲಹೀನ phala-hîna. Void of fruit, yielding no fruit or profit (ಫಲ ಹಿಡಿಯದುದು ಮರಂ Mr. 103).

ಫಲಹೀನತೆ phala-hînatĕ. The state of being void of fruit (Čpr. 7, 96).

ಫಲಾದನ phala-adana. The eating of fruits (Śśv. 2, 99); a fruit-eater: a parrot.

ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ phala-adhyaksha. Superintendent of fruits;—*the tree Mimusops kauki.*

ಫಲಾನ phalâna. = ಫಲಾನೆ. Such a one (Mhr., H. ಫಲಾಣಾ; My.; Br. ಫಲಾಣೆ).

ಫಲಾನಿಲಿ phalânili. = ಪ್ಯಾನಲ್. (B. 5, 146).

ಫಲಾನುಭೋಕ್ತೃ phala-anubhôktṛi. A person who suffers, or enjoys, the due consequence of his actions (My.).

ಫಲಾನೆ phalânĕ. = ಫಲಾನ. (My.).

ಫಲಾಫಲ phala-aphala. Profit and loss (My.).

ಫಲಾಶನ phala-aśana. = ಫಲಾದನ. (My.).

ಫಲಾಹಾರ phala-âhâra. = ಪರಾಳ, ಪಲಹಾರ, ಪಲಾರ. Feeding on fruits, slight repast consisting chiefly of fruits (My.).

ಫಲಿ phali. *Bearing fruit, being in fruit, fruitful;*—a tree. 2, *a kind of medicinal plant* (= ಫಲಿನಿ No. 1).

ಫಲಿತ phalita. That has produced fruit, bearing fruit, yielding fruit, having got fruits (Čpr. 2, 91; Bp. 36, 49). ಫಲಿತಮಪ್ಪುದು (ಫಲಿಯಿಸುವುದು Śmd. 396 Cm.). ಮರಗಳೊಳು ಫಲಿತಮೆನೆ ಫಲವುಳ್ಳವು (Mr. 103). 2, involved (Mhr.).

ಫಲಿತರಸಾಲ phalita-rasâla. A mango tree in fruit (ಬನ್ದ ಮಾವು Śm. 26).

ಫಲಿತಾಮ್ರ phalita-âmra. = ಫಲಿತರಸಾಲ. (ಬನ್ದ ಮಾವು Kk. 66).

ಫಲಿತಾರ್ಥ phalita-artha. Result (My.).

ಫಲಿನ phalina. *Bearing or yielding fruit, fruitful.* 2, = ಪನಸ, ಫಲಸ. (Sk.).

ಫಲಿನಿ phalini. *A certain medical plant* (= ಪ್ರಿಯಂಗು, etc.; see ಜಾಲಿನಿ, ನೆಟಿಲ್ 2). 2, *the medicinal plant Menispermum cordifolium* Willd. 3, a species of herb, Echites dichotoma. 4, a species of flower, Celosia cristata.

ಫಲಿಯಿಸು phaliyisu. = ಫಲಿಸು. To bear fruit, etc.; to be produced (ಫಲಿತಮಾಗು Śmd. 396 Cm.; Čpr. 7, 93).

ಫಲಿಸು phalisu. Fruit to be produced, fruit to grow (ಕಾಯ್ Čt. I, 39); to grow, to be produced (Bp. 41, 11; 45, 42);—to bear fruit, to become fruitful (My.; B. 2, 52); to bear or produce good or bad results (My.).

ಫಲೀನ phalîna. Fruit (ಫಲ Nn. 45). 2, a good man (ಉತ್ತಮ, ಉತ್ತಮಪುರುಷ 45, o. r. ಸತ್ಪುರುಷ). 3, an ascetic (ಮುನಿ, ಯತಿ 45). 4, final liberation (ಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 45). 5, the hair of the head (ಶಿರೋರುಹ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 45). 6, mud, mire (ಪಂಕ, ಕೆಸಱ್ 45).

ಫಲೇಗ್ರಹಿ phalê-grahi. *Bearing fruit in season, fruitful.*

ಫಲೇರುಹೆ phalê-ruhĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens.*

ಫಲೋತ್ಕರ phala-utkara. Multitude of fruit, all sorts of fruit (ಫಲ, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಂಗಳು Nn. 92).

ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿ phala-utpatti. Coming forth or growing of fruit, production of fruit. See ಕಾಯ್.

ಫಲೋದಯ phala-udaya. Coming forth or appearance of fruit;—appearance of consequences or results, result, recompense, reward. (My.).

ಫಲ್ಗು phalgu. Small, minute;—*pithless, sapless;—worthless, vain, useless;—week, feeble, insignificant.* 2, *the opposite-leaved fig-tree, Ficus oppositifolia* Roxb.

ಫಲ್ಗುನ phalguna. = ಪಲುಗುಣ, ಪಲ್ಗುಣ. Arjuna (ಇನ್ದ್ರಜ, ಸಿತಹಯ, ಗಾಣ್ಡೀವಿ, ಜಿಷ್ಣು, ಹರಿಬನ್ಧು Mr. 264; Śmd. 270. 281).

ಫಲ್ಗುನಿ phalguni. N. of a double nakshatra or asterism (pûrvâ and uttarâ). See ಫಾಲ್ಗುನ.

ಫಸಲಿ phasali. = ಫಸಲು. 2, the harvest-year: the official revenue-year, originated with the emperor Shâh Jehân; the addition to the phasali, to convert it into the Christian year, is 590 (My.; Mhr.).

ಫಸಲು phasalu. A crop, a harvest (My.; Si. 123. 166; Mhr., H.).

ಫಳ್ phaḷ. A sound in imitation of briskly boiling rice. — ಫಳ್ ಫಳ್. rep. (S. Mhr.).

ಫಳ phaḷa. A sound produced by the feet of running bullocks. — ಫಳ ಫಳ. rep. (S. Mhr.).

ಫಳ phaḷa. = ಫಲ (Śmd. 25).

ಫಳೆಯಕಾಱ phaḷĕya-kâṟa. (Śmd. 23).

ಫಟಿಲ್ phaṭil. An imitative sound (*cf.* ಪಟಿಲ್). — ಫಟಿಲೆನೆ. With the sound of ಫಟಿಲ್ (Śmd. I; 22).

ಫಾಜಿಲ್ phâjil. ಫಾಜಲ್. Overplus, excess; surplus or spare; whatever is realized over and above the estimated produce; extra (My.; Br.; Mhr., H. ಫಾಜೀಲ).

ಫಾಣಿ phâṇi. Unrefined sugar, molasses;—flour or meal mixed with curds.

ಫಾಣಿತ phâṇita. (= ಫಾಣ್ಟ). *The inspissated juice of the sugar-cane, raw sugar*; the inspissated juice of other plants. See Nr. s. ಬೆಲ್ಲ.

ಫಾಣ್ಟ phâṇṭa. (= ಫಾಣಿತ). Obtained by straining or filtering, *readily or easily prepared*, anything made by an easy process, as a decoction, etc.;—*a decoction*, etc.

ಫಾಮು phâmu. Self-collectedness (Mhr., H.; see ಬೇ-).

ಫಾಯಿದಾ phâyidâ. ಫಾಯಿದೆ. Advantage, profit (My.; Br.; Mhr., H. ಫಾಯದಾ). ಫಾಯಿದೆ ನೋಡಿ, ವಾಯಿದೆ ಕಳ ಕೊಡ್ಡು (Prv.).

ಫಾಯಿಷ್ phâyish. Published, proclaimed, notified (My.; H.).

ಫಾಲ phâla. = ಪಾಲ 2. *A phoughshare*. 2, a bundle. 3, the forehead. 4, *made of cotton*.

ಫಾಲಾಕ್ಷ phâla-aksha. Śiva (My.).

ಫಾಲಾಮ್ಬಕ phâla-ambaka. = ಫಾಲಾಕ್ಷ. (My.).

ಫಾಲ್ಗುಣ phâlguṇa. Tbh. of ಫಾಲ್ಗುನ. (My.).

ಫಾಲ್ಗುನ phâlguna. (fr. ಫಲ್ಗುನಿ). = ಪಾಲುಗುಣ, ಫಾಲ್ಗುಣ. Belonging to the asterism phalgunî. 2, *N. of a month* (February-March). 3, Arjuna.

ಫಾಲ್ಗುನಿ phâlguni. = ಫಲ್ಗುನಿ. 2, *the day of full moon in the month phâlguna*.

ಫಾಲ್ಗುನಿಕ phâlgunika. *The month phâlguna*.

ಫಿದಿವಿ phidivi. A servant (My.; Br.; H. fidwî).

ಫಿರಕ phiraka. = ಪಿರಿಕೆ, etc. A part, a subdivision (My.; Br., H. ಫಿರ್ಕಾ); a department (My.).

ಫಿರ್ಯಾದಿ phiryâdi. = ಪಿರಿಯಾದಿ, ಫಿರ್ಯಾದು. A representation of injury and an application for redress; a complaint, a suit, an action (My.; ಅಭಿಗ್ರಹ, ಅಭಿಯೋಗ, ಅಭಿಹಾರ, ಮೊಟಿ G.; Mhr., H. ಫಿರ್ಯಾದ). 2, a complainant, a plaintiff (My.; Mhr., H. ಫಿರ್ಯಾದೀ). ಫಿರ್ಯಾದಿ ಮಾಡು (ದೂಱು); ಫಿರ್ಯಾದಿ ಹೇಳು (ಮೊಱೆಯಿಡು G.). See B. 4, 7. 169; 5, 264. 265.

ಫಿರ್ಯಾದು phiryâdu. = ಫಿರ್ಯಾದಿ No. 1. (My.).

ಫುತ್ಕೃತ phut-kṛita. = (ಪೀತ್ಕೃತ), ಫೂತ್ಕೃತಿ. Blowing, hissing; screamed aloud; screaming, shrieking, screeching, a scream, a shriek.

ಫುಪ್ಫುಸ phupphusa. The lungs. (B. 4, 85).

ಫುರೋಕ್ತು phurôktu. = ಫ್ರೋಕ್ತು. Sale, selling, vent (My.; Br.; H. furôkht).

ಫುಲ್ಲ phulla. = ಪುಲ್ಲ. *Expanded, blown, as a flower;* in full bloom, flowering; opened wide, dilated, as the eyes;—a full-blown flower.

ಫುಲ್ಲಿತ phullita. = ಫುಲ್ಲ. See ವಿ-.

ಫೂತ್ಕಾರ phût-kâra. = ಫುತ್ಕೃತ. (Čpr. 10, 67; Grj. 8, after 8).

ಫೂತ್ಕೃತಿ phût-kṛiti. = ಫೂತ್ಕಾರ. (Čpr. 7, 38).

ಫೆಳಯಿಲ phĕḷa-ila. (Śmd. 241 Mdb.).

ಫೆಳಾವುಗ phĕḷâvuga. (Śmd. 23).

ಫೆಳಿ phĕḷi. (Śmd. 23).

ಫೇಡಾ phêḍâ. = ಫೇಣಿ. (My.; Mhr., H.).

ಫೇಣಿ phêṇi. A dough of wheaten flour in fine granules worked into fine vermicelli of which some portion is coiled and baked in ghee (V. 14, 80; C.).

ಫೇತ್ಕಾರ phêt-kâra. Howling. (Čpr. 10, 67).

ಫೇನ phêna. = ಪೇನ. *Foam, froth, spume;* scum (ತೆವ, ನೊರೆ Nn. 6). 2, *white cuttle-fish bone, Os sepiae*.

ಫೇನಿಲ phênila. Foamy, frothy, spumous. 2, *the soap plant, Sapindus detergens* Roxb. 3, a species of tree with beautiful flowers (ತಿಲಕತರು, ಕ್ಷುರಕ Mr. 119). See ರಂಗುವಾಲ.

ಫೇರಣ್ಡ phêraṇḍa. *A jackal*.

ಫೇರವ phêrava. *A jackal;*—a râkshasa, a goblin, a demon;—fraudulent, crafty; a rogue.

ಫೇರಿಸ್ತು phêristu. A list, a catalogue, a roll, an inventory (My., also as ಫೇರೀಸ್ತು; Br.; Mhr., H. ಫೇರಿಸ್ತ, ಫೇರೀಸ್ತ).

ಫೇಲ phêla. = ಫೇಲಿ. (Sk.; R.; *cf.* ಪೇಲ್ 2).

ಫೇಲಿ phêli. = ಫೇಲೆ. (Sk.). ಭೋಜನಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು ವಿಘಾಸಮ್; ಉಣ್ಡ ಭಾಜನದೊಳ್ ಇರೆ ಫೇಲಿ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 220).

ಫೇಲಿಕೆ phêlikĕ. = ಫೇಲೆ. *Remnants of food, etc.* (ಮುಡಗೂಟ್ Hlâ.).

ಫೇಲಿಪಾತ್ರೆ phêli-pâtrĕ. A spittoon (ಪಡಿಗ Mr. 212).

ಫೇಲೆ phêlĕ. *Remnants of food, leavings of a meal, droppings from the mouth, refuse, orts.*

ಫೊಟ್ phŏṭ. An imitative sound.—ಫೊಟ್ಟನೆ. With the sound of ಫೊಟ್ (Śmd. 22, o. r. ಫೊಠನೆ; Tĕ. ಫೊಟುಕ್ಕನಂ, suddenly).

ಫೌಜ phauja. = ಪೌಜು, etc.

ಫೌಜದಾರ phauja-dâra. = ಪೌಜುದಾರ No. 2. (B. 5, 106).

ಫೌಜದಾರಿ phauja-dâri. Criminal (Mhr.; B. 5, 265).

ಫೌಜು phauju. ಫೌಜ್. = ಫೌಜ. (J. 25, 10; Si. 268. 279). ಆಱಾಳು ಮೂಱು ಫೌಜು (Prv.).— ಫೌಜ್ ಫಿರಕಾದವನು. (ಭಟ, etc., ಅಗ್ಗದವ Si. 278).

ಫ್ರೋಕ್ತು phrôktu. = ಫುರೋಕ್ತು. (My.).

ಬ್ B

ಬ್ b. The forty-third letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). In compounds it is often changed into ವ್, *e. g.* ಎಳವಳ್ಳಿ, ಕಡುವೆಳ್ಪು, ಬೇರ್ವೆರಸು, ಅಳ್ವಲ್ತೆ ತೋಳ್ವಲ್ತೆ ಕಣ್ವಚ್ಚು, ಗೇಣ್ವಾಯಿ (81), ತೆಳ್ವಸಿಱ್ (212), ಬೆಳ್ವಯಲ್ (213), ಕಿಱುವಲೆ (215), ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್ (221), ಕುಡುವಿಲ್ಲಂ (220), ನಾಲ್ವೆರಲ್ (224);—ಕೆಲಸಕ್ಕೆವರ್, ಬೆಂಗೆವರ್, ನೆಲೆಗೆವರ್ (82), ಬಗೆಗೆವರ್ (216); ಮುನಿವರ್ (134), ಏವರ್ (211);—ಇರ್ವರ್ (122), ಒರ್ವ (158); see ವ್. Exceptions are, *e. g.* ಇರ್ಬಾಳ್ (81), ಕಣ್ಬೇಟಂ, ಸುಡುಬಾಡು (82). Frequently it takes also the place of ಪ್, *e. g.* ಕಣ್ಬನಿ, ತಣ್ಬುಱಲ್, ಕಣ್ಬೊಲಂ (78), ಅಡುವ್ಬೊಲಂ, ಮಿಂಚುವ್ಬುಱು, ಪೆರ್ಚುವ್ಬುರುಳ್, ಇಱಯುವ್ಬೊಱ್ತು, ಬೆಟ್ಟುವ್ಬೊಱೆ (204).

ಬ ba. 1. The letter ಬ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಬ ba. 2. (ಬ್-ಅ 17). = ಪ 2, etc., *e. g.* ನಾನ್ಬಂ (ನಾವ್ಬಂ), ಎನ್ಬಂ (ಎವ್ಬಂ), ತಿನ್ಬಂ (ತಿವ್ಬಂ), ಉಣ್ಬಂ, ಕಾಣ್ಬಂ, ಪೂಣ್ಬಂ (Šmd. 275).

ಬ ba. The number 3 (Mr. 349).

ಬಂಹಿಮ baṁhima. Muchness, abundance, multitude, greatness.

ಬಂಹಿಮವತ್ baṁhima-vat. Having abundance or greatness (Kâvy. V, 44; Abh. P. 7, 22).

ಬಂಹಿಷ್ಠ haṁhishṭha. *Very much, very many, most abundant, very great, excessive.*

ಬಕ್ bak. = ಬಗದು, etc. P. p. of ಬಗೆ 1, in ಬಕ್ ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಬಕ baka. = ಬಗೆ, ವಕ. A heron, a crane (ವಕ, etc. Nr.; ಧ್ವಾಂಕ್ಷ Hlâ., Nn. 120; ಬಕೋಟ Mr. 172; see ಕಾಡು-). ಬಕ ನಲ್ಲಿ (Nn. 120). 2, a man of great cunning like a crane, a cheat, a rogue. 3, N. of a râkshasa or demon killed by Bhîma (Šmd. 183; Bh. 1, 10, 1, etc.; J. 16, 25). 4, N. of an asura conquered by Kṛishṇa. 5, the tree Sesbana grandiflora (see ಬಕಪುಷ್ಪ). ಬಕ ತಪಸು ಮಾಡಿದರೆ ಮಕರಗೆ ಭಯವೇನು?—ಬಕನ ಬಾರಿ (the turn of being devoured by Baka) ಮಗನ ಮದಿವೆ (Prvs.). See Prv. s. ಬಾಧೆ ಪಡು.

ಬಕದಾಲ್ಭ್ಯ bakadâlbhya. N. of a ṛishi (J. 24, 43; 32 sum.; 32, 25, etc.).

ಬಕಪುಷ್ಪ baka-pushpa. The tree Sesbana grandiflora Poir. (Agati grandiflora Desv., ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಪಾಶುಪತ, ಬಕ, etc. Nr. *b*; ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಏಕಾಷ್ಠೀಲ, ವಕ, etc., ಕೊಕ್ಕರೆಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ Si. 142).

ಬಕರೆ bakarĕ. = ಬಕ್ಕರೆ 1, ಬಕ್ರೆ. A potsherd (occasionally used for parching seeds, etc., and as a lid, My.).

ಬಕರೆ bakarĕ, ಬಕರ. A he-goat (Mhr. ಬಕರಾ); a goat without reference to sex (Mhr. ಬಕರೇಂ, My.). — ಬಕರಕಸಾಯಿ. A mutton-butcher (My.; Mhr.).

ಬಕವಿಡಮ್ಬನ baka-viḍambana. The deceit or imposture of a crane, hypocrisy (Bh. 8, 22, 22).

ಬಕವೈರಿ baka-vairi. Kṛishṇa. 2, Bhîma (J. 4, 60).

ಬಕವ್ರತಿ baka-vrati. One whose acts are like those of a crane: a false devotee, a religious hypocrite (Bh. 3, 4, 26).

ಬಕಷಿ bakashi. = ಬಕ್ಷಿ. A general (My.; Mhr., H. ಬಖ್ಶೀ, ಬಕ್ಷೀ); the head of a department (My.).

ಬಕಷಿಗಿರಿ bakashi-giri. The employment of a bakashi (My.).

ಬಕಾರ ba-kâra. The letter ಬ (Šmd. 11).

ಬಕಾರಿ baka-ari. = ಬಕವೈರಿ. (Šmd. 81).

ಬಕಾಸುರ baka-asura. = ಬಕ Nos. 3 & 4. 2, a term for a voracious eater (My.; Mhr.). ಬಕಾಸುರನ ಊಟ, ಕುಮ್ಭಕರ್ಣನ ನಿದ್ದೆ (Prv.).

ಬಕಾಳ bakâḷa. (Mhr. ಬಕಾಲ, a shopkeeper with contemptuous implication). — ಬಕಾಳಭಾತು. Shopkeepers' rice: rice mixed with curds, butter, and milk (My.).

ಬಕುತ bakuta Tbh. of ಭಕ್ತ. (My.).

ಬಕುತಿ bakuti. Tbh. of ಭಕ್ತಿ. (My.).

ಬಕುಳ bakuḷa. = ವಕುಲ. (ವಕುಳ Čt. II, 60; ನಾಗಕೇಸರ Mr. 125). ಬಕುಳದ ಮರ (ವಕುಲ, ಕೇಸರ Nr.).

ಬಕೋಟ bakôṭa. = ವಕೋಟ. (ಬಕ Mr. 172).

ಬಕ್ಕ bakka. (fr. ಬಱ). = ಬಕ್ಕಟ, q. v. — ಬಕ್ಕವ್ಬಯಲ್. -ಂ-ಬಯಲ್. (Šmd. 205). = ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್ q. v., ಬಟ್ಟಬಯಲ್. An empty, void place, a wide, open plain; a void, a vacuum, vacuity; vanity, illusion; disappearance; ruin. ಬಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಾದನ್ತಕ್ಕಂ, ಅವಳ್ ಸಿತಗೆ, ಪತಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕಾಯ್ವಳ್ ನೋಟಕ್ಕೆ, ಕಡುಸೊನ್ದಿ (o. r. ಕಡುಸಾಮ), ನಾಣಿಲಿ, ಬಕ್ಕವ್ಬಯಲೊಳಮ್ ಅದಾರುಮಂ ಭಂಜಿಸುವಳ್ (Šmd. 244; Kâvy. I, 4, 12).

ಬಕ್ಕ bakka. = (ಬಾಕ), ಬೊಕ್ಕ 3. Tbh. of ಭಕ್ಷ. See ಕೂಱು-, ತಿನಸು-, ತಿನಿಸು-.

ಬಕ್ಕಟ bakkaṭa. = (ಬಕ್ಕ, ಬಟ್ಟ), ಬರ್ಕಟ. Bareness, voidness (*cf.* Mhr. ಬಖಳ, open space; any void spot). — ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್. = ಬಕ್ಕವ್ಬಯಲ್. (ಶೂನ್ಯ Čt. I, 86, o. r. ಬಕ್ಕವ್ಬಯಲ್; Abh. P. 11, after 155). ಬೆನ್ದ ವ್ಯಾಮೋಹದೆ ಇನ್ದುವರಂ ಬಕ್ಕಟಬಯಲೊಡನೆ ಪೊರ್ದಿ, ಎನಗುಳ್ಳಾಯುಮಂ ಜ್ಞಾನಮಂ ಬಱದೆ ಬಱ ಕೆಯಿದು, ಹಾಱಾಗಿ, ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್ಗೆ ಬಿರ್ದು ಕೆಟ್ಟೆಂ (Sânandapurâṇa kathâvâkyârthasûčaka).

ಬಕ್ಕರಸೆ bakkarasĕ. (Šmd. 49).

ಬಕ್ಕರಿ bakkari. = ಬಕ್ರಿ. Bread (My.; Mhr. ಭಾಕರ). See ಕೋಣದ-; Prv. s. ಭಕ್ತ. — ಬಕ್ಕರಿಹಂಚು. A platter for baking bread (B. 3, 58).

ಬಕ್ಕರೆ bakkarĕ. 1. = ಬಕರೆ, etc. (My.).

ಬಕ್ಕರೆ bakkarĕ. 2. = ಬಗರಗೆ 2 q. v., etc. (ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಗರಗೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಗರಿಗೆ Šm. 62, o. r. ಬಗರಗೆ; *cf.* ಭಕ್ಷಣ?).

ಬಕ್ಕಸ bakkasa. = ಬೆಕ್ಕಸ, etc. — ಬಕ್ಕಸವ್ಬಡು. = ಬೆಕ್ಕಸವ್ಬಡು. ಬಕ್ಕಸವ್ಬಟ್ಟು ಬಾಯುಂ ಬಿಟ್ಟರ್ (Šmd. 287, o. r. ಬೆ-).

ಬಕ್ಕಸ bakkasa. = ಬೊಕ್ಕಸ, q. v. (ಕೋಶ Si. 262; ಕೋಶ, ಅರ್ಥ 460).

ಬಕ್ಕಸೆ bakkasĕ. (Šmd. 49, o. r. ಬಕ್ಕಸಿ).

ಬಕ್ಕಳಿ bakkali. ಮೆಯ್ಯ ಮುಸಿ ಕೊರಲ ಬಕ್ಕಳಿ ಪುಯ್ಯೆ ಘಂಲ್ಗರೆವ ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ (Šmd. 84 in two MSS., o. r. ಬಕ್ಕಳೆ).

ಬಕ್ಕು bakku. = ಬಕ್ಕರ್ of ಬರ್ 1. See Šš. s. ಬಡೆಗೋಲ್.

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 1. To be astonished or amazed. ಬಕ್ಕುಡಿದಂ (Šmd. 49).

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 2. = ಬಕ್ಕುಡೆ, ಬಳ್ಕುಡಿ. Agitation; amazement; alarm; fear; grief (ತಲ್ಲಣಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲಟಿ, ಬಿಗುಟು, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಟಿಗಪ್ಪ ಭಾವ Šm. 49; Kk. 42, o. r. ಬಳ್ಕುಡಿ).

ಬಕ್ಕುಡಿ bakkuḍi. 3. N. of a plant (ವಕ್ತ್ರಿ Mr. 145; *cf.* Sk. ವಕ್ತ್ರ?).

ಬಕ್ಕುಡೆ bakkuḍĕ. = ಬಕ್ಕುಡಿ. — ಬಕ್ಕುಡೆಯ. -ಅ 3. A man full of alarm or fear (Bp. 38, 70).

ಬಕ್ಕೆ bakkĕ. Sweetness, goodness (M. ವರಿಕ್ಕೆ; M. ವಟಿಕ್ಕೆ, T. ವಟಿಕ್ಕೈ, the tender pulpy substance inside a young cocoanut; see ಬಂಕೆ & ಬೆಣ್ಣೆ; *cf.* Mhr. ಬರಕಾ, soft, fluid, used of the pulp of a kind of jack, etc.). — ಬಕ್ಕೆವಲಸು. -ಪಲಸು. (Šm. 118). A sweet kind of jackfruit (ಸ್ವಾದುಪನಸ 26; Č. Bp. 45, 29; Šśv. 2, after 42; T. ವಟಿಕ್ಕೈಪ್ಪಲಾ; M. ವರಿಕ್ಕೆಪ್ಪಿಲಾವು).

ಬಕ್ರಿ bakri. = ಬಕ್ಕರಿ. (My.).

ಬಕ್ರೆ bakrĕ. = ಬಕರೆ, etc. (My.).

ಬಕ್ಷಿ bakshi. = ಬಕಷಿ. (My.). — ಬಕ್ಷೀಸಾಹೇಬ. Mr. general. See Prv. s. ಬಲಿ ಹಾಕು.

ಬಕ್ಷೀಸ್ bakshis. A gift (My.; Mhr., H. ಬಖ್ಶೀಸ, ಬಖ್ಷೀಸ).

ಬಖೇಡಿ bakhêḍi Contention (My.; Mhr., H., Br. ಬಖೇಡಾ); a troublesome business (My.; Mhr.).

ಬಗ್ bag. The burning sensation caused by chillies when entering the mouth or the eye. — ಬಗ್ ಬಗ್ rep. (C.).

ಬಗ baga. A sound used to express suddenly blazing up, the crackling of flames, shining brightly, and also burning of the body. *Cf.* ಬಗ್ಗನೆ; Sk. ಭಗ. — ಬಗ ಬಗ. rep. (C.; Tĕ., T.; Mhr. ಭಕ್ಕಕಣ). — ಬಗ ಬಗ ಎನ್. To crackle as flames (Bp. 16, 25). — ಬಗಬಗನೆ. With the sound of ಬಗ ಬಗ (Bp. 53, 53; My.). — ಬಗ ಬಗನೆ ಉರಿ. To blaze with a crackling noise. 2, to burn, as the eyes, the hands, the sole of the foot (My.).

ಬಗಟು bagaṭu. To disjoin the thighs, to open the legs, to straddle (ಊರುವಿಶ್ಲೇಷ Šmd. Dh.; *cf.* T., M. ವಗು, to divide, separate).

ಬಗಡೆ bagaḍĕ. Rice roughly cleaned (Mhr. ಬಗಡ). — ಬಗಡೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. An inferior kind of rice used to feed elephants, buffaloes, etc. (My.).

ಬಗದಾಳ bagadâḷa. A certain collection of šlokas (My.; see Prv. s. ಬಾಯಿಗೆ ಬರು).

ಬಗದು bagadu. = ಬಕ್, ಬಗೆದು. P. p. of ಬಗೆ 1.

ಬಗರ್ bagar. Without (Mhr., H.). — ಬಗರ್ಬಡ್ಡಿ. Without interest (My.). — ಬಗರ್ಬದಲಿ. Without a substitute (My.). — ಬಗರ್ರಜ. Without leave (My.). — ಬಗರ್ಹುಕ್ಕುಂ. Without permission (My.).

ಬಗರಗೆ bagaragĕ. 1. = (ಬಜ್ಜರ), ಬಗರಿಗೆ 1, ಬಗೆರಗೆ 1, (ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ). A hole dug for water in the dry bed of a river or stream, a spring (ಕೂವಕ, ಎದಾರಕ Nr.; ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, ಬಟಿನ್ತೆ Kk. 56; *cf.* ಬಸಿ 1? ಬಸರ್ 1?).

ಬಗರಗೆ bagaragĕ. 2. = ಬಕ್ಕರೆ 2, ಬಗರಿಗೆ 2, ಬಗೆರಗೆ 2. A kind of vessel (ಪಕ್ಕಲೆ Čt. I, 86, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಕ್ಕರೆ Kk. 56, o. r. ಬಗರಿಗೆ; ಪಕ್ಕಲೆ, ಬಕ್ಕರೆ Šm. 62, o. r. ಬಗರಿಗೆ).

ಬಗರಿ bagari. = ಬುಗರಿ 1. A boy's spinning top (S. Mhr.; Tĕ. ಬಂಗುರ, ಬೊಂಗರ, ಬೊಮ್ಮರ; T., M. ಪಮ್ಬರ; *cf.* Tbh. ಬವರಿ & Mhr. s. ಬುಗರಿ 1).

ಬಗರಿಗೆ bagarigĕ. 1. = ಬಗರಗೆ 1, etc. (ಪಕ್ಕಲಿ, ವಜ್ಜರ, ಬಟಿನ್ತೆ Šs.).

ಬಗರಿಗೆ bagarigĕ. 2. = ಬಕ್ಕರೆ 2, ಬಗರಗೆ 2, q. v.

ಬಗರು bagaru. (= ಬಗಿ 1). To scratch with the nails or claws (My.; *cf.* ಪರಡು 3).

ಬಗಲ್ bagal. ಬಗಲು. The armpit; a side (My.; Br.; B. 4, 157; ಕಂಕುಟಿ, ಕಕ್ಷ, ಕೊಂಕುಟು, ಬದಿ, ಬಾಹುಮೂಲ G.; Mhr., H. ಬಗಲ). See Prv. s. ತಗಲುಗಾಟಿ. — ಬಗಲಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A jacket with sleeves that cover only a small portion of the upper arm (My.). — ಬಗಲುಚೀಲ. A bag that is put over the shoulder and hangs under the arm (My.). — ಬಗಲೊಡೆ. -ಒಡೆ. To branch off (ಟಿಸಲೊಡೆ G. 40).

ಬಗಲ bagala. An Arab boat of a particular description (B. 3, 116; Mhr. ಬಗಲಾ).

ಬಗಸಿಗೆ bagasigĕ. = ಬಗಸೆ, ಬೊಗಸಿ, ಬೊಗಸೆ. The palms of the hands joined so as to form a cup. ಕುಂಚಿತಾಂಗುಲಿಗಳನುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ ಪ್ರಸೃತಿಯೆನಿಸುಗು, ಅದು ಕುಡಿತೆ; ಆ ಎರಡೂ ಕೂಡಿದರೆ ಅಂಜಲಿಯೆನಿಸುಗು, ಅದು ಬಗಸಿಗೆ (Nr., MS. ಬಗಸಿರೆ).

ಬಗಸು bagasu. = ಬಯಸು. (My.).

ಬಗಸೆ bagasĕ. = ಬಗಸಿಗೆ, etc. (ಅಂಜಲಿ, ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಗೆಯ್ಗಳು Si. 212; My.). ಕೆಯ್ಯ ಬಗಸೆ (ಕುತಪ, ಅಂಜುಲಿ Nn. 107). ಬಗಸೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಂಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಿಕೆ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ Si. 248). — ಬಗಸೆಗಣ್. -ಕಣ್. (Šm. 118). An eye like a bagasĕ, a large eye.

ಬಗಳಾ bagaḷâ. ಬಗಳೆ. = ವಗಲಾ. (Tĕ. ಬಕಲಾ, ಬಗಳಾ, ವಗಳಾ). — ಬಗಳಾದೇವಿ. One of the šakti deities by means of which one may shut the mouth of an opponent, etc. (My.).

ಬಗಳು bagaḷu. = ಬಗುಳು 1, etc. (My.). ಬಗಳೋನು ಹೊಗಟಿನು, ಹೊಗಟೋನು ಬಗಳನು (Prv.).

ಬಗಾರ್ bagâr. Seasoning (= ಒಗ್ಗರಣೆ My.; H.).

ಬಗಿ bagi. 1. (= ಬಗರು). To separate, to disunite; to divide, to make pieces, to cleave, to tear, to lacerate, to scratch, to dig (ವಿಶ್ಲೇಷ, ಭಾಗ Šmd. Dh.; T. ವಗಿರ್, to divide, slice; T. ವಗು, M. ವಗು, ವಗೆ, to separate, divide; T. ವಗೈ, M. ವಗೆ, division, portion; see s. ವಗದಿ). See Bp. 14, 32; 61, 12; J. 4, 44; 31, 56. **2,** to scrape and remove, as rice from the bottom of a pot by means of a spoon, to

scratch and take out of a vessel with the nails or a spoon, as sugar that sticks together, to dig up with the snout, as wild hogs the soil, etc. (My.). — ಬಗಿ ಬಗಿ. rep. (Bp. 47, 30).

ಬಗಿ bagi. 2. = ಬಗಿದು. P. p. of ಬಗಿ 1 in ಬಗಿ ಬಗಿದು (Bp. 47, 10; 55, 25).

ಬಗಿ bagi. 3. = ಬಗೆ 3. Dividing, tearing, etc. See ಉಗಿ-, ಇರ್ಬಗಿ.

ಬಗಿನಿ bagini. = ಪಯ್ನೆ, ಬಯ್ನೆ q. v. (My.; Č. Bp. 47, 45).

ಬಗಿಸು bagisu. To cause to scrape or scratch and remove, as the filth of a drain (My.).

ಬಗುಡ baguḍa. (fr. a ಬಗುಡು, = ಬುಗುಡು, -ಅ 3). A man with a prominent navel (ತುಂಡ್ಲಿ, ಉನ್ನತನಾಭಿ Hlâ.). See ಬುಗುಡು.

ಬಗುತ baguta. Tbh. of ಭಕ್ತ (Bp. 51, 77; 57, 75; My.).

ಬಗುಳ್ bagul. 1. = ಬಗಳು, ಬಗುಳು 1, ಬೊಗಳು 1, ಬೊಗುಳು 1. To bark (ಕುರ್ಕುರಧ್ವನಿ Šmd. Dh.); to cry out. P. p. ಬಗುಳ್ದು.

ಬಗುಳ್ bagul. 2. To suffer from dysentery (ಸಾರಣ Šmd. Dh.; *cf.* ಬಸು in ಬಸುಗುತ್ತ?).

ಬಗುಳು bagulu. 1. = ಬಗುಳ್ 1, etc. P. p. ಬಗುಳಿ (My.). ತಿಗಳಿತೀ ಬಾಯಿ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಬಗುಳೋ ನಾಯಿ ಬಡಿಯ ಬೇಡ (Prv.).

ಬಗುಳು bagulu. 2. = ಬೊಗುಳು 2, ಬೊಳ್ಳು. Barking; crying out. — ಬಗುಳುಸನ್ನಿ. A kind of delirious fever in which the patient cries out (My.).

ಬಗೆ bagĕ. 1. To think; to consider, to mind, to think of (ಚಿತ್ತ Šmd. Dh.; My.); to opine, to suppose, to conjecture, to take for; to know (ಪರಿಭಾವ Šmd. Dh.; ವಿಚಾರಿಸು 72 Cm.; ಭಾವಿಸು 110 Cm., ಅಱ Mdb. Cm.; My.; Mhr. ಬಗಣೇಂ, to see; to look, direct the eye to). P. ps. ಬಗದು, ಬಗೆದು. ಬಗೆದಯ್ ನನ್ನನೆ (Šmd. 255). ಕೂಡಿದಂಗೆರಡಂ ತಾಂ ಬಗೆವಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀೞ್ವಲ್ಲಿಗೇಂ ಸನ್ದಯಮ್? (89). ಚನ್ತಿಸಿಯುಪಾಯಮಂ ಪೞ್ಚನೆ ಕೆೞ್ಚನೆ ಬಗೆಯಂ (112). ಅಂ ಪೆಱನೆನ್ನು, ಬಗೆಯಲಿವಿಗಾಗಳ್! (258). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೆಱತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್, ಗಡ, ನಿನಗೆ ಸುಮುತ್ತಿ ಬೇಱ, ಆಂ ಬೇಱ (277). ಬಗೆಯದವನು (ವಿಯಾತ, ಧೃಷ್ಟ Hlâ.). ಇದಿರಂ ಬಗೆಯದವಂ (ಅದುಷ್ಟ Mr. 237). ನಾನೊನ್ದು ಬಗೆಯೆ ದೇವರೊನ್ದು ಬಗದನು.— ಉಣ್ಣ ಮನೆಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಬಾರದು (Prvs.). ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದಡೆ ಕೈಲಾಸಬಿನ್ನಣವಕ್ಕು (Sp.). See Čh. v. 21; Bp. 2, 19; 24, 25; 31, 15; 32, 32; 40, 90; 45, 19; 47, 41; 51, 47; 61, 4. 5; Rśv. 4, 118; 5, 124; 13, after 2; 13, 4. 100. 103.

ಬಗೆ bagĕ. 2. Thought; concern, regard; notion, idea; intention, purpose, object, aim; the mind (ಭಾವ Nn. 100, Kk. 31, Šm. 56; ಆಕೂತ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ Hlâ., Mr. 460; ಚಿತ್ತ Čt. II, 60; My.; *cf.* ಬಗ್ಗೆ, ಬಗ್ಯೆ). ಮನದ ಬಗೆ (ಸಂಕಲ್ಪ Hlâ.). ಮುಗಿದ ಬಗೆ (ನಿಧಾನ Mr. 483). ಬಗೆಯಂ ಬಗೆ (Abh. P. 14, 82). ಬಗೆ ಪೋಯ್ತಾಗಳ್ (Šmd. 68. 289). ಅದಾರ ಬಗೆಗಂ ಮಾಸರಮಾದ ನಾಗಕೇಸರದ ರಜದ ರಂಗವಲಿ (Čpr. 7, after 92). See Šmd. 277; Čpr. 3, 16; 5, 77; 8, 51; Rśv. 13, 8. 26. 100; Râm. 3, 8, 69; J. 2, 46; 6, 34. — ಬಗೆಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. To cause one's thoughts to fail, to bewilder, to confuse (Abh. P. 16, 53). — ಬಗೆಗಿಡು. -ಕಿಡು. Thought to fail, to be bewildered (Čpr. 8, 7; Rśv. 13, after 102). — ಬಗೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. One's aim to fail, to get disappointed, to begin to feel sad (Grj. 4, 69; V. 8, 44; Śśv. 3, 48). — ಬಗೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಬಗೆಗಿಡಿಸು. — ಬಗೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಬಗೆಗಿಡು. (J. 19, 38). — ಬಗೆಗೆವರ್. -ಬರ್. To come to one's mind or notice, to become noticeable (ಬಗೆವುಗು Šmd. 3 Mdb. Cm.). ಪನ್ದಲಿರ ತೋರಣಂ ತಳ್ತೊಪ್ಪಿದ ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುದಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ, ಚೆಲ್ವಿನ್ದೆಸೆವ ಮಂಗಲಾನಕಗೊನ್ದು ಶವಂ ಬಗೆಗೆವನ್ದುದನ್ದರ ಮನೆಯೊಳ್ (Šmd. 216). — ಬಗೆಗೆಳಸು. -ಎಳಸು. To act according to one's pleasure (J. 8, 22). — ಬಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To attract one's thought or attention; to be observed, to appear;—to take notice of, to mind, to heed. See Bp. 38, 20; 41, 15; 43, 51; 53, 33; 55, 5. 11; 57, 57; 60, 17; Rśv. 13, 82. 84; Śśv. 1, 34; 5, 37; J. 11, 17. — ಬಗೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause one's attention to be attracted, etc. (Čpr. 7, 152; Rśv. 6, 113; J. 6, 44). — ಬಗೆದರ್. -ತರ್. To take to heart, to mind (Čpr. 1, 60; 4, 3; 8, 81; Abh. P. 14, 29). — ಬಗೆ ನೋ. To get mentally afflicted, to grieve (Śśv. 4, 136). — ಬಗೆ ಮರಳ್. The mind to turn round (towards an object, Čpr. 4, 64). — ಬಗೆಯೊಳೊಗೆ. -ಒಗೆ. To be born in the mind. ಬಗೆಯೊಳೊಗೆದವ, Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7). — ಬಗೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To think, to reflect (J. 2, 34; 3, 35). — ಬಗೆವನೆ. -ಮನೆ. The abode of thought, the mind (V. 23, 15). — ಬಗೆವುಗು. -ಪುಗು. To enter the mind, to be understood, to recommend itself (ಮನವುಬ್ಬುಗು Šmd. 3 Cm.; ಬಗೆಗೆ ಬರ್ Mdb. Cm.). — ಬಗೆವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. To begin to cheer up (Grj. 4, 113). — ಬಗೆ ಹರಿ. (One's) thought or purpose to proceed without any impediment (My.).

ಬಗೆ bagĕ. 3. = ಬಗಿ 3. A division, a portion, a part (see ಇಬ್ಬಗೆ, & T., M. s. ಬಗಿ 1). **2**, a division or section, a kind, a sort, a variety; a class, a caste; a manner, a mode, a way (My.; Tĕ., M. ವಗೆ; T. ವಗೈ; ವೃತ್ತಾನ್ತ, ಪ್ರಕಾರ Si. 423). See Rśv. 6, after 11; 13, 69; J. 1, 10; 3, 17; 6, 37; 28, 18. 57; Si. 21. 48. 70. 78. 90. 241. etc. — ಬಗೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see a way (J. 23, 6). — ಬಗೆ ಬಗೆ. rep. Different or various or manifold kinds, etc. ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ್ಯ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). See Si. 62. 180; B. 1, 5; 3, 81. — ಬಗೆ ಹರಿ. The (proper) mode to run, a way to be opened: to be settled, to be adjusted (My.). — ಬಗೆ ಹರಿಸು. To settle, to adjust (My.).

ಬಗೆ bagĕ. Tbh. of ಬಕ. ಬಗೆಯ ಪುಷ್ಪ (ಶಿವಮಲ್ಲಿ, ಪಾಶುಪತ, ಬಕ, etc. Nr. *a;* see ಬಕಪುಷ್ಪ).

ಬಗೆಕಾಱ bagĕ-kâṟa. A man who is mindful. See Šmd. s. ನೀಱ.

ಬಗೆಯಿಸು bagĕyisu. To cause to mind; to captivate the mind (J. 29, 46).

ಬಗೆರಗೆ bagĕragĕ. 1. = ಬಗರಗೆ 1, etc. A temporary well, etc. (ಚುರಿ, ಚುಂಡಿ, ಚೂತಕ Hlâ.).

ಬಗೆರಗೆ bagĕragĕ. 2. = ಬಗರಗೆ 2, etc. (Râm. 5, 8, 69).

ಬಗ್ಗ bagga. = ಬಗ್ಗು 1. Tbh. of ವ್ಯಾಘ್ರ (Šmd. 345. 356). — ಬಗ್ಗದೊವಲ್. -ತೊವಲ್. A tiger-skin (V. 14, after 31). —

ಬಗ್ಗದೊಪಲುಡಿಯ. -ಉಡಿಯ. Śiva (ಈಶ್ವರ Śm. 2; ಶಿವ Kk. 4, o. r. -ಲುಡೆಯ). — ಬಗ್ಗಸಮ್ಮ. = ಬಗ್ಗದೊವಲ್. (Śśv. 3, 3).

ಬಗ್ಗಡ baggaḍa. Sediment, settlings, dregs as of oil, the mud or mire in a well, cow-dung mixed with water (My.; Mhr. ವಗಳ, refuse, dregs; ವಂಗಳ, bad, foul, nasty).

ಬಗ್ಗಡಿಯ baggu 1-aḍiya. A babbler (Bp. 57, 29; T. ವಕ್ಕು, a sound, also that of barking; ವಗುಳಿ, a sound).

ಬಗ್ಗಡೆ baggaḍĕ. A kind of fish (Rśv. 5, 115; cf. T. ವಗುಲಿ, Mhr. ವಾಗಟೀ).

ಬಗ್ಗಡೆಯತನ baggaḍĕyatana. Babble (Râm. 6, 44, 11).

ಬಗ್ಗಣೆ bagganĕ. (Śma. 49). (= ಬಗ್ಗು 1). Cooing, etc. (Śśv. 2, 45).

ಬಗ್ಗನೆ bagganĕ. With the sound of (ಬಗ್ or) ಬಗ; flashingly (My.; Tĕ. ಭಗ್ಗುನ). 2, quickly (My.).

ಬಗ್ಗರಿ baggari. The thorax (My.).

ಬಗ್ಗಿ baggi. A "buggy" (Si. 275; My.).

ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 1. To cry, to coo, to chirp, to chatter, to sing (ಜಂಕಿಸು Čt. I, 4). ಪಾಡೆಲೆ, ತುಮ್ಬಿ! ಬಗ್ಗಿಸೆಲೆ, ಕೋಗಿಲೆ! ತೀಡೆಲೆ, ಗನ್ಧವಾಹ! (Śmd. 153. 272). ಖಟಿಲೆ ನುಡಿದು, ಅಟಿಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಘಟೀಲನೆ ನಡೆ! ಎನ್ದು, ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ (28). ಬಗ್ಗಿಪ ಕಲಕಣ್ಠಂ (Rśv. 2, 38). 2, to cry out, to vociferate (Abh. P. 12, 77; Grj. 6, after 56).

ಬಗ್ಗಿಸು baggisu. 2. = ಬೊಗ್ಗಿಸು. To bend (v. t.), etc. (My.).

ಬಗ್ಗು baggu. 1. = ಬರ್ಗು. The crying, cooing, chirping, chattering or singing of birds (ಜಂಕಣೆ Čt. II, 22; ಬೆಜ್ಜೆ, ಜಡಿಪ, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Śm. 29. 30; ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ 84; Kk. 42, o. r. ಬರ್ಗು; ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 77; Tĕ. ವಾಗು, to sound, ring, talk, chatter).

ಬಗ್ಗು baggu. 2. = (ಬಂಕು), ಬೊಗ್ಗು 1. To bend, to bow (v. i.; ಬಾಗು Śm. 84; My.); to become submissive (My.; T. ವಣಂಗು, ವಳೈ, M. ವಣಙ್ಙು, ವಟಙ್ಙು, ವಳೆ, to bend; cf. ಒಗ್ಗು 3, ಬಳ್ಕು 2). ನೆಗ್ಗಿದ್ದು ಬಗ್ಗೀತೇ?—ಬಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಗುದ್ದು ಹೆಚ್ಚು (Prvs.). See Prv. s. ಮಣಗು.

ಬಗ್ಗು baggu. 1. = ಬಗ್ಗ. ಬಗ್ಗನೆ ವ್ಯಾಘ್ರಂ (Bhn. 58).

ಬಗ್ಗು baggu. 2. Tbh. of ಭಾಗ್ಯ (Čt. II, 41).

ಬಗ್ಗೆ baggĕ. = ಬಗ್ಯೆ, q. v. (C.). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಕೂಡ ನಡಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ (B. 3, 24). ಆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಅದಟ ಬೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಡಿ (2, 33). ಕಲಿತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪಶು ಪಕ್ಷಿ ಗಿಡ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠಗಳುಣ್ಟು (3, 1). ಇವಟ ಹೊರ್ತು ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಬಲ್ಲಿಯಾ? (3, 2). ಯಾವ ಕೋಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬನ್ದಿತ್ತೋ, ಆ ಕೋಡುಗಳೇ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುಳುವು ಆದವು (3, 19). ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು (3, 72). ಮುನ್ದೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಟೀಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾದರೂ ಚಿನ್ತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (4, 119).

ಬಗ್ಯೆ bagyĕ. (i. e. ಬಗೆಯೆ, fr. ಬಗೆ 2). = ಬಗ್ಗೆ. The very thought, intention, purpose or concern; with the thought or purpose; on account of, for; with regard to, concerning (C.). ದಾವೀ ಬಟೀ ಪಶುಗಳು ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಬಗ್ಯೆ ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ನೀರುತೊಟ್ಟಿ (Si. 90). ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಾನ (238). ಗೂಳಿಬಸವನಾಗ ತಕ್ಕ ಬಗ್ಯೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿಗಟ (319).

ಬಂಕ banka. (= ವಂಕ). N. (Bp. 9, 24; 49, 23). 2, a bend: a corner (Śśv. 1, 67; B. 4, 155). — ಬಂಕತನ್ದೆ. N. See ಮೊರಟದ-. — ಬಂಕನಾಥನ ಬಂಕಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 24). — ಬಂಕಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 47, 35; 49, 24). — ಬಂಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 39).

ಬಂಕಾ bankâ. (= ವಂಕಾ for ವಂಕ). — ಬಂಕಾಪುರ. N. of a place. ಬಂಕಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಡೊಂಕು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ಬಂಕಿ banki. = ಬೊಂಕಿ, (ವಂಕಿ). — ಬಂಕಿದೇವ. N. (Bp. 9, 23. 38; see ಮೊರಟದ-).

ಬಂಕು banku. (= ಒಗ್ಗು 3, ಬಗ್ಗು 2). To be crooked, to bend (ಕೌಟಿಲ್ಯ Śmd. Dh.; Tĕ. ಒಂಗು, ವಂಗು; cf. Sk. ವಂಕ್, to be crooked).

ಬಂಕುಡಿ bankuḍi. = ವಂಕುಡಿ. (V. 42, after 21).

ಬಂಕೆ bankĕ. = ಬೊಂಕ, ಬೊಂಕೆ. Gum, glue, resin (My.; Tĕ.; ನಿರ್ಯಾಸ Si. 487; M. ವಟುಪ್ಪು, slipperiness; glue, mucus; T., M. ವಟುಕ್ಕು, to slip, slide; see ಬಕ್ಕೆ; ಬಮ್ಬು; ಬೂರಗಬಂಕೆ).

ಬಂಗ banga. Tbh. of ಭಂಗ (My.). ಬಂಗ ಪಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ಬಂಗಾರದಾಸೆಯೇ? (Prv.). See Prvs. s. ಬಣ್ಣ 5, ಬಣ್ಣಾರ.

ಬಂಗಡ bangaḍa. — ಬಂಗಡಬಳ್ಳಿ. The creeper Ipomaea biloba Forsk. (St. & Pl.).

ಬಂಗಡ್ಡ ban-kaḍḍa. = ಬಣ್ಣಗಡ್ಡ. The grass ಮರಹಾನ್ತಿ when dry (Z.).

ಬಂಗರಳಿ bangaraḷi. N. of a plant (ಹೀಲ Mr. 119).

ಬಂಗಲೆ bangalĕ. A bungalow (My.; Mhr., H. ಬಂಗಲಾ).

ಬಂಗಾರ bangâra. = ಬಂಗಾರ, ಭಂಗಾರ, ವಂಗಾರ. Tbh. of ಭೃಂಗಾರ. Gold (C.; Tĕ.; T. ಪಂಗಾರು, ವಂಗಾರು). ಅಂಗರಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಬಂಗಾರವು ಯಾಕೆ?—ಬಂಗಾರದ ಕತ್ತಿಯಾದರೆ ರಕ್ತ ಬಾರದೇ?—ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ತ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ?—ಬಂಗಾರವಿದ್ದರೆ ಶೃಂಗಾರ.—ಬಂಗಾರವೊನ್ದು, ಒಡವೆ ಹಲವು.—ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊದಲು ಇಲ್ಲ (Prvs.). See B. 1, 18. 19; Prv. s. ಬಂಗ. — ಬಂಗಾರಕಡ್ಡಿಬತ್ತ. A kind of very good paddy (My.). — ಬಂಗಾರಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (My.). — ಬಂಗಾರಕಾಯಿಮರ. The Arnotto tree, Bixa orellana Lin. (St. & Pl.). — ಬಂಗಾರದ ನೀರು. The cover of gold on a chemically plated thing (My.). — ಬಂಗಾರದ ಮುಲಾಮು. Gold laid on the surface of a thing, gilt (My.). — ಬಂಗಾರದವಳು. -ಅವಳು. A king's concubine (ರಾಜನ ಉಪಪತ್ನಿ My.). — ಬಂಗಾರದ ಸ್ತ್ರೀ. = ಬಂಗಾರದವಳು. (My.; ಭೋಗಿನಿ Si. 183). — ಬಂಗಾರವರಕು. = ಬಂಗಾರದ ನೀರು (My.).

ಬಂಗಾಳ bangâḷa. N. of the country Bengal (Bp. 16, 18). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು.—ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಗವುಡ ಬಂಗಾಳಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಂಗಾಳಿ bangâḷi. Relating to Bengal. 2, = ಬಂಗಾಳಿತನ. (My.; see Prv. s. ಬಂಗಾಳ). — ಬಂಗಾಳಿದುಡ್ಡು. An ancient copper coin equal to four cash (My.). — ಬಂಗಾಳಿಮರ. The Portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.; Z.)

ಬಂಗಾಳಿತನ bangâḷitana. Trickery (My.).

ಬಂಗಾಳಿವಿದ್ಯೆ bangâḷi-vidyĕ. Jugglery; trickery (My.).

ಬಂಗಿ baṅgi. 1. Tbh. of ಭಂಗಿ, q. v. Appearance, semblance: likeness, similarity (ಪಾಂಗು, ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 101; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಪಾಸಟಿ, etc., ಸಾಮ್ಯ Šm. 55). — ಬಂಗಿವೆಱ್. -ವೆಱ್. To get the appearance of, to resemble. ಬಂಗಿವೆತ್ತು, ಕನ್ತು ರಾಜನ ಮನ್ತ್ರಶಾಲೆಯುಂ ಕೈತ್ಯದ ನೃತ್ಯಭವನಮುಂ ಕಮ್ಪಿನ ಕಾರಾಗಾರಮುಂ ಚಲ್ವಿನ ಕುಲಗೃಹಮುಮಿರ್ಪನ್ತಿರ್ದ ವಸನ್ತಗೃಹಂ (Čpr. 7 after 92).

ಬಂಗಿ baṅgi. 2. Tbh. of ಭಂಗೆ. Hemp (ವಿಜಯಿ Mr. 116; Č. Bp. 47, 45; My.; Mhr. ಭಾಂಗ); a potion prepared from it (My.). 2, a person addicted to the use of smoking, eating or drinking hemp: a crazy person, a crack (My.; Mhr. ಭಂಗೀ). ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟ ಮಗ ಬಂಗೀ ನಟ್ಟ.—ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ.—ಬಂಗಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಹಂಗು ಯಾರದು?—ಬಂಗಿ ಮುಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಅಂಗಿಯಾದರೂ ಉಱಿಯದು.—ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಹಂಗು ಸುಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಕಾಟನಾಯಕ. — ಬಂಗಿದಾಸಯ್ಯ. A crazy devotee (My.). — ಬಂಗಿ ಸೊಪ್ಪು. Hemp leaves (My.).

ಬಂಗಿ baṅgi. 3. = ಬಾಂಗಿ, q. v. (My.; Tĕ.).

ಬಂಗು baṅgu. A disease of the skin at which it uses to get black, red and white spots (My.; T. ವಂಗು, black spots in the face; Mhr. ವಾಂಗ, a purple or dark discoloration of the skin, a mole; M. ವಕ್ಕು, ವಙ್ಙು, to be singed).

ಬಚಕಾನಿ baĉa-kâni. = ಬಚ್ಚಕಾನೆ, q. v. (My.; B. 3, 103).

ಬಚನಾಗ baĉanâga. Poison-root, the root of Gloriosa superba (Mhr., H.; ವತ್ಸನಾಭ G.).

ಬಚಾರಿ baĉâri. — ಬಚಾರಿಮರ. The tree Albizzia odoratissima Benth. (St. & Pl.).

ಬಚಾವು baĉâvu. Protection; deliverance, escape, getting safely through (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬಚ್ಚ baĉĉa. 1. (= ಬಚ್ಚಯ, etc.). That which is bad (ಕೆಟ್ಟುದು Čt. II, 54). — ಬಚ್ಚನಾಲಿಗೆ. A bad tongue, a tongue that speaks lies (J. 6, 31).

ಬಚ್ಚ baĉĉa. 2. = ಪಚೆ, q. v. Greenness, etc. — ಬಚ್ಚಂಗಾಯಿಬಳ್ಳಿ. -ಂ-ಕಾಯಿ-. The water-melon, Cucumis vulgaris Schrad. (St. & Pl.).

ಬಚ್ಚ baĉĉa. 3. A small, flat, circular stone (My.). See ಕುದುರೆ-.

ಬಚ್ಚ baĉĉa. Tbh. of ವತ್ಸ. A young one; a boy (My.; Mhr., H. ವಚ್ಚಾ, ಬಚ್ಚಾ); a calf, etc. — ಬಚ್ಚಬರಿ. -ಹರಿ. To become a calf, to behave like a calf (Abhâ. 2, 84).

ಬಚ್ಚಕಾನೆ baĉĉa-kânĕ. = ಬಚಕಾನಿ. A cloth for boys (My.; Br.).

ಬಚ್ಚಣೆ baĉĉaṇĕ. 1. = ಬಚ್ಚಳೆ 1, q. v.

ಬಚ್ಚಣೆ baĉĉaṇĕ. 2. (= ಬಾಸಣೆ). A cover (Grj. 6, after 56).

ಬಚ್ಚರ baĉĉara. = ಬಜ್ಜರ. (ಕುಲಿಶ Čt. I, 21).

ಬಚ್ಚರಣೆ baĉĉaraṇĕ. The business of cutting and polishing diamonds (?). — ಬಚ್ಚರಣೆಗಾಱ. (Râm. 5, 8, 51).

ಬಚ್ಚರೆ baĉĉarĕ. Heaven (ಬರ್ದಿಲ, ಸಗ್ಗ, ಅಮರಲೋಕ Kk. 10*a*).

ಬಚ್ಚಲ್ baĉĉal. ಬಚ್ಚಲು. A drain or little kennel from a bathing room through the wall (ಕೆಸಱಿಗೆ Šs.); the bathing room itself (My.; Si. 82. 94; *cf.* ಬಸಿ 1; ಪಚ್ಚಳ 2). ಬಚ್ಚಲ ನೀರಿನ ಕುಣಿಯೊಳಗೆ ಬಹು ದಿವಸ ಕೊಱಿತು ದುರ್ಗನ್ಧವಾದ ನೀರು (B. 4, 185). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ಬಚ್ಚಲ ರೊಜ್ಜನನ್ತಿಹುದು (Sp.). See Prv. s. ಒಱಿ 4; Abhâ. 2, 84. — ಬಚ್ಚಲುಕುಣಿ. The pit outside a bathing room into which water drains off (My.). — ಬಚ್ಚಲುಕೋಣೆ. A bathing room (My.). — ಬಚ್ಚಲುಗಜ್ಜು. The filthy water in the drain-pit (My.). — ಬಚ್ಚಲುಗಣ್ಡಿ. The kennel for the egress of water (My.). — ಬಚ್ಚಲುನೀರು. = ಬಚ್ಚಲುಗಜ್ಜು. (My.). — ಬಚ್ಚಲುಬಾಯಿ. The opening of a drain (My.). — ಬಚ್ಚಲುಮನೆ. = ಬಚ್ಚಲುಕೋಣೆ. (My.). — ಬಚ್ಚಲುವೊಲೆ. -ಒಲೆ. The fire-place in a bathing room for heating water (My.). — ಬಚ್ಚಲುಹುಣಿಸೆ. A kind of sorrel (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಚುಕ್ರ, ಅಮ್ಲವೇತಸ, ಶತವೇಧಿ Si. 157).

ಬಚ್ಚಲಿ baĉĉali. = ಬಚ್ಚಲೆ. (Tĕ.). See ಬಳ್ಳಿ-.

ಬಚ್ಚಲೆ baĉĉalĕ. = ಬಚ್ಚಲಿ, (ಬಸಲೆ). Spinage. See ಕಾವುಬಚ್ಚಲೆ, and T. s. ಪಲ್ಯ. — ಬಚ್ಚಲೆಬಳ್ಳಿ. A small diffuse annual plant, Portulaca quadrifida Lin. (St. & Pl.).

ಬಚ್ಚಳೆ baĉĉaḷĕ. 1. = ಬಚ್ಚಣೆ 1. Tbh. of ವತ್ಸಲೆ (Šmd. 348 o. r. ಬಚ್ಚಣೆ).

ಬಚ್ಚಳೆ baĉĉaḷĕ. 2. (= ಬತ್ತಳಿಕೆ). (J. 13, 18).

ಬಚ್ಚಿಸು baĉĉisu. Tbh. of ಭಕ್ಷಿಸು (G.).

ಬಚ್ಚು baĉĉu. 1. = ಬಯ್ಚು. To deposit;—to put aside, to conceal, to hide, to cover (T. ಪದಿ, ಪದುಕ್ಕು, M. ಪದುಕ್ಕು, v. a., to conceal = ಪುದೈ, ಪುದೆ, see ಪುದಿ 1; T. ಪದುಂಗು, M. ಪದುಙ್ಙು, to sneak unseen). See ಕಣ್ಣಾಚ್ಚು.—ನಾವು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಅತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಬಚ್ಚುವದು ನಿಮ್ಮಿನ್ದಾಗುವದೋ? (B. 3, 2). ಜನರು ಸತ್ಯಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಚ್ಚುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಒಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಹೊಱ ಬಿದ್ದೀತು (5, 170). — ಬಚ್ಚಿಡು. -ಇಡು. = ಬಚ್ಚು, ಬಯ್ಚಿಡು. To deposit, etc. (ಬಯ್ Šs.; My.). ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು ಇದ್ದದನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ಪ್ರತಿದಾನ Si. 325). ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡದ್ದನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ 437). ಬಚ್ಚಿಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ 377). ಬಚ್ಚಿಡ ತಕ್ಕದು (ಗುಹ್ಯ 445). ಹೊತ್ತು ಮುಱಿಗಲು ಬಾಡಿ ಬಚ್ಚಿಡುವದೆಲ್ಲ (an umbrella or parasol, Bĕdaguĉaupadi). ಗಣ್ಡುಕರಡಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಱಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆನ್ದು, ಹೆಣ್ಣುಕರಡಿಗಳು ಮಱಿಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡುತ್ತವೆ (B. 5, 260). — ಬಚ್ಚಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Depositing, etc. (ಉಪನಿಧಿ, ನ್ಯಾಸ Si. 325; ನಿಹ್ನವ 458). — ಬಚ್ಚಿವೋಗು. -ಪೋಗು. To hide one's self (J. 21, 34).

ಬಚ್ಚು baĉĉu. 2. = ಬತ್ತು 1. To grow lean, etc. (My.). ನೆಚ್ಚಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prv.).

ಬಚ್ಚೆ baĉĉĕ. = ಪಚೆ. *Cf.* ಬಿಚ್ಚೆ. — ಬಚ್ಚೆವೆಣ್. = ಪಚೆವೆಣ್, q. v.

ಬಜ baja. (= ಬಜೆ?). See ಕಾಡ-.

ಬಜನ್ತರಿ bajantari. A wind musical instrument (My.; Mhr. ವಾಜನ್ತ್ರ). 2, a performer upon the bajantari (My.; Mhr. ವಾಜನ್ತ್ರೀ).

ಬಜನ್ತ್ರಿ bajantri. = ಬಜನ್ತರಿ. (My.; ವಾದಿತ್ರ Čb.).

ಬಜಾಯಿಸು bajâyisu. To beat, to play a musical instrument (My.; Mhr. ಬಜಾವಿಣೇಂ). 2, to achieve, to execute, as a decree (My.; B. 5, 269; Mhr. ಬಜಾವಿಣೇಂ).

ಬಜಾರ bajâra. = ಬಜಾರು, ಬಾಜಾರ, ಬಾಜಾರು. A market; the business of a market (My.; ಅಪಣ, ಪೇಟೆ, ಸನ್ತೆ, ಹಟ್ಟ G.; Mhr., H. ವಾಜಾರ).

ಬಜಾರಿ bajâri. = ಬಾಜಾರಿ. Relating to a market; low, disreputable (Mhr. ವಾಜಾರೀ);—a low, disreputable woman, a jade, a scold (My.; Tĕ.; T. ವಜಾರಿ).

ಬಜಾರು bajâru. = ಬಜಾರ, etc. (My.; M. ಬಜಾರ್).

ಬಜಾವಣೆ bajâvaṇĕ. Play (of a musical instrument), musical performance (or skill, Rŝv. 10, 32).

ಬಜಿ baji. = ಬಜೆ. (ಉಗ್ರಗನ್ಧಿ, ಗೋಲೋಮಿ G.).

ಬಜೆ bajĕ. Tbh. of ವಚೆ (Ŝmd. 338; ವಚೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, etc. Nr.; ವಜೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧ Mr. 136; ವಚೆ, etc., ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ, ಕವಣದ ಕಡ್ಡಿ Si. 146; My.). See ಅತಿ-, ಬಿಳಿಯ ಬಜೆ. — ಬಜೇ ಬೆಣ್ಣೆ. A compound of bajĕ and butter used as a medicine for a new-born infant (My.).

ಬಜ್ಜರ bajjara. = ಬಜ್ಜ್ರ. Tbh. of ವಜ್ರ (Ċt. II, 87; Ŝm. 68; Kk. 48, o. r. ಬಜ್ಜರ; My.; T. ವಚ್ಚಿರ, ವಯಿರ). See ಒಪ್ಪವಜ್ಜರ. — ಬಜ್ಜರಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A pillar of diamonds (Rŝv. 8, 2). — ಬಜ್ಜರಗವಿ. A cave made of diamonds (Ŝŝv. 3, 30). — ಬಜ್ಜರಗೊತ್ತಳ. -ಕೊತ್ತಳ. A bastion of diamonds (Ŝŝv. 1, 54). — ಬಜ್ಜರದಾರವನ್ದ. A door-frame of diamonds (V. 5, 2).

ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ bajjarakkĕ. (= ಬಗರಗೆ 1, etc.). A hole dug for water in the dry bed of a river or stream (ಬಗರಗೆ, ಒಜಿನ್ತೆ Kk. 56, o. r. ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ; *cf.* ಬಸಿ 1?).

ಬಜ್ಜಿ bajji. (Tbh. of ಭೃಜ್ಜ್). A ċaṭni made of roasted brinjals, chillis, etc. that are bruised with the fingers and mixed with curds, etc. (My.). ಬಜ್ಜಿಗೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ; ಅಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೊಸರು? (Prv.). See Prv. s. ಬದನೆ. 2, a bruised state, a bruise. ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಬಜ್ಜ ಬಜ್ಜ ಆಯಿತು (My.). — ಬಜ್ಜಿ ಬದನೆ. A large round badanĕ, especially used for bajji (My.). — ಬಜ್ಜ ಮಾಡು. To bruise, as the body by blows (My.). — ಬಜ್ಜಿಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A large kind of chilli used for bajji (My.).

ಬಜ್ಜಿರ bajjira. Tbh. of ವಜ್ರ (see Kk. s. ಬಜ್ಜರ). 2, a warrior armed with a discus (ವಜ್ರದಂಕವೀರ Kk. 11*a*).

ಬಜ್ಜೆ bajjĕ. (= ಬಂಜೆ 2). — ಬಜ್ಜೆಗೂಣ್ಟಣಿ. -ಕೂಣ್ಟಣಿ. A crafty procuress (Ċpr. 2, after 60).

ಬಂಚ bańċa. Tbh. of ವಂಶ (Ŝmd. 348; Ċt. I, 18; Kk. 58; Ŝm. 64; Ċpr. 7, 97).

ಬಂಚನೆ bańċanĕ. Tbh. of ವಂಚನೆ (Ŝmd. 342).

ಬಂಚರ bańċara. A pandore or bandore, a kind of guitar (Rŝv. 5, after 19; Ŝŝv. 2, after 42; ವೀಣೆ, ತಮ್ಬೂರಿ G.).

ಬಂಚಿಸು bańċisu. Tbh. of ವಂಚಿಸು. (Abh. P. 7, 59).

ಬಂಜರ bańjara. = ಬಂಜರು. (My.).

ಬಂಜರು bańjaru. Waste land (My.; Br.; H.). See ಅನಾವಿ-. — ಬಂಜರುಜಮೀನು. = ಬಂಜರುಭೂಮಿ. (My.). — ಬಂಜರು ದಿಣ್ಣೆ. A waste hillock (Si. 100). — ಬಂಜರು ಬೀಳು. To become waste (My.). — ಬಂಜರುಭೂಮಿ. Waste or fallow-land (My.).

ಬಂಜೆ bańjĕ. 1. Tbh. of ವನ್ಧ್ಯೆ (Ŝmd. 344) or ಬನ್ಧ್ಯೆ. A barren or childless woman (My.; Tĕ.; Mhr. ವಾಂಝು); a woman who has no menstrual courses (ಪಜೆವೇಣ್ Ŝm. 73). 2, a barren cow (ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ Hlâ.; ವಶೆ Mr. 181; ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ, ಬಂಜೆಯಾದ ಆಕಳು Si. 321; Tĕ.). 3, unproductiveness, barrenness, sterility, vainness (My.; Mhr. ವಾಂಝೂ, barren). ಬಂಜೆ ಹೋದಲ್ಲೇ ಸಂಜೆ (Prv.). See Prv. s. ನಂಜು 2. — ಬಂಜೆ ಮರ. A barren tree, a tree without fruit (ವನ್ಧ್ಯ, ಅಫಲ Nr.; ಅವಕೇಶಿ Mr. 103; ವನ್ಧ್ಯ, ಅವಕೇಶಿ Si. 120). ಬಂಜೆಮರನು (ಅವಕೇಶಿ Hlâ.). — ಬಂಜೆ ಮಾಡು. To waste (v. t., Abh. P. 9, 165). — ಬಂಜೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become barren (My.). 2, to become unproductive, fruitless or vain (J. 4, 3; 29, 37; My.). — ಬಂಜೆವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To waste (v. t., Ċpr. 2, 47). 2, to allay, to cool, as passion (5, 49). — ಬಂಜೆಹಸು. A barren cow (ವಶೆ, ವನ್ಧ್ಯೆ Si. 460).

ಬಂಜೆ bańjĕ. 2. (= ಬಜ್ಜೆ). Tbh. of ವಿದ್ಯೆ (Ċt. I, 63, o. r. ಬಂಜ; Grj. 4, after 120).

ಬಂಜೆತನ bańjĕtana. Barrenness (J. 28, 59).

ಬಟ baṭa. 1. = ಬಣ್ಟ 2. Tbh. of ಭಟ. A brave warrior (My.). 2, = ಬಟ್ಟ 2. — ಬಟಮಾನ್ಯ. Free land granted by a ruler to a learned Brâhmaṇa (My.).

ಬಟ baṭa. 2. = ಬಟ್ಟ 1. — ಬಟಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. (ಕಲಾಯ, ರೇಣುಕ, ಸತೀನಕ, ಹರೇಣು G.).

ಬಟತನ baṭatana. Bravery, prowess, valour. ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬಟತನವೇ? (Prv.).

ಬಟವಾಡೆ baṭavâḍĕ. Distributing of wages (My.; Mhr., H. ಬಟವಡಾ).

ಬಟವೆ baṭavĕ. A draw-purse (Mhr. ಬಟವಾ; T. ವಟ್ಟುವ; Tĕ. ವಟ್ರ). ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕುವ ಬಟವೆ (G. 159. 566).

ಬಟಾ baṭâ. = ಬಟ್ಟ, etc. — ಬಟಾಬಯ್ಲು. = ಬಟ್ಟಬಯಲ್. (My.).

ಬಟಾಟಿ baṭâṭi. A potato (B. 5, 203).

ಬಟಾಣಿ baṭâṇi. The common pea, Pisum sativum Lin. (My.; Mhr., H. ವಾಟಾಣಾ).

ಬಟಾಯಿ baṭâyi. Tax paid in kind to the proprietor of the land (My.; Mhr. ಬಟಾಈ).

ಬಟು baṭu. = ಬಟುವು, etc. (My.; ವೃತ್ತ, ದುಣ್ಡಗೆ G.).

ಬಟುವು baṭuvu. (fr. ವೃತ್ತ). = ಬಟು, ಬಟುಹು, (ಬಟ್ಟ 1, etc.). Roundness; a circle; regularity in form, beauty (My.; Tĕ.; ವೃತ್ತ Nn. 112; Mr. 529, o. r. ಬಟುಹು; ಉರಟು, ದುಣ್ಡು G.). ಬಟುವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 112). ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣೊಳಗಿನ ಗೊಮ್ಬೆಗಳು ಹಗಲು ಸಣ್ಣ ಗೆರೆಗಳನ್ತೆ, ಇರುಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ ಬಟುವಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ (B. 3, 31).

ಬಟುಹು baṭuhu. = ಬಟುವು, q. v. (ಚಕ್ರ, ವೃತ್ತ Nn. 49, o. r. ಬಟ್ಟಿತ್ತು; ಹರಿಣಿ, ವೃತ್ತ 95, o. r. ವೃತ್ತಭೇದ; ವರ್ತುಲ, ವೃತ್ತ, ನಿಸ್ತಲ Mr. 447).

ಬಟ್ಟ batta. = ಬಕ್ಕ, ಬಕ್ಕಟ, ಬಟಾ, ಬಟ್ಟು. Bareness; voidness. — ಬಟ್ಟತಲೆ. A bald head (My., also ಬಟ್ಟದಲೆ). ಬಟ್ಟತಲೆಯವನು (ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ, ಖಲತಿ Si. 414). ಬಟ್ಟತಲೆಯವನಾದರೆ ಹೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prv.). — ಬಟ್ಟಬಯಲ್. -ಲು. = ಬಕ್ಕಮ್ಬಯಲ್, q. v. (My.; Tĕ.; Bp. 51, 48; Abhâ. 2, 6; J. 7, 48). ಕೊಟ್ಟಾತ ಬಟಿಡಾದ, ಬಿಟ್ಟಾತ ಹಯನಾದ, ಕೊಟ್ಟವಳ ಪಡವೆನೆನುವಾತ ತಾ ಮೊದಲೆ ಬಟ್ಟಬಯಲಾದ (Sp.).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 1. (fr. ಬಟ್ಟಿತ್ತು Ŝmd. 212). = ಬಟ 2, ಬಟ್ಟು 1, ಬೊಟ್ಟು 2 q. v., ವಟ್ರ. Tbh. of ವೃತ್ತ. That is round, circular, spherical or globular; a circle, a disk (T., M. ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟು); that is well proportioned, regular or beautiful; that is uniform, as colour; round, etc. ನೇಸಱ ಬಟ್ಟ (ಪೊಟ್ಟು Ċt. I, 35). 2, a mark on the forehead in the form of a circlet. — ಬಟ್ಟಕುದುರೆ. A one-colored (chestnut) horse (My.). — ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. Peas, the round pea, Pisum arvense Shakesp., etc. (ಕಲಾಯ, ಸತೀಲಕ, ಹರೇಣು, ಖಣ್ಡಿಕ, etc. Nr., Hlâ.; Si. 304; My.; see ಸಣ್ಣ-). — ಬಟ್ಟಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. (B. 4, 32; My.). — ಬಟ್ಟಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A round ear (B. 4, 210). — ಬಟ್ಟಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. A circular weapon: the discus (Ċt. II, 77). — ಬಟ್ಟಜವ್ವನ. Beautiful youth (Rŝv. 1, after 135). — ಬಟ್ಟದಲೆ. -ತಲೆ. A round head (B. 5, 30; My.). — ಬಟ್ಟದೆನೆ. -ತೆನೆ. A round top of a rampart (Grj. 2, 79). — ಬಟ್ಟದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. (Ŝmd. 212). A round

thigh (J. 28, 18). ಬಟ್ಟದೊಡೆಯಂ (Šmd. 220), a man with round, well formed thighs. — ಬಟ್ಟಬಲ್ಮೊಲೆ. A round, stout female breast (J. 8, 19; 26, 11; 30, 2). — ಬಟ್ಟಬಾಣ. The fine asura called Bâṇa (Bp. 38, 39). — ಬಟ್ಟಮೀನು. A species of fish (ರಾಜೀವ Nr.). — ಬಟ್ಟಮುತ್ತು. A round pearl (Ršv. 12, after 56). — ಬಟ್ಟಮೊಗ. A round, handsome face (Ršv. 4, after 14; J. 8, 17; 16, 3). ಬಟ್ಟಮೊಗ ಬಟ್ಲು ಅದೀತೇ? (Prv.). — ಬಟ್ಟಮೊಲೆ. A round female breast (Čpr. 8, after 4; Râghô. 17, 66; V. 4, 18; J. 31, 6). — ಬಟ್ಟವೆಱ್. -ಪೆಱ್. The full moon (Ršv. 4, after 14).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 2. = ಬಟ 1 No. 2. Tbh. of ಭಟ್ಟ. A learned Brâhmaṇa (My.). 2, a pûjâri (My.). 3, a praiser, a panegyrist, an encomiast, a bard (My.; Mhr., H. ಭಾಟ). 4, = ಬಣ್ಣ 1, a cook (Mg.). ಬಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಕೂಱಿ ತಿನ್ನು, ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಟ್ಟ. — ಬಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಲಾಱ. — ಬಟ್ಟನಿಗೆ ಮನ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ದೊಡ್ಡದು. — ಬಟ್ಟರಿಗೆ ಮನ್ತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ, ಉಗುಳು ಬಹಳ. — ಬಟ್ಟರೇ, ತುಪ್ಪವಲ್ಲ, ರಕ್ತ! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬಟ್ಟರೇ, ಯಾವಾಗ ಬನ್ದಿರಿ? ಅನ್ದರೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ ಅನ್ದ. — ಬಟ್ಟರೇ, ಕ್ಷೇಮವೋ? ಅನ್ದರೆ ಎರಡು ದುಡ್ಡು ಇಂಗಿ! ಅನ್ದ. — ಪಟ್ಟೇ ಎಳ್ಳವಾದರೆ ಬಟ್ಟರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಬೆಟ್ಟ 1; ಕುಣ್ಡೆ-. — ಬಟ್ಟಮಾನ್ಯ. = ಬಟಮಾನ್ಯ. (My.).

ಬಟ್ಟ baṭṭa. 3. Tbh. of ಭ್ರಷ್ಟ. See ತಾಣಬಟ್ಟ.

ಬಟ್ಟಗೆ baṭṭagĕ. Roundness, (round, fat). (My.). ಬಟ್ಟಗೆಯಿದ್ದ (ಸೊನ್ನಲಿಗೆ G.). ಚಿಕ್ಕನ ತಲೆ ಬಟ್ಟಗೆ (B. 3, 30). ಕರಡಿಯ ಕಿವಿಗಳು ಬಟ್ಟಗೆ (3, 108). ಆನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಬಟ್ಟಗಾಗಿರುತ್ತವೆ (5, 238). ತುಟ್ಟಿಯಾದಾಗ (ಮೂಱ್) ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಟ್ಟಗಾದ (Prv.).

ಬಟ್ಟಂಗಿ baṭṭangi. = ಬಟ್ಟ 2, No. 3. — ಬಟ್ಟಂಗಿಯವ. -ಅವ. (ವನ್ದಿ, ಅರಸನನ್ನು ಕೊಣ್ಡಾಡುವ ಜನ G.).

ಬಟ್ಟನೆ baṭṭanĕ. In a turning-round manner: whirlingly (ತಿಬ್ಬನೆ, ತಿಟ್ಟನೆ, ಭ್ರಮಣಾರ್ಥ Šmd. 392, o. r. ಬಿಟ್ಟನೆ; ತಿಟ್ಟನೆ, ತಿಬ್ಬನೆ, ಸಿಟ್ಟನೆ, ಸುಱಿದು ಬಪ್ಪ ತೆಱಂ Čt. I, 15). — ಬಟ್ಟನೆವರ್. -ಬರ್. To turn or whirl round (ಸುಱಿ Šmd. I).

ಬಟ್ಟನ್ನ baṭṭal-annal. Round, circular (My.). ಗಡಿಯಾರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಬಟ್ಟನ್ನ ತಗಡು ಕೂಡ್ರಿಸಿ (B. 3, 86).

ಬಟ್ಟಲ್ baṭṭal. ಬಟ್ಟಲು. = ಬಟ್ಟಲ, ಬಟ್ಲ, ಬಟ್ಲು. (Tbh. of ವರ್ತುಲ). A concave metal vessel: a bowl, a cup, a basin, a goblet (ಚಷಕ Mr. 212; My.; T. ವಟ್ಟಿಲ್, M. ವಟ್ಟಿ, ವಟ್ಟಗೆ; Tĕ. ಬಟುಡಿ; M. ವಟ್ಟಳ, a large cooking vessel, a brass pan; T. ವಟ್ಟ, a large water-pot; Mhr. ವಾಟಗ, a large metal dish; ವಾಟೀ, a saucer-form vessel of metal; a half of a cocoanut shell; the pan of the knee; ವಾಟೋಳಾ, round). ಉದಕವ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಕಂಸ, ಪಾನಭಾಜನ); ಮದ್ಯವ ಕುಡಿವ ಬಟ್ಟಲು (ಚಷಕ, ಪಾನಪಾತ್ರ Nr.). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನೀಣ್ಟೆ ಮಱೆದಿಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೋ? (Lilv. 3, 4). ಎನ್ನ ಮೋಱೆ ಬಟ್ಟಲು ಕದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತೇ? (Prv.). See ಕೆಯ್ವಟ್ಟಲ್, ಗುಣ್ಡವಟ್ಟಲ್, ಬೆಳ್ಳಿವಟ್ಟಲ್, Bp. 14, 5; 33, 18.

ಬಟ್ಟಲ baṭṭala. = ಬಟ್ಟಲ್, etc. (B. 1, 9; 2, 50).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. 1. (= ಬಱಿ? Tĕ. ವಟ್ಟಿ, empty, vain, useless). — ಬಟ್ಟಿಗಱಿಕೆ. -ಕಱಿಕೆ. The plant Uraria lagopodioides DC. (ಗಾಂಗೇರುಕಿ, ನಾಗವಲೆ, ಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕ, etc. Nr.).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. 2. (The belly, M.; cf. ಬಸಿಱ್). 2, (Tbh. of ವರ್ತಿ), a rupture, hernia (M. ವಟ್ಟ; T. ಪಿಟ್ಟೈ, ವಟ್ಟ, ವಳಿ). — ಬಟ್ಟಿ ಬೀಱು. A rupture to take place (My.). — ಬಟ್ಟಿಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To raise and replace a rupture (My.).

ಬಟ್ಟಿ baṭṭi. A kiln, a furnace; a spirit-still; the matter prepared in a kiln (Mhr., H. ಭಟ್ಟೀ; My.; Tĕ.). ಸಾರಾಯು ಬಟ್ಟಿ (ಕನ್ದು, ಸ್ವೇದನಿ G.). — ಬಟ್ಟಿಯಿಱ್. -ಇಱ್. To fall in drops, to distill (My.). — ಬಟ್ಟಿಯಿಱಿಸು. -ಇಱಿಸು. To distill, as brandy, etc. (My.).

ಬಟ್ಟಿತು baṭṭitu. = ಬಟ್ಟಿತ್ತು. (ಸನ್ನಲಿಗೆ Šs.; ಸೊನ್ನಲಿಗೆ Kk. 48, o. r. ಸ-; see ಅತಿ-).

ಬಟ್ಟಿತ್ತು baṭṭittu. = ಬಟ್ಟ 1 (Šmd. 212), ಬಟ್ಟಿತು. That which is round, etc. (ವರ್ತುಲ, ನಿಸ್ತಲ, ವೃತ್ತ Nr., Hlâ.; Bp. 15, 8). ಬಟ್ಟಿತ್ತಱಿಲ್ಲಿ (Nn. 49). Plural ಬಟ್ಟಿದುವು (Šmd. 170). ಬಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿರ್ಪುದು (ಚಕ್ರವಾಲ, ಮಣ್ಡಲ Nr.; ವೃತ್ತತೆ Šmd. 19 Cm.). ಬಿನ್ದುಮುತ್ತಂ ಪೋಲ್ತು ಸೊನ್ನೆಯನ್ತೆ ಬಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿರ್ಪುದಱಿಂ ಶೂನ್ಯಶಬ್ದಂ (Šmd. 19). ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಬೀಸಿದನ್ತೆ ಬಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಸೊನ್ನೆ (26).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. = ಬಟ್ಟ. — ಬಟ್ಟುಬಱ್ದು. = ಬಟ್ಟಬಯಲು. (ಬಱೀ ಬಯಲ್ಲು G.).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. 1. = ಬಟ್ಟ 1, etc. (ಇನ್ದುಮಣ್ಡಲ Kk. 45; ಮಣ್ಡಲ Šm. 16). ನಸು ಬಿಳಿದಾಗಿ ಮಿಂಚುಹ, ಬಟ್ಟಹ ತೊನ್ನು (ಕೋಶ, ಮಣ್ಡಲಕ Nr.). 2, a round thing used for weighing (My.; Mhr. ಬಟ, a large marble, a taw). 3, = ಬಟ್ಟ 1, No. 2. (Čpr. 8, 73; My.). ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕಸ್ತುರಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಬಟ್ಟು (ಅಪಾಂಗ G.). — ಬಟ್ಟುಕುದುರೆ. A dapple horse (My.). — ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. = ಬಟ್ಟಗೆಯ್ದು. — ಬಟ್ಟುಗೆಯ್ದುಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Šm. 5. 6). — ಬಟ್ಟುದಾಲಿ. -ತಾಲಿ. A hemispheric plain tâli used as an ornament (My.). — ಬಟ್ಟುಹಸ. A dapple cow (My.).

ಬಟ್ಟು baṭṭu. 2. = ಬೆಟ್ಟು, ಬೊಟ್ಟು 1. A finger; a toe (My.; Mhr. ಬೋಟ). 2, a drop (My.). — ಬಟ್ಟಾಡು. -ಆಡು. To fall in drops (Č. Bp. 35, 18).

ಬಟ್ಟೆ baṭṭĕ. = ಬಿಟ್ಟೆ, q. v.

ಬಟ್ಟೆ baṭṭĕ. 1. = ಬಣ್ಟೆ. (Tbh. of ವಾಟ; *cf.* ಬಾಟೆ). A path, a road, a way (ವರ್ತ್ಮ, ಮಾರ್ಗ Nn. 86; ಏಕಪದಿ, ಮಾರ್ಗ Mr. 187; ಅಧ್ವ, ಪನ್ಥ, ಪದ್ಧತಿ, ಮಾರ್ಗ, etc. Hlâ.; ಅಯನ, ಮಾರ್ಗ, etc. Nr.; ಪೊಱೆ, ಬಱೆ Šmd. I; ಪಥ Šm. 89; My.; M. ವಟ್ಟಿ; T. ವಟ್ಟೈ; Mhr. ವಾಟ). ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಎಡೆ (ಶೃಂಗಾಟಕ); ಬೆಟ್ಟಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ); ಬಟ್ಟೆ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಅಧ್ವಗ, ಪಥಿಕ, etc. Hlâ.), ಉದಕದ ಬಟ್ಟೆ (ಧ್ರಮ, ಜಲನಿರ್ಗಮ); ಉದಕ ಹರಿವ ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಣಾಲಿ); ಲೇಸಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ (ಸುಪನ್ಥ, etc.); ಹೊಲ್ಲಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪಥ, ವಿಪಥ, etc.); ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲದ ಬಟ್ಟೆ (ಅಪಥ, etc.); ನಾಲ್ಕು ಬಟ್ಟೆಗೂಡಿದ ಬಟ್ಟೆ (ಶೃಂಗಾಟಕ, ಚತುಷ್ಪಥ); ದೂರಮಾಗಿಹ ಹಾದಿಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ); ಹೋಗಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ); ಬಟ್ಟೆಯ ನಡೆವಾತಂ (ಪಾನ್ಥ, ಪಥಿಕ, etc.); ನೂಱು ಮಾರಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಘಣ್ಟಾಪಥ, etc. Nr.). ನೀರಬಟ್ಟೆ (ಕೋಡಿ Bhn. 4). ಅಱುಹಿನ ಬಟ್ಟೆ (Sp.). ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಱಿತು! (Jmt. 24). See Čpr. 5, 70; Grj. 9, 14; Abh. P. 12, 96; Bp. 40, 71; 41, 8; 53, 63; Ršv. 6, after 120; J. 19, 30. 50; 33, 28; ಎಲರ್ವಟ್ಟೆ, ಕರ್ಬಟ್ಟೆ, ಕಾಲುಬಟ್ಟೆ, ಗಾಳಿವಟ್ಟೆ, ತಾರಗೆವಟ್ಟೆ, ನಾಲ್ವಟ್ಟೆ, ಮಿಗವಟ್ಟೆ, ಮಿನ್ನವಟ್ಟೆ, ಮೂಮ್ಬಟ್ಟೆ, ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟೆ; Prv. s. ದಾರಿ. — ಬಟ್ಟೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see a way (Čpr. 8, after 4). — ಬಟ್ಟೆಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. A convoy or guard to protect a traveler (J. 4, 69). — ಬಟ್ಟೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. A road to fail; to lose the way (J. 19, 18). — ಬಟ್ಟೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give room (J. 6, 2). — ಬಟ್ಟೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. A road to be lost (Čpr. 7, 22). — ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ. rep. (J. 3, 9). — ಬಟ್ಟೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To enter on a journey, to start (J. 26, 4; 29, 44).

ಬಟ್ಟೆ baṭṭĕ. 2. (Tbh. of ವಸ್ತ್ರ). Cloth (ಅಱುವೆ Šm. 89; ವಸ್ತ್ರ, ಆಚ್ಛಾದನ, ವಾಸ, ಚೇಲ, ವಸನ, ಅಂಶುಕ Si. 223; My.; Tĕ.; T. ವಟ್ಟ, ವಟ್ಟುಡೈ). ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಅಗುವನ್ತಾದು ಬೊಟ್ಟೆನಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ಬಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆನ್ದರೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದವಗೆ ಪಟ್ಟೆ, ಊಟವಿಲ್ಲದವಗೆ ಜೇರಿಗೆಸಾಲೆ. — ಬಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಕೆಯ್ ಬಱಿಗೆ

ಯ್.— ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಿದರೆ ಅಗಸನಿಗೆ, ನಾಲಿಗೆ ಮಾಸಿದರೆ ಕೆರಕ್ಕೆ.— ನಿಮ್ಮನೇ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನೇ ಬಟ್ಟೆಯೇ?— ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ (Prvs.). See Si. 60. 187. 204. 221. 222. 223. 224. 276. 279; ಕೆಮ್ಬಟ್ಟೆ, ನವುರು-, ನೂಲು-, ಪೊಗರ್ವಟ್ಟೆ, ಪೊಮ್ಬಟ್ಟೆ, ಬೆಳ್ಳುಬ್ಬಟ್ಟೆ, etc.; Prv. s. ಮೂನ 2. — ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತೆ. -ಕುತ್ತೆ. A female who bears disease in her clothes (Bp. 40, 56). — ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು. Ruin of cloth and raiment. ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು, ಬಡ್ಡೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ. reit. (My.).

ಬಟ್ಟೆಗ baṭṭe-ga. One who has a road or track. See ಕಾರ್ವಟ್ಟೆಗ, ಗಾಳಿವಟ್ಟೆಗ.

ಬಟ್ಲ baṭla. = ಬಟ್ಲು, etc. (ಚಷಕ G.; B. 3, 58).

ಬಟ್ಲು baṭlu. = ಬಟ್ಟಲ್, etc. (My.; ಕಂಸ, ಪಾನಭಾಜನ Si. 309). ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಲು (ಶೃಂಗಾರ 268). ಹೆಣ್ಣ ಕುಡಿಯುವ ಬಟ್ಲು (ಚಷಕ, ಪಾನಪಾತ್ರ 348). — ಬಟ್ಲ ಹೂವು. A much cultivated ornamental herb or half shrub with rose-coloured or white flowers, Vinca rosea L. (Z.).

ಬಡ baḍa. 1. = ಬಡದು, ಬಡೆದು. Short P. p. of ಬಡೆ 1, in ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 1, 10; 2, 17; 5, 164. 169). — ಬಡ ಬಡ. = ಬಡೆದು ಬಡೆದು, in ಬಡ ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (B. 2, 43; My.).

ಬಡ baḍa. 2. (fr. ಬಡವು Šmd. 210). Poorness; weakness, feebleness; miserableness; thinness, leanness; humbleness; — poor, etc. (My.; M. ವಡು; T., M. ವಡಿ, to dry up, decrease, be diminished; *cf.* ಬಡಿಲ್, ಬಾಡು). ಬಡವಾದ ದೇಹ (ಶಲ್ಕ, ಕೃಶಾಂಗ Nn. 157). ಕರಗಸದ ನಡು ಬಡವಾದರೆಯು ಕೊಯ್ದಿಕ್ಕದೇ? (Bh. 1, 8, 28). — ಬಡ ಎತ್ತು. A lean, miserable bullock. ಬಡ ಎತ್ತಿಗೆ ದರೇ ಮೇಲಣ ಹುಲ್ಲೇ? (Prv.). — ಬಡ ಕರಿ. A miserable elephant (Bp. 22, 17). — ಬಡ ಕಾಯಕ. A miserable, low occupation (Bp. 47, 5). — ಬಡ ಕುಟುಮ್ಬ. A poor family (B. 5, 91). — ಬಡ ಗಿಡ. The plant Phyllanthus bada Schold. (St. & Pl.). — ಬಡಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A miserable, lean horse (Bp. 22, 55). — ಬಡಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. = ಬಡ ಕಾಯಕ. (Bp. 23, 18). — ಬಡ ದನ. Lean cattle (My.). — ಬಡ ತಪಸ್ವಿ. A poor ascetic (Bp. 32, 52). — ಬಡ ದಾಸ. A poor vaishṇava mendicant. ಬಡ ದಾಸಗೆ ನಾಮವೇ ಆಧಾರ (Prv.). — ಬಡ ದೇವ. = ಬಡ ದೈವ. ಬಡ ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಡರೆ ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತದೆ (in worship, Prv.). — ಬಡ ದೈವ. A miserable, weak deity (Bp. 54, 23). — ಬಡನಡು. (Šmd. 210; Čt. II, 98; Bp. 3, 3; 4, 20; Rśv. 10, 7; V. 5, 7). A thin, small waist (ಅಸಿನಡು G.). — ಬಡ ನಣ್ಟ. A poor relative. ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗೆ ಬಡ ನಣ್ಟ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಡ ನುಡಿ. An humble, timid word (Bp. 59, 14). — ಬಡ ಪಾಪಿ. A weak person (My.). — ಬಡ ಪಾಯಿ. = ಬಡಪಾಪಿ. (My.). — ಬಡ ಪಾರ್ವ. A poor Brâhmaṇa (Bp. 56, 25). — ಬಡ ಬಗ್ಗ. reit. A poor, or very poor, man (My.; B. 2, 32; 3, 110). — ಬಡ ಬಡ. rep. — ಬಡ ಬಡಾಗು. -ಆಗು. To become very small or short, etc. (Čpr. 7, after 62). — ಬಡ ಬಡಾದಂ. -ಆದಂ (Šmd. 63). One who is very poor or feeble. — ಬಡ ಬಡಕ. A poor, feeble male (Râm. 6, 46, 39). — ಬಡ ಬಡಕಲು. dupl. The state of being very weak, feeble or thin (My.). ಬಡ ಬಡಕಲುಮೆಯ್ಯುಳ್ಳವನು. = ಬಡ ಮೆಯ್ಯವನು (ಅಮಾಂಸ, ದುರ್ಬಲ, ಛಾತ Si. 196). — ಬಡ ಬಾಸೆ. = ತೆಳುವಾಸಿ. The thin perpendicular line of hair growing in the centre of a person's breast (Rśv. 7, 32; 10, 82; V. 4, 103; ರೋಮರಾಜಿ G.). — ಬಡ ಭಕ್ತ. A poor devotee (Bp. 29, 10). — ಬಡ ಮಗುವು. A poor child (Bp. 14, 19). — ಬಡ ಮತಿ. A weak or feeble mind or understanding (Bp. 1, 14). — ಬಡ ಮನ. An humble mind (My.). — ಬಡ ಮನಸು. = ಬಡ ಮನ. (Dp. 161, 8; My.). — ಬಡ ಮನ್ದಿ. Poor people (B. 5, 203. 235). — ಬಡ ಮಾತು. = ಬಡ ನುಡಿ. (My.). — ಬಡ ಮಾತೆ. A poor, feeble mother (Bp. 15, 7). — ಬಡ ಮುನಿಸು. Feeble anger (Bp. 47, 22). — ಬಡ ಮೆಯ್ಯವ. A man who has a weak, feeble or thin body (ಅಮಾಂಸ, ದುರ್ಬಲ, ಛಾತ Nr.). — ಬಡವ. -ಅವ. A poor, ill-conditioned, miserable, weak man (ಕ್ಷುದ್ರ, ದರಿದ್ರ, ಅಕಿಂಚನ, ದುರ್ವಿಧ, ದುಃಸ್ಥ, ದುರ್ಗತ, ದೀನ, ನಿಸ್ವ Hlâ., Nr.; Si. 367; ದುಸ್ತರ, ಅಕಿಂಚನ, ದುರ್ಗತ, ದುರ್ವಿಧ, ದರಿದ್ರ Mr. 230; My.). ಗಿಡ್ಡನಾಗಿ ಬಡವನಾಗಿದ್ದವನು (ಪೃಶ್ನಿ, etc. Nr.). ದೈವದೊಲ್ಮೆಯಿರಲುಂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದನಾಗನೇ? (Sš. 44). ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಳಿ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ ಬಾಸೆ ಹೇಳಿ ಬೇಡ.— ಬಡವಗೆ ನಾಡ ಮಾತು ಯಾಕೆ?— ಬಡವಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರಿವನ್ತನ ಹೆಣ್ಣು?— ಬಡವನ ಬಿನ್ನಹ ಎಡೆಯಲಿ ಹೋಯಿತು (fell between, did not reach).— ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ.— ಬಡವನ ಸಂಕಟ ಮನೆಯೆಲ್ಲ, ಅರಸನ ಸಂಕಟ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ.— ಬಡವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲರ ಅತ್ತಿಗೆ.— ಬಡವ, ನೀ ಮಡಗಿದ ಹಾಗಿರು!— ಬಡವ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ ಕಡೆಕೇರಲಿ.— ದೊಡ್ಡವನ ಮನೇ ನೋಟ, ಬಡವನ ಮನೇ ಊಟ.— ದೊಡ್ಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಬಣ್ಣಾಟ.— ದೊಡ್ಡವನು ಉಣ್ಡರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನು ಉಣ್ಡರೆ ಹೇಸಿಗೆ.— ಬಡವ ತಿನ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ತಿನ್ದ, ಇದ್ದವ ತಿನ್ದರೆ ಮದ್ದಿಗೆ ತಿನ್ದ.— ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಟತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ (Prvs.). See Čpr. 6, 82; Bp. 20, 9; 23, 30; 30, 11; J. 2, 35; B. 3, 22; Prvs. s. ಅವುಡು 2, ಬಲ್ಲಿದ. — ಬಡವಡು. -ಪಡು. To become poor, feeble, lean, etc. (ಸಣ್ಣನಾಗು Čt. I, 15). — ಬಡವಳು. -ಅವಳು. A poor, etc. woman (C.). — ಬಡವಾಗು. -ಆಗು. To become poor, etc. (Čpr. 5, 123; Bp. 22, 54; 35, 32; J. 8, 21). See it again above and s. ಬಡವು. — ಬಡವೆ. = ಬಡವಳು. (My.). — ಬಡವೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. A weak, lean body (Bp. 44, 9). — ಬಡ ಹಗೆ. A paltry foe (ಕಣ್ಟಕ, ಕ್ಷುದ್ರಶತ್ರು Nr.). — ಬಡ ಹೊಲತಿ. A poor, miserable outcaste-woman (Bp. 57, 57).

ಬಡ baḍa. 3. = ಬಡಗ. (My.; T. ವಡ, M. ವಡೆ).

ಬಡ baḍa. = ವಟ 1. An imitative sound. — ಬಡಬಡ. rep. = ವಟವಟ. Gabble, jabber, prate (Mhr.; My.; Tĕ. ವಡವಡೆ; T., M. ವಳವಳ). — ಬಡಬಡಮಾತಾಡು. To gabble, to babble, to prate (My.). — ಬಡಬಡಮಾತು. = ಬಡಬಡ. (My.). ನಿನ್ನ ಬಡಬಡಮಾತು ಸಾಕು, ನನ್ನ ಒಡದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ತಾ! (Prv.). — ಬಡಬಡಿಸು. To gabble. 2, to rave (B. 2, 31; Mhr. ಬಡಬಡಣೇಂ).

ಬಡಕ baḍaka. 1. A lean, thin, feeble male (ಅರ್ಭಕ Čb.; B. 3, 22; see ಬಡ-). — ಬಡಕದನ. Lean cattle (My.).

ಬಡಕ baḍa-ka. 2. (Šmd. 241). = ಬಡಿಕ, ಬಡುಕ. A man who beats or bangs. See ಎದೆ-, ಬಾಯಿ-, ಬೂದಿ-, etc.

ಬಡಕಲು baḍakalu. The state of being weak, thin, etc. (My.). ಗಿಡ್ಡ ಬಡಕಲವನು (ಪೃಶ್ನಿ, ಅಲ್ಪತನು (Si. 198). — ಬಡಕಲ. -ಅ 3. A weak, etc. man (My.).

ಬಡಗ baḍaga. = ಬಡ 3, ಬಡಗಲ್ (Šmd. 145), ಬಡಗು. The north; in the north (145; Tĕ. ವಡಕು; T., M. ವಡಕ್ಕು; J. 15, 1; My.). Genitive ಬಡಗಣ, ablative ಬಡಗಣಿಂ (Šmd. 135). ಬಡಗದಲ್ಲಿ (B. 2, 23); ಬಡಗಕ್ಕೆ (4, 67). ಬಡಗಣ ತಡಿಯೊಳ್ (Čpr. 3, after 9). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳಿಲ್ಲ! ಎನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (Šmd. 145). ಪಡುವಣ ಬಡಗಣ ದೇಶ (ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರದೇಶ Nr.). — ಬಡಗಣಂ. -ಅಣ್-ಅಂ 3. (Šmd. 136). A man of the north, a northerner. — ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. The north quarter. ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನರಸ, Kubêra (ಕಿನ್ನರಪತಿ

Šm. 13). — ಬಡಗಣ ದೆಸೆ. = ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. (ಕೌಬೇರಿ, ಉತ್ತರೆ, ಉದೀಚಿ Hlâ.).

ಬಡಗ baḍaga. (Tbh. of ವಟುಕ?). A servant (ಭೃತ್ಯ Bhn. 27).

ಬಡಗಲ್ baḍagal. = ಬಡಗ (Šmd. 145), etc. (ಉತ್ತರ, ಉದೀಚಿ Mr. 58; My. as ಬಡಗಲು). ಬಡಗಲಾದುದು (ಉದೀಚೀನ, ಉದಕ್ Hlâ.; ಉದೀಚೀನ Mr. 58). ಬಡಗಲ ಕಡೆ (ಉದೀಚಿ, ಉತ್ತರದಿಕ್ Si. 28). ಬಡಗಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು (ಉದೀಚೀನ 29).

ಬಡಗಲೆ baḍagalĕ. A certain Vaishṇava mode of putting the nâma, drawing a line across the upper part of the nose, as is done by northerners (My.). *Cf.* ತೆಂಗಲೆ.

ಬಡಗಿ baḍagi. = ಬಡಾಯಿ 1, ಬಡಿಗ, ಬಡಿಗಿ, ಬಡಿಗೆ, ಬಡಿಗ್ಯಾ, ಬಡ್ಡಗಿ. Tbh. of ವರ್ಧಕಿ (Šmd. 370). A carpenter (ವರ್ಧಕಿ, etc. Nr., Hlâ.; Mr. 376, o. r. ಬಡಿಗಿ; Bp. 16, 13; 21, 29; Râm. 5, 8, 50; My.). ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nr.). ದೇವರ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ದೇವವರ್ಧಕಿ, etc. Hlâ.). ದಣೀ ಹೇಟಿಬಾಟ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.). — ಬಡಗಿಮಾಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 55, 14). — ಬಡಗಿಯರ ಹಕ್ಕಿ. The hoopoe, Upupa epops (Pr.).

ಬಡಗಿತನ baḍagitana. = ಬಡಿಗಿತನ. Carpentry (My.).

ಬಡಗು baḍagu. = ಬಡಗ, etc. — ಬಡಗ. -ಅ 3. = ಬಡಗಣಂ. (My.). — ಬಡಗುಕಡೆ. = ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕು. (My.). — ಬಡಗುದಿಕ್ಕು. = ಬಡಗುಕಡೆ. (My.).

ಬಡತ baḍata. = ಬಡಿತ. Beating, thrashing; a stroke, a blow (My.). ದುಡುಕು ಇದ್ದವಗೆ ಬಡತ ತಪ್ಪದು (Prv.). ಎಷ್ಟಂತ ಬಡತಾ ತಾಳಲಿ? ಈ ಬಡತದ ಕಾಲೊಳಗೇ ಹಿಂದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬೇನೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆನು (B. 3, 59). ಆಗಲೆ ಅವನಿಗೆ ಬಡತ ಬಿದ್ದವು (2, 23). ಎಣ್ಣಟ್ಟ ದಿನ ಆಕೆಗೆ ಬಡತ ಬೀಚಿಲಿಲ್ಲ (3, 60). See Prv. s. ಬಡ್ಡುಕುದುರೆ.

ಬಡತನ baḍatana. Thinness (Čpr. 6, 69; J. 26, 11; 29, 28); poverty (Čpr. 6, 93; Bp. 22, 55; ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ G.; C.). ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಡಿ ತುಪ್ಪ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ?— ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ನ ದಾನಿಯ ಬಡತನವೇ ಲೇಸು.—ದೊರೆತನಕ್ಕೆ ಬಡತನವೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಬಡಿ 1, ಸಮುದ್ರ 1.

ಬಡದು baḍadu. = ಬಡೆದು. P. p. of ಬಡೆ 1.

ಬಡಬಾಗ್ನಿ baḍabâ-agni. = ವಡವಾಗ್ನಿ. (ಕಡಲ್ಗಿಚ್ಚು Šm. 12; My.).

ಬಡಬಾಬ್ಧಿವಹ್ನಿ baḍabâ-abdhi-vahni. = ಬಡಬಾಗ್ನಿ. (Šsv. 4, 72).

ಬಡಬಾನಲ baḍabâ-anala. = ವಡವಾನಲ. (My.).

ಬಡಬೆ baḍabĕ. ಬಡಬಾ. = ವಡವೆ.

ಬಡಲುವಿಕೆ baḍaluvikĕ. = ಬಳಲಿಕೆ. Fatigue (ಕ್ಲಮಥ, ಕ್ಲಮ, ಬಳಲೋಣವು Si. 390, *only* in Si.; Tĕ. ಬಡಲಿಕೆ; Tĕ. ಬಡಲು, ವಡಲು = ಬಳಲ್ 1).

ಬಡವಾ baḍavâ. A pimp, a procurer (My.; Mhr., H. ಭಡವಾ).

ಬಡವು baḍavu. = ಬಡ 2 (Šmd. 210; ಶಾರದೆ, ಕೃಶ Nn. 28; ಕಾಷ್ಠ, ಕೃಶ 33; Tĕ. ಬಡುಗು). ಬಡವಿನಲ್ಲಿ (Nn. 28. 33). ತೊಡಗಿದ ಕೃತಿಗಳೊಳ್ ಆನೆನಡು ಬಡವೇ! (Šmd. 407). — ಬಡವಾಗು. -ಆಗು. To become thin, lean, etc. (ಕಟಿಲ್, ತುಟಿ Šmd. I; ನಸಿ Čt. I, 71). ಬಡವಾದಿರ್, ಅರಸ! ಕಾಲೊಳ್ ನಡಪಿರ್! ಒಡನಾರುಮ್ ಇಲ್ಲ! (Šmd. 125). See it again s. ಬಡ 2, & Prv. s. ಅಕ್ಕಿ.

ಬಡಸ್ತನ baḍastana. = ಬಡತನ. (My.).

ಬಡಸ್ತಿಕೆ baḍastikĕ. = ಬಡಸ್ತನ. (My.). ಬಡಸ್ತಿಕೆ ಏಟಿಗೊಡದು, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ಮಲಗಗೊಡದು (Prv.).

ಬಡಹ baḍaha. (= ಬಡವು). Thinness, leanness, fineness (Čpr. 4, 47; 8, after 44).

ಬಡಾಯಿ baḍâyi. 1. = ಬಡಗಿ, etc. (My.; Br.; Mhr., H. ಬಢಈ).

ಬಡಾಯಿ baḍâyi. 2. Greatness; vain pomp; bragging (Mhr., H. ಬಢಾಈ; My.; Br.). ಬಡಾಯಿ ಬಲ್ಲವನು ಲಡಾಯಿ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). — ಬಡಾಯಿಮಾತು. An empty, vain word (My.).

ಬಡಾಯಿಖೋರ baḍâyi-khôra. A braggart (Mhr.; My.).

ಬಡಾಯಿಗಾರ baḍâyi-gâra. = ಬಡಾಯಿಖೋರ. (My.).

ಬಡಾಯಿಸು baḍâyisu. To become great, to increase, to grow (My.). 2, to increase (v. t., My.).

ಬಡಿ baḍi. 1. = ಬಡೆ 1, ಬೊಡಿ, ಬೊಡೆ 1. To beat, to strike, to thrash, to bang, to pound (ತಾಡನ Šmd. Dh.; Šm. 92; My.; M. ವಡಿ.; Mhr. ಬಡಿವಿಣೇಂ; *cf.* ಜಡಿ 4). **2,** to sweep away, to carry away. ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಆ ಬದುಕು ಎತ್ತಿ ಬಡಿಯ ಬೇಕು (B. 3, 101). ಹೊಟಿ ಮರವನ್ನು ಬಡ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಯಿತು (My.). ಹಿಡಿಗು ಬಡಿವ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr.). ತುಡುಬು ಬಡಿಯದೆ, ದನ್ನಿಯ ಕೊಡುವದೇನೋ? (Dp. 148). ಅವರಿಗೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಣ ಸುಳ್ಳ ದೆವ್ವನ್ನು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕು (B. 5, 169). ಬಡಿಯೋನ ಹತ್ತರ ಹೋದರೆ ಬಡತನ ಹೋದೀತೇ?— ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಸಿದ್ದಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡೀತು (Prvs.). See Čpr. 7, 87; Bp. 1, 20; 21, 19; 51, 59. 67; 60, 60; Bh. 2, 4, 6; Šsv. 3, 50; J. 3, 32; 4 sum.; B. 2, 19. 48; 3, 23. 59. 101; 4, 158; 5, 287. 293. — ಬಡಿದಾಟ. -ಆಟ. Excessive beating, mutual striking, fighting, wrangling (My.). — ಬಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To strike mutually, to fight, to wrangle (My.). ಬಡಿದಾಡುವವರ ಹತ್ತರ ಬಡಿವಾರವೇ? (Prv.).

ಬಡಿ baḍi. 2. = ಬಡು, ಬಡಿದು. P. p. of ಬಡಿ 1, in ಬಡಿಬಡಿದಾಡು (Bp. 38, 32).

ಬಡಿ baḍi. 3. = ಬಡೆ 2, ಬೊಡೆ 2. Beating, etc.; a blow; castration. **2,** a short, thick stick, a cudgel (ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಡ Šmd. Dh., o. r. ಅಲ್ಪ-; ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಡ Šm. 92; Čpr. 5, 75). — ಬಡಿ ಕೊಳ್. To receive blows, to be wounded by them (Abh. P. 4, 110). — ಬಡಿಕೋಲ್. A staff for striking, beating or pounding (ಡಂಕೆ Šs.; ಡಂಗಿ, ಟಂಕೆ Šm. 31; Râghĕ. 17, 67. 74; Rsv. 5, 52; Šsv. 3, 23; J. 28, 47). — ಬಡಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone-trap (for catching bandicoots, Abhâ. 2, 72). — ಬಡಿಬಡಿಗೆ. = ಬಡಿಕೋಲ್. (B. 3, 23). — ಬಡಿಮಣಿ. An instrument for levelling a surface by beating (B. 4, 121). — ಬಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To get blows, to be struck (J. 16, 42). — ಬಡಿಹೋರಿ. A gelded young bull (Bh. 2, 10, 9; 4, 4, 61). — ಬಡಿಹೋರಿಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4).

ಬಡಿ baḍi. 4. = ಬರಿ 2, etc. See ಕಬ್ಬಡಿ.

ಬಡಿಕ baḍika. = ಬಡಕ 2, etc. See ಕೂಟ್-, ತೊತ್ತು-, ಬಾಯ್-, ಬಾಯಿ-.

ಬಡಿಕೆ baḍikĕ. Beating, etc. **2,** trouble, the trouble of old age. ನಾಲ್ವತ್ತರ ಮೇಲೆ ನಡಿಕೆ, ಎಮ್ಬತ್ತರ ಮೇಲೆ ಬಡಿಕೆ, ತೊಮ್ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಶಯನ, ನೂರಕ್ಕೆ ಪಯಣ (Prv.).

ಬಡಿಗ baḍiga. One who serves up, as a meal. See ಉಣ-. **2,** one who beats or beats off. See ಕುಂಚವಡಿಗ, ಸದೆಬಡಿಗ, & *cf.* ವಡಿಗ.

ಬಡಿಗ baḍiga. = ಬಡಗಿ, etc. (ತಕ್ಷ G.; B. 2, 24; 5, 80). ಬಡಿಗನ ಉಳಿ (G. 82). ಊರ ಬಡಿಗ (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ G.). — ಬಡಿಗನ ಹಕ್ಕಿ. (ದಾರ್ವಾಘಾಟ, ಶತಪತ್ರಕ G.).

ಬಡಿಗಿ baḍigi. = ಬಡಗಿ q. v., etc. (B. 4, 122). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಬಡಿಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕುಣ್ಣೆ ಕೆತ್ತಿದ (Prv.). See ಹಾವು-. — ಬಡಿಗಿಕೆಲಸದವನು. = ಬಡಿಗಿ. (ತ್ವಷ್ಟೃ Si. 414). — ಬಡಿಗಿಯವನು. -ಅವನು. = ಬಡಿಗಿ. (Si. 399).

ಬಡಿಗಿತನ baḍigitana. = ಬಡಗಿತನ. (B. 5, 82).

ಬಡಿಗೆ baḍigĕ. A stick, a staff, a cudgel (B. 4, 55; Bp. 16, 21; My.; Tĕ. ಬಡಿಯೆ; Mhr. ವಡಗಾ). **2,** a hammer, a mallet. ಕಬ್ಬುನದ ಬಡಿಗೆ (ಕೂಟ Nr.; ದ್ರುಘಣ, ಮುದ್ಗರ Nr.). ಬಡಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಚಿನ್ನ ಕಡಗವಾಗುವದೇನೋ? (Dp. 148).

ಬಡಿಗೆ baḍigĕ. = ಬಡಿಗಿ, etc. — ಬಡಿಗಯವ. -ಅವ. = ಬಡಿಗಿಯವನು. (ತಕ್ಷ, ವರ್ಧಕಿ, ತ್ವಷ್ಟೃ, ರಥಕಾರ, ಕಾಷ್ಠತಕ್ಷ Si. 339; ಸೂತ 422; B. 4, 151). ಊರಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿ ಗೇಯುವ ಬಡಿಗೆಯವನು (ಗ್ರಾಮತಕ್ಷ Si. 339). — ಬಡಿಗೇರವ. *i. e.* ಬಡಿಗೆಯರ ಅವ. = ಬಡಿಗೆಯವ. (ಓಜ, ತ್ವಷ್ಟೃ, etc. G.).

ಬಡಿಗ್ಯಾ baḍigyâ. = ಬಡಿಗೆ, etc. (S. Mhr.; ತಕ್ಷ Ċb.).

ಬಡಿತ baḍita. = ಬಡತ. (My.).

ಬಡಿವಾರ baḍivâra. (= ಬಡಾಯಿ 2). Greatness, grandeur (Mhr.). 2, brag, bragging (My.; ಅಟ್ಟಹಾಸ G.; B. 2, 40). ಬಡಿವಾರದವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ, ನಡುದಾರಿಲಿ ಬಿದ್ದ.—ಬಡಿವಾಡುವವರ ಹತ್ತರ ಬಡಿವಾರವೇ?—ಬಡಿವಾರದ ಮೂಟಿನನ್ನು ಬಡಿಗೇಲಿ ಬಡಿದರೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆತನಕ ಗುಡುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ.—ಅಡಿ ಜಾಟಿ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಬಡಿವಾರ ಮಾಡಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಬಡಿಸ baḍisa. Tbh. of ವಡಿಶ. (ಗಾಳ Śm. 31).

ಬಡಿಸು baḍisu. 1. = ಬೊಡಿಸು 1. To cause to beat, etc. (My.).

ಬಡಿಸು baḍisu. 2. = ಬೊಡಿಸು 2. To help (to food) at meals, to distribute (food), to serve up or out (ವಾಲಗಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh., o. r. ವಾಲಕ್ರಿಯೆ; My.; M. ಪಡೆ; T. ಪಡೈ, ವಟ್ಟಿ, ಏಳಮ್ಬು; Tĕ. ಒಡ್ಡಿಂಚು, ವಡ್ಡಿಂಚು; Mhr. ವಾಢಣ, serving food around at a meal). See Bp. 8, 14; 47, 40; Bh. 8, 27, 1; B. 2, 50; 3, 111; Prv. s. ಮಣ್ಣಿಗೆ.

ಬಡು baḍu. = ಬಡಿ 2. P. p. of ಬಡಿ 1, in ಬಡು ಕೊಳ್ಳು (My.). ಅತ್ತಿತ್ತಲ ಮಾರಿ ಬನ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಲಿ! (Prv.).

ಬಡುಕ baḍuka. = ಬಡಕ 2, etc. See ಬಾಯ್-, ಬಾಯಿ-.

ಬಡುಕತನ baḍukatana. Beating, etc. See ಬಾಯಿ-.

ಬಡೆ baḍĕ. 1. = ಬಡಿ 1, etc. P. ps. ಬಡದು, ಬಡೆದು (My.). See ಜೀವಡೆ 1. — ಬಡದಾಟ. = ಬಡಿದಾಟ. (My.; B. 5, 139; ಹಣಾಹಣಿ G.). ದೀನನ ಸಂಗಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ದಾನಿಯ ಬಡದಾಟ ಲೇಸು (Prv.). — ಬಡದಾಡು. = ಬಡಿದಾಡು. (My.; B. 1, 16).

ಬಡೆ baḍĕ. 2. = ಬಡಿ 3, etc. See ಜೀವಡೆ 2. — ಬಡೆಗೋಲ್. = ಬಡಿಕೋಲ್. ಬಡೆಗೋಲಿಂ ಸಮ ಮಾಡಲ್ ಅಕ್ಕು; ಅಕ್ಕಟಿಯೊಳುಂ ಕೂಪಂಗಳಂ ತೋಡಲ್ ಅಕ್ಕು; ಇಡಿದು, ಉಕ್ಕಂ ಮೃದು ಮಾಡಲ್ ಅಕ್ಕು; ಮಳಲೊಳ್ ತೈಲಂಗಳಂ ತೋಟಿಲ್ ಅಕ್ಕು; ಅಡವೀ ಸಿಂಗನ ತಿದ್ದಲ್ ಅಕ್ಕು; ಕರೆಯಲ್ ಬಕ್ಕು ಉಗ್ರವ್ಯಾಘ್ರಂಗಳಂ;—ಕಡು ಮೂರ್ಖಂ ಮತಿಗೇಳಂ (Sš. 90, o. r. ಬಡಿಕೋಲಿಂ).

ಬಡೆ baḍĕ. Great, big (My.; Mhr., H. ಬಡಾ). — ಬಡೇಸೋಪು. Sweet fennel; anise-seed (My.; ಮಧುರಿಕೆ, ಶಾಲೇಯ, ಶಿತಶಿವ G.; ಮಧುರ Ċb.; Mhr., H. ಬಡೀಶೋಪ).

ಬಡ್ಡ baḍḍu-a3. A blunt, dull man (My.; see Prv. s. ಅಡ್ಡೇಟು).

ಬಡ್ಡಗಿ baḍḍagi. = ಬಡಗಿ, etc. Tbh. of ವರ್ಧಕಿ (Śmd. 370; Tĕ. ವಡ್ಡಂಗಿ).

ಬಡ್ಡಿ baḍḍi. 1. = (ಬಣ್ಣೆ 1, *cf.* ಭಾಟಿ), ಬೊಡ್ಡಿ 1. A strumpet; a fornicatress (My.; T. ಪಟ್ಟಿ). ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ ಬಡ್ಡಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರ್‍ಯಾಳೇ?—ಎದ್ದೇಟಿಲಾಟಿದ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಗ್ಗಿಡಿಗಿಡಾ ತನ್ದಾಳೋ?—ಕಲಿತ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಕುಟ್ಟೆಲಾಟಿದ ಬಡ್ಡಿ ಊದ್ಯೂದಿ ನೋಡಿದಳನ್ತೆ.—ತಾರೇ, ಬಡ್ಡಿ, ನೀರಾ! ಎನ್ದರೆ ತರುವೆನು, ನಿಲ್ಲೋ, ತಿರುಕಮುಟುವ!—ನೀರು ಹೊಯುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಊರ ಪಾರುಪತ್ಯವು ಯಾಕೆ?—ಬಟ್ಟೆಗೇಡು ಬರೆಗೇಡು, ಬಡ್ಡೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.—ಬಡ್ಡೀ ಬಾಯಿಗೆ ಅಂಜೇಯಾ? ದೊಡ್ಡೆತ್ತಿನ ಕೋಡಿಗೆ ಅಂಜೇಯಾ?—ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಡ್ಡಿ ಹರೆಯುಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಬಡ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬದುಕಿನ ಯೋಚನೆ? (Prvs.). See Prvs. s. ಗೇರು & ತಂಗಳು.

ಬಡ್ಡಿ baḍḍi. 2. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1. Interest on money; usury (ವೃದ್ಧಿ Hlâ.; ಕಲಾನ್ತರ, ವೃದ್ಧಿ Mr. 346; ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ, etc. Si. 299; My.; Tĕ. ವಡ್ಡಿ; T., M. ವಟ್ಟಿ; B. 5, 92. 98. 99; ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿ G.). ಮನ್ದಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಬಡ್ಡೀ ಹಣದಿನ್ದ ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ವಾರ್ಧುಷಿ G.). ಬಡ್ಡಿ ತಲವಾಸಿ ಮುನ್ತಾದ ಋಂಗಡಿಲಾಭದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, etc. Si. 300). ಬೊಡ್ಡಿಮಗನಾದರೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನು? (Prv.). See Prv. s. ಸವದೆ.— ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡು. To lend money on interest. ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಡುಹ (ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ, ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟಾಡಿ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಪನ್ನನಾದವನು (ಕುಸೀದಿಕ, etc. Nr.). 2, to pay interest (My.). — ಬಡ್ಡಿಗುಡು. -ಕುಡು. = ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡು No. 1. ಬಡ್ಡಿಗುಡುವವನು (ವಾರ್ಧುಷಿಕ, ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, etc. Hlâ.). — ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡು. To lend money on interest (My.). ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವ ಬೊಡ್ಡಿಮಗ (Prv.). — ಬಡ್ಡಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬಡ್ಡಿಗುಡು. ಬಡ್ಡಿಗೊಡುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ Mr. 345). — ಬಡ್ಡಿ ತೀರಿಸು. To pay or discharge interest (My.; B. 5, 225). — ಬಡ್ಡಿಯುಣ್. -ಉಣ್. To take or receive interest (My.). ಬಡ್ಡಿಯುಪ್ಪುಂ (ಕುಸೀದ Mr. 345).

ಬಡ್ಡಿಸ baḍḍisa. = ಬಡ್ಡಿಸು, ಬದ್ದಿಸ, ಬದ್ದಿಸು 1. Pressing or holding firmly (ಅವುಂಕುಹಂ Śmd. II, o. r. ಬಡ್ಡಿಸ).

ಬಡ್ಡಿಸು baḍḍisu. = ಬಡ್ಡಿಸ, etc. (ಅವುಂಕುಹಂ Kk. 88, o. r. ಬದ್ದಿಸು).

ಬಡ್ಡು baḍḍu. = ಬಟಿದು, etc. Barrenness, vainness, unprofitableness (see Prv. s. ನೆಗಡಿ); bluntness; dullness (My.);—ಬಡ್ಡು ಅರಸು. A dull, foolish king. ಬಡ್ಡು ಅರಸಿನ ಬಣ್ಣನೊಡ್ಡೊಕ್ಕರೆ ಏನು? (Dp. 148). — ಬಡ್ಡುಕತ್ತಿ. A blunt knife (My.). — ಬಡ್ಡುಕುದುರೆ. A barren mare (My.). 2, a stupid, sluggish horse (My.). ಬಡ್ಡುಕುದುರೆಗೆ ಬಡತವೇ ಮದ್ದು (Prv.). — ಬಡ್ಡುಬಣಗು. A very contemptible person (C. Bp. 42, 28). — ಬಡ್ಡುಮನುಷ್ಯ. A dull, foolish man (My.). — ಬಡ್ಡುಹಸ. A barren cow (My.). 2, a useless cow (My.).

ಬಡ್ಡೆ baḍḍĕ. = ಬೊಡ್ಡಿ 2, etc. (My.).

ಬಣ bana. 1. An imitative sound. — ಬಣಬಣ. rep. Buzzing, humming, howling, singing or sounding from very emptiness or barrenness, as an empty house, a deserted village, etc. 2, dreariness or dismalness of a place (Mhr. ಭಣಭಣ; B. 5, 60).

ಬಣ bana. 2. = ವಣ 1. (S. Mhr.).

ಬಣಗು banagu. A wretch; a poor person; a worthless person (Bh. 1, 6, 4; 2, 3, 8; see ಬಡ್ಡು-; *cf.* ಬಿನುಗು or ಬಡವ). ಕೂಟಬಣಗಿಗೆ ನೆರವು ತಪ್ಪಿದುದೆಮ್ಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಾಯಿತು (Bp. 57, 13). — ಬಣಗುಕವಿ. A worthless, wretched poet (Bh. 1, 1, 11). — ಬಣಗುಗವಿ. -ಕವಿ. = ಬಣಗುಕವಿ. (One MS. of Ċh. in its v. 26). — ಬಣಗುತಪಸಿ. A

wretched ascetic (Bp. 32, 53). — ಬಣಗುದೇವ. = ಬಣಗು ದೈವ. (Bp. 16, 28). — ಬಣಗುದ್ದೈವ. A worthless deity (Bp. 23, 22). — ಬಣಗುಭಕ್ತ. A poor devotee (Bp. 30, 17. 24). — ಬಣಗುಮರ್ತ್ಯ. A miserable mortal (Abhâ. 2, 51). — ಬಣಗುಮಾನವ. A worthless man (Râm. 3, 6, 17).

ಬಣಗುತನ baṇagutana. Wretchedness (Abhâ. 2, 51).

ಬಣಜಿಗ baṇajiga. = ಬಣಂಜಗ, ಬಣಿಜಗ. Tbh. of ವಣಿಜಕ. A merchant: a merchant caste (My.; B. 2, 25; 4, 61; 5, 107; ಆವಣಿಕ, ನಿಗಮ, ವಣಿಜ್ G.). ಬಣಜಗನ ಭಣ್ಡ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ (ಮೂಲವಣಿಗ್ಧನದಲ್ಲಿ) ಭಾಣ್ಡಮೆನಿಸುಗು (Nr.). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಮ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಣಜಗನೆಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). ಬಣಜಗ (ಬೇಟಿಯೊಬ್ಬರ ಸಂಗಡ) ಕೂಡಿ ಕೆಟ್ಟ, ದೊಮ್ಬ ಆಗಲಿ ಕೆಟ್ಟ (Prv.).

ಬಣಜಿತನ baṇajitana. Trade, traffic (ವಣಿಜ್ಯ, ಬಣಜಗನ ಕರ್ಮ G.).

ಬಣಂಜಿಗ baṇañjiga. (Šmd. 48). = ಬಣಜಗ, etc.

ಬಣಂಜಿಸು baṇañjisu. To trade. ಬಣಂಜಿಸುವವಂ (ವಿಪಣಿಕ, etc. Mr. 345).

ಬಣಬೆ baṇabĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.; Tĕ. ಬಣ್ಣಮು).

ಬಣಮ್ಬೆ baṇambĕ. (Šmd. 48). ಬಣಬೆ, ಬಣವೆ, ಬಳಬೆ, ಬಣಿವೆ, (ಪಾಮೆ). A stack, a rick (ಕುತ್ತಟ Mr. 371; T. ಪಟ್ಟಡೈ; M. ವಣ್ಣ, stoutness, bigness; ವಣ್ಣಿ, to become stout; *cf.* ಬಮ್ಬುಲ್).

ಬಣವತಿ baṇavati. N. of a plant (ಬಿಣಿಕೆ Mr. 139).

ಬಣವೆ baṇavĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.).

ಬಣಿಜ baṇija. = ವಣಿಜ. The sixth karaṇa of the day (Sk.).

ಬಣಿಜಿಗ baṇijiga. = ಬಣಜಗ, etc. (G.).

ಬಣಿತೆ baṇitĕ. (Tbh. of ಭಣಿತ). Uttering, mentioning, adducing; talk, conversation; friendly discourse (Čpr. 8, after 64; Č. Bp. 47, 15; J. 22, 12; Dp. 167, 3). ಇವನ್ (ತತ್ಸಮಂಗಳನ್) ಅಣಿಯರಂ ಲಾಕ್ಷಣಿಕಕವಿಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಸನು ಬಣಿತೆಯಾಗಿರ್ಪ ಉದಾಹರಣಂಗಳಿಂ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ವುದು ಅತಿರಸಿಕವಿ ಸರಂ (Šm. 77).

ಬಣಿವೆ baṇivĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc. (My.; B. 4, 16). ಹೊಟ್ಟು ಕಣಿಕೆಯ ಬಣಿವೆ (G. 366).

ಬಣು baṇu. See ಬಣುಕ.

ಬಣುಕ baṇu-ka. (Šmd. 241).

ಬಣ್ಗಡ್ಡ baṇ-kaḍḍa. = ಬಂಗಡ್ಡ. (Z.).

ಬಣ್ಟ baṇṭa. 1. Tbh. of ವಣ್ಠ (Šmd. 338 Mdb., o. r. ವಣ್ಟ). A servant (ಚೇಟ, ಭುಜಿಷ್ಯ, ಕಿಂಕರ Hlâ.; ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, ದಾಸೇಯ, ದಾಸ, ಗೋಪ್ಯಕ, ಚೇಟಕ, ನಿಯೋಜ್ಯ, ಕಿಂಕರ, ಪ್ರೇಷ್ಯ, ಭುಜಿಷ್ಯ, ಪರಿಚಾರಕ Nr.; ಭೃತ್ಯ, ದಾಸೇರ, etc., ಚಾಕರಿಯವನು Si. 341; ಕೀನಾಶ, ಕಿಂಕರ Nn. 92; My.). See Bp. 27, 73; 29, 14; 59, 26; ಬಲ್ಬಣ್ಟ; Prvs. s. ಮೂಗ and ಸಮಯ. ಅರಸು ಆಟು ಮೊಟಿ, ಬಣ್ಟ ಎಣ್ಟು ಮೊಟಿ.— ತುಣ್ಟನಿಗೆ ನಣ್ಟರೆಲ್ಲ ಬಣ್ಟರ ಹಾಗೆ.— ತುಣ್ಟನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ (ತಾನೇ) ಬಣ್ಟನನ್ತಿರುವನು (Prvs.).

ಬಣ್ಟ baṇṭa. 2. = ಬಟ 1, ಬಣ್ಟು. Tbh. of ಭಟ. A warrior, a soldier; a hero, a valiant man (ತುಟಿಲಾಳ್, ಘನವೀರನಪ್ಪವಂ Kk. 43; Šm. 42; Tĕ. ಬಣ್ಟು; T. ವಣ್ಡ). ದಣ್ಡೆಗಂಜುವ ಬಣ್ಟನ್ ಒಡಕುಪರವಿಯ ಕಣ್ಟ (Dp. 54). ಬಡ್ಡುಆರಸಿನ ಬಣ್ಟನ್ ಒಡ್ಡೊಕ್ಕರೇನು? (148). ಒಡವೆಯಿದ್ದರೆ ಬಣ್ಟ ಬಿಡದೆ ಸೇವೆಯ ಮಾಳ್ಪ (148). See Prvs. s. ಬತ್ತಿ. 2, the farmer-caste of the Tuḷu country, corresponding to that of the Nâyas of Malabar (M. ಬಣ್ಡ). ಬಣ್ಟರಲ್ಲಿ ತಣ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚು, ನಣ್ಟರಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಹೆಚ್ಚು (Prv.).

ಬಣ್ಟ baṇṭa. 3. A particular thing or article of a peasant's cart (S. Mhr.).

ಬಣ್ಟತನ baṇṭatana. The state of being a servant (My.).

ಬಣ್ಟವಾಳ baṇṭa-âḷa. N. of a place in the Tuḷu country (My.; Sk. ವಣ್ಟಾಲ, the contest of heroes). ಅಣ್ಟವಾಳದ ಕಾಯಿಗೆ ಬಣ್ಟವಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕೇ?— ಬಣ್ಟವಾಳಸುಂಕದ ಪಾರುಪತ್ಯದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಬಣ್ಟು baṇṭu. = ಬಣ್ಟ 2, etc. ಬಣ್ಟಿಂಗೆ (Čpr. 5, 111). See ಬಣ್ಟುತನ.

ಬಣ್ಟುಗೆ baṇṭugĕ. = ಬಣ್ಟುತನ. (Râm. 4, 2, 25).

ಬಣ್ಟುತನ baṇṭutana. Valour, heroism, bravery. (Tĕ.). ಬಣ್ಟುತನಮಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮಹೀನ, ಕ್ಲೀವ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.).

ಬಣ್ಟೆ baṇṭĕ. = ಬಟ್ಟೆ 1. — ಬಣ್ಟೆಗೆಡು. = ಬಟ್ಟೆಗೆಡು. (J. 13, 62).

ಬಣ್ಡ baṇḍa. = ಬಣ್ಡೆ 1. Wool (My.; *cf.* ಬೊಚ್ಚು). See ಅಡಿ- No. 1.

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 1. = ವಣ್ಡ. Maimed, defective, crippled. 2, impotent, emasculated. 3, *an ox without a tail* (ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು Nr.).

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 2. Tbh. of ಭಾಟ. Price, fee, fare. ಭೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವ ಬಣ್ಡ (ಆತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.).

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 3. = ಭಣ್ಡ 1. Tbh. of ಭಾಣ್ಡ. Capital, property, wealth, goods (ವಿತ್ತ, ವಸ್ತು Mr. 346). ಹಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವ ಬಣ್ಡಂ (ತ್ರಾಣ Mr. 408; T., M. ಪಣ್ಡ). ಬಣ್ಡದ ಲಾಭ ಹೆಣ್ಡದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). See Prv. s. ಬಣ್ಡ 5.

ಬಣ್ಡ baṇḍa. 4. Tbh. of ಭಣ್ಡ (Šmd. 339).

ಬಣ್ಡ baṇḍu-a3. 5. (fr. ಬಣ್ಡು). A shameless, dishonorable, lewd, profligate man (ಕೊಟ್ಟೆ Šm. 89; ಬೂತು Bhn. 21; J. 26, 64; My.; T. ವಣ್ಡ; Tĕ. ಬಣ್ಡೆ; Mhr. ಭಣ್ಡ, contumacious; exposure, public disgrace). See Bp. 28, 17; 38, 25; 51, 53. ಬಣ್ಡನಿಗೆ ಪಿಣ್ಡದ ಯೋಚನೆಯೇ?— ಬಣ್ಡನ ಕಣ್ಡರೆ ಕಣ್ಡೇಲಿ ಆದರೂ ಹೊಗ ಬೇಕು.— ಬಣ್ಡನ ಕೊಲ್ಲುವವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿ ತಿನ್ನುವವರಿಲ್ಲ.— ಬಣ್ಡನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿ, ಇದ್ದ ಬಣ್ಡ (or ಬಣ್ಡವಲ) ಕಳ ಕೊಣ್ಡ.— ಬಣ್ಡನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದರೆ ಬಂಗ ತಪ್ಪದು (Prvs.). 2, = ಬಣ್ಡು. (B. 5, 185). — ಬಣ್ಡಜನ್ಮ. A contumacious existence or life. See Prv. s. ಬೇಡು 1. — ಬಣ್ಡಮಾತು. = ಬಣ್ಡು-. (My.; T. ವಣ್ಡಪ್ಪೇಚ್ಚು). — ಬಣ್ಡಳು. = ಬಣ್ಡೆ 1. A shameless, etc. woman (My.; Sk. ಬಣ್ಡಾ, ವಣ್ಡಾ, an unchaste woman).

ಬಣ್ಡಗ baṇḍaga. Shamelessness (one Čh. MS. in its v. 27).

ಬಣ್ಡಣ baṇḍaṇa. Tbh. of ಭಣ್ಡನ. A battle; war (ಕಾಳಗ Šmd. II; ಕೊಳುಗುಳ Čt. I, 28; ಮೊನೆ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ, etc. Kk. 41, Šm. 39; ಕಾಳೆಗ Kk. 81).

ಬಣ್ಡತನ baṇḍatana. = ಬಣ್ಡುತನ. Shamelessness, shameless behaviour, obscenity, profligacy (J. 2, 60; My.).

ಬಣ್ಡಲು baṇḍalu. = ಒಣ್ಡು, etc. Lees, dregs, sediment, the mud or mire in tanks (T. ವಣ್ಡಲ್; R.; T. ಪಡಿ, to settle, sink in the water, *cf.* ಪಡು 3).

ಬಣ್ಡವಲ baṇḍavala. (fr. ಬಣ್ಡ 3). = ಬಣ್ಡವಲು, ಬಣ್ಡವಾಲ, ಬಣವಾಲು, ಬಣ್ಡವಾಳ, ಬಣ್ಡವಾಳು. Capital, funds; stock, store (My.; ನೀವಿ G.; Tĕ., also ಬಣ್ಡಾಲ; Mhr. ಭಾಣ್ಡವಲ; B. 5, 99-101).

ಬಣ್ಡವಲು baṇḍavalu. = ಬಣ್ಡವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಡವಾಲ baṇḍavâla. = ಬಣ್ಡವಲ. (ಭಾಣ್ಡ, ಮೂಲಧನ G.; My.).

ಬಣ್ಡವಾಲು baṇḍavâlu. = ಬಣ್ಡವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಡವಾಳ baṇḍavâḷa. = ಬಣ್ಡವಲ. (My.). ಬಣ್ಡವಾಳದ ಒಡವೆ (ನೀವಿ, ಪರಿಪಣ, ಮೂಲಧನ Si. 324. 459). ವರ್ತಕನ ಬಣ್ಡವಾಳ ದ್ರವ್ಯ (ಭಾಣ್ಡ, ಮೂಲವಣಿಗ್ಧನ 417). See Prv. s. ಭರವಸ.

ಬಣ್ಡವಾಳು baṇḍavâḷu. = ಬಣ್ಡವಲ, etc. (My.).

ಬಣ್ಡಾಯ baṇḍâya. = ಬಣ್ಡಾಯಿ. Quarrelling; revolt (My.; B. 5, 2. 51; Mhr. ಭಣ್ಡಾಈ).

ಬಣ್ಡಾಯಿ baṇḍâyi. = ಬಣ್ಡಾಯ. (My.; B. 5, 51; G. 238. 263. 277).

ಬಣ್ಡಾರ baṇḍa3-âra1. = ಭಣ್ಡಾರ, q. v. (My.; Si. 263). ಬಣ್ಡಾರ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ, ಬೋಱಮುಣ್ಡೇ ಮಱೆ ಬಿದ್ದ.—ಬಣ್ಡಾರವಿದ್ದರೂ ಬಂಗ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಣ್ಡಾರಿ baṇḍâri. = ಭಣ್ಡಾರಿ. (My.).

ಬಣ್ಡಾರಿಸು baṇḍârisu. To go to the store-room, to be stored (Bh. 5, 1, 39). 2, to store up (see Prv. s. ಏದ್ವಾ).

ಬಣ್ಡಿ baṇḍi. (ಭಣ್ಡಿ). A wheel (My.; Tĕ.; M. ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್; Tĕ. also ಬಣ್ಡಿಕಲ್ಲು; Sk. ವರ್ತನಿ). ಬಾಮಿಗೆ ಸಮ್ಬನಿಸಿದ ಬಣ್ಡಿ (ನೇಮಿ, ತ್ರಿಕೆ Si. 90). **2,** a bandy, a cart, a carriage (ಅನಸ್, ಶಕಟ Nr., Si. 275; ಶಕಟ Nn. 10; ಅಕ್ಷ, ಶಕಟ 37; ಸ್ಯನ್ದನ, ಶಕಟ, etc. Mr. 284; My.; Tĕ.; T. ಪಣ್ಡಿ, ವಟ್ಟಿ, ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್; M. ವಣ್ಡಿ, ವಣ್ಡಿಲ್). ಎತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಬಣ್ಡಿ (ಗನ್ತ್ರಿ, ಕಮ್ಬಲಿವಾಹ್ಯಕ); ಬಣ್ಡಿಯ ಹೊಱೆ (ಶಾಕಟಭಾರ, ಆಚಿತ Nr.). ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಡಹಂ (ರಥಿಕ, ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ Mr. 247). ಬಣ್ಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ಆಳು (ಸಾರಥಿ, etc. Si. 278). ನಡಿಕೆಗೆ ಹವಣಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ ಎತ್ತುಗಳು ಕಟ್ಟ ತಕ್ಕ ಬಣ್ಡಿ (ಗನ್ತ್ರಿ, etc. 275). ಮರದ ಹಲಿಗೆ ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ಬಣ್ಡಿ (ದಾರವ 276). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡಿ ನೊಗ ಅಚ್ಚು ಕಡಾಣಿ ಬಳೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಣ್ಡಿಯ ಅವಯವಗಳು (ಅಪಸ್ಕರ, ರಥಾಂಗ 276). ಬಣ್ಡಿಯನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ (!) ಎತ್ತು (ಶಾಕಟ 320). ಬಣ್ಡಿಯ ಕಣ್ಣು (ಅಧಿಷ್ಠಾನ 438). ಹೂಡು ಬಣ್ಡಿಯಂ! (Bh. 1, 10, 24). ಹೇಱಿಸಿದನ್ ಅನುಪಮದ ವಸ್ತುವನ್ ಆಱು ಸಾವಿರ ಬಣ್ಡಿಯಲಿ (2, 4, 8). ಬಣ್ಡಿಯ ತಿರದ ಹಲಿಗೆಯನಡರಿದನು (1, 10, 27). ಬಣ್ಡಿ ತುಮ್ಬಿದ ಕೂಱಿನ್ ಇವನುಣ್ಣು (1, 10, 31). ಎತ್ತು ಕೋಣಗಳು ಬಣ್ಡಿ ಎಳೆಯುತ್ತವೆ (B. 1, 18). ಆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಣ್ಡಿಗೆ ಹೂಡಿ (2, 23). ಬಣ್ಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನು (2, 23). ತಳಾ ಬಿಟ್ಟು, ಬಣ್ಡಿ ಹಾಱಿದು.—ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಡಾಟ, ಹೇಱು ಹೆಟ್ಯಾಟ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮಸುಖ (Prvs.). See Bp. 21, 16; 46, 8; 51, 69; 56, 5. 6. 9. 12. 13. 15. 18. 28; J. 5, 13; 7, 59; 8, 38; Prv. s. ಮೂವರ್.— ಬಣ್ಡಿಬಸವ. A toy of wood or stone drawn by children (My.).— ಬಣ್ಡಿಬೋವ. A bandy-foreman (Bp. 59, 27; Bh. 8, 26, 19).— ಬಣ್ಡಿಯವ. -ಅವ. The owner of a bandy (My.); a carter, a driver (My.).— ಬಣ್ಡಿಯಾಳು. -ಆಳು. A driver (My.).

ಬಣ್ಡಿಕಾಱ baṇḍi-kâṟa. A Śûdra servant in connection with a temple who is in charge of the idol-car (My.).

ಬಣ್ಡಿತೆ baṇḍitĕ. = ಬಣ್ಡೆ. A shameless woman (Bp. 40, 52).

ಬಣ್ಡಿಸು baṇḍisu. To behave in a shameless, improper manner (Bp. 38, 13. 18; 40, 34).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. 1. Honey (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ Nr.; ಮಕರನ್ದ Šs., Kk. 14; ಮಧು, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಡು Nn. 13, o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ, ಪರಿಮಳ). **2,** the pollen of flowers (ಮಲರ್ವುಡಿ, ಪರಾಗ Šm. 23; ಪರಾಗ 93). ಹೂವಿನ ಬಣ್ಡು (ಮಕರನ್ದ, ಮಧು Hlâ.). ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಣ್ಡು (ಮಧು Mr. 509). ಹುವ್ವಿನ ಬಣ್ಡು (ಮಕರನ್ದ, ಪುಷ್ಪರಸ, ಹುವ್ವಿನ ಜೇನು, ಅಲರ ಸೀಱಿ Si. 124). ಕಱು ಮಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಡಿನೊಳಗೀಸಿ,... ಪರಾಗಪುಂಜದೊಳ್ ಪೞವಡಿಸಿತ್ತು ಭೃಂಗಶಿಶು ನೀರಜದೊಳ್ ನಿಜಪಾಂಸುಕೇಲಿಯಂ (Čpr. 7, 60). See Čpr. 7, 52; Abh. P. 1, 108; J. 3, 37; ಅಳಿವಣ್ಡು.— ಬಣ್ಡುಣಿ. -ಉಣಿ. The large black bee (ಪಱಮೆ, ಭೃಂಗ Čt. II, 63; ಅಱಿಡಿ, ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಅಲರುಣಿ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಗ Šm. 27; ಪಱಮೆ, ಅಲರುಣಿ, etc. Kk. 14).— ಬಣ್ಡುಣಿವೆದೆಯ. -ಪೆದೆಯ. Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 6. 7).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. 2. = ಬೆಣ್ಡು, q. v.— ಬಣ್ಡೇಱ್. -ಏಱ್. = ಬೆಣ್ಡೇಱ್. (ತೇಲ್ Čt. I, 28).

ಬಣ್ಡು baṇḍu. The state of being destitute of shame or void of modesty, shamelessness, impudence, indecency, obscenity, lewdness (ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನತ್ವ Šm. 93; My.; Tĕ.; see ಬಣ್ಡ 5; *cf.* ಬಱಿಡು?). 2, an incident or business by which one is, or feels one's self, dishonored or humbled; untowardness, awkwardness, trouble, disgrace (see ಬಣ್ಡಾಟ; B. 4, 80).— ಬಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. A disgraceful position; a disgraceful act; disgrace, cause of shame or reproach; a very awkward and troublesome affair (My.). ದೊಡ್ಡವ ನಾಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಬಡವನಾಡಿದ್ದೇ ಬಣ್ಡಾಟ.—ದೊಡ್ಡವರ ನಣ್ಟತನ ಬಡವನಿಗೆ ಬಣ್ಡಾಟ.—ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಡಾಟ, ಹೇಱು ಹೆಟ್ಯಾಟ (or ಹೆಡ್ಡಾಟ), ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮಸುಖ (Prvs.). See Prv. s. ಮಲ್ಲಾಟ.— ಬಣ್ಡುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To utter shameless words (Bp. 42, 19).— ಬಣ್ಡುಚಿತ್ರ. An obscene picture (My.). ಬಣ್ಡುಚಿತ್ರ ಕಣ್ಡ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬರದವನನೇ ದಣ್ಡಿಸಲಿ (Prv.).— ಬಣ್ಡುಪದ. An obscene piece of poetry (My.).— ಬಣ್ಡುಬಾಱು. A life or state of existence full of disgrace and trouble (My.).— ಬಣ್ಡುಮಾತು. A shameless, obscene word (My.).— ಬಣ್ಡುಹೆಣ್ಡತಿ. A shameless, lewd wife. ಬಣ್ಡುಹೆಣ್ಡತಿಯಾಗಿ, ತುಣ್ಡೊಬ್ಬ ಸೊಸೆಯಾಗಿ, ಕಣ್ಡಲ್ಲಿ ತಿರಗೋ ಮಗನಾದರೆ ಪುನೆಗೆ ದಣ್ಡ ತಪ್ಪದು (Sp.).

ಬಣ್ಡುತನ baṇḍutana. = ಬಣ್ಡತನ. (My.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍĕ. 1. = ಬಣ್ಡು. Wool. ಕುಱೀ ಬಣ್ಡೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೂದಲು (ಊರ್ಣೆ Si. 419).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍĕ. 2. A rock, a block or slab of stone, a vast stone (My.; Tĕ.; B. 4, 101. 158. 171). ಬಣ್ಡೆ ಒಡದು, ದಿಣ್ಡೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದ.—ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆಯ ಬಹುದು, ರಣ್ಡೇ ಮನಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು.—ಬಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬನ್ದೀತೇ? —ಕುಣ್ಡೆಯಿನ್ದ ಬಣ್ಡೆ ಒಡೆದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍĕ. 1. = ಬಣ್ಡಳು s. ಬಣ್ಡ. ರಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬಣ್ಡೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬಣ್ಡೆ baṇḍĕ. 2. (= ಭಣ್ಡಿ?). N. of a plant (Mr. 134; MSS. out of order; one MS. = ಬಣ್ಡೆ; two MSS. = ಬೆಣ್ಡೆ; one MS. = ಖಣ್ಡೆ).

ಬಣ್ಣ baṇṇa. Tbh. of ವರ್ಣ (Kk. 63; ರಚನೆ Čt. I, 74; Čpr. 3, 102). Colour, etc. (C.). ಬಿಳುಪು ಮುನ್ತಾದ ಬಣ್ಣ (ವರ್ಣ Si. 419). ಬಣ್ಣದ ಭೇದ (ವರ್ಣದ ಭೇದ Nn. 55). ಅರಿಸಿನದ ಬಣ್ಣ (ಹಾರಿದ್ರ, etc.); ಬಣ್ಣದ ಹೂ (ವರ್ಣಪುಷ್ಪ, ಅಮಿಲಾತಕ Hlâ.). See ಕವಿಲೆವಣ್ಣ, ಕಿಸು-, ಕೆಮ್ಬಣ್ಣ, ಪೊಮ್-, ಬೆಳವರ್ಣ, ಬೆಳು-, ಮಿಾನ್ಬಣ್ಣ, ಹೊಮ್-. ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರದರೂ ಕಣ್ಣು ಚನ್ದಾಗಿರ ಬೇಕು.— ಬಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Sp. s. ಏಳ್ಳೆ.— ಬಣ್ಣ ಎದ್ದು. To dip into colour, to dye (B. 4, 178. 204; My.).— ಬಣ್ಣ ಏಱು. Colour to increase or become brighter (C.; Grj. 3, 39; B. 4, 106).— ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟು. To fix a colour or make it permanent (My.).— ಬಣ್ಣಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. Coloured rice used for oblations (J. 31, 55).— ಬಣ್ಣದ ಅರಗು. A kind of lac (Si. 226).— ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ. (ಜೀವಂಜೀವ Si. 178).— ಬಣ್ಣಮಿಾನ್. A kind of fish (Rśv. 5, 115).— ಬಣ್ಣಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To get (the) colour (of any-

thing, Šsv. 3, 7). — ಬಣ್ಣವಿಡು. -ಇಡು. = ಬಣ್ಣ ಹಾಕು. (Grj. 3, after 119; My.). — ಬಣ್ಣ ಹಾಕು. To apply colour to; to dye (B. 5, 122).—See Prv. s. ಮಸಿ.

ಬಣ್ಣಗಾರ banna-gâra. A dyer; a painter (C.; B. 4, 178; 5, 122).

ಬಣ್ಣಣೆ bannaně. Tbh. of ವರ್ಣನೆ. (My.; Dp. 126, 1).

ಬಣ್ಣವಿಸು bannavisu. = ಬಣ್ಣಿಸು. Tbh. of ವರ್ಣಿಸು. (Grj. 4, 109).

ಬಣ್ಣಪುರ banna-pura. Tbh. of ವರ್ಣಪೂರ (Šmd. 380; Čpr. 4, 64; 6, 53).

ಬಣ್ಣಸರ banna-sara. Tbh. of ವರ್ಣಶರ (Šmd. 376). 2, Tbh. of ವರ್ಣಸರ (Bp. 14, 4; Šsv. 3, 9; Bh. 1, 12, 12).

ಬಣ್ಣಿಸು bannisu. = ಬಣ್ಣವಿಸು. Tbh. of ವರ್ಣಿಸು. (Čpr. 4, 79; Bp. 29, 16; Rsv. 14, 113; 14, after 115; J. 6, 41; 7, 18; 31, 31. 78). ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಈಡಿತ, ಪಣಿತ, ವರ್ಣಿತ, etc., ಹೊಗಟಿಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 384). ಬಣ್ಣಿಪೆನ್ ಆನ್ ಜಯದಂಕರಾಮನಂ (Šmd. 255).

ಬತ bata. Tbh. of ವ್ರತ. (V. 36, 60; G.; Tě.).

ಬತೆ batě. = ಬದೆ. Tbh. of ವ್ರತೆ. See ಹದಿ-.

ಬತೇರಿ batêri. = ಬತ್ತೇರಿ. (My.).

ಬತ್ತ batta. 1. = ಭತ್ತ, ಭಾತು. Paddy, rice in the husk (ಪಾಟಲ G.; My.; Tě., T. ವರಿ; Mhr. ಭಾತ). ಪೂತ ಬಹುಲೀಕೃತ ಎನ್ದೊಡೆ ತೂರಿದ ಬತ್ತವು, ರಾಶಿ ಮಾಡಿದ ಬತ್ತವೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು; ಅರಣ್ಯನೀವಾರಬತ್ತದಿನ್ದಲೂ ಹಕ್ಕಲನಾಯ್ದ ಬತ್ತದಿನ್ದಲೂ ಬದುಕುವುದು (ಋತ Nr.). ಬತ್ತದ ಊಬು (ಕಿಂಶಾರು, ಸಸ್ಯಶೂಕ, ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳು Si. 305). ಬತ್ತದ ಗುಡ್ಡೆ (ಪುಂಜ, etc. 181). ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿನ್ದಲೂ ಬಿತ್ತಲ್ ಪಡದೆ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಯಜ್ಞಬತ್ತವೂ ನವಣೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳೂ (ನೀವಾರ 307).—ಬತ್ತ ಕತ್ತೆ ಹೊತ್ತರೆ ಅತ್ತೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಳೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮುತ್ತು; ಕಿಬಿ-, ಕೆಮ್ಬಾರದ-, ಜಳ್ಳು-, ಜೀರಿಗೆಸಮ್ಬಾರದ-, ಬಂಗಾರಕಡ್ಡಿ-, etc. — ಬತ್ತಭರಣ. Nutriment, or wages, of paddy (Bp. 40, 44); paddy and other articles of food (My.).

ಬತ್ತ batta. 2. = ಬತ್ಯ. Batta, an allowance beyond the settled rate of pay given on occasions of extraordinary service, extra allowance; allowance made by a creditor to one detained by him in prison, subsistence-money generally to prisoners, to attending witnesses, to peons executing processes, etc. (My.; Br.; M. ಬತ್ತೆ; Mhr. H. ಭತ್ತಾ; *cf.* ಭೃತ್ಯೆ).

ಬತ್ತ batta. 3. = ಪತ್ತು 1, ಬತ್ತು. (Mhr. ಬತಾ, ಬತ್ತಾ, ಬತ್ತ್ಯಾ, a pestle). See ಕಲ-.

ಬತ್ತಲು battalu. (fr. ಬತ್ತು 1). Dried vegetable fruit (My.; T. ವಟ್ಟಲ್).

ಬತ್ತಲೆ battalě. (fr. ಬತ್ತು 1). = ಬೆತ್ತಲೆ. Bareness, nakedness (My.; Tě. ವಟ್ಟ; T., M. ವಟು, ವೆಟು, ವೆಟ್ಟು). ಬತ್ತಲೆಯಿಹವನು (ನಗ್ನ, ದಿಗಮ್ಬರ); ಬತ್ತಲೆಯಿರ್ದವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಕೋಟವಿ Nr.). ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದವಗೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ಬತ್ತಲೆಯಾದ ಮಾತ್ರದಿನ್ದ ದಿಗಮ್ಬರನಾದಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 18, 14; 51, 53; Prv. s. ಬದಗು 1.

ಬತ್ತಳಿಕೆ battalikě. = ಪತ್ತಳಿಕೆ 1, (ಬಚ್ಚಳಿ). A quiver (ಶರಧಿ, ಬಾಣಗೇಹ Nn. 11; ಡೊಣೆ, ಮೂಡಿಗೆ, ಕಣೆಯ ಹೊದೆ Kk. 40; ಡೊಣೆ, ಮೂಡಿಗೆ, ಪೊದೆ Šm. 43; ಡೊಣೆ 96; Rsv. 6, after 11; Šsv. 3, 16. 27; J. 8, 38; My.; Mhr. ಭಾತಡೀ, ಭಾತಾ). ಅಮ್ಬಿನ ಬತ್ತಳಿಕೆ (ಇಷುಧಿ Nr.). ಸರಳ ಬತ್ತಳಿಕೆ (ತೂಣ, ಇಷುಧಿ, etc. Si. 289; ಕಲಾಪ 439).

ಬತ್ತಾಸು battâsu. N. of a sweetmeat (Mhr., H. ಬತಾಸಾ, ಬತ್ತಾಸಾ; My.; see ಬೆಣ್ಡು-).

ಬತ್ತಿ batti. Tbh. of ವರ್ತಿ (Šmd. 345). A wick, the wick of a lamp (ದಶೆ Si. 460; Mhr., H. ಬತ್ತೀ; T. ವತ್ತಿ; My.); a candle (My.);—a cigar (My.). ಎಣ್ಣೆಬತ್ತೀ ದೀವಿಗೆ, ಮೇಣದ ಬತ್ತೀ ದೀವಿಗೆ (Si. 231). See ಉರಿವತ್ತಿ. ದಟಾ ನಡಿಸೋ ಬಣ್ಟ ಬತ್ತಿ ನೂಕ್ಯಾನೇ?—ಬತ್ತಿ ನೂಕಲಾರಿದ ಬಣ್ಟ ದಟಿ ನಡಿಸ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಬತ್ತಿ ಕೊಡು. To cheat (My.).

ಬತ್ತೀಸ battîsa. (ಬತ್ತೀಸು). Thirty-two (Čh.; Bp. 19, 6; 53, 53; Mhr. ಬತ್ತೀಸ).

ಬತ್ತು battu. 1. (fr. ಬಟು). = ಬಚ್ಚು 2. (To become bare or empty): to grow dry, as a stream; to dry or dry up, to evaporate wholly, as water; to grow lean, to wither, to fade (ನಿರ್ದ್ರವ Šmd. Dh.; C.; T., M. ವಟ್ಟು, ವಟಳು; M. also ವರಳು; Tě. ಒಟ್ಟು, ವಟ್ಟು). ಬಾಮ್ಬೊಟಿ ಬತ್ತಿತ್ತು (Rsv. 5, 36). ಕೊಳದಮ್ಬು ಬತ್ತೆ (5, 38). ಸಲೆ ಬತ್ತಿದ ಸರೋವರಕೆ ನವಜಲಮೊದವಿದನ್ತೆ (J. 28, 63). ಬತ್ತಿದ ಕಾಲ್ (Šmd. 286). ಕುಮುದಂಗಳ ನಗೆ ಬತ್ತಿದುವು ಪಾಯ್ವ ನೇಸರಿನಾಗಳ್ (Lîlv. 3, 5). ಕಾಯೆ ಬತ್ತಿದ ಪಾಲ್ (ಚಿರಪಾಲ್ Mr. 215). ನೀರು ಬಿಸಲಿಗೆ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿ (B. 4, 202). ಬತ್ತಿದ ಕೆರೆಗೆ ಏಲಿ ಬದನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.—ದಿಗಿಲು ತಾಗದೆ, ಮುಗಳು ಬತ್ತಿದಳು.—ತೂಬುಳ್ಳ ಕೆರೆಯು ತುಳುಕಿದರೆ ಬತ್ತೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 20, 17; 57, 47; Šsv. 3, 51.

ಬತ್ತು battu. 2. Growing or being dry, etc. (T. ವಟ್ಟಿ). — ಬತ್ತುವ್ಪಯ. -ಂ-ಪಯ. (Šmd. 204). A dry station; a lean or withered foot. — ಬತ್ತುವ್ಪಟ. -ಂ-ಪಟ. (Šmd. 204). Dry cloth.

ಬತ್ತು battu. = ಬತ್ತ 3. See ಕಲ್ಬತ್ತು.

ಬತ್ತುಗೆ battugě. Dryness (Čpr. 5, 11).

ಬತ್ತೇರಿ battêri. = ಬತೇರಿ. A "battery" (My.; Br., H. ಫತ್ತೇರಿ, ಬತ್ತೇರಿ).—ಕುತ್ತಟಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಲು ಬತ್ತೇರಿಗೆ ಓಡಿದರೆ ನಡ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಬತ್ಯ batya. = ಬತ್ತ 2. (My.).

ಬತ್ವ batva. The letter ಬ (Šmd. 121. 250. 341).

ಬದ bada. = ಬದುವು, etc. (My.). ಬದದ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಾಡುತ್ತಾರೆ (My.). See ಗದ್ದೆ-. **2,** the haunch (? see ಮುಮ್-).

ಬದ bada. ಬದ್. Bad (Mhr., H.; see ಬದನಾಮಿ). — ಬದ್ ಚಾಲು. Bad conduct (My., H.).

ಬದಕು badaku. 1. = ಬದುಕು 1, etc. (My.).

ಬದಕು badaku. 2. = ಬದುಕು 2, etc. (My.; B. 5, 93). ಬದಕು ಮಾಡಿಸು (5, 90; see ಬದುಕು-). ಬದಕು ಮಾಡು (5, 115; see ಬದುಕು-). ಬದಕು ಅಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಬಾಯಿ ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು.—ಬೆದಕುವವನು ಬದಕು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Sp. s. ತಿಳಿ 4.

ಬದಗ (badagu1-a3). = ಬಡಿಗ, ಬಡೆಗ. A low man or servant (ಕೀಲಾಳ್ Šs.; Abhâ. 2, 95; Bh. 2, 2, 72; 3, 19, 25).

ಬದಗು badagu. 1. Drudgery (My.).

ಬದಗು badagu. 2. = ಬದಸು, q. v.

ಬದಣಿ badani. = ಬದಣೆ, ಬದನೆ 1, ಬದ್ನೆ. The brinjal or egg-plant, Solanum melongena Lin. (ವಾರ್ತಾಕ Hlâ.; ವಾರ್ತಾಕಿ, ಭಣ್ಟಾಕಿ, ಹಿಂಗುಲಿ, ಸಿಂಹಿ, ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣಿ Nr.; Sk. also ವಾರ್ತಾ, ವಂಗ, ವೇರ; T. ವಟುದಲೈ; M. ವಟುದಿನಿ, ವಟುದಿನೆ; Tě. ವಂ, ವಂಗೆ; H. ಬೈಂಗನ್; Mhr. ಬ್ಯೆಂಗಣೀ, ಬ್ಯೆಂಗನೀ, of the colour of the brinjal).

ಬದಣೆ badaně. = ಬದಣಿ, etc. (ವಾರ್ತಾಕ Mr. 95).

ಬದನಾಮಿ bada-nâmi. Ignominy, infamy (My., also as ಬದ ಲಾಮಿ; Br.; Mhr., H.).

ಬದನಿಕೆ badanikĕ. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, etc. (My.; Tĕ. ಬದನಿಕೆ, ಬವನಿಕೆ, ವದನಿಕೆ). ಗಿಡಬದನಿಕೆ (ಕಾಮಿನಿ Si. 435).

ಬದನೆ badanĕ. 1. = ಬದಣೆ, etc. (C.). ಬದನೇ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ಜಾತಿ (ವಾರ್ತಾಕಿ, etc. Si. 149). See ಕರಿಯ-, ಬಜ್ಜ-, ಮೊಗರು. ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ?— ಬದನೆಕಾಯಿೂ ಬಜ್ಜ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಗಜ್ಜ.— ಬತ್ತಿದ ಕೆಱೇಲಿ ಬದನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.— ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಬದನೆಕಾಯಿ (Prvs.). See Prvs. s. ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು, ಶಾಸ್ತ್ರ.

ಬದನೆ badanĕ. 2. = ಬಡ್ದಿಕೆ No. 2. (My.).

ಬದರ badara. = ಬದರಿ. 2, *the fruit of the jujube* (ಬೋರೆಯ ಹಣ್ಣು G.).

ಬದರಿ badari. = ಬಾರೆ 1, etc. *The jujube tree, Zizyphus jujuba* Lam. (or Z. scandens). 2, the cotton plant. 3, = ಬದರ ಕಾಶ್ರಮ. (My.).

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ badarikâ-âsrama. N. of a hermitage in the Himâlaya. (My.).

ಬದರಿಕೆ badarikĕ. 1. A convoy or guard on the road (My.; Br., H. ಬದರಕಾ).

ಬದರಿಕೆ badarikĕ. -ಕಾ. 2. N. of one of the sources of the Ganges and of a neighbouring hermitage.

ಬದರೆ badarĕ. = ವದರೆ. *The cotton plant.* 2, *a particular species of bulbous plant* (= ಗೃಷ್ಟಿ, ವಾರಾಹಿ).

ಬದಲ್ badal. ಬದಲು. Changing; change, alteration; exchange; retaliation; instead of; other (ಮಾರ್ಪು G.; My.; Br., M. ಬದಲ್, ವದಲ್, ವದಿಲ್; Mhr., H.). ಒನ್ದು ಬಗೇ ಜಿನುಸು ಕೊಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮತ್ತೊನ್ದು ಬಗೇ ಜಿನುಸು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಪರಿದಾನ, etc. Si. 325). ಪ್ರಾಚೀನಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳೊಳಗಿನ ಸಕಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತರಸೀಮೆಯ ಜನರು ಹಕಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವದುಣ್ಟು (B. 4, 114). ಅವುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಹೊಸ ನಡತೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (4, 189). ದಣ್ಡ ಇಡುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ (4, 216). ಒನ್ದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದಱ ಬದಲು ಮತ್ತೊನ್ದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಇಸ ಕೊಳ್ಳುವನ್ತೆ (B. 5, 107). ಇವನ ನಡತೆ ಮುಂಚಿನ ಹಾಗೇ ಇತ್ತಲ್ಲದೆ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ (5, 217). ಆ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ (5, 299). — ಬದಲಾಗು. -ಅಗು. To change, to be changed (ಪರಿಣಮಿಸು My.). See s. ಬದಲ್. — ಬದಲು ಕೊಡು. To give in exchange or instead of; to give as a substitute (ಪಡಿ ಕೊಡು G.; My.). — ಬದಲು ಮಾಡು. To change (v. t.); to alter, to make differ (ಪಲ್ಲಟಿಸು G.; My.). ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ತೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುವವನು (ಸಮಾವೃತ್ತ G.). ಉಣ್ಣುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಿರ ಬೇಕು (B. 4, 25). ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (5, 299). — ಬದಲುಮಾತು. A word in reply; another word; a receding or an evasive word, a contradiction (My.). ಬದಲುಮಾತಾಡಿದರೂ ತೊದಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ಬದಲುಮಾತಾಡುವವನು ಬೆದಱಿಸಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). — ಬದಲು ಹೇಳು. To reply (My.).

ಬದಲಾಬದಲಿ badalâ-badali. Exchange, interchange (My.; see Mhr. s. ಬದಲಿ).

ಬದಲಾಯಿಸು badalâyisu. = ಬದಲು ಮಾಡು. (My.; B. 5, 231. 267). 2, to change (v. i., My.).

ಬದಲಾವಣೆ badalâvaṇi. Changing, exchanging (My., also ಈ ಬದಲಾವಣೆ). ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯಿನ್ದ ಅನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೊನ್ದು ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವದಱಿನ್ದ ಉಣ್ಟಾಗುವ ಲಾಭ (ಅಪಮಿತ್ಯಕ, etc. Si. 300).

ಬದಲಿ badali. Exchange or relief, as of a guard; a substitute (used of persons, My.; Mhr., H.).

ಬದಲಿಸು badalisu. = ಬದಲಾಯಿಸು. To change, etc. (v. t., My.). ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದು (G. 100). 2, to alter, to change (v. i., My.). ಈ ತಾರೆಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳು ಯಾವಾಗಲು ಬದಲಿಸುತ್ತವೆನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು (B. 5, 174).

ಬದಲೆ badalĕ. (= ಬದಲ್). (Mhr. ಬದಲಾ, for; instead; see ಮೂ-).

ಬದಸು badasu. = ಬದಗು 2. Crookedness (ಕೌಟಿಲ್ಯ Šmd. II, o. r. ಬದಗು).

ಬದಿ badi. 1. Mud, mire, slush, ooze (ಕೆಸಱ್ Šm. 98; My.; T. ವದಿ; Tĕ. ಬಾಡೆ; T. ವಱ್, a lump of butter or of ointment; ವಱುಮ್ಬು, slimy mucus; suet, fat; *cf.* ಬಸಿ 1). ನದೀ ಪಾಟ, ಬದೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬದಿ badi. 2. = ಬರಿ 1, (ಬಱ್ 1). The side, the flank (ಪಕ್ಕ Kk. 32; Šm. 70. 78. 98; Bp. 20, 109; 55, 16; Bh. 4, 2, 64; Šŝv. 4, 15; My.; B. 4, 168. 171); nearness, proximity, vicinity (My.; Tĕ. ವದೆ). ಜೇರಿಗೆಯ ಚೀಲದ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕರೀ ಬೀಜದ ಚೀಲವು (B. 4, 62). See ಕಿಬ್ಬದಿ. — ಬದಿಗಾಗು. -ಆಗು. To go aside, to make room (My.; ಕೆಲ ಸಾರು G.). — ಬದಿಗೆ ಮಾಡು. To put or remove to one side (My.; ಒಡ್ಡಿಸು G.). — ಬದಿಯೆಲು. -ಎಲು. A rib (Bh. 1, 10, 38).

ಬದಿಕಿಸು badikisu. = ಬದುಕಿಸು. (Bp. 37, 20; My.). ಬದಿಕಿಸುವ ಮದ್ದು (ಜೀವಾತು, ಜೀವನೌಷಧ Si. 298).

ಬದಿಕು badiku. = ಬದುಕು 1, etc. (Bp. 41, 13; My.). ಬದಿಕಿರುವವನು (ಜೀವ, ಅಸುಧಾರಣ); ಬದಿಕಿರುವ ಕಾಲ (ಆಯುಸ್, etc. Si. 298).

ಬದಿಗ badiga. = ಬದಗ, etc. (ಕೀಱಾಳ್ Šm. 46, o. r. ಬದೆಗ).

ಬದಿನಿಕೆ badinikĕ. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, etc. (ವನ್ದೆ, ವೃಕ್ಷಾದನಿ, ವೃಕ್ಷರುಹೆ, ಜೀವನ್ತಿಕೆ, ಗಿಡದ ರೆಮ್ಬೇ ಕೊನೆಯೊಳಗೆ ಗಣ್ಟು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತದೆ, ತಾನ್ತ್ರಿಕರಿಗೂ ವೈದ್ಯರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ Si. 142).

ಬದು badu. = ಬದುವು, etc. (My.; see ಗದ್ದೆ-).

ಬದುಕಿಸು badukisu. = ಬದಿಕಿಸು. To cause to live or subsist; to support; to cause to continue in existence, to save from death; to raise to life (Bp. 13, 7. 13; 50, 71; 5, 165; My.; B. 3, 123). ಪಾಪಿಯ ಕೆಡಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವನ್ತನ ಬದುಕಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬದುಕು baduku. 1. = ಬಡಕು 1, ಬದಿಕು, ಬದುಂಕು, ಬರ್ದುಕು 1, ಬರ್ದುಂಕು, ಬದ್ದುಂಕು. To live, to be alive; to subsist; to make a livelihood, to live by; to continue in existence, to remain alive; to revive, to return to life (My.). See Bp. 1, 34: 20, 9; 43, 79; 48, 14. 19; 56, 38. 39; 58, 57; 60, 2; Bh. 1, 10, 31; J. 2, 18; 14, 9; 28, 49; 24, 9. 65; B. 5, 104; Prvs. s. ಬಾಯಿ, ಬಾಯು.— ಜೀವಧನದಿನ್ದ ಬದುಕುವ ಸ್ತ್ರೀ (ಆಭೀರಿ, ಮಹಾಶೂದ್ರಿ); ಬದುಕುವ ಕಾಲ (ಜೀವಿತಕಾಲ, ಆಯುಸ್); ಆರಮ್ಬದಿನ್ದ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ); ಕೆಯ್ದುವ ಹಿಡಿದು ಬದುಕುವಂ (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ); ಬಡ್ಡಿಯ ಕೊಟ್ಟಾಡಿ ಬದುಕುವವನು (ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ); ಅರಣ್ಯನೀವಾರಬತ್ತದಿನ್ದವೂ ಹಕ್ಕಲನಾಯ್ದ ಬತ್ತದಿನ್ದವೂ ಬದುಕುವುದು (ಋತ Nr.). ಆಡಿ ಬದುಕುವವನು (ಪಂಚಜನೀನ Si. 238). ಹೊಱೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವನು (ಭಾರೋಪಜೀವಿ Nn. 86). ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕುವವನು (ಜೈವಾತೃಕ, etc. Si. 353). — ಬದುಕಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let live, etc. (B. 5, 72).

ಬದುಕು baduku. 2. = ಬದಕು 2, ಬರ್ದುಕು 2. Living, life (My.); livelihood, profession (Bp. 45, 39; My); — property, things, articles, goods (My.; B. 3, 41. 101; 4, 61. 169; 5, 84; Bp. 30, 24; 47, 5; J. 4, 68; ಸಪ್ಪತ್ತಿ G.). ಹಸನಾಗಿದೆ ಬದುಕು, ಸಾಯಲಾಱೆನು! ಅಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ ಬದುಕು, ಸಾಯಲಾಱೆನು (Dp. 4). ಬಡ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬದುಕಿನ ಯೋಚನೆ (Prv.). — ಬದುಕು ಬಾಳು. dupl. (My.). ಜೀವದಲ್ಲಿರುವನಕ ಬದುಕು ಬಾಳು, ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲು.— ಮುದುಕನ ಬಾಳು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಬದುಕು ಬಾಳು ಇದ್ದು ಫಲವೇನು? (Prvs.). — ಬದುಕು ಮಾಡಿಸು. To cause to carry on a business, etc. (My.; see ಬದಕು-). — ಬದುಕು ಮಾಡು. To carry on a business or profession (My.; see ಬದಕು-).

ಬದುಂಕು baduṅku. (Šmd. 48, not in Mdb.). = ಬದುಕು 1, etc. (Bp. 45, 46). ಅದಿಂ ಬದುಂಕುವವನು (ಜಾಬಾಲ, ಅಜಾಜೀವ Hlâ.).

ಬದುವು baduvu. = ಬದ, ಬದು, ಬದುಹು q. v. (My.; T. ವರಪ್ಪು, ವರಮ್ಬು, ವರ್ಪ್ಪು, ವರ್ಪೈ, ವರ್ಮೈವು; M. ವರಪ್ಪು; Tĕ. ವರುಜು, ವರವೆ). ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೋಟದ ಸಾರಿಗೇ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುಮ್ಪಾಗಿ ಬೆಳದಿರುವ ಹುಲ್ಲುಗಳ ಸಮೂಹ (ನಡ್ಯೆ, ನಡಸಂಹತಿ Si. 165).

ಬದುಹು baduhu. = ಬದುವು, etc. A raised bank in fields, a low ridge (ಪಾಳಿ Mr. 371, one MS. ಬಿದುಹು).

ಬದೆ badĕ. = ಬತೆ. See ಹದಿ-.

ಬದೆಗ badĕga. = ಬದಗ, etc. (ಕೀಱಾಳ್ Kk. 37, o. r. ಬದಗ).

ಬದ್ದ badda. Tbh. of ಬದ್ಧ. Firm; true; truth; firmly, certainly (ಗಾಡ Šmd. II; Šm. 65; ಗಾಢ Kk. 76, o. r. ಬಿದ್ದ; My.; Mhr.: fully, completely). ಬದ್ದ ನಡೆ ನುಡಿಯಿದ್ದರೆ ಕಾತಿ (Dp. 165).

ಬದ್ದಕಿ baddaki. N. of a plant (ಬಸುರಿ Mr. 149).

ಬದ್ದಣ baddaṇa. = ಬದ್ದವಣ 1. (ಬಸಗೆವಱೆ Čt. II, 47; Šs.).

ಬದ್ದರ baddara. Tbh. of ಭದ್ರ. An ox; an elephant (Čpr. 5, 105; Č. Bp. 42, 24. 27; Bh. 3, 17, 29).

ಬದ್ದವಣ (badda-paṇa = bhadra-paṇa). 1. A drum used on festive occasions (ಮಂಗಳವಱೆ Šmd. II; Šm. 37; Čpr. 4, 42; Abh. P. 3, 28. 114; 4, 28; 13, 100).

ಬದ್ದವಣ baddavaṇa. 2. Tbh. of ವರ್ಧಮಾನ (ಅವುಡಲ Šmd. 373).

ಬದ್ದಿ baddi. (Tbh. of ವೃದ್ಧಿ).

ಬದ್ದಿಕಾಱ baddi-kâṟa. One who causes increase, a promoter (Râm. 6, 47, 56).

ಬದ್ದಿಕೆ baddikĕ. = ಬದ್ದಿಗೆ, ಬದ್ದುಗೆ. Tbh. of ಬನ್ಧಕ. A band, a tie;—a border, the ends or skirt of a cloth. (Tĕ. ಬದ್ದೆ). ಬಟ್ಟೆಯ ಬದ್ದಿಕೆ (ದಶೆ, ವಸ್ತಿ Si. 222). 2, = ಬದನೆ 2, comparing anything with, or examining anything according to, a standard, as weights, measures or money (My.).

ಬದ್ದಿಗ baddiga. = ಬಡ್ಡಿಗ. See ನೆರೆವದ್ದಿಗ s. additions.

ಬದ್ದಿಗೆ baddigĕ. = ಬದ್ದಿಕೆ, etc. (ದಶೆ Si. 460).

ಬದ್ದಿಸ baddisa. = ಬಡ್ಡಿಸ, q. v.

ಬದ್ದಿಸು baddisu. 1. = ಬಡ್ಡಿಸು, q. v.

ಬದ್ದಿಸು baddisu. 2. Tbh. of ಬನ್ಧಿಸು. To compare anything with, or examine anything according to, a standard (My.). 2, to be bound, to be obstructed, as the excrements from costiveness (My.).

ಬದ್ದು baddu. = ಬರ್ದು 3. Proficiency, skill (Čpr. 4, 78).

ಬದ್ದು baddu. A hole in the ground into which children play marbles (My.; Mhr., H. ಬದ್).

ಬದ್ದುಗೆ baddugĕ. = ಬದ್ದಿಗೆ, etc. A band, a tie (Bp. 61, 26; Bh. 3, 4, 26).

ಬದ್ದೆ baddĕ. (fr. ಬದ್ದ). A truthful woman (Râm. 6, 53, 82).

ಬದ್ಧ baddha. = ಬದ್ದ. *Bound, tied, fixed, fastened; fettered, caught, captured, confined;* arrested, held back, checked; joined, connected, combined, united; inlaid, studded; composed, as verses; constructed; formed, set, as fruit; bearing, as fruit; struck, as a root; firmly rooted, firm, (true); placed side by side; clenched; entangled; *put on, dressed.* See ಅ-.

ಬದ್ಧಕಂಕಣ baddha-kaṅkaṇa. = ಕಂಕಣಬದ್ಧ No. 2. (My.).

ಬದ್ಧಪ್ರಕೃತಿ baddha-prakṛiti. A constitution subject to costiveness (My.).

ಬದ್ಧಭೂಮಿಕ baddha-bhûmika. *Having an inlaid floor.*

ಬದ್ಧಭೃಕುಟಿ baddha-bhṛikuṭi. = ಭೃಕುಟಿ. (J. 12, 46; 22, 37; 27, 41).

ಬದ್ಧಮುಷ್ಟಿ baddha-mushṭi. Having a closed fist; covetous, penurious, miserly.

ಬದ್ಧಮುಷ್ಟಿಕರ baddhamushṭi-kara. *The hand with closed fist.*

ಬದ್ಧವಿರುದ್ಧ baddha-viruddha. = ಬದ್ಧವೈರ. (Bp. 58, 27).

ಬದ್ಧವೈರ baddha-vaira. One who has contracted confirmed hostility; fixed and deadly hatred. (My.).

ಬದ್ಧಾಂಜಲಿ baddha-añjali. Having the palms joined so as to form a cup and raising them up to the breast, as in humble entreaty or representation, etc. (Rŝv. 6, after 132).

ಬದ್ನೆ badnĕ. = ಬದನೆ, etc. (My.).

ಬಧಿರ badhira. *Deaf.*

ಬಧಿರತ್ವ badhiratva. Deafness. (My.).

ಬಧಿರೀಕೃತ badhirî-kṛita. Made deaf, deafened (Rŝv. 6, after 137).

ಬನ bana. = ವನ, q. v. (ವನ Kk. 18; ಅರವೆ, ಆರಾಮ Šm. 21; Čpr. 1, 104; 2, 71). ಬನಕ್ಕೆ or ಬನಕೆ (Šmd. 139). ಇನ್ದ್ರನ ಬನಂ (ನನ್ದನ); ಕುಬೇರನ ಬನಂ (ಚೈತ್ರರಥ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲ ಬನಂ (ಉಪತ್ಯಕೆ); ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಣ ಬನಂ (ಅಧಿತ್ಯಕೆ); ಅರಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಬನಂ (ಉದ್ಯಾನವನ); ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯ ಬನಂ (ವೇಲಾವನ Hlâ.). — ಬನಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The darkness of a wood, etc. (Rŝv. 2, 54; V. 4, 46). — ಬನದುಱುಬಿ. -ತುಱುಬಿ. = ಬನ್ದರಿಕೆ, ಬನ್ದಾರೆ. An evergreen shrub, Dodonaea viscosa L. (Z.). — ಬನಪನ್ದಿ. A wild hog (Ŝŝv. 3, 34). — ಬನಮ್ಬಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To seize, *i. e.* to enter, a forest or wood (Čpr. 1, 106). — ಬನವಸೆ. N. of a town (Prll. 3, 2 seq.). — ಬನವಾಸೆ. = ಬನವಸೆ. (My.). ಬನವಾಸೆಗೆ ಹೋದರೂ ಬಱಿಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬನವೆಂಕೆ. -ಬೆಂಕೆ. Forest-fire (ದಾವಾಗ್ನಿ Šs.).

ಬನಪು banapu. A large timber tree, Terminalia tomentosa, var. coriacea, Clarke (St. & Pl.; Tu.; Kônkaṇi ಬಣಪು).

ಬನಾತು banâtu. Broad-cloth, woollen (H., Tĕ.; My.).

ಬನಾಯಿಕೆ banâyikĕ. = ಬನಾವಣಿ. (My.).

ಬನಾಯಿಸು banâyisu. To make, to fabricate (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಬನಾವಿಣೇಂ).

ಬನಾವಣಿ banâvaṇi. = ಬನಾವು. (My.; Mhr.).

ಬನಾವು banâvu. The act of making, fabricating or bringing about (My.; Mhr., H. ಬನಾವ). 2, good understanding together, mutual agreement (My.; Mhr., H.).

ಬನಿ bani. Substance, essence, as of grains, milk, butter or vegetables (My.).

ಬನಿಯನ್ baniyan. A waistcoat with short sleeves (My.; H.).

ಬನ್ತಿ banti. = ಪನ್ತಿ. (ಆಳಿ, ಪಂಕ್ತಿ, etc., ಸಾಲು Si. 119).

ಬನ್ತು bantu. = ಬನ್ದಿತು, ಬನ್ದುದು. Third person singular neuter of the imperfect of ಬರ್ 1, ಬರು. (C.).

ಬನ್ತೆ bantĕ. = ಬೊನ್ತೆ, q. v. (My.). — ಬನ್ತೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To be stitched together like a quilt. ಅವನ ಕೂದಲು ತೊಡಕಾಗಿ ಬನ್ತೆಗಟ್ಟಿದೆ (My.). — ಬನ್ತೆಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A quilted blanket (My.). — ಬನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಕಳ್ಳಿ. (My.).

ಬನ್ದ banda. Tbh. of ಬನ್ಧ (Śmd. 339). A bond, etc. 2, in the sense of ಬದ್ಧ: formed, set, as fruit; bearing, as fruit; etc. See ದಾರ-, ಸಂಕಲೆವನ್ದ, ಸರವನ್ದ. — ಬನ್ದಕಟ್ಟು. Moderateness (My.). ಅಚ್ಚಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸ ಚನ್ದ, ಬನ್ದಕಟ್ಟಾದ ಊಟ ಚನ್ದ (Prv.). 2, caste-rules (My.). — ಬನ್ದದ ಮರ. The wild mangosteen, Diospyros embryopteris Pers. (St. & Pl.). — ಬನ್ದಮಾವು. A mango tree in fruit (ಫಲವಾದ ಮಾಮರ Čt. II, 119; ಫಲಿತಾಮ್ರ Kk. 66; ಫಲಿತರಸಾಲ Śm. 26; Čpr. 7, 43).

ಬನ್ದಗಿ bandagi. Slavery (My.; Mhr., H.).

ಬನ್ದಣಿಕೆ bandaṇikĕ. = ಬದನಿಕೆ, ಬದಿನಿಕೆ, ಬನ್ದಳಿಕೆ, ಬನ್ದುರಿಕೆ, ಬಾನ್ದುರಿಕೆ, ಬೊನ್ದರಿಗೆ. Tbh. of ವನ್ದಾಕೆ, etc. A parasitical plant; the parasitical plant Epidendrum tesselatum, etc. (ಜೀವನ್ತಿಕೆ, ವೃಕ್ಷಾರುಹೆ, ವನ್ದೆ, ವೃಕ್ಷಾದಿನಿ Nr.; ವನ್ದೆ, ಕಾಮಿನಿ Nr. *a*, ಬನ್ದಳಿಕೆ Nr. *b;* ತರುರುಹ, ಮಾರ Mr. 142).

ಬನ್ದನೆ bandanĕ. Tbh. of ಬನ್ಧನೆ. (My.).

ಬನ್ದರ bandara. 1. Tbh. of ಬದ್ಧನ. See ದಾರಬನ್ದರ, ದಾರವನ್ದರ.

ಬನ್ದರ bandara. 2. = ಬನ್ದರು. A port; a port-town; a landing place on a coast or in an inlet (H., Mhr.; B. 3, 116).

ಬನ್ದರಿಕೆ bandarikĕ. = ಬನದುಋಬಿ. See s. ಬನ. (My.).

ಬನ್ದರು bandaru. = ಬನ್ದರ 2. (My.; Tĕ.; M. ಬನ್ದರ್). 2, N. of Masulipatam (Tĕ.; My.).

ಬನ್ದಳಿಕೆ bandaḷikĕ. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, q. v.

ಬನ್ದಾನ bandâna. Tbh. of ಬನ್ಧನ. (My.).

ಬನ್ದಾರೆ bandârĕ. = ಬನದುಋಬಿ, etc. (My.; Tĕ.).

ಬನ್ದಿ bandi. 1. = ವನ್ದಿ 1. One of the *tatsamas* (Śmd. 384; Śm. 77; Kk. 95). A captive or prisoner in general, male or female (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಗ್ರಹಕ, ವನ್ದಿ Hlâ.). 2, an obstacle, an impediment; stop, cessation (Mhr.. H. ಬನ್ದೀ); confinement, imprisonment (see ಬಲ್ಪನ್ದಿ; M. ವನ್ದಿ). 3, a tie: an armlet (My.; T. ವನ್ದಿ); a gold wire worn round the neck by females (My.). ತೋಳ ಬನ್ದಿ (Śm. 162). 4, plunder, booty, spoil (Sk.; Bp. 9, 1; V. 6, 6; J. 23, 15). — ಬನ್ದಿಕಾಱ. -ಕಾಱ. (Śmd. 235). A robber, a thief (Bp. 9 sum.; Sk. ಬನ್ದೀಕಾರ); a man who takes prisoner. See ಬಲ್-. — ಬನ್ದಿಗ್ರಹಣ. (Śmd. 386; Kk. 99). Taking prisoner; seizing plunder. — ಬನ್ದಿಯವ. -ಅವ. = ಬನ್ದಿವಾನ. (B. 5, 202. 206). — ಬನ್ದಿಯವಳು. -ಅವಳು. = ಬಂಗಾರದವಳು. (My.). — ಬನ್ದಿವಾನ. = ಬನೀವಾನ. (B. 5, 202. 208; My.). — ಬನಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take captive (Čpr. 1, 127); to plunder. ಬನ್ದಿವಿಡಿದಂ ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನಮುಂ (Śmd. 386). — ಬನ್ದಿವಿಡಿಹ. -ಪಿಡಿಹ. A man who takes prisoner (ಗ್ರಾಹಕ, ಪ್ರಗ್ರಹ Mr. 462); a plunderer. — ಬನ್ದೀಖಾನೆ. -ಖಾನೆ. A prison (ಕಾರೆ, ಬನ್ಧನಾಲಯ, ಸೆಱೆಮನೆ Si. 298; My.; Br.; Mhr., H. ಬನ್ದೀಖಾನಾ). — ಬನ್ದೀವಾನ. -ವಾನ. A prisoner (ಪ್ರಗ್ರಹ, etc., ಸೆಱೆಮನೆಯೊಳಗಿರುವವನು Si. 298; My.; Br.; Mhr., H.).

ಬನ್ದಿ bandi. 2. = ವನ್ದಿ 2. (Sk.; Bh. 1, 7, 34; Mhr.).

ಬನ್ದಿ bandi. 3. N. of a plant. See ಚಿಕ್ಕಣಿಕೆ.

ಬನ್ದಿಕ್ಯಾ bandikyâ. A shrub, Memecylon amplexicaule Roxb. (St. & Pl.).

ಬನ್ದಿಗ bandiga. = ಬದ್ದಿಗ. Tbh. of ಬನ್ಧಿಕ (ಬನ್ಧಕ). See ನಿಬ್ಬನ್ದಿಗ and ಸರವನ್ದಿಗ.

ಬನ್ದಿಸು bandisu. = ವನ್ದಿಸು. (Abh. P. 15, after 42).

ಬನ್ದು bandu. P. p. of ಬರ್ 1, ಬರು.

ಬನ್ದು bandu. 1. = ಬೊನ್ದು. (Tbh. of ವನ್ದ). Praise, eulogy (see ಬನ್ದುಕ).

ಬನ್ದು bandu. 2. Tbh. of ಬನ್ಧ. Any tie, a bond, a fetter; confinement; restriction (B. 5, 141. 142. 144. 255; My.; Br.; Mhr., H. ಬನ). 2, a fold of a sheet of country paper (My.; Mhr., H.). — ಬನ್ದುಕಟ್ಟು. The state of being well ordered, regulated or compact; caste-rules (My.). — ಬನ್ದು ಮಾಡು. To close, to shut (My.).

ಬನ್ದು bandu. 3. Tbh. of ಬನ್ಧು. (My.).

ಬನ್ದುಕ bandu1-ka. (Śmd. 239, o. r. in three MSS. ಬೊನ್ದುಕ). A man who gets his food by flattering, coaxing or wheedling (ಚಲ್ಲವತ್ತ, ನಮ್ಬಿಸಿಯೆ ತಿಮ್ಬಾತ Śm. 46; Kk. 66, o. r. ಬೊನ್ದುಕ).

ಬನ್ದುಗೆ bandugĕ. Tbh. of ಬನ್ಧೂಕ (Śmd. 359; Čt. II, 19; Mr. 127; Śm. 27; Hlâ., Nr.; Grj. 7, after 11; 7, 53; Bp. 58, 22; Si. 139).

ಬನ್ದುರಿಕೆ bandurikĕ. = ಬನ್ದಣಿಕೆ. (Z.).

ಬನ್ದೂಕ bandûka. = ಬನ್ದೂಕು. (My.; Mhr., H.).

ಬನ್ದೂಕು bandûku. A musket or firelock; a matchlock (My.; Br.).

ಬನ್ದೋಬಸ್ತಿ bandôbasti. = ಬನ್ದೋಬಸ್ತು. (My.; B. 5, 268; Mhr., H.).

ಬನ್ದೋಬಸ್ತು bandôbastu. Settlement, adjustment; fitly arranged or well-ordered condition, secure, firm condition; order (B. 5, 268; My.; Br.; Mhr., H.).

ಬನ್ಧ bandha. ಬನ್ದ, ಬನ್ದು 2. Binding, tying; *a bond, a tie, a chain, a fetter, any tie;* (a regulation, a rule Mhr.); catching; fettering, confining, checking; imprisonment, custody, check, restriction; joining, uniting;—forming, constructing, building, erecting; embanking, an embankment;—any posture or position of the limbs or body generally, a position or posture; a particular position of the hands and feet, etc.;—connection;—agreement, union;—a border;—bondage;—combination of sounds, construction of words; a composition. See Čh. v. 1; Kâvy. III, 1, A, 4; IV, 1; IV, 2, 62; ರಂಗವಾಲಿ; Śšv. 4, 75.

ಬನ್ಧಕ bandhaka. = ಬದ್ದಿಕೆ, etc. A binder; a catcher;—a violator, a ravisher;—a band, a tie;—a bank, a dam;—binding, confinement;—hindrance, impediment (My.);—*pledging; a pledge, a deposit, a pawn.*

ಬನ್ಧಕಿ bandhaki. *An unchaste woman.*

ಬನ್ಧತನ್ತ್ರ bandha-tantra. A complete army, or one possessing the four divisions of chariots, elephants, horse, and foot. (R.).

ಬನ್ಧನ bandhana. = ಬನ್ಧರ 1, ಬನ್ಧಾನ, ಬನ್ಧ್ರ. Binding, tying, fettering, fastening; tightening;—holding fast, arresting, checking;—binding on, putting on;—catching, capturing;—*confining, confinement, captivity, bondage, imprisonment* (Šmd. 160; ಕಟ್ಟು Mr. 267); inflicting pain, hurting;—joining, connecting, uniting;—building, construction;—*a bond, a band, a chain, a fetter, any tie;*—a stalk, a stem, a peduncle. See ಕಟ್ಟಿಸು, ಕಟ್ಟು, ಕೆತ್ತು, ತೊಡರ್, ತೊಡರ್ಚು, ಬಿಗಿ; ಪ್ರಸವ-.

ಬನ್ಧನಗ್ರನ್ಥಿ bandhana-granthi. *A noose.*

ಬನ್ಧನಾಕುಲತೆ bandhana-âkulatĕ. Bewilderment from being in captivity (Čpr. 5, 35).

ಬನ್ಧನಾಲಯ bandhana-âlaya. *A prison, a jail.*

ಬನ್ಧನಿ bandhani. = ಬನ್ಧನ. See ಮೃಗ-.

ಬನ್ಧವಿದ bandha-vida. One who knows how to put on (decorations) or to decorate (Čpr. 6, 47).

ಬನ್ಧನೆ bandhanĕ. = ಬನ್ಧನೆ, ಬನ್ಧನ. (My.).

ಬನ್ಧಸ್ತಮ್ಭ bandha-stambha. *The post to which an elephant is tied.*

ಬನ್ಧಿಕ bandhika. = ಬನ್ಧಿಗ, ಬನ್ಧಕ. See ನಿರ್ಬನ್ಧಿಕ, ವಸನಬನ್ಧಿಕೆ.

ಬನ್ಧಿಸು bandhisu. = ಬದ್ಧಿಸು 2. To bind, to tie, to fetter, etc. (Čpr. 3, after 2); to bind on one's self, to put on (Bp. 4, 11); to connect, to join, to unite, etc.; to inflict punishment, to chastise, to inflict pain. ಓಗರನು ಬನ್ಧಿಸಲ್ (ಪರಿಪೀಡನ, ಸಪತ್ರಾಕರಣ Mr. 454). ವೃಕ್ಷವೆರಡು ಬನ್ಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಷಣ್ಣವೆನಿಕ್ಕು (Mr. 476). See Bp. 27, 13; 32, 55; 44, 47; 54, 15; J. 20, 9.

ಬನ್ಧು bandhu. = ಬನ್ಧು 3. Connection, relationship. 2, one who is connected with or belongs to;—*a kinsman, a relation, a relative* (ಗೋತ್ರ Nn. 16; ನಣ್ಟ 140; ಪಕ್ಕುವಣಿ, ಪಕ್ಕೂವಣ Šs.). 3, a cognate kinsman in a remote degree. 4, a friend.— ಬನ್ಧು ಬಳಗ. dupl. The whole body of relations, kinsfolk (Bp. 40, 41; Dp. 61, 2; My.; B. 2, 41; 3, 2. 90; 4, 153). ಬನ್ಧು ಬಳಗವು ಕೂಡಿ, ಹೊನ್ದಿ, ಜೋಗಳ ಪಾಡಿ, ಹಿನ್ದೆ ಸತ್ತವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ದು, (ಕೂಸಂ) ತೂಗುವರು (Sp.).— ಬನ್ಧೂ ಬಳಗ. = ಬನ್ಧು ಬಳಗ. (Bp. 61, 87; My.).

ಬನ್ಧುಕ bandhuka. = ಬನ್ಧುಲ. *The son of a harlot, a bastard.*

ಬನ್ಧುಕಿ bandhuki. *An unchaste woman.*

ಬನ್ಧುಜನ bandhu-jana. A kinsman; kinsfolk, relations. (My., also as ಬನ್ಧೂ-).

ಬನ್ಧುಜೀವ bandhu-jîva. *The flower Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧುಜೀವಕ bandhu-jîvaka. *The flower Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧುತೆ bandhutĕ. *Relations collectively, kinared, kin.* 2, relationship, affinity, relation (My.).

ಬನ್ಧುತ್ವ bandhutva. = ಬನ್ಧುತೆ No. 2. (My.).

ಬನ್ಧುರ bandhura. 1. *Uneven, undulating, wavy.* 2, *bowed, bent, inclined* (ನಮ್ರ, ನತ, ಎಱಗೂಡು Mr. 454); crooked. 3, pleasing, delightful, handsome, beautiful; beauty (Čh. v. 1; Kâvy. IV, 1; Bp. 5, 18; Mr. 3). 4, a kind of precious stone (ಗೋಮೇದಕ, ಪಿತಂಗಾತ್ಮ Mr. 101). 5, a goose. 6, injurious.

ಬನ್ಧುರ bandhura. 2. = ವನ್ಧುರ. (A.).

ಬನ್ಧುರತರ bandhura-tara. Uncommonly beautiful, etc. (Škv. 2, 63).

ಬನ್ಧುಲ bandhulá. *The son of a harlot, a bastard* (ಕೆಟ್ಟವಳ ತನುಜ Mr. 310).

ಬನ್ಧೂಕ bandhûka. = ಬನ್ಧುಗೆ. *A shrub bearing a red flower, Pentapetes phoenicea.*

ಬನ್ಧೂಕಪುಷ್ಪ bandhûka-pushpa. *The tree Terminalia tomentosa W. & A.*

ಬನ್ಧೂರ bandhûra. = ಬನ್ಧುರ 1, No. 3. (Sk.; A.).

ಬನ್ಧ್ಯ bandhya. = ವನ್ಧ್ಯ. To be bound or fettered; to be confined or imprisoned; to be constructed;—*not bearing fruit in due season, barren, unfruitful, unproductive, useless, vain;*—not having the menstrual courses;—destitute, deprived of.

ಬನ್ಧ್ಯೆ bandhyĕ. = ಬಂಜೆ 1, ವನ್ಧ್ಯೆ. A woman not having the menstrual courses; a barren or childless woman. 2, *a barren cow.*

ಬನ್ಧ್ರ bandhra. = ಬನ್ಧನ, etc. See ಅ-.

ಬನ್ನ banna. Tbh. of ಭಂಗ (or ಭಗ್ನ). (ಭಂಗ Čt. I, 32. 100; II, 16; Kk. 48; Šm. 51; Abh. P. 11, 78; 13, 134). ಪತಿಗೆನ್ದು ಯುದ್ಧದೊಳ್ ಬನ್ನಮುಂ ತಾರಂ (Šmd. 283). ಮಹೇಶ್ವರ, ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬನ್ನವುಣ್ಟೇ? (Bp. 48, 13). ಬನ್ನದಿಂ ಬಗೆಗೆಟ್ಟು (J. 19, 38).— ಬನ್ನಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To cause to suffer discomfiture, etc. (Bp. 38, 30).— ಬನ್ನಬಡು. -ಪಡು. To suffer ruin, etc. (J. 5, 41). ಅನ್ನದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ಬನ್ನಬಡುವದು ತಪ್ಪವದಿಲ್ಲ (Prv.).— ಬನ್ನಮ್ಬಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. = ಬನ್ನಬಡಿಸು. (Škv. 4, 104).

ಬನ್ನಿ banni. 1. Imperative plural of ಬರ್ 1 q. v., ಬರು.

ಬನ್ನಿ banni. 2. A prickly tree with an eatable pod, Prosopis spicigera Lin. (ಶಮಿ, ಸಕ್ತುಫಲೆ, ಶಿವೆ Nr.; Si. 134; ಶಮಿ Mr. 115; T., M. ವನ್ನಿ). ಬನ್ನಿಯ ತರು ಡಕ್ಕೆಗೆ (Šmd. 75). **2,** Acacia ferruginea (My.; Van Someren).—See ಕಿಱಿಯ ಬನ್ನಿ; Bp. 45, 37; Bh. 4, 1, 11.— ಬನ್ನಿಕಾಯಿ. The pod of the banni tree (ಸಂಗರ, ಶಮಿಫಲಿನ Nn. 19).— ಬನ್ನೇರುಗಟ್ಟ. N. of a place near Bangalore (My.).

ಬನ್ನಿ banni. A portion of grain given to a labourer in requital of his services (H.); tax (see ಹುಲ್ಲು-).

ಬಪ್ಪ bappa. = ಬರ್ಪ, ಬರುವ, ಬಹ, etc. Present relative participle of ಬರ್ 1, q. v.

ಬಬ್ಬರ babbara. Tbh. of ಬರ್ಬರ (Šmd. 345). = ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಗೊಬ್ಬಳಿ, ಬಬ್ಬುಲಿ, ಬಬ್ಬುಳಿ, ಬೊಬ್ಬುಲಿ, ಬೊಬ್ಬುಳಿ. ಬನ್ದು ದೇಶಂ (345). 2, ನಾಱುವ ಬೇಳೆ (345). 3, ಬೊಬ್ಬುಲಿ (345). *Cf.* ಬರ್ಬೂರ, etc.

ಬಬ್ಬುಲಿ babbuli. = ಬಬ್ಬುಳಿ, etc. (Mdb. MS. in Šmd. 359. 364).

ಬಬ್ಬುಳಿ babbuli. Tbh. of ಬರ್ಬೂರ (ವರ್ಬೂರ). = ಬಬ್ಬರ, etc. The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಜಾಲಿ, ಬರ್ಬೂರ Si.; ಜಾಲೀ ಗಿಡ G.; Mhr. ಬಾಭಳ, ಬಾಭಳೀ, ಬಾಭೂಳ).

ಬಭ್ರು babhru. *Brown, tawny* (ಕಾಂಚನವರ್ಣ, ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ Nn. 125). 2, *a large kind of ichneumon* (mungoose); *an*

ichneumon generally (ನಕುಲ, ಮುಂಗುರಿ 125; ಮುಂಗುಲಿ Mr. 481). 3, *Krishṇa* (ಹೃಷೀಕೇಶ, ಕೃಷ್ಣ 125). 4, fire. 5, Śiva. 6, N. of various men.

ಬಭ್ರುವಾಹನ babhru-vâhana. N. of a son of Arjuna. (J. 9, 33; 17, 1, etc.). ಬಭ್ರುವಾಹನನ ತಾಯಿ (ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ G.).

ಬಮ್ಪು bampu. = ಬೊಮ್ಪು, ಬೊಮ್ಬಲು. A slimy and sticky vegetable substance used as soap (My.; T. ವಬುಪ್ಪು; see ಬಕ್ಕೆ, ಬಂಕೆ).

ಬಮ್ಬ bamba. A pump; a fire-engine (B. 5, 286; Mhr., H., Port.).

ಬಮ್ಬಲ್ bambal. A heap, a mass, a swarm, a cluster (ತೊಮ್ಬೆ Ĉt. I, 25; ಜಂಗುಳಿ, ಹರಿ, ಬಳಗ, ವಂಗಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಬಳಗ, ವಂಗಡ, ಗುಮ್ಮಿ, ತುಱುಗ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Śm. 54; Ĉpr. 5, after 64; Abh. P. 3, after 75; Mhr. ಬಮ್ಬಾಳ, ಬಮ್ಭಾಳ, huge, vast, large, extensive; T., M. ವನ್, ವಲ್ = K. ಬಲ್; M. ವನ್ಪು, greatness; stoutness;—to grow large). ಜಡೆಗಳ ಬಮ್ಬಲ್ (Ch.'s one MS. in its v. 2). ತುಮ್ಬಿಗಳ ಬಮ್ಬಲ್ (Rśv. 2, 39). — ಬಮ್ಬಲ್ಗಡಿ. -ಕಡಿ. To cut (one's way through) a mass (Ĉpr. 5, 59). — ಬಮ್ಬಲ್ಜಡೆ. Massive matted hair (V. 5, 43; 9, 123). — ಬಮ್ಬಲ್ಸರಿ. A heavy rain. ಪೊನಲ್ವರಿಯಿಪ ಬಮ್ಬಲ್ಸರಿ (Rśv. 8, 112).

ಬಮ್ಬಳ bambaḷa. = ಬಮ್ಬಳನೆ. (Abh. P. 3, 108).

ಬಮ್ಬಳನೆ bambaḷanĕ. From great fatigue or distress (Abh. P. 15, 4; *cf.* ಬಲಬಲಿಕೆ, ಬಟಿಲ್ 1).

ಬಮ್ಬು bambu. = ಬೊಮ್ಬು. A large hollow bamboo (My.; M. ವಂಜಿ, ವಣ್ಣಿ, ವಮ್ಬು; Tĕ. ಬೊಂಗು; Mhr. ಬಾಮ್ಬೂ; *cf.* Sk. ವಂಶ; see ಬಿತ್ರ). ಬಮ್ಬು ಹೊಱುವವರ ಸಂಗಡ ಹಮ್ಬಲಿಸಿದರೆ ಇಮ್ಬು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).

ಬಮ್ಭರ bambhara. = ಭ್ರಮರ. (ತುಮ್ಬಿ, etc. Si. 176; My. Amara).

ಬಮ್ಭಾರವ bambhâ-rava. Shouting (J. 22, 4).

ಬಯ್ bay. 1. (Śmd. 58 Mdb.). = ಬಯಿ 1. An open spot, a parting. (T. ವಗಿರ್ = ಬಯ್ತಲೆ; see ಬಾಚು 1). — ಬಯ್ತಲೆ. A separation or parting of the hair on each side of the head so as to leave a line (ಸೀಮನ್ತ Nr., Hlâ., G.; ಸೀಮನ್ತ Mr. 320, o. r. ಬಯಿತಲೆ; Bp. 4, 40; Râm. 6, 12, 38; J. 8, 45; V. 5, after 14; My.). ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Nr.). ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಯ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಭರಣ (ಪಾರಿಪಥ್ಯೆ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಡುವ ರತ್ನ (ಮುಡಿವಣಿ G.). ಮುತ್ತಿನ ಬಯ್ತಲೆ (ಜೂಳಯ Ss.). ಬಯ್ತಲೆಯುಳ್ಳಾಕೆ (ಸೀಮನ್ತಿನಿ Dhw.). — ಬಯ್ತಲೆಬೊಟ್ಟು. A round gold ornament with a precious stone worn by females on the baytalĕ (My., see s. ನೇರ; ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ, ಲಲಾಟಿಕೆ, ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಸಿಂಗದ ಒಡವೆ Si. 218, sic!). — ಬಯ್ದಲೆ. = ಬಯ್ತಲೆ. ನೆಯ್ದಿಲೆಯಾದರೂ ಕೊಯ್ದರೆ ಬಯ್ದಲೇ ಮೇಲೇ? (Prv.).

ಬಯ್ bay. 2. (= ಒಯ್ 2). To deposit; to put aside; to hide (ನಿಕ್ಷೇಪ Śmd. Dh., o. r. ವಿಕ್ಷೇಪ; ನಿಧಿ Śm. 102; T. ವೈ, M. ವೆ; Tĕ. ವೇ, to throw, cast, fling, discharge; to place, etc.). ಬಯ್ಯೆವು, ಬಯ್ಯೆಲುಂ (Śmd. 86); ಬಯ್ಕೆವು, ಬಯ್ಯದೆ (87). P. p. ಬಯ್ತು (Ĉpr. 8, 78; 9, 12; Grj. 3, 102; Bp. 24, 24). ಬಯ್ತುದು (ಇರಿಸಿದರ್ಥಂ Ĉt. I, 39; ಬಚ್ಚಿಡುವುದು Ss.). ಬಯ್ತು ಬಯ್ಕೆ (Abh. P. 3, 42).

ಬಯ್ bay. 3. = ಬಯಿ 2, ಬಯ್ಯು, ಬೊಯಿ 1, ಬೊಯ್ಯು. To abuse, to revile; to use bad language (ಗಾಳಿವಾತು Śm. 102; T. ವೈ; T. ವೈದಲ್, reviling; ವಜವು, ವಜೈವು, abuse, bad language). P. p. ಬಯ್ದು (Ĉpr. 8, 65). ಆಗಳಿನ ಕಜ್ಜಮನ್ ಏಗಮೆ ಗೆಯ್ದಪುದು! ಎನ್ದು? ಅವ ರೀತಿ? ಪೇೞ್! ಎನ್ದೊಡೆ ಬಯ್ವರ್ ಈಗಳಿನ ದೆಸೆಗೆವೆಟ್ಟ ಮಹಾಕವೀಶ್ವರರ್ (Śmd. 134). ಬಯ್ಯೆ (Ĉpr. 8, 56. 95). ಪಿರಿಯನೆನೆನ್ದು, ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬಯ್ವುದು ತಕ್ಕುದೆ? (258). ಸಸಿಯಂ ನೋಡಿ, ತಲೋದರಿ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುಂ, ಬಯ್ಯುಮಿನ್ತು ಮಾಡಿದ ಬಿದಿಯಂ (267). ಬಯ್ದುದು (ಆಕ್ರೋಶನ, ಅಭಿಷಂಗ Nr.). ಸುತನಂ ಬಯ್ದು (J. 31, 30). ಕಾನ್ತೆಯಂ ಬಯ್ದು (Bp. 57, 65). ಬಯ್ವುತ (9, 13). See Bp. 47, 49; J. 5, 31; 8, 33; 28, 33; 31, 26. 31. 35; Prvs. s. ಬಾಯಿ 1, ವೈದಿಕ.

ಬಯ್ bay. 4. = ಬಯ್ಗು. — ಬಯ್ತನಕ. Till evening (My.). — ಬಯ್ಸಾರಿ. Evening-time (My.).

ಬಯಕೆ bayakĕ. 1. = ಬಯ್ಕೆ, ಬಯ್ಕೆ 1. A deposit, a trust; a treasure, a hoard (ಕಡವರ Ĉt. II, 21; Ss.; see Ĉt. I s. ಬಯ್ಕೆ 1). ಹೊನ್ನ ಬಯಕೆ (ನಿಕ್ಷೇಪ, ಉಪನಿಧಿ Mr. 56).

ಬಯಕೆ bayakĕ. 2. (Śmd. 25). = ಬಯಿಕೆ, ಬಯ್ಕೆ 2, ಬವಕೆ. Longing, wish, desire; hope; a desired object (ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಚ್ಛೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ವಾಂಛೆ, ಕಾಮ, etc. Nr.; ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿಶ್ವಾಸ Nr.; ಮನೋರಥ Hlâ.; ಅಭ್ಧಿ Nn. 89; ಅಲಿ, ಬೇಕೆನ್ದೆಮ್ಬುದು 138; ಇಚ್ಛೆ 144; ಕಾಂಕ್ಷೆ 148; ಕಾಮ 163; ದೋಹದ, ದೋಹಳ, ದೌರ್ಹೃದ, etc. Mr. 307; ಈಪ್ಸಿತ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಮ, etc. 433; My.; T. ವಯವು, ವಯಾವು; Tĕ. ಬಯ್ಯ). ಮನಸಿನ ಬಯಕೆ (ಮನೋರಥ Nn. 101). ಬಯಕೆಯಾದ್ದು ಬಾಯಿ ಬಿಸಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಬಯಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಯ್ಸಿ ಕೊಮ್ಬುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬಯಕೆ ಹಾಕಿದರೂ ಬಯಸುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪೂರ್ಣವಿದ್ದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು (Prvs.). See Ĉpr. 1, 102; 3, 91. 92; Abh. P. 3, 98. 100. 101; Bp. 17, 13; 24, 18; 38, 52; J. 18, 40. 58. — ಬಯಕೆಗಪ್ಪು. -ಕಪ್ಪು. The desired black pigment or collyrium (ಅಂಜನ Ĉt. II, 18).

ಬಯಲ್ bayal. (Śmd. 25). **ಬಯಲು.** = ಬಯಿಲ್, ಬಯ್ಲು. An open space, field or plain (My.; Tĕ. ಬಯಲು, ಬಯಿಲು, ಬಯ್ಲು; T., M. ವಯಲ್);—a wild, a waste (ತಳಪಟ Bhn. 29);—the state of being open to the view: publicity: conspicuousness, distinction, celebrity;—a vacuum; vacuity; nonentity; disappearance; vanity (My.; ಆಕಾಶ, ಪೊಳ್ಳು G.); uselessness (My.). See Ĉpr. 1, 87; 5, 114; 7, 72; Bp. 1, 50; 8, 37; 19, 81; 42, 3. 18; Rśv. 13, after 82; Śsv. 4, 61; Râm. 3, 8, 39; J. 7, 6; ಬಕ್ಕಮ್ಬಯಲ್, ಬಕ್ಕಟ-, ಬಟ್ಟ-, ಬೆಳ್ವಯಲ್. — ಬಯಲ ನುಡಿ. To speak vain words (Bh. 4, 4, 13). — ಬಯಲಾಗಮ. -ಆಗಮ. A well known âgama. ಬಯಲಾಗಮದ ಹವಿ ವಪಟ್ಕೃತಮಕ್ಕು (Mr. 261). — ಬಯಲಾಗು. -ಆಗು. To become a waste, to disappear, to be ruined (Bp. 2, 14; 16, 5; 36, 2; 45, 31; J. 20, 16; 28, 29); to become vain or fruitless, as desire (My.). 2, to come to light, to appear; to become public (My.). 3, to become an open, empty space (Abh. P. 9, 69). — ಬಯಲಾಸೆ. -ಆಸೆ. A vain wish (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ಬರು. = ಬಯಲಾಗು No. 2. (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ಬೀಳು. = ಬಯಲ್ಬೀೞ್. (My.). — ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. To bring to light, to make public, to reveal, to show (My.). ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾನ್ತವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವದು (G. 67). ಎರಡನೇವರ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವವ (ಕುಚರ, ನಿನ್ದಕ G.). ಗುಪ್ತವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕುವದು (G. 185). — ಬಯಲಿಱಿ. -ಇಱಿ. To strike the vacuum or

the air (Bp. 26, 13). — ಬಯಲ್ಕಡೆ. A public privy (My.). See Prv. s. ಮೊಲ. — ಬಯಲ್ಗೆ ಬರ್. To come to the open plain. ಬಯಲ್ಗೆ ಬನ್ದಪರೊ? ಪೇಟ್! ಅನಿತರ್ಕಮ್ ಒಳಂ ಪುರಾನ್ತಕಂ (Šmd. 140 Mdb.). — ಬಯಲ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A field-lotus. ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾವರೆಗಳ್ (Šmd. 68). — ಬಯಲ್ದಾವರೆದಾಣ. -ತಾಣ. A place where field-lotuses grow (Abh. P. 12, 93). — ಬಯಲ್ದೇಶ. = ಬಯಲ್ಕಡೆ. (My.). — ಬಯಲ್ದೊಟ್. -ತೊಟ್. Mirage (ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ, ಮರೀಚಿಕಾಜಲ Kk. 11b; ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ 12; Abh. P. 9, 30; J. 15, 5). — ಬಯಲ್ಪಡಿಸು. = ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. (My.). — ಬಯಲ್ಬಿಟ್. To come to light, to appear (Čpr. 5, 42).

ಬಯಲುಗ bayaluga. A vacuist: a man who is not a Liṅgâyta, a vain Vêdântist. ಯೋಗಾರವ್ಭದ ಗ್ರನ್ಥವನಱಿಯದ ಗುರುವನಱಿಯದ ಮೂಢಂ ಆ ಬಯಲುಗನಪ್ಪ ಸನತ್ಕುಮಾರಂ ಶೂನ್ಯಹೃದಯಾನ್ಧಕಂ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ, ಗೋಣ ನಿಮಿರ್ಚಿ, ಬಯಲುಗರಂ ಹೊಡದನ್ತೆ ಬೆಬ್ಬನೆ ಬೆಱತಿರೆ (Sadânandapurâṇa).

ಬಯಸಿ bayasi. Long pepper (? see Mr. s. ಕೋಲೆ).

ಬಯಸು bayasu. = ಬಗೆಸು, ಬಯಿಸು 1, ಬವಸು. To desire, to wish; to long for (ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸು Šmd. 8; ಇಚ್ಛೆಯನಾಶ್ರಯಿಸು 299 Cm.; ಬೇಡು 387 Cm.; My.). ಬಯಸುವುದು (ಕಾಮ Nn. 163). ಬಯಸುವಾತನು (ಗೃಧ್ನು, ಗರ್ಧನ); ಗಣ್ಡನು ಬಯಸುವನ್ತೆ ಅಪ್ಪವಳು (ಕಾನ್ತೆ Nr.). ಭೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವವಳು (ಇಚ್ಛಾವತಿ, ಕಾಮುಕೆ Si. 184). ಮೇಲ ಬಯಸುವಂ (ಲುಬ್ಧ, ತೃಷ್ಣಕ, etc. Mr. 232). ಪರರ ಅಭ್ಯುದಯವನೆ ಬಯಸುವರು (Bh. 1, 8, 10). ಕಾನ್ತಾಲಿಂಗಮನೆ ಬಯಸಿದುದು ಕಾಮುಕಜನಂ (J. 28, 2). ಬಯಸಲ್ ತಕ್ಕ ಮೋಕ್ಷಂ (Šmd. 8 Cm.). ತೀರಿದ ಅಡಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ನಿನ್ನೆ ಉಣ್ಡದ್ದು ಇನ್ದು ಬಯಸೋದು ಯಾಕೆ?—ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲನ್ನ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದು ಹಾಲನ್ನ.—ಬಯಕೆ ಹಾಕಿದರೂ ಬಯಸುವುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವವ ಹೂರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Šmd. 124. 197. 299. 301; Čpr. 2, 73; 3, 24; 5, 17; Bp. 4, 65; 11, 9; 24, 81; 37, 54; 47, 32; 56, 21; 60, 28; Šśv. 2, 117; J. 2, 19. — ಬಯಸು ಬಯಸು. rep. (J. 3, 10). ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಬಾಬಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಗೊ ಗಣ್ಡ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬಯಸುವಿಕೆ bayasuvikĕ. Desiring, etc. (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ಈಹೆ, ತೃಷ್, ವಾಂಛೆ, ಲಿಪ್ಸೆ, ಮನೋರಥ, ಅಭಿಲಾಷ, ತರ್ಷ Si. 70).

ಬಯಿ bayi. 1. = ಬಯ್ 1. — ಬಯಿತಲೆ. = ಬಯ್ತಲೆ. (see Mr. s. ಬಯ್ತಲೆ).

ಬಯಿ bayi. 2. = ಬಯ್ 3, etc. P. p. ಬಯಿದು. (Bp. 42, 18; J. 5, 29; Dp. 32, 1; My.).

ಬಯಿಕೆ bayikĕ. = ಬಯಕೆ 2, etc. (ವಾಂಛೆ, ಸಾಪೇಕ್ಷೆ Čb.; My.).

ಬಯಿಗಳ್ bayigaḷ. = ಬಯಿಗುಳ್, ಬಯ್ಗಳ್, ಬಯ್ಗುಳ್ q. v., ಬೋಗಳೆ. (ಅಭಿಷಂಗ Mr. 492, o. r. ಬಯಿಗುಳ್; My.).

ಬಯಿಗುಳ್ bayiguḷ. = ಬಯಿಗಳ್, q. v. (My.).

ಬಯಿಗೆ bayigĕ. = ಬಯ್ಗು. ಬಯಿಗೇ ಹೊತ್ತು (My.).

ಬಯಿಲ್ bayil. ಬಯಿಲು. = ಬಯಲ್, etc. (My.). — ಬಯಿಲ. A kind of paddy (see Mr. s. ನೆಲ್ಲು).

ಬಯಿಸು bayisu. 1. = ಬಯಸು, etc. (My.; ಅಪೇಕ್ಷಿಸು G.; ಪಡೆ Čb.; B. 2, 44; 3, 128).

ಬಯಿಸು bayisu. 2. = ಬಯ್ಸು. (My.).

ಬಯ್ಕೆ baykĕ. 1. = ಬಯಕೆ 1, etc. (ಉಪನಿಧಿ, ನ್ಯಾಸ Nr.; ಕಡವರ Čt. I, 8, o. r. ಬಯಕೆ; Abh. P. 3, 42). ಬಯ್ಕೆಯ ಮಗುಬಿಸೊಪ್ಪಿಸುವುದು (ಪ್ರತಿದಾನ Nr.).

ಬಯ್ಕೆ baykĕ. 2. = ಬಯಕೆ 2, etc. (Abh. P. 3, 67; My.). ಬಸುಱಿನ ಬಯ್ಕೆಯುಳ್ಳವಳು (ಶ್ರದ್ಧಾಲು, ದೋಹದವತಿ Si. 188).

ಬಯ್ಗಳ್ baygaḷ. ಬಯ್ಗಳು. = ಬಯ್ಗುಳ್, etc. (ಗಾಳಿವಾತು, ತಿಟ್ಟು Kk. 90; ಚುನ್ನ G.; My.; B. 2, 31; Bp. 25, 31).

ಬಯ್ಗು baygu. = ಬಯ್ 4, ಬಯಿಗೆ. The close of day, evening, evening-twilight (Čpr. 8, after 4; J. 8, 46; My.; T., M. ವೈ to stay, halt at night; to be late; T. ವೈಗಲ್, the passing day; a halt in a journey; dawn = ವಿಡಿಯಲ್; ವೈಗಟ್ಟಿ, the morning watch; the dawn = ವಿಡಿಯಱಗಾಲ; M. ವಯಿಗೊಟ್ಟು, ವೈಗೀಟ್ಟು, in the evening; ವೈಗುನೇರ, ವೈನೇರ, evening; Tĕ. ವೇಗು, to dawn; ವೇಗುಜಾಮು, the morning watch; ವೇಗುಜುಕ್ಕೆ, the morning star; ವೇಗುಪ್ರೊದ್ದು, the time of dawn; T. ವಯಂಗು, to shine). ಬಯ್ಗಿನಲ್ಲಿ (ಸಾಯಂ Nr.). ಬಯ್ಗಿನ ಹೊತ್ತು (ಸಾಯಂ Hlâ.). ಬಯ್ಗಿನ ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲೆಳಸಲ್ ಎಸೆದುವು ಆಶ್ರಮತರುಗಳ್ (Šmd. 297). ಹೊತ್ತಾಱೆ ಬಯ್ಗಿಂಗೆ ಮತ್ತೆ ಬಾರ್! ಎನ್ದೆನುತಾ, ಹೊತ್ತನೆ ಕೊನ್ದು, ಹುಸಿಯುವನಿಗಿನ್ದಲು ಸತ್ತಾತ ಲೇಸು! (Sp.). ಹೊತ್ತಱಿಯಿತ ಬಯ್ಗುಮುಟ್ಟಲು ತೊತ್ತುಕೆಲಸಂಗೆಯ್ಯಲ್ (Bp. 29 b). — ಬಯ್ಗಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. (Šmd. 198). The night just after the setting of the sun, the night's beginning. — ಬಯ್ಗುಕೆಮ್ಪು. The red colour of evening twilight (J. 8, 46). — ಬಯ್ಗುವೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. Evening-time (Čpr. 9, 69).

ಬಯ್ಗುಳ್ bayguḷ. (Šmd. 198). **ಬಯ್ಗುಳು.** = ಬಯಿಗಳ್, etc. Reviling, abuse, bad language, cursing (ಶಾಪ, ಆಕ್ರೋಶ, ಆಕ್ಷೇಪ, ಕ್ಷಾರಣೆ, ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ, ಸೋಪಹಾಸ Hlâ.; ಶಾಪ, ಪರಿಗ್ರಹ Nr.; ಶಾಪ, ಆಕ್ಷೇಪ, etc. Mr. 88; ಅಭಿಷಂಗ Nn. 122; ತಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿವಾತು Šmd. II, o. r. ಬಯ್ಗಳ್; ತಿಟ್ಟು Čt. I, 47; ತಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿವಾತು Šm. 53; ತಿಟ್ಟು 88; My.).

ಬಯ್ಚು bayču. = ಬಚ್ಚು 1 q. v. — ಬಯ್ಚಲ್. Depositing, etc. ಬಯ್ಚಲ ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ಬಯ್ಚಿಡು. -ಇಡು. = ಬಚ್ಚಿಡು. (My.). ಬಯ್ಚಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಗೂಢ, ಗುಪ್ತ Nr.). ಬೇವು ಫಲವಾಗಲ್ ಅದು ಸೇವಿಸಲ್ ಯೋಗ್ಯವೇ? ಗಾವಿಲನ ಧನ ಘನವಾಗಿ ಬಯ್ಚಿಟ್ಟ ಠಾವಿಲೇ ಇಕ್ಕು (Sp.). See Bp. 5, 58; 14, 12; 25, 26; J. 4, 29. — ಬಯ್ಚಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಬಯ್ಚಿಡು. (Râm. 4, 2, 12).

ಬಯ್ನೆ baynĕ. = ಬಗಿನಿ, etc. The bastard sago tree, Caryota urens Lin. (from which also toddy is drawn, ವಾರುಣಿ Mr. 117; My.; St. & Pl.).

ಬಯ್ಯು bayyu. = ಬಯ್ 3, etc. (My.). P. p. ಬಯ್ದು. ಇನ್ಥಾ ಹುಡುಗನು ತನ್ನನ್ನು ಬಯ್ದನೆನ್ದು ದೂಱಿದನು (B. 3, 13). ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಬಯ್ದು (4, 185). ಬಯ್ದ ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯಿದ ಪೆಟ್ಟು.—ತಾನು ಬಾಱಿಲಾಱಿದೆ, ವಿಧಿಯ ಬಯ್ದನ್ತೆ.—ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಬಾಬಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಗೊ ಗಣ್ಡ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಬಯ್ದು ಹೊಯಿದು ಕೊಟ್ಟದು ಧರ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ಬೇಡ (Prvs.). — ಬಯ್ದಾಟ. -ಆಟ. Abusing, etc. (ಅಜ, ಹೊಲ್ಲಾಹೊಲ್ಲಿ G.; My.). — ಬಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. To use bad language, etc. (My.). ಬಯ್ದಾಡುವ ನಡತೆ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟದ್ದು (B. 3, 14). ಮದಿರಾಪಾನಮದದಿಂ ಹಲರು ದುರುವಚನಂಗಳಲಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಬಯ್ದಾಡಿದರು, ಹೊಯಿದಾಡಿದರು ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ (Bhâgavata 3, 2, 48).

ಬಯ್ರಗೆ bayragĕ. = ಬಯ್ರಿಗೆ. (My.).

ಬಯ್ರಿ bayri. The tree Antiaris saccidora Dalz. (St. & Pl.). — ಬಯ್ರಿಬತ್ತ. A common kind of paddy (My.).

ಬಯ್ರಿಗೆ bayrigĕ. = ಬಯ್ರಗೆ, ಬರಮಾ. A kind of auger, a gimlet, a drill and bow (My.; Mhr., H. ಬರಮಾ; M. ಬು

ರ್ಮೆ, ವರುಮೆ, ವೆಜ್ಜುಮೆ; Port. verruma). ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಯಜ್ಞಗಳು ಹಾಕುವ ಬಯ್ರಿಗೆ (ಆಸ್ಫೋಟನಿ, ವೈಧನಿಕೆ Si. 345). ಬಯ್ರಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೂರಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಯ್ರಿಗೆ ಹಿಡಿ. To apply the bayrigĕ: to bore holes (My.). ಯಾವವಱಿನ್ದ ತೂತು ಕೊಱೆಯಲ್ ಪಡುತ್ತೊ, ಅದು ಆವಿಧ, ಅನ್ದರೆ ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಯ್ರಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ವಜ್ರಸಲಾಕಿ ಮುನ್ತಾದದು (Si. 399).

ಬಯ್ಲು baylu. = ಬಯಲ್, etc. (B. 1, 16; 3, 56; My.). ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ಲಾದರೇನು? ಬೇಲಿಯಾದರೇನು? (Prv.). ಊರ ಸುತ್ತಣ ಬಯ್ಲು (ಸಂಸ್ತ್ಯಾಯ Si. 445). See Si. 113. — ಬಯ್ಲಾಗು. -ಆಗು. = ಬಯಲಾಗು No. 1. (My.; B. 5, 199. 203). 2, = ಬಯಲಾಗು No. 2. (My.). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆ. To make public (My.; B. 5, 175). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರು. To come to light, to appear (My.). ನಮ್ಮ ಮೂಢತನ ಮಾತ್ರ ಬಯ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 4, 49). — ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಕು. = ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕು. (B. 5, 173. 280; My.). ಗುಪ್ತವನ್ನು ಬಯ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುವವ (ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ G.). — ಬಯ್ಲುಉಡ. A land-iguana. (Si. 89). — ಬಯ್ಲುಕಡೆ. = ಬಯಲ್ಕಡೆ. (My.). — ಬಯ್ಲುಗಮ್ಮಾಱ. -ಕಮ್ಮಾಱ. A blacksmith who puts up outside a village, a travelling smith (B. 2, 12). — ಬಯ್ಲುಭೂಮಿ. An open plain (My.). 2, a public privy (My.). — ಬಯ್ಲುಸೀಮೆ. An open country, a plain (B. 4, 122; My.).

ಬಯ್ಸು baysu. = ಬಯಿಸು 2. To cause to abuse, etc. (My.); to cause one's self to be abused, etc. (with ಕೊಳ್, My.). ಬಯ್ಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಆಕ್ಷಾರಿತ, ಕ್ಷಾರಿತ, ಅಭಿಶಸ್ತ Nr.). ಬಯಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಯ್ಸಿ ಕೊಳ್ಳುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬರ್ bar. 1. = ಬರು q. v., ಬಾ, ಬಾರ್ 1 No. 1. To come; to arrive (ಆಗಮನ Śmd. Dh.); to arrive at; (to take place, to happen). 2, to accrue (to any one, etc.), to fall to the share (of any one), to be gotten;—(anything) to come into and be in the possession (of any one so as to understand and use it), to become an acquisition. 3, (any thing) to be a matter of possibility (for any one to do, etc.), to be possible. 4, (the bodily members) to be at (one's) command or under (one's) control (so as to have the use of them). 5, to be becoming, fit, suitable, useful, befitting, proper, or advisable; to be allowed, permitted, or unobjectionable (especially in ಬಹುದು and in the negative ಬಾರದು). 6, to suffice for

P. p. ಬನ್ದು (Śmd. 280);—present ಬನ್ದಪಂ, ಬನ್ದಪೆಂ, etc. (280. 281), ಬನ್ದಹಂ (Bp. 8, 8);—present relative participle ಬರ್ಪ (Śmd. 259. 293), ಬಪ್ಪ (Bp. 61, 28), ಬಹ q. v., ಬಾಹ q. v.;—future ಬರ್ಪಂ (Śmd. 275), ಬರ್ಪುದು (93), ಬರ್ಕುಂ (177. 185), ಬಪ್ಪೆಂ (Bp. 47, 21), ಬಪ್ಪುದು (36, 56); ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪ (Prv.); ನಾಡಿಗಿಬ್ಬರು ಅರಸರಾದರೆ ಕೇಡು ಬಪ್ಪದು ತಪ್ಪದು (Prv.); also ಬರ್ಕು, ಬಕ್ಕು (Śk. s. ಬಡೆಗೋಲ್), ಬಹುದು q. v.;—3rd person singular neuter of the imperfect ಬನ್ದುದು, ಬನ್ದತ್ತು; ಬನ್ದಿತು (My.; Dp. 126, 1), ಬನ್ತು;—imperative singular ಬರ್ಕೆ (Śmd. 269), ಬಾ, q. v., ಬಾರ್, q. v.; imp. plural ಬನ್ನಿಂ (281 Cm.), ಬನ್ನಿ (Bp. 4, 4; 21, 22; 24, 30; 51, 80; 59, 16; My.); ಬನ್ನಿ! ಎನ್ದರೆ ಪನ್ನಿ ಹೆಚ್ಚು (Prv.); ಬನ್ನಿರಿ (Bp. 32, 17; 56, 30; My.);—negative participle ಬಾರದೆ (Śmd. 282), exceptionally ಬರದೆ (Bp. 44, 10; B. 5, 52. 299; My.). ಸಂಗಡದಿಂ ಬನ್ದಂ (Śmd. 157). ವಸನ್ತದೊಳ್ ಮಾವು ಬನ್ದುದು (163). ಬನ್ದು ದಿವಸದೊಳ್ ಬನ್ದಂ or ಬನ್ದು ದಿವಸಂ ಬನ್ದಂ (167). ನಗುತುಂ ಬನ್ದಂ (280). ನದಿ ಬನ್ದುದು (187, came down in a flood). ಪೋದ ವರ್ತಿಪ ಬರ್ಪ ಕಾಲತ್ರಯಂಗಳ್ (259). ಬೇಡಲ್ಕೆ ಬನ್ದಂ (278). ಈಯಲ್ ಬನ್ದತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪಮ್ ಅಭಿಮತಮಂ (64. 277). ಪಿನ್ದೆ ಬರ್ಪುದು (ಬೆವ್ವಱ I). ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುದು (ಮಲ್ಲಱ I). ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋನ ತಾ ಬೊಗಳುವದು (Sp.). ಆಡುವರೆ ಬರ ಹೇೞಿ (Bh. 2, 13, [illegible] ಬರ್ಪ ತೆರೆ (Rśv. 2, 59). ಮುನ್ದೆ ಏಂ ಬರ್ಪುದೊ? (13, 20). ಬರ್ಪುದನ್ ಈಶಂ ಬಲ್ಲಂ (13, 101). ಏಂ, ಪೆರ್ಮೆಗೆ ಹಾನಿ ಬರ್ಪುದೆ? (13, 21). ಈ ತರುಣನೆಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದಂ? (J. 28, 26). ನಿಜಪುರಕೆ ಬರುತಿರ್ದನು (28, 57). ಬನ್ದು ಕುನ್ತಲನಗರಿಗೆ (29, 19). ಕುನ್ತಲಪುರದ ಬಾಹ್ಯೋಪವನಕೆ ಬರಲು (29, 44). ಬನ್ದ ಕಾರ್ಯಮಂ (the business for which he came) ತನಗೊರೆವುದೆನ್ದು, ಮದನಂ ಚನ್ದ್ರಹಾಸನಂ ಕೇಳ್ದೊಡೆ (30, 49). ಮನ ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಕೋಲಾಹಲ, etc.); ಹಾರ ಗುಚ್ಛ ಅರ್ಧಗುಚ್ಛ ಗೋಪುಚ್ಛ ಎಮ್ಬಿವು ಕ್ರಮದಿನ್ದಂ ಕುನ್ದುತ್ತುಂ ಬರಲಪ್ಪುವು (Hlâ.). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿಕ್ಕದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಪೆ Nr.). ಬಿನ್ದುವಿಂಗೆ ಬನ್ದುದಲ್ಲದ ನಿಜಮಕಾರಂ (Śmd. 127 Cm.). See Śmd. 93. 177. 281; Čpr. 2, after 59; Bp. 38, 54; 48, 8; 60, 26; Bh. 1, 10, 24. 26; 1, 19, 19; 2, 13, 7; J. 8, 2; 15, 3; 17, 1; 28, 20; 29, 40; ಎಡವಲವರ್, ಕಣ್ಗೆವರ್, ದೊರೆವರ್, ದೊರೆಗೆವರ್, ಬಲವರ್, etc. — ಬರ್ ಬರ್. rep. (Bp. 52, 22; 40, 3). — ಬರ ಬರ್. = ಬರೆವರ್. (Bp. 19, 35; 61, 24). — ಬರಲಾಗು. -ಆಗು. = ಬರ್ No. 1. (Bp. 40, 48). 2, = ಬರ್ No. 5. (Bh. 1, 8, 27). — ಬರವೇೞ್. -ಪೇೞ್. To tell or order to come (Śmd. 293; Čpr. 2, after 59; Bp. 53, 74; 58, 29). — ಬರ ಸೆಳೆ. To draw so as to come, to draw towards one's self (Bp. 21, 42; 22, 15; J. 28, 55). ಬರಸೆಳೆವ ಕೆಯ್ (ಆಕರ್ಷ Mr. 297). See Śmd. s. ಎಱ 1; J. 11, 27; Râm. 6, 53, 11. — ಬರೆ ತೆಗೆ. = ಬರ ಸೆಳೆ. (Abh. P. 3, 79). — ಬರೆವರ್. -ಬರ್. To come onward, to continue coming (Rśv. 10, after 31; 13, after 88). — ಬಾರ್ 1. = ಬಾರ್ 1 No. 2. Lengthened base used to form the *negative* (ಬಾರೆಂ, etc., ಬಾರದು, etc., ಬಾರದೆ). Meaning of the negative forms: Not to come, etc. ನೃಪಂ ಬೆಮ್ಬಿಟ್ಟುಂ ದೂದಟ್ಟಿಯುಂ ಬಾರಂ (Śmd. 283). ಬಾರದು (ವ್ಯವಹರಿಸದು 68 Cm.). ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿಯ ವಕಾರಕ್ಕೆ ಇದಾಗಮಂ ಬಾರದು (259 Cm.). ಭೂತಕಾಲದ ದಕಾರಂ ಬಾರದು (292 Cm.). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬಾರದನ್ತೆ ಸರಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಋತ್ವಿಕ್ಕು (ಸದಸ್ಯ Si. 237). ದನಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟಗಳು ನೆಟ್ಟಿಲ್ ಪಟ್ಟ ಗುೞಿ (ಕುಕೂಲ 457). ಭೂಗಗನಪಾತಾಲದ ಅರಮನೆಗಳ್ ಇದಱೊಡನೆ ತೂಗೆ ಸರಿ ಬಾರವು (C. Bp. 5, 52). 2, not to accrue, etc. ಅ ಆ ಭಾರದಿದ್ದರೆ (if a and â are not known to him) ಅಮರವಾದರೂ ಹೇೞೆಮ್ಬನ್ತೆ.— ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ?— ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವವಗೆ ಮಾತು ಬಾರದೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?— ಬಾರದ ಬರಹ (a writing that is unknown to them) ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). ಎಣಿಕೆ ಬಾರದ ಮನುಜ ಕರಣೀಕನ ಹರೆ ಏನು? (Dp. 167). 3, not to be possible, etc., (to be very difficult). ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವು ಅಕ್ಕರಮುಳ್ಳು (Śmd. 10). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣಲು ಬಾರದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಕುಹು Hlâ.). ನೆಲೆಗಾಣ ಬಾರದುದು (ಅಗಾಧ); ಹೋಗ ಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ); ಸೊಗಸುವುದಾಗಿ ಅಱಿಯ ಬಾರದ ಧ್ವನಿ (ಕಲ); ಹೋಗ ಬಾರದುದು (ಗಹನ, ಕಲಿಲ Nr.). ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅಸ್ತ, ಅದರ್ಶನ Si. 475). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು (ಪ್ರಸೂನ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ Nn. 25); ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು (ಕೋಟಿ, ಅಗಣಿತ 43); ಹೋಗ ಬಾರದನ್ಥಾದು (ಅಕ್ಷರ, ಅಸಂಗತ 75); ಗೆಲ ಬಾರದುದು (ಅತರ್ಕ್ಯ 88. 90). ತೆಱೆಯ ಬಾರದು (ad No. 4) ಕಣ್ಣ, ಮಱೆದು ಕಣ್ದೆಱೆಯೆ ಏಕ್ಕಱಿಯ ಬಾರದು

(J. 4, 10). ತಿದ್ದ ಬಾರದ ತೇಜ ಉದ್ದಮಾಗಿರಲೇನು? (Dp. 148). ಸುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ವಿಾಱಿದ ಹಲ್ಲೂ ಸಮ (Prv.). See B. 2, 9. 4, not to be becoming, etc. ಇವಂ ಬೆರಳು ಕೊರಳೆ ವ್ವನ್ತೆ ಕುಳನಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸ ಬಾರದು (-ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದು Šmd. 41 vṛitti). ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಲಸ್ಥಿತಿಯುಂ ಪರಿಹರಿಸಲ್ ಬಾರದು (77). ಮಾಡ ಬಾರದು (ದುಷ್ಕರಂ 190 Cm.). ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ Hlâ.). ಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದುದನೊಡವ್ಬುದು ವಲ್ಲಿ ಕಾಮುಮೆಮ್ಬ ಅವ್ಯಯಂ ನೆಗಟ್ಗು (Nr.). ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಂ ಬಾರದುದು (ಹರಣ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯಂ Nn. 165). ಹೇೞಿ ಬಾರದ ಬೊಯಿಲು (ಅವಾಚ್ಯ Si. 59). ಮಾಡ ಬಾರದ ಕೆಲಸ (ಕಟು 414; ಕೌಪೀನ 437). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಅರಸಿನ ಅನ್ತಃಪುರ (ಶುದ್ಧಾನ್ತ 423). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮೆಯ್ಗಳ್ಳ ಮುಕ್ಕ (ಅಕರಣಿ 401). ಬಿಟ್ಟಿಯೂಳು ಆದರೆ ಹಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ?—ಬಿಡಿಸುವವನ ಸಂಗಡ ಬಿಗಿ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯುವಾರ ಇಕ್ಕ ಬಾರದೇ?—ಬುರುಜು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಜು ಆದರೂ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ?—ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಹುದು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ಮಂಕಿ ಮಗನಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ?—ಮಣ್ಡೇ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೇ?—ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ ಇದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಕಚ್ಚಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಹೆಟ್ಟ್ಯಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು.—ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ದಿನವಿರ ಬಾರದು.—ಲಗ್ನಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡ ಬಾರದು.—ಸೇವಕರಿಗೆ ಲಾವಕ ತನವಿರ ಬಾರದು.—ಮಾಡ ಬಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಬಾರದ್ದು ಆಗುವದು. (Prvs.). ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಮಸೀ ಚೆಲ್ಲ ಬಾರದು; ..ಧ್ವನಿ ತೆಗೆದು ಓದ ಬಾರದು; ಓದುವಾಗ ಅವಸರ ಮಾಡ ಬಾರದು, ತಡ ಮಾಡಿ ಓದ ಬಾರದು (B. 2, 1). ಹುಡುಗರು ಹದಿನಾಱು ವರ್ಷದವರಾಗುವ ತನಕ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದ ನಡೆಯ ಬಾರದು; ..ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬಾರದು; ..ದಿನಾಲು ಏನಾದರೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿಯದೆ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯ ಬಾರದು; ..ತುಣ್ಟ ಹುಡುಗರು ಕರೆದರೆ ಅವರ ಕೂಡ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದು (1, 12. 13). ತುಡುಗು ಮಾಡ ಬಾರದು (2, 29). ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸ ಬಾರದು (2, 42). ಅಂಗಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ? ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೋ? (4, 93). 5, not to be at (one's) command etc. ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಾರದವನು (My.). For instances from the Bp. see s. ಬಾರ್ 1 No. 2. ಬಾರ್ 2. Lengthened base used also for the *affirmative* mood; see ಬಾರ್ 1 No. 1.

ಬರ್ bar. 2. Coming, etc.; that from which comes. See ಕಿಸುರ್ವರ್.

ಬರ್ bar. 3. ಬರು. = ವ್ಬರ್, ವರ್. An affix for the masculine and feminine plural, *e. g.* ಇರ್ಬರ್, ಪಲಬರ್, ಕೆಲಬರ್, ಆನಿಬರ್, ಇನಿಬರ್, ಎನಿಬರ್ (Šmd. 122. 123).

ಬರ bara. 1. = ಬರವು (Šmd. 56). See Rsv. 5, after 114.

ಬರ bara. 2. = ಬರದು, ಬರೆದು. Short P. p. of ಬರೆ 1, in ಬರ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 49; 5, 303; My.).

ಬರ bara. (= ಬರೆ, ವರಿ 1, ವರೆ 1). Tbh. of ವರ. Compass, space, room: limit; up to, till (*cf.* T., M. s. ಬರುವು). ಅಯ್ದುಕ್ಕರಮ್ಬರಂ (Šmd. 94); ಪರಮಾಯುಷ್ಯಾನ್ತಮ್ಬರಂ (128). See ಅನ್ನಬರ; Abh. P. 13, 62. 64; Šsv. 1, 54. 2, a boon, etc. — ಬರಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain a boon (Čpr. 5, 123). ಬರಮ್ಬಡೆವನ್ನಮ್ ಆರಾಧಿಸಿದಂ (Šmd. 295).

ಬರಕತ್ತು barakattu. Success, happy termination; successfulness; overplus (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರಕಿ baraki. = ಬರಿ 1. — ಬರಕಿಯೆಲುವು. A rib (B. 3, 123; Mhr. ಬರಗಡೀ).

ಬರಖಾಸ್ತು barakhâstu. Risen, broken up, as an assembly (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರಗ baraga. = ಬರಗು. ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವವ ಹೂಂಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬರಗು baragu. = ಬರಗ. A kind of grain, Paspalum frumentaceum (My.; T., M. ವರಗು). **2,** Indian millet (ಪ್ರಿಯಂಗು Mr. 374; Sk. ವರುಕ, a species of inferior grain; Mhr. ಬರಗಜ, millet). **3,** a kind of hill grass of which writing pens are made (My.). — ಬರಗುಕಡ್ಡಿ. (ಕತ್ತೃಣ, ಪೌರ, etc. Si. 165); a pen of ಬರಗು (My.).

ಬರಂಗಿ barangi. The Papaw tree, Carica papaya L. (St. & Pl.).

ಬರಡು baraḍu. = ಬಱಡು, etc. — ಬರಡುಕುಮ್ಭ. An empty pot (Bp. 9, 27).

ಬರಣಿ baraṇi. (ಭರಣಿ). A small box, a casket, a China jar or vase (ಸಮುದ್ಗಕ, ಸಮ್ಪುಟಕ Si. 231; G.; My.; Bp. 12, 12; J. 6, 22; Tĕ.; M. ಪರಣಿ, ಬರಣಿ; T. ಪರಣಿ; Mhr. ಬರಣೀ). ಬರಣಿಯಾದರೆ ಕರಣಿಕ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Prv. s. ಅರಣಿ.

ಬರತರಫು baratarapu. Dismissed, discharged; dismissal (My.; Br.; Mhr., H.).

ಬರತಿ barati. Tbh. of ಭರ್ತಿ. (My.).

ಬರತಿದಾರ barati-dâra. A merchant who has bandy-loads conveyed from one place to another (My.).

ಬರದಾಸ್ತು baradâstu. Hospitable entertainment (of a guest, etc., Mhr., H.). 2, pardon (My.).

ಬರದು baradu. = ಬರೆದು. P. p. of ಬರೆ 1.

ಬರಪ barapa. = ಬರಹ. (Abh. P. 9, 157).

ಬರಪು barapu. = ಬರವು. — ಬರಪಾಡು. -ಅಡು. To announce the arrival (Čpr. 8, after 94).

ಬರಮ barama. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ. (C.). — ಬರಮದೇಶ. Birma, Burma (My.).

ಬರಮಾ baramâ. = ಬಯ್ರಿಗೆ, q. v. (My.).

ಬರಲು baralu. = ಬಱಲ್, ಪೊರಲು 1. A broom (My.; *cf.* ಪರಕೆ 2).

ಬರವಣಿಗೆ baravaṇigĕ. Writing (ಲಿಪಿ, ಲಿವಿ Si. 261; My.).

ಬರವಸ baravasa. = ಬರಾಸ, ಭರವಸ, q. v. (Bp. 12, 49; My.). 2, perseverance, persistance (Tĕ.; see ಬರವಸಿಗ).

ಬರವಸಿಗ baravasiga. (ಭರವಸಿಗ). An active, industrious, strenuous man (ಕ್ರಿಯಾವತ್, ಕರ್ಮಸೂದ್ಯುಕ್ತ Hlâ.; ಉದ್ಯುಕ್ತ Mr. 230).

ಬರವಿಕೆ baravikĕ. = ಬರುವಿಕೆ. (My.).

ಬರವಿಗ baraviga. A man that is to arrive, an arrival (Čpr. 8, after 61).

ಬರವು baravu. (ಬರ್-ಅ-ವು Šmd. 247). = ಬರ 1 (56), ಬರಪು. Coming; arrival (Čpr. 2, 72; 5, 26; 6, 93; Grj. 4, 40. 41; Bp. 3, 2; 21, 19. 39; 37, 54; 53, 24; 60, 3; Bh. 1, 10, 26; Č. Bp. 47, 16; J. 10, 9. 17; My.; T. ವರವು). ನಿಮ್ಮ ಬರವಿನಿನ್ದ ನನಗೆ ಸನ್ತೋಷವಾಯಿತು (My.). ಮಕ್ಕಳು ತಾಯಿ ಬರವಿಗೆ ಕಾದಿರುತ್ತವೆ (My.).

ಬರಸ barasa. (*cf.* ಬರ್ಸನ?). — ಬರಸಗಿಡ. A name applied to several small species of Euphorbia (Z.). See ಸಣ್ಣ-, ಹಿರೇ-.

ಬರಸು barasu. 1. = ಬರಿಸು 1. To cause to come (My.). ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮಂಕುಮುಟ್ ಬರಸೀತು (Prv.).

ಬರಸು barasu. 2. = ಬರಿಸು 2, ಬರೆಯಿಸು, ಬರೆಸು. To cause to write, to have written, etc. (J. 30, 27; Dp. 1; My.).

ಬರಹ baraha. = ಬರಪ, ಬರಾ, ಬರಾವು, ಬರೆಪ. Writing, drawing; writ, scripture, written letters (ಅಕ್ಷರ, ಲಿಪಿ, ಲೇಖನ Mr. 360; My.). ಚಿತ್ರದ ಬರಹಮುಮ್ ಅಕ್ಷರದ ಬರಹಮುಂ ಲಿಪಿಯೆಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಜೊತ್ತಗೆ ಮೊದಲಾದವಱ ಬರಹಂ (ಪುಸ್ತ Nr.). ಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಿ ಮಱೀ ಹಾಕೀತೇ?—ಬರಹ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ತರಹರಿಕೆ ಇರ ಬೇಕು.—ನೀರಲ್ಲಿ ಬರದ ಬರಹಾನ ಹಾಗೆ.—ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಬರಸ ಬಹುದೇ?—ಜಾರದ ಬರಹ ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 3, 42; J. 30, 24. 50; 31, 36; B. 1, 11; 5, 77. 93. 108. 168; ನೊಸಲ-; ಹಣೆಯ-; Prv. s. ರಜಪುತ್ರ.

ಬರಾ barâ. = ಬರಹ. (My.). ಜರಾ ಬನ್ದು, ಬರಾ ಮಱೆತು ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಬರಾಬರ್ barâbar. Equal; exact, correct; proper, fit; even (Mhr., H.; My.).

ಬರಾಬರಿ barâbari. Equality; evenness. 2, = ಬರಾಬರ್ (Mhr., H.; Br.; My.).

ಬರಾಮಣ barâmaṇa. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (C.).

ಬರಾಯಿಸು barâyisu. To fill or enter (items into a book, My.; H.).

ಬರಾವರ್ದು barâvardu. Working out, or the rule of working, arithmetically: a monthly statement of amounts now payable (My.; Mhr., H. ಬರಾವರ್ದ, ವರಾವರ್ದ). 2, a list of public servants (My.). — ಬರಾವರ್ದುದಾರ. A man whose name has been entered into the list of public servants (My.).

ಬರಾವು barâvu. = ಬರಹ. (My.).

ಬರಾಸ barâsa. = ಬರವಸ. (My.).

ಬರಿ bari. 1. = ಬದಿ 4, ಬದಿ 2, (ಬರಕಿ). The side, the flank (ಪಕ್ಷ, ಮಗ್ಗುಲು Nn. 112; ಪಕ್ಷ Mr. 497; Čpr. 5, 58. 59; 8, 57; Čpr. 9, 92; Bp. 59, 39; Rśv. 5, after 55; My.; Tĕ.). ಆನೆಯ ಬರಿ (ಪಕ್ಷಭಾಗ, ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗ); ಬರಿಯ ಅಸ್ಥಿ (ಪರ್ಶುಕೆ); ಬರಿಯ ಎಲುಗಳ ಸಮೂಹಂ (ಪಾರ್ಶ್ವ Nr.). — ಬರಿಮೂಳೆ. A rib (My.).

ಬರಿ bari. 2. = ಬಱಿ 2, etc. See ಅಟ್ಟಮ್ಬರಿ.

ಬರಿ bari. 3. = ಬರೆ 1. (My.; B. 5, 171; T., M. ವರಿ).

ಬರಿ bari. = ಭರಿ, q. v. — ಬರಿಕೆಯ್. = ಭರಿಕೆಯ್. (Śśv. 4, 3; J. 15, 20). — ಬರಿಕೆಯ್ಬಿಲ. -ಬಿಲ. The hole in an elephant's trunk (Śśv. 3, 58).

ಬರಿಸ barisa. Tbh. of ವರ್ಷ (Śmd. 336 Mdb.; ವರುಷ Śs.; ವರ್ಷ Śm. 20; My.; see Śmd. 73). — ಬರಿಸಕಾಲ. The rainy season (ಕಾರು Śm. 102).

ಬರಿಸು barisu. 1. = ಬರಸು 1. (Śmd. 71; Čpr. 2, after 40; 5, after 136; Bp. 10, 7; 20, 30; 24, 65; 37, 35; 44, 70; 50, 26. 64; 53, 13. 27; 59, 25; Rśv. 6, after 10; 13, after 61; J. 3, 13; 11, 3; 16, 16; My.). ಬರಿಪಂ (Śmd. 275). ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ ಮಱೆ ಬರಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬರಿಸು barisu 2. = ಬರಸು 2. (My.). ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರ ಕೆಯ್ಲಿ ಬರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ (B. 4, 103).

ಬರು baru. = ಬರ್ 1, etc. (My.; T., M. ವರು; Tĕ. ವಚ್ಚು). P. ಬನ್ದು. Imperative ಬಾ; plural ಬರ್ರಿ (B. 3, 81, My.; ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು ಕಲಿತರೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಬೇಗ ಬರುವದು; ವಿದ್ಯೆ ಬಾರದೆ ಜ್ಞಾನವು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ಬರುವದಿಲ್ಲ (1, 4). ಬರುವೆನು (2, 26). ಬರುವ ಹಗಲಿನೊನ್ದಿಗೂ ಈಗಿನ ಹಗಲಿನೊನ್ದಿಗೂ ಕೂಡಿದ ರಾತ್ರಿ (ಪಕ್ಷಿಣಿ Si. 38). ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯು ಬರುವವಾಗಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ (ವಿಷಯ 49). ಕಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಮುಗ್ಗು (ಕಲಿಕೆ, etc. 123). ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹುವ್ವಿನ ಮುಗ್ಗು (ಕುಟ್ಮಲ, etc. 124). ರೋಗದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬನ್ದವನು (ನಿರಾಮಯ, etc. 202). ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ಸಮಯ (ಆಯತಿ, ಉತ್ತರಕಾಲ 266). ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಬನ್ದ ಕುದುರೆ (ಉಪಾವೃತ್ತ, etc. 274). ಸಂಗಡ ಬನ್ದವನು (ಸಹಾಯ, ಅನುಚರ 281). ಯುದ್ಧಾದಿಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದನ್ತೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವ ಸ್ವತನ್ತ್ರನು (ಕಾಮಂಗಾಮಿ 283). ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳದು ಬರುವ ಚಿಲ್ಲಱೆ ಧಾನ್ಯಗಳು (ಶಾಲಿಗಳು 307). ಈ ಹಣ ಮೂಱು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬರುವದು (My.). ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವದು. — ಬರುವವರ ಸಂಗಡ ಬನ್ದರೂ ಬಱಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ.—ಮಾತು ಬನ್ದವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತು ಅಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ.—ಬರುವಾಗ ನರಿಯ ಕಣ್ದರೆ ಕರಕರೆಯಿಲ್ಲ.—ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ.—ಬಲಿ ಕೊಡದವ ಚಲಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ?—ಬಾದ್ಯನಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ.—ಬಾಱೀ ಹಣ್ಣು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಬಣ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತರೆ ಬಣ್ಣ ಬನ್ದೀತೇ?—ಬನ್ದದ್ದು ಬರಲಿ ಬಣ್ಣಹಳ್ಳಿಸುಂಕ!—ಬನ್ದದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ! ಗೋವಿನ್ದನ ದಯ ನಮಗಿರಲಿ! (Prvs.). ತಿಳಿಗೇಡಿಹುಡುಗರು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 18). ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು? ಇವು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿನ್ದ ಬನ್ದವು? (2, 35). ಆಕ್ರೋಡದ ಎಣ್ಣೆ ದೀವಿಗೆಗೂ ಉಣ್ಣುವದಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (3, 115). ಈ ಪಾಲು ನನಗೆ ಬರ ತಕ್ಕದು (4, 12). ಅದಱಿನ್ದ ಲಾಭವಿಲ್ಲೆನ್ದು, ಕಣ್ಡು ಬನ್ದರೆ (4, 16). ಬಹುತರಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದೇ ಬರುತ್ತದೆ (4, 16). ಮರಣವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವದೆನ್ದು, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋಱುತ್ತದೆ (4, 42). ಎರಡು ಆಣೆ ಕೊಡದೆ, ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕ ಬರುವದಿಲ್ಲ (4, 44). ತುಟಿಗಳು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ (4, 84). ಕರಡಿಗಳಿಗೆ ಮರ ಏಱುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (5, 258). ತುದ್ದ ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕು (5, 275). ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆನೆಯ ಕೋಱೆಗಳು ನಾಲ್ಕೈದು ಪೂಟ ಉದ್ದ ಬರುತ್ತವೆ (5, 238). ಔಷಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಿಪ್ಪಲಿ (G. 573). ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು (4, 155). ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲು ತಿರಿಗ್ಯಾಡುತ್ತವೆ (My.). ಬಾಯ್ ಬರು (My.). See Prvs. s. ಬಱಿ. — ಬರಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to come (B. 3, 48. 113). — ಬರ ಬರ. More and more, by degrees, in course of time (My.; T. ವರವರ). — ಬರ ಬರು. To continue coming, as time. ಬರ ಬರುತ್ತ, in course of time, by and by, etc. (My.). ಅಡವೀ ಕುಱಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೆದಱಿದಾಗ್ಯೂ ಬರ ಬರುತ್ತ ಈಲಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 10). ಬರ ಬರುತ್ತಾ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಜನರು ಹೊಸ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು (4, 189). See B. 5, 228. — ಬರ ಮಾಡು. To make come, to cause to come (B. 3, 127; My.); to recover, as money or property (My.). — ಬರ ಹೋಗು. = ಬರು ಹೋಗು. To come and go (My.). ಬರ ಹೋಗುವ ಹಡಗಗಳು (B. 4, 172). ಬರ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ (5, 117). ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ರಥಗಳೊಳಗೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು ಬರ ಹೋಗುವವರು (5, 300). — ಬರು ಬರು. rep. To continue coming (My.). ಹಡಗವು ತೆಂಕಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವು ಕೆಳಗೆ ಇೞಿದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ (B. 4, 67). 2, to come one after the other or in crowds. ಬನ್ದ ಬನ್ದವರು ನಿನ್ದಿಸಿದರೆ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ದುಃಖ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ. = ಬರ ಬರುತ್ತ. (My.). ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ರಾಯನ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಆಯಿತು (Prv.). — ಬರು ಹೋಗು. = ಬರ ಹೋಗು. (My.). ಬರು ಹೋಗುವ ಪಾನ್ಥಸ್ಥರು

ಬರುವಿಕೆ baruvikĕ. Coming, etc. (Śi. 380. 392-394. 341).

ಬರೆ barĕ. 1. = ಬರಿ 3. To write; to draw (ವಿಲೇಖನ Śmd. Dh.; ಲಿಖಿಸು 5 Cm.; My.; T. ವರೈ, M. ವರೆ; Tĕ. ವ್ರಾ). P. ps. ಬರೆದು (Śmd. 5; Čpr. 2, 47; 5, 125), ಬರದು (Bp. 46, 13; 50, 36). ಬರೆದುದು (Śmd. 264). ಬರೆದಪಂ or ಬರೆದಪ್ಪಂ (276). ಬರೆಯಲುಮ್ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವಕ್ಕರಂಗಳ್ ಅಲ್ತು (10). ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlâ.). ಚಿತ್ರವ ಬರೆವ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ (ತೂಲಿಕೆ, etc. Nr.). ಬರದ ಚಿತ್ರ (ಚಿತ್ರ Nn. 8. 50); ಬರೆಯದ ಓಲೆ (ಅಲೇಖ 96). ಗಣಕರ್ ಬರೆವ ಗೃಹ (ಕರಣಶಾಲೆ Mr. 197). ಈಕ್ಷಿಸುವ ಭಿತ್ತಿಯೊಳು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಂಗಳ್ (ಜ್ವಲಿಕಾರಕ 201). ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಱಿಯಿಂ ಬರೆದ ಪವುಸೆ ಲತೆಗಳ್ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮಕರಿಕೆ 329). ಬರೆಯುವವನು (ಲಿಪಿಕಾರ, ಲೇಖಕ, etc. Si. 271). ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಕ್ಷರಗಳ ಆಕಾರಸ್ಥಿತಿ (ಲಿಪಿ, etc. 271). ಚಿತ್ತಾರ ಬರೆಯುವವನು (ಚಿತ್ರಕರ, ರಂಗಾಜೀವ 338). ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರದರೂ ಕಣ್ಣು ಚನ್ದಾಗಿರ ಬೇಕು.—ಬರದು ತಿಳಿಯದ ಲೆಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ದುಕ್ಕ.—ಬರೆಯದ ಕೆಯ್ಯಿ, ಕರೆಯದ ಬಾಯಿ.—ಬರೆಯಲಾಱದವ ಕುಱಿ ಕಾಯುವವನಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬರೆಯ ಬಹುದು; ಸುಡೋದು ಹ್ಯಾಗೆ?—ಬರೆಯುವವನ ಸಂಗಡ ದ್ವೇಷ, ದಾಯಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹ.—ನಡೆಯುವವ ಎಡವುತ್ತಾನೆ, ಬರೆಯುವವ ತಪ್ಪುತ್ತಾನೆ.—ನೋಡಿ ಬರದರೆ ಪರರನ್ನು ತಿನ್ದಿತು, ನೋಡದೆ ಬರದರೆ ತನ್ನನೆ ತಿನ್ದಿತು.—ಹೊಯಿಗೇಲಿ **ಬರೆದು, ಉದೀಲಿ** ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Bp. 38, 48; 42, 3; Č. Bp. 5, 51; Rśv. 6, after 11; J. 29, 38; 30, 28. 29; 31, 36.

ಬರೆ barĕ. 2. Writing; lines or stripes (made **with a hot iron; T. ವರಿ; M. ವರಿ, ವರೈ). — ಬರೆಗುಡ. -ಕುಡ. = ಬರೆಗುಱಿ. (B. 2, 12). — ಬರೆಗುಱಿ. -ಕುಱಿ. An iron used in cauterizing or firing cattle for diseases, lameness, etc. (My.). — ಬರೆಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಬರೆಗುಱಿ. (My.). — ಬರೆ ಹಾಕು. To apply lines or stripes by cauterizing (My.; B. 2, 12). See Prv. s. ಎತ್ತು 4.**

ಬರೆ barĕ. (= ಬರ, etc.). (ಪರ್ಯನ್ತ Śmd. 12; ಪರಿಯನ್ತರಂ 11 Cm.). ಳಕಾರಮ್ಬರೆಗಂ (11). ಅಗ್ರಮ್ಬರೆಗಂ (Čpr. 8, 57). See ಅನ್ನ-, ಅಮ್ಬರಮ್-.

ಬರೆಪ barĕpa. = ಬರಹ, etc. — ಬರೆಪಮ್ಬುಗು. -ಂ-ಪುಗು. To enter writ: to be written (ಬರೆವುದಂ ಪುಗು Śmd. 10 Cm.). ಬರೆಪಮ್ಬೊಕ್ಕು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಬಾರದುವು ಅಕ್ಕರಮಲ್ತು (10).

ಬರೆಯಿಸು barĕyisu. = ಬರಸು 2, etc. (ಲೇಖನ Śmd. Dh.; B. 5, 304).

ಬರೆಸು barĕsu. = ಬರೆಯಿಸು, etc. (J. 31, 33. 35; My.).

ಬಱ baṟa. = ಬಱಹು. (Bareness); dryness, barrenness;—dearth, famine, drought (My.; T. ವಱಟ್ಚಿ, ವಱುಮೈ, ವರ್ಪ್, ವೆಱುಪ್ಪು; M. ವಱ, ವಱವು, ವಱುಡಿ, ವಱುಮೆ; Tĕ. ವರಪು, ವರುಪು); scarcity; emptiness, hollowness; ruin. **2,** dry fire-wood (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; T. ವೆಱು). ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಱ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). ನೀರ ಬಱ, ಮಱಿಯ ಬಱ (My.). See Prvs. s. ದಣ್ಣು, ಬಱೀ ಮಾತು, ಬಾಯಿ. — ಬಱಗರುಗ. Garuga that grows in dry places (My.). — ಬಱಗಾಲ. -ಕಾಲ. A time of famine (My.; ದುರ್ಭಿಕ್ಷ G.; B. 4, 76; 5, 103). ಅಧಿಕಮಾಸ ಬಱಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಬನವಾಸೆಗೆ ಹೋದರೂ ಬಱಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬರುವವರ ಸಂಗಡ ಬನ್ದರೂ ಬಱಗಾಲ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಬಱಗೆಡು. To be ruined by want of food or fasting. ಬಱಗೆಟ್ಟ ಬಡ ಹುಡುಗರು (B. 4, 77). See Prv. s. ಪರ 2. — ಬಱನಾಗು. -ಅಗು. To be ruined or lost (Śśv. 4, 89). — ಬಱ ಬರು. A famine to happen. ಬಱ ಬನ್ದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಗ ಉಮ್ಬೋಳಿಕೆ ಕಲತ (or ಕಲಿತ).—ಬಱ ಅನ್ದರೆ ಬಿದರಕ್ಕಿ.—ಬಱ ಬನ್ದರೆ ಊರ ಬಿಡ ಬಾರದು, ದಣ್ಣು ಬನ್ದರೆ ಊರಲ್ಲಿರ ಬಾರದು (Prvs.). — ಬಱ ಬೀಳು. = ಬಱ ಬರು. (My.; B. 4, 74; 5, 102. 205). — ಬಱವಱ. -ಬಱ. rep. Great or complete dryness; so as to become completely dry. ಬಱವಱ ಬತ್ತಿ (Abh. P. 9, 30). — ಬಱವಱಿಗು. -ಅಗು. To become completely dry (Čpr. 8, 6). — ಬಱವೇಱು. -ಏಱು. = ಬಱ ಬರು. (My.). — ಬಱಸಿಡಿಲ್. -ಲು. A dry, or an empty, thunder-bolt, *i.e.* either one unaccompanied by rain, or one not causing combustion (Čpr. 9, 13; Bp. 45, 10; 50, 60; J. 4, 10; 8, 32; Rśv. 8, 105).

ಬಱಟಿ baṟaṭi. = (ಬಟ್ಟಿ 1), ಬೆರಟಿ, ಬೆಱಣಿ. Dried cow-dung, used as fuel (T. ವರಾಟ್ಟಿ, ವಱಾಟ್ಟಿ, ವರಳಿ; M. ವರಳಿ, ವರಡಿ, ವರಳಿ, ವಱಳಿ; Tĕ. ವರಣ್ಟಿ, ವರಟಿ; *cf.* ಬಱ No. 2). ತರ್ದುಗಳ್ ಅಱಿಗುಂ ಬಱಟಿಯೊಳ್ ಉರ್ದಿ, ನಲಾವರೆಯ ಬೇರನ್ ಅಮಲಕಮುಮಂ ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚಿಯ ರಸದೊಳ್ ನಿರ್ದಯೆಯಿನ್ದೊರಸಿ, ಪೊಸ ದಿನಪಂಚಕದೊಳ್ (Śmd. 345 Mdb., o. r. ಬೆಱಟಿ).

ಬಱಡು baṟaḍu. = ಬಡ್ಡು, ಬರಡು. Bareness, emptiness; vainness, unprofitableness; barrenness, sterility; dullness (My.; T., M. ವರಡು, dryness, meagerness, sterility; Tĕ. ವಟ್ಟಿ). — ಬಱಡ. -ಅ 3. A man who has no children (My.; T. ವಱಡ). 2, a vain or useless man; a man destitute of good qualities, a niggard; a dull, foolish man (Râm. 6, 2, 25; My.). ತ್ಯಾಗಿಯಂ ಬಱಡಂ...ಜಱಿಯಲ್ (Śś. 103). See ಮನ-; Sp. s. ಬಟ್ಟ. — ಬಱಡಾಕಳು. -ಆಕಳು. A barren cow (My.; T. ವಱಟ್ಟು ಮಾವು; Tĕ. ವಟ್ಟಿ ಆವು). — ಬಱಡಿ. A barren woman (My.; T., M. ವಱಡಿ). — ಬಱಡುಕೆಲಸ. Useless work (My.). — ಬಱಡುಪಶು. = ಬಱಡಾಕಳು. (Bp. 9, 26). — ಬಱಡುಮನ. An empty, hollow mind (Râm. 2, 3, 13; My.). — ಬಱಡುಮಾತು. A vain or useless word (My.). — ಬಱಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A barren buffalo (My.). ಅದಷ್ಟು ಆಯಿತು, ಬಱಡೆಮ್ಮೆ ಹಾಲು.—ಬಱಡೆಮ್ಮೆಗೆ ಕರಡುಹುಲ್ಲು (Prvs.).

ಬಱತು baṟatu. P. p. of ಬಱ್ 1.

ಬಱಪ baṟapa. Dryness; emptiness: want of satisfaction (Čpr. 8, 71).

ಬಱಲು baṟalu. Bareness. — ಬಱಲಾಗು. -ಆಗು. To become bare, as trees (My.). — ಬಱಲು ಮಾಡು. To make bare, as trees (C.).

ಬಱಹು baṟahu. = ಬಱ. ಮಱಿಯ ಬಱಹಿನಲ್ಲಿ ಅವಗ್ರಾಹ ಅವಗ್ರಹ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಬಱಿ baṟi. = ಬಱು, ಬಱ್ 2. Bareness; nakedness emptiness; (dryness); mereness: the state of being only this and nothing else, simpleness, soleness; vainness, worthlessness, unprofitableness, uselessness (My.; T. ವಱು, ವೆಱು, ವೆಱ್ಱು; M. ವಱು, ವೆಱು; Tĕ. ಉತ್ತ, ವಟ್ಟಿ, ವೆಡ). — ಬಱಿಕಷ್ಟ. Nothing but trouble (My.). — ಬಱಿ ಕೆಯ್. To make bare, empty or void, to annihilate, to ruin (Rśv. 5, 129; J. 4, 37; 12, 20; 23, 13). — ಬಱಿ ಕೆಯಿ. = ಬಱಿ ಕೆಯ್. See ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್. — ಬಱಿಕೊಬ್ಬು. Nothing but fat (My.). — ಬಱಿಗಣ್ಟು. An empty bundle (My.). — ಬಱಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. A naked foot (My.; B. 5, 159). — ಬಱಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 1. An empty hand (Śś. 26; My.). — ಬಱಿ ಗೆಯ್. 2. = ಬಱಿ

ಕೆಯ್. (Bp. 31, 14; Bh. 2, 4, 10; Râm. 6, 30, 7; J. 27, 38). — ಬಱಿತಾಱಗ. A mere dry, sapless mass (Ch. v. 19). — ಬಱಿದು. That which is empty, void, barren, vain, idle, etc. (ಸೋಡಂ ಬಾಡಂ Śmd. 110; Čt. II, 22; ಸೋಡಂ ಬಾಡಂ, ಉಣ್ಣವಳಿಯದು Kk. 89; My.; T. ವಱಿದು). ಬಱಿದಹುದು (ಶೂನ್ಯ, ವಶಿಕ, ತುಚ್ಛ, ರಿಕ್ತಕ Nr.). — ಬಱಿದಾಗು. To become empty (Čpr. 6, 32; Śsv. 4, 60; My.); to be ruined or gone, as a house or property (My.); to be nothing but—. ಬಱಿದಾದ ಕ್ಷೀಣಂ (ಬಱಿ Čt. I, 29). — ಬಱಿದು ಮಾಡು. To empty, as a box (My.); to make void, to ruin, as a house (My.). — ಬಱಿದೆ. -ಎ 3. ಬಱಿದೇ. -ಏ 2. That which is empty indeed, etc. 2, voidly, vainly, causelessly, for nothing, idly (ಸುಮ್ಮನೆ, ಅಲ್ಲವಱ್, ಅಕಾರಣ Śmd. 397. 110; ಸುಮ್ಮನೆ 242 Cm.; My.). ಬಱಿದೆ ತಿನುತಿರ್ಪವಂ (242). ಬಱಿದೆ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯದಿರು! (Dp. 34). ಪುಗಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಬಱಿದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). See Čpr. 2, 54; 5, 128; 6, 22. 55; Bh. 1, 8, 57; 1, 10, 26; Bp. 14, 22; 58, 34; Śsv. 4, 36; J. 1, 6; 4, 22. 49. — ಬಱಿದೇರ್. -ತೇರ್. An empty chariot (J. 27, 45). — ಬಱಿದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. Nothing but a skin (J. 16, 20). — ಬಱಿದೊಱ. -ತೊಱ. A dry river or stream (Bh. 4, 3, 12). — ಬಱಿನುಡಿ. An idle word (Bp. 29, 28). — ಬಱಿನೆನಹು. Mere thought or fancy (ಸ್ವಪ್ನ Mr. 317, o. r. ಬಱು-). — ಬಱಿದಾಯಿ. An empty mouth (My.). 2, a person who only speaks, but does not act (My.). — ಬಱಿಚೇಟಿ. Mere, or vain, erotic play (J. 15, 5). — ಬಱಿಬೊಬ್ಬಾಟ. Idle bellowing or outcrying (Bh. 2, 13, 47). — ಬಱಿಮಾತು. = ಬಱುಮಾತು. An idle word; senseless talk (ಪ್ರಲಾಪ Hlâ.); nothing but a word or words, mere words (Bp. 45, 40). — ಬಱಿಮಾಯೆ. Nothing but fraud or tricks (J. 4, 15). — ಬಱಿಮೆಯ್. A naked body (My.). ಹುಡುಗರು ಬಱಿಮೆಯ್ಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ (B. 5, 145). — ಬಱಿಯ. = ಬಱಿದೆ. ಅನ್ನಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡದೆ ಬಱಿಯ ತಿನ್ನೋಣ ಕುಡಿಯೋಣ (B. 5, 86). — ಬಱಿಯಂ. (fr. ಬಱಿದು Śmd. 184). A vain man. — ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡ. Nothing but Kannaḍa: pure Kannaḍa. ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಬೆರೆಯದ ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡಂ (ಅಚ್ಚಗನ್ನಡಂ Śmd. 45 Cm.). — ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡಬಾಸೆ. = ಬಱಿಯ ಕನ್ನಡ. (Bp. 1, 21). — ಬಱಿಯ ಕರ್ಮ. Mere sin, nothing but sin (Bp. 60, 24). — ಬಱಿಯ ಠಕ್ಕು. Mere trickery (Bp. 56, 17). — ಬಱಿಯದು. = ಬಱಿದು. ಉರಿ ಬನ್ದು ಬೇಲಿಯನು ಹಱಿದು ಹೊಕ್ಕದ ಕಣ್ಡೆ; ಬಱಿಯದು, ಬೇಗೆಯಱಿಯದುದು (sun-rays, Sp.). — ಬಱಿಯ ಚೇಟಿ. = ಬಱಿಚೇಟಿ. (Bp. 42, 7). — ಬಱಿಯ ಮಣ್. Nothing but earth (Bp. 60, 49). — ಬಱಿಯ ವೈಸಿಕ. Mere trickery (Bp. 40, 51). — ಬಱಿಯ ಹುಸಿ. A mere lie (Bp. 40, 60). — ಬಱಿಯ ಸಜ್ಜೆ. An empty linga-box (Bp. 38, 15). — ಬಱಿಯ ಹೇಯ. Mere sorrow (Bp. 40, 78). — ಬಱಿಯಾಟ. -ಆಟ. Useless play (Bp. 15, 24). — ಬಱಿವಾತು. = ಬಱಿಮಾತು. — ಬಱಿವಾತುಗಾಱ. An idle talker (Rśv. 11, 92). — ಬಱಿಸಜ್ಜೆ. = ಬಱಿಯ ಸಜ್ಜೆ. (Bp. 38 sum.). — ಬಱಿಸುಳ್ಳ. A bare-faced liar. See Prv. s. ಸರಸ. — ಬಱಿಹೆಡೆಗೆ. An empty basket (Bh. 1, 10, 30). — ಬಱಿಹೊಟ್ಟೆ. An empty stomach (My.). — ಬಱೀ ಕೆಯ್. = ಬಱುಗೆಯ್ 1. (My.). — ಬಱೀ ಗುಲ್ಲು. A useless noise. ಬಱೀ ಗುಲ್ಲು ನಿದ್ರೆಗೇಡು (Prv.). — ಬಱೀಗೆಯ್. = ಬಱೀ ಕೆಯ್. (My.). ಬಱೀಗೆಯ್ಲಿ (with the hand without any cloth) ಮೊಱ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಱೀದು. = ಬಱಿದು. (My.; Si. 369). — ಬಱೀ ಮಾತು. = ಬಱುಮಾತು. ಬಱೀ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾದರೆ ಬಱ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಬಱೀ ಮಾತಿನವನಿಗೆ ನರೆಯಿದ್ದರೇನು?—ಬಱೀ ಮಾತಿನವ ಹೊಱ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). — ಬಱೀ ಹೇಲು. Mere faeces. ನರೀ ಕೊನ್ದರೆ ಬಱೀ ಹೇಲು (Prv.).

ಬಱು baṟu. = ಬಱ್, etc. — ಬಱುಗೆಣ್ಡ. -ಕೆಣ್ಡ. An uncovered live-coal. ಬಱುಗೆಣ್ಡದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು (ಭೂತಿ Mr. 217). — ಬಱುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. An empty hand (Čpr. 2, 43). — ಬಱುಗೋಣಿ. Mere sack-cloth (ಕನ್ದಣಿಕೆ Mr. 350). — ಬಱುಚೆನ್ನ. (Śmd. 78 Mdb.). A handsome man and nothing besides. — ಬಱುನೆನಹು. = ಬಱಿನೆನಹು, q. v. — ಬಱುಮಾತು. = ಬಱಿಮಾತು. (ಪ್ರಲಾಪ Mr. 88). See s. ಮಾತುಗುಟ್ಟು. — ಬಱುಮೆಯ್. A naked body (Čpr. 8, 64). — ಬಱುವ. (fr. ಬಱಿದು Śmd. 185). A vain man.

ಬಱೆ baṟĕ. 1. To grow dry, to dry up; to grow lean; to disappear, etc. (ಇಂಗು Śm. 83; ಅಱ್ Kk. 60; Čpr. 8, 81; T. ವಱ; M. ವರಳು, ವಱಳು). P. ps. ಬಱತು (Bp. 11, 12; 12, 48; 20, 12; 21, 46; 27, 5; 35, 32; 58, 49; V. 39, 17; J. 15, 2; 16, 45), ಬಱೆತು. See Bp. 38, 1; Čpr. 10, 71; ಅಂಗುಳವಱೆ. My. only: ಬಱ ಬಱತು ಹೋಯಿತು.

ಬಱೆ baṟĕ. 2. = ಬಱ್, etc. 2, dry soil (My.). — ಬಱೆಕೂಟ. A useless, unprofitable intercourse. ಬಱೆಕೂಟ ತನ್ನನ್ನೆ ಇಱಿದು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Sp.). — ಬಱೆಗುಡುಹು. -ಕುಡುಹು. A mere drum-stick (Bp. 20, 12). — ಬಱೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ. An empty box (My.). — ಬಱೆಮಾತು. = ಬಱಿಮಾತು. (My.; ಪ್ರಲಾಪ G.). — ಬಱೆಯೊಡಲು. -ಒಡಲು. A mere, or vain, body. ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರೊಡಲು ಭಾನುಮಣ್ಡಲದನ್ತೆ; ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದರ ಬಱೆಯೊಡಲು ಅಗಸರ ಬಾನೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಬಱೆಹಾಲು. Nothing but milk (My.). — ಬಱೇ ನೂಲು. Nothing but cotton-thread (B. 3, 102). — ಬಱೇ ಬಯಲು. A bare plain (G. 366). — ಬಱೇ ಸೆಱೆ. A mere prison (B. 5, 268).

ಬರ್‍ರನೆ barranĕ. With a whir or flur or sudden and noisy vibration of wings. (Mhr. ಭರಾಕಾ, ಭರಾರ). ಹಕ್ಕಿ ಬರ್‍ರನೆ ಹಾಱುತ್ತದೆ (My.). ಆ ಹದ್ದು ಬರ್‍ರನೆ ಎಱಗಿ (B. 2, 28). 2, with a rush or dash, smartly, swiftly (B. 2, 12; 5, 138; My.).

ಬರ್ಕಟ barkaṭa. = ಬಕ್ಕಟ. — ಬರ್ಕಟಬಯಲ್. = ಬಕ್ಕಬಯಲ್. (Grj. 5, 5).

ಬರ್ಕರಕರ್ಕರ barkara-karkara. Pleasure and grief (? Čpr. 10, after 55; the word appears in Sk. as ವರ್ಕರಕರ್ಕರ, where it has tentatively been translated by "of all kinds or sorts").

ಬರ್ಗು bargu. = ಬಗ್ಗು 1, q. v. (T. ವಱಿಂಗು, to speak).

ಬರ್ಚಣೆ barčaṇĕ. Paint, colour (Tě. ಬಚ್ಚೆನ). (ಸಿನ್ಧುರಂಗಳ) ಬಿದುವೊಳ್ ಬರೆದು ಬರ್ಚಿಸಿದ ಬರ್ಚಣೆಯ, ಪಣೆವಾಸಱೆಯೊಳ್ ಅಮರ್ಚಿ ರಚಿಸಿದ ತಮಾಲಲೇಖೆಯ... ವಿಲಾಸಮುಳವಡೆ (Rśv. 6, after 11).

ಬರ್ಚಿ barči. = ಬರ್ಜ. A sort of spear (B. 5, 48; Mhr., H. ಬರಚೀ). — ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಿಗೆ. (ಶಲ್ಯ G.). ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವವ (ಕೌನ್ತಿಕ G.). ಬರ್ಚಿಕಟ್ಟಿಗೆಯುಳ್ಳವ (ಶಾಕ್ತೀಕ G.). — ಬರ್ಚಿಕೋಲು. (ಈಟಿ Čb.).

ಬರ್ಚಿಸು barčisu. To paint, to colour (Čpr. 6, after 64; 6, 67; see Rśv. s. ಬರ್ಚಣೆ).

ಬರ್ಜಿ barji. = ಬರ್ಚಿ. (My.).

ಬರ್ತನ bartana. The act of coming. See ಎನ್ನವರ್ತನ.

ಬರ್ದು bardu. 1. To die (ಮರಣ Śmd. Dh.; cf. ಪಡು 3; T. ವಡ್ಡು, to be destroyed; ವಿಱು, to grow less; to die; Tě. ಬಿದ್ದು, to die).

ಬರ್ದು bardu. 2. = ಬರ್ದುಗೆ. Death (ಸಾವು Šm. 44; *cf.* ಬಿಟ್?). — ಬರ್ದಿಲ. -ಇಲ (see s. ಇಲ್ 1). A male who is free from death: a deity (ಸಗ್ಗಿಗ, ಸುರ Šm. 9). 2, a place at which there is no death: heaven (ಸಗ್ಗ Šmd. 55; ನಿಲಿಮ್ಪನಿಲಯು Čt. II, 62; ಸ್ವರ್ಗ Kk. 10*b*; ಬಚ್ಚರೆ, ಸಗ್ಗ, ಅಮರ ಲೋಕ 10*a*, o. rs. ಬರ್ದಿಲ್, ಬರ್ದಿಲಿ). — ಬರ್ದಿಲಾಳ್ಕ. -ಆಳ್ಕ. Indra (ಸಗ್ಗಿಗರೆಬಿಯ, ಸುರಪತಿ Šm. 9).

ಬರ್ದು bardu. 3. (fr. ಬಟ್). = ಬದ್ದು. Increase; greatness; perfection; proficiency, skill (V. 11, 13). ಬರ್ದನ್ದು ಪ್ರೌಢಿ (Šmd. II). **2**, = ಬರ್ದುಗ. ಬರ್ದನೆ ಕರಂ ಪ್ರೌಢನಕ್ಕುಂ (Kk. 87). — ಬರ್ದಿಲಿಮಿಂಚ. -ಇಲಿಮಿಂಚ. A well-matured lemon. See Šmd. s. ಬಟಿ.

ಬರ್ದುಕು barduku. 1. = ಬದುಕು 1, etc. (ಜೀವನಾರ್ಥ Šmd. Dh.; ಬಾಟ್ Šm. 115; Čpr. 8, 91).

ಬರ್ದುಕು barduku. 2. = ಬದುಕು 2, etc. ವಸನ್ತರಾಜನ್ ಎ ಟ್ಟಿನ್ದಪನ್, ಇನ್ನು ನಾಳೆ ಬರ್ದುಕಿಲ್ಲ ವಿಯೋಗಿಗೆ (Šmd. 260 Mdb. and another MS.).

ಬರ್ದುಗ barduga. A man of acquirements, a proficient man (ಬಿತ್ತಿಗ, ಪ್ರೌಢ Kk.; ಬಿತ್ತಿಗ, ಬಿನ್ನಣಿ, ವರ ಪ್ರೌಢ Šm. 47).

ಬರ್ದುಗೆ bardugě. = ಬರ್ದು 2. Death (ಸಾವು Šmd. II; Kk. 93).

ಬರ್ದುಂಕು bardunku. = ಬರ್ದುಕು 1 (Šmd. Dh.; Abh. P. 10, 218; 14, 24; Grj. 10, 19), etc. ಬರ್ದುಂಕುವಂ (ಬಾಳ್ವಂ Šmd. 237 Cm.).

ಬರ್ಫ barpha. = ಬರ್ಫೆ. Snow; hoar-frost; ice (ತುಷಾರ, ಪ್ರಾಲೇಯ, ಮಹಿಕೆ G.; Mhr., H. ಬರಫ).

ಬರ್ಫೆ barphĕ. = ಬರ್ಫ. See ಪೇಡೇ-.

ಬರ್ಬರ barbara. = ಬಬ್ಬರ (Šmd. 345), etc., ವರ್ವರ. N. of a district or country (Bp. 6, 18; 61, 30). 2, *a man of low origin, a low fellow; not an Ârya, a barbarian* (ಪಾಮರ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಇತರ, ತಾನೊಲ್ಲದಂ Mr. 229). 3, a kind of sandal-wood, yellow and said to smell like a ripe mango (Sk.; ಹರಿಚನ್ದನ Mr. 335). 4, *a kind of shrub, Clerodendrum syphonanthus R. Br.* 5, = ಬರ್ಬರೆ Nr. 1, ವರ್ವರೆ (ನಾಱುವ ಬೇಳೆ Šmd. 345). 6, the thorny Babool tree, Acacia arabica (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Šmd. 345).

ಬರ್ಬರೆ barbarĕ. = ವರ್ವರೆ. *A kind of Ocymum or basil* (see ಬರ್ಬರ No. 5 and ನಾಱುವ ಬೇಳೆ). 2, a strongly smelling annual herb, Cleome pentaphylla L. (see ನಾಱು ವ್ವೇಳೆ).

ಬರ್ಬುಲ barbula. = ಬರ್ಬೂರ, etc. (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Smd. 364, o. r. ಬಬ್ಬುಲಿ).

ಬರ್ಬೂರ barbûra. = ಬಬ್ಬುಳಿ 1 q. v., ಬರ್ಬುಲ, ಬರ್ಬೂಲ, ಬೊಬ್ಬುಲಿ, etc. The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಬೊಬ್ಬುಲಿ Šmd. 359, o. rs. ಬರ್ಬೂಲ, ಬಬ್ಬುಲಿ).

ಬರ್ಬೂಲ barbûla. = ಬರ್ಬೂರ, q. v.

ಬರ್ಮ barma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Šmd. 353; Šm. 8). 2, Birma or Burma (My.).

ಬರ್ಲು barlu. = ಬರಲು. (My.).

ಬರ್ಸನ barsana. See ಗೋದಿ- (and *cf.* ಬರಸ).

ಬರ್ಹ barha. Coming. ಎದ್ದು ಇದಿರ್ಚ ಬರ್ಹಂ (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ Mr. 462).

ಬರ್ಹ barha. = ವರ್ಹ. The tail of a bird; *a peacock's tail.* 2, *a leaf.* 3, a retinue, train.

ಬರ್ಹಿ barhi. 1. *A peacock.*

ಬರ್ಹಿ barhi. 2. Tbh. of ಬರ್ಹಿಸ್. (My.).

ಬರ್ಹಿಃಶುಷ್ಮ barhiš-šushma. Fire, Agni (My. Amara).

ಬರ್ಹಿಣ barhiṇa. = ವರ್ಹಿಣ. *A peacock.*

ಬರ್ಹಿಣವಾಹನ barhiṇa-vâhana. *Skanda, Kârtikêya.*

ಬರ್ಹಿಧ್ವಜ barhi-dhvaja. N. of a king (J. 25, 15).

ಬರ್ಹಿಪುಷ್ಪ barhi1-pushpa. *A kind of perfume.*

ಬರ್ಹಿರ್ಜ್ಯೋತಿಸ್ barhis-jyôtis. *Fire, Agni.*

ಬರ್ಹಿರ್ಮುಖ barhis-mukha. *A deity, a god.*

ಬರ್ಹಿಷದ್ barhi2-sad. Seated on kuša grass: a pitṛi or deified progenitor. (R.).

ಬರ್ಹಿಷ್ಕೇಶ barhis-kêša. Fire, Agni. (My.).

ಬರ್ಹಿಷ್ಠ barhishṭha. = ವರ್ಹಿಷ್ಠ. (fr. ಬೃಹತ್). Largest, strongest. 2, a species of fragrant grass, Andropogon muricatus. 3, the resin of Pinus longifolia. (My.).

ಬರ್ಹಿಸ್ barhis. = ಬರ್ಹಿ 2. *Kuša grass, sacrificial grass.* 2, a bed or layer of kuša grass. 3, *sacrifice.* 4, *fire.*

ಬಲ್ bal. 1. (= ಬಲಿ 1). To grow strong or firm, to be full-grown, etc. P. p. ಬಲ್ತು (Šmd. 287 Cm.). ಬಲ್ತ ಮರ (Si. 120; My.). ಬಲ್ತ ಕಾಯಿ, ಬಲ್ತ ಕೊಬ್ಬರಿ (My.).

ಬಲ್ bal. 2. (fr. ಬಲ್ಲಿತು or ಬಲ್ಲಿತ್ತು Šmd. 212. 213). = ಬಲು, ಜೊಲು. Strength, firmness, bigness, greatness, abundance, excess, etc. (T., M. ವಲ್, ವಲು; Tĕ. ಬಲು). — ಬಲ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A strong arrow (Abh. P. 13, 79. 80). — ಬಲ್ಗಣ್ಡಿಕೆ. (Šmd. 248). Great prowess (Ršv. 5, 99). — ಬಲ್ಗಣ್ಡು. = ಬಲ್ಗಣ್ಡಿಕೆ. (Abh. P. 9, 156). — ಬಲ್ಗಣ್ಣಿ. -ಕಣ್ಣಿ. A strong rope (J. 18, 60). — ಬಲ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಬಲುಗತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (J. 2, 16; 5, 15). — ಬಲ್ಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಬಲುಗತ್ತಿ. A large knife (J. 4, 19). — ಬಲ್ಗದ. -ಕದ. A strong or large door (Č. Bp. 10, 10). — ಬಲ್ಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A strong post (Čpr. 8, after 44; Rśv. 6, after 11). — ಬಲ್ಗರ. A powerful demon (Abh. P. 5, after 78). — ಬಲ್ಗರಡಿ. -ಕರಡಿ. A huge bear (Ršv. 5, 79). — ಬಲ್ಗರುಳ್. -ಕರುಳ್. Large entrails (Abh. P. 13, 81). — ಬಲ್ಗಱಿ. Large feathers (of an arrow, Ššv. 4, 42). — ಬಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. A large fire (J. 13, 59). — ಬಲ್ಗುಡಿ. A large temple (V. 37, 26). — ಬಲ್ಗುರುಜು. -ಕುರುಜು. A large ಕುರುಜು (Č. Bp. 5, 2). — ಬಲ್ಗೆಚ್ಚು. -ಕೆಚ್ಚು. Strong or hard core (Ršv. 6, after 11). — ಬಲ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A strong hand (J. 20, 5). — ಬಲ್ಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Great dexterity (Abh. P. 13, 79), etc. — ಬಲ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. A man of a strong hand: one famous for his power or valour (ಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಥಿತಂ Čt. II, 52). — ಬಲ್ಚಾಟಿ. A large whip (ಕಂಕರಿಗೋಲ್ Čt. I, 79). — ಬಲ್ಜನ್ತೆ. A stout jantĕ (Ršv. 10, after 31). — ಬಲ್ದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. (Šmd. 220). A man with a big head. — ಬಲ್ದಸಿ. = ಬಲುದಸಿ. A large pointed stake (Čpr. 5, 104). — ಬಲ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. A large stream (Ššv. 3, 30). — ಬಲ್ನಿಱಿ. Thick foldings (Ršv. 7, 11; 13, 102). — ಬಲ್ನಿಱಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A tie of thick foldings (Ššv. 3, 9). — ಬಲ್ಪನ್ದಿ. A large hog (Ššv. 4, after 19). — ಬಲ್ಬುಗುಳ್. Many blisters or sores (V. 9, 63). — ಬಲ್ಪಿಣಸು. A firm or close embrace (Čpr. 6, 83). — ಬಲ್ಬಣ್ಣ. A very valourous man (ತುಱುಗಲಾಳ್ Čt. I, 6; II, 70; ಉಕ್ಕಾಳ್, ಬಲ್ಲಾಳ್, etc., ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು Šs.). — ಬಲ್ಬನ್ದಿ. Firm confinement, imprisonment (ಸೆಱೆ Čt. I. 29). — ಬಲ್ಬಱ. A great drought or famine (V. 8, 36). — ಬಲ್ಬಿ

ತುದು. A great mark of honour (Č. Bp. 47, 12). — ಬಲ್ಭಾರ. = ಬಲುಭಾರ. A heavy weight or burden. ಮರನಿರ್ದೇನ್? ಅದಟಿನ್ದಲೆತ್ತಲಹುದೇ ಬಲ್ಭಾರಮಂ? ಸನ್ನೆ ಸಾವಿರ ಕಾಲಾಳಿನ ಸತ್ವಮಯ್! (Sš. 11). — ಬಲ್ಮನೆ. A large house (V. 4, 36). — ಬಲ್ಮರ. A large tree (Ršv. 5, 89). — ಬಲ್ಮರೆ. A large deer (Ršv. 5, 113). — ಬಲ್ಮುಗುಳ್. (Šmd. 197. 213). A thick bud (Ršv. 9, 4). — ಬಲ್ಮುಡಿ. A large knot of hair (Ššv. 1, 74; 3, 7. 15). — ಬಲ್ಮುಸುಡು. A large snout (Ššv. 4, 9). — ಬಲ್ಮೊನೆ. An object with a strong and sharp point (Ršv. 6, 116). — ಬಲ್ಮೊಲ. A large hare (Ršv. 5, 113). — ಬಲ್ಮೊಲೆ. A stout breast (J. 6, 17; 8, 19; 11, 9; 26, 11). — ಬಲ್ಮೊಬಿಗು. Loud thunder (J. 7, 51). — ಬಲ್ಲಡವಿ. -ಅಡವಿ. A large jungle (Abh. P. 7, after 99; 7, 114). — ಬಲ್ಲಳ. Another form of ಬಲ್ಲಾಳ, q. v. (Bp. 9, 41; Tē. ಬಲ್ಲಡ). See ಸಿನ್ಧು-. — ಬಲ್ಲಳದಟ್ಟಿ. = ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟಿ. (Bp. 11, 26). — ಬಲ್ಲಾಟವಿಕ. -ಆಟವಿಕ. A great cheat (Râm. 1, 5, 32). — ಬಲ್ಲಾಳ್. -ಆಳ್. = ಬಲ್ಬಣ್ಟ, q. v. (Abh. P. 7, 59; 11, 36; 13, 98). — ಬಲ್ಲಾಳ್ಗಣ್ಡ. A man prominent among very valourous men (Abh. P. 12, 73; T. ವಲ್ಲಾಳಗ್ಗಣ್ಡ). — ಬಲ್ಲಾಳ. -ಆಳ. = ಬಲ್ಲಳ, ಬಳ್ಳಾಳ. N. (Bp. 25, 9, see ಸಿನ್ಧು-; Tē. ಬಲ್ಲಾಡ; T. ವಲ್ಲಾಳ = K. ಬಲ್ಲಾಳ್). 2, the Ballâla country or dynasty. — ಬಲ್ಲಾಳದಟ್ಟಿ. = ಬಲ್ಲಳದಟ್ಟಿ. A Ballâla waistband or girth (ಸಜ್ಜನ, ಉಪರಕ್ಷಣ Nr.). — ಬಲ್ಲಾಳದಡ್ಡಿ. A Ballâla screen or tatty (Râm. 1, 13, 7; Bh. 1, 12, 11; 5, 11, 44). — ಬಲ್ಲಾಳ್ತನ. Great valour (ಕಾಣ್ಕೆ Čt. II, 76; Abh. P. 10, after 220; 15, 45). — ಬಲ್ಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A large ox or bull (ಮಹೋಕ್ಷ, ಉಕ್ಷತರ Hlâ.; Bp. 56, 6). — ಬಲ್ಲೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. A powerful lord. ಸಾರಲಿಂ! ಬಲ್ಲೆಱೆಯನ್ ಎನ್ನುದೆ ಮಾತು! (Šmd. 277). — ಬಲ್ವಡಿ. -ಪಡಿ. A strong door (V. 39, 8). — ಬಲ್ವನ್ದಿಕಾಱ. -ಬನ್ದಿಕಾಱ. (Šmd. 286; Kk. 99). A great thief. ಬಲ್ವನ್ದಿಕಾಱನ ಪೋಲ್ ಹಿಣ್ದೊಡೆದೊನ್ದೆ ಪೋಯ್ತು (Šmd. 386). — ಬಲ್ವಲ. -ಬಲ. A great force (Abh. P. 9, 97). — ಬಲ್ವಳ. -ಬಳ. Great power (Čpr. 1, 79; 5, 128). — ಬಲ್ವಿಸಿ. -ಬಿಸಿ. Great heat (V. 9, 74). — ಬಲ್ವೊತ್ತರ. -ಒತ್ತರ. Great impetuousness or force (J. 26, 6). — ಬಲ್ಸರಿ. A heavy rain (Abh. P. 13, 76; Grj. 3, 61). — ಬಲ್ಸಿಡಿಲ್. A large thunderbolt (Ššv. 3, 61; 4, 4). — ಬಲ್ಸಿರ. Large heads (Abh. P. 3, 158). — ಬಲ್ಸೆಱೆ. = ಬಲ್ಬನ್ದಿ. (Abh. P. 5, 38). — ಬಲ್ಸೂಱೆ. A great pillage or ravage (ದಱಿದುಱಿ Šmd. I). — ಬಲ್ಸೋನೆ. A strong, continuous drizzle. ಮಾವಿನೊಳ್ ಮುಸಗುತುಮಿರ್ಪ ಬಲ್ಸೋನೆಯ ಸೋನೆಗೆ ಕಾಂಚನಕೇತಕೀವನಪ್ರಸರದಲಂಗಳ್ ಒಲೆಗುಡೆ (Šmd. 83 Mdb. and another MS.).

ಬಲ **bala.** The right (not the left), the right side (ಅಪಸವ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ Hlâ., Mr. 436; ದಕ್ಷಿಣ Šm. 108; C.; T., M. ವಲ; Tē. ವಲೆ). ಶರೀರದ ಬಲಭಾಗವು (ಅಪಸವ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ); ಸಾರಿಗಳನು ಎಡ ಬಲ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಗೆ ಅಯ್ದಿಸುವುದು (ಪರಿಣಾಯ); ಬಲದ ಕೆಯ್ಯ ನೆಗಹಿ ಇಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟನ್ತಹ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರವು (ಉಪವೀತ); ಎಡದ ಕಾಲನುಡುಗಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಆಲೀಢ), ಬಲದ ಕಾಲನುಡುಗಿ ಎಡದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವುದು (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ Nr.). ಎಡ ಬಲ (Bh. 3, 13, 27; Râm. 1, 13, 4; Č. Bp. 5, 8). ಕೆಲ ಬಲ (Bh. 2, 4, 12; J. 30, 29). ಹೊಲೆಯುವವನ ಬಲಕ್ಕಿರ ಬೇಡ, ಅಱುವವನ ಎಡಕ್ಕಿರ ಬೇಡ (Prv.). See Si. 205. 212. 288. 376; Bp. 24, 28. 42; 50, 27. 28; 55, 16. — ಬಲಕಡೆ. = ಬಲಗಡೆ. The right side (My.). ಮೆಯ್ಯ ಬಲಕಡೆ (ಅಪಸವ್ಯ Si. 376). — ಬಲಕಣ್ಣು. = ಬಲಗಣ್ಣು. The right eye (My.). — ಬಲಕೆಯ್. The right hand (My.). — ಬಲಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To cross one's path from left to right (C.). — ಬಲಗಡೆ. = ಬಲಕಡೆ. (My.; Si. 342). ಬಲಗಡೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಮಾಂಸಪಿಣ್ಡ (ಯಕೃತ್ G.). — ಬಲಗಣ್. -ಕಣ್. = ಬಲಕಣ್ಣು. (Bp. 18, 46). — ಬಲಗಣ್ಣು. = ಬಲಗಣ್. (My.; B. 4, 168). — ಬಲಗಾಲು. -ಕಾಲು. The right foot (B. 5, 161; My.). — ಬಲಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The right hand (Bp. 52, 41). 2, a superior caste of Hŏlĕyas (My.). ಬಲಗೆಯ್ಯವನು, a Hŏlĕya of that caste (My.). — ಬಲಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To circumambulate from left to right so that the right side is towards the person or object saluted. ನನ್ದಿಯಂ ಬಲಗೊಣ್ಡು ವನ್ದಿಸಿ (Bp. 2, 55). See Bp. 43, 21; 46, 55; 51, 79; 57, 50. — ಬಲಗೋಲು. -ಕೋಲು. The right, *i. e.* to the right, of the pole of a cart, as an ox (My.). — ಬಲತಾಯಿ. A step-mother (Dp. 32, 1; My.). *Cf.* ಮಲ-. — ಬಲದಂ. -ಅಂ೩. (Šmd. 136). A man of the right. — ಬಲದೆಸೆ. The right direction or side (Bp. 53, 36). — ಬಲದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The right thigh (Bp. 13, 16; 55, 17; My.). — ಬಲದೋಳ್. -ಳು. -ತೋಳ್. The right arm (Bp. 28, 46; 37, 46; My.). — ಬಲನ್ದೊಡು. -ಂ-ತೊಡು. To put to, or wear on, the right side (*i. e.* over the left shoulder and under the right arm). ಜನ್ನವಿರಮುಂ ಬಲನ್ದೊಡುವುದು (ಉಪವೀತ Hlâ.). — ಬಲಭಾಗ. The right part; the right side (ದಕ್ಷಿಣ Nn. 14; ಅಪಸವ್ಯ Si. 376. — ಬಲಮುರಿ. Turning or winding to the right; a place at which a river turns to the right; N. of places (My.). ಕನ್ನಮ್ಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಬಳೀ ಕಿತ್ತು ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಲಮುರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ಮುಱೀ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಬಲಮುರಿಶಂಖ. A conch that winds to the right (My.). — ಬಲಮ್ಮುರಿ. -ಂ-ಮುರಿ. To turn or wind to the right, as a river, etc. (Bp. 32, 36). — ಬಲವಂಕ. -ವಂಕ. The right side (My.). — ಬಲವರ್. -ಬರ್. To come to the right side: to move round a person or an object, or circumambulate them, with the right side turned towards them. ಅಲರ ಪೊಸಗಮ್ಪಿನ್ದೆ ಮುಗೆ ಅಲವ್ವಿನ್ನಗ್ಗಲಿಸಿ ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದೆನುತಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಗುವ ತೆಱದಿಂ ಬಲವನ್ದು ಎಱಗಿದುದು ತುಮ್ಬಿಗಳ್ ಪಾದರಿಯೊಳ್ (Čpr. 7, 55). See Šmd. 24. 75; Čpr. 7, 56; Abh. P. 14, after 105; Grj. 3, 72; Ršv. 2, 38; J. 18, 62; ಎಡವಲವರ್. — ಬಲವಾಗು. -ಆಗು. To become to the right side: to cross one's path from left to right (My.). — ಬಲವಯ್ದಿಸು. -ಅಯ್ದಿಸು. To cause to go or turn to the right (Bp. 32, 27).

ಬಲ **bala.** 1. = ಭಲ. See ಚಾಂಗು-.

ಬಲ **bala.** 2. = ಬಳ, ವಲ. (One of the *tatsamas* Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77). *Power, strength, might, vigour;* force, virtue in things or persons (ಶಕ್ತಿ Nn. 14; Mr. 503). 2, force, violence, rigour, severity;—daring, rashness, etc. (ಸಾಹಸ Šm. 108). 3, help, means, influence (ಸಹಾಯ 14). 4, *massiveness, bulkiness* (ದೊಡ್ಡಿತು, ಸ್ಥೂಲ 14). 5, *forces, troops, a host, an army* (ಸೈನ್ಯ 14; ವಾಹಿನಿ Šm. 108; ದಳ, ಸೇನೆ Nn. 9; see ಪಡೆ 5 and ಮೊಗ್ಗರ). 6, body, form, figure, shape (ರೂಪು 14). 7, *semen virile* (ಇನ್ದ್ರಿಯ 14; 503). 8, *a crow* (ವಾಯಸ, ಕಾಗೆ 14; ಕಾಗೆ 503). 9, *Balarâma,* the elder brother of Krishṇa, also called Baladêva, Balabhadra, etc. (ಅಸಿತಾಮ್ಬರ, ಬಲಭದ್ರ 14; ಮುಸಲಿ 503). 10, N. of a demon (ದನುಜ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 14; ರಕ್ಕಸ 503). 11, N. of an author (Nn. 3). 12, the sky (ವಿಹಾಯಸ, ಆಕಾಶ 14). 13, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 14; ನೀರ್ 503). 14, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 14). 15, an oblation (ಆಹುತಿ, ಹುತಾಹುತಿ 14; ಆಹುತಿ 503). ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಛಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು.—ಬಲವಿದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ.—ಬಲವಿದ್ದರೂ ಕುಲಾ ನೋಡ ಬೇಕು.—ಬಲವಿದ್ದರೆ ನೆಲ.—ಬಲವಿದ್ದಷ್ಟೇ ಹೊತ್ತರೆ ನೆಲಕ್ಕೆ

ಯಾಕೆ ಬೀಟುವನು?—ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅರಸು ಬಲ, ಕಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಬಲ (Prvs.). — ಬಲಗುಂದು. Strength to decrease; to decrease in strength (My.; B. 4, 134). — ಬಲಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಬಲಗೊಳ್ಳು. To get strength, to become strong (Bp. 2, 55; My.). — ಬಲಗೊಳಿಸು. To strengthen (My.). — ಬಲಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. Strength to be destroyed or lost; to lose strength (Grj. 9, after 58). — ಬಲಂಗೆಯ್ಸು. To make effort (Čpr. 9, after 92). — ಬಲ ಪಡಿಸು. To strengthen (My.; ಬಲಿಸು G.). — ಬಲರಕ್ಕಸಿ. = ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ No. 1. (St. & Pl.). 2, a kind of eatable Arum (My.; see ಮುರಸಣಿ, ಮುರಸಣಿಗೆ). — ಬಲವಟ್. -ಅಟ್. = ಬಲಂಗಿಡು. (Čpr. 2, 42).

ಬಲಕರ bala-kara. Strengthening. (My.).

ಬಲಕಾಯಿಸು balakâyisu. = ಬಲಗಾಯಿಸು. To strengthen; to increase (v. t., My.; H. ಬಲ್ಕಾಯಿಸು); to grow strong (My.).

ಬಲಕ್ಷ balaksha. = ವಲಕ್ಷ.

ಬಲಗಾಯಿಸು balagâyisu. = ಬಲಕಾಯಿಸು. (My.).

ಬಲಗಾಱ bala-gâṟa. A strong, powerful man; a rich man (My.).

ಬಲಜ bala-ja. = ವಲಜ. *A city-gate.* 2, *a field.* 3, a pretty figure.

ಬಲಜೆ bala-jĕ. = ವಲಜೆ. *A pretty or handsome woman.*

ಬಲದೇವ bala-dêva. *The elder brother of Krishṇa.* 2, N. (Bp. 3, 86; 9, 48).

ಬಲಬಲಿಕೆ balabalikĕ. Suffering, distress, trouble (ಪಾಡು Šm. 93; Tĕ. ವಲ್ವನ್ತೆ; Mhr. ಬಲಬಲ, disorder, confusion; Mhr., H. ಬಲಾಯ, misfortune).

ಬಲಭದ್ರ bala-bhadra. A strong, robust man. 2, *the elder brother of Krishṇa* (ಬಲ, ಅಸಿತಾಮ್ಬರ Nn. 14; Šmd. 251). 3, N. See ಪೌರಾಣಿಕರ-.

ಬಲಭದ್ರಿಕೆ bala-bhadrikĕ. *A species of medicinal plant.*

ಬಲಭಿದ್ bala-bhid. The slayer of the demon Bala: Indra. (My.).

ಬಲಭೇದಿ bala-bhêdi. = ಬಲಭಿದ್. (My.).

ಬಲಯುಕ್ತ bala-yukta. Endowed with strength or power (My.).

ಬಲಯುತ bala-yuta. = ಬಲಯುಕ್ತ. (J. 2, 13). 2, being together with Bala (2, 13).

ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ bala-râkshasi. = ಬಲರಕ್ಕಸಿ, ಬಲಾರಾಕ್ಷಸಿ. An under-shrub, Pavonia odorata Willd. (St. & Pl.). 2, = ಬಲರಕ್ಕಸಿ No. 2. (My.; Tĕ. ಬಲುರಕ್ಕಿಸ, Arum macrorhizon). — ಬಲರಾಕ್ಷಸಿಗಡ್ಡೆ. A kind of perfume (ರಾಕ್ಷಸಿ, ಚಣ್ಡೆ, etc., ಕರೀಕಚೋರ Si. 154).

ಬಲರಾಮ bala-râma. = ಬಲಭದ್ರ No. 2. (Mr. 19); N.—ಬಲರಾಮಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 56, 27).

ಬಲವತ್ bala-vat. *Possessing power, mighty, strong; stout, lusty;*—vehement, violent;—dense, thick. 2, *in a high degree, much, very, well.*

ಬಲವತಿ bala-vati. A powerful, strong woman. (My.).

ಬಲವನ್ತ bala-vanta. (Tbh. of ಬಲವತ್). = ಬಳವನ್ತ. Strong (Râghŏ. 17, 73); a powerful, mighty, influential man; a stout or lusty man (ಸ್ಥೂಲಂ, ಬಹುಲಂ, ಪೀವರಂ, ದೊಡ್ಡಿತಪ್ಪವಂ Mr. 232; see ಅಂಸಕಳ; Bp. 18, 36; 10, 32; My.); a rich man (My.). ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವನ್ತನು (ಅಧೀಶ್ವರ Si. 256). ಬುದ್ಧಿವಂತನೇ ಬಲವನ್ತನು.—ನೆಲ ಬಲವನ್ತನಿಗೆ, ಕುಲ ನೇಮವನ್ತನಿಗೆ (Prvs.). 2, force, rigour, violence (My.). ಬಾಟಿಲೀಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತವೇನು? (why should one use force in order to live in etc.? Dp. 148). — ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ. Doing (anything) by force, acting with violence, etc. (ಪ್ರಸಭ, ಬಲಾತ್ಕಾರ Si. 295).

ಬಲವನ್ತಿಕೆ balavantikĕ. = ಬಲವನ್ತ No. 2. (My.).

ಬಲವರ್ಧನ bala-vardhana. Increasing power, strengthening. (My.).

ಬಲವಲ balavala. = ಬಲೋಲಿ, ಬೆಳಲ q. v., etc. (Z.).

ಬಲವಿನ್ಯಾಸ bala-vinyâsa. *Array of troops.*

ಬಲವಿರೋಧಿ bala-virôdhi. Indra (Šmd. 200).

ಬಲವು bal-a-vu. (Šmd. 247). = ಬಲುಹು.

ಬಲವೈರಿ bala-vairi. Indra (ಪಲಗಣ್ಣ, ಇನ್ದ್ರ, etc. Kk. 10b; Šmd. 251).

ಬಲಶಾಲಿ bala-śâli. Possessing strength, strong, vigorous. (My.).

ಬಲಶಾಸನ bala-śâsana. Indra (My.).

ಬಲಸೂದನ bala-sûdana. *Indra.*

ಬಲಸೋದರ bala-sôdara. Krishṇa (My.).

ಬಲಹರಿ bala-hari. N. — ಬಲಹರಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಬಲಹೀನ bala-hîna. Destitute of strength, weak, infirm. (My.; B. 5, 115).

ಬಲಹೀನತೆ bala-hînatĕ. = ಬಲಹೀನತ್ವ. (My.).

ಬಲಹೀನತ್ವ bala-hînatva. Weakness, prostration of strength, infirmity. (My.).

ಬಲಾಕ balâka. = ಬಲಾಕೆ. (ಬಿಸಕಣ್ಠ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ Mr. 172).

ಬಲಾಕೆ balâkĕ. *A kind of crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ Hlâ.).

ಬಲಾಢ್ಯ bala-âḍhya. Abounding in strength or power, strong, etc. (ಬಲಾನ್ವಿತ, ಶಕ್ತ Nn. 60; Šmd. 251; My.; B. 4, 144. 228).

ಬಲಾತ್ balât. By force, with violence.

ಬಲಾತ್ಕರಿಸು balât-karisu. = ಬಲುಕರಿಸು. To do (any thing) by force, to act with violence, to use or employ force; to constrain or compel (My.). ರೈತರ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು (B. 5, 8).

ಬಲಾತ್ಕಾರ balât-kâra. *Doing anything by force, force, violence* (ಬಲವನ್ತ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 295; B. 5, 2. 84). ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ತನ್ನ ನಾಯಿ ಮೊಲನ ಹಿಡಿದೀತೇ?—ಬಲಾತ್ಕಾರವಿದ್ದರೂ ಚಮತ್ಕಾರವಿರ ಬೇಕು (Prvs.). — ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡು. = ಬಲಾತ್ಕರಿಸು. (My.).

ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷ bala-adhyaksha. A general. 2, an ox or bull (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಬಲಾನ್ವಿತ bala-anvita. Possessed of power, powerful, strong (ಶಕ್ತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60).

ಬಲಾಬಲ bala-abala. Strength and weakness, comparative strength and want of strength, relative importance and insignificance. (My.).

ಬಲಾರಾಕ್ಷಸಿ balâ-râkshasi. = ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ No. 2. (My.).

ಬಲಾರಾತಿ bala-arâti. = ವಲಾರಾತಿ. Indra. (My.).

ಬಲಾರಿ bala-ari. Indra. 2, N. of a female demon (Šâstra-sâra in W. v. 1259).

ಬಲಾಹಕ balâhaka. *A cloud.*

ಬಲಿ bali. 1. (= ಬಲ್ 1). To increase, to grow, to become larger; to become abundant; to grow strong; to become big or stout; to become tight, firm, or hard; to become full

grown (ವರ್ಧನ Šm. 108; My.; T. ವಲಿ, ವಲು; M. ವಲ್ಲು; Tě. ಬಲಿ, ಬಲುಸು; *cf.* ಬಳೆ 1). P. ps. ಬಲಿದು (Bp. 1, 38; etc., etc.), ಬಲಿತು (My.). ಫಲಮಾಗಿ ಬಲಿಯಲೊಡನೆ ತಾವೆ ಕೆಡುವ ಧಾನ್ಯಂಗಳು ಓಷಧಿಗಳೆನಿಸುಗು (Nr.). ಬಲಿತಿರುವಿಕೆ (ಸಾರ, ಮರ್ಜ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ Si. 122; ಬಲ, ಸ್ಥೌಲ್ಯ 455). ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲಿತ ಮಗ್ಗು (ಕಲಿಕೆ, etc., ಕಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಗ್ಗು 123). ಬಲಿತವನು (ಬಲವತ್, ಮಾಂಸಲ 196). ಬಲಿತದು (ಪೀನ, ಸ್ಥೂಲ, ಪೀವರ, etc. 370). ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಲಿತದು (ಸ್ಥವಿಷ್ಠ 384). ಬಲಿತು ತೋರವಾಗಿರುವವನು (ಸ್ಥೂಲ 417). ಬಲಿತು ದೊಪ್ಪವಾದವನು (ಸ್ಥೂಲ 457). ಬಲಿದ ಕತ್ತಲೆ (ಅನ್ಧತಮಸ Mr. 67). ಬಲಿದ ಮಡಲ್ (ಅವರೋಹ, ಲತೋದ್ಗಮ 106). ತನೆ ಬಲಿಯೆ ವಲಿಕ್ಕೆಯಕ್ಕು (180). ಬಳಗಿನ ಚಿಪ್ಪು ಬಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಕ್ರೋಡದ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ (B. 3, 114). ಹತ್ತಿಯ ಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿತು ಹಣ್ಣಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 27). See Bp. 1, 8; 3, 1. 4; 12, 37; 15, 28; 18, 55. 66; 20, 25; 24, 58; 27, 57; 39, 46; 42, 31; 44, 13. 46; 47, 23; 50, 67; 55, 10; 57, 47; Râm. 1, 13, 2; Bh. 1, 8, 18. **2,** to increase (v. t.); to make strong; to fix firmly; to clench; to fasten (My.). ಪುದಿದ ಅಂಗಮುಂ ಬಲಿದಿಹ ಅನಿಲಂ (ಕೂರ್ಮ Mr. 51). ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದ ಕೆಯ್ (ಮುಷ್ಟಿ 323). See Abh. P. 10, 186; Bp. 21, 23; Bh. 1, 10, 33; 6, 4, 140; J. 8, 3; 9, 17; 13, 42; 14, 3; 31, 33.

ಬಲಿ bali. 2. = ಬಱಿ 1, No. 2. See ಸುಡು-, ಸೊಡ-.

ಬಲಿ bali. 3. = ಬಱಿ 2. See ಅಟ್ಟುವಲಿ, ಬಱವಲಿ, ಬಱುವಲಿ.

ಬಲಿ bali. *Tax, impost, tribute, royal revenue* (ಕರ Nn. 19; ಪ್ರಕೃತಿ 16). 2, *an oblation or religious offering, any oblation or act of worship not being a real sacrifice* (ಅರ್ಚ, ಸಪರ್ಯ, ಉಪಹಾರ, ಪೂಜೆ Mr. 28; ಉಪಹಾರ Šm. 108). 3, *the offering of a portion of the daily meal of ghee, boiled rice, etc. to all creatures of every description, i. e. to gods* (especially to the gṛihadêvatâs or household spirits), *semi-divine beings, men, animals, trees, etc., and inanimate objects,* performed by throwing up into the air, generally at the door of the house, the remains of the morning and evening meal, uttering at the same time a mantra to some of the inferior deities, to the guhyakas, etc., or to the spirits of trees, waters, etc., the real consumers of the offering being the birds, dogs, insects, etc. in the neighbourhood of the house;—a daily offering of boiled rice to the viśvadêvas before the afternoon-meal to be consumed by dogs (My.);—any religious offering (not real sacrifice) presented on the occasion of a change of the moon (ಪರ್ವಗಳ್, ನಾನಾ ಬಲಿಗಳ ಕೊಡುವುದು 16). 4, an offering to demons (especially also Durgâ or Kâlî), etc., performed by putting heaps of boiled rice, or by killing sheep, buffaloes, etc., and also men (My.; see ಅಸುರ-, ಎಡೆವಲಿ, ದಿಗ್ಬಲಿ, ನರ-, ಪ್ರೇತ-, ಭೂತ-; J. 31, 55). 5, boiled rice (ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214). 6, *N. of a daitya, son of Virôčana,* who by Vishṇu (as vâmana) was tricked out of heaven and earth which belonged to his dominions, when Vishṇu, in consideration of his virtues, left pâtâla still in his dominion (ಬಲೀನ್ದ್ರ 16; Šmd. 251; Bp. 54, 38; 57, 23; J. 29, 1. 14). 7, powerful, strong; *a soldier;*—a general (ಚಮೂಪ, ಸೇನಾಪತಿ 16). 8, a virtuous man (ಸುಜನ, ಸಜ್ಜನ 16). 9, power, virtue (ಬಲ, ಶಕ್ತಿ 16). 10, good report, fame (ಕೀರ್ತಿ 16). 11, a festival, etc. (ಉತ್ಸವ, ಉತ್ಸಹ 16). 12, a washerman (ರಜಕ, ಅಗಸ 16). 13, a crow (ವಾಯಸ, ಕಾಗೆ 16; ಕಾಗೆ Mr. 476). 14, sulphur (ಗನ್ಧಕ 16). 15, = ವಲಿ 1, No. 2, q. v. — ಬಲಿ ಇಕ್ಕು. = ಬಲಿ ಕೊಡು. ಹರಸಿ ಬಲಿಗಳನಿಕ್ಕಿದರೆ ಗೋಚರಿಸದೇ ರಣವಿಜಯನಿಧಿ? (Bh. 10, 6, 3). — ಬಲಿ ಕೊಡು. = ಬಲಿಗೊಡು, q. v. To present a bali. ಬಲಿ ಕೊಡದವ ಚಲಕ್ಕೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). ಬಲಿ ಕೊಡೋಣ (ಶಾಮಿತ್ರ G.). — ಬಲಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make a bali (of somebody, Ršv. 11, 165; V. 14, 38). — ಬಲಿಗವ್ಬು. -ಕವ್ಬು. A post to which the victims are tied that are offered to a demon (My.). — ಬಲಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A stone on which a victim's blood is shed, its flesh (or parts of it) is put, and oblations of rice, flowers, etc. are deposited (My.). — ಬಲಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To throw any balis about (Ršv. 14, after 5). — ಬಲಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬಲಿ ಕೊಡು (J. 5, 72, q. v.). — ಬಲಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take as a gift or oblation (Ršv. 3, 101; Šsv. 4, 6). — ಬಲಿ ತಿನ್ನು. To eat a bali. ಬಲಿ ತಿಮ್ಬುವವನ ಕೂಡೆ ಕುಲಾ ಕೇಳೋದೇನು? (Prv.). — ಬಲಿ ಹಾಕಿಸು. To cause to offer any balis (especially bloody ones, buffaloes, sheep, etc. to bhûtas, Mârî, Durgâ, etc., My.). 2, to cause to dispossess or eject evil spirits by means of mantras and the offering of a fowl (My.). — ಬಲಿ ಹಾಕು. To offer as a victim or immolate, as a buffalo, a sheep, a goat, a fowl, etc., to evil spirits (My.); to offer boiled rice to them (My.). 2, to dispossess or eject evil spirits by means of mantras and the offering of a fowl (My.). ಬಲಿ ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಬಕ್ಷೀಸಾಹೇಬರ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ bali-čakravarti. = ಬಲಿ No. 6. (My.).

ಬಲಿದಾನ bali-dâna. Oblation of a bali. ಬಲಿದಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಮಾಧಾನ ಬೇಕು (Prv.).

ಬಲಿಧ್ವಂಸಿ bali-dhvaṁsi. *Vishṇu.*

ಬಲಿನ balina. = ವಲಿನ. (ಮೆಯ್ ಮೇಲೆ ನೀಱುಗೆಗಟ್ಟಿದವನು G.).

ಬಲಿನಿಕೇತನ bali-nikêtana. Bali's habitation: pâtâla (Mr. 392; see ಬಲಿ No. 6).

ಬಲಿಪಾಡ್ಯ bali-pâḍya. A yearly feast on kârtikaśukla-pâḍya in memory of Vishṇu's humbling Bali (My.).

ಬಲಿಪೀಠ bali-pîṭha. A structure of stone (altar) for putting boiled rice, fruits, flowers, and oblations of water upon, as a secondary pûjâ; there is either one such pîṭha in front of a temple or there are eight round about it (My.).

ಬಲಿಪುಷ್ಟ bali-pushṭa. Nourished by balis: *a crow.*

ಬಲಿಪ್ರದಾನ bali-pradâna. The act of putting the offerings on the balipîṭha or the balipîṭhas (My.).

ಬಲಿಬನ್ಧಾಕ್ಷಿ bali-bandha-akshi. The bitter apple, Cucumis colocynthis (ವಾರುಣಿ, ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ Mr. 146).

ಬಲಿಬರ್ದ balibarda. = ಬಲಿವರ್ದ. (Čpr. 2, after 24).

ಬಲಿಭುಜ್ bali-bhuj. ಬಲಿಭುಕ್. Devouring balis: *a crow* (ಕಾಗೆ Nn. 97).

ಬಲಿಮುದ್ರೆ bali-mudrĕ. A seal or mark applied to the body of the victim of a bali. ಬಲಿಮುದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸುಲಿಗೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬಲಿಯಿಸು baliyisu. = ಬಲಿಸು. To make firm, to fasten (Abh. P. 14, 180).

ಬಲಿವರ್ದ balivarda. = ಬಲಿಬರ್ದ, ಬಲೀವರ್ದ. (ಮುರಿ Šm. 105).

ಬಲಿಶಿಕ್ಷಕ bali-śikshaka. Vishṇu (My.).

ಬಲಿಷ್ಠ balishtha. (fr. ಬಲಿನ್). Most powerful, strongest, very strong or powerful. (My.; Bp. 30, 4; 44, 16; B. 4, 12; 5, 12. 130).

ಬಲಿಸದ್ಮ bali-sadma. *The abode of Bali: pâtâla* (see ಬಲಿ No. 6).

ಬಲಿಸು balisu. = ಬಲಿಯಿಸು. To make strong or firm (ಬಲ ಪಡಿಸು G.); to increase (v. t., J. 6, 37); to clinch; to fix firmly, to fasten, to tie, to tighten (Bh. 6, 4, 140; My.); to plant, as a garden (B. 3, 63); to found, as a town (B. 5, 195).

ಬಲಿಹ baliha. Making firm, clinching, etc. ಮುಷ್ಟಿಯ ಬಲಿಹ (ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ Nr.).

ಬಲಿಹರ bali-hara. Vishṇu (Mr. 18).

ಬಲೀನ್ದ್ರ bali-indra. = ಬಲಿ No. 6. (ಬಲಿ Nn. 16).

ಬಲೀನ್ದ್ರಪೂಜೆ balîndra-pûjĕ. Worship of Bali in the form of a ball of cow-dung ornamented with flowers, on the balipâḍya (My.).

ಬಲೀಮುಖ balî-mukha. = ವಲೀಮುಖ. Wrinkled-faced: *a monkey* (ಕೋಡಗ Mr. 161).

ಬಲೀವರ್ದ balîvarda. = ಬಲಿವರ್ದ. *A bull or ox.*

ಬಲು balu. = ಬಲ್ 2. Strength, etc. — ಬಲು ಕೆಟ್ಟದು. That which is very bad (My.; B. 4, 154). — ಬಲುಕೋಱೆ ದಾಡೆ. Huge, sharp tusks (Č. Bp. 47, 14). — ಬಲುಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. A great ocean (Bh. 5, 11, 40). — ಬಲುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. = ಬಲ್ಗತ್ತಲೆ. Thick or dense darkness (Bp. 16, 23; Bh. 1, 8, 93; 1, 16, 15; J. 4, 12). — ಬಲುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಬಲ್ಗತ್ತಿ. A large knife (Bp. 25, 25). — ಬಲುಗಬ್ಬ. Great pride (ಗರ್ವ Čt. I, 26). — ಬಲುಗರ. -ಕರ. 1. A powerful hand or ray (Bp. 44, 45; 50, 24). — ಬಲುಗರ. 2. Much or strong poison (J. 18, 51). — ಬಲುಗರ್ವ. = ಬಲುಗಬ್ಬ. (My.). — ಬಲುಗಲಹ. -ಕಲಹ. A great battle (Râm. 6, 50, 21). — ಬಲುಗಳವೆಗೂಳು. -ಕಳವೆ-ಕೂಳು. Much boiled rice of the kaḷavĕ kind (Râm. 6, 55, 15). — ಬಲುಗಾಯ. A severe wound (My.). — ಬಲುಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. A severe illness (Bp. 15, 19). — ಬಲುಗುದ್ದು. A severe blow with the fist (Râm. 6, 38, 12). — ಬಲುಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. A large weapon (Bh. 3, 6, 23). — ಬಲುಗೆಯ್ಬಣ್ಣ. -ಕೆಯ್-. A warrior with a powerful hand, one of great strength (Bh. 2, 2, 77). — ಬಲುಗೆರಹುಗಾಲ್. -ಕೆರಹು-ಕಾಲ್. A foot with large shoes (Bp. 18, 22). — ಬಲುಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Much work (My.). — ಬಲುಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. An assiduous or laborious person (ಕರ್ಮಣಿ, ಕರ್ಮಶೂರ Mr. 236). — ಬಲುಗೋಡೆಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole (made by burglars) in a thick wall (Bp. 31, 5). — ಬಲುಗೋಪ. -ಕೋಪ. Great anger (ಕಾಯ್ಪು Čt. I, 12). — ಬಲುಚೋದ್ಯ. Great astonishment or wonder (ಕಂಗು Čt. I, 73). — ಬಲುಜಾಣ. A very knowing or clever man (B. 4, 30). — ಬಲುತನ್ತ್ರ. Severe cursing (ತನ್ತು, ಪರಿಗ್ರಹ Mr. 530); excessive trickery. — ಬಲುದಗರ್. -ತಗರ್. A large ram (Grj. 6, 59). — ಬಲುದರ್ಪ. Great pride (Bp. 32, 33). — ಬಲುದಸಿ. = ಬಲ್ದಸಿ. A large pointed stake (Bp. 16, 11). — ಬಲುದುತ್ತು. -ತುತ್ತು. A large mouthful of food (Bh. 1, 10, 33). — ಬಲುದೆಪ್ಪ. -ತೆಪ್ಪ. A large or firm raft (Bp. 60, 46). — ಬಲುದೈನ್ಯ. Great humbleness (B. 4, 90). — ಬಲುಧನ. Great riches (Dp. 1). — ಬಲುಧನಿಕ. A very opulent man (Bp. 22, 54). — ಬಲುನಿಯೋಗ. An important business or office (Bp. 5, 4). — ಬಲುನುಡಿ. A severe, harsh word (ವಿಕ್ರುಷ್ಟ Mr. 84). — ಬಲುಪಾಪ. Great, or much, sin (Bh. 1, 8, 67). — ಬಲು ಬಲು. rep. A very great quantity, very much or many (My.). — ಬಲುಬಲೆ. A large or strong net. ಮೋಹ ಮೆಮ್ಬ ಬಲುಬಲೆ (Jmt. 24). — ಬಲುಬಿದ್ದು. A great banquet (Bh. 4, 2, 58). — ಬಲುಬೊಬ್ಬೆ. A loud bellowing, etc. (Bh. 6, 2, 4). — ಬಲುಭಟ. A strong warrior (J. 4, 18). — ಬಲುಭಾರ. = ಬಲ್ಭಾರ. Excessive weight, a heavy burden (ಭಾರಣೆ Bhn. 51). — ಬಲುಮದ್ದುಗಾರ್ತಿ. A great female poisoner (Bp. 40, 56). — ಬಲುಮುನಿಸು. = ಬಲುಗೋಪ. (Bp. 47, 47). — ಬಲುಮೆಳೆ. A large clump of trees (Bh. 6, 4, 108). — ಬಲುಯೋಚನೆ. Deep thought (My.); great sorrow (My.). — ಬಲುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. 1. To seize or lay hold of with one's whole mind (Râm. 3, 7, 22). — ಬಲುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. 2. Firm seizure, fast hold (Bh. 8, 27, 27). — ಬಲುಸನ್ತೋಷ. Much pleasure (B. 4, 18). — ಬಲುಸಱ. Great stickiness (Râm. 6, 49, 35). — ಬಲುಸಾಹಸ. Great boldness, etc. (Bh. 3, 13, 17). — ಬಲುಸೂತ್ರ. A firm, or stout, cord (Bp. 49, 44). — ಬಲುಹಾನಿ. A serious damage, loss or calamity (My.). — ಬಲುಹುರಿ. Many twists (Bh. 1, 10, 27). — ಬಲುಹೊದಱ. A thick bush (Bh. 1, 20, 60). — ಬಲುಹೋರಿ. A large bull or ox (Bp. 56, 28).

ಬಲುಕರಿಸು balukarisu. = ಬಲಾತ್ಕರಿಸು. (Bp. 28, 11; 38, 24; 40, 50).

ಬಲುಮೆ balumĕ. = ಬಲ್ಮೆ. Strength, power; —force, violence, rigour (My.; Tĕ. ಬಲಿಮಿ). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಬಲುಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಅನ್ಯಾಯದ್ದು ಆತನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವು? (B. 2, 45). See Bp. 51, 72; 52, 32; 58, 30; 61, 77.

ಬಲುಹು baluhu. = ಬಲವು, ಬಲ್ಪು, ಬಲ್ಮು. Increase; —strength, power, vigour, ability; firmness; influence, importance (ಪ್ರಾಣ, ಸ್ಥಾಮನ್, ಬಲ, ದ್ಯುಮ್ನ, ಓಜಸ್, ಶುಷ್ಮನ್, ತರಸ್, ಸಹಸ್ Hlâ.; ಸತ್ವ Nr.; ಅಕ್ಷ, ಬಲ್ಪು Nn. 37; My.); —force, violence, compulsion (ಹಠ, ಪ್ರಸಭ Hlâ.; ಹರ, ಪ್ರಸರ Mr. 461 in three MSS., one MS. ಬಲ್ಪು). ದೇಹದ ಬಲುಹು (ಬಲ, ವೀರ್ಯ); ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲುಹು (ಧೀಶಕ್ತಿ, ನಿಶ್ಚಯ); ಬಲುಹಾಗಿ ಕಟ್ಟುಹ (ಗ್ರಹ Nr.). ತಿವಿದರು ತೋಳ ಬಲುಹಿನಲಿ (Bh. 1, 10, 37). ಮನದ ಬಲುಹಂ ನೋಡಿದಪೆಂ (Bp. 19, 85). See Bp. 19, 26; 21, 47; 26, 25; 40, 45. 46; 50, 25; 51, 81; 58, 37; 59, 13; Abhâ. 1, 35; Râm. 3, 8, 69; Dp. 148, 1; ಅತಿ-.

ಬಲೆ balĕ. A net (ಆನಾಯ, ಜಾಲ, ಕುವೇಣಿ, ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನಿ Hlâ., Nr., Mr. 378; Si. 86; ಜಾಲ Nn. 34. 47; My.; M., Tĕ. ವಲೆ; T. ವಲೈ). ಮೃಗಗಳ ಹಿಡಿವ ಬಲೆ (ವಾಗುರೆ Nr.; Si. 343). ಕಾನನದಿ ಬೀಸಿದ ಬಲೆ (Bh. 1, 8, 53). ಭೂಪತಿಲಕ ಸಿಲುಕಿದನ್ ಅವದಿರೊಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ (2, 13, 45). ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೋಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಬಲೆ ನೇಯ್ದು ಮುರಕಾಲ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯ್ದಾನೇ? — ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಕ್ಷಿ, ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಇಱುವೆ (Prvs.). See Bp. 27, 20. 23. 24; 54, 29; Bh. 3, 13, 19; Šsv. 3, 49; J. 28, 47; 30, 15; ಇಡುವಲೆ, ಕಣ್ಣುವಲೆ, ಕಣ್ಣಿ-, ಕಾರ್ಬಲೆ, ಗುಣ್ಡುವಲೆ, ಗೋರಿ-, ತಡಿಕೆ-, ತೊಡಕು-, ದಣ್ಡಿ-, ದುಣ್ಡು-, ಪಾಸು-, ಬಲುಬಲೆ, ಬಳ್ಳಿವಲೆ, ಬಿರ್ಜು-, ಬೀಸು-, ಬೆಳ್ಳಾರ-, ಮಣ್ಣುವಿಗೆ-, ಸಿಡಿ-, ಹಿಣ್ಡು-. — ಬಲೆಗಣ್. -ಕಣ್. A mesh of a net (V. 2, 32). — ಬಲೆದೊಡಕು. -ತೊಡಕು. Entangling in a net (Bp. 40, 57). — ಬಲೆವೀಸು. -ಬೀಸು. To throw a net (Rsv. 5, 84; Šsv. 3, 50).

ಬಲೆ balĕ. *An aquatic plant, a species of mallow, Sida cordifolia.*

ಬಲೆಗಾಱ bale-gâṟa. A man using a net or nets (ಜಾಲಿಕ, ವಾಗುರಿಕ Nr.; ಸೂತ, ಜಾಲಿ, ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು Nn. 32);—a fisherman (My.). ಮೀನಿನ ಬಲೆಗಾಱನು (ಕೈವರ್ತ, ದಾಶ, ಧೀವರ Si. 86);—a man who hunts with a net (My.). ಮೃಗದ ಬಲೆಗಾಱ (ಜಾಲಿಕ, etc. 340). See Bp. 21, 28; ಚಿಗರಿ-.

ಬಲೋದ್ಬನ್ಧಿ balôdbandi. Force, violence, compulsion (My.; Br.).

ಬಲೋಲ balôla. = ಬಲವಲ. (Z.).

ಬಲೌಘ bala-ôgha. A multitude of troops or forces, a numerous force. (J. 4, 29; 20, 61).

ಬಲ್ಪು bal-pu. (Šmd. 248). = ಬಲುಹು q. v., etc. ಬಲ್ಪಿನ ಆಧಾರ (ಅಕ್ಷ Mr. 494). ಬಲ್ಪಿನ ಎತ್ತು (ಉಕ್ಷತರ, ಮಹೋಕ್ಷ 178). ಮುಪ್ಪು ಬಲ್ಪಾಗೆ ಶಿಥಿಲನಕ್ಕುಂ (310). ಕುಸುಮಾಯುಧ, ನಿನ್ನ ಬಲ್ಪು ಪೆಣ್ಮಕ್ಕಳೊಳ್ ಅಲ್ಲದಿಲ್ಲ! (Šmd. 151). See Čpr. 7, after 115; Bp. 2, 19; J. 1, 11; 2, 42; ಅತಿ-. — ಬಲ್ಪಡರ್. -ಅಡರ್. Strength to arise (Čpr. 4, 2). — ಬಲ್ಪಱ್. -ಅಱ್. Strength to fail; to lose strength (Grj. 8, after 77; Ršv. 5, 39). — ಬಲ್ಪುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಬಲ್ಪಱ್. (Abh. P. 13, 88; Grj. 6, after 40). — ಬಲ್ಪು ದೋಱು. -ತೋಱು. To evince vigour (Grj. 2, after 106). — ಬಲ್ಪೇಱು. -ಏಱು. Strength to increase (Čpr. 5, 73).

ಬಲ್ಬಜ balbaja. = ವಲ್ವಜ. *A species of coarse grass* (growing in solitary patches and not liked by cattle), *Eleusine indica Gaertn.* See Si. 369; ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು.

ಬಲ್ಮು balmu. = ಬಲ್ಪು, etc. ನಿಜ್ಜ ಫಲ ಪಯ್ರಿನ್ದುರ್ವಿಯಂ ಬಲ್ಮೆನಲ್ (Šk. 96).

ಬಲ್ಮೆ bal-me. (Šmd. 248). = ಬಲುಮೆ. Strength, etc. See Čh. v. 21; Bp. 44, 8; J. 12, 33; 14, 20; 15, 31; ಆಳ್ವಲ್ಮೆ, ತೋಳ್ವಲ್ಮೆ, ಬಿಲ್ವಲ್ಮೆ.

ಬಲ್ಮೆವನ್ತ balme-vanta. A strong, powerful man (ಬಲಾನ್ವಿತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60).

ಬಲ್ಯ balya. = ಬಲ್ಲೆ, ಬಲ್ಲೆಯ, ಬಲ್ಲೆವು, ಬಲ್ಲೆಹ, ಭಲ್ಲೆಯ, ಭಾಲೆ. A spear, a pike, a lance, a javelin (My.; Mhr. ಭಾಲಾ; *Cf.* Sk. ಭಲ್ಲ?).

ಬಲ್ಲ balla. ಬಲ್2-ಅ3. A man who possesses ability, skill, or erudition; a man who kens or knows. ಬಲ್ಲರ್ (ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ Šmd. 150. 395 Cm.; ಬಲ್ಲವರ್ 144 Cm.). ಬಲ್ಲರ ಮತಂ (144. 302). ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಕ್ಕಂ ಬಲ್ಲರಿನ್ದೇಕವಚನಮಕ್ಕುಂ (175). ಬಲ್ಲರ್ಗಳ್ ಮೆಚ್ಚುತಿರೆ (384). See Kk. 16; J. 28, 5; Ršv. 13, 25. **2,** it is used like *a relative present participle:* knowing, etc. (*cf.* ಬಲ್ಲವ). ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ (Šmd. 150. 395 Cm.). ಬಲ್ಲ ಬಲ್ಲಿದರ್ (J. 16, 21). ಬಲ್ಲನ್ತೆ (Bp. 35, 49; Ršv. 14, after 115; My.). ನೀನು ಬಲ್ಲಷ್ಟು ಹೇಳು! (B. 3, 1; My.). ಬಲ್ಲುದು, that which knows. ಕಾವ ಬಲ್ಲುದು (ಸನ್ನಾಹ್ಯ Mr. 156). ಪ್ರಜೆಯಂ ಪಾಲಿಸ ಬಲ್ಲಡಾತನ್ ಅರಸಂ (Šš. 58). — It is *conjugated* (according to Šmd 256 seq.): ಬಲ್ಲೆಂ (Bp. 20, 8; Bh. 2, 13, 47), ಬಲ್ಲೆನು, I know; ಬಲ್ಲೆಯ್ (Râm. 3, 2, 13. 20), ಬಲ್ಲಿ, thou knowest; ಬಲ್ಲಂ (Bp. 29, 20; 45, 4; 61, 72; Ršv. 6, 132; 13, after 96; J. 3, 19), ಬಲ್ಲನು, he knows; ಬಲ್ಲಳ್, ಬಲ್ಲಳು, she knows; ಬಲ್ಲುದು, ಬಲ್ಲದು, (ಬಲ್ಲಿತು), it knows; ಬಲ್ಲೆವು (Bp. 18, 24), we know; ಬಲ್ಲಿರ್, ಬಲ್ಲಿರಿ, you know; ಬಲ್ಲರ್ (Bp. 29, 20; J. 29, 36; Bh. 2, 13, 14), ಬಲ್ಲರು, they know; ಬಲ್ಲುವು, ಬಲ್ಲವು, they know. ಅರಿದಲ್ಲ ಈ ಮಾತು! ನಿಜ್ಜಯಂ ಬಲ್ಲಿ (Sp.). ಬಲ್ಲೆನೆನ್ದೆಮ್ಬರೆಲ್ಲವರು ಹಿರಿಯರೇ? (Sp.). ಬರ್ಪುರ್ದನೀತಂ ಬಲ್ಲಂ (Ršv. 13, 101). ಜಗದೇಱಿಯನೇ ಬಲ್ಲಂ (J. 4, 10). ಪಾಪಿ ಬಲ್ಲನೆ ಪರರ ಸುಖದುಃಖದಿಂಗಿತವ? ಕೋಪಿ ಬಲ್ಲನೆ ದಾನಧರ್ಮಗಳ ಗುಣವ? ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲುದೆ ಹೊತ್ತ ಕಸ್ತುರಿಯ ಪರಿಮಳವ? ಮೃತ್ಯು ಬಲ್ಲಳೆ ವೇಳ್ಯ ಹೊತ್ತೆಮ್ಬುದ? ತೊತ್ತು ಬಲ್ಲಳೆ ಮಾನವಭಿಮಾನವೆಮ್ಬುದನು? ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮೀಸಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳಗೆ ಬಲ್ಲ. — ಕಳ್ಳನ ಹೆಜ್ಜೆ ಕಳ್ಳ ಬಲ್ಲ. — ಹಾವಿನ ಹೆಜ್ಜೇ ಹಾವೇ ಬಲ್ಲದು. — ಕೂಗೋ ಕೋಳಿಗೆ ಕುಣ್ಡೇ ನೊಣ್ದೀತೇ? (no! early) ಎದ್ದು ರಾಗೀ ಬೀಸುವಳೇ ಬಲ್ಲಳು. — ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಱುತ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲದೇ)? (Prvs.). — ಬಲ್ಲವ. ಬಲ್ಲ No. 2 -ಅವ. = ಬಲ್ಲ No. 1. (ಚತುರ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಕೃತಹಸ್ತ, ಕೃತಮುಖ, ದಕ್ಷ, ಕುಶಲ, ಅಭಿಜ್ಞ, ನಿಷ್ಣಾತ, ಶಿಕ್ಷಿತ, ಪ್ರವೀಣ Hlâ.; ವಿದ್ವಸ್, ಬುಧ, ಧೀರ, ಪಣ್ಡಿತ, etc. Nr.; ಚತುರ, ಪ್ರವೀಣ, etc. Mr. 224; ವಿಧಿ, ವಿಚಕ್ಷಣ Nn. 21). ಬಲ್ಲವರ್ (ಬಲ್ಲರ್ Šmd. 144 Cm.; ಅಱಿವರ್ 175 Cm.; ಬಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ 146 Cm.; ಚದುರರ್ 296 Cm.; ಅಱಿತವರ್ 301 Cm.). ಕವಿಮಾರ್ಗಮಂ ಬಲ್ಲವರ್ (ಮಾರ್ಗವಿದರ್ 22 Cm.); ವಾಕ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲವರ್ (ವಾಗ್ವಿದರ್ 399 Cm.). ಶಾಸ್ತ್ರವಂ ಬಲ್ಲವಂ (ಅನ್ತರ್ವಾಣಿ); ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ದೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪುಂಖ Hlâ.). ವಿಶೇಷಾರ್ಥವ ಕಾಣ ಬಲ್ಲವನು (ಪ್ರಗಲ್ಭ, ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ); ಶೈವಸಿದ್ಧಾನ್ತವ ಬಲ್ಲವನು (ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾನ್ತ, ತಾನ್ತ್ರಿಕ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ (ಕೃತಪುಂಖ Mr. 294). ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲವನು (ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ 79). ಎಲ್ಲವಂ ಬಲ್ಲವನು (ಲಘು, ಮನೋಜ್ಞ Nn. 145, o. r. only ಬಲ್ಲವನು). ರನ್ನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ (Šm. 67). ಬಲ್ಲವರೊಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವಂ ಮೆದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಬಲ್ಲವನ ಗುಣ ಮಲ್ಲಿಗೇ ಹಾಗೆ. — ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ. — ಬರಹ ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ತರಹರಿಕೆಯಿರ ಬೇಕು. — ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ಕಲ್ಲು ತಗಲಿದರೆ ತಲ್ಲಣಿಸದೆ ಇರನು (Prvs.). See Čpr. 1, 48; Bp. 34, 28; Bh. 1, 8, 13; B. 1, 28. — ಬಲ್ಲವಾಡಿ. (-ಪಾಡಿ). N. of a place. ಬಯ್ದಿದು ಬಲ್ಲವಾಡಿ, ನೆಱೆ ನಮ್ಬಿದುರ್ದು, ಅರುಹತಂ ಜಿನೇನ್ದ್ರನನ್ತಿರ್ದ ಮಹಾನುಭಾವ (Šmd. 38, o. r. ಬಳ್ಳವಾಡಿ). — ಬಲ್ಲಾತ. ಬಲ್ಲ2-ಆತ. = ಬಲ್ಲವ. (My.). ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವದ, ವದಾವದ); ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗೀಶ, ವಾಕ್ಪತಿ); ಸ್ಮಾರ್ತಧರ್ಮವ ಬಲ್ಲಾತನು (ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕ Nr.). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮುತ್ತೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು (Sp.).

ಬಲ್ಲತನ ballatana. Ability, erudition, knowledge, good sense (ವೇದನ Nn. 156; ವೇದನೆ Mr. 479; My.). ಕವಿತ್ವದ ಬಲ್ಲತನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಕರ್ತೃ (Šmd. 301 Cm.). ಉಲಿಯದೇ, ಕೆಲೆಯದೇ, ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡದಲೆ, ಬಲುಬಲ್ಲತನದಿಯಿರುವವಳು ದೊರೆವುದು ಸಲೆ ಗುರುಕರುಣ (Sp.). See Bp. 5, 5; 40, 14; Ršv. 13, 4.

ಬಲ್ಲನ್ದ ballanda. = ಬಲ್ಲತನ. (Bp. 37, 15).

ಬಲ್ಲವಿಕೆ ballavike. = ಬಲ್ಲತನ. (Č. Bp. 8, 13).

ಬಲ್ಲಹ ballaha. = ಬಲ್ಲವ. ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹಂ or ಮಾತುಬಲ್ಲಹಂ (Šmd. 196, o. r. ಮಾತುವಲ್ಲಹಂ). ಬಲ್ಲಹರ ಬಲ್ಲಹಂ (Bhâgavata 10, 1, 13). See Bp. 9, 46; 53, 53; 51, 63; 53, 70.

ಬಲ್ಲಹ ballaha. Tbh. of ವಲ್ಲಭ (Šmd. 369; ಅಣ್ಮ Čt. I, 59; ಅಣ್ಮ, ಎಱೆಯ, ಅಧಿಪತಿ Šš.). ಗರಂಗಳ ಬಲ್ಲಹಂ (ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). See Bp. 8, 1; 21, 14. 22; 55, 6; 61, 8; J. 18, 49.

ಬಲ್ಲಿತು ballitu. = ಬಲ್ಲಿತ್ತು (Šmd. 96; = ಬಲ್. 212. 213). That which is strong, firm, etc. (J. 14, 9). ಬಲ್ಲಿತಹುದು (ಸಾರ, ಸ್ಥಿರಾಂಶ Nr.). ವಿಪುಲವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪಾತಂ (ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಓಜ Šm. 46). — ಬಲ್ಲಿದ. A man who is strong, able, clever or great (ಬಲವತ್, ಅಂಸಲ Hlâ.; ದಕ್ಷ, ಸತ್ವವುಳ್ಳವ Nn. 121; ಹಂಸ Mr. 505; ಅಗ್ಗಳೆಯ Bhn. 13; My.); a rich man (My.). ಎನಗೆ ಬಲ್ಲಿದರಾಗಲಾರ್ಪರೆ ಗಾವಿಲರ್? (Šmd. 121). ಕಾದುಪೊಡೆ ಒರ್ವನೆ ಬಲ್ಲಿದಂ (298). ಕೆಲಸಕೆ

ಬಲ್ಲಿದ (ಕರ್ಮಠತೂರ, ಕರ್ಮಠ Hlâ.). ನಾ ಬಲ್ಲಿದ, ತಾ ಬಲ್ಲಿದ ನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ್ ಅಹಂಕರಿಸುಹಂ (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Nr.). ದೈವದ ಒಲ್ಮೆಯಿರಲುಂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದನಾಗನೇ? (Šš. 44). ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಱ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ (ಬಲ್ಲಿದ ಅವಗೆ) ಬಾಸೆ ಹೇಱ ಬೇಡ.—ಬಲ್ಲಿದವನ ಹಗೇವು ತೆಗೆಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಡವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಕಡು-; Bp. 21, 40; 58, 21. 35; 61, 8; Šš. s. ಒಲ್ಮೆ; J. 16, 2. 21; 31, 12.

ಬಲ್ಲಿತ್ತು ballittu. = ಬಲ್ಲಿತು, q. v.

ಬಲ್ಲೆ ballĕ. Increase: further, and (ಬಱ, ಮತ್ತೆ Šmd. 398. 110).

ಬಲ್ಲೆ ballĕ. = ಬಲ್ಯ, etc. (My.).

ಬಲ್ಲೆಯ ballĕya. = ಬಲ್ಲೆ, etc. (My.; T. ವಲ್ಲ್ಯೆಯ; M. ವಲ್ಲಯ; Tĕ. ಬಲ್ಲಿಯಮು, ಬಲ್ಲೆಮು).

ಬಲ್ಲೆವು ballĕvu. = ಬಲ್ಲೆಯ, etc. (My.; ಶಕ್ತಿ, ಕಾಸು Si. 423).

ಬಲ್ಲೆಹ ballĕha. = ಬಲ್ಲೆವು, etc. (Grj. 7, 54; Ršv. 6, after 11).

ಬವ bava. The first karaṇa or astrological division of the day (Sk.; My.).

ಬವಕೆ bavakĕ. = ಬಯುಕೆ 2. (My.).

ಬವಣಿ bavaṇi. = ಬವಳಿ. Tbh. of ಭ್ರಮಣಿ. Turning round; confusion, etc. (J. 23, 32; 30, 20). — ಬವಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to move about circularly; to become dizzy (J. 28, 5).

ಬವಣಿಗೆ bavaṇigĕ. = ಬವಣಿ. See ಪರಿಬವಣಿಗೆ.

ಬವಣೆ bavaṇĕ. Tbh. of ಭ್ರಮಣ. (Č. Bp. 47, 25).

ಬವನಾಸಿ bavanâsi. = ಬೋನಾಸಿ. A mendicant's vessel of metal for receiving alms (My.; Tĕ.).

ಬವರ bavara. 1. Battle, war (ಸಂಗ್ರಾಮ Bhn. 33; ಕಲಹ, ಜಗಳ, ಕಾಳಗ, ಯುದ್ಧ Si. 294; Bh. 4, 6, 24; 8, 23 sum.; J. 7, 53; 12, 49; 13, 33; My.; Tĕ.; *cf.* Sk. ಭಣ್ಡರ, a particular kind of combat = ಕಲಹವಿಶೇಷ, and ಬಣ್ಡಣ). — ಬವರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To fight (Abh. P. 14, 203).

ಬವರ bavara. 2. Tbh. of ಭ್ರಮರ (Šmd. 345; Čt. I, 99; II, 55; ಆಱಡಿ, ಬಿಂಗ, ಪಱಮೆ, etc. Šm. 27, Kk. 14; ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 90).

ಬವರಿ bavari. Tbh. of ಭ್ರಮರಿ. The act of turning about, swinging or brandishing (ಭ್ರಮರಿ Bhn. 33; Bh. 1, 7, 2. 3. 28). 2, a beam in a mill by which its kaṇĕ is turned (ಕತ್ತರಿ Mr. 213). 3, revolving, moving in a circle or to and fro, as in a single combat (Râm. 4, 4, 26). — ಬವರಿಗಡ್ಡ. = ಬವರಿಯ ಗಡ್ಡ. (Râm. 4, 1, 1). — ಬವರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To cause to move about (Ršv. 5, 113). — ಬವರಿಯ ಗಡ್ಡ. A curled beard about the chin (Bp. 3, 27). — ಬವರಿವರಿ. -ಪರಿ. To run in a circular manner (Ršv. 6, after 11 twice; Ššv. 4, after 17).

ಬವರಿಗ bavariga. (fr. ಬವರ 1). A warrior (Râm. 6, 14, 21).

ಬವರಿಸು bavarisu. = ಬೆವರಿಸು. (My.).

ಬವರಿಸು bavarisu. To go or move about: to be used (Kâvy. I, 5, 24; III, 1, 24; IV, 37).

ಬವರು bavaru. = ಬೆವರು 3. (My.).

ಬವಸು bavasu. = ಬಯುಸು. (My.).

ಬವಸು bavasu. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ (Šmd. II; Kk. 83; ಕೃಷಿ Čt. I, 49).

ಬವಸೆ bavasĕ. (= ಬವಸು). Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. Wish, desire (Čpr. 3, 38; 7, after 48; Abh. P. 2, 16). *Cf.* K. ಬವಸು?

ಬವಳಿ bavaḷi. = ಬವಣಿ. (ಮೂರ್ಛೆ G.).

ಬವಿ bavi. Tbh. of ಭವಿ (Šmd. 339).

ಬವುಳಿಕೆ bavuḷikĕ. = ಬವಳಿ. (ಕಶ್ಮಲ, ಮೂರ್ಛೆ G.).

ಬಶ್ರುತಿ ba-śruti. The sound, or the syllable, *ba* (Šmd. 121).

ಬಸ basa. A sound in imitation of that of a mill-stone when turned (My.). — ಬಸ ಬಸ. rep. (My.). 2, imitation of the sound of clouds of dust rising and whisking (Mhr. ಭಸಭಸ, ಭಸಾಭಸ). ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಅನ್ದರೆ ಬಸ ಬಸ ಸುರೀತೋ? (Prv.).

ಬಸ basa. 1. Tbh. of ವಶ. (Ršv. 13, 5; T. ವಯು, ವಜ, subjection, etc.; strength, power, might). See ಮೆಯ್ವಸ. — ಬಸವಱ. -ಅಱ. Power to be ruined: to be reduced in power, to fade more or less (ಸತ್ವಸಾಮಾನ್ಯತೆ Čt. I, 78). See Čpr. 2, 24; Bp. 13, 16; 14, 17; 23, 18; 32, 20; 44, 15; 52, 18; 53, 64; 56, 42; Č. Bp. 42, 27; Ššv. 1, after 79; J. 2, 14; 19, 30.

ಬಸ basa. 2. = ಬಸವ (My.), *e. g.* ಚನ ಬಸಪ್ಪಾ, ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪಾ (Čb.'s third title-page). Also shortened into ಬ, see ಬಸೆಟ್ಟಿ.

ಬಸತಿ basati. = ವಸತಿ. See ಬಸದಿ.

ಬಸದಿ basadi. = ಬಸತಿ, ಬಸ್ತಿ. Tbh. of ವಸತಿ (Šmd. 338. 342; where o. r. ಬಸತಿ; ಸವಣ್ಮನೆ Čt. II, 100; My.). A Jaina monastery or temple. See Abh. P. 7, after 137; Bp. 49, 12. 42. 46; 50, 80; 51, 1. 52. 53. 64. 66. 73. 78; 52, 11. 13. 17. 22. 23. 32. 34. 36. 48; 54, 8; 56, 36.

ಬಸದು basadu. = ಬಸಿದು. — ಬಸದಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To cause to become sharp, acute, or ardent (Čpr. 4, 78; Abh. P. 10, 40). — ಬಸದಾಗು. -ಆಗು. To become sharp, etc.; to increase (Čpr. 8, 68); to become full of ardent desire (Abh. P. 9, 163; 13, 51).

ಬಸನ basana. 1. = ವಸನ 1. (Čpr. 3, 38).

ಬಸನ basana. 2. = ವಸನ 2. (Čpr. 8, after 48).

ಬಸನ basana. 3. Tbh. of ವ್ಯಸನ. (Čpr. 2, 28; 8, after 56). See ಬೇಣ್ಟೆವಸನ.

ಬಸನ್ತ basanta. = ವಸನ್ತ. (Šmd. 342; Čt. II, 69; Kk. 18; Šm. 20; see Šmd. 127; T. ವಯನ್ತ).

ಬಸರಿ basari. = ಬಸಿರಿ, ಬಸುರಿ. The waved-leaved fig-tree, Ficus infectoria Willd. (Ficus venosa Ait., ಪ್ಲಕ್ಷ, ಜಟಿ, ಪರ್ಕಟಿ Si. 128); the high tree Ficus tsicla Roxb. (Z.; My.). 2, the tree Hibiscus populneoides Roxb. (ಕನ್ದರಾಲ, ಗರ್ದಭಾಣ್ಡ, ಕಪೀತನ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಪ್ಲಕ್ಷ, ಪಣಿಯಾಲ Si. 131). See ಜಡೇ ಬಸರೀ ಗಿಡ.

ಬಸಱ್ basaṟ. ಬಸಱು. = ಬಸುಱ್ q. v., etc. (C.). ಗೂಳಿ ಬಸಱು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ Si. 396). ಬಸಱು ಬನ್ದಾಕ್ಷಣ ಹಸುರುಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಬಸಱೂರು. -ಊರು. N. of a place on the western coast. ವಣ್ಡಾರ ಕಮ್ಬಳ, ಬಸಱೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೀಶ್ವರ ಕೋಡೀ ಹಬ್ಬ ಮೂಱು ಕಣ್ಡರೆ ಮೋಕ್ಷ. —ಬಸಱೂರಿನವರು (or ಗೋಕರ್ಣದವರು) ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ಕುಮಟೆಯವರು (the people of Coompta on the western coast) ದಣ್ಡ ತೆಱ ಬೇಕನ್ತೆ (Prvs.). — ಬಸಱೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. A festivity held at the first pregnancy of a woman (My.), or at the first sîmantônnaya (My.).

ಬಸಱಿ basaṟi. = ಬಸುಱಿ. (My.).

ಬಸಲೆ basalĕ. = (ಬಚ್ಚಲಿ, ಬಚ್ಚಲೆ), ಬಸಳೆ, (ವಸಲೆ). The plant Basella cordifolia Lam. (ಉಪೋದಿಕೆ Nr.;

see T. s. ಪಲ್ಲ); the plant Basella lucida or rubra (ಮನ್ದಕಾಲಿ, ಪೋತಕೀ Mr. 148). See ಉಲಿಬಿಱಿ-, ಮಡಿವಸಲೆ, ಮದವಸಲೆ. ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಬರಸ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಬಸವ basava. = ಬಸ 2. Tbh. of ವೃಷಭ (Šmd. 353. 369; Čt. II, 42). A bull (ವೃಷ, ಗೂಳಿ Nn. 16; ವೃಷಭ 26; Šm. 5; ಬಲೀವರ್ದ, ವೃಷಭ, etc., ಎತ್ತು Si. 318; Čpr. 2, 24);—the bull on which Šiva rides;—its stone-image worshipped by the Lingâytas;—and its incarnation on earth: Basava, the founder of the lingâyta sect (Bp. 2, 39; 3, 21. 33; 22, 46. 52; 61, 10. 41. 60. 63. 86; Si. 318);—a bull at liberty dedicated to some deity (= ಗೂಳಿ-, My.);—a man who (like a ಗೂಳಿ) roams about idly and leads a shameful life (My.). ಬಸವನ ಹಿನ್ದೆ ಬಾಲ (said of a man when he continually follows one).—ಬಸವಾ! ಎನ್ದರೆ ಪಾಪ! ಎನ್ದರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು ತಾ! ಎನ್ದ (Prvs.). — ಬಸವಚರಿತೆ. The legend of Basava, the founder of the lingâyta sect, finished in Kannaḍa A. D. 1369 (Bp. 61, 92). — ಬಸವಣ. -ಅಣ. Basava, the founder of the lingâyta sect (Bp. 31, 13; 55, 11; *cf.* ಚನ್ನ-). — ಬಸವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಬಸವಣ. (Bp. 1, 8; 4, 65; 37, 29; 54, 83; 55, 12; Mhr.). —ಬಸವದಣ್ಡನಾಯಕ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 29, 18). — ಬಸವದೇವ. N. (Bp. 58, 3; 59, 1). — ಬಸವನ ಕೊಮ್ಬಿನ ಹುಱು. A snail (My.). — ಬಸವನ ಕೋಡಿನ ಹುಱು. A snail (My.). — ಬಸವನ ಗಿಡ. The tree Credela toona Roxb. (ತುನ್ನ, ನನ್ದಿವೃಕ್ಷ, etc. Si. 153). — ಬಸವನ ಮುದ್ರೇ ವರಹ. A gold pagoda, worth five Rupees (My.). — ಬಸವಪಾದದ ಹೂ. A garden-plant, growing wild also, Impatiens balsamina L. (Z.), the lady's slipper. — ಬಸವಪುರಾಣ. = ಬಸವಚರಿತೆ. (Bp. 1, 16; 61, 79. 80. 91). — ಬಸವಭಣ್ಡಾರಿ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 29, 23). — ಬಸವಮನ್ತ್ರಿ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 58, 55). — ಬಸವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಬಸವಣ್ಣ & N. (Bp. 9, 48; 36, 8; 55, 3; 57 sum.; 58, 21). — ಬಸವರಸ. -ಅರಸ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 1, 29; 58, 20). — ಬಸವರಾಜ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 47, 33; 57, 88; 61, 40). — ಬಸವಸಚಿವ. = ಬಸವಣ್ಣ. (Bp. 35, 1; 55, 8). — ಬಸವಾಮಾತ್ಯ. -ಅಮಾತ್ಯ. = ಬಸವಸಚಿವ. (Bp. 55, 10; 57, 75. 81). — ಬಸವೇಶ. -ಈಶ. = ಬಸವರಸ. (Bp. 55,86; 60 sum.). — ಬಸವೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. The bull on which Šiva rides (C.); its stone-image (C.); the founder of the lingâyta sect (C.).

ಬಸವಿ basavi. = ಬಸಿವಿ. A prostitute (like a she-gûḷi) in temples or mathas (My.; T. ವಜವಿ, ವಬಿಂಗಿ; Tĕ. ಬಸಿವಿ; Mhr.).

ಬಸಳೆ basaḷĕ. = ಬಸಲೆ. A twining succulent herb, the Malabar night-shade, Basella alba Lin. (My.; St. & Pl.; M. ವಶಳೆ, Portulaca oleracea; ಬೆಳ್ಳವಶಳೆ, Basella alba). See ಕೆಮ್ಬು-. ಬಸಳೇ ಸಪ್ಪು ಬಸವಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬಸಿ basi. 1. = ಜೊಸೆ. To drip, to drop, to trickle, to ooze, as water through the small openings in a well, blood from a wound, etc., to flow;—to pour off the water from boiled rice, etc., by inclining the vessel, to strain (ಗಲನ Šmd. Dh.; My.; T., M. ವಡಿ, ವಟ್; Tĕ. ವಡಿ; *cf.* ಒಡಿ 3, ಬಚ್ಚಲ್, ಬದಿ 1; ಬಾರ್ 4). P. ps. ಬಸಿದು, ಬಸ್ತು. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಬಸಿದ ನೀರು (ಮಣ್ಡ Si. 315). ಬಸಿವ ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್ (J. 12, 25). ಬಸಿವ ನೆತ್ತರ ಗಾಯಂ (28, 35; see also 19, 37). ಸಗ್ಗಳೆಯ ನೀರಿನ್ದ ಕಾಲ್ದುದಿಯೊಳ್ ಬಸಿವ ನೆತ್ತರಂ ತೊಳೆದು (28, 55). ಬಸಿವುದು ಅರುಣಾಮ್ಬುಗಳ್ ಇದಂ ಖಣ್ಡಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 32, 21). ರುಧಿರಮ್ ಇನಿತು ಬಸಿಯದೆ (39, 64). ಮೇಲಿನ ತಿಳಿನೀರೆಲ್ಲ ಬಸಿದು ತೆಗೆಯುವರು (B. 4, 55). ಬಸ್ತ ಎಸರು. = ಬಸ್ತ ಸಾಱು (My.). — ಬಸ್ತ ಗಂಜಿ. Conjee that has been poured off from boiled rice (My.). — ಬಸ್ತ ಸಾಱು. Broth that has been poured off from boiled vegetables (My.).

ಬಸಿ basi. 2. To be pointed, to be sharpened;—to point (a thing), to sharpen (ಶಾತ Šmd. Dh.; Čpr. 5, 53; T. ವಡಿ; see Tbh. ಬಾಚಿ 2; *cf.* ಮಸೆ?).

ಬಸಿ basi. 3. = ಬಸೆ. (A pointed object; Tĕ. ವಡಿ, sharpness; ವಸಿ, a spike, a wooden pin; T. ವಜ, ವೈ, ವಳ್, sharpness; the point or edge of a thing; a pointed stake; a sword; a trident); the tongue of a balance (ದಣ್ಡಮಧ್ಯ Šmd. Dh.).

ಬಸಿದು basidu. (Šmd. 95. 96. 183). = ಬಸದು. That which is pointed, sharp, keen, or acute (ಕೂರಿತು Šm. 50). — ಬಸಿಯಂ. (fr. ಬಸಿದು Šmd. 184). A sharp (or rigorous) man.

ಬಸಿರಿ basiri. = ಬಸರಿ, etc. (My.).

ಬಸಿಱ್ basir̤. (Šmd. 59). = ಬಸಱ್, ಬಸುಱ್, ಬಸ್ರು. The belly, the abdomen (ಪೊಡೆ Kk. 32; ಪೊಡೆ, ಹೊಟ್ಟೆ Šm. 70; ಪೊಡೆ 90; Čpr. 3, 45. 85. 92; 5, 11; Rŝv. 13, after 104; T. ವಯಿಱು; M. ವಯಱು). ಬಸಿಱ್ಗಳ್ (Šmd. 53). ತನ್ನ ಬಸಿಱ ಹೊರೆವವ (ಆದ್ಯೂನ, ಔದರಿಕ Hlâ.). See ಎಲರುಣಿವಸಿಱ, ಪೊಮ್ಬಸಿಱ, ರನ್ನವಸಿಱಳ್. — ಬಸಿಱ್ಕುತ್ತ. Diarrhoea. ಬಸಿಱ್ಕುತ್ತಮುಳ್ಳವನು (ಅತಿಸಾರಕಿ Hlâ.).

ಬಸಿವಿ basivi. = ಬಸವಿ. (My.).

ಬಸು basu. 1. A short P. p. of ಬಸಿ 1, in ಬಸುಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಸು basu. 2. Oozing, etc. — ಬಸುಕುತ್ತ. Diarrhoea (ಅತಿಸಾರ Mr. 386, one MS. ಬಸುಗುತ್ತ, another one ಬಸುಕುತ್ತ; *cf.* ಬಸಿಱ್ಕುತ್ತ).

ಬಸುಮ basuma. Tbh. of ಭಸ್ಮ. (My.).

ಬಸುರಿ basuri. = ಬಸರಿ, etc. (ಪರ್ಕಟಿ Mr. 122; ಬದ್ಧಕಿ 149; Bp. 45, 36; see ಕಬ್-).

ಬಸುಱ್ basur̤. ಬಸುಱು. = ಬಸಿಱ್, etc. The belly; the womb (C.);—pregnancy; the embryo (C.; ಗರ್ಭ, ಭ್ರೂಣ Si. 194; ಗರ್ಭ 441); the inside, the hold of a ship, etc. ಬಸುಱ ಒಳಗು (ಕೋಷ್ಠ, ಅನ್ತರ್ಜಠರ); ತನ್ನ ಬಸುಱಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಸ್ವಜಾತ, ಔರಸ Nr.). ಬಸುಱ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ, ಗುರ್ವಿ, ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ; ಭ್ರೂಣ, ಗರ್ಭಿಣಿ); ನಾವೆಯ ಬಸುಱು (ಪುಲಿಂಗ, ಮಂಗ Hlâ.). ಬಸುಱ ಸತಿ (ಭ್ರೂಣ Mr. 476). ಹೆಂಗಳ ಬಸುಱು (ಭ್ರೂಣ Si. 418). ಬಸುಱಿನ ಬಯ್ಕೆಯುಳ್ಳವಳು (ಶ್ರದ್ಧಾಲು, ದೋಹದವತಿ 183). ಬಸುಱೊಳಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮಾವಿಚೀಲ (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು 194). ಮಮಕಾರ ಮೋಹಿನಿದೇವಿಯರ ಬಸುಱಿನಲಿ ವರರಾಜೀವಲೋಚನೆ...ಹುಟ್ಟಿದಳ್ (Prll. 3, 10). ಬಸುಱುಹೆಣ್ಡತಿ, ಮಗನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಕಾಯಿಬೌದ್ಧನ ಬಸುಱೊಳ್ ಉದಯಿಸಿ (Bp. 50, 62). ಬಸುಱುಳ್ಳವಳು (ಗರ್ಭಿಣಿ G.). ಬಸುಱಿನಲ್ಲಿ (Nn. 85). See Grj. 8, after 74; Bp. 1, 49; 3, 14; 12, 48; 45, 32; 46, 58; 59, 10; J. 17, 54; 19, 24; ಕಬ್ಬಸುಱ್, ಜೊಜ್ಜಲುಬಸುಱ್, ತೆಳ್ವಸುಱ್, ಪೊಮ್ಬಸುಱು. — ಬಸುಱಾಗು. -ಆಗು. To become pregnant. ಬಸುಱಾದವನ್ಥಾ ಸ್ತ್ರೀ (ಗರ್ಭಿಣಿ Nn. 133). ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸುಱಾಗಿ, ಹೆಱುವದಕ್ಕೆ ಠಾವಿಲ್ಲ (Prv.). —

ಬಸುಱುದಣಿ. -ತಣಿ. The belly to be satiated (Bp. 30, 5). — ಬಸುಱುದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. The belly to be filled (Bp. 15, 23). — ಬಸುಱು ನಿಲ್. Pregnancy to take place. ನಿನ ಬಸುಱು (ಕೃಪೀಟ Nn. 85; Mr. 484; My.). — ಬಸುರ್ಕುತ್ತ. = ಬಸಿರ್ಕುತ್ತ, ಬಸುಕುತ್ತ, q. v.

ಬಸುಱಿ basuṟi. = ಬಸಱಿ. A pregnant woman (ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ, ಗುರ್ವಿಣಿ, ಅನ್ತರ್ವತ್ನಿ, ಗರ್ಭಿಣಿ Si. 188; Bp. 3, 17; 57, 15; My.). ಬಸುಱಿಯರ ಗುಮ್ಪು (ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯ Si. 189).

ಬಸೆ basĕ. = ಬಸಿ 3. A small pointed object that sticks in the ground, a stubble of tŏgari, etc. (but not a kôli, S. Mhr.).

ಬಸೆ basĕ. 1. Tbh. of ವಶೆ. A barren cow (ಗೊಡ್ಡಾಕಳ್ Šmd. 342). 2, a female elephant (ಹೆಣ್ಣಾನೆ 342).

ಬಸೆ basĕ. 2. Tbh. of ವಸೆ. Fat (ನೆಣ Šmd. 342). ಬಸೆಯೆಮ್ಬ ನಾತ (Mr. 278). ಪರಿವ ನೆತ್ತರ (ಮತ್ತೆ) ಬಸೆಯ ಜಗಿ (J. 22, 23). ಬಸೇ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಹ್ಯಾಗೆ ಕರ ತರೋದು? (Prv.).

ಬಸೆಟ್ಟಿ ba-sĕṭṭi. (*i. e.* ಬಸವಸೆಟ್ಟಿ). N. (My.; B. 3, 28).

ಬಸ್ತ basta. = ವಸ್ತ. (Sk.).

ಬಸ್ತಿ basti. = ಬಸದಿ, etc. (My.; Mhr.; ನಾಸ್ತಿಕಾಲಯ Si. 108).

ಬಸ್ತು bastu. = ಬೊಸ್ತು. A P. p. of ಬಸಿ 1, q. v. (My.).

ಬಸ್ತು bastu. A bale of goods; a packet of letters (My.; Br., H.).

ಬಸ್ರು basṟu. = ಬಸಿಱ್, etc. (My.).

ಬಹ baha. = ಬಪ್ಪ, etc., ಬಾಹ. Present relative participle of ಬರ್ 1. ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ); ಜವೆ ಕಿಱುಜವೆ ಆಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ ಭೂಮಿ (ಯವ್ಯ Nr.). ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಸಿನೀವಾಲಿ Hlå.). ಬಱಿವಿಡಿದು ಬಹವನು (ಅನುಚರ, etc. Nr.). ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಾದು (ವ್ಯಕ್ತ Nn. 115). ಆರಯ್ದು ಬಹ ಗಾಳಿ (ಮನ್ದಾನಿಲ), ಮಱಿಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಝುಂಝಾನಿಲ Mr. 50). ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸವ್ಪ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ Nr.). See Bp. 4, 63; 24, 35; J. 4, 19; 26, 11; 28, 52; 33, 23. — ಬಹರೆ. = ಬನ್ದರೆ. (Bh. 1, 8, 11; 3, 13, 21). — ಬಹೆಂ (Bp. 14, 12; 60, 58), ಬಹೆನು (Bh. 1, 10, 23) = ಬರುವೆನು;—ಬಹಂ (Bp. 53, 15), ಬಹನು = ಬರುವನು;—ಬಹಿರಿ (Bh. 3, 8, 40) = ಬರುವಿರಿ;—ಬಹರ್ (Bp. 40, 33) = ಬರುವರು. — ಬಹುದು = ಬರುವದು: it will come, etc.;—it is a matter of possibility;—it is possible;—it is becoming, fit, suitable, useful, proper, or advisable:—it is allowed, permitted, or unobjectionable; it may (one may);—what comes, etc. ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಆಂಗ ಬದುಕ ಬಹುದು? (Bp. 21, 18). ಕಾಣ ಬಹುದು (what can be seen, ರೂಪ Nr.). ನಿನ್ನೆ ಕೊಣ್ಡೆ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಫಲವು ಬಹುದು (Dp. 4). ದುಷ್ಟವ್ಯಾಘ್ರನ ಕೆಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ ತರ ಬಹುದು, ಅಟ್ಟಿ ಬಹ ಮದಕರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು; ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪನ ಹುತ್ತ ಕಲಕಿ ಜೀವಿಸ ಬಹುದು; ದುಷ್ಟಾತ್ಮರಾದವರ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಪಾಟಿಲವಿಯೊಳ್ ಪಸುಳೆಯಂ ಕೊನ್ದು, ಬಹುದು! (kill...and come! J. 29, 24). ಅಂಗಾಲಿಗೆ ತ್ರಾಣವಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದು.—ಧಾರಾಳಿದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಹೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು.—ನೊಸಲಿನ ಬರಹ ಬಸಲೆಯಿನ್ದ ಒರಸ ಬಹುದೇ?—ಬಣ್ಡೆಯೊಡೆಯ ಬಹುದು, ರಣ್ಡೇ ಮನಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು.—ಬಱಿಕೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಾಱಿ ಬಹುದು, ಚಳೀ ಕಾಟ ಸಯ್ರಿಸ ಕೂಡದು.—ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ತ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಚುಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ?—ಮುಂಚದ ಕಾಲು ಆದರೆ ಹಂಚು ಮಾಡ ಬಹುದೇ?—ಮೊಱದಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಱ ಹಾಕ ಬಹುದೇ?—ಸಂಸಾರ ಬೆಳೀತೆನ್ತ, ಮಾಂಸಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See Bp. 1, 31; 35, 51; 36, 56; 40, 25. 38; 44, 8. 11; 55, 36; 57, 39; 60, 41; Bh. 2, 13, 35; J. 1, 10; 6, 48; 13, 38; B. 2, 29.

ಬಹನೆ bahanĕ. A false plea, pretext (My.; Br. ಬಹನಾ; Mhr., H. ಬಹಾಣಾ).

ಬಹಲ bahala. = ಬಹಳ, ಬಹುಲ. (Sk.).

ಬಹಲಿ bahali. Establishment in an office (My.; Mhr., H. ಬಹಾಲೀ). — ಬಹಲಿ ಬರತರಫು. Establishment and dismissal (My.).

ಬಹಲು bahalu. Established in or invested with (Mhr., H. ಬಹಾಲ). 2, = ಬಹಲಿ (My.).

ಬಹಳ bahaḷa. = ದಾಳ 3. Tbh. of ಬಹಲ. Abundant, exuberant, copious, much, many; a large quantity, abundance, etc. (C.; Mhr.; ಬಹು Nn. 15; ಅದಭ್ರ 96; ಬಹು 105; ಅಗುನ್ದಲೆ Čt. I, 101; Čpr. 4, 48; Si. 317. 384. 443. 452. 465. 471). ಬಹಳದಲ್ಲಿ (Nn. 96). See Nr. ಬಳ್ವ. — ಬಹಳ ಮಾಡಿ. (Having made much): commonly, usually, frequently; to all appearances, likely, probably; almost, nearly (B. 5, 15. 16. 31. 52. 74. 97. 141. 310). — ಬಹಳೇ. -ಏ. Even much, very much;—greatly, abundantly (B. 4, 50. 76. 87. 198. 199).

ಬಹಾದರ್ bahâdar. = ಬಹಾದೂರ್, ಬಾಹಾದೂರ್. A hero, a warrior (H.); a title of honour given to the nobles of the court; a title of honour given to persons of inferior, although respectable, station (My.; H.).

ಬಹಾದರಿ bahâdari. Belonging to the ruler Bahâdar Shâh. — ಬಹಾದರೀ ವರಹ. A gold pagoda worth about four Rupees (My.; Br.).

ಬಹಾದೂರ್ bahâdûr. = ಬಹಾದರ್, etc. (My.; H.).

ಬಹಿಃಶಂಕೆ bahis-śankĕ. Voiding excrement (My.).

ಬಹಿಕರಿಸು bahikarisu. Tbh. of ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು. (Râm. 5, 3, 60).

ಬಹಿತ್ರ bahitra. = ಭೈತ್ರ (Šmd. 361), ವಹಿತ್ರ, q. v. See ಪಾಱು.

ಬಹಿತ್ರಕ bahitraka. = ವಹಿತ್ರಕ. See ಭೈತ್ರ.

ಬಹಿರ್ bahir. = ಬಹಿಸ್. (Šmd. 99).

ಬಹಿರಂಗ bahir-anga. The outside body: the outside; publicity; notoriety (Bp. 33, 9; J. 4, 65; My.). — ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಬರು. = ಬಹಿರಂಗವಾಗು. (My.). — ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸು. To make public, to make known (My.). — ಬಹಿರಂಗ ಮಾಡು. = ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸು. (My.). — ಬಹಿರಂಗವಾಗು. -ಆಗು. To become public or known. ಬಹಿರಂಗವಾದರೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸ್ಯಾರು.—ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಗುಟ್ಟು (Prvs.). See Prv. s. ಬಹಿಷ್ಕಾರ.

ಬಹಿರರ್ಥ bahir-artha. An external object; an external cause. (Kâvy. IV, 2, 18).

ಬಹಿಱ್ಪುರ bahiṟ-pura. The outskirts of a town (Čpr. 2, after 21; Abh. P. 7, 129).

ಬಹಿಱ್ಪುಷ್ಕರ bahiṟ-pushkara. The tip of an elephant's trunk (that was) outside (the water, Čpr. 9, 69).

ಬಹಿರ್ದೇಶ bahir-dêśa. The outside (of a town, etc., Rśv. 13, after 82; My.). 2, = ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ (My.).

ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ bahir-dvâra. *An outer gate; a house door;* the space outside a gate or door; *the ornamental arch of a gateway; decoration of the gate-post;* — adultery (Mhr.).

ಬಹಿರ್ಭಾಗ bahir-bhâga. The outer portion, the outside (J. 8, 14).

ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ bahir-bhûmi. A public necessary (My.); voiding excrement (used with ಆಗು and ಮಾಡು, My.).

ಬಹಿರ್ಮುಖ bahir-mukha. One who turns his face away, indifferent to, averse from. (My.).

ಬಹಿಯೋರ್ಗ bahir-yôga. *Relating to the exterior, external.*

ಬಹಿರ್ವಾಸ bahir-vâsa. Tbh. of ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್. (V. 5, 43).

ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್ bahir-vâsas. = ಬೈರವಾಸ. An outer or upper garment. (Si. 222).

ಬಹಿಷ್ಕರಿಸು bahis-karisu. = ಬಹಿಃಕರಿಸು. To put outside, to expel; to exclude (from caste, etc.), to excommunicate (Šsv. 2, after 42; My.). ಬಹಿರಂಗವಾದರೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸ್ಯಾರು (Prv.).

ಬಹಿಷ್ಕಾರ bahis-kâra. = ಬೈಷ್ಕಾರ. Putting outside, expulsion, exclusion (from caste, etc., My.). ಬಹಿಷ್ಕಾರದವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವೇ?—ಗುಟ್ಟು ಬಹಿರಂಗವಾದ ಮೇಲೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಾದರೇನು? ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾದರೇನು? (Prvs.).

ಬಹಿಷ್ಕೃತ bahis-kṛita. Turned out, expelled (from caste, etc.); excepted. (Bp. 36, 38).

ಬಹಿಷ್ಕ್ರಿಯೆ bahis-kriyĕ. An outer act, external rite or ceremony. (My.).

ಬಹಿಷ್ಕ್ಷೇತ್ರ bahis-kshêtra. = ಬಹಿಷ್ಪ್ರದೇಶ. (J. 8, 7).

ಬಹಿಷ್ಪ್ರದೇಶ bahis-pradêša. A place outside a town or village, the out-skirts of a town or village (My., never used in the sense of ಬಹಿರ್ಭೂಮಿ).

ಬಹಿಸ್ bahis. = ಬಹಿರ್, ಬಹಿಃ, ವಹಿಸ್. *Out, without, outside; on the outside, outwards, out-of-doors; except; apart, away from others.*

ಬಹು bahu. *Much, abundant; many* (ಬಹಳ Nn. 15); large, great, mighty.

ಬಹುತರ bahu-tara. More, more abundant, more numerous; uncommonly abundant, very numerous; very many. ಬಹುತರಂ (adv.), more, very much, for the greater part, chiefly, frequently, often. ಬಹುತರ is also used instead of the adverb ಬಹುತರಂ (My.), *e. g.* B. 4, 60. See B. 4, 16. 73. 80. 94. 106. 157. 163. 204.

ಬಹುತೆ bahutĕ. = ಬಹುತ್ವ. The plural number (Šmd. 168).

ಬಹುತೇಕ bahutêka. Many a one, several (Mhr.; Mg.).

ಬಹುತ್ವ bahutva. *The state of being much or many, abundance, multitude;* plurality, majority. 2, the plural number (Šmd. 115. 116. 124. 152. 167. 263. 291; Kâvy. I, 2, 4-7. 44-46. 62-65. 96-103).

ಬಹುದು bahudu. See s. ಬಹ.

ಬಹುಧಾನ್ಯ bahu-dhânya. Abounding in corn;—the twelfth year in the cycle of sixty (My.; Mr. 540).

ಬಹುನಾಯಕ bahu-nâyaka. Governed by many, possessing polyarchy (My.).

ಬಹುನಾಯಕತ್ವ bahu-nâyakatva. Government by many, polyarchy (My.).

ಬಹುಪದ್ bahu-pad. Many-footed: *the Indian fig-tree.*

ಬಹುಪಾದ್ bahu-pâd. *The Indian fig-tree.*

ಬಹುಪುಷ್ಪಿ bahu-pushpi. N. of a plant (see Mr. s. ಅವರೆ; Sk. ಬಹುಪುಷ್ಪ, the coral tree).

ಬಹುಪ್ರದ bahu-prada. *Much-bestowing, liberal, munificent.*

ಬಹುಭಾರ್ಯಾಯೋಗ bahu-bhâryâ-yôga. An astrological position of particular stars in a man's horoscope by which he is supposed to be destined to have more than one wife in succession (My.).

ಬಹುಭಾಷಣ bahu-bhâshaṇa. Talking much, talkativeness, garrulity, loquaciousness. See Bp. 40, 60; 50, 71; ಗಳಪು.

ಬಹುಭಾಷಿ bahu-bhâshi. A great talker, a loquacious person. (My.).

ಬಹುಭಾಷೆ bahu-bhâshĕ. = ಬಹುಭಾಷಣ. See ಜಟುಚು.

ಬಹುಮಂಜರಿ bahu-manjari. The holy basil, Ocymum sanctum Lin. (ತುಲಸಿ, ಸುರಸೆ Mr. 129).

ಬಹುಮಾನ bahu-mâna. Respectability, dignity (My.);—great respect or regard for (My.). 2, honourable reception, obliging behaviour (My.). 3, a present; a prize (My.; B. 266). See B. 4, 35. 171. 222.

ಬಹುಮೂತ್ರ bahu-mûtra. Making water in excess; afflicted with diabetes;—excessive discharge of urine; diabetes (ಅತಿವೇಳೆ, ಅತಿಮೂತ್ರ Nn. 132; Si. 201; C.).

ಬಹುಮೂಲ್ಯ bahu-mûlya. *High-priced, costly, precious.*

ಬಹುರೂಪ bahu-rûpa. Many-formed, multiform, variously shaped (Kâvy. III, 3, B, 92); many-hued; manifold. 2, *the resin of Shorea robusta.* 3, a chameleon. 4, the sun. 5, theatrical representation (Mhr.; My.; see ಬಹುರೂಪಿಣಿ).

ಬಹುರೂಪಕ bahu-rûpaka. Multiform, manifold; manifoldness (Kâvy. I, 5, 47).

ಬಹುರೂಪಿಣಿ bahu-rûpiṇi. An actress, a female pole-dancer (ಕೊಲ್ಲಟಗಿತ್ತಿ Čt. II, 91).

ಬಹುರೂಪಿಣೀಯ bahu-rûpiṇîya. The faculty of assuming many forms (Abh. P. 14, 85).

ಬಹುರೂಪೆ bahu-rûpĕ. *N. of one of the seven tongues of fire.* See ಏಟುನಾಲಿಗೆ.

ಬಹುರೇಖೆ bahu-rêkhĕ. Many lines, many wrinkles, many furrows, many marks of care or pain. See ಸೊಪ್ಪು.

ಬಹುಲ bahula. = ಬಹಲ, ಬಹುಳ. *Abundant, exceeding, numerous, manifold, much, many;* frequent. 2, *thick, dense, compact, solid; fat, corpulent, stout.* 3, broad, wide, wide-spread, spacious; capacious, ample, large. 4, variously applicable, comprehensive, as a rule. 5, *black.* 6, *the dark half of a lunar month.*—ಬಹುಲಂ, often, frequently (Sk.); much, fully, well, etc. (see ಬಹುಳ = ನೆಱೆ).

ಬಹುಲತೆ bahulatĕ. (Sk.). = ಬಹುಳತೆ, q. v.

ಬಹುಲತ್ವ bahulatva. (Sk.). = ಬಹುಳತ್ವ, q. v.

ಬಹುಲಿಮ bahulima. Abundance, etc. (Čpr. 4, 6).

ಬಹುಲೀಕೃತ bahulî-kṛita. Made much or manifold; extended; augmented. 2, *threshed, winnowed.* See Nr. s. ತೂಱು 1.

ಬಹುಲೆ bahulĕ. *A cow.* 2, *large cardamoms.* 3, ಬಹುಲೆಗಳ್, *the Pleiades or kṛittikâs.*

ಬಹುವಚ bahu-vača. A man who talks much or is loquacious (ಗಳಹುವಂ Mr. 442; Mhr. ಬಹುವಸ).

ಬಹುವಚನ bahu-vačana. The plural number (Šmd. 97. 107. 111. 116. 117. 140. 151. 153. 168. 174. 182. 255. 258. 262; Kâvy. I, 5, 27-31).

ಬಹುವರ್ಣ bahu-varṇa. Many-hued, many-coloured; many colours. (My.).

ಬಹುವಾದ್ಯ bahu-vâdya. Many or various musical instruments. ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೊದಲಾದುವು ಅದು ಲಗ್ನಯಕ್ಕುಂ (Mr. 288).

ಬಹುವಾರಕ bahu-vâraka. *The plant Cordia myxa* Lin.

ಬಹುವಿಧ bahu-vidha. *Of many sorts or kinds, manifold, various.*

ಬಹುವ್ಯಯಿ bahu-vyayi. *Spending much, lavish, prodigal.*

ಬಹುವ್ರೀಹಿ bahu-vrîhi. Possessing much rice. 2, *a relative or adjective compound, a class of compounds in which the last member being a substantive loses its independance as well as its original grammatical character, and together with the first member serves only to qualify or define another word* (Šmd. 39 Mdb. Cm.; 110. 197. 219. 220; Kâvy. I, 3, 10-15. 57-59).

ಬಹುಶ bahuśa. = ಬಹುಶಾ. Tbh. of ಬಹುಶಸ್. (B. 4, 25; My.; also ಬಹುಶಃ, 4, 142. 188; My.).

ಬಹುಶಸ್ bahu-śas. Much, abundantly, in great numbers; generally speaking, for the most part.

ಬಹುಶಾ bahuśâ. = ಬಹುಶ. (My.).

ಬಹುಶ್ರುತ bahu-śruta. One who has heard or studied much, very learned; well versed in the vêda. (Šmd. 129).

ಬಹುಸಂಕಥನ bahu-saṅkathana. Containing a combination (of words or sentences) in narration (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಬಹುಸುತೆ bahu-sutĕ. A woman who has many children;— *the plant Asparagus racemosus* Willd.

ಬಹುಸೂತಿ bahu-sûti. *A cow that calves often.*

ಬಹುಸ್ವನ bahu-svana. Making many sounds; an owl. (R.).

ಬಹುಳ bahuḷa. = ಬಹುಲ. (ನೆಟಿ³ Šm. 116). Often used as a noun: muchness, abundance, multiplicity, frequency (Šmd. 78. 81), etc. (ಬಹುಳತೆ 66. 213 & 217 Cm.). ಬಹುಳದಿಂ (203. 214), ಬಹುಳದಿನ್ದೆ (212), ಬಹುಳದಿನ್ದಂ (346), ಬಹುಳದ (78. 80 Cm.).

ಬಹುಳಗ್ರಹಣ bahuḷa-grahaṇa. (= ಪೀನಗ್ರಹಣ, ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣ). The comprehensiveness of a rule (ಅದಂ Šmd. 102).

ಬಹುಳತೆ bahuḷatĕ. = ಬಹುಲತೆ. Muchness, multiplicity, abundance, frequency; various applicability, comprehensiveness. See Šmd. 65. 78. 82. 212. 354.

ಬಹುಳತ್ವ bahuḷatva. = ಬಹುಲತ್ವ, ಬಹುಳತೆ. See Šmd. 66. 212.

ಬಹುಳಪಕ್ಷ bahuḷa-paksha. = ಬಹುಲ No. 6. (Bp. 61, 92).

ಬಹುಳವೃತ್ತಿ bahuḷa-vṛitti. Frequent occurrence, frequency (ಬಹುಳದ ವರ್ತನೆ Šmd. 80 Cm.).

ಬಹುಳಸ್ಥಿತಿ bahuḷa-sthiti. = ಬಹುಳತೆ (Šmd. 78; ಬಹುಳದ ಸ್ಥಿತಿ 78 Cm.).

ಬಹೂಕ್ತಿ bahu-ukti. The plural number (ಬಹುವಚನ Šmd. 269 Cm.).

ಬಹೂಪಮೆ bahu-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಬಹ್ವಾರಮ್ಭ bahu-ârambha. Many efforts (Čpr. 4, 59).

ಬಹ್ವಾಶಿ bahu-âśi. Eating much; a glutton. (My.).

ಬಳ್ bal. = ಬೆಳ್ 1. — ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. = ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. (ಗೃಂಜನ, ಮಹಾಕನ್ದ, ರಸೋನಕ, ಲಶುನ G.).

ಬಳ baḷa. 1. = ಬಳ್ಳ. See ಇಬ್ಬಳ.

ಬಳ baḷa. 2. = ವಳ. See ಅಡಬಳ.

ಬಳ baḷa. Tbh. of ಬಲ (Šmd. 25). See ಬಲ್ವಳ. — ಬಳಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join troops (Rśv. 13, 4). — ಬಳನನುಜ. -ಅನುಜ. Krishṇa (Grj. 4, 71). — ಬಳಮದ್ದು. = ಬಳವರ್ದು, q. v. — ಬಳಮದುರ್. (ಅಂಕದೌಷಧ Šmd. II; Šm. 39; ಜಗಳದ ಮದ್ದು G.). Gun-powder (?). — ಬಳವರ್ದು. = ಬಳಮದುರ್. (ಅಂಕದೌಷಧ Kk. 84, o. r. ಬಳಮದ್ದು).

ಬಳಕ balaka. = ಬೆಳುಕ, q. v.

ಬಳಕಿಸು baḷakisu. = ಬಳುಕಿಸು. To shake (v. t.), as a long split of bamboo, a thin blade of a sword, etc. (My.).

ಬಳಕು baḷaku. = ಬಣಕು 2, ಬಳಿಕು, ಬಳುಕು 1, ಬಳ್ಕು 1. To shake (v. i., My.); to tremble (Bp. 26, 30).

ಬಳಗ baḷaga. A mass, a multitude, an assemblage, a troop, etc. (ಗೊನ್ಚಲೆ, ತೆರಳ್ಕೆ, ವಂಗಡ, ಪಿಣ್ಡು, ಬಮ್ಬಲ್, ಗಡಣ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಜಂಗುಳಿ, ವಂಗಡ, ಬಮ್ಬಲ್, ಹರಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; My.; Tĕ. ಬಲಗ);— the family-circle, relations (My.; Tĕ.). See Čpr. 7, after 62; Bp. 58, 28; 59, 50; J. 3, 8. 25. 38; 8, 3; 28, 43.

ಬಳಂಕು baḷaṅku. = ಬಳ್ಕು 2, etc. To bend (v. i., Grj. 1, 86; T. ವಳೈ, M. ವಳಿ).

ಬಳಪ baḷapa. = ಬಳಹ, ಬಳಾಪ. A whitish pot-stone, Lapis ollaris, frequently used (as a substitute for slate pencil, etc.) in writing (ತುಭ್ರೋಪಲ Mr. 359, o. r. ಬಳಹ; My.; T. ಪಲಪ್ಪ, ವಲಪ್ಪ; Tĕ. ಬಲಪ). — ಬಳಪಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To seize the pot-stone pencil. ಸವಣಂ ಬಳಪಂಗೊಳೆ, ಗಾಣ್ಡಿವಿ ಬಿಲ್ಗೊಳೆ, ಬಲವಿರೋಧಿ ವಜ್ರಂಗೊಳೆ, ದಾನವರಿಪು ಚಕ್ರಂಗೊಳೆ, ಕೌರವಾರಿ ಗದೆಗೊಳೆ, ಪೊಣರ್ಕೆಗಾವಂ ನಿಲ್ವಂ? (Šmd. 200).

ಬಳಬೆ baḷabĕ. = ಬಣಮ್ಬೆ, etc., ಬಳುವೆ. A stack, a rick. ಕರಡದ ಬಳಬೆ (Bhâgavata 3, 2, 40).

ಬಳಯಿಸು baḷayisu. (fr. ಬಳೆ 1). = ಬಳೆಯಿಸು. To cause to increase; to cause to abound; to cause to grow (Čpr. 1, 86; 5, 11; 8, 60; Abh. P. 15, 58; Grj. 3, after 119). (ಮಾಮರಂ) ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳಯಿಸಿ, ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ (Čpr. 7, 48).

ಬಳಲ್ baḷal. — ಬಳಲೊಡ್ಡುಗಿನ ಮರ. A shrub or small tree yielding a red dye, Symplocos racemosa Roxb. (St. & Pl.).

ಬಳವನ್ತ baḷa-vanta. = ಬಲವನ್ತ. (Grj. 1, 108).

ಬಳವಿ balĕ-vi. (Šmd. 247. 255). Increase, growth (Čpr. 6, after 64). (T. ವಳಪ್ಪ, ವಳಮೈ). ತನುಜನ ಬಳವಿಯನೆ ನೋಡಿ, ಜನಕಂ ನಲಿದಂ (Šmd. 256).

ಬಳವಿಗೆ baḷavigĕ. = ಬಳವಿ, ಬಳೆವಿಗೆ. (ಸುತರ ಪೆರ್ಚು Čt. I, 53).

ಬಳಸಿಗ baḷasiga. (Šmd. 40).

ಬಳಸು baḷasu. 1. To go in a circle or round, to move round; to have a circular motion (Rśv. 6, after 11); to walk or wander about (Bp. 16, 18; 18, 40; J. 3, 28); to go round, as a rêpha round a consonant (Šmd. 345; ಭ್ರಮಣ Šmd. Dh.; ಸುತ್ತು 345; ತಿರುಗು Šm. 110; Mhr. ವಳಣೇಂ, to turn, move round; *cf.* Sk. ವಲ್); to turn round or take one's course towards (Bp. 43, 60). **2,** to be surrounded (Bp. 56, 38; J. 3, 3); to be wrapped up (Bh. 1, 10, 25). **3,** to go round, to circumambulate (Bp. 23, 18; 39, 7; 41, 22; 60, 28; 58, 23; 60, 32; Bh. 3, 13, 27; Râm. 1, 16, 52); to surround; to environ (Rśv. 13, after 59, twice; Bp. 54, 19; J. 3, 22; 5, 12; 6,

1; Si. 93); to cover (Rśv. 2, 35); to be in one's company (Bp. 44, 52; Rśv. 4, after 14). ಬಳಸಿ ಬಪ್ಪದು (ಕಪ್ಪರೆ Kk. 59). See Čpr. 1, 73; 1, after 101; 1, 109. 111. 136; 2, 69. 86; Abh. P. 5, after 53; 11, after 82; 12, 95; ತಲೆವಳಸು; ಮೂವಳಸು 1. — ಬಳಸು ಬಳಸು. rep. (Bp. 58, 23; 60, 32).

ಬಳಸು balasu. 2. (Śmd. 40). (= ಬಾಜಿ). The act of surrounding or encompassing (Bh. 2, 2, 103); the state of being round about (Abh. P. 3, 87; 4, after 128; 5, after 53; see ಪೊಜ.). **2,** what surrounds: a kind of bodice, a coat of mail (ಕಂಚುಕಾಂಗ Śmd. Dh.; ಕಂಚುಕಿ Śm. 110). ಗರುಡಿಯ ಬಳಸಿಂ, ಬಿಜ್ಜೋವರಗಳದಿನ್ದೆ, ಆನೆ ಹೋರಲಿಕ್ಕಿದ ತಟಿಯಿಂ (Śmd. 131). **3,** the state of being circuitous, as a road (My.). **4,** one round or turn, as of a rope, a dôtra, a sîrĕ, etc. (My.). **5,** a turn in serving up dinner (My.). See ಮೂವಳಸು 2.

ಬಳಹ balaha. = ಬಳಪ, etc. (Bp. 31, 3. 10; Bh. 1, 1, 9; My.; see Mr. s. ಬಳಪ).

ಬಳಹರಿ (bala-hari). (= ಬಳಾರಿ). — ಬಳಹರಿಮಾರಿ. N. (Bp. 23, 19).

ಬಳಾಪ balâpa. = ಬಳಪ, etc. (My.).

ಬಳಾಯಿ balâyi. (ಧವಲ Čb. 63).

ಬಳಾರಿ balâri. (= ಬಳಹರಿ). The demon Balâri or Mahâkâlî (ಮಹಾಕಾಳಿ Čt. II, 119). ಆತನ ಬಲಿಗಟ್ಟಿ, ಮನ್ಮಥಬಳಾರಿಗೆ ಪೆರ್ಗುಱ ಮಾಡಿ, ಪೊಯ್ದಪೆಂ (Rśv. 11, 165).

ಬಳಿಕು baliku. = ಬಳ್ಕು 1, etc. (Bp. 55, 10).

ಬಳಿಂಕ balinka(?). A part of a ship (? Mr. 408, text corrupt).

ಬಳಿದು balidu. The state of being (bent or) sloping, as a roof (My.); the state of not being steep or of gradual ascent, as a hill (My.); that of inclining from a horizontal direction, as the haft of a hoe, etc. (My.; T. ವಳವು).

ಬಳುಕಿಸು balukisu. = ಬಳಕಿಸು. (My.).

ಬಳುಕು baluku. 1. = ಬಳಕು, etc. (Bp. 14, 17; 38, 30; My.).

ಬಳುಕು baluku. 2. = ಬಳ್ಕು 2, etc. ಉದ್ದಮಾಗಿ ಬಳುಕಿದುದು (ಬನ್ಧುರ, ಉನ್ನತಾನತ Nr.). ಉರಗರಾಜನ ಹೆಡೆ ಬಳುಕಿದಡೆ (Bp. 11, 12).

ಬಳುಂಕು balunku. = ಬಳುಕು 2, etc. (Grj. 5, after 42). ಚನ್ದ್ರಕೀರ್ತಿ ಬಳುಂಕಿದನು, ರಾಜೇನ್ದ್ರಮುನಿ ಕೊಂಕಿದನು (Bp. 52, 18). ಬಡನಡು ಬಳುಂಕೆ (Rśv. 10, 7).

ಬಳುವೆ baluvĕ. = ಬಳಚೆ, etc. A large heap (Râm. 6, 55, 15).

ಬಳುವಳಿಕೆ baluvalikĕ. Increase, growth (Čpr. 4, 2).

ಬಳುವು baluvu. Heaviness, weight (My.; T. ವಳುವು).

ಬಳೆ balĕ. 1. (= ಬೆಳೆ 1; *cf.* ಬಲಿ 1). To increase, to become large, to grow up, to prosper (used only with regard to man and other animals and their bodies according to Śmd. 256; ಪ್ರವೃದ್ಧಿ Śmd. Dh.; ವೃದ್ಧಿ Śm. 114; Čpr. 1, 91; 3, 104; Grj. 4, 2. 38; T., M. ವಳರು). ಬಾಲಭಾವದೊಳ್ ಭಾವಕಿಯರ್ ಬಳೆವರ್ ನಿರನ್ತರಂ (Śmd. 230). ಮೃದುಮುಗ್ಧಾಲಾಪಂ ಬಳೆದಂ ಸರಸ್ವತೀಮಣಿಹಾರಂ (256). ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತು ಅಮ್ಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ, ಅನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನದನ್ ಅನ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ (144). (ಆ ಕುಮಾರರ್) ಇನ್ತು ಬಳೆವುತ್ತಮಿರೆಯಿರೆ (Rśv. 4, after 75). ಉತ್ತಮನೃಪಸುತ—ಮನ್ತ್ರಿಪುತ್ರರಿರ್ವರ್ ಬಳೆದರ್ (4, 78). ನೃಪೋತ್ತಮನ ಸುಕುಮಾರಿ ಮಿಗೆ ಬಳೆವುತ್ತಿರ್ದಳು (Prll. 3, 23). Note: The meaning of ಬೆಳೆ 1 appears in Čpr. 1, 82. 90; 1, after 101; 2, 91; 3, 12; 5, 49.

ಬಳೆ balĕ. 2. = ಬೆಳು, etc. — ಬಳೆಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬೆಳುಗಾರ. (S. Mhr.).

ಬಳೆ balĕ. Tbh. of ವಲಯ. A ring; an armlet, an armring, a bracelet of glass, etc. for females (ಕಾಚಭೂಷಣ Śmd. Dh.; ಬಾಲೆಯರ ಕಾಚವಲಯ Śm. 114; ಪ್ರತಿಸರ Mr. 340; ವೃತ್ತಿಕೆ 285; Čpr. 8, 64; C.; M. ವಳೆ, T. ವಳೈ; Mhr. ವಾಳಾ). ದನ್ತದ ಬಳೆ (Rśv. 5, 24). ನಿಗ್ಗವದ ಬಳೆಗಳ್ (Râghč. 17, 65). ಯೂಪಸ್ತಮ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುರದಿನ್ದ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಬಳೆ (ಚಷಾಲ, ಯೂಪಕಟಕ Si. 238). ಚಕ್ರದ ಕಣ್ಣುಗಣ್ಡಿ, ನೊಗ, ಅಚ್ಚು, ಕಡಾಣಿ, ಬಳೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಣ್ಡಿಯ ಅವಯವಗಳು (ಅಪಸ್ಕರ); ಬಣ್ಡಿಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಸೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಲೋಹದ ಬಳೆ (ನೇಮಿ, etc. 276). ಕುದುರೆವಾಯ ಪೊಱಗಣ ಬಳೆ (ಕವಿ Śm. 109). ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ (ಕಚ್ಚುಱ Kk. 75). ಬಳೆಗಳ್ ಗುಲ್ಲುಗ್ಗಲ್ಲನೆ ಗಿಳಿ ಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ (Śmd. 231). See ಕೆಯ್-, ಪಾಱುಮ್-, ಬಾಹು-; B. 4, 122; Prvs. s. ಪಾಱಿ 1, ಸನ್ತೆ 1. **2,** a series (in algebra, B. 1, 11; Mhr. ವಲ್ಲೀ). — ಬಳೆಗಡಕಹಾವು. -ಕಡಕ-. = ಬಳೆವಡಕಹಾವು. (B. 2, 26). — ಬಳೆದುಡು. -ತುಡು. To put on a ring. ಬಳೆದೊಟ್ಟಂ (Śmd. 200). — ಬಳೆದೊಡಿಸು. -ತೊಡಿಸು. To cause to put on a ring or rings (Č. Bp. 47, 42). — ಬಳೆಮಲಾರ. The bundle of glass rings strung on strings that is carried by bracelet vendors (My.). — ಬಳೆಯವ. -ಅವ. A bracelet maker; a bracelet vendor (My.). — ಬಳೆಯುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. A sort of salt (ವಸು Mr. 143; My.). — ಬಳೆವಡಕಗಿಡ. (-ಒಡಕ-). A prostrate herb, the spreading hog-weed, Boerhavia diffusa Lin. (Z.; St. & Pl. as ಬಳೆವಡಕ-). — ಬಳೆವಡಕಹಾವು. -ಒಡಕ-. A venomous snake, the Trimeresurus anemallensis (Bd.); the venomous snake Dipsas gokool (Bd.). — ಬಳೆವೊಡಕಹಾವು = ಬಳೆವಡಕಹಾವು. (My.).

ಬಳೆಗಾಱ balĕ-gâra. (Śmd. 235). = ಬಳೆಯವ. (Râm. 5, 8, 61; C.). ಬಳೆಗಾಱನ ಅಂಗಡೀಲಿ ಬಾಟೀ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಬಳೆಗಾಱನ ಮೊಟ್ಟೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಡಿಗೆ ಬೇಕು (Prvs.).

ಬಳೆಗಾರ್ತಿ balĕ-gârti. (Śmd. 246). A female bracelet maker and vendor (My.).

ಬಳೆಯಿಸು balĕyisu. = ಬಳಯಿಸು. (Čpr. 1, 91; 5, 126).

ಬಳೆವಿಗೆ balĕvigĕ. = ಬಳವಿಗೆ. (Čpr. 1, after 101).

ಬಳ್ಕಿಸು balkisu. To cause to bend, to bend (v. t., Čpr. 7, 107).

ಬಳ್ಕು balku. 1. = ಬಳಕು, etc., (ಅಳುಕು 5). To shake (v. i.); to tremble; to fear (ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72; ಸೆಡೆ, ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬೆಮರ್, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯನನ್ ಅನ್ Śm. 40).

ಬಳ್ಕು balku. 2. = (ಬಗ್ಗು 2), ಬಳಂಕು, ಬಳುಕು 2, ಬಳುಂಕು. To bend (v. i., ನಮನ Śmd. Dh.; Grj. 2, after 106). ಬಾಣ್ಬಿಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಕುವ ಸಮ್ಮನ ತೂಲವಾಲದೊಳ್ (Śmd. 204,

o. r. ಬಳ್ಕುವ). ಬಳ್ಕುವ ನಡುವು (Rśv. 5, 87). ಫಣಿರಾಜಂ ಬಳ್ಕಿ (6, 11). ತೆಳ್ನಡು ಬಳ್ಕಿ (7, 17). ಬಾಲಂ ಮೇಣ್ ಬಳ್ಕಿ (9, 29). ತಾನ್ ಅಳ್ಕಿ, ಬಳ್ಕಿ (J. 6, 28).

ಬಳ್ಕುಡಿ balkuḍi. = ಬಕ್ಕುಡಿ 2, q. v. Fear (ಗುರ್ವು, ಬೆಗರ್, ಬೆಬ್ಬಳ, ಅಳಿರ್, etc., ಭಯ Ŝs.).

ಬಳ್ಪಳ balpaḷa. (= ಬೆಳವಲ). Growth (ಬೆಳದುದು Ĉt. II, 37). ತೊಳಪ ದನ್ತಮರೀಚಿಸನ್ತತಿ ಪರ್ವೆ ಬಳ್ಪಳ(ಂ) ನೀಳ್ದು (Ŝmd. 275 Mdb.).

ಬಳ್ಪಳಿಕೆ balpaḷikĕ. Growth, greatness; or great lustre (*cf.* ಬೆಳ್ಪಳ; Ĉpr. 8, after 51).

ಬಳ್ಳ baḷḷa. = ಬಳ 1. A measure of capacity, the 4th part of a kŏlaga or 4 mânas (C.; Mr. 355, see s. ಪಾಗ and ಖರ್ವ; ತಿವ Mr. 206; ಪ್ರಸ್ಥ Hlâ., Nr., Nn. 108, Mr. 472, Si. 329. 429; T. ವಳ್ಳ; M. ವಲ್ಲ; Tĕ. ಬಳ್ಳೆ; T., M. ವಳ್ಳ also: a canoe or boat of one trunk; a brazen charger or eating dish; Tĕ. ವಲ್ಲ, a purse; M. ವಲ್ಲ = Sk. ಪಲ್ಲ, a large bamboo basket to hold grain, etc.). ಬಳ್ಳ ದಟು (Ŝmd. I). See Bp. 9, 17; 42, 5; V. 9, after 71; J. 2, 27; Prv. s. ಬೆಳಸು 1. — ಬಳ್ಳದ ಮರ. A cross piece of wood on the wheel of an idol car (My.). — ಬಳ್ಳಾರಿ. N. of a town in Tĕlugu (My.; B. 3, 46; 5, 122). — ಬಳ್ಳೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. N. (Bp. 9, 11). ಬಳ್ಳೇಶ್ವರನ ಮಲ್ಲಯ್ಯ (Bp. 9, 46; 47, 38).

ಬಳ್ಳವಳ್ಳಿ (baḷḷa-baḷḷi, *i. e.* baḷḷi-baḷḷi). Creepers and creepers, *i. e.* turnings and turnings (? Abh. P. 3, 115; 12, 87).

ಬಳ್ಳಾಳ baḷḷâḷa. = ಬಲ್ಲಾಳ. (My.).

ಬಳ್ಳಿ baḷḷi. Tbh. of ವಲ್ಲಿ. A creeper, a vine (ಲತೆ, ಪ್ರತಾನಿನಿ, ವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತತಿ, ವ್ರತತಿ Hlâ.; ಲತೆ Nn. 31; ವಲ್ಲಿ 102; ವಲ್ಲಿ, etc. Mr. 106; C.; Tĕ. ವಲ್ಲಿ; T., M. ವಳ್ಳಿ). ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿ (ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ Hlâ.). ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ (ಬಿಸಿನಿ Mr. 420). ಬಿಳೀ ನೆಯ್ದಿಲೇ ಬಳ್ಳಿ (ಕುಮುದ್ವತಿ, etc.); ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿ (ನಲಿನಿ, etc. Si. 95). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಟ್ (Ŝmd. 89. 113. 129). ಬಳ್ಳಿ ಹಿಡಿದು, ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ಯ ಬೇಕು (Prv.). See ಅಲರ್ವಳ್ಳಿ, ಎಳೆವಳ್ಳಿ; Ĉ. Bp. 11, 5; Ŝśv. 3, 33; 4, 23. — ಬಳ್ಳಿಗಱುಕೆ. -ಕಱುಕೆ. White bent-grass, Panicum dactylon (ಗಣ್ಡಾಲಿ, ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ Nr.). — ಬಳ್ಳಿದುಱಿಚೆ. -ತುಱಿಚೆ. = ಬಳ್ಳಿದುಱುಚೆ. (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, etc. Si. 144). — ಬಳ್ಳಿದುಱುಚೆ. -ತುಱುಚೆ. The plant Alhagi maurorum Tournef. (ಯಾಸ, ಯವಾಸ, ದುಃಸ್ಪರ್ಶ, ಧನ್ವಯಾಸ, etc. Nr.). — ಬಳ್ಳಿಬಚ್ಚಲಿ. (ಕಲಮ್ಬಿ Si. 162). — ಬಳ್ಳಿಮಾಡ. Tbh. of ವಲ್ಲಿಮಾಟ (Ŝmd. 380). See Ĉpr. 6, after 88; V. 5, 6; 9, 7. — ಬಳ್ಳಿಮಾವು. A kind of mango tree (Ĉpr. 6, after 88; 8, after 73). — ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚು. Chain-lightning, lightning in zigzag (Abh. P. 13, 76; Bp. 11, 34; Rśv. 5, after 19; Bh. 6, 1, 6). — ಬಳ್ಳಿಮೀನು. A polyp (? Si. 88). — ಬಳ್ಳಿವರೆ. -ಪರೆ. A creeper to spread out or run: to spread like a creeper (Grj. 2, after 106; 3, after 26; Rśv. 4, after 14; 7, after 17). — ಬಳ್ಳಿವರ್ಬು. -ಪರ್ಬು. = ಬಳ್ಳಿವರೆ. (Ĉpr. 8, after 44). — ಬಳ್ಳಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rśv. 5, after 114). — ಬಳ್ಳಿವಸಲೆ. -ಪಸಲೆ. A green spot of creepers (Ĉpr. 8, after 4). — ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Zigzag-light (Grj. 5, 61; 5, after 76; Rśv. 6, after 11; 13, after 77).

ಬಳ್ಳು baḷḷu. = ಬಿಳ್ಳು 2, q. v. A jackal (ಘೂರಿಮಾಯ, ಗೋಮಾಯು Mr. 162; Abh. P. 14, 122; J. 19, 3; My.; Tĕ. ವರಡು, ವರುಡು, an old fox; M. ವವ್ವಾಯಿ, ವವ್ವಾಲಿ, a fox; Mhr. ಭಾಲೂ, a bear; an old female jackal; *cf.* ಭಲ್ಲ No. 2).

ಬಳ್ಳೆ baḷḷĕ. N. of a plant (ಕುಶಲತೆ Mr. 149). — ಬಳ್ಳೆ ಸೊಪ್ಪು. = ಬಳ್ಳೆ. (My.). ಬಡಾಯಿ ಬಡಾಯಿ, (ನಿನಗೆ) ಬಳ್ಳೆಸೊಪ್ಪು, ಸೋತ ಪುರುಕಿಗೆ ಸೋರೆಸೊಪ್ಪು (Prv.).

ಬೞ್ baḻ. (= ಬಾೞ್ 1). To live (ಜೀವಿಸು Ŝmd. I). ಬೞ್ದಿಂ (49). ಬೞ್ದಿಳ್ (Ĉpr. 1, after 101). ದೈವದಿಂ ಬೞ್ದಿಂ (Ŝmd. 157). ಬೞ್ದುದು ಬಲ್ಲವಾಡಿ (38). ಬೇಟಮುಂ ಹಡೆದನೆ? ಬಾೞ್ಕೆ ಬಾೞ್ಪಿಡನಿತಿಲ್ಲದ ಬಾೞ್ವೆಣನೇಕೆ ಬೞ್ದಪಂ? (81 Mdb.). 2, to begin to live prosperously (ಒಕ್ಕಲಾಗು Ŝmd. I).

ಬೞಿ baḻa. 1. = ಬೞ್ 2, etc. — ಬೞವಲಿ. = ಬೞವಟ್ಟಿ. (G.). — ಬೞವಟ್ಟಿ. = ಬೞವಟ್. (ಯೌತಕಾದಿಯುದ್ದೇಯಂ, ಸುದಾಯ, ಹರಣ, ಮದುವೆ ಮುನ್ನಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಗಳಿಗೂ ಅಳಿಯನಿಗೂ ಕೊಡ ತಕ್ಕ ಬೞವಟ್ಟಿ ಮುನ್ನಾದ ಬಹುಮಾನ Si. 266, *only* in Si.).

ಬೞಿ baḻa. 2. = ಬೞು 2. Short P. p. of ಬೞ್ 4, in ಬೞ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬೞಿಕೆ baḻakĕ. = (ಪೞಕ), ಬೞ್ಕೆ No. 1. Course, way of action, plan, contrivance (Bh. 1, 8, 61. 76). 2, use;—custom, practice; exercise;—the state of being well known or understood by practice; conversancy with;—intimate and frequent converse or association, familiarity, familiar intercourse (Ŝmd. 262, v. 224, which is an *interpolation,* as it does not occur in Mdb.; My.; B. 5, 155; T. ಪೞಕ್ಕ, ವೞಕ್ಕ, ವೞ್). ಬೞಿಕೆಯಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಬಾೞ ಬಹುದು, ಚಳೀ ಕಾಟ ಸಯ್ರಿಸ ಕೂಡದು (Prv.). See Prv. s. ಬೆಳಕು.

ಬೞಿಚು baḻaĉu. 1. To cause to smear (a floor, etc. with cow-dung, My.).

ಬೞಿಚು baḻaĉu. 2. (ಬಳಚು). = ಬೞ್ಚು. (To cause to go?), to cut off (Râm. 3, 4, 27).

ಬೞಿದು baḻadu. = ಬೞ್ದು. P. p. of ಬೞ್ 4. (My.).

ಬೞಿಲ್ baḻal. 1. = ಬೞಲು 1. To become weary, to be fatigued; to droop, to fade; to be cast down, to be distressed (ಎಡಲ್ Ŝmd. I; ಶ್ರಾನ್ತಿ Ŝmd. Dh.; ಸೇದೆ Ŝm. 107; see ಬಡಲುವಿಕೆ; T. ವೞ್ಕ್ಕೈ, weariness, etc.; *cf.* ಬಾಡು 1). P. p. ಬೞಲ್ದು (Ŝmd. 49). ಪುಷ್ಪಮೊನ್ದು ಬೞಲಲ್ ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಪೂವಿಲ್ಲವೇ? (Ŝś. 8). See Ĉpr. 5, 63; 7, 41; 8, 71; Bp. 42, 31; Rśv. 5, 39; 11, 7; J. 4, 35; 13, 5; 26, 4; 28, 5. 16; 29, 49; ಕಡು-.

ಬೞಿಲ್ baḻal. 2. = ಬೞ್ಲ್. To become slack or loose; to swing, to dangle; to slip (ಜೋಲ್ Ŝm. 107; T., M. ವೞುಕ್ಕು, to slide or slip; M. also ವೞುದು). ಬೞಲ್ದ ಉಡಿ (Ĉpr. 7, 117).

ಬೞಿಲ್ baḻal. 3. = ಬೞಲು 2. The state of being loose, etc. (ಜಂಗಳ, ಸೋರ್, ಸಡಿಲ್ದುದು Ŝm. 49). — ಬೞಲ್ಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A flapping ear (J. 13, 60). — ಬೞಲ್ದುಱುಬು. -ತುಱುಬು. A loose bundle of hair (J. 18, 25). — ಬೞಲ್ಮುಡಿ. A loose knot or braid of hair (Abh. P. 3, after 67; Ŝm. 118; Rśv. 7, 17).

ಬೞಿಲಿಕೆ baḻalikĕ. = ಬೞಲ್ಕೆ. Weariness, fatigue, distress (ದವಥು, ಪರಿತಾಪ Hlâ., Mr. 385; ಆಟಕಟ Bhr 66; Bp. 18, 12; 29, 13; 59, 15; Râm. 3, 2, 15; J. 5, 6 My.; T. ಪಡಲಿಗ್ಗೈ). ಬಹಳ ಬೞಿಕೆ (ಪ್ರಗಾಢ Si. 417).

ಬೞಲಿದು baḻalidu. A wrong form of ಬೞಲ್ದು. P. p. of ಬೞಲ್ 1 (Râm. 2, 7, 3).

ಬೞಲಿಸು baḻalisu. = ಬೞಲ್ಚು. (Râm. 3, 2, 27; J. 7, 60; 13, 19. 33. 55; My.).

ಬೞಲು baḻalu. 1. = ಬೞಲ್ 1. P. p. ಬೞಲಿ. (Bp. 24, 61; 47, 40; 57, 14; Râm. 3, 8, 69; J. 7, 39; 10, 50; 15, 5; 18, 17; My.). ಬೞಲೋಣವು (ಕ್ಲಮಥ, ಕ್ಲಮ, ಬಡಲುವಿಕೆ Si. 390). ಕಣ್ಣಿ ಬೞಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ರೋಗಾದಿಗಳು (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪೃಷ್ಟ, ಉಪತಪ್ತ 392).

ಬೞಲು baḻalu. 2. = ಬೞಲ್ 3. — ಬೞಲುಗೊರಳ್. -ಕೊರಳ್. A slack neck (Râm. 3, 3, 18).

ಬೞಲ್ಕೆ baḻalkĕ. = ಬೞಲಿಕೆ. (ಸೇದೆ Čt. I, 50; II, 37; Kk. 46; Šm. 59; Bp. 12, 47; J. 4, 48; 32, 28).

ಬೞಲ್ಚು baḻalču. = ಬೞಲಿಸು. To deprive of motion or activity: to exhaust, to weary (ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೆ Šmd. Dh.; Šsv. 5, 3).

ಬೞಸು baḻasu. = ಬಳಸು 1. (To cause to go); to use; to spend, as time, etc. (My.; Bp. 16, 19; 20, 8; Bh. 1, 1, 9; 1, 10, 1; Râm. 3, 2, 18; Si. 36; B. 5, 92. 103; T. ವೞಂಗು, to walk; to pass current; to be in use;—to conduct; ವಯುಂಗು, to conduct, carry on; ವಯಣ, ವಯನ, way, manner; Tĕ. ವರಸ, way, mode; usage; see ಪಳಕಿಸು; *cf.* also Tbh. ವಯಿನ and ವಾಡಿಕೆ). ಬೞಸದಿರ್ಪುದು (ವಿಾಸಲ್ Bhn. 9). See Prv. s. ಬೆಳಸು 1.

ಬೞಿ baḻi. 1. = (ಬದಿ 2), ಬಲಿ 2. (Going; passing); a way, a road (ಮಾರ್ಗ Šmd. Dh.; ಬಟ್ಟೆ I; ಪಥ Šm. 115; My.; T. ವಧಿ, ವರಿ, ವೞಿ; M. ವೞಿ). **2,** a place, a spot (ಎಡೆ, ಠಾವು Nn. 128; Čpr. 6, 48; T.). ಪೊಯ್ದ ಬೞಿ (ಬಾಸುಳಿ Šmd. I). ನಗಕುಲದ ಬೞಿಗಳು (Râm. 3, 2, 16). See ಎಸಳ್ವೞಿ. **3,** vicinity, nearness; company (ಸನಿಹ Šm. 115; ಸಮೀಪ, ನಿಕಟ, ಸನೀಡ, ಸದೇಶ, ಸವಿಧ, ಸಮುರ್ಯಾದ, etc., ಹತ್ತಿರ Si. 371; My.). ಕಟು ತಾಯ ಬೞಿಯನುೞಿಯದ ತೆೞಿದಿನ್ದಂ (Šmd. 194). ಈತನಂ ಕಳುಹಿದೆವು ನಿನ್ನ ಬೞಿಗೆ (J. 30, 25). See Šmd. 5; Bh. 1, 8, 94; 1, 10, 23; J. 10, 43; 13, 53; Si. 90. 201. **4,** way, mode, order: regularity, proper course, right behaviour (T., M. ವೞಿ; see ಗಟೆವೞಿ). **5,** race, lineage (ವಂಶ Šmd. Dh. & I; Šm. 115; M. ವೞಿಬಾಡು; Tu. ಬರಿ). **6,** passing on: following: later or succeeding time; after, afterwards; further, and (ಮತ್ತೆ Šmd. I; ಬಲ್ಲೆ, ಮತ್ತೆ 398; T. ವೞಿ). ಬೞಿಯೊಳ್ (Čpr. 3, 39). **7,** the place of the throat next to the artery called piṅgalĕ (ಪಿಂಗಲೆಯ ಬೞಿಗೊರಲ್ Šmd. I). — ಬೞಿ ಕೊಳ್. To take the proper way or order: to place together in regular order (ಕ್ರಮಸನ್ಧಾನ Šmd. Dh.). — ಬೞಿಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Work in the vicinity or about (a person), waiting upon, attendance, service (Bp. 16, 13; 18, 12; 25, 8; 26, 20. 62). — ಬೞಿಗೆಲಸಿ. -ಕೆಲಸಿ. An attendant, a servant (Bp. 47, 36). — ಬೞಿಗೊರಲ್. -ಕೊರಲ್. The place of the throat next to—(see s. ಬೞಿ No. 7). — ಬೞಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To occupy a place, to plant one's self (Rśv. 5, 42). — ಬೞಿಗೋಲು. -ಕೋಲು. Another arrow (Bh. 3, 10. 39). — ಬೞಿದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. The road to be lost: to lose one's road (Čpr. 5, after 64). — ಬೞಿಯಂ. -ಅಂ. A man of good manners, a submissive man (ವಿಧೇಯಂ Šmd. I). See another ಬೞಿಯಂ s. ಬೞಿಯ. — ಬೞಿವೞಿ. -ಬೞಿ 2. 1. = ಬೞಿವಲಿ, ಬೞಿವಟ್ಟಿ, ಬಯುವಲಿ, ಬಯುವೞಿ. A company-gift: a gift that does not come alone, but is followed by another, two and more presents (ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬೞಿಯೊಳ್ ಕುಡುವುದು Šmd. I); especially the present to one's daughter, and other presents besides, given at the time of marriage (ಅಟ್ಟುವಪ್ಪರಿ Kk. 53; ಅಟ್ಟುವಪ್ಪಲಿ Šm. 61). — ಬೞಿವೞಿ. -ಬೞಿ. 2. Different ways or roads (Rśv. 11, 166). — ಬೞಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take a way;—to join (v. i.);—to follow;—to observe a regular order;—to conduct in accordance with, to comply with (ಬೆಮ್ಬೞಿವಿಡಿ Šmd. 195 Cm.). ಬೞಿವಿಡಿದು ಬಹವನು (ಅನುಪ್ಲವ, ಸಹಾಯ, ಅನುಚರ, etc.); ಬೞಿವಿಡಿದುದು (ಅನ್ವಂಚ್, ಅನುಗ, etc.); ಬೞಿವಿಡಿದುದು (ಅನುರೋಧ, ಪ್ರಸಾದ Nr.). ಬೞಿವಿಡಿದು ವರುಷಕ್ಕೆ ಈವುದು (ಸಮಾಂಸಮೀನೆ Mr. 181). See Šmd. 298; Bp. 28, 28; 38, 18; 46, 21; 53, 64; 57, 46; Šsv. 4, after 24; J. 3, 3; 5, 31; 20, 34; 30, 15. — ಬೞಿ ಸಲ್. To go after, to follow (ಅನುಗಮನ Šmd. Dh.; ಪಿನ್ದಯ್ದಿ ಪೋಪುದು Čt. I, 85; Šmd. 281, o. r. ತೞ-; Abh. P. 13, 35; Bp. 4, 61; 56, 48; Bh. 1, 8, 45; Šsv. 2, after 42; J. 28, 52). — ಬೞಿ ಸಲಿಸು. To place behind (Râm. 6, 11, 2); to put into the shade (6, 30, 9); to come one after the other (6, 30, 13). — ಬೞಿ ಸಲುಹ. Following (ಅನುಪದ, ಅನ್ವಂಚ್, ಅನ್ವಕ್ಷ Hlâ.). — ಬೞಿ ಸಳ್ಳು. A large, etc. road (ಪೆರ್ದಾರಿ Čt. I, 35). — ಬೞಿ ಸಾರ್. To approach (Šsv. 2, 47). — ಬೞಿಸೂರ್ಯಶಯಾನಕ. A chameleon (ಗೋಸುಮ್ಬೆ Mr. 164).

ಬೞಿ baḻi. 2. = ಬರಿ 2, ಬಲಿ 3, ಬಳಿ 1, ಬೞಿಗೆ, ಬೞು 1, ಬಟ್ಟಿ. A gift, a present. (T. ಅಳಿ, to bestow, grant; ವೞಂಗು, to give; to distribute; M. ವೞುಙ್ಙು, to grant a favour; T. ವೞಿ, offerings of rice, etc.; ವೞಿತ್ತಲ್, giving in possession; *cf.* ಬಾಗಿನ; ವರಿ 3). See ಉಪ್ಪೞಿ, ಬೞಿವೞಿ, ಬಯುವೞಿ.

ಬೞಿ baḻi. 3. A man who calls or invites (ಆಹ್ವಾನಪುರುಷ Šmd. Dh.; ಕರೆವಂ I; T. ಅೞೈ, to call, summon; T., M. ವಿಳಿ, to call, invite;—a call, cry, summons; Tĕ. ಪಿಲುಚು, to call, invite; ಪಿಲುಪು, a call, cry; an invitation; *cf.* ಬಿದ್ದಣ). — ಬೞಿಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To send one that calls or invites to come (Čpr. 7, 48; Abh. P. 6, after 42; 12, after 40; 16, after 4).

ಬೞಿ baḻi. 4. = ಬೊೞಿ. To sweep together, as dust (My.);—to wipe off or aside with the hand (Râm. 3, 6, 57; My.);—to scrape together with the hand (Bh. 2, 13, 50). **2,** to put on or apply to, as lime (white-wash), mud, etc. to a wall, cow-dung to the floor of a house, etc., an ointment to the body (My.);—to besmear, as the floor of a house, etc. with cow-dung; to anoint (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ Šmd. Dh., Šm. 115; ಲೇಪಿಸು Šmd. I; Rśv. 11, 67; My.; T. ವೞಿ; M. ವಡಿ; *cf.* ಬಾಚು 2). P. ps. ಬೞಿದು, ಬಳಿದು. ಬೞಿದ ಎಣ್ಣೆ (the oil applied to the body) ಬಚ್ಚಲಿಗೆ (Prv.). — ಬೞಿದು ಕೊಳ್ಳು. To smear, as paint on the face (My.). ಬೞಿದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು, to rob (My.).

ಬೞಿಕ baḻika. ಬೞಿಕಂ. = ಬೞಿ 1 No. 6, ಬೞಿಕೆ No. 2, ಬೞಿಕ್ಕ, ಬೞಿಕ್ಕೆ, ಬೞಿಯ. After, afterwards;

further, and (ಪಶ್ಚಾದರ್ಥ Šmd. I; 396; ಮತ್ತೆಪ್ಪರ್ಥ 397 Cm.; ಪಶ್ಚಾತ್, ಚರಮ Hlâ., Mr. 434; My.; Tĕ. ವೆನಕೆ, ವೆನುಕೆ; Čpr. 2, 41; Bp. 37, 15; 49, 40; Jmt. 17; Bh. 1, 8, 88; 1, 10, 36; Šm. 27. 39; J. 2, 4. 47; Si. 301. 398). — ಬಳಿಕಲೆ. Even afterwards (Bp. 3, 84).

ಬಳಿಕೆ baḻikĕ. = ಬಳಕೆ. Use, etc. (My.; Si. 15. 102. 320; B. 4, 53. 141; 5, 60. 226). **2,** = ಬಳಿಕ, etc. (Šmd. I; 396; Šm. 37. 58. 118). — ಬಳಿಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To obtain use, to be used (My.; Si. 19).

ಬಳಿಕ್ಕ baḻikka. ಬಳಿಕ್ಕಂ. = ಬಳಿಕ, etc. (Šmd. I; 396; Bp. 13, 6; 42, 30; 49, 13).

ಬಳಿಕ್ಕೆ baḻikkĕ. = ಬಳಿಕ, etc. (Šmd. I; 396).

ಬಳಿಗೆ baḻigĕ. = ಬಳಿ 2, etc. See ಉಪ್ಪುಬಳಿಗೆ.

ಬಳಿಚು baḻiču. (ಬಳಿಚು). = ಬಳಿಚು 2. (J. 4, 44).

ಬಳಿಯ baḻiya. ಬಳಿಯಂ. = ಬಳಿಕ, etc. (Šmd. I; 396; Čpr. 5, after 44; Rsv. 13, 99). ಅಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಂ (Lilv. 3, after 3). See another ಬಳಿಯಂ s. ಬಳಿ 1.

ಬಳಿಲ್ baḻil. = ಬಳಿಲ್ 2. (ಜಗುಳ್ Šmd. I).

ಬಳಿಲ್ಚು baḻilču. To cause to slip, drop or fall down (ಅಧಃಸ್ರಂಸನ Šmd. Dh.).

ಬಳಿಸು baḻisu. 1. = ಬಳಸು. (My.; B. 4, 141. 194).

ಬಳಿಸು baḻisu. 2. = ಬೊಳಿಸು. To cause to sweep together, etc. (My.).

ಬಳು baḻu. 1. = ಬಳಿ 2, etc. — ಬಳುವಲಿ. -ಬಲಿ. = ಬಳುವಳಿ. (Nr. *a;* J. 31, 19). — ಬಳುವಳಿ. -ಬಳಿ. = ಬಳಿವಳಿ 1. (Bh. 8, 27, 22; J. 27, 54). ಮದುವೆ ಮೊದಲಾದವಱಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಬಳುವಳಿ ಮೊದಲಾದುದು ಅನೊನ್ನು, ಅದು ದಾಯ ಎನ್ನೂ ಹರಣ ಎನ್ನೂ ಎನಿಸುಗು (Nr. *b*).

ಬಳು baḻu. 2. = ಬಳಿ 2. P. p. of ಬಳಿ 4, in ಬಳುಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಳು baḻu. 3. Putting on or applying to. — ಬಳುಗಾರೆ. Mortar that is applied to a wall, etc. for smoothing and finishing (My.).

ಬಳ್ದುಂಕು baḻduṅku. = ಬದುಕು 1, etc. To live, etc. (ಜೀವಿಸು Šmd. I); to remain alive, to be saved (ಬಿಡಲ್ ಪಡು I). ಪುಲಿಯ ಬಾಯಿಂ ಬಳ್ದುಂಕಿದಂ (I).

ಬಳ್ಳಿ baḻḻi. = ಬಳಿ 2, etc. See ಬಳಿವಳ್ಳಿ.

ಬಾ bâ. 1. Imperative singular of ಬರ್ 1: Come! (C.; Bh. 1, 8, 61; 2, 13, 8. 9; T., M. ವಾ). — ಬಾ ಬಾ. rep. (Bp. 24, 82; 27, 61).

ಬಾ bâ. 2. = ಬಾಯು. To swell, to tumefy (ಶೋಥ Šmd. Dh.; ಬೀಗು Bhn. 21). P. ps. ಬಾದು (Šmd. 265 Cm.; 279 Cm.), ಬಾತು (Šmd. 287 Cm.). ಬಾದುಣ್ಚೆಸ್ಸು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮಂ ನೇರ್ದಾಗಳ್ (Šmd. 288).

ಬಾ bâ. = ಬಾವ 1. — ಬಾ ಮಯ್ಯಳು. = ಬಾವ ಮಯ್ದುನ್ನರು. (My.). — ಬಾ ಮಯ್ದು. = ಬಾವ ಮಯ್ದು. (My.).

ಬಾಂವಿ bâṁvi. = ಬಾವಿ. (ವಾಪಿ Čb.).

ಬಾಕ bâka. Tbh. of ಭಾಕ್ಷ. See *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ-. Feminine ಬಾಕಿಳು, see *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ-.

ಬಾಕತನ bâkatana. Gluttony. See *e. g.* ಹೊಟ್ಟೆ-.

ಬಾಕಲ್ bâkal. ಬಾಕಲು. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Si. 111; My.). See Si. 111. 112; B. 5, 27.

ಬಾಕಲ bâkala. = ಬಾಕಲ್, etc. (B. 5, 126. 140).

ಬಾಕಲು bâkalu. = ಹಕ್ಕಲು. — ಬಾಕಲಾಯು. -ಆಯು. = ಹಕ್ಕಲಾಯು. (My.).

ಬಾಕಿ bâki. 1. (fr. ಬಾಕ). A female eater or devourer. See ಹೊನ್ನು-.

ಬಾಕಿ bâki. 2. Remainder; balance; balance outstanding (of a sum or an account); debt; remaining (My.; Mhr., H., Br.; Čb. 143). ತೆತ್ತಷ್ಟು ಬಾಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೇನು ಕೊಟ್ಟಾನು? — ಅಸಲು ಬಾಕಿಯಾದರೂ ಬಡ್ಡಿ ಕೆಯ್ಲಿ ಬನ್ತು (Prvs.). — ಬಾಕಿ ಸಾಕಿ. Balance outstanding (My.; Mhr. ಬಾಕೀ ಸಾಕೀ).

ಬಾಕಿದಾರ bâki-dâra. A man from whom a balance is due, one who is in arrears (My.).

ಬಾಕು bâku. 1. A bend, a curve (Mhr., H. ಬಾಕ, ಬಾಂಕ, ವಾಕ, ವಾಂಕ). ಹುಬ್ಬಿನ ಬಾಕು (ಭ್ರೂಲತೆ Čb.).

ಬಾಕು bâku. 2. = ಬಾಗು. A dagger (My.; T. ವಾಂಗು, M. ವಾಜ್ಜು, ವಂಗಿ; Br., H.).

ಬಾಕುಳ bâkuḷa. = ಬಾಕುಳಿ. (Bp. 40, 58).

ಬಾಕುಳಿ bâkuḷi. Excessive desire (ಪಸ, ಮೊಗಸು, ಇಚ್ಛೆ Ss.; ಅತ್ಯಾಸೆ Kk. 67; ಪಿರಿದಾಸೆ Šm. 51; *cf.* ಬಯಸು). **2,** an inordinately desirous, covetous person (Bh. 3, 7, 87).

ಬಾಗ್ bâg. ಬಾಗು. A garden (Mhr., H. ಬಾಗ; see ಲಾಲ್-).

ಬಾಗ bâga. 1. (Tbh. of ಭಾಗ್ಯ). One of the qualities of sâtvati (Kâvy. IV, 2, 60; Tĕ. ಬಾಗು). — ಬಾಗವಾಡಿ. N. of a place (Bp. 2, 45; 5, 49; see ಇಂಗಳೇಶ್ವರ-).

ಬಾಗ bâga. 2. Tbh. of ಭಾಗ. (My.). See ಕಡಿವಾಗ.

ಬಾಗ bâga. 3. = ಬಾಗ್. See ಬಾಗವಾನ.

ಬಾಗಲ bâgala. = ಬಾಗಲು, etc. See ಅಗಸೆ-. — ಬಾಗಲವಾಡ. -ಪಾಡ. = ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ. A door-frame (My.).

ಬಾಗಲು bâgalu. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (My.). ಊರೆಲ್ಲ ಸೂಚಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು. — ಬಾಗಲು ಮುಱಿದು ಹೊಗುವವನಿಗೆ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಬಾಗವಾನ bâga3-vâna. A gardener; one of a caste that buy and sell vegetables and flowers (S. Mhr.; Mhr., H.).

ಬಾಗಾಯತಿ bâgâyati. Relating to garden-land (Mhr., H. ಬಾಗಾಇತೀ); a garden (My.).

ಬಾಗಾಯತು bâgâyatu. Garden-land, a garden (My.; Mhr., H. ಬಾಗಾಈತ).

ಬಾಗಿ bâgi. = ಬಾಗೆ. N. of a tree (ಶಿವಾಂಗಿ Mr. 127, o. r. in two MSS. ಬಾಗೆ; Bp. 45, 36); the tree Calosanthes indica Blum. (St. & Pl.; Oroxylum indicum Vent., Z.).

ಬಾಗಿ bâgi. 1. Tbh. of ಭಾಗಿ 1. An owner; a master, a lord (Abh. P. 5, 3).

ಬಾಗಿ bâgi. 2. (Tbh. of ಭಾಗ್ಯ). = ಭಾಗಿ 3. N. (My.). — ಬಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಬಾಗಿನ bâgina. = ಬಾಯಿನ. Tbh. of ವಾಯನ. A present, a gift (My.; T. ವಾಗ್ಗೆ; *cf.* ಬಳಿ 2).

ಬಾಗಿಲ್ bâgil. ಬಾಗಿಲು. = ಬಾಕಲ್, ಬಾಕಲ, ಬಾಗಲ, ಬಾಗಲು, ಬಾಗಿಲ. A door, a gate, a door-way (ದ್ವಾರ್, ದ್ವಾರ, ಬಲಜ Hlâ.; ದ್ವಾರ್, ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nr., Si. 111; ದ್ವಾರ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nn. 100; Čpr. 2, after 93; 3, 97; ', after 79; Bp. 55, 10; B. 2, 45. 52; 4, 57; Č. Bp. 5, 48. 51. 52; Bh. 1, 8, 70; J. 3, 9; 5, 57; 17, 6. 21; C.; T. ವಾಚ

ಲ್, ವಾಯಲ್, ವಾಯಿಲ್; M. ವಾದಿಲ್; Tĕ. ವಾಕಿಲಿ; Tu. ಬಾಕಿಲ್). ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗಣ ತೋರಣ ತೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ; ಹೊರಗಣ ಬಾಗಿಲೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಒಳಗಣ ಬಾಗಿಲು (ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ, ಅನ್ತರ್ದ್ವಾರ); ಪಟ್ಟಣದ ಬಾಗಿಲು (ವಲಜ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಬಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ Nr.). ಬಾಗಿಲ ಹೊಸ್ತಲು (ದೇಹಲಿ); ಬಾಗಿಲ ಕೆಳಗಡೆ ಹೊಸ್ತಲ ಬಟೀ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ (ತಿಲಿ Si. 110); ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕವಾಟ, ಅರರ 112). ಬಾಗಿಲ ಕಾವವನು (ದ್ವಾರಪಾಲ, ಪ್ರತೀಹಾರ Nn. 100). ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಜವಾನ (ದ್ವಾರಪಾಲ, etc. Si. 258). ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದು ಕೊಣ್ಡಿರುವವನು (ಕ್ಷತ್ತೃ, ದ್ವಾಃಸ್ಥ 422). — ಬಾಗಿಲವ. -ಅವ. A doorkeeper, a warder (ದವ್ವಾರಿಕ, ದ್ವಾಃಸ್ಥ Mr. 266; Bp. 16, 13; 35, 47; My.). — ಬಾಗಿಲುವಾಡ. -ವಾಡ. A tower, or an upstair house, over the gate of a place (ಗೋಪುರ, ಪುರದ್ವಾರ Hlâ.). — ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ. = ಬಾಗಿಲುವಾಡ. (Abh. P. 4, after 81). — ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ. -ವಾಡ. = ಬಾಗಲವಾಡ. (Rŝv. 8, after 5; 10, after 31; Šŝv. 1, 61).

ಬಾಗಿಲ bâgila. = ಬಾಗಿಲ್, etc. (Bp. 31, 16; B. 4, 217; see ಅಗಸೆ-). — ಬಾಗಿಲವಾಡ. (= ಬಾಗಿಲುವಾಡ). N. of a place (Bp. 12, 8).

ಬಾಗಿಸು bâgisu. To bend (v. t.; My.; Bp. 9, 31; 32, 27; J. 8, 22; ಉಂ ತಲೆವಾಗಿಸು). 2, to cause to bend, to have bent (by another, My.).

ಬಾಗು bâgu. 1. To bend (v. i.), to bow, to incline, to stoop (ನಮ್ರತ್ವ Šmd. Db.; ಬಗ್ಗು Šm. 84; My.; T. ವಾಂಗು, M. ವಾಙ್ಙು). ಬಾಗಿದುದು (ಅವಾಗ್ರ, ಅವನತ, ಆನತ Nr.). ಅತಿ ಬಾಗಿದುದು (ಮಣಿ, ವಿನಮ್ರ Nn. 67); ಬಾಗದುದು (ಸ್ತಬ್ಧ, ಅನತ 76). 2, to bend (v. t., My.); (to pour off the water from boiled rice, etc. by inclining the vessel). ತಿರದ ಬಾಗುವಂ (ಅಧೋಮುಖ Mr. 243). ಬಾಗಿದ ಗಂಟೆ (ಆರನಾಲಕ, etc. Nr.; Si. 311).— ಬಾಗಿದರೂ ಬೀಗೋಟು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 24, 43; 27, 11; 43, 35; 46, 57; 57, 47. 59; 59, 22; 60, 28. 34; Č. Bp. 11, 10; Rŝv. 2, 49. 50; 18, 55; J. 3, 31; 19, 6; 28, 46; 31, 6; B. 4, 89; ತಲೆಬಾಗು. — ಬಾಗೊತ್ತು. ಬಾಗ ಒತ್ತು. To press down so as to bend (J. 14, 24).

ಬಾಗು bâgu. 2. Bending, inclining; a bend, a curve;—a bow, an obeisance (ಮೊಗ್ಗು, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Šs.). See B. 4, 47; 5, 338; Bh. 2, 4, 10; Mr. s. ತ್ರಿಭಂಗಿ; ಕಾಗು ಬಾಗು. — ಬಾಗುವೆಟ್. -ವೆಟ್. To begin to bend (v. i., Bp. 4, 29).

ಬಾಗು bâgu. = ಬಾಳು 2. (Bp. 6, 9).

ಬಾಗುರಿ bâguri. = ಭಾಗುರಿ. N. of a rishi (J. 33, 39).

ಬಾಗುವತನ bâguvatana. The state of being bent. ವಿಲಾಸದಿಂ ಬಾಗುವತನಂ (ವಿಲಾಸಾವನಮ್ರಂ Šmd. Dh. ad ನಿಕ್ಕುಳಿಸು).

ಭಾಗುಹ bâguha. Bending. See ತಲೆವಾಗುಹ.

ಬಾಗುಳ್ bâguḷ. = ಬಾಗುಳ. Tbh. of ವ್ಯಾಕುಲ (Šmd. II; Kk. 93; *cf.* ಬಾವಳಿಸು).

ಬಾಗುಳ bâguḷa. = ಬಾಗುಳ್. (ವ್ಯಾಕುಲ Šm. 48; ಚಿನ್ತೆ Čt. I, 71; V. 3, 9).

ಬಾಗೆ bâgĕ. = ಬಾಗಿ, q. v. 2, the tree Acacia (or Mimosa) seeressa Roxb. (Albizzia lebbeck Benth., ಶಿರೀಷ, ಕಪೀತನ, ಭಣ್ಡಿಲ, ಭಣ್ಡೀರ Si. 136; My.; ಸಿರಿಸ Mr. 119; T. ವಾಗೈ, Mimosa flexuosa Rottl.; M. ವಾಗ, Acacia odoratissima).

ಬಾಗೆ bâgĕ. Tbh. of ಭಾಗ. (Bp. 56, 35; Hlâ. s. ಮೇಗು).

ಬಾಂ bâṅ. ಬಾಙ್. = ಬಾನ್ 3, etc. — ಬಾಂಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sky-sea: the celestial Ganges (Rŝv. 10, 82; Šŝv. 3, 3). — ಬಾಂಗೆಱೆ. -ಕೆಱೆ. The sky-tank (Rŝv. 12, 12; V. 3, 14). — ಬಾಂಗೆಸೆವ ಪಾವು. -ಎಸೆವ-. Râhu (Kk. 11b).

ಬಾಂಕಿ bâṅki. A kind of bugle (My.; Mhr., H.).

ಬಾಂಗಿ bâṅgi. = ಬಂಗಿ 3. A pole with a sling attached to each end, carried across the shoulder and bearing packages in the slings; the packages conveyed: the bangy post or mail (My.; Mhr., H. ಬಂಗೀ, ಬಹಂಗೀ).

ಬಾಚ bâča. = ಬಾಚಿ 1. N. — ಬಾಚಪಡಿಹಾಱ. (Bp. 37, 3).

ಬಾಚಣಿಗೆ bâčaṇigĕ. A comb (My.; ಪ್ರಸಾಧನಿ, ಕಂಕತಿಕೆ Si. 231). ಬಾಚಣಿಗೆಯಿನ್ದ ಬಾಚದವಳು ಬಾಚಿಯಿನ್ದ ಬಾಚ್ಯಾಳೇ? (Prv.). — ಬಾಚಣಿಗೆಹಲ್ಲು. The tooth of a comb (My.).

ಬಾಚಲ bâčala. = ಬಾಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಬಾಚಿ bâči. (= ಬಳಸು 2). A bodice; a coat of mail (ಕಂಚುಕ, ವಾರವಾಣ, ಚೋಲಕ, ಕುಪ್ಪಸ Mr. 343; *cf.* ಬಾಸಣಿ?).

ಬಾಚಿ bâči. 1. = ಬಾಚ. N. See ಪಡಿಹಾಱ-. — ಬಾಚಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 53, 32; see ಬಿಬ್ಬಿ-). — ಬಾಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 8. 74. 75; 54, 83. 85; see ಬಿಬ್ಬಿ-, ಸೊಡ್ಡಳದೇವ-). — ಬಾಚರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 37, 7. 14; 53 sum.; 53, 6. 16. 18. 23. 27; 53, 72; 54, 1; see ಸೊಡ್ಡಳದೇವ-, ಸೊಡ್ಡಳ-). — ಬಾಚರಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 30; see ಸೊಡ್ಡಲದೇವ-). — ಬಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. See ಸೊಡ್ಡಳ-. — ಬಾಚಿರಾಜ. N. (Bp. 53, 29; 54, 82; see ಸೊಡ್ಡಳ-).

ಬಾಚಿ bâči. 2. (Tbh. of ವಾತಿ, ವಾಸಿ 5). An adze (ದಣ್ಡೆ Mr. 383; My.; Bp. 24, 81; ವೃಕ್ಷಭೇದಿ G.; T. ವಾಚ್ಚಿ, ವಾಚ್ಚಿ, ವಾಟ್ಚಿ; M. ವಾಚ್ಚಿ; Tĕ. ಬಾಡಿತೆ, ಬಾಡಿಸೆ; Tĕ. ವಾಡಿ, ವಾಡಿಮೆ, ವಾಲಾರು, sharpness of weapons and instruments, *cf.* ಬಸಿ 2 & 3). See Prvs. s. ಕಾವು 2, ಬಾಚಣಿಗೆ.

ಬಾಚಿಗ bâčiga. = ಬಾಸಿಗ, q. v. See ಎಗಚಿಗ-, and My. s. ಭಾಸ್ಕರ.

ಬಾಚಿಸು bâčisu. 1. To cause to comb (My.).

ಬಾಚಿಸು bâčisu. 2. To cause to gather up etc. (My.).

ಬಾಚು bâču. 1. To comb (Bp. 47, 30; My.; ಹಿಕ್ಕು G.; Tu. ಬರ್ಚು; T. ವಾರು, M. ವಾರು, ವಾಱು, ವಾಳು, to cut lengthwise; to trim a palm leaf to write upon, see ಬಾರ್ 2;—to put the hair in order by a comb, to comb; T., M. ವಗಿರ್, to cut in longitudinal little pieces, to divide, slice; to part or disentangle, as the hair, see ಬಯ್ 1). See Prv. s. ಬಾಚಣಿಗೆ.

ಬಾಚು bâču. 2. (= ಬಾರ್ಚು). To scrape together with the hand, etc. and gather up, as sweepings, etc., to make a heap of and take away (My.; T., M., Tĕ. ವಾರು; *cf.* ಬಱ್ 4); to take away and rob everything, to spoliate (My.; Bp. 31, 7; Dp. 55, 3).

ಬಾಜನೆ bâjanĕ. Tbh. of ವಾಚನ (Šmd. 338; Kk. 51). — ಬಾಜನೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. A kind of poetical composition (Kâvy. V, 965).

ಬಾಜಾ bâjâ. = ಬಾಜೆ. Tbh. of ವಾದ್ಯ. Playing upon musical instruments, instrumental music (My.; Mhr., H.); a

musical instrument (see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ). — ಬಾಜಾಬ ಜನ್ತರಿ. Music played upon all sorts of instruments (My.).

ಬಾಜಾರ bâjâra. = ಬಜಾರ, etc. (My.; Dp. 169, 3).

ಬಾಜಾರಿ bâjâri. = ಬಜಾರಿ. (My.).

ಬಾಜಾರು bâjâru. = ಬಾಜಾರ, etc. (My.).

ಬಾಜಿಬನ್ದು bâji-bandu. = ಬಾಜುಬನ್ದ. (My.; Br.).

ಬಾಜಿಸು bâjisu. = ಬಾಜೈಸು. Tbh. of ವಾದಿಸು. To sound, to sound or play a musical instrument, to strike a musical instrument, to strike or knock so as to produce a sound (ನುಡಿಸು Čt. II, 74; Abh. P. 4, 31; V. 9, after 21; Tě. ವಾಯಿಂಚು). ವೀಣೆಯಂ ಬಾಜಿಸುತೆ (Bp. 1, 53). ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ವಾದನದಣ್ಡ Šmd. 46; ಕೋಣ Hlâ.; ವಾದ್ಯಕೋಣ, ದಣ್ಡ Nn. 127). ವಾದ್ಯಮಂ ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Mr. 80). ಪಾತ್ರವಾಡೆ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (Šmd. 296).

ಬಾಜು bâju. (= ಬಾದಿ 1). A side; any part of the body opposed to any other part; verge, border (ಪಕ್ಕ Čb.; My.; Br.; Mhr., H. ಬಾಜೂ); party, faction; a patron, helper (Mhr., H.). 2, Tbh. of ಬಾಹು. — ಬಾಜು ಆಗು. To go to one side or aside (My.).

ಬಾಜುಬನ್ದ bâju-banda. = ಬಾಜಿಬನ್ದು, ಬಾಜೂಬನ್ದ, ಬಾಜೂಬನ್ದು. A bracelet worn on the upper arm (ಅಂಗದ, ಕೇಯೂರ, ಬಾಹುಭೂಷಣ G.).

ಬಾಜೂಬನ್ದ bâjû-banda. = ಬಾಜುಬನ್ದ. (ಕೇಯೂರ Čb.).

ಬಾಜೂಬನ್ದು bâju-bandu. = ಬಾಜೂಬನ್ದ. (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Si. 220).

ಬಾಜೆ bâjĕ. = ಭಾಜಾ. (My.).

ಬಾಜೇ bâjê. Miscellaneous (Br., H.). — ಬಾಜೇ-ಬಾಬು, a miscellaneous head in accounts (My.; Br., H.).

ಬಾಂಚೋತು bâñčôtu. Incest committed with one's elder sister; a man who commits that crime (My.; H.).

ಬಾಟೆ bâṭĕ. A road (My.; Br., H.; Sk. ವಾಟ). See ರಾಜ-.

ಬಾಡ bâḍa. ಬಾಡಂ. Tbh. of ವಾಢ. Much, further (ಅತ್ಯರ್ಥ Nr.; ಸೋಡಂ, ಪಿರಿದುಂ Šmd. 393; ಪಿರಿದು, ಸೋಡಂ, ಉಣ್ಣಾವಳಿಯದು Šmd. II); very well, indeed, yes, surely (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Nr.). 2, in vain, causelessly (ಸೋಡಂ, ಸುಮ್ಮನೆ Čt. I, 14; ಸೋಡಂ, ಬರಿದು Čt. II, 22; ಸೋಡಂ, ಉಣ್ಣಾವಳಿಯದು, ಬರಿದು Kk. 89; ಸೋಡಂ, ಬರಿದು Šmd. 110 Mḍb. MS. and another one; *cf.* ವಾಯ 1; Mhr. ವಾಡ, room, vacancy: leisure).

ಬಾಡಗ bâḍaga. Tbh. of ವಾಟಿಕ (Čt. II, 109).

ಬಾಡಗೆ bâḍagĕ. = ಬಾಡಿಗೆ. Tbh. of ಭಾಟಕ. Hire; rent; fare (ಭಾಟಕ, ಅವಕ್ರಯ Hlâ.; T., M. ವಾಡಗೈ, ವಾಡಗೆ; Tě. ಬಾಡಿಗೆ). — ಬಾಡಗೆಯ ದಾಸಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಬಾಡಬ bâḍaba. = ಬಾಡವ, ವಾಡವ. (Bp. 55, 37; 56, 30).

ಬಾಡಬಾಗ್ನಿ bâḍabâgni. = ವಾಡವಾಗ್ನಿ. (My.).

ಬಾಡಬಾನಲ bâḍabânala. = ವಾಡವಾನಲ. (My.).

ಬಾಡಬೇಯ bâḍabêya. = ವಾಡವೇಯ. (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಬಾಡವ bâḍava. = ಬಾಡಬ, etc. (ಶುಚಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 18; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Mr. 248).

ಬಾಡಿಗೆ bâḍigĕ. = ಬಾಡಗೆ. (My.; B. 4, 160). *ಗುಡುಸಲಗಳನ್ನು* ಕಟ್ಟಿಸಿ, . . . ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ (B. 5, 204). See ಎತ್ತು ವಾಡಿಗೆ. — ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡು. To hire out (My.). — ಬಾಡಿಗೆಯವ. -ಅವ. A man who has hired or tenanted (My.). — ಬಾಡಿಗೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A hired ox (My.). — ಬಾಡಿಗೇ ಕುದುರೆ. A hired horse (ಸ್ಥೌರಿ G.). — ಬಾಡಿಗೇ ಬಣ್ಡಿ. A hired cart (B. 3, 77). — ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ. A rented house. ಬಾಡಿಗೇ ಮನೆ, ಕೂಡಿಕೇ ನೆಣ್ಟರು (Prv.).

ಬಾಡಿಗೆದಾರ bâḍigĕ-dâra. A man who hires out, as cattle, houses (My.; B. 5, 122).

ಬಾಡಿಸು bâḍisu. 1. (= ಬಾಯ್ ಆಡಿಸು). To eat any pungent food to excite drinking or appetite. ಕುಡಿವುತ್ತ ಬಾಡಿಸುವದು (ಉಪದಂಶ, ಅವದಂಶ, ಚಕ್ಷಣ Hlâ.). ಬಾಡ ಬಾಡಿಸುತ ಕಳ್ಳ ಕುಡಿವುದು (ಅವದಂಶ, ಉಪದಂಶ Mr. 221). ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವ ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದುದು, ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ನಂಚಿ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (ಉಪದಂಶ, etc. Si. 347). ಪಳಚೆ ಮುನ್ತಾದ ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥ (ನಿಷ್ಠಾನ); ಬಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದಾರ್ಥ (ವ್ಯಂಜನ, ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ, ಕೋಸಮ್ಬರಿ G.).

ಬಾಡಿಸು bâḍisu. 2. To cause to fade (My.); to scorch or singe by fire, as slices of dried flesh or leaves (My.). ಸುಡುವದೂ ಬಾಡಿಸುವದೂ (ಓಷ, ಪ್ಲೋಷ Si. 389).

ಬಾಡು bâḍu. 1. To wither, to fade, as flowers; to die away, as shrubs, etc.; to grow dry, as wounds; to grow weary or languid; to become weak or feeble; to pine away, to lose colour; to be dispirited, downcast, or sad (ಮ್ಲಾನ Šmd. Dh.; Šm. 93; ಕನ್ದು G.; My.; T., M. ವಾಡು; T. ವದಂಗು, *to wither, fade away, grow dried, scorched, or parched*; Tě. ವಡಲು, see ಬಡಿಲ್ 1; Mhr. ಬಾವಳೇಂ, ವಾಳಣೇಂ). ಬಾಡಿದ ಹೂ ನಾಡಿನವರಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Čpr. 2, 20; 4, 85; 8, 99; Bp. 54, 81; Râv. 5, 39. 40; 9, 28; J. 9, 13; 11, 37; 15, 18; 19, 30. 32; Č. Bp. 4, 7; B. 3, 7.

ಬಾಡು bâḍu. 2. Flesh (ಮಾಂಸ Šmd. Dh.; Šm. 93; Bhn. 20; ಬಿಕ್ಕು, ಅಡಗು Šm. 32; My.; see Mr. 221 s. ಬಾಡಿಸು 1; ಸುಡು-).

ಬಾಡು bâḍu. Tbh. of ವಾಟ. (ಶಾಕಶಾಕಟ, etc., ಕಾಯ ತೋಣ್ಟ Hlâ.).

ಬಾಣ bâṇa. = ಬಾನ್ 3, etc. (My.).

ಬಾಣ bâṇa. = ವಾಣ. Grass (ಪುಲ್ Nn. 7, = ಬಾಳ 1?); a shaft made of a reed, *an arrow* (ಅಮ್ಬು Nn. 5. 35; ಶರ, ಅಮ್ಬು 7); — a rocket (My.; Tě.; T. ಪಾಣ, M. ವಾಣ). 2, the number 5 (Čh.; ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣಸಾಭೇದ 7, see ಪಂಚಬಾಣ). 3, *N. of an asura*, a sun of Bali (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 7; Bp. 26, 50. 52; 54, 69; J. 7, 40). 4, N. of an author (Bp. 1, 13). 5, a kind of raiment (ನಿವಸನ, ವಸ್ತ್ರಭೇದ 7). 6, *a blue-flowering Barleria* (ಗೋರಟೆ 7; Mr. 505). 7, alone, solitary (= ಕೇವಲ). ಬಾಣವಿದ್ದರೂ ತ್ರಾಣವಿರ ಬೇಕು. — ಬಾಣವಿಲ್ಲದೆನ್ದು, ಗೋಣ ಕೊಯ್ದಿದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಾಣ ಎಜೆ. To shoot an arrow (G. 86). — ಬಾಣ ಏಜೈಸು. To put the arrow on the bow (G. 251. 252). — ಬಾಣ ಬಿಡು. = ಬಾಣ ಎಜೆ. ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣ (ನಿರಸ್ತ G.). — ಬಾಣ ಹೊಡೆ. = ಬಾಣ ಎಜೆ. (G. 86).

ಬಾಣಗಾಜ bâṇa-gâṛa. A preparer and exhibiter of fire-works (My.).

ಬಾಣಗೇಹ bâṇa-gêha. A quiver (ಶರಧಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆ Nn. 11).

ಬಾಣಜಾತೆ bâṇa-jâtĕ. Usha, the daughter of the asura Bâṇa (J. 25, 21).

ಬಾಣತಿ bâṇati. = ಬಾಣತ್ತಿ, ಬಾಣನ್ತಿ. A puerperal woman, a woman recently delivered, a woman just brought to bed, a lying-in woman (ಜಾತಾಪತ್ಯೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ, ಪ್ರಸೂತಿಕೆ

Nr.; ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ Mr. 308; ಪುಷ್ಪಕ 527; Bp. 53, 12; My.; Tĕ. ಬಾಲಿಂತ್ರ; M. ವಣ್ಣೆ; Mhr. ಬಾಳನ್ತ, ಬಾಳನ್ತೀಣ). ಬಾಣತಿಯ ಕೋಣೆ (ಅರಿಷ್ಟ); ಬಾಣತಿಯ ಮನೆ (ಸೂತಿಕಾಗೃಹ G.).

ಬಾಣತಿತನ bâṇatitana. Nursing, or attending upon, a lying-in woman (My.; B. 5, 158. 304).

ಬಾಣತ್ತಿ bâṇatti. = ಬಾಣತಿ, etc. (Abhâ. 2, 106; My.).

ಬಾಣದಾಯಕ bâṇa-dâyaka. A servant who hands arrows to a warrior in battle (Bh. 8, 21, 4).

ಬಾಣನ್ತಿ bâṇanti. = ಬಾಣತಿ, etc. (ವಿಜಾತೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ Hlâ.; My.). — ಬಾಣನ್ತಿಬಾಳ. Socotrine aloes, given to a woman in child-bed (My.; ಬೋಲ, ಗನ್ಧರಸ, etc., ಬೋಟಿ Si. 334; Mhr. ಬಾಳನ್ತಬೋಳ). — ಬಾಣನ್ತಿಬೋಟಿ. = ಬಾಣನ್ತಿಬಾಳ. (My.).

ಬಾಣಪೀಠ bâṇa-pîṭha. N. of a pedestal or seat of a linga (Bp. 57, 53; *cf.* ಬಾಣಲಿಂಗ).

ಬಾಣಮುಕ್ತಿ bâṇa-mukti. *Shooting an arrow.*

ಬಾಣಲಿ bâṇali. = ಬಾಣಲೆ, ಬಾಣ್ಲಿ, ಬಾಳಲಿ, ಬಾಳ್ಳಿ. (Tbh. of ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ). A frying pan of stone or metal (My.; ಅಮ್ಬರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Si. 308; ಋಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ 309; Tĕ.; T. ವಾಣಾಯ್).

ಬಾಣಲಿಗೆ bâṇaligĕ. (Tbh. of ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರಕ). = ಬಾಳಿಗೆ, q. v.

ಬಾಣಲಿಂಗ bâṇa-linga. N. of a linga (Bp. 9, 5; 38, 53; 57, 53; 58, 31; Sk. ವಾಣ-).

ಬಾಣಲೆ bâṇalĕ. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.; ಅಂಗಾರಶಕಟಿ Mr. 211; see ಅಡು-).

ಬಾಣಸ bâṇasa. = ಬಾಣಸು. (Tbh. of ಮಹಾನಸ). A kitchen; cookery (Bh. 1, 10, 14; Č. Bp. 47, 41; J. 2, 61; Tĕ. ಪಾನಸ). ಬಾಣಸದ ಮನೆ (ರಸವತಿ, ಪಾಕಸ್ಥಾನ, ಮಹಾನಸ Nr.; ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ Mr. 196). — ಬಾಣಸದ ಶಿವದೇವ. N. (Bp. 58, 11).

ಬಾಣಸಿ bâṇasi. A cook (Bh. 4, 2, 56. 58).

ಬಾಣಸಿಗ bâṇasiga. = ವಾಳಸಿಗ. A cook (ಸೂಪಕಾರ, ವಲ್ಲವ, ಆರಾಲಿಕ, ಸೂದ, etc. Nr., Hlâ., Si. 308; ಸೂದ Nr.; ಅಡಬಳ Šmd. II, Kk. 36, Šm. 45; ಉಣಬಡಿಗ Čt. I, 5; ಅಡಿಗೆಯವ Bhn. 53; T. ಪಾನಜಯ, Tĕ. ಪಾನಸೀಡು). See Šmd. 233; Bp. 47, 34; 59, 29; Jl. 2, 60. ಬಾಣಸಿಗನಾದರೆ ಹುಣಿಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಬಾಣಸಿಗಿತ್ತಿ bâṇasiga-itti. A female cook (Bp. 9, 40).

ಬಾಣಸು bâṇasu. = ಬಾಣಸ. ಬಾಣಸಿನ ಮನೆ (ಪಾಕಸ್ಥಾನ, ರಸವತಿ, ಮಹಾನಸ Hlâ.; Bh. 4, 2, 54). — ಬಾಣಸುಗೆಯ್. To cook (Abh. P. 10, 136; 13, 28. 131). — ಬಾಣಸುವೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. A kitchen-master (ಪೌರೋಗವ, ಸೂದಾಧ್ಯಕ್ಷ Hlâ.).

ಬಾಣಹರ bâṇa-hara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).

ಬಾಣಾರಿ bâṇa-ari. = ಬಾಣಹರ. (My.).

ಬಾಣಾಶ್ರಯ bâṇa-âśraya. *A quiver.*

ಬಾಣಾಸನ bâṇa-asana. Arrow-discharger: *a bow* (Čpr. 5, 56);—a bow-string.

ಬಾಣಾಸುರ bâṇa-asura. = ಬಾಣ No. 3. (My.).

ಬಾಣಿ bâṇi. = ವಾಣಿ 1. (ವಾಣಿ, ಸರಸತಿ, etc. Kk. 9).

ಬಾಣೆ bâṇĕ. *A blue-flowering Barleria* (see ಬಾಣ No. 6).

ಬಾಣೋಚ್ಛಿಷ್ಟ bâṇa-uččhishṭa. Orts of the poet Bâṇa (who is said to have used all words in his works and thus to have made, so-to-say, orts of them, Bp. 1, 13).

ಬಾಣ್ಡು bâṇḍu. A "bond" (My.). 2, a "band" of musicians and their music (My.).

ಬಾಣ್ಡ್ಲಿ bâṇḍli. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.).

ಬಾತ bâta. Idle talk (Mhr., H.).

ಬಾತಮಿ bâtami. Intelligence, news (My.; Mhr., H.). ಬಾತಮಿ ಹೇಳುವವ (ಸೂಚಕ Čb.).

ಬಾತಮೀದಾರ bâtamî-dâra. An intelligencer (My.; Mhr.); a spy (Mhr.; ಅವಸರ್ಪ, ಚರ, ಚಾರ, etc. Si. 260).

ಬಾತಾಖಾನಿ bâtâkhâni. An idle talker, a loquacious man (My.; Br.).

ಬಾತಾಳ bâtâḷa. The Poon-tree, Sterculia foetida Lin. (St. & Pl.).

ಬಾತು bâtu. 1. = ಬಾದು. P. p. of ಬಾ 2 & ಬಾಯು, q. v.

ಬಾತು bâtu. 2. = ಬಾರ್ತು. A p. p. of ಬಾರ್ 4. ಬಾತುದು (ಗೂನ, ಹನ್ನ Nr.).

ಬಾತು bâtu. = ಬಾತೆ. A duck (My.; Br.; M. ಬಾತ್ತು; Port. pato; Arabic baṭ). — ಬಾತುಕೋಳ್. = ಬಾತು. (My.; ಕಾರಣ್ಡ, ಕಾರಣ್ಡವ G.).

ಬಾತೆ bâtĕ. = ಬಾತು. (ಕೋಳ್ Bhn. 20).

ಬಾದಣ bâdaṇa. = ಬಾದವಣ. Tbh. of ವಾತಾಯನ. (ವಾತಾಯನ, ಗವಾಕ್ಷ Nr.; Čpr. 8, after 44; Râm. 6, 30, 16, a hole).

ಬಾದರ bâdara. (fr. ಬದರ). Made of cotton;—*cotton-cloth;*—*the cotton-plant* (ಪಿಚವ್ಯ, ಕಾರ್ಪಾಸ, ಹತ್ತಿ Mr. 128);—silk.

ಬಾದರಾಯಣ bâdarâyaṇa. N. of a ṛishi: Vyâsa (ಕೃಷ್ಣ, ವೇದವ್ಯಾಸ Nn. 47; Bp. 54, 32; Bh. 1, 10, 1; J. 2 sum.; 2, 36).

ಬಾದವಣ bâdavaṇa. = ಬಾದಣ. (ವಾತಾಯನ, ಗವಾಕ್ಷ, ಜಾಲಕ, etc. Hlâ.).

ಬಾದಶಹ bâdaśaha. = ಬಾದಶಾಹ. (My.; B. 4, 8. 146).

ಬಾದಶಾಹ bâdaśâha. A king, used only of the Mahammadan or of foreign kings or emperors (My.; Mhr., H. ಬಾದಶಾಹಾ; *cf.* ಪಾಚ್ಛ).

ಬಾದಾಮ bâdâma. = ಬಾದಾಮು. The almond-tree, Amygdalus communis and amara;—an almond (Mhr., H.). ಬಾದಾಮದ ಗಿಡ (ಮಧುರ Čb.).

ಬಾದಾಮಿ bâdâmi. = ಬಾದಾವಿ. Relating to almonds (Mhr.);—an almond (My.; T. ವಾದುಮೈ). — ಬಾದಾಮಿಮರ. The Indian almond-tree, Terminalia catappa Lin. (St. & Pl.). — ಬಾದಾಮಿಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Almond-oil (My.).

ಬಾದಾಮು bâdâmu. = ಬಾದಾಮ. (My.; Br.).

ಬಾದಾವಿ bâdâvi. = ಬಾದಾಮಿ. (B. 3, 19. 20). — ಬಾದಾವಿಗಿಡ. The almond-tree (B. 3, 19. 20).

ಬಾದಿ bâdi. 1. (= ಬಾಜು). A patron, a helper. ಬಾದಿಯಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ಬೂದೀ ಸಮಾನ (Prv.).

ಬಾದಿ bâdi. 2. Weight, load (My.; see Prv. s. ಹೆಣ).

ಬಾದು bâdu. = ಬಾತು 1. P. p. of ಬಾ 2.

ಬಾದು bâdu. 1. Tbh. of ವಾದ (Šmd. 364 Mdb.; Tĕ. ವಾದು)

ಬಾದು bâdu. 2. Deducted (from a number, list, etc.); deduction (My.; Mhr., H. ಬಾದ).

ಬಾದ್ಯ bâdya. (A formation fr. ಬನ್ಧು and ಬಾನ್ಧವ). A man who is connected or related: a relative, a relation (My., Tĕ.). ಅವನು ನನಗೆ ಬಾದ್ಯನು (My.). 2, a man who has a right or claim to (My.; Tĕ.; T. ಪಾತ್ತಿಯ). ಈ ಮನೆಗೆ ಅವನು ಬಾದ್ಯನು (My.); an heir (My.; T.). 3, a right or claim to possession (My.; Tĕ., T.; M. ಬಾಧ್ಯ). ತನ್ದೆಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಮಗನಿಗೆ ಬಾದ್ಯವುಣ್ಟು (My.). 4, property, inheritance (ದಾಯ G.). ಬಾದ್ಯತೆಗೆ ಬಾದ್ಯನಾದರೆ ಚೋದ್ಯವೇನು?—ಬಾದ್ಯನಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಾದ್ಯತನ bâdyatana. = ಬಾದ್ಯತೆ, ಬಾದ್ಯತ್ವ. (My.; ಸ್ವಾಮ್ಯ G.; B. 5, 183). ಆ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಗಳ ಬಾದ್ಯತನವಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 291).

ಬಾದ್ಯತೆ bâdyatĕ. A right or claim to possession (My.;

Tĕ.; B. 5, 8). 2, that to which one has a right or claim. ಬಾದ್ಯತೆಗೆ ಬಾದ್ಯನಾದರೆ ಜೋದ್ಯವೇನು? (Prv.). 3, heirship (My.; Tĕ.).

ಬಾದ್ಯತ್ವ bâdyatva. = ಬಾದ್ಯತನ, etc. (My.).

ಬಾದ್ಯಸ್ಥ bâdya-sta. A man who has a right or claim to (My.; B. 4, 5). 2, the rightful owner (My.; Tĕ.; B. 5, 276). 3, an heir (My.; B. 4, 51). 4, a man who has the duty (of performing something, My.; M.).

ಬಾದ್ಯಸ್ತಿಕೆ bâdya-stikĕ. A right or claim to possession (My.; B. 5, 114).

ಬಾಧ bâdha. = ಬಾಧೆ. Pain, suffering, grief, sorrow, affliction (ದುಃಖ Nn. 64);—annoyance, molestation, trouble (ಅತಿಶಯ 64);—resistance, opposition, obstruction;—opposing, opposition, hindrance, obstacle;—objection; prohibition; a contradiction (ನಿಷೇಧ, ಮೂಣಿಸುವುದು 64);—injury, hurt, damage;—swearing, an oath (ಭೃಶ, ಸೂರುಳ್ 64);—an opposer, an enemy (ಅರಾತಿ, ಹಗೆ 64);—ಬುದ್ಧನು (64);—necessity (ಅವಶ್ಯ 488);—the body (ಉದರ, ಹೊಟ್ಟೆ 64);—a species of tree (ಕುಜ, ಮರನು 64; *cf.* ಬಾಧಕ). See ಅಗ್ನಿ-.

ಬಾಧಕ bâdhaka. A man who oppresses, harasses, troubles, etc. (Bp. 60, 55). 2, suspending, setting aside, as a rule. 3, a species of tree. 4, = ಬಾಧ. ಬಾಧಕ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಸಾಧಕವೇನು?—ಸೋಮಾರಿಹುಡುಗಗೆ ಬೋಧಕನಾದರೂ ಬಾಧಕನೇ (Prvs.). See Prv. s. ಶೋಧಕ.

ಬಾಧನ bâdhana. = ಬಾಧ. Opposing, annoying, etc. See ಅಗ್ನಿ-.

ಬಾಧಿಸು bâdhisu. To oppress, to harass, to pain, to torment, to trouble, to vex, etc. (Bp. 16, 2; 49, 26; J. 10, 38; B. 4, 61; 5, 166; My.).

ಬಾಧೆ bâdhĕ. = ಬಾಧ. *Pain, etc.* (ಆಪತ್ತು Mr. 487);—*annoyance, etc.;—opposition, hindrance;*—objection; prohibition; a contradiction (ನಿಷೇಧ 487);—*refutation.* — ಬಾಧೆ ಪಡಿಸು. = ಬಾಧಿಸು. (B. 4, 91; My.). — ಬಾಧೆ ಪಡು. To suffer distress, etc. ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾೞಿಗಿನ್ತ ಬಕನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀೞೋದುತ್ತಮ (Prv.). — ಬಾಧೆಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಬಾಧೆ ಪಡಿಸು (Śâstrasâra in W. v. 1259).

ಬಾಧ್ಯ bâdhya. To be harassed, etc.;—contradictory, absurd.

ಬಾನ್ bân. 1. To make or fashion, as a potter does, to form earthen ware, to make pots, etc. (ಕುಲಾಲಕರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ಬಾನು; M. ಮನಿ, ಮನೆ; T. ಮನ್ನೈ, ವನ್ನೈ).

ಬಾನ್ bân. 2. = ಬಾನ 1. A pile of earthen vessels (ಕುಪ್ಪದೊಟ್ಟಿಲ್ Śm. 100; T. ವಾನ್ = ಪೆರು, greatness). **2,** a heap of cakes of (dried) cow-dung (ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಪುಂಜ Śmd. Dh.; ಸಗಣಪಿಣ್ಡದ ಪುಂಜ Śm. 100). — ಬಾನಂಗುಳಿಗೆ. -ಅಂ-ಗುಳಿಗೆ. (Śmd. 205). A bolus of cow-dung.

ಬಾನ್ bân. 3. (Śmd. 59). = ಬಾಂ (ಬಾಱ್), ಬಾಣ, ಬಾನ 2, ಬಾಮ್. The sky (ಆಕಾಶ Śmd. Dh., Čt. I, 100, Śm. 100; ಗಗನ Śmd. II, Kk. 88; ಎಲರ್ವಟ್ಟೆ, ಆಗಸ, ಅಱಿಲ್ವಟ್ಟೆ, ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟೆ, ಅಮ್ಬರ Śm. 14; ಮೀನ್ವಟ್ಟೆ, ಅಱಿಲ್ವಟ್ಟೆ, etc., ಆಕಾಶ Kk. 12; Rśv. 6, after 11; Śśv. 4, 78; J. 4, 14; T. ವಾನ್; M. ವಾನ್, ವಾನ; T. ವಾನ್ also: a cloud; rain; Tĕ. ವಾನೆ, rain). ಆ ತೋರ್ಪುದಾ ತೋರ್ಪುದೆ ಬಾನೊಳ್ ಧ್ವಜಪಟಂ! (Śmd. 230). — ಬಾನಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. A kind of bird (My.). — ಬಾನಜೊಡರ್. -ಅ (= ಅಂ) -ಸೊಡರ್. The lamp of the sky: the sun (ನೇಸಱ್ Čt. I, 91). — ಬ್ಬಾನಾಡಿ. -ಆಡಿ. The bird Parra jacana, the lapwing (ಟಿಟ್ಟಿಭ Śs.; Rśv. 5, 59). — ಬಾನುದ್ದ. -ಉದ್ದ. (Śmd. 84). As high as the sky. — ಬಾನೆಡೆ. -ಎಡೆ. = ಬಾನ್ದಳ. (J. 22, 46; 23, 18; 32, 39). — ಬಾನ್ದಳ. -ತಳ. The region of the sky, the sky (J. 3, 5; 4, 15; 16, 36; Śśv. 1, 55). — ಬಾನ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. The celestial Ganges (Bp. 17, 11). **ತೊಡರೆ** ಮಿಮ್ಗ್ ಮೃಗಲಾಂಛಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ದಡಸಿ ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೊನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lîlv. 3, 2). — ಬಾನ್ದೊಱೆದಳದ. -ತಳದ. Śiva (ಉಮೆಯಾಳ್ದ Čt. II, 5). — ಬಾನ್ನವಿರ. Whose hair are the clouds: Śiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Śm. 23; Śśv. 5, 90). — ಬಾನ್ಮಣಿ. The sun (ನೇಸಱ್, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45).

ಬಾನ bâna. 1. = ಬಾನ್ 2, No. 2. See ಕುಳ್ಳು-.

ಬಾನ bâna. 2. = ಬಾನ್ 3, etc. (My.).

ಬಾನ bâna. 3. = ಬಾನೆ, etc. (Bp. 24, 55).

ಬಾನಲ್ bânal. The state of becoming or being dim or discoloured (ಮಸುಳಿದುದು Čt. II, 117; Čpr. 5, 11; *cf.* ಬಾರ್ಪುರ?). ತಾಱುಮ್ಬುಱ್ ಎಟ್ಟಿ ಜುಂಜು, ಬೆಮರಿಂ ಕಡೆಗೆನ್ನೆಯ ಬಾನಲಾದ ಬೊಟ್ಟು (Śmd. 205 Mdb.). ಜುಮ್ಬಿಸಿ ಬೀಗಿ ಬೆಳ್ಪಡರ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆಯಾಳಿಸಿದ ಅಪ್ಪಿನೊತ್ತಿನಿನ್ದಂ ಬಿಡೆ ಗುಜ್ಜುಗೊಣ್ಡಮೊಲೆ ಪೋರ್ಕುಳಿಯಿನ್ದಮೆ ಪಸ್ಸಿದಪ್ಪಿ ತಾಱುಮ್ಬುಱಿಯಂ ತೆರಳ್ದ ಕುರುಳುಣ್ಮೆ ಬೆಮರ್ ನಸುಬಾನಲಾದ ಬಟ್ಟೆವ್ಮಿಪ್ಪು ಕೂಟದೊನ್ದು ಸವಿಯಂ ಪಿಸುಣಾಡಿಪುವು ಈ ಲತಾಂಗಿಯ (Čpr. 8, 73).

ಬಾನಿ bâni. = ಬಾನೆ, etc. (My.; ಆಹಾವ G.). ಕಾಱು ತುಮ್ಬುವ ಮಣ್ಣಿನ ಬಾನಿ (G. 99).

ಬಾನೆ bânĕ. (fr. ಬಾನ್ 1?). = ಬಾನ 3, ಬಾನಿ. A large earthen pot with a broad mouth (My.; Tĕ.; ಗುಡಾಣ G.). ಕಾಱುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಬಾನೆ (G. 153). ಹಿಟ್ಟು ತೊಱಿಸುವ ಬಾನೆ (ಋಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ Si. 309). See Sp. s. ಬಱಿಯೊಡಲ.

ಬಾನ್ತ ba-anta. A term with final ಬ (Śmd. 317).

ಬಾನ್ದಿ bândi. A female slave (My.; Br., H.); a whore (My.; H.).

ಬಾನ್ದಿತನ bânditana. Slavery (of females, My.).

ಬಾನ್ದು bându. A dam, a mole; a heap of stones, etc., used as a landmark (My.; Mhr. ಬಾನ್ದ, ಬಾನ್ಧ). — ಬಾನ್ದಿನವ. -ಅವ. A surveyor (My.). — ಬಾನ್ದುಕಲ್ಲು. A landmark-stone (My.).

ಬಾನ್ದುರಿಕೆ bândurikĕ. = ಬನ್ದುರಿಕೆ, etc. (Z.).

ಬಾನ್ಧಕಿನೇಯ bândhakinêya. (fr. ಬನ್ಧಕಿ). *The son of an unmarried woman, a bastard.*

ಬಾನ್ಧವ bândhava. (fr. ಬನ್ಧು). *A relation* (near or remote), *a kinsman;*—a friend.

ಬಾಪು bâpu. Boiled rice (in the language of children, My.).

ಬಾಪು bâpu. 1. = ಭಾಪು, q. v. (Tĕ.; Br. makes it H.). — ಬಾಪುರೆ. -ಉರೆ. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Čt. II, 103).

ಬಾಪು bâpu. 2. (= ಬೊಪ್ಪ). A father (My.; Mhr., H. ಬಾಪ).

ಬಾಪುರಿ bâpuri. = ಬಾಹುಪುರಿ, etc. (ಅಂಗದ, ಕೇಯೂರ, ಬಾಹುಭೂಷಣ G.; V. 4, 86).

ಬಾಬತ್ bâbat. An article, an item; a point of view (My.; Mhr., H.).

ಬಾಬರಿ bâbari. See Mr. s. ಕಗ್ಗೊಱಲೆ.

ಬಾಬು **bâbu.** An article, an item, a point (My.; Mhr., H.). See ಪಂಚ-, ಬಾಜೀ-.

ಬಾಮ್ bâm. = ಬಾನ್ 3, etc. — ಬಾಮ್ಬಟ್ಟೆ. The sky (Šsv. 3, after 35). — ಬಾಮ್ಬಾವು. -ಪಾವು. Râhu (Kk. 12). — ಬಾಮ್ಬೊಜ್ಜ. -ಪೊಜ್ಜ. The celestial Ganges. — ಬಾಮ್ಬೊಜ್ಜದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Šiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Šm. 2. 3). — ಬಾಮ್ಬೊಲ. -ಪೊಲ. The sky considered as a field (Ršv. 12, 13). — ಬಾಮ್ಬೊಱಲ್. -ಪೊಱಲ್. Tripura (Šsv. 5, 9). — ಬಾಮ್ಬೊಱಲುರಿಕ. -ಉರಿಕ. Šiva (ಪರಮೇಶ್ವರ Šs.). — ಬಾಮ್ಬೊೞೆ. -ಪೊೞೆ. = ಬಾಮ್ಬೊಜ್ಜ. (ಮನ್ದಾಕಿನಿ Čt. II, 10; ಸಗ್ಗವೊನಲ್, ಸಗ್ಗಿಗಡೊೞೆ, ಸ್ವರ್ನದಿ Šm. 10). See Ršv. 5, 36; 6, 6; 13, 77. — ಬಾಮ್ಬೊೞೆದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Šiva (ಪರಮೇಶ್ವರ Šs.).

ಬಾಮಿ **bâmi.** = ಬಾವಿ. Tbh. of ವಾಪಿ 2. (My.; Si. 90. 242).

ಬಾಮ್ಬ bâmba. 1. (fr. ಬಾನ್ 1). A potter (ಕುಂಬರ, ಕುಮ್ಬಱ Čt. II, 105; ಕುಮ್ಬಱ Šmd. II, o. r. ಕುಱುಮ್ಬ; ಕುಮ್ಬಱ, ಕೋವ Kk. 91, o. r. ಕುಱುಬ).

ಬಾಮ್ಬ bâmba. 2. A Kuṟuba or Kuṟumba (ಕುಱುಬ Čt. I, 61; ಕುಱುಗಾವ I, 13, o. r. ಕುಱುಗೋವ; see s. ಬಾಮ್ಬ 1).

ಬಾಯ್ bây. (Šmd. 58). = ಬಾಯಿ. The mouth;—the mouth of a vessel, bag, drain, etc.; the head of a drum, etc. (ಮುಖ, ವಕ್ತ್ರ, ವದನ, ಲಪನ, ಆನನ, ತುಣ್ಡ, ಆಸ್ಯ Mr. 315; My.; T., M. ವಾಯ್; Tĕ. ವಾಯಿ). ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (Šmd. 216). ಪುಲಿಯ ಬಾಯಿಂ ಬಱ್ದುಂಕಿದಂ (I). ಬಾಯ ಪೊಗೆ (Ršv. 9, 23). ಬಾಯ್ಗೆ (J. 1, 7). ಬಾಯ್ಗಳ್ (8, 3). ಬಾಯೊಳ್ (Bh. 1, 10, 32). ಅವನ ಬದುಕು ಕೆಯ್ ಬಾಯ್ ಹತ್ತದ ಹಾಗಾಯ್ತು (My.). ನೇಯಿಗೆಯವನ ಕೆಯ್ಯೂ ಓದುವವನ ಬಾಯೂ ಚುರುಕಾಗಿರ ಬೇಕು.—ಬಾಯಿನ್ದ ಕೆಟ್ಟ ನಾಯಿ ನ್ದಮುಱುವ.—ಬಾಯಿನ್ದ ಬನ್ತು ಭಗಂದರ.—ಬಾಯಿನ್ದ ಹೇೞಿದ್ದು ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ಬಾಯಿದ್ದರೆ ಮಗ ಬದುಕ್ಯಾನು.—ಬಾಯೊಳಗೆ ಬೊಮ್ಮ, ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗುಮ್ಮ (Prvs.). ಆಸನದಲಿ ಉಮ್ಬುವವು, ಸೂಸುವವು ಬಾಯಲ್ಲಿ (a syringe, Sp.). See Čpr. 5, 11; Bp. 22, 18; 38, 19; 45, 6; 47, 1; 51, 53; Šm. 41; Ršv. 5, 34; 5, after 120; ಕಟವಾಯ್, ಕುದುರೆವಾಯ್, ನೊರೆವಾಯ್, ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್, etc. 2, the edge of any cutting instrument (My.; T., M., Tĕ.). ನೇಗಿಲ್ವಾಯ ಕರ್ಬುನಂ (ಕುಱಿಂ Šmd. I). — ಬಾಯ ತುತ್ತು. A morsel: food (J. 26, 44). — ಬಾಯ ತುಮ್ಬ. So that the mouth becomes quite full (B. 3, 59). — ಬಾಯ ಪಾಠ. = ಬಾಯಿಪಾಠ. Learning by rote or by heart (G., ಸೂಚನೆ). — ಬಾಯ ಬಿಡು. = ಬಾಯವ್ಬಿಡು, ಬಾಯಿ ವಿಡು, ಬಾಯ್ಬಿಡು, ಬಾಯ್ಬಿಡು. To open the mouth with the utterance of the sound of *ah* in order to express pain, sorrow, etc., to cry *ah* from pain, etc. (My.; Bp. 32, 42; J. 24, 37; 31, 54); to grow low-spirited, to humble one's self (see s. ಬಾಯ್ವಿಡು). 2, to open the mouth, to speak, to beg (My.; J. 3, 9). ಭ್ರಷ್ಟದೈವಕೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಫಲ ಮಿಲ್ಲ (Sp.). 3, to divulge, as secretly spoken words (My.). 4, to crack (v. i.), to burst (My.). — ಬಾಯ ಮಾಡು. = ಬಾಯಿ ಮಾಡು, ಬಾಯ್ಮಾಡು. To use abusive language, to chide (My.; B. 3, 60). — ಬಾಯವ್ಬಿಡು. -ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು, etc. ಬಕ್ಕಸಮ್ಬಟ್ಟು ಬಾಯವ್ಬಿಟ್ಟರ್ ಭೀಷ್ಮರ್ (Šmd. 287). See Ršv. 13 after 95 & 104. — ಬಾಯಱಿಕೆ. = ಬಾಯಾಱಿಕೆ. ಬಾಯಱಿಕೆಯುಳ್ಳ ಮೃಗಗಳು (Si. 36). — ಬಾಯ ಸವಿ. Savouriness. ಬಾಯ ಸವಿಯಿಲ್ಲದ ರಸಾಯನದ ಲೇನು? (Dp. 167). — ಬಾಯಱ. -ಅಱ. The mouth to be destroyed: to lament excessively (Grj. 8, 16; V. 9, after 80). ಹಾ, ರಾಮೋ! ಎನ್ದು, ಸೀತೆ ಬಾಯಱಿದತ್ತಳ್ (Šmd. 68). — ಬಾಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To eat (My.). 2, to tell (My.). — ಬಾಯಾಡು. -ಆಡು. To eat (My.). — ಬಾಯಾರ್. -ರು. -ಆರ್. The mouth to cry aloud: to vociferate (J. 19, 30); to claim or demand forcibly. ಒಬ್ಬರ ಬದುಕು ಬಾಯಾರೋಣ (ಅಪಚಯ, ಅಪಹಾರ G.). — ಬಾಯಾರ. -ಆರ. = ಬಾಯಾರೆ. So that the mouth is filled: much, to one's heart's content, in ಬಾಯಾರ ಮಾತಾಡು (My.). 2, through the mouth, in ಬಾಯಾರ ಕೆಡು (My.). — ಬಾಯಾರುಹ. -ಆರುಹ. = ಬಾಯಾಲುಹ. Argumenting noisily in support of falsehood (ಅಪಲಾಪ, ನಿಹ್ನವ Nr. *a*). — ಬಾಯಾರೆ. -ಆರೆ. = ಬಾಯಾರ. (Bp. 6, 26). — ಬಾಯಾಱ್. -ಆಱ್. The mouth to be parched; to become thirsty. ಬಾಯಾಱ್ವರ್ಗಳ್ (Šmd. 84). — ಬಾಯಾಱಿಕೆ. -ಆಱಿಕೆ. Thirst (ಉದನ್ಯ, ಪಿಪಾಸೆ, ತೃಷೆ, ತರ್ಷ Si. 317; My.). ಫಲಾ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಾಱಿಕೆ ನಿತ್ತೀತೇ?—ಬಾಯಾಱಿಕೆ ಬನ್ದಾಗ ಬಾವಿ ತೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಬಾಯಾಱು. -ಆಱು. = ಬಾಯಾಱ್. (J. 19, 31; 24, 1; My.). ಬೇಱೂರ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಹಾಱಿ ಹೋಗುವ ಹೆಡ್ಡ; ಮಾಱಿದ ತೂಲದ ಹೆಣಕೊಲಿದು, ನರಿ ಬಾಯಾಱಿ, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). — ಬಾಯಾಲುಹ. -ಆಲುಹ. = ಬಾಯಾರುಹ. (ಅಪಲಾಪ, ನಿಹ್ನವ Nr. *b*). — ಬಾಯುಪಚಾರ. -ಉಪಚಾರ. Empty compliments (My.). — ಬಾಯುಗುೞ್. -ಉಗುೞ್. Spittle of the mouth (V. 9, 57). — ಬಾಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಬಾಯ್ಯೆತ್ತು. To lift up, or open, the mouth for speaking (Bp. 38, 8; V. 37, 54; My.). — ಬಾಯೆಲರ್. -ಎಲರ್. Breath (Čpr. 8, 91). — ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು. 1. = ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು. 2. A fastening for the mouth, a muzzle (Bp. 31, 4). 2, the state of the mouth being shut by incantations or charms (My.). — ಬಾಯ್ ಕೇಳ್. To listen to (another's) words (Abh. P. 10, 213). — ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸು. To name or to enumerate orally (Abh. P. 10, after 155; 16, after 5). — ಬಾಯ್ಗೂಟ. -ಕೂಟ. A kiss (Čpr. 6, 84). — ಬಾಯ್ಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join the mouths (Šsv. 1, 52). — ಬಾಯ್ಗೆಡು. -ಕೆಡು. The mouth to lose its taste (My.). — ಬಾಯ್ಗೆವರ್. -ಬರ್. To come to or into the mouth (Abh. P. 15, 73). — ಬಾಯ್ಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who talks much and foolishly (ಜಲ್ಪಾಕ, ವಾಚಾಲ, ಬಹುಗರ್ಹ್ಯವಾಕ್, etc. Nr.). — ಬಾಯ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing with the mouth (Ršv. 6, after 11). — ಬಾಯ್ದುಮ್ಬಿಸು. -ತುಮ್ಬಿಸು. To have (anything) filled into the mouth (Bp. 11, 19). — ಬಾಯ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. The screen of the mouth (J. 18, 20). — ಬಾಯ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. 1. To open the mouth. ಬೆಳಗೆಮ್ಬಿನ ಪೆಮ್ಪುನಾಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆ! (Šmd. 78). See Čpr. 5, after 39; Bp. 1, 49; 3, 2; 60, 23; J. 16, 36. 37. 41; 26, 14. — ಬಾಯ್ದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. 2. The state of the mouth being opened (Čpr. 8, 73). — ಬಾಯ್ದಾರೆ. A sharp edge (Čpr. 1, 94; Abh. P. 9, 23; Bh. 8, 27, 22). — ಬಾಯ್ನೆರವು. Help of the mouth (V. 9, 56). — ಬಾಯ್ಪಳಿಕು. Mouth-crystal: a mouth like crystal (Abh. P. 3, 72). — ಬಾಯ್ಬಡಿ. To beat the mouth (of a person): to prevent one from speaking, to silence one (My.). — ಬಾಯ್ಬಡಿಕ. = ಬಾಯ್ಬಡುಕ, ಬಾಯಿಬಡಕ, ಬಾಯಿಬಡಿಕ, ಬಾಯಿಬಡುಕ. One who prevents (another) from speaking; one who talks much and foolishly (Bp. 40, 46; Râm. 5, 3, 59; Dp. 3, 4; My.). — ಬಾಯ್ಬಡುಕ. = ಬಾಯ್ಬಡಿಕ. (J. 5, 69; My.). — ಬಾಯ್ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು, etc., ಬಾಯ್ವಿಡು. (Bp. 15, 22; 45, 27; Râm. 6, 12, 32; J. 4, 23). — ಬಾಯ್ಬೀಗ. A lock for the mouth, consisting of wire, occasionally put on by devotees of any sect who have taken on them a vow of silence (My.). — ಬಾಯ್ಬೇ. The mouth to burn (Bp. 2, 13). —

ಬಾಯ್ಮಾಱುಕ. Empty words of love (Čpr. 8, 69). — ಬಾಯ್ಮಾಡು. = ಬಾಯ ಮಾಡು. (My.). 2, to assert, to vow, etc. (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Šmd. Dh.). — ಬಾಯ್ಮೆತ್ತು. = ಬಾಯೆತ್ತು. (Bp. 53, 61). — ಬಾಯ್ವಾಯ್. -ಬಾಯ್. rep. (Čpr. 8, 54). — ಬಾಯ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. = ಬಾಯ ಬಿಡು q. v., etc. (ದೈನ್ಯ Šmd. Dh.). See Čpr. 5, 32; 8, 78; Abh. P. 11, 9; Bp. 45, 50; 48, 9; 52, 13; 56, 43; 60, 30; Rśv. 5, 33. 36. 40; 13, after 102; 13, 103; V. 9, 81. — ಬಾಯ್ವೆರಸು. -ವೆರಸು. Together with the mouth (Šśv. 3, 51). — ಬಾಯ್ಸವಿ. = ಬಾಯ ಸವಿ, ಬಾಯಿಸವಿ. Sweetness or savour of the mouth, *i. e.* of words (Č. Bp. 19, 32). ಬಾಯ್ಸವಿಗೆ ಮೆಯ್ಸವಿ ಕಣ್ಸವಿಯಪ್ಪ ರೂಪು (Šmd. 83). 2, savouriness. 3, an article savoury to the mouth.

ಬಾಯಿ bâyi. = ಬಾಯ್. The mouth, etc. (ವಕ್ತ್ರ, ಆಸ್ಯ, ವದನ, ತುಣ್ಡ, ಆನನ, ಲಪನ, ಮುಖ Si. 213; C.). ವೀಣೆಯ ತನ್ತ್ರೀ ಕಟ್ಟುವ ಬಾಯಿ (ಉಪನಾಹ, ನಿಬನ್ಧನ Si. 63). ಜೊಲ್ಲುನೀರು ಸುರಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಾಯಿಯಂಚು (ಸೃಕ್ವನ್ 214). ಡೋಲು ಮದ್ದಳೆ ಘಡಾ ಮುನ್ತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಬಾಯಿ (ಪುಷ್ಕರ 453). ಬಾಯಿ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ಊರು ಒಳ್ಳೇದು.—ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ಪ, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಪ್ಪ.—ಬಾಯಿಯುಳ್ಳವನಾದರೆ ಬಡಿದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬದುಕ್ಯಾನು.—ತಾಯಿ ಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಯಿ ಬೇಕು.—ಪ್ರಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಬಾಯಿ ಚನ್ದಾಗಿರ ಬೇಕು (Prvs.). 2, the edge of any cutting instrument (ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, ಅತ್ರಿ, ಕೋಟಿ, ಧಾರೆ Si. 391; My.). See Bp. 48, 11; 56, 21; 59, 14; B. 2, 31; 3, 28; 4, 49. 57. 71. 158. 187; 5, 143; ಕಟವಾಯಿ; Prv. s. ಬೇ. — ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು. = ಬಾಯ್ಕಟ್ಟು 1. To shut the mouth (of an opponent in argument, My.). 2, to restrain the appetite, to observe regimen (My.). 3, to shut any man's or beast's mouth by charms (My.). — ಬಾಯಿಕಡಾಣಿ. The bit of a bridle (ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ Si. 274). — ಬಾಯಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. The whole number of teeth to grow in the mouth of cattle (My.). 2, conformability to take place, to become conformable (B. 5, 309). — ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡು. To give something for the mouth, as betel-nut, etc. (My.). 2, to put into a person's mouth (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಬರು. To come to one's mouth, as words in speaking. ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (inconsiderately) ಬಯ್ದ್ದು (My.; B. 4, 185). 2, = ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗು. (My.). ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ತು ಬಗದಾಳ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬನ್ತು ಬೇತಾಳ (Prv.). 3, to become an object of fruition. ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದರೂ ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳು. To fall into the mouth (of wild animals, etc.; see Prv. s. ಬಾಱು 2);—to fall into the mouth (of people, to be slandered, etc., My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬೀಳು. Fruition (of property, etc.) to fail or cease (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕು. To destroy a person's welfare (My.). — ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕು. To put into the mouth (My.). 2, to give a bribe (My.). — ಬಾಯಿಚಿಕ್ಕ. The muzzle of an ox (ಕವಿಕೆ, etc. Si. 274). — ಬಾಯಿಜೊಲ್ಲು. Saliva (ಸೃಣಿಕೆ, ಸ್ಯನ್ದಿನಿ, ಲಾಲೆ Si. 206; My.). — ಬಾಯಿತಪ್ಪು. A slip of the tongue (My.). — ಬಾಯಿತೀಟೆ. An itching desire to raise quarrels (My.). — ಬಾಯಿತೀಟೆಗಾಱ. A man who is fond of, or raises, altercation (My.). — ಬಾಯಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. = ಬಾಯ್ದೆಱೆ 1. (Bp. 51, 24). — ಬಾಯಿಪಾಠ. = ಬಾಯ ಪಾಠ. ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗು, to be learned by rote or by heart. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವನಿಗೆ ಬಾಯಿಪಾಠವಾಯಿತು (My.).—ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು, to learn by rote or by heart (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕ. = ಬಾಯಿಬಡಿಕ, etc. (My.). — ಬಾಯಿಬಡಕಿ. A female ಬಾಯಿಬಡಕ (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡಿ. = ಬಾಯ್ಬಡಿ. (My.). — ಬಾಯಿಬಡಿಕ. = ಬಾಯ್ಬಡಿಕ, etc. (Bh. 8, 26, 9; Abhâ. 1, 32; My.). — ಬಾಯಿಬಡುಕ. = ಬಾಯಿಬಡಿಕ. (My.). — ಬಾಯಿಬಡುಕತನ. The behaviour of a ಬಾಯಿಬಡುಕ (My.). — ಬಾಯಿಬಡುಕಿ. = ಬಾಯಿಬಡಕಿ. (My.). — ಬಾಯಿ ಬಡು ಕೊಳ್ಳು. To beat one's own mouth with the palm of the hand from fear or grief (My.). — ಬಾಯಿ ಬಿಚ್ಚು. To open the mouth (B. 4, 185; My.). — ಬಾಯಿ ಮಾಡು. = ಬಾಯ ಮಾಡು. (My.). — ಬಾಯಿಮಾತು. A spoken word or spoken words; a mere word or mere words; a vain word (My.); oral tradition (B. 5, 280). — ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲದವ. -ಇಲ್ಲದವ. A dumb man (My.; ಮೂಕ G.); a man who cannot speak well when necessity requires it (My.). — ಬಾಯಿಯೊಣಗು. -ಒಣಗು. = ಬಾಯಾಱು. (My.). — ಬಾಯಿವಿಡು. = ಬಾಯ್ವಿಡು. (J. 31, 54). — ಬಾಯಿಸವಿ. = ಬಾಯ್ಸವಿ, etc. An article savoury to the mouth (B. 5, 302). ಬಾಯಿಸವಿ ತಿನ್ದು ನಾಯಿಯಾ ಸಾವು ಸತ್ತ (Prv.). — ಬಾಯಿಹಗ್ಗ. A mouth-rope (ಕವಿಕೆ, etc. Si. 274). — ಬಾಯಿ ಹಾಕು. To put the mouth into, as dogs, etc. into pots, etc. (My.). 2, to throw out words: to utter, to speak (My.; B. 4, 184).

ಬಾಯಿ bâyi. A term of respectful compellation for one's mother or an elderly female; an affix of respect to the names of females generally (My.; Mhr. ಬಾಈ; see ಪೋಲಾ-).

ಬಾಯಿನ bâyina. = ಬಾಗಿನ. (Čpr. 6, 31; 8, 47; Grj. 2, after 71; Rśv. 4, after 56). — ಬಾಯಿನಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To give a present (Čpr. 8, 60).

ಬಾಯು bâyu. = ಬಾ 2. To swell (My.; Tě. ವಾಚು; T., M. ವಾಯ್). P. p. ಬಾತು (My.; Bp. 32, 52; 39, 64; 46, 58). (ಮಲನಾಡಿನಲ್ಲಿ) ಸೀತಧಾತುಗಳುಳ್ಳ, ಬಾತಿಹವು ಕುಕ್ಷಿಗಳು, ಬಾತರವು ಮರದಿ; ತಿರಿದುಮ್ಬ ನಾಡಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬಹರು? (Sp.). ಅಂಗುಷ್ಟ ಬಾತರೆ ಪರ್ವತವಾದೀತೇ?—ಬಾತವರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.—ಬಾತಿದ್ದವನಿಗೆ ಹೂಸಿದಷ್ಟು ವಾಸಿ (Prvs.). See Prv. s. ಬೆರಳು.

ಬಾರ್ bâr. 1. = ಬರ್ 1, etc. To come, etc. (lengthened base of the *affirmative mood*). (ಬಾರ್), ಬಾರ, come! (Šmd. 283; Bp. 25, 1; 39, 62; 47, 27. 55; Bh. 1, 8, 61; 2, 13, 9; Rśv. 13, 102), ಬಾರಾ (Bp. 24, 37; 47, 29), ಬಾರೊ (47, 29), ಬಾರೊ, ಬಾರೋ, ಬಾರೆ, ಬಾರೇ (My.). ಬಾರ, ಮರಾಳಿಕಾಗಮನೆ! ನೋಡ, ಚಕೋರವಿಲೋಲನೇತ್ರೆ! (Šmd. 153. 283). 2, (lengthened base of the *negative mood*). See ಬಾರ್ 1 s. ಬರ್ 1.—ಬಾರನ್ (Bp. 53, 33. 34), ಬಾರರ್ (53, 35); ಬಾರದು (9, 20; 11, 22; 20, 2; 21, 18; 32, 54; 37, 46. 67; 40, 8; 43, 45. 84; 44, 11. 63; 48, 3; 51, 30. 68; 53, 12; 57, 39); ಬಾರದೆ (22, 30; 23, 40; 51, 47; 53, 44; 61, 84).

ಬಾರ್ bâr. 2. To make creepers of leather: to cut leather lengthwise or in straps (ಚರ್ಮವಲ್ಲೀಕರಣ Šmd. Dh.; see T., M. s. ಬಾಱು 1). ಬಾರ್ದಂ (Šmd. 50).

ಬಾರ್ bâr. 3. = ಬಾರ, ಬಾರು 1. A strap of leather, a thong (My.; T. ವಗಿರ್, ವಾರ್; M. ವಾರ್; Tě. ವಾರು; Tu. ಬಾರ). ಬಾರ ಮಿಳಿ (ನಧ್ರಿ, ವಧ್ರಿ, ವರತ್ರೆ); ಬಾರ ಸೆಳೆ (ಪ್ರಾಜನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ Nr.). 2, length (T., M.). 3, a line, a row (M.; Tě. ಬಾರು).

ಬಾರ್ bâr. 4. To set free a fluid, to pour out (ದ್ರವದ್ರವ್ಯನಿರ್ಮುಕ್ತಿ Šmd. Dh.; T. ವಾರ್, ವಾಳ್ಕು, M. ಒಲು, ವಾರ್, ವಾಲು, to pour, pour out; to cast melted metal into a form;—to flow down; to be strained off, = Tě.

ಪಾರು, ವಾರು; *cf.* ಬಸಿ 1); to purge (Tĕ.; see ಬಾತು 2; *cf.* ಬಾಸು).

ಬಾರ್ bâr. = ಬಾರು 1. — ಬಾರ್ಸಿಪಾಯಿ. A foot-soldier (ಪದಾತಿ, etc., ಕಾಲುನಡೆಯ ಭಟ Si. 280; My.).

ಬಾರ bâra. = ಬಾರ್ 3, etc. ತೊಗಲಿನ ಬಾರ (ವಧ್ರಿ); ಆನೆಯ ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ತೊಗಲಿನ ಬಾರ (ವರತ್ರೆ G.).

ಬಾರ bâra. 1. Tbh. of ದ್ವಾರ. See ಕಣ್ಣಿಯ-, ಪಾಣಿಯ-, ವಂಕ-, ಸಿರಿಯ-.

ಬಾರ bâra. 2. Twelve (My.; Mhr. ಬಾರಾ).

ಬಾರ bâra. 3. = ಬಾರು 2. Tbh. of ಭಾರ. (My.). See ಮುಮ್-, ರಾಯ-, ಹಿಮ್-.

ಬಾರಂಗಿ bârangi. Tbh. of ಭಾರ್ಗಿ. (ವಲ್ಕಿನಿ Mr. 121; ಫಂಜಿಕೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ, ಭಾರ್ಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕೆ, ಬಾಲೇಯಶಾಕ, etc. Si. 143). See ಗಣ್ಟು-.

ಬಾರವಣೆ bâravaṇĕ. (= ಭಾರಣೆ). Weightiness; weight, importance, dignity (Bh. 7, 1, 4; 8, 26, 28; Mhr. ಭಾರಮಾನ, gravity or weight).

ಬಾರವಿಸು bâravisu. To become heavy (Râm. 6, 38, 14).

ಬಾರಾ bârâ. (= ಬಾರ 2). — ಬಾರಾಬಂಗಾಳಿವಿದ್ಯೆ. Jugglery and trickery (My.).

ಬಾರಿ bâri. 1. = ಭಾರಿ. Weightiness, importance, greatness, muchness, abundance, excess, high price, valuableness, opulence (My.; Tĕ. ಬಾರಿ, ಭಾರಿ; M. ಭಾರಿ; T. ವಾರಿ; Mhr. ಭಾರೀ; Bp. 54, 47). ಬಹಳಕ್ರಯವುಳ್ಳ ಬಾರೀ ಬಟ್ಟೆ (ಮಹಾಧನ Si. 222). ಬಾರಿಸಂಕಲೆ (Râv. 6, after 11). ಬಾರಿಯ ಬರಿಲಿಕೆ (Râm. 3, 2, 15). See ರಾಯ-.

ಬಾರಿ bâri. 2. = ಬಾರೆ 2, ವಾರ 1. A time, a turn (ಸೂಟ್ Šmd. I, Čt. I, 45; My.; Tĕ. ಪಾರಿ; Mhr., H. ಬಾರ, ಬಾರೀ); a season, a year (My.). ಒನ್ದು ಬಾರಿ, once (ಒರ್ಮೆ Šmd. 122 Cm.; ಏಕ ವಾರ, ಸಕೃತ್ Nr.). ಒನ್ದೆ ಬಾರಿ (ಯುಗಪದ್, ಏಕದಾ); ಹದಿನೆಣ್ಟು ಬಾರಿ ಎವೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠೆ); ಮೂಱು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ Nr.). ಒಕನ ಬಾರಿ ಮಗನ ಮದಿವೆ (Prv.). See Abh. P. 14, 201; Bp. 6, 2; 13, 8; 26, 50; 48, 13; 50, 38. 77; Bh. 1, 10, 12; J. 5, 41. — ಬಾರಿ ಬಾರಿ. rep. = ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಬನ್ದವರು ಹಾಱ ಹಾಱ ಹೋಗರೇ? (Prv.). — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. Repeatedly, frequently, again and again (ಅಗಾಗ್ಗೆ G.; J. 25, 34; 32, 32; My.). — ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ. = ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ. (ಶಶ್ವತ್ Si. 467; ಮುಹುಃ, ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ, ಅಸಕೃತ್ 471; My.). See Si. 58. 246. 274. 360.

ಬಾರಿ bâri. 3. The passage (or slope) at the side of a great well for bullocks to run down in drawing up water (in a leather-bag) by a rope running over a pulley (My.; Tĕ., Mhr., H. ಬಾರೀ, a ravine, defile; a passage through a fence). ಬಾವಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಬಾರಿ (ವೀನಾಹ, ಯಾತದ ಬಾರಿ G.).

ಬಾರಿ bâri. 4. = ಬಾರೆ 1, etc. (My.). See ಅಡವಿಯ ಬಾರಿಗಿಡ.

ಬಾರಿಕೇರ bârikêra. A man of a caste in S. Mhr. that is a little superior to that of the Bêdas and a little inferior to that of the Kurubas (S. Mhr.).

ಬಾರಿಸು bârisu. To cause to tremble, throb or quiver; — to set in rapid motion, to shake, as a weapon (ಅಳ್ಳಿಱಿಸು Čt. I, 87). ಮುಳ್ಗಳ್ ಅಂಘ್ರಿಯಂ ಬಾರಿಪುದೆನ್ದು, ಬಿಟ್ಟುದೆ ಮದದ್ವಿರದಂ ಗಹನಪ್ರಚಾರಮಂ? (Râv. 13, 19). ಕೂರಂಕುಶಮಂ ಬಾರಿಸುತಮ್ ಆನೆಗಳನಾ ಚೋರರ ವಾರಣ ದೊಳ್ ಅಣಿದು ನೂಂಕಿದರ್ ಅಗಳ್ (Abh. P. 13, 73).

ಬಾರಿಸು bâṟisu. 1. = ವಾರಿಸು (Čt. II, 73). To restrain, to keep back, to keep off, to ward off; to prevent; to impede, to check, to stop; to remove; to destroy. ಅಂಗದ ಅಣ್ಟು ಬಾರಿಸುವುದು (ಆಚಮನ, ಉಪಸ್ಪರ್ಶನ Hlâ.). ಬಾರಿಸಿದುವು, ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇವತೆಗಳ್ (Šmd. 109). ದೇವಿಯರಿರಾ, ಕಡುಕೆಯ್ದು, ಕೃತಾನ್ತನ್ ಇನ್ತು ನಿರ್ನೆರಮ್ ಎಱಿದುಯ್ಯೆ, ಬಾರಿಸದೆ ಕೆಮ್ಮನೆಯು ಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ನೋಡುತಿರ್ಪುದೇ? (112). See Abh. P. 6, 165; 7, 35; 8, 53; 9, after 151; 11, 72; 14, after 34; 15, after 74; 16, after 39.

ಬಾರಿಸು bârisu. 2. To become weighty or great, to increase (J. 32, 12).

ಬಾರು bâru. 1. = ಬಾರ್ 3, etc. (My.). ಜಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾ ಡುವವನು (ಚರ್ಮಕೃತ್ Nn. 152). ಆನೆಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ಬಾರು (ಕಕ್ಷ್ಯೆ); ತೊಗಲಿನ ಬಾರು (ನಧ್ರಿ); ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ ಮುನ್ತಾದವು ಗಳ ಹಿಡಿಕೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಾರು (ಮೇಖಲೆ G.). ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿಯಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prv.). — ಬಾರ ಕೋಲು. = ಬಾರುಕೋಲು. (G. 163; C.). — ಬಾರುಕಾಲವ. A long-shanked man, a man of long strides (ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞು, ಊರ್ಧ್ವಜಾನು Si. 198). — ಬಾರು ಕೋಲು. A whip made from twisted leather-straps (C.).

ಬಾಱು bâṟu. 2. To tremble (Râm. 5, 8, 84. 85).

ಬಾರು bâru. 1. = ಬಾರ್. A charge (of a gun); explosion: the report or noise; a musketeer (Mhr., H. ಬಾರ). — ಬಾರ ಕೋತು. Infantry-barracks (My.). — ಬಾರಿನವ. -ಅವ. A musketeer, a foot soldier (My.). ಬಾರಿನವರಿಗೆ ಬೇರಿನ ಯೋ ಚನೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಬಾರುಕಚೇರಿ. The head quarters or office of the infantry (My.). — ಬಾರು ಮಾಡು. To load a gun and be ready for firing (My.; Tĕ. ಬಾರು ಚೇ).

ಬಾರು bâru. 2. = ಬಾರ 3. — ಬಾರು ಮಾಡು. To fill or enter (items) into a book (My.; H.).

ಬಾರೆ bârĕ. 1. = ಬಾರಿ 4, ಬೋರೆ. Tbh. of ಬದರಿ. The jujube tree (My.; Z.).

ಬಾರೆ bârĕ. 2. = ಬಾರಿ 2. A time, etc. (B. 5, 51. 52; My.).

ಬಾರೆಕ್ಸ್ bârĕks. Barracks (Si. 278; Tĕ. ಬಾರಕಾಸು, ಬಾರ್ಕಸು, ಬಾರ್ಕ್ಸು).

ಬಾಱಿಸು bâṟisu. = ಬಾಜಿಸು, q. v. (My., also: to strike or beat with a whip, etc.). ತನ್ತ್ರಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಱಿಸುವ ದಣ್ಡಿಗೆ ಬ್ರ ಹ್ಮಕಂಕಣ ಮೊದಲಾದುವು (ತತ, ವೀಣಾದಿವಾದ್ಯ); ಗಣ್ಟೆಯ ಬಾಱಿಸಿ ಸಾಱುವವರು (ಘಾಣ್ಟಿಕ, ಚಕ್ರಿಕ Nr.). ಕುಣಿಯುವುದು ಹಾಡುವದು ಬಾಱಿಸುವದು ಎಮ್ಬಾ ಮೂಱು ಕೂಡಿದ ನಾಟ್ಯ (ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ Si. 64). ಜೋಗಿಗಳು ಬಾಱಿಸುವ ವಾದ್ಯ (ಡಮರು G.). ಜಾಣೆಯಾದರೆ ವೀಣೆ ಬಾಱಿಸ್ಯಾಳು, — ಬಯಕೆಯಾದ್ದು ಬಾಱಿಸಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 22, 64; 38, 33; 43, 32; 56, 14; Si. 295; B. 5, 70. 288. 294; Prv. s. ವಾತರೋಗ.

ಬಾಱಿಸುಹ bâṟisuha. Sounding, playing any instrument, etc. ಮೆಲ್ಲ ಬಾಱಿಸುಹ (ವಿಲಮ್ಬಿತ); ಬೇಗ ಬಾಱಿಸುಹ (ದ್ರುತ); ಹವಣಿತಾಗಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಮಧ್ಯ); ನೆಗಹಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಊರ್ಧ್ವಕ); ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಅಂಕ್ಯ); ವಂಶ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದ (ದು) ಹಿಡಿದು ಬಾಱಿಸುಹ (ಸುಷಿರ Nr.).

ಬಾಷ್ಪ bâṟpa. = ಬಾಷ್ಪ, ವಾಷ್ಪ. (ಊಷ್ಮ, ಸೆಖೆ Hlâ. MS.; ಅಶ್ರು, ಕಣ್ಣ ನೀರು Hlâ. MS.; see ಸನ್ತೋಷ-).

ಬಾಱ್ಪಜಲ bâṟpa-jala. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Čpr. 5, 11; 8, 85).

ಬಾಱ್ಪಬಿನ್ದು bâṟpa-bindu. A tear-drop, a tear (Abh. P. 4, 26).

ಬಾಱ್ಪವಾರಿ bâṟpa-vâri. = ಬಾಱ್ಪಜಲ. (Čpr. 8, 6).

ಬಾಱ್ಪಾಮ್ಬು bâṟpa-ambu. = ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು. (Čpr. 8, 86).

ಬಾರ್ಕು bârku. Bark. — ಬಾರ್ಕಿನ ಮರ. The cinchona tree, Cinchona cordifolia Mutis. (St. & Pl.).

ಬಾರ್ಚು bârču. (= ಬಾಚು 2). To heap (ಪುಂಜೀಕರಣ Šmd. Dh.).

ಬಾರ್ತೆ bârtĕ. = ವಾರ್ತೆ. (Bp. 28, 18; 29, 29). — ಬಾರ್ತೆಗೆಯ್. To bring or convey intelligence (Abh. P. 9, 163; 11, 77).

ಬಾರ್ಪು bârpu. Want of brightness, etc. (ಅತೇಜ Čt. I, 51; the one MS. in which it occurs, does not clearly show whether ಅತೇಜ or ತೇಜ is meant; *cf.* ಬಾನ ಲ್?). — ಬಾರ್ಪನ್. -ಅಂ. A man who is devoid of brightness or vigour (Bp. 54, 30).

ಬಾರ್ಲಿ bârli. Barley (My.).

ಬಾರ್ಹತ bârhata. (fr. ಬೃಹತ್). *The fruit of the brihati, a variety of the solanum.*

ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯ bârhaspatya. (fr. ಬೃಹಸ್ಪತಿ). Relating to or coming from brihaspati; a method of reckoning time. (My.).

ಬಾಲ bâla. = ಬಾಳ್, ಬಾಳ 1, ಬಾಳು, ವಾರ 2, ವಾಲ 1, ವಾಳ. *Young,* infantine, immature, not full-grown; newly risen, as the sun, new or waxing, as the moon. 2, *childish, puerile, ignorant, foolish.* 3, *the young of an animal.* 4, a child, an infant (ಅರ್ಭಕ, ಮೊಲೆಯ ಮಗುವು Nn. 123 as ಬಾಳ);—*a boy.* 5, *a colt, a foal.* 6, a tail (ಲೋಮ ಪುಚ್ಛ, ಲಾಂಗೂಲ, ವಾಲಹಸ್ತ, ವಾಲಧಿ Hlâ.; ಪುಚ್ಛ 123; ಪ್ರವಾಲ 7; ಲಲಾಮ 26; ಪೇಚಕ Mr. 156; C.; Tĕ. ವಾಲು, T., M. ವಾಲ್; Tu. ಬೀಲ). 7, hair; long hair (ನಿಡುಗೇಶ, ಉದ್ದಿಯ ಕೂದಲು 123). 8, grass (ಪುಲು, ಹುಲ್ಲು 123). 9, a grass with fragrant roots used for fans, etc., the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz. (ಲಾಮಜ 123; see ಮುಡಿ ವಾಳ). 10, fire (ಅಗ್ನಿ 123). 11, the sun (ಪ್ರದ್ಯೋತನ, ಸೂರ್ಯ 123). 12, the moon (ಶೀತಮರೀಚಿ, ಚನ್ದ್ರ 123). 13, Krishṇa (ಪೀತವಾಸ, ಕೃಷ್ಣ 123). 14, a finger-ring (ಮಣಿ ಮುದ್ರಿಕೆ, ಕೆಯ್ಯ ಉಂಗುರ 123). 15, a kind of fish, Cyprinus denticulatus or Cyprinus rohita (*cf.* ಬಾಳೆ). ಚೇಟಿ ಬಾಲ (ದ್ರುತಪುಚ್ಛ, ಆಲ Mr. 403). ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಹಾಳಿತಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.—ಬಾಲ ಹುಟ್ಟಿದವರೂ ಹಾಲಿಗೆ ಬಗೆಯಿಲ್ಲ.—ಬಸವನ ಹಿನ್ದೆ ಬಾಲ.—ನಾಯಿಗೆ ಹೇಱಿದರೆ ನಾಯಿ ತನ್ನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಱಿತು.—ಕುದುರೆಗೆ ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ಲಾಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬೀಸೀತೇ? (no, only for its own benefit, Prvs.). See Šmd. 81. 91; Čpr. 4, 47; 5, 59; Bp. 32, 25; 60, 25. 32. 48. — ಬಾಲಚುಕ್ಕಿ. A comet (My.; ಧೂಮಕೇತು G.). — ಬಾಲಂಗಜ್ಜೆ. -ಂ-ಕಜ್ಜೆ. The tail of a kite (My.). — ಬಾಲಚುಕ್ಕೆ. = ಬಾಲಚುಕ್ಕಿ. (My.; Tĕ. ವಾಲು ಚುಕ್ಕೆ, the planet Venus, ಶುಕ್ರ). — ಬಾಲಜಾಯಿಲ. A young dog (Bp. 55, 53). — ಬಾಲತೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments or trinkets for children (Grj. 3, after 89; Bp. 14, 4; 40, 39; Prll. 3, 25). — ಬಾಲಮೆಣಸು. Cubeb, the spicy berry of Piper cubeba Lin. (My.). — ಬಾಲಸುಡುಕ. Who has burnt his tail: Hanumat (Râm. 6, 10, 39). — ಬಾಲಹುೞು. A tailed worm found in drains, etc. (Bp. 37, 67; 57, 30; C.).

ಬಾಲಕ bâlaka. = ವಾಲಕ. Young. 2, a child, an infant (ತರಳ, ಹಸುಮಗುವು Nn. 63; ಕಡುಶಿಶು Mr. 525); a boy (ಸಣ್ಣವ Nn. 130). 3, a tail (ಬಾಲ 525). 4, long hair (ನಿಡುಗೇಶ 525). 5, the cuscus-grass (ಲಾಮಂಚ 525). 6, a seal-ring (ಮುದ್ರಿಕೆ 525; *cf.* ವಾಲಕ). 7, the sun (ಸೂರ್ಯ 525). 8, the moon (ಚನ್ದ್ರ 525). 9, fire emitting sparks (ಕಿಡಿಗೆದಱುವ ಅಗ್ನಿ 525). 10, Krishṇa (ದೇವಕೀತನಯ 525). 11, the plant Hibiscus mutabilis.

ಬಾಲಕರೇಣು bâla-karêṇu. A young elephant (ಮಱಿಯಾನೆ Nn. 98).

ಬಾಲಕಿ bâlaki. (= ಬಾಲಿಕೆ). A girl (Bp. 14, 32; 40, 18; J. 2, 59). 2, = ಅರನೆಲ್ಲಿ (Mr. 121, o. r. ಅರೆ-).

ಬಾಲಕೃಷ್ಣ bâla-krishṇa. The boy Krishṇa or his image (Sk.).

ಬಾಲಕೇಲಿ bâla-kêli. Children's play, childish sport, juvenile pastime (My.).

ಬಾಲಗರ್ಭಿಣಿ bâla-garbhiṇi. *A cow with calf for the first time.*

ಬಾಲಗೋಪಾಲ bâla-gôpâla. The boy-cowherd: Krishṇa. (My.).

ಬಾಲಗ್ರಹ bâla-graha. A demon that delights in seizing, teasing and injuring children. (My.).

ಬಾಲಘ್ನಿ bâla-ghni. A murderess of children, a râkshasî. (My.).

ಬಾಲಚನ್ದ್ರ bâla-čandra. The young or waxing moon. (My.).

ಬಾಲಚನ್ದ್ರಾಚೂಡ bâlačandrâ-čûḍa. Šiva (Bp. 27, 68).

ಬಾಲತನ bâlatana. = ಬಾಲತ್ವ. (Bp. 50, 62).

ಬಾಲತನಯ bâla-tanaya. A young son. 2, *the tree Acacia catechu* Willd.

ಬಾಲತೃಣ bâla-triṇa. *Young grass.*

ಬಾಲತ್ವ bâlatva. Childhood; boyhood. (My.). See Sp. s. ತರುಣತ್ವ.

ಬಾಲಧಿ bâla-dhi. = ವಾಲಧಿ. (J. 18, 6).

ಬಾಲಪಾಶ್ಯೆ bâla-pâšyĕ. = ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ. (ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಯ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಭರಣ; ಹೆಳಲಿನ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸರ G.).

ಬಾಲಬನ್ದು bâla-bandu. = ಬಾಳಬನ್ದು. Simple (Mhr. ಬಾಳಬೋಧ);—the Mahratta, or dêvanâgarî, character (Br.).

ಬಾಲಬೋಧೆ bâla-bôdhĕ. Instruction of or for the youthful (name of various works adapted to the capacity of the young, My.). 2, = ಬಾಲಬನ್ದು (Mhr. ಬಾಲಬೋಧ; C.).

ಬಾಲಭಾಷೆ bâla-bhâshĕ. The language or the mode of speaking of children (My.). 2, the prâkrita language (Mhr.; B. 4, 128; My.).

ಬಾಲಮೂಷಿಕೆ bâla-mûshikĕ. *A small rat, a mouse.*

ಬಾಲಮೃಗ bâla-mriga. A young deer, a fawn. (Bh. 2, 13, 13).

ಬಾಲರಕ್ಷೆ bâla-rakshĕ. Taking care of children and preserving them (by mantras, etc.) against evil spirits, etc., anything used as a preservative or charm for that purpose (My.).

ಬಾಲಲಿಂಗ bâla-linga. A boy and N. (Bp. 47, 29. 40. 47. 53).

ಬಾಲಲೀಲೆ bâla-lîlĕ. = ಬಾಲಕೇಲಿ. (J. 18, 20).

ಬಾಲವ bâlava. = ವಾಲವ. (My.).

ಬಾಲವಾಯಜ bâla-vâyaja. *Lapis lazuli or a kind of turkois.* (See ವೈಡೂರ್ಯ).

ಬಾಲಶಯ್ಯೆ bâla-šayyĕ. A cradle (ಶಯುತವಿ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 203).

ಬಾಲಶಶಿ bâla-šaši. = ಬಾಲಚನ್ದ್ರ.

ಬಾಲಶಶಿಮೌಲಿ bâlašaši-mauli. Šiva (Bp. 37, 40).

ಬಾಲಶಾರದೆ bâla-šâradĕ. A young or newly risen Sarasvatî. ಬಾಲಶಾರದೆಯೆನಿಪ್ಪ ಮಂಗನ ಕೃತಿ (Mr. 2).

ಬಾಲಶಿಕ್ಷಾದಣ್ಡ bâlašikshâ-daṇḍa. A staff for punishing children. See ಸೆಳೆ.

ಬಾಲಶಿಕ್ಷೆ bâla-šikshĕ. -ಕ್ಷಾ. Punishment, or instruction, of children. (Šmd. 44).

ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿ bâla-sanyâsi. A man who has been an ascetic, or a religious mendicant, from his youth. ಬಾಲ

ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೂಟಿನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹಾಯಿಹರಟೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಬಾಲಸರಸ್ವತಿ bâla-sarasvati. = ಬಾಲಶಾರದೆ. ಬಾಲಸರಸ್ವತಿಮಂಗರಾಜ (Mr. after 90).

ಬಾಲಹತ್ಯ bâla-hatya. Child-murder, infanticide (B. 5, 158; My.).

ಬಾಲಹಿಮಕರ bâla-himakara. = ಬಾಲಚನ್ದ್ರ.

ಬಾಲಹಿಮಕರಮೌಲಿ bâlahimakara-mauli. Śiva (Bp. 24, 4; 60, 41).

ಬಾಲಾತಪ bâla-âtapa. The morning-sunbeams. (Čpr. 5, 20; ಎಳೆಬಿಸಲು G.).

ಬಾಲಾರಿಷ್ಟ bâla-arishṭa. = ಬಾಲಗ್ರಹ. (My.).

ಬಾಲಾರ್ಕ bâla-arka. The newly risen sun. (My.).

ಬಾಲಿ bâli. = ವಾಲಿ. N. of a monkey, brother of Sugrîva. (Abh. P. 11, after 175; G. 485). 2, a kind of ear-ring (*cf.* ಬಾವಲಿ).

ಬಾಲಿಕೆ bâlikĕ. A female child or infant; a girl. (My.).

ಬಾಲಿಶ bâliśa. *Young, of tender years, puerile.* 2, *childish, ignorant, foolish; a fool* (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ Nn. 131 as ಬಾಲಿಶ). 3, a child (ತನುಜಾತರ್, ಮಕ್ಕಳು 131); an infant (ಅತಿಬಾಲ Mr. 475). 4, Krishṇa (ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ, ಕೃಷ್ಣ 131). 5, a cushion, a pillow.

ಬಾಲಿಸು bâlisu. To tail, to follow like a tail, to follow. See ಹಿಮ್ಬಾಲಿಸು.

ಬಾಲೆ bâlĕ. A female child, a girl; a young woman not more than sixteen years of age (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಕೊಡಗೂಸು Nn. 21). 2, a woman, a female. ಬಾಲೆಯರ ಕಾಚವಲಯಂ (ಬಳೆ Šm. 114).

ಬಾಲೇನ್ದು bâla-indu. = ಬಾಲಚನ್ದ್ರ.

ಬಾಲೇನ್ದುಧರ bâlêndu-dhara. Śiva (Bp. 13, 25; 35, 4).

ಬಾಲೇನ್ದುಮೌಲಿ bâlêndu-mauli. Śiva (Bp. 28, 5; 44, 24).

ಬಾಲೇಯ bâlêya. Fit or proper for children; soft, tender. 2, *an ass.*

ಬಾಲೇಯಶಾಕ bâlêya-śâka. *The vegetable Siphonanthus indica* (= ಅಂಗಾರವಲ್ಲಿ).

ಬಾಲೋಪದೇಶ bâla-upadêśa. Instruction of or for the youthful (My.).

ಬಾಲ್ಯ bâlya. *Childhood, infancy, youth.* 2, childishness, folly.

ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ bâlya-avasthĕ. The circumstances, or period, of childhood, childhood (My.).

ಬಾವ bâva. 1. = ಬಾ, ಭಾವ 1, q. v. Tbh. of ಭಾನು. A sister's husband (My.; Tĕ. ಬಾವ). ಬಾವನ್ದಿರು (ದೇವ್ರ, ದೇವರ, ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಡುಸರು, ಮಯ್ದುನ್ದಿರು Si. 192). ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ್ನ ಕರೆ! ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹೆಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಬಾವನ್ನ ಕರೆ!— ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಬಾವನಲ್ಲ.— ಬಾವನಾದರೆ ಬಾರವಾದ ಹೊಟೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಅ 9, ಅಕ್ಕ 1, ಸತ್ತಿಗೆ. — ಬಾವನಣ್ಣ. The relative who is called a sister's husband. ಬಾವನಣ್ಣ ಬನ್ದಾ ಗ್ಯಾ ಹಾಲು ಚಲ್ಲೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬಾವಮಯ್ದ. = ಬಾಮಯ್ದ. A wife's brother (My.). 2, a husband's brother (My.). — ಬಾವಮಯ್ದನ್ದ್ಯರು. = ಬಾಮಯ್ಯಳು, ಭಾವಮಯ್ದುನ್ದರು. The brothers of one's wife (My.). 2, the husband's brothers (My.). — ಬಾವಮುಯ್ದುನ. = ಬಾಮಯ್ದ, ಭಾವಮಯ್ದ, ಭಾವಮಯ್ದುನ. (My.).

ಬಾವ bâva. 2. Tbh. of ಭಾವ 2. (My.).

ಬಾವಂಜಿ bâvañji. (The plant Flacourtia sapida, Mhr. ಬಾವಚೀ). — ಬಾವಂಜಿಗಿಡ. An erect annual herb, Psoralea corylifolia L. (Z.).

ಬಾವಟ bâvaṭa. = ಬಾವುಟೆ, etc. (My.).

ಬಾವಟಿ bâvaṭi. = ಬಾವಟ, etc. (ಸಿನ G.).

ಬಾವಟೆ bâvaṭĕ. = ಬಾವಟ, etc. (My.).

ಬಾವನ್ನ bâvanna. Sandalwood (ಮಲಯಜಾತ Čt. II, 63; ಸಿರಿಕಣ್ಣ, ಶ್ರೀಖಣ್ಡ Kk. 19; Šm. 24; Rśv. 5, 25; J. 31, 2). — ಬಾವನ್ನಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The fragrance of sandalwood (J. 31, 7). — ಬಾವನ್ನದಮ್ಪು. -ತಮ್ಪು. The refreshing quality of sandalwood (J. 11, 37). — ಬಾವನ್ನದಿಗುರು. -ತಿಗುರು. Sandal unguent (J. 11, 41). — ಬಾವನ್ನಬೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The Malaya mountain, the Malabar hills (ಮಲಯಾಚಲ Šs.).

ಬಾವನ್ನ bâvanna. Fifty-two (Mhr., H.). — ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ. -ಅಕ್ಷರ. The fifty-two letters (ವರ್ಣ, ಅಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಂಗಳು Nn. 71).

ಬಾವಲ್ bâval. = ಬಾವಲಿ, ಬಾವುಲ್, ಬಾವುಲಿ. A bat; the flying fox (Nr. in ಕಿಬು., ಹೆಬ್.; T. ಅವಾಲ, ಪಾವಲ್, ವೌವಾಲ್; M. ವಾದಿಲ್; Tĕ. ಗಬ್ಬಿಲ; Mhr. ಪಾಕೋಳಿ, ವಾಗೂಳ, ವಾಘೂಳ; M. ಅವಳ್, ಪಾವಲ್, ವವ್ವಾಲ್, a large bat; Sk. ವಲ್ಗುಲ, Mhr. ವಾಗೂಳ, ವಾಘಳ, ವಾಘೂಳ, the flying fox).

ಬಾವಲಿ bâvali. = ಬಾವಲ್, etc. (My.).

ಬಾವಲಿ bâvali. = ಬಾವುಲಿ. A kind of ornament of gold, pearls, precious stones, etc. worn on the tip of the ear (My.; Tĕ. ಪಾವಲಿ, ಬಾವಿಲಿ; *cf.* Sk. ಬಾಲಿ; Mhr. ಬಾಳೀ, an ornament for the ear).

ಬಾವಳಿಸು bâvaḷisu. Tbh. of ವ್ಯಾಕುಲಿಸು. To be confused, bewildered or confounded (Mhr. ಬಾವರಣೇಂ, ಭಾಮ್ಬವಣೇಂ; *cf.* ಬಾಗುಳ್, ಬಾಗುಳು). ಬಾವಳಿಪವನು (ವ್ಯಾಕುಲ, ವಿಹಸ್ತ Hlâ.).

ಬಾವಿ bâvi. Tbh. of ವಾಪಿ 2 (Šmd. 342; Šm. 36). A well, etc. (ಅನ್ಧು, ಕೂಪ Hlâ.; ತೀರ್ಥ, ಕೂಪ Nn. 48; Bp. 20, 21; 49, 44; 56, 38; B. 5, 74; G. 71. 266. 462; C.; Tĕ.; T. ವಾವಿ). ನದಿ ಬಾವಿ ಕೆರೆಗಳ್ (ತೀರ್ಥ Mr. 532). ನೀರಿಲ್ಲ ಬಾವಿ (ಅನ್ಧು, ಕೂಪ 421). ಸೇದುವ ಬಾವಿ (ಅನ್ಧು, etc. Si. 90). ಬಾವೀ ನೀರಾದರೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.—(ತುರಕ) ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಬಾಂಜೋತು ಬಿಡ.—ನೀವಾದರೇನು? ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬನ್ದರೆ ಸರಿ.—ಇರುಳು ಕಣ್ಡ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದನನ್ತೆ (Prvs.). See ಅಂಗಣವಾವಿ; Prvs. s. ನೆಣ್ಟ, ಬಾಯಾಡಿಸೆ, ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತು. — ಬಾವಿದೋಡು. -ತೋಡು. To dig a well (Abh. P. 11, 100).

ಬಾವು bâvu. (fr. ಬಾ 2). = ಬಾಹು. A swelling, an intumescence (ಶೋಫ, ಶ್ವಯಥು, ಶೋಥ Si. 200; ಶೋಥ G.; C.). ಬಾವು ಎದ್ದರೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಡರೆ ಹೋದೀತೇ?—ಎರವು ಸಿರಿಯಲ್ಲ, ಬಾವು ಡೊಳ್ಳಲ್ಲ, ನೆರಮನೆಯಕ್ಕನ ಗಣ್ಡ ಬಾವನಲ್ಲ (Prvs.).

ಬಾವುಗ bâvuga. A male cat, a tom cat (B. 5, 32; Mhr. ಬೋಕಾ; Tĕ. ಬಾವುರುಗಾಡು, ಬಾವುರುಪಿಲ್ಲಿ; ಬಾವರುಮನು, to resound, as an empty house; to make a caterwauling).

ಬಾವುಜಿಗೆ bâvujigĕ. = ಬಾವುಜೆ, ಬಾಹುಜಿಗೆ. Tbh. of ವಾಕುಚಿ (ವಾಕುಚಿ). (ಅವಲ್ಗುಜ, ಸೋಮರಾಜ, ಸುವಲ್ಲಿ, ಸೋಮವಲ್ಲಿಕೆ, ಕಾಲಮೇಷಿ, ಕೃಷ್ಣಫಲೆ, ವಾಕುಚಿ, ವಾಗುಚಿ, ಪೂತಿಫಲಿ Nr.).

ಬಾವುಜೆ bâvujĕ. = ಬಾವುಜಿಗೆ. (ವಾಕುಚಿ Mr. 122).

ಬಾವುಟೆ bâvuṭĕ. = ಬಾವಟ, ಬಾವಟಿ, ಬಾವಟೆ. A flag (My.; Mhr., H. ಬಾವಟಾ).

ಬಾವುಲ್ bâvul. = ಬಾವಲ್, etc. (ಪದಮುಸ್ತಕ Mr. 177). See ಹೆಬ್ಬಾವುಲ್.

ಬಾವುಲಿ bâvuli. = ಬಾವುಲ್, etc. See ತೊಗಲು.

ಬಾವುಲಿ bâvuli. = ಬಾವಲಿ. (Grj. 2, after 106; Bp. 5, 40; 16, 17; Ršv. 6, after 11; 12, after 56). ಕಿವಿಯೊಳಗಿನ ಬಾವುಲಿ (ಕುಣ್ಡಲ G.).

ಬಾಷ್ಪ bâshpa. = ಬಾಷ್ಪಿ, ವಾಷ್ಪ. (ಅಶ್ರು, ಅಕ್ಷಿಯ ಆನನ್ದಜಲ Mr. 316).

ಬಾಷ್ಪಜಲ bâshpa-jala. = ಬಾಷ್ಪಜಲ. A tear, tears (ಕಣ್ಣ ನೀರ್ Nn. 36).

ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು bâshpa-ambu. = ಬಾಷ್ಪಾಮ್ಬು, ಬಾಷ್ಪಜಲ. (Bp. 40, 69).

ಬಾಸಣಿ bâsaṇi. (fr. ವಾಸನ 3). (= ಬಳ್ಳಣಿ 2). The state of being enveloped or covered (ಮುಸುಂಕಿಪರ್ಥಂ Čt. II, 58; *cf.* K. ಬಾಚಿ?).

ಬಾಸಣಿಸು bâsaṇisu. To cover (Čpr. 1, 92; 3, 11; 5, 20; Abh. P. 4, 12; Grj. 5, after 67; Bp. 6, 32; 12, 33; 18, 29; 46, 54; Ršv. 6, after 11). 2, to put as a cover to, to cover with. ಎಕ್ಕಡವ ಬಾಸಣಿಸಿ ಪದತಲಕೆ (Râm. 3, 8, 34). 3, to be included in, to join. ಅವಕೆ (ಆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಕೆ) ಪದಿನೆಣ್ಟು ಜಾತಂ ಬಾಸಣಿಸಿರಲ್ಕೆ (Mr. 78; see s. ರಾಗಿ).

ಬಾಸನ್ತಿ bâsanti. Tbh. of ವಾಸನ್ತಿ (Šmd. 342).

ಬಾಸರ bâsara. (Tbh. of ವಾಶ್ರ). An exhilerating, gladdening, lovely sound (ಮಧ್ವವಾಚಿ, ಕಲರವ Čt. I, 41).

ಬಾಸಳಿಕೆ bâsaḷikĕ. = ಬಾಸುಳ್, etc. (B. 5, 222).

ಬಾಸಳಿಸು bâsaḷisu. To produce a wale or wales (Râm. 6, 47, 37).

ಬಾಸಿಗ bâsiga. 1. = ಬಾಸಿಂಗ. A garland or chaplet of flowers worn on the top of the head (ಆಪೀಡ, ಶೇಖರ Hlâ.; ಸಿಯೂರ್‌ಹ Nr.; ಆಪೀಡ, ದಣ್ಡೆ Nr.; ಪೂಮಾಲೆ Šs., Kk. 26, Šm. 72; T. ವಾಚಿಗ್ಗೆ; see Šmd. s. ಅಲ್ 3; Čpr. 7, 78; Abh. P. 9, 80; 12, 22; Grj. 10, after 61 & 79). 2, an ornament of gold, coloured wood or pith, paper, or flowers worn on the forehead (on the head, Mhr.) of the bride and bridegroom (Bp. 2, 52; 32, 29; 56, 6; Râm. 1, 16, 41; J. 30, 54; 31, 23. 32; My.; Tĕ.; Mhr. ಬಾಶಿಂಗ). See ಪೊಮ್ಬಾಸಿಗ. — ಬಾಸಿಗವಾದರೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬಾಸಿಗ bâsiga. 2. = ಬಾಚಿಗ, ಬಾಸೆಗ. A speaker, a talker, a jester (My.).

ಬಾಸಿಂಗ bâsinga. = ಬಾಸಿಗ 1. (ಶೇಖರ, ಅವತಂಸ, ಸಿರದ ರತ್ನಚೂಡಾಮಣಿ Mr. 333). ಹಣೆಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಸಿಂಗದ ಒಡವೆ (ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ, ಲಲಾಟಿಕೆ Si. 218).

ಬಾಸು bâsu. To void excrement (ಪುರೀಷೋತ್ಸರ್ಗ Šmd. Dh.; *cf.* ಬಾರ್ 4).

ಬಾಸು bâsu. Stench (S. Mhr.; ನಾತು G.; Mhr., H. ಬಾಸಾ, smelling, stale, not fresh).

ಬಾಸುಗಿ bâsugi. Tbh. of ವಾಸುಕಿ. (ಶೇಷ Čt. I, 83).

ಬಾಸುಣ್ಡೆ bâsuṇḍĕ. = ಬಾಸುಳ್, etc. (My.). — ಬಾಸುಣ್ಡೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A wale to be formed (My.).

ಬಾಸುಳ್ bâsuḷ. (fr. ಬಾ 2, ಬಾಯು). = ಬಾಸಳಿಕೆ, ಬಾಸುಣ್ಡೆ, ಬಾಸುಳಿ, ಬಾಸುಳ್, ಬಾಸುಳ್. A wale or mark caused by a blow or stroke (ಪೊಯ್ದ ಬಟ್ Šmd. I; ಪೊಯಿದ ಎಡೆ Čt. I, 17). ಬಾಸುಳ್ಗೆ, ಬಾಸುಳ್ಗಳ್ (Šmd. 52). See Čpr. 5, 11; Abh. P. 9, 30; Šsv. 5, 41; ಕಸು-. — ಬಾಸುಟೇಳ್. -ಏಳ್. A wale to rise (Bp. 52, 11; Bh. 4, 4, 10).

ಬಾಸುಳ bâsuḷa. = ಬಾಸುಳ್, etc. (G. 504).

ಬಾಸುಳಿ bâsuḷi. = ಬಾಸುಳ್, etc. (Bp. 52, 16).

ಬಾಸುಳೆ bâsuḷĕ. = ಬಾಸುಳ್. (G. 495).

ಬಾಸೆ bâsĕ. (fr. ಬಾರ್ 3?). The central line of hair in the bosom and down the belly (ನಾಭಿಯ ರೋಮ Mr. 319). See ತೆಳುವಾಸೆ, ಬಡ ಬಾಸೆ; Čpr. 2, 14; 3, 85; 8, after 4; Abh. P. 3, 97; Grj. 3, 39; Ršv. 4, 35. 37; J. 8, 19. — ಬಾಸೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. A creeper-like bâsĕ (Ršv. 10, 86). — ಬಾಸೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of the bâsĕ (Čpr. 7, 137).

ಬಾಸೆ bâsĕ. 1. = ಭಾಸೆ. Tbh. of ಭಾಷೆ, q. v. (Šmd. 24. 335). Speech; language; — a promise; — an oath (Bp. 35, 53; 42, 23; 52, 37; My.). ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಳಿ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ ಬಾಸೆ ಹೇಳಿ ಬೇಡ (Prv.). See Prv. s. ವೀಸ. — ಬಾಸೆ ಕೊಡು. To promise (My.). — ಬಾಸೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. (G.; My.). — ಬಾಸೆ ಗೀಸೆ. reit. (Bp. 36, 15). — ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. -ಕೆಡುಕ. A man who breaks his promise; a perjurer (My.). — ಬಾಸೆ ಮಾಡು. To assure solemnly, to swear (My.). — ಬಾಸೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To appeal to by an oath (My.). — ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಮಿಾಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ತೋಟಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.). — ಬಾಸೆವನ್ತ. A man who sticks to his promise; faithful (Bp. 9, 38). — ಬಾಸೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatî (ಶಾರದೆ Kk. 9). — ಬಾಸೆವೆಣ್ಣಿನೆಯ. -ಇನೆಯ, Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಬಾಸೆಹೀನ. = ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ. (Bp. 28, 27).

ಬಾಸೆ bâsĕ. 2. A rafter; a pole viewed as fit for a rafter (My.; Mhr. ವಾಸಾ, ವಾಂಸಾ).

ಬಾಸೆಗ bâsĕ-ga. (= ಬಾಸಿಗ, etc.). (Tbh. of ಭಾಷಿಕ). A man who speaks or talks. See ಲಾಟಿ-.

ಬಾಹ bâha. = ಬರ್ಪ, etc. Present relative participle of ಬರ್ 1. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಾಹನ್ಥಾದು (ಲೋಚನಗೋಚರ Nn. 87); ತಿರಿಗಿ ಬಾಹನ್ಥಾದು (ವಿಭ್ರಮ 129). 2, future (or present) of ಬರು. ತಮ್ಬಿಗೆಯು ತಪ್ಪಲೆಯು ಅವು ತಾಮ್ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು;. . . ತಮ್ಬಿಗೆಯ ತಪ್ಪಲೆಯ ಕೊಣ್ಡರೆ ಉಮ್ಬದಕೆ ಕುಡಿವದಕೆ ಬಾಹವು (Jns. 42, 14). ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಹುದೆ ಮುಕ್ತಿ? (Dp. 16).

ಬಾಹ bâha. = ಬಾಹು. See ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನ.

ಬಾಹಟ bâhaṭa. = ಬಾಹುಟ. N. of an author, and of a work on medicine composed by him (My.).

ಬಾಹತ್ತರ bâhattara. Seventy-two (Mhr.); much, many (Bp. 43, 28; Bh. 1, 8, 35).

ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸು bâhu-appaḷisu. To strike the arm (ಭುಜವ ಹೊಯ್ Bhn. 32; Bh. 1, 10, 21). Also ಬಾಹನ್ ಅಪ್ಪಳಿಸು (Grj. 2, after 106).

ಬಾಹಾದೂರ್ bâhâdûr. = ಬಹಾದರ್, etc. (G. preface; B. 5, 6; Sk. ಬಾಹಾದುರ).

ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನ bâha-âsphâlana. Striking the arm (Čpr. 5, 76). — ಬಾಹಾಸ್ಫಾಲನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To strike the arm (Šsv. 4, 70).

ಬಾಹಿರ bâhira. (fr. ಬಹಿರ್). Being outside, situated without; outer, external; expelled from, excluded from; devoid of; — a foreigner; an outcast; an abject man. See Bp. 35, 7; 38, 54; 50, 54; Bh. 1, 8, 86; J. 2, 36; 9, 7; ವೇದ-.

ಬಾಹಿರಗಿತ್ತಿ bâhira-gitti. An outcast, abject woman (Bp. 40, 55).

ಬಾಹಿರಂಗ bâhiranga. (fr. ಬಹಿರಂಗ). Relating to the outside, outer, external (J. 13, 56).

ಬಾಹಿರಾತ್ಮ bâhira-âtma. An abject person (Bp. 43, 46).

ಬಾಹು bâhu. = ಬಾವು. (ಶೋಫ, ಶ್ವಯಥು Hlâ.; ಶೋಫ Mr. 385; Abh. P. 16, after 39, twice).

ಬಾಹು bâhu. = ಬಾಜು No. 2, ಬಾಹ. *The arm;* the upper arm. — ಬಾಹುರಕ್ಕೆ. Tbh. of ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. (Rśv. 6, after 11).

ಬಾಹುಜ bâhu-ja. Arm-born: *a Kshatriya.*

ಬಾಹುಜಿಗೆ bâhujigĕ. = ಬಾವುಜಗೆ. (ಅವಲ್ಗುಜ, ಕಾಲಮೇಷಿ, ವಾಗುಜಿ, etc., ಕ್ರಾಲುಚೆಟ್ಟು Si. 145).

ಬಾಹುಟ bâhuṭa. = ಬಾಹಟ. (My.).

ಬಾಹುತಳ (bâhu-taḷa). N. of a feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಬಾಹುದಣೆ bâhudaṇĕ. N. of a feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಬಾಹುದೆ bâhu-dĕ. *N. of a river.*

ಬಾಹುಪುರಿ bâhu-puri. = ಬಾಹುಪೂರಯ, etc. (ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Si. 220; Tĕ.; T. ವಾಗುಬುರಿ).

ಬಾಹುಪೂರಯ bâhu-pûraya. = ಬಾಪುರಿ, ಬಾಹುಪುರಿ, ಬಾಹುಲಿ. A bracelet worn on the upper arm (ಕೇಯೂರ Mr. 340; Grj. 7, after 11; 10, 36; 10, after 61).

ಬಾಹುಬಳೆ bâhu-baḷĕ. Tbh. of ಬಾಹುವಲಯ (Śmd. 376).

ಬಾಹುಭೂಷಣ bâhu-bhûshaṇa. = ಬಾಹುಪೂರಯ. (ತೋಳ ಬಾಪುರಿ G.).

ಬಾಹುಭ್ರಾನ್ತಿ bâhu-bhranti. The act of turning round the arm (Śśv. 4, 78).

ಬಾಹುಮೂಲ bâhu-mûla. The root of the arm: the armpit, *the extremity of the upper part of the arm,* the shoulder-blade, the region of the shoulder.

ಬಾಹುಯುದ್ಧ bâhu-yuddha. *A close fight, personal struggle, wrestling.*

ಬಾಹುರಕೆ bâhurakĕ. = ಬಾಹುರಿಕೆ, etc. (Bh. 7, 4, 45).

ಬಾಹುರಕ್ಷೆ bâhu-rakshĕ. = ಬಾಹುರಕ್ಕೆ (s. ಬಾಹು), ಬಹುರಕೆ, ಬಾಹುರಿಕೆ. A protection (armour) for the arm (ಬಾಹುರಿಕೆ Bhn. 45).

ಬಾಹುರಿಕೆ bâhurikĕ. Tbh. of ಬಾಹುರಕ್ಷೆ. (ಬಾಹುರಕ್ಷೆ Bhn. 45).

ಬಾಹುಲ bâhula. (fr. ಬಹುಲ). Manifoldness. 2, *the month kârttika.*

ಬಾಹುಲಿ bâhuli. Tbh. of ಬಾಹುಪೂರಯ. (Grj. 7, after 11; 10, after 61).

ಬಾಹುಲೇಯ bâhulêya. *Kârttikêya,* son of Śiva.

ಬಾಹುಲ್ಯ bâhulya. Abundance, plenty, multitude. See ಗೊದ್ದಣಿಸು, ಸದ್ದಣಿಸು.

ಬಾಹುವಲಯ bâhu-valaya. = ಬಾಹುಬಳೆ (Śmd. 376). An arm-ring.

ಬಾಹೂರ್ bâhûr. N. of a place (Bp. 22, 28; 24, 77). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮ. N. (Bp. 25, 4; 28, 52). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 22 sum.; 47, 37). — ಬಾಹೂರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 16; 22, 23).

ಬಾಹೆ bâhĕ. Tbh. of ಬಾಹ್ಯ. The outside, of a town, etc. (Bh. 1, 7, 65; 1, 10, 39; 2, 2, 107).

ಬಾಹ್ಯ bâhya. = ವಾಹ್ಯ No. 2. Being outside, situated without (J. 29, 44);—*outer, external* (B. 4, 133);—excluded from; devoid of;—a foreigner; an outcast. See ವೇದ-.

ಬಾಹ್ಯಮತಿ bâhya-mati. Regard for outer things (Śśv. 2, 103).

ಬಾಹ್ಲಿಕ bâhlika. = ವಾಹ್ಲಿಕ. N. of a country, Balkh (Bp. 6, 19). 2, *a horse from Balkh.* 3, *saffron.* 4, Asa foetida.

ಬಾಹ್ಲೀಕ bâhlîka. = ವಾಹ್ಲೀಕ. Balkh. 2, *saffron.* 3, *Asa foetida.* (ಕುದುರೆ) ಬಾಹ್ಲೀಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ ಕಾಮ್ಬೋಜಂ (Mr. 282).

ಬಾಳ್ bâḷ. = ಬಾಳು. **A knife, a sword** (ಖಡ್ಗ Śmd. Dh., Śm. 111. 115; ಕಳ್ಗ, ಕಡುಗ Čt. I, 11; T., M. ವಾಳ್; Tĕ. ವಾಲು; *cf.* ಕರ-ಬಾಲ, ಕರ-ವಾಲ; ಭಿನ್ದ-ಮಾಲ; ಫಾಲ). ಬಾಳೊಪ್ಪಂ (Śmd. 84). ತೋಳ ಬಾಳ ಕಾನ್ತಿ (162). ಗಿರಿಯುಂ ಕರಿಯುಂ ನಿಲ್ಲವು ಪವಿಮುಖದ ಕೋಟ್ಗಿಮ್ ಅತನ ಬಾಳ್ಗಂ (291). ಬಾಳ ಮಸೆ (Abh. P. 14, 198). See ಕರವಾಳ್, ಕೂರ್ವಾಳ್, ನಾವಿದವಾಳ್, ಹರಗುವಾಳ್; Abh. P. 9, 22; 13, 63; Rśv. 5, 128; J. 29, 35. — ಬಾಳ್ವಿಡಲ್. The hilt of a sword (Čpr. 7, 102). — ಬಾಳ್ಮೊನೆ. (Śmd. 82). The point of a sword. — ಬಾಳ್ವಾಸೆ. -ಬಾಸೆ. A challenge (Abh. P. 14, 148). — ಬಾಳ್ವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. A hedge of swords (as that of the kêtakî, Čpr. 1, after 101; 1, 102).

ಬಾಳ್ bâḷ. = ಬಾಳ 1, ಬಾಳು, etc. (ಲಾಮಜ್ಜ Śm. 111).

ಬಾಳ bâḷa. 1. Tbh. of ವಾಲ (Śmd. 342). = ಬಾಲ, etc. A boy, etc. 2, the cuscus-grass (ಲಾಮಂಚ Čt. I, 70; ಹ್ರೀವೇರ, ಲಾಮಂಚ Mr. 131; ಕೊಳವೇರು, ಲಾಮಜ್ಜ Śm. 27). See ಕರಿಯ-, ಬಿಳಿ-, ಬಿಳಿಯ-, ಮುಡಿವಾಳ. — ಬಾಳಗೊಲೆಯ. -ಕೊಲೆಯ. A killer of young people (Č. Bp. 35, 14). — ಬಾಳವೇರ್. -ಬೇರ್. The root of cuscus (see Čpr. s. ಕೇರ್; Čpr. 8, after 64; Rśv. 10, after 31).

ಬಾಳ bâḷa. 2. = ಜೋಟಿ. See ಬಾಣನ್ತಿ-; ರಕ್ತ-.

ಬಾಳ bâḷa. 3. = ಬಹಳ. (C.; Dp. 148, 1).

ಬಾಳ bâḷa. 4. Tbh. of ಭಾಲ. The forehead (Grj. 10, 48).

ಬಾಳಬನ್ದು bâḷa-bandu. = ಬಾಲಬನ್ದು. (My.).

ಬಾಳಲಿ bâḷali. = ಬಾಣಲಿ, etc. ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಮಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ Nr.).

ಬಾಳಲೋಚನ bâḷa-lôčana. = ಭಾಳಲೋಚನ. Śiva (Grj. 8, 1).

ಬಾಳಾಕ್ಷ bâḷa-aksha. Tbh. of ಭಾಲಾಕ್ಷ. Śiva (Grj. 3, 81).

ಬಾಳಾಮ್ಬಕ bâḷa-ambaka. = ಭಾಳಾಮ್ಬಕ. Śiva (Grj. 10, after 8).

ಬಾಳಿಗೆ bâḷigĕ. Contraction of ಬಾಣಲಿಗೆ. ಕರಿಯುವ ಬಾಳಿಗೆ (ಕಟಾಹ, ಕಾವಲಿ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ, ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ G.).

ಬಾಳು bâḷu. = ಬಾಳ್. — ಬಾಳುಮೀನು. A kind of fish, Ophiocephalus Wrahl. (ಶಾಲ Nr.). — ಬಾಳುಹೊಯ್ಲು. A blow or stroke with a sword (Bh. 2, 2, 104).

ಬಾಳು bâḷu. = ಬಾಳ್, etc. — ಬಾಳುಬುಲ್. -ಪುಲ್. = ಬಾಳ್. (ಅಸೆ Mr. 110).

ಬಾಳೆ bâḷĕ. **A sea-fish, Trichiurus lepturus** (M. ವಾಳೆ, T. ವಾಳೈ, Tĕ. ವಾಲುಗೆ; Rśv. 6, after 11; J. 6, 23). — ಬಾಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like that of the bâḷĕ (V. 4, 7); the bâḷĕ being the eye (of a river, Śśv. 2, 53).

ಬಾಳ್ಳೆ bâḷḷĕ. = ಬಾಣಲಿ, etc. (My.).

ಬಾೞ್ bâḻ. 1. = (ಬೞ್), ಬಾೞು 1. **To live; to be alive; to remain in existence; to subsist; to make a livelihood, to live by; to live prosperously or happily; (to increase); to be preserved, as fruit, etc.** (ಜೀವನ Śmd. Db.; Śmd. I; ಬರ್ದುಂಕು 237 Cm.; ಬರ್ದುಕು Śm. 115; T., M. ವಾೞು); **to cultivate** (M.; see ಬಾೞ್ 1). P. p. ಬಾೞ್ದು. ಇವನ್ ಇದಱೊಳ್ ಅನುಕೂಲಂ ಬಾೞ್ವಂ (Śmd. 237). ಊಟಮೇ ಜೀವಿತಮಾಗಿ ಬಾೞ್ವನೊಳ್ ವಣಿಗಪ್ರತ್ಯಯಮುಕ್ಕುಂ (242). ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾೞ್ದ ಶಾಖಂ (ಬಾಯಿಕಂ I). ಜಾತಿಮಾತ್ರವನೆ ತೋಱಿ ಬಾೞ್ವ ಪಾರ್ವಂ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ Hlâ.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾೞ್ವ ಸತಿ (ಪುತ್ರಜೀವಿ Mr.

303). ಮುದುತನಸಿಗಳ ಮನ್ತ್ರಯುನ್ತ್ರಾಳಿ, ವನಿತೆ, ನಿನ್ನಂ ಬಾಳಿಲೀಯುವು; ಮನೆಯೊಳ್ ಇರವೇಡ! (Bp. 52, 21). ಭೃತ್ಯನಂ ಕೊಲಿಸಿ, ತಾ ಬಾಳ್ವಿನ್ ಎಮ್ಮುಬ್ಜುಗದೊಳು ಆ ಕುಮತಿಯಹ ಮನ್ತ್ರಿ ಬಟಿಕೊನ್ಡು ಲೇಖನವನ್ ಏಕಾನ್ತದೊಳ್ ಬರೆದು (J. 29, 38). ಅತಿಶೌರ್ಯದೊಳ್ ಒಪ್ಪಿರೆ ವಿನಯಮುನಾಳ್ದ ಬಾಳ್ದಿವಂಗೆಣೆಯುಣ್ಟೇ? (Rśv. 13, 10). ಸೀಂ ಪುದುವಾಟ್. 2, to have sexual intercourse (ಸೀಂ ಮುಟಿವಾಟ್).

ಬಾಳ್ bâḻ. 2. = ಬಾಳು 2. Living; life, condition of life; subsisting; livelihood, profession; the state of living prosperously or happily; conjugal life, married state, marriage; property. ಬಾಳ್ಗಳ್ (Grj. 10, 55). ಎಲ್ಲರ ಬಾಳ್ಗೆ ನೀರನೆಟಿದು (Śś. 94). See ಮುಟುವಾಳ್. — ಬಾಳ್ಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A living post, as the stock of a plantain, etc. (Čpr. 7, after 92; Rśv. 10, after 31). — ಬಾಳ್ದಲೆ. -ತಲೆ. A living head (though being cut off, Abh. P. 7, 62; 10, after 210; 13, 65. 185; 14, 34; Râm. 6, 2, 12). — ಬಾಳ್ಮೊದಲ್. The beginning, or the chief thing, of a prosperous life (Čpr. 3, 38). — ಬಾಳ್ವೆಣ. -ಪೆಣ. A living corpse. ಬೇಟಮುಂ ಹಡೆದನೆ? ಬಾಳ್ಗೆ? ಬಾಳ್ಪಡಿನಿತಿಲ್ಲದ ಬಾಳ್ವೆಣನ್ ಏಕೆ ಬಟ್ಟಿಪಂ? (Śmd. 81 Mdb.). ಬಾಳ್ವೆಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಕುವ ಸಮ್ಮನ ತೂಲವಾಲದೊಳ್ (204). — ಬಾಳ್ವೆಳೆ. -ಬೆಳೆ. A thriving crop (Rśv. 12, 13).

ಬಾಳಕ bâḻaka. = ಬಾಳುಕ. (My.; Mhr. ವಾಳಕಾ, dried up, see ಬಾಡು 1).

ಬಾಳಿ bâḻi. A person who lives, etc. See ಜೋಳವಾಳ್.

ಬಾಳಿಕೆ bâḻikĕ. = ಬಾಳ್ಕೆ. (ವಾರ್ತೆ, ವೃತ್ತಿ, ಜೀವನ Mr. 345; Râm. 3, 6, 54; J. 2, 4). ಇನ್ನವರ ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಅಡವಿಯೇ ನೆಲೆಮನೆ! (Bh. 1, 8, 23). — ಬಾಳಿಕೆಪಲ್ಯ. A creeping or twining weed, Convolvulus arvensis L. (Z.).

ಬಾಳಿವೆ bâḻivĕ. = ಬಾಳ್ವೆ. — ಬಾಳಿವೆ ಮಾಡು. To live. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಸುಖದಿನ್ದ ಬಾಳಿವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದನು (B. 2, 25).

ಬಾಳಿಸು bâḻisu. To cause to live, etc. (Abh. P. 6, 138; 14, 191; Bp. 27, 54; 46, 12. 36).

ಬಾಳು bâḻu. 1. = ಬಾಳ್ 1. (C.); also: to be worth, to fetch, to sell for (My.). P. p. ಬಾಳಿ. ಮಕ್ಕಳು ಬಾಳುವವಳು (ಜೀವತ್ತೋಕೆ, ಜೀವಸು); ಮಕ್ಕಳು ಬಾಳದವಳು (ನಶ್ಯತ್ಪ್ರಸೂತಿ, ಭಿನ್ದು Hlâ.). ಉತ್ತು ಬಾಳುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನು (ಕರ್ಷಕ, ಕೀನಾಶ Nr.). ಅಜೇಯನೊರ್ವ ಪ್ರಮಥನಿಚ್ಛೆಯೊಳ್ ಆ ಅಜಾಣ್ಡನೀಕಮ್ ಅಳಿಗು, ಉದಯಿಸುಗು, ಬಾಳುವುದು (Bp. 8, 50). ಬಾಳುವನು ಗವುಡಂ (51, 23). ಅಹಿಪತಿಯ ಹುತ್ತಿನೊಳಗಿಹ ಪೋಲು ಸಲೆ ಬಾಳುತ್ತಲೆ ಅನ್ತಃಪುರದೊಳ್ ಅರಸು ಇರುತ ಅತ್ಯಧಿಕದ ಎಚ್ಚಟಿಕೆಯಿರ ಬೇಕು (Bh. 1, 8, 34). ಬಾಳುಗೆ! (J. 20, 43). ಬಾಳಲೀಸದ ಮನೆಯ ಬಲವನ್ತವೇನು? (Dp. 148). ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದರೆ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತ.— ಬಾಳುವ ಮನೆಗೆ ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ.— ಬಾಳುವವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಬಾಳಿಗೊನ್ದು ಗೊನೆ.— ಬಾಳುವವನಿಗೆ ಹಾಳೂರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?— ಬಾಳುವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋಳುಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ.— ತಾಳಿದವನು ಬಾಳ್ಯಾನು.— ನೀಲದ ಮಣಿ ಪವಣಿಸಿದ ನೂಲಾದರೆ ನೀಲದ ಕ್ರಯ ಬಾಳೀತೇ? (Prvs.). ಬಹು ದಿವಸ ಬಾಳಿ ತಕ್ಕನ್ಥ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಬರಿಯುತ್ತಾರೆ (B. 1, 15). ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹದಿನಯ್ದು ವರ್ಷ ಬಾಳುತ್ತವೆ (3, 24). ಸನ್ತೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ದು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳುವ ಜೋಡು ಶ್ರೀಮನ್ತನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳೀತೆಮ್ಬುವ ಹಾಗಲ್ಲ; ಶ್ರೀಮನ್ತನು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದ ಒನ್ದು ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನಾಮು ಆಯಿತು, ಅದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಾತಲ್ಲ (5, 120). See Prvs. s. ಬೀಳು ಬೀಳು, ಬುಡ, ಮುಣ್ಡೆ, ಸನಿ 2.

ಬಾಳು bâḻu. 2. = ಬಾಳ್ 2. (C.). ಬಾಳು ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ಬಳಿಯ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?— ಬದಕು ಅಳಿದೆ ಹೋಯಿತು, ಬಾಳು ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು.— ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ, ಬಾಳು ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಯ್ಯೋ ಗಣ್ಡ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾಳಿಗಿನ್ತ ಬಕನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳಿಹೋದುತ್ತಮ (Prvs.). See Bp. 6, 10; 28, 46; 45, 40; 51, 23; ಬಣ್ಡು-; Prv. s. ಮೂಳು. — ಬಾಳುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To ruin one's married state (J. 23, 55).

ಬಾಳುಕ bâḻuka. = ಬಾಳಕ. Vegetables (or fruits) that have been split, dried, and thus preserved (ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾಳ್ದ ಶಾಖ Śmd. I; J. 6, 44).

ಬಾಳುವಿಕೆ bâḻuvikĕ. = ಬಾಳ್ವಿಕೆ. Living, etc. (B. 5, 3; My.).

ಬಾಳುವೆ bâḻuvĕ. = ಬಾಳ್ವೆ. (Bh. 1, 8, 48; J. 8, 27. 47; 13, 60). — ಬಾಳುವೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Prosperity to be ruined (see Sp. s. ಬೆಸಲಾಗು).

ಬಾಳೆ bâḻĕ. 1. (fr. ಬಾಳ್ 1). Cultivation of the soil (especially ploughing, see ಇರ್ಬಾಳೆ).

ಬಾಳೆ bâḻĕ. 2. (ಬಾಳೆ). The plantain or Banana; the plantain tree, Musa paradisiaca Lin. (M. sapientum Roxb.; ಮೋಚೆ, ಕದಲಿ, ವಾರಣಬುಸೆ, ರಮ್ಭೆ, ಅಂಶುಮತ್ಫಲೆ, ಕಾಷ್ಠೀಲೆ Nr.; ರಮ್ಭೆ, etc. Mr. 111; ಮೋಚಕ 510; ಮೋಚ, ಕದಲಿ Nn. 20; ರಮ್ಭೆ, ಮೋಚ 62; ವೃಕ್ಷ, ಮೋಚ 110; Čpr. 1, 102; 5, 132; 5, after 19; C.; M. ವಾಳೆ, T. ವಾಳೈ; Tĕ. ಅರಟಿ; Tu. ಬಾರೆ). ಬಾಳೆಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು.— ಬಾಳೆಗೆ, ಕಾಳಿಯಾದರೇನು? ಬೋಳಿಯಾದರೇನು? ನೀರು ಹೊಯಿದರೆ ಸರಿ.— ಬಾಳೆಯೊಳಗೆ ಸೀಗೆಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಬಾಳುವವನಿಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಬಾಳೆಗೊನ್ದು ಗೊನೆ (Prvs.). See Bp. 35, 38; 45, 40; Rśv. 2, 50; J. 6, 23; Śśv. 2, 50. 61; ಅಡಿಕೆ-, ಏಲಕ್ಕಿಬಾಳೆ, ಕಾಡು-, ಪೊಮ್ಬಾಳೆ. — ಬಾಳೆಕಾಯಿ. (or ಬಾಳೇ-). An unripe plantain (C.). — ಬಾಳೆಮಾವು. A sort of mango (B. 2, 51). — ಬಾಳೆವಣ್. -ಪಣ್. = ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು. (Rśv. 10, 2). — ಬಾಳೇಗಿಡ. The plantain tree (ಕದಲಿ, ಕಾಷ್ಠೀಲೆ, ಮೋಚ, ಮೋಚೆ G.; B. 2, 37; C.). ಬಾಳೇ ಗಿಡ ನಟ್ಟರೆ ಹಾಳುಹುಲ್ಲು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬಾಳೇ ತೋಟ. A plantain garden. ಬಾಳೇ ತೋಟಕ್ಕೆ ಆನೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು. A ripe plantain. ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಕರಗಸವು ಯಾಕೆ?— ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬೇಕಾದರೆ ಬೋಳಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ?— ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ವರದೇತಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಚೆಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಅನ್ದ.— ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದೀತೇ?— ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕ ಬೇಕು, ಬದನೇ ಕಾಯಿಗೆ ಕಾರ ಹಾಕ ಬೇಕು.— ಬಳೆಗಾರನ ಅಂಗಡೀಲಿ ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೇ?— ಭಟ್ಟರೇ, ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತೀರೋ? ಅನ್ದರೆ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ? ಅನ್ದನನ್ತೆ (Prvs.). ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ದದಿ... ಸುಲಭಮಾಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5).

ಬಾಳ್ಕೆ bâḻkĕ. = ಬಾಳಿಕೆ. Living; way or condition of life; livelihood; profession; household (ಆಜೀವ, ಜೀವಿಕೆ, ವೃತ್ತಿ, ವರ್ತನ, etc. Nr.; Čpr. 2, 26. 31; 8, 67; J. 18, 56; 19, 18. 29; 28, 63).

ಬಾಳ್ತನ bâḻtana. Living, etc. See ಪುದುವಾಳ್ತನ.

ಬಾಳ್ತೆ bâḻtĕ. Living; prosperity, etc.; profit, advantage, use (ಪ್ರಯೋಜನ Śmd. I; Čpr. 6, 108; V. 39, after 18). See ಏವಾಳ್ತೆ s. ಏ 6. — ಬಾಳ್ತೆಗೆಯ್. To use for one's own purpose (Čpr. 2, 47; V. 6, 30).

ಬಾಳ್ವಿಕೆ bâḻvikĕ. = ಬಾಳುವಿಕೆ. (C.). ಮಾನವಿಲ್ಲದ ಬಾಳ್ವಿಕೆಗಿನ್ತ ಸಾವು ಲೇಸು (B. 4, 194).

ಬಾಳ್ವೆ bâḷvĕ. = ಬಾಳುವೆ, ಬಾಳುವೆ. Living; life; prosperity; livelihood; profession; household; property (ಜೀವಿತ Šmd. 242 Cm.; C.; B. 1, 8). ಮೂರು ದಿನದ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಆರು ಜೋಡು ಓಲೆ (Prv.).

ಬಿಂ bim. = ಬಿಕೋ. A sound used to express emptiness. — ಬಿಮ್ ಎನ್ನು. To be empty or vacant, as a house deprived of its furniture, etc. (My.).

ಬಿಂಹ bimha. = ಬಿಜ್ಜ. (Dp. 32, 30).

ಬಿಕ್ bik. 1. = ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1, in ಬಿಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಿಕ್ bik. 2. = ಬಿಗು. — ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು. A difficult obstacle; great difficulty, strait, trouble (C.; B. 3, 10; 4, 152; 5, 24. 43. 62; Mhr. ಬಿಕಟ, difficult, hard).

ಬಿಕ bika. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. — ಬಿಕನಾಶಿ. One who destroys, *i. e.* is inimical to, (any body's) asking alms: an avaricious woman (My.).

ಬಿಕರಿ bikari. (Tbh. of ವಿಕ್ರಯ). Selling, sale (My.; Mhr., H. ವಿಕರಾ, ವಿಕರೀ).

ಬಿಕರಿದಾರ bikari-dâra. That sells, a vender (My.).

ಬಿಕಸ bikasa. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ (C.).

ಬಿಕಾರಿ bikâri. A beggar, a poor person (My.; Čb. 34; Mhr., H. ಭಿಕಾರೀ; *cf.* ಬಿಕ್ಕೆ).

ಬಿಕಾರಿತನ bikâritana. Poverty, wretchedness (My.).

ಬಿಕೋ bikô. = ಬಿಂ. — ಬಿಕೋ ಎನ್ನು. = ಬಿಮ್ ಎನ್ನು. (My.).

ಬಿಕ್ಕನೆ bikkanĕ. (fr. ಬಿರಿ 1). With the sound produced by bursting, etc. (Bp. 52, 18; 57, 30; 61, 39; Râm. 5, 8, 75; Šsv. 2, after 42).

ಬಿಕ್ಕಲು bikkalu. = ಬಿಕ್ಕು 2. (My.). — ಬಿಕ್ಕಲ. -ಅ 3. A stammerer, a stutterer (My.). — ಬಿಕ್ಕಲುಮಾತು. A faltering word or speech (My.).

ಬಿಕ್ಕಳಿಕೆ bikkaḷikĕ. (= ಬಿಕ್ಕುಳಿ). Hiccough (My.; ಹಿಕ್ಕೆ Si. 484; Tĕ. ಎಕ್ಕಿಲಿ, ವೆಕ್ಕಿಲಿ).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 1. To take a deep breath, to sigh, to pant (ಉಚ್ಛ್ವಾಸ Šmd. Dh.; Šm. 78; Abh. P. 13, 39; M. ವೀರ್ಕು);—to sob in crying (My.; Tĕ. ವೆಕ್ಕು);—to hiccough (My.; T. ವಿಕ್ಕು);—to hesitate or falter in speaking, to stammer, to stutter (My.; M. ಮಿಕ್ಕು, ವಿಕ್ಕು). ತೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತು ಬಿಕ್ಕಿ ಪಳ್ಳಿರಿದಂತೆ (Prv.). — ಬಿಕ್ಕು ಬಿಕ್ಕು. rep. (Bp. 50, 7; B. 3, 84; C.). ಪಕ ಪಕ ನಗುವವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತ.—ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತಿರುಗೀತೇ? (Prvs.).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 2. Sobbing (Grj. 8, after 77; Râm. 6, 47, 38; My.; Tu.); stammering (My.; ಉಗ್ಗು Čt. II, 105; M. ವಿಕ್ಕ, ವಿಕ್ಕು); hiccough (My.). ಅವನಿಗೆ ಬಿಕ್ಕು ಬನ್ನು (My.). ಅವನ ಸಮ್ಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಿನಿನ್ದ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ (My.). — ಬಿಕ್ಕ. -ಅ 3. A stammerer, a stutterer (My.).

ಬಿಕ್ಕು bikku. 3. The heart (ಮಾಂಸಭೇದ Šmd. Dh.; ಅಗ್ರಮಾಂಸ, ಬುಕ್ಕ Hlâ., Mr. 398);—flesh (ಅಡಗು, ಜಾಂಗಲ Kk. 41; ಅಡಗು, ಬಾಡು Šm. 32; ಮಾಂಸ 78; Čpr. 5, 59; Rsv. 5, 114; T., M. ವಿಡಕ್ಕು).

ಬಿಕ್ಕುಳಿ bikkuḷi. Throwing or vomiting up; the state of being thrown up (into the throat, etc.). ತಾಳಿಗೆಯ (ಒಳ್) ತೂಗಿನೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಬಿಕ್ಕುಳಿಯ ರುಧಿರದ ಧಾರೆ (Bh. 1, 10, 38).

ಬಿಕ್ಕುಳಿಸು bikkuḷisu. To throw up, to vomit up, to eject (ಉದ್ಗಾರ Šmd. Dh.).

ಬಿಕ್ಕುಳು bikkuḷu. Sobbing (Râm. 5, 8, 39; 6, 12, 36).

ಬಿಕ್ಕೆ bikkĕ. = ಬಿಟ್ಕೆ. N. of a small forest tree with eatable fruit, Gardenia gummifera (My.; ಕಮ್ಬಿ Mr. 120).

ಬಿಕ್ಕೆ bikkĕ. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ (Šmd. 346; Čb. ಈ ಮುದುಕ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡಿ, ಕಾಯಿ ತರುತ್ತಾನೆ (B. 2, 38). ಕುಣ್ಬರು ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಬನ್ದರೆ (5, 34). ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಡೊಮ್ಬಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ? (Prv.).

ಬಿಗಡಾಯಿಸು bigaḍâyisu. To be in a disunited state, to be out of order, as one's health; to disagree, as the mind (My.).

ಬಿಗಡಾವು bigaḍâvu. Disunited state, that of being out of order; disagreement (My.; Mhr. ಬಿಘಡ).

ಬಿಗಿ bigi. 1. To bind, to fasten; to tighten; to gird; to compress; to tie firmly to; to restrain, as desire; to amass firmly (ಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; Šm. 81; C.; T. ಪಿಗಿ, ವಿಜ; Tĕ. ಬಿಗಿಂಚು). P. p. ಬಿಗಿದು, ಬಿಗಿದಂ (Šmd. 260 Mdb.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿವ ಮಿಳಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ Nr.). ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಗಿಯುವ ತೊಗಲಿನ ಹಗ್ಗ (ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜನಿ, etc. Si. 288). ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, etc. 392). ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿಯಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prv.). See Čpr. 5, 51; Bp. 25, 30; 31, 12; 60, 48; Bh. 1, 10, 25. 38; 3, 13, 33. 35; 6, 2, 4; Râm. 1, 13, 8; Rsv. 6, after 11; 10, after 31; 11, 23; J. 11, 27; 12, 51; Si. 279. **2,** to be tightened, to become tight or firm; to become stiff; to become quite full, as the belly; to become full of sleep, as the eyes; to be stretched or strained, to be put to the utmost strength, as voice (My.; Bp. 27, 37; 46, 56. 67; Bh. 5, 2, 4; Tĕ.). **3,** to become proud or arrogant (My., the P. p. being ಬಿಗಿತು; Tĕ.). — ಬಿಗಿದಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. To embrace tightly (Bp. 2, 35; 32, 16; 39, 63; 45, 53; 61, 62; J. 27, 53). — ಬಿಗಿ ಬಿಗಿ. rep. (Bp. 47, 30).

ಬಿಗಿ bigi. 2. = ಬಿಕ್ 1, ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ 1, in ಬಿಗಿಬಿಗಿದು (Bp. 4, 34; 12, 18; 21, 8; 43, 25; 55, 25). — ಬಿಗಿಯಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. = ಬಿಗಿದಪ್ಪು. (Bp. 47, 42; Bh. 1, 8, 61; J. 2, 49; 4, 60; 7, 18; 28, 55. 59).

ಬಿಗಿ bigi. 3. Tightness, tension (My.; Tĕ.; J. 11, 19);—firmness, strength, as of a house (My.);—the state of being well secured; well-ordered condition; firm regulation. **2,** a girth for horses or oxen (ಹಯಪರಿಕರ Šmd. Dh.; ಎಟ್ಟಿನ ಪಟ್ಟಿ Šm. 81; My.). **3,** (refractoriness), pride (ಕಾಮುಕರ Šm. 81; Tĕ.; T. ಪಿಗುವು, ವಿಗು; *cf.* ಬಿಂಕ). — ಬಿಗಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become tight (My.); a well-ordered condition to be produced, as in a country (My.; B. 5, 106). — ಬಿಗಿಯೊಳಗೆ ಇಡು. To fasten or secure well, to keep under control (B. 5, 258; My.). — ಬಿಗಿ ಮಾಡು. To tighten. 2,

to enjoin, to order, to enact (B. 3, 23; 5, 106. 107; My.). 3, to behave arrogantly (My.; see Prv. s. ಬಿಡಿಸು). — ಬಿಗಿ ಹಿಡಿ. To hold firm (B. 3, 60; 4, 48).

ಬಿಗಿತ bigita. Tightening; the state of being made tight. tightness (My.; Tĕ. ಬಿಗುತು). ಕಟ್ಟಿನ ಬಿಗಿತ (ನಿಬನ್ಧನ, etc. Si. 63).

ಬಿಗಿತು bigitu. = ಬಿಗಿದು. P. p. of ಬಿಗಿ No. 3. (My.).

ಬಿಗಿಪು bigipu. = ಬಿಗುಹು, etc. (Čpr. 6, 85).

ಬಿಗಿಸು bigisu. To cause to fasten, tighten, girt, etc. (My.; J. 30, 42; B. 4, 169).

ಬಿಗಿಹು bigihu. = ಬಿಗುಹು, etc. Reticence (Č. Bp. 19, 35).

ಬಿಗು bigu. = ಬಿಕ್ 2, ಬಿಗಿ 3. See ಲಗು-. — ಬಿಗುನಡೆ. (ರೇಚಿತ Si. 274). — ಬಿಗುಮಾನ. Reticence (My.).

ಬಿಗುರ್ bigur. 1. To be afraid, to fear; to get amazed (ಭಯ Šmd. Dh.; *cf.* ಬೆಗಡು 1). P. p. ಬಿಗುರ್ತು (Abh. P. 1, 23). ಬಲಭಾರಕ್ಕೆ ಬಿಗುರ್ತು ಸುಯ್ಯೆ ಫಣಿರಾಜಂ (Abh. P. 4, 54). See Grj. 6, 6; V. 9, 57.

ಬಿಗುರ್ bigur. 2. = ಬೆಗರ್. Fear; amazement; dreadfulness (ಬಳ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಲ್ಲಣ, etc., ಬೆಚಿಗಪ್ಪ ಭಾವ Kk. 42; Šm. 49). — ಬಿಗುರ್ವರಿಜ. -ವರಿಜು-ಅ 3. He who has a terrible form: Bhairava (ಭೈರವ Kk. 6; Šm. 5).

ಬಿಗುರ್ವು bigurvu. (= ವಿಗುರ್ಬಣೆ). That which is formidable or terrific (ಗುರ್ವು, ಭಯಾನಕ Čt. II, 50).

ಬಿಗುವು biguvu. = ಬಿಗುಹು. (My.; Tĕ.; Č. Bp. 47, 31).

ಬಿಗುಹು biguhu. = ಬಿಗಿಪು, ಬಿಗಿಹು, ಬಿಗುವು. Tightness, tension, firmness, etc.; tightening, compression; grasping tightly, firm grasp; reticence; heaping or amassing firmly; the state of being stretched or strained, or of being put to the utmost strength, as voice. ಬಿಗುಹಾದುದು (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಹತ Nr.). See Bp. 19, 30; 40, 6; Bh. 2, 2, 103; 2, 13, 50; 3, 13, 34. 35; 7, 1, 22; Râm. 4, 3, 8; 6, 13, 6; 6, 30, 10; Č. Bp. 48, 51.

ಬಿಘೆ bighĕ. A certain land measure (B. 5, 121; Mhr. ಬಿಘಾ).

ಬಿಂಕ binka. (= ಬಿಗಿ 3, No. 3). Pride; pompousness (ಗರ್ವ Čt. II, 47; ಹನ್ತೆ, ಗಬ್ಬು, ಮುರ್ಕು, ಗರ್ವ Kk. 57; ಕಾಮುಕರ, ಗಬ್ಬು, ಪನ್ನ, ಮುಕ್ಕು, ಗರ್ವ Šm. 38; ಗಬ್ಬು 101; ಪೆರ್ಮೆ Čt. I, 9; My.; Tĕ.; *cf.* ಬೀಗು 2). ಬಿಂಕ ಮಾಡಿದರೆ ಡೊಂಕು ಹೋದೀತೇ?—ಕಣ್ಣರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಿಂಕ.—ಡೊಂಕ ಮುರಿದರೂ ಬಿಂಕ ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Grj. 2, after 106; 5, after 42; Bp. 12, 45; 16, 18; 21, 15; 51, 7; 52, 35; 54, 23; 56, 16; Rsv. 5, after 19; 5, 126; 6, after 11; J. 4, 49; 7, 29; 11, 12; 22, 12; 23, 15; Bh. 9, 2, 45. — ಬಿಂಕಂಗುಸ್ದು. -ಂ-ಕುಸ್ದು. Pride to become less; to be humbled (Šsv. 3, after 35). — ಬಿಂಕವ್ಪೆಟ್. -ಪೆಟ್. To become proud or haughty, etc. ಬಿಙ್ಕವ್ಪೆತ್ತೆಸೆವಂಚೆಯ ಸಂಕುಲಂ (Šmd. 24).

ಬಿಂಕಕಾತಿ binka-kâti. A proud, arrogant woman (Č. Bp. 45, 33).

ಬಿಂಕಣ binkaṇa. = ಬಿಂಕಣಿ. (Tbh. of ವ್ಯಜನ or ವ್ಯಂಜನ). A fan. — ಬಿಂಕಣಗಿವಿಯ. -ಕಿವಿಯ. Gaṇêša (with a fan-like ear, ವಿನಾಯಕ Kk. 5).

ಬಿಂಕಣಿ binkaṇi. = ಬಿಂಕಣ. — ಬಿಂಕಣಿಗಿವಿಯ. = ಬಿಂಕಣಗಿವಿಯ. (ಬೆನಕ, ಬಿಜ್ಜೆವಳ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Šm. 4, o. r. ಬಿಂಕಣ-).

ಬಿಂಕು binku. Crookedness, dishonesty, guile (ಕುಟಿಲಭಾವ Čt. I, 8; see Sp. s. ಕಂಕಿ).

ಬಿಂಗ binga. Tbh. of ಭೃಂಗ (Šmd. 353). Talc, glasies mariae, or mica (ಭೃಂಗ, ಅಭ್ರಕ Nn. 45; ಅಭ್ರಕ Šm. 83; ಅಬರಂಗ G.; My.). 2, the black humble bee (ಬವರ, etc., ಚಿತ್ರವಿಹಗ Šm. 27; ಪಱಮೆ 83). 3, a kind of plant (ಲತೆ 83).

ಬಿಂಗಾರ bingâra. = ಬಿಂಗಾರಿ. Tbh. of ಭೃಂಗಾರ (Šmd. 353). 2, = ಬಿಂಗ (My.).

ಬಿಂಗಾರಿ bingâri. (= ಭೃಂಗಾರಿ). Tbh. of ಭೃಂಗಾರ (Šmd. 364; Bh. 1, 12, 12; Râm. 1, 13, 8).

ಬಿಂಗು bingu. (= ಬಿಂಗ). ಬಿಂಗಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಿಂಗು ಹಚ್ಚಿದನ್ತೆ (Prv.).

ಬಿಚಾನ bicâna. A mattress, mat, anything spread for bedding (My.; Br.; Mhr., H. ಬಿಛಾನಾ).

ಬಿಚಾಯಿಸು bicâyisu. To spread, as a carpet or bed (My.; Mhr. ಬಿಛಾವಿಣೇಂ).

ಬಿಚ್ಚ bičča. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. (My.).

ಬಿಚ್ಚಗಾಱ bičča-gâṟa. A beggar (My.).

ಬಿಚ್ಚಟೆ biččaṭĕ. Tbh. of ಭಿಕ್ಷಾಟನ. (Râm. 5, 8, 53).

ಬಿಚ್ಚಣಿಸು biččaṇisu. = ಬಿಚ್ಚಳಿಸು. (Bp. 56, 5).

ಬಿಚ್ಚಣ್ಡ biččaṇḍa. = ಬಿಚ್ಚನ್ಡ. Tbh. of ವಿಚ್ಛನ್ದ (Šmd. 352).

ಬಿಚ್ಚತ biččata. The state of being opened or wide; that of being extended; that of being much; that of being without restraint or confinement; widely, greatly, etc. (Čpr. 1, after 101; 6, 41; Abh. P. 7, 126; 10, 144). — ಬಿಚ್ಚತವಪ್ಪಾಱು. -ಂ-ಪಾಱು. To fly to a great distance (Čpr. 5, after 39).

ಬಿಚ್ಚನೆ biččanĕ. (fr. ಬಿಱು 1). = ಬೆಚ್ಚನೆ 2. Roughly, harshly, vehemently, rapidly. ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಿ ಸಿಡಿಲಂ ಕಿಱ್ಱಾಡೆ (Abh. P. 13, 76). ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಿಗಳ್ (14, 6).

ಬಿಚ್ಚನ್ದ biččanda. = ಬಿಚ್ಚಣ್ಡ. Tbh. of ವಿಚ್ಛನ್ದ (Šmd. 340).

ಬಿಚ್ಚರಿಕೆ biččarikĕ. = ಬಿಚ್ಚಳಿಕೆ, q. v.

ಬಿಚ್ಚಳಿಕೆ biččaḷikĕ. (fr. ಬಿಚ್ಚು 1 -ಅಳಿಕೆ = ಅಡಿಕೆ 1). Expansion, extension, spreading, prolixity, diffuseness (ವಿಸ್ತಾರ Šm. 56; Kk. 18, o. r. ಬಿಚ್ಚರಿಕೆ, on account of which the ಳಿ appears to be right).

ಬಿಚ್ಚಳಿಸು biččaḷisu. = ಬಿಚ್ಚಣಿಸು. To spread out, to extend, to amplify; to make much use of; to make broad or wide; to tell diffusely (ವಿಸ್ತಾರ Šmd. Dh.; Kâvy. IV, 1; V. 37, after 132).

ಬಿಚ್ಚಿಸು biččisu. To cause to loosen, etc. (My.; B. 2, 30).

ಬಿಚ್ಚು bičč並u. 1. = (ಬಿಡಿಸು?), ಬಿಚ್ರ್ 1. To loosen, to untie, to open, to undo, as a bundle, etc. (Bh. 3, 13, 34; B. 2, 29. 30; 3, 122; C.; Tĕ. ಬಿಚ್ಚು); to unfold or expand, as the eye-brows, ಪುರ್ಬು ಬಿಚ್ಚಿಹುದು (ಭ್ರುಕುಟಿ Mr. 463); to divide, as a crowd (Bp. 40, 76); to cause to be loosened or fail,

to give up, as steadfastness (22, 33; 40, 61); to cut through (Râm. 6, 44, 12; J. 13, 18); to leave, to abandon (19, 31); to open, to lay open, as the mind, etc., to solve (B. 4, 57; My.); to draw, as a sword (My.). **2,** to become loose or open, as a tie, a bundle, etc. (My.; Tĕ.); to be cracked or broken, as the head or a nut by a blow (My.; Tĕ.); to fail (Čpr. 2, 83); to be disconnected or disunited. ಚೇದದೊಳಂ (ಸನ್ಧಿ) ಬಿಚ್ಚಿರ್ಕುಂ (Šmd. 69). — ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇೞು. To tell plainly or minutely (B. 4, 76; C.). ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇೞಿದರೂ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prv.).

ಬಿಚ್ಚು bičču. 2. = ಬಿಚ್ಚುರ್ 2. Loosening, etc.; becoming loose; unfolding; being separated (J. 8, 47); being drawn. — ಬಿಚ್ಚಲರ್. -ಅಲರ್. An unfolded, opened flower (J. 3, 39). — ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿ. = ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ. (My.; Tĕ. ವಿಚ್ಚು-). — ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A drawn sword (B. 5, 49; My.). — ಬಿಚ್ಚೋಲೆ. -ಓಲೆ. A coloured palmyra-leaf rolled up and put in the pierced ears of women which uncoils when taken out (My.; Tĕ. ವಿಚ್ಚಾಕು).

ಬಿಚ್ಚು bičču. Tbh. of ಭಿಕ್ಷು (Šmd. 346).

ಬಿಚ್ಚೆ biččĕ. (= ಬಚ್ಚೆ). — ಬಿಚ್ಚೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A barren woman (ಬಂಜೆ Šs.).

ಬಿಚ್ಚೆ biččĕ. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ. (My.).

ಬಿಜ bija. = ಬಿಜಯ, etc. — ಬಿಜ ಮಾಡಿಸು. To cause to walk, to carry about, as an idol (My.). — ಬಿಜ ಮಾಡು. = ಬಿಜಯ ಮಾಡು. (My.).

ಬಿಜಯ bijaya. (fr. Sk. ವೀ, ವ್ಯಯ್, to go, move?). = ಬಿಜ, ಬಿಯ. Going; coming. — ಬಿಜಯಂಗಯಿಸು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. (Bp. 24, 22). — ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್, (or -ಂ-ಕೆಯ್). To walk; to go; to come. (Tĕ.). ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದಂ (Šmd. 200, o r. ಬಿಯಂಗೆಯ್ದಂ). See Abh. P. 14, after 3; Grj. 3, 115; 4, 44; Bp. 1, 60; 5, 10; 23, 31; 37, 5; 45, 5; 47, 45; Bh. 1, 3, 18; 2, 13, 23; J. 5, 19; 7, 13; 9, 6. — ಬಿಜಯಂಗೆಯಿ. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. (Bp. 51, 7; 59, 1). — ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. -ಂ-ಗೆಯಿಸು. To cause to walk, etc. (Grj. 5, after 12; Bp. 46, 52; 52, 4). — ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸು. (Grj. 3, 112; 4, 47; Bp. 8, 42; 32, 10; 51, 4; J. 5, 73). — ಬಿಜಯ ಮಾಡು. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್. (J. 26, 32).

ಬಿಜಾಗರಿ bijâgari. A jointed hinge, jummers (My.; Mhr.).

ಬಿಜ್ಜ bijja. (= ಬಿಜ್ಜೆ). — ಬಿಜ್ಜಮಹಾದೇವಿ. N. (Bp. 15, 1; *cf.* ಬಿಜ್ಜಾಯಿ).

ಬಿಜ್ಜಣ bijjaṇa. = ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. (J. 28, 36).

ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ bijjaṇigĕ. = ಬಿಜ್ಜಣ. Tbh. of ವ್ಯಜನ. (ಬೀಸಣಿಗೆ Čt. II, 47; ಆಲವಟ್ಟ, ತಾಲವೃನ್ತ Šs.; Šśv. 1, after 79). See ಎಲೆವಿಜ್ಜಣಿಗೆ, ಪೀಲಿ-. — ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯವ. -ಅವ. A fanner (ಜಳಮ್ಬ್ರಾಯ್ತ Kk. 36; Šm. 45).

ಬಿಜ್ಜಲ bijjala. = ಬಿಜ್ಜೆ q. v., ಬೆಜ್ಜ. — ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟೇಱು. A kind of large missile (ಹಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟೇಱು Šmd. II).

ಬಿಜ್ಜಳ bijjaḷa. N. of a king (Bp. 3, 86; 5 sum.; 5, 6. 13; 10, 1. 2; 52, 38; 53, 14. 28. 33; 54 sum.; 54, 2. 18; 55, 3. 8. 10; 56, 49; 57 sum.; 57, 66. 74, 85; 58, 21; 59, 55. 57. 58; 61, 3. 7. 10. 30. 31. 33. 38).

ಬಿಜ್ಜಾಯಿ bijja-âyi. N. (Bp. 15, 10).

ಬಿಜ್ಜು bijju. 1. A voracious bird, Palla's paradoxurus, Paradoxurus pallassii (Bḍ.; My.; see ಮರ-). **2,** ruin. ಅವನಿಗೆ ಬಿಜ್ಜು ಬಡಿಯಿತು (My.).

ಬಿಜ್ಜು bijju. 2. = ಬೆಜ್ಜೆ. ಬಿಜ್ಜೆಸ್ದು ಚಪ್ಪರಣೆ (Kk. 88, o. r. ಬೆಜ್ಜೆಯೆನೆ ಚಪ್ಪರಣೆ).

ಬಿಜ್ಜೆ bijjĕ. = ಬಿಜ್ಜಲ, etc. Greatness (T. ವಿಚ್ಚು, ವಿಂಜು, abundance; ವಿದ್ದೈ, ವಿಯ, ವಿಯನ್, ವಿಯಲ್, ವಿೞಲ್, greatness; width, extension; *cf.* ಬಿಟ್ಟಳ, ಬಿಣ್, ಬೆಟ್ಟ). — ಬಿಜ್ಜೆಬಿಟ್ಟೇಱು. = ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟೇಱು. (ಹಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟೇಱು Kk. 89, o. r. ಬೆಜ್ಜಬಿಟ್ಟೇಱು).

ಬಿಜ್ಜೆ bijjĕ. (= ಬಿಜ್ಜ). Tbh. of ವಿದ್ಯೆ (Šmd. 343; Čt. I, 16; Kk. 9; My.; see ಚಿಪ್ಪಿಗ-). — ಬಿಜ್ಜೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatî (Kk. 9).

ಬಿಜ್ಜೆಗ bijjĕga. A man who has the knowledge of—. See ಬೇದ-.

ಬಿಜ್ಜೆವಳ bijjĕ-vaḷa. Gaṇêśa (ವಿನಾಯಕ Kk. 5; ಬೆನಕ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Šm. 4).

ಬಿಜ್ಜೋದರ bijjôdara. Tbh. of ವಿದ್ಯಾಧರ (Šmd. 343; Kk. 11*a*; ದೇವಕುಲ 10*b*; see Šmd. 131). — ಬಿಜ್ಜೋದರಗಳ. -ಕಳ. A battle-field of Bijjôdaras (Šmd. 131).

ಬಿಜ್ಜೋದರಿ bijjôdari. Tbh. of ವಿದ್ಯಾಧರಿ (Čt. II, 82; Šśv. 1, 43; 3, after 35).

ಬಿಂಜ binja. Tbh. of ವಿನ್ಧ್ಯ (Šmd. 344; Kk. 40). A forest (ಪೞು, ಅರಣ್ಯ Čt. II, 62; ಕಾನನ, ಕಾಡು, ಪೞು, ಅಡವಿ Šm. 21; ಪೞು 112; ಅರಣ್ಯ Bhn. 64; T. ವಿಡ, ವಿಡರ್, ವಿಯಲ್). 2, the Vindhya range (T. ವಿನ್ದ). — ಬಿಂಜವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The Vindhya range (ವಿನ್ಧ್ಯಾಚಲ Šs.).

ಬಿಟ್ಟನೆ biṭṭanĕ. = ಬಟ್ಟನೆ, q. v. (Tĕ. ಬಿಟ್ಟ-ಬಿರ್ರುಗಾ, at once, suddenly).

ಬಿಟ್ಟಳ biṭṭaḷa. Hugeness. (Tĕ. ಬಿಟ್ಟು, greatness, muchness, excess; see ಬಿಜ್ಜಲ). ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟದು ದಿವಮುಂ, ಮೆಟ್ಟಿತು ಮೆಟ್ಟದು ರಸಾತಲಾಗ್ರಮನ್ ಎಮ್ಬು ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟಳಮಾಗಿರೆ ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Šmd. 266; Kâvy. I, 5, 22).

ಬಿಟ್ಟಿ biṭṭi. = ಬಿಡಿ. — ಬಿಟ್ಟೀ ಬೇಸಱು. = ಬಿಡಿ-. Disregard, unconcernedness, negligence (B. 1, 23).

ಬಿಟ್ಟಿ biṭṭi. Tbh. of ವಿಷ್ಟಿ. Unpaid labour, labour exacted by a government or a person in power without giving remuneration for it, press-service (My.; ಅಕಲಾಯಂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ Si. 79; Mhr. ವೇಠ). See Bp. 15, 24; 23, 18; 26, 55; 27, 52; 42, 13; B. 5, 267; Prv. s. ಚಟ್ಟ. — ಬಿಟ್ಟಿಕೂೞು. Boiled rice (or food) obtained gratis (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಕೆಲಸ. = ಬಿಟ್ಟಿ (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಗಣ್ಟು. A load carried by a person (or animal) pressed (My.); that which is without remuneration or worthless (My.); money obtained without exertion or labor (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. To perform biṭṭi (Bp. 26, 55; 52, 10). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸ. = ಬಿಟ್ಟಿಕೆಲಸ. (Bp. 61, 57). — ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸದವ. -ಅವ. A man pressed to carry a load, etc. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿ ಮಾಡು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. (My.). — ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು. -ಆಳು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಲಸದವ. (My.). ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು ಆದರೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ. -ಊಟ. A meal obtained gratis. ಬಿಟ್ಟಿಯೂಟ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ (tying up for another meal) ಉಣ್ಣಾನು (Prv.). — ಬಿಟ್ಟಿಯೆಸಗು. -ಎಸಗು. = ಬಿಟ್ಟಿಗೆಯ್. (V. 9, 107). — ಬಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ. To exact forced labour (My.). ಬಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯುವದು (ವಿಷ್ಟಿ, ಆಜು Si. 79). —

ಬಿಟ್ಟಿಹೊರೆ. A bundle of grass or fire-wood to be furnished gratis (My.).

ಬಿಟ್ಟು bitṭu. P. p. of ಬಿಡು 1.

ಬಿಟ್ಟೆ bitṭĕ. = (ಬಟ್ಟೆ), ಬೆಟ್ಟ 2, etc. Harshness, etc. (ಬಿಱು Čt. I, 29, o. r. ಬಟ್ಟೆ).

ಬಿಟ್ಟೇಱು bitṭêṟu. A missile weapon: a dart, spear, javelin (ಇಟ್ಟೆ Čt. II, 69; Râm. 6, 11, 11; Bh. 3, 19, 11; 6, 2, 6; 7, 6, 18; T. ಎಟ್ಟೇಱಿ, ಎಟ್ಟೇಱು; M. ಎಟ್ಟೇಱು; see ಎಱು 4). ಬಿಟ್ಟೇಱು ಮೊದಲಾದುದು (ಪಾಣಿಮುಕ್ತ Hlâ.). See ಬಿಜ್ಜಲ-, etc.

ಬಿಡ biḍa. 1. = ಬಿಸಡೆ, in ಬಿಡ ಬಿಸಡೆ (J. 12, 38).

ಬಿಡ biḍa. 2. = ಬಿಡು 2. — ಬಿಡಗಡೆ. = ಬಿಡುಗಡೆ. (My.). — ಬಿಡ ಬೀಸು. 1. Not to blow, as the wind (Râm. 6, 47, 37). — ಬಿಡಬೀಸು. 2. The state of being without any occupation or that of doing no work (My.).

ಬಿಡತೆ biḍatĕ. = ಬಿಡಿತೆ. Leaving space or room; space; interval; cessation, intermission; leisure (My.; ತೆಱಪು G.). ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಡು (ಅಡಕು); ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದೆ ತುಂಬು (ಅಡೆ); ಬಿಡತೆಯಿಲ್ಲದನ್ಥ (ಅವಿರಲ, ಅಖಣ್ಡಿತ G.).

ಬಿಡದಿ biḍadi. (= ಬಿಡಾರ, etc.). Lodgings provided for visitors (My.; Tĕ. ಎಡಿದಿ; T., M. ಎಡುದಿ).

ಬಿಡಯ biḍaya. 1. A mass, a great number, a flock, a swarm, etc. (Bh. 3, 8, 20; J. 3, 3; 8, 15; 27, 38; 28, 43; Mhr. ಭೀಡ, crowdedness; *cf.* ಬಿಜ್ಜೆ, ಬೀಡು 3).

ಬಿಡಯ biḍaya. 2. Anger, wrath (ಸೆಣಸು Bhn. 16, o. r. ತಣಸು; Bh. 8, 25, 26; T. ಎಡ್ಯೈ, ಎಯರ್, ಎಳಿ, ವೆದಿರ್, to be angry).

ಬಿಡಯ biḍaya. (= ಬಿಡಿಯ). Kindness, civility, etc. (ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ Čt. II, 65).

ಬಿಡವು biḍavu. = ಬಿಡುವು, ಬಿಡುಹು. A leaving: leaving space, room, or time; space, room; interstice; a gap; an interval of time, cessation, intermission; leisure (My.). ಬಿಡವಿಲ್ಲದುದು (ಅವ್ಯವಹಿತ, ಅವಟಾನ್ತರ, ಸಂಸಕ್ತ Nr.).

ಬಿಡಾರ (biḍu2-âra1). = ಬೀಡಾರ, etc. The place or house where one ceases walking or halts: a dwelling-place, a house, lodgings (My.). ಅರಸುಗಳ ಬಿಡಾರ (ಉಪಕಾರ್ಯೆ, ಉಪಕಾರಿಕೆ Si. 109). ಬಿಡಾರವಿರುವವನಿಗೆ ನಡುಮಧ್ಯವಾದರೇನು? (Prv.).

ಬಿಡಾಲ biḍâla. = ಬಿಡಾಲ. (ಬೆಕ್ಕು Nn. 122; Mr. 163; see s. ಬೆಕ್ಕು).

ಬಿಡಿ biḍi. = ಬಿಡು 2, etc. (My.; Tĕ. ಎಡಿ). — ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆ. Untied, loose pieces of wood (B. 2, 30; My.). ಬಿಡಿಕಟ್ಟಿಗೆಯಾದರೂ ಕಿಡಿ ಹತ್ತಿದರೆ ಸುಡದೇ? (Prv.). — ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲು. The state of being loose or unrestrained. ಮನಸು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲಾಗಿರುವದು (ಯದೃಚ್ಛೆ, ಸ್ವೈರತೆ Si. 386). — ಬಿಡಿಬೇಸಱು. = ಬಿಟ್ಟೀ ಬೇಸಱು. (ಅನಾದರ G.). — ಬಿಡಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. Leaves used as plates, that are not stitched together (My.). — ಬಿಡಿಹೂ. A plucked flower (My.); —flowers that are not threaded to form a garland (My.). ಬಿಡಿಹೂವಾದರೂ ಹುಡಿಗಿ ಮುಡಿದು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಬಿಡಿಕು biḍiku. = ಬಿಡುಕು. Separation; a crack. ಮರಬಿಡಿಕು (ಹಿಳ Mr. 385, one MS. ಮಡಬಿಡುಕು, another ಮಡಬಿರಿಕು).

ಬಿಡಿಕೆ biḍikĕ. Interval, etc. (ವಿರಲ Čt. I, 43, o. r. ಬಿಡಿತೆ).

ಬಿಡಿತೆ biḍitĕ. = ಬಿಡತೆ. See s. ಬಿಡಿಕೆ.

ಬಿಡಿಯ biḍiya. (= ಬಿಡಯ, ಬಿಡೆ). Respect, regard, consideration, regardful feelings towards, deference for (Mhr. ಭೀಡ; B. 5, 288). 2. (probably Tbh. of ವ್ರೀಡೆ) shame, bashfulness (Tĕ., R.; T. ವೆಡ್ಗ, M. ವೆಕ್ಕ; T. ವೆಡ್ಗು, ವೆಳ್ಗು, M. ವೆಳ್ಗು, to be ashamed; to fear). — ಬಿಡಯುದವಳು. -ಅವಳು. A considerate woman (B. 5, 154).

ಬಿಡಿಯುತನ biḍiyatana. = ಬಿಡಿಯ No. 1. (B. 5, 51).

ಬಿಡಿಸು biḍisu. To loosen; to cause to leave; to remove; to cast out; to liberate; to separate what is entangled; to cause to leave and let grow, as a tuft of hair; to pull out, off, or from, to pluck; etc. (C.). ಬಿಡಿಕ್ಕುಂ (Śmd. 269). ವಂಚಿಸುವುದವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ! ಬಿಡಿಸಲ್ಕೆ ಬಕ್ಕುಂಮೆ? (150). ಬೇಡ, ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ಬಿಡಿಸಿದಂ (272). ತೆರಳೆಯ ಹುಱುಮುಕುಳಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ Nr.). ಅವನು ಆ ಹಾವಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು, ಹದ್ದು ಬಿಡಿಸಿದನು (B. 2, 28). ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಊರ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊಱಗೆ ಹಾಕ ತಕ್ಕದು (3, 13). ನಿನ್ನನ್ನು ಮನೆ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ (3, 25). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಸುಖದ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದುಃಖದ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋಱಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಆಗುವದು (3, 33). ಅರಳಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತನ್ದು (4, 27). ಮಾಧವನ ಹುಚ್ಚು ಬಿಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ (4, 57). ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಹತ್ತೀ ಬಿಡಿಸಿದರು (4, 178). ಅವನನ್ನು ಸೆಱೆಯೊಳಗಿನ್ದ ಬಿಡಿಸಿ (5, 39). ಅವರಿಗೆ ಬಡಕೊಣ್ಡ ಸುಳ್ಳ ದೆವ್ವನ್ನು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕು (5, 169). ಅವರ ಹುಚ್ಚು ತಿಳುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಜನರನ್ನು ಜಾಣರಾಗ ಮಾಡ ಬೇಕು (5, 191). ಚಣ್ಡಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸೋಣ (ಚವುಲ); ನಾಚಿಕೆಯ ಬಿಡಿಸು (ನಾಣ್ಗೆಡಿಸು G.). ಬಿಡಿಸುವವನ ಸಂಗಡ ಬಿಗಿ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.). See Bp. 22, 8; 28, 15. 40; 39, 15; 40, 45; 47, 23; Č. Bp. 47, 22; Bh. 1, 8, 71; V. 9, 44; J. 2, 29; 5, 44; 7, 66; 8, 3. 49; Si. 93.

ಬಿಡು biḍu. 1. To let loose; — to discharge, to throw, to shoot, as an arrow, etc.; — to emit, as breath, etc.;—to void, as excrement;—to let drop, to put (on or in), as water, juice, etc.;—to let on, as water from a tank;—to let out, or down, as a rope; to let hang down;—to set to, as men to work; to set on, as dogs;—to quit hold, to let go; to leave, as a remainder;—to quit, to leave; to abandon; to give up;—to leave out, to omit;—to set aside, to disregard, to leave alone;—to take off, as something from the price;—to quit, as a debt;—to leave off, as work;—to leave, to permit or allow, to let;—to open wide, as the eyes or the mouth;—to spare or let live;—to let grow, as the beard;—to cause to walk or run, to drive, as a horse, a cart; to dispatch, to send, as a servant, a

letter, etc.;—to put forth, to produce, as leaves, flowers, fruits;—to stop a cart and loosen the bullocks (ವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.; ಉಱ್ I; ಕಳೆ 45 Cm.; ಪರಿಹರಿಸು 78. 141 Cm.; C.; Tě., T., M. ವಿಡು). P. p. ಬಿಟ್ಟು (Šmd. 284. 287). ಬಿಡುವುದು (ವಿಸರ್ಜ, ತ್ಯಜ Nn. 62; ಪ್ರಕೃತ, ತ್ಯಜ 111; ತ್ಯಜಯಿಸುವುದು 155; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ತ್ಯಜ 157; ತ್ಯಜ 166); ಬಿಟ್ಟುದು (ವಿಮುಕ್ತ 40). ಬಿಡಲ್ ಪಡು (ಬಿಟ್ಟಿಡುಕು Šmd. I). ಅಗ್ನಿಯಂ ಬಿಟ್ಟವನು (ವೀರಹ); ಅಮ್ಬು ಬಿಡುವುದು (ವ್ಯವಚ್ಛೇದ); ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕೆಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದು (ಅಮುಕ್ತ); ಬಿಡಲು ಪಟ್ಟುದು (ಅವಕೀರ್ಣ, ತ್ಯಕ್ತ, ಉತ್ಸೃಷ್ಟ, ಉಜ್ಝಿತ Hlâ.). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ತ್ಯಕ್ತ, ಹೀನ, ವಿಧುತ, ಸಮುಜ್ಝಿತ); ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು, ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ಅಳಿದ ಮೊಱ (ಅರತ್ನಿ Nr.). ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಬಿಡುತಿರ್ಪ ಶಸ್ತ್ರ (ಕರಮುಕ್ತ Mr. 293). ನಾಸಕದಿ ಬಿಡುವ ಅನಿಲಂ (ರೇಚಕ 53). ಬಿಟ್ಟು ಪೋದ್ದು (ಹಿಂಗಿದುದು Bhn. 39). ಬಿಟ್ಟವೆ (Bp. 17, 3). ತನ್ದೆಯ ಹೆಸರ್ಲೆ ನೀರ ಬಿಡೋಣ (ಪಿತೃತರ್ಪಣ); ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು (ಚೆಸರ್ಗಲ್, ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ); ಹೊಂಗಿಗಳ್ಳಿಲ್ಲದೆ ಬೇರಿನೊಳಗೆ ಎಲೆ ಬಿಡುವ ಗಿಡ (ಗುಲ್ಮ); ಮೊಗ್ಗೆ ಬಿಡು (ನನೆ, ಮುಗುಳ್ G.). ಹುವ್ವು ಇಲ್ಲದೇ ಕಾಯಿ ಬಿಡುವ ಹಲಸು ಮುನ್ತಾದ ಗಿಡಗಳು (ವನಸ್ಪತಿ Si. 119). ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರ (ಫಲವತ್, ಫಲಿನ 120). ಹೊರೆ ಬಿಟ್ಟ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, etc. 77). ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆಯ್ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮನೆ (ಚತುಃಶಾಲ, ಸಂಜವನ 107). ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುರಜನಸಂಚಾರಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಬಯ್ಲು (ಸನ್ನಿವೇಶ, etc. 113). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಬಾಣ (ನಿರಸ್ತ, etc. 289). ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ನಡಿವೆ ಒನ್ದು ಗೇಣಗಲ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೋಣ (ವಿಶಾಖ 288). ದಣ್ಡು ಟಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಱಟುದು (ಪ್ರಚಕ್ರ 291). ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮಲ (ಗೂನ, ಹನ್ನ); ಬಿಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಮೂತ್ರ (ಮೀಢ, ಮೂತ್ರಿತ 580). ದಾರಿಯನು ಬಿಡು ಗಜಕೆ ಮೂರು ಸಾವಿರವನ್ನು (Dp. 172). ಪುಣ್ಡತನ ಮಾಡಿದವ ಬಣ್ಡಾಟ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಡಮಾರದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಬಿಟ್ಟ.—ತಟ್ಟನೆ ಬಾ! ಎನ್ದರೆ ತುಟೀ ಬಿಟ್ಟನನ್ತೆ.—ಬಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಸುಟ್ಟ ಒಕ್ಕಲು.—ಬಿಡದ ಮನೆಗೆ ನುಡಿದದೇ ಗುರ್ತು.—ಪುಣುಗು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಜುಣುಗು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ?—ಬಿಟ್ಟ ಸಾಲ ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ತಾನೂ ಕುಡಿಯ, ಕುಡಿಯುವವನಿಗೂ ಬಿಡ (Prvs.). ತನ್ನ ಕರ್ಮ ತನಗೆ ಬಿಡದು (B. 3, 100; My.). ಹೋಗ ಬಿಡು (Bp. 59, 13; 60, 15. 25). **2,** to be loosened, to be separated, to part;—to cease, to stop;—to halt, to stop, to remain; to settle;—to go away (C.; Tě., M.). ಅಂಗಿಯ ಹೊಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿತು (My.). ಗೋತ್ರಾದಿಗಳ ಬೆಸಿಗೆಯು ಬಿಡೆ (Bp. 2, 14). ದಾರಿಸಿದುವು ಬಿಡದೆ ಜಡಿದು ವನದೇವತೆಗಳ್ (Šmd. 109). ಈತನಿದಂ ಬಿಡದಿಕ್ಕುವಂ (233). ಬಿಡದೆ ಇಹ ರೋಗ (ಸರಲ, ಸರೋಗ Nn. 63). ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮಱ್ (ಆಸಾರ Mr. 44). ಕಲಮಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಚರ್ಯಮಂ ಬಿಡದೆ ಮಾಡ್ಪಿ ಕೆಳದಿಯರ್ (J. 3, 6). ಸುಱಿವ ಗಾಳಿಗೆ ಬಿಡದೆ ನರ್ತಿಪ ಲತೆಗಳ್ (J. 3, 25). ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟದೇ ಪಟ್ಣ (Prv.). ಗಿರಿವ್ರಜದೊಳಗೆ ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟುದು (Bh. 2, 4, 7). ಸೇನೆ ಬಿಟ್ಟುದು ಪುರದ ಬಹಿರೋಪ್ಯಾನವೀಥಿಗಳೊಳಗೆ (2, 13, 6). ಜ್ವರ ಬಿಟ್ಟವನು (My.). ಮದ ಬಿಟ್ಟ ಆನೆ (ನಿರ್ಮದ Si. 269). ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಬಱ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ತೊನ್ನು ಹತ್ತಿದವ, ಹೊನ್ನು ಕರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ದು, ಗನ್ನಾ ಹೇಱಿದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ನೊರೆ ಕಾಱುವಾಗ್ಯೆ ಹರ! ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.).—See Šmd. 77. 81. 280; Čpr. 1, 108. 127; Bp. 20, 11. 22; 21, 45; 27, 18; 28, 16. 50; 31, 3; 39, 45; 40, 30. 49; 42, 9; 44, 6; 48, 9; 51, 9; 58, 36. 56; 59, 13; 60, 45. 49; Č. Bp. 11, 11; J. 2, 12. 16; 15, 3; 28, 46; Bh. 1, 8, 8. 20. 21. 28. 58; Šm. 81. 94; Ršv. 2, 37; 5, 118; 9, 22; 13, 29; 13, after 95; Dp. 4; 148; Si. 371. 392. 393. 394. 437; B. 1, 17. 27; 2, 41. 44. 51. 53; 3, 3. 29. 106. 122; 4, 2. 16. 17. 27. 33. 40. 49. 51. 53. 54. 132. 148. 152. 154. 155. 184. 187. 200. 222. 223; 5, 48. 58. 246. 266. 317; ಎಡೆವಿಡು, ಎಱಿಲೆವಿಡು, ಕಣ್ಬಿಡು, ನಾಯಿವಿಡು, ಪತ್ತುವಿಡು, ಬಾಯ್ವಿಡು, ಬೆಮ್ಬಿಡು, etc.; Prvs. s. ಮರ, ಮಲಮೂತ್ರ.—ಬಿಡು, especially in *common* language, is often joined to a P. p. to lay stress upon its meaning or to express, so to say, the completion of the action, *e. g.* ಮಾಱ್ ಬಿಟ್ಟನು, ಹೊಡೆದು-, ಹೋಗಿ- (My.). — ಬಿಟ್ಟಾಡು. To reject one and speak, to disclaim connection with, to disown, to deny; to slight, to speak ill of any one (Dp. 54,5; My.). — ಬಿಟ್ಟು ನುಡಿ. = ಬಿಟ್ಟಾಡು. (My.). — ಬಿಡು ಬಿಡು. rep. (Bp. 11, 14; 20, 22; 56, 19; Č. Bp. 2, 4; B. 5, 54). — ಬಿಡೆ ನುಡಿ. To speak so as to leave or reject, to disavow; to slight (Abh. P. 9, 183; 15, 60). — ಬಿಡೆ ಪಳುಂಕು. To push so that one goes away (Kk. 92).

ಬಿಡು biḍu. 2. = ಬಿಟ್ಟಿ, ಬಿಡ2, ಬಿಡಿ. Loosening, etc.;—the state of being loose, separated, freed, dishevelled, opened, etc. — ಬಿಡುಗಡೆ. -ಕಡೆ. The state of being loosened, freed from, liberated, release, freedom, etc. (ನಿರ್ಮೋಕ್ಷ Nr.; My.; ಮೋಚನೆ G.; B. 2, 19; 3, 19). ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೇ ಹೊನ್ದುವ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವಾ! (B. 4, 175). ಸೆಱಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ (5, 161). ಅವನಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು (5, 200). ಬಿಡುಗಡೆಯಾದವ (ನಿರ್ಮುಕ್ತ G.). ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರೂ ನಡುರಾತ್ರೆ ಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಕರ್ಮದ ಬಿಡುಗಡೆ (ದಶೆ, ಕರ್ಮಪರಿಪಾಕ Nn. 27). — ಬಿಡುಗಣ್. -ಕಣ್. (Šmd. 204). An open eye (Č. Bp. 19, 31; Râm. 6, 14, 20). — ಬಿಡುಗಣ್ಡಿ. A kind of sluice or flood-gate (My.). — ಬಿಡುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಅ3. A man with (always) open eyes: a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*; Ršv. 13, 65). — ಬಿಡುಗಣ್ಣವ. -ಕಣ್ಣ-ಅವ. = ಬಿಡುಗಣ್ಣ. (ಸುರ Šm. 9). — ಬಿಡುಗೇಶ. -ಕೇಶ. Dishevelled hair (Râm. 6, 47, 37). — ಬಿಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To scatter about (J. 25, 8). — ಬಿಡುದಲೆ. -ತಲೆ. A head of dishevelled hair (Râm. 6, 19, 16; Bh. 2, 14, 62; 8, 24, 44). — ಬಿಡುಮಿದುಳ್. Loosened brain (J. 12, 44). — ಬಿಡುಮುಡಿ. A loose knot or braid of hair (Râm. 5, 8, 38; J. 19, 36). ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನಪ್ಪಳಿಸೆ (Šmd. 84). — ಬಿಡುಮುತ್ತು. Loose pearls, pearls that are not threaded (Čpr. 6, 91; Abh. P. 12, 7; Šsv. 5, after 57; My.). — ಬಿಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Ršv. 5, 52; Šsv. 3, 24). — ಬಿಡುವಾಯ್. -ಬಾಯ್. (Šmd. 204). An open mouth (J. 28, 46).

ಬಿಡು biḍu. 3. P. p. of ಬಿಡು 1. — ಬಿಡು ತರ್. (= ಬಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To unfold itself, to develop, to increase (Čpr. 4, 39). ಮುದಂ ಬಿಡು ತರೆ (Abh. P. 13, 75).

ಬಿಡುಕು biḍuku. = ಬಿದಿಗು, q. v.

ಬಿಡುವಿಕೆ biḍuvikĕ. Leaving, giving up, etc. (Si. 243. 397. 437).

ಬಿಡುವು biḍuvu. = ಬಿಡವು, etc. (My.).

ಬಿಡುಹ biḍuha. Leaving, etc.;—the state of being left, abandoned, etc. (ಉತ್ಸೃಷ್ಟ, ಉಜ್ಝಿತ, ಅವಕೀರ್ಣ, etc. Mr. 433).

ಬಿಡುಹು biḍuhu. = ಬಿಡವು, etc. Leaving, starting; release (Bh. 6, 2, 2; Tě. ವಿಡುಪು).

ಬಿಡೆ biḍĕ. (= ಬಿಡಿಯ). (ಪರಾಮರ್ಶ, ಸಂಕೋಚ Čb.; Bh. 1, 7, 2).

ಬಿಡೌಜ biḍauja. Tbh. of ವಿಡೌಜಸ್. (ಇನ್ದ್ರ, ದೇವೇನ್ದ್ರ Nn. 10; ಇನ್ದ್ರ Mr. 40).

ಬಿಡ್ಡು biḍḍu. (fr. ಬಿಱು 1). A strain, a violent effort (? ಮುಕ್ಕಿಱುದುದು Čt. 1, 11).

ಬಿಣ್ biṇ. (fr. ಬಿಣ್ಣಿತು Šmd. 213. 96). Stoutness, bigness, heaviness. (*Cf.* ಬಿಜ್ಜೆ, ಬೀಗು 2; Tĕ. ವೆಡದೆ, ವೆಡಲ್ಪು, ವೆಣದೆ, broad, large, big; ವೆಯಿ, ವೆಯ್ಯಿ, a thousand). — ಬಿಣ್ಗೆಚ್ಚಲ್. -ಕೆಚ್ಚಲ್. A big, or full, udder (J. 18, 13). — ಬಿಣ್ಗೊನೆ. (Šmd. 213). A large, or heavy, bunch (Čpr. 1, 102; Šsv. 1, 51). — ಬಿಣ್ಪೊಱೆ. (Šmd. 213). A large, or heavy, load. — ಬಿಣ್ಮೊಲೆ. A stout, or full, breast (Č. Bp. 10, 21; J. 11, 19).

ಬಿಣಿಕೆ biṇikĕ. N. of a plant (ಬಣವತಿ Mr. 139).

ಬಿಣಿತೆ biṇitĕ. Ponderousness: strength, force (J. 22, 12).

ಬಿಣ್ಡಿಗ biṇḍiga. N. of a plant. See Mr. s. ಅರುಣಮೂಲ.

ಬಿಣ್ಡು biṇḍu. = ಬೆಣ್ಡು. See ಕಣ್ಬಿಣ್ಡು.

ಬಿಣ್ಣಿತು biṇṇitu. = ಬಿಣ್ಣಿತ್ತು (Šmd. 96). That which is stout, big, or heavy (ಬಿಣ್ಪು, ಭಾರ Kk. 63).

ಬಿಣ್ಣಿತ್ತು biṇṇittu. = ಬಿಣ್ಣಿತು, q. v.

ಬಿಣ್ಪಿದ biṇpida. = ಬಿಣ್ಮಿದ, q. v.

ಬಿಣ್ಪು biṇpu. (= ಬಿಮ್ಮು). Largeness, stoutness; heaviness; hugeness; gravity, dignity (ಕಡುದೊಡ್ಡಿತು Čt. I, 65; ದಿಮ್ಮಿದುದು, ಗೌರವ II, 79; ಬಿಣ್ಣಿತು, ಭಾರ Kk. 63; Čpr. 5, 59; 6, 69; 7, 107; Abh. P. 3, 105; Grj. 2, after 71; J. 18, 25. 34). ನೆನೆಯದ ಕಜ್ಜದ ಬಿಣ್ಪಿಂ ಮುನಿವಯ್ ನೀನ್? ಬರ್ವನೆಮ್ಬ ಹರಿಗಮ್ ಅಸಾಧ್ಯಂ! (Šmd. 270). ಫಲಿತ ಚೂತದ ಬಿಣ್ಪುಗಳ್ (Bh. 1, 5, 8). **2**, a metrically long syllable (Čh.; ಕೊಂಕು, ಗುರು Šm. 55). — ಬಿಣ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. To become apathetic (J. 18, 34).

ಬಿಣ್ಮಿತು biṇmitu. = ಬಿಣ್ಮಿತ್ತು (Šmd. 96), ಬಿಣ್ಣಿತು. (T. ವಿಮ್ಮು, to be extended; to be stout, swell; to be hard, not flexible, *cf.* ಬಿಱಿಸು, etc.).

ಬಿಣ್ಮಿತ್ತು biṇmittu. = ಬಿಣ್ಮಿತು, q. v.

ಬಿಣ್ಮಿದ biṇmida. A stout, heavy, (venerable) man. ಗಿರಿಯನ್ತೆ ಬಿಣ್ಮಿದಂ, ಸುರಕರಿಯನ್ತೆ ಬಲಾಢ್ಯನ್, ಅಬ್ಧಿಯನ್ತೆ ಗಭೀರಂ (Šmd. 251, o. r. ಬಿಣ್ಪಿದಂ).

ಬಿತ್ತ bitta. = ಬಿತ್ತು 2, etc. (Šsv. 2, after 42; My.).

ಬಿತ್ತಗ bittaga. = ಬಿತ್ತಿಗ, q. v. (ತುತ್ತಿದಂ Šmd. II).

ಬಿತ್ತನೆ bittanĕ. The act of putting seeds or sowing (My.).

ಬಿತ್ತರ bittara. Tbh. of ವಿಸ್ತಾರ (Šmd. 349; Čt. I, 69; II, 12; ವಿಸ್ತರ Kk. 68; Šm. 51; ವಿಸ್ತರ, etc.; ಹಿರಿದು ಮಾಡುವುದು Mr. 447; J. 17, 19; 20, 42). ಬಿತ್ತರದ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹಂ ಹಡಪಮಕ್ಕು (Mr. 265). ಬಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಮ್ಬ ಮನೆ (ಭುಕ್ತಗೃಹ 196). ಬಿತ್ತರದಿ ಕವಿವ ಕಾಳಗಂ (ಸೌಪ್ತಿಕ 288). — ಬಿತ್ತರಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become extensive, large, great, etc. (Čpr. 7, after 92; Grj. 2, after 106; Rsv. 6, after 11). — ಬಿತ್ತರಮ್ಬೆಱ್. -ಂ-ಪೆಱ್. = ಬಿತ್ತರಮ್ಬಡೆ. (Čpr. 1, after 101). — ಬಿತ್ತರವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಬಿತ್ತರಮ್ಬೆಱ್. (Rsv. 8, 2).

ಬಿತ್ತರಿ bittari. = ಬಿತ್ತಾರಿ. (Bp. 40, 55).

ಬಿತ್ತರಿಗೆ bittarigĕ. A throne (ಪಟ್ಟವಣೆ, ಸಿಂಹಾಸ Šš.; Abh. P. 5, after 38). *Cf.* ವಿತರ್ದಿಕೆ, ವಿಷ್ಟರ & ವಿಸ್ತರ.

ಬಿತ್ತರಿಸು bittarisu. Tbh. of ವಿಸ್ತರಿಸು or ವಿಸ್ತಾರಿಸು. To extend (v. t.), to expand, to make broad, wide, large or prolix, to spread, to amplify (ವಿಸ್ತಾರ Šmd. Dh.). See Šmd. 278; Čpr. 6, 71; Abh. P. 14, 70; Kâvy. IV, 11; Čt. II, 122; Bp. 9, 51; 55, 55; Šm. 1; J. 11, 24; 31, 31. 2, to extend (v. i.), etc. (Čpr. 8, 8; J. 4, 19).

ಬಿತ್ತಾರಿ bittâri. = ಬಿತ್ತರಿ. A woman full of disguise (My.).

ಬಿತ್ತಿ bitti. 1 A book (ತ್ರಿತಲೇಖೆ, ಪುಸ್ತಕ Mr. 359).

ಬಿತ್ತಿ bitti. 2 Tbh. of ಭಿತ್ತಿ (My.). 2, support (My.).

ಬಿತ್ತಿಗ bittiga. = ಬಿತ್ತಗ. (ಬಿನ್ನಣಿ Čt. II, 102).

ಬಿತ್ತಿಗೆ bittigĕ. The act of sowing (B. 4, 26).

ಬಿತ್ತಿಸು bittisu. To cause to sow (Bp. 28, 18; 60, 19; C.). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು, ಸತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಬಿತ್ತು bittu. 1. To put seeds, to sow (ಬೀಜಸ್ಥಾಪನ Šmd. Dh.; C.; Tĕ. ವಿತ್ತು; T. ವಿತ್ತು, ವಿದೈ, ವಿರೈ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ, *cf.* ಬೆದೆ 1). ಕಸಮಂ ಸೋದಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದೊಕ್ಕಲಿಗನ ವೊಲ್ (Šmd. 267). ಕಣ್ಡುಗ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಯಿ (ಖಾರೀಕ Nr.). ಬಿತ್ತಿದ ಪಯ್ರು ಕೆತ್ತಿದರೆ ಆದೀತೇ?— ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ.— ಬಿತ್ತಲಿಲ್ಲ, ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ, ಎತ್ತಲಾಗಿನ್ದ ಬನ್ದಿಯೋ, ಹಕ್ಕಿರಾಜ?— ಬಿತ್ತುವಾಗ ಮಲಗಿದರೆ ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಹಗುರವಾಯಿತು.— ಅಂಗಲಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಅಗಲವಾಗಿ ಏಱುವದು.— ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿದ ಬತ್ತವಾದರೂ ಮುಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೊಳೆಯದು (Prvs.). See Čpr. 8, after 44; Bp. 3, 75; 26, 25; 38, 42; 60, 17. 19. 50; Bh. 1, 8, 27; J. 11, 14; Si. 301. 307. 396; B. 4, 26.

ಬಿತ್ತು bittu. 2. = ಬಿತ್ತ, ಬಿಟ್ಟು. Seed, a seed (ಬೀಜ Šmd. Dh.; My.; T. ವಿತ್ತು, ವಿದೈ, ವಿರೈ; M. ವಿದೆ, ವಿರೆ; Tĕ. ವಿತ್ತು, ವಿತ್ತನ; see ಬೆದೆ 1). ಸುಗ್ಗಿಯ ಬಿತ್ತು (ತಿಗ್ರುಜ Nr.). See Šmd. 112. 133; Grj. 3, after 69; 4, 97; Bp. 26, 25; 30, 1; 40, 62; 60, 17; Šsv. 1, after 81.

ಬಿತ್ತು bittu. 3. Third person singular of the imperfect of ಬೀಱು 1.

ಬಿತ್ತೆ bittĕ. (Tbh. of ವಿತ್, ವಿದಾ). Knowledge, learning, acquirements.

ಬಿತ್ತಗ (bittĕ-ga). = ಬಿತ್ತಗ, ಬಿತ್ತಿಗ. A man of acquirements, a proficient man, a clever, well-educated and polite man (ಪ್ರೌಢ Šmd. II; ಬಲ್ಲವ 399 Cm.; ನಾಗರೀಕ Čt. I, 40; ಬದುರ್ಗ, ಪ್ರೌಢ Kk. 35; ತುತ್ತಿದ, ಪ್ರೌಢ 82, o. r. ಬಿತ್ತಿಗ; ಬದುರ್ಗ, ಬಿನ್ನಣಿ Šm. 47; Abh. P. 13, 48). — ಬಿತ್ತಗವೆಣ್. -ಪೆಣ್. An accomplished woman (ಪ್ರೌಢೆ Šm. 73; Kk. 28, o. r. ಬಿತ್ತಿಗ-).

ಬಿದನು bidanu. = ಬಿದರು. — ಬಿದನೂರು. = ಬಿದರೂರು. See s. ಇಕ್ಕೇರಿ.

ಬಿದರು bidaru. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (C.). ಬಿದರೆ ಅನ್ನವಕ್ಕು, ಬಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆಯಕ್ಕು, ಬಿದರಿನ್ದ ಸಕಲಪದವಕ್ಕು; ಲೋಕದೊಳು ಬಿದಱವ ಕೆಟ್ಟ (Sp.). ಬಿದರ ಲೆಕ್ಕಣಿ (B. 3, 57). ಬಿದರ ಸುಣ್ಣ (ವಂಶರೋಚನ); ಬಿದರ ಬುಟ್ಟಿ (ಪಿಟ G.). — ಬಿದರಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬಿದಿರಕ್ಕಿ. Bamboo seed (occasionally used as food). ಬಱ ಬನ್ದರೆ ಬಿದರಕ್ಕಿ (Prv.). — ಬಿದರುತಟ್ಟಿ. A bamboo screen; a bamboo mat (My.). ಬಿದರುತಟ್ಟಿ ಮಾಱಿದಾಕ್ಷಣ ಸೆಟ್ಟಿ ಆದಾನೇ? (Prv.). — ಬಿದರೂರು. -ಊರು. = ಬಿದನೂರು. N. of a place in the Nagara division of Mysore.

ಬಿದಱ್ bidaṟ. = ಬೆದಱ್ 1. See Sp. s. ಬಿದರು.

ಬಿದಿ bidi. An abbreviation of ಬಿದಿರ್, in ಬಿದಿಗು (Bp. 14, 17, = ಬಿದಿಗುರ್).

ಬಿದಿ bidi. Tbh. of ವಿಧಿ (Šmd. 339. 342, see 267; ಬ್ರಹ್ಮ Šm. 8; ಬೊಮ್ಮ Čt. I, 7; Kk. 9; ಅಜ Čt. II, 3; Čpr. 8, 14; Abh. P. 11, 140). — ಬಿದಿಯ ತೇರ್. A swan, a goose (ಹಂಸ, ಅಂಚೆ Kk. 9).

ಬಿದಿಗ bidi-ga. (Šmd. 237). A man who observes the prescribed form or ritual.

ಬಿದಿಗೆ bidigĕ. Tbh. of ದ್ವಿತೀಯೆ (Šmd. 343. 359. 373; Šm. 19; ದ್ವಿತಿಯೆ, ತಿಥಿಭೇದ Nn. 136; My.; Tĕ. ವಿದಿಯೆ, T. ವಿದಿಯ್ಯೆ). ಪಾಡ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬಿದಿಗೆ ತದಿಗೆಯೆಮ್ಬಿವೆಲ್ಲಂ ತಿಥಿಗಳೆನಿಸುಗು (Nr.). ನದೀ ದಾಟ ಬೇಕಾದರೆ ಬಿದಿಗೆಯೇ ಆಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬಿದಿಯ bidiya. (= ಬಿಜಯ? Sk. ವೀಂಖಾ, going, moving; dancing; one of a horse's paces). — ಬಿದಿಯವರಿಯ. -ವರಿಯ. Capering, vaulting (ಪ್ಲುತ Nr.).

ಬಿದಿರ್ bidir. 1. = (ಬಿದ), ಬಿದರು 1, ಬಿದುರ್. To be scattered or spread about, etc. (Rśv. 9, 28; J. 6, 6). 2, to scatter about, to spread about; to throw about, to toss about; to open, as the mouth; to unfold, as the wings, etc.; to stretch out; to loosen, to untie (ವಿಕೀರ್ಣ Šmd. Dh.; Šm. 102; Abh. P. 11, 143; 12, 25; Rśv. 5, after 55; 8, 13; Śsv. 4, 16; M. ವಿದಱು, to scatter, strew; Tĕ. ವದಲು, ವದುಲು, to loosen, be untied). P. p. ಬಿದಿರ್ಚು. ಬಿದಿರ್ಚಂ (Šmd. 55).

ಬಿದಿರ್ bidir. 2. = ಬಿದನು, ಬಿದರು, ಬಿದಿರು 2, ಬಿದುರು, ಬಿದ್ರು. The bamboo, Bambusa arundinacea Lin. (ವೇಣು Šmd. Dh., Šm. 102; ತ್ವಚಿಸಾರ, ವಂಶ, ವೇಣು, ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಮಸ್ಕರ Hlâ.; ವಂಶ Nn. 54; ತ್ವಕ್ಸಾರ 55. 131; ವಂಶ, etc. Mr. 125. 519; Śsv. 3, 32; Tĕ. ವೆದುರು; T. ವೆದಿರ್). [illegible] (Šmd. 52). ಬಿದಿರಿಂ (142. 166). ಬಿದಿರ ಕುಡಿ (ಕಟಿಲೆ I). ಬಿದಿರ ಕಟಿಲೆ (ಕರೀರ, ವಂಶಾಂಕುರ Nn. 136). ಬಿದಿರ ಗಿಣ್ಣು (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್); ಬಿದಿರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗೋರೋಚನ (ತ್ವಕ್ಕ್ಷೀರೆ, ವಂಶರೋಚನೆ Nr.). ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆ (Bh. 1, 20, 27). See ಹೆಬ್-. — ಬಿದಿರಕ್ಕಿ. = ಬಿದರಕ್ಕಿ. (ವೈಣವ Nr.; Bp. 18, 17; Rśv. 5, 110). — ಬಿದಿರ್ದಟ್ಟೆ. -ತಟ್ಟೆ. (Šmd. 54). = ಬಿದರುತಟ್ಟೆ.

ಬಿದಿರು bidiru. 1. = ಬಿದಿರ್ 1, etc. P. p. ಬಿದಿರಿ. To be scattered, etc. (J. 13, 47). 2, to throw about, etc. (Bp. 26, 43; J. 15, 31; 18, 21). ಕುದುರೆಯಾ ಚದುರೆಯಾ ಹದಿರೆರಡುಮ್ ಒನ್ದಯ್ಯ; ಚದುರನೇಱಿದರೆ ಕುಣಿವದು, ಬೆಳ್ಳಾಳ ಬಿದಿರಿ ಹಾಕುವದು (Sp.). See ಮೆಯ್-.

ಬಿದಿರು bidiru. 2. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (My.; Bp. 16, 21). ಗಾಳಿಗೆ ದನಿಗೆಯ್ವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Hlâ.). ಗಾಳಿಗೊದಱುವ ಬಿದಿರು (ಕೀಚಕ Mr. 125).

ಬಿದಿರ್ಚು bidirču. To spread out, to unfold (J. 28, 36); to unharness, to unyoke (ರಥವಿಮೋಚನ Šmd. Dh.); to loosen or free one's self. (Śsv. 4, 10. 73. 74).

ಬಿದು bidu. 1. = ವಿದು 2. Tbh. of ವಿಧು. (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44; ಉಪೇನ್ದ್ರ Šm. 5. 6). — ಬಿದುಗಲ್. -ಕಲ್. The moonstone (Rśv. 4, 21; ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬಿಡುವ ಕಲ್ಲು G.).

ಬಿದು bidu. 2. = ವಿದು 1. (Rśv. 6, after 11, twice). ಅದಟಿ (ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ) ನಡು ಬಿದುವಕ್ಕು (Mr. 154).

ಬಿದುರ್ bidur. To unloosen, to untie, to unfetter (ಅಶೃಂಖಲೆ Šmd. Dh.; Tĕ. ವಿದುಲು, to shake off).

ಬಿದುರು biduru. = ಬಿದಿರ್ 2, etc. (My.; ವಂಶ, ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಕರ್ಮಾರ, ತ್ವಚಿಸಾರ, ತೃಣಧ್ವಜ, ಶತಪರ್ವ, ಯವಫಲ, ವೇಣು, ಮಸ್ಕರ, ತೇಜನ Si. 163; cf. Sk. ವಿದುಲ). See ಕಾಗಿ-, ಬೆಣ್ಣೆ-, ಸಾರೇ-. — ಬಿದುರುಕೊಮ್ಬು. (ಕರೀರ Si. 140). — ಬಿದುರುಕೋಲು. A bamboo stick (Si. 250. 271). — ಬಿದುರುಗೆಣ್ಣು. A bamboo knot or joint (ಗ್ರನ್ಥಿ, ಪರ್ವ, ಪರುಸ್ Si. 163; My.). — ಬಿದುರುಮೆಳೆ. A bamboo bush (My.). — ಬಿದುರುಮೊಳಕೆ. A bamboo shoot (ಕರೀರ Si. 140; My.). — ಬಿದುರುಮೊಳೆ. = ಬಿದುರುಮೊಳಕೆ. (ಕರೀರ Si. 140; My.). — ಬಿದುರುಸೀಬು. (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Si. 417).

ಬಿದುಹು biduhu. = ಬಡುಹು, q. v.

ಬಿದ್ಧ bidda. 1. = ಬದ್ಧ, q. v.

ಬಿದ್ಧ bidda. 2. Tbh. of ವಿದ್ಧ. Penetrated, etc. (Abh. P. 3, 134). — ಬಿದ್ಧಂ (adverbially), so that (the points of the compass) are penetrated (4, 28). — ಬಿದ್ಧಂ ಪೋಗು. To be penetrated or holed (8, 29). — ಬಿದ್ಧಮ್ಬರಿ. -ವರಿ. To penetrate into (12, 54).

ಬಿದ್ದಣ biddaṇa. = ಬಿದ್ದನ, ಬಿದ್ದಿನ 2, (ಬಿದ್ದು 1), ಬಿರ್ದಣ, (ಬಿರ್ದು 1). An invitation to dinner; a banquet, a feasting, an entertainment, a meal (ಅವುತಣ Kk. 26, o. r. ಬಿದ್ದನ; ಅವುತಣ Šm. 63, o. r. ಬಿರ್ದಣ; T., M. ವಿಳಿ, Tĕ. ಪಿಲುಚು, to call, to invite; see s. ಬಟಿ 3; ಪಿಳ್ಳ 2); a prey.

ಬಿದ್ದನ biddana. = ಬಿದ್ದಣ, q. v.

ಬಿದ್ದಿ biddi. = ಎದ್ದಿ, q. v. ಬಿದ್ದಿಗಾ ಪೊಟಿಲಿಚರ್ ಮಾನ್ಯದೊಕ್ಕಲ್ (Šmd. 203 Mdb.).

ಬಿದ್ದಿನ biddina. 1. = ಬಿದ್ದುನ. A guest (ಆವೇಶಿಕ, ಪ್ರಾಘುಣಕ, ಆಗನ್ತು, ಅತಿಥಿ Hlâ.; Mr. 238; Čpr. 7, 84; Bp. 29, 7; T. ವಿರುನ್ದು, M. ವಿರುನ್ನು, Tĕ. ವಿನ್ದು);—a relative by marriage (ಬೀಗ Bhn. 59, o. r. ಬಿದ್ದುನ; Bh. 3, 19, 25; 8, 24, 57). ಬಿದ್ದಿನ ಬನ್ದು ಹಾಟಿ, ಮನೆಯೊಡೆಯ ಕೂತು ಹಾಟಿ (Prv.).

ಬಿದ್ದಿನ biddina. 2. = ಬಿದ್ದಣ, etc. (Bh. 3, 10, 46).

ಬಿದ್ದು biddu. 1. = (ಬಿದ್ದಣ), ಬಿರ್ದು 1. A banquet, a feasting, a meal (ಅವುತಣ Śs.; Râm. 6, 54, 4; T. ವಿರುನ್ದು, M. ವಿರುನ್ನು, Tĕ. ವಿನ್ದು; T. ವಿಟಿವು, ವಿಟಾ, a festival, holiday); a prey. See ಬಲು-.

ಬಿದ್ದು biddu. 2. = ಬಿರ್ದು 2, ಬಿಟ್ದು. P. p. of ಬೀಟ್, ಬೀಟ್ 1, ಬೀಟು 1. — ಬಿದ್ದಿನ. -ಇನ. The sun which has set (ಜಲದೊಳ್ ಅದ್ದಿ ಭಾಸ್ಕರ Bhn. 59; Grj. 4, 68).

ಬಿದ್ದುನ bidduna. = ಬಿದ್ದಿನ, q. v.

ಬಿದ್ರು bidru. = ಬಿದುರು, etc. (My.).

ಬಿನದ binada. Tbh. of ವಿನೋದ. (Čpr. 4, 79; 7, 81; Grj. 2, after 71 & 106). — ಬಿನದಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To feel pleasure, to be amused (Rśv. 2, 126).

ಬಿನದಿಸು binadisu. Tbh. of ವಿನೋದಿಸು. (Śsv. 1, 48; 4, after 17; J. 6, 39; 15, 9). ಮರವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು (ಕುಳಿಲ್ Śs.). ಗೋಣ್ಬುಗಳೊಳ್ ಬಿನದಿಪಾಟಂ (ಎರಲ್, ಡಿಂಕು Śs.).

ಬಿನುಗು binugu. A low, base, mean person (ಪಾಮರ, ನೀಚ, ವಿವರ್ಣ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಪೃಥಗ್ಜನ, ನಿಹೀನ, ಅಪಸದ, ಜಾಲ್ಮ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nr.; Râm. 5, 8, 53; Bh. 8, 24, 50; My.; cf. ಬಣಗು? T. ವಿನ್ಯೆ, M. ವಿನೆ, action; sin, evil, pain, misery; malignity, malice). — ಬಿನುಗುನುಡಿ. Whispering words (ಗುಜುಗುಜು Bhn. 43).

ಬಿನ್ದ binda. Tbh. of ಬೃನ್ದ (Šmd. 353; ಥಟ್ಟು, ತಿನ್ತಿಣಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, etc., ಸೇಣಿ Kk. 17, Šm. 54; ಸೇಣಿ Šm. 96).

ಬಿನ್ದಿಗೆ bindigĕ. A kind of metal water-vessel (Bp. 12, 34; 47, 13; Si. 309; My.; Mhr. ಬಿನಗಾ; Tĕ. ಬಿನ್ದೆ, M. ವಿನ್ದೆ). ಬಿನ್ದಿಗೆ ಒಡದರೆ ಹನ್ದಿಗೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಬಿನ್ದು bindu. = ವಿನ್ದು. *A drop of water or other liquid* (ಸುರಿವ ಹನಿ Mr. 418); semen virile (C.). 2, a dot, a mark; whitish spots on the body (ಚುಬ್ಬು, ಪದ್ಮ Mr. 154). 3, a cypher or dot representing the anusvâra (ಅನುಸ್ವಾರ, ಸೊನ್ನೆ Šmd. 19; Mr. 363). See Šmd. 19. 25. 47. 126. 127. 128. 138. 151. 184. 198. 199. 203. 205. 206. 236. 238. 248. 250. 257. 370. 371. 400; Kâvy. I, 2, 14-16; 110-112; I, 3, 16. 17.

ಬಿನ್ದುಚ್ಯುತ bindu-ćyuta. A kind of vićchitticitra (Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ bindu-jâlaka. = ವಿನ್ದುಜಾಲಕ. *A mass of dots or spots.*

ಬಿನ್ದುಪತನ bindu-patana. Falling of drops. See ಹನಿ.

ಬಿನ್ದುಮನ್ತ bindu-manta. Tbh. of ಬಿನ್ದುಮತ್. Possessing drops, etc.;—having the anusvâra (Šmd. 371).

ಬಿನ್ದುಮಾಧವ bindu-mâdhava. N. of an idol of Vishṇu. (My.).

ಬಿನ್ನ binna. 1. Tbh. of ಭಿನ್ನ. (My.).

ಬಿನ್ನ binna. 2. A curtailed form of ಬಿನ್ನಪ. — ಬಿನ್ನ ಮಾಡು. To invite (for dinner, C.). — ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ. -ಪತ್ತಳೆ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪನಪತ್ರಿಕೆ. A letter of respectful communication and petition (Râm. 1, 7, 10; 1, 16, 2; My.). ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಬರದರೆ ಹೊನ್ನು ಬನ್ದ ಹಾಗಾಯಿತೇ? (Prv.).

ಬಿನ್ನಗೆ binnagĕ. = ಬಿನ್ನನೆ (Šmd. 389). Silently, etc. (ರೆಕ್ಕಟ, ಬಿನ್ನನೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ ಕೆs.; ಗುಟುಗುಮ್ಮನೆ, ರಿಕ್ಕಟ, ಬಿನ್ನನೆ, ಮೌನ Kk. 50).

ಬಿನ್ನಣ binnaṇa. = ಬಿನ್ನಾಣ, ವಿನ್ನಾಣ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನ (Šmd. 354. 364). Knowledge; skill, proficiency, dexterity; ingenuity, art; device (ಚೊಕ್ಕೆಯತನ Bhn. 56). ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕುವದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವದು, ತನ್ನನ್ತೆ ಪರರ ಬಗೆದಡೆ ಕೈಲಾಸಬಿನ್ನಣವಕ್ಕು (Sp.). See Šmd. 167; Čpr. 5, 78; Čh. v. 286; Grj. 5, after 76; Bp. 13, 29; 29, 16; Šśv. 4, 10; J. 31, 58. — ಬಿನ್ನಣನ್ದೋರ್. -ಂ-ತೋಱ್. To evince skill (Grj. 2, after 106). — ಬಿನ್ನಣವಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain or gain skill (Ršv. 5, after 114).

ಬಿನ್ನಣಿ binnaṇi. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನಿ. A man who is learned, clever, skilful, proficient, ingenuous, deviceful, conversant (ಬಿತ್ತಿಗ Čt. II, 102; ಬಿತ್ತಗ, ಬರ್ದುಗ Šm. 47; Tĕ. ವಿನ್ನಾಣಿ). See ಮೆಲ್ಪಿನ್ನಣಿ, ಸಬಳವಿನ್ನಣಿ; Šmd. s. ಬಿಸುಡು.

ಬಿನ್ನಣಿಗ binnaṇiga. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾನಿಕ. (Č. Bp. 45, 40).

ಬಿನ್ನನೆ binnanĕ. = ಬಿನ್ನಗೆ, q. v. (Čpr. 8, after 78).

ಬಿನ್ನಪ binnapa. = ಬಿನ್ನ 2, ಬಿನ್ನಹ. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪನ (Šmd. 354. 366; Tĕ. ವಿನ್ನಪ). Representing, informing; respectful communication or representation; respectful petition. See Šmd. 151. 264; Čpr. 7, after 69; Abh. P. 12, after 51; Bp. 10, 33; 50, 74; 51, 3; Ršv. 5, after 23; J. 5, 44. — ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್. -ಂ-. To make a respectful representation or humble petition (Ršv. 10, after 5; Šśv. 2, after 2).

ಬಿನ್ನಯಿಸು binnayisu. = ಬಿನ್ನವಿಸು, etc. (Bp. 33, 5).

ಬಿನ್ನಯ್ಸು binnaysu. = ಬಿನ್ನಯಿಸು, etc. (Bp. 1, 55; 2, 39; 14, 6; 26, 45; 35, 49; 37, 4; 61, 73; J. 2, 45).

ಬಿನ್ನವಿಸು binnavisu. = ಬಿನ್ನಯಿಸು, ಬಿನ್ನಯ್ಸು. Tbh. of ವಿಜ್ಞಾಪಿಸು. To communicate or represent respectfully; to petition respectfully (ವಿಜ್ಞಾಪನ Šmd. Dh.). See Šmd. 294; Čpr. 2, after 62; 3, after 62; 6, after 100; Abh. P. 14, after 59; Bp. 5, 11; 10, 47; 32, 8; 36, 9; 46, 63; 50, 27; 61, 54; Ršv. 5, 125.

ಬಿನ್ನಹ binnaha. = ಬಿನ್ನಪ, etc. (Bp. 26, 17; 37, 6; 51, 3; 53, 74; Bh. 1, 8, 16. 59; Râm. 1, 16, 5; My.). ಬಡವನ ಬಿನ್ನಹ ಎಡೇಲೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡು. = ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್. (Bh. 1, 8, 32; 3, 13, 15; B. 4, 30).

ಬಿನ್ನಾಣ binnâṇa. = ಬಿನ್ನಣ, etc. (Bh. 1, 7, 49; 1, 8, 69. 71; J. 17, 6; 22, 6. 12; My.; Tĕ. ವಿನ್ನಾಣ).

ಬಿನ್ನಾಣಗಾತಿ binnâṇa-gâti. A clever woman (My.).

ಬಿನ್ನಾಣಗಾಱ binnâṇa-gâṟa. A clever man (My.).

ಬಿನ್ನಾಣಿ binnâṇi. A clever woman (My.).

ಬಿಪ್ಪಣ್ಡು bippaṇḍa. (Šmd. 48; 191, o. r. ಬಿರ್ಪಣ್ಡು). = ಬಿರ್ಪಣ್ಡು. The crying or chirping of birds (ಬಗ್ಗು, ಒಳೆ, ಚಪ್ಪರಣೆ Kk. 42, o. r. ಬಿರ್ಪಣ್ಡು; ಬಗ್ಗು, ಚಪ್ಪರಣೆ 77; ಬೆಜ್ಜೆ, ಜಡಿಪ, ಬಗ್ಗು, ಚಪ್ಪರಣೆ Šm. 29. 30; ಬಗ್ಗ 84; T. ವಿಮ್ಮು, to cry; to sound; to weep; ವಿಱಲಿ, a songstress).

ಬಿಬ್ಬಿ bibbi. — ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ. = ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ್ಯ. (Bp. 56, 47). — ಬಿಬ್ಬಿಬಾಚಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 45; 56 sum.; 56, 1. 10. 14. 25. 30. 40).

ಬಿಬ್ಬೋಕ bibbôka. = ವಿಬ್ಬೋಕ. *Affectation of indifference towards a beloved object through pride and conceit.*

ಬಿಮ್ಬ bimba. = ವಿಮ್ಬ. *The disk of the sun or moon;* any disk, a ball, hemisphere; any round or disk-like appearance or object (ಸುವೃತ್ತ, ಅತಿಬಟ್ಟತು Nn. 69; ಚಟುಕು Mr. 330). 2, a looking-glass, a mirror. 3, a reflected form, a reflection; an image, a picture (ಪ್ರತಿರೂಪು 69; see ಜನ-). 4, a rain-bow (ಇನ್ದ್ರಚಾಪ, ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು 69). 5, a ray (ಮಯೂಖ, ಕಿರಣ 69). 6, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 69). 7, rain (ವೃಷ್ಟಿ, ಮಱೆ 69). 8, cloth (ಅಂಬರ, ವಸ್ತ್ರ 69). 9, the fruit of Momordica monadelpha Roxb. of a bright-red colour (ಬಿಮ್ಬಿಕೆ, ತೊಣ್ಡೆ, ತೊಣ್ಡೆಹಣ್ಣು 69; ಓಷ್ಟ, ತೊಣ್ಡೆ, ತುಣ್ಡಿಕೆ Mr. 127). 10, a lizard.

ಬಿಮ್ಬಾಧರ bimba-adhara. A lip red like the bimba fruit (Kâvy. V, 947). — ಬಿಮ್ಬಾಧರೆ. A red-lipped woman (Grj. 10, 45).

ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನ bimbâ-dhara-sthâna. The place of Bimbâdhara. ಬನ್ದಿವಿಡಿದಂ ಬಿಮ್ಬಾಧರಸ್ಥಾನಮಂ (Šmd. 386).

ಬಿಮ್ಬಿ bimbi. = ವಿಮ್ಬಿ. *A plant bearing a bright-red gourd, Momordica monadelpha* Roxb.

ಬಿಮ್ಬಿಕೆ bimbikĕ = ವಿಮ್ಬಿಕೆ. *Momordica monadelpha* Roxb. (ಬಿಮ್ಬ, ತೊಣ್ಡೆ Nn. 69).

ಬಿಮ್ಬಿಸು bimbisu. To be reflected or mirrored (Bp. 5, 23; 6, 22; Šśv. 2, 31).

ಬಿಮ್ಬೆ bimbĕ. ಬಿಮ್ಬಾ. = ಬಿಮ್ಬಿ. 2, N. of women.

ಬಿಮ್ಬೋಷ್ಠಿ bimba-ôshṭhi. A woman with lips as red as a Momordica fruit. (My.).

ಬಿಮ್ಮಗೆ bimmagĕ. (fr. ಬಿಣ್, or ಬಿಱು 1). = ಬಿಮ್ಮನೆ. Firmly, tightly (as in seizing, tying, embracing, standing, etc., My.), loudly (as in calling, My.), powerfully (as in beating, My.).

ಬಿಮ್ಮಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಹಮ್ಮು ಹೋಗದೇ?—ಕಮ್ಮಗೆ ಉಣಿಸಿ, ಬಿಮ್ಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದ (Prvs.).

ಬಿಮ್ಮನಿಸಿ bimmanisi. A pregnant woman (My.).

ಬಿಮ್ಮನೆ bimmanĕ. = ಬಿಮ್ಮಗೆ. (My.). ಬಿಮ್ಮನೆ ಬಿಗಿಯ ಬೇಡ, ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಳ ಬೇಡ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಿನ ಬಾಟ್ಯೇನು (Prv.). See Prv. s. ಮುದುಕ.

ಬಿಮ್ಮು bimmu. (= ಬಿಣ್ಪು, or fr. ಬಿಱು 1). Largeness, greatness (Bh. 1, 13, 46); pride. — ಬಿಮ್ಮಱ್. -ಅಱ್. Pride to abate or go away (Bp. 32, 36). — ಬಿಮ್ಮುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಬಿಮ್ಮಱ್. (Bp. 56, 43).

ಬಿಯ biya. = ಬಿಜ, etc. — ಬಿಯಂಗೆಯ್. = ಬಿಜಯಂಗೆಯ್, q. v.

ಬಿಯದ biyada. (Šmd. 25). Tbh. of ವ್ಯಾಧ (Šmd. 337; Čt. II, 35; ಅಱಗುಲಿ, ಬಿಲ್ಲ, ವ್ಯಾಧ Kk. 39; Bp. 34, 2; Ršv. 5, after 80; 5, 85; see ಕಾಟ್ಬಿಯದ). — ಬಿಯದವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A woman of the hunter-caste (Ššv. 3, after 28).

ಬಿಯದಿ biyadi. Tbh. of ವ್ಯಾಧಿ (Šmd. 337).

ಬಿಯಸ biyasa. Tbh. of ವ್ಯಾಸ. — ಬಿಯಸಹಸ್ತ. = ವ್ಯಾಸ-. A Vyâsa's hand (Bp. 6, 21).

ಬಿಯಸಂಗ biyasanga. Tbh. of ವ್ಯಾಸಂಗ (Šmd. 337).

ಬಿಯಳ biyala. (Šmd. 25). Tbh. of ವ್ಯಾಲ (337). — ಬಿಯಳ ಕಟಕ. Šiva (Bp. 27, 46).

ಬಿಯ್ಯ biyya. = ಬೀಯ. Tbh. of ವ್ಯಯ. (Bp. 42, 9).

ಬಿಯ್ಯಗ biyyaga. 1. (fr. ಬಿಗಿ 1). = ಬೀಗ 1. A lock (ಖ, ಅರ್ಗಲ Nn. 116; ಗೃಹಬನ್ಧನ Mr. 191; Bp. 12, 10; 43, 46; Bh. 3, 17, 28).

ಬಿಯ್ಯಗ biyyaga. 2. = ಬೀಗ 2. (Râm. 1, 16, 17).

ಬಿರ bira. = ಬಿರಿ 2, ಬಿರು 1. Short P. p. of ಬಿರಿ 1, in ಬಿರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬಿರಕು biraku. = ಬಿರಿಕು, etc. (My.).

ಬಿರತು biratu. = ಬಿರದು, ಬಿರಿತು, ಬಿರಿದು. P. p. of ಬಿರಿ 1 (My.; Si. 314).

ಬಿರದು biradu. = ಬಿರತು, etc. (My.).

ಬಿರಯ biraya. Tbh. of ವಿರಹ.

ಬಿರಯಿ birayi. Tbh. of ವಿರಹಿ. (Čpr. 4, 33. 34; 7, 44. 53; Ršv. 5, 34). ಬಿರಯಿಗೆ (Šmd. 16 Mdb.). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಗಳ್ (119).

ಬಿರಯಿಸು birayisu. Tbh. of ವಿರಹಿಸು. To be separated from, etc. (Čpr. 8, 29).

ಬಿರವು biravu. = ಬಿರುವು. A fissure, a crack (My.). ಬಿರವು ಬಿಟ್ಟಿತು (My.).

ಬಿರಹ biraha. = ವಿರಹ.

ಬಿರಹಿ birahi. = ವಿರಹಿ (Čt. II, 88).

ಬಿರಾಣೆ birâṇĕ. A grain, as of gunpowder (My.; Mhr. ಬಿರಾಣಾ).

ಬಿರಾದಾರಿ birâdâri. A band (of peons, etc., of men in general), a company, a herd (My.; Br.; H.).

ಬಿರಾಮಣ birâmaṇa. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (My.).

ಬಿರಿ biri. 1. To burst; to be rent asunder, to burst open, to split open, to part asunder, to separate, to crack;—to break away, to escape from restraint;—to burst forth, as tears;—to break forth, to expand, to open, to blossom, to blow (ಸ್ಫುಟನ Šmd. Dh.; My.; Tĕ., T., M. ವಿರಿ). P. ps. ಬಿರಿದು (Čpr. 1, 103), ಬಿರಿತು (Râm. 5, 8, 74), ಬಿರದು, ಬಿರತು. ಹಿಗ್ಗಿ ಬಿರಿದುದು (Šmd. I). ಬಿರಿದುದು (ಬೀಡು Kk. 67). 3rd pers. sing. imperfect ಬಿರಿಯಿತು, ಬಿರಿದಿತು, ಬಿರೀತು (My.). See Bp. 2, 15; 9, 8; 20, 11; 50, 17; 52, 18; 57, 30. 60; 59, 58; 61, 39; Ršv. 5, 53. 41. 46; Č. Bp. 4, 7; J. 1, 1; 2, 65; 4, 26; ಅರೆವಿರಿ, ಇನಿವಿರಿ; Prv. s. ಕೆಯ್ಲಿ.

ಬಿರಿ biri. 2. = ಬಿರ, etc. P. p. of ಬರಿ 1, in ಬಿರಿ ಬಿರಿದು (Bp. 16, 5; Râm. 5, 8, 89).

ಬಿರಿ biri. 3. = ಬಿರು 2. Bursting; opening, etc.; a fissure, a crack (ಬಿರ್ಕು Čt. I, 48). See ಕೋಟೆವಿರಿ. — ಬಿರಿಮುಗುಳ್. = ಬಿರುಮುಗುಳ್. An opening, or opened, flower-bud (Bp. 22, 9; Ršv. 4, after 14; 10, after 31; J. 11, 9). ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಣ್ಣ (ಮಧು Mr. 509).

ಬಿರಿಕು biriku. = ಬಿರಕು, ಬಿರುಕು, ಬಿರ್ಕು. A cleft, a fissure, a crack (My.; see o. r. s. ಬಿಡಿಕು).

ಬಿರಿತು biritu. P. p. of ಬಿರಿ 1. (My.).

ಬಿರಿದು biridu. = ಬಿರುದ, ಬಿರುದು. Tbh. of ವಿರುದ. Panegyric, praise (Bp. 35, 53; 50, 16; Č. Bp. 11, 11; Ršv. 6, after 11). 2, an honorary distinctive mark, a badge of honour (Bp. 47, 2; 60, 61; Ršv. 6, after 11). 3, distinction: developed power, valour (Bp. 23, 26). ಬಿರಿದಿನ ಬಳೆ (ಕಜ್ಜಱ Kk. 75). ಬಿರಿದಿನ ಹಾಹೆ (ತೊಡರ್ 67). — ಬಿರಿದ. -ಅ 3. = ಬಿರುದ. A man of distinction, a brave, valourous man (Bh. 8, 3, 4). — ಬಿರಿದಂಕ. -ಅಂಕ. A man marked with badges of honour (Sš. in B. 5, 50). *Cf.* ಬಿರುದಂಕ. — ಬಿರಿದಿನಾಳ್. -ಆಳ್. A man of distinction (Bp. 36, 26). — ಬಿರಿದುಪಾಡು. A panegyric (Bh. 1, 8, 1).

ಬಿರು biru. 1. = ಬಿರ, in ಬಿರು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಬಿರು biru. 2. = ಬಿರಿ 3. — ಬಿರುಮುಗುಳ್. = ಬಿರಿಮುಗುಳ್. (J. 15, 24; 18, 23). — ಬಿರುಹುರಿ. The being (partly) untwisted (Bp. 47, 30).

ಬಿರುಕು biruku. = ಬಿರಿಕು, etc. (ಬೀಡು Kk. 67, o. r. ಬಿರಿದುದು; My.). ಹಾಱುಗೋಡೆಯ ಬಿರುಕುಗಳು (B. 2, 2; 3, 27).

ಬಿರುದ biruda. = ಬಿರಿದು, etc., ವಿರುದ.

ಬಿರುದಶೃಂಖಲೆ biruda-šriṅkhalĕ. A chain, or another badge, of honour (ತೊಡರ್ Šmd. Dh.).

ಬಿರುದಾವಳಿ biruda-âvaḷi. A line or number of distinctions (J. 2, 67): an enumeration of distinctions or marks of distinctions (Šmd. 207).

ಬಿರುದು birudu. = ಬಿರಿದು, etc. (My.; Tĕ., T., M. ವಿರುದು; ಪರಿವರ್ಹ Si. 466; see ಅಭಿಜನ). ಬಿರುದಿಂಗೆ (Šmd. 207). ಬಿರುದಿನ ಬಳೆ (ಕಜ್ಜಱ Šmd. II; Šm. 40). ಬಿರುದಿನ ಹಾಹೆ (ತೊಡರ್ Šm. 51). ಬಿರುದಿನ ತೊಡರ್ (Ršv. 6, after 11). See Bp. 37, 60; 46, 46; Ršv. 6, after 11; J. 2, 28; B. 4, 5. ಬಿರುದಿನ ಹಾಹೆ (Grj. 2, after 106). — ಬಿರುದ. = ಬಿರಿದ. (Bh. 6, 2, 4; T., M. ವಿರುದ). ಬಿರುದರ ಕರುಳಂ ಕೊಱೆ ಕೊಱೆದು (Šmd. 27). ಬಿರುದರ್ಗೆ ಬಿರುದರ್ ಸೆಣಸುವರ್ (159). — ಬಿರುದಂಕ. -ಅಂಕ. = ಬಿರುದು (Čpr. 7, 43).

ಬಿರುವು biruvu. = ಬಿರವು. (My.).

ಬಿಱಿಡೆ biṟaḍĕ. (ಬಿರಡೆ). A peg or screw to tighten the strings of musical instruments; a stopple of wood, metal, etc., a cork (My.; Si. 63; Tĕ. ಬಿರಡಾ).

ಬಿಱನೆ birane. = ಬಿಱಾನೆ. Swiftly, quickly (My.).

ಬಿಱಿಸ birasa. = ಬಿಱಸು, etc. — ಬಿಱಸಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. Rough hair (B. 5, 255).

ಬಿಱಿಸು birasu. = ಬಿಱಿಸು q. v., etc. Hardness, firmness (as of sweetmeats, boiled rice, metals, or of soil, My.; B. 4, 125); roughness, coarseness; harshness (My.);—briskness, swiftness (My.). **2,** = ಬಿಱು 1, whirring: what whirs: a rocket, a cracker (My.; T. ವಿಱಿಜು, Tĕ. ಬಿಱುಸು). — ಬಿಱಸುಗೂದಲು. = ಬಿಱುಸುಗೂದಲು. (B. 5, 255; My.). — ಬಿಱಸುಬಟ್ಟೆ. Coarse cloth (My.). — ಬಿಱಸುಮಾತು. A harsh word (My.). — ಬಿಱಸುಹುಲ್ಲು. Coarse grass (B. 3, 48; My.).

ಬಿಱಾನೆ birânĕ. = ಬಿಱನೆ. (My.; Tĕ.).

ಬಿಱಿ biri. = ಬಿಱು 1. Firmness, etc. **2,** tightness: fastening, as a door by means of a piece of wood that on the inside is put across it: the wood itself (My.; Tĕ. ಬಿಱ್ಱು; T. ವಿಱು, ವೆಱಿ, to be narrow, straitened, pressed). — ಬಿಱಿ ಕಟ್ಟು. To fasten (a door) by means of the biri (My.). — ಬಿಱಿಗಾಳಿ. = ಬಿಱುಗಾಳಿ. (B. 5, 128; G. 542). — ಬಿಱಿದನಿ. = ಬಿಱುದನಿ. (Râm. 6, 11, 16). — ಬಿಱಿಹಗ್ಗ. A rope to secure a door by means of the biri (My.). — ಬಿಱಿ ಹಾಕು. = ಬಿಱಿ ಕಟ್ಟು. (My.).

ಬಿಱಿಸು birisu. = ಬಿಱಸ, ಬಿಱಸು q. v., ಬಿಱುಸು. (ಬಟ್ಟಿತು Bhn. 36: My.; T. ವಿಱೈ, M. ವಿಱಿ, to grow stiff, as from cold, to grow thick or compact). ಬಿಱಿಸಿಹುದು (ಪರುಷ, ತುಕ್ತ Nr.). ಬಿಱಿಸಿನ ಹೆದ್ದಾರಿ (ಕಾನ್ತಾರ, ವಿಷಮಾಧ್ವ Nn. 106, o. r. ಬಿಱಸಿನ-). ತಱುಬಿಲ್ಲದ ಒಡ್ಡನು, ಬಿಱಿಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಯು (Prv.). See Bp. 28, 26; 37, 15; 40, 24. 60; 52, 9. 11; Râm. 4, 6, 7. — ಬಿಱಿಸಿನವ. -ಅವ. A rough, cruel man (ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ನೃಶಂಸ Mr. 235). — ಬಿಱಿಸುಕೂದಲು. = ಬಿಱಸುಗೂದಲು. (B. 3, 99).

ಬಿಱು biru. 1. (fr. ಬಿಟ್ಟಿತು Šmd. 218). = ಬಿಱಿ. Hardness, firmness (Tĕ. ಬಿಱ್ಱು);—roughness; rudeness; vehemence;—swiftness (Tĕ.; T. ವೆಱಿ);—whirring (ಬಿಟ್ಟಿ Čt. I, 29; T. ವಿಱ್ಱಿನ್, to whir in the air);—rudely (Abh. P. 8, 29). — ಬಿಱುಗಲ್. -ಕಲ್. A firm, strong stone (V. 9, 106). — ಬಿಱುಗಹಳೆ. -ಕಹಳೆ. A loud-sounding horn (Bp. 50, 17; 56, 17). — ಬಿಱುಗಾಳಿ. (Šmd. 218). A strong or high wind, a gale, a hurricane (ಪ್ರಕಮ್ಪನ, ಮಹಾವಾತ G.). ಬೀಸುವ ಬಿಱುಗಾಳಿ (Šmd. 219 Mdb.). ಬಿಱುಗಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಸರಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 4, 16; Bp. 22, 8; 45, 31; V. 39, 17; J. 4, 10; 8, 32; B. 4, 223. — ಬಿಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A strong stick, a club (Bh. 7, 10, 17). — ಬಿಱುದನಿ. A harsh, disagreeable sound (J. 31, 55). — ಬಿಱುನಡೆ. A brisk, quick walk (Bp. 34, 36; ಧೌರಿತಕ Si. 274, see ಧರದಾಣ್ಣು). — ಬಿಱುನುಡಿ. A harsh, unkind, abusive word or speech (Bp. 24, 12; Râm. 3, 4, 21; J. 17, 56). ಹೀನಮಾನವರ ಬಿಱುನುಡಿಗೆ ಸತ್ಯದ ಜ್ಞಾನಿಯಂಜುವನೆ? (Sp.). — ಬಿಱುನೋಟ. An unkind look (ಅದೃಷ್ಟಿ Si. 74; My.). — ಬಿಱುಬಿದ. (-ಪಿದ). A rough manner (Šmd. 218 Mdb., o. rs. -ಬರ್ದ, -ಬಿರ್ದ). — ಬಿಱುಮೊಲೆ. A firm, hard breast (J. 16, 41). — ಬಿಱುವಡೆ. -ಪಡೆ. (Šmd. 218). A brisk, etc. force. — ಬಿಱುವರಿ. -ಪರಿ. 1. To run swiftly (Bh. 7, 4, 81). — ಬಿಱುವರಿ. -ಪರಿ. 2. A swift run. — ಬಿಱುವರಿವರಿ. -ಪರಿ. To run very swiftly (Abh. P. 4, 107). — ಬಿಱುವಱಿ. -ಮಱಿ. A heavy rain (Grj. 3, 61; J. 12, 20; 27, 41). — ಬಿಱುವಾತು. -ಮಾತು. = ಬಿಱುನುಡಿ. (V. 13, 11). — ಬಿಱುವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Excessive heat of the sun (Rŝv. 5, 78; Šŝv. 3, after 35). — ಬಿಱುವೆಲರ್. -ಎಲರ್. = ಬಿಱುಗಾಳಿ. (J. 25, 27). — ಬಿಱುವೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು. (Šmd. 218). A severe blow or stroke (Rŝv. 8, 105). — ಬಿಱುಸರಳ್. A swift arrow (J. 12, 31; 27, 38). — ಬಿಱುಹೊಯಿಲು. = ಬಿಱುವೊಯ್ಲು. (Bp. 52, 15). — ಬಿಱುಹೊಯ್ಲು. = ಬಿಱುಹೊಯಿಲು. (Bh. 2, 2, 104).

ಬಿಱು biru. 2. To become stiff; to be astounded (*cf.* ಬೆಱಿ). P. p. ಬಿಱುತು (Čpr. 4, 15; Abh. P. 10, after 136; 14, 184).

ಬಿಱುಬು birubu. = ಬಿಱುವು, ಬಿಱುಹು. Hardness, firmness, (compactness); vehemence; violence, etc. (ಬಟ್ಟಿತು Kk. 60, o. r. ಬಿಱುವು; Râm. 6, 47, 3; Šŝv. 2, 66; J. 5, 48). ಬಿಱುಬಿನಗ್ಗದ ಸೋನೆ (Râm. 3, 6, 9). — ಬಿಱುಬುನಾಲಗೆ. A violent, fierce tongue (Bh. 6, 4, 36).

ಬಿಱುವು biruvu. = ಬಿಱುಬು, q. v.

ಬಿಱುಸು birusu. = ಬಿಱಿಸು, etc. (My.; Tĕ.). ಅಕ್ರೋಡದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಱುಸು (B. 3, 115). ಚಿನ್ನವು ಸೀಸಕ್ಕಿನ್ತ ಬಿಱುಸು (4, 106). See ಕುಡಿಕೆ-. — ಬಿಱುಸುಕೂದಲು. = ಬಿಱಿಸುಕೂದಲು. (B. 3, 30). — ಬಿಱುಸುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To prepare a rocket (Šŝv. 2, after 42). — ಬಿಱುಸುಗೂದಲು. = ಬಿಱುಸುಕೂದಲು. (B. 4, 191). — ಬಿಱುಸುನುಡಿ. Harsh, contumelious language (ನಿಷ್ಠುರ, ಪರುಷ Nr.). — ಬಿಱುಸುಮೀಸೆ. Rough, or stiff, whiskers (B. 4, 35).

ಬಿಱುಹು biruhu. = ಬಿಱುಬು, etc. (Bp. 44, 9).

ಬಿಱ್ಱನೆ birranĕ. An imitative sound used in the wind's blowing strongly (My.).

ಬಿರ್ಕು birku. = ಬಿರಿಕು, etc. (My.).

ಬಿರ್ಚು birču. 1. = ಬಿಚ್ಚು 1. To loosen, to disunite, etc. (ವಿಭಜನ Šmd. Dh.; Čh. v. 19; Bp. 3, 36; Rŝv. 5, after 114). **2,** to be disunited, etc.; to open (Čpr. 6, after 106; Grj. 9, after 65, twice; V. 23, after 11).

ಬೀರ್ಚು birču. 2. = ಬಿಚ್ಚು 2. (ಬೇರ್ಕೆಯ್ಯ ಭಾವ Čt. I, 24; ಬಿರಿ I, 48). — ಬಿರ್ಚುವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Rŝv. 5, after 114).

ಬಿರ್ದಣ birdana. = ಬಿದ್ದಣ, q. v.

ಬಿರ್ದು birdu. 1. (Šmd. 49). = ಬಿದ್ದು 1. (Čpr. 4, 41; Abh. P. 15, 10; V. 37, after 10). ಈ ವಿದ್ಯಾಧರಸೈನ್ಯಮಂ ನಿಮಿಷದಿಂ ಪರ್ದಿಂಗೆ ಬಿರ್ದಿಕ್ಕುವೆಂ (Abh. P. 9, 56).

ಬಿರ್ದು birdu. 2. = ಬಿದ್ದು 2, ಬಿಳ್ದು (of which it is a later form). ಬಿರ್ದುದು (ಸ್ರಸ್ತ, ಧ್ವಸ್ತ, ಭ್ರಷ್ಟ, etc. Nr.; ಪಡಲಿಟ್ಟುದು Čt. II, 21; ಪನ್ನ, ಪತಿತ Mr. 448). See Čpr. 4, 40; 5, 5. 37; Abh. P. 13, 77; Bp. 13, 6; 23, 38; 40, 33; 49, 10; 52, 34; 56, 53; ಕೆಚ್ಚು ಬಿರ್ದು, ತಕ್ಕು-, ಪಲ್ಲಟಬ್ಬಿರ್ದು.

ಬಿರ್ಪಣ್ಡ birpanda. = ಬಿಪ್ಪಣ್ಡ, q. v.

ಬಿಲ್ bil. 1. = ಬಿಲಿ 1. To sell (ವಿಕ್ರಯ Šmd. Dh.; M. ವಿಲ್, T. ವಿಱ್, Tĕ. ವಿಲುಚು; see ಬೆಲೆ); to buy (Tĕ.; see ಬಿಲಿ 1).

ಬಿಲ್ bil. 2. (Šmd. 58). = ಬಿಲು, ಬಿಲ್ಲು. A bow (ಕೋದಣ್ಡ Šmd. Dh., Šm. 107; ಅಸ್ತ್ರ, ಧನುಸ್, ಕೋದಣ್ಡ, ಚಾಪ, etc. Hlâ.; see Mr. s. ಶೋಧ; ಕಾರ್ಮುಕ Nn. 62; T., M. ವಿಲ್).

ಬಿಲ್ಲ ದನಿ (ವಿಸ್ಫಾರ); ಬಿಲ್ಲ ತಿರು (ಮೌರ್ವಿ, ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ, ಜೀವೆ); ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು (ಕಾರ್ಮುಕಕೋಟಿ, ಅಟನಿ); ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ದೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪುಂಖ Hlâ.). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ಸಿಂಜನಿ); ಬಿಲ್ಲ ಜೇವೊಡೆಯ ಧ್ವನಿ (ವಿಸ್ಫಾರ Nr.). ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪು (ಕೋಟಿ, ಚಾಪದ ಅನ್ತ್ಯ Nn. 43). ಬಿಲ್ಲ ನಡು (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 294). ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ (ತಿರು, ತಿರ್ಪು Kk. 39). ಬಿಲ್ಗೆ (Šmd. 139). ಬಿಲ್ಲನದಂ or ಬಿಲ್ಲಾನದಂ (144). ಒರ್ಕೆಯಿಸ್ಸಿ ಬಿಲ್ಲಮುಮ್ಬುಮಂ (79). ಪೂವಿನ ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪನೊದೆದೇಱಿಸಿ ತಾವರೆ ನೂಲ ನಾರಿಯುಂ, ಜೇವಡೆಗೆಯ್ದು (66. 133). ಕೆಲದೊಳ್ ಒಕ್ಕ ಬಿಲ್ ಸರಳ್ಗಳ್ (Ršv. 5, after 10). See Čpr. 1, 106; 4, 45; ಇನ್ದಿರ ವಿಲ್, ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ, ಕುಡಿವಿಲ್ಲ, ಪಡವಿಲ್, ಬೆಟ್ಟುವಿಲ್ಲ, ಮಿಡಿವಿಲ್, etc. **2,** the measure of a bow (Abh. P. 1, 62. 67. 68). — ಬಿಲ್ಕೊಳ್ಳಳೆ. -ಕೋಲ್ ತಳೆ. To take a bow and arrows (Râghč. 17, 70). — ಬಿಲ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give a bow (J. 20, 41). — ಬಿಲ್ಗೊಲೆ. The notched extremity of a bow (V. 37, 111). — ಬಿಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take a bow (J. 8, 29). ಗಾಣ್ಡಿವ ಬಿಲ್ಗೊಳೆ (Šmd. 200). — ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ. Skill in archery. ದ್ರೋಣಂಗಂ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆಯದು ಸಕ್ಕಸಮನೆ? (Šmd. 150, o. r. ಸಕ್ಕಸಮೆ). — ಬಿಲ್ದನಿ. The sound of a bow (J. 28, 50). — ಬಿಲ್ದಿರುವು. -ತಿರುವು. A bow-string (ಗುಣ Mr. 501; J. 4, 26; 16, 14; 20, 8. 43). — ಬಿಲ್ನಿಡಿದು. A bow-length (Abh. P. 1, 67). — ಬಿಲ್ಪಿನ್ನಣ. = ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ. (Ššv. 4, after 52). — ಬಿಲ್ಲ. -ಅ 3. A bow-man, a Bêḍa (ಬೇಡ Čt. I, 93; ಬೇಡ, ಬಿಯದ, ಶಬರ Šm. 32; ಬಿಯದ, ಅಱುಗುಲಿ Kk. 39; Grj. 8, 37; *cf.* ಭಿಲ್ಲ). ಬಿಲ್ಲಮೊತ್ತ (Bp. 59, 53). — ಬಿಲ್ಲಣಿ. -ಅಣಿ. A force of archers (Abh. P. 13, 39. 48). — ಬಿಲ್ಲನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. The measure of a bow (J. 14, 12). — ಬಿಲ್ಲಾಳ್. -ಆಳ್. An archer (ಧನ್ವಿ, ಧನುಷ್ಮತ್, etc. Nr.). — ಬಿಲ್ಲಾಳ್ತನ. -ಆಳ್ತನ. = ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ. (Ššv. 4, 49). — ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ. -ಎಸಿಗೆ. A bow-shot; the distance of a bow-shot. ಇನ್ನೂಱು ಬಿಲ್ಲೆಸಿಗೆ ದೂರವು (Si. 285). — ಬಿಲ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬಿಲ್ಲಣಿ. (Abh. P. 9, 61; 13, 44. 47). — ಬಿಲ್ವಲ್ಮೆ. -ಬಲ್ಮೆ. = ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆ. (Abh. P. 3, 151). — ಬಿಲ್ಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a bow (J. 25, 44; 28, 52). — ಬಿಲ್ವೆದೆ. -ಹೆದೆ. A bow-string (J. 7, 41).

ಬಿಲ bila. (One of the *tatsamas* Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77). = ವಿಲ. *A hole* (as of a mouse, snake, wild beast. etc.), *a hollow, a cavity;* a gap, a chasm; an opening, an outlet. ಬಿಲನಂ (Šmd. 130). See ಪೋರ್.

ಬಿಲಕನ್ನೆ bila-kannĕ. A female elf (Bp. 19, 83).

ಬಿಲದ್ವಾರ bila-dvâra. (Šmd. 386; Kk. 99). The mouth of a hole or hollow passage.

ಬಿಲಸಗ್ಗ bila-sagga. (Tbh. of ಬಿಲಸರ್ಗ). (Šmd. 386, o. r. -ಸರ್ಗ; Kk. 98).

ಬಿಲಸರ್ಗ bila-sarga. = ಬಿಲಸಗ್ಗ, q. v. Quitting a hole. 2, a subterraneous passage (My.).

ಬಿಲಾರ bilâra. The Coromandel ebony-tree, Diospyros melanoxylon Roxb. (St. & Pl.). *Cf.* ಬಿಲ್ವರ, etc.

ಬಿಲಿ bili. 1. = ಬಿಲ್ 1. To sell;—to buy (Bp. 28, 8. 10. 13. 14. 17. 21). P. p. ಬಿಲಿತು.

ಬಿಲಿ bili. 2. = ಬಿಲಿತು, ಬೆಲೆ 2. P. p. of ಬಿಲಿ 1. — ಬಿಲಿತರ್. = ಬಿಲಿತು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್. (Bp. 28, 21. 23).

ಬಿಲಿ bili. 3. = ಬೆಲೆ 1. (Bp. 60, 14).

ಬಿಲಿ bili. 4. A small tree with red flowers, Rhododendron arboreum Smith (St. & Pl.).

ಬಿಲಿಮ್ಬಿ bilimbi. The Bilimbi tree, Averrhoa bilimbi Lin. (St. & Pl.; T. ಪಿಲಿಂಜ, ಪಿಲಿಮ್ಬಿ; M. ವಿಲಿಮ್ಬಿ, ವಿಲುಮ್ಬಿ).

ಬಿಲು bilu. = ಬಿಲ್ 2, etc. (Bp. 4, 26; 61, 25; Tĕ. ವಿಲು). — ಬಿಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಬಿಲ್ಗೊಳ್. (Bh. 6, 4, 103). — ಬಿಲುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. = ಬಿಲುಸರಳು. (Bh. 6, 4, 107). — ಬಿಲುಜಾಣ. A man skilled in archery (Râm. 3, 6, 12). — ಬಿಲುಟಂಕಾರ. The twang of a bow-string (Bh. 8, 23, 4). — ಬಿಲುದನಿ. The sound of a bow (Bh. 8, 23, 9). — ಬಿಲುದಿರುವು. -ತಿರುವು. A bow-string (Bh. 8, 23, 32). — ಬಿಲುವಿದ್ಯ. Archery (Bh. 1, 8, 13). — ಬಿಲುಸರಳು. A bow and arrows (Bh. 3, 13, 22).

ಬಿಲುಗಾಱ bilu-gâṟa. = ಬಿಲ್ಗಾಱ, ಬಿಲ್ಲುಗಾಱ. A bow-man, an archer (ಧನ್ವಿ, ಧನುಷ್ಮತ್, ನಿಷಂಗಿ, etc. Nr.; Bh. 1, 7, 5; Si. 271. 288). See ಅಲರುವಿಲುಗಾಱ.

ಬಿಲೇಶಯ bilê-šaya. Any animal living in holes: *a snake;* a rat; a hare.

ಬಿಲ್ಗಾಱ bil-gâṟa. = ಬಿಲುಗಾಱ. (Ršv. 6, 46).

ಬಿಲ್ಗಾಱತನ bil-gâṟatana. Archery (J. 22, 12. 38).

ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ bilpatrĕ. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ. (My.; see Prv. s. ಬಡದೇವ).

ಬಿಲ್ಲ billa. N. of a plant (ಸಿಧ್ರಕೆ Si. 484; Tĕ. ಬಿಳ್ಲು, the satin-wood tree,—the wood resembles box,—Swietania chloroxylon Roxb.).

ಬಿಲ್ಲ billa. Tbh. of ಬಿಲ್ವ. (ಬೆಲ್ಲವತ್ತ Čt. I, 93). — ಬಿಲ್ಲವತ್ರೆ. = ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ. (My.).

ಬಿಲ್ಲಿ billi. The eyebrow (ಹುಬ್ಬು, ಭ್ರೂ Mr. 317).

ಬಿಲ್ಲು billu. = ಬಿಲ್ 2, etc. (ಧನು Nn. 72; C.; Tĕ. ವಿಲ್ಲು). ಮಹಾದೇವನ ಬಿಲ್ಲು (ಪಿನಾಕ, ಅಜಗವ); ನಾರಾಯಣನ ಬಿಲ್ಲು (ಶಾರ್ಙ್ಗ); ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು (ಋಜುರೋಹಿತ Hlâ.). ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊಪ್ಪು (ಅಟನಿ Nr.). ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲು (ಇನ್ದ್ರಚಾಪ Nn. 69). ಬಿಲ್ಲಿಗೆ (Si. 76). ಬಿಲ್ಲಿಂಗೆ (Mr. 293). ಬಿಲ್ಲಾದರೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೊಕ್ಕೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). See Si. 287. 288. 415. — ಬಿಲ್ಲವ. -ಅವ. A bow-man. 2, a man of the toddy-drawer caste (Tu.). ದೊಪ್ಪರ ಸಾವು ಗಣೆಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ (Prv.). — ಬಿಲ್ಲ ಹಾವು. = ಬಿಲ್ಲೂಱಿಹಾವು. (S. Mhr.). — ಬಿಲ್ಲೂಱಿಹಾವು. N. of a long, green venomous snake, living in trees (My.).

ಬಿಲ್ಲುಗಾಱ billu-gâṟa. = ಬಿಲುಗಾಱ, etc. (My.).

ಬಿಲ್ಲೆ billĕ. A circular object, a round plate of metal, etc.; the breast-plate of a belt, as of a peon (My.; Tĕ.; T. ಪಿಲ್ಲೈ, ವಿಲ್ಲೈ; M. ವಿಲ್ಲೆ; Mhr., H. ಬಿಲ್ಲಾ). ಗನ್ಧದ ಬಿಲ್ಲೆ (ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನಿ, ವರ್ತಿ Si. 228). ಮೂಱು ಕಾಸಿನ ಬಿಲ್ಲೆ, ಆಱು ಕಾಸಿನ ಬಿಲ್ಲೆ (My.). See ಜಡೆ-; Prv. s. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ. — ಬಿಲ್ಲೆಯವ. -ಅವ. A peon (My.). — ಬಿಲ್ಲೆಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A ring with a round plate upon (My.; Si. 220). — ಬಿಲ್ಲೆಹುಱು. An insect of a shining greenish colour that does much damage to jôḷa (S. Mhr.).

ಬಿಲ್ವ bilva. = ಬಿಲ್ಲ, ಬೆಳವು, ವಿಲ್ವ. *A thorny tree, the Bael or Bel tree, Aegle marmelos* Corr. (ಶ್ರೀಫಲ, ಮಾಲೂರ, ಬೆಲ್ವತ Mr. 112).

ಬಿಲ್ವಪತ್ರ bilva-patra. (also ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ, *e. g.* Bp. 43, 19. 26). = ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ, ಬಿಲಪತ್ರೆ, ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆ, ಬೆಲ್ಲವತ್ತ, ಬೆಲ್ವತ, ಬೆಲ್ವತ್ತ. A Bael leaf, or Bael leaves.

ಬಿಲ್ವರ bilvara. N. of a plant (ಧನ್ವಿ Mr. 120). *Cf.* ಬಿಲಾರ, ಬಿಲ್ವಾರ.

ಬಿಲ್ವಾರ bilvâra. = ಬಿಳಿವಾರ. (My.).

ಬಿಲ್ಹಣ bilhaṇa. N. of a poet. (My.).

ಬಿಸ bisa. 1. = ವಿಸ 1. Tbh. of ವಿಷ (Šmd. 357, Čt. II, 61; ನಂಜು Šm. 87; Grj. 4, 104). See ದಿಟ್ಟಬಿಸ. — ಬಿಸ ಕೊಳ್. To take poison (V. 9, 104). — ಬಿಸಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಬಿಸ ಕೊಳ್. (V. 9, 44). — ಬಿಸಮುಣ್. -ಉಣ್. To eat poison (V. 9, 48).

ಬಿಸ bisa. 2. = ವಿಸ 2. (ನಾಳ, ಮೃಣಾಲ Hlâ.).

ಬಿಸಕಣ್ಠ bisa-kaṇṭha. (= ವಿಸಕಣ್ಠಿಕೆ). A kind of crane (ಬಲಾಕ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ Mr. 172).

ಬಿಸಕಾಣ್ಡ bisa-kâṇḍa. = ಬಿಸ 2. (Čpr. 6, 49; Šśv. 3, 44).

ಬಿಸಜ bisa-ja. = ವಿಸಜ. A lotus (ತಾವರೆ Nn. 56; ಪುಷ್ಕರ Mr. 496).

ಬಿಸಜನಯನೆ bisaja-nayanĕ. A lotus-eyed woman (Bp. 32 sum.).

ಬಿಸಜಲೋಚನೆ bisaja-lôčanĕ. = ಬಿಸಜನಯನೆ. (Bp. 43, 11).

ಬಿಸಜೋದ್ಭವ bisaja-udbhava. Brahmâ (Čpr. 4, 33).

ಬಿಸದಳ bisadaḷa. = (ಬಿಸವನ್ದ, ಬಿಸುವನ್ದ), ಬಿಸುದಳ. Surprise, astonishment, wonder; a wonder (ಚೋದ್ಯ Čt. I, 57, o. r. ಬಿಸುದಳ; ವಿಸ್ಮಯ Čt. II, 94, Kk. 49).

ಬಿಸರು bisaru. (= ಬಿಚ್ಚು 1?). (Abhâ. 2, 53).

ಬಿಸರುಹ bisa-ruha. = ಬಿಸಜ. (Čh. v. 299; Bp. 38, 36).

ಬಿಸರುಹಜನ್ಮ bisaruha-janma. Brahmâ.

ಬಿಸರುಹಜನ್ಮಗಣ bisaruhajanma-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಬಿಸರುಹೋದ್ಭವ bisaruha-udbhava. Brahmâ.

ಬಿಸರುಹೋದ್ಭವಗಣ bisaruhôdbhava-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಬಿಸಲ್ bisal. ಬಿಸಲು. = ಬಿಸಿಲ್, etc. (ಜಳ Šm. 15, o. rs. ಬಿಸಿಲ್, ಬಿಸುಲ್; My.; B. 1, 25; T. ವೆಯ್ಯಲ್). ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?— ಬಿಸಲು ಬನ್ದ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prvs.). See ಬೆಮ್ಬಿಸಲ್. — ಬಿಸಲಡಿಗೆ. -ಅಡಿಗೆ. A meal prepared and eaten whilst the sun is shining, on the day that immediately precedes the marriage festival (My.). — ಬಿಸಲ್ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ. (ಮರೀಚಿಕೆ, ಮೃಗಜಲ G.). — ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಮರೀಚಿ Šm. 15). — ಬಿಸಲ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The ruddy goose (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ, ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Šm. 28).

ಬಿಸಲತೆ bisa-latĕ. A lotus-plant (Čpr. 7, 142; 8, 41).

ಬಿಸವನ್ದ bisavanda. = (ಬಿಸದಳ, etc.), ಬಿಸುವನ್ದ. (Tbh. of ವಿಸ್ಮಾಪನ?). A surprising object, a wonder; wonder (ಕೌತುಕ Šmd. II; Šm. 5; Kk. 83, o. r. ಬಿಸುವನ್ದ).

ಬಿಸಸನ bisasana. (Tbh. of ವೈಶಸನ). Striking, killing (ಪೊಯಿದುದು Šs.); distress, pain, calamity, misery (? ವೈಷಸಮ್ಯ Čt. II, 115).

ಬಿಸಸೂತ್ರ bisa-sûtra. A lotus-fibre (Čpr. 6, 54).

ಬಿಸಾಟು bisu2-âṭu. 1. = ಬಿಸಾಡು. ಬಿಸಾಟ ಒಗೆಯೋಣ (ಕ್ಷಿಪ್ತಿ); ಬಿಸಾಟೋಣ (ಕ್ಷೇಪಣ Čb.). ತನ್ನ ಕೋಲು ಬಿಸಾಟಿದನು (B. 3, 124).

ಬಿಸಾಟು bisâṭu. 2. P. p. of ಬಿಸಾಡು. (My.). ಪಾಯಸದ ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ಬಿಸಾಟು (B. 2, 50). ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೇ? ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಬಿಸಾಟ ಹಾಗೆ ಸಾಯುವನ್ತೆ! (Prv.).

ಬಿಸಾಡು bisu2-âḍu. (= ಬೀಸಾಡು). To throw away, to throw (ಚಲ್ಲಿ ಬಿಡು G.). P. p. ಬಿಸಾಟು. ಬಾಚೀ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರದೇಶಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಚೆಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ bisâḍuvikĕ. Throwing away. ಹಿಡಿದು ಸೆಳೆದು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ Si. 393).

ಬಿಸಿ bisi. = ಬಿಸು 1. (ಸನ್ತಾಪ, ಸಞ್ಜ್ವರ Si. 25; C.). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವುಪಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಜಿತ್ತಣಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ Nr.). ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿ (ಮನ್ದೋಷ್ಣ Si. 36). ಅಜೀರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ 201. 400). ಬಿಸಿಯಾದ ಗಂಜಿ (ಯವಾಗು, ಉಷ್ಣಿಕೆ, etc. 315). ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿಸಿಯಿರುವದೋ, ಹಾಗೇ ಈ ಶರೀರಾಗ್ನಿಯಿನ್ದ ನಮ್ಮ ಮೆಯ್ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿಸಿಯಿರುವದು (B. 4, 31). ಹಾಲು ಕಡು ಬಿಸಿಯಾದವೋ? (Bp. 14, 8). ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆರಿಸ ಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು.— ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು.— ದೋಸೆ ಬಿಸಿಯೆನ್ದು, ಮುಸಿಕೆಣ್ಡು ತಿನ್ದ (Prvs.). See ಬಲ್ಬಿಸಿ. — ಬಿಸಿಗಣ್. -ಕಣ್. A fiery eye (Grj. 8, 48). — ಬಿಸಿಗದಿರ. -ಕದಿರ. = ಬಿಸುಗದಿರ. (ಪೊತ್ತು, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk. 45). — ಬಿಸಿಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Heat to become less; to cool (Šśv. 4, 67). — ಬಿಸಿನೀರ್. -ನೀರು. Hot water (My.; Č. Bp. 47, 41; B. 1, 24. 158; 5, 143). — ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. Very warm blood, such as issues from a fresh wound (J. 12, 25; 25, 24). — ಬಿಸಿಪಾಲ್. Hot milk (Bp. 9, 38). — ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ. rep. Very hot (My.; B. 5, 186). — ಬಿಸಿಬೆಲ್ಲ. Jaggory that is still hot (My.). — ಬಿಸಿಮಾಂಸ. Hot meat (B. 5, 287). — ಬಿಸಿಯ ನೆತ್ತರ್. = ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. (J. 25, 35). — ಬಿಸಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Hot boiled rice (My.). — ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲ್. = ಬಿಸಿವಿಸಿಲ್. (J. 3, 41; 15, 17). — ಬಿಸಿಯ ಮಳಲ್. Hot sand (Bp. 11, 19). — ಬಿಸಿವಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Hot, burning sunshine (Rśv. 5, 32. 45).

ಬಿಸಿನಿ bisini. = ವಿಸಿನಿ. (ನೀರಜದ ಕೈರವದ ಬಳ್ಳಿ Mr. 420).

ಬಿಸಿಲ್ bisil. ಬಿಸಿಲು. = ಬಿಸಲ್, ಬಿಸುಲ್. The heat and glare of the sun, sunshine (ಆತಪ, ಪ್ರಕಾಶ, ದ್ಯೋತ Nr., Si. 36; ಆತಪ, ರೌದ್ರ Hlâ.; ಆತಪ Nn. 100, o. r. ಬಿಸುಲು; ಪುಷ್ಪಕ, ಆತಪ 123; ಆತಪ 176; My.; T. ವೆಯಿಲ್, ವೆಯ್ಯಿಲ್; M. ವೆಯಿಲ್; Tĕ. ವೆಟ್ಟ; see ಬೆದೆ 2). ಜುರ್ಚಿದ ಪೋಲ್ ಬಿಸಿಲಳುರೆ ಕಿಮುಟ್ಚಿದ ತಳಿರನ್ತೆ ನೊನ್ದು (Šmd. 38). See Čpr. 5, after 39; 7, 82; Bp. 28, 37; Rśv. 5, 37. 42. 47; J. 15, 2; 17, 20; 28, 1. 36; 29, 49; B. 4, 190; ಎಳೆವಿಸಿಲ್, ಕಡು-, ಕೆಮ್ಬಿಸಿಲ್, ತಣ್-, ಪೊಮ್-, ಪೊಸವಿಸಿಲ್. — ಬಿಸಿಲಡಿಗೆ. -ಅಡಿಗೆ. = ಬಿಸಲಡಿಗೆ. (My.). — ಬಿಸಿಲುಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಖರಕಿರಣ, etc. Si. 36; My.). — ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. The mirage (ಖರಕಿರಣ, ಮರೀಚಿಕೆ, ಮೃಗತೃಷೆ Nr.). — ಬಿಸಿಲುಚಪ್ಪರ. A screen to keep off the sun (My.). — ಬಿಸಿಲುದೆಗಹು. -ತೆಗಹು. Removal or decrease of sunshine (Râm. 6, 11, 14). — ಬಿಸಿಲುದೊಟಿ. -ತೊಟಿ. The mirage (ಖರಕಿರಣ, etc. Si. 36; Abhâ. 6, 26). — ಬಿಸಿಲುಮಾಳಿಗೆ. The unprotected open flat roof of a house (My.). — ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಬಯಲ್ದೊಟಿ, ಮರೀಚಿಕಾಜಲ Kk. 11b; ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ 12; Abh. P. 4, 107; 11, 154; 13, 60; J. 15, 4). — ಬಿಸಿಲ್ವಕ್ಕಿ. = ಬಿಸಲ್ವಕ್ಕಿ. (ಎಣೆವಕ್ಕಿ, etc., ಚಕ್ರವಾಕ Kk. 14).

ಬಿಸು bisu. 1. = ಬಿಸಿ, ಬೆಂ (ಬೆಚ್) 1, ಬೆಚ್ಚನೆ, ಬೆನ್ 1 (Šmd. 215. 216), ಬೆಮ್ 1 (198). Heat, (fieriness; the sun; see ಬೆದೆ 2). — ಬಿಸುಗಣ್. -ಕಣ್. = ಬಿಸಿಗಣ್. (Grj. 8, 57; 10, after 61). — ಬಿಸುಗಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಅ 3. He with the fiery eye: Šiva. — ಬಿಸುಗಣ್ಣಣುಗ. -ಅಣುಗ. Šiva's son Vîrabhadra (ವೀರಭದ್ರ Šm. 4. 5). — ಬಿಸುಗಣ್ಣನ ಮಗ. Vîrabhadra (Kk. 6). — ಬಿಸುಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. (Šmd. 216). A hot ray (Šśv. 2, 66). — ಬಿಸುಗದಿರ. -ಅ 3. The sun (ಸೂರ್ಯ Šm. 14). — ಬಿಸುಗಲ್. -ಕಲ್. The sun-stone (ರವಿಕಾನ್ತ Čt. II, 112; ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ Šs.). — ಬಿಸುಗಾಳಿ. (Šmd. 216). A hot wind. — ಬಿಸು

ನಯನ. A fiery eye (Bp. 51, 81). — ಬಿಸುನೀರ್. (Šmd. 216). = ಬಿಸಿನೀರ್. — ಬಿಸುನೆತ್ತರ್. (Šmd. 216). = ಬಿಸಿನೆತ್ತರ್. ಬಿಸು ನೆತ್ತರ ಧಾರೆಗೆ ಬಾಯನೊಡ್ಡಿ (216). See Abh. P. 8, after 46; 13, 45. 48. 81. 123. — ಬಿಸುಸುಯ್. 1. To sigh hotly, fervidly or deeply. See Šmd. 267; Bp. 18, 57; Bh. 1, 20, 61; J. 18, 16. 47; 19, 7: 28, 16. 17. 33; 30, 35. — ಬಿಸು ಸುಯ್. 2. Hot breath; a fervid, deep sigh (Rśv. 5, 32; Šśv. 2, after 42; 4, 93; J. 15, 3).

ಬಿಸು bisu. 2. (= ಬೀಸು 1). See ಬಿಸಾಟು 1, ಬಿಸಾಡು.

ಬಿಸು bisu. 3. = ಬೆಸು, ಬೆಸೆ 1. To unite firmly, to solder (ಲೋಹಸಸನ್ಧಾನ Šmd. Dh.; T. ವಿಟ್ಟೈ, to join, be united; T., M. ವಿಳಕ್ಕು, to solder); to join, to be united. P. p. ಬೆಚ್ಚು (282. 284. 287; Čpr. 1, 64; 4, 47; Abh. P. 14, 50; 16. 35; V. 23, after 11; Šśv. 2, 102; J. 5, 7; 10, 11; 30, 22). ಕಳ್ಳವೆಳ್ಳಿವಟ್ಟಲ್ ಬಾಯೊಳ್ ಬೆಚ್ಚನ್ತಿರೆ (Šmd. 284).

ಬಿಸು bisu. 4. Soldering (Šmd. 250).

ಬಿಸುಗೆ bisu-gĕ. 1. (Šmd. 248). = ಬೆಸಗೆ, ಬೆಸವು, ಬೆಸಿಕೆ, ಬೆಸಿಗೆ, ಬೆಸುಗೆ No. 1. Soldering; the state of being soldered or firmly united, close connection; composition.

ಬಿಸುಗೆ bisugĕ. 2. A piece at chess or backgammon (? ಸಾರಿ, ಡೆಂಚೆಯ Šmd. II; ದುಣ್ಡಿಚೆ, ಸಾರಿ Kk. 81; Šm. 39).

ಬಿಸುಟ bisuṭa. = ವಿಸಟ. — ಬಿಸುಟಮ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To go or proceed ad libitum (Râm. 6, 44, 12).

ಬಿಸುಟು bisuṭu. 1. = ಬಿಸುಟ್ಟು. P. p. of ಬಿಸುಡು.

ಬಿಸುಟು bisuṭu. 2. = ಬಿಸುಡು. ತಿರವನ್ ಅಗ್ರಹಿಸುತಾಗಳೆ ಚವುಟ ಬಿಸುಟದನು (Bp. 54, 48).

ಬಿಸುಟ್ಟು bisuṭṭu. = ಬಿಸುಟು 1.

ಬಿಸುಡಿಸು bisuḍisu. To cause to throw away; to throw away. See Bp. 40, 61; 49, 45; Râm. 6, 12, 37; J. 5, 28; 11, 33.

ಬಿಸುಡು bisuḍu. = ಬಿಸುಟು 2, ಬಿಸುರ್, ಬಿಸುಟ್. To throw, cast or fling away madly, furiously, carelessly, heedlessly or inconsiderately, to hurl; to leave abruptly (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ, ಬೀಸಾಡು Šmd. Dh.; ವೀಣ್ಬು Čt. I, 42; Tĕ. ವಿಸರು, ವಿಸುರು, to blow, as the wind; to wave, as a fan; to turn, as a mill; to cast, fling or hurl, as a stone). P. ps. ಬಿಸುಟ್ಟು (Čpr. 2, 80; 5, 31; 5, after 75), ಬಿಸುಟು (5, 75). ಒರ್ವ ಬಿನ್ನಣಿಯ ಪ್ಪ ಬಡಗಿಯ ಪಾಂಗಿನ್ದೆಲ್ಲವಂ ಮಾಡ್ಪಿ ತಾಮಿರ್ವರುಂ ಕೆಯ್ದುದಂ ಬಿಸುಟರ್ (Šmd. 121). See Bp. 2, 3; 14, 30; 18, 53; 21, 13. 44; 27, 30; 37, 24; 49, 19; 52, 33; 60, 38; Č. Bp. 47, 46; Bh. 1, 8, 21; 8, 37, 34; Râm. 3, 2, 14; Rśv. 6, after 11; Šśv. 1, 18; J. 5, 46.

ಬಿಸುದಳ bisudaḷa. = ಬಿಸದಳ, q. v.

ಬಿಸುಪು bisu-pu. (Šmd. 248). Heat (Čpr. 7, after 62; Abh. P. 9, 117; Grj. 4, after 120; 9, after 27; V. 9, 74. 76). See ನಸು-.

ಬಿಸುರ್ bisur. = ಬಿಸುಟ್, etc. ಬಿಸುರ್ವುದು (Abh. P. 14, 23).

ಬಿಸುಲ್ bisul. ಬಿಸುಲು. = ಬಿಸಿಲ್ q. v., etc. — ಬಿಸುಲು ಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. = ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ. (ಬಯ್ಲ್ಗೊಟಿ G.).

ಬಿಸುಳ್ bisuḷ. = ಬಿಸುಡು, before ಪ್. ಬಿಸುಟ್ಟುದು (Šmd. 222). ಬಿಸುಟ್ಪಂ (217. 275).

ಬಿಸುವನ್ದ bisuvanda. = ಬಿಸವನ್ದ, q. v. (ವಿಸ್ಮಯ Šs.).

ಬಿಹ್ವ bihva. = ಬಿಂಹ. Tbh. of ವ್ಯೂಹ. (ಚಕ್ರ, ಬಿಹ್ವಭೇದ Nn. 49; ಪದ್ಮ, ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 54; ಶಂಖ, ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 66).

ಬಿಳ biḷa. = ಬಿಳು, ಬೆಳು, etc. — ಬಿಳಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬೆಳುಗಾರ, etc. Borax (My.).

ಬಿಳದು biḷadu. = ಬಿಳಿದು, etc. (My.; ಅವದಾತ, ಅವಲಕ್ಷ G.; B. 5, 12).

ಬಿಳನ್ದು biḷandu. A large timber-tree, Lagerstroemia microcarpa R. W. (St. & Pl., L. lanceolata Wall.).

ಬಿಳಪು biḷapu. = ಬಿಳುಪು, etc. (My.; ರಜತ, ಸಿಧ್ಮ G.; B. 5, 255).

ಬಿಳಿ biḷi. = ಬಿಳೆ, ಬೆಳಿ. Whiteness (My.; M. ವಿಳಙ್ಙು, T. ವಿಳಂಗು, Tĕ. ವೆಲೆ, to shine, etc.; cf. ಬೆಳ್ 1). Genitive: ಬಿಳಿಯ or ಬಿಳೀ. — ಬಿಳಿಕಬ್ಬು. = ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಬು. (My.). — ಬಿಳಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ. White sugar-candy (My.). — ಬಿಳಿಕಾಗದ. White writing paper (My.). — ಬಿಳಿಕೇದಗೆ. A white sort of Pandanus (My.). — ಬಿಳಿಗಡ್ಡ. A white or grey beard (My.). — ಬಿಳಿಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A white blanket (My.). — ಬಿಳಿಗಟಿಕೆ. -ಕಟಿಕೆ. = ಬಿಳಿಯ ಕಟಿಕೆ. (My.). — ಬಿಳಿಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. White or grey hair (My.). — ಬಿಳಿಗೆಣಸು. A white gĕnasu (My.). — ಬಿಳಿಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Pale red, pink (ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗ, ಪಾಟಲ, ಶ್ವೇತರಕ್ತ G.; My.). — ಬಿಳಿಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. ಬಿಳಿಚಿಗ್ಗ. ಬಿಳಿಚಿಗ್ಗನ ಕಸ. The common weed Striga densiflora Benth., and a similar species: Striga euphrasioides Benth. (Z.). — ಬಿಳಿಜಾಲಿ. Acacia leucophlaea (My.). — ಬಿಳಿಜೋಳ. = ಬಿಳೀ ಜೋಳ. (My.). — ಬಿಳಿದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A white lotus (My.). — ಬಿಳಿನಾಗರಹಾವು. A variety of Naga tripudians (Bd.; My.). — ಬಿಳಿಬಣ್ಣ. White colour (My.). — ಬಿಳಿಬಾಳ. = ಬಿಳಿಯ ಬಾಳ. ಬಿಳಿಬಾಳದ ಬೇರು (ಉಶೀರ, ಲಾಮಜ್ಜಕ, etc., ಲಾಮಜ Nr.). — ಬಿಳಿಮೆಣಸು. A whitish kind of mĕṇasu (My.). — ಬಿಳಿಮೊಗದವ. A man with a white face, a European (My.). — ಬಿಳಿಮೋಡ. A white, rainless cloud (My.). — ಬಿಳಿಯ ಕಣ್. A white eye. (ಕುದುರೆಗೆ) ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣಿರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಂ (Mr. 276). — ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. (ಇಕ್ಷು, ರಸಾಲ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಕಮ್ಬಳಿ. = ಬಿಳಿಗಮ್ಬಳಿ. ಬಿಳಿಯ ಕಮ್ಬಳಿಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಿದ ರಥವು (ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಕಟಿಕೆ. (ಸಿತ ದೂರ್ವ Mr. 109). — ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಬು. (Šmd. 201). = ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬು. — ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ. (ಕರ್ಕ Hlâ.; ಸಿತ, ಕರ್ಕ Nr.). — ಬಿಳಿಯಕ್ಷತೆ. -ಅಕ್ಷತೆ. Uncoloured akshatĕ (used at śrâddhas, etc., My.). — ಬಿಳಿಯ ಗಗ್ರೆ. (ಅರ್ಜಕ, ಬಿಳಿಯ ಕಗ್ಗೊಲೆ Si. 141). — ಬಿಳಿಯ ಗಟಿಕೆ. (ಗೋಲೋಮಿ, ಶತವೀರ್ಯೆ Si. 162). — ಬಿಳಿಯ ಗೋರಟೆ. (ಕಿಂಕಿರಾತ, ಕುರುಣ್ಟಕ Mr. 124). - ಬಿಳಿಯ ಚಾಮರ. A white tail-fan (Rśv. 6, after 11). — ಬಿಳಿಯ ತಟಿಯ. (ಸಿತಖದಿರ, ಸೋಮವಲ್ಕ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ. (ಪುಣ್ಡರೀಕ Hlâ., Mr. 419; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಸಿತಾಮ್ಭೋಜ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತಿಗಡೆ. (ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ, ಸರಲೆ, ತ್ರಿಪುಟಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ತೊನ್ನು. (ಕುಷ್ಠ, etc. Nr.). — ಬಿಳಿಯದು. -ಅದು. = ಬಿಳಿದು. ತುರಗವರ್ಣಂ ಬಿಳಿಯದಾಗೆ ಕರ್ಕಮದಕ್ಕು (Mr. 275). Plural ಬಿಳಿಯವು (Šmd. 119 Mdb.). — ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಲು. (ಕುಮುದ, ಕೈರವ Hlâ.). — ಬಿಳಿಯ ನೆಯ್ದಿಲ್. (ಕುಮುದ, ಕೈರವ Nr., Mr. 420). — ಬಿಳಿಯ ನೆಲಗುಳ್ಳ. (ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ, ಮಹಾಶ್ವೇತೆ, ಋಕ್ಷುಗನ್ಧಿಕೆ

Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಬಜೆ. (ಹೈಮವತಿ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಬಳ್ಳಿ. A white creeper (Bp. 34, 8). — ಬಿಳಿಯ ಬಾಳ. (ಉಶೀರ, ವೀರಣೀಮೂಲ Hlâ.; ವೀರಣ, ವೀರತರ Nr.). — ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆ. A white stripe. ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆಯುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ರುರು Nr.). — ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ. (ಸಿತಾತಪತ್ರ Nn. 18). — ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವೆ. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಸರ್ಷಪ Hlâ.). — ಬಿಳಿಯ ಸಾಸುವೆ. (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ Si. 304; My.). — ಬಿಳಿಯ ಸೀರೆ. A white sîrĕ (Bp. 38, 15). — ಬಿಳಿಯ ಹತ್ತಿ. A sort of cotton (Si. 150). — ಬಿಳಿಯ ಹೊಲೆಯ. A white Hŏlĕya. ಕರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು, ಬಿಳಿಯ ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prv.). — ಬಿಳಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. A white elephant (My.). — ಬಿಳಿಯೆಕ್ಕೆ. -ಎಕ್ಕೆ. A white sort of ĕkkĕ (My.). — ಬಿಳಿಲಕ್ಕಿ. A white kind of lakki (My.). — ಬಿಳಿಸಮ್ಪಿಗೆ. A white sort of sampigĕ (My.). — ಬಿಳಿಹೂವಿನ ಲಕ್ಕಿ. A small evergreen tree with a very fragrant white flower, Guettarda speciosa L. (St. & Pl.).

ಬಿಳಿದು biḷidu. (Śmd. 96). = ಬಿಳದು, (ಬಿಳಿಯದು), ಬಿಳಿದು. That which is white; the colour white (ಗೌರ, ಶ್ವೇತ, ಸಿತ, ಶುಭ್ರ, ವಲಕ್ಷ, ಧವಲ, ಅರ್ಜುನ, ಹರಿಣ, ಅವದಾತ, ವಿಶದ, ಪಾಣ್ಡರ, ಪಾಣ್ಡು Hlâ., Nr.; ಸಿತ Nn. 4; ಧವಲ 6; ಶುಚಿ, ಧವಲ 18; ರಾಮ, ಧವಲ 24; ಲಲಾಮ, ಧವಲ 26; ಶಾರದೆ, ಧವಲ 28; ಶುಕ್ಲ, ಸಿತ 32; ತಾರ, ಶುಭ್ರ 40; ಕಲಧೌತ, ಸಿತ 44; ಶ್ವೇತ 66. 103; ಬೆಳರ್ವಣ್ಣ Kk. 25; ಬೆಳುವಣ್ಣ Śm. 69; My.). Its genitive (as follows from Hlâ.'s ಬಿಳಿದಱಲ್ಲಿ) is ಬಿಳಿದಱ, or (as follows from Nr.'s ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ) ಬಿಳಿದಿನ; its dative (as follows from Mr.'s ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ) may be also ಬಿಳಿದಿಗೆ. ಬಿಳಿದಱಲ್ಲಿ ಶುಚಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ ಸಿತ ಎಮ್ಬುದು (Nr.; ಬಿಳಿದಿನಲ್ಲಿ appears also Nn. 4. 6. 18. 28. 32. 40. 66). ಬಿಳಿದಿಗೊರೆದ ಕೆಮ್ಪಿರೆ (ತುರುಗಂ) ಜನ್ನನದು (Mr. 275). ರಾಮ ಬಿಳಿದಿನೊಳ್ ಅಕ್ಕು (504). (ಕುದುರೆಗೆ) ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ಪ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮದು (277). ಲೊಕ್ಕಿ ಬಿಳಿದಾದೊಡೆ ಶ್ವೇತಸುರಸೆ ಭೂತವೇಶಿ ಎನಿಸುಗು; ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc. Nr.). See Čpr. 5, 124; Grj. 2, after 106; Bp. 60, 48; ನಸು-.

ಬಿಳಿವಾರ biḷivâra. = ಬಿಲ್ವಾರ. A large and valuable forest tree, Albizzia odoratissima (Van Someren; My.).

ಬಿಳು biḷu. = ಬಿಳಿ, etc. — ಬಿಳುಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬಿಳಗಾರ, etc. (My.).

ಬಿಳುಪು biḷupu. = ಬಿಳಪು, ಬಿಳ್ಪು, ಬೆಳುಪು, ಬೆಳ್ಪು. Whiteness; the colour white (My.; Bp. 3, 1; B. 3, 99). ಬಿಳುಪುಬಣ್ಣ (ಶುಕ್ಲ, ಶುಭ್ರ, ಶುಚಿ, ಶ್ವೇತ, ವಿಶದ, etc.); ಬಿಳುಪು ಪಚ್ಚೆ ಎರಡೂ ಬೆರತ ಬಣ್ಣ (ಹರಿಣ, ಪಾಣ್ಡುರ, ಪಾಣ್ಡು); ಕೆಮ್ಪು ಬಿಳುಪು ಬೆರತಿರುವ ಬಣ್ಣ (ಪಾಟಲ, ಶ್ವೇತರಕ್ತ Si. 51). ಮುದಿತನದಿನ್ದ ಕೂದಲು ಮುನ್ತಾದ ರೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಣ್ಟಾಗುವ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ 195). ಬಿಳುಪು ಹಳದಿ ಬೆರತ ಪದಾರ್ಥ (ಹರಿಣ 419). ಬಿಳುಪು ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಪಾಟಲ, etc.); ಬಿಳುಪು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣವಳು (ವಾಮಲೋಚನೆ); ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವಱಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದಾದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ); ಬಿಳುಪು ಘನಮಾದ ಸಾರಂಗ (ನ್ಯಂಕು Nr.).

ಬಿಳೆ biḷĕ. = ಬಿಳಿ. (My.). Genitive ಬಿಳಿಯ, ಬಿಳೇ. — ಬಿಳೆಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. The pure white heron, Ardea modesta (Bd.). — ಬಿಳೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A white, good kind of betel-leaf. ಅಲ್ಲ ಅರಿಸಿಣವುಣ್ಬ, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳೆಯೆಲೆಯುಣ್ಬ, ಒಳ್ಳೆ ಹಲಸುಣ್ಬ; ಮಲೆಲಿಕ್ಕೆ ಮಲನಾಡನ್ ಅಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೇ? (Sp.). — ಬಿಳೆಹದ್ದು. The white-dotted eagle, Aquila punctata (Bd.). — ಬಿಳೇ ಉಡ. A kind of Agames, Physignathus mentager (Bd.). — ಬಿಳೇ ಎಕ್ಕೆ. (ಅಲರ್ಕ, ಪ್ರತಾಪಸ G.). — ಬಿಳೇ ಕಮಲ. (ಕುಮುದ G.). — ಬಿಳೇ ಕರಡಿ. A white bear (B. 3, 108). — ಬಿಳೇ ಕಱ್ಕೆ. (ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ, ಶತವೀರ್ಯ G.). — ಬಿಳೇ ಕಾಗದ. White paper (B. 4, 209). — ಬಿಳೇ ಕಾಚಿನ ಗಿಡ. (ಕದರ G.). — ಬಿಳೇ ಕುಮ್ಬಳಬಳ್ಳಿ. The white gourd, Beninkasa cerifera Savi. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಗಣಜಲೆಗಿಡ. A prostrate herb, Trianthema monogyna L. (St. & Pt.). — ಬಿಳೇ ಗುಲಾಬಿ. (ಸಹಾ G.). — ಬಿಳೇ ಗುಳ್ಳಗಿಡ. (ಗುಳ್ಳಗಿಡ St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಗೆಣಸು. A prickly kind of yam, Dioscorea tomentosa Spr. (St. & Pl.; My.). — ಬಿಳೇ ಜಾಲಿಮರ. The tree Acacia leucophlea Willd. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಜೇನುತುಪ್ಪ. A white kind of honey (G. 311). — ಬಿಳೇ ಜೋಳ. Great millet, Sorghum vulgare Pers. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ತಾಱೆಗಿಡ. (ಸೋಮವಲ್ಕ Si. 405). — ಬಿಳೇ ತಾವರೆ. (ಬಿಳೇ ನೆಯ್ದಿಲೆ St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ತೋಳ. A white wolf (B. 3, 85; 5, 252). — ಬಿಳೇದು (ಬಿಳಿಯ ಅದು, My.). That which is white. Plural ಬಿಳೇವು (B. 3, 55. 113). — ಬಿಳೇ ನನ್ದಿಮರ. (ನನ್ದಿಮರ Z.). — ಬಿಳೇ ನಾಗದನ್ತಿ. The Indian jalap, Ipomaea turpethum R. Br. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ನೆಕ್ಕಿ. A shrub or small tree, Vitex negundo L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ನೆಯ್ದಿಲೆ. The water-plant Nymphaea lotus L., var. pubescens Hook. f. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಬೂರಗದ ಮರ. A kind of silk-cotton tree, Eriodendron anfractuosum D. C. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಬೋವುಮರ. A tree yielding a kind of lac, Shorea talura Roxb. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಭೋಗಿಮರ. = ಬಿಳೇ ಬೋವುಮರ. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಮತ್ತಿ. The timber tree Terminalia paniculata Roth (Z.). — ಬಿಳೇ ಮನ್ದಾರ. A shrub with geminate leaves and white flowers, Bauhinia acuminata L. (St. & Pl.). — ಬಿಳೇ ಮರುಗದ ಗಿಡ. (ಫಣಿಜ್ಝಕ G.). — ಬಿಳೇ ಮಳಲು. White sand (B. 4, 225). — ಬಿಳೇ ಮೇಹ. A kind of mêha (G. 425). — ಬಿಳೇ ಲಕ್ಕಿ. (ಭೂತವೇಶಿ, ಶ್ವೇತಸುರಸ G.). — ಬಿಳೇ ಸೂಲಿಗಿಡ. A common shrub with white berries, Flüggea leucopyros Willd. (Z.). — ಬಿಳೇ ಹಣಜಿ. (ಗೋಲೋಮಿ G.). — ಬಿಳೇ ಹುಚ್ಚು ತರ್ಕನ ಕಸ. The herb Heliotropium ovalifolium Forsk. (Z.). — ಬಿಳೇ ಹೂವಿನ ಜಾಲೆ. (ಅರ್ಜಕ G.).

ಬಿಳೆದು biḷĕdu. = ಬಿಳಿದು, etc. (B. 1, 1).

ಬಿಳ್ಪು biḷpu. = ಬಿಳುಪು, etc. (ಗಾಂಗೇಯ, ಧವಲ Nn. 44; ಶುಭ್ರ 75; ಅರ್ಜುನ Mr. 508, o. r. ಬೆಳ್ಪು; My.). ಬಿಳ್ಪಿನಲ್ಲಿ (Nn. 26. 44).

ಬಿೞ್ bil̤ 1. = ಬೀೞ್ 1 (Śmd. 285), ಬೀೞು. To fall (ಪಡಲಿಡು Kk. 60; T. ವಿೞು, ವೀೞ್, M. ವೀೞು; Tu. ಬೂರು); to fall out, to happen: to happen to come: to turn out: to become;—to slip from the hand (ಕೆಯ್ಜೋಱಲ್ Śmd. I; M. ವಿೞುಕ್ಕು). **2,** to go to ruin, to be spoiled (ಪೞಸು Śmd. I; T. ವಿೞು, ವಿಳಿ; M. ವೀೞು);—to die (ಸಾಯ್ Śmd. I; T. ವಿಳಿ, ವಿೞು, ವೀ, ವೀಡು, M. ವೀೞು; Tĕ. ಬಿದ್ದು; Tu. ಬೂರು). P. ps. ಬಿೞ್ದು (Čpr. 5, 42 twice), ಬಿರ್ದು q. v., ಬಿದ್ದು, and abnormally ಬಿೞ್ತು (Bp. 44, 28). ಬಿೞ್ದುದು (ಪನ್ನ, ಪತಿತ Hlâ.). ಬಿೞ್ದಂ (Śmd. 49. 285. 288). ಈಗಳಿನ ದೆಸೆಗೆವಿೞ್ದ (-ಬಿೞ್ದ) ಮಹಾಕವೀಶ್ವರರ್ (134). ನೆನದನಾ ಹಿರಣ್ಯಕನನ್ನು ಬಿೞ್ದನ್ದನುಂ (203). See Abh. P. 13, 69; Grj. 10, 92; Ŗśv. 5, 39; 8, 124; 13, after 96; ಇೞಿವಿೞ್, ಬಯಲ್ಬಿೞ್.

ಬಿೞ್ bil̤ 2. P. p. of ಬಿೞ್ 1. — ಬಿೞ್ ತರ್. (= ಬಿದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To fall (Abh. P. 8, 29; 11, 107; 15, 63).

ಬಿೞಲ್ bil̤al. ಬಿೞಿಲು. = ಬಿೞಲ್ No. 1, ಬೀೞಲ್, ಬೀೞಿಲ್ ಬೀೞಿಲ್. A root that (falls or) grows down-

wards from the branches of a banian and other trees, a pendent root (ಜಟೆ, ನೇತ್ರ Si. 452; My.; T. ವಿಝುದು, ವೀಟ್; M. ವಿಝುದು, ವಿಡುವೇರ್, ವೇಡು). See Čpr. 8, after 44; Grj. 5, after 42; Si. 120. 121. 415. — ಬಿಳಿಲ್ವರೆ. -ಪರೆ. To spread like pendent roots (Čpr. 6, 59).

ಬಿಳಿಚು biḻiču. = ಬಿಳ್ಚು. To cause to fall, to put down (Bh. 4, 4, 101).

ಬಿಳಿಲ್ biḻil. ಬಿಳಿಲು. = ಬಿಬಿಲ್, etc. (ಜಟೆ Mr. 518; My.). 2, N. of a plant (ಓಷ್ಧ Mr. 121; T. ವಿಳಿಲ್, the grass Andropogon muricatum). — ಬಿಳಿಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a pendent root (Śśv. 3, after 35).

ಬಿಳ್ಕೆ biḻkĕ. = ಬಿಕ್ಕೆ, q. v. (ಒನ್ದು ಮರಂ Šmd. I).

ಬಿಳ್ಚು biḻču. = ಬಿಳಿಚು. To cause to fall, to fell (J. 20, 34).

ಬಿಳ್ತು biḻtu. = ಬಿತ್ತು 2. Falling, a fall (Abh. P. 11, 143); seed, a seed (Rśv. 11, 68).

ಬೀ bî. To end, to cease (v. i.); to fail; to fall away or off; to fade; to perish; to die (ಅವಸಾನ Šmd. Dh.; ತೀರ್ Bhn. 21; ಸವರ್, ತೀರ್ 33, o. r. ಸವೆ; ಬೀಡಾಗು, ಬೀಕಲಾಗು Šm. 22; T. ವೀ, act of forsaking; death). P. p. ಬೀತು (Šmd. 287 Cm.; Čpr. 7, 118). See Čpr. 8, 69; Bp. 22, 8; 26, 42; 37, 22; 40, 86; 47, 7; Bh. 7, 1, 8; 8, 26, 36; 9, 2, 45; J. 5, 48; 10, 14; 15, 17. 18; 18, 13; 24, 60.

ಬೀಕಲ್ bîkal. Ending, etc. (ಬೀತುದು, ಬೀಡಾದುದು Šm. 22).

ಬೀಗ bîga. 1. = ಬಿಯ್ಯಗ 1. A lock, a pad-lock (My.; B. 4, 148; Tĕ.; T., M. ವೀಗ; T. ವೀಕ್ಕು, to bind; cf. ಬಿಸು 3). — ಬೀಗದ ಕೆಯ್. A key (My.). ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕದ್ದ ಕಳ್ಳ ಬೀಗದ ಕೆಯ್ಗೆ ಬನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ಬೀಗದ ಮರ. The tree Elaeocarpus lanceaefolius Roxb. (St. & Pl.). — ಬೀಗಮುದ್ರೆ. A seal upon a door; shutting a door, locking up (My.; T., Tĕ.).

ಬೀಗ bîga. 2. = ಬಿಯ್ಯಗ 2. A relative by marriage (My.; ನಣ್ಟ, ಶ್ಯಾಲ G.; ಬಿದ್ದಿನ Bhn. 59, o. r. ಬಿದ್ದುನ; B. 5, 49; Tĕ. ವಿಯ್ಯ, ವೀಯ; M. ವೇಟ್ಟ್, connexions and relations). ಬೀಗನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂ ವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Prv. s. ಮನೆ.

ಬೀಗತನ bîgatana. Relationship by marriage (My.).

ಬೀಗತಿ bîgati. A female relative by marriage (My.).

ಬೀಗಿತಿ bîgiti. = ಬೀಗತಿ. (My.).

ಬೀಗು bîgu. 1. To go backwards, to recede, to retreat (ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು Šm. 82; Č. Bp. 1, 2; J. 16, 39; Tĕ. ವೀಗು; T. ವಿಲಗು; M. ವಿಲಙ್ಙು, to go aside).

ಬೀಗು bîgu. 2. To become large, stout, bulky or big, to swell (ಸ್ಥೌಲ್ಯ Šmd. Dh., Šm. 82; ಬಾ Bhn. 21; Čpr 4, 48; Abh. P. 7, 157; Râm. 3, 8, 4; Śśv. 1, 51; Tĕ. ವೀಗು, ವಿಕ್ಕು; T. ವೀಂಗು; M. ವೀಙ್ಙು, ವೀರ್ಕು; T., M. ವೀಝು, to be great or grand; to be puffed up, inflated, proud; cf. ಬಿಣ್);—to behave proudly. ಬಾಗಿದರೂ ಬೀಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Prv. s. ತೇಗು 2. 2, to be elated, to rejoice (ಹರ್ಷಭಾವ Šmd. Dh.; ಹರಿಸ Šm. 82; Čpr. 8, 73; V. 5, 67; Śśv. 5, 37; J. 22, 41).

ಬೀಜ bîja. = ವೀಜ 1. *Seed (of plants, etc.), seed-corn, grain; semen virile.* 2, *source, cause, origin, beginning.* 3, algebra. 4, a testicle (Tĕ.; Mhr. ಬೀ). See ಬಿತ್ತು. ಬೀಜವೊನ್ದಾದರೆ ಫಲವೊನ್ದೇ?—ಬೀಜವಿಲ್ಲದೆ ಮರವಿಲ್ಲ, ಮರವಿಲ್ಲದೆ ಬೀಜವಿಲ್ಲ.—ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ?—ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಬೀಜಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To sow (My.). — ಬೀಜಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see seed: to be sown with seed (My.). ಮಳೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಹೊಲಗಳು ಬೀಜಗಾಣುವದಿಲ್ಲ (B. 2, 49). — ಬೀಜವರಿ. The amount of seed required for a portion of land (My.; Tĕ.). ಇಕ್ಕಳ ಬೀಜವರೀ ನೆಲ (ಪ್ರಾಣಿಕ); ಒನ್ದು ಕಣ್ಡುಗ ಬೀಜವರೀ ನೆಲ (ಖಾರೀಕ, etc. Si. 302).

ಬೀಜಕೋಶ bîja-kôśa. *A seed-vessel, the pericarp of a flower; the seed-vessel of the lotus* (ಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 420).

ಬೀಜಕೋಶಿ bîja-kôśi. *A pod, a legume.*

ಬೀಜಗಣಿತ bîja-gaṇita. Algebra. (My.).

ಬೀಜಪೂರ bîja-pûra. *Common citron.* 2, *a variety of citron, Citrus medica* Lin.

ಬೀಜಸಞ್ಜ್ಞಕ bîja-sañjñaka. Being called seed or source. ಬೀಜಸಞ್ಜ್ಞಕಮ್ ಆಹ ಸುರಾರವಪ್ಪುದ್ರವ್ಯ (ಕಿಣ್ವ, ನಗ್ನಹು Nr.).

ಬೀಜಸ್ಥಾಪನ bîja-sthâpana. Planting or putting seed. See ಬಿತ್ತು.

ಬೀಜಾಕೃತ bîjâ-kṛita. *Harrowed or ploughed over after sowing.*

ಬೀಜಾಕ್ಷರ bîja-akshara. The principal syllable of a mantra; a syllable that is used to represent a certain mantra. (Râm. 1, 2, 9).

ಬೀಜಾವಾಪ bîja-âvâpa. Sowing seed (My.).

ಬೀಜಿ bîji. Possessing, or bearing, seed; being of the race of. See ರಾಜ-.

ಬೀಜ್ಯ bîjya. Sprung from seed; *sprung from or belonging to any family.*

ಬೀಟಿ bîṭi. = ಬೀಟೆ 1. (St. & Pl.; Tu.).

ಬೀಟೆ bîṭĕ. 1. = (ಇಬಡಿ, ಇಬ್ಬಡಿ), ಬೀಟಿ. The black-wood tree, Dalbergia latifolia Roxb. (My.; M. ವೀಟ್ಟಿ; ಮಜ್ಜೆ Mr. 120).

ಬೀಟೆ bîṭĕ. 2. = ಬೀಡಿ, ಬೀಡು 1, ಬೀಡೆ. (A separation), a chink, a fissure, a crack, a crevice (My.; Bp. 27, 17; Tĕ. ಬೀಟಿಕೆ, ವೀಟಿಕೆ; cf. ಬೇಟ್, ಬೇಟು). — ಬೀಟೆ ಬಿರಿ. = ಬೀಟೆ ಬೀಳು. (My.). — ಬೀಟೆ ಬೀಳು. A crack to occur, to crack, to be cleft (My.).

ಬೀಡಾರ (bîḍu2-âra1). = (ಬಿಡದಿ), ಬಿಡಾರ. A halting- or dwelling-place: a house (ಮನೆ Bhn. 40; T., M. ವೀಡಾರ). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡಾರ (ಉಪಕಾರ್ಯೆ, ಉಪಕಾರಿಕೆ Hlâ.). See Bp. 27, 52; Č. Bp. 47, 33; Bh. 1, 8, 71; 1, 12, 6. — ಬೀಡಾರ ಮಾಡು. To take lodgings, to lodge. ವಿಪ್ರನೊಬ್ಬನ ಭವನದಲಿ ಮಾಡಿದರು ಬೀಡಾರವನು (Bh. 1, 10, 3).

ಬೀಡಿ bîḍi. = ಬೀಟೆ 2. (Bh. 8, 10, 10).

ಬೀಡಿ bîḍi. A small shiroot, a cigarette (My.; H.).

ಬೀಡಿಕೆ bîḍikĕ. Halting; a halting- or resting-place: a camp (ನಿವೇಶ, ಶಿಬಿರ Hlâ.; Čpr. 3, 67; Râm. 6, 55, 15). ಬೀಡಿಕೆಯೆತ್ತು ಆದರೆ ಹಾಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ (Prv.).

ಬೀಡು bîḍu. 1. = ಬೀಟೆ 2, etc. (ಬಿರಿದುದು Kk. 67, o. r. ಬಿರುಕು; Bh. 3, 19, 37; T. ವೀಙ್ಙು).

ಬೀಡು bîḍu. 2. = ಬೀಟ್ 3. (fr. ಬಿಡು Śmd. 250). Leaving; leave;—dismission;—discharging (an arrow, Abh. P. 9, 63);—halting, stopping (ಬಿಡುವ ಭಾವ Śm. 94); that which is left out or omitted. 2, a halting place, a camp, a habitation, an abode, a residence, a house, a place (ನೆಲೆ, ಪೊಟಿಲ್, ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ, ತಾಣ, ಇಮ್ಮು, etc., ಆಶ್ರಯ Śm. 58; ಮನೆ 94; ನೆಲೆ, ಪೊಟಿಲ್, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; T., M., Tĕ. ವೀಡು; Tu. ಬೂಡು). ಕುಬೇರನ ಬೀಡು (ಅಲಕೆ); ರಾಜಧಾನಿಯ ಕೆಲದ ಬೀಡು (ಶಾಖಾನಗರ, ಉಪನಗರ); ಜನಕನ ಬೀಡು (ಮಿಥಿಲೆ Hlâ.; Mr. 190). ನಗರದೊತ್ತಿನ ಬೀಡು (ಉಪನಗರ Mr. 190). ಅರಸುಗಳ ಬೀಡು (ಉಪಕಾರಿಕೆ 191). ರಾಗವೇ ಮೂಡಲೂ, ಯೋಗವೇ ಬಡಗಲೂ, ರೋಗವೇ ಶುದ್ಧ ಪಡವಲೂ, ತೆಂಕಲೂ ಭೋಗದ ಬೀಡು (Sp.). See Śmd. 84 & 281 (Mdb.); Čpr. 5, 102; Abh. P. 7, after 80; 14, after 3, 33 & 105; Bp. 9, 8; 43, 52; Prll. 3, 2; ಕಣ್ಬೀಡು, ತಲೆವೀಡು, ತಾಯ್ವೀಡು, ನೆಲೆವೀಡು, ಪುಣ್ಯವೀಡು, ಪೊಱ ಬೀಡು, ಸಂಕಲೆವೀಡು. — ಬೀಡಂ ಬಿಡಿಸು. To encamp (v. t., J. 7, 8). — ಬೀಡಂ ಬಿಡು. = ಬೀಡುವಿಡು. (Abh. P. 12, after 40). — ಬೀಡಾಗು. -ಆಗು. To become a place for— (Śśv. 4, 133). 2, to encamp (v. i., J. 26, 2). — ಬೀಡು ಕೊಳ್. = ಬೀಱಿಕ್ಕೊಳ್ (Śmd. 28). To take leave, etc. — ಬೀಡುಗಲಹ. -ಕಲಹ. Quarrel in a camp, etc. (Bh. 1, 8, 2). — ಬೀಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To encamp (J. 2, 65). — ಬೀಡುದಾಣ. -ತಾಣ. Lodgings (Čpr. 5, after 121). — ಬೀಡು ಬೀಡು. rep. (J. 5, 70). — ಬೀಡುವಿಡು. -ಬಿಡು. To encamp (v. i., Čpr. 6, after 88; Abh. P. 15, after 55).

ಬೀಡು bîḍu. 3. A mass, a pile, a heap (J. 10, 3; 17, 20).; a crowd (of people, Bh. 1, 8, 84; Tu. ಬೀಡು; T. ಪೀಡು, greatness; strength; *cf.* ಬಿಡಯ 1, ಬಿಸು 3, ಬೀಗು 2).

ಬೀಡು bîḍu. 4. (fr. ಬಿಟ್ 1, ಬೀಟ್ 1; *cf.* ಬೀ). = ಬೀಟ್ 2. A waste, a wild, uncultivated, waste land (My.; Tĕ. ಬೀಡು, ಬೀಱು). — ಬೀಡಾಗು. -ಆಗು. To perish; to become waste (ಬೀ, ಬೀಕಲಾಗು Śm. 22). — ಬೀಡು ಬಿಡು. To let remain waste or uncultivated (My.). — ಬೀಡು ಬೀಱು. = ಬೀಱು ಬೀಱು. To become or remain uncultivated (My.).

ಬೀಡೆ bîḍĕ. = ಬೀಟೆ 2, etc. (Rśv. 5, 33). — ಬೀಡೆವಿರಿ. -ಬಿರಿ. = ಬೀಟೆ ಬಿರಿ. (Śśv. 2, after 42).

ಬೀಣೆ bîṇĕ. = ವೀಣೆ (Śmd. 342). See Śmd. 81. 408; Čpr. 7, 97.

ಬೀತು bîtu. P. p. of ಬೀ.

ಬೀದಿ bîdi. Tbh. of ವೀಥಿ (Śmd. 341; ಪ್ರತೋಲಿ, etc. Hlâ.; ವಿತಿಖೆ, etc. Mr. 191; C.). ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೀದಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To construct a line or road (Čpr. 7, after 92). — ಬೀದಿಗಲಹ. -ಕಲಹ. = ಬೀದಿಜಗಳ. (Bh. 1, 8, 2). — ಬೀದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a line; to take and follow a road (Rśv. 6, after 11). — ಬೀದಿಜಗಳ. A street quarrel (My.). ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡ (or ಹಣಹಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prv.). — ಬೀದಿ ಬೀದಿ. rep. (Bp. 10, 5; 28, 18). — ಬೀದಿವರಿ. -ಪರಿ. 1. To run from street to street: to run at one's pleasure (ಜರಗು, ವಿಸಟಮ್ಬರಿ Bhn. 10; Grj. 2, after 106; 4, after 104; Râm. 5, 8, 74; Rśv. 5, after 19; 6, after 11; J. 14, 6). — ಬೀದಿವರಿ. -ಪರಿ. 2. A run ad libitum (Râm. 5, 8, 73). — ಬೀದಿವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To cause to run ad libitum (J. 25, 49).

ಬೀಬಿ bîbi. = ಬೂಬು. A Musalman lady (Mhr., H. ಬಿಬೀ). — ಬೀಬಿಸಾಹೇಬ. A lady (My.); a wife (My.).

ಬೀಭತ್ಸ bîbhatsa. Loathsome, disgusting, nauseous, detestable, hideous; loathing, detesting;—*mischievous, cruel.* 2, *disgust, abhorrence; the disgusting sentiment or rasa* (Kâvy. IV, 1, 10; IV, 2, 42. 46. 52).

ಬೀಭತ್ಸು bîbhatsu. = ಬೀಭತ್ಸ. 2, N. of Arjuna. (J. 7, 23; 13, 15).

ಬೀಮ bîma. Tbh. of ಭೀಮ (Śmd. 339; C.).

ಬೀಯ biya. Rice when cleared from the husk (Tĕ. ಬಿಯ್ಯ, ಬೀಯ): food. ಉಣ್ಣದರ ಬೀಯ (ಅಮೃತ, ಅಮರ್ದು, etc. Kk. 10*a*).

ಬೀಯ bîya. = ಬಿಯ್ಯ. Tbh. of ವ್ಯಯ. (Bp. 25, 10; 28, 22; 29, 30; Bh. 1, 10, 14; 2, 1, 39; 7, 1, 16; 8, 18, 23). 2, in a destructive, hurtful manner (Bh. 1, 10, 26).

ಬೀರ bîra. = ಈರ 1, ವೀರ (Śmd. 342), ಬೀರೆ. A hero, a brave man, a warrior. 2, Vîrabhadra (Kk. 6; Śm. 5; V. 4, 36), who is especially the shepherd caste's deity; a common proper name among shepherds (My.). 3, heroism, valour (see Śmd. s. ಬೆಳಗು 1; Abh. P. 11, 36; 14, 119). — ಬೀರಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. A kaččĕ fit for warriors or brave men (Rśv. 6, after 11; My.). — ಬೀರಜೇಗಟೆ. A jêgaṭĕ fit for warriors etc. (Rśv. 6, after 11). — ಬೀರಡವುಡೆ. A ḍavuḍĕ fit for warriors etc. (Rśv. 6, after 11). — ಬೀರವದ್ದಳೆ. -ಮದ್ದಳೆ. A maddaḷĕ fit for warriors etc. (Čpr. 7, 43; Abh. P. 13, after 34). — ಬೀರಸಿರಿ. Tbh. of ವೀರಶ್ರೀ (Śmd. 376: Abh. P. 12, after 49; Rśv. 6, after 11).

ಬೀರಿ bîri. N. of shepherds' women (My.).

ಬೀರು bîru. A "bureau" (My.). 2, "beer" (My.).

ಬೀರೆ bîrĕ. = ಬೀರ. Vîrabhadra (My.). — ಬೀರೆದೇವ. = ಬೀರೆ. (My.). ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬೀರೆದೇವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯಿಲ್ಲ (Prv., used of unchaste widows).

ಬೀಱ್ bîṟ. (Śmd. 59). ಬೀಱು. 1. To throw away: to fling, to throw, as an arrow, a stone, stick, etc. (J. 22, 15; 33, 11, where ಬೀರ್ದುರ್; My.; T. ವೀಜು; *cf.* ಬೀಸು 1);—to give away according to one's inclination or at one's pleasure, to spend or bestow profusely, to give liberally or magnanimously (ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರದಾನ Śmd. Dh.; T. ವೀಜಲ್, a liberal giving); to spread (v. t.). P. p. ಬೀಱಿ (Čpr. 6, 82), ಬೀಱುವ (1, 51). ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಂಗಳುಮನ್ ಒಳಕೊಣ್ಡಾಳ್ವನವ್ವೋನಿಧಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀಱಲ್ (Śmd. 208). See Čpr. 3, 16. 81; Abh. P. 1, 103; 8, 12; Grj. 4, after 89; 4, 96; Bp. 1, 50; 26, 8; 42, 18; Rśv. 8, 99; 13, 69. 91; Śśv. 3, 62; Prll. 3, 31; Râghĕ. 17, 74; J. 15, 43; B. 2, 14. 2, to spread, to become extensive (Bp. 10, 8; 36, 28; J. 15, 9, where ಬೀರ್ದರ್).

ಬೀಱ್ bîṟ. ಬೀಱು. 2. Throwing, flinging;—spending profusely (Bp. 40, 57). — ಬೀಱುಗುಣ್ಡು. A ball that is thrown (Č. Bp. 42, 27).

ಬೀಱಿಗ bîṟiga. A scattered, disorderly mass (Čh. v. 19).

ಬೀವು bîvu. A kind of utensil (ಕೃತ್ತಿಕೆ Mr. 207).

ಬೀಸ bīsa. = ಬೀಸು 2. — ಬೀಸಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A kind of knife or sword (ತೋಮರ, ಪಟಿ G.).

ಬೀಸಣಿಕೆ bīsaṇikĕ. = ಬೀಸಣಿಗೆ. (My.; ತಾಲವೃನ್ತಕ, ವ್ಯಜನ G.; B. 3, 80; 5, 238).

ಬೀಸಣಿಗೆ bīsaṇigĕ. (fr. ಬೀಸು 1). A fan (ತಾಲವೃನ್ತ, ವ್ಯಜನ Hlâ., Mr. 208; ವ್ಯಜನ, ತಾಲವೃನ್ತಕ Nr., Si. 231; ಪರಿಗ್ರಹ, ವ್ಯಜನ Nn. 166; ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ Ĉt. II, 47; Bp. 12, 9; Si. 240; T. ವಿಜಿಱಿ; M. ವೀಶೇಱಿ; Tĕ. ವೀಜೋಪು, ವೀವನೆ).

ಬೀಸರ bīsara. (fr. ಬೀ). End; destruction (Ĉpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 119). ಆ ಸುಯೋಧನಸುತರ ಸರಳ ವಿಲಾಸವನು ಖಣ್ಡಿಸಿದನ್, ಅತನ ಬೀಸರಕೆ ಬನ್ದಡ್ಡ ಬೀಳುವ ಭಟರ ಕೆಡೆಯೆಚ್ಚಂ (Bh. 7, 6, 83). — ಬೀಸರವ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To reach the end, to terminate, to have an end. ಪಲವು ಬಗೆಯ ಗಾಣಂಗಳಂ ಬಿರ್ಚುವಲೆ ಬಳ್ಳಿವಲೆ ಗೋರಿವಲೆ ಕಣ್ಣಿವಲೆಗಳೆಪ್ಪಿವಂ ಬೀಸರವ್ಪೋಗದೆ ಬಿರ್ಚಿ ಬೀಸಿದಾಗಳ್ (Rŝv. 5, after 114).

ಬೀಸಿಗೆ bīsigĕ. Tbh. of ವಿಂಶತಿ. Twenty (My.). 2, twenty palas (see Mr. s. ಪಾಗ).

ಬೀಸಿಸು bīsisu. To cause to turn round, mill, etc. (My.; B. 5, 139).

ಬೀಸು bīsu. 1. (= ಬಿಸು 2). To swing, to turn round, to whirl, to wave, to brandish;—to fan (Ĉpr. 5, after 19; 8, 91);—to throw, as a net;—to blow, as the wind (Ĉpr. 8, 98);—to mill, to grind (ಆವರ್ತನ Ŝmd. Dh.; C.; T. ವೀಜು; M. ವೀಜು, ವೀಯು, ವೀಶು; Tĕ. ವಿಸರು, ವೀಚು, ವೀವು; *cf.* ವೀಜನ). ಕೆಯ್ವಾರಮಂ ಬೀಸಿದನ್ತೆ ಬಟ್ಟಿತ್ತಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಸೊನ್ನೆ (Ŝmd. 26). ನಯದಿಂ ಬೀಸುಗುಂ ಗನ್ಧವಾಹಂ (267). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಗಾಳಿ ಬೀಸಲೊಡಮ್ ಎಲೆ ಕಱಿಲ್ದುವು (297). ಬೀಸುವ ಚಾಮರಂ (201). ತೊಡರೆ ಮೀನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ (Lîlv. 3, 2). ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ. — ಬೀಸೊ ಕೆಯ್ (or ಬೀಸೊ ದೊಣ್ಣೆ) ತಪ್ಪಿದರೆ ಸಹಸ್ರಕಾಲ (Prvs.). ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು (ಸೂತ, ಜಾಲಿ, ಬಲೆಗಾಱ Nn. 32). See Bp. 27, 20. 23. 26; 32, 25; 36, 47; 38, 9; 61, 11; Bh. 1, 8, 53; 3, 13, 30; Rŝv. 5, 32; 11, 23; Ŝŝv. 1, after 79; 3, 64; J. 8, 2; 15, 3. 17; 28, 36; Si. 267. 306; B. 5, 129. 238; ಕೆಯ್ಬೀಸು, ಬಲೆವೀಸು; Prv. s. ಯಾವ. 2, to cast, *i. e.* to put, bamboo rafters on a sloping roof (My.). — ಬೀಸಾಡು. -ಅಡು. (= ಬಿಸಾಡು). To swing and let go from the hand: to fling, to throw away (ಕರವಿಮೋಚನ Ŝmd. Dh.; Dp. 119, 3; My.); to cast away carelessly, etc. (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ, ಬಿಸುಡು Ŝmd. Dh.; My.). 2, to turn or swing about, as an elephant's ears (v. i., B. 4, 22). 3, to be flung away or lost from carelessness (My.). — ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. A millstone (ಸಂಘಟ್ಟ Mr. 206). ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ತಿರುಗೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ತೋಯಿಸು. — ಬೀಸೂ ಕಲ್ಲು. = ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. (B. 5, 129. 134. 148. 180; My.).

ಬೀಸು bīsu. 2. = ಬೀಸ. Swinging, etc. See ಬಿಡ-. — ಬೀಸುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A millstone (My.). — ಬೀಸುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. An arm or hand that is swung about (Bp. 20, 11). — ಬೀಸುದೋಳ್. -ತೋಳ್. An arm that is swung about (V. 11, 60). — ಬೀಸುವಲೆ. -ಬಲೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 23; Ŝŝv. 3, 23). ಪಾಸುವಲೆ ಬೀಸುವಲೆ (Râghĉ. 17, 67).

ಬೀಳ್ bīḷ. ಬೀಳು. 1. = ಬೀೞ್ 1, q. v. To fall, etc. (ಪತನ Ŝmd. Dh., Nn. 154, Ŝm. 115; ಪತನಕ್ರಿಯೆ Ŝmd. I; ಪಡಲಿಡು Ŝm. 60). The P. ps. ಬಿಟ್ಟು, ಬಿರ್ದು, ಬಿದ್ದು are taken from ಬೀೞ್ 1, as also the forms of the 3rd person singular imperfect ಬಿಟ್ಟುದು, ಬಿರ್ದುದು, ಬಿದ್ದುದು, ಬಿತ್ತು. ಬೀಳ್ವಿ (Bp. 45, 26. 33; 46, 57; 60, 57), ಬೀಳುವ, ಬೀಳೋ (C.). ಕೂಡಿದಂಗೆ ರಡಂ ಬಗೆದಾತನುಂ ನರಕದೊಳ್ ಬೀಳ್ವಲ್ಲಿಗೇಂ ಸನ್ದೆಯಂ? (Ŝmd. 89). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳ್ ಮೋಹಮೆಂಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳ್ ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀಳದೆ, ಜೀವನೆ, ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯಱಿತು (Jmt. 24). ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ ಶೋಕದಿನ್ದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದರೆ ನೂಱು ತೆಱನಾದ ನದಿ (ಶತದ್ರು); ಹನಿತು ಬೀಳಲಾದುದು (ವಿನಾಶೋನ್ಮುಖ, ಪಕ್ವ Nr.). ಬೀಳೋ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಪತಯಾಲು, ಪಾತುಕ Si. 360). ತಿರಿಗಿ ಬಿದ್ದುದು (ಪ್ರಸವ್ಯ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, ಅಪಸವ್ಯ, ಅಪಷ್ಟು 376). ಜಾಱಿ ಬಿದ್ದದು (ಸ್ರಸ್ತ, ಧ್ವಸ್ತ, ಭ್ರಷ್ಟ, ಪನ್ನ, ಚ್ಯುತ, etc. 382). ಮಾತುಗಳೞಿಯದಧಮರಿಗೆ ಮಾಣಿಕವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.; see ತೂತು ಬೀಳು). ಸೂರ್ಯನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಚಳಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು (B. 2, 24). ಎಷ್ಟೋ ಹುಡುಗರು ಕೆಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗೆ ಬಿದ್ದು, . . . ವೇಳೆಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆಯುವರು (4, 1). ಈಗ ನೀನು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡ ಬೇಕು? (4, 2). ಹೊತ್ತು ಬನ್ದಾಗ ಅದು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೀತು (4, 12). ತಮಗಿನ್ತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರ ಕೂಡ ಸರಿಕತನದ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಮಾಡುವ ಭರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬೀಳ ಬಾರದು (4, 12). ಖನಿಜಕೋಟಿ ಹಲವು ರೀತಿಯಿನ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ (4, 15). ತುಳಾಪುರವೆಮ್ಬ ಹೆಸರು ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಾಯಿತೆನ್ದರೆ (4, 30). ದೂರ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಅರ್ಧ ರೂಪಾಯಿ, ಮುಕ್ಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ, ಒನ್ದು ರೂಪಾಯಿಯ ತನಕ, ಬೀಳುವದು (are to be laid or paid down as price or postage, 4, 87). ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವುಗಳ ಕಾರಣ ಬೀಳುತ್ತದೆ (4, 88). ಕಬ್ಬಿಣ ಮುನ್ತಾದ ಧಾತುಗಳು ಹಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕಾರಣ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳುವದು (4, 95). ಇನ್ಥಾದ್ದೊನ್ದು ಪತ್ರದ ಎರಡೂ ಮೆಯ್ ಛಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡೂವರೆ ವಿಪಳ ಸಹ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ (are not required, 4, 103). ಉಗಿಯ ಯನ್ತ್ರದಿನ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಬೀಳದೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ (4, 103). ನನ್ನ ತಿಗಟೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಱೆತು ಹೋಗಿದ್ದೆನು, ಮುನ್ದೆ ಅದಱ ಕಾರಣ ಬಿದ್ದದಱಿನ್ದ (4, 110). ಇನ್ನು ಮುನ್ದೆ ಪರದೇಶಗಳಿನ್ದ ಈಗಿನಷ್ಟು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲೀ ತರಿಸುವ ಕಾರಣ ಬೀಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (4, 165). ಅಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಬೀಳದೆ ನಿನಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳು ದೊರೆಯುವವು (4, 180). ಶಹಾಮೃಗದ ಗಱಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಬೀಳುವದು (4, 193). ನೊಣ ಬಿದ್ದ ಊಟಾ ಮಾಡಿ ಕಳಕಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಬಾಧೆ ಪಡುವ ಬಾಱಿಗಿನ್ತ ಬಕನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳೋದುತ್ತಮ. — ಬಿದ್ದ ಬಱೀಲಿ ಬೆಱಣಿ ಆಯ ಬೇಕು, ಇದ್ದ ಬಱೀಲಿ ಇರ ಬೇಕು (Prvs.). See Bp. 5, 52; 16, 5; 20, 21; 40, 6; 46, 44; 47, 19; 52, 17; 55, 4; 58, 28; 61, 11; Bh. 1, 8, 91; 1, 19, 19; 2, 13, 16; Râm. 3, 2, 21; Si. 83. 87. 115. 267. 274. 299; B. 5, 230. 301; ಕಿಡಿವೀೞ್, ಜರ್ಗುವೀೞ್, ಬೆಮ್ಬೀೞ್; Prvs. s. ತಾನು. — ಬಿದ್ದು ಕೊಳ್ಳು. To lie down (B. 2, 50; 3, 10. 109; 4, 213; C.). — ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗು. To wallow from laughter (B. 2, 34; C.). — ಬೀಳಗೆಡಹಿಸು. -ಕೆಡಹಿಸು. To cause to fell (Bh. 6, 5, 13). — ಬೀಳಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To fell (Râm. in W. v. 449). — ಬೀಳ ಸದೆ. To beat down (Bp. 14, 20). — ಬೀಳ ಹೊಡೆ. = ಬೀಳ ಸದೆ. (Bp. 49, 10).

ಬೀಳ್ bīḷ. ಬೀಳು. 2. = ಬೀಡು 4. A waste, etc. (ಮಾಡದ ಕೆಯ್ Ŝmd. I; ಖಿಲಕ್ಷೇತ್ರ Ŝmd. Dh., Ŝm. 115; My.). 2, that which is inferior or bad (My.; see ಮೇಲು ಬೀಳು). 3, a mistake, as in writing (J. 30, 28). 4, prostration (from disease, My.). — ಬೀಳು ಕೆಡವು. To leave uncultivated or fallow (My.). — ಬೀಳುಗೆಡವು. -ಕೆಡವು. = ಬೀಳು ಕೆಡವು. (B. 5, 85). — ಬೀಳು ಬೀಳು. = ಬೀಡು ಬೀಳು. To remain untilled (B. 5, 99. 105; My.). ತಾಳ್ಮೆಯಿ

ಡ್ಡ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಬೀೞು ಬಿದ್ದರೆ ಬಾಟ್ಯಾನು (Prv.). — ಬೀೞುಭೂಮಿ. = ಬೀೞು. (My.). ಬೀೞುಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾಗು ಮಾಡೋಣ (G. 127). — ಬೀೞುಬಟ್ಟೆ. A powerless arm (My.). ಹಾಯಿತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಬೀೞುಬಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಬೀೞುವಚನ. A bad, worthless word or speech (Bh. 8, 9, 12). — ಬೀೞ್ಮಾಡು. To worst (Râm. 1, 5, 32).—See Prv. s. ತಾನು.

ಬೀೞ್ bil̤. ಬೀೞು. 3. = ಬೀಡು 2 (Šmd. 28). Leaving, leave, etc. — ಬೀೞಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. A consonant (ವ್ಯಂಜನ Šmd. 146; Šs.; *cf.* ಬೀೞು 2? M. ವೀೞಕ್ಷರ, a letter that might be left out). — ಬೀೞು ಕೊಡು. = ಬೀೞ್ಕೊಡು. (Bh. 1, 8, 60; 2, 13, 13). — ಬೀೞುಡೆ. -ಉಡೆ. A garment that has been (worn and) left or put away (as unclean, Abh. P. 9, 178; V. 38, 66). — ಬೀೞ್ಕೊಡು. = ಬೀೞು ಕೊಡು. To give leave to go: to dismiss (with accusative, Ršv. 13, after 97; Ššv. 5, 55; 5, after 55; J. 7, 35; 18, 39; 31, 53). — ಬೀೞ್ಕೊಳ್. = ಬೀಡು ಕೊಳ್ (Šmd. 28). To take leave to go: to quit (with accusative, Čpr. 3, after 80; 7, after 28; Abh. P. 7, after 7; Bh. 1, 8, 60. 66; J. 2, 45; 5, 60; 18, 6; 29, 26. 27. 40). — ಬೀೞ್ಕೊಳಿಸು. To give leave to go: to dismiss (with accusative, Abh. 7, after 84). — ಬೀೞ್ಗೊಳ್. = ಬೀೞ್ಕೊಳ್. (with accusative, Bp. 4, 49).

ಬೀೞಲ್ bil̤al. ಬೀೞಲು. = ಬಿೞಲ್, etc. ಮರದ ಬೀೞಲು (ಜಟೆ, ತಿಥೆ Hlâ.; ಜಟೆ Kk. 19, o. r. ಬೀೞಲ್). ಗುಡ್ಡಗೊಮ್ಬಿನ ಬೀೞಲು (ಕ್ಷುಪ, ಹ್ರಸ್ವಶಾಖಾಶಿಫ Nr.).

ಬೀೞಿಲ್ bil̤il. ಬೀೞಿಲು. = ಬೀೞಲ್, etc. (ಮರದ ಜಡೆ Šmd. I, Šm. 24; ತಿಫೆ, ಜಟೆ Mr. 106). ಮರದ ಬೀೞಿಲು (ಕುಜಾತಜಟೆ Nn. 66; ತಿಫೆ, ಜಟೆ 100, o. r. ಬೀೞಲು).

ಬೀೞಿಸು bil̤isu. To cause to fall; to fell, etc. (My.; J. 22, 7; Bh. 4, 4, 99).

ಬೀೞು bil̤u. 1. 2. 3. = ಬೀೞ್ 1. 2 (C.). 3. P. p. of the verb: ಬಿದ್ದು (C.).

ಬೀೞು bil̤u. 4. A creeping plant, a creeper (My.; see Prv. s. ತಾನು).

ಬೀೞುಲ್ bil̤ul. ಬೀೞುಲು. = ಬೀೞಲ್, etc. ಕೊಮ್ಬಿನ ಬೀೞುಲು (ಶಾಖಾಶಿಫೆ, ಅವರೋಹ Nr.).

ಬೀೞುವಿಕೆ bil̤uvikĕ. Falling, etc. (ವ್ಯಸನ, ಭ್ರಂಶ Si. 437).

ಬು bu. An imitative sound. — ಬು ಬು ಬು. rep. (Bp. 9, 12; 58, 23). — ಬು ಬೂ ಬೋ. rep. The sound of a large kahal̤ĕ (My.).

ಬುಕ bukа. = ವೃಕ. (ಗೋಳೀ ಹೂವು G.).

ಬುಕಣಿ bukaṇi. Powder (My.; Mhr. ಬುಕಟೀ, ಬುಕಣೀ, ಬುಕೀ).

ಬುಕ್ಕ bukka. 1. *The heart* (ಅಗ್ರಮಾಂಸ, ಬಹ ಬಿಕ್ಕು Mr. 398). 2, a goat.

ಬುಕ್ಕ bukka. 2. (Tbh. of ಭುಕ್). — ಬುಕ್ಕರಾಯ. N. of a king. ಬುಕ್ಕರಾಯ ಮೆಚ್ಚಿ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮಟಿ ಕೊಟ್ಟ (Prv.).

ಬುಕ್ಕಿ bukki. A fragrant powder, much used in offering to idols (Mhr. ಬುಕಾ, ಭುಕಾ). — ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು. = ಬುಕ್ಕಿ, ಬುಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು. (My.; ಪಟವಾಸಕ, ಪಿಷ್ಟಾತ G.; B. 4, 147). — ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟುಗಾಱ. (ಸುಗನ್ಧಿ G.). — ಬುಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು. = ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟು. (ಚರ್ಚೆ, etc. Si. 225). See ಮೇಲು-.

ಬುಕ್ಕೆ bukkĕ. *The heart.*

ಬುಗ buga. = ಭುಗ, ಭುಗಿ, etc. — ಬುಗ ಬುಗನೆ. rep. With the repeated sound of ಬುಗ (My.).

ಬುಗಡಿ bugaḍi. = ಬುಗುಡಿ. An ear-ornament of females worn in the upper part of the ear (My.; T. ಪುಗಿಡಿ, Tĕ. ಬೊಗಡೆ; Mhr. ಬುಗಡೀ). ಬುಗಡಿಯಾದರೆ ದಗಡೀ ಮಗಳಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). See Prvs. s. ದಗಡಿ and ಬೇಗಡೆ 1. — ಬುಗಡಿಯಂಚು. -ಅಂಚು. A kind of ornamental border (My.).

ಬುಗರಿ bugari. = ಬುಗುರಿ. The porcher tree, Hibiscus populneoides Roxb. (Thespesia populnea Corr.; My. = T. ಪೂವರಜು; its fruits are used like tops).

ಬುಗರಿ bugari. = ಬಗರಿ, ಬುಗುರಿ, ಬೊಗರಿ. A spinning top (J. 13, 5; My.; Mhr. ಭೋವರಾ, ಭೋಂವರಾ, fr. ಭೋವಣೇಂ, to turn round). — ಬುಗರಿಯಾಟ. -ಆಟ. A game at tops (My.). — ಬುಗರಿಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To spin a top (My.).

ಬುಗಿ bugi. = ಭುಗಿ, etc. (My.).

ಬುಗಿಲ್ bugil. = ಭುಗಿಲ್. (My.).

ಬುಗಿಲನೆ bugilanĕ. = ಭುಗಿಲನೆ. (My.).

ಬುಗು bugu. = ಭುಗು. (My.).

ಬುಗುಟಿ buguṭi. = ಬುಗುಡು. (Bp. 38, 28).

ಬುಗುಡಿ buguḍi. N. of a milky plant (ಕ್ಷೀರವತಿ Mr. 147).

ಬುಗುಡಿ buguḍi. = ಬುಗಡಿ. (My.; Si. 218).

ಬುಗುಡು bugudu. = ಬುಗುಟಿ. A swelling, an eminence, an elevation, a protuberance (Tĕ. ಪುಂಗುಡು, ಬುಡಿಪಿ; Tĕ. ಬೊಡ್ಡು, a prominent navel; see ಪುಗ್ಗು; *cf.* ಬಗುಡ, ಬುಡ್ಡೆ, ಬೋರೆ). See ಅತಿನಳ್ಳುಬುಗುಡು. ಹೊಕ್ಕುೞು ಬುಗುಡುಳ್ಳವನು (ತುಣ್ಡಿಲ, ತುಣ್ಡಿಭ Nr.). — ಬುಗುಡುಹೊಕ್ಕುೞ್. A prominent navel (ತುಣ್ಡಿ Mr. 388).

ಬುಗುರಿ buguri. = ಬುಗರಿ. (My.). **2,** = ಅಸ್ಕನ್ದೆ (Mr. 117, where another MS., instead of ಬುಗುರಿ, reads ಊಬು).

ಬುಗುರಿ buguri. = ಬುಗರಿ, etc. (My.; Si. 72).

ಬುಗ್ಗಿ buggi. The cheek (? Tĕ. ಬುಗ್ಗ). ಹೆಗ್ಗಳದ ಭಾಗ್ಯವು ಗಟಿಗೇಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಬುಗ್ಗಿಯ ಹೊಯ್ಕೊಣ್ಡು ಹೋದೆಯೆಲೊ ಪ್ರಾಣಿ! (Dp. 38, 2).

ಬುಗ್ಗೆ buggĕ. A spring of water, the source of a river, a fountain (B. 4, 172; Tĕ.; *cf.* ಪುಗ್ಗು; ಪುಟ). ಬುಗ್ಗೆಯ ನೀರು ತೆಗಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬುಜ buja. 1. Tbh. of ಭೂರ್ಜ. — ಬುಜಪತ್ರಗಿಡ. (ಭೂರ್ಜ, ಚರ್ಮಿ, ಮೃದುತ್ವಚ್ Si. 132). — ಬುಜಪತ್ರೆ. Birch-bark (My.; Mhr. ಭುಜಪತ್ರ).

ಬುಜ buja. 2. Tbh. of ಭುಜ. (My.).

ಬುಜಿಸು bujisu. Tbh. of ಭುಜಿಸು. (My.).

ಬುಜ್ಜಯಿಸು bujjayisu. = ಬುಜ್ಜವಿಸು. To cajole, to flatter, to console, to persuade (Tĕ. ಬುಜ್ಜಗಿಂಚು; *cf.* ಪುಸಲಾಯಿಸು, ಬುಲ್ಲಯಿಸು 1, ಬೋಸರಿಸು, ಬೋಳಯಿಸು). ಬುಜ್ಜಯಿಸುವ ನುಡಿ (ಸಾನ್ತ್ವ Hlâ.).

ಬುಜ್ಜವಿಸು bujjavisu. = ಬುಜ್ಜಯಿಸು. (Bp. 22, 38).

ಬುಟೆ buṭĕ. = ಬುಟ್ಟ, ಬುಟ್ಟೆ, ಬೂಟೆ. A flower or other figure worked, painted or drawn (Mhr., H. ಬುಟಾ, ಬುಟ್ಟಾ; My.; Br.).

ಬುಟೇದಾರ buṭê-dâra. Decorated with flowery work (Mhr.; My., also ಬುಟೇದಾರಿ). ಬುಟೇದಾರಿಹಚ್ಚಡ ಮದುಮಗನಿಗಲ್ಲದೆ ಮುದಿಮುದುಕನಿಗೆ ಒಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಬುಟ್ಟ buṭṭa. = ಬುಟೆ, etc. (My.).

ಬುಟ್ಟಿ buṭṭi. = ಪುಟ್ಟಿ 2, ಬುಟ್ಟೆ. A basket of bamboo, etc. of various shapes, especially for flowers, fruits, fishes, etc. (C.; B. 4, 62. 178; Si. 86; Tĕ. ಬೊಟ್ಟಿ). ಗೋಪಾಳಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ.— ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಮಾನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ (Prvs.). 2, a mere basket: an untrimmed object. ಈಕೆಯ ತಲೆ ನೋಡು! ಹ್ಯಾಗೆ ಬುಟ್ಟಿ ಆಗಿದೆ! (B. 1, 6). See Prv. s. ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು 1.

ಬುಟ್ಟೆ buṭṭĕ. = ಬುಟ್ಟಿ. (S. Mhr.).

ಬುಟ್ಟೆ buṭṭĕ. = ಬುಟೆ, etc. (My.).

ಬುಡ buḍa. = ಬುಡು, ಬೊಡ. A sound in imitation of that produced by a vessel, etc. when immersed into water, or by water issuing from the spout of a vessel, and of that produced by the buḍabuḍikĕ (C.; Tĕ.; Mhr. ಬುಡ ಬುಡಣೇಂ, to bubble; to mumble, mutter). — ಬುಡ ಬುಡನೆ. With a repetition of the sound of buḍa (My.). — ಬುಡ ಬುಡಿಕೆ. = ಬುಡುಬುಡಿಕೆ. (My.; ಡಮರು Si. 63). — ಬುಡ ಬುಡಿಸು. To have or produce the repeated sound of buḍa (Râm. 3, 8, 4).

ಬುಡ buḍa. = ಬುಡಕು, (ಬೊಡ್ಡಿ 2, ಬೊಡ್ಡೆ). (Tbh. of ಬುಧ್ನ). The bottom or lowest part of anything, the place or side underneath, the lower side, the foot of a tree, the root of the tongue, etc. (C.; Tĕ.; ಬುಧ್ನ, ಬೊಡ್ಡೆ G.; Mhr. ಬುಡಖಾ, ಬುಡೂಖ, ಬೂಡ). ಮರದ ಬುಡ (ಮೂಲ, ಬುಧ್ನ Si. 122). ಮರದ ಬುಡದಿನ್ದ ತುದಿಯ ವರಿವಿಗೂ ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳು (ಅವರೋಹ 121). ಬುಡದ ಬೇರಿನ ದಿಮ್ಮಿ (ಶಾಲೂಕ 95). ಱೆಕ್ಕೆಗಳ ಬುಡ (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ 178. 425). ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ, ಬೆನ್ನೆಲುವಿನ ಕೆಳಗಡೆ 209). ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಬುಡ (ಚೂಲಿಕೆ, ಕರ್ಣಮೂಲ 270). ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡ (ಜಿಹ್ವಾಮೂಲ Śmd. 43 Cm.). ಕುದುರೆಯ ಜೀನದ ಬುಡಕೆ ಹಾಕುವದು (ಅಮಳಾರ); ಗಿಡಗಳ ಬುಡಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ನೀರಿನ ಕಟ್ಟೆ (ಅಲವಾಲ); ಹಕ್ಕೀ ಪಕ್ಕದ ಬುಡ (ಪಕ್ಷತಿ); ಗಿಡದ ಬುಡ (ಮೂಲ); ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಟೊಂಗಿಗಳು ಒಡೆಯುವ ಗಿಡ (ಸ್ತಮ್ಬ G.). ಮೊಗ್ಗೀ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ (B. 3, 36). ರಸವನ್ನು...ಒಲೆಗುಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (3, 46). ಲಂಗರವು ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬುಡದೊಳಗಿನ ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕೊಣ್ಡು (3, 118). ನೀಲಿಯ ಎಲೆಗಳು ದೇಣ್ಟಿನ ಬುಡದಿನ್ದ ತುದಿಯ ತನಕ ಎರಡೆರಡಱಿನ್ತೆ ಸಾಲುಗೊಣ್ಡಿರುತ್ತವೆ (4, 54). ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಱಿಸಿ, ಬುಡಕ್ಕೆ ಉರೀ ಹಚ್ಚಿ (4, 203). ಆ ಹೂಜಿಯನ್ನು ಬುಡ ಮೇಲು ಮಾಡಿ ಹಿಡಿದನು (5, 143). ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗದ ಕೋಡಿನ ಬುಡದ ಸುತ್ತಳತೆ (5, 249). ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು, ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ (My.). ಬುಡ ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರ ಬಾಱೋದುಣ್ಟೇ?— ಬುಡ ಹತ್ತಲಱಿಯದವ ನಡು ಹತ್ತ್ಯಾನೇ?— ಎಣ್ಣೀ ಹಾಕಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಬುಡಕ್ಕೆ ಗುಣ.— ಕಬ್ಬು ಕೊನೆಯಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಬುಡದಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಸವಿಯೊನೇ.— ನಡುಮುರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ (Prvs.). — ಬುಡಕಟ್ಟು. A clan, a family (My.). — ಬುಡಭಾಗ. The bottom; the root; the foot. ನಾಲಿಗೆಯ ಬುಡಭಾಗ (ಸೂನೆ, ಕೆಳನಾಲಿಗೆ G.). ಆ ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಭಾಗವು (B. 5, 46). — ಬುಡಮೆಯ್. The lower side (S. Mhr.).

ಬುಡಕು buḍaku. = ಬುಡ. ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಕಿನ ಭೂಮಿ (ಉಪತ್ಯಕ G.).

ಬುಡಕ್ಕನೆ buḍakkanĕ. With the sound of ಬುಡ (My.; Mhr. ಬುಟಕನ).

ಬುಡಮೆ buḍamĕ. = ಬುಡುಮೆ. A sort of cucumber (Tĕ.; My.).

ಬುಡು buḍu. = ಬುಡ, etc. — ಬುಡುಬುಡಿಕೆ. = ಬುಡಬುಡಿಕೆ. A small rattle-drum (My.). 2, untruth (My.). — ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯವ. -ಅವ. A fantastically dressed Mahratta śûdra and mendicant fortune-teller, who carries a buḍubuḍikĕ (My.).

ಬುಡು buḍu. (= ಬುಡ). — ಬುಡುಜಾಗನ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant forming roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.).

ಬುಡುಮೆ buḍumĕ. = ಬುಡಮೆ. See ಕಾಡು-. — ಬುಡುಮೆಕಾಯಿ. (ಚಿತ್ರೆ, etc., ಹೆಮ್ಮೆಕ್ಕೆರು, ಪಾಪರೆಚೆಟ್ಟು Si. 161). — ಬುಡುಮೆಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (St. & Pl.).

ಬುಡ್ಡಿ buḍḍi. 1. (= ಬುಱುಡಿ). A (glass) bottle (for ink, My.; Tĕ., T.).

ಬುಡ್ಡಿ buḍḍi. 2. See s. ಬುಡ್ಡು.

ಬುಡ್ಡು buḍḍu. = ಬುಱುಡು, etc. Roundness, curvedness. — ಬುಡ್ಡ. -ಅ3. A bandy-legged man (My.). Feminine ಬುಡ್ಡಿ (My.).

ಬುಡ್ಡೆ buḍḍĕ. (fr. ಬುಗುಡು). A rising or swelling: a swollen testicle (My.; Tĕ.; ಬುಡ್ಡೆ ಇೞಿಯಿತು, My.; see Prv. s. ನಮ್ಬು).

ಬುಣ್ಡೆ buṇḍĕ. = ಬುಱುಡೆ, etc. (My.).

ಬುತ್ತಿ butti. (Tbh. of ಭುಕ್ತಿ). Food (prepared for a journey, especially boiled rice), travelling provisions (C.; Tĕ.; Abhâ. 2, 96). ಅವನು ತನಗೆ ಹತ್ತುವಷ್ಟು ರೊಟ್ಟೀ, ಬುತ್ತೀ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದನು (B. 3, 121). ಅವನು ನಾಯಿಗೆ ಒನ್ದು ತುಣುಕು ರೊಟ್ಟೀ, ತುಸು ಬುತ್ತೀ ಹಾಕಿದನು (3, 122). ಅವನು ಆ ಬಡ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಬಱಿಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಬುತ್ತೀ ಕೊಟ್ಟು (3, 124). ಬುತ್ತಿಯಿದ್ದವ ಎತ್ತಲೂ ಉಣ್ಡಾನು.— ನಾಯಿ ತಲೇ ಮೇಲಣ ಬುತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ.— ನಿತ್ಯಪಯಣ ಬುತ್ತೀ ಕೇಡು (Prvs.). — ಬುತ್ತಿಗಣ್ಟು. A bundle of travelling provisions (My.). ಅವನು ಬುತ್ತಿಗಣ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿ (B. 3, 122). — ಬುತ್ತಿಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A thief who steals travelling provisions. ಬುತ್ತಿಗಳ್ಳರಿಗೇಕೆ ಸತ್ಯವ್ರತಸದಾಚಾರ? (Abhâ. 1, 41).

ಬುಧ buda. Tbh. of ಬುಧ (Śmd. 339; ತಿಂಗಳಣುಗ, ಸೌಮ್ಯ Śm. 17).

ಬುದುಬುದ budubuda. Tbh. of ಬುದ್ಬುದ. (Bp. 37, 25; Bh. 1, 15, 19; 6, 4, 27; see ಜಲ-).

ಬುದ್ದಣಿಗೆ buddaṇigĕ. = ಬುದ್ದಲಿ, ಬುದ್ದಲಿಕೆ, ಬುದ್ಲಿ. A bottle made of skin to hold oil, ghee, etc. (My.; Tĕ. ಬುಡಿಗೆ; Mhr. ಬುದಲೇಂ, ಬುಧಲೇಂ). ತೊಗಲ ಬುದ್ದಣಿಗೆ (ಕೃತ್ತಿಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ, ಕುತು); ಆ ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ ಕಿಱಿದಾದೊಡೆ ಕುತುಪ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೆಯ್ಸಿದ್ದಿಗೆ (Nr.).

ಬುದ್ದಲಿ buddali. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (My.). ತೊಗಲ ಬುದ್ದಲಿ (ಕುತು, ಎಣ್ಣೀ ಬುದ್ದಲಿ, ಸಿದ್ದಿಗೇ ಬುಱುಡೆ); ಚಿಕ್ಕದಾದ ಚರ್ಮದ ಸಿದ್ದಿಗೇ ಬುಱುಡೆ (ಕುತಪ, ಕೆಯ್ಬುದ್ದಲಿ Si. 309).

ಬುದ್ದಲಿಕೆ buddalikĕ. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (ಚರ್ಮಗರ್ಪಟ q. v., Mr. 213).

ಬುದ್ದಿ buddi. Tbh. of ಬುದ್ಧಿ. (My.). See Prv. s. ಉದ್ದ. — ಬುದ್ದಿಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To impart knowledge, to give instruction (J. 17, 35). — ಬುದ್ದಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಬುದ್ದಿಗೆಡು. (Grj. 8, 23). — ಬುದ್ದಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Understanding to be lost; to lose one's intellect. ಸಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟನೋ? ಬುದ್ದಿಗೆಟ್ಟನೋ? (Prv.). — ಬುದ್ದಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who has ruined or lost his intellect (B. 2, 47; 3, 70). — ಬುದ್ದಿಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. The

state of having lost one's intellect (My.). — ಬುದ್ಧಿ ದೊಱಿಸು. -ತೊಱಿಸು. To cause to abandon one's understanding, to stupify (J. 2, 12).

ಬುದ್ದಿವನ್ತ buddi(*i. e.* buddali)-vanta (*i. e.* panta = pantha). 1. The vessel by means of which a buddali, etc. are filled (My.).

ಬುದ್ದಿವನ್ತ buddi-vanta. 2. Tbh. of ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. (My.).

ಬುದ್ದಿವನ್ತಿಕೆ buddivantikĕ. = ಬುದ್ಧಿ. (My.).

ಬುದ್ಧ buddha. Observed; known, understood; wakened, awake; — completely conscious, clever, wise, knowing; a wise or learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 2, a Buddhist or Jaina; a saint of the Bauddha or Jaina sect; *a Buddha* (ಜಿತಕಾಮ, ಬೌದ್ಧ Nn. 44; ಬೌದ್ಧ Mr. 23). 3, the last one of the twenty-four Buddhas (or Arhats), the Buddha of the present cycle: Šâkya muni or Šâkya simha, Gautama, sometimes regarded as the ninth incarnation of Vishṇu. — See Bp. 53, 3; 54, 7.

ಬುದ್ಧಸಮಯ buddha-samaya. A congregration of Buddhas (Bp. 50, 50).

ಬುದ್ಧಾಣ್ಡಕ **buddhâṇḍaka.** *A building in which relics of Buddha are preserved.*

ಬುದ್ಧಾವತಾರ buddha-avatâra. The last but one or ninth **incarnation of Vishṇu (ಶ್ರೀಘನ G.; My.).**

ಬುದ್ಧಿ buddhi. = ಬುದ್ದಿ. *Perception; intelligence, understanding, intellect, judgment, discernment, wisdom, sense;* — comprehension, knowledge; — opinion, notion, view, idea; purpose. 2, in accosting: well! right! etc. (B. 4, 127. 156). ಅಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು, ಕೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು. — ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕ ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತನ್ದ. — ಬುದ್ಧಿ ಇರುವಾಗ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಗಣ್ಡನಿರುವಾಗ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ. — ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prvs.). See Prvs. s. ಮೂಢ, ಮೂಱು ವರುಷ, ವಿದ್ಯೆ. — ಬುದ್ಧಿಯಾಡು. -ಆಡು. = ಬುದ್ಧಿ ಹೇೞು. ಬುದ್ಧಿಯಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಗುದ್ದ್ಯಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ (Prv.). — ಬುದ್ಧಿವೇೞ್. -ಪೇೞ್. = ಬುದ್ಧಿ ಹೇೞು. (Čpr. 6, after 88). — ಬುದ್ಧಿ ಹೇೞು. To advise, to instruct, to exhort (B. 4, 139). ಬುದ್ಧಿ ಹೇೞಿದವರ ಸಂಗಡ ಗುದ್ದ್ಯಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬುದ್ಧಿಕ್ಷೀಣ buddhi-kshiṇa. A man whose intellect is diminished or lost (My.). 2, diminution or loss of intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ buddhi-pûrvaka. Designedly, purposely (Mhr.; B. 4, 154; My.).

ಬುದ್ಧಿಬಲ buddhi-bala. The power of intellect; intellectual prowess (My.).

ಬುದ್ಧಿವನ್ತ buddhi-vanta. = ಬುದ್ಧಿವನ್ತ 2. Tbh. of Sk. ಬುದ್ಧಿಮತ್. An intelligent, sensible, judicious, or learned man (ಮತಿವನ್ತ Šmd. 279 Cm.; ಧೀಮಾನ್ Nn. 59; B. 1, 17; 3, 61; 4, 176). Feminines ಬುದ್ಧಿವನ್ತಳು, ಬುದ್ಧಿವನ್ತೆ (My.; ಪ್ರಾಜ್ಞ G.). ಬುದ್ಧಿವನ್ತನೇ ಬಲವನ್ತನು. — ಬುದ್ಧಿವನ್ತಗೆ ಮೂಱು ಕಡೆ, ಅಪ್ರಬುದ್ಧಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ. — ಬುದ್ಧಿವನ್ತ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದ, ಅಪ್ರಬುದ್ಧನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿದ. — ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಮೋೞ್ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು. — ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ತಾಯಿಯೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬಾಕೆ (Prvs.).

ಬುದ್ಧಿವಾನ್ buddhi-vân. = ಬುದ್ಧಿವನ್ತ. (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223); a councillor (ಮನ್ತ್ರಿ, ಅಮಾತ್ಯ Mr. 266).

ಬುದ್ಧಿವಾನ buddhi-vâna. = ಬುದ್ಧಿವಾನ್. (ಧೀರ Čb.; Mhr. ಬುದ್ಧಿಮಾನ).

ಬುದ್ಧಿವಿಕಲ buddhi-vikala. A man defective in intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿವಿಕಾರ buddhi-vikâra. Perverseness or confusion of understanding (My.).

ಬುದ್ಧಿವೈಕಲ್ಯ buddhi-vaikalya. Defect in intellect (My.).

ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ buddhi-šâli. Intelligent; an intelligent person. (My.).

ಬುದ್ಧಿಸಹಾಯ buddhi-sahâya. *A councillor, a minister.*

ಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ buddhi-sâmarthya. = ಬುದ್ಧಿಬಲ. (My.).

ಬುದ್ಧಿಸ್ಖಾಲಿತ್ಯ buddhi-skhâlitya. Error of judgment (My.).

ಬುದ್ಧಿಹೀನ buddhi-hîna. Destitute of intelligence, ignorant, foolish, stupid; a stupid man. (My.; B. 3, 121). ಉದ್ದುಮೇದ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು (Prv.). Feminines ಬುದ್ಧಿಹೀನಳು, ಬುದ್ಧಿಹೀನೆ (My.).

ಬುದ್ಧೀನ್ದ್ರಿಯ buddhi-indriya. = ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯ. A perceptive organ of sense, of which five are enumerated: eye, ear, nose, tongue, and skin, or seeing, hearing, smelling, tasting, and feeling, the mind (manas) being both an organ of perception and of action. (My.). *Cf.* ಕರ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯ.

ಬುದ್ಬುದ budbuda. = ಬುದುಬುದ. *A bubble;* a spontaneously grown thing (ಜರ್ಜ, ತನಗೆ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 73).

ಬುದ್ಲಿ budli. = ಬುದ್ದಣಿಗೆ, etc. (My.).

ಬುಧ್ budh. = ಬುಧ. (Šmd. 106).

ಬುಧ budha. = ಬುದ. *Wise, intelligent, sensible, prudent; a wise or learned man.* 2, *the planet Mercury, regarded as a son of the moon.*

ಬುಧಚಯ budha-čaya. A congregation of scholars (ವಿದ್ವತ್ಸಮೂಹ Šmd. 253 Cm.).

ಬುಧವಾರ budha-vâra. Wednesday. (My.; B. 1, 7). ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯವಾರ ಇಕ್ಕ ಬಾರದೇ? — ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಸದೆಗೂಡಿಸ ಬಾರದೇ? (Prvs.).

ಬುಧಾಗ್ರಣಿ budha-agraṇi. An eminent scholar (Kâvy. III, 3, B, 35).

ಬುಧಿತ budhita. *Known, understood.*

ಬುಧ್ನ budhna. = (ಬುಡ), ಬ್ರಧ್ನ. *Depth, lowest part; the bottom of a vessel; the foot or root* (of a tree, etc., ಮೂಲ, ಮೊದಲು Nn. 136; ತೊಡವು Mr. 486). 2, height, bulkiness (ಔನ್ನತ್ಯ, ದೊಡ್ಡಿತ್ತಾದನ್ಥಾದು 136); a large abdomen (ಉನ್ನತೋದರ 486). 3, Šiva (ತಿತಿಕಣ್ಣ, ಈಶ್ವರ, 136; ಶಿವ 486).

ಬುಧ್ಯ budhya. To be understood, observable, noticeable, noteworthy. (Bp. 24, 20).

ಬುಧ್ಯಾ budhyâ. Designedly, purposely (B. 4, 123).

ಬುನಗು bunagu. = ಬುನುಗು. The rear (My. as ಗುನಗು). ದಣ್ಡಿನ ಹಿನ್ದಿನ ಬುನಗು (ಪರಿಗ್ರಹ G.).

ಬುನಾದಿ bunâdi. The foundation of a building (My.; Br.; H. ಬನಿಯಾದ್, bunyad).

ಬುನುಗು bunugu. = ಬುನಗು. ದಣ್ಡಿನ ಬುನುಗು (ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರ G.).

ಬುನ್ದಿ bundi. A granule of gram-flour, etc. passed through a sieve and fried (My.; Mhr. ಬುನ್ದೀ).

ಬುನ್ದು bundu. = ಬುನ್ನು, ಬೂನ್ದು, ಬೋನ್ದು. A coffee-berry (B. 4, 205; My.; Mhr., H. ಬುನ್ದ, ಬೂನ್ದ).

ಬುನ್ನು bunnu. = ಬುನ್ದು, etc. (St. & Pl.; M.).

ಬುಭುಕ್ಷಿತ bubhukshita. *Hungry;* needy. (B. 4, 17).

ಬುಭುಕ್ಷೆ bubhukshĕ. *Appetite, hunger*

ಬುರಕಿ buraki. = ಬುರಿಕಿ. A veil; a cover of cloth of a carriage, palankeen, etc.; a cloth covering the body and head of a horse; a top to a carriage (My.; G. 119; B. 5, 39; Mhr., H. ಬುರಕಾ, ಬುರಖಾ, ಬುರಖೀ, ಘುರಕೀ).

ಬುರಗಲು buragalu. = ಬುರುಗಲು. (My.).

ಬುರಲಿ burali. (ಬುಱಲಿ). = ಬುರುಲಿ, ಬುರ್ಲಿ. A quail (Pr.).

ಬುರಿಕಿ buriki. = ಬುರಕಿ. (Si. 277; My.).

ಬುರುಗಲು burugalu. = (ಪುರಿ 2), ಬುರಗಲು. Parched rice (that is also put into the mouth of a dead person, My.; Tĕ. ಬೊರುಗುಲು, ಬೋರುಲು). ಹುರಿದ ಬುರುಗಲು (ಧಾನೆ, ಭೃಷ್ಟಯವ Si. 314).

ಬುರುಗು burugu. 1. Foam, lather, scum (ಸೀವರ್ಣನಿ Čb.; Mhr. ಬುರಬುರಣೇಂ, to mumble, mutter; to drizzle).

ಬುರುಗು burugu. (ಬುಱುಗು). 2. (= ಬು, ಬುರ್). Imitation of a harsh, loud sound. — ಬುರುಗು ಗಾಳಿ. -ಕಾಳಿ. = ಬೂರ್ಗಾಳಿ. A kind of kâḷĕ (Č. Bp. 5, 7).

ಬುರುಜು buruju. A bastion (My.; ಅಟ್ಟಾಲಿಕ G.; Tĕ. ಬುಱುಜು; Mhr., H.). ಬುರುಜು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕುರುಜು ಆದರೂ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ? (Prv.). 2, = ಬೂಜು No. 1. A drawn play at chess (My.).

ಬುರುಣ್ಟಿ buruṇṭi. = ಬುರುಣ್ಟೆ. A woman of the Burûḍa caste (Mhr. ಬುರೂಡ, Sk. ಬುರುಡ), who are basket-makers and workers in bamboo and cane (ಮೇದಾರವಳು G.).

ಬುರುಣ್ಟೆ buruṇṭĕ. = ಬುರುಣ್ಟಿ. (J. 5, 58).

ಬುರುದೆ burudĕ. Mud, mire (Tĕ. ಬುರದೆ, ಬುರುದೆ; Jns. 22, 53).

ಬುರುಲಿ buruli. (ಬುಱುಲಿ). = ಬುರಲಿ, etc. (See ಹೆಬ್-; Râm. 3, 3, 18, where ಬುರುಲೆ).

ಬುರ್ನಿಸ್ burnis. A kind of felt (My.; Si. 221; Tĕ. ಬುರ್ನೀಸು; Mhr. ಬುರಣೂಸ).

ಬುಱ buṟa. (ಬುರ). = ಬುಬು, (ಬುಱ್ರ್). A sound in imitation of that of a rash movement, as when a swelling arises from a blow, or as when dough rises. 2, an imitation of the sound produced by a bird rising suddenly, or by breaking wind (*cf.* ಪುಱ್). — ಬುಱ ಬುಱನೆ. With the repeated suddenness or sound of ಬುಱ (My.; Tĕ. ಬುರ ಬುರೆ).

ಬುಱಡೆ buṟaḍĕ. = ಬುಡ್ಡಿ 1, ಬುಣ್ಡೆ, ಬುಱುಡಿ, ಬುಱುಡು, ಬುಱುಡೆ. A gourd-bottle, a calabash, a gourd-cup, a dry gourd, used, as a bladder, in swimming, the nut or shell of a cocoanut with the kernel scooped out and used as a bottle, etc., a bilva-fruit cleansed from the pulp, an inkstand of earth, etc., a snuff-box of horn, etc.; the skull (My.; Tĕ. ಬುಱ್ರ, ಬೊಱುಯೆ, ಬೊಱ್ರ; Tĕ. ಪೊಱುಯೆ, ಪೊಱ್ರ, the skull; *cf.* ಪುರೆ). ತೆಂಗಿನ ಬುಱಡೆ (Čb. 36). ಜೋಗಿ ಜೋಗಿ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿದರೆ ಬುಱಡೆ ಬುಱಡೆ ತಟ್ಟ್ಯಾಡಿತು (Prv.). See Si. s. ಬುದ್ದಲಿ. 2, a hollow thing: a lie; untruth (My.).

ಬುಱು buṟu. = ಬುಱ. — ಬುಱು ಬುಱನೆ. = ಬುಱ ಬುಱನೆ. (My.).

ಬುಱುಡಿ buṟuḍi. = ಬುಱಡೆ, etc. ತೆಂಗಿನ ಬುಱುಡಿ (G. 144). ತಲೆಯ ಬುಱುಡಿ (ಕರೋಟಿ, ಕರ್ಪರ G.).

ಬುಱುಡು buṟuḍu. = ಬುಣ್ಡು, ಬುಱಡೆ, etc. Globularness, roundness. — ಬುಱುಡುಗಾಲು. -ಕಾಲು. A round, beautiful heel (My.). — ಬುಱುಡುಮೊಗ. A round, beautiful face (My.).

ಬುಱುಡೆ buṟuḍĕ. = ಬುಱಡೆ, etc. (My.; Si. 309; B. 4, 82; see ಈಜು-, ಉಜ್ಜೆ-, ಗುಡುಗುಡಿ-, ತಲೆ-, ಮಸಿ-, ಸೋರೆ-). ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ, ತೆಂಗಿನ ಬುಱುಡೇ ತನ್ದ. — ಬುಱುಡೆಯಾದರೆ ಬಱಿಡಿಮ್ಮೇ ಹಾಲು ಕಱಿಯೋಕ್ಕಾಗದೇ? (Prvs.). ಸೋರೆಯ ಬುಱುಡೆ (Râghĕ. 17, 67). — ಬುಱುಡೆಮನುಷ್ಯ. A liar (My.). — ಬುಱುಡೆಮಾತು. An untrue word (My.). — ಬುಱುಡೆ ಹೊಡೆ. To utter lies, to brag (My.).

ಬುಱ್ರ್ buṟr. = ಬುಱ No. 2. (C.).

ಬುಱ್ರನೆ buṟranĕ. With the sound of ಬುಱ್ರ್. ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಬುಱ್ರನೆ ಹಾಱಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬುರ್ಲಿ burli. (buṟli). = ಬುರಲಿ, etc. See ಸಣ್ಣ-. — ಬುರ್ಲಿಹುಳು. An insect that is very hurtful to grain (S. Mhr.).

ಬುಲಾಕು bulâku. A jewel worn (by women) in the centre of the nostrils (My.; Br.; H.).

ಬುಲ್ಬುಲ್ bulbul. The so-called Persian (Indian) nightingale, Pycnonotus jocosus (Mhr., H.; My.).

ಬುಲ್ಲ bulla. = ಬುಲ್ಲಿ. The male generative organ (My.; Tĕ. ಬುಲ್ಲಿ). — ಬುಲ್ಲಕಾಯಿ. = ಬುಲ್ಲ. (My.; Tĕ.). 2, an ornament used to cover the membrum of naked children (My.).

ಬುಲ್ಲಯಿಸು bullayisu. 1. = ಬುಲ್ಲವಿಸು 1. To coax; to fondle (Bp. 2, 40; Tĕ. ಬೆಲ್ಲಿಂಚು; Mhr. ಭುಲವಿಣೇಂ, to captivate, beguile, make forget, infatuate; M. ಪುನ್ನಾರ, ಪೊನ್ನಾರ, flattering, coaxing; *cf.* ಬುಜ್ಜಯಿಸು, etc.).

ಬುಲ್ಲಯಿಸು bullayisu. 2. = ಬುಲ್ಲಯ್ಸು, ಬುಲ್ಲವಿಸು 2. To become large or extensive; to be elated. (Tu. ಬುಲ್ಲು). ಹೇಳಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ಜಾಱಿಸಿದ ಫಣಿಯನ್ತೆ ಬುಲ್ಲಯಿಸಿತ್ತು ಕುರುಸೇನೆ (on account of its present success in the battle, Bh. 8, 23, 39). ಕ್ರೋಧಶಿಖಿ ಬುಲ್ಲಯಿಸೆ (ಅರ್ಜುನನ) ಮುಳಿದು (8, 23, 46).

ಬುಲ್ಲಯ್ಸು bullaysu. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 2. (Bh. 3, 19, 37).

ಬುಲ್ಲವಣೆ bullavaṇĕ. 1. Flattering, coaxing (Bp. 42, 7).

ಬುಲ್ಲವಣೆ bullavaṇĕ. 2. Increase, etc.; elation, etc. (ಪೆರ್ಚುಗೆ Bhn. 14).

ಬುಲ್ಲವಿಸು bullavisu. 1. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 1. (Bp. 47, 32; Râghĕ. 13, 10; Rsv. 8, after 82).

ಬುಲ್ಲವಿಸು bullavisu. 2. = ಬುಲ್ಲಯಿಸು 2. (J. 17, 47; 30, 5).

ಬುಲ್ಲಿ bulli. = ಬುಲ್ಲ. (My.). — ಬುಲ್ಲಿಕಾಯಿ. = ಬುಲ್ಲಕಾಯಿ. (My.).

ಬುವಿ buvi. Tbh. of ಭೂಮಿ. (ಬೂವಿ, ಇಳೆ, ಧರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರತ್ನವಸಿಱಿಳ್, ಪೊಡವಿ, ಮೇದಿನಿ Šm. 37; see 19).

ಬುವ್ವ buvva. = ಬೂವ. Boiled rice (in children's language, My.; Tĕ.; *cf.* ಬಾಪು).

ಬುಸ್ bus. = ಬುಸು, ಬುಸ್ಸು, ಬೊಸ್, ಮುಸು 1. A sound to imitate the puffing or hissing of a serpent, of a pair of bellows, of the snorting of cattle, etc. (C.). ಬಱಿ-ದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಡರೆ ಬಿಲ್ಪತ್ರೆ ಬುಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತದೆ (Prv.). — ಬುಸ್ ಬುಸ್. rep. (C.).

ಬುಸ busa. (also ಬುಶ, ಬುಷ). *Chaff* and other refuse of grain (ಕಡಂಗರ, ಹೊಟ್ಟು Mr. 372);—refuse, rubbish;—dry cow-dung.

ಬುಸು **busu.** = ಬುಸ್, etc. (Tĕ. ಬುಸ). — ಬುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To puff, to hiss (C.; Tĕ. ಬುಸಕೊಟ್ಟು). ಹಾವಿನ ಬುಸುಗುಟ್ಟೋಣ (ಭೂತ್ಕೃತ G.). — ಬುಸು ಬುಸ. ಬುಸು ಬುಸು. A repeated sound of ಬುಸು. ನಸುನಗೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮೋಱೆ ಬುಸು ಬುಸ ಎಮ್ಬುವದು (Prv.).

ಬುಸ್ತ busta. (= ಜುಸ್ತ). *The burnt exterior of roast meat.* 2, the husk or shell of fruit.

ಬುಸ್ಸು **bussu.** = ಬುಸ್, etc. — ಬುಸ್ಸೆನ್. -ಎನ್. = ಬುಸುಗುಟ್ಟು. (Bp. 17, 19). — ಬುಸ್ಸು ಬುಸ್ಸೆನ್. To puff or hiss repeatedly (Bp. 17, 18).

ಬುಳ್ಳೆ **bul̤l̤ĕ.** — ಬುಳ್ಳೆಕಡಲೆ. = ಬೇಳೆಕಡಲೆ (Si. 304, *only* in Si.).

ಬೂ bû. Tbh. of ಭೂ. — ಬೂತಾಱೆ. A kind of Pandanus, used for hedges (My.).

ಬೂಚಿ **bûči.** = ಪೂಚಿ. A worm, an insect (My. in children's language). **2,** urine (My. in children's language, *cf.* ಉಚ್ಚೆ).

ಬೂಚು bûču. A stopple; a bung, cork (My.; Mhr. ಬೂಚ, ಬೂಜ).

ಬೂಜು **bûju.** = ಬೂಜೆ, ಬೂಷ್ಟೆ, ಬೂಸಿ, ಬೂಸು. Mould, white mould, mildew, mustiness (My.; Tĕ., where also: dirt, cobwebs, trash; T. ಪೂಂಜ, ಪೂಂಜು; Tu. ಬೂಚ, ಬೂಚು, ಬೂಜು; Mhr. ಬುರಸೀ, ಬುರಸಾ, ಬುರಾ, ಭೂರ; Mhr., H. ಭುಸಾ, chaff; powder, dust, etc., as of sawn wood). — ಬೂಜುಗುಮ್ಪುಳ. (Si. 161, *only* in Si.; *cf.* ಬೂದು-). — ಬೂಜುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Mould to form or be produced (My.). — ಬೂಜು ಹಿಡಿ. Mould to seize or fall upon (anything, My.).

ಬೂಜು bûju. = ಬುರುಜು No. 2. (My.). 2, a play at cards at which the looser has to give some cards as a tribute to the winner (My.).

ಬೂಜೆ **bûjĕ.** = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಟ **bûṭa.** = ಬೂಟಕ, (ಬೂತು). (My.).

ಬೂಟಕ **bûṭaka.** Trickery, deceit; fraudulent assumption and display; a lie, a falsehood (Dp. 99, 3; My.; Tĕ.; T. ಪೊಟ್ಟಗ, anything unsubstantial; boast, bragging; M. ಪೂಳ, a lie).

ಬೂಟಕತನ **bûṭakatana.** = ಬೂಟಕ. (My.). ಬೂಟಕತನ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಟಕತನ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.).

ಬೂಟಾಟ **bûṭa-âṭa.** = ಬೂಟಕ. (My.).

ಬೂಟಾಟಗಾಱ **bûṭâṭa-gâṟa.** A pretender, a boaster, a bragger, a liar (My.; Tĕ., T.).

ಬೂಟಾಟಿಕೆ **bûṭa-âṭike.** = ಬೂಟಾಟ. (My.).

ಬೂಟೆ bûṭĕ. = ಬುಟೆ, etc. (My.; Mhr., H. ಬೂಟ).

ಬೂತ bûta. Tbh. of ಭೂತ. — ಬೂತಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A magnifying glass, a microscope (My.; M. ಭೂದಕ್ಕಣ್ಣಾಡಿ; T. ಪೂದಕ್ಕಣ್ಣಾಡಿ; Tĕ. ಭೂತಅದ್ದಮು). — ಬೂತನ ಕಸ. A common medicinal plant of a hoary appearance, Crozophora plicata Ad. Juss. (Z.).

ಬೂತು **bûtu.** Foul, shameless, obscene language; obscenity (Tĕ.; T. ಪೂದ). **2,** a shameless, obscene man (ಬಣ್ಡ Bhn. 21). — ಬೂತಾಟ. -ಆಟ. Obscene, shameful language (Bh. 2, 13, 47; 3, 5, 22; Šêv. 4, 37). — ಬೂತುಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಬೂತುಗೆಡೆ. (Bh. 3, 8, 48). — ಬೂತುಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To let drop or utter foul **words** (Râm. 3, 4, 22).

ಬೂತುಗ **bûtu-ga.** (Šmd. 237). A shameless man; (a boaster). ಮಾತುಗಂ ಬೂತುಗಂ (237).

ಬೂದ bûda = ಬೂದಿ, etc. — ಬೂದಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. An **ash**-coloured blanket (My.). — ಬೂದಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿ ಕುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದನ ಬಳ್ಳಿ. A common creeper **with** hoary leaves, Lettsonia aggregata Roxb. (Z.). — ಬೂದನ ಬುಕ್ಕಗಿಡ. A shrub with greyish leaves, Grewia **villosa** Herb. Miss. (Z.). — ಬೂದಬುಕ್ಕನ ಬಳ್ಳಿ. = ಬೂದನ ಬಳ್ಳಿ. (Z.). — ಬೂದಬೆಳವ. The dove turtle, the ring dove (Pr.). — ಬೂದೆತ್ತು. An ash-coloured bullock (My.).

ಬೂದಿ bûdi. = ಬೂದ, ಬೂದು. Tbh of ಭೂತಿ (Šmd. 338; **Šm.** 12). Ashes (ಭೂತಿ, ಭಸ್ಮ, etc. Hlâ., Si. 424; ಭೂತಿ **Nn.** 106; C.; Tĕ.); ash-colour (My.; Tĕ.). ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, ವಿಭೂತಿ, etc. Mr. 48). See Dp. 118. ಮಾದಿಗ ಬೂದಿ ಬಡಕೊಣ್ಡು ಮಾಧವನೆನ್ದರೆ ಓದಾಳಿಯಾದಾನೇ? (Prv.). — ಬೂದಿ ಕುಮ್ಬಳ. The white gourd, Beninkasa cerifera Savi. **(St.** & Pl.; My.). — ಬೂದಿಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿಕುಮ್ಬಳ, ಬೂದುಗುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದಿಗೊರವ. A religious **mendi**cant with ashes on his body. ಪಡಿಯಾಸೆ ಹರದಂಗೆ, ನುಡಿಯಾಸೆ ವೇಶ್ಯೆಗೆ, ಜೆಡೆಯಾಸೆ ಬೂದಿಗೊರವಗೆ, ಹಾದರಕೆ ಎಡೆಯಾಟದಾಸೆ (Sp.). — ಬೂದಿಬಡಕ. A man who covers his body with ashes (My.); Šiva (Č. Bp. 47, 19). — ಬೂದಿಬಣ್ಣ. **Ash**-colour (B. 3, 55. 108. 113; 5, 12). — ಬೂದಿಬಾಱೆ. A **kind** of plantain (B. 2, 38; My.). — ಬೂದಿಯುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A ball of cow-dung ashes (My.). — ಬೂದಿಹುಣ್ಣಿವೆ. **The** Hôli feast (My.).

ಬೂದಿಗ bûdiga. — ಬೂದಿಗನ ಕಸ. An ash-coloured herb, Aerva lanata Juss. (Z.).

ಬೂದು bûdu. = ಬೂದಿ, etc. (My.). See Prv. s. ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರ. — ಬೂದುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. An ash-coloured horse (My.). — ಬೂದುಗುಮ್ಬಳ. = ಬೂದಿಗುಮ್ಬಳ. (My.). — ಬೂದುಬಣ್ಣ. = ಬೂದಿಬಣ್ಣ. (My.). — ಬೂದುಬಾಱೆ. = ಬೂದಿಬಾಱೆ. (My.).

ಬೂನ್ದು bûndu. = ಬುನ್ದು, etc. (My.; B. 4, 163).

ಬೂಬು bûbu. = ಬೀಬಿ. (My.; Br.; Mhr., H. ಬುಬೂ).

ಬೂಮಿ bûmi. Tbh. of ಭೂಮಿ. (My.).

ಬೂರ **bûra.** = ಬೂರಗ, etc. (V. 41, 42).

ಬೂರಗ **bûraga.** = ಬೂರುಗ, etc. ನೆಟಿಲು ಬೂರಗಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಕೂಟಿಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಬೂರಾ bûrâ. — ಬೂರಾಸಕ್ಕರೆ. A white sort of finely granulated sugar (My.).

ಬೂರುಗ bûruga. = ಬೂರ, ಬೂರಗ, ಬೂರುಗೆ, ಬೂರ್ಲ. The silk-cotton tree, Bombax (ಪಿಚ್ಛಿಲೆ, ಪೂರಣಿ, ಮೋಚೆ, ಸ್ಥಿರಾಯು, ಶಾಲ್ಮಲಿ, ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕೀ ಹತ್ತೀ ಗಿಡ, ಬೆಣ್ಡುಹತ್ತೀ ಗಿಡ, ಎಲವದ ಮರ Si. 132; My.; Tĕ. ಬುರಗ; M. ಪೂಳ, **T.** ಪೂಳ್ಳೆ, silk-cotton, and the tree). See ಕೆಮ್ಪು-, ಬಿಳೀ-, ಬೆಟ್ಟ-. ಬೂರುಗದ ಮರ ಗಿಣಿ ಕಾದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೂರುಗಬಂಕ. = ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ. (ಪಿಚ್ಛಿ Si. 484).

ಬೂರುಗೆ **bûrugĕ.** = ಬೂರುಗ, etc. — ಬೂರುಗೆಬಂಕೆ. (ಪಿಚ್ಛ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Si. 133).

ಬೂರ್ bûr. = ಬುರುಗು 2. — ಬೂರ್ಗಾಳಿ. = ಬುರುಗುಗಾಳಿ. (My.).

ಬೂರ್ಲ bûrla. = ಬೂರುಗ, etc. (Z.). 2, a species of birch (ಚರ್ಮಿ, ಭೂರ್ಜ, ಮೃದುತ್ವಚ್ G.).

ಬೂವ bûva. = ಬುವ್ವ. (My.).

ಬೂವಿ bûvi. Tbh. of ಭೂಮಿ (Šmd. 347; ಧರೆ Kk. 16; ಬುವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Šm. 37).

ಬೂಷ್ಟೆ bûshṭě. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಸ bûsa. A generic term for the cereal grains, the grasses, and the esculent culms (B. 4, 147; My.; Mhr. ಭುಸಾರ, ಭುಂಸಾರ, ಭೂಸ, ಭೂಂಸ). — ಬೂಸಡಗಂಗಿ (?). A corn-dealer (Râm. 5, 8, 51).

ಬೂಸಿ bûsi. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೂಸು bûsu. = ಬೂಜು, etc. (My.).

ಬೃಂಹಿತ bṛiṁhita. = ವೃಂಹಿತ. (ಮದಗಜಧ್ವನಿ Mr. 89). — ಬೃಂಹಿತಂಗೆಯ್. -ಂ-. To roar (Ršv. 6, after 11).

ಬೃನ್ದ bṛinda. = ಬಿನ q. v., ವೃನ್ದ.

ಬೃಹತ್ bṛihat. = ಬೃಹತ್ತು, ವೃಹತ್. *Great, large, vast.*

ಬೃಹತಿ bṛihati. *N. of a type of metres* (Čh.; Mr. 362). 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd. (see ಗುಳ್ಳ). 4, *another kind of Solanum* (= ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕಿ). 5, *a large lute, the lute of Nârada.*

ಬೃಹತಿಕೆ bṛihatikě. *An upper garment, a wrapper.*

ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿ bṛihat-kukshi. *Pot-bellied, corpulent.*

ಬೃಹತ್ತು bṛihattu. Tbh. of ಬೃಹತ್ (Šmd. 106 Cm.).

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ bṛihat-âraṇyaka. N. of an âraṇyaka. (My.).

ಬೃಹದ್ಭಾನು bṛihat-bhânu. *Fire, Agni.*

ಬೃಹದ್ರಥ bṛihat-ratha. Indra. 2, N. (My.).

ಬೃಹನ್ತ bṛihanta. (fr. ಬೃಹತ್). A great man (Šmd. 106 Cm.).

ಬೃಹಸ್ಪತಿ bṛihas-pati. = ಬೇಸ್ತ, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ. Lord of increase: *the planet Jupiter.* 2, *the preceptor or purôhita of the gods.*

ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ bṛihaspati-vâra. = ಬೇಸ್ತವಾರ, ಬೇಸ್ತ್ವಾರ. Thursday (My.; B. 1, 7).

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸವ bṛihaspati-sava. *N. of a festival lasting one day, said to confer the rank of purôhita on those observing it.*

ಬೆಕ್ಕರಿಸು bĕkkarisu. O. r. of ಚೆಕ್ಕರಿಸು, q. v. (Mhr. ಬೇಂ, to bleat; *cf.* ಬ್ಯಾ).

ಬೆಕ್ಕಸ bĕkkasa. = ಬಕ್ಕಸ. Astonishment, amazement, surprise (ಆಶ್ಚರ್ಯ Čt. II, 100; Šm. 66; Ršv. 5, 103; Šsv. 5, 62; *cf.* ಬೆಗಡು, ಬೆಱಗು). — ಬೆಕ್ಕಸಬೆಱಗು. dupl. (My.). — ಬೆಕ್ಕಸಮುಱು. -ಉಱು. Astonishment to arise (Čpr. 4, 70; Abh. P. 5, 81. 86). — ಬೆಕ್ಕಸಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To be astonished, etc. (ವಿಸ್ಮಯ Šmd. Dh.; Čpr. 5, after 19; Abh. P. 6, 124; Bp. 5, 61; 23, 24; 31, 29; V. 3, after 31). — ಬೆಕ್ಕಸಪಡು. -ಪಡು. = ಬೆಕ್ಕಸಮ್ಬಡು. (ಕೌತುಕಾರ್ಥಂ Čt. I, 50).

ಬೆಕ್ಕಸನೆ bĕkkasanĕ. (fr. ಬೆಜಿ). Stiffly, stubbornly (Abhâ. 2, 54).

ಬೆಕ್ಕು bĕkku. = ಬೆರ್ಕು. A cat (ಓತು, ಬಿಡಾಲ, ಮಾರ್ಜಾರ, ವೃಷದಂಶ, ಆಖುಭುಜ್ Hlâ., Nr., Si. 168; ಬಿಡಾಲ Nn. 122; ಮಾರ್ಜಾರ, etc. Mr. 163; C.; T. ವೆರುಗು; M. ವಿರುಗು, ವೆರುಗು; Tĕ. ಪಿಲ್ಲಿ; Sk. also ಬಿರಾಲ, ಬಿಲಾಲ; Bp. 15, 13; J. 28, 43; B. 1, 27; see ಕಾಡು-, ನೀರು-, ಪುಣುಗಿನ-, ಮಣ್ಣ-, ಸುಟ್ಟುವ್ಮೆಕ್ಕು). ನೀರೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು (ಉದ್ರ Nr.). ಇಲಿ ಹಿಡಿಯಲು ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, ಗಾತ್ರಸಂಕೋಚಿ, ಮಣ್ಡಲಿ Hlâ.). ಇಲಿಯ ತಿನಲ್ ಅನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, ಮಣ್ಡಲಿ Mr. 164). ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಚಲ್ಲಾಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. — ನೆಲು ಹಱಿದು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುನ್ದೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಳಿದ್ಯವೇ? — ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಾಣದೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಬೆಳಗು 2, ಮಣ್ಣು. — ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಬೆಕ್ಕು. ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಇಲಿಯಮ್ಮ ಲಂಗ ಬಿಗಿಯಿತು (Prv.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣ. (ಪಿಂಗ, ಪಿಂಗಲ, ಬಭ್ರು G.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತಡ್ಡ ಗಿಡ. = ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊಡ್ಡ ಗಿಡ. = ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ತೊರಡಿನ ಗಿಡ. A climbing herb, the smooth-leaved heart-pea, Cardiospermum halicacabum L. (Z.). — ಬೆಕ್ಕಿನ ಹೆಜ್ಜೆ. A winding herb, Ipomaea palmata Forsk.(Z.). — ಬೆಕ್ಕುಚ್ಚೆಗಿಡ. -ಉಚ್ಚೆ-. The lantana, Lantana aculeata Lin. (My., occasionally). — ಬೆಕ್ಕುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A cat's eye, an eye like that of a cat (My.). — ಬೆಕ್ಕುಮೂಳಿಗೆ. An opening in the mâḷigĕ, for the egress of smoke (My.).

ಬೆಗಡು bĕgaḍu. 1. = (ಬಿಗುರ್ 1), ಬೆಗಟ್ 1 (Šmd. 28). To be amazed or astonished; to fear (Tĕ. ಬೆಗಡು, ಬೆಗ್ಗಡಿಂಚು, ಬೆಗ್ಗಿಲು).

ಬೆಗಡು bĕgaḍu. 2. = (ಬಿಗುರ್ 2, ಬೆಗರ್), ಬೆಗಟ್ 2. Amazement; fear, alarm (ಭಯ Šmd. II; ಶಂಕೆ Čt. I, 9; ಅಳ್ಕು, ಭಯ Kk. 83, o. r. ಬಿಗುರ್; ತಲ್ಲಟ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲಟಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Šm. 49; Tĕ. ಬೆಗಡು, ವೆಗಡು, ಬೆಗ್ಗಲ, ಬೆಗ್ಗಿಲ). — ಬೆಗಡ. -ಅ 3. A wonderful man: a very clever man (ಚದುರ Bhn. 60). — ಬೆಗಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become amazed; to begin to fear (Čpr. 5, after 64 & 79; Bp. 28, 54; 58, 61; J. 26, 53). ಬೆಗಡುಗೊಣ್ಡವನು (ವಿಕ್ಲವ Nr.). — ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To frighten, etc. (Bh. 3, 13, 22). — ಬೆಗಡುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಗಡುಗೊಳ್. (J. 17, 50). — ಬೆಗಡು ಹತ್ತು. Amazement, etc. to attack: to become amazed, etc. (Bp.). — ಬೆಗಡೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. To become afraid, etc. (Bp. 15, 9; 26, 30).

ಬೆಗರ್ bĕgar. = ಬಿಗುರ್ 2, (ಬೆಗಡು 2, etc.). Amazement; fear (ಗುರ್ವು, ಬೆಬ್ಬಳ, ಅಳುರ್, etc., ಭಯ Šs.).

ಬೆಗಳ bĕgaḷa. (?). See s. ಕತ್ತುಪೆನ.

ಬೆಗಟ್ bĕgaḷ. 1. = ಬೆಗಡು 1, before the letter ಪ. ಬೆಗಡುವಂ becomes ಬೆಗಳ್ವಂ (Šmd. 28. 217. 275). *Cf.* ಬೆಮರ್ 1.

ಬೆಗಟ್ bĕgaḷ. 2. = ಬೆಗಡು 2. (ಗುರ್ವು Šm. 49; see Kk. s. ಬೆಬ್ಬಳ). — ಬೆಗಟ್ಗೊಳಿಸು. = ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸು. (Ršv. 5, 130).

ಬೆಂ bĕn. (ಬೆಙ್). 1. = ಬಿಸು 1 (Šmd. 216), etc. Heat. — ಬೆಂಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. (Šmd. 216). A hot ray. — ಬೆಂಗದಿರ. -ಅ 3. The sun (ಕಮಲಮಿತ್ರ Čt. II, 18; ಸೂರ್ಯ Kk. 11*b*, Šm. 14). — ಬೆಂಗದಿರಣುಗ. -ಅಣುಗ. Yama (G.). — ಬೆಂಗಲ್. -ಕಲ್. (Šmd. 216). A hot stone. — ಬೆಂಗಳೂರು. -ಕಳ-ಊರು. Bangalore (My.). — ಬೆಂಗಾಡು. -ಕಾಡು. A jungle or uncultivated wild where the grass is scorched (My.). — ಬೆಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Šmd. 198). A hot foot; the hot season.

ಬೆಂ bĕṅ. (ಬೆಬ್). **2.** = ಬೆನ್ 2, etc. The back. ಬೆಂಗೆ or ಬೆನ್ಗೆ (Šmd. 139). ಬೆಂಗೆ ಅಲಗು ಬಳಯೆ (Abh. P. 13, 128). — ಬೆಂಕಟ್ಟು. The ridge of the roof of a building (B. 4, 122). — ಬೆಂ ಕೊಳ್. = ಬೆಂಗೊಳ್. (Abh. P. 9, 142; Č. Bp. 19, 32; Rŝv. 5, after 19; 5, 82). — ಬೆಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The backside (Râghč. 17, 73). — ಬೆಂಗಲ್ಲಿ. -ಕಲ್ಲಿ. A bag that is worn on the back (Râghč. 17, 67; Šŝv. 3, 23). — ಬೆಂಗಾವಲ್. -ಕಾವಲ್. -ಉ. A rear-guard: a body-guard (J. 28, 7; My.). — ಬೆಂಗಾವಲ. -ಕಾವಲ. = ಬೆಂಗಾವಲ್. (B. 3, 40). — ಬೆಂಗುಡು. -ಕುಡು. = ಬೆಂಗೊಡು. (Abh. P. 12, 28; 13, 80). — ಬೆಂಗೂನ್. -ಕೂನ್. A hump on the back (V. 34, 95). — ಬೆಂಗೆವರ್. -ಬರ್. (Šmd. 82). To come afterwards, to follow. ಬೆಂಗೆವನ್ದಂ, a younger brother (ತಮ್ಮ G.). — ಬೆಂಗೆವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. To jump upon one's back: to pursue (ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ಬೆನ್ನೀಱು, etc. Šs.). — ಬೆಂಗೊಡು. -ಕೊಡು. To flinch, to withdraw, to retreat (ಮೊಗ್ದೆಗೆ, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಅಕ್ಕಳಿಸು, etc., ಅಪಸರಣ Šs.; Bp. 34, 26; Šŝv. 4, after 17 & 22; 4, 68; J. 18, 31). — ಬೆಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To follow, to run after (ಅನುಧಾವನ Šmd. Dh.; J. 10, 10; Šŝv. 4, after 17).

ಬೆಂಕಿ bĕṅki. = ಬೆಂಕೆ, (ಬೆಂಗೆ). Heat; fire (ನಿದಾಘ, ಘರ್ಮ Hlâ.; ಅಗ್ನಿ, ವೈಶ್ವಾನರ, ವಹ್ನಿ, etc. Si. 24; ಶುಚಿ, ಪಾವಕ 412; C.; M. ವೆಕ್ಕೆ, T. ವೆಕ್ಕೈ, heat; M. ವೆಬ್ಬು, to grow hot). ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿ (ಹೇತಿ Si. 425). See Si. 308. 461; B. 4, 31; J. 13, 12; 17, 20; 26, 13; Prv. s. ಮಂಕುಮೂಱ್. ಬೆಂಕಿ ಅಱಿದರೂ ಸುಂಕ ಅಱಿಲಿಲ್ಲ. — ಬೆಂಕಿ ಡೊಂಕಿಗೆ (of a tree), ಬೆಣ್ಣು ನೀರಿಗೆ. — ಬೆಂಕಿಯಿನ್ದ ಸುಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಮಾಯುವದು, ನಾಲಿಗೆಯಿನ್ದ ಸುಟ್ಟ ಹುಣ್ಣು ಮಾಯದು. — ಒಲೆ ಊದಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೀಸೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ತಾಗಿತು (Prvs.). — ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ. A match (My.). — ಬೆಂಕಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ. A match-box (My.). — ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಣ. = ಬೆಂಕಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ. (My.). — ಬೆಂಕಿ ಬೀಱು. Fire to fall upon or attack (My.). — ಬೆಂಕಿ ಮಾಡು. To make a fire (My.). — ಬೆಂಕಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become very angry (B. 2, 44; My.). — ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚು. To put fire to, to set fire; to kindle; to burn up (B. 4, 45; 5, 268; My.). — ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಸು. = ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚು. (My.). — ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತು. Fire to be attached or to touch; fire to kindle (B. 4, 60). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು (Prv.). — ಬೆಂಕಿ ಹಾಕು. = ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚು. ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡದೇ? (Prv.). — ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿ. Fire to kindle (My.).

ಬೆಂಕೆ bĕṅkĕ. = ಬೆಂಕಿ. See ಬನವೆಂಕೆ, ಮುನ್ನೀರ್ವೆಂಕೆ.

ಬೆಂಗಾರು bĕṅgâru. Land that has not sufficient water for growing rice (My.; H.).

ಬೆಂಗೆ bĕṅgĕ. = (ಬೆಂಕೆ), ಬೇಗೆ. See ಘಟ್ಟುರಿ.

ಬೆಚ್ಚಗೆ bĕččagĕ. = ಬೆಚ್ಚನೆ 1, ಬೆಚ್ಚಿಗೆ. (My.). ಬೆಚ್ಚಗಿರುವ ಮೆತ್ತನ್ನ ಸ್ಥಲ (B. 3, 31). ಮೀನುಗಳ ರಕ್ತವು ಮನುಷ್ಯರ ರಕ್ತದನ್ತೆ ಬೆಚ್ಚಗಲ್ಲ, ತಣ್ಣಗಿರುತ್ತದೆ (4, 119). ಬೆಂಕೀ ಹತ್ತರ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕಾಯಿಸಿಕೊಣ್ಡನು (My.). ಬೆಚ್ಚಗೆ ಹೊದ್ದು ಕೊಣ್ಡನು (My.). — ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡು. To make warm (B. 3, 106; 5, 135. 140; My.); to beat soundly (My.); to give a bribe (My.). — ಬೆಚ್ಚಗೆಯಿಡು. -ಇಡು. To keep warm (B. 4, 25; My.).

ಬೆಚ್ಚನೆ bĕččanĕ. 1. (fr. ಬಿಸು Šmd. 216). = ಬೆಚ್ಚಗೆ, etc. Heat; warmth;—hot; warmly; warm (Šŝv. 4, 22; J. 30, 22; My.; Tĕ. ವೆಚ್ಚನಿ). ಬೆಚ್ಚನೇ ಬಟ್ಟೆ (My.).

ಬೆಚ್ಚನೆ bĕččanĕ. 2. = ಬಿಚ್ಚನೆ. (Abh. P. 9, 127).

ಬೆಚ್ಚನ್ನ bĕččanna. Warm, etc. ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉಸುರುಗರೆ (ಬಿಸುಸುಯ್ G.). ಬೆಚ್ಚನ್ನ ಉರಿ (G. 379). ಅವರ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಚಳಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚನ್ನವಿರುತ್ತವೆ (B. 5, 296).

ಬೆಚ್ಚರ bĕččara. 1. Haste, speed; quickly, etc. (ಚೆಕ್ಕನೆ, ಚೆಚ್ಚರ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥಂ Šmd. 391; ಚೆಚ್ಚರ, ಬೇಗ, ಚೆಡು ಪುಡನೆ, ಚೆಕ್ಕನೆ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥಂ Šm. 61; Kk. 50; J. 31, 68).

ಬೆಚ್ಚರ bĕččara. 2. = ಬೆಜ್ಜರ. Bewilderment (J. 3, 24); roaming, straying. ಭ್ರಮರಿಯೊಳ್ ಭ್ರಮಿಯಿಸ್ತಿರೆ ಬೆಚ್ಚರಾಗು! (Šmd. 272).

ಬೆಚ್ಚಳಿಸು bĕččaḷisu. To be confused, to become perplexed or bewildered, to be deprived of consciousness; to be beguiled (and transitive-ವಿಮೋಹ Šmd. Dh.).

ಬೆಚ್ಚಿಗೆ bĕččigĕ. = ಬೆಚ್ಚಗೆ, etc. (My.).

ಬೆಚ್ಚಿಸು bĕččisu. = ಬೆರ್ಚಿಸು. To frighten (Čpr. 1, 93; 5, 74; Bp. 32, 26; 40, 41; My.).

ಬೆಚ್ಚು bĕčču. 1. = ಬೆರ್ಚು 1. To be frightened, to be scared, to fear (Čpr. 5, after 39; Abh. P. 13, 65; Grj. 2, after 106; Bp. 1, 49; 22, 33; 32, 26; 37, 39; 40, 4; 44, 22; V. 5, 22; J. 17, 40; My.; Tĕ. ವೆಱಚು, ವೆಱುಚು; T. ವೆಡಿ, ವೆಱ್, fear, awe; ವಿರಳು, ವೆರುಳ್, ಎಱ, ಎಱಿ, ನೆಱ್, M. ಮೆರುಳು, ವೆರುಳು, to fear, etc.; *cf.* ಬೆಱಗು, ಬೆಳ್ಕಱ್, ವೆಱ್). ಬೆಚ್ಚುವವನಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ. — ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚುವವ ನೊಚ್ಚಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೂ ನಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದು. — ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿ, ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಬಿದ್ದಾ (Prvs.).

ಬೆಚ್ಚು bĕčču. 2. = ಬೆರ್ಚು 2. Fear, dread;—a scare; crow (M. ವೆರಳ; Tĕ. ವೆಱಬೊಮ್ಮ; Bp. 28, 47). ಹೊಲದೊಳಗಿನ ಬೆಚ್ಚು (ತೃಣಪುರುಷ G.). — ಬೆಚ್ಚು ಬೀಱು. To be seized with alarm (My.). ಪಚ್ಚ ಮಾತಾಡುವವನು ಬೆಚ್ಚು ಬೀಱನೇ? (Prv.). — ಬೆಚ್ಚುವಡು. -ಪಡು. To fear (J. 25, 20).

ಬೆಚ್ಚು bĕčču. 3. P. p. of ಬಿಸು 3.

ಬೆಚ್ಚು bĕčču. 4. (fr. ಬಿಸು 3). The state of being soldered or united (Šmd. 68; T. ಪಿಟ್ಟೈಚ್ಚು). — ಬೆಚ್ಚುಬೆಸುಗೆ. dupl. Firm union or connection (Šmd. 69 Cm.).

ಬೆಜವಾಡ bĕjavâḍa. N. of a town in Tĕlugu (Bp. 21, 21; 40, 3; My. as ಬೇಜವಾಡ).

ಬೆಜ್ಜ bĕjja. = ಬಿಜ್ಜ, q. v.

ಬೆಜ್ಜ bĕjja. 1. = ಬೆಜ್ಜು. Tbh. of ವೈದ್ಯ (Šmd. 343. 357; Čt. I, 16). See Šmd. 89 (Mdb.). 234; V. 6, 39.

ಬೆಜ್ಜ bĕjja. 2. = ಎಜ್ಜ, ಯಜ್ಜ, ವೆಜ್ಜ. Tbh. of ವೇಧ 1. A perforation, a bore, a hole, in a gem, etc.; the eye of a needle, etc. (ಬೇಗಡೆ Bhn. 12; My.; Tĕ.; Mhr. ವೇಜ). ಬೆಜ್ಜಮಾಡೋಣ (ವ್ಯಧ, ವೇಧ, ತೂತು ಕೊಱೆಯುವಿಕೆ, ಚುಚ್ಚುವಿಕೆ Si. 388).

ಬೆಜ್ಜರ bĕjjara. = ಬೆಚ್ಚರ 2. Fear (My.), bewilderment (J. 2, 5).

ಬೆಜ್ಜು bĕjju. = ಬೆಜ್ಜ 1. (Tĕ. ವೆಜ್ಜು). ಬೆಜ್ಜನ್ದು ವೈದ್ಯಂ (Šmd. II; Kk. 86; Šmd. 248 Mdb., where probably ಬಿಜ್ಜು 2 is meant).

ಬೆಜ್ಜೆ bĕjjĕ. = ಬಿಜ್ಜು 2, q. v. The crying or chirping of birds (ಚಪ್ಪರಣೆ Šmd. II; ಜಡಿವ, ಬಗ್ಗು, ಬಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಚಪ್ಪರಣೆ Šm. 29. 30; T. ಎಱಿಬ್ಬು, to speak; to prattle; ಪಿದಱ್ಱು, to speak without ceasing; *cf.* ಪದಱು?).

ಬೆಂಚು bĕṅču. A bench (Si. 231; My.).

ಬೆಂಚೆ bĕṅčĕ. (= ಚಿಂಚೆ). (Tbh. of ವೇಶನ್ತ?). A small pond (ವೇಶನ್ತ, ಪಲ್ವಲ Nr.; ಆಹಾವ, ನಿಪಾನ, etc. Mr. 421;

ಪಲ್ವಲ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Šs., Kk. 13; ಸರಸಿ Čt. II, 40, Kk. 85; ಪಲಲ, ಅಲ್ಪಸರಸಿ Šm. 35; Kâvy. III, 3, 98; Grj. 9, 21; Bp. 60, 23; Tĕ. ವೆಂಚೆ).

ಬೆಂಜನ bĕṅjana. Tbh. of ವ್ಯಂಜನ (Šmd. 357. 368; V. 5, 80. 82).

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 1. (Šmd. 113. 130). = ಬೆಟ್ಟು 2. A big hill, a mountain (ಅಚಲ, ತಿಲೋಚ್ಚಯ, ಶೈಲ, ಕ್ಷಿತಿಧರ, ಗಿರಿ, ಪರ್ವತ, etc. Hlâ., Nr.; ಜೀಮೂತ Hlâ.; ಗ್ರಾವೆ Hlâ.; ಪರ್ವತ Nn. 5. 53; ಗ್ರಾವ, ಪರ್ವತ 106; ಅದ್ರಿ, etc. Mr. 96; ಗ್ರಾವ 474; Si. 114. 448; My.; T. ಎಟಿ, to increase; ವೀಱು, to be great; ವೆಱ್ಪು, a hill; *cf.* ಬಿಜ್ಜಿ). ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಣ ಬನಂ (ಅಧಿತ್ಯಕೆ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಿಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಪರಿವ ತೊಱೆ (ನಿರ್ಝರ); ಬೆಟ್ಟದಿನ್ದ ಉರುಳ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ (ಗಣ್ಡಶೈಲ Hlâ.). ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಆಒಗನಿ (ಅಕ್ಷೋಟ, etc.); ಬೆಟ್ಟದ ಒಜ್ಜರ (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ); ಬೆಟ್ಟದ ಕೋಡು (ಶೈಲಶೃಂಗ, ಕೂಟ); ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು (ಕಟಕ, etc.); ಬೆಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ತೆವರು (ಕೋಟ್ಟಾರ); ಬೆಟ್ಟದತ್ತಣಿನ್ದ ಉರುಳ್ವ ದೊಡ್ಡಹ ಕಲ್ಲುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ (ಶೃಂಗ, ಪರ್ವತದಗ್ರ Nn. 28). ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು (ಜೀಟಿ, ಗಿರಿಸಾನು 23; ಸಾನು 90. 108). ಬೆಟ್ಟ ಅಗಿದು, ಇಲಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟದ ನಾಯಿಗೆ ಹಿಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ, ಪೆಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಬಟ್ಟೆ ಬೆಲ್ಲ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನು, ಸೆಟ್ಟಿ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Čpr. 5, 70; 6, 39; Abh. P. 14, 146; Bp. 10, 2; 19, 78; 22, 52; 55, 23; J. 16, 34; Si. 88. 114-117. 421. 429; ಕಿಱು-, etc.; ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟ; Prvs. s. ದೂರ and ಬೆಳಗಾಗು. — ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರ. As much camphor as a mountain. ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪೂರವುರಿದು, ಬೊಟ್ಟೆಡಲ್ ಬೂದಿಲ್ಲ; ನೆಟ್ಟನೆ ಗುರುವಿನುಪದೇಶದಿಂ ಕರ್ಮ ಮುಟ್ಟವು (Sp.). — ಬೆಟ್ಟಕುಮ್ಬಳ. (Si. 161). — ಬೆಟ್ಟಕುಱ. = ಬೆಟ್ಟಹುಲ್ಲೆ. (ರೌಹಿಷ Si. 169). — ಬೆಟ್ಟಚಲಮೆ. (ಉತ್ಸ, ಪ್ರಸ್ರವಣ Si. 115; My.). — ಬೆಟ್ಟಜವುಗು. = ಬೆಟ್ಟಚಲಮೆ. (Si. 115; My.). — ಬೆಟ್ಟದ ಕುಱುಬ. A class of Kurubas who live in the mountains by agriculture, hunting, etc. (My.). — ಬೆಟ್ಟದ ಗೋಸುಮರ. (ಅಕ್ಷೋಟ, ಕನ್ದರಾಲ Si. 127). — ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿ. A nĕlli with larger fruits (My.). — ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The hill lotus: the tree Pterospermum acerifolium Willd. (ಕೊಸಗು Čt. II, 42; ಕೊಸಗು, ಕರ್ಣಿಕಾರವೃಕ್ಷ Šs.; ಕೊಸಗು, ಮರದಾವರೆ Kk. 19, Šm. 25; ಸಾರಸ Mr. 117, one MS. ಗಿರಿಸಾರಸ; ಕರ್ಣಿಕಾರ, ಕೊಸಗು, ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಗೂಗೇ ಹೂವು G.; My.). — ಬೆಟ್ಟದುದಿ. -ತುದಿ. The summit of a mountain (J. 16, 32). — ಬೆಟ್ಟದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. A mountain-stream (My.). — ಬೆಟ್ಟಬೂರುಗ. (ರೋಚನ, etc. Si. 133). — ಬೆಟ್ಟಬೇಗೆ. Wild fire in hills (My.). — ಬೆಟ್ಟಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಕುಟಜ, ಶಕ್ರ, etc. Si. 137; My.). — ಬೆಟ್ಟವಡು. -ಪಡು. Mountain-likeness: the state of being like a mountain (J. 22, 26). — ಬೆಟ್ಟಸಿಲೆ. = ಬೆಟ್ಟಸೆಲೆ. (ಗೋನಸ, ತಿಲಿತ್ಸ Si. 76). — ಬೆಟ್ಟಸೆಲೆ. The Indian python, the rock snake, Python molurus (My.). — ಬೆಟ್ಟಹುಲ್ಲೆ. = ಬೆಟ್ಟಕುಱ. (Si. 169).

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 2. (fr. ಬೆಟ್ಟಿತು Šmd. 212). = ಬಿಟ್ಟಿ, ಬೆಟ್ಟಿ, ಬೆಟ್ಟು 1, ಬೆಟ್ಟಿ, ವೆಟ್ಟ 2. Firmness, hardness, excessive hardness of metals, harshness, rudeness, etc. — ಬೆಟ್ಟಬೇಸಗೆ. A severe hot season (Abh. P. 7, 139). — ಬೆಟ್ಟವೆಸಗೆ. -ಬೆಸಗೆ. (Šmd. 212). A firm soldering or union.

ಬೆಟ್ಟನೆ bĕṭṭanĕ. With harshness, force, fierceness or vehemence (Čpr. 6, 95). See ಬೆಟ್ಟುವೆಟ್ಟನೆ.

ಬೆಟ್ಟಿ bĕṭṭi. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. **2,** = ಎಟ್ಟಿ, a rude person, a plague (Bp. 40, 56). — ಬೆಟ್ಟಚಿನ್ನ. Hard, unpliant (brittle) gold. ಬೆಟ್ಟಚಿನ್ನವಾದರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಬೆಟ್ಟಬೆನಕ. A centiped-like kind of crustacean articulate that appears after the first rains (S. Mhr.).

ಬೆಟ್ಟಿ bĕṭṭi. = ಭೆಟ್ಟಿ, etc. (B. 5, 60).

ಬೆಟ್ಟಿತು bĕṭṭitu. (fr. ಬಿಱು Šmd. 218). = ಬೆಟ್ಟ 2 q. v., ಬೆಟ್ಟಿತ್ತು (95. 96). That which is hard, firm, strong, stiff, harsh, fierce, rough, rude, difficult, etc. (ಪರುಷ, ಅಸ್ನಿಗ್ಧ (Hlâ., Mr. 456; ಜರಠ Hlâ.; ಜರಡ Mr. 484; ಬಿಱು Šm. 50; ಬಿಱುಬು Kk. 60; ಬಿಱುಸು Bhn. 36; Tĕ. ಬೆಟ್ಟಿದ). Its plural is ಬೆಟ್ಟದುವು (Šmd. 117. 120). ಬೆಟ್ಟತರ್ಕೆ (218). ಬೆಟ್ಟತಬಿಲ್ಲಿ (Mr. 484). ಬೆಟ್ಟತಪ್ಪ ಧ್ವನಿ (ವಿಕ್ರುಷ್ಟ Hlâ.). ಬೆಟ್ಟದುವುಮೆನಿಪ್ಪ ಲೋಹಖುರವಳಿಯಂಗಳ್ (Šmd. 120). ಬೆಟ್ಟದುವು ಮೊಲೆ (170, o. r. ಬ-). See Bp. 15, 22; Bh. 1, 8, 20; ಅತಿ-, ಕಡುವೆಟ್ಟಿತು. — ಬೆಟ್ಟದಂ. (Šmd. 84). A man who is firm, harsh, fierce, etc. (ಖರ, ಕಠೋರ, ಕಠಿನ, ಕಕ್ಖಟ, ಕರ್ಕಶ, ದೃಢ Hlâ.).

ಬೆಟ್ಟಿತ್ತು bĕṭṭittu. = ಬೆಟ್ಟಿತು, q. v. See Šmd. 27 Cm. & vṛitti; Grj. 3, 101.

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 1. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. (Tĕ.). ಬೆಟ್ಟಿಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ Hlâ.). ಬೆಟ್ಟಿಹವ (ಕರ್ಕಶ, ಕಠಿನ, ಕಠೋರ, ಖರ Mr. 228). — ಬೆಟ್ಟುಗೂಣ್ಟ. A firm peg or plug (Čpr. 5, 53). — ಬೆಟ್ಟುಮುರಿ. The state of stiffness, etc. being bent: downcast, perplexed state (ಮುಮ್ಮೊ Šs.). — ಬೆಟ್ಟುವೊಱೆ. -ಂ-ಪೊಱೆ. (Šmd. 204). A hard, tight, or heavy load. — ಬೆಟ್ಟುವೆಟ್ಟನೆ. -ಬೆಟ್ಟನೆ. With great harshness or severity (Abh. P. 6, 139; 11, 23; 11, after 104; 15, 73).

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 2. = ಬೆಟ್ಟ 1. (ಪರ್ವತ Šmd. Dh.; ಗಿರಿ Šm. 88; ಮೊರಡಿ 95). ಬೆಟ್ಟುವಿನೊಳ್ (Šm. 95). See ಅಂಗಣವೆಟ್ಟು (?), ಅಯ್ಕಿಲ್ವೆಟ್ಟು, ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟು, ಚಳಿ-, ಪಡು-, ಪಿಂಜರಿ-, ಪೊನ್ವೆಟ್ಟು, ಬಾವನ್ನವೆಟ್ಟು, ಬಿಂಜ-, ಮೂಡ-, ಬೆಳ್ಳಿ-, ಸೊನ್ನೆ-; Šše. 4, 23. — ಬೆಟ್ಟುವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Indra (ಸುರಪತಿ Šm. 9). — ಬೆಟ್ಟುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Paramêśvara (Šs.).

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 3, = ಪೆಟ್ಟು 3, (ಬೆಟ್ಟು 1?). See s. ಪೆಟ್ಟುವೆರ್ಚು.

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 4. To cause to enter firmly, to strike forcibly into, to impress, to stamp, to coin (ಗಾಢಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; Šm. 88; Bh. 6, 4, 140; Mhr. ಬೇಟಣೇಂ, to impress or hammer down; to take an impression or stamp; *cf.* ಪೆಟ್ಟು 1 & 2; T. ವೆಟ್ಟು, to cut with a sword, etc.; to dig a well; to engrave any hard substance; M. ವೆಟ್ಟು, a blow, stroke, cut = Tĕ. ವೇಟು). ಹೇಮರಜತಾದಿ ಕರ್ಷದಿಂ ಬೆಟ್ಟದ ನಾಣ್ಯ (ಕಾರ್ಷಾಪಣ, ಕಾರ್ಷಿಕ); ತಾಮ್ರದಿನ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಕಾರ್ಷಿಕೆ (ಪಣ); ಹೊನ್ನನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. 5. A tool for making impressions. See ನೆಱೆವೆಟ್ಟು.

ಬೆಟ್ಟು bĕṭṭu. = ಬಟ್ಟು 2, etc. (ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಖೆ Si. 211; My.; see ಹೆಬ್-). — ಬೆಟ್ಟು ಮುರಿ. To make the finger-joints crack (My.).

ಬೆಟ್ಟುಸಿ bĕṭṭusi. One of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಬೆಟ್ಟೆ bĕṭṭĕ. = ಬೆಟ್ಟ 2, etc. (T. ವೆಟ್ಟೈ). — ಬೆಟ್ಟಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A hard, round areca nut (My.; B. 1, 21; 2, 16). — ಬೆಟ್ಟ

ಚಿನ್ನ. = ಬೆಟ್ಟ-. (My.). — ಬೆಟ್ಟಬೆಳ್ಳಿ. Hard, unpliant (brittle) silver (My.).

ಬೆಡಗಿ bĕḍagi. A showy woman, a coquette (My.).

ಬೆಡಗು bĕḍagu. = ಬೆಡಂಗು. Novelty, beauty, elegance, grace, fineness, pleasantness (Tĕ. ಬೆಡಕು, ಬೆಡಗು, ಬೆಡಂಗು, ಬೆಣಗು; Tĕ. ಪ್ರೇಕ, ಪ್ರೇಗು, wonder, marvel; ವೇಡುಕೆ, ವೇಡ್ಕೆ = ಬೆಡಗು; M. ವೆಡಿಪ್ಪು, cleanness, neatness, elegance, clearness, correctness; T. ವೈಪ್ಪು, greatness; ವೇಡಿಕ್ಕೈ, a show; pomp; *cf.* ಬೆಱಗು?). ಗೋಪಾಲಕನ ಬೆಡಗು (Mr. 4). ಒನ್ದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲವರ್ಥಮಂ ಹಲವರ್ಥಕೊನ್ದು ಶಬ್ದವ ನುಡಿವ ಬೆಡಗುಮಂ ನಾನಾರ್ಥಮೆನ್ದು ಪೇೞ್ವೆಂ (465). **2,** showiness, ostentatiousness, airs (My.; Tĕ.). ಬಾಱಿಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು.—ಬೆಡಗು ಮಾಡುವಾಕೆ ಮಡಗಿ ಬೀಳದೆ ಇರಳು (Prvs.). See Bp. 6, 20; 11, 51; 21, 9; 24, 60; 37, 24; 40, 62; 61, 62; Č. Bp. 2, 4; J. 7, 6; 21, 57; 30, 18. — ಬೆಡಗ. -ಅ 3. A novel man (Bp. 30, 21); a showy man (Tĕ. ವೇಡುಕೆಗಾಡು).

ಬೆಡಂಗು bĕḍaṅgu. (Šmd. 48). = ಬೆಡಗು. (ಮನೋಹರ Šs.; ರಮ್ಯ Kk. 32). See Čpr. 1, 97. 126; 3, 27. 96; 8, 34. 104; Čh. vs. 173. 177. 189; Abh. P. 3, 38; 4, 31; Rŝv. 13, 82; J. 11, 16. — ಬೆಡಂಗುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಡಂಗುವೆಱ್. (Čpr. 1, after 101; 7, 112). — ಬೆಡಂಗುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain beauty, to become beautiful (Abh. P. 5, 53; 15, 22; Rŝv. 13, 91).

ಬೆಣಚಿ bĕṇači. (fr. ಬೆಳ್). = ಬೆಣಚು. The white stone: quartz, white spar (T. ವೆಣ್ಗಲ್; M. ವೆಳ್ಳಾರಲ್ ಕಲ್ಲು). — ಬೆಣಚಿಕಲ್ಲು. = ಬೆಣಚಿಗಲ್ಲು. (My.). — ಬೆಣಚಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Quartz, etc. (My.; B. 4, 225; 5, 184).

ಬೆಣಚು bĕṇaču. = ಬೆಣಚಿ. — ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು. = ಬೆಣಚಿಕಲ್ಲು. (My.). — ಬೆಣಚುಗಲ್ಲು. = ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು. (My.; B. 3, 45).

ಬೆಣತಿಗೆ bĕṇatigĕ. = (ಬೆಣತು), ಬೆಳತಿಗೆ. — ಬೆಣತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬೆಣತಕ್ಕಿ. (My.).

ಬೆಣತು bĕṇatu. (= ಬಿಳಿದು). — ಬೆಣತಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. White rice: rice which is not kusalakki (My.).

ಬೆಣೆ bĕṇĕ. A peg, a plug; a stopple, a cork (My.; B. 4, 54; 5, 143; see T. s. ಬಿಸು 3).

ಬೆಣ್ಟು bĕṇṭu. = ಬೆರಟು, etc. (My.).

ಬೆಣ್ಡು bĕṇḍu. = ಬಣ್ಡು 2. The white and light corky wood of the bĕṇḍu kasa, used in making hats, etc.: cork, pith, a soft, light (useless) substance (Abh. P. 9, 37; My.; Tĕ.; T. ವೆಣ್ಡು, the hollowness of a thing, as of a tube, pipe, or cane; ವೆಱು, ವೆಟ್ಟು, empty, void, see ಬಱ್); faintness (see ಕಣ್-). ತಿರುಳು ಹೋಗಿ ಬೆಣ್ಡು ಉಳೀತು.—ಬೆಂಕಿ ಡೊಂಕಿಗೆ, ಬೆಣ್ಡು ನೀರಿಗೆ.—ಬೆಣ್ಡಲ್ಲ ಬೆಸಕನಲ್ಲ, ಉಣ್ಡೆಗಡುಬು ತನ್ದು ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು (Prvs.). ಬೆಣ್ಡರದೆ ಮುಱಿಗಿದರು, ಗುಣ್ಡೆದ್ದು ತೇಲಿದರು, ಬಣ್ಡಿಯ ನೊಗವು ಚಿಗಿತರು ಸಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಡದ್ದು ಕೊಡನು (Sp.). ತೊಣ್ಡಲ್ ಶಿರೋಗ್ರನ್ಥಿಯೆನಿಸಿಕ್ಕು, ಅವಂ ಮಾಱ್ಪ ಬೆಣ್ಡು ಚಿತ್ರಕಮುಕ್ಕು (Mr. 334). ಅಬ್ಧಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ಬೆಣ್ಡುಗಳ್ ಎೞ್ವವಲ್ಲದೆ ನೆಗವವೇ ಗುಣ್ಡು? (Bp. 58, 36). — ಬೆಣ್ಡಾಗು. -ಆಗು. To become like mere pith, to lose one's strength, to faint, etc. (My.). ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಡಾದ ಆನೆಯೂ ಕುದುರೆಯೂ (ವೀತ Si. 271). ಆನೆ ಬೆಣ್ಡಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೇ ಹೊಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). See Râm. 1, 14, 24; Bh. 8, 25, 8; J. 2, 15; 8, 18; 9, 17; 11, 25; 13, 35; 14, 20; 15, 3; 19, 30; 30, 5; B. 5, 72. — ಬೆಣ್ಡುಕಸ. A tall annual plant, Aeschynomene indica Wall. (Z.; A. aspera Lin.; Tĕ.). — ಬೆಣ್ಡುಬತ್ತಾಸು. The sweetmeat battâsu, when hollow (My.; B. 3, 62. 77). — ಬೆಣ್ಡುಹತ್ತಿಗಿಡ (ಪಿಚ್ಛಿಲೆ, etc. Si. 133). — ಬೆಣ್ಡೇಱ್. -ಏಱ್. = ಬಣ್ಡೇಱ್, q. v. To float; to lose one's strength, to faint (ತೇಕು, ತೇಲ್ Šs.; ತೇಲ್ Kk. 67; Čpr. 8, 69). — ಬೆಣ್ಡೋಲೆ. -ಓಲೆ. A hollow ear-ôlĕ of metal (My.).

ಬೆಣ್ಡೆ bĕṇḍĕ. A tall herb, the esculent okra or edible Hibiscus, Hibiscus esculentus Lin. (ಲೋಮಕಿ Mr. 149; My.; Tĕ.; T. ವಣ್ಡೈ, ವೆಣ್ಡೈ; M. ವೆಣ್ಡ; Mhr. ಭೇಣ್ಡೀ). See ಅಡವಿ-. — ಬೆಣ್ಡೆಕಾಯಿಗಿಡ. = ಬೆಣ್ಡೆ. (ಗೋಜಿಹ್ವೆ, ದಾರ್ವಿಕೆ Si. 151).

ಬೆಣ್ಡೇಕು bĕṇḍêku. (M. ವೆಣ್ಡೇಕ್ಕು). — ಬೆಣ್ಡೇಕ ಮರ. = ಬಿಳಿನ್ದು-. A large timber tree, Lagerstroemia lanceolata Wall. (St. & Pl.).

ಬೆಣ್ಣಿ bĕṇṇi. 1. = ಬೆಱಿಣೆ, etc. (My.).

ಬೆಣ್ಣಿ bĕṇṇi. 2. = ಬೆಣ್ಣೆ. (B. 1, 15).

ಬೆಣ್ಣೆ bĕṇṇĕ. (ಬೆಳ್ 1 -ನೆಯ್ 2?). = ಬೆಣ್ಣಿ 2. Butter (ದಧಿಸಾರ, ನವನೀತ, ನವೋದ್ಧೃತ Hlâ., Nr., Si. 318; C.; Tĕ. ವೆನ್ನ; T. ವಿಱುದು, ವೆಣ್ಣೆಯ್; M. ವೆಣ್ಣ, ವೆಣ್ಣನೆಯಿ; T. ವಿಳರ್, fat; whiteness; ವಿಱುಕ್ಕು, fat, suet; *cf.* ಬಕ್ಕೆ, ಬಂಕೆ). ನಿನ್ನೆ ಕಱೆದ ಹಾಲಿನ್ದ ಆದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ಕಡೆಗೋಲು ಹೊಱತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋಱುವದೇನೋ? (Dp. 148). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರದ ರಿಣವು, ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್ (Sp.). ಮಣ್ಣು ಹೊಱುವವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡನೆ.—ಬಿಸಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಕರಗದು (Prvs.). See Bp. 30, 28; 42, 2; 54, 40; J. 6, 47; 28, 17; Prvs. s. ಕೂದಲು, ಬೆಳಗು 2, ಮನ್ಥನ, ಹದ, ಹಲ್ಲು. — ಬೆಣ್ಣೆಗರುಗ ಗಿಡ. A shrubby plant, Sida rhombifolia L. (St. & Pl.). — ಬೆಣ್ಣೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. Krishṇa (My.; J. 7, 29; Tĕ. ವೆನ್ನದೊಂಗ). — ಬೆಣ್ಣೆಗಾರಿಗೆ. A gârigĕ with butter fried in ghee (My.). — ಬೆಣ್ಣೆಬಿದುರು. (ವಿಶಲ್ಯೆ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ, ಫಲಿನಿ, ಶಕ್ರಪುಷ್ಪ Si. 156).

ಬೆತಿರೇಕ bĕtirêka. Tbh. of ವ್ಯತಿರೇಕ (Šmd. 357, o. r. ವೆ-).

ಬೆತೆ bĕtĕ. Tbh. of ವ್ಯಥೆ (Šmd. 357. 368, o. rs. ಬೆದೆ, ವೆತೆ, ವೆಥೆ; Tĕ. ವೆತ, ವೆದ).

ಬೆತ್ತ bĕtta. Tbh. of ವೇತ್ರ (Šmd. 345; Mr. 145; C.; Tĕ.; T. ಪಿರಮ್ಬು; M. ಪುನಮ್ಬು, ಪುರಮ್ಬು, ಪೆರಮ್ಬು; see ಪ್ರಬ್ಬಲಿ & ಹಬ್ಬೆ). ಬೆತ್ತದ ಚಕ್ಕಳಂ (ವೇತ್ರಾಸನ, ಆಸನ್ದಿ Hlâ.). ಬೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟು ಹೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯದೇ?—ಬೆತ್ತ ಮೆತ್ತಗಾದರೂ ದೆಬ್ಬೆ ನೋಯಿಸದಿರದು (Prvs.).

ಬೆತ್ತಲೆ bĕttalĕ. = ಬತ್ತಲೆ. (My.; Tĕ. ಬಿತ್ತಲಿ). ಬಟ್ಟೆ ಉಡದೇ ಬೆತ್ತಲೆಯಿರುವವಳು (ನಗ್ನಿಕೆ, ಕೋಟವಿ Si. 187). ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವವನು (ನಗ್ನ, ದಿಗಮ್ಬರ, ಅವಾಸಸ್ 364). ಅತ್ತಲೋ? ಇತ್ತಲೋ? ಮತ್ತೆತ್ತಲೋ? ಈ ಸಂಸಾರ ಬೆತ್ತಲೆಯು ಬೆತ್ತಲೆಯು, ಫಲವಿಲ್ಲಾ, ಫಲವಿಲ್ಲ! (Dp. 30).

ಬೆದ bĕda. = ಬೆದೆ 2. See ಬೆದಗಾರ್ತಿ. **2,** hotly, fiercely (used of boiling). — ಬೆದ ಬೆದ. rep. Very fiercely (Bp. 56, 40; My.). — ಬೆದ ಬೆದನೆ. = ಬೆದ ಬೆದ. (Bp. 24, 66; 26, 8; 50, 28; 52, 14; 59, 50; My.).

ಬೆದಕು bĕdaku. 1. To strike with the nails or claws (ನಖಘಾತ Šm. 80).

ಬೆದಕು bĕdaku. 2. To seek, to search for, to look for (ಅನ್ವೇಷಣ Šmd. Dh.; ಅಱಸು Šm. 80; Bp. 24,

66; My.; Tĕ. ವೆತಕು, ವೆತುಕು, ವೆದಕು). ಬೆದಕುತ್ತ ಮೃಗಕುಲವ (Râghô. 17, 68). ಬೆದಕುವವನು (one who idles away his time by seeking for) ಬದಕು ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಬೆದಕಾಟ. -ಆಟ. Searching for (My.).

ಬೆದಕು bĕdaku. 3. Search. — ಬೆದಕುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To search for. ಇದಕೊ, ಕಾತಿಯನು, ಮನವೇ, ಬೆದಕುಗೊಳ್ಳಲು ಬೇಡ! ತೋಱುವೆನು (Dp. 165).

ಬೆದಗಾರ್ತಿ bĕda-gâṛti. = ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, q. v.

ಬೆದಣ್ಡೆ bĕdaṇḍĕ. (Šmd. 48). Tbh. of ವೈದಣ್ಡಿಕ (Šmd. II; Kk. 81; Šm. 52). Criticism, critical skill, exactness. ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಜತ್ತಾಣಮುಂ ಬೆದಣ್ಡೆಯುಮ್! ಎನ್ದೀಗಡಿನ ನೆಗಱ್ತೆಯ ಕಬ್ಬದೊಳ್ ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್ (Šmd. 121). — ಬೆದಣ್ಡೆಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Skilful song-poetry. ಪಾಡುಗಳಿಂದಂ ತಱಿಸಲೆ ಮಾಡಿದುದು ಪಾಡುಗಬ್ಬಮದೆನ್ದು ಬುಧರ್ ಕೊಣ್ಡಾಡಿದರ್, ಅದಱಿಂ ದಲ್ ಮೇಲ್ಪಾಡುಂ ರೂಢಿಯ ಬೆದಣ್ಡೆಗಬ್ಬಮದಕ್ಕುಂ (Kâvy. V, 964).

ಬೆದಱ್ bĕdaṛ. ಬೆದಱು. 1. = ಬಿದಱ್. To be agitated, confounded, bewildered, alarmed or frightened, to take fright, to fear (ವ್ಯಸ್ತ Šmd. Dh.; My.; Tĕ. ಬೆದರು, ಬೆದುರು; T. ವಿದಿರ್, ವೆದಿರ್; T. ವಿದಱು, to be over-hasty; Mhr. ಭೇದರಣೇಂ, to take fright; see also s. ಬಿಡಿಯು). ಬೆದರ್ವ ಮನಂ (Ršv. 5, 86). ಬೆದರ್ವ ಅಕ್ಷಿ (5, 118). ಬೆದರ್ದು (Šsv. 3, 51; J. 5, 40). Old and common P. p. ಬೆದಱಿ (Čpr. 5, 58. 120; 7, 109; My.). See Bp. 1, 49; 2, 14; 32, 26; 37, 39; 45, 52; Bh. 3, 13, 30. 31; J. 6, 8; 8, 38; 19, 3. 39; 20, 9. ದನಕ್ಕೆ ಬೆದಱಿ, ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದಾ (Prv.). — ಬೆದಱಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To pursue so that (one) is frightened (Abh. P. 3, 54).

ಬೆದಱ್ bĕdaṛ. ಬೆದಱು. 2. Agitation, alarm, fright, fear (J. 2, 5; Tĕ. ಬೆಡಿದ, ಬೆಡಿದವ್ಪು, ಬೆದರು, ಬೆದುರು; T. ವಿದರ್ಪ್ಪು, ವಿದಲೈ). **2,** a scare-crow (ಹೊಲದೊಳಗೆ ಮಾಡಿದ ಬೆಚ್ಚು, ಗುಮ್ಮ G.). — ಬೆದರಸ. (*i. e.* ಬೆದರ್ರಸ). The sentiment of alarm (Bp. 55, 5). — ಬೆದಱುವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A stream of agitation (J. 30, 31). — ಬೆದಱೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. A bullock that is easily frightened (My.).

ಬೆದಱಣೆ bĕdaṛaṇĕ. Alarm, etc. (My.; Si. 469). — ಬೆದಱಣೆಸೊಲ್ಲು. Menace, reproach (ಭರ್ತ್ಸನ, ಅಪಕಾರಗೀ Si. 57).

ಬೆದಱಿಕೆ bĕdaṛikĕ. Fright, alarm (My.; B. 4, 72).

ಬೆದಱಿಸು bĕdaṛisu. To alarm, to frighten (My.; B. 2, 21; 4, 90; Bhâgavata 10, 18, 2). ಬದಲುಮಾತಾಡುವವನು ಬೆದಱಿಸಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಬಾಯಿನ್ದ ಬೆದಱಿಸಿ ಹೂಸು ಮಱಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಬೆದಱಿಸುವಿಕೆ bĕdaṛisuvikĕ. Frightening (My.; ವಿಭರ್ತ್ಸನ Si. 467).

ಬೆದರ್ಕೆ bĕdaṛkĕ. Agitation, alarm, fright (J. 26, 10).

ಬೆದೆ bĕdĕ. 1. Sowing, sowing seed (My.; Tĕ. ವೆದೆ; M. ವಿದೆ, ವಿರ); seed (see ಬಿತ್ತು 1 & 2). See ಪಿಪ್ಪೆದೆ, ಮುಮ್ಮೆದೆ. — ಬೆದೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. Sowing season (J. 11, 14; My.). — ಬೆದೆಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To prepare for sowing or to make sowing possible (Abh. P. 13, 49). — ಬೆದೆಮಱೆ. Rain at the sowing season (My.). — ಬೆದೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain seed: to be sown (Bp. 60, 17).

ಬೆದೆ bĕdĕ. 2. = ಬೆದ No. 1. Heat; rutting; ruttishness, sensual longing (My.; Tĕ. ವೆದೆ; T. ವಿದುಪ್ಪು, ವಿಱೈವು, ವೆದುಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪ, ವೆಪ್ಪಱು, ವೆಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪಱು, ವೆಮ್ಬಲ್, ವೆಮ್ಮೈ; M. ವೆದುಪ್ಪು, ವೆಪ್ಪು, ವೆಮ್ಬಲ್; T. ವಿದುಕ್ಕು, to be sensually inclined; ವಿಱೈ, ವಿದುಮ್ಬು, ವಿರುಮ್ಬು, to desire; M., T. ವೆದುಮ್ಬು, to be gently heated; see ಬಿಸಿಲ್). — ಬೆದೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. Rutting time; time of being ready for the bull (My.). — ಬೆದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To rut, to seek copulation (used of men and beasts, My.; Grj. 2, after 106). — ಬೆದೆನಾಯಿ. A dog in rut (My.). — ಬೆದೆಯಾಕಳ್. -ಆಕಳ್. -ಳು. A cow ready for the bull (ಪ್ರಚಣ್ಡೆ Mr. 180; My.). — ಬೆದೆಯಾಗು. -ಆಗು. Rutting to take place, etc. ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆದೆಯಾದ ಆಕಳು (ಕಾಲ್ಸೆ, ಉಪಸರ್ಯೆ, ಕಟ್ಟುಗಡಸು Nr.). — ಬೆದೆಯಾವು. -ಆವು. = ಬೆದೆಯಾಕಳ್. (ಪ್ರಚಣ್ಡೆ, ಸೂರತೆ Hlâ.; My.; Tĕ. ವೆದಾವು).

ಬೆದೆ bĕdĕ. = ಬೆತೆ, q. v.

ಬೆದೆಗಾಱ bĕdĕ-gâṛa. A sensual, lewd man (My.); Kâma (ನಸೆಗಾಱ, ಕಾಮು G.).

ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ bĕdĕ-gâṛti. A lewd woman, a harlot, an adulteress (ಸಿತಗೆ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಜಾರೆ Šs.; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Šm. 75; Kk. 29, o. r. ಬೆದಗಾರ್ತಿ; My.).

ಬೆನ್ bĕn. 1. = ಬಿಸು 1, etc. (Šmd. 216). Heat, etc. — ಬೆನ್ನೀರ್. Hot water (Abh. P. 9, 31; Grj. 9, 18; Tĕ., M. ವೆನ್ನೀರ್). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Šmd. 216).

ಬೆನ್ bĕn. 2. (Šmd. 59). = ಬೆಂ (ಬೆಱ್) 2, ಬೆನ್ನು, ಬೆಮ್ 2. The back (ಪೃಷ್ಠ, ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗ Hlâ.; ಪೃಷ್ಠ, ಪಶ್ಚಿಮ Mr. 327; T. ವೆನ್, ವೆರಿನ್; Tĕ. ವೆನ್ನು, ವೀಪು, ವೀಪು; Tu. ಬೆರಿ). ಬಿಡುಮುಡಿ ಬೆನ್ನಪ್ಪಳಿಸೆ (Šmd. 84). ಬೆನ್ನೊಳ್ ನಿಲ್ತಂ ಗಾಣ್ಡೀವಿ (281). ಬೆನ್ನ ಕುರು (ಪೃಷ್ಠಗ್ರನ್ಥಿ, ಗಡು Hlâ.). ಬೆನ್ನೆಲುಗಳ ಸಮೂಹಂ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ); ಬೆನ್ನ ಹೊರಡು (ಗಡು Nr.). See Čpr. 4, 48; 8, 18; Bp. 20, 41; 38, 17; 47, 58; Ršv. 5, 24; 6, after 11 (thrice); 6, after 115; J. 24, 47; 28, 46. 53. — ಬೆನ್ತಟ್ಟು. To pat one's back, to encourage, to persuade (My.). — ಬೆನ್ದಗುಳ್. -ತಗುಳ್. To follow, to pursue (Abh. P. 4, 50. 87; 7, after 59). — ಬೆನ್ದೊಗಲ್. -ತೊಗಲ್. The skin of the back (Abh. P. 7, 93). — ಬೆನ್ನಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To follow, to pursue (ಎಬ್ಬಿಟ್ಟು, ತೂಳ್, ಅರೆಯಟ್ಟು, ಬೆಂಗೆವಾಯಿ, ಬೆನ್ನೇಱು Šs.; Čpr. 8, 33; Bp. 54, 52; My.; B. 4, 41). — ಬೆನ್ನಸ್ಥಿ. -ಅಸ್ಥಿ. The back-bone (ವಂಶ, ಬೆನ್ನ ನಿಟ್ಟೆಲು Nn. 54). — ಬೆನ್ನೀ. -ಈ. To turn the back, to retreat, to flee (Abh. P. 5, 81; 9, 64; Šsv. 2, 75; see ಪೊಱಮಾಱ್ 2). — ಬೆನ್ನೀಹ. -ಈಹ. Flight (ಪೊಱಮಾಱ್ Šmd. II). — ಬೆನ್ನುಡುಗು. -ಉಡುಗು. The back to contract or to be bent (Bp. 2, 14). — ಬೆನ್ನೇಱ್. -ಏಱ್. -ಱು. = ಬೆನ್ನಟ್ಟು, q. v. — ಬೆನ್ನೊಗ್ಗು. -ಒಗ್ಗು. To follow, to pursue (Bp. 54, 38). — ಬೆನ್ನತ್ತು. = ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. (My.).

ಬೆನಕ bĕnaka. Tbh. of ವಿನಾಯಕ (Šmd. 357. 373. 375; Šm. 4). See Prvs. s. ಬೆಣ್ಣು, ಮದುವೆ. — ಬೆನಕನ ಎಕ್ಕೆ. (ಶ್ವೇತಾರ್ಕ Si. 141).

ಬೆನ್ತರ bĕntara. Tbh. of ವ್ಯನ್ತರ. (Bp. 23, 20).

ಬೆನ್ದು bĕndu. P. p. of ಬೇ 1, etc.

ಬೆನ್ದುಱು bĕnduṛu. (Šmd. 48).

ಬೆನ್ನನೆ bĕnnanĕ. At the back, after, behind (Čpr. 8, 63; Šsv. 3, after 28; 5, 57; Tĕ. ವೆಣ್ಣನೆ; see ಬೆಮ್ಬೆನ್ನನೆ).

ಬೆನ್ನು bĕnnu. = ಬೆನ್ 2, etc. (ಪೃಷ್ಠ, ತನುಚರಮ Si. 209; C.). ಬೆನ್ನಿನ (Bp. 20, 11). ಇವನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, he is younger than I (My.). ಬೆನ್ನು ಬಿಡದ ಪಿಶಾಚಿ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿತ್ತೀತೇ?—ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬನ್ತು ಬೇತಾಳ.—ಪೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ (Prvs.). See Bp. 44, 5; 52, 12. 18; 60, 25; Bh. 1, 10, 33; Dp. 4, 2. — ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. To follow; to pursue (My.; B. 3, 62; 4, 212. 218; 5, 36). ನಾಯಿ ಮನುಷ್ಯರ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತಿ (3, 40). — ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದು. Later or succeeding time. ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದಿನವನು, his younger brother (B. 5, 43; My.). — ಬೆನ್ನಾಗು. -ಆಗು. To become accustomed to carry loads, a saddle, a rider, as bullocks or horses (My.). 2, the back (of an ox, a horse, etc.) to get sore (from riding, etc.); to get sore-backed (My.). — ಬೆನ್ನಾಸರೆ. -ಆಸರೆ. Support, help (My.). — ಬೆನ್ನಿನವನು. -ಅವನು. A younger brother (My.). — ಬೆನ್ನು ಕೊಡು. To retreat, to flee (My.). — ಬೆನ್ನುಡಬ್ಬೆ. The upper or outer side of a split bamboo or rattan (My.). — ಬೆನ್ನು ಬೀೞು. To follow. ಅವನ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದು ಹೋದನು (My.). 2, to take (another's) shelter or refuge (My.). — ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ. The backbone. ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ Si. 209). — ಬೆನ್ನುಹಂಚು. A tile on the ridge of a building, or one fit for it (My.). — ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. = ಬೆನ್ನ ಹತ್ತು. (My.; ಎಬ್ಬಟ್ಟು, ಬೞಿವಿಡಿ G.; B. 5, 62. 63. 68. 252). — ಬೆನ್ನುಹುರಿ. The spine. ಗೇಣ್ಡಾಮೃಗಗಳ ಬೆನ್ನು ಹುರಿ ಬಾಗಿರುತ್ತದೆ (B. 5, 248). — ಬೆನ್ನೆಲುಬು. -ಎಲುಬು. The backbone, the spine (My.; B. 4, 118). — ಬೆನ್ನೆಲುವು. = ಬೆನ್ನೆಲುಬು. (ಕಶೇರುಕ Si. 206). ಬೆನ್ನೆಲುವಿನ ಕೆಳಗಡೆ (ತ್ರಿಕ Si. 209).

ಬೆಪ್ಪಳ bĕppaḷa. = (ಬೆಪ್ಪು), ಬೆಬ್ಬಳ, ಬೆಬ್ಬಳೆ, (ಬೆಳ್ಪಳ). Amazement, alarm, fear, etc. (ತಲ್ಲಟ, ತಳವೆಳಗು, ಬಿಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲಟ, ಬಿಗುರ್, ತಳಮಳ, ಬೆಱಗಪ್ಪ ಭಾವ Šm. 49).

ಬೆಪ್ಪು bĕppu. (= ಬೆಪ್ಪಳ, etc.). Wandering of mind, confusion (My.; Tĕ. ವೆಱಪು, ವೆಱುಪು, fear; T. ವೆರುವು, ವೆಱುಪ್ಪು, fear; confusion; wrath). See Prv. s. ತಿವಲೀಲೆ. — ಬೆಪ್ಪ. -ಅ 3. A confused, stupid man (My.).

ಬೆಬ್ bĕb. 1. (= ಪೆಬ್ ?). — ಬೆಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. ನವುಲುಱಕ್ಕೀ ಬೆಬ್ಬಕ್ಕಿ (ಜೀವಂಜೀವಕ Si. 178).

ಬೆಬ್ bĕb. 2. An abbreviation of ಬೆಱಗು. — ಬೆಬ್ಬೆಱಗು. Amazement (Bp. 13, 22; 30, 22; 36, 19).

ಬೆಬ್ಬನೆ bĕbbanĕ. (fr. ಬೆಱ್). With a puff or sudden inflation of pride (Bp. 26, 13; 38, 16; 39, 43; see s. ಬಯಲುಗು). 2, (fr. ಬಿರಿ 1), with a burst (Grj. 2, 59).

ಬೆಬ್ಬರಿಸು bĕbbarisu. (= ಬೆಳ್ಪಳಿಸು). To get bewildered from fear, to be greatly frightened (Č. Bp. 46, 20).

ಬೆಬ್ಬಳ bĕbbaḷa. = ಬೆಪ್ಪಳ, q. v. (ಬೆಗರ್, etc., ಭಯ Šs.; ಬಿಕ್ಕುಡಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಗಡ್, etc. Kk. 42). 2, confusion, agitation, distress (ವಿಕಲತ್ವ Bhn. 44; Râm. 6, 37, 9).

ಬೆಬ್ಬಳೆ bĕbbaḷĕ. = ಬೆಬ್ಬಳ. — ಬೆಬ್ಬಳೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To get amazed, etc. (V. 5, after 23; 14, after 55).

ಬೆಮ್ bĕm. 1. = ಬಿಸು 1, q. v. Heat, etc. — ಬೆಮ್ಬಿಸಲ್. (Šmd. 198). Hot sunshine. — ಬೆಮ್ಬೂದಿ. Hot ashes (My.). — ಬೆಮ್ಬೆಮರ್. Hot sweat (Abh. P. 14, 106). — ಬೆಮ್ಬೊಳಲೆ. -ಪೊಳಲೆ. (Šmd. 216 Mdb., o. r. ಬೆಣ್ಣೊಳಂ).

ಬೆಮ್ bĕm. 2. = ಬೆನ್ 2, etc. The back. — ಬೆಮ್ಬೊಂಗು. The back to swell or be raised (Čpr. 4, 47). — ಬೆಮ್ಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು. (Čpr. 4, 47; Bp. 3, 36; 27, 30; 28, 9; 32, 28; 34, 35; 52, 26; J. 28, 54). — ಬೆಮ್ಬಲ. Rear-force: help, aid, countenance (Abh. P. 9, 97; My.). — ಬೆಮ್ಬೞಿ. Following; joining, company, association; the rear (ಪಿನ್ದೆ ಬರ್ಪುದು Šmd. I; ಬೞಿ 194 Cm.; ಅನುಪದ, ಅನ್ವಕ್ಷ, ಅನ್ವಂಗ Mr. 445). See Šmd. 8; Abh. P. 12, 90; Bp. 57, 55; Ršv. 6, after 11. — ಬೆಮ್ಬೞಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To follow; to be together or in company with (ಬೞಿವಿಡಿ Šmd. 195 Cm.; Abh. P. 12, 28; Ršv. 6, after 11). — ಬೆಮ್ಬೞಿಸು. To follow (B. 4, 191). — ಬೆಮ್ಬಾಗ. The back part of the body (My.);—the ridge of a building (My.). — ಬೆಮ್ಬಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To follow (Č. Bp. 19, 34). — ಬೆಮ್ಬಿಡು. To withdraw or depart from (Prll. 3, 32; J. 10, 9; 27, 2). — ಬೆಮ್ಬೀೞ್. ಬೆಮ್ಬೋೞ್. = ಬೆನ್ನು ಬೀೞು. ನೃಪಂ ಬೆಮ್ಬೞಿದ್ದಿಂ ದೂಡಟ್ಟಿಯುಂ ಬಾರಂ (Šmd. 283). See Bp. 37, 39; 47, 6; 48, 17. — ಬೆಮ್ಬೆನ್ನನ. Behind (Čpr. 9, after 18). — ಬೆಮ್ಮರ. The beam on the ridge of a building (My.).

ಬೆಮರ್ bĕmar. 1. To be alarmed, to fear (ಸೆಡೆ, ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬೞ್ಕು, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯವನಾನ್ Šm. 40; Kk. 72; cf. ಬೆಗಡ್ 1).

ಬೆಮರ್ bĕmar. 2. = ಬೆಮರು 1, ಬೆವರು 1. To perspire, to sweat (ಸ್ವೇದಭಾವ Šmd. Dh.; Bp. 59, 22; T. ವಿಯರ್, ವೇರ್; M. ವಿಯರ್; Tĕ. ಚೆಮರ್ಚು; Tu. ಬೆಗ, ಬೆಗರ್). P. ps. ಬೆಮರ್ದು, ಬೆಮರ್ತು (Šmd. 286. 287). ಬೆಮರ್ವ (Čpr. 6, 93). ಬೆಮರ್ದು (J. 2, 16), ಬೆಮರ್ತು (Ršv. 13, 89; Ššv. 4, 90).

ಬೆಮರ್ bĕmar. 3. (Šmd. 58). = ಬೆಮರು 2, ಬೆವರು 2. Perspiration, sweat (ಘರ್ಮ, ನಿದಾಘ, ಸ್ವೇದ Nr.; ಘರ್ಮ Nn. 22; Čpr. 8, 73; Bp. 15, 19; Ršv. 5, 118; J. 11, 23. 25; T., M. ವಿಯರ್, ವೇರ್; Tĕ. ಚೆಮಟ; Tu. ಬೆಗರ್). ಬೆಮರ (not ಬೆಮರಿನ, Šmd. 134). ಬೆಮರ್ಗಳನೂದಿ (52). ಕುದುರೆಯ ಬೆಮರಲ್ಲಿ... ಮಾತುಲಂಗದ ತೆಱದ ಕಮ್ಪು ಉತ್ತಮಂ (Mr. 278). ಬೆಮರ ವಿನ್ದು (Čpr. 7, 117). — ಬೆಮರಾಱಿಸು. -ಆಱಿಸು. To cause one's sweat to grow dry: to take rest (My.). — ಬೆಮರಾಱು. -ಆಱು. Sweat to grow dry: the body to feel cool and refreshed (Čpr. 3, 15; My.). — ಬೆಮರುಣ್ಮು. -ಉಣ್ಮು. Sweat to issue (Čpr. 7, 64). — ಬೆಮರ್ವನಿ. -ಪನಿ. (Šmd. 54). A drop of sweat (J. 11, 24). See ಸುಣ್-.

ಬೆಮರು bĕmaru. 1. = ಬೆಮರ್ 2. P. p. ಬೆಮರಿ (J. 10, 50; My.). ಬೆಮರುವ (J. 30, 22).

ಬೆಮರು bĕmaru. 2. = ಬೆಮರ್ 3, etc. (My.; ಘರ್ಮ, etc. Si. 72).

ಬೆಮರುವಿಕೆ bĕmaruvikĕ. Perspiring. ಬೆಮರುವಿಕೆಯೇ ಸಾತ್ವಿಕ (Si. 66).

ಬೆಮರ್ಚು bĕmarču. To cause to perspire (ಸ್ವೇದಕರಣ Šmd. Dh.).

ಬೆಮಿಸು bĕmisu. Tbh. of ಭ್ರಮಿಸು. (My.; Dp. 4, 1).

ಬೆಮೆ bĕmĕ. Tbh. of ಭ್ರಮೆ. (My.). 2, desire (My.). — ಬೆಮೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become confused or perplexed (Č. Bp. 47, 23; My. as ಬೆಮೆಗೊಳ್ಳು). — ಬೆಮೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To confuse or perplex (Bp. 40, 20; My.).

ಬೆಯಿಸು bĕyisu. = ಬೇಯಿಸು, etc. (My.). ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಕಸಕಸಿಯನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಯಿಸಿದ ಹೋಳಿಗೆ (G. 85). ಬೆಯಿಸಿದ ಮಾಂಸ (ಭಟಿತ್ರ); ಬೆಯಿಸಿದ ಅನ್ನ (ಭಕ್ಷ್ಯ G.).

ಬೆಯ್ಯು bĕyyu. = ಬೇ 1, etc. (My.). ಬೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನು, ಸೆಟ್ಟಿ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೆರ bĕra. P. p. of ಬೆರೆ, in ಬೆರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಬೆರಕೆ bĕrakĕ. (fr. ಬೆರೆ). = ಬೆರಿಕೆ. The state of being united, mixed, or mingled, union, mixture, combination (ಸಂಯೋಗ Šmd. 60 Cm.; ಪಾದ Mr. 460; My.; T. ವಿರವು). ನೀರ ಬೆರಕೆ (ಸಂಗಮ Mr. 415). 2, touch, contamination (My.). ನೆಣ್ಣರ ಮನೆಗೆ ನಾಯಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಎಣ್ಣು ಊರಿಗೆ ಬೆರಕೆ (Prv.). — ಬೆರಕೆವಣ್. -ಪಣ್. A fruit partly ripe, partly unripe (Čpr. 1, after 101). — ಬೆರಕೆವರ್ಣ. A variegated colour (ಸಾರಂಗ, ಶಬಲ Hlâ.). — ಬೆರಕೆವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Variegated lustre (Čpr. 6, 46; 6, after 64).

ಬೆರಗು bĕragu. Haste, speed, expedition (see ತೋಳ್ವೆರಗು); importunity; impertinence, rudeness (T. ವಿರೈ, M. ವಿರೆ, to make haste; to be eager or importunate; T. ವಿರೈವು, M. ವಿರವು, speed, haste). ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಬಗೆಯದೆ, ಪುರಮಂ ಪೊಱಮಟ್ಟು (Abh. P. 10, 19). ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಬಗೆಯದೆ (13, 57). — ಬೆರಗ. -ಅ 3. A hasty, impertinent, rude man. ಪಿರಿದೀವಂ ನಿಲೆನುಡಿವಂ ಸೆರಗಂ ಬೆರಗಂ ಪ್ರತಾಪಿ (Šmd. 90 Mdb. and another MS.).

ಬೆರಂಜು bĕrañju. To gather together, to collect, to put together, to heap up (ಚಯನ, ಒಟ್ಟುಗೂಡು Šmd. Dh.).

ಬೆರಟು bĕraṭu. = ಬೆಣ್ಟು, ಬೆರಣ್ಟು. (Bp. 32, 25; My.).

ಬೆರಡು bĕraḍu. Hunting, the chase (ಸರಡು, ಸರವಿ Šs.; cf. ಬೇಡ 1; M. ಪಿರಕ್ಕು, to set an elephant to work, drive him, urge on cattle).

ಬೆರಣ್ಟು bĕraṇṭu. = ಬೆರಟು, etc. To dig or scratch with the nails, claws or talons, to scratch (ನಖಖನನ, ಕೆರಣ್ಟು Šmd. Dh.; Grj. 1, 120; 1, after 131; Ršv. 5, after 55; Šsv. 3, 55; cf. ಪರಡು 3). 2, to make a certain performance with the fingers (ಅಂಗುಲಿಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಬೆರತು bĕratu. = ಬೆರೆದು. P. p. of ಬೆರೆ.

ಬೆರಲ್ bĕral. = ಬೆರಳ್ (which is an improper form, Šmd. 41), ಬೆರಳು. A finger; a toe; the tip of an elephant's trunk (Čpr. 6, after 64; 7, 100; Bp. 5, 41; 31, 16; Ršv. 9, 22; T., M. ವಿರಲ್; Te. ವೇಲು, ವ್ರೇಲು). ಬೆರಲೆ (Šmd. 170). ನೇರಿದುವು ಬೆರಲ್ (170). See ಅಱುವೆರಲ್, ಕಿಱು-, ನಾಲ್-. — ಬೆರಲೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To lift up the fore-finger or index (Šsv. 4, 48). — ಬೆರಲ್ಮಿಡಿ. To fillip (from amazement, Čpr. 1, 134).

ಬೆರಸು bĕrasu. 1. = ಬೆರಿಸು. To mingle together, to mix, to unite, to join;—to be mixed, to be united with (ಸಮ್ಮಿಶ್ರ, ಕಲಸು Šmd. Dh.; ಒಡನೆ ಕೂಡು 38 Cm.; My.). ಬೆರಸಿದುದು (ಚಿತ್ರ, ಕಿರ್ಮೀರ, ಕಲ್ಮಾಷ, ಶಬಲ, etc.); ಅಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ); ಪ್ರಿಯವಚನಂ ಬೆರಸಿ ಕೊಡುವವನು (ವದಾನ್ಯ); ಬೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದಡೆ ಪ್ರತಲ ಎಮ್ಬುದು; ಅಕ್ಕರಂ ಬೆರಸಿರ್ದ ಉಂಗುರಂ (ಮುದ್ರೆ Hlâ.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದ ಉಬ್ಬು ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗಲ, etc.); ಬೆರಸಿ ಕಾದುಹ (ತುಮುಲ, etc.); ಬಿಳುಪು ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದುದು (ಶ್ವೇತರಕ್ತ, etc.); ಕೆಮ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಸಿನಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, etc.); ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, etc.); ಜೇನ ತುಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಮದ್ಯ (ಮಧು, etc.); ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿತಂಗ, etc.); ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೊನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ Nr.). ಅರಸಿವೆರಸು (-ಬೆರಸು, Ršv. 10, after 31). ಕೂರ್ನಾಯ್ವೆರಸು (5, 51). ನೊರೆವಾಲೆವೆರಸು (13, after 77). ಸೋಗೆವೆರಸು (10, after 31). ಚರಣಯುಗವೆರಸು (Šm. 110). ಅನುಚರರ್ವೆರಸು (J. 30, 42). ನಸುನಗೆವೆರಸು (30, 49). ಸೇವಕರ್ವೆರಸು (29, 39). See Šmd. 91. 98. 106. 346; Čpr. 1, 110. 133; Bp. 1, 57; 3, 72; 18, 34; 26, 16; 37, 1; 40, 43; 44, 64. 66; 47, 17; 51, 46; 54, 75; 60, 15; 61, 66. 71; Bh. 1, 8, 45; 2, 13, 44; Č. Bp. 5, 5; Ršv. 6, 116; J. 29, 35. 46; Dp. 172, 3; ಒಡನೆವೆರಸು, ಕೆಯ್ವೆರಸು, ಕೊಂಕು-, ದಕ್ಕು-, ನಗೆ-, ನಾಣ್ವೆರಸು, ಪಡೆವೆರಸು, ಮುಱಿ-, ಮುಳ್-, ರೇಘೆ-; Prv. s. ಸರಸ.

ಬೆರಸು bĕrasu. 2. (Union): in union with, in company with, together with, combined with, with. ಮನಃಪ್ರೀತಿವೆರಸು ತಿರ್ದುವುದು (Šmd. 4). ಬಿನ್ದುವೆರಸು-ಗೆ (138). ದೀರ್ಘಮ್ವೆರಸು-ತಕಾರಾದೇಶಂ (182). ಬಿನ್ದುವೆರಸು-ಬಕಾರಂ (184). ಲೋಪಮ್ವೆರಸು-ಉಚಿತಾಕ್ಷರಾಗಮಂ (209). ಸೊನ್ನೆವೆರಸು (293). ಅಮ್ಬುರಮ್ವೆರಸು (Čpr. 8, 31). ಕೊಱ್ಮಿದುವ್ವೆರಸು (Abh. P. 13, 74). ಎನಯಮ್ವೆರಸು (Grj. 4, 61). See Ršv. 4, 105. 119; 5, after 50; 5, 133; 6, after 11 (twice); 6, after 115 & 137; 10, after 10; 11, after 1. — ಬೆರಸುಲೆಕ್ಕ. Addition (Bp. 53, 73).

ಬೆರಸುಹ bĕrasuha. Mingling, etc. ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ, ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎನ್ದಡೆ ಹಸರಿಸಿದುದು; ಲೇಸಾಗಿ ಬೆರಸುಹವೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಬೆರಳ್ bĕraḷ. = ಬೆರಲ್, etc. (ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಖೆ Nr.; ಅಂಗುಲಿ, ಕರ್ಣಿಕೆ Hlâ.; ಅಂಗುಲಿ, ಪಾಣಿಶಾಖೆ Mr. 322). ನೀಡಿದ ಬೆರಳ ತಳಂ ಪಾಣಿ ಎಮ್ಬುದು, ಬೆರಳುಂ ತಳಮುಂ ಬೆರಸಿದಡೆ ಪ್ರತಲ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಆನೆಯ ಬೆರಳ್ಗಳ್ (ಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 155). ಬೆರಳ ಗಣ್ಟುಗಳು (ಪಾಣಿಶಾಖಾಪರ್ವ 322). See Bp. 20, 11; Bh. 1, 10, 32; J. 28, 33; ಕೆಯ್ವೆರಳ್. — ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋಱಿಸು. To lift up the fore-finger and show (J. 17, 9).

ಬೆರಳು bĕraḷu. = ಬೆರಳ್, etc. (C.; ಅಂಗುಲಿ, ಕರಶಾಖೆ, ಬಿಟ್ಟು Si.). 2, a small point on rocks (Bh. 8, 4, 22); a tip (see ನಾಸಿಕವೆರಳು). ನಿಗುರಿದ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೆಯ್ (ಚಪೇಟ, etc.); ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ, ಪ್ರದೇಶಿನಿ); ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟೂ ನಡುವಣ ಬೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಅಳದಡೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಕೆಯ್ಯ ಬೆರಳುಗಳು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್ Nn. 60). ಬೆರಳಿಂಗೆ (Mr. 324). ಬೆರಳು ತೋಱಿಸಿದರೆ ಕೆಯ್ ನುಂಗುತ್ತಾನೆ.—ಬೆರಳು ಬಾತರೆ ಒರಳಷ್ಟು ಆದೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 54, 55; Si. 211. 212. 253). — ಬೆರಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To move a finger about, to tickle the throat with a finger in order to produce vomiting (My.). — ಬೆರಳುಗಿಣ್ಣು. A finger knuckle (My.). — ಬೆರಳುಗೇಣ್. A finger span. ದರ್ಭೆಯ ಬೆರಳುಗೇಣ್ (ಗೋಕರ್ಣ Hlâ.). — ಬೆರಳುಚಾಳಿ. The (silly habit of the) interlooking of the fingers intertwined with the ends downwards. ಆಯಿತೇಯಿತ ಬೆರಳುಚಾಳಿ ಮಿಡಕುವ ಬಾಂಬಿ ಮೇಳದೊಳ ತೊಡಕ ಬಿಡದವನ ಜನಪದು ಹಾಯಿಮನೆಯನ್ತೆ (Sp.).

ಬೆರಿಕೆ bĕrikĕ. = ಬೆರಕೆ, q. v. (My.). — ಬೆರಿಕೆಜಾತಿ. A mongrel caste (My.). — ಬೆರಿಕೆಮಣ್ಣು. Various kinds of earth mixed together (My.). — ಬೆರಿಕೆಮನುಷ್ಯ. A man of mixed blood (My.). — ಬೆರಿಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಲೆ. Mixed vegetables worked together (My.). — ಬೆರಿಕೆಹುಲ್ಲು. Various kinds of grass mixed together (My.; Si. 165).

ಬೆರಿಸು bĕrisu. = ಬೆರಸು 1. (My.; B. 4, 106. 141. 162).

ಬೆರೆ bĕrĕ. To be joined or united, to join, to be mingled or mixed, to associate, etc. (ಪೊಣರ್ಚು, ಸಂಯುಗ Šmd. Dh.; My.; T. ವಿರವು; M. ವಿರಗು; Mhr. ಭೇಲಣೇಂ, ಭೇಳಣೇಂ; Tĕ. ಬೆರೆ, to be touched, contaminated). P. ps. ಬೆರೆದು, ಬೆರದು, ಬೆರತು (B. 4, 94. 224; My.). ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಬೆರೆಯದ ಬೞಿಯ ಕನ್ನಡಂ (ಅಚ್ಚಗನ್ನಡಂ Šmd. 45). ಬೆರೆಯಿತು (My.). See Si. 51. 93. 206. 240. 316. 371. 376. 419; Čpr. 8, 65; Rśv. 9, 28; ಒಡವೆರೆ, ಗೞ-, ತೆರೆ-. — ಬೆರೆ ಬೆರೆ. rep. (J. 19, 5).

ಬೆಱಗು bĕṟagu. = ಬೆಬ್ 2. Amazement, astonishment, alarm (ತಳಮಳ, ತಲ್ಲಣ, ತಳವೆಳಗು, ಬಿಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ವು, ಮಲ್ಲಣಿ, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ Šm. 49; Bp. 40, 60; J. 28, 38; My.; Tĕ. ವೆಱಗು; Tĕ. ವೆಱ್ಱಿ, madness; M. ವೆಱಿ, intoxication, fury; T. ವೆಱಿ, ವೆಱುಪ್ಪು, fear; confusion, perturbation, giddiness; see s. ಬೆಚ್ಚು 1 and ಪಿಱಿಕಿ, ವೆಱಿ). **2,** wandering or confusion of mind (My.). See ಸಂವಿತ. — ಬೆಱಗಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To cause to become amazed, etc. (J. 2, 12). — ಬೆಱಗಾಗು. -ಆಗು. To become amazed, etc. ಬೆಱಗಾದುದು (ತಳಮಳ Čt. I, 3; ತಳವೆಳಗು II, 96). ಬೆಱಗಾದವನು (ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತ Nr.). ಒತ್ತರಮೊತ್ತಿದನ್ತೆ ಬೆಱಗಾಗೆ ಕೃಪಾದಿಗಳ್ ಒತ್ತೆ (Šmd. 16). ಹಿಮಕರಂಗೆ ಪಾಯ್ವ ಚಕೋರಾವಲಿ ಬೆಱಗಾದುದು (Lilv. 3, 5). See Čpr. 7, 86; Grj. 4, 61; Bp. 60, 32; 61, 62; Bh. 1, 8, 88; 1, 10, 31; J. 7, 32; 28, 26; 30, 19; 31, 34. 35. — ಬೆಱಗಾಗುಹ. -ಆಗುಹ. Becoming amazed, etc. (ತಳಮಳ Šmd. II; ತಳವಳ Kk. 80). — ಬೆಱಗು ಬಿನ್ನಾಣ. Skill of confusion or of making confuse (Bh. 1, 8, 71). — ಬೆಱಗುವಡು. -ಪಡು. To feel amazed, etc. (Č. Bp. 47, 20; V. 8, after 20; Šśv. 4, after 52). — ಬೆಱಗುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get amazed, etc. (J. 13, 14). — ಬೆಱಗೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಬೆಱಗುವಡು. (Bp. 3, 25; 8, 44; 11, 42; 39, 40).

ಬೆಱಟಿ bĕṟaṭi. = ಬಱಟಿ q. v., ಬೆಱಣಿ, etc.

ಬೆಱಣಿ bĕṟaṇi. = ಬೆಣ್ಣಿ 1, ಬೆಱಟಿ, etc. (My.; Bp. 15, 12; 28, 8). ಬೆಱಣಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಗುಮ್ಪು (ಕಾರೀಷ, ಸಗಣಿತೊಪ್ಪೆ Si. 402). ಬೆಱಣಿಯ ಬೆಂಕಿ (ಕರ್ಷು 461). ಬೆಱಣಿ ಸುಟ್ಟ ಬೂದಿಯಾದರೂ ಥರಣೀ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ.— ಬಿದ್ದ ಬಱೀಲಿ ಬೆಱಣಿ ಆಯ ಬೇಕು, ಇದ್ದ ಬಱೀಲಿ ಇರ ಬೇಕು (Prvs.). See ಕಾಡು-.

ಬೆಱತು bĕṟatu. P. p. of ಬೆಱ್.

ಬೆಱೆ bĕṟĕ. (fr. ಬಿಱು 1 or 2). To become (firm or) stiff, as from cold, wind, rain, death, etc. (My.; Bp. 15, 18; 20, 12; 32, 52; 46, 57; 58, 49). P. p. ಬೆಱತು (J. 31, 63). ಬೆಱತಿಹನ್ಥಾದು (ಅನತ, ಸ್ತಮ್ಭ, ಬಾಗದುದು Nn. 76). **2,** to behave proudly or arrogantly, to be haughty or conceited (ಅಹಂಕಾರಭಾವ Šmd. Dh.; Abh. P. 4, 41; Bp. 26, 13; 38, 16; 39, 43. 58; 42, 16; 59, 22; Rśv. 5, 127; J. 27, 37; see s. ಬಯಲುಗು). P. ps. ಬೆಱೆದು, ಬೆಱದು, ಬೆಱತು (J. 23, 37; Abhâ. 2, 54). ಪರಮುಜನೇನ್ದ್ರವಾಣಿಯೇ ಸರಸ್ವತಿ ಬೆಱದು, ಪೆಣ್ರೂಪಮಂ ಧರಿಯಿಸಿ ನಿನ್ದುದಲ್ತುದುವೆ? (Šmd. 109). ಬೆಱತಿಪ್ಪುದು (ಹಮ್ಮು Čt. I, 44).

ಬೆರ್ಕು bĕrku. = ಬೆಕ್ಕು. ಅವು ಪಿರಿಯವು ಭಾವಿಪೊಡಿನ್ತಿವು ಕಿಱಿಯುವೆನಿಪ್ಪವಿದುವೆ ಭೇದಂ! ಪೆಱತಿಲ್ಲಿವೞವಱಿನ್ತರಮಮ್! ಎನಿಸುವುವವನೀಧರಣೀಯ ಹುಲಿಗಳುಂ ಬೆರ್ಕುಗಳುಂ (Šmd. 117; Kâvy. I, 2, 6).

ಬೆರ್ಚಿಸು bĕrčisu. = ಬೆಚ್ಚಿಸು. To frighten (ಭಯ Šmd. Dh.; Čpr. 6, 41; Abh. P. 10, 157; Šśv. 4, 5).

ಬೆರ್ಚು bĕrču. 1. = ಬೆಚ್ಚು 1. To be terrified, to fear (ಸನ್ತ್ರಾಸ Šmd. Dh.; ಭಯ Šm. 85). ಬೆರ್ಚಿ ಬೆಳ್ಪಳಿಸಿ ಬನ್ದಂ (Šmd. 20). ಉಱಿಮೆ? ಅಂಜಿಮೆ? ಬೆರ್ಚಿಮೆ? ಬೆಸಕೆಱಗಿಮೆ, ದೇವ? (177). See Čpr. 4, 18; 5, 79; Grj. 2, 58; Rśv. 5, 86. 118; 11, 10; 13, 65.

ಬೆರ್ಚು bĕrču. 2. = ಬೆಚ್ಚು 2. A scare-crow (ತೃಣಪುರುಷ Šmd. Dh.; Šm. 85).

ಬೆರ್ಮೆ bĕrmĕ. Tbh. of ಭ್ರಮೆ. — ಬೆರ್ಮೆಗೊಳು. = ಬೆಮೆಗೊಳ್ಳು. (Dp. 53, 4).

ಬೆಲಗು bĕlagu. (fr. ಬೆರೆ). A beam (B. 4, 121; see ಅಡ್ಡ-, ತಲೆ-).

ಬೆಲಪತ್ರೆ bĕlapatrĕ. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರ. (My.).

ಬೆಲಿ bĕli. = ಬಿಳಿ, etc. (Tĕ. ವೆಲಿ). — ಬೆಲಿದೇವಿಯರ ವೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 1). — ಬೆಲಿದೇವಿಯರ ವೇಮಾರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 80).

ಬೆಲೆ bĕlĕ. 1. = ಬಿಲಿ 3. Price, cost (ಭೃತಿ, ಭೃತ್ಯೆ, ಕರ್ಮಣ್ಯೆ, ವೇತ, ಮೂಲ್ಯ, ವೇತನ Hlâ.; ಪ್ರಕ್ರಯ, ಕ್ಲಪ್ತಿಕ Hlâ.; ಮೂಲ್ಯ, ವಸ್ನ, ಅವಕ್ರಯ Nr., Si. 324; ಅರ್ಘ್ಯ, ಮೌಲ್ಯ Nn. 102; ಪುಷ್ಯ Nn. 130; ಅರ್ಘ Mr. 482; ಅರ್ಘ, ಮೂಲ್ಯ Si. 412; C.; Tĕ. ವಿಲುವೆ, ವೆಲೆ; M. ವಿಲೆ; T. ವಿಲೈ); (wages, hire). ಕೊಣ್ಡ ಬೆಲೆ (ನೀವಿ, ಪರಿಪಣ, ಮೂಲಧನ); ಪಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮಹಾದಾನ Nr.). ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ (ಕ್ಲಪ್ತ, ವೇತನ, ಮೌಲ್ಯ Mr. 346). ಅತ್ತೆ ಒಡೆದ ಮಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.— ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಸರಕಾದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲ್ಬಾರೇ? (Prvs.). ಕಾಡ ಕಪಿ ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾಣಿಕದ ಬೆಲೆಯ? (Dp. 76). See Čpr. 1, 66; Bp. 28, 10; 29, 14; J. 23, 31; Si. 395; B. 2, 33; 4, 162; Prvs. s. ಕಟ್ಟು 4, ರತ್ನ. — ಬೆಲೆ ಕೊಡು. To give a price, to pay for (B. 5, 118). — ಬೆಲೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To sell (v. t., My.). — ಬೆಲೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see a price: to be sold for (My.). ಕತ್ತೆಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತನಕ ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (B. 3, 48). ಚನ್ದನದ ಕೊರಡುಗಳು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗಾಣುತ್ತವೆ (3, 79; see 3, 103; 5, 118). — ಬೆಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. To give the price (of something, Abh. P. 8, after 54). — ಬೆಲೆ ತಗ್ಗು. Price to become less or fall (My.). — ಬೆಲೆ ಬರು. Price to come or be attached to. ಒನ್ದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ (B. 5, 118). — ಬೆಲೆ ಬೀಱು. Price to be paid for — (My.). ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಬೀಱುತ್ತದೆ (B. 5, 117). 2, price to fall. ಬೆಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರಕಿನಲ್ಲಿ ಲಾಭವುಣ್ಟೇ? (Prv.). — ಬೆಲೆವೂ. -ಪೂ. A dear flower (Čpr. 8, after 4). — ಬೆಲೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು. A prostitute (Kâvy. I, 5, 35; Bp. 3, 75; 40, 80). ಸುಂಕಿಗನು, ಹುಱಿಹಲು, ಬಿಂಕಿನ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು, ಕಂಕಿಯು, ಸುಂಕ, ನಸುಗುನ್ನಿ ಈ ಆಱು ಸೋಂಕಿದರೆ ಬಿಡವು (Sp.). — ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. Price to increase (My.). — See Prv. s. ಸಿಕ್ಕು 1.

ಬೆಲೆ bĕlĕ. 2. = ಬಿಲಿ 2. — ಬೆಲೆ ತರ್. = ಬಿಲಿ ತರ್. (Bp. 24, 9).

ಬೆಲೆಗು bĕlĕgu. A digit of the moon (ಕಲೆ Čt. I, 88; T. ವಿಳಕ್ಕ; see ಬೆಳಗು 1 & 2).

ಬೆಲ್ಲ bĕlla. Coarse dark sugar, jaggory (ದಣ್ಡ, ಗುಡ Nn. 176; ಗುಡ, ಇಕ್ಷುಪಾಕ Si. 416; C.; Tĕ.; T., M. ವೆಲ್ಲ; B. 2, 16; 3, 46; Čh. v. 2; J. 31, 16; Si. 348). ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ, ಫಾಣಿತ ಎನ್ದೊಡೆ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಕ; ಬೆಲ್ಲವೆನ್ದೊ, ಎಮ್ಬುರು (Nr.). ಬೆಲ್ಲದ ಸ್ದಿನಿಯಂ (Šmd. 68. 184). ಬಲ್ಲವರೊಡನಾಟ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೆದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮುಣ.— ಬೆಲ್ಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ತ ಮಾತು ಇಲ್ಲವೇ?— ಅೞುವ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಯ್ಗೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.— ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಡೊಮ್ಬಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ?— ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ.— ಬೆಲ್ಲದ ದೇವರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ನೈವೇದ್ಯ.— ಬೆಲ್ಲದ ಗಣಪತಿಗೆ ತೊಡೆಯ ಚಿವುಟೇ ನೈವೇದ್ಯ.— ಬೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟದರೆ ಅನ್ನ ಗಟ್ಟ,

ಸೊಸೆ ಬನ್ದರೆ ಮಾಯಿ ಗಟ್ಟಿ.—ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಚಿಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಬಟ್ಟ ಬೆಲ್ಲ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೆಲ್ಲವು ಹೋಯಿತು, ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ ಕಲ್ಲೂ ಹೋಯಿತು.—ಎಲ್ಲಾ ದೋಷ ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ (Prvs.). See Prvs. s. ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಸವಿ 4.

ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆ bĕllapatrĕ. = ಬೆಲ್ಲವತ್ತ, etc. (Bp. 48, 29). — ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆಯ ಕೊಪ್ಪಿದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಬೆಲ್ಲವತ್ತ bĕlla-patta. Tbh. of ಬಿಲ್ವಪತ್ರ (Šmd. 351. 357; ಬಿಲ್ಲ Ct. I, 93; ಅಸುರ Mr. 117; My.).

ಬೆಲ್ಲೊಟ್ಟಿ bĕllŏtti. A shrub with yellow flowers contrasting with a large white calycine leaf, Mussaenda frondosa Lin. (St. & Pl., Kōnkaṇi).

ಬೆಲ್ವತ bĕlvata. = ಬೆಲ್ಲವತ್ತ. (ತ್ರೀಫಲ, ಬಿಲ್ವ, ಮಾಲೂರ Mr. 112).

ಬೆಲ್ವತ್ತ bĕlvatta. = ಬೆಲ್ವತ. (My.).

ಬೆಲ್ವತ್ತಕ bĕlvattaka. = ಬೆಲ್ವತ್ತ. (Rśv. 5, 56).

ಬೆವತು bĕvatu. (= ಬೆವರ್ತು). A P. p. of ಬೆವರು 1 (ಬೆವರ್). (My.; ಬೆಮರ್ತು G.). *Cf.* ಬೆವಿ.

ಬೆವರಿಸು bĕvarisu. = ಬವರಿಸು. To cause to take away superficially etc. (My.).

ಬೆವರು bĕvaru. 1. = ಬೆಮರ್ 2, etc. (My.). P. ps. ಬೆವರಿ, ಬೆವತು.

ಬೆವರು bĕvaru. 2. = ಬೆಮರ್ 3, etc. (My.; B. 4, 24). ಬೆವರು ಸುರಿದರೂ ಶೌರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೆವರಟ್ಟೆ. -ಅಟ್ಟೆ. A sole inside a shoe (My.). — ಬೆವರಿಡು. -ಇಡು. To perspire (Bp. 52, 13). — ಬೆವರುಗುಳ್ಳೆ. The prickly-heat (My.). — ಬೆವರುನೀರು. = ಬೆವರು. (My.). — ಬೆವರುಸಾಲೆ. = ಬೆವರುಗುಳ್ಳೆ. (My.). — ಬೆವರುಹನಿ. = ಬೆಮರ್ವನಿ. (My.).

ಬೆವರು bĕvaru. 3. = ಬವರು. To take away superficially, as rubbish (by means of the hand or of a broom, My.). **2,** to move or stir a heap of grain with the hand so as to remove impurities (My.).

ಬೆವಸಾಯ bĕvasâya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. Cultivation, agriculture (My.). ಬೆವಸಾಯದವನಾದರೂ ಜನಸಹಾಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಬೆವಿ bĕvi. To perspire (ಬೆಮರು G.).

ಬೆವಿಸು bĕvisu. Tbh. of ಭ್ರಮಿಸು. (Bp. 28, 54).

ಬೆಸ bĕsa. 1. (Tbh. of ವಿಧ, ವಿಧಾ compared with ವಿಧಾನ). (= ಬೆಸನ 1). Performing, making;—the performance of prescribed acts or rites: act of worship;—a demand, an order, an injunction (Čpr. 8, after 44; Abh. P. 7, 47; 11, 90);—questioning, asking, inquiry. ಬೆಸಕೆಟಿಗೆಮೆ, ದೇವ? (Šmd. 177). — ಬೆಸ ಕೆಯ್. To make, to perform; to produce (Abh. P. 3, 152; 15, after 30);—to worship; ಬೆಸ ಕೆಯ್ವುದು (ವರಿವಸ್ಯೆ, ಪರಿಚರ್ಯೆ, ಶುಶ್ರೂಷೆ, ಉಪಾಸನೆ, ಉಪಾಸ್ತಿ, ಪರೀಷ್ಟಿ, ಸೇವೆ, ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಸಾದನೆ, ಆರಾಧನೆ, ಉಪಚಾರ Hlâ.);—to be submissive, to obey (Čpr. 6, 88; Abh. P. 15, 11; 16, after 39; Bp. 39, 48). ಬೆಸ ಕೆಯ್ವುದಲ್ಲದೆ ಇದಿರಿಪ್ಪ ಸೀಮೆ (ಪರರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 189). ಅನುಂ ನೀನುಮ್ ಆತನುಂ ಬೆಸ ಕೆಯ್ವೆವು (Šmd 262, o. r. -ಕೆಯ್ವಂ). See Grj. 1, 66; 2, 105. — ಬೆಸ ಕೆಯ್ಸು. To subject, to rule. See ಇಸುವೆಸ ಕೆಯ್ಸು. — ಬೆಸಗೆಯ್. To worship, to honor (Bh. 1, 19, 35);—to make; to use (Sâstrasâra in W. v. 1258. 1259). — ಬೆಸಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To demand, to enquire, to ask, to question, to solicit. ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು (ಪ್ರಶ್ನ Nr.; ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 167; ಅನುಯೋಗ, ಪ್ರಶ್ನ Mr. 90; ಅಥ, ಪೃಚ್ಛ್ಯಾವಭಾಷ Nn. 89). ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಮ್ಬುದು (ಪ್ರಲಮ್ಭ, ಪರಿಯೋಗ Mr. 90). ಗುರುವಂ ಜ್ಞಾನಮಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (Šmd. 157). ವೂಣವಕನಂ ಕಾರ್ಯಮಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (165). ಗುರುವಿನಿಂ ತತ್ವಮಂ ಬೆಸಗೊಳಲ್ ಪಟ್ಟಂ (300). See Čpr. 1, 57; 3, 5; 7, 18; Bp. 10, 7. 47; 30, 16; 47, 53; 51, 52; Č. Bp. 47, 16; Šśv. 2, after 52; J. 2, 2; 30, 48. — ಬೆಸಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. Asking, etc. (ಪ್ರಶ್ನ, ಅನುಯೋಗ, ಪೃಚ್ಛೆ Nr., Hlâ.). ಚುನ್ನವಾಡಿ ಬೆಸಗೊಳುಹ (ಪರ್ಯನುಯೋಗ, ಉಪಾಲಮ್ಭ Hlâ.). — ಬೆಸಂಗೆಯ್. -ಂ-ಕೆಯ್. To make, to cultivate. See ತೋಣ್ಟವೆಸಂಗೆಯ್. — ಬೆಸವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಬೆಸವಡೆ (Šmd. 200). To get an order, to obtain permission (Abh. P. 5, after 56; J. 12, 14). — ಬೆಸಮ್ಬೆಟ್. -ಂ-ಪೆಟ್. = ಬೆಸವ್ಪಡೆ. (Čpr. 8, 33). — ಬೆಸವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಬೆಸಮ್ಪಡೆ, q. v. — ಬೆಸವೇಟ್. -ಪೇಟ್. To give an order, to command (J. 2, 53).

ಬೆಸ bĕsa. 2. = ಬೆಸಿ. (My.).

ಬೆಸಕಿಲ್ bĕsakil. A broom (? ಪಾವಕೆ Mr. 207). *Cf.* ಬೆಸಕೋಲ್?

ಬೆಸಗೆ bĕsagĕ. = ಬಿಸುಗೆ 1, etc. Soldering, etc. (My.). See ಚಿಟ್ಟವೆಸಗೆ. — ಬೆಸಗೆ ಹಾಕು. To solder (My.).

ಬೆಸದ bĕsada. = ಬೆಸ್ತ. A fisherman (who also hires himself as palanqueen bearer). ಬೆಸದರ ನೆರವಿ (ಕೊತ್ತಟಿ Šmd. I). — ಬೆಸದವ. -ಅವ. = ಬೆಸದ. (ಕುಂಗ Šmd. II).

ಬೆಸದು bĕsadu. = ಬೆಸೆದು, ಬೆಸ್ತು. P. p. of ಬೆಸೆ 1.

ಬೆಸನ bĕsana. = ಬೆಸಲ್, etc. (Č. Bp. 47, 33). ಪ್ರಸಂಗೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಬೆಸನವಾದಳು (Prv.). (Could it be Tbh. of ವೈಜನನ?).

ಬೆಸನ bĕsana. 1. (= ಬೆಸ 1, q. v.). Tbh. of ವಿಧಾನ. Order, command (Bp. 2, 44. 56; 3, 20; 46, 56; 47, 18; 60, 61; 61, 6). — ಬೆಸನಂ ಪೇಟ್. = ಬೆಸನೀ. (J. 13, 54). — ಬೆಸನಂ ಮಾಡು. = ಬೆಸನೀ. (Rśv. 5, 130). — ಬೆಸನಂ ಸಾರ್. To get an order (Šśv. 2, after 42). — ಬೆಸನ ಹೇಟಿಸಿ ಕೊಳ್. To obtain permission. ಬೆಸನ ಹೇಟಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅನುಜ್ಞೆ Nr.). — ಬೆಸನೀ. -ಈ. To give an order (Bp. 5, 6; 61, 7; Šśv. 2, 116).

ಬೆಸನ bĕsana. 2. Tbh. of ವ್ಯಸನ (Čt. II, 108; Tĕ. ವೆಸನ, T. ವಿಜನ). ಏಟಿಂ ಬೆಸನಮುಮಂ ನರಪಾಲನ್ ಉಟಿಗೆ (Šmd. 16 Mdb. & a. o. MS.). See ಏಟ್ಬೆಸನ; Šśv. 2, 90.

ಬೆಸಲ್ bĕsal. = ಬೆಸನ, ಬೆಸಲೆ. Birth, production, bringing forth. — ಬೆಸಲಾಗು. -ಆಗು. To bear, to bring forth, as children; to be delivered. ಬೆಸಲಹ ತಿಂಗಳು (ಸೂತಿಮಾಸ, ವೈಜನನ); ಬೆಸಲಹ ದುಃಖ (ಆಮಾನಸ್ಯ, ಪ್ರಸೂತಿಜ Nr.). ಪುಣ್ಯಂಗೆಯ್ದ ಸತಿಯರು ತರುಣರಂ ಬೆಸಲಹರು, ನವಮಾಸಂಗಳಂ ಪೊತ್ತು (Bp. 3, 15). ಭೂತಲಂ ಬೆಸಲಾದುದು (6, 13). ಮೇಲಟಿಯ ದಧಿಕರೊಳ್ ಕಾಳಗವ ತೊಡಕಿದರೆ ಬಾಯಿವೆಗೆಟ್ಟು, ಬಡವಕ್ಕು, ಬೆಸಲಾದ ಚೇಟಿನನ್ತಕ್ಕು (Sp.). See Rśv. 6, 34; J. 10, 3; 18, 55.

ಬೆಸಲೆ bĕsalĕ. = ಬೆಸಲ್. ನೆಲಂ ಬೆಸಲೆಯಾದ ವೋಲ್ (Abh. P. 4, 53). See Sâstrasâra in W. v. 1273.

ಬೆಸವು bĕsavu. = ಬೆಸಗೆ, etc. See ಹೊಮ್ಬೆಸವು.

ಬೆಸಸು bĕsasu. To order, to command, to tell (ನಿರೂಪಿಸು Šmd. 3 Cm.);—to declare, to communicate;—to request;—to grant. ಬೆಸಪಂ or ಬೆಸಪ್ಪಂ (Šmd. 275). ಕರೆದು ಬೆಸಸುವುದು ಆವುದಾನೊನ್ದುಣ್ಟು, ಅದಱಿಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶಾಸನಶಬ್ದಂ ನೆಗಟ್ದುಂ (Nr.). See Šmd. 61. 271; Čpr. 2, after 62 & 93; 6, after 44; 7, 28; Abh. P. 16, after 39; Bp. 1, 62; 10, 34; 22, 46; 34, 11; 39, 44; 47, 18. 40; Kk. 3; Rśv. 6, after 10; 13, 4. 42;

13, after 61 & 64; 14, after 12; J. 2, 39. — ಬೆಸಸು ಬೆಸಸು. rep. (Abh. P. 14, 105).

ಬೆಸಳಿಗೆ bĕsaḷigĕ. (fr. ಬಿಸು 1). A fire-pan (ಅಂಗಾರ ಶಕಟಿ, ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನ್ತಿಕೆ Hlâ.; ಹಸನ್ತಿ, ಹಸನ್ತಿಕೆ Mr. 210).

ಬೆಸಿ bĕsi. = ಬೆಸ 2. Odd, not even (My.; Tĕ. ಬೇಸಿ; *cf.* ವಿಷಮ).

ಬೆಸಿಕೆ bĕsikĕ. = ಬೆಸಿಗೆ, etc. (My.).

ಬೆಸಿಗೆ bĕsigĕ. = ಬೆಸಗೆ, etc. (My.; Si. 114; Bp. 2, 14). — ಬೆಸಿಗೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be soldered. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಸಿಗೆಗೊಣ್ಡಿರುವಿಕೆ (ದೃಢಸನ್ಧಿ, ಸಂಹತ Si. 373).

ಬೆಸು bĕsu. = ಬೆಸೆ 1, etc. (Bh. 2, 2, 105; 6, 4, 141 twice).

ಬೆಸುಗೆ bĕsugĕ. = ಬೆಸಿಗೆ, etc. ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಚಲ್ವುಮಂ ತದ್ಭವದ ಬೆಸುಗೆಯಂ... ಉಸುರ್! (Kk. 3). ಸೂತತನಯನ ತಲೆಯ ಬೆಸುಗೆಯ ಬಿಡಿಸುವವ್ಪಿನ ಹಿಳುಕನುಗಿ! (Bh. 8, 23, 44). See ಬೆಚ್ಚು-; Bh. 2, 2, 105; Râm. 6, 1, 13. **2,** the root of the ear. ಕಳಚಿದನು ಕರ್ಣದ್ವಯದ ಬೆಸುಗೆಗಳ (Râm. 3, 4, 27).

ಬೆಸೆ bĕsĕ. 1. = ಬಿಸು 3, ಬೆಸು. To solder; to unite firmly (My.). P. ps. ಬೆಸೆದು (Šmd. 255), ಬೆಸದು, ಬೆಸ್ತು. ಅಸಿಯ ಒಟಿ ಬೆಸೆದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (75). ಬೆಸೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಂಯೋಜಿತ, ಉಪಾಹಿತ Si. 379). ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಬೆಸೆಯುವ ಟಂಕ (ನಿಷ್ಕ 407). ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಹಾಲು ಬೇಕೇ? (Prv.). See ಪೊಮ್ಬೆಸೆ, ಮಿಸುನಿವೆಸೆ. **2,** to be established or in use. ಪೊರ್ದುಗೆ ಮರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಸೆಗು ಪೊನ್ದಿಮ್ಪುದು (Šm. 98). See ಬೇಗಡೆವೆಸೆ. **3,** (to be stiff, *cf.* ಬೆಟಿ?), to be haughty or proud (ಗರ್ವ Šmd. Dh.; ಕಾಮುಕರ Šm. 111).

ಬೆಸೆ bĕsĕ. 2. (fr. ಬಿಸು 2). A swinge: a stroke with a whip, etc., a blow (J. 20, 25; My.). **2,** a bow for dressing cotton (ಕಾರ್ಪಾಸಚಾಪ Šmd. Dh.; Šm. 111; ಶೋಧ, ಬಿಲ್, ಕುಡುಹು Mr. 206). — ಬೆಸೆಕೋಲ್. (Šmd. 78).

ಬೆಸ್ತ bĕsta. = ಬೆಸದ. (My.; Tĕ.). — ಬೆಸ್ತರವ. -ಅವ. = ಬೆಸ್ತ. ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತರವನು (ಕೈವರ್ತ, ದಾಶ, ಧೀವರ Si. 86).

ಬೆಸ್ತು bĕstu. = ಬೆಸೆದು, etc. P. p. of ಬೆಸೆ 1. (My.). ಬೆಸ್ತರೆ ಕೂಡದದ್ದು ಸಸ್ತರೆ ಕೂಡೀತೇ? (Prv.).

ಬೆಳ್ bĕḷ. 1. (fr. ಬಿಳಿದು Šmd. 212. 213). = ಬಳ್, ಬಳಿ 2, ಬಿಳ, ಬಿಳು, ಬೆಳ 1, ಬೆಳು. Whiteness; brightness (T. ವೆಣ್, ವೆಳ್; M. ವೆಣ್). — ಬೆಳ್ಗದಿರ್. -ಕದಿರ್. A white ray (V. 36, 68). — ಬೆಳ್ಗದಿರ. -ಅ3. The moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). — ಬೆಳ್ಗಱ. A white feather (Ršv. 6, after 11; 13, 62). — ಬೆಳ್ಗರ್ಬುರ್. -ಕರ್ಬುರ್. = ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಬುರ್. (Čpr. 4, 45). — ಬೆಳ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A forest that appears white on account of white flowers (Čpr. 1, 87). — ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. A white umbrella (Abh. P. 9, 172; 12, 24; Bp. 3, 26; J. 6, 9). ನೀನುಳ್ಳೊಡುಣ್ಟು ಬೆಳ್ಗೊಡೆ (Šmd. 155. 292). — ಬೆಳ್ಜಸ. White or bright splendour or fame (Ršv. 13, 18; Ššv. 5, 9). — ಬೆಳ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A white lotus (Čpr. 1, 87; 8, 97; Abh. P. 12, 24; J. 3, 4). — ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. (Šmd. 213). The bright moon: moonlight (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿಕೆ Nr.; ಚನ್ದ್ರಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, etc. Mr. 36; ಜೊನ್ನ Kk. 11 *b*. 45; My.). ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತವೊಸರ್ವನ್ನಿರೆ ಗೋಲಿಕಲ್ಲೊಸರ್ಗುಮೋ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್ (Jnv. 1, 13). See Šmd. 89. 134; Čpr. 3, 81; 6, 48; Abh. P. 8, 12; Bp. 11, 34; Ršv. 9, 9; J. 1, 1; 8, 6; 25, 5; 28, 1; ಕಿಱುವೆಳಿಂಗಳ್. — ಬೆಳ್ದೊನ್ನು. -ತೊನ್ನು. White leprosy (ಶ್ವಿತ್ರ Hlâ.). — ಬೆಳ್ನಗೆ. A bright smile (J. 8, 17; 30, 11. 18). — ಬೆಳ್ನೊರೆ. White foam (Čpr. 8, 8; Bh. 8, 25, 6; J. 6, 6; 9, 24). — ಬೆಳ್ಪಕ್ಕ. = ಬೆಳ್ವಕ್ಕ. (ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ Kk. 59). — ಬೆಳ್ಮಣ್. White light-coloured or chalky earth or soil. ಬೆಳ್ಮಣ್ ಬೆರಸಿದ ಮಹೀಪ್ರದೇಶಂ (ಪಾಣ್ಡುಭೂಮ Nâgavarma nighaṇṭu MS. p. 50). — ಬೆಳ್ಮಳ. (Whitish impurity): the mirage (ಮರೀಚಿಕೆ Čt. II, 96, o. r. ಬೆಳ್ಗಳ). — ಬೆಳ್ಮಿಗ. Any wild quadruped that is not a beast of prey, so called on account of its turning pale from fear when attacked (Abh. P. 7, 35). — ಬೆಳ್ಮಿಂಚು. Bright lightning (J. 4, 13). — ಬೆಳ್ಮೃಗ. = ಬೆಳ್ಮಿಗ. (ಮೃಗ, ನಾನಾಮೃಗ Nn. 81). — ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್. (Šmd. 213). A white cloud, or white clouds (Čpr. 6, 53; Ršv. 6, 5. 6; 10, after 31; J. 6, 10). See ಕಿಱುವೆಳ್ಮುಗಿಲ್. — ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್ವೊರೆ. -ಪೊರೆ. A layer or stratum of white clouds (Čpr. 4, 61). — ಬೆಳ್ವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The bright lunar fortnight (ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ Šm. 20). — ಬೆಳ್ವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. (Abh. P. 9, 58). — ಬೆಳ್ವಯಲ್. -ಬಯಲ್. (Šmd. 213). An open plain with glaring light (Abh. P. 7, 86; M. ವೆಳಿ). — ಬೆಳ್ವಲ್. -ಪಲ್. (Šmd. 213). A white tooth. — ಬೆಳ್ವಸದನ. -ಪಸದನ. Bright decoration or ornaments (Abh. P. 3, 72; 15, 62). ಬೀರಸಿರಿಯ ಬೆಳ್ವಸನದ ಬೆಳಗಿನನ್ತೆ ದನ್ತಕಾನ್ತಿ ಪಸರಿಸೆ (12, after 49). — ಬೆಳ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. = ಬೆಳುವೆಳಗು. A white, pale, or bright lustre (Ršv. 12, 13; V. 4, 78). — ಬೆಳ್ವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. = ಬೆಳ್ವೆಳಗು. (J. 11, 10). — ಬೆಳ್ವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. A white, shining stream (J. 19, 4). — ಬೆಳ್ಸರಿ. A rain of white colour. ಸೋನೆಯ ಕೆಸರ್ಗಳಲರ್ದಲರ ಬೆಳ್ಸರಿ (Šmd. 83). — ಬೆಳ್ಸುಱ. A white fold of a young leaf (of the screw-pine, Abh. P. 7, 139). — ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗ. -ಅಕ್ಕರಿಗ. (A man whose letters are white or colourless, *i. e.* one who cannot write at all): a rustic, a Šûdra (ಕಾಲುರಿಚ, ಗ್ರಾಮ್ಯ Šs.). — ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಬೆಳ್ವಕ್ಕಿ. The Indian white heron, Ardea orientalis (Bḍ.; ಬಲಾಕೆ, ವಿಸಕಣ್ಠಿಕೆ Hlâ., Nr.; ಬಲಾಕ, ಬಿಸಕಣ್ಠ Mr. 172; Si. 175; C.; G. 116. 118. 162. 168. 169. 368. 376). See ಕುಡ್ಡ-, ಬಿಳಿ-. — ಬೆಳ್ಳಂಗೆಡೆ. -ಅಂ-ಕೆಡೆ. To fall with whiteness or brightness (Čpr. 8, after 44). — ಬೆಳ್ಳಡಕಿಲ್. -ಅಡಕಿಲ್. N. of a plant. See ಕರಿಲ್ಲಕ. — ಬೆಳ್ಳಡಿ. -ಅಡಿ. A man of a white foot: Gŏrava or Šiva (ಗೊರವ Šmd. II; Kk. 76, o. r. ಬೆಳ್ಳಡಿಯ; ಶಿವ Kk. 5, o. r. ಬೇಳಡಿ; Ršv. 5, 60). — ಬೆಳ್ಳಾನೆ. -ಆನೆ. (Šmd. 214). A white elephant. — ಬೆಳ್ಳಾಳ್. -ಆಳ್. (Šmd. 214, Mdb. MS. ಬಳ್ಳಾಳ್). A white person. — ಬೆಳ್ಳುಮ್ಬಟ್ಟೆ. -ಉಂ-ಬಟ್ಟೆ. (Šmd. 205). White cloth, or a white garment. — ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. -ಉಳ್ಳಿ. Garlic, Allium sativum Lin. (ಮಹೌಷಧ, ಲಶುನ, ಗೃಂಜನ, ಅರಿಷ್ಟ, ಮಹಾಕನ್ದ, ರಸೋನಕ Nr.; My.; Tĕ. ಎಲ್ಲುಲ್ಲಿ, ವೆಲ್ಲುಲ್ಲಿ; T. ವೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ). ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯಾದರೆ ಹಳ್ಳಿಯವಗೆ ಆಗದೇ? — ನಾಯಿಯುಳ್ಳೀ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀ ಒಗ್ಗರಣೆ. — ನೀರುಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟದ ಬಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟ (Prvs.). — ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀ ಗಡ್ಡೆ. (ಮಹೌಷಧ, etc. Si. 159). — ಬೆಳ್ಳೆರಲೆ. -ಎರಲೆ. = ಬೆಳ್ಮಿಗ. (Abh. P. 15, 60). — ಬೆಳ್ಳೆಲೆ. -ಎಲೆ. A white, excellent kind of betel leaf (Ršv. 4, 41). — ಬೆಳ್ಳೊಳ್ಳಿ. -ಒಳ್ಳಿ. = ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ. (G. 27. 189).

ಬೆಳ್ bĕḷ. 2. = ಬೆಳ 4, etc. Growth, growing. — ಬೆಳ್ಳಾಳ. A man of a certain agricultural caste; a rustic (My.; T. ವೆಳ್ಳಾಳ). ಕುದುರೆಯೂ ಚದುರೆಯೂ ಹದಿರೆರಡುವೊನ್ದಮ್ಮ! (ಕುದುರನೇಱದರೆ ಕುಣಿವದು, ಬೆಳ್ಳಾಳ (*i.e.* ಬೆಳ್ಳಾಳನನ್ನು) ಬಿದಿರಿ ಹಾಕುವದು (Sp.).

ಬೆಳ bĕla. 1. = ಬೆಳ್ 1, etc. — ಬೆಳಗುದುಗೆ. A white bludgeon (Bp. 29, 4). — ಬೆಳಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. = ಬೆಳಗೆಗೆಮ್ಪು, q. v. —

ಬೆಳದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. = ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. (ಚನ್ದ್ರಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆ Si. 32; C.). See Bp. 42, 4; J. 1, 1; 8, 4; B. 2, 46; 3, 125; G. 202. — ಬೆಳದಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿ. (ಚಕೋರ Si. 178).

ಬೆಳ bĕḷa. 2. = ಬೆಳಕು, etc. — ಬೆಳಕಣ್ಡಿ. An opening for light: a window (ಗವಾಕ್ಷ, ವಾತಾಯನ Mr. 201; My.). — ಬೆಳಕಿಣ್ಡಿ. = ಬೆಳಕಣ್ಡಿ. (B. 3, 26; ಗವಾಕ್ಷ, ಜಾಲ, ಪ್ರಗ್ರೀವ, ವಾತಾಯನ G.). — ಬೆಳ ತನಕ. Till light, till it becomes light or dawns (My.; B. 5, 125. 135). — ಬೆಳ ತನ್ಕ. = ಬೆಳ ತನಕ. (My.).

ಬೆಳ bĕḷa. 3. = ಬೆಳದು, etc. P. p. of ಬೆಳೆ 1. in ಬೆಳ ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 4, 142. 162; 5, 296). — ಬೆಳ ಬೆಳೆ. rep. in ಬೆಳ ಬೆಳದು (Bp. 26, 40; J. 3, 37).

ಬೆಳ bĕḷa. 4. = ಬೆಳ್ 2, ಬೆಳೆ 2. — ಬೆಳಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. An instrument for removing the weeds from both sides of a furrow of a green, growing crop (S. Mhr.). — ಬೆಳವೊಲ. -ಪೊಲ. (Šmd. 81 Mdb., o. r. ಬೆಳೆ-). A field of standing corn.

ಬೆಳ bĕḷa. 5. An abbreviation of ಬೆಳಗಿ, P. p. of ಬೆಳಗು 1. — ಬೆಳ ಬೆಳಗು. rep. To become very bright. ಚನ್ದ್ರನುದಯಂಗೆಯ್ಯೆ ದೆಸೆ ದೆಸೆಗಳೆಲ್ಲಮುಂ ಚನ್ದ್ರಿಕೆಗಳಿನ್ದ ಬೆಳ ಬೆಳಗಿ, ಬೆಳ್ಪೆಯೊಲಾಯ್ತು (J. 26, 17).

ಬೆಳಕು bĕḷaku. = ಬೆಳ 2, ಬೆಳಗು 2. Light;—a lamp (My.; M. ವಿಳಕ್ಕು; ಆಲೋಕ Si. 404; ಛಾಯೆ, ಕಾನ್ತಿ 446). ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಟಿಕೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಳಕು ಕಣ್ಡೀತೇ?—ಕೋಣೇಲಿ ಬೆಳಕಿಲ್ಲೆನ್ನು, ರಾತ್ರೀಲಿ ಕಿಟಕಿ ತೆಱದನನ್ತೆ (Prvs.). — ಬೆಳಕರೆ. -ಅರೆ (= ಪರೆ). To dawn (My.). — ಬೆಳಕಿಡು. -ಇಡು. To place a lamp. ಬೆಳಕಿಡುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವ ಮಲಕು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೆಳಕುದೋಱು. -ತೋಱು. To show or manifest light (Č. Bp. 47, 24). — ಬೆಳಕು ಬಿಡು. To give passage to the light: to stand out of the light (My.). — ಬೆಳಕು ಮಾಡು. To light, to give light to (My.). ದೀವಿಗೆಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಳೆದು ಜಗವೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕು ಮಾಡುವನ್ತಾ ಒಡವೆಯಾವದು? ಸೂರ್ಯನು (B. 2, 24).

ಬೆಳಗಿಸು bĕḷagisu. To lighten, to fill with light (as the sun the points of the compass, J. 20, 42). **2,** to cause to make bright, to cause to scour or polish (My.).

ಬೆಳಗು bĕḷagu. 1. To shine, to become bright; to manifest one's self (ತೊಳಗು, ಕಾನ್ತಿ Šmd. Dh.; ಕಾನ್ತ 399 Cm.; Tĕ. ವೆಲುಗು; T. ವಿಳಂಗು). ಬೆಳಪಂ or ಬೆಳಪ್ಪಂ (Šmd. 275). ಗಣ್ಡಮಾರ್ತಣ್ಡನ್ ಅಲರ್ಚುಗೆಮ್ಮಂ! ಗೆಲ್ದು ಬೆಳಪ್ಪನ್ ಈಗೆ ಬೀರಂಗಳಂ! (275 Mdb.). ಬೆಳಗಿದುದೆಣ್ಬಂ ದೆಸೆ (219). ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಮಬ್ಬುಗಳನೀಡಾಡಿ ನಭದೊಳಗೊಬ್ಬನೇ ರವಿ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ವೋಲು (Bh. 1, 8, 9). ಭಾನು ಬೆಳಗಲು ಲೋಕ ಚೇಷ್ಟಿಸುವುದು (Abhâ. 6, 23). ಸದಮಲೋದಕಕಣಂಗಳು . . . ವಿಲಸಿತರತ್ನಾದಿಗಳ ವೊಲು ತವೆ ಬೆಳಗುತಿರಲ್ (Bp. 22, 56). ಶರಣನಿಧಿಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ್ ಅನಶ್ವರಮೂರ್ತಿ ಶಬರೇಶ್ವರನ ರೂಪಂ ಧರಿಸಿ, ತಾ ತದ್ಭಸ್ಮಚಿಹ್ನೆಗಳುವೆರಸಿ ತೋಱಲು ಮಸಿಯಱುವೆಯಾವರಿಸಿ ಬೆಳಗುವ ನೂತ್ನರತ್ನದ ಪರಿಯೊಳ್ (44, 1). ಕೊಳನ ಜಲದಲಿ ಕೋಟಿದೀಪಂ ಬೆಳಗೆ (50, 58). ಬೆಳಗುವ ಚನ್ದ್ರದೀಪ್ತಿ (51, 19). ಬೆಳಗುವನಲಂ (53, 53). ಮನೆ ಬೆಳಗಿದುದು (—was kindled, 56, 33). ಅತುಲದಿವ್ಯಾಮೃತನವೀನದ್ಯುತಿ ಬೆಳಗೆ (57, 85). ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವದು (ಶುಭ್ರ, ದೀಪ್ತ Si. 455). See Čpr. 1, 113; 9, 30; Bp. 30, 21; 38, 60; Râm. 1, 13, 8. **2,** to cause to shine; to fill with light; to manifest (Čpr. 1, 65; 8, 35; 9, 32; J. 31, 18). ತೆಗೆದಯ್ ಮೋಕ್ಷದ ಬಟ್ಟೆಯಂ, ಬೆಳಗಿದಯ್ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದೊಳ್ ಧರ್ಮಮಂ (Šmd. 255 from Lîlv.). **3,** to kindle, as a lamp (Bp. 31, 6; Tĕ. ವೆಲುಗಿಂಚು). **4,** to scour, to polish (My.; Bp. 12, 34; 14, 9; 47, 13; B. 1, 19; 5, 284).

ಬೆಳಗು bĕḷagu. 2. = ಬೆಳಕು, etc. Shine, lustre, light (ಪ್ರಕಾಶ, ಆಲೋಕ, ಉದ್ಯೋತ Hlâ.; ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ಹಬೆ, ಮಿಂಚು, ಡಾಳ, ಮಿಱುಗು, ಪೊಳಪು, ತೊಳಪು, ಪೊಗರ್, ತೊಳಗು, ಛವಿ, ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; Kk. 25; Tĕ. ವೆಲುಗು, ವೆಲುಂಗು);—the dawn (My.; B. 4, 136). ತಿಱಿಯ ಬೆಳಗು (ಆಲೋಕ, ಉದ್ಯೋತ Mr. 47). ಬೆಳಗಿನ ಜಾಮ (ಉಷೆ Si. 476). ಅಳಿಯನ ಕುರುಡು ಬೆಳಗಾದರೆ (ಕಾಣುವದು).—ಬೆಳಗ ವರೆಗೆ ಕಡದ ಬೆಣ್ಣೆ ಮೋಳ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಾಲು ಆಯಿತು (Prvs.). ನೇಸಱಿನ ಬೆಳಗಿಗೆ ಗೂಗೆಗಳು ಸಂಚರಿಸುವವೆ? (Abhâ. 1, 42). See Čpr. 1, after 101; 6, 48. 59; Grj. 4, 36; Bp. 3, 34; 12, 34. 46. 50; 15, 24; 22, 7; 27, 77; 42, 24; Č. Bp. 4, 7; Šśv. 2, 114; Râm. 6, 12, 34; J. 8, 18; ಕಮ್-, ಕೆಮ್-, ತಾಣದೀವಿಗೆವೆಳಗು, ನುಣ್-, ಪಸುರ್ವೆಳಗು, ಪೆರ್ವೆಳಗು, ಬಳ್ಳಿವೆಳಗು, ಬೆರಕೆವೆಳಗು, ಬೆಳ್ವೆಳಗು, ಮೆಯ್ವೆಳಗು, ರನ್ನವೆಳಗು, etc., etc.; Prvs. s. ಭ್ರಮರ, ಶಕುನ. — ಬೆಳಗಡಗು. -ಅಡಗು. Light to disappear, to grow dark (Bh. 1, 8, 93). — ಬೆಳಗ ಜಾವ. (Bp. 39, 30). ಬೆಳಗ ಜಾವು (22, 7. 25). The period of dawn. — ಬೆಳಗಂಜಾವ. -ಂ-. = ಬೆಳಗ ಜಾವ. (My.). — ಬೆಳಗನ್ನಕ. -ಅನ್ನಕ. Till dawn (Bp. 57, 15). — ಬೆಳಗಱು. -ಅಱು. Light to go out or become less, to grow dark or dim. ಬೆಳಗಱುದುದು (ಮಸಮಸವಾದುದು Kk. 70; ಮಸಮಸ Šm. 65). — ಬೆಳಗಾಗು. -ಆಗು. Light to appear; to dawn. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟದ ಯೋಚನೆ (Prv.). See Bp. 41, 23; 43, 48; 50, 14; 53, 23; B. 3, 25; 5, 42; Prv. s. ನಡುವಿರುಳು. — ಬೆಳಗಾತ. = ಬೆಳಗಾನಾ. Till dawn; at dawn (My.). ಅಳಿಯನ ಮೋಱೆ ಬೆಳಗಾತ ಕಾಣ ಬಹುದು (Prv.). — ಬೆಳಗಾನಾ. = ಬೆಳಗಾತ. (My.). ಬೆಳಗಾನಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ ಏನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದ (Prv.). — ಬೆಳಗಿಲಿ. -ಇಲಿ. Devoid of light. — ಬೆಳಗಿಲಿಗಣ್. -ಕಣ್. (Šmd. 221). A blind eye. — ಬೆಳಗುಜಾವ. = ಬೆಳಗ ಜಾವ. — ಬೆಳಗುಜಾವಗೋಱಿ. -ಕೋಱಿ. A cock of the (*i. e.* which crows at) dawn (Č. Bp. 4, 7). — ಬೆಳಗುಮುಂಜಾನೆ. At day-break (B. 2, 32). — ಬೆಳಗುಸೊಡರ್. A burning lamp. See Bĕdagučaupadi s. ನಡು 1. — ಬೆಳಗುಱು. -ಉಱು. To lose one's lustre. ತಾರಗೆ ಬೆಳಗುಱುದುವು (Lîlv. 3, 5). — ಬೆಳಗೊನ್ದಿಸು. -ಒನ್ದಿಸು. To kindle. ಬಹುದೀಪಂಗಳಂ ಬೆಳಗೊನ್ದಿಸುವ ವೋಲ್ (Bp. 50, 56).

ಬೆಳಗುವಿಕೆ bĕḷaguvikĕ. Shining; causing to shine (ದೇವನ Si. 437). ಯುದ್ಧಪ್ರಯಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ (291).

ಬೆಳತಿಗೆ bĕḷatigĕ. = ಬೆಳನ್ತಿಗೆ (Šmd. 48), ಬೆಣ್ತಿಸೆ. Whiteness; brightness. — ಬೆಳತಿಗೆಗಣ್. -ಕಣ್. A bright eye (Čpr. 6, after 64; 7, 106; Grj. 3, 109). — ಬೆಳತಿಗೆಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. Bright moonshine (Grj. 4, after 104). — ಬೆಳತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. = ಬೆಣತಿಗೆಯಕ್ಕಿ. (My.; Tu. ಬೊಳನ್ತೆಯರಿ).

ಬೆಳತು bĕḷatu. = ಬೆಳರ್ತು of ಬೆಳರ್ 1. (J. 8, 4; 25, 3).

ಬೆಳದು bĕḷadu. = ಬೆಳೆದು. P. p. of ಬೆಳೆ 1, *e. g.* Bp. 1, 38; 25, 7; 50, 79; 57, 23; 59, 12.

ಬೆಳನ್ತಿಗೆ bĕḷantigĕ. = ಬೆಳತಿಸೆ, q. v.

ಬೆಳಯಿಸು bĕḷayisu. = ಬೆಳಸು 1, etc. To cause to grow or increase, etc. (Bp. 6, 7).

ಬೆಳರ್ bĕḷar. 1. To become white or bright (ಧಾವಲ್ಯ Šmd. Dh.; M. ವಿಳರ್, ವಿಳಱು). P. ps. ಬೆಳರ್ದು,

ಬೆಳತುರ್ (287 Cm.; Abh. P. 3, 72; Rsv. 7, 9; V. 3, 2), ಬೆಳತು (q. v.).

ಬೆಳರ್ bĕḷar. 2. = ಬೆಳುರ್. A white or shining white colour (T. ವಿಳರ್). — ಬೆಳರ್ಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. (Šmd. 54; Čpr. 6, 69; Abh. P. 5, 53; Rsv. 11, 100). A dazzlingly red colour. ಬೆಳರ್ಗೆಮ್ಪಿನ ಪೆಮ್ಪುನಾಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆ! (Šmd. 78, o. r. ಬೆಳಗೆಮ್ಪಿನ). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡಣ ದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳರ್ಗೆಮ್ಪು (266, o. r. ಬೆಳಗೆಮ್ಪು). — ಬೆಳಮಾಡ. A shining white upstair house (Rsv. 12, 53). — ಬೆಳರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಬೆಳರ್. (ಧವಲಕಾನ್ತಿ Čt. II, 28; ಬಿಳಿದು Kk. 25, two MSS. ಬೆಳುರ್ವಣ್ಣ; V. 3, 3; 9, 31). — ಬೆಳರ್ವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A shining bright mouth (on account of its teeth, Grj. 3, after 91).

ಬೆಳರ್ಪು bĕḷarpu. Shining white colour (Čpr. 3, 102).

ಬೆಳಲ bĕḷala. = ಬಲವಲ, ಬಲೋಲ, ಬೆಳವಲ್, ಬೆಳವಲ 1, (ಬೆಱಲ್?), ಬೇಲ. A small spinous tree, the elephant- or wood-apple tree, Feronia elephantum Corr. (T. ವಿಳವು, ವಿಳಾ, ವೆಳ್ಳಿಲ್; M. ವಿಳಾ; Tĕ. ವೆಲಗೆ). ಬೆಳಲಮರ (ಕಪಿತ್ಥ, ದಧಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ಮನ್ಮಥ, etc. Nr.; *cf.* Sk. ಮಾಲೂರ).

ಬೆಳವ bĕḷava. = ಬೆಳುವ. A wild pigeon (My.; Tĕ. ಬೆಳವೆ; see ಬೂದ-, ಹಸರು-).

ಬೆಳವಣಿಗೆ bĕḷavaṇigĕ. = ಬೆಳವಳಿಗೆ, ಬೆಳಿವಣಿಗೆ, ಬೆಳುವಣಿಗೆ. Growing, growth; increase, prosperity (ವರ್ಧನ G.; My.; see B. 3, 17; 5, 50. 250). — ಬೆಳವಣಿಗೆಕಾಲ. Time of growth or increase (ಆಯತಿ G.).

ಬೆಳವಲ್ bĕḷaval. ಬೆಳವಲು. = ಬೆಳಲ, etc. (ಕಪಿತ್ಥ Mr. 115).

ಬೆಳವಲ bĕḷavala. 1. = ಬೆಳವಲ್, etc. (ಕಪಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ದನ್ತಶಠ, ಮನ್ಮಥ G.; B. 2, 3).

ಬೆಳವಲ bĕḷavala. 2. (= ಬಳ್ವಳ, or ಬೆಳವೊಲ s. ಬೆಳ 4?). (Abundant growth): N. of a fruitful tract of country, partly belonging to Mysore, partly to South-Mahratta. See Sp. s. ತೊಗೆ.

ಬೆಳವಳಿಗೆ bĕḷavaḷigĕ. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (J. 29, 12).

ಬೆಳವಾರ bĕḷa-vâra. An outcast, a low man (Tĕ. ವೆಲಿ, outside; excommunication or exclusion from caste; ವೆಲಿವಾಡ, a village of Pariars). ಎಲ್ಲರಂ ಬಾಧಿಪಾ ತಳವಾರಂ ಬೆಳವಾರಂ (Sś. 97).

ಬೆಳವಿಗೆ bĕḷavigĕ. Growth, growing up, increase (Bh. 1, 8, 23; J. 30, 39; 31, 13. 70; 32, 56).

ಬೆಳವು bĕḷavu. Tbh. of ಬಿಲ್ವ. (Ššv. 3, 32). ಬೆಳವಿನ ಮರ (ಬಲಪತ್ರೆಮರ St. & Pl.).

ಬೆಳಸು bĕḷasu. 1. = ಬೆಳಯಿಸು, ಬೆಳಿಸು, ಬೆಳೆಯಿಸು, ಬೆಳೆಸು. To cause to grow; to increase (v. t.); to grow (v. t.), to raise, as a crop;—to bring up to maturity, to rear, to foster (Bp. 25, 7; 40, 40; My.); to use more words than are necessary (My.). ಬೆಳಸುವವ ಬಿಟಿಸಿದರೆ ಬಳ್ಳಕಾಱು ಇಲ್ಲವೇ? (Prv.).

ಬೆಳಸು bĕḷasu. 2. Growth, increase (ಪರಿಣಾಮು Hlâ.); that which has grown and stands in a field: a crop of corn, etc. growing, standing corn, etc. (of five colours, Abh. P. 1, 64; My.). ಬೆಳಸುಂ ಕುನ್ದದು ಪಾಱಿನೊಳ್ (?) ಎನ್ದಂ (Šmd. 256). See Bp. 30, 12; 35, 37; 40, 58; 57, 14; J. 25, 5; ಅಯ್ದುಡೆವೆಳಸು, ಮೂವೆಳಸು.

ಬೆಳಸೆ bĕḷasĕ. Millet or other grain not yet hard (ದುಗ್ಧಿಕಾಖ್ಯ Mr. 375). See ಗುಬ್ಬಿಬೆಳಸೆ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ (bĕḷagu2-ggĕ). When it dawns, at dawn (ಹಗಲಿನಾದಿ Si. 37; My.; B. 2, 45. 49; 3, 22).

ಬೆಳಿಗ್ಯೆ (bĕḷagu2-gyĕ). = ಬೆಳಿಗ್ಗೆ. (ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಅಹರ್ಮುಖ, ಕಾಲ್ಯ, ಉಷಃ, ಪ್ರಭಾತ, etc., ಪ್ರಾತಃಕಾಲ Si. 37; My.; B. 3, 121; 5, 183).

ಬೆಳಿವಣಿಗೆ bĕḷivaṇigĕ. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (ವರ್ಧನ Čb.).

ಬೆಳಿಸು bĕḷisu. = ಬೆಳಸು 1, etc. (C.). ಬಿಸಿಲನು ಬೆಳಿಸಿದನು ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತುರ್ (Bhâgavata 10, 18, 2). ಉಪಜೀವನದ ಸಲುವಾಗಿ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸೋಗ ಮಾಡುವವ (ಧರ್ಮಧ್ವಜ G.). ಅವನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಬೆಳಿಸಿದನು (B. 4, 81). ಅಂಗಡಿಕಾಱರು ಹದಿನಯ್ದು ಹರದಾರಿಯೊಳಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮೂಱು ಪಾಲು ಬೆಳಿಸಿದರು (4, 179). ಅವನ ಆಪ್ತನಾದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನ ಸಲಹಿ ಬೆಳಿಸಿದನು (B. 5, 229).

ಬೆಳು bĕḷu. = ಬೆಳ್ 1, etc. — ಬೆಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Bright, splendid Kannaḍa (Subhâshitanîtikanda). — ಬೆಳುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A white kâyi (V. 37, after 10; J. 30, 4). — ಬೆಳುಗಾರ. -ಕಾರ. = ಬಳಿ-, ಬಿಳ-, ಬಿಳು-. Borax (ಟಂಕಣ, ರಸಯೋನಿ Nr.; ಟಂಕಣ Mr. 102; My.; Tĕ. ವೆಲಿಗಾರ, T. ವೆಣ್ಕಾರ, ವೆಲಿಗಾರ). — ಬೆಳುಗೊಡೆ. -ಕೊಡೆ. = ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. (Bp. 50, 16; Bh. 6, 8, 12; Râm. 1, 13, 4). — ಬೆಳುದಿಂಗಳ್. -ತಿಂಗಳ್. -ಳು. = ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್. (ಚನ್ದ್ರಿಕೆ, ಕೌಮುದಿ, etc. Hlâ.; ಮೇಚಕ, ಕೌಮುದಿ Nn. 60; My.; Čpr. 8, 40; Bp. 8, 25; 12, 37). ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಇರುಳು (ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಿ Nr.). — ಬೆಳುನಗೆ. = ಬೆಳ್ನಗೆ. (Bh. 1, 15, 19). — ಬೆಳುವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. A white waistband (Râm. 3, 6, 5; 6, 44, 7). — ಬೆಳುವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. White colour or lustre (ಧವಲಕಾನ್ತಿ Čt. I, 2; ಬಿಳಿದು Šm. 69). — ಬೆಳುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. = ಬೆಳ್ವೆಳಗು. (Čpr. 6, 52).

ಬೆಳುಕ bĕḷu-ka. (Šmd. 241, Mdb. ಬಳಕ).

ಬೆಳುಪು bĕḷupu. = ಬಿಳುಪು, etc. (Čpr. 8, 42; Bp. 4, 25; 34, 5). ತೆಳುಪಾದ ಮೆಯ್, ಬೆಳುಪಾದ ಗಮ್ಪು ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.).

ಬೆಳುರ್ bĕḷur. = ಬೆಳರ್ 2. — ಬೆಳುರ್ವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. = ಬೆಳರ್ವಣ್ಣ, q. v. (*cf.* ಬೆಳುವಣ್ಣ).

ಬೆಳುವ bĕḷuva. = ಬೆಳವ. (Râm. 3, 3, 18).

ಬೆಳುವಣಿಗೆ bĕḷuvaṇigĕ. = ಬೆಳವಣಿಗೆ, etc. (B. 3, 40; 4, 48; My.).

ಬೆಳೆ bĕḷĕ. 1. (= ಬಳೆ 1, the grammatically peculiar meanings of which are commonly given also to ಬೆಳೆ). To grow (v. i.), as corn, grass, trees, etc. (ಸಸ್ಯವೃದ್ಧಿ Šmd. Dh.; ಸಸ್ಯಾವಳಿ 255; C.; T. ವಿಳೈ, M. ವಿಳೆ); to increase, etc. P. ps. ಬೆಳೆದು, ಬೆಳದು (q. v.). ನೆಲ್ಲುಂ ಕೌಂಗುಂ ಮಾವುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯುಂ ಬೆಳೆವುವಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂ (256). ಜವೆ ಕಿಱುಜವೆ ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಹ, ಷಷ್ಟಿಕಮೆಮ್ಬ ನೆಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ಯವ್ಯ, ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ); ನೆಲ್ಲು ಕಱಿವೆಯೂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ವ್ರೈಹೇಯ, ಶಾಲೇಯ); ಹಾರಕು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ); ಹೆಸಱು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ Nr.). ಬೆಳದ ತೆನೆ (ಕಣಿಶ Mr. 372). ಬೆಳೆದುದು (ಹೊಡೆಮರಳಿದುದು Bhn. 16). ಬೆಳದದು (ಮೂರ್ಛಿತ, ಸೋಚ್ಛ್ರಯ Si. 428). ಬೆಳೆದನ್ತಾದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರೌಢ, ಏಧಿತ 374). ಕಡೆಗೂ ಬೆಳೆದಿ

ರುವದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಸೃತ 377). ಬಹಳ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳದದು (ಉಚ್ಚ, etc. 372). ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳದು ಬೊಗ್ಗಿದನ್ಥಾದು (ಬನ್ಧುರ, ಉನ್ನತಾನತ 372). ಗಣ್ಡುಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳದ ಕೂದಲು (ಶ್ಮಶ್ರು 216). ತಲೇ ಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯದ ಬೋಳುತಲೆಯವನು (ಮುಣ್ಡ, etc. 198). ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಬಹಳೀ ಬೆಳೆದದೆ (B. 4, 87). See Grj. 4, 86; Rśv. 6, after 24; Č. Bp. 11, 4; J. 3, 5; Dp. 54, 1. **2,** to bear a crop. ಅಱುವತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆವ ಷಷ್ಟಿಕಗದ್ದೆ (ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ); ತೊಱೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ನದೀಮಾತೃಕ); ಮೞೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತೃಕ Hlâ.). ಧರೆ ಬೆಳೆದುದು (Šmd. 187). ಮೞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೊಯ್ನೀರಿಂ ಬೆಳಗುಮೆ ಧರೆ? (Čh. v. 20). See Bp. 55, 13; 60, 23; J. 3, 4. **3,** to grow (v. t.), to raise, as a crop (My.; M., T.). ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯವ ಬೆಳವ ಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ, ಸರ್ವಸಸ್ಯೆ Hlâ.). ಕಲಮೆಯಂ ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ಶಾಲೇಯ Mr. 94). ಎಲ್ಲವಂ ಬೆಳವ ಮಹಿ (ಉರ್ವರೆ 92). See Bp. 60, 19; B. 5, 100. 319).

ಬೆಳೆ bĕḷĕ. 2. = ಬೆಳ್ 2, ಬೆಳ 4. Growing; growth; produce, crop (My.; B. 5, 99; M. ವಿಳೆ); standing corn, etc. (My.). ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳ್ (Č. Bp. 11, 4). ಹತ್ತೀ ಬೆಳೆಗೆ ಉಷ್ಣಹವೆ ಬೇಕು (B. 4, 26). ಮೞೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ, ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ.—ಬೆಳೆ ಹೊಗೞಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬೇಕು, ಹಯನು ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬೇಕು.—ಬೆಳೇ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯಲೇ ಕಾಣುವದು (Prvs.). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕುಯ್ಯುವಿಕೆ (ಲವ, etc. Si. 395). **2,** what is to grow: seed, seedlings.—ಬೆಳೆಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A field of standing corn, etc. (see Šmd. & Kâvy. s. ಛಲಲಲೆ).—ಬೆಳೆಗೇಡು. -ಕೇಡು. A failure of crops (B. 5, 102; My.).—ಬೆಳೆದಾಳ್. -ತಾಳ್. To bear or have a crop (Rśv. 6, 2).—ಬೆಳೆ ನೆಡು. To plant seedlings. ಪೊಡವಿ ಕಡಿಯದೆ ಬೆಳೆಯ ನೆಡುವದೇನೊ? (Dp. 148).—ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತು. To sow (My.).—ಬೆಳೆ ಮಾಡು. To raise a crop (My.).—ಬೆಳೆಯಿಡಿಸು. To have planted or sown (My.). ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮುನ್ತಾದ ಭೂಮಿಯ ಬೆಳೆಯಿಡಿಸಿ ಬದುಕುವವನು (ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, etc. Si. 300).—ಬೆಳೆಯಿಡು. -ಇಡು. To plant; to sow (My.).—ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Planting, etc. ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕೃಷಿ Si. 298). ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದ ಕೃಷಿಕರ್ಮದಿನ್ದ ಜೀವಿಸುವಿಕೆ (ಅನೃತ, ಕೃಷಿ 299).—ಬೆಳೆವಿಣಿಲು. -ಹಿಣಿಲು. A big hump (Bh. 3, 17, 36).—ಬೆಳೆವೊಲ. -ಪೊಲ. = ಬೆಳವೊಲ, q. v.—ಬೆಳೆಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. = ಬೆಳಸಾಲ ಕುಣ್ಟೆ. (My.).

ಬೆಳೆಯಿಸು bĕḷĕyisu. = ಬೆಳಯಿಸು, etc. (J. 3, 31).

ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ bĕḷĕyuvikĕ. Growing, etc. (ಸ್ಫಾತಿ, ವೃದ್ಧಿ Si. 389). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳು ಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ (ವಿದ್ರಧಿ 201).

ಬೆಳೆಸು bĕḷĕsu. = ಬೆಳಸು 1, etc. (B. 4, 55; My.).

ಬೆಳ್ಕಱ್ bĕḷkar̤. To become afraid, to fear (ಅಳ್ಕಱ್, ಭಯ Šmd. Dh., o. r. ಬೆಚ್ಚಱ್; Abh. P. 9, 4; 15, 66; V. 37, 190; Tĕ. ಬೆಳ್ಕುಱು; T. ವೆಙ್ಗು, ವೆಳ್ಗು, to fear; to be ashamed; see ಬಿಡಿಯು). P. p. ಬೆಳ್ಕಿರ್ದು, (ಬೆಳ್ಕಿತ್ತು, Abh. P. 5, 81; 15, 30). ಉರಗರಗಿದರ್, ದೈತ್ಯರ್ ಬೆಳ್ಕಿರ್ದರ್, ಅಳ್ಕಿದರಿನ್ದ್ರನ್, ಈಶ್ವರನ ಮನಮಲ್ಲಾಡಿತ್ತು (Šmd. 266).

ಬೆಳ್ಪಳ bĕḷpaḷa. (Šmd. 109). (= ಬೆಪ್ಪಳ, etc.). Trembling, tremulousness, quivering, moving about, agitation; tremblingly, unsteadily, etc. (ತರಲಾರ್ಥಂ Šmd. 395; ಸಂಚಲ Šmd. II, Kk. 86; ಸಂಚಲ Kk. 53, o. r. ಬೆಬ್ಬಳ; cf. ಮೆಳ್?).

ಬೆಳ್ಪಳಿ bĕḷpaḷi. Great lustre (ಪೆರ್ಬೆಳಗು Čt. I, 23), brightness, splendour (ನಿರ್ಮಳ Kk. 86, o. r. ನಿರ್ಮಲ; ನಿರ್ಮಳಿಕೆ 53, o. r. ನಿರ್ಮಲತೆ; ನಿರ್ಮಲ Šm. 69).

ಬೆಳ್ಪಳಿಸು bĕḷpaḷisu. = ಪೆಳ್ಪಳಿಸು, (ಬೆಬ್ಬರಿಸು). To tremble, to be full of agitation (Śśv. 4, 113). ಬೆರ್ಚಿ ಬೆಳ್ಪಳಿಸಿ ಬನ್ದಂ (Šmd. 20).

ಬೆಳ್ಪು bĕḷpu. = ಬಿಳುಪು, etc. Whiteness, etc. (ನಿರ್ಮಲತೆ Šmd. II). ಅಲರೊಳ್ ಬೆಳ್ಪು or ಅಲರ್ಗೆ ಬೆಳ್ಪು (167). ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪು or ಪೂಗಳ ಬೆಳ್ಪುಗಳ್ (170). ಕುದುರೆಯ ಬಾಳ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ತಿಲಕನ್, ಅಡಿ ಬೆಳ್ಪಾಗೆ ಕಣಬನ್ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 276). See Čpr. 3, 81; 7, after 62; 8, 73. 75; Bp. 12, 20; 46, 56; Rśv. 6, 4; J. 18, 36; 25, 5; ಕಡುವೆಳ್ಪು, ಕಿಱುಬೆಳ್ಪು, ಪೊಸವೆಳ್ಪು.—ಬೆಳ್ಪು ದೋಱು. -ತೋಱು. Whiteness to appear: to be white. ಕುದುರೆಯ ಮುಖ ಬೆಳ್ಪುದೋಱಿರೆ ಬೊಲ್ಲನಕ್ಕು, ಕಾಲ್ಮೊಗಮ್ ಅಯ್ದೆ ಬೆಳ್ಪುದೋಱಿರೆ ಮಂಗಲಂ (Mr. 276).

ಬೆಳ್ಳ bĕḷl-a3. A white or bright man: an innocent, harmless man (Bp. 9, 19; My.).

ಬೆಳ್ಳಗೆ bĕḷlagĕ. Whiteness; white (C.). ಊರೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆದರೂ ಮಸಿ ಬೆಳ್ಳಗಾಗದು (Prv.). ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ಹಾಲು (My.). See B. 3, 30. 36; 4, 36. 71; Prv. s. ಮೆಯ್.

ಬೆಳ್ಳನ್ನ bĕḷl-anna1. White (C.). ಬೆಳ್ಳನ್ನ ಹಾಲು (B. 2, 32; see 3, 44; 4, 71).

ಬೆಳ್ಳವಾರ bĕḷlavâra. = ಬೆಳ್ಳಾರ. A snare, a net for for snaring game, a noose (ಪಾಶ, ಬನ್ಧನಗ್ರನ್ಥಿ, ವಾಗುರೆ, ಮೃಗಜಾಲಿಕೆ Hlâ.; Tĕ. ವಲ್ಲೆ, ವಲ್ಲೆ-ತಾಡು, a noosed rope, a noose for catching cattle; ವೇಲು, to hang, dangle).

ಬೆಳ್ಳಾನೆ bĕḷl-âne4. = ಬೆಳ್ಳಗೆ. (My.). ಬೆಳ್ಳಾನೆಯದು; ಬೆಳ್ಳಾನೇ ಬಟ್ಟೆ; ಬೆಳ್ಳಾನೇ ಹಾಲು (My.).

ಬೆಳ್ಳಾರ bĕḷlâra. = ಬೆಳ್ಳವಾರ. (ಜಾಲಿಕ, ವಾಗುರ Mr. 380; Śśv. 3, 23. 25. 49; J. 6, 20).—ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆ. -ಬಲೆ. = ಬೆಳ್ಳಾರ. (Bh. 1, 20, 51; 3, 13, 10. 23. 25).—ಬೆಳ್ಳಾರಸುತ್ತು. An encompassment with snare-nets (Bh. 3, 13, 24).

ಬೆಳ್ಳಿ bĕḷli. The white metal: silver (ರಜತ, ಕಲಧೌತ, ರೂಪ್ಯ, ತಾರ Hlâ., Mr. 98; ಶ್ವೇತ Hlâ., Mr. 467, Nn. 103; ದುರ್ವರ್ಣ, ರಜತ, ರೂಪ್ಯ, ಖರ್ಜೂರ, ಶ್ವೇತ Nr.; ಕಲಧೌತ, ರಜತ Nn. 44; ಪಿಂಜರಿ Čt. II, 80; ಪಿಂಜರ Kk. 47, Šm. 68; Si. 331; My.; T., M. ವೆಳ್ಳಿ, ವೆಳ್ಳಿಕ್ಕ, ವೆಳ್ಳಿ; Tĕ. ವೆಲ್ಲೆ, ವೆಣ್ಡಿ). ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ (ಕುಪ್ಯ Hlâ.). ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ); ಹೊನ್ನನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಹಾಲು ಬೇಕೇ?—ಬೆಳ್ಳಿಯಕದರೂ ಬಳ್ಳಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಬೇಕು.—ಬೆಳ್ಳಿಯಾದರೆ ಕಳ್ಳಗೆ ಆಗದೇ?—ಬೆಳ್ಳಿಯಿದ್ದವನಿಗೂ ಕೊಳ್ಳೀ ಭಯ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.). **2,** the planet Venus (My.; T., M. ವೆಳ್ಳಿ). See Bp. 34, 5; 58, 31; Rśv. 11, 23; J. 26, 17; Si. 330; Prv. s. ಮಾಣಿ.—ಬೆಳ್ಳಿಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. A kŏpparigĕ of silver (Č. Bp. 47, 40).—ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ. Silver and gold (B. 3, 15).—ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟ. = ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು. (Grj. 6, 40).—ಬೆಳ್ಳಿವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A cup of silver (Grj. 4, 130).—ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The silver mountain (ಪಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು, ರಜತಾದ್ರಿ Šm. 10).

ಬೆಳ್ಳುಚಿ bĕḷluči. N. of a plant (ಗೂಡೆ Mr. 134, one MS. ಬೆಳ್ಳುಚಿ).

ಬೆೞಲ್ bĕḷal. (= ಬೆಳಲ, etc.?). N. of a tree (ಬನ್ದುಮರಂ Šmd. I).

ಬೇ bê. 1. = ಬೆಯ್ಯು, ಬೇಯು. To be consumed with fire, to be burnt up;—to be burnt or scorched by the sun's heat, etc.;—to be prepared, as

food for the table, by boiling, to be cooked;—to burn with a fever, with grief, etc. (ದಾಹ Šmd. Dh.; My.; T., M. ವೇ; Tĕ. ವೇಗು; *cf.* ಬಿಸು 1, etc.). P. p. ಬೆನ್ದು (Šmd. 276. 279; Čpr. 5, 132; Bp. 16, 25; 54, 80; 56, 36; 60, 18; C.); third person singular imperfect also ಬೇಯಿತು (My.), ಬೇಯಿತ್ತು (Bp. 56, 35). ಬೇವ (J. 31, 55). ಅರೆ ಬೆನ್ದುದು (ಅಪಕ್ವ, ಪೌಲಿ Nr.). ಔಷಧಂ ಬೇಯಲು ಕಷಾಯಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 390). ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ?—ಬೆನ್ದ ಬಾಯಿಗೆ (to one who has no real knowledge) ಬನ್ದದ್ದೇ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕ.—ಬೆನ್ದ ಮನೆಗೆ ಹಿರಿದದ್ದೇ ಲಾಭ (Prvs.). See Čpr. 4, 45; Bp. 2, 13; 18, 88; 36, 8; 50, 28. 33. 37; 52, 14; 54, 50; 56, 38; 60, 58; Ršv. 5, 36; 37. 46; Bh. 1, 8, 89. 90; J. 15, 3; 24, 37. 47.

ಬೇ bê. 2. (=ಬ್ಯಾ). An humble, pitiable sound (used in begging). **2,** to beg with an humble, pitiable voice. P. p. ಬೇತು. ಬೇತು ಕೊಣ್ಡು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ (My.).

ಬೇ bê. Without (Mhr., H.; see ಬೇಕೂಬ, etc.).

ಬೇಕರೆ bê2-karĕ. A person who cries out for alms with an humble, pitiable voice (My.).

ಬೇಕು bêku. = ಬೇಟ್ಕು, ಬೇಟ್ಕುಂ, (ಬೇಹು 1). Third person singular future of ಬೇಡು 1: It desires: it is wished, desired, solicited or requested; it is desirable; it is requisite, it is required, it is necessary; it is wanted; it is fit; it is due, it must;—he or she is desirable, etc., etc.;—thou art desirable, etc., etc.; you are desirable, etc., etc.;—they are desirable, etc., etc. (ಬೇಹು Bhn. 45; C.; T. ವೇಣುಂ, ವೇಣ್ಡುಂ; M. ವೇಣಂ, ವೇಣ್ಡು; Tu. ಬೋಡು). ಪುರುಷರೊಳಗಭಿಮಾನವೇ ಬೇಕು (Bp. 40, 48). ಅಂಗಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ? ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೋ? (B. 4, 93). ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನು, ಉಸುರಲೊಲ್ಲೆ (Bp. 14, 10). ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಹದಿನೆಣ್ಟು ತಿಂಗಳು ಬೇಕು (B. 5, 33). ಒನ್ದು ವಿದ್ಯದೊಳಗೆ ತುಮ್ಬಾ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡ ಹತ್ತ ಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ದಿವಸ ಬೇಕು (5, 81). ಕರೆದೆವಾಂ ಜೂಜಂಗೆ, ಬೇಕೇ? (Bh. 2, 13, 39). ತೋಟ ಬೇಕೇ? (2, 13, 47). ಒನ್ದು ತೆಱದ ಮಗನಾದೊಡಂ ಬೇಕು (J. 28, 57). ಸಚೇಲಸ್ನಾನವ ಮಾಡಲಿಕೆ ಬೇಕು (Bp. 55, 35). ಇವನನಱಿಯಲು ಬೇಕು (Râm. 3, 2, 22). ಅರ್ಥಮಂ ತತ್ಕಾಲಕೀಯ ಬೇಕು (J. 29, 17). ಕಣ್ಡುದ ನುಡಿಯ ಬೇಕು (Bh. 1, 8, 16). ವಿನಾಶವನೆಸಗ ಬೇಕು (1, 8, 56). ದ್ರೋಹ ಮಾಡ ಬೇಕೆಮ್ಬ ಕೆಟ್ಟ ಇಚ್ಛೆ (ವ್ಯಾಪಾದ Si. 48). ಹೆಬಿರ ಒಡವೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಮ್ಬುವ ದುರಾಶೆ (ಅಭಿಧ್ಯೆ 68). ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾಯಿಗಳು ಬೇಕೇ ಬೇಕು (B. 3, 40). ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆಱಿಸ ಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು.—ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ನಿಮಿತ್ಯ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prvs.).—Occasionally the form ಬೇಕಿಲ್ಲ is used instead of ಬೇಡ (but not in My.).—ಬೇಕಾಗು. -ಅಗು. To be solicited, to be desired, to be required, to become or be necessary, etc. (ಬೇಡಿ ಇರು Šmd. 60 Cm.). ಎಣಿಸ ಬೇಕಾದುದು (ಗಣನೀಯ Nr.). ಬೇಕಾದುದು (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 132). ಬೇಕಾದನಿತನ್ ಆದಡೆ ತನ್ದಪೆಂ (Bp. 14, 11). ಬೇಕಾದನಿತು ವಿತ್ತವನಿತ್ತು (28, 22). ಬೇಕಾದಷ್ಟು (ಕಾಮ, ಪ್ರಕಾಮ, ಇಷ್ಟ, etc. Si. 317). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಕಾದದು (ಅಭೀಷ್ಟ, ಹೃದ್ಯ, etc. 368). ಬೇಕಾದದು (ಲಘು, ಇಷ್ಟ 412). ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತಿ ರುವಿಕೆ (ಪರಾಕ್ರಮ 441). ತನಗೆ ಬೇಕಾದನ್ಥಾ ಪುರುಷನು (ರಮಣ, etc. Dhw.). ಎಳೆಯಂಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮಱುಗುವಳ್ (J. 28, 16). ಬೇಕಾದ್ದು ಇದ್ದರೂ ಸೋಕೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬೇಕಾದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೂ ನೂಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಬೇಕಾದದಾದರೆ ಬೇಗ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಮ G.). ಕಱುವಿಗೆ ತುಸ ಹುಲ್ಲು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು (B. 2, 21). ಎಲೆಗಳ ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆಯೊಳಗಿನ್ದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೇಡಾದನ್ಥ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಬಿಡುವ ಗುಣವುಣ್ಟು (3, 36). ಕಾಱು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ (3, 91). ಅವಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೆವ ಹೇಱಿ (4, 6). ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸುಲಿಗೇ ಮಾಡಿ (4, 10). ಕೊತವಾಲನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನಾಗಿದ್ದನು (4, 20). ಹತ್ತೀ ಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿತು ಹಣ್ಣಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 27). ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನು (4, 35). ಈ ಅಚ್ಚುಕೂಟದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಹೊಱಡುವಷ್ಟು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರ ಕೆಯ್ಲಿ ಬರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಹದಿನಯ್ದು ಲಕ್ಷ ಲೇಖಕರು ಬೇಕಾಗುವರು (4, 103). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಮನ್ದಿ ಇನ್ನೊನ್ದು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (4, 157). ಮಾವತನು ಆನೆಯ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತ್ರಿವಿದು, ಬೇಕಾದತ್ತ ಅದನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ (5, 240). ಆ ಮೊಸಳೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕು ಬೇಕಾದನ್ಥ ಸವಿ ಸವಿ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಒಯಿದು, ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು (4, 132). ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ, ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (4, 152). ಆ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಕೊಱೆದು (4, 225).—ಬೇಕನ್ನು. -ಅನ್ನು. To say "it is wished or desired", "it is desirable," etc., etc. ಬೇಕನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ?—ಬೇಕನ್ತ ಬಯಸಿದ್ದು ಬೇಸಱವಾದೀತೇ? (Prvs.). It is used to express "purposedly": ನಾನು ಬೇಕನ್ತ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಒಡಿದೆನೋ? (B. 3, 82). ಬೇಕನ್ತ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವನು (5, 205). ಬೇಕನ್ತ ತಡ ಮಾಡಿದನು (5, 236).—ಬೇಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. = ಬೇಕನ್ನು. (Bp. 24, 76; J. 5, 23).

ಬೇಕೂಬ bê-kûba. Not proper: foolish, silly; a fool (My., Si. 401; Mhr., H.).

ಬೇಗ bêga. Tbh. of ವೇಗ (Šmd. 342; Čpr. 5, 8. 106; Bp. 46, 56; 57, 2). Speed; quickly (C.). ಅಮ್ಬಿನ ಬೇಗ (ದೀಪ್ತಿ, ವೇಗ, ತೀವ್ರತೆ Hlâ.). ಬೇಗ ನಡಿಯುವವನು (ಜಂಘಾಲ, etc. Si. 282).—ಬೇಗನೆ. ಬೇಗನೇ. Quickly (C.; B. 1, 10; 3, 124; 5, 72).—ಬೇಗ ಮಾಡು. To hasten, to act with precipitance (Bp. 56, 20; ಸರಸರಿಸು G.). ಬೇಗ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ (ಒನ್ದು ಹಣಕ್ಕೆ) ಹಾಗೂ ವೀಸ (Prv.).

ಬೇಗಡಿ bêgaḍi. = ಬೇಗಡೆ 1. (B. 1, 5).

ಬೇಗಡೆ bêgaḍĕ. 1. Talc mineral, Mica resembling glass (Tĕ.);—laminae of tin covered over with some colouring substance (My.; Tĕ.; Mhr. ಬೇಗಡ). ಬೇಗಡೇ ತಗಡಾದರೆ ಬುಗಡಿಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).—ಬೇಗಡೆಬೆಸೆ. -ಬೆಸೆ. To affix such laminae (Čpr. 1, 134).

ಬೇಗಡೆ bêgaḍĕ. 2. A bore, a hole, as in a gem (ಬೆಜ್ಜ Bhâ. 12; Bh. 7, 1, 10; 8, 4, 15; 8, 26, 17).

ಬೇಗಾರಿ bêgâri. Labour exacted by a government or a person in power without giving remuneration for it (My.; Mhr., H. ಬಿಗಾರ).

ಬೇಗು bêgu. 1. ಕೆಯ್ಮಾಡೆನೆ ಬೇಗೆಮ್ಬುದರ್ಥಂ (Čt. I, 51).

ಬೇಗು bêgu. 2. = ಬೇಹು 2. Spying (My.; Tĕ. ವೇಗು, ವೇಗು; T. ವೇ, ವೇಯ್, ವೇಗು, ವೇವು; M. ವೇವು; Tĕ. ವೇಗಿಂಚು, to keep awake, v. i.; ವೇಗು, to watch without sleeping; ವೇಹು, to wish for, hope, expect, watch for; *cf.* ಬೇಡು 1?).

ಬೇಗುಗಾಱ bêgu-gâṟa. = ಬೇಹುಕಾಱ. (My.; T. ವೇವುಕಾರ; Tĕ. ವೇಗುಲವಾಡು).

ಬೇಗುದಿ (bê-kudi2). Burning heat: affliction, distress, grief (ಸನ್ತಾಪ Čt. II, 89; Šs.; Bhn. 12; Bh. 8, 23, 40). — ಬೇಗುದಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To begin to grieve, etc. (J. 13, 12; 19, 13).

ಬೇಗೆ bêgĕ. = ಬೆಂಗೆ. Fire; heat; wild fire in jungles (My.; Bp. 54, 54; 56, 24; 60, 58; Ršv. 5, 45; J. 13, 47; Tĕ. ವೇಡಿ, fever). — ಬೇಗೆಗಿರ್ಚು. -ಕಿರ್ಚು. Wild fire (Abh. P. 13, 48; 15, after 39). — ಬೇಗೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be heated, burnt (or boiled, Ršv. 5, 36). — ಬೇಗೆ ಬೀಳು. Wild fire to originate (My.). — ಬೇಗೆ ಹತ್ತು. Wild fire to break out (My.). ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ನಿಮಿತ್ಯ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಬೇಚಿರಾಕು bê-cirâku. Untenanted, desolate (My.; Br.; Mhr., H. ಬೇಚಿರಾಖ).

ಬೇಜಾ bê-jâ. Meaningless, senseless, groundless, bad (My.; Br., H.).

ಬೇಜಾರು bê-jâru. Weariness (from fatigue, pain, vexation), annoyance (My.; Br.; Si. 398; Mhr. ಬೇಜಾರ).

ಬೇಟ bêṭa. 1. (fr. ಬಿಡು 1). Separation, parting, especially the separation of lovers (ವಿರಹಾರ್ಥ Bhn. 41; Bh. 2, 9, 17).

ಬೇಟ bêṭa. 2. (fr. ಬೇಡು 1). = ಬೇಣ್ಟ. Longings (T. ವೇಟ್ಟಲ್, ವೇಡ್ಗೈ, ವೇಳ್. desire, lust): sexual passion, erotic sentiments, the pleasures of sense; amorous pastime; love-gestures (ಉಬುಗು Šmd. I). ನವವಿಧರತೋಪಚಾರದಿನ್ ಎನ್ದುಂ ಪಟಿಸದು ಬೇಟಂ (Šmd. 291; see Šmd. s. ಬಾಬ್ವಿಣ). ಹಣವುಳ್ಳಂ ಹೆಣನಾದೊಡಂ, ಒಲಿದ ಪೋಲಾರೆ ನ್ದಡಂ ಬಿಟ್ಟರರ್ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಂ; ಬಹು ಕೂಟ ಬೇಟಗಳಲೇ ಸೋತನ್ದ ದಿಂ ಹಾಲ ಮುನ್ದಣ ಬೆಕ್ಕಾಡುವೋಲ್ ಅಡಿ, ಸರ್ವಧನ ತಾಂ ಪೋಗಲ್ಕೆ ಮಾ ತಾಡರ್ ಆಯ್; ಗಣಿಕಾಸ್ತ್ರೀಗುಣಮೇತಕಯ್? (Šš. in W. v. 614). ಪರಸತಿಯ ಬೇಟದಿ ಪುಣ್ಡತನದಲಿ ಹೆಣ್ಡರನು ಬಿಟ್ಟಿರ್ದ ಪೋಟರು (Abhâ. 2, 2). See Čpr. 3, 42. 43; 5, 121; 8, 53. 56; Grj. 2, after 106; Bp. 40, 40; 42, 7; 45, 29; Č. Bp. 47, 15; Râm. 1, 5, 32; 1, 14, 24; 3, 7, 22; Ršv. 11, 93. 152. 156; J. 6, 34; 7, 6; 15, 5. 26; 26, 7; 29, 35; 30, 23; Abhâ. 2, 78. 102; ಒಳ್ಬೇಟ, ಕಣ್ಬೇಟ, ಕಿವಿವೇಟ, ತನಿವೇಟ, ಪೊಸವೇಟ.

ಬೇಟಕಾರ್ತಿ bêṭa-kârti. (Šmd. 244). A woman of erotic sentiments; one making love-gestures (Râm. 1, 5, 32).

ಬೇಟಿ bêṭi. = ಬೆಟ್ಟ, etc. (My.).

ಬೇಟೆ bêṭĕ. = ಬೆರಡು, ಬೇಣ್ಟೆ. Hunting, the chase (Čpr. 5, 120; Šsv. 3, 2; J. 5, 67; C.; ಆಚ್ಛೋದನ, ಮೃಗಯೆ, etc. Si. 342; Tĕ. ಏಟ, ವೇಟ; T. ವೇಟ್ಟ, ವೇಟ್ಟೈ, ವೇಡು; M. ವೇಟ್ಟ; Tu. ಬೋಣ್ಟೆ). ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲವಾದ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Si. 342). ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವವಗೆ ಬೇಟೆಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? — ಬೇಟೆಗೋಸ್ಕರ ಬನ್ದು, ಲೂಟ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). **2,** animals pursued and taken by sportsmen, game (C.; B. 3, 31; 4, 10. 11. 212). — ಬೇಟೆನಾಯಿ. A hunting dog (B. 4, 41; ವಿಶ್ವಕದ್ರು Čb.). — ಬೇಟೆಯಾಡು. -ಆಡು. To hunt (C.). ಬೇಟೆಯಾಡಲ್ ಪಡುವ ಬೇಟೆ ಬೇಟೆ ಮೃಗಜಾತಿಗಳು (ಕೃಷ್ಣಸಾರ, ರುರು, ನ್ಯಂಕು, etc. Si. 170). ಬೇಟೆಯನಾಡಲೆನ್ದು, ನಡೆ ತಹ ಕಿರಾತರ್ (Râghč. 17, 64). ಬೇಟೆಯಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕಲಿತ ಮಲ್ಲ ಬೇಟೆ ನಾಯಿಯ ಟೊಂಕ ಮುಟಿದ (Prv.). See J. 6, 20; B. 3, 75; 5, 28.

ಬೇಟೆಕಾತಿ bêṭĕ-kâti. A huntswoman. See ತಡೆವೇಟೆಕಾತಿ.

ಬೇಟೆಕಾಱ bêṭĕ-kâṟa. = ಬೇಟೆಗಾಱ, ಬೇಣ್ಟೆಕಾಱ. A hunter, a sportsman. ಹಕ್ಕಿಯ ಬೇಟೆಕಾಱಂ (ಜೀವಾನ್ತಕ, ಶಾಕುನಿಕ Nr.).

ಬೇಟೆಗಾಱ bêṭĕ-gâṟa. = ಬೇಟೆಕಾಱ, etc. (My.; B. 3, 10). ಬೇಟೆಗಾಱ ತೋಟ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮೊಲ. — ಬೇಟೆಗಾಱನ ಹಕ್ಕಿ. The common Indian king-fisher, Alcedo bengalensis (Bd.; My.).

ಬೇಡ bêḍa. 1. A huntsman (ಕಣ್ಬಕ, ಲುಬ್ಧಕ Nn. 39; T., M.; T. ವೆಟ್ಟು, to cut down; *cf.* ಬೆರಡು); a tribe of forest people living by the chase (ಬಿಲ್ಲ Čt. I, 93; ಬಿಯದ, ಬಿಲ್ಲ, ಶಬರ Šm. 32; C.; the Bêḍas at present are fowlers, farmers, merchants, peons, etc.). ಬೇಡರ ಪಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ Hlâ.). ಬೇಡರ ಹಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, etc. Nr.). ಬೇಡರ ತಾಣ (ಪಕ್ಕಣ Šm. 32). ಬೇಡರ್ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿಗಳು (ಕಿರಾತ, ಶಬರ, ಪುಲಿನ್ದ, ಭಟ, ಮೂಲ, ಮ್ಲೇಚ್ಛ Hlâ.). ಬೇಡರ ಪಾಳ್ಯ (ಪಕ್ಕಣ, etc. Si. 114). ನವಿಲುಗಱಿಯುಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಕಿರಾತ); ಸೊಪ್ಪನುಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಶಬರ); ಬೇಡರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನು (ಪುಲಿನ್ದ Si. 341). ಬೇಡರ ವೋಲ್ ಮುಸಗಿ ತುಱುಗೊಳಲ್ ಬಱಿ ಸನ್ದಂ (Šmd. 281). See Bp. 54, 76; 58, 36. 48. 57. 64; Ršv. 5, 28. 122; Šsv. 4, 6. 92; J. 28, 52; ಮ್ಲೇಚ್ಛ. — ಬೇಡಜಾತಿ. A Bêḍa-tribe. ಭಿಲ್ಲರ್ ಕಿರಾತರ್ ಪುಲಿನ್ದ ಶಬರರ್ ಅಟವಿಚರರ್ ಬೇಡಜಾತಿಗಳು (Mr. 379). — ಬೇಡರವನು. -ಅವನು. = ಬೇಡ. (ವ್ಯಾಧ, ಮೃಗವಧಾಜೀವ, ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ Si. 341). ಬೇಡರವಗೆ ಗಾಡೀ ಸವಾರಿ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಬೇಡರಸ. -ಅರಸ. A chief of huntsmen (Abh. P. 4, 38). — ಬೇಡವಟ್ಟ. -ಹಟ್ಟ. A village of huntsmen (Abh. P. 8, after 54). — ಬೇಡವಡೆ. -ಪಡೆ. A company or force of huntsmen (Abh. P. 4, after 37; 7, after 115; Râghč. 17, 68. 73; J. 28, 40). — ಬೇಡವೆಣ್. -ಪೆಣ್. A Bêḍa woman (Ršv. 5, after 55; 5, 112).

ಬೇಡ bêḍa. 2. A short form of ಬೇಡದು, 3rd person singular negative of ಬೇಡು 1 (the contrary of ಬೇಕು). It does not desire: it is not wished, desired, solicited or requested; it is not desirable; it is not requisite, required or necessary; it is not wanted; it is not fit; it is not due, it must not;—he or she is not desirable, etc., etc.;—thou art not desirable, etc., etc.;—you are not desirable, etc., etc.;—they are not desirable, etc., etc. (C.; ನಿಷೇಧ Si. 469; ವಾರಣ 473; T. ವೇಣ್ಡಾಂ; M. ವೇಣ್ಡ; Tu. ಬೊಡ್ಚಿ). In politely accosting the forms ಬೇಡಿರಿ or ಬೇಡರಿ are used (B. 4, 75. 76. 77; 5, 132. 133). ಇದಟಕೊಳ್ ಸಾಕಲ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಪೇಟಿವೆನಲ್ ಬೇಡ! (Šmd. 61). ಬೇಡ ಗಡಾ, ಬೇಡ ಗಡಾ ನಿನಗಾತನೊಳ್ ಚಲಂ! (143). ಕಿವಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸದೆಡೆಯೊಳ್ ಆದನೆಸಗಲ್ ಬೇಡ (268). ಸೊಪ್ಪಿಕ್ಕುಮೆನವೇಡ (269). ನಮ್ಮೊಳು ಭೀತಿ ಬೇಡ! (Bh. 1, 8, 74). ಪಾತಕನ ಹೆಸರೆ ಮೂಱು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಯಾತಕ್ಕು ಬೇಡ (Sp.). ಈಶತ್ವಮಿಲ್ಲದೇ ನೀನೀಶನೆನ್ನಾದಿ? ಈಶನೀಶನೆನ ಬೇಡ! ಲೋಕಕೆ ಮಾನೀಶನೆ ಈಶ (Sp.). ಅಸೂಯೆಗೀಡಾಗ ಬೇಡ! (J. 29, 17). ಇದನ್ನು ಮಾಡು! ಅದನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ಹಿರಿಯರು ಕಿಱಿಯರಿಗೆ ಹೇಳುವದೇ ಆಜ್ಞೆ (B. 3, 53). ಮೆತ್ತಗಾಗಿರ ಬೇಡವೇ? (Bp. 38, 35). ಇತ್ತ ಬರ ಬೇಡ! ಎಲವೊ, ಹೋಗು! (40, 12). ಅಱಿಯವೇಡ (40, 24). ನಿಮ್ಮ ದುರುಕ್ತಿಗಳು ಬೇಡ (56, 24). ಕಾಕುಮಾತು ಆಡ ಬೇಡ, ಪೋಕವಿಟ್ಟೆಗೆ

ಹೋಗ ಬೇಡ.— ಪೂಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡವೋ?— ಬಡವಗೆ ಆಸೆ ಹೇಳಿ ಬೇಡ, ಬಲ್ಲಿದವಗೆ ಬಾಸೆ ಹೇಳಿ ಬೇಡ.— ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ (Prvs.). ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾಸ ಬೇಡ! (B. 2, 1). ಪೊಱ ಬೇಡಂಗಡಿಸಾಲಪೂರ ಹೊಣೆಯಂ ನಿಸ್ಸ್ವಂಗಳಂ ಪಾಪಪಂ, ಮಱೆವೇಡಾತ್ಮಜಮಿತ್ರನೈಜಸತಿಯೊಳ್ ನ್ಯಾಯಂಗಳೊಳ್ ಸತ್ಯಮಂ, ಸೆಱೆವೇಡಂಗನೆಪಕ್ಷಿವೃದ್ಧತರುಣೀಗೋವಿಪ್ರ ದಾರಿದ್ರರಂ, ತೆಱ ಬೇಡೊತ್ತೆಗೆ ಬಡ್ಡಿಯಂ (Šš. 34). Honorific plural ಬೇಡಿರಿ! (C.), ಬೇಡಿ! (My.). — ಬೇಡನ್ನು. -ಅನ್ನು. = ಬೇಡೆನ್ನು. ಯಾರು ಬೇಡನ್ನುತ್ತಾರೆ? (who does object? My.). ಬೇಡನ್ನರೂ ಮಗ ಆಡು ಕಾಯೋದು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೇಡ ಬೇಡ. rep. (Bp. 21, 47; 43, 52). ಬೇಡ ಬೇಡೆನ್ನದೆ ಬಿಡಿಸಿದಂ (Šmd. 272). — ಬೇಡವಾಗು. -ಆಗು. = ಬೇಡಾಗು. (My.). ಬೇಡವಾದ್ದು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬೇಡವೆನ್. -ಎನ್. = ಬೇಡೆನ್. ಬೇಡವೆಮ್ಬುದು (ವಾರಣ Nr.). — ಬೇಡಾಗು. -ಆಗು. To be undesirable, etc., etc. ಎಲೆಗಳ ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆಯೊಳಗಿನ್ದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೇಡಾದನ್ನ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊಱಗೆ ಬಿಡುವ ಗುಣವುಣ್ಟು (B. 3, 36). ಜೇಡನ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಱು ಇದ್ದದಱಿನ್ದ ಅವನಿಗೆ ಅವು ಬೇಡಾಗಿದ್ದರೆ (3, 91). ಲೋಕಾಪವಾದದಿನ್ದ ಜನರಿಗೆ ಬೇಡಾದವನು (ಅಭಿಶಸ್ತ G.). — ಬೇಡೆನ್. -ಎನ್. ಬೇಡೆನ್ನು. To forbid, etc.; to refuse, etc. ಬೇಡೆನುಹ (ನಿಷೇಧ); ಬೇಡೆನ್ದು ಒಱಲುಹ (ಆಕ್ರೋಶನ, etc. Nr.). ಬೇಡೆನ್ದು ಬಿಟ್ಟನು (My.). ಬೇಡೆನವೇಡ! (Ršv. 13, 26).

ಬೇಡ bêḍa. 3. A man of a timid heart, a timid man (ಭೀತಚಿತ್ತ Bhn. 4; Bp. 9, 32; 31, 6; see ಬೆಳ್ಕಱ್).

ಬೇಡತಿ bêḍati. A female of the Bêḍa tribe (ಶಬರಿ G.; My.; see Râghč. 17, 66; Šsv. 2, 7; Bh. 1, 8, 87; ಎಳೆ ವೇಡತಿ).

ಬೇಡಿ bêḍi. A chain, a fetter (My.; Br.; B. 5, 151; Mhr., H.). ಆನೇ ಬೇಡಿ (ಶೃಂಖಲ, ಅನ್ದುಕ, ನಿಗಲ Si. 271). ಬೇಡಿಲಿ (or ಬೇಡೀಲಿ) ಇದ್ದವಗೆ ನಾಡಿನ ಯೋಚನೆಯೇ?— ಬೇಡಿಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೇಡು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಬೇಡಿಕೆ bêḍikĕ. Asking, entreating (My.).

ಬೇಡು bêḍu. 1. (Šmd. 90). = ಬೇಱ್. To wish, to desire (ಬಯಸು Šmd. 387 Cm.; T. ವೇಣ್ಡು);—to solicit, to beg, to pray, to entreat, to request (ಯಾಜ್ಞೆ Šmd. Dh.; Šm. 95; C.; T. ವೇಣ್ಡು; Tĕ. ವೇಡು; Tu. ಬೇಡು; T. also: to be necessary, be wanted; see ಬೇಕು, ಬೇಡ 2, ಬೇಹ). ಬೇಡಿದನಿಷ್ಟಮುಂ ಸಲಿಪುದು ಕರ್ಣಂಗೆ ಜನ್ಮವ್ರತಂ (Šmd. 89). ಜಾತವೇದಂ ಪಟುಕಪಟಮಯವ್ಯಾಜದಿಂ ಬೇಡಿ, ಪೆತ್ತಂ (285). ಕುಱುಪತಿಯಂ ವಿಷ್ಣು ಬೇಡಿದಂ ಧರೆಯುರೆಯಂ (77). ದಾನಿಯಂ ದಾನಮಂ ಬೇಡಿದಂ (157). ಅವುದು ಮಾಡಲ್ ಬೇಡಿದುದು, ಅದುವೆ ಕರ್ಮಂ (155). ಬೇಡುವಂ or ಬೇಳ್ವಂ (28). ಬೇಡುವವ (ಅರ್ಥಿ, ಮಾರ್ಗಣಕ, ಯಾಚಕ, ವನೀಪಕ Hlâ.). ಬೇಡುವಂ (ಎರೆವಂ, ಯಾಚಿಸುವಂ Šm. 47). ಬೇಡುವವನು (ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕಜನ Nn. 70). ಬೇಡುವವನು (ವನೀಪಕ, ಯಾಚನಕ, ಮಾರ್ಗಣ, ಯಾಚಕ, ಅರ್ಥಿ, ಕೇಳುವವನು Si. 367). ಮಾಱಲ್ ಬೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ); ಆಗಲು ಬೇಡಿದುದು (ಭಾವುಕ, ಭವಿಕ, ಭವ್ಯ); ಬೇಡಿಕೊಳುಹ (ಪ್ರಾರ್ಥನ Nr.; *cf.* ಬೇಡುಹ). ಬೇಕಾದದು ಹೋಗಿ ಬೇಡದ್ದು ಆಗುವಿಕೆ (ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಪರ್ಯಾಸ Si. 412). ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇನ್ಥಾ ಕೇಡುಗಳು ಉಣ್ಟಾಗ ಬಾರದೆನ್ದು, ನಾವು ದೇವರನ್ನು ಕುಱಿತು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ (B. 5, 2). ಅವನು ಅರಸನಲ್ಲಿ ಏನಿಕೆ ದ್ರವ್ಯ ಬೇಡಿದ್ದನು (5, 67). ತನ್ದೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲೆನ್ದು, ದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡಳು (5, 72). ಈ ಮುದುಕ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡಿ, ಕಾಱು ತರುತ್ತಾನೆ (2, 38). ಕುಣ್ಬರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ ಬನ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಕೆಯ್ಯಾದದು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕು (4, 34). ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೃಗನಾಭಿ ಬೇಡಿತು.— ನಾನಾರಾಯನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಬೇಡಿದ.— ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಬೇಡಿ ಉಣ್ಣ ನಾಲಿಗೆ ನಾಡು ಕಣ್ಡಿತು.— ಕಳ್ಳತನ ಎಮ್ಬ ಕಾಮಧೇನು ಇರುವಾಗ ಬೇಡಿ ತಿಮ್ಬುವ ಬಣ್ಡಜನ್ಮ ಯಾಕೆ?— ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡಷ್ಟೂ ಹೇಡಿತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.— ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಹುದು, ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ತಿನ್ನ ಬಾರದು.— ಬೇಡುವದೇ ಕಷ್ಟ, ಬೇಡಿದರೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವದು ಅತಿಕಷ್ಟ (Prvs.). See Čpr. 3, 103; 5, 102; Bp. 1, 65; 9, 32. 49; 22, 40; 26, 14. 67; 30, 30; 32, 63; 42, 6; 43, 60; 46, 47. 51; 47, 39; 50, 68. 80; 53, 39; Č. Bp. 47, 3; J. 4, 65; 5, 12. 59; 26, 52; Sp. s. ಮುನ್ನೀ; Prv. s. ಓಕೆ.

ಬೇಡು bêḍu. 2. A multitude of huntsmen or Bêḍas (ಬೇಡರ ಸಮೂಹ Šmd. Dh.; ಶಬರಸಮೂಹ Šm. 95; ಬೇಡರ ಗೊನ್ದಣ Šm. 32; *cf.* ಬೀಡು 3; T. ವೇಡು, a tribe of wild people).

ಬೇಡುವಿಕೆ bêḍuvikĕ. = ಬೇಡಿಕೆ. (My.; B. 5, 67; ಯಾಜ್ಞೆ, ಅಭಿಶಸ್ತಿ, ಯಾಚನೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವದು Si. 245; ಯಾಜ್ಞೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಅರ್ದನೆ, ಕೇಳುವಿಕೆ, ತಿರಿದಾಡುವಿಕೆ 287).

ಬೇಡುಹ bêḍuha. Soliciting, begging, praying, etc. (ಅಧ್ಯೇಷಣೆ, ಏಷಣೆ, ಯಾಜ್ಞೆ, ಯಾಚನೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ Hlâ.; ಯಾಚೆ, ಭಿಕ್ಷೆ, ಅರ್ಥನೆ, ಅರ್ದನೆ Nr.).

ಬೇಡೆ bêḍĕ. = ವೇಡೆ 1. *A boat.*

ಬೇಣ್ಟ bêṇṭa. = ಬೇಟ 2. (Čpr. 6, 85).

ಬೇಣ್ಟಿಗ bêṇṭiga. A hunter (Šsv. 3, 24).

ಬೇಣ್ಟೆ bêṇṭĕ. (Šmd. 48). = ಬೇಟೆ, etc. (ಆಚ್ಛೋಟನ, ಮೃಗಯೆ, ಮೃಗವ್ಯ, ಪಾಪರ್ದ್ಧಿ, ಆಖೇಟಕ Hlâ., Mr. 270; ಸರವಿ Šmd. II, Čt. I, 7, Šm. 108; ಸರಡು, ಸರವಿ Kk. 51; ಸರ, ಸರವಿ Šm. 31; My.; Bp. 27, 22). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಉಳಿ (Šmd. I). ಬೇಣ್ಟೆಯ ತೆರೆ (ಪಱಿಪ I). ಬೇಣ್ಟೆಯ ಕೆರ (ಎಕ್ಕವಡ Čt. II, 36). ಬೇಣ್ಟೆಯ ನಾಯಿ (ವಿಶ್ವಕದ್ರು Hlâ.). ಮುಳಲ ಬೇಣ್ಟೆಯಂ ಮಾಡಿದ ಪೋಲ್ (Šmd. II). See Ršv. 5, 52; Šsv. 3, 48. 64; J. 2, 54; 28, 40; 29, 23; ಮಿಗವೇಣ್ಟೆ. — ಬೇಣ್ಟೆಯಾಡು. = ಬೇಟೆಯಾಡು. (Bp. 34, 17; Râghč. 17, 67). — ಬೇಣ್ಟೆವಸನ. -ಬಸನ. Pursuit of hunting (Čpr. 8, after 4). — ಬೇಣ್ಟೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To go a hunting, to go to the chase (Ršv. 5, after 50).

ಬೇಣ್ಟೆಕಾಱ bêṇṭĕ-kâṟa. = ಬೇಟೆಕಾಱ, etc. (ವ್ಯಾಧ, ಮೃಗವಧಾಜೀವ, ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ Nr.; Bp. 9, 48; 34, 23. 36; 47, 36).

ಬೇತಾಳ bêtâḷa. = ವೇತಾಲ. (Abh. P. 14, after 90; J. 22, 23; My.). ಬೇತಾಳನಾದರೆ ನೇತಾಡ್ಯಾನು, ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಸವವೇದನೆ.— ಬೆನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬನ್ತು ಬೇತಾಳ.— ಬೇತಾಳಗೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಯೇ ಒಪ್ಪಿದ ಹೆಣ್ಡತಿ.— ಕಾಡು ಬೆಳದರೆ ಬೇಡನಿಗೆ ಬಿಡ ಬೇಕು, ನಾಡು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಬೇತಾಳನಿಗೆ ಬಿಡ ಬೇಕು (Prvs.). See Prv. s. ಬಾಯಿಗೆ ಬರು.

ಬೇತು bêtu. P. p. of ಬೇ 2.

ಬೇತು bêtu. Plan, scheme, plot; purpose, design; method; form (Mhr., H.; ಉದ್ದೇಶ, ಸಂಕೇತ Čb.).

ಬೇದ bêda. 1. Tbh. of ವೇದ (Čt. II, 44). — ಬೇದಬಿಜ್ಜಿಗ. Brahmâ (ಅಜ್ಜ Čt. II, 3; ಬೊಮ್ಮ Kk. 9; ಬಿದಿ, ಅಲರಿಜ, ಬೊಮ್ಮ, etc., ಬ್ರಹ್ಮ Šm. 8).

ಬೇದ bêda. 2. Tbh. of ಭೇದ (My.; B. 5, 23).

ಬೇದನೆ bêdanĕ. Tbh. of ವೇದನೆ (Šmd. 342).

ಬೇನೆ bênĕ. (Heat; T., M. ವೇನಲ್, ವೇನಿಲ್): pain; sickness, disease (C.). ಬೇನೆ ತಗಲುವಿಕೆ (ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಉಪತಪ್ತ Si. 392). ಒಳಗೊಳಗೆ ಬಸುಱೆಱುವ ಬೇನೆ (Bp. 3, 14). ಬೇನೆ ಗಾನದಿನ್ದ ಹೋದೀತೇ?— ಬೇನೆ ನಿತ್ತರೂ ಹೇನಿನ ಕಾಟ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಇರ್ಬೇನೆ, ಕಣ್-, ಹೊಟ್ಟೆ-. — ಬೇನೆ ಬರು. Pain

or disease to come, be brought on or be created (B. 4, 32. 53. 141; My.). — ಬೇನೆ ಬೀೞು. Pain or disease to happen: to become unwell (My.). ಹಿನ್ದಕ್ಕೊಮ್ಮ ಬೇನೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು (B. 3, 59). ಮಱುದಿವಸವೇ ಬೇನೆ ಬೀೞುತ್ತಾನೆ (4, 139). ಕುಟುಮ್ಬದೊಳಗಿನವರು ಬೇನೆ ಬೀೞುತ್ತಾರೆ (5, 90). ಯಾರಾದರೂ ಬೇನೆ ಬಿದ್ದರೆ (5, 304). — ಬೇನೆಯವ. -ಅವ. A sick, diseased man (ಅಭ್ಯಮಿತ, ರೋಗಿ, ಅಭ್ಯಾನ್ತ, ಆಮಯಾವಿ G.; B. 4, 76).

ಬೇಪರವಾ bê-paravâ. Carelessness, inattention (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಪಾರ bêpâra. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. (My.; Br.; Mhr., H.). — ಬೇಪಾರ ಸಾಪಾರ. reit. (My.).

ಬೇಫಾಮು bê-phâmu. Inadvertence, heedlessness (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಬನ್ದು bê-bandu. Devoid of order, confused; disorder, etc. (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇಯಿಸು bêyisu. = ಬೆಯಿಸು, ಬೇಸು. To consume with fire, to burn up. 2, to prepare, as food for the table, by boiling;—to bake, as bread (My.; Tĕ. ವೇಯಿಂಚು). ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನ ಪಾಯಸವಾಗದೇ? (Prv.). 2, to pain (v. t.), to afflict (J. 8, 47).

ಬೇಯು bêyu. = ಬೇ 1, etc. P. p. ಬೆನ್ದು. ಬೇಯುವದು (C.).

ಬೇರ್ bêr. (Šmd. 58). = ಬೇರು, ಬೇರ್ 1. A root (ನೇತ್ರ Hlâ., Mr. 471; ಮೂಲ Nn. 66; ಜಟೆ Mr. 518; T., M. ವೇರ್). ಬೇರ್ಗಳ್ (Šmd. 51. 112. 133; Čpr. 1, 90; J. 3, 36). ನೆಲಾವರೆಯ ಬೇರಂ (Šmd. 345). ಬೇರ್ ಪೞಿದುದು (219). ಪಸರಿಸಿದ ಬೇರ್ (ಪಾದ, ಮೂಲ Mr. 104). ಸಂತಯದ ಬೇರ್ (Bp. 11, 15). ಭವದ ಬೇರ್ (37, 24). ಬೇರಿಂ (Čpr. 1, 71). — ಬೇರಿೞಿ. -ಇೞಿ. A root to descend. ಬೇರಿೞಿಯೆ ಜಡೆಗಳ್ (Ršv. 1, 134). — ಬೇರೂಱು. -ಊಱು. To fix the root, to root, as plants, etc.; to take root, to be established; to spring up, to originate. See Bh. 2, 2, 114; J. 30, 30.

ಬೇರ bêra. 1. Tbh. of ವೈರ (Šmd. 357). Enmity (Tĕ. ವೇರ). 2, an enemy (ಮಱುವಸಲ, ಮೂಱಿಡಿ, ಪಗೆ Šs.; see ರಕ್ಕಸಬೇರ).

ಬೇರ bêra. 2. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. (My.; Tĕ.). — ಬೇರ ಮಾಡು. To traffic (My.).

ಬೇರಿ bêri. 1. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರಿ. (Si. 298; Tĕ.; M. ಬಿಯಾರಿ).

ಬೇರಿ bêri. 2. Tbh. of ಭೇರಿ (Šmd. 339; My.).

ಬೇರೀಜು bêrîju. The total of an addition: an amount (Mhr.); the total assessment of a land, a village, a district, etc. (My.; Br.). ಒಟ್ಟುಬೇರೀಜು (ಸಮೂಹ್ನಾಯ Čb.).

ಬೇರು bêru. = ಬೇರ್, etc. (C.; Tĕ. ವೇರು). ಮರದ ಬೇರು (ಪಾದ, ಮೂಲ Hlâ.). ಮೂಲ ಎನ್ದೊಡೆ ಬೇರಿಂಗೆ ಪೆಸರು (Nr.). ಕುಲದ ಬೇರಿಗೆ (Bp. 3, 58). ದುರ್ಭವದ ಬೇರು (61, 79). ಯುದ್ಧದ ಬೇರನ್ನು ಕಿತ್ತು ಚೆಲ್ಲ ಬೇಕು (B. 5, 70). ಕಬ್ಬಿನ ಬೇರುಗಳು (ಮೋರಟ, ಐಕ್ಷವಮೂಲ Si. 335). ಬೇರು ಇಲ್ಲದ ವೃಕ್ಷವೇೞಿ ನೋಡುವದೇನು? (Dp. 167). ಬೇರು ಇದ್ದರೆ ನಾರು ಸಿಕ್ಕೀತು.— ಬೇರು ಬಲ್ಲವಗೆ ಎಲೆ ತೋಱಿಸೋದು ಯಾಕೆ?—ಬೇರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಬೇರಿನ ಪಲ್ಲೆ. Roots used as vegetables (My.). — ಬೇರುಕಡಲೆ. = ನೆಲಕಡಲೆ. (St. & Pl.). — ಬೇರುಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Destruction of the root, utter ruin (Bh. 7, 19, 22). — ಬೇರು ದರಿಸಲೆ (= ಧರಿಸಲೆ). With the roots, by the roots (My.). ಕಬ್ಬು ಸೀಯೆನ್ದು, ಬೇರು ದರಿಸಲೆ ತಿನ್ನ ಬಾರದು (Prv.). — ಬೇರು ಬಿಡು. To begin to root (My.). ಒನ್ದು ಮೊಳಿಕೆ ಕೆಳಗೆ ನೆಲದೊಳಗಿೞಿದು ಬೇರು ಬಿಡುತ್ತದೆ (B. 3, 35). — ಬೇರುವೆರಸೆ. -ಬೆರಸೆ. With the roots (My., also ಬೇರುವರಿಸೆ, ಬೇರುವೆರಸಲೆ). — ಬೇರು ಸಹ. = ಬೇರು ದರಿಸಲೆ. (ಸಮೂಲ Čb.; My.). — ಬೇರು ಸಹಿತ. = ಬೇರು ಸಹ. (Bp. 57, 16; My.).

ಬೇರುಗ bêr-uga. (Šmd. 240). A man who deals in, or sells, roots.

ಬೇರುಣ್ಡ bêrunḍa. Tbh. of ಭೇರುಣ್ಡ. (My.).

ಬೇರುಷ್ಟ bêrushṭa. See Mr. s. ಗೇರಕಾಟ್.

ಬೇರೋಜು bê-rôju. Without wages for a day.

ಬೇರೋಜುಗಾಱ bêrôju-gâṟa. A man without employment, an unemployed man (My.). ಬೇರೋಜುಗಾಱ ಸರ್ವಮೊಕ್ತಿಯಾರ (is entirely his own master, Prv.).

ಬೇರೋಜುದಾರ bêrôju-dâra. = ಬೇರೋಜುಗಾಱ. (My.).

ಬೇಱ್ bêṟ. ಬೇಱು. = ಬೇರ್ 2. Separation; the state of being separate, apart, or different (ಇತು Nn. 164; T. ವೀಱು, ವೇಱು, ವೇಱ್ಱು; M. ವೇರ್, ವೇಱು; Tĕ. ವೇಱು; cf. ಬೀೞ 2; Tĕ. ಬೆಡ, to separate or fly off, as a splinter, etc.; ವೀಡು, to be separated, loosened; T. ವೀಱು, to be split, cleft = ಏಱಿ; to be alone; Tĕ. ವೀಲು, to split, burst asunder). — ಬೇಱು ನುಡಿ. To express separation, etc. ಬೇಱು ನುಡಿವೆಡೆಯೊಳ್ ಆ ವ್ಯತಿ ಪೃಥಕ್ ಎನಾ ಅನ್ತರ ಮೆಮ್ಬ ಪೆಸರ್ಗಳಕ್ಕು (Mr. 534). — ಬೇಱು ಮಾಡು. To separate, to set apart. ಬೇಱು ಮಾಡುವುದು (ಹಃ, ಪೃಥಕ್ Nn. 163).

ಬೇಱೆ bêṟe. (= ಬೇಱ್). Separation, etc.;—separate, apart, different, other, else; separately, etc. (My.; ಅನ್ಯವಾಗಿ Šmd. 74 Cm.; Tĕ. ವೇಱೆ; T., M. ವೇಱೆ); further (Bp. 36, 28; ತಿರ್ದಿ ನರನ್ ಉದ್ದಮಿಸೆ ಬೇಱೆಟ್ಟಿಂ Šmd. 280). ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೞತೊನ್ದನ್ ಅಣಂ ಬಗೆಯಲ್ ಗಡ ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱಾಂ ಬೇಱೆಂ (Šmd. 277; Kâvy. I, 5, 39). ಬೇಱೆಲ್ಲಿ? (Bp. 57, 70). ಬೇಱೆಂ ಗತಿಗಳುಣ್ಟೇ? (51, 6). ಬೇಱೆ ಪಾಣ್ಡವರಿರಲಿ! ರಾಯನ ನೂಱು ಮಕ್ಕಳು ಪುರವನಾಳಲಿ! ಬೇಱೆ ಕೌರವರಿರಲಿ! ಪಾಣ್ಡವರಾಳಲಿ ಇಭಪುರಿಯ! ನೂಱರೊಡನೆ ಅಯ್ವರನು ಧರಿಸಿರಲಾಱದು ಪುರಿ (Bh. 1, 8, 3). ಬೇಱೆನು? (2, 13, 24). ನೃಪತಿಲಕರಿದ್ದರು ಬೇಱೆ ರಚಿಸಿದ ರಾಜಭವನದಲಿ (2, 13, 14). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆಱಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱೆ (Sp.). See Čpr. 3, 16; 8, 42; J. 3, 18. — ಬೇಱೂರ್. -ಊರ್. ಬೇಱೂರು. Another town or village (Čpr. 5, after 66; V. 9, after 71; B. 3, 72; see Sp. s. ಬಾಯಾಱು). — ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ. rep. Separately, one by one, severally; separate, different; various, many (ಪೃಥಗರ್ಥಂ Šmd. 392; ಪ್ರತ್ಯೇಕ 255 Cm.; ಒನ್ದೊನ್ದಾಗಿ 352 Cm.; ಪರಸ್ಪರ, ಮಿಥಸ್, ಅನ್ಯೋನ್ಯ, ಇತರೇತರ Hlâ.; ಇತರೇತರ, ಅನ್ಯೋನ್ಯ, ಪರಸ್ಪರ Mr. 437). ಹಿಮವತ್ ನಿಷಧ ವಿನ್ಧ್ಯ ಮುನ್ತಾದ ಪುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದ ಆಯಾ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಹೆಸರುಗಳು (Si. 115). ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ರೂಪವುಳ್ಳದು (ವಿವಿಧ, ಬಹುವಿಧ, ನಾನಾ ರೂಪ, ಪೃಥಗ್ವಿಧ 279). ಒನ್ದೊನ್ದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಮಾಡಿ ಮುಱಿಯ ಹೇೞಿದನು (B. 2, 30). ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ಮಾಡು (ಹಿಂಜು G.). See Bp. 51, 6; Bh. 2, 13, 9. 12; Ršv. 5, after 22; 6, after 11; J. 2, 27; Si. 170. 237. 284. — ಬೇಱೆ ಮಾಡು. To separate (B. 4, 27; G. 382. 532). ಬೇಱೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾಱೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). 2, to change, to alter (v. t., My.). — ಬೇಱೆಯಾಗು. -ಆಗು. (also ಬೇಱಾಗು, see Šs. s. ಮೆಳೆ). To become separate, to separate (v. i.); to be removed or withheld; to become different, changed, etc. ಬೇಱೆಯಾಗಿರುವಿಕೆ (ಪ್ರಕಾರ, ಭೇದ Si. 448). ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ ಅಯು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೇಱೆ

ಯಾದರು (B. 2, 25). ಬೇಱೆಯಾದರೂ ಹಾಱ್ಯಾಡೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Si. 47. 183. 257. — ಬೇಱೆವೇಱೆ. = ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ. (Čpr. 7, after 120). — ಬೇಱೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Another thing, something else; another. ಪುರೋಚನನು ತಾನೊನ್ದು ನೆನೆದರೆ ದೈವಗತಿ ಬೇಱೊನ್ದ ನೆನೆದುದು (Bh. 1, 8, 87). ಆ ಕುಮತಿ ಬೇಱೊನ್ದು ಉಪಾಯಮಂ ಚಿನ್ತಿಸಿ (J. 28, 29). ಬೇಱೊನ್ದು ದಿನ (ಅನ್ಯೇದ್ಯುಸ್); ಇನ್ನು ಬೇಱೊನ್ದು ದಿನ (ಇತರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477). See Šmd. 131; Čpr. 5, after 59; Bp. 41, 17; 47, 50; 48, 28; 55, 28; B. 2, 4. — ಬೇಱೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Another man; another (Si. 258; B. 4, 49).

ಬೇರ್ bêr. 1. = ಬೇರ್, etc. — ಬೇರ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. = ಬೇರುಗೊಲೆ. Root-killing: entire destruction or ruin (J. 7, 40). — ಬೇರ್ವರೆ. -ಪರೆ. A root, or roots, to spread (Čpr. 3, 20; Bp. 38, 42; Šsv. 2, 69). — ಬೇರ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. Together with the root or roots, from the root. ಬೇರ್ವೆರಸು ಕಾಯ್ತು ಪಲಸು, ಎಳನೀರ್ವೊನಲಂ ಕಱೆವ ತೆಂಗು (Šmd. 81).

ಬೇರ್ bêr̤. 2. = ಬೇಱ್. — ಬೇರ್ಕೆಯ್. To separate; to disjoin (ವಿರಲಂ ಮಾಡು Šmd. 336; ಬೇಱೆ ಮಾಡು Mdb. Cm.; ಕಳೆ Mdb. Cm. in vritti 98; see 163). ಬೇರ್ಕೆಯ್ವ ಭಾವಂ (ಬಿರ್ಚು Čt. I, 24). — ಬೇರ್ಪಡಿಸು. To make a difference; to distinguish (J. 6, 42); to separate. — ಬೇರ್ಪಡಿಸುಹ. Making a difference, etc. (ಭೇದ, ಅನ್ತರ Nr.). — ಬೇರ್ಪಡು. To be separated, to separate (ವಿವಿಕ್ತ Šmd. Dh.; Čpr. 2, 42). 2, to be spread out, opened, unfolded or exposed (ವಿವರ Šmd. Dh.). ಬೇರ್ಪಟ್ಟಂ (Šmd. 79. 217). 3, to become different, to be altered (*only* in Si.). ಬಣ್ಣವೇ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವದು (ವರ್ಣಾದಿಭೇದ Si. 321). ಬೇರ್ಪಟ್ಟವನು (ಇತರ, ಅನ್ಯ 454).

ಬೇಲ bêla. = ಬೆಳಲ, etc. (ಕಪಿತ್ಥ, ದಧಿತ್ಥ, ಗ್ರಾಹಿ, ಮನ್ಮಥ, ದಧಿಫಲ, ಪುಷ್ಪಫಲ, ದನ್ತಶಠ Si. 126; see Mr. 117 s. ಯಾಱಿ; My.). ಆನೇ ಹಿನ್ದೆ ಬೇಲದ ಕಾಯಿಯಾ ಹಾಗೆ (also ಆನೆ ನುಂಗಿದ ಬೇಲದ ಕಾಯಿಯಾ ಹಾಗೆ, Prv.). See Šsv. 3, 32; ಆನೆ-, ನಾಯಿ-, ನಾಯ್-, ಹುಳಿ-.

ಬೇಲಿ bêli. A hedge, a fence (ಆವೇಷ್ಟಕ, ವೃತಿ Hlâ.; ಅರಘಟ್ಟಕ, ವೃತ್ತಿ Mr. 192; ತೋಹು Mr. 380; C.; B. 5, 20. 115. 302; T., M. ವೇಲಿ). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೆ Nr.). ಊರ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಿರುವ ಬೇಲಿ ಮುನ್ತಾದ ತಡೆಗಳು (ಪ್ರಾಚೀನ Si. 107). ಬೇಲಿಯೆದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು?—ಗೋಡೇ ಹಾಱುವವ ಬೇಲೀ ಹಾಱನೇ?—ಪೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿಯುಣ್ಟೇ?—ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ಲಾದರೇನು? ಬೇಲಿಯಾದರೇನು? (Prvs.). See Prv. s. ಜೋಲಿಗಾಱ. — ಬೇಲೂರು. -ಊರು. N. of places (My.).

ಬೇವಸ bêvasa. (fr. ಬೇ 1). Sorrowful thought, grief, anxiety (ಚಿನ್ತೆ Čt. I, 58. 95; II, 20; ದುವ್ಮಾನ, ಉವ್ಮಳ Šs.; ಚಿನ್ತಿಪುದು, ತನ್ದೂರಿಪುದು Kk. 52). See Abh. P. 13, 125; 14, 184; 15, 65; Šsv. 2, 25.

ಬೇವಾರಸು bê-vârasu. Without heir, master or proprietor (My.; Br., Mhr., H.).

ಬೇವು bêvu. The neem tree or margosa tree, Melia azadirachta Lin. (ಅರಿಷ್ಟ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರ, ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸ, ನಿಮ್ಬ, etc. Nr.; ನಿಮ್ಬ, ಅರಿಷ್ಟ, ಪಿಚುಮನ್ದ Mr. 115; C.; T., M. ವೇಪ್ಪ, ವೇಮ್ಬು; Tĕ. ವೇಮು). ಬೇವಿನ ಗಿಡ (ಅರಿಷ್ಟ, etc. Si. 136). ಬೇವು ಸೀಯಾಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿಯಾಗದು (Prv.). See Bp. 3, 75; 60, 49; Šsv. 3, 32; B. 5, 41; ಅರೆ-, ಕರಿ-, ಗನ್ಧ-, ಗರಡ-, ನೆಲ-; Sp. s. ಬಣ್ಣಿಗ್ಹಡು.

ಬೇಷು bêshu. Good, proper, well (My.; Mhr., H. ಬೇಶ).

ಬೇಸಕಿ bêsaki. = ಬೇಸಗೆ, etc. (B. 5, 141. 205).

ಬೇಸಗೆ bêsagĕ. (fr. ಬಿಸು 1). = ಬೇಸಕಿ, ಬೇಸಿಗೆ. The hot season (from the middle of March to the middle of June, My.; ನಿದಾಘ, ಗ್ರೀಷ್ಮ Hlâ.; ನಿದಾಘ Mr. 72; ಮುಶೀರ, ಗ್ರೀಷ್ಮ Nn. 91; T. ವೇನಲ್, ವೇನಿಲ್, see ಬೇಗೆ, ಬೇನೆ; Tĕ. ವೇಸಗಿ, ವೇಸಂಗಿ, ವೇಸಲಿ, ವೇಸವಿ; Tĕ. ವೇಡಿ, ವೇಡಿಮಿ, heat). See Râghĕ. 17, 64; Rsv. 5, 32. 46; J. 13, 10; 15, 3. 18; 21, 36. — ಬೇಸಗೆಕಾಲ. The hot weather (My.; ಉಷ್ಣೋಪಗಮ, ಗ್ರೀಷ್ಮಋತು G.). — ಬೇಸಗೆಗಾಲ. = ಬೇಸಗೆಕಾಲ. (Abh. P. 7, 85). — ಬೇಸಗೆಪಯಿರು. Vegetables grown in the hot weather (My.).

ಬೇಸಗೆ bêsagĕ. Tbh. of ವೈಶಾಖ (Šmd. 340. 357; Šm. 20).

ಬೇಸತ್ತು bêsattu. P. p. of ಬೇಸಱ್ 1.

ಬೇಸದರ್ bê-sadar. That is not the heading. See ಸದರ್-.

ಬೇಸಱ್ bêsar̤. ಬೇಸಱು. 1. To grow weary or fatigued; to get tired of, to be disgusted, to be vexed (ಆಸಱ್, ಆಲಸ್ಯ Šmd. Dh.; C.; Tĕ. ವೇಸಱು, ವೇಸಾಱು; T. ವೇಜಾಱು). P. p. ಬೇಸತ್ತು (Šmd. 285 Cm.; Čpr. 1, 76; C.). See Bp. 18, 7. 51; 28, 9; 38, 31; Bh. 1, 8, 45; J. 2, 62; 16, 26; 22, 30; B. 3, 125.

ಬೇಸಱ್ bêsar̤. ಬೇಸಱು. 2. = ಬೇಸಱ. Weariness, fatigue; disgust, vexation, dispiritedness (Čpr. 8, after 4 & 79; J. 2, 43; 17, 1; 18, 39; My.; Tĕ. ವೇಸಟ; T. ವೇಟ್ಟ್ಕೈ). ಬೇಸಱಿಗೆನ್ತಾ, ಹಾಸರಕತ್ತೆ ಅಡಿಸಿದ (Prv.). — ಬೇಸಱಾಗು. -ಆಗು. = ಬೇಸಱ್ 1. To grow weary or fatigued; to get tired of, to feel dislike, etc. ರಾಜನು ತನ್ನ ಎರ್ಡನೇ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಬೇಸಱಾಗಿ (B. 5, 47). ನಿನಗೆ ಬೇಸಱಾಗುವ ಕೆಲಸಾನಾವು ಹೇೞಲಾಱೆವು (5, 134). 2, to become a matter of dislike, etc. (see ಬೇಸಱ). — ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಬೇಸಱಾಗು. (My.). ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯ ಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಕಟಗಳು ತಟ್ಟಿದರೂ ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 207). — ಬೇಸನುಡಿ. (Šmd. 217). A word of disgust; a disgusting word.

ಬೇಸಱ bêsar̤a. = ಬೇಸಱ್ 2. (Bp. 2, 42; 14, 8; C.; ಉದಾಸ G.). ಒನ್ದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು, ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸಱ ಬನ್ದಿದ್ದೀತು (B. 3, 67). ನಿದ್ದೆಯ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆನ್ದರೆ... ತನ್ನ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಎತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ತನಗೇ ಬೇಸಱವಾಗುತ್ತದೆ (4, 134). ಬೇಸಱ ಹುಟ್ಟಿ (4, 154). ಬೇಕನ್ತ ಬಯಸಿದ್ದು ಬೇಸಱವಾದೀತೇ? (Prv.). ಆಸನದಲುಮ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಬೇಸಱದ ಹೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಹುದು (a syringe or fountain, Sp.). — ಬೇಸಱಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಬೇಸಱುಗೊಳ್ಳು. (B. 5, 169; My.).

ಬೇಸಱಕೆ bêsar̤akĕ. = ಬೇಸಱಿಕೆ. (B. 5, 231. 282).

ಬೇಸಱಿಕೆ bêsar̤ikĕ. = ಬೇಸಱಕೆ. Weariness, etc. (= ಬೇಸಱ್ 2; Bh. 2, 2, 103; My.; ತ್ರಾಸ G.).

ಬೇಸಱಿಸು bêsar̤isu. = ಬೇಸಱ್ 1. (Čpr. 4, 34; Dp. 119, 1; My.).

ಬೇಸಾಯ bêsâya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. Agriculture (My.). ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿದವ ಬೇಗ ಸಾಯ (Prv.).

ಬೇಸಾಯಗಾಱ bêsâya-gâr̤a. An agriculturist, a farmer (My.; ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವ, ಕರ್ಷಕ, etc. Si. 300).

ಬೇಸಿಗೆ bêsigĕ. = ಬೇಸಗೆ, etc. (C.; B. 2, 48; J. 15, 2; 17, 1).

ಬೇಸು bêsu. = ಬೇಯಿಸು, etc. To consume with fire, to burn up (J. 15, 17). 2, to prepare by

boiling, etc. (C.). ತಿನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿ; ಬೇಸುವದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆ? (B. 5, 186).

ಬೇಸ್ತವಾರ bêsta-vâra. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ. (My.; Tĕ.).

ಬೇಸ್ತ್ವಾರ bêstvâra. = ಬೇಸ್ತವಾರ. (My.).

ಬೇಹ bêha. = ಬೇಟ್ಪು, (ಬೇಡುವ, ಬೇಕಾದ). ಬೇಹ ವಚನ (ಅಹೋ, ಬಳ್ಳಿಹ ಮಾತು Nn. 149). ಬೇಹ ನುಡಿ (ಅಹೋ Mr. 536). ನೃಪರ ಬೇಹ ಸಭೆ (ಆಸ್ಥಾನ 462). See Bp. 35, 43; 37, 53; Bh. 1, 8, 78; 2, 4, 4. ಬೇಹುದು (= ಬೇಟ್ಪುದು, ಬೇಕು, Bp. 3, 56; 20, 8; 49, 45; 50, 38; 61, 14; Bh. 1, 8, 18; 1, 10, 10; 3, 13, 11. 42; 7, 1, 18; J. 10, 19). ಬೇಹವರ್ (Bp. 12, 41; 28, 35; J. 2, 51).

ಬೇಹರ bêhara. 1. A very clever and able man (ಭೂರಿಬುದ್ಧಿ ಬಲಯುತಂ Bhn. 23; *cf.* ವೇತ್ರ್ಯ?).

ಬೇಹರ bêhara. 2. = ಬೇಹಾರ (Šmd. 357 Mdb.).

ಬೇಹಾರ bêhâra. = ಬೇಹರ 2. Tbh. of ವ್ಯವಹಾರ (Šmd. 357. 368. 375; ವ್ಯವಹಾರ, ಭೋಗ Nn. 113; My.). ಕಿಸವಾಯ ಕಣ್ಣರೆ ಬಿಡದೇ ಬೇಹಾರ (Prv.).

ಬೇಹು bêhu. 1. = ಬೇಕು (Bhn. 45; *cf.* ಬೇಹ).

ಬೇಹು bêhu. 2. = ಬೇಗು 2. Spying (My.). ಬೇಹಿನ ಗೂಢಚರ (ಪ್ರಣಿಧಿ, ಚರ Si. 438). — ಬೇಹವ. -ಅವ. = ಬೇಹಿನವ. (Bh. 3, 18, 39. 42). — ಬೇಹಿನವ. -ಅವ. A spy, a scout (ಹೇರಿಗ Šmd. II; ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣ, ಪ್ರಣಿಧಿ, ಅಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಸ್ಪಶ, ಚಾರ, ಗೂಢಪುರುಷ Nr.; ಪ್ರಣಿಧಿ, ಚರ Nr.; My.). — ಬೇಹಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To spy (Rŝv. 5, 82).

ಬೇಹುಕಾಱ bêhukâṟa. (Šmd. 235). = ಬೇಗುಗಾಱ. A spy (Bh. 1, 16, 15). ಬೇಹುಕಾಱನಿನ್ ಅರಸಂ ಸುದ್ದಿಯಂ ಕೇಳಲ್ ಪಟ್ಟಂ (Šmd. 300).

ಬೇಹುಷಾರು bê-hushâru. Want of attention or care (My.).

ಬೇಳ್ bêḷ. 1. = ಬೇಳು 1. To offer into fire or with fire, as ghee, animals, etc. (ಹವಿಪ್ರದಾನ Šmd. Dh.; T. ವೇಡ್, ವೇಳ್; Tĕ. ವೇಲ್ಪಿಂಚು, to cause to offer a burnt offering). P. p. ಬೇಳ್ದು. ಬೇಳ್ದ ಹವಿ (ಹುತ, ವಷಟ್ಕೃತ Hlâ.). ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅಗ್ನಿಹುತ, ವಷಟ್ಕೃತ Nr.). ಬೇಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು (ಚರು, ಹವಿಸ್ Mr. 260). ಹೋತೃವೆನ್ ಅನ್, ಅಧ್ವರಿಯಯ್ ಭ್ರಾತೃವೆ ನೀನ್, ಉಱಿದ ಋತ್ವಿಜರ್ ಯಾದವರ್, ಉದ್ಗಾತೃ ಶುಚಿಸಚಿವನೆನೆ ಸುರಜೈತ್ರನೆ ಪಶುವಾಗೆ ಅವೆ ಬೇಳ್ವೆವು ಮುನ್ನಂ (Šmd. 66. 412; Kâvy. I, 2, 91). See Čpr. 7, 53; J. 31, 66.

ಬೇಳ್ bêḷ. 2. (ನಿವೃದ್ಧಿ Šmd. Dh., o. r. ನಿವರ್ಧಿ).

ಬೇಳ್ bêḷ. 3. (= ಬೇಳುವೆ 2). Bewilderment, confusion, infatuation, madness (*cf.* ಬೆಗಡು, ಬೆಳ್ಪಳ; Tĕ. ಬೇಲು, trick, guile; ಬೇಲೆ, simple, ignorant; ಪ್ರೇ, ಪ್ರೇಗು, ವೇಡುಕೆ, astonishment, wonder = ಆಶ್ಚರ್ಯ, ವಿಸ್ಮ; T. ವೇಲ, a man infatuated or possessed = ವೆಱಿಯಾಟ್ಟಾಳ, see ವೆಱಿ; Mhr. ವೇಡ, madness; folly; a foolish act; a violent and unreasonable passion or desire after; *cf.* ಮೆಳ್). — ಬೇಳಾಗು. -ಆಗು. To grow bewildered, etc. (V. 9, 81; 30, 31). — ಬೇಳ್ಮಾಡು. To cause to grow bewildered, etc., to infatuate (ಮರುಳ್ಗೊಳಿಪುದು Kk. 72; Šm. 51).

ಬೇಳಮ್ಬ bêḷamba. 1. (fr. ಬೇಡು 1). Desire (J. 4, 57; 30, 19. 31; My.; T. ವೇಡ್, ವೇಳ್, to desire; T., M. ವೇಳ್, desire).

ಬೇಳಮ್ಬ bêḷamba. 2. (fr. ಬೇಳ್ 1). (An oblation with fire): destruction of human life (in fire, ಉಪಹತಿ Bhn. 20; Bh. 1, 8, 91).

ಬೇಳಿ bêḷi. = ಬೇಳೆ 2. — ಬೇಳಿಮಣಿ. = ಬೇಳಿಮಣಿ. ತಾಳದೋಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಬೇಳಿಮಣಿಯನೆ ಕಟ್ಟಿ, ವೇಳ್ಯವನ್ನಱಿತು ನಡವವಳು ದೊರೆವದು ಶೂಲಿಯ ಕರುಣ (Sp.).

ಬೇಳು bêḷu. 1. = ಬೇಳ್ 1. P. p. ಬೇಳಿ (J. 31, 67). ಬೇಳುವರ್ (22, 31).

ಬೇಳು bêḷu. 2. (Mhr. ವೇಲ = ವಲ್ಲಿ, a creeping or climbing plant). — ಬೇಳುಬಳ್ಳಿ. A parasitical threadlike plant, Cassyta filiformis Lin. (St. & Pl.).

ಬೇಳುವೆ bêḷuvĕ. 1. (fr. ಬೇಳು 1). An oblation with fire, a burnt-offering (Bh. 1, 8, 84; T., M. ವೇಳ್ವಿ, ವೇಳ್ವಿ; Tĕ. ವೇಲಿಮಿ, ಪ್ರೇಲ್ಮಿ).

ಬೇಳುವೆ bêḷuvĕ. 2. (= ಬೇಳ್ 3). Bewilderment, etc. — ಬೇಳುವೆಯ ಬೂದಿ. Ashes of infatuation, a powder that confuses the mind (J. 26, 15).

ಬೇಳೆ bêḷĕ. 1. (fr. ಬೇಱ್). Splits, halves: split pulse (C.; B. 4, 32; Tĕ. ಬೇಡೆ). ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ (Si. 313). ಹೆಸಱಿನ ಬೇಳೆ (495). ತೊಮ್ಬತ್ತಱ ಮೇಲೆ ತೊಗರೀ ಬೇಳೆ.— ಬೇಳೇ ಸಾಱಾದರೆ ಬೋಱಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). **2,** the half of a seed of the guñja or Abrus precatorius, or the half of a ಪಾಗ or ಹಾಗ (My.; Tĕ. ಬೇಡೆ). ಸಿಕ್ಕಿಸಲು ಬೇಳೆಯೆರಡುಮನ್ ಒನ್ದು ಪಾಗಂ (Mr. 355). ಗುಲಗಂಜಿಯು ಬೇಳೆತೂಕ ಮೊದಲು ಹಣವಡ್ಡತೂಕದ ವರಿಗೂ ಇರುತ್ತೆ (Si. 328). ಹಣಕ್ಕೊನ್ದಿೀಸವನ್, ಇಪ್ಪಣಕ್ಕೊನ್ದು ಬೇಳೆಯು, ತ್ರಿಣಯನ ಮಕುಟ ವಾದರಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (Sp.). See ಇಬ್ಬೇಳೆ. **3,** the sign for half a pâga is ═ (ಎರಡು ರೇಖೆ Mr. 356; My.). — ಬೇಳೆಕಡಲೆ. (ಚಣಕ, ಹರಿಮನ್ಥಕ Si. 304). — ಬೇಳೆಕಾಱು. A half of any pulse, but especially of tŏgari (B. 4, 65; My.).

ಬೇಳೆ bêḷĕ. 2. = ಬೇಳಿ. A common herb, used as a potherb, Chenopodium album Lin. (Z.; T. ವೇಳೈ, M. ವೇಳೆ, a small shrub, edible and medicinal, Cleone pentaphylla, and other kinds; My.). See ನಾಱುಬ್ಬೇಳೆ, ನಾಱುವ ಬೇಳೆ. — ಬೇಳೆಪುಂಗಳಿ. N. of a plant (ತಿಲುವನಿ Mr. 133). — ಬೇಳೆಮಣಿ. = ಬೇಳಿಮಣಿ. Beads of the bêḷĕ shrub (My.).

ಬೇಳ್ತನ bêḷtana. (fr. ಬೇಳ್ 3). The state of being bewildered, etc. (Čpr. 8, 60; Abh. P. 3, 48; V. 3, after 31; 14, 37).

ಬೇಱ್ bêṟ. = ಬೇಡು 1. ಬೇಡುವಂ or ಬೇಟ್ಪಂ (Šmd. 28). ಬೇಟ್ಪಂ (217. 275; ಎರವಂ Čt. I, 27). ಬೇಟ್ಪ (Čpr. 3, 103) = ಬೇಹ, q. v. ಬೇಱ್ಪೊಡೆ ನೀನೊಳ್ಳಿದಯ್ (Šmd. 298). ಬೇಟ್ಪಿರ್ (Bp. 22, 54; 43, 60; 45, 37). ಬೇಟ್ಪುದು (Čpr. 3, 12. 41) = ಬೇಹುದು, q. v. ನುಡಿ! ನುಡಿಯೆ ಮಿಗೆ ಬೇಟ್ಪುದು, ಬೇಟ್ಪುದು! (Šmd. 272). ಬಗೆಗೊಗೆದಱ್ತಿಯಂ ಸಲಿಸವೇಟ್ಪುದು (Rŝv. 13, 26). ಬೇಟ್ಪಿನಿತು (Abh. P. 3, 118). ಕೊಡವೇಟ್ಪುದು (J. 29, 16). ಪಾಲಿಸವೇಟ್ಪುದು (29, 33). ಬೇಟ್ಕುಂ (= ಬೇಟ್ಕು, ಬೇಕು). ಎನಲ್ವೇಟ್ಕುಂ (Šmd. 256). ಅಳ್ಕಲ್ವೇಟ್ಕುಂ (Rŝv. 13, 22). ಬೇಟ್ಕು (= ಬೇಟ್ಕುಂ, etc., Bp. 2, 8; 22, 41; 37, 5).

ಬೈ bey. For *Kannada* words with this initial syllable in MSS. or books see ಬಯ್.

ಬೈಕ baika. Tbh. of ಭೈಕ್ಷ (Šmd. 346. 357; T. ಪೈಕ್ಕ; M. ಪೈಕ್ಕ). — ಬೈಕಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To beg alms (Kâvy. III, 2, 82).

ಬೈರವ bairava. Tbh. of ಭೈರವ (Šmd. 339. 357; My.). See ಕಾಱು-.

ಬೈರಾಗಿ bairâgi. Tbh. of ವೈರಾಗಿ. (My.; Br.; Mhr.). An individual of a class of mendicants. ಬೈರಾಗಿಗೆ ಬಯ್ಲಾದರೇನು? ಬೇಲಿಯಾದರೇನು? (Prv.).

ಬೈಷ್ಕಾರ baishkâra. Tbh. of ಬಹಿಷ್ಕಾರ. (My.).

ಬೈಸಿಕೆ baisikĕ. The act of sitting down on one's legs and when rising pushing one of them suddenly forwards (a kind of gymnastics, used also as a punishment at school, My., also ಬೈಸಿಗೆ; Mhr. ಬೈಸಣೇಂ, to sit); a certain movement in acting or dancing (ಚಾರಿ Mr. 82). — ಬೈಸಿಕೆಗೆಯ್. To perform ಬೈಸಿಕೆ (Bh. 8, 21, 13).

ಬೊಕ್ bŏk. = ಬೊಕ್ಕ. — ಬೊಕ್ ಬೊರಲು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. (My.). — ಬೊಕ್ ಬೋರಲು. = ಬೊಕ್ ಬೊರಲು. (My.).

ಬೊಕ್ಕ bŏkka. (fr. ಬೊಗ್ಗು 1). With a turn, bend or bow. — ಬೊಕ್ಕ ಬೊರಲು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. (a kind of reiteration). Headlong, flatwise (My.). ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು ಬೀಳು. (My.). — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲ್. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲು. ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲ ಬಿದ್ದು (B. 4, 61). — ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲು. = ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲ. (My.).

ಬೊಕ್ಕ bŏkka. 1. Bare, uncovered, without hair (Mhr. ಬೋಡಕಾ, see ಬೋಡ). — ಬೊಕ್ಕದಲೆ. -ತಲೆ. A bare head (B. 5, 298).

ಬೊಕ್ಕ bŏkka. 2. (= ಬೊಚ್ಚು). A toothless man (My.; Tĕ. ಬೊಕ್ಕಿ, ಬೋಸಿ; T. ಪೊಕ್ಕೈ; Mhr. ಬೋಳಕೇಂ, a toothless mouth; see ಬೋಡ). ಬೊಕ್ಕನಾದರೂ ಟಕ್ಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಬೊಕ್ಕಬಾಯಿ. A toothless mouth (My.). — ಬೊಕ್ಕಿ. A toothless woman (My.).

ಬೊಕ್ಕ bŏkka. 3. = ಬಕ್ಕ. See ಕೂಡು-.

ಬೊಕ್ಕಣ bŏkkaṇa. A pocket in a coat, a betel pouch, a beggar's bag, a horse's gram bag (My.; Tĕ. ಪೊಂಗಣ, ಪೊಂಕನ, ಬೊಕ್ಕಣ; T., M. ಪೊಕ್ಕಣ; Tĕ. also ಬೊಕ್ಕೆನ; T. also ಮೊಕ್ಕಣಿ; *cf.* ಪೊರೆ 5, ಪೊಲ್ 1).

ಬೊಕ್ಕಣ bŏkkaṇa. Tbh. of ಭಕ್ಷಣ. (My.).

ಬೊಕ್ಕಸ bŏkkasa. = ಬಕ್ಕಸ. (A bundle, Mhr. ಬೋಕಸಾ, ಬೋಚಕಾ; Br. ಬುಕ್ಕಿಸೆ, ಬೊಕ್ಕಿಸಾ, ಬೊಕ್ಕೆಸೆ, H. ಬಕ್ಸಾ; Tĕ. ಬೊಕ್ಕಸ, a money bag; a treasury); a treasury (of a king, of a rich man, or of a temple, My.). ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಣ್ಟೆನ್ದರೆ ಅಕ್ಕ ಸಾಕ್ಯಾಳೇ? (Prv.). — ಬೊಕ್ಕಸದ ಮನೆ. A treasury (Bp. 31, 10; My.). — ಬೊಕ್ಕಸದವನು. -ಅವನು. A treasurer (Bp. 47, 34; My.).

ಬೊಕ್ಕೆ bŏkkĕ. 1. (= ಬೊಬ್ಬೆ 1). A pustule, a pimple, a blister (in the face, the mouth, or on any other part of the body, My.; Tĕ. ಪೊಕ್ಕು, M. ಪೊಕ್ಕುಳ; see ಪುಗುಳ್; *cf.* Sk. ಪೋಟಕ, a pustule). ಬೊಕ್ಕೆಯೆದ್ದರೆ ರೊಕ್ಕ ಬನ್ದೀತೇ? — ಬೊಕ್ಕೆಗೆ ಮದ್ದು ಬೋರೇ ಹಣ್ಣೇ? (Prvs.).

ಬೊಕ್ಕೆ bŏkkĕ. 2. Any round small hole made by rats, etc. (My.; Tĕ. ಬೊಕ್ಕೆ, ಬೊರಿಯೆ, ಬೊಱಿಯೆ, ಬೊಱ್ಱಿ; Mhr. ಭೋಕ, Sk. ಭೂಕ, a bore, hole; *cf.* ಪೊಟ್ಟರೆ?). See ನೀರು-.

ಬೊಗರಿ bŏgari. = ಬುಗರಿ, etc. ಚೆಣ್ಡು ಬೊಗರಿಯನು ಆಡಿ (Dp. 50). ಬೊಗರೀ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿದರೂ ಹಗರತ್ವ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಲಲಿತೇನ್ದ್ರನೀಲದಿಂ ಸವೆದ ಬೊಗರಿಯ ಸಿರಿ (Râghc. 17, 66). See ನುಣ್ಬೊಗರಿ.

ಬೊಗಸಿ bŏgasi. = ಬಗಸೆ, etc. (ಅಂಜಲಿ, ಅಂಜಲಿಪುಟ, ಪುಟ G.; M. ಪೊಡನ್ನೆ, as much as can be held by two hands; ಪೋಜ್ಞಿ, a handful; Mhr. ಬುಚಕಾ, the hand inverted with the fingers extended, so as to take up bran, flour, etc.).

ಬೊಗಸೆ bŏgasĕ. = ಬೊಗಸಿ, etc. (C.). ಕಿಡಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಬೀಟಲೆನ್ದು, ಬೊಗಸೆಯ ಮಾಡಿ (B. 4, 63). ಬೊಗಸೇ ನೀರು ಅಗಸನಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಬೊಗಳು bŏgaḷu. 1. = ಬಗುಳ್ 1, etc. To bark, etc. (My.; Mhr. ಭೋಂಕಣೇಂ). ಬೇಟೇ ನಾಯಿಗಳು ಬೊಗಳುತ್ತ ಬನ್ದವು (B. 3, 19). ಉಗುಟಿ ಉಗುಟಿ ರೋಗ, ಬೊಗಳಿ ಬೊಗಳಿ ರಾಗ. — ಬಾಟುವ ಮನೆಗೆ ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ. — ಬೊಗಳುವನ ಹೊಗಟಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿಗೆ ದಡಿ ಸರಿದ ಹಾಗೆ. — ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚದು, ಕಚ್ಚುವ ನಾಯಿ ಬೊಗಳದು (Prvs.). See Prvs. s. ತಿಗಳಗಿತ್ತಿ and ನುಚ್ಚು. ಆನೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಬರೆ ಸೋನ ತಾ ಬೊಗಳುವದು, ಸೋನನನ್ತಾನೆ ಬೊಗಳೆ ಆನೆಯಭಿಮಾನವೇ ಹಾನಿ (Sp.).

ಬೊಗಳು bŏgaḷu. 2. = ಬಗುಳು 2, etc. (My.).

ಬೊಗುಳು bŏguḷu. 1. = ಬೊಗಳು, etc. (My.). ಆನೆ ಕಣ್ಡು ಶ್ವಾನ ಬೊಗುಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೊಗುಳು bŏguḷu. 2. = ಬಗುಳು 2, etc. (My.).

ಬೊಗ್ಗಿಸು bŏggisu. = ಬಗ್ಗಿಸು 2. To bend (v. t., My.; Si. 212). ತಲೇ ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅವಾಚ್, ಅಧೋಮುಖ 362).

ಬೊಗ್ಗು bŏggu. 1. = (ಬಗ್ಗು 3), ಬಗ್ಗು 2. To bend (v. i.), etc. (My.). ಬೊಗ್ಗಿದನ್ತಾದು (ಅವಾಗ್ರ, ಅವನತ, ಆನತ Si. 372). ಬೊಗ್ಗಿದವನು (ಪ್ರವಣ 421). ಬೊಗ್ಗಿದ ಅಂಗೆಯ್ (ಪ್ರಸ್ರುತಿ 212). ತನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿರುವ ಸಮಸ್ತರಾದ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳುಳ್ಳವನು (ಅಧೀಶ್ವರ, ಪ್ರಣತಾಶೇಷಸಮನ್ತ 256). ಬೊಗ್ಗಿ ನೋಡಿದರೆ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿರುವದು ಸಿಕ್ಕೀತು. — ಗಿಡನಾಗಿ ಬೊಗ್ಗದ್ದು ಮರನಾದ ಮೇಲೆ ಬೊಗ್ಗೀತೇ? (Prvs.). ಬೇಟೆಯು ಸಿಂಹದ ಎಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಬನ್ದ ಕೂಡಲೆ ಮಟಿಯಾಗಿ, ಬೊಗ್ಗಿ ಕೊಣ್ಡು, ಒನ್ದೇ ಹಾಟಿಕೆ ಹಾಟಿ, ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವದು (B. 4, 212).

ಬೊಗ್ಗು bŏggu. 2. The state of being bent. 2, = ಬೊಗ್ಗುಹೆಗ್ಗಾಳೆ. (Râm. 6, 11, 16). — ಬೊಗ್ಗುಹೆಗ್ಗಾಳೆ. A bent large kâḷĕ (Č. Bp. 42, 24).

ಬೊಂಕ bŏṅka. = ಬೊಂಕೆ. See ಅನ್ದುಗ-, s. ಅನ್ದುಗು.

ಬೊಂಕನೆ bŏṅkanĕ. In a bending or bent way (ಇಟಿವಾರೆ, ವಾರೆ Čb.).

ಬೊಂಕಿ bŏṅki. = ಬಂಕಿ. — ಬೊಂಕಿದೇವ. = ಬಂಕಿ-. See ಸುಂಕದ-.

ಬೊಂಕು bŏṅku. To lie or speak falsely (My.; Tĕ.; T. ಪೊಕ್ಕು, a lie).

ಬೊಂಕೆ bŏṅkĕ. = ಬಂಕೆ, etc. Gum, etc. ಸರಲದೇವದಾರುವೃಕ್ಷದ ಬಂಕೆ (ಪಾಯಸ, ಶ್ರೀವಾಸ, ವೃಕ್ಷಧೂಪ, ಶ್ರೀವೇಷ್ಟ, ಸರಲದ್ರವ Si. 227). ತಕ್ಕೋಲದ ಬೊಂಕೆ (ಕೋಲಕ, etc. 228). — ಬೊಂಕೆಕಾಯಿಗಿಡ. (ಶೇಲು, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, ಶೀತ, etc. Si. 129). — ಬೊಂಕೆಮಣ್ಣು. A good kind of soil (Si. 100).

ಬೊಚ್ಚು bŏčču. Wool, fine hair, down (My.; Tĕ.; T. ಪೊಚ್ಚು; M. ಪೊಗುಡೆ, ಪೊಡೆ; *cf.* ಬಣ್ಡ).

ಬೊಚ್ಚು bŏčču. (= ಬೊಕ್ಕ 2). — ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿ. = ಬೊಕ್ಕಬಾಯಿ. (My.). ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿಯಾದವನು ಕೆಬ್ಬೆ ಕೆತ್ತಿದ ಕಬ್ಬು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೊಜಗ bŏjaga. = ಬೊಜಂಗ. Tbh. of ಭುಜಗ. (ವಿಟ, etc., ಭುಜಂಗ Mr. 239; Bp. 40, 32. 34; Rsv. 11, after 121; Tĕ.). See ಕಾಟಿಬ್ಬೊಜಗ.

ಬೊಜಗತನ bŏjagatana. Lechery (V. 29, 25).

ಬೊಜಂಗ bŏjaṅga. = ಬೊಜಗ. Tbh. of ಭುಜಂಗ (Šmd. 355; Čpr. 8, after 4 & 58; Tĕ.). See ಪಗಲ-.

ಬೊಜ್ಜ bŏjja. Tbh. of ಭೋಜ್ಯ. A feast, etc.: the last śrâddha ceremony performed to deceased relatives to relieve them from the state of being prêtas, when a dinner is served up to the surviving relatives (Tu.). ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕಿದ ಮಗು ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೂ ಬಾರದು.— ನಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಅಮೇಧ್ಯದ ಹೋಳಿಗೆ (Prvs.).

ಬೊಜ್ಜು bŏjju. = ಬೊಜ್ಜೆ. A pot-belly (My.). ಬೊಜ್ಜು ಇದ್ದರೆ ಕಜ್ಜ ಬಿಡುವದೇ? (Prv.).

ಬೊಜ್ಜೆ bŏjjĕ. = ಬೊಜ್ಜು. The belly, a paunch (Tĕ., also ಬೋಕೆ; ಪಿಚಂಡ, ಕುಕ್ಷಿ, etc., ಹೊಟ್ಟೆ Si. 209; T. ಪೊಜ್ಜೈ, a little hill; a mountain; a paunch, a paunch belly; Tĕ. ಬೊಜ್ಜ, a pot-belly). ಬೊಜ್ಜೆ ಬೆಳದು ಆಟಿವಾಗಿ ಗುಣ್ಡೀ ಕಾಣಿಸುವ ಹೊಕ್ಕುಳುಳ್ಳವನು (ವೃದ್ಧನಾಭಿ, etc. Si. 203).

ಬೊಟ್ಟ bŏṭṭa. A stump (Mhr. ಬೋಟೂಕ; Mhr. ಬೋಡ, bare, etc.; ಬೋಡಕಾ, a hand without fingers). ಬೊಟ್ಟಕೆಯ್ಯಿಯುಳ್ಳವನು (ಕುಕರ, ಕುಣಿ Si. 198).

ಬೊಟ್ಟಗ bŏṭṭaga. (Mhr. ಬೋಟೂಕ, a short, straight pod of the tamarind, etc., see ಬೊಟ್ಟ). — ಬೊಟ್ಟಗನ ತೊಪ್ಪಲು. A procumbent herb, Crotolaria bifaria L. (Z.).

ಬೊಟ್ಟು bŏṭṭu. 1. = ಬಟ್ಟು 2, etc. A finger; a toe (C.; Bp. 17, 8; 21, 37; J. 19, 50; B. 2, 5; Mhr. ಬೋಟ); the measure of a finger's breadth (Mhr.). 2, a fingerful: a small quantity, a drop (My.; Tĕ.; Bp. 10, 2; Mhr.). ಕಣ್ಣಿಗ ಹಾಲಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಬೊಟ್ಟು ಹೆಪ್ಪು.— ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಆಗುವನ್ತಾದ್ದು ಬೊಟ್ಟಿನ್ದ ಆದೀತೇ?— ಬೊಟ್ಟು ಸೀಪಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬೀತೇ? (Prvs.). See ಕಿಱ್-, ಹೆಬ್-.

ಬೊಟ್ಟು bŏṭṭu. 2. = ಬಟ್ಟು 1, etc. Tbh. of ವೃತ್ತ. That is round, a round thing;— an ornamental (and sectarial) mark (of sandal paste, etc.) on the forehead in the form of a circlet; that circlet made of metal, glass, pearls, etc. (ತಮಾಲಪತ್ರ, ಚಿತ್ರಕ, ವಿಶೇಷಕ, ಪುಣ್ಡ್ರ, ಲಲಾಟಿಕೆ Hlâ.; ತಮಾಲಪತ್ರ, ತಿಲಕ, ಚಿತ್ರಕ, ವಿಶೇಷಕ, ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ತಿಲಕ Si. 226; Čpr. 3, 45; Bp. 4, 40; Śśv. 3, 9. 19; J. 16, 4; My.; Tĕ.; M. ಬೊಟ್ಟು, ಪೊಟ್ಟು, ಪೊಟ್ಟು; T. ಪೊಟ್ಟು). ಸೊಡರಕ್ಕಿಯಲಿ (ಕೂಸಿಂಗೆ) ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು (Prll. 3, 26). ಗೋರೋಜನಸುಗನ್ಧದಿನ್ದ ರಚಿಸಿದ (ಕಿರಾತರ) ನೊಸಲ ಬೊಟ್ಟು (Râghč. 17, 65). (ಪುಲಿನ್ದನ) ಕತ್ತುರಿಬೊಟ್ಟು (Rśv. 5, 24). See ಮೂಗು-, ರಕ್ಷೆ-; Śmd. s. ಬಾನಲ್; Sp. s. ಬೆಟ್ಟಕರ್ಪುರ. — ಬೊಟ್ಟಂಚು. -ಅಂಚು. A round, *i. e.* regular, plain border (B. 3, 103). — ಬೊಟ್ಟಲಬು. -ಅಲಬು. A diffuse herb, Desmodium diffusum D. C. (Z.).

ಬೊಟ್ಟೆ bŏṭṭĕ. = ಬೊಡ್ಡಿ 1, etc. (ಸೂಳೆ Bhn. 63, o. r. ಜೋಡೆ; Tĕ. ಬೋಟಿ, a woman; a female servant).

ಬೊಡ bŏḍa. = ಬುಡ, etc. — ಬೊಡ ಬೊಡನೆ. = ಬುಡ ಬುಡನೆ. ಬೊಡ ಬೊಡನೆ ಸುರಿಯುವವನು ಕಡ ಕಡನೆ ನಡದಾನೇ? (Prv.).

ಬೊಡಿ bŏḍi. = ಬಡಿ 1, etc. To beat. ಮದ್ದಳೆ ಬೊಡಿಯುವವನು (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, etc. Si. 340). ಬೊಡಿಯುವ ಗಣ್ಡನ ಹತ್ತರ ಹಿಡಿವರಹಾ ಇದ್ದರೇನು? (Prv.).

ಬೊಡಿಸು bŏḍisu. 1. = ಬಡಿಸು 1.

ಬೊಡಿಸು bŏḍisu. 2. = ಬಡಿಸು 2. ಮದ್ಯ ಬೊಡಿಸೋಣ (ಸರಕ, ಅನುತರ್ಷಣ Si. 348).

ಬೊಡೆ bŏḍĕ. 1. = ಬಡಿ 1, etc. See ಜೇವೊಡೆ 1.

ಬೊಡೆ bŏḍĕ. 2. = ಬಡಿ 3, etc. See ಜೇವೊಡೆ 2.

ಬೊಡ್ಡಿ bŏḍḍi. 1. = ಬಡ್ಡಿ 1, ಬೊಟ್ಟೆ. A strumpet, a whore, etc. (My.). ಗೊಡ್ಡಿ ಹೆಱುವಳೇನು? ಬೊಡ್ಡಿ ಅಱಿವಳೇನು?— ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವ ಬೊಡ್ಡಿಮಗ.— ಬೊಡ್ಡೀ ಮಗನಾದರೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನು? (Prvs.). See Prv. s. ಮೇಳದವ. — ಬೊಡ್ಡಿಮನ. An unchaste mind (Dp. 34).

ಬೊಡ್ಡಿ bŏḍḍi. 2. = (ಬುಡ), ಬಡ್ಡೆ, ಬೊಡ್ಡೆ. The bottom of a tree, the trunk (Mhr. ಬೂಡ, the bottom of anything). ಬೇರುಗಳು ನೆಲದೊಳಗಿನ ರಸವನ್ನು ಹೀರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೊಡ್ಡಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಗಿಡಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಂಚಿ ಕೊಡುವವು (B. 3, 35). ಕಪ್ಪುರದ ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡ್ಲೆಯಿನ್ದ ಕಚ್ಚು ಹಾಕಿದರೆ ಹಾಲು ಹೊಱಡುತ್ತದೆ (4, 70).

ಬೊಡ್ಡೆ bŏḍḍĕ. = ಬೊಡ್ಡಿ 2, etc. (ಬುಧ್ನ, ಬುಡ G.; My.).

ಬೊಣ್ಡಾಲ bŏṇḍâla. See ನಿಱುಚಲ್ಲಣ.

ಬೊಣ್ಡುಳ bŏṇḍuḷa. An annual herb, Physalis indica Lamb. (St. & Pl.; Tu. ಬೊಣ್ಡೊಲಿ).

ಬೊದ bŏda. A sound produced by somewhat loose discharges from the bowels. — ಬೊದ ಬೊದನೆ. With the repeated sound of ಬೊದ (My.).

ಬೊದದರಗ bŏdadaraga. The small tree Cluytia collina Roxb. (St. & Pl.).

ಬೊದ್ದಿ bŏddi. N. of a plant (Tĕ. = ತ್ರಿವರ್ಣಿ, ಮಹಾಶ್ಯಾಮೆ; R.).

ಬೊನಗಾರೆ (bŏna-kârĕ). = ಬೋನಗಾರೆ. N. of a plant (ಮುಗ್ಗಾರೆ, ಮುಂಗಾರೆ, ಗೇಣೆ Mr. 119, o. r. ಮುದ್ಗಾರೆ).

ಬೊನ್ತ bŏnta. = ಬೊನ್ತೆ. — ಬೊನ್ತಗಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. (My.).

ಬೊನ್ತಾ bŏntâ. = ಬೊನ್ತೆ. — ಬೊನ್ತಾದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7).

ಬೊನ್ತೆ bŏntĕ. = ಬನ್ತೆ, ಬೊನ್ತ, ಬೊನ್ತಾ. A thick cloth made by sewing one cloth on another, a cloth made of quilted rags (My.; Tĕ.; ಕನ್ಥೆ Si. 485; Bp. 27, 43; Mhr. ಬುನ್ಥ, ಬುನ್ಥೀ, ಬೋನ್ಥ, a cloth thrown, or prepared to be thrown, over the head and body as a muffler; ಬೋನ್ಥೀ, a clout). ಕನ್ತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಬೊನ್ತೆ (Prv.). — ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. A large leafless shrub, the triangular spurge, Euphorbia antiquorum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಬೊನ್ತೇ ಕಳ್ಳಿ. = ಬೊನ್ತೆಗಳ್ಳಿ. (Si. 147).

ಬೊನ್ತೆಗ bŏntĕ-ga. (Śmd. 237). A man who wears a bŏntĕ.

ಬೊನ್ದರಿಗೆ bŏndarigĕ. = ಬನ್ದಣಿಕೆ, etc. (Čpr. 6, after 88).

ಬೊನ್ದಿ bŏndi. The body (ಶರೀರ Śmd. II; Tĕ.; T. ಪೊನ್ದಿ; *cf.* ಪುದಿ 1? or ಬ್ರಧ್ನ?). **2,** a bundle of coir or other rope (Mg.). ನಿನ್ದೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೊನ್ದಿ ಹೋಗದು (Prv.).

ಬೊನ್ದು bŏndu. = ಬನ್ದು 1.

ಬೊನ್ದುಕ bŏndu-ka. = ಬನ್ದುಕ, q. v. (ಚಲ್ಲವತ್ತ, ನಮ್ಬಿಸಿ ತಿಮ್ಬುವ Śs.).

ಬೊಪ್ಪ bŏppa. (= ಬಾಪು 2). A father (Bp. 3, 49; 14, 22; 15, 22; 18, 81; 24, 19; 26, 61; 47, 42; Bh. 1, 8, 59. 75. 84; J. 27, 13). — ಬೊಪ್ಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಸಿಂಗಿ-.

ಬೊಪ್ಪರ bŏppara. A certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75; Bh. 2, 2, 98).

ಬೊಪ್ಪಲ bŏppala. N. of a man. ಇರದೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಬೊಪ್ಪಲಂ ತಳರ್ದಂ ಜವಂ ತಳರ್ವನ್ದದಿಂ (Śmd. 73). ಸಡಗರಮಿದು! ಜಯಮೆಮೆಱುವುದು! ಅಱು ಬೊಪ್ಪಲನಂ! (177).

ಬೊಪ್ಪಿ bŏppi. (Mhr. ಭೋಪೀ, the person that officiates in the temples of village-deities). — ಬೊಪ್ಪಿದೇವ. N. See ಒಱತೆಯ-.

ಬೊಪ್ಪು bŏppu(?). See ಪೊಪ್ಪೊಪ್ಪವಿ ನ್.

ಬೊಬ್ಬಡೆ bŏbbaḍĕ. Rind, bark (My.; Tĕ. ಬೊಬ್ಬರೆ). See ತಂಗೇಡಿ-.

ಬೊಬ್ಬುಲಿ bŏbbuli. = ಬಬ್ಬರ, etc. Tbh. of ಬರ್ಬರ (Šmd. 345), ಬರ್ಬುಲ, ಬರ್ಬೂರ (359. 364). The thorny Babool tree, Acacia arabica Willd. (ಉದ್ಘಟಿ Mr. 117; Bp. 20, 10. 11; Bh. 1, 8, 5). See Sp. s. ನಿಬ್ಬಣ.

ಬೊಬ್ಬುಳಿ bŏbbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ. A bubble (J. 6, 3; 9, 24; 19, 5. 12; Tĕ. ಬುಬ್ಬುಡ; Mhr. ಬುಡಬುಡಾ; *cf.* ಪುಗುಳ್, ಬುಡ್ಡೆ, & ಬುದ್ಬುದ). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.).

ಬೊಬ್ಬುಳಿ bŏbbuḷi. = ಬೊಬ್ಬುಲಿ, etc. (Bh. 2, 13, 14; My.).

ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ bŏbbuḷikĕ. = ಬೊಬ್ಬುಳಿ. (Abh. P. 10, 173; Bh. 8, 25, 6). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆ (ಬುದ್ಬುದ Nr.).

ಬೊಬ್ಬೆ bŏbbĕ. 1. (= ಬೊಕ್ಕೆ 1). A blister, a pustule from a burn, etc. (Tĕ.; ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಕ Si. 200).

ಬೊಬ್ಬೆ bŏbbĕ. 2. (fr. ಬೋ). An outcry, a loud call, a shout, a bawl, a yell; a great noise, a loud sound (C.; Tĕ.; ಕೋಲಾಹಲ, ಕಲಕಲ Nr.; Mhr. ಬೋಮ್ಬ); a battle-cry, a war-whoop (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Nr.; ಭಟಗರ್ಜನೆ Bhn. 44). ಬೊಬ್ಬೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಬ್ಬ ಆದೀತೇ?—ಬೊಬ್ಬೇ ಜಂಗಮನ ಸಂಗಡ ಕಬ್ಬಿನ ಸಮಾಚಾರವೇ? (Prvs.). See Bh. 3, 13, 25. 32; 6, 2, 3. 4; J. 3, 32; 13, 24; 28, 40. 47; Râm. 6, 44, 52. — ಬೊಬ್ಬಾಟ. -ಆಟ. Bawling, general outcry, clamorous complaint, etc. (C.; Mhr. ಬೋಭಾಟಾ; Bp. 56, 16; Bh. 2, 13, 47; Râm. 6, 13, 3; B. 4, 73. 80. 198). — ಬೊಬ್ಬಿಡು. -ಇಡು. To bawl, to shout, to roar, etc. (My.). ಬೊಬ್ಬಿಡುವುದು (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ, ಪರಬಲವನು ಭಂಗ ಮಾಡಲೆನ್ದು ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು Nr.). See Bp. 17, 21; 22, 15; 49, 21; 52, 39. 42; 56, 37; 59, 24; 61, 32; Bh. 3, 13, 34; Rsv. 5, 123; 6, after 11. — ಬೊಬ್ಬಿಱ್. -ಇಱ್. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. To bawl, etc. (ಮಹಾರವ Šmd. Dh.; Bp. 32, 14; 56, 16; Rsv. 13, 84. 88; J. 4, 13; 12, 33. 39; 23, 20. 21). — ಬೊಬ್ಬಿಱಿತ. The act of bawling, etc. (Râm. 3, 6, 51; 4, 6, 10). — ಬೊಬ್ಬೆಕಾಯಕ. The practice of a mendicant standing on thorns, piercing himself with a dagger, and thus extorting alms (R.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಕೊಳ್ಳು. To be bawled or hooted at. ದೆಬ್ಬೇ ಕೊಟ್ಟು, ಬೊಬ್ಬೇ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಬೊಬ್ಬೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (Bp. 16, 20; Rsv. 6, after 11; 13, 83; J. 28, 45). — ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (My.). — ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ. Bawling, etc. ವೀರಭಟರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿಱಿಚಿಕೂಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ (ಕ್ಷ್ವೇಡೆ Si. 294). — ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕು. = ಬೊಬ್ಬಿಡು. (My.). ತಬ್ಬಲಿಯಾದವನು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯನ್ನು ಓಡಿಸ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆ. = ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕು. (My.).

ಬೊಮ್ಪು bŏmpu. = ಬಮ್ಪು, etc. (My.).

ಬೊಮ್ಬಾಯಿ bŏmbayi. = ಮುಮ್ಬಯಿ. (My.).

ಬೊಮ್ಬಲು bŏmbalu. = ಬೊಮ್ಪು, etc. (My.).

ಬೊಮ್ಬಾಳ (bŏmbĕ-âḷa). The palms of the hands of metal images (bŏmbĕs) joined so as to form a cup for the reception of combustibles (Bh. 7, 1, 19; Râm. 3, 6, 50; 6, 47, 12; J. 17, 27; 24, 26; 33, 27).

ಬೊಮ್ಬು bŏmbu. = ಬಮ್ಬು. (My.).

ಬೊಮ್ಬುಳಿ bŏmbuḷi. = ಬೊಮ್ಬುಱಿ (Šmd. 39), ಬೊಮ್ಬುಳಿಕೆ, q. v. (Rsv. 6, after 11).

ಬೊಮ್ಬುಳಿಕೆ bŏmbuḷikĕ. = ಬೊಮ್ಬುಳಿ, etc. A small drum or tabor (ಪಣವ Nr.).

ಬೊಮ್ಬುಱಿ bŏmbuṟi. = ಬೊಮ್ಬುಳಿ, q. v.

ಬೊಮ್ಮೆ bŏmbĕ. = ಗೊಮ್ಬೆ 2. An image, a figure, a puppet or doll; an idol (C.; Tĕ. ಬೊಮ್ಮೆ; M. ಬೊಮ್ಮೆ, ಭೊಮನೆ; T. ಪೊಮ್ಮಲ್, ಪೊಮ್ಮೈ; *cf.* ಪೊಡ 2?). ವಸ್ತ್ರದನ್ತ ಕಾಷ್ಠಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಬೊಮ್ಬೆ (ಪಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ); ಹೊನ್ನಬೊಮ್ಬೆ (ಹೇಮಪ್ರತಿಮೆ, ಹರಿಣಿ); ಕಣ್ಣ ಬೊಮ್ಬೆ (ತಾರಕೆ, ಕಣ್ಣ ಹಾಹೆ Nr.). ಪ್ರತಿರೂಪಿನ ಬೊಮ್ಬೆ (ಪ್ರತುಮೆ Nn. 73). ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾಳ್ಪ ಬೊಮ್ಬೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಗಳು ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 204). ಬೊಮ್ಬೆ ಆದರೆ ಹಮ್ಬಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). See Bp. 42, 3; Č. Bp. 5, 51; Rsv. 6, after 11; Si. 344; ಕೀಲಬೊಮ್ಬೆ. — ಬೊಮ್ಬೆದೊಟ್ಟಿಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. A doll's cradle (Bp. 14, 15). — ಬೊಮ್ಬೆಯಾಟ. -ಆಟ. Playing with dolls (Bh. 1, 3, 17). 2, an exhibition of puppets moved by strings (My.).

ಬೊಮ್ಮ bŏmma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Šmd. 349; Šm. 8; ಬಿದಿ Čt. I, 7; ಪೊಮ್ಬುಸುಱಿ, etc., ಅಜ II, 3; ತನ್ದೆಯ ತನ್ದೆ, etc. Kk. 9; My.; Grj. 4, 111; Bp. 28, 51; 31, 23). 2, N. of the author of the Čaturâsyanigaṇṭu (Čt. I, 1), and of other persons. ಬೊಮ್ಮ ನಿರ್ಮಿಪನೆಮ್ಬ ದುರ್ಮತಿಯ ನೀ ಕೇಳು! ಬೊಮ್ಮನ ಸತಿಗೆ ಮೂಗಿಲ್ಲ, ಆ ಮೂಗ ನಿರ್ಮಿಸನೇಕೆ? (Sp.; see Bp. 54, 52). See ಕನ್ನದ-, ಬಾಹೂರ-. — ಬೊಮ್ಮಂ. The metrical foot — — (Ch.). — ಬೊಮ್ಮದೇವ. N. See ಕಿನ್ನರ-. 2, a Brâhmaṇa (Tĕ.; ದ್ವಿಜಾತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, etc. Si. 233). — ಬೊಮ್ಮಬಟ್ಟ. N. See Prv. s. ಯಾರ್. — ಬೊಮ್ಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 29, 29; 61, 34). See ಕಲಕೇತ-, ಕಿನ್ನರ-, ಬಾಹೂರ-. — ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 29, 11. 34; 31, 26; 35, 57; 36, 1. 7; 50, 78; 61, 21). See ಇಳೆಹಾಱಿ-, ಕರೆವಾಳ-, ಕಲಕೇತ-, ಕಾರಣಿಕ-, ಕೋವೂರ-, ಜಕ್ಕಿಯರ-, ನಾಗೂರ-, ಬಡಿಹೋರಿ-, ಬಾಹೂರ-, ಮುಣ್ಡ-, ಲೆಂಕ-, ವೀರ-. — ಬೊಮ್ಮರಸ. -ಅರಸ. N. of the author of the Čaturâsyanigaṇṭu (Čt. II, 122), and of other persons.

ಬೊಮ್ಮಾಣ್ಡ bŏmmâṇḍa. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ. (Bp. 36, 43; Č. Bp. 32, 43; 47, 20).

ಬೊಮ್ಮಾಸ್ತ್ರ bŏmmâstra. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ. (Dp. 61, 4).

ಬೊಮ್ಮಿ bŏmmi. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಿ and ಬ್ರಾಹ್ಮಿ. N. See ಕಲಕೇತ-. (In My. N. of females). — ಬೊಮ್ಮಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. ತನ್ನಕ್ಕನ ಅಱಿಯದವಳು ನೆರೆಮನೇ ಬೊಮ್ಮಕ್ಕನ ಬಲ್ಲಳೇ? (Prv.). — ಬೊಮ್ಮಿದೇವ. N. (Bp. 22, 33; 36, 2; 37, 6; 47, 37; 50, 8; 61, 9). See ಇಣ್ಡೆಯ-, ಕನ್ನದ-, ಕಲಕೇತ-, ಕಿನ್ನರ-. — ಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 28, 48). See ಕನ್ನದ-, ಕಿನ್ನರ-, ನಿವಾಳಿಯ-, ತೂಲದ-, ಹಾಟಕೇಶ್ವರ-.

ಬೊಮ್ಮೇತಿ bŏmmêti. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (V. 37, 38. 95).

ಬೊಯಿ bŏyi. 1. = ಬಯ್ 3, etc. To abuse, etc. P. ps. ಬೊಯಿದು, ಬೋದು (My.).

ಬೊಯಿ bŏyi. 2. Abuse, censure, etc. ಅಕರಣಿ ಅಜನಿ ಅವಗ್ರಹ ಇವು ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಬೊಯಿಗಳು (Si. 401, *only* in Si.).

ಬೊಯಿಲು bŏyilu. = ಬೊಯಿ 2. (My.; ಆಕ್ರೋಶನ, ಅಭೀಷಂಗ Si. 387; ಹಿಂಸೆ 463; ಪರಿಗ್ರಹ 466; see also 59. 380).

ಬೊಯ್ಯು bŏyyu. = ಬೊಯಿ 1, etc. (My., only in ಬೊಯ್ಯಬೇಡ, ಬೊಯ್ಯುವದು). ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೊಯ್ಯಿ ಕೊಮ್ಬುದು (Si. 482, *only* in Si.).

ಬೊಯ್ಯುವಿಕೆ bŏyyuvikĕ. Abusing, etc. (ಆಕ್ರೋಶನ, etc. Si. 387).

ಬೊರಲು bŏralu. 1. = ಬರಲು, etc. A broom (My.).

ಬೊರಲು bŏralu. 2. = ಬೋರಲು, etc. See ಬೊಕ್-, etc.

ಬೊರ್ಮ bŏrma. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮ (Šâstrasâra in W. v. 1269).

ಬೊಲು bŏlu. = ಬಲ್ 2, etc. (My.).

ಬೊಲ್ಲ bŏlla. A horse with a white face. ಮುಖ ಬೆಳ್ಪು ಬೋಳಿರೆ ಬೊಲ್ಲನಕ್ಕು (Mr. 276; see Bp. 59, 40). 2, simple, silly (? Mhr. ಭೋಳಾ). — ಬೊಲ್ಲ ಜೀಯ. N. (Bp. 58, 21).

ಬೊಲ್ಲಿ bŏlli. (= ಬೊಲ್ಲ No. 2). — ಬೊಲ್ಲಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42).

ಬೊಸ್ bŏs. = ಬುಸ್. A sound to imitate the puffing of a pair of bellows (S. Mhr.).

ಬೊಸ bŏsa. A sound used to imitate that of breaking wind, that of treading in fresh cowdung, mud, etc., and that of loose stools (*cf.* ಬೊದ). — ಬೊಸ ಬೊಸನೆ. With the repeated sound of ಬೊಸ (My.).

ಬೊಸಕ್ಕನೆ bŏsakkanĕ. With the sound of ಬೊಸಕ್ (ಬೊಸ), in ಬೊಸಕ್ಕನೆ ತುಟಿ (My.).

ಬೊಸೆ bŏsĕ. = ಬುಸಿ 1.

ಬೊಸ್ತು bŏstu. = ಬುಸ್ತು. P. p. of ಬೊಸೆ (My.). ಬೋನ ಬೊಸ್ತ ಗಂಜಿ (ಆರನಾಲಕ, ಸೌವೀರ, etc., ಬಾಗಿದ ಗಂಜಿ Si. 311).

ಬೊಳಕ್ bŏḷak. = ಪಳಕ್. The sound produced when a full earthen water-pot falls and breaks (C.). **2,** that produced when saliva is ejected out of the mouth (S. Mhr.).

ಬೊಳಲಿ bŏḷali. = ಗೊಳಲಿ No. 2. (My.).

ಬೊಳ್ಳು bŏḷḷu. = ಬಗುಳು 2, etc. — ಬೊಳ್ಳಿಡು. -ಇಡು. To vociferate. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿಂಗುಮುಳ್ಳೊಡವೆ ಬಿಡೆನೆನ್ದು, ಬೊಳ್ಳಿಟ್ಟು, ಬೊಗಳಿ, ಹುಸಿದು, ಸಾಲವ ನುಂಗಿ, ಇಲ್ಲೆನುತಲಿಹನು (Sp.).

ಬೊೞಿ bŏḻi. = ಬೞಿ 4. (My.). ಬೊೞಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತ Si. 378). ವಿಷ ಬೊೞಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಸರಳು (ದಿಗ್ಧ, ಲಿಪ್ತಕ 289). ಬೊೞಿದು ಮೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತ, ಲೇಪ್ಯಾದಿಕರ್ಮ 344).

ಬೊೞಿಯುವಿಕೆ bŏḻiyuvikĕ. Smearing, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಬೊೞಿಸು bŏḻisu. = ಬೞಿಸು 2. (My.).

ಬೋ bô. (= ಭೋರ್). A sound used in bawling or shouting (My.); a sound in imitation of the howling of wind passing through holes or doors, and of the noise of a river or stream (My.).

ಬೋಕಿ bôki. A potsherd (My.; Tĕ. ಬೊಚ್ಚೆ; Tĕ. ಬೊಂಕ, a bit of a skull; ಬೋಂಕಿ, a pot). ನೂಕುವವನ ಮನೆಯೂಟಕ್ಕಿನ್ತ ಬೋಕಿಯ ಊಟ ಲೇಸು.— ನೂಕುವವನು ಹಾಕನು, ಬೋಕಿಯವನು ಕೊಡನು (Prvs.). See ತಿರು-; Prv. s. ಲೆತ್ತ.

ಬೋಗ bôga. Tbh. of ಭೋಗ (Šmd. 339; My.).

ಬೋಗಣಿ bôgaṇi. = ಬೋಗುಣಿ. (My.).

ಬೋಗಳ bôgaḷa. = ಬಯಿಗಳ್, etc. (My.).

ಬೋಗಾಱ bôgâṟa. Tbh. of ವ್ಯೋಕಾರ. (ವ್ಯೋಕಾರ, ಲೋಹಕಾರ Hlâ. MS.; see Mr. s. ಲೋಹಕಾರಕ; Râm. 5, 8, 51; C.; ಶಾಂಖಿಕ, ಕಾಮ್ಸವಿಕ, ಶಂಖುದಿನ್ದ ಕೆಮ್ಬಳೆ ಮೊದಲಾದದನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಱುವವನು Si. 389, sic!!). ಒಸೆದೆಣ್ಬು ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಮಿಸುನಿಗಿಣಿಲುಗಿಣ್ಡಿ ಹುಸಿದು ಮಾಡುವವನ ಪೂಜೆ ಬೋಗಾಱ ಪಸರವಿಟ್ಟನ್ತೆ (Sp.).

ಬೋಗಿ bôgi. Tbh. of ಭೋಗಿ (Šmd. 339 Mdb.).

ಬೋಗುಣಿ bôguṇi. = ಬೋಗಣಿ. A metal basin for washing; a metal vessel for culinary purposes (My.; Tĕ. ಬೋಗಾಣಿ, ಬೋಗಿಣಿ, ಭಗೋಣಿ); a vessel of stone for culinary purposes (B. 3, 58; Mhr. ಬಗುಣೇಂ, a certain metal vessel for culinary purposes).

ಬೋಡ bôḍu-a3. A toothless man (ಅದ್ವಿಜ Mr. 389; My.; *cf.* ಬೋಱ 2, ಬೊಕ್ಕ 1 & 2; Tĕ. also: tuskless; Mhr. ಬೋಡಕಾ, = Tĕ. ಬೋಡ, ಬೋಡಿ, bare, uncovered, as the head, the person; bare about the crop, as a tree; destitute of the usual appendages, as a cow's head without horns, or with short horns; a hand without fingers, a hill without trees, a house without roof;—a widower).

ಬೋಡತರ bôḍatara. = ಬೋಱತರ. (ಮುಕ್ತ ಗನ್ಧೆ, ಆವೇಗಿ, etc., ಅನನ್ತನ ಗೊಣ್ಡೆ Si. 156; Tĕ. = Sphaeranthus indicus Wight., ಶ್ರಾವಣಿ, ಮುಣ್ಡಿ, or St. & Pl. = Sphaeranthus hirtus Willd.).

ಬೋಡಿ bôḍi. (= ಬೋಱ). A toothless woman (My.). **2,** one who is bare, or destitute of hairs, of a juṭṭu, or of horns (Tĕ.). — ಬೋಡಿಆಕಳು. -ಆಕಳು. A hornless cow (My.). — ಬೋಡಿಜಂಗಮ. A jaṅgama who has no juṭṭu (as is the rule with all of them). ನಾಡ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೋಡಿಜಂಗಮನೆಲ್ಲಿ? (Prv.). — ಬೋಡೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A hornless she-buffalo (My.).

ಬೋಡು bôḍu. (= ಬೋಱು). A toothless state. — ಬೋಡುವಾಯ್. -ಬಾಯ್. A toothless mouth (Rsv. 5, after 55).

ಬೋಣಿ bôṇi. = ಬೋಣಿಗೆ. The first sale of goods (for ready money) occurring after the dawning of the day; handsel (My., Tĕ.; Mhr., H. ಬೋಹಣೀ). ಬೋಣಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದರೆ ಜಾಣನಾಗ ಬೇಕು.— ಬೋಣಿಗೆ ಇತ್ತ ಹಣ್ಣು ಕಾಣಿಕೆಯಾಯಿತು (Prvs.).

ಬೋಣಿಗೆ bôṇigĕ. = ಬೋಣಿ. (My.).

ಬೋಣ್ಡಾ bônḍâ. A ball of horse gram, salt, chillies, etc. fried in oil (My., also ಬೋಣ್ಡು; Mhr. ಬೋಣ್ಡ, a spherical follicle or capsule, etc.).

ಬೋದಿಗೆ bôdigĕ. = ಬೋದುಗೆ. A piece of wood or stone on a pillar between it and the beam supported by it: an abacus (architrave, capital; Šsv. 1, 70; J. 17, 23; My.; Tĕ. ಬೋದಿಯೆ, ಬೋದೆ; M. ಪೋದಿಗೆ; T. ಪೋದಿಗ್ಯೆ, ಪೋರಿಗ್ಯೆ). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ನೆಱಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱೆ (Sp.).

ಬೋದು bôdu. 1. P. p. of ಬೊಯಿ 1. (My.).

ಬೋದು bôdu. 2. Rankness or luxuriance in growth without inward substantiality; rank fruits (as badanĕ, savutĕ, etc.) without substance or taste; pithless rankness of the body (My.; Tĕ. ಬೋದುಗಾ, plump, bulky). ಬೋದು ಬೆಳದ ಹೊಲ ಹಾದೀಲಿದ್ದರೇನು? ಬೀದೀಲಿದ್ದರೇನು?— ಬೋದುಹೊಲ ಬಾಧೆಗೆ ಕಾರಣ (Prvs.).

ಬೋದುಗೆ bôdugĕ. = ಬೋದಿಗೆ. (My.). ವಜ್ರದೊಳ್ ಕಮ್ಬಂಗಳ್, ಲ ಲಲಿತಪಜ್ಜೆಗಳ ತೊಲೆ, ರನ್ನಬೋದುಗೆಗಳು (Č. Bp. 5, 48).

ಬೋದೆ bôdĕ. — ಬೋದೆಹುಲ್ಲು. The Roussa or ginger grass, growing on hills, Andropogon martini Roxb. (St. & Pl.).

ಬೋಧ bôdha. = ಬೋಧೆ. Making known, informing, instructing; instruction; — awakening, arousing. 2, understanding; — becoming awake; — perception, apprehension; — knowledge, wisdom. See Kâvy. III, 3, B, 30; IV, 2, 16; Nn. 1; B. 4, 183; ಅನು-.

ಬೋಧಕ bôdhaka. Causing to know, instructing, explaining, teaching; an instructor, a teacher (ಸೂಚಕ Mr. 526); *denoting, indicating, signifying;* arousing. See ಪ್ರ-. ಬೋಧಕನಾದರೆ ಸಾಧಕ ಮಾಡಲಿ! ಹಾದಿಗೇನು ಅಡ್ಡಿ? (Prv.).

ಬೋಧಕರ bôdha-kara. An awakener: *a minstrel who wakes a prince or chief in the morning with music.*

ಬೋಧನ bôdhana. Making known, explaining, instructing, teaching; arousing. See ಪ್ರ-, ಸಮ್-.

ಬೋಧನೆ bôdhanĕ. = ಬೋಧನ. (My.). ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಿದಿ ಅಲ್ಲಾಡೀತೇ? (Prv.).

ಬೋಧಿ bôdhi. Knowing; causing to know; teaching. 2, the tree under which a man becomes a buddha, *the aśvattha or the sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಬೋಧಿತ bôdhita. Made known, explained, declared; — instructed. (Bp. 55, 19; My.).

ಬೋಧಿದ್ರುಮ bôdhi-druma. *The sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin.

ಬೋಧಿಸು bôdhisu. To make known, to explain, to teach, to point out, to instruct, to apprise. ಅವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸು (My.). See Bp. 1, 61; 3, 23; 4, 68; 13, 22; 24, 19; 39, 11; 51, 2; 57, 7; B, 4, 51. 186.

ಬೋಧೆ bôdhĕ. = ಬೋಧ. (Bp. 37, 63; My.). ಬೋಧೆ ಕೊಡು (Bp. 50, 41). See ಶುದ್ಧ-.

ಬೋನ bôna. Boiled rice; food (ಭಿಸ್ಸೆ, ಭಕ್ತ, ಅನ್ಧಸ್, ಅನ್ನ, ಓದನ, ದೀದಿವಿ Si. 315; My.; Tĕ.; T. ಪೋನಗ; see ಪೊಂಗಲು). ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲುಬೋನ, ನೀಡಿದ್ದು ಹಾಲುಬೋನ. — ಬೋನವಾದರೆ ಹೀನನಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). See Cpr. 5, 110; 6, after 86; Abh. P. 7, after 49; 16, after 63; Bp. 14, 11; 24, 23; 27, 15. 49; 33, 13; 47, 17; 57, 1; Bh. 1, 10, 25. — ಬೋನದ ಕೇತಿರಾಜ. N. (Bp. 59, 5).

ಬೋನ bôna. (= ಬೋಸಿ 1). A certain metal vessel for culinary purposes (My.; see ಕರ-; *cf.* ಬೋಗುಣಿ).

ಬೋನಗಾರೆ (bôna-kârĕ). = ಬೊನಗಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಪಿಣ್ಡೀತಕ, ಮರುವಕ, ಶ್ವಸನ, ಕರಹಾಟಕ, ಶಲ್ಯ, ಮದನ Nr.; Si. 134).

ಬೋನಗಿತ್ತಿ bôna-gitti. A woman who cooks for strangers and travellers (My.). ಛಲರೆ, ಬೋನಗಿತ್ತಿ! ಅನ್ನರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಅಬ್ರ! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಬೋನಾಸಿ bônâsi. = ಬವನಾಸಿ. (My.).

ಬೋನು bônu. ಬೋನ್. = ಬೋರ. A trap (ಹೋಟಿಲ್ Mr. 380; ಉನ್ಮಾಥ, ಕೂಟಯನ್ತ್ರ Si. 343; ಕೂಟ 415; My.: Tĕ.; T. ಪೊಟಿ, ಪೋನ್; see ಇಲಿ-).

ಬೋನ್ದು bôndu. = ಬುನ್ದು, etc. ಬೋನ್ದು ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಗೋನ್ದು ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಬೋಯ bôya. = ಬೋಯಿ, etc. (My.; Tĕ.; B. 5, 40. 286).

ಬೋಯಿ bôyi. = ಬೋಯ, ಬೋವ q. v., ಬೋವೆ. A class or people who are palanquin-bearers and fishermen (B. 4, 9; My.; Tĕ., M.; Mhr., H. ಭೋಈ). ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೊಟಿಯೋ ಬೋಯಿಯರ್ಕಳು ಕಟಾಂ ಹುಡುಕ್ಯಾರೇ? (Prv.). See Prv. s. ಸತ್ತಿಗೆ. 2, a surname of Oḍḍas (My.).

ಬೋರ bôra. = ಬೋನು. (ಗಜಾದಿಗಳ ಪಿಡಿಯಲೆನ್ದು ಕಟ್ಟದ ಪಾಶಪಟ್ಟವಿಶೇಷಂಗಳು, ಕೂಟಯನ್ತ್ರ Nr.).

ಬೋರ bôra. = ಬೋರೆ. (Mhr.). 2, a colour of horses: chesnut (Mhr.); a chesnut horse (Bp. 59, 40). ತುರಂಗಂ ಮಾಸೆ ಬೋರಂ (Mr. 275). 2, N. (My.).

ಬೋರಂಗಿ bôrangi. A kind of larger insect with brown wings (S. Mbr.).

ಬೋರಲ bôrala. = ಬೊರಲು 2, ಬೋರಲು, ಬೋರ್ಲ, ಬೋರ್ಲು. (A turning over, a roll, see ಪೊರಳ್): upside down, topsyturvy (Tĕ. ಬೋರ್ಲ). — ಬೋರಲ ಬೀಳು. To fall with the head downward or on the face, as a person; to be upset or overturned, as a vessel, etc. (My.). — ಬೋರಲ ಹಾಕು. To put a vessel upside down (My.).

ಬೋರಲು bôralu. = ಬೋರಲ, etc. See ಬೊಕ್ಕ-.

ಬೋರೆ bôrĕ. A hill, a hillock (My.; Si. 105; Te. ಬೋಡು; Tĕ. ಬೋರು, great, large; T. ಪುರೈ, height; ಪೋರ್, a heap, *cf.* ಬುಗುಡು); — a swelling, as from a blow (My.; Bp. 38, 58).

ಬೋರೆ bôrĕ. = ಬಾರೆ 1, etc. Tbh. of ಬದರಿ. The jujube-tree and its fruit (ಸೌವೀರ Mr. 120; My.; Tu. ಬೊಗೂರಿ). 2, chesnut colour. ಬೋರೇ ವರ್ಣದ ಎರಳೆ (ಕದಲಿ Si. 169). See ರಾಯ-. — ಬೋರೆಕಾಯಿ. An unripe jujube or a jujube berry (B. 2, 17). — ಬೋರೆಗಿಡ. The jujube tree (ಕುವಲ Si. 498; ಕರ್ಕನ್ಧು, ಕೋಲಿ, ಬದರಿ G.). ಬೋರೇ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಾರೇ ಹಣ್ಣು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಬೋರೆಮರ. (ಕರ್ಕನ್ಧು, ಬದರಿ, ಕೋಲಿ Si. 129). — ಬೋರೆಹಣ್ಣು. (ಕೋಲ, ಕುವಲ, ಫೇನಿಲ, ಸೌವೀರ, ಬದರ, ಘೋಣ್ಟೆ Si. 130; ಬದರ G.). ಬೊಕ್ಕೆಗೆ ಮುದ್ದು ಬೋರೆ ಹಣ್ಣೇ? (Prv.).

ಬೋರ್ಲ bôrla. = ಬೋರಲ, etc. See ಬೊಕ್ಕ-.

ಬೋರ್ಲು bôrlu. = ಬೋರ್ಲ, etc. See ಬೊಕ್ಕ-.

ಬೋಲ bôla. = ವೋಲ. (Si. 334; see Mr. s. ಬೋಳು).

ಬೋವ bôva. = ಬೋಯಿ, etc. 2, a bôyi chief, a foreman (Bh. 6, 2, 18). ಮನುಷ್ಯರ ಹೊಱುವವರ್ ವಹಿಕರ್, ಅವರ ಹಿರಿಯವಂ ಬೋವನಕ್ಕುಂ (Mr. 381). See ಬಣ್ಡಿ-; ಸೇನ-; Prv. s. ವಿದ್ಯಾ.

ಬೋವತನ bôvatana. Leadership (Bh. 5, 1, 45).

ಬೋವು bôvu. = ಭೋಗಿ 1. See ಬಿಳೀ ಬೋವು.

ಬೋವೆ bôvĕ. = ಬೋಯಿ, etc. ಬೋವೆಯರವ (ಬೆಸ್ತ G.).

ಬೋಸರ bôsara. False, feigned or pretended courtesy, flattery (ಮಿಥ್ಯಾವಿನಯ Ct. I, 41; T. ಪೋದರ).

ಬೋಸರಿಸು bôsarisu. (= ಬುಜ್ಜಯಿಸು, ಬೋಳಯಿಸು, etc.). To show feigned respect, to flatter; to coax (ಮಿಥ್ಯಾದರ Smd. Dh.). See Bp. 11, 28; 15, 31; 18, 7; 47, 30; V. 8, 25).

ಬೋಸಿ bôsi. 1. (= ಬೋನ). A certain metal vessel for culinary purposes (My.).

ಬೋಸಿ bôsi. 2. Tbh. of ಭೋಷ. (My.).

ಬೋಹಣಿಸು bôhaṇisu. To tune, as a maddaḷe (Bp. 12, 41).

ಬೋಹರಿಸು bôharisu. To surround (Râm. 5, 8, 49; Mhr. ಭೋವಡಣೇಂ, to whirl, etc.; ಭೋವರಾ, a whirligig, etc.).

ಬೋಳಯಿಸು bôḷayisu. = ಬುಲ್ಲವಿಸು, etc., (ಬೋಸರಿಸು), ಬೋಳಯ್ಸು, ಬೋಳವಿಸು. To court, to coax, to caress, to fondle, to pat. ಬೋಳಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಸ್ಡೊಡನುನಯದಲ್ಲಿ ಐ ಎಮ್ಬು ಅವ್ಯ

ಯಿಮಕ್ಕಂ (Nr.). ಹಾಲನೆಬಿಡರೆ ಕುಡಿಯಲೊಲ್ಲದ ಬಾಲಕನ ತೆಱಿನ ನ್ತೆ ಮನವಿದು ಕೇಳಲೊಲ್ಲದು ಹಿತವನಱಿಯದ ಮೂರ್ಖನನ್ನದಱಿ; ಬಾಲಕಿಯನುಪಲಾಲಿಸುವ ಪೋಲ್ ಬೋಳಯಿಸಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಮಾಡಲು ಮೇಲೆ ಮೇಲದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಳ ತೊಡಗುವದು (Abhâ. 1, 7). See Grj. 2, after 106; Bp. 2, 33; Ršv. 6, after 11, twice; Râm. 3, 6, 48.

ಬೋಳಯಿಸುಹ bôḷayisuha. Courting, etc. (ಅನುನಯ, ಖಲು Nr.).

ಬೋಳಯ್ಸು bôḷaysu. = ಬೋಳಯಿಸು, etc. (Râm. 3, 7, 24; J. 2, 14; 12, 51).

ಬೋಳವಿಸು bôḷavisu. = ಬೋಳಯಿಸು, etc. (Bh. 8, 24, 49).

ಬೋಳೆತನ bôḷĕtana. Simplicity, silliness (B. 5, 42; Mhr. ಭೋಳಾ, simple, weak, silly; see s. ಬೊಲ್ಲ).

ಬೋೞ್ bôḷ. A (sort of) bow (ಚಾಪ Šmd. I).

ಬೋೞ bôḷa. 1. Death (ಮಿತ್ತು Šmd. I; ಮೃತ್ಯು Bhn. 20; Râm. 4, 3, 17; T. ಮುಂಚು, ಮೂಚು, Tĕ. ಬುಂಗು, ಬ್ರುಂಗು, to die; *cf.* ಪೊನ್ನು).

ಬೋೞ bôḷu-a3. 2. A man with a bald or shaven head; bald, shaven; uncovered (ಮುಣ್ಡ Šmd. I; ಮುಣ್ಡ, ಮುಣ್ಡಿತ Nr.). ಟಿಣ್ಟೇ ಬೋೞ ಮದನ ಗೋಪಾಲ (Prv.).— ಬೋೞಂಗಡಲೆ. -೦-ಕಡಲೆ. N. of a medicinal plant (My.). — ಬೋೞಜಂಗಮ. = ಬೋಡಿಜಂಗಮ. (My.). — ಬೋೞದಲೆ. -ತಲೆ. A shaven, bald head (My.); an uncovered head (My.). — ಬೋೞದಾಸಯ್ಯ. Dâsayya with a shaven head (see Prv. s. ಮೇಲುಗೋಟಿ). — ಬೋೞದೇವರು. A bald or crownless deity or idol. See Prv. s. ಜಡೆದೇವರು. — ಬೋೞಪತ್ರಿ. A common roadside plant, Erigeron asteroides Roxb. (Z.). — ಬೋೞಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. ಬಾಱೇ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನ ಬೇಕಾದರೆ ಬೋೞಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕೇ? (Prv.). — ಬೋೞಮುಣ್ಡೆ. A shaven, bald head (Abh. P. 4, 81). — ಬೋೞಮಾಳಿಗೆ. The flat roof of a house without a balustrade (My.).

ಬೋೞ bôḷa. = ಬೋೞು. Tbh. of ಪೋಲ. (ಒನ್ದು ಔಷಧಿ Šmd. I; ಗೋಲರಸ, ಪಿಣ್ಡ, etc. Nr.).

ಬೋೞತರ bôḷatara. = ಬೋಡತರ, q. v. Sphaeranthus hirtus Willd. (ಮುಣ್ಡಿ Šmd. I; ವತ, ಮುಣ್ಡಿ, ಭಿಕ್ಷು Mr. 130; Sk. ಮುಣ್ಡೀ, ಭಿಕ್ಷು, ಶ್ರಾವಣೀ, ಮಹಾಶ್ರಾವಣಿಕಾ & ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ are synonyms of doubtful meaning).

ಬೋೞಿ bôḷi. (= ಬೋಡಿ). A head-shaven woman, a widow (My.). ಬೋೞಿ ತುಱುಬ ನೆನೆಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.— ಬೋೞಿಗೆ ಹಾೞುಮನೆ ಆದರೇನು? ಕೂೞು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸರಿ. — ಬೋೞಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ. — ಬಾೞಿಗೆ, ಕಾಳಿಯಾದರೇನು? ಬೋೞಿಯಾದರೇನು?, ನೀರು ಹೊಯಿದರೆ ಸರಿ. — ಬೇಳೇ ಸಾರಾದರೆ ಬೋೞಿಗೆ ಆಗದೇ? — ನೀಳದೞ ನೆರಳೂ ಬೋೞಿಯ ಮಾತೂ ಗಾಳಿಯ ಹಾಗೆ. — ಬಣ್ಣಾರದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ, ಬೋೞಿಮುಣ್ಡೇ ಮೞಿ ಬಿದ್ದ. — ಕೂೞು ತೆಗದ ಮೇಲೆ, ಬೋೞೀ ಮಗ! ಅನ್ದರೆ, ಕೇಳ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ಬೋೞಿಸು bôḷisu. To shave (especially the head, Šmd 223; My.; Mhr. ಬೋಡಣೇಂ). ಬೋೞಿಸಿದುದು (ಮುಣ್ಡಿತ, ಪರಿವಾಪಿತ Nr.). ಬೋೞಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಮುಣ್ಡಿತ, ಪರಿವಾಪಿತ Si. 376). ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರಿಗೆಲ್ಲ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋೞಿಸದೇ ಬಿಡರು. — ತಿರುಪತಿಕ್ಷಾರಕರು ತಲೇ ಬೋೞಿಸಿದ ಹಾಗೆ (who cunningly first shave only a small portion of the head of their customers, Prvs.). See ತಲೆ-; Bp. 38, 14; B. 4, 165. 167; Šmd. s. ಮೂಗೋೞು (where ಬೋೞಿಸು = ಬೋೞಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು?). — ಬೋೞಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To have one's head shaved (C.).

ಬೋೞಿಸುಹ bôḷisuha. Shaving (ಕ್ಷೌರ, ಭದ್ರಾಕರಣ, ಮುಣ್ಡನ, ವಪನ Hlâ.).

ಬೋೞು bôḷu. (= ಬೋಡು). A bald, close-shaved state;—a bare, roofless, leafless, treeless state. — ಬೋೞುತಲೆ. = ಬೋೞದಲೆ. ತಲೇ ಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯದ ಬೋೞುತಲೆಯವನು (ಮುಣ್ಡ, ಮುಣ್ಡಿತ Si. 198). — ಬೋೞುಬೆಟ್ಟ. A treeless hill (My.). — ಬೋೞುಮನೆ. A roofless house. ಬೋೞುಮನೆ ಗಾಳಿಗೆ ಅಂಜೀತೇ? (Prv.). — ಬೋೞುಮರ. A leafless tree (My.). — ಬೋೞುಮುಣ್ಡೆ. A close-shaved widow. ಬಾೞುವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋೞುಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಬೋೞುಹಾರುವ. A vaidika Brâhmaṇa with an uncovered head (My.). ಆನೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಕುದುರೆ ಕಡಿಯುವೆನೇ? ಅಶ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯೇ ಸರಿ! ತಾನಿನ್ನಾರ್ಯರನ್ನ ಕಡಿಯಲಿ? ಅನ್ದರೆ ಕಡಿಯಲೇ ಬೋೞು ಹಾರುವನ! (Prv.).

ಬೋೞು bôḷu. = ಬೋೞ. (ಬೋಲ Mr. 144).

ಬೋೞೆ bôḷĕ. 1. An arrow with a point or head in the form of a flower-leaf (ಒನ್ದಮ್ಬಿನ ಭೇದಂ Šmd. I; ಶರಭೇದ Bhn. 20; ಕ್ಷುರಪ್ರ Mr. 296; Bh. 8, 23, 15). — ಬೋೞೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ಬೋೞೆ. (Bh. 8, 24, 49; Ššv. 3, 26). ಕ್ಷುರಪ್ರ ಎಮ್ಬುದು ಬೋೞೆಯಮ್ಬು; ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ, ಕ್ಷುರಪ್ರ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳವು ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಭೇದದ ಮೊನೆಯ ಅಮ್ಬುಗಳು (Hlâ.).

ಬೋೞೆ bôḷĕ. 2. (= ಬೋೞು). The state of being without hair, etc. — ಬೋೞೆಯ. -ಅ3. A male who has no eye-lashes (for shutting the eyes), whose eyes are always open: a deity (ಬಿಡುಗಣ್ಣವ, ಅಗಸವಟ್ಟಿಗ, ಸಗ್ಗಿಗ, ಬರ್ದಿಲ, ಸುರ Šm. 9; ಅಮರ Bhn. 63). See Šmd. s. ನೀಟ್ಟಿರಿಸು. — ಬೋೞೆಯರೋಜ. -ಓಜ. The teacher of the gods: Bṛihaspati (ಗುರು Šm. 17).

ಬೌದ್ಧ bauddha. (fr. ಬೋಧ & ಬುದ್ಧ). Relating to intellect or understanding. 2, relating to Buddha (Si. 48). 3, a Buddhist, a follower of the religion of Buddha; a Buddha (ಜತಕಾಮ, ಬುದ್ಧ Nn. 44; ಬುದ್ಧ Mr. 23). 4, the ninth avatâra of Vishṇu (Mr. 19). ಬೌದ್ಧನಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು (Prv.). See Bp. 50, 18. 20. 62. 65; 51, 55; 53, 10. 51.

ಬೌದ್ಧತಪ bauddha-tapa (= tapas). The world of Bauddhas (? ಚೈತ್ಯ Mr. 485).

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ bauddha-dharma. The religion of Buddha (B. 4, 213).

ಬೌದ್ಧಮಾರ್ಗ bauddha-mârga. The Buddhistic (Jaina) ways or customs (Bp. 50, 60).

ಬ್ಯಗ್ರ byagra. = ವ್ಯಗ್ರ. (Bp. 22, 15).

ಬ್ಯಸನ byasana. = ವ್ಯಸನ. (Bp. 22, 26; 44, 64).

ಬ್ಯಾ byâ. (= ಬೇ 2). The cry of a goat (S. Mhr.; *cf.* ಬೆಕ್ಕರಿಸು, ಮೇ 3). — ಬ್ಯಾ ಆ ಅ. The bleat of a sheep (S. Mhr.).

ಬ್ಯಾಕುಲ byâkula. = ವ್ಯಾಕುಲ. (Bp. 41, 16).

ಬ್ಯಾಕುಲಿತ byâkulita. = ವ್ಯಾಕುಲಿತ. (Bp. 58, 60).

ಬ್ಯಾಲ byâla. = ವ್ಯಾಲ. (Bp. 59, 33).

ಬ್ರಜ braja. = ವ್ರಜ. (Ch. v. 307). See ತಿಱಿ-.

ಬ್ರಣ braṇa. = ವ್ರಣ. (Bp. 60, 28).

ಬ್ರತ brata. = ವ್ರತ. (Nn. 82; Bp. 44, 23; 60, 28; see ದೃಢ-). — ಬ್ರತಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person who violates any religious vow (Bp. 45, 20).

ಬ್ರತಿ brati. = ವ್ರತಿ. ಬ್ರತಿಗಳ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ); ಬ್ರತಿಗಳ ಆಸನವು (ವೃಷಿ Hlâ.).

ಬ್ರತೆ bratĕ. = ವ್ರತೆ. See ಪತಿ-.

ಬ್ರಧ್ನ bradhna. Reddish yellow, bay, fallow. 2, *the sun.* 3, = ಬುಧ್ನ, the root of tree. 4, the body. 5, *one of Śiva's attendants;* Śiva. See ವಿಷ-.

ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ brahaspati. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿ. (My.; B. 5, 174).

ಬ್ರಹ್ಮ brahma. = ಬರಮು, ಬರ್ಮ, ಬೊಮ್ಮ, ಬೊರ್ಮ. A vedic text or mantra. 2, *the vêdas* (ವೇದ, ಚತುರ್ವೇದ Nn. 79; ವೇದ Mr. 502). 3, the aggregate of the śâstras (ಆಗಮ ತತಿ, ಆಗಮಗಳು 79). 4, *religious knowledge* (ಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ 79). 5, good, pure conduct (ಚಾರಿತ್ರ, ಶುದ್ಧಮಹ ಚರಿತ್ರ 79). 6, that which is very graceful, pleasant, serene (ಸುಲಲಿತ, ನಿರ್ಮಲವು 79). 7, *liberation from mundane existence or further transmigration* (ಮೋಕ್ಷ, ಮುಕ್ತಿ 79). 8, *the practice of austerity or penance.* 9, food (ಓದನ, ಅಶನ 79). 10, *the impersonal essence and source of all being, the substratum of the world* (ವಸ್ತು 502). 11, the soul of the universe (ಅಧ್ಯಾತ್ಮವು 502, neuter, ಬ್ರಹ್ಮವು; *cf.* No. 15).—(from here *masculine,* ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಬ್ರಹ್ಮನು): 12, *a Brâhmaṇa* (ವಿಪ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ 79; ದ್ವಿಜ 502). 13, *Brahmâ, the personal deity, the first deity of the Hindu triad,* the creator (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮನು 79; ಅಜ 502; Bp. 54, 64). 14, a man who knows the highest truth (ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ, ಪರಮಾರ್ಥವ ಬಲ್ಲಾತನು 79). 15, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮನು, ಆತ್ಮನು 79; *cf.* No. 11). 16, the chief or best (ಮುಖ್ಯನು 79). 17, Vishṇu, Kṛishṇa (ಶ್ರೀನಾರೀಕಾನ್ತ, ಕೃಷ್ಣನು 79). — ಬ್ರಹ್ಮಂ. = ಬ್ರಹ್ಮಾ. (Čh. p. 96 in two MSS.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಣ್ಟಿ. = ಬಹ್ಮಗನ್ಡಿ. (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಣ್ಟು. The peculiar knot made by Vaishṇavas in joining the two ends of the sacrificial thread (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗನ್ಡಿ. = ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಿ. (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಗಮ್ಬಿ. -ಕಮ್ಬಿ. The fastening together of the ends of a dôtra, etc. by sewing, after having severed the worn out back part (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಾ. The metrical foot - - (Čh.).

ಬ್ರಹ್ಮಕಂಕಣ brahma-kaṅkaṇa. A kind of lute. See Nr. s. ಬಾಜಿಸು.

ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ brahma-kalpa. The age of Brahmâ. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ತಪುರಾಣ brahma-kaivarta-purâṇa. = ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ. (Bp. 43, 76; Vivêkacintâmaṇi 1, 17; My.).

ಬ್ರಹ್ಮಗಣ brahma-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ brahma-čarya. Religious studentship, the condition of a young Brâhmaṇa in the first period of his life. 2, *religious self-restraint, abstinence, chastity.* 3, a religious student. ಇನ್ದ್ರಿಯವ ನಿಗ್ರಹಿಸೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ brahma-čâri. A Brâhmaṇa who practises chastity, especially *a religious student or young Brâhmaṇa in the first period of his life, from the time of his investiture with the sacrificial thread till he marries and becomes a householder.*

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ brahma-jñâna. Knowledge of the soul of the universe. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ brahma-jñâni. One who possesses the knowledge of the universal soul. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ brahmaṇya. *Fit for a Brâhmaṇa.* 2, *the Indian mulberry tree, Morus indica* (see Si. 131). 3, the grass Saccharum munja Roxb.

ಬ್ರಹ್ಮತಿ brahmati. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (Bp. 54, 39).

ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ brahma-têjas. The glory or lustre supposed to surround a Brâhmaṇa; the glory or power of Brahma. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯ brahmatya. = ಬ್ರಹ್ಮತಿ.

ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯಕಾರಿ brahmatya-kâri. The murderer of a Brâhmaṇa (Bp. 40, 55).

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ brahmatva. The office of a Brâhmaṇa or chief priest;—the state or condition of a Brâhmaṇa, brahmanhood. 2, *identification with, or the state of, Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಿ brahma-daṇḍi. A thistle growing on roadsides, Echinops echinatus D. C. (Z.; My.).

ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ brahma-darbhĕ. *Bishop's weed, Ligusticum ajowan* Roxb. (see ಓಮು and ಯವಾನಿ).

ಬ್ರಹ್ಮದಾರು brahma-dâru. *The Indian mulberry tree, Morus indica.* 2, the tree Ficus religiosa Lin. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಪಣ್ಡಿತ brahma-paṇḍita. N. (Bp. 56, 42).

ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ brahma-putra. N. of a river. 2, *a kind of vegetable poison.*

ಬ್ರಹ್ಮಪುರ brahma-pura. The town of Berhampore (B. 3, 21).

ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿ brahma-puri. A city the inhabitants of which are Brâhmaṇas (Bp. 56, 45).

ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು brahma-bandhu. *A contemptible Brâhmaṇa;* a Brâhmaṇa only in name (ದ್ವಿಜಾಧಮ Mr. 254).

ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು brahma-bindu. *A drop of saliva sputtered while reciting the vêda.*

ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ brahma-bruva. = ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ. (ಪಾರ್ವನೆನೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯಂ ತೋಱ ಬಾಳ್ವಿಂ Mr. 254).

ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯ brahma-bhûya. *The becoming Brahma, identification or identity with Brahma, absorption into Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮಮೇಡಿ brahma-mêḍi. (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, etc., ಕಲ್ಲತ್ತಿ, ಕಾಗಿಮೇಡಿ Si. 137).

ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ brahma-yajña. *The recital of vedic texts.*

ಬ್ರಹ್ಮರನ್ಧ್ರ brahma-randhra. A suture or aperture in the crown of the head and through which the soul is said to escape on death. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮರಶ್ಮಿ brahma-raśmi. The rays of light, or splendor, of Brâhmaṇas (Bh. 1, 10, 2).

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ brahma-râkshasa. A kind of evil demon, a fiend of the Brâhmaṇas, the ghost of a Brâhmaṇa who in his lifetime indulged a haughty and disdainful spirit. (J. 16, 23. 28. 29; My.). ಅರಳೀ ಮರಾ ನೋಡಲೋ? ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ್ನ ನೋಡಲೋ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ brahma-lôka. The world, or heaven, of Brahmâ. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವನ್ತ brahma-vanta. A possessor of religious learning: a Brâhmaṇa (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ brahma-varčasa. Divine splendor or glory: *eminence resulting from the study and observance of the*

vêdas. 2, a man possessing that eminence (ಆಚಾರಮಾರ್ಗ ತನ್ನುವನಬ್ರವನ್ ಆವನೊರ್ವಂ Mr. 248).

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ತನ brahma-vartana. The profession or conduct of Brâhmaṇas (Bp. 55, 42).

ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ brahma-vidyĕ. Knowledge of Brahma: the vêda and vêdânta (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವೀಣೆ brahma-vîṇĕ. A sort of lute (My.).

ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ brahma-vṛiksha. *The tree Butea frondosa* Roxb. (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತುಗ Mr. 115). ಅಶ್ವತ್ಥಾಕಾರಮಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷಂ (ಲೋಧ್ರ, ತೂದ, ಪೂಗ, ಕ್ರಮುಕ Nr.).

ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ brahma-vaivarta-purâṇa. = ಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ತ ಪುರಾಣ. N. of a Purâṇa, containing prayers and invocations addressed to Kṛishṇa, descriptions of Vṛindâvana, etc., with tedious narratives about Kṛishṇa and his love for the gôpîs and Râdhâ.

ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಸ್ತ್ರ brahma-śiras-astra. N. of a mythical weapon. (Śśv. 5, 45).

ಬ್ರಹ್ಮಶೌಚ brahma-śauča. An unnecessarily dilatory procedure in making ablutions after easing nature (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯ brahma-sâyujya. *Intimate union or identification with Brahma.*

ಬ್ರಹ್ಮಸು brahma-su. ಬ್ರಹ್ಮಸೂ. Brahmâ's son: Kâma. 2, *Aniruddha, the son of Kâma.*

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ brahma-sûtra. *The sacrificial thread.* 2, the vêdânta sûtras.

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವ brahma-sva. Property (money, lands, etc.) belonging to Brâhmaṇas. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಹತಿ brahma-hati. = ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (J. 20, 2).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ brahma-hatya. = ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (J. 7, 14; My.).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ brahma-hatyĕ. = ಬೊಮ್ಮೇತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ. Killing a Brâhmaṇa (Sk.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ brahma-añjali. *Joining the hollowed hands together while repeating the vêda, in token of homage.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ brahmâṇi. *The śakti or personified female energy of Brahmâ, the wife of Brahmâ.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡ brahma-aṇḍa. = ಬೊಮ್ಮಾಣ್ಡ. The egg of Brahmâ: the universe. (Bp. 2, 15; J. 13, 47). ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡವಾದನ್ಥಾದ್ದು ಗುಡಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡದೀತೇ? (Prv.). 2, a great quantity, excess (My.). — ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಕಾಯಿಗಿಡ. (ಉದುಮ್ಬರ, etc., ಅತ್ತಿಮರ, ಹುಟುವುಳ್ಳ ಅಂಜೂರ Si. 126).

ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಘಟ brahmâṇḍa-ghaṭa. The universe looked upon as a large earthen jar (J. 4, 18).

ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಪುರಾಣ brahmâṇḍa-purâṇa. N. of a Purâṇa, containing an account of the egg of Brahmâ and the future kalpas. (Bp. 43, 76).

ಬ್ರಹ್ಮಾನನ್ದ brahma-ânanda. Joy in Brahma, rapture of absorption in Brahma. (My.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಮ್ಲಿಕೆ brahma-âmlikĕ. The monkey-bread tree, Adansonia digitata L. (St. & Pl.).

ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣ brahma-arpaṇa. Recitation of a mantra at the end of a śrâddha, dedicating all its ceremonies to Brahma (My.). ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣವೋ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಾಸನ brahma-âsana. *A particular posture suited to devout religious meditation.*

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ brahma-astra. = ಬೊಮ್ಮಾಸ್ತ್ರ. N. of a fabled weapon which deals infallible destruction. (J. 15, 16; 18, 6). 2, a particular kind of incantation. ಗುಬ್ಬೀ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ? (Prv.).

ಬ್ರಹ್ಮಿ brahmi. = ಬೊಮ್ಮಿ. Vishṇu. 2, the plant Aloe perfoliata (? ತುಷ್ಟಿ, ಸ್ಮರಣೆ Mr. 130, one MS ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, another one ಸ್ಮರಣೆ; in Sk. ಬ್ರಹ್ಮಿ is "a kind of vegetable", and "the plant Clerodendrum siphonanthus").

ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ brahmêti. Tbh. of ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. (My.). 2, one who has killed a Brâhmaṇa (My.). ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಮಾಡುವವನು ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ಇಕ್ಕ್ಯಾನೇ? — ಒಡಲುರಿಯೊನ್ದು ಕಡೆ, ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ಕಾಟವೊನ್ದು ಕಡೆ. — ಕೋಪ ತಾಪಾ ತನ್ನು, ತಾಪ ಬ್ರಹ್ಮೇತೀ ತನ್ನು (Prvs.). See Prv. s. ಕಾಸು 2.

ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಗಾಱ brahmêti-gâṟa. A man who kills or has killed a Brâhmaṇa (My.; see Prv. s. ಅಗಾತ್ಯಗಾಱ).

ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರ brahma-îśvara. A form of Śiva (Bp. 43, 49; 50, 19; 54, 64).

ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶ brahma-upadêśa. Instruction in, or communication of, mantras (J. 5, 30), especially of the gâyatrî (My.).

ಬ್ರಾತ brâta. = ವ್ರಾತ. (Bp. 34, 6; 52, 46).

ಬ್ರಾನ್ಡಿ brândi. Brandy (Si. 348; My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮ brâhma. *Relating to Brahma or Brahmâ.* 2, brahmanical. 3, a Brâhmaṇa (Mr. 254; My.; see ನೆಲದಮ ದುರ್ಗಣಿಸು; Prv. s. ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ). 4, a form of marriage, that in which the bride, duly adorned and furnished, is bestowed freely on the bridegroom. 5, *the part of the hand sacred to the vêda, situated at the root of the thumb.*

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ brâhmaṇa. = ಬರಾಮಣ, ಬಿರಾಮಣ. Brahmanical. 2, *a man who has vedic knowledge and acts according to it, a priest, a Brâhmaṇa* (Mr. 254; Bp. 55, 38). 3, that portion of the vêda which contains the sacrificial ritual together with legends and old stories (and to which the upanishads are attached). ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬಾರದೇ? — ಕರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು, ಬಿಳೀ ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬ ಬಾರದು. — ಜನಿವಾರ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಾ ಕ್ಷಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದನೇ? (Prvs.). See Sp. s. ಸರಿಪಾಲು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ brâhmaṇatva. Brahmanhood, the state or condition of a Brâhmaṇa, the rank or dignity of a Brâhmaṇa. (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ brâhmaṇa-bruva. = ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರುವ. *Calling one's self a Brâhmaṇa, a Brâhmaṇa only in name, a Brâhmaṇa by birth but not by attention to his duties.* See Hlâ. s. ಪಾರ್ವ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕೆ brâhmaṇa-yashṭikĕ. *The shrub Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿ brâhmaṇa-vṛitti. The conduct or practice of Brâhmaṇas (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥ brâhmaṇa-artha. The dinner at a śrâddha (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ brâhmaṇi. A woman of the brahmanical caste. (My.). 2, *the shrub Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ brâhmaṇikĕ. = ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ. (My.). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ವುದು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಅವಧ್ಯ Hlâ.).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ brâhmaṇya. The state or rank or business of a Brâhmaṇa, the dignity of a Brâhmaṇa, brahmanhood. 2, *a multitude or assembly or congregation of Brâhmaṇas.* See Bp. 55, 39. 41.

ಬ್ರಾಹ್ಮಿ brâhmi. *The śakti or personified energy of Brahmâ.* 2, *Sarasvatî, Brahmâ's wife.* 3, *the moon-plant, Asclepias acida* Roxb. (see Si. 156). 4, the shrub Clerodendrum siphonanthus R. Br. 5, Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ.

ಬ್ರಾಹ್ಮೀಮುಹೂರ್ತ brâhmî-muhûrta. Tbh. of ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ brâhmya. = ಬ್ರಾಹ್ಮ. 2, = ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ (Bp. 3, 62. 71).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಪುರಾಣ brâhmya-purâṇa. N. of a Purâṇa, revealed by Brahmâ to Daksha, for the promotion of the worship of Krishṇa. (Bp. 43, 76).

ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಮುಹೂರ್ತ brâhmya-muhûrta. The hour preceding sun-rise, dawn.

ಬ್ರುವ bruva. Saying, speaking; calling one's self by a name without any real title to it. See ಬ್ರಹ್ಮ-, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-.

ಬ್ರೈಹೇಯ braihêya. = ಪ್ರೈಹೇಯ. (Čpr. 1, 89).

ಭ್ BH

ಭ್ bh. The forty-fourth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21. 23). In Kannaḍa it is used only in a few imitative sounds, *e. g.* in ಭೋರನೆ (22); it appears in a few Tadbhavas, and in a few other words together with ಬ್ (24).

ಭ bha. The letter ಭ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಭ bha. Shining; appearing; likeness, resemblance, see ತನ್ತು-, ನಿ-. 2, *a star* (Mr. 37). 3, N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 363). 4, the number 4 (Mr. 349). 5, the number 27.

ಭಂ bhaṁ. = ಭು, etc. (My.).

ಭಕಾರ bha-kâra. The letter or syllable ಭ (Šmd. 11).

ಭಕುತಿ bhakuti. = ಬಕುತಿ. Tbh. of ಭಕ್ತಿ (Šmd. 336 Mdb.). — ಭಕುತಿ ಗಿಕುತಿ reit. (Bp. 60, 21).

ಭಕ್ತ bhakta. = ಬಕುತ, ಬಗುತ. Assigned, allotted, apportioned, distributed;—shared, divided;—occupied with;—attached to, devoted to. 2, a man devoted to, a follower of, a worshipper, a votary (Bp. 22, 46; 38, 63; 53, 20. 68; 55, 21; 57, 66). Feminines ಭಕ್ತೆ (Bp. 40, 9; 48, 27; 57, 7. 56. 66; Ršv. 13, after 95), ಭಕ್ತಳು (My.). ಭಕ್ತನಾದವಗೆ ಬಕ್ಕರಿ ಸಿಕ್ಕದೇ?—ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ತಕ್ತನಿಗೆ ಕತ್ತಿ (Prvs.). 3, dressed, cooked; *boiled rice;* food; a meal.

ಭಕ್ತತನ bhaktatana. The state of being a votary, devotedness (Bp. 3, 61).

ಭಕ್ತವತ್ಸಲ bhakta-vatsala. Kind to worshippers, etc. (J. 11, 36).

ಭಕ್ತವತ್ಸಲತೆ bhakta-vatsalatĕ. Kindness shown to worshippers, etc. (Ššv. 4, 70).

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ bhakta-siktha. *A mouthful of rice kneaded into a ball.*

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥಕ bhakta-sikthaka. = ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥ. *A lump or boiled rice, etc.* See ಅಗುಳು.

ಭಕ್ತಿ bhakti. = ಬಕುತಿ, ಭಕುತಿ. Allotment, partition, division, separation; separating into; division, share; the being a part of, belonging to. 2, *devotion, devotedness, attachment, loyalty, loving faith;* love, affection, fondness for; reverence, homage, worship (ನೇರಿದು Čt. I, 75, o. r. ನೇರಿತು; Bp. 57, 65; 60, 47). ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಉಕ್ತಿ (Prv.). See Prv. s. ಭಯ.

ಭಕ್ತಿಕ bhaktika. Relating to worship or devotion (Bp. 5, 7).

ಭಕ್ತಿತ್ರಯ bhakti-traya. Devotion to guru, linga and jangama (Bp. 6, 9; 21, 2; 36, 3; 39, 71; 61, 70).

ಭಕ್ತಿದೀಪಕ bhakti-dîpaka. A lamp of devotion (Bp. 8, 17).

ಭಕ್ತಿಭಾವ bhakti-bhâva. A devoted mind (Ššv. 4, 101).

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ bhakti-mârga. The way of loving faith, etc. (Bp. 47, 56; My.).

ಭಕ್ತಿರಸ bhakti-rasa. Sense of devotion, feeling of loving faith (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ Nn. 124; My.).

ಭಕ್ತಿವನ್ತ bhakti-vanta. A man who possesses devotion, loving faith, or loyalty; a pious, religious man (My.).

ಭಕ್ತಿವಾಸನೆ bhakti-vâsanĕ. Knowledge of former devotion derived from memory (Bp. 50, 63; 61, 80; My.).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನ bhakti-vihîna. = ಭಕ್ತಿಹೀನ. (My.).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತಿಕೆ bhakti-vihînatikĕ. = ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ. (Bp. 60, 57).

ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತೆ bhakti-vihînatĕ. = ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ. (My.).

ಭಕ್ತಿಶಕ್ತಿ bhakti-śakti. The power of devotion (Bp. 58, 14).

ಭಕ್ತಿಹೀನ bhakti-hîna. Lacking in, or devoid of, devotion, piety, etc.;—a man lacking in devotion, etc. (Bp. 3, 82; 50, 64; 53, 20; My.). Feminines ಭಕ್ತಿಹೀನೆ, ಭಕ್ತಿಹೀನಳು (My.).

ಭಕ್ತಿಹೀನತೆ bhakti-hînatĕ. The state of being without devotion, etc. (Bp. 36, 16; My.).

ಭಕ್ಷ bhaksha. = ಬಕ್ಕ, ಬೊಕ್ಕ. Eating; drinking; a man who eats, etc.;—an eatable, especially one that has been seasoned in ghee (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತಾಳಿಸಿದವೆಲ್ಲ ಭಕ್ಷವೆನಿಕ್ಕು Mr. 216); food; drink, beverage. See ಸರ್ವ-. ಭಕ್ಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು.—ಬಗೆ ಬಗೇ ಭಕ್ಷ ಬಯಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ?—ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ದವಗೆ ಮೋಕ್ಷ (Prvs.).

ಭಕ್ಷಕ bhakshaka. Eating, an eater, one who feeds or lives upon;—*voracious, gluttonous.* See ತಿನಾಳಿ.

ಭಕ್ಷಕಾರಿ bhaksha-kâri. A glutton (ತಿನಾಳಿ Mr. 231).

ಭಕ್ಷಣ bhakshaṇa. = ಬೊಕ್ಕಣ. *Eating.* 2, an eatable, especially a sweetmeat (My.). 3, a drinking vessel.

ಭಕ್ಷಣೆ bhakshaṇĕ. = ಭಕ್ಷಣ. ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಭಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ನಕ್ಷತ್ರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.).

ಭಕ್ಷಿತ bhakshita. *Eaten, devoured;*—food. (Bp. 61, 93).

ಭಕ್ಷಿಸು bhakshisu. To eat; to devour (Bp. 25, 16; 43, 69; My.).

ಭಕ್ಷ್ಯ bhakshya. Eatable, edible; an eatable, food, a cake, etc. (Bh. 1, 10, 24. 25; J. 6, 44). 2, water.

ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರ bhakshya-kâra. *A baker.*

ಭಗ bhaga. *The sun* (ತಪನ, ಸೂರ್ಯ Nn. 52; ಸೂರ್ಯ Mr. 515). 2, fate, destiny (ಅಹನ್ಯಾದು 52, o. r. ಅಹನ್ಯಾದುದು);—*good fortune, happy lot, prosperity, affluence* (ಐಶ್ವರ್ಯ 52; 515). 3, *dignity, majesty, excellence* (ಶ್ರೀ 515); *glory, fame* (ಕೀರ್ತಿ 52; ಯಶ 515). 4, *strength, vigour* (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ 52; ವೀರ್ಯ 515). 5, magnanimity (? ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ 52; 515). 6, *effort, energy.* 7, radiance, splendour (ಕಿರಣ, ತೇಜಸ್ 52; ಭರ್ಗ 515). 8, *love, affection.* 9, purity (ಪವಿತ್ರ, ಶುದ್ಧಮಪ್ಪುದು 52). 10, knowledge (ಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ 52; ಜ್ಞಾನ 515). 11, law, religion, etc. (ಧರ್ಮ, ಸುಧರ್ಮ 52; ಧರ್ಮ 515). 12, freedom from worldly passion (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 52; ವೈರಾಗ್ಯ 515). 13, an ascetic (ಸಂಯಮಿ, ಯತಿ 52; ಯೋಗಿ 515). 14, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ 52; 515). 15, *the female organs of generation* (ಯೋನಿ 52; 515). 16, prayer, etc. (ಜಪ, ಸ್ತೋತ್ರ 52). 17, that which is about to become (ಭವಿತವ್ಯ 52). 18, a deity (ಗೀರ್ವಾಣ, ದೇವತೆ 52).

ಭಗಣ bha-gaṇa. *The whole multitude of stars or constellations* (ದ್ವಿಜ, ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ Nn. 36; ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ್ 40; ಮಾನ್ Šm. 99); *the zodiac.* 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಭಗದತ್ತ bhaga-datta. N. of a prince (Šmd. 203; Bh. 7, 4 sum.).

ಭಗನ್ದರ bhaga-n-dara. = ಭಗೇನ್ದ್ರ. *A disease in which fistulas and ulcerous holes form in the private parts* (Mhr.). ಬಾಯಿನ್ದ (by touch with the mouth) ಬನ್ದು ಭಗನ್ದರ (Prv.). 2, N. of a ṛishi.

ಭಗವತ್ bhaga-vat. Possessing fortune; glorious; *venerable;*—the revered one, a deity; *a Buddha; a Jina:* Šiva; Vishṇu, Kṛishṇa.

ಭಗವತಿ bhaga-vati. *Durgâ or Pârvati.* 2, Lakshmî.

ಭಗವದ್ಗೀತೆ bhagavat-gîtĕ. Kṛishṇa's song, N. of an episode in the Mahâbhârata. (My.).

ಭಗವನ್ತ bhaga-vanta. Tbh. of ಭಗವತ್. A venerable man;—a god;—a common N. (B. 5, 132. 134; My.).

ಭಗವಾನ್ bhaga-vân. Masculine form of ಭಗವತ್. A venerable man, etc.;—the ṛishi Bharadvâja (Mr. 257).

ಭಗಿನಿ bhagini. The happy or fortunate one: *a sister.* 2, a woman in general.

ಭಗಿನಿಜ bhagini-ja. (ಭಗಿನೀಜ). A sister's son (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಸೋದರಳಿಯ Mr. 314).

ಭಗಿನೀಪತಿ bhaginî-pati. *A sister's husband.*

ಭಗೀರಥ bhagîratha. N. of a king of Ayôdhyâ who brought down the Ganges (ಭಾಗೀರಥೀ) from heaven to earth, etc. (J. 4, 28). ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತನ್ದ; ನಗರದವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗಾ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಭಗೇನ್ದ್ರ bhagêndra. Tbh. of ಭಗನ್ದರ. (C.).

ಭಗ್ಗನೆ **bhagganĕ.** = ಪಕ್ಕನೆ. (ಆಕಸ್ಮಿಕ, ಒಮ್ಮಿನ್ದೊಮ್ಮೆ G.).

ಭಗ್ನ bhagna. Broken;—routed, defeated;—impaired, destroyed;—disheartened, disappointed (ರುಗ್ನ, ಭಿನ್ನ, ಕೆಟ್ಟುದು Mr. 448). ನಗ್ನದವನ ನಾಚಿಕೆ ಭಗ್ನವಾಗುವದು (Prv.).

ಭಗ್ನಪ್ರಾರ್ಥನ bhagna-prârthana. One whose prayer has been fruitless or in vain (Čpr. 5, after 101).

ಭಗ್ನಮನಸು bhagna-manasu. A broken heart: discouragement, disappointment (My.).

ಭಗ್ನಮಾನಸ bhagna-mânasa. Broken-hearted: discouraged, disappointed (My.).

ಭಗ್ನಶೃಂಗ bhagna-śriṅga. *Having broken horns.*

ಭಂಗ bhaṅga. = ಬಂಗ, (ಬನ್ನ). *Breaking,* dividing, splitting, etc. 2, a break, a breach;—a chasm, a fissure, a division;—a fragment;—breaking to pieces, taking to pieces, separation, analysis. 3, falling to pieces, *fall, downfall, ruin, destruction.* 4, *defeat, overthrow, discomfiture;*—distress, trouble (My.). 5, disappointment. 6, humiliation. 7, flight. 8, bowing, bending, stretching, knitting (the brow); a bend (ಕೊಂಕು Nn. 132, o. r. ಭಗ್ನ), a fold (of a garment). 9, a wave (ವೀಚಿ, ಕಿಱುದೆರೆ Mr. 406; J. 6, 2). 10, falsehood, deceit, fraud. See ಅ-. — ಭಂಗ ಪಡಿಸು. To ruin, to defeat, etc. (My.). — ಭಂಗ ಪಡು. To be ruined, defeated, troubled, disappointed, or humiliated (My.). See Prv. s. ಭ್ರಮರ. — ಭಂಗಬಡು. = ಭಂಗ ಪಡು. (Bp. 51, 83). ತುಂಗಭದ್ರೆಗೆ ಮಂಗ ಹೋದರೆ ಭಂಗಬಡೋದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). ಹಂಗಿನರಮನೆಗಿನ್ತ ಇಂಗಡದ ಗುಡಿ ಲೇಸು; ಭಂಗಬಟ್ಟುಮ್ಬ ಬಿಸಿಯನ್ನಕಿನ್ತಲು ತಂಗಳವೆ ಲೇಸು (Sp.). — ಭಂಗ ಮಾಡು. = ಭಂಗ ಪಡಿಸು. (My.). See Nr. s. ಪರಬಲ. — ಭಂಗಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಭಂಗಬಡು. (Bp. 18, 22; 51, 75; 54, 11).

ಭಂಗಶ್ಲೇಷ bhaṅga-ślêsha. = ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ. A kind of pun in rhetorical diction caused by means of words, letters, or cases (Kâvy. III, 3, B, 147. 162).

ಭಂಗಾರ bhaṅgâra. (Šmd. 24). = ಬಂಗಾರ, etc. (ಸುವರ್ಣ, ಹೈರಣ್ಯ Nn. 44). ದೊರೆಯಿಲ್ಲದ ಭಂಗಾರಂ (ಕೀಟ್ Šmd. I).

ಭಂಗಿ bhaṅgi. = ಬಂಗಿ 1, q. v. Breaking, fracture;—bending, incurvation; undulation;—a wave;—a crooked path;—circumlocution;—irony, wit, repartee;—mere appearance or semblance: *pretext, trick, fraud* (Râm. 1, 5, 29; Bh. 1, 7, 41; J. 5, 60);—*a way, a manner, a kind, a mode, a shape* (ಪರಿ, ವ್ಯಾಕೃತಿ Hlâ. MS.; ಛನ್ದ, ವ್ಯಾಕೃತಿ Mr. 445; see ವ್ಯಾಕೂತಿ; Kâvy. 1, 5, 45).

ಭಂಗಿತ bhaṅgita. = ಭಗ್ನ. See Bp. 50, 77; ಮಾನ-, ವಿ-.

ಭಂಗಿಸು bhaṅgisu. (Šmd. 63. 92). To break (v. t.), to ruin, to destroy, etc. (Bp. 18, 53; 22, 14; 54, 36; J. 7, 57. 59; 8, 45; 10, 11).

ಭಂಗುರ bhaṅgura. Apt to break, fragile; frail, transitory; changeful, variable. 2, *crooked, bent;* a bend; curved, curled;—fraudulent, crafty, dishonest. See Kâvy. V, 950; Čpr. 5, after 39; Bp. 40, 59; ಅ-.

ಭಂಗೆ bhaṅgĕ. = ಬಂಗಿ 2. *The common hemp plant, Cannabis sativa* Lin.

ಭಂಗ್ಯ bhaṅgya. *A field of hemp.*

ಭಜಕ bhajaka. A worshipper, a votary. (My.). ಭಜಕಂ (one is a worshipper) ದೈವದಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳಡೆ (Šś. 55).

ಭಜನ bhajana. Dividing, sharing (see ವಿ-); division (also in arithmetic, My.). 2, serving, adoring, adoration, worship, devotion;—the act of waiting or attending upon;—repeating the name or names of a god as an act of worship (Mhr.; My.).

ಭಜನೆ bhajanĕ. = ಭಜನ. (Bp. 40, 36; 50, 48; 60, 58; My.). See Prv. s. ಭೋಜನ.

ಭಜಿಯಿಸು bhajiyisu. = ಭಜಿಸು. (Šśv. 4, 117).

ಭಜಿಸು bhajisu. To adore, to worship, etc. (Bp. 1, 30; 3, 81; 6 sum.; 24, 77; 41 sum.; 41, 26; 43, 78; 47, 4; 50,

54; 52, 25; 54, 60; 58, 23; 60, 51; 61, 52. 67; J. 1, 11; 2, 19; 8, 41; 15, 23; My.). 2, to repeat the name or names of a god as an act of worship (My.). — ಭಜಿಸು ಭಜಿಸು. rep. (Bp. 6, 30).

ಭಂಜಕ bhanjaka. One who breaks or destroys (My.); what breaks or destroys.

ಭಂಜನ bhanjana. The act of breaking or destroying (ದಹನ, ಸುಡುಹ Mr. 48); routing; removing, dispelling;—paining, afflicting;—checking, arresting. See ಪ್ರ-.

ಭಂಜನೆ bhanjanĕ. = ಭಂಜನ. (J. 13, 29).

ಭಂಜಿಕೆ bhanjikĕ. Breaking. See ಶಾಲ-. 2, = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ, a wooden puppet, a doll, in ಆಕೃತಿಯ ಭಂಜಿಕೆ (J. 10, 11).

ಭಂಜಿತ bhanjita. (= ಭಗ್ನ). Broken, etc. (J. 5, 25).

ಭಂಜಿಸು bhanjisu. To break (v. t.); to discomfit, to humiliate, to dishonour (ಅಪಮಾನ Šmd. Dh.). See Šmd. 244; Grj. 2, after 106; Bp. 23, 26; 36, 43; 51, 60; 56, 22.

ಭಟ bhaṭa. = ಬಟ 1 No. 1, ಬಣ್ಬ 2, etc. *A warrior, a soldier;* a valiant man, a hero (ಶೂರ, ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಕಲಿ, ವೀರ Mr. 230). ಸೆಣಸುವ ಭಟರಾರ್? (Šmd. 177). 2, *a man of a barbarous tribe* (see Hlâ. s. ಬೇಡ 1).

ಭಟಗರ್ಜನೆ bhaṭa-garjanĕ. The roaring or battle-cry of warriors (ಬೊಬ್ಬೆ Bhn. 44).

ಭಟಾಗ್ರಣಿ bhaṭa-agraṇi. A chief or leader of warriors, a hero (ಭೀಮ, ವೀರಭಟ Nn. 5).

ಭಟಿತ್ರ bhaṭitra. *Roasted on a spit.*

ಭಟ್ಟ bhaṭṭa. = ಬಟ 1 No. 2, ಬಟ್ಟ 2. Any learned man (Brâhmaṇa), doctor or philosopher, used also as a title (My.);—best, excellent. 2, a hereditary panegyrist, a bard, an encomiast.

ಭಟ್ಟಾರಕ bhaṭṭâraka. *Venerable, respectable;* a noble lord, a great and learned man; a sage (Čpr. 1, 35; Abh. P. 16, after 39).

ಭಟ್ಟಿ bhaṭṭi. N. of an author. (My.).

ಭಟ್ಟಿನಿ bhaṭṭini. *A woman of high rank, a queen, but not the consecrated one.*

ಭಣಿತ bhaṇita. = ಬಣಿತೆ. Sounded, uttered, spoken, said; called, named; talking, talk, conversation.

ಭಣಿತಿ bhaṇiti. = ಭಣಿತ. Speech, talking, talk, discourse. (R.).

ಭಣ್ಟಾಕಿ bhaṇṭâki. (also ಭಣ್ಡಾಕಿ). *The egg-plant, Solanum melongena* Lin. (see ಬದನೆ).

ಭಣ್ಡ bhaṇḍa. 1. = ಬಣ್ಡ 3. Tbh. of ಭಾಣ್ಡ. See ಭಣ್ಡಾರ. ಭೈತ್ರದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಭಣ್ಡ (ಅತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.).

ಭಣ್ಡ bhaṇḍa. 2. = ಬಣ್ಡ 4. A jester, a buffoon, an actor, a mime, a mimic. 2, N. of a particular mixed caste.

ಭಣ್ಡನ bhaṇḍana. = ಬಣ್ಡಣ. Armour, mail. 2, war, battle. 3, evil, wickedness, mischief.

ಭಣ್ಡಾರ bhaṇḍa1-âra1. = ಬಣ್ಡಾರ. Tbh. of ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ (Šmd. 383. 24; ಕೋಶ Nr.; ಹರಿ, ಕೋಶ Nn. 10; ಕೋಶ 52; ಗಂಜ, ಕೋಶ 104; ಕೋಶಗೃಹ Kk. 47; ಕೋಶದ ಗೃಹ Šm. 37; ಕೋಶ Mr. 518; ಧನಾಶ್ರಯ Nn. 133; Mhr.; see Bp. 31, 11; 42, 13; Č. Bp. 47, 40; Bh. 1, 8, 64; 2, 4, 9; J. 3, 26; 4, 67; ಮಾಣಿಕ-). ಧನಧಾನ್ಯಂ ತೀವೆ ಭಣ್ಡಾರದೊಳ್ ನಡಿಪಂ ಭಾಗ್ಯದ ಕರ್ತನಯ್! (Sš. 96).

ಭಣ್ಡಾರಿ bhaṇḍâri. = ಬಣ್ಡಾರಿ. The overseer of a store-house; a treasurer (see Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ; Bp. 3, 86; 5, 18; 22, 59; 27, 77; 30, 5; 55, 8; 57, 88. 90; 59, 29; 60, 2. 62).

ಭಣ್ಡಾರಿಗ bhaṇḍâriga. = ಭಣ್ಡಾರಿ. (Čpr. 7, after 151).

ಭಣ್ಡಿ bhaṇḍi. *A climbing herb, yielding a red dye, Bengal madder, Rubia munjista* Roxb.

ಭಣ್ಡಿಲ bhaṇḍila. Fortunate, happy, prosperous, auspicious;—fortune, welfare. 2, a messenger. 3, an artizan. 4, *the tree Mimosa sirissa* (seeressa) Roxb. (see ಬಾಗೆ).

ಭಣ್ಡೀರ bhaṇḍîra. = ಭಣ್ಡಿಲ. See ಬಾಗೆ. (My. Amara).

ಭಣ್ಡೀರಿ bhaṇḍîri. *Bengal madder, Rubia munjista* Roxb.

ಭಣ್ಡೀಲ bhaṇḍîla. = ಭಣ್ಡೀರ. See ಬಾಗೆ. (My. Amara).

ಭತ್ತ bhatta. = ಬತ್ತ 1, etc.

ಭತ್ವ bhatva. The letter or syllable ಭ (Šmd. 368).

ಭದ್ರ bhadra. = ಬದ್ದರ. *Good, well, prosperous, happy, auspicious* (ಮಾಂಗಲ್ಯ, ಶಿವ Nn. 6; ಸುಮಂಗಲ, ಶುಭ 99). 2, *favourable, propitious, gracious, kind, friendly, good, excellent* (ಒಳ್ಳಿತು, ವೃಷಭ Hlâ. MS.); excellence, greatness (ಅಲಘು, ಗುರುತ್ವ 99). 3, *pleasant; lovely, beautiful.* 4, safeness; safe, secure; firm, strong, as a cloth, a rope (My.). 5, prosperity, happiness, welfare, good fortune, fortune. 6, *a bull, an ox* (ಪುಂಗವ, ಗೂಳಿ 99). 7, *a particular kind of elephant;* an elephant (ಮದೇಭ, ಆನೆ 99). 8, gold. 9, a cutting, a gap, a chasm (ಛೇದನ, ಶ್ವಭ್ರ 99). 10, N. 11, N. of a musical instrument (see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ). ಭದ್ರಾ ಮಾಡಿದಷ್ಟೂ ನಿದ್ರೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). 12, = ಭದ್ರಪೀಠ. (Bh. 1, 7, 17).

ಭದ್ರಕ bhadraka. Good; fine, handsome, beautiful. 2, N. of two vrittas (Čh.).

ಭದ್ರಕಾಲಿ bhadra-kâli. ಭದ್ರಕಾಳಿ. The šakti or personified energy of Šiva: Pârvatî, Durgâ (Č. Bp. 32, 43; My.).

ಭದ್ರಕುಮ್ಭ bhadra-kumbha. *A (metal) jar filled with water from a holy place* (see Si. 268).

ಭದ್ರಗಜ bhadra-gaja. A favourite royal elephant (J. 5, 4).

ಭದ್ರದಾಯಕ bhadra-dâyaka. The bestower of welfare: god (My.).

ಭದ್ರದಾರು bhadra-dâru. *A sort of pine, Pinus deodora* Roxb.

ಭದ್ರಪದೆ bhadra-padĕ. N. of the third and fourth lunar asterisms (see ಭಾದ್ರಪದೆ).

ಭದ್ರಪರ್ಣಿ bhadra-parṇi. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಭದ್ರಪೀಠ bhadra-pîṭha. A splendid seat; a throne (ಸಿಂಹಾಸನ Mr. 262).

ಭದ್ರಬಲೆ bhadra-balĕ. *The shrub Paederia foetida* Lin.

ಭದ್ರಮಣಿ bhadra-maṇi. A beautiful precious stone (Râm. 1, 13, 6).

ಭದ್ರಮಣ್ಟಪ bhadra-maṇṭapa. A fine nuptial shed (My.; Bh. 1, 14, 1; J. 31, 14); a beautiful shed erected on other festive occasions (Ršv. 13, after 61).

ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ bhadra-mustaka. = ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ, q. v. *A kind of sedge, Cyperus hexastachyus* Rottl. (the root of the grass Cyperus pertenuis Roxb. = ಗುನ್ದ್ರ q. v.).

ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ bhadra-mustĕ. = ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ. (ಮುಸ್ತಕ, ಕುರುವಿನ್ದ, ಜಲದ Hlâ.; ನೀಳವಾದ ತುಂಗೇ ಗಡ್ಡೆ, ಉದ್ದಾನೇ ತುಂಗೇ ಮುಸ್ತೆ Si. 162). ಕೆಮ್ಪುಛಾಯೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ (ಭದ್ರಮುಸ್ತಕ, ಗುನ್ದ್ರ, ದೊಪ್ಪಾನೇ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ 162).

ಭದ್ರಯವ bhadra-yava. *The seed of Wrightia antidysenterica* R. Br.

ಭದ್ರಶ್ರೀ bhadra-šrî. *The sandal tree;* sandalwood.

ಭದ್ರಾ bhadrâ. N. of the second, seventh and twelfth days (tithis) of the lunar fortnight. (My.).

ಭದ್ರಾಕರಣ bhadrâ-karaṇa. Making beautiful: *the act of shaving.* ಭದ್ರಾಕರಣ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಭದ್ರವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಭದ್ರಾಕಾರ bhadra-âkâra. A beautiful form (J. 16, 5).

ಭದ್ರಾಕೃತಿ bhadra-âkṛiti. = ಭದ್ರಾಕಾರ. (J. 1, 3).

ಭದ್ರಾಕ್ಷ bhadra-aksha. A particular seed of which beads are made. (My.).

ಭದ್ರಾಂಗಿ bhadra-aṅgi. A woman with a beautiful body (Grj. 3, after 91).

ಭದ್ರಾತಕ bhadrâtaka. A kind of sedge, Cyperus hexastachyus (ಘನ, ಗೇಕು Nn. 15; ಗೇಕು Mr. 138).

ಭದ್ರಾವತಿ bhadrâ-vati. ಭದ್ರಾವತೀ. N. of a town (J. 2, 34. 36). — ಭದ್ರಾವತೀಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. Yauvanâśva, the king of Bhadrâvatî (J. 4, 56; 5, 4).

ಭದ್ರಾಶ್ವ bhadra-aśva. N. of a dvîpa, and of a varsha (My.). 2, N. of persons.

ಭದ್ರಾಸನ bhadra-âsana. *A splendid seat; a throne.* (Grj. 4, 39; J. 16, 2). 2, a particular posture of a devotee while meditating.

ಭದ್ರಾಸ್ತರಣ bhadra-âstaraṇa. A beautiful carpet (Bh. 1, 8, 69).

ಭದ್ರಿಸು bhadrisu. To shave (ಮುಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.).

ಭದ್ರೆ bhadrĕ. The seventh astrological division (karaṇa) of the day (My., = ವಿಷ್ಟಿ).

ಭಪ್ಪರೆ bhapparĕ. Well done! bravo! (ಪೂತುರೆ, ಶಾಬಾಸು G., Cb.; *cf.* ಭಾಪುರೆ).

ಭಯ bhaya. *Fear, alarm, dread, apprehension; dismay, fright, terror* (ಅಳಲ್ Čt. I, 7; ಎಳಲ್ II, 19; ಅಳಲು, ಪೆಳಲ್, ಅದಿರ್ಪು Kk. 42; ಅಳ್ಕು, ಬೆಗಡು 83); danger, peril, risk, jeopardy. 2, one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15). ಭಯದಿನ್ದ ಭಕ್ತಿ, ನಯದಿನ್ದ ಯುಕ್ತಿ.—ಬತ್ತಲೆಯಿದ್ದವಗೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ನಯವಾಗಲಿ ಭಯವಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲದವ ದಯವೇನು ಮಾಡ್ಯಾನು?—ಭಯವಾದ ವಸ್ತು ನಯವಾದರೂ ನಮ್ಬ ಕೂಡದು.—ನಯದಿನ್ದಲಾಗದ್ದು ಭಯದಿನ್ದಲಾದೀತೇ?—ಭಯವಾದ್ದು ನಯದಿನ್ದ ಲಯವಾದೀತೇ? (Prvs.). See ಅಕ್ಕುಳಿಸು, ಅಗಿ, ಅಂಜು, ಅಳಲ್, ಅಳ್ಕಲ್, ಅಳ್ಕು, ಕೋಡು, ಜೀಲ್, ತಲ್ಲಟಿ, ಪೆಳಲ್, ಬಿಗುರ್, ಬೆರ್ಚಿಸು, ಬೆರ್ಚು, ಬೆಳ್ಕಲ್, ಮಣಿ, ಸುಗಿ; Prv. s. ಭ್ರಾನ್ತಿ. — ಭಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To become afraid or alarmed (Bp. 18, 56; Dp. 59, 5; B. 5, 57). — ಭಯಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. = ಭಯಗೊಳ್. (ಅಗಿ, etc. Ŝs.; Śśv. 4, 7; J. 26, 63). ತಮ ತಮಗೆ ಭಯಂಗೊಣ್ಡರ್ (Śmd. 292). — ಭಯಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To frighten, to alarm. ಮಧುಮಾಸಕೇಸರಿ ವಿಯೋಗಿಗಳೆಮ್ಬ ಮೃಗಂಗಳಂ ಭಯಂಗೊಳಿಸಿದುದು (Śmd. 81). — ಭಯ ತಟ್ಟು. Fear to touch, strike or seize. ಅವನಿಗೆ ಭಯ ತಟ್ಟಿತು (My.). — ಭಯ ಪಡಿಸು. = ಭಯಂಗೊಳಿಸು. (My.). — ಭಯ ಪಡು. To fear, to be alarmed (My.). ಬಲವಿದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ (Prv.). — ಭಯ ಬಡಿ. = ಭಯ ತಟ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಭಯ ಬಡಿಯಿತು (My.). — ಭಯ ಭಕ್ತಿ. Fear and devotion (Bp. 23, 27; 29, 24; 45, 14; 46, 46; 47, 59; B. 4, 143; C.). ಭಯಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವ ದಯವೇನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.). — ಭಯಮುಟ್. -ಉಟ್. Fear to arise (Čpr. 5, 81). — ಭಯಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಭಯ ಪಡು. (Čpr. 6, 39). — ಭಯಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಭಯಗೊಳ್. (Rśv. 5, after 19). — ಭಯವನಾನ್. -ಅನ್. = ಭಯಗೊಳ್. (ಅಗಿ, ಅಳ್ಕು, ಬಳ್ಕು, ಬೆಮರ್, ಸುಗಿ, ಸುರುಳ್ Śm. 40; Kk. 72). — ಭಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಭಯಗೊಳ್. (Bp. 51, 63).

ಭಯಕಾಱ bhaya-kâṟa. = ಭಯಂಕರ. (ವ್ಯಾಲ Nn. 74).

ಭಯಂಕರ bhaya-ṅ-kara. Fear-causing, terrifying; *fearful, formidable, terrible.*

ಭಯಂಕರತನ bhayaṅkaratana. The state of being formidable (ವಿಷಮ Čb.).

ಭಯಂಕರಧ್ವನಿ bhayaṅkara-dhvani. A terrible voice. See ಗರ್ಜಿಸು.

ಭಯಂಕರಿ bhayaṅkari. A formidable woman. (J. 16, 35).

ಭಯಂಕಾರಿ bhaya-ṅ-kâri. Vîrabhadra (ವೀರ, ದಕ್ಷಾರಿ, ಶರಭ, ವೀರಭದ್ರ Mr. 15).

ಭಯಂಕೃತಿ bhaya-ṅ-kṛiti. The causing of fear, fearfulness. — ಭಯಂಕೃತಿಗೆಯ್. To cause fear (Rśv. 6, 46).

ಭಯತ್ರಸ್ತ bhaya-trasta. Trembling for fear (My.).

ಭಯದ್ರುತ bhaya-druta. *Fleeing for fear, routed, put to flight.*

ಭಯಧ್ವನಿ bhaya-dhvani. A voice expressing fear. See ಕೀಱ್.

ಭಯನಿವಾರಕ bhaya-nivâraka. One who checks, suppresses or takes away (another's) fear (My.).

ಭಯನಿವಾರಣ bhaya-nivâraṇa. = ಭಯನಿವಾರಕ. (J. 11, 36).

ಭಯಭ್ರಷ್ಟ bhaya-bhrashṭa. Scattered in terror, put to flight. (My.).

ಭಯಭ್ರಾನ್ತ bhaya-bhrânta. Confused, perplexed or bewildered on account of fear (My.).

ಭಯರಕ್ಷೆ bhaya-rakshĕ. Saving from fear (Bp. 50, 48).

ಭಯರಸ bhaya-rasa. Fear or terror as a sentiment (Grj. 5, after 42).

ಭಯವಿಕಾರ bhaya-vikâra. Perturbation or excitement on account of fear. See ಕೆಕ್ಕಳಿಸು.

ಭಯಸ್ಥ bhaya-stha. A man who stands in fear or is afraid (My.). Feminine ಭಯಸ್ಥೆ (Abh. P. 15, after 65).

ಭಯಹರ bhaya-hara. One who removes or takes away fear (Bp. 44, 35).

ಭಯಾತುರ bhaya-âtura. Distressed with fear, agitated with alarm (Bp. 34, 11).

ಭಯಾನಕ bhayânaka. *Fearful, formidable, terrible, horrible.* 2, fear, terror (ಗುರ್ಬು, ಬಿಗುರ್ಪು Čt. II, 50). 3, *the rasa or sentiment of terror excited by poetical or dramatic composition* (Kâvy. IV, 1, 10; 2, 42. 43. 45. 52).

ಭಯಾಬ್ಧಿ bhaya-abdhi. An ocean of terror (Śśv. 4, 110).

ಭಯಾರ್ತ bhaya-ârta. Distressed with fear, alarmed (My.).

ಭಯಾರ್ತಿ bhaya-ârti. Distress from fear, alarm. — ಭಯಾರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get alarmed or frightened (Śśv. 4, 44).

ಭಯಾವಹ bhaya-âvaha. *Bringing fear or danger, causing alarm, formidable.*

ಭರ್ bhar. — ಭರ್ ಭರ್. rep. Sound in imitation of that produced by a strong wind (S. Mhr.).

ಭರ bhara. Bearing, carrying; — bringing, getting; — granting; — cherishing, upholding, supporting. 2, the act of taking or carrying, taking away, theft. 3, a burden, a load, a weight, a mass. 4, a particular weight or measure, 20 tulĕs. 5, *a large quantity, a great number, a multitude, plenty, bulk, muchness, excess* (ಅತಿಶಯ G.). 6, fulness of purpose, desire, etc. (Mhr.): desire (Bh. 4, 11, 36). ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಱು, to desire (B. 4, 12).

7, exacerbation, violent passion (Mhr.). ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಳು, to be exacerbated or irritated (B. 4, 16). 8, quickness, haste (Bp. 30, 17; 39, 62; Bh. 1, 7, 41; 1, 10, 8; J. 7, 32; 11, 11; see ಕಡು-). ಭರದಿನ್ದ ಹೋಗುವವನ ಸಂಗಡ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊತ್ತಿಯಾ? ಅನ್ದ (Prv.). — ಭರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To hasten (v. i., Abh. P. 14, after 47). — ಭರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To begin to move with speed (Rśv. 5, 78). — ಭರ ಭರನೆ. rep. In great haste (My.). ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಬುಟ್ಟಿನೇ ಹಾಟ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಭರ ಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾಸ ಕೇಳಿದ (Prvs.).

ಭರಕ್ bharak. A sound produced by cutting grass, etc. (C.).

ಭರಟ bharaṭa. A potter. 2, a servant. (R.).

ಭರಣ bharaṇa. Bearing, carrying;—supporting, cherishing, maintaining, nourishing;—nutriment;—*wages, hire.* 2, filling, filling up; filling stuff, filling material (My.; Mhr.).

ಭರಣಿ bharaṇi. = ಬರಣಿ, q. v. 2, the second nakshatra (My.).

ಭರಣ್ಯ bharaṇya. *Wages, hire.*

ಭರಣ್ಯಭುಜ್ bharaṇya-bhuj. Receiving wages, working for hire: a servant; *a hired labourer.*

ಭರತ್ bharat. Bearing, bringing; wearing, having. See ಭರದ್ವಾಜ.

ಭರತ bharata. *An actor, a dancer, a mime.* 2, N. of a muni, the author of the gandharvavêda or alankâraśâstra (every branch of dramatic writing and theatrical exhibition). 3, the science of dramatic action or of dramaturgy (Bp. 3, 42). 4, N. of a son of Daśaratha and younger brother of Râma (J. 2, 4. 55; 18, 2. 3, etc.). 5, N. of a monarch (or the first monarch) of all India (see Prv. s. ಗಣ್ಟೆ). 6, the flux of the ocean; flow (Grj. 9, 51; My.). — ಭರತ ಇಳಿತ. Flow and ebb (My.).

ಭರತಖಣ್ಡ bharata-khaṇḍa. = ಭರತವರ್ಷ. (ಭಾರತ G.; B. 3, 29; 4, 114; My.).

ಭರತಜ್ಞ bharata-jña. A man conversant with dramatic writings and rules (Bp. 59, 29).

ಭರತಪಕ್ಷಿ bharata-pakshi. (ದಾತ್ಯೂಹ, ಕಾಲಕಣ್ಠಕ, ಕೆಲವರು ನೀರುಕಾಗಿ ಅನ್ದರು Si. 173).

ಭರತವರ್ಷ bharata-varsha. The country of the monarch Bharata: India. (B. 4, 114).

ಭರತಶಾಸ್ತ್ರ bharata-śâstra. A work on every branch of dramatic writing and theatrical exhibition (Kâvy. IV, 2, 19; Bp. 19, 2).

ಭರತಾಗ್ರಜ bharata-agraja. The elder brother of Bharata: Râma. (My.).

ಭರತಾನುಜ bharata-anuja. N. of Śatrughna (J. 20, 14. 15, etc.).

ಭರತಾವರಜ bharata-avaraja. N. of Lakshmaṇa (J. 19, 30).

ಭರದಣ್ಡು bhara-daṇḍu (*i. e.* -davuḍu). = ಭರದಾಣ್ಡು. The full gallop or run (Mhr. ಭರದವಡ, ಭರಧಾಡ). — ಭರದಣ್ಡುಕುದುರೆ. A horse that runs at full speed (Si. 273).

ಭರದಾಣ್ಡು bhara-dâṇḍu. = ಭರದಣ್ಡು. (ಧೌರಿತಕ, ಬಿಟುನಡೆ Si. 274).

ಭರದ್ವಾಜ bharat-vâja. *A sky-lark.* 2, *N. of another bird* (ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ, ವಲಿಯನ ಹಕ್ಕಿ Nr.; ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ, ಹೆಗ್ಗಾಟಿ Hlâ.; Mr. 170; Br. says that it is the king-crow, a black long-tailed bird; see Si. 172). 3, N. of a ṛishi (ಭಗವಾನ್ Mr. 257; J. 1, 11; 33, 40). See ಸವ್ಯಾರಗಾನೆ.

ಭರವಸ bharavasa. = ಬರವಸ, etc. Confidence, trust (Mhr., H.; Bp. 20, 6; 23, 19; 38, 57; 43, 27; 46, 65; 47, 40; B. 5, 104; My.). ಭರವಸವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಬಣ್ಣವಾಳ ಕಳಕೊಣ್ಡ.— ಪರವಾಸ ಮಾಡುವವನ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು (Prvs.). 2, quickness, eagerness (Bp. 5, 25; 11, 21; Abh. P. 16, 13?).

ಭರವು bharavu. Eagerness (Bp. 2, 56).

ಭರಿ bhari. = ಬರಿ. Bearing; possessing; maintaining, supporting, nourishing. See ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ. — ಭರಿಕೆಯ್. (Śmd. 24). The feeding arm: the trunk of an elephant (Rśv. 6, after 11, twice; 6, 72; 13, 86).

ಭರಿತ bharita. Nourished;—*full, filled, full of* (Bp. 61, 61; B. 4, 143).

ಭರೂಟಕ bharûṭaka. (= ಚರೂಟ). *Fried meat* (ತಾಳಿಸಿದ ಅಡಗು Hlâ.).

ಭರ್ಗ bharga. Radiance, splendour, lustre, shine. 2, *Śiva.*

ಭರ್ಜನ bharjana. Roasting, frying, baking; a frying-pan. 2, annihilating. (R.).

ಭರ್ತ bharta. Tbh. of ಭರ್ತೃ. (My.; see Bp. 30, 15; 34, 4; ವಿಶ್ವ-).

ಭರ್ತಾಫೆ bhar-tâphĕ. A complete set of dancing girls and musicians (ತಾರ್ಯತ್ರಿಕ, ನಾಟ್ಯ, ಕುಣಿಯುವದು ಹಾಡುವದು ಬಾಜಿಸುವದು ಈ ಮೂಱು ಕೂಡಿದ ನಾಟ್ಯ Si. 64).

ಭರ್ತಾರ bhartâra. Tbh. of ಭರ್ತೃ (Śmd. 104; My.).

ಭರ್ತಿ bharti. = ಬರತಿ. Filled or loaded state, as of carts, vessels, ships, bags, etc. ಬಣ್ಡಿ ಭರ್ತಿಯಾಯಿತು (is filled or loaded, My.). ಬಣ್ಡಿಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡು (My.). ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವವ ಕೀರ್ತಿ ಪಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 2, the flux of the ocean (Mhr. ಭರತೀ). 3, the state of possessing many inhabitants, a market with various goods, etc. (My.; B. 4, 147). ಈ ಊರು ಭರ್ತಿಯಾಗಿದೆ (My.).

ಭರ್ತು bhartu. Tbh. of ಭರ್ತೃ (Bp. 34, 4).

ಭರ್ತೃ bhartṛi. = ಭರ್ತ, ಭರ್ತಾರ, ಭರ್ತು, ಭರ್ತ್ರು. A cherisher, a nourisher, a holder, a supporter, a protector;—a master, a lord;—*a husband;*—a chief.

ಭರ್ತೃದಾರಕ bhartṛi-dâraka. *A crown prince,* especially in the drama (ನರ್ತನದ ದೇವಿಯ ನನ್ದನ Mr. 83).

ಭರ್ತೃದಾರಿಕೆ bhartṛi-dârikĕ. *A princess* (ನರ್ತನದ ಸತಿ Mr. 83).

ಭರ್ತ್ರು bhartru. Tbh. of ಭರ್ತೃ. (Bp. 28, 65).

ಭರ್ತ್ಸನ bhartsana. Threatening; reviling;—threat, menace; *reproach, abuse.* See ತಿಟ್ಟು.

ಭರ್ಮ bharma. Support, maintenance, nourishment. 2, *hire, wages.* 3, *gold.* — ಭರ್ಮಹರ್ಮ್ಯ. A mansion of gold (Śśv. 1, 55).

ಭರ್ಮ್ಯ bharmya. Gold (ಬಂಗಾರ Ćt. I, 67, o. r. ಶೃಂಗಾರ).

ಭಲ bhala. = ಬಲ 1, ಭಲಾ. Fine! well done! bravo! (Sk. ಭಲ; Mhr. ಭಲೇಂ, ಭಲ್ಲಾ; Bp. 6, 23; My.; Tĕ., T. ಭಳಾ). See ಚಾಂಗು-. — ಭಲ ಭಲರೆ. Very fine! very well done! (Bp. 45, 51).

ಭಲರೆ bhalarĕ. also ಭಲರೇ. = ಭಳರೆ, ಭಳಿರೆ. Fine! well done! bravo! (Grj. 10, 72. 79; Bp. 20, 19; 40, 35; 44, 13; 50, 24; 56, 14; V. 14, 55; see ಚಾಂಗು-; Prv. s. ಬೋನಗಿತ್ತಿ). — ಭಲರೆ ಭಲರೇ. also ಭಲರೇ ಭಲರೆ. = ಭಲ ಭಲರೆ. (Bp. 22, 54; 26, 6; 30, 25; 52, 42; 59, 13. 47).

ಭಲಾ bhalâ. = ಭಲ. (Bp. 5, 39; see ಚಾಂಗು-). ಭಲಾ, ಜಟ್ಟೀ! ಅನ್ದರೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದ.—ಚೀ! ಎನ್ದರೆ ತನ್ನ ಭಲಾ! ಎನ್ದರು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಭಲ್ಲ bhalla. *A kind of arrow with a point of a particular shape.* 2, *a bear (cf.* ಬಳ್ಳು).

ಭಲ್ಲಕೀನಗರ bhallakî-nagara. N. (Bp. 57, 6).

ಭಲ್ಲಾತಕ bhallâtaka. *The marking-nut tree, Semecarpus anacardium* Lin. (ಮಹಾಕಾಲ, ಗೇರು Nn. 97; ಪಾವಕ, ಗೇರು 122; ಗೇರು Mr. 115).

ಭಲ್ಲಾತಕಿ bhallâtaki. = ಭಲ್ಲಾತಕ. *The marking-nut tree.*

ಭಲ್ಲುಕ bhalluka. *A bear.*

ಭಲ್ಲೂಕ bhallûka. *A bear.*

ಭಲ್ಲೇಯ bhallêya. (Šmd. 24). = ಬಲ್ಯ, etc.

ಭವ bhava. Becoming, being, state of being, existing, existence; a dwelling (see ಚೈತ್ಯಭವ). 2, arising, coming, produced or born from. 3, *birth, production, origin* (ಹುಟ್ಟುವುದು Bhn. 17). 4, a repetition of births, transmigration (ಪುನರ್ಭವ, ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ Nn. 114; ಮಗುಟಿ ಪುಟ್ಟುವುದು Mr. 474). 5, *worldly or mundane existence, life.* 6, the world. 7, a sound state of being, welfare, prosperity, health. 8, *Šiva* (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 114). 9, sign for a metrically long syllable (Čh.). See ಅನು-, ತದ್-, ಸಮ್-, etc. ನವದರೂ ಭವ ತಪ್ಪದು (Prv.). See Prv. s. ಶಿವ. — ಭವಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. One who destroys his welfare (Bp. 15, 29).

ಭವಕ್ಷಯ bhava-kshaya. One who has made an end, or makes an end, of transmigration, etc. (Bp. 61, 47).

ಭವಜನ್ಯ bhava-janya. That which is to be produced, or is produced, by birth: birth (or worldly existence) and subsequent misery (Bp. 47, 61).

ಭವತ್ bhavat. (Šmd. 100). Being, becoming;—present; present time (Kâvy. I, 5, 1-5). 2, you, your honour, your (Bp. 45, 53). See ತತ್ರ-.

ಭವತಿ bhavati. Your ladyship, lady (Čh. v. 307; My.).

ಭವತ್ಕಾಲ bhavat-kâla. Present time (Kâvy. I, 5, 17).

ಭವದೀಯ bhavadîya. Your honour's, your, thy, thine (Bp. 32, 60; Šsv. 4, 50).

ಭವದೂರ bhava-dûra. One who is distant from, or quite unconnected with, the world and its misery (Bp. 1, 7; 5, 15; 46, 74; My.).

ಭವದ್ರಾಜ್ಯ bhavat-râjya. (Šmd. 100). Your honour's kingdom.

ಭವನ bhavana. Being, existing; becoming; production, birth. 2, *a place of abode, a house, a home, a dwelling, a mansion, a residence, an edifice* (ಮನೆ Nn. 51. 59). 3, *the place where any thing grows, a field.*

ಭವನಾಮರ bhavana-amara. N. (Čpr. 5, after 80 & 89).

ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ bhavana-abhyarṇa. The proximity of a house (ವಿವಕ್ಷಿತ, ಮನೆಯ ಸಮೀಪ Nn. 103).

ಭವಪಯೋಧಿ bhava-payôdhi. The ocean of transmigration (Čpr. 7, 15).

ಭವಪಾಶ bhava-pâša. The fetters of mundane existence (Bp. 39, 10).

ಭವಪಾಶನಾಶನ bhavapâša-nâšana. One who destroys the fetters of mundane existence (Bp. 61, 55).

ಭವಬನ್ಧನ bhava-bandhana. = ಭವಪಾಶ. (Bp. 60, 51).

ಭವಭವಾನ್ತರ bhava-bhava-antara. A numerous repetition of births, transmigration (ಅಘ, ಭವಾನ್ತರ Nn. 115).

ಭವಮಾಲೆ bhava-mâlĕ. Transmigration (ಅಘ Mr. 515; Bp. 38, 67; Abhâ. 1, 39).

ಭವರೋಗ bhava-rôga. Birth or births looked upon as a disease (My.).

ಭವರೋಗವೈದ್ಯ bhavarôga-vaidya. The curer of the bhavarôga, he who liberates from transmigration: god (My.).

ಭವವಾರಾಶಿ bhava-vârâši. = ಭವಪಯೋಧಿ. (Šsv. 5, 32).

ಭವಸಪತ್ನ bhava-sapatna. An enemy of birth, etc. (Bp. 33, 1).

ಭವಸಾಗರ bhava-sâgara. = ಭವಪಯೋಧಿ. (My.).

ಭವಾನಿ bhavâni. -ನೀ. *Pârvatî, Šiva's wife.*

ಭವಾನ್ತರ bhava-antara. *Another existence;* a former existence; a future existence; transmigration (ಅಘ, ಭವ ಭವಾನ್ತರ Nn. 115).

ಭವಾನ್ಯಧೀಶ bhavânî-adhîša. Šiva (Bp. 24, 18).

ಭವಾಬ್ಧಿ bhava-abdhi. = ಭವಸಾಗರ. (Bp. 34, 47).

ಭವಾಬ್ಧಿನಾವೆ bhavâbdhi-nâvĕ. A ship for crossing the bhavâbdhi (Bp. 36, 7).

ಭವಾಮ್ಭೋಧಿ bhava-ambhôdhi. = ಭವಸಾಗರ. (J. 15, 22).

ಭವಾರಿ bhava-ari. = ಭವಸಪತ್ನ. 2, Kâma (ಅತನು Kâvy. V, 62).

ಭವಿ bhavi. = ಬವಿ. Living, being, having life and sensation; a living being. 2, a person that is subject to transmigration, a worldling, a miserable wretch (Bp. 3, 86; 21, 9; 27, 50; 28, 36; 32, 33; 40, 14; 45, 15. 17; 49, 4; 53, 45; 55, 21; 60, 8. 14. 15. 17; Šâstrasâra in W. 1259).

ಭವಿಕ bhavika. Beneficial, suitable; prosperous, happy; *prosperity, welfare.*

ಭವಿತವ್ಯ bhavitavya. To become, to be about to become, to be about to take place or happen. 2, fate, destiny (ಭಗ, ಅಹನ್ಥಾದು Nn. 52); good or bad fortune; happiness, welfare (ವಿಪಾಕ, ಭಾಗಧೇಯ, ಭಾಗ್ಯ Mr. 29; Šmd. 159).

ಭವಿತವ್ಯತೆ bhavitavyatĕ. Inevitable necessity: *fate, destiny.*

ಭವಿತೃ bhavitṛi. Being, becoming; imminent, impending; —*what is about to be, future;*—being or faring well.

ಭವಿಷ್ಣು bhavishṇu. Being, becoming, disposed or inclined to be;—*what is or ought to be or to become;* future;—being or faring well.

ಭವಿಷ್ಯ bhavishya. To be about to become, future, imminent. See ಯುದ್-.

ಭವಿಷ್ಯತ್ bhavishyat. About to come to pass, future; futurity, future time; the future tense (Šmd. 90. 266; Kâvy. I, 5, 13-16. 24-26).

ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ bhavishyat-kâla. Future time; the future tense (Šmd. 90 Cm.).

ಭವಿಷ್ಯತ್ಪುರಾಣ bhavishyat-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76), chiefly a manual of religious rites and observances.

ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ bhavishyanti. Future time; the future tense (Šmd. 54. 91. 259. 274. 294; Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭವಿಸು bhavisu. To produce, to cause, to create (Čpr, 1, 50).

ಭವ್ಯ bhavya. Being; to be become; to be about to become, future; fit to become;—what ought to be: *suitable, fit, right; happy, auspicious, prosperous* (ಕಲ್ಯಾಣ, ಶುಭ Nn. 90); good, excellent; handsome, beautiful. 2, surpassing reasoning (ಅತರ್ಕ್ಯ, ಗೆಲ ಬಾರದುದು 90). 3, a being that attains or has attained môksha (ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವಗಳು, ಮೋಕ್ಷವನಯ್ದುವ ಜೀವರುಗಳು 90). See Čpr. 2, 66; Bp. 53, 41.

ಭವ್ಯತರ bhavya-tara. Uncommonly fit, etc. (Ŕsv. 1, 8).

ಭವ್ಯತೆ bhavyatĕ. Suitableness, goodness, excellence (Čpr. 7, 14. 28). 2, futurity.

ಭಷಕ bhashaka. A barker: *a dog.*

ಭಷಣ bhashaṇa. Barking. 2, *a dog.*

ಭಸ್ bhas. A sound heard in breaking wind (S. Mhr.).

ಭಸನ bhasana. A bee. (R.).

ಭಸಿತ bhasita. *Ashes* (ಕ್ಷಾರ, ವಿಭೂತಿ, etc., ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ Mr. 48).

ಭಸಿತರುದ್ರಾಕ್ಷಿಶಾಸನಧರ bhasita-rudâkshi-śâsana-dhara. A Liṅgavanta (Bp. 27, 28).

ಭಸ್ತ್ರೆ bhastrĕ. *A bellows.* 2, a leathern bag.

ಭಸ್ಮ bhasma. = ಬಸುಮ. *Ashes;*—any metallic oxide. — ಭಸ್ಮವಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to ashes (Bp. 56, 34).

ಭಸ್ಮಗನ್ಧಿನಿ bhasma-gandhini. *A kind of perfume* (= ರೇಣುಕಾ).

ಭಸ್ಮಗರ್ಭೆ bhasma-garbhĕ. *A species of plant* (= ಕಪಿಲೆ).

ಭಸ್ಮಪುಟ bhasma-puṭa. Application to fire in order to make ashes. ಭಸ್ಮಪುಟ ಇಡು, -ಹಾಕು (My.).

ಭಸ್ಮಾಸುರ bhasma-asura. A demon who, from Śiva, obtained the power to reduce to ashes any one on whose head he put his right hand (Bp. 54, 56). See ಉರಿಗೆಯ್ಯ.

ಭಳರೆ bhaḷarĕ. = ಭಳಿರೆ, etc. (Bp. 4, 7).

ಭಳಿರೆ bhaḷirĕ. = ಭಲರೆ, etc. (ಕೊಣ್ಣಾಟ Čt. II, 103; ಕೊಣ್ಣಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38).

ಭಾ bhâ. = ಭೆ. *Light, splendour, lustre.*

ಭಾಕ್ಷ bhâksha. = ಬಾಕ. Habitually eating, gluttonous.

ಭಾಗ bhâga. = ಬಾಗ 2, ಬಾಗೆ, ಭಾಗಿ 2, (ಭಾಗೆಯ). A fraction, a part of a whole; *a part, a portion; a share, a lot, a division, a distribution.* 2, good portion, good fortune; luck, destiny. 3, a quarter, a fourth. 4, *a place, a spot, a region, a side.* ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು (ನಿರ್ಯಾಣ, ವಿಭಾಗ Nn. 90).

ಭಾಗಧೇಯ bhâga-dhêya. Share, portion; *portion allotted by destiny, luck, fortune, fate;* good fortune (ವಿಪಾಕ, ಭಾಗ್ಯ, ಭವಿತವ್ಯ Mr. 29);—property;—happiness. 2, *revenue, income, tax, dues, impost* (ಅರ್ಥಾಗಮ, ಆಯ, ಸಿದ್ಧಾಯ Mr. 268).

ಭಾಗವತ bhâgavata. (fr. ಭಗವತ್). Relating to Vishṇu or Kṛishṇa. 2, a worshipper of Vishṇu or Kṛishṇa (J. 9, 30). 3, = ಭಾಗವತಪುರಾಣ (My.; B. 4, 208). 4, a man who gives dramatic representations of incidents related in the bhâgavata and any other purâṇas (My.). — ಭಾಗವತದ ಆಟ. ಭಾಗವತರ ಆಟ. The play of bhâgavatas (My.).

ಭಾಗವತಪುರಾಣ bhâgavata-purâṇa. N. of a Purâṇa (Bp. 43, 76), dedicated to the glorification of Vishṇu; the 10th book is devoted to the history of Kṛishṇa.

ಭಾಗಸ್ಥ bhâga-stha. A man who is entitled to a share, an heir (Si. 430).

ಭಾಗಾಕಾರ bhâgâ-kâra. = ಭಾಗಾರ. Division (in arithmetic, C.). ಭಾಗಾಕಾರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಭಾಗಾರ bhâgâra. Tbh. of ಭಾಗಾಕಾರ. (My.).

ಭಾಗಾರ್ಹ bhâga-arha. Entitled to a portion or inheritance. 2, *to be divided according to shares.*

ಭಾಗಿ bhâgi. 1. = ಬಾಗಿ 1. Having a portion or share; participating in; a partner; one to whom a share is due; having luck, lucky, fortunate;—a co-heir. 2, a possessor, an owner.

ಭಾಗಿ bhâgi. 2. Tbh. of ಭಾಗ. (ವಿಭಾಗ, ಭಾಗ Nn. 79; ಗ್ರನ್ಥ, ವಿಭಾಗ 141, o. r. ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ).

ಭಾಗಿ bhâgi. 3. = ಬಾಗಿ 2. Tbh. of ಭಾಗ್ಯ. — ಭಾಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. See Prv. s. ಭಾಗ್ಯ.

ಭಾಗಿನಿ bhâgini. *A co-heiress.*

ಭಾಗಿನೇಯ bhâginêya. (fr. ಭಾಗಿನಿ). *A sister's son.*

ಭಾಗಿಸು bhâgisu. (Śmd. 92). To divide (especially in arithmetic, Mr. 63; ಹರಿಸು 349; My.).

ಭಾಗಿಸುಹ bhâgisuha. Dividing, division. ಭಾಗಿಸುಹಂ (ಎತ್ತುತೆಗೆ Mr. 349).

ಭಾಗೀದಾರ bhâgî-dâra. A partner; a shareholder, a partaker (Mhr.; Čb. 74).

ಭಾಗೀರಥಿ bhâgîrathi. (fr. ಭಗೀರಥ). *The Ganges.* ಭಗೀರಥಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತನ್ದ; ನಗರದವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗಾ ಕಳಕೊಣ್ಡ (Prv.). 2, water of the Ganges. See ಕಾತೀ-.

ಭಾಗುರಿ bhâguri. = ಬಾಗುರಿ. N. of an author (see Hlâ. s. ಕೋ 3; Nn. 3; Mr. 1b). ಭಾಗುರಿಯ ಗೂಢತೆ (Mr. 4).

ಭಾಗೆಯ bhâgĕya. (Tbh. of ಭಾಗ). (ವಿಭಾಗ, ಪಾಲಿ Nn. 31).

ಭಾಗ್ಯ bhâgya. = ಬಗ್ಗು 2, ಬಾಗ 1. That which is proper to be allotted: good or bad fortune (resulting from actions); *lot, luck, fate, destiny, fortune.* 2, good fortune (Mhr.; My.; see ಓಲೆ-); happiness, welfare, prosperity; riches (My.). ಅರಸನ ಕುದುರೇ ಕಾಲು ತುಟಿದರೆ ಇವನಿಗೆ ಬನ್ದ ಭಾಗ್ಯವೇನು?—ಭಾಗ್ಯ ಬರುವನ್ಥದ್ದು ಭಾಗಮ್ಮ ತಡದಾಳೇ? (Prvs.). See Kâvy. III, 2, B, 56; Bp. 30, 25; 57, 47; ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ.

ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ bhâgya-lakshmi. The goddess of good fortune; welfare, riches (My.).

ಭಾಗ್ಯವನ್ತ bhâgya-vanta. A favourite of fortune, a lucky man, a rich man (My.; B. 4, 165; 5, 212).

ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ bhâgya-śâli. A person who is a favourite of fortune, a prosperous, fortunate person (My.).

ಭಾಗ್ಯಹೀನ bhâgya-hîna. A luckless man, a poor man (My.).

ಭಾಗ್ಯೆ bhâgyĕ. = ಬಾಗಿ 2, ಭಾಗಿ 3. A lucky female.

ಭಾಂಗೀನ bhâṅgîna. (fr. ಭಂಗಾ). *A field of hemp.*

ಭಾಜ್ bhâj. Sharing in, participating in, partaking of, possessing, having, connected with. See ಗುಣ-.

ಭಾಜಕ bhâjaka. A divisor (in arithmetic, My.).

ಭಾಜನ bhâjana. Dividing, division, sharing. 2, *any vessel: a cup, pot, plate, dish, etc.;* a receptacle, a repository, a recipient; a person in whom any quality is conspicuous: a fit, clever or capable person. See ಅ-.

ಭಾಜಿ bhâji. = ಭಾಜ್. Possessed of, etc. (A.).

ಭಾಜ್ಯ bhâjya. To be divided. 2, a portion, share;—an

inheritance. 3, the dividend (in arithmetic, My.). See ಶಿವಾದ್ವೈತ-.

ಭಾಟ bhâṭa. = ಬಣ್ಣ 2. Wages, hire, rent, fee; earnings of prostitutes.

ಭಾಟಕ bhâṭaka. = ಬಾಡಗೆ, ಬಾಡಿಗೆ. *Price paid for anything, wages, hire, rent* (ಎತ್ತುವಾಡಿಗೆ Mr. 346).

ಭಾಟಿ bhâṭi. Wages, hire, fee; earnings of prostitutes; (a whore, *cf.* ಬಡ್ಡಿ 1).

ಭಾಣ bhâṇa. N. of a sort of dramatic entertainments, in which one only of the interlocutors appears on the scene, or described as a narrative of some intrigue told either by the hero or a third person. (My.).

ಭಾಣ್ಡ bhâṇḍa. = ಬಣ್ಡ 3, ಭಣ್ಡ 1, ಭಾಣ್ಡೆ. *Any vessel, pot, pan, cup, plate, dish, pail, vat, utensil* (see Mr. s. ಚರು; Prv. s. ಭಾದ್ರಪದ);—any implement, tool, instrument;—any musical instrument. 2, *horse-trappings, harness.* 3, an ornament in general. 4, a pack or bale of goods or merchandise. 5, the stock of a shopkeeper, goods, wares, merchandise, stores of any kind, *the capital or principal of a merchant.* 6, *mimicry, buffoonery, the practice of the bhaṇḍa or professional jester.*

ಭಾಣ್ಡಮುಖ bhâṇḍa-mukha. The mouth of a vessel (ಪುಷ್ಕರ Nn. 27).

ಭಾಣ್ಡಶಕಲ bhâṇḍa-śakala. A potsherd. See ಓಡು.

ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ bhâṇḍa-âgâra. = ಬಣ್ಡಾರ, ಭಣ್ಡಾರ, ಭಾಣ್ಡಾರ. *A store-room, a store-house, a magazine;—a treasury.* 2, a treasure.

ಭಾಣ್ಡಾದಿರತ bhâṇḍa-âdi-rata. *A person who is intent on buffoonery, etc.* (= ವಂಚಜನೀನ, q. v.).

ಭಾಣ್ಡಾರ bhâṇḍâra. = ಭಾಣ್ಡಾಗಾರ. (Mhr.; B. 4, 202).

ಭಾಣ್ಡೀರವನ bhâṇḍîra-vana. N. of a forest. (R.).

ಭಾಣ್ಡೆ bhâṇḍĕ. = ಭಾಣ್ಡ No. 1. (B. 5, 291).

ಭಾತ bhâta. Shining, bright, splendid, resplendent;—dawn, morning. See ಪ್ರ-, ವಿ-.

ಭಾತಿ bhâti. Light, brightness, splendour (Bp. 6, 21; 8, 58; 57, 91).

ಭಾತು bhâtu. = ಬತ್ತ 1, etc. Rice in the husk (Mhr.);—boiled rice (Mhr.; My.; see ಬಕಾಳ-).

ಭಾದ್ರ bhâdra. (fr. ಭದ್ರ). *The month bhâdra* (August-September).

ಭಾದ್ರಪದ bhâdrapada. (fr. ಭದ್ರಪದಾ). *The month bhâdrapada* (= ಭಾದ್ರ). ಭಾದ್ರಪದಮಾಸವಾದರೂ ಭಾಣ್ಡಾ ಹೊಯಿಗೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಭಾದ್ರಪದೆ bhâdrapadĕ. *A name common to the third and fourth lunar asterisms.* See ಉತ್ತರ-, ಪೂರ್ವಾ-.

ಭಾದ್ರಿ bhâdri. (N. of a Turk chief). — ಭಾದ್ರೀ ವರಹಾ. N. of a certain gold coin or pagoda worth five rupees (My.).

ಭಾನ bhâna. The act of appearing or growing visible; being clear or evident, perception. (R.).

ಭಾನು bhânu. Brightness, light;—*a ray of light.* 2, *the sun.* 3, a sovereign, a king, a master. 4, the number 12 (Čh.). 5, N. of a certain metrical foot (Čh.). See ಬೃಹದ್-, ಸ್ವರ್-.

ಭಾನುಜ bhânu-ja. The planet Saturn (ಕಾಲ Mr. 502); Yama (My.).

ಭಾನುತನುಜ bhânu-tanuja. Karṇa, the king of Aṅga (Śmd. 155. 292); Sugrîva (My.).

ಭಾನುಭಾಮೆ bhânu-bhâmĕ. The sun's wife (Śšv. 1, after 79).

ಭಾನುಮತ್ bhânu-mat. Luminous, splendid. 2, *the sun.*

ಭಾನುಮತಿ bhânu-mati. N. of Duryôdhana's wife (Bh. 3, 21, 10).

ಭಾನುವಾರ bhânu-vâra. Sunday. (My.).

ಭಾಪು bhâpu. = ಬಾಪು 1. Huzza! hurrah! well done! (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38; Grj. 10, 72; Bp. 30, 7; 32, 46; 36, 12; 46, 76; see ಮಝು-). ಜ್ಞಾಪಕವಿದ್ದವನು ಭಾಪು! ಎಣ್ಣಿಸುವನು (Prv.). — ಭಾಪು ಭಾಪುರೆ. rep. (Bp. 20, 16; 46, 76). — ಭಾಪುರೆ. -ಉರೆ. also ಭಾಪುರೇ. = ಬಾಪುರೆ. O, very well done! (Bp. 4, 71; 30, 25; 23, 32; 36, 24; 59, 47; Râm. 5, 8, 60; J. 23, 24). — ಭಾಪುರೆ ಭಾಪು. (Bp. 18, 81; 36, 12; 59, 47). — ಭಾಪುರೆ ಭಾಪುರೆ. (Bp. 8, 17).

ಭಾಮ bhâma. = ಬಾ, ಬಾವ 1, ಭಾವ 1. Passion, anger. 2, splendour; the sun. 3, a sister's husband.

ಭಾಮಹ bhâmaha. N. of the author of a treatise on the art of rhetoric (Kâvy. V, 970).

ಭಾಮಾಮಣಿ bhâmâ-maṇi. A jewel of a woman, an excellent woman (My.).

ಭಾಮಿನಿ bhâmini. *An angry or passionate woman, a vixen;* a woman in general (ವಾಮೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 24).

ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿ bhâmini-shaṭpadi. N. of a Kannaḍa metre (Čh.).

ಭಾಮೆ bhâmĕ. ಭಾಮಾ. An angry or passionate woman (Bp. 12, 32); a wife (see ಭಾನು-); a woman in general (My.); N. of Kṛishṇa's wife Râdhâ (My.). 2, one of the pêḷikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ಭಾಯಿ bhâyi. An affix to words: person, fellow, man, chap; brother (My.; Br.; Mhr., H. ಭಾಈ).

ಭಾರ bhâra. = ಬಾರ 3. Bearing, carrying; supporting, maintaining. 2, *a burden, a load* (carried on the head, etc., ವಿವಧ, ವೀವಧ, ಪರ್ಯಾಹಾರ, ತಲೆಹೊರೆ Hlâ. MS.). 3, the quality of being heavy, heaviness, weight (ತಿಣ್ಣ Čt. II, 31; ದೊಡ್ಡಿತು, ಭಾರ Kk. 63). 4, quantity of heaviness, that which anything weighs, weight. 5, a large quantity, mass, bulk, muchness (Kâvy. IV, 2, 42). 6, the weight of 20 tulâs or tŏlĕs (see Mr. s. ಪಾಗ); a rupee's weight (Mhr.; B. 4, 141). 7, gravity (ಬಿಣ್ಪು, ಬಿಣ್ಣಿತು Kk. 63); importance; influence (Mhr.); onus, obligation (B. 4, 126). 8, heavy work, labour, toil, trouble. 9, a pole for carrying burdens. ಭಾರವಾದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಘೋರವಾದ ನರಕ. — ಭಾರವಾದ್ದು ಹೊತ್ತಾ ಕ್ಷಣ ಹಾಯಿಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡದೇ? (Prvs.). 10, ಕಾಲು ಮಾಡೂದು ಭಾರಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 380).

ಭಾರಕ bhâraka. A load, a burden. 2, a man who is loaded with; one who carries out (J. 17, 64).

ಭಾರಕತನ bhârakatana. Weightiness; importance. See ಭೂ-.

ಭಾರಕರ್ತ bhâra-karta. The cherisher or nourisher: god (My.).

ಭಾರಕ್ಷಮ bhâra-kshama. Fit for (carrying) burdens. ಭಾರಕ್ಷಮಗಳಾಗಿ ಹೇಱುವ ಎತ್ತು (ಧುರ್ವಹ, ಧುರ್ಯ, ಧುರೀಣ, etc. Nr.).

ಭಾರಂಕ bhâraṅka. A porter (ದಣ್ಡಿ Bhn. 51; *cf.* ಭಾರಿಕ).

ಭಾರಣೆ bhâraṇĕ. A load, a burden (ಪೊಱೆ Čt. I, 82); a heavy burden, great weight (ಬಲುಭಾರ Bhn. 51); muchness, excessiveness; greatness, gravity, dignity (Bh. 6, 2, 5; J. 22, 12; 23, 15; 25, 9).

ಭಾರತ bhârata. (fr. ಭರತ). A descendant of Bharata. 2, the realm of king Bharata: *India*. 3, N. of the Kannaḍa translation of the mahâbhârata (Bhn. 1. 2; J. 34, 47; C.). 4, an actor, a mime (Bp. 61, 29).

ಭಾರತನಿಘಂಟು bhârata-nighaṇṭu. N. of a small vocabulary for the Kannaḍa bhârata (Bhn. at its heading and end).

ಭಾರತವರುಷ bhârata-varusha. = ಭಾರತ No. 2. (Bh. 3, 11, 19).

ಭಾರತಿ bhârati. *Sarasvatî.* 2, one of the vṛittis or styles of dramatic composition (Kâvy. IV, 2, 58. 59). 3, a learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಭಾರತಿಕ bhâratika. An actor, a dancer (Abh. P. 4, 26).

ಭಾರದ್ವಾಜ bhâradvâja. (fr. ಭರದ್ವಾಜ). Coming from or relating to Bharadvâja. 2, N. of a ṛishi (Ršv. 5, 75) and of several other persons. 3, a sky-lark (Ršv. 5, 75).

ಭಾರದ್ವಾಜಿ bhâradvâji. *The wild cotton shrub.*

ಭಾರಯಷ್ಟಿ bhâra-yashṭi. *A pole for carrying burdens* (ಕಾಸಿನ ಕಬ್ಬು Hlâ.).

ಭಾರವಾಹ bhâra-vâha. *A porter, a carrier.*

ಭಾರಹರ bhâra-hara. A remover of burdens or trouble (ಭಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವ G.).

ಭಾರಿ bhâri. = ಬಾರಿ 1, q. v. Bearing, carrying; a bearer;—having weight, heavy, ponderous;—abundance, etc., a mass (ಒಡ್ಡು Bhn. 54).

ಭಾರಿಕ bhârika. *A porter, a carrier.*

ಭಾರಿಯಂಕ bhâri-anka. A great war (Bh. 8, 21, 27).

ಭಾರುಣ್ಡ bhâruṇḍa. = ಬೇರುಣ್ಡ, ಭೇರುಣ್ಡ. (Sk.).

ಭಾರೋಪಜೀವಿ bhâra-upajîvi. A person who earns a livelihood by carrying weights (ಹೊಱೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವವನು Nn. 86).

ಭಾರ್ಗವ bhârgava. (fr. ಭೃಗು). Relating to or coming from Bhṛigu;—N. of Parašurâma (J. 23, 61) and of various other persons. 2, *Šukra, the regent of the planet Venus.*

ಭಾರ್ಗವವಾರ bhârgava-vâra. Friday (My.).

ಭಾರ್ಗವಿ bhârgavi. Lakshmî;—Pârvatî. 2, *bent grass, Panicum dactylon* Lin. (see Si. 162).

ಭಾರ್ಗಿ bhârgi. = ಬಾರಂಗಿ. *The plant Clerodendrum siphonanthus* R. Br.

ಭಾರ್ಯ bhârya. To be borne, supported or cherished; dependent on; resting on, caused by (Bp. 7, 6). 2, a servant (22, 24).

ಭಾರ್ಯಾಪತಿ bhâryâ-pati. *Husband and wife.*

ಭಾರ್ಯಾವಿಯೋಗ bhâryâ-viyôga. Separation from one's wife on account of her death (My.).

ಭಾರ್ಯೆ bhâryĕ. ಭಾರ್ಯಾ. *A wife.*

ಭಾಲ bhâla. = ಬಾಳ 4, ಭಾಳ. *The forehead. Cf.* ಫಾಲ.

ಭಾಲದಾರ bhâla-dâra. An usher (Mhr., H.; ಸೌವಿದ, ಸ್ಥಪತಿ, ಚೋಪದಾರ G.; Mhr., H. ಭಾಲಾ, a spear).

ಭಾಲಾಕ್ಷ bhâla-aksha. = ಬಾಳಾಕ್ಷ, ಭಾಳಾಕ್ಷ. Having an eye in the forehead: Šiva (Č. Bp. 47, 2).

ಭಾಲೆ bhâlĕ. = ಬಲ್ಯ q. v., etc. (ಇಟ್ಟಿ, ಕುನ್ತ, ಶಲಾಕೆ G.).

ಭಾಲ್ಲೂಕ bhâllûka. (= ಭಲ್ಲ, ಭಲ್ಲುಕ, ಭಲ್ಲೂಕ). *A bear.*

ಭಾವ bhâva. 1. (Šmd. 24). = ಬಾವ 1. Tbh. of ಭಾಮ. A sister's husband (ಶ್ವಶುರ್ಯ G.). ಭಾವಂಗಳ್, ಭಾವನ್ದಿರ್ (Šmd. 124. 126). — ಭಾವ ಮಯ್ದುನ್ದರು. = ಬಾವ ಮಯ್ದುನ್ದಿರು, etc. (ಸ್ಯಾಲ, ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು Si. 192). — ಭಾವಮಯ್ದುನ. = ಬಾವ-. (Bh. 1, 8, 26). — ಭಾವಮಯ್ದುನತನ. The state of being a bhâvamayduna (J. 6, 50).

ಭಾವ bhâva. 2. = ಬಾವ 2. Becoming, being, existing, existence, taking place, occurring, appearing, appearance. 2, become, produced (ಸಮುದ್ಭೂತ Nn. 100); *origin;* birth and its misery (ಘೋರಜನ್ಮ 100; Mr. 494). 3, *state of being, condition of existence, state, condition;* see ಆರ್ದ್ರ-, ಪ್ರ-. 4, true condition or state, truth. 5, *manner of being, nature, innate property, temperament, disposition, temper.* 6, *any state of mind or body, affection, sentiment, feeling, emotion, passion* (in the dramatic system). ಅತಿಹಾಸಂ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ಶೋಕಂ, ಭಯಂ, ಪರ್ವಿದ ಉತ್ಸಾಹಮ್, ಆ ವಿಸ್ಮಯಂ, ಕ್ರೋಧಮ್ ಎನೆ ತೋರ್ಪ ಭಾವಮುದಕ್ಕಂ (Mr. 74). See ಅನು-, ವಿ-, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ-, ಸಾತ್ವಿಕ-, ಸ್ಥಾಯಿ-. 7, inclination or disposition of mind; *sentiment, idea, thought, opinion, supposition, conjecture; intention, purport* (ಬಗೆ 100; 494; Kk. 31; Šm. 56). 8, meaning, sense (ಅಭಿಪ್ರಾಯ Nn. 94; ಪದಾರ್ಥ, ಪದದ ಅರ್ಥ 100). 9, *the soul, the heart, the mind* (Bp. 61, 22. 65). 10, a being, a living creature; a thing, an object. 11, the universal soul (ಪರಮಾತ್ಮನು 100; ಆತ್ಮನು 494). 12, *behaviour, conduct, action, movement, gesture* (ಚೇಷ್ಟೆ 100; 494). 13, the abstract idea conveyed by a word, the sense of the abstract noun, as describing the state or condition of anything, *e. g.* ಬಾಲಭಾವ, the state of a child, childhood;—the sense of a noun of action, as expressing the idea of the root, *e. g.* going, doing, etc. 14, the eighth year in the cycle of sixty (My.). 15, (especially) in theatrical language: a learned or worthy man, an honourable sir (Bp. 11, 23); an instructor (ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ Mr. 83).—See Šmd. 34. 37. 169. 241. 246-249. 263; Kâvy. I, 2, 62-65; I, 4, 22-26; I, 5, 41-44; III, 3, B, 3. 9-12. 108. 170. 171; IV, 1; IV, 2, 14 seq.; IV, 2, 18. 19. — ಭಾವಮ್ಪೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. To obtain the state or condition of (Bp. 53, 38).

ಭಾವಕ bhâvaka. (= ಭಾವುಕ). Causing to be. 2, promoting any one's welfare. 3, having a taste for the beautiful; having a poetical taste. 4, a learned man (ಸನ್ನಾಹ, ವಿದ್ವಾಂಸ Nn. 105; Čpr. 1, 58; Bp. 40, 24; J. 34, 46). 5, in theatrical language: a sister's husband (ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ಸಹೋದರಿಯ ಭರ್ತೃ Mr. 83).

ಭಾವಕಿ bhâvaki. A female with a taste for the beautiful (Šmd. 230; Grj. 3, after 91; 5, 52).

ಭಾವಚೇಷ್ಟೆ bhâva-čêshṭĕ. Movement of one's feelings, emotion (Čpr. 5, 121).

ಭಾವಜ bhâva-ja. Produced in the heart: *Kâma;* love. See Bp. 4, 21; 8, 53; ಜತ-.

ಭಾವಜಜನಕ bhâvaja-janaka. Vishṇu or Kṛishṇa (Bp. 54, 32).

ಭಾವಜತಿಲಕ bhâvaja-tilaka. N. of a kind of cloth or garment (Bp. 11, 24).

ಭಾವಜಾತ bhâva-jâta. = ಭಾವಜ. (My.).

ಭಾವಜಾನ್ತಕ bhâvaja-antaka. Šiva (Bp. 10, 48).

ಭಾವಜಾರಿ bhâvaja-ari. Šiva (Bp. 51, 16).

ಭಾವಜ್ಞ bhâva-jña. Knowing the heart, or the aim, of others (My.).

ಭಾವತೆ bhâvatĕ. = ಭಾವ No. 3. See ಪ್ರ-.

ಭಾವತ್ವ bhâvatv . = ಭಾವತೆ. See ಅಹಂಕಾರ-.

ಭಾವನ bhâvana. Causing to be. 2, promoting or effecting any one's welfare; reverencing, treating with respect (My.). 3, imagining, fancying, supposing, thinking; *the act of forming in the mind, imagination, conception, fancy, thought;*—reflection, meditation, contemplation;—recollection. 4, in medicine: saturating any dry powder with fluid, steeping (My.). 5, decorating with flowers and perfumes, scenting. 6, at the end of a compound: nature, essence. 7, N. of a wood.

ಭಾವನತೆ bhâvanatĕ. = ಭಾವನ. (Bp. 22, 4. 53; 40, 84).

ಭಾವನೆ bhâvanĕ. = ಭಾವನ. (Čpr. 8, 84; Bp. 11, 42; 34, 10; 35, 38. 52; 46, 61; 53, 54; 60, 6. 20; J. 1, 2; My.).

ಭಾವಬೋಧಕ bhâva-bôdhaka. *Revealing or displaying any sentiment, indicating a feeling or passion.*

ಭಾವಭವ bhâva-bhava. = ಭಾವಜ. (Bp. 47, 61).

ಭಾವಭವಹರ bhâvabhava-hara. Šiva (Bp. 46, 1).

ಭಾವರಸ bhâva-rasa. The bhâvas and rasas in the dramatic system (Grj. 2, after 106). ಅಂಗನೆಯನ್ತೆ ಭಾವರಸಗಳ ನೀವುದು (Mr. 6).

ಭಾವವಚನ bhâva-vačana. Denoting the abstract notion of a verb: an abstract verbal noun (Šmd. 91. 92. 255).

ಭಾವವಾಚಕ bhâva-vâčaka. = ಭಾವವಚನ. (My.).

ಭಾವವಾಚಿ bhâva-vâči. = ಭಾವವಚನ. (Šmd. 33; 92 Cm.).

ಭಾವವಿಶೇಷ bhâva-visêsha. The peculiar mark of the state of anything (Šmd. 154).

ಭಾವಾರ್ಥ bhâva-artha. The simple or inherent meaning of words;—the obvious purport or drift of a phrase, of a letter, of an affair, etc. (My.; J. 31, 35). ಭಾವಾರ್ಥವಹ ವಚನಂ (ಭಾವವಚನಂ Šmd. 92 Mdb. Cm.). ಭಾವಾರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಭಾವಾರ್ಥ ಕೇಳಿ, ಮೂಲಾರ್ಥ ಮರೆತಾ (Prvs.).

ಭಾವಿ bhâvi. *About to come to pass, future;* that which is predestined (Ršv. 13, 11); the future tense (Šmd. 294). 2, being possessed of; a person who is possessed of (Bp. 40, 26; 53, 22). 3, attached to. 4, beautiful, illustrious.

ಭಾವಿಕ bhâvika. Actually being or existing, natural, innate. 2, full of feeling or sentiment. 3, happy, well, good, auspicious (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26). 4, description of an imaginary object so vivid that it actually appears to be present, describing the past or future as present. 5, one of the alankritis (Kâvy. III, 3, B, 170. 171), language full of feeling or passion.

ಭಾವಿಕಾಲ bhâvi-kâla. The future; the future tense (Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭಾವಿತ bhâvita. Caused to be, produced; obtained; a product obtained by multiplication;—manifested;—conceived, imagined, supposed, thought of;—thought about, meditated on;—known, acknowledged;—happy, well, good, auspicious (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26);—inspired by, animated. 2, soaked in, steeped. 3, mixed with, as an ingredient. 4, *perfumed with, scented.* See Kâvy. IV, 1, 3; Šmd. 398; Bp. 43, 86.

ಭಾವಿನಿ bhâvini. *A distinguished or handsome woman;* a lady;—*a wanton woman.*

ಭಾವಿಸು bhâvisu. (Šmd. 63. 92). To occur, to appear (Čh. v. 180. 237). 2, to conceive, to imagine, to fancy, to suppose;—to think, to consider (My.); to observe, to know (ಬಗೆ Šmd. 110 Cm., which Mdb. Cm. explains by ಅಱಿ);—to have in mind, to think of, to meditate on (with accusative, ದೇವರನ್ನು-, My.);—to treat with respect (My.). ದೇಹವಿದ್ದರೆ ಭಾವಿಸ ಬಹುದು.—ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ್ತ ಭಾವಿಸ ಬೇಕು.—ಬಾವೀ ನೀರಾದರೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). ಭಾವಿಕುಂ (Šmd. 268). ಭಾವಿಪೊಡೆ (117. 298. 382). See Čh. v. 25. 247; Čpr. 1, 54; 2, 6. 26; Mr. 193. 340; Kk. 25; Šm. 5. 109. 118; Bp. 1, 12; 3, 50; 4, 65; 12, 2; 34, 10; 35, 33; 38, 10; 39, 51; 40, 75; 42, 23; 43, 32; 51, 63; 52, 9; 53, 40; J. 5, 5.

ಭಾವಿಸುವಿಕೆ bhâvisuvikĕ. Conceiving, imagining, etc. (Si. 293).

ಭಾವುಕ bhâvuka. (= ಭಾವಕ). Being, becoming. 2, having a taste for the beautiful. 3, *happy, well, auspicious, prosperous, faring well* (Bp. 40, 82); *happiness, auspiciousness, welfare.* 4, an elder sister's husband (ಅಗ್ರಜಾತೆಯ ಅಧಿಪಂ Mr. 313).

ಭಾವ್ಯ bhâvya. About to be or happen, future, to be become; fit to be apprehended or conceived; etc. See ಸಮ್-; Čpr. 1, 58.

ಭಾಷಣ bhâshaṇa. Speaking, talking, saying; *speech, talk.* See ಉಸಿರ್, ಎನ್, ಪರಿಭಾಷಣ, ಸಮ್-.

ಭಾಷಾಂಗ bhâshâ-anga. In theatricals: proper language and suitable songs (Mr. 78. 82; Bp. 25, 20).

ಭಾಷಾಜಾತಿ bhâshâ-jâti. The (56) languages sprung from samskṛita, etc. (Čh. p. 22).

ಭಾಷಾಧೀಶ bhâshâ-adhîša. The husband of Sarasvatî: Brahmâ (Bp. 24, 48).

ಭಾಷಾನ್ತ bhâshâ-anta. Meaning of the words of a language (Mr. 5).

ಭಾಷಾನ್ತರ bhâshâ-antara. Another dialect or version; a translation (C.). ಭಾರತದೊಳ್ಪಿನ ನುಡಿಯಂ ಚಾರುಸುದೇಶೀಯ ವೆಮ್ಪು ಭಾಷಾನ್ತರಮಂ ಸೂರಿಜನ ಮೆಚ್ಚೆ ಪೇೞ್ವೆಂ (Bhn. 2). — ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡು. To translate (B. 4, 135; C.). ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಅನೇಕಗ್ರನ್ಥಗಳನ್ನು ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡಿ (5, 127). ಬೈಬಲದ (of the bible) ಹಟೀ ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಹೊಸ ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಹಲವು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿನ್ದ ಭಾಷಾನ್ತರ ಮಾಡಿಸಿ (5, 301). — ಭಾಷಾನ್ತರಿಸು. To translate (B. 4, 138; My.).

ಭಾಷಿ bhâshi. Speaking, talking, saying; a speaker. See *e. g.* ಕು-.

ಭಾಷಿಕ bhâshika. (= ಬಾಸೆಗ). Belonging to speech; belonging to common or vernacular speech. See ಲಾಟ-.

ಭಾಷಿತ bhâshita. Spoken, said; *speech, language, talk.*

ಭಾಷಿಸು bhâshisu. To speak, to talk, to say (Bp. 47, 11).

ಭಾಷೆ bhâshĕ. ಭಾಷಾ. = ಬಾಸೆ 1 q. v., ಭಾಸೆ. *Speech; language;* a dialect. 2, Sarasvatî, the goddess of speech (Bp. 54, 52). 3, a promise; an oath; a vow (Bp. 6, 1, seq.; 35, 49; My.). ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ನೋಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇಷ, ಆಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷಾ (Prvs.). See Prv. s. ವೇಷ. — ಭಾಷೆ ಅಱಿ. To break a promise, etc. (Bp. 36, 17). — ಭಾಷೆ ಆಡು. To speak a language (C.). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಒನ್ದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 142). — ಭಾಷೆ ಇಡು. To assure solemnly, to swear (My.). — ಭಾಷೆ ಈ. = ಭಾಷೆ ಕೊಡು. (J. 7, 66). — ಭಾಷೆ ಉಱಿ. To break a promise, etc. (Bp. 28, 42). — ಭಾಷೆ ಒದಗಿಸು. To accomplish or fulfill a promise, etc. (Bp. 36, 42). — ಭಾಷೆ ಒದವಿಸು. = ಭಾಷೆ ಒದಗಿಸು. (Bp. 37,

20). — ಭಾಷೆ ಕೊಡು. To promise (J. 2, 60; My.). ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟವನು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡನೇ? (Prv.). See Nr. s. ಮುಗುಬ್. — ಭಾಷೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. A promise, etc. to be broken (Bp. 37, 12). — ಭಾಷೆಗೆಡುಕ. -ಕೆಡುಕ. = ಬಾಸೆಗೆಡುಕ. (My.). — ಭಾಷೆ ಗೊಡು. = ಭಾಷೆ ಕೊಡು. (Grj. 6, after 54). — ಭಾಷೆ ನೀಗು. To quit or break one's promise, etc. (Bp. 39, 17). — ಭಾಷೆ ನುಡಿ. To utter or give a promise, etc. (Bp. 37, 18. 24. 26). — ಭಾಷೆ ಪರಿಪಾಲಿಸು. To keep or fulfill a promise, etc. (Bp. 49, 13). — ಭಾಷೆ ಮುಟ್ಟಿಸು. To fulfill a promise (S. Mhr.). — ಭಾಷೆಯೊಳ್ ಇರ್. To be under a vow, to be bound by a vow (Bp. 53, 39). — ಭಾಷೆ ಸಲಿಸು. To fulfill a promise, etc. (Bp. 61, 7; My.). — ಭಾಷೆ ಹಿಡಿ. To take a promise, etc., upon one's self, to make a promise, etc. (Bp. 36, 13). — ಭಾಷೆ ಹೊಱು. = ಭಾಷೆ ಹಿಡಿ. (Bp. 27, 62; My.).

ಭಾಷೆವನ್ತ bhâshĕ-vanta. = ಬಾಸೆವನ್ತ (s. ಬಾಸೆ 1). — ಭಾಷೆವನ್ತಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4).

ಭಾಷ್ಯ bhâshya. An exposition, a gloss, an explanation, a commentary in general. 2, a sort of house or building.

ಭಾಷ್ಯಕಾರ bhâshya-kâra. A commentator, a sholiast, an expounder of technical aphorisms (sûtras), etc., *e. g.* Patanjali, Šankarâčârya, and Râmânuja. (My.).

ಭಾಸ್ bhâs. Light, lustre; *a ray or gleam of light.*

ಭಾಸ bhâsa. Light, lustre;—shining;—impression made on the mind, fancy. 2, *a vulture.* 3, a small kind of owl (ಶಕುನ್ತ, ಪಿಂಗಲಿ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ Mr. 174). 4, a cock. 5, a cow-shed. See ಅ-.

ಭಾಸನ bhâsana. Shining; one who shines (Bp. 8, 4).

ಭಾಸಮಾನ bhâsamâna. Shining, glittering; appearing;—lustre, brightness (Abhâ. 2, 99).

ಭಾಸರೂಪ bhâsa-rûpa. A splendid form: splendor (Kâvy. II, 1, 7).

ಭಾಸುರ bhâsura. Shining, splendid (Čh. v. 63); splendor, beauty (Bp. 59, 57). 2, a hero. 3, terrible. See Sp. s. Tbh. ಜಡಿ 3; Kâvy. III, 3, B, 173; Bp. 1, 45.

ಭಾಸುರತರ bhâsura-tara. Uncommonly splendid or beautiful (ರತ್ನ, ಒಪ್ಪುವನ್ಥಾದು Nn. 155).

ಭಾಸೆ bhâsĕ. = ಬಾಸೆ 1 (Šmd. 24). Tbh. of ಭಾಷೆ (Šmd. 335).

ಭಾಸ್ಕರ bhâs-kara. Light-causing, shining, resplendent;—*the sun.* 2, the number 12 (Čh.). 3, a certain metrical foot (Čh.). 4, N. of various persons (Bp. 56, 34; 58, 11), also that of a jester at the court of Vidyânagara (who was called Bâčiga, My.).

ಭಾಸ್ಕರಸುತ bhâskara-suta. Karṇa (Šmd. 81).

ಭಾಸ್ವತ್ bhâs-vat. Possessing light, luminous, splendid, shining; light, lustre, brightness (Čh. v. 36; Kâvy. III, 1). 2, *the sun.* 3, a hero.

ಭಾಸ್ವನ್ತ bhâs-vanta. Tbh. of ಭಾಸ್ವತ್ (Šmd. 108).

ಭಾಳ bhâḷa. = ಭಾಲ, etc. The forehead (ಅಲಿಕ, ಲಲಾಟ, ನೊಸಲು, ಹಣೆ Mr. 318; ನಿಟಲ Bhn. 66, o. r. ಬಾಳ).

ಭಾಳತಟ bhâḷa-taṭa. The slope of the forehead: the forehead (Bp. 37, 23).

ಭಾಳನಯನ bhâḷa-nayana. Šiva (Bp. 22, 52).

ಭಾಳನೇತ್ರ bhâḷa-nêtra. Šiva (Bp. 27, 12; 44, 21).

ಭಾಳಪಟ್ಟ bhâḷa-paṭṭa. A frontlet with a plate (tied to a sacrificial horse, J. 16, 1).

ಭಾಳಪರ್ಣ bhâḷa-parṇa. The plant and bark of Laurus cassia (ಕುಟನ್ನಟ, ನೀರಸನಿ, ಲವಂಗ Mr. 142).

ಭಾಳಲೋಚನ bhâḷa-lôčana. = ಬಾಳಲೋಚನ. Šiva (Bp. 3, 30; 59, 33).

ಭಾಳವಿಲೋಚನ bhâḷa-vilôčana. Šiva (Bp. 30, 2).

ಭಾಳಸ್ಥಲಿ bhâḷa-sthali. = ಭಾಳ. (Čpr. 6, 66).

ಭಾಳಾಕ್ಷ bhâḷa-aksha. = ಬಾಳಾಕ್ಷ. Šiva (Bp. 46, 19).

ಭಾಳಾಮ್ಬಕ bhâḷa-ambaka. = ಬಾಳಾಮ್ಬಕ. An eye in the forehead (Bp. 44, 21). 2, Šiva (9, 14; 53, 69; Šsv. 1, 74).

ಭಿಕ್ಷ bhiksha. Tbh. of ಭಿಕ್ಷೆ (Šmd. 102; ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214; My.). See Prv. s. ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಭಿಕ್ಷ ಇಕ್ಕು. To give alms (Bp. 25, 43; 43, 53; 56, 39; 60, 52; My.). — ಭಿಕ್ಷ ಬೇಡು. To ask alms, to beg (Bp. 53, 39; My.).

ಭಿಕ್ಷಾಟನ bhikshâ-aṭana. (= ಬಿಚ್ಚಟಿ). Wandering about asking for alms, mendicancy. (My.).

ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ bhikshâ-anna. Food obtained as alms. ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಈಶ್ವರ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಬಿಕಾರಿಯಾದವ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದರೂ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವಲ್ಲದೆ ಪಕ್ವಾನ್ನವುಣ್ಣಾನೇ? (Prvs.).

ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರ bhikshâ-pâtra. A vessel for collecting alms. (My.).

ಭಿಕ್ಷಾಶನ bhikshâ-ašana. = ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ. (Bh. 1, 10, 4).

ಭಿಕ್ಷಿಸು bhikshisu. To beg alms (Bp. 21, 25; 57, 22).

ಭಿಕ್ಷು bhikshu. = ಬಿಚ್ಚು. A beggar;—*a religious mendicant,* especially a Brâhmaṇa in the fourth âšrama when he abandons his house and family and subsists entirely on alms;—a female mendicant (ಮುಣ್ಡೆ Mr. 303). 2, N. of a plant (ವಶ, ಮುಣ್ಡಿ, ಬೋಟಿತರ Mr. 130).

ಭಿಕ್ಷುಕ bhikshuka. A male mendicant. ರಾಕ್ಷಸನಾದರೆ ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಭಿಕ್ಷುಕಿ bhikshuki. *A female mendicant* (ಕನ್ತಿ Hlâ.).

ಭಿಕ್ಷೆ bhikshĕ. = ಬಿಕ, ಬಿಕಸ, ಬಿಕ್ಕೆ, ಬಿಚ್ಚ, ಬಿಚ್ಚೆ, ಭಿಕ್ಷ. *The act of begging.* 2, *alms; food given as alms.* 3, *hire, wages.* 4, *service.* ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ! ನಾಯನ್ನ ಹಿಡೀರಿ! ಅನ್ದ (Prv.).

ಭಿಕ್ಷೆಗಾಱ bhikshĕ-gâṟa. A beggar (My.).

ಭಿಕ್ಷೇಶ್ವರ bhikshâ-îšvara. A very poor beggar. See Prv. s. ಲಕ್ಷೀಶ್ವರ.

ಭಿಣ್ಡಿಮಾಲ bhiṇḍimâla. = ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. (Sk.).

ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ bhiṇḍivâla. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ (Šmd. 369), ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. (J. 12, 24).

ಭಿತ್ತ bhitta. *A fragment, a piece, a bit.*

ಭಿತ್ತಿ bhitti. = ಬಿತ್ತಿ 2. Breaking, splitting. 2, a bit, a fragment, a piece;—anything broken or divided. 3, a rent, a fissure. 4, *a wall of earth or masonry,* a partition (ಕೇರ್ Čt. II, 107; ಗೋಡೆ Nn. 31). 5, an asylum, (a support).

ಭಿತ್ತಿಜೀರ್ಣ bhitti-jîrṇa. An instrument used by burglars for cutting through the wall of a house (ಕನ್ನಗತ್ತಿ Mr. 226, o. r. ಭಿತ್ತಿಭಿನ್ನ).

ಭಿದ್ bhid. Breaking, splitting; destroying. See ಉದ್-.

ಭಿದುರ bhidura. Breaking, splitting. 2, *a thunderbolt.*

ಭಿದೆ bhidĕ. *Breaking, splitting, tearing, dividing.*

ಭಿದ್ಯ bhidya. Bursting its banks: *a rushing river* (ಗಣ್ಡುದೊಱೆ Hlâ.).

ಭಿನ್ದಮಾಲ bhindamâla. = ಪಿಣ್ಡಿಪಾಲ, ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, ಭಿಣ್ಡಿಮಾಲ, ಭಿಣ್ಡಿವಾಲ, ಭಿನ್ದಿಪಾಲ. *A short javelin or arrow thrown from the hand; an iron-bound club, used as a weapon.*

ಭಿನ್ದಿಪಾಲ bhindi-pâla. = ಭಿನ್ದಮಾಲ, etc. *A short javelin,* etc., etc. (ಸೃಗ, ಕೆಯ್ದುವಿನ ಭೇದ Hlâ.; ಸೃಗ, ಹಸ್ತಪ್ರಮಾಣವಾದ ಮುದ್ಗರ, ಮಾರುದ್ದ ಗುದಿಗೆ Si. 290).

ಭಿನ್ದು bhindu. Breaking, splitting. 2, *a woman bringing forth a still-born child; a woman who loses her children by death* (ಮಕ್ಕಳು ಬಾಡಿದವಳು Hlâ.; ಮಕ್ಕಳು ಉಟಿ ಸಾವ ಸತಿ Mr. 303).

ಭಿನ್ನ bhinna. = ಬಿನ್ನ 1. *Broken, split, fractured, pounded, torn, rent, cloven, pierced;* disunited; opened, expanded, blossoming; separated into parts; destroyed (ಸನ್ನ, ರುಗ್ಣ, ಭಗ್ನ, ಕೆಟ್ಟುದು Mr. 448). 2, separated or different from; *distinct, other, different;* deviating or varying from;—deprived of, without;—a fragment, a bit, a portion. ಭಿನ್ನವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮನಾದೀತೇ? (Prv.). — ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ. rep. Various (B. 4, 168). — ಭಿನ್ನ ಭೇದ. dupl. Difference (My.).

ಭಿನ್ನಕರ್ತೃ bhinna-kartṛi. The agent indicated by a verb as causing anything to be done by another (in opposition to ನಿಜ or ಸ್ವಯಂ ಕರ್ತೃ, Šmd. 274; *cf.* ಅನ್ಯ-, ಪರ-; see ಇಸು 4).

ಭಿನ್ನಕರ್ತೃಕ bhinna-kartṛika. = ಭಿನ್ನಕರ್ತೃ. (Šmd. 327).

ಭಿನ್ನಕಾರ್ಯ bhinna-kârya. An act differing from prescribed rules, an improper act (ಕೌಪೀನ Nn. 134; Mr. 486).

ಭಿನ್ನಕುಮ್ಭ bhinna-kumbha. A broken pot (Bp. 60, 51).

ಭಿನ್ನಪದ bhinna-pada. A term that stands by itself, *i. e.* is not in samâsa (Šmd. 190).

ಭಿನ್ನಭಾವ bhinna-bhâva. Another state, a different mind, incongruity of state, etc. (Bp. 40, 67).

ಭಿನ್ನರಸ bhinna-rasa. Another taste, sentiment or feeling (Kâvy. III, 3, B, 159).

ಭಿನ್ನವೃತ್ತ bhinna-vṛitta. Having abandoned the path of duty. 2, one of the vâkyadôshas: containing a metrical fault: a metrical fault (Kâvy. II, 2, B, 3. 30-32).

ಭಿನ್ನಶಬ್ದ bhinna-šabda. A faulty term (Kâvy. II, 1, A, 29).

ಭಿನ್ನಾಬ್ಜಾಕ್ಷಿ bhinna-abja-akshi. A woman with eyes resembling an open lotus flower (Čh. v. 128. 215).

ಭಿನ್ನಾಭಿನ್ನ bhinna-abhinna. Distinct and not distinct, separate and not separate. (My.).

ಭಿನ್ನಿಸು bhinnisu. To break, to split; to set at variance; to loosen (J. 15, 31); to alter, to change (31, 35). 2, to be split or broken; to die from affliction (23, 59).

ಭಿಲ್ಲ bhilla. (= ಬಿಲ್ಲ s. ಬಿಲ್ 2). *N. of a wild mountain race,* a Bheel (ಬೇಡ Hlâ.; Čpr. 5, after 64; Ššv. 4, 6).

ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆ bhilla-anganĕ. A woman of the Bhillas (Ššv. 3, 8).

ಭಿಲ್ಲಿ bhilli. = ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆ. (Ššv. 3, 6. 52).

ಭಿಷಕ್ಕು bhishakku. Tbh. of ಭಿಷಜ್. (My.).

ಭಿಷಜ್ bhishaj. ಭಿಷಕ್. *A physician.*

ಭಿಷಜ bhishaja. Tbh. of ಭಿಷಜ್. (ದೋಷಜಿತ್, ಚಿಕಿತ್ಸಕ, etc. Mr. 390).

ಭಿಸ್ಸಟೆ bhissaṭĕ. *Boiled rice parched.*

ಭಿಸ್ಸೆ bhissĕ. *Boiled rice.*

ಭೀ bhî. (Šmd. 103). *Fear, apprehension, alarm, dread.* See ಅತಿ-.

ಭೀಕರ bhî-kara. Causing or exciting fear, formidable, terrible (Bp. 17, 16; 34, 27; 46, 21; 57, 25; 61, 12; J. 9, 24).

ಭೀಂಕೃತಿ bhî-ṅ-kṛiti. Formidableness (Ršv. 6, 46).

ಭೀತ bhîta. *Frightened, alarmed, terrified; afraid, fearful, timid.* Feminine ಭೀತೆ (J. 5, 51).

ಭೀತಚಿತ್ತ bhîta-čitta. A man of a timid heart (ಬೇಡ Bhn. 4).

ಭೀತತ್ವ bhîtatva. The state of being or becoming timid. ದೂತತ್ವ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಭೀತತ್ವ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಭೀತಿ bhîti. *Fear, alarm, apprehension, dread, terror* (Šmd. 158). 2, danger. See ಮಹಾ-. ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೂ ಭೀತಿ ಇರಬೇಕು.—ಪ್ರೇತದ ಭೀತಿ ಹೋದರೂ ನಾತದ ಭೀತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಭೂತ. — ಭೀತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become afraid (Bp. 2, 27; Râm. 5, 8, 41). — ಭೀತಿಪಡು. -ಪಡು. To fear (Ššv. 4, 68).

ಭೀತಿವಲ್ಲರಿ bhîti-vallari. Fear regarded as a creeping plant (Ššv. 4, 113).

ಭೀತಿಶಂಕೆ bhîti-šaṅkĕ. Doubt or diffidence caused by fear (My.).

ಭೀತೋತ್ತರ bhîta-uttara. An answer or speech indicating fear (ಧಾರ, ಭೀತಿಯ ನುಡಿ Nn. 12).

ಭೀಮ bhîma. = ಬೀಮ. *Fearful, dreadful, terrible, formidable,* etc. (ಭಯಂಕರ Nn. 5; ಉಗ್ರ Mr. 512). 2, Yama (ಯಮ 5). 3, *Siva* (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 5; ರುದ್ರ 512). 4, Bhîma, the second son of Pâṇḍu (ವಾಯುಪುತ್ರ, ಭೀಮಸೇನ 5; ವಾಯುಸುತ 512; ಕುರುವೈರಿ, ವಾಯುಪುತ್ರ, ವೃಕೋದರ Mr. 264). 5, a strong man (ಸತ್ರಾಣಿ, ಸತ್ವವನ್ತ 5). 6, a very valiant man, a hero (ಭಟಾಗ್ರಣಿ, ವೀರಭಟ 5; ಭಟ 512, o. r. ಬಲನ್). 7, the arm (ಭುಜ 5; ತೋಳ್ 512). 8, N. of the author of the Kannaḍa Basavapurâṇa (Bp. 1, 17; 61, 94). 9, N. of an author of a list of samskṛita dhâtus (Šmd. 302). See Šmd. 81. 91. 98. 116. 10, N. of a king of Vidarbha. (= ಭೀಷ್ಮಕ No. 3). ಭೀಮನಿಗೆ ಭಾನುವಾರವಾದರೇನು? ಭೌಮವಾರವಾದರೇನು? ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಯ್ (Prv.). — ಭೀಮಯ. -ಅಯ. N. See ದಾಸಿ-. — ಭೀಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಗಣದಾಸಿ-.

ಭೀಮರ bhîmara. War, battle. (R.).

ಭೀಮರಥಿ bhîma-rathi. N. of a river. (My. Amara).

ಭೀಮರಾಜ bhîma-râja. A black bird with two elongated tail-feathers that lives in the forests of the western coast and is known for its guttural soft fluting notes which can be heard to the distance of an English mile, the Malabar racket-tail drongo, Edolius malabaricus Scop. (Coorg).

ಭೀಮಲಿಂಗ bhîma-liṅga. A liṅga consecrated by the Pâṇḍava Bhîma (Bp. 57, 54).

ಭೀಮಸೇನ bhîma-sêna. = ಭೀಮ No. 4. (ಭೀಮ, ವಾಯುಪುತ್ರ Nn. 5).

ಭೀಮಾನದಿ bhîmâ-nadi. N. of a river in the Mahratta country (B. 4, 30).

ಭೀಮೇಶ್ವರ bhîma-îšvara. N. of a liṅga (Bp. 33, 18).

ಭೀರು bhîru. *Timid, cowardly;* shy; afraid of. 2, *a timid woman.*

ಭೀರುಕ bhîruka. *Timid; a coward.*

ಭೀರುತ್ವ bhîrutva. Fearfulness, timidity, cowardice. See ಪುಕ್ಕು, ಸೆಡೆ.

ಭೀರುಪತ್ರಿ bhîru-patri. *A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus* Willd.

ಭೀಲುಕ bhîluka. = ಭೀರುಕ. *Timid.*

ಭೀಷಣ bhîshaṇa. *Terrific, terrible, awful, formidable;*—horror. 2, Bhairava;—Šiva;—N. of a king (J. 16, 1.

21, etc.). 3, a kind of musical instrument (see ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ).

ಭೀಷ್ಮ bhîshma. *Terrible, horrible, terrific, fearful;*—fear, horror (Grj. 9, 24). 2, the grand-uncle of the Pâṇḍus, son of Šântanu and Gaṅgâ (ಗಾಂಗೇಯ Mr. 263). See Šmd. 270. 287; J. 9, 30. 32; 13, 4. 19.

ಭೀಷ್ಮಕ bhîshmaka. = ಭೀಷ್ಮ No. 2. 2, N. of a king, the father of Rukmiṇî (Bhâgavata 10, 59, 1). 3, N. of the father of Damayantî (Râm. 3, 2, 16. 24).

ಭೀಷ್ಮಸು bhîshma-su (sû). Bhîshma's mother: *the Ganges.*

ಭು bhu. = ಭಂ, ಭುಂ. A sound in imitation of that of a conch-shell, etc. — ಭು ಭು ಎನ್. To emit the sound of bhu bhu (from the mouth, Bp. 32, 37). — ಭು ಭೂ ಭೋ ಎನ್. To emit the repeated sound of bhu. ದೇವತಾದ್ವಾರದೊಳೆರ್ದುರ್, ಭು ಭೂ ಭೋ ಎನ್ನು, ಶಂಖಮನೆ ಪೂರಯ್ಸಿದಂ (Šmd. 19 Mdb.).

ಭು bhu. = ಭೂ. At the end of compounds: being, becoming, springing up, taking rise, born. See ಅಗ್ನಿ-, ಅಧಿ-, ಪದ್ಮ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರತಿ-, ಸ್ವ-.

ಭುಂ bhuṁ. = ಭು, etc. (S. Mhr.).

ಭುಕ್ bhuk. = (ಬುಕ್ಕ 2), ಭುಜ್ q. v.

ಭುಕ್ತ bhukta. Enjoyed; *eaten.* 2, the act of eating. 3, *food* (ಅನ್ನ, ಓದನ, etc. Mr. 214).

ಭುಕ್ತಗೃಹ bhukta-gṛiha. A dining-room (ಬಿತ್ತರದೊಳ್ ಉಮ್ಬ ಮನೆ Mr. 196).

ಭುಕ್ತಶೇಷ bhukta-šêsha. *The remnants of a meal, leavings, orts.*

ಭುಕ್ತಸಮುಜ್ಝಿತ bhukta-samujjhita. *The remnants of a meal.*

ಭುಕ್ತಾವಶೇಷ bhukta-avašêsha. = ಭುಕ್ತಶೇಷ. (Bp. 56, 12).

ಭುಕ್ತಿ bhukti. (= ಬುತ್ತಿ). The act of enjoying or eating. 2, *enjoyment;* fruition, possession, usufruct. 3, food. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಕತ್ತಿ.— ಭುಕ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾ ಕ್ಷಣ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗಾಯ್ತೇ?— ಮುನ್ದಿನ ಮುಕ್ತಿಗಿನ್ತ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು.— ಯುಕ್ತಿವಂತನು ಶುಕ್ರನ ಭುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆದನನ್ತೆ (Prvs.). See Prv. s. ಭೂತ. 4, the daily motion of a planet.

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿ bhukti-mukti. Fruition and final emancipation (Bp. 39, 71; My.).

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದ bhuktimukti-prada. The giver of bhukti and mukti, as a tîrtha or a god (My.).

ಭುಕ್ತೋಚ್ಛಿಷ್ಟ bhukta-uĉchishṭa. *The rejected leavings or remnants of food.*

ಭುಗಿ bhugi. = ಬುಗ, ಬುಗಿ, ಬುಗು, ಭುಗು. A sound in imitation of that of blazing flames, of that emitted by articles under rapid combustion, and of that of kindled wrath. — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲನೆ. With the sound of bhugi bhugil (Ršv. 5, 37). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲೆನ್. To emit the sound of bhugi bhugil (Bp. 17, 19; 25, 21; 57, 18; 58, 59). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಯೆನ್. To emit the repeated sound of bhugi (Bp. 56, 32). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಲೆನ್. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಯೆನ್. (Râm. 5, 8, 57; J. 8, 39). — ಭುಗಿ ಭುಗಿಸು. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲೆನ್. (J. 12, 22; 23, 46).

ಭುಗಿಲ್ bhugil. = ಬುಗಿಲ್, ಭುಗಿ, etc. — ಭುಗಿಲಿಡು. -ಇಡು. To emit the sound of bhugil (Bh. 1, 20, 55). — ಭುಗಿಲೆನ್. -ಎನ್. = ಭುಗಿಲಿಡು. (Bp. 51, 7. 80; 55, 11; Bh. 2, 3, 9). — ಭುಗಿಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To cause to emit the sound of bhugil (Bp. 44, 15). — ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಲ್. rep. (C.). — ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಲೆನ್. -ಎನ್. To emit the repeated sound of bhugil (Âbh. P. 13, 81).

ಭುಗಿಲನೆ bhugilanĕ. (Šmd. 388). = ಬುಗಿಲನೆ. With the sound of bhugil.

ಭುಗು bhugu. = ಭುಗಿ, etc. — ಭುಗು ಭುಗಿಲು ಭುಗಿಲೆನ್. = ಭುಗಿ ಭುಗಿಲ್ಬುಗಿಲೆನ್. (Bh. 1, 20, 27).

ಭುಗ್ನ bhugna. *Bent, crooked;* curved; bending, stooping, bowed.

ಭುಜ್ bhuj. ಭುಕ್. Enjoying; eating; an eater; ruling. See ಕ್ರತು-, ಗೃಹ-, ಹುತ-.

ಭುಜ bhuja. = ಬುಜ 2. A bending, a bend. 2, *the arm.* ಭುಜದ ತುದಿ (ತೋಳ್ದಲೆ, ಮುಯ್ Šm. 71). See ಅಷ್ಟ-.

ಭುಜಕೀರ್ತಿ bhuja-kîrti. An epaulet-like ornament for the upper arm (Bp. 4, 36; Ršv. 6, after 11; My.).

ಭುಜಗ bhuja-ga. = ಬೊಜಗ. Going crookedly or in a curve: *a snake* (ಎಲರುಣಿ Čt, I, 10; II, 17). 2, a paramour, see ಬೊಜಗ. 3, (= šêsha) the number 1 (Čh.). 4, the number 8.

ಭುಜಗಧಾರಿ bhujaga-dhâri. Šiva. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಭುಜಗಬನ್ಧ bhujaga-bandha. A certain feat of wrestlers (Ššv. 4, 75).

ಭುಜಗಭೂಷ bhujaga-bhûsha. Šiva (Ššv. 1, 75).

ಭುಜಗವೈರಿ bhujaga-vairi. Garuḍa; a peacock; an ichneumon (My.).

ಭುಜಗಶಯನ bhujaga-šayana. Vishṇu (My.).

ಭುಜಗಾಭರಣ bhujaga-âbharaṇa. Šiva (Bh. 1, 1, 2).

ಭುಜಗೇನ್ದ್ರ bhujaga-indra. Any large snake; Šêsha (Šmd. 145; J. 14, 14).

ಭುಜಂಗ bhuja-ṅ-ga. = (ಬೊಜಗ), ಬೊಜಂಗ, ಭುಜಗ. *A snake* (ಭೋಗಿ, ಸರ್ಪ Nn. 35). 2, *the paramour of a prostitute, a libertine, a gallant* (ಮಧುಪ್ರಿಯ, ವಿಟ Nn. 29, o. r. ವಿಠ; ವಿಟ 35, o. r. ವಿಠ; ವಿಠ 63). 3, an ascetic (ತಪೋನಿಧಿ, ತಪಸ್ವಿ 35).

ಭುಜಂಗನಿಲಯ bhujaṅga-nilaya. A snake's hole: a white-ants' nest (ಹುತ್ತು Nn. 92).

ಭುಜಂಗಪ್ರಯಾತ bhujaṅga-prayâta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಭುಜಂಗಭುಜ್ bhujaṅga-bhuj. *A peacock;*—Garuḍa.

ಭುಜಂಗಮ bhuja-ṅ-gama = ಭುಜಗ. *A snake.* 2, Râhu.

ಭುಜಂಗವಿಜೃಮ್ಭಿತ bhujaṅga-vijṛimbhita. N. of a vṛitta (Čh.).

ಭುಜಂಗಶಯನ bhujaṅga-šayana. = ಭುಜಗಶಯನ. (My.).

ಭುಜಂಗಶಿಶುಪದ bhujaṅga-šišu-pada. N. of a vṛitta (Čh.).

ಭುಜಂಗಶಿಶುಸೃತ bhujaṅga-šišu-sṛita. N. of a vṛitta (Čh.).

ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ bhujaṅga-akshi. *The ichneumon plant,* perhaps Ophioxylon serpentinum Lin. (= ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ).

ಭುಜದೇಶ bhuja-dêša. The place or region of the arm (ಜಂಗುಡಿ Bhn. 39).

ಭುಜಬಲ bhuja-bala. Strength of arm (Šmd. 386; Kk. 99; Bp. 1, 44; J. 13, 45).

ಭುಜಮಧ್ಯ bhuja-madhya. *The breast, the chest.*

ಭುಜವಲಯ bhuja-valaya. An arm-ring (Bp. 4, 36).

ಭುಜಶಿಖರ bhuja-śikhara. *The shoulder.*

ಭುಜಶಿರಸ್ bhuja-śiras. *The shoulder.*

ಭುಜಾಗ್ರ bhuja-agra. *The shoulder* (ತೋಳ್ದಲೆ, ಮುಯ್ಯು Kk. 67).

ಭುಜಾನ್ತರ bhuja-antara. *The breast, the chest.*

ಭುಜಾಸ್ಫಾಲನ bhuja-âsphâlana. Clapping (one's own) upper arm (Čpr. 5, after 75).

ಭುಜಿಸು bhujisu. = ಬುಜಿಸು, ಭುಂಜಿಸು. (My.).

ಭುಜಿಷ್ಯ bhujishya. *A servant, a slave.*

ಭುಜೆ bhujĕ. A winding;—*the arm;*—the coil of a snake.

ಭುಂಜಿಸು bhuṅjisu. To eat (J. 7, 42; 29, 13; My.); to enjoy; to suffer, to experience.

ಭುತ bhuta. = ಭೂತ. See ಅದ್ಭುತ.

ಭುವನ bhuvana. A being, a living creature; mankind. 2, *the world;* the fourteen worlds, seven descending and seven rising; the earth (ಲೋಕ, ಭೂಮಿ Nn. 9; ಲೋಕ Mr. 517). 3, the number 14 (ಪದಿನಾಲ್ಕು Mr. 348). 4, *water* (ಸಲಿಲ, ಉದಕ 9; 517). 5, the ocean (ಸಾಗರ, ಸಮುದ್ರ 9; ಅಮ್ಬುಧಿ 517). 6, the sky (ಅಮ್ಬರ, ಆಕಾಶ 9; ನಭ 517). 7, a wood, a forest (ವಿಪಿನ, ಅರಣ್ಯ 9, o. r. ಆರಣ್ಯ).

ಭುವನಕುಕ್ಷಿ bhuvana-kukshi. A person who contains the world in his belly: Vishṇu (J. 15, 12); that receives or contains water in its belly: the ocean (15, 12).

ಭುವನತ್ರಯ bhuvana-traya. The three worlds: heaven, atmosphere and earth (Čh. v. 200; Čpr. 5, after 180).

ಭುವನತ್ರಿನೇತ್ರ bhuvana-trinêtra. The world's Rudra (Šmd. 288. 292).

ಭುವನನಯನ bhuvana-nayana. = ಭುವನಾಕ್ಷಿ No. 2. (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನಮಾತೆ bhuvana-mâtĕ. Pârvatî; Lakshmî (My.).

ಭುವನಾಕ್ಷಿ bhuvana-akshi. The eyes of living creatures or of mankind (Ršv. 13, 17). 2, the eye of the world; the sun.

ಭುವನಾಶ್ರಯ bhuvana-âśraya. The refuge of the world: Brahmâ (J. 6, 5); the water-abode: the ocean (6, 5).

ಭುವನೇಜ bhuvanê-ja. A lotus (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೇಶಯ bhuvanê-śaya. A lotus;—the moon (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೇಶಯವನಭುವನನಯನ bhuvanêśaya-vana-bhuvana-nayana. Who has the moon and the shining sun (Bp. 20, 37; 61, 50).

ಭುವನೈಕರಾಮ bhuvana-êka-râma. Râma who has no equal in the whole world (Šmd. 146. 188).

ಭುವರ್ಲೋಕ bhuvas-lôka. One of the divisions of the universe, the space between the earth and heaven. (Mr. 32).

ಭುವಸ್ bhuvas. The atmosphere, the sky.

ಭುವಿನಿಮ್ನ bhuvi-nimna. A depression in the ground, a hole (ರನ್ಧ್ರ, ಗರ್ತ, etc., ಕುಟಿ Mr. 392).

ಭೂ bhû. (Šmd. 103). = ಬೂ, ಭು, ಭೂಸ್. Being, becoming, springing up, taking rise, born. 2, the place of being or abiding: *the earth.* 3, *land; ground;*—earth, as a substance (see ಭೂಭೇದ, etc.). 4, a certain metrical foot (Čh.). 5, a country, a district (Bp. 6, 19). — ಭೂನೆಲ್ಲಿ. (ತಾಮಲಕಿ, ತಾಳಿ, ನಾಡೇಯಿ, ವಿತುನ್ನಕ G.).

ಭೂಕಮ್ಪ bhû-kampa. An earthquake. (My.; B. 4, 172; 5, 200).

ಭೂಕಮ್ಪನ bhû-kampana. = ಭೂಕಮ್ಪ. (My.).

ಭೂಕಾನ್ತ bhû-kânta. A king (ಅರಸು Nn. 120; Čpr. 3, 82; J. 2, 2).

ಭೂಗತ bhû-gata. Being or existing on or in the earth; level with the ground, destroyed. — ಭೂಗತ ಮಾಡು. To destroy (My.). — ಭೂಗತವಾಗು. -ಆಗು. To be buried, as riches (My.).

ಭೂಗತಾಲಯ bhûgata-âlaya. An underground house (Râm. 1, 16, 27).

ಭೂಗೋಚರ bhû-gôčara. A man who is within the range of, *i. e.* who lives in, the world (Abh. P. 14, 11).

ಭೂಗೋಲ bhû-gôla. ಭೂಗೋಳ. The terrestrial globe, the earth. (C.; ಕುವಲಯ Čb.; B. 5, 271).

ಭೂಗೋಲವಿದ್ಯೆ bhûgôla-vidyĕ. Geography. (C.; B. 5, 275).

ಭೂಂಕೃತಿ bhûṅ-kṛiti. Hissing, puffing (Bp. 51, 59).

ಭೂಚಕ್ರ bhû-čakra. The orbit of the earth, the earth (J. 8, 6; 26, 15). 2, the equator or equinoctial line. 3, a paper-kite composed of many round pieces (My.). 4, an umbrella attached to a throne (My.).

ಭೂಚರ bhû-čara. Going on the earth; moving on the ground or on land, living on land; inhabiting the earth; a man (Abh. P. 4, 101. 102).

ಭೂಚರತ್ವ bhû-čaratva. The condition of going on the earth or moving on the ground (Bp. 57, 45).

ಭೂಛಾಯೆ bhû-čhâyĕ. Earth-shadow: *darkness.*

ಭೂಜ bhû-ja. A tree, etc. (ಮರ Nn. 5. 20; ಕದಲಿ, ವೃಕ್ಷ 43; ವೃಕ್ಷ 63; ಖಪುರ, ಮರ 102). ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರನಯ್ದೆ ಭೂಜಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 150).

ಭೂಜಟೆ bhû-jaṭĕ. N. of a plant (ಗೌರಿಜಡೆ Mr. 135).

ಭೂಜಾತ bhû-jâta. A tree (ಮರ Nn. 139).

ಭೂಜಾತೆ bhû-jâtĕ. Daughter of the earth: Sîtâ (My.).

ಭೂತ bhûta. = ಬೂತ. Been, become, produced; being, becoming, coming into existence (ಜನಿತ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 78). 2, *past, gone, former;* past time, the past; the past or preterite tense (Šmd. 54. 90. 260. 266. 294; Kâvy. I, 5, 13-16). 3, *obtained, got.* 4, *right, proper, fit;* like, resembling, similar (= ಸದೃಶ, My.; *cf.* ಸಮ್ಭೂತ). 5, gone beyond the common limits, excessive (ಮೀರಿದುದು, ಕೆಯ್ಮೀಱ ಹೋದದು 78; ಮೀರಿದುದು Mr. 494). 6, *a living being, a creature* (ಸತ್ವ Mr. 502). 7, *a goblin, a malignant spirit, a demon* (being of divine origin, see ದೇವಯೋನಿ; ಮರುಳ್ 78; ದೇವಯೋನಿ 494; see Bp. 57, 10. 11. 12. 19; J. 6, 51; 22, 23; 31, 55); the spirit of a deceased person, a ghost (= ಪ್ರೇತ No. 2, My.). 8, *an element,* of which there are five: earth, water, fire, air, ether (ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ, ಪೃಥ್ವ್ಯಾದಿಪಂಚಭೂತ 78; ಭೂತ 494; see ಧಾತು No. 4; ಪಂಚ-);—the number 5 (Čh.). 9, the nine planets (ಗ್ರಹನಿಕರ, ನವಗ್ರಹ 78). 10, the eighteen classes of people or castes (ಜಾತಿಸಮೂಹ, ಪದಿನೆಣ್ಬುಜಾತಿಗಳು 78). 11, an ârya (ಆರ್ಯ, ದೇವಭೂಮಿಜ 78). 12, in law: fact, matter of fact, the real state of a case. 13, = ಭೂತಗ್ರಾಮ (? ಗ್ರಾಮ Nn. 37). ಭೂತ ಹೋದರೂ ಹೇತು ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.— ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ?— ಭೂತವಾದರೂ ಭುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹೊರ್ತು ಭೀತಿ ತಪ್ಪದು.— ನಾಡಿನ ಭೂತ ಪೀಡಿಸದೇ ನಿತ್ತೀತೇ?— ನಂಥನಾದರೂ ಭೂತ

ಬಿಡದು.—ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ (corpse) ಹೆದಱುವವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದಱನೇ? — ಭೂತಕ್ಕೆ ಭೀತಿಯುಣ್ಟೇ? (Prvs.). — ಭೂತಕರಳುಗಿಡ. A shrub or small tree, Helicteres isora Lin. (St. & Pl.).

ಭೂತಕಾಲ bhûta-kâla. Past time; the past or preterite tense (Šmd. 90 Cm.; 265 Cm.; 400).

ಭೂತಕಾಲಕ್ರಿಯೆ bhûtakâla-kriyĕ. The past tense (Šmd. 87. 91. 279).

ಭೂತಕೇಶ bhûta-kêša. *A particular plant*, root of sweet flag (= ಗೋಲೋಮಿ; see Si. 335 & ಮುರುಳ ಜಡೆ).

ಭೂತಗಣ bhûta-gaṇa. The troop or whole class of demons or spirits; the aggregate of beings.

ಭೂತಗಣೇಶ bhûtagaṇa-îša. Šiva. 2, sign for a long syllable (Čh.).

ಭೂತಗ್ರಹ bhûta-graha. The bhûta-imp (My.).

ಭೂತಗ್ರಾಮ hbûta-grâma. *The aggregate or whole collection of living beings;* a multitude of spirits or ghosts.

ಭೂತಚಿಕಿತ್ಸೆ bhûta-čikitsĕ. The practice or science of administering antidotes for demoniacal possessions (My.).

ಭೂತದಯೆ bhûta-dayĕ. Compassion or tenderness towards all beings or creatures, universal benevolence. (Bp. 37, 34; 53, 43; My.).

ಭೂತಧಾತ್ರಿ bhûta-dhâtri. *The earth.*

ಭೂತನಾಥ bhûta-nâtha. Šiva (Bp. 29, 35; 37, 11).

ಭೂತಪಂಚಕ bhûta-pančaka. The aggregate of the five bhûtas or elements. ಧಾತುವೇದಿನು ಕಲಿತು, ಭೂತಪಂಚಕವಾಗಿ, ಒತ್ತು, ದೇಹವನು ಧರಿಸಿರ್ದ ಮನುಜಗೆ ಜಾತಿಯೆತ್ತಣದು? (Sp.).

ಭೂತಪತಿ bhûta-pati. Šiva (Mr. 12; Bp. 15, 7).

ಭೂತಪೂರ್ವಕ bhûta-pûrvaka. *Having been or existed before, prior.*

ಭೂತಬಲಿ bhûta-bali. An offering to demons (= ಬಲಿ No. 4, My.). 2, = ಬಲಿ No. 3 (Sk.).

ಭೂತಲ bhû-tala. The face of the earth, the earth (Čh. v. 127. 203; J. 8, 23).

ಭೂತಲಪತಿ bhûtala-pati. A king, a prince (Čpr. 3, 51; Bp. 50, 25).

ಭೂತಲಪಾಲ bhûtala-pâla. = ಭೂತಲಪತಿ. (Čpr. 2, 91).

ಭೂತಲಾಧಿಪ bhûtala-adhipa. = ಭೂತಲಪತಿ. (Bp. 27, 29).

ಭೂತಲೇಶ bhûtala-îša. = ಭೂತಲಾಧಿಪ. (Bp. 43, 9; 51, 5).

ಭೂತವತಿ bhûta-vati. The past or preterite tense (Šmd. 91. 261. 289. 294; Kâvy. I, 5, 1-5).

ಭೂತವಾಸ bhûta-vâsa. *The tree Belleric myrobalan, Terminalia bellerica* Roxb.

ಭೂತವಿದ್ಯೆ bhûta-vidyĕ. Demonology. (R.).

ಭೂತವೇಶಿ bhûta-vêši. -ವೇಷಿ. *The white-flowering Vitex negundo.*

ಭೂತಶಂಕೆ bhûta-šankĕ. Doubt or diffidence arising from demons (My.).

ಭೂತಸಂಹಾರಿ bhûta-samnâri. A kind of plant (ಭೂತಾಂಕುಶ Mr. 120).

ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ bhûta-sanjnĕ. A number indicated by natural objects, etc. (Mr. 348).

ಭೂತಸನ್ತುಷ್ಟಿ bhûta-santushṭi. Complete satisfaction given to demons by killing sheep and buffaloes (J. 5, 72).

ಭೂತಾಗ್ರಣಿ bhûta-agraṇi. Šiva. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಭೂತಾಂಕುಶ bhûta-ankuša. A kind of plant (ಭೂತಸಂಹಾರಿ Mr. 120).

ಭೂತಾಂಜನ bhûta-anjana. A collyrium applied to the palm of the right hand to render any goblins, men, etc. visible (My.).

ಭೂತಾತ್ಮ bhûta-âtma. The elementary or vital principle. 2, the individual soul. 3, *Brahmâ;*—Vishṇu;—Šiva. 4, *the body.*

ಭೂತಾರ್ಥ bhûta-artha. Anything which has really happened, anything really existing, a matter of fact, fact.

ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನವ bhûtârtha-apahnava. Concealment of anything really existing (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಭೂತಾವೇಶ bhûta-âvêša. Demoniac possession (Si. 385).

ಭೂತಾಳ bhûtâḷa. N., *e. g.* in ಭೂತಾಳಪಾಣ್ಡ್ಯ. (My.).

ಭೂತಿ bhûti. = ಬೂದ, ಬೂದಿ, ಬೂದು. Being, existence, any state of being (Bp. 40, 64);—birth, production. 2, *well-being, prosperity; wealth, riches.* 3, *power, grandeur, majesty, dignity.* 4, *ashes.* 5, *roasted or fried meat* (ಸುಟ್ಟಡಗು Hlâ.; ಬೞಗೆಣ್ಡದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು Mr. 217).

ಭೂತಿಕ bhûtika. *The plant Gentiana chirayta* Roxb. 2, *lemon grass, Andropogon schoenanthus* Lin. 3, *a kind of fragrant grass* (ಕತ್ತೃಣ).

ಭೂತಿಶಾಸನಧಾರ bhûti-šâsana-dhâra. A follower of Šiva (Bp. 27, 29).

ಭೂತೇಶ bhûta-îša. Lord of beings: Brahmâ; Vishṇu. 2, lord of evil beings: *Šiva.*

ಭೂದಾನ bhû-dâna. Donation of landed property (Grj. 2, 63; My.).

ಭೂದಾನಪತ್ರಿಕೆ bhûdâna-patrikĕ. A deed of gift relating to bhûdâna (My.).

ಭೂದಾರ bhû-dâra. *A hog.*

ಭೂದೆಸೆ bhû-dĕsĕ. The quarters or regions of the earth (Bp. 44, 33).

ಭೂದೇವ bhû-dêva. *A Brâhmaṇa.* (Bp. 50, 6; 55, 48).

ಭೂದೇವಿ bhû-dêvi. The earth looked upon as a goddess or queen (J. 19, 28).

ಭೂಧರ bhû-dhara. A mountain (ರುಚಕ, ಪರ್ವತ Nn. 41; Ršv. 1, 108).

ಭೂಧ್ರ bhû-dhra. = ಭೂಧರ. (Ššv. 2, 35).

ಭೂನಾಗ bhû-nâga. An earth-worm. (Dp. 53, 3).

ಭೂನಾಗಸತ್ವ bhûnâga-satva. Earth-worm-essence: burnt earth-worms, of which rings, etc. are made, said to be antidotes for snake-poison (Bh. 8, 25, 23).

ಭೂನಾಥ bhû-nâtha. A king (ಪಿತಾಮಹ, ಅರಸು Nn. 22; ಅರಸು 79).

ಭೂನಿಮ್ಬ bhû-nimba. *The plant Gentiana chirayta* Roxb.

ಭೂಪ bhû-pa. *A king, a prince.*

ಭೂಪತಿ bhû-pati. *A king, a prince.* ಪಾಪಿಯಾದವ ಭೂಪತಿಯಾದಾನೇ? (Prv.).

ಭೂಪದಿ bhû-padi. *Arabian jasmine, Jasminum zambac or sambac* Ait.

ಭೂಪಾಲ bhû-pâla. A king (ಚಕ್ರಿ, ಅರಸು Nn. 80). — ಭೂಪಾಲಹೆಮ್ಮಡಿ. N. (Bp. 11, 14).

ಭೂಪಾಲಕ bhû-pâlaka. = ಭೂಪಾಲ. (Bp. 5, 1. 10).

ಭೂಪುತ್ರಿ bhû-putri. Sîtâ (My.).

ಭೂಪೇನ್ದ್ರ bhûpa-indra. A great king (Čpr. 3, 98).

ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣ bhû-pradakshiṇa. Going round the earth (My.).

ಭೂಬಲ bhû-bala. (Šmd. 386; Kk. 99). Earth-power, power consisting in landed property.

ಭೂಭಾಗ bhû-bhâga. A portion of the earth; a portion of ground. See Kâvy. III, 3, B, 173.

ಭೂಭಾರ bhû-bhâra. A burden to the earth: a very wicked man (My.).

ಭೂಭಾರಕತನ bhû-bhârakatana. Universal importance (Bp. 19, 30).

ಭೂಭುಜ್ bhû-bhuj. *A king, a prince.*

ಭೂಭುಜ bhûbhuja. Tbh. of ಭೂಭೂಜ್. (Bp. 22, 18; 24, 81; J. 17, 1; 18, 11).

ಭೂಭೃತ್ bhû-bhṛit. *A king.* 2, *a mountain.* 3, Vishṇu.

ಭೂಭೇದ bhû-bhêda. A variety of earth: earth or clay in a certain form. See ಮೊಗೆ.

ಭೂಮ bhûma. The earth. See ಕೃಷ್ಣ-. 2, (ಭೂಮನ್) the earth, the world;—a territory. 3, *a great quantity, abundance, plenty, multitude.* 3, *the plural.*

ಭೂಮಣ್ಡಲ bhû-maṇḍala. The terrestrial globe (Bp. 4, 5; J. 2, 33). 2, a district, a country (Bp. 50, 62)

ಭೂಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ bhûmaṇḍala-îśvara. A king (Bp. 55, 9).

ಭೂಮಾಲೆ bhû-mâlĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಭೂಮಿ bhûmi. = ಬುವಿ, ಬೂಮಿ, ಬೂವಿ. *The earth* (ಎಳೆ Šm. 112). 2, *soil, ground;*—a country, a district;—*land, estate;—a place, site in general.* 3, N. of a certain metrical foot (Čh.; Mr. 364). ಭೂಮಿಯಿದ್ದವನಾದರೆ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ?—ಭೂಮಿ ಮಾಟಿ, ನಾಮ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಾ (Prvs.).

ಭೂಮಿಕೆ bhûmikĕ. Earth, ground. 2, the story of a house (Čpr. 1, 132; 6, after 97). 3, theatrical dress, the costume of any character represented on the stage.

ಭೂಮಿಛತ್ರ bhûmi-čhatra. A mushroom (ಅಣಬೆ Mr. 132).

ಭೂಮಿಜ bhûmi-ja. Earth-born: a (common) tree (Bp. 55, 22). 2, the planet Mars. 3, the demon Naraka. 4, a kind of horse (ಅಜಾನೇಯ Hlâ.; ಹೊಯಿಸಣದೊಳ್ ಉಡಿಸಿರಲ್ Mr. 282).

ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕೆ bhûmi-jambukĕ. *A species of plant* (= ನಾದೇಯಿ; see ನಾಯಿನೇಱಿಲ್ and ನಾರಂಗ).

ಭೂಮಿತಲ bhûmi-tala. = ಭೂತಲ. (Bp. 25, 1).

ಭೂಮಿದೇವ bhûmi-dêva. *A Brâhmaṇa.*

ಭೂಮಿದೇವಿ bhûmi-dêvi. = ಭೂದೇವಿ. (My.).

ಭೂಮಿಧರ bhûmi-dhara. *A mountain.* 2, a king.

ಭೂಮಿಪ bhûmi-pa. A king (Râm. 16, 52; 26, 23; Rśv. 13, 13).

ಭೂಮಿಪತಿ bhûmi-pati. = ಭೂಮಿಪ. (Bh. 2, 13, 49; J. 28, 1).

ಭೂಮಿಪಾಲ bhûmi-pâla. = ಭೂಮಿಪ. (My.).

ಭೂಮಿಪಾಲಕ bhûmi-pâlaka. = ಭೂಮಿಪಾಲ. (Čpr. 7, 28; Bp. 56, 2).

ಭೂಮಿರುಹ bhûmi-ruha. A tree (Mr. 420. 485).

ಭೂಮಿವಲ್ಲಭ bhûmi-vallabha. A king (Bp. 51, 17).

ಭೂಮಿಸ್ಪೃಶ್ bhûmi-spriš. Touching the ground;—a terrestrial being, man;—*a Vaiśya.*

ಭೂಮೀಶ bhûmi-îśa. A king (J. 7, 13). See ಮಧು-.

ಭೂಮೀಶ್ವರ bhûmi-îśvara. = ಭೂಮೀಶ. (Čpr. 4, 25; Rśv. 5, 26).

ಭೂಮ್ಯರ್ಥ bhûmi-artha. The meaning of "earth". See ಎಳೆ.

ಭೂಯ bhûya. Becoming, being; condition, state. See ದೇವ-, ಬ್ರಹ್ಮ-.

ಭೂಯಸ್ bhûyas. (fr. ಬಹು). More, more numerous; larger, greater. 2, *much, many, numerous;—very great, important.* 3, *repeatedly, frequently, again.*

ಭೂಯಿಷ್ಠ bhûyishṭha. Most, most numerous; largest, greatest. 2, *very much, very many;*—most important, chief.

ಭೂರಚನೆ bhû-račanĕ. The composition of a soil (B. 4, 95).

ಭೂರಮಣ bhû-ramaṇa. A king (Mr. 272; Bp. 50, 76).

ಭೂರಿ bhûri. *Much, many, numerous* (ಅದಭ್ರ, ಬಹಳ Nn. 69; Bp. 58, 57). 2, *gold* (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 69; Bp. 57, 68). 3, wood (ಕಾಷ್ಠ, ಕಟ್ಟಿಗೆ 69). 4, contempt (ಅವಜ್ಞೆ, ಉದಾಸೀನ 69). 5, N. of Brahmâ, Vishṇu, Śiva, and Indra. 6, a gift of money conferred on those present at any festival or at a funeral (My.; Tĕ.; also ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆ; see Bh. 1, 11, 7. 8).

ಭೂರಿಫೇನ bhûri-phêna. *A species of plant* (= ಚರ್ಮಕಶೆ, ಸಪ್ತಲೆ).

ಭೂರಿಮಾಯ bhûri-mâya. Possessed of much deceit: *a jackal* (ಬಳ್ಳು, ಗೋಮಾಯು Mr. 162).

ಭೂರುಣ್ಡಿ bhû-ruṇḍi. *A sort of sun-flower, Heliotropium indicum* Lin.

ಭೂರುಹ bhû-ruha. A tree (ಮರ Nn. 29; Mr. 510).

ಭೂರುಹಾಗ್ರ bhûruha-agra. The top of a tree (ವಿಶಾಖ, ಮರದ ತುದಿ Nn. 38).

ಭೂರ್ಜ bhûrja. = ಬುಜ 1. *A species of birch, the bark of which is used for writing on.*

ಭೂರ್ಲೋಕ bhûs-lôka. = ಭೂಲೋಕ. (Mr. 32). See Mr. s. ಲೋಕ.

ಭೂಲೋಕ bhû-lôka. The terrestrial world, the earth (Bp. 37, 64; 58, 60; B. 4, 143). ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಭೂಲೋಕ ತಪ್ಪದು.—ಭೂಲೋಕ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸಾಲೋಕ್ಯ ತಪ್ಪ ಬಾರದು (Prvs.).

ಭೂಲೋಲ bhû-lôla. A king (J. 10, 11; 17, 18).

ಭೂವಧು bhû-vadhu. = ಭೂಸತಿ.

ಭೂವಧೂರಮಣ bhûvadhû-ramaṇa. A king (J. 3, 1).

ಭೂವರ bhû-vara. A king (Kk. 101; Bp. 22, 16; 46, 56; J. 2, 63).

ಭೂವಲಯ bhû-valaya. ಭೂವಳಯ. The circumference of the earth; the terrestrial globe (Šmd. 267; Bp. 24, 84).

ಭೂವಲ್ಲಭ bhû-vallabha. A king. (My.).

ಭೂವಾಚಕ bhû-vâčaka. A word denoting "earth" (see ಎಳೆ in Šmd. Dh.).

ಭೂವಿಶೇಷ bhû-višêsha. A kind of soil. See ಎರೆ.

ಭೂಶಿರ bhû-šira. A promontory, a cape (My.; B. 4, 115).

ಭೂಷಣ bhûshaṇa. Decorating, adorning;—*ornament, decoration, embellishment;* an ornament, a trinket, etc. (ತೊಡ Čt. II, 65);—(praise). — ಭೂಷಣಮಾಡು. -ಆಡು. To praise (Bp. 36, 17).

ಭೂಷಣಾವರಣ bhûshaṇa-âvaraṇa. Surrounding or covering with ornaments. See ತುಡು.

ಭೂಷಣೋದ್ವಹನ bhûshaṇa-udvahana. Adorning. See ಕೆಯ್ಗೆಯ್.

ಭೂಷಾಮಣಿ bhûshâ-maṇi. Decoration with gems (Čpr. 6, 70).

ಭೂಷಿತ bhûshita. *Decorated, adorned, ornamented.*

ಭೂಷಿಸು bhûshisu. To decorate, to adorn; to praise (My.).

ಭೂಷೆ bhûshĕ. ಭೂಷಾ. *Adorning, decorating;* an ornament, a jewel.

ಭೂಷ್ಣು bhûshṇu. *Being, becoming;* being or faring well; desiring happiness.

ಭೂಷ್ಯ bhûshya. To be adorned or decorated (adj., Čpr. 6, 68).

ಭೂಸ್ bhûs. = ಭೂ. See ಭೂರ್ಲೋಕ.

ಭೂಸತಿ bhû-sati. ಭೂಸತೀ. The earth considered as a woman (Bp. 11, 26).

ಭೂಸತೀಶ bhûsatî-îśa. A king (Bp. 28, 27).

ಭೂಸತೀಶ್ವರ bhûsatî-îśvara. = ಭೂಸತೀಶ. (Bp. 24, 78).

ಭೂಸಾರ bhû-sâra. The strength of a soil (My.).

ಭೂಸಾರತೆ bhû-sâratĕ. The state of a soil being full of strength (Čpr. 1, 90).

ಭೂಸುತ bhû-suta. The planet Mars (ಕುಜ, ಮಂಗಳ Nn. 20).

ಭೂಸುತೆ bhû-sutĕ. Sîtâ. (My.).

ಭೂಸುರ bhû-sura. A Brâhmaṇa (ದ್ವಿಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 36; ವಿಪ್ರ 104; Bp. 53, 39-42; 55, 23. 54. 55; Kk. 101).

ಭೂಸ್ತೃಣ bhû-s-tṛiṇa. *Lemon grass, Andropogon schoenanthus* Lin.

ಭೂಸ್ಥಾಪನೆ bhû-sthâpanĕ. Putting in the ground, burying, as money (My.).

ಭೂಸ್ಥಿತಿ bhû-sthiti. Landed-property (My.).

ಭೃ bhṛi. = ಭ್ರ, ಭ್ರು, ಭ್ರೂ.

ಭೃಕುಟಿ bhṛi-kuṭi. *Contraction or knitting of the eyebrow, a frown* (ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕುದು Mr. 463).

ಭೃಗು bhṛigu. N. of a ṛishi (Bp. 3, 77; 43, 41; 53, 5; 54, 31; 57, 77; J. 33, 40). 2, Šukra, the planet Venus (Mr. 38). 3, *a declivity, a slope, a cliff, a precipice* (ಸಾನು, etc., ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 96).

ಭೃಗುಜೆ bhṛigu-jĕ. N. of a plant (see Mr. s. ಕಿರುದೇಗು No. 2).

ಭೃಗುವಾರ bhṛigu-vâra. Friday. (My.).

ಭೃಂಗ bhṛiṅga. = ಬಿಂಗ. *The large black humble bee* (ತುಮ್ಬಿ Nn. 13. 29; ಭ್ರಮರ, ತುಮ್ಬಿ 45; ಪಱಮೆ, ಬಣ್ಣುಣಿ Čt. II, 63; ಗುಂಗೀ ಹುಳ G.). 2, *the fork-tailed shrike, Lanius caerulescens.* 3, the bird Cuculus melanoleucus (ಚಾತಕ, ಸಾರಂಗ, etc. Mr. 171). 4, the plant Eclipta prostrata Lin. or Verbesina prostrata (ಗರುಗ Nn. 45; ಅಂಗಾರಕ, ಗರುಗ Mr. 130). 5, *woody Cassia, Laurus cassia.* 6, *talc or mica* (ಅಭ್ರಕ 45; Mr. 102). 7, a cloud (ಮೇಘ 45). 8, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 45). 5, blackness (ಕೃಷ್ಣ, ಕಪ್ಪು 45). 6, a libertine, a catamite, a lecher. — ಭೃಂಗಮುರ. See Nn. s. ಭಿನ್ನಕುಜಾತ.

ಭೃಂಗರಜಸ್ bhṛiṅga-rajas. *The plant Eclipta prostrata* Lin. (see ಭೃಂಗ No. 4).

ಭೃಂಗರಾಜ bhṛiṅga-râja. *The plant Eclipta prostrata* Lin. 2, bee-king: the large black humble bee.

ಭೃಂಗಾರ bhṛiṅgâra. = ಬಂಗಾರ etc., ಬಿಂಗಾರ, ಬಿಂಗಾರಿ, ಭಂಗಾರ, ಭೃಂಗಾರಿ. *A golden pitcher or vase;* — a vase used at the inauguration of a king (or at marriages), which may be made of gold, silver, brass, iron, etc. (Čpr. 6, 52). 2, gold.

ಭೃಂಗಾರಿ bhṛiṅgâri. = ಭೃಂಗಾರ No. 1. (ಭೃಂಗಾರ, ಕನಕಾಲುಕೆ Hlâ.; ಕನಕಾಲುಕೆ Mr. 210).

ಭೃಂಗಾಲಕ bhṛiṅga-alaka. Looks resembling black bees (J. 16, 5).

ಭೃಂಗಿ bhṛiṅgi. *A cricket.* 2, N. of one of Šiva's attendants (ಹಳಿಗ Čt. I, 86; ಶಿವನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಮುಕ್ಕಾಲ ಭೃಂಗಿ G.; Bp. 1, 49. 50; 29, 7).

ಭೃಂಗಿನಾಥ bhṛiṅgi-nâtha. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (Bp. 53, 36; Č. Bp. 1, 8).

ಭೃಂಗಿಪ bhṛiṅgi-pa. = ಭೃಂಗೀಶ. (J. 14, 20).

ಭೃಂಗಿರಿಟಿ bhṛiṅgiriṭi. = ಭೃಂಗಿ No. 2. (My.).

ಭೃಂಗೀಶ bhṛiṅgi-îśa. = ಭೃಂಗಿನಾಥ. (Bp. 24, 48; J. 14, 18; see riddle s. ಅಡ್ಡಣಿಗೆ 1).

ಭೃಂಗೀಶ್ವರ bhṛiṅgi-îśvara. = ಭೃಂಗೀಶ. (Bp. 43, 38; 53, 5; J. 14, 19).

ಭೃತ್ bhṛit. Bearing, carrying; supporting, maintaining; nourishing, protecting; possessing, having, furnished with; bringing. See *e. g.* ಅಮ್ಬು-, ಕಪಾಲ-, ಕ್ಷ್ಮಾ-, ಜಲ-, ಪರ-, ಫಣ-, ಭೂ-.

ಭೃತ bhṛita. Borne, carried; supported, maintained; hired; paid; possessed of, endowed with; acquired, gained; filled, full of; — a servant. See ಅನ್ಯ-, ಪರ-.

ಭೃತಕ bhṛitaka. Borne, carried (see ಪ್ರಾಗ್-). 2, *a hired labourer; a servant.*

ಭೃತಿ bhṛiti. The act of bearing, supporting, or bringing; — nourishment, support; — *wages, hire;* — capital.

ಭೃತಿಭುಜ್ bhṛiti-bhuj. *A hired labourer; a servant.*

ಭೃತ್ಯ bhṛitya. To be nourished or maintained: *a servant* (ನಾಸಿಗ Bhn. 26). 2, the minister of a king.

ಭೃತ್ಯತೆ bhṛityatĕ. The state of servitude or dependence (Rśv. 14, after 53; 14, 54).

ಭೃತ್ಯೆ bhṛityĕ. Fostering, nourishing; — service; — maintenance, support, sustenance, food; — *hire, wages.*

ಭೃಶ bhṛiśa. Mighty, strong, vehement, violent, intense; *much, exceeding.* 2, swearing, an oath (ಬಾಧ, ಸೂರುಳು Nr. 64; ಸಮ್ಬಾಧ, ಸೂರುಳು 156; ಸಮ್ಬಾಧ Mr. 484). ಭೃಶಂ, vehemently; *much, exceedingly, greatly.*

ಭೃಷ್ಟ bhṛishṭa. Fried, broiled, roasted, parched; — *roasted meat.*

ಭೆ bhĕ. = ಭಾ. See *e. g.* ಪ್ರತಿ-, ಪ್ರ-.

ಭೆಟ್ಟಿ bhĕṭṭi. = ಬೆಟ್ಟಿ, ಬೇಟಿ, ಭೇಟಿ q. v. (ಸನ್ದರ್ಶನ G.). ಅರಸರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಒಯ್ಯುವ ಕಾಣಿಕೆ (ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ, ಪ್ರದೇಶನ G.). — ಭೆಟ್ಟಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To go to visit, to visit. ಕೂಡಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತರು ಇಷ್ಟರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಮುನ್ತಾದವರ ಭೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು (B. 4, 34; My. as ಭೇಟಿ-). — ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗು. -ಆಗು. To meet, to fall in with, to encounter. ಅವನು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಸಿಪಾಯಿಯು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದನು (B. 4, 124). ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ಕುಣ್ಬನು (4, 126). 2, a visit to take place. ನನಗೆ ಅವನ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು, ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು (My. as ಭೇಟಿ-).

ಭೇಕ bhêka. *A* (male) *frog* (ಕಪ್ಪೆ Nn. 13. 46 8). 2, a timid man.

ಭೇಕಿ bhêki. A female frog; a small frog (ವರ್ಷಾಭ್ವಿ, ಪೆಣ್ಗಪ್ಪೆ Mr. 411).

ಭೇಟಿ bhêṭi. = ಭೆಟ್ಟಿ q. v., etc. Meeting, encountering; an interview, a visit (My.; Mhr., H. ಭೇಟ, ಭೇಟೀ). — ಭೇಟಿಗೆ

ಬರು. To come to visit, to visit (C.). ಅವನ ಭೇಟಿಗೆ ಬನ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನು (B. 2, 17). — ಭೇಟಿ ಕೊಡು. To favor one with a visit, to show one's face. ನನಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನು (My.). — ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸು. To introduce. ಅವನನ್ನು ದೊರೆಗೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದನು (My.). — ಭೇಟಿ ಮಾಡು. To visit. ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ (My.).

ಭೇದ bhêda. = ಬೇದ 2. Breaking, splitting, dividing, separating;—a chasm, a fissure;—a hurt, an injury, a wound. 2, division, separation, partition, part, portion. 3, discrimination, discernment. 4, *distinction, difference, kind, sort, species, variety.* 5, *change, alteration, modification.* 6, divulging, disclosure, as of a secret. 7, *dissension, disunion, disagreement, schism.* 8, *creating divisions* (among confederates); *seducing or enticing an ally to one's own party by sowing dissensions* (ತನ್ತ್ರ, ತನ್ತ್ರಭೇದ Nn. 62; see ಚತುರೋಪಾಯ). 9, an opponent, an enemy (ಸಪತ್ನ, ಹಗೆ 62). 10, dualism, duality. 11, evacuation of the bowels. 12, ಗಜಸನ್ತ್ರಾಸ (ಆನೆಯ ಮಸ್ತಕದ ವಿಭಾಗ 62). 13, water (ಅಮ್ಬು, ಉದಕ 62). ಭೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ವಾದಾ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.—ನೀನು ನಾನು ಎಮ್ಬ ಭೇದ ಜ್ಞಾನಿಗುಂಟೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಮತ. — ಭೇದವಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To show difference, to be different (Čh. v. 239).

ಭೇದಕ bhêdaka. Breaking, splitting, etc.;—who or what breaks, divides, etc. 2, *distinguishing, discriminating, defining.* See ಹೃದಯ-.

ಭೇದನ bhêdana. Breaking, splitting, dividing, separating; loosening, as the feces, purging; etc. See ಉರ್ಝು, ಪುಟ-, ಮಲ-, ಲೋಷ್ಟ-. — ಭೇದನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To split; to destroy (J. 28, 8).

ಭೇದಬುದ್ಧಿ bhêda-buddhi. Perception or idea of a difference or distinction (C.). ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಭೇದಬುದ್ಧೀ ಮಾಡುವದಱ ಕಾರಣವನ್ನು ದೇವರೇ ಬಲ್ಲನು (B. 4, 108).

ಭೇದಿ bhêdi. Who or what breaks, splits, divides, cuts, etc. (see ವೃಕ್ಷ-); a destroyer (Bp. 54, 26);—a crowbar (ಹಾರೆ Mr. 371);—loosening the bowels;—frequent or preternatural evacuations of the intestines, purging (My.). ಭೇದಿ ಆಗುವ ಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ (ತ್ರಿಪುಟಿ, etc. Si. 148). ವೈದ್ಯನು ಭೇದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು (My.). ಅವನಿಗೆ ಭೇದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನು (also: I frightened him, My.). ಅವನಿಗೆ ಭೇದಿ ಹರಿಯಿತು (he was purged, My.). — ಭೇದಿ ಕಟ್ಟು. To stop purging (My.).

ಭೇದಿತ bhêdita. *Broken, split, divided, separated.*

ಭೇದಿಸು bhêdisu. To break, to split; to distinguish; to separate; to destroy (Bp. 36, 48; Šsv. 4, 131; B. 2, 26; My.); to open, to disclose (as a secret, My.). 2, to discriminate (Č. Bp. 36, 42). 4, to be broken, as the heart (My.); to separate (v. i., My.). 5, a difference to take place (Čh. v. 334). See Sp. s. ಮಾದಿಗ.

ಭೇದ್ಯ bhedya. To be broken or split; *capable of being broken, etc., frangible, fragile, penetrable;—to be seduced or led away, liable to be seduced or led away.* 2, what is specined or defined: *a substantive, a noun.* 3, a river (ಉದ್ಧ್ಯ, ನದ, ಗಣ್ಡುದೊಱೆ Mr. 413).

ಭೇರಿ bhêri. = ಬೇರಿ 2. *A kettle-drum* (ದುನ್ದುಭಿ Mr. 80).

ಭೇರುಣ್ಡ bhêrunḍa. = ಬೇರುಣ್ಡ, ಭಾರುಣ್ಡ. A species of bird with two heads (ಅಮಳ್ದಲೆವಕ್ಕಿ Kk. 16; Šm. 29; ಕೇಸರಿದ್ವಿಪಾರಾತಿ Mr. 160; J. 16, 37). — ಭೇರುಣ್ಡವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಭೇರುಣ್ಡ. (Abh. P. 10, 78).

ಭೇಷಜ bhêshaja. (fr. ಭಿಷಜ್). Making well or healthy: *a remedy, a drug, a medicament* (ಪುಷ್ಕರ, ವೈದ್ಯ Nn. 27). 2, = ವೈಸಿಕ, hypocrisy, fraud, deceit (not Sk.; My.).

ಭೇಷಜಗಾಱ bhêshaja-gâṟa. A dissembler, a hypocrite (My.).

ಭೇಷಜನಿವಾಸ bhêshaja-nivâsa. A druggist's shop (ಆರೋಗ್ಯಗೃಹ Mr. 197).

ಭೈ bhĕi. bhai. An imitative sound. — ಭೈ ಭೈ. rep. ಒಡೆದು, ಅದ್ರಿಕ್ಷಿತಿಸನ್ಧಿ ಪತ್ತುವಿಡೆ ಭೈ ಭೈಯೆಮ್ಬಿನಂ ಕಿಱ್ಱು (Šmd. 64).

ಭೈಕಾರ bhai-kâra. The syllable ಭೈ (Šmd. 361).

ಭೈಕ್ಷ bhaiksha. (fr. ಭಿಕ್ಷಾ). = ಬೈಕ. Asking alms;—anything obtained by begging: *begged food, charity, alms.*

ಭೈತ್ರ bhaitra. Tbh. of ಬಹಿತ್ರ (Šmd. 361; ಬಹಿತ್ರಕ Čt. II, 75; ಯಾನಪಾತ್ರ, ಪೋತ Nr.; ಶಾರದ, ಹಡಗು Nn. 28; ಕೂಟ, ಹಡಗು 152; ಪ್ರವಹಣ, ಪೋತ, ಹಡಗು Mr. 407). ಭೈತ್ರ ನಡಸುವವರು (ಪೋತವಾಹ, etc.); ಭೈತ್ರದಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಭಣ್ಡ (ಆತರ, ತರಪಣ್ಯ Nr.). See ಸು-.

ಭೈತ್ರವ್ಯವಹಾರಿ bhaitra-vyavahâri. A sea-trader (ಪೋತವಣಿಜ್, etc. Hlâ.).

ಭೈತ್ವ bhaitva. The syllable ಭೈ (Šmd. 360. 361).

ಭೈರವ bhairava. (fr. ಭೀರು). = ಬೈರವ. Formidable, awful, terrific. 2, Bhairava, a form of Šiva (ಬಿಗುರ್ವರಿಜ, ತೇಟ್ಡೇರ Šm. 5; Kk. 6; ಘೋರಮೂರ್ತಿ, ಖಡ್ಗಹಸ್ತ, ದಿಗಮ್ಬರ Mr. 15; see Šmd. 79). ಜನ್ನೇ ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಭೈರವದೇವರು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಭರಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾಸ ಕೇಳಿದ (Prvs.).

ಭೈರವಾಸ bhairavâsa. Tbh. of ಬಹಿರ್ವಾಸಸ್. (Si. 222; My.; Tĕ.; see Prvs. s. ಭೈರವ, ಶಿವ).

ಭೈರವಿ bhairavi. *A particular form of Durgâ* (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಚರ್ಚೆ Nn. 28; ಚರ್ಚೆ, ಚಾಮುಣ್ಡೆ, ವನದೇವಿ Mr. 14; ಚರ್ಚೆ 522; Bp. 23, 19). 2, N. of a râginî or kind of tune.

ಭೈಷಜ್ಯ bhaishajya. (fr. ಭೇಷಜ). *Any remedy, drug, medicine.*

ಭೋ bhô. = ಭೋಸ್. See Šmd. 64; J. 11, 34.

ಭೋಕ್ತ bhôkta. Tbh. of ಭೋಕ್ತೃ. (ಉಪಭೋಗ, ನಿರ್ವೇಶ Mr. 457; My.).

ಭೋಕ್ತವ್ಯ bhôktavya. To be enjoyed or eaten; fit to be used or employed; to be possessed or ruled. See Bp. 53, 41; ಅನು-.

ಭೋಕ್ತಾರ bhôktâra. Tbh. of ಭೋಕ್ತೃ. (My.).

ಭೋಕ್ತೃ bhôktri. = ಭೋಕ್ತ, ಭೋಕ್ತಾರ. *An enjoyer, an eater, a feeder;* one who employs or makes use of; one who feels or experiences;—enjoying, eating; feeling, experiencing.

ಭೋಗ bhôga. 1. = ಬೋಗ. Enjoyment, fruition; eating; use, application. 2, sexual enjoyment (ಗ್ರಾಮ Nn. 37; My.). 3, possessing; ruling, governing, protecting; cherishing, nourishing (ಪರಿಪಾಲನೆ, ರಕ್ಷಿಸುವುದು Nn. 113; ಪಾಲನೆ Mr. 514). 4, a transaction (ವ್ಯವಹಾರ, ಬಿಹಾರ 113; ವ್ಯವಹಾರ 514). 5, perception of sorrow or joy. 6, *pleasure* (ಸೌಖ್ಯೋದ್ಗತಜೀವಿ, ಸುಖವನಯ್ದುವನ್ತಾ ಜೀವರುಗಳು 113). 7, a being that enjoys pleasure (ಅತಿಸುಖ 514). 8, *feasting, a repast, a banquet.* 9, money, wealth (ಧನ, ದ್ರವ್ಯ 113; ಧನ 514). 10, fullness, plenty (ಪರಿಪೂರ್ಣ, ನೆಱತೆ Mr. 454). 11, *hire, wages* (ನಿರ್ವೇಶನ 514); *the hire of dancing girls or courtezans, wages of prostitution.* 12, a whore (ಕಾಮುಕಿ, ಸೂಳೆ 113; ಪಣ್ಯವನಿತೆ 514). ಪಾಷಾಣದ ಭೋಗ, ಶ್ಮಶಾನದ ಸ್ಥಿತಿ

ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prv.). 13, N. of a man (Bp. 24, 72). See Prv. s. ರೋಗ.

ಭೋಗ bhôga. 2. Any winding or curve: *a ring, the coil of a snake.* 2, *the expanded hood of a serpent.* 3, the body of a snake (ಅಹಿಕಾಯ, ಸರ್ಪಗಳ ದೇಹ Nn. 113; ಹಾವಿನ ಶರೀರ Mr. 400; ಅಹಿಕಾಯ Mr. 514);—the body. 4, *an army in column;*—a train, a retinue, an army (ಸೇನೆ, ಪರಿವಾರ 113).

ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ bhôga-kshiti. = ಭೋಗಭೂಮಿ, etc. Land of enjoyment: the place on this earth where people (all of whom are âryas) enjoy the reward of their works, which is superior to svarga and where people live very long (Čpr. 3, 35).

ಭೋಗಧರ bhôga-dhara. A snake (ಹಾವು G.).

ಭೋಗಭೂತಲ bhôga-bhûtala. = ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ, etc. (Čpr. 3, 36).

ಭೋಗಭೂಮಿ bhôga-bhûmi. = (ದೇವಭೂಮಿ), ಭೋಗಕ್ಷಿತಿ q. v., ಭೋಗಭೂತಲ. (Čpr. 1, after 101; 3, after 36; 3, 37; Abh. P. 1, after 66, 67 & 68).

ಭೋಗಭೂಮಿಭವ bhôgabhûmi-bhava. (= ದೇವಭೂಮಿಜ). An ârya (ಆರ್ಯ, ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಸ್ಥಾವನು Nn. 106).

ಭೋಗಮೋಕ್ಷ bhôga-môksha. Fruition and final emancipation (Bp. 49, 12).

ಭೋಗವತ್ bhôga-vat. Furnished with enjoyments, riches, etc. 2, having rings or coils; a snake.

ಭೋಗವತಿ bhôga-vati. = ಭೋಗಾವತಿ. *The city of the snakes in the subterranean regions* (J. 23, 16). 2, *the river of the snakes, the Ganges of the lower regions* (J. 24, 13).

ಭೋಗಷಟ್ಪದಿ bhôga-shatpadi. N. of a metre (Čh.).

ಭೋಗಾಯಿ bhôga-âyi. N. of a woman (Bp. 12, 42).

ಭೋಗಾವತಿ bhôgâ-vati. = ಭೋಗವತಿ. The infernal regions (ಪಾತಾಲ Nn. 22, o. r. ಅಧೋಲೋಕ). 2, ನಗರ, ಪಟ್ಟಣ (22). 3, ತರಂಗಿಣಿ, ನದಿ (22). 4, Mahâlakshmî (ರಮೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 22).

ಭೋಗಿ bhôgi. 1. (Šmd. 109). = ಬೋಗಿ, (ಬೋವು). Enjoying, eating; using, possessing; suffering, experiencing;—devoted to enjoyments, indulging in sensual pleasures;—opulent;—an enjoyer (Bp. 58, 16);—a happy person (My.);—a voluptuary;—a king, a prince;—the headman of a village;—a barber;—a person who accumulates money for a particular expenditure. See ಬಿಳೇ-. ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರುಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರುಳು.—ಒಬ್ಬ ಭೋಗಿಯಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಜೋಗಿ (Prvs.). — ಭೋಗಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 38, 57; 57, 37. 52). — ಭೋಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42; 57, 31-33. 43. 49. 50). — ಭೋಗಿದೇವ. N. (Bp. 57, 38. 46. 51. 54. 55; 58, 9). — ಭೋಗಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 5).

ಭೋಗಿ bhôgi. 2. Having curves or coils: *a snake.*

ಭೋಗಿಕಟಕ bhôgi-kataka. Šiva (Bp. 54, 75).

ಭೋಗಿತ bhôgita. A man who has eaten or enjoyed, or eats or enjoys (Bp. 30, 12).

ಭೋಗಿನಿ bhôgini. *The concubine of a king.* 2, a serpent woman (Čpr. 5, 99).

ಭೋಗಿಪ bhôgi-pa. The snake šêsha (J. 13, 47).

ಭೋಗಿಭೂಷಣ bhôgi-bhûshana. Šiva (Bp. 55, 52).

ಭೋಗಿವಿಭೂಷ bhôgi-vibhûsha. Šiva (Šsv. 1, 82).

ಭೋಗಿಶಯ bhôgi-šaya. Vishnu (Bp. 1, 3).

ಭೋಗಿಸು bhôgisu. (Šmd. 92). To eat; to enjoy; to experience, to feel, to suffer (Bp. 24, 83; 27, 15; 43, 64. 65; 48, 6. 22; 58, 35. 46; My.; B. 5, 58. 274). 2, to indulge in sensual pleasures (Bp. 6, 33; 11, 23; J. 8, 5). 3, to be consumed or destroyed, to decay, as pearls (Bh. 2, 2, 66). ಭೋಗಿಸಿದಳ್ (Šmd. 245). ಕೂಡಿ ಭೋಗಿಪಲ್ಲಿ ರಮಾಭಿಧಾನಂ (Mr. 538). See Prv. s. ಯೋಗ.

ಭೋಗಿಸುವಿಕೆ bhôgisuvikĕ. Enjoying, etc. (ನಿರ್ವೇಶ, ಉಪಭೋಗ Si. 394).

ಭೋಗ್ಯ bhôgya. Enjoyable, to be enjoyed, to be used;—what may be enjoyed, anything that may be possessed or used, an object of fruition.

ಭೋಗ್ಯಪತ್ರ bhôgya-patra. = ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪತ್ರ. (My.; Tĕ.).

ಭೋಗ್ಯಾಧಿ bhôgya-âdhi. A pledge or deposit which may be used by the mortgagee until redeemed (My.).

ಭೋಗ್ಯಾಧಿಪತ್ರ bhôgyâdhi-patra. A mortgage-bond wherein the lender assumes the temporary use of the property mortgaged (My.).

ಭೋಂಕನೆ bhônkanĕ. = ಭೋಂಕನೆ. Swiftly, speedily, quickly (ಚಕ್ಕನೆ, ಭೋರನೆ, ಭೋಂಕಲ್, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Šmd. 391; ಚಚ್ಚರ, etc. Čt. I, 21; ಭೋರನೆ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Kk. 50). ಭೋಂಕನೆ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ್ ಅನ್ನಾ ರತಿಯನ್, ಉಘೇ ಎನ್ದು, ತನ್ದೆತ್ತುತಿರ್ದರ್ (Šmd. 64). ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದಂ, ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದಳ್, ಭೋಂಕನೆ ಬನ್ದುದು (109). ಭೋಂಕನೊರ್ವಂ ಬನ್ದಂ (112). See Bp. 9, 23; Ršv. 5, 120; 10, 9; 13, after 77; Ššv. 1, 7).

ಭೋಂಕರಿಸು bhô-n-karisu. To hum, to murmur (J. 8, 32; *cf.* ಬೋ).

ಭೋಂಕಲ್ bhônkal. = ಭೋಂಕನೆ (Šmd. 391).

ಭೋಂಕೆನೆ bhônkĕnĕ. = ಭೋಂಕನೆ. (Čpr. 3, 53. 77; 5, 43. 80; 6, 44; 7, 88).

ಭೋಜ bhôja. N. of a celebrated sovereign of Malwa (Bp. 57, 6. 7. 9. 11. 19. 20); N. of others (*e. g.* J. 14, 3; 25, 19).

ಭೋಜನ bhôjana. *The act of enjoying, using, eating; a meal; food* (ಊಟ Hlâ.). See ಉಣ್. ಭೋಜನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಜನೆಯಿರಬೇಕು.—ತಿರಿದುಮ್ಬುವ ಬಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾದರೂ ಬಿಟ್ಟಾನು, ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಬಿಡಲೊಲ್ಲ (Prvs.). 2, the act of giving to eat, feeding. See Prvs. s. ಯೋಜನ. — ಭೋಜನ ಮಾಡು. To eat, to take a meal (B. 4, 122; My.).

ಭೋಜನಕ್ರಿಯೆ bhôjana-kriyĕ. The act of eating or of giving to eat. See ಊಡು.

ಭೋಜನತ್ಯಾಗ bhôjana-tyâga. *Abstinence from food.*

ಭೋಜನದಕ್ಷಿಣೆ bhôjana-dakshinĕ. The money present given to Brâhmanas after supplying them with a meal (especially at šrâddhas, My.).

ಭೋಜನಸಮಾರಮ್ಭ bhôjana-samârambha. The arrangement, disposition and management of a meal or dinner (B. 4, 215; My.).

ಭೋಜನಾರ್ಥ bhôjana-artha. On account of a meal (My.).

ಭೋಜನಾರ್ಥಿ bhôjana-arthi. A stranger who asks for a meal (My.).

ಭೋಜಿ bhôji. *Enjoying; eating.* See ಸರ್ವಾನ್ನ-, ಸಹ-.

ಭೋಜ್ಯ bhôjya. = ಬೊಜ್ಜ. To be enjoyed or eaten; eatable. 2, anything to be enjoyed or eaten, food (J. 5, 24; 6, 45; My.);—a dainty. 3, a feast;—a store of provisions.

ಭೋಟ bhôṭa. N. of a country (Bp. 6, 19).

ಭೋರ್ bhôr. (= ಜೋ). A sound to imitate the humming of the black humble bee, the noise of the waves of the sea, that of rivers or streams, that of a crowd of people, that of certain musical instruments (kahaḷĕ, tutûri, etc.), that of heavy rain, that of wheels, etc. — ಭೋರಿಡು. -ಇಡು. = ಭೋರೆನ್. (My.). — ಭೋರೆನ್. -ಎನ್. To emit the sound of ಭೋರ್ (Čpr. 8, 17; Bp. 3, 33; 6, 11; 11, 49; 46, 53; 53, 25; Rśv. 6, after 11). — ಭೋರ್ಗರೆ. -ಕರೆ. = ಭೋರೆನ್. (ಧ್ವನಿಗೆಯ್ Šmd. 22 Cm.; Čpr. 6, 34; Râm. 6, 49, 35). — ಭೋಭೋರ್ರೆನ್. To emit the repeated sound of ಭೋರ್ (Abh. P. 9, 186). ಭೋಭೋರ್ರೆನೆ ಪಾಯ್ವುದು ಹಿಮನಗಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಸ್ರೋತಂ (Šmd. 231).

ಭೋರನೆ bhôranĕ. (Šmd. 22. 388). With the sound of ಭೋರ್ (Bp. 2, 12). **2,** swiftly, quickly (ಭೋಂಕನೆ, ಚೆಕ್ಕನೆ, ಭೋಂಕಲ್, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Šmd. 391; ಚೆಚ್ಚರ, etc. Čt. I, 21; ಚೆಕ್ಕನೆ, ಚೆಚ್ಚರ, ಬೆಚ್ಚರ, ಬೇಗ, etc., ಶೀಘ್ರಾರ್ಥ Šm. 61; Kk. 50).

ಭೋರುಂಟಿ bhôruṇṭi. A square paper-kite that emits the sound of bhôr when flying (My.).

ಭೋರೆನೆ bhôrĕnĕ. = ಭೋರನೆ No. 1. (Abh. P. 13, 49).

ಭೋಷ bhôsha. = ಬೋಸಿ 2. Decorum, decency; honor (My.). ದೇಶಾನ್ತರದವರಿಗೆ ಸ್ವತನ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? — ದೇಶಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭೋಷ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ. — ನಹುಷರಾಯನ ಭೋಷ ನಾಕದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. — ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೋಷ ಹೋಗದೇ? (Prvs.).

ಭೋಸ್ bhôs. = ಭೋ. *O! ho! there! hallo! ah! alas!*

ಭೋಸಡ bhôsaḍa. = ಭೋಸಡಿ No. 1. (My.).

ಭೋಸಡಿ bhôsaḍi. Pudendum muliebre (Mhr.). 2, a term of reproach for an adulteress (My.).

ಭೌತಿಕ bhautika. (fr. ಭೂತ). Coming from or relating to existing beings; relating or pertaining to evil spirits; formed of the elements; material. (My.). See ಅಧಿ-, ಅಧಿ-.

ಭೌಮ bhauma. (fr. ಭೂಮಿ). Belonging or relating to the earth; terrestrial; made of earth; — *the planet Mars* (ವಕ್ರ, etc. Mr. 38).

ಭೌಮವಾರ bhauma-vâra. Tuesday. (My.). See Prv. s. ಭೀಮ.

ಭೌರಿಕ bhaurika. (fr. ಭೂರಿ). *The superintendent of gold in a royal treasury, a treasurer.*

ಭ್ರ bhra. = ಭ್ರ, etc.

ಭ್ರಂಶ bhramśa. *Falling, falling off, a fall; — declining, decline, decrease;* — decay, ruin; — *separating from, abandoning, deserting; — losing, loss;* — deviating or straying from.

ಭ್ರಂಶತೆ bhramśatĕ. The state or condition of falling, etc. See ಅಪ-.

ಭ್ರಕುಂಸ bhrakumsa. = ಭ್ರುಕುಂಸ. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರಕುಟಿ bhra-kuṭi. *A contraction of the eyebrows, a frown.*

ಭ್ರಜ್ಜ್ bhrajj. (= ಬಜ್ಜ್). Frying, parching (as grain), roasting.

ಭ್ರಮ bhrama. = ಬೆಮೆ, ಬೆರ್ಮೆ, ಭ್ರಮೆ. Flying about humming, as insects; — roving or roaming about, wandering about; — *moving in a circle, going round, turning round, whirling, revolving;* — straying, erring; — a circular motion, a whirl; a whirlpool, an eddy; — giddiness, dizziness; — *wandering of mind; confusion, perplexity, error, mistake, aberration, misconception, misapprehension, delusion; — a water-course;* — one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಭ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 41).

ಭ್ರಮಣ bhramaṇa. = ಬವಣೆ, ಭ್ರಮಣೆ. Roaming, wandering about; turning round, whirling (ಕಂಕಣ, ತಿರುಗುವುದು Nn. 45; Čpr. 4, after 18); revolution, the orbit of a planet, etc.; wavering, staggering, tottering, unsteadiness; erring, falling into error; confusion, perplexity; giddiness, dizziness; — causing to go round or move about. See ದಿಗ್-, ಮುಷ್ಟಿ-; ಚರಯಿಸು, ತಿರುಪು, ತೊಡಿಲ್, ಬಳಸು, ಸುಟಿ.

ಭ್ರಮಣಿ bhramaṇi. = ಬವಣಿ, ಬವಳಿ. A sort of game (played by lovers), consisting in circular movements or waltzes. 2, a *vulgar* form of ಭ್ರಮಣೆ.

ಭ್ರಮಣೆ bhramaṇĕ. = ಭ್ರಮಣ. (J. 13, 20; My.).

ಭ್ರಮತ್ bhramat. (Šmd. 100). Flying about humming; roaming; turning round, whirling, etc.

ಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರ bhramat-bhramara. (Šmd. 100). The black humble bee flying about humming.

ಭ್ರಮರ bhramara. = ಬವರ 2. *The large bright black humble bee,* Bombinatrix glabra (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 45; ಮಧುವ್ರತ, ತುಮ್ಬಿ 63; ಅಳಿಬಿ Šm. 95); a bee. 2, a potter's wheel. 3, a bow (ಕಾರ್ಮುಕ, ಬಿಲ್ಲು 63). 4, a gallant, a libertine (ಭುಜಂಗ, ವಿಟ 63). 5, shine, lustre (ಮಿಂಚು, ಹೊಳಹು 63). 6, giddiness, vertigo. ಭ್ರಮರ ಭ್ರಮಿಸಿ, ಬೆಳಗೂ ಭಂಗ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಭ್ರಮರಕ bhramaraka. A bee. 2, *a curl hanging down on the forehead.*

ಭ್ರಮರವಿಲಸಿತ bhramara-vilasita. N. of a vṛitta (Čh.).

ಭ್ರಮರಾದಿನಿನದ bramara-âdi-ninada. The sound of the black humble bee, etc. See ಮುರೆ.

ಭ್ರಮರಾಮ್ಬೆ bhramara-ambĕ. Durgâ. (My.).

ಭ್ರಮರಾರಿ bhramara-ari. Bee-enemy: the čampaka tree and its flowers. — ಭ್ರಮರಾರಿಮಾಲಿನಿ. N. of one of Čandrahâsa's wives (J. 31, 51).

ಭ್ರಮರಾರ್ಥ bhramara-artha. The meaning of "the black humble bee" (ಅಳಿ Šmd. Dh.).

ಭ್ರಮರಿ bhramari. = ಬವರಿ. Going round (see ಬವರಿ). 2, a bee, the black humble bee (Sk.). ಭ್ರಮರಿಪೊಲ್ ಭ್ರಮಿಯಿಸ್ತಿರೆ ಬೆಚ್ಚರಾಗು! (Šmd. 272). 3, making go round, moving in a circle (see ಬವರಿ).

ಭ್ರಮಾರ್ಥ bhrama-artha. The meaning of "turning round", etc. (Šmd. 392).

ಭ್ರಮಿ bhrami. Going round or about, revolving; roaming about. 2, a potter's wheel, a turner's lathe. 3, a whirlpool. 4, any circular arrangement of troops, a circle formed by troops (J. 20, 44. 48. 62). See Šmd. s. ಭ್ರಮರಿ.

ಭ್ರಮಿತ bhramita. Wandered about, wandering about in, wandered or spread through (Bp. 19, 3; 28, 59); strayed, perplexed, etc. (40, 59).

ಭ್ರಮಿಯಿಸು bhramiyisu. To roam or wander about (Čpr. 3, after 28).

ಭ್ರಮಿಸು bhramisu. = ಬೆಮಿಸು, ಬೆವಿಸು. To fly about humming (as the ಭ್ರಮರ, Bp. 45, 43; J. 8, 2); to roam or wander about. 2, to wander, not to be under the guidance of reason, to be confused, perplexed or bewildered, to act foolishly (Bp. 10, 3; 45, 43; 54, 48; My.). See Prv. s. ಭ್ರಮರ.

ಭ್ರಮೆ bhramĕ. = ಭ್ರಮ. (Bp. 45, 43; Šmd. 399 Cm.; My.). ಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಶ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ, ಶ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ಭ್ರಮೆಗವಿ. -ಕವಿ. Confusion to fall upon or seize (Bp. 9, 3). — ಭ್ರಮೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To enter upon a roaming or wandering about;—to begin to wander or to lose the guidance of one's reason, to become confused or bewildered (My.). See ತೊಡಗಿಲ್; Bp. 26, 32; 45, 34.

ಭ್ರಷ್ಟ bhrashṭa. = ಬಟ್ಟ 3. *Fallen, dropped, fallen down, fallen out or off;*—declined, ruined, lost;—strayed from, devious from;—separated from, deprived of;—fallen (as from dignity, power, caste, virtue);—depraved, vicious, wicked. ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೂ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಭ್ರಷ್ಟತ್ವ bhrashṭatva. The state of being deprived of, put out or expulsed from (caste, etc., My.).

ಭ್ರಾಜ್ bhrâj. Shining; lustre. See ವಿ-.

ಭ್ರಾಜಿ bhrâji. Shining, gleaming, glittering.

ಭ್ರಾಜಿತ bhrâjita. Shining, glittering, beaming (Čpr. 1, 121; Šmd. 180; Kâvy. I, 2, 22; Šâstrasâra in W. v. 1505).

ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು bhrâjishṇu. *Shining, splendid, radiant, elegant.*

ಭ್ರಾತ bhrâta. Tbh. of ಭ್ರಾತೃ. (My.).

ಭ್ರಾತಾರ bhrâtâra. Tbh. of ಭ್ರಾತೃ. (My.).

ಭ್ರಾತೃ bhrâtṛi. *A brother, a uterine brother.* ಭ್ರಾತೃಗಳ್ (dual), *brother and sister.*

ಭ್ರಾತೃಜ bhrâtṛi-ja. *A brother's son.*

ಭ್ರಾತೃಜಾಯೆ bhrâtṛi-jâyĕ. *A brother's wife.*

ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹ bhrâtṛi-drôha. Betraying one's own brother (My.).

ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರ bhrâtṛi-putra. *A brother's son.*

ಭ್ರಾತೃಭಗಿನಿಗಳ್ bhrâtṛi-bhaginigaḷ. (dual). *A brother and sister.*

ಭ್ರಾತೃವಧು bhrâtṛi-vadhu. *A brother's wife* (ಅತ್ತಿಗೆ Mr. 312).

ಭ್ರಾತೃವ್ಯ bhrâtṛivya. *A brother's son.* 2, *a rival, an enemy.*

ಭ್ರಾತ್ರೀಯ bhrâtrîya. *A brother's son;*—fraternal, belonging or relating to a brother.

ಭ್ರಾನ್ತ bhrânta. Roamed; whirled round. 2, confused, perplexed, bewildered, enchanted. (B. 3, 12; My.; see ವಿ-).

ಭ್ರಾನ್ತತೆ bhrântatĕ. Confusion, perplexity, bewilderment (Čpr. 5, 15).

ಭ್ರಾನ್ತಿ bhrânti. = ಭ್ರಾನ್ತು. Wandering about, roaming, going round, etc.;—*confusion, perplexity, bewilderment; error, mistake, delusion, false idea or supposition* (ಭ್ರಮೆ Šmd. 399 Cm.). ಪ್ರಾಣ್ಯ ಸೇರಿದರೂ ಭ್ರಾನ್ತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹಿಡಿದವನಿಗೆ ವಾನ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೋದೀತೇ?—ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹೋದರೂ ಭಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಸನ್ತೆ 1. — ಭ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. = ಭ್ರಮೆಗೊಳ್. (Bp. 17, 9; My.). — ಭ್ರಾನ್ತಿ ಪಡು. To be confused, etc. (Si. 36; My.).

ಭ್ರಾನ್ತು bhrântu. Tbh. of ಭ್ರಾನ್ತಿ. ಅವನಿಗೆ ಭ್ರಾನ್ತು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). 2, a confused person (Bp. 51, 25).

ಭ್ರಾಮ bhrâma. = ಭ್ರಾನ್ತಿ.

ಭ್ರಾಮಕ bhrâmaka. Causing to turn round; bewildering; a perplexing or bewildering affair (J. 26, 40). 2, *a loadstone* (ಚುಮ್ಬುಕ, ಅಯಸ್ಕಾನ್ತ Mr. 100).

ಭ್ರಾಮಕನ್ದ bhrâma-kanda. A very poisonous, yet medicinal plant (ಅತಿಬಜೆ, ಶೃಂಗಿ Mr. 138).

ಭ್ರಾಮರ bhrâmara. (fr. ಭ್ರಮರ). Belonging to or coming from a bee (Si. 334).

ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ bhrâshṭra. (= ಬಾಣಲಿ, etc.). *A frying-pan, a roasting-pan, a parching-pan* (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಹುರಿವ ಹಂಚು Mr. 211).

ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರಕ bhrâshṭraka. (= ಬಾಣಲಿಗೆ). A frying-pan, etc. (= ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ).

ಭ್ರು bhru. = ಭ್ರೂ, etc.

ಭ್ರುಕುಂಸ bhrukumsa. = ಭ್ರೂಕುಂಸ. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರುಕುಟಿ bhru-kuṭi. A contraction of the eyebrows, *a frown.*

ಭ್ರುವ bhruva. = ಭ್ರೂ, etc. An eyebrow.

ಭ್ರೂ bhrû. (Šmd. 103). = ಭ್ರು, etc., (ಪುರ್ಬು, etc.). *An eyebrow, the brow* (ಹುಬ್ಬು, ಬಿಲ್ಲಿ Mr. 317).

ಭ್ರೂಕುಂಸ bhrûkumsa. *An actor in female apparel.*

ಭ್ರೂಕುಟಿ bhrû-kuṭi. = ಭ್ರುಕುಟಿ. *A frown.*

ಭ್ರೂಣ bhrûṇa. *An embryo, a fetus, an unborn child* (ಅತಿಲವಬಾಲಂ, ಶಿಶು Nn. 133, or ad No. 2?). 2, *a child, a boy.* 3, *a pregnant woman* (ಗರ್ಭಿಣಿ, ಬಸುರಿಯಾದನ್ನಾ ಸ್ತ್ರೀ 133; ಬಸುರಿ ಸತಿ Mr. 476). 4, fire (ಜ್ವಾಲೆ, ಅಗ್ನಿ 133).

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯ bhrûṇa-hatya. = ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ. (Bp. 18, 90; My.).

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ bhrûṇa-hatyĕ. The killing of an embryo, procuring abortion (Sk.).

ಭ್ರೂಲತೆ bhrû-latĕ. A creeper-like eyebrow (ಬಳ್ಳಿಯ ಹಾಗಿದ್ದ ಹುಬ್ಬು G.; J. 2, 48).

ಭ್ರೇಷ bhrêsha. Falling, slipping;—*deviation from rectitude, trespass.*

ಮ್

M

ಮ್ m. The forty-fifth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It takes the place of the bindu (24. 115. 128. 130. 192. 193. 200), and often becomes ವ್ (81. 128. 202). *Cf.* ನೊದೆ = ವೊದೆ, ನೊಳಲೆ = ವೊಳಲೆ.

ಮ ma. The letter ಮ್ pronounced with a short ಅ, as is generally done at school.

ಮ ma. N. of one of the metrical feet (Čh.; Mr. 363). 2, N. of the fourth note of the scale (Mr. 76). 3, the number 5 (Mr. 349).

ಮಕ maka. The state of being not bright or dim (*cf.* ಮಂಕು). — ಮಕ ಮಕ ಎನ್ನು. To want brilliancy, as a light (My.).

ಮಕರ makara. *A kind of sea-monster* (crocodile, shark, dolphin, etc., ಮತ್ಸ್ಯಭೇದ Hlâ.; ಉಗ್ರಪಾಠೀನ Mr. 410). 2, N. of the 10th sign of the zodiac: Capricornus. 3, one of the nine treasures of Kubêra. — ಮಕರಡಬ್ಬಿ. A mortar-piece (My.).

ಮಕರಕುಣ್ಡಲ makara-kuṇḍala. An ear-ring shaped like a makara. (My.).

ಮಕರಕೇತನ makara-kêtana. Kâma (Bp. 40, 51).

ಮಕರಕೇತು makara-kêtu. = ಮಕರಕೇತನ (J. 6, 25).

ಮಕರತೋರಣ makara-tôraṇa. (Šmd. 385; Kk. 97; Bp. 4, 3; 6, 21). A tôraṇa of the form of a makara attached to two poles, which, in processions, as an emblem of distinction (bîrudu), is carried before idols, gurus and kings (My.).

ಮಕರಧ್ವಜ makara-dhvaja. Makara-bannered: *Kâma.*

ಮಕರನ್ದ makaranda. *The nectar of flowers; honey* (ಮಧು, ಪೂಗಳ ಇನಿದು Mr. 108; ಬಣ್ಣು Kk. 14; ಸವುಸವ Šm. 23).

ಮಕರಪತ್ರ makara-patra. = ಮಕರಿಕೆ. (J. 11, 25; 30, 17).

ಮಕರಮಾಸ makara-mâsa. The tenth solar month (My.).

ಮಕರರಾಶಿ makara-râši. = ಮಕರ No. 2. ಮಕರರಾಶಿಗೆ ಗುರು ಬನ್ದರೆ ಶೂಕರಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಮಕರವೃತ್ತ makara-vṛitta. The first point of Capricorn, the winter solstice (B. 5, 306; My.).

ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ makara-saṅkramaṇa. The passage of the sun from Sagittarius into Capricornus (when the ಪೊಂಗಲುಹಬ್ಬ is celebrated, My.).

ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ makara-saṅkrânti. = ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ. (My.). ಕಾಡ ಕೋಟಿಗೆ ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಯೇ? (Prv.).

ಮಕರಾಕರ makara-âkara. The ocean.

ಮಕರಾಕರೇಶ್ವರ makarâkara-îšvara. Varuṇa (Râm. 6, 44, 52).

ಮಕರಾಕ್ಷ makara-aksha. N. of a râkshasa. (Râm. 6, 40 sum.).

ಮಕರಾಂಕ makara-aṅka. = ಮಕರಧ್ವಜ. (My.).

ಮಕರಾಲಯ makara-âlaya. The ocean. (My.).

ಮಕರಾಶ್ವ makara-ašva. Whose horse is the makara: Varuṇa. (R.).

ಮಕರಿ makari. A female makara. 2, = ಮಕರಿಕೆ (My.).

ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ makarikâ-patra. = ಮಕರಿಕೆ. (ಪತ್ರಲೇಖೆ, etc., ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೊಲೆಗಳು ಮುನ್ತಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಕೇಸರಿ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಮುನ್ತಾದ ಪರಿಮಳದ ಬಣ್ಣಗಳಿನ್ದ ಬರೆಯಲ್ ಪಡುವ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರಾದಿಚಿತ್ರಗಳು Si. 226; My.). ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Nr.).

ಮಕರಿಕೆ makarikĕ. Figures drawn with fragrant pigments on the breast, cheek, arm and neck (of a woman, ಪತ್ರವಲ್ಲಿ, ಮೊಲೆ ಗಲ್ಲ ತೋಳ್ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೀವಿ ಸಟಿಯಿಂ ಬರದ ಪವುಸೆಲತೆಗಳ್ Mr. 339).

ಮಕರೀಪತ್ರ makarî-patra. = ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ. (My.).

ಮಕಾರ ma-kâra. The letter or syllable ಮ (Šmd. 11). 2, = ಅಟು 2, No. 3. (My.). 3, dishonour (My.).

ಮಕುಟ makuṭa. = ಮಗುಡ, ಮುಕುಟ. *A head-dress, a crown, a tiara, a crest* (ತಿಖಿ, ಚೂಡ Nn. 4; ವೇಷ್ಟನ 23; ಮೌಲಿ 47; ಮೌಲಿ, ಕಿರೀಟ 101).

ಮಕುಟಮಣಿ makuṭa-maṇi. (Šmd. 385; Kk. 96). A tiara-gem.

ಮಕುಟವರ್ಧನ makuṭa-vardhana. A crowned sovereign (Grj. 2, after 106).

ಮಕುರ makura. = ಮುಕುರ. (Sk.).

ಮಕುಷ್ಠಕ makushṭhaka. = ಮಪಷ್ಠಕ, etc. *A species of kidney bean* (ಮಯಷ್ಠಕ, etc., ಕಾಡ ಹೆಸಱು Nr.; see ಮಡಕಿ).

ಮಕೂಲಕ makûlaka. *A species of medicinal plant* (= ದನ್ತಿಕೆ).

ಮಕ್ಕ makka. = ಮಕ್ಕಾ, etc. Mecca. ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದ. — ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಟಕ್ಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಕ್ಕಡ makkaḍa. = ಮಂಕಡ. Tbh. of ಮರ್ಕಟ (Šmd. 345. 372; Mhr. ಮಾಕಡ).

ಮಕ್ಕರಿ makkari. = ಮಕ್ರಿ, ಮಂಕರಿ, ಮಂಕ್ರಿ. A basket plaited of stout slits of bamboo or of the date tree (My.; T., Tĕ.; *cf.* Sk. ಮಸ್ಕರ and Tbh. ಮಕ್ಕರಿ).

ಮಕ್ಕರಿ makkari. Tbh. of ಮಷ್ಕರಿ (Šmd. 350).

ಮಕ್ಕಳ್ makkaḷ. (Šmd. 124). **ಮಕ್ಕಳು.** (= ಮರ್ಕಳ್). Plural of ಮಗ 1, ಮಗು, etc. Children (ಸನ್ತಾನ, ತನುಜ Nn. 92; ಸುಮುಖ, ತನೂಭವ 126; ದಾಯಿಗ, ಪುತ್ರ 140; ಪುತ್ರರು 151; C.; M.). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಳ್ವೆ ಸತಿ (ಪುತ್ರಜೀವಿ Mr. 303). ಮಕ್ಕಳುಟಿ ಸಾವ ಸತಿ (ಭಿನ್ದು 303). ಮಕ್ಕಳು ಬಾಱದವಳು (ಭಿನ್ದು, ನತ್ಯತ್ರ ಸೂತಿ); ಮಕ್ಕಳು ಬಾಱುವವಳು (ಜೀವತ್ತೋಕೆ); ಗಣ್ಡನುಂ ಮಕ್ಕಳು ಮಿಲ್ಲದವಳು (ನಿರ್ವೀರೆ Hlâ.). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯು ಕೊಟಿತ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯು (Dp. 54). ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯು… ಫಲಮೇನು? (148). ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವನೆ (a cock, Sp.). ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲುಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲುತೊಡವಿಲ್ಲ. — ಪಕ್ಷಿಗೆ ಗೂಡು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ. — ಹಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲದದ್ದು ತೋಟವಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲ. — ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸವಿ. — ಮಕ್ಕಳ ಹೇಲು ತಿನ್ನುವವಳು ತುಪ್ಪದ ಗಸಿ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? — ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪಳಿದ್ಯವೇ? — ಮಕ್ಕಳ ತಲೆ ನೆರೆಯಿತು, ಕೂಱು ಗಂಜ ಹರಿಯಿತು. — ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು, ಮಣ್ಣು ಬಿಡಿಸ ಬೇಕು. — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಒಕ್ಕಳ ಹೊನ್ನು ಇದ್ದರೇನು? — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಮುದ್ದು, ಹೆಣ್ಡತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತಾನೇ ಮು

ದ್ದು.— ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಇಟಿದು ಹೋಯಿತು.— ಯಾವ ದೇವರು ವರಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದೇ ಮಕ್ಕಳಾಗದು.— ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಡಿರು? (Prvs.). See Si. 185. 413; Bh. 1, 8, 3. 35; Râm. 1, 4, 3; J. 14, 29; 19, 45. 51; ಎಳೆ-, ಗಣ್ಡು-, ಹೆಣ್ಣು-; Prvs. s. ಕಾಣು and ಮನ್ದಹಾಸ. — ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. = ಹಲು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd. (ಶತಮೂಲಿ My.; -ವಡೆ, ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, etc., ಬಜೆ, ಕವಣದ ಕಡ್ಡಿ Si. 146, sic!). 2, a female doll that carries many children (My.). — ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. Children's play (J. 31, 27; Abhâ. 2, 52; Dp. 6, 3; My.). — ಮಕ್ಕಳಾಟಿಗೆ. -ಆಟಿಗೆ. = ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. (My.; Tu.). — ಮಕ್ಕಳುಗಳ್. = ಮಕ್ಕಳ್. (J. 28, 20). — ಮಕ್ಕಳು ಮಱಿಗಳು. dupl. (B. 2, 33. 48). — ಮಕ್ಕಳೊನ್ದಿಗ. -ಒನ್ದಿಗ. A man who has children (My.). — ಮಕ್ಕಳೊನ್ದಿಗಳು. -ಒನ್ದಿಗಳು. A woman whose (husband and) children are living (ಕುಟುಮ್ಬಿನಿ, ಪುರನ್ಧ್ರಿ, ಪುತ್ರಭೃತ್ಯಾದಿಕುಟುಮ್ಬಮುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀ Si. 183).

ಮಕ್ಕಾ makkâ. = ಮಕ್ಕ, ಮೆಕ್ಕಾ. (Si. 101; My.).

ಮಕ್ಕಿ makki. — ಮಕ್ಕಿಗದ್ದೆ. Rice land above the level of a valley that is to be watered and produces a crop of luxuriant growth (My.). ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸ ತಿಳಿಯದು, ಮಕ್ಕಿಗದ್ದೇ ಬೆಳೆ ತಿಳಿಯದು (as to its grain, Prv.). See Prv. s. ಅಕ್ಕಸಾಲೆ.

ಮುಕ್ಕಿ makki. A copy. — ಮಕ್ಕಿಕಾಂ ಮುಕ್ಕಿ. An exact copy (My.; H.).

ಮಕ್ರಿ makri. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. (My.).

ಮಕ್ಷಿ makshi. = ಮಚ್ಚು (Śmd. 346. 365). A fly.

ಮಕ್ಷಿಕ makshika. A fly; a bee (ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ, ಜೇನ ನೊಣ Mr. 175).

ಮಕ್ಷಿಕೆ makshikĕ. *A fly;* a bee.

ಮಖ makha. *A sacrifice.*

ಮಖಪುರುಷ makha-purusha. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 17).

ಮಖಮಲ್ಲು makhamallu. = ಮೊಖಮಲ್ಲು. Velvet (Mhr., H. ಮಖಮಲ; My.).

ಮಖಯಾಜನ makha-yâjana. Assisting at the sacrifices of others (J. 5, 25).

ಮಖರಿಪು makha-ripu. Śiva; Vîrabhadra. 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಮಖವೈರಿ makha-vairi. = ಮಖರಿಪು. (My.).

ಮಖಾನ್ತ್ಯ makha-antya. The conclusion of a sacrifice (ವಾಜ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ Nn. 124).

ಮಖಾಶ್ವ makha-aśva. A sacrificial horse (J. 15, 7).

ಮಖೆ makhĕ. = ಮಘೆ. (My.). ಮಖೆಮಳೆ ಆದರೆ ಮೊಗ ತೊಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ? (Prv.)

ಮಖೋದಯ makha-udaya. The beginning of a sacrifice (J. 5, 37).

ಮಖ್ತೇಸರ makhtêsara. = ಮೊಕ್ತೇಸರ, etc. (ಅಧ್ಯಕ್ಷ, etc. Si. 258. *only* in Si.).

ಮಗ maga. 1. A son (ಸೂನು, ಸನ್ತತಿ, ಆತ್ಮಜ, ತನುಜ, ಪುತ್ರ, etc. Hlâ.; ಆತ್ಮಜ, ತನುಜ Nn. 48; ಅಂಗಜ, ಅತ್ಮಜ 53; ಸುತ Si. 422; ದಾಯಾದ, ಸುತ 430; C.; M.; T. ಮಗ, ಮಂಜ, ಮದಲೈ; Tĕ. ಮಗೆ, ಮೊಗೆ; see T. s. ಮಣಕ; *cf.* ಮೊಗ 2); a male, a he (see ಆಳು-, ಒಕ್ಕಲು-). Plural ಮಕ್ಕಳ್. ಬಾಣನ ಮಗಳ ಮಗನೆಂ (declension, Śmd. 3). ತೊತ್ತಿಮಗ (ದಾಸ, ದಾಸೇರಕ); ಕನ್ಯಕಿಯ ಮಗನು (ಕನ್ಯಾಪುತ್ರ, ಕಾನೀನ); ಕುಬೇರನ ಮಗ (ನಲಕೂಬರ); ಒಡವುಟ್ಟಿದಳ ಮಗ (ಸ್ವಸ್ರೀಯ, etc.); ಒಡವುಟ್ಟಿದನ ಮಗ (ಭ್ರಾತೃವ್ಯ Hlâ.). ಸವತಿದಾಯ ಮಗನು (ವೈಮಾತ್ರೇಯ): ತನ್ದೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು (ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ Nr.). ಆಚಾರ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಪ್ಪಂಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ನಮುಸ್ಯಾಯಣ Mr. 250) ಹೆತ್ತ ಮಗನು (ಆತ್ಮಜ, ತನಯ, ಸೂನು, etc. Si. 190). ಊರಿಗೆ ಅರಸನಾದರೂ ತನ್ದೆಗೆ ಮಗ.— ಮಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು?— ನಾಲಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮಗ ಬದುಕ್ಯಾನು.— ಮಗ ಸೋತರೂ ಜೂಜಿನ ಒಳವು ಕಲಿತ.— ನೊಗ ಇದ್ದರೆ ನೇಗಲು, ಮಗ ಇದ್ದರೆ ತನ್ದೆ.— ಮಗನ ಸಂಗಡ ಪಾಠ, ಅಳಿಯನ ಸಂಗಡ ಊಟ.— ಮಗ ಬದುಕಬೇಕು, ಸೊಸೆ ಮುಣ್ಡೆ ಆಗ ಬೇಕು.— ಪಿತನಿಲ್ಲದ ಮಗನ್ನ ಸಾಕಿದವನೇ ತನ್ದೆ.— ಬಕನ ಬಾರಿ, ಮಗನ ಮದಿವೆ (Prvs.). See Śmd. 68; Čpr. 3, 93; Bh. 1, 8, 65; J. 2, 25; 3, 25; 28, 57; 30, 25; 31, 27; Dp. 4; Si. 189. 190; ಮುದ-, ಮುನ್ನೀರ್ಮಗ, ಮೊಮ್ಮಗ; Prvs. s. ದೂರ and ಮಗಳು. — ಮಗನ ಮಗ. A grandson (Bp. 27, 66; My.).

ಮಗ maga. 2. Smell, fragrance (T., M. ಮಣ; Tĕ. ವಲಪು). — ಮಗಗಣಗಿಲ ಮರ. -ಕಣಗಿಲ-. A tree with very thick branches and white flowers, cultivated in gardens, Plumeria acutifolia Poir. (Z.). — ಮಗಮಗಿಸು. 1. To smell, to be fragrant (Abh. P. 3, after 75; 12, 9; Grj. 7, after 11; Râm. 1, 13, 9; Bh. 7, 5, 68; J. 16, 4; Tĕ. ಘುಲಘು). ಮಸಮಸಗಿತು (ಸೊವಡು, ನಱು, ಸವುಸವ, ನಾನ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55). — ಮಗಮಗಿಸು. 2. Smell, fragrance (ಕಮ್ಪು, ಕಮ್ಮಿತ್ತು, ನಱು, ಪರಿಮಳ Śm. 23).

ಮಗಚು magaču. = ಮಗುಚು, ಮಗುಚ್ಚು, ಮೊಗಚು, ಮೊಗುಚು. To turn round (v. i.); to return (in ಮಗಚಿ ಬನ್ದನು, My.). 2, to turn upside down (My.); to overthrow. 3, to turn, as the leaf of a book; to throw, as grain from one place to another (My.). ನೆಗಚಿ ಹೋದದ್ದು ಮಗಚಿ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). 4, to fall upside down (in ಮೊಗಚಿ ಕೊಳ್ಳು, My.). 5, to grind, to whet.

ಮಗಟ magaṭa. = ಮುಗುಟ, ಮುಗಟ q. v., ಮೊಗಟ, ಮೊಗುಟ. A silken article of dress (occasionally also ಕಿತ್ತಾನ್) which, simply on account of its being silken, is considered to be always (washed or unwashed) pure and ceremonially clean (My.; Si. 221).

ಮಗಧ magadha. The country called Magadha or South Behâr;— an inhabitant of Magadha. 2, *a family bard or minstrel* who sings the praises of a chief's ancestry in his presence.

ಮಗಧಪತಿ magadha-pati. Jarâsandha (Bh. 2, 2, 114).

ಮಗಧೇಶ magadha-îśa. A king of the Magadhas (Śmd. 276 Mdb.).

ಮಗವು magavu. (Śmd. 109, o. r. ಮಗುವು). = ಮಗು, ಮಗುವು, ಮೊಗ 2, ಮೊಗು, ಮೊಗುವು. An infant, a child of any sex (ಬಾಲ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಗರ್ಭ, ಪೋತ, ಪೃಥುಕ, ಶಿಶು, ಶಾವ, ಡಿಮ್ಬ Hlâ.). ಮಗವಿನಲ್ಲಿಯುಂ ಬಾಲಿಶ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಕುಳ್ಳಿರಲಱಿಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗವಾಗಿ ಮಲಗಿ ಇಹ ಮಗವು (ಉತ್ತಾನಶಯ, ಡಿಮ್ಬ); ಮೊಲೆಯನುಮ್ಬ ಮಗವು (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.). Plural ಮಕ್ಕಳು.

ಮಗಳ್ magaḷ. (fr. ಮಗ 1). **ಮಗಳು.** A daughter (ದುಹಿತೃ, ತನಯೆ, ಪುತ್ರಿ Hlâ.; C.; T., M.). ಮಗಳ ಮದವನಂ (ಜಾಮಾತೃ Hlâ.). ಮಗಳಸಿತ್ತ ಅಳಿಯ ಮಯಿದುನನೊಳ್ ಸ್ವಸ್ರೀಯಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 489). ಮಗಳ ಗಣ್ಡನು (ಜಾಮಾತೃ); ಮಗಳ ಮಗಳು (ನಪ್ತ್ರಿ Nr.; Śmd. 5). ತನ್ನ ಮಗಳ ಪೆತಿ (ಜಾಮಾತೃ Mr.

314). ಮಗಳೇ, ಮರುಳಾದೆಯಾ? ಅನ್ದರೆ ಇರುಳು ಜಗಳಾಡುವವರು ಯಾರು? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮಗಳನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ; ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಸೊಸೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ.—ಮಗ ಹುಟ್ಟೆ ಕಳ್ಳನಾದ, ಮಗಳು ಹುಟ್ಟೆ ಸೂಳೆಯಾದಳು (Prvs.). See Bp. 42, 8; Râm. 3, 2, 16; Rśv. 6, after 98; J. 4, 59; 8, 25; 29, 32; 30, 1; Si. 266.

ಮಗಳ್ಮಾ magaḷmâ. A wife who is faithful to her husband (ಪಾಳ್ಮಕಿ, ಗಣ್ಡನ ಪತ್ತು ಬಿಡದಾಕೆ Śmd. II).

ಮಗಿ magi. = ಮಗೆ. (G. 137).

ಮಗಿ magi. (= ಮಂಗಿ?). — ಮಗಿಮಾವು. The monkey-bread tree, Baobab, a native of Africa, Adansonia digitata Lin. (St. & Pl.). 2, a kind of mango (B. 2, 51; fr. ಮಗ 2?).

ಮಗಿಲ್ magil. (= ಮೊಗಳು). (Bp. 57, 37).

ಮಗು magu. = ಮಗವು, etc. (My.). Plural ಮಕ್ಕಳು. ಮೊಲೆಯುಣ್ಣುವ ಎಳೇ ಮಗು (ಸ್ತನಪ, etc. Si. 196).

ಮಗುಚು maguču. = ಮಗಚು q. v., etc. (Bh. 7, 5, 68; Râm. 6, 12, 3; My.). See ಹೊಡ-.

ಮಗುಟ maguṭa. = ಮಗಟ, etc. (My.).

ಮಗುಡ maguḍa. Tbh. of ಮಕುಟ (Śmd. 338).

ಮಗುದುಮ್ಮಿ magudummi. = ಮೊಗದುಂ. — ಮಗುದುಮ್ಮಿ ಪುಡಿ ಸಕ್ಕರೆ. A kind of unrefined fine-grained sugar (B. 3, 45).

ಮಗುವು maguvu. = ಮಗವು q. v., etc. (My.). Plural ಮಕ್ಕಳು. ಮೊಲೆಯ ಮಗುವು (ಬಾಲ, ಅರ್ಭಕ Nn. 123). ಮಗುವಿನ ಊಟ ಹತ್ತು, ತಾಯಿ ಊಟ ಒನ್ದು (Prv.).

ಮಗುೞ್ magul̤. = (ಮರಲ್ 1, etc.), ಮೊಗೞ್. To turn round (v. i., Čpr. 5, 19; 8, 70. 71); to be turned upside down (7, 141); to return; to turn back, to recede, to retreat; — to happen, or to do, again (ನಿವರ್ತನ Śmd. Dh.; Tĕ. ಮಗುಡು; T. ಮಡಂಗು; M. ಮಡಙ್ಙು). ಮಗುೞ್ದಂ (Śmd. 49). ಪಗಲಿನ ರವಿಕಿರಣಂಗಳೆ ಮಗುೞ್ದೀಗಳ್ (134). ಮುನ್ದೆ ನೀರಿಲ್ಲಣಮೆ? ಮಗುೞ್ವೊಡಂ ಪಿನ್ತಣಾಗೆಣ್ಬು (215). ಭಾಷೆಯಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳೆಗದತ್ತಣಿನ್ದ ಮಗುೞ್ದವನು (ಸಂತಪ್ತಕ Nr.). See Rśv. 6, after 24; 6, 36; 11, 134; 12, 4; J. 6, 6; ಪೆಡ-. — ಮಗುೞೆ. Again (ಪುನಃ Nr.; Tĕ. ಮಗುಡೆ). ಮಗುೞೆ ಬೇಡ್ಪುದೆ ಬೇಡ್ಪುದು (Śmd. 272). ಬಯ್ಕೆಯು ಮಗುೞೊಪ್ಪಿಸುವುದು (ಪ್ರತಿದಾನ Nr.). ಮಗುೞೆ ಕಾಣ್ಬುದದು (ಅವಗೀತ, ಉಪಲಬ್ಧ Mr. 451). ಮಗುೞೆ ಪುಟ್ಟುವುದು (ಭವ 474). ಬೀಡಂ...ಮಗುೞೆ ಕೂರಮ್ಪುನಿನ್ದೆಚ್ಚು (Râghč. 17, 71). See Čpr. 1, after 101; Bp. 27, 24; 57, 51; J. 1, 10; 3, 5.— ಮಗುೞೆ ಮಗುೞೆ. Again and again (ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ, ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ, ಭೂಯಸ್, ಅಸಕೃತ್, ಮುಹುಸ್ Hlâ.). ಮಗುೞೆ ಮಗುೞೆ ಕಣ್ಡುದು (ಅವಗೀತ, ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ, ಉಪಲಬ್ಧ Hlâ.; see Nr. s. ಮರಳ್).

ಮಗುೞು magul̤u. Receding. See ತಗುಳು-.

ಮಗುೞ್ಚು magul̤ču. = ಮಗಚು, etc. To cause the face to go or turn backwards; to turn away, to avert (v. t., Čpr. 6, 85); etc. 2, to turn round: to grind, to triturate (Grj. 2, 90; see ಗಟ್ಟ-). (ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ, ಮರಳ್ಚು Śmd. Dh.). 3, to return (v. t.). ಮುಯ್ವಂ ಮಗುೞ್ಚುವುದು (ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ Hlâ.).

ಮಗೆ magĕ. = ಮಗಿ, ಮೊಗೆ 4, q. v. (Si. 309). ನೀರು ಹಾಕುವ ಮಗೆ (ಕರಕ); ನೀರು ತುಮ್ಬುವ ಮಗೆ (ಕರಗ); ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತದ ಮಗೆ (ತಣ್ಣರಗ G.).

ಮಗೆ magĕ. Tbh. of ಮಘೆ. (J. 11, 14; My.). ಮಗೆಮಟೆ ಬನ್ದರೆ ಮೊಗೆ, ಹೋದರೆ ಹೊಗೆ (Prv.).

ಮಗ್ಗ magga. A weaver's loom (C.; Tĕ.; T., M. ಮಗ್ಗ; Mhr. ಮಾಗ; B, 5, 101). ಜೇಡರ ಮಗ್ಗದ ಕೋಲು (ವೇಮ G.). ಮಗ್ಗದ ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವಾದೀತೇ?—ಮಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.). See ಕೆಯ್-. — ಮಗ್ಗದವ. -ಅವ. A weaver (My.). — ಮಗ್ಗಾತ್ರಿಮರ. The weaver's beam tree, Shrebera swietenioides Roxb. (St. & Pl.).

ಮಗ್ಗಲ್ maggal. ಮಗ್ಗಲು. = ಮಗ್ಗುಲ್, ಮಗ್ಗುಲ್. Side; the side (C.; T. ಮರುಂಗು, ಮರುಂಗುಲ್; M. ಮರುಙ್ಙು). ಒನ್ದು ಮಗ್ಗಲು (ಒತ್ತಟ್ಟು G.). ಒಣ್ಟೆಯ ಒನ್ದು ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಗೋಡಿ ಹೇಱಿತ್ತು (B. 4, 171). See ಇಮ್-, ಒಳ-. — ಮಗ್ಗಲ ಹಾಸಿಗೆ. A coverlet (My.).

ಮಗ್ಗಾರೆ maggârĕ. (-ಕಾರೆ). = ಮಂಗಾರೆ, ಮದ್ದಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಗೇಣೆಯೆನಲ್ಕೆ ಬೊನಗಾರೆ ಮಗ್ಗಾರೆ ಮದ್ದಾರೆಯಕ್ಕುಂ Mr. 119; o. rs. ಮುಂಗ್ಗಾರೆ ಮಗ್ಗಾರೆಯಕ್ಕುಂ,—ಮಗ್ಗಾರೆ ಮದಧಾರೆಯಕ್ಕುಂ; Rśv. 5, 56; Tĕ. ಮಂಗಚೆಟ್ಟು, ಪ್ರುಂಗ-).

ಮಗ್ಗಿ maggi. = ಮೊಗ್ಗೆ 2. Multiplication-table (My.). ಮಗ್ಗಿ ಬಾರದವನಿಗೆ ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ ಮದ್ದೇ?—ಮಗ್ಗಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೂ ಏಸ ಗುಣಿಸು! ಅನ್ದ (Prvs.). — ಮಗ್ಗಿಗುಣಿತ. Multiplication (My.).

ಮಗ್ಗಿಲ್ maggil. ಮಗ್ಗಿಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, etc. (My.).

ಮಗ್ಗಿಸು maggisu. To cause to vanish (Râm. 6, 44, 11).

ಮಗ್ಗು maggu. 1. (= ಮುಙ್ಙು). To grow wan or sallow; to become pale; to grow taint or dim, as gold; to wither, to be destroyed (T. ಮಂಗು); to vanish away, to disappear, as colour; to grow dirty, rusty or mouldy; to perish, to die away (T. ಮಙ್ಗು; see ಮಂಕು); to become strengthless, as a horse (J. 7, 46); to vanish, to disappear, as a person (Grj. 8, 74).

ಮಗ್ಗು maggu. 2. (= ಮೊಱಗು 1). To roar. ಮಗ್ಗಿದರ್ ಮಸಗಿದಮ್ಬುಧಿಯ ತೆರೆಯನ್ತೆ (J. 8, 32). See J. 27, 7.

ಮಗ್ಗು maggu. 3. (fr. ಮಣಗು or ಮಲಗು 1). (Bending, stooping): subjection, submission (ವಶಮೆಪ್ಪು ತೆಲಂ Čt. I, 4; Tĕ. ಮೊಗ್ಗು, to incline, bow down; cf. ಮೊಙ್ಗು).

ಮಗ್ಗು maggu. 4. = ಮೊಗ್ಗು, ಮೊಗ್ಗೆ 1. A bud (Si. 123. 124. 456).

ಮಗ್ಗುಲ್ maggul. ಮಗ್ಗುಲು. = ಮಗ್ಗಲ್, etc. (ಪಕ್ಷ, ಬಂದಿ Nn. 112; Bp. 15, 14; Prll. 3, 27; J. 28, 4; My.). ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೇ ಇದ್ದೀತೇ?—ನುಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ಮಗ್ನ magna. Plunged, dived, immersed; sunk into; drowned; absorbed. See ಜಲ-, ನಿ-; J. 8, 41.

ಮಗ್ನತೆ magnatĕ. The state of being sunk into (misfortune): despondency (Čpr. 5, 129); the state of being immersed (Grj. 3, 76); that of being absorbed (Bp. 35, 22).

ಮಘ magha. Power, wealth.

ಮಘುವ maghava. Tbh. of ಮಘವನ್ (Šmd. 106).

ಮಘುವನ್ magha-van. Wealthy; liberal, munificent. 2, *Indra*.

ಮಘುವಾನ್ magha-vân. = ಮಘವನ್. Wealthy, etc. 2, *Indra*.

ಮಘೆ maghĕ. = ಮಖೆ, ಮಗೆ. The 10th nakshatra. (My.; B. 5, 308). ಮಘೇ ನೀರು ಮೊಗೇಲಿಡು! ಅನ್ನ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂ man. ಮಬ್ದ್. = ಮಾ. — ಮಂಕಾಳಿ. = ಮಾಕಾಳಿ. (My.).

ಮಂಕೆಡ mankada. Tbh. of ಮರ್ಕಟ (Šmd. 372).

ಮಂಕೆಣಿ mankaṇi. A frame of wood, bamboo or iron in which pitchers are set and carried upon beasts (My.; Tĕ. ಮಂಕೆನೆ; Mhr. ಮಾಕಣ).

ಮಂಕರಿ mankari. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. (My.; Si. 307).

ಮಂಕು manku. Dimness (of a light, My.); want of lustre (of precious stones, pearls, gold, etc., My.); obscurity of intellectual perception, confusion of mind, silliness, stupidity, stubbornness (My.; Tĕ.; T. ಮಯಕ್ಕ, ಮಯಕ್ಕು; T. ಮಜಂಗು, ಮಯಂಗು, to be confused, perplexed, bewildered, etc.; ಮಟಿಂಗು, to lose lustre, grow dim, blunt, dull or stupid = ಮಂಗು; see ಮಬ್ಬು; *cf.* ಮಳ, ಮಗ್ಗು 1, ಮಬ್ಗಿ, ಮಟ 1, ಮಟಿ 2). ಅಂಕದೊಳಾಡುವ ಶಿಶುವಿನ ಮುನ್ನಿನ ಮಂಕಾದ ನುಡಿಗಳನು ಕೇಳುತಲೆ (Dp. 14). ಕೊಂಕುಗುರುಳಿನ ರವ್ಕೆ, ಕಂಕಣವು, ಕಟಿಸೂತ್ರ, ಪಂಕಜಾಗಣ್ಣಿಯೆನ ಬೇಡ! ತಾನೊಲಿದ ಮಂಕು ಮಾಣಿಕವು! (Sp.). — ಮಂಕ. -ಅ 3. A confused, stupid man (ಸ್ಥೂಲ, ಜಡ Si. 457; My.). ಅಂಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಕಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ಮಂಕಾಗು. -ಆಗು. To become dim (as a light, etc.); to become stupid, etc. (My.). — ಮಂಕಾಟ. -ಆಟ. Stupid or silly behaviour (My.). — ಮಂಕಿ. A stupid, silly woman (My.). ಪಂಕಜವಾದರೆ ಮಂಕಿಗೆ ದೊಡ್ಡದೇ?— ಮಂಕೀ ಮಗನಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ? (Prvs.). — ಮಂಕು ತಟ್ಟು. = ಮಂಕು ಹಿಡಿ. (My.). — ಮಂಕು ಬೀಟು. = ಮಂಕಾಗು. (My.). ಅವನು ಮಂಕು ಬಿದ್ದನು (My.). — ಮಂಕುಬುದ್ಧಿ. A dull understanding (My.). — ಮಂಕುಬೂದಿ. A powder that confuses the mind, a decoy powder (My.; *cf.* ಮಚ್ಚು 3). — ಮಂಕು ಮರುಳು. dupi. (My.). — ಮಂಕುಮಟಿ³. A furious, heavy rain. ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಮಂಕುಮಟಿ³ ಬರಸೀತು (Prv.). — ಮಂಕುಮೂಟಿ³. A stupid, silly widow (My.). ಮಂಕುಮೂಟಿ³ಯಾದರೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತದೇ? (Prv.). — ಮಂಕು ಹಿಡಿ. Confusion or stupidity to seize, (to become perplexed or stupid). ಅವನಿಗೆ ಮಂಕು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮಂಕುತನ mankutana. Confused, stupid, silly behaviour (My.). ಶಂಖ ಪಿಡಿದರೂ ಮಂಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಂಕುರ mankura. = ಮಕುರ. (ಕನ್ನಡಿ G.).

ಮಂಕ್ರಿ mankri. = ಮಕ್ಕರಿ, etc. ಗೌಡನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಕಡುಚೆಲ್ವೆಯಾದರೆ ಕಸದ ಮಂಕ್ರಿ ಹೊತ್ತು ತನ್ದಾಗ ಕಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಮಂಕ್ಷು mankshu. *Instantly, quickly.*

ಮಂಗ manga. 1. (Tbh. of ಮರ್ಕ). A monkey (ಕಪಿ, ಪ್ಲವಗ, ಮರ್ಕಟ G.; ಕಪಿ, ಪ್ಲವಂಗ Si. 441; ಕಪಿ, ಹರಿ 450; C.; M. ಮೊಜ್ಜಿ). ಮಂಗನ ಕೆಯ್ಯಲಿ ಮಾಣಿಕ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.— ಮಂಗ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಆಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಒರಸಿತು.— ಮಂಗನ ಕೊನ್ದರೆ ಮೆಯ್ಗೆಲ್ಲ ಹೇಲು.— ಮಂಗನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಹೊಂಗೇ ಮರದ ಮೇಲೆ.— ಮಂಗನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೋಡು, ಜಾಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡು.— ಮಂಗಳಗಾನ ಮಂಗಕ್ಕೆ ಆದೀತೇ?— ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ (Prvs.). See Prv. s. ಮಂಗಳಾರ್ತಿ. 2, N. (= ಮಂಗರಾಜ); see ಅಭಿನವ-, ಕವಿ-, Mr. 1. 2. — ಮಂಗಚೇಷ್ಟೆ. Apish grimaces: an apish trick, apish behaviour (My.). — ಮಂಗನ ಬಾವುರೋಗ. A disease by which the neck and cheeks begin to swell (S. Mhr.). — ಮಂಗನಾಟ. -ಆಟ. Apish play or behaviour (My.). — ಮಂಗರಾಜ. N. of the (Jaina) author of a nighaṇṭu. See ಅಭಿನವ-. — ಮಂಗಾಟ. -ಆಟ. = ಮಂಗನಾಟ. (My.).

ಮಂಗ manga. 2. *The head of a boat;* the side (or sides) of a ship. See ಪುಲಿಂಗ.

ಮಂಗತನ mangatana. = ಮಂಗಾಟ. (My.).

ಮಂಗರ mangara. (= ಮಂಗುರ). — ಮಂಗರಬಳ್ಳಿ. = ಮಂಗರೋಳಿ. A climbing herb with a thick, four-winged eatable stem, Vitis quadrangularis Wall. (or Cissus quadrangularis Lin., St. & Pl.; My.).

ಮಂಗರೋಳಿ mangarôli. = ಮಂಗರಬಳ್ಳಿ. (Z.).

ಮಂಗಲ mangala. = ಮಂಗಳ. *Fortunate, prosperous, auspicious, faring well, happy;* beautiful, pleasing. 2, *good fortune, success, auspiciousness, prosperity, welfare, bliss, happiness, felicity.* 3, anything tending to a lucky issue, a good omen, an auspicious prayer, a benediction, a blessing; lines at the opening or end of a poem, etc., in praise of a deity, etc.; praise. 4, any auspicious or lucky object, as a dress, an ornament, an amulet, etc. 5, any happy event, any festive occasion, as marriage, etc. (ಶೋಭನ, ಶುಭಕರ್ಮಗಳು Nn. 154). 6, any ancient custom (ಪೂರ್ವ, ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿಗಳು Nn. 154; ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿಯ ತೆಱನನ್ ಉಸುರ್ವುದು Mr. 531). 7, = ವತನ (ಬೀಱುವುದು 154); ನಿಪಾತಶಬ್ದವನು ಪೇೞ್ವುದು (531). 8, *the planet Mars* (considered as bad, ಕುಜಾತ 154; ಅಂಗಾರಕ, etc. Mr. 38; ಕೇಸೊಡಲ, ಪೊಡವಿಜ Šm. 17). 9, a colour of horses (ತುರಗಚ್ಛಾಯ, ಕುದುರೆಗಳ ವರ್ಣ 154; ಕುದುರೆಯ ಕಾಲ್ಮೊಗಮ್ ಆಯ್ದು ಬೆಳ್ಪುದೋಱರೆ ಮಂಗಲಂ Mr. 276). ಪೀಠಿಗೆ ತಿಳಿಯದವ ಮಂಗಲಪರಿಯನ್ತರ ಹೇೞ್ಯಾನೇ? (Prv.). See ಅಷ್ಟ-, and ಶುಭ. — ಮಂಗಲವ್ಪಾಡು. -ಂ-ಪಾಡು. To sing praises (Cpr. 2, after 93).

ಮಂಗಲಕಾರ್ಯ mangala-kârya. A festive occasion in general, as marriage, thread-investiture, etc. (My.)

ಮಂಗಲಗಾತ್ರೆ mangala-gâtrĕ. A woman with a beautiful body (J. 6, 29).

ಮಂಗಲತರ mangala-tara. Uncommonly beautiful (Šsv. 5, after 57).

ಮಂಗಲಪಾಠಕ mangala-pâṭhaka. Blessing-reciter: *a bard, an encomiast* (Bp. 50, 16).

ಮಂಗಲಪ್ರಸಾಧನ mangala-prasâdhana. = ಮಂಗಳವಸದನ. A festive, or auspicious, ornament or dress.

ಮಂಗಲಿಕೆ mangalikĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಂಗಲ್ಯಕ mangalyaka. *A sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens* (ಚಣಗೆ Hlâ.).

ಮಂಗಲ್ಯೆ mangalyĕ. *A species of very fragrant sandal* (see Si. 227).

ಮಂಗಳ mangaḷa. = ಮಂಗಲ 1-9. 10, N. of a vṛitta (Čh.). ತಿಂಗಳು ದಾಟಿದರೂ ಮಂಗಳ ದಾಟಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಂಗಳವಟಿ³. -ಪಟಿ³. (Šmd. 207). A drum used on festive occasions (ಬದ್ದವಣ Šm. 37; Ršv. 8, after 5).

ಮಂಗಳಕರ mangaḷa-kara. Causing luck, success, etc. (Si. 268).

ಮಂಗಳಕಷ್ಟ mangaḷa-kashṭa. Trouble arising from the planet Mars. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮಂಗಳಕಷ್ಟ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂಗಳಗಾನ maṅgaḷa-gâna. Festive singing, festive songs. ಮಂಗಳಗಾನ ಮಂಗಕ್ಕೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಮಂಗಳತೆ maṅgaḷatĕ. Good fortune, auspiciousness, bliss (Râm. 1, 5, 25).

ಮಂಗಳನಾದ maṅgaḷa-nâda. An auspicious, festive, happy sound (Bp. 44, 33).

ಮಂಗಳಪ್ರದ maṅgaḷa-prada. Bestowing welfare or prosperity (Bp. 57, 67; My.).

ಮಂಗಳರವ maṅgaḷa-rava. = ಮಂಗಳನಾದ. (Bp. 44, 71).

ಮಂಗಳಪಸದನ maṅgaḷa-pasadana. Tbh. of ಮಂಗಲಪ್ರಸಾಧನ (Šmd. 207. 376).

ಮಂಗಳವಾದ್ಯ maṅgaḷa-vâdya. A musical instrument played at festivals (Ršv. 8, 118; J. 7, 22).

ಮಂಗಳವಾರ maṅgaḷa-vâra. Tuesday (C.; B. 1, 7). ಮಂಗಳ ವಾರದ ವರೆಗೆ ಗಂಗಳ ತೊಳೆಯ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಮಂಗಳಸೂತ್ರ maṅgaḷa-sûtra. The marriage-string: a string with a bit of gold, etc. strung on it, worn round the neck by a wife (ಪ್ರತಿಸರ G.; Bp. 27, 9; My.).

ಮಂಗಳಾಂಗ maṅgaḷa-aṅga. He who has an auspicious body; Šiva (Bp. 57, 61). Fem. ಮಂಗಳಾಂಗಿ (My.).

ಮಂಗಳಾಚರಣ maṅgaḷa-âčaraṇa. Benediction, lines at the opening or close of a poem, etc. in praise of some deity, guru, king, etc. (My.).

ಮಂಗಳಾನಕ maṅgaḷa-ânaka. (Šmd. 216). A drum used on festive occasions (Abh. P. 12, 26).

ಮಂಗಳಾಪುರ maṅgaḷâ-pura. The town with (a temple of) Pârvatî, the present Maṅgaḷûru. The N. "ಮಂಗಳಾಪುರ" is found in a šasana of šâlivâhanašaka 1225 on a stone-pillar in front of a temple that then was called ನೀರದೇವಾಲಯ and at present is dedicated to Hanumat. The šâsana was granted by a ruler of the Pâṇḍya race.

ಮಂಗಳಾರ maṅgaḷa-âra. A happy, pleasing place (My.; see Prv. s. ಮನೆ).

ಮಂಗಳಾರತಿ maṅgaḷa-ârati. (Šmd. 207). The ceremony of waving (as around an idol) of a burning lamp; the lamp so waved (Bp. 12, 10; 35, 14; 43, 20; My.; Mhr.).

ಮಂಗಳಾರ್ತಿ maṅgaḷa-ârti. = ಮಂಗಳಾರತಿ. ಮಂಗಳಾರ್ತೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಂಗಳಾವತಿ maṅgaḷâ-vati. N. of a town (Čpr. 1, 83; 1, after 97).

ಮಂಗಳಾಶಾಸನ maṅgaḷa-âšâsana. Benediction (My.).

ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ maṅgaḷa-ashṭaka. Eight stanzas of benediction (recited at marriages, etc.), at the end of each of which the term "maṅgaḷa" occurs (and learned by rote by all astrologers, My.). ಬೆನ್ದ ಬಾಯಿಗೆ ಬನ್ದದ್ದೇ ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ (Prv.).

ಮಂಗಳೆ maṅgaḷĕ. ಮಂಗಳಾ. A lucky, happy woman (Ršv. 6, 95); a faithful wife; Pârvatî. — ಮಂಗಳೂರು. -ಊರು. = ಮಂಗಳಾಪುರ. N. of a sea-port in South Canara (C.).

ಮಂಗಳೋದಯ maṅgaḷa-udaya. Rising or birth of prosperity or happiness (Bp. 43, 77).

ಮಂಗಾರೆ (maṅ-kârĕ). = ಮಗ್ಗಾರೆ. The thorny shrub Vangueria spinosa Roxb. (ಪಿಣ್ಡೀತಕ, ಮರುವಕ, etc., ಬೋನಗಾರೆ Si. 134). — ಮಂಗಾರೆಮುಳ್ಳು. A rigid spiny shrub or small tree, the emetic nut, Randia dumetorum Lam. (or R. spinosa Blum., Z.).

ಮಂಗಿ maṅgi. = ಮಂಗ 1 (fr. a vulgar ಮಂಗ್ಯ = ಮಂಗ). 2, feminine of ಮಂಗ 1, & N. (My.). — ಮಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಮಂಗಿರಾಜ. = ಮಂಗರಾಜ. ಮಂಗಿರಾಜನಿಗಣ್ಬು ಬರೆವುದಕ್ಕೆ ಶುಭಮಸ್ತು (heading to Mr.).

ಮಂಗಿನಿ maṅgini. (fr. ಮಂಗ 2). *A boat, a ship.*

ಮಂಗುರ maṅgura. (= ಮಂಗರ). — ಮಂಗುರವಳ್ಳಿ. N. of a creeper (see Mr. s. ಕಾಣ್ಡೀರಿ).

ಮಂಗೇಶ maṅga-îša. Sugrîva; Hanumat; N. (Mg.).

ಮಚರ್ಚಿಕೆ mačarčikĕ. *Excellence, anything excellent or good of its kind.*

ಮಚ್ಚ mačča. = ಮಚ್ಚು 4, ಮಚ್ಚೆ, ಮತ್ತಿ 1. A black speck or spot on the skin, a mole, a freckle; the scar of a wound (My.; T. ಮಚ್ಚ, ಮಚ್ಚೈ, ಮಱು, ಮಱೈ, ಮಾಱು; Tĕ. ಮಚ್ಚ, ಮರಕೆ; Tu. ಮಜೆ). **2,** a mark, a sign (Tĕ. ಮಚ್ಚ = ಗುಱುತು): a sign of identity: a little piece of gold or silver taken by the goldsmith from what was given to him, and returned to the owner to be kept for a sample or test (My.; T.; M. ಮಚ್ಚ, ಮೆಚ್ಚ; Tĕ. ಮಚ್ಚು; ದೃಷ್ಟ Mr. 358).

ಮಚ್ಚ mačča. = ಮಚ್ಚೆ. Tbh. of ಮತ್ಸ್ಯ (Šmd. 340). A fish. — ಮಚ್ಚಾವತಾರ. Tbh. of ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ. (My.).

ಮಚ್ಚರ maččara. Tbh. of ಮಚ್ಛರ (Šmd. 340; ಮತ್ಸರ, ಕೇಣ Šs.; Šmd. 158; Bp. 25, 15; 40, 61; My.; Tĕ.). See ಗಣ್ಡ-, Prv. s. ವೆಚ್ಚ. — ಮಚ್ಚರನ್ದೆಗೆ. -ಒಂತೆಗೆ. To seize envy, *i. e.* to become envious (Grj. 4, after 26).

ಮಚ್ಚರಿಗ maččariga. An envious, grudging, hostile man (ದೋಷಗ್ರಾಹಿ Mr. 229).

ಮಚ್ಚರಿಸು maččarisu. Tbh. of ಮತ್ಸರಿಸು. To be envious, to grudge, to be jealous, to be selfish, to be greedy after (My.). ಮಚ್ಚರಿಪನು (ದೋಷಗ್ರಾಹಿ, ಮತ್ಸರಿ, etc. Hlâ.). See Čh. s. ಅಜಿತಸೇನಪಣ್ಡಿತ; Abh. P. 9, 83; Bp. 6, 4; 28, 47; 40, 4.

ಮಚ್ಚಿಕೆ maččikĕ. = ಮೆಚ್ಚಿಕೆ, etc. Assent, approval, approbation, liking (Bp. 36, 56; Tĕ.).

ಮಚ್ಚಿಸು maččisu. = (ಮರ್ಚಿಸು), ಮೆಚ್ಚಿಸು, ಮೆರ್ಚಿಸು. To cause to assent, etc., to please (Ršv. 11, 80).

ಮಚ್ಚು mačču. 1. = ಮರ್ಚು 1, ಮೆಚ್ಚು 1. To be very much devoted to;—to assent, to be pleased with; to like. ಮಚ್ಚ ಪೊಗಟ್ಟಿಂ (Šmd. 280). ತಿರುವ ನೋಡುವ ಕಣ್ಗೆ ಮಾಯವೆ ಮುಸುಕುವುದು, ಮನ ಮಚ್ಚುವುದು (Prll. 3, 24). See Grj. 10, 113; Bp. 40, 41. 76; 54, 69; 57, 43; Ššv. 2, 47.

ಮಚ್ಚು mačču. 2. = ಮರ್ಚು 2, ಮೆಚ್ಚು 2. Superior attendance, great devotion or attachment (ಅತಿಪರಿಚರಿಯ Šm. 85; see ನಚ್ಚು-);—approbation (see ಪಡಿಮೆಚ್ಚು, o. r. ಪಡಿಮಚ್ಚು), liking, fondness, pleasure. See Bp. 28, 47; 40, 61; 42, 25. — ಮಚ್ಚಿನಾಟ. -ಆಟ. Love-play (J. 6, 31). — ಮಚ್ಚುಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give or cause pleasure (Ršv. 7, after 17). — ಮಚ್ಚುವಡೆ. -ಪಡೆ. To begin to feel pleasure, to be pleased (Ršv. 1, after 135).

ಮಚ್ಚು mačču. 3. = (ಮಂಕು), ಮೆಚ್ಚು 3. Illusion, de-

lusion, deception: a decoy powder (in hunting, ಮಾಯೆ Mr. 380; Tĕ. ಮಚ್ಚು, love powder; ಮೈದು, an enchanting, alluring powder, love powder, magic powder; deception, delusion = ಮೋಹನಭಸ್ಮ and ಮಾಯೆ; T. ಮರುಡ್ಜಿ, ignorance; confusion). — ಮಚ್ಚುಮದ್ದು. Love powder (ಮಚ್ಚು G.). ಮಚ್ಚುಮದ್ದು ಎನ್ದು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಹುಚ್ಚು ಮದ್ದಾಯಿತು (Prv.).

ಮಚ್ಚು mačču. 4. = ಮಚ್ಚೆ No. 2. (Si. 329; see Prv. s. ಸಾವಿರ).

ಮಚ್ಚು mačču. 5. (= ಮಂಚ ?). An upper story (of a house, My.; Tĕ., T., M.).

ಮಚ್ಚು mačču. 6. = ಮಚ್ಚು 3. A bill-hook or straight knife used for cutting bushes, etc. (ಹೊದಱ ಛೇದಿಪ ಲವಿತ್ರ Šm. 85; My.; T., M. ಮಱು, a hatchet, an axe). — ಮಚ್ಚುಕತ್ತಿ. = ಮಚ್ಚು. (My.; Si. 303; Tĕ. ಮಚ್ಚುಕತ್ತಿ, ಮಡ್ಡು-). — ಮಚ್ಚುಗುಡುಗೋಲ್. -ಕುಡುಗೋಲ್. A sickle-like knife (Č. Bp. 47, 42 sic!).

ಮಚ್ಚು mačču. Tbh. of ಮಕ್ಷಿ (Šmd. 346. 365; ನೊಳ Kk. 85; Šm. 44. 85).

ಮಚ್ಚೆ maččĕ. = ಮಚ್ಚ No. 1. A black speck on the skin, etc. (My.). ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೌಭಾಗ್ಯಚಿಹ್ನವೆಪ್ಪ ಮಚ್ಚೆ (ಶ್ರೀವತ್ಸ Si. 19). ಮಚ್ಚೆಯೆರಳೆ (ಕದಲಿ 169). ಕರೀ ಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳ ದುಪ್ಪಿ (ರುರು 169). ತಿಲಕಾಕಾರಗಳಾದ ಕರೀ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಜಟುಲ, ಕಾಲಕ, ಪಿಪ್ಲು, ತಿಲಕ, ತಿಲಕಾಲಕ, ಸಂಗತೀ ಮಚ್ಚೆ, ಮುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆ 199). ಸಿಬ್ಬಮೆಮ್ಬು ಚರ್ಮದೋಷವಾದ ಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳವನು (ಕಿಲಾಸಿ, ಸಿಧ್ಮಲ 203). ಪ್ರಾಯದ ಆನೆಗೆ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಕಾರವಾಗಿ ಏಳುವ ಸಿಬ್ಬದ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಪದ್ಮಕ, ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ 270). ನೆತ್ತೀ ಮೇಲೆ ಮಚ್ಚೆ ಇದ್ದರೆ ಮೊಚ್ಚೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ. = ಮತ್ತಿನಾಲಿಗೆ. A tongue with a speck, which is considered to be very effective in cursing (My.). ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ ಇದ್ದವನ ಸಂಗಡ ಕಚ್ಚಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಚ್ಚೆ maččĕ. = ಮಚ್ಚ. (Abhâ. 2, 89).

ಮಚ್ಛ maččha. = ಮತ್ಸ, etc. (Sk.).

ಮಚ್ಛರ maččhara. = ಮಚ್ಚರ, ಮತ್ಸರ. (Šmd. 340).

ಮಛ್ಯ mačhya. = ಮಚ್ಚ (Šmd. 340), ಮಚ್ಛ, etc.

ಮಜಕೂರು majakûru. = ಮಜುಕೂರು. A written account; the contents of an epistle: an oral communication (Mhr., H.). 2, mention of; above-mentioned (My.; Br., Mhr., H.); affair, concern (ಸಂಗತಿ G., Čb.; My.). 3, current, present (as time, My.; Mhr., H.).

ಮಜಡ majaḍa. Dull, sluggish, slow (Bh. 3, 14, 43; *cf.* Mhr. ಮಟ್ಠ?).

ಮಜಬೂತು majabûtu. Strong, firm, fast (My.; Br.; Mhr., H. ಮಜಬೂದ).

ಮಜಲೀಷು majalîshu. Dancing of prostitutes (My.; H.).

ಮಜಲು majalu. A stage, a halting place; a day's journey; any portion of a journey performed at once; the last stage (My.; Mhr., H.).

ಮಜಾ majâ. Flavour, taste (My.; H.).

ಮಜಾಕು majâku. = ಮಜಾ. (My.).

ಮಜುಕೂರು majukûru. = ಮಜಕೂರು. (My.; Br.).

ಮಜೂರಿ majûri. = ಮಂಜೂರಿ, ಮುಜೂರಿ, ಮೂಜೂರಿ. The wages of a labourer (My.; Br.; Mhr., H. ಮಜುರೀ); the business of a labourer (My.; Mhr., H.).

ಮಜ್ಜ majja. (ಮಜ್ಜನ್). *The marrow of the bones and flesh.* 2, *the pith of plants* (ಮರದ ಕೆಚ್ಚು Hlâ., Mr. 105).

ಮಜ್ಜನ majjana. Sinking under water, diving, immersion;—bathing, ablution (Čpr. 5, after 121; 6, 86; Bp. 2, 51);—drowning;—water for bathing (My.). ಮಜ್ಜನ ಸೀಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿ ಕಜ್ಜಾಯ ತಿನ್ದರೆ ಅಜ್ಜೀ ಬೊಜ್ಜವಾಯಿತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಮಣ್ಣುದೇವ. — ಮಜ್ಜನಬಾವಿ. A well from which bathing-water is drawn (Bp. 50, 56). — ಮಜ್ಜನಮಮ್ಬುಗಿಸು. -ಂಪುಗಿಸು. To cause to enter a bath: to bathe. ಮಜ್ಜನಮಮ್ಬುಗಿಪಂ (ಮಜ್ಜನವಳಂ Kk. 33). — ಮಜ್ಜನಮಮ್ಬುಗು. -ಂಪುಗು. To take a bath (Čpr. 6, after 56).

ಮಜ್ಜನಗೃಹ majjana-gṛiha. A bathing-house, a bath-room (My.).

ಮಜ್ಜನಜಲ majjana-jala. Bathing-water (Bp. 56, 56).

ಮಜ್ಜನವಳ majjana-vaḷa. A man who bathes (others, ಮಜ್ಜನಮಮ್ಬುಗಿಪಂ Kk. 33).

ಮಜ್ಜನಸಾಲೆ majjana-sâlĕ. = ಮಜ್ಜನಗೃಹ. (Bp. 12, 34; 30, 10. 16; 47, 13).

ಮಜ್ಜಸಾರ majja-sâra. = ಮಜ್ಜಾಸಾರ, q. v. (ವಾತ Šs.).

ಮಜ್ಜಾಸಾರ majjâ-sâra. (not in Sk.). Pith (ಸಾರ, ಕೆಚ್ಚು Nn. 125, o. rs. ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಮಧ್ಯಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಸಾರ); substance, real essence, element (ಒಳುಪು Mr. 497, o. rs. ಮಧ್ಯಾಸಾರ, ಮಜ್ಜಸಾರ & ಒಳುಹು); that which is most important (ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮುಖ್ಯ 125). 2, a thing (ದ್ರವಿಣ, ವಸ್ತು 125). 3, riches (ಧನ 497). 4, semen virile (ಇನ್ದ್ರಿಯ 125; ಶುಕ್ಲ 497). 5, ನಿಷ್ಠೆ (125; 497). 6, an oath (ಸೂರುಳ್ 125; 497). 7, the sky or ether (ಆಕಾಶ 125; 497). 8, morbid affection of the windy humour, rheumatism (ವಾತ Šs. as ಮಜ್ಜಸಾರ). 9, excessive trouble (ಅತೀವಕಷ್ಟ, ಅತಿಕಷ್ಟ 125). 10, sorrow, grief (ಕ್ಲೇಶ, ದುಃಖ 125; ಕ್ಲೇಶ 497). 11, ನಷ್ಟಪದ (ನಷ್ಟವಾದ ಪದ 125), ತೀರಿದೆಡೆ (497).

ಮಜ್ಜಿಗೆ majjigĕ. (probably fr. ಮಥಿತ). Buttermilk (ದಣ್ಡಾಹತ, ಕಾಲಶೇಯ, ಅರಿಷ್ಟ, ಗೋರಸ Nr.; ಮುಶೀರ, ಮಥಿತ Nn. 91; ಕಟಿಲ್ Šmd. I; ಕಟ್ಟಳೆ Čt. I, 47; ಅಳೆ Šm. 11; My.; Tĕ.; T. ಮದಿಗ, ಮಚ್ಚಿಗ್ಯೆ; Tu. ಮಜಕೋಲು, a churning-stick). **2,** whey (ದಧಿಮಣ್ಡ, ಮಸ್ತು Hlâ.). ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದೊಳಗೊನ್ದು ಭಾಗ ನೀರ ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ); ಅರ್ಧ ನೀರ ಬೆರಸಿದುದು (ಉದಶ್ವಿತ್ Nr.). ನೀರು ಬೆರಯದೇ ಇರುವ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ಮಥಿತ Si. 316). ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಪಳಿದ್ಯ (ತೇಮನ, ನಿಷ್ಠಾನ Mr.). ಅಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಲ್ಲ.—ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕುಡಿದರೆ ನಾಚಿಗೆಗೇಡಾಗದೇ?—ತಾನು ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು.—ಪಾದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ?—ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇೞಿದ.—ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಹೋದವನಿಗೆ ಎಮ್ಮೆೀ ಕ್ರಯವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). See Si. 313; B. 1, 15; Prv. s. ಮನೆ. — ಮಜ್ಜಿಗೆಗಡ್ಡೆ. The root of the scandent thorny shrub Asparagus racemosus Willd. (ಶತಮೂಲಿ, ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, ಅಹೇರು, etc., ಪಿಲ್ಲಪಿಚ್ಚರ, ಆಸಡಿ, ಆಷಾಢೀ ಬೇರು, ಅಜ್ಜೀಗಡ್ಡೆ Si. 146). — ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು. Buttermilk mixed with water (My.). ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು, ತವರ ಮನೆಗೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು.—ಬಸವಾ! ಎನ್ದರೆ, ಪಾಪ! ಎನ್ದರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು ತಾ! ಎನ್ದ (Prvs.). — ಮಜ್ಜಿಗೆಪಲ್ಯ. A troublesome weed of a sour taste, the yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata Lin. (Z.). — ಮಜ್ಜಿಗೆಪಳಿದ್ಯ. A kind of sour sauce (My.; ವ್ಯಂಜನ, ನಿಷ್ಠಾನ Si. 436). — ಮಜ್ಜಿಗೆಹುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon schoenanthus Lin. (St. & Pl.; My.).

ಮಜ್ಜೆ majjĕ. = ಮಜ್ಜ. (ಮೇದಸ್ Nr.).

ಮಝ majha. Bravo! well done! (Bh. 8, 23, 3). — ಮಝ ಪೂತು. = ಮಝ ಪೂತುರೆ. (J. 7, 33). — ಮಝ ಪೂತುರೆ. dupl. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Čt. II, 103). — ಮಝ ಭಾಪು. dupl. (Grj. 10, 53. 79; Bp. 28, 50; 30, 25; 36, 23; 52, 40; Râm. 6, 30, 11). — ಮಝ ಭಾಪುರೇ. dupl. (Bp. 28, 30). — ಮಝ ಮಝ. rep. (ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 38). — ಮಝುರೇ. -ಉರೇ. dupl. (Bh. 8, 23, 24).

ಮಂಚ mańča. (fr. ಮಲಗು 1). One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Šm. 97). *A bedstead, a cot, a bed* (ಪರ್ಯಂಕ, etc. Nr., Hlâ.; Si. 230; Bp. 42, 18; J. 25, 60; C.). **2,** a scaffold or temporary structure erected for spectators on festive occasions. **3,** an elevated shed raised on bamboos, etc., in a field, etc. **4,** a seat of state. ಮಂಚಕ್ಕೆ ಮಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೋಣೆ ಯಾಕೆ?—ಮಂಚದ ಕಾಲು ಆದರೆ ಹಂಚು ಮಾಡ ಬಹುದೇ?—ಪಂಚರತ್ನಕ್ಕೆ ಮಂಚದ ಕಾಲು ಕ್ರಯವೇ?—ಪಂಚಪಾಣ್ಡವರೆಷ್ಟುವರು ಮಂಚದ ಕಾಲಿನ ಹಾಗೆ ಮೂವರೆನ್ದು, ಎರಡು ಬೆರಳು ತೋಱಸಿದ (Prvs.). See Prv. s. ಸಂಚಿ. — ಮಂಚದ ಕಾಲ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Panicum ciliare Retz. (Z.). — ಮಂಚವಲ್ಲಕ್ಕಿ. -ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. A sort of palanquin (Č. Bp. 47, 39).

ಮಂಚಟಿಗೆ mańčaṭigĕ. = ಮಂಜೆಟ್ಟಿ. (St. & Pl.).

ಮಂಚಿ mańči. (= ಮಾಚಿ?). (Tĕ. ಮಂಚಿ, good, excellent, virtuous, proper; handsome; fine, nice; much, great). N. of females (My.). — ಮಂಚಣ. -ಅಣ. — ಮಂಚಣ ಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 55, 58. 62. 66; see ಶಿವಲೆಂಕ-). — ಮಂಚಣಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 53, 60). — ಮಂಚಣಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 53, 64). — ಮಂಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 63; see ಶಿವಲೆಂಕ-). — ಮಂಚಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 53, 65). — ಮಂಚಿದೇವ. N. (Bp. 9, 39).

ಮಂಚಿ mańči. = ಮಾಚಿ. — ಮಂಚಿಪತ್ರೆ. = ಪಂಚಪತ್ರೆ q. v., ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. (My.).

ಮಂಚಿಕೆ mańčikĕ. = ಮಂಚ No. 3, ಮಂಚಿಗೆ No. 1. A stand erected on four long posts in a field, a jungle, a cemetery, etc., for watching the crops, etc., or for hunting (My.; Tĕ. ಮಂಚೆ; Sk.).

ಮಂಚಿಗ mańčiga. N. (Bp. 55, 36; 56, 27).

ಮಂಚಿಗೆ mańčigĕ. = ಮಂಚಿಕೆ, etc. (Kâvy. I, 1, B, 25; C.). **2,** a kind of ornament (Bp. 4, 36).

ಮಂಜಕ್ಷಯ manjakshaya. = ಮುಂಜಕ್ಷಯ. The bottle bird (ಗೀಜಗ Mr. 175, o. r. ಗೀಜುಗ, and in two MSS. ಮುಂಜಕ್ಷಯ).

ಮಂಜರ mańjara. = ಮಾರ್ಜಾರ, ಮಾರ್ಜಾಲ. A cat (ಮಾರ್ಜಾಲ Bhn. 10; Bh. 2, 10, 8).

ಮಂಜರಿ mańjari. *A cluster of blossoms;* any compound flower; *a compound pedicle or flower-stalk, a branching flower-stalk* (ಮರದ ಗೊಂಚಲ್ Hlâ.; ವಲ್ಲರಿ, ಗೊಂಚಲ್ Mr. 106; ತೊಡವ್ಪೆ Čt. II, 80; ಕುಸುಮಮಂಜರಿಗೆ Kk. 19); a flower-bud; a shoot, sprout, sprig, stalk.

ಮಂಜರಿಕೆ mańjarikĕ. ಮಂಜರಿಕಾ. = ಮಂಜರಿ. (Čpr. 1, after 101).

ಮಂಜರಿಗ mańjariga. N. of a bird (Râm. 3, 3, 18).

ಮಂಜರಿಗೆ mańjarigĕ. Tbh. of ಮಂಜರಿಕೆ. See ಕುಸುಮ-.

ಮಂಜರಿತ mańjarita. Having clusters of flowers or branching flower-stalks. (Čpr. 8, after 45).

ಮಂಜಳ mańjaḷa. Indian saffron, Curcuma longa Lin., turmeric (T. ಮಂಜಳ್; M. ಮಞ್ಞಳ್; Tu. ಮಂಜಲ್; see ಕಳವಂಜಳ).

ಮಂಜಾಡಿ mańjâḍi. = ಮಂಚಟಿಗೆ, ಮಂಜೆಟ್ಟಿ. A forest tree with scarlet seeds which are used in weighing gold and diamonds (one seed = 4 grains), the red-wood tree, Adenanthera pavonia Lin. (My.; Tĕ., T., M.; Van Someren).

ಮಂಜಿ mańji. 1. A large boat with one mast used in coasting trade (Tu.; T.; M. ಮಂಜಿ, ವಂಜಿ). ಮಂಜಿ ಒಡದರೆ ಗುಂಜಗಿನ್ತ ಕಡೆಯೇ! (Prv.).

ಮಂಜಿ mańji. 2. = ಮರುಗು 2. A perennial plant (and the fibres of its bark, of which cords are made), the bow-string hemp, Sanseviera zeylanica Willd. (My.; Tu.; T. ಮಂಜಿ, ಮರಲ್, ಮರುಳ್). — ಮಂಜಿಹುರಿ. A cord of that hemp (My.).

ಮಂಜಿಕೆ mańjikĕ. = ಮಂಜಿಷ್ಠೆ, q. v.

ಮಂಜಿಟಿಗೆ mańjiṭigĕ. = ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಮಂಜಿಷ್ಠಕ (Šmd. 370; ಮಂಜಿಷ್ಠೆ, ಜಂಗಿ, etc. Nr.).

ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ mańjiṭṭigĕ. Tbh. of ಮಂಜಿಷ್ಠಕ (Šmd. 370).

ಮಂಜಿಷ್ಠಕ mańjishṭhaka. = ಮಂಜಿಟಿಗೆ q. v., ಮಂಜಿಟ್ಟಿಗೆ.

ಮಂಜಿಷ್ಠೆ mańjishṭhĕ. *A climbing herb yielding a red dye, called Bengal madder, Rubia munjista* Roxb. (ವರ್ತಿ, ರತ್ನಾಂಗಿ, ಮಂಜಿಕೆ Mr. 139, two MSS. ರಕ್ತಾಂಗಿ).

ಮಂಜೀರ mańjîra. *An ornament for the feet or toes; an anklet* (ಅನ್ದುಗೆ Hlâ., Mr. 344). 2, a post round which the string of the churning-stick passes.

ಮಂಜು mańju. Dew, fog; coldness, coolness; etc. (ಪ್ರಾಲೇಯ, ಅವಶ್ಯಾಯ, ತುಹಿನ, ಶಿಶಿರ, ಹಿಮ, ತುಷಾರ, ಮಿಹಿಕೆ, ನೀಹಾರ Hlâ.; ಹಿಮ, ತುಷಾರ Nn. 81; ಚಳಿ Šm. 112; ಅವಶ್ಯಾಯ, etc. Si. 32; C.; T.; M. ಮಂಜು, ಮಞ್ಞು; Tĕ. ಮಂಚು); dimness of sight (My., *cf.* ಮಂಕು), obscurity (of intellectual perception). ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗಿದೆ (My.). ಮಂಜಿನ ಸಱ (ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ Bhn. 8). ಮಱೀ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಮಂಜು ಬಿದ್ದರೆ ನಂಜು ಹೋದೀತೇ?—ಮಂಜು ಸುರಿದರೆ ನಂಜನ ಗೂಡು ಮುಣುಗೀತೇ?—ಪೊಂಜು ಸುಟ್ಟರೂ ಮಂಜು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 5, after 19; Bp. 42, 5; 47, 67; V. 9, 49; J. 28, 41; Si. 224; Prv. s. ಸಂಜೀವನ. — ಮಂಜ. -ಅ 3. Šiva. 2, N. of males (My.). — ಮಂಜ. N. of females (My.). — ಮಂಜಿಡಿಕೆ. -ಇಡಿಕೆ. Excess of obscurity of intellectual perception (Bh. 3, 19, 25). — ಮಂಜುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness caused by fog (Bp. 61, 12). — ಮಂಜುಗಾಲ. -ಕಾಲ. The cold season (ಅಯ್ಗಿಲ್, ಹೇಮನ್ತ Čt. II, 85). — ಮಂಜುಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The cool-rayed one: the moon (ಚನ್ದ್ರ Ss.). — ಮಂಜುವಾರ್ಧಿ. A sea of fog (Rŝv. 9, 4). — ಮಂಜುವೆಳಗ. -ಬೆಳಗ. = ಮಂಜುಗೆಯ್ಯ. (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44).

ಮಂಜು mańju. = ಮಂಜುಲ. *Beautiful, lovely, charming, pleasing.*

ಮಂಜುಕೇಶಿ mańju-kêši. *Kṛishṇa or Vishṇu.*

ಮಂಜುಘೋಷೆ mañju-ghôshĕ. *N. of an Apsaras.*
ಮಂಜುನಾಥ mañju-nâtha. N. of a linga (My.); of men.
ಮಂಜುಭೂಷಿಣಿ mañju-bhûshini. N. of a vritta (Č.).
ಮಂಜುಲ mañjula. *Beautiful, pleasing, agreeable, lovely, sweet, soft, melodious* (ಪ್ರಮಾಣ, ಒಳ್ಳಿತು Nn. 139).
ಮಂಜುಲತರ mañjula-tara. Uncommonly beautiful, etc. (A.).
ಮಂಜೂರಿ mañjûri. = ಮಜೂರಿ, etc. (Si. 84).
ಮಂಜೂರು mañjûru. Agreeable (Mhr., H.). 2, approved or confirmed, as a decision of a lower court, sanctioned; approval, confirmation, sanction (My.; Br.; Mhr., H.).
ಮಂಜೂಷ mañjûsha. = ಮಜೂಷೆ. (ಪೆಟ್ಟಿಗೆ Mr. 208).
ಮಂಜೂಷೆ mañjûshĕ. *A box, a chest, a basket.*

ಮಂಜೆಟ್ಟಿ mañjĕṭṭi. = ಮಂಚಟಿಗೆ, ಮಂಜಾಡಿ, q. v. (St. & Pl.).

ಮಟ maṭa 1. = (ಮಟ್ಟ 4, ಮಟಿ 2). Confusion, stupidity; deceit; ignorance (T. ಮಡ, ಮಡಿ; M. ಮಡಿ, ಮಡಿಮ್ಮೈ, see ಅಟಮಟ, ತಟವಟ s. ತಟ 4; *cf.* ಮಂಕು, ಮಾಟ). — ಮಟ ಮಾಯಿ. Fraud and deceit (Bp. 40, 56).

ಮಟ maṭa. 2. = ಮಟ್ಟ 1. — ಮಟ ಮಟ. rep. — ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. The exact middle of the day (My.).

ಮಟ maṭa. (= ಮಡ). Tbh. of ಮಠ (Šmd. 338; My.). — ಮಟಬೆಕ್ಕು. = ಮಣ್ಣುಬೆಕ್ಕು. A cat that lives in ruined temples (B. 3, 30).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 1. = ಮಟ 2, (ಮಟ್ಟಸ), ಮೊಟ್ಟ 1. Levelness, evenness, equality, regularity, exactness (My.; Tĕ., T., M.). **2,** a carpenter's level or square (My.; M.; see ಮೂಲೆ-). ಮಟ್ಟ ನೋಡ ಬೇಕಾದರೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಆದೀತೇ? — ಮಟ್ಟ ಹಾಕದೆ ಕೆತ್ತ ಕೂಡದು, ಕಟ್ಟಿಡದೆ ಹೊಡಿ ಕೂಡದು (Prvs.). — ಮಟ್ಟಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To level, as the soil (My.). — ಮಟ್ಟಗೋಲು. -ಕೋಲು. A levelling stick, a carpenter's or mason's level (My.; T. ಮಟ್ಟುಕ್ಕೋಲ್). — ಮಟ್ಟಮಧ್ಯಾಹ್ನ. The exact middle of the day (My.). — ಮಟ್ಟಮ್ ಇರ್. To be in its regular or original own form (Abh. P. 5, 94). — ಮಟ್ಟಮೊದಲು. The very beginning; at the very beginning (C.; B. 4, 95. 174). — ಮಟ್ಟಹಲಿಗೆ. A carpenter's ruler (My.).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 2. = ಮಟ್ಟು 1. Measure; extent, height; bound, limit; proper limit (My.; T.). See ನಡು-.

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 3. = ಮಟ್ಟು 2, ಮೊಟ್ಟ 2. Shortness, smallness (My.; Tĕ.; *cf.* ಮೊಟಕು 1); decreasing, growing less, abating, as wind, rain, heat, fever, price, etc. (My.); inferiority (My.; Tĕ.). **2,** a small horse, a pony (My.; Tĕ., T., M.). — ಮಟ್ಟಜಾತಿ. An inferior caste (My.). — ಮಟ್ಟತರ. An inferior kind (My.). — ಮಟ್ಟಬೆಳ್ಳಿ. Inferior silver (My.). — ಮಟ್ಟಸುತ್ತಿಗೆ. A very small hammer used by goldsmiths (My.).

ಮಟ್ಟ maṭṭa. 4. = ಮಟ 1. Illusion, phantom; ruin (of men or their means, My.). — ಮಟ್ಟ ಮಾಯು. reit. A mere phantom: perfect disappearance, ruin (of wealth, etc., My.).

ಮಟ್ಟಣೆ maṭṭaṇĕ. The state of being level, even or smooth. — ಮಟ್ಟಣೆ ಮಾಡು. To make even or smooth (in the language of goldsmiths, My.). — ಮಟ್ಟಣೆ ಹಾಕು. = ಮಟ್ಟಣೆ ಮಾಡು. (My.).

ಮಟ್ಟಸ maṭṭasa. = ಮಟ್ಟ 1. (My.; Tĕ.).

ಮಟ್ಟಿ maṭṭi. (Tbh. of ಮೃದ್, ಮೃತ್). Earth, clay (My.; Tĕ., Mhr., H.); also the clay with which sectarian marks are made (Bp. 56, 39; Č. Bp. 32, 45; Bh. 1, 10, 2). ಮಟ್ಟಿಯಿಟ್ಟರೂ ಕೊಟ್ಟತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಮಟ್ಟಿಯಾ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮಿಟ್ಟು ತಾಂ ನೊಸಲೊಳಗೆ, ನೆಟ್ಟನೆ ಸ್ವರ್ಗವಡೆಯುವರೆ? ಸಾಣೆಕಲ್ (on which it is triturated) ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡೇನು? (Sp.).

ಮಟ್ಟಿಗ maṭṭiga. A man with a sectarian mark (nâma) of maṭṭi: a Brâhmaṇa (Bp. 55, 3).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 1. = ಮಟ್ಟ 2. (My.; Tĕ., T., M.). ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದ ನಾಯಿ ಹಟ್ಟೇಲಿದ್ದೀತೇ? — ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಸಂಗಡ ಹೆಟ್ಟ್ಯಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು. — ಮಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು. — ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಮಟ್ಟು ತಿಳಿದೀತು. — ನೇಯಿಗೆಯವನ ಮಟ್ಟು (the extent of his cleverness or of the value of his cloth) ಕಟ್ಟುವವ ಬಲ್ಲ (Prvs.). — ಮಟ್ಟಿಗೆ. To the measure or extent, till, until, as far as. ನೀವು ಓದಿದ ಹಟಿ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ (how far) ನೆನಪಿಟ್ಟಿದ್ದೀರೆಮ್ಬುವದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ (B. 3, 1). ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸ ಬೇಕು (B. 3, 33). ನಾವು ಯಾವಾಗಲು ಹೆಬಿವರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ, ಕೆಯ್ಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸ ಬೇಕು (3, 105). ಸಾಕಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದದು ಉಣ್ಣಾಗಿರುವಿಕೆ (ಕುತಲ Si. 457). ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ, ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೆ 239). ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ, how far soever it may be, to any extent (My.). ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, to that extent, so far as that; ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, to this extent, so far as this; ಅಷ್ಟಟಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ, to that extent, so far as that; ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, until this day; ಈ ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೂ, even until this day; ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೂ, ಅಷ್ಟಟಿ ಮಟ್ಟಿಗೂ, even to such an extent (My.). — ಮಟ್ಟು ಮೀಱು. To transgress the proper limit (My.).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 2. = ಮಟ್ಟ 3. (My.; Tĕ.). See Prv. s. ಅತುರಗಾಱ. — ಮಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To decrease, to grow less, to abate, as wind, rain, fever, price, pride, etc. (My.). — ಮಟ್ಟು ಮಾಡು. To cause to decrease, etc. (My.).

ಮಟ್ಟು maṭṭu. 3. P. p. of ಮಡು 1.

ಮಟ್ಟೆ maṭṭĕ. = ಮೊಟ್ಟೆ 2. A bough of the palm, cocoanut, or date tree (My.; Tĕ.; T. ಮಟ್ಟೈ, ಮಡಲ್; M. ಮಟ್ಟಿ, ಮಟ್ಟಲ್; *cf.* ಮಡಲ್ 1 & 2). See ಮರ-. **2,** the fibrous coat of a cocoanut (My.; T.). **3,** a brush for white-washing made of the fibrous coat of a cocoanut or of the fruit-stalk (My.).

ಮಟ್ಟೆ maṭṭĕ. = ಮೊಟ್ಟೆ. The bucket of a bullock-drawwell (S. Mhr. in ಮಟ್ಟೆ ಹೊಡೆ; Mhr. ಮೋಟ). 2, a burden, a load (Mhr. ಮೋಟ, a load, tress). ಪಟ್ಟೆಯುಟ್ಟರೂ ಮಟ್ಟೆಯವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ? (Prv.).

ಮಠ maṭha. = ಮಟ, (ಮಡ). A hut, a cottage; — a devotee's cell, a hermitage; — a residence of a company of ascetics (sannyâsis, gôsamis, etc.); a residence of a guru (My.); — a convent, a monastery; — a school (My.); a temple. ಮಠದ ಮಾಳಿಗೇ ಏಱಿದವ ಗಟ್ಟಾ ಹತ್ತ್ಯಾನೇ? — ಪಟ ಹಾಱಿದರೆ ಮಠ ಹಾಱೀತೇ? — ತಟವಲ್ಲ್ಯಾಗಲೀ ಮಠವಲ್ಲ್ಯಾಗಲೀ ಹಟದ ಜಂಗಮನ

ಕಾಟಿ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 21, 10; 22, 44; 29, 12; 37, 27; 56, 35; Prv. s. ಸಟೆ 1.

ಮಠಪತಿ maṭha-pati. The superintendent or prior of a maṭha. ಮಠಪತಿಯಾದರೂ ಸಟತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಠಿಕೆ maṭhikĕ. = ಮಟಿಗೆ. A small maṭha.

ಮಡ maḍa. 1. = ಮಡಹು, ಮಡಿ 6, (ಮರ 2), ಮಿಡಿ 1. The heel (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ Hlâ.; Nn. 134; Mr. 484; ಪಾರ್ಷ್ಣಿ, ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ Nr.; Tĕ. ಮಟಮೆ, ಮಡಮೆ, ಮಡಿಮೆ; M. ಮಡಮ್ಬು, ಮಾಡು). See Abh. P. 13, 69; Bh. 3, 13, 30; 6, 2, 2; Ršv. 6, after 11; J. 7, 48; ಹಿಮ್ಮಡ. **2,** the extremity of the fore-axle (Bh. 6, 8, 12). — ಮಡಬಿಗಿಕು. = ಮರಬಿಡಿಕು, q. v. — ಮಡಸನ್ನೆ. A sign given with the heel (Ršv. 13, after 77).

ಮಡ maḍa. 2. (fr. ಮಡೆಗು). Putting; that has been put (and remains on a plate). — ಮಡಗೂಟ್. -ಕೂಟ್. The rejected leavings of food (ಭುಕ್ತೋಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಫೇಲಿಕೆ Hlâ.; Abh. P. 9, 178).

ಮಡ maḍa. 3. = ಮಡೆ. — ಮಡವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. A small channel that leads water from the big one to a division of a field or a garden bed (My.).

ಮಡ maḍa. 4. = ಮಡವು, etc. (My.).

ಮಡ maḍa. Tbh. of ಮಠ (Šmd. 341; Mdb. MS.: ಮಣ್ಣ = ಮಣ್ಣ). See ತಿರು-; (ಕನ್ನವಡ).

ಮಡಕಿ maḍaki. = ಮಡಿಕೆ 2, ಮಡಿಗೆ 2. A much cultivated annual pulse, Phaseolus aconitifolius Jacq. (Mhr. ಮಟಕೀ; S. Mhr.). — ಮಡಕೀ ಕಾಯಿ. The seeds of ಮಡಕಿ (ಮಕುಷ್ಠಕ, ಮುಕುಷ್ಠಕ, ವನಮುದ್ಗ G.).

ಮಡಕೆ maḍakĕ. = ಮಡಿಕೆ 1. (My.).

ಮಡಕೆ maḍakĕ. = ಮಡಿಕೆ 1. A pot (ಉಖೆ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಚರು, ಕುಮ್ಭ, ಪಿಠರ, ಕುಣ್ಡ Hlâ.; ಉಖೆ, ಕುಮ್ಭ, ಕುಣ್ಡ, ಪಿಠರ, ಚರು, ಸ್ಥಾಲಿ, ಭಾಣ್ಡ Mr. 209; ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, etc. Nr.; My.; *cf.* ಮಣಿಕೆ; Mhr. ಮಡಕೀ, ಮಡಕೇಂ, a water-jar; see Bp. 10, 6; 51, 59; 55, 28; B. 5, 128). ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ (ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ Hlâ., Mr. 466; ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ, ಉಷ್ಟ್ರಕ Nr. 85). ಕಡೆವ ಮಡಕೆ (ಮನ್ಥನಿ, ಗರ್ಗರಿ Nr., Šmd. 338). ಮಡಕೆಯಲಿ ಅಟ್ಟ ಶಾಕವು (ಪೈಠರ Nr.). See Prv. s. ಮಾಡು ಮಾಡು.

ಮಡಗು maḍagu. = ಮಡಂಗು. To lay down, to place, to put (My.; *cf.* ಮಲಗು 1); to take into one's service, as a man, etc. (My.); to procure and keep for one's use, as a horse, etc. (My.). **2,** to hide (v. t., ಗೋಪನ Šmd. Dh.). ಬಡವ, ನೀ ಮಡಗಿದ ಹಾಗಿರು! (Prv.). See Čpr. 5, 37; Abh. P. 3, 59; 9, 149; Bp. 9, 9; 11, 36; 12, 18; 14, 5. 11; 15, 10; 20, 12; 24, 22; 27, 62. 64; 30, 16; 33, 10; 36, 27; 37, 46; 43, 59; 44, 19. 46; 52, 8; 56, 28; 57, 59; 59, 18; Ršv. 14, 29; ಎಡೆ ಮಡಗು s. ಎಡೆ 1.

ಮಡಂಗು maḍaṅgu. = ಮಡಗು. (Čpr. 8, after 4; Bp. 4, 12).

ಮಡಚು maḍaču. = ಮಡಸು, etc. (My.; Tĕ. ಮಡಚು, ಮಡುಚು, ಮಣಚು, ಮಣುಚು, ಮಲಂಚು).

ಮಡತೆ maḍatĕ. Folding; a fold (Tĕ. ಮಡತೆ, ಮಣತೆ). ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ರೇಖೆರೇಖೆಗಳಾಗಿ ತ್ರಿವಲಿಗಳೆಮ್ಬ ಚರ್ಮದ ಮಡತೆಗಳುಳ್ಳವನು (ವಲಿನ, ವಲಿಭ Si. 197).

ಮಡದಿ maḍadi. A woman (Tĕ. ಮಡತಿ, ಮಡನ್ತಿ; M. ಮಡನ್ದೆ, a young woman; ಮಡವೆ, a grown woman; T. ಮಡನ್ದೈ, a young woman; a woman). ಪ್ರಥಮಋತುವಾಗಿರ್ದ ಮಡದಿ (ರಾಕೆ Mr. 302). **2,** a wife (Čh. v. 306; Râghč. 17, 67; My.). ಹೇಳಿದ ಮಾತಂ ಕೇಳದೆ, ಎಬಿಗೆಯಿನ್ದೋಜೆಗೆಟ್ಟ ಮಡದೀ ಮಕ್ಕಳ ಅಳಿಕೆ ಬಾಚಿಕೆಗಿನ್ತಲು ಬೋಟಿಾಗಿಯು ಮನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುದು ಲೇಸು (Sp.). ಮಡದಿ ತಾ ಚಲುವಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು (Dp. 148). ಮಡದಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸಂಗಡ, ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು? ಎನ್ನ, ಕೇಳಿದ. — ಮುಡಿದು ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಮಡದೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? — ದುಡುಮೆಯಿರುವ ಪರ್ಯನ್ತರ ಮಡದಿ. — ಬಡವಗೆ ಕಡುಬಿನ ಆಶೆ, ಮಡದಿಗೆ ಗಡಿಗೆಯ ಆಶೆ (Prvs.). See Bp. 4, 25; 11, 36; 17, 6; 30, 9; 40, 31; 42, 8; 47, 54; 52, 27; 57, 59; Ššv. 5, after 57; J. 18, 28. 46. — ಮಡದಿಗೌರಿ. N. (Bp. 12, 42).

ಮಡಪು maḍapu. = ಮಡಿಪು 1. What is folded, a fold, as of cloth, betel-leaf, paper, etc. (My.; Tĕ. ಮಡುಪು). — ಮಡಪುಕತ್ತಿ. A folding or clasp knife (My.; Tĕ. ಮಡುಪುಕತ್ತಿ).

ಮಡಲ್ maḍal. 1. To grow to great length, to become large, to be extended, to spread out or run as creepers (ವಲ್ಲಿವೃದ್ಧಿ Šmd. Dh.; ಪರ್ಬು Kk. 22; ಪರ್ಬು Šm. 23; ಉರ್ಬು Šs.). P. p. ಮಡಲ್ತು (Šmd. 287 Cm.; Kk. 22; Šm. 23; Šs.; Čpr. 1, after 101; 7, 91; Abh. P. 9, 16; Ršv. 1, after 102; V. 4, 47).

ಮಡಲ್ maḍal. 2. ಮಡಲು. Growing to great length, great extension (J. 19, 49); the (upward) running of a creeper; thick foliage (Čpr. 1, 82); a thicket, a bush (ಕ್ಷುಪ, ಗುಚ್ಛ Hlâ.). ಮರದ ಮಡಲು (ಲತೋದ್ಗಮ, ಅವರೋಹ Hlâ.). ಬಲಿದ ಮಡಲ್ (ಅವರೋಹ, ಲತೋದ್ಗಮ Mr. 106). **2,** = ಮಟ್ಟೆ, a bough of the cocoanut tree (My.). — ಮಡಲಿಡು. -ಇಡು. To spread, to run as a creeper, to prevail, to increase (J. 28, 1, 33, 11). — ಮಡಲಿಟ್. -ಇಟ್. = ಮಡಲಿಡು. (ಪರ್ಬು Čt. I, 8). ಮಡಲಿಟ್ಟ ಆಶಾನಾಮದ ಲತೆ (Basava's Saptakâvya I, 3). See Č. Bp. 47, 13.

ಮಡಲು maḍalu. = ಮಡಿ 2, ಮಡಿಲ್, ಮಡ್ಲು, ಮಳ್ಳು 2. The pouch-like fold occasionally made (by women or men) of a front portion of their upper garment to put in eatables, etc. (My.; *cf.* ಉಡಿ 4). See Prv. s. ಸಡಿಲು ಬಿಡು. — ಮಡಲು ತಿನ್ನು. Feignedly to eat out of the pouch-like fold to amuse children. ಮಡಲು ತಿನ್ದರೆ ಒಡಲು ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prv.).

ಮಡವು maḍavu. = ಮಡು 2, etc. (My.). See ತಿರಗಣಿ-.

ಮಡಸು maḍasu. = ಮಡಿಸು, etc. (My.). See ಪೊಡ-.

ಮಡಹು maḍahu. = ಮಡ 1, etc. (Bp. 43, 85).

ಮಡಿ maḍi. 1. To bend, to fold, to fold up, to double or lay together (Bp. 4, 12; Ššv. 3, 47; T.). ಅಂಗುಲಿ ಮಡಿದ ಕುಡಿತೆ (ಪ್ರಸೃತಿ Hlâ., Mr. 323). See ಕಾಲು ಮಡಿ 1.

ಮಡಿ maḍi. 2. Bending, doubling, folding: a bend, a fold (M.; see ಕಾಲುಮಡಿ 2). **2,** = ಮಡಲು, the pouch-like fold etc. (My.; T., M.). **3,** fold, times (see ಅಯ್ದುಡಿ, ಇಮ್ಮಡಿ, ಇರ್ಮಡಿ, ನಾಲ್ವಡಿ, ನೂರ್ಮಡಿ,

ಮುಮ್ಮಡಿ, ಮೂವಡಿ ಸಾಸಿರ್ಮಡಿ; Râm. 3, 2, 18; Bh. 2, 13, 32; Č. Bp. 4, 7). 4, the bed of a garden, a division of a field, a basin round a tree (Čpr. 1, 90; 1, after 101; V. 4, 15; My.; Tĕ.). 5, = ಮಡಿಕಟ್ಟು. See Prv. s. ವೈದ್ಯ. — ಮಡಿಕಟ್ಟು. (ಜಘನ Si. 208). — ಮಡಿಕೋಲು. A pole or shaft holding the warp in a loom (R.). — ಮಡಿಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A bent ear (J. 28, 46). — ಮಡಿವಸಲೆ. -ಬಸಲೆ. The tree Crataeva roxburghii R. Br. or Tapia crataeva (ವರುಣ, ವರಣ, ಸೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮಾರಕ Nr.; Si. 126 has it as ಮದವಸಲೆ).

ಮಡಿ maḍi. 3. To die (ಮರಣ Šmd. Dh.; Šm. 95; My.; T.; Tĕ. ಮಡಿ, ಮಡೆ, ಮಣುಗು; M. ಮಡಿ, to be foiled, tired of, grow lazy, faint; to decline in price; to loathe). ಮಡಿದು ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಮಡದೀ ಗೊಡವೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Abh. P. 13, 69. 70; Bp. 1, 36; 22, 31; 43, 17; 46, 23; 48 sum.; 50, 20. 57; 60, 58; 61, 38. 39; Bh. 1, 8, 31; Ršv. 2, 54; 13, 98; 14, 30; J. 4, 45; 7, 46; 28, 15. 58.

ಮಡಿ maḍi. 4. = ಮಡಿದು. P. p. of ಮಡಿ 3, in ಮಡಿ ಮಡಿದು (J. 4, 46).

ಮಡಿ maḍi. 5. = ಮಡು 3. A washed, clean cloth (ಧೌತವಸ್ತ್ರ Šmd. Dh.; ಧೌತಾಮ್ಬರ Šm. 95; My., also = ಮುಗಟ; Tĕ. ಮಡಿ, ಮಡುಗು, ಮಣುಗು; T. ಮಟಿಕ್ಕು, to beat, receive with blows; M. ಮಯಕ್ಕು, ಮಟಿಕ್ಕು, to beat, wash, cleanse; to rub out, wipe off). 2, cleanness, purity (My.; Tĕ.). ಬಾಹ್ಯದೊಳ್ ಮಡಿಯೇ? ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತಮಯ್! (Sš. 64). ಮಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಡ್ಡತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಮಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಮಡಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟರೂ ಹಡಿಕೆನಾತ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.— ಪಾಪಿಗೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಪಾಪೋಸಿಗೆ ಮಡಿಯಿಲ್ಲ (Prvs.). See Bp. 21, 8; 36, 47; J. 2, 9; 28, 20; Si. 222; Prv. s. ಲಿಂಗ. — ಮಡಿಕೋಲು. A stick by means of which a pure vest is carried to the bathroom (to avoid touching it with an unclean hand) or by which a pure vest is taken down from where it is suspended aloft (My.). — ಮಡಿದೋತ್ರ. A washed, clean dôtra (Si. 222). — ಮಡಿಬಟ್ಟೆ. = ಮಡಿ No. 1. (My.). — ಮಡಿವರ್ಗ. A number of clean clothes (J. 30, 17). — ಮಡಿಹಾಗಲು. = ಮಡಿವಳಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ, ಮಡುವಾಗಲ್. (My.).

ಮಡಿ maḍi. 6. = ಮಡೆ 1 (exceptionally in ಹಿಮ್ಮಡಿ).

ಮಡಿಕೆ maḍi-kĕ. 1. (Šmd. 248). = ಮಡಕೆ. Bending, folding, laying together; a fold (My.; B. 3, 106);—fold, times. See ಇಮ್ಮಡಿಕೆ, ಪೊಡ-, ಪೊಡವಡಿಕೆ, ಮುಮ್-. 2, the warp ready for being introduced into the loom (S. Mhr.).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 2. A kind of harrow or rake (ಕೋಟಿಶ Mr. 370, o. rs. ಮಲಿಕೆ, ಹಲಿಕೆ; Tĕ. ಮಡಕೆ, a plough with bullocks complete; ಮಲಾರ, a rake used in gardens, = ಮಲಹರ?).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 1. = ಮಡಕೆ. A pot (ಪಿಠರ, ಸ್ಥಾಲಿ, ಉಖೆ, ಕುಣ್ಡ Si. 309; ಪಿಠರ 453; My.). ಹಾಲು ಕಟಿಯುವ ಮಡಿಕೆ (ಪಾರಿ Si. 485); ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟ ಪಿಟ್ಟು (ಉಖ್ಯ, ಪೈಠರ 313). ಮಾತಿನಾ ಜ್ಞಾನವೇ ತೂತಾದ ಮಡಿಕೆಯೇ (Sp.). ಮಡಿಕೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ದುಡುಕಿನ ಗವುಜ ಯಾಕೆ?— ಮಡಿಕೆಯೊಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ಅಡಿಕೇ ಮರ ಏಕೇ?— ಅತ್ತೆ ಒಡೆದ ಮಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.— ಮಡಿಕೆಯ ಲಾಭ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.).

ಮಡಿಕೆ maḍikĕ. 2. = ಮಡಕಿ, etc. (ಮಪಷ್ಟಕ, ಮಪುಷ್ಟಕ G.; Z.).

ಕಡಲೆಯನು ಗೋದಿಯನು ಮಡಿಕುದ್ದು ಬೆಳೆದರೂ ಸುಡ ಬೇಕು ನಾಡೆಷ್ಟವನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಪುಡಿಗಡಬು ಬೀಟ್ಟಿ! (Sp.).

ಮಡಿಗೆ maḍigĕ. 1. (= ಮಣ್ಡಿಗೆ?). The frame of a building (Mhr. ಮಾಣ್ಡಣೀ). ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗಡ್ಡಿಗೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮ್ಬಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಱಿ, ಹೊದಲನೇ ಅನ್ತಸ್ತು ಮಾಡುವರು (B. 4, 121).

ಮಡಿಗೆ maḍigĕ. 2. = ಮಡಿಕೆ 2. ಅಡಿಗೇ ಗುಣ ಸಾಱಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಡಿಗೇ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು! (Prv.).

ಮಡಿಪು maḍipu. 1. = ಮಡಪು. (My.).

ಮಡಿಪು maḍipu. 2. = ಮಡಿಹು, ಮಡುಹು 1. To kill (ಮರಣಕರಣ Šmd. Dh.; Ršv. 14, 30; V. 14, after 81).

ಮಡಿಲ್ maḍil. ಮಡಿಲು. = ಮಡಲು, etc. A pouch-like fold etc. (ತೆರೆಪೊಡೆ Šmd. II, Kk. 76; ಸೋಗಿಲ್ Čt. II, 74; ಪೊಡೆ, ಸೋಗಿಲ್, ಉಡಿಲ್ Šm. 71; ಚೇಲಾಂಚಲ Šs.; J. 19, 47).

ಮಡಿವಳ maḍi5-vaḷa. (Šmd. 234). A washerman (Bp. 9, 47; 21, 12; Tĕ. ಮಡಿವಾಲು; T., M. ಮಣ್ಣಾನ್). — ಮಡಿವಳತನ್ದೆ. N. (Bp. 37, 20. 27). — ಮಡಿವಳಮಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 27, 79; 30, 26). — ಮಡಿವಳಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 26, 69; 37, 5; 58, 1). — ಮಡಿವಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 27, 77; 37, 15). — ಮಡಿವಳಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ. = ಮಡಿಹಾಗಲು, etc. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (Z.).

ಮಡಿವಳ್ಳ maḍi-vaḷḷa. = ಮಡಿವಳ. (Šmd. 234. 89; V. 12, 13; 13, 16).

ಮಡಿವಾಳ maḍi-vâḷa. = ಮಡಿವಳ. (Bp. 36, 40; My.). — ಮಡಿವಾಳಮಾಚಯ್ಯ. N. (Bp. 21 sum.; 21, 3; 36, 26; 37, 23. 37. 44; 54, 77). — ಮಡಿವಾಳಮಾಚ. N. (Bp. 36, 49).

ಮಡಿವಾಳಗಿತ್ತಿ maḍivâḷa-gitti. A washerwoman (My.).

ಮಡಿವಾಳಿ maḍi-vâḷi. A washerman; a washerwoman (My.; see ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ; J. 18, 45).

ಮಡಿಸು maḍisu. = ಮಡಚು, ಮಡಸು. To bend, to fold, to fold up, to double or lay together (My.). See ಇಮ್ಮಡಿಸು, ಪೊಡ-, ಮುಮ್-. 2, to cause (one's self) to fold, to fold, as paper, leaves, etc. (in ಮಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, My.).

ಮಡಿಹು maḍihu. = ಮಡಿಪು 2, etc. (Bp. 25, 22; 53, 40).

ಮಡು maḍu. 1. To put firmly together, to join closely (ದೃಢಸನ್ಧಾನ Šmd. Dh.; T. ಮಣ್ಣು, to be pressed, thronged, urged = ನೆರುಂಗು). ಮಟ್ಟಂ (Šmd. 284). See ತಲೆ-, ಪೊಡ-, ಪೊಡವಡು.

ಮಡು maḍu. 2. = ಮಡ 4, ಮಡವು, ಮಡುವು, ಮಡುಹು 2. Deep water: a deep place in a river, a pool (ಅಗಾಧಜಲ Šmd. Dh.; ಅಗಾಧಜಲ Nr.; ಹ್ರದ, ತೋಯಾಶಯ Hlâ., Mr. 416; My.; T.; Tĕ. ಮಡುಗು, ಮಡುಂಗು). ಮಡುವಿಡು (Šmd. 63). ಮಡುವಿಂ or ಮಡುವಿನಿಂ, ಮಡುಗೆ or ಮಡುವಿಂಗೆ, ಮಡುವ or ಮಡುವಿನ (133). ಗಂಗೆಯ ಮಡುಗಳನ್ ಅಡಹಡಿಸಿ ಪುಗುವಿನಂ ಭಯವಶದಿಂ (294). ನಪಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮಡೂ ಹಾಱಿ ಹೋಗ ಬಹುದೇ?— ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ ಎನ್ದು, ಕೂಗಿದ (Prvs.). See Bp. 55, 22; Râghĕ. 17, 56; Ššv. 4, 23; J. 10, 30; 12, 8; 29, 35; ಕಾರ್ಮಡು, ಪೆರ್ಮಡು; Šm. s. ನಾಗಹ. — ಮಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a pool (Grj. 3, 64; Ršv. 5, after 120). — ಮಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To collect so

as to form a pool. ಕಿಱು ಮಡುಗೊಣ್ಡ ಬಣ್ಡಿನೊಳಗೆ (ಭೃಂಗತತಿತು) ಈಸಿ (Čpr. 7, 60).

ಮಡು maḍu. 3. = ಮಡಿ 5. — ಮಡುವಾಗಲ್. -ಹಾಗಲ್. = ಮಡಿಹಾಗಲು, etc. A species of Momordica (ಕನ್ಡೆ, ವಿಷಹಾರಿ Mr. 149).

ಮಡುವು maḍuvu. = ಮಡು 2, etc. (My.; ದೊಣೆ, ಹ್ರದ G.; B. 4, 23).

ಮಡುಹ maḍuha. Joining closely together. See ಪೊಡವಡುಹ.

ಮಡುಹಿಸು maḍuhisu. To have killed (Bp. 58, 42; 60, 60).

ಮಡುಹು maḍuhu. 1. = ಮಡಿಪು 2, etc. (Bp. 22, 21).

ಮಡುಹು maḍuhu. 2. = ಮಡು 2, etc. (Bh. 8, 24, 44).

ಮಡೆ maḍĕ. = ಮಡ 3. A small dam or dike to stop water; a small opening out of a channel into the field (Tĕ.; T. ಮಡ್ವೈ, M. ಮಡೆ, a hollow, hole; a small sluice by the side of a watering channel; R.).

ಮಡ್ಡ maḍḍa. = ಮೊಡ್ಡ, ಮೊರಡೆ. A stupid man. ದಡ್ಡನಿಗೆ ಹೆಡ್ಡನೆನ್ದರೆ ಮಡ್ಡನಿಗೆ ಜಾಣಾ ಎನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮಡ್ಡನಾದರೆ ಗಡ್ಡ ಹೊತ್ತದೇ? (Prvs.).

ಮಡ್ಡತನ maḍḍatana. Stupidity. ಮಡಿಯುಟ್ಟರೂ ಮಡ್ಡತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 1. = ಮಡ್ಡು, ಮಷ್ಟು, ಮಿಡ್ಡೆ. Dregs, lees or sediment, as of oil, ghee, kalagaččku, etc., given as food to cattle (My.; Tĕ.; T. ಮಟ್ಟಿ, ಮಣ್ಡಿ; M. ಮಟ್ಟು; *cf.* ಬಣ್ಡಲು). ಮಡ್ಡಿ ತಿನ್ನದ ಎಮ್ಮೆ ಗೊಡ್ಡು ಆದೀತೇ? (Prv.). **2,** a lumpy mass, as of worms, etc. (see ಎಱೆ-); bait (Šsv. 3, 23). — ಮಡ್ಡಿನಸ್ಯ. Clumpy snuff (My.). — ಮಡ್ಡಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Unduly boiled, lumpy rice. ಮಡ್ಡಿಯನ್ನಕ್ಕೆ ಗೊಡ್ಡು ಸಾಱು (Prv.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 2. = ಮರ್ಡಿ, ಮೊರಡಿ 2, etc. (S. Mhr.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 3. A large tree, that yields a soft gum, Ailanthus malabarica (My.; Tĕ. ಮಡ್ಡಿ, Morinda bracteata Roxb., or M. citrifolia Ainsl.; see ಹಾಲು-). — ಮಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ. (ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಕ, ಸಿಹ್ಲ, ಯಾವನ Nr.; Si. 227; My.). — ಮಡ್ಡಿಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ. = ಮಡ್ಡಿಯ ಧೂಪ. (My.).

ಮಡ್ಡಿ maḍḍi. 4. A stupid, dull, awkward person (My.; Tĕ., M.; T. ಮಟ್ಟಿ, ಮಟ್ಟೈ, ಮುರಡ; *cf.* ಮಡದು). **2,** awkwardness, clumsiness, rudeness. — ಮಡ್ಡಿಕಾಗದ. A coarse paper (My.; Tĕ.). — ಮಡ್ಡಿಕೆಲಸ. Rude, clumsy work (My.). — ಮಡ್ಡಿಗಾರೆ. Rough plaster (My.; T.). — ಮಡ್ಡಿಬಿಲ್ಲೆ. An inferior cake of sandal paste (My.). — ಮಡ್ಡಿಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ. Coarse incense (My.; T.). 2, a great fool (My.). See another ಮಡ್ಡಿಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ s. ಮಡ್ಡಿ 3.

ಮಡ್ಡಿತನ maḍḍitana. Stupidity, rudeness, rusticity (My.; Tĕ.).

ಮಡ್ಡು maḍḍu. = ಮಡ್ಡಿ 1. ಜಡ್ಡು ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮಡ್ಡು ಬಿಹಳ (Prv.). ಮಡ್ಡುಗಟಿವೆ. -ಕಟಿವೆ. (ಯಾವಕ, ಕಲ್ಮಾಷ, ಕಾಡುದ್ದು ಎನ್ಬುರು Nr. *a*; ಮದ್ದುಗಟಿವೆ in Nr. *b*). — ಮಡ್ಡುಹುಲ್ಲು. Lumpy refuse-grass or straw. ಮಡ್ಡುಹುಲ್ಲು ಗೊಡ್ಡು ಎಮ್ಮೆಗೆ (Prv.).

ಮಡ್ಡು maḍḍu. *A sort of drum.*

ಮಡ್ಲು maḍlu. = ಮಡಲು, etc. (My.).

ಮಣ್ maṇ. (Šmd. 58). = ಮಣ್ಣು. Earth, clay, mud, soil, ground (ಮೃತ್, ಮೃತ್ತಿಕೆ Hlâ., Nr.; ಮೃಣ್, ಮೃತ್ತಿಕೆ Mr. 92; T.; M. ಮಣ್, ಮಣ್ಣು; Tĕ. ಮನ್ನು). ಒಳ್ಳಿತಹ ಮಣ್ (ಮೃತ್ಸೆ Mr. 92). ಮಣ್ಣ ಮಡಿಕೆ (ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ Hlâ.). ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ (ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ Nn. 85). ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣಿಂ ಮಣ್ಣಿಂ? (Šmd. 84). See Bp. 47, 1; 52, 10; 60, 49; Bh. 1, 20, 60. — ಮಣ್ಣುಣಿ. -ಉಣಿ. = ಮಣ್ಣುಳಿ. An earth-worm (My.; T.). — ಮಣ್ಣುಳಿ. -ಉಳಿ. = ಮಣ್ಣುಣಿ. (My.; T.). — ಮಣ್ಣುಳಿಗ. -ಉಳಿಗ. A snake (or worm) that feeds on earth (ಮಣ್ಣೊಳ್ ಜೀವಿಸುವ ಪಾವು Šmd. 237). — ಮಣ್ಮುಕ್ಕಹಾವು. = ಮಣ್ಣ-. A blind worm (B. 2, 26. 27).

ಮಣ mana. = ಮಣವು, ಮಣು, ಮಣುವು, ಮನ 1. A measure of capacity, a maund; the quantity measured by a maund (My.; Si. 327; Tĕ. ಮಣುಗು, ಮಣುವು; T. ಮನು; Mhr. ಮಣ; Sk. ಮಣ, from the Arabic). ಬೆಲ್ಲವಿದ್ದ ಕಡೆ ನೊಣ, ದಡೆ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಮಣ.—ಮಣವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ವರಹವಿಲ್ಲ.—ಮಣಾ ತೂಗದ ತ್ರಾಸು ಕಣ್ಡಿ ತೂಗೀತೇ?—ದಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣವೇ ಭಾರ (Prvs.).

ಮಣಕ maṇaka. = ಮಣಿಕ, ಮಳಕ. A young cow or buffalo (fit for breeding, My.; T. ಮಣಂಗು, a lamb; ಮಱಿ, young, tender; an infant; ಮಱಿವನ್, a young man; *cf.* ಮಗ 1 & ಮಗವು).

ಮಣಕನೆ maṇakanĕ. Quickly (My., also ಮಣಕ್ಕನೆ).

ಮಣಗು maṇagu. To bend, to be submissive (T. ವಣಂಗು). ಮಣಗದ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಣಗಿದರೂ ಬಗ್ಗ (Prv.).

ಮಣಲ್ maṇal. (Šmd. 134). = ಮರಲ್, ಮಲರ್, ಮಲಲ್ (42), ಮಳಲ್. Sand, gravel (ಸಿಕತೆ, ವಾಲುಕೆ Hlâ.; ಪುೞಿಲ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್, ಸಿಕತ Šm. 36; Čpr. 1, after 101; Šsv. 4, 100; M.).

ಮಣವು maṇavu. = ಮಣ, etc. (My.).

ಮಣಿ maṇi. 1. To bend (v. i.), to bow (ನಮನ Šmd. Dh.; B. 4, 191); to bow down, to make obeisance (ತುೞಿಲ್ Šm. 96); to fear (ಭಯ Šmd. Dh.; Šm. 96). **2,** to bend (v. t., Ršv. 6, after 132). ಮಣಿಯದೆ, ಕುಣಿದು, ಈ ಧೀರನದಿರೆ ಕೂಕಿಱಿದೆಚ್ಚರ್ (Šmd. 287). See Čpr. 4, 19; Abh. P. 11, 164; 13, 87; Bh. 1, 8, 40; J. 2, 14. 49; Šsv. 1, 9. 80. 84; 29, 40.

ಮಣಿ maṇi. 2. = ಮಣಿದು. P. p. of ಮಣಿ 1, in ಮಣಿಮಣಿದು (Ršv. 5, after 19; J. 26, 12).

ಮಣಿ maṇi. 3. Bending; a bend; a bow, an obeisance (ಕುಸಿ Čt. I, 32; ನಮ್ರ I, 34; ನಮಸ್ಕಾರ Kk. 34; ತುೞಿಲ್, ಎಱಗು, ಮೊಟ್ಗಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪೊಡಮಡಿಕೆ Šm. 34; ವಿನಮ್ರ, ಅತಿ ಬಾಗಿದುದು Nn. 67). See ಅಡಿವಣಿ s. ಅಡಿ 3. — ಮಣಿಕಟ್ಟು. The wrist (ಪಾಣಿಮೂಲ Mr. 322; My.; Si. 210. 211; Mhr. ಮಣಗಟ; *cf.* ಮಣಿಬನ್ಧ). ಕಿಱುಬೆರಳ ಅಗ್ರದಿನ್ದ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯ (ಕರಭ, ಕಿಱುಬೆರಳಿನ ತುದಿಯಿನ್ದವು ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ನಡುಮಧ್ಯ Nn. 161). — ಮಣಿಕಾಲ್. = ಮಣ್ಡಿಗಾಲ್. The knee (Ršv. 6, 45; Šsv. 3, 47).

ಮಣಿ maṇi. 4. = ಮಣೆ. A stool, a low bench, a seat (ಪೀಠ, ಆಸನ Nr.; ಆಸನ, ವಿಷ್ಟರ, ಪೀಠ Mr. 208, o. r., ಮಣೆ). See ಅಂಕವಣಿ, ಮರವಣಿ.

ಮಣಿ maṇi. 5. One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Šm. 77). *A jewel, a gem, a precious stone* (especially a pearl, a bead of tulasî, or other globular ornament, ರತ್ನ Šmd. Dh.; ಸುರತ್ನ, ರತ್ನಂಗಳು Nn. 67). **2,** an ornament in general; anything excellent of its kind. **3,** the fleshy protuberances depending from the throat of some goats (ಛಾಗಗಲಸ್ತನ, ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ 67). **4,** the glans penis; the clitoris (ಅವಯವಭೇದ 67). **5,** the vital air which goes downwards and out at the anus (ಅಪಾನವಾಯು 67). **6,** absence of all worldly desires (ವೈರಾಗ್ಯ 67). **7,** the seeds of the Crotolaria (ಗಿಣಿಗಿಣಿಕೆ Mr. 139; see Si. 145). **8,** the number 9 (ಒಪ್ಪತ್ತು Mr. 347; *cf.* ನವರತ್ನ). See ಕತ್ತಲೆವಣಿ, ಪಸುರ್ವಣಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ. — ಮಣಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see a gem (Ršv. 9, 25). — ಮಣಿತೊಣ್ಡೆಬಳ್ಳಿ. A creeping or climbing herb, Bryonia scabrella Lin. (Mukia scabrella Arn., St. & Pl.). — ಮಣಿದೊಡವು. -ತೊಡವು. Jewel-ornaments (Ršv. 12, 42). — ಮಣಿಯೇಱು. -ಏಱು. Magnificence or grandeur of ornaments (as of bells put on an elephant, etc., Abh. P. 3, 130). — ಮಣಿವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. A silk cloth ornamented with pearls (Bp. 11, 24). — ಮಣಿವಾಗಿಲ್. -ಬಾಗಿಲ್. A door studded with gems (Ršv. 7, 9). — ಮಣಿವಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. A shoe ornamented with gems (Ršv. 4, after 14). — ಮಣಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The lustre of jewels (Č. Bp. 47, 36; Ššv. 1, after 79). — ಮಣೀ ಸರ. A string of beads, etc. ಮಣೀ ಸರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಹಣ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಮಣಿ maṇi. = K. ಮಣಿ 5, q. v.

ಮಣಿಕ maṇika. = ಮಣಿಕ, etc. ಚೊಚ್ಚಲ ಮಣಿಕ (ಗೃಷ್ಟಿ, ಸಕೃತ್ಪ್ರಸೂತೆ Nr.). See ನಸೆವಣಿಕ.

ಮಣಿಕ maṇika. = ಮಣಿಕೆ. *A water-jar or pitcher* (ಅಲಿಂಜರ, ಕೇಲು Hlâ.). 2, a jewel, a precious stone.

ಮಣಿಕಂಕಣ maṇi-kankaṇa. (Šmd. 386; Kk. 98). A bracelet ornamented with gems.

ಮಣಿಕರ್ಣಿಕೆ maṇi-karṇikĕ. N. of a sacred pool or tank in Benares. (J. 13, 45).

ಮಣಿಕಾರ maṇi-kâra. *A lapidary, a jeweller,* a maker of beads.

ಮಣಿಕೂಟನಗರ maṇi-kûṭa-nagara. N. (Šmd. 262).

ಮಣಿಕೆ maṇikĕ. = ಮಣಿಕ. (ಅಲಿಂಜರ, ಕೇಲ್ Mr. 210).

ಮಣಿಗಣನಿಕರ maṇi-gaṇa-nikara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿಗರ್ಭೆ maṇi-garbhĕ. The earth (Ššv. 2, after 42).

ಮಣಿಗಾಱ maṇi-gâṟa. (Šmd. 121. 235). Tbh. of ಮಣಿಕಾರ. (ಮಣಿಕಾರ Hlâ., Nr.; C.).

ಮಣಿಗಾರ್ತಿ maṇi-gâṟa-iti (-ti, Šmd. 244). A jeweller-woman (Grj. 2, 86).

ಮಣಿಗೆ maṇigĕ. = ಮಣಿ 3. See ಅಡಿವಣಿಗೆ.

ಮಣಿತ maṇita. *A murmuring sound, murmur libidinosum* (ಗಳಧ್ವನಿ, ರತಕೂಜಿತ Hlâ.; ಗಲರವ Mr. 330).

ಮಣಿದರ್ಪಣ maṇi-darpaṇa. A jewel-mirror. (Ššv. 1, after 79). See ತಬ್ಬು-.

ಮಣಿದೋಷ maṇi-dôsha. *A defect in a jewel.*

ಮಣಿಧನುಸ್ maṇi-dhanus. Jewel-bow: a rain-bow. (R.).

ಮಣಿಪೀಠಿಕೆ maṇi-pîṭhikĕ. A throne (Čpr. 2, after 40).

ಮಣಿಪುರ maṇi-pura. N. of a town. (J. 16, 1; 17, 6). — ಮಣಿಪುರೇನ್ದ್ರ. -ಇನ್ದ್ರ. Babhruvâhana, the king of Maṇipura (J. 23, 25).

ಮಣಿಪೂರ maṇi-pûra. = ಮಣಿಪುರ. 2, the pit of the stomach or a mystical circle on the navel (see ಚಕ್ರ).

ಮಣಿಬನ್ಧ maṇi-bandha. *The wrist* (*cf.* ಮಣಿಕಟ್ಟು s. ಮಣಿ 3). ಕಿಱುವೆರಳ ಮಣಿಬನ್ಧಂ (ಕರಭ Mr. 468).

ಮಣಿಭವನ maṇi-bhavana. A house adorned with precious stones (Kâvy. III, 3, 105).

ಮಣಿಭಾಜನ maṇi-bhâjana. A vessel made of a precious stone (Abh. P. 3, after 75).

ಮಣಿಮಂಚ maṇi-mañča. A bedstead adorned with jewels (V. 29, 22; J. 18, 30).

ಮಣಿಮನ್ಥ maṇi-mantha. N. of a mountain. See ಮಾಣಿಮನ್ಥ.

ಮಣಿಮುದ್ರಿಕೆ maṇi-mudrikĕ. A finger-ring (ಬಾಲ, ಕೆಯ್ಯುಂಗರ Nn. 123).

ಮಣಿಯ maṇiya. = ಮಣಿಹ, ಮಣೆಯ, ಮಣೇ. Superintendence of temples, maṭhas, palaces, custom-houses, etc. (My.; Tĕ.; M.); a subordinate revenue office under a Tahsildar (T.).

ಮಣಿಯಗಾಱ maṇiya-gâṟa. = ಮಣೇಗಾಱ. A man who holds any maṇiya-office (My.). ಮಣಿಯಗಾಱನ ಹಂಗು ಹಣಗಾಱನಿಗೂ ಬೇಕು. — ಮಣಿಯಗಾಱನಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇಱಿದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮಣಿರಂಗ maṇi-ranga. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿರೋಚಿ maṇi-rôči. The lustre of jewels (ರತ್ನಂಗಳ ಕಾನ್ತಿ Nn. 147).

ಮಣಿವರೂಥ maṇi-varûtha. A chariot adorned with jewels. (J. 22, 34).

ಮಣಿವಿಭೂಷಣ maṇi-vibhûshaṇa. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಣಿವೇದಿಕೆ maṇi-vêdikĕ. A seat adorned with jewels (Ššv. 1, 41).

ಮಣಿಶಿಲೆ maṇi-šilĕ. A gem-stone; a jewelled slab (ರತ್ನಶಿಲೆ Mr. 102; J. 3, 4). 2, a reddish mineral used for medicinal purposes (My.; ಮನಃಶಿಲೆ, ನಾಗಜಿಹ್ವಿಕೆ, etc. Si. 335).

ಮಣಿಸು maṇisu. To bend (v. t., S. Mhr.; Tĕ. ಮಣಚು, ಮಣುಚು); to cause to bend.

ಮಣಿಸೋಪಾನ maṇi-sôpâna. Stairs or steps adorned with precious stones (My.).

ಮಣಿಹ maṇiha. = ಮಣಿಯ, etc. An office, a charge, a commission, a business (Bp. 3, 23; 36, 44; 37, 55; 41, 29; 53, 12; 55, 11; V. 37, after 10; J. 34, 7).

ಮಣಿಹಾರ maṇi-hâra. A string or garland of pearls, etc. (Šmd. 256 Mdb.; Mr. 467; Bp. 25, 39; J. 17, 8).

ಮಣಿಹಾಱ maṇihâṟa. (an abbreviation of a ಮಣಿಹಗಾಱ). A superintendent of a palace (Râm. 1, 16, 2).

ಮಣು maṇu. = ಮಣ, etc. (My.). ದಣಿದ ಎತ್ತಿಗೆ ಮಣುವೇ ಭಾರ. — ಸೊಣ ಕೂಡಿಸಿದ ಜೇನು ಮಣುವಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇನು? — ಸೊಣ ಮಣುವಾದೀತೇ? — ಮಣಿಯಗಾಱನಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇಱಿದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮಣುಕು manuku. (*Cf.* the terms s. ಮದ). — ಮಣುಕುಕೂದಲು. (ಜಟಿ, ಸಟಿ Si. 216).

ಮಣುವು manuvu. = ಮಣು, etc. (My.).

ಮಣೆ maṇĕ. = ಮಣೆ 4. (ವಿಷ್ಟರ, ಪೀಠ, ಆಸನ Hlâ.; ಪೀಠ, ಆಸನ Si. 231; My.). ಮಣೆ ಕಾಣದವ ಮಾಳಿಗೆ ಕಣ್ಡಾನೇ?— ಮಣೇಲಿ ಕುಣ್ಡ್ರಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೇಲಿ ಇಲ್ಲದವ ಸಿಂಹಾಸನ ಏಱ್ಯಾನೇ?— ಮುಂಚಕ್ಕೆ ಮಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ?— ಮಣೇ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಜಪ ಮಾಡಿದರೂ ಹಣೇಲಿ ಬರದದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ಮಣೆಯ maṇĕya. = ಮಣೆಯು, etc. (My.). ಅವನಿಗೆ ಮಣೆಯ ಸಿಕ್ಕಿತು; ಅವನು ಮಣೆಯ ನೋಡುತ್ತಾನೆ (My.). 2, a religious business or vow: a performance of Dâsayyas at which they dance with music round a cloth on the ground on which eatables are put, and catch them with the mouth whilst dancing. They are engaged to do so by bhaktas (My.). ಮಣೆಯ ಕಟ್ಟಿಸು, -ಹಾಕಿಸು, to have this maṇĕya performed (My.).

ಮಣೇ maṇê. = ಮಣೆಯು, etc.

ಮಣೇಗಾಱ maṇê-gâṟa. = ಮಣೆಯಗಾಱ. (My.).

ಮಣ್ಟ manṭa. (= ಮಟ). — ಮಣ್ಟಬೆಕ್ಕು. = ಮಟಬೆಕ್ಕು. A cat that lives in ruined temples (C.), the tree-cat, Paradoxurus musanga (Gz.).

ಮಣ್ಟಪ manṭapa. = ಮಣ್ಡಪ. A structure of stone, bricks or mud with a flat roof and an open front erected for the accommodation of travellers, etc. (ಜನಾಶ್ರಯ Mr. 193; My.);—a temporary shed adorned with flowers, etc. and erected on festive occasions (as marriage, munji, etc., My.);—a sacrificial shed (My.);—an ornamental structure used for carrying about an idol (My.); an ornamental structure of bamboos, plantain trees, etc. to carry a corpse (My.);—an arched way of light sticks for the vine, etc. (B. 2, 15). ಮಣ್ಟಪದಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ಕಣ್ಟಕ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ತುಣ್ಟನಾದವ ಮಣ್ಟಪದಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ತಣ್ಟೆ ಮಾಡದೆ ಇರ ಲಾಱ (Prvs.). See ಜ್ಞಾನ-.

ಮಣ್ಟಿ manṭi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. (My.).

ಮಣ್ಠ manṭha. = ಮಠ, q. v. A sort of baked sweetmeat.

ಮಣ್ಡ maṇḍa. *The scum which forms on the surface of any liquid; the scum of boiled rice;* cream;—whey (see ದಧಿ-);—barm, ferment;—gruel. 2, = ಮಣ್ಡ (Šmd. 341 Mdb.). 3, the spirituous part of wine, etc., spirituous liquor. 4, *the castor-oil plant, Ricinus communis.* 5, ornament, decoration. 6, the head (*cf.* ಮಣ್ಡೆ). — ಮಣ್ಡಕುಸುಬಿ. A weed, Tricholepis amplexicaulis Clarke. (Z.).

ಮಣ್ಡಕ maṇḍaka. = ಮಣ್ಡಗೆ, ಮಣ್ಡಿಗೆ. A cake or bread of wheaten flour (*cf.* ಮಣ್ಡ).

ಮಣ್ಡಗ maṇḍaga. — ಮಣ್ಡಗನ ಗಡ್ಡೆ. = ಕುಱುಬನ ಗಡ್ಡೆ (Z.).

ಮಣ್ಡಗೆ maṇḍagĕ. Tbh. of ಮಣ್ಡಕ (Šmd. 364).

ಮಣ್ಡನ maṇḍana. *Adorning, dressing out, decorating, bedecking one's self;—ornament, embellishment.*

ಮಣ್ಡನತೆ maṇḍa-naṭĕ. A female whose head is bent (Bp. 36, 59).

ಮಣ್ಡಪ maṇḍapa. = ಮಣ್ಟಪ. An open hall; *a temporary shed erected on festive occasions;* a shed; an arbour, a bower. See Čpr. 1, after 101.

ಮಣ್ಡಪಿಕೆ maṇḍapikĕ. = ಮಣ್ಡವಿಗೆ. A small shed, a little pavilion; a shop. (Čpr. 10, after 59).

ಮಣ್ಡಲ maṇḍala. *A disk* (of the sun or moon);—*a circle, a globe, a ball, an orb, a ring* (ಬಟ್ಟು Šm. 16);—a circular array of troops. 2, *a halo round the sun or moon.* 3, the visible horizon;—the path or orbit of a heavenly body. 4, *a district, a territory, a province; an empire* (see Mr. s. ವರ್ತನೆ). 5, *a multitude, an assemblage,* a group, a collection, a body, an association, a society, a company (Šmd. 396); a division of the ṛigvêda. 6, a period of forty-eight days (My.). — ಮಣ್ಡಲದ ಹಾವು. A snake with circular figures on its back (My., comprising several species, *e, g.* ಉರಿ-, ಕೊಱಕು-).

ಮಣ್ಡಲಕ maṇḍalaka. *White leprosy with round spots,* 2, a circular array of troops. See Nr. s. ಬಟ್ಟು 1 & G. s. ಗಜಕರ್ಣ.

ಮಣ್ಡಲಾಗ್ರ maṇḍala-agra. *A kind of weapon* (ಅಡ್ಡಾಯುಧ Hlâ.; ಅಡಾಯುಧ Mr. 298).

ಮಣ್ಡಲಾಧಿಪ maṇḍala-adhipa. The lord of a district, the ruler or governor of a province, the king of a country. (Bp. 10, 1. 2).

ಮಣ್ಡಲಿ maṇḍali. ಮಣ್ಡಳಿ. A circle, an orb. 2, a multitude, a troop, an assemblage (Bp. 4, 5; Šmd. 230), a company, a corporate body, a congregation (Bp. 59, 9; My.). 3, *whirling, circular motion.* 4, *a particular kind of snake* (= ಗೋನಾಸ). 5, *a pole-cat* (ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲುನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು Hlâ.; ಜಾಹಕ, ಇಲಿಯ ತಿನಲನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು Mr. 164). — ಮಣ್ಡಲಿಗೊಳ್, -ಕೊಳ್. To form a company, to be in company (Rśv. 6, 2).

ಮಣ್ಡಲಿಕ maṇḍalika. = ಮಣ್ಡಲೀಕ. The ruler of a district or province (ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ Hlâ.); a prefect, a chief, a superintendent (Bp. 11, 14). See ಪರ-.

ಮಣ್ಡಲಿಸು maṇḍalisu. To be round about (Čpr. 6, 8). 2, to be in circular motion, to whirl, to turn round, to move about (Abh. P. 4, 9; 12, 24; Bh. 6, 4, 26; Râm. 5, 8, 77). 2, to join together, to be amassed (Grj. 2, after 106; Rśv. 1, after 135). 3, to turn round, to shake, as dice (Bh. 2, 13, 46). 4, to join together (v. t., Bh. 1, 10, 25).

ಮಣ್ಡಲೀಕ maṇḍalîka. = ಮಣ್ಡಲಿಕ. See Č. Bp. 47, 32; ಕರಣಿಕ-, ನಾಯಕ-.

ಮಣ್ಡಲೇಶ maṇḍala-îśa. = ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ. (Bp. 42, 19).

ಮಣ್ಡಲೇಶ್ವರ maṇḍala-îśvara. *The ruler or governor of a district or province;* an ordinary potentate. (Bp. 27, 55).

ಮಣ್ಡವಿಗೆ maṇḍavigĕ. Tbh. of ಮಣ್ಡಪಿಕೆ. A small shed (Čpr. 7, after 69; Bh. 3, 17, 34; 5, 11, 44). — ಮಣ್ಡವಿಗೆಬಲೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 23).

ಮಣ್ಡಹಾರಕ maṇḍa-hâraka. A distiller and seller of spirits (ಸರಾಯ ಮಾಡುವವ G.).

ಮಣ್ಡಿ maṇḍi. (= ಮಣಿ 3). What is bent: the knee (Bh. 2, 2, 96; 8, 27, 27; Si. 288; My.; T., Tĕ.: a bending posture of the body; a sitting squat like a monkey; see ವೀರ-). ಮಣ್ಡಿ ಇಡು, -ಊಱು, -ಹಾಕು, -ಹೂಡು, to kneel (My.). — ಮಣ್ಡಿಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಮಣಿಕಾಲ್, ಮಣ್ಡಿ. (My.). ಬಾಣವನ್ನು ಎಚೆಯುವಾಗ ಮಣ್ಡಿಗಾಲನ್ನು ಊಱಿಕೋಣ (ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ G.). — ಮಣ್ಡಿಗಾಲುಕೃಷ್ಣ. An idol of Krishṇa in a kneeling posi-

tion (My.). — ಮಣ್ಡಿ ಹಾಕಿ ಕುಳಿರ್. To squat and sit comfortably, etc. ಮಣ್ಡಿ ಹಾಕಿ ಕೂತರೆ ಮಣ್ಡಿಗೆ ಬಡಿಸ್ಯಾರೇ? (Prv.).

ಮಣ್ಡಿ maṇḍi. 1. (= ಮಳಿಗೆ-). A wholesale shop, a warehouse (My., Si. 106; Br., H.; Tĕ. also ಮಣಿಗೆ, ಮಣಿಹೆ, ಮಳಿಗೆ).

ಮಣ್ಡಿ maṇḍi. 2. Gout or rheumatism affecting the thigh (ಗೃಧ್ರಸಿ, ವಾತರೋಗ G.; S. Mhr.; Mhr. ಮಾಣ್ಡ).

ಮಣ್ಡಿಗೆ maṇḍigĕ. Tbh. of ಮಣ್ಡಕ. (Bp. 14, 15; Bh. 1, 15, 7; V. 14, 80; My.; Tĕ., T.). ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಗೋದೀ ರೊಕ್ಕ ಯಾರು ಕೊಡ ಬೇಕು? — ಮಣ್ಡಿ ಹಾಕಿ ಕೂತರೆ ಮಣ್ಡಿಗೆ ಬಡಿಸ್ಯಾರೇ? (Prvs.). — ಮಣ್ಡಿಗೆಮಾದಿರಾಜ. N. (Bp. 2, 46). — ಮಣ್ಡಿಗೆಯ ವಸುದೇವ. N. (Bp. 56, 41).

ಮಣ್ಡಿತ maṇḍita. *Adorned, decorated* (Bp. 1, 10; 4, 62).

ಮಣ್ಡಿಸು maṇḍisu. To sit down (on a seat, etc., Śśv. 1, 48. 63; Bh. 6, 2, 7); to be set, placed on or turned towards, as the eye (Râm. 3, 8, 24).

ಮಣ್ಡೂಕ maṇḍûka. *A frog.*

ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣ maṇḍûka-parṇa. *The plant Calosanthes indica* Blum.

ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣಿ maṇḍûka-parṇi. *Bengal Madder, Rubia munjista* Roxb.

ಮಣ್ಡೂರ maṇḍûra. *Rust of iron,* scoriae, dross.

ಮಣ್ಡೆ maṇḍĕ. (Tbh. of ಮಣ್ಡ No. 6). The head (ಮುಣ್ಡ, ಉತ್ತಮಾಂಗ, ಮಸ್ತಕ, ಮೌಳಿ, ಶಿರಸ್, ಶೀರ್ಷ, ಮೂರ್ಧಕ Hlâ., Nr.; Si. 215; ತಲೆ, ನೆತ್ತಿ Śm. 71; ಮುಣ್ಡ, ಮೂರ್ಧ Mr. 315; ಶಿರ Nn. 7; ಶಿರಸ್ 162; My.; T., M.: the skull). ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು (ಚಿಕುರ, ಕುನ್ತಲ, etc. Nr.; ಶಿರೋರುಹ Nn. 4; ಶಿರೋಜ 5; ಕೇಶ 30). ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವದಿಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿಸಿನ್ದ ಆದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ); ಮಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವ ಪೂಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, etc. Nr.). ತೊಣ್ಡೆ ತಿನ್ದು, ಮಣ್ಡೆ ಬೆಳೀತು. — ಮಣ್ಡೆ ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟವೇ? — ಮಣ್ಡೆ ಬೋಳು, ಕುಣ್ಡೆ ಬತ್ತಲೆ. — ಮಣ್ಡೇ ನೋತಕ್ಕೆ ಕುಣ್ಡೆಗೆ ಲೇಪವೇ? — ಮಣ್ಡೇ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬಾರದೇ? (Prvs.). See Bp. 1, 50; 2, 39; 4, 40; 20, 12; 27, 55; 54, 38; Śśv. 3, 27; J. 20, 24. — ಮಣ್ಡೆಗೂದಲು. -ಕೂದಲು. The hair of the head (My.). — ಮಣ್ಡೆನೋವು. Headache (ಶಿರೋರೋಗ Mr. 387). — ಮಣ್ಡೆಮಲಗು. A pillow for the head (Č. Bp. 47, 40). — ಮಣ್ಡೆಸುತ್ತು. A turban (Bp. 44, 61).

ಮಣ್ಡೋದರಿ maṇḍôdari. Tbh. of ಮನ್ದೋದರಿ. (Râm. 6, 51, 87. 88; My.).

ಮಣ್ಣು maṇṇu. = ಮಣ್. Earth, etc. (C.). ಒಳ್ಳಿಹ ಮಣ್ಣು (ಮೃತ್ಸೆ, ಮೃತ್ಸ್ನೆ Hlâ.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ Nr.). ಮಣ್ಣಿನ ದಿಣ್ಣೆ (Si. 112). ಶೋಧಿಸಿ ಕರಗಿಸಿದ ಮಣ್ಣು (ಕ್ಷಾರ, ಕಾಚ 332). ಕಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಮಣ್ಣಿನಷ್ಟು ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. — ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಮಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ದೇವರಿಲ್ಲ. — ಮಣ್ಣಿನ ಬೆಕ್ಕಾದರೇನು? ಇಲಿ ಹಿಡಿದರೆ ಸಹಿ. — ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸವಿ. — ಮಣ್ಣು ಹೊಯಿದು ಅಮ್ಬಲಿ ಕಾಸಿದರೆ ಉಪ್ಪೋಕಾದೀತೇ? — ಮಣ್ಣಿನ ಕಾಲು ನೀರಿಗೆ ಆಗದು, ಮರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಗದು. — ಮಣ್ಣಿನಿನ್ದ ಕೌರವ ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಣ್ಣಿನಿನ್ದ ರಾವಣ ಕೆಟ್ಟ. — ಮಣ್ಣು ಹೊಯುವವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Prvs.). See Prv. s. ರೊಕ್ಕ. — ಮಣ್ಣಂಚು. -ಅಂಚು. A cloth-border of which the threads are coloured with the unlasting colour of any clay (My.). — ಮಣ್ಣಡಿಕೆಮರ. -ಅಡಿಕೆ-. The Sepistan plum-tree, Cordia myxa L. (St. & Pl.). — ಮಣ್ಣ ಮುಕ್ಕಹಾವು. ಮಣ್ಣ ಮುಕ್ಕುಹಾವು. = ಮಣ್-. (ಒಳ್ಳೆ My.; ರಾಜಿಲ G.). — ಮಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. To become earth, to be ruined, as any buried article (My.). 2, to be soiled by mud or dust (see Prv. s. ಮಾಸು). — ಮಣ್ಣಾಸೆ. -ಆಸೆ. Desire after landed property (My.). — ಮಣ್ಣುಕಾಲು. A foot of mud. ಮಣ್ಣುಕಾಲು ನೀರಿಗಾಗದು, ಮರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗಾಗದು (Prv.). — ಮಣ್ಣುಕುಣ್ಡೆ. Earthen buttocks. See Prv. s. ನಮ್ಬು. — ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸು. To join earth: to bury (My.). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಸಂಗರಾಜನು ಪರರಾಜನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿ, ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 5, 53). See Prv. s. Tbh. ಸನ್ದು. — ಮಣ್ಣುಕೆಲಸ. Any work connected with earth, mud, etc. (My.). ಟೊಣ್ಣೆಯಾದರೆ ಮಣ್ಣುಕೆಲಸಾ ಮಾಡ್ಯಾಳು (Prv.). See Prv. s. ಸಣ್ಣವ. — ಮಣ್ಣು ಕೊಡು. To give earth: to bury (C.; B. 5, 211. 304). — ಮಣ್ಣುಗಡ್ಡೆ. A clod of earth (ಲೋಷ್ಟ, ಲೋಷ್ಟು Si. 302). — ಮಣ್ಣುಗೋಡೆ. A mud wall (My.). — ಮಣ್ಣುದೇವ. A mud idol. ಮಣ್ಣುದೇವರಿಗೆ ಮಜ್ಜನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.). — ಮಣ್ಣುಪಾತ್ರೆ. An earthen vessel (C.; B. 4, 159). — ಮಣ್ಣುಪಾಲು. Earth's portion: destruction, death (My.). ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ರಿಣವು, ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರದ ರಿಣವು, ಹೊನ್ನ ಮಣ್ಣ ರಿಣವು ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್! (Sp.). — ಮಣ್ಣು ಬಿಡಿಸು. To cause to let loose earth. See Prv. s. ಮಕ್ಕಳು. — ಮಣ್ಣು ಬೀಳು. Earth to fall (into a person's mouth, etc., an expression to indicate utter disappointment or destitution). ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (My.). ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಲ್, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (Prv.). — ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿಸು. To cause to bury (My.). — ಮಣ್ಣು ಮಾಡು. To bury (My.). — ಮಣ್ಣು ಹಾಕು. To put earth (into a person's mouth, *i. e.* to deceive and ruin him). ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದನು (My.). — ಮಣ್ಣುಹುಳು. An earth-worm (My.). — ಮಣ್ಣು ಹೆಣ್ಟೆ. A clod of earth (My.). — ಮಣ್ಣೊಡ್ಡ. -ಒಡ್ಡ. An Ŏḍḍa who does earth-work (My.).

ಮಣ್ಣುಗ maṇ-uga. (Śmd. 240 Mdb.). A man who does any work connected with earth, etc.

ಮಣ್ಮಳಿ manmaḷi. = ಮಮ್ಮಳಿ, ಮುಮ್ಮಳಿ, ಮುಮ್ಮುಳಿ. An abnormal, hideous death (ರೂಪಳಿದ ಸಾವು Śmd. I).

ಮಣ್ಮಳಿಕೆ maṇmaḷikĕ. (Śmd. 81 Mdb.).

ಮತ್ mat. 1. ಮನ್ತ್. = ಮನ್ತ 2. Possessing, having. See ಅಂತು-, ಗೋ-, ಮತಿ-.

ಮತ್ mat. 2. = ಮದ್, ಮನ್ 1. My, etc. (Bp. 48, 17; J. 16, 26).

ಮತ mata. Thought, understood, believed; conceived, imagined; considered; esteemed; intended. 2, a thought, an idea; an opinion, a view; sanction (Kâvy. III, 3, B, 13; Kk. 57); a doctrine, a creed, a tenet (Bp. 50, 47); a sect; — design, aim, purpose (Bp. 50, 22). ಮತಕ್ಕೆ ಭೇದವಾದರೆ ನೀತಿಗೆ ಭೇದವೇ? — ಮತದ ಸ್ವರೂಪ ಸೋತಿ ಬಲ್ಲದೇ? — ಮತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮತಂಗ matanga. An elephant. 2, a cloud. 3, N. of a muni. (J. 24, 22). 4, N. of a Dânava.

ಮತಂಗಜ matanga-ja. *An elephant.* 2, N. of an Asura (Bp. 18, 22).

ಮತಂಗಜಾಂಗವಿಭಂಗ matangaja-anga-vibhanga. Śiva (Bp. 61, 49).

ಮತಂಗಪೋತಕ matanga-pôtaka. A young elephant (ಆನೆಯ ಮರಿ Nn. 135).

ಮತತ್ರಯ mata-traya. = ತ್ರಿಮತ. (My.).

ಮತದ್ವೇಷ mata-dvêsha. Enmity against any particular sect (My.).

ಮತಭ್ರಷ್ಟ mata-bhrashṭa. Fallen from one's creed or sect, having become an apostate (My.).

ಮತಲಬು matalabu. Purpose, intent; meaning or purport, as of a document (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮತಲ್ಲಿಕೆ matallikĕ. *Anything excellent of its kind.* See ಗೋ-.

ಮತವಿಚಾರ mata-vičâra. Investigation or examination of a creed or sect (My.).

ಮತಸಿದ್ಧಾನ್ತ mata-siddhânta. The dogma of a sect; a text-book shewing the validity of the scheme of doctrines which any particular sect has embraced (My.).

ಮತಸ್ಥ mata-stha. A man who belongs to a particular sect (My.).

ಮತಾಚಾರ mata-âčâra. The peculiar customs of a sect (My.).

ಮತಾಪು matâpu. = ಮತಾಬು, ಮಹತಾಪು, ಮಹತಾಬು. A kind of fire-work (My.; Mhr., H. ಮಹತಾಬ).

ಮತಾಬು matâbu. = ಮತಾಪು. (My.; Br.).

ಮತಿ mati. 1. Mind;—*understanding, intellect, wit, sense, discernment, judgment.* 2, thought, idea, notion, opinion. 3, counsel, advice. 4, disposition of mind, wish, desire, inclination, intention, purpose. 5, one of the sañčâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಮತಿಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಗತಿ ನೋಡ ನೇ?—ಮತಿಯಿಲ್ಲದವಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ.—ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಕತಿಗೆ ಕಾರಣ.—ಮಱಿಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ, ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ (Prvs.). — ಮತಿಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಮತಿಗೆಡು, q. v. (Čpr. 1, 27; 7, 96; Grj. 8, 23). — ಮತಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To deprive of understanding, to bewilder, etc. (Râm. 3, 8, 22). — ಮತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Understanding to be ruined: to become devoid of understanding; to lose one's wits; to be perplexed or bewildered; to become stupid (Bp. 40, 85; 58, 39; 60, 45; J. 10, 20). ಮತಿಗೆಟ್ಟರೆ ಗತಿ ಕೆಡುವದು (Prv.). — ಮತಿಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person that has lost his understanding (Bp. 22, 40). — ಮತಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To listen to counsel. See Šâ. s. ಬಡೆಗೋಲ್. — ಮತಿವೆಱು. -ಪೆಱು. To get understanding (Bp. 1, 15).

ಮತಿ mati. 2. Feminine of ಮತ್ 1. See ಅಂಶು-, ಧೀ-.

ಮತಿನಿಶ್ಚಯ mati-niščaya. *A steadfast opinion, firm conviction.*

ಮತಿಭ್ರಷ್ಟ mati-bhrashṭa. Fallen from understanding, devoid of sense, foolish (My.).

ಮತಿಮತ್ mati-mat. *Intelligent, sensible, wise, prudent.*

ಮತಿವನ್ತ mati-vanta. = ಮತಿವಾನ್. (ಬುದ್ಧಿವನ್ತ Šmd. 279 Cm.; Čpr. 2, 25; Bp. 2, 48; 52, 16; My.).

ಮತಿವಾನ್ mati-vân. A sensible, clever, intelligent, learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಮತಿವಿಹೀನತೆ mati-vihînatĕ. Deprivation of sense, stupidity (Bp. 60, 37).

ಮತಿಶೂನ್ಯ mati-šûnya. Devoid of understanding; a stupid man. Feminine ಮತಿಶೂನ್ಯಳು. ಪತಿಶೂನ್ಯಳಾದರೂ ಮತಿಶೂನ್ಯಳಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ಮತಿಹೀನ mati-hîna. Deprived of sense, stupid (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಅಲ್ಪಮತಿ Nn. 58).

ಮತ್ಕುಣ matkuṇa. A bug (Sk.; My.); a flea;—a beardless man;—an elephant without tusks;—a buffalo.

ಮತ್ತ matta. = ಮತ್ತಂ. (Bp. 35, 48).

ಮತ್ತ matta. *Intoxicated, inebriated, drunk.* 2, *mad, insane, furious;—in rut, ruttish* (as an elephant). 3, lustful, wanton. 4, *delighted, overjoyed, excited.* 4, proud, arrogant; a proud man (ಸೊಕ್ಕಿದವಂ Mr. 246). 5, *an elephant in rut.* 6, N. of a vṛitta (Čh.). 7, a thorn-apple (*cf.* ಮದ್ದು). ಮತ್ತನಾದವನ ಹತ್ತರ ಕತ್ತಿಯಿದ್ದರೇನು? (Prv.).

ಮತ್ತಂ mattu-am 5. = ಮತ್ತು, (ಮತ್ತೂ, ಮತ್ತೆಯುಂ, ಮತ್ತೆಯೂ). Again, further, besides, moreover, thereupon, and (ಬಱಿಕಂ Šmd. 131. 226. 367 Cm.; ಮತ್ತೆಯುಂ 157 Cm.; ಅದಲ್ಲದೆ 225 Cm.; ಇನ್ನು 298 Cm.; ಆ ಮೇಲೆ 392 Cm.). ಇನ್ದ್ರಿಯವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಳಿಪಿಲ್ಲದವನಂ ಶಾನ್ತ ಎಮ್ಬುದು, ಮತ್ತಂ ಶ್ರಾನ್ತ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬೂದಿಯೆ ಭೂತಿಯಕ್ಕು; ಮತ್ತಂ ಜವನ್ ಅಱಂ.. ಅನ್ತಕನೊಳ್ ಎಡೆವಿಡದ ನಾಮುಂ (Šm. 12). ಪಚೆವೆಣ್ಣು ಬಂಜೆಯೆನಿಸುಗು; ಮತ್ತಮ್, ಅಱ್, ಚಲ್ಲ ಗಾರ್ತಿಯೆನೆ ಸರಸವತಿ (73). ಮತ್ತಮ್ ಅಲ್ಲಿ (Ršv. 2, after 35. 37 & 41).

ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ matta-kâšini. Appearing intoxicated: a bewitching or wanton woman; *a woman of excellent qualities* (ಒಳುವೆಂಗೂಸು Hlâ.; ಒಳುನಾರಿ Mr. 306).

ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ matta-gaja-gâmini. A woman who has the gait of an elephant in rut: a woman with a lounging or rolling walk (J. 8, 23).

ಮತ್ತತೆ mattatĕ. The state of being intoxicated, mad, furious, proud, etc. (ಮರವು, ಮರುವು Kk. 31; Šm. 76; Grj. 6, 11).

ಮತ್ತತ್ವ mattatva. = ಮತ್ತತೆ. (ಮರವೆ Čt. II, 9; Č. Bp. 47 13; My.).

ಮತ್ತದನ್ತಿ matta-danti. An elephant in rut, a furious elephant. (J. 14, 15).

ಮತ್ತಮಯೂರ matta-mayûra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮತ್ತರ್ mattar. A measure or quantity of land (ನೆಲದ ಪವಣ್ Čt. II, 102; *cf.* ವರ್ತನೆ No. 9?).

ಮತ್ತರದ matta-rada. A furious tusker or elephant (Čpr. 5, 109).

ಮತ್ತವಾರಣ matta-vâraṇa. An elephant in rut. 2, *a fence or hedge in front of a building* (ಅಪಾಶ್ರಯ Hlâ.);—a veranda;—a pavilion. 3, a pillow, a cushion (ಉಪಾಶ್ರಯ, ಮಲಗು Mr. 203; Čpr. 8, after 83). See Čpr. 1, 121; 8, after 4; Ršv. 11, after 86.

ಮತ್ತಾಕ್ರೀಡೆ matta-âkrîḍĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮತ್ತಾಲಮ್ಬ matta-âlamba. = ಮತ್ತವಾರಣ No. 2. (Sk.; R.).

ಮತ್ತಿ matti. 1. = ಮಚ್ಚೆ No. 1, etc. A freckle, a mark, etc. (ಜಟುಲ, ಕಾಲಕ, ಪಿಪ್ಲು Nr.; My.). — ಮತ್ತಿನಾಲಿಗೆ. = ಮಚ್ಚೆನಾಲಿಗೆ. (My.).

ಮತ್ತಿ matti. 2. = ಮದ್ದಿ q. v., ಮಱ್ತಿ. N. of several species of valuable timber trees of the genus Terminalia, as Terminalia tomentosa W. & A., etc. (ನದೀಸರ್ಜ, ವೀರತರು, ಇನ್ದ್ರದ್ರು, ಕಕುಭ, ಅರ್ಜುನ Nr.; ಕಕುಭ, ಅರ್ಜುನ Mr. 113; ಅರ್ಜುನ 508; Bp. 45, 38; Ššv. 3, 32). **2,** the timber tree Shorea robusta Roxb., or Vatica robusta Steud. (ಸಾಲ, ಸರ್ಜಕ, ಕಾರ್ಶ್ಯ, ಅಶ್ವಕರ್ಣಕ, ಸಸ್ಯಸಂವರ, ಮದ್ದಿಮರ, ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ Si. 132). **3,** rattan, reed, cane (?). ಬಹಳ ಮತ್ತೀ ಮರಗಳುಳ್ಳದು (ವೇತಸ್ವತ್, ಬಹುವೇತಸ Si. 102, sic!). See ಕಮ್-, ಕರಿ-, ಕೆಮ್ಪು-, ತೊಱ-, ತೋರ-, ಬಿಳಿ-. — ಮತ್ತಿಗಾಯ್.

-ಕಾಯ್. An ornament in the shape of a fruit of the matti (Abh. P. 3, 141).

ಮತ್ತಿನ mattina. (Genitive of ಮತ್ತೆ Śmd. 133). Of another, other, different (ಇತರಾರ್ಥಾಗತ Śmd. 392; (ಅನ್ಯಾರ್ಥ Cm.; Abh. P. 15, 64). — ಮತ್ತಿನ ಮತ್ತಿನ. rep. ಮತ್ತಿನ ಮತ್ತಿನ ಬೇರ್ಗಳ ಬಿತ್ತುಗಳಾವೆಡೆಯೊಳ್ ಏನೊ ಸುಜನೋತ್ತಂಸಾ (Śmd. 112. 133; o. rs. ...ಬಿತ್ತುಗಳಾವಧಿ- and -ಬಿತ್ತುಗಳಾವಧಿ-).

ಮತ್ತು mattu. (fr. ಮಱು 1). Other, again, further, besides, and (ಮಗುಟಿ, ತಿರಿಗಿ G.; ಮುಹುಃ, ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್, etc., ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ Si. 471; My.; T., M. ಮಱ್ಱು). See Si. 60. 268. 300. — ಮತ್ತಿಷ್ಟು. -ಇಷ್ಟು. Again so much as this, twice as much (B. 3, 28. 59; My.). — ಮತ್ತು ಮತ್ತು. rep. Again and again (My.). — ಮತ್ತೂ. -ಊ 7. = ಮತ್ತಂ. (ಪುನಃ, ಶಶ್ವತ್ Si. 467; ಪುನಃ 469. 476; B. 4, 197; 5, 152). 2, = ಮತ್ತು, other. ಮತ್ತೂ ಕೆಲವು ಇಱಿವೆಗಳು (B. 2, 9). 3, nevertheless. ಎತ್ತೂ ಮಾಱಿ, ಮತ್ತೂ ಗಂಜಿ (Prv.). — ಮತ್ತೂ ಯಾರು. Other persons (B. 3, 54). — ಮತ್ತೆಂಗೆ. -ಎಂಗೆ. In what other manner? (My.). — ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ. -ಎಲ್ಲಿ. Another "where": where else? (C.). 2, anywhere else, to any other place (B. 5, 112). — ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ. -ಊ. At any other place (B. 2, 51; 3, 52; C.); to any other place (C.). — ಮತ್ತೇನಾದರೂ. ಮತ್ತೇನು ಆದರೂ. = ಮತ್ತೇನೂ. (B. 3, 2; C.). — ಮತ್ತೇನು. -ಏನು. What else? what more? (B. 2, 19; C.). — ಮತ್ತೇನೂ. -ಊ. Any other thing, any thing more (My.). — ಮತ್ತೊನ್ದು, etc. See s. ಮತ್ತೆ. — ಮತ್ತ್ಯಾಕೆ. -ಯಾಕೆ. For what other reason? (My.). — ಮತ್ತ್ಯಾತಕ್ಕೆ. -ಯಾತಕ್ಕೆ. = ಮತ್ತ್ಯಾಕೆ. (My.; B. 5, 76). — ಮತ್ತ್ಯಾತಱಿನ್ದಲೂ. -ಯಾತಱಿನ್ದಲೂ. By any other means (B. 5, 209; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾರು. -ಯಾರು. Who else? who more? (B. 5, 61; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾರೂ. -ಊ. Any body else (B. 5, 133; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವ. What other (thing, etc., B. 5, 168; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವದೂ. -ಅದೂ. Any other thing, etc. (B. 2, 37; 5, 36. 37. 252; C.). — ಮತ್ತ್ಯಾವಾಗ. -ಯಾವಾಗ. At what other time? (My.). — ಮತ್ತ್ಯಾವಾಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. At any other time (B. 5, 143; C.).

ಮತ್ತು mattu. (= ಮದ್ದು). (Tbh. of ಮತ್ತ, ಮದ, or ಮಸ್ತು 1). Intoxication; pride (My.; Tĕ., M.). ಮತ್ತಿಱಿ, ಮತ್ತು ಹಿಡಿ, ಮತ್ತೇಱು (My.).

ಮತ್ತೆ mattĕ. (Śmd. 110). (= ಮತ್ತು). Other, else, again, further, besides, thereupon, afterwards, and (ಪುನರರ್ಥ Śmd. 395; ಆ ಮೇಲೆ Cm.; ಬಲ್ಲೆ, ಬಱಿ 399; ಪೂರಕದ ಬಱಿ Śmd. I; ಅದಲ್ಲದೆ 114 Cm.; ಬಱಿಕಂ 97. 144. 205 Cm.; ಪುನರಭ್ಯರ್ಥ Čt. I. 40; My.; T. ಮಱ್ಱೈ). ಮತ್ತೆಲ್ಲಂ (Śmd. 63). ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದಂ, etc. (112). ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು (ಪೆಱವು 124). ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋಡಿಗಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಇರುವ (or ಮೊದಲಿದ್ದ) ಕಿವಿಯೇ ವಾಸಿ (Prv.). See Čpr. 2, after 41; Bp. 28, 56; 46, 63; 51, 16; 57, 58; J. 19, 7; 28, 5. 48; 29, 36; Kk. 24. 66. — ಮತ್ತಾರು. -ಆರು. = ಮತ್ತ್ಯಾರೂ. (Bp. 48, 18). — ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ. rep. Again and again (ಮುಹುಸ್ Mr. 430; J. 26, 6; My.). — ಮತ್ತೆಯು. -ಉ 9. = ಮತ್ತೆಯುಂ, ಮತ್ತಂ, etc. (Bp. 24, 84; 27, 20; 51, 1). — ಮತ್ತೆಯುಂ. -ಉಂ. = ಮತ್ತಂ (Śmd. 157 Cm.; Bp. 25, 1; 29, 1; 60, 50). — ಮತ್ತೆಯೂ. -ಊ. = ಮತ್ತೆಯುಂ. (ಪುನಃ Si. 469). — ಮತ್ತೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. Another—, a different—; another thing, etc. (C.). ಮತ್ತೊನ್ದು ಎವ್ಯರ್ಥವ ಹೇಱಿುವದು (ಅನ್ಯತರ, ಅನ್ಯ, ಇತರ); ಮತ್ತೊನ್ದು ಪರಿ (ಪಕ್ಷಾನ್ತರ); ಒನ್ದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತೊನ್ದು ವಸ್ತು ಪಡಿಯಾಗಿರ್ದುದು (ಪ್ರತಿ, ಪ್ರತಿನಿಧಿ Nr.). ಒಣ್ಸೆಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ಬದಿಗೆ ಜೇನ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಮತ್ತೊನ್ದು ಬದಿಗೆ ಗೋಧಿಯನ್ನೂ ಹೇಱಿದ್ದಿರಿ (B. 4, 168). See Bp. 31, 8; 44, 24. 60; 48, 25; Si. 71. 72. 257. 325. — ಮತ್ತೊಬ್ಬ. -ಒಬ್ಬ. Another—, a different—; another man, boy, etc. (C.; Si. 398; B. 2, 53; 3, 71). ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನುಪನಯನ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಅವರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೆಡವಿದನು (B. 2, 2). ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸತಿ (Bp. 51, 9). — ಮತ್ತೊಬ್ಬರು. -ಒಬ್ಬರು. Others, other people (C.). ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ (ಅನುಕರಣ G.). See Si. 243. 293. — ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು. -ಒಬ್ಬಳು. Another woman, girl, etc. (C.). — ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ. -ಒಮ್ಮೆ. Another time, once more (C.; B. 4, 56. 153).

ಮತ್ತೆ mattĕ. *A drunken woman; a passionate woman* (ವಾಣಿನಿ Hlâ.; J. 15, 42).

ಮತ್ತೇಭ matta-ibha. An elephant in rut. 2, N. of a vritta (Čh.; Mr. 366).

ಮತ್ತೇಭಗಾಮಿನಿ mattêbha-gâmini. = ಮತ್ತಗಜಗಾಮಿನಿ. (J. 26, 8).

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ mattêbha-vikrîḍita. N. of a vritta (Čh.).

ಮತ್ಯ matya. The means of acquiring knowledge;—the exercise or application of knowledge. See ಏಕ-.

ಮತ್ಯತೀತ mati-atîta. Surpassing (all) understanding (Bp. 35, 52).

ಮತ್ವ matva. The letter or syllable ಮ (Śmd. 127. 129. 178. 215. 347. 350; Kâvy. I, 3, 35-40).

ಮತ್ಸ matsa. = ಮತ್ಸ್ಯ, etc. (Sk.).

ಮತ್ಸರ matsara. = ಮಚ್ಚರ, ಮಚ್ಛರ. *Envious, grudging, jealous, hostile.* 2, *selfish, greedy, covetous, avaricious, niggardly.* 3, *envy, grudge, jealousy, enmity, hostility;* greediness after, selfish eagerness for or addiction to;—anger, passion (ಕೇಣ Śs.; Bhn. 18). — ಮತ್ಸರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become envious; to become hostile (My.).

ಮತ್ಸರಿ matsari. An envious, jealous or grudging man;—*a hostile, wicked or depraved man.*

ಮತ್ಸರಿಸು matsarisu. = ಮಚ್ಚರಿಸು. To be envious; to be hostile (Bh. 1, 14, 5; My.: ಅವನನ್ನು ಕುಱಿತು or ಅವನ ಮೇಲೆ).

ಮತ್ಸ್ಯ matsya. = ಮಚ್ಚ, ಮಚ್ಛ, ಮತ್ಸ. *A fish* (ಮೀನ್ Śm. 99). 2, N. of the first avatâra of Vishṇu (Mr. 19). 3, N. of a country and of its king (Bp. 6, 18; Bh. 4, 1, 22. 26). 4, a particular luminous appearance.

ಮತ್ಸ್ಯಕ matsyaka. A little fish. 2, = ಮತ್ಸ್ಯ No. 2.

ಮತ್ಸ್ಯಕೇಶ್ವರ matyaka-îśvara. N. of a liṅga (Bp. 54, 62).

ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿ matsya-gandhi. = ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿನಿ. (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಗನ್ಧಿನಿ matsya-gandhini. N. of the mother of Vyâsa (Bh. 1, 2, 23).

ಮತ್ಸ್ಯಣ್ಡಿ matsyaṇḍi. *Granulated sugar* (ಬಿಣ್ಡಶರ್ಕರೆ Mr. 217).

ಮತ್ಸ್ಯಧಾನಿ matsya-dhâni. *A fish-basket.*

ಮತ್ಸ್ಯಧ್ವಜ matsya-dhvaja. Kâma (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತೆ matsya-pittĕ. *A species of medicinal plant* (= ಕಟುರೋಹಿಣಿ).

ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣ matsya-purâṇa. One of the purâṇas (Bp. 43, 76), communicated by Vishṇu in his matsyâvatâra.

ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನ matsya-bandhana. *A fish-hook.*

ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧನಿ matsya-bandhani. *A fish-basket.*

ಮತ್ಸ್ಯಬನ್ಧಿ matsya-bandhi. *An angler, a fisherman.*

ಮತ್ಸ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣ matsya-brâhmaṇa. A class of Brâhmaṇas who customarily eat fish (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಭುಕ್ matsya-bhuk. = ಮತ್ಸ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣ. (My.).

ಮತ್ಸ್ಯಯನ್ತ್ರ matsya-yantra. A fish made to vibrate constantly on a pole, and which Arjuna struck with his bow after the failure of other competitors (My.; see Bh. 1, 14, 2, etc.; 1, 15, 28. 29).

ಮತ್ಸ್ಯವೇಧನ matsya-vêdhana. *A fish-hook.*

ಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ matsya-sanghâta. *A multitude of fish, a shoal of young fry.*

ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷಿ matsya-akshi. A fish-eyed woman. 2, *N. of a species of sôma plant* (= ಸೋಮವಲ್ಲರಿ; see ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್).

ಮತ್ಸ್ಯಾದ್ matsya-ad. (also ಮತ್ಸ್ಯಾದ). *Fish-eating, feeding on fish.*

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ matsya-avatâra. = ಮಚ್ಛಾವತಾರ, ಮತ್ಸ್ಯ No. 2. (Bp.54, 42. 62).

ಮಥ matha. = ಮಥನ. See ಪ್ರ-.

ಮಥನ mathana. Stirring, shaking, agitating; — churning; — rubbing, friction; — crushing, grinding; — killing, destroying; — injury, trouble; — a churning-stick (ದಣ್ಡ, ಕಡೆವುದು Nn. 127, o. r. ಕೊಲುವುದು). ಜತನವಿದ್ದವಗೆ ಮಥನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಥನಕಾಲ mathana-kâla. The time of churning. ಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವವುಣ್ಟೇ? (Prv.).

ಮಥನಾಗ mathana-aga. The mountain mandara.

ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರ mathanâga-indra. The excellent mandara.

ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರಧರ mathanâgêndra-dhara. Vishṇu. ಮಥನಾಗೇನ್ದ್ರಧರನ ಜಾತೆ, the Ganges (J. 2, 12).

ಮಥನಿಸು mathanisu. To churn (ಕಡೆ Šm. 62). 2, to agitate a subject, to discuss (Mhr. ಮಥಣೇಂ); to quarrel (My.). ಜೊತೆಗಾಟಿನ ಸಂಗಡ ಮಥನಿಸ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಥಿ mathi. *A churning-stick.*

ಮಥಿತ mathita. Stirred, shaken about; churned; crushed; afflicted. 2, *buttermilk without water, pure buttermilk* (ಮುಶೀರ, ಮಜ್ಜಿಗೆ Nn. 91).

ಮಥಿಯಿಸು mathiyisu. = ಮಥಿಸು. (Ršv. 1, 106).

ಮಥಿಸು mathisu. To stir, to shake about, to churn (ಪೊಸಯಿಸು Čt. I, 78); to kill (Bp. 21, 41; J. 2, 25).

ಮಥುರೆ mathurĕ. *A district and town now called Muttra, situated on the Yamunâ.*

ಮದ್ mad. = ಮತ್ 2. (Bp. 13, 25; 61, 46-48; J. 17, 32).

ಮದ mada. = ಮದಲ್, ಮದಿ, (ಮದಿವೆ), ಮದು, (ಮದುವೆ), (ಮಯ್ 2). Joining; a wedding, a marriage (probably fr. ಮಡು 1; T. ಮಣ, to join; to marry; T., M. ಮಣ, joining; wedding; T. ಮನ್ಡಲ್, a wedding; ಮದುವೈ, a first joining: a wedding, marriage; Tĕ. ಮನುಮು, ಮನುವು, a fitting match, marriage). — ಮದಗಡ. -ಕಡ. Connection-money: money lent without interest and documents (to an old connection, My.). — ಮದಮಕ್ಕಳು. The bride and bridegroom (My.). — ಮದಮಗ. A bridegroom (My.; T. ಮಣಮಗ, ಮಣವಾಳ; M. ಮಣವಾಳ, ಮಣವಾಳ; in T., M. also: husband; *cf.* ಮದವನ). ಮದಮಗನ ಬಿಟ್ಟು, ಮದುವೆಗೆ ಹೋದರು (Prv.). — ಮದಮಗಳು. A bride (My.; T. ಮಣಮಗಳ್, ಮಣವಾಟ್ಟಿ, ಮಣಾಟ್ಟಿ; M. ಮಣಾಟ್ಟಿ). — ಮದವಕ್ಕಳು. = ಮದಮಕ್ಕಳು. (Râm. 1, 16, 46). — ಮದವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. A joining or a band of plaited hair (ಕಟ್ಟಣ, ಜಡೆಗಟ್ಟು Kk. 33). — ಮದವರ್ಕಳ್. -ಮರ್ಕಳ್. = ಮದವಕ್ಕಳು. (J. 31, 31. 37).

ಮದ mada. 1. Intoxication, drunkenness. 2, madness, insanity. 3, ardent passion, love, desire, lust; rut of an elephant; lasciviousness, wantonness. 4, *delight, rapture, joy.* 5, *pride, arrogance, conceit.* 6, one of the sancâribhâvas (Kâvy. IV, 16). 7, bloom of youth, prime (ನವಯೌವನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪ್ರಾಯ Nn. 107; ಪ್ರಾಯ Mr. 513). 8, any intoxicating drink; — honey. 9, *the juice that exudes from an elephant's temples when in rut* (ಗಜದಾನ, ಆನೆಯ ಮದ 107; ಗಜದಾನ 513). 10, the black humble bee (ಅಳಿ, ತುಮ್ಬಿ 107; ಅಳಿ 513). 11, cotton (ಪಿಚುಲ, ಹತ್ತಿ 107; ಕಾರ್ಪಾಸ 513). 12, a wave (ವೀಚಿ, ನೀರ ತೆರೆ 107). 13, semen virile (ರೇತು G.). 14, musk (ಕಸ್ತುರಿ G.). ಸದದನ್ತೆ ತಾಳ, ಮದದನ್ತೆ ಗರ್ವ. — ಪದ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? — ಮತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಅಷ್ಟ-. — ಮದಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. Pride to be destroyed (Ššv. 4, 128). — ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ. A black bee-like ornament tied to the frontal globe of an elephant (Abh. P. 3, 94). — ಮದವ್ಪೊರೆ. -ಒಪೊರೆ. Rut to be joined to (Čpr. 6, 61). — ಮದವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. Conjunction with the juice that exudes from an elephant in rut (Abh. P. 4, 119). — ಮದವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. = ಮದಪಟ್ಟಿಕೆ. (Abh. P. 12, 11). — ಮದವಸಲೆ. = ಉಲಿಮಿರಿಬಸಲೆ. (Si. 126). — ಮದವಿಱ್. -ಇಱ್. Intoxication, ruttishness, etc. to subside. ಮದವಿಱಿದಾನೆ (ಉದ್ವಾನ್ತ Mr. 155). — ಮದವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To become drunk, proud, etc. (Bp. 41, 6). — ಮದವೇಱಿಸು. -ಏಱಿಸು. To raise intoxication, etc.; to increase the desire of — (Grj. 10, after 45). — ಮದವೇಱು. Intoxication, etc. to rise (to the head); to become ruttish, as an elephant (B. 4, 23); to become proud (Čpr. 7, 55) or furious (Ššv. 3, 55); etc. (ಅರಸನ) ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ ಅಱಿದು, ಹತ್ತೆವಿಡಿದೋಲಯ್ಸು! ಚಿತ್ತವ ಪಡೆದು, ಮದವೇಱಿ ಪೊಲ ನಾಯಿ ಹತ್ತಿದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಮದವೇಱ್. -ಏಱ್. To become ruttish (Ršv. 1, after 35).

ಮದ mada. 2. = ಮದು 2, ಮದ್ದು, q. v. — ಮದಗುಣಿಕೆ. = ಮದಗುಣಿಕೆ. ಕರೇ ಮದಗುಣಕೇ ಗಿಡ (ಶಿವ Čb.). — ಮದಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. ಮದಗುಣಿಕೇ ಗಿಡ (ಸುಮನ Čb.).

ಮದಕಲ mada-kala. Uttering low sounds of love, etc.; ruttish; *a rutting elephant.*

ಮದಗ madaga. = ಮದಗು. A sluice, a flood-gate (My.; T. ಮದಗು; Tĕ. ಮದುಗು, ಮದುಮು).

ಮದಗಜ mada-gaja. An elephant in rut (ಮತ್ತ, etc. Mr. 155); an elephant of one of the eight quarters. 2, the number 8 (Čh.).

ಮದಗಜಗಮನೆ madagaja-gamanĕ. (= ಮತ್ತೇಭಗಮನೆ). A woman with the gait of a madagaja (Čh. v. 301. 310).

ಮದಗು madagu. = ಮದಗ. (My.).

ಮದಜಲ mada-jala. = ಮದ No. 9. The juice of rut (ಸೊಕ್ಕುನೀರ್ Šs.).

ಮದಡು madaḍu. Dullness, stupidity (My.; Tĕ. ಮದಟ, ಮದಲೆ, a stupid rustic; T. ಮಯರ್ವು, ಮಯಲ್, lust, sensual infatuation; dullness, bewilderment; see ಮಂಕು; *cf.* ಮರಳು 3). ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಮದಡಾಯಿತು (My.). — ಮದಡ. -ಅ 3. A stupid man (My.).

ಮದತ madata. = ಮದ್ದತು, etc. Aid, help (Mhr., H.).

ಮದತಗಾಱ madata-gâṟa. A helper, an assistant (B. 5, 268; Mhr., H.).

ಮದನ madana. = ಮಯಣ, ಮೇಣ, ಮೋಣ್. Intoxicating; exhilerating, gladdening. 2, *passion, love, lust.* 3, an intoxicated, mad, haughty man (ಉನ್ಮತ್ತ, ಸೊಕ್ಕಿದವನು Nn. 115). 4, *Kâma* (ಅನಂಗ, ಕಾಮ 115; ದರ್ಪಕ Mr. 513). 5, N. of a mythical weapon. 6, a virtuous man (ಸನ್ನತ್, ಸತ್ಪುರುಷ 115). 7, a worthy ascetic (ಸುತಾಪಸಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ತಪಸ್ವಿ 115). 8, *the thorn-apple, Datura metel* Roxb. (ಉನ್ಮತ್ತ 513). 9, *the tree Vanguiera spinosa* Roxb. (= ಪಿಣ್ಡೀತಕ; ಪಾದಪವಿಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 115; ಅವನಿರುಹ 513). 10, the season of spring. 11, bees' wax. 12, N. (J. 29, 31. 32. 39; 30, 49). — ಮದನಕೆಯ್. Pleasant arms: the ornamental supports of the eaves of a house fixed into the pillars of the veranda (My.; J. 17, 23; Si. 495 as ಮದನಕೆಯ್ಯಿ). 2, a crutch-like stand, four of which are used to lay the bamboos on which an idol is carried upon when resting (My.). — ಮದನತನ್ದೆ. Kâma's father Vishṇu; — a class of metrical feet (Čh.).

ಮದನಕದನ madana-kadana. = ಮದನಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನಕಲಹ madana-kalaha. = ಮದನಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನಕಳೆ madana-kaḷĕ. The art or science of love (Bp. 42, 18; J. 11, 22).

ಮದನಕಾಮೇಶ್ವರಿ madana-kâma-îśvari. A kind of drug which excites sexual love (My.).

ಮದನಕೇಳಿ madana-kêḷi. Sexual pleasures (My.).

ಮದನಗೃಹ madana-griha. Pudendum muliebre (My.).

ಮದನಗೋಪಾಲ madana-gôpâla. Herdsman of love: Kṛishṇa. ಟೆಣ್ಣೆ ಬೋಱ, ಮದನಗೋಪಾಲ (Prv.).

ಮದನಜನಕ madana-janaka. Vishṇu (My.).

ಮದನಜನಕತ್ವ madana-janakatva. The state of being Vishṇu; the state of generating sexual lust (Čpr. 4, after 42).

ಮದನಜ್ವರ madana-jvara. The fever of passion (My.).

ಮದನತನ್ತ್ರ madana-tantra. Sexual gestures and coitus (My.).

ಮದನತಾಪ madana-tâpa. Fever of passion, pain of love. See ಪಾರುಬಾಣೆ.

ಮದನದಹನ madana-dahana. Śiva (Bp. 13, 26).

ಮದನಧ್ವಂಸಿ madana-dhvaṁsi. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮದನನಾಶ madana-nâśa. Śiva (Bp. 51, 68).

ಮದನಪಿತ madana-pita. Kṛishṇa (Mr. 519).

ಮದನಬಾಧೆ madana-bâdhĕ. The pain or disquietude of love. (My.).

ಮದನಮಂಜರಿ madana-manjari. N. of a queen (J. 8, 15. 23. 24).

ಮದನಮನ್ದಿರ madana-mandira. = ಮದನಗೃಹ. (My.).

ಮದನಮರ್ದನ madana-mardana. Śiva (Bp. 28, 50).

ಮದನಯುದ್ಧ madana-yuddha. = ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ. (My.).

ಮದನರಸ madana-rasa. Honey (ಜೇನ ತುಪ್ಪ G.).

ಮದನರಿಪು madana-ripu. Śiva. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮದನವತಿ madana-vati. N. of a metre (Čh.).

ಮದನವೇದನೆ madana-vêdanĕ. = ಮದನಬಾಧೆ. (My.).

ಮದನವೈರಿ madana-vairi. Śiva (Bp. 40, 44).

ಮದನಹರ madana-hara. Śiva (Bp. 2, 24). 2, sign for a metrically long syllable (Čh.). 3, N. of a class of metrical feet (Čh.).

ಮದನಹರಣ madana-haraṇa. Śiva (Bp. 36, 6).

ಮದನಾಗಮ madana-âgama. A manual of love (Śśv. 3, after 35).

ಮದನಾತುರ madana-âtura. Sick with love; love-sickness (J. 11, 19).

ಮದನಾನ್ತಕ madana-antaka. Śiva (Bp. 53, 42).

ಮದನಾರಿ madana-ari. Śiva (Bp. 1, 52; J. 14, 19).

ಮದನಿ madani. The double jasmin (ದುಣ್ಣುಮಲ್ಲಿಗೆ Mr. 126).

ಮದಪ್ಲವ mada-plava. A flow of the ichor from an elephant's temples (Abh. P. 10, 159).

ಮದಭೃಂಗ mada-bhṛiṅga. A drunk or gladdened black bee (Śśv. 3, 41).

ಮದಮುಖ mada-mukha. A man with a proud face (ದರ್ಪಮುಖನು Bhn. 64).

ಮದರ madara. Tbh. of ಮದ್ರ. Joy, pleasure (Râm. 6, 43, 8).

ಮದರಂಗ (mada-raṅga). = ಮದರಂಗಿ, etc. — ಮದರಂಗಬಾಱೆ. A plantain of red colour and great fragrance (My.).

ಮದರಂಗಿ (mada-raṅgi). = ಮದರಂಗ, ಮದುರಂಗಿ. The Henna plant, a shrub used as a hedge and by women to dye their finger-nails red, Lawsonia alba Lam. (St. & Pl.; S. Mhr.). See ಮುಳ್ಳು-. — ಮದರಂಗಿಯ ರಸ. (ಯಾವ, ಯಾವಕ G.).

ಮದರಸ mada-rasa. = ಮದಜಲ. (Śśv. 3, 46).

ಮದರಾಸು madarâsu. = ಮದ್ರಾಸು. (My.).

ಮದರಿ madari. = ಮದುರೆ. Tbh. of ಮಧುರೆ. The town of Madhurĕ in the Tamiḻ country where a good red colour and beautiful cloths are made (B. 2, 7).

ಮದಲ್ madal. = ಮದ, etc. A wedding, a marriage (in ಮದಲಿಗ, etc.).

ಮದಲಗ madalaga. = ಮದಲಿಗ. (My. occasionally).

ಮದಲಿಗ madal-iga. A bridegroom (My. occasionally).

ಮದಲಿಗಿತ್ತಿ madaliga-itti. A bride (My. occasionally).

ಮದಲಿಂಗ madal-iṅga (*i. e.* iga). = ಮದಲಿಗ. (My.).

ಮದಲು madalu. = ಮೊದಲು. (My.).

ಮದಲೆ madalĕ. = ಮದ್ದಲೆ, etc. (My.).

ಮದವಣಗಿತ್ತಿ madavaṇagitti. = ಮದವಣಗಿತ್ತಿ. ಮದವಣಗಿತ್ತಿಯ ಭೃತ್ಯರ್ (ಜನ್ನ Si. 447).

ಮದವಣಿಗ mada-vaṇiga. = ಮದವಣಿಗ, ಮದವಳಿಗ. A bridegroom (My.; Si. 256. 447).

ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿ madavaṇiga-itti. A bride (My.). ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿಗೆ ಕಾವಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮದವತ್ mada-vat. Possessing intoxication, being intoxicated, in rut, etc.

ಮದವತ್ತರಕ್ಷು madavat-tarakshu. A furious hyena or tiger (Śśv. 4, 20).

ಮದವದಿಭಗಮನೆ madavat-ibha-gamanĕ. = ಮದಗಜಗಮನೆ. (Ch. v. 232).

ಮದವನ madavana. (fr. ಮದ). (= ಮಯ್ದುನ, etc.). A man connected by marriage: a husband (see T., M. s. ಮದಮಗ; T. ಮಚ್ಚುನ, a brother-in-law; a cousin who is the mother's brother's son or the father's sister's son; ಮೈತ್ತುನ, a brother-in-law; M. ಮಚ್ಚುನ, the son of a mother's brother or of a father's sister; T. ಮರುಗ, ಮರುಮಗ, a son-in-law; Tĕ. ಮಱಿನ್ದಲು, the daughter of a mother's brother, etc.; ಮಱಿದಿ, the son of a mother's brother, etc.). ಮಗಳ ಮದವನಂ ಜಾಮಾತೃ ಎಮ್ಬು ದು (Hlâ.).

ಮದವನಿಗ mada-vaniga. = ಮದವಣಿಗ, etc. (ವರ Nr.; Grj. 10, after 46 & 79). ಮದವನಿಗನ ಆರು ಕೆಲಮ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತ ರುಣ್ಟು, ಅವರು ಜನ್ಯರೆನಿಸುಗು (Nr.).

ಮದವನಿಗತನ madavanigatana. The state of being a bridegroom (Grj. 10, 46).

ಮದವಳಿಗ mada-valiga. = ಮದವಣಿಗ, etc. (J. 30, 54; 31, 1).

ಮದವಳಿಗೆ mada-valigĕ. A bride (Bh. 1, 19, 39).

ಮದವಿ madavi. A kind of cloth (ಪಟ್ಟಭೇದ Mr. 342).

ಮದಸ್ಥಾನ mada-sthâna. A place of intoxication: *a drinking-house, a tavern.*

ಮದಾನ್ಧ mada-andha. Blinded by passion, blind from pride (Bp. 45, 11; Śsv. 3, 42; 5, 18).

ಮದಾನ್ಧಕ mada-andhaka. = ಮದಾನ್ಧ. (Śsv. 5, 19).

ಮದಾನ್ಧತೆ mada-andhatĕ. Blindness from pride (Śsv. 4, 29).

ಮದಾಳಿ mada-ali. = ಮದಭೃಂಗ. (Čpr. 2, 84).

ಮದಿ madi. = ಮದ, etc. — ಮದಿಮಕ್ಕಳು. = ಮದಮಕ್ಕಳು. (G. 567). — ಮದಿಮಗ. = ಮದಮಗ. (G. 399. 400. 453). — ಮದಿಮಗಳು. = ಮದಮಗಳು. (G. 453).

ಮದಿ madi. (= ಮೊದೆ). Tbh. of ಮುಂಜ. — ಮದಿಹುಲ್ಲು. A very common grass, used to make cords, brooms, etc., Pennisetum aureum Link. (Z.).

ಮದಿಪು madipu. (fr. ಮತಿ with T. & M. pronunciation of the ತ್). Estimation, valuation, rating (My.; Tĕ. ಮತಿಮ್ಪು, ಮದಿಮ್ಪು; T., M. ಮದಿಪ್ಪು).

ಮದಿರಾಗೃಹ madirâ-griha. *A drinking-house, a tavern.*

ಮದಿರೆ madirĕ. ಮದಿರಾ. *Spirituous liquor.*

ಮದಿಲ್ madil. A wall (T., M.; Tĕ. ಮದುರು, ಮದುರು ಗೋಡೆ, ಮದುಲು). See ಪೊಮ್-.

ಮದಿವೆ madivĕ. = (ಮದ, etc.), ಮದುವೆ. Wedding, marriage (ವಿವಾಹ, ಉಪಯಮ, ಪರಿಣಯ, ಉದ್ವಾಹ, ಉಪ ಯಾಮ, ಪಾಣಿಪೀಡನ Si. 255; My.). ಬಿಕನ ಬಾರಿ, ಮಗನ ಮದಿ ವೆ.— ಕುರುಡಿಯ ಮದಿವೆಯಾದರೆ ಮನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ (Prvs.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡು. To give (a daughter) away as wife (My.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಮದುವೆ-. To marry, to take a husband or a wife (My.). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮ ದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಪತ್ನಿ, etc. Si. 183). ತನ್ನ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮದಿವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ನು (ಔರಸ, etc. 190). — ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು. = ಮದುವೆ-. To cause a marriage to take place, as the purôhita by his superintendence and instructions, as a liberal man by pecuniary assistance, etc. (My.). ಅವನಿಗೆ (ಅವಳಿಗೆ, ಅವರಿಗೆ) ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು, or ಅವನ (ಅವಳ, ಅವರ) ಮದಿವೆ ಮಾಡಿಸು (My.). — ಮದಿವೆ ಮಾಡು. = ಮದುವೆ-. To institute marriage for a son or daughter, or for a brother or sister, with the proper rites, to perform the act of giving in marriage, to marry. ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ or ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಅಣ್ಣನು ತಮ್ಮನ (or ತಮ್ಮನಿಗೆ) ಮದುವೆ ಮಾ ಡುತ್ತಾನೆ, etc. (My.). ನಾನೇ ಒಲ್ಲೆನೆನ್ದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಯಾರಿಗೆ ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಯಾನು?— ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದೆ ಮದಿವೆ ಆಗದು, ಮದ್ದಿವೆ ಆಗದೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prvs.). See Prvs. s. ನೀಲಕಣ್ಠ, ಸಾವಿರ. — ಮದಿವೆಯಾಗು. -ಆಗು. = ಮದುವೆ-. Marriage to take place; to enter into the conjugal or connubial state, to marry; to be married; to be married to. ಮೊನ್ನೆ ಮದಿವೆಯಾದೆನ ಯ್ (Dp. 4). ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಮದಿವೆಯಾದೆನು (My.). ನಿಮಗೆ ಮದಿವೆ ಆಯಿತೋ? or ಆಗಿದೆಯೋ? (My.). ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಮದಿವೆ ಆಯಿತೋ? (My.). See Prvs. above.

ಮದಿಷ್ಠೆ madishṭhĕ. Very intoxicating (fem.): *spirituous liquor.*

ಮದಿಸು madisu. To grow or be proud, to behave arrogantly (Bp. 22, 21; 24, 52. 66; 28, 42; 38, 73; 45, 16; 47, 44; 50, 49; 51, 80; 53, 45; 59, 21; My.). 2, to grow fat or plump, as a person or the body (My.).

ಮದೀನ madîna. Medina. ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದ (Prv.).

ಮದೀಯ madîya. Mine, belonging to me (Bp. 2, 10; 5, 1; 35, 27; 39, 60; 41, 17).

ಮದು madu. = ಮದ, etc. — ಮದುಮಗ. = ಮದ-. (B. 3, 51; My.). See Prv. s. ಮದುವೆ. — ಮದುಮಗಳು. = ಮದ-. (B. 3, 51; My.).

ಮದು madu. 1. Tbh. of ಮಧು. (ಚೈತ್ರ Śm. 20).

ಮದು madu. 2. = ಮದ 2, etc. — ಮದುಗುಣಿಕೆಗಿಡ. The thorn-apple, Datura alba Wall. and Datura fastuosa Lin. (St. & Pl.).

ಮದುರಂಗಿ (madu-rangi). = ಮದರಂಗಿ. (ರುಧಿರೆ Mr. 117).

ಮದುರೆ madurĕ. = ಮದರಿ. Tbh. of ಮಧುರೆ No. 3. (My.).

ಮದುವೆ maduvĕ. = ಮದಿವೆ. (ಉಪಯಾಮ, ಪರಿಣಯ, ಪಾ ಣಿಗ್ರಹಣ, etc. Hlâ.; ವಿವಾಹ, ಉಪಯಮ, etc. Nr.; ಕರಗ್ರಹಣ, ಉದ್ವಾಹ, etc. Mr. 307; My.; Tu. ಮದುಮೆ). ಮದುವೆಯ ಮು ಯ್ಯ ಸೀರೆ (ನಿವಸನೋದ್ವಹನ Śmd. Dh.). ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದ ಎಣ್ಟು ವರುಷಗಳ ಹುಡಿಗಿ (ಕನ್ಯೆ, etc. Si. 184). ಬಸುಱುಹೆಣ್ಡತಿ, ಮಗನ ಮದುವೆ ನಾಳೆ (Dp. 4). ಬೆನಕನ ಮದುವೆ ನಿತ್ಯಾ ನಾಳೆ.— ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು ಮದುವೇ ಗುಣ.— ಮದುವೆಗೆ ತನ್ದ ಅಕ್ಕಿ ಸೇಸೆಗೆ ತೀರಿ ಹೋಯಿತು.— ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿ, ಹಿತವ ಪಡದ ಹಾಗೆ.— ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ತೋವೆಗೆ ಅತ್ತರು, ಗೌರೀ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಗೆ ಅತ್ತ ರು.— ಮದುವೇ ಮುಗಿದರೂ ಮದುಮಗನ್ನ ನೋಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 1, after 101; Bp. 43, 59; J. 24, 33; 31, 18. 24. 31; Prvs. s. ಮುಣ್ಡೆ, ಮೂವತ್ತು, ಸಾವು; Sp. s. ವೀಳ್ಯೆ. — ಮದು ವೆಕಂಕಣ. A string of cotton thread that is put round the wrist of the bride and bridegroom (My.). — ಮದುವೆಗೆ ಯ್. = ಮದುವೆ ಮಾಡು. (Bp. 56, 15). — ಮದುವೆಚಪ್ಪರ. A temporary shed for nuptial ceremonies (My.). ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಹುಡುಕಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಮದುವೆಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಮ ದುಮಗನೇ ಜಾಣ (Prvs.). — ಮದುವೆಜಗಲಿ. A raised seat of earth, etc. in the čappara for the bridal pair (My.). — ಮದುವೆ ನಿಲ್. = ಮದುವೆಯಾಗು. (Čpr. 4, 12; Abh. P. 10, after 220; Rśv. 1, 55). — ಮದುವೆಪ್ರಸ್ತ. A marriage-feast (My.). — ಮದುವೆಮಂಗಲ. A marriage and other festive

occasions (Bp. 40, 44). — ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಮದಿವೆ- -. (C.). ಇವನು ರಾಜಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡನು (B. 4, 5). ಅವನು ಬೇಗನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡನು (5, 200). — ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸು. = ಮದಿವೆ-. ನಿನ್ನ ಸೂನುಮದನಂ ಚನ್ದ್ರಹಾಸಂಗೆ ತಂಗಿಯ ವಿಧಾನದಿಂ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿದಂ (J. 31, 29). — ಮದುವೆ ಮಾಡು. = ಮದಿವೆ-. (C.). ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ತನ್ದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು (B. 3, 51). (ಹುಡಿಗಿಯನ್ನು) ಕದ್ದು, ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಲ್ಲು!— ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ, ನೋಡು! ಮದುವೆ ಮಾಡಿ, ನೋಡು! (Prvs.). See Abh. P. 10, after 150; Bp. 4, 43. — ಮದುವೆಯಾಗು. -ಆಗು. = ಮದಿವೆ-. (C.). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ (ಪತ್ನಿ, ಪಾಣಿಗೃಹೀತಿ); ಒಮ್ಮೆ ಮದುವೆಯಾದವಳು (ಪುನರ್ಭೂ, ದಿಧಿಷು Nr.). ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು (ವೈವಾಹವಾದ ಅಂಗನಾತತಿ Nn. 136). ಕುಲಘಾತಕಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ವಿಷಯ (J. 31, 37). ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು (B. 4, 3). ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗ ಬೇಕು (5, 46). See Čpr. 6, 13; Bp. 9, 50; 46, 5; J. 9, 10; 19, 19; 27, 14. 16; Si. 189; B. 5, 38. 67. 157. 275. 289-291. — ಮದುವೆಮುಹೂರ್ತ. The time of marriage; an auspicious time for marriage (My.). — ಮದುವೆಲಗ್ನ. = ಮದುವೆ ಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಮದೇಭ mada-ibha. An elephant in rut (ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆ Nn. 74).

ಮದೋತ್ಕಟ mada-utkaṭa. Excited by drink, passion, etc.; *an elephant in rut.*

ಮದೋತ್ಕರ mada-utkara. Abundance of delight (ಸನ್ತೋಷದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ G.; ಸನ್ತೋಷಗೊಮ್ಬುವಿಕೆ Čb.).

ಮದೋದಕ mada-udaka. = ಮದಜಲ. (My.; ಸಿನ್ಧು G.; B. 5, 239).

ಮದೋದ್ಧತ mada-uddhata. Excited with drink, etc.; puffed up with pride, arrogant, haughty. (My.).

ಮದೋದ್ರಿಕ್ತ mada-udrikta. Abounding in passion, lust or pride (My.).

ಮದೋದ್ರೇಕ mada-udrêka. Abundance or excess of lust or pride (My.).

ಮದೋನ್ಮತ್ತ mada-unmatta. Intoxicated with passion or pride, furious. (My.).

ಮದ್ಗಾರೆ madgârĕ. = ಮಗ್ಗಾರೆ, q. v.

ಮದ್ಗು madgu. *The diver-bird, a shag, a kind of cormorant* (ಜಲಕಾಕ, ನೀರ್ಗಾಗೆ Mr. 171). 2, a particular large fish (ವಾಗು, ಶೃಂಗಿ, ಹೆವ್ಮಾನ್ 409; see ಮದ್ಗುರ).

ಮದ್ಗುರ madgura. *A species of fish, Macropteronatus magur* Ham. 2, a kind of sheat-fish.

ಮದ್ದತು maddatu. = ಮದ್ದತ್ತು, etc. (My.; Br.; ಅನುಕೂಲ, ಸಹಾಯ Čb.).

ಮದ್ದತ್ತು maddattu. = ಮದತ, ಮದ್ದತು. (My.).

ಮದ್ದರಸಗಿಡ maddarasa-giḍa. A shrub with fragrant white flowers, Tabernae montana coronaria Br. (St. & Pl.).

ಮದ್ದಲೆ maddalĕ. = ಮದಲೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮಳ್ಳೆ. Tbh. of ಮರ್ದಲ. (My.). ಮದ್ದಲೆ ಬೊಡಿಯುವವನು (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮದ್ದಳಿಗ Si. 340). — ಮದ್ದಲೆಯವ. -ಅವ. = ಮದ್ದಳಿಗ. (My.).

ಮದ್ದಲೆಕಾಱ maddalĕ-kâṛa. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮೌರಜಿಕ G.).

ಮದ್ದಳಿಗ maddaḷiga. = ಮರ್ದಳಿಗ A man who beats a tabor (see Si. s. ಮದ್ದಲೆ).

ಮದ್ದಳಿಗಿತಿ maddaḷiga-iti. (Šmd. 244). A woman who beats a tabor.

ಮದ್ದಳೆ maddaḷĕ. = ಮದ್ದಲೆ, etc. (ಮರ್ದಲ Nr.; ಮೃದಂಗ, ಮುರಜ Hlâ.; ಮೃದಂಗ Nn. 66; Mr. 80; My.; Si. 62). ಆಮುಗದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಾಡುವಾಗ ಮದ್ದಳೇ ಎರವು ಬೇಡಿದರನ್ತೆ.— ಬರಳು ಹೋಗಿ, ಮದ್ದಳೇ ಸಂಗಡ (or ಹತ್ತರ ದೂಱು) ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಬಾರು ಬಿಗಿಪರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prvs.). See ಜವಳಿವದ್ದಳೆ.

ಮದ್ದಳೆಗಾಱ maddaḷĕ-gâṛa. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ, ಮೌರಜಿಕ Nr.).

ಮದ್ದಿ maddi. = ಮತ್ತಿ 2, etc. (Tĕ.; My.; ಸಾಲ, ಸರ್ಜಕ, etc. Si. 132; T. ಮರುದ, ಮರುದು; M. ಮರುದು).

ಮದ್ದಿನ maddina. Tbh. of ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. (My.).

ಮದ್ದು maddu. 1. (Tbh. of ಮರ್ದ?). = ಮರ್ದು. Any drug, any medicine, whether a powder, a pill, or a fluid; a remedy (C.; Tĕ. ಮನ್ದು; Tu. ಮರ್ದು; T. ಮರುನ್ದು; M. ಮರುನ್ನು; Bp. 18, 71; 42, 17). **2,** gunpowder (C.; Tĕ., T., M.; B. 3, 117; 4, 200; 5, 112). ರೋಗಹರವಾದ ಮದ್ದು (ಭೇಷಜ, etc. Si. 199). ಬದಿಕಿಸುವ ಮದ್ದು (ಜೀವಾತು, etc. 298). ಮದ್ದಿನ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ, ಯೋಗಿತ Nr.). ಮದ್ದು ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಒದ್ದು ಪೆಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ?— ನಾಡೀ ನೋಡದೆ, ಮದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಡು ರೋಗ ಬರುವದು.— ಮುಗ್ಗಿ ಬಾರದವನಿಗೆ ನುಗ್ಗೇ ಕಾಯಿ ಮದ್ದೇ?— ದೊಡ್ಡವನುಣ್ಡರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನುಣ್ಡರೆ ಹೇಸಿಗೆ.— ಮದ್ದು ಕುಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವದುಣ್ಟೇ?— ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ, ಮರಣಗಾಲಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಇಲ್ಲ.— ಮದ್ದು ಸುಡುವಲ್ಲಿ ಹದ್ದಿಗೇನು?— ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಯಿತು ಮದ್ದಿನ ಗುಣ.— ಮನಗುಣ್ಡಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಬಳ-; Prvs. s. ನಂಜು 2, ಮನೋರೋಗ, ವಾಸಿ 4, and ಸದ್ದು. — ಮದ್ದರೆ. -ಅರೆ. To rub (and give) medicine (Bh. 3, 17, 38). — ಮದ್ದಿನಂಜನ. -ಅಂಜನ. A salve to make one's self invisible (Bp. 31, 3). — ಮದ್ದುಗಬಿವೆ. O. r. of ಮಡ್ಡುಗಬಿವೆ, q. v. — ಮದ್ದುಮರ. A medicinal tree (Bp. 15, 20; 17, 10; 18, 67).

ಮದ್ದು maddu. 2. = ಮೊದ್ದು. (My.). See ಎದ್ದು-. — ಮದ್ದ. = ಮೊದ್ದ. (My.).

ಮದ್ದು maddu. = (ಮತ್ತು), ಮದ-2, etc., ಮರ್ದು. Intoxication, madness; ruttishness; an intoxicating preparation that destroys sound understanding (My.; *cf.* ಮತ್ತ; Mhr. ಮದತ್, ಮದದ್, an intoxicating preparation of opium). — ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. The thorn-apple, Datura metel and fastuosa (ಉನ್ಮತ್ತ, ಮದನ, etc. Nr.). — ಮದ್ದಾನೆ. -ಆನೆ. An elephant in rut (My.; ಘನಾಘನ, ಮತ್ತೇಭ G.; B. 4, 9). — ಮದ್ದುಕುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. (ಉಮತ್ತ Ss.). — ಮದ್ದುಗುಣಕೆ. = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. (ಆಸ್ಫೋತ, ಉನ್ಮತ, ಕಿತವ, ಕುದ್ದಾಲ, ಧತ್ತೂರ, ಮದನ G.). — ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. = ಮದ್ದ ಕುಣಿಕೆ. (My.; Bp. 54, 30; Abhâ. 1, 37; ಕನಕಾಹ್ವಯ, ಕೋವಿದಾರ, ಚಮರಿಕ, ಜಪಾಪುಷ್ಪ G.).

ಮದ್ದುಗಾರ್ತಿ maddu-gârti. A medicine-woman; a female poisoner. See ಬಲು-.

ಮದ್ದೂರು maddu-ûru. N. of a place in Mysore. ಮದ್ದೂರಿಗೆ ಮಾರಬಯ್ಯ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮದ್ಯ madya. Intoxicating, exhilerating, gladdening, lovely. 2, *any intoxicating drink, vinous or spirituous liquor.* See ಕಳ್.

ಮದ್ಯಗೋಟ್ಟಿ madya-gôṭṭi. Tbh. of ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮದ್ಯಗೋಷ್ಠಿ madya-gôshṭhi. A drinking-party; a place where people drink together (ಗೋಮುಖ, ಆಸವಾಸಕ್ತತೆ Nn. 20, o. r. ಮದ್ಯಗೋಟ್ಟಿ).

ಮದ್ಯಪ madya-pa. One who drinks intoxicating liquor (ಮದ್ಯಪಾನ, etc., ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವವನು Dhw.).

ಮದ್ಯಪಾನ madya-pâna. The drinking of intoxicating liquor;—any intoxicating drink. See ಮದ್ಯಪ.

ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ madyapâna-gôshṭhi. = ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮದ್ಯಪಾಯಿ madya-pâyi. = ಮದ್ಯಪ. (My.).

ಮದ್ಯವಾಚಿ madya-vâči. An exhilerating sound or voice (ಕಲರವ, ಬಾಸರ Čt. I, 41).

ಮದ್ರ madra. = ಮದರ. Joy, happiness. 2, N. of a country to the north-west of India. See ಅಶ್ವಪತಿ.

ಮದ್ರಾಸು madrâsu. = ಮದರಾಸು. Madras (My.; B. 4, 117; 5, 112).

ಮದ್ಲೆ madlĕ. = ಮದ್ದಲೆ. (My.).

ಮಧು madhu. = ಮದು. Sweet; pleasant, agreeable; sweetness. 2, *honey* (ಜೇನ ತುಪ್ಪ Mr. 509; ಜೇನ್ Nn. 9. 13); *the nectar of flowers* (ಮಕರನ್ದ, ಪೂಗಳ ಇನಿದು Mr. 105; ಪರಾಗ, ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣು Nn. 13, o. rs. ಪುಷ್ಪರಜ, ಪರಿಮಳ; ಬಿರಿಮುಗುಳ ಬಣ್ಣು 509). 3, ambrosia; milk (ಅಮೃತ 13). 4, *mead, vinous liquor, spirituous liquor* (ಆಸವ, ಸುರೆ 13; ಕಳ್ಳು 509). 5, liquorice. 6, *a species of plant* (= ಜೀವನಿ). 7, *N. of the first month of the year, the month čaitra* (March-April, ಚೈತ್ರಮಾಸ 13; ಚೈತ್ರ 509). 8, the black humble bee (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ 13). 9, tin (ವಂಗ, ತವರ 13; ತವರ 509). 10, N. of an asura or daitya (ದನುಜ 13; ಸುರವೈರಿ 509). 11, ಕೃಷ್ಣ ದ್ರನು (13). 12, spring, the vernal season (March-May; My.). — ಮಧುವಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 61, 6). — ಮಧುವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 58, 9; 61, 1. 4). — ಮಧುವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 9, 48).

ಮಧುಕ madhuka. Sweet. 2, *the liquorice-root, Glycyrrhiza glabra* Lin. 3, ಕೊಳಂಜ (G.).

ಮಧುಕರ madhu-kara. *A (male) bee* (Šm. 1).

ಮಧುಕರಿ madhu-kari. A female bee (Čpr. 7, after 102; Ršv. 1, after 135).

ಮಧುಕ್ರಮ madhu-krama. *A drinking bout, drunkenness, tippling.*

ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ madhu-gôshṭhi. A drinking-party (ಘಟ, ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Nn. 109, o. r. ಮದ್ಯಪಾನಗೋಷ್ಠಿ).

ಮಧುಚ್ಛನ್ದ madhu-č-čhanda. Tbh. of ಮಧುಚ್ಛನ್ದಸ್. (J. 12, 17; 33, 40).

ಮಧುಚ್ಛನ್ದಸ್ madhu-č-čhandas. N. of the fifty-first of Višvâmitra's 101 sons. See ಅಘಮರ್ಷಣ.

ಮಧುತರ madhu-tara. Uncommonly sweet or agreeable (A.).

ಮಧುದೂತಿ madhu-dûti. The female messenger of spring: the plant Bignonia suaveolens. (Grj. 7, 41; Ršv. 9, 48; 10, 19. 20).

ಮಧುದ್ರುಮ madhu-druma. *The tree Bassia latifolia* Roxb.

ಮಧುಪ madhu-pa. *A bee.*

ಮಧುಪರ್ಕ madhu-parka. A mixture of honey, an offering of honey and milk (also plantains): a respectful offering to a guest or to the bridegroom on his arrival at the door of the father of the bride; the ceremony of receiving a guest. (Grj. 10, after 79; My.).

ಮಧುಪರ್ಣಿ madhu-parṇi. *The creeper Cocculus cordifolius* DC.

ಮಧುಪರ್ಣಿಕೆ madhu-parṇikĕ. *The timber tree Gmelina arborea* Roxb.

ಮಧುಪಾನ madhu-pâna. Sipping spirituous liquor, etc.; spirituous liquor. (J. 30, 17).

ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ madhupâna-gôshṭhi. = ಮಧುಗೋಷ್ಠಿ, q. v.

ಮಧುಪಾಯಿ madhu-pâyi. Honey-drinker: *a bee.*

ಮಧುಪೂರ madhu-pûra. The wild date tree, Phoenix sylvestris Lin. (ಈಚಲ್ Mr. 117).

ಮಧುಪ್ರಿಯ madhu-priya. Fond of honey, etc. 2, the black humble bee (ಭೃಂಗ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 29). 3, the month čaitra; spring (ಚೈತ್ರ, ವಸನ್ತ 29, o. r. ಚೈತ್ರಮಾಸ). 4, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ 29). 5, Kâma (ಕಾಮ, ಮದನ 29). 6, Balabhadra (ಕಾಮಪಾಲ, ಬಲಭದ್ರ 29). 7, Šiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 29). 8, a voluptuary, etc. (ಭುಜಂಗ, ವಿಟ 29).

ಮಧುಪ್ರೇಮಿ madhu-prêmi. Râma (Mr. 22).

ಮಧುಫಲ madhu-phala. A kind of cocoa-nut. 2, the plant Flacourtia sapida or cataphracta. See ಮಾಧೂಫಲ.

ಮಧುಭೂಭುಜ madhu-bhûbhuja. King Spring (Ršv. 9, 53; V. 4, 54).

ಮಧುಭೂಮೀಶ madhu-bhûmîša. = ಮಧುಭೂಭುಜ. (Ršv. 10, 22).

ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆ madhu-makshikĕ. *A bee.*

ಮಧುಮಕ್ಷೆ madhu-makshĕ. A bee (ಜೇನ ನೊಣ Mr. 175).

ಮಧುಮತಿ madhu-mati. Containing sweetness (fem.). 2, N. of a vritta (Čh.).

ಮಧುಮಥನ madhu-mathana. The destroyer of the daitya Madhu: *Vishṇu.*

ಮಧುಮಾಧವಿ madhu-mâdhavi. Any spring flower abounding in honey. 2, N. of a râgiṇî or musical mode. (R.).

ಮಧುಮಾಸ madhu-mâsa. = ಮಧು No. 7. (J. 8, 4).

ಮಧುಮಿತ್ರ madhu-mitra. A bee (ಅಳಿ Mr. 512). 2, spring (ವಸನ್ತ 512; Ršv. 10, 12). 3, Kâma (ಸ್ಮರ 512). 4, Balabhadra (512). 5, Šiva (ರುದ್ರ 512; Bp. 61, 82).

ಮಧುಮೂಲಿ madhu-mûli. N. of a plant (ಸಿರಿಕನ್ನೆ, ಹಣ್ಣೆ Mr. 150).

ಮಧುಯಷ್ಟಿಕೆ madhu-yashṭikĕ. *Liquorice.* 2, ಕೊಳಂಜ (G.).

ಮಧುರ madhura. *Sweet; pleasant, pleasing;* sounding sweetly or agreeably; melodious (ಸಾರದ ಧ್ವನಿ Mr. 76); sweetness, etc. 2, one of the guṇas in kâvya (Kâvy. III, 1, A, 3. 12-14). 3, a kind of sugar (ಬೆಲ್ಲ Čb.). 4, the red sugar-cane (ಕೆಮ್ಪು ಕಬ್ಬು Čb.). 5, a kind of mango (ಮಾವಿನ ಗಿಡ Čb.). 6, an almond-tree (ಬಾದಾಮದ ಗಿಡ Čb.). 7, the wild jujube (ಅಡವೀ ಬಾರೀ ಗಿಡ Čb.). 8, rice; a kind of wheat (ಸಣ್ಣ ಗೋದಿ Čb.). 9, anise-seed (ಬಡೇಸೋಪು Čb.). 10, the wild date tree (ಸಿನ್ದೀ ಗಿಡ Čb.). 11, ಚನ್ನಂಗಿ (Čb.). 12, = ಮಧುರೆ No. 3. — ಮಧುರಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 11, 16).

ಮಧುರಕ madhuraka. *A species of medicinal herb.*

ಮಧುರತ್ವ madhuratva. Sweetness (My.; ಮಾಧುರ್ಯ G.).

ಮಧುರನಿನದ madhura-ninada. A sweet, melodious voice or sound (ಇಂಚರ Čt. II, 66).

ಮಧುರವಾಚ್ madhura-vâč. *Sweetly-speaking; a pleasant discourse.*

ಮಧುರಸ madhu-rasa. Honey (Abhâ. 2, 32; My.).

ಮಧುರಸೆ madhu-rasĕ. *The plant Sanseviera roxburghiana* Schult. 2, a vine; a bunch of grapes; *a grape.*

ಮಧುರಿಕೆ madhurikĕ. *The aromatic plant Anethum panmorium* Roxb. (ಬಡೇಸೋಪು G.).

ಮಧುರಿಪು madhu-ripu. The enemy of Madhu: *Vishṇu.*

ಮಧುರಿಪುಜ madhuripu-ja. Kâma (Rŝv. 9, 51).

ಮಧುರೆ madhurĕ. ಮಧುರಾ. *The plant Anethum sowa* Roxb. 2, N. of a town in the province of Agra on the right bank of the river Yamunâ, Muttra. 3, = ಮದರಿ, ಮಚುರೆ, ಮಧುರ No. 12. Madura of the Pâṇḍya kingdom in the Tamil country (Bp. 50, 20). 4, a kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 50. 51). — ಮಧುರೆಪಾಗು. A long turban fabricated at Madhurĕ (My.). — ಮಧುರೆ ಮೀನಾಕ್ಷಿ. A śakti of Śiva at Madhurĕ (My.). — ಮಧುರೆ ರಂಗು. A standing purple colour coming from Madhurĕ (My.).

ಮಧುರೇಶ್ವರ madhurâ-îśvara. A king of Madhurĕ (Bp. 50, 20).

ಮಧುರೋಕ್ತಿ madhura-ukti. Sweet, pleasant words (Čpr. 5, 25; J. 31, 37).

ಮಧುಲಿಹ್ madhu-lih. Honey-sucking: *a bee.*

ಮಧುವನ madhu-vana. The cuckoo. 2, the forest of the ape Sugrîva (Râm. 5, 9, 15).

ಮಧುವಲ್ಲಿ madhu-valli. Liquorice. 2, ಅರೆಮಾದಲ (Mr.135).

ಮಧುವಾರ madhu-vâra. *Drinking repeatedly, tippling, carousing.*

ಮಧುವ್ರತ madhu-vrata. Working in honey: *a bee;* the black humble bee (ಭ್ರಮರ, ತುಮ್ಬಿ Nn. 63; ಕಲಕಣ್ಣ, ತುಮ್ಬಿ 73).

ಮಧುಶಿಗ್ರು madhu-śigru. *The horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn.

ಮಧುಶ್ರೇಣಿ madhu-śrêṇi. *The plant Sanseviera roxburghiana* Shult.

ಮಧುಷ್ಠೀಲೆ madhushṭhîlĕ. *The tree Bassia latifolia* Roxb.

ಮಧುಸಖ madhu-sakha. Friend of spring: *Kâma.*

ಮಧುಸಾರಥಿ madhu-sârathi. Having spring for a charioteer: Kâma. (R.).

ಮಧುಸೂದನ madhu-sûdana. Destroyer of Madhu: Vishṇu or Kṛishṇa. (J. 7, 1. 8. 66).

ಮಧುಹರ madhu-hara. = ಮಧುಸೂದನ. (ಕೃಷ್ಣ Mr. 18).

ಮಧೂಕ madhûka. *The tree Bassia latifolia* Roxb. See ಇಪ್ಪೆ.

ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ madhu-uččhishṭa. *Bees' wax.*

ಮಧೂಲಕ madhûlaka. *A kind of Bassia latifolia which grows in watery places.*

ಮಧೂಲಿಕೆ madhûlikĕ. *A perennial plant, the bow-string hemp, Sanseviera zeylanica* Willd.

ಮಧ್ಯ madhya. Middle, middlemost, central; being in the middle, intermediate, intervening. 2, of a middle kind, middling, of a middling size or quality. 3, *right, just, reasonable.* 4, *the middle, the midst, the centre* (ನಡು Nn. 89; see ನಡು). 5, *the waist.* 6, *mean or common time in music.* See Sp. s. ಮುನ್ನೀ.

ಮಧ್ಯಗ madhya-ga. *Going in the middle, being in the middle or among, being in or on.*

ಮಧ್ಯದೇಶ madhya-dêśa. *The midland country, the country lying between the himâlaya, the vindhya mountains, kurukshêtra and prayâga.*

ಮಧ್ಯನಾಡಿಕೆ madhya-nâḍikĕ. The middle artery (Ŝsv. 2, 96).

ಮಧ್ಯನಾರಿ madhya-nâri. A woman that is in the middle of or between two others. See ಊಕೆ.

ಮಧ್ಯನ್ದಿನ madhya-n-dina. Midday, noon. 2, *middle, central.*

ಮಧ್ಯಮ madhyama. *Middle, middlemost, central;* intermediate, intervening. 2, *of a middle condition or quality, middling, moderate, middle-sized.* 3, *the waist* (ಮಧ್ಯ, ನಡು Mr. 460). 4, the second person (in grammar; see ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ). 5, = ಮಧ್ಯಮೆ No. 3 (Mr. 362). 6, = ಮಧ್ಯದೇಶ, *the midland country.* 7, *the fourth* (Mr. 76) *or fifth of the seven musical notes or svaras* (see ಸಪ್ತಸ್ವರ and Bp. 19, 10). 8, *the governor of a province.*

ಮಧ್ಯಮತ್ವ madhyamatva. Mediocrity (Čpr. 9, 105).

ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರ madhyama-pâtra. A person of a middling quality or condition (Kâvy. IV, 2, 33).

ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ madhyama-purusha. The second person in verbal conjugation (Ŝmd. 91. 255. 258. 261. 262. 276; Kâvy. I, 5, 6-12. 32. 33. 41-44).

ಮಧ್ಯಮೀಯ madhyamîya. *Middlemost, middle, central.*

ಮಧ್ಯಮೆ madhyamĕ. *A girl arrived at puberty.* 2, *the middle finger.* 3, = ಮಧ್ಯಮ No. 5, N. of a type of metres (Čh.).

ಮಧ್ಯಯಮಕ madhya-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3).

ಮಧ್ಯರಂಗ madhya-ranga. Śivasamudra in Mysore (My.).

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ madhya-râtri. Midnight (My.; B. 4, 123; 5, 42).

ಮಧ್ಯರಾತ್ರೆ madhya-râtrĕ. = ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ. (Mr. 66; My.).

ಮಧ್ಯರೇಖೆ madhya-rêkhĕ. The central line (on the breast, Čh. v. 210 MS.). 2, the central or first meridian. 3, the equator (My.).

ಮಧ್ಯರೇಷೆ madhya-rêshĕ (*i. e.* ರೇಖೆ). The equator (Mhr.; B. 5, 305. 306).

ಮಧ್ಯವರ್ತಿ madhya-varti. Being in the middle, central. 2, that mediates between parties: a mediator. (My.).

ಮಧ್ಯಸಮಾಗಮ madhya-samâgama. A kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 23).

ಮಧ್ಯಸ್ತ madhya-sta. = ಮಧ್ಯಸ್ಥ No. 2. Tbh. of ಮಧ್ಯಸ್ಥ. (My.); mediation (My.; Tĕ.). ಮಧ್ಯಸ್ತ ಇಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ (ಒಬ್ಬನು) ಮಧ್ಯಾಹ್ನ (for half a day) ಇರ ಬಾರದು (Prv.).

ಮಧ್ಯಸ್ತಗಾಱ madhyasta-gâṟa. A mediator (My.).

ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆ madhya-stikĕ. Mediation, mediatorship (My.).

ಮಧ್ಯಸ್ಥ madhya-stha. Standing or being in the middle; being within; central. 2, standing between two persons or parties, acting as mediator, mediating free from party spirit, neutral;—an arbitrator, a mediator.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನ madhya-sthâna. A middle place;—the waist. See ನಡು.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ madhya-sthi. = ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆ. (Mhr.; B. 5, 234).

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ madhya-sthita. = ಮಧ್ಯಸ್ಥ No. 1. (Rŝv. 5, 131).

ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿ madhya-anguli. *The middle-finger.*

ಮಧ್ಯಾನ madhyâna. Tbh. of ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. (My.).

ಮಧ್ಯಾನ್ತಯಮಕ madhya-anta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ಮಧ್ಯಾನ್ನ madhyânna. = ಮಧ್ಯಾನ. (My.).

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ madhya-ahna. = ಮಧ್ದಿನ, ಮಧ್ಯಾನ, ಮಧ್ಯಾನ್ನ. *Mid-day, noon.* ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಿಳಿಯದವ ಗದ್ಯಾಣದ ನೋಟ ಬಲ್ಲನೇ?— ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನೆಣ್ಣಲ್ಲ, ಸಂಜೇ ಮಬ್ಬಲ್ಲ (Prvs.). See ಮಟ್ಟ-; Prv. s. ಮಧ್ಯಸ್ತ. — ಮಧ್ಯಾಹ್ನಮಲ್ಲಿಗೆ. The marvel of Peru or four-o'clock flower, Mirabilis jalappa Lin. (St. & Pl.). 2, = ಬನ್ಧೂಕ, ರಕ್ತಕ (G.).

ಮಧ್ಯೈಕನಾಡಿ madhya-êka-nâḍi. An unfavourable junction of natal stars (My.).

ಮಧ್ವ madhva. N. of the founder of a sect of Vaishnavas in the 13th century, teaching dvaita (My.), also called ಮಧ್ವರಾಯ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ, etc. (My.).

ಮಧ್ವಾಸವ madhu-âsava. *Spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮನ್ man. 1. = ಮತ್ 2, *e. g.* in ಮನ್ಮತ (Bp. 2, 10), ಮನ್ಮನೋರಥ (J. 9, 21).

ಮನ್ man. 2. = ಮನ 2. — ಮನ್ದಟ್ಟು. -ತಟ್ಟು. Knowledge. ಅವನಿಗೆ ಮನ್ದಟ್ಟಾಯಿತು (My.). ಆ ವಿಷಯ ಅವನಿಗೆ ಮನ್ದಟ್ಟು ಉಣ್ಟು (My.).

ಮನ mana. = ಮನೆ (only in ಮನವಾರ್ತೆ). — ಮನವಾರ್ತೆ. = ಮನೆವಾರ್ತೆ. (My.). ಮನವಿಲ್ಲದ ಮನವಾರ್ತೆ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ (Prv.).

ಮನ mana. 1. = ಮಣ, etc. See ಒಮ್-1.

ಮನ mana. 2. (Šmd. 107. 130). = ಮನ್ 2. Tbh. of ಮನಸ್. (ಮನಸ್, etc. Hlâ.; ಚಿತ್ತ, etc. Mr. 329; ಮನಸ್ಸು Nn. 77. 116; C.). ನಿಮಗಾವುವು ಮನಕೇಱುವುವು? (Šmd. 117). ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವ (ಚಿದ್ರೂಪ, etc.); ಮನದ ಬಗೆ (ಸಂಕಲ್ಪ Hlâ.). ಮನದ ಉತ್ಸವ (ಕೋಟಿ Nn. 43). ಮನ ಬನ್ದ ಪೊಲು ನುಡಿವದು (ಉಚ್ಛಾವಚ Mr. 84). ಕಡುಲೇಸುಮನದವಂ (ಚಿದ್ರೂಪ Mr. 241). ಮನವಿಲ್ಲದ ಮನವಾರ್ತೆ, ಧನವಿಲ್ಲದ ಐಶ್ವರ್ಯ.—ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ಶಿವನಱಿಯದ ಸಾವಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ತನು. — ಮನಂ ಸಲ್. = ಮನ ಸಲ್. (Šmd. 200). The mind to enter into, etc.; to feel desire; etc. — ಮನಕೆ ತರು. To take into consideration or to heart (My.). — ಮನಕೆ ಬರ್. -ಬರು. To enter the mind; to suit or please the mind: to be pleasing, agreeable or desirable (Bp. 14, 11; My.). — ಮನಕ್ಕೆದರ್. -ತರ್. To bring to the mind: to get or obtain for one's mind, to fulfill the desire of the mind (Abh. P. 3, 77). — ಮನಕ್ಲೇಶ. Mental affliction or pain (Mr. 534). — ಮನಗಣ್ಬಗೊಯ್ಕೆ. -ಕೊಯ್ಕೆ. A woman who cuts or separates the bonds or engagements of (another's) mind (Bp. 40, 53). — ಮನಗಾಣ್. -ಗಾಣು. -ಕಾಣ್. To see or observe with the mind (*cf.* ಕಣ್ಗಾಣ್); to take hold of with the understanding, to apprehend (My.; B. 4, 7. 73. 91. 170. 179. 187. 189. 197. 224). ಮನಗಾಣೋಣ (ಸ್ವಾನುಭವ, ತನ್ನ ಅನುಭವ G.). — ಮನಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. 1. The mind or heart to fail or be afflicted: to grieve (Bp. 13, 22; Bh. 5, 11, 40; My.). — ಮನಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. 2. Grief, sorrow (My.). ಮನಗುನ್ದಿಗೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮನಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the (formerly entertained good) intentions (of another, My.). — ಮನಗೆಡು. -ಕೆಡು. The (former) state of the mind or intentions to go or be altered (My.; Si. 364). — ಮನಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಂಗೊಡು. (My.). — ಮನಂಗದಡು. -ಂ-ಕದಡು. The mind to be perturbated or troubled: to be perturbated in one's mind (Bp. 20, 24; 22, 49; 36, 1; 44, 22). — ಮನಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. = ಮನಗೆಡು. (Abh. P. 5, 78). — ಮನಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು. = ಮನಗುನ್ದು 1. (Bp. 39, 64). — ಮನಂಗೂಡು. -ಂ-ಕೂಡು. The mind to be joined or applied to (Grj. 4, 33). — ಮನಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To apply the mind to, to pay attention (Bp. 26, 43). — ಮನಂಗೊರಗು. -ಂ-ಕೊರಗು. (Šmd. 293). The mind to be afflicted. ನೆಲನನಿರೆ ನೋಟಕರ್ ಕಣ್ಣಲಸೆ ಮನಂಗೊರಗೆ (294 Mdb.). — ಮನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. The mind to be captured, fascinated, charmed, or bewitched (ಚಿತ್ತವಿಮೋಹನ Šmd. Dh.). See Šmd. 81. 230; Čh. v. 200; Ršv. 8, 117. — ಮನಂಗೊಳಿಸು. -ಂ-ಕೊಳಿಸು. To fascinate, charm or bewitch the mind (Šmd. 24; Čh. v. 16; Čpr. 1, 73; Abh. P. 3, after 75; 5, after 53; 11, 2; Ršv. 6, 5). — ಮನ ತಟ್ಟು. To touch the mind or understanding, to become evident (to a person), to be known (My.). — ಮನದಟ್ಟು. = ಮನ ತಟ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟದವು (B. 5, 198). — ಮನದಣಿ. -ತಣಿ. The mind to be satisfied, etc.: to be satisfied in one's mind, etc. (Bp. 29, 17; 60, 62). — ಮನದನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. Such a man as (is agreeable to) one's mind, a beloved, dear man (ಕಾದಲ, etc., ಪ್ರಿಯತಮ; Ršv. 11, 134; Šśv. 3, after 35). — ಮನದನ್ನಳ್. -ಅನ್ನಳ್. A beloved, dear woman (ಪ್ರಿಯತಮೆ Šs.; Kk. 30; Čpr. 3, 62; Ršv. 10, after 28; 11, 128. 134). — ಮನದನ್ನೆ. -ಅನ್ನೆ 2. = ಮನದನ್ನಳ್. (ಪ್ರಿಯತಮೆ Šm. 74). — ಮನದರ್. -ತರ್. To take into consideration, to come to a resolution; to assent, etc. (Bh. 1, 8, 71). — ಮನದೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To receive with the mind: to receive with pleasure, to accept, to admit and agree to (Abh. P. 9, after 157; 11, after 42; 14, after 171; Ršv. 10, after 15; 13, after 26). ಧೀರರ್ ಇದಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಮನದೆಗೊಳ್ಳುದು ಮುದದಿಂ (Bhn. 1). — ಮನದೊಳಗಿಡು. -ಇಡು. To put into one's mind: to consider and remember (My.; B. 5, 183). — ಮನ ನಡು. The mind to stick or be hindered from proceeding: to be defeated in one's mind (ಸೋಲವಾಚ Čt. I, 47). — ಮನನ್ದಣಿ. -ಂ-ತಣಿ. = ಮನದಣಿ. (Ršv. 1, after 135). — ಮನನ್ದರ್. -ಂ-ತರ್. = ಮನದರ್. (Čpr. 7, 28; 8, 2; Grj. 2, after 106; Ršv. 1, after 78; 7, 15). — ಮನನ್ದೀವು. -ಂ-ತೀವು. The mind to become full (Grj. 3, after 119). — ಮನಬಱಡ. A man of an empty, vain mind (Bh. 2, 1, 40). — ಮನ ಮಿಗು. (ಮನವಿಗು). One's mind to be counteracted: to be baffled, disappointed or deprived of hope (? Abh. P. 16, after 8). ಕಟಿಲ್ದನೆನ್ದು, ಮನ ಮಿಕ್ಕನುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I, o. r. ಮನವಿಕ್ಕನುಮ್). ಕೊಟಿತು ದೆನೆ ಮನ ಮಿಕ್ಕನುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I, o. rs. ಮನವಿಕ್ಕಿದನುಮ್, ಮನವಿಕ್ಕಿದುದುಮ್). 2, to go beyond or act against (another's) wish (My.). — ಮನ ಮುಟ್ಟ. Till it touches the mind; till the mind is satisfied (My.). — ಮನ ಮುಟ್ಟು. The mind to touch: to apply one's (whole) mind to (Bp. 27, 3; My.). ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟ ಶೋಧಿಸುವದಱಿನ್ದ ಆತನ ಬಲ ಜ್ಞಾನ ದಯೆಗಳ ಮಹಿಮೆ ಗೋಚರವಾಗುವದು (B. 4, 59). — ಮನ ಮುಱಿ. The mind to break: inclination (to see, to love, etc.) to disappear (Bh. 8, 3, 28; My.; see Prv. s. ಮನೆ). — ಮನಮ್ಬರ್. -ಂ-ಬರ್. Mind or wish to come or arise: to desire (Ršv. 1, after 135; *cf.* ಮನ ಬನ್ದ ಪೊಲು s. ಮನ). — ಮನಮ್ಪಸು. -ಂ-ಪಸು. The mind to be divided: to be at a loss (Čpr. 5, 6). — ಮನಮ್ಬಿಡು. -ಂ-ಬಿಡು. To lose heart (Bp. 48, 9). — ಮನಮ್ಪುಗು. -ಂ-ಪುಗು. To enter the intellect: to be perfectly understood (Šmd. 402). 2, to go to the heart. ನೆಟ್ಟಗೆ ಮನಮ್ಪುಗುವ ನುಡಿ (ಹೃದಯಂಗಮ Mr. 85). 3, to be pleasant (Šśv. 2, 61; 3, 11). — ಮನಮ್ಪೊಯ್. -ಂ-ಪೊಯ್. To be filled or replete with activity, effort, etc. (ಸಮಗ್ರಚೇಷ್ಟೆ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣಚೇಷ್ಟೆ

Šmd. Dh.). — ಮನವಡರು. -ಅಡರು. The mind to enter upon, the mind to engage in or be applied to (Bp. 44, 44). — ಮನವನಿಡು. -ಇಡು. To place the mind on, to apply the mind to; to feel a desire after (Bp. 14, 9; 32, 7). — ಮನವನನುಮತಿಸು. -ಅನುಮತಿಸು. To agree or assent to (Bp.50, 51). — ಮನವಱ್. -ಅಱ್. The mind or conscience to know. ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ತನು ತಿಳಿಯದ ನೋವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮನವಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. Knowledge (My.). — ಮನವಲರ್. -ರು. -ಅಲರ್. The mind to bloom: to rejoice (Bp. 28, 48; 39, 7; 53, 21). — ಮನವಲರಿಸು. -ಅಲರಿಸು. To cause the mind to bloom or rejoice (Bp. 42, 14; 47, 59). — ಮನವಾಕ್ಕಾಯ. = ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ. (Bp. 8, 14). — ಮನವಾರೆ. -ಆರೆ. To the full of one's desire, with one's whole mind (Čpr. 4, 76; Ššv. 2, 49; My.). See Čh. s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತು. — ಮನವಿಕಾರ. = ಮನೋವಿಕಾರ. ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಹೊಱಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮುಕ್ಕು (Mr. 75). — ಮನವಿಡು. -ಇಡು. = ಮನವನಿಡು. (Bp. 45, 9; 60, 29; My.). — ಮನವಿೞ್. -ಇೞ್. Courage to sink: to be humbled, to be discouraged, to be dejected (Bp. 8, 52; 44, 19). — ಮನವುಕ್ಕು. -ಉಕ್ಕು. The heart to swell or boil: to be elated; to be enraged; etc. (Bp. 31, 29). — ಮನವೂಱು. -ಊಱು. To incline one's mind towards (Bp. 26, 21; 45, 18). — ಮನವೆಱಗು. -ಎಱಗು. The mind to bow: to make hearty obeisance (Bp. 53, 74). — ಮನವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. The mind to join or be bent upon: to long for, to desire; to apply the (whole) mind to (Bp. 18, 90; 30, 20). — ಮನವೊಲಿ. -ಒಲಿ. The mind to be pleased with or feel pleasure in: to rejoice; to be pleased; to long for (Bp. 28, 7; 34, 38; 37, 54; 43, 18; 44, 60; 47, 39; 48, 16; 58, 23). — ಮನವೊಲಿಸು. -ಒಲಿಸು. To cause the mind to be pleased with or accede to, to persuade; to gain one's favor (My.). — ಮನವೊಸೆ. -ಒಸೆ. = ಮನವೊಲಿ. (Bp. 30, 32; 31, 11; 35, 3 (rep.); 49, 35; 61, 60). — ಮನವೋ. -ಓ. = ಮನವೊಲಿ. (Bp. 41, 20). — ಮನವೋವು. -ಓವು. = ಮನವೋ. (Bp. 58, 15). — ಮನ ಸಲ್. = ಮನಂ ಸಲ್. (Šmd. 200; Bh. 1, 9, 12). — ಮನ ಸೋಲ್. -ಲು. To suffer a mental defeat. ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಮನ ಸೋತನು (My.). — ಮನಹಾರಿ. A man deprived of intellect, a fool (Bp. 60, 46).

ಮನಃಕರಣ್ಡಕ manas-karaṇḍaka. The mind looked upon as a basket (Abh. P. 6, after 8).

ಮನಃಕುಮುದಿನಿ manas-kumudini. The mind considered as an assemblage of white water-lilies (Abh. P. 3, after 78).

ಮನಃಪೂರ್ವಕ manas-pûrvaka. With the whole mind or heart; deliberately, designedly (Mhr.; B. 5, 8. 188; My.).

ಮನಃಪ್ರಾಧೀನೆ manas-prâdhînĕ (*i. e.* pra-adhînĕ). A woman perfectly subject or subservient (Grj. 3, 10).

ಮನಃಪ್ರಿಯ manas-priya. A beloved, dear man (Grj. 3, 7).

ಮನಃಪ್ರೀಣನ manas-prîṇana. The act of gladdening the heart (Čpr. 7, after 154).

ಮನಃಶಿಲೆ manas-šilĕ. = ಮನೋಪಲ. *Realgar, red arsenic.*

ಮನಃಶುದ್ಧಿ manas-šuddhi. Purity of mind, sincerity, etc. (My., as ಮನಶ್ಶುದ್ಧಿ).

ಮನಃಸಾಕ್ಷಿ manas-sâkshi. = ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ. Mind-witnessing: conscience.

ಮನಕತ (mana-kata, *i. e.* kâyta, burning). Anger; anxiety, grief (Bh. 3, 3, 9; 3, 20, 33).

ಮನನ manana. Thoughtful, careful. 2, reflecting upon; revolving in the mind; thought, intelligence, understanding; knowledge; meditation. (See Prv. s. ಶ್ರವಣ 3; G. 39).

ಮನವರ manavara. Tbh. of ಮನೋಹರ No. 2. (My.).

ಮನವೆ manavĕ. = ಮನುವೆ. A petition, a request, a solicitation (My.; Tĕ. ಮನವಿ, ಮನಿವಿ; T. ಮನು). —ಮನವೆಯರ್ಜಿ. -ಅರ್ಜಿ. A written petition (My.).

ಮನಶ್ಚಾತಕ manas-čâtaka. The mind looked upon as a čâtaka (J. 18, 27).

ಮನಸ್ manas. = ಮನ್ 2, ಮನ 2, ಮನಸು, ಮನಸ್ಸು. Mind, intellect, conscience, will;—the internal organ of perception and cognition; *the mind; the heart.* 2, mind, thought; intention, design, purpose; will, wish; desire, longing after; liking, choice.

ಮನಸಿಜ manasi-ja. Born in the mind or heart: *Kâma.*

ಮನಸಿಜಾನ್ತಕ manasija-antaka. Šiva (Bp. 4, 69; 37, 51).

ಮನಸಿಜಾರಾತಿ manasija-arâti. Šiva (Bp. 26, 42).

ಮನಸಿಜಾರಿ manasija-ari. Šiva (Bp. 2, 43; 55, 31).

ಮನಸಿಶಯ manasi-šaya. Reposing in the heart: *Kâma.*

ಮನಸು manasu. Tbh. of ಮನಸ್. (Bp. 53, 22; My.). ಮನಸಿನನ್ತೆ ಮಹಾದೇವ (Prv.). See Prv. s. ಮನೆ. — ಮನಸಿಗಾಗು. -ಆಗು. To be suitable or fit for one's mind (My.; B. 5, 231). — ಮನಸಿಗೆ ತರು. = ಮನಕೆ ತರು. (B. 3, 14). — ಮನಸಿಗೆ ಬರು. = ಮನಕೆ ಬರ್. (B. 2, 46. 47; 5, 57. 134. 183. 207. 273. 289; My.). ತನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬನ್ದ ಸ್ತ್ರೀ (ಮನದನ್ನಳು G.). — ಮನಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳು. To put closely to the mind or heart; to cherish (B. 2, 40). — ಮನಸಿಗೆ ಹತ್ತು. To stick to or remain in the mind (B. 2, 51; My.). — ಮನಸಿಡು. -ಇಡು. To put one's mind or heart, as into any business (B. 5, 207; My.). 2, = ಮನವಿಡು. (My.). — ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To mind, to attend to diligently (B. 5, 145; My.). — ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಬರು. To enter the mind (B. 5, 133. 234; My.). — ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಮಾಡು. To form in one's mind, as a purpose, etc. (B. 5, 207; My.). — ಮನಸಿರು. -ಇರು. Wish, etc. to exist or be. (ನಿಮಗೆ) ಮನಸಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರ ಬಹುದು (B. 5, 126; My.). — ಮನಸು ಕರಗು. The heart to melt (B. 5, 162; My.). — ಮನಸು ಕೂಡು. The heart (or hearts) to join or be united (B. 4, 57; My.); opinions to agree (My.). — ಮನಸುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಗೊಡು. (B. 1, 14; 5, 207). ಮನಸುಗೊಟ್ಟು ನಡಿಸು (G. 534). — ಮನಸು ಬರು. Will, wish, or inclination to arise (My.). — ಮನಸು ಬಿಚ್ಚು. To open or disclose one's mind. ಮನಸು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡು, to speak one's thoughts (B. 4, 57; My.). — ಮನಸು ಮಾಡು. = ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು, q. v. To make up one's mind; to resolve (B. 5, 201). — ಮನಸು ಹತ್ತು. The mind to be attached to. ಅವನ ಮನಸು ವಿದ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಹತ್ತಿತು (B. 5, 185; My.). — ಮನಸು ಹಾಕು. = ಮನಸ್ಸು-. To apply the mind to, to engage in (B. 5, 179. 189. 206). — ಮನಸು ಹೇಸು. The mind to feel disgust or aversion (Bp. 57, 8; My.).

ಮನಸ್ಕ manaska. = ಮನಸ್ at the end of adjective compounds. See Ššv. 4, after 99.

ಮನಸ್ಕತೆ manaskatĕ. The state of having the mind fixed on (Čpr. 1, 34).

ಮನಸ್ಕರಿಸು manas-karisu. To be inclined or disposed, to will (My.).

ಮನಸ್ಕಾರ manas-kâra. *Perfect consciousness, full perception, consciousness of pleasure or pain.*

ಮನಸ್ತಾಪ manas-tâpa. Burning of the mind: mental pain, distress of mind, agony; remorse, regret (ನಿಗ್ರಹ, ಅನ್ತಸ್ತಾಪ Nn. 160). See ಕುದಿ; Prv. s. ಸಂಸ್ಥಾನ.

ಮನಸ್ತಾಮರಸ manas-tâmarasa. The mind regarded as a lotus (Čpr. 5, after 6).

ಮನಸ್ವಿ manasvi. Full of mind or sense, intelligent, clever (Sk.). 2, lax, lawless, capricious, fanciful proceedings (Mhr.);—according to one's inclination (My.).

ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ manas-sâkshi. = ಮನಃಸಾಕ್ಷಿ. (My.).

ಮನಸ್ಸು manassu. Tbh. of ಮನಸ್ (Šmd. 107; ಮನ Nn. 77; My.). ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ (ಕೋಟಿ Nn. 43, o. r. ಮನೋತ್ಸಾಹ). ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಗೋದೀ ರೊಕ್ಕ ಯಾರು ಕೊಡಬೇಕು? (Prv.). — ಮನಸ್ಸಾಗು. Wish or appetite to arise (My.). ನನಗೆ ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಾಗ ಒಲ್ಲದು (B. 4, 75). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರು. = ಮನಸಿಗೆ ತರು. (B. 5, 49). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರು. = ಮನಸಿಗೆ ಬರು. (B. 3, 41. 43. 53). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. To put into and keep in one's mind, to remember, etc. (B. 3, 94; 4, 207; My.). — ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿ. To seize upon the mind, to touch the mind, to be known. ಅದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). 2, to retain in the mind for the sake of retaliation or revenge. ಗೆಳೆಯಾ, ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಎನ್ಥಾ ಯೋಗ್ಯವು! ಇದಱೊಳಗೆ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯ ತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ (B. 3, 95). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರು. = ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರು. (B. 3, 97; My.). — ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿ. To catch and retain in one's mind, as a desire (B. 4, 17; My.). — ಮನಸ್ಸುಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮನಸುಗೊಡು. (B. 2, 1; 3, 69). — ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗಿಸು. To alter the mind (My.). — ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗು. The mind to change or be altered (My.). — ಮನಸ್ಸು ಬರು. = ಮನಸು-. Mind or wish to come or arise: to desire or list (My.). ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚ ಆಗಿರುವದು (ಯದೃಚ್ಛೆ, ಸ್ವೈರತೆ Si. 386). — ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು. = ಮನಸು ಮಾಡು. To form or create a mind or a state of mind in one's self; etc. ನಿಮಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ತಾಳಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿರಿ! (B. 4, 16). — ಮನಸ್ಸು ಹಾಕು. = ಮನಸು ಹಾಕು. (B. 4, 195; 5, 111).

ಮನಾಕ್ manâk. *A little, somewhat, in a small degree.*

ಮನಿತ manita. Thought, etc.; *understood, known.*

ಮನೀಷವಾನ್ manîsha-vân. An intelligent, clever man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಮನೀಷಿ manîshi. *Thoughtful, intelligent, wise.*

ಮನೀಷಿತ manîshita. Cherished in the mind, wished. (My.).

ಮನೀಷೆ manîshĕ. *Thought, reflection, intellect, wisdom.*

ಮನು manu. A spell, an incantation, a mantra. 2, a man, mankind. 3, the man par excellence, the father of the human race. 4, a generic name of fourteen successive mythical progenitors and sovereigns of the earth, creating and supporting this world through successive antaras (manvantaras) or long periods of time; the first in order of these Manus is called svâyambhu (*i. e.* son of Brahmâ), and to this first Manu is ascribed *e. g.* the code of Manu. 5, the number 14 (Čh.; ಪದಿನಾಲ್ಕು Mr. 348). 6, Manu's wife. See Šmd. 152. 175; J. 11, 26. — ಮನುಜೋಳ. N. (Rśv. 13, 100).

ಮನುಜ manu-ja. Manu-born: *a man.*

ಮನುಜತನ manujatana. = ಮನುಜತೆ. — ಮನುಜತನವೆಱ್. = ಮನುಜತೆವೆಱ್. (J. 33, 5).

ಮನುಜತೆ manujatĕ. = ಮನುಷ್ಯತ್ವ. (Čpr. 4, 91). — ಮನುಜತೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get the state of man (Čpr. 7, 22).

ಮನುಜಪತಿ manuja-pati. A king (Bp. 50, 52).

ಮನುಜಮಾಂಸ manuja-mâṁsa. Human flesh (Bp. 24, 9).

ಮನುಜಾವಲಿ manuja-âvali. A row or series of men. 2, a sort of cloth (Bp. 11, 25).

ಮನುಜೆ manu-jĕ. A woman. (Bh. 1, 10, 18).

ಮನುಜೇನ್ದ್ರ manuja-indra. A king. (Čpr. 5, after 109; Abh. P. 13, 104; J. 26, 55).

ಮನುಮಥ manumatha. Tbh. of ಮನ್ಮಥ. (Bp. 18, 108; 40, 21).

ಮನುಮಥದಲನ manumatha-dalana. Šiva (Bp. 26, 65).

ಮನುವೆ manuvĕ. = ಮನವೆ. (My.).

ಮನುಷ್ಯ manushya. = ಮನುಸ. *A man, an ordinary mortal.* Feminines ಮನುಷ್ಯಳು (My.), ಮನುಷ್ಯೆ (My.), ಮನುಸಿ.

ಮನುಷ್ಯತ್ವ manushyatva. The state or condition or nature of man or of a man. (My.; B. 5, 235).

ಮನುಷ್ಯಧರ್ಮ manushya-dharma. The law or duty of man; the state or character of man (My.). 2, *Kubêra.*

ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರ manushya-mâtra. A mere man, a common person (My.; B. 4, 16).

ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ manushya-yajña. The sacrifice or act of devotion due to men: hospitality, etc. (G.).

ಮನುಸ manusa. Tbh. of ಮನುಷ್ಯ. (My.).

ಮನುಸಿ manusi. Tbh. of ಮನುಷ್ಯೆ. A woman (My.).

ಮನುಸ್ಮೃತಿ manu-smṛiti. The code of Manu (My.; G. 562).

ಮನೂತಿ manûti. Assuaging or appeasing words (My.).

ಮನೆ manĕ. (*cf.* Sk. ಮಾನ 1 No. 4 and ವನ No. 2). **A habitation, an abode; a house; an apartment, a room** (ಆವಾಸ, ಆವಸಥ, ಗೃಹ, ಭವನ, ಕುಟ, ಮನ್ದಿರ, etc. Hlâ.; ಗೃಹ, ನಿವಸನ, ಮನ್ದಿರ, etc. Mr. 194; ಗೃಹ Nn. 20; ದ್ವಿಜ, ಗೃಹ 36; ಭವನ 51; ಕೋಶ, ಗೃಹ 52; ಧಿಷ್ಣ್ಯ, ಭವನ 59; ಆಗಾರ 62; ಆವಾಸ 68; ಸದನ 84; ನಿವಾಸ 91; ಗೇಹ 133; ಚೌರಿಗೆ Šs.; ಬೀಡಾರ Bhn. 40; ಮನ್ದಿರ, etc. Si. 107; C.; Tu.; M.; T. ಮನೈ; Tĕ. ಮನಿಕಿ; T., M. ಮನು, to stand fast, be established, persevere; Tĕ. to live, exist; T. ಮನೈ, ವನೈ, to make, *cf.* ಮಾಡು). ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ (Šmd. 156). ಈ ಮನೆಯುತ್ತಲೆ ಸಾರ್! (202). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (216). ಸಾಯಿರ ಮನೆಗಳ್ (111). ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟರೂ ಮನೆ (ರುಮೆ, ಲವಣಾಕರ); ಮನೆಯ ನೆಲೆ (ಗೃಹಭೂಮಿ, ವಸ್ತು); ಪಂಚಕಾರುಕರು ಕೆಲಸಂಗೆಯ್ವ ಮನೆ (ಕರ್ಮಶಾಲೆ, etc.); ಮೊದಲ ಮನೆ (ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ, ತಿರೋಗೃಹ); ಹೆತ್ತ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ, ಸೂತಿಕಾಭವನ); ಮನೆಯ ಹೊದಕೆ (ಆಚ್ಛಾದನ, ವಲಭಿ); ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆ (ಹರ್ಮ್ಯ); ಬಾಣಸಿನ ಮನೆ (ಪಾಕಸ್ಥಾನ, etc.); ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ (ಶಯನಸ್ಥಾನ, etc.); ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಮನೆ (ಆವೇಶನ, ಶಿಲ್ಪಿಶಾಲೆ); ಸತ್ರದ ಮನೆ (ಸತ್ರಶಾಲೆ, ಪ್ರತಿಶ್ರಯ Hlâ.). ಮನೆಯ ಸಮೀಪದ ಆರವೆ (ಗೃಹಾರಾಮ); ಮನೆಯ ಮುನ್ದಣ ಇಕ್ಕೆಲಂ (ಪ್ರಘಾಣ, etc.); ಮನೆಯ ಎಱಕೆ (ಛದಿಸ್, ಪಟಲ); ಮನೆಯೊಳಗು (ಅನ್ತರ್ಗೃಹ, etc.); ರಾಣಿವಾಸದ ಮನೆ (ಶುದ್ಧಾನ್ತ); ಮನೆಯ ಕೆಲದ ಬಾಗಿಲು (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ); ಸೆಱೆಯ ಮನೆ (ಕಾರೆ); ಹೆತ್ತವಳಿದ್ದ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ); ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಮನೆ (ಆವೇಶನ, etc. Nr.). ಮಲಗುವ ಮನೆ (ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸಗೃಹ); ಪುರುಡಿನ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟ, etc. Si. 108). ಹೊಸ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದೆನು, ಗೃಹಶಾನ್ತಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ (Dp. 4). ಮನೆ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮನಸು ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು.—

ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ನೋಡು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ನೋಡು!—ಮನೆಯ ದೀಪವೆನ್ದು, ಮುದ್ದಿಟ್ಟರೆ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಸುಟ್ಟಿತು.—ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡದೇ?—ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾವೀ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರು.—ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮದು, ಗಬಿ ಮಾತ್ರ ಮುಟ್ಟ ಬೇಡಿ!—ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ (or --, ಪರೋಪಕಾರಿ).—ಮನೆಗೆ ಬನ್ದು ಮುದುಕಿ, ಒಲೆಗೆ ಬನ್ದು ಕುಣ್ಟೆ.—ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕೊಡದಾಕೆ ಹೇಱ ಕಳಿಸಿದರೆ ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಮನೆಗೆ ಬನ್ದ ಮರುಳು ಲೇಸು.—ಮನೆ ಬಲ್ಲೆ, ದಾರಿ ಅಱಿಯೆ.—ಮನೆ ಮಂಗಳವಾರ, ಒಲೆ ಒನ್ದು ಹೊತ್ತು, ಬನ್ದ ಬೀಗರು ಕಮರುತೇಗು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.—ಮನೆಯ ದೀಪವಾದರೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡ ಬಹುದೇ?—ಮನೇ ತಿಮ್ಬುವವಗೆ ಕದ ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಡಿಗೆ.—ಮನೇ ಮುನ್ದೆ ಹಳ್ಳ ಹರಿದರೂ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ.—ಮನೆ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮನ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟ ಲಾಸ (Prvs.). ಜಾತಿಹೀನರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ ತಾಂ ಹೀನವೇ? (Sp.). ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಗೆ ಮಣಿದೀಪವಾದನ್ತೆ (J. 28, 63). See Bp. 12, 7; 45, 19; 52, 11; 55, 25. 38. 45; 56, 33-37; 60, 36; Dp. 148; J. 11, 6; 28, 45; 29, 32; 31, 31; Si. 107. 109. 111. 224. 419. 424. 445. 446. 453; ಅಡಿಗೆಮನೆ, ಅರಮನೆ, ಉರಿವನೆ, ಒಳ್ಪನೆ, ಕುಳಿರ್ವನೆ, ತವರ್ಮನೆ, ತಾಯ್ಮನೆ, ತಾವರೆವನೆ, etc., etc. — ಮನೆಖರ್ಚು. Household-expenses (My.). — ಮನೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To build a house (Dp. 1). — ಮನೆಗದ. -ಕದ. A house-door (Bp. 57, 37). — ಮನೆಗಾಪು. -ಕಾಪು. Watching the house (V. 9, after 69). — ಮನೆಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. House-work (Bp. 27, 39; My.). — ಮನೆದೆಱಿಗೆ. -ತೆಱಿಗೆ. House-taxes (My.). — ಮನೆದೇವ. The deity or idol of a house (My.). ಮನೆಯ ದೇವರಿಗಿನ್ದ, ಕೇಳಯ್, ಮನೆಯ ಶುನಕವುತ್ತಮವಲ್ಲವೆ? ಮನೆಯ ದೇವರನೊಯ್ಯೆ ಕಳ್ಳನು ಶುನಕನೆಬ್ಬಿಪುದು (Jns. 42, 12). — ಮನೆದೈವ. = ಮನೆದೇವ. (Bp. 3, 76; 36, 3; 60, 7; My.); the demon of a house (My.). — ಮನೆದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. A house-maid (Bp. 55, 33). — ಮನೆಬದುಕು. Household-work or affairs;—house-property (My.). — ಮನೆಬಾಡಿಗೆ. House-rent (My.). — ಮನೆಬೇಸಾಯ. One's own agriculture (My.). — ಮನೆ ಮನೆ. rep. (Čpr. 8, 99; Bp. 5, 12; 25, 21; 26, 55; 31, 5. 26; 47, 49; Bh. 1, 8, 70; B. 1, 27; 3, 25; 5, 63). ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗುವ ತೊತ್ತು ಮಾತು ತಾರದೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prv.). — ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು. To take up habitation, to settle (My.). ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡವ (ಶಿವ G. 552). ಮದುವೆಯಾದ ಬಱಿಕ ಪುರುಷನು ಬೇಱೆ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹೆಣ್ಡತಿಯನ್ನು ಕರಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತಾನೆ (B. 5, 292). — ಮನೆ ಮಾಡಿಸು. To cause a house to be built (Bh. 1, 8, 69). — ಮನೆ ಮಾಡು. To build an abode or a house (Bh. 1, 8, 19. 84). — ಮನೆ ಮಾಱಿ. = ಮನೆ ಮಾಱು. (B. 5, 100. 201). — ಮನೆ ಮಾಱು. reit. (My.; B. 3, 15. 27). — ಮನೆ ಮುಟ್ಟ. So far as the house, to the house (My.). — ಮನೆ ಮುಟ್ಟು. 1. To reach the house (My.). — ಮನೆಮುಟ್ಟು. 2. The furniture or utensils of a house (Abh. P. 11, 152; My.). — ಮನೆಮುಱುಕ. A man who ruins a house (My.). — ಮನೆಮುಱುಕತನ. Ruining a house (My.). — ಮನೆಯಜಮಾನ. The master of a house (My.; B. 5, 295). Feminine ಮನೆಯಜಮಾನಳು (B. 5, 295; My.) or ಮನೆಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ (My.). — ಮನೆಯಜಮಾನಿ. The mistress of a house (My.). ಅನ್ಯರಲಿ ಜನಿಸಿರ್ದ ಅಂಗನೆಯ ಕರತನ್ದು, ತನ್ನ ಮನೆಗವಳ ಯಜಮಾನಿಯೆನಿಸೆ (Dp. 1). — ಮನೆಯರ್. = ಮನೆಯವರ್. (Bp. 48, 18). — ಮನೆಯವ. -ಅವ. A man belonging to a house (Râm. 3, 2, 15; My.). ಮನೆಯವಳು, a woman belonging to a house;—the mistress of a house (in the husband's language, My.). ಮನೆಯವರು, people belonging to a house;—the master of a house (in the wife's language, My.). — ಮನೆಯಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. A son-in-law who lives and works in the house of his wife's parents (J. 8, 25; 9, 2; My.). — ಮನೆಯಳಿಯತನ. -ಅಳಿಯತನ. The state of being a ಮನೆಯಳಿಯ (J. 27, 3). — ಮನೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಮನೆಯವಳು. See Sp. s. ಉಂಕಿ. — ಮನೆಯಾಳು. -ಆಳು. A domestic servant (My.). — ಮನೆವರಸೆ. A house-series: something that belongs to a house or family as hereditary, as a quality, etc. (My.). — ಮನೆವಾಗಿಲ್. -ಬಾಗಿಲ್. A house-door (ದ್ವಾರ, etc. Mr. 199). — ಮನೆವಾರ್ತೆ. House-business, management of domestic affairs (Abhâ. 1, 29; 2, 6. 12; J. 5, 27; 10, 24; My.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯೊಳಿರ್ಪವನು (ಅಭ್ಯಾಗಾರಿಕ, ಕುಟುಮ್ಬವ್ಯಾಪೃತ Hlâ.). ಮನೆವಾರ್ತೆಯುಳ್ಳವಂ (ಕುಟುಮ್ಬವ್ಯಾಪೃತ Mr. 233). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಡರು? (Prv.). See Śâstrasâra s. ಎಸಕ. — ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆ. -ಪೆಗ್ಗಡೆ. The superintendent of a house (ಅನ್ತರ್ವಂಶಿಕ Hlâ.). — ಮನೆವೆಣ್ಡತಿ. -ಹೆಣ್ಡತಿ. The mistress of a house (Bp. 40, 46). — ಮನೆಹೆಸರು. The good name that, from old times, is connected with a house (My.). — ಮನೆಹೊಱಗೆ. Out of the house, out-door (Bp. 48, 25).

ಮನೆತನ manĕtana. = ಮನ್ತನ. Household, household-life (My.; B. 2, 20. 41). 2, race, family (My.; B. 5, 57). ಮನೆತನದ ಮಾತು (ಗಿರಾಗತಿ G.). — ಮನೆತನ ಮಾಡು. To keep house, to support a family (My.). ಮನೆತನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲ (B. 5, 289). — ಮನೆತನದವ. -ಅವ. A householder, a worthy man (B. 3, 33); a man belonging to the family (My.).

ಮನೆತನಸ್ತ manĕtana-sta. A householder, a worthy, honourable man (My.).

ಮನೋಗತ manas-gata. Existing in the mind; notion; wish. (My.).

ಮನೋಗತಿ manas-gati. Heart's course: the heart's desire (Bp. 40, 17);—the speed of thought (Mhr.).

ಮನೋಗದ manas-gada. Mental disease: grief, sorrow (V. 9, 117; Śsv. 4, 113).

ಮನೋಗಮ manas-agama. Being disagreeable or disgustful to the mind (as a ನವ-ಅಜ, Rśv. 6, after 17).

ಮನೋಗಮನ manas-gamana. Having the speed of thought (as a horse, Rśv. 6, after 17).

ಮನೋಗುಪ್ತೆ manas-guptĕ. *Red arsenic.*

ಮನೋಜ manas-ja. Kâma; love (ಆತ್ಮಜ, ಕಾಮ Nn. 48; ಅಜ Mr. 524; see Śmd. 117; Kâvy. V, 69; Čpr. 6, after 64).

ಮನೋಜಭಂಜನ manôja-bhañjana. Śiva (Bp. 25, 34).

ಮನೋಜಯ manas-jaya. Conquering the mind or one's desires;—pleasing, agreeable (Rśv. 13, 59; My.).

ಮನೋಜವ manas-java. Swift as thought;—quick in thought or apprehension. 2, *fatherly, paternal, parental.*

ಮನೋಜವೀರ manôja-vîra. The hero Kâma (Śmd. 117).

ಮನೋಜ್ಞ manas-jña. *Agreeable to the mind, pleasing, lovely, beautiful, charming.* 2, a wise man (ಸುರಭಿ, ಜ್ಞಾನಿ Nn. 30, o. r. ಜ್ಞಾನ; ಲಘು, ಬಲ್ಲವನು Nn. 145, o. r. ಎಲ್ಲವಂ ಬಲ್ಲವನು; ಲಘು Mr. 528).

ಮನೋಜ್ಞತರ manôjña-tara. Uncommonly pleasing (Śsv. 1, after 81; 2, after 42).

ಮನೋಜ್ಞಾನಿ manas-jñâni. A man who knows the mind or heart;—Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ Nn. 22, one MS. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿ).

ಮನೋಜ್ಞೆ manas-jñĕ. A pleasing woman;—a princess. 3, a wise woman (ವಾಮೆ, ಜಾಣಿ, o. r. ಜ್ಞಾನಿ Nn. 24).

ಮನೋೕತ್ಸಾಹ manas-utsâha. Mental elation or joy (ಕೋಟಿ, ಮನದ ಉತ್ಸವ Nn. 43, o. r. ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹ); pleasure, will (Mhr.).

ಮನೋೕದತ್ತ manas-datta. Given by the mind: given up in thought, mentally devoted. (R.).

ಮನೋೕದುಃಖ manas-duḥkha. *Heart-ache, pain or anguish of mind, mental affliction.*

ಮನೋೕದೃಢ manas-dṛiḍha. Firm in mind;—firmness or steadiness of mind (My.).

ಮನೋೕಧರ್ಮ manas-dharma. A passion or affection of the heart, as love, anger, etc.;—a faculty of the mind, as thought, memory, etc.; any property of the heart or mind (Mhr.; see Čpr. 4, 39; My. = ಮನೋೕವೃತ್ತಿ).

ಮನೋೕನಿಗ್ರಹ manas-nigraha. Restraining and governing the mind (ಸಂಯಮಿ Čb.).

ಮನೋೕನಿರೋಧ manas-nirôdha. Checking, restraining or hindering the mind. See ಕಟ್ಟುವಡೆ.

ಮನೋೕಪಲ manas-upala. = ಮನಃಶಿಲೆ (used also for painting the face, Abh. P. 9, 119).

ಮನೋೕಭವ manas-bhava. *Kâma.*

ಮನೋೕಮ್ಬುಜ manas-ambuja. The mind looked upon as a lotus (Rśv. 13, 104).

ಮನೋೕರಂಜಕ manas-rañjaka. Pleasing, lovely (B. 3, 52; My.).

ಮನೋೕರಂಜನ manas-rañjana. The act of pleasing the mind, pleasantness. 2, diversion, sport (Mhr.). (Čh. v. 232; B. 5, 231).

ಮನೋೕರಂಜನಿ manas-rañjani. N. of a plant bearing yellow flowers that yield all sorts of fragrance according to one's pleasure (My.).

ಮನೋೕರಥ manas-ratha. Vehicle of the mind: *a wish, a desire, a purpose* (ಸಜ್ಜ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ Nn. 101; ಆತುರದ ಬಯಕೆ Mr. 329). 2, *a desired object.*

ಮನೋೕರಥಸಿದ್ಧಿ manôratha-siddhi. The fulfilment of a wish. (Śśv. 5, 53; My.).

ಮನೋೕರಮ manas-rama. *Gratifying the mind, attractive, pleasing, agreeable, charming, beautiful.*

ಮನೋೕರಾಗ manas-râga. Mental affection: desire, etc. (Čpr. 3, after 66).

ಮನೋೕರೋಗ manas-rôga. = ಮನೋಗದ. ಮನೋೕರೋಗಕ್ಕೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ.—ಮನೋೕರೋಗಕ್ಕೆ ಮರಣವೇ ಮದ್ದು (Prvs.).

ಮನೋೕಲತೆ manas-latĕ. The mind considered as a creeper (Čpr. 1, after 94; 3, 68).

ಮನೋೕಲೇಖನ manas-lêkhana. Heart-scratch: heart-sorrow, anxiety or regret for any absent object (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ರಣರಣಿಕೆ, ವಿರಹ, ರತಿ, ಹೃತ್ಕಮ್ಪ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಮನೋೕವರ manas-vara. N. of a lake (Čpr. 5, after 40).

ಮನೋೕವಾಕ್ಕಾಯ manas-vâk-kâya. = ಮನವಾಕ್ಕಾಯ. Mind, word and body (Bp. 12, 31; 49, 37; My.).

ಮನೋೕವಿಕಲ್ಪ manas-vikalpa. An option, desire, etc. of the mind (ಹೇಯ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪ Nn. 137).

ಮನೋೕವಿಕಾರ manas-vikâra. Change of mind or feeling: passion or emotion of the mind, bewilderment, etc. (Bp. 40, 26; B. 3, 34; My.).

ಮನೋೕವಿಕಾಸ manas-vikâsa. Mind-blooming: mental joy (Abh. P. 11, 87; Bp. 58, 68).

ಮನೋೕವಿಕೃತಿ manas-vikṛiti. = ಮನೋೕವಿಕಾರ. (Kâvy. III, 3, B, 57).

ಮನೋೕವೃತ್ತಿ manas-vṛitti. State or frame of mind, disposition, temper. 2, operation of the mind, activity of spirit, volition, fancy. See Śmd. 45; Si. 73.

ಮನೋೕವೇಗ manas-vêga. The speed of thought. (My.).

ಮನೋೕವ್ಯಥೆ manas-vyathĕ. Mental pain, anxiety of mind, anguish. (My.).

ಮನೋೕವೈಕಲ್ಯ manas-vaikalya. Dejection or perturbation of mind, etc. See ಕಳವಳಿಸು.

ಮನೋೕವ್ಯಾಧಿ manas-vyâdhi. = ಮನೋೕರೋಗ. (My.).

ಮನೋೕವ್ಯಾಪಾರ manas-vyâpâra. Mental operation (My.; B. 4, 24).

ಮನೋೕಸಾಕ್ಷಿ manas-asâkshi. A man who is devoid of a witness of the mind or of conscience.

ಮನೋೕಹತ manas-hata. Wounded at heart, *disappointed.*

ಮನೋೕಹರ manas-hara. = ಮನವರ. Heart-stealing, heart-enrapturing, *captivating, attractive, delightful, charming, pleasing, beautiful* (ವಾಮು, ಒಳ್ಳಿತು Nn. 24; ವರ್ಣ್ಣನ, ನಿರ್ಮಲ 87; ಚೆಂಗು Śs.; ಕಣ್ಗೆವನ್ನು Kk. 55). 2, batter of flour of rice, pulse, etc. made to run, in the form of drops, into boiling ghee, when jaggory is added and balls are formed (My.).

ಮನೋೕಹರವಾಚಿ manôhara-vâči. A word that expresses beauty, etc. (Śm. 55; Kk. 18).

ಮನೋೕಹಾರಿ manas-hâri. = ಮನೋೕಹರ. 2, an unfaithful or inconstant woman. (Kâvy. IV, 1, 9).

ಮನೋೕಹ್ವೆ manôhvĕ. *Red arsenic.*

ಮನ್ತ manta. 1. Tbh. of ಮನ್ಥ (Śmd. 338). A churning-stick (ಕಡೆಗೋಲ್ 338). 2, the upper part of curds (ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ 338).

ಮನ್ತ manta. 2. Tbh. of ಮತ್ 1 (Śmd. 108).

ಮನ್ತಣ mantaṇa. Tbh. of ಮನ್ತ್ರಣ. Secrecy; a solitary, private place, a place of retirement (ಏಕಾನ್ತ Čt. II, 64; Śm. 66; Tĕ. ಮನ್ತನ); a secret consultation (Grj. 2, after 106; Tĕ.); an assemblage of councillors (? Grj. 10, after 79). — ಮನ್ತಣಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To take counsel, to consult (Rśv. 5, after 19). — ಮನ್ತಣಮಿರ್. -ಇರ್. To consult or concert together; to deliberate (Abh. P. 9, 8; 9, after 191; 14, after 81). — ಮನ್ತಣಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಮನ್ತಣಂಗೊಳ್. (Rśv. 8, after 5).

ಮನ್ತಣಗಾರ್ತಿ mantaṇa-gârti. A woman of retiring habits (ಪಚ್ಚುಗೆಗಾರ್ತಿ, ಏಕಾನ್ತದವಳ್ Śs.).

ಮನ್ತಣಶಾಲೆ mantaṇa-śâlĕ. A consultation-room (Śśv. 3, after 35).

ಮನ್ತಣಿ mantaṇi. Tbh. of ಮನ್ಥನಿ (Śmd. 338. 364). An earthen pot used for churning; a churn (ಕಡೆವ ಮಡಕೆಯುಂ ಗುಡುವನಮುಂ Śmd. 338; ಮನ್ಥನಿ Hlâ.; ಗರ್ಗರಿ Mr. 210).

ಮನ್ತನ mantana. = ಮನೆತನ, ಮನ್ತಾನ. (My.).

ಮನ್ತರ mantara. Tbh. of ಮನ್ತ್ರ. (My.). ತನ್ತ್ರರವಿದ್ದವನಿಗೆ ಮನ್ತರ ಬೇಡ (Prv.).

ಮನ್ತಾನ mantâna. = ಮನ್ತನ. (My.).

ಮನ್ತು mantu. 1. *A fault, an offence, a transgression.*

ಮನ್ತು mantu. 2. Tbh. of ಮನ್ತ್ರಿ (Śmd. 365).

ಮನ್ತು mantu. 3. Tbh. of ಮನ್ಥ. Churning. 2, a churning-stick (My.). — ಮನ್ತುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A churning-stick (V. 9, 39).

ಮನ್ತುರ mantura. Tbh. of ಮನ್ತ್ರ (Śmd. 336 Mdb.).

ಮನ್ತ್ರ mantra. = ಮನ್ತರ, ಮನ್ತುರ. Instrument of thought: *a vedic verse or text of prayer or adoration addressed to a deity or deities.* 2, a formula dedicated to any particular deity (see *e. g.* ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ). 3, *a magical formula, an incantation, a charm, a spell.* 4, *consulting or concerting together, secret consultation; counsel, advice; secret plan, secret.* ಮನ್ತ್ರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ತನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. — ಮನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ನೆತ್ತರುಕುರು.

ಮನ್ತ್ರಕ್ಷಾತ್ರ mantra-kshâtra. Counsel-rulership. — ಮನ್ತ್ರಕ್ಷಾತ್ರವಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. A man who wears the distinguishing mark of counsel-rulership: a king's minister (ರಾಜಪ್ರಕೃತಿ Mr. 267).

ಮನ್ತ್ರಗಾಱ mantra-gâṟa. An enchanter, a magician, a conjurer (My.).

ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ mantra-jña. A counsellor, an adviser. 2, a learned Brâhmaṇa, a priest. 3, a secret agent, a spy (ನಿಯೋಗಿ Mr. 268).

ಮನ್ತ್ರಣ mantraṇa. = ಮನ್ತಣ. Consulting, consultation; counselling or consulting in private.

ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ mantra-tantra. Spells and devices (Bp. 46, 27. 32; 50, 78; see ದುರ್-). ಮನ್ತ್ರತನ್ತ್ರಗಳು (ಪ್ರತಿಕಾರ Mr. 391).

ಮನ್ತ್ರನಾಯಕಿ mantra-nâyaki. The mistress of (all) sacred texts (J. 15, 25).

ಮನ್ತ್ರಭಿನ್ನ mantra-bhinna. = ಮನ್ತ್ರಭೇದ No. 1. (J. 29, 27).

ಮನ್ತ್ರಭೇದ mantra-bhêda. Breach of counsel, betrayal of counsel or of a concerted plan. (My.). 2, a particular magical incantation. (My.).

ಮನ್ತ್ರಯನ್ತ್ರ mantra-yantra. The apparatus of spells; spells and amulets (Bp. 52, 21).

ಮನ್ತ್ರಲಕ್ಷ mantra-laksha. A man who regards (Śiva's) mantras; N. (Rsv. 4, 58; 13, after 95).

ಮನ್ತ್ರವಾದಿ mantra-vâdi. A reciter of vedic and particular mantras (Bp. 9, 45). 2, a magician, a conjurer (My.).

ಮನ್ತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃತ್ mantra-vyâkhyâ-kṛit. *A person who explains the vedic mantras.*

ಮನ್ತ್ರಶಕ್ತಿ mantra-śakti. Power derived from counsel (My.). 2, the power of incantations (My.).

ಮನ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ mantra-śâstra. Magic science (My.).

ಮನ್ತ್ರಸಿದ್ಧಿ mantra-siddhi. The accomplishment or operation of a spell. (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷತೆ mantra-akshatĕ. Akshatĕ consecrated through the recitation over it of mantras (J. 2, 14; My.).

ಮನ್ತ್ರಾಕ್ಷರ mantra-akshara. The letters or syllables of a mantra (Abh. P. 3, 127).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚಕ mantra-âlôcaka. A councillor (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನ mantra-âlôcana. Private consultation or advice (ಪ್ರನ್ದ್ವ, ಏಕಾನ್ತ Nn. 91).

ಮನ್ತ್ರಾಲೋಚನಸಭೆ mantrâlôcana-sabhĕ. A council (My.).

ಮನ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ mantra-astra. A weapon consecrated through the recitation over it of mantras (J. 4, 38).

ಮನ್ತ್ರಿ mantri. = ಮನ್ತು 2. Knowing vedic texts; — knowing incantations, a conjurer. 2, clever in counsel: *a king's councillor, a minister* (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nn. 40; Mr. 520). See ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ. ಮನ್ತ್ರಿ ಅರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ, ತನ್ತ್ರಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ. — ಮನ್ತ್ರಿಯ ಮನೆ ಹಾಳು, ತನ್ತ್ರಿಯ ಕುಲ ಹಾಳು (Prvs.).

ಮನ್ತ್ರಿಕ mantrika. A magician (Čpr. 7, 53).

ಮನ್ತ್ರಿತನ mantritana. The office or vocation of a councillor or minister (Bp. 5, 6; My.).

ಮನ್ತ್ರಿತ್ವ mantritva. = ಮನ್ತ್ರಿತನ. (My.).

ಮನ್ತ್ರಿಪ mantri-pa. A prime minister (Kk. 101).

ಮನ್ತ್ರಿಸು mantrisu. To counsel, to advice. 2, to consecrate with vedic texts. ಮನ್ತ್ರಿಸಿದ ಪಶು (ಉಪಾಕೃತ Hlâ.). 3, to enchant with spells or charms (Bh. 8, 27, 22; Śsv. 4, 54). 4, to utter incantations or charms (Bp. 46, 23; 49, 29; 50, 28; My.). ಮನ್ತ್ರಿಸಿದರೆ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ? (Prv.). See ಅಭಿ-.

ಮನ್ಥ mantha. = ಮನ್ತ 1, ಮನ್ತು 3. Stirring round, churning; shaking about, agitating; kindling fire by friction. 2, *a churning-stick.* 3, a drink in which other ingredients are mixed by stirring, parched barley-meal stirred round in milk. 4, a disease of the eye, cataract, excretion of rheum. See ಅಗ್ನಿ-, ನಿರ್-.

ಮನ್ಥದಣ್ಡ mantha-daṇḍa. A churning-stick. See ಪೊಸೆ.

ಮನ್ಥದಣ್ಡಕ mantha-daṇḍaka. *A churning-stick.*

ಮನ್ಥನ manthana. Shaking about, agitating; churning (J. 2, 9); kindling fire by friction. ಮನ್ಥನದಿನ್ದ ಬಾರದ ಬೆಣ್ಣೆ ಕನ್ಥೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಮನ್ಥನಿ manthani. = ಮನ್ತಣಿ. *An earthen pot used for churning, a churn,* a vessel for butter.

ಮನ್ಥರ manthara. *Slow, lazy, languid, inert, dull* (ಸೊಮ್ಮು Hlâ.).

ಮನ್ಥಾನ manthâna. *A churning-stick.*

ಮನ್ಥಿ manthi. A churning-stick (ಮನ್ಥಾನ Mr. 183).

ಮನ್ಥಿಕ manthika. = ಮನ್ಥೆ, etc. A common vegetable plant, fenugreek, Trigonella foenum graecum Lin. (ಮೆನ್ತೆಯ Mr. 138).

ಮನ್ಥೆ manthĕ. = ಮನ್ಥಿಕ, ಮೆನ್ತೆ, ಮೆನ್ತೆಯ, ಮೆನ್ತ್ಯ, (ಮೆನ್ಥೆಯ), ಮೇಥಿಕೆ, ಮೇಥಿನಿ. Trigonella foenum graecum Lin. (Sk.).

ಮನ್ಥೋದಧಿ mantha-udadhi. Churning-sea: the sea of milk (ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ G.).

ಮನ್ದ manda. *Slow, inert, idle, lazy, indolent, phlegmatic, apathetic.* 2, *dull, heavy, stupid, silly, foolish, self-willed* (see s. ನೀಲ). 3, *little; dim,* as the sight; *faint,* as light, etc.; *mild,* as a smile; *low,* as a tone; *gentle,* as a breeze; *feeble,* as the digestive faculty; — dyspepsy, indigestion (My.); — thick, as a cloth, a plank, a wall, paper, etc. (My.); thick, transparent only to some extent, as water (also when not turbid, My.); thick, as curds, etc. (My.); — bad, evil, wicked, vile. 4, *unhappy, unlucky.* 5, *a species of the elephant.* 6, the planet Saturn (Mr. 3.). See Prv. s. ಮನ್ದಿ 1.

ಮನ್ದಕಾರಿ manda-kâri. Causing indigestion (My.).

ಮನ್ದಕಾಲಿ manda-kâli. The potherb Basella rubra (ಪೋತಕಿ, ಬಸಲೆ Mr. 148).

ಮನ್ದಗತಿ manda-gati. Having a slow motion; — a woman who walks slowly (Čh. v. 332); — a slow walk (J. 18, 34).

ಮನ್ದಗಮನ manda-gamana. Who or what goes slowly; slow motion. — ಮನ್ದಗಮನೆ. A woman that walks slowly (J. 18, 28). ಮನ್ದಗಮನೆಗೆ ಮನ್ದಹಾಸ ಚನ್ದ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ ಚನ್ದ (Prv.).

ಮನ್ದಗಾಮಿ manda-gâmi. *Going or marching slowly.*

ಮನ್ದಜ manda-ja. A lotus (Bhâgavata 10, 10, 47; My.).

ಮನ್ದಜಾಸನ mandaja-âsana. Brahmâ (Bhâgavata 10, 13, 44).

ಮನ್ದಜ್ವರ manda-jvara. Fever arising from indigestion (My.).

ಮನ್ದತ್ವ mandatva. Slowness, etc. 2, dulness, stupidity, etc. ಅನ್ದ ಚನ್ದ ನೋಡಿದರೆ ಮನ್ದತ್ವ ಹೋಗುವದೇ? — ತುಟಿ ಇದ್ದವಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಮಟಿ ಇದ್ದವಗೆ ಮನ್ದತ್ವ ಇಲ್ಲ. — ಚನ್ದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮನ್ದತ್ವ ವಿರ ಬಾರದು (Prvs.).

ಮನ್ದನೆ mandanĕ. Apathy (Râm. 6, 39, 6).

ಮನ್ದಪವನ manda-pavana. = ಮನ್ದಾನಿಲ. (V. 11, after 42).

ಮನ್ದಬುದ್ಧಿ manda-buddhi. *Slow-witted, stupid* (ಕುಣ್ಠ Hlâ.); stupidity. ಮನ್ದಬುದ್ಧಿಯವನಾದರೂ ಸನ್ದ ಪ್ರಾಯವಟಿಯನೇ? (Prv.).

ಮನ್ದಭಾಗ್ಯ manda-bhâgya. Adverse fortune, misfortune; an unlucky man. ಅನ್ಧಕನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಇಲ್ಲ, ಮನ್ದಭಾಗ್ಯನಿಗೆ ದರಿದ್ರ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಮನ್ದಮತಿ manda-mati. Dull-witted, stupid; dullness, stupidity (My.).

ಮನ್ದಮಾರುತ manda-mâruta. = ಮನ್ದಾನಿಲ. (Cpr. 1, 105; Šsv. 1, 53).

ಮನ್ದಯಾನ manda-yâna. Slow motion (Čpr. 7, 77).

ಮನ್ದಯಾನೆ manda-yânĕ. A woman of slow gait (Grj. 3, after 91).

ಮನ್ದಯಿಸು mandayisu. = ಮನ್ದವಿಸು, ಮನ್ದೈಸು (ಮನ್ದಯ್ಯು) q. v. To thicken, to coagulate into a thick mass (Bp. 56, 52), etc. (ಸಾನ್ದ್ರತ್ವ Šmd. Dh.).

ಮನ್ದರ mandara. N. of a mountain which served the gods and asuras for a churning-stick at the churning of the ocean for the recovery of the amṛita, etc. lost during the deluge. ಎಳೆಯ ತಿತುವಿನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮನ್ದರಗಿರಿಯನ್ ಇಟುಹಿದನ್ತಣುರೂಪವಾದೆನ್ನ ಮೇಲೆ ನಲಿನಜಾಣ್ಡದ ತೋರದೀ ಭವದ ಹೊಟಿಯನ್ ಇಡಲ್ ಉಟಿವೆನೆನ್ತಕಟಕಟ! (Sarpabhûshaṇapada in B. 5, 321). 2, heaven (svarga). 3, large, bulky; — thick, dense, firm.

ಮನ್ದರಧರ mandara-dhara. The mandara-bearer: Vishṇu who in the form of a tortoise sustained the mandara on his back at the churning of the ocean. 2, a class of metrical feet (Čh.).

ಮನ್ದರಶೈಲ mandara-šaila. = ಮನ್ದರ No. 1. (Šmd. 266).

ಮನ್ದರಾಚಲ mandara-ačala. = ಮನ್ದರಶೈಲ. (Bh. 8, 27, 22).

ಮನ್ದಲಿಗೆ mandaligĕ. = ಮನ್ದಿಲಿಗೆ. A grass-mat (My.).

ಮನ್ದವಿಸು mandavisu. = ಮನ್ದಯಿಸು, etc. To be thick-set, etc. (Râm. 3, 3, 20).

ಮನ್ದಸ್ಮಿತ manda-smita. A smile, a gentle laugh. — ಮನ್ದಸ್ಮಿತೆ, a woman who has smiles (J. 6, 29).

ಮನ್ದಹಾಸ manda-hâsa. = ಮನ್ದಸ್ಮಿತ. (Bp. 23, 7; 27, 14; J. 18, 28). ಮನ್ದಗಮನೆಗೆ ಮನ್ದಹಾಸ ಚನ್ದ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ ಚನ್ದ (Prv.).

ಮನ್ದಾಕಿನಿ mandâkini. *The heavenly Ganges, the river of heaven* (ಬಾಮ್ಬೊಟೆ Čt. II, 10); — *the river Ganges.*

ಮನ್ದಾಕ್ರಾನ್ತ manda-âkrânta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮನ್ದಾಕ್ಷ manda-aksha. Weak-eyed. 2, *bashfulness, sense of shame.*

ಮನ್ದಾಗ್ನಿ manda-agni. Weakness of digestion, apepsy (ಅರುಚಿ Mr. 387).

ಮನ್ದಾನಿಲ manda-anila. A gentle breeze (ಅರಯ್ದು ಬಹ ಗಾಳಿ Mr. 50; Čpr. 1, 86; J. 30, 39). 2, N. of a metre (Čh.).

ಮನ್ದಾನೆ manda-ânĕ4. Thick. ಮನ್ದಾನೆನೀರು, -ಮೊಸರು, -ಅಮ್ಬಲಿ, -ಬಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಮನ್ದಾರ mandâra. *The coral tree, Erythrina indica* Lam.; *one of the five trees in heaven* (= ಪಾರಿಜಾತಕ). 2, *a white variety of swallow-wort, Calotropis gigantea* R. Br. See ಕೆಮ್ಪು-, ಬಿಳೇ-.

ಮನ್ದಾಸನ mandâsana. A wooden chest for putting idols in (My.; Tĕ., also ಮನ್ದಸ, ಮನ್ದಾಸ; ಪಿಟಕ, ಪೇಟಕ, etc. Si. 344).

ಮನ್ದಿ mandi. 1. (fr. ಮನು?). = ಮನ್ದೆ 2. Persons, people (My.; Tĕ.). ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನ್ದಿ ಪ್ರಧಾನರು (ತೀರ್ಥ, ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್ Nn. 48). ಬಹು ಮನ್ದಿ (Si. 55. 389); ಅನೇಕ ಮನ್ದಿ (348). ಆರು ಹಿತವರು ನಿನಗೆ ಮೂಱು ಮನ್ದಿಗಳೊಳಗೆ? (Dp. 1, 1). ಮನ್ದಿಯನ್ನು ಕಾಡುವವ (G. 34). ಮನ್ದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಣವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ (B. 1, 4). ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ದಿ (1, 16). ಸಾವಿರ ಮನ್ದಿ (2, 23). ಒಳ್ಳೇ ಮನ್ದಿಯ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿ (2, 25). ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಮಕ್ಕಳು (2, 30). ಆತನಿಗೆ ಮೂಱು ಮನ್ದಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು (3, 14). ಅಯ್ದು ಮನ್ದಿ ಹೆಂಗಸರು, ನಾಲ್ಕು ಮನ್ದಿ ಗಣ್ಡಸರು (5, 283). ಮನ್ದಿಯುಳ್ಳವನು ಮನ್ದನಾದರೆ ಕುನ್ದು ಬರೋದು ತಪ್ಪದು. — ಮನ್ದಿ ಹೇಱಿದರೆನ್ದು, ಹನ್ದಿ ತಿನ್ನ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See Bp. 5, 38; 32, 26; 44, 69; 61, 23. 28; Rsv. 13, after 95; J. 4, 14; Si. 43. 238; B. 2, 2. 32; 4, 137. 157; 5, 263. 284.

ಮನ್ದಿ mandi. 2. = ಮನ್ದೆ 1, No. 2. See ತುಱು-.

ಮನ್ದಿರ mandira. *A habitation, a house* (ಮನೆ Nn. 46. 80). 2, *a town.* — ಮನ್ದಿರವ್ಪೊಗು. -ಂ-ಪೊಗು. To enter a house, etc. (Č. Bp. 47, 15).

ಮನ್ದಿವಾಳ mandivâḷa. = ಮನ್ದೆವಾಳ. Over familiarity leading to insolence, impertinence, arrogance (Bp. 26, 57; Bh. 4, 3, 26; Tĕ. ಮನ್ದೆಮೇಲ). ಹರಿಯೊಳ್ ನಾರದ ಮನ್ದಿವಾಳದಿ ಮಹಾಶಾಪಂಗಳಂ ತಾಳನೇ? (Šš. 63).

ಮನ್ದೀಭೂತ mandî-bhûta. Dull, stupid. (Čpr. 4, after 14).

ಮನ್ದು mandu. A settlement or a hamlet of the Tōdas on the nîlagiri.

ಮನ್ದುರ mandura. = ಮನ್ದುರೆ. (ವಾಜಿಗಳ ಲಾಯ Mr. 193).

ಮನ್ದುರಿಗ mandura-iga. (Kâvy. I, 4, 2; Šmd. 233 as ಮಾನ್ದರಿಗ). A groom.

ಮನ್ದುರೆ mandurĕ. *A stable for horses.*

ಮನ್ದೆ mandĕ. 1. = ಮನ್ದಿ 2. A flock of sheep or goats, a herd of cattle or buffaloes (My.; Tĕ.; T. ಮನ್ದೈ). ಬಹುಕಾಲದಿನ್ದ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಗೋವುಗಳ ಹಿಣ್ಡು ಮನ್ದೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಡೆ (ಗೋಷ್ಠೀನ Si. 104). ಆಕಳುಮನ್ದೆ (ಸಮಜ, ಪಶುಗಳ ಹಿಣ್ಡು 180). ಹಸುವುಗಳ ಮನ್ದೆ (ಗೋಕುಲ, ಗೋಧನ, ಗೋವ್ರಜ, ಆಕಳ ಹಿಣ್ಡು 318). See ತುಱುಮನ್ದೆ. **2,** an open place (in the jungle or near a village) where a flock or herd stands; a pen, a fold (Bp. 58, 22; My.). ತುಱುವಿನ ಮನ್ದೆ (ವ್ರಜ, ಗೋಕುಲ, ಗೋಷ್ಠ

Hlâ.).—ಕುಱುಬನ ಮನ್ದೆ ತೋಳ ಕಾದ ಹಾಗೆ.—ಮನ್ದೇ ಬಱಿಗೆ ತೋಳ ಬನ್ದರೆ ತನ್ದೇ ಬಱಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದ (Prvs.).

ಮನ್ದೆ mandĕ. 2. = ಮನ್ದಿ 1. (Bh. 4, 4, 59). ತಿನ್ದರೆ ದಕ್ಕದು ಮನ್ದೇ ಹಣ (Prv.).

ಮನ್ದೆವಾಳ mandĕvâḷa. = ಮನ್ದಿವಾಳ. (Grj. 2, after 106).

ಮನ್ದೇಹ mandêha. A kind of râkshasa (enemy of the sun, Rśv. 1, 31).

ಮನ್ದೈಸಿತ mandaysita. The state of being thickened, etc. (ತೆಲ್ಲಯ್ಸಿತು Kk. 56; Śm. 49).

ಮನ್ದೈಸು mandaysu. ಮನ್ದಯ್ಸು. = ಮನ್ದಯಿಸು. To thicken, to coagulate into a thick mass (Rśv. 5, after 120); to form a mass (Grj. 9, 7); to become clustered together, to unite in a mass (Abh. P. 13, 45; Grj. 4, after 159; 6, after 5); to become intense or excessive (Grj. 2, after 106); to become pleasing (Grj. 3, 109).

ಮನ್ದೋದರಿ manda-udari. = ಮಣ್ಡೋದರಿ. N. of Râvaṇa's favourite wife. ಗಣ್ಡನಿಗಿನ್ತ ಹಿರಿಯಳು ಮನ್ದೋದರಿ (Prv.).

ಮನ್ದೋಷ್ಣ manda-ushṇa. *Moderately warm, luke-warm, tepid;*—gentle heat, warmth.

ಮನ್ದ್ರ mandra. *Low, base, deep, hollow* (as sound; Čpr. 7, 83; Bp. 19, 10); the low or base tone of the voice.

ಮನ್ದ್ಲಿಗೆ mandligĕ. = ಮನ್ದಲಿಗೆ. (My.).

ಮನ್ನಣೆ mannaṇĕ. Tbh. of ಮಾನನ. (My.; Tĕ. ಮನ್ನನೆ; ಪ್ರತಿಪದಿ Nn. 155; Bp. 5, 67; Rśv. 1, after 135; Śśv. 4, after 17; J. 2, 28). ಮನ್ನಣೆಯ ನುಡಿ ಸಹಿತಮ್ ಈವಂ (ವದಾನ್ಯ Mr. 237). ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prv.). See ಅವ-; ಪುಸಿ-; Prv. s. Tbh. ಸನ್ನೆ.—ಮನ್ನಣೆ ಮಾಡು. To honour, etc. (Abh. P. 3, 188).—ಮನ್ನಣೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain honour, to be treated with respect (Bp. 5, 50. 65).

ಮನ್ನಱ mannaḷi. Tbh. of ಮನ್ಯಾಳಿ (Śmd. 30. 351).

ಮನ್ನಾ mannâ. Forbidden, stopped; prohibition, hindrance, stoppage (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಮನಾ, ಮನಾಈ).—ಮನ್ನಾ ಆಗು. To be stopped, to discontinue, to cease, as work, a journey, an order (My.).—ಮನ್ನಾ ಮಾಡು. To stop (v. t.), etc.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 1. (fr. ಮನ್ನಾ). (To stop, to restrain, to keep down, as anger, etc.; *cf.* the meaning of ತಡೆ 1, No. 2): to bear with, to look over, to excuse, to pardon (My.; Tĕ. ಮನ್ನಿಂಚು; T. ಮನ್ನಿ). ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು! (My.). See Dp. 165, 11; ಅಪರಾಧ-.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 2. (Śmd. 287). To estimate highly, to honour, to reverence; to show kindness, to regard with kindness, to treat kindly and with respect, to treat kindly and give presents (My.). ಕನ್ನ ವಿಡುವ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಮನ್ನಿಸಿ, ತನ್ದನನ್ತೆ.—ಜ್ಞಾನಿ ಬನ್ದರೆ ಮನ್ನಿಸು! ಹೀನ ಬನ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸು! (Prvs.). ಆನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ದೇವತೆಗಳನ್ತೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 4, 23). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸ ಬೇಕು (4, 34). See Śmd. 86 Mdb.; Čpr. 2, 6; 6, 87. 88; Abh. P. 14, 65; Bp. 4, 2; 21, 36; 24, 13; 25, 33; 26, 19. 48; 38, 26. 30; 41, 29; 44, 32; 45, 16. 37; 46, 14; 47, 37. 41; 55, 4. 32; Bh. 2, 13, 10. 13; Râm. 6, 12, 15; Rśv. 13, 100; J. 5, 41. 66; 18, 6. 38; 28, 33; 29, 24. 27. 34. 36; 31, 37; Kk. 100.

ಮನ್ನೆಯ mannĕya. Tbh. of ಮಾನ್ಯ. A respectable man; a chieftain; a commander (Bp. 16, 29; Č. Bp. 47, 32; Bh. 6, 5, 13; J. 4, 27; 29, 9; 34, 35; Tĕ. ಮನ್ನಡು, ಮನ್ನೀಡು, ಮನ್ನೆ; T., M. ಮನ್ನನ್, ಮನ್ನವನ್, a king).—ಮನ್ನೆಯಗಾಣ್. ಮನ್ನೆಯ ಗಣ್ಡುದೆನಲ್ ತೆಗದು ಪೂಪುದು (ಪೋಪುದು? Bhn. 27).

ಮನ್ಮಥ manmatha. = ಮನುಮಥ. *Love, amorous passion or desire; Kâma* (ಬಣ್ಣಿಣಿವೆದೆಯ, ಅಯ್ಸರಲ, ಕುಡುವಿಲ್ಲ, etc. Śm. 7; Kk. 8). 2, *the elephant- or wood-apple tree, Feronia elephantum* Corr. (ಬೆಳವಲಗಿಡ G.).

ಮನ್ಮಥಜನನಿ manmatha-janani. Lakshmî (Mr. 18).

ಮನ್ಮಥನಾಶನ manmatha-nâśana. Śiva (Bp. 38, 51).

ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ manmatha-yuddha. Strife of love, strife or contest (Sk.); amorous sport, sexual embrace (My.).

ಮನ್ಮಥವೇದನೆ manmatha-vêdanĕ. = ಮದನವೇದನೆ. (My.).

ಮನ್ಮಥಸಂಗರ manmatha-saṅgara. = ಮನ್ಮಥಯುದ್ಧ. (My.).

ಮನ್ಮಥೋದ್ರೇಕ manmatha-udrêka. Abundance or excess of love or amorous passion (My.).

ಮನ್ಯ manya. = ಮನ್ಯೆ. (ಗಲ, ಧಮನಿ, ಕಣ್ಠ, ಶಿರೋಧರ, ಗ್ರೀವ, ಕೊರಳು Mr. 321).

ಮನ್ಯಾಳಿ manyâḷi. = ಮನ್ನಱ, q. v.

ಮನ್ಯು manyu. *Anger, wrath, fury* (ಕಡುಗೋಪ Nn. 36; ಕೋಪ Mr. 492). 2, *sorrow, grief, trouble, distress. vexation* (ದೈನ್ಯ 36; 492). 3, *sacrificial act, sacrifice;*—the conclusion or termination of a sacrifice (ಎಜ್ಞದನ್ತ್ಯ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ 36; ಯಜ್ಞೋಕ್ತಿತೀರ 492). 4, Śiva, Rudra. 5, N. of an author of several rigvêda hymns. 6, a lord, a master (ಆಳ್ದ, ಒಡೆಯ 36). 7, an army (ಮಹಾಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 36). 8, largeness (ವಿಪುಲ, ದೊಡ್ಡಿತು 36). 9, the organs of sense (ಇನ್ದ್ರಿಯಂಗಳ್ 36). 10, the face (ಆಸ್ಯ, ಮುಖ 36). 11, tears (ಬಾಷ್ಪಜಲ, ಕಣ್ಣನೀರ್ 36).

ಮನ್ಯೆ manyĕ. ಮನ್ಯಾ. = ಮನ್ಯ, q. v. *The back of the neck, the tendon of the trapezium muscle forming the nape of the neck.*

ಮನ್ವನ್ತರ manu-antara. *The period or age of a Manu,* comprising 71 great yugas or ages of the gods or 4,320,000 human years (Mr. 73).

ಮಪಷ್ಠಕ mapashṭhaka. = ಮಕುಷ್ಠಕ, ಮಪುಷ್ಠಕ, ಮಯಷ್ಠಕ, ಮಯುಷ್ಠಕ. (ಮಡಿಕೇ ಕಾಱು G.).

ಮಪುಷ್ಠಕ mapushṭhaka. = ಮಪಷ್ಠಕ. (G.).

ಮಬ್ಬಿಗ mabbu-iga. A being of darkness: an Asura, a Râkshasa (ಜುಕ್ಕಿಗುವರ, ರಕ್ಕಸ Kk. 10 *b;* ಸಿಗ್ಗಿಗ, ರಕ್ಕಸ, ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸಾವಲಿ 11*a;* ರಕ್ಕಸ, ಅಸುರ Śm. 9).

ಮಬ್ಬು mabbu. = ಮರ್ಬು, ಮರ್ವು, ಮೊಬ್ಬು. Darkness; gloom; dimness; drowsiness, heaviness with sleepiness; dullness, stupidity (My.; Tĕ., also ಮಮ್ಬರ, ಮಮ್ಪು; T. ಮಪ್ಪು; Bh. 1, 8, 9. See T. s. ಮಂಕು; *cf.* ಮಸಕು, ಮಯ್ಮು; M. ಮಯಙ್ಙು, to grow dim or dusk; to be drowsy, giddy; to be perplexed; ಮಯಕ್ಕ, drowsiness; swoon; bewilderment; ಮಯಕ್ಕು, dusk, twilight; perplexity). ಕಣ್ಣು ಮಬ್ಬಾಯಿತು, ಬುದ್ಧಿ ಮಬ್ಬಾಯಿತು (My.). ತುಬ್ಬಾಗದ ಕಳವು ಮಬ್ಬಾದ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.).—ಮಬ್ಬುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Dim sight (My.).—ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲ. -ಕತ್ತಲ. Sable darkness (B. 3, 124; My. as ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲೆ).—ಮಬ್ಬುಗವಿ. -ಕವಿ. Darkness or dimness to cover or spread about (My.).

ಮಮ್ mam. A sound in imitation of chewing (used by children).—ಮಮ್ಮಮ್. A repetition of that sound (My.).

ಮಮ mama. Of me, mine. (Bp. 2, 17; 8, 13; 37, 20).

ಮಮಕಾರ mama-kâra. Interesting one's self about anything (Sk.), attachment to, love (My.); selfishness (My.). ಮಮಕಾರವೆನ್ದೆಪ್ಪ ಕಟಿಕೆಯ ಕಳದಿಟ್ಟು (Sarpabhûshaṇa's pada in B. 5, 319). 2, N. (Prll. 3, 6).

ಮಮಟಿ mamaṭi. = ಮಮ್ಮಟಿ. (My.).

ಮಮತೆ mamatĕ. Mineness; the considering anything as belonging to one's self: attachment to, interest in (Sk.); love, tenderness, affection (My.; J. 18, 54; B. 3, 81. 105; 4, 108. 141). 2, selfishness. (My.). 3, individuality. 4, pride, arrogance (My.).

ಮಮ್ಮಟಿ mammaṭi. = ಮಮಟಿ. A broad hoe (My.; H.).

ಮಮ್ಮಣಿಗ mammaṇiga. A man of a class of weavers (S. Mhr.).

ಮಮ್ಮಲ (mam *i. e.* malal-mala). Mental inquietude (Mhr. ಮಳಮಳ; *cf.* ಮಱ 2). — ಮಮ್ಮಲ ಮಱುಗು. To be very much perturbated or commoted in one's mind, to grieve excessively (Bh. 8, 27, 5; J. 29, 34).

ಮಮ್ಮಱಿ mammaṟi. = ಮಣ್ಮಱಿ, etc. — ಮಮ್ಮಱಿಯಾಗು. -ಆಗು. To meet with a hideous death (Abh. P. 13, 65; 13, after 66; 13, 115).

ಮಮ್ಮು mammu. (fr. ಮಮ್). = ಮೊಮ್ಮು. (What is mumped): food (in the language of children, My.).

ಮಯ್ may. 1. = ಮಯಿ, ಮೆಯ್, etc. The body; etc. (My., and frequently in Nr. and Mr. MSS. instead of ಮೆಯ್).

ಮಯ್ may. 2. = ಮದ. — ಮಯ್ಗಡ. = ಮದಗಡ. (My.). — ಮಯ್ಸಾಲ. = ಮಯ್ಗಡ, with the difference that also a document may be required and interest taken (My.).

ಮಯ maya. N. of a bird (ನೃಪಖಗ Mr. 174).

ಮಯ maya. 1. *Made of, consisting of, full of* (Bp. 58, 64; 59, 41; J. 22, 23).

ಮಯ maya. 2. N. of an asura, described sometimes as the artificer or architect of the daityas, sometimes as versed in magic, astronomy, and military science. (Ršv. 7, after 98). 2, a horse; —*a camel;*—a mule.

ಮಯಕೃತ maya-kṛita. Made by Maya (Č. Bp. 47, 33).

ಮಯಣ mayaṇa. = ಮೇಣ. Tbh. of ಮದನ (Šmd. 352). The season of spring (see ನೇಸರ್ಮಯಣ);—Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7);—bees' wax (ಸಿಕ್ಥಕ Hlâ.; Mr. 358, o. r. ಮೇಣ; ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಸಿಕ್ಥಕ Nr.).

ಮಯಣಾಮ mayaṇâma. A certain pace of a horse (Bh. 1, 7, 2).

ಮಯಮು mayamu. = ಮಯ್ಮು, q. v.

ಮಯಷ್ಠಕ mayashṭhaka. = ಮಪಷ್ಠಕ, etc. (ಮಕುಷ್ಠಕ, ಮಯುಷ್ಠಕ, etc., ಕಾಡ ಹೆಸಱು Nr.).

ಮಯಿ mayi. = ಮಯ್ 1, etc. (My.). — ಮಯಿಸಿರಿ. The beauty of the body (Č. Bp. 47, 32).

ಮಯಿದ mayida. = ಮಯ್ದ, etc. (My.).

ಮಯಿದುನ mayiduna. = ಮಯ್ದುನ, etc. ಮಗಳನಿತ್ತ ಅಳಿಯ ಮಯಿದುನರೊಳ್ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 489).

ಮಯು mayu. *N. of a class of attendants on Kubêra, a Kinnara, a celestial musician.* 2, an antelope.

ಮಯುಷ್ಠಕ mayushṭhaka. = ಮಯಷ್ಠಕ, etc. (ಮಡಿಕೇ ಕಾಯಿ G.). See Nr. s. ಮಯಷ್ಠಕ.

ಮಯೂಖ mayûkha. A pin or peg (ಕೀಲು Nn. 95). 2, *a ray of light* (ಕಿರಣ 95);—*brightness, flame.*

ಮಯೂರ mayûra. = ಮಯ್ಲ, ಮಯ್ಲು 1, ನೋರ. *A peacock* (ನವಿಲ್ Nn. 49). 2, *a species of flower, cock's comb, Celosia cristata* Lin. 3, a class of celestial beings. ಕಿನ್ನರರು ಕಿಮ್ಪುರುಷರ್ ಅಶ್ವಾಸ್ಯರ್ ಮಯೂರರ್ಗೆ ನಿಜನಾಮಮಕ್ಕುಂ (Mr. 56; Grj. 10, after 79; Bp. 10, 32);—N. (Bp. 54, 69). 4, = ಮಯೂರಕ No. 3.

ಮಯೂರಕ mayûraka. A peacock. 2, = ಮಯೂರ No. 2. 3, *a common weed, Achyranthes aspera* Lin. 4, *sulphate of copper, blue vitriol.*

ಮಯೂರಕಣ mayûra-kaṇṭha. Blue vitriol (ಕರ್ಪರಿ Mr. 144; = Sk. ಮಯೂರಗ್ರೀವಕ).

ಮಯೂರಕೇತು mayûra-kêtu. N. of a king (J. 26, 73).

ಮಯೂರಗಮನ mayûra-gamana. Shaṇmukha.

ಮಯೂರಗಮನಪಿತ mayûragamana-pita. Šiva (Bp. 45, 44).

ಮಯೂರತುತ್ಥ mayûra-tuttha. = ಮಯ್ಲುತುತ್ಥ. Blue vitriol (ತುತ್ಥಾಂಜನ, ಮಯೂರಕ, etc. Nr.).

ಮಯೂರಧ್ವಜ mayûra-dhvaja. Kârttikêya, Shaṇmukha (ಗಾಂಗೇಯ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತ್ತಿಕ Nn. 44). 2, = ಮಯೂರಕೇತು. (J. 25, 7. 59. 62).

ಮಯೂರಪದಿ mayûra-padi. N. of a plant (ನವಿಲಡಿ Mr. 117).

ಮಯೂರಶಿಖೆ mayûra-šikhĕ. = ಮಯೂರ No. 2. (G.).

ಮಯೂರಸ್ವನ mayûra-svana. The cry of a peacock. See ಕೇಗು.

ಮಯೂರಿಕೆ mayûrikĕ. A peahen (Čpr. 8, 59).

ಮಯ್ದ mayda. = ಮಯಿದ, ಮಯ್ದುನ, etc. (My.). See ಬಾವ-, ಭಾವ-.

ಮಯ್ದನ maydana. = ಮಯ್ದುನ, etc. (My.).

ಮಯ್ದುನ mayduna. = (ಮದವನ), ಮಯಿದ, ಮಯಿದುನ, ಮಯ್ದ, ಮಯ್ದನ. A connection, friend, or husband (see ನೆಯ್ದಿಲ-);—a sister's husband (Abh. P. 10, 168);—a husband's brother (My.);—a wife's brother (ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ, ಶ್ಯಾಲಕ Nn. 124; J. 31, 65; My.); ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಯ್ದುನಂ ಚನ್ದ್ರನಕ್ಕು (Mr. 19);—a brother's son in his relation to a sister's son (J. 8, 49; 24, 52; Ššv. 5, 50; My.; see T., etc. s. ಮದವನ; ಬಾವ-, etc.; Mhr. ಮೇಹುಣಾ, a wife's brother; a sister's husband; *cf.* also ಮೈಥುನ).

ಮಯ್ದುನತನ maydunatana. The state of being a ಮಯ್ದುನ. See ಭಾವ-.

ಮಯ್ಮು maymu. = ಮಯಮು, (ಮಯ್ಮೆ). Bewilderment, perplexity (see ಮಬ್ಬು). ಮಯ್ಮೆನೆ ತಪಿತಪಿಸುವ ಭಾವಂ (Čt. I, 82, o. r. ಮಯಮು; T. ಮಯಲ್, ಮೈಯಲ್, confusion of mind = ಮಯಕ್ಕ).

ಮಯ್ಮೆ maymĕ. (= ಮಯ್ಮು). Perplexed, downcast state (ಬೆಟ್ಟುಮುರಿ Šs.).

ಮಯ್ಮೆ maymĕ. = ಮೈಮೆ. (My.).

ಮಯ್ಲ mayla. = ಮಯ್ಲು 1. Tbh. of ಮಯೂರ. (T., M. ಮಯಿಲ್, a peacock). — ಮಯ್ಲತುತ್ತ. = ಮಯ್ಲುತುತ್ಥ. (My.; Tê.; T., M. ಮಯಿಲ್ತುತ್ಥ, ಮಯಿತ್ತುತ್ಥ).

ಮಯ್ಲಾರ maylâra. N. of a Daitya or demon (Śâstrasâra in W. v. 1259). 2, N. of a place (in S. Mhr.) and of a linga there. ಕೊಂಕಣಾ ಸುತ್ತಿ, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ. — ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಇಟಿದು ಹೋಯಿತು. — ಮಕ್ಕಳ ಬಯ್ಕೆಯಿನ್ದ ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಇದ್ದ ತೂತು (ಯೋನಿ) ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See Bp. 23, 19; ರಣ-. — ಮಯ್ಲಾರದೇವರು. = ಮಯ್ಲಾರಲಿಂಗ. (My.). — ಮಯ್ಲಾರಲಿಂಗ. N. of a linga (My.).

ಮಯ್ಲಾರಿ maylâri. A follower of Maylâra; N. (My.). 2, the lord of Mâlaċi (ಮಾಳಚಿಯ ಭರ್ತೃ Mr. 15; one MS. ಮಾಳಾಚಿ and ಮಯಿಲ್ಲಾರಿ). — ಮಯ್ಲಾರಿದೇವ. The ruler of the country Pallimba (ಪಲ್ಲಿಮ್ಬದೇಶಾಧೀಶಂ Mr. 15; one MS. ಮಯಿಲಾರಿ-).

ಮಯ್ಲಿ mayli. 1. = ಮಯ್ಲು 2, ಮಯ್ಲೆ, ಮೈಲಿ. (Impurity, dirt, dirtiness, Tu.). 2, pox (the small-, chicken-, vaccine-; S. Mhr.; see ಆನೆ-, ಕಣತಲೆ-, ಕರೇ-, ಜೋಳ-; Mhr., H. ಮೈಲ, dirt; *cf.* Sk. ಮಸಿ, ಮೇಲಾ). — ಮಯ್ಲಿ ಏಟು. Pox to rise or break out (B. 4, 220). — ಮಯ್ಲಿಗುಳ್ಳೆ. A pustule of the vaccine pox (B. 4, 221). — ಮಯ್ಲಿ ತೆಗಿಸು. To have (persons) vaccinated (used with dative, B. 4, 222). — ಮಯ್ಲಿ ತೆಗೆ. To vaccinate (B. 4, 220. 222). — ಮಯ್ಲಿಬೀಜ. Vaccina (B. 4, 222). — ಮಯ್ಲಿಹಾಲು. Vaccine matter (B. 4, 222).

ಮಯ್ಲಿ mayli. 2. = ಮಯ್ಲು 3. A "mile" (My.).

ಮಯ್ಲಿಗೆ mayligĕ. (= ಮಯ್ಲಿ 1, etc.), ಮೈಲಿಗೆ. Impurity, dirt, dirtiness; a dirty thing (Bp. 36, 47; My.); — a kind of eye-disease (Bp. 18, 66). ಮಡಿ ಉಟ್ಟರೂ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಯ್ಲು maylu. 1. = ಮಯ್ಲ. Tbh. of ಮಯೂರ. — ಮಯ್ಲುತುತ್ಥ. = ಮಯೂರತುತ್ಥ. (My.; ತುತ್ಥಾಂಜನ, ಶಿಖಿಗ್ರೀವ, ವಿತುನ್ನಕ, ಮಯೂರಕ Si. 333).

ಮಯ್ಲು maylu. 2. = ಮಯ್ಲಿ 1. Impurity, dirt (My.). 2, dinginess, dark-huedness (see s. ಮಯ್ಲೆ, and ತುನ್ತುಱು-, and *cf.* ಮುಬ್ಬು).

ಮಯ್ಲು maylu. 3. = ಮಯ್ಲಿ 2. A "mile" (My.; B. 5, 299).

ಮಯ್ಲುಖೋರ maylu-khôra. That hides dirt, as black colour (My.; Mhr.).

ಮಯ್ಲೆ maylĕ. = ಮಯ್ಲಿ 1, etc. Dirt, foulness; dirty (My.; Tĕ.; T. ಮಯಿಲ್ಲೈ; M. ಮಯಿಲೆ; T., M., Tĕ. also: dark-hued, grey, black-spotted colour). See Prv. s. ಶಾಸ್ತ್ರ.

ಮರ mara. 1. (Śmd. 47. 25). **A tree; wood, timber** (ವೃಕ್ಷ, ಅಂಘ್ರಿಪ, ಕ್ಷಿತಿರುಹ, ಶಿಖರಿ, ಶಾಲಿ, ಶಾಲ, ವನಸ್ಪತಿ, ಅಗ, ವಿಟಪಿ, ಕುಟ, ಅದ್ರಿ, ಕುಜ, ತರು, ಅನೋಕಹ, ದ್ರು, ವಿಷ್ಟರ, ನಗ, ದ್ರುಮ, ಪಾದಪ Hlâ.; ವೃಕ್ಷ, ಮಹೀರುಹ, ಪಲಾಶಿ, ಅಗಮು, etc. Nr.; ಕುಜ, ಕುಜಾತ Nn. 20; ಕುಜ 26; ಪಾದಪ 28; ಕುಮುದ, ಭೂರುಹ 29; ತಱ್ Ċt. I, 7; Ċpr. 2, 71. 86; 5, 46. 51; My.; T., M.; Tĕ. ಮಾನು, ಮ್ರಾನು). ಮರನಿರ್ದುದು; ಮರನಂ ಕಡಿ! (Śmd. 115). ಮರನು (Nn. 26. 29). ಮರನೇ! (Śmd. 115). ಮರನಂ ಸಾರ್ದಂ (156). ಮರದ ಹರಿಯಣದೊಳ್ ಉಣ್ಡಂ; ಮರದೊಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕವಣಿಯನೇಱಿದಂ (287. 288). ಮರಂಗಳ್ or ಮರಗಳ್ (126). ಮರ ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಱ್ (89. 113). ಮರದಿಂ ಮಾಡಿದ ರೂಪು (ದ್ರವ್ಯ Nn. 164). ಗಿಡು ಬಳ್ಳಿ ಮರನ್ ಒಯ್ದೆ ಭೂಜಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 150). ಬಂಜೆಮರನು (ಅವಕೇಶಿ); ದೇವರ ಮರಂಗಳು (ಮನ್ದಾರ, ಪಾರಿಜಾತಕ, ಹರಿಚನ್ದನ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ಸನ್ತಾನ); ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವಾನಸ್ಪತ್ಯ ಎಮ್ಬುದು, ಹೂವಾಗದೆ ಕಾಯಹ ಮರನಂ ವನಸ್ಪತಿ ಎಮ್ಬುದು; ಮರದ ತುದಿ (ಪ್ರಾಗ್ರ, ಶಿಖರ, ಶಿರಸ್); ಮರದ ಕೊಮ್ಬು (ವಿಸ್ತಾರ, ವಿಟಪ); ಮರದ ಉದ್ದ (ಆರೋಹ, ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ); ಮರದ ಮೊದಲು (ಅವಾಗ್ಭಾಗ, ಬುಧ್ನ); ಗುಜ್ಜಗೊಪ್ಪಿನ ಮರ (ಕ್ಷುಪ); ಫಲ ಹಿಡಿದ ಮರನಂ ಫಲಿನ ಎಮ್ಬುದು; ಮರದ ಹಣೆ (ಪ್ರಘಾಣ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಮರದ ಹಣೆಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಕಾಣ್ಡ ಎಮ್ಬುದು; ಮರದ ಹೋಱಲು (ನಿಷ್ಕುಟ, ಕೋಟರ); ಮರದ ಹೊಱ ಸೊಪ್ಪು (ತ್ವಚ್, etc.); ಮರದ ಕೆಚ್ಚು (ಮಜ್ಜನ್, ಸಾರ); ಮರದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ, ಕನ್ದ); ಮರದ ಬೀಱಲು (ಜಟೆ, ಶಿಫೆ); ಮರದ ಬೇರು (ಪಾದ, ಮೂಲ); ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆವ ಹರಿಕಣಿ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಮರದ ಮಡಲು (ಲತೋದ್ಗಮ, ಅವರೋಹ); ಮರದ ಕೊನರು (ಪ್ರವಾಲ, etc.); ಮರದ ತಳಿರು (ಪಲ್ಲವ, etc.); ಮರದ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ); ಮರದ ಎಲೆ (ಬರ್ಹ, etc. Hlâ.). ಒಣಗಿದ ಮರ (ಕಾಷ್ಠ, ದಾರು); ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವನೆಱೆವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಮರದ ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಲೆ); ಮರದ ತುದಿ (ಅಗ್ರ, etc.); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬುಪರ್ಯನ್ತಮಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಬಂಜೆಯಿಲ್ಲದ ಮರ (ಅವನ್ಧ್ಯ, ಫಲೇಗ್ರಹಿ); ಬಂಜೆಮರ (ವನ್ಧ್ಯ, ಅಫಲ); ಲೋವೆಯ ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರ (ಗೋಪಾನಸಿ); ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನಿರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು, ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು ಉದ್ಘನ ಎನಿಸುಗು; ಯಾಗಾಗ್ನಿ ಹೊಸೆವ ಮರ (ಅರಣಿ Nr.). ಮರದ ಜಿಡೆ (ಬೀಱಲ್ Śm. 24). ಮರದ ಸಾರಂ (ಕೆಚ್ಚು 87); ತಿಲೆಯನೆತ್ತುವ ಮರಂ (ತಱುಮ್ಬು 101). ಮರದ ಹಣ್ಣು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲೇ. — ಮರ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಮರಣ, ಮನುಷ್ಯ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮರಣ. — ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ? — ಬುಡ ಕಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರ ಬಾಱೋದುಣ್ಟೇ? — ಬೇರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರದ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ? — ಮರವೇಱ್, ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prvs.). See further Bh. 1, 10, 33; Rśv. 9, 11; J. 3, 36; 28, 45; Si. 84. 85. 112. 119-123. 238. 241. 276. 344. 345. 367. 415. — ಮರಅವುಡಲ. A shrub used to make hedges, native of Brazil, Jatropha curcas Lin. (Z.; My.). — ಮರಅಳಲೆ. The brilliant flying squirrel, Pteromys nitidus (Bd.). 2, the white-bellied flying squirrel, Pteromys albiventea (Bd.). — ಮರಕಂಚಾಳ. An ornamental tree, Bauhinia variegata Lin. (Z.). — ಮರ ಕಟ್ಟು. To tie pots to a palm tree: to draw toddy (My.). — ಮರಕಬ್ಬು. A fragrant grass, Andropogon muricatus (ವೀರಣ, ವೀರತರ sic! Si. 164). 2, a good, but hard kind of sugar-cane (My.). — ಮರಕಾಲ್. A corn measure, a Marcal or Mercall (T., M.; R.). — ಮರಕಾಲು. = ಮರಗಾಲು. A stilt (My.; Tĕ. ಮಱಗಾಲು). 2, a wooden foot or leg. ಮರಕಾಲ. -ಅ 3. A man with a wooden foot or leg. ಬಲೆ ನೆಯ್ದು ಮರಕಾಲ ಬಟ್ಟೆ ನೆಯ್ದಾನೇ? (Prv.). — ಮರಕುಟಕ. = ಮರಕುಟವಕ್ಕಿ. (My.). — ಮರಕುಟವಕ್ಕಿ. -ಕುಟ-ಪಕ್ಕಿ. The wood-pecker (ಶತಪತ್ರಕ, ದಾರ್ವಾಘಾಟ Nr.; see ಕುಠಾಕು). — ಮರಕುಟಿಕ. = ಮರಕುಟಕ. (My.). — ಮರಕುಟಿಗ. (Śmd. 237). A man who deals in wood. 2, the wood-pecker (Bh. 1, 20, 53; Śśv. 3, 33). — ಮರಕುಟ್ಟಿ. = ಮರಕುಟಕ. (My.). — ಮರಕುಟ್ಟು. Wood-powder, wood pulverized by the wood-worm (My. occasionally). — ಮರಕೂಟವಕ್ಕಿ. -ಕೂಟ-ಪಕ್ಕಿ. (ಉತ್ಕ್ರೋಶ, ಕುರರ sic! Hlâ.). — ಮರಕೆಲಸ. Timber-work, carpentry (My.; Si. 399). — ಮರಕೆಸ. A kind of kĕsa (My.). — ಮರಕೋತಿಯಾಟ. -ಕೋತಿ-ಆಟ. = ಗಿಡಮಂಗನ ಆಟ. (My.). — ಮರಗಡಕ. -ಕಡಕ. The wood-pecker (Bd.; Pr.). 2, the Almorah wood-pecker, Picus moluccensis (Bd.). 3, the brown wood-pecker, Picus moluccensis (Bd.). — ಮರಗಣಿಗಿಲು. -ಕಣಿಗಿಲು. = ದೇವಗಣಿಗಿಲು. (My.). — ಮರಗಬ್ಬು. -ಕಬ್ಬು. A good, but hard kind of sugar-cane (My.). — ಮರಗಾಣ. A wooden oil-mill (My.). — ಮರಗಾಲು. -ಕಾಲು. A wooden stilt used by children, tumblers, etc. (My.). ಮರಗಾಲು ಕಟ್ಟಿ ನಡೆ, to walk on stilts (My.). — ಮರಗಾಳಿ. The sound of wind when murmuring in trees (ಗಜಬು Ċb.). — ಮರಗಿಣಿ. A

parrot that frequents trees and cannot talk (My.). ಮರಗಿಣೀ ಕೂಡ ಹೋಗಿ, ಅರಗಿಣಿ ಕೆಟ್ಟಿತು (Prv.). — ಮರಗುಟಗ. -ಕುಟಗ. = ಮರಕುಟಕ. (My. occasionally). — ಮರಗುಬ್ಬಿ. The black-throated wheat ear, Saxiola deserta (Bd.). — ಮರಗೂಡು. A wooden cage or trap (Bh. 1, 8, 53). — ಮರಗೂಟಿ. -ಕೂಟಿ. The wood-eater: fire, Agni (ಕಿರ್ಚು Kk. 21; ಅಗಿನಿ, ಇಂಗಳ, etc., ಅನಲ Šm. 11). — ಮರಗೂಟಿಮಗ. Kârtikêya (ಗುಹ Kk. 6). — ಮರಗೆಲಸ. = ಮರಕೆಲಸ. (My.). — ಮರಗೊಡಲೆ. -ಕೊಡಲೆ. A kind of bird (Bh. 1, 20, 53). — ಮರಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A branch of a tree (ಕೋಡು, ಕೆಯ್ Šm. 24; Ššv. 3, 57). — ಮರಗೊರಡು. -ಕೊರಡು. A log of wood (My.). — ಮರದಣಬೆ. -ಅಣಬೆ. A mushroom that grows on decaying trees (My.). — ಮರದರಸಿನ. -ಅರಸಿನ. = ಮರದರಿಸಿನ. (My.). — ಮರದರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. A species of Curcuma, Curcuma xanthorrhiza Roxb. (ಪೀತದ್ರು, ಕಾಲೀಯಕ, ಹರಿದ್ರವ, ದಾರ್ವಿ, ಪಚಮ್ಪಚೆ, ದಾರುಹರಿದ್ರೆ, ಪರ್ಜನಿ Nr.; ಪಚಮ್ಪಚೆ Mr. 130; My.; see Si. 146). ೩, a diffuse shrub yielding a yellow dye, Morinda umbellata Lin. (St. & Pl.). — ಮರದಾಗು. -ತಾಗು. (Mutual) touch or rubbing together of trees (Râm. 4, 7, 10). — ಮರದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The tree Pterospermum acerifolium Wild. (ಕೊಸಗು, ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ Kk. 19; Šm. 25; see ವೃಕ್ಷೋತ್ಪಲ). — ಮರದಿಗುಡು. -ತಿಗುಡು. The bark of a tree (J. 28, 44). — ಮರದುದಿ. -ತುದಿ. The top of a tree (Ššv. 2, 87). — ಮರದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. A thicket, or grove, of trees (Ršv. 6, after 24). — ಮರನಾಗು. = ಮರವಡು. (Bh. 8, 25, 7). — ಮರಪಟ್ಟಿಡಿ. A carpenter's work-board (Si. 399). — ಮರಬಿಜ್ಜು. The Bondar, Paradoxurius bondar (Bd.; My.). — ಮರಮಟ್ಟೆ. Boughs of palm-trees (J. 22, 26). — ಮರಮಿಟಲಗಿಡ. A climbing shrub or tree, Urostigma volubile Datz. (Z.). — ಮರಮಿಟ್ಲೆಗಿಡ. = ಮರಮಿಟಲಗಿಡ. (My.). — ಮರಮುಟ್ಟು. Things of wood belonging to a house, as utensils, beams, pillars, etc. (Bhaktisâra v. 85; My.). — ಮರಮೆಣಸು. A West-Indian tree, the Pimento tree, Pimenta acris Wight. (St. & Pl.). — ಮರರೇವಡಿಗಿಡ. A thorny tree, Capparis grandis L. f. (Z.). — ಮರವಡು. -ಪಡು. = ಮರನಾಗು. To become like a log of wood: to grow paralyzed, to be perplexed, etc. (Abh. P. 7, after 32; 14, 136; 16, 27; Bp. 11, 3; 14, 18; 45, 42; 51, 43; 66, 40). — ಮರವಣೆ. -ಮಣೆ. A wooden stool. ಮರವಣೆಗಂ ಬೀಣೆಗವ್ ಅನ್ತರವಮಾವುದು (Šmd. 81). — ಮರವಾಯ್. -ಪಾಯ್. To pass, or jump, over a tree. ಮರನಂ ಪಾಯ್ದಂ or ಮರವಾಯ್ದಂ (Šmd. 195). — ಮರವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಮರವಾಯ್. ಮರವಾಯಿದು ಬಿನದಿಪುದು (ಕುಳಿಲ್ Šs.). — ಮರವಾವು. -ಪಾವು. A snake that lives on trees (Ršv. 5, 73; Ššv. 3, 34). — ಮರಹರಳು. = ಮರಅವುಡಲಗಿಡ. (St. & Pl.; My.). — ಮರಹಱುವೆ. = ಮರಹಱುಹೆ, q. v. N. of a vegetable, wild cole, Justicia madurensis (My.). — ಮರಹಱುಹೆ. N. of a plant (ಕುಕರ್ಣಿಕೆ Mr. 116, two MSS. ಮರಹಱುವೆ). ವೇಲ್ಲ, ಅಮೋಘೆ, ಚಿತ್ರತಣ್ಡುಲೆ, ತಣ್ಡುಲ, ಕೃಮಿಘ್ನೆ, ವಿಡಂಗ ಎನ್ದೊಡೆ ವಿಳಂಗ; ಮರಹಱುಹೆ ಎನ್ದೊ, ಎಮ್ಬುರು (Nr.). — ಮರಹಾನ್ತಿ. A coarse kind of fodder-grass, Antistircia cymbaria Roxb. (Z.). See ಬಂಗಡ್ಡ. — ಮರಹುಣಿಸೆ. The hog-plum or wild mango, Spondias mangifera Pers. (ತಿನ್ತಿಡೀಕ, ಚುಕ್ರ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ, ಹುಳಿಹಣ್ಣು Si. 310).

ಮರ mara. 2. (= ಮಡ 1). — ಮರಬಿಡಿಕು. A crack in the heel (ಹಿಳ Mr. 385; one MS., against prâsa, ಮಡ-; another MS. ಮಡಬಿರಿಕು).

ಮರ mara. 3. (= ಮರವೆ). — ಮರವಾನಸ. -ಮಾನಸ. An intoxicated, mad man (Abh. P. 5, 55; 9, 153). — ಮರಹೊನ್ದು. To become mad or greatly excited (Bp. 44, 3).

ಮರ mara. Death, dying;—killing. See ಅಘಿ-.

ಮರಕತ marakata. *An emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlâ.; ವಸುರ್ವಣಿ, ಜಾಗವರಲ್ Kk. 48; Šm. 68).

ಮರಗ maraga. = ಮರುಗ, etc. A strong smelling potherb, Mint, Mentha sativa Willd. (Z.; My.; Mhr. ಮರವಾ, sweet marjoram).

ಮರಗಿ maragi. = ಮರಗೆ. (ಅವಗಾಹ Mr. 213).

ಮರಗು maragu. = ಮರುಗ, etc. ಮರಗಿನ ತೊಪ್ಪಲ (ಸುಗನ್ಧ Čb.).

ಮರಗೆ maragĕ. = ಮರಗಿ, ಮರಿಗೆ. A wooden basin; a sort of bucket (My.). ನಾವೆಯೊಳಗಣ ನೀರ ಚಲ್ಲುವ ಮರಗೆ (ಸೇಕಪಾತ್ರ, ಸೇಚನ Nr.).

ಮರಡಿ maraḍi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. (My.).

ಮರಣ maraṇa. *Dying, death* (ಸಾವು Nn. 137). See ಪಡು, ಪೊನ್ದು, ಬರ್ದು, ಮಡಿ, ಹೊನ್ದು. ಪುಟಗೋಸಿಗಿನ್ತ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ, ಮರಣಕ್ಕಿನ್ತ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Prvs. s. ಮರ 1, ಮಾನ 2, ಯಾರ್, ವರ್ಣ. 2, at the end of a compound: dead, killed (Čpr. 10, after 105). — ಮರಣಗಾಲ. = ಮರಣಕಾಲ. (My.). See Prv. s. ಮದ್ದು. — ಮರಣಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To die (Bp. 32, 42). — ಮರಣ ಪಡಿಸು. To kill (My.). ಮರಣ ಪಡಿಸುವವ (ಮಾರ, ಕೊಲ್ಲುವವ G.). — ಮರಣ ಪಡು. To die (My.). — ಮರಣವಾಗು. -ಆಗು. To die (Bp. 32, 20; 34, 26. 36; 50, 58). ಅವನು ಮರಣವಾದನು (My.). — ಮರಣ ಹೊನ್ದು. To die (My.; B. 4, 7. 186; 5, 73. 162).

ಮರಣಕಮ್ಪ maraṇa-kampa. Tremor of the body at the time of death (My., also ಮರಣಕಮ್ಪನ).

ಮರಣಕರಣ maraṇa-karaṇa. Killing. See ಮಡಿಸು.

ಮರಣಕಾಲ maraṇa-kâla. The time of death (My.).

ಮರಣವೇದನೆ maraṇa-vêdanĕ. The agony of death (My.).

ಮರಣಶಾಸನ maraṇa-šâsana. A last will, a testament (My.).

ಮರಣಸಂಕಟ maraṇa-saṅkaṭa. = ಮರಣವೇದನೆ. (My.).

ಮರಣಾನ್ತ maraṇa-anta. Ending in death, having death for the end or termination (Sk.); death as the end of all (J. 11, 39).

ಮರಣಾಯಾಸ maraṇa-âyâsa. = ಮರಣವೇದನೆ. (Čpr. 2, after 24).

ಮರನ್ದ maranda. = ಮಕರನ್ದ. The juice or nectar of flowers, honey. (Ššv. 3, 16).

ಮರನ್ದರಸ maranda-rasa. = ಮರನ್ದ. (Ššv. 2, 39).

ಮರನ್ದೌಕಸ್ maranda-ôkas. A flower. (R.).

ಮರಲ್ maral. 1. = (ಮಗುಟು), ಮರಳ್ 1, ಮರಳು 1, ಮಲರ 1. The face to be turned or averted; to turn back or backwards, to turn; to retreat; to return; to happen or occur again, or to do again (ಪರಾಙ್ಮುಖ Šmd. Dh.; Tĕ. ಮರಲು, ಮಱಲು, ಮಲುಗು, ಮಳ್ಳು; T. ಮಡಂಗು). P. p. ಮರಲ್ದು (Čpr. 2, 20; 7, 70; 8, 103; 9, 88; Ššv. 4, 9). ಮರಲ್ಚ (Ššv. 4, 12). ಮರಲ್ದು is used also in the sense of *"again"*.

ಮರಲ್ maral. 2. = ಮಣಲ್, ಮರಳ್ 2, ಮರಳು 4, ಮಲರ್ 2, ಮಲಲ್ (Šmd. 42), ಮಳಲ್. Sand, gravel (ಪುಡಿಲ್, ಮಣಲ್, ಮಲರ್, ಸಿಕತ Šm. 36).

ಮರಲ್ maral. 3. = ಮುಲರ್ 3. A flower (ಪುಷ್ಪ Šmd. Dh.; Čpr. 6, 72; Abh. P. 8, 14). See ಕಣ್-.

ಮರಲು maralu. (ಫಾಲ, ಕೃಷಿಕ Si. 303).

ಮರಲ್ಚು maralču. = ಮರಳಿಸು 1, ಮರಳ್ಚು. To turn or avert the face; to turn; to cause to retreat; to return, etc. (ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕರಣ Šmd. Dh.; Ršv. 6, 9; 11, 80).

ಮರವಳಿ mara-vaḷi. The produce of trees (fruit, bark and leaves, My.). — ಮರವಳಿಗುತ್ತಿಗೆ. Renting the produce of (government) trees (My.).

ಮರವೆ maravĕ. = (ಮರ 3), ಮರು, ಮರುವು. Intoxication, madness, fury; bewilderment, paralysis, torpor, etc. (ಮತ್ತತ್ವ Čt. I, 105; II, 9; ಜೊಮ್ಮಿಸಿತು Ks.; ಜೊಮ್ಮಿಸಿದುದು Bhn. 48; Bh. 4, 3, 12; Râm. 6, 14, 22; J. 10, 21; 14, 7. 17). — ಮರವೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To deprive of sensibility (J. 21, 2). — ಮರವೆಯೌಷಧ. -ಔಷಧ. A drug to produce madness, etc. (ಕಿಸುರ್ವರ್ Čt. II, 108).

ಮರಸಣಿ marasaṇi. = ಮರಸಣಿಗೆ. A species of kěsu or Arum (ಖರ್ಜುರ Mr. 149; My.).

ಮರಸಣಿಗೆ marasaṇigĕ. = ಮರಸಣಿ. (My.).

ಮರಸು marasu. To become furious, to begin to rage (Čpr. 6, 34).

ಮರಸುತ್ತು marasuttu. = ಮರುಸುತ್ತು, ಮಲಸೂತ್ರ. A screw (My.; Mhr. ಮಳಸೂತ್ರ).

ಮರಹಮ್ಮತ್ marahammat. = ಮರಾಮತ್, q. v. (My.; Br.).

ಮರಳ್ maraḷ. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. P. p. ಮರಳ್ದು (Čpr. 6, 79; 7, 49; Bp. 60, 25). ಮರಳ್ವ (Šsv. 4, 74). See J. 2, 47; 5, 42; 31, 4; ಪೊಡೆ-, ಬಗೆ-. — ಮರಳಿಸು. ಮರಳೆ ಇಸು. To shoot arrows so that (an opponent) retreats (Čpr. 5, 109). — ಮರಳೊತ್ತು. ಮರಳೆ ಒತ್ತು. To push backward (Čpr. 6, 29).

ಮರಳ್ maraḷ. 2. = ಮರಲ್ 2, of which it is a vulgar form (Šmd. 41).

ಮರಳಿ maraḷi. = ಮರುಳಿ, ಮಳ್ಳಿ. A person (male or female) who in reality is clever, but simulates stupidity (My.). ಮರಳಿ, ಮಂಚಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲು? ಅನ್ದರೆ ಮೂಱು ಮತ್ತೊನ್ದು ಅನ್ದಳು (Prv.).

ಮರಳಿದು maraḷidu. = ಮರಳ್ದು of ಮರಳ್ 1. (Bh. 2, 4, 12).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. 1. To cause to turn; to cause to return;—to return; to requite. ಪಗೆಯ ಮರಳಿಸುವುದು (ವೈರಶುದ್ಧಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Nr.).

ಮರಳಿಸು maraḷisu. 2. To cause to bubble up or boil fiercely (My.).

ಮರಳು maraḷu. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. To turn, to turn back (v. i.), etc. P. p. ಮರಳಿ. ಮರಳಿದುದು (ವೃತ, ವೃತ್ತ, ವ್ಯಾವೃತ್ತ Nr.). ಮರಳಿ ನುಡಿಪ (ಪುನರ್ವಚ Nn. 167). ಮರಳಿ ಬನ್ದಳು ಕುನ್ತಿ (Bh. 1, 10, 26). ವನವೀಥಿಗಳ ವಳಯವ ಹೊಕ್ಕು, ಮರಳಿದುದಿಲ್ಲ ವಿರಹಿಗಳು (1, 5, 10). See Bp. 9, 8; 20, 22; 24, 65; 39, 18; 40, 8; 42, 30; 45 sum.; 52 sum.; Bh. 1, 8, 13; 2, 4, 9; Ršv. 6, after 11; J. 3, 40; 5, 59; 17, 10. The P. p. often conveys the meaning of *"again"*, *"back"*, *e. g.* ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡಿದ್ದದನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ಪ್ರತಿದಾನ Si. 325). — ಮರಳಿ ಮರಳಿ. Again and again (Bp. 4, 47). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಕಾಣಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಆವಗೀತ Nr.). ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ (ಪುನರ್ಭವ Nn. 114). ಸನ್ತೋಷ ತ್ವರೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಿನ್ದ ಎರಡು ಮೂಱು ಸಾರಿ ನುಡಿದ ಮಾತೇ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನುಡಿಯಲ್ ಪಡುವದು (ಆಮ್ರೇಡಿತ, ದ್ವಿಸ್ತ್ರಿರುಕ್ತ Si. 56). — ಮರಳೆ. Again (Bh. 3, 13, 34).

ಮರಳು maraḷu. 2. To bubble up, to boil fiercely (as water, My.; Tĕ. ಮರಗು, ಮರುಗು, ಮಱಗು, ಮಱುಗು, ಮಸಲು, ಮಸುಲು).

ಮರಳು maraḷu. 3. = ಮರುಳ್ 2, etc. (My.; *cf.* ಮಡದು). ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರಳು (Prv.).

ಮರಳು maraḷu. 4. = ಮರಲ್ 2, etc. (My.).

ಮರಳ್ಚು maraḷču. = ಮರಲ್ಚು, etc. (Čpr. 4, 78; Abh. P. 8, 35; Grj. 3, 102; Ršv. 13, 84).

ಮರಾಟ marâṭa. Tbh. of ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ. Mahratta; a Mahratta man (My.). ಮರಾಟರ ಹತ್ತರ ಹೋರಾಟ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಮರಾಟಿ marâṭi. Belonging to Mahratta; a Mahratta person (My.). — ಮರಾಟಿಯವ. -ಅವ. A Mahratta man (My.). — ಮರಾಟಿಯವಳು. -ಅವಳು. A Mahratta woman (My.).

ಮರಾಮತ್ marâmat. = ಮರಹಮ್ಮತ್. Repairs, as of roads, houses, tanks, etc. (My.; Mhr., H.).

ಮರಾಲ marâla. ಮರಾಳ. Soft, mild, bland, tender. 2, a flamingo; a goose (ಹಂಸೆ Nn. 8. 9. 17; ಸಾರಸ 56; ಸಾರಸ Mr. 521). 3, a horse. 4, lampblack, used as collyrium. 5, a cloud. 6, a villain, a rogue.

ಮರಾಲಕ marâlaka. = ಮರಾಲ No. 2. (Bp. 50, 11).

ಮರಾಲಧ್ವಜ marâla-dhvaja. N. of a king (J. 11, 26. 28; 12, 1. 5. 20).

ಮರಾಲಪದಿ marâla-padi. The plant Cissus pedata Lam. (ತ್ರಿಪದಿ, etc. Mr. 141).

ಮರಾಲಯಾನೆ marâla-yânĕ. A woman with the gait of a flamingo (Čpr. 7, 118).

ಮರಾಲಿ marâli. A female haṁsa. (A.).

ಮರಾಲಿಕೆ marâlikĕ. = ಮರಾಲಿ. (Šmd. 153. 283).

ಮರಾಳ marâḷa. = ಮಳಾರ. A strap or girth of horses (ಕುದುರೆಯ ಪಟ್ಟೆ Šmd. II; Šm. 42; o. r. ಮಳಾಗ).

ಮರಿಗೆ marigĕ. = ಮರಗೆ, etc. (My.; Si. 241; Tĕ. ಮರಿಗೆ, ಮಱಿಗೆ; see ಕಲ್ಲು-). ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು (Prv.).

ಮರಿಚ marića. = ಮೆಣಸು, ಮೆಳಸು. *Black pepper.*

ಮರಿಯಾದೆ mariyâdĕ. Tbh. of ಮರ್ಯಾದೆ (Mr. 529; Bp. 18, 10. 50; 24, 80; 28, 35; 53, 75; 58, 30; My.). See Prv. s. ಮಾನ 2.

ಮರಿಯಿಸು mariyisu. (fr. ಮರ). To kill (Čpr. 5, 133).

ಮರೀಚ marîća. *Black pepper.*

ಮರೀಚಕ marîćaka. = ಮರೀಚ. (ಉಷಣ, ಮೆಣಸು Mr. 138).

ಮರೀಚಿ marîći. *A ray of light* (see Nn. s. ಏಪ್ರ); light. 2, mirage. 3, *N. of a prajâpati.* 4, *one of the seven ṛishis and father of Kašyapa* (see ಮುಖ್ಯಋಷಿ).

ಮರೀಚಿಕ marîćika. = ಮರೀಚಿಕೆ, in ಮರೀಚಿಕಜಲ (Bp. 42, 2).

ಮರೀಚಿಕಾಜಲ marîćikâ-jala. Mirage (ಬಯಲ್ದೊಱೆ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ Kk. 11*b*).

ಮರೀಚಿಕೆ marîćikĕ. ಮರೀಚಿಕಾ. *Mirage.* — ಮರೀಚಿಕೆಯ ಜಲ. (ಬಯಲ್ದೊಱೆ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆ Kk. 12).

ಮರೀಚಿಜಲ marîći-jala. Mirage (ಬಿಸಲ್ಗುದುರೆ Šm. 15).

ಮರು maru. = ಮರವೆ, etc. See ಮರುಕುಳಿ.

ಮರು maru. 1. *A sandy desert, any arid region or soil destitute of water* (ನೀರು ನೆಳಲಿಲ್ಲದ ತಾವು Nr.). 2, a mountain, a rock (*cf.* ಮರಡಿ, etc.). 3, N. of a country (Marwar, Bp. 6, 18).

ಮರು maru. 2. = ಮರುವಕ. (ಮರುವಕ, ಫಣಿಜ್ಝಕ, ಕಪ್ಪಾದ ತುಲಸಿ Mr. 129).

ಮರುಕುಳಿ maru-kuḷi. Bewilderment, etc. (ಮರುಳ್ವುದು Šs.).

ಮರುಗ maruga. = ಮರುವ, etc. Tbh. of ಮರುವಕ (Šmd. 375; Grj. 7, 52; My.; Si. 141; ಸುರಭಿ Nn. 30, Mr. 509; see s. ಲಘು). See ಬಿಳೀ-.

ಮರುಗು marugu. = ಮಂಜಿ 2. (St. & Pl.).

ಮರುಜ maru-ja. A kind of perfume (= ನಖೀ). 2, a tree akin to the Mimosa catechu (see ಖದಿರ). — ಮರುಜವಣಿ. -ಮಣಿ. A bead of maruja (Ššv. 3, 30).

ಮರುಜೆ maru-jĕ. A particular species of plant. — ಮರುಜೇವಣಿ. -ಮಣಿ. A bead of marujĕ (Râm. 6, 40, 5).

ಮರುತ್ marut. = ಮರುತ್ತು. *Wind.* 2, *the god of the wind, regent of the north-west quarter* and father of Hanumat. 3, *any god or deity.* 4, N. of a metrical foot (Čh.). 5, N. of the gods of the winds and storms.

ಮರುತ maruta. (Šmd. 106). Wind (ತಾರ, ವಾಯು Nn. 40; ಅನಿಲ, ವಾಯು 72). 2, a deity (ಸುರ, ದೇವತೆ 72). 3, = ಮರುತ್ No. 2 (ದಿಶಾಧಿಪ Mr. 57). 4, a mountain (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 72). 5, N. of a country (ಜನಾನ್ತ, ದೇಶಭೇದ 72). 6, a bow (ಧನು, ಬಿಲ್ಲು 72). 7, N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 364). 8, N. of a king (J. 2, 32; 5, 20, etc.).

ಮರುತಬನ್ಧಿ maruta-bandhi. A disease of the spleen (ಗುಲ್ಮ Mr. 387).

ಮರುತಾಶನ maruta-asana. A serpent (ಸರ್ಪ Mr. 399).

ಮರುತ್ತರಂಗಿಣಿ marut-tarangiṇi. The celestial Ganges (Šmd. 260 Mdb.).

ಮರುತ್ತು maruttu. Tbh. of ಮರುತ್. (Čh. v. 121).

ಮರುತ್ತ್ರಯ marut-traya. Three mountains (or mêrus, Čpr. 1, 69).

ಮರುತ್ವತ್ maru't-vat. Attended by the maruts: *Indra.*

ಮರುದಾಪ್ತ marut-âpta. Fire, Agni (Bp. 21, 1).

ಮರುದಿಷ್ಟ marut-ishṭa. Fire. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮರುದ್ದೆಸೆ marut-dĕsĕ. The north-west quarter (Ššv. 1, 62).

ಮರುದ್ವರ್ತ್ಮ marut-vartma. The path of the winds: *the atmosphere.*

ಮರುನ್ನಿಕರ marut-nikara. A multitude of deities (Bp. 2, 20).

ಮರುನ್ನಿಷೇವಣ marut-nishêvaṇa. Living in, enjoying or eating wind (adj., Ššv. 4, 85).

ಮರುನ್ಮಾಲೆ marut-mâlĕ. *A sort of grass, Trigonella corniculata* Lin.

ಮರುಭೂಮಿ maru-bhûmi. = ಮರು No. 1. (My.).

ಮರುವ maruva. = ಮರಗ, ಮರಗು, ಮರು 2, ಮರುಗ (Šmd. 375; Si. 141), ಮರುವಕ. A kind of Ocimum (Sk.); sweet marjoram (Čpr. 1, after 101). 2, a valuable timber tree with showy purple flowers, Lagerstroemia flos reginae Retz. (St. & Pl.).

ಮರುವಕ maruvaka. = ಮರುಗ (Šmd. 375), ಮರುವ, etc. A kind of Ocimum. 2, *sweet marjoram or a similar plant* (= ಜವ್ವಾರ). 3, *the tree Vangueria spinosa* Roxb.

ಮರುವು maruvu. = ಮರವೆ. (ಮತ್ತತೆ Kk. 31; Šm. 76).

ಮರುಸುತ್ತು marusuttu. = ಮರಸುತ್ತು, etc. (My.).

ಮರುಳ್ maruḷ. 1. To be bewildered, etc. ಮರುಳ್ವುದು (ಮರುಕುಳಿ Šs.; T. ಮರುಳು, ಮಯಂಗು).

ಮರುಳ್ maruḷ. 2. = ಮರಳು 3, ಮರುಳು, ಮಳ್, ಮಳ್ಳು 1. Bewilderment, confusion, madness, foolishness, stupidity; fury, extacy, frenzy, the state of being possessed (ಪೇಂಕುಳಿ Kk. 65; M.; M. ಮಯಲ್, ಮದಿಲ್, infatuation, charm of love; Tĕ. ಮರುಲು, love, desire, lust = ಮೋಹ, ಕಾಮ). **2,** a mad, or foolish, person;—an evil spirit, a demon, an imp (ಪಿಶಾಚಿನಿ Šmd. II; Kk. 91; Šm. 53; ಭೂತ Nn. 78; M.). ಮರುಳ್ಗಳ್ (Šmd. 52). ಮದ್ದಿನ್ದ ಮರುಳಾಗಿ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಯೋಗಿತ, ಅಲರ್ಕ Nr.). ನೀರ ಬೊಬ್ಬುಳಿ ನೆಚ್ಚಿ, ಸಾರಿ, ಕೆಡದಿರು, ಮರುಳೆ! (Sp.). ಬಿರುದರ ಕರುಳಂ ಕೊಟಿಕೊಟಿದು ಮರುಳ್ ಇರುಳ್ ತಿವ್ವಿಡೆಯೊಳ್ (Šmd. 27). See Šmd. 272; Čpr. 1, 62; 5, 31; 7, 44; Abh. P. 13, after 54; 13, 66; Bp. 2, 18. 23; 10, 3; 18, 12; 35, 32; 57, 62; J. 2, 23. 44; 8, 33; 22, 24; ಪುಲ್-; ಪೇ-. — ಮರುಳ್ಗಳ ಜಡೆ. N. of a plant (ಗೋಲೋಮಿ, ಭೂತಕೇಶ Nr.). — ಮರುಳಾಗು. -ಆಗು. To grow bewildered, confused, mad, etc. See Grj. 4, 62; Bp. 40, 6; 45, 33; J. 2, 57.—ಮಗಳೇ, ಮರುಳಾದೆಯಾ? ಇರುಳು ಜಗಳಾಡುವವರು ಯಾರಮ್ಮ?—ಬಟೀ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾದರೆ ಬಟಿ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಮಗ ಓಡಿ ಓಡಿ, ಮರುಳಾದ (Prvs.). — ಮರುಳಾಟ. -ಆಟ. Bewildered, mad, foolish behaviour; confusion, etc. (J. 19, 26; 24, 4; My.). — ಮರುಳಾಟನುಡಿ. A confused speech. ಮರುಳಾಟನುಡಿಯ ಅಟ್ಟುಳಿ (ನಿರಸ್ತ Mr. 85). — ಮರುಳಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Ršv. 1, 17). — ಮರುಳ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮರುಳುಗೊಳ್. To grow bewildered, etc.; to fall into phrenzy (on account of a person, Grj. 3, after 98). — ಮರುಳ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to grow bewildered, etc. (ಬೇಳ್ಮಾಡು Kk. 72; Šm. 51; Mr. 2; Grj. 2, after 106; Ršv. 5, after 19). — ಮರುಳ್ದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. A mad black bee (Šmd. 143). — ಮರುಳ್ಪಡೆ. -ಪಡೆ. = ಮರುಳಾಗು. (Abh. P. 13, 65).

ಮರುಳ maruḷ-a3. A bewildered, mad, foolish man (My.). **2,** a badly disposed man (ದುಃಶೀಲ Bhn. 46). ತನ್ನ ನೆರಳು ತಾ ಕಣ್ಡು ನೆರಳುವವ ಮರುಳನಲ್ಲವೇ?—ಮರುಳಗೆ ಇರುಳಿಲ್ಲ, ಪಿತ್ತದವಗೆ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 4, 18; Bp. 13, 13; 15, 4; 57, 13; 60, 42; B. 4, 180; ಅರೆ-; Prv. s. ತರ್ಕ.

ಮರುಳಿ maruḷi. = ಮರಳಿ, etc. (My.).

ಮರುಳು maruḷu. = ಮರುಳ್ 2, etc. (Bp. 20, 21; 51, 53; 56, 46; 58, 44; Bh. 1, 10, 22; My.). ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ?—ಭೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿ ಮರುಳು, ಯೋಗಿಗೆ ಭೋಗಿ ಮರುಳು.—ಮನೆಗೆ ಬನ್ದ ಮರುಳು (a mad, or foolish, person) ಲೇಸು.—ಎಳೇ (ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ) ಮರುಳೋ? ಎಪ್ಪತ್ತೇ (ಎಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ) ಮರುಳೋ?—ಜನ ಮರುಳೋ? ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ? (Prvs.). — ಮರುಳುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To accuse of foolishness (Bh. 5, 1, 41). — ಮರುಳುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮರುಳ್ಗೊಳ್. (Bp. 41, 7; 52, 7; 54, 30; Bh. 2, 13, 14; C.; B. 4, 17). ಮರುಳುಗೊಣ್ಡುದು (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ Nr.). — ಮರುಳುನಾಯಿ. A

mad dog. ಅರೆಮರುಳಗೆ ಮರುಳುನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿತನ್ತೆ (Prv.). — ಮರುಳು ಮಾಡು. To cause to grow bewildered, etc. (Bp. 40, 22; Bh. 1, 8, 71; J. 7, 25; My.). — ಮರುಳುಮಾತು. A confused, or confusing, word or speech (My.). — ಮರುಳುಮ್ಮತ್ತ. -ಉಮ್ಮತ್ತ. The thorn-apple which produces bewilderment (J. 2, 33). — ಮರುಳು ಹಿಡಿ. Bewilderment, etc. to seize or lay hold of. ಅವನಿಗೆ ಮರುಳು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮರುಳುತನ marul̤utana. = ಮರುಳ್ತನ. (ಪೇಂಕುಳಿ Ṥs.; Bp. 44, 11; Râm. 5, 8, 22; 6, 12, 15; B. 3, 12; ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ Si. 70; C.).

ಮರುಳ್ಚು marul̤ču. To bewilder, etc. (Čpr. 6, 83; V. 29, 14. 21. 22).

ಮರುಳ್ತನ marul̤tana. (Ṥmd. 248). The state of being bewildered, mad, etc. (ಪೇಂಕುಳಿ Ṥm. 49; ಮೆಳ್ಪಡೆ Ṥmd. II, o. r. ಮೆಳ್ಪಡೆ; ಮೆಳ್ಪಡೆ Kk. 86; Grj. 8, 9; Ṥšv. 4, 111).

ಮರೆ marĕ. (Ṥmd. 27). A kind of deer (ನ್ಯಂಕು, ರಂಕು Hlâ.; ರಂಕು, ನಂಕು Mr. 163; Bp. 34, 32). ಗಣ್ಡುಮರೆ (ಋಶ್ಯ Si. 169). ಮರೆಯ ಅಡಗು (Ṥšv. 3, 39). ಹಿರಿದಹ ಮರೇಮೃಗ (ರಾಮ 170). ಇದು ಹುಲ್ಲಿಗಳ ಹಕ್ಕೆ! ಇದು ಮರೆಯ ಹಿಕ್ಕೆತಾಂ (Râghč. 17, 68). See ಕಾಡ್-, ಪೆರ್-, ಬಲ್-, ಹೆಮ್-.

ಮಱ maṟa. 1. = ಮೊಱ 3. A fan used for winnowing, etc. (ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ, ಶೂರ್ಪ Si. 307). ತರುವವ ಮಱತರೆ ಮಱ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv. in B. 5, 314).

ಮಱ maṟa. 2. = ಮಱು 1. — ಮಱ ಕಳಿಸು. To bring again (to the mouth), as an animal in rumination (B. 3, 17). 2, = ಮಱು ಕಳಿಸು. (My.). — ಮಱಸಲ್. = ಮಱುಸಲ್. (My.).

ಮಱ maṟa. 3. = ಮಱೆ 2. — ಮಱ ಮಾಚು. = ಮಱೆ ಮಾಜು. To hide, to conceal (v. t.; Si. 69. 73). — ಮಱ ಮಾಯಿಸು. = ಮಱ ಮಾಚು. (My.).

ಮಱ maṟa. 4. (fr. ಮಱಗು 1). = ಮಲ 1. With grief. — ಮಱ ಮಱನೆ ಮಱುಗು. To be very much grieved (B. 3, 7). — ಮಱ ಮಱ ಮಱುಗು. = ಮಱ ಮಱನೆ-. (B. 4, 20).

ಮಱಗು maṟagu. 1. = ಮಱುಗು. ಸಜ್ಜನರು ಸಾಯಲೊಡೆ ನಿರ್ಜರರು ಮಱಗುವರು (Sp.).

ಮಱಗು maṟagu. 2. = ಮಱವು, etc. Secrecy (Tĕ. ಮರುಗು, ಮಱುಗು). — ಮಱಗುಗೆಡು. -ಕೆಡು. A secrecy to be divulged (Šâstrasâra in W. v. 1319).

ಮಱತು maṟatu. = ಮಱದು, etc. (My.).

ಮಱದು maṟadu. = ಮಱತು, ಮಱೆದು. P. p. of ಮಱೆ 1.

ಮಱಪು maṟapu. 1. To hide, to conceal; to cause to forget (Čpr. 8, 83).

ಮಱಪು maṟapu. 2. = ಮಱವು, etc. (Ṥšv. 2, 104; T. ಮಱಪ್ಪು; see ಮೆಯ್ಮಱಪು). — ಮಱಪಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To hide one's self (Čpr. 4, 82).

ಮಱಮ್ಬೆ maṟambĕ. = ಮಱವೆ (Čt. I, 25).

ಮಱಯಿಸು maṟayisu. = ಮಱಸು, etc. (Čpr. 5, 23).

ಮಱವು maṟavu. = ಮಱಗು 2, ಮಱಪು 2, (ಮಱವೆ), ಮಱಹು q. v. Hiding; secrecy;—unmindfulness;—forgetting; forgetfulness (My.; Tĕ.); etc. ನನಗೆ ಮಱವು ಬನ್ತು (I forgot, My.). ಆ ಮಾತು ನನಗೆ ಮಱವಾಯಿತು (I have forgotten—, My.). See ಮೆಯ್-. ಅಱವು ಇದ್ದದಲ್ಲದೆ ಮಱವು ಹ್ಯಾಗೆ ಬನ್ದೀತು? (Prv.). — ಮಱವಿಗೆ ಹಾಕು. To hide (ಮಱಸು G.).

ಮಱವೆ maṟavĕ. ಮಱೆ-ವೆ (Ṥmd. 247). = ಮಱಮ್ಬೆ. The state of becoming unmindful of; oblivion, forgetfulness (My.; T. ಮಱವಿ); unconsciousness; stupor; torpor (Bh. 1, 9, 8; My.; T. ಮಱವಿ). See ಪೆರ್ಮಱವೆ, ಮೆಯ್ಮಱವೆ. **2,** a disease of the eye (Bp. 18, 66). ಮಱವೆ ಪಿಂಗಿದಂ (ಎಚ್ಚೆತ್ತಂ Ṥmd. I).

ಮಱಸು maṟasu. = ಮಱಯಿಸು, ಮಱೆಸು, (ಸೋಚು, ಮಾಜು 1). To veil, to hide, to conceal (ಆಚ್ಛಾದನ Ṥmd. Dh.);—to keep one's self out of view; to practise fraud (J. 5, 59);—to cause to be unmindful of or to forget (My.). ಮಱಸಿ, ಕೊರಲನು ಕೊಯ್ವ ನರರ ಮಱೆ, ಮನವೆ! (Dp. 172). ಕೆಮ್ಮಿನಿನ್ದ ಹೂಸು ಮಱಸಿದ (Prv.).

ಮಱಸುನ್ದು (maṟa3-sundu). 1. To lie hidden (Kâvy. 2, 1, 25).

ಮಱಸುನ್ದು (maṟa3-sundu). 2. Lying hidden. **2,** (maṟa2-sundu) another coitus. ಮಱಸುನ್ದು ಸೂಱ ಸುನ್ದೆನೆ ಪೆಱತಿನಿಸಿಪ್ಪೆಱೆಯದೆನೆ ಪದಾನ್ತರದಿನ್ದಂ ನೆಱೆದು ನಿಲೆ ದುಃಪ್ರತೀತಿಯನಱಪುವ ಪಿಱ ಪಿದವುಮಿನ್ನವೆ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್ (o. r. ಪೆಱ ಪೆಱ ಉಮ್ಮಿನ್ನವ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್, Kâvy. 2, 1, 24).

ಮಱಸುಹ maṟasuha. Concealing, concealment (of knowledge, etc., ಅಪಹ್ನವ, ಅಪಲಾಪ, ಅಪಜ್ಞಾನ, ಅಪಾತ್ಯಯ Hlâ.).

ಮಱಹು maṟahu. = ಮಱಪು 2, ಮಱವು, etc. Secrecy (Grj. 5, 38); unmindfulness; inadvertence, error, mistake; forgetfulness; loss of consciousness; stupor (ಪ್ರಮಾದ, ಅನವಧಾನ Hlâ.; ಅನ್ತರ Nn. 77, Mr. 531; ಅಪಹ್ನವ, ಅಪಲಾಪ, etc. Mr. 441; ಮೂರ್ಛೆ Nn. 124). ಮನದ ಮಱಹು (ಭ್ರಾನ್ತಿ, ಮಿಥ್ಯಾಮತಿ, ಭ್ರಮ Nr.). See Bp. 3, 34; 35, 20; 36, 28; 42, 16. 17; ಮೆಯ್ಮಱಹು.

ಮಱಿ maṟi. 1. The young of any animal to be born (? ಪೋತಕೆ Ṥmd. Dh.).

ಮಱಿ maṟi. 2. The young of any animal (excepting kine and buffaloes, see ಕಱು 1; C.; T., M.; Tu. ಮಱಿ, Tĕ. ಮರಕೆ); a young child (ಪೋತ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾಬಕ, ಶಿಶು Si. 179; My.); a pupil (My.); a shoot, a sapling (B. 2, 22. 37). ಆನೆಯ ಮಱಿ (ಕಲಭ, ಕರಿಪೋತ); ಉಡುವಿನ ಮಱಿ (ಗೌಧೇರ); ಎಲ್ಲಾ ಪಶುಗಳ ಮಱಿ (ಬರ್ಕರ Hlâ.). ಉಡುವಿನ ಮಱಿ (ಗೌಧೇರ Nr.). ಆನೆಯ ಮಱಿ (ಮತಂಗಪೋತಕ Nn. 135). ಒಣ್ಟೆಯ ಮಱಿ (ಕರಭ Si. 323). ಕೋಱೀ ಮಱಿ (C.). ಕಱಿಯಾದರೂ ಮಱಿಯಾಗಿರದೆ ಬೆಳೆಯದು (Prv.). See Čpr. 5, after 64; 7, 48. 103; Bp. 11, 10; 20, 13; Bh. 1, 20, 61; 2, 13, 14; 3, 13, 29; Ršv. 5, 40. 44; 8, 117; 9, 28. 29; J. 28, 4. 52; ಅಂಚೆವಱಿ, ಆನೆವಱಿ, ಕಿಱುವಱಿ, ಗಣ್ಡುಮಱಿ, ಗಿಳಿವಱಿ, ಪಕ್ಕೆವಱಿ, ವಲ್ಲಮಱಿ, ಪೊಮ್ಮಱಿ, ಮಿಗವಱಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಱಿ. — ಮಱಿ ಈ. = ಮಱಿ ಕೊಡು. (My.). — ಮಱಿ ಕೊಡು. To bring forth young, to yean, to cub (B. 5, 17). — ಮಱಿಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A colt (ಬಾಲ, ಪೋತ, ಕಿಶೋರ Hlâ., Nr.; Mr. 273). — ಮಱಿಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. A young cuckoo (J. 8, 3). — ಮಱಿಜೇಡಹುಱ. A young

spider (B. 4, 113). — ಮಱಿದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. A young black bee (Abh. P. 15, 5; Râm. 2, 7, 4; J. 2, 57; 3, 6. 24; 8, 2. 4; 29, 46). — ಮಱಿಮಕ್ಕಳು. Plural of ಮಱಿಮಗ: great grand-children (B. 3, 74; My.). — ಮಱಿಮಗ. A great grand-son (My.; G. 282). — ಮಱಿಮಗಳು. A great grand-daughter (My.). — ಮಱಿ ಮಾಡು. To hatch, as fowls (My.; B. 3, 120), spiders (B. 4, 113). — ಮಱಿಮೀನ್. A young fish (J. 6, 10; 30, 6; B. 4, 119). ಮಱಿಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, ಪೋತಾಧಾನ Nr.; ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ Mr. 410). 2, a sort of gilt-head, Sparus emarginatus B. MSS. (ಗಡಕ, ತಕುಲಾರ್ಭಕ Nr.). — ಮಱಿಮುಗಿಲ್. A small cloud (Rśv. 1, after 135). — ಮಱಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. A young elephant (ಧೇನುಕೆ, ಬಾಲಕರೇಣು Nn. 98; ಗಣಿಕೆ, ಶುಣ್ಡಾಲಕಿಶೋರ 98; ಕಲಭ 130; Bh. 1, 8, 61; J. 31, 60). — ಮಱಿಯುಡು. -ಉಡು. A young iguana (ಗೌಧೇರ Mr. 163). — ಮಱಿಸಿಂಗ. A young lion (J. 20, 13). — ಮಱಿ ಹಾಕು. = ಮಱಿ ಕೊಡು. (My.; B. 3, 75). ಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಿ ಮಱೀ ಹಾಕೀತೇ? (Prv.).

ಮಱಿಸು marisu. = ಮಱಸು, etc. ದುಃಖವನ್ನು ಮಱಿಸೋಣ (G. 259).

ಮಱು maru. 1. = ಮಱ 2, ಮಲ 3, (ಮೂಱು 2). Other; next, following, second; again; opposite (T., Tĕ.; *cf.* ಮತ್ತು). — ಮಱು ಕಣಿಸು. = ಮಱು ಕಳಿಸು. (V. 30, 32). — ಮಱು ಕಳಿಸು. = ಮಱ ಕಳಿಸು 2. To appear again, to return, as a fever (My.). — ಮಱುಚಲ್. = ಮಱುಸಲ್. — ಮಱುಚಲ ಮಗ. A second-born son (B. 3, 15). 2, a third-born son (My.). — ಮಱುಜೂಜು. Another game at dice (Râm. 3, 2, 25). — ಮಱುಜೀವಣಿ. A vegetable substance that restores to life (Râm. 6, 36 sum.; 6, 36, 38). — ಮಱುದಿನ. The next day (ಪರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477; Bp. 2, 51; 27, 22; 32, 42; 42, 37; 57, 10; J. 29, 13. 26; B. 2, 28. 46; My.). — ಮಱುದಿವಸ. = ಮಱುದಿನ. (Bp. 14, 28; 34, 21; 43, 67; B. 3, 50; Rśv. 7, after 97; My.). — ಮಱುದೆವಸ. = ಮಱುದಿವಸ. (Čpr. 2, after 40; 5, after 136). — ಮಱುಭವ. Another birth (Čpr. 4, 18). — ಮಱುಮಾತು. An answer (ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯ, ಉತ್ತರ Nr.; Čpr. 10, after 54; Abh. P. 15, after 30; Râm. 6, 53, 6; V. 5, after 39). — ಮಱುಮಾತುಗುಡು. -ಕುಡು. To give a reply (Abh. P. 9, after 155). — ಮಱುಮೆಯ್. Another body (Abh. P. 8, 8; 16, after 39). — ಮಱುಮೊನೆ. Another sharp point: the point of an arrow ~~that has pierced~~ through one body and thus is ready to enter another (Bh. 7, 6, 32). — ಮಱುಮೊನೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get a second sharp point (by piercing through one body to enter another, Bh. 1, 5, 15; 4, 4, 54; J. 4, 44). — ಮಱುವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. Another side or party; a hostile army (ಪಗೆವಡೆ Ĉt. I, 103; Čpr. 5, 107; Abh. P. 7, 69. 99; 9, 58. 62; 11, after 51; 13, 87; 15, after 55). — ಮಱುವಸಲ. -ಮಸಲ್-ಅ. An antagonist, an enemy (ಮಾಱಿಡಿ, ಬೀರ, ಪಗೆ Śs.; ಮಾಱಿಡಿ, ಪಗೆ Kk. 60; Śm. 40; Tĕ. ಮಾರುಮಲೆ, ಮಾರು ಮಸಲು, to oppose, front; to rival). — ಮಱುವಾಟ್. -ಬಾಟ್. A second marriage. ಮಱುವಾಟಿವಳು (ಪುನರ್ಭೂ, ದಿಧಿಷು Hlâ.). ಮಱುವಾಟಿ ಕಾನ್ತೆ (ಪುನರ್ಭೂ, ದಿಧಿಷು Mr. 303). — ಮಱುಸಲ್. = ಮಱಸಲ್. Another or further birth or offspring: a third or last-born son or daughter (My.). ಮಱುಸಲ ಮಗನು, ಮಱುಸಲ ಮಗಳು (My.).

ಮಱು maru. 2. (fr. ಮಱೆ 1). Forgetfulness. See ಮಱುಕುಳಿ.

ಮಱುಕ maruka. Sorrow, grief (ಅದವಡಿಲ್ Śmd. II; Čpr. 8, 58; Rśv. 14, 20);—affection, love (J. 11, 4; 21, 8; 28, 4; My.). ವಿರಹದಿನ್ದ ಆದ ಮಱುಕ (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ಉತ್ಕಲಿಕೆ Nr.). ಮಱುಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಡತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಸುಖ (Prv.). See ಬಾಯ್ಮಱುಕ; Prv. s. ತಿರುಕ. — ಮಱುಕವ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To feel affection (Rśv. 5, 44).

ಮಱುಕುಳಿ maru-kuli. (Śmd. 239. 40). A forgetful or absent man (ಮಱೆವವ Śm. 48; Kk. 65, o. r. ಮರುಳಿದಂ, for which *cf.* ಮರುಕುಳಿ).

ಮಱುಗು marugu. = ಮಱಗು 1. To burn, to be very hot, to be inflamed with passion; to fret;—to suffer great pain, to be distressed, to grieve (ಸನ್ತಾಪ Śmd. Dh.; My.; Tĕ. ಮರಗು, ಮಱಗು, to boil up, etc.; T. ಮಱುಗು, to whirl; to be perplexed or confused);—to love (ಕೂರ್ Śmd. II; Tĕ.). ಕೂರ್ತುರ್ ಮಱುಗಿದಂ (ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಂ Kk. 80). ಮಱುಗಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ Nr.). ತೆಱಿದ ಕೆಣ್ಡವ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಱುಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಆಱಿಯದರ ಕೂಟ (Sp.). See Śmd. 225. 282. 292; Čpr. 4, 118; Čh. v. 20; Bp. 22, 17; 24, 21; 27, 11; 28, 9; 37, 39; 60, 30; Bh. 1, 8, 73. 89. 90; 1, 20, 61; Rśv. 8, 98; 13, after 96; 13, 101; 13, after 104; J. 11, 31. 34; 13, 53. 59; 19, 7; 24, 47, etc.; 26, 13. 14; 28, 16. 17. 18. 19. 33. 35. 36. 50; B. 3, 7; 4, 20; ಮಲ-. — ಮಱುಗು ಮಱುಗು. rep. (Bp. 18, 54).

ಮಱುಗುಹ maruguha. Fretting; grieving, mourning. ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಱುಗುಹ (ಅನುಶಯ); ದೋಷವನಾರೋಪಿಸುವುದು ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಱುಗುಹ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಅನುತಾಪ, etc. Nr.).

ಮಱೆ marĕ. 1. To become unmindful of; to lose the remembrance of, to forget (ವಿಸ್ಮರಣ Śmd. Dh.; C.; T., M. ಮಱ; Tĕ. ಮಱಚು; Tu. ಮದ; T. also ಮಱುಕ್ಕು). **2,** to be forgotten, to vanish from the mind (My.; M.). **3,** to be stupefied (Bp. 54, 81; 59, 22). P. ps. ಮಱತು, ಮಱದು (Čpr. 1, 122; 3, 62), ಮಱೆತು (Śmd. 287 Cm.; My.; B. 3, 54), ಮಱೆದು (Śmd. 287 Cm.). ವಾರುಣಿ ಕಳ್ಳನೀಣ್ಟೆ ಮಱೆದಿಕ್ಕಿದ ಬಟ್ಟಲೊ? (Lflv. 3, 4). ತೆಂಕನಾಡ ಮಱೆಯಲ್ಕೆನ್ದುಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೆ? (Śmd. 164). ಮಱೆಯದಿಹ ಬುದ್ಧಿ (ಮೇಧೆ); ಮಱೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನ್ತರ್ಗತ, ವಿಸ್ಮೃತ Nr.). ಮಱತು ಹೋದದು (ಅನ್ತರ್ಗತ, ವಿಸ್ಮೃತ, ಮಱೆಯಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 377). ಆದನ್ನು ಮಱೆತೆನು or ಅದು ನನಗೆ ಮಱೆತು ಹೋಯಿತು (My.). ಅಱಿತಂಗೆ ಅರ್ವತ್ತು, ಮಱತಂಗೆ ಮೂವತ್ತು, ಬರೆವಂಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಿಪಾಲು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟ (Sp.). ಇಹಾ ನಮ್ಬಿ, ಪರಾ ಮಱತ.—ಎರವು ನಮ್ಬಿ, ನಿಜಾ ಮಱತ.—ತರತರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಮಱತರೆ ಮರಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ.—ತರುವವ ಮಱತರೆ ಮೊಱ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prvs.). See Čpr. 2, 35. 84; 4, 18. 47; Bp. 1, 57; 6, 27; 37, 9; 45, 6. 17; 51, 8; Č. Bp. 11, 6; J. 3, 31; 29, 49; 30, 19; 31, 26. 28; Mr. 7; B. 3, 38; ಕೆಯ್-, ಮೆಯ್-. — ಮಱೆ ಮಱೆ. rep. (Bp. 6, 27; 34, 3).

ಮಱೆ marĕ. 2. (Śmd. 27). = ಮಱ 3, ಮೇಱೆ 3. Disappearance; the state of being hid; secrecy, concealment; veiling; cover; a screen; shelter, refuge (Čpr. 8, 5; 8, after 60; J. 2, 5; My.; M.; T. ಮಱೈ; Tu. ಮದೆ; Tĕ. ಮಱುಗು; T. ಮಱೈ, M. ಮಱೆ, to disappear; to be hid). ಮೇಘಾದಿಗಳಿನ್ದ ಆದ ಮಱೆ (ಅನ್ತರ್ಧಿ, ಪಿಧಾನ,

ಆಚ್ಛಾದನ, etc.); ದೂಳುಮಱೆ (ರಥಗುಪ್ತಿ, ವರೂಥ Nr.). ಕಲ್ಲ ಮಱೆ (ಪಡೆ Kk. 70). ಎಲೆಗೆ ಕಾಯಿ ಮಱೆ, ಕಾಯಿಗೆ ಎಲೆ ಮಱೆ (Prv.). ಸಾರಂಗವು ಸೊಪ್ಪೆಯ ಮಱೆಗೆ ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (B. 4, 42). ಹುಲಿ ಹೊಱ ಬಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಮಱೆ ನೋಡಿ, ಅಡಗಿ ಕೊಣ್ಡು, ಕೂಡ್ರುತ್ತದೆ (4, 37). — ಮಱೆ ಕಟ್ಟು. To tie or put a screen (My.). — ಮಱೆಗೆ ನಿಲ್ಲು. To stand being hidden by (My.). ಬೇಲಿಯ ಮಱೆಗೆ ನಿನ್ತು ಕೊಣ್ಡ ತೋಟಿಗನು (B. 3, 38). — ಮಱೆಗೆವರ್. -ಬರ್. To come for shelter or refuge (Abh. P. 12, 79). — ಮಱೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To hide one's self; to disappear (Grj. 2, after 106; Bp. 1, 57; 3, 38). 2, to take refuge, to seek shelter; to take as one's shelter (Ššv. 1, 46; J. 8, 49). ಜವನನ ಮಱೆಗೊಣ್ಡಡಂ (Bp. 11, 8). ಜನನ ಮಱೆಗೊಳುತ (52, 14). ಮೃಡನ ಮಱೆಗೊಣ್ಡು (52, 27). 3, to resort to: to make use of, to use. ಸಕ್ಕದಮಂ ಮಱೆಗೊಳ್ಳದೆ (Šmd. 387). — ಮಱೆ ಬಿಡು. To stand out of one's light (My.). — ಮಱೆ ಬೀೞು. To take refuge, to seek shelter (My.). ಬಣ್ಡಾರದ್ರೋಹ ಮಾಡಿ, ಬೋೞಮುಣ್ಡೇ ಮಱೆ ಬಿದ್ದ (Prv.). — ಮಱೆಪೊಗಿಸು. -ಪೊಗಿಸು. To cause to take refuge (Č. Bp. 47, 18). — ಮಱೆ ಮಾಜು. To hide, to conceal (v. t., My.). — ಮಱೆ ಮಾಡು. To hide (v. t., My.; see Prv. s. ನರೆ 2); to make a screen (My.). — ಮಱೆಮಾತು. A word (or affair) of which the meaning (or purpose) is hidden or not evident (Râm. 1, 5, 18). — ಮಱೆಯಲಿ ನಿಲ್. To hide one's self (Bp. 14, 7). — ಮಱೆಯಾಗು. -ಆಗು. To disappear (My., *e. g.* ಅವನು ಮಱೆಯಾದನು, ಅದು ಮಱೆಯಾಯಿತು). 2, to become a shelter or refuge (J. 15, 3; Dp. 167, 5; My.). — ಮಱೆಯಿರ್. -ಇರ್. To be hidden or veiled (by). ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಮಱೆಯಿಪ್ಪ ಇನನ ವೊಲು (Bp. 44, 2). 2, shelter or refuge to be. ತುಱೆಯಿದ್ದ ವಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಮಱೆಯಿದ್ದವಗೆ ಮನ್ದತ್ವವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಱೆಯೊಗು. -ಒಗು. = ಪೊಱೆಯೊಗು, q. v. (J. 7, 64; 28, 34). — ಮಱೆವಾಱ್. -ಬಾಱ್. To have sexual intercourse in secrecy (Abh. P. 8, after 50). — ಮಱೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To hold up as a screen (Râm. 2, 4, 19). — ಮಱೆವುಗು. -ಪುಗು. To resort to, to go for protection or help (ಮಱೆಗೊಳ್ Šmd. 387 Cm.). ಮಱೆವೊಕ್ಕಂ (200). ಪಾರ್ವರ ಮಱೆವೊಕ್ಕರ (120). ಉತ್ತಮನ ಮಱೆವೊಕ್ಕು (Bp. 22, 35). See Bp. 61, 90. — ಮಱೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To take as one's shelter (Čpr. 2, 13). — ಮಱೆವೊಗು. -ಪೊಗು. = ಮಱೆವುಗು. ಸೊಡರುಗಳ ಮಱೆವೊಗುತ್ತಂ (Bp. 26, 26). ಎಲ್ಲರುಂ ಮಱೆವೊಗುವೆವು ಅಯ್ಯಗಳ (46, 36). — ಮಱೆವೋಗು. -ಪೋಗು. Cover or shelter to go (Abh. P. 16, 57). — ಮಱೆ ಹಾಕು. = ಮಱೆ ಕಟ್ಟು. (My.). — ಮಱೆ ಹುಗು. = ಮಱೆವುಗು. ಪೊರೆಯನೇ ದಣ್ಡಿಯನ್ ಉಮೇಶನು ತನ್ನ ಮಱೆ ಹುಗಲು? (Bp. 54, 70). — ಮಱೆ ಹೊಗು. = ಮಱೆ ಹುಗು. (Bp. 46, 41; 49, 40; My.).

ಮಱೆತು marĕtu. P. p. of ಮಱೆ 1.

ಮಱೆಯುವಿಕೆ marĕyuvikĕ. Becoming unmindful of, etc. (see ಮೆಱ್-).

ಮರ್ಕ marka. = ಮಂಗ 1. An ape, a monkey (Sk.).

ಮರ್ಕಟ markaṭa. = ಮಕ್ಕಡ, ಮಂಕಡ. *A monkey, an ape.* ಮರ್ಕಟನ ಚೇಷ್ಟೆ ತರ್ಕ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಂತೀತೇ? (Prv.). 2, *a spider.*

ಮರ್ಕಟಕಿಶೋರನ್ಯಾಯ markaṭa-kišôra-nyâya. The rule of the monkey and its cub, *i. e.* the rule that the weaker (*i. e.* man) adheres to the stronger (*i. e.* God, for protection) by instinct (My.; Tĕ.).

ಮರ್ಕಟಧ್ವಜ markaṭa-dhvaja. (= ಕಪಿಧ್ವಜ). Arjuna (Ššv. 4, 72).

ಮರ್ಕಟರಾಯ markaṭa-râya. Sugrîva (Râm. 4, 2, 44).

ಮರ್ಕಟಿ markaṭi. *The Molucca bean, Guilandina bonduc* Lin. 2, *cowhage, Carpopogon pruriens* Roxb. (ನಸುಗುನ್ನಿ Mr. 145).

ಮರ್ಕಳ್ markaḷ. = ಮಕ್ಕಳ್. See ಮದವರ್ಕಳ್.

ಮರ್ಚಿಸು marčisu. = ಮಚ್ಚಿಸು, ಮೆಚ್ಚಿಸು, ಮೆರ್ಚಿಸು.

ಮರ್ಚು marču. 1. = ಮಚ್ಚು 1. To be greatly devoted to, etc. (ಅತಿಪರಿಚಯ್ರ್ Šmd. Dh.; T., M. ಮರುವು, to be very familiar; M. ಮರುಞ್ಞು, ಮೆ-, to be attached, accustomed, tamed;—tameness, friendliness; Tĕ. ಮರಗು, ಮಱಗು, to have a violent inclination, to be inclined or devoted to, to love; to be accustomed to; ಮೆದುಗು, to be familiar with, well versed in; to associate with).

ಮರ್ಚು marču. 2. (Šmd. 250). = ಮಚ್ಚು 2.

ಮರ್ಚು marču. 3. = ಮಚ್ಚು 6. (ಗಿಡವಂ ಕಡಿವುದು Čt. I, 24; Tĕ. ಮಲಚು, to chip, cut stone with a chisel).

ಮರ್ಜನ marjana. = ಮಾರ್ಜನ. See ಮುಖ-.

ಮರ್ಜಿ marji. Will, pleasure, choice; opinion; disposition of the mind (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮರ್ಡಿ marḍi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. A hill (B. 5, 105. 128; My.).

ಮರ್ತಬಾ martabâ. Rank, station, dignity (My.; Mhr., H.).

ಮರ್ತ್ಯ martya. Doomed to die, mortal;—*a mortal, a man* (ಕಾಲಾಳು, ಮನುಷ್ಯ Nn. 144). 2, the world of mortals, the earth (Mr. 3; Bp. 1, 60; 37, 52).

ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ martya-lôka. The world of mortals, the earth. (Bp. 1, 56; 37, 48).

ಮರ್ತ್ಯಾವತಾರ martya-avatâra. A descent as a man, an incarnation in human form. ವಿಷ್ಣು ಪಡೆವಂ ಮರ್ತ್ಯಾವತಾರಕ್ಕೆ (Šmd. 260 Mdb.).

ಮರ್ದ marda. Crushing, grinding, pounding, etc. See ಅವ-, ಉಪ-, ವಿ-, ಸಮ್-.

ಮರ್ದಕ mardaka. = ಮರ್ದ. See ಕರ-; Ššv. 4, 128.

ಮರ್ದನ mardana. *Crushing, grinding, pounding, bruising; rubbing;* pressing; trampling on, treading down; destroying; *plaguing, tormenting, paining.* See ಮಿದಿ. — ಮರ್ದನ ಮಾಡು. To crush, etc. (My.).

ಮರ್ದನಿಗ mardaniga. A shampooer (ಸಂವಾಹಕ Mr. 377).

ಮರ್ದಲ mardala. = ಮದಲೆ, ಮದ್ದಲೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಮದ್ದೆ, ಮರ್ದಳೆ. *A kind of drum,* a tabor.

ಮರ್ದಳಿಗ mardaḷiga. = ಮದ್ದಳಿಗ. (ಮಾರ್ದಂಗಿಕ Čt. II, 60).

ಮರ್ದಿ mardi. Crushing, grinding, rubbing, kneading, etc. See ಅಂಗ-, ಕ್ಷುರ-, ಮಹೇನ್ದ್ರ-.

ಮರ್ದಿತ mardita. Crushed, pounded, ground; rubbed, kneaded, squeezed. (Bp. 36, 41).

ಮರ್ದಿಸು mardisu. To crush, to grind, to pound, to triturate; to trample on or down; to rub; to destroy (ಸಂಹರ, ನಿಮರ್ದನ Nn. 105; My.). See Bp. 8, 57; 22, 36; 32, 61; Ššv. 4, 128; J. 18, 6; ತುಱ್.

ಮರ್ದಿಸುಹ mardisuha. Crushing, grinding, trituration, etc. (ವಿಮರ್ದನ, ಪರಿಮಲ Nr.).

ಮರ್ದು mardu. (Šmd. 49). = ಮದ್ದು 1. (ಭೇಷಜ, ತನ್ತ್ರ, ಔಷಧ, etc. Hlâ.). See Bp. 4, 55; 13, 26; ಬಳ-, ಸೊಕ್ಕು-.

ಮರ್ದು mardu. = ಮದ್ದು. An intoxicating preparation that destroys sound understanding (V. 29, 22. 23). — ಮರ್ದುಗುಣಿಕೆ = ಮದ್ದುಗುಣಿಕೆ. (V. 37, 89).

ಮರ್ಬು marbu. = ಮಬ್ಬು, etc. Darkness, etc. (ತಮ Kk. 11*b*; ಕತ್ತಲೆ Bhn. 5, o. r. ಮೆಚ್ಚು). See Abh. P. 14, 171; Bp. 11, 10; Rśv. 9, 4; 11, 68; ನಸು-. — ಮರ್ಬುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. A dim light (Rśv. 12, 12).

ಮರ್ಮ marma. = ಮೊರ್ಮ, q. v.

ಮರ್ಮ marma. (= ವರ್ಮ 2). *Any open or exposed part of the body particularly liable to be mortally wounded, a vital part, a weak or sensitive part of the body; any vital member or organ.* 2, the joint of a limb, any joint or articulation. 3, a secret, a mystery; anything hidden or recondite;—secret meaning;—secret design or purpose;—a secret quality;—the art, trick, of a contrivance, etc. ಧರ್ಮ ಮಾಡಿದರೂ ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.— ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯದೆ ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದವನ ಮನಸು ನಿರ್ಮಲವಾದೀತೇ? (Prvs.). ಅರ್ಥದ ಮರ್ಮವನ್ ಅರಿಯದೆ, ವ್ಯರ್ಥಂ ತಾಂ ಕಲಿತರೇನು ಪದಪದ್ಯಂಗಳ? ಮುತ್ತು ಹವಳಂ ಹಣಂಗಳ ಕತ್ತೆಯು ತಾಂ ಹೊತ್ತರೇನು? ಬೆಲೆಯ ಬಿಡಪ್ಪುದೇ? (Subhâshita kandapadya).

ಮರ್ಮಜ್ಞ marma-jña. A man acquainted with the mysteries and secret of: one discerning the hidden beauty or spirit of (Bp. 3, 48).

ಮರ್ಮಭೇದ marma-bhêda. (= ವರ್ಮಭೇದ). Piercing or penetrating the vitals, striking a vital member, piercing or cutting to the quick, wounding mortally (Sk.);—discovering of a plot, of the art of a contrivance;—exposure of one's secret faults, of the vulnerable point, of the weak side or touchy quarter. See ನೆಟಿ ಕೊಳ್.

ಮರ್ಮರ marmara. Rustling (as trees, garments, etc.); *a rustling sound, murmuring, murmur* (ಸೀರೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಧ್ವನಿ Nr.). 2, the slough of a serpent (ಕವಚ, ಹಾವಿನ ಹೆರೆ Nn. 88)

ಮರ್ಮಸ್ಪೃಶ್ marma-spriś. *Touching or grazing the vitals, inflicting severe wounds, stinging to the quick, poignant.*

ಮರ್ಮಿ marmi. A person possessing secrets or secret designs, one of mysterious conduct (My.).

ಮರ್ಮಿಕ marmika. = ಮರ್ಮಿಗ. A man who knows what is recondite or secret or the secrets of.

ಮರ್ಮಿಗ marmiga. Tbh. of ಮರ್ಮಿಕ. (Bp. 37, 41).

ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ marma-udghâtana-vacana. A word or speech that reveals secrets, vulnerable points or touchy quarters. See ಕೊಟಿಚಾಡು. — ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To use ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನವಚನ (Abh. P. 9, after 143).

ಮರ್ಯಾದೆ maryâdĕ. = ಮರಿಯಾದೆ. *A limit, a boundary, a border;—a bank, a shore;* an end, a terminus. 2, the bounds of morality or propriety, moral law, established rule or custom; *rule of decorum or decency; propriety of conduct;* reverential demeanour, respect, civility. ತನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೆಟ್ಟವ ಪರರ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡು. To shew respect, civilities or politeness (My.). ಅರಸನು ಆವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು (B. 4, 127).

ಮರ್ಯೆ maryĕ. (= ಮೇರೆ). A boundary, a limit.

ಮರ್ವು marvu. = ಮರ್ಬು, etc. Darkness, etc. (ಕತ್ತಲೆ Śmd. I; ಕತ್ತಲೆ, ತಿಮಿರ Śm. 16; Čpr. 6, 93).

ಮರ್ಶ marśa. Consideration, deliberation;—counsel, advice;—inquiring into. See ಪರಾ-.

ಮರ್ಷ marsha. *Forbearance, patience, patient endurance, enduring with resignation.* ಪುರುಷನಿಗೆ ಮರ್ಷ ಸಲ್ಲದು (Prv.).

ಮರ್ಷಣ marshaṇa. = ಮರ್ಷ. See ಅಘ-.

ಮರ್ಷಿ marshi. *Forbearing, patient, forgiving.*

ಮರ್ಸ marsa. — ಮರ್ಸದ ಬಳ್ಳಿ. A large climbing shrub, Calycopteris floribunda (Van Someren).

ಮಲ mala. 1. = ಮಱು 4. With grief. *Cf.* ಮಮ್ಮಲ. — ಮಲ ಮಱುಗು. To be greatly grieved (Čpr. 7, 13). — ಮಲ ಮಲನೆ ಮಱುಗು. To be excessively grieved (Bp. 15, 28).

ಮಲ mala. 2. = ಮಲಗಿ, in ಮಲ ಕೊಳ್ಳು (C.).

ಮಲ mala. 3. = ಮಱು 1, etc. Other; next, second (Tĕ. ಮಲಿ, ಮಲು, ಮಾಱು). — ಮಲಅಣ್ಣ. A step-mother's son, if elder than one's self (ವಿಮಾತೃಜ, ವೈಮಾತ್ರೇಯ G.; My.). — ಮಲಚಲ. One of another birth: a third or last child (My.). — ಮಲಚಲು. = ಮಱುಸಲ್. (My.). — ಮಲಚೂಲು. The second pregnancy, second child (R.). — ಮಲತನ್ದೆ. = ಮಲದನ್ದೆ, q. v. — ಮಲತಮ್ಮ. A step-mother's son, if younger than one's self (ವಿಮಾತೃಜ, ವೈಮಾತ್ರೇಯ G.; My.). — ಮಲತಾಯಿ. (= ಬಲತಾಯಿ). A step-mother (My.). ಮಲತಾಯಿಯ ಮಗನು (ವೈಮಾತ್ರೇಯ, ವಿಮಾತೃಜ Si. 190). — ಮಲದನ್ದೆ, -ತನ್ದೆ. A step-father (ದ್ವಿಪಪ್ಪ Mr. 312, one MS. ಮಲತನ್ದೆ). — ಮಲದಾಯಿ. -ತಾಯಿ. A step-mother (ಉಪಮಾತೆ Mr. 312; T. ಮಾಱ್ಟಾನ್ದಾಯಿ; Tĕ. ಮಾಱುದಲ್ಲಿ). — ಮಲಮಗ. A step-son (My.). Fem. ಮಲಮಗಳು (My.). — ಮಲಮಾಸ. An intercalary month (My.; it is also in Sk.).

ಮಲ mala. 4. = ಮಲೆ 2. A mountain, etc. (*Cf.* Sk. ಮಲ No. 9). — ಮಲನಾಡು. = ಮಲ್ನಾಡು, ಮಲ್ನಾಡ. The hilly-country: the country to the west of the true Kannaḍa country (My.). ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡೆಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿಡವು, ಆಡಿದ ಮಾತು ನಿಜವಿಲ್ಲ; ಮಲನಾಡ ಕಾಡು ಸಾಕು.—ಸೀತಧಾತುಗಳುಣ್ಟು, ಜಾತಿಹವು ಕುಕ್ಷಿಗಳು, ಪಾತರವು ಮರದಿ; ತಿರಿದುಮ್ಬು ನಾಡಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬಹರು?— ಅಲ್ಲ ಅರಿಸಣವುಣ್ಟು, ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯೆಲೆಯುಣ್ಟು, ಬಳ್ಳಿ ಹಲ ಸುಣ್ಣು; ಮೆಲಲಿಕೆ ಮಲನಾಡನಲ್ಲೆನ್ನ ಬಹುದೆ? (Sp.). See Prv. s. ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ. — ಮಲಬಾರು. = ಮಲಯಾಳ. (My.; B. 3, 79). — ಮಲಯಾಳ. -ಆಳ. = ಮಲೆಯಾಳ. The hilly-district: the Malayâlam country (My.; M. ಮಲೆಯಾಳ; T. ಮಲೈಯಾಳ, -ಯಾಱು).

ಮಲ mala. 5. = ಮೊಲ. A hare. — ಮಲಪಾತಕ. The lined fishing-eagle, Haliaetus lineatus (Bḍ.; see ಕರೇ-); a hawk (Pr.).

ಮಲ mala. = ಮಳ. *The twelve impure excretions of the body: adeps* (vasâ), *semen* (śukra), *blood* (asṛij), *marrow* (majjâ), *urine* (mûtra), *faeces* (vish), *mucus of the nose* (ghrâṇa-vish), *ear-wax* (karṇa-vish), *phlegm* (ślêshma), *tears* (aśru), *rheum* (dûshikâ), and *sweat* (svêda). 2, leavings (ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ Nn. 22). 3, *any impure matter, dirt, filth, excrement, etc.;* sediment, dregs, alloy or dross of metal; *rust.* 4, flesh (ಮಾಂಸ 22). 5, *moral impurity, taint, sin* (ಮಲೀನ, ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಕೃತ 22). 6, original sin, natural impurity. 7, an intercalary month (ಮಾಸಭೇದ 22; *cf.* ಮಲಮಾಸ s. K. ಮಲ 3). 8, = ಪೀಲಿ, ಹೀಲಿ (22, o. r. ಹಿಲ್ಲಿ in two MSS.). 9, a forest (ವನ, ಆರಣ್ಯ 22, o. r. ಅರಣ್ಯ). — ಮಲಕಟ್ಟು. Constipation (My.). — ಮಲಮುಣ್ಡಿ. A common plant, Indigofera endecaphylla Jacq. (Z.). — ಮಲಮಾತಂಗಿ. A climbing herb with small red hammer-shaped berries, Zehneria garcini Stocks (Z.).

ಮಲಕು malaku. 1. (Tbh. of ಮಾಲಕ? or = ಮಲಕು 2?). A round ornament of glass-beads and coral or pearls strung upon a thread so that each bead, etc. is separated from the other by a knot; it is worn by females on the head (My.; T.). ಬೆಳಕಿಡುವದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದವ ಮಲಕು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a kind of necklace (Tu.). See Prv. s. ಉದ್ದಾನಿ.

ಮಲಕು malaku. 2. A turn, a twist, a fold, a bend (Tĕ. ಮಲಕೆ, ಮಲುಕು, ಮೆಲಿಕೆ; see ಮಡಚು); a sash (see ಮುರಿ-).

ಮಲಕು malaku. 3. = ಮಲುಕು, ಮೆಲಕು, ಮೆಲುಕು, ಮೆಲ್ಕು. Returning or bringing up again (to the mouth in rumination; *cf.* ಮಚಿ ಕಳಿಸು 1 s. ಮಚಿ 2, and ಮಲ 3). — ಮಲಕು ಹಾಕು. To chew the cud (My.).

ಮಲಗಿಸು malagisu. = ಮಲಂಗಿಸು. To cause to lie down or to recline; to place, to put (J. 28, 20; B. 4, 75; C.). 2, to have one's self laid down, as into a cradle (Prll. 3, 27; My. with ಕೊಳ್ಳು). 3, to put down what stands upright, as a tree, a book, etc. (My.). 4, to have set firmly (in the ground), as palisades (Bp. 16, 11).

ಮಲಗು malagu. 1. = ಮಲಂಗು 1 (Šmd. Dh.). To recline, to lie down (to sleep, etc.), to repose, to rest (ಉಪಧಾನಾವಲಮ್ಬ Šmd. Dh.; ಶಯನ Šm. 85; C.; B. 2, 12; 4, 25. 75; 5, 59; Bp. 20, 1; 60, 35; J. 7, 45; 29, 49; 30, 19; *cf.* ಮಡಗು, and see ಮಗ್ಗು 3). 2, to incline, to bend (v. i.), as full ears of paddy, etc. (My.). ಆವನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಲಗಿರಲು ನೇಸಱು ಉದಯ ಮಾಡುಹುದು, ಅವನು ಅಭ್ಯುದಿತ ಎನಿಸುಗು; ಕುಳ್ಳಿರಲಱಿಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗಮಾಗಿ ಮಲಗಿಹ ಮಗವು ಉತ್ತಾನಶಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ (ಪಕ್ಕೆ G.). ಮಲಗುವ ಮನೆ (ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸಗೃಹ Si. 108; ವಲಭಿ G.). ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ವ್ರತದ ವಶದಿನ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೋ, ಅನ್ಥಾವನು ಸ್ಥಣ್ಡಿಲಶಾಯಿ, etc. (Si. 250). See Si. 254. 255; Prv. s. ಬಡಸ್ತಿಕೆ.

ಮಲಗು malagu. 2. = ಮಲಂಗು 2 (Šmd. Dh.). A pillow, a cushion (ಉಪಧಾನ Šmd. Dh.; Šm. 85; ಮೂಡಾವೆ, ಕವುಳುಡೆ Šs.; ಉಪಾಶ್ರಯ, ಮತ್ತವಾರಣ Mr. 203; Bp. 12, 9; Č. Bp. 47, 40).

ಮಲಂಗಿಸು malangisu. = ಮಲಗಿಸು. (Grj. 7, after 11).

ಮಲಂಗು malangu. 1. = ಮಲಗು 1, q. v. (Čpr. 3, 15; 5, 132; 8, after 4; Abh. P. 3, 107; 5, after 53; Grj. 7, after 11; Č. Bp. 46, 1; Šśv. 4, 12).

ಮಲಂಗು malangu. 2. = ಮಲಗು 2, q. v. (Rśv. 1, after 135).

ಮಲಚೇಟಿ mala-ćêṭi. N. (Bp. 23, 20).

ಮಲತು malatu. 1. = ಮಲೆತು. P. p. of ಮಲೆ 3.

ಮಲತು malatu. 2. P. p. of Tĕ. ಮಲೆ, to shine; to unfold, display. ಹೊಸತಾಗಿ ಮಲತ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ, ಅಭಿನವೋದ್ಭಿದ್ Si. 119).

ಮಲತೆ malatĕ. Dirtiness, filthiness, impurity. See ಅ-, ನಿರ್-.

ಮಲತ್ರಯ mala-traya. Three impurities. See ದುರ್-.

ಮಲತ್ವ malatva. = ಮಲತೆ. See ಅ-, ಎ-.

ಮಲದೂಷಿತ mala-dûshita. *Soiled with dirt, dirty, filthy, foul.*

ಮಲಧರ mala-dhara. = ಮಲಧಾರಿ. A guru of the Jainas (ಗುರು Mr. 222).

ಮಲಧಾರಿ mala-dhâri. *A Jaina religious mendicant* (ಸವಣ Hlâ.; Bp. 50, 64; 51, 53).

ಮಲನಾಗರು malanâgaru. = ಮಲರೋಗ No. 2, ಮಲೋಗರ, ಮಲ್ಲೋಗರ, ಮೊಲೋಗರ, ಮೊಲ್ಲೋಗರ. Epilepsy (My.). See Prv. s. ಕರೆ 1.

ಮಲಪು mala-pu (-pû). *The tree Ficus oppositifolia.*

ಮಲಪೂಪು malapûpu. also ಮಲಪೂಪಿ. Enclosure, as of a letter or letters in a cover (My.; Br., H.).

ಮಲಪೃಷ್ಠ mala-prishtha. Dust-page: the fly-leaf, the outer or first page of a book, left unwritten because liable to be dirtied. (B. 5, 210).

ಮಲಬನ್ಧ mala-bandha. Constipation (My.).

ಮಲಭೇದನ mala-bhêdana. Purging. See ಉರ್ಚು.

ಮಲಮಲಿ malamali. = ಮಲ್ಮಲ್, ಮಲ್ಲು. Muslin (B. 4, 28; 5, 224. 297; Mhr., H. ಮಲಮಲ).

ಮಲಮಾಸ mala-mâsa. An intercalary month (Sk.; see it s. K. ಮಲ 3).

ಮಲಮೂತ್ರ mala-mûtra. Faeces and urine (My.); discharging before and behind (through terror, etc.). ತಿರುಮಲದೇವರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಲಮೂತ್ರಾ ಬಯಸಿ ಕೊಣ್ಡ. — ತಿಳಿದವನಾದರೂ ಮಲಮೂತ್ರ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? — ಮಲಮೂತ್ರ ಮಾಡದವಗೆ ಮಲಿನತೆಯೇ ಮಲತಾಯಿ (Prvs.). See Bp. 51, 41; 54, 10.

ಮಲಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನ mala-mûtra-visarjana. Discharging before and behind (B. 4, 167; My.).

ಮಲಯ malaya. = ಮಲೆಯ, ಮಳಯ, ಮಳೆಯ. N. of a mountainous range in Malabar; the Malabar country (see ಮಲ 4).

ಮಲಯಜ malaya-ja. Growing on the Malaya mountains: *sandal-wood;* a sandal tree. — ಮಲಯಜದಮ್ಪು. -ತಮ್ಪು. The refreshing quality of sandal-wood (Čpr. 8, 45).

ಮಲಯಜಾತ malaya-jâta. = ಮಲಯಜ. (ಬಾವನ್ನ Čt. II, 63).

ಮಲಯಪರ್ವತ malaya-parvata. The Malaya mountains (Bp. 43, 25).

ಮಲಯಪವನ malaya-pavana. = ಮಲಯಾನಿಲ. (My.).

ಮಲಯಮಾರುತ malaya-mâruta. = ಮಲಯಪವನ. (My.).

ಮಲಯರುಹ malaya-ruha. Sandal-wood; a sandal tree. (Bp. 3, 18; 43, 25; 57, 17).

ಮಲಯಾಚಲ malaya-acala. The Malaya mountains (ಬಾವನ್ನವೆಟ್ಟು Šs.; J. 8, 2).

ಮಲಯಾದ್ರಿ malaya-adri. = ಮಲಯಾಚಲ. (Kâvy. V, 44).

ಮಲಯಾನಿಲ malaya-anila. Wind (blowing) from the Malaya (and other western) mountains, a cool and odoriferous wind. (Abh. P. 1, 23). ಮಲಯಾನಿಲಂ ತೀಡಿದಂ (Šmd. 109).

ಮಲರ್ malar. 1. = ಮರಲ್ 1, etc. The face to be turned or averted; etc. (ಪರಾಙ್ಮುಖ Šmd. Dh.). ಕೊಸಗೆಸೆದುದು ಮಲರ್ದಲರ್ದುಳ್ಳಲರ್ದ ಮಿಸುಪ ಪೊಸತಲರ್ದಲರಿಂ (Čpr. 7, 56). See ಕಣ್ಮಲರ್ 1.

ಮಲರ್ malar. 2. = ಮರಲ್ 2, etc. (Šmd. 42). Sand, gravel (ಪುಡಿಲ್, ಮಣಲ್, etc. Šm. 36; M. ಮಲರ್, flour, farina).

ಮಲರ್ malar. 3. = ಮರಲ್ 3. A flower (ಪುಷ್ಪ Šmd. Dh.; ಅರಲ್, ಪೂ, ಕುಸುಮ Šm. 23; T., M.; T., M. ಮಲರ್, to open, as a flower). See ಕಣ್ಮಲರ್ 2. — ಮಲರ್ವುಡಿ. -ಪುಡಿ. The pollen of flowers (ಬಣ್ಣು, ಪರಾಗ Šm. 23).

ಮಲರೋಗ mala-rôga. Morbid evacuation of the faeces after every meal (My.; ಉತ್ಥಾನ G.). 2, = ಮಲನಾಗರು, etc., epilepsy (S. Mhr.). See Sp. s. ಲಲನೆ.

ಮಲಲ್ malal. = ಮಲರ್ 2, etc. (Šmd. 42).

ಮಲವ malava. N. of a tribe (ಮಲಹ Mr. 382; a mountaineer? or *cf.* ಮಲೆವ s. ಮಲೆ 3?).

ಮಲವಿಸರ್ಜನ. -ನೆ. mala-visarjana. Evacuation of the faeces. See ಪೇಲ್.

ಮಲಶುದ್ಧಿ mala-śuddhi. Clearing away of feculent matter: (regular) evacuation of the bowels. (My.).

ಮಲಶೋಧನೆ mala-śôdhanĕ. = ಮಲಶುದ್ಧಿ. (My.). 2, a purgative. ತಲೇ ಸಿಡತಕ್ಕೆ ಮಲಶೋಧನೇ ಕೊಣ್ಣ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಲಸೂತ್ರ malasûtra. = ಮರಸುತ್ತು, etc. (B. 5, 286).

ಮಲಹ malaha. N. of a tribe (ಮಲವ Mr. 382).

ಮಲಹರ mala-hara. Taking away impurity, removing sin; — Śiva (Bp. 3, 47; 4, 6; 22, 54).

ಮಲಹರಾದ್ರಿ malahara-adri. Kailâsa (Bp. 19, 26; 44, 52).

ಮಲಾಪಹ mala-apaha. Removing or destroying impurity or sin (Bp. 3, 6).

ಮಲಾಮತು malâmatu. A difficulty, strait; trouble (My.; H.).

ಮಲಾಮು malâmu. = ಮುಲಾಮು. Salve, ointment, plaster (My.; Br.; Mhr., H. ಮಲಮು).

ಮಲಾರ malâra. 1. = ಮಳಾರ, q. v.

ಮಲಾರ malâra. 2. (fr. ಮಾಲಾ-ಹಾರ, a row-string). A cluster or string of glass bracelets as carried about for sale (My.; Tĕ. ಮಲಾರ, ಮಲ್ಲಾರ). See ಬಳೆ-. — ಮಲಾರಪೂಜೆ. A ceremony at the gaurîhabba, when the seller of glass bracelets is called, his string of them adored, and new bracelets are put round the wrist of the adoring females (My.).

ಮಲಿ mali. = ಮಲ್ಲಿ. — ಮಲಿದೇವ. = ಮಲ್ಲಿ-. N. See ಮೋಟ-. — ಮಲಿನಾಥ. = ಮಲ್ಲಿ-. N. (Bp. 48, 8).

ಮಲಿಕೆ malikĕ. = ಮಡಿಕೆ 2, q. v.

ಮಲಿತ malita. Dirtied, soiled, defiled, tainted. See ಅ-, ನಿರ್-, ವಿ-.

ಮಲಿನ malina. *Dirty, filthy, impure, unclean;* stained, rusty (ಮಾಸ್ಸಿದ Hlâ.; ಪಿಪ್ಪಲ, ಮಾಸಿದುದು Nn. 62). 2, morally impure, sinful, depraved, vile. 3, dark, obscured, clouded, beclouded (as the intellect), dull, rusty (as learning, etc.; My.). 4, *dark gray, blackish.* 5, sin, fault.

ಮಲಿನಚಿತ್ತ malina-citta. A depraved mind (My.). 2, a dull mind (My.).

ಮಲಿನತೆ malinatĕ. Dirtiness, filthiness, impurity; — moral impurity, sinfulness; — blackness. See ಮಾಸು; Čpr. 8, 42.

ಮಲಿನಬುದ್ಧಿ malina-buddhi. A depraved mind (My.). 2, a dull understanding (My.).

ಮಲಿನಿ malini. *A woman during menstruation.*

ಮಲಿಮ್ಲುಚ malimluca. *A thief, a robber;* — a demon; — a gnat, a musquito; — wind, air; — an intercalary month; — etc.

ಮಲೀನ malîna. = ಮಲಿನ. (ಮಲ, ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಕೃತ Nn. 22).

ಮಲೀಮಸ malîmasa. *Dirty, unclean, foul, impure.* See ಮಾಸು.

ಮಲುಕು maluku. = ಮಲಕು 3, etc. — ಮಲುಕಿಡು. -ಇಡು. To chew the cud, to ruminate (Bp. 32, 26).

ಮಲುಹಣ maluhaṇa. Tbh. of ಮಲ್ಲಣ. (Bp. 42 sum.; 42, 1. 18. 39; 50, 74). — ಮಲುಹಣಕವೀಶ್ವರ. The great poet Maluhaṇa (Bp. 42, 18). — ಮಲುಹಣಸ್ತವ. A praise of Śiva by Maluhaṇa, consisting of 66 ślôkas (Bp. 42, 39).

ಮಲುಹಣಿ maluhaṇi. (also once ಮಲುಹಣೆ). N. of the paramour of Maluhaṇa (Bp. 42 sum.; 42, 19. 28. 33. 37. 39).

ಮಲೆ malĕ. 1. To be raised or elevated (see ಕಣ್ಮಲೆ); to be haughty, to be puffed up, to be insolent, to act in an overbearing manner (ಔದ್ಧತ್ಯ Šmd. Dh.; Šm. 107; T. ಮಲ್ಗು, to be full; to grow great, increase; M. ಮಲೆ, to grow thick, swell.; T. ಮಲ್, strength; fertility; ಮಲಿ, to increase). ಮಲೆದು ನರನೊಳ್ ಅಸ್ವಂ ಗಾಪ್ಪಂ (Šmd. 275).

ಮಲೆ malĕ. 2. = ಮಲ 4. A mountain (My.; Tĕ., M.; T. ಮಲೈ); — a forest (ವನ Šmd. Dh.; Šm. 107). See Bh. 2, 4, 10. — ಮಲೆಕುಡಿಯ. N. of a tribe on the western ghats. — ಮಲೆನಾಗ. A rock-snake, a boa (V. 35, after 55). — ಮಲೆಯಾಳ. -ಆಳ. = ಮಲಯಾಳ. (My.; Bp. 6, 18; B. 4, 130). ಮಲೆಯಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂಗೀ ತನ್ದರು (Prv.).

ಮಲೆ malĕ. 3. To oppose, to fight against, to contend with, to be refractory (Šmd. 183; Bp. 22, 13; 27, 28; 32, 25; 52, 31; Bh. 2, 4, 7; Šśv. 3, 55; 4, 12; J. 20, 13; 29, 9; Dp. 119, 3; T. ಮಲೈ). P. ps. ಮಲೆದು (Šśv. 4, 9), ಮಲದು (Abh. P. 14, after 132), ಮಲೆತು, ಮಲತು (Grj. 2, after 106; J. 4, 61). See ಮಾರ್ಮಲೆ. — ಮಲೆವ. A man who opposes, etc. (ಮಾರ್ಮ Šmd. II; Šm. 48; Kk. 93, o. r. ಮರ್ಮ; ಕೆಲವನಾಯ್ದು ಸೆಣಸುವ Bhn. 42, o. r. ಮೇಲುವಾಯ್ದು ಸೆಣಸುವ).

ಮಲೆ malĕ. 4. = ಮೊಲೆ. The breast. ಮಲೆಯುಣ್ಣುವ ಎಳೇ ಮಗು (ಉತ್ತಾನಶಯೆ, ಡಿಮ್ಭ, ಸ್ತನಪೆ, etc. Si. 196).

ಮಲೆತು malĕtu. = ಮಲತು 1. P. p. of ಮಲೆ 3.

ಮಲೆಯ malĕya. (A mountaineer), a Malayâḷa man (ಬೇಳ Mr. 382).

ಮಲೆಯ malĕya. = ಮಲಯ. (Bp. 6, 18; 19, 28).

ಮಲೋಗರ malôgara. = ಮಲ್ಲೋಗರ, etc. (My.).

ಮಲ್ನಾಡು malnâḍu. = ಮಲನಾಡು. (My.).

ಮಲ್ಮಲ್ malmal. = ಮಲಮಲಿ, etc. (My.).

ಮಲ್ಯ malya. Great, big, chief, principal (Tu. ಮಲ್ಲ). — ಮಲ್ಯರಣ್ಡೆ. A great, foremost widow. ಮಲ್ಯರಣ್ಡೆ! ಅನ್ದರೆ ಉಲ್ಲಾಸಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಲ್ಲ malla. (= ಮೊಲ್ಲ?). One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Čt. II, 48; Kk. 95; Šm. 77). A wrestler, a boxer by profession; a very strong man, an athlete (ಕೆಸಡಿಂಕ Šmd. II, Kk. 78, as wrestlers use to practice in the garuḍi the floor of which is covered with earth). 2, strong, stout, athletic; — good, excellent (*cf.* ಮಲ್ಯ). 3, N. of various men (see *e. g.* Bp. 9,

8; B. 2, 19);—N. of an Asura. ಎಲ್ಲಾ ಹೋದರೂ ಮಲ್ಲ ಉಟಿದ.—ನಿಲ್ಲದಿರುವ ಮಲ್ಲನ ಸಂಗಡ, ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತೀಯಾ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ನಲ್ಲಮಲ್ಲನಾದರೂ ಚಲ್ಲೋದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). — ಮಲ್ಲಗಣ್ಟು. A band that wrestlers use to tie round the waist (Grj. 7, after 11). — ಮಲ್ಲಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A wrestling or boxing match (Šmd. 386; Kk. 100; Bh. 4, 2, 61; ನಿಯುದ್ಧ, ಬಾಹುಯುದ್ಧ Nr., o. r.-ಗಾಳಿಗ). — ಮಲ್ಲಜೀಯ. N. (Bp. 58, 21). — ಮಲ್ಲಣಾರ್ಯ. -ಅಣ-ಅರ್ಯ. N. (Ršv. 1, 17). — ಮಲ್ಲದಾಳ. -ತಾಳ. The slapping or clapping of wrestlers (Čpr. 5, after 76). — ಮಲ್ಲಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). — ಮಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 11; see ಗೋಡೆ-, ರಾಚ-). *Cf.* ಮಲ್ಲಯ್ಯ s. ಮಲ್ಲಿ. — ಮಲ್ಲವಾತು. -ಮಾತು. (Šmd. 386; Kk. 100). A wrestlers' expression, a battle-cry.

ಮಲ್ಲಣಿ mallaṇi. = ಮಲ್ಲಟಿ, q. v. — ಮಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. = ಮಲ್ಲಟಿಗೊಳ್. (Grj. 1, after 131; 2, after 71 & 106; 6, 6; 8, 10; V. 9, after 79).

ಮಲ್ಲಮುರಾನ್ತಕ malla-murântaka. (Šmd. 386; Kk. 100). The strong Vishṇu or Kṛishṇa;—the slayer of Malla and of Mura: Vishṇu.

ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ malla-yuddha. A pugilistic encounter, a wrestling or boxing match. See ಪೋರ್; Čpr. 5, after 75; 6, 65; J. 27, 6.

ಮಲ್ಲರಂಗ malla-raṅga. A wrestling place, a palaestra (My.).

ಮಲ್ಲಳಿ mallaḷi. A coming together, a large concourse of people, a crowd, etc. (ಸಬ್ಬುಮ, ಮೇಳ Šm. 53; Tĕ. ಮಲ್ಲಡಿ).

ಮಲ್ಲಟಿ mallaḷi. = ಮಲ್ಲಣಿ. Turning round, wandering about (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುದು Šmd. I; Čt. I, 59, o. r. ಮಲ್ಲಣಿ; M. ಮಲೆ, ವಲೆ, Tĕ. ಮಲಗು, to wander about; to be straitened, distressed). 2, bodily agitation (ಶರೀರವ್ಯಾಕುಲತೆ Šmd. I); perturbation, bewilderment, alarm, fear, amazement (ಅಲರ್, ತಲ್ಲಟಿ, ಅದಿರ್ಪು, etc., ಭಯ Šs.; ತಲ್ಲಟಿ, ತಳವೆಳಗು, ಬಕ್ಕುಡಿ, ಬೆಗಡು, ಗುರ್ಪು, ಬಿಗುರ್, ಬೆಪ್ಪಳ, ತಳಮಳ, ಬೆಬಿಗಪ್ಪ ಭಾವ Šm. 49; Kk. 42; Tĕ. ಮಲ್ಲಟೆ, ಮಲ್ಲಡಿ). 3, the black humble bee (ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, etc., ಭ್ರಮರ Šs.; ಅಲರ್ವಕ್ಕಿ, ಪಟಿಮೆ, ಬವರ, etc. Kk. 14). — ಮಲ್ಲಟಿಕಾರ್ತಿ. A woman of rambling habits, a gad (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ Šm. 74). — ಮಲ್ಲಟಿಗಾರ್ತಿ. = ಮಲ್ಲಟಿಕಾರ್ತಿ. (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ Kk. 28). — ಮಲ್ಲಟಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮಲ್ಲಣಿಗೊಳ್. To grow bewildered, to become afraid; to retreat, to flee (ಮೊಯ್ದೆಗೆ, ಒಳ ಸೋರ್, ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು, ಪೆಟಿ ಹೋಗು, ಪಿನ್ತಣ್ಗೆವರ್, ಬೆಂಗೊಡು, ಪಾಱು, ಸರಿ, ಜಗುಟ್, etc., ಅಪಸರಣ Šs.; Šsv. 2, after 2).

ಮಲ್ಲಾಡ mallâḍa. = ಮಲನಾಡು, etc. (B. 4, 121).

ಮಲ್ಲಾಡು mallâḍu. (= a ಮಲದಾಡು). To strive or struggle for the retention or obtainment of things. — ಮಲ್ಲಾಟ. Mutual strife or struggle for. ಹಸಲಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಾಟ (Prv.).

ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ mallâmalli. A tatsama: a pugilistic encounter (ಯುದ್ಧ Šmd. 220).

ಮಲ್ಲಾರಿ malla-ari. Kṛishṇa. 2, Šiva (Sk.; Mhr.). 3, N. (My.). 4, one of the râgiṇîs.

ಮಲ್ಲಿ malli. = ಮಲಿ, ಮಲ್ಲಿಕೆ, (ಮೊಲ್ಲೆ). Jasminum sambac. (V. 4, 45). 2, N. of males and females (Šsv. 2, 46; My.). ಅಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲೇ ಕಣ್ಡಿತು; ಕೊಳ್ಳೆ, ಮಲ್ಲಿ, ಕೊಂಕುಟಿ ಕೂಸ! (Prv.). See ದೀಪದ-. — ಮಲ್ಲಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಮಲ್ಲಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 20, 10; see also s. ಮಲ್ಲ). — ಮಲ್ಲರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 19 sum.; 19, 20; 20, 31). — ಮಲ್ಲಿದೇವ. N. See ಗೋಣಿಯ-. — ಮಲ್ಲಿನಾಥ. N. (Bp. 58, 9); N. of a poet and commentator on the Mêghadûta, etc. (My.). — ಮಲ್ಲಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 42).

ಮಲ್ಲಿಕ mallika. *A kind of goose or swan with dark-coloured legs and bill.* ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಮಾಸೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಖ್ಯಂ (Mr. 173).

ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷ mallika-aksha. *A horse marked with white about the eyes.* ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಂ (Mr. 276).

ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ mallikâ-mâlĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ mallikâ-arjuna. N. of Šiva and of a liṅga;—N. (Šmd. 2; Bp. 53, 27; see ಪರ್ವತ-, ಮೊರಟದ-, ಸದ್ಗುಣಿ-). — ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 1, 10; 47, 36). — ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯೋಗಿ. N. (Bp. 19, 85; 20 sum.).

ಮಲ್ಲಿಕೆ mallikĕ. ಮಲ್ಲಿಕಾ. = ಮಲ್ಲಿಗೆ. *A generally cultivated flower shrub, Jasminum sambac* Ait. 2, *an earthenware vessel of a peculiar form; a sort of drinking-vessel* (ಪಣಿತೆ Nr.; ಕಳಸಿಗೆ, ಕೌತಿಕೆ Mr. 210; see Hlâ. s. ಮಲ್ಲೆ).

ಮಲ್ಲಿಗೆ malligĕ. Tbh. of ಮಲ್ಲಿಕೆ (Čt. II, 7; Nr., Hlâ.; ವಿಚಕಿಲ Mr. 126; Si. 139; Čpr. 6, 64. 71; 7, 153; C.). ಬಲ್ಲವನ ಗುಣ ಮಲ್ಲಿಗೇ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಅಡವಿಯ-, ಕದರು-, ಕಸ್ತೂರಿ-, ಕೆರ್ಸ-, ಕೋಲು-, ಗಿರಿ-, ಜಾಜಿ-, ದುಣ್ಡು-, ದೊಡ್ಡಕಾಡು-, ಸಂಜೆ-, ಹಸರು-; Šmd. 77. 84. 256; Bp. 45, 1. ಮಲ್ಲಿಗೆಹೂವಿನಿನ್ದ ಬಾಟಿನಾರು ಪಾವನವಾಯಿತು (Prv.).

ಮಲ್ಲು mallu. = ಮಲಮಲಿ, etc. (My.).

ಮಲ್ಲೆ mallĕ. = ಮೊಲ್ಲೆ. Jasminum sambac Ait. 2, *a sort of drinking-vessel* (ಕೋತಿಕೆ, ಮಲ್ಲಿಕೆ Hlâ.; Tĕ.: a little shallow earthen vessel). 3, N. of women. — ಮಲ್ಲೆದೇವ. N. (My.; *cf.* ಮಲ್ಲಿ-).

ಮಲ್ಲೇಶ (malla-îśa). = ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ. (My.).

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ (malla-îśvara). Šiva (C.). 2, N. See ಅಮರಗುಣ್ಡ-.

ಮಲ್ಲೋಗರ mallôgara. = ಮಲನಾಗರು, etc. (My.).

ಮಲ್ಹಣ malhaṇa. = ಮಲುಹಣ. (Ršv. 1, 17).

ಮವಲಂಗ mavalaṅga. The tree Crataeva religiosa, var. nirvala Ham. (St. & Pl.).

ಮವುಜು mavuju. A plantain (My.; H.; Sk. ಮೋಚ).

ಮವುಜೆ mavujĕ. A village (My.; Br.; Mhr., H. ಮೌಜಾ).

ಮವುರಿ mavuri. = ಮೌರಿ, q. v.

ಮವ್ವಳಿಗ mavvaḷiga. See ಕತ್ತಳ-.

ಮಶಕ maśaka. A gnat, a musquito, any fly that bites or stings;—a bug (ತಗುಣೆ Mr. 166).

ಮಶಕಾರಿ maśaka-ari. A spider (ಗುಣವೃಷ್ಠ, ಜಾಡ Mr. 166).

ಮಶಕೋತ್ಕರ maśaka-utkara. A multitude of stinging flies (Šsv. 4, 45).

ಮಶೀತಿ maśîti. ಮಶೀದಿ. maśîdi. = ಮಸೀದಿ. A mosque (My.; Mhr., H. ಮಶೀದ).

ಮಷಾಲು mashâlu. A torch (My.; Br.; Mhr., H. ಮಶಾಲ).

ಮಷಾಲ್ಚಿ mashâlči. A torch-bearer (My.; Mhr., H. ಮಶಾಲಚೀ).

ಮಷಿ mashi. = ಮಸಿ (Šmd. 335), q. v.

ಮಷ್ಕರಿ mashkari. = ಮಕ್ಕರಿ (Šmd. 350), ಮಸ್ಕರಿ, q. v.

ಮಷ್ಕಿರಿ mashkiri. Obstinacy, stubbornness (My.; H.).

ಮಷ್ಟು mashṭu. = ಮಡ್ಡಿ 1, etc. Dregs, sediment (My.; Tĕ., T.).

ಮಸ masa. 1. = ಮಸೆ 2. Whetting. — ಮಸಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A whetstone (My.).

ಮಸ masa. 2. = ಮಬ್ಬು 2. — ಮಸಮಸ. rep. Great dimness, darkness (ಬೆಳಗಬಿಡುದು Šm. 65). — ಮಸಮುಸಕನೆ. rep. Very dim (Čpr. 8, after 60). — ಮಸಮುಸವಾಗು. -ಆಗು. Light to go out or disappear, to become very dim or dark (ಬೆಳಗಬಿ Kk. 70).

ಮಸ masa. 3. = ಮಸದು, etc. P. p. of ಮಸೆ 1, in ಮಸ ಕೊಳ್ಳು, to whet (My.); mutual rubbing to take place, dissension or enmity to arise (My.).

ಮಸಕ masaka. 1. Vehement emotion, great agitation, passion; wrath, rage (Čpr. 5, after 64; 5, 106; 8, after 62; Abh. P. 7, 57; 9, 70; 14, 105; Grj. 1, 87; Rŝv. 5, after 55; Šŝv. 2, after 2; J. 17, 22). ಮಾಯಾ ಮಸಕವನು ಮಬಿಗೊಣ್ಡು (Râm. 3, 8, 11). See ಮಾ-, ಮೆಯ್-, ರಾಸಿ-. — ಮಸಕಂಗುನ್ದು. -ಂ-ಕುನ್ದು. Passion to abate (V. 42, 12).

ಮಸಕ masaka. 2. = ಮಸಕು, ಮುಸುಕು, ಮುಸ್ಕು. (Dimness, obscurity, Tĕ. ಮಸಕೆ);—a dusky colour (My.; B. 3, 55); impurity, soil (My.).

ಮಸಕನೆ masakanĕ. Dimness; dim. See ಮಸಮುಸಕನೆ.

ಮಸಕು masaku. = ಮಸಕ 2, etc. Duskiness, a dusky colour; etc. (My.; see ಕೆಯ್ಮಸಕು No. 1; *cf.* ಮಂಕು, ಮಬ್ಬು, and see M. s. Sk. ಮಸಿ); foulness: inimical action (see ಕೆಯ್ಮಸಕು No. 2). — ಮಸಕುಬಣ್ಣ. A dusky colour (My.; B. 5, 12).

ಮಸಗ masaga. A whetter (Râm. 5, 8, 50).

ಮಸಗು masagu. 1. = ಮೊಸಗು. To expand, to become expanded, developed or exhibited, to become displayed, to break forth or out, to appear, to rise (Abh. P. 11, after 143; 13, 133; Bp. 21, 18; 26, 60; 52, 6; 53, 34; 61, 11; Bh. 4, 4, 10; Râm. 6, 10, 25; Rŝv. 5, after 121; 6, after 11; Šŝv. 1, 40; J. 4, 17; 5, 2; 7, 43; 12, 34; 13, 24);—activity to be displayed: to be agitated or commoved (Abh. P. 10, 157; Grj. 2, after 106; Bh. 1, 15, 19; Šŝv. 2, 25. 114; J. 8, 32);—to be urged on by the passions, to grow furious, to be enraged, to rage (ವಿಜೃಮ್ಭಣ Šmd. Dh.; Abh. P. 10, 10; 11, 115; 13, 88; Bp. 28, 29; 44, 47; 46, 59; Č. Bp. 47, 19; Râm. 3, 6, 6; 5, 8, 50; Bh. 2, 10, 23. 25; 7, 17, 27; J. 25, 20; Tĕ. ಮಸಗು, to be extended; to be furious). ತೊಬಿಯಂ ಪಾಯ್ದೊತ್ತಿ ಬನ್ದಂ, ಗಡ, ಮಸಗಿ ಜರಾಸನ್ಧಂ (Šmd. 64 Mdb.). ಕಾಟ್ತುಬು ಮಸಗಿದ ಪೋಲ್ ಒಡ್ಡಿದುದು ಕುರುಸೈನ್ಯಂ (80). ಮಾವಿನೊಳ್ ಮಸಗುತಮಿರ್ಪ ಬಲ್ಸೋನೆಯ ಸೋನೆಗೆ ಕಾಂಚನಕೇತಕಿವನಪ್ರಸರದಲಂಗಳ್ ಒಲೆಗುಡೆ (83). ಭೇರಿಧ್ವನಿ ಪರ್ವಿತ್ತು, ಎತ್ತಲ್ ಮಸಗಿ ಘೋಷಶಿಕ್ಷಾದಕ್ಷಂ (145). ಕೆಸರ್ಮಸಗಿದುದು (217). ಬೇಡರ ಪೋಲ್ ಮಸಗಿ, ತುಬುಗೊಳಲ್ ಬಬಿಸನ್ದಂ (281). **2,** to display, to exhibit, to manifest (Bh. 8, 23, 20).

ಮಸಗು masagu. 2. (= ಮಸೆ 1). To rub, to brush, to whet (Bp. 38, 58; Râm. 6, 10, 8).

ಮಸಗೆ masagĕ. Dusky colour: mildew (? Bh. 1, 8, 48).

ಮಸಣ masaṇa. = ಮಸಾಣ. Tbh. of ಶ್ಮಶಾನ (Šmd. 358. 359; My.; Mhr.; Tĕ. ಮಸನ; T. ಮಯಾನ). ಮಸಣದ ಬೂದಿ (Bp. 31, 3). See Prvs. s. ಮೆಚ್ಚು 1, ವಸನ 2. — ಮಸಣಗಾಡು. -ಕಾಡು. A cemetery (ಶ್ಮಶಾನ, ಪಿತೃವನ Hlâ.; Bp. 15, 4). — ಮಸಣಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. Šiva (Č. Bp. 47, 19). — ಮಸಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 61, 19; see ತೆಲುಗೇಶ-). — ಮಸಣವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. A cemetery (ಸೋಡಬಲಿ Šmd. II). — ಮಸಣವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. = ಮಸಣವಟ್ಟಿಗೆ. (ಸೊಡವಲಿ Kk. 78, o. r. ಸೋಡಬಲಿ).

ಮಸಣಿ masaṇi. Tbh. of ಶ್ಮಶಾನಿ. N. of a form of Durgâ (Šâstrasâra in W. v. 1259; Bp. 23, 18; My.). — ಮಸಣಿದೇವ. N. (Bp. 47, 34; see ಗಜೇಶ್ವರ-).

ಮಸದು masadu. = ಮಸೆದು. P. p. of ಮಸೆ 1.

ಮಸರು masaru. = ಮೊಸರು. Curds (ಕ್ಷೀರಜ Čb.). ಮಸರು ಬೆರತ ತುಪ್ಪ (ನೃಷದಾಜ್ಯ Si. 240). ಮಸರಿನ ಕಡಲು (ದಧ್ಯುದ 81). See Si. 392. — ಮಸರುಚಟ್ಣಿ. (ತೇಮನ, etc. Si. 313).

ಮಸಲ್ masal. Delaying, hindering, opposing (see ಮಬುವಸಲ; Tĕ. ಮಸಲು, ಮುಸುಲು, M. ಮಬಿಲ್, to protract, delay, confound).

ಮಸಲತು masalatu. ಮಸಲತ್ತು. Holding counsel upon; planning;—a plan, a plot;—counsel;—clever contrivance (My.; Mhr., H.; ಆಲೋಚನ, ಉಪದೇಶ Čb.).

ಮಸಸು masasu. To cause to whet, etc. (Bh. 6, 4, 141; My.).

ಮಸಳೆ masaḷĕ. = ಮೊಸಳೆ. (ಸ್ಥಾನವ್ಯಗ Čb.).

ಮಸಾಣ masâṇa. = ಮಸಣ. (My.).

ಮಸಾರ masâra. A sapphire, an emerald. (R.).

ಮಸಾರೆ masârĕ. — ಮಸಾರೆಭೂಮಿ. A kind of good red soil (S. Mhr.).

ಮಸಾಲಾ masâlâ. = ಮಸಾಲೆ. Drugs, spices, spicery, seasoning drugs, the seasoning put in curry;—horse and cattle physic;—ingredients of compositions (Si. 310; Mhr., H.).

ಮಸಾಲೆ masâlĕ. = ಮಸಾಲಾ. (My.; B. 2, 52; 3, 64; 4, 120. 147; ವೇಸವಾರ G.). ಕೋಟಿಯ ಕೇಳಿ, ಮಸಾಲೇ ಅರೆಯುತ್ತಾರೋ? (Prv.). ಕಾಯಿಪಲ್ಯದೊಳಗೆ ಹಾಕುವ ಮಸಾಲೆ (ವೇಸವಾರ G.).

ಮಸಿ masi. Dirt, impurity (Bp. 1, 14; Tĕ.; *cf.* ಮಸಕ 2, ಮಾಸು 1 & 2). See Prv. s. ಅಬಿವೆ 2.

ಮಸಿ masi. = ಮಷಿ. The black of culinary vessels, crock (My.; Mhr.);—soot, lamp-black (Sk.; My.);—black (the colour, ಕಪ್ಪು Si. 385; My.; Abh. P. 9, 176);—ink (Sk.; C.; B. 1, 22; 2, 1; 4, 209; 5, 169. 218);—charcoal (My.). (T. ಮೈ, M. ಮಯಿ, ಮಬಿ, ಮೈ, black, blackness; ink; antimony; *cf.* ಮಸಕು, etc.). ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಾ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು.—ದೆಸೆಯಿಲ್ಲದವ ಮಸಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.—ನಸೀ ಭ್ರಮೆ ಇದ್ದವ ಮಸಿ ಆದರೂ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಾನು.—ತೃಷೆ ಆದವಗೆ ಮಸಿಕೆಣ್ಡ ತನ್ದು ಕೊಟ್ಟ.—ದೋಸೆ ಬಿಸಿಯೆನ್ದು, ಮಸಿಕೆಣ್ಡ ತಿನ್ದ (Prvs.). See Prvs. s. ಮೂಗು, ಶಿಶು, ಶುಚಿ. — ಮಸಿಕುಡಿಕೆ. = ಮಸಿಪಾತ್ರೆ No 1. (My.). — ಮಸಿಪಾತ್ರೆ. An ink-bottle, an inkstand (ದವುತಿ Mr. 359; My.). 2, a pot covered with crock (My.). — ಮಸಿಬಟ್ಟೆ. A rag used in lifting pots from the fire (My.). — ಮಸಿಬುಡುಡೆ. = ಮಸಿಕುಡಿಕೆ. (My.). — ಮಸಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become charcoal

(said of buried money, Čpr. 9, 12; My.). 2, crock to be produced (My.). — ಮಸಿವಾಳ. A large shrub or small tree with pinnate leaves (Z.).

ಮಸೀದಿ masîdi. = ಮಶೀತಿ, etc. (My.; B. 4, 9); also ಮಸೀದೆ (B. 4, 145).

ಮಸುಕು masuku. = ಮಸಕು, etc. (My.). — ಮಸುಕುಬಣ್ಣ. = ಮಸಕುಬಣ್ಣ. (B. 4, 225; My.).

ಮಸುರ masura. = ಮಸೂರ. (Sk.; Si. 304).

ಮಸುರಗೆ masuragĕ. Tbh. of ಮಸೂರಿಕೆ. A musquito-curtain (Čpr. 6, after 88).

ಮಸುಳ್ masuḷ. = ಮಸುಳು. Lustre to go away or disappear, light to grow faint, to grow dim, to become pale, etc. (ವಿಗತಪ್ರಭೆ Šmd. Dh.; *cf.* ಮಂಕು, ಮಬ್ಬ್). 2, to disappear, to hide one's self (ಮಸುಳಿತೆನೆ ಅಡಂಗಿತು Kk. 72). ಮಸುಳ್ದಂ, ಮಸುಳ್ದಪಂ, ಮಸುಳ್ಗೆ, ಮಸುಳ್ಗಂ (Šmd. 49. 55). See Čpr. 3, 85; 4, 85; 8, 18; Abh. P. 9, 137; Ššv. 2, 106; J. 11, 25; 19, 31; 23, 35; 28, 2.

ಮಸುಳಿಸು masuḷisu. To cause to lose one's lustre, to cause to grow dim, etc. (Čpr. 6, 58; Bp. 25, 51; Ršv. 9, 20); to cause to disappear, to conceal (ಮರೆ Šm. 87; Abh. P. 10, 157). 2, to conceal one's self, to grow faint, to lose one's lustre, etc. (Abh. P. 11, 136; Grj. 2, after 106; Bp. 22, 56; 47, 16; Râm. 5, 9, 24; J. 4, 3; 8, 27).

ಮಸುಳು masuḷu. = ಮಸುಳ್. P. p. ಮಸುಳಿ ಮಸುಳಿದುದು (ಬಾನಲ್ Čt. II, 117). ಮಸುಳಿತೆನೆ ಅಡಂಗಿತು (Kk. 72). ಮಸುಳಿದ ಕಾನ್ತಿ (ಕನ್ನ Šm. 98). See Râm. 1, 14, 1; Bh. 5, 1, 39.

ಮಸೂದೆ masûdĕ. A sketch; a foul copy; a draft (My.; Mhr., H. ಮಸುದಾ).

ಮಸೂರ masûra. *A sort of pulse or lentil, Ervum hirsutum, Cicer lens* (= ಮಂಗಲ್ಯಕ; see Si. 304).

ಮಸೂರಬಿದಲೆ masûra-bidalĕ. *Indian jalap, Ipomoea turpethum* R. Br.

ಮಸೂರಿ masûri. = ಮಸೂರ. (Sk.; Si. 301).

ಮಸೂರಿಕ masûrika. = ಮಸೂರ. (ಚಣಂಗಿ Mr. 273).

ಮಸೂರಿಕೆ masûrikĕ. ಮಸೂರಿಕಾ. = ಮಸುರಗೆ. An eruption of lentil-shaped pustules, the small-pox. 2, a procuress. 3, a musquito-curtain. 4, a cushion (Čpr. 8, after 47).

ಮಸೃಣ masṛiṇa. *Soft, tender, smooth;—bland, mild, unctuous, shining.*

ಮಸೆ masĕ. 1. To rub (see ತಿಮ್ಮಸೆ); to grind, to whet, to sharpen (ಘರ್ಷಣ Šmd. Dh.; Čpr. 6, 67; Bp. 40, 57; Ššv. 4, after 6; C.); to rub off (J. 33, 22); to rub one another: to be closely united or blended (J. 8, 4). P. ps. ಮಸದು (Čpr. 6, 67), ಮಸೆದು, ಮಸ್ತು. ಮಸೆದುದು (ನಿಶಾತ, ನಿಶಿತ, ಧೌತ, ತೇಜಿತ Hlâ.). ಮಸೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನಿಶಿತ, ಕ್ಷ್ಣುತ, etc. Nr.). ಮಸೆದ ತೆಱಂ (ತೇಜಿತ Mr. 299). ಆತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಮಸೆದಂ (Šmd. 159). ಎಕ್ಕಲಂ ಚಳಿಗದಿರ್ಗಲ್ಲಿನೊಳು ದಾಡಿಯಂ ಮಸೆದು (Râghč. 17, 72). 2, to grow sharp or acute (Čpr. 6, 77; 6, 84; Bp. 8, 25; 61, 40). — ಮಸದಾಟ. -ಆಟ Fight, quarrel (My.).

ಮಸೆ masĕ. 2. = ಮಸ 1. Whetting (Bh. 7, 15, 56); sharpness (Abh. P. 14, 198). 2, acute, vehement lust (Čpr. 4, 78). 3, a rub, a chafe: a slight wound (ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಷತ Šmd. Dh.; Čpr. 10, 81). 4, polish; lustre, shine (ಪೊಗರ್, ತಳಪ, etc., ಕಾನ್ತಿ Šs.; ತಳಪ Kk. 54. 66). See ಪೊಸ-, ಮೆಯ್-. — ಮಸೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. A whetted arrow (J. 21, 20). — ಮಸೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. A wound to appear (Bh. 1, 7, 4). — ಮಸೆಮುಖ. A shining face (Râm. 6, 10, 8). — ಮಸೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To be whetted (J. 4, 19. 31; 12, 25; 26, 55). — ಮಸೆವೊಗರ್. -ಪೊಗರ್. Lustre arising from being whetted (J. 7, 61).

ಮಸ್ಕರ maskara. *A bamboo.*

ಮಸ್ಕರಿ maskari. = ಮಕ್ಕರಿ, ಮುಷ್ಕರಿ. Who carries a bamboo cane: a Brâhmaṇa in the fourth order, *a religious mendicant.* 2, the moon. 3, N. of a woman (Abh. P. 9, after 3).

ಮಸ್ಕೀರಿ maskîri. A good-for-nothing fellow (My.; H.).

ಮಸ್ಕು masku. = ಮಸಕ, etc. (My.).

ಮಸ್ತಕ mastaka. *The head, the skull;*—the peak of a mountain, the top of a tree; the upper part of anything. 2, = ನೇತ್ರಿ, etc. (Mr. 140).

ಮಸ್ತಕಮೃಗ mastaka-mṛiga. A louse (ಷಟ್ಪದ, ಹೇನ್ Mr. 166).

ಮಸ್ತಕಸ್ನೇಹ mastaka-snêha. Head-oil: *the brain.*

ಮಸ್ತಕಿ mastaki. Gum mastic (My.; Tĕ., H.).

ಮಸ್ತಿ masti. Intoxication; pride (My.; Mhr., H.; see ಕಟ್ಟು-) 2, fatness: the state of an elephant, camel, etc. in rut (My.; Mhr., H.).

ಮಸ್ತಿಷ್ಕ mastishka. *The brain* (ತಲೆಯ ಮಿದುಳು Mr. 397).

ಮಸ್ತು mastu. = ಮಸದು, etc. P. p. of ಮಸೆ 1. (My.). ಮಸ್ತಾಟ. = ಮಸದಾಟ. (My.). ನೆಸ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಸ್ತಾಟ ಹೆಚ್ಚಿತು (Prv.).

ಮಸ್ತು mastu. 1. (= ಮತ್ತು). Intoxicated; intoxication; fat, bulky; fatness, stoutness (Mhr., H., Br.; see ಕಟ್ಟು-). 2, abundant, plentiful; abundance, plenty (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮಸ್ತು mastu. 2. The upper part of thickened sour milk, sour cream. 2, *the watery part of curds, whey;* buttermilk (ಮಜ್ಜಿಗೆ Hlâ.).

ಮಸ್ಲತು maslatu. A plot (My.; H.).

ಮಸ್ಲೀನು maslînu. Muslin (My.; H.).

ಮಹ maha. Great, mighty. 2, *a feast, a festival.* 3, a sacrifice, an oblation. — ಮಹಮನೆ. = ಮಹಾಮನೆ. A large house (liṅgavanta-maṭha) at Uḷavi (near Sirsĕ; Bp. 3, 84; 14, 13; 35, 55).

ಮಹಕಾಳ maha-kâḷa. N. (Bp. 49, 15).

ಮಹಜರು mahajaru. A title-deed granted by the emperor of Hindustan (Mhr., H.). 2, a written statement of a suit and of the award upon it (Br., Mhr.). 3, a general affidavit; a certificate signed by all present at a transaction (My.; Br.).

ಮಹಡಿ mahaḍi. = ಮಾಡಿ 1. (My.; H.).

ಮಹತ್ mahat. = ಮಹತ್ತು (Šmd. 106 Cm.), ಮಾ 2 (Šmd. 208. 378; Kâvy. I, 3, 53-56). *Great, mighty, strong, big, large,* 2, numerous, abundant, much, many. 3, high. lofty, eminent, noble; excellent, distinguished. 4, the

great principle: the intellect (buddhi). 5, *greatness, power, dominion.*

ಮಹತಾಪು mahatâpu. ಮಹತಾಬು. = ಮತಾಪು, etc. (My.).

ಮಹತಿ mahati. *The seven-stringed lute of Nârada.* 2, the egg-plant (= ಬೃಹತಿ).

ಮಹತ್ತಮ mahat-tama. Greatest, exceedingly great or mighty or powerful. (Čpr. 8, 19).

ಮಹತ್ತಮಸಾಮಾನ್ಯಾಪವರ್ತನ mahattama-sâmânya-apavartana. The greatest common measure (C.).

ಮಹತ್ತರ mahat-tara. Greater, uncommnly mighty, etc. (Bp. 3, 66). 2, the oldest, most respectable; the head or oldest man of the village, house, etc. See ಗೃಹ-, ವನ-.

ಮಹತ್ತು mahattu. Tbh. of ಮಹತ್, q. v. (Bp. 37, 56; 61, 74).

ಮಹತ್ವ mahatva. *Greatness, magnitude, majesty, mightiness,* etc.

ಮಹತ್ವತೆ mahatvatĕ. = ಮಹತ್ವ. (Bp. 36, 52; 38, 72; 43, 74; 46, 79).

ಮಹದಾಶ್ರಯ mahat-âśraya. The protection of the great, taking refuge with great people. (My.).

ಮಹದೇವ maha-dêva. Śiva (Bp. 47, 53); N. (My.).

ಮಹದೇವಿ maha-dêvi. Pârvatî or Durgâ (Bp. 12, 41; 40, 28); N. (47, 38; 59, 8; see ಕೇಳಿಕೆಯ-, ಬಿಜ್ಜ-).

ಮಹನವಮಿ maha-navami. = ಮಹಾನವಮಿ. (Bh. 7, 14, 44).

ಮಹನೀಯ mahanîya. Worthy of honour, praiseworthy, illustrious, glorious. (Bp. 33, 3; 39, 67).

ಮಹನ್ತ mahanta. = ಮಾತ. Tbh. of ಮಹತ್ (Śmd. 106 Cm.). A great, mighty, etc. man (Bp. 4, 4; 47, 57; 53, 13).

ಮಹನ್ತು mahantu. The chief of an order of Gôsâvis, etc. (My.; Mhr.).

ಮಹಮದ mahamada. = ಮಹಮ್ಮದ. (My.).

ಮಹಮ್ಮದ mahammada. Mahomed (My.); a Mahomedan (My.).

ಮಹಮ್ಮೇರು mahat-mêru. = ಮಹಾಮೇರು. (My.).

ಮಹರಾಜ maha-râja. = ಮಹಾರಾಜ. (My.).

ಮಹರಾಣಿ maha-râṇi. = ಮಹಾರಾಣಿ. (My.; B. 5, 3).

ಮಹರಾಯ maha-râya. = ಮಹಾರಾಯ. (My.).

ಮಹರ್ನವಮಿ mahas-navami. (= ಮಹಾನವಮಿ). N. of the dasari feast (My.), especially of its ninth day (My.). See Bh. 8, 8, 29.

ಮಹರ್ಲೋಕ mahas-lôka. The fourth of the seven worlds which rise one above the other. (Mr. 32).

ಮಹರ್ಷಿ mahâ-ṛishi. A great ṛishi. (My.). 2, anyone of the saptarshis. (My.).

ಮಹಲ mahala. = ಮಹಳ 1, etc. (ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆ G.).

ಮಹಲು mahalu. 1. = ಮಹಲ, etc., ಮಹಾಲು. An upstair house, a large mansion, a palace (My.).

ಮಹಲು mahalu. 2. = ಮಾಲು1. (My. occassionally). ಮಹಲು ಇರುವಲ್ಲಿ ಹಣ, ಬಹಲು ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ (Prv.).

ಮಹಸ್ mahas. = ಮಾಸ 2. Greatness, might. 2, *a feast, a festival.* 3, a sacrifice, an oblation.

ಮಹಸೂಲು mahasûlu. Public revenue (My.; Mhr., H.); private income from land (My.).

ಮಹಸೂಲುದಾರ mahasûlu-dâra. A collector or receiver of taxes (My.; H.).

ಮಹಳ mahaḷa. 1. = ಮಹಲ, ಮಹಲು 1, ಮಾಡ, (ಮಾಳ 1?). Tbh. of ಮಹಾಲಯ. (ಮಹಾಲಯ Bhn. 50).

ಮಹಳ mahaḷa. 2. = ಮಹಾಲಯ No. 2, ಮಾಳ 3. The śrâddha performed in the latter fortnight of the bhâdrapada to the manes of all one's male ancestors; this period (My.; Mhr. ಮಹಾಳ).

ಮಹಾ mahâ. = ಮಂ (ಮಹ್), ಮಾ 2. *Great,* etc. (= ಮಹತ್). Standing before ಖರ್ವ, ಪದ್ಮ, ಕ್ಷೋಣಿ, ಶಂಖ, ಕ್ಷಿತಿ and ಕ್ಷೋಭ, it makes them ten-fold (Mr. 357). — ಮಹಾಮನೆ. = ಮಹಮನೆ. (Bp. 61, 74).

ಮಹಾಕನ್ದ mahâ-kanda. *Garlic.*

ಮಹಾಕಾಯ mahâ-kâya. A man of great stature (Čpr. 6, after 61). 2, N. of a râkshasa (Bp. 18, 20).

ಮಹಾಕಾಲ mahâ-kâla. = ಮಹಕಾಳ, ಮಾಕಾಳ. Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ Nn. 97). 2, a class of pramathas (ಪ್ರಮಥವಿಶೇಷ, ಪ್ರಮಥರ ಭೇದ 97). 3, *N. of a liṅga at Ujjayinî.* 4, great blackness (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 97). 5, a clouded day (ದುರ್ದಿನ, ಮೋಡ ಗತ್ತಲೆ 97). 6, a cruel, fierce man (ಕ್ರೂರ 97). 7, the marking-nut tree (ಭಲ್ಲಾತಕ, ಗೇರು 97). 8, *N. of a cucurbitaceous plant, Trichosanthes palmata* (or Cucumis colocynthus, = ಕಿಮ್ಪಾಕ).

ಮಹಾಕಾಲಿ mahâ-kâli. ಮಹಾಕಾಳಿ. = ಮಂಕಾಳಿ, ಮಾಕಾಳಿ, ಮಾಂಕಾಳಿ. Durgâ (ಬಳಾರಿ Čt. II, 119). — ಮಹಾಕಾಲಿದೇವ. N. (Bp. 55, 54; 58, 7).

ಮಹಾಕುಲ mahâ-kula. A great or noble family;—*sprung from a noble family, of honorable parentage.*

ಮಹಾಖರ್ವ mahâ-kharva. Ten kharvas. (My.).

ಮಹಾಗಜ mahâ-gaja. (Śmd. 379). A great elephant.

ಮಹಾಗಿರಿ mahâ-giri. (Śmd. 379). A great mountain.

ಮಹಾಗ್ರೀವ mahâ-grîva. Long-necked: a camel. (R.).

ಮಹಾಂಗ mahâ-aṅga. Large-limbed: *a camel.*

ಮಹಾಜನ mahâ-jana. (Śmd. 114). = ಮಾಜನ (379). A great multitude of men, the populace. 2, a great man; a number of respectable men (Bp. 56, 2. 25; My.). 3, a merchant, banker, tradesman.

ಮಹಾಜವ mahâ-java. Very swift (ಅತಿಬೇಗ Nn. 97).

ಮಹಾಜಾಲಿ mahâ-jâli. *A species of gôshâ with yellowish flowers.*

ಮಹಾಜ್ವರ mahâ-jvara. Severe fever (ಉಷ್ಣ, ಘರ್ಮ Mr. 387).

ಮಹಾಟವಿ mahâ-aṭavi. A great forest. (R.).

ಮಹಾತಪ mahâ-tapa. Severe penance (ವಂತ, ಮಹಾತಪಸ್ಸು Nn. 54).

ಮಹಾತರು mahâ-taru. A large tree;—a kind of Euphorbia (ವಜ್ರ, ಎಲೆಗಳ್ಳಿ Mr. 136).

ಮಹಾತಲ mahâ-tala. N. of the sixth of the seven lower worlds. (Mr. 32).

ಮಹಾತೇಜಸ್ mahâ-têjas. Of great splendor, etc. 2, *Skanda.*

ಮಹಾತ್ಮ mahâ-âtma. High-souled: *magnanimous, noble-minded, high-minded, generous;*—eminent, distinguished, mighty (ಉದೀರ್ಣ, ಪಿರಿಯ Mr. 233). See Bp. 25, 2; 32, 11; Sp. s. ಕನ್ನಡಿ. ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ದುರಾತ್ಮನ ಗೊಡವೆ ಏನು? (Prv.).

ಮಹಾತ್ಮೆ mahâtmĕ. Noble-mindedness, etc. (Bp. 46, 50; My.). 2, a noble-minded woman (My.).

ಮಹಾದಾನ mahâ-dâna. *A great gift: epithet of certain valuable gifts or the giving of different kinds of valuable*

presents to the priests (sixteen such gifts are particularly enumerated).

ಮಹಾದಾನಿ mahâ-dâni. = ಮಾದಾನಿ (Šmd. 209. 379). One who grants all valuable gifts, a very liberal person.

ಮಹಾದೇವ mahâ-dêva. = ಮಾದೇವ (Šmd. 209. 379). *Šiva* (Bp. 57, 2);—N.

ಮಹಾದೇವಿ mahâ-dêvi. = ಮಾದೇವಿ. *Pârvatî.* 2, the first wife of a king. 3, N.

ಮಹಾದ್ವೀಪ mahâ-dvîpa. A certain division of the earth (see Mr. s. ವರ್ತನೆ).

ಮಹಾಧನ mahâ-dhana. Great wealth. 2, *very costly or precious;* anything costly or precious. 3, rich, wealthy.

ಮಹಾಧೇನು mahâ-dhênu. A sacrificial cow (ಮಾಹೇಯಿ Mr. 180).

ಮಹಾನಕ mahâ-ânaka. A large kettle-drum (Šsv. 5, 53).

ಮಹಾನಟ mahâ-naṭa. The great actor: Šiva. (Sk.; G.).

ಮಹಾನನ್ದ mahâ-ânanda. Great joy, great bliss; *the great bliss of deliverance from further transmigration.*

ಮಹಾನವಮಿ mahâ-navami. = ಮಹನವಮಿ, (ಮಹರ್ನವಮಿ), ಮಹಾನಾಮಿ, ಮಾನಾಮಿ. A festival on the ninth day in the light half of the month âšvina. (My.). 2, the dasari feast (My.). 3, the last of the nine days or nights dedicated to the durgâ-pûjâ.

ಮಹಾನಸ mahâ-anasa. A large carriage. 2, = ಬಾಣಸ, etc., *a kitchen* (ರಸವತಿ, ಬಾಣಸದ ಮನೆ Mr. 196).

ಮಹಾನಾಭ mahâ-nâbha. N. of a Dânava (Č. Bp. 47, 21).

ಮಹಾನಾಮಿ mahâ-nâmi. = ಮಾನಾಮಿ (Šmd. 209). Tbh. of ಮಹಾನವಮಿ.

ಮಹಾನಿಶೆ mahâ-nišĕ. *Midnight.*

ಮಹಾನೀಲ mahâ-nîla. Dark blue, deep black. 2, a kind of sapphire or emerald. (R.).

ಮಹಾನುಭಾವ mahâ-anubhâva. Being in high esteem, worthy, mighty, exalted, dignified, pre-eminent, just, virtuous; a gentleman. (Šmd. 38; My.). ಮಹಾನುಭಾವರೇ, ಮಹಾಯುಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಯವೆಷ್ಟೆನ್ದು ಕೇಳಿದನನ್ತೆ (Prv.).

ಮಹಾನೈವೇದ್ಯ mahâ-naivêdya. An offering of all sorts of eatables to an idol in a temple (My.).

ಮಹಾನ್ತ mahâ-anta. A man of an eminent nature (Bp. 61, 9). 2, having extensive limits: abundance (My.).

ಮಹಾಪಥ mahâ-patha. = ಮಾಪತ (Šmd. 379). A chief road, a high street, a high road. 2, the great road: death, the way of all flesh.

ಮಹಾಪದ್ಮ mahâ-padma. One of the treasures of Kubêra. 2, N. of a nâga or serpent-demon (Mr. 402, see ಎಣ್ಟುಕುಲ). 3, ten padmas, a million of millions, one hundred billions and other high numbers.

ಮಹಾಪಾತಕ mahâ-pâtaka. = ಮಾಪಾತಕ (Šmd. 379). A great crime, a crime of the highest degree. See ಪಂಚ-; Bp. 45, 25.

ಮಹಾಪುರುಷ mahâ-purusha. = ಮಾಪುರುಷ (Šmd. 379). A great man, an eminent personage.

ಮಹಾಪ್ರಲಯ mahâ-pralaya. *The total annihilation of the universe at the end of a kalpa* (Bp. 54, 23; 58, 46).

ಮಹಾಪ್ರಸಾದ mahâ-prasâda. A great favour or kindness. (Čpr. 2, after 59; My.).

ಮಹಾಪ್ರಾಣ mahâ-prâṇa. The hard breathing or aspirate, heard in the utterance of aspirated letters (Šmd. 22. 23. 35. 302; Kâvy. I, 1*a*, 22-27). 2, the letter ಹ. 3, a raven. 4, great spirit or power. 5, a kind of vital air (ಒತ್ತಿ ನಡೆವುದು Mr. 52).

ಮಹಾಪ್ರಾಣಾನುಕರಣ mahâprâṇa-anukaraṇa. An imitative sound with an aspirated letter (Šmd. 35).

ಮಹಾಫಲ mahâ-phala. = ಮಾವಳ. A great fruit. 2, a great reward. 3, Aegle marmelos Corr. 4, the citron, Citrus medica Lin. (My. occasionally; St. & Pl.; Mhr.). 5, (wrongly also = ಚಕೋತ 2) the shaddock or pumplemose, Citrus decumana Lin.

ಮಹಾಬಲ mahâ-bala. Exceedingly strong, very powerful or mighty (Bp. 58, 6). 2, *wind, storm.* 3, Šiva.

ಮಹಾಬಲಗಿರಿ mahâbala-giri. N. of the Čâmuṇḍî hill near Mysore (My.).

ಮಹಾಬಲಾದ್ರಿ mahâbala-adri. = ಮಹಾಬಲಗಿರಿ. (My.).

ಮಹಾಬಿಲ mahâ-bila. A big hole, a cave. 2, the atmosphere, ether. (ಆಕಾಶ G.).

ಮಹಾಭಾಗ mahâ-bhâga. Highly fortunate; illustrious, highly distinguished. (Abh. P. 11, 76).

ಮಹಾಭಾರತ mahâ-bhârata. The great war of the Bharatas: N. of an epic poem describing the acts, rivalries and contests of the sons of the two brothers Dhṛitarâshṭra and Pâṇḍu, descendants of Kuru and Bharata. (My.).

ಮಹಾಭಾಷ್ಯ mahâ-bhâshya. N. of Patañjali's great commentary on the grammatical sûtras of Pâṇini. (My.).

ಮಹಾಭೀತಿ mahâ-bhîti. Great terror;—*great danger.*

ಮಹಾಭೂತ mahâ-bhûta. *A primary element:* ether, air, fire, water, earth.

ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ mahâ-matsya. *A large fish, a sea-monster.*

ಮಹಾಮನಸ್ mahâ-manas. *High-minded, magnanimous, liberal.*

ಮಹಾಮಹ mahâ-maha. A great festival. (Čpr. 3, after 102).

ಮಹಾಮಾಂಸ mahâ-mâṁsa. Epithet of various kinds of meat: human flesh, beef, etc.

ಮಹಾಮಾತ್ಯ mahâ-amâtya. The prime minister of a king (ಪ್ರಧಾನ Mr. 266).

ಮಹಾಮಾತ್ರ mahâ-mâtra. (= ಮಾವಟಿಗ, etc.). Great in measure, most excellent. 2, *a great officer of state, a prime minister.* 3, *an elephant-driver or keeper, a Mahout; a superintendent of elephants* (ಗಜಾಜೀವ, ಆನೆಯ ವೈದ್ಯನು Hlâ.).

ಮಹಾಮಾಯೆ mahâ-mâyĕ. Great deceit or illusion; the power of illusion which makes the material universe appear as if really existing;—Durgâ. (Bp. 57, 27).

ಮಹಾಮೇದ mahâ-mêda. A species of medicinal plant. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಮಹಾಮೇರು mahâ-mêru. The great mêru (ಮೇರು Nn. 53).

ಮಹಾಯಜ್ಞ mahâ-yajña. A great sacrifice: *a principal act of devotion* of which there are five: brahmayajña, dêva-, pitṛi-, manushya-, bhûta-. See ಪಂಚ-.

ಮಹಾಯುಗ mahâ-yuga. A yuga of the gods: the aggregate of the kṛita, trêtâ, dvâpara, and kali yugas. See Prv. s. ಮಹಾನುಭಾವ.

ಮಹಾರಜತ mahâ-rajata. *Gold.*

ಮಹಾರಜನ mahâ-rajana. *The safflower, Carthamus tinctorius* Lin.

ಮಹಾರಣ್ಯ mahâ-aranya. *A large wood, a great forest.*

ಮಹಾರಥ mahâ-ratha. A large car, a great chariot. 2, an eminently great warrior fighting from a car (Abh. P. 13, 71. 72; Bh. 8, 24, 41; J. 14, 5).

ಮಹಾರವ mahâ-rava. Loud-sounding, uttering loud cries; a loud sound or cry. See ಬೊಬ್ಬಿಡು.

ಮಹಾರಾಜ mahâ-râja. = ಮಹರಾಜ. A sovereign, an emperor. 2, a respectful compellation to superiors. (My., also ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ).

ಮಹಾರಾಜಿಕ mahâ-râjika. *N. of a class of demigods.*

ಮಹಾರಾಣಿ mahâ-râṇi. = ಮಹರಾಣಿ. The principal wife of a râja;—a reigning queen;—an empress (My.; B. 4, 173; 5, 1).

ಮಹಾರಾಯ mahâ-râya. = ಮಹರಾಯ. Tbh. of ಮಹಾರಾಜ. (Bp. 58, 21; My.; B. 4, 126).

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ mahâ-râshṭra. = ಮರಾಟ. A great realm (Bp. 51, 17);—the Mahratta country;—relating to that country, as its people, language, etc. (My.).

ಮಹಾರುದ್ರ mahâ-rudra. The great rudra: a form of Śiva.

ಮಹಾರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ mahârudra-abhishêka. Bathing of a linga with the recitation of the so-called rudrasûkta, especially at śivarâtri (My.).

ಮಹಾರುಷಿ mahâ-rushi. = ಮಹರ್ಷಿ. (Čpr. 3, after 80; 5, after 35).

ಮಹಾರೌರವ mahâ-raurava. *One of the twenty-one hells.*

ಮಹಾರ್ಬುದ mahâ-arbuda. Ten arbudas. (My.).

ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ mahâ-lakshmi. = ಮಾಲಕುಮಿ (Šmd. 209. 379). The great Lakshmî, the śakti or wife of Nârâyaṇa (ಭೋಗಾವತಿ, ರಮೆ Nn. 22; ಗೋಮಿನಿ, ರಾಮೆ 24; ಸಿರಿ 124. 149). 2, Sarasvatî. 3, Durgâ. 4, splendor (ಶೋಭೆ, ಸಿರಿ Nn. 22). ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಲಿದವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸರಸ್ವತಿ ಒಲಿದವಗೆ ಹೆಡ್ಡತನವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಹಾಲಯ mahâ-âlaya. = ಮಹಲ, ಮಹಲು, ಮಹಳ No. 1, ಮಾಳ 5. A great dwelling, a palace, a temple, etc. 2, = ಮಹಳ 2, q. v. (My.).

ಮಹಾಲಿಂಗ mahâ-linga. A great phallus;—having a great phallus; Śiva;—N. (My.). — ಮಹಾಲಿಂಗನ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb growing in hedges, Bryonia laciniosa Lin. (Z.).

ಮಹಾಲು mahâlu. = ಮಹಲ, etc. A palace (My.; Mhr., H.), a hall; a seraglio (Mhr.; H.). 2, a sub-division of a talook or district (Mhr.; see B. 4, 146. 200; ಅಸಾರ-).

ಮಹಾಲೋಕ mahâ-lôka. = ಮಹರ್ಲೋಕ. (My.).

ಮಹಾವನ mahâ-vana. = ಮಹಾರಣ್ಯ. (My.).

ಮಹಾವಾತ mahâ-vâta. A great or stormy wind, a strong blast. (ಬಿರುಗಾಳಿ G.).

ಮಹಾವಾರ್ಧಿ mahâ-vârdhi. An ocean (J. 13, 11).

ಮಹಾವೃಕ್ಷ mahâ-vṛiksha. A great tree;—*a species of Euphorbia, Euphorbia tortilis* or *E. antiquorum.*

ಮಹಾವೃದ್ಧಿ mahâ-vṛiddhi. One of the eight principal drugs or medical roots (Si. 149).

ಮಹಾವೇಶ mahâ-âvêśa Demoniacal possession (ಗ್ರಹ Mr. 490).

ಮಹಾಶಕ್ತಿ mahâ-śakti. Very mighty. 2, a great śakti (Bp. 10, 31).

ಮಹಾಶಬ್ದ mahâ-śabda. A great word, a pre-eminent term (Šm. 118);—a great noise, a loud sound. See ಪಂಚ-.

ಮಹಾಶಯ mahâ-âśaya. The ocean. 2, *high-minded, magnanimous, liberal.*

ಮಹಾಶಾಲಿ mahâ-śâli. *A kind of large and sweet-smelling rice* (ಕಳಮೆಯ ಭೇದಂ Hlâ.).

ಮಹಾಶೂದ್ರ mahâ-śûdra. *A cowherd.*

ಮಹಾಶೂದ್ರಿ mahâ-śûdri. *A female cow-keeper; a herdsman's wife.*

ಮಹಾಶೇಷ mahâ-śêsha. The serpent śêsha (Šm. 119; ಅನನ್ತ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 57). ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಹಾಶೇಷ ಹೊತ್ತಿರುವನಾದರೆ, ಮಹಾಶೇಷನನ್ನು ಹೊತ್ತವನು ಯಾರು? (Prv.).

ಮಹಾಶೋಕ mahâ-śôka. Great grief or sorrow (J. 2, 8). 2, mahâ-aśôka. A large aśôka tree (2, 8).

ಮಹಾಶೌರ್ಯ mahâ-śaurya. = ಮಾಶೌರ್ಯ (Šmd. 209). Great valour.

ಮಹಾಶ್ರಯ mahâ-âśraya. = ಮಾಸರ 2. A great seat, resting-place, dwelling, etc.

ಮಹಾಶ್ವೇತೆ mahâ-śvêtĕ. *A white variety of the Batatas paniculata* Chois.

ಮಹಾಸನ mahâ-âsana. A great seat, a splendid throne: a howdah (ಅಂಬಾರಿ Mr. 158).

ಮಹಾಸಹೆ mahâ-sahĕ. *The globe amaranth, Gomphraena globosa* Lin.

ಮಹಾಸಾಗರ mahâ-sâgara. = ಮಹೋದಧಿ. (G.).

ಮಹಾಸಾಮನ್ತ mahâ-sâmanta. = ಮಹಾಸಾವನ್ತ, ಮಾಸಾವನ್ತ. A great lord of the borders. (Abh. P. 13, after 101).

ಮಹಾಸಾವನ್ತ mahâ-sâvanta. = ಮಾಸಾವನ್ತ (Šmd. 379). Tbh. of ಮಹಾಸಾಮನ್ತ.

ಮಹಾಸೇನ mahâ-sêna. The commander of a great army. 2, *Skanda.*

ಮಹಾಸೈನ್ಯ mahâ-sainya. (Šmd. 379). A large armed force (ಮನ್ಯು, ಸೇನೆ Nn. 36).

ಮಹಾಸ್ತ್ರ mahâ-astra. A great weapon, a powerful missile. (J. 13, 37).

ಮಹಾಸ್ನಾಯು mahâ-snâyu. *A great artery.*

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ mahâ-sragdharĕ. N. of a vṛitta (Čh.; Mr. 366).

ಮಹಾಹರಿ mahâ-hari. Vishṇu.

ಮಹಾಹರಿಪ್ರಿಯೆ mahâhari-priyĕ. Lakshmî (Mr. 18).

ಮಹಾಹವ mahâ-âhava. A great war or battle, a pitched battle. (Šśv. 4, 77).

ಮಹಾಹಿತ mahâ-hita. A great friend (J. 30, 25. 27. 51). 2, mahâ-ahita. A great enemy (30, 25. 27. 51).

ಮಹಿ mahi. ಮಹೀ. Great, large; greatness. 2, *the earth;* soil. See Mr. s. ವರ್ತನೆ. ಮಳಲುಳ್ಳ ಮಹಿ (ಸಿಕತೆ Mr. 93).

ಮಹಿಕೆ mahikĕ. = ಮಿಹಿಕೆ. (ಬರ್ಫ, ಮಂಜು G.).

ಮಹಿತ mahita. Honoured, revered, highly esteemed; proper, right. (Kâvy. V, 967; Bp. 8, 3; 19, 45; 22, 63; 51, 45; Ršv. 1, 8).

ಮಹಿಪ mahi-pa. = ಮಹೀಪ. (A.).

ಮಹಿಮ mahima. Greatness, grandeur, majesty, glory; might, power, energy. 2, the magical power of increasing size at will, illimitable bulk. (My.).

ಮಹಿಮಾಕರ mahimâ-âkara. A mine of glory (Čh. v. 9).

ಮಹಿಮೆ mahimĕ. ಮಹಿಮಾ. = ಮಯ್ಮೆ, ಮೈಮೆ (Šmd. 361; Čt. II, 85; Ršv. 1, 61; C.). Greatness, etc. (= ಮಹಿಮ No. 1). — ಮಹಿಮೆವೆಱು. -ವೆಱು. To become great, renowned, etc. (Bp. 27, 27; 44, 72; 53, 31).

ಮಹಿಲಾಖ್ಯೆ mahilâ-âkhyĕ. *A species of odoriferous plant.*

ಮಹಿಲೆ mahilĕ. ಮಹಿಳೆ. *A woman* (Bp. 28, 20).

ಮಹಿಶಾಸನ (mahi-šâsana). A kind of plant (ಶಾಲೆ Mr. 134).

ಮಹಿಷ mahisha. *A (male) buffalo* (ಕೋಣ Mr. 162). 2, an asura slain by Durgâ. 3, the emblem and vehicle of Yama.

ಮಹಿಷಧ್ವಜ mahisha-dhvaja. Yama. See ಜಕ್ಕನ್ದೊಬಲಿದೇರ.

ಮಹಿಷಾಕ್ಷ mahisha-aksha. *A kind of bdellium.*

ಮಹಿಷಾಕ್ಷಿ mahisha-akshi. = ಮಹಿಷಾಕ್ಷ. (ಕೌಶಿಕ, ಗುಗ್ಗುಳ Mr. 144; Bp. 27, 9. 12; 43, 20. 21; 44, 24).

ಮಹಿಷಾಸುರ mahisha-asura. The asura Mahisha slain by Durgâ (Čh. MS. G. v. 4).

ಮಹಿಷಾಸುರಮರ್ದಿನಿ mahishâsura-mardini. Durgâ (My.).

ಮಹಿಷಿ mahishi. = ಮೈಸಿ (Šmd. 361). A buffalo-cow. 2, *the first or properly consecrated wife of a king;*—any queen. See ಪಟ್ಟ-.

ಮಹಿಷ್ಠ mahishṭha. Greatest, largest;—excessive greatness (Bp. 53, 11).

ಮಹೀಕಾನ್ತ mahî-kânta. A king (Čpr. 2, 15).

ಮಹೀಕ್ಷಿತ್ mahî-kshit. *A king.*

ಮಹೀಗೃಹ mahî-gṛiha. A subterraneous room (Čpr. 7, 128).

ಮಹೀಜ mahî-ja. A tree. (Bp. 9, 14; 60, 51).

ಮಹೀಜರಾಜ mahîja-râja. The Indian fig-tree (Bp. 26, 40).

ಮಹೀತಲ mahî-tala. The surface of the earth. (Bp. 50, 50).

ಮಹೀತಲಾಧಿಪ mahîtala-adhipa. A king (Râm. 1, 16, 23).

ಮಹೀದೇವತೆ mahî-dêvatĕ. A Brâhmaṇa (Bp. 55, 35).

ಮಹೀಧರ mahî-dhara. Earth-bearing: a mountain. 2, Krishṇa (Mr. 18). 3, N. of a king (Šmd. 82 Mḍb.).

ಮಹೀಧ್ರ mahî-dhra. *A mountain.*

ಮಹೀಪ mahî-pa. A king (Bp. 54, 2).

ಮಹೀಪತಿ mahî-pati. = ಮಹೀಪ. (Čpr. 5, 35; Bp. 28, 35).

ಮಹೀಪಾಲ mahî-pâla. A king (Bp. 5, 13; J. 26, 29).

ಮಹೀಭುಜ್ mahî-bhuj. Earth-enjoyer: *a king.*

ಮಹೀಭುಜ mahî-bhuja. Tbh. of ಮಹೀಭುಜ್. (Abh. P. 16, 11; Bp. 11, 17).

ಮಹೀಭೃತ್ mahî-bhṛit. Earth-supporter: *a mountain.* 2, a king.

ಮಹೀಮಣ್ಡಲ mahî-maṇḍala. The circumference of the earth, the whole earth. (My.).

ಮಹೀರಮಣ mahî-ramaṇa. A king (Bp. 33, 13).

ಮಹೀರುಹ mahî-ruha. *A tree.*

ಮಹೀಲತೆ mahî-latĕ. *An earth-worm.* See Nr. s. ನಾಯಿನೊಳಲೆ.

ಮಹೀವರ mahî-vara. A king (Bp. 50, 41).

ಮಹೀವಲ್ಲಭ mahî-vallabha. = ಮಹೀವರ. (Ršv. 9, 27).

ಮಹೀಶ mahî-îša. A king (Bp. 5, 44; 50, 20; Râm. 2, 1, 8).

ಮಹೀಶ್ವರ mahî-îšvara. = ಮಹೀಶ. (J. 27, 47). 2, the number 16 (Čh.).

ಮಹೀಸುತ mahî-suta. *The planet Mars.*

ಮಹೀಸುರ mahî-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 75. 77; 50, 12; 55, 9. 57).

ಮಹೀಸ್ಪೃಶ mahî-spṛiša. Touching the ground;—a Vaišya (Mr. 345).

ಮಹುಳಿ mahuḷi. (Tbh. of ಮೌಲಿ). Sway: overbearing behaviour (Bh. 3, 21, 36).

ಮಹೇಚ್ಛ mahâ-iččha. *Desirous of great ends, having lofty aims or aspirations; magnanimous, high-minded, liberal.*

ಮಹೇನ್ದ್ರ mahâ-indra. Great Indra, regent of the east quarter (Šmd. 168);—any great chief; N. of a gandharva chief (Čpr. 5, 100. 102. 105, etc.). 2, N. of a place; N. of a mountain or a range of mountains.

ಮಹೇನ್ದ್ರಜಾಲ mahêndra-jâla. = ಇನ್ದ್ರಜಾಲ. Indra's net: stratagem, trick; deception, cheating; illusion, conjuring, magic, jugglery, sorcery (Kâvy. IV, 2, 62; Čpr. 7, 145; Bp. 23, 2; 51, 11; My.).

ಮಹೇನ್ದ್ರಮಣ್ಡಲ mahêndra-maṇḍala. N. of a place (Bp. 53, 38).

ಮಹೇನ್ದ್ರಮರ್ದಿ mahêndra-mardi. The crusher of the gandharva king Mahêndra (Čpr. 5, 122).

ಮಹೇನ್ದ್ರಿ mahêndri. Indra's quarter: the east (ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಾಚಿ, ಮೂಡಲ್ Mr. 58).

ಮಹೇರಣೆ mahêraṇĕ. *The tree Boswellia thurifera* Roxb.

ಮಹೇಶ mahâ-îša. = ಮಹೇಶ್ವರ. (Bp. 50, 54). See ಮಾಸವಳ ಮದನ-.

ಮಹೇಶ್ವರ mahâ-îšvara. A great lord; *Šiva* (Bp. 61, 46);—N., also of a town (B. 3, 103; 4, 28). See Prv. s. ಮೋಸ ಗಾಱ.

ಮಹೇಶ್ವರಿ mahâ-îšvari. Gaurî (Mr. 12).

ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ mahâ-aišvarya. Supreme lordship, great power; great prosperity or riches (ವಿಭೂತಿ, ದೊಡ್ಡಿಹ ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 106).

ಮಹೋಕ್ಷ mahâ-uksha. *A large bull or ox.*

ಮಹೋಕ್ಷಗ mahôksha-ga. Šiva (Bp. 61, 47).

ಮಹೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮ mahôksha-laksha. Šiva (Ršv. 1, 10).

ಮಹೋಗ್ರಾಣಿ mahâ-ugrâṇi. A chief store-keeper. See Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ.

ಮಹೋತ್ಪಲ mahâ-utpala. *The lotus, Nelumbium speciosum* Willd. (ಪದ್ಮ, ಅಬ್ಜ, etc. Mr. 419).

ಮಹೋತ್ಪಾತ mahâ-utpâta. Very portentous: a meteor, a comet (ಧೂಮಕೇತು Nn. 33, o. r. ಮಹೋದ್ಪಾದ; ಧೂಮಕೇತು Mr. 489).

ಮಹೋತ್ಸವ mahâ-utsava. A great festival; a festive train (ಯಾತ್ರೆ Nn. 159; J. 4, 8).

ಮಹೋತ್ಸಾಹ mahâ-utsâha. Great effort or exertion. 2, *possessing great energy, making great efforts, very energetic or persevering* (ಹೆಬ್ಬಾಳು Hlâ.).

ಮಹೋತ್ಸೇಧ mahâ-utsêdha. Great elevation (ಅನ್ತರ, ಅತಿ ಯುದ್ದ Nn. 77).

ಮಹೋದಧಿ mahâ-udadhi. The great ocean, a great sea (ಮಹಾಸಾಗರ G.).

ಮಹೋದಯ mahâ-udaya. Great happiness or prosperity;—great elevation or eminence;—the final emancipation of the soul. 2, a day very auspicious on account

of certain constellations (My.). 3, giving, or possessing, great happiness, etc. (Rśv. 1, 8);—a lord, a master. 4, = ಮಹೋದಯೆ.

ಮಹೋದಯೆ mahâ-udayĕ. *The city of Kanyâkubja or Canouj.*

ಮಹೋದರ mahâ-udara. A large belly (J. 2, 58);—an enlargement of the abdomen (My.); dropsy; ascites. 2, bigbellied;—N. of a râkshasa (Râm. 6, 32 sum.).

ಮಹೋದ್ಯಮ mahâ-udyama. Great effort or exertion. 2, *using great efforts, very diligent or persevering* (ಹೆಬ್ಬಾಳು Hlâ.).

ಮಹೋನ್ನತ mahâ-unnata. Very high, exceedingly lofty, much elevated. (My.).

ಮಹೋನ್ನತಿ mahâ-unnati. Great elevation, high position, high rank (Čpr. 4, 12; Bp. 61, 72).

ಮಹೋಪತಾಪ mahâ-upatâpa. Great trouble or grief (Čpr. 5, 28).

ಮಹೋಪದ್ರವ mahâ-upadrava. Great misfortune or calamity or distress (My.).

ಮಹೋರಗ mahâ-uraga. A large serpent; a great nâga. (My.).

ಮಹೋಲ್ಲಾಸ mahâ-ullâsa. Great delight (My.).

ಮಹೌನ್ನತ್ಯ mahâ-aunnatya. Great elevation (ಉತ್ಸೇಧ, ಅತಿಯುದ್ಧ Nn. 132).

ಮಹೌಷಧ mahâ-aushadha. A very efficacious drug;—*dry ginger* (ನಾಗರ, ಶುಣ್ಠಿ Mr. 137);—*Allium ascalonicum;* —*birch.*

ಮಳ್ mal. = ಮಳ್ಳು 1, etc. — ಮಳ್ಳಿಡಿ. Bewilderment, etc. to seize (My.). -ಜೊಳ್ಳುಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮಳ್ಳಿಡಿದು ಮಾಯೆಯೆಮ್ಬುವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಹೊಳ್ಯಾಡುತಿಹರು (Sp.).

ಮಳ mala. See ತಳಮಳ s. ತಳ 1. (T. ಮಳೈ = ಮಯಂಗು, see s. ಮಂಕು; *cf.* ಮಱ 2).

ಮಳ mala. = ಮಲ. — ಮಳಮಸ್ಣಿಕಸ. A common herb, Spermococe stricta L. f. (Z.).

ಮಳಕ malaka. = ಮಣಕ, etc. (My.).

ಮಳಯ malaya. = ಮಳೆಯ, etc. — ಮಳಯರಾಜ. N. (Bp. 9, 46).

ಮಳಲ್ malal. ಮಳಲು. = ಮರಲ್ 2, etc. Sand, gravel (ತಿವ, ಸಿಕತ Nn. 6; ವಾಲುಕ, ಸಿಕತ Mr. 414; ಪುೞಿಲ್ Kk. 13, o. r. ಮಣಲ್; My.; ಉಸುಬು G.). ಮಳಲ ದಿಣ್ಣೆ (ಸೈಕತ, ಪುಲಿನ, ದ್ವೀಪ Hlâ.). ಮಳಲನುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ (ಸಿಕತಾವತಿ Nr.). ಮಳಲುಳ್ಳ ಮಹಿ (ಸಿಕತೆ Mr. 93). ಮಳಲ ಬಯ್ಲು (B. 4, 115). ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ (ಮುಮ್ಮುರಿ Šmd. II, o. r. ಮರಲ್). ಮಳಲ ಬೇಣ್ಟೆಯಂ ಮಾಡಿದ ವೋಲ್ (II). ತುಱಿದ ಧಾನ್ಯ ಮಳಲುಸಮವೋ? (Prv.). See Bp. 11, 19; 32, 6; 42, 2; 58, 22; ತಾಯ್-. — ಮಳಲೇರಿ. -ಏರಿ. A sand bank (ಸೈಕತ Nr.). — ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲ್. -ಒಟ್ಟಿಲ್. A mound or bank of sand (ಪುಲಿನ Nr.; ಸೈಕತ, ದ್ವೀಪ, ಪುಲಿನ Mr. 414).

ಮಳಾರ malâra. = ಮರಾಳ, q. v. (ಕುದುರೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ Kk. 78, o. r. ಮಲಾರ).

ಮಳಿಗೆ maligĕ. = (ಮಣ್ಡಿ 1, q. v.), ಮಱಿಗೆ (?). A warehouse, a shop (My.; ಮಣ್ಡಿ, ಅಂಗಡಿ, ಕೋಠಿ, ದುಕಾನ್, ಹಾಪ್, ಆಪಣ, ನಿಷದ್ಯೆ Si. 106; T. ಮಳಿಗೈ; see s. ಮಾಳಿಗೆ). ತಳಿಗೆ ಚಮ್ಬು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಳಿಗೇ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮಳೆಯ malĕya. = ಮಲಯ, etc. — ಮಳೆಯರಾಜ. N. (Bp. 44, 52; 47, 36; 54, 74).

ಮಳ್ಳಿ malli. = ಮರಳಿ, etc. (My.).—ಮಳ್ಳಿಹುಳು. A grass-hopper-like insect (S. Mhr.).

ಮಳ್ಳು mallu. 1. = ಮರುಳ್ 2, etc. (My.).

ಮಳ್ಳು mallu. 2. = ಮಡಲು, etc. (My.).

ಮಳ್ಳೆ mallĕ. (= ಮಳ್ಳು 1). See ಕಳ್ಳೆ-.

ಮಱ mala. 1. = ಮೊಱ, etc. A cubit (My.).

ಮಱ mala 2. = (ಮಟ 1), ಮಸ 2, (ಮಳ). Dimness (see s. ಮಂಕು; *cf.* ಮಱಲ್, ಮರುಳ್ 1, ಮಸುಳ್, ಮುಱ್ಗು, ಮಾಸು 1 & 2). — ಮಱಮಱಿಸು. The eyes to become dim (ಕಣ್ಕಡಡು Šmd. I).

ಮಱಲ್ malal. The eyes to become dim. (M. ಮಯಲ್, ಮಱಲ್, dimness, dusk; infatuation, charm of love). ಮಱಲ್ದುದೆನ್ದು, ಕಣ್ಕಡಡಿದ ಭಾವಂ (Šmd. I).

ಮಱಿ mali. (fr. ಮಡಿ 3? *cf.* ಮಱ್ಗು). See ಮಣ್ಮಱಿ.

ಮಱಿಗೆ maligĕ. Tbh. of ಮಡಿಕೆ (Šmd. 30. 341).

ಮಱೆ malĕ. Rain (ವೃಷ್ಟಿ Šmd. I; ಧಾರಾಸಮ್ಪಾತ, ಆಸಾರ Hlâ.; ವೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಷ, etc. Nr., Si. 30; ಘನವಾರಿ, ವೃಷ್ಟಿ, ವರ್ಷ Mr. 43; ವೃಷ್ಟಿ Nn. 15. 47; ಸರಿ Kk. 12; ಸರಿ, ವೃಷ್ಟಿ 70; ಸರಿ, ವೃಷ್ಟಿ Šm. 35; ಉಬ್ಬೆ 101; Bhn. 28; C.; M.; Tĕ. ವಾನೆ; T. ಮಱೈ, ಮೈ, ಮಾರಿ, ಮೇಱಿಗ, ವಾನ್, water; a cloud; rain). ಮಱೆಗೆ ಮುಗಿಲ್ (Šmd. 159). ಮಱೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ (ದೇವಮಾತೃಕ Hlâ.). ಮಱೆಯ ಕಱೆವ ಮೇಘ (ಘನಾಘನ); ಮಱೆಯ ಬಱಹು (ಅವಗ್ರಾಹ, etc. Nr.). ತಾಂ ಬಿಡದೆ ಸುರಿವ ಮಱೆ (ಆಸಾರ Mr. 44). ಅಲರ ಮಱೆಯೊಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮನ್ಮಥನ್ ಆಜಿಯೊಳ್ (Šmd. 281). ಇದು ನೋಡು! ಎಷ್ಟಾ ದೊಡ್ಡ ಮಱೆ ಬರ ಹತ್ತಿತು! (B. 1, 21). ಮೋಡಗಳಿನ್ದ ಮಱೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ (2, 49). ಗುಡುಗು ಬಹಳ ಅಬ್ಬರಿಸಿದ ಬಱಿಕ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಮಱೆಯಾಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ (4, 186). ಮಱೆಯಿಲ್ಲದ ಪಯ್ರೂ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ. — ಮಱೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆ ಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸು ಸಮ. — ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ, ಮಱೆ ಬರಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಮಱೆಗೆ ಹೆದಱಿ, ಹೊಟೇಲಿ ಹಾಱಿದ ಹಾಗೆ. — ಮಱೇ ತಡಿಸದ ಕೊಡೆ ಸಿಡಿಲ ತಡಿಸೀತೇ? — ಮಱೆ ಜೋಯಿಸನ ಮಿಣ್ಡ, ಕತ್ತೆ ಗುಡಿಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಡ. — ಮಱೆ ಮಾಱು ಮರಣ ಯಾರೂ ಅಱಿಯರು. — ಮಱೆಯಾದರೆ ಕೇಡಲ್ಲ, ಮಗನುಣ್ಡರೆ ಕೇಡಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 3, 39; 4, 55; 6, 48; Bp. 6, 25; 51, 24; 55, 13; Bh. 1, 19, 21; 2, 13, 7; Rśv. 8, 113; J. 3, 25; 4, 23; Si. 295. 435; ಪೆರ್ಮಱೆ; Prv. s. ಪುಣ್ಯ. — ಮಱೆಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness caused by rain (clouds): a dark, cloudy day (ದುರ್ದಿನ Hlâ.). — ಮಱೆಗಱೆ. -ಕಱೆ. To emit rain, to rain (J. 17, 4; Šśv. 2, after 42). ಎಮ್ಮೇ ಮೇಲೆ ಮಱೆಗಱಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮಱೆಗಾಲ. -ಕಾಲ. The rainy season (ವರ್ಷ, ಪ್ರಾವೃಷ್, ತಪಾತ್ಯಯ Hlâ.; ಪ್ರಾವೃಡ, ತಪಾತ್ಯಯ Mr. 72; C.; G. 130. 180; B. 3, 29; 4, 205; 5, 205; Čpr. 4, 87; Abh. P. 7, 130; Č. Bp. 47, 34; Bh. 8, 26, 1; J. 18, 27). ಚಳೀ ಕಾಲಕ್ಕಿನ್ತ ಮಱೆಗಾಲ ವಾಸಿ. — ಮಱೆಗಾಲದ ಬಿಸಿಲು ನಮ್ಬ ಬಾರದು, ನಗೆಗಾಱಿನ ಮಾತು ನಮ್ಬ ಬಾರದು (Prvs.). — ಮಱೆಗಾಲು. -ಕಾಲು. = ಮಱೆಗಾಲ. (ಕಾರ್ G.). — ಮಱೆಗುಟಕ. -ಕುಟಕ. The rain-drinker. ಮಱೆಗುಟಕನ ಹಕ್ಕಿ (ಸಾರಂಗ, ಸ್ತೋಕಕ, ಚಾತಕ Si. 172). — ಮಱೆಗುಱುತು. An indication or sign of rain (My.). — ಮಱೆನೀರು. Rain water. ಮಱೇ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು, ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮಱೆಬಿಲ್ಲು. A rainbow (My.; ಇನ್ದ್ರಚಾಪ, ಸುರಚಾಪ G.). — ಮಱೆವನಿ. -ಪನಿ. A drop of rain (J. 25, 5). — ಮಱೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. Rain to be mixed with. ಮಱೆವೆರಸಿದ ಗಾಳಿ (ಝುಂಝಾವಾತ Hlâ.). — ಮಱೆಹನಿ. = ಮಱೆವನಿ. ಮಱೇ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮರದ ಹನಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಱೆಹುಳು. A winged ant

that comes out of the ground after the first rains (My.). 2, a rain-worm (ಗಣ್ಡೂಪದ G.).

ಮಲ್ಗಿಸು malgisu. To cause to disappear, to cause to perish, to destroy (Čpr. 6, 9. 84; Abh. P. 10, 173; V. 30, 12).

ಮಲ್ಗು malgu. (= ಮುಗ್ಗು 1). To grow dim or faint, to disappear, to perish (Čpr. 2, 37; 7, 8; see ಮಂಕು, ಮಲ 2).

ಮಲ್ತಿ malti. = ಮತ್ತಿ 2, etc. (ಬನ್ದು ಮರಂ Šmd. I; ಅರ್ಜುನ Šs.).

ಮಾ mâ. 1. (A contraction of a ಮಸ = ಮಸಕ 1). Great emotion. — ಮಾಮಸಕ. Very great emotion: excessive agitation or bustling activity, great zeal, impetuous ardour (ಸಮ್ಭ್ರಮ Čt. II, 41); great passion or wrath (Abh. P. 11, after 143; Rśv. 5, after 121; 6, after 11; Šśv. 3, 55; 4, after 15). — ಮಾಮಸಕಂಗೊಳ್. -ಂ -ಕೊಳ್. To grow full of zeal, etc. (Čpr. 10, 58).

ಮಾ mâ. 2. = ಮಾಂ (ಮಾಜ್), ಮಾನ್, ಮಾಮ್, ಮಾವು q. v. The mango tree and its fruit (T. ಮಾ, ಮಾನ್ದಿ, ಮಾಟ್ಟೈ; M. ಮಾ, ಮಾವು, ಮಾಙ್ಙು; Tĕ. ಮಾಮಿಡಿ, ಮಾವಿ; Sk. ಮಾಕನ್ದ). — ಮಾಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. = ಮಾಗಾಯಿ No. 2, when worn in the ears (Grj. 3, 82. 90; 3, after 91; 3, 107). — ಮಾಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಮಾಂಗಾಯ್. An unripe mango. 2, a mango-like small ornament worn over the privities of children (My.), or in their ears (Prll. 3, 25; My.). — ಮಾದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಮಾನ್ದಳಿರ್. (J. 3, 10). — ಮಾಮರ. A mango tree (ನಿಬುಗ Čt. I, 62; Čpr. 7, 46. 87; T.). ಮಾಮರನಲ್ಲದಿಲ್ಲ (Šmd. 77). ಮಾಮರದಳ್ಳೆಗೊಪ್ಪಿನೊಳ್ ಮಿಳಿರ್ವೆಳವಳ್ಳಿ (81). ತಳಿರ್ಗಳಿನೊರ್ಮೆ, ಪೂಗುಡಿಯಿನೊರ್ಮೆ, ಪಸುರ್ಮಿಡಿಯಿನ್ದಮೊರ್ಮೆ; ಕಾಯ್ಗಳಿನಿರದೊರ್ಮೆ, ಪಣ್ಗಳಿನದೊರ್ಮೆ ಜನಕ್ಕೆ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮಂ ಬಳೆಯಿಸಿ, ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ, ಕಿವಿಗೋಲಗಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಕೋಕಿಲರವದೊರ್ಮೆ, ಭೃಂಗರುತದೊರ್ಮೆ, ಶುಕಸ್ವರದೊರ್ಮೆ ಮಾಮರಂ (Čpr. 7, 48). See Bh. 1, 5, 7; Rśv. 2, 39. 41; J. 18, 23; 29, 48; 30, 29; ಬನ್ದಮಾವು. — ಮಾಮಿಡಿ. (= ಮಾಮ್ಬರಲ್ಮಿಡಿ). A pellet-like small unripe mango (J. 3, 32; Rśv. 9, 56). — ಮಾವಣ್. -ಪಣ್. A ripe mango (Bp. 11, 11).

ಮಾ mâ. 3. (= ಅಮ, etc.). An interjection expressing admiration: ah! (T., M., Tĕ.). — ಮಾ ಮಾ. rep. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Čt. II, 103; Bp. 8, 17; Bh. 8, 26, 17).

ಮಾ mâ. 1. (Šmd. 103). *Not, no.*

ಮಾ mâ. 2. = ಮಾಂ (ಮಾಙ್). Tbh. of ಮಹತ್, q. v. Great, etc. — ಮಾಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A great work (ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ G.). — ಮಾತಾಯಿ. Great, excellent mother (My.); Durgâ (My.).

ಮಾಂ mâm. Me (Bp. 20, 38; 61, 48. 49).

ಮಾಂಸ mâṁsa. *Flesh, meat* (ಅಡಬಳ Bhn. 3; see ಅಡಗು, ಬಾಡು, ಬಿಕ್ಕು); the fleshy part or pulp of fruit.

ಮಾಂಸಗನ್ಧಿ mâṁsa-gandi. Tbh. of ಮಾಂಸಗ್ರನ್ಥಿ. (My.).

ಮಾಂಸಗ್ರನ್ಥಿ mâṁsa-granthi. Flesh-swelling, a gland, a wen. (My.).

ಮಾಂಸಜೀವಿ mâṁsa-jîvi. Living on flesh; an eater of flesh (ಕೀನಾಶ, ಮಾಂಸವ ತಿಮ್ಬುವನು, ಮಾಂಸಾಹಾರಿ Nn. 92).

ಮಾಂಸಭಕ್ಷಕ mâṁsa-bhakshaka. = ಮಾಂಸಜೀವಿ. (Čb. 127).

ಮಾಂಸಭೇದ mâṁsa-bhêda. A kind of flesh. See ಬಿಕ್ಕು, ಮಾಸು.

ಮಾಂಸಭೋಜನ mâṁsa-bhôjana. A dinner of meat (J. 16, 30).

ಮಾಂಸಲ mâṁsala. Fleshy; *lusty, browny, muscular; powerful, strong*;—pulpy.

ಮಾಂಸವಿಕ್ರಯಿ mâṁsa-vikrayi. *Selling flesh; a meat-seller.*

ಮಾಂಸಾದ್ mâṁsa-ad. *Flesh-eating, carnivorous;* (a demon).

ಮಾಂಸಾದಿ mâṁsa-âdi. *Flesh-eating, carnivorous.*

ಮಾಂಸಾರ mâṁsa-âra 6. Tbh. of ಮಾಂಸಾಹಾರ. ಸಂಸಾರ ಬೆಳೀತು ಎನ್ತ, ಮಾಂಸಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಮಾಂಸಾಹಾರ mâṁsa-âhâra. The eating of animal food; animal food.

ಮಾಂಸಾಹಾರಿ mâṁsa-âhâri. = ಮಾಂಸಜೀವಿ, q. v.

ಮಾಂಸಿಕ mâṁsika. *A butcher, a seller of meat* (ಕಟಕ G.).

ಮಾಕನ್ದ (mâ-kanda). *The mango tree, Mangifera indica* Lin. (ಮಾವಿನ ಮರ Nn. 153; Čpr. 7, 39; Bp. 45, 35; see ಇಮ್ಮಾವು, ನಿಬುಗ).

ಮಾಕರ mâ-âkara. A mine of greatness (Bp. 4, 1).

ಮಾಕರಿಸು mâkarisu. = ಮಾಂಕರಿಸು, q. v. To reveal secrets, to touch vulnerable points (My.).

ಮಾಕಾಳ mâ-kâla. Tbh. of ಮಹಾಕಾಲ. (Bp. 45, 46; Šśv. 1, 83).

ಮಾಕಾಳಿ mâ-kâli. = ಮಾಂಕಾಳಿ. Tbh. of ಮಹಾಕಾಲಿ (Šmd. 209. 379; Čt. II, 70; ದೇವಿ Čt. I, 17; ಗಿರಿಜೆ Šm. 3).

ಮಾಕ್ಷಿಕ mâkshika. (fr. ಮಕ್ಷಿಕಾ). Coming from a bee;—*honey*. See Si. 334.

ಮಾಗಣಿ mâgaṇi. = ಮಾಗಳಿ, (ಮಾಗಿಣಿ?). A herb or half shrub, wild and in gardens, Coleus barbatus Benth. (Z.). — ಮಾಗಣಿಬೇರು. = ಮಾಗಳಿಬೇರು. The roots of mâgaṇi which are pickled (Z.).

ಮಾಗಣಿ mâgaṇi. A division of a talook or district (My., M.; T. ಮಾಗಾಣ; H.).

ಮಾಗಣೆ mâgaṇĕ. = ಮಾಗಣಿ. (Râm. 6, 46, 1).

ಮಾಗದಿ mâgadi. Tbh. of ಮಾಗಧ (ಮಾಗಧಿ). A bard (Bp. 26, 6).

ಮಾಗಧ mâgadha. (fr. ಮಗಧ). Relating to or born in Magadha;—Jarâsandha (Bh. 2, 2, 94. 104); the successor of Jarâsandha (2, 13, 31). 2, *the son of a kshatriya mother and vaiśya father.* 3, *the panegyrist of a king, a bard, a minstrel* (ಗ್ರಾಮ, ಮಾಗಧರ್ Nn. 37). 4, = ಮಾಗಧಿ, long pepper (ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಪ್ಪಲಿ Nn. 47; ಕಣ, ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಪ್ಪಲಿ Mr. 138, see Sk. ಕಣೆ).

ಮಾಗಧಿ mâgadhi. The Magadha language. 2, *a sort of jasmin, Jasminum auriculatum* (ಶತಪತ್ರ, ಸೇವನ್ತಿಗೆ Nn. 49; ಸೇವನ್ತಿ, ಯೂಥಿಕೆ Mr. 123). 3, *long pepper.*

ಮಾಗಳಿ mâgaḷi. = ಮಾಗಣಿ. (My.; see ನೆಲ-). — ಮಾಗಳಿಬೇರು. = ಮಾಗಣಿಬೇರು. (My.).

ಮಾಗಿ mâgi. = ಮಾಗೆ. Tbh. of ಮಾಘ (Šmd. 364; Čt. II, 43). The cold season (ಹೇಮನ್ತ Mr. 72); coldness. See Rśv. 9, 26; J. 8, 3. 6; 15, 18; 28, 1. 2; 30, 16; 33, 11. — ಮಾಗಿಕಾಲ. The cold season (B. 3, 109; 5, 86. 259; My. as ಮಾಗೆ-).

ಮಾಗಿಣಿ mâgiṇi. (= ಮಾಗಣಿ?). N. of a plant (ಮಾಯಿಣಿ, ಗೋಪವಲ್ಲಿ Mr. 131).

ಮಾಗಿಸು mâgisu. To cause to ripen, as fruit (My.).

ಮಾಗು mâgu. To ripen fully as fruit; to grow mature or seasoned, as a medicine or snuff (My.; Tĕ. ಮಾಗು; Tĕ. ಮ್ರಗ್ಗು, to grow very soft, as fruit).

ಮಾಗೆ mâgĕ. = ಮಾಗಿ. (V. 11, 45; My.).

ಮಾಘ mâgha. (fr. ಮಘಾ). = ಮಾಗಿ, ಮಾಗೆ. *The month mâgha which begins with the winter solstice* (January-February). — ಮಾಘಸ್ನಾನ. A bath taken in the month mâgha (looked upon as propitious, My.). ಮಾಘಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಿತ್ಯಸ್ನಾನ ಪೂಜ್ಯ (a naught, Prv.).

ಮಾಘಿ mâghi. The plant Hingtsha repens. (R.).

ಮಾಘ್ಯ mâghya. *The flower of Jasminum multiflorum or pubescens* (ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139).

ಮಾಂ mâṅ. (ಮಾಜ್). = ಮಾ 2, etc. Mango. — ಮಾಂಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. (Šmd. 210). = ಮಾಗಾಯ್, ಮಾಗಾಯಿ. The ear-ornament called so (Čpr. 3, 48). — ಮಾಂಗೊನರ್. -ಕೊನರ್. A mango shoot (Ršv. 10, 2).

ಮಾಂ mâṅ. = ಮಾ 2. — ಮಾಂಕಾಳೆ. = ಮಾಕಾಳೆ. (My.).

ಮಾಂಕರಿಸು mâṅkarisu. = ಮಾಕರಿಸು, q. v. To disregard, to contemn; to put to shame or into shade, to surpass (ಅವಜ್ಞೆ, ಮೀಱು Šmd. Dh., o. r. ಮಾಕರಿಸು; Čpr. 6, 71; 10, 125; Ršv. 8, 47).

ಮಾಂಗಲ್ಯ mâṅgalya. (fr. ಮಂಗಲ). Conferring happiness, auspicious;—an auspicious or festive ceremony or occasion, as marriage, etc.;—prosperity, happiness, welfare (ಭದ್ರ, ಶಿವ Nn. 6; ಭದ್ರ 41; ಮಂಗಲ 89; J. 25, 5).

ಮಾಂಗಲ್ಯಸೂತ್ರ mâṅgalya-sûtra. = ಮಂಗಳಸೂತ್ರ. (My.).

ಮಾಂಗೆ mâṅgĕ. (Tbh. of ಮಾಘ್ಯ). — ಮಾಂಗೆಯಕ್ಕರಸಿ. -ಅಕ್ಕರಸಿ. N. (Bp. 50, 26).

ಮಾಚ mâča. N. (Šmd. 95); N. of an author (Nn. 3, o. rs. ಜೂದ, ದೂಚ, etc.). See ಅಭಿನವ-. — ಮಾಚಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 21, 13; 36, 21). — ಮಾಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 37. 47; 22, 37. 67; 27, 76; 36, 19. 22. 36. 44; 37, 3. 8. 24. 26; 61, 8. 5).

ಮಾಚಲ mâčala. — ಮಾಚಲದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7; see ಬಡಗಿ-).

ಮಾಚಿ mâči. N. (*cf.* ಮಂಚಿ?). — ಮಾಚಿತನ್ದೆ. N. (Bp. 22, 44). — ಮಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 27 sum.; 27, 78; 36, 9. 41; 37, 14. 45; 61, 74. 75). See ಧೂಪದ-, ಮಡಿವಳ-. — ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 21, 6; 22, 39; 36 sum.; 36, 30. 35; 37 sum.). See ಮಡಿವಳ-, ಮಡಿವಾಳ-.

ಮಾಚಿ mâči. = ಮಂಚಿ, ಮಾಚು. A species of plant (= ಅಪ್ಸುಪ್ಷಾ Sk.; ಮಿಟಲಿ Mr. 133, o. rs. ಮಿಟಲೆ, ಮಿಟಲಿ, ಮಾಚು). — ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. A common weed, growing flat on the ground, Artemisia maderaspatana Lin. (or Grangea maderaspatana Lam., St. & Pl.; Tĕ., T., M.; ಗ್ರನ್ಥಿಪರ್ಣ, etc. Si. 155; Sk. ಮಾಚೀಪತ್ರ, a kind of medicinal plant described as pungent, bitter, stomachic and a remover of worms and phlegm). — ಮಾಚಿಪತ್ರೆ. = ಮಾಚಿಪತ್ರಿ. (My.).

ಮಾಚು mâču. = ಮಾಜು 1, etc. See ಮಱ-.

ಮಾಚು mâču. = ಮಾಚಿ, q. v.

ಮಾಜನ mâ-jana. Tbh. of ಮಹಾಜನ, q. v. (My.).

ಮಾಜಾತ mâ-jâta. Born of Lakshmî: Kâma (Grj. 8, 38).

ಮಾಜಿ mâji. Gone by; passed away; superseded; become obsolete; former (My.; Mhr., H., Br.).

ಮಾಜು mâju. 1. = (ಮಱಸು), ಮಾಚು, (ಮಬ್ಗಿಸು), ಮಾಂಜು 1, ಮಾಯಿಸು, (ಮಾಸು 1). To cause to grow dim; to cause to disappear; to hide, to, conceal (ಮುಸುಳಿಸು Šm. 87; J. 3, 39; 5, 67; 7, 9; 18, 45; 30, 31; My.; Dp. 114, 10; Tĕ. ಮಾಟು; T. ಮಾಯ್, M, ಮಾಯು, to grow dim; to vanish; to wear away; to die; *cf.* ಮಾಯ್). ತೇಜವಿದ್ದದ್ದು ಮಾಜ ಕೂಡೀತೇ? (Prv.).

ಮಾಜು mâju. 2. = ಮಾಂಜು 2. Hiding: dissimulation, deceit, fraud (ವಂಚನೆ Šm. 59. 87).

ಮಾಜುಂ mâjuṁ. An inebriating preparation of the hemp plant (My.; Mhr., H. ಮಾಜೂಮ).

ಮಾಂಜಿಷ್ಠ mâṅjishṭha. (fr. ಮಂಜಿಷ್ಠಾ). *Red as madder;* red, red colour (ಕೆಮ್ಪು Hlâ.).

ಮಾಂಜಿಸು mâṅjisu. To cause to grow dim or to disappear (V. 12, 75).

ಮಾಂಜು mâṅju. 1. = ಮಾಜು 1. To conceal; to suppress the truth (ಅಪಲಾಪ Šmd. Dh.).

ಮಾಂಜು mâṅju. 2. = ಮಾಜು 2. (ವಂಚನೆ Kk. 58).

ಮಾಟ mâṭa. (fr. ಮಾಡು 1) Making, doing; a work, a business, a performance, an undertaking (Bp. 30, 22; 37, 34; My.; M.; ಅಗ್ರ, ವಿಧಾನ Nn. 82; ವಿಧಾನ, ಮಾಡುವನ್ತಾದು 144, originally ನಿಧಾನ; see ಬಳು-). **2,** = ಮಾಟ್ಕೆ, a manner, a way (My.). **3,** the state of being nicely made, well finished state, handsomeness, beauty, elegance (of horses, jewels, trees, etc., Dp. 99, 3; My.). **4,** a bad design or plan, trickery, jugglery, deceit, magic, sorcery (ಕೈಯ್ಮೆ Čt. II, 85; My.; B. 4, 169; Bh. 1, 8, 94; J. 29, 36; Mhr. ಮಾವ). ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮಾಟಕೂಟ. Fine, good execution, finish (Bp. 35, 55; J. 24, 48).

ಮಾಟ mâṭa. = ಮಾಡ (Šmd. 338; see ವಲ್ಲಿ-). A house.

ಮಾಟಗಾಱ mâṭa-gâṟa. A magician, a sorcerer (My.).

ಮಾಟಗಾಱಿಕೆ mâṭa-gâṟikĕ. Sorcery (My.).

ಮಾಟಗಾರ್ತಿ mâṭa-gârti. A sorceress (My.).

ಮಾಠರ mâṭhara. Vyâsa. 2, *one of the sun's attendants.*

ಮಾಠಾಪತ್ಯ mâṭhâpatya. (fr. ಮಠಪತಿ). Superintendence of a maṭha (My.).

ಮಾಡ mâḍa. = ಮಾಡು 3. A hole or niche made in a wall (Čpr. 7, 54; 8, 99; My.; T., M.; M. ಮಾಳ, a hole in the earth, wood, of snakes, scorpions, etc.; ಮಾಳೆ, a cave). **2,** a kind of litter in which a body in a sitting position is carried to the grave (Bp. 32, 54. 56. 58).

ಮಾಡ mâḍa. = ಮಹಳ 1, ಮಾಟ, (ಮಾಡಿ 1), ಮಾಡು. A large building (ಹರ್ಮ್ಯ Čt. I, 67; Čpr. 1, 120; 8, 1), an upstair house (ಉಪ್ಪರಿಗೆ Čt. I, 51; Kk. 47. 89; Šm. 38, o. r. ಮಾಡು; M.; Tĕ. ಮಾಡುಗು, ಮಾಡುವು; see ಕನ್ನೆ-, ಕರು-, ನಡೆ-, ನೆಲೆ-, ಪೊಮ್-, ಬಾಗಿಲುವಾಡ, ಬಾಗಿಲ್ಮಾಡ, ಬೆಳರ್-, ಸೆಜ್ಜೆ-. 2, a house in general (T.; M.: a hut of Pulayas; see ಬಳ್ಳಿ-). 3, a

sloping or gable roof (My.; Tĕ. ಮಾಡು, the gable end of a house). ಭೂತ ಮರುಳೋ? ಮಾಡ ಮರುಳೋ? (Prv.). — ಮಾಡಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ. A climbing herb, Momordica dioica Roxb. (St. & Pl.).

ಮಾಡಿ mâḍi. 1. = ಮಹಡಿ, (ಮಾಡ). An upstair house (My.), a palace (Sk., Mhr.; Tĕ., M. ಮೇಡೆ, T. ಮೇಡ್ಡೈ; see Mhr. s. ಮಾಳಿಗೆ).

ಮಾಡಿ mâḍi. 2. A vehicle, a cart (ಬಣ್ಡಿ Bhn. 30 in two MSS., ಗಾಡಿ in one; perhaps the idea of ನಡೆಮಾಡ is thought of).

ಮಾಡಿಸು mâḍisu. To cause to make, do, perform, build, etc. (ನಿರ್ಮಾಣಕರಣ Šmd. Dh.; C.). ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿನ್ದ ಅಭಿವಾದನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳುವಾತನು (ಉಪಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ Hlâ.). ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಶವ (Si. 357). See Bp. 8, 43; 15, 26; 19, 69; 28, 21; 30, 6; 37, 58; 38, 73; 42, 12; 49, 36; 50, 42; 52, 2; 53, 23. 32; 54, 15; 55, 14; Bh. 1, 8, 69; 2, 13, 23; J. 10, 27; 28, 60; 29, 34; 31, 29; B. 2, 5; 3, 32. 84; 4, 50. 77. 165; 5, 70. 263.

ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ mâḍisuvikĕ. Causing to make, etc. ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ (ಕೋಶ Si. 460).

ಮಾಡು mâḍu. 1. = ಮಾಟ್. To do, to make, to perform, to accomplish, to cause, to effect, to prepare, to manufacture, to construct, to build, to execute; to cultivate, as a field; etc. (ಕರಣ Šmd. Dh.; C.; M.; T. ಮಾಡಲ್, doing; see the T. s. ಮನೆ & Tĕ. s. ಮಾಟ್ಕಿ). P. p. ಮಾಡಿ. ಮಾಡಿದಂ, etc. (Šmd. 80); ಮಾಡುಗುಂ or ಮಾಟ್ಕಿಂ (267); ಮಾಡುಗೆ or ಮಾಟ್ಕೆ (232. 271. 272 Cm.); ಮಾಡುವಂ (235; 271 Cm.), ಮಾಡುವಂ or ಮಾಟ್ಪಿಂ (28; 272 Cm.); ಮಾಡುವುದು or ಮಾಟ್ಪುದು (271. 272 Cm.); ಮಾಡುವೆಂ or ಮಾಟ್ಪೆಂ (271. 272 Cm.); ಮಾಡಂ (261); ನೀಂ ಮಾಡ or ನೀಂ ಮಾಡಿಂ! (271 Cm.); ನೀಂ ಮಾಡ or ನೀಂ ಮಾಡು! (272 Cm.); ಮಾಡಿಂ! (271. 272 Cm.); ಮಾಡಿ! ಮಾಡಿರಿ! (My.). ಚಿಕ್ಕಣಮಾಗಿ ಮಾಡು (ಕಿಮುಟ್ಟು Šmd. I). ಘಾಸಿ ಮಾಡಿದಂ (ತುಟಿದಂ I). ಮಾಡದ ಕೆಯ್ (ಬೀಟಿ I). ಲಕಾರಮುಂ ವಿಕಲ್ಪಂ ಮಾಡ ಬಾರದು (13, o. r. ವಿಕಲ್ಪಮುಂ). ಸನ್ಧಿಯಂ ಮಾಡಲಾಗದು (75). ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲಾಗದು (98). ತಣ್ಣನಿರ್ದ ಜಸದಿಂ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಮಾಡಿದಂ (159). ಮಾಡಿದೆವೊಳ್ಪಂ (63). ಮರದಿಂ ಮಾಡಾನೆಯುಂ! (115). ಮರುತ್ತರಂಗಿಣಿಯನ್ದಾಲಿಂಗನಂ ಮಾಡುವಂ (260). ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ (156). ಕೆಳೆಯಂಗೆ ಸನ್ತಸಮಂ ಮಾಡಿದಂ (159). ಶಿವ, ಸುಖಮುಂ ಮಾಡಿಮ್ ಎಮಗೆ! (271 Cm.); ಅಮೆಲ್ಲರೀಗಳ್ ಅಶ್ವಮೇಧಮಂ ಮಾಡುವಂ! (271 Cm.). ಮಾಲವದೇಶಮುಂ ಕಿಡಿಸಿ, ತದ್ಧರಾಪುರಸ್ತ್ರೀಯರಂ ತೊಟ್ಟಿರ್ ಮಾಡಿದಂ (120. 288). ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗಿ ಒಡೆಯರ್ ಮಾಟ್ಪಿರೆ? (39). ಒಡಮ್ಬಡಂ ಮಾಡಿದರ್ (121). ಮಾಡಿದಹಂ (Bp. 18, 33). ಇಷ್ಟ ಮಾಡುವ ದೈವವು (ಅಯ), ಅನಿಷ್ಟವ ಮಾಡುವ ದೈವವು (ಅನಯ); ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದ ಎಮ್ಬುದು; ಕ್ಷೇಮಂ ಮಾಟ್ಪಿವ (ಕ್ಷೇಮಕರ, etc.); ಸುಖಮಂ ಮಾಟ್ಪಿವ (ಶಿವಂಕರ, etc.); ಅತಿಥಿಯಂ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು (ಆತಿಥೇಯ, etc.); ಸ್ಥಿರಮಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಟ್ಪಿವನು (ನೀಲೀರಾಗ), ಸ್ಥಿರಮಲ್ಲದೆ ಸ್ನೇಹಂ ಮಾಟ್ಪಿವನು (ಹರಿದ್ರಾರಾಗ); ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನು (ಸ್ಥಪತಿ); ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ (ಯಷ್ಟೃ, ಯಜಮಾನ, etc.); ರಾಜಸೂಯಮಂ ಮಾಡಿದಾತನು (ಸಮ್ರಾಜ್); ಅವುದಾಸೀನ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಅನಾದೃತ, etc.); ವಶಂ ಮಾಡುವುದು (ವಶೀಕರಣ, etc.); ಲೇಸು ಮಾಟ್ಪಿದು (ಸಂಸ್ಕೃತ, etc.); ತುಪ್ಪದಲೆ ಮಾಡಿದುದು (ಸಾರ್ಪಿಷ); ಉಪ್ಪುನೀರಲಿ ಮಾಡಿದುದು (ಉದಲಾವಣಿಕ Hlâ.). ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತದಿನ್ದ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದಣ್ಡವು (ದ್ವಿಪಾದ್ಯ); ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ); ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ); ಒಬ್ಬುಳಿಯಾಗ ಮಾಡುವುದು (ಸಮಾಹಾರ, etc.); ಕಿಱಿದಂ ಪಿರಿದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಸ್ತಾರ, etc.); ಆನೆಯ ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪುಗುಱಿ (ಗಜಬನ್ಧನಿ, etc.); ಚನ್ದನಾದಿಗಳಿನ್ದ ಶರೀರಮಂ ಚೊಕ್ಕಟ ಮಾಡುವುದು (ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರ, etc.); ಯಾಗಕ್ಕೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಜಗಲಿ (ವೇದಿ); ಬಾವಿಯ ಸಮಿಪದಲ್ಲಿ, ಜೀವಧನ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲ ದೋಣಿ (ಆಹಾವ, etc.); ಪರಬಲವನು ಭಂಗ ಮಾಡಲೆನ್ದು, ಜೋದರು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದವು (ಕ್ಷ್ವೇಡ); ಮಣಿ ಗಾಸ ಮೊದಲಾದವಱಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಪುತ್ತಳಿ (ಪುಸ್ತ); ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಗನ್ಧ (ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ); ರಾಶಿ ಮಾಡಿದ ಭತ್ತ (ಬಹುಲೀಕೃತ, etc.); ಕಿಱಿದಾಗಿ ತೆಗೆದು ತನ್ದು ಮಾಡಿದ ತೊಱೆ (ಕುಲ್ಯೆ); ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ನಣ್ಟನು (ಸಖ್ಯ); ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದುದು (ಕೃತ); ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಱುಗುಹ (ಅನುತಯ); ನೀರೊಳಗೆ ಮುಱುಂಕಿ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮಾಗಲೆನ್ದು, ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ); ಅವಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಹೇೞಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳ್ ಸುೞಿವಳು (ಅಸಿಕ್ನಿ); ಮೆಯ್ಯ ಹೂಸಲೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ); ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ); ಹೊನಲನಿಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, etc.); ತೆರಳಿಯ ಹುೞು ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ); ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ); ಪರರಿಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ, ತನಗೆ ಲೇಸು ಮಾಡಿ ಕೊಳುಹ (ವೃದ್ಧಿ), ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಗೆಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ Nr.). ಸಾರಾಯಿ ಮಾಡುವ ಕಡಂಗು (ಮದಿರಾಗೃಹ, etc. Si. 108). ಸರಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ನೆಲ (238). ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು (241. 308). ಅಹಸ್ಸನ್ನು ಹದಿನಯ್ದು ಪಾಲು ಮಾಡು (244). ಹಾಱು ಮಾಡು (254. 297). ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು (254). ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳು (255). ಅಱಿಕೆ ಮಾಡು (260). ರಾಗವನ್ನು ಮಾಡು (261). ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡು (271). ಜೀವನ ಮಾಡು (282). ಯುದ್ಧ ಮಾಡು (288). ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡು (292. 363). ಪಕ್ವ ಮಾಡು (313). ವರ್ತಕತನ ಮಾಡು (324). ಕೂಲಿ ಮಾಡು (339). ಪೂಜೆ ಮಾಡು (339). ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡು (347). ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡು (353). ದಾನ ಮಾಡು (356). ಕೆಲಸ ಮಾಡು (357). ಸ್ನಾನ ಮಾಡು (357). ಮೋಸ ಮಾಡು (366). ಅವಮಾನ ಮಾಡು (383). ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡು (410). ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು (ವಿಭಾಗ Nn. 90). ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ (ಸಂಸ್ಥೆ 137); ಮರದಿಂ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಮೆ (ದ್ರವ್ಯ 164). ಅವನನ್ನು ಗೌಡನನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಡತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡನು, ಅವಳನ್ನು ಹೆಣ್ಡತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡನು (My.). ಅಪರ್ಗಳಂ ನಲ್ಲಭಕ್ತರನ್ ಅನ್ದು ಮಾಡಿ (Bp. 9, 19). ಅವರನೆಲ್ಲಂ ಹರಭಜಕರಂ ಮಾಡಿ (46 sum.). ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡೆ? (B. 1, 9). ಅವನಿಗೆ ಅರಮನೆಯ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದನು (made up his mind, 2, 8; My.). ಈ ದಡ್ಡಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಓಡಿ ಹೋಗ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ (made up my mind, 2, 46; My.). ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಒಲುಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೇನು ಅನ್ಥಾದ್ದು ಅತನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವು? (2, 45). ಈತನು ಕಣ್ಡ ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (2, 9). ಆ ನೊಣವನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ? (2, 42). ಆ ಬಯ್ದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕು? (3, 13). ಒನ್ದು ಬಾಡಿಗೆಯ ಬಣ್ಡೀ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ (3, 77). ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಱಿ, ಹಣ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು (3, 92). ಆ ಹುಡುಗನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ದಡಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಹತ್ತಿದನು (4, 39). ಮಾಡಿ ಉಣ್ಡರೆ ಮನುಷ್ಯರ ಕಾಟ, ತಿರು ಕೊಣ್ಡು ಉಣ್ಡರೆ ನಾಯಿಯ ಕಾಟ. — ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಗಣ್ಡ ಹಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತರೂ ಬಿಡ. — ಮಾಡ ಬಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಬಾರದ್ದಾಗುವದು. — ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ದಣ್ಡಕ್ಕೆ ಸಾಲದು. — ಮಾಡಿತೋ ಕೆಯ್, ಉಣ್ಡಿತೋ ಬಾಯ್? — ಮಾಡಿದರೆ ಮನೆ, ಹೂಡಿದರೆ ಒಲೆ. — ಮಾಡುವವರ ಕಣ್ಡರೆ ನೋಡು, ನನ್ನ ಸರಿಯೇ! ಎನ್ದ

ಹಾಗೆ.— ಮಾಡುವವರ ಮುನ್ದೆ, ಹೊಡಿಯುವವರ ಹಿನ್ದೆ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕು.— ಮಾಡಿದವ ಉಣ್ಣಾನು, ಮಲಗಿದವ ಕೆಟ್ಟಾನು.— ಮಾಡಿದವನ ಪಾಪ ಆಡಿದವನ ಬಾಯಲಿ.— ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು, ನೀಡಿದವರಿಗೆ ನೀಡಿದಷ್ಟು.— ಮಾಡೋದು ದುರಾಚಾರ, ಮನೇ ಮುನ್ದೆ ವೃನ್ದಾವನ.— ಮಾಡಿದ್ದು ಉಣ್ಣೋ, ಮಹಾರಾಯ!— ಮಾಡಿದ್ದು ಆಟ, ಆದದ್ದು ಮಾಟ (a beautiful thing, Prvs.). ಆಡದೆ ಮಾಡುವನು ರೂಢಿಯೊಳಗುತ್ತಮನು, ಆಡಿ ಮಾಡುವನು ಮಧ್ಯಮನ್, ಅಧಮ ತಾನಾಡಿ ಮಾಡದವ (Sp.). ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಉಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಡ್ಪಿರೇ? (Śś. 62). See Bp. 12, 4; 22, 26. 27; 23, 6; 27, 31; 38, 33; 42, 3; 46, 24; 49, 32. 56; 53, 14; 58, 31; Bh. 1, 8, 16. 19. 27. 60. 71; 1, 10, 26. 36; 2, 4, 6. 9; 2, 13, 41; 3, 13, 15; Râm. 24, 4; Rśv. 4, 105; 5, 21. 117. 130; 6, 10; 9, 7. 30; 10, after 31; 11, 19; 13, 8. 12. 14. 27; J. 1, 6; 3, 6. 31; 13, 9; 28, 4. 15. 22. 47; 29, 9. 37; 31, 27. 33; B. 2, 43; 3, 29. 84. 101; 4, 154; 5, 89. 132. 133. 205; ಊಟ-, ಕಿಬ್-, ಕೆಯ್-, ದುಃಖ-, ಸೀಡುಮ್-, ಬಾಯ್-, ಮೊದಲು-, ಸ್ನಾನ-, etc. — ಮಾಡಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to do, etc. (B. 3, 63; 5, 239). — ಮಾಡಾಟ. -ಆಟ. Performing, execution. ದಣೀ ಹೇಟಾಟ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.). — ಮಾಡು ಮಾಡು. rep. (B. 3, 38; 5, 67). ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಡಕೆ ತುಮ್ಬುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಮಾಡೇ ಮಾಡು. To do certainly (B. 4, 12).

ಮಾಡು mâḍu. 2. Doing, making. — ಮಾಡುಬೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. An artificial hill (Śśv. 2, 46).

ಮಾಡು mâḍu. 3. = ಮಾಡ. A niche in a wall (ಕುಡ್ಯ ವಿಶೇಷ Śmd. Dh.; My.).

ಮಾಡು mâḍu. = ಮಾಡ. An upstair house (see Śm. s. ಮಾಡ and ನಡೆಮಾಡು).

ಮಾಡುವಿಕೆ mâḍuvikĕ. Doing, etc. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿಕೆ (Śi. 80; see 199. 217. 262. 263. 295. 296. 297. 299. 317, etc., etc.).

ಮಾಡುಹ mâḍuha. Doing, making, etc. ವೈದ್ಯಂ ಮಾಡುಹ (ಚಿಕಿತ್ಸೆ, etc.); ವಿಪರೀತಂ ಮಾಡುಹ (ವ್ಯತ್ಯಯ, etc.); ಕಿಱಿದು ಮಾಡುಹ (ಸಂಕ್ಷೇಪ, etc.); ಹಿರಿದು ಮಾಡುಹ (ವ್ಯಾಸ, etc. Hlâ.). ಹೆಪ್ಪ ಕೊಡುಹವುಂ ವೇಗಮುಂ ತಮ್ಪ ಮಾಡುಹವುಂ ಆತಂಚನ ಎಮ್ಬುದು; ತನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದಂಗೆ ಕೇಡ ಮಾಡುಹ (ಕ್ಷಯ); ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಹ (ಅಭಿಯೋಗ, ಅಭಿಗ್ರಹ Nr.).

ಮಾಢಿ mâḍhi. *The fibre or vein of a leaf.* 2, the hem or border of a garment. 3, the young leaf before it opens. 4, a back or double tooth. 5, dejection, sadness, affliction. 6, poverty, indigence. 7, anger, passion. 8, honouring, reverencing.

ಮಾಣ್ mâṇ. (Śmd. 58). = ಮಾಣು, ಮಾಯ್, ಮಾಯು, ಮಾೞ್. To stop (v. i.), to cease, to subside, to be laid aside, to be got rid of, to be checked or repressed;—to desist from, to cease from, to give over (ನಿವಾರಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ಮಾನು, ಮಾಲು; T., M. ಮಾಱು). 2, to heal, to be healed or cured, to get better (Tĕ., T., M.; see ಏರ್ಮಾಣ್; Mhr. ಮಾರಣೇಂ, to fill up and heal, v. i., as a wound; ಮಾಲಣೇಂ, ಮಾಲವಣೇಂ, to go out, as a light; to cease, subside, as sickness; *cf.* ಮಾಱು 1, and see ಮಾನ್ದಡೆ). P. p. ಮಾಣ್ದು (Śmd. 288; Čpr. 4, 91; 5, 99). ಕುತ್ತಮಾಗಿ ಮಾಣ್ದವನು (ಉಲ್ಲಾಘ Hlâ.). ಕುತ್ತವಾಗಿ ಮಾಣ್ದವಂ (ಉಲ್ಲಾಘ Mr. 240). ಮಾಮರಂ... ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಿಂ (Čpr. 7, 48). ಸಾವು ಮಾಣ್ದುದು (Abh. P. 8, 15). ಮಱುಗುವಿನಂ ಮಾಣದೆಚ್ಚನ್ ಅರಿವಾಹಿಣಿಯಂ (Śmd. 282). See Śmd. 79. 153. 180. 207; Čpr. 1, 45; Bp. 14, 30; 17, 5; 21, 36; 24, 74; 28, 57; 40, 49; 41, 7; 43, 58; 45, 41; 46, 32; 49, 27; 50, 70; 55, 30; 59, 3; Bh. 1, 8, 6. 16. 21; Rśv. 13, 19. 25; J. 1, 9; 3, 41; 5, 39; 15, 2. 18; 22, 3. — ಮಾಣ್ ಮಾಣ್. rep. (J. 11, 22).

ಮಾಣವ mâṇava. *A youth, a lad, a youngster.*

ಮಾಣವಕ mâṇavaka. *A lad, a boy.* 2, a pupil. 3, *a necklace of a particular number of strings* (ಅಯಿವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು Mr. 338; see s. ಮುತ್ತು). 4, N. of a vṛitta (Čh.). ಮಾಣವಕನತ್ತಣಿಂ ಕಾರ್ಯಮುಂ ಬೆಸಗೊಣ್ಡಂ (Śmd. 165).

ಮಾಣವ್ಯ mâṇavya. *A multitude of boys.*

ಮಾಣಿ mâṇi. The membrum virile (My.; T., M.; *cf.* ಕುಮ್ಮಣ್ಣಿ?).

ಮಾಣಿ mâṇi. A lad, a boy (ವಟು, ಮಾಣವಕ Hlâ.). ಎನ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಮಾಣಿ ಅಮವಾಸೇ ದಿನ ಓದ ಕೂತ.— ಕಣ್ಣಿದ್ದರೆ ಮಾಣಿ, ಉಣ್ಣಿದ್ದರೆ ಗೋಣಿ.— ಪಾನಕಾ ಕುಡಿಯುವಾಗ್ಯೆ ಮಾಣಿ ಕುತ್ತಿಗೇ ಸಿಡಿದ.— ಮಾಣೀ ಕೇಡು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಮೂಡ (Prvs.).

ಮಾಣಿಕ mâṇika. Tbh. of ಮಾಣಿಕ್ಯ (Śmd. 368; ಪದ್ಮರಾಗ Mr. 101; Bp. 58, 31). ನಾಗರಹಾವಿನ ತಲೇ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಕ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ.— ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಣಿಕ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.— ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ (Prvs.). See Sp. s. ಮಾತು; ಹಲು-. 2, redness: the menstrual flux, impurity from child-birth (ಮುಟ್ಟವೆ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Čt. II, 51). — ಮಾಣಿಕಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. (Śmd. 197). The red colour of a ruby. — ಮಾಣಿಕಗೊಪ್ಪ ಜೊಲ್ಲೆಯ. -ಕೊಪ್ಪ-. The end of a female's bundle of hair ornamented with a ruby (Rśv. 11, 84). — ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟಿ. A merchant who knows rubies, etc. (ರತ್ನಪರೀಕ್ಷಕ Kk. 35, o. rs. ಚಟ್ಟಿ, ಚೆಟ್ಟಿ; ರನ್ನದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ಬಲ್ಲವಂ Śm. 67). — ಮಾಣಿಕಟಕ್ಕೆ. (Śmd. 78 Mdb.). A finger-ring gem consisting of a ruby. — ಮಾಣಿಕದೀಪ್ತಿ. The lustre of a ruby (Râm. 6, 55, 15). — ಮಾಣಿಕಭಣ್ಡಾರ. = ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರ (Śmd. 377). A store-room, or treasure, of rubies. — ಮಾಣಿಕವಲ್ಲಣ. -ಪಲ್ಲಣ. A saddle ornamented with rubies (Rśv. 13, 62).

ಮಾಣಿಕ್ಯ mâṇikya. = ಮಾಣಿಕ. *A ruby* (ಶೋಣರತ್ನ, ಪದ್ಮರಾಗ, etc. Nr.). 2, N. of a vṛitta (Čh.). ಮಾಣಿಕ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಹೆಕ್ಕಬಹುದು, ಮಾತು ಬಿದ್ದರೆ ಹೆಕ್ಕ ಕೂಡದು (Prv.). — ಮಾಣಿಕ್ಯಭಣ್ಡಾರ. = ಮಾಣಿಕಭಣ್ಡಾರ, of which it is an unwarrantable form (Śmd. 377).

ಮಾಣಿಮನ್ಥ mâṇimantha. (fr. ಮಣಿಮನ್ಥ). *Salt brought from the mountain Maṇimantha, rock-salt* (ಲವಣೋತ್ತಮ, ಸೈನ್ಧವ Mr. 102).

ಮಾಣಿಸು mâṇisu. = ಮಾಱಿಸು, etc. To cause to stop, cease, etc. ಮಾಣಿಕುಂ (Śmd. 268). ಮಾಣಿಸುವುದು (ಬಾಧ, ನಿಷೇಧ Nn. 64). ಆನೆ ತಾ ತುಡಗಾಗೆ, ಜ್ಞಾನಿ ಮೂರ್ಖನು ಮಾಗೆ, ಭೂನಾಥ ಜಾರನಾದರೆ ಮಾಣಿಪುದು ಮಾನವರಿಂಗಳವೆ? (Sp.). See Čpr. 4, 91; 5, 101; Bp. 13, 24; 17, 5; 26, 59; 32, 36; 43, 59; 46, 31; 47, 25; 20, 27. 29; 52, 19; Śśv. 1, 29; J. 12, 21; 28, 5.

ಮಾಣಿಸುಹ mâṇisuha. Causing to stop, etc. (ನಿಷೇಧ, ಇತಿ Nn. 93).

ಮಾಣು mâṇu. = ಮಾಣ್. (Bp. 55, 52). ಮಾಣುವದು (ಆರತಿ, ಅವರತಿ, ವಿರತಿ, ಉಪರಾಮ Nr.).

ಮಾಣ್ಡಲಿಕ mâṇḍalika. (fr. ಮಣ್ಡಲ). Relating to a province;—the governor of a province. (G. 395).

ಮಾಣ್ಡವ್ಯ mâṇḍavya. (fr. ಮಣ್ಡು). N. of a teacher and artist (Ĉh. Sd. MS. v. 14; Bp. 31, 22; Rŝv. 7, after 98).

ಮಾತ mâta. = ಮಾತು. ಮಾತವನ್ನು ಮೀಱು (G. 407).

ಮಾತ mâta. Tbh. of ಮಹನ್ತ (Śmd. 379 Mdb.). See ಪಡೆ- s. ಪಡೆ 3.

ಮಾತಂಗ mâtanga. (fr. ಮತಂಗ). (= ಮಾದಿಗ). *An elephant.* 2, *a man of the lowest rank, a ĉaṇḍâla, an outcast* (ಶ್ವಪಚ, ಮಾದಿಗ Mr. 379). See Bp. 57, 72; 60, 10.

ಮಾತಂಗಚರ್ಮಾಮ್ಬರಧರ mâtanga-ĉarma-ambara-dhara. Śiva (Bp. 25, 44).

ಮಾತಂಗಿ mâtangi. A ĉaṇḍâla woman (Bp. 57, 72). 2, Durgâ. See ಮಲ-.

ಮಾತರಪಿತರೌ mâtara-pitarau. (ಮಾತರಪಿತರುಗಳು). *Father and mother.*

ಮಾತರಿಶ್ವ mâtari-śva. *Wind.*

ಮಾತಲಿ mâtali. *The charioteer of Indra.*

ಮಾತಾಪಿತರೌ mâtâ-pitarau. (ಮಾತಾ ಪಿತರುಗಳು). *Father and mother.*

ಮಾತಾಮಹ mâtâ-maha. *A maternal grandfather* (ತಾಯ ತನ್ದೆ Mr. 314).

ಮಾತಾಮಹಿ mâtâ-mahi. A maternal grandmother. (My.).

ಮಾತಾಳಿ mâtu-âḷi. (Śmd. 239). A talkative, garrulous man (ಗಱಿಹಂ Bhn. 6; Bh. 4, 3, 36; 7, 17, 37).

ಮಾತಾಳಿ mâtâ-âḷi. The line or assemblage of the mâtṛis or divine energies (ನರೇನ್ದ್ರ, ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು Nn. 136). 2, N. of a being attending on Durgâ (Sk.).

ಮಾತು mâtu. (fr. ಮಾಱು 1). = ಮಾತ. (A reply, T. ಮಾಟ್ರು, M. ಮಾಱು, ಮಾಟ್ರು, ಮಾಟ್ಟು); a word; a saying; a language (ವಾಕ್ಯ Nr.; ಭಾಷೆ, ವಾಚ್, ಉಕ್ತಿ, ವಚನ, etc. Si. 52; C.; T., M.; Tĕ. ಮಾಟ); a promise (C.; Tĕ.); slander, rumour (My.; Tĕ.). ಮಾತಂ, ಮಾತಿಂ, ಮಾತಿನಿಂ, ಮಾತಿಂಗೆ, ಮಾತಿನತ್ತಣಿಂ, ಮಾತಿನ, ಮಾತಿನೊಳ್ (Śmd. 61. 133), ಮಾತಿಗೆ (C.). ಮಾತುವೆಲ್ಲಂ or ಮಾತೆಲ್ಲಂ ಪೊಲೆ ಸೂರುಳ್ (Śmd. 67). ಏತಱ ಮಾತೊ ಭೂತಲದೊಳ್? (16. 137). ಎಲೆ, ಗಣಪ! ಎಮ್ಮ ಮಾತು ಬನ್ದಪುದೀಗಳ್ (151). ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹಂ (196). ಎಲ್ಲರುಂ ಮಾತಱಿಯರ್ (298). ಮಾತೇಂ? (ಹೇಬ್ಬುದೇಂ? 85 Cm.). ಜನಂಗಳ್ ಆಡುವ ಮಾತು (ವಾರ್ತೆ); ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು (ಹೃದಯಂಗಮ); ಮುನ್ದುವರಿದು ಮಾತನಾಡುವವನು (ದುರ್ಮುಖ, etc.); ಸೊಗಸುವ ಮಾತು (ಅತ್ಯರ್ಥಮಧುರ, ಸಾನ್ತ್ವ Nr.). ಒಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳ ಕೇಳುವುದು (ಹೂಂ Nn. 154); ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿಹುದು (ಮೋನ, ತೂಷ್ಣೀರುತ 155). ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಮಾತು (ಪಸೆ Ĉt. I, 72). ಮಾತಿಲ್ಲದ ಮೂಗನು (ಮೂಕ Si. 355). ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ . . . ನುಡಿದ ಮಾತು (J. 29, 35). ಪಾಮರಜನರು ನುಡಿಯುವ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು (ಗ್ರಾಮ್ಯ, etc. Si. 58). ತಿಶು . . . ಸೊಲ್ಪ ಮಾತುಗಳನಾಲಿಸಿ (J. 28, 20). ಮಾತ ಬಲ್ಲಾತಂಗೆ ಮುತ್ತೊನ್ದು ಮಾಣಿಕವು, ಮಾತುಗಳಱಿಯದಧಮರಿಗೆ ಮಾಣಿಕವು ತೂತು ಬಿದ್ದನ್ತೆ (Sp.). ಮರ್ಮಮಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡಮೊಗೆಯ ತೂತು (Dp. 54). ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.— ಮಾತು ಅಱಿಯದ ಮುಸಲ ಹಾಸುವ ಕವುದಿ ಒಯ್ದ.— ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನಿಚ್ಚಣಿಗೆಯಿಲ್ಲ.— ಬಾಯಿವವಗೆ ಬನ್ದು ಮಾತು, ಬಾಱಿಗೊನ್ದು ಗೊನೆ.— ಬೆಲ್ಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಲ್ಲದನ್ತ ಮಾತು ಇಲ್ಲವೇ?— ಭರವಸವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಬಣ್ಣವಾಳ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ.— ಮಾತು ಅನ್ನೋಕೆ ಮಾಡಿ ಆದೆ, ಬೋನ ಉಣ್ಣೋಕೆ ಮಾಡಿ ಆದೆ.— ಮಾತು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವವ ಜಾಣ.— ಮಾತು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದವ ಉಣ್ಡು ಬನ್ದ, ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದವ ಹಸ್ತು ಬನ್ದ.— ಮಾತು ಮನೆವಾರ್ತೆಗೆ ಕೇಡು, ತೂತು ಮಡಿಕೆಗೆ ಕೇಡು.— ಮಾತು ಮನೆ ಹಾಱಿ ಮಾಡಿತು, ಸೂಳೆ ನೆರೆ ಹಾಱಿ ಮಾಡಿದಳು.— ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ.— ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ ತನ್ದ, ಮಾತಱಿಯದವ ಜಗಳ ತನ್ದ.— ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಹೋಲಿಕೆ, ಕೂಳಗ ಮಾತ್ರ ಕಮ್ಮಿ (Prvs.). See Ĉh. v. 16; Ĉpr. 2, 88; 4, 78; Bp. 11, 3; 21, 47; 24, 15; 25, 2. 30; 28, 23; 37, 11; 45, 37; 51, 30; 52, 8; 55, 13; 56, 21; Bh. 1, 8, 10. 56. 58; 2, 13, 45; Rŝv. 6, 33; 6, after 35 & 98; J. 14, 33; 29, 40; 31, 34; Si. 59. 362. 363; B. 3, 49; 5, 112. 186; Prv. s. ಮಾಣಿಕ್ಯ; ಇನಿವಾತು, ಎರಡ್ಮಾತು, ಒಳ್-, ಗಾಳಿವಾತು, ಗಿಳಿ-, ನಿಟಿಮಾತು, ನೂರ್-, ಪಱಿವಾತು, etc. 2, an antidote, a remedy (My.; T. ಮಾಟ್ರು). — ಮಾತಾಟ. -ಆಟ. Talking, talk; garrulity, loquaciousness (Ĉpr. 8, 53; Bh. 2, 9, 17). — ಮಾತಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to speak, etc. (Bp. 29, 26; 42, 37; 59, 9. 21; J. 16, 9; 17, 50; C.). — ಮಾತಾಡು. -ಆಡು. To utter a word or words; to speak; to converse; to utter (C.). ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡುವುದು (ಸಂಕಥೆ, etc. Hlâ.). ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು (ಸಂಲಾಪ Si. 58). ಮಾತಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ (ಮೌನ 247). ಉದ್ದ ಉರುಟುಮಾತಾಡಿ, ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನೇಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ, ಬಿದ್ದು, ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). ಮಟ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡ ಬಾರದು.— ಮಾತು ಆಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು, ಮುತ್ತು ಒಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು (Prvs.). ಸತ್ಯ ಮಾತಾಡುವದು (B. 3, 96). See Bp. 1, 51; 40, 37; 47. 11. 18; 53, 50; 57, 40; Râm. 1, 5, 32; J. 13, 55. 58. — ಮಾತಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Uttering words, etc. ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (ಪಾರುಷ್ಯ, ಅತಿವಾದ Si. 57). — ಮಾತು ಕಥೆ. dupl. (My.; B. 4, 50. 56. 57; Bp. 55, 31). — ಮಾತು ಕೊಡು. To give one's word, to promise (My.; B. 4, 52). — ಮಾತುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A man who is a rascal as to his promises: a liar, a cheat (My.). — ಮಾತುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಮಾತುಂಗುಟ್ಟು (Śmd. 200). To utter abundant words, to prate. ಮೂಗುವಟ್ಟರೆ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಾತುಗುಟ್ಟಿದಂ, ಬಱಿಮಾತುಗುಟ್ಟಿ ಪೋಪರೆ ಗಣ್ಡರೂ? (200 Mdb.). — ಮಾತುಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To listen to words. ನಣ್ಬರ ನಲ್ಲರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ಓಪನೆ, ಪರಮಾತ್ಮ! (Śmd. 120 Mdb.). — ಮಾತುಂಗುಟ್ಟು. -ಂ-ಕುಟ್ಟು. = ಮಾತುಗುಟ್ಟು, q. v. — ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸು. To infringe a promise (My.; G. 209). — ಮಾತು ತಪ್ಪು. A promise to be infringed or broken (My.). — ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸು. = ಮಾತು ತಪ್ಪಿಸು. (My.). ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸುವವ (ಬಾಸೆಗಳ್ಳ G.). ತಾವು ಮೊದಲು ಆಡಿದ ಮಾತು ತಿರಿಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ (ತಿರುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ) ಏನೇನು ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 13). — ಮಾತುಬಲ್ಲಹ. = ಮಾತುವಲ್ಲಹ. ಮಾತುಬಲ್ಲಹಂ ತಾ ಸೋತು ಹೋಹದು ಲೇಸು; ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಮಥಿಸಲ್ಕೆ ವಿಧಿ ಬನ್ದು ಆತು ಕೊಣ್ಡಿಹುದು (Sp.). — ಮಾತು ಮಾಡು. To make an agreement by words, to settle (B. 4, 7; B. 5, 110. 114; My.). — ಮಾತು ಮಾತು. rep. ಆವನು ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಹಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು (B. 2, 50). ಮಾತು ಮಾತಾಡುತ್ತ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು (5, 139). — ಮಾತು ಮುಱಿ. To break a promise (G. 108; My.). — ಮಾತುವಲ್ಲಹ. -ಬಲ್ಲಹ. = ಮಾತಿನ ಬಲ್ಲಹ (Śmd. 196). A man who knows the weight, importance, or influence of words. 2, Brahmâ (?). — ಮಾತುವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatî (G.). — ಮಾತು ಹಿಡಿ. To lay hold of a particular word or words; to catch one by his word. ಭಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣೆಗಾದರೆ ಮಾತು ಹಿಡಿವಾನು, ಮನ್ತ್ರಕ್ಕಾದರೆ ಬೆನ್ನು ತೋಱಿಸ್ಯಾನು (Prv.). — ಮಾತು ಹೊಱಿಸು. To impute fault, to accuse (My.; ನಿನ್ದಿಸು G. 571). ಅವಳಿಗೆ ಮಾತು ಹೊಱಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 292). ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಮಾತು ಹೊಱಿಸುವದು (My.). — ಮಾತೆಱಿಯಳ್. -ಎಱಿಯಳ್. The mistress of speech: Sarasvatî (Śs.; ಶಾರದೆ, ಭಾರತಿ Kk. 9).

ಮಾತು mâtu. 1. At chess: checkmate (Mhr.; My.; see ಪೇದಾ-. 2, an affair (Mhr.; B. 3, 96).

ಮಾತು mâtu. 2. Tbh. of ಮಾತೃ. (My.).

ಮಾತುಗ mâtu-ga. (Śmd. 237). A talkative man.

ಮಾತುಗಾಱ mâtu-gâṟa. = ಮಾತುಗ. (My.).

ಮಾತುಗಾಱತನ mâtu-gâṟatana. (or -kâ-). Loquacity (Bp. 3, 56).

ಮಾತುಗಾಱಿಕೆ mâtu-gâṟikĕ. (or -kâ-). = ಮಾತುಗಾಱತನ. (My.).

ಮಾತುಗಾರ್ತಿ mâtu-gârti. A loquacious woman (My.).

ಮಾತುಬರಿ mâtubari. Respectable, worthy, trustworthy, honest; respectability, trustworthiness (Mhr., H. ಮಾತಬರ, ಮಾತಬರೀ; My., Br.). ಮಾತುಬರಳು, a respectable woman (My.).

ಮಾತುಲ mâtula. *A maternal uncle.* 2, *the thorn-apple, Datura metel or fastuosa.*

ಮಾತುಲಂಗ mâtulanga. = ಮಾತುಲುಂಗ, ಮಾದಲ, ಮಾದಳ, ಮಾದಾಳ, (ಮಾದಿ 2). The citron tree, Citrus medica Lin., var. proper (ರುಚಕ, ಮಾದಲ Nn. 41; ಮಾದಳ Mr. 112; ರುಚಕ Mr. 523; Bp. 19, 66; 26, 35; 45, 40).

ಮಾತುಲಪುತ್ರಕ mâtula-putraka. The little son of a maternal uncle. 2, *the fruit of the thorn-apple.*

ಮಾತುಲಾನಿ mâtulâni. *The wife of a maternal uncle.* 2, *hemp, Crotolaria juncea* Lin.

ಮಾತುಲಾಹಿ mâtula-ahi. *A kind of variegated snake* (ಕೇರೆ Nr.; see Si. 77).

ಮಾತುಲಿ mâtuli. *The wife of a maternal uncle.*

ಮಾತುಲುಂಗ mâtulunga. = ಮಾತುಲಂಗ, etc. (Sk.; My.).

ಮಾತುಲುಂಗಕ mâtulungaka. *The citron tree, Citrus medica* Lin., var. proper (ಮಾದೀ ಗಿಡ, ಮಾದಾಳದ ಗಿಡ Si. 141).

ಮಾತುಶ್ರೀ mâtu-śrî. A respectful compellation for a mother or for an elderly female (My.; Tĕ.; Mhr.).

ಮಾತೃ mâtri. = ಮಾತು 2, (ಮಾದಿರಿ, etc.). A measurer; a maker, creator;—a knower, see ಪ್ರ-. 2, *a mother.* 3, *a cow.* 4, *a divine mother, the personified energy of a deity, e. g.* brâhmî, mâhêśvarî, kaumârî, vaishṇavî, vârâhî, indrâṇî, čâmuṇḍî (see ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ಮಾತೃಕ mâtṛika. Maternal; fostered or nourished by; see ದೇವ-, ನದೀ-. 2, = ಮಾತ್ರ.

ಮಾತೃಕೆ mâtṛikĕ. A mother; = ಮಾತೃ No 4, see ಸಪ್ತ-. 2, the 14 svaras and 33 vyanjanas of the alphabet (Kâvy. I, 1*a*, 7). 3, the first or chief letter of a mantra (Bp. 35, 24). 4, the original from which the copy (putrikĕ) is made (My.; *cf.* ಮಾದಿರಿ).

ಮಾತೃಗಾಮಿ mâtṛi-gâmi. One who has committed incest with his mother. (My.).

ಮಾತೃದೀಕ್ಷೆ mâtṛi-dîkshĕ. A course of austerities (as not shaving the head, abstinence from sexual intercourse, etc.) for the first year after one's mother's death (My.).

ಮಾತೃದ್ರೋಹ mâtṛi-drôha. Treachery or hatred against one's mother (My.).

ಮಾತೃದ್ರೋಹಿ mâtṛi-drôhi. One who hates his mother (My.).

ಮಾತೃಮುಖ mâtṛi-mukha. Mother-faced: *a simpleton.*

ಮಾತೃವಿಯೋಗ mâtṛi-viyôga. The separation from, or death of, a mother (My.).

ಮಾತೃಶಾಸಿತ mâtṛi-śâsita. Guided by one's mother: *a simpleton.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೃ mâtṛi-svasṛi. *A mother's sister, a maternal aunt.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯ mâtṛi-svasêya. *A mother's sister's son.*

ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯಿ mâtṛi-svasêyi. *A mother's sister's daughter.*

ಮಾತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ mâtṛi-svasrîya. *A mother's sister's son.*

ಮಾತೃಸೇವೆ mâtṛi-sêvĕ. Waiting on a mother (My.).

ಮಾತೃಹತ್ಯ mâtṛi-hatya. Matricide (My.).

ಮಾತೆ mâtĕ. ಮಾತಾ. A mother, etc. (= ಮಾತೃ; Čh. v. 58; My.). ಮಱಿಯಿಲ್ಲದ ಪಯ್ರೂ ಮಾತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೂಸೂ ಸಮ.—ಮಾತೆಯದನ್ನಾಥ ಮಮತೆಯಿಲ್ಲ, ನೀತಿಯನ್ನಾಥ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾತ್ರ mâtra. *Measure, quantity, extent, size, bulk.* 2, *the full or simple measure of anything, the whole, the one thing and no more, the totality.* 3, *as much as.* 4, *nothing but, mere, only, none but.* 5, *a minute portion, a particle, an atom.* 6, a prosodial instant. ವಿಭಕ್ತಿಮಾತ್ರಮಂ ಕಳೆಯೆ (Śmd. 91). ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ದಡ್ಡರು ಮಾತ್ರ ಹಱಯುತ್ತಾರೆ (B. 1, 4). ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ತಡವಿದವರನ್ನು ಚವರಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಱಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ (1, 27). ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಜುವವರು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಅಂಜುವದಿಲ್ಲ (2, 10). ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಬೇಡ ಬನ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹಣ ಕೊಡ ಬೇಕು (4, 7). ಯನ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಸಿಯಿನ್ದ ಗೆರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯಲ್ ಪಟ್ಟಿದ್ದವು (5, 169). ಅವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಮ್ಬ ಕೂಡದು (4, 107). ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ, only that much; ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ, just a little; ನೀನು ಮಾತ್ರ; ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಮ್ಬರು; ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವನು; ಸೂರ್ಯನು ಮೂಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆ ಓಡಿತು; etc. (My.). ಕಪ್ಪೆ ಕೂಗಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಱೆ ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prv.) See Bp. 38, 37; 44, 11; 46, 19; 52, 9.

ಮಾತ್ರಕ mâtraka. = ಮಾತ್ರ, *at the end of compounds.*

ಮಾತ್ರತ್ರಯ mâtra-traya. Three prosodial instants or their prosodial time (ಪ್ಲುತ Kâvy. I, 1*a*, 10. 11).

ಮಾತ್ರಾಗಣ mâtrâ-gaṇa. A peculiar metrical foot of a number of prosodial instants, a mora-foot (Čh.).

ಮಾತ್ರಾಛನ್ದಸ್ mâtrâ-čhandas. A metre consisting of mâtrâ-gaṇas, a mora-metre (Čh.).

ಮಾತ್ರಾಪಿಣ್ಡ mâtrâ-piṇḍa. A kind of metrical combination (Čh.).

ಮಾತ್ರಾರ್ಯೆ mâtrâ-âryĕ. The âryâ mora-metre (Čh.).

ಮಾತ್ರೆ mâtrĕ. ಮಾತ್ರಾ. *Measure, quantity, size.* 2, *a small quantity, a particle, an atom.* 3, *substance, property, wealth.* 4, *materials, goods, requisites, household furniture* (ಗೃಹಮುಟ್ಟು, ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 157). 5, a load, a burden (ಪೊಱೆ, ಹೊಱೆ 157). 6, a prosodial instant, the length of time required to pronounce a short syllable, a mora (Čh.; ಅಕ್ಷರವಿಶೇಷ, ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಎಣಿಕೆ 157; Śmd. 19). 7, a line (ರೇಖೆ, ಗೀಟು 157);—the oblique line raised upon the horizontal limb of the nâgarî characters, conveying the power of the vowels ê and ô (Mhr., Sk.). 8, a medicinal preparation of metals (Mhr.); a pill (My.). ಅನನ್ತಯ್ಯನ ಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ.—ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರೇ ಗುಣ ತಿಳಿದೀತೇ?—ಮಾತ್ರೆಯ ಒನ್ದು ಸುತ್ತಿಗೆ (for a turn in triturating) ಒನ್ದು ವರಹಾ.—ಮಾತ್ರೆ ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ಗೋತ್ರ ಬೇಕೇ? (Prvs.).

ಮಾತ್ರೆವೃತ್ತ mâtrĕ-vritta. A vritta (metre) consisting of moras (Mr. 366).

ಮಾತ್ಸರ್ಯ mâtsarya. (fr. ಮತ್ಸರ). Envy, jealousy, malice. (My.).

ಮಾಥ mâtha. Churning, stirring; killing. 2, a road. See ಉನ್-; ಪ್ರಮಾಥಿ.

ಮಾದ mâda. 1. (= ಮದ). Drunkenness, intoxication, stupor. 2, *joy, delight.* 3, pride, passion.

ಮಾದ mâda. 2. (Tbh. of ಮಾದೇವ). N. (My.). — ಮಾದಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 47, 69; see ಚಿಕ್ಕ-). — ಮಾದಯ. -ಅಯ. N. See ಚಿಕ್ಕ-. — ಮಾದರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 20, 2; 47, 24; see ಸಕಲೇಶ-, ಸಕಲೇಶ್ವರನ-). — ಮಾದರಸಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 36, 10; 47, 59).

ಮಾದಂಡೆ mâdaṇḍĕ. O. r. of ಮಾನ್ದಡೆ, q. v.

ಮಾದರ mâdara. (= ಮೇದರ, etc). N. (Bp. 15, 26; 56, 50). — ಮಾದರಚನ್ನ. N. (Bp. 47, 37). — ಮಾದರಚನ್ನಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 33, 16). — ಮಾದರದೂಡಯ. N. (Bp. 56, 51). — ಮಾದರದೂಡಿದೇವ. N. (Bp. 56, 54). — ಮಾದರದೂಡಿ ದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಮಾದರಿ mâdari. = ಮಾದಿರಿ, etc. (My.).

ಮಾದಲ mâdala. Tbh. of ಮಾತುಲಂಗ. (ಬೀಜಪೂರ, ಮಾತುಲುಂಗಕ, etc. Nr.; ರುಚಕ, ಮಾತುಲಂಗ Nn. 41; ಮಾತುಲಂಗ Mr. 112; My.). See ಅರೆ-.

ಮಾದಲಾಂಬೆ mâdalâ-ambĕ. N. (Bp. 3, 86).

ಮಾದಲು mâdalu. (= ಮಾದಲ). See ಅರೆ-.

ಮಾದಲೆ mâdalĕ. ಮಾದಲಾ. N. (Bp. 5, 49).

ಮಾದವಿ mâdavi. (Tbh. of ಮಾಧವಿ?). = ಮಾಲವತಿ (Čt. I, 32).

ಮಾದಳ mâdaḷa. = ಮಾದಲ. (ಮಾತುಲಂಗ Mr. 112; ಫಲಪೂರ, ಬೀಜಪೂರ G.; Rŝv. 8, 11; J. 3, 34; My.). See ದೇವ-.

ಮಾದಾನಿ mâ-dâni. Tbh. of ಮಹಾದಾನಿ, q. v. (My.).

ಮಾದಾಯಿ mâda-âyi. N. (Bp. 2, 49).

ಮಾದಾಳ mâdâḷa. = ಮಾದಳ. (ಮಾತುಲುಂಗಕ, ಮಾದಿ Si. 141; ಮಾತುಲಂಗ, ಮಾತುಲುಂಗಕ G.; My.).

ಮಾದಿ mâdi. 1. Intoxicating; gladdening (Sk.).

ಮಾದಿ mâdi. 2. = ಮಾದಲ. (Tĕ.; see Si. s. ಮಾದಾಳ). 2, = ಮಾದ 2-ಅಯ. — ಮಾದಿರಾಜ. N. (Bp. 2, 46; 9, 44; 19 sum.; 20 sum.; 47, 4. 6. 48; 61, 65. 73). See ಮಣ್ಡಿಗೆ-. — ಮಾದಿರಾಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 54. 68. 69; 61, 9).

ಮಾದಿಗ mâdiga. (Tbh. of ಮಾತಂಗ). = ಮಾದೆಗ. A cobbler, a chuckler, an outcast (My.; Tĕ.; ಶ್ವಪಚ, ಮಾತಂಗ Mr. 379; Bp. 57, 37). ಮಾದಿಗರವನ ವೀಣೆ (ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ, etc. Si. 344). ಆದಿಯಾ ದೈವವಂ ಭೇದಿಸಲಿಕಟಿುಯದೇ, ಹಾದಿಯಾ ಕಲ್ಲಿಗೆಡೆ ಮಾಡಿ, ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನ್ನೋಡು! (Sp.). ಹೊಲೆಯ ಮಾದಿಗರುಣ್ಡು ತೊಗಲಿಟ್ಟ ತೊಗಲೊಳು ಕುಲಜರೆಮ್ಬರಿಗುಣಲಾಯಿತು (sitting on it at their meals); ಹೊಲೆಯನ ಕುಲವಾವುದಯ್ಯ? (Sp.). ಮಾದಿಗನ ಮನೇಲಿ ಪರಮಾನ್ನ ವಿದ್ದರೆ ಹಾದೀಲಿ ಹೋಗೋರಿಗೇನು?— ಮಾದಿಗನ ಮೆಟ್ಟು ಕಚ್ಚುತ್ತದೆ, ನಾದಿಗನ ಕತ್ತಿ ಚುಚ್ಚುತ್ತದೆ.— ಮಾದಿಗನ ಹೊಲಸು ಸಲ್ಲ, ನಾದಿಗನ ಗಾಯ ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾದಿರಿ mâdiri. (fr. ಮಾತೃ in the sense of ಮಾತೃಕೆ No. 4). = ಮಾದರಿ, ಮಾದ್ರಿ 2. The original, as opposed to a copy (My.; Tĕ.);—a pattern, a specimen, a sample (My.; Tĕ., T.).

ಮಾದು mâdu. P. p. of ಮಾಯ್, ಮಾಯು.

ಮಾದುರ mâdura. (Tbh. of ಮಾಧುರ್ಯ). Sweetness: a delicacy or dainty: sauce. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪ್ರಣೀತ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ); ಒಗ್ಗರಿಸಿದ ಮಾದುರ (ಪ್ರಯಸ್ತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ); ರಸಮಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅಟ್ಟ ಮಾದುರ (ಪಿಚ್ಛಿಲ, ವಿಜಲ Nr.).

ಮಾದುರಿಯ mâduriya. Tbh. of ಮಾಧುರ್ಯ. — ಮಾದುರಿಯಮ್ಬಡೆ. -ಅಂ-ಪಡೆ. To get (or evince) gracefulness (Grj. 2, after 106).

ಮಾದೃಶ mâ-driŝa. Like me, resembling me. (My.).

ಮಾದೆ mâdĕ. = ಮಾಲ, q. v. — ಮಾದೆಕಾಕೆ. = ಮಾಲ-. A raven (ದ್ರೋಣಕಾಕ, ಕಾಕೋಲ Si. 173).

ಮಾದೆಗ mâdĕga. = ಮಾದಿಗ. (ಪುಲ್ಕಶ, ಮಾತಂಗ, ಪ್ಲವಕ Hlâ.; o. r., for ಪುಲ್ಕಶ, ಪಕ್ಕಶ).

ಮಾದೇವ mâ-dêva. (= ಮಾದ 2). Tbh. of ಮಹಾದೇವ, q. v. (ಉಮೆಯಾಳ್ವ, etc. Čt. II, 5; ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Ŝm. 3; C.; see Sp. s. ದೇವ).

ಮಾದೇವಿ mâ-dêvi. Tbh. of ಮಹಾದೇವಿ. (ಪಾರ್ವತಿ Ŝs.). 2, the chief queen (Čpr. 5, 3; 6, 97).

ಮಾದ್ಯತ್ mâdyat. Intoxicating; gladdening; furious, in rut (Čpr. 6, 97; Abh. P. 15, 9).

ಮಾದ್ರ mâdra. (fr. ಮದ್ರ). Belonging to Madra.

ಮಾದ್ರಿ mâdri. 1. (fr. ಮದ್ರ). N. of the second wife of Pâṇḍu and mother of Nakula and Sahadêva. (Bh. 1, 4, 65).

ಮಾದ್ರಿ mâdri. 2. = ಮಾದಿರಿ, etc. (My.).

ಮಾದ್ರೇಯ mâdrêya. Son of Mâdrî, either Nakula or Sahadêva. (J. 2, 54; 5, 5; 33, 3).

ಮಾದ್ರೇಶ್ವರ mâdra-îŝvara. Ŝalya, the king of Madra (Bh. 9, 1, 2. 19).

ಮಾಧವ mâdhava. (fr. ಮಧು). Made of honey; sweet;—honey (ಜೇನ್ Nn. 17). 2, mead, spirituous liquor (ಮದ್ಯ, ಸುರೆ 17; ಮದ Mr. 509). 3, the second month of spring. 4, *the month vaiŝâkha* (April-May, ಮಾಸಭೇದ 17; ವೈಶಾಖ 509). 5, the vernal season, spring (from the middle of March to that of May, ವಸನ್ತ, ವಸನ್ತಮಾಸ 17; ವಸನ್ತ 509). 6, *Vishṇu, Krishṇa* (ಕೇಶವ, ಕೃಷ್ಣ 17; ಕೃಷ್ಣ 509). 7, Kubêra (ಕುಬೇರ, ಧನಾಧಿಪ 17). 8, a king (ನರಾಧಿಪ, ಅರಸು 17; ಧರಣಿಪತಿ 509). 9, a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 17; ವಧು 509). See Bp. 43, 55; Prv. s. ಎನ್ 2. — ಮಾಧವರಾಯ. Krishṇa; N. See Prv. s. ಆಗು 1.

ಮಾಧವಕ mâdhavaka. *Spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮಾಧವಿ mâdhavi. (= ಮಾದವಿ?). Spring-flower: *the creeper Gaertnera racemosa.* 2, clayed or candied sugar. 3, mead. 4, a procuress, a bawd. 5, the earth.

ಮಾಧವೀಲತೆ mâdhavî-latĕ. *Gaertnera racemosa.*

ಮಾಧುರ mâdhura. (fr. ಮಧುರ). Sweetness. 2, mead, spirituous or vinous liquor. (Bp. 11, 13).

ಮಾಧುರ್ಯ mâdhurya. = ಮಾದುರ, ಮಾದುರಿಯ. Sweetness;—pleasantness, gracefulness. 2, kindness, amiability. 3, in rhetoric: the succession of single words in a sentence. (Kâvy. IV, 1, 3; Bp. 1, 19).

ಮಾಧುರ್ಯಾಧೀನ mâdhurya-adhîna. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಮಾಧುರ್ಯೆ mâdhuryĕ. = ಮಾಧುರ್ಯ. (ಜೇವಣಿಗೆ Bhn. 139).

ಮಾಧೂಫಲ mâdhûphala. = ಮಧುಫಲ. (Grj. 10, after 61 & 79; Rŝv. 10, 2; V. 5, 3).

ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನ mâdnyandina. (fr. ಮಧ್ಯನ್ದಿನ). Midday. (My.). 2, middle.

ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ mâdhyâhnika. (fr. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ). Belonging to midday. (My.).

ಮಾಧ್ವ mâdhva. Sweetness. 2, belonging to Madhva's doctrine; an adherent of Madhva. (My.; see ತ್ರಿಮತ and ಮುದ್ರಾಧಾರಕ).

ಮಾಧ್ವಿ mâdhvi. A kind of spirituous liquor. (R.). 2, = ಮಾಧವಿ No. 1.

ಮಾಧ್ವೀಕ mâdhvîka. *A kind of spirituous liquor* (see Si. 347).

ಮಾನ್ mân. = ಮಾ 2, etc. Mango. — ಮಾನ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. = ಮಾದಳಿರ್. Young mango leaves (Čpr. 7, after 115; Bp. 11, 26; Rśv. 2, 46).

ಮಾನ mâna. 1. The act of measuring or meting; *measure in general, dimension, magnitude, amount;* computation of time, etc.;—an instrument for measuring, a measure; measure, rule, standard. 2, *a particular measure or weight*, half a sêru (My.; see Mr. s. ಖರ್ದ and ಪಾಗ; see ಬಳ್ಳ; Bp. 23, 4; Si. 63. 329; ಒಮ್-). 3, likeness, resemblance (= ಉಪಮಾನ); proof (= ಪ್ರಮಾಣ). 4, a building, a house (Vedic Sk.; *cf.* ಮನೆ). ಮಾನದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.). — ಮಾನಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. A measure of rice (Bp. 27, 17).

ಮಾನ mâna. 2. Opinion, conception; apprehension (see ದುರ್ಮಾನ). 2, a good opinion of one's self: *conceit, self-reliance, arrogance, pride.* 3, regard for others, paying honour; honour, respect, reverence (My.).—dignity, high rank, respectability (My.). 4, a wounded sense of honour; indignation excited by jealousy, sulkiness, caprice. 5, a kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 27). 6, the śiśna or yôni (My.). ಮಾನ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಬಟ್ಟೆ, ಪ್ರಾಣ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಅನ್ನ.— ಮಾನ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮರಣ ವಾದ ಹಾಗೆ.— ಮಾನ ಹೋದರೂ ಮರಿಯಾದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.— ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ನಿನ್ತರೆ ಬೋನಕ್ಕೆ ತರುವವರು ಯಾರು?— ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಾನ ಬಿಡ ಬಾರದು.— ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prvs.). See Prv. s. ಅಡಿಕೆ 3. — ಮಾನ ಕಳೆ. To remove (the) honour (of one's self or others), to deprive of honour, to disgrace (C.; B. 4, 199; 5, 70). ನನ್ನ ಮಾನ ಕಳೆಯುತ್ತೀ! (4, 199). — ಮಾನ ಕಾಯು. To protect (the) honour (of, B. 5, 71). — ಮಾನ ಕೊಡು. To give honour (My.). ಮಾನ ಕೊಟ್ಟು, ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು (Prv.). — ಮಾನಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person deprived of his honour or respect, a dishonourable person (B. 3, 72; My.). ಮಾನಗೇಡಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ ಗೆಳೆಯ (Prv.). See Prv. s. ಮಾನಿಷ್ಠ. — ಮಾನಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. A disgraceful condition or state (My.). — ಮಾನಗೇಡು. -ಕೇಡು. Loss of honour or respect, disgrace (My.; ಅವಮಾನ G.; B. 5, 292). — ಮಾನಂಗೆಡಿಸು. -ಂ-ಕೆಡಿಸು. To disgrace; to disgrace one's self (Bp. 21, 36). — ಮಾನ ತೆಗೆ. = ಮಾನ ಕಳೆ. (My.). — ಮಾನ ತೋರಿಸು. To show respect (My.). — ಮಾನ ಮಾಡು. To honour (ಸಮ್ಭಾವಿಸು G.; ಅವನಿಗೆ-, My.). — ಮಾನ ಹೊನ್ದು. To obtain honour, to get respect (My.). ಮಾನ ಹೊನ್ದಿದ (ಸಭಾಜಿತ G.).

ಮಾನಕಂಜರ mâna-kañjara. N. (Bp. 11, 38; 24, 73; 25, 1; 44, 52).

ಮಾನಂಗಿ mânangi. A small well (ಚುಣ್ಡಿ, ಚುರಿ Mr. 422).

ಮಾನಚ್ಯುತಿ mâna-cyuti. Fall from honour: disgrace (My.).

ಮಾನತನ mânatana. Haughtiness, arrogance. 2, honour; dignity (Bh. 1, 12, 5).

ಮಾನತೆ mânatĕ. Sulkiness, moroseness (Abh. P. 4, 98; see ಮಾನ 2, No. 4).

ಮಾನನ mânana. ಮಾನನೆ. = ಮನ್ನಣೆ. The act of honouring, paying honour, showing respect, reverencing. See ಪಿ-.

ಮಾನನೀಯ mânanîya. To be honoured, deserving honour or respect. (My.).

ಮಾನಪಾನ mâna-pâna. All sorts of honours and presents (Mhr.; B. 5, 291).

ಮಾನಭಂಗ mâna-bhanga. Loss of honour, humiliation; treating with dishonour. (Bp. 40, 73; My.; B. 4, 9; 5, 160).

ಮಾನಭಂಗಿತ mâna-bhangita. Deprived of honour, humiliated (Bp. 52, 19).

ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ mâna-maryâdĕ. Respect, regard (My.).

ಮಾನವ mânava. (fr. ಮನು). Descended from man or Manu;—human. 2, *a human being, a man.*

ಮಾನವತಿ mâna-vati. A woman possessing honour, a respectable woman (Bp. 11, 41; 52, 19; My.);—a high-spirited, haughty woman.

ಮಾನವನ್ತ mâna-vanta. A respectable man (My.; B. 5, 47). See Prv. s. ಶಾನಭವ. Feminine ಮಾನವನ್ತೆ (My.).

ಮಾನವಿ mânavi. A woman (Sk.). 2, human (Mhr.; B. 4, 141; My.).

ಮಾನವೇನ್ದ್ರ mânava-indra. A king (Bp. 61, 38).

ಮಾನವೇಶ mânava-îśa. A king (Bp. 22, 42).

ಮಾನವೇಶ್ವರ mânava-îśvara. A king (Bp. 50, 21; 57, 79).

ಮಾನಶೇಷರಸ mâna-śêsha-rasa. The liquid that remains in a measure. See ಅಬ್.

ಮಾನಸ mânasa. 1. (fr. ಮನಸ್). *Belonging to the mind, mental; ideal.* 2, *the mental powers, the mind, the seat or faculty of reason and feeling* (Čpr. 1, 51; Bp. 47, 52; 49, 34; 61, 2; Śśv. 2, 100). 3, N. of a lake in the Himâlaya mountains.

ಮಾನಸ mânasa. 2. = ಮಾನಿಸ. Tbh. of ಮಾನುಷ್ಯ (Śmd. 359). A man (ಮನುಷ್ಯ, ಮಾನುಷ, ಮನುಜ, etc. Hlâ.; Bp. 47, 52); human. ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮಾನಸರ ಸಂಘಾತಂ (ಸ್ಕನ್ಧ Hlâ.). ಮಾನಸರಂ ಪುಲ್ಗೆ ಕಷ್ಟಮಾಗೆ ನೆನೆವಂ (Śmd. 159, o. r. ಮಾನಿಸರಂ). See ದೇವಮಾನಸ, ಮರ-. — ಮಾನಸಗಬ್ಬ. -ಕಬ್ಬ. Tbh. of ಮಾನುಷ್ಯಕಾವ್ಯ (Śmd. 381). — ಮಾನಸದೇರ. -ತೇರ. = ಮಾನಿಸದೇರ. (ನಿರುತಿ Kk. 15, o. r. ಮಾನಿಸ-). — ಮಾನಸವೊತ್ತಗೆ. -ಪೊತ್ತಗೆ. Tbh. of ಮಾನುಷಪುಸ್ತಕ (Śmd. 380).

ಮಾನಸಗಿರಿ mânasa-giri. The mount Kailâsa in the Himâlaya mountains (Bp. 19, 29).

ಮಾನಸಗೋಲ mânasa-gôla. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 79).

ಮಾನಸಿ mânasi. A woman gifted with a mind (Tbh. of ಮಾನುಷಿ); a woman (Bp. 52, 20).

ಮಾನಸಿಕ mânasika. (fr. ಮಾಣ್). Stopping, cessation (My.).

ಮಾನಸಿಕ mânasika. Mental. (R.).

ಮಾನಸಿಕೆ mânasa-ikĕ. (Śmd. 248, o. r. in Mdb. ಮಾಸರಿಕೆ). Mental state or condition; the state of having honourable pride or elevated principles and feelings, high-mindedness (Abh. P. 14, 118).

ಮಾನಸೂತ್ರಸ್ಥಾಪನ mâna-sûtra-sthâpana. The placing or laying of a measuring-cord; the act of establishing or

causing (a state, etc.) according to measure: representation, delineation. See ಸೂತ್ರಿಸು.

ಮಾನಸೌಕಸ್ mânasa-ôkas. Dwelling on the lake Mânasa. 2, *a wild goose or swan.*

ಮಾನಸೌಕಸ mânasaukasa. Tbh. of ಮಾನಸೌಕಸ್. (ಮಾನಸೌಕಸ್ Mr. 173).

ಮಾನಸ್ಯ mânasya. Mental, fit for the mind. See ಅ-.

ಮಾನಸ್ಥ mâna-stha. A respectable man (My.). Feminines: ಮಾನಸ್ಥಳು, ಮಾನಸ್ಥೆ (My.).

ಮಾನಸ್ಥಾನ mâna-sthâna. The śiśna or yôni, the privities (My.).

ಮಾನಹಾನಿ mâna-hâni. Dishonour (J. 26, 11; My.).

ಮಾನಹೀನ mâna-hîna. Devoid of honour, disgraced (My.). ಮಾನಹೀನಗೆ ಬೇಱೆ ಮಾನಹಾನಿ ಆಗುವದುಂಟೇ? (Prv.).

ಮಾನಾಪಹಾರ mâna-apahâra. Taking away one's own or another's honour or good character (My.).

ಮಾನಾಪಹಾರಿ mâna-apahâri. One who takes away or destroys his own or another's honour (My.).

ಮಾನಾಮಿ mâ-nâmi. Tbh. of ಮಹಾನವಮಿ (Śmd. 209). ಮಾನಾಮಿಯ ಸಾಣೆಯಾಯ್ತು ತನುದವಳುವನಾ (209 Mdb.).

ಮಾನಾಯ mâna-âya. The fees in grain which are given to the man who measures the produce of a village (My.).

ಮಾನಿ mâni. Thinking, considering, regarding. 2, an esteemed, respectable person (Bp. 6, 17; B. 5, 267; My.). ಜೇನುಹುಟಿ ಕಚ್ಚುವಾಗ್ಯೆ ಮಾನಿ! ಎನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನೇ ಮಾನಿ (Prvs.). See Prv. s. ಸಂಗ 2.

ಮಾನಿತ mânita. Honoured, respected. See Čh. v. 18. 233; Kâvy. III, 3, B. 60; Bp. 2, 1; 44, 20; 58, 33; ಅನ-.

ಮಾನಿನಿ mânini. *An angry or disdainful woman or one offended with her lover.* 2, a respectable woman (see Sp. s. ನಾಡ ಮಾತು, & ಶ್ರೀ-).

ಮಾನಿಷ್ಠ mânishṭha. Very highly honoured or esteemed (My.). ಮಾನಿಷ್ಠರು ಮಾನಕ್ಕೆ ಅಂಜಿದರೆ ಮಾನಗೇಡಿ ತನಗೆ ಅಂಜಿದರು ಅನ್ದ (Prv.).

ಮಾನಿಸ mânisa. = ಮಾನಸ 2. (Bp. 28, 29; Bh. 1, 10, 13; 2, 4, 6; 3, 13, 16). ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಮಾನಿಸಂ (Śmd. 162, o. r. ಮಾನವಂ). ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮಾನಿಸರ ಸಂಘಾತ (ಸ್ಕನ್ಧ Mr. 476). See ಅಱೆವಾನಿಸ, ಪಱಿವಾನಿಸ. — ಮಾನಿಸದೇರ. -ತೇರ. = ಮಾನಸ-. (ಕೊನ್ತಗೆಯ್ಯಿ, ಪಿಚ್ಚುವಣಿಗ, ನಿರುತಿ Śm. 12. 13). — ಮಾನಿಸವರಿಜು. -ಪರಿಜು. A human form (though a god): i. Brâhmana (ಪಾರುವ Čt. I, 69, o. r. ಪಾರಿವ).

ಮಾನಿಸು mânisu. To measure, to mark off, to form, to make. 2, to conceive, to think, to opine. See ಅನು-; ತೀರು-. 3, to honour (My.).

ಮಾನುವೆ mânuvĕ. A kind of grass. See Mr. s. ಸೀತೆ.

ಮಾನುಷ mânusha. Human;—*a human being, a man* (ಮಾನವ Čt. II, 92). 2, humanity;—human action or effort. See ಅ-.

ಮಾನುಷಪುಸ್ತಕ mânusha-pustaka. = ಮಾನಸಪೊತ್ತಗೆ. A human book.

ಮಾನುಷಿ mânushi. (= ಮಾನಸಿ). A woman.

ಮಾನುಷ್ಯ mânushya. = ಮಾನಸ 2, ಮಾನಿಸ. Human;—a man (not Sk.);—humanity, human nature. See ನಿರ್ಮಾನುಷ್ಯ.

ಮಾನುಷ್ಯಕ mânushyaka. Human;—human nature. 2, *a multitude of men.*

ಮಾನುಷ್ಯಕಾವ್ಯ mânushya-kâvya. = ಮಾನಸಗಬ್ಬ. Human poetry.

ಮಾನುಷ್ಯಭವ mânushya-bhava. Coming from a man; human birth (Bp. 3, 28).

ಮಾನೆ mânĕ. (= ಮಾನ 1). A standard or model, a copy (written by a teacher at the head of a page) to write from (My.). — ಮಾನೆ ತಿದ್ದು. To draw the pen over the mânĕ as an exercise (My.).

ಮಾನ್ತ ma-anta. A term ending in ಮ (ಮ್, Śmd. 318).

ಮಾನ್ತ್ರಿಕ mântrika. (fr. ಮನ್ತ್ರ). One who recites mantras; one conversant with spells or incantations; an enchanter, a conjurer, a sorcerer. (Bp. 38, 64; 55, 17; B. 4, 107; My.).

ಮಾನ್ದಡೆ mândaḍĕ. That which does not stop, cease, etc. (ಮಾಣದು Śmd. II, Kk. 82; in both o. r. ಮಾದಣ್ಡೆ).

ಮಾನ್ದಿಸು mândisu. To cause to stop or cease (Čpr. 6, 84).

ಮಾನ್ದು mându. (fr. ಮಾಣ್). To stop, to cease (Čpr. 10, 107);—to stop, to ward off, to check, etc. (ಪ್ರತಿಷೇಧ Śmd. Dh.; o. r. ಪ್ರಸಿದ್ಧ, probably a mistake for ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ).

ಮಾನ್ದುರಿಗ mânduriga. O. r. of ಮನ್ದುರಿಗ, q. v.

ಮಾನ್ದ್ಯ mândya. (fr. ಮನ್ದ). Slowness, sluggishness; laziness (ಸ್ವೈರ Nn. 101; Čpr. 3, 33; J. 2, 7). 2, stupidity, torpor;—apathy;—weakness. 3, *indisposition, illness, sickness* (ರೋಗ, etc. Mr. 384); apepsy (My.). — ಮಾನ್ದ್ಯಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Apepsy (My.).

ಮಾನ್ಧಾತ mândhâta. Tbh. of ಮಾನ್ಧಾತೃ (Śmd. 104; Râm. 1, 16, 23; Bhâgavata 9, 6, 26. 27). ಮಾನ್ಧಾತನ ದೊರೆಯಪ್ಪ ವೀರರುಂ ಚಾಗಿಗಳುಂ (Śmd. 104, o. r. --ಧೀರರುಂ).

ಮಾನ್ಧಾತೃ mândhâtṛi. N. of a king, son of Yuvanâśva.

ಮಾನ್ಯ mânya. = ಮನ್ನೆಯ. To be respected, respectable, honourable, venerable (Bp. 24, 18; 55, 36); acceptable (B. 3, 53); a respectable man. 2, a ruler, a king (ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಮಾನ್ಯನಪ್ಪವನು Nn. 145). 3, an honourable state, honour (My.); a privilege (Mhr. ಮಾನ); the privilege of going unpunished the whole day for coming early to school (My.). 4, land either liable to a trifling quitrent, or altogether exempt from tax (My.; Tĕ., M.; T. ಮಾನಿಯ; see ನೆತ್ತರು-, ಬಟ-, ಸರ್ವ-). ಮಾನ್ಯದೊಕ್ಕಲ್ (Śmd. 203). ಧಾನ್ಯಧನವಾಗದೇ ಮಾನ್ಯ ಪೂಜ್ಯನಾಗನೇ?—ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದವಗೆ ಮಾನ್ಯ ಬರುವದು.—ಮಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುವಾಗ ಡೊಣ್ಣೆಕಾತ ತಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು (Prvs.). 5, the complimentory forms of address in letters (ಒಕ್ಕಣಿಕೆ, ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರ್ರಿಯುವ ಮಾನ್ಯ G.; Mhr., H. ಮಾನಾ). 6, assent (ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ G.).

ಮಾನ್ಯಗಾಱ mânya-gâṛa. A man holding a mânya, an incumbent, a prebend (My.; Tĕ. ಮಾನ್ಯಗಾಡು).

ಮಾನ್ಯೆ mânyĕ. An honourable woman (Śmd. 174). 2, = ಮಾನ್ಯ No. 6 (B. 5, 67. 78. 162).

ಮಾಪಣ mâpaṇa. Lessening; injuring. See ಪ್ರಮಾಪಣ. 2, measuring; forming, making. See ನಿರ್ಮಾಪಣ.

ಮಾಪಥ mâ-pata. Tbh. of ಮಹಾಪಥ, q. v.

ಮಾಪತ್ಯ mâpatya. *Kâma.*

ಮಾಪಳ mâ-paḷa. Tbh. of ಮಹಾಫಲ. Citrus medica Lin. (My.). See ಅರೆ-.

ಮಾಪಾತಕ mâ-pâtaka. Tbh. of ಮಹಾಪಾತಕ, q. v.

ಮಾಪಿ mâpi. 1. Determined by measure of capacity (Mhr.); measure; measuring (My., in ಮಾಪಿ ಮಾಡು, to measure). — ಮಾಪಿಜಿನಿಸು. Articles of capacity (not of weight, My.).

ಮಾಪಿ mâpi. 2. = ಮಾಫು, q. v. (My.).

ಮಾಪಿಳ್ಳೆ mâpiḷḷĕ. A Moplah (My.).

ಮಾಪುರಾತನ mâ-purâtana. A great purâtana (Bp. 37, 40).

ಮಾಪುರುಷ mâ-purusha. Tbh. of ಮಹಾಪುರುಷ, q. v.

ಮಾಫಕು mâphaku. Agreeable unto, conformable, suitable (My.; Mhr., H.).

ಮಾಫು mâphu. = ಮಾಪಿ 2. Pardoned (My.; Mhr., H.); remission (as of tax, etc.), abatement; pardon, excusing (My.; Br.; Mhr., H. ಮಾಫೀ); gratis (My.).

ಮಾಮ್ mâm. = ಮಾ 2, etc. — ಮಾಮ್ಬುರಲ್ಮಿಡಿ. -ಪರಲ್-. = ಮಾಮಿಡಿ. (Čpr. 7, 110).

ಮಾಮ mâma. = ಮಾವ. Mine, my. 2, an uncle (Sk.; Mhr. ಮಾಮಾ, a maternal uncle). See ಚನ್ದ-.

ಮಾಮಲ mâmala. = ಮಾಮಲೆ. (My.). — ಮಾಮಲದಾರ. = ಮಾಮಲೆದಾರ. (My.).

ಮಾಮಲೆ mâmalĕ. The office of a Mâmalĕdâra (My.; Mhr., H. ಮಾಮಲಾ).

ಮಾಮಲೆದಾರ mâmalĕ-dâra. An officer who collects the revenues of a talook (My.; Mhr., H. ಮಾಮಲತ್ದಾರ).

ಮಾಮಸಕ mâ-masaka. See s. ಮಾ 1.

ಮಾಮಲೇದಾರ mâmalê-dâra. = ಮಾಮಲೆದಾರ. (My.; B. 4, 146; Čb. 43).

ಮಾಮೂಲ್ mâmûl. Usual, ordinary;—custom, usage (My.; Br., Mhr., H.; Si. 104); prescription (in law).

ಮಾಯ್ mây. ಮಾಯು. = ಮಾಣ್, etc. (To grow dim), to be hidden (as to the true form, Čpr. 5, 10), to disappear (as colour, Bp. 27, 5), to cease (as the bustle of business, 21, 16; as the excessive current of a river, 32, 35; as breath, 35, 34), to pass away (as the rainy season, Bh. 8, 26, 1);—to be healed or cured (as blows, Bp. 52, 20; as wales, B. 5, 222; as wounds, My.);—to desist from (Bp. 56, 21);—to abandon (58, 30. 64; 60, 44). P. ps. ಮಾದು, ಮಾಯ್ದು; 3rd person neuter imp. ಮಾದಿತು, ಮಾಯಿತು (My.).—(T. ಮಾಯ್, ಮಾಟ್ಟು, to die, see s. ಮಾಜು 1).

ಮಾಯ māya. (Šmd. 25). Tbh. of ಮಾಯೆ. (Čpr. 7, 108; Bp. 24, 63; 31, 3; My.). Also: disappearance, vanishing (My.; see ಮಾಯ್). ಮಾಯದಮ್ಮು (Abh. P. 9, 68). — ಮಾಯಜಡ. Foolish through illusion (V. 37, 54). — ಮಾಯಜೋಗಿ. A trick-player, a villain (Abh. P. 16, 7). — ಮಾಯಮಾಗು. -ಆಗು. = ಮಾಯವಾಗು. (Čpr. 4, 87; 5, 6). — ಮಾಯ ಮಾಡು. To cause to disappear, to conceal (Bp. 27, 63; My.). 2, to cheat, to deceive (My.). ಮಾಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಲ್ಲಳು (Prv.). — ಮಾಯವಾಗು. -ಆಗು. To disappear, to vanish (Bp. 44, 16; 53, 18; My.).

ಮಾಯಕ mâyaka. (= ಮಾಯಿಕ). (ಮಾಯಾವಿ, ಮಾಯಿ, ಮಾಯೆಗೆಯ್ವಂ Mr. 227). ತುತ್ತು ಮುಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡು, ಮಾಯಕವಾಯಿತೆನ್ದ (Prv.).

ಮಾಯಕಾತಿ maya-kâti. A woman who is full of deceit or who practices witchcraft (J. 9, 22; Dp. 59, 5).

ಮಾಯಕಾಱ mâya-kâṟa. = ಮಾಯಗಾಱ. (Č. Bp. 20, 25).

ಮಾಯಗಾತಿ mâya-gâti. = ಮಾಯಕಾತಿ. (Bh. 1, 9, 11; My.).

ಮಾಯಗಾಱ mâya-gâṟa. A deceiver (My.); a juggler, a sorcerer (My.).

ಮಾಯವಾದ mâya-vâda. Untruth, falsehood (Dp. 19, 4).

ಮಾಯವಾದಿ mâya-vâdi. A liar (Dp. 167, 2).

ಮಾಯವಿದ್ಯೆ mâya-vidyĕ. Jugglery, sorcery, witchcraft (My.).

ಮಾಯಾಕಾರ mâyâ-kâra. *A conjurer, a juggler.*

ಮಾಯಾಂಗಣೆ mâyâ-angaṇi (*i. e.* anganĕ). A deceitful woman (My.).

ಮಾಯಾಜೀವಿ mâyâ-jîvi. Living by jugglery: a juggler. (R.).

ಮಾಯಾದೇವಿ mâyâ-dêvi. *N. of the mother of the Buddha or Śâkyamuni.* 2, Durgâ (B. 5, 49).

ಮಾಯಾದೇವೀಸುತ mâyâdêvî-suta. *Śâkyamuni.*

ಮಾಯಾನ್ತಕ mâyâ-antaka. Šiva (V. 31, 43).

ಮಾಯಾಪಾಶ mâyâ-pâśa. The fetters of illusion (Dp. 20, 1). ಕಾಯಾಪಾಶ ಬಿಡಿಸ ಬಹುದು, ಮಾಯಾಪಾಶ ಬಿಡಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಮಾಯಾರಾಣಿ mâyâ-râṇi. Kâlî (ಕೃಷ್ಣಾಂಗಿ Mr. 15).

ಮಾಯಾರಿ mâyâ-ari. An enemy of illusion or deceit (Bp. 47, 2; 50, 78; V. 32, 4).

ಮಾಯಾವತಿ mâyâ-vati. A woman possessing powers of illusion or employing deceit. 2, N. of the wife of Pradyumna (J. 33, 42).

ಮಾಯಾವಾದ mâyâ-vâda. The doctrine of non-duality as taught by Šankarâčârya and his followers (My.).

ಮಾಯಾವಾದಿ mâyâ-vâdi. Šankarâčârya, and his adherents (My.).

ಮಾಯಾವಿ mâyâ-vi (*i. e.* -ವಿನ್). *Possessing magical powers; employing deceit; illusory, creating illusions;* a magician, a conjurer, a juggler (ಮಾಯಕ Mr. 227).

ಮಾಯಿ mâyi. 1. Possessing illusive or magical powers; *illusory, unreal, deceptive, subject to mâyâ;—a juggler; a cheat* (ಮಾಯಕ Mr. 227). 2, magical art; deceit (see ಮಟ-). 3, Brahmâ; Šiva; Agni; Kâma. — ಮಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10; Rsv. 1, 17). — ಮಾಯಿದೇವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 7). — ಮಾಯಿದೇವಿ. N. (Bp. 11, 43; 59, 6). — ಮಾಯಿಭಟ್ಟ. N. (Bp. 9, 43; 58, 1).

ಮಾಯಿ mâyi. 2. A mother (My.; H.; Mhr. ಮಾಯ). See Prv. s. ಬೆಲ್ಲ.

ಮಾಯಿಕ mâyika. (= ಮಾಯಕ). *Illusory, creating illusion; deceitful, deceptive;*—a juggler; a cheat. — ಮಾಯಿಕಮಾಯಿಕ. The greatest magician: Šiva (Bp. 61, 15).

ಮಾಯಿಣಿ mâyiṇi. = ಮಾಗಿಣಿ. N. of a plant (ಗೋಪವಲ್ಲಿ, ಮಾಗಿಣಿ Mr. 131).

ಮಾಯಿಸು mâyisu. = ಮಾಚು, ಮಾಜು 1, etc., ಮಾಣಿಸು. To cause to disappear (see ಮಱ-); to heal (v. t.), as a wound (My.).

ಮಾಯು mâyu. = ಮಾಯ್ q. v., etc. To heal (v. i.). P. p. ಮಾದು (My.). ಮಾಯುವದು (My.). See Prv. s. ಬೆಂಕಿ.

ಮಾಯು mâyu. *Sounding, crying, roaring,* etc. 2, *gall, bile.*

ಮಾಯೂರ mâyûra. (fr. ಮಯೂರ). *A flock of peacocks.*

ಮಾಯೆ mâyĕ. ಮಾಯಾ. = ಮಾಯ. Art, wisdom; wonderful power. 2, *illusion, trick, artifice, deceit, deception, fraud; jugglery, sorcery, witchcraft,* decoy (ಮಚ್ಚು Mr. 380); wickedness, villany. 3, an illusory image or apparition, phantasm, phantom, anything unreal, anything which deceives the sight. 4, philosophical illusion, idealism, unreality. 5, illusion personified: Durgâ, etc.; N. (see s. ಅರಳೆಲೆ); N. of a city. ಕಾಯವನ್ನು ನಮ್ಬದಿರು, ಮಾಯೆಗೆ ಮರುಳಾಗದಿರು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಣ್ಡು ನೀನು ಬಯಸ ಬೇಡ! (Dp. 34). ತನ್ನ ತಾನಱಿವವನ ಮುನ್ನ ಹೊದ್ದದು ಮಾಯೆ, ಉನ್ನತವಪ್ಪ ಗಜವೇಱಿ ಬಪ್ಪವನು ಕುನ್ನಿಗಂಜುವನೆ? (Sp.). — ಮಾಯೆಗೆಯ್. To practice illusion or deceit, etc. ಮಾಯೆಗೆಯ್ವಂ (ಮಾಯಕಂ Mr. 227).

ಮಾರ್ mâr. = ಮಾರು. The measure of a man with extended arms (across the chest), a fathom (ವ್ಯಾಮ Nr.; ವ್ಯಾಮ, ನ್ಯಗ್ರೋಧ Nr.; My.; M. ಮಾರ್, ಮಾಱು; Tĕ. ಬಾರೆ; T. ಮಾರ್, the breast, bosom; ಮಾರ್ಪು, the human breast; breadth). ನೂಱು ಮಾರ ಆಳತೆಯ ಬಟ್ಟೆ (ಘಣ್ಟಾಪಥ, ಸಂಸರಣ Nr.).

ಮಾರ mâra. (= ಮಾರೆ). N. (Šmd. 95; My.). See ನಿಡು-, ಮೋಳಿಗೆ-. — ಮಾರಬಯ (-ಬೋಯಿ). N. See Prv. s. ಮದ್ದೂರು. — ಮಾರಪ್ರಭು. N. (Bp. 30, 30). — ಮಾರಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 30 sum.). — ಮಾರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 41; 30, 29. 31; see ಅಕ್ಕಿ-, ಎಳೆಯ ದಂಗುಳಿಯ-, ಮೋಳಿಗೆಯ-). — ಮಾರವಿಭು. N. See ಮೋಳಿಗೆ-.

ಮಾರ mâra. Killing, destroying, slaying. 2, death, pestilence. 3, hindrance, impediment, opposition (*cf.* ಮಾಱ್). 4, *Kâma.* 5, the evil one, the devil (with Buddhists). 6, a parasitical plant (ತರುರುಹ, ಬನ್ದಣಿಕೆ Mr. 142).

ಮಾರಜಿತ್ mâra-jit. Conqueror of the devil: *a Buddha.*

ಮಾರಣ mâraṇa. *Killing, slaughter;*—being killed, destruction. 2, a magical ceremony having for its object the destruction of an enemy. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮಾಟವಿಲ್ಲ.—ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದರೂ ಮಾರಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಮಾರಣಹೋಮ mâraṇa-hôma. An oblation into the fire made with the object of killing an enemy (My.).

ಮಾರಮರ್ದನ mâra-mardana. Šiva (Bp. 43, 1).

ಮಾರಮಾರಣ mâra-mâraṇa. Šiva (Bp. 37, 47).

ಮಾರವ mârava. (fr. ಮರು). Belonging to a region that is destitute of water.

ಮಾರವಕೂಪ mârava-kûpa. A well in a mârava region (V. 3. 61).

ಮಾರವಳಿ mâravaḷi. = ಮಾರವಾಳಿ, (ಮಾರುಳಿ). — ಮಾರವಳಿಹುಲ್ಲು. A fragrant grass, Andropogon shoenanthus Lin. (ಮಾಲಾತೃಣಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ, ಇದಱಿನ್ದ ಬಹಳ ಸಾಪೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ Si. 165).

ಮಾರವಾಡಿ mâravâḍi. A native of Mâravâḍa or Marvar (My.; Mhr.).

ಮಾರವಾಳಿ mâravâḷi. = ಮಾರವಳಿ. — ಮಾರವಾಳಿಹುಲ್ಲು. Several kinds of fodder-grass of the genus Andropogon, as A. scandens Roxb., A. mollicomus Kunth., etc. (Z.; see ದೊಡ್ಡ-).

ಮಾರವೈರಿ mâra-vairi. Šiva (Bp. 40, 81; 55, 54).

ಮಾರಹರ mâra-hara. Šiva (Bp. 22, 5). 2, sign for a long syllable (Čh.).

ಮಾರಾಮಾರಿ mârâmâri. Mutual fighting or beating (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾರಾರಿ mâra-ari. Šiva (Bp. 6, 26; 42, 10; V. 32, 4).

ಮಾರಿ mâri. Killing, slaying;—ruin. 2, any deadly disease, a plague, an epidemic, pestilence; the cholera (B. 5, 205). 3, the goddess of death: Durgâ, Čâmuṇḍî (Čpr. 5, 79). 4, N. ನಾರಿ ಪರವುಪಕಾರಿ, ನಾರಿ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ದಾರಿ, ನಾರಿ ಸಕಲರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿ; ಮುನಿದರೆ ನಾರಿಯೇ ಮಾರಿ (Sp.). ಮಾರಿಯ ಕಣ್ಣು ಹೋತನ ಮೇಲೆ.— ಮಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋತ ಕನ್ನಾ ಕೊಱಿದ ಹಾಗೆ.— ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗ್ಗುಪಕಾರಿ.— ಮಾಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಲ್ಲಳು.— ಅತ್ತಿತ್ತಲ ಮಾರಿ ಬನ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಬಡು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಲಿ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ.— ಊರಿಗೆ ಬನ್ದ ಮಾರಿ ಉಣ್ಣಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು.—ಕೇಳದ ಕಿವಿ ಊರಿಗೆ ಮಾರಿ ತನ್ತು.— ಜಾರೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಮಾರಿಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.— ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೀತೇ?— ತಾಯಿ ಮಾರಿಯಾದರೆ ತರಳನೆಲ್ಲಿ ಹೋದಾನು?— ತೂಱುವಾಗ್ಯೆ ಹಾಱಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮಾರೀ ಪಾಲು — ನಾರಿಯಾಗಿ ಸಮ ನಡೆಯದಿದ್ದವಳೇ ಮಾರಿ. — ನೆಣ್ಟ ನೆಣ್ಟಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಣ್ಟೆತ್ತು ಹೊಕ್ಕಲಕ್ಕೆ (or ಹೊಲಕ್ಕೆ) ಮಾರಿ (Prvs.). See Bp. 6, 10; Bh. 1, 8, 31; ತಲೆ-, ಪೇ-, ಮುಡುಗು-, ಮೆಯ್-, ಹೆಮ್-; Prv. s. ಅವುಡು 2. — ಮಾರಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಮಾರಿ Nos. 2-4. ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬೀರೆದೇವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯಿಲ್ಲ (used of unchaste widows).— ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಮರಿಗೆ ಹೆತ್ತಳು (Prvs.). — ಮಾರಿಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. = ಮಾರಿರೋಗ. (Abh. P. 14, after 49). — ಮಾರಿಜಡ. = ಮಾರಿರೋಗ. (My.). — ಮಾರಿದೇವ. N. (Bp. 30, 31; 36, 58; see ಮೋಳಿಗೆ-). — ಮಾರಿಯ ಮೂರಿ. The destroying deity called Mârî. ಕಡೆಗಾಲದ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯನ್ತೆ (Abh. P. 4, 38). ಪ್ರಲಯಕಾಲದ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯನ್ತೆ (13, 119). — ಮಾರಿಯುಪದ್ರ. -ಉಪದ್ರ. The cholera (My.). — ಮಾರಿರೋಗ. The cholera (My.; Si. 295). ಮಾರಿರೋಗ ತಗಲು or ಬೀಱು (My.). — ಮಾರ್ಯಮ್ಮ. = ಮಾರಮ್ಮ. ಮಾರ್ಯಮ್ಮ ಆಱಿಯದ ಕೋಣವೇ? (Prv.).

ಮಾರಿಕಾ mârikâ. A plague, a pestilence. — ಮಾರಿಕಾಉಪದ್ರ. The cholera (My.; Čb. 161). — ಮಾರಿಕಾರೋಗ. The cholera (B. 5, 64).

ಮಾರಿಷ mârisha. = ಮಾರ್ಷ. *An honourable man;*—the manager or one of the principal actors (in dramatic language, ನರ್ತನದ ಹಿರಿಯ Mr. 83).

ಮಾರೀಚ mârîča. (fr. ಮರೀಚಿ). Kašyapa. 2, N. of a râkshasa (Râm. 3, 7, 24).

ಮಾರೀಫತ್ತು mârîphattu. The instrumentality, authority, or knowledge of a person to an action; trust, charge; by means of, through or by (My.; Br.; Mhr., H. ಮಾರಫತ).

ಮಾರು mâru. = ಮಾರ್. (My.; ವ್ಯಾಮ Si. 212; ನ್ಯಗ್ರೋಧ 431; ಯುಗ, ವ್ಯಾಮ, ನಾಲ್ಕು ಮೊಱ (ಆ.). ಮಾರುದ್ದ ಗುಡಿಗೆ (ಭಿನ್ಡಿಪಾಲ Si. 290). ಗೇಣುದ್ದ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮಾರುದ್ದ ತಪ್ಪುವದು (Prv.). See Dp. 172, 5; ಒಮ್-; Prv. s. ಜೋಟುದ್ದ.

ಮಾರುಡಿಗೆ mâruḍigĕ. N. of a place (Bp. 51, 65).

ಮಾರುತ mâruta. (fr. ಮರುತ್). Proceeding from wind, etc. 2, *wind, air.* 3, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮಾರುತಪ್ರೇಮಿ mâruta-prêmi. Fire, Agni (My.). 2, an antelope (ಶಮ್ಬರ, ಕೃಷ್ಣ Mr. 163).

ಮಾರುತಮಿತ್ರ mâruta-mitra. Fire, Agni (Bp. 61, 82).

ಮಾರುತಸುತ mâruta-suta. Bhîma (J. 4, 25).

ಮಾರುತಾತ್ಮಜ mâruta-âtmaja. Hanumat (My.); Bhîma (My.).

ಮಾರುತಾಪ್ತ mâruta-âpta. = ಮಾರುತಮಿತ್ರ. (Bp. 54, 11).
ಮಾರುತಿ mâruti. Bhîma (Bh. 1, 10, 29. 32; J. 2, 22. 36; 4, 8). 2, Hanumat.
ಮಾರುತೇಷ್ಟ mâruta-ishṭa. Fire, Agni. 2, N. of a metrical foot (Ch.).
ಮಾರುಳಿ mâruḷi. (= ಮಾರವಳಿ?). A kind of grass (ವಕ್ರಿ Mr. 110, one MS. ವಕ್ಷಿ, and one ಮೂರುಳಿ; *cf.* ಮುರಳಿ?).
ಮಾರೆ mârĕ. (= ಮಾರ). N., *e. g.* in ಮಾರೆಗವುಡ (My.).
ಮಾಱ್ mâṟ. ಮಾಱು. (= ಮಾಱು 1). To be opposite, to be hostile, to oppose (ಇದಿರ್ Šm. 117). ಮೂವರ್ ರಾಯರನೆ ಮಾಱುವನ್ತೆಸೆದಿರ್ಕುಂ (Šmd. 76). ಮಾರ್ಪರ್ಂ (275). ಮಾರ್ಪೆಡೆಗೆ ತೋಳ ಬಾಳ ಕೂರ್ಪರ್ಂ ತೋರ್ಪರ್ಂ (275). ಶಿವಭಕ್ತರುಗಳಂ ಮಾಱಿದೆನೆ? (Bp. 45, 18). See ಮಾರ್ಮು.
ಮಾಱಣ mâṟaṇa. (= ಮಾಱಣೆ). After, following; the next morning or day (ಸವಳ್ತಡೆ Čt. I, 31).
ಮಾಱಣೆ mâraṇĕ. Other, following, next. 2, thereupon (Čh. v. 30. 341). — ಮಾಱಣೆದಿವಸ. The next day (My.; B. 4, 52). — ಮಾಱಣೆರಾತ್ರಿ. The following night (My.; B. 4, 175).
ಮಾಱಾಳಿ mâṟu2-âḷi. (Šmd. 239). A barterer, a seller, a vaišya (239).
ಮಾಱಿಸು mâṟisu. To cause to sell (My.). 2, to exchange, to change (as money, My.). ತೆಱಸಿಲ್ಲವೆನ್ನ, ತೆಱಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡು, ಚರಿಗೆ ತಪ್ಪಲೇ ಮಾಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).
ಮಾಱು mâṟu. 1. To take or give one thing for another: to barter, to sell (ವಿಕ್ರಯ Šmd. Dh.; Šm. 117; C.; T., M. ಮಾಱು, Tĕ. ಮಾರು, to be changed, altered; to exchange, barter). ಮಾಱುವಂ (Šmd. 232). P. p. ಮಾಱಿ. Present participle ಮಾಱುವ (also J. 6, 16), once ಮಾರ್ವ (J. 6, 19). ಮಾಱುವವನು (ವಿಕ್ರೇತೃ, ವಿಕ್ರಯಿಕ); ಮಾಱುವ ದ್ರವ್ಯ (ವಿಕ್ರೇಯ, ಪಣಿತವ್ಯ, etc.); ಮಾಱಲ್ ಬೇಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವು (ಕ್ರಯ್ಯ); ಕೆಯ್ದುವ ಮಾಱುವವನು (ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ, etc.); ಕೊಳು ಮೊದಲಿನ್ದ ಅಧಿಕಮಾಗಿ ಮಾಱಿದುದು (ಅಧಿಕಫಲ, ಲಾಭ Nr.). ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಱುವವನು (ಮೂಲಿಗ Nn. 43). ಕಳ್ಳ ಮಾಱುವ ಗೃಹ (ಗಂಜ Mr. 198); ಮಾಱುವ ಠಾವು (ಪೇಟೆ 350). ಕೊಣ್ಡು ಮಾಱುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಾಣಿಜ್ಯ Si. 299). ಕೊಣ್ಡು ಮಾಱುವ ವ್ಯಾಪಾರಿ (ವಾಣಿಜ, etc. 324); ಮಾಱುವವನು (ವಿಕ್ರೇತೃ, etc. 324); ಮಾಱುವದು (ವಿಪಣ, ವಿಕ್ರಯ 325); ಹೆಣ್ಡಾ ಮಾಱುವವನು (ಶೌಣ್ಡಿಕ, etc. 339); ಮಾಂಸ ಮಾಱುವವನು (ವೈತಂಸಿಕ, etc. 340). ಅಂಗಡೀ ಮಾಱಿ, ಗೊಂಗಡೀ ಹೊದ್ದ.— ಪೀತಾಮ್ಬರ ಉಟ್ಟರೂ ಕೋತಮ್ಬರಿ ಮಾಱೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). 2, to be sold, to sell (My.). ನಿನ್ನಿನ್ದ ಎತ್ತು ಮಾಱಿತು, ನನ್ನಿನ್ದ ಒಣ್ಟೆ ಮಾಱಿತು (Prv.). 3, to be changed into another form, *e. g.* in ಮಱಿಹಂ ಮಾಱು, to become motionless or paralyzed (for joy, etc., Bp. 36, 28). 4, to change (v. t., Bp. 32, 38). — See Čpr. 10, 12; Bp. 27, 21; 42, 5. 10; 60, 14; B. 1, 10; 2, 13; 4, 40. 44. 95. 196; 5, 79. 113. — ಮಾಱಾಟ. -ಆಟ. Exchange, barter, selling (ಪರಿವೃತ್ತಿ, ವಿನಿಮಯ Mr. 346; C.; B. 3, 29. 58; 4, 157; 5, 79. 127. 148). ಮಾಱಾಟಾ ಮಾಡುವವ (ವಿಕ್ರಯಿಕ, ಬಣಜಿಗ); ಮಾಱಾಟದ ಒಡವೆ (ಪಣ್ಯ G.). — ಮಾಱಾಡು. -ಆಡು. To sell (Šmd. 232). — ಮಾಱಾಡುಹ. -ಆಡುಹ. Bartering, selling (ಪರಿವೃತ್ತಿ, ವಿನಿಮಯ, ವೈಮೇಯ Hlâ.).

ಮಾಱು mâṟu. 2. = (ಮಱು 1), ಮಾರ್. The state of being other, different, or next; that of being changed or altered;—that which is given in exchange, barter;—that which is put for sale;—selling, sale (ವಿಪಣ, ವಿಕ್ರಯ Nr.; Tĕ., T., M.; see ಕೆಯ್-; Prv. s. ಮಱಿ). 2, the state of being opposite or hostile. 3, the state of being reflected. See ಮಾತು; ಮುನ್- s. ಮುಮ್. — ಮಾಱಿ ಕೊಳ್ (*i. e.* ಮಾಱಿನ್ನು-). To buy. ಮಾಱಿ ಕೊಮ್ಬುವವನು (ಕ್ರಾಯಕ, ಕ್ರಯಿಕ); ಮಾಱಿ ಕೊಮ್ಬ ವಸ್ತು (ಕ್ರೇಯ Nr.). — ಮಾಱಂಕ. -ಅಂಕ (Šmd. 386; Kk. 97). A different, uncommon, not generally worn mark (of distinction, Ršv. 6, after 11). 2, the counterpart of any real form, a likeness (Bh. 1, 7, 19; 2, 3, 9). 3, that with which one vies: a rival (Bp. 49, 24). — ಮಾಱಿಡಿ. -ಅಡಿ. An opponent, an enemy (ಮಱುವಸಲ, ಪಗೆ Šm. 40; ವಿರೋಧಭಾವ Kk. 67; ಪಗೆ, etc., ಶತ್ರು Šs.). — ಮಾಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. Subsequent. ಮಾಱನೆಯ ದಿನ (ಉತ್ತರೇದ್ಯುಸ್ Si. 477; My.). — ಮಾಱಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A merchant. ಊರಪ್ಪನ ಎತ್ತು, ಮಾಱಪ್ಪನ ಗೋಣಿ (Prv.). — ಮಾಱವ. -ಅವ. A seller (B. 5, 85). — ಮಾಱಾನ್ -ಆನ್. To stand or hold out against, to oppose, to resist (Šmd. 284; Abh. P. 9, 69; 13, 121; Bp. 54, 50; 58, 37; Bh. 1, 8, 13; Č. Bp. 8, 12; J. 7, 55; 20, 14). — ಮಾಱಾನೆ. -ಆನೆ. Another or second elephant (Abh. P. 3, 80). ಮುಗಿಲಂ ಮಾಱಾನೆಗೆತ್ತಂ (Šmd. 282). — ಮಾಱಿಸು. -ಇಸು. To discharge an arrow in opposition (Abh. P. 5, 86). — ಮಾಱುಗುಡು. -ಕುಡು. To give one's self over to, to yield (Čpr. 8, after 56). — ಮಾಱುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. (= ಮಾರ್ಕೊಳ್). To take up a hostile position, to quarrel about (Bp. 22, 64). — ಮಾಱುತ್ತರ. -ಉತ್ತರ. A reply, an answer (Ššv. 4, 133; T.). — ಮಾಱುತ್ತರಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To reply (J. 21, 24). — ಮಾಱುತ್ರಿನೇತ್ರ. Other or further three eyes (Bp. 24, 71). — ಮಾಱುದಾಣ್ಟು (Šmd. 205). Another jump, etc. — ಮಾಱುನೊಗ. Another or separate yoke (ಪ್ರಾಸಂಗ, ನೊಗಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ಎರಡನೆಯದಾದ ನೊಗ Si. 277). — ಮಾಱುವೋಗು. -ಪೋಗು. To enter another state: to grow amazed or bewildered (Bh. 4, 3, 10. 34; J. 4, 51); to fall under the influence of, to be brought into subjection (Bp. 26, 21). — ಮಾಱೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To become opposite, to assume a hostile position (Grj. 6, after 67); to place or array opposite (J. 33, 31).
ಮಾಱುಳಿ (mâṟu-uḷi). Another business or affair (Râm. 1, 16, 51).
ಮಾಱೆ mâṟĕ. = ಮೋಱೆ. See ಅಱ-.
ಮಾರ್ mâṟ. = ಮಾಱು 2. — ಮಾರ್ಕಟ್ಟಳೆ. (Šmd. 79, o. r. ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆ). Another rule. — ಮಾರ್ಕಟ್ಟು. A selling-structure: "a market" (ವಿಪಣಿ, ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ Si. 106; My.). — ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆ. See ಮಾರ್ಕಟ್ಟಳೆ. Another bank, etc. — ಮಾರ್ಕೊರಲ್. Another or second throat (or voice). ಮಾರ್ಕೊರಲ ಭೈರವಂ (Šmd. 79, o. r. ಮೂರ್ಕೊರಲ-). — ಮಾರ್ಕೊಳ್. To become opposite to, to front, to encounter; to oppose, to resist (ಸಮ್ಮುಖ Šmd. Dh.; ತಳ್ಪ್ಪೊಯ್, ತೊಡರ್, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; Abh. P. 15, after 30 & 71 & 72; Ššv. 4, after 85). — ಮಾರ್ಕೋಲ್. A counter-arrow (Bh. 1, 7, 34). — ಮಾರ್ತರ್. To come down in an uncommon way or rushingly. ಮಾರ್ತಪ್ಪ ತೆರೆಗಳಿಂ ತರಲಾತುರ್ಮದು ತನ್ನ ದಿಗೆ ಸುರನದಿವಿಭ್ರಮಮುಂ (Šmd.

79. 286). — ಮಾರ್ತಲೆ. (Šmd. 79). Another head. ಮಾರ್ತಲೆಯೆ ದಿನಾಧಿಪಂಗೆ ಪಿರಿದಾದೊಡಂ (Abh. P. 10, 235). — ಮಾರ್ದನಿ. An echo (Čpr. 2, 7; Abh. P. 12, 51; Bhâgavata 10, 18, 9). — ಮಾರ್ನಡೆ. To march against (V. 36, 6). — ಮಾರ್ನಾಳ. Another stalk of the lotus (Čpr. 8, 10). — ಮಾರ್ನುಡಿ. To answer, to reply (Abh. P. 15, after 72; 16, after 7; Bp. 14, 10; V. 40, 39). — ಮಾರ್ಪಡೆ. 1. (ಮಾರ್ಪಡಿ). Equality, likeness (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಾಸಟಿ, ಎಣೆ, etc., ಸಮಾನ Šs.). — ಮಾರ್ಪಡೆ. 2. Another or second host, etc. (Čpr. 5, after 39). — ಮಾರ್ಪಡೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see another force (Abh. P. 10, 28). — ಮಾರ್ಪೆಜ್ಜೆ. Another step or move. — ಮಾರ್ಪೆಜ್ಜೆಗೆಡು. Another step or move to fail or become impossible (J. 6, 30). — ಮಾರ್ಪೊಡಪು. = ಮಾರ್ಪೊಳಪು. A reflected counterpart, a reflection (ಪಡಿನೆಟಿಲ್, ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Šs.). — ಮಾರ್ಪೊಯ್. To beat against: to resist, to oppose. ದಿಗ್ಗಜಚಯಮುಂ ಮಾರ್ಪೊಯ್ವುದೇ? (Šmd. 153. 255). — ಮಾರ್ಪೊಳಪು. = ಮಾರ್ಪೊಡಪು. (ಪಡಿನೆಟಿಲ್, ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ Kk. 62; Šm. 64; Ršv. 6, after 24). — ಮಾರ್ಪೊಳೆ. To be reflected (V. 4, 15; 23, 9). ಬಾಲೆ... ಹಲಗೆಮಾಣಿಕದೊಟ್ಟಿಲಲಿ ಮಗ್ಗುಲಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಈಕ್ಷಿಸುತ, ಮಾರ್ಪೊಳೆವ ತನ್ನನೆ ಕಣ್ಡು ನಲಿವುತ, ನಗುತ (Prll. 3, 27). — ಮಾರ್ಬಟ್ಟೆ. Another road (Abh. P. 7, after 7 & 32). — ಮಾರ್ಬಡ್ಡಿ. Compound interest (My.). — ಮಾರ್ಬಲ. An opposing force (Šmd. 292; Abh. P. 2, after 62). — ಮಾರ್ಮಲೆ. To make opposition, to oppose (Bp. 21, 15; 22, 12; 27, 28; 32, 20; 58, 66; Č. Bp. 47, 13; Ršv. 5, 117; Râm. 4, 6, 28; J. 2, 54). — ಮಾರ್ಮುಗಿಲ್. Opposing clouds (Abh. P. 13, 74). — ಮಾರ್ಮುನಿ. To evince anger against (Bp. 28, 32). — ಮಾರ್ವಲ. -ಬಲ. = ಮಾರ್ಬಲ. (Šmd. 207 Mdb.; 386).

ಮಾರ್ಕ mârka. A low caste of Karṇâṭaka Brâhmaṇas (My.).

ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯ mârkaṇḍêya. N. of a ṛishi, son of Mṛikaṇḍu, and the author of the Mârkaṇḍêya purâṇa through the instrumentality of some sapient birds. (J. 32, 31). ಮೂರ್ಖನಾದವಗೆ ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯನ ಆಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೂ ಏನು ಫಲ? (Prv.).

ಮಾರ್ಕಣ್ಡೇಯಪುರಾಣ mârkaṇḍêya-purâṇa. N. of a purâṇa (Bp. 43, 76) in honour of Kṛishṇa.

ಮಾರ್ಕವ mârkava. *The plant Eclipta prostrata* Lin.

ಮಾರ್ಗ mârga. (partly fr. ಮೃಗ). *Seeking, search; investigation, inquiry* (ಅಱಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುದು Mr. 475). 2, the track of a wild animal: any track, *a road, a way* (ಹಾದಿ Nn. 42; ಬಟ್ಟೆ 86; ಏಕಪದಿ, ಬಟ್ಟೆ Mr. 187; see ದೊಡ್ಡ ಮಾರ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ). 3, a channel, a canal. 4, mode, manner, method, characteristic, usage, custom, use (Šmd. 50; Kâvy. III, 2; III, 1, A, 24. 25); style, diction (see ದೇಸಿ-); the right way. 5, *the month mârgašîrsha* (November-December). — ಮಾರ್ಗನ್ದಪ್ಪು. -ಂ-ತಪ್ಪು. The proper course or right way to be missed (Šmd. 114).

ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣ mârga-kramaṇa. Journeying (B. 5, 227. 298).

ಮಾರ್ಗಣ mârgaṇa. Seeking, searching for; research;— *begging, asking, desiring;—a beggar, a suppliant, a mendicant* (ಯಾಚಕಜನ, ಬೇಡುವವರು Nn. 70; ಆಸೆಯಿಂ ಬೇಡ್ಪಿಂ Mr. 518). 2, *an arrow* (ಅಮ್ಬು Nn. 17; ಶರ, ಅಮ್ಬು 70; ಬಾಣ 75; ನಾರಾಚ 518). 3, an enemy (ಅರಾತಿ, ವೈರಿ 70). 4, an inhabitant of hell (ಸನಾರಕ, ನಾರಕಜೀವಿಗಳು 70). 5, a kind of tree (ಕೀಚಕಕಾಂಘ್ರಿಪ, ಕೀಚಕದ ಮರ 70; ಕೀಚಕ 518).

ಮಾರ್ಗಣೆ mârgaṇĕ. = ಮಾರ್ಗಣ. (ಕಾಣ್ಡ, ಅಮ್ಬು Nn. 116).

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ mârga-daršana. Exhibition of the right way or mode (Kâvy. III, 1, 2, etc.).

ಮಾರ್ಗವಿದ mârga-vida. One who knows the right way or mode (Šmd. 22. 172).

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ mârga-šîrsha. *The month in which the full moon enters the constellation mṛigaširas* (November-December; B. 5, 307. 308).

ಮಾರ್ಗಸ್ಥ mârga-stha. A traveller, a wayfarer. (My.; B. 4, 155).

ಮಾರ್ಗಾನ್ತರ mârga-antara. Another road. 2, proximity to a road (J. 7, 16).

ಮಾರ್ಗಿಕ mârgika. A traveller. (My.). 2, a hunter.

ಮಾರ್ಗಿತ mârgita. *Sought, searched;* inquired after; pursued;—desired.

ಮಾರ್ಗೀಕೃತ mârgî-kṛita. Customary (Bh. 1, 7, 10).

ಮಾರ್ಜ mârja. Cleaning; a cleaner, a scourer. See ಶಸ್ತ್ರ-.

ಮಾರ್ಜನ್ mârjan. "Margin" (My.).

ಮಾರ್ಜನ mârjana. Cleaning, cleansing, scouring, washing. 2, *the plant Symplocos racemosa* Roxb.

ಮಾರ್ಜನಿ mârjani. Wiping away, cleansing. See ಸ-. 2, a broom.

ಮಾರ್ಜನೆ mârjanĕ. (ಮಾರ್ಜನ). *Cleansing the person by wiping or bathing or rubbing it with unguents.*

ಮಾರ್ಜಾರ mârjâra. *A cat.*

ಮಾರ್ಜಾರಿ mârjâri. A female cat. 2, a civet-cat. 3, musk (ಜವಾದಿ Mr. 336).

ಮಾರ್ಜಾಲ mârjâla. = ಮಾರ್ಜಾರ. (ಮಂಜರ Bhn. 10).

ಮಾರ್ಜಾಲಕಿಶೋರನ್ಯಾಯ mârjâla-kišôra-nyâya. The rule of the cat and its kitten, *i. e.* the rule or instinct which leads the stronger to carry or protect the weaker (used of God when thought to act kindly independantly of man's faith and devotion, My.).

ಮಾರ್ಜಿತ mârjita. Cleansed, scoured, purified, swept.

ಮಾರ್ಜಿತೆ mârjitĕ. *Curds with sugar and spices.*

ಮಾರ್ತಣ್ಡ mârtaṇḍa. *The sun.* 2, the number 12 (Čh.).

ಮಾರ್ತಾಣ್ಡ mârtâṇḍa. = ಮಾರ್ತಣ್ಡ.

ಮಾರ್ತಾಣ್ಡೋಪಲ mârtâṇḍa-upala. The sun-stone (ನೇಸಗಲ್ Čt. II, 81).

ಮಾರ್ದಂಗಿಕ mârdaṅgika. (fr. ಮೃದಂಗ). A drummer (ಮದ್ದಳಿಗ II, 60; Čpr. 6, after 86).

ಮಾರ್ದವ mârdava. (fr. ಮೃದು). Softness, weakness, mildness; kindness, gentleness (Bp. 18, 41; 24, 53; 33, 1; 40, 81; 43, 19; 55, 49).

ಮಾಱ್ಪು mâṟpu. Exchange, change (My.; Tĕ.).— ಮಾಱ್ಪಾಗು. To be altered, to change (My.).

ಮಾಱ್ಮ mâṟma. (fr. ಮಾಱ್). = ಮಱ್ಮ, (ಮಾಱ್ಪು). An opponent (ಮಲೆವ Šmd. II; Šm. 48; Kk. 92, o. r. ಮಱ್ಮ).

ಮಾರ್ಷ mârsha. (fr. ಮೃಷ). = ಮಾರಿಷ.

ಮಾರ್ಷ್ಟಿ mârshṭi. Cleaning, cleansing, wiping, rubbing;—*cleansing the person by wiping or bathing or rubbing it with unguents.*

ಮಾಲ mâla. = ಮಾಲು 2. — ಮಾಲಗಣ್ಣು. = ಮಾಲು-. (My.). — ಮಾಲಗಮ್ಬ. -ಕಮ್ಬ. A leaning column (S. Mhr.).

ಮಾಲ mâla. = ಮಾದೆ, ಮಾಳ 4. N. of a district, lying west and south-west of Bengal (B. 2, 52). 2, *N. of a barbarous tribe;* a barbarian. 3, a forest or wood near a village (*cf.* ಮಲೆ 2). 4, deceit, fraud, artifice. 5, low, base (Sk.; Tĕ. ಮಾಲೆ, a Pariah, outcaste = ಚಣ್ಡಾಲ; vile, base, inferior, wild). — ಮಾಲಕಾಕಿ. = ಮಾದೆ-. (Tĕ.; Si. 173).

ಮಾಲಕ mâlaka. A forest or wood near a village. 2, *the nimb tree, Melia sempervirens* Roxb. 3, a garland; a ring.

ಮಾಲಕುಮಿ mâ-lakumi. Tbh. of ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, q. v. (ಇನ್ದಿರೆ Šm. 6; ಶ್ರೀಸತಿ Kk. 7).

ಮಾಲತಿ mâlati. *The great-flowered jasmin, Jasminum grandiflorum* Lin. (ಜಾಜಿ Mr. 123; see ಜಾಜಿ).

ಮಾಲವ mâlava. = ಮಾಳವ. N. of a country, Malva (Šmd. 120. 288). 2, N. of a râga.

ಮಾಲವತಿ mâla-vati. = ಮಾದವಿ (Čt. I, 32).

ಮಾಲಾಕಾರ mâlâ-kâra. *A wreath-maker, a flower-seller, a florist* (ಮಾಲೆಗಾಱ Hlâ.).

ಮಾಲಾತೃಣಕ mâlâ-tṛiṇaka. *A fragrant grass, Andropogon schoenanthus* Lin.

ಮಾಲಾತೋರಣ mâlâ-tôraṇa. = ಮಾಲೆದೋರಣ (Šmd. 381). A festoon.

ಮಾಲಾಬನ್ಧ mâlâ-bandha. = ಮಾಳಾಬನ್ಧ. A band or chain of garlands.

ಮಾಲಾರೂಪಕ mâlâ-rûpaka. A kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಮಾಲಾವೃತ್ತ mâlâ-vṛitta. A class of vṛittas (Čh.).

ಮಾಲಿ mâli. Wearing a garland or chaplet. See ಅಂಶು-. 2, = ಮಾಲಾಕಾರ. 3, N. of a râkshasa (Abh. P. 13, 121). 4, a gardener (Sk.; My.).

ಮಾಲಿಕ mâlika. *A garland-maker, a flower-seller, a florist* (ಮಾಲೆಗಾಱ Mr. 376). See ಕುಸುಮ-.

ಮಾಲಿಕೆ mâlikĕ. A garland; a necklace; a collection of things arranged in a line;—a species of jasmin. See ನವ-, ಪುಷ್ಪ-, ರಾಗ-; Bp. 46, 62. 2, = ಮಾಳಿಗೆ, a palace.

ಮಾಲಿನಿ mâlini. A female florist;—a woman who wears a garland. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, N. of the daughter of king Vîravarma (J. 27, 12. 16. 17, etc.).

ಮಾಲಿನ್ಯ mâlinya. (fr. ಮಲಿನ). Uncleanness, impurity; sinfulness (Bp. 40, 64; My.). 2, blackness, obscurity.

ಮಾಲಿಸು mâlisu. To look obliquely, to turn the eye and cast a look from a corner, to leer (ಕಟಾಕ್ಷ Šmd. Dh.). 2, to bend to one side (v. t., as a post, etc., My.; Tĕ. ವಾಲ್ಚು). 3, to behold for a long time (ದೀರ್ಘಾಲೋಕ Šmd. Dh.).

ಮಾಲೀಕ mâlîka. An owner; a master (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಲೀದಿ mâlîdi. A kind of sweetmeat (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರದು ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಸಿದ ಗೋದಿಯ ತುಕಡಿಗಳ ಚೂರು Čb. 136).

ಮಾಲೀಮ mâlîma. A ship's officer, master (B. 5, 164; Mhr., H.).

ಮಾಲೀಸು mâlîsu. Grooming (of a horse, My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಲು mâlu. 1. = ಓಲು 3, ವಾಲು. To bend (v. i., My.; Tĕ. ವಾಲು, ವ್ರಾಲು).

ಮಾಲು mâlu. 2. = ಮಾಲ. Sloping, slanting; a slope, descent (Tĕ. ವಾಲು). — ಮಾಲುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye that looks obliquely, a squint-eye (My.).

ಮಾಲು mâlu. 1. = ಮಾಲು 2. Property; goods, wares (My.; Br., Mhr., H.). — ಮಾಲುದಾರ. A man of property (My.); an owner (My.).

ಮಾಲು mâlu. 2. N. of a particular mixed caste;—N. of one of Šiva's attendants;—a species of creeper.

ಮಾಲುಧಾನ mâlu-dhâna. *A particular kind of snake* (ಕೇರೆ Nr.; see Si. 77).

ಮಾಲೂಮ್ mâlûm. Known (My.; Mhr., H.).

ಮಾಲೂರ mâlûra. *The bael tree, Aegle marmelos* Corr. (ಶ್ರೀಫಲ, ಬಿಲ್ವ, ಬೆಲ್ವತ Mr. 112). 2, the wood-apple tree, Feronia elephantum Corr. (*cf.* ಬೆಳಲ).

ಮಾಲೆ mâlĕ. = Sk. ಮಾಲೆ, q. v.

ಮಾಲೆ mâlĕ. ಮಾಲಾ = ಮಾಳೆ 1. One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77). *A wreath, a garland, a chaplet;*—a string; a necklace; a rosary. 2, *a row, a line;—a series.* See Prv. s. ಶಾಲೆ 2. — ಮಾಲೆಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Sparks in rows (Râm. 6, 14, 20). — ಮಾಲೆದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. A string of black bees. ಅವಳ ಕುರುಳ್ಗೆ ಮಾಲೆದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಎಣೆಯೆ (Šmd. 139). — ಮಾಲೆದೊಡರ್. -ತೊಡರ್. A chain of garlands (Grj. 2, after 106). — ಮಾಲೆದೋರಣ. -ತೋರಣ. = ಮಾಲಾತೋರಣ, q. v. — ಮಾಲೆವೂ. -ಪೂ. A flower, or flowers, of a garland (Čpr. 1, 125; 8, 47; Abh. P. 5, 124).

ಮಾಲೆಗಾತಿ mâlĕ-gâti. = ಮಾಲೆಗಾತಿ. (J. 5, 58; 6, 17. 19).

ಮಾಲೆಗಾಱ mâlĕ-gâṟa. (Šmd. 235. 246). = ಮಾಲಾಕಾರ. (ಮಾಲಾಕಾರ, ಮಾಲಿಕ Nr.; ಮಾಲಾಕಾರ, etc. Hlâ.; ಮಾಲಿಕ Mr. 376; Čpr. 3, 28; Č. Bp. 47, 41). See ಪ್ರಾತಿಹಾರಿಕ.

ಮಾಲೆಗಾಱ್ತಿ mâlĕgâṟa-ti. (Šmd. 244. 246). A female wreath-maker or florist (Čpr. 8, after 4; Grj. 2, 86).

ಮಾಲೊಸರು mâlŏsaru. (Mr. 408, o. r. ಮೂಲೊಸರು).

ಮಾಲೋಪಮೆ mâlâ-upamĕ. A kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಮಾಲ್ಯ mâlya. *A wreath, a garland, a chaplet.*

ಮಾಲ್ಯವತ್ mâlya-vat. Adorned with garlands. 2, *N. of a mountainous range.*

ಮಾಲ್ಯವನ್ತ mâlya-vanta. Tbh. of ಮಾಲ್ಯವತ್. = ಮಾಲ್ಯವತ್ No. 2 (Bp. 19, 27; My.). 2, N. of a râkshasa.

ಮಾವ mâva. (Šmd. 25). Tbh. of ಮಾಮ. A mother's brother (My.; T., M. ಮಾಮ; Tĕ. ಮಾಮ). a wife's or husband's father (ಶ್ವಶುರ Nr.; My.; G.; ಶ್ವಶುರ, ಗಣ್ಡನ ತನ್ದೆಯೂ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ತನ್ದೆಯೂ Si. 191; ಪೂಜ್ಯ, ಶ್ವಶುರ 444). ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾವಂ (ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ Mr. 19). ಹೆಣ್ಡತಿಯ ತನ್ದೆಯಾ ಹೆಸರಿಡುವ ಕಾಯಿ (the mango, Bĕdagina čaupadi). ಮಾವನ್ದಿರ್ or ಮಾವಂಗಳ್ (Šmd. 124. 126). ಮಾವಂಗಳ್ (Čpr. 6, 88; 7, 90). ಅತ್ತೆ ಮಾವನ್ದರು (ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರ Si. 194; My.). ಅತ್ತೆಯ ತುಱುಬು ಮಾವಗೆ ದಾನ.— ಕತ್ತೇ ಮೇಲೆ ಅತ್ತೆ ಏಱಿದರೆ ಕೊಡೇ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮಾವ ಬರಬೇಕು.— ಮಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು? (Prvs.). See Bp. 4, 49; Bh. 1, 8, 26; 2, 13, 48; Rsv. 9, 38; J. 6, 48. 53; 11, 6; B. 2, 39; ಸೋದರ-.

ಮಾವಟಿಗ mâ-v-âṭiga. (Šmd. 240). (fr. ಮಹಾಮಾತ್ರ). An elephant-driver (J. 8, 22; ಯನ್ತೃ, ಹಸ್ತಿಪಕ Si. 421; ಆರೋಹ 466; My.; Tĕ. ಮಾವಟೀಡು, ಮಾಷ್ಟೀಡು).

ಮಾವತ mâvata. = (ಮಾವಟಿಗ), (ಮಾವತಿಗ), ಮಾವನ್ತ, (ಮಾವನ್ತಿಗ), ಮಾವುತ, ಮಾವ್ತ. An elephant-driver, a mahaut (ಜೋದ Šs.; My.; B. 5, 62; Mhr., H. ಮಹಾತ, ಮಾಹೂತ).

ಮಾವತಿಗ mâvatiga. A mahaut (Bp. 22, 15. 29; 61, 24; ಹಂಚಿಗ Čt. I, 18).

ಮಾವನ್ತ mâvanta. = ಮಾವತ. (ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ, ನಿಷಾದಿ, etc. Nr.; ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ, ಹಸ್ತಿಪಕ, ನಿಷಾದಿ Hlâ.; ಜೋದ Kk. 65, Šm. 51; Grj. 6, 75; Bp. 21, 37. 41; 59, 34).

ಮಾವನ್ತಿಗ mâvantiga. = ಮಾವತಿಗ. (ನಿಸಾದಿ Šmd. 305; ಯನ್ತೃ, ಹಸ್ತಿಪಕ Nr.).

ಮಾವಿ mâvi. = ಮಾಸು 2. The after-birth (Tĕ.). — ಮಾವಿಚೇಲ. The chorion (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು Si. 194).

ಮಾವಿ mâvi. Of a yellowish green colour (C.; Mhr., H. ಮಾವಾ).

ಮಾವು mâvu. = ಮಾ 2, etc. The mango; the mango tree, Mangifera indica Lin. (ಆಮ್ರ, etc. Mr. 112; C.). ಮಾವಿನ ಮರ (ಮಾಕನ್ದ Nn. 153). ಮಾವಿನ ಗಿಡ (ಆಮ್ರ, ಚೂತ, ರಸಾಲ Si. 129). ವಸನ್ತದೊಳ್ ಮಾವು ಬನ್ದುದು (Šmd. 163). ನೆಲ್ಲುಂ ಕೌಂಗುಂ ಮಾವುಂ ಮಲ್ಲಿಗೆಯುಂ ಬೆಳೆವುವಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂ (84. 256). See Šmd. 83; Čpr. 6, 64; 7, 90. 152; Bp. 3, 75; Č. Bp. 11, 5; Ršv. 2, 35. 37; J. 3, 3; 8, 4; 17, 4; 29, 45; Si. 228; B. 2, 16. 35. 51; ಇಮ್ಮಾವು, etc.

ಮಾವುತ mâvuta. = ಮಾವತ, etc. (ನಿಷಾದಿ, ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ Mr. 157, o. r. ಮಾವತ; Č. Bp. 47, 32; B. 4, 23; My.).

ಮಾವುಲಿಗ mâvuliga. (Tbh. of ವಾಗುರಿಕ?). A man who uses nets for catching deer, etc. (ಮೃಗಯು, ಲುಬ್ಧಕ, ವ್ಯಾಧ, ವಾಗುರಿಕ Hlâ.).

ಮಾವ್ತ mâvta. = ಮಾವುತ, etc. (Č. Bp. 47, 44; My.).

ಮಾಶೌರ್ಯ mâ-šaurya. Tbh. of ಮಹಾಶೌರ್ಯ, q. v.

ಮಾಷ mâsha. A bean; — *a kind of pulse, Phaseolus radiatus* Roxb. (ಉದ್ದು Mr. 374); see ಉರ್ದು. 2, a particular weight of gold, etc. (said to be about 17 grains troy).

ಮಾಷಕ mâshaka. A particular weight of gold, etc. (ಎರಡು ಗುಲಗಂಜೀ ತೂಕದ ಬೆಳ್ಳಿ Si. 329).

ಮಾಷಪರ್ಣಿ mâsha-parni. *A kind of leguminous shrub, Glycine debilis* Lin.

ಮಾಷಾಪೂಪ masha-apûpa. A round flat cake of Phaseolus radiatus with a hole in the middle, especially used at šrâddhas (My.).

ಮಾಷೀಣ mâshîṇa. *A field of mâshas.*

ಮಾಷ್ಯ mâshya. *A field of mâshas.*

ಮಾಸ್ mâs. = ಮಾಸ 1. *The moon; a month.*

ಮಾಸ mâsa. 1. *The moon; — a month of thirty days* (ತಿಂಗಳ್ Šm. 112). ಮಾಸಕ್ಕೆರಡು ಸಲ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಕಾಸೊನ್ದು ಬಿಡಲಾರ (Prv.). 2, the number 12. — ಮಾಸಕಬ್ಬೆಪ್ಪ. N. (Bp. 56, 35). — ಮಾಸಗಟ್ಲೆ, -ಕಟ್ಲೆ. A monthly rule or practice (My.). — ಮಾಸ ಮಾಸ. rep. Every month (Bp. 26, 3; Č. Bp. 47, 7).

ಮಾಸ mâsa. 2. (Tbh. of ಮಹಸ್; see ಮಾಸವಳ, ಮಾಸಾಳು).

ಮಾಸಪಂಚಕ mâsa-pañčaka. An aggregate of five months. 2, the fifth month (! Ššv. 2, 99).

ಮಾಸರ mâsara. A dusky colour (Tĕ.: mingled, mixed). ತುರಗವರ್ಣಂ.... ಮಾಸರಮಾಗೆ ಮೌರ್ವನಕ್ಕು (Mr. 275, o. r. ಮುವುರನಕ್ಕು).

ಮಾಸರ mâsara. 1. The meal of parched barley mixed with sour milk or buttermilk and covered with grass. 2, *the scum of boiled rice,* rice-gruel.

ಮಾಸರ (mâ-âsara). 2. Tbh. of ಮಹಾಶ್ರಯ. (Čpr. 8, 50. 52; 9, 72). See Čpr. s. ಬಗೆ 2.

ಮಾಸರಿ mâsari. See ಲವಂಗಮಾಸರಿಹುಲ್ಲು.

ಮಾಸಲು mâsalu. Impurity, dirtiness (My.). ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಲಾಗಿದೆ (My.). — ಮಾಸಲುಬಟ್ಟೆ. A dirty cloth (My.).

ಮಾಸವಳ (mâsa2-vaḷa). (Šmd. 234). = ಮಾಸವಳ್ಳ (234) and ಮಾಸಾಳು. A great, mighty, influential man, a hero, a leader. — ಮಾಸವಳಮದನಮಹೇಶ. (Šmd. 207). The great lord Kâma who is very influential.

ಮಾಸವಳ್ಳ mâsa-vaḷḷa. = ಮಾಸವಳ, q. v.

ಮಾಸಾರ್ಧ mâsa-ardha. *A half-month* (ಪಕ್ಷ, ಹದಿನಯು ದಿನ Nn. 112; ಪಕ್ಷ Mr. 497). ಮಾಸಾರ್ಧವಾದರೆ ಅಮಾವಾಸೆಯೋ? ಹುಣ್ಣಮೆಯೋ? ಎನ್ದು ಕೇಳಿದನನ್ತೆ (Prv.).

ಮಾಸಾವನ್ತ mâ-sâvanta. = ಮಹಾಸಾವನ್ತ, q. v.

ಮಾಸಾಳಿ mâsâḷi. = ಮಾಸಾಳು. (Č. Bp. 47, 22).

ಮಾಸಾಳು mâsâḷu. (= ಮಾಸವಳ). A great man, a hero, a leader (Grj. 2, after 106; Bh. 7, 2, 7). ಆತನು ಕಲ್ಲಿನಾಥನ ಕಡುಗಲಿಯ ಮಾಸಾಳು ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಬಲದೊಳು (Bp. 37, 46). ಆಳುತನವಾಭರಣವೇ! ಮಾಸಾಳು ಮೆಯ್ದೋಱಿ ಆದಿಸಲ್ ಅಹಿತರ ಮೇಲೆ ಬಾ! (Bh. 8, 4, 31). ವನಿತೆಯರು ಬಳಸಿದರು ಬವರದ ಮನಸಿಜನ ಮಾಸಾಳಿನನ್ದದಲಿ ಉಭಯಭೂಮಿಪರ (Râm. 1, 16, 52).

ಮಾಸಿ mâsi. A certain weight (Mhr. ಮಾಶೀ). ಅಯ್ದು ಗುಂಜೆಯ ಮಾಸಿ (ಮಾಷ G.).

ಮಾಸಿಕ mâsika. Monthly. (Si. 243). 2, = ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ. (My.).

ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ mâsika-šrâddha. A monthly šrâddha (My.).

ಮಾಸು mâsu. 1. (= ಮಾಜು 1, etc.). To grow dim, to be obscured, to fade, to decrease (J. 15, 17); to become dusky, grey, or black; to be stained, to become foul, dirty, impure or filthy (ಮಲೀಮಸ Šmd. Dh.; ಮಲಿನತೆ Šm. 110; Bp. 21, 8; J. 18, 25; My.; B. 1, 6; Tĕ. ಮಾಯು; *cf.* ಮಸಿ, ಮಱ 2). **2,** to dirty, to soil (My.; B. 2, 1; 5, 297). ಮಾಸಿದ ಹಱಿಯ ಸೀರೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ Nr.). ಮಾಸಿದುದು (ಕಶ್ಮಲ, ಮಲಿನ, ಮಲೀಮಸ, ಮ್ಲಾನ Hlâ.; ಪಿಪ್ಪಲ, ಮಲಿನ Nn. 62; ಮಲೀಮಸ, ಮಲಿನ, ಕಚ್ಚರ, ಮಲದೂಷಿತ, ಕೊಱಿಯಾದುದು Si. 368). ಮಾಸಿದ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ಮಲ್ಲಿಕಂಗಳೆಮ್ಬುದು; ನಸು ಮಾಸಿದ ಎಱಂಕೆಗಳಿಂ ಕಲಹಂಸೆಗಳೆಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಮಾಸೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಖ್ಯಂ; ಪಕ್ಷ ಮಾಸೆ ಕಲಹಂಸೆಯಕ್ಕುಂ (Mr. 173). ತುರಗವರ್ಣಂ... ಮಾಸೆ ಚೋರಂ (275). ದೋಸೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಸಿದವಳಿನ್ದ ಆಗದೇ? — ಬಟ್ಟೆ ಮಾಸಿದರೆ ಅಗಸಗೆ, ನಾಲಿಗೆ ಮಾಸಿದರೆ ಕೆರಕ್ಕೆ. — ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿದವಳು ಮುಸರೆಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾಳೇ? — ಮಾಸುವ ಮೂಱಿಗೆ ಹೇಸುವ ಗಣ್ಡನನ್ತೆ (Prvs.).

ಮಾಸು mâsu. 2. = ಮಾವಿ. Impurity, filth, dirt (T. ಮಾ, ಮಾಜು; M. ಮಾಚ್ಚು, ಮಾಜು, ಮಾಯ್ಚು). **2,** the after-birth, placenta (ಜರಾಯು Šmd. Dh.; Šm. 110; My.; M. ಮಾಚ್ಚು, ಮಾಜು; Mhr. ವಾರ); the exterior membrane which invests the fetus, chorion (ಗರ್ಭಾಶಯ, ಜರಾಯು, ಉಲ್ಬ, ಕಲಲ Nr.). ಕೂತು ಕೂಸಿಪ್ಪ ಚೇಲಂ ಜರಾಯು; ಆ ತಟದ ಗಲ್ಲೆ ಉಲ್ಬಂ; ಆ ತೊಱಲಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಮಾಸು ಕಲಲಂ (Mr. 308). — ಮಾಸುಚೇಲ. = ಮಾವಿ-. ಮಾಸು ಚೇಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಶುವು ಮೊದಲಾದವುಗಳು (ಜರಾಯುಜ Si. 367).

ಮಾಸೂರೀಣ mâsûrîṇa. (fr. ಮಸೂರ). A field of lentils (ಮಸೂರಿಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ Si. 301).

ಮಾಸೋಪಮೆ mâsa-upamĕ. A simile derived from the moon or the months (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಮಾಸ್ಮ mâ-sma. *Not, no.*

ಮಾಹಾಕುಲ mâhâkula. (fr. ಮಹಾಕುಲ). *Of noble family or lineage, nobly born.*

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ mâhâtmya. (fr. ಮಹಾತ್ಮ). High-mindedness. 2, *exalted state or position, greatness, majesty, dignity.* 3, a work giving an account of the merits of any holy place or object, a legend.

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ mâhâtmyĕ. = ಮಹಾತ್ಮ್ಯ. (ಭಗ Nn. 52).

ಮಾಹಿಷ mâhisha. (fr. ಮಹಿಷ). *Coming from or belonging to a buffalo.*

ಮಾಹಿಷಿ mâhishi. A she-buffalo (Čpr. 4, 48).

ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ mâhishmati. N. of a city. (J. 9, 10. 11. 15).

ಮಾಹಿಷ್ಯ mâhishya. *The son of a Kshatriya father and a Vaiśya mother.*

ಮಾಹೆ mâhĕ. A month (My.; Br., Mhr., H.).

ಮಾಹೆವಾರಿ mâhĕvâri. A monthly settlement; a monthly register of occurrences; monthly accounts (My.; Mhr.); monthly (My.; Br.).

ಮಾಹೇಯ mâhêya. (fr. ಮಹಿ). Earthen, terrestrial.

ಮಾಹೇಯಿ mâhêyi. *A cow* (ಹೋಮಧೇನು Hlâ.; ಮಹಾಧೇನು Mr. 180).

ಮಾಹೇಶ mâhêśa. (fr. ಮಹೇಶ). Relating to Śiva. (J. 20, 14).

ಮಾಹೇಶ್ವರ mâhêśvara. (fr. ಮಹೇಶ್ವರ). Relating to Śiva; a worshipper of Śiva (Bp. 3, 41; 7, 1; 36, 36; see ವೀರ-).

ಮಾಹೇಶ್ವರಿ mâhêśvari. *Pârvatî, Durgâ* (Mr. 14).

ಮಾಳ್ mâḷ. = ಮಾಣ್, etc. To cease, etc. ಮುಟ್ಟವೆ ಮಾಳ್ದವಳು (ಪುಷ್ಪಹೀನೆ, ನಿಷ್ಕಲೆ Hlâ.). (**2**, to abandon, see ಮಾಳ್ಮುಕಿ).

ಮಾಳ mâḷa. 1. (Śmd. 40, one MS. ಮೋಳ). = (ಮಹಳ 1?). Mhr. ಮಾಳ, a loft). See ನಡುಮಾಳ (? Mdb. MS. has ನಿಡು ಮಾಳ, q. v. s. ನಿಡು).

ಮಾಳ mâḷa. 2. A plain, an extended tract of ground (My.; Mhr.; see ಗೋ-); a bed for filling in sea-water (B. 4, 202).

ಮಾಳ mâḷa. 3. = ಮಹಳ 2, etc. (My.; Tĕ., M. ಮಾಳಯ; T. ಮಾಲಯ). ನಾಳೆ ಮಾಳಹಬ್ಬ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು (Prv.). — ಮಾಳವಕ್ಷ. = ಮಾಳ. (My.).

ಮಾಳ mâḷa. 4. = ಮಾಲ. Deceit, etc. See ಮಾಳಿಗ. 2, N. of men (My.). ಸಾಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಳಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ ಮೀನು ತಿನ್ದು ಸತ್ತ (Prv.).

ಮಾಳಚಿ mâḷači. N. ಮಾಳಚಿಯ ಭರ್ತೃ ಮಯ್ಲಾರಿ (Mr. 15).

ಮಾಳವ mâḷava. = ಮಾಲವ. (Bp. 6, 18; 61, 30; B. 4, 39).

ಮಾಳವಿ mâḷavi. A Malva woman. 2, N. of a râga (My.).

ಮಾಳಾಬನ್ಧ mâḷâ-bandha. = ಮಾಲಾಬನ್ಧ. See ಆಟಾಟಿಗ.

ಮಾಳಾಯಿ mâḷi-âyi. N. ಉಪ್ಪೋಕೆ ತಿಪ್ಪೋಕೆ ಮಾಳಾಯಿ, ಕಿಚ್ಚು ಹೊಡೋಕೆ ಸಾನ್ತಾಯಿ (Prv.).

ಮಾಳಿ mâḷi. = ಮಾಳೆ 2. N. (of washer-women, etc. My.; Mhr. ಮಾಳೀ, a female gardener or florist). 2, a woman unable to copulate (My.).

ಮಾಳಿಗ mâḷa-iga. (Śmd. 233). A deceitful man (?).

ಮಾಳಿಗೆ mâḷigĕ. (Śmd. 40). (Tbh. of ಮಾಲಿಕೆ). A common house with a flat roof; an upstair house with a flat roof (My.; ಅಟ್ಟ G.; Tĕ. ಮಾಳಿಗೆ, a house, abode; M. ಮಾಳಿಗೆ, ಮಳಿಗೆ, an upper story; a palace; T. ಮಾಳಿಗೈ, a palace; a house; Mhr. ಮಾಳೀ, an upper story; a boarded loft; a sort of garret; see ಮಾಡ, ಮಾಡಿ 1); the flat roof of a house (My.; ದಡ್ಡಿ Čt. II, 38; Śs.; Kk. 46). ಮಾಳಿಗೆಯ ಕುಪ್ಪೆ (G. 184). ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಾಳಿಗೆಯ ಕುಪ್ಪೀ ಮೇಲೆ ಗುಬ್ಬಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟ ಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತದೆ (B. 2, 5). ಗುಡ್ಡಹರಿಗಳ ಮಾಳಿಗುರಿಯಿತು (Bp. 56, 33). ದೂಳಿ ದೂಪವಾದೀತೇ? ಮಾಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾದೀತೇ? — ದೂಳಿಯಿನ್ದ ಮಾಳಿಗೆಯಾದೀತೇ? — ಮಠದ ಮಾಳಿಗೇ ಏಱಿದವ ಗಟ್ಟ್ಯಾ ಹತ್ತ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See ನೆಲ-, ಬೆಕ್ಕು-. ಕಾಚು ವೀಳೆಯಕಿಮ್ಮು, ಲೋಚನಾಂಕಿತಕಿಮ್ಮು, ಕೂಡುಗಳಿಮ್ಮು ಮಾಳಿಗೆಗೆ; ಭಕ್ತ ಗೆಯ್ದ ಆಚಾರವಿಮ್ಮು (Sp.). — ಮಾಳಿಗೇ ಮನೆ. A house with a flat roof. ಬಯ್ಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಱಿ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳುವದಱಿನ್ದ ಮಾಳಿಗೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಡಾವಳಿ ವಿಶೇಷವುಣ್ಟು (B. 4, 122).

ಮಾಳೆ mâḷĕ. 1. ಮಾಳಾ. = ಮಾಲೆ. See ಮಾಳಾಬನ್ಧ.

ಮಾಳೆ mâḷĕ. 2. = ಮಾಳಿ. N. of women. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳೆಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ (Prv.).

ಮಾಳ್ಮುಕಿ mâḷmuki. (fr. ಮಾಳ್). A wife who does not leave her husband (ಮಗಳ್ಮಾ, ಗಣ್ಡನ ಪತ್ತಿ ಬಿಡದಾಕೆ Śmd. II).

ಮಾೞ್ mâḻ. = ಮಾಡು 1, q. v. To do, etc. ಮಾೞ್ಪಿಂ (Śmd. 28. 217. 275); ಮಾೞ್ಪಿರ್ (39); ಮಾೞ್ವಿರ್ (44); ಮಾೞ್ಪುದು (43. 79. 92. 151. 222. 375); ಮಾೞ್ಕೆ (232. 270); ಮಾೞ್ಪ (Śm. 97). ಶ್ರೀಸೋಮನಾಥಂ ನಮಗೆ ಅಭಿಮತಮಂ ಮಾೞ್ಕೆ! (Mr. 1*a*). ಮಂಚದೊಳ್ ನೃಪಗೆ ನಿನ್ದು ಸೇವೆ ಮಾೞ್ಪ ಬೊಮ್ಮೆಗಳು (ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ರಿಕೆ 204). ಓಲೆಗಳ ಮಾೞ್ಪವಂ (ಪತ್ರಿಕ 377). ನೀತಿಯ ಬಲ್ಲವ ಪುರುಷಂ, ಮಾತುಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ನುಡಿಯದಾತನೆ ಚತುರಂ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾೞ್ಪನೆ ನಣ್ಟಂ, ಭೀತಿಯೊಳಿರ್ಪವನೆ ಭೃತ್ಯ (Subhâshita-kandapadya).

ಮಾೞ್ಕೆ mâḻkĕ. Doing; performance, execution; business; manner, mode (Tĕ. ಮಾಟ್ಕ, ಮಾಡ್ಕಿ). ಪೆಱವನ ಕಣ್ಗಳ್ ಅನ್ಧಕನ ಕಾಲ್ಗಳ್ ಇವಿನ್ತೊಡಗೂಡಿ ಗಾವುದಂ ತಳರ್ದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದಂ ನಡೆದ ಮಾೞ್ಕೆಯೆನಿಪ್ಪುದೆ? (Grj. 1, 26). See Śmd. 38. 64. 128. 187; Čh. v. 132; Čpr. 8, 49; Bp. 3, 37; 22, 14; 34, 6; 60, 30; J. 2, 26; 5, 24; 19, 29.

ಮಿಕ mika. Tbh. of ಮೃಗ. (My.; B. 4, 37. 181).

ಮಿಕಿ miki. (= ಮಿಟಿ). A term in imitation of blinking (Tĕ. ಮಿಡಿಕಿಂಚು, to blink the eyes; T., M. ಮಿಟಿಕ್ಕು, to open the eyes; Mhr. ಮಿಚಮಿಚ, blinking). — ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡು = ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ನೋಡು. To look at in a blinking and inquisitive manner (B. 3, 74).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 1. (= ಮಿಡುಕು 2). A groan. — ಮಿಕ್ಕೆನ್. -ಎನ್. To groan (Bp. 54, 81).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 2. P. p. of ಮಿಗು.

ಮಿಕ್ಕು mikku. 3. = ಮಿಗು. To grow abundant, to increase (Bp. 13, 17); to exceed (B. 5, 234. 284); to remain, etc. (T., Tĕ. ಮಿಂಚು). ತುಕ್ಕ ಹಿಡಿದ ಖಡ್ಗ ಮಿಕ್ಕಿದವನಿಗೂ ಆಗದು (Prv.). — ಮಿಕ್ಕೇಱು. To rise greatly (Grj. 3, 12).

ಮಿಕ್ಕು mikku. 4. Excess; the state of being more or above or other; remainder, rest (My.; T. ಮಿಚ್ಚ; Tĕ. ಮಿಂಚು). ಮಿಕ್ಕಿನ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (ಉಱಿದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ Śmd. 149 Cm.). See Bp. 13, 14. 22; 14, 10; 18, 102; 19, 28; 23, 22; 37, 25; 38, 65; 43, 34; 50,

42; 51, 20; 57, 64; 58, 32; 59, 56. — ಮಿಕ್ಕಾಗು. -ಆಗು. To be left, to remain, to be another (B. 3, 21; My.). ಜೀವರ ತ್ನಕೆಣೆಯೇ ಮಿಕ್ಕಾದ ಪಾಷಾಣಂ? (Šš. 62).

ಮಿಗ miga. Tbh. of ಮೃಗ (Šmd. 353; ಮೃಗ Nn. 59; ಎರಲೆ Šš.). ಪಕ್ಕಿ ಮಿಗಂಗಳ್ (Šmd. 89). ಮಿಗಮಂ ಕೆಡಪುವ ಗುಬಿ (ಇಬಿಸಿಲ್ II). ಮಿಗಮಿರ್ಪ ತಾಣಂ (ಪಣೆ Kk. 73; Šm. 31). — ಮಿಗಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To cause beasts to fall into. ಮಿಗಗೆಡಪುವೆಡೆ (ಇಬುಸುಲ್ Šm. 31). — ಮಿಗಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. Šiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Šm. 2). — ಮಿಗದ ಅಂಕೆಗ. Having the mark of an antelope: the moon (R.). — ಮಿಗದಾಣ. -ತಾಣ. A place for beasts (ಹಣೆ Šm. 96). — ಮಿಗದೇರ. -ತೇರ. Wind, the wind-god (ಅನಿಲ Kk. 16; Šm. 13; Ššv. 1, 39). — ಮಿಗಲಚ್ಛಣ. The moon (ಶಶಿ Kk. 44; ಚಂದ್ರ Šm. 16). — ಮಿಗವಕ್ಕಿಗ. = ಮಿಗವಕ್ಕೆಗ, q. v. — ಮಿಗವಕ್ಕೆ. -ಪಕ್ಕೆ. The lair of a wild beast (ಹಣೆ Kk. 52). — ಮಿಗವಕ್ಕೆಗ. -ಪಕ್ಕೆಗ. He on whom an antelope reposes: the moon (ಚಂದ್ರಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44, o. r. -ವಕ್ಕಿಗ). — ಮಿಗವಗೆ. -ಪಗೆ. A tiger (Ššv. 1, 39). — ಮಿಗವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A track of wild beasts (ಸರು Šš.). — ಮಿಗವಱ. -ಮಱ. A young beast (ಕೊಣಸು Kk. 53). — ಮಿಗವೇಣ್ಟೆ. -ಬೇಣ್ಟೆ. Hunting wild beasts (ಸರವಿ Kk., o. r. ಸವಿಲ್).

ಮಿಗತೆ migatĕ. Surplus; remnant, rest (My.; Tĕ.).

ಮಿಗಲು migalu. = ಮಿಗಿಲು. (My.).

ಮಿಗಸು migasu. = ಮಿಗಿಸು. (My.).

ಮಿಗಿಲು migilu. ಮಿಗಿಲ್. = ಮಿಗಲು. Greatness, muchness, abundance; excellence, superiority, surpassingness; superabundance, excess; remainder, rest (My.; Tĕ. ಮಿಗಲೆ, ಮಿಗುಲು, ಮಿಗುಲೆ). ನಲನ್...ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಾಕು ಮಡಿ ಮಿಗಿಲ್ (Râm. 3, 2, 18). ಜನಪಂ...ಆಳ್ದನು, ಜನಪರಲಿ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವ (3, 2, 25). ಸನ್ನ ನಾಡು ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳಿನ್ದ ಪೂರಿತಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿನ್ದ ಮಿಗಿಲ್ (Bh. 1, 8, 27). See Čh. v. 4. 8; Čpr. 2, 91; 5, 26; Bp. 52, 8. — ಮಿಗಿಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be greater or superior, to surpass, to excel (J. 18, 25; My.). ಗಜಹಯರೂಢಿಯೊಳ್ ಭಗದತ್ತನಿನ್ ಆ ನಲನಿಂ ಮಿಗಿಲಾದಂ (Šmd. 203). ತಪ್ಪದೀ ಪಥಮ್ ಎಲ್ಲರೊಳು ಮಿಗಿಲಪ್ಪ ಕನ್ನದ ಬೊಮ್ಮಿದೇವಗಳ್ (Bp. 31, 25). ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prv.). 2, to be left as a remnant (My.).

ಮಿಗಿಸು migisu. = ಮಿಗಸು. To make great or excessive, etc. (J. 8, 31; 17, 57); to cause to be left or remain (24, 23; My.).

ಮಿಗು migu. = ಮಿಕ್ಕು 3, (ಮಿಂಚು 1). To grow great, abundant or excessive (ಪಿರಿದಾಗು Šm. 81), to exceed, to grow more or larger (ಅತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; Šm. 81);—to superabound, to be in excess, to be over and above, to remain over, to be left as a remnant, to remain; to be other or not the others (ಅವಶಿಷ್ಟ Šmd. Dh.; Šm. 81; ಅಲ್ಲದೆ ಉಱ Šmd. 119. 144. 256 Cm.; ಉಱ 134. 210. 252 Cm.; My.; T.);—to go beyond, to surpass, to put into shade (ಮಾರ್ಕೊಳ್, ತಳ್ಪೊಯ್, ಮಾಱು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šš.; Čpr. 1, 33. 101; J. 7, 31; 10, 12; 16, 7);—to be counteracted (see ಮಿಸ-). P. p. ಮಿಕ್ಕು (Šmd. 284. 287). ಇವಱನ್ತೆ ಮಿಕ್ಕುವಂ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ವುದು (Šmd. 134). ಮಿಕ್ಕುದು (ಉಲ್ಬಣ, ಉದ್ಭಟ, ಉತ್ಕಟ, ಉದ್ಧತ); ಉಣ್ಡು ಮಿಕ್ಕುದು (ಎಘಸ, ಭುಕ್ತಶೇಷ Hlâ.). ಬಿಳುಪು ಮಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣವಳು (ವಾಮಲೋಚನೆ Nr.). ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು (ಎಘಸ Mr. 220). ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳು ಆದ ರಾಣಿ ದೇವಿ, ಮಿಕ್ಕನ್ಸ್ಥಾ ರಾಜಪತ್ನಿ ಭಟ್ಟನಿ (Si. 65). See Šmd. 136. 207. 284. 287; Čpr. 8, 87; Bp. 5, 61; 21, 23; 32, 10. 32; 35, 36; 40, 34; 43, 27. 28; 47, 50; 51, 48. 50; 55, 4; Mr. 7; Šm. 6; Bh. 1, 10, 29; 2, 13, 6. 10. 11; Ršv. 5, 129; 6, after 11, thrice; 6, after 137; 8, after 125; 13, 26; 13, after 70; 13, 77; 13, after 91; J. 7, 31; 8, 2; 10, 12; 28, 22. 57; 29, 23. 46; 30, 24; Si. 243. 317; Mr. s. ಕಱು 1; ಕೆಯ್ಮಿಗು.

ಮಿಗೆ migĕ. 1. Abundance, excess (T. ಮಿಗೈ; see ಬಗು-).

ಮಿಗೆ migĕ. 2. (Šmd. 110). Infinitive of ಮಿಗು: So as to abound, abundantly, excessively, much; further; well (ನಾಡೆ, ಎಡೆ, ಅನಗಂ, ನೆಱ, etc., ಅಧಿಕ Šmd. 391; ಕರಂ, ನೆಱ, ನೂಳದು, etc. Šm. 58; ಪಾದಪೂರಣಾರ್ಥಂ Čt. I, 19; II, 34). ಮಿಗೆ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಾತನು (ವಾಗೀಶ, ವಾಕ್ಪತಿ Nr.). See Šmd. 112. 221. 273; Šm. 10. 11. 79. 100; Grj. 10, 112; Bp. 2, 42; Bh. 1, 20, 55; 2, 13, 46; 3, 13, 35; Ršv. 5, 33. 37; J. 3, 25; 28, 5. 18. — ಮಿಗೆ ಮಿಗೆ. rep. (Bp. 22, 65). — ಮಿಗೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To grow abundant, etc. (Čpr. 1, 69).

ಮಿಗೆ migĕ. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮಿಗೆವರಗ. -ಪರಗ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 46).

ಮಿಂಗು miṅgu. (= ನುಂಗು). To swallow (Tĕ.; R.; T. ಮಿಂಗು, ಮಿಜ್ಞೈ, ಮಿಱುಂಗು, ವಿಱುಂಗು, to eat).

ಮಿಜಾಜು mijâju. Fastidiousness, airs and affectation, high notions and fancies (My.; Mhr., H.).

ಮಿಂಚಿಸು minčisu. To cause to shine, to make bright, to furbish, to polish (My.).

ಮಿಂಚು minču. 1. (= ಮಿಗು, etc.). To become great. to excel, as in any work (My.; Tĕ.; T. ಮಿಂಜು);—to go beyond, to exceed (My.; Tĕ., T.). ಅಯ್ವತ್ತು ವರುಷಗಳಿಗೆ ಮಿಂಚಿದ ವಯಸ್ಸು (ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195);—to expire, as a period, to pass beyond reach (My.; Tĕ. ಮಿಗುಲು);—to behave overbearingly or proudly (My.; Tĕ., T.). See ಕೆಯ್ಮಿಂಚು 2.

ಮಿಂಚು minču. 2. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To shine, to be bright, to sparkle, to glitter; to flash, to lighten (ದೀಪ್ತಿ Šmd. Dh.; Šm. 85; C.; T., M. ಮಿನ್ನು). ಚಳಚಳನೆ ಮಿಂಚಿತ್ತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ದೊ ವಿಗೆಯೋಲ್ (Šmd. 229). ಮಿಂಚುವ ಬಟ್ಟಹ ತೊಡ್ಡು (ಕೋಠ, ಮಣ್ಡಲಕ Nr.). See Bp. 42, 30; Šm. 41; Bh. 1, 19, 20; Ršv. 6, 54; 8, 102; J. 3, 3; 4, 30; 17, 2; ಕೆಯ್ಮಿಂಚು 1.

ಮಿಂಚು minču. 3. Shine, lustre, brightness, glitter; lightning (ಕಳೆ, ಕದಿರು, ಮಿನುಗು, ಹಬೆ, ಡಾಳ, ಮಿಱುಗು, ಪೊಳಪು, etc., ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; ದೀಪ್ತಿ Šm. 85; ಭ್ರಮರ, ಹೊಳಹು Nn. 63; ವಿದ್ಯುತ್ Šmd. Dh.; ವಿದ್ಯುತ್ತು Šm. 85; ಶಮ್ಪೆ, ಚಪಲೆ, ಕ್ಷಣಿಕೆ, etc. Hlâ.; ಘನದೀಪ್ತಿ, ಸೌದಾಮಿನಿ, ಚಪಲೆ, etc. Mr. 43; ಶಮ್ಪೆ, ಶತಹ್ರದೆ, etc. Si. 30; ಹ್ರಾದಿನಿ, ತಟಿತ್ 435; ವಿದ್ಯುತ್ 480; ಮುಗಿಲ್ವೆಳಗು Šš.; C.; Tĕ.; T. ಮಿನ್; M. ಮಿನ್ನು). ಕಾರ್ಗಾಲ ಮಿಂಚನೋಲ್ ಪೊಳೆದವೊ ಬಾಳ್ಗಳ್! (Šmd.

218 Mdb.). ಜೀಸುವ ಬಿಱುಗಾಳಿ, ಕೊಳ್ವ ಮುಱಿ, ಪೊಯ್ವ ಸಿಡಿಲ್, ಚಳಿಲೆವ್ವು ಮಿಂಚು (218 Mdb.). ಖಡ್ಗಾಯುಧಚಾಪಮಂ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು! (272). ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮಿಂಚಿನ ಭಯ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 2, 92; 4, 38. 42; Bp. 34, 29; 37, 25; 40, 57; 42, 4; Rśv. 6, 54; 8, 118; 13, 78; J. 2, 1; 3, 25; 5, 11; 12, 19; 15, 17. **2,** a silver-ring worn by married women on the second toe (My.; Tĕ.; T., M. ಮಿಂಜ). ಮಿಂಚು ಕಡಗ ತಾಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಮದುವೆಯೇ? (Prv.). — ಮಿಂಚುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Talc (ಅಭ್ರ W. p. 540). — ಮಿಂಚುದಲೆ. -ತಲೆ. A shining head (from being bald, oiled, etc. Bp. 51, 54). — ಮಿಂಚುಪುಡಿ. A powder used in anointing the body. ಮೆಯ್ಮಿಂಚುಪುಡಿ (ಚರ್ಚೆ, etc. Si. 225). — ಮಿಂಚುಬಳ್ಳಿ. The heart-pea (ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ, ಕಠಭಿ, ಪಣ್ಯೆ, etc. Si. 159). — ಮಿಂಚುಬುಱು. -ಪುಱು. (Šmd. 204). A fire-fly, a fire-worm (ಖದ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ Nr.; ಪತಂಗ, ಶಲಭ Nn. 61; ಖದ್ಯೋತ Mr. 176; Bh. 7, 6, 59; J. 9, 16). ಸರಿಯೇ ಸೂರ್ಯಗೆ ಕೋಟಿ ಮಿಂಚುಬುಱುಗಳ್? (Sš. 62). — ಮಿಂಚು ಮಾಡು. To cause to shine, etc. (My.). 2, to decorate one's self (My.). — ಮಿಂಚುಹುಱು. = ಮಿಂಚುಬುಱು. (My.; ಇನ್ದ್ರಗೋಪ G.).

ಮಿಟಕಿಸು miṭakisu. To open and shut (the eyes) rapidly; to twinkle, to blink; to beckon with the eye; to look at inquisitively with the eyes half shut; to stare (My., with or without ಕಣ್ಣು; see Tĕ. & T. s. ಮಿಕಿ).

ಮಿಟಕು miṭaku. = ಮಿಟಕಿಸು. (My.).

ಮಿಟಗರಿಸು miṭagarisu. = ಮಿಟಕಿಸು. (My.).

ಮಿಟಲ miṭala. = ಮಿಟಲಿ 2, ಮಿಟಲೆ, (ಮಿಟಿಲ), ಮಿಟ್ಲೆ. — ಮಿಟಲಗಿಡ. A small craggy tree with rough leaves, Epicarpurus orientalis Blum. (Z.). See ಮುರ-.

ಮಿಟಲಿ miṭali. 1. = ಮಿಟಿಲಿ, q. v.

ಮಿಟಲಿ miṭali. 2. = ಮಿಟಲ, etc. (Its leaves are used like sand-paper, My.).

ಮಿಟಲೆ miṭalĕ. = ಮಿಟಲ, etc. (My.).

ಮಿಟಾಯಿ miṭâyi. = ಮಿಠಾಯಿ. (My.).

ಮಿಟಿ miṭi. (= ಮಿಕಿ, ಮಿಳ್). Blinking; staring (see s. ಮಿಕಿ). — ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ನೋಡು. = ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡು. (My.). — ಮಿಟಮಿಟಸಗ್ಗ. A svarga in which the deities (who do not shut the eye-lid) only stare at one another, a svarga that has no attractions and offers no happiness (Čpr. 4, 80; My. as ಮಿಟಿಮಿಟಿಸ್ವರ್ಗ).

ಮಿಟಿಲ miṭila. = (ಮಿಟಲ, etc.). N. of a plant (ದರ್ದುರಿ Mr. 116).

ಮಿಟಿಲಿ miṭili. N. of a plant (ಮೂಚಿ Mr. 133, o. r. ಮಿಟಲಿ).

ಮಿಟ್ಟ miṭṭa. = ಮಿಟ್ಟನೆ, q. v.

ಮಿಟ್ಟನೆ miṭṭanĕ. (fr. ಮಿಡುಕು 1 or ಮಿಡುಗು). (= ಮಿಡ, etc.). In a sorrowful manner. — ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕು. To be greatly grieved, to weep on account of sorrow (V. 34, 92). ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕಿತು (ಅಱಿಲ್ Čt. II, 27; Šm. 59; Kk. 43, o. r. ಮಿಟ್ಟ ಮಿಡುಕಿತು).

ಮಿಟ್ಟು miṭṭu. = ಮಿಟ್ಟೆ 2, ಮಿಣ್ಟೆ 2. Rising or high ground, a hill (Tĕ. ಮಿಟ್ಟು; see ಇಱಿಮಿಟ್ಟು; T. ಮಿಱಿಲ್, ಎಱಿಲ್, greatness; M. ಮಿಱಿಕೆ, ಮ್ರಿತೆ, strength; *cf.* ಮಾಟು 4, etc.). **2,** a mass, a multitude. ಮಿಟ್ಟೆಮ್ಬುದು ಮಿಣ್ಟೆ ಅಪ್ಪುದು (Čt. II, 78).

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭĕ. 1. = ಮಿಣ್ಟೆ 1, q. v. (Rśv. 5, 52).

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭĕ. 2. = ಮಿಟ್ಟು, etc. The state of being high, raised, or jutting out (T.); rising ground, a hill (My.; Tĕ.; T. ಮಿಜ್ಜೆ, ಮೇಡು; see ಮೆಲ್ಲ, ಮೇಡು). See ಮೂವಿಟ್ಟೆ?. **2,** a mass, a large number (Bh. 7, 4, 32). — ಮಿಟ್ಟೆ ತಗ್ಗು. Hills and dales (My.). — ಮಿಟ್ಟೆನೆಲ. Rising ground (My.). — ಮಿಟ್ಟೆವರಹಾ. A kind of gold pagoda worth four Rupees (Tĕ.; R.).

ಮಿಟ್ಲೆ miṭlĕ. = ಮಿಟಲ, etc. (My.). See ಮುರ-.

ಮಿಠಾಯಿ miṭhâyi. = ಮಿಟಾಯಿ. Sweetmeats (My.; B. 3, 101; Mhr., H. ಮಿಠಾಯೀ; Mhr. ಮಿಷ್ಟಾಯೀ, sweetness; Mhr., H. ಮಿಠಾ, sweet).

ಮಿಠಾಯಿಗಾಱ miṭhâyi-gâṟa. A maker, or seller, of sweetmeats (My.).

ಮಿಠಾಲಕಡಿ miṭhâ-lakaḍi. Sweet wood: liquorice root (ಮಧುಕ, ಮಧುಯಷ್ಟಿಕೆ, ಅತಿಮಧುರ, etc. Si. 148; H.).

ಮಿಡ miḍa. = (ಮಿಟ್ಟನೆ), (ಮಿಡಿ 9), ಮಿಡು. Sorrowfully. — ಮಿಡ ಮಿಡನೆ ಮಿಡುಕು. = ಮಿಟ್ಟನೆ ಮಿಡುಕು. (Bp. 24, 56).

ಮಿಡ miḍa. Tbh. of ಮೃಡ. Śiva. (ಈಶ್ವರ Šm. 2).

ಮಿಡತೆ miḍatĕ. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. (My.; Tĕ.).

ಮಿಡಿ miḍi. 1. = ಮಡ 1, etc. The heel (Rśv. 5, after 55). See ಹಿಮ್ಮಡಿ. — ಮಿಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize (another's) heel (J. 15, 31).

ಮಿಡಿ miḍi. 2. (= ಮೆಳೆ). A bush, a small shrub (T. ಮಿಡ್ಡೈ; T. ಮಿಡ್ಡೈ, ಮಿಣ್ಡು, to be pressed or thronged). See ಗೊಱಿ-, ಗೋಱಿ-.

ಮಿಡಿ miḍi. 3. (= ಮೀಟು 2). To strike at or strike with a finger or the fingers (as an earthen pot to prove its soundness, My.); to fillip (see ಬೆರಲ್-); to strike with the index, as the strings of a lute, etc. (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.; Šm. 92; M.; T. ಮೀಟ್ಟು, Tĕ. ಮೀಟು). **2,** to toss up with the thumb, as a Rupee (My.; Tĕ.). **3,** to move with a jerk of the fingers, to pull or extend the string of a bow (Bh. 7, 10, 38; J. 12, 46; 13, 64; T.). ಬೇಡತಿಯು. . ನುಣ್ಬಟ್ಟ ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನರಿಯನಿಟ್ಟು, ಸಿಳ್ಳು ಗುರಿನ್ದಲಿ ಒಲಿದೊಲಿದು ಮಿಡಿದು, ಬಾಜಿಸಿ, ಪಾಡುತಿರೆ (Râghč. 17, 66). ಗಲ್ಲವನೊಡನೆ ಮಿಡಿದು (Bp. 15, 13). ಚಾಪಮಂ ಪಿಡಿದು, ಮಿಡಿದು (J. 8, 35). ಮಿಡಿದರೊಡೆವನ್ತೆ ಅಮೃತರಸದಿಂದ ನೆಱೆವ ಪೊಂಗೊಡಮೊಲೆಯನ್ ಅವನ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲದೊಳಿಟ್ಟು ಒತ್ತಿದೊಡೆ (11, 17).

ಮಿಡಿ miḍi. 4. P. p. of ಮಿಡಿ 3, in ಮಿಡಿ ಮಿಡಿದು (Bh. 8, 21, 12).

ಮಿಡಿ miḍi. 5. (= ಮೀಣ್ಟು 1). To leap, to bounce, as a horse, to hop (Rśv. 6, after 11; Tĕ. ಮಿಡಿ, ಮಿಡೆ); to move about rapidly, as a tuft of hair (Bp. 24, 44); to leap, to pass over by leaping (Abh. P. 4, 122). **2,** to make fly: to shed, as tears (J. 19, 20. 27).

ಮಿಡಿ miḍi. 6. Springing, bouncing, hopping. — ಮಿಡಿನಾಗರ. The venomous Coluber nâga of Russel (Bḍ.; Tĕ. ಮಿಡಿನಾಗು, ಮಿಣ್ನಾಗು, the adder).

ಮಿಡಿ miḍi. 7. A very young, quite unripe, pebble or pellet-like fruit (ಶಲಾಟುಫಲ Šmd. Dh.; ಶಲಾಟು Šm. 92; ಎಳೆಗಾಯಿ, ಹದಿರ್, ಹೀಚು 22; ಎಳೆಗಾಯ್ Kk. 23; My.; ಪರಳುಗಾಯಿ Bhn. 58; Čpr. 1, after 101; 7, 87; Ršv. 2, 47; M. ಮಿಡಿ, a small cucumber before the flowers fall off). ಒಣಗಿದ ಮಿಡಿ (ವಾನ, ಒಣಗಾಯಿ Si. 123). ಮಿಡಿ ಪಣ್ಣಾಗದೆ? (Šš. 44). See ಪಸುರ್-, ಪೂ-, ಮಾ-. — ಮಿಡಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A hard, unripe fruit (ಶಲಾಟು Si. 123). 2, the fruit of the climbing herb Momordica charantia Lin. (St. & Pl.). ತಿರುಳುದೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ (ಕೋಮಲ, ಶಲಾಟು Mr. 109). — ಮಿಡಿಮಾವು. A quite unripe mango (My.).

ಮಿಡಿ miḍi. 8. Moving with a pull of the fingers, propelling. — ಮಿಡಿವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bamboo slit at the one end of which a pebble is kept which is propelled by bending the end backwards and letting it spring back (My.; Ršv. 5, 52. 80).

ಮಿಡಿ miḍi. 9. (fr. ಮಿಡುಕು 1). = ಮಿಡು. Grief. See ಸಿಡಿ-.

ಮಿಡಿಚೆ miḍičĕ. = ಮಿಡತೆ, ಮಿಡಿತೆ, ಮಿಡುಚು. That which hops: a grasshopper, a locust (ನೀಲಕಣ್ಠ Nn. 49; ಪತಂಗ, ಶಲಭ Si. 176; My.; M. ಎಟ್ಟಿಲ್, ವೆಟ್ಟಿಲ್; T. ವೆಟ್ಟುಕ್ಕಿಳಿ).

ಮಿಡಿತೆ miḍitĕ. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. (My.; Si. 176; Tĕ. ಮಿಡುತೆ).

ಮಿಡು miḍu. = ಮಿಡ, etc. — ಮಿಡು ಮಿಡನೆ ಮಿಡುಕು. = ಮಿಡ ಮಿಡನೆ-. (Bp. 26, 15; 40, 35; Ršv. 13, after 104). — ಮಿಡು ಮಿಡುಕು. = ಮಿಡು ಮಿಡನೆ-. (Č. Bp. 19, 32).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 1. = ಮಿಡುಗು. To grieve, etc. (ಅಳಿಲು Šm. 80; Bp. 24, 56; 26, 15; 40, 35; Ršv. 5, 41; 13, after 104; Tĕ.; T. ವಿಳಿ). See ಮಿಟ್ಟನೆ-.

ಮಿಡುಕು miḍuku. 2. (= ಮಿಕ್ಕು 1). Grieving, lamenting, groaning (Tĕ. ಮಿಡುಕು, ಮಿಡುಕೆ).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 3. = ಮಿಡುಂಕು, (ಮಿಸುಕು 1, etc.). To recover consciousness, to become conscious, to grow animated or quickened, to become lively or vigorous, to be alive (ಚೈತನ್ಯ Šmd. Dh., o. r. ಮಿಡುಂಕು; ಅಸು Šm. 80; Čpr. 5, 115; J. 21, 40). 2, to move (v. i., Čpr. 5, after 64; Bp. 47, 25. 58; 54, 81; Ršv. 1, 41; J. 22, 20; 25, 54; see Sp. s. ಬೆರಳುಚಾಳಿ). 3, to urge on, to push (see ಕಡು-; M. ಮಿಡುಕ್ಕು, ಮುಡುಕ್ಕು, T ಮುಡುಕ್ಕು, ವಿಡುಕ್ಕು, to animate; to urge on). 4, to move (v. t., Ršv. 5, 89).

ಮಿಡುಕು miḍuku. 4. Moving, setting in motion (Čpr. 5, 99); animation, life, liveliness, activity, sprightliness, vigor, strength, valor (ಪರಾಕ್ರಮ Bhn. 3, o. r. ಕಡುಪು; Bh. 3, 13, 20; Râm. 4, 3, 8; J. 2, 28; 4, 30; 17, 30; 25, 31; M. ಮಿಡುಕ್ಕು, T. ವಿಡಲ್, ಮುಡುಕ್ಕು). — ಮಿಡುಕುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Activity, etc. to decrease (Ššv. 2, 79).

ಮಿಡುಗು miḍugu. = ಮಿಡುಕು 1. To be very much distressed, to grieve, to mourn (ಸಂಖಿನ್ನ Šmd. Dh., ದುಃಖದಿನ್ದಾದ ಚಿನ್ತೆ Cm.; M. ಮುಡುಗು).

ಮಿಡುಂಕು miḍuṅku. = ಮಿಡುಕು 3, q. v.

ಮಿಡುಚು miḍuču. = ಮಿಡಿಚೆ, etc. (Bp. 56, 24).

ಮಿಡ್ಡೆ miḍḍĕ. = ಮಡ್ಡಿ 1. — ಮಿಡ್ಡೆ ಕೂಳು. = ಮಡ್ಡಿಯನ್ನ. (My.).

ಮಿಣ miṇa. (ಮಿನು, ಮಿಣು, ಮಿಸು). Glittering; sparkling. (Tu. ಮೆಣ್; Mhr. ಮಿಣಮಿಣಣೇಂ, to burn dimly). — ಮಿಣಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To glitter (My.). — ಮಿಣ ಮಿಣನೆ ಮಿಂಚು. To glitter (My.).

ಮಿಣಕು miṇaku. 1. = ಮಿಣುಕು 1, ಮಿನುಕು 1. To glitter (My.).

ಮಿಣಕು miṇaku. 2. ಮಿಣಕ್. = ಮಿಣ, ಮಿಣುಕು 2. (Tĕ. ಮಿಣುಕು, ಮಿನುಕು, ಮಿನ್ಕು; M. ಮಿನುಕ್ಕು). — ಮಿಣಕುಹುಳು. = ಮಿಂಚುಹುಳು. (ಖದ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ Si. 176). ಮಿಣಕುಹುಳು ತಿಣಕಿದರೆ ಜೇನು ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). — ಮಿಣಕ್ಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. To glitter (My.).

ಮಿಣಕೆ miṇakĕ. = ಮಿಣಿಕೆ, ಮಿನಿಕೆ, q. v. (My.).

ಮಿಣಿ miṇi. = ಮಿಳಿ. A rope made of twisted leather straps (ಚರ್ಮಪಾಶ Mr. 286; Si. 277; C.; M. ಮಡೆ, ಮಿಡೆ, ಮುಡೆ, to braid, twist; Tĕ. ಮೆಲಿ, a turn, twist; *cf.* ಮೆಡಱು). ತೊಗಲ ಮಿಣಿ (ನಧ್ರಿ, ವಧ್ರಿ, ವರತ್ರೆ, ತೊಗಲ ಹಗ್ಗ Si. 344). ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಗೆಣೆಯು ಹಱಿಕುತೊಗಲಿನ ಮಿಣಿಯು (Dp. 54). See ಕಟ್ಟು-.

ಮಿಣಿಕೆ miṇikĕ. = ಮಿಣಕೆ, etc. (My.).

ಮಿಣುಕು miṇuku. 1. = ಮಿಣಕು 1. (My.; Tu. ಮೆಣುಕು).

ಮಿಣುಕು miṇuku. 2. = ಮಿಣಕು 2. (My.).

ಮಿಣ್ಟೆ miṇṭĕ. 1. = ಮಿಟ್ಟೆ 1. A kind of weapon (ಶರಮುಣ್ಡಿ Mr. 296; Ššv. 3, 23; Râm. 3, 3, 18).

ಮಿಣ್ಟೆ miṇṭĕ. 2. = ಮಿಟ್ಟೆ 2, etc. A mass, a multitude (Ršv. 5, 80).

ಮಿಣ್ಡ miṇḍu1-a3. 1. A man who does not restrain the animal passion, a libertine, a paramour, a lover, a whoremaster (Čpr. 8, after 73; Bp. 11, 5. 6; 40, 13. 25. 56; 42, 13. 19. 29; Si. 193; G. 139; My.; Tĕ.). ಗಣ್ಡ ಬಯ್ದರೆ ಹುಚ್ಚು, ಮಿಣ್ಡ ಬಯ್ದರೆ ಮೆಚ್ಚು (Prv.). — ಮಿಣ್ಡಜಂಗಮ. A lascivious Jangama (Bp. 6, 33; 11, 2. 23. 43. 50). — ಮಿಣ್ಡಪ್ರಾಯ. The age in which animal passion is powerful, nubile age, etc. (Bp. 25, 9. 10). — ಮಿಣ್ಡಭಕ್ತ. A lascivious devotee (Bp. 11, 37). — ಮಿಣ್ಡವನ್ದಿ. -ಹನ್ದಿ. A lusty hog (Bh. 3, 13, 18). — ಮಿಣ್ಡಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 5). — ಮಿಣ್ಡಹರೆಯ. = ಮಿಣ್ಡಪ್ರಾಯ. (Bp. 9, 33; 27, 65).

ಮಿಣ್ಡ miṇḍu 2-a 3. 2. A man of high position or character: a hero (Bh. 3, 18, 38). 2, somebody (or something) that is above or beyond another's reach, beyond his faculties, or out of his power. ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಡ (is an object that he never can draw well), ಹಣ ನೋಟಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಡ (is something he is likely to make mistakes about), ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಡ.— ದೋಣೇ ಪಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಿಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಡ.— ಹೊಟಿ ಪಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಿಗರ ಮಿಣ್ಡ.— ತುರುಕಮಿಣ್ಡ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಎದುರು

ಚುಕ್ಕಿಯೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಉಂಯಿ, ದಿಣ್ಣು, ಮಟಿ, ಮೋಟ ಮರ.

ಮಿಣ್ಡಗಾತಿ miṇḍa-gâti. An incontinent woman, an adulteress, a whore (My.).

ಮಿಣ್ಡಗಾಱ miṇḍa-gâṟa. A paramour, an adulterer, a whoremaster (ಜಾರ, ಉಪಪತಿ Si. 193). ಉಣ್ಡವನಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ, ಮಿಣ್ಡಗಾಱನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮಿಣ್ಡತನ miṇḍatana. Lasciviousness, whoredom (Bp. 40, 34).

ಮಿಣ್ಡಿ miṇḍi. A lusty female; a woman of nubile age (see ತುಱು-, ಸಱ-). ಮಿಣ್ಡಿಯಾ ಗಣ್ಡ ತಾ ದಣ್ಡಿಂಗೆ ಹೋದರೇ (ಅದು ಯಾರೂ) ಹಿಣ್ಡಿಯ ಹೆಡಿಗೆಗೆ ಕೋಣನ ತನ್ದು, ಕಣುಗಣ್ಣು, ಹೊಡದನ್ತೆ (ಅಗುತ್ತದೆ, Sp.). — ಮಿಣ್ಡಿವೆಣ್ಡತಿ. -ಪೆಣ್ಡತಿ. A lusty wife (Râghč. 17, 65).

ಮಿಣ್ಡು miṇḍu. 1. Animal passion, sensual longing, lustiness (J. 3, 8; 30, 5).

ಮಿಣ್ಡು miṇḍu. 2. (= ಮಿಾಣ್ಟು 5). The position of being raised (too much, as a lever). ಸನ್ನೆಗೋಲು ಮಿಣ್ಡಾಗಿದೆ (My.).

ಮಿಣ್ಣಿ miṇṇi. = ಮಿಳ್ಳಿ, etc. A small wooden or metal spoon; a small metal vessel in the form of a čambu, any small metal vessel used for drinking (My.). **2,** = ಮಿಣ್ಣು, *e. g.* ಮಿಣ್ಣಿಕಾಯಿ, ಮಿಣ್ಣಿಗಡಿಯಾರ (My.).

ಮಿಣ್ಣು miṇṇu. The state of being small, short, dwarfish. ಮಿಣ್ಣಾಗಿದ್ದವನ ಬಣ್ಣವೇ ಬೇಱೆ (Prv.).

ಮಿಣ್ಣೆ miṇṇĕ. = ಮಿಾಟೆ (Šs.).

ಮಿತ mita. 1. Measured, meted, measuring;—defined, limited;—moderate; regular; scanty, frugal; sparing; little, brief, concise;—examined, known. See Čh. v. 221. 224. ಮಿತವಾದ್ದು ಬಾಳುವದು, ಹಿತವಾದ್ದು ಫಲಿಸುವದು (Prv.).

ಮಿತ mita. 2. Tbh. of ಮೃತ (Šmd. 353).

ಮಿತಭಾಷಿ mita-bhâshi. Speaking little, seldom speaking; speaking in a deliberate manner. (My.).

ಮಿತಮ್ಪಚ mita-m-pača. Cooking food by measure: a miser; *niggardly, stingy, avaricious.*

ಮಿತವಚನ mita-vačana. = ಮಿತಭಾಷಿ. 2, N. (Rsv. 5, after 130).

ಮಿತಿ miti. Measuring; measure; weight; determinate amount; limit; moderation; accurate knowledge. ಮಿತಿ ಮಾಡಿದರೂ ಗತಿ ಮಾಡ ಬೇಕು (Prv.). ಆ ವ್ಯಾಪಾರವು ಮಿತಿ ಮಾಱ ಬೆಳದಿರುತ್ತದೆ (B. 4, 28; see 4, 119). See ಪ್ರ-. 2, interest on money loans (Mhr.). — ಮಿತಿ ಮೀರೆ. dupl. ಮಿತಿ ಮೀರೆಯಿಲ್ಲದ ಮೋಹದ ಚನ್ತೆ (Dp. 36, 1).

ಮಿತಿಳೆ mitiḷĕ. Tbh. of ಮಿಥಿಲೆ (Šmd. 338).

ಮಿತ್ತಡಿ mittaḍi. N. See ನಾಟ್ಯನ-. — ಮಿತ್ತಡಿಯನಾರ್. N. (Bp. 17, 1).

ಮಿತ್ತು mittu. Tbh. of ಮೃತ್ಯು (Šmd. 351; Čpr. 5, 110; Bp. 40, 55; J. 14, 15).

ಮಿತ್ರ mitra. *A friend, an associate.* 2, *an ally.* 3, *the sun.* 4, N. of an âditya or form of the sun, commonly associated with Varuṇa. ಅಮರಮುನಿಗಳು (ವಿಷ್ಣುವಿನ) ಮಿತ್ರರಕ್ಕು (Mr. 19). Feminine ಮಿತ್ರಳು (My.; B. 5, 289). ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಮಱೆ ಮಾಡ ಬೇಡ, ಶತ್ರುವಿಗೆ ಹೊಣೆಯಾಗ ಬೇಡ (Prv.).

ಮಿತ್ರಘ್ನ mitra-ghna. Friend-killing, treacherous. (My.).

ಮಿತ್ರಜ್ಞ mitra-jña. Mindful of a friend's benefits, thankful to him (My.).

ಮಿತ್ರಜ್ಞತೆ mitra-jñatĕ. Thankfulness for a friend's benefits (My.).

ಮಿತ್ರತ್ವ mitratva. Friendship; alliance; intimacy. (J. 19, 42; My.).

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹ mitra-drôha. Injury or betrayal of a friend, malice indulged against a friend. (My.).

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ mitra-drôhi. The betrayer of a friend, a false or treacherous friend. (My.). ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯಾದವಗೆ ಕಾಣುವವರಿಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳೇ (Prv.).

ಮಿತ್ರಭೇದ mitra-bhêda. Separation of friends, breach of friendship. (My.). 2, N. of the first book of the pañcatantra.

ಮಿತ್ರಲಾಭ mitra-lâbha. Acquisition of friends or of friendship, forming friendship. (My.). 2, N. of the first book of the hitôpadêša.

ಮಿತ್ರವರ್ಗ mitra-varga. Friends looked upon as a class (My.).

ಮಿತ್ರೆ mitrĕ. A female friend (ಸಾರಜ್ಞೆ, ಸಖಿ, ಸಹಜೀವಕೆ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಮಿಥಸ್ mithas. *Together, mutually, reciprocally.*

ಮಿಥಿಲಾಪುರ mithilâ-pura. = ಮಿಥಿಲೆ. (J. 19, 19).

ಮಿಥಿಲೆ mithilĕ. ಮಿಥಿಲಾ. = ಮಿತಿಳೆ, ಮಿಥುಲೆ. *N. of a city, the capital of Vidêha or Tirhut and residence of king Janaka.*

ಮಿಥಿಲೇನ್ದ್ರ mithilâ-indra. Janaka (J. 19, 36).

ಮಿಥಿಲೇನ್ದ್ರಸುತೆ mithilêndra-sutĕ. Sîtâ (J. 19 sum.).

ಮಿಥುನ mithuna. A pair (male and female, boy and girl, etc.; ದಮ್ಪತಿಗಳ್, ಸತಿಪತಿಗಳ್ Mr. 24); *a pair, a couple, a brace;* twins: the sign of the zodiac Gemini. 2, union, junction. 3, cohabitation, copulation. ಸತಿ ಪುರುಷರುಂ ಕೂಡಿ ನುಡಿವಲ್ಲಿ ಮಿಥುನಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 434).

ಮಿಥುನೀಕರಿಸು mithunî-karisu. To practise copulation (Abhâ. 2, 73).

ಮಿಥುಲೆ mithulĕ. = ಮಿಥಿಲೆ. (Grj. 2, 81).

ಮಿಥ್ಯ mithya. = ಮಿಥ್ಯೆ. ಇತ್ತ ವರ ಮಿಥ್ಯವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡೋದು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಮಿಥ್ಯತನ mithyatana. = ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ. See Sp. s. Tbh. ಮುತ್ತು.

ಮಿಥ್ಯಾ mithyâ. = ಮಿಥ್ಯೆ. *Falsely, wrongly, untruly, deceitfully;*—false, untrue, sham, unjust;—untruth (personified as the wife of adharma).

ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ mithyâ-âkarshĕ. Vainly attracting (one's mind or attention to a person). ಮಿಥ್ಯಾಕರ್ಷೆ ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಿದ (Mr. 535).

ಮಿಥ್ಯಾಚರಣ mithyâ-âčaraṇa. = ಮಿಥ್ಯಾಚರ್ಯೆ. (Čpr. 10, 123).

ಮಿಥ್ಯಾಚರ್ಯೆ mithyâ-âčaryĕ. *False behaviour, hypocrisy.*

ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನತೆ mithyâ-jñânatĕ. False conception, misapprehension (Čpr. 10, 123).

ಮಿಥ್ಯಾತ್ರಿ mithyâtri. A liar (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ Nn. 58).

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ mithyâtva. Falsity, unreality, untruth. (Čpr. 7, 8).

ಮಿಥ್ಯಾದರ mithyâ-âdara. Hypocritical reverence, etc. See ಬೋಸರಿಸು.

ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ mithyâ-drishṭi. *False doctrine, heresy.*

ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದ mithyâ-apavâda. A false accusation (My.).

ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ mithyâ-abhiyôga. An unjust claim;—*a false accusation.*

ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ mithyâ-abhiśaṁsana. *A false accusation.*

ಮಿಥ್ಯಾಮತಿ mithyâ-mati. *False opinion, error, mistake.*

ಮಿಥ್ಯಾಲೋಚನೆ mithyâ-âlôcanĕ. A false thought (My.).

ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ mithyâ-vâdi. Speaking untruly; a liar (ಮಿಥ್ಯಾತ್ಯ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Nn. 58; My.). 2, a follower of Šaṅkarâčârya (My.).

ಮಿಥ್ಯಾವಿನಯ mithyâ-vinaya. Hypocritical reverence, etc. (ಬೋಸರ Čt. I, 41).

ಮಿಥ್ಯೆ mithyĕ. = ಮಿಥ್ಯ, ಮಿಥ್ಯಾ. Untruth, falsehood, fraud, hypocrisy (ಕುಕ್ಕುಟಿ, ಶಾಮ್ಬರಿ, ಮಾಯೆ, etc. Mr. 450; My.).

ಮಿದಿ midi. To pound (ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; ಮುಸಲಘಾತ Šm. 98; V. 30, after 35; My.; Tĕ. ಮೆದುಗು, to be pounded or triturated; T. ಮಿದಿ, ಮಿರಿ, M. ಮೆದಿ, to tread on, to trample, to tread, as loam; to thrash);—to beat (Grj. 2, after 106), to kill, to destroy (ಘಾತ Šmd. Dh.; ಸಂಹಾರ Šm. 98);—to rub, to grind, to triturate (ಮರ್ದನ Šmd. Dh.). ಮಿದಿವುದು (ಸಮ್ಮರ್ದ, ಪರಿಮಲ Hlâ.). ಧಾನ್ಯಾದಿಪಿಷ್ಟಮಂ ಮಿದಿದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ ಸತ್ತುಗಂ (Mr. 219).

ಮಿದಿಸು midisu. = ಮಿದ್ದಿಸು. To cause to pound, to have pounded, etc. (Bp. 27, 49).

ಮಿದು midu. Tbh. of ಮೃದು. (My.; B. 1, 15).

ಮಿದುಡು miduḍu. = ಮಿದುಳು, q. v. (Tĕ.; ಗೋದ G.; B. 4, 24).

ಮಿದುವು miduvu. = ಮಿದು. (My.; B. 3, 30).

ಮಿದುಳು miduḷu. ಮಿದುೞ್. (Šmd. 59). Tbh. of ಮೇದಸ್ (*cf.* ಮೇದುರ). Marrow; the brain (Abh. P. 13, 63; Rśv. 5, after 120; Râm. 6, 30, 15; J. 21, 48; 22, 23. 26; B. 4, 82; see ಬಿಡುಮಿದುಳ್). ತಲೆಯ ಮಿದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ, ಗೋರ್ದ್ಧ Hlâ., Nr., Mr. 397).

ಮಿದ್ದಿಸು middisu. = ಮಿದಿಸು. (My.).

ಮಿನಹು minahu. Of or in the afore-said month (Mhr., H.). 2, till, until (My.).

ಮಿನಾಹಿ minâhi. Deduction, subtraction (H. ಮಿನ್ಹಾಯಿ). 2, discharging, dismissing, putting out of office (My.).

ಮಿನಿ mini. = ಮಿನು.—ಮಿನಿ ಮಿನಿಸು. = ಮಿನು ಮಿನಿಸು. (Grj. 4, 79).

ಮಿನಿಕೆ minikĕ. = ಮಿಣಕೆ, ಮಿಣೆಕೆ. A climbing herb, the melon vine, Cucumis melo Lin. (St. & Pl.; ಕರ್ಕಟಿಕೆ Mr. 135; *cf.* ಮೆಕ್ಕೆ).

ಮಿನು minu. (= ಮಿಣ), ಮಿನಿ. Sparkling, shining, etc. (T. ಮಿನ್).— ಮಿನು ಮಿನನೆ. rep. Very glitteringly, brightly or brilliantly (Abh. P. 7, 7). — ಮಿನು ಮಿನಿಸು. To shine brightly (Grj. 4, 80). — ಮಿನು ಮಿನುಪು. Great sparkling, etc. ಮಿನು ಮಿನುಪ ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ (Kk. 33).

ಮಿನುಕು minuku. 1. = (ಮಿಂಚು 2), ಮಿಣುಕು 1, etc., ಮಿನುಗು 1, (ಮಿಱುಗು 1, ಮಿಸುಗು 1). To shine, to glitter (ಕಾನ್ತಿ Šmd. Dh.).

ಮಿನುಕು minuku. 2. = ಮಿನುಗು 2. Lustre, etc. (B. 4, 126. 158; Tĕ.).

ಮಿನುಕು minuku. 3. To speak in an indistinct, faint or low tone; to murmur (ಅನ್ತರ್ಗತಸ್ವನ Šmd. Dh.; Mhr. ಮಿಣಮಿಣಣೇಂ; Sk. ಮಿಣ್ಮಿಣ, speaking indistinctly through the nose; T. ಮಿಟ್ಶೈವು, an internal sound).

ಮಿನುಗು minugu. 1. = ಮಿನುಕು 1. To shine, to be bright, to sparkle, to glitter; to be beautiful (J. 4, 1). ಮಿನುಗುವ ಅದಿಮೂರ್ತ್ತಿ (Šm. 21). ಮಿನುಗುವಾಯುಧಂ (Č. Bp. 42, 14). ಮಿನುಗಲ್ (47, 16). ಮಿನುಗುವ ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ (Kk. 18). ಮಿನುಗುವ ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ (71). ಮಿನುಗುವ ಅನ್ನಂ (*i. e.* ಅನ್ತಹಂ, 61).

ಮಿನುಗು minugu. 2. = ಮಿನುಕು 2. Shine, lustre, glitter, sparkling (ಕಾನ್ತಿ Kk. 25; Šm. 15; Bh. 7, 6, 59). — ಮಿನುಗುವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain lustre, etc. (Šśv. 3, after 35).

ಮಿನ್ದು mindu. P. p. of ಮಾ 1, ಮಾಯು.

ಮಿರಾಸಿ mirâsi. A hereditary entitlement to yearly, monthly or daily gifts of corn, money, etc. (My., also as ಮಿರಾಸು; Mhr., H. ಮಿರಾಸ, a hereditary office in a village; land-tax).

ಮಿರಾಸಿದಾರ mirâsi-dâra. A man who possesses or enjoys a mirâsi (My.).

ಮಿಱು miṟu. (= ಮಿಣ, etc.). Shining, sparkling (*cf.* ಮೆಱು 1 & 2). — ಮಿಱು ಮಿಱನೆ ಮಿಂಚು. To shine brilliantly (My.).

ಮಿಱುಗು miṟugu. 1. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To glitter, to flash, to sparkle, to shine (ಚಕಚಕಾಯಮಾನ Šmd. Dh.; My.). ಮಿಱುಗುತ್ತಿರ್ಪ ತ್ರಿಶೂಲದಿಂ (Šmd. 72). ಮಿಱುಗುತೆ ಪೋದಂ (280). ಮಿಱುಗುವ (J. 8, 3; 11, 8; 33, 19; Šśv. 3, 27). ಮಿಱುಪ (Čpr. 4, 82; J. 25, 5). ಮಿಱುಪಂ (Šmd. 275). ಲಲಾಟದೊಳ್ ಮಿಱುಪ ಕಣ್ಣುರಿಯನ್ತೆ (275). See Čpr. 6, 16; 8, 58; Bp. 13, 17; 27, 77; 28, 26; 42, 24; 44, 1; 56, 29; J. 15, 5).

ಮಿಱುಗು miṟugu. 2. Glitter, shine, lustre, polish, etc. (ಮಿಂಚು, ಮಿನುಗು, etc., ಕಾನ್ತಿ Šm. 15; Kk. 25; Bp. 40, 4; My.; *cf.* ಮೆರುಗು). ಮಿಱುಗು ಮಾಡು, ಮಿಱುಗು ಹಾಕು (My.).

ಮಿಱುಪು miṟupu. = ಮಿಱುಗು 2. (Čpr. 4, 62; 7, 110; Râm. 1, 5, 30; Tĕ. ಮೆರುಪು, ಮೆಱುಪು).

ಮಿರ್ಲೆ mirlĕ. A kind of aquatic bird (My.).

ಮಿಲತ್ milat. ಮಿಳತ್. (Šmd. 100). Joining, uniting with; meeting; mixing; assembling.

ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಕಿರ milat-vishkira. (Šmd. 100, o. r. ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಟರ).

ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಟರ milat-vishṭara. (Šmd. 100, o. r. ಮಿಲದ್ವಿಷ್ಕಿರ).

ಮಿಲನ milana. Mixing with, coming in contact with, associating with; coming together, meeting, assembling, union (ಕಟಾಹ, ಕೂಟ Nn. 107; ಕಾಣ್ಡ, ಕೂಟ 116; ಪ್ರಮಾಣ, ಕೂಟ 139); contact.

ಮಿಲಾಕತ್ತು milâkattu. Mingling, mixing; a meeting, an interview (My.; Mhr. ಮಿಳಕತ, mingling or mixing with; earnings, gains).

ಮಿಲಾಯಿಸು milâyisu. To mix (v. t.), to mingle; to join; to bring together, to cause to meet, to introduce (My.; Tĕ. ಮಿಳಾಯಿಂಚು);—to be mixed, united, joined, etc. (My.).

ಮಿಲಾವಣೆ milâvaṇĕ. Mingling with, mixing; coming together, meeting, assembling (My.).

ಮಿಲಿತ milita. ಮಿಳಿತ. United, mixed, combined; connected; found, met, encountered. See Čpr. 2, after 91; 10, after 91; Bp. 38, 14; 39, 50; ಪ್ರ-.

ಮಿಲ್ಟೇರಿ milṭêri. Military (Si. 278).

ಮಿಶನರಿ miśanari. = ಮಿಷನೇರಿ. (B. 5, 303).

ಮಿಶ್ರ miśra. Mixed, mingled, blended, joined; combined (My.); associated, connected;—manifold, diverse;—mixing, mixture. 2, a species of root or radish.—See Šmd. 361. 362; ಸಮ್-, ಸಾಲಾ-.

ಮಿಶ್ರಣ miśraṇa. Mixing, uniting, mingling;—union, combination (B. 4, 88; My.);—addition.

ಮಿಶ್ರಬನ್ಧನ miśra-bandhana. Binding or joining diverse things, or joining things so that they be blended. See ಪೆಣೆ.

ಮಿಶ್ರವರ್ಣ miśra-varṇa. Being of a mixed colour; a mixed colour (Kâvy. V, 935 seq.).

ಮಿಶ್ರಿ miśri. = ಮಿಶ್ರ No. 2, ಮಿಸಿರಿ. See ಸಾಲಾ-. 2, sugarcandy (My.; Mhr., H. ಮಿಶ್ರೀ).

ಮಿಶ್ರಿತ miśrita. Mixed, mingled, blended, united, joined (Bp. 36, 54; My.); added; respected, respectable.

ಮಿಶ್ರೇಯೆ miśrêyĕ. *The herb Anethum panmori* Roxb., *or a species of anise.*

ಮಿಷ misha. Opening the eyes; winking. 2, rivalry, emulation, envy. 3, *deceit, fraud, trick, pretence, pretext, false appearance.* See ಅನು-, ನಿ-.

ಮಿಷನೇರಿ mishanêri. = ಮಿಶನರಿ. A missionary (My.).

ಮಿಷಿತ mishita. Opened eyes, opened. See ಉನ್-.

ಮಿಷ್ಟ mishṭa. Sprinkled, moistened. 2, nice, savoury; sweet, sugary.

ಮಿಷ್ಟಾನ್ನ mishṭa-anna. *Sweet or savoury food, sweetmeats,* etc. (ರಸಾಯನ G.).

ಮಿಸಕು misaku. = ಮಿಸುಕು 1, etc.— ಮಿಸಕಾಡು. -ಆಡು. = ಮಿಸುಕಾಡು. (My.).— ಮಿಸಕ್ಯಾಡು. = ಮಿಸಕಾಡು. (ಮಿಡುಕು Čb.).

ಮಿಸಲು misalu. One's proper place (in an assembly, Mhr.);—official view or examination, inspection (of troops, peons, horses, etc., My.).

ಮಿಸಿ misi. *A sort of fennel, Anethum sowa;—Anethum panmori* Roxb. 2, *spikenard, Nardostachys jatamansi* Dec.

ಮಿಸಿಕು misiku. = ಮಿಸುಕು 1, etc. (B. 4, 185; My.).

ಮಿಸಿರಿ misiri. = ಮಿಶ್ರಿ. See ಸಾಲಾ-.

ಮಿಸಿಸು misisu. To cause to shine or become full of lustre (Čpr. 3, 71; 3, after 102; 7, 145).

ಮಿಸು misu. (= ಮಿಣ, etc.). Shining, etc.— ಮಿಸುಪಂಚೆ. Beautiful cloth (ಅಱುವೆ Kk. 54, o. r. ಮಿಸೆ-).

ಮಿಸುಕು misuku. 1. = (ಮಿಡುಕು 3), ಮಿಸಕು, ಮಿಸಿಕು. To move, to stir; to quiver, to throb, to swing, etc. (ಸ್ಪನ್ದನ Šmd. Dh.; Čpr. 5, 19; Grj. 4, 67; Bp. 14, 2; 21, 18; 26, 35; 34, 5; 50, 59; Šśv. 3, 53; Râm. 6, 10, 8; My.; Tĕ. ಮಿಸುಗು).— ಮಿಸುಕಾಡು. -ಆಡು. To move, to stir (My.). ಮಿಸುಕಾಡದೆ ಇರುವನ್ತಾದು (ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ G.).

ಮಿಸುಕು misuku. 2. Moving, shaking, swinging. ಮಿಸುಕಿನೊಳ್ ಒಬೆ (Šm. 108).

ಮಿಸುಗು misugu. 1. (= ಮಿನುಕು 1, etc.). To shine, to glitter, to sparkle, etc. (ಕಾನ್ತಿ Šmd. Dh.). ಮಿಸುಗುವ (Čpr. 8, 52). ಮಿಸುಗುವ ಅಱು (Šmd. 75). ಮಿಸುಪ (Čpr. 1, after 101; 5, 40; 6, 58; Šm. 9. 68. 72; Bp. 8, 18; 23, 39; 29, 18; 31, 12; 38, 36; 42, 23; Č. Bp. 5, 49; J. 6, 44; Kk. 3; see Šmd. 289). ಅಶೋಕೆಯ ಮಿಸುಪ ಪೊಸದಳಿರ್ (Čpr. 7, after 92). See Prll. 3, 25; Rśv. 1, after 135; 6, after 11; 13, 62. 63. 70. 83; J. 6, 44; 11, 10; 28, 18.

ಮಿಸುಗು misugu. 2. Shine, lustre (V. 5, 69).

ಮಿಸುನಿ misuni. The glittering metal: gold (ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚೆಪ್ಪೊನ್ನು Šs.; ಕಸವರ, ಸೊನ್ನೆ, ಚೆಪ್ಪೊನ್ನು, ಕಡವರ Šm. 68; Bp. 23, 35; Râm. 1, 13, 8; Bh. 1, 15, 8; 2, 13, 44; Rśv. 6, after 11; 13, 62. 63; J. 5, 7). See ನಲ್-.— ಮಿಸುನಿಪೊಗ. Fire (ಅಗ್ನಿ Šs.).— ಮಿಸುನಿಯಡ್ಡಣಿಗೆ. -ಅಡ್ಡಣಿಗೆ. A golden stand (V. 14, after 28).— ಮಿಸುನಿಱವಕೆ. A bodice interwoven with gold-thread (V. 5, after 14).— ಮಿಸುನಿವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A gold cup (J. 6, 44).— ಮಿಸುನಿವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. A garment interwoven with gold-thread (Rśv. 5, after 19).— ಮಿಸುನಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Gold-colour (J. 16, 3).— ಮಿಸುನಿವೆಟ್ಟ. -ಬೆಟ್ಟ. Mêru (R.).

ಮಿಹಿಕೆ mihikĕ. = ಮಹಿಕೆ. *Mist, fog; frost, snow.*

ಮಿಹಿರ mihira. *The sun.*

ಮಿಹಿರಾಧ್ವ mihira-adhva. The sky (Abh. P. 11, 145).

ಮಿಳ್ mil. (= ಮಿಟಿ).— ಮಿಳ್ಮಿಳನೆ. rep. In a staring manner (V. 35, after 55; see T., M. s. ಮಿಱಿ).

ಮಿಳಿ mili. = ಮಿಣಿ. A leather rope; a rope; a strap (ಆಬನ್ಧ, ಯೋಕ್ತ್ರ, ಯೋಕ್ತ್ರ Nr.; Č. Bp. 47, 44; My.). ಆನೆಯ ನಡುವ ಬಿಗಿವ ಮಿಳಿ (ಕಕ್ಷ್ಯೆ); ಬಾರ ಮಿಳಿ (ನಧ್ರಿ, ವಧ್ರಿ, ವರತ್ರೆ Nr.). ಉರಮಿಳಿ (ಚೂಷೆ, ಕಕ್ಷ್ಯೆ, ವರತ್ರೆ Hlâ.). ಬಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು (ಚರ್ಮಕೃತ್ Nn. 152). See ಪೆರ್ಮಿಳಿ.

ಮಿಳಿರ್ milir. 1. To move to and fro, to move about, to swing, to wave, to jump or fly about, to roll, etc. (ಲುಠನ Šmd. Dh.; ನೆಗೆ Čt. I, 36). ಮಿಳಿರ್ದು (Šmd. 28). ಮಿಳಿರ್ವ ಎಳವಳ್ಳಿ (Šmd. 81). ಮಿಳಿರ್ವ ಪತಾಕೆಗಳ್ (Râm. 1, 13, 4). ಸಿನ್ಧುರಂಗಳ... ಮಿಳಿರ್ವ ಕೊರಲ ಮಿಸುನಿಯ ತೊಂಗಲ್ವರಜ (Rśv. 6, after 11). ಮಿಳಿರ್ದೆತ್ತಂ ತೋಱ ಪೊಮ್ಬಟ್ಟೆಯ ಪಟಿಯಿಗೆಗಳ್ (13, 69). ಗಗನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪಯೋಧರಮಂ ಮುಸುಂಕಿದ ಚೀನಾಮ್ಬರದ ಸೆಱಗಿನನ್ತೆ ತೊಳ ತೊಳಪ ಪಟಿಯಿಗೆಯ ಪಟಂಗಳ್ ಮಿಳಿರುತ್ತಿರೆ (13, after 71). ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ವಾನರಕೇತನಂ (Abh. P. 13, 119). See Čpr. 1, 106; 4, 42. 82; 5, 69. 131; 6, 64; 7, 52; Abh. P. 14, 192.— ಮಿಳಿರ್ದಾಡು. -ಆಡು. To wave, to float, etc. ರಥದ... ತುದಿಯೊಳ್ ಮಿಳಿರ್ದಾಡೆ ಕೇತನಂ (Rśv. 13, 87).

ಮಿಳಿರ್ milir. 2. Moving to and fro, etc. (ಸಂಚಲತೆ Čt. II, 84).

ಮಿಳಿರ್ milir. 3. To prosper, to flourish, to increase or grow greatly, to become powerful (ಸಮೃದ್ಧಿ Šmd. Dh.; ವೃದ್ಧಿಯಾಗು Šm. 23; T.; T. ಮಿಳಿರ್, ವಿಳಿರ್, greatness, fertility, plenty). ಮಿಳಿರ್ದು (Šm. 23).

ಮಿಳಿರ್ಚು milirču. To move about (v. t., J. 15, 8).

ಮಿಳ್ಳಿ milli. = ಮಿಣ್ಣಿ No. 1, q. v., ಮಿಳ್ಳೆ. (My.; Si. 241; Tĕ. ಮಿಲ್ಲಿ, ಮಿಳ್ಳಿ).

ಮಿಳ್ಳಿರಿ milliri. To move to and fro, to move

about (v. i., Šsv. 3, 62). — ಮಿಳ್ಳಿಱಾಡು. -ಆಡು. = ಮಿಳಿಱ್. (Ršv. 6, 70; V. 31, 7; Šsv. 4, 9).

ಮಿಳ್ಳಿಸು millisu. (= ಮೆಳ್ಳಿಸು). To move about, to fly, to float, to wave. ಜಯಕೇತು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ (Abh. P. 3, 51). ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ಗುಡಿಗಳ್ (3, 134). ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸುವ ಪೆಸರ ಕುಱುಪಿನ ಪಟಿಯಿಗೆಗಳುಂ ಸನ್ದಣಿಸಿ (13, after 34). ಮರುತ್ಪಥದೊಳ್ ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ಪಟಿಯಿಗೆ (13, 68). ಮಿಳಿರ್ದು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ವಾನರಕೇತನಂ (13, 119). 2, to jump, to frisk (ನೆಗೆ Kk. 54; ದಿಂಕಿಡು, ದಾಣ್ಟು, ಸರಳಿಸು, ಕೊಣಕಿಡು Šm. 31).

ಮಿಳ್ಳೆ millĕ. = ಮಿಳ್ಳಿ, etc. (My.; Si. 310).

ಮಿಱ್ತು miltu. Tbh. of ಮೃತ್ಯು (Šmd. 351; ಜೋಱು Šmd. I; Čpr. 8, after 44; Šsv. 2, 67; 4, after 19). ಮಿಱ್ತುಗೆ ಮಾಱಿಗೆ ಪಚ್ಚರ್ (Šmd. 287 Mdb.).

ಮೀ mi. 1. = ಮೀಯು. To cause to bathe, to wash, to bathe (ಸ್ನಪನ Šmd. Dh.). 2, to bathe (v. i.). 3, to pour over (the body, J. 11, 41). P. p. ಮಿನ್ದು (Šmd. 48. 281). ಮಿನ್ದುಣ್ಡಂ (280). ಅಲರ ಮಱಿಯೊಳ್ ಮಿನ್ದಂ ಭೂಪಾಲಮನ್ಮಥನ್ ಅಜಿಯೊಳ್ (281). ಮೀವುದು (ಆಪ್ಲವನ, ಸ್ನಾನ, ಸವನ Hlâ.). ಮೀವುದು ಗೃಹ (ಉದ್ವರ್ತನಾಲಯ Mr. 196). ಮಾಡುತಂ ಕಡುಪಾಪಂಗಳ, ಮೀಯಲ್ ಆತ ಶುಚಿಯೇ? (Sš. 64). ಮೀಪರೇ (ಮೀವುದಕ್ಕೆಯೇ) ಪೋಪರೇ? ಪಾಪಮೇನ್? ಅದು ಕೆಸಱೆ? ಮೀಪರೆ ಮೆಯ್ಯ ಮಲ ಪೋಪುದೇ; ಪಾಪ ಲೇಪಿಸಲಕ್ಕುಂ? (Sp.). See J. 3, 24; 9, 26; 19, 7; 29, 48.

ಮೀ mi. 2. ಮೀಯು. A bath. See Sp. s. ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದ.

ಮೀಂ miṅ. ಮೀಙ್. = ಮೀನ್ 1, etc. A fish. ಮೀಂಗಳ್ (Čpr. 5, 40; 6, 78; 8, 97). — ಮೀಂಗುಡಿ. A banner the ensign of which is a fish (Čpr. 6, 64). — ಮೀಂಗುಲಿ. -ಕುಲಿ. (Šmd. 221). A fish-killer; a crane or king-fisher (Šsv. 3, 33).

ಮೀಟು miṭu. 1. Jumping, flying (*cf.* ಮೀಣ್ಟು 1). — ಮೀಟುಮೀನು. A flying-fish (ಪ್ರೋಷ್ಠಿ, ಶಫರಿ, ಹಾಱಿ ಬೀಱುವ ಮೀನು, ಹಾಱುಮೀನು Si. 87).

ಮೀಟು miṭu. 2. (= ಮಿಡಿ 3, q. v.). To strike the wires of a lute or guitar with the index-finger, to touch the lute or guitar (My.; Tĕ., T., M.).

ಮೀಟು miṭu. 3. = ಮೀಣ್ಟು 2. To raise with any lever (My.; M. ಮಿಡನ್ದು); to raise (Bh. 1, 8, 27). — ಮೀಟಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To raise and shake (J. 13, 43).

ಮೀಟು miṭu. 4. = (ಮಿಣ್ಡು 2), ಮೀಣ್ಟು 5. Eminence, greatness, superiority, excellency, excess, etc.; beauty, niceness (ಅಗ್ಗಳ, ನೆಱ, ನೂಳದು, ಒಟ್ಟಜೆ, ಪೆರ್ಚುಗೆ, etc., ಅತಿಶಯ Šs.; ಉತ್ತಮ Bhn. 41; My.; Bh. 3, 18, 38; 3, 19, 50; 7, 14, 30; J. 17, 9; 34, 10. 30; Tĕ.; T. ಮೀಳಿ; *cf.* ಮಿಟ್ಟು, ಮೀಱು, ಮೇಡು). ಈಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮೀಟಾದ ಹೆಂಗಸು (Prv.).

ಮೀಟು mîṭu. Salt (Mhr. ಮೀಠ). — ಮೀಟುಮೋಳೆ. A place where salt is manufactured (My.; Mhr.).

ಮೀಟೆ miṭĕ. = ಮಿಣ್ಣೆ. (Šs.).

ಮೀಢ miḍha. *Passed as urine, urined, watered.* 2, a battle, a combat. See ಅಜ-.

ಮೀಣ miṇa. = ಮೀಹ. Bathing, bath (My.). See Prv. s. ಮುಂಚು 1.

ಮೀಣ್ಟು miṇṭu. 1. (= ಮಿಡಿ 5). To jump, to bounce (Ršv. 13, 91; *cf.* ಮೀಟು 1).

ಮೀಣ್ಟು miṇṭu. 2. = ಮೀಟು 3. To pull up by the roots, to tear out, to tear up, to pull out (ಉತ್ಪಾಟನ Šmd. Dh.; ಕೀಱ್ Šm. 90; Grj. 10, 74; Râm. 3, 6, 43; Ršv. 5, 89; M. ಮೀಣ್ಡು); to raise with a lever. ಮೀಣ್ಟಿದಂ (Šmd. 48).

ಮೀಣ್ಟು miṇṭu. 3. (Šmd. 48). An instrument for pulling up or raising, a lever (ಉತ್ಕರ್ಷದ್ರವ್ಯ Šmd. Dh.; Šm. 90; Tĕ. ಮೀಟೆ).

ಮೀಣ್ಟು miṇṭu. 4. (= ಮೀಟು 2). To strike, to thrill, to cause a tingling sensation or sharp pain (?). ಮೀಣ್ಟುವ ಅಗ್ಗದ ಶೋಕದನ್ದಿರದೆ ಪೊಱಮಟ್ಟು (J. 31, 54).

ಮೀಣ್ಟು miṇṭu. 5. = ಮೀಟು 4. (ಅಧಿಕತೆ Čt. I, 7).

ಮೀತ mîta. Hurt, injured, killed. See ಪ್ರ-.

ಮೀದು midu. P. p. of ಮೀಯು. (My.).

ಮೀನ್ min. 1. (*Supposed* to be Tbh. of ಮೀನ Šmd. 365). **ಮೀನು.** = ಮೀಂ (ಮೀಙ್), ಮೀಮ್ 1. A fish (ಮತ್ಸ್ಯ Šm. 99; ವೈಸಾರಿಣ, ಜಲಚರ, ಮೀನ, etc. Hlâ.; ಮೀನ, etc. Mr. 409; ಜಲಚರ, ಸಾರ Nn. 80; ಪೃಥುರೋಮ, ಝಷ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಮೀನ Si. 87; ಅನಿಮಿಷ 461; C.; Tĕ., T., M.). ಮೀನಾಗಿಯುಮ್ ಎಸಡಿಯಾಗಿಯುಮ್ ಏನಾಗಿಯುಂ ತಾನೆಲ್ಲಂ (Šmd. 84). ತೊಡರೆ ಮೀನ್ ಮೃಗಲಾಂಛನಧೀವರಂ ತಡಿಗೆ ಬೀಸಿದ ಜಾಲಮನ್ ಒತ್ತಿ ತನ್ದಡಸಿ ಬಾನ್ದೊಱೆಯೊಳ್ ತೆಗೆವನ್ತೊನ್ದೆಡೆಗೆ ಬನ್ದುವು ತಣ್ಗದಿರೋಳಿಗಳ್ (Lîlv. 3, 2). ಹೆಣ್ಣುಮೀನು (ಪ್ರೋಷ್ಠಿ, ಶಫರಿ); ಕಿಱಿಯ ಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಡ, ಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, etc.); ಚೇರಿಲ್ಲಿ ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಲ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಿಲ ಇವು ಒನ್ದೊನ್ದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯುವಪ್ಪ ಮೀನು; ಮೀನ ಗಾಳ (ವಡಿಶ Hlâ.). ನೂಱು ಯೋಜನವನುಳ್ಳ ಮೀನು ತಿಮಿ, ಆ ಮೀನ ನುಂಗುವ ಮೀನು ತಿಮಿಂಗಿಲಂ (Nr.). ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತರನು (ಕೈವರ್ತ, etc. Si. 86); ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಬುಟ್ಟಿ (ಮತ್ಸ್ಯಧಾನಿ; etc. 86). ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮೀನುಗಳು ಇಪ್ಪದದು ತೀರ್ಥವೇ? (Sp.). ಆನೆ ನೀರಾಟದಲಿ ಮೀನ ಕಣ್ಡಂಜುವದೆ? (Sp.). ಮೀನು ಬಲ್ಲುದೆ ನೀರು ಚವುಳು ನೋದೆ ಎಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಪರೀಕ್ಷೆಗೆನ್ದು, ಮೀನು ತಿನ್ದರೂ ಬಾಯಿ ನಾಱದೆ ಇದ್ದೀತೇ? — ಮೀನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ? — ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹವಾದರೂ ಮೀನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕ ಬೇಡ! ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prvs.). See Ršv. 5, 115; 13, 78; J. 6, 6. 8; 9, 24; Si. 87. 88. 90; ಉಣಚಿಮೀನು, ಆಱು ದಾಡೆಯ-, ಕರಿಯ-, ಕಿಱು-, ಕೆಮ್ಪು-, ಕೇರೆ-, ಕೆಚ್ಚನೆಯ-, ಚಳಿಯ-, ಚೊಱ-, ಒಟ್ಟೆ-, ಬಳ್ಳಿ-, ಬಾಳು-, ಬಾಳೆ-, ಮಱಿ-, ಮೀಟು-, ಸಾವಿರದಾಡೆಯ-, ಹಾಱು-, ಹಾವು-, ಹುಲ್ಲು-, ಹೆಮ್-, etc. — ಮೀನಕಣ್ಡ. = ಮೀನಗಣ್ಡ. The calf of the leg (My.). — ಮೀನಮ್ಬುಱು. -ಅಂ-ಪುಱು. (Šmd. 205). A worm for catching fishes; (a fire-fly = ಮೀಮ್ಬುಱು). — ಮೀನುಬಲೆ. A fishing-net (My.). — ಮೀನುಬೇಟೆ. Fishing (My.). — ಮೀನ್ಬಣ್ಣ. Fish-colour (ಪಚ್ಚೆ ತೀವಿರ್ದ ಬಣ್ಣ Kk. 25).

ಮೀನ್ min. 2. (= ಮೀನ್ 1, a fish of the sky-ocean?). = ಮೀಮ್ 2. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Šmd. II; ತಾರಗೆ Čt. I, 46; ಅಱಿಲ್, ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ Kk. 10 *b;* ಅಱಿಲ್, ನಕ್ಷತ್ರ 80; ಅಱಿಲ್, ತಾರಗೆ, ತಾರೆ Sm. 16; ಭಗಣ 99; Grj. 4, 66; T., M.; T. also: glittering; *cf.* ಮಿನು, etc.). 2, glittering (see ಮೀಮ್ಬುಱು). — ಮೀನ್ಗಳಿಱಿಯ. -ಎಱಿಯ. The moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). — ಮೀನ್ಬಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಆಕಾಶ Kk. 12).

ಮೀನ mina. = ಮೀನ್ 1. *A fish.* 2, the Pisces of the zodiac.

ಮೀನಕೇತನ mîna-kêtana. *Kâma.*
ಮೀನಕೇತು mîna-kêtu. = ಮೀನಕೇತನ. (Čpr. 6, 67).
ಮೀನಗಣ್ಡ mîna-kaṇḍa. The calf of the leg (ಜಂಘೆ G.).
ಮೀನಗಾಱ mîna-gâṟa. = ಮೀನುಗಾಱ. (ಬೆಸ್ತ Čb.).
ಮೀನಧ್ವಜ mîna-dhvaja. Kâma (My.).
ಮೀನಲಾಂಛನ mîna-lâñchana. Kâma (My.).
ಮೀನಾಕ್ಷಿ mîna-akshi. A fish-eyed woman (Čh. v. 126); N.; a form of Durgâ at Madhurĕ (My.).
ಮೀನಾಂಕ mîna-aṅka. Kâma (J. 6, 20).

ಮೀನುಗಾಱ mînu-gâṟa. A fisherman (My.).

ಮೀಮ್ mîm. 1. = ಮೀನ್ 1, etc. A fish. — ಮೀಮ್ಬಱಿಯಿಗೆಯ. -ಪಱಿಯಿಗೆಯ. Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7). — ಮೀಮ್ಬಱಿವಿಗೆಯ. -ಪಱಿವಿಗೆಯ. Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8). — ಮೀಮ್ಬುಲಿಗ. (-ಬ್-ಉಲಿಗ). An osprey (ಉತ್ಕ್ರೋಶ, ಕುರರ Nr.; Bh. 1, 20, 53; Râm. 3, 3, 18). — ಮೀಮ್ಬುಳಿಗ. (-ಬ್-ಉಳಿಗ). Any aquatic bird, as a crane, gull, etc., feeding on fish. ಮೀಮ್ಬುಳಿಗನ ಹಕ್ಕಿ (ಧ್ವಾಂಕ್ಷ Nr.).

ಮೀಮ್ mîm. 2. = ಮೀನ್ 2. A star; glittering. — ಮೀಮ್ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಗಾಳಿವಟ್ಟೆ Kk. 10*b*). — ಮೀಮ್ಬುಱು. -ಪುಱು. A fire-fly, a fire-worm (V. 29, 45; Šsv. 1, 71).

ಮೀಮಾಂಸ mîmâṁsa. Tbh. of ಮೀಮಾಂಸೆ. (My.). ಮೀಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರ (G. 415). ಮೀಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವ (ಜೈಮಿನೀಯ G.).
ಮೀಮಾಂಸಕ mîmâṁsaka. A follower of the mîmâṁsâ system. (My.; ಮೀಮಾಂಸಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವ G.).
ಮೀಮಾಂಸೆ mîmâṁsĕ. *Reflection, investigation, examination, discussion.* 2, a philosophical system: the uttara mîmâṁsâ, but especially the pûrva mîmâṁsâ. (My.).

ಮೀಯ್ mîy. (Šmd. 58, o. r. in Mdb. ಮಿಯ್). = ಮೀ 2 (?).

ಮೀಯಿಸು mîyisu. = ಮೀಸು. To cause to take a bath, to bathe (v. t., My.).

ಮೀಯು mîyu. = ಮೀ 1. To take a bath, to bathe (v. i., My.). P. ps. ಮಿನ್ದು, ಮೀನು. ತೆರೇ ತೆಗೆದು ಮೀಯೋದುಣ್ಟೇ?— ಮಿನ್ದುಟ್ಟ ಮಡಿಯಾದರೂ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡದವ ಮನ್ಧಿಗೆಲ್ಲಾ ಮುಟ್ಟಸ್ಯಾನು (Prvs.).

ಮೀಱು mîṟu. ಮೀಱ್. To go beyond; to go beyond the proper limit, as speech, etc.; to evade (v. t.); to transgress, as an order, etc.; to surpass, to exceed, as one person the other in learning, etc., to put into shade; to pass, to elapse, as time; to move out of reach, not to be obtained, as a situation, etc.;—to be or become excessive, as trouble, etc.;—to be elated, lofty, unrestrained, or proud; to act overbearingly, proudly or in opposition, to bear onward forcibly (ಅತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; ಅವಜ್ಞೆ, ಕಡೆಗಣ್ಣು Šmd. Dh.; ಮಾರ್ಕೊಳ್, ಮಿಗು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.; My.; Tĕ., M.; T. ಮೀಱು, ವೀಱು; *cf.* ಮೀಟು 4). P. ps. ಮೀಱಿ (Šmd. 224; Čpr. 1, 33. 64; 5, 73; J. 6, 31), and, in *later* time, also ಮೀರ್ದು (J. 3, 21; 11, 12; 31, 30). ಮೀಱಿದ (J. 3, 41). ಮೀಱಿದುದು (ಅತ್ಯಯ, ಅತಿಕ್ರಮ Nr.; ಭೂತ, ಕೆಯ್ಮೀಱಿ ಹೋದದು Nn. 78). ತನ್ನಿನ್ದ ಮೀಱಿದುದು (ಅತ್ಯಯ Nn. 134). ಮೀಱಿ ಕುಡಿವುದು (ಅಪಾನ, ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ Mr. 221); ಮೀಱಿದ ಉದ್ಧ (ಅಯನ್ತ್ರಿತ, ಉದ್ದಾಮ, ಉಚ್ಛೃಂಖಲ 445). ಮೀಱುವ (Čpr. 8, 69). ಹದ್ದು ಮೀಱುವದು (ಸ್ಖಲಿತ, ಖಲ Si. 295); ಕಟ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀಱಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪರ್ಯಯ, ಅತಿಕ್ರಮ, ಅತಿಪಾತ, ಉಪಾತ್ಯಯ 399). ತುಟೀ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲು, ಮತಾ ಮೀಱಿದ ಕವ್ಪು.— ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತು ತುಟಿ ಮೀಱಿದ ಹಲ್ಲು ಸಮ.— ಮಿತಿ ಮೀಱಿದರೂ ಗತಿ (refuge, good fortune) ಮೀಱಬೇಕು (Prvs.). ಎನ್ದಿಗೂ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಮಾತು ಮೀಱ ಬಾರದು (B. 3, 2). ಅವರ ಮಾತು ಮೀಱಿದ ದೋಷಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಾತ್ರರಾಗುವೆವು (4, 48). See Šmd. 277; Bp. 22, 22; 32, 32; 36, 28; 39 sum.; 39, 14. 49; 45, 18; 50, 66; 52, 8. 24; 56, 20; 61, 29; Bh. 1, 8, 58. 75; 2, 4, 8; Rsv. 6, after 11; 13, after 65; 13, 69. 78. 91; 14, 30; J. 4, 65; 11, 20. 26; 12, 38. 39; 26, 26; ಕೆಯ್-; Sp. s. ಬಾಯಾಱು.

ಮೀಱುಹ mîṟuha. Going beyond, transgressing, etc. (ಅತ್ಯಾಧಾನ, ಅತಿಕ್ರಮ Hlâ.; see ಕೆಯ್-).

ಮೀಲನ mîlana. Closing the eyes; winking, blinking, twinkling;—the closing of a flower;—a covert or concealed simile. See ಉನ್-, ನಿ-, Čpr. 7, 87, and *cf.* the T., M. s. ಮಿಕಿ.
ಮೀಲಿತ mîlita. Closed; twinkled; half opened, unblown, partly opened;—disappeared;—collected, assembled, gathered together. See ಉನ್-.
ಮೀಲೆ mîlĕ. Closing the eyes, etc. See ಪ್ರ-.

ಮೀಸಲ್ mîsal. ಮೀಸಲು. (*i. e.* ಮಿಗಿಸಲ್, that which is left for or is different from). Any thing (as food, water, milk, money, a cow and its products, plates, a business, etc.) that is set apart for some purpose (*e. g.* to be used for children, guests, beggars, idols, one's self, etc.) and is to be left untouched till the object is accomplished; anything untouched or undefiled (see ನಾಣ್ಮೀಸಲ್); that which is dedicated or vowed (ಬಱಿಸದಿರ್ಪುದು Bhn. 9; My.; M. ಮೀತ್ತು; Tĕ. ಮೀದು; *cf.* Sk. ಮಿಯೇಧ, food set before the gods). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮೀಸಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). See Bp. 42, 9; 59, 56; Bh. 8, 8, 8; 8, 26, 36; V. 9, 74; J. 7, 42; 15, 15; 24, 7. — ಮೀಸಲನ್ನ. -ಅನ್ನ. Food set apart for a special purpose (My.). — ಮೀಸಲಱ. -ಅಱ. The particular aim, dedication, state or form to be destroyed or lost (Bhâgavata 3, 2, 52; Bh. 2, 2, 114; 8, 27, 13). — ಮೀಸಲುಕಾಣಿಕೆ. A present destined for a particular purpose (My.). — ಮೀಸಲು ಕಟ್ಟು. To set (anything) apart for a particular purpose (My.; Tĕ.). — ಮೀಸಲುನೀರು. Water set aside, especially in the name of an idol (My.). — ಮೀಸಲುಹಸು. A cow whose milk, etc. is set apart especially for an idol (My.). — ಮೀಸಲುಹಾಲು. Milk set apart for a special purpose (Bp. 14, 8; My.). — ಮೀಸಲೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A buffalo whose milk, etc. is set apart for a particular purpose (My.). — ಮೀಸಲೆಲೆ. -ಎಲೆ. A leaf-plate or betel leaves put for a particular person (My.). — ಮೀಸಲ್ಪಾಯ್. -ಪಾಯ್. To go beyond the aim, to become excessive (Čpr. 8, 50).

ಮೀಸಿ mîsi. = ಮೀಸೆ, q. v. (B. 2, 22). ಗಡ್ಡ ಮೀಸಿ (ಶ್ಮಶ್ರು ವ್ಯಂಜನ Nr.).

ಮೀಸು mîsu. = ಮೀಯಿಸು. (My.).

ಮೀಸೆ mîsĕ. = ಮೀಸಿ. A mustache, the mustaches (ಶ್ಮಶ್ರು Hlâ., Nr., Mr. 319; ಕೂರ್ಚ, ಶ್ಮಶ್ರು Nn. 89; My.; M. ಮೀಶೆ,

ವೀಶೆ; T. ಮೀಜ್ಜೈ, ಎೀಜ್ಜೈ; Tĕ. ಮೀಸ; Mhr. ಮಿಶೀ; H. ಮುಛಾ). ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಯಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡಗೂಸು (ತೂಬರ Hlâ.). ಮೊಕಮಡಿಯನಾಗಿ ಬಿದ್ದರೂ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Čpr. 5, 69; 6, 23; Bp. 20, 11; 31, 13; 56, 38; 57, 74; 59, 5. 15; Rŝv. 5, 51; J. 9, 8; Si. 195. 216. 448; ಕುಡಿ-, ಕೆದಱು-; Prvs. s. ಮನೆ, ಸಗಣಿ. — ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕು. To trim the mustaches. ಅಪ್ಪಲಿ ಕುಡಿಯುವವಗೆ ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕುವವರು ಇಬ್ಬರು (Prv.). — ಮೀಸೆ ಮುಱಿ. To turn or twist the mustaches (in anger, etc., Rŝv. 6, 36). ದೋಸೇ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮೀಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮೀಹ mîha. Bathing, bath. ಮೀಹದ ಮನೆ (Bp. 56, 52).

ಮು mu. = ಮುಕ್ 1, ಮುಗ್, ಮುಚ್, ಮುಂ (ಮುಙ್) 1, ಮುನ್ 1, ಮುಪ್, ಮುಮ್ 1, ಮುಯ್ 1, ಮುಲ್, ಮುವ್, ಮೂ 1, ಮೂಱು, ಮೂರ್ (Ŝmd. 222. 223; Tĕ., M.). Three.

ಮುಕ್ muk. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. Three (*i. e.* many) obstacles or difficulties, etc. (My.; see ಇಕ್ಕಟ್ಟು-). 2, three ties (put round a bundle, My.). — ಮುಕ್ಕಡಿ. Three cuts, parts or bits (Râm. 6, 30, 14; 6, 54, 17). — ಮುಕ್ಕಣ್. Three eyes (Bp. 15, 8). — ಮುಕ್ಕಣ್ಣ. -ಕಣ್-ಅ 3. He of three eyes: Ŝiva (ಗೊರವ Čt. I, 2; II, 28; Bp. 15, 18; 27, 26; Ŝŝv. 4, 88; J. 19, 4). — ಮುಕ್ಕಣ್ಣದೇವ. The god with three eyes: Ŝiva (Bp. 54, 25). — ಮುಕ್ಕನ್ದಿ. A cow that calves every third year (My.). — ಮುಕ್ಕಾಣಿ. Three sixty-fourths (My.). — ಮುಕ್ಕಾಲು. Three feet. 2, a tripod (My.; Tĕ. ಮುಕ್ಕಲಿ; T., M. ಮುಕ್ಕಾಲಿ). 3, three quarters of any whole, three-fourths (My.). ಮುಕ್ಕಾಲುಪಾಲು (My.; B. 4, 54. 202). ಮುಕ್ಕಾಲುರೂಪಾಯಿ. (My.; B. 4, 187; 5, 98). ಮುಕ್ಕಾಲುಸೇರು (My.; B. 5, 102). 4, a copper coin worth three kâsus (My.). — ಮುಕ್ಕಾಲುವಾಸಿ. = ಮುಕ್ಕಾಲು No. 3. (My.). — ಮುಕ್ಕುಪ್ಪೆ. (Ŝmd. 223). Three heaps, three hills. 2, a mode of cultivation by which the crop is divided into three parts, of which one is for the landowner and two are for the cultivator (My.). — ಮುಕ್ಕೊಡೆ. (Ŝmd. 223). Three umbrellas or parasols. ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರದುನ್ದುಭಿ (223 Mdb.). — ಮುಕ್ಕೋಟಿ. Three kôṭis (J. 16, 31). — ಮುಕ್ಕೋಟಿಯೇಕಾದಶಿ. N. of a tîrtha-festival at Tirupati (My.).

ಮುಕ್ muk. 2. = ಮುಂ (ಮುಙ್), etc. The front, etc. — ಮುಕ್ಕಟ್ಟು. The front side, the forepart (B. 3, 118; 4, 61; My.). ಮುಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಮಱೆ³, the former or early rain (S. Mhr.).

ಮುಕ್ muk. 3. = ಮೂ 3, etc. The nose. (Tĕ. ಮುಕ್ಕು). — ಮುಕ್ಕಡಿ. Nose-cut: a noseless state. ಮುಕ್ಕಡಿಯವ (ವಿಗ್ರ, ಗತನಾಸಿಕ, ಮೂಗಿಲ್ಲದವ Si. 197).

ಮುಕ muka. Tbh. of ಮುಖ (Ŝmd. 338; My.).

ಮುಕರ mukara. A kind of round nose-ring (My.; Tĕ. ಮುಕ್ಕರೆ; Mhr.).

ಮುಕಱು mukaṟu. = ಮುಕ್ಕುಱು 1, etc. ಜೇನ ನೊಣಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕಱಿ ಕೊಣ್ಡು ಕೂತಿದ್ದವು (B. 4, 171).

ಮುಕಳಿ mukaḷi. = ಪುಕಳಿ, ಮುಕುಳಿ, ಮುಕ್ಕಿ. The female organ of generation (My.). 2, the anus (My.; Tĕ. ಮುಡ್ಡಿ).

ಮುಕಾರೆಯರು mukârĕyaru. A class of people who hire out carts, and bring cocoanuts and salt up from the coast (S. Mhr.).

ಮುಕುಟ mukuṭa. = ಮಕುಟ. *A crown, a crest, a diadem.*

ಮುಕುಡು mukuḍu. Tbh. of ಮುಗ್ಧ. ಮುಕುಡೆನೆ ಮುಗ್ಧಂ (Bhn. 66, o. rs. ಮುಚುಡು, ಮುಗುರು).

ಮುಕುತಿ mukuti. Tbh. of ಮುಕ್ತಿ (Ŝmd. 336 Mdb.; My.; Dp. 56, 3).

ಮುಕುನ್ದ mukunda. *Vishṇu.* 2, N. of a particular treasure. 3, *the resin of Boswellia thurifera* Roxb.

ಮುಕುರ mukura. = ಮಕುರ. *A mirror* (ಕನ್ನಡಿ Nn. 102; ಕೆಯ್ಗನ್ನಡಿ Čt. II, 14). 2, N. of two vṛittas (Čh.).

ಮುಕುಲ mukula. = ಮುಗುಳ್, etc. *An opening bud, a bud* (ಮೊಗ್ಗೆ Mr. 107). 2, a bud-like junction or bringing together of the fingers of the hand. 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ಮುಕುಲತೆ mukulatĕ. The state of being joined like a bud (Čpr. 3, 4).

ಮುಕುಲನ mukulana. Shutting the eye to some extent, one of the kriyâs (Kâvy. V, 70).

ಮುಕುಲಭಾವ mukula-bhâva. A closing, shutting state (Čpr. 8, 101).

ಮುಕುಲಿತ mukulita. Budded, having buds;—closed like a bud, half-closed;—closed, shut. (Abh. P. 6, after 112; 12, after 2; Bp. 1, 54; 2, 26; 3, 24).

ಮುಕುಷ್ಠಕ mukushṭhaka. = ಮಕುಷ್ಠಕ. (G.).

ಮುಕುಳಿ mukuḷi. = ಮುಕಳಿ, etc. (My.).

ಮುಕುಳಿಸು mukuḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಕ್ಕ mukka. A gobbler. See ಮಣ್ಮುಕ್ಕ.

ಮುಕ್ಕ mukka. (Tbh. of ಮೂರ್ಖ). A common word of abuse (My.). ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ಕ ಇದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೇಡು ತನ್ದ (Prv., or . . . . ತನ್ದು).

ಮುಕ್ಕರೆ mukkarĕ. (ಮುಕ್ಕಱಿ). = ಮುಲುಕು 2. (My.).

ಮುಕ್ಕಳಿಸು mukkaḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಕ್ಕಳಿಸುವಿಕೆ mukkaḷisuvikĕ Rinsing the mouth with water (ಗಣ್ಡೂಷ Si. 485).

ಮುಕ್ಕಾಮ್ mukkâm. = ಮೊಕಾಮು, etc. (B. 5, 5. 222).

ಮುಕ್ಕಾರ್ತಿ mukkârti. — ಮುಕ್ಕಾರ್ತಿಗಡ್ಡೆ. = ಗಿಣಿಮೂಗಿನ ಗಡ್ಡೆ. A climbing plant with large tubers that sprout and grow even in the air, Corallocarpus epigaea Hook. f. (Z.).

ಮುಕ್ಕಿ mukki. Feminine of ಮುಕ್ಕ (Râm. 5, 2, 34).

ಮುಕ್ಕಿಱಿ mukkiṟi. (= ಮುಕ್ಕರೆ). To strain, to make violent efforts, in pain, etc. (?). ಬಿಡ್ಡನ್ದೆನೆ ಮುಕ್ಕಿಱಿದುದು (Čt. I, 11).

ಮುಕ್ಕು mukku. 1. To eat in a certain manner, to put any dry grain, bran, kernels, flour, etc. into the mouth with the hollowed hand and gobble (ಖಾದನವಿಶೇಷ Ŝmd. Dh.; Ŝm. 79; My.; Rŝv. 5, after 55; J. 19, 4; T. ಮೊಕ್ಕು; Tĕ. ಬೊಕ್ಕು). ಪಿರಿದು ತವರಾಜಂ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳಾಗಳುಮ್ ಇರಲ್, ಅದಂ ಬಿಟ್ಟು, ತವುಡಂ ಮುಕ್ಕುವನ ಪೊಲು (Bp. 60, 45). ಮುಕ್ಕಿದನು ಮಹಿಮೆಯನು (Bh. 8, 6, 24). ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ. — ಬಂಗಿ ಮುಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಅಂಗಿಯಾದರೂ ಉಱಿಯದು (Prvs.). See Prvs. s. ನೆತ್ತ್ರು, ಭಲಾ, ಮಾನ್ಯ, ಸಿಟ್ಟು.

ಮುಕ್ಕು mukku. 2. = ಮುಕ್ಕುರ್, etc. Pride, arrogance (ಕಾಮುಕರ, ಗಬ್ಬ, ಬಿಂಕ, ಪನ್ನ, ಗರ್ವ Śm. 38; ಗರ್ವ 79; M. ಮುಷ್ಕು).

ಮುಕ್ಕು mukku. 3. = ಮುಱುಕು 1. The state of being somewhat broken; a small break; a small fragment (ಈಷತ್ಖಣ್ಡನ Śm. 79; Bh. 7, 15, 17; My.; Tĕ. ಮುಕ್ಕ). ಮೂಱಿಗೆ ಮುಕ್ಕುಮಡಿಕೆ ಆದರೆ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಮುಕ್ಕುವೋಗು. -ಪೋಗು. To be broken to some extent (Ŗśv. 5, after 55).

ಮುಕ್ಕು mukku. 4. A certain vessel, pot, pan or cup (ಭಾಣ್ಡ Śm. 79; Tĕ. ಮೂಕುಡು, an earthen platter used as a cover).

ಮುಕ್ಕುಡಿ mukkuḍi. (ಅವಗಡಿಕೆ Bhn. 3, o. r. ಅವಗಡ).

ಮುಕ್ಕುರಿ mukkuri. (ಮುಕ್ಕುಱಿ). Straining in pain or distress (? Bh. 7, 17, 26; *cf.* ಮುಕ್ಕರಿ, ಮುಕ್ಕುಱಿ).

ಮುಕ್ಕುಱಿಕು mukkuṟiku. 1. To come or fall upon, to attack, to besiege, to surround, to cover, etc. (ಮುತ್ತು Ćt. II, 86; Râm. 6, 35, 15; Bh. 3, 18, 34; 3, 19, 26; 7, 15, 56; 8, 13, 10; 8, 26, 10; 10, 12, 16; J. 14, 6).

ಮುಕ್ಕುಱಿಕು mukkuṟiku. 2. = ಮುಕ್ಕುಱು 2. — ಮುಕ್ಕುಱಿಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To come or fall upon, etc. (Râm. 5, 9, 2).

ಮುಕ್ಕುಱು mukkuṟu. 1. = ಮುಕಱು, ಮುಕ್ಕುಱಿಕು 1, ಮುಗುಱು, (ಮುತ್ತು 1), ಮುಸುಱ್ 1. To come or fall upon, to inclose, to cover, etc.

ಮುಕ್ಕುಱು mukkuṟu. 2. Coming or falling upon, covering, etc. (ಮುಸುಱುಹಂ Śmd. II; ಮುಸುರ್ವುದು Kk. 79).

ಮುಕ್ಕುಳ್ mukkuḷ. = ಮುಕ್ಕುಳಿ. A mouthful of water for rinsing the mouth; rinsing the mouth; cleaning the teeth (ಗಣ್ಡೂಷ, ಮುಖಪೂರಣ Hlâ.; ಗಣ್ಡೂಷೆ Nr.; ಗಣ್ಡೂಷ Śm. 69; ದನ್ತಧಾವನ Śs.). — ಮುಕ್ಕುಳುದಕ. -ಉದಕ. Rinsing-water in the mouth (Bp. 18, 36. 49). — ಮುಕ್ಕುಳೊಳಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To put water into the mouth for rinsing or ejecting (Bp. 18, 47).

ಮುಕ್ಕುಳಿಸು mukkuḷisu. = ಮುಕುಳಿಸು, ಮುಕ್ಕಳಿಸು, ಮುಗಳಿಸು. To rinse the mouth with water and spit it out; to spit out, to throw out, to throw away, to abandon, to reject (ಗಣ್ಡೂಷ Śmd. Dh.; My.; Tĕ. ಪುಕ್ಕಲಿಂಚು; T. ಪಿಲಿಟ್ಟು, ಪಿಲ್ಲು, ಪಿಳಿರ್; T. ಮುಕ್ಕುಳಿ, ಮೊಕ್ಕುಳಿ, to bubble up, ferment). ಇರ್ಭಾಸಿರಂ ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿರ್ದ ದನ್ತಿಘಟಿಗಳ್ (Śmd. 22. 83). ಚೊಕ್ಕಟದ ತನಿಸುಖದ ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವ ಅನುಭವಿ (Ćidakhaṇḍânubhavasâra 1, 7). See Ćpr. 7, 48; 8, after 44; 10, 2; Bp. 18, 31; 42, 30; 59, 20; Bh. 5, 11, 40; 6, 1, 48; Śśv. 5, 7; J. 5, 29; 8, 16; 13, 12; 30, 42; B. 5, 127.

ಮುಕ್ಕುಳೆ mukkuḷĕ. = ಮುಕ್ಕುಳ್. (ದನ್ತಧಾವನ Kk. 56, o. r. ಮುಕ್ಕುಳಿ).

ಮುಕ್ತ mukta. Loosened, unloosed, let loose, set free, relaxed;—discharged, shed, thrown, cast, shot;—abandoned, quitted, left, put off, laid aside; (ended); given up;—released, liberated, emancipated (from transmigration, personal existence, etc., B. 4, 78; My.); to be emancipated, requiring freedom (from worldly existence, etc., Bp. 51, 28). ಮುಕ್ತಮಾದುದು (ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಾಯ Nn. 93). Feminine ಮುಕ್ತಳು (B. 5, 72; My.).

ಮುಕ್ತಕ muktaka. A separate or detached stanza the meaning of which is complete in itself (ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬ Kâvy. V, 961).

ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ mukta-kańćuka. *A snake that has cast its slough.*

ಮುಕ್ತಕೇಶ mukta-kêśa. Loose-haired, having the hair dishevelled or hanging down. (My.).

ಮುಕ್ತಕೇಶಿ mukta-kêśi. N. of a female (Śśv. 3, 12).

ಮುಕ್ತಾಗುಣ muktâ-guṇa. A string of pearls. 2, *the excellence of a pearl, its lustre or water;* an excellent pearl.

ಮುಕ್ತಾಫಲ muktâ-phala. A pearl (ತಾರ, ಮುತ್ತು Nn. 40; J. 2, 27).

ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ mukta-amukta. Loosed and not loosed: (a weapon which may be) *hurled or wielded,* as a club, etc.

ಮುಕ್ತಾಯ muktâya. Completing; conclusion, end (ಪಾವಕ, ಪೂರಣ Nn. 122; ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ಪೂರಣೆ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣ 157; ಇತಿ, ಪೂರಣೆ, ಮುಕ್ತಮಾದುದು 93; My.; Si. 64). — ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To complete, to finish, to execute (Si. 62; My.).

ಮುಕ್ತಾಲಿ mukta-ali. Black bees that are separated from —; —muktâ-âli, a multitude of pearls (Ŗśv. 8, after 8).

ಮುಕ್ತಾವಲಿ muktâ-âvali. *A string or garland of pearls, a pearl necklace.*

ಮುಕ್ತಾಶುದ್ಧಿ muktâ-śuddhi. The elegance of a pearl;—*a beautiful pearl.*

ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ muktâ-sphôṭa. *A pearl oyster;* a pearl-shell (ಶುಕ್ತಿ, ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪು Hlâ.).

ಮುಕ್ತಾಹಾರ muktâ-hâra. A string of pearls (J. 31, 12). 2, mukta-âhâra, abandoned food: abandonment of food (31, 12).

ಮುಕ್ತಿ mukti. = ಮುಕುತಿ. Loosing, release, setting free. 2, *abandoning, abandonment, giving up, leaving off.* 3, discharging, throwing, casting, shooting. 4, becoming free, freedom. 5, *final liberation or emancipation, the delivery of the individual soul from the body, its exemption from further transmigration and its re-absorption into the soul of the universe, final beatitude* (ನಿಶ್ರೇಯಸ, ಮೋಕ್ಷ, etc. Mr. 26). See ನಾಲ್ಕು-. ಮುಕ್ತಿಯಾದರೂ ಶಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಉಕ್ತಿ.—ಮುಪ್ಪಿನ ಮುಕ್ತಿಗಿನ್ತ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು (Prvs.). See Prv. s. ಶ್ರವಣ 3.

ಮುಕ್ತಿಕನ್ನಿಕೆ mukti-kannikĕ. An emancipated girl: Pârvatî (Bp. 24, 42).

ಮುಕ್ತಿಪಥ mukti-patha. The path to final emancipation (ವೈಕುಣ್ಠ, ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ Nn. 57).

ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ mukti-mârga. = ಮುಕ್ತಿಪಥ, q. v. (My.).

ಮುಕ್ತಿವಿಹೀನ mukti-vihîna. Destitute of final emancipation (Bp. 40, 73).

ಮುಕ್ತಿಸತಿ mukti-sati. = ಮುಕ್ತಿಕನ್ನಿಕೆ. (Bp. 24, 45). 2, Lakshmî (My.). 3, final emancipation looked upon as a woman (My.).

ಮುಕ್ತಿಸಾಧನೆ mukti-sâdhanĕ. A means of obtaining mukti (My.).

ಮುಕ್ತಿಸೋಪಾನ mukti-sôpâna. A stair-case or ladder to reach mukti (My.).

ಮುಕ್ತೆ muktĕ. ಮುಕ್ತಾ. = ಮುತ್ತು, ಮುತ್ತೆ, ಮೋತಿ 1. *A pearl.* 2, an emancipated woman; a dropped female object (see ಮುತ್ತೆ). 3, a harlot.

ಮುಕ್ಳಿ mukḷi. = ಮುಕಳಿ, etc. See Prvs. s. ಕುಕ್ಲಾಟ and ಸಾಯು.

ಮುಖ mukha. = ಮುಕ, ಮೊಕ, ಮೊಗ. *The mouth; the beak of a bird, snout or muzzle of any animal.* 2, *the face;* a direction, a quarter;—facing. 3, *the fore-part or front of anything, the van of an army,* etc. 4, *the head, tip or point of anything, the point of an arrow, the nipple of the breast,* etc. 5, the edge of any sharp instrument;—surface, upper side. 6, opening, aperture, the mouth of a vessel, the eye of a needle, etc.;—*entrance, egress;* the entrance of a house; the mouth or embouchure of a river. 7, pre-eminent, chief, best. 8, *beginning, commencement; beginning with; this and the other ones, and so on.* 9, means, expedient. See *e. g.* Šmd. 107. 124. 150. 168. 170. 171; Kâvy. III, 3, B, 153; V, 967; Bp. 31, 4; 38, 5; 51, 12; 54, 18; Mr. & Nn. s. ಪೋತ್ರ; ಕೃತ-, ದಿವಸ-. ಮುಖ ನೋಡಿ ಗುಟುತು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ನಖ ನೋಡಿ ತಿಳಿದೀತೇ?— ಅಱುವದೂ ಮುಖವೇ, ನಗುವದೂ ಮುಖವೇ (Prvs.). — ಮುಖದಿನ್ದ. = ಮುಖಾನ್ತರ. (J. 11, 2; My.). — ಮುಖದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. = ಮೊಗದಿರುಹು. (Bh. 6, 4, 36). — ಮುಖ ಮುಱಿ°. To put to shame (My.).

ಮುಖಕಮಲ mukha-kamala. Face-lotus, a lotus-like face (My.).

ಮುಖಜ mukha-ja. A Brâhmaṇa. (R.).

ಮುಖಣ್ಡ mukhaṇḍa. A chief, a master. ಮುಖಣ್ಡನಾಗಿರುವಿಕೆ (ಶೃಂಗ Si. 411). ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿ ಮುನ್ತಾದ ಮುಖಣ್ಡನು (ಅಧ್ಯಕ್ಷ 462).

ಮುಖಣ್ಡಿ mukhaṇḍi. *A kind of weapon.* See ಮುಸುಣ್ಡಿ.

ಮುಖದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ mukha-dâkshiṇya. Kindness, etc. only shown in a person's presence (My.).

ಮುಖಪಂಕಜ mukha-paṅkaja. = ಮುಖಕಮಲ. (J. 32, 24).

ಮುಖಪೂರಣ mukha-pûraṇa. *A mouthful of water; a mouthful in general* (see Hlâ. s. ಮುಕ್ಕುಳ್).

ಮುಖಬನ್ಧನ mukha-bandhana. *A cover, a lid.*

ಮುಖಭಂಗಿತ mukha-bhaṅgita. Putting (a person) to shame whilst facing (him, My.).

ಮುಖಭದ್ರ mukha-bhadra. N. of a plant (Bp. 45, 46).

ಮುಖಭಾವ mukha-bhâva. The state, cast, or expression of the countenance (My.).

ಮುಖಭೇದ mukha-bhêda. Distortion of the face. (My.).

ಮುಖಮಜ್ಜನ mukha-majjana. Washing the face (My.).

ಮುಖಮಣಿ mukha-maṇi. = ನಾಯಕಮಣಿ. (Si. 217).

ಮುಖಮರ್ಜನ mukha-marjana. Washing the face (B. 4, 194; My.).

ಮುಖಮಲ್ mukhamal. Velvet (My.; Br., H.).

ಮುಖಮುದ್ರೆ mukha-mudrĕ. Cast or expression of countenance (B. 3, 108; 5, 130).

ಮುಖರ mukhara. Talkative, garrulous, noisy;—*foul-mouthed, scurrilous, speaking harshly or abusively.*

ಮುಖರತೆ mukharatĕ. Talkativeness, garrulity. (Čpr. 3, after 9).

ಮುಖರಿತ mukharita. Rendered noisy, sounding, ringing (My.).

ಮುಖಲೋಮಿ mukha-lômi. A cockroach (ತೊಣ್ಡಂಗಿ Mr. 165).

ಮುಖವಾದ್ಯ mukha-vâdya. A wind-instrument (My.)

ಮುಖವಾಸ mukha-vâsa. = ಮುಖವಾಸನ. (J. 15, 45).

ಮುಖವಾಸನ mukha-vâsana. *A perfume for the mouth.*

ಮುಖವಿಕಾರ mukha-vikâra. Alteration or distortion of the face. See ಮುಱುಕು.

ಮುಖವೀಣೆ mukha-vîṇĕ. A kind of pipe or flageolet (My.).

ಮುಖಶ್ರೀ mukha-šrî. = ಮೊಗಸಿರಿ. Beauty of countenance, a beautiful face.

ಮುಖಸ್ತುತಿ mukha-stuti. Flattery (My.; Tĕ.).

ಮುಖಾಗ್ರ mukha-agra. *The extremity of the mouth, extremity; a snout.*

ಮುಖಾನ್ತರ mukha-antara. Another face or mouth or expedient;—by means of, through (My.; Tĕ.; B. 4, 59. 196; 5, 70).

ಮುಖಾನ್ತ್ರ mukhântra. Tbh. of ಮುಖಾನ್ತರ. (My.).

ಮುಖಾಬಿಲೆ mukhâbilĕ. = ಮೊಕಾಬಿಲೆ. Confronting, bringing face to face, comparison, collation (My.; Tĕ., H.).

ಮುಖಾಮುಖಿ mukha-â-mukhi. Face to face (My.; Tĕ.).

ಮುಖಾಮ್ಬುಜ mukha-ambuja. = ಮುಖಕಮಲ. (My.).

ಮುಖಾರವಿನ್ದ mukha-aravinda. = ಮುಖಕಮಲ. (My.).

ಮುಖಿ mukhi. A woman with a face—. See *e. g.* ಅಬ್ಜ-, ಅಧಿ-, ಇನ್ದು-.

ಮುಖೋದ್ಗತ mukha-udgata. Sprung from the mouth (My.); known by heart (Bp. 3, 42).

ಮುಖ್ಯ mukhya. Belonging to the mouth or face;—*being at the head; principal, chief, prime, primary; first, eminent, pre-eminent, first-rate, most excellent* (ವಿಶೇಷ Šmd. 172 Cm.). 2, *the chief, the most excellent among, the first or best of; a leader, a guide* (ನಾಗ, ಮೊದಲಿಗ Nn. 26; ಪೆರ್ಗಡೆ Kk. 38; Šm. 47; Bp. 50, 18). 3, a principal thing; chief ordinance. 4, beginning with, this and the other ones, and so on (ಮೊದಲಾದ Nn. 167; Bp. 23, 22; 43, 38; 44, 64; 53, 5; 54, 19). Feminine ಮುಖ್ಯಳು, an eminent or a leading woman, a high lady (ವರಾರೋಹೆ Mr. 306). — ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ. rep. The various chief— (B. 4, 80. 94).

ಮುಖ್ಯಋಷಿ mukhya-ṛishi. An eminent ṛishi. ತಪಗೆಯ್ವ ಮುಖ್ಯಋಷಿಯರೆನಿಪರ್ ಕಪಿಲ, ಮರೀಚಿ, ಜೈಮಿನಿ, ಗೌತಮ, ದಿಧೀಚಿ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಅಂಗಿರಸ, ಜಹ್ನು, ಜಮದಗ್ನಿ, ಅತ್ರಿ, ಪುಲೋಮ, ವಶಿಷ್ಠ, ವೀರ, ಕಾಶ್ಯಪ, ಸುಮಾಣ್ಡವ್ಯ (Mr. 258).

ಮುಖ್ಯಜನ mukhya-jana. Chief people; persons that are of great importance or requisite for anything (My.).

ಮುಖ್ಯತೆ mukhyatĕ. Pre-eminence, the state of being best or chief or of great importance, principalness, primacy, superiority (Šmd. 172. 197).

ಮುಖ್ಯತ್ವ mukhyatva. = ಮುಖ್ಯತೆ. (Šmd. 197 Cm.; 262).

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ mukhya-prâṇa. Hanumat (My.).

ಮುಖ್ಯಸ್ಥ mukhya-stha. A man standing at the head, a chief, a leader (My.). Feminine ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳು (My.).

ಮುಖ್ಯಾನುಯಾಮಿ mukhya-anuyâmi. *Following a chief; striving for the best.*

ಮುಖ್ಯಾಪ್ತ mukhya-âpta. A chief friend (My.).

ಮುಗ್ mug. = ಮು, etc. Three. — ಮುಗ್ಗರೆ. = ಮುಗ್ಗೆರೆ. Three lines or stripes. — ಮುಗ್ಗರೆಪಂಚೆ. A pañcĕ with three lines in its border (My.). — ಮುಗ್ಗರೆಬೆಳ್ಳಿ. Silver the value of which merchants or goldsmiths mark with three lines (four such lines denoting pure silver): somewhat impure silver (My.). — ಮುಗ್ಗುಡ್ಡೆ. (Śmd. 223). Three heaps. — ಮುಗ್ಗೆರೆ. = ಮುಗ್ಗರೆ. (My.).

ಮುಗಟ mugaṭa. = ಮುಗಟ, etc. (My.; Mhr. ಮುಕಟಾ, ಮುಕುಟ, ಮುಗಟಾ, ಮುಗುಟ).

ಮುಗದು mugadu. = ಮುಗಿದು. P. p. of ಮುಗಿ. ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡಷ್ಟೂ ಮುಗದರೆ ಮಗನಿಗೇನು ಉಳಿದೀತು? (Prv.).

ಮುಗಲ್ mugal (= ಮುಗಿಲ್). Genitive ಮುಗಲ, (not ಮುಗಲಿನ, Śmd. 134).

ಮುಗಸು mugasu. = ಮುಗಿಸು. (B. 5, 148; My.).

ಮುಗಳಿಸು mugaḷisu. = ಮುಕ್ಕುಳಿಸು, etc. (My.).

ಮುಗಳು mugaḷu. = ಮುಗುಳ್. A bud; that is shaped like a bud. — ಮುಗಳಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice that is not properly boiled (My.). — ಮುಗಳಕ್ಕಿಗಂಜಿ. Water of boiling rice, used for medicinal purposes (My.).

ಮುಗಿ mugi. (= ಮುಗುಳ್, ಮುಡಿ 3). To contract, shut up or close, as a flower (ಪುಷ್ಪಸಂಕೋಚನ Śmd. Dh.; ಕುಸುಮಸಂಕೋಚನ Śm. 80; Čpr. 2, 52; 7, 142; Grj. 4, 70; Rśv. 9, 9; J. 17, 21; 26, 5). **2,** to close (v. t.), to shut, as the eyes, the mouth, etc. (Bp. 42, 15; 46, 56; Rśv. 6, 9; 11, 10). **3,** to join the two hands with the open palms brought together (in saluting, My.; Čpr. 2, 89; Bp. 37, 3. 4. 52; 39, 52; 43, 32; J. 7, 15; 17, 47; Si. 212. 248). ಕೈಯ್ಮುಗಿಯುವವನು (ವನ್ದಾರು, ಅಭಿವಾದಕ Si. 360). **4,** to close (v. i.), to end, to terminate, to be finished, to be accomplished (ಇಲ್ಲವೆ Śm. 80; J. 8, 10; 32, 21; My.; T., Tĕ.; *cf.* ಮುಡಿ 3). P. ps. ಮುಗದು, ಮುಗಿದು. ಮುಗಿದ ಕಾರ್ಯ (ನಿಧಾನ, ಮುಗಿದನ್ತಾ ಕೆಲಸ Nn. 144). ಮುಗಿದ ಬಗೆ (ನಿಧಾನ Mr. 483). ಮುಗಿದುದು (ಸಿದ್ಧ, ನಿರ್ವೃತ್ತ, ನಿಷ್ಪನ್ನ Nr.). ಮುಗಿದು ಹೋದದು (ಅವಸಿತ, ಸಿತ Si. 381). ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಮುಗಿಯುವಾಗ ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಯಾಗ (ದರ್ಶ 251). ಮದುವೇ ಮುಗಿದರೂ ಮದುಮಗನ್ನ ನೋಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). ಊಟ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ (B. 4, 57).

ಮುಗಿಯುವಿಕೆ mugiyuvikĕ. Closing, joining. ಬಗಸೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಿಕೆ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ Si. 248). **2,** ending, ceasing; the state of being complete (ಆರತಿ, ಅವರತಿ, ಉಪರತಿ, ವಿರತಿ, ಉಪರಾಮ 400; ಕೃತ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ 426).

ಮುಗಿಲ್ mugil. ಮುಗಿಲು. = (ಮುಗಲ್), ಮುಗುಲು. A cloud (ಅಭ್ರ, ಅಬ್ದ, ಘನ, ಮೇಘ, etc. Hlâ.; ಮೇಘ Kk. 12; ನೀರ್ದೆರ್, ಮೋಡ, ಮೇಘ Śm. 14; My.; T., M.; Tĕ. ಮೊಗುಲು, ಮೊಯಿಲು, ಮೊಯುಲು; *cf.* ಮುಸುಬ್; Sk. ಮುದಿರ); a series or bank of clouds (ಕಾದಮ್ಬಿನಿ Śm. 107); — the sky (ಆಕಾಶ Śm. 107; Čpr. 1, 108). ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ! (Śmd. 153). ಮಬ್ಬಿಗೆ ಮುಗಿಲ್ (159). ಮುಗಿಲಂ ಮಾಡಾನೆಗೆತ್ತಂ (282. 287). ಕಟಿವ ಮುಗಿಲ್ (ಘನಾಘನ Hlâ.; Mr. 483). ಮೊಳೆದಿಗುರ ಮುಗಿಲ್ (ಪರ್ಜನ್ಯ Hlâ.). ಮುಬಿ ಸುರಿಯುವ ಮುಗಿಲು (ಘನಾಘನ Si. 435). ನೆಗಬಿ ಹಾಟಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ? — ಕೂಸು ಕಾಸ ಹಡೆಯದು, ಜೋಗಳ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತು (Prvs.). See Čpr. 1, 132; 3, 81; 4, 38; Abh. P. 13, 63. 75; Č. Bp. 5, 52; Bh. 1, 19, 18. 19; Rśv. 6, after 11; 8, 116; 3, 25; 15, 17; 17, 2. 4; 25, 5; J. 3, 18. 25; 8, 32; ಕಾರ್ಮುಗಿಲ್, ಕಿಬು-, ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ್, ಮಾರ್ಮುಗಿಲ್. — ಮುಗಿಲ ಕಿಚ್ಚು. A flash of lightning (ಮೇಘವಹ್ನಿ, ಇರಮ್ಮದ Hlâ.; ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ, ಇರಮ್ಮದ Nr.). — ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ. -ಅಟ್ಟಣೆ. A loft or tower as high as the sky (J. 17, 6). — ಮುಗಿಲಟ್ಟಳೆ. -ಅಟ್ಟಳೆ. = ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆ. (Čpr. 1, 111; 8, after 44; Râm. 1, 13, 2; J. 3, 20). — ಮುಗಿಲ ಪೂ. Water (ಜಲ Śs.). — ಮುಗಿಲ ಬಣ್ಣ. Cloud-colour (B. 3, 114). — ಮುಗಿಲುಗಡವು. -ಕಡವು. The tree Nauclea orientalis. ಮುಗಿಲುಗಡವಿನ ಮರ (ನೀಪ, ಪ್ರಿಯಕ, ಕದಮ್ಬ, ಹಲಿಪ್ರಿಯ Nr.). — ಮುಗಿಲುದ್ದ. -ಉದ್ದ. As high as the sky (Abh. P. 4, 28; 13, 66). — ಮುಗಿಲೊಡು. -ಒಡ್ಡು. A mass, or host, of clouds (Abh. P. 13, 76). — ಮುಗಿಲ್ಗಲ್. -ಕಲ್. Hail (ಅಲಿಗಲ್ Čt. II, 113). — ಮುಗಿಲ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಮುಗಿಲ ಕಿಚ್ಚು. (ಸಿಡಿಲ್ವೆಳಗು Čt. II, 113). — ಮುಗಿಲ್ದನಿ. The report of a cloud, thunder (ಮೊಬಗು Śmd. I; Śm. 35). — ಮುಗಿಲ್ದೇರ. -ತೇರ. Indra (ಇನ್ದ್ರ, etc., ಬಲವೈರಿ Kk. 10*b;* ಇನ್ದ್ರ, etc., ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಮುಗಿಲ್ಮುಬಿ. A piece of a cloud (Čpr. 9, 5). — ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಆಕಾಶ Kk. 12; Abh. P. 3, 28; 12, 96; Śśv. 3, after 35). — ಮುಗಿಲ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Lightning (ಮಿಂಚು Śs.). — ಮುಗಿಲ್ವೊರೆ. -ಪೊರೆ. A layer or stratum of clouds (Abh. P. 3, 40).

ಮುಗಿಸು mugisu. = ಮುಗಸು, ಮುಗುಸು 1, (ಮುಚ್ಚು 1). To close (v. t.), as a flower (J. 17, 57); to conclude, to finish (J. 34 sum.; My.; Tĕ. ಮೊಗಿಡಿಂಚು, ಮೊಗುಚು, ಮೊಗುಡ್ಚು). ಇದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬರಹ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ (B. 1, 11). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೀವು ಹಲವು ಸಾರಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (3, 1). ಚನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಮೂಱನೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (4, 1). ನಾಟಕಕಥೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುವದು (ನಿರ್ವಹಣ Si. 65).

ಮುಗು mugu. = ಮೂ 3, etc. The nose. — ಮುಗುದಾಣ. The cord put through an ox's nose. ಮುಗುದಾಣದ ಎತ್ತು (ನಸ್ತಿತ, etc. G.).

ಮುಗುಧ muguda. Tbh. of ಮುಗ್ಧ (Čt. II, 120; Bh. 4, 4, 61; Tĕ.).

ಮುಗುರ mugura. See ಮುಕುಡು.

ಮುಗುಱು muguṟu. ಮುಗುಱ್. = ಮುಕುಱು, etc. To inclose, to come or fall upon, etc. (see ಮೂಡಿಗೆ). ಮುಗುರ್ವ (J. 3, 6).

ಮುಗುಲು mugulu. = ಮುಗಿಲ್. (ಗಗನ Čb.).

ಮುಗುವಳಿ muguvaḷi. (fr. ಮುಕ್ 2?). A previous settlement about salary, rent, work, etc. (My.).

ಮುಗುಸು mugusu. 1. = ಮುಗಿಸು, etc. (My.)

ಮುಗುಸು mugusu. 2. = ಮೊಗಸು 2, ಮೊಗುಸು. Wish, desire (ಇಚ್ಛೆ Kk. 73, o. r. ಮೊಗುಸು; Tĕ. ಮುಚ್ಚಟ, ಮೋಜು; Tĕ. ಮುರಿ = ಆಶೆ ಪಡು).

ಮುಗುಳ್ mugul. (= ಮುಗಿ). To close or shut, as the eye-lids, etc. (ನಿಮೀಲನ Śmd. Dh.); to bud,

to sprout (ಮುಗುಳ್ದೋಱು Šm. 21; ಮುಗುಳಾಗು Kk. 20; T. ಮುಗಿೞ್; M. ಮುಗಳ್, ಮುಗುಳ್). ಮುಗುಳ್ದ ಅಕ್ಷಿ (Ššv. 2, 94). ಮುಗುಳ್ದಂ (Šmd. 49). ಮುಗುಳ್ತು (Ššv. 2, 41). ಮುಗುಳ್ತುದು (Kk. 20; Ršv. 2, 41; 8, 122). ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ ಮುಗುಳ್ತು ದೆತ್ತಲುಂ (Čpr. 7, 41). ಮುಗುಳ್ತುದಾಸ್ಯಪದ್ಮದ ಮಧುವಿನ್ದೆ ಪಕುಲಂ (7, 113).

ಮುಗುೞ್ mugul̤. (Šmd. 59). ಮುಗುಳು. = ಮುಗಳು. *Said* to be Tbh. of ಮುಕುಲ (Šmd. 365; *cf.* ಮೊಗ್ಗು). A bud, an opening bud (ಮುಕುಲ, ಕುಟ್ಮಲ Nr.; ನನೆ, ಮೊಗ್ಗೆ, ಸರ್ಜಕ, ಕುಟ್ಮಲ Šm. 22; Kk. 23; My.; Tē. ಮೊಗಡೆ; M. ಮುಗಿೞ್, ಮೊಟ್ಟು). ಹೂವಿನ ಮುಗುಳು (ಕೋರಕ, ಜಾಲಕ, ಕಲಿಕ, ಕುಟ್ಮಲ, ಮುಕುಲ Hlâ.). ಮುಗುಳ್ಗಿ (Šmd. 52), ಮುಗುಳ್ಗಳ್ (52; Čpr. 7, 59; Ršv. 2, 41). ಸಪ್ಪುಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). See ಎದೆ-, ಬಲ್-, ಬಿರಿ-, ಮೊನೆ-; Čpr. 6, after 64. — ಮುಗುಳಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು-ಅ 3. Kâma (ಮೊಗ್ಗಮ್ಬು Čt. II, 95; Ršv. 11, 95; J. 31, 2). — ಮುಗುಳಾಗು. -ಆಗು. Buds to be produced: to bud (Kk. 20). — ಮುಗುಳುಗಣ್. -ಕಣ್. An eye like an opening bud (Bh. 3, 17, 18). — ಮುಗುಳುನಗೆ. = ಮುಗುಳ್ನಗೆ. (Bp. 24, 52; 41, 5; B. 4, 186). — ಮುಗುಳುಬೊಕ್ಕೆ. A bud-like eruption of the skin (ಪಿಟಕ 384, o. r. ಮುಳ್ಳು-). — ಮುಗುಳ್ಗಣೆ. -ಕಣೆ. A bud-arrow (Ršv. 5, after 19). — ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್. -ಕಾಯ್. (Šmd. 53). A fruit that has just come out of the flower, a very small fruit. — ಮುಗುಳ್ದೋಱು. -ತೋಱು. -ದೋಱ್. Buds to appear: to bud (ಮುಗುಳ್ Šm. 21). ಮುಗುಳ್ದೋರ್ವ (J. 8, 17). — ಮುಗುಳ್ನಗೆ. A smile (ಸ್ಮಿತ, Hlâ.; ಹಸಿತ Mr. 330; Čpr. 8, after 71; Bp. 3, 27; 15, 35; 17, 11). — ಮುಗುಳ್ವಟಿ. -ಮಟಿ. A shower of buds (Ršv. 8, after 5).

ಮುಗುಳಿ muguḷi. = ಮುಗ್ಲಿ, q. v. A thorny tree with leaves like those of the Acacia concinna or sîgĕ, the Acacia suma (My.). ತಿಗುಳ ಜನಗೆಣಿಗಿನ್ದ ಬಗಳುವ ತುನಿ ಲೇಸು, ಮುಗುಳಿಯ ಮರದ ನೆರಳಿನಿನ್ದ ನುಂಗುವಾ ನೆಗಟು ಲೇಸು (Sp.).

ಮುಗುಳ್ಚು mugul̤ću. To cause to contract, close or shut, to shut (v. t., ಸಂಕೋಚಕರಣ Šmd. Dh.; Ršv. 11, 149; Ššv. 2, 40).

ಮುಗ್ಗರಿಸು muggarisu. = ಮುಗ್ರಿಸು. To stumble, to trip (My.).

ಮುಗ್ಗಲು muggalu. Mustiness, mouldiness (My.).

ಮುಗ್ಗಾ muggâ. = ಮುಱುಗಾ. See ತಿಗ್ಗಾ-. **2,** = ಮುನ್ದೆ. See ಹಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ.

ಮುಗ್ಗಿಸು muggisu. To cause to stumble or fall (Bp. 47, 16).

ಮುಗ್ಗು muggu. 1. = ಮುಟ್ಗು, etc. To be interrupted or hindered in going, to stumble, to trip; to fall; to sink; to be deprived of power (ಗತಿಭಂಗ Šmd. Dh.; Šm. 85; My.; M. ಮುಡಙ್ಙು, T. ಮುಡಂಗು, to be bent, contracted, hindered, obstructed, stopped; to be deprived of the use of the limbs; see ಮುಡುಕು 1). See Bp. 28, 55; Č. Bp. 42, 28; Râm. 5, 8, 70; Bh. 1, 20, 61; 3, 18, 41; 8, 24, 47; 8, 26, 21. 54; J. 3, 38; 4, 45; 7, 16; 8, 32; 15, 41; 27, 7.

ಮುಗ್ಗು muggu. 2. A pitfall, in ತಗ್ಗು-.

ಮುಗ್ಗು muggu. 3. To get or have the smell of corruption, to become or be musty or mouldy by dampness (ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ Šmd. Dh.; Šm. 85; My.; Tē. ಮುಕ್ಕು, ಮುಗ್ಗು; Tē. ಮುರುಗು, T. ಮುರಿ, ಮುರುಂಗು, to putrify, rot, perish; *cf.* ಮುಲುಕು 1?).

ಮುಗ್ಗು muggu. 4. An offensive smell, fustiness, mustiness, mouldiness (My.; Tē. ಮುರುಗುಡು; M. ಮುಯಿಙ್ಙ, ಮುಸಿಙ್ಙ, ಮುಸುಙ್ಙ, ಮುಯಿಙ್ಙ; T. ಮುರುಗು, smell; ಮೊಚ್ಚು, the strong smell of sheep; M. ಮುತಿಡು, ಮುತಿರೆ, bad smell of the body). — ಮುಗ್ಗುನಾತ. A fusty smell (My.). — ಮುಗ್ಗುನಾತು. = ಮುಗ್ಗುನಾತ. (ಜೀರ್ಣಾವಗನ್ಧ G.). — ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿ. To get a musty smell, to become musty. ಅದು ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿಯಿತು or ಅದಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಗು ಹಿಡಿಯಿತು (My.).

ಮುಗ್ಧ mugdha. = ಮುಕುಡು q. v., ಮುಗುಡ. Stupified, perplexed, confused;—stupid, ignorant; foolish, silly, simple;—infatuated, enamoured;—artless, innocent, rendered attractive by youthful simplicity, charming, lovely, beautiful. See Šmd. 256. Feminine ಮುಗ್ಧಳು (My.). — ಮುಗ್ಧಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಶಿವ-. — ಮುಗ್ಧಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 12 sum.; 12, 1).

ಮುಗ್ಧತನ mugdhatana. Stupidity, silliness, ignorance;—simplicity, artlessness, loveliness, gracefulness (Bp. 13, 17. 27).

ಮುಗ್ಧಭಾವ mugdha-bhâva. Stupidity, simplicity (My.).

ಮುಗ್ಧಸಮಾಗಮ mugdha-samâgama. A kind of sambhôga (Kâvy. IV, 2, 22).

ಮುಗ್ಧಾಭಾವ mugdhâ-bhâva. The state, or manner, of a stupid, etc. woman. (J. 18, 10).

ಮುಗ್ಧೆ mugdhĕ. ಮುಗ್ಧಾ. A young and beautiful female (Grj. 3, after 91); a clever woman (ವಾಣಿನಿ Mr. 306), etc.; a stupid woman; an artless woman. ನಾಣಂ ಪಿಂಗಿಸಿ ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಜಾಣಂ ಕೆಯ್ಕೊಳಿಸುವನ್ತೆ (Šmd. 84 Mdb.).

ಮುಗ್ರಿಸು mugrisu. = ಮುಗ್ಗರಿಸು. (My.).

ಮುಗ್ಲಿ mugli. = ಮುಗುಳಿ. A white Acacia, Acacia suma (Van Someren; My.).

ಮುಂ muṅ. ಮುಙ್. (fr. ಮುನ್ದು Šmd. 198). = ಮುಕ್ 2, ಮುಂ (ಮುಙ್) 2, (ಮೊತ್, ಮುದು 2), ಮುನ್ 2, ಮುನ್ದು 2, ಮುನ್ನು, ಮುಮ್ 2, (ಮುಳ್ 1), (ಮೊತ್ತ 2, ಮೊದಲ್, ಮೊಮ್). That which is before, in front of, or preceding in space; that which is preceding in time; that which is towards a place (etc.), in front or onward; that which is following (Tē.; T. ಮುನ್; M. ಮು, ಮುನ್, ಮಿನ್). — ಮುಂಕಣಿ. The fore-place or part, the front (Grj. 7, 47; Bh. 8, 24, 39). — ಮುಂಕುಡಿ. = ಮುಂಗುಡಿ. (Bh. 6, 2, 10). — ಮುಂಕೊಳ್. -ಕೊಳ್ಳು. To go to the front; to move on, to advance; to push (v. i.); to bear against; to endeavour to be the first or to excel; to be eager or ardent (Bp. 3, 30; 5, 25. 35; 11, 2; 15, 32; 42, 15; 51, 69; 55, 9; 60, 35; Č. Bp. 42, 25; Ršv. 6, after 11; J. 4, 13; 12, 9; 14, 4; 15, 6; 16, 4; 27, 33). — ಮುಂಕೊಳಿಸು. = ಮುಂಗೊಳಿಸು. To cause to go to the front, etc. (Bh. 6, 4, 106; J. 8, 13). 2, to cause

one's self to go to the front, to advance (Bh. 6, 4, 67). — ಮುಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A broad offset at the outside of the foot of a wall (My.). 2, the inside part of the embankment of a tank (My.). — ಮುಂಗಡ. -ಕಡ. Advance in money or grain (My.). ಅಂಗಡಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ಮುಂಗಡ ಬೇಕು (Prv.). — ಮುಂಗಡಿ. -ಕಡಿ. = ಮುಂಗಡೆ. (Bp. 32, 59; Č. Bp. 42, 15). — ಮುಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. The front side, etc. (ಮುನ್ದೆ, ಮುನ್ದುಗಡೆ Šmd. 86 Cm.; ಪರಂ 87; ಪರ 214 Cm.; Bp. 4, 12; 5, 44; 14, 6; 21, 9; 24, 35; 38, 47; 57, 44; Rśv. 5, 92; 6, after 11; Šśv. 3, 62). — ಮುಂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. The eye in front: a summerset with the face in front (My.). ಮುಂಗಣ್ಣು ಹೊಡೆ (My.). — ಮುಂಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The first darkness, *i. e.* that immediately succeeding sunset (My.). 2, the darkness that precedes the rise of the moon (My.). — ಮುಂಗಥೆ. -ಕಥೆ. The continuation of a story (J. 25, 1). — ಮುಂಗನ್ದಾಯ. -ಕನ್ದಾಯ. Assessment paid at the first instalment (My.). — ಮುಂಗಳ್. -ಗಳ್. The syllable ಗಳ್ which has been adduced before (Šmd. 258). — ಮುಂಗಳು ಪು. -ಕಳುಪು. To send in advance (J. 8, 47). — ಮುಂಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. = ಮುನ್ದುಗಾಣ್. To see or consider what is before or coming, to have foresight (Bp. 26, 16; 50, 57; J. 2, 16; 16, 14). — ಮುಂಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. First sight (Bh. 8, 27, 5). — ಮುಂಗಾರ್. -ಕಾರ್. ಮುಂಗಾರು. = ಮುಂಗಾರಿ, ಮುಂಗಾರೆ. The first or early rains (Rśv. 8, 4; J. 12, 15; 26, 69; My.; B. 4, 91). ಅಮ್ಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತರೂ ಮುಂಗಾರು ಬಿಡ ಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮುಂಗಾರಿ. -ಕಾರಿ. = ಮುಂಗಾರ್. (S. Mhr.). — ಮುಂಗಾರುಪಯಿರು. An early growing crop, the first crop (My.). — ಮುಂಗಾರುಬೆಳೆ. The first crop (My.). — ಮುಂಗಾರುಮಱಿ. = ಮುಂಗಾರು. (My.). — ಮುಂಗಾರೆ. -ಕಾರೆ. = ಮುಂಗಾರ್, ಮುಂಗಾರಿ. ಮುಂಗಾರೇ ಮಱಿ (G. 132). — ಮುಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Šmd. 199). ಮುಂಗಾಲು. The fore leg or legs (of quadrupeds, Čpr. 4, 48; 5, 59; Šśv. 3, 63; J. 25, 8; B. 3, 108; My.; Si. 169. 270). ಆನೆಯ ಮುಂಗಾಲ್ (ಗಾತ್ರ Mr. 158). 2, the upper part of the foot (My.). — ಮುಂಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. = ಮುಂಕುಡಿ. The fore point, the avant-guard or advanced body (ಮುನ್ದುಚೂಣಿ, ಅಗ್ರಬಲ Bhn. 39; Bh. 1, 19, 9; 6, 4, 101. 111); the front (Râm. 1, 14, 22. 23; 3, 4, 7). 2, the nose (ಮೂಗು Bhn. 47). — ಮುಂಗುಡಿಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. The avant-guard to scatter or go in different directions (Grj. 6, after 56 & 67). — ಮುಂಗುರುಳು. -ಕುರುಳು. A front lock (ಅಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ Si. 215; My.; see ಸುಱಿ-). — ಮುಂಗೆಡಿಸು. = ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು, q. v. To ruin prospects or coming joy (Bp. 40, 49). — ಮುಂಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುನ್ದುಗೆಡು, q. v. Prospects or coming welfare or happiness to be ruined, etc. (Bp. 41, 8). — ಮುಂಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall with the head downward or on the face (Bh. 6, 8, 12). — ಮುಂಗೆಯ್. 1. To do or perform in time preceding or in a previous time or previously (J. 29, 33). ಮುಂಗೆಯ್ವ ಆರ್ಜಿತಂ (Šś. 26). 2, to do or perform in time to come (J. 28, 7). — ಮುಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 2. (Šmd. 89. 199, o. r. ಮುಂಗೆಯ್). The forearm (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Hlâ., Nr., Mr. 322; ಕಿಷ್ಕು Si. 405; Čpr. 6, after 64; 8, 64; V. 36, 21; see Šmd. 89; Si. 210; Prv. s. ಸನ್ತೆ 1). ನಿಗುರಿದ ಕೆಯ್ವೆರಸಿದ ಮುಂಗೆಯ್ (ಹಸ್ತ); ಮೊಣಕೆಯ್ಯ ಕೆಳಗಣ ಭಾಗವು (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ Nr.). ಮುಂಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವಸ್ತ್ರಾ ಆಭರಣ (ಕಂಕಣ, ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ Nn. 127). ಮುಂಗೆಯ್ಯಲಿಹ ಸರ್ವಭೂಷಣಂ (ಹಸ್ತಸೂತ್ರ Mr. 340). ಮುಂಗೆಯ್ ಆಡಿದರೆ ಮೊಣಗೆಯ್ ಆಡುವದು (Prv. with regard to a favor in requital). 2, the upper part of the hand (My.). 3, the fore part, the front (of a house or village, My.). — ಮುಂಗೆಯ್ಯಿ. -ಕೆಯ್ಯಿ. = ಮುಂಗೆಯ್ 2. (My.). — ಮುಂಗೆಯ್ಸರಲ್. (Šmd. 41). A plain wire-bracelet round the forearm. — ಮುಂಗೇಣಿಕಾಱ. A chief trafficker, a sĕṭṭi, a chief (Bh. 8, 24, 42). — ಮುಂಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮುಂಕೊಳ್. (Čh. v. 2; Šśv. 4, 110). — ಮುಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಮುಂಕೊಳಿಸು. To proceed, etc. (Râm. 3, 8, 69; 6, 13, 21). — ಮುಂಗೋಪ. -ಕೋಪ. Precipitant, but momentary anger (My.). — ಮುಂಗೋಪಿ. -ಕೋಪಿ. A person who soon gets angry, but whose anger lasts only for a little while (My.; Si. 361). — ಮುಂಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. -ಗೋಲು. The beam of a balance when its one side weighs down by overweight; weight over and above what is required by custom or law (My.). 2, the state of being before or in front to the distance of a measuring-staff (Abh. P. 4, after 53). — ಮುಂಗೋಱ. -ಕೋಱ. The cock that first crows (at dawn, about 4 o'clock, My.).

ಮುಂಕಣಿಸು muṅkaṇisu. To advance, to proceed (Grj. 6, after 67). 2, to stretch forth (6, after 56).

ಮುಂಗಲಿ muṅgali. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (ವಿಷಜಿತ, ಬಭ್ರು, ನಕುಲ Mr. 166, o. r. ಮುಂಗುಲಿ; ನಕುಲ G.).

ಮುಂಗಿ muṅgi. 1. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (Tĕ.). — ಮುಂಗಿಮೇವುಗಿಡ. (ನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ, ಸುರಸೆ, ನಾಗಸುಗನ್ಧೆ, ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ, etc. Si. 150).

ಮುಂಗಿ muṅgi. 2. Coloured stripes running to the length of a piece of cloth, in ಮುಂಗಿಕುಪ್ಪಸ, -ಸೀರೆ, etc. (My.).

ಮುಂಗಿಲಿ muṅgili. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (My.).

ಮುಂಗಿಸಿ muṅgisi. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (My.; Tĕ.; ಬಭ್ರು, ವಿಪುಲವಾದ ನಕುಲ Si. 450).

ಮುಂಗು muṅgu. See ಆನೆ-.

ಮುಂಗುರಿ muṅguri. = ಮುಂಗಲಿ, ಮುಂಗಿ 1, ಮುಂಗಿಲಿ, ಮುಂಗಿಸಿ, ಮುಂಗುಲಿ. The mungoose, Viverra ichneumon (ಬಭ್ರು Hlâ., the MS. ಮೂಂಗುರಿ; ನಕುಲ, ಬಭ್ರು Nr.; Nn. 125, one MS. ಮುಂಗುಲಿ; Abh. P. 15, after 37; Mhr. ಮುಂಗೂಸ).

ಮುಂಗುಲಿ muṅguli. = ಮುಂಗುರಿ, etc. (ಗೀತ, ಬಭ್ರು Nn. 35; ಬಭ್ರು Mr. 481; J. 15, 19; 24. 34; My.).

ಮುಚ್ muč. = ಮು, etc. Three. — ಮುಚ್ಚಂಜೆ. -ಸಂಜೆ. The three periods or divisions of the day: dawn, noon and evening or sunset (ಮೂಸಂಜೆ, ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯೆ Šm. 18; My.; T. ಮುಚ್ಚನ್ದಿ). See ಸಿರಿವತ್ತು. — ಮುಚ್ಚವಡಿ. -ಸವಡಿ. (Šmd. 223). Three junctions; three pairs. — ಮುಚ್ಚಾಲ್. -ಸಾಲ್. (Šmd. 83. 223). Three rows, etc. — ಮುಚ್ಚೆರೆ. -ಸೆರೆ. (Šmd. 83. 223). Three palmfuls. — ಮುಚ್ಚೋಟು. -ಸೋಟು. (Šmd. 223). Three spans. — ಮುಚ್ಚೋರೆ. (-ಸೋರೆ). Rice and hĕsaṛu flour mixed with water, salt and jīrigĕ, and pressed through an ŏraḷu with three apertures into threads which are formed into round rings and fried in ghee (My.).

ಮುಚ್ muč. Freeing or delivering from, discharging, letting fall, etc. See ಜಲ-, ಪಯೋ-.

ಮುಚುಕುನ್ದ mučukunda. The plant Pterospermum suberifolium (ಸದಾಪುಷ್ಪ Mr. 127). 2, N. of a muni or king.

3, Mucukunda, the son of Mandhâtṛi, who, for the benefit of Krishṇa, killed Kâlayavana, Krishṇa's enemy. (Bhâgavata 10, 21, 53).

ಮುಚುಕುನ್ದವರದ mucukunda-varada. Krishṇa, the rewarder of Mucukunda (My.).

ಮುಚ್ಚ mučča. A man who is stupified or has fainted (ಮೂರ್ಛೆವೋದಂ (Kk. 75, o. r. ಮೂರ್ಚಿದಂ). *Cf.* ಮುಚ್ಚುಱು?

ಮುಚ್ಚಕ muččaka. Closing, shutting. See ಒಳ-.

ಮುಚ್ಚಱ muččaṟa. A void, a vacuum, a blank; utter destitution; ruin; vacuity (ಶೂನ್ಯ Č. II, 54).

ಮುಚ್ಚಱು muččaṟu. = ಮುಚ್ಚಱ. ಮುಚ್ಚಱಿನ್ದ ಶೂನ್ಯಂ (Šs.; *cf.* ಮುಚ್ಚುಱು).

ಮುಚ್ಚಲು muččalu. ಮುಚ್ಚಲ್. (= ಮುತ್ತಲು). Closing, covering, screening; the state of being closed, etc. (ಅಪವಾರಿತ, ಸಂವೃತ, ಸಂವೀತ, ಪಿಹಿತ Mr. 441). 2, a small winnowing fan (ಮೊಱ), used by children as a toy (My.; Tĕ. ಮುಚ್ಚಲಿ; T. ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಱ್ಱಿಲ್; *cf.* ಮೊಱ).

ಮುಚ್ಚಲಿಕೆ muččalikĕ. A written engagement under a penalty; a bond of record, a recognizance; the bond of agreement furnished by the parties of a pañcâyat; a final agreement in writing (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಮುಚಲಕಾ).

ಮುಚ್ಚಳ್ muččaḷ. = ಮುಚ್ಚಳ. ಮುಚ್ಚಳ್ಗಳ್ (Č. Bp. 5, 3).

ಮುಚ್ಚಳ muččaḷa. A covering; a cover, a lid (My.; ಅನ್ತರ್ಧೆ, ವ್ಯವಧೆ, ಅಪಿಧಾನ, ಛಾದನ, etc. Si. 31; ಶರಾವ 309; Bp. 5, 58; Bh. 8, 23, 39; see Mr. s. ಉತ್ಪುಟ). ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ (ಸಮುದ್ಗ, ಸಮ್ಪುಟ Mr. 463). ಬಾವಿಯ ಮುಚ್ಚಳ (ವೀನಾಹ Si. 90); ಈಡುಬುಮುಚ್ಚಳ (ಘುಜೀಪ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ 309).

ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ muččaḷikĕ. = ಮುಚ್ಚಿಕೆ. See ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಳಿಕೆಯಾಟ.

ಮುಚ್ಚಿ mučči. A man employed in public offices to make pens, ink, provide paper, seal letters, bind books, etc. (My.; Tĕ.; H.).

ಮುಚ್ಚಿಕೆ muččikĕ. Shutting, closing. See ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೆಯಾಟ.

ಮುಚ್ಚಿಗ muččiga. A plasterer, a mason, a bricklayer (ಶಿಲಗಣ್ಡ Mr. 379).

ಮುಚ್ಚಿಗ mučciga. (fr. ಮುಚ್ಚೆ 2). A worker in leather, a shoe-maker, etc. (ಚರ್ಮಕೃತ್, ಚಾರು ಮಿಳಿಗಳ ಮಾಡುವವನು Nn. 152; Bp. 21, 44; Č. Bp. 47, 41).

ಮುಚ್ಚಿಗೆ muččigĕ. A covering, the ceiling of a room (My.).

ಮುಚ್ಚಿಸು muččisu. To cause to close, etc. (My.). ಗವಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 5, 43).

ಮುಚ್ಚು muččũ. 1. (= ಮುಗಿಸು). To close (v. t.), to shut; to shut up; to cover; to conceal (ಆಚ್ಛಾದನ Šmd. Dh.; My.; Tĕ.; *cf.* Sk. ಮುದ್ಗ). **2,** to close (v. i.), to shut (My., especially with ಕೊಳ್ಳು). ಮುಚ್ಚುವಂ (Šmd. 260). ಮುಚ್ಚಿದುದು (ಅಪವಾರಿತ, ಪಿಹಿತ, ಸಂವೀತ, ಸಂವೃತ, ಸ್ಥಗಿತ Hlâ.). ಮುಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತ, ಸಂವೀತ Hlâ.; ಛನ್ನ, ಛಾದಿತ Nr.). ಅಲಿಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ತೆಱವುದು (ಕೃಕರ Mr. 52). ಮೋಡ ಮುಚ್ಚಿರುವ ದಿವಸ (ದುರ್ದಿನ Si. 31); ಆಲಸ್ಯದಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮೆಯ್ಮಱೆತು ಗುಱುಕಿಡುತ ಬರುವ ಗಾಢನಿದ್ರೆ (ತನ್ದ್ರಿ, ಪ್ರಮೀಲೆ 74); ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವ ಕದ (ಕಪಾಟ, etc. 112). ಬೆಕ್ಕು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡಿರುತ್ತದೆ (B. 1, 27). ಕೆಲವು ಗಿಡಗಳು ಕೆಯ್ ಹಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (3, 35). ಒನ್ದು ಸುಳ್ಳು ಮುಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (3, 96). ಕುರುಡ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೂ ತೆಱೆದರೂ ಒನ್ದೇ. — ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ, ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಾಣದೇ? — ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ? — ತೂತು ಬಿದ್ದದು ಮಾತಿನಿನ್ದ ಮುಚ್ಚೀತೇ? — ಪುರ್ಕುಲ ಅನ್ದರೆ ಹರ್ಕುಲ ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prvs.). See Čpr. 3, after 102; Bp. 14, 6; 22, 33; 24, 57; 50, 7; 56, 18; 57, 2; Bh. 1, 10, 25; Rsv. 11, 10; J. 13, 18; 21, 34; Si. 224. 378. 381. — ಮುಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Shutting-play. See ಕಣ್ಣು- s. ಡಂಗುಱುಚಾಟ. — ಮುಚ್ಚಾಲೆ. -ಆಲೆ. Shutting and troubling. See ಕಣ್ಣು-. — ಮುಚ್ಚು ಮುಚ್ಚು. rep. ಗುಱ ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಒನ್ದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚೀ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (B. 3, 50).

ಮುಚ್ಚು muččũ. 2. Shutting, etc. — ಮುಚ್ಚುಗಣ್. -ಕಣ್. Shut eyes (Bh. 8, 11, 30). — ಮುಚ್ಚುಗಣೆ. -ಕಣೆ. Hidden arrows (Râm. 6, 51, 9). — ಮುಚ್ಚುಗದಹು. -ಕದಹು. A door that is shut (Bp. 57, 43). — ಮುಚ್ಚುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. The stone-cover of a gutter, etc. (My.). — ಮುಚ್ಚು ಮಱೆ³. dupl. Concealing and hiding; secrecy: hypocricy, deception (Bp. 28, 47; 40, 61; Bh. 6, 5, 47; Ram. 6, 51, 9; J. 26, 67; My.).

ಮುಚ್ಚುಱು muččuṟu. -ಱ್. To become torpid or stupified, to lose consciousness, to faint away, to swoon, to be troubled in mind (ಮೂರ್ಛೆವೋಗು Šmd. 2; Tĕ. ಮುಚ್ಚಱು, to be perturbated, to grieve, sorrow = ವ್ಯಾಕುಲ ಪಡು).

ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ muččuvikĕ. Shutting, etc. (ಅನ್ತರ್ಧೆ, ವ್ಯವಧೆ, etc., ಹೊದಿಕೆ Si. 31; ಆಚ್ಛಾದನ, ಸಮ್ಪಿಧಾನ 438; ತಿರಸ್ 470).

ಮುಚ್ಚೆ muččĕ. A cover, a lid. See ಎಸ-.

ಮುಚ್ಚೆ muččĕ. 1. Tbh. of ಮೂರ್ಛೆ. (ಮೂರ್ಛೆ Č. II, 54; Šs.; ಹರವಸ, ಮೂರ್ಛೆ Kk. 31; ಜೊಂಗುಳಿ, ಹರವಸ, ಮೂರ್ಛೆ Šm. 56). See ನಸು-.

ಮುಚ್ಚೆ muččĕ. 2. = ಮೊಚ್ಚೆ, ಮೊಜಾ, ಮೋಜಾ. A shoe (Mhr., H. ಮೋಚಾ; see ಮುಚ್ಚಿಗ, ಮೋಚಿ).

ಮುಜರಾ mujarâ. ಮುಜರೆ. Any authorised deduction, reduction, remission (My.; Br., H.). 2, respect, obeisance, a bow or a salâm (Mhr., H.; My.; Br.).

ಮುಜರಾಯಿ mujarâyi. Deductions from the public revenue for religious or charitable purposes, allowances or grants to temples, maṭhas and satras (My.; H.).

ಮುಜಾಕು mujâku. Moment, matter, consequence (My.; Mhr., H. ಮುಜಾಖ).

ಮುಜೂರಿ mujûri. = ಮುಜೂರಿ. (Si. 347, *only* in Si.). 2, = ಮೂಜುವರಿ, ಮೂಜುರಿ, refractoriness (My.; H.).

ಮುಂ muṅ. ಮುಞ್. 1. = ಮೂ, etc. Three. — ಮುಂಜಂದೆ. -ಸಂದೆ. (= ಮುಚ್ಚಂಜೆ). The three auspicious periods of a day (ಸಿರಿವತ್ತು Č. I, 81, o. r. ಮುಚ್ಚಂಜೆ).

ಮುಂ muṅ. ಮುಞ್. 2. = ಮುಂ (ಮುಱ್), etc. That which is before, etc. — ಮುಂಚೂಣೆ. The van of an army (J. 8, 28). — ಮುಂಜಱಗು. = ಮುಂಜೆಱಗು. (Râm. 3, 4, 8). — ಮುಂಜಾನೆ. = ಮುಂಜಾವ, ಮುಂಜಾವು. The first watch,

especially that of the morning; early in the morning (My.; B. 1, 3. 4. 26. 32. 74; 5, 126). ಮುಂಜಾನೆಯ ಮಬ್ಬ ಅಲ್ಲ, ಮಧ್ಯಾನದ ನೆಣ್ಣನಲ್ಲ.— ಅಂಜನಕ್ಕೆ ಅಂಜ ಬೇಡ, ಮುಂಜಾನೆಗೆ ಆಡ ಬೇಡ (Prvs.). See ಬೆಳಗು-. — ಮುಂಜಾವ. = ಮುಂಜಾವು. The first watch (especially that of the morning, My.). See ಇರುಳು-. — ಮುಂಜಾವು. = ಮುಂಜಾವ. (My.; ಅಹರ್ಮುಖ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ G.; B. 2, 32. 33; 3, 27). — ಮುಂಜುಟ್ಟು. A tuft of hair on the crown of the head (My.). — ಮುಂಜೂರ್. -ಸೂರ್. (Šmd. 83. 199). The front-eaves of a house. — ಮುಂಜೆಱಗು. -ಸೆಱಗು. = ಮುಂಜಱಗು. The front end of a female's garment (Râm. 1, 16, 52; J. 12, 51). — ಮುಂಜೆಡಿಂಗು. -ಸೆಡಿಂಗು. (Šmd. 83). = ಮುಂಜೆಱಗು. — ಮುಂಜೋಲೆ. A forward motion (B. 4, 61).

ಮುಂಚ muñču2-a3. A man of the front, a chief, a leader (ಮೊದಲಿಗ Čt. I, 49).

ಮುಂಚತ್ muñčat. (Šmd. 100). Loosing, loosening, opening, etc.

ಮುಂಚತ್ಕಂಚುಕ muñčat-kañčuka. (Šmd. 100). A loosening bodice.

ಮುಂಚಿತ muñčita. The state of being before in time, before-hand, previous or prior (My.). ಯಾವದೊನ್ದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ (B. 4, 15). ಮಾಗೀ ಕಾಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿತಾಗಲೇ ನಾನು ವಿಚಾರ ಪಡಲಿಲ್ಲ (5, 86). ಹೀಗೆ ಆತನು ಮುಂಚಿತಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದನು (5, 149). ಅವನಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬರು, --ಹೋಗು (My.).

ಮುಂಚು muñču. 1. (= ಮುನ್ದು 1). To be or go before or first, to precede, to outgo;—to go beyond, to exceed;—to outdo, to surpass, to excel (ಅಗ್ರಗಮನ Šmd. Dh.). ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Hlâ.). ನಾ ಮುಂಚೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr. *a*). ಒರ್ವರೊರ್ವರ್ಗೆ ಮುಂಚೂದು (ಅಹಮಹಮಿಕೆ Mr. 464). ರಣಕ್ಕೆನ್ನಿನ್ದೆ ನೀಂ ಮುಂಚಿದಯ್ (Šmd. 263). ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹಿಂಚು.— ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ಮಿಹಾಣಕ್ಕೆ ಹಿಂಚು (when he may quietly take his bath, Prvs.). See Šmd. 119; Grj. 2, after 106; Râm. 3, 2, 21; Bh. 1, 19, 20; 8, 23, 10; Ššv. 4, 40; J. 16, 7; 26, 10; 28, 53.

ಮುಂಚು muñču. 2. (= ಮುನ್ತು). The state of preceding or being before in time or position (see ಮುಂಚ), the state of being previous or prior, former time, etc. (My.). ಮುಂಚಿನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅನ್ತು ನೀವು ಹಲವು ಸಾರಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಿರಿ (B. 3, 1). ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈಗ ಮುಂಚಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು ತಾಮ್ರವು ಬರುತ್ತದೆ (4, 164). ಮುಂಚಿನನ್ತೇ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕಪ್ಪ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬನ್ದನು (4, 216). ಅವನ ಮುಂಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಈಡೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಸರಿ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ (5, 212).

ಮುಂಚೆ muñčĕ. (= ಮುನ್ತೆ). In advance, in the first place (ಪುರಸ್ತಾತ್ Si. 468);— previously, formerly, first (My.);— before-hand; before, earlier than, ere (My.). ನಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆ, ತಾ ಮುಂಚೆ ಇಹೆನೆನ್ದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂಚುವುದು (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Nr. *b*). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಮೊದಲು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ (ಉಪಜ್ಞೆ Si. 236). ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಮುಂಚೆ (B. 5, 223; My.) or ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ (My.). ಈ ಚೂರಿ ಒಯ್ದು, ಅವನ ಗಣ್ಟಿನೊಳಗೆ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ (B. 2, 29). ಈಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬಾಟೆಯ ಗಿಡದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮಱಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (2, 38). ಮುಂಚೆ ಲವಂಗಗಳು ನಾಲ್ಕು ಆಣೆಗೆ ತೊಲೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಈಗ ಒನ್ದು ಆಣೆಗೆ ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು ತೊಲೆ ಆಗಿವೆ (3, 13). ಅಂಜೇ ಕಾಗದ ಮುಂಚೇ ಬನ್ದರೆ ಲಂಚ ಯಾಕೆ? (Prv.). ಅವನು ಬರುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ, ಅವನು ಬರುವದಕ್ಕೆ-, ಅವನು ಬಾರದ-, ಅವನು ಬಾರದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ- (before or ere he comes or came, My.). See Bp. 36 sum.; 45, 24; B. 3, 116; 5, 223.

ಮುಂಜ muñja. = (ನೊದೆ), ಮದಿ, ಮುಂಜ, ಮುಂಜೆ, (ಮೆದೆ), ಮೊದೆ. *A sort of rush or grass, Saccharum munja* Roxb. (ಮೊದೆ Mr. 109), which is used to form the brahmanical girdle (mêkhalâ) as well as ropes, brooms, small baskets, thatches, etc. 2, the brahmanical girdle.

ಮುಂಜಕ್ಷಯ muñjakshaya. = ಮಂಜಕ್ಷಯ, q. v.

ಮುಂಜಾತೃಣ muñjâ-triṇa. = ಮುಂಜ No. 1. (ಮೊದೆ Šmd. Dh., o. r. ಮುಂಜತೃಣ).

ಮುಂಜಿ muñji. = ಮುಂಜ No. 1. (My.). 2, the investiture of a young Brâhmaṇa with the sacrificial thread (ಉಪನಯನ Mr. 255; My.; Mhr.; B. 2, 52). 3, euphemistically: the circumcision of Mohammedans (My.). ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಗಿಡದ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ); ಹದಿನಾಱು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ಮುಂಜಿ ಆಗದವನು (ವ್ರಾತ್ಯ G.). — ಮುಂಜಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To invest with the sacrificial cord (Bp. 3, 44). — ಮುಂಜಿಗಿಡ. = ಮುಂಜ No. 1. (St. & Pl.). — ಮುಂಜಿತೃಣ. = ಮುಂಜಾತೃಣ, q. v. — ಮುಂಜಿ ಬಿಡಿಸು. To remove what is connected with upanayana. ಮುಂಜಿ ಬಿಡಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದವನು (ಅಪ್ಲವವ್ರತಿ G.). — ಮುಂಜಿಹುಲ್ಲು. = ಮುಂಜತೃಣ. (My.).

ಮುಂಜಿಕೇಶಿ muñji-kêši. Having rush-like hair: Vishṇu or Krishṇa (Mr. 17).

ಮುಂಜೆ muñjĕ. ಮುಂಜಾ. = ಮುಂಜ No. 1. 2, = ಮುಂಜ No. 2. (ಚೌಲೋಪನಯನ G.).

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 1. Prosperity, etc. ಮುಟ್ಟಮೆ ಪಡುಳಂ (Čt. II, 79; is the term ಮುಟ್ಟಮ?).

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 2. See s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಮುಟ್ಟ muṭṭa. 3. = ಮುಟ್ಟು 2. — ಮುಟ್ಟಗೋಲು. = ಮುಟ್ಟುಗೋಲು, q. v. (My.). ದಣ್ಡ ಬೇಡ, ಮುಟ್ಟಗೋಲು ಬೇಡ (Prv.). — ಮುಟ್ಟಚೆಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಚೆಟ್ಟು. (My.).

ಮುಟ್ಟಯಿಸು muṭṭayisu. To touch, to reach (Č. Bp. 47, 32).

ಮುಟ್ಟಲ್ muṭṭal. ಮುಟ್ಟಲು. = ಮುಟ್ಟಲೆ, ಮುಟ್ಟವೆ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಮುಟ್ಟು 2, ಮುಟ್ಟು. Touch, contact. **2,** the menses, menstruation, lochia; impurity from child-birth (ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ Nr.; ಮಾಣಿಕ, ಮುಟ್ಟವೆ, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Čt. II, 51; ಅಣ್ಬು Šm. 64). — ಮುಟ್ಟಲ ಮುರಿಕೆ. A sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ G.; B. 3, 35). — ಮುಟ್ಟಲುಮುರಿಕೆ. = ಮುಟ್ಟಲ-. (ಖದಿರಿ, ಗಣ್ಡಕಾರಿ, ಗಣ್ಡಕಾಲಿ G.).

ಮುಟ್ಟಲೆ muṭṭalĕ. = ಮುಟ್ಟಲ್, etc. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಟ್ಟಲೆ (ಸ್ತ್ರೀಕುಸುಮ, ಋತು Nr.). — ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. Menstruation to appear. ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣುತ ಇರ್ದವಳು (ಮಧ್ಯಮೆ, ದೃಷ್ಟರಜಸ್); ಮುಟ್ಟಲೆಗಣ್ಡ ಸ್ತ್ರೀ (ಪುಷ್ಪವತಿ Nr.).

ಮುಟ್ಟವೆ muṭṭavĕ. = ಮುಟ್ಟಲೆ, etc. (ಮಾಣಿಕ, ಮುಟ್ಟಲ್, ಪೊಲೆ, ಸೂತಕ Čt. II, 51). — ಮುಟ್ಟವೆಗಾಣ್. = ಮುಟ್ಟಲೆಗಾಣ್.

ಮುಟ್ಟವೆಗಣ್ಣವಳು (ಅವಿ, ಉದಕ್ಯೆ, ಆತ್ರೇಯಿಕೆ, ಪುಷ್ಪವತಿ); ಕನ್ಯಕೆಯಾಗಿ ಮುಟ್ಟವೆಗಣ್ಣವಳು (ಠಾಕೆ Hlâ.).

ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ muṭṭâmuṭṭi. Tbh. of ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ, q. v.

ಮುಟ್ಟಾಳ muṭṭu-âla. See s. ಮುಟ್ಟು 3.

ಮುಟ್ಟಿ muṭṭi. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿ. (My.; T.). See ಮುಟ್ಟಾ-. — ಮುಟ್ಟಯುಗಳ. Both fists (Ssv. 4, 77).

ಮುಟ್ಟಿಗೆ muṭṭigĕ. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿಕೆ (Šmd. 370).

ಮುಟ್ಟಿಲ್ muṭṭil. = ಮುಟ್ಟಲ್, etc. (ಅಣ್ಪು Kk. 64, o. r. ಮುಟ್ಟಲ್).

ಮುಟ್ಟಿಸು muṭṭisu. To cause to touch, to make to touch; to apply to;—to convey, as a person from one place to another, etc.;—to cause to reach, to deliver, as a letter, etc.; to apprise of;—to apply or lay out, to expend, as money for building a tank, etc.;—to kindle a dîpa or lamp (C.; Tĕ.);—to sting. ಡೋಣಿಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಸರಕುಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ದು, ಹಡಗಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 3, 119). ಕೆಲಸ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ನಿಮಗೆ ತನ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ (4, 52). ಚೇಟಿಗೆ ಪಾರುಪತ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾವಕ್ಕೊನ್ದು ಸರ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಸೀತು (Prv.). See Bp. 6, 7; 38, 37; 44, 11; 56, 57; Ršv. 12, 39; J. 4, 69; B. 4, 53; 5, 39. 54. 157. 284.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 1. To touch (v. t.);—to touch, to come in contact with;—to reach, to come to hand, to arrive, as a letter, etc. (with Dative of person);—to reach, as a place, to arrive at (with Dative);—to be laid out, expended, or used, as money, etc. (ಸ್ಪರ್ಶನ Šmd. Dh.; ಪರಿಸನ Šm. 88; C.; Tĕ., M.; T., M. ಮುಟ್ಟು, to dash against, knock, tap, butt, strike). ಮುಟ್ಟಿತು, ಮುಟ್ಟಿದು ದಿವಮಂ (Šmd. 266). ಮುಟ್ಟುವುದು (ಸ್ಪರ್ಶನ Nn. 155). ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ್ ಓದುವುದು (ಸಾಕಲ್ಯವಚನ, ಪಾರಾಯಣ Hlâ.). ಅಡು ಮುಟ್ಟದಗಿಡ (ವೈದ್ಯಮಾತೃ, etc. Si. 147). ಮುಟ್ಟೆ ಬಹ ಪದದ ನುಡಿ (ದಣ್ಡಕ Mr. 85). ಈ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬಾರಿ ಹಣ ಮುಟ್ಟಿತು, - - - ಹೆಚ್ಚು ಆಳು ಮುಟ್ಟಿತು (My.). ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನು (B. 3, 124). ಇದು ನನ್ನ ಪಾಲು, ನನಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು (4, 10). ಆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೆ (4, 217). ಆ ವಸ್ತುಗಳು ಆ ಪುರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ (5, 69). ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ (5, 227). ಅವನು ಮನೆಯಿನ್ದ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ತುಮ್ಬ ಹೊತ್ತು ಮುಟ್ಟಿತು (My.). ನೆಗಡಿ ಹಾಡಿದರೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೀತೇ?—ಮುಟ್ಟಿದ ಕೆಯ್ಗೆ ಒಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿದ ಹೊಡಿಗೆ ದಿಟ್ಟ (Prvs.). See Čpr. 1, 108; 4, 14; Bp. 21, 10; 36, 19; 40, 56; 44, 32; 50, 6; 53, 35. 38; 60, 29. 31; Č. Bp. 5, 52; Ššv. 4, after 6; J. 3, 18; 8, 17. 26; 21, 17; Si. 374; B. 4, 217; 5, 270. — ಮುಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟೆ. ಮನೆ ಮುಟ್ಟ ಬನ್ದನು (My.). ಅವನ ಚಿರಾಯುಷ್ಯಂ ಮುಟ್ಟ (Čpr. 5, 101). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿ. = ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಯ. (My.). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಯ. = -ಮುನಿವ. (My.). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿವ. A sensitive plant (ನಮುಸ್ಕಾರಿ, ಗಣ್ಡಕಾರಿ, ಸಮಂಗೆ, ಖದಿರಿ Si. 157). 2, a prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.). — ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟುವ. A sensitive plant (ನಮುಸ್ಕಾರಿ, etc. Nr.). — ಮುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟು. rep. (Bp. 17, 8; 35, 2; 38, 48). — ಮುಟ್ಟೆ. = ಮುಟ್ಟ. Infinitive: so as to touch, as far as, till, to, up to (ವರಂ, ವರೆಗಂ, ಸೀಮಾರ್ಥ Šmd. 295; Čpr. 9, 93). ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿಕಳ್ಳಾ! ಅನ್ದರೆ ಭುಜಾ ಮುಟ್ಟೆ (or ಹೆಗಲು ಮುಟ್ಟೆ) ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮುಟ್ಟಿವರ್. -ಬರ್. To come near, to approach (Abh. P. 7, after 105; 9, 144; 10, 19; 11, after 132).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 2. = ಮುಟ್ಟ 3, (ಮುಟ್ಟಲ್, etc.), (ಮುಡ 1, ಮುಡಿ 5). Touching; touch, contact (see ಕಣ್-); defilement by contact. **2,** the menses, lochia (My.; ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ Si. 188; ಸ್ತ್ರೀರಜ, ಆರ್ತವ, ಋತು, ಪುಷ್ಪ G.; Tĕ., T.); a children's disease coming from the touch of a menstruous woman who is not the mother (Bp. 15, 22). ಮುಟ್ಟಿನ ಮನೆ (= ಮುಟ್ಟು-, My.). ಮುಟ್ಟಾದವಳು (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣಿ, ಮಲಿನಿ, ಪುಷ್ಪವತಿ, etc. Si. 188; ಅವಿ, ಆತ್ರೇಯಿ G.). ಮುಟ್ಟು ಹೋದ ಹೆಂಗಸು (ನಿಷ್ಕಲೆ G.). **3,** impediment, hindrance, stoppage (T., M.; see ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟು No. 1). **4,** a prop, a stay (T.; see ಕಟ್ಟುಮುಟ್ಟು No. 2). **5,** nonplus, embarrassment, want (T., M.). — ಮುಟ್ಟುಕುಟ್ಟು. Pain preceding or accompanying menstruation (My.). — ಮುಟ್ಟುಗೋಲು. -ಕೋಲು. = ಮುಟ್ಟಗೋಲು. A stoppage-staff or pole, *i. e.* a staff or pole that was used to shut the door of a house or the gate of a village to forbid any one to enter either of them, for the sake of sequestration or the seizure of the property of the house- or village-people: total pillage (My.). ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕು, to pillage (My.). — ಮುಟ್ಟು ಚಿಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಚಿಟ್ಟು. Ceremonial uncleanness, *e. g.* from menstruation, from touching a dead body, etc. (My.). — ಮುಟ್ಟು ನಿಲ್ಲು. Menstruation to cease (My.). — ಮುಟ್ಟು ನೀರು. A bath after menstruation (My.). — ಮುಟ್ಟುಮನೆ. A room appropriated to a woman in menstruation or child-birth (My.). — ಮುಟ್ಟುರೋಗ. A children's disease coming from the touch of a menstruous woman who is not the mother (My.).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 3. = ಮುರುಟು 2. Contracting, shrinking, etc.—ಮುಟ್ಟಾಳ. -ಆಳ (*i. e.* ಆಟ). Cowardice; bluntness, stupidity (Râm. 6, 46, 8; T. ಮುಟ್ಟಾಟ್ಟ). — ಮುಟ್ಟಾಳು. -ಆಳು. A coward; a stupid man (My.). — ಮುಟ್ಟುಮುಡುಗ ಗಿಡ. A sensitive plant (ನಮುಸ್ಕಾರಿ, etc. Si. 157).

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 4. (= ಪೋಪು 3). An implement, a tool, a thing; utensils, furniture; things belonging to a house, as beams, etc.; the wooden frame of a maddaḷĕ (ಉಪಕರಣ Šmd. Dh.; Šm. 88; My.; T.; Śâstrasâra in W. v. 1258. 1259; Čpr. 9, 93; 9, after 102; Bh. 1, 10, 18). ಗೃಹಕ್ಕೆಸವ ಮುಟ್ಟುಗಳ್ (ಸಾಧನ Mr. 501). ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ಸಾಧನ, ಗೃಹೋಪಕರಣ Nn. 114); ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ಮಾತ್ರೆ, ಗೃಹ ಮುಟ್ಟು, ಮನೆಯುಪಕರಣ 157); ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು (ವೇಶ್ಮಾಂಗ, ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳ ಭೇದ, ತೊಲೆ 158). ಅರ್ಗಳಿಕೆ ಎನ್ದು, ಅವುಜದ ಮುಟ್ಟುಮುಕ್ಕುಂ (Šmd. I). ಕಾರುಕನ ಮುಟ್ಟನೊಳ್ ಉಳಿ (Šm. 116). See ಎರವು-, ಮನೆ-, ಮರ-.

ಮುಟ್ಟುವಳಿ muṭṭuvaḷi. Expenses, outlay, as of money, grain, etc. (My.).

ಮುಟ್ಟುವಿಕೆ muṭṭuvikĕ. = ಮುಟ್ಟುಹ. (ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಪೃಕ್ತಿ Si. 389).

ಮುಟ್ಟುಹ muṭṭuha. Touching; touch; contact (ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಪೃಕ್ತಿ Nr.; ಸ್ಪರ್ಶನೆಮೊಬ್ಬ ವಿಷಯಂ Nr.).

ಮುಟ್ಟೆ muṭṭĕ. See s. ಮುಟ್ಟು 1.

ಮುಟ್ಲು mutlu. = ಮುಟ್ಟಲ್. — ಮುಟ್ಲ ಮುರಿಕೆಗಿಡ. = ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿವ ಗಿಡ (St. & Pl.).

ಮುಡ muḍa. 1. = ಮುಟ್ಟ 3, ಮುಟ್ಟು 2, ಮುಡಿ 5. — ಮುಡಚಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟಚಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು, ಮುಡಿಚಟ್ಟು. (C.).

ಮುಡ muḍa. 2. = ಮುಡು 1. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಮುಡಹ muḍaha. (fr. ಮುಡಿ 3). A resourceless man (Bh. 4, 6, 24).

ಮುಡಿ muḍi. 1. To bind or tie the hair; to fasten or set in the hair of the head, as flowers, etc. (ಕೇಶಬನ್ಧನ Šmd. Dh.; Šm. 92; My.; Abh. P. 9, 178; Bp. 5, 28; J. 11, 37; 18, 25; T., M.; T., M. also: to knot, put a knot). ಪೂವಂ ಮುಡಿದಂ (Šmd. 156). ಜೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ Hlâ.). ಮಣ್ಡೆಯಲಿ ಮುಡಿವ ಹೂ ಚವುರಿಗಳು (ಶೀರ್ಷಕ Mr. 334). ಮಣ್ಡೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ಪೂಸರ (ನಿರ್ಯೂಹ Si. 466). ಹೇನು ಬಲ್ಲುದೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). ನಾಗಸಮ್ಪಿಗೇ ಮುಡಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ನಾರು ಯಾಕೆ? (Prv.). See Si. 230.

ಮುಡಿ muḍi. 2. = ಮುಡು 2, (ಮೂಟೆ, ಮೂಡೆ). A knot or bundle of the hair of the head (of males or females, which when tucked, forms the turubu, My., T., M.; Tĕ.: a knot); a braid of hair, hair twisted into a single unornamented braid and allowed to fall on the back (ವೇಣಿ, ಧಮ್ಮಿಲ್ಲ, ಕುನ್ತಲ, ಕವರಿ Hlâ.). ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಡು (ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ, ಪಾರಿತಥ್ಯೆ Nr.). ಮುಡಿಗಿಕ್ಕಿದಂ (Šmd. 63). See Čpr. 7, 77. 113. 144; Bp. 5, 28; 11, 41; 29, 3; 52, 39; J. 2, 9; 6, 12; 10, 50; 11, 10. 19. ಅಡ್ಡ-, ಕಟ್ಟು-, ಜಡೆ-, ಪೆರ್-, ಬಲ್-, etc. **2,** a growth of hair on the head, left unshaven on account of a vow to an idol (My.). **3,** an oval bundle formed of layers of straw, etc., containing grain, etc. (Tu., T., M.; Mhr. ಮುಡಾ, ಮುಡೀ). **4,** a hollow ring of brass or silver in which certain herbs are inclosed, worn on the upper arm and used as an inferior charm (My.). ತಡೇ ಕಟ್ಟುವವನ ಮುನ್ದೆ ಮುಡಿಯೇನು? (Prv.). **5,** a kind of crown for idols (My.). — ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು. 1. = ಮುಡಿಗಟ್ಟು. To tie up in a bundle of straw (as grain, seeds, etc., for which a butti is required). ಮುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಆಯಿತು, ಬುಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಾ! (Prv.). — ಮುಡಿಕಟ್ಟು. 2. Hair ornamented and braided round the head, etc. (ಮೌಲಿ Nr.). — ಮುಡಿಗಟ್ಟು. = ಮುಡಿಕಟ್ಟು 2. (Grj. 6, after 56). — ಮುಡಿಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The smell of a muḍi of hair (Rsv. 4, 2; 4, after 14). — ಮುಡಿಗೆಣಸು. A climbing plant, the West Indian yam, Dioscorea alata Lin. (St. & Pl.). — ಮುಡಿದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a knot of hair (Bp. 27, 38). — ಮುಡಿದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. An opened, loose bundle of hair (Râm. 6, 51, 93). — ಮುಡಿಬಳೆ. = ಮುಡಿ 3. (My.). — ಮುಡಿವಣಿ. -ಮಣಿ. A gem for the hair-muḍi (G. 417). — ಮುಡಿವಾಳ. -ಬಾಳ. A kind of perfume or fragrant grass, Andropogon schoenanthus Lin. (ಬಾಲ, ಹ್ರೀವೇರ, ವರ್ಹಿಷ್ಠ, ಕೇಶಾಮ್ಬುನಾಮ Nr.; ಬಾಲ Mr. 131; ವಾಳ Šm. 27; J. 3, 30). ಮುಡಿವಾಳ ಲಾಮಂಚಗಳ ಬೇರ್ಗಳ್ (J. 3, 36). 2, = ಲಾವಂಚ (St. & Pl.). — ಮುಡಿವಿಕ್ಕು. -ಪಿಕ್ಕು. To comb the (loose) hair-knot (Čpr. 6, after 86). — ಮುಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To lay hold of the hair-knot (V. 4, 6). 2, ruin to happen (4, 6; see ಮುಡಿ 4). — ಮುಡಿವೂ. -ಪೂ. Flowers of a hair-knot (J. 11, 19).

ಮುಡಿ muḍi. 3. (= ಮುಗಿ No 4). To end, to come to an end, to become extinct (ನಿರ್ವಹಣ Šmd. Dh.; Šm. 92; T., M. ಮುಡಿ, to come to an end, become extinct; T. ಮುಂಜು = ಮುಡಿ, & to die; ಮೂ, to end = ಮುಗಿ, & to grow old = ಮುಪ್ಪಾಗು, see ಮುದು 1; ಮುಟ್ಟು, to end = ಮುಡಿ; to grow ripe; ಮುಟ್ಟು, end; M. ಮುಡಿಪ್ಪು, destruction; *cf.* ಮುದು 1).

ಮುಡಿ muḍi. 4. End, ruin, destruction (J. 2, 9; 33, 14). See ಅಡಿ-; ಮುಡಿವಿಡಿ No. 2.

ಮುಡಿ muḍi. 5. = ಮುಟ 1, etc. — ಮುಡಿಚಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು, etc. (My.). ಹೆತ್ತ ಮುಡಿಚಟ್ಟನಿನ್ದ ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವ ವಠಾರ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Si. 108).

ಮುಡಿಪು muḍipu. 1. To end (v. t., Abh. P. 15, after 54; 16, 37).

ಮುಡಿಪು muḍipu. 2. = ಮುಡುಪು 1. (My.).

ಮುಡಿಯಿಸು muḍiyisu. ಮುಡಿಯಿಸಿದಂ (Šmd. 273).

ಮುಡಿಸು muḍisu. To fasten or set in the hair-knot or braids of hair (of others), as flowers (Čpr. 5, 119; Bp. 40, 39; J. 28, 21; My.). See ಪೂ-.

ಮುಡು muḍu. 1. = ಮುಡ 2. P. p. of ಮುಡಿ 1, in ಮುಡುಕೊಳ್ಳು (My.). ಹೂವು ಮುಡು ಕೊಳ್ಳು (ಸೂಡು G.). ತುಱುಬು ಮುನ್ತಾದ ಕೇಶಪಾಶದ ನಡುವೆ ಇಚೆಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮುಡು ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಕ Si. 229).

ಮುಡು muḍu. 2. = ಮುಡಿ 2. — ಮುಡುವಾಳ. = ಮುಡಿವಾಳ. (ಬಾಲ, etc. Si. 152).

ಮುಡುಕು muḍuku. 1. = ಮುಡುಗು 1, ಮುಡುಬು, ಮುದುಕು q. v., (ಮೊಟ್ಟು 1). To bend (v. i.), to shrink, to become crooked, to be contracted, to be distorted (Bp. 29, 11; T. ಮುಡಂಗು, ಮುಡಂಗು; see s. ಮುಗ್ಗು 1). **2,** to bend (v. t.), to crook, to distort, etc. (Bp. 35, 21).

ಮುಡುಕು muḍuku. 2. = ಮುಡುಗು 2, (ಮೊಟಕು 1). Bending, shrinking, becoming or being crooked, being distorted, etc.;—a curve; a corner, an angle (see ಇಡು-; T. ಮುಡಕ್ಕು, a bend, curve). — ಮುಡುಕುಮಾರಿ. Dengue (My.).

ಮುಡುಗು muḍugu. 1. = ಮುಡುಕು 1, No. 1. (My.).

ಮುಡುಗು muḍugu 2. = ಮುಡುಕು 2. See ಮುಟ್ಟು-. — ಮುಡುಗುದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. The humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.; Tĕ. ಮುಣುಗು-, Hibiscus mutabilis).

ಮುಡುಪು muḍupu. 1. = ಮುಡಿಪು 2. A bundle, a money-bag (Grj. 10, after 79; Bp. 11, 14; Tĕ.); a bundle the contents of which (money or jewels) are dedicated to an idol (My.).

ಮುಡುಪು muḍupu. 2. = ಮುಡುಹು, etc. (Čpr. 8, 64; Ššv. 4, 79; Ršv. 5, after 120; Tĕ. ಮೂಪು; T. ಮೊಯ್ಮ್ಬು; Mhr. ಮುಣ್ಡಾ, the region or round of the shoulder; T. ಮುಡುಗು, the back = ಹುವಲ್).

ಮುಡುಬು muḍubu. = ಮುಡುಕು 1, No. 1. (Bp. 57, 59).

ಮುಡುಹು muḍuhu. = ಮುಡುಪು 2, ಮುಯ್ 2, ಮುಯಿಬು, ಮುಯಿವು, ಮುಯ್ವು 1. The upper portion of the arm, the shoulder, the shoulder-blade (ಸ್ಕನ್ಧಸ್, ಭುಜಶಿರಸ್, ಅಂಸ Nr.; ಅಂಸ Mr. 321; ಮುಯ್ Čt. II, 105; Bp. 38, 17; 61, 28; Râm. 6, 10, 5; Bh. 3, 13, 32; 7, 1, 14; J. 10, 42). ಮುಡುಹಿನ ಸನ್ಧಿಗಳು (ಜತ್ರುಗಳು Nr.).

ಮುಣಗ muṇaga. = ಮುಟಿಕೆ, etc. See ಗುಡ-.

ಮುಣಗು muṇagu. = ಮುಣುಗು 1, etc. (My.; Čb. 36). ಮುಣಗೋಣ (ಪ್ಲವ Čb., sic!).

ಮುಣಿಗು muṇigu. = ಮುಣಗು, etc. (My.).

ಮುಣಿಗಿಸು muṇigisu. = ಮುಣುಗಿಸು, etc. To immerse (v. t.), to dip, to plunge (Bp. 3, 49; My.; Tĕ. ಮುಣಿಗಿಂಚು);—to bathe (v. t., My.);—to ruin (My.).

ಮುಣುಗಿಸು muṇugisu. = ಮುಣಿಗಿಸು, ಮುಬಿಗಿಸು, ಮುಬಿಗಿಸು, ಮುಬುಗಿಸು, ಮುಬುಂಕಿಸು. (My.). ಅಮ್ಬು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಚಮ್ಬು ಮುಣುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಮುಣುಗು muṇugu. 1. = ಮುಣಗು, ಮುಣಿಗು, ಮುಬಿಗು 2, etc. To go or sink under water, to sink, to be plunged in a liquid; to immerse one's self, to dip, to bathe;—to sink below the horizon, to set;—to be ruined (My.; Tĕ. ಮುಡುಗು, ಮುಣುಗು, ಮುನುಗು; Sk. ಮುಣ್ಡ್, to sink). ಮಂಜು ಸುರಿದರೆ ನಂಜನಗೂಡು ಮುಣುಗೀತೇ?—ಮೀನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಸರಿ, ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ.

ಮುಣುಗು muṇugu. 2. = ಮುಬಿಗು 3, ಮುಬುಕು 2, ಮುಬುಗು 2. An immersion, a dip. — ಮುಣುಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಮುಣುಗು ಹಾಕು. (My.). — ಮುಣುಗು ಹಾಕು. To perform an immersion of one's self; to dip the head whilst standing up to the waist in water (My.). ಮೂಬು ಮುಣುಗು ಹಾಕಿದನು (My.).

ಮುಣ್ಡ muṇḍa. = ಮುಣ್ಡು, ಮೊಣ್ಡ, ಮೊಣ್ಡು, ಮೊಣ್ಡೆ. *Shaved, close-shaved, bald, having no hair on the head;* a man with a shaved head (ಬೋಳಿ Šmd. I). 2, hornless; destitute of some limb (see ಮುಣ್ಡಕಾಲಿ). 3, stripped of leaves or branches; a tree stripped of its leaves or branches, the trunk of a lopped tree, a pollard (ಛಿನ್ನಕುಜಾತ, ಕಡಿದ ಮರ, ಕಡಿದ ಭೃಂಗಮರ, ತಬಿದ ಮರ Nn. 12). 4, a headless body (ಕಬನ್ಧ 12; ಕಬನ್ಧ, ರುಣ್ಡ Hlâ.; ರುಣ್ಡ Mr. 397; ಕಡುಕು Šm. 80; ಅಟ್ಟೆ 89). 5, a bald or shaven head, a bald pate. 6, pointless, blunt. 7, low, mean. 8, a barber. 9, *the head.* 10, myrrh. 11, N. of a daitya. See Bp. 24, 2; 36, 15; 38, 25. — ಮುಣ್ಡ ಮೋಚು. To put a covering on the head as the sign of being a brahmanical widow (My.). ಹೆಸಬುಕಾಬಿಗೆ ಮುಣ್ಡ ಮೋಚಕೊಣ್ಡ ಹಾಗಾಯಿತು (Prv.).

ಮುಣ್ಡಕ muṇḍaka. = ಮುಣ್ಡಿಗೆ. The lopped trunk or stem of a tree;—a barber;—the head.

ಮುಣ್ಡಕಾಲಿ muṇḍa-kâḷa. A man without a hand or the hands (Bp. 38, 18).

ಮುಣ್ಡನ muṇḍana. *Shaving the head closely, tonsure; shearing.*

ಮುಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆ muṇḍana-kriyĕ. The act of shaving the head closely. See ಭದ್ರಿಸು.

ಮುಣ್ಡಾಶ್ಮ muṇḍa-aśma. A pointless or round stone (ಗುಣ್ಡು Mr. 206).

ಮುಣ್ಡಾಸ muṇḍâsa. = ಮುಣ್ಡಾಸು. A turban (B. 3, 80; 5. 123; Si. 217; Mhr., H. ಮುಣ್ಡಾಸ, ಮುಣ್ಡಾಸೇ).

ಮುಣ್ಡಾಸನ muṇḍa-âsana. A particular posture in sitting, (Bh. 7, 4, 57).

ಮುಣ್ಡಾಸು muṇḍâsu. = ಮುಣ್ಡಾಸ. (My.; ಉಷ್ಣೀಷ, ಕಿರೀಟ Si. 461). ಉಣ್ಡೆ, ಏನೋ, ಗುಣ್ಡಾ? ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮೂವತ್ತು ಮೊಲ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಒಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಣ್ಡಾಸು ಮಾಡು!—ತಲೆ ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಣ್ಡಾಸು ಸಹಸ್ರ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು.—ಸಣ್ಣ ತಲೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುಣ್ಡಾಸು (Prvs.).

ಮುಣ್ಡಿ muṇḍi. Shaven, close-shaved, bald, shorn; lopped; hornless. 2, *a barber.* 3, N. of a śakti or mâtṛi; *cf.* ಚಾ-. 4, a species of plant (ಬೋಳಿತರ Šmd. I; ಬೋಳಿತರ, ವಶ, ಭಿಕ್ಷು Mr. 130). 5, chain-armour, armour (ಜಾಳಿಕ Mr. 292). 6, a pounder or pestle without a ferrule (My.).

ಮುಣ್ಡಿಗೆ muṇḍigĕ. Tbh. of ಮುಣ್ಡಕ. A stem, a post, a pillar (ಸ್ಥಾಣು Mr. 200; Abh. P. 11, 154; Grj. 2, after 106; Ršv. 6, after 11; My.); a wooden bar (see ಲಾಳ-); the head (see ಅರಿಸಿನಮುಣ್ಡಿಗೆರೋಗ).

ಮುಣ್ಡಿತ muṇḍita. *Close-shaved;* shorn; bald; lopped.

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. 1. (= ಮುತ್ತು 5, etc.). Kissing, caressing, fondling (T. ಮುಗರು, to smell to a thing, to explore by the smell; M. ಮುಗರು, to smell; to kiss; to fondle; *cf.* ಮೂಸು). — ಮುಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To kiss; to caress; to fondle. ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ ಸನ್ನೆಯಲಾಡಿಸುವ ಪರಿಪರಿದಪಪ ಎನುತ ಕೂಡೆ ನಡೆ ತನ್ದಪ್ಪಿ, ಮೇಲುದ ಸೆಬಿಗಿನೊಳಗಡಗಿ, ನೋಡುತಲಿದಾ ಎನುತ ಚೆಯ್ ಮುಣ್ಡಾಡಿ, ಮುನ್ದಲೆವಿಡಿದು, ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡಿ, ಸೌಖ್ಯವನೀವುತಿರ್ದಳು ಮಾಯೆ ಮೋಹಿನಿಗೆ (Prll. 3, 29). ತನ್ದೆ... ಅವನನ್ನು ಮುಣ್ಡಾಡಿದನು (B. 3, 7). ಕಣ್ಣದ್ದನಾಡೆ ಭೂಮಣ್ಡಲವು ಮುನಿವುದು; ಕೊಣ್ಡಾಡುತಿಚ್ಛೆ ನುಡಿದರೆ ಜಗವೆಲ್ಲ ಮುಣ್ಡಾಡುತಿಹುದು (Sp.). See Čpr. 1, after 105; 6, 98; 8, after 44; Grj. 1, 11; 3, 107; Bp. 4, 66; 5, 61; 12, 3; 18, 7; 24, 86; 38, 76; 46, 74; 47, 39; V. 14, 44; J. 5, 17; 7, 63; 13, 53; 18, 10. — ಮುಣ್ಡಿಡು. -ಇಡು. To kiss (Abh. P. 7, after 106).

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. 2. (Tbh. of ಮುಣ್ಡ?). A short cloth (My.; M., T.), used as a turban or as an under-girth cloth (My.).

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. A headless body (Bp. 40, 62), etc. ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮುಣ್ಡು (ಕಡುಕು, ಕಬನ್ಧ G.). — ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. = ಮೊಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ. The leafless, milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum Lin. (ಸ್ನುಹಿ Mr. 136; ಸುಧಾ, ಸ್ನುಹಿ, ಚೊನ್ಡೇ ಕಳ್ಳಿ Si. 433); the Euphorbia called triangular spurge (My.). — ಮುಣ್ಡುಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 11). — ಮುಣ್ಡುಮುಬಿಕ. = ಮುಣ್ಡುಮುಬಿಕ No. 1. (ಆತಾಯಿ, ಆತಾಪಿ, ಚಿಲ್ಲ Si. 173). — ಮುಣ್ಡುಮುಬಿಕ. The head-plunger: the Bengal kite, Falcocheela Lath. (ಆತಾಪಿ, ಶಕುನಿ, ಚಿಲ್ಲ Hlâ.; ಆತವಪಕ್ಷಿ, ಚಿಲ್ಲ Mr. 171). 2, a kind of duck; the water-fowl Pelicanus fusicollis (ಪ್ಲವ ಎನು, ಮುಣ್ಡುಮುಬಿಕ; ನೀ

ರುಗೋಟಿಯೆನ್ನೂ, ಎಪ್ಪುರು (Nr.). — ಮುಣ್ಡುವೋಗು. -ಪೋಗು- To get maimed (Abh. P. 13, after 54).

ಮುಣ್ಡೆ muṇḍĕ. A close-shaved woman: a widow (ವಿಶ್ವಸ್ತೆ, ವಿಧವೆ Nr.; ವಾಪಿತೆ Mr. 303). 2, *a female mendicant* (ಭಿಕ್ಷು 303). 3, an unchaste woman, a harlot (My.). ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡ ಬಾಟಿನು, ಮೂಟಿಕಿವಿಗೆ ಓಲೆ ಬಾಟಿದು.— ಮುಣ್ಡೆಗೆ, ಮುಣ್ಡೆ ಕಣ್ಡರೆ, ಉಣ್ಡಷ್ಟು ಸನ್ತೋಷ.— ಮುಣ್ಡೆ ಹೆತ್ತು, ಗುಣ್ಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ.— ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಗೆ ಮೂವತ್ತು ವಿಘ್ನ.— ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಡವನೇ ಜಾಣ.— ಅಣ್ಡೇ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮುಣ್ಡೇ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ ಕೂಡದು.— ಅಣ್ಡೆಯೊಳಗಣ ನೀರು, ಮುಣ್ಡೇ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಹಣ ಸಮ.— ಆ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವದೆ, ಮುಣ್ಡೆ! ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಡ! ಎಮ್ಬುವದು.— ಆನೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಆಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ, ಕುದುರೇ ಚಾಕರನ ಹೆಣ್ಡತಿ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೂ ಮುಣ್ಡೆ, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹೋದವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ.— ಕಳ್ಳನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎನ್ದಿದ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೆ.— ಕಣ್ಡ ಕಣ್ಡವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೂ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬೋಟಿಸದೇ ಬಿಡರು.— ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬನ್ತು.— ತಣ್ಡದ ಜನರು ಹಿಣ್ಡು ಒಡ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದರೆ ಮುಣ್ಡೆಯರಿನ್ದ ಕಡೆ.— ಕೆಟ್ಟ ಮುಣ್ಡೆ ಕುಲಾ ಸೇರಳು.— ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಮುಣ್ಡೇ ಹತ್ತರ ದುಡ್ಡಿನ ದೋಸೆಗೆ ಹೋದ.— ನಿತ್ಯಮುಣ್ಡೇ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಱದ್ದವನೇ ಜಾಣ.— ಪಾಪೀ ಗಣ್ಬು ಪರರಿಗೆ, ಮುಣ್ಡೇ ಗಣ್ಬು ಕಣ್ಡವರಿಗೆ.— ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು.— ಬಾಯಿವವರ ಮುನ್ದೆ ಬೋಳಿಮುಣ್ಡೆ ಬಯ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಅತ್ತ ಹಾಗೆ.— ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಮುಕ್ಕದ್ದೇ ಲಾಭ.— ತುಣ್ಡುಪಿಣ್ಡ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು? (Prvs.). See Prvs. s. ಮೂಡ 1, ಸನ್ಯಾಸಿ, ಸವತಿ 1.— ಮುಣ್ಡೆಮುಸುಕು. The cover of cloth over the head of a widow (occasionally over the head of a man when in grief or dishonor, My.).

ಮುತ್ mut. = ಮುತ್ತು 4. — ಮುತ್ತನ್ದೆ. = ಮುತ್ತಾತ. (B. 3, 111; My.). — ಮುತ್ತಾತ. A great grandfather (My.; ಪ್ರಪಿತಾಮಹ, ತಾತನ ತನ್ದೆ, ತನ್ದೆಗೆ ಪಿತಾಮಹ Si. 192; T. ಮೂಪಾಡ್ಯೆ, a grandfather).

ಮುತ್ತ mutta. 1. = ಮುತ್ತು 2. See ಸುತ್ತ-.

ಮುತ್ತ mutta. 2. = ಮುತ್ತಗ, etc. (Čpr. 7, 59; Šśv. 4, 100). ಮುತ್ತದ ಪೂಗೆಣ್ಣಂ (Rśv. 9, 50). See ಮುಳು-.

ಮುತ್ತಗ muttaga. = ಮುತ್ತ 2, ಮುತ್ತಲ, ಮುತ್ತುಕ, ಮುತ್ತುಗ, ಮುತ್ತುಲ, ಮುಟ್ಟಿಗ, ಮುಟ್ಟುಗ. A tree with large red or orange flowers, the bastard teak, Butea frondosa Roxb. (ಪಲಾಶ, ಕಿಂಶುಕ, ಪರ್ಣ, ವಾತಪೋಥ Nr.; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಪಲಾಶ Nn. 42, o. r. ಮುತ್ತುಗ; My.; Tĕ. ಮೋದುಗ; T. ಮುರುಕ್ಕು, ಪುರಜು, ಪುರೈಜು; T. ಮುತ್ತಗ is a tree with serrate leaves, Zizyphus trinervius). See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತಲ muttala. = ಮುತ್ತಗ, etc. ಮುತ್ತಲಗಿಡ (ಕಿಂಶುಕ G.). ಮುತ್ತಲದ ಗಿಡ (S. Mhr.). ಮುತ್ತಲಎಲೆ (B. 5, 58). See ಚಿಲೋ-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತಲು muttalu. (= ಮುಚ್ಚಲು No. 1.) Environing, surrounding. See ಸುತ್ತ-, ಸುತ್ತು-.

ಮುತ್ತಿಗ muttiga. = ಮುತ್ತಿಗೆ. (Bp. 16, 10).

ಮುತ್ತಿಗೆ muttigĕ. = ಮುತ್ತಿಗ. Covering; surrounding;—a siege, a blockade (J. 22, 37; My.; Tĕ.; T. ಮುಟ್ಟುಗೈ). ಸೇವಕಜನರ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಪರಿಕ್ರಿಯೆ); ಚಾಕರಿಯವರ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಪರಿಸರ್ಪ G.). — ಮುತ್ತಿಗೆ ಇಕ್ಕು. = ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. (J. 17, 7). — ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆ. To raise a siege (My.). ನೀವು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆಯ ಬೇಕು (B. 5, 39). ಆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಹಾಕಿ (5, 53). — ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು. To lay siege to, to besiege (My.). ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ (B. 4, 146). See B. 5, 38. 68. 187.

ಮುತ್ತಿಸು muttisu. To cause to surround, to cause to besiege (ದುರ್ಗಸಂವೇಷ್ಟನ Šmd. Dh.).

ಮುತ್ತು muttu. 1. (= ಮುಕ್ಕುಱು 1). To inclose; to cover, to settle upon, as flies, etc.; to environ, to encompass, to surround, to hem or shut in; to besiege; to drive into straits; to attack; to swarm or crowd together, as bees, etc., to throng (ನಿರೋಧಾವರಣ Šmd. Dh.; Šm. 97; ಮುಕ್ಕುಱ್ Čt. II, 86; My.; ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು G.; T. ಮುಟ್ಟು, ಮೂಜು, ಮೂಂಜು, ಮೊಯ್, ವೋದು; Tĕ. ಮುಟ್ಟು, ಮೂಗು; M. ಮುಟ್ಟಕ್ಕೆ; M. ಮುಟ್ಟು, to be close; ಮೂಡು, to be covered; to cover). ಕಹಳೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಉಲಿಯಲ್ಕೆ ಕೋಲಾಹಲಂ (Mr. 288). ಮುತ್ತಿದನೋ? ಇನ್ದೆ ಕೋಣ್ಪೆ ಧೂಳಿಪಟಂ! (Šmd. 69). ಕೆಲದನ್ ಅಲ್ಲಿದನ್ ಇಲ್ಲಿದನ್ ಈಗಳ್ ಎಮ್ಬಿನಂ ಮುತ್ತಿದನ್ ಒನ್ದೆ ತೇರೊಳ್ ಅಮರೇನ್ದ್ರಸುತಂ ಕುರುವೃನ್ದನ್ ಎಲ್ಲವಂ (136). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತಿತ್ತುತ್ತೆತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನಹಿತರ್ಕಳ್ (145). ಮುತ್ತವೇಷ್ಟಿಂ (-ಪೇಷ್ಟಿಂ 277). ಮುತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಂ (280). ಶತ್ರುಗಳ್ ಬನ್ದು, ನಿಜನಗರಮಂ ಮುತ್ತಿದೊಡೆ (J. 28, 15). ಮುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಆಸಾರ, ಪ್ರಸರಣ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇನೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವಿಕೆ Si. 291); ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿ ಇರುವವರು (ಪರೀವಾರ 449). ಅಗಳು ಚಲ್ಲಿದರೆ ಕಾಗೆ ಮುತ್ತುತ್ತವೆ.— ಕೆಣ್ಡಕ್ಕೆ ಇಱುವೆಗಳು ಮುತ್ತ್ಯಾವೋ? (Prvs.). See Čpr. 1, 78; 5, 102; Abh. P. 10, after 201; Bp. 34, 16; 56, 28; Ršv. 6, after 115; 6, 116; 6, after 116; J. 3, 25; 4, 35; 8, 23; 14, 4; 26, 6.

ಮುತ್ತು muttu. 2. = ಮುತ್ತ 1. Surrounding, etc. See ಸುತ್ತು-.

ಮುತ್ತು muttu. 3. P. p. of ಮುದು 1.

ಮುತ್ತು muttu. 4. = ಮುತ್, ಮುದಿ, etc. Advanced age, oldness, old age, priority (T. ಮುದು, ಮೂ, ಮೂದು, ಮೂರಿ, ಮುಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿಲ್; M. ಮುದು, ಮೂದು). — ಮುತ್ತಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ. (My.). — ಮುತ್ತಜ್ಜ. -ಅಜ್ಜ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (My.). — ಮುತ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A great grandfather (My.). — ಮುತ್ತಬ್ಬೆ. -ಅಬ್ಬೆ. = ಮುತ್ತಮ್ಮ. (Kâvy. III, 3, 12). — ಮುತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. = ಮುತ್ತವ್ವ. (Abh. P. 10, after 145; My.). — ಮುತ್ತಯ್ದೆ. -ಅಯ್ದೆ. An elderly (or young), respectable woman whose husband is alive (ಚಿರಣ್ಟಿ, ಸುವಾಸಿನಿ Nr.; Si. 184; My.; Tĕ.). ಪಟ್ಟೆಗೆ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ.— ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳಿಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ.— ಮುತ್ತಯ್ದೇ ಕೆಯ್ಯ ಭಿಕ್ಷ ಮೂಱು ಹಿಡಿ ಸಾಕು (Prvs.). ಮದುವೆ ಮುನ್ತಾದ ಶುಭಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಯ್ದೆಯರು ಅರಿಸಣದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವದು (ಸೇಸೆ G.). See Bp. 4, 33; Č. Bp. 47, 5; Prv. s. ಸನ್ಯಾಸಿ. — ಮುತ್ತಯ್ದೆತನ. The state of being a muttaidĕ (Grj. 4, 95; 10, 97; Râm. 6, 12, 34; J. 5, 55; G. 92; My.). — ಮುತ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಮುತ್ತಪ್ಪ, ಮುತ್ಯ. (J. 4, 40. 41; My.). ಹೆತ್ತಾತನ್ ಅರ್ಜುನನು, ಮುತ್ತಯ್ಯ ದೇವೇನ್ದ್ರ, ಮುತ್ತೆ ಮಾತುಲನು ಹರಿಯಿರೆ ಅಭಿಮನ್ಯು ಸತ್ತನೇಕಯ್ಯ? (Sp.). — ಮುತ್ತವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಮುತ್ತವ್ವೆ. (My.). — ಮುತ್ತವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. A great grandmother (Bp. 45, 38; Râm. 5, 8, 72; My.; Tĕ.). — ಮುತ್ತುಂಗಾಲ್. -ಂ-ಕಾಲ್. Old time, old age. See Šmd. 294 s. ಒಲೆ 4.

ಮುತ್ತು muttu. 5. = (ಮುಣ್ಡು 1), ಮುದ್ದು. A kiss (ಚುಮ್ಬನ Šm. 97; My.; T. ಮುತ್ತು; M. ಮುತ್ತ, ಮುತ್ತಿ, ಮುತ್ತು; M. ಮುತ್ತು, ಮೊತ್ತು, to kiss; to sip; Mhr. ಮುಕಾ, a kiss).

ಮುತ್ತಿಡು, ಮುತ್ತು ಕೊಡು (My.). ತಾಸಿಗೊನ್ದು ಕೂಸ ಹೆತ್ತರೆ ಈ ಸೀಸು ಮುತ್ತು.— ಮನೆಯ ದೀಪವಾದರೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡ ಬಹುದೇ? (Prvs.). See Prvs. s. ಯೋಗ್ಯಳು, ಸಲಿಗೆ.

ಮುತ್ತು muttu. Tbh. of ಮುಕ್ತೆ (or ಮುತ್ಯ). A pearl (ಮೌಕ್ತಿಕ Šmd. Dh.; Šm. 97; Mr. 412; ಮುಕ್ತೆ Hlâ.; ಮುಕ್ತಾಫಲ Nn. 40; My.; T. ಮುತ್ತ, ಮುತ್ತು; Tĕ. ಮುತ್ತಿಯ, ಮುತ್ತೆಮು; M. ಮುರು, an oyster). ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ಮಾಣವಕ); ನೂಱು ಸರದ ಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ); ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪು (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಶುಕ್ತಿ); ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ (ರಜತ, ತಾರ Hlâ.). ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು (ರಜತ, ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ Nn. 104). ನೂಱು ಸರಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ); ಅಯಿವತ್ತು ಸರಮುತ್ತು (ಮಾಣವಕ Mr. 338). ಮುತ್ತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಬತ್ತಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆಯಾದೀತೇ? — ಮುತ್ತು ಹುಟ್ಟೋದು ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲೇ. — ಮುತ್ತಿನ ಚವು ಕತ್ತೆಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? — ತೂತಿಗೆ ಯಾಕೆ ಮುತ್ತಿನಾಭರಣ? — ಮುತ್ತಿನಷ್ಟು ಗಣ್ಡ (only a very small husband) ಇದ್ದರೆ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಱುವೆನು. — ಮುತ್ತಿನನ್ಥ ಗಣ್ಡ ಇರ ಬೇಕು, ಕತ್ತೆಯನ್ಥ ಅತ್ತೆ ಇರ ಬೇಕು. — ಹತ್ತು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಮುತ್ತು (one excellent thing) ಕಟ್ಟ ಬೇಕು (Prvs.). ಮುತ್ತು ಮುದಿಕೆಗೆ ಯಾಕೆ? ತೊತ್ತೇಕೆ ಗುರುಗಳಿಗೆ? ಬತ್ತಿದ ಕೆಱೆಗೆ ತೆಱಗೇಕೆ? ಶ್ರವಣರಿಗೆ ಮಿಥ್ಯತನವೇಕೆ? (Sp.). See Čpr. 7, 41; Abh. P. 13, 123; Grj. 10, 40; Č. Bp. 2, 4; 5, 51; Râm. 1, 13, 4; Bh. 2, 13, 7. 26; Rŝv. 5, 24. 25. 41; 8, 118; J. 3, 17; 6, 6; 10, 3; 17, 6. 26. 28; 18, 23; 28, 44; ಒಳ್-.

ಮುತ್ತುಕ muttuka. = ಮುತ್ತುಗ, etc. See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತುಗ muttuga. = ಮುತ್ತುಕ, etc. (ಪಲಾಶ, ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ Mr. 115; ಪಲಾಶ, etc. Si. 128; Bp. 45, 38; Šŝv. 3, 32; My.). ಅಱುಗಾಲ ಮಱೆ ಹೊಯ್ದರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂಱೇ ಎಲೆ (Prv.). See ಮುಳ್-, ಮುಳ್ಳು-.

ಮುತ್ತುಲ muttula. = ಮುತ್ತುಗ, etc. (ಕಿಂಶುಕ, ಪರ್ಣ, ವಾತಪೋಥ G.). ಮುಂಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಕೊಡುವ ಮುತ್ತುಲಗಿಡದ ಕೋಲು (ಆಷಾಢ G.).

ಮುತ್ತುಹ muttuha. Inclosing, surrounding, falling upon, etc. ಪರಿದು ಮುತ್ತುಹ (ಅಭ್ಯವಸ್ಕನ್ದನ, ಅಭ್ಯಾಸಾದನ Nr.).

ಮುತ್ತೆ muttĕ. Inclosing, surrounding, falling upon, etc. See ಪರಿ- (s. ಪರಿ 3).

ಮುತ್ತೆ muttĕ. Tbh. of ಮುಕ್ತೆ. See ಅದಿಮುತ್ತೆ.

ಮುತ್ಯ mutya. = ಮುತ್ತಯ್ಯ. ಪಾಣ್ಡವರ ಮುತ್ಯನು (ಶನ್ತನು G.).

ಮುತ್ಯ mutya. A pearl (Sk.). See ಮುತ್ತು.

ಮುತ್ಸದ್ದಿ mutsaddi. = ಮುಸದ್ದಿ. One of the public officers: an accountant, a clerk (My.; Tĕ.; Mhr., H.).

ಮುದ್ mud. Joy, pleasure, delight, gladness, rejoicing. (Rŝv. 13, 50). 2, one of the sañcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಮುದ muda. Tbh. of ಮುದೆ, or of ಮುದ್. (Šmd. 106; ಸನ್ತೋಷ Nn. 78; ದೊನ್ದುಳಿ Šm. 113). — ಮುದನೂರ್. -ಊರ್. N. (Bp. 43, 39). — ಮುದನ್ತಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. To obtain joy, to become joyful (Rŝv. 4, 60). — ಮುದಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To experience joy, to be glad, to rejoice (Rŝv. 6, after 115; 11, after 175). — ಮುದಮ್ಬೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು- = ಮುದನ್ತಳೆ. (Bp. 24, 75; Šŝv. 2, 92). — ಮುದವಲರು. -ಅಲರು. Joy to bloom or become great: to rejoice greatly (Bp. 45, 16. 28). — ಮುದವೆಱು. -ಪೆಱು. = ಮುದಮ್ಬೆಱು. (Bp. 2, 55; 22, 35; 37, 56; 53, 66; 57, 34).

ಮುದಕ mudaka. = ಮುದುಕ. An old man (My.; B. 3, 44; ಆರ್ಯ, ವೃದ್ಧ Nn. 106; ಪ್ರವಯಸ್, ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧ, ಜೀನ, ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್ Si. 196; ದಶಮಿಸ್ಥ, ವೃದ್ಧ 429). ಬಹಳ ಮುದಕ (ವರ್ಷೀಯಸ್, ದಶಮಿ, ಜ್ಯಾಯಸ್ Si. 196).

ಮುದಕಿ mudaki. = ಮುದುಕಿ, etc. (My.; Si. 188; B. 3, 59; 4, 6. 7).

ಮುದಡು mudaḍu. 1. = ಮುದುಡು 1, etc. (My.).

ಮುದಡು mudaḍu. 2. = ಮುದುಡು 2. — ಮುದಡುಗಿವಿ. = ಮುದುಡು-. (My.).

ಮುದಯಿಸು mudayisu. To be glad, etc. — ಮುದ ಮುದಯಿಸು. To play joyfully about (J. 6, 7).

ಮುದರಿಸು mudarisu. To cause to fold, to cause to draw aside, etc. (My.).

ಮುದರು mudaru. = ಮುದುಡು 1, etc. (My.).

ಮುದಶ್ರು mud-aŝru. Tears of joy (Čpr. 1, 49; 8, after 101).

ಮುದಿ mudi. = ಮುದು 2, etc. Advanced age, etc. (My.; Tĕ.; T. ಮುದಿಯನ್, an elder). — ಮುದಿಕಾಗಿ. = ಮುದುಗಾಗೆ. (ದ್ರೋಣಕಾಕ, ಕಾಕೋಲ Si. 137; My.). — ಮುದಿಗುಣ್ಟಣಿ. -ಕುಣ್ಟಣಿ. An old procuress (Râm. 5, 2, 34). — ಮುದಿಗೂಡು. An old, worn out body (J. 26, 39). — ಮುದಿಗೂನು. -ಕೂನು. An old hump. See Prv. s. ಮುದ್ದುಗೂನು. — ಮುದಿಗೂಬೆ. An old owl: an old man or woman (My.). ಒನ್ದು ಕಂಚಾಯಿತು, ಒನ್ದು ಮಿಂಚಾಯಿತು; ಮುನ್ದೆ ಕೂತಿಯಾ, ಮುದಿಗೂಬೆ? (Prv.). — ಮುದಿಡೊಮ್ಬ. An old ḍomba. ಮುದಿಡೊಮ್ಬನ ಲಾಗ (Prv.). — ಮುದಿಸಾಱು. = ಮುದುಸಾಱು. An old harlot (Rŝv. 11, 181). — ಮುದಿಪ್ರಾಯ. Advanced, old age (above 60, My.). — ಮುದಿಮುಣ್ಡೆ. An old widow or harlot (Râm. 5, 8, 72). — ಮುದಿಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. = ಮುದುವೆತ್ತು. (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, etc. Si. 319; ಜರದ್ಗವ, etc. G.; My.). — ಮುದಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. An old woman (Č. Bp. 47, 42).

ಮುದಿಕಿ mudiki. = ಮುದುಕಿ, etc. (My.; ವೃದ್ಧೆ, ಪಲಿಕ್ನಿ Si. 185; ವೃದ್ಧೆ 196, see 187; ವೃದ್ಧೆ G.).

ಮುದಿತ mudita. Rejoiced, joyful, delighted, glad; — pleasure, happiness. See ಅ-, ಪ್ರ-, ಸಮ್-; Čpr. 4, 30; Bp. 17, 14; J. 18, 25.

ಮುದಿತನ muditana. Old age (ಸ್ಥಾವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195; ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣಿ 389). ಬಹಳ ಮುದಿತನ (ವಿಸ್ರಸೆ, ಜರೆ 195; see 197).

ಮುದಿರ mudira. *A cloud* (ನೀರದ G.; *cf.* ಮುಗಿಲ್). 2, a lover a libertine. 3, a frog.

ಮುದಿಷ್ಟ mudishṭa. (?). See ಕಱುಕಸಾಲೆ.

ಮುದು mudu. 1. = ಮೊದೆ. To advance in growth, to increase; to become full grown; to mature; to advance in years, to become old (ವೃದ್ಧಿ Šmd. Dh., one MS. ಮೊದೆ; Tĕ. ಮುದಿ; T. ಮುಱ್ಱು, ಮೂ, ಮುಱುಗು; M. ಮುಱು, ಮೂ; *cf.* ಮುಂ, ಮುಱ್, etc.; see also s. ಮುಡಿ 3). P. p. ಮುತ್ತು. ಮುತ್ತಂ (Šmd. 284). ಮುತ್ತುದು ನೇಸಱ ತೇಜಂ, ಸತ್ತುದು ದಾವಾಗ್ನಿ (264. 284). ಮುತ್ತ ಕಾಯ್ (ತಱಿಲ್ I). ಮುತ್ತದು (ಜಠರ); ಮುತ್ತೆತ್ತು (ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, ಜರದ್ಗವ Hlâ.). ಮುತ್ತ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು (Bp. 15, 25). ನೆಱೆ ಮುತ್ತದಂ ತೊಱೆದು (18, 30). ಹರನುಂ ಮುತ್ತು, ಮುಪ್ಪಿನಲಿ ಇನಿತು ಧೃತಿಗೆಡಲೇಕೆ? (25, 23). ನೆಱೆ ಮುತ್ತುದಲ್ಲಾ ದೇಹಂ (44, 5). ಮುತ್ತ ಮುಸುಡು (Rŝv. 11, 163).

ಮುದು mudu. 2. = (ಮುಂ, etc.), ಮುತ್, ಮುತ್ತು 4 q. v., ಮುದಿ, ಮೂ 2. (*Cf.* ಮೊದಲ್). — ಮುದುವೆತ್ತು. An old ox

(ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ, ಜರದ್ಗವ Nr.). — ಮುದುಗರಡಿ. -ಕರಡಿ. An old bear (Bp. 34, 8). — ಮುದುಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. A raven (ದ್ರೋಣ ಕಾಕ, etc. Nr.). — ಮುದುಗೂಗೆ. = ಮುದಿಗೂಬೆ. (Bh. 2, 10, 55). — ಮುದುಗೊಣ್ಡೆ. -ಕೊಣ್ಡೆ. N. of a town (Bp. 26, 54). — ಮುದುತಪಸಿ. An old ascetic (Bp. 52, 21). — ಮುದುಪಾಱು. = ಮುದಿಪಾಱು. (Rśv. 11, 162). — ಮುದುಸೂಳೆ. An old harlot (Bp. 52, 34). — ಮುದೆತ್ತು. = ಮುದುಎತ್ತು. (My.).

ಮುದುಕ muduka. = ಮುದಕ. An old man (ಕೆಬಿವ Šmd. I; ಕೆಱವ Čt. I, 3; ಪ್ರವಯಸ್, etc. Nr.; ವೃದ್ಧ Si. 432; Abh. P. 4, 112; My.; B. 2, 30). ಮುದುಕರ ಗುಮ್ಪು (ವಾರ್ಧಕ Si. 195). ಮುದುಕನಾದರೂ ತದಕು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದ ಮುದುಕ ಬಿಮ್ಮನೆ ನಿನ್ನು ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಮುದುಕತನ mudukatana. Old age (My.; ವಾರ್ಧಕ Si. 195; ಜ್ಯಾಸಿ, ಜೀರ್ಣ 389).

ಮುದುಕಿ muduki. = ಮುದಕಿ, ಮುದಿಕಿ. An old woman (ವೃದ್ಧೆ, etc. Nr.; My.; M. ಮೂಚ್ಚಿ, ಮೂತ್ತಿ; Tě. ಮುದುಸಲಿ, ಮುದುಸಲಿದಿ). ಆವಳೊರ್ವಳು ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟವಳು ಅಥವಾ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲದವಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಮನೆಗೆ ಒನ್ದು ಮುದುಕಿ, ಒಲೆಗೆ ಒನ್ದು ಕುಣ್ಟೆ.—ನಿಲ್ಲಲಾಱದ ಮುದುಕಿ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತಾಳೇ? (Prvs.).

ಮುದುಕು muduku. = ಮುಡುಕು 1, etc. To clasp or embrace one's (own) body (ಶರೀರೋಪಗೂಹನ, ಉಪಗೂಹನವೆನ್ನು, ಆಲಿಂಗನಂ; most MSS., also Mdb., have ಮುಡುಕು).

ಮುದುಗರ mudugara. Tbh. of ಮುದ್ಗರ. (Râm. 6, 3, 12).

ಮುದುಡು muduḍu. 1. = ಮುದಡು 1, ಮುದರು, ಮುದುರು, ಮುದ್ರು, (ಮುರುಟು 1). To bend (v. i.); to shrink, to contract, to shrivel up, as flowers or leaves, to wrinkle, as drying cloth or a hide, or as the skin (ಸಂಕೋಚನ Šmd. Dh.; My.; ಕಿಱಿದಾಗು G.); to be reduced in bulk, to be collected or closed (ಕಿಱಿದಾಗು G.). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮುದುಡೋಣ (G. 226). ಮೊಗ್ಗೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತುಮ್ಬು ಇರುತ್ತದೆ, ಒಳಗೆ ಹೂವಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪಕಳಿಗಳು ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹೊನ್ದಿ ಮುದುಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 36). **2,** to bend (v. t.); to draw in or backward, as a limb; to press into irregular inequalities, to crumple, to rumple, as cloth, paper; to fold regularly or irregularly, as a mat, a mattress; to pull up, as clothes when walking through water; to draw aside, as clothes, feet, so as to avoid their touching anything, or as a curtain (My.). ಒನ್ದು ದಸಿ ಅಂಗಾಲ ನೆಟ್ಟೊಡೆ... ನಿನ್ದು ನೆಲನಂ ಮೆಟ್ಟದಲ್ಲದೆ ನಡೆಯ ಬಾರದಡಿ, ಹಿನ್ದೆ ಸೆಗೆ ಕಾಲ್ ಮುದಡ ಬಾರದು (Bp. 43, 84). ಅಲ್ಲಿಯ ಹೂವುಗಳಿಗೆ ಕೆಯ್ ಹಚ್ಚದೆ, ತಮ್ಮ ಅಱುವೆಗಳನ್ನು ಮುದುಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾಕಗೊಡದೆ (B. 3, 81).

ಮುದುಡು muduḍu. 2. = ಮುದಡು 2, (ಮುರುಟು 2). Shrinking, contracting, etc. — ಮುದುಡುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. An ear the outside of which is shrunk (Bp. 58, 49; My.). — ಮುದುಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrink (J. 30, 22).

ಮುದುರು muduru. = ಮುದುಡು 1, etc. (My.).

ಮುದೆ mudě. (= ಮುದ). Pleasure, enjoyment, joy, gladness.

ಮುದ್ಗ mudga. *A kind of kidney-bean, Phaseolus mungo* Willd. (ಹೆಸಱು Mr. 374). 2, a cover, covering, lid. 3, = ಮುದ್ಗು (ಶಂಖದ ಹುದಿ G.).

ಮುದ್ಗಪರ್ಣಿ mudga-parṇi. *A kind of kidney-bean, Phaseolus trilobus* Ait. (see Si. 149).

ಮುದ್ಗರ mudgara. = ಮುದುಗರ. *A hammer-like weapon, a mace* (ಘನ Mr. 510);—a staff weighted at the bottom with iron for breaking clods of earth. 2, a bud (*cf.* ಮುಗುಳ್).

ಮುದ್ಗಲ mudgala. Nn. 96 for ಪುದ್ಗಲ, q. v. 2, N. of a ṛishi and of other persons.

ಮುದ್ಗಾನ್ನ mudga-anna. Rice boiled together with the kidney-bean (My.).

ಮುದ್ದ muddu-a3. N. (My.; B. 2, 49).

ಮುದ್ದತು muddatu. = ಮುದ್ದತ್ತು. (Čb. 9, 68; My.).

ಮುದ್ದತ್ತು muddattu. A space of time, a term (My.; G. 175; Mhr., H. ಮುದ್ದತ).

ಮುದ್ದಾಂ muddâm. ಮುದ್ದಾಮು muddâmu. Expressly, positively (Mhr., H.); fixed, established, permanent (Br.). 2, own (My.; B. 5, 126). ಮುದ್ದಾಮ್ ಆಳು, ಮುದ್ದಾಂ ಮನುಷ್ಯ, own servant (My.).

ಮುದ್ದಿ muddi. 1. Feminine of ಮುದ್ದ. N. (My.).

ಮುದ್ದಿ muddi. 2. = ಮುದ್ದೆ. (B. 4, 121; 5, 19).

ಮುದ್ದಿಕೆ muddikě. = ಮುದ್ದಿಗೆ 1. Tbh. of ಮೃದ್ವೀಕೆ (Šmd. 351 Mdb.).

ಮುದ್ದಿಗ muddiga. N. (Bp. 29, 7).

ಮುದ್ದಿಗೆ muddigě. 1. Tbh. of ಮೃದ್ವೀಕೆ (Šmd. 351. 353).

ಮುದ್ದಿಗೆ muddigě. 2. Tbh. of ಮುದ್ರಿಕೆ (Šmd. 345).

ಮುದ್ದಿಸು muddisu. To kiss; to caress, to fondle (Bp. 18, 57; Rśv. 8, after 82; 11, 105; Šśv. 1, 82; J. 8, 12; 28, 16; M. ಮಣಕ್ಕ, ಮುಗಕ್ಕ, to smell; to kiss).

ಮುದ್ದು muddu. = ಮುತ್ತು 5, q. v. A kiss (ಲಲ್ಲೆ, ಅರುಮೆ Kk. 31; Šm. 75; ಓಷ್ಠಪಾನ, ವದನಕೂಟ, ಚುಮ್ಬನ Mr. 330; C.; Tě.); love, affection, charm; an object of love. ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ವೋಱಿ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು.—ಮುದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮೂಱನೆಯ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ (Prvs.). See Čpr. 1, 86; 1, after 105; Bp. 1, 51; 24, 45; 32, 45; 47, 32. 42; J. 18, 20; 28, 22; Prvs. s. ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಲ and ಹೆಣ್ಡತಿ. — ಮುದ್ದಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. A charming goose (Rśv. 12, 23). — ಮುದ್ದಾಟ. -ಆಟ. Frequent kissing (Čpr. 3, 42). — ಮುದ್ದಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To make (somebody) to kiss frequently (Čpr. 6, 98). — ಮುದ್ದಾಡು. -ಆಡು. To kiss mutually;—to kiss frequently (Abh. P. 4, 28; Bp. 15, 14; My.; B. 3, 81). — ಮುದ್ದಾಯಿ. -ಅಯಿ. N. (Bp. 59, 6). — ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To kiss (My.). — ಮುದ್ದಿಡು. -ಇಡು. = ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. (My.). See Prv. s. ಮನೆ. — ಮುದ್ದು ಕೊಡು. = ಮುದ್ದಿಕ್ಕು. (My.). — ಮುದ್ದುಗೂಸು. -ಕೂಸು. A dear child (My.). ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮುದಿಗೂಸೇ ಮುದ್ದುಗೂಸು (Prv.). — ಮುದ್ದುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. To kiss; to treat with affection, to caress, to fondle (Rśv. 11, 104; J. 3, 31; 6, 47; 11, 15; 18, 49; 28, 20). — ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Caressing, etc. (Čpr. 3, 44; 8, 53). ನಗೆಮೊಗಮಂ ಪೊದಱಿ ಪೊಸ ಜವ್ವನಮಂ ಮಿಗಿಲಪ್ಪ ಗಾಡಿಯಂ ಸೊಗಯಿಪ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತಮನೊಱಲ್ದಿನಿಸಂ ಮನವಾರೆ ಕೇಳ್ದು ತೊಟ್ಟಗೆ ಕೊಳೆ

ಮೇಲೆವಾಯ್ತು ಮಹಿಷಾಸುರನಂ ತವೆ ಕೊನ್ದಳಾವಳ್ ಆ ಭಗವತಿ ತಾನೆ ವೀರಸಿರಿಯಕ್ಕೆ ಜಯಾಸಿಗೆ ನಾಗವರ್ಮನಾ! (one Ch. MS. as its v. 4). — ಮುದ್ದುನುಡಿ. A pleasant, sweet word. ಮನವೆಮ್ಬ ಗಿಳಿಯನೊಯ್ಯಾರದೊಳೋವಿ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುದ್ದುನುಡಿಗಲಿಸೆಲೆ, ಮಾನಿನಿ! (Kp. 4, 8, 1). — ಮುದ್ದುಮಗ. A dear son (My.; B. 3, 7). — ಮುದ್ದುಮಗು. = ಮುದ್ದುಗೂಸು. (My.). — ಮುದ್ದು ಮಾಡು. = ಮುದ್ದುಗೆಯ್. To caress, etc. ಅವನನ್ನು- - (My.). — ಮುದ್ದುಮಾತು. = ಮುದ್ದುನುಡಿ. (My.; G. 446). — ಮುದ್ದುಮೊಗ. A sweet face (My.). — ಮುದ್ದು ಮೋಹಿಸು. To cause love to dash or pierce into (anybody): to endear one's self. ಎಲ್ಲರ್ಗೆ ಮುದ್ದು ಮೋಹಿಸುತಿರ್ಪನು (J. 28, 22). — ಮುದ್ದುರಂಗ. N. ಎಲೆ! ಎಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಅವಳೇ (wife) ಇಲ್ಲ, ಮಗನ ಹೆಸರು ಮುದ್ದುರಂಗ ಎಮ್ಬನ್ತೆ (Prv.). — ಮುದ್ದುವೀಱು. -ಬೀಱು. To bestow many kisses; to treat very kindly (Rśv. 4, 73; Śśv. 3, 43).

ಮುದ್ದುತನ muddutana. Pleasantness, charm, beauty (Rśv. 1, after 135). ಬಾಲೆ. . ಬೀಱುತಿರ್ದಳು ಮುದ್ದುತನವನು (Prll. 3, 31). ಮುದ್ದುತನ ಮಿಗೆ ವಾಯೆ (ಎಮ್ಬ ಬಾಲೆ) ತನ್ನನ್ತೆ ನಡೆಯ ಕಲಿಸಿದಳ್ ಅಂಚೆವಿಣ್ಡಿಗೆ (3, 32).

ಮುದ್ದೆ muddĕ. = ಮುದ್ದಿ 2. A roundish mass, a ball, a roundish lump (as of iron, food, etc.), a clod (as of earth, etc.), etc. (ಪಿಣ್ಡ Nr.; My.; Tĕ. also ಮೊದ್ದು; J. 18, 20; T. ಮುತ್ತೈ; see ಕೆಯ್-; Mhr. ಮೂದ, a rice-lump; see ಮೊತ್ತ 1). ಗನ್ಧದ ಮುದ್ದೆ (ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನಿ, ವರ್ತಿ Śi. 229); ಮದ್ಯ ಮಾಡವದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಕೂಡಿಸಿದ ಮುದ್ದೆ (ಮೇದಕ, ಜಗಲ 348). ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆ (ಕ್ಲೋಮ); ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆ (ಪಿಣ್ಡ G.). ಕೆಸಱಿನ ಮುದ್ದೆ (G. 572). ಬೆಲ್ಲದ ಮುದ್ದೆ (My.). **2,** râgi-porridge (My.). ಮುದ್ದೆಗೆ ಎದ್ದು, ಗುದ್ದಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ.—ಮುದ್ದೆ ಬೆಲ್ಲವಾದರೆ ಮುದ್ದಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). **3,** a weaver's peg-stand (S. Mhr.).—See ಮೇಲ-; Prv. s. ಆಟ್ಟು 5. — ಮುದ್ದೆತೊವೆ. Tovĕ-porridge (My.). — ಮುದ್ದೆಪಲ್ಲೆ. Vegetable-porridge My.). — ಮುದ್ದೆಬೆಲ್ಲ. A round lump of jaggory (My.). — ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ. A roundish lump of iron. ಮುದ್ದೇ ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಣುಗುವದು, ಬಿಲ್ಲೇ ಕಬ್ಬಿಣ ತೇಲುವದು (Prv.).

ಮುದ್ರಾಕರ mudrâ-kara. A maker of seals, an engraver, a coiner. (R.).

ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ mudrâ-akshara. Type, print. (My.).

ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲೆ mudrâkshara-śâlĕ. A printing-office (My.).

ಮುದ್ರಾಂಕಿತ mudrâ-aṅkita. Stamped or marked with a seal (My.); printed. (My.).

ಮುದ್ರಾಂಗುಲೀಯಕ mudrâ-aṅgulîyaka. A seal-ring (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಕ mudrâ-dhâraka. A bearer of the seals. 2, a man who impresses various sectarian marks and figures on his forehead and other parts of the body: a Mâdhva (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ mudrâ-dhâraṇĕ. Having the body branded with hot seals by a guru, a custom of the Mâdhvas (My.).

ಮುದ್ರಾಧಾರಿ mudrâ-dhâri. = ಮುದ್ರಾಧಾರಕ. (My.).

ಮುದ್ರಾಶಕ್ತಿ mudrâ-śakti. Power (of a râja, guru, etc.) derived from setting or affixing seals to documents (My.).

ಮುದ್ರಿಕೆ mudrikĕ. = ಮುದ್ದಿಗೆ 2. A seal, a signet, a seal-ring, a signet-ring (ಉಂಗರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರಂ ಬರೆಯೆ ತಾ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳೆನಿಕ್ಕುಂ Mr. 340; ಬಾಲಕ 525; Bp. 54, 55; J. 18, 6). 3, a stamp, an impression. 4, a mode of intertwining the fingers during worship. 5, dedication to a deity put at the end of chapters or of a book (My.). ಮುದ್ರಿಕೆಲ್ಲದ ಮುನ್ನೂಱು ಪದ (Prv.). — ಮುದ್ರಿಕೆಯುಂಗುರ. = ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ, q. v. (My.).

ಮುದ್ರಿತ mudrita. Sealed, stamped, impressed, marked, struck, printed; contracted, closed, sealed up; unblown. (Čpr. 8, after 4; Bp. 1, 14; 35, 8).

ಮುದ್ರಿಸು mudrisu. To seal; to stamp; to print; to coin; to shut; to seal up, to enclose; to envelop (Čpr. 8, 41; Abh. P. 16, 41; Bp. 24, 22; 35, 9; 58, 58; Bh. 1, 8, 70; 8, 23, 38; Rśv. 5, after 25). ಅಕ್ಷಿ ಮುದ್ರಿಸೆ ಸುಪ್ತಿ (Mr. 317). 2, to agree to, to assent, to promise (ಅಂಗೀಕರಣ Śmd. Dh.). ಮುದ್ರಿಸಿದಂ (274).

ಮುದ್ರು mudru. = ಮುದುದು 1, etc. (My.).

ಮುದ್ರೆ mudrĕ. ಮುದ್ರಾ. (= ಮೊದಿರ). A seal, a signet, a seal-ring. 2, the mark of a seal; a stamp, a print; a seal of lac (J. 29, 36; 30, 24). 3, a form or figure made by Vaishṇavas, etc. on their body. 4, a coin. 5, stamp, cast, air;—an air or a disposition of countenance during meditation, etc. (Mhr.; B. 4, 10. 184);—a person as to shape and bulk (Mhr.). 6, a mode of intertwining the fingers during worship. 7, shutting, closing. — ಮುದ್ರೆಕರ್ತ. A man entrusted by a guru with his seal and deputed by him to settle disputes of caste (My.; Tĕ.). — ಮುದ್ರೆಕೋಲು. A wooden seal, for sealing heaps of corn (My.; Tĕ.). — ಮುದ್ರೆಯವ. -ಅವ. A man who applies a public seal (My.). 2, = ಮುದ್ರಾಧಾರಕ No. 2, a Mâdhva (My.). — ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. A seal-ring, a signet-ring (ವೇದಿಕೆ, ಮುದ್ರಿಕೆಯುಂಗುರ Nn. 148). — ಮುದ್ರೆಯೂಱಿಗ. -ಊಱಿಗ. The business of applying public seals (My.).

ಮುಧಾ mudhâ. *In vain, to no purpose.*

ಮುನ್ mun. 1. = ಮು, etc. Three. — ಮುನ್ನೀರ್. The ocean (so called as it contains three different waters: rain, river-water, and the water of the abyss, and has three different qualities: to produce, to preserve, and to destroy, T.; Br. derives it from ಮುನ್ 2: the first or original waters, which however in T. is ತೊನ್ನೀರ್;—ಸಮುದ್ರ Śmd. II; Čt. I, 70; Kk. 85; ವಾರ್ಧಿ Čt. II, 16; ಕಡಲ್, ಜಲಧಿ Śm. 36; Čpr. 1, 109; Abh. P. 10, 157; J. 19, 4). — ಮುನ್ನೀರೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. The ocean's lord: Varuṇa (ವರುಣ Kk. 15; Śm. 13). — ಮುನ್ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Submarine fire, the fire of the lower regions (ಕಡಲುರಿ, ಬಡಬಾನಲ Čt. II, 118). — ಮುನ್ನೀರ್ಮಗ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107; ಇರುಳೆಱೆಯ II, 6). — ಮುನ್ನೀರ್ವಕ್ಕಿಗ. -ಪಕ್ಕಿಗ. He who reposes on the ocean: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Śm. 5. 6; Kk. 7, o. r. ಮುನ್ನೀರ್ವಟ್ಟಿಗ). — ಮುನ್ನೀರ್ವಟ್ಟಿಗ. -ಪಟ್ಟಿಗ. = ಮುನ್ನೀರ್ವಕ್ಕಿಗ, q. v. — ಮುನ್ನೀರ್ಬೆಂಕೆ. -ಬೆಂಕೆ. = ಮುನ್ನೀರ್ಗಿಚ್ಚು. (ಬಡಬಾನಲ Śs.). — ಮುನ್ನೂಱು. Three hundred (My.; Tĕ.; see Prv. s. ಮುದ್ರಿಕೆ). ಮುನ್ನೂಱ ಅಱುವತ್ತು (Bp. 33, 13). ಮುನ್ನೂಱಾ ಅಯ್ವತ್ತು (B. 2, 22).

ಮುನ್ mun. 2. = ಮುಂ (ಮುಜ್), etc. That which is before, etc. **2,** before (Čpr. 5, 22). — ಮುನ್ತಿಳುಪು. To let know or indicate before-hand (Čh. v. 70). — ಮುನ್ತಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. To fail in the front (Abh. P. 13, 71). — ಮುನ್ತಲೆ. -ತಲೆ. = ಮುನ್ದಲೆ. The upper front part of the head; the forehead (Čpr. 8, 64; 8, after 101; J. 18, 20).

ಮುನ್ದಲೆಯ ಹೂ (ಲಲಾಮಕ Hlâ.). ಮುನ್ದಲೆಯಲಿ ಅಲೆವ ಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Mr. 334). ಮುನ್ದಲೆಯ ಉಂಗುರಕೂದಲುಗಳು (ಭ್ರಮರಕ G.). 2, locks of hair hanging down on the forehead (My.). — ಮುನ್ದಲೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the forehead or the locks hanging down on it (Prll. 3, 29). — ಮುನ್ದಳೆ. -ತಳೆ. To proceed (J. 3, 13; 4, 15. 16; 19, 7). — ಮುನ್ದಿವಸ. The previous day (Bp. 53, 16). — ಮುನ್ದೆಲೆ. -ತೆಲೆ. = ಮುನ್ದಲೆ. (Bp. 29, 3; 51, 71). — ಮುನ್ದೆಸೆ. The front side or direction (Bp. 5, 40; 18, 5. 33; 20, 41; 24, 44; 27, 11; 32, 38; 43, 84; 52, 47; 58, 29; 59, 19; 60, 54; 61, 23; Rsv. 13, 71). — ಮುನ್ದೋಱು. -ತೋಱು. To appear beforehand (My.). 2, to shew beforehand; to show the way (My.). — ಮುನ್ನಡಿ. -ಅಡಿ. The fore part of the foot, the point of the foot (Čpr. 5, 22; 7, 112). — ಮುನ್ನಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the point of the foot (Abh. P. 3, 153). — ಮುನ್ನೆಗಪು. To raise and stretch forth (Šsv. 3, 63). — ಮುನ್ನೆರಪು. To join (v. t.) in the beginning (Šsv. 5, 31). — ಮುನ್ನೇಸಱ್. The dawn (ಮುಮ್ಬೊಬ್ಬು Šs.).

ಮುನ muna. = ಮುನಿದು. P. p. of ಮುನಿ 1, in ಮುನಕೊಳ್ಳು. See Prv. s. ಓಟು.

ಮುನಸಪು munasapu. = ಮುನಸೀಪು. A native civil judge (of the lowest class; Si. 258, Tě.; Mhr., H. ಮುನಸಫ, ಮುನಸೂಫ).

ಮುನಸೀಪು munasîpu. = ಮುನಸಪು. (My.). See ಗ್ರಾಮ-.

ಮುನಾಸಬು munâsabu. Right, proper, fit, due (My.; Br.; Mhr., H.).

ಮುನಿ muni. 1. (= ಮುಳಿ 1). To become angry or wrathful, to manifest anger, to be displeased (ಕ್ರೋಧ Šmd. Dh.; My.; T., M.; T. ಮುನ್ನೆ, to be bold; to be angry). ಮುನಿವವ (ಕೋಪನ, ಕ್ರೋಧನ, ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ); ಇದೆಡೆಯಲಿರ್ದು ಪೆಱಗೆ ಮುನಿವವಂ (ಗೋಷ್ಠಶ್ವ Hlâ.). ಪರರ ಸಮ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮುನಿವ ಮನುಷ್ಯನು (ಅನ್ಯಶುಭದ್ವೇಷ, ಮತ್ಸರ); ಮುನಿದು ನೋಡುವ ನೋಟ (ಅದೃಷ್ಟಿ Nr.). ಕವಿಗೆ ಕವಿ ಮುನಿವಂ (Šmd. 159; see Šmd. s. ಬಿಣ್ಪು). ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿಯೇನು?— ಒಲಿದರೆ ನಾರಿ, ಮುನಿದರೆ ಮಾರಿ (Prvs.). ಅರಸೊಲಿದು ನಡಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯಕ್ಕು, ದೆಸೆಯಕ್ಕು, ಕರಿತುರಗಬಲವು ಪಿರಿದಕ್ಕು; ಮುನಿದರೆ ಕರ ನಾಶವಕ್ಕು (Sp.). ಎನ್ತಪ್ಪನಾದರೂ ಮನ್ತ್ರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಲ್ಲ; ಎನ್ತಕ್ಕುಮ್ ಅರಸು ಮುನಿದರೆ? ಆ ಮನ್ತ್ರಿಯನ್ತಕನಕ್ಕು (Sp.). See Čpr. 8, 54. 95; Abh. P. 14, 58; Bp. 22, 21. 28. 65; 45, 3; 47, 11. 12. 19. 28; Bh. 6, 2, 2; J. 6, 2. 30; 24, 55; ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿವ.

ಮುನಿ muni. 2. That becomes angry (see ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿ). **2, anger.** — ಮುನಿಯ. -ಅ 3. That becomes angry (see ಮುಟ್ಟಿರೆ ಮುನಿಯ).

ಮುನಿ muni. *A recluse who lives alone and has taken the vow of silence.* 2, *an ascetic* (ತಪಸ್ವಿ Šmd. Dh.); a sage, a saint; a devotee; a monk;—*a Buddha or Arhant.* 3, a male devil (My.). See Bp. 10, 27-29. 4, the number 7 (Čh.; see ಸಪ್ತರ್ಷಿ).

ಮುನಿಪ muni-pa. = ಮುನೀನ್ದ್ರ. (Bp. 43, 41; 50, 70).

ಮುನಿಪು munipu. (= ಮುಳಿಸು). Anger, passion (ಕೋಪ Nn. 142. 167; J. 28, 5; T. ಮುನಿವು).

ಮುನಿಪುಂಗವ muni-pungava. An eminent sage (J. 2, 20; 21, 44).

ಮುನಿಮತ muni-mata. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮುನಿಮನ muni-mana. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮುನಿಯಿಸು muniyisu. To cause to become angry, to irritate (Abh. P. 14, 58).

ಮುನಿವಟು muni-vaṭu. A muni's lad or student (J. 19, 44).

ಮುನಿವರ muni-vara. An excellent muni (My.).

ಮುನಿಷಿ munishi. A secretary, a writer (My.; Br.; Mhr., H. ಮುನಶಿ). 2, a teacher of language (My.; Mhr.).

ಮುನಿಷೀಗಿರಿ munishi-giri. The office or business of munshi (My.; Mhr. ಮುನಶೀಗಿರಿ).

ಮುನಿಸು munisu. (= ಮುಳಿಸು). Anger, wrath, passion, rage, enmity (ಕೋಪ, ಕ್ರೋಧ, ಅಮರ್ಷ, ರೋಷ, ಪ್ರತಿಘ Hlâ.; ಅನುಶಯ Hlâ.; ರೋಷ, etc. Mr. 234; ಮುಳಿಸು, etc., ಕೋಪ Čt. II, 27; ಮುಳಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಸೆಣಸು, etc., ಕೋಪ Šm. 39, Kk. 43; My.). ಮುನಿಸುಳ್ಳಾತನು (ಲೋಭಿ, ಮತ್ಸರ Nr.). ಮುನಿಸುಳ್ಳವಂ (ಅಮರ್ಷಣ, ಕ್ರೋಧಿ, ರೋಷಣ Mr. 234). ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆಯೆನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ನಿಸುವೆಸಕಂ (Šmd. 179). ಕೊಟ್ಟು ಬರುವ ನಿಷ್ಠುರಕ್ಕಿನ್ತ ಕೊಡದೇ ಬರುವ ಮುನಿಸು ಲೇಸು (Prv.). See Čpr. 5, 134; 8, after 79; Grj. 2, after 106; Bp. 18, 9; 31, 19; 47, 9. 19-22. 25. 27; Bh. 1, 8, 77; J. 4, 54). — ಮುನಿಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To grow angry or sulky (Dp. 63, 1). — ಮುನಿಸು ತಿಳಿ. Anger to calm down or be appeased (Bp. 47, 19. 21. 27; My.). — ಮುನಿಸು ತಿಳಿಹು. To appease anger (Bp. 47, 20; 47, 56). — ಮುನಿಸು ತಿಳುಹು. = ಮುನಿಸು ತಿಳಿಹು. (Bp. 18, 9; 47, 27). — ಮುನಿಸು ಹರಿ. Anger to go away or cease (My.). — ಮುನಿಸುಹರಿವು. Spreading or increase of anger (Bp. 40, 85).

ಮುನಿಸುಗಾಱ munisu-gâṛa. A passionate man (My.).

ಮುನೀನ್ದ್ರ muni-indra. A great sage or ascetic (ಪದ್ಮ, ಯತಿ, ಯತೀನ್ದ್ರ Nn. 54); ಪುಣ್ಡರೀಕ Mr. 504). 2, *a Buddha or Jina.* 3, Šiva; etc.

ಮುನೀಶ್ವರ muni-îšvara. = ಮುನೀನ್ದ್ರ. (Šmd. 124; Bp. 61, 46; J. 27, 18). 4, a male devil (My.).

ಮುನ್ತು muntu. = ಮುನ್ದು 2 (Šmd. 146), (ಮುಂಚು 2). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮುನ್ತು (ಮುಖ, ನಿಃಸರಣ Hlâ.). ಮುನ್ತಣ, ಮುನ್ತಣಂ (Šmd. 135). ಆನೆಯ ಮುನ್ತಣ ಲಲಾಟ (ಅವಗ್ರಹ Mr. 155). — ಮುನ್ತಣಂ. -ಅಣ್-ಅಂ. (Šmd. 136). A man of the front. — ಮುನ್ತಾಗು. -ಆಗು. To become or be the first of a series. ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಜಾಗರೂಕತೆ ಅವಿವೇಕ ಮುನ್ತಾದದನ್ನು ಕುಱಿತು ವ್ಯಸನ ಪಡುತ ಪರೋಪಕಾರತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ಸಾತ್ವಿಕ ಬುದ್ಧಿ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, etc. Si. 69). ಪರದ್ರೋಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಒನ್ದನ್ನು ತೋಱಿಸಿ, ಮತ್ತೊನ್ದು ಕೊಡುವದು ಮುನ್ತಾದ ಮೋಸವು (ಕಪಟ, etc. 71). ಉಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಮರದ ಗುದ್ದಲಿಗಳು (ಅಭ್ರಿ, etc.). ಊರ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಿರುವ ಬೇಲಿ ಮುನ್ತಾದ ತಡೆಗಳು (ಪ್ರಾಚೀನ, etc. 107). ಮಾವು ತೆಂಗು ದಾಡಿಮ್ಬೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳು (ವಾನಸ್ಪತ್ಯ 119). ದಳವಾಯಿ ಮುನ್ತಾದವರು (ಪ್ರಧಾನ, etc. 258). ಸೇಕದಾರ ಮಾಮಲೇದಾರ ಮುನ್ತಾದವರು (ಗೋಪ, etc. 259). ರಾಜದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ತರ ತಕ್ಕ ಕಾಣಿಕೆ ನಜರ್ ಮುನ್ತಾದದು (ಪ್ರಾಭೃತ, etc. 266). ಕರಗಿ, ಗಟ್ಟಿ ಒಡವೆ ಮುನ್ತಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದು (ಕೃತ 330). ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಸೊಸೆನ್ದಿರು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಆಶ್ರಿತರು ಆಳುಮಕ್ಕಳು ಮುನ್ತಾದವರನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 2, 20). ಮದುವೆ ಮುಂಜಿ ಮುನ್ತಾದ ಸಮಾರಮ್ಭಗಳು (2, 52). ಸರಕಾರದವರು ಸಾವಕಾರ ಮುನ್ತಾದವರಿಗೆ ಅವರವರ ಗಣ್ಪಿನ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನದೊಳಗಿನ್ದ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ದೊರದೀತೆಮ್ಬದಾಗಿ ವರ್ಷಾಶನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ (5, 111). — ಮುನ್ತೆ. -ಎ. (Šmd. 146). (= ಮುಂಚೆ), ಮುನ್ದೆ. In front of

anything that is behind (ಮುನ್ದುಗಡೆ 52 Cm.; ಇದಿರೊಳ್ 226 Cm.; Ch. v. 111). 2, hereafter, thereafter; henceforth (ಮುನ್ದೆ Śmd. 399 Cm.; see Sp. s. ಸವಿಮಾತು). 3, previously, beforehand. ಮುನ್ತೆ ಬನ್ದು, ನೀನೆನಗೆ ವಸನ್ತನಾಗಮನಮಂ ನೆಱೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆಯ! (Čpr. 7, 41). ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ, ನೃಪನ ಕಾನ್ತಿಯಾ ಸವಿಮಾತು, ಮನ್ತ್ರವಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನಗಳು ತನ್ನ(ನ್ನು) ಮುನ್ತೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). See Bp. 17, 9; 20, 31; 41, 15; 51, 25; 52, 43; J. 2, 30.

ಮುನ್ದ munda. = ಮುನ್ದು 2. — ಮುನ್ದಗಡೆ. = ಮುನ್ದುಗಡೆ. (ಚೂಣಿ G.; My.). — ಮುನ್ದಗಾಣ್. = ಮುನ್ದುಗಾಣ್. (Bp. 34, 10; My.). — ಮುನ್ದ ಮಾಡು. = ಮುನ್ದು-. (ಚಾಚು G.).

ಮುನ್ದು mundu. 1. (= ಮುಂಚು 1). To be or go before, first or in advance (ಪುರಸ್ಸರಣ Śmd. Dh.; T.).

ಮುನ್ದು mundu. 2. = ಮುಂ (ಮುಜ್, Śmd. 198), etc., ಮುನ್ತು (146), ಮುನ್ದ (My.; Tĕ.). The front-part or side, the front (ಅಗ್ರ Śmd. Dh.; 212 Cm.);—the state of being in front of anything that is behind, following, succeeding (as a letter, etc., ಪರಂ 17. 59. 80. 84. 85. 196. 212. 225. 336. 384);—the state of being advanced in position; that of being first;—the state of being before or previous;—the state of being future;—(in front, etc.). ಮುನ್ದಣ, ಮುನ್ದಣಿಂ (Śmd. 135), (ಮುನ್ದರ್ಕೆ); ಮುನ್ದಕೆ, ಮುನ್ದಕ್ಕೆ, ಮುನ್ದಣಗೆ (see s. ಪಡು 3), ಮುನ್ದಣ್ಗೆ; ಮುನ್ದಿನ. ಊರ ಮುನ್ದು (Śmd. 162). ಮನೆಯ ಮುನ್ದಣ ಇಕ್ಕೆಲಂ (ಪ್ರಘಾಣ, ಆಲಿನ್ದ); ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ಆದಾತನು (ಪರಾಙ್ಮುಖ, ಪರಾಚೀನ Nr.). ಮುನ್ದಣ ಮೆಯಿ (ಕ್ರೋಡ, ಅಂಕ, ಉತ್ಸಂಗ); ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗುಹ (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಚೀನ Hlâ.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು (ವಿಪರೀತ Nn. 151). ನಾನು ಮುನ್ದು, ತಾನು ಮುನ್ದು ಎಮ್ಬುದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕೆಲಸ (ಅಹಮ್ಪೂರ್ವಿಕೆ Si. 293); ಶೋಕಾದಿಗಳಿನ್ದ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ತಿಳಿಯದವನು (ವಿಹಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ 365); ಮುನ್ದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪುರಸ್ಕೃತ, ಅಗ್ರತಃಕೃತ 428); ಎಡದ ಕಾಲು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ನೀಡಿಟ್ಟು (288). ನಮಗೆ ಮುನ್ದಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಅಮಿತ್ರನಹನು! (J. 30, 25). ರಕ್ಕಸನಹನು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ತನಗವಂ! (Bh. 1, 8, 28). ಮನ್ತ್ರಲಕ್ಷಂ... ಮುನ್ದಣ್ಗೆ ಬರೆವರೆ (Rśv. 13, after 95). ಕಡ್ಲೆಗೆ ಮುನ್ದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು.—ಈರಣ್ಣನ ಮುನ್ದಣ ಬಸವಣ್ಣ.—ಮುನ್ದಣ ಬುದ್ಧಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮೂಱು ದಾರಿಯ ಮಣ್ಣೇ.—ಮುನ್ದಿನ ಮುಕ್ತಿಗಿನ್ತ ಈಗಿನ ಭುಕ್ತಿ ಲೇಸು (Prvs.). ಆತನು ತುಸು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋದನು (B. 2, 53). ಮುನ್ದಿನವರು (3, 115). See Bp. 18, 4; 26, 28; 32, 22; 40, 8; 43, 52; 44, 9; 57, 42; Rśv. 13, after 1 & 61. — ಮುನ್ದಕೆ ಮಾಡು. To push forward: to shut, as a door (My.; B. 4, 42). — ಮುನ್ದಕೆ ಹಾಕು. To place, or throw, in front of (My.). 2, to put to the future, to put off, to delay (My.). — ಮುನ್ದಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. To go on, to advance (Śśv. 3, 49; J. 16, 20). — ಮುನ್ದರಿ. -ಅರಿ (= ಹರಿ). (= ಮುನ್ದುವರಿ). To run before, to go in advance; to surpass, to excel (My.; B. 4, 143); to go forward (My.). — ಮುನ್ದರಿಸು. -ಅರಿಸು (= ಹರಿಸು). To cause to run in advance, as a horse (My.); to cause to proceed, to get on, as a work (My.). — ಮುನ್ದಱಿ. = ಮುನ್ನಱಿ (s. ಮುನ್ನ). To know beforehand (Abh. P. 9, 158); to know what is to come (Abh. P. 9, 158; Râm. 6, 51, 14; J. 5, 20); to be farseeing, forecasting or provident. ಮುನ್ದಱಿವವನು (ದೀರ್ಘದೃಷ್ಟಿ Hlâ.; Mr. 240). — ಮುನ್ದಾಗು. -ಆಗು. To be or go before (the rest), to go to the front, to be the first, to excel (B. 5, 43. 163. 185. 285; My.). — ಮುನ್ದಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಮುನ್ದಿಡು. (J. 24, 43; My.). — ಮುನ್ದಿಡು. -ಇಡು. To put before or in front; to put or place in the presence of some one, to present, as a cause or suit; to make something one's chief object or aim; to put to the front, to treat with honour; to put forward, to extend, as the feet (Čpr. 1, 132; 5, after 111; Bp. 6, 7; 12, 7; 14, 18; 37, 51; Rśv. 5, 133; My.). — ಮುನ್ದಿರ್. -ಇರ್. To be in front (of some one, Bp. 47, 43; 57, 61). — ಮುನ್ದಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಮುನ್ದಿಡು, ಮುನ್ನಿರಿಸು. (Bp. 31, 28; 59, 12; My.). — ಮುನ್ದಿೞಿಪು. -ಇೞಿಪು. To put down in front of (Čpr. 2, after 59). — ಮುನ್ದುಕಡೆ. = ಮುನ್ದುಗಡೆ. ಮುನ್ದುಕಡೆ ನಡೆಯುವ ಊೞಿಗದವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರೇಸರ, ಪುರಸ್ಸರ, etc. Si. 281). — ಮುನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಮುನ್ದ-. The front side or direction, the front; the state of being in front, or in front of any thing that is behind; in front; to the front, forwards (My.; J. 28, 45; B. 5, 297). ಮುನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಮುನ್ತೆ Śmd. 52 Cm.; ಇದಿರೊಳ್ 62 Cm.; ಮುನ್ದೆ 64 Cm.; ಪರದೊಳ್ 20 Cm.). ತಲಬಾಗಿಲ ಮುನ್ದುಗಡೇ ಇರುವ ಅಂಗಳ (ಪ್ರಘಾಣ, etc. Si. 110); ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಜೋಲಾಡುವನ್ತೆ ಮುನ್ದುಗಡೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಲಲಾಮಕ 229). — ಮುನ್ದುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see what is before (one's self); to know what to do, to be unperplexed or unbewildered; to have foresight (Bp. 43, 36; Rśv. 6, after 11). — ಮುನ್ದುಗಾಣಂ. -ಕಾಣಂ. A man who does not see what is before himself, a blind, stupid man (ಮೋಡಾಮೋಡಿ Bhn. 40). — ಮುನ್ದುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To appear what is to be done (J. 2, 43). — ಮುನ್ದುಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. = ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು. (Grj. 9, 68). — ಮುನ್ದುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಮುನ್ದುಗೆಡು. (Grj. 2, after 106; 6, after 5). — ಮುನ್ದುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. = ಮುಂಗೆಡಿಸು, ಮುನ್ದುಗಿಡಿಸು. To ruin prospects or coming joy; to cause to be at a loss; to discomfit (Bp. 18, 22. 65; J. 15, 33; 27, 10; Abhâ. 1, 24). — ಮುನ್ದುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಮುಂಗೆಡು, ಮುನ್ದುಗಿಡು. Prospects or coming happiness to be ruined; to be at a loss, to grow perplexed or bewildered, to despair (Rśv. 13, after 104; J. 15, 26). ಮುನ್ದುಗೆಟ್ಟವನು (ವ್ಯಗ್ರ, ಆಕುಲ Nr.). — ಮುನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To put before one's self, to remember (Grj. 4, 103). 2, to take the lead, to go in front (8, after 56). — ಮುನ್ದುಚೂಣಿ. = ಮುಂಗುಡಿ, q. v. — ಮುನ್ದು ಮಾಡು. = ಮುನ್ದ-. To put to the front (as a speaker, etc. My.); to bring forward, to cause to advance (in learning, etc. B. 5, 213; My.);—to extend. — ಮುನ್ದುವರಿ. -ಪರಿ. (= ಮುನ್ದರಿ). To run, hurry or rush forward; to advance; to come to the front; to act precipitately or inconsiderately (ಮುಪ್ಪರಿ Kk. 71; Bh. 1, 14, 20; J. 10, 53; 13, 1; 23, 15; B. 5, 385). ಮುನ್ದುವರಿದು ಮಾತನಾಡುವವನು (ದುರ್ಮುಖ, ಮುಖರ, ಅಬದ್ಧಮುಖ Nr.). — ಮುನ್ದೂಟೆ. -ಊಟೆ. (= ಹೂಟೆ). A leather rope for cart (S. Mhr.). — ಮುನ್ದೆ. ಮುನ್ದು-ಎ3 (Śmd. 146). = ಮುನ್ತೆ (146), ಮುನ್ದು 2 (146). The front, etc.; before, in front of; in front of a thing that is behind; before, in advance, at the head; forward; first, in the first instance; further; thereafter, hereafter, in future (ಪುರಸ್ತಾತ್, ಅಗ್ರತಃ Si. 468; ಮುನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ Śmd. 64. 86. 143 Cm.; ಅಗ್ರದೊಳ್ 66. 225. 245 Cm.; ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ 120 Cm.; ಪರದೊಳ್ 127. 192. 214. 236 Cm.; ಇದಿರ್ 223 Cm.; C.). ದ್ವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನರತ್ನೌಲಂ (Śmd. 266). ಎಡದ ಕಾಲನುೞುಗಿ ಬಲದ ಕಾಲ ಮುನ್ದೆ ಇಕ್ಕುವದು (ಆಲೀಢ); ಮುನ್ದೆ ಹೋಹವನು (ಪುರೋಗ, etc. Nr.). ಮನೆತಲ

ಬಾಕಲ ಮುನ್ದೆ ಇರುವ ಬಯ್ಲು (ಮುಖ, ನಿಸ್ಸರಣ Si. 113); ಮುನ್ದೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಿಲ್ಲದೇ ವ್ರಯವಾಗಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ವ್ಯಯ 393). ಅದಱಿನ್ದ ಮುನ್ದೆ (from that time, B. 4, 80; My.). ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದಿರ ಬೇಡ, ಅರಮನೇ ಮುನ್ದಿರ ಬೇಡ.— ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ದೆ ಹರಿ ಕಥೆಯೇ? (Prvs.). See Ch. v. 17. 101; Bp. 1, 21. 59; 2, 10; 5, 38; 22, 48; 30, 20; 46, 36; 49, 16; 50, 23; 53, 17; Šm. 20; Bh. 1, 8, 20; 2, 4, 6; Č. Bp. 4, 7; Ršv. 5, 118; J. 3, 1; 10, 10; 13, 31. 62; 28, 29. 59; B. 2, 42; 4, 1. 138; 5, 43; Prv. s. ಸಪ್ಪುಳ. — ಮುನ್ದೆ ಬರ್. -ಬರು. To come or arrive first (B. 5, 53; My.). 2, to come, or to happen, hereafter or in future (Ršv. 13, 18; My.). ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ಸಮಯ (ಆಯತಿ, ಉತ್ತರಕಾಲ Si. 266); ಮುನ್ದೆ ಬರ ತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನ (ಉದರ್ಕ, ಉತ್ತರಫಲ 266); ಮುನ್ದೆ ಬರುವ ದಿನ (ಶ್ವಸ್ 477). — ಮುನ್ದೆವಱಿ. -ಪಱಿ. = ಮುನ್ದುವಱಿ. To rush, or come, forward or to the front. ಆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ, ನಾ ಮುನ್ದೆ ನೀ ಮುನ್ದೆ ಅನ್ತ, ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಉದಾರರಾಗಿ ಮುನ್ದೆವಱಿದರು (B. 5, 43). — ಮುನ್ದೆ ಹಿನ್ದೆ. Before and behind (Bp. 56, 13).

ಮುನ್ದುಱು mun-turu 3. Running or moving before, etc. (ಮುಮ್ಬರಿವುದು Kk. 24; Šm. 50). — ಮುನ್ದುಱುವಱಿ. -ಪಱಿ. To move in front, to go before (Abh. P. 15, 2).

ಮುನ್ದೆ mundě. 1. See s. ಮುನ್ದು 1.

ಮುನ್ದೆ mundě. 2. A jar-like brass vessel (My.).

ಮುನ್ನ munna. ಮುನ್ನಂ. The front, etc. (= ಮುನ್ದು 2);—in front, before; beforehand; formerly, previously; in a former time or in former times; first, first of all; prior to; preceding, former; following, henceforth, after, thereafter (ಆದಿ, ಅಗ್ರ, ಪುರಾ, ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಥಮ, ಪ್ರಾಕ್, ಪುರಸ್ Hlâ.; ಪುರಸ್, ಪುರತಸ್, ಅಗ್ರತಸ್ Nr.; T.). ಮುನ್ನಿನ (Bp. 20, 5; 22, 43; 27, 24. 49; 30, 31; 51, 64; 61, 60; the form probably belongs to ಮುನ್ 2). ಮುನ್ನಿನ ದಿನಂ (= ಮುನ್ನಾದಿನ, 43, 67). ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಾರದ ಮುನ್ನ (ere the black colour came—), ತ್ರಿಪುರಂಗಳುರಿಯದ ಮುನ್ನ, ಗೌರಿಯ ಮದುವೆಯಾಗದ ಮುನ್ನ, ಭೂಗಗನದಿಂ ನಿಚಯಂ ಜಗಕೆ ರಚಿಸದ ಮುನ್ನ, ಮೂರ್ತಿಗಳೆಣ್ಬುವಿಲ್ಲದ ಮುನ್ನಮ್, ಅಜಹರಿಗಳು ಜನಿಸದತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ, ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತ ನೀವೆನ್ನಾಳ್ದನ್, ಅನ್ ಆಳ್ (9, 50. 51). ಕಿಱಿವರ್ ಗೋಱಿಗೆಯ ದನಿ ಕಿವಿವೊಗದ ಮುನ್ನಂ (Ršv. 6, after 11). ಕಾತಿಗೊಳ್ಳದ ಮುನ್ನ (Bh. 1, 10, 36). ಮಡವು ಸೋಂಕದ ಮುನ್ನ (6, 2, 2). ಅದಱಿಂ ಮುನ್ನ (Bp. 21, 46). ಜಾಯಿಲ (ಎಕ್ಕಲನಂ) ಕಣ್ದು ಪಾಯಲ್, ಅದಱಿಂ ಮುನ್ನ (ಬೇಡಂ) ಪರಿದು ಬನ್ದು (Râghě. 17, 72). ತಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದುದೆರೆಯು ಕಲ್ಲೆಣ್ಣೆ? (Sp.). ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಹೊನ್ನಿಲೇ ಪೋಪುದೇ? (Sp.). ಮುನ್ನ ಶತಕೋಟರಾಯರಾಳಿದಾ ನೆಲಂ (Dp. 1). See Abh. P. 5, 75; Bp. 2, 10; 4, 27; 20, 41; 30, 9; 38, 51; 43, 49. 69; 44, 4; 53, 27. 33; 55, 32; 60, 4; Bh. 1, 8, 90; 2, 13, 48; J. 1, 10; 6, 30; 18, 19; 29, 32. 36; 31, 35. Remark: The compound terms below might be put to ಮುನ್ನೆ. — ಮುನ್ನವೆ. -ಎ. = ಮುನ್ನವೆ. (Ršv. 13, after 77). — ಮುನ್ನಱಿ. -ಅಱಿ. = ಮುನ್ದಱಿ. To know beforehand; to see before one's self; etc. (Bp. 1, 55; 18, 67; 25, 7; 30, 25). — ಮುನ್ನವೆ. -ಎ 3. Even before, beforehand, etc. ಇದಱುಪದ್ರವವೆನ್ತು ನೋಡುವೆನ್? ಇದಕೆ ಮುನ್ನವೆ ಸಾವೆಂ! (Bp. 13, 26). ಹಿಡಿಯ ಪೋಪುದಱಿನ್ದ ಮುನ್ನವೆ (53, 49). See Grj. 4, 54; Bp. 21, 46; 28, 48; 48, 23; 52, 32; 56, 40; Ršv. 13, 96; J. 7, 47. Also ಮುನ್ನವೇ (Bp. 5, 13). — ಮುನ್ನಾ. = ಮುನ್ನ. ಮುನ್ನಾದಿನ, ಮುನ್ನಾದಿವಸ, the day before, the day preceding to-day (B. 4, 154; My.). — ಮುನ್ನಾಡು. ಮುನ್ನ-ಆಡು. To utter before or previously (Bp. 25, 33). — ಮುನ್ನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. = ಮುನ್ದಿರಿಸು. (Bp. 14, 7). — ಮುನ್ನಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. The first part of the night, nightfall (ಪ್ರದೋಷ Hlâ.). — ಮುನ್ನೀ. -ಈ. To give before or ere (one is asked). ಬೇಡದೇ ಮುನ್ನೀವ ರೂಢಿಯೊಳಗುತ್ತಮನು, ಬೇಡಿದಡೀವ ಮಧ್ಯನೇ, ಅಧಮ ತಾ ಬೇಡಿದಡೀಯಂ (Sp.). 2, to give in a former time (Bp. 56, 45). — ಮುನ್ನೊರ್ವ. -ಒರ್ವ. One at a former time; a predecessor (J. 28, 14).

ಮುನ್ನಲ್ munnal. = ಮುನ್ನ. (Bp. 35, 46; 50, 72).

ಮುನ್ನಾಗ munnâga. = ಪುನ್ನಾಗ No. 5. A timber tree yielding a red dye, Rottleria tinctoria Roxb. (St. & Pl.).

ಮುನ್ನು munnu. = ಮುನ್ 2, etc. Formerly, before, etc. (*only* in Si.). ಮುನ್ನು ಹಸುವುಗಳು ಮೇಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಲ (ಅತೀತ, ಗವೀನ Si. 318). ಈ ಪದಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನು ಪೇಳ್ದ ರೂಪಭೇದದಿನ್ದ ಲಿಂಗನಿರ್ಣಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ (385).

ಮುನ್ನೆ munnĕ. ಮುನ್ 2-ಎ 3. (Šmd. 60. 63). (= ಮುನ್ನವೆ). Even the front, etc. (*e. g.* perhaps J. 8, 25; 19, 4; 29, 32; T. ಮುನ್ನೈ, antiquity). — ಮುನ್ನಿಱಿ. -ಇಱಿ. (Šmd. 60. 63, where this reading, instead of ಮುನ್ನಱಿ, is in Mdb. MS.). To stab or kill at a former time or previously (Bp. 21 sum.). — ಮುನ್ನುಱಿ. -ಉಱಿ. To remain alive afterwards. ಇನ್ದ್ರನಂ ಗಿರಿಶನಂ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಕೊಣ್ಡು, ಮುನ್ನುಱಿವರ್ (Šmd. 78).

ಮುಪ್ mup. = ಮು, etc. Three. — ಮುಪ್ಪಟ್ಟೆ. Three stripes or lines (My.). — ಮುಪ್ಪಟ್ಟಿ. Three bare places on the head (My.). — ಮುಪ್ಪಾಗ. Three pâgas or three-fourths of a pana (3 aněs 6 kâsus, My.). ಹಾಗದ ಕೋತಿ (or ಗೋಧಿ) ಮುಪ್ಪಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ತು.— ಹಾಗದ ಕೋಟಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ತು.— ಆಡು ಹಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ.— ಊಟ ಹಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ.— ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಷ್ಟ (or ಹಣಹಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಪ್ಪಾಗ (Prvs.). — ಮುಪ್ಪುರಿ. (Šmd. 223). Three twists (Râm. 6, 14, 20); three strings, cords or strands (Abhâ. 2, 105; a three-fold cord, T.). — ಮುಪ್ಪುರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Three cords to be united (Abh. P. 3, 64). — ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get three turns or twists (Râm. 6, 13, 6); to form three cords (Grj. 8, after 45; Ršv. 4, 113). — ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To twist three times together (Bp. 57, 18). — ಮುಪ್ಪೊಱಿಲ್. (Šmd. 223). Three cities: Tripura. — ಮುಪ್ಪೊಱಿಲುರಿಕ. -ಉರಿಕ. He who burnt Tripura: Šiva (ಈಶ್ವರ Šm. 2. 3).

ಮುಪ್ಪು muppu. Old age (ಜರೆ, ವಿಸ್ರಸೆ Hlâ., Nr.; ಸ್ಥಾವಿರ, ವೃದ್ಧತ್ವ Si. 195; ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣಿ 389; My.; Tě.; T. ಮೂಪ್ಪು; T. ಮುಸ್ಪು, ಮೂಪು also: superiority, pre-eminence; antiquity; see ಮುದು 1, etc.). ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವ ಬಿಳ್ಳಿ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದಾದ ಬಿಳುಪು (ಪಲಿತ Nr.). ಮುಪ್ಪು ಬಲ್ಪಾಗೆ ಶಿಥಿಲಂ (Mr. 310). ಕೇವಲ ಮುಪ್ಪು (ಜರೆ, etc. Si. 195). ಮುಪ್ಪಾದೆಂ (J. 32, 21). ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ದಿನವಿರ ಬಾರದು.— ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ.— ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಶೀಲ ಹಿಡು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Prvs.). See Bp. 25, 23; B. 3, 25; 4, 2. 156; Prv. s. ಲೆಕ್ಕ. — ಮುಪ್ಪುದೋಱು. -ತೋಱು. Old age to appear. ಮುಪ್ಪುದೋಱುವವಂ (ವಿಸ್ರಸ, ಜರಾವತ್ Mr. 310).

ಮುಮ್ mum. 1. = ಮೂ, etc. Three. — ಮುಮ್ಮಡಿ. Three folds; three times; thrice as much, etc.; triplicity (Bp. 25, 10; 28, 39; Si. 285; My.). ಬಿಳೀ ಕರಡಿಗಳು ಊದೀ ಬಣ್ಣದ ಕರಡಿಗಿನ್ತ ಮುಮ್ಮಡಿ ದೊಡ್ಡವಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 108). —

ಮುಮ್ಮಡಿಕೆ. = ಮುಮ್ಮಡಿ. (My.). — ಮುಮ್ಮಡಿಸು. To make three folds or three-fold; to do thrice as much; to treble (Bp. 23, 37; My.). — ಮುಮ್ಮಾಱು. (Šmd. 223). Three articles of exchange (? Tĕ.; three turns or times; see another ಮುಮ್ಮಾಱು 3, ಮುಮ್ 2). — ಮುಮ್ಮೊನೆ. Three points (see another ಮುಮ್ಮೊನೆ s. ಮುಮ್ 2). — ಮುಮ್ಮೊನೆಗೆಯ್ದು. -ಕೆಯ್ದು. A trident (ತಿಸುಳ Čt. II, 79; Šs.).

ಮುಮ್ mum. 2. = ಮುಂ (ಮುಜ್), etc. That which is before, etc. (*cf.* ಮೊಮ್); before, at a previous time (Čpr. 3, 28; 4, 33; 8, 42; Ršv. 11, after 156). — ಮುಮ್ಪಥ. The path or place in front (J. 14, 27). — ಮುಮ್ಪುಗು. To rush forward or enter into (J. 6, 8). — ಮುಮ್ಪೇೞ್. To say or mention before (Abh. P. 11, 7). ಇತ್ತಂ ಮುಮ್ಪೇೞ್ದರ್ಥಾನ್ತರಮ್ ಅನ್ತುಟನೆ ಬಱಿಕ ತೋಱುವುದದು ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ (Kâvy. III, 3, B, 99). — ಮುಮ್ಪೊಣರ್. To close with first, to fight in the front (Ršv. 13, 86). — ಮುಮ್ಪೊೞ್ತು. The dawn (ಮುನ್ನೇಸಱ್ Šs.). — ಮುಮ್ಪೋಗು. To precede (Kâvy. III, 3, B, 108). — ಮುಮ್ಬಗಲ್. -ಪಗಲ್. (Šmd. 199). The first part of the day, the dawn (ಪೊೞ್ತಱೆ, ಉಷಃಕಾಲ Šm. 18; Čpr. 8, 103). — ಮುಮ್ಬಗೆ. To think of before (Abh. P. 9, 83). — ಮುಮ್ಬದ.1. The forepart of the haunch (? Čpr. 8, 69; Ršv. 11, 145). — ಮುಮ್ಬದ. -ಪದ. 2. The next verse (Ršv. 11, 33). — ಮುಮ್ಬನಿ. -ಪನಿ. The drops that precede a shower (Bh. 1, 19, 21; Ršv. 8, 122; V. 5, after 14). — ಮುಮ್ಬರಯ. -ಹರಯ. (Šs.). The first period of life. — ಮುಮ್ಬರಿ. -ಪರಿ. 1. To run in front; to run or rush forward; to advance (ಮುನ್ದುವರಿ Kk. 71; Râm. 3, 4, 7; Ršv. 13, 95; J. 2, 65; 18, 62; 20, 37). ಮುಮ್ಬರಿವುದು (ಮುನ್ದುಱು Šm. 50). — ಮುಮ್ಬರಿ. -ಪರಿ. 2. Running forward. — ಮುಮ್ಬರಿವರಿ. -ಪರಿ. To run or rush forward (Râm. 5, 8, 45). — ಮುಮ್ಬರೆ. -ಪರೆ. To extend forwards: to increase (Ršv. 4, after 14; 11, 157; V. 5, 7; Râm. 3, 8, 69). — ಮುಮ್ಭಾಗ. = ಮುಮ್ಭಾಗ. (My.). — ಮುಮ್ಬಾಗಲು. The front door (My.). — ಮುಮ್ಭಾರ. Weight in the forepart (of a cart, C.). — ಮುಮ್ಬೆಚ್ಚು. -ಪೆಚ್ಚು. To increase greatly (J. 30, 22). — ಮುಮ್ಬೆದೆ. The first time of sowing seed (My.). — ಮುಮ್ಬೆಳಕು. The form of the moon's light in the šukla paksha before it gets full (My.). — ಮುಮ್ಬೆಳಗು. The dawn (J. 1, 3). — ಮುಮ್ಭಾಗ. The forepart, the front part, the front (My.; B. 3, 99; 4, 83). ಮನ್ದಿರದ ಮುಮ್ಭಾಗ (Mr. 491). ಅಣ್ಣುಗಳ ಮುಮ್ಭಾಗವಾದ ದಿಮ್ಮಿ (ಜಘನ Si. 208); ಆನೆಯ ಮುಮ್ಭಾಗ (ದನ್ತಭಾಗ 270); ರಥ ಮೊದಲಾದ ವಹನಗಳ ಮುಮ್ಭಾಗ (ಧುರ್ 276). — ಮುಮ್ಮನೆ. A house in front, an opposite house (Bp. 48, 20. 25). — ಮುಮ್ಮಾಗಿ. (Šmd. 199). The first part of the cool season. — ಮುಮ್ಮಾಱು. Alteration of mind or bewilderment that is occasioned beforehand. ಮುಮ್ಮಾಱುವೋಗು. -ಪೋಗು. To become bewildered beforehand (Bh. 4, 3, 34). — ಮುಮ್ಮುಖ. = ಮುಮ್ಮೊಗ. (Bh. 6, 4, 107). — ಮುಮ್ಮೇಳ. The performance of a dancing girl in front of the musicians and singers at her back (My.; see Prv. s. ಹಿಮ್ಮೇಳ). — ಮುಮ್ಮೊಗ. The forehead; the front, the forepart;—facing, fronting, front (ಆದಲೆ Čt. II, 111; ಆದಲೆ, ಅಭಿಮುಖ Šs.). — ಮುಮ್ಮೊನೆ. An extreme point; a sharp point (Râm. 1, 16, 52; 3, 8, 22; Bh. 8, 23, 15; J. 30, 11; Ššv. 4, 42).

ಮುಮುಕ್ಷು mumukshu. Desirous of freeing. 2, eager to be free (from mundane existence), striving after mukti or emancipation; a person desirous of mukti. (Čpr. 1, 27; 9, after 27; Bp. 7, 15).

ಮುಮೂರ್ಷು mumûrshu. Wishing to die, being about to die, being at the point of death. (Čpr. 10, 57).

ಮುಮ್ಬಯಿ mumbayi. = ಬೊಮ್ಬಯಿ. Bombay (B. 2, 33; 4, 28. 104).

ಮುಮ್ಬರಿ mumbari. = ಮುಮ್ಮರಿ, q. v. (see another ಮುಮ್ಬರಿ s. ಮುಮ್ 2).

ಮುಮ್ಬಿಗ mumbiga. A man of the front (Bh. 3, 18, 30).

ಮುಮ್ಬು mumbu. The forepart; the front (Bp. 1, 50; Ršv. 13, after 71; Râm. 6, 30, 14); the vanguard (Abh. P. 14, 10); the direction of the front; the state of being previous. — ಮುಮ್ಬಿಡು. To go or go away before or in advance (?); to place before one's self: to learn or consider beforehand (? ಪುರೋವಗಮನ Šmd. Dh.).

ಮುಮ್ಮರಿ mummari. = ಮುಮ್ಮುರಿ. (ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ Kk. 89, o. rs. ಮುಮ್ಬರಿ and ಕಾಸಿದ ಮಣಲ್; *cf.* ಮುರುಮ್ಬು 2?).

ಮುಮ್ಮೞಿ mummaḷi. = ಮೆಣ್ಮೞ್, etc. An abnormal, hideous death (ರೂಪಱಿದ ಸಾವು Bhn. 28; Abh. P. 13, 65. 92).

ಮುಮ್ಮುರಿ mummuri. = ಮುಮ್ಬರಿ, ಮುಮ್ಮರಿ. Heated sand (ಕಾಸಿದ ಮಳಲ್ Šmd. II, o. r. ಮರಲ್; *cf.* ಮುರ್ಮುರ?).

ಮುಮ್ಮುೞಿ mummuḷi. = ಮುಮ್ಮೞ್, etc. (Bh. 8, 24, 18).

ಮುಯ್ muy. 1. = ಮು, etc. Three (ಮೂಱು Šmd. 222; Tĕ.). ಮುಯ್ಯೆನ್ದಂ (222). — ಮುಯ್ಯಡಿ. -ಅಡಿ. (Šmd. 223). Three feet. — ಮುಯ್ಯಾಕು. -ಆಕು. Three leaves (Tĕ.). — ಮುಯ್ಯಾಕುಪೊನ್ನೆ. The plant Hedysarum gangeticum (Tĕ., ವಿದಾರಿಗನ್ಧೆ, etc., ಮೂಱೆಲೆಹೊನ್ನೆ Si. 150). — ಮುಯ್ಯಿರ್. -ಈರ್. Six. — ಮುಯ್ಯಿರಡಿ. -ಅಡಿ. (Šmd. 223). Six feet;—that which has six feet: the black humble bee (ತುಮ್ಬಿ Šmd. II). — ಮುಯ್ಯಿರ್ಮೊಗ. Skanda (ತಾರಕಮಥನ Čt. I, 92; II, 52; ಗುಹ Kk. 6). — ಮುಯ್ಯೆರಡು. -ಎರಡು. = ಮುಯ್ಯಿರ್. — ಮುಯ್ಯೆರಡಡಿ. -ಅಡಿ. = ಮುಯ್ಯಿರಡಿ. (ಪಱಿಮೆ, ಬವರ 2, etc. Kk. 14; ತುಮ್ಬಿ, etc. 90). — ಮುಯ್ಯೇೞ್. Twenty-one. ಚಲದಿಂ ಮುಯ್ಯೇೞ್ ಸೂೞ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನಱಿಸಿ, ಕೊನ್ದಿಕ್ಕಿದಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ (Šmd. 223).

ಮುಯ್ muy. 2. = ಮುಡುಹು, etc. The upper part of the arm, the shoulder-blade, the shoulder (ಮುಡುಹು Čt. II, 105; ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜದ ತುದಿ Šm. 71). — ಮುಯ್ಯಾನ್. -ಆನ್. To put the shoulder to: to apply the mind to; to resort to; to approach (Grj. 4, after 33; 7, after 72; Ršv. 11, 108; V. 15, 16).

ಮುಯ್ muy. 3. = ಮುಂಯಿ, ಮುಯ್ಯು 2. (Linking to, from ಮುಡಿ 1?): requital, the act of returning like for like: the return of good for good, an equivalent returned for anything given (done or suffered), recompense; the return of evil for evil, retaliation, punishment. 2, a present given to the bride and bride-

groom at their marriage by relations, etc., with the prospect of a recompense being made on such an occasion in their own house (ತೆಲ್ಲಟಿ Šm. 62). ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (see s. ತೆರಣ್ಬು).

ಮುಯಿ muyi. = ಮುಯ್3, etc. Requital in a good or in a bad sense (ಪ್ರತಿಯಾತನ, ಪ್ರತಿಕೃತಿ Mr. 458; My.). **2,** = ಮುಯ್3, No. 2 (ತೆಲ್ಲಟ್ಟು Čt. II, 69; Bh. 1, 10, 18; My.). — ಮುಯಿ ಮಾಡು. To present an object at a marriage with the prospect of a proper recompense (My.). — ಮುಯಿಗೆ ಮುಯಿ ತೀರಿಸು. To requite, to repay, in a good or in a bad sense (My.).

ಮುಯಿಬು muyibu. = ಮುಯ್2, etc. (ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜಾಗ್ರ Šs.).

ಮುಯಿವು muyivu. = ಮುಯಿಬು, etc. See Kk. s. ಮುಯ್ವು 1.

ಮುಯ್ವು muyvu. 1. = ಮುಯ್2, etc. (ಭುಜಾಗ್ರ, ಅಂಸ Hlâ.; ತೋಳ್ದಲೆ, ಭುಜಾಗ್ರ Kk. 67, o. r. ಮುಯಿವು; Abh. P. 8, 31; 14, after 184). See ಪೊಱ-. — ಮುಯ್ಯಾನ್. -ಆನ್. = ಮುಯ್ಯಾನ್. To apply the mind to: to reason (Čpr. 4, 45; 7, 69).

ಮುಯ್ವು muyvu. 2. = ಮುಯ್3, etc. ಮುಯ್ವಂ ಮಗುಟ್ಚುವುದು (ಪ್ರತಿನಿರ್ಯಾತನ Hlâ.).

ಮುರ mura. 1. (fr. ಮುರಿ 1). = ಮುರವು, ಮುರು1 No. 1, ಮುರುಗು, ಮುರುವು, ಮುರುಹು No. 2. That is bent: a wire-ring used as an ornament for the nose and the ear (My.).

ಮುರ mura. 2. P. p. of ಮುರಿ 1, in ಮುರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮುರ mura. 1. Encompassing, encircling, surrounding. 2, a daitya slain by Krishṇa (Šmd. 183). — ಮುರಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. Krishṇa (Bh. 6, 1, 61).

ಮುರ mura. 2. = ಮುರೆ. (ಗನ್ಧವತಿ, ಸುರಭಿ Mr. 129).

ಮುರಕ muraka. (Bending ?; see ಒಡ ಮುರಕನ ಕಾಯಿ). — ಮುರಕನಾಡು. N. of a province in Tělugu (My.; Tě. ಮುರಕ-, ಮುರಿಕಿ-). — ಮುರಕನಾಡುಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. A caste of Tělugu smârta Brâhmaṇas belonging to that province (My.).

ಮುರಗ muraga. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರಗಲಿಂಗ. = ಮೃಗಲಿಂಗ. (Bp. 19, 74).

ಮುರಗಿ muragi. Tbh. of ಮೃಗಿ. — ಮುರಗಿಮಠ. A maṭha with the muragaliṅga in the Nagara province (My.).

ಮುರಜ muraja. *A kind of small drum, a tambourine* (ಮೃದಂಗ, ಮದ್ದಳೆ Mr. 80). 2, a verse artificially arranged in the form of a drum, one of vicchitticitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.).

ಮುರಜನಾದ muraja-nâda. The sound of the muraja (Mr. 81; text very corrupt).

ಮುರಜಿತ್ mura-jit. Vishṇu or Krishṇa. (Kâvy. V, 62).

ಮುರಜಿ murajî. = ಮುರಜ No. 1. See Mr. s. ಆಂಕ No. 16.

ಮುರಟು muraṭu. = ಮುರುಟು 1, etc. ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆಗಳು ಮುರಟಿದವು (Bp. 57, 48).

ಮುರದಾರಸಿಂಗಿ muradâra-singi. = ಮುರುದಾರಸಿಂಗಿ. Sulphate of copper; or litharge, semi-vitrified oxide of lead (My.; Br., H. ಮುರುದಾರು, ಮುರ್ದಾರುಸಿಂಗು).

ಮುರಧ್ವಂಸಿ mura-dhvamsi. = ಮುರಜಿತ್. (J. 2, 49. 54. 60).

ಮುರನಾಶನ mura-nâśana. = ಮುರಧ್ವಂಸಿ. (Bp. 57, 24).

ಮುರಮಥನ mura-mathana. = ಮುರನಾಶನ. (J. 13, 52).

ಮುರರಿಪು mura-ripu. = ಮುರಾರಿ. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮುರಲಿ murali. ಮುರಲೀ. ಮುರಳಿ. A flute, a pipe. (My.).

ಮುರಲೀಧರ muralî-dhara. A flute-bearer: Krishṇa. (My.; *cf.* K. ಮುರಿ).

ಮುರವು muravu. = ಮುರ 1, etc. (My.).

ಮುರಹರ mura-hara. Krishṇa (Mr. 18; Šmd. 81; J. 4, 72). 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಮುರಳಿ muraḷi. = ಮುರುಳಿ. N. of a kind of grass which does much harm when in fields (its seed may be eaten, My.). See Prvs. s. ಬೆಳ್ಳು.

ಮುರಾನ್ತಕ mura-antaka. Vishṇu or Krishṇa (Šmd. 292; J. 14, 14). 2, sign for a short syllable (Čh.).

ಮುರಾರಿ mura-ari. *Vishṇu or Krishṇa.* 2, N. of authors.

ಮುರಿ muri. 1. To bend, to be bent; to grow crooked; to turn;—to wind, to have many turns or a winding course, to meander;—to stretch one's self with windings of the limbs (ವಕ್ರಭಾವ Šmd. Dh.; ವಕ್ರತೆ Šm. 105; My. with ಕೊಳ್ಳು). **2,** to bend, to turn round or twist (as the whiskers); to stretch (the body) with windings (of the limbs, My.), etc. ಮುರಿವ ಫಣಿ (ಜಿಹ್ವಗ, ಕುಣ್ಡಲಿ Mr. 400). ಕಣ್ಣ ಮುರಿದವೆ (ವರ್ತ್ಮ 469). ದೋಸೆ ತಿನ್ನುವಾಗ ಮೀಸೆ ಮುರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See Čpr. 7, 134; Grj. 2, after 106; Bp. 20, 11; 32, 28; 38, 17; 44, 5; 46, 56; 59, 12; Bh. 1, 10, 32; 3, 13, 32. 33; Ršv. 5, 83; 5, after 120; 6, 36; J. 12, 26; 25, 45; ಮೆಯ್-.

ಮುರಿ muri. 2. = ಮುರಿದು. Short P. p. of ಮುರಿ 1. (Bp. 47, 59; 52, 12).

ಮುರಿ muri. 3. (= ಮುರಿವು). The state of bending, being bent, curved, etc. (see ಕರಿ ಮುರಿ s. ಕರಿ 2, ಬಲಮುರಿ, ಬಿಟ್ಟುಮುರಿ); a bend, a winding, the winding course of a river; a ring (see ಪುಲ್ಲು ಮುರಿ s. ಪುಲ್). **2,** a ring of bent gold or silver wire worn on wrist (ಕರಾಭರಣ Šm. 105; My.; see ಕೆಯ್-, ನಾಗ-). **3,** a pad of wool or down laid under the saddle of an ox (My.; see Prv. s. ಎತ್ತು 4). **4,** a contrivance (a sort of iron ring) to keep the pair of rollers of a sugar-mill together (My.). — ಮುರಿಗಡಲು. -ಕಡಲು. A turning, *i. e.* churned, ocean (Bh. 7, 3, 19). — ಮುರಿದಿಟ್ಟಿ. A crooked look or eye (a side-glance, Ršv. 1, after 135). — ಮುರಿಪುಲಕು. A sash twisted round (Bh. 8, 24, 24). — ಮುರಿಯಾಟ. -ಆಟ. Twisting the body about, contortion (Bh. 1, 6, 14).

ಮುರಿ muri. 4. Preparation; preparedness (ಸಮಕಟ್ಟು Šm. 105; M. ಮುಱಿ, T. ಮುಸ್ತೈ, what is bind-

ing, law, custom, duty, proper behaviour; ಮುಱ', to be decided; to settle; T. ಮುರುಗು, Te. ಮುರುವು, beauty).

ಮುರಿ muri. 5. A bull or ox (ಬಲಿವರ್ದ Šm. 105; T., M. ಮೂರಿ).

ಮುರಿಕೆ murikĕ. Bending, moving out of a straight line. See ಮುಟ್ಟಲು-. **2,** bending, crooking by straining. See ಹೆಡ-.

ಮುರಿಕೆ murikĕ. Tbh. of ಮೂಲಿಕೆ. See ಗಿಡ-.

ಮುರಿಗ muriga. = ಮುರಗ. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರಿಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (B. 2, 25).

ಮುರಿಗೆ murigĕ. Bending, twisting; a twist. See ಕೆಯ್-, ಗೋಣ್-, ಹೆಡ-. **2,** = ಮುರಿ 3, No. 2. (Si. 220; see ನಾಗ-).

ಮುರಿಪು muripu. To turn round or whirl the fist (ಮುಷ್ಟಿಭ್ರಮಣ Šmd. Dh.).

ಮುರಿವು murivu. (= ಮುರಿ 3, ಮುರುಹು). Bending or twisting (the body in dancing, Grj. 2, after 106); a bend; a winding, the winding course of a river (J. 19, 5). ತೊಱೆಯ ಮುರಿವು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ Hlâ.). **2,** turning round about, encompassing, surrounding (Bh. 7, 5, 27. 84).

ಮುರು muru. 1. = ಮುರ 1, etc. (My.). **2,** turning; a turn. — ಮುರುದಲೆ. -ತಲೆ. The place where one turns round into a cross road (My.).

ಮುರು muru. 2. P. p. of ಮುರಿ 1 in ಮುರು ಕೊಳ್ಳು. (My.).

ಮುರುಗ muruga. Tbh. of ಮೃಗ. — ಮುರುಗದೇವ. N. (Bp. 58. 17).

ಮುರುಗು murugu. = ಮುರು 1, etc. (My.; Tĕ., T.).

ಮುರುಚು murucu. To turn round, to twist (Bh. 4, 4, 14).

ಮುರುಟು muruṭu. 1. = (ಮುದುಡು 1, etc.), ಮುರಟು, ಮುರುಂಟು 1. To be bent or drawn together, to contract, to shrink, to shrivel (My.; Mhr. ಮುರಡಣೇಂ, to double over, under back; to gather up in folds, crimple; to turn round, as the head; to turn back; to wrench, to twist, turn and wriggle). ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟುವ, a sensitive plant (ನಮಸ್ಕಾರಿ, etc. Nr.). See Bp. 18, 30; 21, 20; 57, 56. 59.

ಮುರುಟು muruṭu. 2. = ಮುಟ್ಟು 3, (ಮುದುಡು 2). Contracting, shrinking, the state of being contracted, etc. — ಮುರುಟುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. = ಮುದುಡುಗಿವಿ. (Bp. 20, 11; My.). — ಮುರುಟುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A shrivelled hand (Râm. 5, 8, 64).

ಮುರುಟುಹ muruṭuha. Contracting, shrinking; that contracts. ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹಂ (ತೀಕ್ಷ್ಣೆ, ರಕ್ತಪದಿ Mr. 145).

ಮುರುಡಸಿಂಗ murudasinga. A kind of medicinal plant and its root (ಸಿದ್ಧಿ G.).

ಮುರುಡಸಿಂಗಿ murudasingi. = ಮುರುಡಸಿಂಗ. (ಋದ್ಧಿ G.).

ಮುರುಡಸೆ murudasĕ. A certain plant (ವರ್ತಕ Mr. 140).

ಮುರುಡಿ muruḍi. (= ಮುರ್ಗಿ). A shrub or small tree, Helicteres isora Lin. (Z.).

ಮುರುಡಿಸು muruḍisu. To pluck up by twisting (Bh. 1, 8, 18; see Mhr. s. ಮುರುಟು 1).

ಮುರುಡು muruḍu. = ಮೊರಡು 1. Roughness, ruggedness, unevenness (My.; T. ಮುರಡು; see ಕರಡು-). — ಮುರುಡುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A rough stone (My.).

ಮುರುಂಟು muruṇṭu. 1. = ಮುರುಟು 1, etc. (Č. Bp. 46, 25; Rsv. 9, 21; V. 11, 60).

ಮುರುಂಟು muruṇṭu. 2. To cause to burn, to kindle (ದಹನಕರಣ Šmd. Dh.; T., M. ಮೂಟ್ಟು; T. ಮೂಳು, to catch fire; M. ಮುಱ, to be scorched in frying; T. ಮುಱುಗು, to scorch in boiling or frying; *cf.* ಮೂರಲು 2; ಮೊರಹು 3).

ಮುರುದಾಸಿಂಗಿ murudâ-singi. = ಮುರದಾರಸಿಂಗಿ. (My.).

ಮುರುವು muruvu. = ಮುರ 1, etc. (My.; Tĕ.). ಮುರುವಿಗೆ ಬಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹರನಿಗೂ ದರಿದ್ರವೇ? (Prvs.). **2,** going or whirling round (of the mind for joy, etc., Bh. 1, 8, 81; 1, 19, 17).

ಮುರುಹು muruhu. = (ಮುರಿವು), ಮೊರಹು 1, ನೊರೆಹು. A bend, a curve (Bh. 1, 8, 70); a winding, the winding course of a river; a surrounding place; the state of being distorted, distortion (Râm. 3, 7, 13); crookedness of mind (Râm. 1, 5, 31); a crooked object: a pervert (Bp. 40, 62). ಸೀರ ಮುರುಹು (ಚಕ್ರಾವಿ Mr. 416). **2,** = ಮುರ 1, etc. (Bp. 16, 8). **3,** turn: repetition, successive recitation (Bh. 8, 7, 18).

ಮುರುಳಿ muruḷi. = ಮುರಳಿ. (My.; *cf.* ಮೂರುಳಿ?).

ಮುರೆ murĕ. = ಮೊರೆ 1. To hum, to buzz, as the humble bee and other insects (ಭ್ರಮರಾದಿನಿನದ Šmd. Dh.); to sound or play a lute, or to sound, as a lute does (ಕಿನ್ನರಿಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.).

ಮುರೆ murĕ. = ಮುರ 2, ಮುಳೆ, (ಮೊರ), ಮೊರೆ. *A species of fragrant plant, a vegetable perfume* (ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ Nr.).

ಮುಱ muṟa. = ಮುಱಿದು, ಮುಱಿದು, ಮುಱು. P. p. of ಮುಱ 1, in ಮುಱ ಕೊಳ್ಳು (My.). ತನ್ನ ದಸ್ತಾ ತಾನು ಮುಱ ಕೊಣ್ಡು, ಅನ್ಯನ ಮೇಲೆ ದೂಱು ಹೇಱಿದ (Prv.).

ಮುಱಕ muṟaka. 1. = ಮುಱುಕ 1. (My.). **2,** the state of being broken or out of repair. ಮುಱಕಮನೆಗೆ ಒಡಕಗಡಿಗೆ. — ಪರರ ಒಡವೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಹಱಕಾದರೇನು? ಮುಱಕಾದರೇನು? ತುರಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಮುಱಕ muṟaka. 2. = ಮುಱುಕು 4, etc. (ವಯ್ಯಾರ, ಒಯ್ಯಾರ G.). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒನ್ದು ತರದ ಮುಱಕ (ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ G.).

ಮುಱಕು muṟaku. = ಮುಱಕ 2. (My.). ಮುಱಕಿನವಳು (ಒಯ್ಯಾರಗಿತ್ತಿ G.).

ಮುಱದು muṟadu. = ಮುಱಿದು. P. p. of ಮುಱ 1. (My.; B. 3, 71; Čb. 177).

ಮುಱವ muṟava. = ಮುಱುವ, q. v. (My.). ತಾಳೆ ಹಣ್ಣು ತಾನೇ ಬಿದ್ದರೂ ಜಾಣನ ಮುಱವಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತು. — ತಲೆ ಕೂದಲು ನೆರೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡ ತಬ್ಬಲಿಮುಱವ (Prvs.).

ಮುಱಿ muṟi. 1. To occasion a flaw in a thing by bending it, to sever by fracture, to break (v. t., as sticks, chains, bread, etc., but, *e. g.*, not such things as ropes or earthen vessels); to break off, as leaves, fruits, etc.; to crush; to break down, to defeat, to rout, to destroy; to break up; to put an end to; to do away (ಮೋಟನ Šmd. Dh.; My.; T.);—to break (v. i.); to become weakened in constitution, to lose strength; to be impaired, etc. (My.; Tu. ಮುರಿ, ಮುಱಿ). P. ps. ಮುಱಿದು, ಮುಱಿದು (My.). ನೆಟ್ಟನೆಯೆ ಮುಱಿದುದು (Šmd. I). ಮುಱಿದ ಕೊಂಬಿನ ಎತ್ತು (ಕೂಟ Hšš.). ಕೊಂಬು ಮುಱಿದ ಎತ್ತು (ಕೂಟ); ಮನಸು ಮುಱಿದವನು (ಪ್ರತ್ಯಾದಿಷ್ಟ, ನಿರಸ್ತ, etc.); ಮುಱಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ರುಗ್ಣ, ಭುಗ್ನ Nr.). ಮುಱಿದು ಹೋದದು (ರುಗ್ಣ, ಭುಗ್ನ Si. 378). ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುಱಿದ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು (Dp. 54). ಮನೆ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟ ಬಹುದು, ಮನ ಮುಱಿದರೆ ಕಟ್ಟ ಲಾಸ (Prv.). ನಾವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿನ್ದ ನಡ ಕೊಳ್ಳುವವರಾದರೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಮನಸ್ಸು ಸಹ ಮುಱಿಯ ಬೇಕಾಗುವದು (B. 3, 105). ಇವರು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಮುಱಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ (4, 9). ಅದಱಿನ್ದ ಮುನ್ದೆ ಜಂಗಮರ ಬಣ್ಣ ಮುಱಿಯಿತು (4, 80). ಸರಕಾರದವರು ಈ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಮುಱಿದು (4, 147). ಕೆಲವರು ಮಡಿದು ಹೋದರು, ಕೆಲವರು ಮುಱಿದು ಓಡಿ ಹೋದರು (5, 48).—See Čpr. 6, 29; 10, 56; Grj. 2, after 106; Bp. 40, 41; 46, 57; 51, 7; 56, 29; 57, 23; Bh. 1, 8, 21. 94; 1, 19, 18; 2, 4, 5. 9. 12; 2, 13, 16; Ršv. 9, 7; 6, after 11 (twice); 6, after 24; Ššv. 4, 15; J. 2, 65; 8, 35. 36. 49; 15, 14; 18, 2; 25, 34. 36; Prv. s. ಸೊಣ್ಣೆ.— ಮುಱಿ ನೂಕು. = ಮುಱಿಯ ನೂಕು. (Bh. 7, 3, 34).

ಮುಱಿ muṟi. 2. = ಮುಱಿದು. P. p. of ಮುಱಿ 1, in ಮುಱಿ ಮುಱಿದು (Bp. 52, 48; Bh. 1, 9, 10).

ಮುಱಿ muṟi. 3. A fragment, a piece, a broken- or torn-off particle (ಖಣ್ಡ Šmd. Dh.). ಒರ್ಕುಡಿತೆನೀರ್ಗೆ, ಪಱಿಪಟ್ಟೆರ್ಕೆಯ ಮುಱಿಗೆ ದೇಸಿಗರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ಗೊಡೆಯರ್ಮಾಱ್ಪರೆ? (Šmd. 39. 345). See ಮುಗಿಲ್ಮುಱಿ; Čpr. 5, after 64; 6, 53. **2,** the state of being broken, broken off, etc.— ಮುಱಿಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To be routed and fall (Râm. 5. 8, 37).— ಮುಱಿದಲೆ. -ತಲೆ. A head that is cut off (Bh. 8, 8, 8).— ಮುಱಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be routed or defeated (Bh. 8, 5, 15; J. 24, 35).

ಮುಱಿಕಿ muṟiki. = ಮುಱಿಗಿ. (*Cf.* ಮುಱಿಕಿಲ್ 1).— ಮುಱಿಕಿಬಳ್ಳಿ. A hispid, procumbent herb, Ruellia dura, N. ab E. (Z.).

ಮುಱಿಕಿಲ್ muṟikil. 1. (= ಮುಱುಕಿಲ್) N. of a plant (ಮೊರಡಿ Šm. 25, 95. 106; ಮುಱಿಕೀ ಮರ G.).

ಮುಱಿಕಿಲ್ muṟikil. 2. Impurity, foulness, uncleanness (ಅಶುಚಿ Šm. 106; *cf.* Tě. ಮುರಿಕೆ; ಮುಲುಕು 1; ಮುಡ 1?).

ಮುಱಿಗಿ muṟigi. = ಮುಱಿಕಿ. (B. 2, 31).

ಮುಱಿಗೆ muṟigĕ. Breaking, etc.— ಮುಱಿಗೆಗೆಯ್. To break, to cut into pieces (V. 14, 28).

ಮುಱಿಯುವಿಕೆ muṟiyuvikĕ. Breaking, etc. (ಪ್ರಚರ, ಭಂಗ Si. 448).

ಮುಱಿವು muṟivu. Crushing; destruction (Bh. 1, 9, 10).

ಮುಱಿಸು muṟisu. To cause to break, to cause to crush, etc. (My.). ಗರ್ವ ಮುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಅತ್ತಗರ್ವ, ಅಭಿಭೂತ Nr.). **2,** to get changed, as large money into smaller, etc. (My.). ಅವನ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮೆಯ್ ಮೇಲಿನ ಚೂಱು ಚೂಱು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಱಿಸಿ, ಬನ್ದ ಹಣದಿನ್ದ ವರ್ಷ ಎರಡು ವರ್ಷ ಬಡತನದಿನ್ದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತ (B. 4, 50). ಗಣ್ಟು ಪರರ ಕೆಯ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಣ್ಟಾ ಮುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.— ಅಲ್ಲದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹಲ್ಲು ಮುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (Prvs.).

ಮುಱು muṟu. = ಮುಱಿ. P. p. of ಮುಱಿ 1, in ಮುಱುಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮುಱುಕ muṟuka. 1. = ಮುಱುಕ 1 No. 1. A man who breaks or ruins (My.; see ಮನೆ-);—a maimed man; an imbecile man (My.);—maimed (see ಮೆಯ್-).

ಮುಱುಕ muṟuka. 2. = ಮುಱುಕು 4, etc. (Râm. 1, 5, 30; 1, 14, 24; 3, 4, 8; Bh. 3, 14, 39).

ಮುಱುಕತನ muṟukatana. Breaking, ruining. See ಮನೆ-.

ಮುಱುಕಿಲ್ muṟukil. (= ಮುಱಿಕಿಲ್ 1). N. of a plant (ಅಭ್ರವಿಭ್ರಮಿ Mr. 116).

ಮುಱುಕಿಸು muṟukisu. To cause to appear distorted, to distort or change, as the face or its features. ಮೋಱೆಯನ್ ಅನ್ತು ಮುಱುಕಿಸುತ (Bp. 29, 5). ಮುಸುಡಂ ಮುಱುಕಿಸುತ (38, 17).

ಮುಱುಕು muṟuku. 1. = ಮುಕ್ಕು 3. A fragment, a bit, as of bread, sweetmeats, etc. (My.). ಮುಱುಕು ಚೂಱುಗಳು ಭಿತ್ತ, ಶಕಲ, ಖಣ್ಡ, ಅರ್ಧ Si. 32). ಮುಱುಕಿಲ್ಲದ ಅಕ್ಕಿ (ಅಕ್ಷತ 314). ತಿರುಕನಿಗೆ ಮುಱುಕು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಿರಿದುಣ್ಬುವದು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಮುಱುಕು muṟuku. 2. (ಮುರುಕು). = ಮುರ್ಕು, etc. (My.). ಮುಱುಕು ಇದ್ದವಗೆ ನರಕ ತಪ್ಪದು.— ಮುಱುಕು ಇಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸಿಲ್ಲ, ಸುಱುಕು ಇಲ್ಲದ ಊಟವಿಲ್ಲ.— ತವುಡು ತಿನ್ದರೂ ಮುಱುಕು ಘನ (Prvs.).

ಮುಱುಕು muṟuku. 3. To give a different shape (to the face), to twist (it) out of (its) natural shape, to distort (it), to change the expression (of it, ಮುಖವಿಕಾರ Šmd. Dh.; T., M. ಮುಱುಕ್ಕು, to twine, twist, wrest, wreath; to be angry, irritable; to tighten; to clench; to press, urge; to remain tight, firm).

ಮುಱುಕು muṟuku. 4. = ಮುಱುಕ 2, ಮುಱುಕ 2. Changing the expression of one's countenance, distortion of its features, making foppish or coquettish airs, showiness, parade, etc.— ಮುಱುಕು ಮಾಡು. (ಬಿಯ್ಯಾರಿಸು G.).

ಮುಱುಗಾ muṟugâ. = ಮುಗ್ಗಾ. So that a breakage takes place. See ತಿರುಗಾ-.

ಮುಱುವ muṟuva. = ಮುಱುವ. A maimed man; an imbecile man; a poor wretch (My.). See ಕುಣ್ಟ-, ತಿರುಕ-, ನಾಯಿನ್ದ-. ಕಾಣದ ಮುಱುವ ಕನಸು ಕಣ್ಡರೆ ಏಱು ಬಾರಿ ಎದ್ದು ಕೂತ (Prv.).

ಮುರ್ಕು (murku). = ಮುಕ್ಕು 2, ಮುಱುಕು 2. Pride arrogance (ಗರ್ವ Kk. 57; *cf.* ಮೊರಕು).

ಮುರ್ಗಿ murgi. (= ಮುರುಡಿ). — ಮುರ್ಗಿಕಾಯಿಗಿಡ. A shrub or small tree, Helicteres isora L. (Z.).

ಮುರ್ಗು murgu. — ಮುರ್ಗಿನ ಹುಳಿಮರ. The mate mangosteen, Garcinia purpurea Roxb., Wall. (—indica Chois., St. & Pl.).

ಮುರ್ಚು murču. (fr. ಮುರಿ 1). To cause to bend or shrink (Ršv. 9, 7 MS.).

ಮುರ್ಪು murpu. (murpu). (Šmd. 51 Mdb.).

ಮುರ್ಮುರ murmura. A fire made of chaff (Sk.; *cf.* ಮುಮ್ಮುರಿ ?).

ಮುಲ್ mul. = ಮು, etc. Three. — ಮುಲ್ಲೋಕದಲ್ಲಣ. -ತಲ್ಲಣ. He who agitates or alarms the three worlds (Râm. 6, 52, 4).

ಮುಲಾಜು mulâju, = ಮುಲಾಜೆ. Regard for (My.; Mhr., H. ಮುಲಾಜಾ).

ಮುಲಾಜೆ mulâjĕ. = ಮುಲಾಜು. (My.; Br.).

ಮುಲಾಮು mulâmu. = ಮಲಾಮು. (My.). 2, a gilding or plating (My.; B. 4, 146; Mhr., H. ಮುಲಾಮಾ).

ಮುಲು mulu. Crawling, as lice on the head, worms in a wound (*cf.* ಮೆರೆ). — ಮುಲುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To crawl, as lice. 2, to cause the feeling as if worms were moving within, as a sore (My.).

ಮುಲುಕು muluku. 1. To be unbearable; to be disgusting (ಅಸಹ್ಯತ್ವ Šm. 80; ಮುಱಿಕಿಲ್ 2; ಮುಗ್ಗು 3?; T. ಮೊಕ್ಕೈ, ignominy, shame, disgrace); to feel disgust (Bp. 47, 18).

ಮುಲುಕು muluku. 2. = ಮುಕ್ಕರೆ, ಮೂಲುಗು. To strain with a grunting, groaning or moaning noise, as when easing nature (My.; Tĕ., M. ಮುಕ್ಕು, M. also ಮಿಕ್ಕು), or in travail; to suffer the throes of childbirth, to be in labour (ಪ್ರಸವನಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; ಪ್ರಸವವೇದನ Šm. 80; Bp. 57, 15; see T., M. s. ಮುಱುಕು 3; M. ಮುಱುಕ್ಕು, writhing, agony); to groan when lifting a heavy load (My.).

ಮುಲುಕು muluku. 3. Straining, etc. in childbirth (My.). ಆಱು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳನ್ತೆ (Prv.).

ಮುಲೆ mulĕ. Tbh. of ಮುರೆ. (ತಾಲಪರ್ಣಿ, ಮುರೆ, etc. Si. 152).

ಮುಲ್ಕಿ mulki. (Tĕ. ಮುಲಿಕಿ, ಮುಲ್ಕಿ, an arrow; an arrow head; the peg of a top; *cf.* ಮುಳ್). — ಮುಲ್ಕಿಕಸ. A weed, Acalypha ciliata (Z.).

ಮುಲ್ಕಿ mulki. Relating to revenue matters; revenue (My.; B. 5, 7; Mhr. ಮುಲಕೀ). 2, home, native, indigenous (Mhr.).

ಮುಲ್ಲ mulla. A Mahomedan jurist or theologian;—a schoolmaster (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಲನಾ, ಮುಲ್ಲಾ). — ಮುಲ್ಲಶಾಸ್ತ್ರ. The Koran (My.).

ಮುಲ್ಲಂಗಿ mullangi. = ಮೂಲಂಗಿ. Tbh. of ಮೂಲಕ. (My.; Tĕ.; T. ಮುಳ್ಳಂಗಿ).

ಮುಲ್ಲೆಗ mullĕga. = ಮೆಲ್ಲೆಗ, (ಮೊಲ್ಲೆಗ). A poor man (ದಾರಿದ್ರ Ćt. I, 59, o. r. ಮೆಲ್ಲೆಗ).

ಮುವ್ muv. = ಮು, etc. Three. — ಮುವ್ವತ್ತು. -ಹತ್ತು. Thirty (My.). — ಮುವ್ವರು. Three persons (My.; B. 5, 146).

ಮುಶಲ mušala. = ಮುಸಲ. *A pestle;*—a mace, a club.

ಮುಶಲಿ mušali. = ಮುಸಲಿ. Armed with a club;—*Baladêva*. 2, *the house-lizard* (ಗೃಹಗೋಧಿಕ, ಗೃಹಪಿಕ, ಹಲ್ಲಿ Mr. 166). 3, *the plant Curculigo orchioides* Roxb.

ಮುಶಲಿಕೆ mušalikĕ. *The house lizard.* 2, an iguana (ಗೋಧ, ಉಡು Mr. 163).

ಮುಶಲ್ಯ mušalya. *Deserving to be pounded to death or to be put to death with a club.*

ಮುಶೀರ mušîra. The hot season; heat (ಗ್ರೀಷ್ಮ, ಬೇಸಗೆ Nn. 91). 2, a chowrie (ಚಮರ, ಚಾಮರ 91). 3, a throne (ಆಸನ, ಸಿಂಹಾಸನ 91). 4, buttermilk (ಮಥಿತ, ಮಜ್ಜಿಗೆ 91). 5, a staff, a club (ದಣ್ಡ, ಗದೆ 91).

ಮುಷಿತ mushita. = ಮುಷ್ಟ. *Stolen, robbed;*—bereft of, deprived of.

ಮುಷ್ಕ mushka. *A testicle* (ಅಣ್ಡ Hlâ.; ವೃಷಣ, ಲಿಂಗದ ಎಡೆಯ ಅಣ್ಡ Mr. 328). 2, *the scrotum or bag containing the testicles.* 3, the penis (ಲಿಂಗ, ಶಿಶ್ನ Nn. 117; ಮುಷ್ಟಿ 328; ಲಿಂಗ Mr. 514). 4, seizing, grasping, grasp, clenching (ಸಂಗ್ರಹ 328).

ಮುಷ್ಕಕ mushkaka. *A species of tree the ashes of which are used as a cautery* (= ಗೋಲೀಢ; see ಮೊಕ್ಕ).

ಮುಷ್ಕರ mushkara. Pertinaciousness, stubbornness, obstinacy, insolence (My.; Tĕ., T.; M.: strength; power; M. ಮುಷ್ಕು, strength, vigour; insolence, presumption; ಮುಱುಕ್ಕ, tightness; urgency, rigour, see ಮುಱುಕು 2 & 3; T. ಮುಱುಕ್ಕು, repugnance); ಮುಷ್ಕನ್, stout, stubborn, violent; M., T. ಮುಷ್ಕರನ್, a strong, self-willed, obstinate man; Sk. ಮುಹೀರ, a fool; *cf.* ಮುಸುಣ್ಡಿ ?).

ಮುಷ್ಕರ mushkara. Having testicles; a man with large testicles.

ಮುಷ್ಕಿ mushki. = ಮುಸುಕಿ. The arms or feet as pinioned (Mhr., H. ಮುಸಕ್ಯಾ). — ಮುಷ್ಕಿ ಕಟ್ಟು. To pinion (My.).

ಮುಷ್ಕೀಲು mushkîlu. Difficult, hard; a difficulty (My.; Mhr., H. ಮುಶಕೀಲ).

ಮುಷ್ಟ mushṭa. = ಮುಷಿತ. See ಪ್ರ-.

ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ mushṭâ-mushṭi. = ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ. Fist to fist: hand to hand fighting, fisticuffs (ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂ ಮೊಯ್ಯೊಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧಂ Šmd. 220, o. r. ಮುಟ್ಟಾಮುಟ್ಟಿ; ನಿಯುದ್ಧ, etc., ಜಟ್ಟಿಗರ ಕುಸ್ತಿ, ಕೆಯ್ಯಾಳಗ Si. 294; Tĕ.).

ಮುಷ್ಟಿ mushṭi. The vomit nut, Strychnos nux vomica Lin. (Tĕ., also ಮುಸಿಡಿ, ಮುಸಿಣಿ, ಮುಸಿನಿ). 2, the plant dhriti (Mr. 150, o. r. ಮುಷ್ಟೆ). — ಮುಷ್ಟಿತಪ್ಪಲ. A climbing plant, Lettsonia uniflora Roxb. (Z.).

ಮುಷ್ಟಿ mushṭi. = ಮುಟ್ಟ. Stealing, filching, pilfering. 2, *the closed or clenched hand, the fist* (ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದ ಕೆಯ್ Mr. 323). 3, *a fistful, a handful.* 4, *a hilt or handle of a sword, etc.* (ಬಿಲ್ಲ ನಡು Mr. 294). 5, the penis (ಮುಷ್ಕ Mr. 328). — ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್. To clench the fist, to close the hand. ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಆಳೆಯೆ ರತ್ನಿಯಕ್ಕು (Mr. 323). — ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿ. = ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ (My.). ಕಪಿ ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮುಷ್ಟಿಕ mushṭika. *A goldsmith.* 2, N. of an asura. 3, a fight with fists. 4, a particular position of the hands.

ಮುಷ್ಟಿಕೆ mushṭikĕ. = ಮುಟ್ಟಿಗೆ, ಮುಷ್ಟಿಗೆ. The fist, the hand.

ಮುಷ್ಟಿಗೆ mushṭigĕ. Tbh. of ಮುಷ್ಟಿಕೆ. (Šmd. 338).

ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯ mushṭi-grâhya. A grasp, a handful (ಹಿಡಿ Ćt. II, 14).

ಮುಷ್ಟಿಘಾತ mushṭi-ghâta. A blow with the fist (Čpr. 5, after 76).

ಮುಷ್ಟಿತಾಡನ mushṭi-tâḍana. Striking with the fist. See ಗುದ್ದು.

ಮುಷ್ಟಿನಿಷ್ಪೀಡನ mushṭi-nishpîḍana. Pressing out with the closed hand. See ಹಿಣ್ಡು.

ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹರಣ mushṭi-praharaṇa. Striking at, or into, with the fist. See ತಿವಿ.

ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ mushṭi-bandha. *Clenching the fist, closing the hand.* 2, a handful.

ಮುಷ್ಟಿಭ್ರಮಣ mushṭi-bhramaṇa. Whirling the fist. See ಮುರಿಪು.

ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ mushṭi-yuddha. A fight with fists, a pugilistic encounter. (Šsv. 4, 65; My.).

ಮುಸಕು musaku. = ಮುಸುಕು 1. (ವ್ಯಾಪಿಸು Čb.).

ಮುಸಗು musagu. = ಮುಸುಕು 1. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿಡಗಳಿನ್ದ ಮುಸಗಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳು (B. 5, 116).

ಮುಸಟಿ musaṭi. = ಮುಸುಟಿ, etc. — ಮುಸಟಿಯ ಚವುಡಿದೇವ. N. (Bp. 34, 47).

ಮುಸಡಿ musaḍi. = ಮುಸುಡು, etc. (My.).

ಮುಸದ್ದಿ musaddi. = ಮುತ್ಸದ್ದಿ. (My.; Tě.).

ಮುಸಱು musaṟu. = ಮುಸುಱು 1, etc. (My.).

ಮುಸಱೆ musaṟě. (ಮುಸರೆ). (That has been covered, etc.?): boiled rice, which is considered to be unclean by Mâdhva Brâhmaṇas, though they eat it and offer it to idols (My.). 2, the vessels in which anything has been boiled and which want cleansing (My.). ಮೂಸಿದ್ದಕ್ಕ ಹೆದಱಿದವಳು ಮುಸಱೆಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾಳೇ? — ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಗಡಿಗೆ ಮುಸಱೆಯಾದರೇನು? ಮಡಿಯಾದಱೇನು? (Prvs.). See Prvs. s. ಸೊಕ್ಕು 2, ಹೇಸು 1. — ಮುಸಱೆಗಡಿಗೆ. A pot in which anything has been boiled and which has not yet been cleansed (My.).

ಮುಸಲ musala. 1. A Musalmân, a Mussulman (C.). ಮಾತು ಅಱಿಯದ ಮುಸಲ ಹಾಸುವ ಕವುದಿ ಒಯ್ದ (Prv.).

ಮುಸಲ musala. 2. = ಮುಶಲ. (ಒನಕೆ Mr. 209).

ಮುಸಲಕ್ರಿಯೆ musala-kriyě. Working with a pestle; pounding. See ಅವಲ್, ಕುಣುಕು, ಕುಮ್ಮು, ಮಿದಿ.

ಮುಸಲಘಾತ musala-ghâta. Striking with a pestle. See ಮಿದಿ.

ಮುಸಲಮಾನ musalamâna. = (ಮುಸಲ 1), ಮುಸಲ್ಮಾನ. A Mussulman (My.; B. 4, 8. 145; Mhr., H.).

ಮುಸಲಿ musali. = ಮುಶಲಿ, (ಮೊಸಳೆ). Balarâma (ಬಲ Mr. 503; ರಾಮ 504). 2, the house-lizard (ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, ಹಲ್ಲಿ Nr.); etc.

ಮುಸಲ್ಮಾನ musalmâna. = ಮುಸಲಮಾನ. (My.; B. 3, 33; 4, 180; Br.).

ಮುಸಾಫರ musâphara. A traveller (My.; Mhr., H. ಮುಸಾಫರ).

ಮುಸಾಫರಿ musâphari. Relating to travelling or travellers (My.; Mhr., H.).

ಮುಸಿ musi. = ಮೂಸೆ, etc. A crucible (B. 4, 106; ತೈಜಸಾವರ್ತಿನಿ G.).

ಮುಸು musu. 1. = ಬುಸ್, etc. — ಮುಸುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಬುಸುಗುಟ್ಟು. To fume, etc. (My.; Tě. ಮುಸಮುಸಮನು).

ಮುಸು musu. 2. = ಮುಸುಕು 3, ಮುಸುವ. A large and black kind of ape (ಗೋಲಾಂಗೂಲ, ಕೃಷ್ಣವಕ್ತ್ರ Hlâ.; Mr. 161; Râm. 6, 30, 7. 16; Rsv. 11, 163; J. 21, 18. 33; T. ಮುಜು; M. ಮೊಚ್ಚಿ, a light coloured monkey).

ಮುಸುಕಿ musuki. = ಮುಷ್ಕಿ. (C.).

ಮುಸುಕು musuku. 1. = ಮುಸಕು, ಮುಸಗು, ಮುಸುಗು, ಮುಸುಂಕು 1 (Šmd. 48), (ಮೊಗಸು 3). To cover; to hide; to veil, to shroud;—to come, settle or fall upon, as flies, etc.; to close, to swarm or crowd together; to spread over or about (ಆವರಣ Šmd. Dh.; My.). ಮುಸುಕಿದುದು (ರೂಪಿತ, ಗುಣ್ಠಿತ Hlâ.; Nr.). ಮುಸುಕಿದ ಅಜ್ಞಾನ (ದುರ್ಮೋಹ Mr. 488). ಕೆನ್ದೂಳ್ ಅಡರ್ದು, ನಭಮಂ ಮುಸುಕಿತು (J. 22, 5). ತುಮ್ಬಿಗಳ್ ಕಾರ ಮುಗಿಲನ್ತೆ ನವಪಾರಿಜಾತದ ಕುಸುಮ ಪರಿಮಳಕೆ ಸನ್ತತಂ ಮುಸುಕಲ್ (33, 20). See Čpr. 6, 73; Bp. 19, 81; 28, 6; 32, 34; 34, 6; 35, 9; 43, 11. 27; 46, 59; 49, 23; 53, 51; 54, 55; 57, 70; 58, 50. 61; 61, 12; Bh. 1, 10, 2; 2, 13, 9; Prll. 3, 24; Râghč. 17, 64; Rsv. 13, 17; Šsv. 5, 10; J. 2, 9; 4, 30. 34; 8, 6. 27. 29. 37. 49; 15, 4; 22, 1. 5. 17. 36. 38; 26, 6; 33, 18.

ಮುಸುಕು musuku. 2. = ಮುಸುಂಕು 2. Covering, hiding; a cover; a veil; a part of one's cloth thrown over the head (like a hood; ಆವರಣಭಾವ Šmd. Dh.; ಕುವರ, ಜವನಿಕೆ Bhn. 61; ಮುಸುಮ್ಬು Kk. 54, Šm. 62; My.; Tě. ಮುಸುಕು, ಮುಸುಂಗು). ಮುಸುಕಿಕ್ಕು (Bp. 12, 48). ಮುಸುಕಿಡು (Grj. 9, 68; J. 26, 10). See Bp. 28, 49; 43, 14; 47, 25; 51, 81; 58, 58; Bh. 8, 25, 31; ಮುಣ್ಡೆ-, ಮೇಲು-. — ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ. A kind of jôla, Indian corn (My.).

ಮುಸುಕು musuku. 3. = ಮುಸು 2, etc. (Râm. 6, 1, 10).

ಮುಸುಗು musugu. = ಮುಸುಕು 1, etc. (Grj. 5, 86; Bh. 8, 24, 18; Tě. ಮೂಗು). ಮುಸುಗಿರ್ದ ದುರಿತು ದುರ್ಗುಣವೆಮ್ಬ ಕಳೆಯ ಕಿತ್ತು (Sarvabhûshaṇa in B. 5, 319).

ಮುಸುಂಕು musuṅku. 1. = ಮುಸುಕು 1 (Šmd. 48), etc. ಮುಸುಂಕಿದರ್ಥಂ (ಶಾಸನ Čt. II, 58). See Čpr. 1, 92; 7, 82; Grj. 2, after 106; 5, after 86; Rsv. 6, after 11; 8, 99; 9, 7. 12; 11, 18; 13, after 71.

ಮುಸುಂಕು musuṅku. 2. = ಮುಸುಕು 2. — ಮುಸುಂಕುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Overspreading darkness (Grj. 4, 73).

ಮುಸುಟಿ musuṭi. = ಮುಸಟಿ, ಮುಸುಟೆ No. 2. N. of a town (Bp. 32, 5). — ಮುಸುಟಿಚವುಡಯ. N. (Bp. 32, 9). — ಮುಸುಟಿಚವುಡಯ್ಯ. N. (Bp. 32, 11; 47, 34; 61, 8). — ಮುಸುಟಿಚಾವುಣ್ಡರಾಯ. N. (Bp. 32, 1). — ಮುಸುಟಿಯ ಚವುಡಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5). — ಮುಸುಟಿಯ ರಾಯ. N. (Bp. 32, 23. 59).

ಮುಸುಟೆ musuṭě. The elephant-creeper, Argyreia speciosa Sweet. ಋಕ್ಷಗನ್ಧೆ, ಛಗಲಾನ್ತ್ರಿ, ಆವೇಗಿ, ವೃದ್ಧದಾರಕ, ಜುಂಗ Nr.; T. ಮುಜುಟ್ಟೈ, Ipomoea candicans Rottl.; ಪೇಯ್-, Convolvulus speciosus Lin.). 2, = ಮುಸುಟಿ. — ಮುಸುಟೆಚವುಡಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 43). — ಮುಸುಟೆಯ ಚವುಡರಾಯ. N. (Bp. 46, 45).

ಮುಸುಡಿ musuḍi. = ಮುಸುಡು, etc. (My.).

ಮುಸುಡು musuḍu. = ಮುಸಡಿ, ಮುಸುಡಿ, ಮುಸುಳಿ (ಮೂತಿ, ಮೋಱೆ). The face; the mouth; the snout,

the muzzle; the nose or nostrils of a horse (ಮೊಗ Šm. 71; ಪ್ರೋಥ, ಘೋಣೆ Hlâ.; My.; T. ಮೂಂಜ; Tĕ. ಮೂತಿ; M. ಮುಗಱು, ಮುಚ್ಚಿ, ಮುಞ್ಞಿ, ಮೊಞ್ಞಿ, ಮೂಚ್ಚು, ಮೊತ್ತಿ, ಮೋನ್ತ; Mhr. ಮುಸಕಡ; *cf.* ಮೂಗು; see ಮೋಱೆ). ಕುದುರೆಯ ಮುಸುಡು (ಗೋಣ, ಪ್ರೋಥ Mr. 274). ಆನೆಮುಸುಡಿನ ನೆಗಱು (ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ Nr.). See Bp. 3, 85; 5, 30; 21, 18; 32, 27; 38, 17; 39, 64; 40, 68; 46, 64; 47, 11. 46; 53, 64; 55, 16; 59, 10; 61, 13; Bh. 2, 13, 42. 44; Rśv. 11, 163; Šśv. 4, 11; J. 16, 22; ಬಲ್-.

ಮುಸುಣ್ಡಿ musuṇḍi. (= ಮೊಸಣ್ಡಿ). A crooked, perverse, rude person; a coward (My.; T. ಮುಜುಡ, ಮುಜುಣ್ಡ, which Rottler derives from ಮುಸು, ape).

ಮುಸುಣ್ಡಿ musuṇḍi. A kind of weapon (Hlâ. MS. instead of ಮುಖುಣ್ಡಿ; T.; Abh. P. 13, after 76; Râm. 3, 6, 9).

ಮುಸುಣ್ಡಿತನ musuṇḍitana. Crookedness, perverseness; cowardice (My.).

ಮುಸುಮ್ಬು musumbu. (Šmd. 48, o. r. ಮುಸುಮ್ಬೆ). A cover, a veil (ಮುಸುಕು Kk. 54; Šm. 62; Čpr. 7, 114).

ಮುಸುಮ್ಬೆ musumbĕ. = ಮುಸುಮ್ಬು, q. v.

ಮುಸುಱ್ musuṟ. ಮುಸುಱು. 1. = ಮುಕಱು, ಮುಕ್ಕುಱು1, ಮುಗುಱು, ಮುಸಱು. To cover; to hide; to go upon; to come, settle or fall upon, to cover, as flies, crows, etc.; to swarm or crowd together (ಸಂಛನ್ನ Šmd. Dh.; Abh. P. 2, 15; Tĕ.). P. p. ಮುಸುಱಿ (Čpr. 5, after 64; Abh. P. 3, 139; 10, after 201; Grj. 2, after 106). ಮುಸುರ್ವುದಕೆ ನೆಱೆ ಮುಕ್ಕುಱಿನ್ದಕ್ಕು (Kk. 79, o. r. ಮುಸುಕುವದಕೆ).

ಮುಸುಱ್ musuṟ. ಮುಸುಱು. 2. A cover, a veil (ಕೊಪ್ಪರಿ Čt. I, 33, MS. ಮುಸುರ್). — ಮುಸುಱುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A cover to form (over the eye by rheum, My.).

ಮುಸುಱುಹ musuṟuha. Covering, etc. ಮುಕ್ಕುಱಿನ್ದು, ಮುಸುಱುಹಂ (Šmd. II).

ಮುಸುವ musuva. = ಮುಸು 2, etc. (My.; see ಕೊಣ್ಡ-).

ಮುಸುಳಿ musuḷi. = ಮುಸುಡು, etc. (ಕಕುದ Nn. 143).

ಮುಸುಳು musuḷu. The state of being covered: disguise, deception (J. 6, 34).

ಮುಸ್ತ musta. *A species of grass, Cyperus rotundus* Lin. *and its root* (see ಕೇವಟಿ). See ಮುಳ್ಳು-.

ಮುಸ್ತಕ mustaka. *A species of grass, Cyperus rotundus* Lin.

ಮುಸ್ತಾಭ musta-âbha. The grass Cyperus hexastachyus Rottl. — ಮುಸ್ತಾಭಚೂರಣ. A ball made of the roots of Cyperus fried in ghee and mixed with rice-flour, sugar, etc., given especially to Varâha svâmi (Vishṇu)'s idol as an offering (My.).

ಮುಸ್ತಿ musti. = ಮುಸ್ತೆ. See Nr. s. ಕೇವಟಿ.

ಮುಸ್ತೆ mustĕ. *Cyperus rotundus* Lin. *and its root.* See ಭದ್ರ-.

ಮುಸ್ತೈದು mustaidu. Prepared, ready (My.; Br., H.; ಸಿದ್ಧ, ತಯಾರ G.; ತಯಾರ ಮಾಡಿದು Čb.).

ಮುಹಗ್ಗಳ muhaggaḷa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಮುಹಡ muhaḍa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಮುಹುರ್ muhur. = ಮುಹುಸ್. (Šmd. 99).

ಮುಹುರ್ದೃಷ್ಟ muhus-drishṭa. *Repeatedly seen, well known* (ಮಗುಱೆ ಮಗುಱೆ ಕಣ್ಡುದು Hlâ.).

ಮುಹುರ್ನಿರೀಕ್ಷಣ muhus-nirîkshaṇa. (Šmd. 99). Looking at repeatedly.

ಮುಹುರ್ಭಾಷೆ muhus-bhâshĕ. *Repeating what is said, tautology.*

ಮುಹುರ್ಮುಹುಸ್ muhus-muhus. At every moment, repeatedly, again and again (My.).

ಮುಹುಸ್ muhus. In a moment;—for a moment. 2, *at every moment, repeatedly* (ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ Mr. 430).

ಮುಹೂರ್ತ muhûrta. 1. A moment, an instant, any short space of time; time (J. 29, 12; My.). 2, the fit time (Bp. 53, 32; My.). 3, *the thirtieth part of a day and night, a period or hour of 12 kshaṇas or 48 minutes.* 4, the twelfth part of a day and night (My.). ಇದೆ ಇದೆ ಸಾರ್ಕೆ ಸಾರ್ಕೆ! ಗಣಕಾವಳಿ ಪೇೞ್ದ ಮೂಹೂರ್ತಂ! (Šmd. 231). See Prv. s. ಕುಣ್ಡೆ.

ಮುಹೂರ್ತ muhûrta. 2. Tbh. of ಮೂರ್ತ. A form: a sitting posture. — ಮುಹೂರ್ತಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To sit down (My.).

ಮುಹೂರ್ತಿಕ muhûrtika. An astrologer (Abh. P. 4, after 24).

ಮುಳ್ muḷ. 1. = ಮುಳ, ಮುಳು, ಮುಳ್ಳ, ಮುಳ್ಳು. A thorn; a pointed thing, as a prickle, a sting, a spur, the hand of a clock, the tongue of a balance, etc. (ಕಣ್ಟಕ Nn. 39. 81. Mr. 334; T., M.; Tĕ. ಮುಲು, ಮುಲ್ಲು; *cf.* ಮುನ್ 2, ಮೊನೆ 1, ಮೊಳೆ 2). ಮುಳ್ಗಿ (Šmd. 139). ಮುಳ್ಳಾಗಿ (84, o. r. ಮುಳ್ಳಂ). ಮುಳ್ಗಳ್ (Rśv. 5, 118; 13, 19). ಎಯ್ಯ ಮೃಗದ ಮುಳ್ (ಶಲ Mr. 164). See Čpr. 5, after 64; Bp. 15, 11; 31, 3; 51, 66; 55, 44. — ಮುಳ್ಕೀರೆ. The plant Amaranthus spinosus (My.). — ಮುಳ್ಗತ್ತಿಗೆ. -ಕತ್ತಿಗೆ. A knife for cutting thorns (V. 11, 61). — ಮುಳ್ಪುಗು. The entering of a thorn (Čpr. 6, 38). — ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ, etc. (ವಂಶ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ Nn. 54, o. r. -ಮುತ್ತುಗ). — ಮುಳ್ಮುತ್ತುಕ. = ಮುಳ್ಮುತ್ತುಗ. (J. 23, 40). — ಮುಳ್ಮುತ್ತುಗ. = ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ. See ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ & ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತ. — ಮುಳ್ಮುಱಿ. A thorn (to enter and) break (Râm. 6, 45, 15; My.). — ಮುಳ್ವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To be full of thorns, to have thorns. ಮುಳ್ವೆರಸಿದ ಗುಜುಱುಗೊಮ್ಬು (ಕಟಿಲೆ Šmd. I). — ಮುಳ್ಳಿಡಿ. -ಇಡಿ. Thorns to abound (J. 10, 24). — ಮುಳ್ಳಿಱಿ. -ಇಱಿ. To cause a thorn to enter, to run a thorn into (Bp. 51, 34).

ಮುಳ್ muḷ. 2. (= ಮುಳಿ 1). To be irritated, to be vexed or annoyed, to become angry (ಕಣ್ಟಕ Šmd. Dh.). ಮುಳ್ದು, ಭಕ್ತದ್ರೋಹಿಯಂ ಕೊಲವೇೞ್ದು (Bp. 61 sum.). 2, to prick, to sting (see ಮುಳುಹು).

ಮುಳ mula. = ಮುಳ್ 1, etc. — ಮುಳಗಳ್ಳಿ. = ಮುಳ್ಳುಗಳ್ಳಿ. (ಶುಭ, ಸುಧೆ Čb.).

ಮುಳಿ muḷi. 1. (= ಮುನಿ 1, ಮುಳ್ 2). To grow passionate, angry, etc. (ಕೋಪ Šmd. Dh.; My.). See Čpr. 7, 67. 148; Bp. 18, 40; 27, 54; 28, 14; 46, 19; 47, 27; 50, 24; 55, 38; Bh. 1, 10, 36; 8, 23, 21; Rśv. 11, 10; 13, 26; J. 3, 4; 7, 35; 8, 37. 40. 42. 43; ಕಡು-.

ಮುಳಿ muḷi. 2. = ಮೊಳೆ 2. A germ: a cause (My.).

ಮುಳಿಯಿಸು muḷiyisu. To cause to become angry (ಕೋಪ Šmd. Dh.).

ಮುಳಿಸು muḷisu. (=ಮುನಿಸು). Anger, passion (ಮುನಿಸು, etc., ಕೋಪ Čt. II, 27; ಕನಲ್ಕೆ, etc., ಕೋಪ Kk. 43; ಮುನಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು ಸೆಣಸು, etc., ಕೋಪ Šm. 39; My.). ಭಯದಿನ್ದಂ ಮುಳಿಸಿನ್ದಂ ಸ್ಮಯದಿನ್ದಂ (Šmd. 131). ಮುನಿಸಲ್ತೆಮುಗಾತನೊಳ್ ಆವ ಪಾಂಗಿನಿಂ (290, o. r. ಮುನಿಸಿಲ್ಲಿ-). See Čpr. 5, 49; Abh. P. 10, 21. 94; Grj. 8, 48; Bp. 3, 61; 18, 43; 21, 44; 22, 48; 40, 58; 47, 22. 27; 49, 38; 54, 80; 55, 30; 60, 26; Šsv. 1, 46; V. 4, 6; J. 2, 5. — ಮುಳಿಸನ್ದೋಱು. -ತೋಱು. To show anger (Abh. P. 10, after 18). — ಮುಳಿಸು ತಿಳಿ. Anger to be appeased (Bp. 47, 23). — ಮುಳಿಸು ತಿಳುಹು. To appease anger (Bp. 47, 27).

ಮುಳು muḷu. =ಮುಳ್ 1, etc. A thorn. ಕಲು ಮುಳುಗಳ್ (Bh. 1, 8, 93). — ಮುಳುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A knife for (cutting) thorns (Bp. 20, 12). — ಮುಳುದೊಡಕು. -ತೊಡಕು. Entanglement of thorns, entangling thorns (Bh. 3, 13, 29). — ಮುಳುಮುತ್ತ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ, etc. (ಪಲಾಶ, ಮುತ್ತಗ Nn. 147, o. r. ಮುಳ್ಮುತ್ತುಗ). — ಮುಳುಮೊನೆ. The point of a thorn (Bh. 1, 6, 6). — ಮುಳುವೆಟ್ಟು. -ಪೆಟ್ಟು. A stroke with thorns (Bh. 8, 21, 15). — ಮುಳುವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. A hedge of thorns (Bh. 3, 18, 26).

ಮುಳುಹು muḷuhu. Pricking, stinging, goading;—a goad (ಪ್ರಾಜನ Mr. 371). — ಮುಳುಹುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A goad (ಪ್ರತೋದ, ಪ್ರಾಜನ, ತೋತ್ರ Hlâ.).

ಮುಳ್ಳ muḷḷa. =ಮುಳ್ 1, etc. The hand of a clock (B. 5, 181).

ಮುಳ್ಳು muḷḷu. =ಮುಳ್ 1, etc. A thorn, etc., (C.), a fork (B. 5, 284). ಎಯ್ಯ ಮುಳ್ಳು (ಶಲಲ, ಶಲ Hlâ., Nr.). ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳು (ಕಿಂಶಾರು, ಶಸ್ಯಶೂಕ); ಧಾನ್ಯದ ತುದಿಯ ಮುಳ್ಳು (ಕಿಂಶಾರು, ಧಾನ್ಯಶೂಕ Nr.). ಒಳ್ಳೆಯನಿರದ ಊರು, ಕಳ್ಳನೊಡನಾಟವೂ, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತಿವು ಮೂಱು ಕೆಸಱೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಗಡಿಯಾಳದ ತಗಡಿನ ನಡುವೆ ಸಣ್ಣದೊನ್ದೂ ದೊಡ್ಡದೊನ್ದೂ ಎರಡು ಮುಳ್ಳುಗಳು ಹಚ್ಚಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 87). ಮುಳ್ಳು ತೆಗದ್ದು, ಕೊಳ್ಳಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.—ಅಂಗಾಲಿನ ಮುಳ್ಳು ತೆಗಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಬೇಕೇ? (Prvs.). — ಮುಳ್ಳಂಕೋಲೆಗಿಡ. -ಅಂಕೋಲೆ-. The herb Barleria longiflora Lin. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳಪನ್ದಿ. A porcupine (Šsv. 4, 17). — ಮುಳ್ಳಾವಿಗೆ. -ಆವಿಗೆ. A wooden shoe in the inside of which thornlike nails are fixed, worn by devotees of Šiva and Vishṇu (My.). — ಮುಳ್ಳಿಡು. -ಇಡು. Horripilation to take place. ಅವನ ಮೆಯ್ ಮುಳ್ಳಿಟ್ಟು (B. 5, 71). — ಮುಳ್ಳು ಅಚ್ಚೆ. The shrub Capparis aphylla Roxb. (ಕರೀರ, ಕ್ರಕರ, ಗ್ರನ್ಥಿಲ Si. 140). — ಮುಳ್ಳುಕಲ್ಲು. Thorns and stones. ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲು ಇದ್ದ ಹಾದಿ (ವ್ಯಧ್ವ G.). — ಮುಳ್ಳುಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. The prickly pear, Opuntia dillenii Haw. (St. & Pl.). 2, a thorny and milky shrub or tree, Euphorbia nivulia Ham. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗಿಡ. A thorny shrub or tree (B. 3, 66; ಕರೀರ Si. 450). — ಮುಳ್ಳುಗೆಣಸು. A prickly kind of yam, Dioscorea tomentosa Spr. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಗೊಗ್ಗಿ. -ಕೊಗ್ಗಿ. A shrubby plant of a greyish hue, Indigofera argentea Lin. (Z.; My.). 2, = ಕೊಗ್ಗಿಗಿಡ (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಟೆ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ. The shrub Barleria cristata Lam. (—buxifolia Roxb., ಸೈರೇಯಕ, ಝಿಣ್ಟಿ Si. 140). ಕೆಮ್ಪು ಹುವ್ವಿಳ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ (ಕುರವಕ 140). — ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟ. (ಸೈರೇಯಕ, ಝಿಣ್ಟಿ Nr.). ಕೆಮ್ಪಿನ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕುರವಕ); ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣದ ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ (ಕುರಣ್ಟಕ, ಸಹಚರಿ, ಪೀತಝಿಣ್ಟಿ Nr.). 2, = ಮುಳ್ಳುಗೋರಟೆ, a small prickly shrub with yellow flowers, Barleria prionitis Lin. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಗೋಲು. -ಕೋಲು. A goad for driving cattle; a spear tipped with iron (ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು Si. 290; ಪ್ರಾಜನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ 302). — ಮುಳ್ಳುಜಾಗನ ಗಡ್ಡೆ. A perennial creeping plant forming large roundish prickly heads of flowers close to the earth, Lepidagathis cristata Willd. (Z.). — ಮುಳ್ಳುಜಾಜಿ. Different kinds of small shrubs of the genus Barleria, *e. g.* ಅರಸಿನಮುಳ್ಳುಜಾಜಿ = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2; others are B. dichotoma and buxifolia (Z.). — ಮುಳ್ಳುಬೇಲಿ. A thorn hedge (My.). — ಮುಳ್ಳುಮದರಂಗಿ. = ಮುಳ್ಳುಗೋರಣ್ಟೆ No. 2. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ. = ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ, ಮುಳ್ಮುತ್ತುಕ, ಮುಳ್ಮುತ್ತುಗ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ, ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ, (ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ). The tree Andersonia rohitaka Roxb. (ರೋಹಿ, ರೋಹಿತಕ, ಪ್ಲೀಹಶತ್ರು, ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕ Nr.; ರೋಹಿಣದ ಮರ Nr.; My.; see Nn. s. ಮುಳ್ಮುತ್ತಗ; Tĕ. ಮುಲುಮೋದುಗ, Anders. rohitaka). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಲ. A thorny tree with corky bark and scarlet flowers, Erythrina suberosa Roxb. (Z.). 2, the tree Jonesia asoka Roxb. (ಅಶೋಕ G.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ. (ರೋಹಿ, ರೋಹಿತಕ, etc. Si. 133; My.). — ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ. = ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಕ. (Si. 133; My.). — ಮುಳ್ಳುಮುಸ್ತ. A spinous shrub, Canthium parviflorum Lam. (St. & Pl.). — ಮುಳ್ಳುಮೊಗ. = ಮುಳ್ಳುಮೋಱೆ. (My.). — ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ. The point of a thorn (J. 26, 6; My.). ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಷ್ಟು ಆಸ್ಪದ ಕೊಡದವನ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (Prv.). ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಯೋಗವನು, ಬುದ್ಧಿವನ್ತಗೆ ಮತಿಯ, ಬಿದ್ದಿದ್ದಡವಿಗೆ ಕಿಚ್ಚನು, ಮುಳ್ಳುಮೊನೆ ತಿದ್ದಿದವರಾರು? (Sp.). — ಮುಳ್ಳುಮೋಱೆ. A pock-marked face (My.). — ಮುಳ್ಳುಲಗಾಮು. A rough bit (My.). — ಮುಳ್ಳುಸವುತೆ. The common cucumber, Cucumis sativus Lin. (St. & Pl.; My.). — ಮುಳ್ಳುಸಾವನ್ತಿಗೆ. = ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ. (My.). — ಮುಳ್ಳುಸೀಗೆ. A kind of fragrant plant (ಜನಿ, ಜತೂಕೆ, ರಜನಿ, ಜತುಕೃತ್, ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿ, ಸಂಸ್ಪರ್ಶೆ Nr.; see ಕೋರಿನ್ದೆ). — ಮುಳ್ಳುಸೇವನ್ತಿಗೆ. A kind of white rose, Rosa glandulifera (ತರಣಿ G.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹನಿ. A porcupine (My.). ಮುಳ್ಳುಹನ್ದಿಯ ಕೂದಲು (ಶಲಲ, ಶಲ, etc. Si. 168). — ಮುಳ್ಳುಹಱಿವೆ. A common weed, Amarantus spinosus Lin. (Z.; My.). — ಮುಳ್ಳುಹುಱು. A scorpion (ಶೂಕಕೀಟ, ವೃಶ್ಚಿಕ Si. 405, *only* in Si.).

ಮುೞಕ muḻaka. = ಮುೞುಗ, ಮುೞುಕ, etc. A plunger, a diver. See ಮುೞ್ಗು-.

ಮುೞಗಿಸು muḻagisu. = ಮುೞುಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುೞಗು muḻagu. 1. = ಮುೞ್ಗು, etc. ವಾರುಣಿಯನ್ ಒಲಿದು ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂ ಮುೞುಗುವನ್ತೆ, ತನ್ನಯ ಕಳೆಯಂ ನೀರೊಳ್ ಅಲೆವನ್ತೆ ಪಶ್ಚಿಮವಾರುಧಿಯೊಳ್ ಮಗ್ನನಾದನ್ ಅಮೃತಕರಂ (Lflv. 3, 6).

ಮುೞಗು muḻagu. 2. = ಮುೞುಗು 1, etc. (My.). ಯಾವಾಗಲೂ ಮುೞಗಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮೀನು (ಮದ್ಗುರ Si. 87). ಮುೞಗೋಣ (ಮಜ್ಜನ Čb.).

ಮುೞಗು muḻagu. 3. = ಮುೞುಗು 2, etc. (My.).

ಮುೞವು muḻavu. = ಮುೞುವು. (B. 5, 66; M. ಮುೞ್, vexation, trouble).

ಮುೞಿಗಿಸು muḻigisu. = ಮುೞುಗಿಸು, etc. (My.).

ಮುೞಿಗು muḻigu. = ಮುೞುಗು 1, etc. (Bp. 50, 5; My.).

ಮುೞಿಂಕು muḻiṅku. = ಮುೞುಗು 1, etc. (Čpr. 5, 59; 9, after 56).

ಮುೞುಕ muḻuka. = ಮುೞಕ etc., ಮುೞುಗ. See ಮುಣ್ಣು-.

ಮುೞುಕು muḻuku. 1. = ಮುೞುಗು 1, etc., ಮುೞುಂಕು q. v. (Šmd. Dh.; Bp. 59, 17). — ಮುೞುಕಾಡು. -ಆಡು. = ಮುೞ್ಕಾಡು. To immerse one's self repeatedly or playfully (Čpr. 3, 37).

ಮುೞುಕು muḻuku. 2. = ಮುಳುಗು 2, etc. (My.; T. ಮುೞುಕ್ಕು; Te. ಬುಡುಕೆ, ಮುಣಕೆ, ಮುನಕ, ಮುನುಕೆ).

ಮುೞುಗ muḻuga. = ಮುೞುಕ, etc. See ಗಣ್ಣು-, ಗುಣ್ಣು-.

ಮುೞುಗಿಸು muḻugisu. = ಮುಳುಗಿಸು, etc. To immerse (v. t.); to dip, to plunge; to bathe (v. t.);—to ruin (My.; Tu. ಮುರ್ಕಾವು). ಅರಸನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುೞುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 146). ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಒನ್ದು ತರದ ಜಿಗಟನ್ನ ರಸದೊಳಗೆ ಮುೞುಗಿಸಿ (4, 207). ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಳಿತು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮುೞುಗಿಸಿದನ್ತೆ ಆದೀತು (5, 112). ಬೊಬ್ಬಿಱಿದುದು ಸೇನೆ, ನಿಮಿಷಕೆ ಮೊಬ್ಬು ಮುೞುಗಿಸಿತೀ ಬಲವಂ (Bh. 8, 23, 20). ವಿಷದ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯ ತನ್ದದನ್ ಅಸಮ ಬಹುತೀರ್ಥದಲಿ ಮುೞುಗಿಸೆ ವಿಷವೆಮ್ಬುದು ಹೋಗಿ, ಸೀಕಾಯಹುದೇ? (Jns. 22, 29).

ಮುೞುಗು muḻugu. 1. = ಮುಣಗು, ಮುಣೆಗು, ಮುಳುಗು 1, ಮುೞಗು 2, ಮುೞಿಗು, ಮುೞುಕು 1, ಮುೞಿಂಕು, ಮುೞುಂಕು, ಮುೞುಂಗು, ಮುೞ್ಕು. To go or sink under water; to sink; to become plunged in a liquid; to immerse one's self, to dive, to to dip; to set, as the sun, etc.;—to be ruined (ನಿಮಗ್ನ Šmd. Dh., the MSS. wavering between ಮುೞುಗು and ಮುಳುಗು; My.; T.; T. also ಮೂಝ್ಗು; Tu. ಮುರ್ಕು; M. ಮುಕ್ಕು, ಮುಙ್ಙು, to immerse, v. t., etc.). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುೞುಗೆ ಕರಗೂಡೇ ಪಾಪ? (Sp.). ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ತರಣಿ ಮುೞುಗಿದಂ ಪಡುಗಡಲೊಳ್ (J. 26, 5). ಹೊತ್ತು ಮುೞುಗಲು ಬಾಡಿ ಬಚ್ಚಿಡುವದೆಲ್ಲ (an umbrella, Bēdagu čaupadi). ಮಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುೞುಗಿದರೆ ಸ್ನಾನದ ಫಲ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). See Čpr. 7, 139; 8, 88; Bp. 42, 2; 49, 39; 52, 15. 7; Ršv. 5, 45; 6, 6; J. 3, 39; Si. 254; B. 2, 45; 4, 31; 5, 242. 294.

ಮುೞುಗು muḻugu. 2. = ಮುೞುಕು 2, etc. (My.).

ಮುೞುಂಕಿಸು muḻuṅkisu. = ಮುೞುಗಿಸು, etc. (Bp. 27, 65).

ಮುೞುಂಕು muḻuṅku. = ಮುೞುಗು 1, etc. (ಜಲನಿಮಜ್ಜನ Šmd. Dh.; Čpr. 8, 31). ನೀರೊಳಗೆ ಮುೞುಂಕಿ ಸರ್ವ ಪಾಪಕ್ಷಯಮಾಗಲೆನ್ದು ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ Nr.).

ಮುೞುಂಗು muḻuṅgu. = ಮುೞುಗು 1, etc. ಮುೞುಂಗಿದಂ (ಅದ್ದಿಂ Šmd. I, o. r. ಮುಳುಂಗಿದಂ). ನೀರೊಳ್ ಮುೞುಂಗಿದಂ (ಅದ್ದಿಂ I, o. r. ಮುಳುಂಗಿದಂ). See Čpr. 7, 143; Grj. 1, 23; Ršv. 6, after 24; 12, 12; 13, 43. — ಮುೞುಂಗಾಡು. -ಆಡು. To immerse one's self repeatedly or playfully, etc. (Č. Bp. 32, 40; 47, 6).

ಮುೞುವು muḻuvu. = ಮುೞವು. Ruin, loss. ನಿನ್ನ ಹಟನಾರಿತನವೇ ನಿನಗೆ ಮುೞುವು ಆಯಿತು (B. 2, 50). ಯಾವ ಕೋಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬನ್ದಿತ್ತೋ, ಆ ಕೋಡುಗಳೇ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುೞುವು ಆದವು (3, 19). ಜಾಣರು ಮೋಸಹೋಗದೆ, ಧೂರ್ತರ ಹಂಚಿಕೆಗಳು ಅವರಿಗೇ ಮುೞುವಾಗುವನ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (4, 19).

ಮುೞ್ಕು muḻku. = ಮುೞುಗು 1, etc. — ಮುೞ್ಕಾಡು. = ಮುೞುಕಾಡು. (Čpr. 4, 54; Abh. P. 3, after 133; 14, 59).

ಮುೞ್ಗು muḻgu. = ಮುಗ್ಗು 1, ಮುೞಗು 1, ಮೊಗ್ಗು 1. To fall, to fall down (ಬೀೞ್ Šmd. I; ಪತನ Šmd. Dh.; Čpr. 5, 22). **2,** to make obeisance (ಪೊಡಮಡು Šmd. I).

ಮುೞ್ತಗ muḻtaga. = ಮುತ್ತಗ, etc. (ಒನ್ದು ಮರಂ Šmd. I).

ಮುೞ್ತುಗ muḻtuga. = ಮುತ್ತಗ, etc. (ಪಲಾಶವೃಕ್ಷ Ks.).

ಮೂ mû. 1. = ಮು, etc., ಮೂಱು (Šmd. 222). Three (T.). — ಮೂಗಣ್ಡುಗ. -ಕಣ್ಡುಗ. Three kaṇḍugas (My.). — ಮೂಗನ್ದಾಯ. -ಕನ್ದಾಯ. The three spaces of four months (in astrology, My.). — ಮೂಗಳ. -ಕಳ. Three kaḷas or kōlagas (My.). ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಮೂಗಳ ಗಂಜೀ ಕುಡಿಯುವವಗೆ ಉಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನಾಗಳವೂ ಸಾಲದು (Prv.). — ಮೂಗಾವುದ. (Šmd. 223; My.). Three leagues. ಮೂಗಾವುದಮಂ ನಡೆದಂ (157). — ಮೂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Šmd. 223). Three hands; three branches. ಪಣೆಯುಂ ಮೂಗೆಯ್ಯ ಕವಲ್ ಕವಲ್ತು ಪಲವುಂ (223). — ಮೂಗೆರೆ. = ತ್ರಿವಲಿ. (V. 4, 110). — ಮೂಗೇಣ್. (Šmd. 223). Three spans. — ಮೂಗೊಂಕು. -ಕೊಂಕು. (Šmd. 223). Three bends or curves. — ಮೂಗೊಳ. -ಕೊಳ. = ಮೂಗಳ. (My. occasionally). — ಮೂಗೋಣ್ಬು. Three corners or sides: the place enclosed within them. ಹರ್ಮ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಗೋಣ್ಬು (ಕಕ್ಷ್ಯೆ, ಹರ್ಮ್ಯಾದಿಪ್ರಕೋಷ್ಠ Nr.). — ಮೂಗೋಱು. -ಕೋಱು. = ಮುಕ್ಕಾಪೆ. (My.). ಕಿಡೆ ಮೂಗೋಱುಂ ಬೋಱಿಸಿ, ನಡುದಲೆಯೊಳ್ ಮೆಟಿಸನೊಡೆದು (Šmd. 223). — ಮೂಜಗ. The three worlds (Bp. 4, 42; 11, 22; 54, 55; J. 2, 12. 25; 18, 12; 19, 4). ಮೂಜದೊಡೆಯ (Bp. 29, 29). — ಮೂಡೊಂಕು. = ಮೂಗೊಂಕು. (Bp. 17, 2). — ಮೂದಲೆ. -ತಲೆ. (Šmd. 223). Three heads. — ಮೂದೆಱ. -ತೆಱ. Three kinds (Šmd. 131; ಮೂಱು ತೆಱ 94 Cm.; ಮೂಱು ಪ್ರಕಾರ 141 Cm.; Čpr. 3, 102). — ಮೂದೇವರ್. The three (chief) gods (J. 19, 4). — ಮೂನೂಱು. (Šmd. 223). Three hundred. ಮೂನೂಱಿಪ್ಪತ್ತು (Čpr. 9, 50). — ಮೂಲೋಕ. (Šmd. 170. 223). = ಮೂಜಗ. See Šm. 114; J. 8, 25; 26, 26; 28, 2. — ಮೂವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. = ತ್ರಿಪಥ. (J. 19, 4). — ಮೂವಡಿ. -ಮಡಿ. Three folds; three times (Grj. 6, 48). ಆ ಬಕಾರಿಯೆಂ ಮೂವಡಿ. . ನೆಗೞ್ತೆಯದಟರ ಭೀಮಂ (Šmd. 81). — ಮೂವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To treble (v. i., Grj. 7, after 11). — ಮೂವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. Three colours (Čpr. 8, 75; V. 4, 114). — ಮೂವತ್ತು. -ಪತ್ತು. Thirty (Bp. 27, 37; 33, 13; C.). ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಮಂ ಮಾಸ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ತಾಂ ದಿವಸ ಮೂವತ್ತು ಮಾಸಮದು (Mr. 69). ಮೂವತ್ತು ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಆಗದವನಿಲ್ಲ, ಮೂಱು ಜಾವಕ್ಕೆ ಊಟ ಆಗದವನಿಲ್ಲ (Prv.).—ಮೂವತ್ತಾಱು, thirty-six (Bp. 42, 39). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣಂಗಳ್ ತಮಗನುದಿನ್ (Šmd. 201). ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣದಿಂ (Abh. P. 1, 19).—ಮೂವತ್ತು ನಾಲ್ವತ್ತು, thirty or forty (B. 3, 111. 115).—ಮೂವತ್ತು ಮೂಱ್, -ಮೂಱು, thirty-three (Mr. 348). ಮೂವತ್ತುಮೂಱು ನೂಱು (B. 4, 174). ಮೂವತ್ತು ಮೂಕೋರ್ಟಿ (J. 19, 4). ಮೂವತ್ತಿರ್ವರ್, thirty-two persons (Čpr. 9, 51). ಮೂವತ್ತು ಮೂವರ್ (Šmd. 122).—ಮೂವತ್ತೆರಡು, thirty-two (Čh. v. 337; Mr. 348; Si. 418). ಮೂವತ್ತೊನ್ದು, thirty-one (B. 4, 100). — ಮೂವರ್. -ರು. Three persons (Šmd. 154; Bp. 32, 47; 61, 22. 24. 31. 33; Bh. 1, 8, 3; J. 2, 43). ಮೂವರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೂಱು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದು.—ಮೂವರು ಹೊತ್ತ ಬಣ್ಣೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗದು,

ಮನೆಗೆ ಬಾರದು (Prvs.). See Prv. s. ಲೋಕಾನ್ತ. — ಮೂವಳಸು. -ಬಳಸು. 1. To go round thrice (Abh. P. 9, 26). — ಮೂವಳಸು. -ಬಳಸು. 2. Three rounds or encompassings (Čpr. 8, after 44; Abh. P. 13, 99; 10, after 91). — ಮೂವಾಟ್. -ಬಾಟ್. Three states of life. ಮೂವಾಟ್ ಇಕ್ಕಿರ್ದುರ್ವರೆಯೊಳ್ (Šmd. 81. 197 Mdb.). — ಮೂಎಟ್ಟಿ. (Šmd. 223). -ಎಟ್ಟಿ (?). Three hills (?). — ಮೂವಿಧಿ. Three methods, etc. (Č. Bp. 47, 22). *Cf.* ಮೂರು ವಿಧ. — ಮೂವೆಳಸು. -ಬೆಳಸು. (Šmd. 223, o. r. -ವಳಸು). Three crops. — ಮೂಸಂಜೆ. = ಮುಚ್ಚಂಜೆ, q. v. — ಮೂಹುರಿ. Three strings or cords (Bp. 38, 14).

ಮೂ mû. 2. = ಮುದು 2, etc. Advanced age. — ಮೂದೇವಿ. The elder sister of Lakshmî, the goddess of misfortune (My.; Tĕ., T.). See Prv. s. ಮೂಸು.

ಮೂ mû. 3. = ಮೂಗು, etc. The nose. — ಮೂಕೊಱಿತಿ. A woman whose nose has been cut off (Râm. 3, 6, 8). 2, N. of a plant (ವದನಿ Mr. 122). — ಮೂಕೊಱಿಯ. A noseless man (ವಿಗತನಾಸಿಕ Nr., Mr. 389; Râm. 6, 28, 11; 6, 38, 6; 6, 47, 22; T. ಮೂಕ್ಕುಱೈಯ). — ಮೂಗಳೆ. -ಕಳೆ. To deprive of the nose (Râm.). — ಮೂಗುರ್ಚಿ. -ಕುರ್ಚಿ. (= ಮೂಕೊಱಿಯ). A noseless, disgraced man (Bh. 4, 4, 61). 2, N. of a tree (My.; *cf.* ಮೂಕೊಱಿತಿ). — ಮೂದಾಣ. The cord put through a bullock's nose (My.). — ಮೂದಾಣಿ. = ಮೂದಾಣ. (My.). — ಮೂದಾನ. = ಮೂದಾಣ. (My.).

ಮೂಕ mûka. = ಮೂಗ, (ಮೂಂಗ), ಮೂಗು. *Dumb; speechless, silent, mute* (Mhr. ಮುಕಾ); a dumb man. 2, N. of a Dânava (Bh. 3, 5 sum., etc.). ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ.— ಮೂಕನ ಸ್ವಪ್ನ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದು, ಹೇಳಿದೆ ತೀರದು.— ಮೂಕನೆದುರಿಗೆ ಮೂಗು ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ. — ಮೂಕಮುಂಚ. ಮೂಂಗನೆನೆ ಮೂಕಮುಂಚ (Čt. I, 73).

ಮೂಕತೆ mûkatĕ. Dumbness, muteness, silence (Čpr. 1, 23; 7, 46).

ಮೂಕಾಮ್ಬೆ mûka-ambĕ. N. of a šakti of Šiva (My.).

ಮೂಕಾಸುರ mûka-asura. The asura Mûka (Ššv. 4, after 17).

ಮೂಕಿ mûki. The taper pole or shaft of a carriage (My.). — ಮೂಕಿಮರ. = ಮೂಕಿ. (My.). — ಮೂಕಿಹೊಱೆ. A bundle of fire-wood of a tapering form (My.).

ಮೂಕಿ mûki. = ಮೂಗಿ. A dumb female (My.; B. 3, 50; Sk. ಮೂಕೀ).

ಮೂಕೀಭಾವ mûkî-bhâva. The state of being dumb or silent (Čpr. 1, 41; Abh. P. 7, 156).

ಮೂಕುತಿ mû-kuti. (-ಕುತ್ತು 3). = ಮೂಗುತಿ. A nose-jewel, a nose-ring (ಘ್ರಾಣಾಂಕುಶ Mr. 337; My.; T. ಮೂಕ್ಕೊಟ್ಟಿ, M. ಮೂಕ್ಕುತ್ತಿ; Grj. 3, after 91; 10, 39; Bp. 12, 20; 16, 8; Ršv. 1, after 135).

ಮೂಗ mûgu-a 3. A man with a nose. See ನಿಡು-.

ಮೂಗ mûga. Tbh. of ಮೂಕ. (ಮೂಕ, ಅವಾಚ್ Nr.; ಜಡ, ಕಲ Hlâ., Mr. 388; ಮೌನಿ Bhn. 12; Bp. 47, 65). ಮಾತಿಲ್ಲದ ಮೂಗನು (ಮೂಕ Si. 355). ಕಿವುಡನಿಗೂ ಮೂಗನಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆಯಾದವನು (ಅನೇಡಮೂಕ 363). ಕಿವುಡಯಜಮಾನಗೆ ಮೂಗಬಣ್ಟ (Prv.).

ಮೂಗತನ mûgatana. Dumbness (My.). — ಕಿವುಡುತನ ಮೂಗತನ ಉಳ್ಳವನು (ಏಡಮೂಕ Si. 363).

ಮೂಗಿ mûgi. A person with a nose. See ನಿಡು-. 2, N. of a bird (ಘ್ರಾಣಿ Mr. 175).

ಮೂಗಿ mûgi. Tbh. of ಮೂಕಿ (ಮೂಕೆ). (My.). See Prv. s. ಮಲೆಯಾಳ.

ಮೂಗು mûgu. = ಮುಕ್ 3, ಮುಗು, ಮೂ 3. The nose (ಸಿಂಘಿನಿ, ನಾಸಿಕೆ, ನಾಸೆ, ಘ್ರಾಣ, ಘೋಣೆ Hlâ., Mr. 319; ಶ್ರವಣ, ನಾಸಿಕ Nn. 50; ಘ್ರಾಣ, ಗನ್ಧವಹೆ, ಘೋಣೆ, ನಾಸೆ, ನಾಸಿಕೆ Si. 213; My.; T. ಮೂಕು; Tĕ. ಮುಕ್ಕು, ಮೂಡಿ); a forepart; a snout, etc.; a bill or beak; the nozzle of a vessel (My.; T.; ಮುಂಗುಡಿ Bhn. 47; *cf.* ಮುನ್ 2, etc.; ಮುಸುಡಿ, etc.). ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗಿನವ (ನಃಕ್ಷುದ್ರ); ಮೂಗಿಲ್ಲದವನು (ವಿಗ್ರ Hlâ.). ಎಱಗಿದ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ನತನಾಸಿಕ, etc.); ಚಪ್ಪಟೆ ಮೂಗಿನವನು (ಖುರನಸ್); ಮೂಗಿಂಗೆ ತುಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಗನ್ಧ (ಸುರಭಿ, ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣ Nr.). ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಬು (Mr. 280); ಒತ್ತಿ ಮೂಗಂ ಚುಚ್ಚಿ ನಸ್ತಿತಂ (179). ಚಿಕ್ಕ ಮೂಗುಳ್ಳವನು (ಅವಟೀಟ, ನತನಾಸಿಕ, etc. Si. 197); ಮೂಗ ತೀಟೇ ಕಜ್ಜಿಯುಳ್ಳವನು (ಪಾಮನ, ಕಚ್ಛುರ 202); ನೇಗಲ ಮೂಗು (ಪೋತ್ರ 452); ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಗು (ಚಂಚು, ತ್ರೋಟಿ 178); ಕುದುರೆಯ ಮೂಗು (ಪ್ರೋಥ, ಘೋಣೆ 274); ಹನ್ದಿಯ ಮೂಗು (ಪೋತ್ರ 452). ನೆಲನ ಮೂಗಿಂಗೂಱಿ ಹಿಣ್ಡನೊಡೆದೆಕ್ಕಲಂ (Râghč. 17, 72). ಮೂಗಿಗಿನ್ತ ಮೂಗುತಿ ಭಾರ.— ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಮಸಿ ಅನ್ದರೆ ಕೋಪ.— ಮೂಗಿಲ್ಲದವಳಿಗೆ ಮೂಗುತಿ ಯಾಕೆ?— ಮೂಗು ಕೊಯಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.— ಮೂಗು ಕೊಯಿದರೂ ಮೂಗಿನ ಸೊಳ್ಳೆ ಉಣ್ಟಲ್ಲ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ನಿಜತಿರವನೊಲೆದು, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು, ಮೌನದಿಂ ನಿನ್ದು (J. 18, 47). ಮೂಗಿನ ಕತ್ತಿ (a knife for cutting off the nose, Bp. 53, 57). See Bp. 20, 12; 22, 40; 45, 29; 46, 59; 47, 2; 50, 24; Bh. 1, 10, 38; ಕುಱಿ-, ತುದಿ-, etc. — ಮೂಗಕ್ಕೆ. -ಅಕ್ಕೆ. Weeping at which tears come down also through the nose (Râm. 1, 4, 9). — ಮೂಗ ದಾಣ. = ಮೂಗು-. (My.). — ಮೂಗ ದಾರ. = ಮೂಗ ದಾಣ. (My.). — ಮೂಗಱಿ. -ಅಱಿ. To cut off the nose (V. 41, 37). — ಮೂಗಱಿಕ. -ಅಱಿಕ. (*i. e.* ಹಱಿಕ). A man whose nose is cut off (My.). — ಮೂಗಱಿಕಿ. -ಅಱಿಕಿ. (*i. e.* ಹಱಿಕಿ). = ಮೂಗುಹಱಿಕಿ. (My.). — ಮೂಗಱಿಕಿ. -ಅಱಿಕಿ (*i. e.* ಹಱಿಕಿ). = ಮೂಗುಹಱಿಕಿ. (Râm. 3, 6, 52). — ಮೂಗಿಡು. -ಇಡು. To muzzle, to string a rein through the nose. ಮೂಗಿಟ್ಟುದು (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋತ Hlâ.). — ಮೂಗಿಲಿ. -ಇಲಿ. A musk-rat (My.). — ಮೂಗುಕಟ್ರೆ. = ಮೂಗ್ಗಟ್ರೆ. Dyspepsy that affects the nose so that dumbness is created (My.). — ಮೂಗುಕೊಕ್ಕರೆ. A crane (ಬಕ, ಕಹ್ವ Si. 174, *only* in Si.). — ಮೂಗು ತುಱಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To scratch one's nose (which when done before a ಮೂಕ, is understood as if one wanted to deride him on account of his dumbness). ಮೂಕನೆದುರಿಗೆ ಮೂಗು ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೂಗುದಾಣ. The cord put through an ox's nose (My.). — ಮೂಗುದಾರ. = ಮೂಗುದಾಣ. (My.). — ಮೂಗುನೇಣ್. -ಣು. = ಮೂಗುದಾಣ. (Č. Bp. 47, 46). ಎತ್ತುಗಳ ಮೂಗುನೇಣು (ನಾಸ್ಯ Nr.). — ಮೂಗುಬೊಟ್ಟು. A trinket for the nose (My.). — ಮೂಗುಬ್ಬಸ. -ಉಬ್ಬಸ. Difficult breathing through the nose, stoppage of breath (Râm. 30, 37). — ಮೂಗುವಟ್ಟಿಗೆ. -ಪಟ್ಟಿಗೆ. Silence (ರಿಕ್ಕಟ, ಮೌನ Šs.). — ಮೂಗುವಡು. -ಪಡು. To lay hold of one's nose: to become mute or silent (ಮೌನ Šmd. Dh.). ಮೂಗುವಟ್ಟುದು (ಮೌನಾರ್ಥಂ Kk. 53). — ಮೂಗುಹಱಿಕಿ. = ಮೂಗಱಿಕಿ, ಮೂಗಱಿಕಿ. A woman whose nose is cut off (G. 421). — ಮೂಗ್ಗಟ್ರೆ. = ಮೂಗುಕಟ್ರೆ. (My.).

ಮೂಗು mûgu. Tbh. of ಮೂಕ. Dumbness (My.). — ಮೂಗುಗಾಯ. A wound of which the mouth is shut: a swelling occasioned by a blow (My., also ಮೂಗ್ಗಾಯ). — ಮೂಗುಬಲಿ. An offering to an idol without music (My.). — ಮೂಗುಮಾರಿ. A silent, mysterious Durgâ (Bh. 3, 6, 81; My.).

ಮೂಗುತಿ mû-kuti. = ಮೂಕುತಿ. (Bp. 4, 39; 14, 4; Râm. 6, 12, 34; My.). ಮೂಟೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಮೂಲೀ ಕಸವೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು (Prv.). See Prvs. s. ಮೂಗು. — ಮೂಗುತಿಬಳ್ಳಿ. A name given to several species of Ipomaea, such as I. sepiaria Koen., I. obscura Bot. Reg., etc. (Z.).

ಮೂಂಗ mûṅga. (Tbh. of ಮೂಕ; see ಮೂಕಮುಂಚ).

ಮೂಜುವರಿ mûjuvari. = ಮೂಜೂರಿ. (My.).

ಮೂಜೂರಿ mûjûri. = ಮುಜೂರಿ No. 2, ಮೂಜುವರಿ. Refractoriness (My.; H.).

ಮೂಟೆ mûṭĕ. = (ಮುಡಿ 2), (ಮೊಟ್ಟೆ). A bundle of grain, cloth, etc., a pack, a bale (My.; Tĕ.; T. ಮೂಟ್ಟೈ; M. ಮೂಡೆ; T., M. ಮೂಟ್ಟು, to join, link, stitch together; *cf.* ಮೂಡೆ).

ಮೂಡ mûḍa. = ಮೂಡಲ್ 1 (Šmd. 145), ಮೂಡಿ, ಮೂಡು 2. The direction in which the sun rises: the east (C.; M. ಮೂಡು, root, origin). ಮೂಡಣ, ಮೂಡಣ್ಗೆ, ಮೂಡಣಿಂ, ಮೂಡಣತ್ತಣಿಂ (Šmd. 135. 147), ಮೂಡಣದಿನ್ದ (B. 4, 205). ಪಡುವ ಮೂಡ ತೆಂಕ ಬಡಗ ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ್ ಇಲ್ಲೆನಲ್ ನಡೆದು, ಗೆಲ್ದು (145). ಮೂಡಣಿಂ ಕ್ರಮದಿನಿರ್ದ ದೆಸೆಯಾನೆಗಳು (ಐರಾವತ ಪುಣ್ಡರೀಕ ಇತ್ಯಾದಿ Hlâ.). ಮೂಡಣೆಲರೂದೆ (Ršv. 9, 30). ಮೂಡಣ ಸನ್ತೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ, ಮುಣ್ಡೇ ಮಗಳನ್ನು ತರ ಬೇಡ (Prv.). — ಮೂಡಣಂ. -ಅನ್-ಅಂ. (Šmd. 136). A man of the east. — ಮೂಡಗಡೆ. -ಕಡೆ. The east side or quarter (Bp. 24, 36; My.). — ಮೂಡಣ ತೆಂಕಣ ದೇಶ. The south-east (ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣದೇಶ Nr.). — ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕು. = ಮೂಡಣ ದೆಸೆ. (ವಿಶಾಖ Mr. 528; B. 3, 25). — ಮೂಡಣ ದೆಸೆ. The east (ಐನ್ದ್ರಿ, ಪೂರ್ವೆ, ಪ್ರಾಚಿ Hlâ.; J. 31, 63). — ಮೂಡದೆಸೆ. The east (J. 2, 65; 17, 40). ಪಸರಿಸಿದತ್ತು ಮೂಡದೆಸೆಯೊಳ್ ಬೆಳಗೇಮ್ಪು (Šmd. 266). — ಮೂಡವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The eastern mountain (ಪೂರ್ವಾಚಲ Šs.).

ಮೂಡಲ್ mûḍal. ಮೂಡಲು. 1. = ಮೂಡ. (Šmd. 145. 147), etc. The east (ಪ್ರಾಚಿ, ಪೂರ್ವ Mr. 58; My.); in the east. ಮೂಡಲಿರ್ದ ಪದದೊಳ್ ತಾಂ ರಾಮನೊ ವಲ್ಲಭಂ? (Šmd. 145). ಮೂಡಲಾದುದು (ಪ್ರಾಚೀನ, ಪ್ರಾಂಚ್ Hlâ.; ಪ್ರಾಚೀನ Mr. 58). ಮೂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಎಣ್ಟು ದೆಸೆಗಂ ಕ್ರಮದಿನ್ದೊಡೆಯರು (ಇನ್ದ್ರ ಅನಲ ಯಮ ಇತ್ಯಾದಿ Hlâ.). ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದದು (ಪ್ರಾಚೀನ Si. 29). See Bp. 22, 28; Râm. 1, 14, 2; Bh. 2, 4, 9; Si. 28.

ಮೂಡಲ್ mûḍal. ಮೂಡಲು. 2. Dry cow-dung (Si. 315; Tĕ. ಮೂಟ; M. ಮುಳಿ, scorched or dry; *cf.* ಮುರುಣ್ಟು 2; Sk. ಮೋಣ).

ಮೂಡಾವೆ mûḍâvĕ. = ಮೂಡೆ No. 2. A pillow, a cushion (ಕವುಳುಡೆ, ಮುಲಗು Šs.; ಕವುಳುಡೆ Čt. II, 83, o. r. ಮೂಡಾವಿ).

ಮೂಡಿ mûḍi. = ಮೂಡ 1, etc. Rising of the sun, etc. (ಉದಯ Šmd. II; Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿತು).

ಮೂಡಿಗೆ mûḍige. A quiver (ತೂಣೀರ, ಉಪಾಸಂಗ, ತೂಣ, ತೂಣಿ, etc. Hlâ.; ಡೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಕಣೆಯ ಪೊದೆ Kk. 40; ಡೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಪೊದೆ Šm. 43; ಇಷುಧಿ Bhn. 30; Čpr. 1, 106; Râm. 3, 6, 5; Ššv. 4, 54; J. 3, 33; My.; T. ಮೂಡು, ಮೂಯ್, M. ಮೂಡು, Tĕ. ಮೂಯು, to be covered; to cover; T. ಮೂಟ್ಟು, M. ಮೂಡಲ್, ಮೂಡಿ, ಮೂಡು, a cover; T. ಮೂಡ, M. ಮೂಡಲ್, dark sky; *cf.* ಮುಗುಚು, ಮುಸುಗು; ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ).

ಮೂಡಿಸು mûḍisu. To cause to rise, etc. ಉಗಿಯ ಯನ್ತ್ರದಿನ್ದ ಮೋಹರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 224).

ಮೂಡು mûḍu. 1. To rise, to arise; to originate, to be produced; to be born, to come into existence; to become visible or apparent; to come about (ಉತ್ಪತ್ತಿ Šmd. Dh.; C.). ಮೂಡಿತು (*i. e.* ಮೂಡಿದದು, ಉದಯ Kk. 75, o. r. ಮೂಡಿ). ಮೆಯ್ಯುವಿ ಮ್ಮರ್ಡಿತು (ಪುಲಕ Čt. II, 76). ತಬಿತಬಿನೆ ನೇಸರ್ಮೂಡಿದುದು (Šmd. I). ಹೊಸತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ); ಇನ್ದ್ರಚಾಪ ಸಸಿನೆ ಮೂಡಿದಡೆ ರೋಹಿತ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೊರಡು (Nr.). ರವಿ ಮೂಡಿದಂ or ರವಿ ಮೂಡಿದುದು (Šmd. 109). ನೇಸರ್ಮೂಡಿದುದು ಮಿಬ್ಬಿ ಮೂಡುವ ತೆಱದಿಂ (217). ಎಡಗಡೆಯ ಮುಂಗಾಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಪೂರಾ ಮೂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 170). ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮೂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಡನು (4, 207). See Čpr. 3, 37; 4, 54; Abh. P. 13, 74; Bp. 24, 45; 25, 21; 37, 68; 39, 51; 52, 23; 53, 14; 57, 47; 59, 14; Č. Bp. 4, 7; Ršv. 5, 39; 8, 105; 12, 42; 13, 45; J. 1, 3; 6, 11; 22, 5; 26, 5. 13. 26; 29, 9. 34; Bh. 1, 8, 48.

ಮೂಡು mûḍu. 2. = ಮೂಡ 1, etc. — ಮೂಡುಗಡೆ. = ಮೂಡಗಡೆ. (My.).

ಮೂಡೆ mûḍĕ. A straw-bundle containing pulse or râgi (My.; M.; *cf.* ಮೂಟೆ). **2,** = ಮೂಡಾವೆ, a pillow, a cushion (Ršv. 1, after 135). ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ಓಡುವಾಗ ಮೂಡೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ (Prv.). See Prv. s. ಮೂಢಭಕ್ತಿ.

ಮೂಢ mûḍha. = ಮೂರ, ಮೋಡ, ಮೋಳ. Stupefied, bewildered, perplexed, confused;—*stupid, dull, silly, foolish, simple, ignorant;*—a fool, etc. ಮೂಢಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇವು (Prv.). 2, gone astray or adrift; wrong, out of the right place (see ಶುಕ್ರ-).

ಮೂಢಚಿತ್ತ mûḍha-čitta. A foolish, silly man (ಕುಬುಬ Bhn. 61).

ಮೂಢತನ mûḍhatana. = ಮೂಢತ್ವ. (My.; B. 4, 49).

ಮೂಢತೆ mûḍhatĕ. = ಮೂಢತ್ವ. (Ššv. 4, 113).

ಮೂಢತ್ವ mûḍhatva. Stupidity, bewilderment, simplicity, folly, ignorance. (My.; ಅಚಾತುರ್ಯ Čb.).

ಮೂಢಭಕ್ತಿ mûḍha-bhakti. A simple, undiscriminating or blind devotion to, or faith in, one's guru or deity (My.). ಮೂಢಭಕ್ತಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಮೂಡೆರಾಗಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮೂಢಾತ್ಮ mûḍha-âtma. A person bewildered in mind, a foolish, ignorant person, a fool. (J. 11, 28; My.).

ಮೂತ mûta. *Bound, tied.*

ಮೂತಿ mûti. = ಮೋತಿ. The face, the mouth, the snout, etc. (My.; see T., etc. s. ಮುಸುಡು; ಅಸ್ರ G.).

ಮೂತ್ರ mûtra. *Urine* (ವಪುಜಲ Mr. 328). See ಮಲ-. — ಮೂತ್ರಕಟ್ಟು. = ಮೂತ್ರಬನ್ಧ. (My.).

ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ mûtra-kriččhra. *Strangury.*

ಮೂತ್ರಗನ್ಧ mûtra-gandha. The smell of urine. See ಕೊಱ್ಜ 3.

ಮೂತ್ರದ್ವಾರ mûtra-dvâra. The urethra (My.).

ಮೂತ್ರಬನ್ಧ mûtra-bandha. Stoppage of urine, strangury (My.).

ಮೂತ್ರರೋಗ mûtra-rôga. A sickly discharge of urine (My.).

ಮೂತ್ರಶಂಕೆ mûtra-šankĕ. Urgent need for making water (My.).

ಮೂತ್ರಿತ mûtrita. *Voided as urine; soiled with urine.*

ಮೂತ್ರಿಸು mûtrisu. To discharge urine (Bp. 32, 26; 60, 50; My.).

ಮೂದಲಿಸು mûdalisu. To confront and upbraid, to taunt (My.; Tĕ. ಮುದಲಕಿಂಚು, ಮೂದಲಿಂಚು; T. ಮುಗದಳೈ, ಮೂದಲಿ, ಮುದರಿ). See Čpr. 10, after 86; 10, 109; Abh. P. 9, 83; 14, 133; 16, after 5; Bp. 20, 24; 28, 21; 30, 29; 32, 33; 36, 42; 39, 19; 42, 18; 44, 69; 46, 48. 50. 51; 49 sum.; 49, 13. 21; 52, 32. 33; 53 sum.; 53, 14; 56, 20; 59, 55; Rsv. 6, after 11; J. 8, 33.

ಮೂದಲೆ mûdalĕ. Confronting and upbraiding, taunt (Čpr. 1, 14; Bh. 6, 2, 4; 8, 23, 11; J. 22, 31; 23, 15; My.; T.). — ಮೂದಲೆಮಾತು. -ಮಾತು. = ಮೂದಲೆ. (Šsv. 4, 131).

ಮೂಬದಲು mûbadalu. = ಮೂಬದಲೆ. (ನಿಮಯ, ಸೈಮೇಯ, ಪರಿದಾನ, ಪರಿವರ್ತ, ಪ್ರತಿದಾನ, ವಿನಿಮಯ, ವೈಮೇಯ G.; ವಿನಿಮಯ Čb.).

ಮೂಬದಲೆ mûbadalĕ. = ಮೂಬದಲು. Exchanging, exchange, barter; sums lent and paid on running accounts without the use of receipts or documents on either side (ಪ್ರತಿ Si. 468; My.; Mhr. ಮೋಬದಲಾ, ಮೋಬಾದಲಾ; Br. ಮುಬಾದಿಲೆ, ಮೊಬಾದಲಾ).

ಮೂಮೆ mûmĕ. = ಮೂರ್ಮೆ. (ಮೂಱುಂ ಸೂಟ್ Čt. II, 85).

ಮೂರ mûra. = ಮೂಢ. 2, destroying, killing (ಮೂರದೇವ, a particular kind of demon).

ಮೂರಿ mûri. The destroying deity. See ಮಾರಿಯ-.

ಮೂರುತಿ mûruti. Tbh. of ಮೂರ್ತಿ. (My.). See ತ್ರೈ-; J. 10, 38; Dp. 32, 5.

ಮೂರುಳಿ mûruḷi. = ಮಾರುಳಿ, q. v.

ಮೂಱು mûṟu. (Šmd. 154). = ಮು, etc. (222). The number three; three (ತ್ರೇತೆ, ತ್ರಯ Nn. 98; Bp. 40, 73; C.; T. ಮೂನ್ಱು; M. ಮೂನ್ನು; Tĕ. ಮುಗುರು, ಮುಗ್ಗುರು, ಮೂಡು; Tu. ಮೂಜಿ). ಮೂಱಣ Ch. 326), ಮೂಱಱ (C.); ಮೂಱನ್ನು (Si. 62; C.); ಮೂಱಱಲ್ಲಿ (Šmd. 32. 189 Cm.; Nn. 98; Bp. 35, 32; C.); ಮೂಱಱೊಳ್ (Šmd. 189); ಮೂಱಱಂ (135); ಮೂಱರ್ಕೆ; ಮೂಱಕ್ಕೆ (Bp. 21, 27; C.). ಮೂಱು ಮಾತ್ರೆಯನುಳ್ಳದು (ತ್ರಿಮಾತ್ರಕಂ Šmd. 18 Cm.). ಮೂಱು ಲಿಂಗಂ (ಸ್ತ್ರೀ ಪುಂ ನಪುಂಸಕಗಳೆಂಬ ಮೂಱು ಲಿಂಗಂ 186 Cm.). ಮೂಱುಂ ಲಗ್ಗದೊಳಂ (Čpr. 5, after 76). ಮೂಱುಂ ಲೋಕವಿದೆಲ್ಲಂ (ತ್ರಿಭುವನಮಖಿಲಮಿದಂ); ಮೂಱು ವೇದಂಗಳುಂ (ತ್ರಯಿ); ಎರಡು ಮೂಱು ಸೂಟ್ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಮ್ರೇಡಿತ); ಪಾದ ದೇವ ಭಟ್ಟಾರಕ ಈ ಮೂಱುಂ ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ; ಭದ್ರ ಮನ್ದ ಮೃಗ ಎನ್ದು, ಇನ್ತು ಆನೆಗಳ್ ಮೂಱು ತೆಱನಕ್ಕುಂ; ಮೂಱು ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಕೊರಳು (ಕಮ್ಬುಗ್ರೀವೆ Hlâ.). ಮೂಱು ಬಾರಿ ಉತ್ತ ಕೆಯಿ (ತ್ರಿಗುಣಾಕೃತ Nr.). ಮನ್ದಂ ಮೃಗಂ ಭದ್ರಮೆನಲು ಗಜಜಾತಿ ಮೂಱಿನ್ದಮುಕ್ಕು (Mr. 154). ಮೂಱು ವೇದಗಳು (ತ್ರಯಿ Si. 53). ಮೂಱು ದಿನದ ಬಾಟಿಗೆ ಆಱು ಜೋಡು ಓಲೆ.— ಮುಪ್ಪಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಱು ದಿನವಿರಬಾರದು.— ಆಲಸ್ಯದವಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂಱು ಖರ್ಚು (Prvs.). See Prv. s. ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಮೂಱಗ್ನಿ. -ಅಗ್ನಿ. The three sacrificial fires (ತ್ರೇತೆ Si. 239). — ಮೂಱಡಿ. -ಅಡಿ. Three feet (Bp. 2, 5; J. 16, 20). — ಮೂಱಡಿಗ. -ಅಡಿಗ. Agni (ಅಗ್ನಿ Šs.). — ಮೂಱನೆಯ. -ಅನೆಯ. Third (Bp. 58, 59; B. 2, 48; C.). ಮೂಱನೆಯ ವರ್ಣಂ (Šmd. 373). ಮೂಱನೆಯ ಯುಗ (ದ್ವಾಪರ Nr.). — ಮೂಱನೆಯಂ. (Šmd. 243). A third man. — ಮೂಱನೆಯವ. -ಅವ. A third man (C.). ಮೂಱನೆಯವರು ಕೇಳದ ಮಾತು (ಅಷಡಕ್ಷೀಣ G.). ಮೂಱನೆಯವನೊಬ್ಬ (B. 3, 71). — ಮೂಱನೆಯವಳು. -ಅವಳು. ಮೂಱನೆಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. A third woman (My.; B. 5, 283). — ಮೂಱಮ್ಬಕ. -ಅಮ್ಬಕ. Three eyes (J. 31, 46). — ಮೂಱವಸರ. -ಅವಸರ. The three times: morning, noon, and evening (Bp. 18, 42; 44, 24; 45, 10). — ಮೂಱಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. Three nights (J. 32, 20). — ಮೂಱು ಏಣಿನ ಕಳ್ಳಿ. A large leafless, thorny and milky shrub, Euphorbia antiquorum Lin. (Z.). — ಮೂಱು ಕಟ್ಟು. Three bands or ties (J. 8, 19). — ಮೂಱು ಕಣ್. Three eyes (Bp. 50, 66). ಮೂಱು ಕಣ್ಣವ. -ಅವ. A man with three eyes (J. 16, 20). — ಮೂಱು ಗಾವುದ. = ಮೂಗಾವುದ. ಮೂಱು ಗಾವುದದೊಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡ್ಯೇನು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೂಱು ಗ್ರಾಮ. Three villages. 2, a musical expression. ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮುಕ್ಕು, ಅವಕೆ ದೇಶೀಯ ಮೇಳಮುಕ್ಕು, ಅವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಮುಮ್, etc. (Mr. 78). — ಮೂಱು ದಾರಿ. A place where three roads meet and much dust is found. ಮುನ್ದಣ ಬುದ್ಧಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮೂಱು ದಾರಿಯ ಮಣ್ಣೇ.— ಮೂಱು ದಾರಿ ಆಱು ಬಟ್ಟೆ (said when a business is spoiled, Prvs.). — ಮೂಱು ನಾಮ. The three sectarian lines applied to a Vaishṇava's forehead and other parts of the body. ಮೂಱು ನಾಮದವ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ನಾಮದವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಾನು? (Prv.). — ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು. Three or four (B. 2, 21. 35; 3, 13; C.). — ಮೂಱು ನಾಲ್ಕುಂ. Seven (Bp. 5, 64). — ಮೂಱು ಬಾರಿ. Three times (Bp. 50, 38; My.). — ಮೂಱು ಮನ್ದಿ. Three persons (C.). ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಹಿಡಿಯುವವರು ಮೂಱು ಮನ್ದಿ (Prv.). — ಮೂಱು ಮೂಱು. Three and three, in a distributive sense, each three, every three (B. 3, 3. 106; 4, 46). — ಮೂಱು ಮೂರ್ತಿ. = ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ. (My.). — ಮೂಱು ಮೋಹ. Three môhas (Čpr. 8, 80). — ಮೂಱು ಲೋಕ. The three worlds. ಮೂವರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೂಱು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದು.— ತಾನುಣ್ಬೋ? ಮೂಱು ಲೋಕ ಉಣ್ಬೋ? (Prvs.). — ಮೂಱು ವರುಷ. Three years. ಮೂಱು ವರುಷದ ಬುದ್ಧಿ ನೂಱು ವರುಷದ ತನಕ (Prv.). — ಮೂಱುವರೆ. -ಂ-ಅರೆ. Three and a half (My.; B. 3, 86; 5, 252). — ಮೂಱು ವರ್ಣ. Three colours;—three letters: the letters a, u, ma (My.; ಶ್ವೇತವರ್ಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಣವ Kp. 4, 8, 1 Cm.). — ಮೂಱು ವಿಧ. = ಮೂರ್ವಿಧ. Three modes, etc. ಪೊಲನಱಿಯದ, ನೆಲನಱಿಯದ, ಕೆಲನಱಿಯದ, ಮೂಱು ವಿಧವಱಿಯದ (Šmd. 127; *cf.* ಮೂಱು ವಿಧಿ). — ಮೂಱುಂ ಸೂಟ್. Three times (ಮೂಮೆ Čt. II, 85). — ಮೂಱು ಸಂಜೆ. Evening-twilight, nightfall (My.; ಪಿಮ್ಬುಗಲ್ G.; B. 3, 80). — ಮೂಱು ಸನ್ಧ್ಯೆ. = ತ್ರಿಸನ್ಧ್ಯ. (Bp. 39, 4). — ಮೂಱು ಸೂಟ್. -ಸೂಱು. Three times or turns (Bp. 46, 55; 51, 79; 60, 61). — ಮೂಱು ಹೊತ್ತು. The three periods of the day: morning, noon, and evening (Bp. 50, 66; My.). — ಮೂಱೂ ಕಾಲು. Three and a quarter (My.; B. 5, 255). — ಮೂಱೂ ಸಂಜೆ. = ಮೂಱು-. (ಪ್ರದೋಷ G.; B. 4, 176. 183; My.). ಮೂಱೂ ಸಂಜೆಯ ಬಿಸಲು (G. 153). — ಮೂಱೆರಡು. -ಎರಡು. Six (Bp. 1, 9; My.). — ಮೂಱೆಲೆಗನ್ನೆ. -ಎಲೆ-. The plant Hedysarum gangeticum (ವಿದಾರೀಗನ್ಧೆ, ಸಾಲಪರ್ಣಿ, ಅಂಶುಮತಿ, ಸ್ಥಿರೆ, ಧ್ರುವೆ Nr.). — ಮೂಱೆಲೆಹೊನ್ನೆ. = ಮೂಱೆಲೆಗನ್ನೆ. (Si. 150; My.).

ಮೂರ್ mûr. = ಮೂಱು, etc. (Bp. 46, 3). See ಮೂರ್ಮೆ. — ಮೂರ್ಕೋಟಿ. Three krores (J. 19, 4). — ಮೂರ್ಗಳ್. Three (plural form, Č. Bp. 47, 30). — ಮೂರ್ದಿನ. Three days (Bp. 27, 22). — ಮೂರ್ವಿಧ. = ಮೂಱು ವಿಧ. (Bp. 18, 87). — ಮೂರ್ಸೂಟ್. = ಮೂಱು ಸೂಟ್. (Bp. 9, 7; 50, 30).

ಮೂರ್ಖ mûrkha. = ಮುಕ್ಕ. Stupid, foolish, silly, ignorant;—*a fool, a blockhead.* ಮೂರ್ಖಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಗೋ

ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಹೊಯಿದ ಮಟಿ (Prv.). See Sp. s. ಮೆಲು. — ಮೂರ್ಖನೆಯ್ದಾರ್. N. (Bp. 44, 60. 63. 64). — ಮೂರ್ಖಪಟ್ಟು. The obstinate way in which a fool grasps or handles a business (My.).

ಮೂರ್ಖತನ mûrkhatana. Stupidity, folly, foolishness, dulness, ignorance (ವ್ಯಾಮೋಹ Čb.; My.; B. 4, 161; 5, 109).

ಮೂರ್ಖತೆ mûrkhatĕ. = ಮೂರ್ಖತನ. (Sk.; Grj. 6, 11).

ಮೂರ್ಖತ್ವ mûrkhatva. = ಮೂರ್ಖತೆ. (Sk.; My.).

ಮೂರ್ಚು mûrču. 1. (= ಮುಚ್ಚು ಉ). To be stupefied, etc. See Kk. s. ಮೂರ್ಛೆವೋಗು.

ಮೂರ್ಚು mûrču. 2. (Tbh. of ಮೂರ್ಛೆ). — ಮೂರ್ಚೋಗು. (*i. e.* ಮೂರ್ಚು ಹೋಗು). To be stupefied, to faint away, etc. (ಹಮ್ಮುದವ್ವೋಗು Čt. II, 111).

ಮೂರ್ಛನ mûrčhana. Stupefying, etc. 2, fainting, swoon, stupor, etc. 3, violence, vehemence; growth, increase. 4, swelling or rising of sounds, an intonation, note, a tone or semi-tone in the musical scale (Sk.; V. 11, 8).

ಮೂರ್ಛನೆ mûrčhanĕ. ಮೂರ್ಛನಾ. = ಮೂರ್ಛನ. — ಮೂರ್ಛನೆ ತಿಳಿ. Loss of consciousness, etc. to disappear (Bp. 28, 61). — ಮೂರ್ಛನೆ ಬಿಗಿ. Stupor to seize firmly or become strong (Bp. 28, 54).

ಮೂರ್ಛಾನುಗತ mûrčhâ-anugata. Arrived at a swoon: swooned (J. 4, 43).

ಮೂರ್ಛಾಲ mûrčhâla. *Fainting, fainted, senseless.*

ಮೂರ್ಛಾವಿಲ mûrčhâ-âvila. Not clear (in one's mind) on account of stupor (Ššv. 5, 18).

ಮೂರ್ಛಾವೇಗ mûrčhâ-vêga. Violence or intensity of fainting (Čpr. 5, 18).

ಮೂರ್ಛಿ mûrčhi. A person overcome with stupor;—a puffed-up, proud or insolent man (ಸೊಕ್ಕಿದಂ Bhn. 65).

ಮೂರ್ಛಿತ mûrčhita. *Stupefied, rendered senseless, fainted, fainting.* (Bp. 46, 23; My.). Feminines ಮೂರ್ಛಿತಳು (B. 5, 132), ಮೂರ್ಛಿತೆ (My.). 2, *grown, increased, augmented, swollen, intensified, thick, solid.*

ಮೂರ್ಛಿಸು mûrčhisu. To become torpid or stupefied, to become senseless, to faint away, to swoon (Č. Bp. 19, 31).

ಮೂರ್ಛೆ mûrčhĕ. ಮೂರ್ಚ್ಛೆ. = ಮುಚ್ಚೆ 1, (ಮೂರ್ಚು 2). *Fainting, loss of consciousness, a swoon, stupor;*—spiritual stupor or blindness, hallucination (ಮರುಹು Nn. 124). 2, the rising of sounds, diatonic scale. — ಮೂರ್ಛೆಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಮೂರ್ಛೆವೋಗು. (My.). — ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ. A swoon to pass away: to recover from fainting, etc. (ಮಲಚುರು G.; My.). ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದಂ (ತೆರ್ವತ್ತಂ Kk. 91). — ಮೂರ್ಛೆದಿಳಿ. -ತಿಳಿ. = ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿ. (Abh. P. 9, 111). — ಮೂರ್ಛೆರೋಗ. Epilepsy (My.). — ಮೂರ್ಛೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To become torpid or stupefied, to become senseless, to lose consciousness, to faint, etc. (Abh. P. 10, 154; Ššv. 4, 22). ಮೂರ್ಛೆವೋದಂ (ಮುಚ್ಚಂ Kk. 75, o. r. ಮೂರ್ಚಿದಂ). See ಮುಚ್ಚುಉ. — ಮೂರ್ಛೆ ಹೊಂದು. = ಮೂರ್ಛೆಗೊಳ್ಳು. (My.; ಹಮ್ಮಯ್ಸು G.).

ಮೂರ್ತ mûrta. = ಮುಹೂರ್ತ 2. Thickened; *settled into any fixed shape, formed, substantial, solid, material, corporeal, embodied.* 2, *stupefied, unconscious, fainted, insensible.* — ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸು. = ಮೂರ್ತಿ-. To cause to take a (sitting) posture: to cause to sit down (Bp. 4, 5). — ಮೂರ್ತ ಮಾಡು. To form a (sitting) figure: to sit down (My.).

ಮೂರ್ತಿ mûrti. = ಮೂರುತಿ. Any solid body, any material form, anything which has definite shape and limits; a material element (especially as a component of the human body);—*body, form, visible shape; matter, substance;*—embodiment, manifestation, incarnation, personification. 2, *an image, an idol, a statue, a figure, a form.* ಮೂರ್ತಿ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು (Prv.). — ಮೂರ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assume a body or form (Abh. P. 3, 144. 145); to take a (sitting) posture: to sit down (Ššv. 1, after 72; 5, after 57; V. 14, after 31). — ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಮೂರ್ತಗೊಳಿಸು. (Ršv. 3, after 80; V. 14, after 27 & 28; 23, after 13). — ಮೂರ್ತಿವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To assume a body or form (Ššv. 1, after 79).

ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ mûrti-pûjĕ. Idol-worship (My.).

ಮೂರ್ತಿಮತ್ mûrti-mat. Having a material or bodily form, material, embodied, corporeal, incarnate, personified.

ಮೂರ್ತಿಮದ್ವಸ್ತುಸಮ್ಮದ mûrtimat-vastu-sammada. The pleasant group of embodied objects (ಪುದ್ಗಲ, ಮೂರ್ತಿಯನುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 96).

ಮೂರ್ತ್ಯಷ್ಟಕ mûrti-ashṭaka. Eight forms (Ššv. 5, 34; see ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿ).

ಮೂರ್ಧ mûrdha. The forehead;—*the head* (ತಲೆ Mr. 315);—the top. ಮೂರ್ಧ್ನಿ, on the head, at the head (My.; G.).

ಮೂರ್ಧಜ mûrdha-ja. *The hair of the head.*

ಮೂರ್ಧನ್ಯ mûrdhanya. Belonging to the head. 2, cerebral, as a letter (Šmd. 27).

ಮೂರ್ಧಪಿಂಡ mûrdha-pinḍa. A lump upon the head of an elephant: *either of the globes on the forehead of an elephant* (ಕುಮ್ಭ, ಆನೆಯ ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲ, ಎರಡು ಕುಮ್ಭಸ್ಥಲದ ನಡುಬೀಡು ಎಮ್ಬುದು Hlâ.).

ಮೂರ್ಧವೇಷ್ಟನ mûrdha-vêshṭana. *A turban.*

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತ mûrdha-abhishikta. Having the head anointed, inaugurated, installed;—*a consecrated king;*—*a Kshatriya;*—a royal counsellor.

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನ mûrdha-abhishêčana. The act of consecrating, anointing, inauguration (J. 18, 3).

ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯಾಘ್ರಾಣ mûrdhni-âghrâṇa. Smelling at the head (Grj. 3, 110; 3, after 119).

ಮೂರ್ಮೆ mûr̤-mĕ. (Šmd. 243). = ಮೂಮೆ. Thrice.

ಮೂರ್ವೆ mûrvĕ. *The plant Sanseviera roxburghiana Shult.*, a sort of creeper from the fibres of which bow-strings and the girdle of the Kshatriyas are made.

ಮೂಲ mûla. *The root of any plant or tree* (ಬೇರ್ Nn. 66; ಮರದ ಬೇರು 100; *cf.* ಮೊದಲ್; Tĕ. ಮುದಲ = ಮೂಲ; M. ಮೂಡು, the bottom). 2, the bottom of anything (ಬುಡ್ಡ, ಮೊದಲ್ Nn. 136);—*the basis, the ground-work, the beginning;*—a wall (ಮೊದಲ್, ಶಾಲ 2 Nn. 20). 3, *root, origin;* cause; means; the first cause. 4, the original, the original text of any work. 5, original property, capital, principal, stock. 6, *the nineteenth lunar asterism.* 7, the end: termination, destruction, ruin (My.). ಮೂಲ ತಿಳಿದವಗೆ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸ ಬೇಡ. — ಕುರುಡಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮನೇ ಗಡಿಗೆಗೆ ಮೂಲ.—ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ.—ಜಾಲೀ ಬಿತ್ತಲು ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲ.—ಮೊಣ್ಣ ಕೊಡಲಿ ಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ.—ಜಾಲಿ ನೆಟು, ಕಾಲಿಗೆ ಮೂಲವಾಯಿತು (Prvs.). — ಮೂಲಗಣ್ಣು. = ಮೂ

ಲಧನ. (B. 5, 102). — ಮೂಲಬಣ್ಣವಲ. = ಮೂಲಗಣ್ಣು. (B. 5, 98; My.). — ಮೂಲಪ್ಪುರಂ. -ಂ-. To the bottom (Čpr. 5, after 42).

ಮೂಲಕ mûlaka. = ಮುಲ್ಲಂಗಿ, ಮೂಲಗೆ, ಮೂಲಂಗಿ. Having roots; rooted in, springing from;—on the ground or reason of; on account of (My.; B. 4, 92. 163). 2, an esculent root;—*the radish, Raphanus sativus* Lin.

ಮೂಲಕರ್ಮ mûla-karma. *Magical employment of roots, sorcery.*

ಮೂಲಕಾರಣ mûla-kâraṇa. The first or original cause (My.).

ಮೂಲಗೆ mûlagĕ. Tbh. of ಮೂಲಕ. (ಮೂಲಕ Hlâ.).

ಮೂಲಂಗಿ mûlaṅgi. Tbh. of ಮೂಲಕ. (ಮೂಲಕ Nr.; Mr. 95; Si. 162; My.).

ಮೂಲತಃ mûla-taḥ. From the root;—from the beginning (B. 4, 89; My.).

ಮೂಲದ್ರವ್ಯ mûla-dravya. = ಮೂಲಧನ. (ಪರಿಪಣ G.; My.).

ಮೂಲಧನ mûla-dhana. *Original property, capital, principal, stock* (Bp. 27, 1).

ಮೂಲನ mûlana. Rooting. See ನಿರ್ಮೂಲನ.

ಮೂಲನಕ್ಷತ್ರ mûla-nakshatra. = ಮೂಲ No. 6. (J. 28, 14).

ಮೂಲನಗರ mûla-nagara. *Old town, opposed to the suburbs.*

ಮೂಲನಿವಾಸಿ mûla-nivâsi. An original inhabitant, an aboriginal (B. 4, 205; My.).

ಮೂಲಬಲ mûla-bala. An original force, the principal force or army (My.); one's own army (Si. 267).

ಮೂಲಭದ್ರಿಕೆ mûla-bhadrikĕ. A certain permutation of letters (Mr. 352).

ಮೂಲಭೂತ mûla-bhûta. Become the root or original. (B. 4, 86).

ಮೂಲಮನ್ತ್ರ mûla-mantra. An original or fundamental mantra; the principal mantra of a sect (Bp. 38, 45; My.).

ಮೂಲರೋಗ mûla-rôga. = ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ. (My.).

ಮೂಲವಿಗ್ರಹ mûla-vigraha. A base-idol: an idol of stone that is not taken out of the temple for processions (My.).

ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ mûla-vyâdhi. The disease called piles (ಗುದಕೀಲಕ, etc. Hlâ.; ಅಸನಾಂಕುರ Mr. 386; ಅರ್ಶಸ್, ದುರ್ನಾಮಕ, ಮೊಳೇ ರೋಗ Si. 201; ಅರ್ಶಸ್, ದುರ್ನಾಮಕ G.; C.; Tĕ., T.; Mhr. ಮೂಳವ್ಯಾಧಿ).

ಮೂಲಸ್ಥಾನ mûla-sthâna. The place of origin (B. 3, 23; My.);—a principal place.

ಮೂಲಸ್ಥಾಪಕ mûla-sthâpaka. The first establisher, the founder (B. 4, 213; My.).

ಮೂಲಾಧಾರ mûla-âdhâra. A mystical circle situated above the generative organs (see ಚಕ್ರ).

ಮೂಲಿಕ mûlika. Primary, principal. 2, the first one, an elder brother (ಅಗ್ರಜ, ತನ್ನಿನ್ದವೂ ಹಿರಿಯನು Nn. 44). 3, the slough of a snake (ನಿರ್ಮೋಕ, ಹಾವಿನ ಹೆರೆ 44). 4, a weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ 44). 5, a physician (ವೈದ್ಯನು 44). 6, a sick man (ರೋಗಿ, ವ್ಯಾಧಿಷ್ಠ 44). 7, the moon (ಮೃಗಧರ, ಚನ್ದ್ರ 44).

ಮೂಲಿಕಾಶಕ್ತಿ mûlikâ-śakti. The virtue of a medicinal root (My.).

ಮೂಲಿಕೆ mûlikĕ. ಮೂಲಿಕಾ. = ಮುರಿಕೆ. A root; a multitude or collection of roots. 2, Ceylon leadwort (ತಿಳಿ, ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ Nn. 4). ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಱುವವನು (ಕದಲಿ, ಮೂಲಿಗ Nn. 43).

ಮೂಲಿಗ mûla-iga. (Šmd. 233). A vendor of (medicinal) roots (ಕದಲಿ, ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಮಾಱುವವನು (Nn. 43). 2, a man of ancient times (ಪೞಯಂ Šmd. 32 Mdb.).

ಮೂಲಿತ mûlita. Rooted. See ಉನ್-, ನಿರ್-.

ಮೂಲೀಕರ್ಮ mûlî-karma. *Magical employment of roots, sorcery.*

ಮೂಲುಗು mûlugu. = ಮುಲುಕು 2. (My.; Tĕ.).

ಮೂಲೆ mûlĕ. A corner; an angle; a point of the compass (My.; Tĕ., M.; T. ಮೂಲೈ). ಎರಡು ದಿಕ್ಕುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮೂಲೆಗಳು (ಅಪದಿಶ, ವಿದಿಶ್ Si. 29). ಮೂಲೆಗೆ ಇಡುವನ್ಥಾದ್ದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಡ ಬಾರದು.—ಮೂಱೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು (Prvs.). See ಚೌ-, ದಿಗ್-; Bp. 26, 26; 28, 34. 52; 54, 12; Bh. 1, 20, 57; B. 2, 50; 4, 177; 5, 191. 227; Prv. s. ಮೊದಲು. — ಮೂಲೆದಣ್ಡಿಗೆ. = ದಣ್ಡಿಗೆ. (My.). — ಮೂಲೆಮಟ್ಟ. A mason's or carpenter's square (My.).

ಮೂಲ್ಯ mûlya. Being at the root;—to be eradicated;—to be bought for a price, purchasable. 2, original value; *price, worth, value, cost.* 3, wages. 4, capital, principal.

ಮೂಷಕ mûshaka. = ಮೂಸಕ. A thief;—*a mouse; a rat.*

ಮೂಷಕವಾಹನ mûshaka-vâhana. Gaṇêśa (My.).

ಮೂಷಿಕ mûshika. = ಮೂಸಿಕ. *A mouse; a rat;*—a thief, a plunderer.

ಮೂಷಿಕಪರ್ಣಿ mûshika-parṇi. *An aquatic plant, Salvinia cucullata* Roxb. (see ಇಲಿವಾಲ).

ಮೂಷಿಕೆ mûshikĕ. *A female rat or mouse, a rat, a mouse* (ಹೆಗ್ಗಣ Si. 170).

ಮೂಷಿತ mûshita. = ಮುಷಿತ. *Stolen.*

ಮೂಷೆ mûshĕ. = ಮುಸಿ, ಮೂಸಿ, ಮೂಸೆ. A rat, a mouse. 2, *a crucible.*

ಮೂಸಕ mûsaka. Tbh. of ಮೂಷಕ. — ಮೂಸಕದೇರ. -ತೇರ. Gaṇêśa (ವಿನಾಯಕ Kk. 5, o. r. ಮೂಸಿಕ-).

ಮೂಸಣ್ಡಿ mûsaṇḍi. (= ಮುಸುಣ್ಡಿ). — ಮೂಸಣ್ಡಿದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. A perverse maid (Bp. 55, 29).

ಮೂಸಿ mûsi. Tbh. of ಮೂಷೆ. A crucible (ಮುಸಿ G.). ಭಂಗಾರವನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಮೂಸಿ (ತೈಜಸಾವರ್ತಿನಿ G.).

ಮೂಸಿಕ mûsika. Tbh. of ಮೂಷಿಕ. — ಮೂಸಿಕದೇರ. = ಮೂಸಕ-, q. v.

ಮೂಸು mûsu. To smell (v. t., ಆಘ್ರಾಣ Šmd. Dh.; Bp. 24, 29; Rśv. 5, after 114; My.; T. ಮೋ, ಮೋರು, ಮುಗರು; Tĕ. ಮೂರ್ ಕೊನು, ಮೂರು ಕೊನು, ಮೂತಿ ಚೂಚು, ಮೂಚೂಚು; see ಮುಣ್ಡು 1). ಮೂಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾತ Nr.). ಪೂವಂ ಮೂಸಿದಂ (Šmd. 156). ಮೂಸಿದ್ದು ಮೂದೇವಿಗೂ ಆಗದು (Prv.). — ಮೂಸಿ ನೋಡು. To explore by the smell: to smell (C.; ಆಘ್ರಾಣಿಸು, ಘ್ರಾಣಿಸು G.). ಮೂಸಿ ನೋಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಘ್ರಾಣ, ಘ್ರಾತ Si. 378). ಮೂಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹೂಸಿನ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See Bp. 14, 30; 24, 78; 32, 27; 60, 32.

ಮೂಸೆ mûsĕ. Tbh. of ಮೂಷೆ. A crucible (My.; Tĕ.; T. ಮೂಷೈ; Mhr. ಮೂಸ, ಮೋಸ; Mhr. also: a matrix; a mould; a trace, a track). ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದುದು ಕರಗಿಸುವ ಮೂಸೆ (ಮೂಷೆ, etc. Si. 345).

ಮೂಳೆ mûḷĕ. A bone (ಎಲು, ಅಸ್ಥಿ Šm. 32; ಎಲು Bhn. 31; Abh. P. 13, after 54; Šśv. 4, 15; My.; Tĕ. ಮುಡುಸು

a bone). ತಲೇ ಮೂಳಿ (ಕರ್ಪರ, ಕಪಾಲ Si. 206); ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಗೆ ಬುಡ (ತ್ರಿಕ 209); ಹಣೆಯ ಮೂಳೆ (ಶಂಖ, ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ 408).

ಮೂಟಿ mûḷa. The state of being deprived of or without, that of being bare, that of being maimed (*cf.* ಮೋಟು). **2,** a man without ears, an earless man (ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದಂ Mr. 389). **3,** a man who has lost any member; a word of abuse: a man with a mental defect, a fool, a brute (My.; see Bp. 14, 30; 52, 10; ಕಾಟಿಮೂಟಿ). ತೋಳು ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೂಟಿನಾದ.—ದೂಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವ ಮೂಟಿನಿಂದ್ದ ಕಡೆ (Prvs.). See Prv. s. ಬಡಿವಾರ. — ಮೂಟಿಕಿವಿ. A maimed ear; an ear without any ornament (My.). ಮುಣ್ಡಿಗೆ ಗಣ್ಡ ಬಾಟಿನು, ಮೂಟಿಕಿವಿಗೆ ಓಲೆ ಬಾಟಿದು (Prv.). — ಮೂಟಿನಾಯಿ. A maimed dog. ತೂಳು ಬನ್ದು ಹೇಟಿದ ಮಾತು ಮೂಟಿನಾಯಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೇಳ ಬೇಕು?—ಹೆಣ್ಡತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಾದರೆ ಗಣ್ಡ ಮೂಟಿ ನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prvs.).

ಮೂಟಿ[೨] mûḷi. 1. = ಮೂಟಿ No. 1. See ಕತ್ತು-, ಕಾಲು-, ಕೆಯ್-. (M., T. ಮೂಳಿ). **2,** an earless woman (ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದವಳ್ Śmd. I; Râm. 5, 2, 34; see ಕಿವಿ- No. 1). **3,** a woman without any ornament in her ears (My.; see ಕಿವಿ- No 2). **4,** a widow (My.; see ಉಚ್ಚೆ-; Prv. s. ಮುಕ್ಕ 3). ಮೂಟೀ ಮೂಗುತಿ ಹೋದ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಮೂಲೇ ಕಸವೆಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು.—ಕಿವಿ ಕಿತ್ತ ಮೂಟಿ ಬೇಲಿ ನುಗ್ಗ ಹೆದಬುವಳೇ?—ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಹೇಲೋ ಮೂಟಿಯ ತನ್ದ.—ಮಂಕುಮೂಟಿ ಯಾದರೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತದೇ? (Prvs.).

ಮೂಟಿ[೨] mûḷi. 2. The spout of a water-jar (ಕರಗದ ಜೂಳಿ Śmd. I).

ಮೃಕಣ್ಡು mṛikaṇḍu. N. of a ṛishi, the father of Mârkaṇḍêya.

ಮೃಗ mṛiga. = ಮಿಕ, ಮಿಗ, ಮಿಗೆ, ಮುರಗ, ಮುರಿಗ, ಮುರುಗ. *A wild beast.* 2, *any quadruped, an animal in general, e. g.* a cow (ಪಶುವ್ರಜ, ಗೋವುಗಳು Nn. 81);—*a deer, an antelope* (ಕಮಲ, ಎರಳೆ Nn. 29; ಹರಿಣಿ, ಎರಳೆ 95; ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162);—*an elephant characterized by particular marks* (ದನ್ತಿ, ಆನೆ 81; see Hlâ. s. ಮೂಟು);—a jackal (ವನಾಯು, ನರಿ 81);—game in general (ಬೆಳ್ಮೃಗ, ನಾನಾಮೃಗ 81). 3, *the spots on the moon represented as a hare or antelope.* 4, the nakshatra Mṛigaśiras (ತಾರಗೆ, ನಕ್ಷತ್ರ 81). 5, *seeking, research, investigation.*

ಮೃಗಜಲ mṛiga-jala. Deer-water: mirage. (ಬಿಸಲ್ಕುದುರೆ G.).

ಮೃಗಜಾಲಿಕೆ mṛiga-jâlikĕ. *A net for snaring game.*

ಮೃಗಣೆ mṛigaṇĕ. *Seeking, searching, research, inquiry.*

ಮೃಗತೃಷ್ಣೆ mṛiga-tṛishṇĕ. Deer-thirst: *mirage.*

ಮೃಗದಂಶ mṛiga-daṁśa. Animal biter: *a dog.*

ಮೃಗದ್ವಿಷ mṛiga-dvisha. A lion (ಸಿಂಹ G.).

ಮೃಗಧರ mṛiga-dhara. The moon (ಚನ್ದ್ರ Nn. 44; J. 10, 5). 2, Śiva (My.). 3, the number 1 (Ĉh.). 4, a mountain (J. 10, 5).

ಮೃಗಧೂರ್ತಕ mṛiga-dhûrtaka. *A jackal.*

ಮೃಗನಯನೆ mṛiga-nayanĕ. = ಮೃಗಾಕ್ಷಿ. (Bp. 41, 5).

ಮೃಗನಾಭಿ mṛiga-nâbhi. *Musk.* ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ, ತನು ಮೃಗನಾಭಿ ಬೇಡಿತು (Prv.).

ಮೃಗನಾರಿ mṛiga-nâri. A vegetable and medicinal substance, erycibe paniculata, used as a vermifuge (ಎಳಂಗ Mr. 142).

ಮೃಗನೇತ್ರ mṛiga-nêtra. N. of a vṛitta (Ĉh.).

ಮೃಗಪತಿ mṛiga-pati. *A lion.* 2, a tiger. 3, a roe-buck.

ಮೃಗಪಾಲಿಕೆ mṛiga-pâlikĕ. A musk-deer. (R.).

ಮೃಗಪೋತ mṛiga-pôta. A young deer, a fawn;—a young wild beast (ಕೊಣಸು Ĉt. II, 80).

ಮೃಗಬನ್ಧನಿ mṛiga-bandhani. *A net for snaring game.*

ಮೃಗಭೇದ mṛiga-bhêda. A sort of quadruped. See ಉಡು.

ಮೃಗಭೇದನ mṛiga-bhêdana. A tiger; N. of an asura (Śśv. 5, 9).

ಮೃಗಮದ mṛiga-mada. *Musk.*

ಮೃಗಯಾತ್ರೆ mṛiga-yâtrĕ. Hunting, the chase (ಬಸವ. 2, 118).

ಮೃಗಯು mṛigayu. *A huntsman.*

ಮೃಗಯೆ mṛigayê. *Hunting, the chase.*

ಮೃಗರಿಪು mṛiga-ripu. *A lion* (Bp. 52, 50; Bh. 1, 8, 40).

ಮೃಗರೋಮಜ mṛiga-rôma-ja. *Woollen.*

ಮೃಗಲಂಘನ mṛiga-laṅghana. Leaping or jumping of animals. See ಕೊಣಕು.

ಮೃಗಲಾಂಛನ mṛiga-lâñchana. The moon (Lîlv. 3, 2).

ಮೃಗಲಿಂಗ mṛiga-liṅga. = ಮುರಗಲಿಂಗ. N. of a liṅga (Bp. 19, 74).

ಮೃಗವಧಾಜೀವ mṛiga-vadha-âjîva. *A huntsman.*

ಮೃಗವಾಹನ mṛiga-vâhana. Vâyu. (R.).

ಮೃಗವಿಶೇಷ mṛiga-viśêsha. A kind of quadruped. See ಉಡು.

ಮೃಗವ್ಯ mṛigavya. *Hunting, the chase.*

ಮೃಗಶಿರ mṛiga-śira. = ಮೃಗಶಿರಸ್. (My.).

ಮೃಗಶಿರಸ್ mṛiga-śiras. *The fifth lunar mansion or nakshatra.*

ಮೃಗಶಿರೆ mṛiga-śirĕ. = ಮೃಗಶಿರಸ್. (ಮೃಗಶೀರ್ಷ Mr. 39; My.).

ಮೃಗಶೀರ್ಷ mṛiga-śîrsha. *The fifth lunar mansion.*

ಮೃಗಶೃಂಗಧರ mṛiga-śṛiṅga-dhara. Carrying a stag's horn (J. 33, 40).

ಮೃಗಾಕ್ಷಿ mṛiga-akshi. A woman with eyes like an antelope's. (J. 11, 8; 30, 15).

ಮೃಗಾಂಕ mṛiga-aṅka. *The moon* (ಸಸಿ Śm. 111; Kk. 97; Śmd. 386).

ಮೃಗಾದನ mṛiga-adana. *A hyena;*—a hunting leopard.

ಮೃಗಾರಾತಿ mṛiga-arâti. A lion (ಸಿಂಹ Mr. 159).

ಮೃಗಾರಿ mṛiga-ari. A lion;—*a tiger.*

ಮೃಗಾಶನ mṛiga-aśana. A tiger;—a leopard;—a lion (G.).

ಮೃಗಿ mṛigi. = ಮುರಗಿ. *A female deer or antelope, a doe.* (Ĉpr. 4, 47; Bp. 34, 29).

ಮೃಗಿತ mṛigita. Chased, hunted after;—*sought, searched for.*

ಮೃಗೇನ್ದ್ರ mṛiga-indra. *A lion;*—a tiger.

ಮೃಗೋದ್ಭವ mṛiga-udbhava. Musk (Rśv. 13, 88; Śśv. 1, 50).

ಮೃಜೆ mṛijĕ. Wiping, cleansing; *cleaning the person by wiping, bathing, or rubbing it with unguents.*

ಮೃಡ mṛiḍa. = ಮಿಡ. *Śiva.*

ಮೃಡಾನಿ mṛiḍâni. *Pârvatî.*

ಮೃಣಾಲ mṛiṇâla. The creeping root of a lotus; *the film or fibres attached to the stalk of a lotus; the hollow or*

tubular stalk of a lotus (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ತಾವರೆಯ ದಣ್ಟು Nn. 60; ವಿಸ, ಕೊನರ್ Nr.; ನಾಳ Hlâ.). ತಾವರೇ ಬಳ್ಳಿಯ ಕೊಬಿವಿಗಳು (ಮೃಣಾಲ, ಬಿಸ Si. 96).

ಮೃಣ್ಮಯ mṛid-maya. = ಮೃನ್ಮಯ.

ಮೃಣ್ಮಯಪಾತ್ರೆ mṛinmaya-pâtrĕ. An earthen vessel (ಮಣ್ಣ ಮಡಕೆ Nn. 85).

ಮೃತ mṛita. = ಮಿತ 2. *Dead, deceased;* mortal (Bp. 51, 19). 2, death (ನಿರ್ಯಾಣ, ಸಾವು Nn. 90). 3, a dead body, a corpse (ಕುಣಪ, ಹೆಣನು Nn. 11; ಶಬ, ಸಾವು 64). 4, water (ಅರ್ಣ, ಉದಕ 11). 5, disease (ರೋಗ, ವ್ಯಾಧಿ 11). 6, dispute (ವಾದ, ಜಗಳ 11). 7, begging. — ಮೃತವಾಗು. -ಆಗು. To die (My.). ಆ ಯುವತಿ ಮೃತವಾಗೆ (Bp. 32, 42).

ಮೃತತಿಥಿ mṛita-tithi. The death-day of any relation, on which śrâddha is performed (My.).

ಮೃತಪತ್ರ mṛita-patra. A written will (B. 5, 264).

ಮೃತಸಂಸ್ಕಾರ mṛita-saṁskâra. *Funeral rites or ceremonies, obsequies* (ಸಾಧನ G.).

ಮೃತಸಂಜೀವ mṛita-sañjîva. Making alive: N. of a plant (Râm. 6, 36, 45).

ಮೃತಸಂಜೀವಕ mṛita-sañjîvaka. Reviving the dead (J. 24, 9).

ಮೃತಸಂಜೀವಿ mṛita-sañjîvi. = ಮೃತಸಂಜೀವ. (Râm. 6, 36, 46).

ಮೃತಸ್ನಾತ mṛita-snâta. *One who has washed himself after a death or funeral, bathed after mourning.*

ಮೃತಸ್ನಾನ mṛita-snâna. *Ablution after a death or funeral.*

ಮೃತಾಲಕ mṛitâlaka. *A kind of loam or clay.*

ಮೃತಾಶೌಚ mṛita-aśauča. Impurity contracted through a death in one's family (My.).

ಮೃತಿ mṛiti. Death (ನಿರ್ಯಾಣ, ಸಾವು Nn. 79; ಸಾವು G.). See ಸಾಯ್; Kâvy. IV, 2, 16.

ಮೃತೆ mṛitĕ. *Food or alms obtained by begging.*

ಮೃತ್ತಾಲಕ mṛittâlaka. = ಮೃತಾಲಕ.

ಮೃತ್ತಿಕೆ mṛittikĕ. *Earth, clay, loam.*

ಮೃತ್ತು mṛittu. Tbh. of ಮೃದ್. (My.).

ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡ mṛid-piṇḍa. A clod of earth, a lump of clay.

ಮೃತ್ಪಿಣ್ಡಸಂಘಟನ mṛitpiṇḍa-sanghaṭana. Joining clods of earth together. See ಒಟ್ಟು 2.

ಮೃತ್ಯು mṛityu. = ಮಿತ್ತು, ಮಿಟ್ಟಿ. *Death* (ಸಾವು G.; see ಬೋಟಿ 1); death personified, also as a female (Dp. 4, 4);— Yama, the god of death. ತೃಪ್ತನಿಗಾದರೂ ಮೃತ್ಯು ತಪ್ಪದು (Prv.).

ಮೃತ್ಯುಂಜಯ mṛityu-ṅ-jaya. Overcoming death. 2, *Śiva*

ಮೃತ್ಯುಂಜಯಮನ್ತ್ರ mṛityuñjaya-mantra. A mantra that overcomes death (Čpr. 5, after 35).

ಮೃತ್ಯುತಿಥಿ mṛityu-tithi. = ಮೃತತಿಥಿ. (B. 4, 215).

ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ mṛityu-patra. = ಮೃತಪತ್ರ. (B. 5, 183).

ಮೃತ್ಯುಭಯಹರ mṛityu-bhaya-hara. Removing the peril of death or the fear of death (Bp. 46, 33).

ಮೃತ್ಯುಹರ mṛityu-hara. Remover of death: Śiva (Śśv. 4, 45).

ಮೃತ್ಸೆ mṛitsĕ. *Good earth or clay.*

ಮೃತ್ಸ್ನೆ mṛitsnĕ. *Good earth or clay.* 2, *a kind of loam or clay.*

ಮೃದ್ mṛid. ಮೃತ್. = ಮಟ್ಟಿ, ಮೃತ್ತು. *Earth, soil, clay, loam.*

ಮೃದಂಗ mṛidaṅga. *A sort of tabour* (ಮದ್ದಳೆ, ಮುರಜ Hlâ.; ಮದ್ದಳೆ Nn. 66, Mr. 80; ರಿಗ್ಗವಣೆ Čt. II, 97). 2, N. of a plant (= ಘೋಷಾತಕಿ in Sk.; ಫಲಿನಿ, ಜಾಲಿನಿ, ಹೀರೆ Mr. 146).

ಮೃದು mṛidu. = ಮಿದು, ಮಿದುವು, ಮೆತ್ತು, ಮೆದು (ಮೆಲ್, ಮೆಲು). *Soft, tender, supple, flexible, pliant.* 2, *mild, gentle;*— softness, mildness, gentleness;— weak, moderate; blunt; slow. ನಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಾಱುವದು, ಮೃದುವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಊಱುವದು (Prv.).

ಮೃದುತರ mṛidu-tara. Uncommonly mild, etc. (Bp. 33, 4; 38, 36; 39, 61; 57, 36).

ಮೃದುತಲ mṛidu-tala. A soft sole of the foot (Grj. 3, after 91).

ಮೃದುತ್ವಚ್ mṛidu-tvač. *A species of birch tree* (= ಭೂರ್ಜ).

ಮೃದುನೇತ್ರ mṛidu-nêtra. N. of a vṛitta (Čh.).

ಮೃದುಲ mṛidula. *Soft, tender, mild, gentle.*

ಮೃದುಯಾನ mṛidu-yâna. Slow walk (Čpr. 7, 119).

ಮೃದುವಾಕ್ಕು mṛidu-vâkku. A mild, gentle word (My.).

ಮೃದುಶಬ್ದ mṛidu-śabda. A gentle sound or word (Kk. 2).

ಮೃದುಸ್ಮಿತ mṛidu-smita. A gentle smile (Śśv. 4, 59).

ಮೃದೂಕ್ತಿ mṛidu-ukti. A gentle word (Cpr. 5, 17).

ಮೃದ್ಘಟ mṛid-ghaṭa. = ಮೃದ್ಭಾಣ್ಡ. (My.).

ಮೃದ್ಭಾಣ್ಡ mṛid-bhâṇḍa. *An earthen vessel.*

ಮೃದ್ವೀಕಾಲತೆ mṛidvîkâ-latĕ. A vine (Čpr. 1, after 101).

ಮೃದ್ವೀಕೆ mṛidvîkĕ. = ಮುದ್ದಿಕೆ, ಮುದ್ದಿಗೆ 1. A vine;— *a bunch of grapes, a grape.*

ಮೃಧ mṛidha. *War, battle.*

ಮೃನ್ಮಯ mṛid-maya. = ಮೃಣ್ಮಯ. Made of earth or clay, earthen.

ಮೃಷಾ mṛishâ. In vain, to no purpose, uselessly. 2, *wrongly, falsely, untruly.* 3, untruth.

ಮೃಷಾರ್ಥಕ mṛishâ-arthaka. *Having a false sense or meaning, untrue, absurd.*

ಮೃಷೆ mṛishĕ. = ಮೃಷಾ No. 3. Untruth (My.).

ಮೃಷ್ಟ mṛishṭa. Wiped, rubbed; *cleansed, clean, pure;*— smeared, besmeared;— prepared, dressed, savoury. 2, pepper.

ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ mṛishṭa-anna. Delicate food, dainties (ಅಮನ್ತ್ರಣ Nn. 155; J. 6, 53).

ಮೆ mĕ. 1. An affix for the formation of nouns, *e. g.* ಒಲ್ಮೆ, ಬಲ್ಮೆ, ಕಡುಮೆ, ಮೆಯ್ಮೆ, ಕೂರ್ಮೆ, ಪೆರ್ಮೆ (Śmd. 248).

ಮೆ mĕ. 2. An affix for expressing so and so many times, *e. g.* ಒರ್ಮೆ, ಇರ್ಮೆ, ಮೂರ್ಮೆ, ಸಾಸಿರ್ಮೆ, ಪಲಮ್ಮೆ (Śmd. 242. 243).

ಮೆಕ್ಕಾ mĕkkâ. = ಮುಕ್ಕಾ, etc. (Si. 101; My.).

ಮೆಕ್ಕೆ mĕkkĕ. A climbing herb, Cucumis trigonus Roxb. (Bryonia callosa Rottl., ಉರ್ವಾರು Mr. 148; Bh. 1, 8, 76; My.; *cf.* ಮಿನಿಕೆ). ಅಕ್ಕಿಯಿನ್ದಲೆ ತೆಂಗು, ಮೆಕ್ಕೆಯಿಂ ಕಣಕ, ಜಾನಕ್ಕಿಯಿಂ ಲಂಕೆ ಕೆಡುವನ್ತೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹೊಕ್ಕಲ್ಲಿ ಕೇಡು (Sp.). See ದೊಡ್ಡ-, ಹಾವು-, ಹೆಮ್-.

ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆ mĕččavaṇigĕ. What recommends itself or is praiseworthy (ಮೆಚ್ಚನುಳ್ಳುದು Śmd. II; Kk. 75; Śm. 56).

ಮೆಚ್ಚಿಕೆ mĕččikĕ. = ಮಚ್ಚಿಕೆ, ಮೆಚ್ಚಿಗೆ. Assent, approval, approbation, liking, pleasure (My.). See ಮೆಯ್-.

ಮೆಚ್ಚಿಗೆ mĕččigĕ. = ಮೆಚ್ಚಿಕೆ. (My.).

ಮೆಚ್ಚಿಸು mĕččisu. = ಮಚ್ಚಿಸು, etc. To cause to assent, etc., to please (Bp. 12, 25; 25, 14; 31, 23; 52, 28; 53, 54; 58, 26; 61, 54; Šsv. 2, 84; J. 7, 15).

ಮೆಚ್ಚು mĕččŭ. 1. = ಮಚ್ಚು 1, etc. To assent, to agree to, to admit to be true, to approve, to be pleased with; to like (ಅಭ್ಯುಪಗಮ Šmd. Dh.; ಒಡಂಬಡು Šmd. 4. 296 Cm.; ಅಂಗೀಕರಿಸು 385 Cm.; My.; Tĕ.; T. ಮೆಚ್ಚು, to praise, laud). ಆಃ, ಸನ್ನಯಮಿಲ್ಲ! ಮೆಚ್ಚಿದೆಂ (Šmd. 20). ದೇವತೆಯರ್ ಮೆಚ್ಚಿ, ವರಮನ್ ಆರಸಂಗಿತ್ತರ್ (109). ಬಿರುದಾವಳಿಯೊಳ್ ಮೆಚ್ಚಿದನ್ತೆ ಪೇಳ್ವುದು (207). ಚದುರರ್ ಅದಂ ಮೆಚ್ಚರ್ (296). ವಿಜಯಸಿರಿ ವಾಚಾಟರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುವಳೆ? (Bh. 2, 13, 47). ಮೆಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಮಸಣವೇ ಸುಖ (Prv.). See Čpr. 7, after 94; Grj. 10, 114; Bp. 22, 19; 24, 67; 25, 26; 27, 64; 36, 16; 37, 10; 40, 41; 41, 30; 43, 40; 46, 51; 54, 76; 57, 61; 60, 60; Nn. 3; Šm. 1; J. 2, 23; 29, 32.

ಮೆಚ್ಚು mĕččŭ. 2. = ಮಚ್ಚು 2, etc. Assent, approbation; what recommends itself, is pleasant, etc.; satisfaction, pleasure. (Tĕ.). ಮೆಚ್ಚಿನೊಳ್ ಆಕ್ಷೇಪದೊಳ್ ಬೆಚ್ಚ ಓ (Šmd. 69). ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರಂ... ಜಗದೊಳ್ ಜಾಣರ ಮೆಚ್ಚು (Nn. 168). ನಚ್ಚುಮುಚ್ಚಿನ ದಾದಿಯರ್ಗಂ ಮೆಚ್ಚನೀವುತಿರ್ದಳು ಮೋಹಿನೀದೇವಿ (Prll. 3, 26). See Čpr. 3, 45; Abh. P. 3, 67; 8, 65; Bp. 14, 13; 28, 47; 43, 37. — ಮೆಚ್ಚುಗುಡು. -ಕುಡು. To assent (Čpr. 7, after 95; 11, after 26); to give what creates satisfaction (V. 14, 56).

ಮೆಚ್ಚು mĕččŭ. 3. = ಮಚ್ಚು 3. See Bhn. 58. ಮುಬ್ಬುರ್. — ಮೆಚ್ಚುಮದ್ದು. = ಮಚ್ಚುಮದ್ದು. (G. 423).

ಮೆಚ್ಚುತು mĕččutu. That which recommends itself or is pleasant. — ಮೆಚ್ಚುತುಣ್ಣಿ. Delightful food (Šmd. 75; it is a bad compound, as it may be taken for ಮೆಚ್ಚು-ತುಣ್ಣಿ 75).

ಮೆಚ್ಚುವಿಕೆ mĕččuvikĕ. Assenting, agreeing to, etc. (G. 423).

ಮೆಟ್ಟಿಗೆ mĕṭṭigĕ. A step, a stair; steps, stairs (My.; Tĕ. ಮೆಟಿಕೆ, ಮೆಟ್ಟಿಕೆ).

ಮೆಟ್ಟಿಸು mĕṭṭisu. To cause to step or walk, to cause to tread on, etc. (My.; Rsv. 6, after 11; see ಹಿಮ್-).

ಮೆಟ್ಟು mĕṭṭu. 1. To put or place down the foot or feet; to step, to pace, to walk; to tread or trample on; to put the foot on or in, to put on, as a slipper or shoe (ಪಾದವಿನ್ಯಾಸ Šmd. Dh.; ಚರಣವಿನ್ಯಾಸ Šm. 88; My.; Tĕ.; see s. ಮಿದಿ). ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟದು ದಿವಮಂ, ಮೆಟ್ಟಿತು ಮೆಟ್ಟದು ರಸಾತಲಾಗ್ರಮನೆಮ್ಬೊಲ್ ಬಿಟ್ಟಳವಾಗಿರೆ ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (Šmd. 266). ಬಕನನ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು! (272). ಅಱಿಯಂ ಸೀಳುವಡಾನೆ ಮೆಟ್ಟಲಹುದೇ? (Sš. 11). ತೆಱಿದ ಕೆಣ್ಣವಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಱುಗುವಾ ತೆಱನನ್ತೆ ಅಱಿಯದರ ಕೂಟ (Sp.). ಪುಲಿನ್ದಂ... ಕೆರ್ಪಂ ನಲವಿಂ ಮೆಟ್ಟುತ್ತೆ (Rsv. 5, 51). ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ವ... ಗಜಂಗಳ್ (6, after 11). ಮೆಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಹಾವು ಕಡಿಯದು. — ಮೆಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣ ಗಟ್ಟಿ ತಗ್ಗೀತೇ? — (ಹೇಲನ್ನು) ಮೆಟ್ಟೀ! ಅನ್ದರೆ ತಿನ್ದರೇನು ಕೊಟ್ಟೀ? ಅನ್ದ (Prvs.). See Čpr. 8, after 44; Bp. 12, 12; 22, 15; 26, 14; 32, 32; 43, 84; 45, 6; 51, 41; 60, 14; Rsv. 4, after 14; 6, after 11; 13, 96; J. 7, 17; B. 5, 297; ತಡಮ್-, ಪೆಡಮ್-, ಹಿಮ್-.

ಮೆಟ್ಟು mĕṭṭu. 2. Stepping; a step of the foot (ಅಡಿವಜ್ಜೆ Čt. I, 47); that goes (see ಪೆಡಮೆಟ್ಟು 2). **2,** the step or stop of a stringed instrument on which the finger is pressed so as to modify the tone (My.; T., Tĕ.). **3,** a sandal, a shoe (ಪಾದತ್ರಾಣ Šmd. Dh.; ಕೆರ್ಪು Šm. 88; My.; Tĕ.). ನೆಣ್ಣರೊಳಗಣ ಸಾಲ ಮೆಟ್ಟಿನೊಳಗಣ ಕಲ್ಲು. — ನಿನ್ನ ಹೊಱಿಗೆ ನನ್ನ ಮೆಟ್ಟೇ? (Prvs.). **4,** the step of a stair (Bp. 20, 21; My.). ಮೆಟ್ಟುಗಳು (ಆರೋಹಣ, ಸೋಪಾನ Si. 112; ಸೋಪಾನ, ಪಾವಟಿಗೆ G.). **5,** a kind of foot-ring of which two are put to the second toe and which tingle when struck together by walking (My.). — ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice which is stepped on: a large platter filled with rice on which the bridegroom has to stand at the marriage ceremonies (Grj. 10, after 82, 10, 85; Bh. 1, 16, 65; Râm. 1, 16, 46; J. 31, 16). — ಮೆಟ್ಟುಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಈಳಿಗೆ No. 2, ಈಳಿಗೆಕತ್ತಿ. (My.). — ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A step-stone, a stair. ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲೇ ಗಟ್ಟ, ಬಾವಿ ನೀರೇ ಭಾಗೀರಥಿ. — ಮೆಟ್ಟುಗಲ್ಲು ಚಿನ್ನವಾದರೆ ನಿನಗರವಾಸಿ, ನಿನಗರವಾಸಿ (Prvs.). — ಮೆಟ್ಟುಹಲಿಗೆ. The lower timber of a door (Si. 110).

ಮೆಟ್ರೆ mĕṭṟĕ. The throat (My.; T. ಮನ್ನೈ, ಮೊನ್ನಿ, the throat; M. ಮನ್ನೆ, Tĕ. ಮೆಡ, the neck; T., M. ಮಿಡಱು, the neck; the throat). — ಮೆಟ್ರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A swelling of the glands of the throat (My.).

ಮೆಟ್ಲ mĕṭla. A step, a stair. See ಕಲ್ಲು-.

ಮೆಟ್ಲು mĕṭlu. = ಮೆಟ್ಲ. (My.).

ಮೆಡಱು mĕḍaṟu. To plait, as screens. ತಟ್ಟ ಮೆಡಱಿದನೆನ್ನು, ತಟ್ಟಿವೆಣದಂ (Šmd. II; Kk. 76; see ಮಿಣಿ).

ಮೆಣಸಿಗೆ mĕṇasigĕ. N. of a plant (ಅರು Mr. 139).

ಮೆಣಸು mĕṇasu. = ಮೆಱಿಸು, etc. (ವೇಲ್ಲಜ, ಮರಿಚ Nr.; ವೇಲ್ಲಜ, ಮರಿಚ, ಉಷಣ Hlâ.; ಉಷಣ, ಮರೀಚಕ Mr. 138; Bp. 33, 13; My.; B. 4, 177). ಮೆಣಸು ಕೊಟಿತರೆ ಜೋಳಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆಯೇ? (Prv.). See ಕಾಡು-, ಮರ-; Prv. s. ಸಂಸ್ಕೃತ. — ಮೆಣಸಿನ ಕಸ. A common weed, Cleome monophylla Lin. (Z.). 2, the weed Vinca pusilla Murr. (Z.). — ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. Chilli, the pod of the Spanish or Cayenne pepper, Capsicum annuum Lin. (Z.; My.; B. 4, 177). — ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. The black pepper vine, Piper nigrum Lin. (Z.; My.). — ಮೆಣಸಿನ ಹಮ್ಬು. = ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. (My.). — ಮೆಣಸು ಕಾಟಿ. ಮೆಣಸಿನ ಕಾಟಿ. A corn of black pepper (My., B. 4, 71).

ಮೆತ್ತಗೆ mĕttu-agĕ 4. = ಮೆತ್ತಿಗೆ. Softness; soft, pliant, etc.; softly; slowly (Bp. 38, 35; My.; T. ಮಿರುದು, ಮೆತ್ತು). ಮೆತ್ತಗಿರುವದು (ಮೃದು, ಮೃದುಲ, ಕೋಮಲ, etc. Si. 374). ಚೆಕ್ಕಿನ ಮೆಯ್ಯು ಹತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ ಮೆತ್ತಗಿರುತ್ತದೆ (B. 1, 26). ಹಾವಿನ ಮೆಯ್ ಮೆತ್ತಗೆ (2, 22). ಒಣ್ಟೆಯ ಅಂಗಾಲು.. ಬಹು ಮೆತ್ತಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 64). ನೆನೆದ ಕಲ್ಲು ಮೆತ್ತಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಮೆತ್ತನೆ mĕttanĕ. = ಮೆತ್ತಿಗೆ. Plastering; plaster for coating walls, etc. (My.). ಮೆತ್ತನೆ ಹಾಕು (My.).

ಮೆತ್ತನೆ mĕttu-anĕ 2. = ಮೆತ್ತಾನೆ. Soft, etc. (My.).

ಮೆತ್ತನ್ನ mĕttu-anna 1. Soft, etc. (My.). ಮೆತ್ತನ್ನ ಹುಲ್ಲು (G. 63). ಮೆತ್ತನ್ನ ತೊಗಲು (B. 1, 20). See 3, 30. 31; 4, 144. 215.

ಮೆತ್ತಾನೆ mĕttu-ânĕ 4. = ಮೆತ್ತನೆ. (My.).

ಮೆತ್ತಿಗೆ mĕttigĕ. = ಮೆತ್ತನೆ. (My.).

ಮೆತ್ತಿಗೆ mĕttigĕ. = ಮೆತ್ತಗೆ. (My.).

ಮೆತ್ತು mĕttu. To coat walls with chunam or mud, to plaster, to plaster over, to lay on or apply to; to press into (J. 12, 27; My.; Tĕ.; T., M. ಮೆಝುಗು, to daub a place with cow-dung, to wax or varnish; Tĕ. ಮೇಗು, to smear, besmear; see ಮೆರುಗು); to cover (J. 14, 4). ಎಲುವನಿಕ್ಕಿ ಮೆತ್ತಿದ ಗೋಡೆ (ಏಡೂಕ Nr. *a*). ಮೆತ್ತಿದ ನೆರಕೆ (ಏಡೂಕ Nr. *b*). ಬೊಡಿದು ಮೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತ Si. 344). ಇಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಲಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ.— ಕತ್ತಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ ಜೇನು (Prvs.). ಅಮರಾರಿಗೆ . . . ಶೇಷಾನ್ನದಲಿ ತೋಱುತ ತುತ್ತುಗಳ ತೂಗುತ ಮೆತ್ತಿ ಕೊಣ್ಣನು ಬಾಯೊಳ್ (Bh. 1, 10, 32).

ಮೆತ್ತು mĕttu. Tbh. of ಮೃದು. See ಮೆತ್ತನ್ನ, ಮೆತ್ತಾನೆ; T. s. ಮೆತ್ತಗೆ.

ಮೆತ್ತುವಿಕೆ mĕttuvikĕ. Smearing over, etc. (ಸ ಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಮೆತ್ತೆ mĕttĕ. Bedding, a matrass (My.; Tĕ., M.; T. ಮೆತ್ತೈ).

ಮೆದಗ mĕdaga. (fr. ಮೆದೆ). A stupid man (My.). Feminine ಮೆದಗಿ (My.).

ಮೆದಡು mĕdaḍu. Tbh. of ಮೇದಸ್. Marrow; the brain (Tĕ.; ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ನೆಣ, ಮೇದಸ್ Si. 204).

ಮೆದಳು mâdaḷu = ಮೆದಡು. (My.).

ಮೆದು mĕdu. Tbh. of ಮೃದು. (My.; T.).

ಮೆದುಳ್ mĕduḷ. = ಮೆದುಳು. (J. 12, 45).

ಮೆದುಳು mĕduḷu. = ಮೆದಡು. (My.). ಎಲುವುಗಳ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೆದುಳು (ಮಸ್ತಿಷ್ಕ, ಗೋರ್ಧ Si. 205).

ಮೆದೆ mĕdĕ. A heap, a pile (Bh. 1, 15, 7); a stack, especially of straw before being thrashed (ತೃಣರಾಶಿ Šm. 99; My.). **2,** a crude mass: stupidity, silliness (ಹೆಡ್ಡತನ Šm. 99). ಹುಲ್ಲುಮೆದೆ (ತೃಣ್ಯೆ, ತೃಣಸಂಹತಿ Si. 165). ಮೆದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂಱೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಹಿಡಿ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಮೆದೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To make fall down in heaps (J. 12, 43). — ಮೆದೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall down in heaps (Grj. 6, after 5; 6, 8; J. 22, 23). — ಮೆದೆಯೊಟ್ಟು. -ಒಟ್ಟು. To pile, to stack (My.). — ಮೆದೆ ಹಾಕು. = ಮೆದೆಯೊಟ್ಟು. (My.).

ಮ್ಡೆದೆ mĕdĕ. (Tbh. of ಮುಂಜ). = ಬಲ್ಬಜ (Si. 163).

ಮೆದ್ದು mĕddu. P. p. of ಮೆಲು, ಮೆಲ್ಲು.

ಮೆನ್ತೆ mĕntĕ. Tbh. of ಮನ್ಥಿ. A common vegetable plant, fenugreek, Trigonella foenum graecum Lin. (My.; Tĕ. ಮೆನ್ತಿ; T. ವೆನ್ದಿಯ, ವೆನ್ದೈಯ; M. ವೆನ್ದಯ; Mhr. ಮೇಥೀ). ಮೆನ್ತೆ ತಿನ್ದಾಕ್ಷಣ ಕುನ್ತೀ ಮಗನಾದಾನೇ? (Prv.). — ಮೆನ್ತೆಕಾಯಿ. Fenugreek grain (My.). — ಮೆನ್ತೆಪಲ್ಯ. The fenugreek vegetable (My.). — ಮೆನ್ತೆಸೊಪ್ಪು. = ಮೆನ್ತೆಪಲ್ಯ. (My.).

ಮೆನ್ತೆಯ mĕntĕya. = ಮೆನ್ತೆ. (My.).

ಮೆನ್ತ್ಯ mĕntya. = ಮೆನ್ತೆಯ. (My.). ಅನ್ತ್ಯಜನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮೆನ್ತ್ಯ ಕದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮೆನ್ಥೆಯ mĕnthĕya. (= ಮೆನ್ತ್ಯ). The creeper Gaertnera racemosa (ಅದಿಮುರ್ಕ್ತೆ, etc. Kk. 18).

ಮೆಯ್ mĕy. (Šmd. 58). = ಮಯ್ 1, ಮೆಯಿ, ಮೆಯಿ, ಮೆಯ್ಯಿ, ಮೈ. The body;—side, part; place (ಒಡಲ್, ಡೊಕ್ಕೆ Šm. 71; ಸ್ವರೂಪ Šmd. 142. 358. 385 Cm.; My.; T., M. ಮೆಯ್, ಮೇನಿ; Tĕ. ಮಯಿ, ಮುಯಿ, ಮೆಯಿ, ಮೇ, ಮೇನು). ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿ (Šmd. 84). ತುಱುಗಳ ಮೆಯ್ಗಳ ರೋಮಂ (291). ಪಿನ್ತಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (201); ಪೆಱಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ (52). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, ತನೂರುಹ); ಪಡೆಯ ಹಿನ್ದಣ ಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlâ.). ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲು (ರೋಮ, etc.); ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೆಯ್ಯ ತೆರೆ (ವಲಿ); ಕೋಡಗದ ಮೆಯ್ಯ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, etc.); ಕಣ್ಣ ಹಕ್ಕು ಮೊದಲಾದ ಮೆಯ್ಯ ಮಲಂ (ಕಿಟ್ಟ, etc.); ಮೆಯ್ಯ ಹಾಸಲೆನ್ದು ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ); ಬಡ ಮೆಯ್ಯವನು (ಅಮಾಂಸ, etc.); ತುಮ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯವನು (ಬಲವಾನ್); ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ Nr.). ಮೆಯ್ಯ ತಿಮಿರು (ಕಣ್ಡು, ಖರ್ಜು Mr. 384); ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲ್ (ಲೋಮ 319). ಮೆಯ್ಯ ಜೋಡು (ಸವಗ Šm. 42). ಮೆಯ್ಯ ಬಲಕಡೆ (ಅಪಸವ್ಯ Si. 376); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಎಡಗಡೆ (ಸವ್ಯ 376); ಹಾವಿನ ಮೆಯ್ (ಭೋಗ 410); ಚಿಕ್ಕ ಮೆಯ್ಯವನು (ಪೃಶ್ನಿ, ಅಲ್ಪತನು 198); ಅಜೀರ್ಣದಿನ್ದ ಮೆಯ್ ಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ (ಜ್ವರ 201. 400); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂದಲು (ತನೂರುಹ, etc. 216). ಮೆಯ್ ಬೆಳ್ಳಗಾದವನ ನೆರಳು ಬೆಳ್ಳಗೆಯೇ?—ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನ, ಕಿವಿ ಮಾತ್ರ ಹಿತ್ತಾಳಿ.—ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗಕ್ಕಿನ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಔಷಧ ಮೇಲು (Prvs.). ಆಕಳು ಅವನನ್ನು ಕಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ ಇಱಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 2, 19). ಆ ಹಾವು. . ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಲೆಯೇ ಬನ್ತು (2, 28). ಹುಚ್ಚುನಾಯಿಗಳನ್ನು ತನ್ದು, ದಾರಿಕಾಱರ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಬಿಡುತ್ತೀರೋ? (2, 53). See Čpr. 5, 63. 69. 123; Bp. 57, 60; Bh. 1, 5, 5; 3, 13, 17; Rśv. 9, 22; J. 11, 25. 37; 28, 4; 30, 19; ಇಮ್-, ಎಣ್-, ಕೆಳ-, ಹೊಱ-.— ಮೆಯ್ಕಟ್ಟು. The build or form of the body (C.; B. 3, 39; 4, 22; B. 5, 66. 165. 276). — ಮೆಯ್ಕೂದಲು. The hair of the body (Si. 73). — ಮೆಯ್ಕೆಡಿಸು. To ruin (one's) body (My.). —ಮೆಯ್ಕೆಡು. The body to be ruined, wasted away, etc. (Bp. 56, 52; 57, 57). — ಮೆಯ್ಕೊಡು. = ಮೆಯ್ಗುಡು, ಮೆಯ್ಗೊಡು. To deliver the body or one's self over, to present, exhibit or expose the body or one's self (Bh. 1, 10, 38); to apply the body (or shoulders) to. — ಮೆಯ್ಕೊೞೆ. Impurities on the body (My.). — ಮೆಯ್ಗಡಿತ. -ಕಡಿತ. Cutting the body (Bh. 6, 8, 12). — ಮೆಯ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. He who has the body full of eyes: Indra (ಸುರಪ Čt. II, 31). — ಮೆಯ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The smell or fragrance of the body (J. 3, 8. 10). — ಮೆಯ್ಗರೆ. -ಕರೆ. To hide the body or one's self (ಅಡಂಗು Šs.; Kk. 43; Šm. 44). ಭೃಂಗತತಿಚು. . . ಕುತ್ತೆಸಳ್ಗುಱುವ ದೊಳ್ ಅಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಗರೆದು, ಕೇಸರದೊಳ್ ನಲುವಿಂ ಪೊರಳ್ದು (Čpr. 7, 60). ಮೆಯ್ಗರೆಯಲ್ ಪಾಣ್ಡವರ್ಗೆ ನೆಱೆದುವು ಬರಿಸಂ (Šmd. 73). See Čpr. 7, 44. 109; 8, 29. 101; Abh. P. 1, 60; 7, 89; 10, 9; 14, 122; Grj. 1, 66; Rśv. 13, 90; Č. Bp. 42, 27. 28; J. 16, 42. — ಮೆಯ್ಗರ್ಚು. -ಕರ್ಚು. To wash (or rub) the body (Rśv. 2, after 8). — ಮೆಯ್ಗಪ್ಪುರ. -ಕಪ್ಪುರ. (Šmd. 50). The body's black colour. — ಮೆಯ್ಗಲಿ. -ಕಲಿ. A person of a powerful body, a valiant person (Abh. P. 5, 4. 78). ಕಾದುವರೊಳ್ ಈತಂ ಮೆಯ್ಗಲಿ (Šmd. 163). — ಮೆಯ್ಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A lazy man (C.; B. 4, 139; Si. 401). — ಮೆಯ್ಗಳ್ಳತನ. -ಕಳ್ಳತನ. Slothfulness, laziness (C.; B. 4, 139). — ಮೆಯ್ಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. A lazy woman (My.). — ಮೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. -ಕಾಣಿಕೆ. Showing the body. See ಇಮ್ಮೆಯ್ಗಾಣಿಕೆ. — ಮೆಯ್ಗಾಪು. -ಕಾಪು. = ಮೆಯ್ಗಾಹು. (Abh. P. 12, after 31). — ಮೆಯ್ಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. =

ಮೆಯ್ಕಾಪು. (My.). — ಮೆಯ್ಗಾಹು. -ಕಾಹು. Protection of the body; body-guard (Bh. 7, 9, 70). — ಮೆಯ್ಗುಡು. -ಕುಡು. = ಮೆಯ್ಗೊಡು, etc. (Rśv. 8, 83; 11, 125). — ಮೆಯ್ಗುದುರು. -ಕುದುರು. The body to recover from illness (My.). — ಮೆಯ್ಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. The body to emaciate, become lean or weak (ಇಱ Śmd. I; Śśv. 2, 106). — ಮೆಯ್ಗೂಟ. -ಕೂಟ. Coition (J. 6, 32). — ಮೆಯ್ಗೂಡಿಕೆ. -ಕೂಡಿಕೆ. Union of bodies (Râm. 6, 11, 7). — ಮೆಯ್ಗೂಡು. To be joined to the body or one's self (Bh. 10, 7, 31). 2, to contract the body (3, 13, 35). — ಮೆಯ್ಗೂದಲು. = ಮೆಯ್ಗೂದಲು (ತನೂರುಹ, ರೋಮ Si. 216). — ಮೆಯ್ಗೆಡು. = ಮೆಯ್ಕೆಡು. (Bp. 56, 57; 57, 65). — ಮೆಯ್ಗೆದಱು. -ಕೆದಱು. To toss the body about, to rouse it up (Bh. 1, 9, 8). — ಮೆಯ್ಗೊಡವು. -ಕೊಡವು. To shake the body (Rśv. 5, 89). — ಮೆಯ್ಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮೆಯ್ಕೊಡು, etc. (Râm. 5, 9, 2; Bh. 2, 2, 96; J. 21, 21; 25, 31; 30, 34). ಅಡವಿಯೊಳಗಿಹ ವೇಣು ತಿದ್ದಿದರೆ ಮೆಯ್ಗೊಟ್ಟು, ಕಡುಹುಳ್ಳ ದೊರೆಗಳನು ಹೊಱವುತಿಹುದು (Dp. 148). — ಮೆಯ್ಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Killing by means of the body (Rśv. 6, after 11). — ಮೆಯ್ಚಾಚು. To stretch out the body, to bend towards (Bh. 1, 20, 61). — ಮೆಯ್ಜೋಡು. A coat of mail (ಕವಚ, ವರ್ಮ Nn. 88; ಸವಗ Kk. 43; J. 9, 27; see ಇಮ್-). — ಮೆಯ್ಝಳ. Heat of the body (Râm. 2, 7, 3). — ಮೆಯ್ತುಮ್ಬ. So that the body is filled: all over the body; through the whole body (C.; B. 1, 5; 3, 35). ಮೆಯ್ತುಮ್ಬ ಬಟ್ಟೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬ ಅನ್ನ (Prv.). — ಮೆಯ್ತುಮ್ಬು. The body to be filled (Bp. 12, 17). 2, the body to become stout and strong (My.). ತುಮ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯವನು (ಬಲವಾನ್, Nr.). 3, to be possessed by an evil spirit or a deity (My.). — ಮೆಯ್ದಡವು. -ತಡವು. To stroke the body, to caress, to fondle (Bp. 4, 70; 14, 2; 60, 31. 36; 61, 62; Bh. 7, 10, 36; Śśv. 5, 40; J. 13, 24; 28, 55). — ಮೆಯ್ದಡಿ. -ತಡಿ. A saddle on the body (Bh. 7, 10, 86). — ಮೆಯ್ದಳಿ. The body considered as a leaf or leaves (?); or -ತಳಿ, the body considered as a place of refuge (? Čpr. 2, 14). — ಮೆಯ್ದೀವು. -ತೀವು. The body to be full. ಮೆಯ್ದೀವಿ, with the whole body (Grj. 3, after 119). — ಮೆಯ್ದುಮ್ಬು. = ಮೆಯ್ತುಮ್ಬು. (Bp. 35, 57). — ಮೆಯ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To keep the body or one's self away from; to shun; to be afraid; to take one's self off, to run away (ಅಕ್ಕಳಿಸು, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, etc., ಅಪಸರಣ Śs.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ದೆಗೆವವನು (ಮನ್ದ, ತುನ್ದ, ಆಲಸ್ಯ, etc. Nr.). See Grj. 5, after 46; Bh. 3, 13, 18; 7, 4, 41; 8, 1, 22; J. 8, 33. — ಮೆಯ್ದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. The skin of the body (Râm. 6, 14, 22; G. 277; B. 5, 234). — ಮೆಯ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. (Čpr. 1, 132; Abh. P. 3, 39). — ಮೆಯ್ದೊಡಿಗೆ. -ತೊಡಿಗೆ. Ornaments of the body (J. 33, 22). — ಮೆಯ್ದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the body; to wash thoroughly (Bp. 3, 32; Rśv. 6, after 24; 11, 7). — ಮೆಯ್ದೋಱ್. -ತೋಱ್. ಮೆಯ್ದೋಱು. The body or one's self to appear, to appear (Čh. v. 244 in two MSS.; Śśv. 2, 66; J. 2, 66). 2, to cause to appear, to show (Bh. 6, 3, 77; Dp. 119, 5). 3, to exhibit valour (Grj. 6, after 67; Bh. 6, 7, 25). ಆರ್ ಮೆಯ್ದೋರ್ಪರ್? ಆರ್ ನಿಲ್ಪರ್? ಆರ್ ಪೊಣರ್ವರ್ (Śmd. 183). — ಮೆಯ್ನವಿರ್. The hair of the body (Čpr. 5, after 64). ಮೆಯ್ನವಿರ್ ಮೂಡಿತು (*i. e.* ಮೂಡಿದುದು, ಪುಲಕ Čt. II, 76). — ಮೆಯ್ನೆಱೆ. The body to become mature: the menses to set in: to become pubescent (C.). ಮೆಯ್ನೆಱೆದವಳು (ದೃಷ್ಟರಜೆ, ಮಧ್ಯಮೆ); ಮೆಯ್ನೆಱೆಯದ ಕನ್ಯೆ (ನಗ್ನಿಕೆ); ಮೆಯ್ನೆಱೆಯದ ಹೆಂಗಸು (ಅನಾಗತಾರ್ತವೆ G.). — ಮೆಯ್ನೋಟ. The look or appearance of the body (Bh. 1, 8, 94). — ಮೆಯ್ನೋತ. Pain in the body (My.). — ಮೆಯ್ನೋವು. = ಮೆಯ್ನೋತ. (My.). — ಮೆಯ್ಪೆಚ್ಚು. = ಮೆಯ್ವೆರ್ಚು. (J. 5, 7). — ಮೆಯ್ಬಣ್ಣ. The colour of the body (B. 3, 74; 4, 22). — ಮೆಯ್ಬರು. To become stout and strong (My.). ಅವನಿಗೆ ಮೆಯ್ ಬನ್ದು (My.). — ಮೆಯ್ಬಲಿ. To make one's body strong and ready for exertion (Bh. 1, 14, 10). — ಮೆಯ್ಬಿಡಿರು. To stretch out the limbs, etc. (Bh. 6, 9, 14). — ಮೆಯ್ಬೆದಱು. The body to start or be roused (Bh. 10, 9, 6). — ಮೆಯ್ಬೊಗ್ಗು. To bend the body, as in work (My.). ಮೆಯ್ಬೊಗ್ಗದವ, a sluggard (My.). — ಮೆಯ್ಮಱಪು. = ಮೆಯ್ಮಱಹು. Forgetting one's self: unconsciousness; swoon; torpor; inadvertance (Čpr. 8, 69). — ಮೆಯ್ಮಱವು. = ಮೆಯ್ಮಱಪು. (J. 12, 31). — ಮೆಯ್ಮಱವೆ. = ಮೆಯ್ಮಱವು. (Bh. 1, 9, 8). — ಮೆಯ್ಮಱೆ. To forget one's self: to become unconscious; to swoon, to faint;—to grow intoxicated, as from pride;—to be inadvertent or careless (My.). ಮೆಯ್ಮಱೆದಿರುಹ (ಪ್ರಮಾದ, ಅನವಧಾನತೆ (Nr.). ಮದ್ಯಪಾನಾದಿಗಳಿನ್ದ ಮೆಯ್ಮಱೆತವನು (ಮತ್ತ, ಶೌಣ್ಡ, ಉತ್ಕಟ, ಕ್ಷೀವ Si. 359). See Bp. 14, 26; 40, 72; Bh. 5, 4, 102; 6, 3, 68; 7, 14, 51; Rśv. 11, 35; J. 4, 47; 7, 39. 45. 55; 21, 36; Si. 74; B. 5, 187. — ಮೆಯ್ಮಱೆಯುವಿಕೆ. Becoming unconscious, etc. (ಮೂರ್ಛೆ, ಕಶ್ಮಲ, ಮೋಹ Si. 295). — ಮೆಯ್ಮಸಕ. Great agitation, passion, impetuous ardour (Bh. 2, 2, 109). — ಮೆಯ್ಮಸೆ. A slight wound of the body (Bh. 7, 2, 9; 7, 14, 7). — ಮೆಯ್ಮಾರಿ. A killer of the body (Bh. 7, 2, 27). — ಮೆಯ್ಮುರಿ. To stretch the body with windings of the limbs; to wind the body, as a snake; etc. (Čpr. 6, 23; Bp. 59, 12; Bh. 3, 13, 33; 5, 1, 19; Śśv. 3, 48; J. 4, 48. 49). — ಮೆಯ್ಮುಱುಕ. Broken with regard to the body: maimed, lame (Bh. 10, 4, 16). — ಮೆಯ್ಮುಳ್ಳು. Bristling of the body's hair (ಪುಲಕ Čb.). — ಮೆಯ್ಮೆಚ್ಚಿಕೆ. Loving care for (another's) body or person, attendance, service (J. 25, 2). — ಮೆಯ್ಮೇಗು. The surface of the body. ಅವನ ಮೆಯ್ಮೇಗಿನ ಬಾಸಱೆಗಳು (B. 5, 222). — ಮೆಯ್ಮೇಟ. A chief body-servant (ಸಂವಾಹಕ, ಅಂಗಮರ್ದಿ Hlâ.). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ. On or upon the body (C.; B. 3, 31; see B. 2 s. ಮೆಯ್). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಬರು. To come upon one's body, to fall upon, to attack (B. 5, 62; My.). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಹಾಕು. To put upon (another's) person, to burden (anything) on (another one, B. 4, 137). — ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಹೋಗು. To go or fall upon one's body, to attack (B. 3, 40; My.). — ಮೆಯ್ಮೇಳ. (Śmd. 40). Body-union: intercourse (?). — ಮೆಯ್ಯಱ್. The body to know: to become perceivable (Bh. 7, 6. 61). 2, to know the faculty of one's own body (in eating, etc., My.). 3, to know one's self, to be conscious (see Śâstrasâra s. ಎಸಕ). — ಮೆಯ್ಯವಚು. To press the body against (Bh. 2, 10, 13). — ಮೆಯ್ಯಳಿಪು. -ಅಳಿಪು. The body's desire (Čpr. 9, 56). — ಮೆಯ್ಯಳುಕು. -ಅಳುಕು. The body to tremble (Bh. 3, [illegible], 105). — ಮೆಯ್ಯಾನಿಸು. -ಆನಿಸು. To present the body to (Čpr. 4, 26). — ಮೆಯ್ಯಾರಯ್ಕೆ. -ಆರಯ್ಕೆ. Looking to one's own body, taking care of it (My.). — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. 1. To posture one's self: to assume the position proper for salutation, to salute, to make obeisance, to prostrate. ದ್ವಾರಪಾಲಂ... ಸಾನನ್ದಗೆ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ (Sânandačaritra). See Grj. 2, after 106; 5, 39; Bp. 4, 6; 24, 52; 30, 8; 32, 10; 37, 23; 39, 51; 43, 32; 49. 31; Bh. 6, 6, 17; Rśv. 5, after 24; 10, after 1; J. 6, 40.—ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕದಂ, a male who does not prostrate; a deity (ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*). — ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. 2. Salu-

tation, obeisance, etc. (ಮೊಟ್ಟಿ, ತುಟಿಲ್, ಕುಮ್ಬು, etc., ನಮಸ್ಕಾರ Ss.). — ಮೆಯ್ಯಿಟಿ. -ಇಟಿ. An abortion to happen (My.). — ಮೆಯ್ಯುಕ್ಕು. -ಉಕ್ಕು. To come up and run over the body (J. 12, 25). — ಮೆಯ್ಯುಡುಗು. -ಉಡುಗು. The body to shrink, etc. (J. 21, 41). — ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣು. -ಉಣ್ಣು. To be imbibed or absorbed. ನೀರೆಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣು (B. 4, 158). — ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬು. -ಉಬ್ಬು. Swelling, etc. of the body (Bh. 1, 13, 61). — ಮೆಯ್ಯುರಿ. -ಉರಿ. 1. The body to burn or be hot (My.). — ಮೆಯ್ಯುರಿ. -ಉರಿ. 2. Burning or heat of the body (My.). — ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. To put or present the body to (J. 8, 5; 28, 50); to apply or devote one's self to. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡುವವನು (ದಕ್ಷ, ಚತುರ, ಪೇಶಲ, etc. Nr.). — ಮೆಯ್ಯೊರೆ. -ಒರೆ. Similarity of a body (J. 11, 11). — ಮೆಯ್ವತ್ತು. -ಪತ್ತು. A body or form to come about (Grj. 4, 67). — ಮೆಯ್ಮಱಹು. -ಮಱಹು. = ಮೆಯ್ಮಱಪು. (ಅನವಧಾನ, ಪ್ರಮಾದ Mr. 451). — ಮೆಯ್ವಸ. -ಬಸ. (Šmd. 81). Body-subjection; body-desire, desire (Abh. P. 13, 78). — ಮೆಯ್ವಸವೊನ್ದು. -ಪೊನ್ದು. Desire to attach one's self to or lay hold of. ಮೆಯ್ವಸವೊನ್ದೆ ಪೂವಿನೊಳೆ ಪೋಗಿ ಮೊಗಂಮುರಿದಳ್ಳೆಗೊ ಪ್ಪಿನೊಳ್ ಪಾಯ್ದುದು (Šmd. 81 Mdb. and another MS.). — ಮೆಯ್ವಸುರ್. -ಪಸುರ್. Green colour of the body (Čpr. 7, 43). — ಮೆಯ್ವಸೆ. Serum or marrow of the body (Râm. 3, 6, 57). — ಮೆಯ್ವಟಿ. -ಪಟಿ. Adaptedness to the body: propriety (Čpr. 7, 71); control, power, subjection (Bh. 2, 2, 3; 8, 18, 15; J. 6, 35). ಅಶ್ವಂಗಳಂ. . . . ಮೆಯ್ವಟಿಗೆ ತನ್ದು (Ršv. 6, after 11). — ಮೆಯ್ವಿಡು. -ಬಿಡು. To be fearless, bold, etc. (ನಿಃಶಂಕತೆ Šmd. Dh.). — ಮೆಯ್ವೆಱು. -ಪೆಱು. -ಪೆಱ್. To take or assume a body or form (Ch. v. 170; Čpr. 2, 34; 7, 38; 10, 84; Ršv. 5, after 115). — ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿಸು. -ಪೆರ್ಚಿಸು. To cause the body to swell, etc. (Čpr. 10, 58). — ಮೆಯ್ವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. The body to swell: to be inflated with pride; to be filled with exultation (Čpr. 4, 47; 6, 26; 7, 88; Abh. P. 9, 56; 10, 29). — ಮೆಯ್ವೆಸ. ? (Čpr. 10, 84). — ಮೆಯ್ವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Lustre of the body (Čpr. 1, 10; 7, 78; Râm. 1, 14, 1). — ಮೆಯ್ಸಂಚು. Stratagems of the body (Bh. 8, 23, 10). — ಮೆಯ್ಸಲ್. The body to enter, to enter, etc. (Grj. 2, after 106; Ršv. 11, 83. 125). — ಮೆಯ್ಸವಿ. Sweetness or charm of the body. ಬಾಯ್ಸವಿಗೆ ಮೆಯ್ಸವಿ ಕಣ್ಸವಿಯಪ್ಪ ರೂಪು (Šmd. 83). — ಮೆಯ್ಸಾರ್. The body to approach, to approach, etc. (Ršv. 9, 17; 11, 148; Ššv. 3, after 35). — ಮೆಯ್ಸಾರ್ಚು. To cause the body or one's self to approach or to stand opposite, to expose one's self (Abh. P. 9, 69; 13, 120); to go near, to approach (Čpr. 8, after 44; Ršv. 2, after 76). 2, to put to or on one's body (Ršv. 8, 124). — ಮೆಯ್ಸಾಲ. A loan without pledge or mortgage (My.). ಪೈಸಲುಗೊಣ್ಡ ಮನುಷ್ಯಗೆ ಮೆಯ್ಸಾಲ ನಮ್ಬುರು (Prv.). — ಮೆಯ್ಸಾಲಪತ್ರ. A simple bond (My.). — ಮೆಯ್ಸಿರಿ. Beauty of the body (Čpr. 2, 7; 3, 36; Abh. P. 1, 64; Bh. 4, 6, 21; 5, 9, 63; Ršv. 13, 60; J. 25, 5). ಮೆಯ್ಸಿರಿಯ ಕಾನ್ತಿ (ಗನ್ಧರ್ವ Mr. 518). — ಮೆಯ್ಸೋಂಕು. Touch of the body (Čpr. 6, 84). — ಮೆಯ್ಸೊಬಗು. (Šmd. 83). Beauty of the body. — ಮೆಯ್ಹತ್ತು. To act upon the body, to affect (one), as food, medicine, etc. (My.).

ಮೆಯಿ **mĕyi.** = ಮೆಯ್, etc. (My.). ಮುನ್ದಣ ಮೆಯಿ (ಕ್ರೋಡ, ಅಂಕ, ಉತ್ಸಂಗ Hlâ.). ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ, ಮಡೆ Nr.).

ಮೆಯ್ಮೆ **mĕy-mĕ.** (Šmd. 248). Bodiliness (?).

ಮೆಯ್ಯಿ **mĕyyi.** = ಮೆಯಿ, etc. (My.).

ಮೆರ **mĕra.** P. p. of ಮೆರೆ in ಮೆರ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೆರಸು **mĕrasu.** To cause to wander, to spread everywhere, as a secret (My.).

ಮೆರುಗು **mĕrugu.** (= ಮಿಱುಗು 2). Shine, lustre (My.; T. ಮೆರುಗು, ಮೆಱುಗು, smoothness, glitter, lustre; Tĕ. ಮೆರುಗು, ಮೆರುಂಗು, grease, oil, ghee; polish, lustre; see ಮೆತ್ತು & ಮೇಣ).

ಮೆರೆ **mĕrĕ.** To wander, to roam about (Bp. 52, 35; My.; Tĕ. ಮೆಲಗು; *cf.* ಮಿಡಿ 5, ಮಿಡುಕು 3, ಮುಲು). **2,** to be carried on, to last, as a feast (Bp. 28, 57).

ಮೆಱ **mĕṟa.** = ಮೆಱೆ 2. — ಮೆಱಮಿಣ್ಡನಾರ್. N. (Bp. 26, 1).

ಮೆಱದು **mĕṟadu.** = ಮೆಱೆದು. P. p. of ಮೆಱೆ 1.

ಮೆಱಯಿಸು **mĕṟayisu.** = ಮೆಱಸು, etc. To cause to shine, etc. (Bp. 4, 64; 15, 17; 57, 9. 32).

ಮೆಱವಣಿ **mĕṟa-vaṇi.** (or -aṇi). Display, ostentation, parade, show (Bp. 27, 75; 33, 10; 34, 36; 54, 76).

ಮೆಱವಣಿಗೆ **mĕṟa-vaṇgĕ** (or -aṇigĕ). Ostentatious display; a great, able performance (Bp. 26, 69); a public procession (of marriage, of an idol, of a birthday, etc. My.; Tĕ. ಮೆರವಡಿ).

ಮೆಱಸು **mĕṟasu.** = ಮೆಱಯಿಸು, ಮೆಱೆಸು. To cause to shine; to make manifest; to display; to exhibit (Bp. 13, 27; 15 sum.; 23, 12; 25, 18; 35, 53. 54; 59, 58).

ಮೆಱಹು **mĕṟahu.** Shine, lustre, brightness (J. 33, 19).

ಮೆಱಿಸು **mĕṟisu.** = ಮೆಱಸು, etc. (B. 3, 29; 5, 47).

ಮೆಱೆ **mĕṟĕ.** **1.** To shine; to gleam, to glitter; to become manifest, to appear (Tĕ. ಮೆರಿ, ಮೆಱೆ; *cf.* ಮಿಱು, etc.);—to assume an ostentatious appearance. P. ps. ಮೆಱದು, ಮೆಱೆದು. ತೊಡೆಗಳ್ ರಮ್ಭಾಸ್ತಮ್ಭಕ್ಕೆಡೆಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್ ಮನೋಜವೀರನ ಗೇಣ್ಗಳ್, ನಿಡಿದೋಳ್ಗಳ್ ದಿಕ್ಕರಿಕರದೊಡನಾಡಿಗಳ್ ಎನಿಸಿ, ಮೆಱೆವುದಾತನ ರೂಪಂ (Šmd. 117). ಸಡಗರಮದು! ಜಯಮೆ ಮೆಱೆವುದು! (177). ಮೆಱೆಗು ಸುಮ್ಮನೆ ಸುಮ್ಮಗೆ ಬಱೆದೆ ಅಲ್ಲವಱೆಮ್ಬ ಮಾತು ಅಕಾರಣದೊಳ್ (398). See Čpr. 1, 120; 4, 64; Bp. 31, 4; 33 sum.; 37, 59; 39, 42. 65. 66; 40, 23; 44, 68; 52, 41; 61, 26; Č. Bp. 5, 4. 50. 52; 11, 6; Bh. 1, 8, 83; 1, 19, 18; Ršv. 2, 37; 5, 26. 28. 38; 6, after 11 (twice); 11, 2; Râm. 1, 13, 9; J. 2, 1. 48; 3, 2; 6, 5; 17, 4; 25, 3. 5; 28, 18; Nn. 168; Mr. 7; ಸೂಳ್ಮೆಱೆ. **2,** to make manifest; to display; to show, to exhibit (ಎಡವಪ್ಪು Šmd. Dh.; Čpr. 6, 81; 7, 77. 110; Abh. P. 9, 177; Bp. 53, 10; 61, 7. 78; Ršv. 7, after 97; Ššv. 4, 63).

ಮೆಱೆ **mĕṟĕ.** **2.** = ಮೆಱ. Shine, lustre; ostentation. — ಮೆಱೆಮಿಣ್ಡ. N. (Bp. 26, 15. 21; 37, 44). — ಮೆಱೆಮಿಣ್ಡದೇವ. N. (Bp. 27, 75). — ಮೆಱೆಮಿಣ್ಡನಾರ್. N. (Bp. 26 sum.).

ಮೆಱೆ **mĕṟĕ.** **3.** Tossing (*cf.* ಮಿಡಿ). — ಮೆಱೆಕೋಲು.

A staff with a hook used to toss the straw that has been trodden out by oxen, and remove it to one side (ಉತ್ಕಲಿ Mr. 372; My.).

ಮೆರ್ಚಿಸು mĕrčisu. = ಮಜ್ಜಿಸು, etc. (Čpr. 8, 21; V. 29, 35).

ಮೆಲ್ mĕl. 1. = ಮೆಲಿ, ಮೆಲು, ಮೆಲ್ಲು. To chew, to masticate, to eat with a muttering sound, to mumble, to eat (Čpr. 8, 41; J. 26, 57). (T. ಮೆಲ್ಲು). P. ps. ಮೆಲ್ದು (Čpr. 5, after 39; Ššv. 4, 66), ಮೆಲ್ತು (Bp. 1, 65). ಮೆಲಲ್ ಪೋದಂ (Šmd. 86). ಮೊದಡೊಳ್ ಮೆಲ್ದಂ (163). ಮೆಲ್ಲಯ್, ಮೆಲ್ಲರ್ (87). ಮೆಲ್ವ ತನಿವಣ್ಣಳ್ (J. 28, 20). ಮೆಲ್ಲನೊ? (Bp. 24, 58). ಬಸವ, ನೀ ಮೆಲ್ಲೆನೆಲು (37, 66). — ಮೆಲ್ ಮೆಲ್. rep. (J. 30, 39).

ಮೆಲ್ mĕl. 2. A ripe fruit. ಮೆಲ್ಲೆನ್ದೆನಿಪುದು ಪಣ್ಣದು (Čt. I, 2). ಮೆಲ್ಲೆನಿಪುದು ಪಣ್ಣೆನ್ದೆನಿಪರ್ಥನಾಮಂ (Čt. II, 28).

ಮೆಲ್ mĕl. (fr. ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು Šmd. 195. 213). (Tbh. of ಮೃದು). = ಮೆಲು. Soft, tender, pliant, mild, gentle, kind, pleasant; slow, etc. (T. ಮೆಲ್, ಮೆಲು, thin, light). — ಮೆಲ್ನಗೆ. A smile (Ršv. 13, 104). — ಮೆಲ್ನಡೆ. A gentle, slow walk (Ršv. 6, 23; J. 28, 49). — ಮೆಲ್ನುಡಿ. (Šmd. 197). A gentle or soft voice or word (J. 28, 36). ಮೆಲ್ನುಡಿಗುಡು. -ಕುಡು. To utter gentle words (Ršv. 14, 35). — ಮೆಲ್ಲಡಿ. -ಅಡಿ. (Šmd. 195. 213). A soft foot (Grj. 3, 40. 75. 89; Bp. 4, 6. 16; 5, 20; 19, 22; 25, 2; 32, 30; 45, 26; 50, 26. 72; 54, 44; Č. Bp. 5, 20; J. 4, 5; 8, 17). — ಮೆಲ್ಲುಲಿ. -ಉಲಿ. A gentle, sweet sound. (Čpr. 8, 68; Abh. P. 12, 27). ಮೆಲ್ಲುಲಿಗುಡು. -ಕುಡು. To emit a gentle, sweet sound (Ršv. 9, 59; 13, 102). — ಮೆಲ್ಲೆಲರ್. -ಎಲರ್. A gentle breeze (Ršv. 2, after 76; V. 9, 24). — ಮೆಲ್ವಾತು. -ಮಾತು. (Šmd. 81). A gentle, kind word. — ಮೆಲ್ವಾಸು. -ಪಾಸು. A soft bed (11, 24; 18, 30; J. 28, 20). — ಮೆಲ್ವಿನ್ನಣಿ. -ಬಿನ್ನಣಿ. (Šmd. 198). A pleasant, kind scholar. — ಮೆಲ್ವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A pliant bow (Čpr. 4, 45). — ಮೆಲ್ಸರ. (Šmd. 83). A gentle, sweet sound (Čpr. 3, 95). — ಮೆಲ್ಸರಿ. A gentle, light rain (Grj. 3, 61; Ršv. 8, 112).

ಮೆಲಕು mĕlaku. = ಮಲಕು 3, etc. Bringing up again for rumination. 2, (that by means of which rumination is performed): the lower jaw, or the corner of the mouth (B. 3, 24; 5, 21; ದವಡೆ, ಸೃಕ್ವ G.). — ಮೆಲಕಾಡಿಸು. To chew the cud (C.; B. 3, 10. 16. 17. 24; 5, 14). ದನಗಳ ಮೆಲಕಾಡಿಸೋಣ (ರೋಮನ್ಥ G.). — ಮೆಲಕಾಡು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.). — ಮೆಲಕು ಹಾಕು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.; B. 5, 22).

ಮೆಲಿ mĕli. = ಮೆಲ್ 1, etc. P. p. ಮೆಲಿದು. (Bp. 15, 24. 25; 19, 81; 32, 21; 43, 65. 79; 54, 30).

ಮೆಲು mĕlu. = ಮೆಲ್ 1, etc. P. p. ಮೆದ್ದು (Bp. 24, 58; J. 6, 47; My.). ಮದ್ಯವ ಸೇವಿಸುವಾಗ ಮೆಲುವ ಗುಗ್ಗುರಿ (ಅವದಂಶ Nr.). ಇಲ್ಲೆನ್ದು, ಹುಲ್ಲು ಮೆಲ ಬಹುದೇ?—ಈಸೀಸಗಲ ದೋಸೆ ಏಸೇಸು ಮೆದ್ದೀ? (Prvs.). ಮೆದ್ದದು (Si. 384). ಒಲೆಗುಣ್ಡನೊಬ್ಬನೇ ಮೆಲ ಬಹುದು ಎನ್ದರೂ ಮೆಲ ಬಹುದೆನ್ದು, ಎನ ಬೇಕು; ಮೂರ್ಖನ ಗೆಲ ಬಾರದಯ್ಯ! (Sp.). See Bp. 14, 11; 18, 16; 24, 55. 68; 60, 40.

ಮೆಲು mĕlu. = ಮೆಲ್. — ಮೆಲುನಗೆ. = ಮೆಲ್ನಗೆ. (Bh. 7, 7, 39). — ಮೆಲುನುಡಿ. = ಮೆಲ್ನುಡಿ. (Bp. 42, 25).

ಮೆಲುಕು meluku. = ಮೆಳಕು, etc. (My.).

ಮೆಲ್ಕು mĕlku. = ಮೆಲಕು, etc. — ಮೆಲ್ಕಾಡು. = ಮೆಲಕಾಡು. (Ršv. 5, 78). — ಮೆಲ್ಕಾಯಿಸು. -ಆಯಿಸು. = ಮೆಲಕಾಡಿಸು. (My.).

ಮೆಲ್ಪು mĕl-pu. (Šmd. 248). Softness, mildness, etc. (ಮೆಲ್ಲಿತು Čt. II, 97; Čpr. 8, 62; Abh. P. 10, 232; V. 8, 27).

ಮೆಲ್ಲ mĕlla. Excessiveness; exceedingly, much, further (ಅಗುನ್ದಲೆ, ಕರಂ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, ಅಯ್ದೆ, ಪೆಮ್ಪು, ನೀಡೆ, ನಾಡೆ, etc., ಅಧಿಕ Šm. 58; T. ಮೆತ್ತ, much, very = ಮಿಗುತ್ತ; Tĕ. ಮೆಟ್ಟ, ಮೆಣ್ಣು, ಮಿಱ್ಱು, = ಅಧಿಕ; *cf.* ಮಿಗಲು, ಮಿಟ್ಟಿ 2, ಮೇಲ್).

ಮೆಲ್ಲ mĕlla. (fr. ಮೆಲ್). = ಮೆಲ್ಲೆ. Abbreviation of ಮೆಲ್ಲನೆ. (Šmd. 229; T. ಮೆಲ್ಲ, ಮೆಳ್ಳ). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಕೆ. rep. = ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ. (C.; B. 5, 132. 195). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ. rep. = ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಕೆ. (C.; B. 4, 79. 134). — ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ. rep. (Šmd. 229). Very gently or softly; very slowly; very deliberately (Čpr. 8, after 4 and 44; Bp. 20, 5; 26, 27; 59, 11; J. 26, 5; 28, 16; My.).

ಮೆಲ್ಲಕೆ mĕllakĕ. = ಮೆಲ್ಲಗೆ. (C.; B. 2, 1; 5, 137. 154).

ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ mĕllakkĕ. = ಮೆಲ್ಲಕೆ. (My.). ಮೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಉಣು! ಮಲನಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಅನ್ದ (Prv.).

ಮೆಲ್ಲಗೆ mĕllagĕ. = ಮೆಲ್ಲನೆ. (My.; ಶನೈಃ, ಅದ್ರುತ Si. 475; Tĕ. ಮೆಲ್ಲಗಾ). ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಹವನು (ಮನ್ದಗಾಮಿ, ಮನ್ಥರ Nr.). ವಿಚಾರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ Si. 356).

ಮೆಲ್ಲನೆ mĕl-anĕ 1. (Šmd. 109. 229. 389). Gently, softly; slowly; deliberately (ಶನೈಃ, ಅದ್ರುತ Nr.; C.; Tĕ.). ಮೆಲ್ಲನಿರ್ವರ್ ನುಡಿದರ್ (Šmd. 112). ಬಕನನ್ತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು! (272). ಮೆಲ್ಲನೆ ಗೆಯ್ವುವ (ಕುಣ್ಠ, ಮನ್ದ Hlâ.). ಈಗ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಡುವವನು (ದೀರ್ಘಸೂತ್ರ, ಚಿರಕ್ರಿಯ); ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಱಿಸುಹ (ವಿಲಮ್ಬಿತ Nr.). ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಿಲುಮ್ಬೆನೆ ಕಾಳಿಕೆಗೆ ನಾಮಂ (Kk. 51). ಮೆಲ್ಲನುಚ್ಚಳಿಪುದೆನೆ ಪೊರಪೊಣ್ಮುವುದು (74). See Čpr. 3, 15. 53; 8, 30. 59; Bp. 1, 53; 3, 15; 32, 25. 39; 57. 75. 82; Ršv. 12, after 41; 13, 8; 13, after 95; J. 5, 59; 26, 4; 28, 26; 29, 7; 30, 29; B. 3, 51; 5, 137.

ಮೆಲ್ಲಿತು (mĕl-itu). = ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು. (Šmd. 96). That which is sof., mild, etc. ಮೆಲ್ಲಿತಹುದು (ಕೋಮಲ, ಮೃದುಲ, ಮೃದು Nr.). ಮೆಲ್ಲಿತಲ್ಲದೆಲರ್ (Ršv. 2, 35). Plural: ಮೆಲ್ಲಿದುವು (Šmd. 117). ಮೆಲ್ಲಿದುವಪ್ಪ ಕಾಲ ತಲಮುಂ ಕಡುವೆಟ್ಟಿದುವಪ್ಪ ಹಸ್ತಮುಂ (117).

ಮೆಲ್ಲಿತ್ತು (mĕl-ittu). = ಮೆಲ್ಲಿತು. (Šmd. 96; ಮೆಲ್ಪು Čt. II, 97; ಮೃದು Šm. 50, Grj. 3, 101).

ಮೆಲ್ಲಿದ mĕllida. A gentle, etc., man. ಮೆಲ್ಲಿದಂ (Šmd. 184).

ಮೆಲ್ಲು mĕllu. = ಮೆಲ್, etc. (My.). P. p. ಮೆದ್ದು (My.). ಧರೆ ಬೀಜಂಗಳ ನುಂಗೆ, ಬೇಲಿ ಪೊಲವೆಲ್ಲಂ ಮೆದ್ದೊಡಂ, ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡಿರನ್ ಅತ್ಯುಗ್ರದಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್, ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಭೂಪಾಲಕಂ ಬಾಧಿಸಲ್, ತರುವೇ ಪಣ್ಗಳ ಮೆಲ್ಲೆ, ಮಾತೆ ವಿಷಮಂ ಪೆತ್ತರ್ಭಕಂಗೂಡಿಸಲ್, ಹರ ಕೊಲ್ಲಲ್ ಪರ ಕಾಯ್ವನೇ? (Ss. 20).

ಮೆಲ್ಲೆ mĕllĕ. = ಮೆಲ್ಲ. Slowly (My.).

ಮೆಲ್ಲೆಗ mĕllĕga. = ಮುಲ್ಲೆಗ, q. v.

ಮೆಳ್ mĕḷ. (ಮೇಳ್ ?). Bewilderment, etc. (*cf.* ಬೆಳ್ಪಳ್? or ಬೇಳ್ 3 ?). — ಮೆಳ್ಪಡೆ. The state of being bewildered, etc. (ಮರುಳ್ತನ Šmd. II, o. r. ಮೆಳ್ವಡೆ; ಮರುಳ್ತನ Kk. 86). — ಮೆಳ್ವಡೆ. = ಮೆಳ್ಪಡೆ, q. v.

ಮೆಳೆ mĕḷĕ. (= ಮಿಡಿ 2). A bush, a clump, a thicket (ಕುಂಜ Nr.; Čpr. 5, after 39 & 64; Ššv. 4, 23; Bh. 2, 2, 57; 7, 17, 26; My.; see ಬಲು.). ಹಣಿಯಿಲ್ಲದ ಮೆಳೆ ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡುಗಳ್

(ಗುಲ್ಮ Nr.). ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದನ್ತಾ ಮೆಳೆಗಳು (ಪಲವು ಲತಾ ವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ Nr. 162). ಬೆತ್ತದ ಮೆಳೆ (ವೇತಸ G.). ಮೆಳೆಯಲಿಕ್ಕಿದ ಜೇನು, ಶೂದ್ರ ಕಲಿತನ್ತಾ ವಿದ್ಯೆ, ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವಾಗಲು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವು, ಸರ್ಪ ಕಾಯ್ದ ಧನಮುಂ, ಲುಬ್ಧಂಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಮುಂ, ಹೊಲೆಪಾಟನ್ದಲೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ, (ಕೂಡಲಿಕ್ಕಿದ್ದು) ಪರರಿಂ ಬೇಱಾಗೆ (ಅದು) ತಾಂ ಪೋಪ ವೋಲ್ ಗಱಿಸೇನುಣ್ಣದೆ ಪೋಪುದಯ್ (Sš. 80). ಚಳಿಗಿಲ್ಲದ ಕಮ್ಬಳಿ ಮೆಳೇ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಮೆಳೆದೋಱು. -ತೋಱು. To grow luxuriantly (V. 37, 69).

ಮೆಳ್ಳ mĕḷḷa. = ಮೆಳ್ಳೆ. 2, a squinting man. ಕುರುಡರೊಳಗೆ ಮೆಳ್ಳನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prv.). — ಮೆಳ್ಳಗಣ್ಣು. = ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. (My.).

ಮೆಳ್ಳಿಸು mĕḷḷisu. (= ಮಿಳ್ಳಿಸು). To move round (v. t.), to cause to revolve, to roll, as the eyeball (Bp. 1, 49; 32, 25; 49, 20; 59, 11).

ಮೆಳ್ಳೆ mĕḷḷĕ. = ಮೆಳ್ಳ No. 1. Rolling; looking obliquely, squinting (Tĕ. ಮೆಲ್ಲಿ). — ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. = ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. (Bp. 58, 49). — ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye the ball of which continually turns to all sides; a squint-eye (My.). ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣಿನವನು, a man with squint-eyes (ವಲಿರ, ಕೇಕರ Nr.; Si. 199).

ಮೆಱಸು mĕḻasu. (ಮೆಳಸು). = ಮೆಣಸು, ಮೊಱಸು. *Said* to be Tbh. of ಮರಿಚ Šmd. 347, or ಮರೀಚ 360. 364. 369; p. 369 the word, according to the MSS., appears as ಮೆಳಸು; *cf.* K. ಕಱಲೆ = Sk. ಕಲಿರ, ಕರೀರ). Black pepper (T. ಮಿರಿಯಲ್, ಮಿಳಗು, ಮುಱಗು; M. ಮಿಳಗು, ಮುಳಗು; Tĕ. ಮರಿಯ; Tu. ಮುಣಚಿ). ಪಱಿಗನ್ನಡದ ಪುದುಂಗೊಳೆ ಕೊಱೆಸಕ್ಕದಮುಂ ತಗುಳ್ದಿ ಜಾಣ್ಗೆಡೆ ಮುತ್ತುಂ ಮೆಱಸುಂಗೋದನ್ತಿರೆ ಪೇೞ್ವ ಱಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನ್ ಎರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ? (Šmd. 78; Kâvy. I, 1*b*, 24, where ಮೊಱಸುಂ-). See s. ಮೂಗೋಱು.

ಮೇ mê. 1. = ಮೇಯ್, ಮೇಯು. To graze, to eat grass, to browse, to feed, to eat (ತಿರ್ಯಗ್ಖಾದನ Šmd. Dh.; Bp. 60, 22. 24; T., M. ಮೇಯ್, Tĕ. ಮೆಯ್ಯು, ಮೇಯು). P. p. ಮೇದು (Čpr. 4, 48; Ršv. 5, 78; 9, 26). ಮೇದತ್ತು (Šmd. 265 Cm.). ಕಣ್ಣೀರವಂ ಪುಲು ಮೇವುದೆ (Bp. 11, 11). ಮೇದುದುದು (Ršv. 9, 26).

ಮೇ mê. 2. = ಮೇಲ್, etc. That which is above, etc. (Tĕ., M.). — ಮೇಗಡೆ. -ಕಡೆ. The upper side (Bp. 22, 15; My.). — ಮೇಗರೆ. -ಕರೆ. The upper border: the upper side (Bh. 3, 6, 48; 8, 4, 22). 2, superficialness, shallowness: sham (4, 2, 7; 8, 23, 28). — ಮೇಗಾಟು. -ಗಾಟು. The main guard (My.). — ಮೇಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. ಮೇಗಾಲು. The upper side of the foot; the instep; the forepart of the foot (ಪಾದಾಗ್ರ, ಪ್ರಪದ Nr.; Abh. P. 13, after 54; Bp. 43, 86; My.). ಕೀೞ ಕೆಣಕ ಬೇಡ, ಮೇಗಾಲು ತುಱಸ ಬೇಡ (Prv.). — ಮೇಗಾವಲು. Guard, supervision (Râm. 6, 6, 8). — ಮೇಗಾೞ. Wind that has passed over any object (Bh. 1, 9, 10). — ಮೇಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The back of the hand; the metacarpus (ಕರಭ, ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಪರ್ಯನ್ತವಾಗುಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಹೊಱಗು Nr.; ಕರೋರ್ಧ Mr. 322; My.). — ಮೇಗೆಯ್ಯಿ. -ಕೆಯ್ಯಿ. = ಮೇಗೆಯ್. (My.).

ಮೇ mê. 3. The baa or bleeting of sheep and the cry of goats (My.; T. ಪೇಯ್).

ಮೇಕಲ mêkala. N. of a mountain; N. of a people.

ಮೇಕಲಕನ್ಯಕೆ mékala-kanyakĕ. *The Narmadâ river.*

ಮೇಕಲಕನ್ಯೆ mêkala-kanyĕ. *The Narmadâ river* (ರೇವೆ, ನರ್ಮದೆ Mr. 414).

ಮೇಕು mêku. (Superiority): rivalry (My.).

ಮೇಕು mêku. A peg, a tent-pin, a small stake, a nail (My.; Tĕ., T.; Mhr., H. ಮೇಖ).

ಮೇಕೆ mêkĕ. A she-goat (My.; Tĕ.; Sk. ಮೇಕ, a he-goat). ನೂಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗುವವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮೇಕೆ ಕಾಯೋದು ಲೇಸು (Prv.). — ಮೇಕೆಯೊಲ್ಲದ ಗಿಡ. -ಒಲ್ಲದ-. The tree Justicia ganderussa & adhatoda (ವೈದ್ಯಮಾತೃ, ಸಿಂಹಿ, ವೃಷ, ಆಟರೂಷ, etc., ಅಡ್ಡಸರದ ಗಿಡ, ಆಡುಸೋಗೆ-, ಆಡು ಮುಟ್ಟದ- Si. 147).

ಮೇಖಲೆ mêkhalĕ. *A waist-band; a girdle, a zone; the zone of a woman; the triple zone worn by the first three classes* (ಕಂಕಣ, ಉಡಿದಾರ Nn. 45; ಕಾಂಚಿ, ಉಡಿದಾರ Nn. 118). 2, a thing that surrounds: a woman's cloth (ವಸ್ತ್ರ, ಸೀರೆ 118). 3, a sword-belt; *a sword-knot or string fastened to the hilt.* 4, the edge or top of a mountain (ಪರ್ವತದಗ್ರ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ 118). 5, the buttock (ಜಘನ, ತಿಕ); *the hips.*

ಮೇಗ mêga. Tbh. of ಮೇಘ. (My.).

ಮೇಗು mêgu. = ಮೇಗೆ (Šmd. 145), ಮೇಂ (198), ಮೇಲ್ 1, etc. The upper side, the surface, etc. (T. ಮೇಕ್ಕು; see ಮೆಯ್-; Bp. 6, 9; 55, 52). Declension: ಮೇಗಣ (Šmd. 135; Čpr. 5, 109; Bp. 38, 58; My.), ಮೇಗಳ (My.); ಮೇಗಣಿಂ (Šmd. 135); ಮೇಗಣ್ಗೆ (Ššv. 2, after 42). ಅಡಿಮೇಗುಗಳ್ (Šmd. 198). ಮೇಗಣ ಪೆಸರು, names for "above" etc. (ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್, ಉಪರಿ, ಊರ್ಧ್ವ); ಮೊಣಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮೇಗಣ ಬಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Hlâ.). ಮದ್ಯದ ಮೇಗಣ ನಿಡಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, etc.); ಮೇಗಣ ದಿನದಲ್ಲಿ (ಪರೇದ್ಯವಿ); ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಡು (ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ, etc. Nr.). ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಗಳ ನೆಲ (ಅಧಿತ್ಯಕೆ Si. 117; My.).

ಮೇಗೆ mêgĕ. = ಮೇಗು (Šmd. 145), etc., ಮೇಲೆ (348 Cm.; My.). See Čpr. 5, 51. 107; Bp. 45, 3; 46, 6; 49, 12; 50, 75; 57, 2; ಅ-.

ಮೇಘ mêgha. = ಮೇಗ. *A cloud* (ನೀರ್ದೇರ್, ಮುಗಿಲ್ Kk. 12; ನೀರ್ದೇರ್, ಮುಗಿಲ್, ಮೋಡ Šm. 14; ಮೋಡ 95). 2, a mass, a multitude. 3, *the fragrant grass Cyperus rotundus* Lin. ಮೇಘ ನೋಡಿ ನವಿಲು ಕುಣಿದರೆ ಗೂಗೆಯ ನೋಡಿ ಕೋೞ ಕುಣಿಯಿತನ್ತೆ (Prv.). 4, N. of one of the six râgas or musical scales (see Bp. 19, 8).

ಮೇಘಕುಸುಮ mêgha-kusuma. Water (ಉದಕ Mr. 404).

ಮೇಘಗರ್ಜನೆ mêgha-garjanĕ. Thundering, thunder (My.).

ಮೇಘಜಾಲ mêgha-jâla. *A mass of clouds, thick clouds.*

ಮೇಘಜ್ಯೋತಿ mêgha-jyôti. *Lightning.*

ಮೇಘಡಮ್ಬರ mêgha-ḍambara. = ಮೇಘಾಡಮ್ಬರ. A mass of clouds (Čpr. 4, after 42; Mhr.). 2, a parasol, an umbrella (ತಱ, ಕೊಡೆ, ಛತ್ರ Šs.; Čpr. 4, after 42; Ršv. 6, after 11). 3, cloud-drum: thunder (Sk.).

ಮೇಘತಿಮಿರ mêgha-timira. *Darkness resulting from a clouded sky, cloudy weather.*

ಮೇಘದೂತ mêgha-dûta. Cloud-messenger;— a poem by Kâlidâsa (My.).

ಮೇಘದ್ವಾರ mêgha-dvâra. The sky (My. Amara).

ಮೇಘಧ್ವನಿ mêgha-dhvani. The muttering of clouds: thunder (ಪರ್ಜನ್ಯ, ಮುಗಿಲ ಗರ್ಜನೆ Nn. 57; ಅಭ್ರಗರ್ಜಿತ 135).

ಮೇಘಧ್ವಾನ mêgha-dhvâna. = ಮೇಘಧ್ವನಿ. (ಮೊಱಗು Kk. 12).

ಮೇಘನಾದ mêgha-nâda. Thunder;— making a noise like thunder. 2, N. of a son of Ghaṭôtkača (J. 2, 35. 40).

3, the plant Amaranthus polygonoides. 4, the palâśa tree, Butea frondosa.

ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸಿ mêghanâda-anulâsi. Rejoicing in the rumbling of thunder-clouds: *a peacock.*

ಮೇಘನಾಮ mêgha-nâma. *The grass Cyperus rotundus* Lin.

ಮೇಘನಿನದ mêgha-ninada. (= ಮೇಘನಾದ). Thunder. 2, = ಕಿಱುಕಸಲೆ, q. v.

ಮೇಘನಿರ್ಘೋಷ mêgha-nirghôsha. *Thunder.*

ಮೇಘಪುಷ್ಪ mêgha-pushpa. *Water.*

ಮೇಘಮಣ್ಡಲ mêgha-maṇḍala. The sphere of the clouds, the atmosphere (My.; B. 5, 143).

ಮೇಘಮಾಲೆ mêgha-mâlĕ. *A line or succession of clouds, gathering of clouds.*

ಮೇಘವರ್ಣ mêgha-varṇa. The hue of a cloud: ash-colour (My.). 2, N.

ಮೇಘವರ್ಣಕ mêgha-varṇaka. = ಮೇಘನಾದ No. 2. (J. 2, 44).

ಮೇಘವಹ್ನಿ mêgha-vahni. *Lightning.* See ಸಿಡಿಲ್.

ಮೇಘವಾಹನ mêgha-vâhana. *Indra.* 2, Śiva.

ಮೇಘವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತ mêgha-visphûrjita. Thunder. 2, N. of a vṛitta (Ĉh.).

ಮೇಘಾಗಮ mêgha-âgama. Approach of clouds: the rainy season (Ĉpr. 4, 31; Râm. 4, 6, 4).

ಮೇಘಾಗ್ನಿ mêgha-agni. = ಮೇಘವಹ್ನಿ. (ಸಿಡಿಲ್ Śm. 107).

ಮೇಘಾಡಮ್ಬರ mêgha-âḍambara. = ಮೇಘಡಮ್ಬರ. A mass of clouds; the lowering of the clouds (Mhr.). 2, an umbrella. 3, thunder. 4, a mass of drums.

ಮೇಘಾಧ್ವ mêgha-adhva. The sky (ಆಕಾಶ G.).

ಮೇಂ mêṅ. ಮೇಮ್. = ಮೇ 2, ಮೇಗು (Śmd. 198), ಮೇಲ್, etc. The upper side, etc. — ಮೇಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. (Śmd. 198. 199). = ಮೇಗಾಲ್. ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಿಗಿದ ಮೇಂಗಾಲ್ (199 Mdb.). — ಮೇಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. (Śmd. 198. 199). = ಮೇಗೆಯ್.

ಮೇಚಕ mêĉaka. Dark-blue, dark-coloured, black;—*dark-blue colour, black* (ಹರಿತ, ಪಚ್ಚೆಯ ವರ್ಣ Nn. 60). 2, *an eye of a peacock's tail.* 3, a wild mountaineer (ಕಿರಾತ, ಶಬರ 60). 4, a cloud (ಬಲಾಹಕ, ಮೇಘ 60). 5, moon-light (ಕೌಮುದಿ, ಬೆಳುದಿಂಗಳು 60).

ಮೇಚಕಶೈಲ mêĉaka-śaila. A black hill (Śśv. 4, 3).

ಮೇಚಕಿತ mêĉakita. Become black (Śśv. 2, 51).

ಮೇಜವಾನಿ mêjavâni. Entertaining, feasting, receiving hospitably (My.; B. 3, 94; 4, 21. 122; Mhr., H.).

ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ mêjistrêṭ. Magistrate (My.; Si. 55).

ಮೇಜು mêju. A table (My., Br.; Mhr., H.; B. 4, 188; 5, 140. 285);—dinner (My.);—the stake or sum played for at dice (My.). — ಮೇಜು ಕಟ್ಟು. To stake (My.).

ಮೇಜೋಡು (mê-jôḍu). A stocking, a pair of stockings (My.).

ಮೇಟಿ mêṭi. 1. Loftiness, greatness, excellence, superiority (Bp. 35, 55; 51, 75; 54, 17; J. 6, 37; Tĕ.; T. ಮೇಟ್ಟಿಮೈ; see ಮೇಡು). 2, a big man, a chief, a head (Bp. 9, 12; 16, 5; Tĕ., T.; see ಮೆಯ್-). 3, a head-servant (My.; T., a supposed Anglicism from "mate").

ಮೇಟಿ mêṭi. 2. = ಮೇಣಿ. The plough-tail (My.; Tĕ. ಮೇಡಿ; T., M. ಮೇಳಿ). ಮೇಟೀ ಬಲವಿದ್ದರೆ ಕೋಟಿ ಗೆಲ ಬಹುದು (Prv.). — ಮೇಟಿಪಾಲು. = ಮೇಣಿಪಾಲು. (My.).

ಮೇಟಿ mêṭi. Tbh. of ಮೇಠಿ. (ಮೇಧಿ Nr.; ಮೇಧಿ Mr. 372, o. r. ಮೇಢಿ, ಖಲೇವಾಲಿ, ಮೇಠಿ Hlâ.; ಮೇಥಿ Si. 303; My., also ಮೇಟಿಕಮ್ಬ, ಮೇಟಿಮರ).

ಮೇಠಿ mêṭhi. = ಮೆಟಿ, ಮೇಢಿ, ಮೇಣ್ಟಿ, ಮೇಧಿ. A pillar, a post;—*a pillar in the middle of a threshing-floor to which oxen are bound;*—a post to which cattle are tied;—a prop for supporting the shafts of a carriage.

ಮೇಡಿ mêḍi. The glomerous fig tree, Ficus racemosa (Tĕ. = ಉದುಮ್ಬರ). 2, the opposite-leaved fig tree, Ficus oppositifolia Roxb. (ಕಾಕೋಡುಮ್ಬರಿಕೆ, ಫಲ್ಗು, ಮಲಪು, ಜಘನೇಫಲೆ Si. 137, see ಬ್ರಹ್ಮ-).

ಮೇಡು mêḍu. Height; rising ground, a hillock (T., M.; My.; T. ಮೇಡೈ, an artificial mound; Tĕ. ಮೇಟ, accumulation, alluvial soil; *cf.* ಮಿಟ್ಟು, etc., ಮಿಸಾಟು 4, ಮೇಟಿ 1).

ಮೇಢಿ mêḍhi. = ಮೇಠಿ, etc. See Mr. s. ಮೇಟಿ.

ಮೇಢ್ರ mêḍhra. *The penis.* 2, *a ram.*

ಮೇಣ್ mêṇ. = ಮೇಣು, ಮೇಲ್, etc. What is above: above; upwards; further; and, besides; or (ವಿಕಲ್ಪಾರ್ಥ Śmd. 397; ವಿಕಲ್ಪದಿನ್ದೆ 52. 95. 105 Cm.; ಅದಲ್ಲದೆ 52. 82. 86. 225 Cm.; M. ಮೇನ್). See Śmd. 59. 68. 83. 127. 177; Ĉpr. 4, 31; Bp. 20, 41; 46, 34; Śm. 53; Bh. 1, 20, 60; 2, 13, 34. 38; Rśv. 13, 84; J. 4, 66; 28, 2. 57; 29, 38. — ಮೇಣ್ಬಾಳ್ಕು. To bend or turn upwards (Rśv. 9, 29).

ಮೇಣ mêṇa. = ಮಯಣ. Tbh. of ಮದನ. Bees, wax (C.; Mhr.; B. 3, 63; T., M. ಮೆೞು, ಮೆೞುಗು; see ಮೆರುಗು);—oily dirt (My.; Mhr.);—gum, resin (My.). ಜೇನುಮೇಣ (ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟ, ಸಿಕ್ಥಕ Si. 334; My.). ಎಲವದ ಮೇಣ (ಪಿಚ್ಛೆ, etc. 133). ಮೇಣಗಪ್ಪಟ. Waxed cloth (My.); a rain-coat (My.). — ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ. A wax-candle (My.; Si. 231); any candle (My.).

ಮೇಣಸಿ mêṇasi. = ಮೇಥಸಿ, q. v.

ಮೇಣಿ mêṇi. = ಮೇಟಿ 2. (My.). — ಮೇಣಿಪಾಲು. The shar of the crop which is given to the person who assisted the owner in ploughing, etc. (My.).

ಮೇಣಿಸು mêṇisu. To be up to: to liken, etc. ಮೇಣಿಸುವುದು (ಎಸಕ Ĉt. II, 41).

ಮೇಣು mêṇu. = ಮೇಣ್, etc. (Bp. 39, 36; Bh. 1, 8, 5. 16). ಅಭಿಯೋಗ ಅಭಿಗ್ರಹ ಎನ್ದೊಡೆ ಕೆಯ್ಯಾರೆ ಮಾಡುಹ, ಮೇಣು ಇದಿರೆದ್ದು ಕಾಡುಹ; ನೀವಾಕ ಎನ್ದೊಡೆ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅರ್ಘಮಂ ಪಾರ್ವುದು, ಮೇಣು ಧಾನ್ಯವ ಹೊಯಿವುದು; ಆಕ್ರೋಶನ ಎನ್ದೊಡೆ ಬಯ್ವುದು, ಮೇಣು ಬೇಡೆನ್ದು ಒದಱುಹ (Nr.).

ಮೇಣೆ mêṇĕ. = ಮೇನ. A kind of palankeen (Mhr. ಮೇಣಾ; B. 5, 39. 40. 286).

ಮೇಣ್ಟಿ mêṇṭi. (Śmd. 48). = ಮೇಟಿ. Tbh. of ಮೇಠಿ (372, o. r. ಮೇಢಿ).

ಮೇಣ್ಢ mêṇḍha. *A ram.*

ಮೇಥಿಕೆ mêthikĕ. = ಮನ್ಥೆ, etc. (Sk.).

ಮೇಥಿನಿ mêthini. = ಮೇಥಿಕೆ, etc. (Sk.).

ಮೇದ mêda. = (ಮಾದರ), ಮೇದರ, ಮೇದಾರ. A man who plaits baskets, mats, etc. of bamboo

splits, a man of the basket-maker-caste (ಗವಬ'ಗ Šm. 58; ಚವಕಾರಕ, ವಂಶಚ್ಛೇದಿ Mr. 377; My.; *cf.* the terms s. ಮಿಣಿ?). — ಮೇದಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where Mêdas live (My.). — ಮೇದರವ. -ಅವ. = ಮೇದ (My.; Tĕ.). — ಮೇದರವಳು. -ಅವಳು. A Mêda woman (Čb. 94; My.).

ಮೇದ mêda. Fat (ವಸೆ, ನೆಣ Mr. 398; see ಮೇದಸ್). 2, a particular mixed caste: the son of a Vaidêha by a Kârâvara female.

ಮೇದಕ mêdaka. *Spirituous liquor used for distillation.*

ಮೇದರ mêdara. = ಮೇದ, etc. (My.; Tĕ.). See ದೀವಿ-. — ಮೇದರಕೇತಿದೇವ. N. (Bp. 37 sum.; 37, 1. 11. 37). — ಮೇದರಕೇತಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8).

ಮೇದಸ್ mêdas. = ಮಜ್ಜೆ, ಮಿದುಹು, ಮಿದುಳು, ಮೆದಹು, ಮೆದಳು, ಮೆದುಳ್, ಮೆದುಳು, ಮೇದ. *Fat, marrow, lymph, brain* (ನೆಣ Hlâ.).

ಮೇದಾರ mêdâra. = ಮೇದ, etc. (S. Mhr.; ಗವಬ'ಗ G.). — ಮೇದಾರವಳು. -ಅವಳು. A Mêdâra woman (G. 378).

ಮೇದಿನಿ mêdini. *The earth, land, ground* (ಇಳೆ, ಬೂವಿ, ಬುವಿ, ದರೆ, ನೆಲ, ತಿರೆ, ರನ್ನವಸಿಬಿಳ್, ಪೊಡವಿ Šm. 37). — ಮೇದಿನಿಯ ಸುತೆ. Sîtâ (J. 18, 6).

ಮೇದಿನೀಪಾಲ mêdinî-pâla. A king (J. 4, 51).

ಮೇದಿನೀಶ mêdini-îśa. A prince, a king (Bp. 53 sum.; 53, 75).

ಮೇದಿನೀಶ್ವರ mêdini-îśvara. = ಮೇದಿನೀಶ. (Bp. 3, 86; 57, 17; 58, 30).

ಮೇದಿನೀಸುರ mêdinî-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 52; 57, 77).

ಮೇದು mêdu. P. p. of ಮೇ 1, ಮೇಯು. (My.).

ಮೇದುರ mêdura. Fat; *smooth, soft, bland, uncluous;*—thick, dense.

ಮೇದೆ mêdĕ. A root resembling ginger, said to be one of the eight principal medicines. See ಅಷ್ಟವರ್ಗ.

ಮೇಧ mêdha. A sacrifice. (See ಅಶ್ವ-, ತುರಗ-, ನರ-, ಪುರುಷ-).

ಮೇಧಸ್ mêdhas. = ಮೇಧ.

ಮೇಧಸಿ mêdhasi. N. of a plant (ಉರಿಯ ಮರ Mr. 118, o. r. ಮೇಣಸಿ).

ಮೇಧಾದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ mêdhâ-dakshiṇa-mûrti. A person clever in bestowing wisdom: Šiva (My.).

ಮೇಧಾವನ್ತ mêdhâ-vanta. An intelligent, wise man (My.).

ಮೇಧಾವಾನ್ mêdhâ-vân. = ಮೇಧಾವನ್ತ. (My.).

ಮೇಧಾವಿ mêdhâ-vi (-vin). *Possessed of mental power, intelligent, wise, judicious;* a learned man, etc. 2, N. of a king (J. 28, 14). 3, = ಗೋಪೀಚನ್ದನ (Bp. 3, 54).

ಮೇಧಾವಿನಿ mêdhavini. An intelligent female. 2, N. (J. 28, 59; 29, 40).

ಮೇಧಿ mêdhi. = ಮೇಳಿ, etc. *A pillar in the middle of a threshing-floor to which oxen are bound.*

ಮೇಧೆ mêdhĕ. ಮೇಧಾ. *Understanding, intelligence, prudence, wisdom.*

ಮೇಧೋಹೋತ mêdhas-hôta. A sacrificial priest: N. of a brahmarâkshasa (J. 16, 23. 24).

ಮೇಧ್ಯ mêdhya. Fit for a sacrifice, fresh from blemish, as a victim. 2, *clean, ritually pure,* not defiling by contact or by being eaten. See ಅ-.

ಮೇನ mêna. = ಮೇಣೆ. A kind of palankeen (My.; ಶಿಬಿಕೆ, etc., ಅನ್ದಳ, ಡೋಲಿ, ಪಾಲಕ್ಕಿ Si. 275; M. ಮೇನಾವು).

ಮೇನಕಾತ್ಮಜೆ mênakâ-âtmajĕ. *Pârvatî.*

ಮೇನಕಾತ್ಮರುಹೆ mênakâ-âtma-ruhĕ. Pârvatî (ಗೌರಿ Mr. 12).

ಮೇನಕೆ mênakĕ. ಮೇನಕಾ. *N. of an Apsaras, wife of Himâlaya and mother of Pârvatî.*

ಮೇನೆ mênĕ. ಮೇನಾ. = ಮೇನಕೆ. (Grj. 2, 106; Č. Bp. 36, 16).

ಮೇಪು mêpu. = ಮೇಹು, etc. — ಮೇಪುಗಾಡು. -ಕಾಡು. = ಮೇಹುಗಾಡು. (Čpr. 8, after 4).

ಮೇಯ್ mêy. = ಮೇ 1, etc. P. p. ಮೇಯ್ದು (Bp. 60, 34).

ಮೇಯ mêya. To be measured, measurable;—capable of being estimated, discernible. See ಅ-, ಅನು-.

ಮೇಯಿಸು mêyisu. (Šmd. 25). = ಮೇಸು. To graze (v. t.), to feed, to cause (animals) to eat (C.). ಮೇಯಿಸಿದಂ (Šmd. 64). ಜಗುನೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ತುರುಗಳಂ ಮೇಯಿಸಿದಂ (273). ಮುನ್ನು ಹಸುವುಗಳು ಮೇಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳ (ಅತಿತ, ಗವೀನ Si. 318). ಕುರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿ, ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಗಿಡಗಣ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿ (B. 2, 45). ದನಾ ಮೇಯಿಸುವವನಿಗೆ ಘನ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಮೇಯು mêyu. = ಮೇ 1, etc. To graze (v. i.); etc. (My.). P. p. ಮೇದು (C.). 3rd person imperfect ಮೇದಿತು, ಮೇಯಿತು (My.). ಗಣ್ಡುಗುಬ್ಬಿ ಮೇದು ಬರುವ ತನಕ (B. 2, 6). ಆಡುಗಳು ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಮೇದು (3, 10). ಮೇಯಿತು (G. 424). ಮೇದ ಮೋಟೂ ಹೋದ ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.—ಕತ್ತೆ ಮೇದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮೇವಿಲ್ಲ.—ಉದ್ದು ಮೇದ ಕತ್ತೇ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನು.—ಬೇಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು?—ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಇರುವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದು ಲೇಸು (Prvs.).

ಮೇರು mêru. *N. of a fabulous mountain, said to form the central point of Jambudvîpa and to be 84,000 yôjanas high* (ಸುರಗಿರಿ, ಕನಕಾದ್ರಿ Mr. 29; Abh. P. 5, 91; Bp. 57, 68; see ಚಕ್ರಕ್ರೀಡಾಚಲ). 2, the large middle gem of a necklace. ಮೇರುವಿಂಗೆಣೆಯಿಲ್ಲ, ಧಾರುಣಿಗೆ ಪಡಿಯಿಲ್ಲ; ಕಾರಣಿಕರಪ್ಪ ಹಿರಿಯರ ಸಂಸರ್ಗಮ್ ಆರಿನ್ದಮ್ ಅಧಿಕಂ! (Sp.).

ಮೇರುಪ್ರಸ್ತಾರ mêru-prastâra. A term for a representation of all the possible combinations of a metre (Mr. 367).

ಮೇರುವೆ mêruvĕ. A pile, a pyramid, a high top (Č. Bp. 5, 3. 4; *cf.* ಮೇಡು? or ಮೇರು?).

ಮೇರೆ mêrĕ. (Tbh. of ಮರ್ಯಾ). A boundary, a limit, an edge, a verge; an end;—the bounds of propriety, moderation;—manner;—extent, rate (ಅನ್ತ್ಯ Šmd. 366 Cm.; ಸಂಸ್ಥಾ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಧಾರಣೆ, ಸ್ಥಿತಿ Nr.; C.; Tĕ., M.; T. ಮೇರೈ, Mhr. ಮೇರ). 2, sphere, region, place of habitation (ಹಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಇಮ್ಬು, etc., ಆಶ್ರಯ Šs., Kk. 64). 3, devotion, prayer (B. 5, 293). ಹೊಲಮೇರೆ (ಅವಧಿ, ಆಘಾಟ, ಸೀಮ, ಸೀಮೆ Hlâ.). ಹೊಲದ ಮೇರೆ (ಸೀಮು, ಸೀಮೆ Nr.). ಈ ಮೇರೆ ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದು (Si. 36. 276); ಈ ಮೇರೆ ಊಹಿಸ ತಕ್ಕದು (385). ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದನ್ಥ (ನಿರವಧಿ G.). ಕರೆದು ಕೆಮ್ಪದು ಬಿಳಿದು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಲವು ತರದು ಇರುತ್ತದೆ (B. 1, 1). ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದವರು ಈ ಮೇರೆಗೆ ಕೇಡಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ (1, 11). ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಕೇಡು ಬರುವದು (2, 5). See Bh. 5, 1, 6; J. 10, 34; B. 2, 13. 14. 32. 36; 5, 85. — ಮೇರೆ ಕಟ್ಟು. To fix boundaries (My.). — ಮೇರೆಕಲ್ಲು. A boundary-stone (My.). — ಮೇರೆ ತಪ್ಪು. The prescribed, proper or usual bounds or limits to be missed, deviated from or exceeded; to exceed such bounds. ನಡೆ ತನ್ದಂ ಮೇರೆ ತಪ್ಪಿ ಕವಿವ ಅಮ್ಬುಧರಮ್ಬೊಲ್ (Šmd. 281). See Prv. s. ಸಮುದ್ರ 1. — ಮೇರೆದಪ್ಪು. = ಮೇರೆ ತಪ್ಪು. (Abh. P. 9, 186; J.

5, 23; 8, 14. 28; Rŝv. 13, after 45). ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (ಪಾರುಷ್ಯ, ಅತಿವಾದ Si. 57); ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ ಬುದ್ಧಿ (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ 70). ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಜಗಳಾಡೋಣ (ಛಲ); ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ (ಸಂವರ್ಧಿತ, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ G.). — ಮೇರೆವರಿ. -ವರಿ. To run over its bounds (J. 1, 1; 4, 7).

ಮೇಲ್ mêl. = (ಮಿಗಿಲು, ಮಿಾಸಲ್), ಮೇ 2, ಮೇಗು, ಮೇಗೆ, ಮೇಂ (ಮೇಜ್), ಮೇಣ್, ಮೇಣು, ಮೇಲಿ, ಮೇಲು, ಮೇಲೆ (Šmd. 146). That which is above, the top part, the upper part; the surface;—that which is on high; high, superior region;—that which is more; that which is upper, higher, better, superior; that which is good, beneficial, excellent or noble; superior position;—(superior, etc.);—that which is to come, future, following;—over, above, on; upwards; afterwards; after; farther (ಉಪರಿ, ಅಗ್ರ Nr.; ಉಪರಿ, ಊರ್ಧ್ವ Mr. 59; ಅಗ್ರ Šmd. 348. 349 Cm.; T., M.; Tĕ. ಮೇಲು; see ಮೆಲ್ಲ). Declension: (ಮೇಲರ್ಕೆ), ಮೇಲಕ್ಕೆ, ಮೇಲಕೆ, ಮೇಲಣ (C.). ಕುಲಂ ಮೇಲೆನಿಸಿದುದು (Šmd. 187). ತಾನೆ ಮೇಲೆಪ್ಪುವನು (ಅಹಂಯು, ಅಹಂಕಾರಿ); ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲಂ (ಉದರ್ಕ, ಉತ್ತರಫಲ); ಮೇಲಪ್ಪ ಕಾಲಂ (ಉತ್ತರಕಾಲ, ಆಯತಿ Hlâ.). ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಬಾಱಿಸುಹ (ಅಂಕ್ಯ); ನಾಳೆಯೆಪ್ಪ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲಣ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪರಶ್ವಃ ಎನಿಸುಗು; ಮೇಲಕ್ಕೆ ನಿಗುಚಿದ ತೋಳು ಸಹಿತಮಹ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣಿನಲ್ಲಿ ಪೌರುಷ ಎನಿಸುಗು; ಎಲ್ಲಾ ರಸಂಗಳ ಮೇಲಣ ಉದಕವು (ಮಣ್ಣು); ಓಗರದ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಾಸರೆ, etc.); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಱುವ ಪಕ್ಕಿ (ಉಡ್ಡೀನ); ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, etc. Nr.). ಪೆಱರಿನ್ದ ಮೇಲೆಪ್ಪಂ (ಅಹಂಕಾರಿ Mr. 230); ಮೇಲಪ್ಪ ಫಲಂ (ಉತ್ತರ, ಉದರ್ಕ 72); ಮೇಲನೀಕ್ಷಿಸುವುದು (ಉನ್ಮೀಲನ 317); ಮೇಲು (*i. e.* ಮೇಲೂ) ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವನು ಅನಿಲಂ (ದೇವದತ್ತ 52); ಕುದುರೆಯ ಉರದಿನ್ದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸುೞಿ (ರೋಚಮಾನ 281); ಮೇಲ ಬಯಸುವಂ (ಲುಬ್ಧ, ತೃಷ್ಣಕ, etc. 232); ಕೆಳಗಾಱು ಮೇಲಾಱು ಹಲ್ಲಿರಲು (ಕುದುರೆ) ಜಯಮಕ್ಕು (277); ಚಿತ್ತರದ ಭೂ ಭುವಸ್ ಸ್ವರ್ ಮಹಜ್ ಜನಂ ತಪಂ ಸತ್ಯಮ್ ಎನ್ದೇೞು ಮೇಲಣ ಲೋಕಮಕ್ಕುಂ (32). ಮೇಲನಱಿಯದೆ, ಮಿಕ್ಕು ನುಡಿದಪೆ! (Bp. 21, 23). See Bp. 1, 20; 5, 18; 18, 13. 38; 39, 58; 42, 33; 43, 38; 44, 7; 46, 30; 48, 29; 51, 15; 59, 16; 61, 53; Č. Bp. 5, 48; Bh. 1, 8, 18. 61; Rŝv. 9, 29; 10, after 31; 11, 67. — ಮೇಲಱಿ. -ಅಱಿ. To think to know more than (another). ಮೇಲಱಿದು ತರ್ಕಿಪಂ (ವಾದಿ, ತಾರ್ಕಿಕ Mr. 360). — ಮೇಲಲ್ಲದವ. -ಅಲ್ಲದವ. A man who has no high position (or character, ಕೀೞ್ Šm. 114). — ಮೇಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be higher, superior, better, excellent, etc. (Bp. 3, 69; 51, 12; C.). ತಮಗಿನ್ತ ಮೇಲಾದವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಮ್ಬ ಒಣ ಹೆಮ್ಮೆ (B. 2, 12). ತೇಜವುಳ್ಳನ್ಥ ಒಡವೆಗಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲಾದ ಸುನ್ದರನೂ ತೇಜವುಳ್ಳವನೂ ಸೂರ್ಯನೇ! (3, 27). ಒಬ್ಬ ಮೇಲಾದ ಚಿತ್ರಗಾಱನು (3, 49). ಗೋಥೀ ರೊಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾದದ್ದು (3, 110). — ಮೇಲಾರಯ್ಕೆ. -ಅರಯ್ಕೆ. Superintendence, control (Râm. 1, 7, 24; J. 12, 11). — ಮೇಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put upon, to charge with (My.). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, etc. Nr.). 2, to place higher, to esteem more highly (Bp. 55, 44). 3, to be put or fall upon (J. 13, 12). — ಮೇಲುಕ್ಕು. -ಉಕ್ಕು. To swell or rise higher, above or over (Bp. 32, 35). — ಮೇಲುಗುೞ್. -ಉಗುೞ್. To spit upon (J. 5, 29). — ಮೇಲುಡೆ. -ಉಡೆ. An upper garment (Šŝv. 3, 11). — ಮೇಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To have one's self called superior or excellent, to be excellent, etc. (Bp. 50, 15; 51, 1. 73; 55, 53; 60, 41; J. 4, 51). — ಮೇಲೊಗು. -ಒಗು. To burst forth excessively (Bh. 2, 5, 51). — ಮೇಲೊದಗು. -ಒದಗು. To be or become endowed with superior power (Bp. 58, 35). — ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. = ಮೇಲು-. An upper tie: an awning, a canopy (ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ಖಜವ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ Mr. 204; ವಿತಾನ Nn. 115, o. r. ಮೇಲುಕಟ್ಟು; ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ Si. 224; Abh. P. 4, 27; Bp. 18, 38; Bh. 2, 6, 25; Č. Bp. 5, 51). — ಮೇಲ್ಕಡೆ. The upper side; on the top; above; upon (Si. 110. 224; My.). — ಮೇಲ್ಕೀೞ್. That which is high or low, great or small, good or bad (Č. Bp. 42, 29). — ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. 1. To force upon (My.). — ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು. 2. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. ವಸನ್ತಗೃಹದ.... ಎಳೆವಾೞೆಯ ಸುೞಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). — ಮೇಲ್ಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಕಡೆ. (C.). ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಗದ ಮೇಲಗಡೆ (ಜಘನ, etc. Si. 208); ಕೆಯ್ಮೇಲ್ಗಡೆ (210); ಕುದುರೆಯ ಕೊರಳುಮೇಲ್ಗಡೆ (ನಿಗಾಲ 273). See Si. 115; B. 3, 9; 4, 22. 83; 5, 181. — ಮೇಲ್ಗಾವಲಿ. -ಕಾವಲಿ. Superintendence, overseership, control (My.). — ಮೇಲ್ಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. = ಮೇಲ್ಗಾವಲಿ (My.). — ಮೇಲ್ಗುಡಿ. = ಮೇಲುಗುಡಿ. An excellent, or a raised, flag (Rŝv. 8, 2). — ಮೇಲ್ಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A superior hand (J. 21, 14). — ಮೇಲ್ತರ. A superior kind (My.; B. 162). — ಮೇಲ್ದವಡೆ. The upper jaw (B. 4, 22). — ಮೇಲ್ದುಡುಗೆ. -ತುಡುಗೆ. (Šmd. 78, o. r. -ದುಡಿಗೆ). An excellent ornament. — ಮೇಲ್ದೆಸೆ. = ಮೇಲ್ಕಡೆ. (Bp. 34, 5). — ಮೇಲ್ದೊಟೆ. -ತೊಟೆ. The surface of the rind (of a plant, B. 4, 40; My.). — ಮೇಲ್ನುಡಿ. = ಮೇಲು-. An excellent, appropriate word (Bp. 40, 6). — ಮೇಲ್ನೆಲೆ. An upper story (Rŝv. 6, after 125). — ಮೇಲ್ಪಡು. = ಮೇಲಾಗು. (My.). — ಮೇಲ್ಪೋಗು. = ಮೇಲುಪೋಗು. Falling upon: destruction (Bh. 10, 4, 21). — ಮೇಲ್ಪೋಡು. A kind of metrical composition in which kandas and vṛittas are mixed (Kâvy. V, 962). — ಮೇಲ್ಬರಹ. A superscription; the direction on a letter (My.). — ಮೇಲ್ಬೀೞು. = ಮೇಲ್ವರಿ & ಮುಗುಱು (G.). — ಮೇಲ್ಭಾಗ. The upper (or fore) part. ಕಾಲಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗ (ಪ್ರಪದ); ಪರ್ವತದ ಮೇಲ್ಭಾಗ (ಪ್ರಸ್ಥ G.). ಸಮುದ್ರದ ದಣ್ಡೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವು (B. 4, 69). ರುಣ್ಡದ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೂ ಹಿಮ್ಭಾಗಕ್ಕೂ ತಲೆ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ (4, 82). ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಣೆ ಇರುತ್ತದೆ (4, 83). See Si. 111. 213. — ಮೇಲ್ಮಡಿವಾಸು. -ಪಾಸು. A newly washed cloth or sheet to be put on a bed (Bp. 12, 19). — ಮೇಲ್ಮಾಡು. = ಮೇಲು-1, No. 1. To turn upwards (B. 4, 209). — ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆ. An upper story (My.; G. 386). — ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ. An upper cover: a lid; a thatch, a roof (My.). ಮನೆಯ ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳದ ಅಂಚು (ವಲೀಕ Si. 111); ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ (ಕುಮ್ಬೆ 239). — ಮೇಲ್ಮುಸುಕು. = ಮೇಲುಮುಸುಕು. A covering over (the body or the head): an upper garment;—a part of one's cloth put over the head; a veil (ಜಳಮ್ಬ Kk. 21; Č. Bp. 47, 39). — ಮೇಲ್ಮೇಲ್. = ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ q. v. Up and up; one upon or after the other; etc. (ಎಕ್ಕೆಕ್ಕೆ, ತೇನ ತೇನ Čt. II, 72). — ಮೇಲೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To rush upon (Čpr. 2, 22). — ಮೇಲ್ಲೋಕ. The upper or good world: heaven (My.). — ಮೇಲ್ವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. An awning (ವಿತಾನ Mr. 493). — ಮೇಲ್ವರಿ. -ಪರಿ. To run or go upwards;—to run or flow over;—to rush upon. ಪುಲಿಗರ್ಜಿಸುತ ಬರಲ್ (ಶಬರಂ) ಬಿಲ್ಲೋಲುದಳೆವನಿತಱೊಳಗೆ ಸೊಕ್ಕಾನೆ ಮೇಲ್ವರಿಯೆ (Râghĕ. 17, 70). See Grj. 8, after 8; Bp. 18, 48. 62; 22, 30; 46, 51; 49, 7; 61, 61; Rŝv. 13, after 45; V. 29, 20. — ಮೇಲ್ವಾಯ್. -ಪಾಯ್. = ಮೇಲೆವಾಯ್. To

come upward, to rise;—to run or flow over;—to rush upon; to jump upon;—to become excited or angry (ಅವ್ವಳಿಸು Ĉt. II, 84). ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಮೇಲ್ವಾಯಿದ ತಡೆ (ವೇಲೆ Si. 456). See Ĉpr. 5, 74; Abh. P. 9, 44. 83. 146; Bp. 59, 18; Rŝv. 6, 23; J. 7, 49; 11, 15; 18, 55; 28, 46; Si. 83. — ಮೇಲ್ವಾಯಿ. -ಪಾಯಿ. = ಮೇಲ್ವಾಯ್. (Bh. 3, 13, 27). — ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ. An overseer, a superintendent (My.). — ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ. Overseership, superintendence (My.). — ಮೇಲ್ವೊದಕೆ. -ಪೊದಕೆ. An upper covering, a garment; a roof, a thatch (Rŝv. 10, after 31). — ಮೇಲ್ಸೀಮೆ. The upper country: the country on the Ghauts (My.);—the country above the Ghauts (from the coast). — ಮೇಲ್ಸೆರಗು. The end of a woman's garment that is not tucked, but is put over the upper body (Bp. 15, 21; My.). — ಮೇಲ್ಹೊದಕೆ. = ಮೇಲ್ಪೊದಕೆ. An upper garment (Bp. 29, 18), etc. — ಮೇಲ್ಹೊದಕೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To take the upper garment off (Bp. 56, 30).

ಮೇಲ mêla. = ಮೇಲ್, etc. — ಮೇಲಕಟ್ಟು. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. (ವಿತಾನ Ĉb.). — ಮೇಲಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Other work (B. 4, 122). — ಮೇಲಸ್ವರ. A high, shrill note (ತಾರ Ĉb.).

ಮೇಲ mêla. = ಮೇಳ, q. v. Meeting, coming together, union, intercourse. 2, an assembly, company, society (ವಿಧಿ Nn. 21). 3, a large concourse of people collected at stated periods for religious or commercial purposes; —a fair. 4, a band of musicians (Mhr.). 5, a set of dancing-girls, musicians, and singers, and their performance (My., as ಮೇಳ). 6, a musical scale (*cf.* ಮೇಲೆ). ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮಕ್ಕು, ಅವಕೆ ದೇಶೀಯಮೇಳಮಕ್ಕು, ಅವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಂ, etc. (Mr. 78).

ಮೇಲಕ mêlaka. Meeting;—*a congress, an assembly, a company.*

ಮೇಲನ mêlana. = ಮೇಳಣೆ. Meeting, coming together, joining;—mixing with, mixture;—adding to. See ವಿರಲವಸ್ತು-, ಸಮ್-.

ಮೇಲಾಪ mêlâpa. ಮೇಳಾಪ. Uniting; bringing together, joining, assembling; conjunction (Kâvy. IV, 2, 20; Bh. 2, 7, 4; 2, 12, 78; J. 19, 55).

ಮೇಲಾಪಕ mêlâpaka. ಮೇಳಾಪಕ. = ಮೇಲಾಪ. (Sk.; Ĉpr. 4, after 50).

ಮೇಲಾಪಿಸು mêlâpisu. ಮೇಳಾಪಿಸು. To bring together, to join, to get ready (Bh. 8, 26, 22).

ಮೇಲು mêlu. = ಮೇಲ್, etc. That which is above, etc. (My.). ಕುಳ್ಳಿರಲಱಿಯದೆ ಮೇಲು ಮೊಗಮಾಗಿ ಮಲಗಿಪ ಮಗವು (ಉತ್ತಾನಶಯ, ಡಿಮ್ಭ Nr.). ಮೊಟಿಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 323). ಜಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲು (Bp. 28, 46). ಪೆಱರ ಮೇಲನ್ನು ಕಣ್ಡು ಸಯ್ರಿಸಲಾಱದೇ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವದು (ಅಕ್ಷಾನ್ತಿ, etc. Si. 68); ನೀರೂಱ ಮೇಲಕ್ಕೇಱುವ ಗುಳ್ಳೆಗಳು (ವಕ್ರಗಳು 82); ಎಲ್ಲಾ ಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಾದ ಕೊಬ್ಬು (ವಸೆ 205); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನ ಅಳತೆ (ಪೌರುಷ 212); ಹೆಣ್ಣದ ಮೇಲಣ ತಿಳಿ (ಕಾರೋತ್ತರ, etc. 348); ಮೇಲಾಗಿರುವಿಕೆ (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅತಿಶಯ 390); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಿಕೆ (ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ 400); ಬಹಳ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳದದು (ಉಚ್ಚ, etc. 372); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿನಿನ್ದ ಎತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಮುದಕ್ತ, ಉದ್ಧೃತ 378); ಮೇಲಿನಿನ್ದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡುವಿಕೆ (ಅವನಾಯ, ನಿಪಾತನ); ಜೀವದ ಮೇಲಣ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದೇ ಮುಡುಕುವ ಕೆಲಸ (ಅತ್ಯಾಹಿತ, ಮಹಾಭಯ 427). ರಾವಣನ ಮೇಲಣ ರಾಜಕಾರಿಯದ ಕಥನಕಾಲೋಚಿಸಿ (J. 18, 5). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವದು (ಉದ್ಧರ Dhw.). ಕವಿಕುಲದ ಮೇಲುಗಳೆ! (you who are the best of—, Sp.). ಇವರೆಲ್ಲ, ಬಱಿಕ ಅವಿಚಾರದಿಂ ನೀವು ಅವರ ಮೇಲಿಂಗೆ ಎತ್ತಿ ಹೋದಡೆ (Bp. 21, 36). ಹಲಿಗೇ ಮೇಲಿನ ಬರಹ (B. 1, 11). ಈ ದ್ವೀಪದ ವಾಯವ್ಯದಣ್ಡೇ ಮೇಲಿನ ಹಾಗೆ ಮುತ್ತು ಮುತ್ತಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಱಡುವದಿಲ್ಲ (4, 205). ಮರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಬೀಱುವದು (1, 9). ಇದು ನನಗೆ ಬಂಗಾರದನ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾತಱ ಮೇಲಿನ್ದ? (on what account? why? 1, 18). ಗಿಡದ ಮೇಲಿನ್ದ ಹಾಱ ಬನ್ದು (2, 26). ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ್ದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 116). ದೇವರನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ಅದರೆ ಇಷ್ಟಱ ಮೇಲಿನ್ದಲೇ, ಆತನು ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸರ್ವಥಾ ಊಹಿಸಲಾಗದು (4, 58). ಇನ್ಥಾ ತರದ ಘೂರಚನೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ಥಾ ಧಾತು ದೊರೆಯುವದೆನ್ದು, ಅನುಭವದ ಮೇಲಿನ್ದ ಗೊತ್ತಾಗುವದು (4, 95). ಇದು ಹಱೀ ಲೇಖಗಳ ಮೇಲಿನ್ದ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ (4, 148). ಸರಕುಗಳು ಹಡಗದಿನ್ದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೇಗನೇ ಹೋಗುವನ್ತೆ ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ್ದ ಹೋಗವು (4, 161). ಮೊದಲು ಜನರು ಕಾಲ ನಡಿಗೆಯಿನ್ದಾಗಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿನ್ದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಣ್ಡಿಯ ಮೇಲಿನ್ದಾಗಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (4, 188). ಅರಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇಲಿನ್ದ ಎಲ್ಲ ಹಡಗಗಳನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒನ್ದು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರು (5, 192). ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ (2, 11). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮೋಱ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡು (3, 95). ಆ ನಾಯಿ ಮೋಱ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಏನೋ ಬೇಡುವನ್ತೆ ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ಮಾತ ಹತ್ತಿತು (3, 122). ಎಲ್ಲ ನಾಡುಗಳ ಕುದುರೆಗಳೊಳಗೆ ಅರಬಸ್ಥಾನದ ಕುದುರೆಗಳು ಮೇಲು (3, 54). ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರಿಗಿನ್ತ ಅವನು ಸಣ್ಣವನಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿದ್ಯೆಯಿನ್ದ ಅವರೊಳಗೆ ಮೇಲು ಇದ್ದನು (3, 61). ಮೇಲಿನ ಮೋಡ ನೋಡಿ, ವರ್ತನೇ ಬಾವಿಯಲ್ಲು ಉಚ್ಚಿ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ.—ಮೇಲು ಮಾಡಿದರೆ ಕೀಱು ಆಗುವದು.—ದೀನನ ಸಿರಿಗಿನ್ತ ದಾನಿಯ ಬಡತನವೇ ಮೇಲು.—ನಳಿನಕ್ಕಿನ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲ, ಅಳಿಗಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಹುಱಗಳಿಲ್ಲ.—ತಿಪ್ಪಯ್ಯಗೆ ಸೂಜ ಮೇಲು, ಕಳ್ಳಗೆ ಬಾಯಿ ಮೇಲು.—ನಮ್ಮಿನ್ದ ಮೇಲು ಯಾರು? ನಾವೇ ಮೇಲು!—ಪುತ್ತಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ತ ಮೇಲು ತೊಡಲು ಇಲ್ಲ.—ಮೇಲಿನಿನ್ದ ಹದ್ದು ಅಱಿಯದು, ಕೆಳಗಿನಿನ್ದ ಕಾಗೆ ಅಱಿಯದು.—ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಛಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು.—ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರೋಗಕ್ಕಿನ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಔಷಧ ಮೇಲು (Prvs.). — ಮೇಲಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. An upper angi (My.). — ಮೇಲ ಮುದ್ದೆ. The earth put on a ceiling or a flat roof (B. 4, 121). — ಮೇಲ ಮೆಯ್. The upper side (My.). ಎಲೆಯ ಮೇಲ ಮೆಯ್ (B. 4, 70). — ಮೇಲಾಟ. -ಆಟ. Outbidding (another, My.). — ಮೇಲಾಡು. -ಆಡು. To bid above (another, My.). — ಮೇಲಾಯ. -ಆಯ. The upper part of the body (from the navel, My.; Si. 76). 2, further income; (as) a further requisition (Bh. 1, 10, 11). — ಮೇಲಿನ ದಿನ. The following or next day (My.). — ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ. One after the other; from time to time, again and again, continually (C.). ಈ ಸ್ಥಲದ ಐತಿಹ್ಯ ನೋಡಲಾಗಿ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಹಱಬರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಹೊಸಬರು ಬರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 157). ಈಗ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಜನರು ಸಹ ಪರ ಊರಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಇಷ್ಟರಿಗೆ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ (B. 4, 87). ತಾಯಿ ಮೇಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಈಕೆ ತನ್ನ ನಡತೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (1, 6). — ಮೇಲುಕಟ್ಟು. = ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು. (ಚನ್ದ್ರೋದಯ, ವಿತಾನ, ಉಲ್ಲೋಚ, ಖಚಕ Hlâ.; ಉಲ್ಲೋಚ, ವಿತಾನ Nr.; ವಿತಾನ, ಚನ್ದ್ರೋದಯ Nr.; ವಿತಾನ Nn. 115, o. r. ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು; Bp. 12, 13; Bh. 1, 12, 11; Râm. 13, 7). — ಮೇಲು ಕೀಱು. = ಮೇಲ್ಕೀೞ್. (My.). — ಮೇಲುಗಟ್ಟು. = ಮೇಲುಕಟ್ಟು. (Râm. 1, 7, 14; Bh. 5, 11, 34). — ಮೇಲುಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಗಡೆ. (My.; B. 5, 23. 249). — ಮೇಲುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see the future or what is to come (Bh. 6, 3, 71). — ಮೇಲುಗಾಳಗ. -ಕಾಳಗ. A fight with a favourable issue: victory (Bh. 6, 5, 7). — ಮೇಲುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ or ಗುಡಿ. = ಮೇಲ್ಗುಡಿ. A raised banner (Bh. 5, 11, 44). — ಮೇಲುಗುಡಿದೋಳ್. -ಕುಡಿ-ತೋಳ್. A sprout-like upraised arm (Bh. 3, 4,

42). — ಮೇಲುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A raised hand (Bh. 6, 2, 1). — ಮೇಲುಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. N. of a place of Vaishṇava pilgrimage near Seringapatam in Mysore (My.). ಈ ಮುಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮೇಲುಗೋಟೆನಾಮ (that is white)? — ಮೇಲುಗೋಟೇ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ (where all appear with bare heads) ನನ್ನ ಬೋಳಿಡಾಸಯ್ಯನ ಕಣ್ಡಿಯಾ? (Prvs.). — ಮೇಲುಚನ್ದನ. Superior sandal-wood (Bp. 50, 35). — ಮೇಲುಜಾತಿ. A high caste or family (My.). — ಮೇಲುತಲೆ. An excellent head (Bp. 38, 61). — ಮೇಲುತೋಳು. The upper portion of the arm (My.; ಮೊಳಕೆಯ್ಗಿನ್ತಲೂ ಮೇಲೆ ಕಂಕಳ ವರಿಗೂ ಇರುವದು Si. 210). — ಮೇಲುದವಡೆ. = ಮೇಲ್ದವಡೆ. (Si. 214). — ಮೇಲುದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. To turn upwards (Bh. 6, 5, 13). — ಮೇಲುದುಟಿ. -ತುಟಿ. The upper lip (B. 3, 30; 5, 30; My. as ಮೇಲುತುಟಿ). — ಮೇಲುದುರ್ಗ. A high, superior fort (Bp. 16, 29; Bh. 2, 4, 11). — ಮೇಲುದೋತ್ರ. An upper cloth; a superior dôtra (ಸುಚೇಲಕ, etc. Si. 223). — ಮೇಲುನುಡಿ. = ಮೇಲ್ನುಡಿ. (Bp. 40, 39). — ಮೇಲುನೋಟ. Looking upwards (ಸಮುದ್ಗೀರ್ಣ G.). 2, a fine sight (My.). — ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿ. The best or principal row (of a company next to the idol, Bp. 59, 9; My.). 2, an upper line (My.). — ಮೇಲುಪೋಗು. = ಮೇಲ್ಪೋಗು. Going upward: death (Bh. 2, 10, 81). 2, falling upon: destruction (3, 5, 2). — ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆ. -ಉಪ್ಪರಿಗೆ. The highest story of a house; a grand house (My.); (ಉಪಕಾರಿಕೆ, ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ, ಹರ್ಮ್ಯ G.). See B. 5, 41. 97. — ಮೇಲುಬಟ್ಟೆ. Superior, fine cloth (ಸುಚೇಲಕ, ಪಟ Si. 223). — ಮೇಲು ಬೀಳು. To come for to quarrel; — to outbid; — to fall upon, to use force; — to become a loss (My.). — ಮೇಲುಬುಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು. Superior perfume (ಚೂರ್ಣ, ವಾಸಯೋಗ Si. 229). — ಮೇಲುಭಾಗ. = ಮೇಲ್ಭಾಗ. (Bh. 2, 8, 23). — ಮೇಲುಮದ. Excessive pride (Bh. 10, 10, 1). — ಮೇಲು ಮಾಡು. 1. To turn upwards, as the face (My.; B. 5, 21. 143. 295). 2, to do a kindness, to bestow a favour (My.). — ಮೇಲುಮಾಡು. 2. = ಮೇಲುಮಾಳಿಗೆ. (My.). — ಮೇಲುಮಾಳಿಗೆ. = ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆ. (My.). — ಮೇಲುಮುಚ್ಚಳ. = ಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳ. (My.). ಮನೆಯ ಮೇಲುಮುಚ್ಚಳ (ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Si. 111). — ಮೇಲುಮುದ್ದೆ. = ಮೇಲ ಮುದ್ದೆ. (C.). — ಮೇಲುಮುಸುಕು. = ಮೇಲ್ಮುಸುಕು. (ಪ್ರಾವಾರ q. v., ಉತ್ತರಾಸಂಗ, ಬೃಹತಿಕೆ, ಸಂವ್ಯಾನ, ಉತ್ತರೀಯ Nr.; Si. 224; ಜಳಪ್ಪ Šm. 59; Bh. 6, 9, 39; My.). — ಮೇಲುವತ್ತಿಗೆ. -ಪತ್ತಿಗೆ. The upper-holding: the circumference or periphery of a wheel (ನೇಮಿ, ಪ್ರಧಿ Mr. 285). — ಮೇಲುವಾಸಿ. A beneficial promise (Bh. 8, 22, 42). — ಮೇಲುವಿಳಾಸ. The superscription or direction on a letter, address (My.). — ಮೇಲುವೆರಳು. -ಬೆರಳು. A finger (put) on (the nose, Bh. 3, 2, 2). — ಮೇಲುವೆಸರು. -ಪೆಸರು. A surname (Bh. 2, 9, 29). — ಮೇಲುವೊದಕೆ. -ಪೊದಕೆ. = ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. (Bh. 1, 12, 11). — ಮೇಲುಸಡಿಗು. = ಮೇಲ್ಸಡಿಗು. 2, screen, umbrage (Bh. 2, 5, 41). — ಮೇಲುಸೀರೆ. A superior sîrĕ (ಸುಚೇಲಕ, etc. Si. 223). — ಮೇಲುಸುರು. -ಉಸುರು. Panting, a pant (Bh. 7, 15, 46; My.). — ಮೇಲುಹಾಸಿಗೆ. A sheet put over a mattress (ನಿಚೋಲ, ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ, ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ನವುರುಬಟ್ಟೆ Si. 223; My.). — ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ. = ಮೇಲ್ವೊದಕೆ. An upper garment (My.; ಪ್ರಾವಾರ, ಉತ್ತರಾಸಂಗ, etc. Si. 224). 2, a thatch, a roof (My.; ಪಟಲ, ಛದಿಸ್ Si. 111). — ಮೇಲುಹೊಳೆ. A river that has reached an uncommonly high level in its bed (My.; ಪರೀವಾಹ, etc. Si. 83). — ಮೇಲೋಗರ. -ಒಗರ. By-meat: vegetables (My.; ವಾಜ, ಶಾಕ Nn. 124). ಮೇಲೋಗರವ ಬೆಳೆವ ತೋಟ (ಶಾಕಕ್ಷೇತ್ರ Nr.). 2, vegetable sauce (My.).

ಮೇಲುದು **mêl-udu.** An upper garment (ಪ್ರಾವರಣ, ಸಂವ್ಯಾನ, ಪ್ರಚ್ಛಾದನ, ಉತ್ತರೀಯ Hlâ.; ಪ್ರಾವರಣ, ಉತ್ತರೀಯ Mr. 343); — the end of a female's garment that is laid over or covers the breast (ಕುಚದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸೆರಗು Šm. 71; Râm. 1, 5, 30; J. 3, 7). Genitive: ಮೇಲುದಱ (Šmd. 135), ಮೇಲುದಿನ (Bh. 2, 14, 71; J. 6, 46; 11, 8; 30, 7), ಮೇಲುದ (Prll. 3, 29); Accusative: ಮೇಲುದಂ (Čpr. 1, 95; J. 5, 60; 18, 21; 25, 3); Ablative: ಮೇಲುದಱಿಂ (Čpr. 6, 89). ಮೇಲುದಱಿಸೆಳಿಂಗನ್ ಒಸರಿಸುವನ್ತಿರೆ (Šmd. 135).

ಮೇಲೆ **mêlĕ.** = ಮೇಲ್ (Šmd. 146), etc. That is above: above; over; on; upon; upwards; after; afterwards; in addition to; more; farther; for, toward; on the pledge of (somebody's word or property); on account of; in some degree, somewhat (ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ Šmd. 149 Cm.; ಆ ಮೇಲೆ 210 Cm.; ಮೇಗೆ 348 Cm.; My.). ಮೇಲೆಯುಂ ಕೆಳಗೆಯುಂ (26). ಆವುದಾನೊನ್ದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮರನನಿರಿಸಿ ಕೆತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು ಆ ಅಡೆಯ ಮರನು (ಉದ್ಘನ); ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ (ಅಸ್ತರಣ, etc. Nr.). ಹಗಲಿರುಳಾದಡೆ ಗಣರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಚಿರರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಗಣ್ಡನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಕ Si. 193); ಬಿತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತದು (ಬೀಜಾಕೃತ, etc. 301). ಕಟ್ಲೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಚಣಮಾತ್ರ ವಿರಲಿಲ್ಲ (Dp. 44). ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಮ್ಬಿರೆ ಪಂಕ ಮೇಲೆ ತೊಳೆಯಲ್ ತಾಂ ಶುದ್ಧನೇ? (Sš. 64). ಮದನನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ (J. 31, 36). ಸಾವಿರದ ಮೇಲೇೞ್ನೂಱು ಬಸದಿಗಳ್ (Bp. 51, 66). ಅವನ ಮನೆ ನಮ್ಮ ಸಾಲೇ ಹಾದೀ ಮೇಲೆ ಅದೆ (B. 2, 35). ನೀನು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವನ್ತೆ ಹಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಹಾ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಾ! (2, 36). ಆ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 114). ಮುನ್ದೆ ಅವರಿಗೆ ವಿಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ (4, 1). ಆ ಪಟ್ಟಣದಿನ್ದ ಕೆಲವು ಹರದಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ ಅದೆ (4, 30). ಇಲ್ಲಿನ್ದ ಅಯ್ದು ಹರದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ರಾಮಪುರವೆಮ್ಬ ಊರಿಗೆ ಹೋಗು! (4, 179). ನಿನ್ನ ಒಣ್ಟೆಯನ್ನು ಬಾವಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ (4, 181). ಅವನು ಪರರಾಜನ ಮೇಲೆ ಹೊಱಟಾಗ್ಯೆ (5, 53). ಉಪಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 74). ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದನು (My.). ಎಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ (B. 1, 15; My.). ಆ ನಾಡೊಳಗಿನ ತೋಳಗಳು ಕೆಮ್ಪಿನ ಮೇಲಿರುತ್ತವೆ (3, 85). ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಣ್ಣ ತುಸು ಕೆಮ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವದು (4, 147). ಅದು ಬಿಳುಪಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ (My.). ಅವನು ಕೋಪದ ಮೇಲೆ (*i. e.* ಕೋಪದಲ್ಲಿ) ಇದ್ದಾನೆ (My.). ಅವನ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟೆನು (My.). ಅವನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಇವನಿಗೆ ನೂಱು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟೆನು (My.). ತಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ದಣ್ಡಿಸಿದೊಡೆ (Bp. 53, 34). ಮೂಲ ತಿಳಿದವಗೆ ಮೇಲೆ ತೋಱಿಸ ಬೇಡ (Prv.). See Šmd. 124. 152; Čh. v. 337; Bp. 5, 18; 22, 52; 27, 1; 28, 42; 32, 45; 37, 42. 44; 38, 11; 39, 42; 46, 44; 47, 19; 51, 23. 59. 69; 61, 13. 66; Bh. 1, 5, 9; 1, 8, 5. 65; Ršv. 6, after 11, twice; 13, 69; J. 3, 21; 12, 20; 13 sum.; 13, 8; 15, 10; 25, 5; 26, 26; 28, 19; 30, 25; Si. 69. 78. 84. 198. 215. 224. 266. 283. 380; ಆ-, ಇನ್ನು-. — ಮೇಲೆ ಇಡು. To put upon (Ršv. 9, 23). — ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಆಗು. To move up and down (B. 4, 150). — ಮೇಲೆಗಡೆ. = ಮೇಲ್ಕಡೆ. (Si. 110). — ಮೇಲೆ ನಡೆ. To march against (Bh. 1, 5, 7). — ಮೇಲೆ ಬರ್. To come upon, to attack (Bh. 1, 19, 19). — ಮೇಲೆ ಬೀೞ್. -ಬೀಳು. (= ಮೇಲು-). To fall upon (Bp. 27, 58; 52, 14; J. 15, 19). 2, to begin to quarrel with. See Prv. s. ಮೇಳದವ. 3, to urge one with impertinence to buy anything (My.). ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರ್ಕಿಗೆ (or ಸೂ

ಳಿಗೆ) ಹಾಗದ ಕಾಸು (ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ, Prv.). — ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ. = ಮೇಲ್ಮೇಲ್. Up and up, higher and higher, to a great height;—one after the other; in a series, in succession;—from time to time, continually;—before long, by and by (ತೇನ ತೇನ Šmd. II; Čt. I, 97; Kk. 90; Šm. 65; Č. Bp. 42, 13; Abhâ. 1, 7; B. 4, 161). — ಮೇಲೆವಾಯ್. = ಮೇಲ್ವಾಯ್. See Čh. s. ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತು; Čpr. 6, after 40. — ಮೇಲೆ ಹೋಗು. To march against. ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ (ದಣ್ಣನ್) ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.).

ಮೇಲೆ mêlĕ. ಮೇಲಾ. Any black substance used for writing, ink (*cf.* ಮಯ್ಲಿ). 2, *the indigo plant.* 3, a musical scale.

ಮೇವು mêvu. = ಮೇಹು, etc. Grazing; pasturage, feed of any kind (C.; Tĕ. ಮೆಸಗು, ಮೆಸವು, to feed on, etc.). ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇವೂ ವಿಶ್ರಾನ್ತಿಯೂ ಬೇಕು (B. 4, 161). ಹಾಗದ ಕೋಟಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ತು.—ಮೂಢಗೆ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಅಡಿಗೆ ಹಾಕದ ಮೇವು.—ಕತ್ತೆ ಮೇದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮೇವಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಪುಲ್-, ಮುಂಗಿ-; V. 5, after 14; J. 15, 19.

ಮೇಷ mêsha. = ಮೇಸ. *A ram.* 2, *the sign of the zodiac Aries.* 3, N. of a demon said to possess children (Sk.). 4, winking, twinkling. See ಉನ್-, ನಿ-.

ಮೇಷಕಮ್ಬಲ mêsha-kambala. *A woollen blanket.*

ಮೇಷಯುದ್ಧ mêsha-yuddha. A ram-fight (My.).

ಮೇಷಾಣ್ಡ mêsha-aṇḍa. Having ram's testicles: Indra (My.).

ಮೇಷಿ mêshi. An ewe. (R.).

ಮೇಸ mêsa. Tbh. of ಮೇಷ. (Šmd. 335).

ಮೇಸು mêsu. = ಮೇಯಿಸು (C.). ಒಬ್ಬ ಕುರುಬಹುಡುಗನು ಕುರಿಗಳನ್ನು ಮೇಸುವದಕ್ಕೆ ದಿನಾಲು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು (B. 2, 34). ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ದನ ಕರುಗಳನ್ನು ಆ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಮೇಸುತ್ತಾರೆ (5, 114).

ಮೇಸ್ತ್ರಿ mêstri. A head workman (My.; Tĕ., M., Mhr.; fr. Portuguese mestre).

ಮೇಹ mêha. Urine. 2, *urinary disease, excessive flow of urine, diabetes; gonorrhoea* (ಮೂತ್ರರೋಗ, ರಕ್ತಮೇಹ ಬಿಳೀ ಮೇಹ ಎಮ್ಬ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ G.). 3, venereal disease (My.). — ಮೇಹಕಾವು. Morbid heat from venereal disease (My.). — ಮೇಹವೆಟ್ಟೆ. = ಮೇಹಕಾವು. (My.).

ಮೇಹಕಾಸ mêha-kâsa. A cough caused by venereal affections (My.).

ಮೇಹಕ್ಷಯ mêha-kshaya. Consumption occasioned by venereal disease (My.).

ಮೇಹಗ್ರನ್ಥಿ mêha-granthi. Venereal herpes (My.).

ಮೇಹಜಾಡ್ಯ mêha-jâḍya. = ಮೇಹರೋಗ. (My.).

ಮೇಹನ mêhana. Passing urine. 2, *the penis.* 3, urine.

ಮೇಹರೋಗ mêha-rôga. = ಮೇಹ No. 2. (My.).

ಮೇಹವಾಯು mêha-vâyu. Rheumatism, cramp, or flatulence from venereal disea: (My.).

ಮೇಹಶೂಲೆ mêha-śûlĕ. Venereal pains in the abdomen (My.).

ಮೇಹು mêhu. = ಮೇಪು, ಮೇವು. (Čpr. 4, 47; Bp. 60, 27. 31. 34; Bh. 3, 6, 60). ಮೇಹಿಂಗೆ (Bp. 58, 44). — ಮೇಹುಗಾಡು. -ಕಾಡು. = ಮೇಪುಗಾಡು. The wild or jungle where beasts graze, pasture-ground (Bh. 3, 13, 17; 7, 1, 12). — ಮೇಹುನಾಡು. Pasture-ground (Bh. 3, 7, 10).

ಮೇಹುಕಾಱ mêhu-kâṟa. A man who eats roots, berries, etc. (Bh. 6, 1, 11).

ಮೇಳ mêḷa. = ಮೇಲ Nos. 1-6, q. v. 7, mirth, merriment, jest, sport, joking, fun (ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಸಬ್ಬವ Šmd. II; ಅಲ್ಲಣಿಗೆ Šmd. 25; ಅಲ್ಲಣಿಗೆ Čt. I, 30; ಸಬ್ಬವ I, 26; ಅಲ್ಲಣಿ, ಸಬ್ಬವ Kk. 78; ಸಬ್ಬವ, ಅಲ್ಲಳಿ Šm. 53). ಮೇಳದ ರಥ (ಪುಷ್ಪರಥ Mr. 285). ಮೇಳ ಕೂಡಿಸದೆ, ತಾಳ ಬಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). See ಮೆಯ್-, Čpr. 8, 53; Abh. P. 12, 74; J. 6, 47; 7, 6. 8, a musical instrument (see ನುಡಿ-). — ಮೇಳಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To tune (a lute, etc. Ršv. 1, after 135; 11, 87). — ಮೇಳಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To join (v. i., Ršv. 9, 29). — ಮೇಳದವ. -ಅವ. A man belonging to a set of performers (My.). ಕುಣಿಯಲಾಱದ ಬೊಡ್ಡಿ ಮೇಳದವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು (Prv.). — ಮೇಳದವಳ್. -ಅವಳ್. ಮೇಳದವಳು. A dancing-girl (Bp. 5, 43; My.). 2, = ಮೇಳದಾಕೆ. ಒಡ್ಡೊಡ್ಡೊಡ್ಡೆನುತೊಡ್ಡಿ, ಮೇಳದವಳ್ ಕುಂಕುಮವಾರಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಪೊಯ್ದಳ್ (Šmd. 231). — ಮೇಳದಾಕೆ. -ಆಕೆ. A female buffoon, etc. (ಸಬ್ಬವಕಾರ್ತಿ Šs.; Šm. 74; ಸಬ್ಬವಗಾರ್ತಿ Kk. 28, o. r. -ಕಾರ್ತಿ). — ಮೇಳದಾತ. -ಅತ. A male buffoon (ಪರಿಹಾಸ, ದ್ರವ, ನರ್ಮ Hlâ.).

ಮೇಳಗಾಱ mêḷa-gâṟa. = ಮೇಳದವ. (My.).

ಮೇಳಣೆ mêlaṇĕ. Tbh. of ಮೇಲನ. (Čpr. 7, 97).

ಮೇಳಮ್ಬ mêlamba. The black humble bee (ತುಮ್ಬಿ Šmd. II; ಅಱಿಡಿ, ಬವರ, etc. ಚಿತ್ರವಿಹಗ Šm. 27; ತುಮ್ಬಿ, etc. Kk. 14. 90; Tĕ. ಮಿಳಿನ್ದ, Mhr. ಮಿಲಿನ್ದ).

ಮೇಳಯ mêlaya. Uniting, joining, union. — ಮೇಳಯ ಮಾಡು. To join (v. t.), to get ready (Bh. 8, 24, 14).

ಮೇಳಯಿಸು mêlayisu. (Šmd. 65). To meet, to come together, to combine (Mr. 361). 2, to join, to put to (Grj. 2, after 106; 10, 38; Râm. 3, 6, 48); to bring together, to assemble (J. 25, 10).

ಮೇಳಯ್ಸು mêlaysu. = ಮೇಳಯಿಸು. To come together (Bp. 42, 14); to form a member of a meeting. ಮೇಳಯ್ಸಿ ನಾನಾರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ (ಚರ್ಮಣ, ವಾಗ್ಮಿ Mr. 360).

ಮೇಳವ mêḷava. Union (Râm. 6, 11, 7); an assembly, a meeting (Bh. 2, 2, 1); harmony (J. 33, 19); a chorus, a dance accompanied with song and music (Bp. 4, 7. 8; J. 33, 26).

ಮೇಳವಣೆ mêḷavaṇi. A chorus, a dance accompanied with song and music (Bh. 1, 12, 20).

ಮೇಳವಿಸು mêḷavisu. To bring together; to mix; to join (Bp. 3, 27; 4, 35; 38, 14); to fasten (Čpr. 7, 80); to get ready (Bh. 8, 24, 49); to form and prepare, as a plot (Bp. 11, 4).

ಮೇಳಿಗೆ mêḷigĕ. A concourse or mass of people, an assembly (Bp. 11, 4).

ಮೇಳಿಸು mêḷisu. To join (v. i.), to unite, etc. (ಸಂಯೋಗ Šmd. Dh.; Čpr. 10, 5; Abh. P. 3, 155; 5, 58; 16, 61). ರುಧಿರಂ ದಿಗನ್ತಮುಂ ಮೇಳಿಸೆ (Abh. P. 13, 63). 2, to join for coition (Abh. P. 9, 152).

ಮೈ mĕy. For Kannaḍa and some Tbh. words that appear with this initial in writ or print see s. ಮಯ್ and ಮೆಯ್; *e. g.* ಮೈ = ಮೆಯ್, etc.; ಮೈದ = ಮಯ್ದ; ಮೈದುನ = ಮಯ್ದುನ; ಮೈಲಾರ = ಮಯ್ಲಾರ; ಮೈಲಿ, ಮೈಲಿಗೆ = ಮಯ್ಲಿ, ಮಯ್ಲಿಗೆ; etc.

ಮೈತ್ರ maitra. (fr. ಮಿತ್ರ). Of or belonging to a friend; of or belonging to Mitra. 2, friendship, friendliness,

good-will (ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, etc. Mr. 430; Bp. 18, 59);—association, intimate connection, union. 3, a friend (My.). ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ (when it is very hot) ಮೈತ್ರನಾದರೂ ಮೆಯ್ ತಗಲಿಸ ಕೂಡದು (Prv.).

ಮೈತ್ರಾವರುಣ maitrâvaruṇa, Of or belonging to Mitra and Varuṇa: *Vâlmîki.* 2, Agastya.

ಮೈತ್ರಾವರುಣಿ maitrâvaruṇi. *Agastya.* 2, Vasishṭha. 3, Vâlmîki.

ಮೈತ್ರಿ maitri. *Friendship.* 2, a friend. ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಱನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prv.).

ಮೈತ್ರೆ maitrĕ. N. of the wife of one of the chief ṛishis (Mr. 258).

ಮೈತ್ರೇಯ maitrêya. Friendly. 2, N. of a ṛishi (My.).

ಮೈತ್ರ್ಯ maitrya. *Friendship.*

ಮೈಥುನ maithuna. (fr. ಮಿಥುನ). Paired; united by marriage. 2, *union, connection.* 3, *copulation, coitus.* 4, marriage, matrimony (*cf.* ಮಯ್ದುನ). See ಕೂಡು, ಗೆರ್ಬು, ಸುನ್ನು.

ಮೈದಾನ maidâna. A plain, a level tract (My.; Tĕ., M.; Mhr., H.).

ಮೈನ maina. The Gŏravaṅka, a kind of jay, Gracula religiosa (C.; Mhr., H. ಮೈನಾ; Tĕ.; M. ಮೈನಾಗ, ಮೈನಾನ್).

ಮೈನಾಕ mainâka. N. of a mountain (son of Himavat by Mênâ). (Grj. 2, after 106; Bp. 19, 27).

ಮೈಮೆ maimĕ. = ಮಯ್ಮೆ. Tbh. of ಮಹಿಮೆ (Šmd. 361; Čt. II, 85; Čpr. 4, 11; 5, 23; Grj. 10, after 79). — ಮೈಮೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To obtain greatness, etc. (Ššv. 2, 6).

ಮೈರೇಯ mairêya. *A kind of spirituous liquor;* toddy (ಆಸವ, ಕಲ್ಯ, etc., ಕಳ್ Mr. 221; Tu. ಮಾರ).

ಮೈಲಿ maili. = ಮಯ್ಲಿ 1 & 2.

ಮೈಲಿಗೆ mailigĕ. = ಮಯ್ಲಿಗೆ.

ಮೈಸಿ maisi. Tbh. of ಮಹಿಷಿ (Šmd. 361). — ಮೈಸೂರು. The town, or country, of Mysore (Si. 329; C.; B. 3, 28).

ಮೊಕ್ mŏk. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಕ್ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೊಕ mŏka. Tbh. of ಮುಖ. (My.; Tĕ.). — ಮೊಕಮಡಿಯನಾಗಿ. -ಅಡಿಯನ್-ಆಗಿ. With the head downwards, topsy-turvy. See Prv. s. ಮಿಾಸೆ. — ಮೊಕವಾಡ. = ಮೊಗವಡ, ಮೊಗವಾಡ.

ಮೊಕತಾ mŏkatâ. = ಮೊಕ್ತಾ. (My.).

ಮೊಕದ್ದಮೆ mŏkaddamĕ. An affair, a matter; a case, civil or criminal (My.; Tĕ.; Mhr., H. ಮುಕದಮಾ).

ಮೊಕರರು mŏkararu. Settled, fixed, certain (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಕರರ).

ಮೊಕರೂರು mŏkarûru. = ಮೊಕರರು. (My.).

ಮೊಕಾಬಿಲೆ mŏkâbilĕ. = ಮುಖಾಬಿಲೆ. (My.).

ಮೊಕಾಮು mŏkâmu. = ಮುಕ್ಕಾಮ್, ಮೊಕ್ಕಾಮು. A place of alighting: a stage; encamping;—a place of residence (My.; Br.; Mhr., H. ಮುಖಾಮು).

ಮೊಕೋಬ mŏkôba. A fragrant powder that is taken with snuff, etc. (My.; H.).

ಮೊಕ್ಕ mŏkka. = ಮೊಕ್ಕೆ. Tbh. of ಮೋಕ್ಷ. A species of tree the ashes of which are used as a cautery. ಮೊಕ್ಕದ ಮರ (ಗೋಲೀಢ, ಝಾಟಲ, ಘಣ್ಟಾಪಾಟಲಿ, ಮೋಕ್ಷ, ಮುಷ್ಕಕ Nr.; St. & Pl.: Calosanthes indica Blum.).

ಮೊಕ್ಕಳ mŏkkaḷa. (Šmd. 49). = ಮೊಗ್ಗರ. A heap, a mass, an assemblage (ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಗ್ಗರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ನೆರವಿ 111; Tĕ. ಮೂಕ); — abundance; abundant, much, exceeding, etc. (ವೆಗ್ಗಳ Šmd. 168 Cm.; ಪ್ರಾಜ್ಯ, ಭೂರಿ, ಬಹುಲ, ವಿಪುಲ, ಪುಷ್ಕಲ, etc. Hlâ.; ಅಗುಹ್ವಲೆ, etc., ಪಿರಿದು Kk. 49; ಅಗುಹ್ವಲೆ, ಕಱ, ನೆಱೆ, ನೂಳದು, ಅಯ್ದ್ದೆ, ಪೊಮ್ಪುಳಿ, etc., ಅಧಿಕ Šm. 58; ಅಧಿಕ 111; *cf.* ಮುಕ್ಕುಳು 1 & 2; T. ಮುಡುಗು, ಮೊಯ್, to swarm as bees, etc., to throng;—a crowd, throng). (See Čpr. 6, 88; 8, 47; Bp. 40, 58; V. 40, 75. — ಮೊಕ್ಕಳದ ರಾಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಮೊಕ್ಕಾಮು mŏkkâmu. = ಮೊಕಾಮು, etc. (My.).

ಮೊಕ್ಕು mŏkku. = ಮೊಬ್ಗು 2, q. v.

ಮೊಕ್ಕೆ mŏkkĕ. = ಮೊಕ್ಕ. ಮೊಕ್ಕೇ ಮರ (ಗೋಲೀಢ, etc. Si. 130; Tĕ.).

ಮೊಕ್ತಾ mŏktâ. = ಮೊಕತಾ. In front, before, face to face (My.).

ಮೊಕ್ತಿಯಾರ್ mŏktiyâr. ಮೊಕ್ತಿಯಾರ. Absolute, free; a plenipotentiary (Mhr., H. ಮುಕ್ತ್ಯಾರ, ಮುಖತ್ಯಾರ); independence, plenipotency (My.); an agent, an attorney. See Prv. s. ಬೇರೋಜುಗಾಟಿ. — ಮೊಕ್ತಿಯಾರ್ನಾಮ, a power of attorney (My.; Mhr. ಮುಖತ್ಯಾರ-).

ಮೊಕ್ತಿಯಾರಿ mŏktiyâri. Full powers or authority delegated: absolute state, etc. (My.; Mhr. ಮುಖತ್ಯಾರೀ).

ಮೊಕ್ತೇಸರ mŏktêsara. = ಮುಕ್ತೇಸರ. A headman; a chief officer (My.; H.).

ಮೊಖಮಲ್ಲು mŏkhamallu. = ಮುಖಮಲ್ಲು. (My.).

ಮೊಗ್ mŏg. = ಮೊಱ್ 3, etc. Refuge, shelter. — ಮೊಗ್ಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A rock of shelter or a sheltered rock (Bh. 3, 18, 30).

ಮೊಗ mŏga. 1. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಗ ಮೊಗದು (Bp. 56, 12; 58, 68; Č. Bp. 28, 20; J. 6, 39; 8, 39).

ಮೊಗ mŏga. 2. = ಮೊಗು, etc. (My.).

ಮೊಗ mŏga. 3. = ಮೊಗಸಿ. P. p. of ಮೊಗಸು, in ಮೊಗ ಮೊಗಸು s. ಮೊಗಸು 1.

ಮೊಗ mŏga. Tbh. of ಮುಖ (Šmd. 340. 355; ಮುಖ, ಅಸ್ಯ Hlâ.; ಮುಸುಡು Šm. 71; My.). ಮೊಗದೊಳ್ ಮೆಲ್ದಂ (Šmd. 163). ಮೊಗ ನೋಡಿದಂ or ಮೊಗಂ ನೋಡಿದಂ (200). ಕೆಮ್ಪುಪ್ಪ ಕಾಲ್ ಮೊಗಂಗಳಿಂ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ್ (Hlâ.). See Čpr. 3, 85; Bp. 5, 20; Ršv. 11, 10; 13, after 18; J. 8, 39; 15, 3; ಅಗ್ಗಿ-, ಅಯ್-, ಅಱು-, ಕರಿ-, ನಗೆ-, etc. — ಮೊಗಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To put (a person) to shame whilst facing (him, ಅವನ or ಅವನನ್ನು My.). ಮೊಗಗೆಡಿಪ ಋಣದೊಳಗೆ ಸುಡುತಿರುವ ಚಿನ್ತೆ (Sarvabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಮೊಗಗೊಡು. -ಕೊಡು. To turn the face towards one (My.). — ಮೊಗಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. = ಮೊಗಗೊಡು. (Čpr. 6, 83). — ಮೊಗ ಚಿಟ್ಲಿಸು. = ಮೊಗ ಸಿಣ್ಡಿಸು. To express contempt or disgust by the face, to frown (My.; Tĕ. ಮುಖಮು ಚಿಟ್ಲಿಂಚು). — ಮೊಗದಣ್ಡೆ. A face looked upon as a wreath (Bh. 6, 4, 36). — ಮೊಗದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. A lotus-like face (Ršv. 10, 8; 13, 102; J. 3, 22). — ಮೊಗದಿರುಹು. -ತಿರುಹು. To turn the face (J. 2, 53). — ಮೊಗದೊಡಗು. -ತೊಡಗು. To form tops or crests (as waves, J. 12, 13). — ಮೊಗದೊಳೆ. -ತೊಳೆ. To wash the face (J. 30, 42). — ಮೊಗದೋಱು. -ತೋಱು. To show the face (J. 17, 34). — ಮೊಗ ಬಾಡು. The face to become pale (Bp. 54, 81). — ಮೊಗಮಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put the face, mouth, or trunk (Abh. P. 13, after 76; Ršv. 5, 79). — ಮೊಗಮಿಡು. -ಇಡು. = ಮೊಗಮಿಕ್ಕು. (J. 15, 45). — ಮೊಗಮ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain

a (conciliatory, kind) face (or look from another), to win over, to conciliate, to pacify; to be civil, etc. (ಅನುನಯ Šmd. Dh.). — ಮೊಗಮ್ಪುಗು. -ಪುಗು. 1. The face to enter: to meet in front, to face (Čpr. 5, after 39; 5, 79; 10, 83; Abh. P. 13, 81). — ಮೊಗಮ್ಪುಗು. -ಪುಗು. 2. Facing. ಮೊಗಮ್ಪುಗು ತರ್. To face (Abh. P. 13, 81). — ಮೊಗರವ್ಪ. = ಮೊಗವಡ. (Č. Bp. 47, 44; Bh. 7, 4, 9; 9, 2, 42; Ršv. 6, after 11). — ಮೊಗರಾಗ. (Šmd. 207). Red or bright colour of the face. — ಮೊಗರಾಗಂಗಿಡು. -ಂಕಿಡು. Bright colour of the face to disappear (Abh. P. 7, after 163). — ಮೊಗವಡ. -ವಡ. = ಮೊಕವಾಡ, etc. A kind of head-stall for horses and oxen (Grj. 6, after 56; 7, 46; Bh. 9, 2, 42; My.). 2, a cloth made to cover the face (of elephants, Abh. P. 13, 74). 3, a mask (My.; Mhr. ಮುಖವಟಾ, ಮುಖೋಟಾ). 4, a muzzle (My.; Mhr. ಮೋಹಾಳೀಂ). — ಮೊಗವರಿಗೆ. -ವರಿಗೆ. A shield to protect the face (Bh. 6, 4, 89; 9, 2, 42). — ಮೊಗವಱ್. -ಅಱ್. To know the face (of a person): to be more or less familiar with, to be acquainted with. — ಮೊಗವಱಿಕೆ. -ಅಱಿಕೆ. Acquaintance, intimacy (ಪರಿಚಯ, ಸಂಸ್ತವ Mr. 454). — ಮೊಗವಱಿತ. -ಅಱಿತ. = ಮೊವಱಿಕೆ. ಸಂಸ್ತವ, ಪರಿಚಯ Hlâ.). — ಮೊಗವಲರ್. -ಅಲರ್. The face to bloom or become bright (Bp. 24, 44). — ಮೊಗವಲರಿಸು. -ಅಲರಿಸು. To cause the face to bloom, etc. (Bp. 45, 36). — ಮೊಗವಾಡ. (-ಪಾಡ). = ಮೊಗವಡ Nos. 1 & 3. (My.). — ಮೊಗವಾಸ. Tbh. of ಮುಖವಾಸ. (J. 12, 6; 15, 24. 44. 45). — ಮೊಗಸನ್ನೆ. A sign of the face (Bh. 4, 19, 43). — ಮೊಗಸಸಿ. A moon-like, lovely face; the face considered as a moon (Ršv. 1, after 135). — ಮೊಗಸಾಲೆ. A front verandah (ಪ್ರಘಣ, ಪ್ರಘಾಣ, ಅಲಿನ್ದಕ Hlâ.; Ršv. 13, after 1 & 61; My.). — ಮೊಗ ಸಿಣ್ಡ್ರಿಸು. = ಮೊಗ ಚಿಟ್ಟಿಸು. (My.). — ಮೊಗಸಿರಿ. = ಮುಖಶ್ರೀ. Beauty of the face (Ršv. 13, after 59). — ಮೊಗಸೂರಿಗೆ. A sword or knife attached to the forepart (of a carriage, Bh. 9, 2, 43).

ಮೊಗಚು mŏgaču. = ಮಗಚು, etc. (My.).

ಮೊಗಟ mŏgaṭa. = ಮುಗಟ, etc. (My.).

ಮೊಗಡು mŏgaḍu. = ಮೊಗಳು. (My.).

ಮೊಗದು mŏgadu. = ಮೊಗೆದು. P. p. of ಮೊಗೆ 1.

ಮೊಗದುಂ mŏgadum. = ಮುಗುದುಮ್ಮಿ. — ಮೊಗದುಂಸಕ್ಕರೆ. A kind of sugar (ಫಾಣಿತ Si. 312; My.).

ಮೊಗಱು mŏgaṟu. (ಮೊಗರು). (fr. ಮುಗುಱು ?). The state of being (still partly) covered (?). — ಮೊಗಱುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. (= ಮುಗುಳ್ಗಾಯ್). A fruit that has just come out of the flower, a very small fruit (My.). — ಮೊಗಱುಬದನೆ. A badanĕ that is still very young (My.).

ಮೊಗಲ mŏgala. A Mogul (My.; B. 4, 3; Mhr., H. ಮೋಗಲ).

ಮೊಗಲಾಯಿ mŏgalâyi. Relating to the Moguls (My.; Br.; Mhr.).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 1. To begin to exert one's self, to make one's self ready for work, to act zealously after (or for) a contrived plan, to exert one's self (ಉದ್ಯೋಗಾರವ್ಪ Šmd. Dh.; ವಿರಚಿತೋದ್ಯೋಗ Šm. 110; T. ಮುಯಲ್, ಮುಯಲು, to apply one's self to a thing, to make effort; Tĕ. ಮೊನೆ, to busy himself, engage in; to prepare, be ready; ಮೊಗೆಕೊನು, to begin = ಮೊದಲು ಪೆಟ್ಟು). See Čpr. 8, after 4; Abh. P. 1, 77; 12, 9; Râm. 6, 46, 16; Bh. 6, 4, 101; 7, 5, 39; 7, 18, 14; J. 8, 39; 28, 45. — ಮೊಗ ಮೊಗಸು. rep. To exert one's self very much (J. 12, 22).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 2. = ಮುಗುಸು 2, etc. Desire, wish (ಇಚ್ಛೆ Šm. 50. 110).

ಮೊಗಸು mŏgasu. 3. (fr. ಮೊಗೆ 5. = ಮುಸುಕು 1, etc.). To cover, to fall upon, to attack (J. 8, 31).

ಮೊಗಳು mŏgaḷu. = (ಮುಗಿಲ್), ಮೊಗಡು. The ridge of a roof (My.; Tĕ. ಮುಗಡು, ಮೊಗಡು, ಮೊಗಲು, ಮೊಗುಟು, ಮೋಡು; M. ಮುಗಡು, ಮುಗಳ್; T. ಮುಗಡು; see s. ಮೊರಡು 2).

ಮೊಗೞ್ mŏgaḻ. = ಮುಗುೞ್. (V. 36, after 65).

ಮೊಗಿಸು mŏgisu. To cause to lade, etc. (My.).

ಮೊಗು mŏgu. = ಮಗವು, ಮಗು, etc. (My.; ಪೋತ, ಪಾಕ, ಅರ್ಭಕ, ಡಿಮ್ಭ, ಪೃಥುಕ, ಶಾವಕ, ಶಿಶು Si. 179; ಭ್ರೂಣ, ಅರ್ಭಕ 418; ಪೋತ, ಶಿಶು 422; ಗರ್ಭ, ಅರ್ಭಕ 441).

ಮೊಗುಂ mŏgum. General, undefined, not particularized (My.; Mhr., H. ಮೋಘಮು).

ಮೊಗುಚು mŏguču. = ಮಗಚು, etc. (My.). ಕಿವಿ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಮೊಗುಚದೇ? (Prv.).

ಮೊಗುಟ mŏguṭa. = ಮೊಗಟ, etc. (My.).

ಮೊಗುವು mŏguvu. = ಮೊಗು, etc. (My.; ಪೃಥುಕ Si. 404; ಡಿಮ್ಭ, ಶಿಶು 440).

ಮೊಗುವುತನ mŏguvutana. Childhood (Bh. 1, 3, 17).

ಮೊಗುಸು mŏgusu. = ಮುಗುಸು 2, q. v., etc.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 1. To take (water with a vessel out of a pond, tank or stream for one's use, Abh. P. 7, 105; 7, after 105; J. 6, 6; My.; ಜಲಾಕರ್ಷಣ Šmd. Dh.; T. ಮುಗ, ಮೊಳ್ಳು; Tĕ. ಮುಂಚು). 2, to lade, to lade out (any fluid with a small vessel, etc. out of a larger one), to scoop, to bale (ಜಲವ ಮೊಗೆ Šm. 82; My.; *cf.* ನುಗಿ 2). P. ps. ಮೊಕ್, ಮೊಗ, ಮೊಗದು, ಮೊಗೆ, ಮೊಗೆದು. See Bp. 56, 31; Bh. 8, 23, 11; J. 12, 8.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 2. = ಮೊಗ 1, etc. P. p. of ಮೊಗೆ 1, in ಮೊಗೆ ಮೊಗೆದು (Grj. 4, 131; Bp. 56, 9; Bh. 8, 21, 4).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 3. The state of (water) being sufficient to be taken (out of a pond, etc.). See Prv. s. Tbh. ಮುಗೆ.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 4. = ಮಗೆ, etc. A small earthen vessel for lading out, etc. (ಘಟಭೇದ Šmd. Dh., o. r. ಘೂಭೇದ; ಕುಮ್ಭದ ಭೇದ Šm. 82; ಅಣಿಮಣಿಕೆ Mr. 211; My.). ಮೊಗೆ ಮಾಡದ ಕುಮ್ಬಾಱ ಗುಡಾಣ ಮಾಡ್ಯಾನೇ?— ಮುಘೇ ನೀರು ಮೊಗೇಲಿಡು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಮೊಗೆನೀರು. A mŏgĕ-full of water. ಮೊಗೆನೀರಿನೊಳಗೊನ್ದು ನೆಗಱಾಡಿದನ್ತಿಗೆ ತಗುಣಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಹಿಡಿದನ್ತ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಯ ನಮ್ಬುವದು (Sp.). — ಮೊಗೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. A mŏge-full of milk (Bp. 1, 20).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 5. To cover; to fall upon, to close with; to go close to (J. 8, 39; 12, 13; 13, 12; Grj. 3, after 119; see T. s. ಮೊಕ್ಕಳ). 2, to grow abundant (see ಪೊಗರ್ವೊಗೆ).

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 6. (= ಮೊಗೆ 3?). — ಮೊಗೆಯ ಭೂಮಿ. A fertile, yellowish soil (ಪಾಣ್ಡುಭೂಮ, ಉದಗ್ಭೂಮ Hlâ.).

ಮೊಗ್ಗರ mŏggara. (Šmd. 49). (= ಮೊಕ್ಕಳ, ಮೋಹರ). A mass, a heap (of clouds, etc.); an assemblage, a body; an army, a force (ಗೊನ್ದಣಿ, ಹೊರಳಿ, ಮೊತ್ತ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಒಟ್ಟು 88; ಜಂಗುಳಿ, ಮೊಕ್ಕಳ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಬಲ Bhn. 13; Čpr. 5, 110; 7, after 81; J. 3, 38; 8, 32). — ಮೊಗ್ಗರವಪ್ಪಾಯ್. -ಂ -ಪಾಯ್. To form a mass or body, etc. (Grj. 6, after 67).

ಮೊಗ್ಗರಿಸು mŏggarisu. To grow collected into a mass or body, etc. (Grj. 6, after 56).

ಮೊಗ್ಗು mŏggu. (Šmd. 49). = ಮೊಗ್ಗೆ 1, etc. (J. 10, 14; My.; T. ಮೊಕ್ಕು). ಅಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಗ್ಗಿನ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಾಜ್ಞನ ಬುದ್ಧಿ ಫಲದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮೊಗ್ಗೆ mŏggĕ. 1. = ಮಗ್ಗು 4, ಮೊಗ್ಗು. A bud (ಕೋರಕ Nn. 164; ಮುಕುಲ, ಕಲಿಕೆ, etc. Mr. 107; ಉತ್ಕಲಿಕೆ 527; ನನೆ, ಮುಗುಳ್, ಸರ್ಜುಕ, ಕುಟ್ಮಲ Šm. 22; Kk. 23; ಕ್ಕೋತ, ಕುಟ್ಮಲ Si. 460; My.; Tĕ.; T., M. ಮೊಟ್ಟು; cf. ಮುಗುಳ್, ಮೊಳಕೆ; Mhr. ಮೋಗ, a germ, shoot; see Čpr. 1, 106; Bp. 22, 8; Rśv. 10, after 31; J. 31, 9; B. 3, 36). ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ (ಕುಟ್ಮಲ್ಯ Nn. 52; ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಕೋರಕ 102). — ಮೊಗ್ಗಪ್ಪು. -ಅಪ್ಪು. He whose arrows are buds: Kâma (Čt. II, 95).

ಮೊಗ್ಗೆ mŏggĕ. 2. = ಮಗ್ಗಿ. ಅಂಕೆ ಮೊಗ್ಗೆ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೇನೆ (B. 1, 11).

ಮೊಚ್ಚೆ mŏččĕ. = ಮುಚ್ಚೆ 2, etc. A shoe (Bh. 6, 4, 52; My.).

ಮೊಜಾ mŏjâ. = (ಮೊಚ್ಚೆ), ಮೋಜಾ. (Si. 279, *only* in Si.).

ಮೊಟಕು mŏṭaku. 1. The state of being (shrunk or) small in size; a bit, a piece, as of a pencil, etc. (My.; Tĕ. ಮೊಟಕೆ; cf. ಮುಡುಕು 2, ಮೋಟು). ಮೊಟಕಾದವನು (ಖರ್ವ, ಹ್ರಸ್ವ, ವಾಮನ, ಗಿಡ್ಡನು Si. 197; My.). — ಮೊಟಕುಕತ್ತಿ. A small sword, a cutlass (My.; Si. 290; Tĕ. ಮೋಟಕತ್ತಿ). — ಮೊಟಕುಬೆರಳು. The little finger (My.). — ಮೊಟಕುಹಾದಿ. A short road that soon ends (My.; ಬಹಳ ದೂರವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಹಾದಿ Si. 105).

ಮೊಟಕು mŏṭaku. 2. The sound produced by the grazing of cattle, etc. — ಮೊಟಕು ಮೊಟಕೆನ್ನು. -ಎನ್ನು. The repeated sound of mŏṭaku to be produced (My.).

ಮೊಟ್ಟ mŏṭṭa. 1. = ಮಟ್ಟ 1, etc. Exactness, etc. — ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ್. -ಮೊದಲು. = ಮಟ್ಟಮೊದಲು. (Bp. 24, 80; 32, 7; 45, 30; My.).

ಮೊಟ್ಟ mŏṭṭa. 2. = ಮಟ್ಟ 3. — ಮೊಟ್ಟಕಿಱುಬ. A hyena (My.).

ಮೊಟ್ಟು mŏṭṭu. 1. To rap the head (of another) with the knuckles of the fist (My.; Tĕ.).

ಮೊಟ್ಟು mŏṭṭu. 2. A rap with the knuckles of the fist (My.; M. ಮುಟ್ಟು; see ತಲೆ-). ಮೊಟ್ಟು ಬಿತ್ತು (My.).

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. 1. An egg (ಪೇಶೀಕೋಶ, ಅಣ್ಡ Hlâ.; ಅಣ್ಡ Šm. 88; Si. 179. 367; My.; T. ಮುಟ್ಟೈ; M. ಮುಟ್ಟೆ, ಮೊಟ್ಟೆ). ಕೇಡುಗಾಲಕ್ಕೆ ನಾಯಿೂ ಮಱಿ ಮೊಟ್ಟೇ ಇಕ್ಕಿತು (Prv.). See Prv. s. ತೊಟ್ಟಿ 2.

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. 2. = ಮಟ್ಟೆ. (My.).

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. = ಮಟ್ಟೆ. A leather bag (ಸಮ್ಮುದ ತಿತ್ತಿ Šm. 88). 2, a bundle, a bale, a burden, a load (Bp. 21, 15; 29, 18. 19; Râm. 5, 8, 73; My.; Mhr. ಮೋಟ; cf. ಮೂಟೆ). ಅಟ್ಟೆ ಕ್ಕುವವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯಾಗ ಬೇಡ, ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊಱುವವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ. — ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆಯುಟ್ಟರೂ ಮೊಟ್ಟೆ ಹೊಱುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. — ನೇಯಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟದರೆ ಮೊಟ್ಟೆ. — ಬಣ್ಡೆ ಬಣ್ಣಾಟ, ಹೇಱು ಹೆಟ್ಟಾಟ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮಸುಖ. — ಮೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 21, 15; 29, 18.

ಮೊಡವಿ mŏḍavi. = ಮೊಡವೆ. A small pimple in the face (Rśv. 4, 9; 9, 48; J. 18, 25; My.; Tĕ. ಮೊಟಿಮ; T. ಪಡ, ಪಡಿವು).

ಮೊಡವೆ mŏḍavĕ. = ಮೊಡವಿ. (My.).

ಮೊಡ್ಡ mŏḍḍa. = ಮುಡ್ಡ, ಮೊರಡ. (My.).

ಮೊಣ mŏṇa. = ಮೊಱ, q. v. — ಮೊಣಕಾಲ್. -ಕಾಲು. The knee (ಜಾನು, ಅಷ್ಠೀವತ್ Hlâ.; ಜಾನು G.; My.; Bp. 57, 59; B. 2, 30; 3, 24). ಮೊಣಕಾಲು ಊಱಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಮೊಱಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಸಿತ್ತಾನೇ? — ಮಣ್ಡೆ ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟವೇ? (Prvs.). — ಮೊಣಕಾಲುಕಣ್ಣು. The hollow on each side of the knee (C.). — ಮೊಣಕಾಲುಗಣ್ಟು. The knee and all that pertains to it (My.). — ಮೊಣಕಾಲುಚಿಪ್ಪು. The knee-pan (My.). — ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ. -ಉದ್ದ. As high as the knee, knee-deep. ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು (Prv.). — ಮೊಣಕಾಲುಮುರಿ. N. of a talook in Mysore (My.). — ಮೊಣಕೆಯ್. The elbow (Bp. 24, 82; 27, 6; My.). ಮೊಣಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಮೇಗಣ ಬಾಗೆ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Hlâ.). — ಮೊಣಗೆಯ್. = ಮೊಣಕೆಯ್. (My.; see Prv. s. ಮುಂಗೆಯ್ 2).

ಮೊಣ್ಡ mŏṇḍa. = ಮೊಣ್ಡು. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. — ಮೊಣ್ಡಕೆಯಿ. A maimed hand (My.; Tĕ. ಮೊಣ್ಡಿ ಚೆಯಿ). — ಮೊಣ್ಡಕೊಡಲಿ. A blunt axe or hatchet. ಮೊಣ್ಡಕೊಡಲಿ ಱಿಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ (Prv.). — ಮೊಣ್ಡಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. A blunt knife (My.). — ಮೊಣ್ಡಗುದ್ದಲಿ. A blunt hoe (My.). — ಮೊಣ್ಡಚೂರಿ. = ಮೊಣ್ಡಗತ್ತಿ. (B. 4, 40; My.). — ಮೊಣ್ಡಪುರಿ. = ಚೂರುಮುರಿ. (My.). — ಮೊಣ್ಡಬಾಲ. A docked, stumpy tail (My.; B. 3, 44). — ಮೊಣ್ಡಸೀಗೆ. A large, very thorny climber, Caesalpinia sepiaria Roxb. (Z.; My.).

ಮೊಣ್ಡು mŏṇḍu. Stupid obstinacy, especially in demanding or dunning (My.; Tĕ.; T. ಮುಣ್ಡು, ಮೊಣ್ಡು; see ಮೊಟ್ಟ 1). — ಮೊಣ್ಡ. -ಅ 3. An obstinate man, one who begs impudently (My.). ಮೊಣ್ಡನ ಕೊನ್ದವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಯ ತಿನ್ದವರಿಲ್ಲ (Prv.). — ಮೊಣ್ಡಾಟ. -ಆಟ. Stupid obstinacy; obstinate, impudent begging (My.). — ಮೊಣ್ಡಿ. An obstinate female (My.).

ಮೊಣ್ಡು mŏṇḍu. = ಮೊಣ್ಡ. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. (My.). ಕೊಡ್ಲಿ ಮೊಣ್ಡಾಯಿತು (My.). — ಮೊಣ್ಡು ಕೆಯ್. = ಮೊಣ್ಡ ಕೆಯ್ಯಿ. (My.).

ಮೊಣ್ಡುತನ mŏṇḍutana. Stupid obstinacy (My.).

ಮೊಣ್ಡೆ mŏṇḍĕ. ಮೊಣ್ಡೆಯ. Tbh. of ಮುಣ್ಡ. (Tĕ. ಮೊಣ್ಡೆಮು). ತಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಣಿದಾಡುವ ಮೊಣ್ಡೆಯ (ಕಬನ್ಧ, etc. Si. 297). — ಮೊಣ್ಡೆಮರ. A small tree, Cerbera odollam Gaertn. (St. & Pl.).

ಮೊತ್ತ mŏtta. 1. A heap, a mass; a multitude, a flock, etc.; a collection, a code (ಸಮೂಹ, ನಿಕರ, ವ್ರಜ, etc. Nr.; ಜಂಗುಳಿ Čt. II, 99; ಪುಷ್ಕಲ, ಪ್ರಭೂರಿ, ಬಹುಲ, etc. Mr. 430; ಮೊಗ್ಗರ, ಮೊಕ್ಕಳ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಹೊರಳಿ, etc. ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17, Šm. 54; ಓಳಿ Bhn. 6; ನೆರವಿ 10; ಉರಳಿ 61; My.; Tĕ. ಮೊತ್ತ, bulk, lump; Tĕ. ಮೊತ್ತ, the total, whole; T. ಮೊತ್ತ, universal; T., M. ಮುಱು, ಮುಱುವು, that is whole, entire; M. ಮುಱುಕ್ಕೆ, to grow thick, big; to grow

ripe; ಮುಟಿಪ್ಪು, thickness, thronged state; ಮುಟಿ³, protuberance, tumour; T. ಮುಬ್ಬು, the end, see ಮುಡಿ 3; see ಮುದ್ದೆ, ಮೊನೆ 2). ಕಾಗೆಯ ಮೊತ್ತಂ (ಕೊತ್ತಟಿ Śmd. I). ಕಿಟಿಯ ಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಣಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, etc.); ಹಿಮದ ಮೊತ್ತಂ (ಹಿಮಾನಿ); ಸೂಳೆಯರ ಮೊತ್ತಂ (ಗಾಣಿಕ್ಯ Hlâ.). ಮಟಿಮೀನ ಮೊತ್ತ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಣಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತ, ಪೋತಾಧಾನ); ಆನೆಗಳ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದ ಆನೆ (ಯೂಥನಾಥ); ಧರ್ಮಂಗಳ ಮೊತ್ತವು (ಸ್ಮೃತಿ, ಧರ್ಮಸಂಹಿತೆ Nr.). ಮಟಿಮೀನ ಮೊತ್ತಂ (ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಣ Mr. 410). ಕವಿಜನರ ಮೊತ್ತಂ (Sp.). See Bp. 5, 39; 19, 83; 22, 57; 28, 22; 36, 31; 58, 53; 60, 33; J. 4, 19; 5, 15. — ಮೊತ್ತಪೆಱು. -ಪೆಱು. To become a heap, to be heaped, etc. (Bp. 32, 6).

ಮೊತ್ತ mŏtta. 2. = ಮೊದಲ್ (Śmd. 229). — ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ್. (Śmd. 229). The very beginning; at the very first; in the first place (Čpr. 1, after 82).

ಮೊದ mŏda. = ಮೊದಲ್. — ಮೊದ ಮೊದಲು. = ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ್. (My.; B. 4, 189).

ಮೊದಲ್ mŏdal. (fr. ಮುಂ, ಮುಜು್, etc.). ಮದಲು, ಮೊತ್ತ 2 (Śmd. 229), ಮೊದ, ಮೊದಲು. The state of being first, preceding, in front, or prior; the state of being chief, the chief thing; the beginning; the root; the base; the extremity or tip; the original, principal or capital, the stock in trade;—at the beginning, first, etc.; for the first time (ಅದಿ, ಪೂರ್ವ, ಪೌರಸ್ತ್ಯ, ಪ್ರಥಮ, ಆದ್ಯ Nr.; ಮೂಲ Nr.; ಮೂಲ Nn. 20; ಅದಿ 111; ಬುಧ್ನ, ಮೂಲ 136; ಅದ್ಯ, ಅದಿ Mr. 460; ಆರಮ್ಭ 432; ಅದಿ Śmd. 9. 13. 52. 84. 117. 118. 147. 171. 199. 258. 352; ಮೂಲ 7. 8. 253. 259 Cm.; ಪೂರ್ವ 17. 46. 51. 54. 71. 258. 377 Cm.; ಮುಖ್ಯ 18 Cm.; ಪ್ರಥಮ 78. 171 Cm.; My. as ಮೊದಲು; T., M. ಮುದಲ್; Tě. ಮೊದಲು, ಮ್ರೋಲು; Mhr. ಮುದಲ). ನಾಭಿಯ ಮೊದಲ್ (Śmd. 8). ಪೂರ್ವಪದದ ಕಡೆಯುಂ ಪರಪದದ ಮೊದಲುಂ (60). ಮದಗಜಮೆರಡಱ ಬಾಲದ ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದು (91). ಆದೇಶಮೆನ್ದೊಡೆ ಮೊದಲಿರ್ದುದಂ ತೊಲಗಿಸಿ ಬರ್ಪುದು (30 Cm.). ಮೊದಲ್ಗೆ (258 Cm.). ಮೊದಲ ನಾಟ್ಯಂ (ಪೂರ್ವರಂಗ); ಮೊದಲ ಮನೆ (ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ, ತಿರೋಗೃಹ); ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲ್ (ಪಕ್ಷತಿ); ಆನೆಯ ಮೊದಲ ಬಾಲ (ಪೇಚಕ, ಪುಚ್ಛಮೂಲ Hlâ.). ಮರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉದಕವ ನೆಱೆವ ಕಟ್ಟೆ (ಆಲವಾಲ, etc.); ಕೊಳುಮೊದಲಿನ್ದ ಅಧಿಕಮಾಗಿ ಮಾಱುದುದು (ಅಧಿಕಫಲ, ಲಾಭ); ವೇದದ ಮೊದಲನೋದ ತೊಡಗಿದವನು (ತ್ರೈಕ್ಷ, ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ); ಮರದ ಮೊದಲಿನ್ದ ಕೊಮ್ಬುಪರ್ಯನ್ತರಮಿರ್ದ ನಡುವಣ ದಿಣ್ಡು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, ಸ್ಕನ್ಧ); ಮೊದಲ ಕಲ್ಪ (ಮುಖ್ಯ); ನೆಲದಿನ್ದ ತುದಿವರಮುರ್ದ ಲತೆ (ಆರೋಹ Nr.). ಮೊದಲ ಮನೆ (ಚನ್ದ್ರಶಾಲೆ Mr. 201); ಮೊದಲ ಗಱಿ (ಪಕ್ಷತಿ 168); ಕರ್ಣದ ಮೊದಲ್ (ಚೂಲಿಕೆ 156); ಮೊದಲ ಬಾಲಂ (280); ಕುದುರೆಯ. . ಎರಡು ಕರ್ಣದ ಮೊದಲೊಳ್ (ಸುೞಿ) ಇರೆ ಶುಭಂ (289); ಮೊದಲ ನರ್ತನಂ (ಪೂರ್ವರಂಗ 79). See Čpr. 2, 41; 3, 38. 40; 5, 96; Bp. 41, 8; 52, 1; 56, 42; 60, 14. 40; 61, 57; Bh. 1, 8, 31; Rśv. 5, 40; 9, 18; 13, 5; J. 13, 42; 30, 29; 31, 36. — ಮೊದಲನಕ. -ಅನಕ. To the root (Bp. 60, 40). — ಮೊದಲನೆಯ. -ಅನೆಯ. ಮೊದಲನೇ. So much as the beginning or first: first, etc. (My.). ಮೊದಲನೆಯದು, ಮೊದಲನೇದ್ದು, that is the first, the first (Si. 97; B. 1, 12; C.); ಮೊದಲನೆಯವ, who is the first, the first (C.; B. 5, 80). ಮೊದಲನೇ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯ (Si. 396). ಮೊದಲನೇ ಭಾಗ (B. 4, 13). ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ (4, 44). — ಮೊದಲಾಗು. -ಆಗು. To become or be the first of a series (C.). ಮೊಟಿಗು ಮೊದಲಾದ ಪಲ ತೆಱದ ದನಿಗಳ್ (Śmd. 10). ಏಕಾರಂ ಮೊದಲಾದ ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಂಗಳ್ (ಏಕಾರಮುಖ್ಯಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಂಗಳ್ 18 Cm.). ತೃತೀಯೆ ಮೊದಲಾದುವಱೊಳ್ (130). ಉದ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗೋದುವೆ ಹೆಸಱು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕಿ ಅಟ್ಟ ಕೂೞ್ (ಪುಲ್ಗ I). ಇವು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾನುಕರಣಂಗಳ್ (I). ಮೊದಲಾದುದು (ಆದ್ಯ, ಆದಿಮ); ಅಶ್ವಿನಿ ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಂ ಚನ್ದ್ರಮನ ಸ್ತ್ರೀಯರಂ ಬಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಎಮ್ಬುದು; ಹೇಲೆ ವಿಲಾಸ ಇವು ಮೊದಲಾದುವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಾವಂಗಳು; ಹಸು ಎಮ್ಮೆ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ (ಜೀವಧನ); ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಧಮಾನ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ಮೂಱು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ಅರಮನೆಯ ಚನ್ದಂಗಳು; ಬಿಟ್ಟೇಱು ಮೊದಲಾದುದು (ಪಾಣಿಮುಕ್ತ); ಅಭಿಧಾನ ವ್ಯಾಹಾರ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ನುಡಿಯ ಭೇದಂಗಳು; ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಂ; ಇಟ್ಟಗೆ ಮೊದಲಾದುವಱಿಂ ಮಾಡಿದ ಅರಮನೆ ದೇಗುಳಂಗಳಂ ಪ್ರಸಾದ ಎಮ್ಬುದು; ಲೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಪುಸ್ತಕರ್ಮ); ಕಿರಾತ ಶಬರ ನಿಷ್ಟ್ಯ ಪುಲಿನ್ದ ನಾಹಲ ಭಟ ಮಾಲ ಮ್ಲೇಚ ಈ ೮ ಬೇಡರ್ (ಭಿಲ್ಲ) ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿಗಳು (Hlâ.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ನೂಲು ಮೊದಲಾದವಱ ಕಟುಕು (ಪಕ್ಷ್ಮ); ವೀಣೆ ಮೊದಲಾಗಿರ್ದವಱ ಕುಡುಹು (ಕೋಣ Nr.). ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನವಗ್ರಹಂಗಳು (ಆದಿತ್ಯಾದಿನವಗ್ರಹ Nn. 33); ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನ್ತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನರು (ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್ 48); ಮೊದಲಾದ (ಮುಖ್ಯ 167). See Bp. 58, 12. 19; 59, 53; Bh. 1, 20, 53; J. 5, 43; 12, 24; 28, 52. — ಮೊದಲೆನಿಸು. -ಎನಿಸು. To make one's self called, or to be, the first of a series (Bp. 59, 35; 61, 9). — ಮೊದಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take as the first of a series (C.). 2. to begin (v. t. or v. i., Čpr. 8, 10). ಇದು ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಶುಕ್ಲಶುಭ್ರಾದಿಶಬ್ದಗಳ ವರಿಗೂ ಹೇೞಲ್ ಪಡುವ ಪದಗಳು (Si. 70). ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿತನಕ ಗಡಿಯಾಳಗಳು ಇರುತ್ತವೆ (B. 3, 88). — ಮೊದಲ್ಗೊಳುಹ. -ಕೊಳುಹ. Beginning, commencement (ಉಪಜ್ಞ, ಉಪಕ್ರಮ, ಆರಮ್ಭ Hlâ.).

ಮೊದಲಿಗ mŏdaliga. A chief, a headman (ನಾಗ, ಮುಖ್ಯ Nn. 26; ಮುಂಚ Čt. I, 49; Bp. 19, 1; Č. Bp. 47, 38; My.).

ಮೊದಲು mŏdalu. = ಮೊದಲ್, etc. (Bp. 16, 12; 55, 44; C.). ಮರದ ಮೊದಲು (ಅವಾಗ್ಭಾಗ, ಬುಧ್ನ); ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಮೊದಲು (ಕರ್ಣಮೂಲ, ಚೂಲಿಕೆ); ಎಱಕೆಯ ಮೊದಲು (ಪಕ್ಷತಿ, ಪಕ್ಷಮೂಲ Hlâ.). ತೋಳ ಮೊದಲುಗಳೆರಡೂ (ಬಾಹುಮೂಲಂಗಳು, ಕಕ್ಷಂಗಳು Nr.). ಮೊದಲು ಬಿತ್ತಿ, ಬಱಿಕ ಗೆಯಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಬೀಜಾಕೃತ Si. 301); ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದೇ ಮೊದಲೆನ್ದು ಹೇೞ್ವಿಕೆ (ಉಪಕ್ರಮ, etc. 442). ಅವರು ಒನ್ದುವೇಳೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಬದಿದ್ದರೂ (B. 4, 17). ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನಷ್ಟು (as many as in former times) ಸಿಂಹಗಳು ಈಗ ಇಲ್ಲ (4, 213). ಮಯಿಲ್ಲಾ ತೆಗೆಯುವ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿವನ್ತನಾದ ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯನು ಸನ್ನ 1796ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದನು (4, 220). ಮೊದಲಿನನ್ತೆ (as before, B. 5, 94). ಏಱು ಮಾತೃಕೆಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನವಳು (ಬ್ರಾಹ್ಮಿ G.). ಮೊದಲು ಮಱಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಕೊಱೆ.— ಮೊದಲುದೇವರು (= ಮೂಲವಿಗ್ರಹ) ಮೂಲೇಲಿದ್ದರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯಗೆ ದೀಪೋತ್ಸವವು.— ಮೊದಲು ಕೂಡ ಬಾರದು, ಕೂಡಿ ಕಾಡ ಬಾರದು.— ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಾದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ.— ಮೊದಲಿಗೆ ಮೋಸ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಾಟ (Prvs.). — ಮೊದಲುಕಥೆ. An old legend (ಪುರಾಣ, ಆದಿಕಥೆ Nn. 138). — ಮೊದಲುಕಾರಣ. The first or original cause (My.). — ಮೊದಲುಗಣ್. -ಕಣ್. The root of the eye (ಅಕ್ಷಿಮೂಲ, ಪೂರ್ವನೇತ್ರ Mr. 317). — ಮೊದಲುಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. The root of an elephant's tusk (ಕರೀರಿ, ದನ್ತಮೂಲ Hlâ.). — ಮೊದಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಮೊದಲ್ಗೊಳ್ No. 1. (C.). ಬೇರು ಮೊದಲುಗೊಣ್ಡು ರೆಮ್ಬೆಗಳ ವರಿಗೂ ಗಿಡದ ಮಧ್ಯಭಾಗ (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ, etc. Si. 121). ಅನ್ದಿನ ದಿವಸ ಮೊದಲ್ಗೊಣ್ಡು ಅವನು ದಿನಾಲು ನಿಯಮದಿನ್ದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದನು (B. 4, 124). — ಮೊದಲುತರ. The first or best sort (My.). — ಮೊದಲು ಮಾಡು. To make a beginning, to begin (My.). ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು

ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಕ್ರಮ, ಉಪಕ್ರಮ Si. 396; ಉಪಕ್ರಮ 442). — ಮೊದಲು ಮೊದಲು. = ಮೊದ ಮೊದಲು. At the very first (B. 4, 87). — ಮೊದಲೆ. -ಎ 3. = ಮೊದಲೇ. (J. 24, 11; 25, 1). — ಮೊದಲೇ. -ಏ 2. The very beginning; — even first or prior; — at the first beginning; at first; first of all (C.). ಈ ರಾಜನು ಕೃಷ್ಣರಾಜನಿಗಿನ್ತ ಮೊದಲೇ ತೀರಿದನು (B. 4, 7). ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದರೆ, ಜನರು ನಮಗೆ ಅವನ್ನು ದಕ್ಕಗೊಡುವದಿಲ್ಲೆನ್ನುವ ಅಂಜಿಕೆಯಿನ್ದ ಮೊದಲೇ ಯಾರೂ ಗಳಿಸುವದಿಲ್ಲ (B. 5, 91). ಹೊಟ್ಟೆ ಏನೂ ದುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಈ ಹೊಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ನಮಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ (5, 93).

ಮೊದಿರ mŏdira. (Tbh. of ಮುದ್ರೆ). A ring (T., M. ಮೋದಿರ). — ಮೊದಿರಕಣ್ಣಿ. A climbing shrub, Hugonia mystax Lin. (St. & Pl.; T., M. ಮೋದಿರಕನ್ನಿ).

ಮೊದೆ mŏdĕ. = ಮುದು 1, q. v.

ಮೊದೆ mŏdĕ. (= ನೊದೆ, ಮದಿ). Tbh. of ಮುಂಜ (Śmd. 369. 372). The grass Saccharum munja (ಮುಂಜಾತೃಣ Śmd. Dh.; ಮುಂಜ, ಶರ Mr. 109).

ಮೊದ್ದು mŏddu. = ಮುದ್ದು 2. A lump, a mass (Tĕ.; see s. ಮೊತ್ತ 1); — a block, a log of wood (Tĕ.). 2, stupidity (My.; Tĕ.); — bluntness, as of a knife (Tĕ.). — ಮೊದ್ದ. -ಅ 3. A male blockhead (My.). — ಮೊದ್ದಿ. A female blockhead (My.).

ಮೊನೆ mŏnĕ. 1. (fr. ಮುನ್ 2). A point; an extremity, an end; — sharpness (ನಿಶಿತ Śm. 100; My.; Tĕ. ಮುನಿ, ಮೊನ; M. ಮುನೆ; T. ಮುನ್ನೈ). 2, smartness: boldness, courage (ಧೈರ್ಯತ್ವ Śm. 100; T., M.). ಸೂಚಿಯ ಮೊನೆ (ಕಣ್ಟಕ Nr.). ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ ಕ್ಷುರಪ ಇವು ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳವು ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಭೇದದ ಮೊನೆಯಮ್ಬುಗಳು (Hlâ.). ಕೋಡ ಮೊನೆ (Rsv. 6, after 11). ಬಾಣದ ಮೊನೆ (J. 8, 40). ಆ ತುದಿಯನ್ನು ಅರ್ನದಿನ್ದ ತಿಕ್ಕಿ ಮೊನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 4, 158). See Bh. 8, 22, 38; 8, 23, 31; Abh. P. 9, 69; 13, after 34. 3, the state of being before or preceding (see ಮೊನೆಯೇಡು). — ಮೊನೆಕುತ್ತು. A stroke by the point (of an arrow, Bh. 6, 7, 17). — ಮೊನೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. A sharp arrow (Bh. 3, 6, 13; 8, 23, 15; J. 12, 49). — ಮೊನೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. = ಮೊನೆದೋಱು No. 1. To show the point (of a weapon, Bp. 26, 12). — ಮೊನೆಗಾರು. -ಕಾರು. A tongue used to make wire (My. occasionally). — ಮೊನೆಗುತ್ತು. = ಮೊನೆಕುತ್ತು. (Bh. 7, 14, 9). — ಮೊನೆಗುದ್ದಲಿ. A sharp-pointed hoe, a pick-axe (My.). — ಮೊನೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. The point to be spoiled: to become blunt (My.). — ಮೊನೆದೋಱು. -ತೋಱು. = ಮೊನೆಗಾಣಿಸು (Bp. 32, 14). 2, to evince courage (Grj. 2, after 106). 3, a point (as of a thorn, a weapon, etc.) to appear (Bp. 43, 86; Rsv. 5, 99). — ಮೊನೆಮಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine with small, pointed buds (Rsv. 2, 37). — ಮೊನೆಮುಗುಳ್. A pointed flower-bud (J. 3, 32). — ಮೊನೆಯ ಧರ. N. (Bp. 11, 37; 25, 10). — ಮೊನೆಯಾರ್. (*i. e.* ಮೊನೆಯವರು). N. See ನರಸಿಂಹ-. — ಮೊನೆಯಿಡು. -ಇಡು. Sharpening (?). ಮೊನೆಯಿಡುನಾಯಿನಾರ್, N. (Bp. 11, 37). — ಮೊನೆವಲ್. -ಪಲ್. A sharp tooth (ಪನೆ Kk. 70; J. 11, 22).

ಮೊನೆ mŏnĕ. 2. An affray, a fight, a battle (ಕಾಳಗ Śmd. II; ಪೊಣರ್, ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಡಣ, ಜುದ್ದ, ಕಾಳಗ Kk. 41; ಕಾಳೆಗ 87; ಕೊಳುಗುಳ, ಬಣ್ಡಣ, ಜುದ್ದ, ಪೊಣರ್, ಕಾಳಗ Śm. 39; ಕಾಳಗ 100; Bh. 3, 18, 30; T. ಮುನೈ; T. ಮೊಯ್, a crowd, throng; a fight, battle; ಮುಯಲ್, a fight, battle; — endeavour; ಮುಯುಂಗು, to embrace, hold fast; see ಮೊತ್ತ 1). ಮೊನೆಯೊಳ್ ಸೂಱೆ ತಡವಾಯ್ತು ನೀಮಿರೆ ಮತ್ತ ವಾರಣಮುಂ ತಾರಕಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ (Śmd. 263). — ಮೊನೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To offer battle: to fight (Bh. 6, 4, 30). — ಮೊನೆಯಾಳು. -ಆಳು. A warrior (Bh. 3, 8, 7).

ಮೊನೆಗಾಱ mŏnĕ-gâṟa. A bold, courageous man (My.).

ಮೊನೆಯೇಡು mŏnĕi-êḍu. Preceding time: last month or last week (? ಕಿಂಚಿದ್ಭೂತಭೂತಕಾಲ Śmd. 400, o. r. ಮೊನೆಯೇಱು). ಮೊನೆಯೇಡಿಂಗೆ (401).

ಮೊನೆಯೇಱು mŏnĕ-êṟu. = ಮೊನೆಯೇಡು, q. v.

ಮೊನ್ನೆ mŏnnĕ. The day before yesterday; the other day, lately (ಕಾಲವಾಚಕ Śmd. 400; C.; Tĕ.; T. ಮುನ್ನುನಾಳ್ಟು, ಮುನ್ನುನಾಳ್; Tu. ಮೊರಣಿ, ಮೊರಾನಿ). ಮೊನ್ನಿನ (133. 401); ಮೊನ್ನಿಂಗೆ (401). ಮೊನ್ನೆ ಮದುವೆಯಾದೆನು (Dpi. 4). See Bp. 25, 11; 39, 38; 47, 25; 55, 19; Prv. s. ನಿನ್ನೆ. — ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ. rep. Lately (My.).

ಮೊಬಲಗು mŏbalagu. Sum (of an account or an addition, My.; Mhr., H. ಮುಬಲಕ); money (My.).

ಮೊಬ್ಬು mŏbbu. = ಮಬ್ಬು, etc. (Bh. 8, 23, 20, o. r. ಮಬ್ಬು; C.). — ಮೊಬ್ಬಿಱ. -ಇಱ. To be bewildered or stupefied (Râm. 6, 44, 51). — ಮೊಬ್ಬುಗಣ್ಣು. = ಮಬ್ಬು-. (My.). — ಮೊಬ್ಬುಗವಿ. A dark cave (My.).

ಮೊಮ್ mŏm. (= ಮುಮ್ 2). — ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು. Grandchildren (C.; B. 2, 20). — ಮೊಮ್ಮಗ. A grand-son (ನಪ್ತೃ Si. 191, G.; C.; Bp. 30, 26; B. 3, 25). ಮೊಮ್ಮಗನಾದರೆ ಗುಮ್ಮನ ಹಾಗಿರ ಬೇಕೋ? (Prv.). — ಮೊಮ್ಮಗಳು. A grand daughter (ನಪ್ತ್ರಿ, ಪೌತ್ರಿ, ಸುತಾತ್ಮಜೆ Si. 191: ನಪ್ತ್ರಿ G.; C.; B. 4, 3).

ಮೊಮ್ಮ mŏm-a 3. A grand-son (Bp. 47, 38; Bh. 2, 2, 72; 5, 9, 47; Râm. 1, 8, 33; J. 23, 55; 24, 57; 32, 29).

ಮೊಮ್ಮು mŏmmu. = ಮುಮ್ಮು. (My.).

ಮೊರ mŏra. (= ಮೊರೆ ?). — ಮೊರಸಾಸಿವೆ. Black mustard, Sinapis ramosa Roxb. (ರಾಜಿಕೆ, ಕೃಷ್ಣಿಕೆ, ಅಸುರಿ Nr.).

ಮೊರಕು mŏraku. = ಮೊರ್ಕು. To be turning round, or be giddy, from pride (ದರ್ಪಘೂರ್ಣನ Śmd. Dh., o. r. ಮೊರ್ಕು; *cf.* ಮುರ್ಕು).

ಮೊರಟ mŏraṭa. (ಮೊಱಟ). N. of a village. — ಮೊರಟದ ಬಂಕತನ್ದೆ. N. (Bp. 9, 27; 38, 40). — ಮೊರಟದ ಬಂಕಿದೇವ. N. (Bp. 9, 23; 49, 18; 52, 35). — ಮೊರಟದ ಬಂಕಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8). — ಮೊರಟದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. N. (Bp. 49, 24).

ಮೊರಡಿ mŏraḍi. 1. N. of a plant (ಮುಱಿಕಿಲ್ Śm. 25. 95. 106). ಕರಿಯನು ಸೇವಿಪ ಸಿಂಹಕೆ ಮೊರಡಿಯ ಸೇವಿಪುದೆನಿಪ್ಪ ಮೊಲ ಪಾಸಟಿಯೇ (V. 3, 37).

ಮೊರಡಿ mŏraḍi. 2. = ಮುಡ್ಡಿ 2, ಮಟ್ಟಿ, ಮುರಡಿ, ಮರ್ಡಿ, ಮೊರಡು 2, ಮೊರಡೆ, ಮೊರ್ಡಿ. A hill, a hillock (ಬೆಟ್ಟ Śm. 95; ದಿಬ್ಬ G.; C.; B. 4, 115). ಬೆಟ್ಟದ ಸಮೀಪದ ಮೊರಡಿಗಳು (ಪಾದಂಗಳ್, ಪ್ರತ್ಯನ್ತಪರ್ವತಂಗಳ್ Nr.). ಕಲ್ಲಿನ ಮೊರಡಿ (ಅಕೂಪಾರ G.). See ಕಿಱು-, ಹೆಬ್-; Śsv. 3, 30; J. 10, 8.

ಮೊರಡು mŏraḍu. 1. = ಮುರುಡು. Roughness, etc. (My.; M. ಮುಱಿ, protuberance; roughness, knottiness.

cf. ಮೊಱ & see s. ಮೊತ್ತ 1). — ಮೊರಡ. -ಅ 3. = ಮುಡ್ಡ, ಮೊಡ್ಡ. A rude, uncultivated, ignorant man (My.; T., M. ಮುರಡ).

ಮೊರಡು mŏraḍu. 2. = ಮೊರಡಿ 2, etc. A stony, rough hillock (My.; Tĕ. ಮೋಡು, a knoll or rising ground, the crest of a hill; T. ಮೋಡು, height, the top of a hill = ಮುಗಡು, see ಮೊಗಳು; ಮುರುಗು, elevation, height; ಮುರಮ್ಬು, a hill of stones; a rock; *cf.* ಮೋಳೆ 2).

ಮೊರಡೆ mŏraḍĕ. = ಮೊರಡಿ 2, etc. ಮೊರಡೆಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಾಗಲಿ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ದು ಉಲ್ಲಾಸದಿನ್ದ ಜಿಗಿದಾಡುವ ಕುಱೀಮಱಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ (B. 3, 90).

ಮೊರಹ mŏraha. = ಮೊರಹು 2. (ಗಾವರ Čt. II, 33).

ಮೊರಹು mŏrahu. 1. = ಮುರುಹು, ಮೊರೆಹು. A bend; the winding course of running water. ಕೂಪಾದಿಗಳಿನ್ದ ಉದಕ ಹೊಱವಟ್ಟು, ಚಕ್ರಾಕಾರದಿನ್ದ ಎಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ Nr. *a*; ಮೊರೆಹು in Nr. *b*).

ಮೊರಹು mŏrahu. 2. = ಮೊರಹ. Humming, buzzing, murmuring, tinkling, etc. (Bp. 11, 47). See ಪೆರ್ಮೊರಹು.

ಮೊರಹು mŏrahu. 3. Anger, wrath (ಕೋಪ Čt. I, 72; Bh. 3, 13, 20; *cf.* ಮುರುಣ್ಟು 2?).

ಮೊರಳ್ mŏraḷ. (T. ಮುರಲು, to sound; M. ಮುರಳು, ಮುರುಳು, to hum, grunt, growl, buzz, howl, hem). ಮೊರಳ್ದಂ (Šmd. 49).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 1. (Šmd. 27). = ಮುರೆ. To hum, to buzz (Čpr. 2, after 93; 5, after 64; Ššv. 4, 45; Bh. 1, 5, 7; Râm. 2, 7, 4; J. 2, 65; 3, 25. 28; 19, 33; 28, 36; 29, 46; 31, 17); to sound (as instruments, Bp. 46, 53; 60, 42; Č. Bp. 24, 4; J. 33, 26; as vocal music, Bp. 44, 71); to ring (as bells, Bp. 44, 50; 53, 37); to tingle (as gĕjjĕs, Bp. 24, 44; 32, 29); to murmur (as a stream of blood, Abh. P. 9, 124; Ršv. 6, 47; as a stream, J. 19, 5); to murmur (as mantras repeated, Bp. 1, 47; 39, 4; 54, 45); to creak (as shoes, Bp. 12, 12); to bubble or gurgle (as boiling oil, J. 11, 37); to whizz (as an arrow, Ršv. 6, 47); to be noisy (as battle cries, Č. Bp. 24, 24); to be uttered plaintively (as cries, Bp. 46, 34); to cause to sound, to grind (as teeth, Bh. 1, 10, 31). ಮೊರವದವುಡೆ (ಡಿಣ್ಡಿಮ Mr. 80).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 2. P. p. of ಮೊರೆ 1, in ಮೊರೆ ಮೊರೆದು (J. 3, 37; 19, 5; 33, 26).

ಮೊರೆ mŏrĕ. 3. (ಮೊಱೆ). = ಮೊರಹು 2. Humming, etc. See ಮೊಱೆ 2.

ಮೊರೆ mŏrĕ. Tbh. of ಮುರೆ. (ತಾಲಪರ್ಣಿ, ಮುರೆ, etc. Si. 152; M. ಮುಱಿಳ್, ಮೂಱು, myrrh).

ಮೊರೆಹು mŏrĕhu. = ಮೊರಹು 1, q. v.

ಮೊರ್‍ರೋ mŏrrô. = ಮೊಱೋ. See ಕೊಯ್ಯೋ-.

ಮೊಱ mŏṟa. 1. P. p. of ಮೊಱೆ 1, in ಮೊಱ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಮೊಱ mŏṟa. 2. = ಮೊಱೆ 2. — ಮೊಱಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To roar, as beasts, the wind, waves, etc. (My.).

ಮೊಱ mŏṟa. 3. = ಮಱ 1. A bamboo fan used for winnowing corn, etc., and for various other purposes (ಪ್ರಸ್ಫೋಟನ, ಶೂರ್ಪ Nr.; Si. 307; ಸೂರ್ಪ Mr. 209; C.; T., M. ಮುಱ; *cf.* ಮುಚ್ಚಲು). ಮೊಱದ ಹಾಗೆ ಕಿವಿಗಳುಳ್ಳವ (ಬಿಂಕಣಗಿವಿಯ, ಗಣೇಶ G.). ತೆರೇ ಕೊಟ್ಟು, ಮೊಱಾ ಕೊಣ್ಡ.— ಮೊಱದಿನ್ದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಱ ಹಾಕ. ಬಹುದೇ? (Prvs.). See J. 31, 55; B. 4, 22. — ಮೊಱದ ವೆಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 7). — ಮೊಱದ ವೇಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 10).

ಮೊಱಟೆ mŏṟaṭĕ. = ಮೊಱಲೆ, etc. (ರಾಜಾದನ, ಪ್ರಿಯಾಲ, ಪಿಯಾಲ, ಸನ್ನಕದ್ರು, ಧನುಃಪಟ Si. 129).

ಮೊಱತ mŏṟata. Roaring, etc. (My.).

ಮೊಱಪ್ಪಿ mŏṟappi. = ಮೊಱಲೆ, etc. (ರಾಜಾದನ, etc. Si. 129).

ಮೊಱಲೆ mŏṟalĕ. = ಮೊಱಟೆ, ಮೊಱಪ್ಪಿ, ಮೊಱವೆ. A large tree, bearing a kind of almonds, Buchanania latifolia Roxb. (ರಾಜಾದನ, ಪಿಯಾಲ, ಸನ್ನಕದ್ರು, ಧನುಃಪಟ Nr.; Tĕ. ಮೊರಲಿ, ಮೋರಲಿ; M. ಮುರಳ್, ಮುಱಿಳ್).

ಮೊಱವೆ mŏṟavĕ. = ಮೊಱಲೆ. (St. & Pl.).

ಮೊಱೆ mŏṟĕ. 1. (Šmd. 27). To roar, as the sea (J. 26, 14; My.), as a tiger, etc. (Bh. 2, 1, 62; My.); to cry aloud, to clamour, to bawl, to yell (Bp. 56, 7; J. 5, 54; 7, 50); to hiss, as a serpent (Bp. 46, 22; 51, 59; Ršv. 9, 25; T., M. ಮುಱುಮುಱು, to murmur, grumble; Mhr. ಮುರಮುರಣೇಂ, to mutter, grumble). ಮೊಱೆಯುತ್ತ ಇರುವನ್ಥಾದು (ಸ್ವನಿತ, ಧ್ವನಿತ, ಕೂಗುತ ಇರುವನ್ಥಾದು Si. 379).

ಮೊಱೆ mŏṟĕ. 2. = ಮೊಱ 2. Crying loud, roaring, etc. (Čpr. 8, 69). **2,** wailing, lamentation (Bp. 40, 55. 58; My. in ಆಱುವಿಕೆಯ-; M. ಮುಱೆ). **3,** clamour, complaint (Grj. 6, 6. 9; Ršv. 13, 136; J. 2, 5; My.; T. ಮುಱೈ). ನನ್ನ ಬಡವನ ಮೊಱೆ ಕೇಳಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 4, 107). ಬಡವರು ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಮೊಱೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ (B. 5, 2). — ಮೊಱೆಗೆಯ್. To cry loud, to lament (Č. Bp. 46, 20). — ಮೊಱೆಯಿಡು. -ಇಡು. To cry loud; to wail, to lament (Bp. 52, 14; Č. Bp. 50, 27; Ršv. 13, after 104; J. 11, 34; 26, 52; My.; M.);—to clamour, to complain (Grj. 6, 7; Bp. 3, 38; 27, 52; 28, 27; Ršv. 13, 134; 13, after 138; J. 21, 5. 7; 24, 36; My.); —to tell in a plaintive manner. ಮೈಥುನವನ್ನು ಕುಱಿತು ಹಮ್ಬಲಿಸಿ ಕೂಗಿ ಮೊಱೆಯಿಡುವದು (ಆಕ್ಷಾರಣೆ Si. 57). ಅವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ, ದೇವರಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟು, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದನು (B. 4, 74). ನಾನು ಸತ್ತ ಬಱಿಕ ದೇವರ ಬಱಿಗೆ ಹೋಗಿ, ದೇವರೇ, ನನ್ನ ಕುಟುಮ್ಬದವರನ್ನು ಉಪವಾಸ ಕೊಲ್ಲ ಬೇಡ! ಎನ್ದು, ದೇವರಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಡುವೆನು (4, 77). ದೇವರು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆದದಱಿನ್ದ ಅವನಿಗೆ ಮೊಱೆಯಿಡು! (4, 144). ಅವನ ಮೇಲೆ ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟನು (he complained against him, My.). — ಮೊಱೆಮುಗಿಲ್. A thundering cloud (Bh. 9, 1, 7). — ಮೊಱೆವೆಣ. -ಪೆಣ. A (still) lamenting corpse (Bh. 6, 4, 134). — ಮೊಱೆವೇಱ್. -ಪೇಱ್. To complain (J. 21, 8).

ಮೊಱೆ mŏṟĕ. 3. = (ಮೊಗ್), ಮಱೆ 2, etc. Shelter, refuge. — ಮೊಱೆಯೊಗು. -ಒಗು. = ಮಱೆಯೊಗು. To resort to, to go for protection or help (J. 11, 35; 18, 43). — ಮೊಱೆ ಹೊಗು. = ಮೊಱೆಯೊಗು. ಸರ್ವಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಗ್ನಿಯ ಮೊಱೆ ಹೊಕ್ಕು, ತಮ್ಮ ಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರು (B. 5, 43). ಆತನು ದೇವರನ್ನು ಮೊಱೆ ಹೊಕ್ಕು (5, 229).

ಮೊಱೆ mŏṟĕ. 4. (fr. ಮಱು 1). A turn, a time (My.).

ಮೊಱೆಯುವಿಕೆ mŏṟĕyuvikĕ. Crying loud, etc. (ರಣ, ಕ್ವಣ, ಕೂಗುವಿಕೆ Si. 388).

ಮೊಱೋ mŏṟô. = ಮೊರ್ರೋ. An imitative sound of crying loud. — ಮೊಱೋ ಎನ್ನು. To roar, as the sea, rivers, rain, or the wind (My.); to wail (My.).

ಮೊರ್ಕು mŏrku. = ಮೊರಕು, q. v.

ಮೊರ್ಡಿ mŏrḍi. = ಮೊರಡಿ 2, etc. (B. 5, 154. 155. 165; see ಕೆಮ್-).

ಮೊಲ mŏla. (Šmd. 90). = ಮಲ 5. A hare; a rabbit (ಶಶ Nr.; Mr. 160; Si. 170; G.; C.; T. ಮುಜಲ್, ಮುಯಲ್; M. ಮುಯಲ್; Tĕ. ಮೊಸಲಿ, ಕುನ್ದೇಲು). ಮೊಲನು (ಶಶಕ Nn. 27). ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನಱಿದು, ಹತ್ತೆಪಡೆದೋಲಯ್ಸು! ಚಿತ್ತವ ಪಡೆದು ಮದವೇಱಿ ಮೊಲ ನಾಯಿಯ ಹತ್ತಿದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಮೊಲದ ಕಣ್ಣು ಬೇಟೆಗಾಱಿಗೆ ಮುದ್ದೇ?— ನಾನು ಹಿಡಿದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮೂಱೇ ಕಾಲು.— ಮೊಲ ಬರುವಾಗ ನಾಯಿ ಬಯಲ್ಕಡೆಗೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡಿತು.— ಬಲಾತ್ಕಾರದಿನ್ದ ತನ್ದ ನಾಯಿ ಮೊಲನ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prvs.). See V. s. ಮೊರಡಿ 1; Šsv. 3, 34; J. 15, 19; 28, 52; Prv. s. ಸಲಿಗೆ. — ಮೊಲದ ಕಿವೀ ಗಡ್ಡೆ. The resin of Boswellia thurifera Roxb. (ಪಾಲಂಕಿ, ಮುಕುನ್ದ, ಕುನ್ದ, ಕುನ್ದುರು Si. 152). — ಮೊಲದ ಹುಲ್ಲು. A common grass, Andropogon aciculatus Lin. (Z.).

ಮೊಲೆ mŏlĕ. (Šmd. 27). = ಮುಲೆ 4. The female breast; the dug of an animal (ಉರಸಿಜ, ಕುಚ, ವಕ್ಷೋಉರುಹ, ಪಯೋಧರ, ಸ್ತನ Hlâ.; Mr. 321; ಸ್ತನ, ಕುಚ Si. 209; C.; T. ಮುಲ್ಯೆ, ಮೊಂಜ; M. ಮುಲೆ; Tĕ. ಱೊಮ್ಮು; Tĕ. ಮೊಲೆ, the waist, middle). ಬಟ್ಟದುವು ಮೊಲೆ (Šmd. 170). ಮೊಲೆಯ ಕೊಟ್ಟು (ಕುಚಮುಖ, ಚೂಚುಕ, ವೃತ, ಶಿಖೆ); ತೋಳು ಮೊಲೆ ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಲೇಪನದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ರೇಖೆ (ಪತ್ರವಲ್ಲಿ Hlâ.). ಮೊಲೆಯ ತುದಿ (ಚೂಚುಕ, ಕುಚಾಗ್ರ); ಮೊಲೆಯನುಮ್ಬ ಮಗವು (ಸ್ತನಪ, etc. Nr.). ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು (ಚೂಚುಕ Mr. 321). ಹೆಂಗಳ ಮೊಲೆ (ಸ್ತನ, ಪಯೋಧರ Si. 448). ಆಡಿನ ಕೊರಳ ಮೊಲೆ (ಛಾಗಗಲಸ್ತನ Nn. 67). ದಿಗ್ವಾರಣದ ಮಱಿಯುಮ್ಬುದೇ ಬನ್ದೂರುವನ್ದಿಯ ಮೊಲೆಯಂ? (Bp. 11, 10). ಗಱಿಗೆ ಜಾವಱಿವನ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ ಮೊಲೆಯಿಲ್ಲ (a cock, Sp.). ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು (B. 1, 24). ಆಕಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮೊಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ (3, 17). ಕತ್ತೇ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಹಾಲಿದ್ದರೇನು? (Prv.). See Čpr. 2, 20; 5, 64; Bp. 3, 34; 15, 13. 18; 24, 45; 50, 3. 4; 57, 83; 60, 36; B. 1, 21; 3, 86; ನೆಲೆ-. — ಮೊಲೆಕಟ್ಟು. A breast-girdle (of women, J. 16, 4). — ಮೊಲೆಗುಡು. -ಕುಡು. To give the breast (Ršv. 5, 65). — ಮೊಲೆಗುನ್ನಿ. -ಕುನ್ನಿ. A puppy (My.). — ಮೊಲೆಗೂಸು. -ಕೂಸು. A young child nursed at the breast, a suckling (My.). — ಮೊಲೆಗೆಲ. -ಕೆಲ. The side or region of the breast: the breast (Čpr. 6, after 64 & 91; 5, 60; 30, 8). — ಮೊಲೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಮೊಲೆಗುಡು. (Râm. 6, 45, 28; Bh. 3, 13, 29; J. 21, 3). — ಮೊಲೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To give the breast (Râm. 6, 45, 28). — ಮೊಲೆತುದಿ. The nipple (My.). — ಮೊಲೆತೊಟ್ಟು. = ಮೊಲೆತುದಿ. (My.). — ಮೊಲೆ ಬರು. The breast of a female to form: the time of maturity to approach (My.). — ಮೊಲೆಬಾವು. A morbid enlargement of the breast (My.). — ಮೊಲೆ ಬಿಡಿಸು. To wean. ಕೂಸನ್ನು ಮೊಲೆ ಬಿಡಿಸು (My.). — ಮೊಲೆಮೊಗು. = ಮೊಲೆಗೂಸು. (My.). — ಮೊಲೆಯೂಡು. To suckle (Grj. 3, after 119; J. 15, 19; 18, 21). — ಮೊಲೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Breast-milk (Abh. P. 6, 49; Bp. 2, 11; 24, 68; 48, 30; 50, 13).

ಮೊಲೋಗರ mŏlôgara. = ಮಲಸಾಗರು, etc. (My.).

ಮೊಲ್ಲ mŏlla. (= ಮಲ್ಲ?). N. (Bp. 61, 21). — ಮೊಲ್ಲಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 61, 34).

ಮೊಲ್ಲೆ mŏllĕ. = (ಮಲ್ಲಿ, ಮಲ್ಲೆ), ಮೊಳ್ಳೆ 1. A kind of jasmine, Jasminum multiflorum or pubescens (ಮಾಘ್ಯ, ಕುನ್ದ Nr.; ಕುನ್ದ Mr. 125; T. ಮುಲ್ಲೈ, J. angustifolium; J. trichotomum Rottl.; M. ಮುಲ್ಲೆ, J. sambac; Abh. P. 7, 139; Bp. 45, 41; 50, 72; Ršv. 9, 4; J. 8, 21; 30, 4; 31, 9; My.; Tĕ.).

ಮೊಲ್ಲೆಗ mŏllĕga. (= ಮುಲ್ಲೆಗ). A miserable wretch (Bp. 45, 41).

ಮೊಲ್ಲೋಗರ mŏllôgara. = ಮೊಲೋಗರ, etc. (My.).

ಮೊಸಗು mŏsagu. = ಮುಸಗು 1. (Bh. 10, 2, 11).

ಮೊಸರ್ mŏsar. (Šmd. 58). **ಮೊಸರು.** = ಮುಸರು. Curds (ದಧಿ Mr. 182; C.; T. ಮೊಗರು, ಮೋರ್, M. ಮೋರ್, buttermilk; T. ಮುಜರ್, artificially curdled milk; Tĕ. ಪೆರುಗು, curd, *cf.* ಪೆಱ್ 2). ಮೊಸರ್ಗಳ್ (Šmd. 52). ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮನ್ಥ, ಮನ್ತ 338 Cm.). ಅಳೆ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ, ದಧ್ಯಘನ); ಮೊಸರಲಿ ಕಲಸಿದ ಸತ್ತುಗ (ಕರಮ್ಭ, ದಧಿಸಕ್ತು); ಮೊಸರೆ ಮಾಡಿದದು (ದಾಧಿಕ Hlâ.). ಆಳಕಮಹ ಮೊಸರು (ದ್ರಪ್ಸ್ಯ); ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱತ್ತಣಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ಒಟಕ); ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಭ, ದಧಿಸಕ್ತವ); ಮೊಸರ ಕಟಿಲು (ರಸಾಲೆ, ಮಾರ್ಜಿತೆ); ಮೊಸರ ಮೇಲಣ ನಿಡಿ (ಮಸ್ತು); ಮೊಸರು ಬೆರಸಿದ ತುಪ್ಪ (ಪೃಷದಾಜ್ಯ Nr.). ಹಾಲು ಕಾಸಿ ಹೆಪ್ಪ ಹಾಕಿದರೆ ಮೊಸರು ಆಗುವದು (B. 1, 15). ಮೊಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ತ, ಹಸುರು ಹುಲ್ಲ ಹಿಣ್ಡಿದನನ್ತೆ.— ಬಜ್ಜಗೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಅಜ್ಜಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮೊಸರು?— ಅಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆಯಿಲ್ಲ.— ಒಲ್ಲದ ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು.— ತಾನು ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರಿಗೆ ಚೀಟು (Prvs.). See Si. 240. 313. 315. 316; ನೀರು-; Prv. s. ಕೊಸರು 3. ನಾರಿಯಳ (*i. e.* ನಾರಿಯ) ಗಣ್ಡ ತಾ ಬೇಲೂರ್ಗೆ ಹೋದರೇ ಆಱ್‌ದೋಗರಕೆ ಮೊಸರಿಕ್ಕಿ ಕಾಗೆಗೆ ತೋಱಿ ಕೊಟ್ಟನ್ತೆ (Sp.). — ಮೊಸರನ್ನ. -ಅನ್ನ. = ಮೊಸರೋಗರ. (C.). — ಮೊಸರೋಗರ. Boiled rice mixed with curds. ಕೋಣ ಗದ್ದೇ ಉತ್ತರೆ ಮೊಸರೋಗರಾ ಇಕ್ಕೋರೋ? (Prv.).

ಮೊಸಳೆ mŏsaḷĕ. = ಮುಸಳೆ, (ಮುಸಲಿ). An alligator, a crocodile (ಕುಮ್ಭೀರ, ನಕ್ರ Hlâ., Mr. 410; ಶಿಶುಮಾರ Nr.; ಕುಮ್ಭೀರ, ಗ್ರಾಹ, ನಕ್ರ, ನೆಗಱು, ಮಕರ G.; ನಕ್ರ, ಕುಮ್ಭೀರ, ನೆಗಱು Si. 89; C.; Tĕ. ಮೊಸಲಿ; M. ಮುದಲೆ; T. ಮುದಲೈ; *cf.* Sk. ಮಾಚಲ). ಮೊಸಳೆಗೆ ಉಪಕಾರಾ ಮಾಡಿ, ನಶಿಸಿ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). ಬಿಸಲೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊಸಳೆಯ ಅಸುವಱಿಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ದು ನೀರೊಳ್ ಬಿಡಲ್ ಆ ಮೊಸಳೆ ಮುರಳವನ (ಮುರಳಿ ಅವನ) ನುಂಗಿತು; ಪಿಸುಣಂಗುಪಕಾರ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದು ಕೇಡು (Subhâshita kandapadya). — ಮೊಸಳೆತುಪ್ಪ. Alligator's fat, used as a medicine (My.). — ಮೊಸಳೆವಿಣ್ಡು. -ಪಿಣ್ಡು. A multitude of alligators (Čpr. 5, after 39).

ಮೊಹತರ್ಪ mŏhatarpa. Tax on the shopkeepers and artificers of a village or town (My.; Br.; Mhr. ಮೋಹತರಫಾ); house-tax (My.).

ಮೊಹರ mŏhara. = ಮೊಹರಿ 1, ಮೋಹರ. A gold coin, a mohur (My.; Mhr., H. ಮೋಹರ).

ಮೊಹರಂ mŏharam. = ಮೊಹರಮು. The first Mahomedan month called Moharam (Muharram), and its festival in commemoration of the death of two heroes called Hasan and Husain (C.; Br., Mhr., H. ಮೋಹರಮ).

ಮೊಹರವು mŏharama. = ಮೊಹರಂ. (B. 5, 47).

ಮೊಹರಿ mŏhari. 1. = ಮೋಹರ, etc. (My.).

ಮೊಹರಿ mŏhari. 2. = ಮೋರಿ. A little channel to carry off water (My.; Si. 82; Mhr., H. ಮೋಹರೀ).

ಮೊಹರಾ mŏharâ. A leader, a chief (My.; Mhr., H. ಮೋಹರಾ). 2, any piece or man at chess, except pawns (My.; Br. ಮೊಹರಾ; H.).

ಮೊಹರು mŏharu. A seal (My.; Br.; Si. 220; Mhr., H. ಮೋಹರ); a seal ring (My.).

ಮೊಹಲಾ mŏhalâ. A quarter, a ward (My.; Mhr., H. ಮಹಲಾ).

ಮೊಹಸಲೆ mŏhasalĕ. = ಮೋಸಲೆ. Restraint placed on a person to prevent his escape or to enforce the payment of a demand: arrest, confinement (My.; Br., H. ಮೊಹಸಲು, ಮೊಸೂಲು).

ಮೊಳಕೆ mŏḷakĕ. = ಮೊಳಿಕೆ. A germ, a bud, a sprout (ಒಟ್ಟು Šm. 88; My.; Tē. ಮೊಟಿಕೆ, ಮೊಲಕೆ, ಮೋಕೆ; Si. 367). ಹೊಸತಾಗಿ ಮಲತ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ, ಅಭಿನವೋದ್ಭಿದ್ Si. 119).

ಮೊಳತು mŏḷatu. P. p. of ಮೊಳೆ 1.

ಮೊಳಲೆ mŏḷalĕ. = ನೊಳಲೆ. (See Nr. b s. ನಾಯಿನೊಳಲೆ; M. ಮುಳೆ, to creep in, etc.; cf. ನೊಱೆ).

ಮೊಳಸು mŏḷasu. Germination, etc. (My.). 2, a kind of morbid swelling of the guttural glands (My.).

ಮೊಳಿಕೆ mŏḷikĕ. = ಮೊಳಕೆ. (ಅಂಕುರ Bhn. 28; C.; G. 426; B. 3, 35. 107). — ಮೊಳಿಕೆಹುಲ್ಲು. Grass just come forth out of the ground (ದನ್ತಾಂಕುರ G.).

ಮೊಳೆ mŏḷĕ. 1. To germinate, to grow or shoot forth, to come forth out of the ground, to sprout, to bud, to shoot (ಪ್ರರೋಹಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; My.; T. ಮುಳೈ, M. ಮುಳೆ; Tē. ಮೊಲಚು, ಮೊಲುಚು);—to grow, to arise;—to appear (T., M., Tē.). P. ps. ಮೊಳೆತು (Šmd. 287 Cm.), ಮೊಳತು (Bp. 38 sum.; 39, 36). See Bp. 13, 21; 24, 44; 40, 11; 42, 1; 43, 72; 49, 19; 56, 53; Č. Bp. 8, 13; Bh. 1, 8, 18; Ršv. 8, 124; 13, after 18; J. 3, 4; 33, 14. — ಮೊಳೆ ಮೊಳೆ. rep. (Bp. 38, 39).

ಮೊಳೆ mŏḷĕ. 2. (Šmd. 27. 40). = ಮುಳೆ 2. A germ, a bud, a sprout, a first shoot out of the ground (ಅಂಕುರ Šmd. Dh.; ಅಂಕೂರ, ಅಂಕುರ Hlâ., Mr. 106; ಕರೀರ Mr. 125; ಅಗೆ, ಅಂಕುರ Kk. 23; ಅಗೆ, ಅಂಕುರ Šm. 22; ಅಂಕುರ 111; ಸುಱಿ 115; My.; M. ಮುಳೆ; T. ಮುಳೈ, ಮುಱು). ಹೊಸತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ Nr.). ಕರ್ಮಮಾರ್ಗಂಗಳ ಮೊಳೆಗಳು (Bp. 40, 57). ಬೆಳೇ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯಲೇ ಕಾಣುವದು (Prv.). 2, a pin, a nail, a spike, a wedge, a peg, a stake, a pointed object (ಗೂಟ Šm. 111; ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು, ಗೂಟ Si. 290; Čpr. 7, 87; My.; T., M.; Tē. ಮೊಳೆ; cf. ಮುಳ್ 1, ಮೊನೆ 1). ಮೊಳೆಗಳು (ಕರ್ಮಸಾನ Mr. 274). ನೊಗದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಗಲು ಹಾಕುವ ಮೊಳೆ (ಶಮ್ಯೆ, ಯುಗಕೀಲಕ Si. 303). ಕಣ್ಣೆಯದ ಮೊಳೆ ನೆಡೆದ ಖಡ್ಗದ ಹಿಣ್ಡುಗಳ್ (Bh. 3, 13, 18). ಕುಮುದಮುಕುಳದ ಮೊಳೆಗಳ್ (Ršv. 10, after 31). ಮೊಳೆಗಳಂ ಜೋಡಿ ನೂಂಕಿ, ಬಳ್ಳಿಹ ಮೊಳೆಯನೊರೆಗೊಪ್ಪುಕ್ಕಸಾಲೆ (Bp. 21, 30). ಸಮ್ಪಿಗೆಯ ಮುಗುಳ ಮೊಳೆಗಳಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಚಿತ್ತರವ್ಪಡೆದ ಜವಳಿವಡಿಗಳ್ (Čpr. 7, after 92). ಅಚ್ಚು ಹಾಕುವ ಮೊಳೆಗಳು (types, B. 5, 216). ಮೊಳೆ ಮೂಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದ ಕಮ್ಮಾಱ ಮರಸುತ್ತು ನಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). 3, the core of a boil (My.; T.). 4, piles (My.; M.). — ಮೊಳೆಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To let appear a germ: to show to a small extent (J. 30, 32). — ಮೊಳೆದಿಗುರು. -ತಿಗುರು. A wheel with a sharp edge: a discus, a thunderbolt. ಮೊಳೆದಿಗುರ ಮುಗಿಲ್ (ಪರ್ಜನ್ಯ, ಗರ್ಜನ್ಮೇಘ Hlâ.). — ಮೊಳೆದೋಱು. -ತೋಱು. To show a germ; to arise (J. 2, 5; 31, 4). — ಮೊಳೆಮೊಲೆ. Breasts that are forming (J. 6, 27). — ಮೊಳೆರೋಗ. The piles (ದುರ್ನಾಮಕ, ಅರ್ಶಸ್, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ Si. 201; My.). — ಮೊಳೆವಲ್. -ಪಲ್. A pointed tooth (J. 8, 21);—a young tooth: a milk tooth (Ršv. 3, 43; J. 28, 18). — ಮೊಳೆವುಲ್. -ಪುಲ್. Grass just come forth out of the ground, very young grass (Ršv. 5, 78). — ಮೊಳೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To germinate, to sprout, etc. (Ršv. 6, 2). — ಮೊಳೆ ಹೊಮ್ಮು. A sprout to grow: a bifurcation (*i. e.* duplicity) to arise (Bh. 7, 1, 41).

ಮೊಳ್ದು mŏḷdu. To transpass, to transgress, to trespass (ಅತಿಕ್ರಮಣ Šmd. Dh.; *cf.* ಮುನ್ 2, ಮುಳ್ 2).

ಮೊಳ್ಳೆ mŏḷḷĕ. 1. = ಪೊಳ್ಳೆ. ಮೊಳ್ಳೇ ಗಿಡ (ವೂಥ್ಯ, ಕುನ್ದ, ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139, *only* in Si.).

ಮೊಳ್ಳೆ mŏḷḷĕ. 2. A prominent navel (My.).

ಮೊಱ mŏṟa. = ಮಱ 1, ಮೊಣ 1. Projecting joint (M.; M. ಮುಱ, a knuckle, joint; ಮುಱಿ, protuberance, projection, see ಮೊರಡು 1; T. ಮುಡಿ, ಮುಳಿ, a joint of the body; a knot in the stem of a plant, etc.): the distance from the elbow to the end of the middle finger, etc., a cubit (ಅರತ್ನಿ Šmd. I; ಕಿಷ್ಕು, ಹಸ್ತ Si. 405; C.; T. ಮುಱ; Tē. ಮೂರೆ, ಮೋ). ಮೊಱನು (ಪ್ರಮಾಣಿಕ); ಹಿಡಿಕೆಯ್ಯಿದ ಮೊಱನು (ರತ್ನಿ); ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯಿನ್ದ ಅಳೆದ ಮೊಱನು (ಅರತ್ನಿ Hlâ.). ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಅಳೆದ ಮೊಱದಲ್ಲಿ ಸರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು; ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಅಳೆದ ಮೊಱದಲ್ಲಿ ಅರತ್ನಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಅಳವಲ್ಲಿ ಕಿಱುವೆರಳ ಮೊಱಂ (ಅರತ್ನಿ Mr. 323) ಅಳವ ಮೊಱ (ಪ್ರಮಾಣಿಕ 323); ಗೇಣ್ ಎರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಮೊಱಕ್ಕು, ಅದಕೆ ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ವೆರಳು ಪೆಚ್ಚಲ್ಕೆ ಗಜಮ್ ಅಕ್ಕು, ಮೊಱನೆರಡಾಗೆ ನಾಭಿಗೋಲ್ ಎನ್ದೆನಿಕ್ಕು, ಎರಡು ಕೋಲ್ ಆಗೆ ದಣ್ಡಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಮ್, ಆ ದಣ್ಡಮ್ ಎರಡು ಸಾವಿರಮಾಗೆ ಕ್ರೋಶಮ್ (o. rs. ಕೋಶಮ್, ಕ್ಲೋಶ) ಅಕ್ಕು, ಅವು ನಾಲ್ಕುವರಲು ಯೋಜನಮ್ ಅಕ್ಕು, ಅವಿಪ್ಪತ್ತು ವೇಳ್ವಮ್ ಅಕ್ಕು, ಅವು ಹತ್ತು ವರ್ತನಾಖ್ಯಂ (325). ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಹಸ್ತ ಅನ್ದರೆ ಮೊಱ (ಹಸ್ತ); ಹಿಡಿಯೊಡಗೂಡಿದ ಮೊಱ ಅನ್ದರೆ ಹಿಡಿ ಕಡಿಮೇ ಮೊಱ (ರತ್ನಿ); ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಿಱುಬೆರಳು ಹಿಡಿಯಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊಱ (ಅರತ್ನಿ Si. 212). ತೋಟ ಮೂಱು ಮೊಱ, ಕಾಯಿ ಆಱು ಮೊಱ.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೊಱ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ.—ಬಱಗೆಯ್ಯಲಿ ಮೊಱ ಹಾಕಿದ [illegible] (Prvs.). See B. 3, 103; 4, 146; Prv. s. ಸನ್ತೆ 1. — ಮೊಱಕಾಲ್. -ಕಾಲು. = ಮೊಣ-. The knee (ಜಳ್ಳೊಡೆಯ ಸನ್ಧು [illegible]; ಜಾನು, ಊರುಪರ್ವ, ಅಷ್ಠೀವತ್ Nr., Mr. 332, Si. 207; [illegible]; M. ಮುಱಕಾಲ್, T. ಮುಱಿಂಗಾಲ್; Tē. ಮೋಕಾಲು). [illegible] ಮೊಱಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಜ್ಞು, ಪ್ರಗತಜಾನುಕ); ಕೂಡಿದ ಮೊಱಕಾಲುಳ್ಳವನು (ಸಂಜ್ಞು, ಸಂಗತಜಾನುಕ Nr.). See Si. 198; B. 5, 2[illegible] 293. 298. — ಮೊಱಕೆಯ್. = ಮೊಣ-. The elbow (ಕಫೋಣಿ, ಕೂರ್ಪರ Nr.; Si. 210; My.; M. ಮುಱಕೆಯ್, T. ಮುಱಿಂಗೆಯ್; Tē. ಮೋಚೆಯ್ಯಿ). ಮೊಱಕೆಯ್ಯ ಕೆಳಗಣ ಭಾಗವು (ಪ್ರಕೋಷ್ಠ, ಮುಂಗೆಯ್ Nr.). ಮೊಱಕೆಯ್ಯ ಮೇಲು (ಪ್ರಕಾಣ್ಡ Mr. 3[illegible]). ಮೊಱಕೆ ಯ್ಯಾಡಿದರೆ ಮುಂಗೆಯ್ಯಾಡುತ್ತದೆ.—ಮೊಣಕಾಲು [illegible]ಲಿಕ್ಕೆ ತಿ[illegible]ಯದವ ಮೊಱಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ನಿತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 4 12; B. 2, 31.

ಮೊಱಗು mŏṟagu. 1. (= ಮಸ್ಗು 2). To sound, as

certain musical instruments (ವಾದನಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.; Šm. 84);—to roar; to thunder (ಸ್ತನಿತ Šmd. Dh.; M. ಮುಱಙ್ಙು; T. ಮುಱಿಂಗು; Tĕ. ಮ್ರೋಗು, ಮ್ರೋಯು). ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೊಱಗಲ್ ಅದು ಲಗ್ಗೆ ಅಕ್ಕುಂ (Mr. 288). See Čpr. 8, 94; Grj. 9, 41; Bp. 57, 47; Č. Bp. 28, 20; Bh. 1, 19, 19; 7, 10, 28; 7, 17, 25; Rŝv. 6, after 11; 13, 71; J. 7, 22; 10, 47; 11, 15; 13, 24. 41. 43; 17, 2. 2, to play certain instruments (Bh. 7, 10, 38).

ಮೊಱಗು mŏḷagu. 2. The sound of certain musical instruments (ವಾದ್ಯ, ವಾದನವಿಧಿ Šmd. I);—roaring; thundering, thunder (ಮುಗಿಲ ದನಿ Šmd I; ಘನರವ, ಸ್ತನಿತ Mr. 43; ಮೇಘಧ್ವಾನ Kk. 12; ಸಿಡಿಲ ದನಿ 73; ಸಿಡಿಲ ರವ Šm. 35; Šmd. 10; Čpr. 5, 61; 10, 26; Abh. P. 10, 157; 11, 13; Grj. 9, 41. 42; Šŝv. 3, 36; J. 11, 22). — ಮೊಱಗಿಡು. -ಇಡು. To sound as certain instruments, etc. (Abh. P. 12, 50).

ಮೊಱಗು mŏḷagu. 3. The plant Marsilea quadrifolia Lin. (ಒನ್ದು ಮರ Šmd. I; ವೃಕ್ಷಭೇದ Šmd. Dh.; ತರುಭೇದ Šm. 35; Šŝv. 3, 32). ಮೊಱಗಿನ ಮರ (ವಾತಕ, ಶೀತಲೆ, ಉಪರಾಜಿತೆ, ಅಶನಪರ್ಣಿ Nr.; ಶಮ್ಬುವತಿ Mr. 120).

ಮೊಱಸು mŏḷasu. = ಮೆಱಸು, q. v.

ಮೊಱ್ಗು mŏḷgu. 1. = ಮುಱ್ಗು, etc. To bow (v. i.), to bend, to bow to (ನಮನ Šmd. Dh.; Rŝv. 4, 114; Tĕ. ಮೊಕ್ಕು, ಮೊಗ್ಗು, ಮ್ರೊಗ್ಗು; see ಮುಡುಕು 1 & ಮಗ್ಗು 3).

ಮೊಱ್ಗು mŏḷgu. 2. = ಮೊಕ್ಕು. A bow, an obeisance (ತುಱುಲ್, ಎಱಗು, ಮಣಿ, ಕುಮ್ಬು, ಪೊಡವಡಿಕೆ, ನಮಸ್ಕಾರ Šm. 34; Kk. 34, o. r. ಮೊಕ್ಕು; Tĕ. ಮೊಕ್ಕು, ಮೊಗ್ಗು, ಮೋಡುಪು, ಮೋಡ್ಪು).

ಮೋಕ môka. The state of being let loose: a cast-off skin (see ನಿರ್ಮೋಕ).

ಮೋಕು môku. (fr. ಮುನ್ 2). The upper portion, the top, the forepart (Bh. 7, 7, 45). ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬಿದ್ದ ಪರ್ವತದ ಮೋಕು (ಪ್ರಪಾತ, ಭೃಗು G.). ರಥ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಮೋಕು (ಯಾನಮುಖ G.). ಅವನು ಹಳದೀ ಗಟ್ಟದ ಮೋಕು ಹಿಡಿದು, ಕೂತನು (B. 5, 62).

ಮೋಕ್ಷ môksha. = (ಮುಕ್ತಿ), ಮೊಕ್ಕ, ಮೊಕ್ಕೆ. Untying, letting loose, setting free, liberating;—freeing one's self from; —liberation, deliverance, escape, release. 2, *liberation from individual existance, the deliverance of the soul from the body, its exemption from further transmigration, and its absorption into the soul of the universe; final beatitude.* 3, death (My.). 4, *a species of tree* (see ಮೊಕ್ಕ). ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ನಿನಗೆತ್ತಣದು ಮೋಕ್ಷಮ್, ಅಯ್? ಸತ್ತು ಹೋಗದತಿಜೀವಮಿರಲು ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಮೋಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕ ಬೇಕಾದರೆ ಭಕ್ಷ ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prv.; see Prv. s. ಸಾಕ್ಷಿ). 5, the liberation of an obscured planet, the last contact or separation of the eclipsed and eclipsing bodies (My.).

ಮೋಕ್ಷಕ môkshaka. *Setting at liberty, freeing;* a deliverer, a liberator.

ಮೋಕ್ಷಕರ್ತ môksha-karta. The worker or giver of final emancipation: Vishṇu; Šiva (My.).

ಮೋಕ್ಷಕಾಲ môksha-kâla. The time of ಮೋಕ್ಷ No. 5. (My.).

ಮೋಕ್ಷಗತಜೀವ môksha-gata-jîva. A being that attains or has attained môksha (ಭವ್ಯ, ಮೋಕ್ಷವನಯ್ದುವ ಜೀವನು N. 20).

ಮೋಕ್ಷದ môksha-da. = ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ. (My.).

ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ môksha-dâyaka. Giver of môksha: Vishṇu; Šiva (My.); giving môksha (My.). — ಮೋಕ್ಷದಾಯಕಿ. Pârvatî (J. 15, 25).

ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ môksha-dharma. Law or rule of emancipation (My.).

ಮೋಕ್ಷನಾಯಕ môksha-nâyaka. Who leads to môksha: Vishṇu; Šiva (My.).

ಮೋಕ್ಷಪ್ರದ môksha-prada. = ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ. (My.).

ಮೋಕ್ಷಭಾಗ್ಯ môksha-bhâgya. The complete attainment or excellence of môksha (My.).

ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ môksha-mârga. The path to môksha (My.).

ಮೋಕ್ಷರಾಜ್ಯ môksha-râjya. The world of môksha (My.).

ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿ môksha-lakshmi. Môksha considered as a beautiful woman (Čpr. 1, 8).

ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರ môksha-šâstra. The doctrine of môksha. (Abhâ. 1, 35).

ಮೋಕ್ಷಸಮ್ಪದ môksha-sampada. = ಮೋಕ್ಷಭಾಗ್ಯ. (Abhâ. 1, 6; 2, 94).

ಮೋಕ್ಷಸಾಧನ môksha-sâdhana. Means of emancipation (My.).

ಮೋಕ್ಷಸ್ನಾನ môksha-snâna. An ablution performed at the last contact of an eclipsed body (My.).

ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆ môksha-anganĕ. The môksha-woman: Pârvatî (ಅಮುರ್ದುವೆಣ್ Kk. 70; Šm. 34; Bp. 24, 17).

ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ môksha-adhikâri. A person entitled to or fit for môksha (My.).

ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆ môksha-apêkshĕ. Desire for môksha (Abhâ. 1, 24).

ಮೋಕ್ಷಿತ môkshita. Set free, liberated. See ಶಾಪ-.

ಮೋಖೂಪು môkhûpu. Abolishment, cessation (My.; Br.; H.).

ಮೋಘ môgha. *Vain, useless, purposeless.*

ಮೋಘೆ môghĕ. *The trumpet-flower, Bignonia suaveolens* (ಪಾದರಿ G.). 2, a species of plant the seeds of which are used as a vermifuge (= ಎಡಂಗ; ವಾಯಿವಿಡಂಗ G.).

ಮೋಚ môča. Liberating (Bp. 53, 3);—final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ Nn. 20);—freedom from worldly passion, asceticism (ವಿರಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 20);—composedness, calmness (ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ 20). 2, a tree; the horse-radish tree, Moringa pterygosperma Gaertn. (ಭೂಜ, ಮರ 20). 3, a *fruit of the Musa sapientum, a plantain* (ಕದಲಿ, ಬಾಱೆ[3] 20). ವಣ್ಣಾರಕಮ್ಬಳ, ಬಸಱೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೇಶ್ವರಕೋಡೀ ಹಬ್ಬ ಮೂಱೂ ಕಣ್ಡರೆ ಮೋಚ (Prv.).

ಮೋಚಕ môčaka. Liberating;—final emancipation (ಮುಕ್ತಿ Mr. 510);—a deliverer, a liberator;—freedom from worldly desires (ವಿರಾಗ 510);—an ascetic;—long-lived, long-lasting (ಸ್ಥಿರಾಯು 510). 2, a tree; the silk-cotton tree (ಭೂರುಹ 510). 3, *the horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (ನುಗ್ಗಿ 510). 4, the plantain tree (ಬಾಱೆ[3] 510).

ಮೋಚನ môčana. (ಮೋಚನೆ). Releasing, liberating, liberation, setting free, loosing; unyoking; discharging. See ಗರ್ಭ-, ವಿ-.

ಮೋಚಿ môči. A shoemaker (My.: Mhr., H.; see ಮುಚ್ಚಿ 2). — ಮೋಚಿಕೇರಿ. A shoemakers' street (My.).

ಮೋಚು môču. To become a widow (ವೈಧವ್ಯ Šmd. Dh.; My.; Tē. ಮೋಪಿ, T. ಮೋಪ್ಪಿ, a widow). ಅವಳು ಮೋಚಿದಳು (My.). ಈಚಲದ ಮರ ಹೀನ, ನೀಚರದು ನೆರೆ ಹೀನ, ಮೋಚಿದ ಹೆಣ್ಣು ತರಹೀನ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪೇಚಾಟ ಹೀನ (Sp.). 2, to put a covering (on the head) as the sign of being a widow (Bp. 36, 15; see ಮುಣ್ಡ-).

ಮೋಚೆ môčě. 1. ಮೋಚಾ. *The plantain or banana tree, Musa paradisiaca* Lin. (Musa sapientum Roxb. 2, *the cotton shrub* (ಹತ್ತೀ ಗಿಡ G.). 3, the silk-cotton tree, Bombax heptaphyllum Roxb. (ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ G.).

ಮೋಚೆ môčě. 2. = ಮೋಜಾ, etc. A shoe (Tu.). ಈಚೆಯಿನ್ದ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಚೆಯಿನ್ದಾಗುವದೇ? (Prv.).

ಮೋಜಗಾಱ môja-gâṟa. = ಮೋಜುಗಾಱ. (ವಿಳಾಸಿ, ಸಲೀಲ G.).

ಮೋಜಾ môjâ. = ಮುಚ್ಚೆ 2, ಮೊಚ್ಚೆ, ಮೊಜಾ, ಮೋಚೆ 2. A boot (My.; Br.; Mhr., H. ಮೋಜಾ, a stocking, a sock; a glove).

ಮೋಜು môju. = ಮೌಜು. Play, sport; acts or sights of exciting merriment; wanton sport (My.; Mhr., H. ಮೌಜ).

ಮೋಜುಗಾಱ môju-gâṟa. = ಮೋಜಗಾಱ. A playing, sportive, wanton man (My.).

ಮೋಟ môṭa. 1. Stupidity (Tē. ಮೋಟು, ಮೋಟೆ; M. ಮೋಟ್ಟು, obstinacy, perverse pride, see ಮೊರಡು 1; T. ಮೋಟ್ಟುತನ, stupidity = ಮುರಟ್ಟುತನ; *cf.* ಮೊಣ್ಡು, see ಮೋಟಗಾಱ and s. ಮೋಟು).

ಮೋಟ môṭa. 2. See s. ಮೋಟು.

ಮೋಟ môṭa. 3. = ಮೋಟು, q. v. — ಮೋಟಕರ. = ಮೋಟಕೆಯ್. (Bp. 38, 28). — ಮೋಟಕೆಯ್. = ಮೋಟಗೆಯ್. (Bp. 38, 18. 25). ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ಮಾಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.). — ಮೋಟಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. = ಮೋಟುಗೆಯ್. (Bp. 38, 16). — ಮೋಟಮಲಿದೇವ. N. (Bp. 38, 21). — ಮೋಟವಾದ. Discourse or dispute without a point, foolish discourse, etc. (Bp. 54, 17).

ಮೋಟ môṭa. Strong, coarse (My.; Mhr. ಮೋಟಾ); large, thick (My.; Mhr.).

ಮೋಟಗಾಱ môṭa1-gâṟa. A man who makes a fool of himself. ತಾಟುಗಾಱನು ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮೋಟಗಾಱನಾಗಿ ಬಿದ್ದ (Prv.).

ಮೋಟನ môṭana. Crushing, breaking, grinding, destroying. See ಉಡಿ 1, ಮುಱಿ 1. 2, disgrace (My.).

ಮೋಟಿ môṭi. See ಕರ್ಣ-. (*Cf.* ಮೋಟ s. ಮೋಟು?).

ಮೋಟು môṭu. = ಮೋಟ 3. The state of being deprived of the point, short or stumpy, that of being maimed;—the stump of a tree (My.; ಸ್ಥಾಣು, ಧ್ರುವ, ಶಂಕು Si. 120); stubbles (My.; Tē. ಮೋಟು, ಮೋಡು, T. ಮುರುಡು, M. ಮುರಡು, the stump of a tree; that of the arm or leg; T. ಮೂಟ್ಟಿ, a stump; stupidity; M. ಮೂಳೆ, cattle without horns or with horns turned; stupidity; *cf.* ಮೂಱಿ, ಮೊಟಕು 1, ಮೋಟ 1). ಮೇದ ಮೋಟೂ ಹೋದ ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ (Prv.). ಬಾಲ ಮೋಟಾದ ಎತ್ತು (ವಣ್ಡ Nr.). ಮೋಟಿನ ಮರ (ಸ್ಥಾಣು Si. 419). See Prv. s. ಹಾರೆ. — ಮೋಟ. -ಅ 3. A man deprived of the forearm (My.; Bp. 38, 54; Dp. 55, 2). ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಮೋಟನಾದಂ (ಕುಣಿಕ Mr. 389). ದಾಟಿಯಿನ್ದ ಹೋಗಿ, ಮೋಟನಾದ (Prv.). 2, a short, dwarfish man (My.). — ಮೋಟ ಮರ. (*i. e.* ಮೋಟಿನ-). = ಮೋಟುಮರ. ಮೋಟ ಮರ ಗಾಳಿಗೆ ಮಿಣ್ಡ (Prv.). — ಮೋಟಾಳು. -ಆಳು. A little servant, an underling (My.; see Prv. s. ಆಟಾಳು). — ಮೋಟಿ. A female who is deprived of the forearm or is dwarfish (My.). — ಮೋಟುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A maimed ear (My.). — ಮೋಟುಗುದ್ದಲಿ. A shovel without a point, a short shovel (My.). — ಮೋಟುಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A maimed arm (My.). — ಮೋಟುಬಾಲ. A docked, stumpy tail (My.). — ಮೋಟುಮರ. A branchless trunk or stem (My.).

ಮೋಡ môḍa. A cloud (ನೀರ್ದೇರ್, ಮುಗಿಲ್, ಮೇಘ Šm. 14; ಮೇಘ 95; Râm. 1, 16, 16; C.; B. 1, 21; 2, 49); cloudiness, a cloudy day, hazy weather (ದುರ್ದಿನ, ಅಭ್ರತಿಮಿರ Mr. 43; Tē.; see ಮುಗಿಲ್, ಮುತ್ತು 1, ಮೂಡಿಗೆ). ಮೋಡ ಮುಚ್ಚಿರುವ ದಿವಸ (ದುರ್ದಿನ Si. 31). ಮೋಡವು (rainless clouds) ಕಣ್ದರೆ ನಾಯಿ ಬಾವಿಗೆ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಮೋಡಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Cloudy weather (ದುರ್ದಿನ Nn. 97). — ಮೋಡಗವಿ. -ಕವಿ. Clouds to overspread the sky (B. 3, 68).

ಮೋಡ môḍa. = ಮೋಳ. Tbh. of ಮೂಢ (Šmd. 356; ಗಾವ್ಪು Šm. 95).

ಮೋಡಾಮೋಡಿ môḍa-â-môḍi. 1. A blind, stupid man (ಮುನ್ದುಗಾಣನ್ Bhn. 40, one MS. ಕಣ್ದುಗಾಣನ್). See Bp. 19, 15; Bh. 1, 7, 41; 7, 14, 8.

ಮೋಡಾಮೋಡಿ môḍâmôḍi. 2. (fr. ಮೋಡಿ 3). A beautiful, elegant fashion or style (Grj. 2, after 106; Bp. 19, 15; Bh. 1, 7, 41; 7, 14, 8).

ಮೋಡಿ môḍi. A kind of craft, or enchantment, used by one to try the ability of another, the conjurer burying anything in the ground whilst repeating some mantras, and telling his rival to remove it by his mantras, if he can (My.; Tē., T., M.). — ಮೋಡಿ ತೆಗೆ. To overpower the môḍi and take up the buried thing (My.). — ಮೋಡಿ ಹಾಕು. To bury an object under the repetition of mantras (My.).

ಮೋಡಿ môḍi. 1. The Môr or common business character of the Marathi (My.; Mhr. ಮೋಡೀ, ಮೋಡು), a running hand (My.).

ಮೋಡಿ môḍi. 2. A kind of drug, the root of the long pepper vine (ತಿರ, ಹಿಪ್ಪಲೀ ಬೇರು G.; My.).

ಮೋಡಿ môḍi. 3. A turn, a caste, a style, a fashion (of speech, composition, action, Mhr.; Bh. 2, 12, 18; J. 23, 15; Tē., M.).

ಮೋಡಿಗಾಱ môḍi-gâṟa. A man who performs the môḍi enchantment (for money, My.). ನಾಡು ಓಡುವಾಗ ಮೋಡಿಗಾಱ ಬನ್ದ (Prv.).

ಮೋಣ môṇa. Dried fruit (Sk.; *cf.* ಮೂಡಲ್ 2).

ಮೋತಾದಾರ môtâdâra. A groom (Mhr., H. ಮೋತದ್ದಾರ, ಮೋತಾದ್ದಾರ; ವಾಹಕ Čb.).

ಮೋತಿ môti. = ಮೂತಿ. The face, etc. ಜಾತಿವರ್ಣದ ಹಯಕ್ಕೆ ಅಂಘ್ರಿವಲಯಂ ವಾಲ ಮೋತಿ ಕಪ್ಪಾಗೆ ಸತ್ವಾಧಿಕಂ (Mr. 278).

ಮೋತಿ môti. 1. (Tbh. of ಮುಕ್ತಾ). A pearl (My.; Mhr. ಮೋತೀಂ). — ಮೋತೀಚೂರು. An ornamented border to a dôtra, etc.; N. of a sweetmeat (Mhr.; My.).

ಮೋತಿ môti. 2. A corn-handler: a petty grocer (Mhr., H. ಮೋದೀ). — ಮೋತೀಖಾನೆ. The commissariat department of an army (Mhr., H. ಮೋದೀ-); a granary (My.).

ಮೋತೆ môtĕ. (fr. ಮುಗಿ No. 2). The leaf-like envelope over the flowers of the plantain, the cocoanut and kêdagĕ (My.). 2, a scale or coat (*only* in Si.). ಒನ್ದು ಗಡ್ಡೆಯೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಮೋತೆಗಳುಳ್ಳ ಗಣ್ಣೇ ಮುಸ್ತೆಗಳು (ಚೂಡಾಲೆ, ಚಕ್ರಲೆ, ಉಚ್ಚಟೆ Si. 162). — ಮೋತೆಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A cocoanut that is not yet quite out of the môtĕ, a very young, tender cocoanut.

ಮೋದ môda. Delight, gladness, joyousness. 2, fragrance, perfume. See ಅನು-, ಆ-, ಪ್ರ-; Bp. 5, 2; 43, 75. — ಮೋದವಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. Delight to go into or enter (Bp. 57, 17).

ಮೋದಕ môdaka. Causing happiness or delight. 2, *a small round sweetmeat* (= ಕಾಯಿಕಡಬು My.).

ಮೋದಣ್ಡ môdanda. The state of being undetermined, undefined, not particularized (My.; Sk. ಮೋ, not indeed).

ಮೋದನ môdana. Pleasing, affording pleasure;—joy, pleasure. See ಅನು-.

ಮೋದಿತ môdita. Pleased, delighted;—delight (Bp. 2, 51).

ಮೋದಿಸು môdisu. To rejoice, to be glad;—to be fragrant (Bh. 5, 3, 93).

ಮೋದು môdu. 1. = ಮೋಹು. To strike, to beat, to smite (ತಾಡನ Šmd. Dh.; ಪೊಯ್ Kk. 59; Šmd. 16; Abh. P. 2, 45; 7, 58; 9, 151; 10, 58; 14, 90. 101; Grj. 4, 157; Bh. 7, 4, 3; 7, 18, 32; V. 14, 107; J. 7, 47; Tĕ., T. ಮೊತ್ತು, ಮೋದು); to dash against, to attack (ಎಱಗು, ಪೊಯಿ Ss.; T., M.). ಗದೆಯಿಂ ಮೋದಿದಂ (Šmd. 157).

ಮೋದು môdu. 2. A swelling occasioned by a blow; a hard boil; a venereal tumor (My.). — ಮೋದುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A môdu to be formed (My.).

ಮೋದೆ môdĕ. ಮೋದಾ. Feminine of ಮೋದ. See ಅಜ-.

ಮೋನ môna. Tbh. of ಮೌನ. Silence (ತುಷ್ಣೀರುತ, ನುಡಿಯದಿಹುದು Nn. 155; Bh. 7, 19, 52; 9, 1, 7; Abhâ. 1, 49; My.; T.; Mhr. ಮೋಹನ). 2, rejection, abandoning, asceticism (ತ್ಯಜಿಸುವುದು, ಬಿಡುವುದು 155). 3, a royal assembly (ರಾಜಭಾಗ, ರಾಜಸಭೆ 155).

ಮೋಪು môpu. (fr. ಮೋಱ್). A load, a burden (Tĕ.). 2, heaviness, as of a load (My.); severeness, as of a wound or of blows (My.; Tĕ.). firmness, as of grasping (My.). 3, grasp: convenient time or opportunity (for punishing or rewarding, My.). 4, all heavy wooden things used for house-building, as beams, rafters, pillars, doors, etc. (My.).

ಮೋಮ್ môm. Tbh. of ಮದನ. (My.; H.). — ಮೋಮ್ಬತ್ತಿ. A wax-candle (My.).

ಮೋರ môra. Tbh. of ಮಯೂರ (Šmd. 356. 361; ನೋಗೆ, ನವಿಲ್ Kk. 24; Šm. 29; Mhr.). — ಮೋರಚೂತ. Blue vitriol (ಮಯೂರಕ, ವಿತುನ್ನಕ G.; Mhr., H. ಮೋರಚುತ).

ಮೋರಟ môraṭa. *The root of the sugar-cane.*

ಮೋರಟೆ môraṭĕ. *Hemp used for bow-strings, Sanseviera roxburghiana* Schult.

ಮೋರಿ môri. = ಮೊಹರಿ 2. A little channel to carry off water (My.; Mhr.).

ಮೋಱ್ mor. ಮೋಱು. To carry on the head (ತಿರೋಧಾರಣ, in one MS. of Šmd. Dh.; Tĕ. ಮೋಯು; see ಮೋಪು).

ಮೋಱೆ môṟĕ. The face (ವದನ, etc. Mr. 315; C.; Tĕ. ಮೋಮು, ಮೋರೆ; M. ಮುಗಱು, ಮೋರ್; see ಮುಸುಡು). ಎಮ್ಮ ಮೋಱೆ (Šmd. 161). ಮೋಱೆ ಕಣ್ಡರೆ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲವೇ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಮೋಱೆ ಕಣ್ಡರೆ ಮನಸು ಇಱದೀತೇ?—ನೀರುಳ್ಳಿಯವನ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಱೆಲ್ಲ ನಾಱದೇ?—ಬುದ್ಧಿವನ್ತರ ಮೋಱೆ ಮುದ್ದಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೀತು (Prvs.). See Bp. 9, 31; 20, 12; 32, 28; 38, 14; 46, 57; 52, 13; 58, 49; 60, 23; Ššv. 3, 55; Bh. 2, 13, 42; 3, 13, 27; B. 2, 2. 15; 3. 43. 62. 95. 99. 122; 4, 3. 199; 5, 73.

ಮೋರ್ಚಾ môrĉâ. A battery: fortifications (Mhr., H. ಮೋರಚಾ; My.; Br. ಮೋರ್ಜಾ).

ಮೋರ್ಚಿಂಗು môrĉingu. A jew's-harp (My.; Mhr., H. ಮೋರಚಂಗ).

ಮೋಷ môsha. Robbery, theft, stealing; plundering, sacking; stolen property;—a robber, a thief. See ಪರಿ-.

ಮೋಷಕ môshaka. *A robber, a thief.*

ಮೋಷಿ môshi. = ಮೋಷಕ. See ಪರಿ-.

ಮೋಸ môsa. = ಮೋಸು. Deceit, fraud, trick, duping; hypocrisy (C.; Tĕ., T., M.); blunder, fault, mistake (My.; M.); detriment danger, peril (My.; T., Tĕ.); loss (My.; M.; *cf.* ಮೋಷ and Sk. themes ಮಚ್, ಮುಚ್, ಮುಞ್ಚ್, to cheat; ಮುಹ್, to err, be mistaken). ಮೋಸ ಯಾರ ದಾಸನಲ್ಲ (Prv.). ಅವನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮೋಸವಿಲ್ಲ (there is no danger—, My.). See J. 2, 5; 4, 15; 7, 28. 32; 31, 39. — ಮೋಸಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To deceive (My.). ಮೋಸಗೊಳಿಸುವ ಮಾತು (ಅಪಲಾಪ, etc. Si. 58; ವಿಸಂವಾದ G.). ಹೆಱವರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸದನ್ಥ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗನು (B. 3, 8). See B. 4, 19. 45. — ಮೋಸಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be deceived (My.; B. 5, 9). ಮೋಸಗೊಣ್ಡವನು (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ G.). — ಮೋಸ ಬೀೞು. To be deceived (My.). — ಮೋಸ ಮಾಡು. To deceive (My.). ಮೋಸ ಮಾಡುವವನು (ವಂಚಕ, etc. Si. 366). ಏನಾದರೂ ಹೊತ್ತು ಬನ್ದರೆ ಒಡೆಯಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿ, ಕೆಯ್ಗಣ್ಬು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (B. 5, 288). — ಮೋಸ ಹೋಗು. To be deceived (C.). ಜಾಣರಾದವರು ಮೋಸ ಹೋಗದೆ (B. 4, 19). ಕೋಮಟ ಮೋಸ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ, ಮೋಸ ಹೋದನೆ ಹೇೞುವದಿಲ್ಲ (Prv.).

ಮೋಸಗಾತಿ môsa-gâti. = ಮೋಸಗಾರ್ತಿ (My.).

ಮೋಸಗಾಱ môsa-gâṟa. = ಮೋಸುಗಾಱ. A deceiver, a deceitful or treacherous man, a trickster (ಕಪಟ, ದಾಮ್ಭಿಕ G.; C.; B. 2, 52; 3, 51; 4, 107). ಮೋಸಗಾಱನ ಮನಸು ಮಹೇಶ್ವರ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ಮೋಸಗಾರ್ತಿ môsa-gârti. A deceitful, artful, treacherous woman (My.).

ಮೋಸಬೆ môsabĕ. Responsibility (My.; H.).

ಮೋಸಮೆ môsamĕ. = ಮೋಸಬೆ. (My.).

ಮೋಸಲೆ môsalĕ. = ಮೊಹಸಲೆ. (My.).

ಮೋಸು môsu. = ಮೋಸ. (ಉಪಧಿ, ಕಪಟ, ಕಾಪಟ್ಯ, ಕುಟಿಲ, ಕುಸೃತಿ G.).

ಮೋಸುಗಾಱ môsu-gâṟa. = ಮೋಸಗಾಱ. (G. 174, 229).

ಮೋಹ môha. *Stupor, unconsciousness, loss of consciousness, fainting, a swoon* (ಘೆನ Nn. 15);—delusion, bewilderment, perplexity, phrenzy;—*weakness of intellect, igno-*

rance, folly, infatuation; fascination; error, mistake. 2, the state of being enamoured, affection or fondness, love (with or without sound judgment, ಕೂರ್ಮೆ Čt. II, 76; ಮಮಕಾರ Kk. 30; Bp. 18, 13; 47, 38. 41; 48, 23; Bh. 2, 1, 58; J. 2, 34; 28, 55; My.; Mhr.). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರದ ನಡುಗಡಲೊಳು ಮೋಹವೆಂಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳು ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀಳಿದೆ (Jmt. 24). See Kâvy. IV, 2, 16; ನಿರ್ಮೋಹ. 2, a magical art employed to bewilder an enemy. — ಮೋಹಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To bewilder (My.). 2, to excite affection, to fascinate, to charm (My.). ಮೋಹಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಹಸ್ತದ ಅಭಿನಯ (ಭಾವಕ G.). — ಮೋಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become stupefied, to grow bewildered (My.). 2, to become full of affection, to be fascinated, etc. (My.). — ಮೋಹಚೂರಣ. Love-powder (My.). — ಮೋಹದ ರಾಣಿ. A wife who has great affection for her husband (My.).

ಮೋಹಕ môhaka. Bewildering, confusing; the act of bewildering, etc. (Râm. 6, 47, 38).

ಮೋಹನ môhana. Stupefying, depriving of consciousness, bewildering, deluding, deceiving; charming, fascinating, alluring (ವೈಶಿಕ Nn. 134); temptation, seduction;—stupor, unconsciousness. 2, *sexual intercourse* (ಸೀವಿ Nn. 105). See ಚಿತ್ತ-; Čpr. 1, 59; J. 2, 48; 11, 17; 16, 13.

ಮೋಹನಮನ್ತ್ರ môhana-mantra. Incantations used to bewilder a person (My.).

ಮೋಹನಾಂಗ môhana-anga. A man with a fascinating body (My.).

ಮೋಹನಾಂಗಿ môhana-angi. A woman with a fascinating body (My.).

ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ môhana-astra. A missile weapon charmed to bewilder the person against whom it is directed. (My.).

ಮೋಹನೀಯ môhanîya. Relating to or producing bewilderment, etc.; perplexing, confusing; that causes distraction, pain or affliction (Abh. P. 16, 53).

ಮೋಹಪಾಶ môha-pâśa. The snare of (worldly) illusion (My.). ಮೋಹಪಾಶೆ, a woman who uses that snare (Bp. 40, 54).

ಮೋಹರ môhara. (= ಮೊಗ್ಗರ). A mass, a multitude, a host, an army (ಛಟ್ಟ Bhn. 37; ನೃಪಸೈನ್ಯ 23; Tē.: battle array). See Grj. 7, 56; Bp. 37, 31; Bh. 10, 4, 21; 10, 10, 24; Râm. 6, 30, 14. 31; J. 12, 40; 14, 7; 16, 8. 9. — ಮೋಹರವರಿಗೆ. -ಪರಿಗೆ. A mass of shields (Bh. 7, 3, 77).

ಮೋಹರ môhara. = ಮೊಹರ, etc. (B. 5, 80. 221. 224).

ಮೋಹರಿಸು môharisu. To become plentiful or abundant (Grj. 3, 28). 2, to be formed into a host (J. 17, 7). 3, to form a host: to array, as troops for battle (Bh. 7, 5, 27). ಮೋಹರಿಸಿರ್ದ ಸೇನೆ (ಸನ್ನಾಹ, ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ Nn. 105).

ಮೋಹಳ môhaḷa. (fr. ಮೋಹು). That which is affixed: the hilt of a sword, of a dagger, etc. (ಪಾಲಿ, ಪರಜು Mr. 297; Bp. 9, 30; 28, 53; Bh. 7, 1, 12; Tē. ಮೋಹಣ).

ಮೋಹಿ môhi. Stupefying, perplexing, beguiling, alluring; —fascinating, charming; charm (Bp. 12, 41; 35, 43; see ಪತಿ-). — ಮೋಹಿ ಕೊಳ್. To be fascinated, charmed or delighted (Bp. 1, 63; 32, 15).

ಮೋಹಿಚಕ môhičaka. N. of a plant (ತ್ರಿಪತ್ರಕ, ಕಂತುಕ Mr. 122, o. r. in two MSS. ಹಿತಚಕ).

ಮೋಹಿತ môhita. Stupefied, bewildered, infatuated, deluded beguiled, fascinated. See ಕಡು-.

ಮೋಹಿನಿ môhini. A fascinating woman. 2, N. of an Apsaras (Sk.); a female ghost of beautiful form (My.); — N. (Prll. 3, 29). — ಮೋಹಿನಿಯವತಾರ. -ಅವತಾರ. An incarnation of Vishṇu in the form of a môhinî to beguile the asuras (My.).

ಮೋಹಿಸು môhisu. To cause to beat or dash against or into etc.; to apply or put to (with force), to thrust, etc. (J. 12, 49). ತನ್ನ ಕರವಾಳ ಮುನ್ದೆ ಕೊರಳಲಿ ಮೋಹಿಸಲು (Bp. 27, 31). See ಮುದ್ದು-.

ಮೋಹಿಸು môhisu. To grow unconscious, to faint, to become stupefied, etc. (J. 30, 26; 31, 36). 2, to be fascinated, to take a liking to; to feel affection for; to desire; to love (Bp. 25, 25; 51, 23; Šśv. 1, after 79; J. 30, 27. 28. 51; 31, 36; My.). ಅಸವಲ್ಲದವನ ಕೂಡೆ ಆರಮ್ಭಾ ಮಾಡಿ, ಹಸೀ ಆವರೇ ಕಾಯಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿದ (Prv.).

ಮೋಹು môhu. = ಮೋದು 1. To beat, to strike, to smite, to deal a blow (Bh. 6, 4, 67; Râm. 1, 14, 2; 6, 30, 30; 6, 51, 68); to slam (Bp. 43, 46). 2, to put to, to affix; to put or place down; to put (Bp. 42, 36; 47, 31; Bh. 7, 3, 21; 8, 18, 14; 8, 19, 80; 10, 3, 8).

ಮೋಳ môḷa. Gone astray or adrift: stray; mad. ಬೆಳಗವರೆಗೆ ಕಡದ ಬೆಣ್ಣೆ ಮೋಳಬೆಕ್ಕಿನ ಪಾಲು ಆಯಿತು (Prv.).

ಮೋಳಿಗೆ môḷigĕ. N. of a village (?). — ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರ. N. (Bp. 30, 6. 7). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರವಿಭು. N. (Bp. 30, 1. 4). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಿದೇವ. N. (Bp. 30, 8. 11. 32). — ಮೋಳಿಗೆಮಾರಿದೇಪಯ್ಯ. N. (Bp. 30, 27). — ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7).

ಮೋಳೆ môḷĕ. 1. (fr. ಮುಱು 1). A small hole (made by crabs, etc.) in the banks of rice-fields or tanks, a fissure (My.).

ಮೋಳೆ môḷĕ. 2. A pile, a heap (of salt-earth, My.; *cf.* ಮೊರಡು 2). See ಉಪ್ಪಾಟಿ-, ಮಿಟು-.

ಮೌ mau. For a few words with this final in writ or print see ಮವು.

ಮೌಕಲಿ maukali. = ಮೌಕುಲಿ. *A raven* (ಅಡವಿಯ ಕಾಗೆ Hlâ.).

ಮೌಕುಲಿ maukuli. *A raven* (ಸಿರಿಕಾಕ, ವನಾಶ್ರಯ, ದ್ರೋಣ, ಕಾಕೋಲ, ಕಾಡ ಕಾಗೆ Mr. 170).

ಮೌಕ್ತಿಕ mauktika. (fr. ಮುಕ್ತಾ). *A pearl* (ಮುತ್ತು Mr. 412; see ಮುತ್ತು).

ಮೌಕ್ತಿಕಫಲ mauktika-phala. = ಮುಕ್ತಾಫಲ. (Bp. 4, 3).

ಮೌಜು mauju. = ಮೋಜು. (ಲಲನ G.).

ಮೌಂಜ maunja. (fr. ಮುಂಜ). Made of munja grass.

ಮೌಂಜಿ maunji. The brahmanical girdle made of a triple string of munja grass (My.).

ಮೌಂಜೀಬನ್ಧನ maunjî-bandhana. The investiture with the brahmanical girdle (My.).

ಮೌಢ್ಯ maudhya. (fr. ಮೂಢ). *Stupidity, folly, ignorance.* ಪಾಡ್ಯ ಪಾತಕ್ಕಾಗದು, ಮೌಢ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗದು (Prv.).

ಮೌದ್ಗಲ್ಯ maudgalya. (fr. ಮುದ್ಗಲ). Sprung from or relating to Mudgala; N. of a ṛishi (My.).

ಮೌದ್ಗೀನ maudgîna. (fr. ಮುದ್ಗ). *Sown with beans, bearing beans, as a field.*

ಮೌದ್ಗ್ಯ maudgya. = ಮೌದ್ಗೀನ. (Čpr. 1, 89).

ಮೌನ mauna. (fr. ಮುನಿ). = ಮೋನ. The office or position of a muni. 2, *silence; taciturnity;* stillness (ಸುಮ್ಮಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಉಸಿಕನೆ Šmd. 389; ಕುಂಗು Čt. I, 35; ಜಾಗು 1, 71; ಸಯ್ತು, ಸಾವಗಿಪುದು Kk. 49; ಎನಸು, ಗುಟುಗುಮ್ಮನೆ, ರಿಕ್ಕಟೆನ್ದಲ್, etc. 50; ಮೂಗುವಟ್ಟುದು 53; see ಮೂಗುವಡು; Bp. 61, 58). ಮೌನದಿನ್ದಿರು (B. 4, 49). ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). — ಮೌನಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. ಮೌನಗೊಳ್ಳು. To become silent (Bp. 37, 9; My.). — ಮೌನಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To silence (My.).

ಮೌನತ್ವ maunatva. Silence (My.).

ಮೌನವ್ರತ mauna-vrata. A vow of silence (My.).

ಮೌನಿ mauni. A person who observes silence or is taciturn; one who does or can not speak (ಮೂಗ Bhn. 12). 2, = ಮುನಿ. (Sk.; Bp. 6, 17).

ಮೌರಜಿಕ maurajika. (fr. ಮುರಜ). *A drummer.*

ಮೌರಜಿಗ maurajiga. Tbh. of ಮೌರಜಿಕ. (Bh. 3, 20, 25).

ಮೌರಿ mauri. = ಮವುರಿ. A clarionet (Č. Bp. 5, 7; My.; Tě.).

ಮೌರ್ವ maurva. N. of a horse. ತುರಗವರ್ಣಂ ಮಾಸರವಾಗೆ ಮೌರ್ವನಕ್ಕು (Mr. 275, o. r. ಮವ್ವರ).

ಮೌರ್ವಿ maurvi. (fr. ಮೂರ್ವಾ). A girdle or string made of mûrvâ. 2, *a bow-string* (ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ Nn. 27. 73).

ಮೌಲ maula. (fr. ಮೂಲ). Radical, original, of old standing, ancient; holding an office from ancient times (Čpr. 2, after 49).

ಮೌಲಧನ maula-dhana. = ಮೂಲಧನ. (Čpr. 2, after 49).

ಮೌಲಬಲ maula-bala. = ಮೂಲಬಲ. (Čpr. 10, after 94).

ಮೌಲಿ mauli. = (ಮಹುಳಿ), ಮೌಳಿ. *The head, the top of any thing.* 2, *a crown, a crest, a diadem* (ಕಿರೀಟ, ಮಕುಟ Nn. 101; ಮಕುಟ Mr. 521). 3, *a lock of hair left on the crown of the head at and after tonsure* (ಚೂಡ 521). 4, *hair ornamented and braided round the head* (ಜಟೆ, ಜೆಡೆ 101; ಕೇಶ 521). 5, superintendence, etc. (ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಒಡೆತನ 101, as ಮೌಳಿ, o. rs. ಕರ್ತೃತ್ವ, ಕರ್ತನ).

ಮೌಲ್ಯ maulya. (fr. ಮೂಲ). = ಮೂಲ್ಯ. Being at the root, etc. 2, price, worth, value, cost (ಅರ್ಘ್ಯ, ಬೆಲೆ Nn. 102; ಕ್ಲಿಪ್ತ, ವೇತನ, ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ Mr. 346). See Bp. 43, 66; ಅ-.

ಮೌಷ್ಟೆ maushṭě. (fr. ಮುಷ್ಟಿ). *A combat with fists, playing at fisticuffs.*

ಮೌಹೂರ್ತ mauhûrta. (fr. ಮುಹೂರ್ತ). *An astrologer.*

ಮೌಹೂರ್ತಿಕ mauhûrtika. Momentary. 2, relating to a particular time. 3, *an astrologer.*

ಮೌಳಿ mauḷi. = ಮೌಲಿ, q. v. (ಮಕುಟ Bhn. 6; My.). — ಮೌಳಿ ದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಮ್ಬರ್ m-bar. = ಬರ್ 3, etc. An affix for the plural. ಕೆಲಬರ್ or ಕೆಲವ್ಬರ್, ಪಲಬರ್ or ಪಲವ್ಬರ್ (Šmd. 122).

ಮ್ಯಾ myau. Imitation of the mewing of a cat (C.; Mhr.). — ಮ್ಯಾ ಮ್ಯಾ. rep. (C.).

ಮ್ರೇಡಿತ mrêḍita. Mad. See ಆ-.

ಮ್ಲಾನ mlâna. Withered, faded. 2, wearied. 3, languid. 4, faint, feeble, weak. 5, dispirited, dejected, downcast, melancholy. 6, *foul, dirty* (= ಮಲಿನ). 7, black, dark-coloured. 8, withered or faded state, etc. See ಉಚ್ಛಪುಚ್ಛ; ಬಾಡು; Čpr. 8, 5.

ಮ್ಲಾನತೆ mlânatě. Witheredness, the state of being faded; that of being out of spirits; languor (Čpr. 8, 14).

ಮ್ಲೇಚ್ಛ mlêčcha. A man speaking any language but Samskṛita and not conforming to brahmanical institutions: *a non-Arian, a barbarian, a man of an outcast race, as a Kirâta, Šabara or Pulinda,* etc. (ಬೇಡರ್ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಅನ್ತ್ಯಜಾತಿಗಳು Hlâ.); Mahomedan (My.). ಮ್ಲೇಚ್ಛರೆನೆ ಕೊಡವ ಕೊಡಗರು (Mr. 379, in three MSS; one MS. . . . ಕೊಡವ ಕೊಂಕರು, *i. e.* probably ಕೊಂಗರು).

ಮ್ಲೇಚ್ಛದೇಶ mlêčcha-dêša. *A foreign or barbarous country, any country inhabited by Mlêčchas.*

ಮ್ಲೇಚ್ಛಮುಖ mlêčcha-mukha. What is barbarian-faced (or has the copper-coloured complexion of the Greek or Mahomedan invaders of India): *copper.*

ಮ್ಲೇಂಚ್ಛ mlênčcha. Tbh. of ಮ್ಲೇಚ್ಛ. (My.).

ಯ್ Y

ಯ್ y. The forty-sixth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It is the final of several nouns and verbs (58). About its use in euphony see Šmd. 64. 65. 67. 68. 69; and about its being doubled, 84. 86. 87. It takes the place of ಗ್ in ಪೋಯ್ತು, ಆಯ್ತು (Šmd. 289). For other changes observe e. g. ಮದನ = ಮಯಣ, ಮದವನ = ಮಯ್ದುನ; ಯಕ್ಷ = ಜಕ್ಕ, ಯಜ್ಞ = ಜನ್ನ, ಯಮ = ಜವ, ಯಮಲ = ಜವಳ್ ವೇಧ = ಯಜ್ಜ; ಯಜಮಾನ = ಎಜಮಾನ, ಯಜ್ಞ = ಎಜ್ಞ, ಯತಿ = ಎತಿ, ಯಮ = ಎಮ; ಯೋಗ್ಯ = ಪೋಗ್ಯ; ಅರ್ಕ = ಯಕ್ಕ, ಯಮಲ = ಅಮಳ್; ಯುಗ = ನೊಗ; ಯವಸ = ತವಸ, ದವಸ; ಎಂಗಡಿಸು = ಯಿಂಗಡಿಸು; ವಿಭೂತಿ = ಯಿಬೂತಿ; ವ್ಯಸನ = ಯೆಸನ. In vulgar Kannaḍa initial ಎ is often represented by ಯ, e. g. ಯಕ್ಕು = ಎಕ್ಕು, ಯಣ್ಣೆ = ಎಣ್ಣೆ, ಯಮ್ಮೆ = ಎಮ್ಮೆ; an initial ಇ is often written and pronounced as ಯಿ, e. g. ಯಿಕ್ಕು = ಇಕ್ಕು, ಯಿಲಿ = ಇಲಿ. Further ಏತ becomes ಯಾತ, ಏಲಕ್ಕಿ ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಆಂ ಯಾನು, ಏ ಯಾ, ಆವ ಯಾವ. See also ಈ 4, ಏ 1 and ಏ 4; ಯುಗಾದಿ = ಉಗಾದಿ; ಹೋಯಿತು, etc.

ಯ ya. The letter ಯ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಯ ya. One of the metrical feet (Čh.; Mr. 363). 2, the number 1 (Mr. 349).

ಯಕಾರ ya-kâra. The letter ಯ (Šmd. 11).

ಯಕೃತ್ yakṛit. *The liver.*

ಯಕ್ಕ yakka. = Tbh. ಎಕ್ಕ 1 (My.). ಎಕ್ಕ ಹುಟ್ಟಿಸು, to grow yakka (on another's place): to ruin (ಮನೆಯನ್ನು or ಅವನನ್ನು, My.). 2, = Tbh. ಎಕ್ಕ 2, a card with a unit, an ace (My.).

ಯಕ್ಕು yakku. = ಎಕ್ಕು 1. (My.). Also: to beat soundly (Bh. 3, 10, 51; My.).

ಯಕ್ಷ yaksha. = ಜಕ್ಕ 2. *N. of certain demi-gods who are attendants on Kubêra,* generally regarded as beings of a benevolent and inoffensive disposition, but occasionally classed with piśâcas, etc. 2, a ghost, a spirit. 3, *Kubêra.*

ಯಕ್ಷಕರ್ದಮ yaksha-kardama. *A perfumed paste consisting of camphor, agallochum, musk, and bdellium.*

ಯಕ್ಷಗಾನ yaksha-gâna. A kind of popular dramatic composition (My.).

ಯಕ್ಷಧೂಪ yaksha-dhûpa. *The resin of Shorea robusta;*—resin in general.

ಯಕ್ಷಪ yaksha-pa. = ಯಕ್ಷರಾಜ್. (My.).

ಯಕ್ಷರಾಜ್ yaksha-râj. *Kubêra.*

ಯಕ್ಷಿ yakshi. = ಜಕ್ಕಿ, ಜಕ್ಕೆ. A female Yaksha. 2, Kubêra's wife.

ಯಕ್ಷಿಣಿ yakshiṇi. = ಜಕಣಿ, ಜಕ್ಕಣಿ, ಜಕ್ಕಿಣಿ. A female Yaksha. 2, Kubêra's wife. 3, a sort of female fiend attached to the service of Durgâ and frequently maintaining intercourse with mortals. 4, sorcery done with the help of that fiend (My.).

ಯಕ್ಷಿಣಿಗಾರ yakshiṇi-gâra. A sorcerer (My.).

ಯಕ್ಷಿಣೀಮನ್ತ್ರ yakshiṇî-mantra. Spells repeated for magical purposes (My.).

ಯಕ್ಷಿಣೀವಿದ್ಯೆ yakshiṇî-vidyĕ. = ಯಕ್ಷಿಣಿ No. 4. (My.).

ಯಕ್ಷೇಶ yaksha-îśa. A king of the Yakshas. 2, Kubêra. ಶ್ರೀಮಾನಿನೀಶ ಯಕ್ಷೇಶ ವಾಣೀಶರ್ ಎಮ್ಬವರು (ಶಿವನ) ನಿಜಮಿತ್ರರಕ್ಕು (Mr. 13).

ಯಕ್ಷ್ಮ yakshma. *Pulmonary consumption.*

ಯಕ್ಷ್ಮರೋಗ yakshma-rôga. = ಯಕ್ಷ್ಮ (My.; ಕ್ಷಯರೋಗ G.).

ಯಜನ yajana. The act of sacrificing (in or for one's own person); sacrifice;—a place of sacrifice. See ನೂಱು ಯಜನ, ಷಟ್ಕರ್ಮ.

ಯಜಮಾನ yajamâna. = ಎಜಮಾನ. *A man who sacrifices* (ಯಾಗ ಮಾಡುವಾತ Hlâ.): *a man* (generally a householder) *who institutes or performs a regular sacrifice and pays the expenses of it;*—any person who intends performing or is able to bear the cost of a regular sacrifice. 2, a householder, the master of a house; the chief or head of a family, caste, etc. (My.);—a respectable, especially elderly man (My.);—a compellation by the wife for her husband (My.). See B. 1, 14; 4, 43; 5, 84. 89. 102. 115. 117. 275. Feminine: ಯಜಮಾನಳು (= ಯಜಮಾನಿ My.; ಒಡತಿ G.; B. 5, 287).

ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ yajamâna-gitti. A woman who is chief, exercises authority, etc., a mistress (My.). 2, a wife (My.).

ಯಜಮಾನತನ yajamânatana. The rank or position of a yajamâna (My.).

ಯಜಮಾನತಿ yajamânati. = ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಯಜಮಾನಿ yajamâni. = ಯಜಮಾನಗಿತ್ತಿ. (My.; Dp. 1, 1).

ಯಜಮಾನಿಕೆ yajamânikĕ. The rank or position of a yajamâna or yajamâni (My.).

ಯಜಿಸು yajisu. To sacrifice, to kill as a sacrificial victim (Bhâgavata 9, 7, 7. 8).

ಯಜು yaju. Tbh. of ಯಜುಸ್. (My.).

ಯಜುರ್ವೇದ yajur-vêda. The sacrificial vêda, i. e. the collective body of mantras for the Adhvaryu priest, formed out of the ṛigvêda, with additional texts for sacrificial purposes (My.).

ಯಜುಸ್ yajus. = ಯಜು, ಯಜುಸ್ಸು. A sacrificial prayer or formula. 2, a technical term for certain words or mantras (chiefly taken from the ṛigvêda), muttered in a peculiar manner at a sacrifice, and thus distinguished from the ṛics which are recited, and from the sâmans which are sung. 3, *the yajurvêda.*

ಯಜುಸ್ಸು yajussu. Tbh. of ಯಜುಸ್ (Šmd. 106).

ಯಜುಸ್ಸೂಕ್ತಿ yajus-sûkti. A nice word or sentence from the yajurvêda (Bp. 43, 74).

ಯಜ್ಜ yajja. = ಬೆಜ್ಜ 2, etc. Tbh. of ವೇಧ 1. (My.; Si. 345).

ಯಜ್ಞ yajña. = ಎಜ್ಞ, ಜನ್ನ. *A sacrifice.* See ಮಹಾ-; Bp. 55, 6.— ಯಜ್ಞ ಮಾಡು. To sacrifice (My.); to kill (My.); to beat soundly (My.). ಯಜ್ಞ ಮಾಡೋಣ (ಯಜನ G.).

ಯಜ್ಞಕಂಕಣ yajña-kaṅkaṇa. A bracelet (chiefly of cotton thread) worn at the time of sacrificing (My.).

ಯಜ್ಞಕುಣ್ಡ yajña-kuṇḍa. A hole in the ground for receiving the sacrificial fire (My.).

ಯಜ್ಞಕೃತ್ yajña-kṛit. Performing or arranging a sacrifice;—a priest conducting a sacrifice;—Vishṇu (My.).

ಯಜ್ಞತನ್ತ್ರ yajña-tantra. Sacrificial ritual (Si. 235).

ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆ yajña-dîkshĕ. Initiation into sacrifices, admission to sacrificial rites; due performance of the sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞಪಶು yajña-paśu. An animal for sacrifice, a sacrificial victim (My.).

ಯಜ್ಞಪಾತ್ರ yajña-pâtra. A sacrificial vessel (My.).

ಯಜ್ಞಪುರುಷ yajña-purusha. The soul of sacrifice: fire, Agni (My.). 2, Vishṇu (My.).

ಯಜ್ಞಭೂಮಿ yajña-bhûmi. A place for sacrifice (My.; G. 534).

ಯಜ್ಞವಾಟ yajña-vâṭa. A place prepared and enclosed for a sacrifice (J. 34, 10).

ಯಜ್ಞವೇದಿ yajña-vêdi. A raised place (altar) for sacrifice (Bp. 55, 17; My.).

ಯಜ್ಞಶರ್ಮ yajña-śarma. N. (Bp. 56, 35).

ಯಜ್ಞಶಾಲೆ yajña-śâlĕ. A sacrificial shed;—a house or place for keeping the sacrificial fire (My.).

ಯಜ್ಞಶಿರ yajña-śira. The head of sacrifice: Vishṇu (Bp. 54, 46).

ಯಜ್ಞಸಾಧನ yajña-sâdhana. Accomplishing sacrifices (Sk.);—materials for a sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ yajña-sûtra. The sacrificial cord (My.; see Nr. s. ನೆಗಹು 1).

ಯಜ್ಞಸೇನ yajña-sêna. N. of Drupada (My.).

ಯಜ್ಞಾಂಗ yajña-aṅga. Any means or instrument of a sacrifice. 2, *the glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb.

ಯಜ್ಞಾನ್ತ yajña-anta. *The conclusion or termination of a sacrifice* (ಅವಭೃಥ, ಯಜ್ಞದ ತೀರ್ಕಣೆ Hlâ.).

ಯಜ್ಞಾರಿ yajña-ari. Śiva (Sk.; My.);—Vîrabhadra (My.).

ಯಜ್ಞಿಯ yajñiya. *Relating to a sacrifice; suitable or fit for sacrifice;* sacred, adorable.

ಯಜ್ಞೇಶ್ವರ yajña-îśvara. Vishṇu. 2, fire, Agni (My.).

ಯಜ್ಞೋಪಕರಣ yajña-upakaraṇa. Any utensil or implement useful or necessary for sacrifice (My.).

ಯಜ್ಞೋಪವೀತ yajña-upavîta. The investiture of youths of Brâhmaṇas, Kshatriyas and Vaiśyas with the sacrificial thread that is worn over the left shoulder and hanging down diagonally across the body to the right hip. 2, the sacrificial cord itself (Bp. 32, 51; My.).

ಯಜ್ವ yajva. A sacrificer, *one who performs sacrifices in due form or agreeably to the ritual of the vêda.*

ಯತ್ yat. 1. = ಯದ್.

ಯತ್ yat. 2. Striving or endeavouring after, exerting one's self;—going, moving. See ಸಂ-.

ಯತ yata. Raised, held up, lifted up; stretched out; etc. 2, kept or held in, restrained, curbed, kept in check; governed;—limited, moderate. 3, *the spurring or guiding of an elephant by means of the rider's feet* (ಬಿಡವ ಗತಿ Mr. 157; *cf.* ಯಾತ). See ಆ-, ಉದ್-, ನಿ-, ಪ್ರ-.

ಯತನ yatana. = ಯತ್ನ, etc. The act of making effort or exertion, an effort, an endeavour (My.).

ಯತಸ್ yatas. From which, whence;—*because, as;*—where, whither.

ಯತಿ yati. = ಎತಿ, ಜತಿ. Restraint, control, check; guidance; stopping, ceasing, term. 2, a pause (in music); harmonious musical time or measure (see ಜತಿ). 3, caesura (in prosody, Čh.; Kâvy. II, 2, B, 27-29; Čt. II, 121). 4, *a person who has restrained his passions and abandoned the world; an ascetic, a devotee; a religious mendicant.* 5, = ಮುನಿ, the number 7 (Čh. v. 189). ಗತಿಗೆಟ್ಟ ಮತಿಹೀನನು ಯತಿಯಾಗುವದುಂಟೇ? (Prv.). See ಆ-, ನಿ-.

ಯತಿನಿನ್ದೆ yati-nindĕ. Abusing a religious mendicant. ಪರನಿನ್ದೆ ಗೃಹಕ್ಷಯ, ಯತಿನಿನ್ದೆ ಕುಲಕ್ಷಯ (Prv.).

ಯತಿಪ yati-pa. An eminent ascetic or sage (Čpr. 2, 64).

ಯತಿಪತಿ yati-pati. = ಯತಿಪ. (Čpr. 2, 73).

ಯತಿಭಂಗ yati-bhaṅga. Violation of caesura (Kâvy. II, 2, B, 3. 27-29).

ಯತಿವಿಲಂಘನ yati-vilaṅghana. Passing beyond or neglecting the caesura (in grammar or prosody, Šmd. 408).

ಯತೀನ್ದ್ರ yati-indra. A great ascetic (ಪದ್ಮ, ಯತಿ Nn. 54; ಯೋಗೀಶ್ವರ 62).

ಯತೀಶ yati-îśa. = ಯತೀನ್ದ್ರ. (ಕಂ Nn. 506).

ಯತೀಶ್ವರ yati-îśvara. = ಯತೀಶ. (ಶುಚಿ, ಯೋಗೀನ್ದ್ರ Nn. 18).

ಯತ್ಕಿಂಚತ್ yat-kiṅčat. Tbh. of ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್. (My.).

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ yat-kiṅčit. Whatsoever, somewhat (My.).

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ yat-kiṅčita, Tbh. of ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್. (B. 5, 90; My.).

ಯತ್ತ yatta. = ಜತ್ತ. Endeavoured; making effort or exertion; prepared, ready; cared for, attended to. 2, restrained, etc. (= ಯತ). See ಆ-.

ಯತ್ನ yatna. = ಎತನ, ಎತ್ತನ, ಎತ್ನ, ಜತನ, ಯತನ. *Effort, exertion;* an effort; *energy, diligence, perseverance;* pains, care; effort for, endeavour after (ಸಾಧಿತಬುದ್ಧಿಯುಜ್ಜುಗ, ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುದ್ಯೋಗ Nn. 148); eagerness, speed (ಶೀಘ್ರ, ಬೇಗ 148; ಪರಿವುದು Mr. 490);—help, etc. (ಉಪಕಾರ 148; 490). — ಯತ್ನ ನಡಿಸು. To use or make efforts, etc. ಎದೆಗುನ್ದ ಬೇಡಿರಿ! ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೇ ಯತ್ನ ನಡಿಸಿರಿ! (B. 4, 16). — ಯತ್ನ ನಡೆ. An effort (or efforts) to avail, etc. ಅವರ ಯತ್ನ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ (B. 5, 68). — ಯತ್ನ ಮಾಡು. To make effort, to exert one's self, to endeavour, to strive after, to take pains; to make an effort or efforts (C.). ಕೆಯ್ಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಿಟ್ಟು ನುಂಗುವದಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಯತ್ನ ಮಾಡಿರಿ! (B. 4, 16). ಅವರು ಆ ದಣ್ಡನ್ನು ಪುರದ ಹತ್ತರ ಬರಗೊಡ ಬಾರದೆನ್ನು ಬಹಳ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು (5, 68). ಪತ್ನಿ ಇದ್ದವನು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ (ಹೆಚ್ಚಿನ) ರತ್ನ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?—ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ತನ್ದ; ನಗರದವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ನಗಾ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.).

ಯತ್ನಯಿಸು yatnayisu. = ಎತ್ನಯಿಸು, ಯತ್ನಯ್ಸು. (My.).

ಯತ್ನಯ್ಸು yatnaysu. = ಯತ್ನ ಮಾಡು. (My.).

ಯತ್ನಿಸು yatnisu. = ಯತ್ನಯ್ಸು. (B. 5, 41; My.).

ಯತ್ವ yatva. The letter ಯ್, or the letter and syllable ಯ (Šmd. 63. 188. 288. 339).

ಯತ್ಸುಖ yat-sukha. (Šmd. 100). Which or what joy, whichever or whatever joy.

ಯಥಾ yathâ. *In which manner, in which way, as, like as, like.* ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ (Prv.).

ಯಥಾಕಾಮ yathâ-kâma. (ಯಥಾಕಾಮಂ). According to wish, as one likes, at pleasure (My.).

ಯಥಾಕಾಮಿ yathâ-kâmi. *Acting according to will or pleasure, independent, uncontrolled.*

ಯಥಾಕಾಲ yathâ-kâla. The proper time (for anything), a suitable moment; (ಯಥಾಕಾಲಂ) according to time, in due time, at the proper moment, at the right time (My.).

ಯಥಾಕ್ರಮ yathâ-krama. (ಯಥಾಕ್ರಮಂ). *According to order, in due succession, regularly, methodically, orderly, properly.* 2, a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 13-15).

ಯಥಾಗತಿ yathâ-gati. As the course: as customary or usual, as before (My.).

ಯಥಾಜನೋದ್ವೇಜನ yathâ-jana-udvêjana. According to (its) hurting the feelings of persons (Kâvy. III, 3, B, 75).

ಯಥಾಜಾತ yathâ-jâta. Just as born: *senseless, stupid, foolish.*

ಯಥಾತಥ yathâ-tatha. (ಯಥಾತಥಂ). *In conformity with truth or reality.*

ಯಥಾಪೂರ್ವ yathâ-pûrva. (ಯಥಾಪೂರ್ವಂ). As before, as previously;—in succession, one after another (My.).

ಯಥಾಪ್ರಕಾರ yathâ-prakâra. As before, as previously (C.).

ಯಥಾಪ್ರತಿ yathâ-prati. Agreeably with the original copy; a true copy (My.).

ಯಥಾಪ್ರಯೋಗ yathâ-prayôga. (ಯಥಾಪ್ರಯೋಗಂ). According to use or practice (Šmd. 345); common usage or custom (My.).

ಯಥಾಪ್ರಾಪ್ತ yathâ-prâpta. In conformity with a particular state or condition; conformity with them (see Nr. s. ಇಮ್ಮಡಿ).

ಯಥಾಮತಿ yathâ-mati. According to opinion; to the best of one's judgment; suitably to one's capacity (My.).

ಯಥಾಯಥ yathâ-yatha. (ಯಥಾಯಥಂ). *Properly, suitably, fitly;*—in regular order, by degrees.

ಯಥಾಯೋಗ್ಯ yathâ-yôgya. (ಯಥಾಯೋಗ್ಯಂ). Accordantly with propriety or suitableness, rightly, justly, suitably (B. 5, 177; My.).

ಯಥಾರೀತಿ yathâ-rîti. Accordantly with custom, as customary or usual (My.).

ಯಥಾರ್ಥ yathâ-artha. Conformable to the truth or true meaning, agreeing with fact, true, real, genuine, right, suitable; truth, etc. (Bp. 57, 28; My.); (ಯಥಾರ್ಥಂ) *according to the meaning, according to reality, suitably, fitly, truly, justly.*

ಯಥಾರ್ಥಗತಿ yathârtha-gati. The true, proper course (Kâvy. II, 2, B, 27-29).

ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞ yathârtha-jña. One who knows the truth, etc. (Čpr. 5, 31).

ಯಥಾರ್ಥತ್ವ yathârthatva. Suitableness, fitness, propriety, truthfulness (My.).

ಯಥಾರ್ಥವರ್ಣ yathârtha-varṇa. Having a true colour or appearance: *a spy, a secret emissary.*

ಯಥಾರ್ಥಾನುವೃತ್ತಿ yathârtha-anuvṛitti. Proper reference to what precedes (Kâvy. III, 1, A, 4).

ಯಥಾರ್ಹ yathâ-arha. As deserving, according to merit, appropriate, suitable, just, adequate; (ಯಥಾರ್ಹಂ) suitably, etc.

ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣ yathârha-varṇa. Having a suitable appearance: *a spy, a secret emissary.*

ಯಥಾವತ್ yathâ-vat. According to propriety, becomingly, properly, exactly, truly;—according to law (My.).

ಯಥಾವಿಧಿ yathâ-vidhi. *According to direction or precept, according to rule, duly, fitly, suitably.*

ಯಥಾಶಕ್ತಿ yathâ-šakti. According to one's power or ability, to the utmost of one's power (Bp. 45, 14).

ಯಥಾಶಕ್ತಿಸಾಗಮಾನ yathâšakti-sâgamâna. (*i. e.* sahagamana). Going with the deceased husband (at cremation) to the extent of one's power (contemptuously said of the wife who, instead of burning herself with the husband, throws a bamboo tube on the pile (My.).

ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರ yathâ-šâstra. (ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ). According to the codes of law or to the precepts of science, as the law ordains (Si. 234; My.).

ಯಥಾಸಂಖ್ಯ yathâ-saṅkhya. Relative order;—(ಯಥಾಸಂಖ್ಯಂ) *according to number, number for number.*

ಯಥಾಸಮ್ಭವ yathâ-sambhava. Accordance with possibility or inclination (Šmd. 164); (ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ) compatibly, according to the previous order.

ಯಥಾಸ್ಥಾನ yathâ-sthâna. The right, proper, or usual place;—(ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ) according to place, all in regular order, in statu quo, properly, suitably (My.).

ಯಥಾಸ್ಥಿತ yathâ-sthita. (ಯಥಾಸ್ಥಿತಂ). Suitably with (the requirement of) circumstances, properly, conveniently;—as things stood before, in statu quo (B. 4, 155; My.).

ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ yathâ-sthiti. In accordance with usage or custom, as usual, as on previous occasions (My.).

ಯಥಾಸ್ವ yathâ-sva (ಯಥಾಸ್ವಂ). Each on his own account, individually;—*properly, suitably.*

ಯಥೇಚ್ಛ yathâ-iččha. = ಎಥೇಚ್ಛ. Agreeable to wish or desire;—(ಯಥೇಚ್ಛಂ) according to wish or desire, ad libitum, plentifully, copiously;—lawlessly. (My.; B. 4, 77. 122).

ಯಥೇಚ್ಛೆ yathâ-iččhĕ. A suitable wish or desire (Sk.). 2, = ಯಥೇಚ್ಛ. (My.).

ಯಥೇಪ್ಸಿತ yathâ-îpsita. As wished, agreeable to wish or expectation;—(ಯಥೇಪ್ಸಿತಂ) *according to one's desire, ad libitum;*—wantonly, wilfully.

ಯಥೇಷ್ಟ yathâ-ishṭa. = ಎಥೇಷ್ಟ. As wished or desired, agreeable to wish, wished for;—(ಯಥೇಷ್ಟಂ) *at pleasure, ad libitum;*—wilfully.

ಯಥೇಷ್ಟಾಚಾರ yathêshṭa-âčâra. Doing what one likes, unrestrained, wilful, lawless, licentious;—heedless proceedings, wilfulness. See ವಿಸಟಮ್ಬರಿ.

ಯಥೋಚಿತ yathâ-učita. *Accordant with propriety or equity, right, proper;*—(ಯಥೋಚಿತಂ) suitably, fitly, properly.

ಯಥೋತ್ತರ yathâ-uttara. Following in regular order or succession;—(ಯಥೋತ್ತರಂ) *in regular order or succession, one after another.*

ಯಥೋದ್ಗತ yathâ-udgata. As arisen, as one came (into the world): *without sense, childlike, stupid.*

ಯದ್ yad. = ಯತ್ 1. (Šmd. 100). Who, which, what, whoever, whatsoever, etc. 2, *for which reason, on which account, since, as, because.*

ಯದಾ yadâ. At what time, when;—since, as (My.).

ಯದಾನಿಬಳ್ಳಿ yadâni-baḷḷi. A winding half shrubby plant, Cocculus villosus Dec. (St. & Pl.).

ಯದಿ yadi. *If, in case that.*

ಯದು yadu. = ಎದು. N. of a son of Yayâti, brother of Puru and ancestor of Kṛishṇa (Śmd. 2. 301). 2, N. of a country to the west of the Yamunâ;—N. of the dakshiṇa country. ಯದುಗಳು, the family and descendants of Yadu (J. 25, 13).

ಯದುಕುಲ yadu-kula. The family of Yadu. ಯದುಕುಲದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ (ಯಾದವರ್ Śmd. 2 Cm.).

ಯದುಕುಲಾಗ್ರಣಿ yadukula-agraṇi. Kṛishṇa (J. 33, 3).

ಯದುಕುಲೇಂದ್ರ yadukula-indra. = ಯದುಕುಲಾಗ್ರಣಿ. (J. 2, 19).

ಯದುಕುಲೋದ್ಭವ yadukula-udbhava. Kṛishṇa (My.).

ಯದುಗಿರಿ yadu-giri. The Yadu-hill: Mêlkôṭĕ, to the north of Mysore (My.).

ಯದುಗಿರಿನಾಯಕ yadugiri-nâyaka. Vishṇu (My.).

ಯದುಗಿರಿನಾಯಕಿ yadugiri-nâyaki. Lakshmî (My.).

ಯದುನೃಪಾಲ yadu-nṛipâla. King Yadu, etc.

ಯದುನೃಪಾಲಕಟಕ yadunṛipâla-kaṭaka. The whole number of the Yadu kings (Śmd. 301 Mdb.).

ಯದುರಾಜ yadu-râja. Kṛishṇa (J. 26, 70).

ಯದುಶೈಲ yadu-śaila. = ಯದುಗಿರಿ. (My.).

ಯದೃಚ್ಛೆ yad-ṛiččhĕ. *Acting as one likes, following one's own inclination, self-will, wilfulness, independence; spontaneity;* casual course, accident, chance (ಸ್ವಚ್ಛಂದ, ಅನಿಮಿತ್ತ, ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ Mr. 452). 2, a noun which is neither a generic nor specific term nor noun of agency, one either not derived from authority or not possessing meaning.

ಯದ್ಭವಿಷ್ಯ yad-bhavishya. One who says "what will be" or "what must be": *a man who believes in the power of fate, a fatalist.*

ಯದ್ವದ yad-vada. *Talking anything, talking nonsense, saying no matter what.*

ಯದ್ವಾ yad-vâ. Or, or else, whether.

ಯದ್ವಾತದ್ವಾ yadvâ-tadvâ. Disorderly; disorder, confusion (My.).

ಯನ್ತೃ yantṛi. Restraining, controlling; guiding. 2, one who restrains, a governor, etc.; *a charioteer;—an elephant driver or rider.*

ಯನ್ತ್ರ yantra. = ಎನ್ತ್ರ, ಜನ್ತ್ರ. A means or instrument for holding or restraining or fastening anything. 2, a band, a fastening, a tie, a thong, etc. 3, *any instrument, a machine, an engine, an apparatus.* 4, restraint, constraint, force. 5, a plate or birch-leaf on which are written the names of certain deities, etc. and which is worshipped and tied to the upper arm for the removal of demoniac influences, etc., an amulet, a charm (J. 3, 26); a diagram of a mystical nature or astrological character used as an amulet. See ಮನ್ತ್ರ-. — ಯನ್ತ್ರ ಕಟ್ಟು. To tie an amulet to the upper arm (My.).

ಯನ್ತ್ರಕ yantraka. A bandage;—a restrainer; a machinist. See ಕು-.

ಯನ್ತ್ರಕಲೆ yantra-kalĕ. The mechanical art, mechanics (B. 4, 163).

ಯನ್ತ್ರಣ yantraṇa. Restraint, etc., control, rule, etc. See ನಿ-.

ಯನ್ತ್ರತನ್ತ್ರ yantra-tantra. Amulets and (other) devices (Bp. 40, 62; 43, 79; 50, 78; 51, 11).

ಯನ್ತ್ರಧಾರಾಗೃಹ yantra-dhârâ-gṛiha. A room fitted up with a kind of shower-bath (Čpr. 7, 146).

ಯನ್ತ್ರಮುಕ್ತ yantra-mukta. *Thrown by any kind of machine* (said of weapons).

ಯನ್ತ್ರಿತ yantrita. Restrained, checked, curbed; bound, fastened, fettered; subject to;—one who makes exertions or takes pains. See ಅ-, etc.

ಯನ್ತ್ರಿಸು yantrisu. To bind, etc. (Bp. 60, 22).

ಯಭನ yabhana. Sexual intercourse (R.; see ಯಾಭ).

ಯಭಸ್ವ yabhasva. Know carnally (My.).

ಯಮ yama. = ಎಮ, ಜಮ, ಜವ 2. Restraining, controlling, taming. keeping in check; *restraint* (of the senses, affections, etc.), *self-control;—any great moral duty* (which is obligatory, as chastity, refraining from violence or injury, patience, truthfulness, honesty, as opposed to ನಿಯಮ). 2, *Yama* (the sister of Yamî and son of Vivasvat, the sun), *the god who presides over the pitṛis and rules the spirits of the dead: the judge and punisher of the dead, and the guardian or regent of the south quarter,* in which direction in some region of the lower world is his abode. 2, *a pair, a brace, a couple;*—a twin, one of a pair or couple, a fellow. ನಿಯಮವುಳ್ಳವನನ್ನು ಕಣ್ಡರೆ ಯಮನಿಗೂ ಭಯ (Prv.). — ಯಮಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Slaughter done by Yama. ಕರಿವ ಕಾದೆಣ್ಣೆಯೊಳು ಇಱಿವ ಬೆನ್ನೊಳು, ಕರುಳ ಹರೆವ, ಬಾಯೊಳಗಲಗ ಸರಿವ, ಕರಗಸದಿಂ ಕೊಱಿವ, ಕೆಯ್ ಕಾಲುಗಳ ಮುಱಿವ, ಕೆಂಗೆಣ್ಡದೊಳು ಹುರಿವ ಯಮಗೊಲೆಗಳುಕಿ ಸಾಯಲಾಱದಲೇ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320). — ಯಮದಿಕ್ಕು. The south (My.). — ಯಮನವ. -ಅವ. = ಯಮನಾಳು. (Dp. 4). — ಯಮನಾಳು. -ಆಳು. = ಯಮದೂತ. (My.).

ಯಮಕ yamaka. Restraint;—a religious obligation;—a twin, one of a pair; doubled, two-fold. 2, the repeating or setting in opposition in the same stanza of words or syllables different in meaning but similar in sound, a kind of play on words or paronomasia (Śmd. 26-28; Kâvy. III, 2, B, 2-32). See ಪದವರ್ಣಾವೃತ್ತಿ.

ಯಮಕಿಂಕರ yama-kinkara. = ಯಮದೂತ. (My.).

ಯಮದಣ್ಡ yama-daṇḍa. = ಜವದಣ್ಡ. Yama's rod (J. 7, 49).

ಯಮದೂತ yama-dûta. A messenger of death, Yama's messenger, employed to bring the souls of the dead to Yama's judgment-seat, and thence conduct them to their final destination (Abh. P. 13, 42).

ಯಮಧರ್ಮರಾಯ yama-dharmarâya. Yama (My.).

ಯಮನ yamana. Restraining, controlling, etc. See ಸಂ-.

ಯಮನಗರಿ yama-nagari. = ಯಮಪುರ. (Bp. 61, 38).

ಯಮನನ್ದನ yama-nandana. Dharmarâja (Bh. 1, 10, 21).

ಯಮನಿಯಮ yama-niyama. Obligatory and self-imposed restraint or religious observance (Bp. 38, 5; J. 23, 2).

ಯಮಪುರ yama-pura. = ಜವಪುರ. The city or abode of Yama (Abh. P. 13, 42).

ಯಮಪುರಿ yama-puri. = ಯಮಪುರ. (My.).

ಯಮಬಾಧೆ yama-bâdhĕ. = ಯಮಯಾತನೆ. (My.).

ಯಮಯಾತನೆ yama-yâtanĕ. The torment or torture inflicted by Yama (My.).

ಯಮರಾಜ್ yama-râj. *King Yama.*

ಯಮರಾಜ yama-râja. = ಯಮರಾಜ್. (Bp. 10, 30).

ಯಮಲ yamala. = ಅಮುಳ್, ಅವಳ, ಜವಳ, ಜವಳಿ, ಸವಡ. *A pair.* 2, twin, one of a pair or couple, paired, doubled. 3, the number two.

ಯಮಲಮರ್ದಲ yamala-mardala. = ಜವಳಿವದ್ದಳೆ. A double drum.

ಯಮಲಿ yamali. = ಅವಳಿ, ಜವಳಿ, etc. A pair. 2, a sort of dress consisting of two pieces.

ಯಮಲೋಕ yama-lôka. Yama's world (My.).

ಯಮಹರ yama-hara. Śiva (Bp. 46, 33).

ಯಮಾನುಜೆ yama-anujĕ. Yama's sister: the river Yamunâ (Mr. 414).

ಯಮಾನ್ತಕ yama-antaka. Śiva (My.).

ಯಮಿ yami. One who restrains himself, an ascetic (ತಪಸಿ Śm. 109; Bp. 54, 24). 2, Yamî, the sister of Yama: the river Yamunâ. See ದಿನಕರಾತ್ಮಜೆ.

ಯಮುನಾಭಿದ್ yamunâ-bhid. Who has divided the river Yamunâ into two parts (with his ploughshare): Baladêva. (R.).

ಯಮುನಾಭ್ರಾತೃ yamunâ-bhrâtṛi. The brother of Yamunâ: *Yama.*

ಯಮುನೆ yamunĕ. ಯಮುನಾ. = ಜಗುನೆ, ಜಮುನೆ. *The river Yamunâ* (Jumna), personified as Yamî, the twin sister of Yama and daughter of the sun.

ಯಮೋಪಮ yama-upama. A man like Yama (J. 11, 34).

ಯಯಾತಿ yayâti. N. of the fifth monarch of the lunar race, from the two wives of whom came the two lines of the lunar race, that of Yadu and that of Puru (Bhâgavata 9, 20, 8; see ದೇವಯಾನಿ).

ಯಯು yayu. = ಯುಯು. Going, running about. 2, *a horse* (ಕುದುರೆ Hlâ.). 3, *a horse fit for sacrifice.* See Bp. 59, 37.

ಯರ್ತ yarta. Tbh. of ವ್ಯರ್ಥ. (My.).

ಯವ yava. = ಎವೆ, ಜವೆ 2, ಯವೆ No. 1, ಯೆವೆ. Removal, separation (see ಅವಯವ). 2, *barley, Hordeum hexastichon;*—a barley corn, as a measure or as a weight. 2, a figure or mark on the hand resembling a barley corn, supposed to indicate good fortune.

ಯವಕ yavaka. = ಯವಕೆ. Barley;—a sort of barley.

ಯವಕೆ yavakĕ. = ಯವಕ. ಯವಕೆಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಯವಕ್ಯ Si. 301).

ಯವಕ್ಯ yavakya. *Sown with barley, producing barley, fit for barley.*

ಯವಕ್ಷಾರ yava-kshâra. = ಜವಕಾರ. *An alkali prepared from the ashes of burnt barley-straw, saltpetre, nitre, nitrate of potash.*

ಯವಕ್ಷೋದ yava-kshôda. Barley-meal. (R.).

ಯವನ yavana. = ಜವನ 1. Speed, velocity. 2, a fast horse, a courser. 3, an Ionian, a Greek; a Mahomedan, an individual of a foreign race (ತುರುಕ, ತುರುಷ್ಕ, ಜೋನೆಗ Mr. 382).

ಯವನಕ yavanaka. = ಜೋನೆಗ. A Greek; a Turk (see Mr. s. ಯವನ).

ಯವನದೇಶ yavana-dêśa. The country of the Yavanas: Ionia, Bactria, Turkisthân, Arabia (My.).

ಯವನಾಲ yava-nâla. A sort of grass or grain, Andropogon bicolor. 2, a kind of millet (ಕಳಿಕ, ಜೋಳ Mr. 374).

ಯವನಿ yavani. A Yavana woman (My.).

ಯವನಿಕೆ yavanikĕ. = ಜವನಿಕೆ. A curtain, a screen; a veil (Čpr. 4, 31).

ಯವಫಲ yava-phala. That which has barley-like fruit: *a bamboo.*

ಯವಲ yavala. Bamboo-seed (Bp. 14, 15).

ಯವಸ yavasa. = ತವಸ, ದವಸ. *Grass, fodder, pasturage, pasture, meadow grass.*

ಯವಸಾಯ yavasâya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. (My.).

ಯವಾಗು yavâgu. *Rice-gruel* (see ಗಂಜಿ 1).

ಯವಾಗ್ರಜ yava-agra-ja. = ಯವಕ್ಷಾರ. *Nitre, saltpetre.*

ಯವಾನಿ yavâni. *Bishop's weed, Ptychotis ajowan* Dec. (Ligusticum. a. Roxb.; ಜಾಪಾರ Mr. 136).

ಯವಾನಿಕೆ yavânikĕ. *Ptychotis ajowan* Dec.

ಯವಾರ yavâra. Tbh. of ವ್ಯವಹಾರ. A law-suit; fight, quarrel (My.).

ಯವಾಸ yavâsa. = ಯಾಸ 1. *The manna plant, Alhagi maurorum* Tournef.

ಯವಿಷ್ಠ yavishṭha. Youngest.

ಯವೀಯಸ್ yavîyas. Younger; *a younger brother.*

ಯವೆ yavĕ. Tbh. of ಯವ. Barley (ಯವ Nr.; Mr. 374; Si. 301. 304). ಯವೆ ಗೋಧಿ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಶೂಕಧಾನ್ಯ Nr.). 2, Tbh. of ಯವ್ಯ (Mr. 93).

ಯವ್ಯ yavya. *A field of barley* (ಯವೆ Mr. 93).

ಯವ್ವನ yavvana. Tbh. of ಯೌವನ. (My.; Tĕ.).

ಯವ್ವನಿಗ yavvaniga. Tbh. of ಯೌವನಿಕ. (ತರುಣ, ಯುವ Mr. 309).

ಯವ್ವನೆ yavvanĕ. Tbh. of ಯೌವನಿ. See ನವ-; Bp. 40, 18.

ಯಶ yaśa. = ಜಸ, ಯಶಸ್, ಯಶಸ್ಸು (Śmd. 107). (ಕೀರ್ತಿ Nr. 56; ಭಗ 515).

ಯಶಃಪಟಹ yaśas-paṭaha = ಯಶಟ್ಪಟಹ. *A double drum.*

ಯಶಃಶೇಷ yaśas-śêsha. Having nothing left but glory or fame: dead;—death. (R.).

ಯಶಟ್ಪಟಹ yaśaṟ-paṭaha. = ಯಶಃಪಟಹ. (Abh. P. 9, 94).

ಯಶಶ್ರೀ yaśa-śrî. Splendour of glory (Čpr. 4, 10; 6, 1).

ಯಶಸ್ yaśas. = ಯಶ, etc. *Honour, glory, renown, fame, reputation;* beauty, splendour, magnificence.

ಯಶಸ್ಕರ yaśas-kara. Causing renown, conferring fame or distinction, famous, glorious (My.).

ಯಶಸ್ವಿ yaśas-vi. (-vin). Possessing honour or glory, renowned, famous (My.).

ಯಶಸ್ಸು yaśassu. Tbh. of ಯಶಸ್ (ಯಶ Śmd. 107).

ಯಶೋದೆ yaśas-dĕ. = ಜಸೋದೆ. A glory-giving female: *the wife of the cowherd Nanda and foster-mother of Krishṇa* (J. 6, 44; 7, 24).

ಯಶೋಲತೆ yaśas-latĕ. Fame looked upon as a creeper (Čpr. 7, 32).

ಯಶೋವನ್ತ yaśas-vanta. A man who possesses fame or glory (My.).

ಯಷ್ಟಿ yashṭi. *A pole, a staff, a stick;*—a wooden roller (ಧ್ರುವ, ಕಣೆ Mr. 213);—a column, a pillar. 2, *a club, a mace.* 3, *a string, a string of pearls;*—a kind of pearl necklace. See ಏಕ-, ಭಾರ-, ಹಂಸಾ-.

ಯಷ್ಟಿಕೆ yashṭikĕ. A staff, a stick, a club, etc. (= ಯಷ್ಟಿ). See ಏ-, ಚರ್ಮ-.

ಯಷ್ಟಿಮಧು yashṭi-madhu. *Liquorice root, liquorice.*

ಯಷ್ಟಿಮಧುಕೆ yashṭi-madhukĕ. *Liquorice.* See ಮಧುಕ.

ಯಷ್ಟ್ರ yashṭra. = ಯಜಮಾನ. *A sacrificer.*

ಯಾ yâ. = ಏ 5. What? which? (T.; Tĕ.; T. also ಯಾಂಗು = ಎಂಗು; ಯಾದು = ಎದು). — ಯಾ ಪಾಟಿ. What, or which, manner? (My.).

ಯಾ yâ. = ವಾ. Or (My.; B. 5, 7).

ಯಾಕೆ yâkĕ. = ಏಕೆ. Why? wherefore? (My.; Bp. 25, 18; B. 1, 25; 3, 72; 4, 10. 18. 75; 5, 40. 223; C.). ಯಾಕಾಗವಲ್ಲದು? (*i. e.* ಯಾಕೆ ಆಗ ಒಲ್ಲದು? C.).

ಯಾಗ yâga. = ಜಾಗ 1. *A sacrifice* (to the gods). ಯಾಗದವರ್ (Bp. 56, 35). ಯಾಗದಾವಿನ ಕಮ್ಬ (ಯೂಪ Nr.). ಯಾಗಕೆ ಅಯ್ದಿದ ಪಶು (ಪ್ರಾಕೃತ Mr. 461). — ಯಾಗಗೆಯ್. To sacrifice. ಯಾಗಗೆಯ್ವಂ (ಸ್ಥಪತಿ Mr. 261).

ಯಾಗದೀಕ್ಷೆ yâga-dîkshĕ. = ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆ. (My.).

ಯಾಗಪ್ಪ yâgappa. A chisel used in breaking stones (My., but neither Tĕ. nor T.; *cf.* ವೇಧ 1?).

ಯಾಗಮಣ್ಟಪ yaga-maṇṭapa. A shed or hall for sacrifices (J. 26, 46).

ಯಾಗವ್ರಯ yâga-vraya. Expense for a sacrifice: a fee, a present (ದಾನ, ದಕ್ಷಿಣೆ Mr. 261).

ಯಾಗಶಾಲೆ yâga-śâlĕ. = ಯಜ್ಞಶಾಲೆ. (ಜನ್ನಣೆ Čt. I, 70); a place for hômas in a temple (My.).

ಯಾಗ್ರ yâgra. Tbh. of ವ್ಯಾಘ್ರ. (My.).

ಯಾಚಕ yâčaka. *A petitioner, a beggar* (ಬೇಡುವವನು Nn. 70). Feminine ಯಾಚಕಿ.

ಯಾಚನಕ yâčanaka. *A petitioner, a beggar.*

ಯಾಚನೆ yâčanĕ. Asking, soliciting; — *a petition, an entreaty, a request.*

ಯಾಚಿತ yâčita. *Asked, prayed for, solicited.*

ಯಾಚಿತಕ yâčitaka. *Anything borrowed.*

ಯಾಚಿಸು yâčisu. To ask, to beg, to solicit, to request. See ಎರೆವಂ, ಬೇಡು; Bp. 6, 6; J. 26, 49.

ಯಾಚ್ಞೆ yâčnĕ. *A petition, a request, an entreaty;* begging. See ಎರೆ 4, ಬೇಡು.

ಯಾಜಕ yâjaka. A sacrificer, a sacrificing priest, *a priest officiating at a sacrifice.*

ಯಾಜನ yâjana. The act of causing a sacrifice to be performed, superintending or assisting at the sacrifices of others. See ಷಟ್ಕರ್ಮ; J. 5, 24; ಮುಖ-.

ಯಾಜಮಾನ yâjamâna. The part of a sacrificial ceremony performed by the yajamâna or institutor of the sacrifice himself. See ಸದ್-.

ಯಾಜಿ yâji. A sacrificer. 2, a sacrifice. See ಸೋಮ-.

ಯಾಜ್ಞ yâjña. (fr. ಯಜ್ಞ). Belonging to sacrifice.

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ yâjñavalkya. N. of an ancient ṛishi; — N. of the author of a code of law (My.).

ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ yâjñasêni. (fr. ಯಜ್ಞಸೇನ). Draupadî (My.).

ಯಾಜ್ಞಿಕ yâjñika. (= ಜನ್ನಿಗ). Relating or belonging to sacrifice. 2, a sacrificer, the officiating priest at a sacrificial ceremony, the institutor of a sacrifice; one skilled in sacrificial rites, a ritualist (Bp. 3, 64; 56, 34).

ಯಾಜ್ಯ yâjya. 1. To be sacrificed; sacrificial; one on whose behalf a sacrifice is made (J. 5, 24).

ಯಾಜ್ಯ yâjya. 2. Tbh. of ವ್ಯಾಜ್ಯ. (My.).

ಯಾತ yâta. = ಏತ 2. A picotta (My.; G. 426. 478). ಯಾತಗಣೆಯದು ಚಿಗತು ಕಾತು ಫಲವಾದದನ್ನು ಹೋತು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ನಿಟಿವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತ ನೆಚ್ಚು! (Sp.). ಯಾತ ತಲೆ ತೂಗಿದರೆ ಪಾತಾಳದ ನೀರು ಬನ್ನು, ತಾತ ತಲೆ ತೂಗಿದರೆ ಪಗಡಿ ಬಿತ್ತು (Prv.).

ಯಾತ yâta. Gone; — going; — motion. 2, *the guiding or driving of an elephant with a hook or goad* ಅಂಕುಶಚಾರಣ Hlâ.; ಒದುವುದು Hlâ., *cf.* ಯತ). See ವಿ-. 3, a foot-soldier (ಪದಾತಿಕ, ಪತ್ತಿ, etc., ಕಾಲಾಳ್ Mr. 287).

ಯಾತಕೆ yâtakĕ. ಯಾತಕ್ಕೆ yâtakkĕ. = ಏತಕೆ, etc. Why? for what end? (Bp. 24, 65; 25, 17; C.; B. 1, 25; 5, 76).

ಯಾತನ yâtana. = ಯಾತನೆ. The act of requiting, etc. (ಕಾರಣ, ದಣ್ಡಣೆ Mr. 392; see ನಿರ್-).

ಯಾತನೆ yâtanĕ. Requital, retaliation, reward, return. 2, *acute pain, torment, anguish, agony,* especially *punishment inflicted by Yama, the pains of hell* (ಕಾರಣೆ, ದಣ್ಡಣೆ Hlâ.).

ಯಾತಯಾಮ yâta-yâma. That which has stood for a night: used, spoiled, impaired. 2, one who has run out or completed a course: *exhausted, old, aged.*

ಯಾತಱ್ yâtaṟ. = ಏತಱ್. ಯಾತಱ = ಏತಱ, of what? (C.; B. 1, 18; 3, 115). ಯಾತಱಿನ್ದ (C.; B. 3, 69. 91). ಯಾತಱಿದು (Bp. 28, 31; C.; B. 1, 18). ಯಾತಱವ = ಏತಱವ. (C.). ಯಾತಱಿಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಪಾತ್ರದಾಗೆ ಕಲ್ಲು ಬಿತ್ತು (Prv.).

ಯಾತಿ yâti. Going, marching, proceeding (ಅಯ್ದುವುದು Nn. 77).

ಯಾತು yâtu. A goer; — a traveller, a wayfarer. 2, *a râkshasa, an evil spirit, a demon.* 3, witchcraft; injury; torture.

ಯಾತುಧಾನ yâtu-dhâna. *A râkshasa, an evil spirit, a demon.*

ಯಾತೃ yâtṛi. A goer, a traveller. 2, a charioteer. 3, *a husband's brother's wife* (ನಗೆವೆಣ್ Mr. 312).

ಯಾತ್ಯ yâtya. To be tormented, subject to the torments of hell: *a condemned spirit, an inhabitant of hell.*

ಯಾತ್ರಾದಾನ yâtrâ-dâna. A present of navadhânya given by one who commences a journey or by the pûjâri at the commencement of a car-festival, with the object of obtaining good success (My.).

ಯಾತ್ರೆ yâtrĕ. ಯಾತ್ರಾ. = ಜಾತ್ರೆ. *Going, travel, march* (ಗಮನ, ಗಮನಿಪುದು Nn. 159). 2, *the march of an army, an expedition.* 3, going on a pilgrimage, pilgrimage, a company of pilgrims. 4, a periodical festival in honour of an idol, to which pilgrims resort; a car-festival; a festive procession, a great festival (ಮಹೋತ್ಸವ, ಮಹಾ ಉತ್ಸಹ 159). 5, *support of life, maintenance, support.* 6, going after, following: *conformity to usage, practice, custom, usage* (ಅನುಸರಿಸುವುದು 159; Hlâ.; Mr. 479). ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದರೂ ಪಾತ್ರೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರೇ ಗುಣ ತಿಳದೀತೇ? (Prvs.).

ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ yâtrâ-utsava. A festive procession (Čpr. 2, after 94).

ಯಾತ್ರೋತ್ಸಾಹ yâtrâ-utsâha. = ಯಾತ್ರೋತ್ಸವ (Čpr. 2, 90).

ಯಾದ yâda. Tbh. of ಯಾದಸ್. (ಅನಿಮಿಷ, ಮ್ಹೀನ್ Nn. 148).

ಯಾದಃಪತಿ yâdas-pati. *The ocean, the sea.*

ಯಾದವ yâdava. (fr. ಯದು). Descended or coming from Yadu; a descendant of Yadu; — Kṛishṇa. See Šmd. 2.

302; Bp. 54, 63; J. 4, 52; 7, 2. — ಯಾದವರಿಪಿಯ. -ಎಪಿಯ. Krishṇa (J. 2, 46).

ಯಾದವಶಿಖಾಮಣಿ yâdava-śikhâmaṇi. Krishṇa (J. 24, 39).

ಯಾದವಾಚಲ yâdava-aċala. = ಯದುಗಿರಿ. (My.).

ಯಾದವಾದ್ರಿ yâdava-adri. = ಯಾದವಾಚಲ. (My.).

ಯಾದವೇನ್ದ್ರ yâdava-indra. Krishṇa (J. 5, 5).

ಯಾದಸ್ yâdas. = ಯಾದ. Any animal living in water, *any large aquatic animal, a sea-monster.*

ಯಾದಸಾಮ್ನಾಥ yadasâm-nâtha. Lord of sea-animal: *Varuṇa.*

ಯಾದಸಾಮ್ಪತಿ yadasâm-pati. *Varuṇa.*

ಯಾದಾಸ್ತು yâdâstu. A memorandum, a rough note, a memorial (My.; Br., H.).

ಯಾದಿ yâdi. Remembrance; — memorandum-scrap (My.; Br.; Mhr., H. ಯಾದ, ಯಾದೀ).

ಯಾದೃಶ yâ-dṛiśa. Which like? what like? of what kind? which? what? as like (My.).

ಯಾನ yâna. Going, moving, riding; marching or proceeding (against an enemy). 2, *a conveyance or vehicle of any kind, a carriage,* etc. 3, a channel to carry off water (ಸಾರಣಿ, ನೀರ ಹರುಕಣಿ Mr. 422; *cf.* ಹಾನ).

ಯಾನಪಾತ್ರ yâna-pâtra. *A boat, a ship.*

ಯಾನಮುಖ yâna-mukha. *The forepart of a carriage.*

ಯಾನು yânu. = ಆಂ 1, etc. I. (R.; Tu., T. ಯಾನ್).

ಯಾನೆಗ yânĕga. See ಗಜಾಖ್ಯೆ.

ಯಾನ್ತ ya-anta. A term ending in ಯ or ಯ್ (Śmd. 318).

ಯಾನ್ತ್ರಿಕ yântrika. (fr. ಯನ್ತ್ರ). Relating to instruments or machines (B. 5, 227).

ಯಾಪನ yâpana. Causing to go or pass away; — spending time, wasting time, delay, procrastination; loitering, staying. 2, supporting life: *maintenance, support.*

ಯಾಪಾರ yâpâra. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರ. Trade, traffic (My.). — ಯಾಪಾರ ಸಾಪಾರ. Dupl. (My.).

ಯಾಪ್ಯ yâpya. = ಜಾಪ್ಯ. To be passed or spent, as time; — to be removed or cured; — to be rejected or expelled. 2, *low, vile, contemptible, little, trifling, unimportant.*

ಯಾಪ್ಯಯಾನ yâpya-yâna. *A palanquin, a litter.*

ಯಾಭ yâbha. Sexual intercourse (ವ್ಯವಾಯ, ರತಿ, ಮೈಥುನ, ಕೂಟ Mr. 329).

ಯಾಮ yâma. 1. (= ಯಮ). *Restraint; forbearance.* See ಆ-, ಉಪ-. 2, relating to, or coming from, Yama.

ಯಾಮ yâma. 2. = (ಜಾನೆ), ಜಾಮ, ಜಾವ, ಜಾವು. Going, proceeding, motion, course. 2, *a night-watch, a period or watch of three hours, the eighth part of a day.*

ಯಾಮಿ yâmi. 1. = ಜಾಮಿ. A sister, female relation. 2, one who restrains, etc. See ಅನ್ತರ್-.

ಯಾಮಿ yâmi. 2. Possessing watches: night (ಯಾಮಿನಿ Mr. 65).

ಯಾಮಿಕ yâmika. Being on watch; a watchman, one on guard or duty at night (V. 6, 42).

ಯಾಮಿನಿ yâmini. *Night* (ಯಾಮಿ Mr. 65).

ಯಾಮಿನೀಪತಿ yâminî-pati. The moon (My.).

ಯಾಮೀರ yâmîra. The moon. (R.).

ಯಾಮುನ yâmuna. (fr. ಯಮುನಾ). Relating to, or coming from, the river Yamunâ; — *antimony;* — N.

ಯಾಮ್ಯ yâmya. Relating to Yama; — *southern; the south.*

ಯಾಯಜೂಕ yâyajûka. Frequently sacrificing; *a performer of frequent sacrifices.*

ಯಾಯವಾರ yâyavâra. Tbh. of ಯಾಯಾವರ. Also: alms (My.). ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಯಾಯವಾರ ಇಕ್ಕ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಯಾಯಾವರ yâyâvara. Going repeatedly; wandering in all directions; — a vagrant mendicant; — the life of a wandering beggar.

ಯಾಯಿ yâyi. Going, moving, etc.; a traveller, etc. See ಅನು-.

ಯಾಯಿವಾರ yâyivâra. = ಯಾಯವಾರ. (My.).

ಯಾರ್ yâr. ಯಾರು yâru. = ಆರ್ 1, etc. The plural of ಯಾವ: who? (C.). ಯಾರಿಗೆ (B. 5, 127). ಯಾರೋ (B. 3, 44. 99. 126; 4, 205). ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ (3, 6). ಯಾರ್ಯಾರು (3, 53). ಯಾರಿಗೆ ನಿತ್ತರೂ ಬೊಮ್ಮಬಟ್ಟೆಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. — ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ, ದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ (or ಸಂಗಾತವಿಲ್ಲ). — ಯಾರಿಗೆ ಶರಣು ಬಿದ್ದರೂ ಮರಣದ ಭಯ ತಪ್ಪದು. — ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಅಗಸರ ಮಾಳಿಯೇ ಮುತ್ತಯ್ದೆ. — ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನೀರುಮಜ್ಜಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Si. 189. 264. 278.

ಯಾರಿ yâri. = ಈರಿ. A species of plant. ಯಾರಿಯೆನೆ ಚಾರಮಸ್ಕಡಮೆನಲಾ ಬುಗುರಿ (Mr. 117; o. r. in one MS. ಯಾರಿಯೆನೆ ಚರಮಸ್ಕನ್ದಿಯೆನಲಾ ಬುಗರಿ; two MSS. ಈರಿಯೆನೆ ಬೇಲಮುಸ್ಕನ್ದಿಯೆನಲಾ ಬುಗುರಿ).

ಯಾಲ yâla. = ಏಲಾಂ, etc. (My.).

ಯಾಲಕಿ yâlaki. = ಯಾಲಕ್ಕಿ. (Bp. 26, 36; My.).

ಯಾಲಕ್ಕಿ yâlakki. = ಏಲಕ್ಕಿ. (ಪೃಥ್ವಿಕೆ G.; C.; B. 3, 29). ಯಾಲಕ್ಕೀ ಕಾಯಿ (ಉಪಕುಂಚಿಕೆ G.). See Si. 152. 153. 415.

ಯಾವ yâva. = ಆವ, etc. What? which? (C.). ಯಾವ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬರುವದೊ, ಆ ತಿಂಗಳು ಪುಷ್ಯಮಾಸ ಎನ್ನಲ್ ಪಡುವದು (Si. 42). ಯಾವವನು (-ಅವನು) ಹಗೆಯವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಡಿಡುತ್ತಾನೋ, ಅನ್ಥವನು ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯ, etc. (282). ಆನೆಯ ಮುಮ್ಭಾಗವು ಯಾವದೋ (-ಆದೋ), ಅದು ದನ್ತಭಾಗ (270). ಯಾವ ಮುಳ್ಳಿಗಾದರೂ ತೂಕ ಎಮ್ಬ ಹೆಸರು (306). ಯಾವದನ್ದರೆ (-ಅನ್ದರೆ, B. 5, 109). ಯಾವದಾದರೂ (-ಆದರೂ, 5, 113. 300). ಯಾವದಾದರೊನ್ದು (-ಆದರೂ ಒನ್ದು, B. 3, 2. 3; 4, 129. 134; 5, 124). ಯಾವದೊನ್ದು (ಯಾವದೊ ಒನ್ದು, B. 5, 117). ಅಪ್ಪಾ, ಈ ಜನರು ಯಾವದೋ ಆಟ ಆಡುತ್ತಾರಲ್ಲೇ? (4, 150). ಈ ವಜ್ರವು ಯಾವದೋ ಒನ್ದು ದೇವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿತ್ತು (4, 174). ಯಾವದೋ ಒನ್ದು ಕರೀ ಬೀಜದ ಚೀಲವು (4, 62). ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಮ್ಟು ಕೋಣಗಳನ್ನು ಒಯ್ದನೆನ್ದು, ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (3, 24). ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಅನ್ಯದೇಶದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು (5, 221). ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಹಿನ್ದೆ, ದೇವಕಾರ್ಯ ಮುನ್ದೆ. — ಯಾವ ಕಾಲ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸಾಯುವ ಕಾಲ ತಪ್ಪದು. — ಯಾವ ದೇವರು ವರಾ ಕೊಟ್ಟರೂ ಗ್ರಹ ನಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಾಗವು. — ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಾದರೂ ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ (Prvs.). ಯಾವ್ಯಾವ (= ಯಾವ ಯಾವ, B. 5, 13. 96). ಯಾವಾಕೆ (-ಆಕೆ, = ಯಾವಳು, B, 5, 290). ಯಾವಾತ (-ಆತ, = ಯಾವನು, G. 13). — ಯಾವನು. Which man? who? (My.). — ಯಾವಲ್ಲಿ. -ಅಲ್ಲಿ. Where? whither? (My. B. 5, 63). — ಯಾವಳು. Which woman? who? (My.). — ಯಾವಾಗ. -ಅಗ. When? (My.; B. 2, 5; 5, 58). ಯಾವಾಗಿನನ್ತೆ (ಯಾವಾಗಿನ ಅನ್ತೆ), as usual (My.; B. 5, 103). — ಯಾವಾಗಲಾದರೂ. -ಅಗಲಾದರೂ. At any time (one does not know when, My.). — ಯಾವಾಗಲು. -ಅಗಲು. ಯಾವಾಗಲೂ. -ಅಗಲೂ. Always, ever (My.; ಸರ್ವದಾ, ಸದಾ Si. 477; ಅನವರತ, ನಿತ್ಯ G.). See B. 1, 14. 26; 2, 8; 3, 32; 5, 103; Si. 87. — ಯಾವಾಗಾ

ದರೂ. -ಆದರೂ. = ಯಾವಾಗಲಾದರೂ. (My.; B. 5, 205. 302). — ಯಾವಾಗ್ಯೆ. = ಯಾವಾಗ. (My.). ಯಾವಾಗ್ಯಾದರೂ. = ಯಾವಾಗಾದರೂ. (My.). — ಯಾವಾಗ್ಯೂ. -ಆಗ್ಯೂ. = ಯಾವಾಗಲೂ. (My.). ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ (Prv.).

ಯಾವ yâva. (fr. ಯವ). Relating to barley. 2, *lac or the red dye prepared from the cochineal insect* (ಅಲತಿಗೆ, ಅರಗು, ಮದರಂಗಿಯ ರಸ G.).

ಯಾವಕ yâvaka. *Lac, the red dye.* 2, *half ripe barley; forced rice;*—a kind of food prepared from barley, barley gruel (ಅರ್ಧ ಬೇಯಿಸಿದ ಕಾಟಿ, ಗುಗ್ಗರಿ G.). 3, a kind of pulse, Dolichos biflorus (see ಅಲಸನ್ದಿಗೆ).

ಯಾವಕದ್ರವ yâvaka-drava. = ಯಾವಕ No. 1. (Čpr. 6, after 64).

ಯಾವಜ್ಜೀವ yâvat-jîva. (ಯಾವಜ್ಜೀವಂ). Throughout life, all one's life long (My.).

ಯಾವತ್ yâvat. As great, as large; *as much, as many;* as often, as far, as long;—*how much, how many;—as much as, as many as, all, all whatsoever, the whole, totally;—as long as;—as far as, unto, until.*

ಯಾವತ್ತರು yâvattaru. Tbh. of ಯಾವತ್. As many persons as, all persons; also ಯಾವತ್ತರೂ (-ಊ, B. 2, 50). ಯಾವತ್ತರಿಗೂ (B. 3, 89. 92).

ಯಾವತ್ತು yâvattu. Tbh. of ಯಾವತ್. All, the whole (C.; B. 3, 26. 27. 75); also ಯಾವತ್ತೂ (C.; B. 3, 27. 128).

ಯಾವನ yâvana. (fr. ಯವನ). Born or produced in the land of the Yavanas; *incense.*

ಯಾಷ್ಟೀಕ yâshṭîka. (fr. ಯಷ್ಟಿ). *A warrior armed with a club.*

ಯಾಸ yâsa. 1.= ಯವಾಸ. *The manna-plant, Alhagi maurorum.*

ಯಾಸ yâsa. 2. Tbh. of ವೇಷ. (My.).

ಯಾಸಿ yâsi. = ಯಾಸೆ, etc. (B. 3, 84; 5, 252).

ಯಾಸೆ yâsĕ. Tbh. of ವ್ಯಾಜ? or of ವ್ಯಾಸ?). = ಏಸೆ q. v., ಯಾಸಿ. Bent, crooked, slanting (Tĕ. ಯಾಸೆ, ವ್ಯಾಸ).

ಯಿ yi. For Kannaḍa words with this initial see ಇ.

ಯಿಗತಿ yigati. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ. (S. Mhr.).

ಯಿಗುತಿ yiguti. = ಯಿಗತಿ. (My.).

ಯಿಗ್ರ yigra. Tbh. of ವಿಗ್ರಹ. (My.).

ಯಿಂಗಡ yingaḍa. = ಇಂಗಡ. (My.).

ಯಿಂಗಡಿಸು yingaḍisu. = ಇಂಗಡಿಸು. (My.).

ಯಿಸವಾಸ yisavâsa. Tbh. of ವಿಶ್ವಾಸ. (My.).

ಯೀ yî. For Kannaḍa words with this initial see ಈ.

ಯೀಬೂತಿ yîbûti. Tbh. of ವಿಭೂತಿ. (My.).

ಯುಕ್ yuk. (ಯುಜ್). Yoked;—in couples or pairs, even, not odd; even line (Čh.); a pair, two.

ಯುಕುತ yukuta. Tbh. of ಯುಕ್ತ. (My.).

ಯುಕುತಿ yukuti. Tbh. of ಯುಕ್ತಿ. (Bp. 20, 25; My.).

ಯುಕ್ತ yukta. = ಯುಕುತ. Yoked, joined, united; joined with, endowed or furnished with, possessed of, having, possessing (Šmd. 372);—*arranged in regular order, adapted, fitted, fit, suitable, just, proper, right, moderate, due;*—fixed on, intent on;—occupied with, engaged in, attentive, given up or devoted to;—proved, inferred, deduced by argument. Feminine: ಯುಕ್ತೆ (A.), ಯುಕ್ತಳು (My.). — ಯುಕ್ತಗೆಯ್. To join one's self to, to be found in. ಉಕ್ತದಿಂ ಧರೆಯೊಳಿಹ ಜೀವಗಳು ಜಲದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಗೆಯ್ವವು (Mr. 412).

ಯುಕ್ತರಸೆ yukta-rasĕ. *N. of a plant* (= ಏಲಾಪರ್ಣಿ, ರಾಸ್ನೆ).

ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ yukta-ayukta. Suitable and unsuitable (G. 516; My.).

ಯುಕ್ತಿ yukti. = ಜುಕುತಿ, ಜುಗುತಿ, ಜುತ್ತಿ, ಯಿಗತಿ, ಯುಕುತಿ. Yoking, joining, *junction, union, combination, connection.* 2, application, use, employment, practice, usage. 3, appliance, means, plan, scheme, expedient. 4, trick, contrivance, device, stratagem, ingenuity, cunning. 5, skill, dexterity, art, tact (J. 1, 6). 6, *suitableness, adaptedness, fitness, propriety.* 7, the art (as of a piece of mechanism); the secret, the key, etc. 8, in law: enumeration of circumstances, etc. 9, reasoning, argument, inference, deduction from circumstances. 10, in the drama: connection of events in the plot. 11, in rhetoric: emblematic or mystical expression of purpose. 12, supplying an ellipsis. ಯುಕ್ತಿಯ ಮಾತು ಮಕ್ಕಳಿನ್ದಾದರೂ ತಿಳಿಕೊ!—ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮುಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಉಕ್ತಿ (Prvs.). See Prv. s. ಶಕ್ತಿ. — ಯುಕ್ತಿ ತೆಗೆ. To take hold of a contrivance, etc., to frame and use it (My.; B. 5, 222); to make an invention (My.; B. 5, 170. 171. 224). — ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. To make an invention (My.; B. 5, 173. 179). — ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕು. To seek or seek after a contrivance, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಪರ yukti-para. Filled with fitness, etc., suitable, apt; ingenious, etc. (B. 5, 182; My.).

ಯುಕ್ತಿವನ್ತ yukti-vanta. A man fertile in expedients or of resources; an ingenious or clever man; etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಶಾಲಿ yukti-śâli. = ಯುಕ್ತಿವನ್ತ. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸಾಧ್ಯ yukti-sâdhya. Attainable by expedients, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ yukti-sâmarthya. The power that is in expedients, etc. (My.).

ಯುಕ್ತಿಸು yuktisu. To direct or bend the thoughts towards any object, to consider, to think upon (Bp. 10, 42; 26, 49; 39, 12; 47, 56; 58, 14).

ಯುಗ yuga. = ಜುಗ, ನಗ 3, ನೊಗ. *A yoke* (ನೊಗನು Nn. 90). 2, *a pair, a couple* (ದ್ವಿತಯ, ಎರಡು 90; ಎರಡು 84; ತೋಡು Šm. 91). 3, wife and husband (ದಮ್ಪತಿ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು 90). 4, a period or astronomical cycle of five years, a lustrum. 5, the period of a year (see ಯುಗಾದಿ). 6, *an age of the world,* of which there are four: kṛita, trêtâ, dvâpara, and kali (ಕಾಲ 90). 7, the number 4 (Čh.; ನಾಲ್ಕು Mr. 347). 8, a measure of length (ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಮೊಟ G.). 9, a species of drug (= ವೃದ್ಧಿ; ಔಷಧ G.). Feminine: ಯುಗೆ, she who possesses a pair (A.).

ಯುಗಕೀಲಕ yuga-kîlaka. *The pin of a yoke.*

ಯುಗನ್ಧರ yuga-n-dhara. *The pole of a carriage.*

ಯುಗಪತ್ yuga-pat. = ಯುಗಪದ್. (Šmd. 99. 107).

ಯುಗಪತ್ರಕ yuga-patraka. *Mountain ebony, the tree Bauhinia variegata.*

ಯುಗಪತ್ಸಮ್ಭ್ರಮ yugapat-sambhrama. (Šmd. 99). Simultaneous agitation, etc.

ಯುಗಪದ್ yuga-pad. Being in the same yoke or by the side of each other: *together, at one time, simultaneously, at once, all at once, all together.*

ಯುಗಪದುಕ್ತಿ yugapad-ukti. Speaking of or mentioning two (persons, etc.) at one time (Šmd. 261. 269).

ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ yuga-pârśva-ga. *Going at the side of the yoke* (said of young ox in training).

ಯುಗಲ yugala. = ಜೋಳ 2. *A pair, a couple, a brace.*

ಯುಗಲತೆ yugalatĕ. The state of being a couple (ಎರಡೆರಡು Šmd. 255).

ಯುಗಲಸನ್ಧಾನ yugala-sandhâna. Joining or fastening a pair together. See ಕಟ್ಟೆಬ್.

ಯುಗಲಾರ್ಥ yugala-artha. Having or conveying the meaning of a pair (Šmd. 174).

ಯುಗಲೋಚ್ಚಾರಣ yugala-uččaraṇa. Uttering twice (Šmd. 230).

ಯುಗಾಕ್ಷ yuga-aksha. The two axles (J. 8, 38).

ಯುಗಾಂಗುಲಿವಿಮೋಚನ yuga-anguli-vimočana. Unloosening, or sending forth, with a pair of fingers. See ಚಿಮ್ಮು.

ಯುಗಾದಿ yuga-âdi. = ಉಗಾದಿ. The commencement of a yuga, the beginning of the world (Bp. 5, 62). 2, the commencement of a year, a new year's first day (and its feast, My.). ಉಣ್ಡದ್ದೇ ಯುಗಾದಿ, ಮಿನ್ದದ್ದೇ ದೀವಳಿಗೆ (Prv.). — ಯುಗಾದಿಹಬ್ಬ. A festivity observed on a new year's day (My.).

ಯುಗಾನ್ತ yuga-anta. The end of a yoke;—the end of a generation;—*the end of a yuga or age, destruction of the world.*

ಯುಗ್ಮ yugma. = ಜುಗಮು, ಜುಗುಮು. *A pair, a couple, a brace.* 2, = ಯುಕ್, an even line (Čh.).

ಯುಗ್ಮೆ yugmĕ. = ಯುಗ್ಮ No. 2. (Čh.).

ಯುಗ್ಯ yugya. Fit or proper to be yoked or harnessed. 2, *a vehicle, a carriage.* 3, any yoked or draught animal.

ಯುಜ್ಯ yujya. = ಉದ್ದಿ. Allied; fit; union (see Tĕ. s. ಉದ್ದಿ and ಪಿಳ್ಳಾವೃದ್ಧಿ).

ಯುತ yuta. Fastened to or on, attached to; added, joined, united; furnished with, endowed with, possessed of, filled with (ಅನ್ವಿತ, ಸಂಹಿತ, ಸಮನ್ವಿತ, ವಾನ್, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). See Čh. v. 56; J. 10, 5; ಧಾನ್ಯಯುತತೃಣರಾಶಿ, ನಿ-, ವಿ-.

ಯುತಕ yutaka. A pair, a couple;—union;—a sort of dress worn by women. (R.).

ಯುತಿ yuti. (= ಜೊತೆ). Junction, union, joining, uniting.

ಯುದ್ಧ yuddha. = ಜುದ್ದ. *A war, a battle, a conflict, a fight, a combat.* See ಕಾದು 1. — ಯುದ್ಧಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. = ಯುದ್ಧ ಮಾಡು. (Šśv. 4, 77). — ಯುದ್ಧ ನಡೆ. A war to be carried on or happen (B. 5, 67; My.). — ಯುದ್ಧ ಮಾಡು. To make war, to fight (B. 5, 53; My.).

ಯುದ್ಧಕ್ರಮಣಗಮನ yuddha-kramaṇa-gamana. Going in a warlike manner, etc. See ಉಬ್ಬುಮ್ಮು.

ಯುದ್ಧಭೂಮಿ yuddha-bhûmi. A field of battle (My.).

ಯುದ್ಧರಂಗ yuddha-ranga. = ಯುದ್ಧಭೂಮಿ. (My.).

ಯುದ್ಧಸಮಯಕ್ರಮ yuddha-samaya-krama. The manner of the time of a war (Čpr. 4, 44).

ಯುಧ್ yudh. *A war, a fight, a battle.*

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ yudhi-sthira. Firm or steady in battle: the eldest of the five sons of Pâṇḍu (ಧರ್ಮಜ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ Mr. 264; J. 2, 5; 7, 67).

ಯುಯು yuyu. = ಯಯು. *A horse.*

ಯುವ yuva. (ಯುವನ್). = ಯುವಾನ. Young, youthful, juvenile, adult, arrived at puberty;—strong, excellent. 2, *a youth, a young man.* 3, the ninth year in the cycle of sixty (My.).

ಯುವತಿ yuvati. *A young woman.*

ಯುವನಾಶ್ವ yuvanâśva. N. of the father of Mândhâtṛi, and of other persons.

ಯುವರಾಜ yuva-râja. An heir apparent associated with the reigning sovereign in the government, a crown prince (ಪಟ್ಟದ ಕುವರಂ Mr. 310).

ಯುವಾಧಿಪ yuva-adhipa. = ಯುವರಾಜ. (Čpr. 6, 37).

ಯುವಾನ yuvâna. Tbh. of ಯುವ (ಯುವನ್, Šmd. 108; Kâvy. I, 2, 96-103).

ಯುವೇಶ್ವರ yuva-íśvara. = ಯುವರಾಜ. (Čpr. 2, 56).

ಯುವೋನ್ಮೃಗ yuva-unmṛiga. Young men looked upon as large wild animals or game (Grj. 2, 88).

ಯುಷ್ಮದ್ yushmad. You, your (Šmd. 100; 300 Cm.; Kâvy. I, 2, 66-70; I, 5, 6-12. 27-31; Bp. 47, 64).

ಯುಷ್ಮದ್ಗುಣ yushmad-guṇa. (Šmd. 100). Your merit, etc.

ಯೂಕ yûka. A louse (Šm. 79).

ಯೂಕಸಮೃದ್ಧಿ yûka-samṛiddhi. Increase of lice. See ಪೇನ್.

ಯೂಕಾಭೀತಿ yûkâ-bhîti. Fear on account of lice (Čpr. 1, 45).

ಯೂಕೆ yûkĕ. ಯೂಕಾ. = ಯೂಕ.

ಯೂಥ yûtha. *A flock, a herd;* a troop; a multitude.

ಯೂಥನಾಥ yûtha-nâtha. The leader of a troop; *the head of a flock or herd.*

ಯೂಥಪ yûtha-pa. *The leader of a herd* (especially of elephants).

ಯೂಥಿ yûthi. = ಯೂಥಿಕೆ. (V. 4, 45).

ಯೂಥಿಕೆ yûthikĕ. *A kind of jasmine, Jasminum auriculatum* (ಮಾಗಧಿ, ಸೇವನ್ತಿ Mr. 123).

ಯೂಪ yûpa. *A post or stake to which the sacrificial victim is fastened* (J. 18, 12). 2, a column erected in honour of a victory.

ಯೂಪಕಟಕ yûpa-kaṭaka. *A ring at the top of the sacrificial post.*

ಯೂಪಖಣ್ಡ yûpa-khaṇḍa. *Shavings of the wood of which a sacrificial post is made.*

ಯೂಪಸ್ತಮ್ಭ. yûpa-stambha. = ಯೂಪ No. 1. (My.).

ಯೂಪಾಗ್ರ yûpa-agra. *The top of the sacrificial post.*

ಯೂಷ yûsha. *Soup, broth, pease-soup, the water in which pulse of various kinds has been boiled.*

ಯೆಗ್ಗಳ yĕggaḷa. = ವೆಗ್ಗಳ. (My.).

ಯೆಂಗಿ yengi. (Tbh. of ವ್ಯಂಗ್ಯ). — ಯೆಂಗಿ ಹಾಕು. To cheat (My.).

ಯೆಸನ yesana. Tbh. of ವ್ಯಸನ. (My.).

ಯೆವೆ yĕvĕ. Tbh. of ಯವ. (Si. 304).

ಯೇರಣಿಗ yĕraṇiga. = ವೇರಡಿಗ, q. v.

ಯೇಸ yêsa. Tbh. of ವೇಷ. (My.).

ಯೋಕ್ತೃ yôktṛi. (= ಜೋದ). One who yokes or harnesses, a coachman, a driver; one who employs or makes use of. See ಪ್ರ-.

ಯೋಕ್ತ್ರ yôktra. (= ಯೋತ್ರ). *A tie, a fastening, a cord, a halter, a rope, a thong* (ಹಗ್ಗ Hlâ.);—the tie of the

yoke of a plough;—the thongs by which an animal is attached to the pole of a vehicle.

ಯೋಕ್ತ್ರಕ yôktraka. = ಜೊತ್ತಿಗೆ, ಜತಿಗೆ, ಜತ್ತಿಗೆ, ಜೆತ್ತಿಗೆ, ಜೊತಿಗೆ, ಜೊತ್ತಗೆ, ಜೊತ್ತಿಗೆ, ಯೋಕ್ತ್ರ q. v. A tie, etc.

ಯೋಗ yôga. = ಜೋಹ, ಜೋಗ, ಜೋಹ, ಸೋಗು. Yoking, joining, junction, union, contact; *connection, association* (ಕೂಟ Šmd. 161 Cm.; ಕೂಟ, ಸಂಗ Nn. 113; ಕೂಟ, ಸೇವಿ 105; ಕೂಟ Mr. 514);—*combination or mixing of various materials, mixture;—the arraying or equipping (of an army), arrangement, disposition;—manner, method, means; an expedient, a plan, a device;*—supernatural means, charm, magic, magical art. 2, undertaking, work, business; performance, execution. 3, *fitness, propriety, suitability.* 4, accession of property, substance, wealth (ಧನ 113; ದ್ರವ್ಯ 514). 5, conjunction (of stars);—lucky conjuncture; an auspicious moment; good luck, a good or happy condition (ಸದ್ಗತಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಗತಿ 113; ಸುಗತಿ 514); final beatitude (ಮುಕ್ತಿ 514);—luck, destiny (My.). 6, a period of time; a day (ದಿನ, ದಿವಸ 113; ದಿನ 514). 7, a particular division of time or astronomical period, indicating the sum of the longitude of the sun and moon; twenty-seven (or twenty-eight) such yôgas are enumerated (ವಿಷ್ಕಮ್ಭಾದಿಯೋಗ Mr. 68). 8, a constellation, an asterism. 9, etymology, derivation of the meaning of a word from its root; the etymological meaning of a word, opposed to rûḍhi. 10, the connection of words together, construction. 11, a rule, an aphorism, a precept. 12, zeal, endeavour. 13, *application or concentration of the thoughts, fixing the mind on a particular point and keeping the body in a fixed posture, abstract contemplation, meditation* (ಜಪಾರ್ಚನ, ಜಪ ಅರ್ಚನೆಗಳು 113; ನೆನವ ಸುಧ್ಯಾನ 514). 14, the systematic practice of the above abstract contemplation, the yôga system (darśana) of philosophy as established by Patañjali, a division of the sâṅkhya system (ಯಮನಿಯ ಮಾದಿಗಳ್ Mr. 259). 15, a good quality (ಸದ್ಗುಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಗುಣ 113). 16, the body (ಕಾಯ, ದೇಹ 113; ತನು 514). 17, disguise (ವೇಷ 113; ವೇಶ 514); a spy. 18, application of a remedy: a remedy, a medicine (ಔಷಧ 113; ಔಷಧಿ 514). 19, a kind of boat (see s. ಜೋಗ). ಯೋಗ ವಿದ್ದಷ್ಟು ಭೋಗಿಸ್ಯಾನು (Prv.).

ಯೋಗಕ್ಷೇಮ yôga-kshêma. Happy condition and health, well-being, welfare (My.). ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ರೋಗದ ಚಿಕಿಚ್ಚೆ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ಯೋಗದೃಷ್ಟಿ yôga-dṛishṭi. Knowledge obtained by meditation (My.).

ಯೋಗಧಾರಣ yôga-dhâraṇa. Continuance or perseverance in abstract contemplation (My.).

ಯೋಗಧ್ಯಾನ yôga-dhyâna. Contemplation (of the deity) in mental concentration (My.).

ಯೋಗನಿದ್ರೆ yôga-nidrĕ. Contemplation-sleep: a state of half contemplation and half sleep, a state between sleep and wakefulness which admits of the full exercise of the mental powers; the sleep of Vishṇu, etc. at the end of a yuga (Bp. 4, 9; 35, 8. 41).

ಯೋಗಪಟಿ yôga-paṭi. = ಯೋಗಪಟ್ಟ. (ವ್ಯಾಪಿ Mr. 256, one MS. ಯೋಗವಟಿ).

ಯೋಗಪಟ್ಟ yôga-paṭṭa. = ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ. (Sk.; R.).

ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ yôga-paṭṭikĕ. = ಜೋಗವಟ್ಟಿಗೆ, ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ. The cloth thrown over the back and knees of an ascetic during meditation (Sk. ಯೋಗಪಟ್ಟಕ).

ಯೋಗಪಾದುಕೆ yôga-pâdukĕ. = ಜೋಗವಾವುಗೆ, ಯೋಗವಾವುಗೆ. A magical shoe, supposed to carry the wearer wherever he wishes.

ಯೋಗಪೀಠ yôga-pîṭha. A particular posture during religious contemplation (Sk.; *cf.* ಯೋಗಾಸನ; Bp. 23, 21).

ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ yôga-paṭṭigĕ. Tbh. of ಯೋಗಪಟ್ಟಿಕೆ. (ಜೋಗವ ಟ್ಟಿಗೆ Kk. 33).

ಯೋಗವನ್ತ yôga-vanta. A lucky man (My.).

ಯೋಗವಾವುಗೆ yôga-pâvugĕ. Tbh. of ಯೋಗಪಾದುಕೆ. (Kk. 33).

ಯೋಗವಾಹ yôga-vâha. A letter on the top of another (Šmd. 369); especially a term for the sounds visarjanîya (visarga), jihvâmûlîya, upadhmânîya, and nâsikya (sonnĕ, Šmd. 25. 26. 43. 44).

ಯೋಗವಿಭಾಗ yôga-vibhâga. The disuniting or separation of that which is usually combined together into one, the separation of one rule into two, making two rules of what might be propounded as one (Šmd. 300. 419).

ಯೋಗಶಕ್ತಿ yôga-śakti. The power derived from yôga (My.).

ಯೋಗಶಾಲಿ yôga-śâli. = ಯೋಗವನ್ತ. (My.).

ಯೋಗಾಕ್ಷರ yôga-akshara. A compound consonant (when such consonants are used for alliteration there is some freedom, but their upper consonant must be *always* the same, Ch. v. 54 and an instance found in one MS.).

ಯೋಗಾಚಾರ yôga-âčâra. The observance or practice of the yôga. 2, a follower of a particular Buddhist sect.

ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ yôga-âčârya. A teacher of the yôga system of asceticism. 2, a teacher of the magical art. See Bp. 24, 48.

ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ yôga-abhyâsa. Practice of the yôga (My.).

ಯೋಗಾಸನ yôga-âsana. The posture or mode of sitting proper for abstract meditation (My.).

ಯೋಗಿ yôgi. = ಜೋಗಿ. A follower of the yôga system, a yôgi; an ascetic; a devotee (ಭಗ Mr. 515; Šmd. 2; Bh. 1, 8, 24; C.); a class of śaiva devotees and beggars (My.). 2, a magician, one supposed to have obtained supernatural powers. ಮನವ ಘನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಘನವ ಮನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮನವಮ್ ಅದುವೆ ಪಾಪಕೆಳಸದಾ ಯೋಗಿಗೆ ವನವಾಸ ಯಾಕೆ? (Sp.). ಯೋಗಿಯಾದರೂ ಭೋಗ ಬಿಡ (Prv.). — ಯೋಗಿದೇವ. N. (Bp. 58, 9).

ಯೋಗಿಣಿ yôgiṇi. Tbh. of ಯೋಗಿನಿ. A female yôgi (J. 15, 15). 2, = ಯೋಗಿನಿ No. 1 (J. 15, 21). 3, an unlucky conjunction of stars (Mr. 59).

ಯೋಗಿತ yôgita. Yoked, joined. See ಸಂ-. 2, *bewitched, under the influence of charms or sorcery, mad.* See Nr. s. ಮರುಳ್ 2.

ಯೋಗಿನಿ yôgini. = ಯೋಗಿಣಿ. A female demon or being endowed with magical power, a fairy, a sorceress, one of the eight yôginis created by and attendant on Durgâ (Sk.). 2, a class of yôginis, of which sixty-four are enumerated (J. 5, 72).

ಯೋಗೀನ್ದ್ರ yôgi-indra. = ಯೋಗೀಶ್ವರ. (ಯತೀಶ್ವರ Nn. 18).

ಯೋಗೀಶ್ವರ yôgi-îsvara. A great yôgi (ಪಿಪ್ಪಲ, ಯತೀನ್ದ್ರ Nn. 62; ಎತೀಶ್ವರ 78).

ಯೋಗೇಷ್ಟ yôga-ishṭa. *Lead;* tin.

ಯೋಗ್ಯ yôgya. = ವೋಗ್ಯ. Fit for the yoke; fit for yôga. 2, *useful, serviceable, fit, becoming, suitable, proper, able, fit for, qualified for;* a useful, etc. man (ಆದಿಯನ್ Kk. 68). Feminine: ಯೋಗ್ಯಳು. ನತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದವಳು ಮುತ್ತು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, *a species of plant or drug* (ವೃದ್ಧಿ, ಸಿದ್ಧಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ವಧ್ಧಿಯೆಪ್ಪ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಂ Nr.).

ಯೋಗ್ಯತನ yôgyatana. = ಯೋಗ್ಯತೆ. (B. 5, 290; My.).

ಯೋಗ್ಯತೆ yôgyatĕ. *Suitableness, propriety, fitness, appropriateness;*—ability, capability (ಪುರುಳ್ Ćt. I, 43). ಯೋಗ್ಯತೆಯಱಿಯದ ದೊರೆತನವೂ ರೋಗವಱಿಯದ ವೈದ್ಯನೂ ಒನ್ದೇ (Prv.).

ಯೋಗ್ಯಾರಥ yôgyâ-ratha. *A carriage employed in military exercises.*

ಯೋಗ್ಯೆ yôgyĕ. ಯೋಗ್ಯಾ. Exercise, practice, especially *gymnastics, warlike or martial exercise, drill.*

ಯೋಚನ yôcana. = ಯೋಚನೆ. Tbh. of ಯೋಜನ. Application of the mind, deliberation, consideration, reflection, thought; sorrowful thought (ವಿಚಾರ G.; B. 5, 80).

ಯೋಚನೆ yôcanĕ. = ಯೋಚನ. (ಗತಿ Nn. 166; My.; Tĕ.; M. ಯೋಜನೆ; T. ಯೋಜನೈ). ಕಜ್ಜಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲ, ಆಜ್ಜಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ.—ದೇವ್ವ ಹಿಡಿದವಗೆ ದೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು?—ಧೀರನಿಗೆ ಯಾಕೆ ನಾರೀ ಯೋಚನೆ?—ಪಾಪಿಗೆ ಪಾರಾಯಣದ ಯೋಚನೆ ಉಣ್ಟೇ?—ಪ್ರಾಣಾ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಕೋಣನ ಯೋಚನೆ ಏನು?—ಬಡ್ಡಿಗೆ ಯಾತಕೆ ಬದುಕಿನ ಯೋಚನೆ?—ಬಣ್ಣಾನಿಗೆ ಪಿಣ್ಡದ ಯೋಚನೆಯೇ?—ಬಾರಿನವರಿಗೆ ಬೇರಿನ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?—ಬಾಯಿ ತಪ್ಪಿದ ಬಱಿಕ ಬಳೆಯ ಯೋಚನೆ ಯಾಕೆ?—ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಚೆಟ್ಟದ ಯೋಚನೆ (Prvs.). See B. 5, 65. 68. 200.

ಯೋಚಿಸು yôcisu. (= ಯೋಜಿಸು). To deliberate, to reflect, to think;—to consider, to ponder, to weigh in the mind; to ascertain (Śmd. 187. 188; Bp. 5, 55; 50, 44; B. 3, 15. 51; My.). ಯೋಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಸೂಚಿಸುವದು (Prv.).

ಯೋಜನ yôjana. = ಯೋಚನ, ಯೋಚನೆ. The act of joining, junction, harnessing, yoking, etc.;—the act of applying, application, fixing, arranging, preparation. 2, a stage or distance gone in one harnessing or without unyoking: *a measure of distance equal to four krôśas* or about 9 English miles (others: about equal to an European league, *i. e.* 4 or 5 English miles; others: equal to 2½ English miles; ನಾಲ್ಕು ಹರದಾರಿ G.; My.). 3, grammatical construction. 4, application of the thoughts: directing the thoughts to one point, concentration of the mind, abstraction (Sk.);—devising, contriving, inventing (B. 5, 227; Mhr. ಯೋಜನಾ). ಯೋಜನ ನಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡದಿದ್ದರೂ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಭೋಜನ ಅನ್ದರೆ ಯೋಜನ ಹೋದೇನು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಯೋಜನಗನ್ಧಿ yôjana-gandhi. A woman whose fragrance extends for a yôjana: Satyavatî, the wife of Śantanu (Bh. 1, 2, 23; Sk. -ಧೆ).

ಯೋಜನವಲ್ಲಿ yôjana-valli. *Bengal madder, Rubia munjista.*

ಯೋಜನಸ್ತನಿ yôjana-stani. N. of a female demon (J. 16, 35. 36. 41).

ಯೋಜಿತ yôjita. Joined, united, etc. See ಸಂ-.

ಯೋಜಿಸು yôjisu. (= ಯೋಚಿಸು). To yoke to, to put to, to join; to bestow upon (Ćpr. 4, 3. 60; 7, 3; Abh. P. 3, 146). 2, to deliberate, etc. (Bp. 3, 68; 51, 30). 3, to approve, to assent to, to permit, to grant (ಅನುಮತ Śmd. Dh.).

ಯೋಜ್ಯ yôjya. To be joined; fit to be applied; to be appointed; to be made use of or employed; etc. See ನಿ-.

ಯೋತ್ರ yôtra. (= ಯೋಕ್ತ್ರ). *A tie, a band, a cord, a rope;* etc. (ಕಣ್ಣಿ, ಹಗ್ಗ, ಬನ್ಧ Mr. 371).

ಯೋದ್ಧೃ yôddhṛi. *A fighter, a warrior, a soldier, a combatant.*

ಯೋಧ yôdha. (= ಜೋದ). *A warrior, a soldier.*

ಯೋಧಕ yôdhaka. = ಜೋದಕ, ಯೋಧ. (My.; ಕಾದುವವನು G.).

ಯೋಧನ yôdhana. Fighting, battle, strife. See ದುರ್-.

ಯೋಧಸಂರಾವ yôdha-samrâva. *Challenging to battle, mutual defiance of combatants.*

ಯೋಧ್ಯ yôdhya. Fit to be fought, to be overcome in battle, conquerable. Feminine: ಯೋಧ್ಯೆ; see ಅ-.

ಯೋನಿ yôni. *The womb, the uterus, the matrix, the vulva, the vagina; the female organs of generation* (ಪುಕ್ಕು Śm. 78);—any place of birth;—*birth, origin, source;*—family, race, stock, caste.

ಯೋನಿಜ yôni-ja. Born or produced from the womb, viviparous (Bp. 2, 10; 54, 26).

ಯೋಷಿತ್ yôshit. *A woman; a wife.*

ಯೋಷಿತೆ yôshitĕ. *A woman; a wife.*

ಯೋಷೆ yôshĕ. *A woman; a wife.*

ಯೌಕ್ತಿಕ yauktika. (fr. ಯುಕ್ತಿ). A king's companion or associate (= ನರ್ಮಸಚಿವ). (R.).

ಯೌಗಿಕ yaugika. (fr. ಯೋಗ). Useful, applicable;—proper, customary, usual;—*suiting the derivation, agreeing with the etymology, derivative;*—relating to the yôga.

ಯೌತಕ yautaka. Property given at marriage, a woman's dowry, *a nuptial gift, presents made to a bride at her marriage by her father and friends,* also to the bridegroom.

ಯೌತವ yautava. = ಪೌತವ. *Measure in general.*

ಯೌವತ yauvata. (fr. ಯುವತಿ). *An assemblage of young women.*

ಯೌವತರತ್ನ yauvata-ratna. A number of girls that resemble precious stones (Ćpr. 7, 128).

ಯೌವನ yauvana. (fr. ಯುವ, ಯುವನ್). = ಜವ್ವನ, ಯುವ್ವನ. Juvenile;—*youth, youthfulness, the prime of life, the bloom of youth, puberty, manhood.* ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ.—ಯೌವನ ಕುನ್ದಿದರೂ ಗಂಹರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಯೌವನಮದ yauvana-mada. The pride of youth (My.).

ಯೌವನಶ್ರೀ yauvana-śrî. The beauty of youthfulness (Ćpr. 2, 19).

ಯೌವನಾವಸ್ಥೆ yauvana-avasthĕ. The state of youth, youthfulness, puberty (My.).

ಯೌವನಾಶ್ವ yauvanâśva. (fr. ಯುವನಾಶ್ವ). A son of Yuvanâśva: Mândhâtṛi, and others (J. 2, 34. 36; 8, 34).

ಯೌವನಿ yauvani. (ಯೌವನೆ at the end of compounds). = ಜವ್ವನಿ, ಜವ್ವನೆ, ಯುವ್ವನೆ. A young woman.

ಯೌವನಿಕ yauvanika. = ಜವ್ವನಿಗ, ಯುವ್ವನಿಗ. A youth, a young man (Grj. 2, after 106).

ಯೌವನೋನ್ಮತ್ತೆ yauvana-unmattĕ. A female intoxicated on account of her youth (Čpr. 8, after 4).

ಯೌವರಾಜ್ಯ yauva-râjya. (fr. ಯುವರಾಜ). The rank or office of an heir-apparent; his rights and privileges, right of succession to the kingdom (Čpr. 2, 41; 4, after 88).

ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ yauvarâjya-abhishêka. Consecration for the official duties of an heir-apparent (Čpr. 2, 54).

ರ⁶ R

ರ್ r. The forty-seventh letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It is the final of many words (58), becomes ಲ್ (42), ಶ್ (42). ಮ್ (248), ನ್ (281), arises from ಱ⁶ (50), and ಡ್ (in ಅರೆ = ಅಡೆ, ಒಡೆ), is occasionally dropped when arisen from ಱ⁶ (see *e. g.* ಬದುಕು 1, etc.), and in the *present* language represents also ಱ⁶.

ರ ra. The letter ರ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ರ ra. N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 349). 2, the number 2 (Mr. 349).

ರಂಹಸ್ ramhas. *Speed, velocity;* eagerness, impetuosity.

ರಂಹಸ ramhasa. = ರಂಹಸ್. (ಜವ, ರಯ, etc., ಓಟ Mr. 273).

ರಕಮು rakamu. An item or article (of an account); an amount (of money); an appointed quantity: a dose; a piece (My.; B. 5, 264; Mhr., H.). — ರಕಮುವಾರು. Article by article, piece by piece (My.; Mhr., H.).

ರಕಾರ ra-kâra. The letter or syllable ರ (Šmd. 11).

ರಕುತ rakuta. Tbh. of ರಕ್ತ. (Râm. 3, 6, 56; Bh. 8, 22, 46; Si. 204. 427; My.).

ರಕ್ಕ rakka. Tbh. of ರಕ್ಷೆ. See ರಕ್ಕಸಂಕಲೆ. 2, Tbh. of ರಕ್ಷ; see ಅಂಗ-.

ರಕ್ಕಸ rakkasa. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸ. (Šmd. 356; Kk. 11*a*; ಪುಣ್ಯಜನ Hlâ.; ಅಮರ್ದುಣಿವಗೆಯ Kk. 56; ಚುಕ್ಕಿಗುವರ, ಮುಬ್ಬಿಗ, ಅಸುರ Šm. 9; ಬಲಿ 108). — ರಕ್ಕಸಗಂಗ. See Čh. s. ಅಜತಸೇನ. — ರಕ್ಕಸದಲೆ. -ತಲೆ. The head of a râkshasa (Râm. 3, 6, 56). — ರಕ್ಕಸಬೇರ. The enemy of the rakkasas: Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7). — ರಕ್ಕಸರೋಜ. -ಓಜ. Šukra (ಚುಕ್ಕಿ, ಅಸುರ ಗುರು Šm. 17). — ರಕ್ಕಸವಗರಣ. -ಪಗರಣ. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸ ಪ್ರಕರಣ (Šmd. 380). — ರಕ್ಕಸವಗೆಯ. -ಪಗೆಯ. Vishṇu (ಹರಿ Čt. II, 4; ಉಪೇನ್ದ್ರ Šm. 6). — ರಕ್ಕಸವಡೆ. -ಪಡೆ. An army of râkshasas (Abh. P. 13, after 126). — ರಕ್ಕಸವಲಗೆ. -ಪಲಗೆ. The shield of a râkshasa (Râm. 3, 6, 41). — ರಕ್ಕಸವೇರ. -ಬೇರ. = ರಕ್ಕಸಬೇರ. (ವಿಷ್ಣು Šs.).

ರಕ್ಕಸಂಕಲೆ rakka-sankalĕ. Tbh. of ರಕ್ಷಾಶೃಂಖಲ (Šmd. 376).

ರಕ್ಕಸಿ rakkasi. (Šmd. 49. 287). Tbh. of ರಾಕ್ಷಸಿ. (Bp. 40, 52; J. 16, 35). ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿಗೆ (ಡಾಹಿಣಿ Šmd. II). ರಕ್ಕಸಿಯ ಕತ್ತಿ (ಡಾಕಿನಿ Kk. 81).

ರಕ್ಕೆ rakkĕ. Tbh. of ರಕ್ಷೆ (Šmd. 346; ಕಾಪು Čt. I, 84). See ಅಂಗ-, ಜೀವ-, ಪಕ್ಕ-, ಪಾದ-. — ರಕ್ಕೆವಣಿ. -ಮಣಿ. Tbh. of ರಕ್ಷಾಮಣಿ (Čt. II, 104).

ರಕ್ತ rakta. = ರಕುತ, ರಗತ, ರಗುತ. *Coloured, dyed, painted, tinged.* 2, *reddened, red;* red colour (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು Nn. 126; ಕೆಮ್ಪು Mr. 518). 3, *blood* (ನೆತ್ತರು Nn. 54. 126; ರುಧಿರ 518; ಕೆನ್ನೀರ್ Kk. 40). 4, *saffron* (ಕಾಶ್ಮೀರ, ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು 126; ಕುಂಕುಮ 518). 5, affected by passion, impassioned, passionately fond of;—passion, love (ಮೋಹ 126; ಅನುರಾಗ 518). 6, loving, dear, beloved. 7, lovely, pleasant, sweet. 8, copper. 9, vermilion. 10, cinnabar. ಬಂಗಾರದ ಕತ್ತಿಯಾದರೆ ರಕ್ತ ಬಾರದೇ? (Prv.). ರಕ್ತದ ಮಱು³ (Si. 295). — ರಕ್ತ ಉಗು. Blood to issue (Bp. 57, 75). — ರಕ್ತಕೊಡಿಗೆ. Free land granted by a ruler to a brave soldier who has risked his person in battle, or if he has bled for him, to his family (My.). — ರಕ್ತದ ಹೊನ್ನೇ ಮರ. = ಹೊನ್ನೆ ಮರ (Z.). — ರಕ್ತ ಪರಿ. Blood to flow or stream (Rsv. 13, after 96). — ರಕ್ತ ಸುರಿ. Blood to flow (Bp. 46, 22; 57, 60; C.).

ರಕ್ತಕ raktaka. Red, etc. 2, *the plant Pentapetes phoenicea.*

ರಕ್ತಕಣ್ಠಿಕೆ rakta-kaṇṭhikĕ. A woman with a sweet voice (Čpr. 3, after 96).

ರಕ್ತಕಮಲ rakta-kamala. A red lotus-flower (My.).

ರಕ್ತಕಾಸ rakta-kâsa. Cough attended with spitting of blood (My.).

ರಕ್ತಕುಷ್ಠ rakta-kushṭha. Red leprosy (My.).

ರಕ್ತಕುಸುಮ rakta-kusuma. A morbid issue of blood from the yôni (My. as an adopted term).

ರಕ್ತಚನ್ದನ rakta-čandana. *Red sandal, Pterocarpus santolinus* L. f.

ರಕ್ತಚ್ಛದ rakta-č-čhada. Red-winged: N. of a bird (ಪಿಕಳ್ಕಿಕೆ Mr. 175).

ರಕ್ತತೆ raktatĕ. Redness;—the state of being affected by passion, affection (Kâvy. V, 35).

ರಕ್ತಧಾರೆ rakta-dhârĕ. A stream of blood (Rsv. 13, 96).

ರಕ್ತಪ rakta-pa. Blood-drinking;—a râkshasa. See ರಕ್ತಪೆ.

ರಕ್ತಪಕ್ವ rakta-pakva. Blood-ripeness, pus. See ಕೀ 2.

ರಕ್ತಪದಿ rakta-padi. A species of plant (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹಂ Mr. 145).

ರಕ್ತಪವಳ rakta-pavaḷa. = ರಕ್ತಬಾಳ. (My.).

ರಕ್ತಪಾನ rakta-pâna. The drinking of blood (J. 2, 60).

ರಕ್ತಪಾಯಿ rakta-pâyi. Blood-drinking;—a bug. (R.).

ರಕ್ತಪುಷ್ಪ rakta-pushpa. A red flower (My.). 2, red-flowered: N. of various plants.

ರಕ್ತಪೆ rakta-pĕ. *A blood-sucker, a leech.*

ರಕ್ತಫಲೆ rakta-phalĕ. *The plant Momordica monadelpha* Roxb. (ತೊಣ್ಡೇ ಬಳ್ಳಿ G.).

ರಕ್ತಬಾಳ rakta-bâḷa. Gum-myrrh (ಗನ್ಧರಸ, ಗೋಪ, ರಸಗನ್ಧ G.; My.).

ರಕ್ತಭೇದಿ rakta-bhêdi. The dysentery (My.).

ರಕ್ತಮಣ್ಡಲ rakta-maṇḍala. A large red-ringed snake, the bite of which causes putrification of the blood (My.).
ರಕ್ತಮೇಹ rakta-mêha. Passing of blood in the urine, bloody urine (My.; G. 425).
ರಕ್ತಶಾಲಿ rakta-śâli. *Red rice, Oryza sativa.*
ರಕ್ತಶ್ಯಾಮ rakta-śyâma. *Dark-red.*
ರಕ್ತಸಂಕೋಚ rakta-saṅkôča. Safflower. (ಕುಂಕುಮ G.).
ರಕ್ತಸನ್ಧ್ಯಕ rakta-sandhyaka. *The flower of the red water-lily, Nymphaea rubra.*
ರಕ್ತಸರೋರುಹ rakta-sarôruha. *A red lotus.*
ರಕ್ತಾಕ್ಷ rakta-aksha. Red-eyed;—*a male buffalo.*
ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ rakta-akshi. A buffalo (ಕೋಣ Mr. 162). 2, the fifty-eighth year in the cycle of sixty (My.).
ರಕ್ತಾಂಗ rakta-aṅga. Red-bodied;—a bug;—*a species of plant* (= ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ).
ರಕ್ತಾಂಗಿ rakta-aṅgi. The plant Rubia munjista (ಮಂಜಿಷ್ಠೆ, etc. Mr. 139, one MS. ರತ್ನಾಂಗಿ).
ರಕ್ತಾತಿಸಾರ rakta-atisâra. The dysentery (My.).
ರಕ್ತಾಮ್ಬರ rakta-ambara. A red garment (J. 8, 46).
ರಕ್ತಾರ್ಜುನ rakta-arjuna. The tree Terminalia arjuna (ನ ಹೀಸರ್ಜ, ಅರ್ಜುನ, etc., ತೋರಮತ್ತಿ, ಕೆಮ್ಪುಮತ್ತಿ Si. 132).
ರಕ್ತಿ rakti. Pleasingness, loveliness;—affection, attachment, devotion. See ಅನು-, ವಿ-, ಸು-; Bp. 18, 97; 26, 24.
ರಕ್ತೆ raktĕ. The red one: *one of the seven tongues of fire.*
ರಕ್ತೇಕ್ಷಣ rakta-îkshaṇa. A man who has red eyes (from wrath, My.).
ರಕ್ತೋತ್ಪಲ rakta-utpala. *The blossom of the red water-lily, Nymphaea rubra.*
ರಕ್ತೋದನ rakta-ôdana. Red boiled rice (for a bali, Bh. 1, 7, 19).
ರಕ್ತೋದೆ rakta-udĕ. ರಕ್ತೋದಾ. A (female) river that has red water (Čpr. 1, after 81).
ರಕ್ಷ raksha. = ರಕ್ಕ No. 2. A guard, a protector.
ರಕ್ಷಸ್ಸಭ rakshas-sabha. *An assemblage or multitude of râkshasas.*
ರಕ್ಷಕ rakshaka. Who, or what, guards, watches, takes care of, protects, saves, keeps, or tends; a guardian, a protector, etc. (ಕಾಪಾಡುವವನು G.; Bp. 10, 41; 28, 64; My.). ಪಕ್ಷಾ ಮಾಡುವವ ರಕ್ಷಕನಾದಾನೇ? (Prv.).
ರಕ್ಷಣ rakshaṇa. The act of guarding, watching, tending, caring for, protecting, preserving, maintaining, or saving; a guardian, etc. See ಪಾದ-; ವಿಶ್ವ-; ಕಾ, ಸಲಪು, ಸಾಕು 2.
ರಕ್ಷಣೆ rakshaṇĕ. = ರಕ್ಷಣ. (ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ G.; My.). ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ.—ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಗೆನ್ನ, ಗೋಣಿ ಉಟ್ಟರೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.).
ರಕ್ಷಸ್ rakshas. *An evil being or demon, a râkshasa.*
ರಕ್ಷಾಪತ್ರ rakshâ-patra. A blank leaf at the beginning and end of a book to protect it, a book-cover (My.; ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲಿನ ಕಾಗದ, ಕವರ G.).
ರಕ್ಷಾಬನ್ಧ rakshâ-bandha. The binding of a twist of thread around the wrist as a preservative (against evil spirits, etc.), done on particular occasions (as marriage, sacrifice, investiture with the sacrificial cord, etc. My.).
ರಕ್ಷಾಮಣಿ rakshâ-maṇi. = ರಕ್ಕೆಮಣಿ. A jewel worn as a preservative (against evil spirits, etc.). 2, (a man who is) a jewel of protection (Abh. P. 10, 84).
ರಕ್ಷಾಶೃಂಖಲ rakshâ-śriṅkhala. = ರಕ್ಕಸಂಕಲೆ. A chain worn as a preservative.
ರಕ್ಷಿ rakshi. *A guardian, a protector, a defender, a guard.*
ರಕ್ಷಿಣಿ rakshiṇi. A protectress (A.).
ರಕ್ಷಿತ rakshita. *Guarded, protected, taken care of, preserved, maintained, kept, saved from* (ಕಾಯಲ್ ಪಟ್ಟ, ಕಾಪಾಡಿದ G.). Feminine ರಕ್ಷಿತೆ (J. 5, 52).
ರಕ್ಷಿತೃ rakshitṛi. *One who guards or protects, a guardian, etc.*
ರಕ್ಷಿವರ್ಗ rakshi-varga. *A body-guard.*
ರಕ್ಷಿಸು rakshisu. To guard, to take care of, to protect, to preserve, to save, to keep, to maintain, to tend, to govern (ಪಾಲನ Šmd. 717; ಕಾಪಾಡು G.; C.). ರಕ್ಷಿಸುವುದು (ಪರಿಪಾಲನೆ Nn. 113); ರಕ್ಷಿಸುವವನು (ಅಕ್ಷ, ಪೋಷಕ 37). ರಕ್ಷಿಕೆ or ರಕ್ಷಿಕ್ಕೆ (Šmd. 270). See Šmd. 155, 264; Bp. 5, 67; 36, 36; 51, 49; 53, 48; 61, 50. 93; J. 11, 2; 13, 34; B. 4, 83.
ರಕ್ಷೀಕೃತ rakshî-kṛita. = ರಕ್ಷಿತ. (Čpr. 1, 101).
ರಕ್ಷೆ rakshĕ. = ರಕ್ಕ No. 1, ರಕ್ಕೆ. The act of guarding or protecting, protection, care, etc. 2, a preservative (against evil spirits, etc.): a piece of thread bound round the wrist, a mark made with ashes on the forehead, a mark made by cauterizing (My.); *ashes of cow-dung* (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, ವಿಭೂತಿ, etc., ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ Mr. 48), etc. See ಪಾದ-. — ರಕ್ಷೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie a preservative or amulet (Čpr. 6, 107). — ರಕ್ಷೆಬಳೆ. A ring worn on the right upper arm as an amulet (My.). — ರಕ್ಷೆಬೊಟ್ಟು. A round mark or spot of ashes, lamp-black, etc. put on the forehead to save one from fear, etc. (My.).
ರಕ್ಷೋಗಣ rakshas-gaṇa. A company of demons (J. 10, 4).
ರಕ್ಷೋಘ್ನ rakshas-ghna. Killing or destroying demons (J. 16, 39; 33, 40).
ರಕ್ಷ್ಣ rakshṇa. *Protection.*
ರಕ್ಷ್ಯ rakshya. Proper or worthy to be guarded, protected, taken care of, etc. (My.).
ರಗಡ ragaḍa. Abundance, profusion, masses, lots, heaps; press, throng (Mhr., H.; S. Mhr.).
ರಗತ ragata. Tbh. of ರಕ್ತ. (My.). — ರಗತಬಾಳ. = ರಕ್ತಬಾಳ. (Čb. 132).
ರಗಳೆ ragaḷĕ. Tbh. of ರಘಟೆ (Šmd. 31). A class of Mora feet metres (Čh., often used for inferior poetry and sportfully). 2, a vain word, vain words, gabble (B. 4, 198; My.; see ಒಣ-, ಗಜ-. 3, a long-continuing, never-ending business; lengthiness, prolixity (My.).
ರಗುತ raguta. Tbh. of ರಕ್ತ. (ಕೆನ್ನೀರ್, ನೆತ್ತರ್, ಶ್ರೋಣಿತ Šm. 44; My.).
ರಘಟೆ raghaṭĕ. = ರಗಳೆ. A class of Mora feet metres (Čh.).
ರಘು raghu. N. of a king who was the grandfather of Daśaratha and great-grandfather of Râmačandra (Râm. 1, 16, 23).
ರಘುಕುಲ raghu-kula. The race or family of Raghu (J. 18, 32. 45; 19, 22).
ರಘುಕುಲೋದ್ಭವ raghukula-udbhava. Râma (J. 19, 15).
ರಘುಜ raghu-ja. Râma (J. 6, 2).
ರಘುನನ್ದನ raghu-nandana. A descendant of Raghu: Râma (My.).

ರಘುನಾಥ raghu-nâtha. The leader of the Raghus: Râma (Bp. 31, 21; J. 18, 4. 46).

ರಘುಪತಿ raghu-pati. = ರಘುನಾಥ. (J. 18, 17. 44).

ರಘುರಾಮ raghu-râma. Râmačandra (Abh. P. 3, 152; Bp. 54, 39).

ರಘುವಂಶ raghu-vamša. The race or family of Raghu. 2, N. of a poem (by Kâlidâsa) in honour of the race of Raghu (My.).

ರಘುವರ raghu-vara. Râma (J. 18, 15; 20 sum.).

ರಘುವೀರ raghu-vîra. Râma (J. 18, 7).

ರಘುಸುತ raghu-suta. = ರಘುನನ್ದನ. (Mr. 19).

ರಘೂದ್ವಹ raghu-udvaha. Râma (J. 19, 4; 20, 5).

ರಂಕ ranka. Niggardly, mean, indigent, poor, miserable, hungry; a beggar. 2, slow. (R.).

ರಂಕು ranku. *A species of deer or antelope, the spotted axis* (ಮರೆ Mr. 163). See ಜಲ-.

ರಂಕೆ rankĕ. = ರೆಂಕೆ, ರೊಂಕೆ q. v. The grunt of an ox (Sd., Tĕ.; Mhr. ರೇಂಕಣೇಂ, to grunt, as a buffalo).

ರಂಗ ranga. = ರಂಗು. Colour, paint, hue. 2, *a place of public amusement or for dramatic exhibitions, a stage, an arena, a circus, a place of public contests.* 3, a place of assembly. 4, an assembly or assemblage of spectators. 5, a field of battle. 6, dancing, singing, acting, fun, frolic, pleasure. 7, *tin.* 8, Vishnu (My.); N. (My.; B. 1, 15. 23). ರಂಗನ ಮುನ್ದೆ ಸಿಂಗನೇ? (Prv.). 9, splendour, brilliance, glow, and glitter; beauteousness or excellence of state (Mhr.; see ರಂಗು). 10, devotion, love, see ಸು-. — ರಂಗಮ್ಪುಗು. -ಪುಗು. To enter an arena, etc. ರಂಗಮ್ಬೊಕ್ಕಂ (Šmd. 200). — ರಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ರಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ರಂಗನಾಥ ranga-nâtha. Vishnu (My.); N.

ರಂಗನಾಯಕ ranga-nâyaka. = ರಂಗನಾಥ. (My.). — ರಂಗನಾಯಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Lakshmî (My.).

ರಂಗನಾಯಕಿ ranga-nâyaki. Lakshmî (My.).

ರಂಗಭೂಮಿ ranga-bhûmi. A palaestra, an arena, a circus, a theatre (My.; ನೈಪಥ್ಯ G. sic!).

ರಂಗವಲಿ ranga-vali. = ರಂಗವಲ್ಲಿ No. 2, etc. (ಕಡೆ, ಪೂವಲಿ Ss.; ಕಡೆಯ Kk. 26; Čpr. 4, 42; V. 14, 51). ಅವಿರಲಮಾಗಿ ತಳಿದ ಕುಂಕುಮಜಲದ ಚಳೆಯದೊಳ್ ಅಪಾರ ಬಗೆಗಂ ಮಾಸರಂ ಆದ ನಾಗಕೇಸರದ ರಜದ ರಂಗವಲಿ (Čpr. 7, after 92).

ರಂಗವಲ್ಲಿ ranga-valli. = ರಂಗವಲಿ, ರಂಗವಾಲಿ, ರಂಗೋಲೆ. A kind of plant used at sacrifices (Sk.). 2, ornamental lines and figures drawn with various powders on the floor, the walls, in front of the house, on the floor before an idol, etc. (Ššv. 5, after 57).

ರಂಗವಾನ್ ranga-vân. Šukra, the preceptor of the daityas (ಅಸುರಗುರು, etc., ಶುಕ್ರ Mr. 38).

ರಂಗವಾಲಿ ranga-vâli. = ರಂಗವಲ್ಲಿ No. 2. ವೃಕ್ಷಂ ಲತೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕಂ ಪದ್ಮರೇಖೆ ಗೃಹಲಕ್ಷಣಮೆನಿಪ್ಪ ಬನ್ಧಂ ರಂಗವಾಲಿಯಕ್ಕು (Mr. 201). See Bp. 4, 54; 6, 20; 9, 20; 12, 13; 19, 69; 41, 21; 27, 14; J. 17, 28.

ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ranga-svâmi. Vishnu, Krishna; N. (My.). ಅಗ ಭೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ (Prv.).

ರಂಗಳಿಸು rangaḷisu. To press and rub fine, as small articles, with the fingers on the palm of the hand (My.; Mhr., H. ರಗಡಣೇಂ).

ರಂಗಾಜೀವ ranga-âjîva. *A painter.* 2, an actor.

ರಂಗಾರೆ rangârĕ. A dyer (C.; Mhr., H.).

ರಂಗಿ rangi. Lakshmî; N. (My.; B. 1, 22). 2, colouring, dyeing, painting; passionate; attached to, finding enjoyment in; etc. See ಸುರಂಗಿದ.

ರಂಗಿಣಿ rangiṇi. The indigo shrub, Indigofera tinctoria Lin. (ನೀಲಿ Mr. 131). 2, a scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd.

ರಂಗಿಸು rangisu. (Šmd. 22). To be coloured, to redden; to have the passions or feelings roused, to be excited (Bp. 26, 12).

ರಂಗು rangu. Tbh. of ರಂಗ. Colour, paint, hue (My.);—redness;—beauty; splendour (ಕಾನ್ತಿ Šm. 83; V. 5, 69);—pleasantness, agreeableness, pleasure (ರಮ್ಯ 83);—ಒಲಿಪು (83). — ರಂಗುದುಟಿ. -ತುಟಿ. (Šm. 118). A red lip. — ರಂಗುಮಹಲು. A saloon, a drawing-room, a banqueting-room (Mhr. ರಂಗಮಹಾಲ; R.). — ರಂಗುಮಾಣಿಕ. A splendid ruby (J. 8, 45). — ರಂಗುಪರಲ್. -ಪರಲ್. A ruby (see s. ಕಿಕ್ಕಿಱಿ 1). — ರಂಗುವಾಲ. -ಮಾಲ. (ಅರಿಷ್ಟ, ಫೇನಿಲ, ಅರಟಾಳದ ಗಿಡವೆನ್ತಲೂ ಅನ್ನುವರು Si. 128).

ರಂಗೋಲೆ rangôlĕ. Tbh. of ರಂಗವಲ್ಲಿ. Ornamental lines and figures, etc. (My.; Mhr. ರಾಂಗೋಳೀ). ರಂಗೋಲೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹೊಂಗರಕನ ಕೆತ್ತೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?— ಚಾಪೇ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ತೂಱಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಂಗೋಲೇ ಕೆಳಗೆ ತೂಱಿದ (Prvs.).

ರಚನಾತಿಶಯ račanâ-atišaya. Eminence of formation or composition (Kâvy. IV, 1, 2).

ರಚನೆ račanĕ. ರಚನಾ. Making, forming, fabricating, building, formation, creation, arranging, preparing (J. 5, 2; 27, 7);—(orderly and becoming) arrangement, disposition, preparation, performance, accomplishment, fabrication;—*dressing or decorating of the hair;* embellishment (ಬಣ್ಣ Čt. I, 74); *stringing flowers or garlands* (ಸನ್ದರ್ಭ, ಶ್ರನ್ಥನ, ಗುಮ್ಫ, ಗ್ರನ್ಥನ Mr. 425); *the arrangement of troops* (ವ್ಯೂಹ Nn. 108); *arranging of the parts of a literary composition, composition,* etc.;—a literary production. ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ರಚನೆವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To be arranged in a proper manner (Čh. v. 339).

ರಚಯಿಸು račayisu. = ರಚಿಸು. (Čh. v. 1).

ರಚಿತ račita. Made, formed, fabricated, produced, contrived, planned, arranged, composed; adorned, etc. (Čh. v. 1. 233; Kâvy. IV, 1, 5; Čpr. 2, 59; Bp. 1, 52; ರಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Šmd. 93 Cm.).

ರಚಿಸು račisu. To make, to form, to construct, to compose, to array, etc. (Bp. 9, 6; 53, 29; J. 5, 20; 12, 10; 33, 33; My.).

ರಚ್ಚೆ raččĕ. (fr. ಅಱಚು & ಅಱಿಸು). = ರಟ್ಟು 2. Crying aloud (of children), noisy and abusive clamour (of bad women, My.). **2,** report, publication, betraying, divulging a secret, bringing before the public (Tĕ. ರಚ್ಚೆ, ರಟ್ಟಡಿ, ರಟ್ಟು, ಱಟ್ಟು, ರದ್ದಿ, ರವ್ವೆ, ಱವ್ವೆ, ಱಿಕ್ಕ; Tĕ. ಎರುಗಿಂಚು, to tell, publish; T. ಅರಟ್ಟು, to sound; ಅಱೈ, a word; see ರಟ್ಟಡಿತನ, ರಪ್, ರವಳಿ, ಹರಟೆ). — ರಚ್ಚೆಗೆಲೆ. -ಕೆಲೆ. To vociferate abusively (Ss. 98). — ರಚ್ಚೆ ಮಾಡು. To cry aloud, to scream (as a

child, My.). 2, to vociferate abusively; to abuse (My.). — ರಜ್ಜೆವಾತು. -ಮಾತು. Report, defamation, scandal (ಜನವಾದ, ಜನಶ್ರುತಿ, ವಿಗಾನ, ವಚನೀಯತೆ, etc. Hlâ.).

ರಜ್ raj. = ರಜ್ಜು. (Šmd. 106; *cf.* ಸ್ರಜ್).

ರಜ raja. = ರಜಸ್, q. v. (ಪರಾಗ Hlâ.; Mr. 108; ದೂಳು Nn. 69; ರೇಣು, ದೂಳು, -ಗುಣ, ಗುಣಭೇದ, -ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು Nn. 90). 6, a particle (of metal, earth, etc.; My.; B. 4, 105; Mhr.). ಹೂವಿನ ರಜ (ರಜಸ್ Hlâ.).

ರಜಕ rajaka. *A washerman* (ಬಲಿ, ಅಸಗ, o. r. ಅಗಸ Nn. 16).

ರಜಕಿ rajaki. A washerwoman (ಅಗಸಗಿತ್ತಿ G.; My.).

ರಜತ rajata. *White*, silver-coloured (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 104). 2, *silver* (ಬೆಳ್ಳಿ 104; Nn. 44). 3, *gold*. 4, pure; pureness (ವಿಮಲ, ನಿರ್ಮಲ, ನಿರ್ಮಲತ್ವ 104). 5, *a pearl-ornament or necklace* (ಪಣ್ಣಿದ ಮೌಕ್ತಿಕ, ತೆತ್ತಿಸಿದ ಮುತ್ತು 104; ಸರ್ವಮಣಿಹಾರ Mr. 467). 6, N. of a particular mountain (ಧರಾಧರ, ಪರ್ವತಭೇದ 104).

ರಜತಗಿರಿ rajata-giri. Kailâsa (Bp. 44, 68; Č. Bp. 47, 4); N. of a particular mountain (Č. Bp. 47, 12). *Cf.* ರಾಜತಗಿರಿ, ರೌಪ್ಯಧರಣೀಧರ.

ರಜತದ್ಯುತಿ rajata-dyuti. Hanumat. (R.).

ರಜತಪರ್ವತ rajata-parvata. Kailâsa (Bp. 34, 19).

ರಜತಪ್ರಸ್ಥ rajata-prastha. Kailâsa. (R.).

ರಜತಭಸ್ಮ rajata-bhasma. Calcined silver (My.).

ರಜತಶೈಲ rajata-śaila. Kailâsa (Bp. 10, 16; 44, 37).

ರಜತಾಚಲ rajata-ačala. = Kailâsa (Bp. 24, 65; 27, 6).

ರಜತಾಚ್ಛತೆ rajata-aččhatĕ. Brightness of silver (Čpr. 6, 4).

ರಜತಾದ್ರಿ rajata-adri. Silver-mountain: N. of a particular mountain (ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟು, ಪಿಂಜರಿವೆಟ್ಟು Šm. 10; Abh. P. 12, 11); Kailâsa (J. 5, 35).

ರಜನ rajana. Colouring, dyeing. See ಮಹಾ-.

ರಜನಿ rajani. ರಜನೀ. *Night*. 2, Durgâ. 3, *a species of plant* (= ಜತುಕೃತ್). 4, the long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (ಹರಿದ್ರೆ, etc., ಅರಿಸಿನ Mr. 130).

ರಜನಿಕರ rajani-kara. Night-maker: *the moon*.

ರಜನಿವರ್ಣ rajani-varṇa. Yellow colour (ಪೀತ, ಹರಿದ್ರ Mr. 444).

ರಜನೀಕರ rajanî-kara. = ರಜನಿಕರ. (Bp. 5, 32).

ರಜನೀಚರ rajanî-čara. The moon. 2, a râkshasa (My.). 3, a thief. 4, an owl, a bat, etc.

ರಜನೀಚಾರಿ rajanî-čâri. = ರಜನೀಚರ. (Ršv. 11, 74).

ರಜನೀಪತಿ rajanî-pati. The moon (My.).

ರಜನೀಪಾಲ rajanî-pâla. The moon (My.).

ರಜನೀಮುಖ rajanî-mukha. Beginning of night: *evening, nightfall*.

ರಜನೀಶ rajanî-îśa. = ರಜನೀಪತಿ. (Ššv. 1, 83).

ರಜನೀಶಕೋಟೀರ rajanîśa-kôṭîra. Šiva (J. 15, 23).

ರಜನೀಸಂಚರ ralanî-sańčara. = ರಜನೀಚಾರಿ. (Ršv. 11, 73).

ರಜಪುತ್ರ rajaputra. Tbh. of ರಾಜಪುತ್ರ. A Rajpoot (My.; Tĕ.; B. 4, 40; Mhr. ರಜಪುತ). ರಜಪುತ್ರನಾದರೂ ಅಜನ ಬರಹ ವಿಾಟ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ರಜಪುಷ್ಪಿ raja-pushpi. See ಆವರೆ No. 2.

ರಜಪೂತ rajapûta. = ರಜಪುತ್ರ. ರಜಪೂತಸ್ಥಾನ, Rajpootana (B. 4, 115).

ರಜಸ್ rajas. = ರಜ q. v., ರಜಸ್ಸು. Gloom, dimness, darkness. 2, *dust*, powder, any small particle of matter. 3, *the dust or pollen of flowers*. 4, the darkening quality (guṇa): *passion, foulness*. 5, *the menstrual excretion*.

ರಜಸ್ವಲೆ rajas-valĕ. *A menstruating woman*.

ರಜಾ rajâ. Leave, permission. 2, leave of absence (My.; Mhr., H.).

ರಜಾಯಿ rajâyi. A quilt, a quilted garment (Mhr., H. ರಜಈ; ನೀಶಾರ G.).

ರಜೋಗುಣ rajas-guṇa. The quality rajas or passion (My.).

ರಜೋಮೂರ್ತಿ rajas-mûrti. Brahmâ (G.).

ರಜೋವಿಕೃತಿ rajas-vikṛiti. Perturbation of passion (Čpr. 4, 43).

ರಜೋಹರಣಧಾರಿ rajas-haraṇa-dhâri. *An ascetic, a pious man*.

ರಜ್ಜು rajju. = ರಜ್. *A rope, a cord, a string, a line* (ರಣೆ Šs.; ಸರವಿ Šm. 108). 2, a lock of braided hair, a braid. 3, N. of a particular constellation.

ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ rajju-kriyĕ. Rope-making. See ಹಮ್ಮು.

ರಂಜಕ rańjaka. 1. Colouring, dyeing. 2, causing affection or passion, exciting love or pleasure, gladdening, rejoicing, pleasing (see ಮನೋ-). 2, red sandal (ರಕ್ತಚನ್ದನ G.).

ರಂಜಕ rańjaka. 2. Priming-powder (Mhr., H.; My.; Br.; T. ಇರಂಜಗ). 2, the match of a rocket (Mhr., H.). 3, the train of powder to a mine (My.; Mhr., H.). ರಂಜಕದ ಕಡ್ಡಿ or ರಂಜಕದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, the match of a rocket (My.).

ರಂಜನಿಗೆ rańjanigĕ. A large jar for keeping sandal-paste, perfumed water, musk, etc. in (Bh. 1, 12, 16; Râm. 1, 13, 9; 6, 55, 32; Mhr. ರಾಂಜಣ).

ರಂಜನ rańjana. Colouring, dyeing. 2, exciting passion or love; exhilerating, delighting, rejoicing, giving pleasure; conciliating, befriending. See ಮನೋ-. 3, *red sandal-wood*.

ರಂಜನಿ rańjani. *The indigo plant*.

ರಂಜನೆ rańjanĕ. = ರಂಜನ. Decoration (ರಚನೆಯ ಪರಿಕರ Čt. I, 63). 2, a female of beautiful form or qualities, ರಚಿತರಂಜನೆ (Prll. 3, 10).

ರಂಜಿತ rańjita. Coloured, dyed, tinted; — made splendid, adorned, beautiful (Ršv. 6, after 17). 2, affected, moved; — highly delighted.

ರಂಜಿಸು rańjisu. To be coloured. 2, to shine, to be splendid; to appear (Šmd. 397); to be beautiful, to look beautiful or handsome (ಶೋಭೆ Šmd. Dh.; Čpr. 1, 79; Abh. P. 3, 152; Č. Bp. 11, 5; Ršv. 2, 11; 6, 9; Ššv. 1, 54. 74. 76; J. 4, 5; 8, 22. 46; 33, 18). ರಂಜಿಕ್ಕುಂ (Šmd. 268). 3, to be affected or moved, to have the passions of feelings roused, to be excited, etc. (ರಾಗ Šmd. Dh.). 4, to be pleased or delighted with. 5, to cause to shine, etc. (Bp. 61, 79).

ರಟತ್ raṭat. (Šmd. 100). Shouting, yelling, crying, calling out.

ರಟತ್ಕೋಕಿಲ raṭat-kôkila. (Šmd. 100). A crying cuckoo.

ರಟನ raṭana. Shouting, cry or shout of applause (Ršv. 6, after 11).

ರಟಿತ raṭita. Screamed, shouted, etc.; a shout, a roar, etc.

ರಟ್ಟಡಿತನ raṭṭaḍitana. Noisy and abusive clamouring (V. 28, 63; see Tĕ. s. ರಜ್ಜೆ).

ರಟ್ಟು raṭṭu. 1. (fr. ಎರಡು). Double (Tĕ. ರೆಟ್ಟ): a cloth woven with double thread, coarse, thick cloth (My.; M.; Tĕ. ರೆಟ್ಟು, ರೆಟ್ಟಿಮು; see ಗಂಜ-). 2, the cover of a book; its binding (My.).

ರಟ್ಟು raṭṭu. 2. = ರಜ್ಜೆ, q. v. (My.; Tĕ.; see Prv. s. ಸಂಸಾರ.

ರಡ್ಡಿ raḍḍi. See ಅಕ್ಕಿರಡ್ಡಿಗಿಡ.

ರಡ್ಡಿ raḍḍi. (Tbh. of ರಾಟ್). A king, a ruler: a Reddi, a petty baron, a title of a caste of Tĕlugu cultivators (who ruled the Tĕlugu country from A. D. 1125-1439, Br., and who at present still frequently are the head-men of villages, My.; Tĕ. ರಣ್ಡಿ, ರೆಡ್ಡಿ; T. ಇರಟ್ಟಿ, ಇರೆಟ).

ರಣ raṇa. 1. *Sound, noise.* 2. *battle, war, combat* (ಕಾಳಗ Nn. 155). 3, joy, delight. — ರಣಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The darkness of battle, battle regarded as darkness (Abh. P. 13, 39). — ರಣಗಲಿ. -ಕಲಿ. A hero in war, a brave man (ಲೇಸಿಗ Čt. I, 41). — ರಣಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A straight war-trumpet (My.). — ರಣದವಕ. -ತವಕ. Eagerness for battle; noise and velocity (J. 12, 13). — ರಣದವಕಿಗ. -ತವಕಿಗ. A man who is eager for combat (Râm. 4, 3, 12). — ರಣದಾಗಡಿಗ. -ತಾಗಡಿಗ. A man who has ardour for combat (Bh. 3, 10, 51). — ರಣದಾಣಿಗ. -ತಾಣಿಗ. A man who stands firm in battle (Bh. 7, 17, 21). — ರಣಬಾಜು. = ರಣವಾದ್ಯ. (My.). — ರಣಮಯ್ಲಾರ. A kind of demons that frequent battle-fields (Bh. 5, 9, 70). — ರಣವಾತು. -ಮಾತು. Battle-words: taunt in battle (Bh. 8, 23, 11). — ರಣಹದ್ದು. A vulture (C.). — ರಣಹಲಿಗೆ. A kind of war-drum (G. 45. 135). — ರಣಹಾಳೆಹದ್ದು. The Bengal vulture, Vultur bengalensis, and V. monarchus (Bḍ.). — ರಣಹೇಡಿ. A man who cowardly flies in battle (My.).

ರಣ raṇa. 2. = ಬಣ. Tbh. of ವ್ರಣ. (My.; Tĕ.; T. ಇರಣ). — ರಣವೈದ್ಯ. Tbh. of ವ್ರಣವೈದ್ಯ (My.).

ರಣದೋಹಳ raṇa-dôhaḷa. A man who has an ardent desire for battle (Čpr. 6, 29).

ರಣಧೀರ raṇa-dhîra. A man who is brave or bold in war (ತೋರಹತ್ತ Bhn. 25).

ರಣಬಾಲಕ raṇa-bâlaka. An inexperienced soldier, a recruit (Abh. P. 3, 47; 6, 84).

ರಣಭೂತ raṇa-bhûta. A demon that frequents battle-grounds (My.).

ರಣಭೂಮಿ raṇa-bhûmi. A field of battle (J. 24, 64; G. 426; B. 5, 55).

ರಣಭೇರಿ raṇa-bhêri. A military kettle-drum (My.).

ರಣಮಣ್ಡಲ raṇa-maṇḍala. A field of battle (J. 12, 9; 24, 43).

ರಣಮುಖ raṇa-mukha. The front or van of battle (My.).

ರಣರಂಗ raṇa-raṅga. A field of battle (J. 8, 33; 12, 19).

ರಣರಣಕ raṇa-raṇaka. *Anxious regret for some beloved object, a longing, anxious desire.*

ರಣರಣಿಕೆ raṇa-raṇikĕ. = ರಣರಣಕ. (ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, ಉತ್ಕಲಿಕೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ರಣವಾದ raṇa-vâda. The siddhi to gain the victory (Bh.).

ರಣವಾದ್ಯ raṇa-vâdya. Martial music (My.).

ರಣವೀರ raṇa-vîra. A hero in war, a warrior (My.).

ರಣವೈದ್ಯ raṇa-vaidya. A military doctor (My.). 2, see s. ರಣ 2.

ರಣಶೂರ raṇa-śûra. = ರಣವೀರ. (My.).

ರಣಸಂಕುಲ raṇa-saṅkula. *The confusion or noise of a battle, a mixed or tumultuary combat, a melée.*

ರಣಾಗ್ರ raṇa-agra. The head or front of a battle (My.).

ರಣಾಂಕಣ raṇa-aṅkaṇa. = ರಣಾಂಗಣ No. 1. (J. 21, 13).

ರಣಾಂಗಣ raṇa-aṅgaṇa. A battle-place, a field of battle. 2, war, battle (ಬಲ, ಕಾಳಗ Nn. 14; ಘನ, ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕಾಳಗ 15).

ರಣಾಜಿರ raṇa-ajira. Arena for fighting, a battle-field (Ršv. 6, after 17).

ರಣಾರಮ್ಭ raṇa-ârambha. Commencement of a battle. See ಕೆಯ್ವಾಸು.

ರಣಾವನಿ raṇa-avani. = ರಣಭೂಮಿ. (J. 24, 40).

ರಣಿತ raṇita. Sounded, sounding, a sound (Čpr. 1, after 101).

ರಣೆ raṇĕ. A string, a rope (J. 28, 47; see Tbh. ಅಗ್ಗರಣೆ).

ರಣೋತ್ಸಾಹ raṇa-utsâha. Prowess in battle (J. 14, 2).

ರಣ್ಟೆ raṇṭĕ. A small plough drawn by one pair of oxen (C.).

ರಣ್ಡೆ raṇḍĕ. A widow (ವಿಧವೆ G.; My.);—a slut; a whore; an adulteress (My.). 2, *the plant Salvinia cucullata* Roxb. ರಣ್ಡೆಗೆ ಗಣ್ಡನಿಲ್ಲ, ಬಣ್ಡೆಗೆ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ.—ಬಣ್ಡೆ ಪೊಡೆಯು ಬಹುದು, ರಣ್ಡೇ ಮನಸು ಒಡೆಯ ಕೂಡದು (Prvs.). — ರಣ್ಡೆಗಣ್ಡ. A widow's husband (a word of abuse, My.). — ರಣ್ಡೆಮಗ. A son born to a widow (a word of abuse, My.). — ರಣ್ಡೆಮುಣ್ಡೆ. A shorn wench; an adulteress (My.). ಉಣ್ಡೆಯೇನೋ, ಗುಣ್ಡಬಟ್ಟ? ಅನ್ದರೆ ಹೌದು, ಕಾಣೆ, ರಣ್ಡೆಮುಣ್ಡೆ! (Prv.).

ರಣ್ಡೆತನ raṇḍĕtana. Widowhood (ವೈಧವ್ಯ G.).

ರತ rata. Pleased, delighted, satisfied; enamoured of; delighted with, taking pleasure in; intent on, addicted to; devoted to, occupied in, engaged in; inclined to, disposed; loved, beloved. 2, pleasure, joy (ಹರ್ಷ, ಹರುಷ Nn. 155). 3, *sexual union, coition* (ಕೂಟ, ಸುರತ 155). See ಅವ-, ಭಾಕ್ಷಾದಿ-, ವಿ-.

ರತಕೂಜಿತ rata-kûjita. *Lascivious murmur.*

ರತನ ratana. Tbh. of ರತ್ನ. (My.).

ರತವ್ಯಾಹಾರ rata-vyâhâra. = ರತಕೂಜಿತ. (Čpr. 1, 126).

ರತಾನ್ತ rata-anta. N. of a vṛitta (Čh.). 2, end of coition (Čpr. 6, 86; Grj. 4, 89).

ರತಾರ್ಥಿ rata-arthi. *Wishing for sexual enjoyment.*

ರತಿ rati. 1. Pleasure, delight. 2, *love, affection, fondness* (Bp. 50, 72; 52, 1; 56, 8). 3, sexual passion; *sexual intercourse.* 4, a longing, anxious desire (ರಣರಣಿಕೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446). *Rati, the wife of Kâma* (ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ Kk. 8). 5, N. of the sixth kalâ of the moon. See ವಿ-; Kâvy. IV, 2, 14-16. 20. — ರತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Affection to be destroyed or cease (Bp. 38, 31). — ರತಿಗೆಯ್. To love;—to have sexual intercourse (Bp. 42, 15).

ರತಿ rati. 2. The seed of Abrus precatorius used as a weight (B. 4, 174; My.; Br.; Mhr. ರತೀ).

ರತಿಕಾಲ rati-kâla. The time of coition (G. 385).

ರತಿದೇವಿ rati-dêvi. Rati, Kâma's wife (ಇದ್ರಾಣಿ, ರತಿ Nn. 28; ಚಲುವತಿ Čt. I, 91).

ರತಿಪ rati-pa. = ರತಿಪತಿ. (Bp. 40, 7).

ರತಿಪತಿ rati-pati. *Kâma.*

ರತಿಪ್ರಭು rati-prabhu. = ರತಿಪತಿ. (Mr. 22).

ರತೀಶ rati-îśa. Kâma (Grj. 8, 7; Bp. 3, 81; see ಜತ-).

ರತುನ ratuna. Tbh. of ರತ್ನ (Šmd. 336 Mdb.; My.). — ರತುನದಾಲಿ. -ತಾಲಿ. A plate ornamented with gems (Grj. 3, after 91).

ರತೋತ್ಕಣ್ಠೆ rata-utkaṇṭhĕ. Longing for coition (Čpr. 8, 64).

ರತೋತ್ಸವ rata-utsava. Feast of sexual enjoyment (Čpr. 6, 86).

ರತ್ನ ratna. = ರತನ, ರತುನ, ರನ್ನ. *A jewel, a gem, a precious stone;* a pearl, coral (ಮಣಿ Šmd. Dh.; Šm. 96; Nn. 155; see ನವ-). 2, *anything valuable, any precious thing, anything excellent or best of its kind* (ಭಾಸುರತರ, ಒಪ್ಪುವನ್ಥಾದು 155). 3, = ರತ್ನತ್ರಯ, q. v. (155). ರತ್ನ ಒಳ್ಳೇದಾದರೆ ಇದ್ದ ಠಾವಿನಲ್ಲೇ ಬೆಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). — ರತ್ನಗಮ್ಬಳಿ. = ರತ್ನಕಮ್ಬಲ. (My.; B. 4, 164). — ರತ್ನಪಡಿ. Jewels, gems; jewelry (My.; see Prv. s. ರಾತೀಬು).

ರತ್ನಕಣ್ಠಿಕೆ ratna-kaṇṭhikĕ. = ಕಣ್ಠಿಕೆ. (Čpr. 2, 55).

ರತ್ನಕಮ್ಬಲ ratna-kambala. = ರನ್ನಗಮ್ಬಳಿ. A figured carpet (My.).

ರತ್ನಕವೀಶ್ವರ ratna-kavîśvara. The poet called Ratna or Ranna (Čpr. 1, 66).

ರತ್ನಗನ್ಧಿ ratna-gandhi. A shrub with showy red and yellow flowers, the peacock's pride, Caesalpinia pulcherrima Swartz (St. & Pl.). See ದೊಡ್ಡ-.

ರತ್ನಗರ್ಭ ratna-garbha. Containing jewels, etc.;—the sea. 2, Kubêra.

ರತ್ನಗರ್ಭೆ ratna-garbhĕ. *The earth.*

ರತ್ನತ್ರಯ ratna-traya. Three jewels or excellent things: accurate perception, complete knowledge, correct conduct (ರತ್ನ, ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರ ಎಮ್ಬ ರತ್ನತ್ರಯ Nn. 155).

ರತ್ನನಗರಿ ratna-nagari. N. of a town (J. 26, 3).

ರತ್ನನಾಯಕ ratna-nâyaka. A chief gem. ಹಾರಮಧ್ಯದ ರತ್ನನಾಯಕಂ (ತರಲ Mr. 338).

ರತ್ನಪಟ್ಟಿಕೆ ratna-paṭṭikĕ. = ರನ್ನವಟ್ಟಗೆ. A jewel-frontlet.

ರತ್ನಪರೀಕ್ಷಕ ratna-parîkshaka. An examinator of gems (ಮಾಣಿಕಚಟ್ಟ Kk. 35).

ರತ್ನಪರೀಕ್ಷೆ ratna-parîkshĕ. Jewel-testing (My.).

ರತ್ನಪುರಿ ratna-puri. = ರತ್ನನಗರಿ. (J. 26, 2. 7).

ರತ್ನಮಂಚ ratna-mańča. (Šmd. 385; Kk. 96). A bedstead studded with precious stones.

ರತ್ನಮಣಿ ratna-maṇi. = ರನ್ನವಣಿ. A ruby (?; *cf.* ರನ್ನವರಲ್?).

ರತ್ನಮಯ ratna-maya. Made or consisting of jewels; abundantly studded with precious stones (Čpr. 4, 25).

ರತ್ನಮಾಲೆ ratna-mâlĕ. A jewel necklace or garland. 2, N. of various works; see ಅಭಿಧಾನ-.

ರತ್ನಶಿಲೆ ratna-śilĕ. A jewelled slab (ಮಣಿಶಿಲೆ Mr. 102).

ರತ್ನಸಾನು ratna-sânu. *The mountain Mêru.*

ರತ್ನಹರ್ಮ್ಯ ratna-harmya. A mansion adorned with precious stones (Čpr. 1, 136).

ರತ್ನಾಕರ ratna-âkara. A jewel-mine;—*the ocean.*

ರತ್ನಾಂಗಿ ratna-angi. = ರಕ್ತಾಂಗಿ, q. v.

ರತ್ನಿ ratni. A measure of length: *the distance from the elbow to the end of the closed fist* (ಹಿಡಿಕೆಯ್ಸಿದ ಮೊಳನು Hlâ.). ಕೆಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಗೆಯ್ದು ಅಳೆಯೆ ರತ್ನಿ ಅಕ್ಕು (Mr. 323).

ರತ್ಯಂಗ rati-anga. Pudendum muliebre. (R.).

ರತ್ಯುದ್ಗಮ rati-udgama. Production of love, etc. (Čpr. 4, 26).

ರತ್ವ ratva. The letter or syllable ರ (Šmd. 368).

ರಥ ratha. *A carriage, a car, a chariot.* 2, a warrior, a champion. 3, the body. 4, the foot. 5, a limb, a member, a part. 6, pleasure, delight, desire. 7, a kind of vičchittičitra (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 8, *the plant Calamus rotang.* ದೊರೆಯ ರಥವಾದರೂ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗದು (Prv.).

ರಥಕಡ್ಯೆ ratha-kaḍyĕ. *A multitude of carriages,* etc.

ರಥಕಾರ ratha-kâra. *A coach-builder, a carpenter, regarded as the son of a Mâhishya by a Karaṇî.*

ರಥಗುಪ್ತಿ ratha-gupti. Car-preservative: *a fence of wood or iron protecting a war-chariot from collisions,* etc. See Nr. s. ಕಮ್ಬುಗೆ.

ರಥಗೋಪನ ratha-gôpana. = ರಥಗುಪ್ತಿ. *A fence of wood, etc. Cf.* ರಥಿಗೋಪ.

ರಥದ್ರು ratha-dru. *The tree Dalbergia ougeinensis* Roxb.

ರಥನ್ತರ ratha-n-tara. A vedic hymn in praise of Šiva (Šsv. 1, after 79; My.).

ರಥವಿದ್ಯೆ ratha-vidyĕ. The art of driving cars. (R.).

ರಥವಿಮೋಚನ ratha-vimôčana. The unyoking of a chariot. See ಭಿದಿರ್ಚು.

ರಥವ್ರಜ ratha-vraja. *A number of carriages.*

ರಥಶಾಲೆ ratha-śâlĕ. A carriage-shed, a coach-house (My.).

ರಥಸಪ್ತಮಿ ratha-saptami. The seventh day in the light half of the month mâgha, so called as the beginning of a manvantara when a new sun ascended his car (My.).

ರಥಾಗ್ರ ratha-agra. The forepart of a carriage (ಅಪಸ್ಕರ, ಕುಟುಗೆಯ್ಮೆ Hlâ.; J. 13, 23. 25).

ರಥಾಂಗ ratha-anga. *Any part of a carriage.* 2, *a carriage-wheel.* 3, a discus (Čpr. 6, 101). 4, *the ruddy goose, Anas casarca* Gm. (ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ Nn. 17).

ರಥಾಂಗಧರ rathâṅga-dhara. Vishṇu (Bp. 18, 94).

ರಥಾಂಗನಾಮಕ rathâṅga-nâmaka. *The ruddy goose.*

ರಥಾಂಗಪಾಣಿ rathâṅga-pâṇi. *Vishṇu or Krishṇa.*

ರಥಾಂಗೋರೋಜೆ rathâṅga-urôje. A woman whose breast is the ruddy goose (V. 4, 7).

ರಥಾಭ್ರಪುಷ್ಪ ratha-abhra-pushpa. *The plant Calamus rotang.*

ರಥಾರೋಹ ratha-âroha. Mounted on a chariot. 2, the act of mounting or ascending a chariot.

ರಥಾರೋಹಣ ratha-ârôhana. = ರಥಾರೋಹ No. 2. — ರಥಾರೋಹಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To ascend a chariot (J. 25, 17. 29).

ರಥಾವಯವ ratha-avayava. *Any part of a carriage.*

ರಥಿ rathi. Having or possessing a chariot; riding in a chariot;—*an owner of a carriage;—a warrior who fights from a chariot* (ಸೂತ, ರಥಿಕ Nn. 32).

ರಥಿಕ rathika. *One who rides in a carriage;—the owner of a carriage* (ರಥಿ, ಸೂತ Nn. 32);—a charioteer (ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ, ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಡಹಂ Mr. 247).

ರಥಿಗೋಪ rathi-gôpa. A fence of wood or iron protecting the charioteer (ಸಮುಕ್ಷದಲ್ಲಿಹ ಕಟ್ಟವಂಜರ Mr. 286).

ರಥಿನ rathina. *One who rides in a chariot;—the owner of a carriage.*

ರಥಿರ rathira. *One who goes by chariot;—the owner of a carriage;*—a warrior.

ರಥೋತ್ಸವ ratha-utsava. The car-festival, a procession of an idol mounted on a car (My.).

ರಥೋದ್ಧತೆ ratha-uddhatĕ. N. of a vṛitta (Ĉh.).

ರಥ್ಯ rathya. *A carriage-horse.*

ರಥ್ಯೆ rathyĕ. *A road for carriages, a high-road.* 2, *a number of carriages.* See Si. s. ತಾಟಿವಾರ.

ರದ rada. Splitting, rending. 2, *a tooth;* a tusk.

ರದನ radana. Splitting, etc. 2, *a tooth;* a tusk (ಪಲ್, ಜನ್ತ Šm. 70).

ರದನಚ್ಛದ radana-č-čhada. *A lip.*

ರದನಿ radani. = ರದಿ. (Ĉh., in one MS.'s v. 23).

ರದಿ radi. *An elephant.*

ರದ್ದು raddu. Cast off, laid by; rendered null and void, cancelled, repealed (My.; Br.; Mhr., H.).

ರನ್ತು rantu. A way, a road;—a river. (R.).

ರನ್ಧ್ರ randhra. *A split, a rent, a fissure, an opening, an aperture, a hole, a chasm, a cavity* (ಸನ್ಧಿ, ಛಿದ್ರ Nn. 164; ಧುವಿನಿವ್ನ, ಗರ್ತ, etc., ಕುಟಿ Mr. 392); one of the nine openings reckoned in the human body (two in the nose, two in the eyes, two in the ears, one in the mouth, urethra, and anus);—the number 9 (Ĉh.; ಒಮ್ಬತ್ತು Mr. 347);—*a defect, a fault, a flaw, a weak part, an assailable point.*

ರನ್ಧ್ರಿ randhri. A sieve, a strainer (ಚಾಲನಿ, ಸಾರಣಿಗೆ Mr. 208).

ರನ್ಧ್ರಿಸು randhrisu. To make or bore a hole (as in walls, trees, etc., My.), to split, to open (Bh. 1, 20, 60).

ರನ್ನ ranna. Tbh. of ರತ್ನ (Šmd. 350; Ĉt. I, 100; II, 15; Ĉpr. 3, 96). 2, N. of a poet (My.; see ರತ್ನಕವೀಶ್ವರ). — ರನ್ನಗನ್ನಡಿ. -ಕನ್ನಡಿ. A gemmed mirror (J. 1, 10). — ರನ್ನಗಮ್ಬುಳಿ. Tbh. of ರತ್ನಕಮ್ಬಲ (Šmd. 381; Bp. 3, 26). — ರನ್ನಜಗಲಿ. A seat set or studded with gems (Ĉ. Bp. 5, 50). — ರನ್ನದಪ್ಪಲ್. -ತಪ್ಪಲ್. Mêru (ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟು, ಸುರಗಿರಿ Šm. 10). — ರನ್ನದಾರತಿ. -ಆರತಿ. An ârati ornamented with precious stones (Šśv. 5, after 57). — ರನ್ನದಾಳಿ. -ತಾಳಿ. = ರತುನದಾಲಿ. (V. 5, after 14). — ರನ್ನದೆನೆ. -ತೆನೆ. A gemmed top of a rampart (J. 3, 19). — ರನ್ನದೇರ್. -ತೇರ್. A conveyance studded with gems. (R.). — ರನ್ನದೊಟ್ಟಿಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. A cradle studded with gems (Grj. 3, 66). — ರನ್ನದೊಡವು. -ತೊಡವು. Jewel-ornaments (J. 11, 41). — ರನ್ನಪಲ್ಲಕ್ಕಿ. A palankeen set with gems (Ĉ. Bp. 47, 39). — ರನ್ನವಟ್ಟಲ್. -ಬಟ್ಟಲ್. A gem cup (R.). — ರನ್ನವಟ್ಟಗೆ. Tbh. of ರತ್ನಪಟ್ಟಕೆ. (Šmd. 380). — ರನ್ನವಟ್ಟೆ. -ಪಟ್ಟೆ. = ರನ್ನವಟ್ಟಗೆ. (Grj. 6, after 56). — ರನ್ನವಣಿ. Tbh. of ರತ್ನಮಣಿ. (Šmd. 380). — ರನ್ನವರಲ್. -ಪರಲ್. A ruby (ಕೆಮ್ಬರಲ್, ಕಿಸುಗಲ್, ಕುರುವಿನ್ದ Šm. 68). — ರನ್ನವಲ್ಲಣ. -ಪಲ್ಲಣ. A saddle set with gems (Šśv. 2, 38). — ರನ್ನವಸರ. -ಪಸರ. A shop where jewels are sold (Grj. 2, 93). — ರನ್ನವಸಿಬಿವಳ್. -ಬಸಿಬಿ ಅವಳ್. The earth (ಧರೆ Kk. 16). — ರನ್ನವಸಿಬಿಳ್. -ಅಳ್. = ರನ್ನಬಸಿಬಿವಳ್. (ಪೊಡವಿ, etc., ಮೇದಿನಿ Šm. 37). — ರನ್ನವಾವುಗೆ. -ಪಾವುಗೆ. A shoe studded with gems (Šśv. 1, 78; 5, after 57). — ರನ್ನವಾಸಟಿ. -ಪಾಸಟಿ. A slab ornamented with precious stones (J. 3, 13). — ರನ್ನವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The lustre of gems or pearls (J. 6, 6).

ರನ್ನೆ rannĕ. An excellent female (J. 30, 3).

ರಪ್ rap. = ರೊಪ್. A sound imitating that of slapping, and that of a heavy body falling suddenly (Mhr. ರಪಾಟಾ, a smart smack or slap; *cf.* ಟಿಪ್ಪು). — ರಪ್ ರಪ್. rep. (My.).

ರಪಣ rapaṇa. = ರವಣ 2. A kind of weapon (Bh. 1, 10, 14; 3, 22, 30; 8, 24, 50).

ರಪು rapu. = ರಫ್ಪು. Darning (Mhr., H. ರಫೂ).

ರಪುಗಾಱ rapu-gâṟa. A darner (S. Mhr.).

ರಪ್ಪನೆ rappanĕ. With the sound of ರಪ್ (My.).

ರಪ್ಪರ rappara. (Bh. 8, 19, 41).

ರಪ್ಪು rappu. = ರಪು. (My.). — ರಪ್ಪು ಮಾಡು. To darn (My.).

ರಬ್ಬಳಿಗೆ rabbaḷigĕ. Gaṅji made of jôḷa grits (S. Mhr. among jaṅgamas; Mhr. ರವಾಳ, granulous; composed of granules, as honey, ghee, etc.).

ರಬ್ಬು rabbu. To crouch, to stoop low (ಕುನುಂಗು, ಕುಗ್ಗು G.; B. 5, 242).

ರಭಸ rabhasa. = ರವಸು. *Violence, impetuosity, vehemence, haste, speed, velocity, precipitation.* 2, passion, anger, rage. 3, passionate fondness. 4, joy, pleasure. 5, a loud cry, clamour, a loud noise (of demons, thunder, rain, kettle-drums, etc., My.; ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ G.; Bh. 2, 13, 33; Ĉ. Bp. 5, 5).

ರಭಿ rabhi. Pleasurableness. See ಸು-.

ರಮ rama. Pleasing, delightful; dear, beloved; etc. See its feminine ರಮೆ.

ರಮಡೋಲು ramaḍôlu. A large double-drum (My.).

ರಮಣ ramaṇa. Causing pleasure, pleasing, agreeable, delightful, charming (ರಮಣೀಯ, ರಮಣೀಯಕ Ĉt. II, 114). 2, *a lover; a husband.* 3, pleasure (Bp. 55, 39);—sporting, amorous sport. 4, Kâma. 5, an ass.

ರಮಣಿ ramaṇi. *A beautiful young woman; a wife, a mistress* (ಉಡುಪೆ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 72).

ರಮಣೀಯ ramaṇîya. Pleasing, pleasant, agreeable, delightful, beautiful, lovely, charming (ಮನೋಹರ Nn. 93; ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424; ರಮಣ, etc. Ĉt. II, 114).

ರಮಾಕರ ramâ-kara. Creating fortune (Bp. 44, 15).

ರಮಾಧವ ramâ-dhava. Vishṇu (J. 6, 5).

ರಮಾಪತಿ ramâ-pati. Vishṇu (My.).

ರಮಾಪ್ರಿಯ ramâ-priya. Vishṇu (My.). 2, a lotus (Sk.).

ರಮಾರಮಣ ramâ-ramaṇa. = ರಮಾಧವ. (J. 32, 34).

ರಮಿತ ramita. Delighted; carnally known (J. 2, 10).

ರಮಿಯಿಸು ramiyisu. = ರಮಿಸು No. 2. (Ĉpr. 3, after 28).

ರಮಿಸು ramisu. To be pleased or delighted, to rejoice, to play (J. 10, 4). 2, to enjoy sexually; to know carnally (ಕ್ರೀಡೆ Šmd. Dh.; ಸಮ್ಭೋಗ Nn. 140; Bp. 42, 32; 54, 48; J. 11, 21; 15, 44; 16, 13; 19, 22; Abhâ. 2, 85. 90; My.).

ರಮೆ ramĕ. ರಮಾ. A wife, a mistress; a woman (ಸ್ತ್ರೀ Nn. 140). 2, *Lakshmi* (ಭೋಗಾವತಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 22; ಗೋಮಿನಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 140; ಇಂಗಡಲಣುಗಿ Ĉt. II, 119). 3, good luck, fortune, riches, opulence;—splendour, pomp. 4, sexual intercourse (ಸಮ್ಭೋಗ, ರಮಿಸುವುದು 140).

ರಮ್ಪ rampa. Clamour, vociferation (My.; Tē. ರಮ್ಪಿ, ರಮ್ಪು, ಜಿನ್ತು; see ರಜ್ಜೆ).

ರಮ್ಪಿಗೆ rampigĕ. (fr. ಅರಿ 1? or ಆಟ 2?). A shoe-maker's knife or awl (ಚರ್ಮಪ್ರಭೇದಿಕೆ G.; Tē. ರಮ್ಪೊ; *cf.* Mhr., H. ರಾಪೀ?).

ರಮ್ಬ ramba. Tbh. of ರಮ್ಭ 1. See ಮೊಗ-.

ರಮ್ಬು rambu. Tbh. of ರಮ್ಭ 2. (*Cf.* ರಮ್ಪ). — ರಮ್ಬಾಟ. -ಆಟ. Clamour, noise (B. 4, 185).

ರಮ್ಬೆ rambĕ. = ರೆಮ್ಬೆ. A twig, a small bough, a branch (My.; Si. 122; Tē. ರಿವಟೆ, ರಿವ್ವೆ, ಜೆಬ್ಬೆ, ಜೆಮ್ಮೆ = ಉಪಶಾಖೆ).

ರಮ್ಬೆ rambĕ. Tbh. of ರಮ್ಭೆ (Šmd. 339). ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸಿಕ್ಕುವೇ? (Prv.).

ರಮ್ಭ rambha. 1. = ರಮ್ಪ. Seizing, taking;—taking hold of, clasping, embracing. 2, a prop, a support, a staff, a stick. See ಆ-, ಪರಿ-, ಪ್ರಾ-.

ರಮ್ಭ rambha. 2. = ರಮ್ಬು. Sounding, roaring, bellowing, lowing, making a noise.

ರಮ್ಭಣ rambhaṇa. = ರಮ್ಭ 1. See ಪರಿ-.

ರಮ್ಭಿತ rambhita. = ರಮ್ಭ 2. (Br.; R.).

ರಮ್ಭೆ rambhĕ. = ರಮ್ಬೆ, ಬಿಮ್ಬೆ. *The plantain tree, Musa sapientum* (ಮೋಚ, ಬಾಳೆ[3] Nn. 62). 2, *N. of an Apsaras,* a beautiful nymph of Indra's residence (ಸುರಸತಿ, ದೇವಸ್ತ್ರೀ 62). 3, a harlot. 4, water (ಅರ್ಣ, ಉದಕ 62). See Bp. 41, 3.

ರಮ್ಮದ rammada. = ಇರಮ್ಮದ. A flash of lightning (ವಾರಿವಾಹದ ಕಿಚ್ಚು Mr. 48).

ರಮ್ಯ ramya. *Enjoyable, pleasing, pleasant, delightful, agreeable, beautiful, handsome;*—beauty, etc. (ಚೆಲುವು Kk. 32; ರಂಗು Šm. 83).

ರಮ್ಯಕ ramyaka. = ರಮ್ಯ. (A.). 2, N. of a varsha or division of the world (Čpr. 3, after 32).

ರಯ raya. *The stream of a river, current.* 2, *velocity, speed, swiftness.*

ರಯತ rayata. = ರಯಿತ, ರೈತ. A subject (as of a king); a tenant (as of a landholder); a ryot (My.; B. 5, 106. 110. 233; Mhr., H.).

ರಯತಾಪಿ rayatâpi. Peasantry; the condition, duties of a subject (My.; Mhr., H. ರಯತಾವಾ).

ರಯಿ rayi. = ರೈ. Wealth, etc.

ರಯಿತ rayita. = ರಯತ. (My.; B. 5, 111).

ರಯ್ಯ rayya. Tbh. of ರೈ. (Wealth). 2, beauty, loveliness (ರಮ್ಯ Čt. I, 92; II, 52; ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚೊಕ್ಕ, ಲೇಸು, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Šm. 55; Kk. 18; Čpr. 1, 86).

ರಲ್ಲಕ rallaka. *A woollen cloth, a blanket.* 2, *an eyelash.*

ರವ rava. 1. A cry, a shriek, a bray, a yell, a howl, a roar; etc.;—*clamour, outcry;—sound, noise.* ಸಿಡಿಲ ರವ (Šm. 84). — ರವಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To sound (Ršv. 7, 17).

ರವ rava. 2. An imitative sound. — ರವ ರವ. rep. The biting (upon the tongue) of certain substances (Mhr.). ರವ ರವ ಎನ್ನು, to bite (upon the tongue, C.); (the tongue) to be bitten or irritated (for abuse, My.).

ರವಕಾಯ rava-kâya. Sound-bodied: a man who is an incorporation of a certain (musical) sound. ಷಡ್ಜಾದಿಯ ಅಂಗಿರಸವಾಗುರುಕಶ್ಯಪಂ ಸುವಸಿಷ್ಠ ನಾರದನ್ ಅತ್ರಿ ಕಪಿಲಂ ಕ್ರಮದಿ ರವಕಾಯರ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 177).

ರವಡಿ ravaḍi. = ರಾಡಿ. (Moral Class-book p. 121).

ರವಣ ravaṇa. 1. *Crying, making an outcry or noise of any kind, sounding* (see Nr. s. ಒದರು 1). 2, jesting; a jester. 3, unsteady, fickle. 4, *a camel.* 5, the cuckoo. 6, sharp, hot (*cf.* ರವ 2).

ರವಣ ravaṇa. 2. = ರಪಣ. (Bh. 8, 24, 46).

ರವಣಿಕೆ ravaṇika. A stick put through one of the two holes in a book of cadjan leaves to keep them together (ಪುಸ್ತಕವಂ ಪೊತ್ತಿಪ್ಪ ಕೋಲ್ Mr. 359 in two MSS.; one MS. ರವಣಿಕ, another ಟವಣಿಕ).

ರವದಿ ravadi. Leaves of jôḷa (S. Mhr.). See ಒಣ-. — ರವದಿ ರಪ್ಪಡಿ. reit. (S. Mhr.).

ರವಸು ravasu. Tbh. of ರಭಸ. Clamour (My.).

ರವಳಿ ravaḷi. Cry, clamour, vociferation (Abh. P. 13, after 11; Tē. ಐವಲಿ; *cf.* ರಪ್ಪ, etc. and Sk. ರವಣ 1).

ರವಳಿಗೆ ravaḷigĕ. A small bamboo basket. ಬಿದಿರಿನಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಬುಟ್ಟಿ, ರವಳಿಗೆ ಮುನ್ತಾದವು (ವಿದಲ); ಅಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುವ ರವಳಿಗೆ (ಅಲು G.).

ರವಳಿಸು ravaḷisu. To vociferate (v. i., V. 28, 73).

ರವಾನಿಸು ravânisu. To send on, to despatch, to transmit (My.).

ರವಾನೆ ravânĕ. Sending off, sending on, despatch (My.; Br.); a pass, a permit, a passport (Br.; Mhr., H. ರವಾನಾ).

ರವಿ ravi. *The sun* (ತಿಗ್ಮಾಂಶು, ಸೂರ್ಯ Nn. 119; ಅರ್ಕ Mr. 489; ನೇಸರ್ Čt. I, 95. 103; II, 20). 2, *a mountain* (ಧಾತ್ರೀಧರ, ಪರ್ವತ 119; ಗಿರಿ 489). 3, the number 12 (Čh.; ಹನ್ನೆರಡು Mr. 347). 4, wealth (ಪೃಕ್ಥ, ಧನ 119; ಪೃಕ್ಥ 489). 5, N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 364). ರವಿ ಕಾಣದ್ದು ಕವಿ ಕಣ್ಡ, ಕವಿ ಕಾಣದ್ದು ಹೆಡಿಗೆಗುಮ್ಮ ಕಣ್ಡ (Prv.). — ರವಿಗಿವಿ. reit. (Grj. 6, 38).

ರವಿಕಲಮ್ಬ ravi-kalamba. N. of a magical arrow (J. 13, 15).

ರವಿಕಾನ್ತ ravi-kânta. A sort of crystal (ಬಿಸುಗಲ್ Čt. II, 112; Grj. 1, 59).

ರವಿಕುಮಾರ ravi-kumâra. Karṇa (J. 2, 37).

ರವಿಕುಲ ravi-kula. The solar race of kings of Ayôdhyâ (J. 18, 1).

ರವಿಜ ravi-ja. Karṇa (Mr. 263). 2, the planet Saturn.

ರವಿಜಾತ ravi-jâta. = ರವಿಜ. (Šmd. 182).

ರವಿನನ್ದನ ravi-nandana. = ರವಿಜ 1 & 2. 3, Yama (Râm. 1, 3, 26). 4, Sugrîva.

ರವಿಪ್ರಭೆ ravi-prabhĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ರವಿವಾರ ravi-vâra. Sunday (Mr. 68; My.).

ರವಿಸು ravisu. To cry, to sound. See ನಿ-; J. 15, 47.

ರವಿಸುತ ravi-suta. Karṇa (Šmd. 251; J. 14, 5). 2, Yama (Bp. 18, 19). 3, Sugrîva. 4, Saturn.

ರವುಡಿ ravuḍi. — ರವುಡಿ ರಪ್ಪಡಿ. (S. Mhr.).

ರವೆ ravĕ. (Tbh. of ಲವ). A grain (as of gunpowder, sand, etc.), a granule (as of sugar, etc. My.; Mhr., H. ರವಾ); a particle of anything (My.; Tē.; ರವೆ, ಐವೆ; T. ಇರವೈ; Mhr., H.); hail or small shot (My.; Br.; T.); granulous wheaten flower, grits (My.; Mhr., H.; see ಗೋದಿ-); a small spark (My.); dust (Bp. 18, 59. 66; Tē.). — ರವಪ್ಪು.

-ಅಷ್ಟು. As much as a particle: a little, a trifle (My.; Tĕ. ರವನ್ತೆ). — ರವೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. A small difference to exist (Bh. 8, 22, 41). — ರವೇಸು. -ಏಸು. = ರವಷ್ಟು. (My.). — ರವೋಟು. -ಓಟು. = ರವೇಸು, etc. (My.). — ರವೋಸು. -ಓಸು. = ರವೋಟು. (My.).

ರವೇಸು ravêsu. Manner, fashion, course (Mhr., H.); customary fees (Br., R.).

ರಶನೆ raśanĕ. A rope;—a rein, a bridle. 2, *a girdle, a zone; a woman's zone.*

ರಶೀತಿ raśîti. = ರಶೀದಿ, ರಶೀದು. A "receipt" (My.).

ರಶೀದಿ raśîdi. = ರಶೀತಿ. (My.).

ರಶೀದು raśîdu. = ರಶೀದಿ. (My.).

ರಶ್ಮಿ raśmi. = ರಸುಮೆ. A rope;—*a bridle, a rein.* 2, *a ray of light, a beam;* light. 3, an eyelash. 4, a goad.

ರಸ rasa. The sap or juice of plants;—the juice of the sugar-cane, syrup. 2, *the best or finest or prime part of anything, essence* (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ Nn. 83; ಇರ್ಪು Kk. 56). 3, *any liquid or fluid.* 4, *melted butter, ghee;* water (ಅಮ್ಬು, ಉದಕ 83; ಉದಕ Mr. 499); liquor; milk; etc. (ಘೃತಾದಿರಸಪಂಚಕ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಅಯ್ದುರಸ 83, see ಪಂಚರಸ; ಘೃತಾದಿ ಷಡುರಸ 499);—a condiment, sauce, spice, seasoning. 5, nectar (ಅಮೃತ 83). 6, *poison* (ಹಲಾಹಲ, ವಿಷ 83; ವಿಷ 499). 7, *myrrh.* 8, *quicksilver* (ಪಾರದ, ಪಾದರಸ 83; ಪಾರಜ 499). 9, gum, resin (ಪಗಿನು, ಹಗಿನು 83; ಪಗಿನು 499). 10, *a constituent fluid or essential juice or element of the body:* chyle, blood, flesh, fat, bone, marrow, and *semen virile* (ರಸಮುಖ್ಯಸಪ್ತಧಾತು, ರಸ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಧಾತು 83; ಧಾತು, ವೀರ್ಯ 499). 11, a metal, an ore (ಕನಕಾದಿಲೋಹ 83). 12, *taste, flavour, savour, relish:* the six principal tastes (being madhura, amla, lavaṇa, kaṭuka, tikta, and kashâya, ಲವಣಕಷಾಯಮುಖ್ಯರಸಮ್ ಆಱು 83). 13, *taste, inclination for anything, passion, desire, love* (ನಾನಾ ತೆಱದ ರಾಗ 499; ವಿಷಯಂಗಳು, ವ್ಯಸನಂಗಳು 83). 14, pleasure, charm, grace, elegance, beauty, sweetness, spirit, wit; joy, etc. (ಉತ್ಸಹ, ಉತ್ಸವ 83). 15, taste, style, character (of a work). 16, essential or inherent property. ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಪೊಱಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮುಕ್ಕು, ಅದು ರಸಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 75). 17, the number 6 (Čh.; ಆಱು Mr. 347; see No. 12). 18, ಗದವಿಶೇಷ (ಗದಭೇದ 83). 19, *taste, sentiment, feeling, emotion, pathos, any affection of the mind, as an object of dramatic composition* wherein nine rasas are enumerated: śṛingâra, bhaya, śânta, adbhuta, bîbhatsa, hâsya, raudra, vîra, and karuṇa (Kâvy. IV, 1; IV, 2. 14. 19. 20 seq.; ನವರಸ, ಶೃಂಗಾರಾದಿನವರಸ 83; Mr. 75; ಒಮ್ಬತ್ತು ರಸ 499; to which occasionally vâtsalya, paternal fondness, is added). — ರಸ ಕಟ್ಟು. To kill mercury (My.). — ರಸಕರ್ಪೂರ. White sublimate or submuriate of mercury, made with sulphur, quicksilver, and common salt (My.). — ರಸಗವಳ. -ಕವಳ. Savoury mouthfuls: well-seasoned rice (My.). — ರಸಬಾಟಿ³. A plantain of a sweet flavour (My.; B. 2, 38). — ರಸಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain sweetness, etc. (Grj. 2, after 106). — ರಸವಾಟಿ³. = ರಸಬಾಟಿ³. (see s. ಒಸಗೆಯೋಲೆ).

ರಸಗನ್ಧ rasa-gandha. Gum-myrrh (ರಕ್ತಬಾಳ, etc. G.).

ರಸಘುಟಿಕೆ rasa-ghuṭikĕ. A pill made with quicksilver (My.).

ರಸಚಿತ್ರ rasa-čitra. Tasteful ornament (in composition, Śmd. 408).

ರಸಜ rasa-ja. Sugar, molasses. 2, blood. (R.).

ರಸಜ್ಞ rasa-jña. Knowing tastes. 2, a writer who understands the rasas. 3, an alchemist. 4, a physician.

ರಸಜ್ಞೆ rasa-jñĕ. *The tongue.*

ರಸತ್ rasat. Tasting, perceiving flavour (Sk.; Sd.). 2, crying, sounding (Sk.).

ರಸದಾನ rasa-dâna. Presenting fluids. See ಹನಿಸು.

ರಸದಾಳಿ rasa-dâḷi. ರಸದಾಲಿ. = ರಸ್ತಾಳಿ. A fine sort of sugar-cane (Tĕ. ರಸದಾಡಿ). — ರಸದಾಳಿಗರ್ವು. -ಕರ್ವು. = ರಸದಾಳಿ. (J. 3, 5). — ರಸದಾಳಿಕಬ್ಬು. = ರಸದಾಳಿಗರ್ವು. (My.).

ರಸದ್ರವ್ಯ rasa-dravya. A fluid (Śmd. 35).

ರಸಧಾನ್ಯಾಕರ್ಷಣಪಾತ್ರ rasa-dhânya-âkarshaṇa-pâtra. A vessel for the reception of liquids and grain. See ಸೆಡೆ.

ರಸಧಾರೆ rasa-dhârĕ. A flow of juice (Śšv. 2, 49).

ರಸನ rasana. 1. Tasting; taste; perception. See feminine ರಸನೆ.

ರಸನ rasana. 2. Roaring, crying, etc.

ರಸನಾಯಕ rasa-nâyaka. Quicksilver. 2, Śiva. (R.).

ರಸನೆ rasanĕ. *The tongue.*

ರಸಪಾತ್ರೆ rasa-pâtrĕ. A vessel for fluids (ಕಾಳಂಜ Mr. 265).

ರಸಬದ್ಧಗಿಡ rasa-baddha-giḍa. N. of a tree (ನೂದ, ಪೂಷ, ಕ್ರಮುಕ, etc. Si. 131).

ರಸಭವ rasa-bhava. Blood. (R.).

ರಸಭಸ್ಮ rasa-bhasma. Calx or oxide of mercury (My.).

ರಸಭಾಣ್ಡ rasa-bhâṇḍa. A vessel for keeping liquids (A.).

ರಸಯೋನಿ rasayôni (-yôgi?). Borax (ಟಂಕಣ, ಬೆಳುಗಾರ Nr.).

ರಸರಸಾಯನ rasa-rasâyana. An excellent boiled fruit-juice (Bp. 30, 5. 6; J. 6, 44).

ರಸವತ್ rasa-vat. = ರಸವತ್ತು. Having juice or sap; tasteful, savoury, well-seasoned, well-flavoured; tasty, charming, elegant, beautiful; full of feeling; spirited, witty, (Kâvy. IV, 2, 59).

ರಸವತಿ rasavati. *A kitchen.*

ರಸವತ್ತು rasa-vattu. Tbh. of ರಸವತ್. (My.; B. 5, 214).

ರಸವತ್ತ್ವ rasa-vattva. Juiciness; savouriness; tastefulness; elegance, beauty (Kâvy. IV, 1, 10).

ರಸವರ್ಗ rasa-varga. All condiments (as pepper, salt, etc.) collectively (My.). 2, a mixture that forms an excellent gârĕ or mortar (My.).

ರಸವಾದ rasa-vâda. Metallurgy; alchemy (ಧಾತುವಾದ, ಸತ್ವ Nr.; ದಳ, ವಾದ Nn. 9; My.).

ರಸವಾದಿ rasa-vâdi. An alchemist (My.).

ರಸವಿಹೀನ rasa-vihîna. Deprived or devoid of juice. See ಕೊರಗು.

ರಸಶುದ್ಧಿ rasa-śuddhi. Purification of quicksilver, etc. (My.).

ರಸಸಿದ್ಧಿ rasa-siddhi. Knowledge of the art of performing various chemical operations with mercury which secure health and wealth to the adept; skill in alchemy (My.).

ರಸಸಿನ್ದೂರ rasa-sindûra. A sort of factitious cinnabara (My.).

ರಸಹಾರಿ rasa-hâri. Fluid-remover: a sort of stone (ಉಮ್ಮೆಕಲ್ Mr. 206, q. v.).

ರಸಾಂಜನ rasa-añjana. *A sort of collyrium.*

ರಸಾತಲ rasâ-tala. The surface of the earth (Šsv. 4, 129. 2, *the lower world* (ವಾಡಬ Nn. 13; ಪಾತಾಲ Mr. 329). 3, one of the seven regions under the earth (Mr. 32).

ರಸಾಧಿಭೂತೆ rasâ-adhibhûtĕ. The mistress of the earth (Rsv. 5, 134).

ರಸಾನ್ನ rasa-anna. Well-flavoured, savoury food (Bp. 43, 20).

ರಸಾಭಾಸ rasa-âbhâsa. The semblance or mere appearance of sentiment, a sentiment attributed to an inanimate object. 2, the unsuitable manifestation of a sentiment. 3, disorder, confusion, spoiled condition, ruin (My.).

ರಸಾಯನ rasa-ayana. = ರಸೆಯನ. A medicine supposed to prevent old age and prolong life, an elixir, elixir vitae;—any medicine or medicinal compound. 2, alchemy, chemistry, the employment of mercury as a remedy or for magical purposes. 3, boiled fruit-juice to which milk, sugar, etc. are added (My.). 4, a particular drug used as a vermifuge (= ವಿಡಂಗ). ಇವು (ಪದ್ರಸಂಗಳ್) ತಮ್ಮೊಳ್ ಒನ್ದೊನ್ದು ಬೆರಸಿ ತೋಱಲು ಸ್ವಾದುರುಚಿರಸಾಯನಮೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 218). See ರಸ-.

ರಸಾರುಹ rasâ-ruha. A tree (Rsv. 10, after 124; Šsv. 2, after 42).

ರಸಾರ್ದ್ರ rasa-ârdra. A relish in a liquid state, well-seasoned sauce, broth. See ಸಾಱು 2.

ರಸಾರ್ದ್ರೆ rasa-ârdrĕ. A woman wet from any fluid (J. 6, 22).

ರಸಾಲ rasâla. *The mango tree* (Šm. 26). 2, *the sugar-cane.* 3, a kind of sugar-cane (= ಪುಣ್ಡ್ರಕ).

ರಸಾಲೆ rasâlĕ. *Curds mixed with sugar and spices.*

ರಸಾವಿಷ್ಟ rasa-âvishṭa. Possessed of taste for (Grj. 5, 22).

ರಸಾಳೆ rasâḷĕ. Tbh. of ರಸಾಲ. ರಸಾಳೇ ಕಬ್ಬು (Čb. 139).

ರಸಾಸ್ವಾದನ rasa-âsvâdana. The sipping of juices or liquids. See ಹೀರ್ 1.

ರಸಿಕ rasika. Tasty, savoury, sapid. 2, full of feeling or passion; graceful, elegant, beautiful. 3, spirited, witty, humourous, jocular. 4, apprehending or appreciating flavour or excellence. 5, having a liking or passion for, delighting in. 6, lustful. 7, gracefulness, etc. (Bp. 53, 39). 8, a man full of feeling or passion, etc.; a man who appreciates excellence, etc. (Šmd. 167; Bp. 40, 24; J. 34, 44; Kk. 3. 20. 94). 9, a libertine (My.; B. 5, 206).

ರಸಿಕತನ rasikatana. = ರಸಿಕತ್ವ. (Bp. 9, 30; 33, 15).

ರಸಿಕತ್ವ rasikatva. Tastefulness, savouriness, sapidity. 2, taste, feeling, the state of having a taste for; that of appreciating excellence, etc.; affection; spiritedness; taking pleasure in (My.). 3, libertinism, lewdness (My.).

ರಸಿಕೆ rasikĕ. = ರಸಿಗೆ. The juice of the sugar-cane (Sk.). 2, the serum on a wound (My.; B. 4, 220. 221).

ರಸಿಗೆ rasigĕ. Tbh. of ರಸಿಕೆ No. 2. (Bp. 39, 64; My.).

ರಸಿತ rasita. 1. Tasted; having taste or sentiment;—gilded, plated;—vinous liquor.

ರಸಿತ rasita. 2. Sounded;—a roar, a cry, a noise, a sound; *the rattling of thunder.* See ಹೇಷಾ-.

ರಸುಮೆ rasumĕ. Tbh. of ರಶ್ಮಿ (Čt. II, 55; My.). ರಸುಮೆ ಹರೆ, rays of light to spread (My.).

ರಸೆ rasĕ. ರಸಾ. *The earth, ground, soil.* 2, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A. (see ಅಗುಳುಸುಣ್ಣೆ). 3, *the plant Boswellia thurifera* Roxb. — ರಸೆಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness that covers the whole earth (Grj. 4, 73).

ರಸೆಯನ rasĕyana. Tbh. of ರಸಾಯನ (Šmd. 360. 373).

ರಸೋಕ್ತಿ rasa-ukti. A word full of sentiment, etc. (Grj. 2, after 106).

ರಸೋನ rasôna. = ರಸೋನಕ, ಲಸೋನ, q. v.

ರಸೋನಕ rasônaka. *A kind of garlic, shallot, Allium ascalonicum.*

ರಸೋಲೂಖಲ rasa-ulûkhala. A sugar-cane mill (ಆಲೆಗಾಣ Mr. 213).

ರಸ್ತಾಳೆ rastâḷĕ. Tbh. of ರಸದಾಳಿ. (My.; Si. 163).

ರಸ್ತು rastu. Grain stored up for an army (My.; Br.; Mhr., H. ರಸದ).

ರಸ್ತೆ rastĕ. A road, a way (My.; Br.; Mhr., H. ರಸ್ತಾ).

ರಸ್ಯ rasya. Juicy, tasty, palatable. 2, blood. (R.).

ರಹ raha. 1. = ರಹಸ್; see ವಿ-. 2, the state of being hidden from the intellect or surpassing it: wonderfulness, a great marvel (ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ Bhn. 50; Bh. 3, 13, 8; 4, 9, 22).

ರಹ raha. 2. = ರಹಿ 2. Way; method, manner (My.; Mhr., H. ರಹಾ).

ರಹಣಿ rahaṇi. = ರಹಿಣಿ. Dancing, pantomime (= ನಟನೆ, q. v.; Bp. 28, 20; Bh. 1, 15, 19; Mhr. ರಹಣೀ, manner of life, daily walk; ordinary course);—manner (Bh. 3, 22, 18; Râm. 1, 2, 17).

ರಹದಾರಿ rahadâri. Passage to and fro (on a road); traffic (Mhr., H.); a passport (My.; Br.); transit duty; a guard taken on a journey (Br.).

ರಹಸ್ rahas. = ರಹ 1. Loneliness, solitariness, solitude; privacy, secrecy, retirement;—a solitary abode, a hiding place. 2, *a secret, a mystery.* 3, *sexual intercourse.* 4, *secretly.*

ರಹಸ್ಯ rahasya. *Secret, private, clandestine, concealed;* fit to be concealed; mysterious. 2, anything hidden or recondite, a secret; *a secret doctrine or mystery, the doctrine of the upanishads.*

ರಹಾಟ rahâṭa. = ರಾಟಣ, etc. A machine for drawing water; the wheel of a machine in general (Mhr., H.; Br. & R. as ರಹಟ).

ರಹಿ rahi. 1. A person who is alone, etc. See ವಿ-. 2, a kind of fly (ತೊನಸೆ Mr. 177).

ರಹಿ rahi. 2. = ರಹ 2. (ಈ ಪ್ರಕಾರ Bhn. 50; Bh. 2, 2, 78; 3, 13, 16).

ರಹಿಣಿ rahiṇi. = ರಹಣಿ. Manner (J. 17, 55).

ರಹಿತ rahita. Left, quitted, forsaken, abandoned, deserted. 2, *deprived of, void or destitute of, without.*

ರಹಿತತೆ rahitatĕ. The state of being without, etc. (V. 14, 61).

ರಹಿಸು rahisu. To be current or fitted for general acceptance (Bh. 3, 22, 18).

ರಾಕಡಿ râkaḍi. = ರಾಗಟೆ. A golden circular ornament worn

by females upon their hair-tresses (My.; Tĕ. ರಾಕಿಡಿ, ರಾಗಡಿ, ರಾಗಿಡಿ; Mhr. ರಾಖಡಿ).

ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ râkâ-čandra. Full moon (My.).

ರಾಕಾತ್ರಿಜ râkâ-atrija. = ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ. (V. 3, 39).

ರಾಕಾಶಶಾಂಕ râkâ-śaśâṅka. = ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ. (J. 29, 38).

ರಾಕಾಸಿ râkâsi. Tbh. of ರಾಕ್ಷಸಿ. (My.).

ರಾಕಾಸುಧಾಕರ râkâ-sudhâkara. = ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ. (G.).

ರಾಕೆ râkĕ. ರಾಕಾ. *The day of full moon, full moon* (ತುಮ್ಬಿದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ Hlâ.; ಇನ್ದು ಪೆರ್ಚಿದ ಪೌರ್ಣಮಿ Mr. 69). 2, *a girl in whom menstruation has just commenced* (ಪ್ರಥಮ ಋತುವಾಗಿರ್ದ ಮಡದಿ Mr. 302).

ರಾಕೇನ್ದು râkâ-indu. = ರಾಕಾಚನ್ದ್ರ. (My.).

ರಾಕ್ಷಸ râkshasa. (fr. ರಕ್ಷಸ್). = ರಕ್ಕಸ. Demoniacal. 2, *an evil being or demon, an evil or malignant spirit;* a goblin. 3, a yaksha or attendant of Kubêra (ರಕ್ಕಸ, ಪುಣ್ಯಜನ Hlâ.). ರಾಕ್ಷಸನಾದರೆ ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಏನು? (Prv.). 4, a form of marriage: the violent seizure and rape of a girl after the defeat or destruction of her relatives.

ರಾಕ್ಷಸಕೃತ್ಯ râkshasa-kṛitya. A fiendish, cruel deed (My.).

ರಾಕ್ಷಸಪ್ರಕರಣ râkshasa-prakaraṇa. = ರಕ್ಕಸವಗರಣ. A râkshasa-drama, etc.

ರಾಕ್ಷಸರಾಜ râkshasa-râja. Nairṛita, the ruler of the south-west quarter (Bp. 10, 30).

ರಾಕ್ಷಸವೈದ್ಯ râkshasa-vaidya. Harsh medical treatment (My.).

ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪ râkshasa-adhipa. Kubêra (Mr. 54). 2. Râvaṇa (My.). 3, Nairṛita (My.).

ರಾಕ್ಷಸಾನ್ತಕ râkshasa-antaka. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 18, 40).

ರಾಕ್ಷಸಾನ್ತಕಿ râkshasa-antaki. Pârvatî (Râm. 1, 1, 4).

ರಾಕ್ಷಸಾರಿ râkshasa-ari. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 10, 32).

ರಾಕ್ಷಸಿ râkshasi. = ರಕ್ಕಸಿ, ರಾಕಾಸಿ. *A female demon.* 2, *a kind of perfume* (ಚಣ್ಡಿ, ಧನಹರಿ, etc., Nr.).

ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರ râkshasa-îśvara. = ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪ. (My.).

ರಾಕ್ಷೆ râkshĕ. = ಲಾಕ್ಷೆ. *Lac, the red dye.*

ರಾಗ râga. Colour, hue, tint; *red colour.* 2, affection, emotion, passion, feeling. 3, *love, sympathy, interest in anything, joy, pleasure; vehement longing or desire.* 4, greediness, envy. 5, anger, wrath. 6, loveliness, beauty. 7, a musical mode (Mr. 78; see Bp. 19); a tune;—a musical note, harmony, music. ರಾಗ ನೆನಪಾಗುವಾಗ ತಾಳ ಮಱತು ಹೋಯಿತು.—ರಾಗ ಬರುವಾಗ ತನ್ತಿ ಹಱಿಯಿತು.—ಉಗುಱ ಉಗುಱ ರೋಗ, ಬೊಗಳೆ ಬೊಗಳೆ ರಾಗ (Prvs.). See Kâvy. IV, 2, 49. ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಗಮಕಮುಕ್ಕು, ಅವಕೆ ದೇಶೀಯಮೇಳಮುಕ್ಕು, ಅವಕೆ ಮೂಱು ಗ್ರಾಮಂ, ಅವಕೆ ಪದಿನೆಣ್ಟು ಜಾತಂ ಬಾಸಣೆಸಿರಲ್ಕೆ ಅವಱೊಳುದಿಸಿದ ರಾಗಾಂಗ ಭಾಷಾಂಗಂ ಕ್ರಿಯಾಂಗಮ್ ಉಪಾಂಗಮ್ ಎಮ್ಬ ನಿಜಭಾಷೆಯೊಳು ನೂಱೊನ್ದು ರಾಗಂಗಳ್, ಅವಱಲ್ಲಿ ನೂಱೊನ್ದು ತಾಳಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 78). — ರಾಗ ತೆಗೆ. To begin a tune, to begin to sing (My.). — ರಾಗ ನುಡಿಸು. To make music (My.). — ರಾಗ ಮಾಡು. = ರಾಗ ಹಾಡು. (My.; ಉಲಿ Čb.). — ರಾಗವ್ಪೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. To experience affection, joy, etc. (Bp. 2, 56; 3, 31; 29, 29). — ರಾಗ ಹಾಡು. To sing a tune (My.). ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದೇ ರೋಗ (Prv.). — ರಾಗ ಹೇಳು. To utter or sing a tune (My.).

ರಾಗಟೆ râgaṭĕ. = ರಾಕಡಿ. (My.).

ರಾಗತೆ râgatĕ. The state of being red (Čpr. 7, 147), etc.

ರಾಗದ್ವೇಷ râga-dvêsha. Hatred that arises from anger or envy (My.).

ರಾಗಮಾಲಿಕೆ râga-mâlikĕ. A piano, a harmonium, a concertina, etc. (My.; Si. 292); also ರಾಗಮಾಲಿಕೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ (My.).

ರಾಗಮಾಲೆ râga-mâlĕ. = ರಾಗಮಾಲಿಕೆ. (My.).

ರಾಗಾಂಗ râga-aṅga. Auxiliary musical modes (see Mr. s. ರಾಗ).

ರಾಗಾಧರ râga-adhara. A man with red lips (Śmd. 266, one MS.); a red lip.

ರಾಗಾಧರೆ râga-adharĕ. A woman with red lips (Rśv. 13, after 45).

ರಾಗಾನ್ಧತೆ râga-andhatĕ. Blindness from love or interest in (Čpr. 4, 52; Grj. 7, after 42).

ರಾಗಿ râgi. Raggy, a sort of grain much cultivated in the south, Eleusine coracana Pers. (ಧೂಳಿಕ Mr. 373; C.; Mhr.; Tĕ.; M. ರಾಗಿ, ಟಾಯಿ; T. ಇರಾಗಿ; Sk., Pers. ರಾಗಾ, ರಾಗೀ). ಕಲ್ಲೇ ಸಂಗಡ ರಾಗಿ ಕೂಡಿ ಹುರಿದ ಹಾಗೆ.—ರಾಗಿ ತಿನ್ದವ ರೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ದವ ಹಕ್ಕಿ.—ಮೂಢಭಕ್ತಿಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲ, ಮೂಡೆರಾಗಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ.—ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಾದರೂ ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ.—ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಕಾಗೆ ರಾಗೀ ತಿನ್ತು (Prvs.). See ನಾಯಿ-. — ರಾಗಿಮುದ್ದೆ. A lump of râgi-hiṭṭu, and râgihiṭṭu itself (My.). — ರಾಗಿಯಮ್ಬಲಿ· -ಅಮ್ಬಲಿ. Raggy gruel (My.). — ರಾಗಿರೊಟ್ಟಿ. Raggy bread (C.). — ರಾಗಿಹಿಟ್ಟು. Raggy meal;—a thick paste or porridge made of it (C.; B. 3, 46). — ರಾಗಿಹುಲ್ಲು. Raggy grass or straw (My.).

ರಾಗಿ râgi. (Śmd. 109). *Coloured, dyed;*—red;—full of feeling or passion; given up to passion;—full of love;—passionately fond of, taking great pleasure in; having great taste or relish for;—a painter;—a person given up to passion;—one who is fond of, a lover;—a lustful man, a libertine. ಆಗದ ಹೋಗದ ಬದುಕಿಗೆ ರಾಗಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ರಾಗಿತೆ râgitĕ. The state of being coloured or red (Čpr. 7, 96), etc.

ರಾಗಿಸು râgisu. (Śmd. 63. 92). To be coloured; to shine (Bp. 57, 55; Rśv. 2, 11); to feel vehement longing or desire; to be very fond of, to love (Grj. 4, 84; Bp. 23, 21; 38, 16).

ರಾಗೆ râgĕ. N. of a daughter of Aṅgiras (? Čpr. 1, 86).

ರಾಘವ râghava. (fr. ರಘು). A descendant of Raghu. 2, Râmačandra (Čh. 56; Bp. 19, 30; J. 2, 25; 8, 40). 3, N. of an author (Bp. 1, 11). — ರಾಘವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ರಾಘವಾತ್ಮಜರ್ râghava-âtmajar. The sons of Râma: Kuśa and Lava (J. 19, 48).

ರಾಘವಾನುಜ râghava-anuja. Lakshmaṇa (J. 20, 54. 61).

ರಾಘವೇನ್ದ್ರ râghava-indra. Râmačandra (J. 18, 11; 19 44); N. (My.).

ರಾಘವೇಶ್ವರ râghava-îśvara. = ರಾಘವೇನ್ದ್ರ. (J. 19, 2. 23).

ರಾಘು râghu. A lover, a gallant (Mhr.). 2, = ರಾಘವ, N. (My.; B. 1, 21).

ರಾಘೆ râghĕ. The thigh (? Grj. 2, after 106).

ರಾಂಕವ râṅkava. (fr. ರಂಕು). *Made from the hair of the raṅku deer.*

ರಾಚ râča. Tbh. of ರಾಜ. A man belonging to the kshatriya tribe: a class of Tĕlugu Râjpoots who are counted as Śûdras (commonly Vaishṇavas, My.; Tĕ.). — ರಾಚಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.; Tĕ.). — ರಾಚಮಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1).

ರಾಚಾವಾರ râčâvâra. = ರಾಚೇವಾರ. (My.).

ರಾಚೇವಾರ râčêvâra. = ರಾಚ, ರಾಚಾವಾರ. (My.; Tĕ.).

ರಾಜ್ râj. = ರಾಜ. Nominative ರಾಟ್. Shining, radiant. 2, *a king, a chief.*

ರಾಜ râja. = ಅರಸ, ಅರಸು, ರಾಚ, ರಾಯ, ರಾವು 2. *A king, a sovereign, a prince, a chief* (ಧರಣೀಶ, ದೊರೆ Nn. 80); a most excellent man; any principal object or anything the best of its kind;—a master (ಮುಖ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ 80). 2, *a man of the military caste, a Kshatriya.* 3, *the moon* (ಮೃಗಾಂಕ, ಚನ್ದ್ರ 80). 4, an ascetic (ಸಯ್ಯಮಿ, ಎತಿ 80). 5, a house (ಮನ್ದಿರ, ಮನೆ 80). 6, white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 80). 7, black (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 80). ರಾಜರ ಠೀವಿ ತಿರುಕರ ಲಕ್ಷಣ.— ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ (Prvs.). — ರಾಜಕನ್ನಿಕೆ. An (unmarried) princess (My.; B. 4, 5). — ರಾಜಗುಳ್ಳ. A species of Solanum (Si. 149). — ರಾಜನೆಲ್ಲು. A good kind of paddy (My.). — ರಾಜಪಾಲು. The portion of a crop falling to the share of the owner (My.). — ರಾಜಪೆಣ್ಡಿ. Sprung from a royal house (ರಾಜಬೀಜ, etc., ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಅರಸುಪೆಣ್ಡಿ Si. 232). — ರಾಜಬಾಟಿ³. = ರಾಜಕದಲಿ. (My.). — ರಾಜಬೀದಿ. Tbh. of ರಾಜವೀಥಿ, q. v. (B. 4, 149; My.). — ರಾಜಹುಣ್ಣು. A carbuncle (My.).

ರಾಜಕ râjaka. Irradiating, splendid. 2, a little king, a petty prince. 3, *a king, a sovereign.* 4, *a number of kings.* 5, what comes from a king (good or bad things, but especially oppression from a foreign invader, My.; Tĕ. ರಾಜಕ). ರಾಜಕ ಬನ್ದರೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ದೈವಿಕ ಬನ್ದರೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ (Prv.).

ರಾಜಕದಲಿ râja-kadali. An excellent kind of plantain (Čpr. 6, 105; Śśv. 2, after 42).

ರಾಜಕಶೇರು râja-kaśêru. *The fragrant root of Cyperus pertenuis* Roxb. (= ನಾಗರ).

ರಾಜಕಾರಸ್ಥಾನ râja-kâra-sthâna. A royal scheme, policy; a council of state (Mhr.; B. 5, 188).

ರಾಜಕಾರ್ಯ râja-kârya. A king's duty or business, state affairs (J. 2, 54).

ರಾಜಕೀಯ râjakîya. Regal, royal, kingly (My.; B. 4, 116. 117).

ರಾಜಕೀರ râja-kîra. = ಅರಗಿಣಿ. (J. 26, 21).

ರಾಜಕುಮಾರ râja-kumâra. A king's son, a prince (My.).

ರಾಜಕುಲ râja-kula. A royal family;—the court of a king;—a royal palace;—a courtesan, a harlot (ವಾರಸತಿ, ವಿಲಾಸಿನಿ Mr. 305).

ರಾಜಗೃಹ râja-gṛiha. A royal dwelling, a palace (ರಾಜಸದನ, etc., ಅರಮನೆ Si. 109).

ರಾಜಚಿಹ್ನ râja-čihna. ರಾಜಚಿಹ್ನೆ. A mark or sign of royalty, insignia of royalty, regalia (Čpr. 2, after 93).

ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿ râja-čûḍâmaṇi. The best or most excellent of kings (My.).

ರಾಜಛತ್ರ râja-čhatra. A parasol regarded as an ensign of royal power (B. 5, 62).

ರಾಜತ್ râjat. Ruling; shining (Rśv. 13, 76).

ರಾಜತ râjata. (fr. ರಜತ). Silvery;—silver.

ರಾಜತಗಿರಿ râjata-giri. Kailâsa (Bp. 25, 15).

ರಾಜತರು râja-taru. The tree Cassia fistula Lin. (ಆರಗ್ವಧ, etc., ಕಕ್ಕೆ Mr. 114). 2, the plant Pterospermum acerifolium.

ರಾಜತಶೈಲ râjata-śaila. = ರಾಜತಗಿರಿ. (Bp. 24, 49).

ರಾಜತಾಚಲ râjata-ačala. = ರಾಜತಶೈಲ. (Bp. 8, 29; 57, 19).

ರಾಜತಾದ್ರಿ râjata-adri. = ರಾಜತಾಚಲ. (Bp. 12, 25).

ರಾಜತ್ವ râjatva. Kingship, royalty, the rank or function of a king, kingly dignity or authority, government (My.).

ರಾಜದನ್ತ râja-danta. A principal tooth, a front tooth, an incisor. (R.).

ರಾಜಧರ râja-dhara. Moon-wearer: Śiva (Bp. 8, 29).

ರಾಜಧರ್ಮ râja-dharma. A king's duty;—a law as prescribed in the śâstras for the guidance of kings in the administration of government;—a virtue befitting a king (My.).

ರಾಜಧಾನಿ râja-dhâni. *A royal city, a capital, a metropolis.*

ರಾಜನ râjana. Illuminating, causing to shine. See ನೀ-. 2, belonging to a royal family, of regal descent. — ರಾಜನದ ಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ರಾಜನಾಮ râja-nâma. The name of king (Čpr. 4, 20). 2, the plant Trichosanthes dioeca.

ರಾಜನೀತಿ râja-nîti. Royal conduct or policy, the administration of government, politics (My.).

ರಾಜನ್ಯ râjanya. *A man of the military or regal tribe, a Kshatriya.*

ರಾಜನ್ಯಕ râjanyaka. *A number of Kshatriyas.*

ರಾಜನ್ವತ್ râjan-vat. *Having a good king, governed by a just monarch.*

ರಾಜಪಟ್ಟ râja-paṭṭa. A royal fillet or tiara. — ರಾಜಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟು. -ಅ-ಕಟ್ಟು. To tie the royal fillet (Č. Bp. 47, 9).

ರಾಜಪತ್ನಿ râja-patni. A king's wife, a queen (My.).

ರಾಜಪದವಿ râja-padavi. The rank of a king, kingship, royalty (My.).

ರಾಜಪುಂಗವ râja-puṅgava. A most excellent king (My.).

ರಾಜಪುತ್ರ râja-putra. = ರಜಪುತ್ರ, ರಜಪೂತ. A king's son, a prince. 2, a Rajpoot (My.; B. 4, 3).

ರಾಜಪೂಜಿತ râja-pûjita. Honoured by kings: excellent (My.).

ರಾಜಪ್ರಕೃತಿ râja-prakṛiti. A king's minister (ಮನ್ತ್ರಕ್ಷಾತ್ರವಟ್ಟಿ Mr. 267).

ರಾಜಫಣಿ râja-phaṇi. An ophiophagous serpent (ಫಣಿಭುಜ್, ಅರೆವಾವು Mr. 401).

ರಾಜಬಲೆ râja-balĕ. *The plant Paederia foetida* Lin.

ರಾಜಬಾಟೆ râja-bâṭĕ. = ರಾಜಮಾರ್ಗ. (My.).

ರಾಜಬೀಜಿ râja-bîji. *Sprung from a royal progenitor, of royal parentage or descent.*

ರಾಜಭವನ râja-bhavana. A king's abode, a palace (My.).

ರಾಜಭಾಗ râja-bhâga. A royal assembly or court (ವೋಲನ, ರಾಜಸಭೆ Nn. 155).

ರಾಜಭೋಗ râja-bhôga. A royal repast. 2, enjoyments fit for a king (My.).

ರಾಜಮನ್ದಿರ râja-mandira. The palace of a king, a royal mansion (Čpr. 2, after 91; Bp. 61, 28).

ರಾಜಮರಾಲ râja-marâla. A kind of flamingo or goose (ಕಾಲ್ ಮೊಗಂ ಕೆಮ್ಪು ದೋಱೆ ರಾಜಮರಾಲಂ Mr. 173).

ರಾಜಮರ್ಯಾದೆ râja-maryâdĕ. Respect shown to a king and to superiors in general (My.).

ರಾಜಮಹಿಷಿ râja-mahishi. The properly consecrated wife of a king (My.).

ರಾಜಮಾನ್ಯ râja-mânya. Worthy to be honoured by kings: excellent (My.; B. 4, 87).

ರಾಜಮಾರ್ಗ râja-mârga. The king's highway; a royal or main road, a high road (Čpr. 1, after 125; Bp. 32, 12);—a fashion, custom sanctioned by general approbation (Mhr.).

ರಾಜಮುದ್ರೆ râja-mudrĕ. A royal signet; a governmental seal or impression (My.).

ರಾಜಯಕ್ಷ್ಮ râja-yakshma. *Pulmonary consumption, atrophy.*

ರಾಜಯೋಗ râja-yôga. A configuration of planets, etc. at the birth of any person indicating him to be destined for kingship. 2, an easy mode of meditation (yôga) as distinguished from the more rigorous (My.).

ರಾಜಯೋಗ್ಯ râja-yôgya. Befitting a king, princely (My.).

ರಾಜರತ್ನಾಪೀಡ râja-ratna-âpîḍa. Wearing a chaplet of brilliant gems (Čpr. 7, after 148).

ರಾಜರಾಜ râja-râja. A king of kings. 2, *Kubêra.*

ರಾಜರ್ಷಿ râja-ṛishi. A royal ṛishi or saint, a ṛishi of royal descent (My.).

ರಾಜಲಕ್ಷಣ râja-lakshaṇa. A royal sign or token, any mark on the body, etc. indicating a future king. 2, royal insignia, regalia (My.).

ರಾಜಲೋಕ râja-lôka. A company of kings (Čpr. 2, after 91; 5, 111).

ರಾಜವಂಶ râja-vaṁśa. A royal family; a dynasty (Si. 232).

ರಾಜವಂಶ್ಯ râja-vaṁśya. *Belonging to a royal family, of regal race or descent.*

ರಾಜವತ್ râja-vat. Having a king. 2, like a king (My.).

ರಾಜವದನೆ râja-vadanĕ. A woman with a moon-like face (J. 23, 52).

ರಾಜವರ್ತ್ಮ râja-vartma. = ರಾಜಮಾರ್ಗ. (Sk.; My.).

ರಾಜವಲ್ಲಭ râja-vallabha. A king's favourite. (R.).

ರಾಜವಶ್ಯ râja-vaśya. Bringing over a king to one's own views by mantras (My.).

ರಾಜವಾಹನ râja-vâhana. A royal horse (ಪಂಚವಲ್ಲವದ ವಾಜಿ Šmd. II; Kk. 78; Šm. 41).

ರಾಜವಾಹ್ಯ râja-vâhya. *A royal elephant.*

ರಾಜವಿಡ್ಡೂರ râja-viḍḍûra. Molestation (of the subjects) proceeding from a ruler (My.).

ರಾಜವಿದ್ಯೆ râja-vidyĕ. Royal science, state policy (Čpr. 4, 5).

ರಾಜವೀಜಿ râjavîji. = ರಾಜಬೀಜ.

ರಾಜವೀಥಿ râja-vîthi. = ರಾಜಬೀದಿ. A principal street, a high street, a main road (ಸುಮುಖ, ರಾಜಬೀದಿ Nn. 126).

ರಾಜವೃಕ್ಷ râja-vṛiksha. = ರಾಜತರು. *The tree Cassia (or Cathartocarpus) fistula* Lin. (see ರಾಜತರು).

ರಾಜವೈದ್ಯ râja-vaidya. A royal physician: an eminent physician (My.). 2, excellent practice of medicine (My.).

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ râja-śârdûla. A great king (My.).

ರಾಜಶಾಸನ râja-śâsana. A royal edict or order (My.).

ರಾಜಶಿಖಾಮಣಿ râja-śikhâmaṇi. The first of kings (My.).

ರಾಜಶಿರೋಮಣಿ râja-śirômaṇi. = ರಾಜಶಿಖಾಮಣಿ. (My.).

ರಾಜಶೇಖರ râja-śêkhara. The chief of kings (J. 2, 13). 2, Šiva (J. 2, 13). 3, N. of a king of Čôḷamaṇḍala (Ršv. 4, 58).

ರಾಜಶೇಖರವಿಲಾಸ râjaśêkhara-vilâsa. King Râjaśêkhara's sport, N. of a Kannaḍa poem by Shaḍakshari dêva (Ššv. 5, 63).

ರಾಜಶ್ರೀ râja-śrî. Royal sovereignty or majesty;—a term of courtesy for a person in general (My.; B. 4, 87).

ರಾಜಶ್ರಿಯಾವಿರಾಜಿತ râjaśriyâ-virâjita. Adorned with majesty and grace (Mhr.; B. 4, 87; My.).

ರಾಜಸ râjasa. (fr. ರಜಸ್). Belonging or relating to the guṇa or quality rajas;—endowed with or influenced by the quality of passion, passionate, lustful, etc. (My.).

ರಾಜಸದನ râja-sadana. *A palace.*

ರಾಜಸಭೆ râja-sabhĕ. *A royal assembly or court, a court of justice, a privy council* (ಆಸ್ಥಾನ Hlâ.; ಮೋನ, ರಾಜಭಾಗ Nn. 155).

ರಾಜಸರ್ಪ râja-sarpa. = ರಾಜಫಣಿ. *An ophiophagous serpent* (ಸರ್ಪಭುಜ್, ಅರಹಾವು Hlâ.).

ರಾಜಸರ್ಷಪ râja-sarshapa. *Black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ರಾಜಸಿಂಹ râja-siṁha. An illustrious king (My.).

ರಾಜಸೂಯ râja-sûya. *A great sacrifice performed by a universal monarch attended by his tributary princes.*

ರಾಜಸೇವೆ râja-sêvĕ. King's service, royal service (My.).

ರಾಜಹಂಸ râja-haṁsa. = ರಾಯಂಚೆ. *A flamingo.* 2, an illustrious king. (Čpr. 7, 149). 3, an eminent person (Čh. v. 16).

ರಾಜಾ râjâ. = ರಾಜ. (Nom. of ರಾಜನ್). — ರಾಜಾರೂಪಾಯಿ. The former Mysore râja's rupee (My.). — ರಾಜಾಸಾಬ್. = ರಾಜಾ ಸಾಹೇಬ. (My.). — ರಾಜಾಸಾಹೇಬ. A title of native râjas (My.).

ರಾಜಾಂಗ râja-aṅga. = ರಾಜ್ಯಾಂಗ. (My.). 2, = ರಾಜಬೀಜ. (My.).

ರಾಜಾಜ್ಞೆ râja-âjñĕ. A king's edict, royal decree or demand, ordinance (My.).

ರಾಜಾದನ râja-adana. *A large tree, bearing a kind of almonds, Buchanania latifolia* Roxb. (see ಮೊಱಲೆ). 2, *a large tree, cultivated for its eatable fruits, Mimusops kauki* Lin.

ರಾಜಾಧಿರಾಜ râja-adhirâja. A king of kings, a paramount sovereign, a mighty potentate (ರಥವನೇಱಿಬಂ Mr. 287).

ರಾಜಾನ್ನ râja-anna. Royal food: a kind of rice of a superior quality (see s. ನೆಲ್ಲು). ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಶಿಷ್ಯ, ಗೊತ್ತುಗಟ್ಟುಪದೇಶ ಬತ್ತಿದ ಕೆಱೆಯ ಬಯ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಜಾನ್ನ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳದನ್ತೆ (Sp.). — ರಾಜಾನ್ನ ಅಕ್ಕಿ. = ರಾಜಾನ್ನ. (Bp. 27, 15; 33, 13; My.). — ರಾಜಾನ್ನನೆಲ್ಲು. Râjânna paddy (Bp. 27, 16; My.).

ರಾಜಾರ್ಕ râja-arka. Moon and sun. 2, the plant Calotropis gigantea. (R.).

ರಾಜಾರ್ಥ râja-artha. Royal revenue, tax (ಕರ, ಸಿದ್ದಾಯ Nn. 19).

ರಾಜಾರ್ಹ râja-arha. Fit or suitable for a king, royal, noble. 2, *aloe wood, Agallochum.*

ರಾಜಾಲಯ râja-âlaya. = ರಾಜಗೃಹ. (J. 23, 52).

ರಾಜಾವರ್ತ râja-âvarta. A kind of gem: a sapphire of a light colour (ಎಳೆನೀಲ Šmd. II; ಎಳೆಯ ನೀಲ Kk. 85; Šm. 69).

ರಾಜಾಸ್ಥಾನ râja-âsthâna. The court of a king (My.).

ರಾಜಿ râji. 1. *A strip, a line, a row* (ಲೇಖೆ, ಎಡೆದೆರಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು Nr.); a multitude (ಪಙ್ತಿ Hlâ.; ಆಳಿ, ಆವಳಿ, ವೀಥಿ, ಪಙ್ತಿ Mr. 359; Kâvy. V, 44; Bp. 9, 14; 35, 16; 61, 61).

ರಾಜಿ râji. 2. Willing, ready (Mhr., H.); good will and pleasure; full consent, willingness, acquiescence, agreement, content, pleasure (My.; Br.). See ರಾಜೀನಾಮೆ. — ರಾಜಿ ಮಾಡು. To bring to terms (My.). — ರಾಜಿಯಾಗು. -ಆಗು. To consent, etc. (My.).

ರಾಜಿಕ râjika. = ರಾಜಕ. Relating to or being connected with a king; = ರಾಜಕ No. 5 (My.); — a lord, a noble person. See ಮಹಾ-. 2, = ರಾಜಿಕೆ No. 3. (ಸರ್ಷಪ, ಸಾಸುವೆ Mr. 137).

ರಾಜಿಕೆ râjikĕ. A stripe, a line, a row. 2, a field. 3, *black mustard, Sinapis ramosa* Roxb.

ರಾಜಿತ râjita. Illuminated, irradiated; adorned, embellished. See Čh. v. 191; Kk. 1; ಅ-.

ರಾಜಿಲ râjila. Striped. 2, *a species of snake* (ಡುಣ್ಡುಭ, ಒಳ್ಳೆ Hlâ.; Mr. 401; see ಮಣ್ಣ ಮುಕ್ಕಹಾವು).

ರಾಜಿಸು râjisu. To shine, to glitter, to be radiant or splendid (ಶೋಭೆ Šmd. Dh.; Bp. 57, 19; Ṛšv. 10, after 1; J. 1, 10; 2, 12; 3, 32; 5, 35; 18, 38); — to make radiant (see ನಿ-).

ರಾಜೀಕ râjîka. Tbh. of ರಾಜಕ. What comes from a king, especially from a foreign invader: ransacking, etc. (My.; Si. 391).

ರಾಜೀನಾಮೆ râjî-nâmĕ. A written acknowledgment given by the plaintiff of a cause being finally settled; a deed of resignation (of an office), of relinquishment (of a claim), an acquittance; — a written declaration of one's willingness to follow the directions of (Mhr., H.; My., Br.).

ರಾಜೀವ râjîva. *A species of fish.* 2, a kind of deer. 3, a blue lotus-flower; *a lotus* (ಕಮಲ, ತಾವರೆ Nn. 22). 4, a multitude (ಸಮಿತಿ, ಸಮೂಹ 22). 5, the hair of the head (ಶಿರೋರುಹ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ 22). 6, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 22).

ರಾಜೀವನೇತ್ರ râjîva-nêtra. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 14, 3).

ರಾಜೀವಮಿತ್ರ râjîva-mitra. The sun (J. 3, 23).

ರಾಜೀವಮುಖಿ râjîva-mukhi. A woman with a lotus-like face (Bp. 40, 68).

ರಾಜೀವಲೋಚನೆ râjîva-lôčanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 42, 12).

ರಾಜೀವಸಖ râjîva-sakha. The sun (Sâstrasâra in W. v. 1505).

ರಾಜೇನ್ದ್ರ râja-indra. A king of kings, a supreme sovereign (J. 2 sum.; 2, 11; 21, 25. 37). 2, N. — ರಾಜೇನ್ದ್ರಚೋಳ. N. (Bp. 44, 58). — ರಾಜೇನ್ದ್ರಮುನಿ. N. (Bp. 52, 18).

ರಾಜೋಪಭೋಗ್ಯ râja-upabhôgya. Fit for the use or amusement of a king (J. 18, 30).

ರಾಜ್ಞಿ râjñi. = ರಾಣಿ. *A queen.*

ರಾಜ್ಞೀಪಟ್ಟ râjñî-paṭṭa. = ಅರಸಿಪಟ್ಟ. The fillet or tiara of a queen.

ರಾಜ್ಯ râjya. *A kingdom, a country, a principality, an empire, a government* (ನೆಲ Čt. II, 63). See Prv. s. ರಾಜಕ. 2, administration or exercise of government. 3, kingship. — ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್. -೦-. = ರಾಜ್ಯ ಮಾಡು. (My.). — ರಾಜ್ಯ ಮಾಡು. To exercise government, to rule (B. 5, 89). — ರಾಜ್ಯವಾಳು. -ಆಳು. To rule (Bp. 27, 28; My.).

ರಾಜ್ಯಪದ râjya-pada. (= ರಾಜಪದವಿ). Kingship (obtained by consecration, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಿಶೇಷ Nn. 139).

ರಾಜ್ಯಭರ râjya-bhara. Getting or taking charge of an empire (Čpr. 2, after 56).

ರಾಜ್ಯಭಾರ râjya-bhâra. The weight of (the duties) of government. 2, the act of taking care of government: rule, reign (My.; B. 5, 1). — ರಾಜ್ಯಭಾರಂಗೆಯ್. -೦-. To rule (My.). — ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡು. = ರಾಜ್ಯಭಾರಂಗೆಯ್. (My.).

ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ râjya-lakshmi. The good fortune of a kingdom, glory of sovereignty (Čpr. 6, 101).

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ râjya-śrî. An empire looked upon as a beautiful woman (Čpr. 2, after 39).

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಕ râjya-śrîka. Possessing a prosperous government (Čpr. 3, 70).

ರಾಜ್ಯಾಂಗ râjya-anga. (= ರಾಜಾಂಗ). Limb of royalty: *a requisite of regal administration,* enumerated *e. g.* as nine, viz. the monarch, the prime minister, a friend or ally, treasure, territory, a stronghold, an army, the companies of citizens, and the purôhita.

ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿ râjya-adhipati. A ruler, a king (My.).

ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ râjya-abhishêka. Inauguration to a kingdom, coronation (My.).

ರಾಟ್ râṭ. = ರಡ್ಡಿ, ರೆಡ್ಡಿ, ರಾಜ್ (of which it is the nominative). A king (ಅರಸು Nn. 119; Mr. 262).

ರಾಟಣ râṭaṇa. (Tbh. of ಅರಘಟ್ಟ). = (ಅರಟೆ), ರಹಾಟ, ರಾಟವಾಣ, ರಾಟವಾಳ, ರಾಟಳ, ರಾಟಾಣ, ರಾಟಾಳ, ರಾಟಿ, ರಾಟೆ, ರಾಟ್ನ, ರಾಟ್ನೆ, ಱಾಟಳ, ಱಾಟಾಳ, ಱಾಟ್ಟ. A machine for drawing water; — water-wheel worked with the feet; — a spinning wheel; — a machine for reeling; — the wheel of a machine in general (ಉದ್ಘಾಟಕ, ಘಟೀಯನ್ತ್ರ, ಪಾದಾವರ್ತ, ಅರಘಟ್ಟಕ Hlâ.; My.; Tĕ. ರಾಟ್ಟ, ರಾಟ್ನ; T. ಇರಾಟ್ಟಿನ; M. ಱಾಟ್ಟು). See ಕೆಯ್-. 2, a whirling machine, "an up and down" in which people amuse themselves at jâtrĕs (My.; Tĕ. ರಾಟ್ನ).

ರಾಟವಾಣ râṭavâṇa. = ರಾಟಣ. (My.).

ರಾಟವಾಳ râṭavâḷa. = ರಾಟವಾಣ. (My.).

ರಾಟಳ râṭaḷa. = ರಾಟಣ. (Grj. 2, after 71; My.).

ರಾಟಾಣ râṭâṇa. = ರಾಟವಾಣ. (My.).

ರಾಟಾಳ râṭâḷa. = ರಾಟವಾಳ. (Ṛšv. 8, after 5; My.).

ರಾಟಿ râṭi. = ರಾಟೆ. ನೀರು ಸೇದುವ ರಾಟೆ (ಅರಘಟ್ಟ); ಬಾವಿಯೊಳಗಿನ ನೀರು ತೆಗೆಯ ತಕ್ಕ ರಾಟಿ (ಉದ್ಘಾಟನ); ಬಾವಿಯೊಳಗಿನ ನೀರು ಸೇದುವ ರಾಟೆ (ಘಟೀಯನ್ತ್ರ G.).

ರಾಟಿಸು râṭisu. To wind upon a reel, to reel (Si. 221, *only* in Si.).

ರಾಟೆ râṭĕ. = ಅರಟೆ, ರಾಟಣ, etc. (My.; Si. 90. 343). See ಕೆಯ್-.

ರಾಟ್ನ râṭna. = ರಾಟಣ. (My.).

ರಾಟ್ನೆ râṭṇĕ. = ರಾಟ್ನ. (My.).

ರಾಡಿ râḍi. = ರವಡಿ. A mass of mud; slop; foul, turbid (My.; Mhr. ರಬಾಡಾ, ರಾಡ, ರಾಡಾ, ರಾಬಡಿ).

ರಾಢೆ râḍhĕ. *Splendour, light, lustre, beauty.*

ರಾಣಿ râṇi. = ರಾಣೆ. See ಹಾವು-.

ರಾಣಿ râṇi. Tbh. of ರಾಜ್ಞಿ. (My.; Tĕ.; Mhr.; Nn. 2; Bp. 50, 20; J. 2, 58; Si. 65. 182. 183). A queen. 2, a wife (My.). ರಾಣಿಯ ವಾಸ (ಅವರೋಧ, etc. Hlâ.). ರಾಣಿಯಾದರೆ ಗೋಣಿಯೆತ್ತ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ರಾಣಿರಾಜ್ಯ. A queen's government (My.). — ರಾಣಿವಾಸ. The inner apartments of a palace, the queen's or women's apartments (ಪೆಣ್ಣವಾಸ Kk. 63; Šm. 37; Si. 119; Bp. 45, 25; J. 33, 13). — ರಾಣೀವಾಸ. = ರಾಣಿವಾಸ. (J. 7, 20).

ರಾಣಿಕ râṇika. (fr. ರಣ). That is agreeable (Bh. 3, 21, 12).

ರಾಣುವೆ râṇuvĕ. An army, an armed force (ಸೇನೆ Bhn. 53; Tĕ., M.; T. ಇರಾಣುವ).

ರಾಣೆ râṇĕ. = ಅರಣೆ, ರಾಣಿ. See ಹಾವು-.

ರಾತಲ್ râtal. A weight of twelve, fifteen, or sixteen ounces (Mhr., H. ರತಲ; M. ಱಾತ್ತಲ್; Port. arratel; My. = 16 ounces or 1 lb.).

ರಾತೀಪು râtîpu. = ರಾತೀಬು. (My.).

ರಾತೀಬು râtîbu. Nutritive and fattening diet (for men and animals, My.; Mhr., H. ರತೀಬ); a regular quantity of food (My.). ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾತೀಬಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ, ರತ್ನಪಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ (Prv.).

ರಾತ್ರ râtra. = ರಾತ್ರಿ. See ಪಂಚ-.

ರಾತ್ರಿ râtri. *Night* (ಇರುಳ್ Šm. 19; ಅನೇಕ ರಾತ್ರೆ, ಹಲವು ರಾತ್ರೆ Nn. 161, o. r. ರಾತ್ರೆ). 2, a superior, a master (ಪರಿವೃಢ, ಒಡೆಯನು 161). — ರಾತ್ರಿವೇಳೆ. = ರಾತ್ರಿಕಾಲ. (My.).

ರಾತ್ರಿಕಾಲ râtrikâla. Night-time (My.; B. 5, 258).

ರಾತ್ರಿಚರ râtri-čara. A night-rover, a thief, a robber. 2, a watchman, a patrol. 3, *a râkshasa;* a goblin.

ರಾತ್ರಿಜ râtri-ja. A star, a constellation. (R.).

ರಾತ್ರಿಜಲ râtri-jala. Dew, mist, fog. (R.).

ರಾತ್ರಿಜಾಗರ râtri-jâgara. A dog (Mr. 185).

ರಾತ್ರಿಂಚರ râtri-ṅ-čara. = ರಾತ್ರಿಚರ. *A râkshasa.*

ರಾತ್ರಿಂದಿವ râtri-n-diva. *A night and day, day and night.*

ರಾತ್ರಿಮಣಿ râtri-maṇi. The moon. (R.).

ರಾತ್ರಿಮಾನ râtri-mâna. The length of a night (B. 5, 307; My.).

ರಾತ್ರಿಸಂಚಾರ râtri-sañčâra. Going or walking about at night; going to a brothel (My.).

ರಾತ್ರೀಶ râtri-îša. The moon (Bp. 24, 48).

ರಾತ್ರೀಶ್ವರ râtri-îšvara. = ರಾತ್ರೀಶ. (Grj. 4, 44).

ರಾತ್ರೆ râtrĕ. = ರಾತ್ರಿ, q. v. (My.).

ರಾದಾರಿ râdâri. = ರಹದಾರಿ. (My.).

ರಾದ್ಧ râddha. Propitiated, conciliated. 2, accomplished, completed, finished, done;—prepared; ready. 3, obtained, attained. See ಅಪ-.

ರಾದ್ಧಾಂತ râddha-anta. An established end or result, *a demonstrated conclusion, a demonstrated truth, a dogma;* the conclusion of an argument.

ರಾದ್ಧಾಂತಪಾರಗ râddhânta-pâraga. Conversant with dogmas (Čpr. 9, 21).

ರಾಧ râdha. Carrying out, doing; see ಅಪ-. 2, favour, good-will, kindness;—a gift;—liberality;—success;—opulence. 3, *the month vaišâkha* (April-May).

ರಾಧನ râdhana. Pleasing, propitiating;—pleasure, satisfaction;—accomplishing, effecting;—obtaining. See ಆ-.

ರಾಧಾಪತಿ râdhâ-pati. Krishṇa (My.).

ರಾಧಾಸುತ radhâ-suta. Karṇa. (R.).

ರಾಧಿಕೆ râdhikĕ. = ರಾಧೆ. (My.).

ರಾಧೆ râdhĕ. ರಾಧಾ. N. of the foster-mother of Karṇa. 2, N. of a cowherdess, the favourite mistress and consort of Krishṇa in Vrindâvana. 3, *N. of the sixteenth lunar asterism.*

ರಾಧೇಯ râdhêya. Karṇa (My.).

ರಾಂತ ra-anta. A term with final ra (r, Šmd. 53. 103. 319; Kâvy. I, 2, 93-95).

ರಾಪ râpa. The property of astringency; the astringent and austere juice of certain fruits and plants (Mhr.; B. 3, 46).

ರಾಪು râpu. (Tbh. of ರಾಹು). = ರಾವು 1. A startle. — ರಾಪುಗೊಳ್, -ಕೊಳ್. To be startled (J. 28, 50).

ರಾಪ್ತಿ râpti. Custom, usage (= ರೂಢಿ My.; H. ರಾಫ್ತಾ). — ರಾಪ್ತಿ ಬೀಱು. To become customary, familiar, etc. (My.).

ರಾಮ râma. Stopping, staying, pausing; see ವಿ-. 2, pleasing, delighting;—*lovely, beautiful, charming, pleasant* (ಸೌನ್ದರ, ರೂಪು Nn. 24; ಚೆಲುವು Mr. 504). 3, *dark, black* (ಅಸಿತ, ಕಪ್ಪು 24; ಅತಿಕಪ್ಪು 504). 4, *white* (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 24; ಬಿಳಿದು 504);—pure (ವಿಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 24). 5, joy, pleasure. 6, Parašurâma, the sixth avatâra of Vishṇu (ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ, ಪರಶುರಾಮ 24; ಜಮದಗ್ನಿತನಯ 504; Mr. 19). 7, Râma-čandra, Vishṇu's seventh avatâra (ದಾಶರಥ, ರಾಮಚನ್ದ್ರ 24; ದಶರಥಾತ್ಮಜ 504; Mr. 19). 8, *Balarâma,* Vishṇu's eighth avatâra and elder brother of Krishṇa (ಹಲಾಯುಧ, ಬಲದೇವ 24; ಮುಸಲಿ 504; Mr. 19). 9, a lover. 10, *a kind of deer* (see ವಿಷಹರಮೃಗ). 11, a horse. See Šmd. 68. 76. 113. 116. 142. 145. 146. 188. 255. ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಚಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು.—ಬೆಳಗಾನಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯೇನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದ.—ರಾಮನನ್ಥಾ ರಾಜನಿಲ್ಲ, ಕಾಮನನ್ಥಾ ಪುರುಷನಿಲ್ಲ.—ರಾಮನಾಮ ಜಪ ಮಾಡುವದು, ತಲೆಕೂದಲಿನ್ದ (for—) ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವದು. — ರಾಮಗುಳ್ಳ. The plant Solanum jacquini Willd. (St. & Pl.; Si. 149. 426). — ರಾಮಟಂಕಿ. ರಾಮಟಂಕಿ. A rare gold coin on which Râma's paṭṭâbhishêka is represented (My.). — ರಾಮತುಳಸಿ. The herb Ocimum album Lin. (St. & Pl.). — ರಾಮಪಟ್ಟೆಯಾಟ. = ತಿಳಲಿಯಾಟ. (S. Mhr.; see ಉಪ್ಪು 2). — ರಾಮಬಣ್ಟ. Râma's soldier: a monkey;—Hanumat (My.). — ರಾಮಯ. -ಆಯ. N. See ಏಕಾನ್ತ-. — ರಾಮಯ ದೇವ. N. See ಉದರದ-. — ರಾಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 47; 49, 5. 7; see ಏಕಾನ್ತ-, ಮೊಕ್ಕಳದ-). — ರಾಮರಸ. -ಅರಸ. N. of Abhinavamanga's father (Mr. 540).

ರಾಮಗಿರಿ râma-giri. N. of a hilly place in Mysore (My.).

ರಾಮಚನ್ದ್ರ râma-čandra. Moon-like Râma: Râma, the son of Dašaratha (J. 19, 52; 20, 3). See ರಾಮ No. 7.

ರಾಮಜಯನ್ತಿ râma-jayanti. = ರಾಮನವಮಿ. (My.).

ರಾಮಠ râmaṭha. *Asa foetida* (ಇಂಗು Šm. 83).

ರಾಮಣೀಯಕ râmaṇîyaka. (fr. ರಮಣೀಯ). Lovely, pleasing, etc. (ರಮಣ, ರಮಣೀಯ Čt. II, 114; Abhâ. 2, 83; J. 18, 28).

ರಾಮದೂತ râma-dûta. Râma's messenger: Hanumat;—a monkey (My.).

ರಾಮನವಮಿ râma-navami. N. of the ninth day in the light half of čaitra, being the birthday of Râmačandra (My.).
ರಾಮನಾಥ râma-nâtha. Śiva; N. of a linga (Bp. 51, 12. 13. 14. 34. 51. 60; 54, 62. 63).
ರಾಮನಾಥಪುರ râmanâtha-pura. N. of a place on the Kâvêri in Mysore (My.), and of one near Râmêśvara (My.).
ರಾಮಪುರ râma-pura. N. of several places in Mysore (My.), and Southern Mahratta (B. 4, 179).
ರಾಮಫಲ râma-phala. The bullock's heart, the fruit of the tree Anona reticulata Lin. (My.; St. & Pl.; Z.).
ರಾಮಬಾಣ râma-bâṇa. Râma's arrow (J. 21, 33. 34). 2, a term for a promise, prediction, expedient, etc. that is sure, infallible (Mhr., My.). 3, a kind of firework (My.).
ರಾಮರಸ râma-rasa. An intoxicating potion prepared from hemp (baṅgi) and sugar (My.).
ರಾಮಲಿಂಗ râma-linga. N. of a linga (Bp. 57, 54).
ರಾಮವಾಕ್ಯ râma-vâkya. A true word, a faithful promise (My.).
ರಾಮಸೇತು râma-sêtu. Râma's bridge: Adam's bridge (My.).
ರಾಮಾಣ್ಯ râmâṇya. Tbh. of ರಾಮಾಯಣ. (My.). ರಾಮಾಣ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲಣ್ಣ, ಆಳಿಗೆ ಆಳುಭಾರ! (Prv.).
ರಾಮಾದೇವಿ râmâ-dêvi. N. (Bp. 59, 8).
ರಾಮಾನುಜ râma-anuja. Lakshmaṇa (Râm. 1, 16, 24; My.). 2, Bharata (J. 21, 15. 19). 3, a Vaishṇava teacher of the twelfth century (My.; see ತ್ರಿಮತ). 4, a follower of the sect of Râmânuja (My.). — ರಾಮಾನುಜಕೂಟ. The sattra where Râmânujas have to take their meals (My.).
ರಾಮಾನುಜಭಾಷ್ಯ râmânuja-bhâshya. A commentary by Râmânuja on the bhagavadgîtâ (My.).
ರಾಮಾಯಣ râma-ayana. = ರಾಮಾಣ್ಯ. Râma's goings or adventures: an epic poem by Vâlmîki, describing the adventures of Râmačandra. ಬೆಳಗಾನಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯೇನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದ. — ಮಜ್ಜಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇಳಿದ (Prvs.).
ರಾಮಾವತಾರ râma-avatâra. Râmačandra (Bp. 54, 62; J. 13, 42. 46).
ರಾಮೆ râmĕ. ರಾಮಾ. *A charming, handsome woman.* 2, *a woman in general* (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 24; ಲಲನೆ Mr. 504). 3, Lakshmî (ಗೋಮಿನಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 24).
ರಾಮೇಶ್ವರ râmêśvara. Śiva; a linga of Śiva (Bp. 43, 48; 51, 57). 2, N. of various places, especially Ramisseram between Ceylon and the coast of Coromandel. ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಶನೀಶ್ವರ ಬಿಡದು (Prv.).
ರಾಮ್ಭ râmbha. (fr. ರಮ್ಭ). *The bamboo staff of a religious student.*
ರಾಯ râya. Tbh. of ರಾಜ (Śmd. 369; Kk. 101; C.; Tĕ., T., M., Mhr.; and of ರಾಜ್ಯ, see ರಾಯಬಾರ). ರಾಯರ ಪಾದದಾಣೆ! ಹಾರೆ ನುಂಗು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ರಾಯರು ಸತ್ತ ಹಾವಳಿ. — ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ರಾಯನ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಆಯಿತು. — ಯಾವ ರಾಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಾದರೂ ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ. — ರಾಯ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ, ನಾಯಿ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ (Prvs.). — ರಾಯಕೋಲಾಹಳ. (Śmd. 208). Loud noise of a king, etc. — ರಾಯಗಿಡಿಗ. = ರಾಯಗಿಡಿಬಿಡಿ. (Bh. 6, 2, 3). — ರಾಯಗಿಡಿಬಿಡಿ. A large drum shaped like an hour-glass (Bh. 4, 2, 17). — ರಾಯಗೋಟೆ. -ಕೋಟೆ. (Śmd. 387). A royal fort. — ರಾಯಗೋಪುರ. A very large kind of tower at Śrîranga near Trichonopoly (and other places, My.). ರಾಯಗೋಪುರವನ್ನು ಹದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತೋ? (Prv.). — ರಾಯಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. Tbh. of ರಾಜಹಂಸ. (ರಾಜಹಂಸ Śs.). — ರಾಯನೆಲ್ಲಿ. = ಅರನೆಲ್ಲಿ. (Z.; ಶ್ಯಾಮ Čb.). — ರಾಯ ಬಹಾದರ್. A title of honor for Hindus (My.). — ರಾಯಬಾರ. = ರಾಜ್ಯಭಾರ. (My.; Tĕ.). — ರಾಯಬಾರಿ. An embassador (My.; Tĕ.). — ರಾಯಬೋರೆ. A large shrub or small tree, Webera corymbosa Willd. (St. & Pl.). — ರಾಯನಳ. -ಬಳ. A royal force or army (Râm. 4, 7 sum.).
ರಾಯಸ râyasa. Secretaryship in native governments, clerkship (Tĕ., M.; T. ಇರಾಯಜ). 2, a letter from a superior (guru, etc., My.). — ರಾಯಸದವ. -ಅವ. A clerk (My.).
ರಾಯಿ râyi. A stone (Tĕ. ರಾ, ರಾಯಿ, ಱಾ, ಱಾಯಿ; *cf.* ಅಱ್ 4); a rubber (see ಆಕು-; Tĕ. ರಾಚು, ರಾಯು, T. ಅರಾವು, M. ರಾಗು, to rub; to file; *cf.* ಅರೆ 2). — ರಾಯಿಪುಡಿಸಕ್ಕರೆ. A coarse-grained candy sugar (Si. 312; My.).
ರಾರಾಜಿಸು rârâjisu. To be full of splendour, to be beautiful, to look beautiful or handsome, to shine (Čpr. 6, 57; J. 11, 24; 18, 25).
ರಾಲ râla. = ಅರಾಲ No. 2, ರಾಳ. *The resin of the Śâla tree, Shorea robusta* Gaertn.
ರಾವ râva. A cry, a shriek, a roar, a scream, a yell, etc., the cry of any animal; — a sound, noise in general. ಪುಗಿಲ್ಪುಗಿಲೆನಿಪ ರಾವಂ (ಕೋಕಿಲನಿನದಂ Čt. II, 93). See ಬಳಱು.
ರಾವಣ râvaṇa. Screaming, roaring, etc.; the vociferator: Râvaṇa, the ruler of Lankâ (Ceylon), with ten heads and twenty arms, the chief of the râkshasas (Bp. 54, 62; J. 2, 25). ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಾಸಿನ ಮಜ್ಜಿಗೆ. — ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅರೆಕಾಸಿನ ಸುಣ್ಣ (Prvs.).
ರಾವಣಕರ râvaṇa-kara. The number 20 (Čh.).
ರಾವಣರಿಪು râvaṇa-ripu. = ರಾವಣಾರಿ. (J. 21, 34).
ರಾವಣಾರಿ râvaṇa-ari. Râmačandra (J. 18, 10; 19, 41).
ರಾವಣಿ râvaṇi. Any son of Râvaṇa, especially Indrajit (Râm. 6, 13, 16).
ರಾವಿ râvi. The tree Ficus religiosa (Tĕ.; *cf.* ಅರಳಿ 1). — ರಾವಿಚೆಟ್ಟು. = ರಾವಿ. (Tĕ.; ಬೋಧಿದ್ರುಮ, ಅಶ್ವತ್ಥ, etc., ಅರಳೀ ಮರ Si. 125).
ರಾವಿ râvi. N. of a river in the Panjaub (My.).
ರಾವು râvu. 1. = ರಾಹು. Tbh. of ರಾಹು. The daitya Râhu (My.). 2, a startle. — ರಾವುಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A malicious eye, the evil eye (My.). — ರಾವು ತಟ್ಟು. A startle or horror to touch or come upon one (My.). — ರಾವು ತೆಗೆ. To wave an offering (of a fowl, sheep, etc.) slowly downwards in front of a person to remove the influence of evil (My.). — ರಾವು ಬಡಿ. = ರಾವು ತಟ್ಟು. (My.).
ರಾವು râvu. 2. Tbh. of ರಾಜ. A king (used as an honorific affix to names, Mhr.; My.).
ರಾವುತ râvuta. = ರಾವ್ತ, ರಾಹುತ. A horseman, a trooper (ಗೋಱಾಯ್ಲ Čt. II, 39; Kk. 36; Śm. 45; Bh. 3, 5, 22; J. 22, 7. 21. 43; My.; Tĕ. ರಾಹುತು, ರಾಹುತ್ತು; T. ಇರಾವುತ್ತ; M. ಱಾವುತ್ತು; Mhr. ರಾಊತ; *cf.* ರಾಮು, a horse?). ತತ್ತಳದ ರಾವುತಂ (Śmd. 162). ಇದ್ದ ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದರೆ ಗದ್ದು ಕೊಣ್ಡ ರಾವುತ. — ಎನ್ದೂ ಏಱದ ರಾವುತ ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗಿ ಏಱದ (Prvs.).

ರಾವುತಿಕೆ râvutikê. The business of a trooper (Bh. 1, 7, 2).

ರಾವೆ râvĕ. N. of a plant (ಸೋವೆ Mr. 120).

ರಾವ್ತ râvta. = ರಾವುತ, etc. (Bh. 2, 13, 32; Č. Bp. 47, 44).

ರಾಶಿ râśi. = ರಾಸಿ. *A heap, a mass, a pile, a group, a multitude, a quantity, a number;* exceedingly much (My.). 2, *a sign of the zodiac,* an astrological house. 3, the figure or figures put down for an arithmetical operation (such as multiplying, dividing, etc.). See ಕುಪ್ಪಳಿಸು, ಪುಂಜಿಸು.

ರಾಶಿಕುಣ್ಡಲಿ râśi-kuṇḍali. = ರಾಶಿಚಕ್ರ No. 2. (My.).

ರಾಶಿಚಕ್ರ râśi-ċakra. The zodiacal circle, the zodiac. 2, an astrological diagram (My.).

ರಾಶ್ಯಧಿಪ râśi-adhipa. The regent of an astrological house (My.).

ರಾಷ್ಟ್ರ râshṭra. *A kingdom, a realm, an empire;* a district, a country, a territory. 2, *any public calamity* (as famine, plague, etc.), affliction.

ರಾಷ್ಟ್ರಿಕೆ râshṭrikĕ. *A kind of Solanum* (= ಬೃಹತಿ).

ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ râshṭriya. Belonging or relating to a kingdom. 2, *a king's brother-in-law.*

ರಾಸ râsa. Uproar, din, noise. 2, a particular rustic dance, that in which Kṛishṇa and the gôpîs engaged.

ರಾಸಕ್ರೀಡೆ râsa-krîḍĕ. The circular dance of Kṛishṇa and the cowherdesses (Bhâgavata 10, 28 sum.).

ರಾಸಭ râsabha. Sounding, braying, etc. 2, *an ass.*

ರಾಸಿ râsi. Tbh. of ರಾಶಿ (Šmd. 335; see Mr. 408). See ಕುಪ್ಪಳಿಸು. — ರಾಸಿಮುಸಕ. Excessive passion or wrath (Čpr. 6, after 40). — ರಾಸಿ ಮಾಡು. To make or form into a heap, to heap together, to pile up, to accumulate (C.; G. 186. 334. 527; B. 4, 40).

ರಾಸ್ನೆ râsnĕ. *The thorny shrub Mimosa octandra* Roxb. (= ಏಲಾಪರ್ಣಿ). 2, *the ichneumon plant* (= ನಾಕುಲಿ).

ರಾಸ್ಮೆ râsmĕ. Tbh. of ರಾಸ್ನೆ (My.; Tĕ.). = ರಾಸ್ನೆ No. 1. (ಏಲಾಪರ್ಣಿ, ರಾಸ್ನೆ, etc., ಸಣ್ಣ ದುಮ್ಮರಾಸ್ಮೆ Si. 157; My.). 2, a tall perennial plant, the greater Galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.; see ದುಮ್ಮರಾಸ್ಮೆ).

ರಾಹು râhu. = ರಾಘು, ರಾವು 1. (The seizer): N. of a daitya or demon with four arms and a tail, who drank a portion of the amṛita produced by the gods from the churned ocean, for which reason Vishṇu severed his head and two of his arms from the rest of the body; the head and tail were transferred to the stellar sphere, the head wreaking its vengeance on the sun and moon by occasionally swallowing them for a time, while the tail, under the name of Kêtu, gave birth to a numerous progeny of comets and fiery meteors: the dragon's head, *the ascending node of the moon* (ಸಿಂಹಿಕಾತನುಜ Mr. 39; ಗ್ರಹವಿವರ, ಗ್ರಹಭೇದ Nn. 76; ಬಾಂಗೆಸೆವ ಪಾವು Kk. 11 *b;* ಬಾಮ್ಬಾವು 12; ಚಾಟ್, ಎಲರ್ವಟ್ಟೆವಾವು Šm. 17; see Mr. 59). 2, an eclipse, the moment of occultation or obscuration. 3, a startling event, any public calamity, as an eclipse, a meteor, an earthquake, etc. (ಉತ್ಪಾತ 76). 4, a formidable poison (ಕರಾಲ, ಮಹಾವಿಷ 76). 5, fire (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 76).

ರಾಹುಗ್ರಸ್ತ râhu-grasta. Swallowed by Râhu: *eclipsed.*

ರಾಹುಟಿ râhuṭi. A small tent (Mhr., H. ರಾವಟೀ; B. 4, 23; 5, 240).

ರಾಹುತ râhuta. = ರಾವುತ, etc. (Bp. 61, 24; Si. 434; My.; B. 4, 181).

ರಾಹುಸಂಸ್ಪರ್ಶ râhu-saṁsparśa. *An eclipse of the sun or moon.*

ರಾಳ râḷa. = ರಾಲ, etc. (ಶಾಲ, ಸಜ್ಜರಸ Mr. 144; ಯಕ್ಷಧೂಪ, ಸರ್ಜರಸ G.); resin in general (Mhr.; My.). — ರಾಳದ ಮರ. The white Dammer tree, Vateria indica Lin. (St. & Pl.). — ರಾಳಧೂಪದ ಮರ. A tall tree furnishing the resin called black Dammer (Z.).

ರಿ ri. The second note of the gamut (Mr. 76; see ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ರಿಕಾಪು rikâpu. = ರಿಕಾಬು. A stirrup (My.; Mhr., H. ರಿಕಬೀ, ರಿಕಿಬೀ).

ರಿಕಾಬು rikâbu. = ರಿಕಾಪು. (My.).

ರಿಕಾಮಿ rikâmi. Empty, void, hollow, vacant, unemployed, etc. (ರಿಕ್ತಕ G.; Mhr. ರಿಕಾಮಾ).

ರಿಕ್ಕಟ rikkaṭa. = ರೆಕ್ಕಟ, etc. Silence, taciturnity (ಮೂಗುವಟ್ಟಗೆ, ಮೌನ Šs.); silently, etc. (ಗುಟುಗುಮನೆ, ಬಿನ್ನನೆ, ಬಿನ್ನಗೆ Kk. 50).

ರಿಕ್ಕು rikku. = ರುಕ್ 3, ರುಕ್ಕು, etc. (My.).

ರಿಕ್ತ rikta. Emptied, cleared, purged;—*empty, void; poor, indigent;*—vain, worthless;—left, abandoned;—devoid of, without. See ಅತಿ-.

ರಿಕ್ತಕ riktaka. *Empty, void.*

ರಿಕ್ತೆ riktĕ. A poor woman (My.). 2, epithet of the fourth, ninth, or fourteenth days of the lunar fortnight (My.).

ರಿಕ್ಥ riktha. Property left at death, inheritance, bequest. 2, *property in general, substance, wealth.*

ರಿಕ್ಥಿ rikthi. An heir. (R.).

ರಿಗ್ಗ rigga. — ರಿಗ್ಗವಣೆ. -ವಣೆ. A sort of tabour (ಮೃದಂಗ Čt. II, 97; Čpr. 8, 30).

ರಿಂಖ riṅkha. (also ರಿಂಖೆ). Creeping; sliding; dancing; one of a horse's paces; a horse's hoof; deceiving, disappointing. (R.).

ರಿಂಖಣ riṅkhaṇa. = ರಿಂಗಣ. (J. 22, 23).

ರಿಂಗಣ riṅgaṇa. *The act of moving, crawling, creeping.* 2, dancing; a (certain) dance (ಕುಣಿಹಂ Čt. II, 57; ಕುಣಿಹಂ, ನಚ್ಚಣಂ Kk. 59; Bh. 1, 12, 15; see ರಿಂಖ). 3, *slipping, sliding.* 4, *deviating* (from rectitude, duty, etc.). — ರಿಂಗಣಗುಣಿ. -ಕುಣಿ. To perform a (certain) dance (Šsv. 5, 37; J. 12, 45).

ರಿಜು riju. Tbh. of ಋಜು (Šmd. 353).

ರಿಣ riṇa. Tbh. of ಋಣ (Šmd. 353; Bp. 61, 56; ಸಾಲ Nn. 122; My.).

ರಿತು ritu. Tbh. of ಋತು (Šmd. 353; Šm. 20; Čpr. 7, 38; My.).

ರಿಪು ripu. *An enemy, an adversary, a foe* (ಹಗೆ Nn. 75).

ರಿವಾಜು rivâju. Usage, custom (C.; B. 5, 9; Mhr., H.).

ರಿಷಿ rishi. = ಋಷಿ. (Sk.; My.).

ರಿಷ್ಟ rishṭa. Injured, hurt, wounded;—unlucky;—mischief, harm;—*misfortune, bad luck; destruction, loss;—sin.* 2, *good luck, prosperity.* See ಅ-.

ರಿಷ್ಟತಾತಿ rishṭa-tâti. *Causing prosperity, propitious, auspicious.*

ರಿಷ್ಟಿ rishṭi. = ಋಷ್ಟಿ. *A sword.*

ರಿಸಾಲು risâlu. = ರಿಸಾಲೆ. A troop of horse (My.; Mhr., H. ರಿಸಾಲಾ).

ರಿಸಾಲುದಾರ risâlu-dâra. The commander of a risâlu (My.).

ರಿಸಾಲೆ risâlĕ. = ರಿಸಾಲು. (My.).

ರಿಸಿ risi. Tbh. of ಋಷಿ (Šmd. 353; Čt. II, 42; Kk. 33; Šm. 34; Čpr. 5, 20).

ರೀಢೆ rîḍhĕ. *Disrespect, slight, contempt.*

ರೀಣ rîṇa. *Dropping, trickling, oozing, distilling, flowing.*

ರೀತಿ rîti. Dropping, flowing; *going, moving, motion;*— a stream —a course. 2, *way, method, mode, manner, fashion;*—usage, observance (ಆಚಾರ Mr. 250). 3, style, diction (Kâvy. IV, 1, seq.). 4, *brass, bell-metal.* 5, calx of brass;—rust of iron;—scoria of any metal. ರೀತಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಮಾತು ಬಲ್ಲ (Prv.). — ರೀತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain a manner (Šsv. 2, 30).

ರೀತಿಕೆ rîtikĕ. Brass, bell-metal (ಪುಷ್ಪಕ, ಹಿತ್ತಾಳೆ Nn. 123; ಹಿತ್ತಾಳೆ Mr. 98).

ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣ rîti-krama-rasa-nirûpaṇa. Representation of the proper dictions and of the sentiments: N. of one of the adhikaraṇas of the kâvyâvalôka (Kâvy. I, 1*a*, 5; IV, 1 seq.).

ರೀತಿಪುಷ್ಪ rîti-pushpa. *Calx of brass.*

ರೀತಿವಿಫಲ rîti-viphala. Unprofitableness or unmeaningness of diction, vain diction (one of the ashṭâdašadôshas, Čh. v. 40).

ರುಂ ruṁ. The sound of a small spinning top (S. Mhr.). — ರುಂ ರುಂ. rep. The sound of a certain drum that is not beaten, but rubbed with a stick (S. Mhr.).

ರುಕ್ ruk. 1. = ರುಚ್, of which it is the nominative. (ದಾಮ, ಕಿರಣ Nn. 33; ಕಿರಣ 131).

ರುಕ್ ruk. 2. = ರುಜ್, of which it is the nominative.

ರುಕ್ ruk. 3. Tbh. of ಋಚ್. See ರುಗಾಗಮ.

ರುಕುಮಿಣಿ rukumiṇi. Tbh. of ರುಕ್ಮಿಣಿ. (Bp. 54, 35; My.).

ರುಕ್ಕು rukku. = ರಿಕ್ಕು. Tbh. of ಋಚ್. (My.).

ರುಕ್ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ruk2-pratikriyĕ. *Counteraction of disease, practice of medicine.*

ರುಕ್ಮ rukma. Bright, radiant;—*gold;*—iron.

ರುಕ್ಮಕಾರಕ rukma-kâraka. *A goldsmith.*

ರುಕ್ಮವತಿ rukma-vati. N. of the wife of Aniruddha. (R.).

ರುಕ್ಮಾಂಗದ rukma-aṅgada. N. of a king. (J. 11, 30).

ರುಕ್ಮಿಣಿ rukmiṇi. = ರುಕುಮಿಣಿ. N. of a daughter of king Bhîshmaka, carried off and espoused by Kṛishṇa (J. 6, 52; 7, 3. 8. 11. 24). 2, the goddess Lakshmî. — ರುಕ್ಮಿಣೀಸುತ. Pradyumna (J. 22, 18).

ರುಕ್ಷ ruksha. 1. = ರೂಕ್ಷ. Rough, harsh to the touch, not smooth or soft;—rough to the taste, astringent, not bland;—*rough, rugged, uneven;—harsh, cruel, unkind, austere.*

ರುಕ್ಷ ruksha. 2. Tbh. of ಋಕ್ಷ. A star (ನಕ್ಷತ್ರ Nn. 40, o. r. ಋಕ್ಷ; ತಾರೆ Mr. 513); a bear (Bp. 61, 83).

ರುಗಾಗಮ ruk3-âgama. The ṛigvêda (Šsv. 1, 65).

ರುಗ್ಣ rugna. Broken;—thwarted;—*bent, crooked, curved;*—injured;—diseased, sick, infirm. See Mr. s. ಭಗ್ನ.

ರುಗ್ಮಂಜರಿ ruk1-mañjari. A cluster of lustre or rays (Čpr. 1, 19).

ರುಚ್ ruč. = ರುಕ್ 1. *Light, lustre, brightness.* 2, *a ray of light.* 3, pleasure, wish, desire;—loveliness, beauty.

ರುಚಕ ručaka. = ರುಚಿರ. Agreeable, pleasing; auspicious; any auspicious thing, any object supposed to bring good luck (ಭದ್ರ, ಮಾಂಗಲ್ಯ Nn. 41; ವರಮಂಗಲದ್ರವ್ಯ Mr. 523). 2, sharp, acid;—tonic, stomachic. 3, *sochal salt* (ಸೌವರ್ಚಳ Hlâ.; ಲವಣ, ಉಪ್ಪು 41; ಲವಣ 523). 4, a kind of golden ornament (ಆಭರಣ 41; 523). 5, a tooth (ದಶನ, ದಂತ 41; ದಂತ 523). 6, the throat, the neck (ಶಿರೋಧರ, ಕೊರಳ್ 41; ಕೊರಳ್ 523). 7, a mountain (ಭೂಧರ, ಪರ್ವತ 41). 8, ambrosia (ಅಮೃತ 41). 9, the citron (ಮಾತುಲಂಗ, ಮಾದಲ 41; ಮಾತುಲಂಗ 523).

ರುಚಾಳಿಸು ručâḷisu. To compare (ಪೋಲಿಸು Šs.; T. ಉಱಿಱು, to be like; ಉಱಿಱ್ವು, comparison).

ರುಚಿ ruči. *Light, lustre, splendour,* beauty; colour. 2, *a ray of light.* 4, *wish, desire, pleasure, will;*—inclination, taste for, liking for (Šmd. 158), relish. 5, *passion.* 6, taste, perception by the palate;—flavour, relish, savour, savouriness (ಸಾಧನ, ಅನ್ನಮುಖ್ಯರುಚಿಸಂಚಯ, ಅನ್ನಮೊದಲಾದ ರುಚಿಗಳು, o. r. ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಕರಂಗಳು Nn. 114). ಕಾರ ಕಹಿ ಹುಳಿ ಒಗರುಗಳೆಂಬ್ಬ ನಾಲ್ಕು ರುಚಿಗಳು (ಸೌರಭ್ಯ Nn. 119, o. r.— ನಾಲ್ಕು ರಸಗಳು). 7, a kind of bitter grass (ಕಹಿಹುಲ್ಲು Mr. 110). 8, N. of another plant (ಚಿತ್ರರಟೆ, ಸಿಂಹಿಕೆ Mr. 130). ರುಚಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಸಿಯಕ್ಕಿ ತಿನ್ನಾನೇ? (Prv.). See Prvs. s. ಲೇವಡಿ, ಸಗಣಿ. — ರುಚಿ ಕಾಣು. = ರುಚಿ ನೋಡು. ರುಚಿ ಕಣ್ಡ ನಾಯಿ ಸುಚಿಯಾದರೂ ಬಿಡದು (Prv.). — ರುಚಿ ನೋಡು. To examine the taste of anything: to taste, to try (C.; B. 4, 59). — ರುಚಿ ಹತ್ತು. To prove luscious, to become or be luscious or savoury; to become or be tasty or agreeable (C.; B. 4, 48).

ರುಚಿಕ ručika. = ರುಚಕ. Shining, etc. (Bp. 3, 1).

ರುಚಿಕರ ruči-kara. Causing pleasure. 2, making tasteful; savoury, tasty; that makes tasteful, etc. (My.; see Nn. s. ರುಚಿ No. 6).

ರುಚಿಕಾರ ruči-kâra. = ರುಚಿಕರ. ಅನ್ನಾದಿರುಚಿಕಾರ (ಸಾಧನ Mr. 501).

ರುಚಿತ್ವ ručitva. The state of taking pleasure in. 2, the state of possessing splendour, beauty or colour (Čpr. 7, 89).

ರುಚಿರ ručira. Bright, brilliant, shining; *beautiful; pleasing; charming, pleasant;*—sweet, dainty, nice;—stomachic. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ರುಚಿರಾಮ ruči-râma. Quicksilver (ಸೂತ, ಪಾದರಸ Nn. 131). 2, the eye (ದೃಕ್, ಕಣ್ಣು 131). 3, white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು 131; ಬಿಳಿದು Mr. 475).

ರುಚಿಸು ručisu. To find pleasure in, to desire, to enjoy (Bp. 11, 10). 2, to appear as savoury, to be luscious, savoury or tasty (My.); to be agreeable, as a word (My.).

ರುಚ್ಯ ručya. Bright, radiant; *beautiful, handsome, pleasing, delightful;—a lover;* a husband.

ರುಜ್ ruj. = ರುಕ್ 2. Breaking, dashing to pieces; fracture. 2, *sickness, disease;*—toil, fatigue.

ರುಜ ruja. = ರುಜ್. (Sk.).

ರುಜನ rujana. = ರುಜ. See ರೋಗ-.

ರುಜು ruju. 1. Tbh. of ಋಜು. ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲುರುಜು (ರೋಹಿತ Hlâ.).

ರುಜು ruju. 2. Signature;—proof (My.; Br.; H.). — ರುಜು ಮಾಡು. To sign;—to prove (My.). — ರುಜುವಾತ್. Proved, established (My.).

ರುಜೆ rujĕ. Breaking, fracture, destruction. 2, *sickness, disease, pain.*

ರುಂಜೆ ruñjĕ. A brazen drum (Tĕ.; Abh. P. 4, 56).

ರುಣ ruṇa. Tbh. of ಋಣ. (My.; Bh. 1, 8, 39). ಕುಣಿ ಅಗಿ ಸಿದರೆ ರುಣ ತೀರೀತೇ (or ತೀರಿತೇ)? (Prv.). See Prvs. s. ಸು ಡು 1, ಹಣ, ಹೆಣ 1.

ರುಣ್ಡ ruṇḍa. *A headless body, a mere trunk* (retaining life and continuing to mix in battle). 2, the head as separated from the body, a skull (Mhr.; ಸಿರ Ŝs.).

ರುಣ್ಡಮಾಲೆ ruṇḍa-mâlĕ. A necklace or wreath of skulls (J. 13, 63; 14 sum.; 14, 19; Mhr.; My.).

ರುಣ್ಡಿಕೆ ruṇḍikĕ. A field of battle. 2, the threshold of a door. 3, a go-between. 4, superhuman power. (R.).

ರುತ ruta. 1. Broken to pieces, divided. See ನಿ-.

ರುತ ruta. 2. = ರುತಿ, ರುತು 2. Sounded, filled with cries; — *any cry or noise: the note of birds, humming of bees,* etc.; — song.

ರುತಿ ruti. = ರುತ 2. (Rŝv. 13, 76).

ರುತು rutu. 1. Tbh. of ಋತು (ಶುಚಿ Nn. 18; ಶಾರದೆ 28; Si. 44; My.). ವಸನ್ತ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಪ್ರಾವೃಷ್ ಶರದ್ ಹೇಮನ್ತ ಶಿಶಿರ ಎನ್ದು ಆಱುಂ ರುತುಗಳಕ್ಕುಂ (Hlâ.).

ರುತು rutu. 2. Tbh. of ರುತ 2. (ಗೀತ Nn. 35).

ರುದಿತ rudita. Cried, lamented, wept; *a crying, a weeping, a wailing, a lamentation.*

ರುದ್ದು ruddu. = ರುಬ್ಬು 1. (Tĕ.); to beat soundly (My.).

ರುದ್ಧ ruddha. Stopped, checked, impeded, opposed; — *shut in, confined, surrounded, fenced in.*

ರುದ್ರ rudra. Crying, howling, roaring; one who roars, etc. 2, the roarer or howler: N. of the god of tempests and father of the Rudras or Maruts. 3, *Ŝiva.* 4, *Ŝiva as the regent of the north-east quarter.* 5, any one of the (eleven) Rudras or storm winds, *i. e. a class of demigods* who are regarded as inferior manifestations of Ŝiva (Bp. 61, 53; see ಪನ್ನೊನ್ದು ರುದ್ರರ್). 6, the number 11 (Čh.; ಹನ್ನೊನ್ದು Mr. 347; Bp. 5, 64). 7, sign for a metrically long syllable (Čh.). 8, N. of a class of feet (Čh.). 9, = ರುದ್ರಸೂಕ್ತ (My.). ರುದ್ರನಾದರೇನು? ಭದ್ರನಾದರೇನು? ನಿದ್ರೆ ಬನ್ದರೆ ಸರಿ (Prv.). — ರುದ್ರಗಣ್ಟಿ. A dôtra or sîrĕ with a border the texture of which represents rudrâkshas (My.). — ರುದ್ರಗಣ್ಟು. The peculiar knot with which a Ŝaiva joins the two ends of his sacrificial thread (My.). — ರುದ್ರದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1). — ರುದ್ರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). See ಕಾಲಾಗ್ನಿ-.

ರುದ್ರಟ rudraṭa. N. of the author of the Ŝriṅgâratilaka. See Kâvy. V, 970.

ರುದ್ರಪಶುಪತಿ rudra-paŝupati. N. (Bp. 9, 45; 13, 1).

ರುದ್ರಪುಷ್ಪ rudra-pushpa. *The shoe-flower* (ದಾಸವಣ, ಜಪೆ Hlâ. MS.; the print has ಓದ್ರಪುಷ್ಪ).

ರುದ್ರಪ್ರಕರ rudra-prakara. The multitude of Rudras (Bp. 10, 19).

ರುದ್ರಪ್ರಯಾಗ rudra-prayâga. N. of the place where the river Mandâkinî joins the Ganges. (R.).

ರುದ್ರಭೂಮಿ rudra-bhûmi. A burying or burning ground (My.).

ರುದ್ರಮನ್ತ್ರ rudra-mantra. = ರುದ್ರಸೂಕ್ತ. (My.).

ರುದ್ರಮುದ್ರೆ rudra-mudrĕ. The mark or impression of a liṅga (Bp. 57, 32).

ರುದ್ರವೀಣೆ rudra-vîṇĕ. Rudra's lute: a lute with two dried sôrĕ-gourds (My.). 2, a particular religious observance.

ರುದ್ರವೀರ್ಯ rudra-vîrya. Ŝiva's semen; — quicksilver; sulphur (My.).

ರುದ್ರಸೂಕ್ತ rudra-sûkta. N. of a ṛigvêda hymn adressed to Rudra (Ŝsv. 1, after 79; 4, 101).

ರುದ್ರಾಕ್ಷ rudra-aksha. Rudra-eyed: the tree Elaeocarpus ganitrus, and its berry (sacred to Ŝiva). See Bp. 12, 12; 32, 51; 41, 8.

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆ rudrâksha-mâlĕ. A rosary made of rudrâksha berries (My.).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ rudra-akshi. = ರುದ್ರಾಕ್ಷ. (My.; see ಅಡವಿ-).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಭಸಿತಾಕಲಿತದೇಹಿ rudrâkshi-bhasita-âkalita-dêhi. Ŝiva; — a Liṅgavanta (Bp. 27, 30).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಭಸಿತಾಭರಣ rudrâkshi-bhasita-âbharaṇa. Ŝiva; a Liṅgavanta (Bp. 27, 33).

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಸರ rudrâkshi-sara. = ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆ. (My.).

ರುದ್ರಾಕ್ಷೆ rudra-akshĕ. = ರುದ್ರಾಕ್ಷ. (Bp. 3, 26; 12, 19; 38, 14; 41, 20).

ರುದ್ರಾಣಿ rudrâṇi. *Rudra's wife Durgâ.*

ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ rudra-abhishêka. Anointing a liṅga whilst repeating the rudrasûkta (My.).

ರುದ್ರಾವತಾರ rudra-avatâra. An incarnation of Ŝiva (Bp. 53, 6; 60, 1).

ರುದ್ರೇಶ rudra-îŝa. The ruler of the Rudras (Bp. 24, 48).

ರುದ್ರೋದ್ಗಾರಿ rudrôdgâri. Tbh. of ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ. (My.).

ರುಧಿರ rudhira. Red; — *blood;* — saffron.

ರುಧಿರಾಕ್ಷ rudhira-aksha. N. of a râkshasa (J. 20, 48. 49. 51).

ರುಧಿರೆ rudhirĕ. N. of a plant (ಮದುರಂಗಿ Mr. 117).

ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ rudhira-udgâri. Spitting blood; — the fifty-seventh year in the cycle of sixty (My.).

ರುನ್ದಿ rundi. Breadth, width (My.; Mhr.).

ರುನ್ದ್ರ rundra. Large, great (Bp. 1, 40; 8, 4; it is the word that, instead of ವಿಸ್ತೃ, appears in the Mysore Amarakôŝa; see Si. 370).

ರುಪಾಯಿ rupâyi. = ರೂಪಾಯಿ. (C.).

ರುಬರೂಬು rubarûbu. = ರೂಬರೂ, ರೂಬರೂಬು. Face to face (My.; Mhr., H. ರುಬುರೂ, ರುಬೇರೂಬು, ರೂಬರೂ).

ರುಬ್ಬು rubbu. 1. (fr. ಒರೆ 3). = ರುದ್ದು. To grind in a mortar (My.; Tĕ.).

ರುಬ್ಬು rubbu. 2. Grinding. — ರುಬ್ಬುಗುಣ್ಡು. A grind-stone (My.; Tĕ. ರುಬ್ಬುರಾಯಿ).

ರುಮ ruma. = ರುಮೆ. (Si. 312).

ರುಮಾಲ rumâla. = ರುಮಾಲು, ರೂಮಾಲು, ರೂಮಾಲೆ. A handkerchief, a towel; any square piece of cloth for wrapping round the head or for tying up articles, a turban, etc. (Br.; B. 2, 7; Čb. 73. 134; Mhr., H. ರುಮಾಲ; T. ಉರು ಮಾಲೈ).

ರುಮಾಲು rumâlu. = ರುಮಾಲ. (My.). See Prv. s. ರುಪ್ಪಿ.

ರುಮೆ rumĕ. *A salt-pit, a salt-mine* (especially one in the district of Sambhar in Ajmere); rock-salt (ಉಪ್ಪಿನ ಕಲ್ಲುಗಳು Mr. 100). See s. ಉಪ್ಪಿನ ಕಟ್ಟೆ.

ರುರು ruru. *A kind of deer* (ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ Nr.).

ರುವಿ ruvi. (fr. ರೂಪು?). = ರುವ್ವಿ. A farthing, a kâsu (My.; Tĕ. ರುವ್ವ; Mhr. ರುಕಾ, the 12th part of an Anna).

ರುವೂಕ ruvûka. = ಉರುವೂಕ, ರೂಬುಕ, ರೂವುಕ. (Colebr.).

ರುವ್ವಿ ruvvi. = ರುವಿ. (My.). ರುವ್ವಿ ಕೊಡದವ ರುಮಾಲು ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ರುಷ್ rush. *Anger, wrath, passion.*

ರುಷಿ rushi. Tbh. of ಋಷಿ (Čt. II, 42; see ಮಹಾ-).

ರುಷಿತ rushita. Enraged, irritated, angry (My.).

ರುಷ್ಟಿ rushṭi. Tbh. of ವೃಷ್ಟಿ. (My.).

ರುಸಬ rusaba. Tbh. of ವೃಷಭ (My.).

ರುಸಿ rusi. Tbh. of ಋಷಿ. (My.; Tĕ.).

ರುಸುಮು rusumu. Fees, dues, commission (My.; Br.; H.).

ರುಹ್ ruh. = ರುಹ. See ಅಮ್ಭೋ-.

ರುಹ ruha. Rising, mounting, springing up, growing, increasing; mounted, ascended upon. See ಅಮ್ಭೋ-, ಕರ-, ಕ್ಷಿತಿ-, ರಸಾಲ-.

ರುಹೆ ruhĕ. *Bent grass, Panicum dactylon* (see Si. 162).

ರುಳಿ ruḷi. A silver chain worn on the leg, just above the ankle, by women (My.; Mhr. ರುಳಣೇಂ, to shake gracefully).

ರೂ rû. (fr. ಒರೆ 5?). Repetition of words and sentences to commit them to memory. (Tĕ. ರುವ್ವು). — ರೂ ಹಾಕು. To repeat words frequently to commit them to memory (My.; G. in his preface).

ರೂಂ rûm. N. of a country (Si. 101).

ರೂಕ್ಷ rûksha. = ರುಕ್ಷ 1. (ತೀಕ್ಷ್ಣ, ತಿಗ್ಮ, etc. Mr. 34; Čpr. 5, after 4).

ರೂಕ್ಷಣ rûkshaṇa. Making rough, rugged or harsh; making dry or thin. See ವಿ-.

ರೂಕ್ಷೆ rûkshĕ. Dryness, aridity, emaciation; harshness, unkindness, cruelty (Bp. 61, 83).

ರೂಡಿ rûḍi. Tbh. of ರೂಢಿ (Šmd. 339; Bp. 50, 36). ಹಾಗೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಡತೆಗಳು ಎನ್ದಿಗೂ ರೂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 188). — ರೂಡಿದೊಟಿ³. -ತೊಟಿ³. The usual current of a river (Bp. 50, 38). — ರೂಡಿ ಬೀಳು. To become habitual or customary (My.). — ರೂಡಿ ಮಾಡು. To practice, to learn by practice (Čpr. 2, after 14; My.). — ರೂಡಿ ಮಾತು. A commonly known and used word (My.).

ರೂಡಿಸು rûḍisu. To be commonly known and used (J. 28, 22; B. 5, 113);—to assemble in numbers (J. 4, 14; Šsv. 4, 42);—to become or be notorious or famous (Bp. 5, 41; 26, 62; 42, 6; 51, 42; 54, 55; 56, 30). 2, to ascend, to rise (Bp. 24, 50). 3, to cause to grow, become large or much, to accumulate, to join (as property, grain, etc., My.).

ರೂಢ rûḍha. Mounted, risen, ascended;—sprung up, born, produced;—grown, increased, developed;—large, bulky, great, much;—commonly known, notorious;—certain, ascertained;—traditional, generally received, popular, customary, conventional, not to be etymologically resolved;—having a special meaning or one not depending directly on the etymology;—obscure. See Šmd. 75. 158. 174.

ರೂಢನಾಮ rûḍha-nâma. A noun of which the meaning is not to be etymologically resolved, a word not etymologically derived, a word used in a conventional sense (Šmd. 93-95).

ರೂಢಮೂಲ rûḍha-mûla. Well-rooted, well-established, powerful (My.).

ರೂಢಿ rûḍhi. = ರೂಡಿ q. v., ಊಢಿ. Mounting, ascending, rise, ascent. 2, springing up, birth, origin. 3, fame, renown, notoriety. 4, custom, customary usage, common currency, general prevalance, use; popularity; familiarity with. 5, a popular or conventional acceptation of words (as opposed to their direct etymological meaning). 6, the employment of a word in a sense not borne out by its etymology. ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದ ಪದ ಹಾಡಿದರೆ ತಿಳಿದಾನೇ? (Prv.). See Šmd. 29. 122. 202. 391; Kâvy. VI, 1; Sp. s. ಮಾಡು 1. — ರೂಢಿವಡೆ. -ಪಡೆ. = ರೂಢಿವೆಟ್ No. 2. (Grj. 2, after 106). — ರೂಢಿವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To obtain use or notoriety: to come into common use (ರೂಢಿಯಾಗು Šmd. 186 Cm.). 2, to grow great or famous (Čpr. 2, 16; Bp. 37, 68).

ರೂಢಿತ rûḍhita. = ರೂಢ. Mounted, ascended (Bp. 50, 2).

ರೂಢಿಪತಿ rûḍhi-pati. A notorious ruler. See Sp. s. ನಾಡು.

ರೂಢಿಶಬ್ದ rûḍhi-šabda. = ರೂಢನಾಮ (Sk.). 2, a word that is commonly known and used (My.).

ರೂಢಿಸು rudhisu. = ರೂಡಿಸು, q. v.

ರೂಪ rûpa. = ರೂಪು, ರೂವು, ರೂಹು. *Any outward appearance or phenomenon, form, figure, shape* (ಪರಿಜು Čt. I, 100; ವರ್ಣ, ನಾನಾವರ್ಣ Nn. 119);—image, resemblance, semblance;—any visible object, an image, an idol. 2, the form of a noun or verb, etc. in grammar, an inflected form by declension or conjugation. 3, a handsome form, shapeliness, beauty. 4, natural state or condition, nature, property, feature, character. 5, kind, sort, species. 6, mode, manner. 7, a single specimen, a type, a pattern, an exemplar. 8, the number one, the arithmetical unit. 9, in algebra: a known quantity. 10, a drama, a play, a dramatic composition. 11, cattle. 12, *a beast,* a number of beasts or various beasts (ಮೃಗಸಮೂಹ, ನಾನಾಮೃಗಂಗಳು 119). — ರೂಪುವ್ವೆಟ್. -ಂ-ಪೆಟ್. To get a form (Grj. 4, 34).

ರೂಪಕ rûpaka. Illustrating by metaphor, figurative;—a peculiar metaphor or simile (upamâ) in rhetoric, the description of one object under the form of an another which it is poetically supposed to resemble (Kâvy. III, 3, B, 41. 80 seq.; ಅಲಂಕಾರ Nn. 135; ಅತ್ಯಲಂಕಾರ Mr. 526). 2, a form, a figure, a shape, an image; a peculiar shape or image, a feature (? ಪ್ರತಿಮಾಭೇದ, ಪ್ರತುಮೆಗಳ ಭೇದ 135). 3, a kind, a species (ಸಲಾಕ್ಷಣ್ಯ, ಲಕ್ಷಣಭೇದ 135). 4, shapeliness, beauty (ಸರೂಪ, ಚೆಲುವು 135). 5, a drama, a play, a dramatic composition (ಕಾವ್ಯ 526). 6, a theatrical performance, dancing (ತಾಣ್ಡವ, ನೃತ್ಯ 135; ನಾಟ್ಯ 526). 7, a particular time in music (ತಾಳವಿಭೇದ 135; ತಾಳಮಾನ 526). 8, a clever man (ಚತುರ, ಚದುರ 135);—a cunning, crafty man (ಧೂರ್ತ 526).

ರೂಪಕತಾಲ rûpaka-tâla. = ರೂಪಕ No. 7. (My.).

ರೂಪಕರೂಪಕ rûpaka-rûpaka. A kind of rûpaka in rhetoric (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ರೂಪಣ rûpaṇa. Forming, representing; figure; figurative illustration. See ನಿ-.

ರೂಪತೆ rûpatĕ. The state of being formed or composed of; the state of having a form. See ದ್ವಿ-.

ರೂಪದ್ವಿತ್ವ rûpa-dvitva. Repetition of the form of a noun, etc. (Kâvy. I, 3, 89-97; *cf.* ಪದಯುಗಲೋಚ್ಚರಣ).

ರೂಪವತಿ rûpa-vati. A handsome or beautiful woman (My.; B. 5, 43).

ರೂಪವನ್ತ rûpa-vanta. A handsome man (My.). Feminines ರೂಪವನ್ತಳು, ರೂಪವನ್ತೆ (My.).

ರೂಪಹೀನ rûpa-hîna. Devoid of beauty, ugly. ರೂಪಹೀನ ವಾದುದು (ವಿಕಟ, ಕುರೂಪು Nn. 146).

ರೂಪಾಕಾರ rûpa-âkâra. = ರೂಪಾರ. A beautiful form (?).

ರೂಪಾಜೀವೆ rûpa-âjîvĕ. *A harlot, a prostitute.*

ರೂಪಾದಿಲೇಖನ rûpa-âdi-lêkhana. Writing or drawing figures, etc. See ಚಿತ್ರಿಸು.

ರೂಪಾನ್ತರ rûpa-antara. Another form, a change of form (Šmd. 111 Cm.; 156; My.).

ರೂಪಾಯಿ rûpâyi. (fr. ರೂಪ್ಯ). = ರುಪಾಯಿ. A Rupee (C.; Mhr. ರುಪಯಾ; B. 2, 25; 4, 87). ೧ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಕನಿಷ್ಠ ಪಲ); ೨ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಮಧ್ಯಮಪಲ); ೩ ರೂಪಾಯಿತೂಕ (ಉತ್ತಮಪಲ); ೧, ಅಥವಾ ೨, ಅಥವಾ ೩ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತೂಕದ ಚಿನ್ನ (ಕುರುವಿಸ್ತ, ಚಿನ್ನದ ಪಲ Si. 328).

ರೂಪಾರ rûpa-âra2. Tbh. of ರೂಪಾಕಾರ (Šmd. 383).

ರೂಪಾವಳಿ rûpa-âvaḷi. The rows or tables of declension or conjugation (B. 5, 271).

ರೂಪಿ rûpi. Having form or figure;—*well-shaped, handsome, beautiful;*—appearing as, like.

ರೂಪಿತ rûpita. Formed, represented, exhibited, imagined. (Bp. 49, 41; see ಅವ- and ಕುಣ್ಠಿತ).

ರೂಪಿಸು rûpisu. = ರೂಹಿಸು. To form, to mould, to figure, to represent (as any image, picture, etc., My.); to show, to point out (as a fault, My.). 2, to view, to inspect, to look at, to consider, to regard (Bp. 4, 53; 15, 15; 19, 50). 3, to appear (Bp. 19, 38; 51, 40; 61, 18).

ರೂಪು rûpu. Tbh. of ರೂಪ. (Šmd. 364; Čpr. 6, 79; Bp. 4, 53; 23, 26; 50, 25; 51, 32; 52, 34. 56; Č. Bp. 11; J. 28, 40; ಪರಿಜು Čt. I, 69; ಬಲ Nn. 14; ಸೌನ್ದರ 24; ಚೆಲ್ವ 68; ಚೆಲುವು 70; ಆಕಾರ 71). ರೂಪಿನ್ದೆ (Šmd. 10); ರೂಪಿಂಗೆ (131); ರೂಪಿನಲ್ಲಿ (141 Cm.). ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ರೂಪು (ದ್ರವ್ಯ, ಮರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದನ್ಥಾ ಪ್ರತುಮೆಗಳು Nn. 164). See Sp. s. ಸ್ವರ 2. — ರೂಪಡಗು. -ಅಡಗು. A form to disappear (J. 15, 40). — ರೂಪಟಿ³. -ಅಟಿ³. Natural form, or beauty, to be destroyed (Bp. 57, 56). ರೂಪಟಿ³ದ ಸಾವು (ಮಣ್ಮಟಿ³ Šmd. I). 2, to destroy a form, etc. (Bp. 16, 3). — ರೂಪಾನ್. -ಅನ್. To take or assume a form, etc. (Ršv. 13, after 77). — ರೂಪಿಡು. -ಇಡು. To indicate or evince anger or passion (ಕ್ರೋಧನಿರ್ದೇಶ Šmd. Dh.). — ರೂಪುಗರೆ. -ಕರೆ. Form or beauty to disappear (Abh. P. 3, 39. 45). — ರೂಪುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. A form or figure to appear (Bp. 16, 5). — ರೂಪುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Natural form, or beauty, to be destroyed or disappear. See ಅಟಿ³ and ಕಟಿಕುಟಿ; Abh. P. 13, 69. — ರೂಪುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ರೂಪುಗಿಡು. (Bp. 57, 70). — ರೂಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ರೂಪಾನ್. (Čpr. 7, 80; Bp. 15, 17). — ರೂಪುದಳೆ. -ತಳೆ. = ರೂಪುಗೊಳ್. (Čpr. 5, 81). — ರೂಪುದೋಱು. -ತೋಱು. To show a form (V. 14, 106; 14, after 106; Ššv. 2, 92). — ರೂಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ರೂಪುಗೊಳ್. (Ršv. 5, after 50).

ರೂಪ್ಯ rûpya. = ರುಪಾಯಿ, ರೂಪಾಯಿ. *Handsome, beautiful.* 2, bearing a stamp, stamped. 3, *wrought metal, silver or gold bearing a stamp or impression, a stamped coin.* 4, *silver.*

ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ rûpya-adhyaksha. *A master of the mint.*

ರೂಬಕಾರಿ rûbakâri. The written record of case (My.; H.).

ರೂಬರೂ rûbarû. = ರುಬರೂಬು, etc. (Si. 399; My.).

ರೂಬರೂಬು rûbarûbu. = ರೂಬರೂ. (My.).

ರೂಬುಕ rûbuka. = ರೂವುಕ. (ಅವುಡಲ ಗಿಡ G.).

ರೂಮಾಲು rûmâlu. = ರುಮಾಲ, etc. (My.; M. ಱೂಮಾಲ್).

ರೂಮಾಲೆ rûmâlĕ. = ರೂಮಾಲು. ಪೂಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರ ರೂಮಾಲೆ ಬೇಡವೋ? (Prv.).

ರೂಲು rûlu. A "rule", a ruler (My.); a line (My.). — ರೂಲು ದೊಣ್ಣೆ. A ruler (My.).

ರೂವು rûvu. Tbh. of ರೂಪ (Šmd. 364).

ರೂವುಕ rûvuka. = ರುವೂಕ, etc.

ರೂಷಿತ rûshita. Adorned, decorated. 2, *covered, overspread* (ಗುಣ್ಠಿತ, ಮುಸುಕಿದುದು Hlâ., o. r. ಕುಣ್ಠಿತ). 3, made rough or rugged. 4, *pounded, reduced to dust* (see ಗುಣ್ಠಿತ).

ರೂಹಿಸು rûhisu. = ರೂಪಿಸು. To appear (Grj. 6, after 56: Râm. 3, 6, 6).

ರೂಹು rûhu. Tbh. of ರೂಪ. (ಪರಿಜು Šs.). — ರೂಹುಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To show (J. 13, 42); to show a form (26, 3).

ರೆಕ್ಕಟ rĕkkaṭa. = ರಿಕ್ಕಟ, ಱಿಕ್ಕಟ. (ಬಿನ್ನಗೆ, ಬಿನ್ನನೆ, ಸುಮ್ಮಗೆ Šs.).

ರೆಂಕೆ rĕṅkĕ. = ರಂಕೆ. (Sd.; Tĕ. ರೆಙ್ಕು, to low as cattle).

ರೆಂಜೆ rĕñjĕ. The tree Mimusops elengi Lin. (St. & Pl.; M. ಇರಞ್ಞಿ, ಇಲಞ್ಞಿ; T. ಇಲಂಜ). See ಗುಡ್ಡ-.

ರೆಡ್ಡಿ rĕḍḍi. = ರಡ್ಡಿ. (My.).

ರೆಬ್ಬೆ rĕbbĕ. (or ರೆಬ್ಬು? Tĕ. ಱೆಬ್ಬೆ = K. ರೆವ್ವೆ; Tĕ. ಱವ್ವೆ, ill-fame; abuse, see ರಚ್ಚೆ). — ರೆಬ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6). — ರೆಬ್ಬವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. See ಪುರಾತ-.

ರೆಮ್ಬೆ rĕmbĕ. = ರಮ್ಬೆ, q. v. A twig, etc. (My.; Si. 117. 120. 121. 123. 143).

ರೆಮ್ಮ rĕmma. (= ರೇಮ?). — ರೆಮ್ಮಾಯಿ. -ಆಯಿ. N. of Abhinavamaṅga's mother (Mr. 540).

ರೆಳ್ಳು rĕḷḷu. A reed, used to write with, Saccharum sara (Tĕ. ರೆಲ್ಲು). — ರೆಳ್ಳುಗಸವು. -ಕಸವು. N. of a grass (ಕಾಶ, etc. Si. 163).

ರೇ rê. 1. A particle of calling (a male): oh you! you fellow! sirrah! etc. (Sk., Mhr.; Bp. 55, 46; 61, 20).

ರೇ rê. 2. = ರಯಿ, ರೈ, etc. Property, possessions, goods, wealth, gold;—costliness;—grandeur, shine, glitter, lustre, beauty. See ರೇವತ್.

ರೇಕ rêka. Emptying, evacuating; resigning, leaving; looseness, purging. 2, suspicion, doubt, care. 3, an outcast. 4, a frog. See ಅತಿ-.

ರೇಕು rêku. A thin plate of metal (used in covering other metals instead of gilding or plating, My.; Tĕ.; T. ಇರೇಕ್ಕು); gold (My.). 2, the leaf of a flower, the petal of a flower (My.; Tĕ., T.). ಎಳೇ ರೇಕುಗಳು (ಸಂವರ್ತಿಕೆ, etc. Si. 97). — ರೇಕವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 9, 35).

ರೇಕೆ rêkĕ. Tbh. of ರೇಖೆ. A line. ರೇಕೆ ಎಟಿ³, -ಬರೆ, -ಹಾಕು (My.). 2, regular arrangement, order, trim (My.). — ರೇಕೆ ಮಾಡು. To put in proper order, to arrange properly

(My.). ರೇಕೇ ಮೂಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ತೋಕೂರಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ರೇಖಾಂಶ rêkhâ-aṁśa. A degree of longitude; longitude (B. 5, 307).

ರೇಖಾಗಣಿತ rêkhâ-gaṇita. Geometry (My.).

ರೇಖಾತ್ರಿತಯ rêkhâ-tritaya. A triad of lines or stripes, three lines, etc. (Bp. 41, 2).

ರೇಖಾಯಿಲ rêkhâ-âyila. (Šmd. 252). A man who delineates, paints, or writes.

ರೇಖಿಕೆ rêkhikĕ. ರೇಖಿಕಾ. = ರೇಖೆ. A line (drawn from the outer corner of the eye, Čpr. 8, 77).

ರೇಖೆ rêkhĕ. ರೇಖಾ. = ರೇಕೆ, ಲೇಖೆ. *A line* (ಗೆರೆ Čt. I, 48; Šm. 16; ಗೀಟು Nn. 157); *a streak, a stripe;*—a row, a series;—a continuous line;—drawing;—the first or prime meridian (from Ceylon to the North-pole). 2, fulness, satisfaction. 3, deceit, fraud. 4, a small quantity, a little portion. — ರೇಖೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put a line to (V. 5, after 14).

ರೇಗಿಸು rêgisu. (To cause to rise); to irritate, to excite, to make angry (My.; Tĕ. ರೇಚು).

ರೇಗು rêgu. 1. (fr. ಎಬ್ 1, etc.). To rise, as dust (Tĕ.); – to be aroused, to get excited, to become angry, to begin to rage (My.; Tĕ. ರೇಗು, ಲೇಚು).

ರೇಗು rêgu. 2. (= ಎಗಚಿ, etc.). The Jujube (ಬದರ, etc., ಎಳಚಿ, etc. Si. 130; Tĕ.).

ರೇಗುಪ್ತಿ rê-gupti. N. of a râga (My.).

ರೇಚ rêča. Emission of breath, etc. (in yôga, see ರೇಚಕ). 2, N. of two plants. — ರೇಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 37).

ರೇಚಕ rêčaka. Emptying, purging; emitting the breath;—emission of breath, exhalation, expiration (ನಾಸಕದಿ ಬಿಡುವ ಅನಿಲಂ Mr. 53); expelling the breath out of one of the nostrils (in the practice of yôga). 2, a purge, cathartic. 3, N. of men.

ರೇಚನ rêčana. = ರೇಚಕ. See ವಿ-.

ರೇಚಿತ rêčita. Left void or empty, freed from, cleared; purged. 2, *one of a horse's paces, cantering* (or moving in the longe, or sidling; ಕುದುರೆಯ ದುಡುಕಿಯ ನಡಿಗೆ G.).

ರೇಜಿಗೆ rêjigĕ. Disgust (My.; *cf.* ಅರೋಚಕ?).

ರೇಜುದಾನು rêjudânu. A sandbox used by a writer (My.; Br., H.).

ರೇಣು rêṇu. *Dust.* 2, *the pollen of a flower.* 3, a female elephant (ಪೆಣ್ಣಾನೆ Mr. 153). ರೇಣು ಮಾಣಿಕವಾದರೂ ವಾಣಿಜತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 4, N.

ರೇಣುಕ rêṇuka. N. of a Yaksha. 2, N. of one of Šiva's pramathas (Bp. 1, 52); N. of a šaiva devotee and poet (Ršv. 1, 17). 3, N. of a serpent (Bp. 46, 28). 4, N. of an elephant. 5, a sort of pulse (ಬಟಗಡ್ಲೇ ಕಾಯಿ G.). — ರೇಣುಕಬೀಜ. (ಕಪಿಲೆ, ಹರೇಣು G.).

ರೇಣುಕಾಸುತ rêṇukâ-suta. Parašurâma (My.).

ರೇಣುಕೆ rêṇukĕ. ರೇಣುಕಾ. The wife of Jamadagni and mother of Parašurâma (Mr. 258). 2, *a particular drug or medicinal substance,* said to be fragrant, but bitter and slightly pungent in taste, and of a greyish colour.

ರೇಣುಕೇಶ rêṇuka-îša. = ರೇಣುಕ No. 2. (Ršv. 1, 53; *cf.* ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ 1, 56).

ರೇತ rêta. = ರೇತಸ್. (ಶುಕ್ಲ, ಇನ್ದ್ರಿಯ Nn. 32; ಇನ್ದ್ರಿಯ 37. 48).

ರೇತಸ್ rêtas. = ರೇತ, ರೇತು. *Semen virile.* 2, quicksilver.

ರೇತು rêtu. Tbh. of ರೇತ. (ತೇಜಸ್, ಬೀಜ, ವೀರ್ಯ G.).

ರೇಫ rêpha. = ರೇಫೆ. A burr, a burring sound: the letter ್ (ರ್, ಱ್, Šmd. 41. 217; ವಿಸರ್ಜ, ನೀಟು Nn. 62, o. r. ಗೀಟು). 2, cretic, one short syllable between two long syllables. 3, passion. 4, *low, vile, contemptible.* See Kâvy. I, 3, 60-63. 98-103; III, 2, B, 48-51.

ರೇಫಸ್ rêphas. *Low, vile, contemptible.*

ರೇಫಸ rêphasa. Tbh. of ರೇಫಸ್. (Mr. 225).

ರೇಫಸಂಯೋಗ rêpha-saṁyôga. A term that is endowed with the rêpha (Šmd. 50).

ರೇಫಾನ್ತ rêpha-anta. A term with a final rêpha (Šmd. 53).

ರೇಫಾಶ್ರಿತ rêpha-âšrita. Closely connected with the rêpha (Šmd. 26).

ರೇಫೆ rêphĕ. Tbh. of ರೇಫ. See Šmd. 27. 71. 75. 217. 218. — ರೇಫೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. To be united with a rêpha (Šmd. 38. 71).

ರೇಮ rêma. (Tbh. of ರೇವ). — ರೇಮಯ. -ಅಯ. N. (Bp. 48, 22). — ರೇಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 48, 30; see ಕದಿರ-).

ರೇರಿಹಾಣ rêrihâṇa. Šiva;—a thief;—an Asura. (R.).

ರೇಲ rêla. The Cassia tree (Tĕ.; ಆರಗ್ವಧ, ಆರೇವತ, etc. Si. 126).

ರೇವ rêva. (= ರೇಮ). N. of the father of Raivata (Sk.). — ರೇವಣ. (-ಅಣ). N. (Ršv. 1, 55. 61).

ರೇವಡಿ rêvaḍi. = ಲೇವಡಿ 2. A kind of sweetmeat (Mhr.). 2, exposed and disgraced state; utter discomfiture and disconcernment (Mhr.). — ರೇವಡಿಗಿಡ. A wiry thorny shrub, Capparis divaricata Lam. (Z.; see ಎಳ್ಳು-, ಮರ-).

ರೇವತ್ rê2-vat. Rich, wealthy;—grand in external appearance, shining, beautiful, illustrious.

ರೇವತಿ rê-vati. N. of the twenty-seventh nakshatra (My.). 2, the wife of Balarâma.

ರೇವತೀರಮಣ rêvatî-ramaṇa. *Balarâma.*

ರೇವತೀಶ rêvatî-îša. Balarâma (ಬಲ Mr. 21).

ರೇವನ್ತ rêvanta. N. of the fifth Manu of the present kalpa;—N. of a king (Bh. 1, 7, 2). 2, Tbh. of ರೇವತ್ (A.).

ರೇವಲ್ಚಿನ್ನಿ rêval-činnî. A tall perennial plant, growing in Central Asia, Rhubarb, Rheum palmatum Lin. (St. & Pl.; My.; Br.; Mhr. ರೇವಸ, ರೇವಾಚಿನೀ).

ರೇವು rêvu. (ಱೇವು). (fr. ಎಱಗು 1). Descending, disembarking: a landing place, a beach, a port or haven (My.; T. ಇಱೇವು; T. ಇಱಂಗು, M. ಇಱಙ್ಙು, to descend, go down, disembark).

ರೇವೆ rêvĕ. 1. *The Narmadâ river.*

ರೇವೆ rêvĕ. 2. Fine gravel;—the grit of sugar, milk, etc. (Mhr. ರೇವ; B. 4, 55).

ರೇಶಮಿ rêšami. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. (B. 5, 219).

ರೇಶಿಮಿ rêšimi. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. (G. 151. 165. 279). — ರೇಶಿಮಿಗಿಡ. = ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ. (Čb. 139).

ರೇಶ್ಮಿ rêšmi. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. ರೇಶ್ಮೀ ವಸ್ತ್ರ (ದುಕೂಲ, ಕ್ಷೌಮ G.). — ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ. The silk-cotton tree (ಬೋಚೆ, ಶಲ್ಮಲಿ, ಶಾಲ್ಮಲಿ G.).

ರೇಶ್ಮೆ rêšmĕ. = ರೇಶಮ, ರೇಶಿಮಿ, ರೇಶ್ಮಿ, ರೇಷ್ಮೆ, ರೇಸಿಮಿ, ರೇಸಿಮೆ. Silk; silken (My.; B. 3, 9. 102; Mhr., H. ರೇಶೀಮ, silk;

ರೇಶಮಿಾ, silken). — ರೇಶ್ಮೆಹುಳು. The silkworm (My.; Si. 221).

ರೇಷಣ rêshaṇa. Howling, yelling, roaring. (R.). 2, injury, hurt.

ರೇಷೆ rêshĕ. ರೇಷಾ. A line (ಲೇಖೆ, ಗೆರೆ G.; My.; Mhr.; see ಮಧ್ಯ-).

ರೇಷ್ಮೆ rêshmĕ. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. (Si. 221).

ರೇಸಿಮಿ rêsimi. = ರೇಶಿಮಿ, etc. (B. 4, 70)

ರೇಸಿಮೆ rêsimĕ. = ರೇಶ್ಮೆ, etc. ರೇಸಿಮೆಬಟ್ಟೆ (B. 5, 295). ರೇಸಿಮೆಯ ಎಱೆ (4, 176). — ರೇಸಿಮೆಹುಳು. = ರೇಶ್ಮೆ-. (B. 4, 162; 5, 89).

ರೈ rai. = ರಯಿ, ರಯ್ಯ, ರೇ 2. *Property, wealth;—gold;*—shine, lustre, beauty (see ರೇವತ್); — costliness. ರೈ ಒದವಿತ್ತು (Šmd. 64).

ರೈಟರ್ raiṭar. A "writer" (C.; Si. 261).

ರೈತ raita. = ರಯತ, etc. (Si. 113; B. 4, 80; Mhr. ರೈಯತ).

ರೈತೋರಣ rai-tôraṇa. A festoon of gold (Čpr. 7, 5).

ರೈಧಾರೆ rai-dhârĕ. A shower of gold (Čpr. 4, 92).

ರೈವತ raivata. (fr. ರೇವತ್). Rich, wealthy. 2, N. of the fifth Manu (My.). 3, N. of a mountain; N. of a king.

ರೈವತಕ raivataka. N. of a mountain (My.).

ರೈವೃಷ್ಟಿ rai-vṛishṭi. = ರೈಧಾರೆ. (Abh. P. 3, 137; 9, 2).

ರೊಕ್ಕ rŏkka. Cash, ready money; change; money in general (C.; Si. 84; B. 1, 23; 3, 77; Tĕ.; M. ರೊಕ್ಕ, ಱೊಕ್ಕ; Mhr. ರೋಕಡಾ, ರೋಖೀ; see Dp. 40; *cf.* ರೋಕ). ಹೊಱೆಯ ಪಾಟಿಸುವ ರೊಕ್ಕ (ತರಪಣ್ಯ G.). ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ದುಕ್ಕಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಯೇ?— ಅಣ್ಣ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿದ, ತಮ್ಮ ರೊಕ್ಕಾ ಮಾಡಿದ.— ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಉಣ್ಟೋ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಟು.— ಪಕ್ಕವಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕಿ, ಹಿಡೀಲಿ ಕೊಟ್ಟ ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ದುಕ್ಕವೇನು?— ಬೊಕ್ಕೆ ಎದ್ದರೆ ರೊಕ್ಕ ಬಸ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ರೊಂಕೆ rŏṅkĕ. = ರಂಕೆ, etc. The grunt of a wild buffalo. — ರೊಂಕಿಡು. -ಇಡು. To grunt (Šsv. 3, 56). *Cf.* ರೊಯ್.

ರೊಚ್ಚು rŏčču. (ಱೊಚ್ಚು). = ರೊಚ್ಚೆ, ರೊಜ್ಜು, ರೊಜ್ಜೆ, (ರೊಜ್ಡೆ, ರೋಶೆ). Mud, mire, foul water (My.; Tĕ. ರೊಚ್ಚು, ರೊಪ್ಪಿ; *cf.* ಉರ್ಚು, ಒಱೆ 1).

ರೊಚ್ಚೆ rŏččĕ. = ರೊಚ್ಚು. (My.).

ರೊಜ್ಜು rŏjju. = ರೊಚ್ಚು. (My.). ದುರ್ಜನರ ಕೂಡ ಒಡನಾಟ ರೊಜ್ಜನನ್ತಿಹುದು (Sp.).

ರೊಜ್ಜೆ rŏjjĕ. = ರೊಚ್ಚೆ. (My.).

ರೊಟ್ಟಿ rŏṭṭi. Bread; a cake of bread (Č. Bp. 47, 42; C.; Br.; M. ಱೊಟ್ಟಿ; G. 202; B. 2, 12; Mhr., H. ರೋಟೀ). ಅಕ್ಕೀ ಹಿಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ರೊಟ್ಟಿ (ಕಜ್ಜಾಯ G.). ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬನ್ದ ನಾಯಿ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಬಸ್ದೀತೇ?— ರೊಟ್ಟಿ ತೊಳೆದು, ನೀರು ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ.— ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು, ರೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಪ್ಪ (Prvs.). See Prv. s. ಱಟ್ಟಿ. — ರೊಟ್ಟಿಗಿಡ. ರೊಟ್ಟಿಹೂವಿನ ಗಿಡ. = ಕಪ್ಪೆರೊಟ್ಟಿಗಿಡ. (Z.).

ರೊಡ್ಡ rŏḍḍa. (= ಎಡ 2). The left, the left side (Tĕ.). — ರೊಡ್ಡಕೆಯ್. The left hand (My. occasionally; Tĕ. ರೊಡ್ಡ ಚೆಯ್ಯಿ).

ರೊಣ rŏṇa. Tbh. of ಋಣ. ಹೆಣ ಕೇದು, ರೊಣ ತೀರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ರೊಣಕ rŏṇaka. Tbh. of ಋಣಿಕ. (My. occasionally).

ರೊಣಕು rŏṇaku. Jumping, leaping (*cf.* ಕೊಣಕು 2). — ರೊಣಕಿಡು. -ಇಡು. To jump, etc. ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣಗಳು ರೊಣಕಿಡೋಣ (ಮಿಳ್ಳಿಸು, ಸರಳಿಸು G.).

ರೊಣ್ಡಿ rŏṇḍi. The haunch (Tĕ.; My.).

ರೊಣ್ಡೆ rŏṇḍĕ. Mud (Bp. 10, 8; My.; *cf.* ರೊಚ್ಚು).

ರೊಪ್ rŏp. = ರಪ್. (My.).

ರೊಯ್ rŏy. A sound produced by a paper-kite (S. Mhr.). 2, the grunt of a buffalo (S. Mhr.). *Cf.* ರೊಂಕೆ.

ರೊಷ್ಟು rŏshṭu. Teasing, vexing, annoying (My.; Tĕ.; *cf.* ಒರಸು 2).

ರೋಕ rôka. Light, lustre. 2, *a hole, an aperture, a cavity.* 3, a boat, a ship. 4, buying with ready money (*cf.* ರೊಕ್ಕ).

ರೋಗ rôga. (fr. ರುಜ್). Breaking up of strength: *sickness, disease, malady.* ರೋಗವುದುಗಿಸು (Bp. 50, 29). ರೋಗದಲ್ಲಿ ಬೀಱು (B. 5, 167). ರೋಗವಾದರೇನು? ಭೋಗವಾದರೇನು? ಹೋಗಲಿಕ್ಕಾಗದೇ?— ಉಗುಱು ಉಗುಱು ರೋಗ, ಬೊಗಳಿ ಬೊಗಳಿ ರಾಗ.— ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇಱಿದ್ದೇ ರೋಗ.— ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ರೋಗದ ಚಿಕಿಚ್ಚೆ ಬಲ್ಲ (Prvs.). See Prvs. s. ವಾಸಿ 4, ವೇಗ. — ರೋಗ ರುಜನ. dupl. (My.).

ರೋಗಚಿಹ್ನೆ rôga-čihnĕ. = ರೋಗಲಕ್ಷಣ. (My.).

ರೋಗನ್ rôgan. Varnish (My.; Br.; Mhr., H. ರೋಗಣ).

ರೋಗಪರೀಕ್ಷೆ rôga-parîkshĕ. The examination of a disease (My.).

ರೋಗಭೇದ rôga-bhêda. A kind or variety of disease. See ಉಡಿ, ಕುಪ್ಪ.

ರೋಗಯುತ rôga-yuta. Possessed of sickness: a sick man (ರೋಗಸ್ಥ Nn. 143, o. r. ರೋಗಿ).

ರೋಗರಾಜ rôga-râja. Consumption (My.).

ರೋಗಲಕ್ಷಣ rôga-lakshaṇa. The sign or symptoms of a disease (My.).

ರೋಗಶಮನ rôga-śamana. = ರೋಗಶಾನ್ತಿ. (My.).

ರೋಗಶಾನ್ತಿ rôga-śânti. Cure or alleviation of disease (My.).

ರೋಗಸಮೂಹ rôga-samûha. = ರೋಗಾವಳಿ, q. v.

ರೋಗಸ್ಥ rôga-stha. A sick man (ರೋಗಯುತ, ರೋಗಿ Nn. 143).

ರೋಗಹರ rôga-hara. Taking away disease, remedial (Si. 199; My.).

ರೋಗಹಾರಿ rôga-hâri. Curing, curative. 2, *a physician.*

ರೋಗಾವಳಿ rôga-âvaḷi. A line or number of diseases (ಆತಂಕ, ರೋಗಸಮೂಹ Nn. 66).

ರೋಗಿ rôgi. Sick, diseased;—a sick person (ಮೂಲಿಕ, ವ್ಯಾಧಿಸ್ಥ Nn. 44; ರೋಗಯುತ 143; Šmd. 159). ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದೇ ವೈದ್ಯ ತರಿಸಿದ.— ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ, ವೈದ್ಯ ಹೇಱಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ.— ರಾಗಿ ತಿನ್ದವ ರೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ದವ ಹಕ್ಕಿ (Prvs.).

ರೋಗಿತ rôgita. *Diseased;*— mad (said of a dog).

ರೋಗಿಷ್ಠ rôgishṭha. Most sick: one who is always sickly or ill (My.).

ರೋಗೋಪಶಮನ rôga-upaśamana. Cure or alleviation of disease (My.).

ರೋಚಕ rôčaka. Making bright. 2, giving an appetite 3, sapid, tasty, savoury (My.);— pleasing, agreeable (V. 28, 80). 4, a stomachic, a stimulant. 5, hunger, appetite. See ಅ-.

ರೋಚನ rôčana. Making bright, illuminating; splendid; pleasing, charming. 2, sharpening or giving an appetite, stomachic; a stomachic. 3, *a variety of the silk-cotton tree.* 4, a particular yellow pigment, see ಗೋ-. 5, = ರೋಚನಿ No. 2 (? V. 5, 3).

ರೋಚನಿ rôčani. *The plant Convolvulus turpethum* R. Br. 2, *N. of another plant, a perfume and drug so called* (= ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಲ; see ವಸಾರೆ).

ರೋಚಮಾನ rôčamâna. Shining, bright; pleasing, agreeable. 2, a tuft or curl of hair on a horse's neck (or above the breast, ಕುದುರೆಯ ಉರದಿನ್ದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸುಟಿ Mr. 281).

ರೋಚಿ rôči. = ರೋಚಿಸ್. (ರಶ್ಮಿ, ದೀಧಿತಿ, etc. Mr. 35; see ಮಣಿ-).

ರೋಚಿಷ್ಣು rôčishṇu. Shining, bright, splendid; *gaily adorned, elegantly dressed.*

ರೋಚಿಸ್ rôčis. = ರೋಚಿ. *Light, splendour, flame.* 2, *a ray of light.*

ರೋಜ röja. 1. = ರೋಜಾ. A rose (My.).

ರೋಜ rôja. 2. Fast, a fast (My.; Mhr., H. ರೋಜಾ).

ರೋಜಾ rôjâ. = ರೋಜ 1. (Si. 139; My.).

ರೋಜಿ rôji. Daily food or subsistence (Mhr., H. ರೋಜೀ); work (My.).

ರೋಜು rôju. A day (My.; Mhr., H.);—wages for a day (Dp. 169, 3; Mhr., H.);—service, work, employment (My.; H.).

ರೋಜುಗಾಱ rôju-gâṟa. A man who has service, a workman, a servant (My.; see ಜೀ-).

ರೋಜುಗಾಱಿ rôju-gâṟi. Work, employment;—wages, pay, earning (My.).

ರೋಜುಗಾಱಿಕೆ rôju-gâṟikĕ. Work, employment (My.).

ರೋಜುನಾಮ rôju-nâma. A ledger-book, a journal or day-book, a diary (My.; Mhr.).

ರೋಟು rôṭu. = ರೋಡ್. (My.).

ರೋಡ್ rôḍ. A "road" (Si. 104; My.).

ರೋತೆ rôtĕ. (= ರೋಸು 1). Dirt, filth, ordure, any nasty thing (My.; Te.; *cf.* ರೊಚ್ಚು; ಒಱತೆ).

ರೋದನ rôdana. *Weeping, wailing, lamentation* (My., also ರೋದನೆ). 2, *a tear, tears.* See ಆಱ್, ಅಱ್ಕಿ.

ರೋದನಿ rôdani. *The plant Alhagi maurorum* Tournef.

ರೋದಸ್ rôdas. *Heaven.*

ರೋದಸಿ rôdasi. *Heaven and earth* (Mr. 25).

ರೋದಿಸು rôdisu. To weep, to wail (J. 19, 16. 38; My.).

ರೋದೋಂಗಣ rôdas-angaṇa. The sky (ಕಕುದ, ಆಕಾಶ Nn. 143).

ರೋದೋರಂಗ rôdas-ranga. = ರೋದೋಂಗಣ. (Čpr. 6, 25).

ರೋಧ rôdha. Stopping, checking, arresting, holding, restraining, impeding, etc.; restraint, stoppage, obstruction, suppression, prevention, prohibition; confining; blocking up; siege; attacking; a dam, a bank. See ಅನು-, ನಿ-, ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಪ್ರತಿ-, ವಿ-.

ರೋಧಕ rôdhaka. Stopping, checking, etc. See ಉಪ-, ಪ್ರತಿ-.

ರೋಧನ rôdhana. = ರೋಧ. See ಅವ-, ವಿ-.

ರೋಧಸ್ rôdhas. *A bank, a dam; a shore.*

ರೋಧಾಕರ್ಷಣ rôdha-âkarshaṇa. Laying hold of and pulling forcibly. See ಎಱ್.

ರೋಧಿ rôdhi. Stopping, etc.; one who stops, etc. See ಪ್ರತಿ-, ವಿ-.

ರೋಧೋಭಾಗ rôdhas-bhâga. A mound, a rampart (ವಪ್ರ Nn. 61).

ರೋಧೋವಕ್ರೆ rôdhas-vakrĕ. Winding along its banks: *a river* (ತೊಱೆ Hlâ.).

ರೋಪ rôpa. 1. Causing to grow;—healing;—putting or placing on;—setting up, erecting, raising. 2, an arrow. See ಆ-.

ರೋಪ rôpa. 2. Confusing, perplexing; disturbing. (R.).

ರೋಪಣ rôpaṇa. 1. = ರೋಪ 1. See ಆ-.

ರೋಪಣ rôpaṇa. 2. = ರೋಪ 2. (R.).

ರೋಪಿತ pôpita. Made to grow; raised, erected; set, planted, placed in or upon. See ಆ-, ಉಪ-.

ರೋಮ rôma. = ರೋವ, ಲೋಮ. *The hair on the body of men and animals; wool, down, nap, bristles, feathers.* ಪಕ್ಕಿಯ ರೋಮಂ (ತುಪ್ಪುಟ್ Šmd. I; Šm. 30). ರೋಮುವಿದ್ದರೇನು? ಗೋಮು ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ರೋಮಕ rômaka. 1. = ರೋಮ at the end of compounds.

ರೋಮಕ rômaka. 2. Roman; Rome. See ರೌಮಕ.

ರೋಮಕರ್ಣಕ rôma-karṇaka. Hair-eared: a hare. (R.).

ರೋಮಕೂಪ rôma-kûpa. A pore of the skin (My.).

ರೋಮನ್ಥ rômantha. *Ruminating, chewing the cud.*

ರೋಮಪಾದ rôma-pâda. N. of a king (My.).

ರೋಮರಾಜಿ rôma-râji. A row or line of hair, a streak of hair (My.).

ರೋಮವಿಕಾರ rôma-vikâra. Change of the hair of the body: *bristling or erection of the hair of the body, horripilation.*

ರೋಮಶ rômaša. = ಲೋಮಶ. Hairy, etc.;—a sheep, a ram;—a hog, a boar;—N. of a ṛishi (J. 32, 31; 33, 39; 34, 38).

ರೋಮಹರುಷಿತ rôma-harushita. Tbh. of ರೋಮಹರ್ಷಿತ. Feminine ರೋಮಹರುಷಿತೆ (Râm. 1, 2, 10).

ರೋಮಹರ್ಷ rôma-harsha. = ಲೋಮಹರ್ಷ. *The bristling of the hair of the body,* a thrill or shudder (caused by joy, astonishment, fear, cold, etc.), horripilation.

ರೋಮಹರ್ಷಣ rôma-harshaṇa. = ಲೋಮಹರ್ಷಣ, q. v. (J. 25, 25).

ರೋಮಹರ್ಷಿತ rôma-harshita. Having the hair of the body bristling or erect with joy or horror.

ರೋಮಾಂಚ rôma-añča. = ಲೋಮಾಂಚ. *Erection of the hair of the body,* a thrill of rapture; a thrill of horror, horripilation.

ರೋಮಾಂಚಕಂಚುಕಿತ rômâñča-kañčukita. Furnished with a coat of mail consisting (as it were) of the hair of the body erect through astonishment, etc. (Abh. P. 9, after 2).

ರೋಮಾಂಚತೆ rôma-añčatĕ. = ರೋಮಾಂಚ. (Čpr. 2, 81).

ರೋಮಾಂಚನ rôma-añčana. = ರೋಮಾಂಚ. (ಪುಳಕ Nn. 39. 63. 145). See Kâvy. IV, 2, 17.

ರೋಮಾಂಚನಸುಖ rômâñčana-sukha. Joy attended with a thrill of rapture (ಜಮ್ಮನೆ Čt. I, 44).

ರೋಮಾವಳಿ rôma-âvaḷi. = ರೋಮರಾಜಿ. (My.).

ರೋಮಿ rômi. Hairy, etc.;—a kind of deer; the yak (ಗೋಕರ್ಣ, ಚಮರೀಮೃಗ Mr. 163).

ರೋಮೋದ್ಗಮ rôma-udgama. *Erection of the hair of the body* (= ರೋಮಹರ್ಷ).

ರೋಲಮ್ಬ rôlamba. = ಲೋಲಮ್ಬ. A bee. (ಭೃಂಗ, ಷಟ್ಪದ, etc., ತುಮ್ಬಿ Si. 176; My. Amara).

ರೋವ rôva. Tbh. of ರೋಮ (Šmd. 347).

ರೋಷ rôsha. = ರೋಸ. *Anger, rage, wrath, passion, fury.* 2, an arrow (ಅಮ್ಬು Mr. 295; *cf.* ರೋಪ 1).

ರೋಷಣ rôshaṇa. *Angry, wrathful, passionate.*

ರೋಷನ್ rôshan. Lighting, illumination (My.; H.).

ರೋಷಾಕರ rôsha-âkara. A source for anger (Ššv. 4, 4).

ರೋಷಾವೇಶ rôsha-âvêša. Possession by anger (Čpr. 2, after 24; Ššv. 4, after 70).

ರೋಸ rôsa. Tbh. of ರೋಷ (Šmd. 335 Mdb.). — ರೋಸವಡಗು. -ಅಡಗು. Anger to subside (Bp. 20, 24).

ರೋಸು rôsu. 1. (= ರೋತೆ). Dirt, filth, ordure, any nasty thing (My.). *Cf.* ರೋತೆ.

ರೋಸು rôsu. 2. To dislike, to feel disgust (My.; Tĕ. ರೋಯು). ಮನಸ್ಸು ರೋಸಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅರ್ತನ, ಜುತೀಯೆ, etc., ಬೇಜಾರು Si. 398).

ರೋಹ rôha. = ರೋಹಣ. See ಆ-.

ರೋಹಕ rôhaka. Riding on; a rider. See ಆ-. 2, growing on.

ರೋಹಣ rôhaṇa. Rising; mounting upwards, ascending; riding on, sitting or standing on;—growing;—growing over, healing. See ಆ-. 2, N. of a mountain (Adam's peak in Ceylon).

ರೋಹಣಗಿರಿ rôhaṇa-giri. = ರೋಹಣಾದ್ರಿ. (Ršv. 1, 29).

ರೋಹಣದ್ರುಮ rôhaṇa-druma. *The sandal tree.*

ರೋಹಣಾದ್ರಿ rôhaṇa-adri. Mêru (Bp. 19, 29).

ರೋಹಿ rôhi. Rising; mounting, etc.; growing; grown. 2, *the tree Andersonia rohitaka* Roxb. 3, a kind of deer (*cf.* ರೋಮಿ?).

ರೋಹಿಣ rôhiṇa. = ರೋಹಿ No. 2. ರೋಹಿಣದ ಮರ (ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತಗ Nr.).

ರೋಹಿಣಿ rôhiṇi. (Šmd. 113). ರೋಹಿಣೀ. Rising, mounting, etc. See ಅಧಿ-. 2, = ರೋಹಣದ್ರುಮ (ಮಲಯಜ, ಚನ್ದನ, ಗನ್ಧ Mr. 335). 3, the red one: N. of the ninth nakshatra (Sk.); N. of the fourth nakshatra (My.), that is personified as a daughter of Daksha and the wife of the moon (Bp. 4, 30). 4, N. of various women, *e. g.* of Balarâma's mother. 5, *a cow.* 6, a young girl.

ರೋಹಿಣೀಪತಿ rôhiṇî-pati. = ರೋಹಿಣೀವಲ್ಲಭ. (My.).

ರೋಹಿಣೀವಲ್ಲಭ rôhiṇî-vallabha. *The moon.*

ರೋಹಿಣೀಶ rôhiṇî-îša. The moon (Mr. 36).

ರೋಹಿಣೀಸುತ rôhiṇî-suta. The planet Mercury (My.). 2, Balarâma (My.).

ರೋಹಿತ್ rôhit. The sun. 2, = ರೋಹಿತ No. 3. 3, the female of a deer, a doe. (R.).

ರೋಹಿತ rôhita. = ಲೋಹಿತ. *Red, of a red colour;* the colour red; coloured. 2, *a kind of deer.* 3, *the fish Cyprinus rohita* Ham. 4, *a kind of rainbow appearing in a straight form, Indra's bow unbent and invisible to mortals* (ಇನ್ದ್ರನ ಬಿಲ್ಲುರುಜು Hlâ.; see ಋಜುರೋಹಿತ and s. ಕೊರಡು). 5, blood. 6, saffron.

ರೋಹಿತಕ rôhitaka. *The tree Andersonia rohitaka* Roxb.

ರೋಹಿತಾಶ್ವ rôhita-ašva. Having red horses: *fire, Agni.*

ರೋಹಿಷ rôhisha. A kind of fragrant grass. 2, a species of fish. 3, a kind of deer. See ರೌಹಿಷ.

ರೌಕುಳ raukuḷa. Formidableness (Bh. 7, 16, 36; J. 27, 7; o. r. ತಾಕುಳ).

ರೌಚನಿಕ raučanika. (fr. ರೋಚನ). Yellowish;—the tartar of the teeth. (R.).

ರೌದ್ರ raudra. (fr. ರುದ್ರ). Belonging to Rudra or to the Rudras. 2, Rudra-like: violent, impetuous, *terrible, formidable.* 3, one of the rasas in dramatic composition: ardour, passion, *anger, wrath, rage, fury* (Kâvy. IV, 1, 7. 10. 11; IV, 2, 37. 40. 41. 52. 57; ತಾಗುಳ Bhn. 47). 4, *heat, hot weather.* 5, a kind of evil spirit. 6, the fifty-fourth year of the cycle of sixty.

ರೌದ್ರತೆ raudratĕ. Wild or savage state, fierceness, formidableness, dreadfulness (Bp. 53, 5).

ರೌದ್ರಾಯಮಾನ raudrâyamâna. Formidable, etc. (Čpr. 4, 29).

ರೌದ್ರಿ raudri. Gaurî. 2, a species of creeper (ಕಣಚಿ Mr. 147). 3, the fifty-fourth year of the cycle of sixty (My.).

ರೌಪ್ಯ raupya. (fr. ರೂಪ್ಯ). Made of silver, etc.;—silver (ರಜತ, etc., ಬೆಳ್ಳಿ Mr. 98; ತಾರೆ 513).

ರೌಪ್ಯಧರಣೀಧರ raupya-dharaṇîdhara. = ರಜತಗಿರಿ. Kailâsa (Bp. 44, 73).

ರೌಮಕ raumaka. (fr. ರೋಮಕ 2). Roman. 2, (fr. ರುಮಾ), *a kind of salt* produced from a salt-pit near Sambhar in Ajmere.

ರೌರವ raurava. (fr. ರುರು). Made of the hide of ruru deer. 2, dreadful, terrible. 3, unsteady; cheating, dishonest. 4, *one of the hells.*

ರೌಹಿಣೇಯ rauhiṇêya. (fr. ರೋಹಿಣೀ). *Balarâma.* 2, *the planet Mercury.* 3, an emerald.

ರೌಹಿಷ rauhisha. (= ರೋಹಿಷ). *A kind of deer.* 2, *a sort of grass* (see ಕಾಚಿಹುಲ್ಲು). 3, a species of fish.

ಱ್ R̤

ಱ್ ṟ. The forty-eighth letter of the Alphabet (Šmd. 26-28). It is the final of many words (53. 59. 78. 79. 275. 284. 256), and the initial of some; it changes into ತ್ (215. 282. 285), into ಡ್ (206), into ಟ್ (218), and into ಯ್ (223); replaces the Samskṛita ರ್ e. g. in ಱೂಢಿ (in Padmarâja's Sânandacaritra there is also ಧ್ಯಾನಾಱೂಢಂ), ಕಾಱ, ಗಾಱ; and since about one or two hundred years is represented by ರ್ in the common Kannaḍa language. (See also ಱಅ 2, ಱಮ್ಭೆ). It is occasionally elided (Šmd. 222. 246. 247). About its representation of the upadhmânîya see ೦ ೦. **2,** it forms an auxiliary in ಱ 2.

ಱ ṟa. 1. The letter ಱ್ pronounced with a short a.

ಱ ṟa. 2. (*i. e.* ಱ್-ಅ 11). = ದ3, etc. An auxiliary used in the formation of the genitive singular and plural neuter of pronouns. See ಅಱ್ 1.

ಱಕಾರ ṟa-kâra. The letter or syllable ಱ (ಱ್, Šmd. 53. 58. 78. 217; Kâvy. I, 3, 98-103).

ಱಕ್ಕೆ ṟakkĕ. = ಱೆಕ್ಕೆ, etc. (My.).

ಱಂಚಿ ṟañci. = ಱಂಚೆ, etc. (ಗುಱಿ, ತಂಗುಡ, ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 58, o. r. ರಂಚಿ).

ಱಂಚಿಕೆ ṟañcikĕ. = ಱಂಜಿಕೆ. An uncovered box or chair upon an elephant, for the convenience of the riders: a howdah (ಮಹಾಸನ Mr. 158; Č. Bp. 47, 44).

ಱಂಚೆ ṟañcĕ. = ಱಂಜೆ, ಱೆಂಚೆ. The armour and gear of elephants; horse trappings, martingale, etc. (ಗುಱಿ Čt. II, 104; ಗುಱಿ, ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ Kk. 42; Šm. 41; Č. Bp. 42, 26).

ಱಂಜಿಕೆ ṟañjikĕ. = ಱಂಚಿಕೆ. (J. 8, 38).

ಱಟ್ಟೆ ṟaṭṭĕ. = ಱೆಟ್ಟೆ. A wing (ಎಱಂಕೆ, ಪಕ್ಕ Kk. 69; ಎಱಂಕೆ Šm. 30). **2,** the upper part of the arm, from the elbow to the shoulder (My.; ಪ್ರಗಣ್ಡ G.; Tĕ. ರಟ್ಟ); the arm (My.). ಱಟ್ಟೆ ಇದ್ದರೂ ಅಟ್ಟು ಉಣ್ಣ. — ಱಟ್ಟೆ ಮುಱಿಯ ಬೇಕು, ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನ ಬೇಕು (Prvs.). See ಬೀಱು-. — ಱಟ್ಟೆಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put the upper arm in position (Bp. 27, 64).

ಱಣ ṟaṇa. = ರಣ 2. (ಪುಱುಕು Kk. 91).

ಱತ್ವ ṟa-tva. The letter or syllable ಱ (Šmd. 79 Cm.).

ಱಪ್ಪೆ ṟappĕ. = ಱೆಪ್ಪೆ. (My.).

ಱಮ್ಭೆ ṟambhĕ. = ರಮ್ಭೆ. (Šmd. 160 Mdb. Cm.).

ಱವಕೆ ṟavakĕ. = ಱವಿಕೆ. A bodice (worn by females, V. 5, after 14; My.; Tu.; Tĕ. ಱಯಿಕೆ, ಱವಿಕೆ); a quilted jacket, armour, mail (ವಾರವಾಣ, ಕಂಚುಕ Nn. 97). See ಪೂ-, ಮಿಸುನಿ-.

ಱವಿಕೆ ṟavikĕ. = ಱವಕೆ. (Bp. 14, 15; My.).

ಱೞ ṟa-ḻa. A compound letter used to represent the letter ಱ or a term with the letter ಱ (Šmd. 26. 27. 28. 29. 31. 32. 51. 78).

ಱೞಾನ್ತ ṟaḻa-anta. A term with final ಱ್. (Šmd. 52. 54).

ಱಾಟಳ ṟâṭaḷa. = ಱಾಟಾಳ, q. v.

ಱಾಟಾಳ ṟâṭâḷa. = ರಾಟಣ, etc. ಸಲಿಲೋದ್ಘಾಹನ ಘಟಿಯನ್ತ್ರ, ಉದ್ಘಾಟನ ಎನ್ದೊಡೆ ಬಾವಿಯ ನೀರನೆತ್ತುವ ಜನ್ತ್ರವಿಶೇಷವು, ಇದು ಱಾಟಾಳದ ಹೆಸರು (Nr. *a*;- - - ಇದು ಱಾಟಳದ ಹೆಸರು Nr. *b*). ತಿರಿಗಿಬಹ ಱಾಟಾಳಂ (ಅರಘಟಕ, ಉದ್ಘಾಟಕ Mr. 422).

ಱಾಟ್ಟ ṟâṭṭa. = ಱಾಟಾಳ. ಬಾವಿಯ ಱಾಟ್ಟಂ (ಪ್ರಥಿ, ನೇಮಿ Hlâ.).

ಱಾನ್ತ ṟa-anta. A term with final ಱ (ಱ್, Šmd. 284. 328).

ಱಿಕಾರ ṟi-kâra. The syllable ಱಿ (Šmd. 184).

ಱೂಢಿ ṟûḍhi. = ರೂಢಿ. (Šmd. 391 Mdb. Cm.). — ಱೂಢಿವೆಱ್. = ರೂಢಿವೆಱ್. Šmd. Mdb. Cm. 186 in sûtra and ṭîku).

ಱಿಕ್ಕಟ ṟikkaṭa. = ರಿಕ್ಕಟ, etc. (Abh. P. 1, 107).

ಱೆಕ್ಕೆ ṟĕkkĕ. = ಎಱಕೆ 2, etc. A wing (J. 19, 34; C.; Tĕ.; ಗರುತ್, ಪಕ್ಷ, ಪತ್ರ, ಪತತ್ರ, ತನೂರುಹ Si. 178); a leaf of a door (Tĕ.). ನವುಲಿನ ಱೆಕ್ಕೆ (ತಿಖಣ್ಡ, etc. Si. 177); ಬಾಣದ ಱೆಕ್ಕೆಗಳು (ಪಕ್ಷ, ವಾಜ 289). See Abhâ. 2, 72; B. 2, 23; 4, 118. — ಱೆಕ್ಕೆಬಾಗಿಲು. A leaved door (ಪಕ್ಷದ್ವಾರ, ಪಕ್ಷಕ Si. 110). — ಱೆಕ್ಕೆಯಿಱುವೆ. -ಇಱುವೆ. A winged ant (My.). — ಱೆಕ್ಕೆಹುಱು. = ಈಚಲುಹುಱು. (My.).

ಱೆಂಚೆ ṟĕñcĕ. = ಱಂಚೆ, etc. (Bh. 6, 4, 140; 8, 24, 14).

ಱೆಟ್ಟೆ ṟĕṭṭĕ. = ಱಟ್ಟೆ. (My.). ಮೊಣ್ಡಕೊಡಲಿ ಱೆಟ್ಟೆಗೆ ಮೂಲ (Prv.).

ಱೆಪ್ಪು ṟĕppu. To strike (ಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.; Tĕ. ಱೊಪ್ಪು, to beat).

ಱೆಪ್ಪೆ ṟĕppĕ. = ಱಪ್ಪೆ. An eyelid (ಪಱೆ Šm. 117; ವರ್ತ್ಮ Si. 437; Bp. 18, 57. 46, 56; B. 4, 83; C.; Tĕ.). ಹದಿನೆಣ್ಟು ಸಾರಿ ಱೆಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠ Si. 40). ಱೆಪ್ಪೆ ಹನ್ದಿದರೆ ಇಪ್ಪೆ ಹಾಕುವದು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ಱೆಪ್ಪೆಪಾಟು. The twinkling of an eye. ೫೦ ಱೆಪ್ಪೆಪಾಟುಗಳ ಹೊತ್ತು (ಕಲೆ Si. 456). — ಱೆಪ್ಪೆ ಬಡಿ. To wink (My.).

ಱೊಪ್ಪ ṟŏppa. (Šmd. 48). A fold (for sheep and goats, Grj. 1, 104; My.).

ಱೊಪ್ಪು ṟŏppu. To roar; to grunt (like a hog, Šâv. 4, 12; Tĕ.).

ಱೊಬ್ಬೆ ṟŏbbĕ. (= ರೊಜ್ಜೆ ?). — ಱೊಬ್ಬೆಯೆನ್ದು ಹಱಿಕು (Šmd. II, o. r. ರಣಜ್ಜೆಯೆನ್ದು-).

ಱೋಡು ṟôḍu. (Sk. ರೋಡ್, ಲೋಡ್, to be foolish or mad = ಉನ್ಮಾದ;—to despise, disrespect = ಅನಾದರ). — ಱೋಡಾಡು. -ಆಡು. To laugh at with a distortion of one's body, with grimaces, violently or sarcastically, to deride (ವಿಕೃತಾಂಗಾವಹಸನ Šmd. Dh.; Grj. 9, 104). ಱೋಡಾಡುವ ನಗೆ (ಅಚ್ಛುರಿತಕ, ಹಾಸ, ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ Nr.).

ಲ್

L

ಲ್ l. 1. The forty-ninth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It is final in many words (58), becomes ರ್ (42) and ನ್ (280. 281), is elided (229), and when the final of a short monosyllabic theme, is doubled before a following short vowel (84. 87) except in ಕೊಲೆ (86). An initial ಲ್ has been changed into ನ್, e. g. in ನಂಗಲ್, ನೇಗಲ್ ನೇವಣ, ನೇವಳ, ನೊಚ್ಚಗೆ.

ಲ್ l. 2. A letter of euphony in ಲಿ (ಲ್-ಇ 13), e. g. ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ (Bp. 1, 3), ಒಡಬಡುತಲಿ (2, 2), ಮಾಡಲಿ ಬೇಡ (53, 5); in ಲೆ (ಲ್-ಎ 3) or ಲೇ (ಲ್-ಏ 2), see e. g. Si. 106. 121; and in ಲು (ಲ್-ಉ 9) or ಲೂ (ಲ್-ಊ 7), see e. g. Si. 19. 20. 44. 47. 49. 61. 102. 103. 106. 263. 299. 307; ಲಿ 2, ಲು, ಲುಂ, ಲೂ, ಲೆ, ಲೇ.

ಲ la. The letter ಲ್ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಲ la. Sign for a metrically short syllable (Čh.; Mr. 363). 2, the number 3 (Mr. 349).

ಲಕ್ lak. A sound to imitate that of slapping with the palm of the hand. **2,** one to imitate the tinkling or clinking of a post-runner's gĕjjĕs. — ಲಕ್ಲಕ್. rep. (My.).

ಲಕ laka. = ಲಕು. A sound in imitation of glittering. — ಲಕಮುಕ. The blue king-fisher (Pr.). — ಲಕಲಕ. Glitter, gleam, flash (Mhr., also ಲಖಲಖ); with a flash, brightly, brilliantly (B. 4, 70. 174).

ಲಕಚ lakača. A kind of instrument used by artisans (Mr. 383).

ಲಕಡಿ lakaḍi. Wood (Mr., H.; see ಮಿಠಾ-).

ಲಕಾರ la-kâra. The letter ಲ (ಲ್, Šmd. 11).

ಲಕು laku. = ಲಕ. — ಲಕುಮುಕಿ. The king-fisher (Tĕ.; cf. ಲಕಮುಕ). 2, the lapwing (ಟಿಟ್ಟಿಭಕ Si. 178. Tĕ.).

ಲಕುಚ lakuča. = ಲಿಕುಚ. *A kind of bread-fruit tree, Artocarpus lacucha* Roxb. See Nr. s. ಕಂಚಿ.

ಲಕುಟ lakuṭa. = ಲಗುಡ, q. v. A staff; a club.

ಲಕುಮಣ lakumaṇa. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಣ (Šmd. 336).

ಲಕುಮಿ lakumi. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಿ (Šmd. 336; ಸಿರಿ, etc., ಇನ್ದಿರೆ Šm. 6; see ಮಾ-).

ಲಕೋಟು lakôṭu. = ಲಕೋಟೆ 1, ಲಕ್ಕೋಟೆ. The envelope of a letter (My.; Mhr., H. ಲಖೋಟಾ, ಲಾಖೋಟಾ); a closed letter, a letter sealed or wafered (My.; Mhr., H.).

ಲಕೋಟೆ lakôṭĕ. 1. = ಲಕೋಟು, etc. (My.). — ಲಕೋಟೆಹೋಳಿಗೆ. A kind of hôḷigĕ (My.).

ಲಕೋಟೆ lakôṭĕ. 2. The fruit called Laquot (My.).

ಲಕ್ಕ lakka. Tbh. of ಲಕ್ಷ (Šmd. 346; Bp. 10, 13; 22, 52; J. 10, 43). 2, N. (My.).

ಲಕ್ಕಣ lakkaṇa. Tbh. of ಲಕ್ಷಣ (Šmd. 346; see 334 and ಸಚ್ಚ-).

ಲಕ್ಕಣಿಕೆ lakkaṇikĕ. = ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. (G. 103. 445; My.).

ಲಕ್ಕಾ lakkâ. A kind of pigeon (B. 3, 114).

ಲಕ್ಕಿ lakki. = ನೆಕ್ಕಿ, ಲಕ್ಕಿಲಿ, ಲೆಕ್ಕಿ, ಲೊಕ್ಕಿ. The shrub or small tree Vitex negundo or trifolia Lin. (ಸಿನ್ದುವಾರ, ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, ಇನ್ದ್ರಾಣಿ Mr. 114, o. r. ಲೊಕ್ಕಿ, ಸಿನ್ದುಕ, ಸಿನ್ದುವಾರ, ಇನ್ದ್ರಸುರಸ, ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, ಇನ್ದ್ರಾಣಿಕೆ Si. 138; ಶೇಫಾಲಿಕೆ 484; ಇನ್ದ್ರಸುರಸ, ಸಿನ್ದುವಾರ G.). See ಅಡವಿಯ-, ಕರೇ-, ಕರ್ಲಕ್ಕಿ, ಬಿಳಿಹೂವಿನ-, ಬಿಳೇ-. — ಲಕ್ಕಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಲಕ್ಕಿಲಿ lakkili. = ಲಕ್ಕಿ. ಕರೀ ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಿಲಿ (ಶೇಫಾಲಿಕೆ, ಸುವಹೆ, ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ, ನೀಲಿಕೆ Si. 138); ಬಿಳೀ ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಿಲಿ (ಸ್ವೇತಸುರಸೆ, ಭೂತವೇಶಿ 139).

ಲಕ್ಕೆ lakkĕ. Tbh. of ಲಕ್ಷ. (Čpr. 6, 37).

ಲಕ್ಕೋಟೆ lakkôṭĕ. = ಲಕೋಟು, etc. (My.).

ಲಕ್ತಕ laktaka. = ನಕ್ತಕ. *A dirty and tattered cloth, a rag.* 2, lac, the red dye (= ಅಲಕ್ತಕ).

ಲಕ್ತಿಕೆ laktikĕ. = ಲಕ್ತಕ No. 2. (ಪಕ್ಕಳೆ Mr. 110, o. r. ಅಲಕ್ತಿಕೆ).

ಲಕ್ಷ laksha. = ಲಕ್ಕ, ಲಕ್ಕೆ. A mark, a sign, a token. 2, *a mark or sign to aim or shoot at, a butt, an aim, a target* (ಶರವ್ಯ, ನಿಮಿತ್ತ, ಗುಱಿ Mr. 296). 3, appearance, show, pretence, disguise, fraud. 4, *a lac, one hundred thousand.* 5, = ಲಕ್ಷ್ಯ No. 3, consideration, attention, regard (Mhr.). (ಸಾಲ) ಲಕ್ಷವಾದರೂ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ ಬಾರದು. — ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತ, ಕೋಟಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುಕ್ತ (Prvs.). — ಲಕ್ಷ ಕೊಡು. To give heed, to pay attention to, to care for, to mind, to aim at (B. 5, 94. 124. 169. 181). — ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. By lacs (My.; B. 4, 119). — ಲಕ್ಷಗಟ್ಲೆ. -ಕಟ್ಲೆ. = ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ. (My.; B. 3, 80). — ಲಕ್ಷಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಲಕ್ಷಕೊಡು. (B. 5, 67. 97. 186). — ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಇಡು. To consider, to regard,

to pay attention to (B. 5, 198). — ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಬರು. To come under observation, to come to the mind, to become a matter of concern, to be perceived (B. 5, 107. 124. 203).

ಲಕ್ಷಕ lakshaka. Marking, indicating, etc. (Bp. 61, 50).

ಲಕ್ಷಚ್ಯುತ laksha-ćyuta. A man who has deviated from, or missed, the mark (ತಪ್ಪಲೆಚ್ಚಂ Mr. 296).

ಲಕ್ಷಣ lakshaṇa. = ಲಕ್ಕಣ. *A mark, a distinctive mark, a sign, a token, a characteristic* (Šmd. 3);—character, attribute, quality. 2, *a lucky mark, a favourable sign;*—handsomeness (My.; Mhr.). 3, a symptom or indication of disease. 4, an accurate description, a definition (Šmd. 6 Cm.). 5, *aiming at, aim, intention, scope, object, signification;*—observation, sight, seeing (ದರ್ಶನ, ಧ್ಯಾನ, ಅವಲೋಕನ, ನೋಟ Mr. 316);—form, kind;—cause, occasion;—operation, influence. 6, the Indian crane, Ardea sibirica (ಸಾರಸ G.). ಭಾಗಾಕಾರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೇ?—ರಾಜರ ಠೀವಿ ತಿರುಕರ ಲಕ್ಷಣ (Prvs.). See Šmd. 334. 335; Nn. s. ಪ್ರತ್ಯಯ and ಸ್ವೈರ. — ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person deprived of good marks, an unlucky person. ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ ಹೆತ್ತಳೇ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳ? (Prv.). — ಲಕ್ಷಣಮ್ಪಿಡಿ. -ಂ-ಪಿಡಿ. To lay hold of characteristics (Ššv. 1, after 79).

ಲಕ್ಷಣವನ್ತ lakshaṇa-vanta. A man endowed with good marks, a lucky man; a handsome man (My.). ಲಕ್ಷಣವನ್ತಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯೇ ಸಿರಿ (Prv.).

ಲಕ್ಷಣವಿಧಿ lakshaṇa-vidhi. The rule or method of definition (Šmd. 371).

ಲಕ್ಷಣಸಮ್ಬನ್ಧ lakshaṇa-sambandha. Connection with a distinctive mark or attribute (Šmd. 161; ಕುಱುಪಿನ ಸಮ್ಬನ್ಧ 162).

ಲಕ್ಷಣಾಚಾರ್ಯ lakshaṇa-âćârya. A distinguished teacher (Šmd. 3).

ಲಕ್ಷಣೆ lakshaṇĕ. An indirect indication or hint, an ellipsis, a word or phrase understood though not expressed, metonymy;—indirect application of a word (as distinguished from its literal meaning). (My.).

ಲಕ್ಷಲಕ್ಷಿತ laksha-lakshita. A man who hits the mark (ತಾಗಲೆಸುವವಂ Mr. 296).

ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ laksha-adhikâri. A man possessed of a lac, a millionaire (My.).

ಲಕ್ಷಾನ್ತರ laksha-antara. A lac and more, very much (My.).

ಲಕ್ಷಾವಧಿ laksha-avadhi. The extent of a lac, very much, very many; by lacs (My.; B. 4, 147. 171).

ಲಕ್ಷಿತ lakshita. Marked, denoted, characterized; recognisable by; defined; hinted at; aimed at; remarked, observed, perceived, discovered, beheld, evident; considered, regarded; enquired into, examined. See ಅ-, ಲಕ್ಷ-; Čpr. 3, after 102.

ಲಕ್ಷಿತೇಶ್ವರ lakshita-îśvara. One regarded or favoured by Śiva (Ršv. 1, 10).

ಲಕ್ಷಿಸು lakshisu. To distinguish; to indicate;—to aim at; to consider, to regard, to examine, to behold, to notice, to know, to perceive (ಕುಱುವಿಡು Šmd. 334 Cm.; ಕುಱುಪಿಡು 335 Cm.; My.).

ಲಕ್ಷೀಕರಿಸು lakshî-karisu. To aim at; to look at, to behold, to mind, to pay attention to (My.).

ಲಕ್ಷೇಶ್ವರ laksha-îśvara. = ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿ. (My.). ಲಕ್ಷೇಶ್ವರನೊಬ್ಬ, ಭಿಕ್ಷೇಶ್ವರನೊಬ್ಬ (Prv.).

ಲಕ್ಷ್ಮ lakshma. *A mark, a sign, a token, a characteristic* (ಕಲಂಕ, ಕುಱುಹು Nn. 86). 2, *the chief, principal, most excellent.*

ಲಕ್ಷ್ಮಣ lakshmaṇa. = ಲಕುಮಣ, ಲಚುಮ, ಲಚ್ಮ. Having marks or signs. 2, *possessed of lucky marks or signs, lucky, fortunate, prosperous.* 3, the male Indian crane, Ardea sibirica (see ಪೆಣ್ಣು-). 4, Râmacandra's younger brother (Šmd. 116; Abh. P. 7, 75; J. 16, 14; 18, 2. 4).

ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ lakshmaṇĕ. *The female of the crane Ardea sibirica.*

ಲಕ್ಷ್ಮಿ lakshmi. ಲಕ್ಷ್ಮೀ. = ಲಕುಮಿ, ಲಚ್ಚಿ. *Good fortune, prosperity, wealth, success, happiness.* 2, *beauty, loveliness, charm, splendour.* 3, a rich or beautiful woman; *N. of the goddess of fortune and beauty, the wife of Vishṇu,* sprung from the froth of the ocean when churned by the gods and demons. 4, N. of other females. 5, *N. of a plant* (= ಋದ್ಧಿ; see Nr. s. ವದ್ಧಿ). 6, turmeric. — ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಳೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತಿ. The splendour of wealth (as seen in the person of a rich man, My.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಕರ lakshmî-kara. Causing prosperity, productive of wealth (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತ lakshmî-kânta. Vishṇu. (J. 9, 34; 26, 77).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ lakshmî-dhara. N. of various persons. 2, Lakshmaṇa (Abh. P. 7, after 78).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ lakshmî-pati. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತ. (J. 8, 49. 67).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುತ್ರ lakshmî-putra. Kâma. 2, a prosperous rich man (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರ lakshmî-pura. N. of a town (Čpr. 1, 128).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನೋವಲ್ಲಭ lakshmî-manas-vallabha. Vishṇu (J. 17, 60).

ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ lakshmî-ramaṇa. Vishṇu (Bp. 58, 62; J. 1, 1).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲ laksmî-lôla. Vishṇu, Kṛishṇa (Bh. 2, 3, 1; Râm. 1, 5, 7; J. 13, 28).

ಲಕ್ಷ್ಮೀವತ್ lakshmî-vat. *Lucky, prosperous, fortunate, wealthy, rich;*—handsome, beautiful.

ಲಕ್ಷ್ಮೀವನ್ತ lakshmî-vanta. A wealthy man (My.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀವರ lakshmî-vara. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನ್ತ. (J. 1, 8; 13, 64).

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಲ್ಲಭ lakshmî-vallabha. = ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ. (Bp. 54, 40).

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾರ lakshmî-vâra. Thursday. (R.).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ lakshmî-îśa. Vishṇu (J. 1, 11). 2, N. (1, 11).

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ lakshmî-îśvara. = ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ. See Prv. s. ಲಾವಂಚ.

ಲಕ್ಷ್ಯ lakshya. To be marked, to be defined or described (Šmd. 6 Cm.);—having marks or attributes;—*to be aimed at;*—deserving to be regarded;—recognisable by. 2, *an aim, an object, a butt, a target;*—a characteristic sign or feature (ಕುಱುವು Šmd. 4 Cm.); an illustration (ಉದಾಹರಣೆ 139 Cm.). 3, = ಲಕ್ಷ No. 5, attention, consideration, etc. (My.; Mhr.). 4, *sham, pretence, fraud.*—See Kâvy. V, 4-9. — ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡು. = ಲಕ್ಷ ಕೊಡು. (B. 4, 184; 5, 210). — ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರು. To mark, to mind, etc. (My.; B. 5, 205). — ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡು. = ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಇಡು. (My.; B. 3, 6; 4, 94.

153. 170). — ಲಕ್ಷ್ಯದೊಳಗೆ ಬರು. = ಲಕ್ಷದೊಳಗೆ ಬರು. (My.; B. 5, 124. 153).

ಲಕ್ಷ್ಯಸಿದ್ಧಿ lakshya-siddhi. Proof derived from examples or illustrations (ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಸಿದ್ಧಿ Šmd. 298 Cm.).

ಲಗಕ್ರಿಯೆ la-ga-kriyĕ. Doing the short and long syllables: a kind of prosodical computation (Čh.).

ಲಗಡಿಸು lagaḍisu. (= ಲಗಾಯಿಸು). To beat, to flog (Bh. 3, 6, 28; My.; Mhr., H. ಲಗಾವಿಣೇಂ).

ಲಗಬಗೆ laga-bagĕ. = ಲಗೆಬಗೆ. Hastily (B. 4, 38; Mhr. ಲಗ ಬಗ).

ಲಗಬಿಗಿ laga-bigi. Hurry and bustle (B. 4, 43; Mhr. ಲಗಬಗ).

ಲಗಳಿ lagaḷi. (*cf.* Mhr. ಲಗಟ, ಲಾಗಟ?). — ಲಗಳಿಚಣ್ಣ. (S. Mhr.).

ಲಗಾಂ lagâṁ. = ಲಗಾಮ, ಲಗಾಮು. The bit of a bridle, a bit-mouth;—a bridle (My.; ಕವಿಕೆ, ಖಲೀನ Si. 274; Mhr., H. ಲಗಾಮ).

ಲಗಾಟಿ lagâṭi. An unchaste, quarrelsome, wicked woman (My.; *cf.* Sk. ಲಂಕೆ, ಲಂಜೆ, ಲಟ್ವಿ; Sk. ಲಂಗ = ಸಂಗ).

ಲಗಾಮ lagâma. = ಲಗಾಂ. (ಕಡಿವಾಣ, ಕಲೀಯ, ಕವಿಕೆ, ಪಲ್ಯಯನ, ವಾಘೆ G.; B. 4, 79).

ಲಗಾಮು lagâmu. = ಲಗಾಮ. (My.; B. 5, 12). ತುಣ್ಬಕುದುರೆಗೆ ಗಣ್ಬಲಗಾಮು (Prv.).

ಲಗಾಯಿಸು lagâyisu. To join, to affix, to put to or on; to push in (Sk. ಲಗ್; Mhr. ಲಗಟಣೇಂ). 2, = ಲಗಡಿಸು, q. v. (My.). 3, to push into the mouth, to eat (My.).

ಲಗಾವು lagâvu. Union, connection, association (My.; Mhr. ಲಗ, ಲಗಾ).

ಲಗು lagu. Tbh. of ಲಘು. Light;—relieved after suffering, better in health; alleviation;—quickly, swiftly. — ಲಗು ಬಿಗು. The state of being either easy to be subdued or difficult to be subdued (as another's mind); that of being either not strict or strict (as another's words or order, My.). — ಲಗು ಲಗು. rep. Very quickly (B. 2, 38).

ಲಗುಡ laguḍa. = ಲಕುಟ. *A stick, a staff;* a club (ಲಕುಟ, ದಾಣೆ Šmd. 338).

ಲಗುನ laguna. Tbh. of ಲಗ್ನ (Šmd. 336 Mḍb.; Šm. 20; Mhr. ಲಗನ).

ಲಗೆಬಗೆ lagĕ-bagĕ. = ಲಗಬಗೆ. (B. 4, 184).

ಲಗ್ಗ lagga. (= ಲಗ್ಗೆ 2). (Čpr. 5, after 76).

ಲಗ್ಗಿಕ laggika. Tbh. of ಲಾಗ್ನಿಕ (Šmd. 351, o. r. ಲಗ್ಗಿಗ in Mḍb.; 356, o. r. ಲಗ್ಗಿಗ in Mḍb.).

ಲಗ್ಗಿಗ laggiga. (Šmd. 49). See ಲಗ್ಗಿಕ.

ಲಗ್ಗೆ laggĕ. 1. (Tbh. of ಲಗ್ನ). A union or concord of the sounds of various musical instruments (ಬಹುವಾದ್ಯ ಮೊಬಿಗಲ್ Mr. 288; Râm. 3, 6, 3; 6, 11, 16; Bh. 5, 11, 39; 8, 21, 26). See ಸಬ್ಬ-. — ಲಗ್ಗೆವಟಿ. -ಪಟಿ. Various concordantly sounding drums (Č. Bp. 42, 24; J. 13, 43). — ಲಗ್ಗೆಸೂಳು. A loud sound of laggĕ (Bh. 5, 11, 39).

ಲಗ್ಗೆ laggĕ. 2. (Tbh. of a ಲಂಘ = ಲಂಘನ). Ascending, scaling, escalade (My.; Tĕ.); an assault, an attack, a storm (ದಾಟಿ Bhn. 13). See Čpr. 5, 79. 104; Râm. 6, 11 sum.; 6, 11, 7. 14; Č. Bp. sum.; Ršv. 6, after 116. ಲಗ್ಗೆ ಹತ್ತು, to scale (My.). — ಲಗ್ಗೆಚಣ್ಡಾಡು. -ಆಡು. To play at the game of throwing balls at one another (My.). — ಲಗ್ಗೆಚಣ್ಡು. An assault-ball: the ball used in that game (My.).

ಲಗ್ನ lagna. = ಲಗುನ, (ಲಗ್ಗೆ 1). Attached, adhered, stuck, held fast;—attached to, joined to, connected with;—joined, united;—fastened in, sticking in;—intent on;—auspicious. 2, the moment of the sun's entrance into a zodiacal sign. ಪರಿವಿಡಿದು ಮೇಷಾದಿಗಳು ಲಗ್ನಮ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 65). 3, *the rising of the sun, of the planets, or of a sign of the zodiac.* 4, the division of the equator which rises in succession with each sign in an oblique sphere. 5, an auspicious moment, a particular time fixed upon as lucky for the performance of anything;—the decisive moment, time for action. 6, marriage: nuptials (My.; Mhr.; B. 4, 214). 7, a bard or minstrel who awakes the king in the morning. 8, *an elephant in rut* (ಮದಗಜ Mr. 155). 9, the twelfth part of a day and night (My.).

ಲಗ್ನಕ lagnaka. *A surety, a bondsman, a bail.*

ಲಗ್ನಕಚ lagna-kača. Joined hair, hair matted and twisted together (ಜಟೆ, ಜಡೆ Nr.).

ಲಗ್ನಕಾಲ lagna-kâla. The moment or time pointed out by astrologers as favorable for any undertaking, an auspicious moment or time. 2, the time of marriage (My.). ಲಗ್ನಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮೂಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ lagna-patrikĕ. The paper on which the auspicious moment for the celebration of a marriage is noted down (My.; Mhr.);—a letter sent to call people to a marriage (My.).

ಲಗ್ನಸಮಾರಮ್ಭ lagna-samârambha. The celebration of a marriage (My.; B. 4, 215).

ಲಗ್ನಾಧಿಪತಿ lagna-adhipati. The reigning star in a constellation (My.).

ಲಗ್ನಾಹ lagna-aha. A day fixed upon or chosen as favourable for any undertaking, especially for a marriage (Čpr. 6, 44).

ಲಘಿಮೆ laghimĕ. Lightness, absence of weight: a kind of siddhi or supernatural faculty of assuming excessive lightness at will (Mr. 455). 2, smallness, insignificance. 3, frivolousness, fickleness. 4, meanness.

ಲಘಿಷ್ಠ laghiṣṭha. (fr. ಲಘು). Most quick; lightest; smallest (My.).

ಲಘು laghu. = ಲಗು. *Quick, swift, fleet, rapid* (ಶೀಘ್ರ, ಬೇಗ Nn. 145; ಶೀಘ್ರ Mr. 528);—*quickly.* 2, light, easy, not difficult, not heavy. 3, prosodically light or short; a short syllable: a mora (Čh.; Mr. 363; Šmd. 19; Kâvy. II, 2, B, 30-32; ಸಯ್ಯು Šs.). 4, little, small, slight, unimportant, trivial, insignificant, of little worth or estimation. 5, weak, feeble, wretched, low, lowly, humble (ದೈನ್ಯ 145);—mean, contemptible, vain, frivolous. 6, pithless, sapless (ನಿಸ್ಸಾರ 145; 528). 7, soft, low, gentle (as sound). 8, *pleasing, agreeable, pleasant, handsome, beautiful;*—a charming, clever man (ಮನೋಜ್ಞ, ಬಲ್ಲವ 145). 9, the going or velocity of the wind (ವಾಯುಚಾರ, ವಾಯುವಿನ ಚಾರ, ಗಾಳಿಯ ನಡೆ 145; ಮರುತಗತಿ 528). 10, *the plant Trigonella corniculata* Lin. (see Si. 155). 11, Agallochum, a particular kind of Agallochum (ಅಗರು 145, o. r. ಮರುಗ; ಅಗರು Mr. 528 in one MS., o. r. ಅರಗು). 12, the root of Andropogon muricatus (ಕರೇ ಬಾಳದ ಬೇರು G.). — ಲಘುಪಾಟಿ. An easy manner (Bh. 1, 7, 1).

ಲಘುಚಂಚುಘಾತನ laghu-čańču-ghâtana. A slight stroke with the beak. See ಕದುಂಕು.

ಲಘುತಮ laghu-tama. = ಲಘಿಷ್ಠ.

ಲಘುತಮಸಾಮಾನ್ಯಾಪವರ್ತನ laghutama-sâmânya-apavartana. The least common multiple (C.).

ಲಘುತ್ವ laghutva. Quickness; lightness; levity: want of decorum; incivility, unpoliteness, disrespect (My.); thoughtlessness, levity, frivolity.

ಲಘುಲಯ laghu-laya. *The root of Andropogon muricatus.*

ಲಘುಶಂಕೆ laghu-śaṅkĕ. Making water (My.; Mhr.).

ಲಘುಹಸ್ತ laghu-hasta. Light-handed, ready-handed, expert, clever;—*a spedious shooter, a good archer* (ಶೀಘ್ರವೆ ಸುಪಾತ Hlâ.).

ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯ laṅkâ-âdhipatya. The rule over Laṅkâ (J. 18, 7).

ಲಂಕಾನಾಥ laṅkâ-nâtha. Râvaṇa (My.).

ಲಂಕಾನಿವಾಸಿ laṅkâ-nivâsi. An inhabitant of Laṅkâ (J. 2, 10).

ಲಂಕಾಪತಿ laṅkâ-pati. = ಲಂಕಾನಾಥ. (My.).

ಲಂಕಿಣಿ laṅkiṇi. A female demon of Laṅkâ (Râm. 5, 2, 7; My.). 2, a woman without fear and shame (My.).

ಲಂಕಿತ laṅkita. Mistake for ಲಂಘಿತ. Passing over from one to another (Bp. 19, 11).

ಲಂಕೆ laṅkĕ. ಲಂಕಾ. *The capital of Râvaṇa in Ceylon; Ceylon.* 2, N. of a female evil spirit. 3, an unchaste woman. ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕಪಿ ಲಂಕೇ ಸುಟ್ಟಿತು.—ಲಂಕೆಗೆ ಹೋದರೂ ಕೊಂಕಣಿಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Sp. s. ಮೆಕ್ಕೆ; Bp. 54, 62.

ಲಂಕೇಶ್ವರ laṅkâ-îśvara. = ಲಂಕಾಪತಿ. (My.).

ಲಂಕೋಪಿಕೆ laṅkôpikĕ. *The plant Trigonella corniculata* Lin.

ಲಂಗ laṅga. A skirt (worn by Mahomedan and certain Hindu females, My.; H.). See Prv. s. ಬೆಕ್ಕಪ್ಪ.

ಲಂಗರ್ laṅgar. = ನಂಗಲ್, ಲಂಗರ. An anchor (My.; Si. 85; M.; Mhr. ನಾಗರ, ನಾಂಗರ; Mhr., H. ಲಂಗರ; Br. ನಂಗೂರ, ಲಂಗರು; T. ಇಲಂಗರ್, ನಂಗುರ, ನಂಗೂರ).

ಲಂಗರ laṅgara. = ಲಂಗರ್. (B. 3, 118).

ಲಂಗೋಟಿ laṅgôṭi. A piece of cloth worn round the loins covering the privities (My.; ಕೌಪೀನ, ಗುಹ್ಯಾಂಗ Si. 437; Mhr., H.; Br.).

ಲಂಘನ laṅghana. (= ಲಗ್ಗ, ಲಗ್ಗೆ 2). The act of leaping or jumping, going by leaps or jumps, springing;—leaping over, overstepping, stepping across, crossing;—one of a horse's paces: curvetting, bounding. 2, *going beyond bounds, transgressing, violation*;—offence, affront;—contempt. 3, ascending, mounting; assaulting, storming, capturing a fort; capture, conquest. 4, fasting, abstinence. See ಗತಿ-; ಕುಪ್ಪು, ದಾಣ್ಟು, ಪಾಯ್, ಲಾಗು 1.

ಲಂಘನೆ laṅghanĕ. = ಲಂಘನ 1-3. (My.).

ಲಂಘಿತ laṅghita. Left over, overstepped, passed beyond, passed over;—transgressed, violated;—disregarded;—insulted. See ಲಂಕಿತ; V. 11, 9.

ಲಂಘಿಸು laṅghisu. To leap, to spring (Bp. 32, 25; 61, 32; Rśv. 5, 116);—to jump or spring over, to leap or step over; to overstep, to overflow (Čpr. 5, 40);—to ascend, to mount upon; etc.

ಲಂಘ್ಯ laṅghya. To be jumped or stepped over, to be crossed;—attainable;—capable of being transgressed or violated;—to be neglected or disregarded;—capable of being wronged. See ಅ-.

ಲಚುಮ lačuma. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಣ. (My.).

ಲಚ್ಚಣ laččaṇa. Tbh. of ಲಾಂಛನ (Šmd. 340. 372; ಲಾಂಛನ Ct. II, 29; see ಮಿಗ-).

ಲಚ್ಚಿ lačči. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮಿ. (My.; Tĕ.).

ಲಚ್ಮ lačma. = ಲಚುಮ. (My.).

ಲಜ್ಜಾಲು lajjâ-âlu. Bashful, modest, shameful (My.).

ಲಜ್ಜಾವತಿ lajjâ-vati. A woman possesssed of shame, etc. (My.). 2, a prickly shrub, the humble plant, Mimosa pudica Lin. (St. & Pl.).

ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ lajjâ-vihîna. Destitute of shame, void of modesty, shameless, impudent (ನಾಣಿಲಿ Kk. 39; Šm. 48).

ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನತ್ವ lajjâ-vihînatva. Shamelessness, impudence (ಬಣ್ಣು Šm. 93).

ಲಜ್ಜಾಶೀಲ lajjâ-śîla. *Of a modest disposition, bashful, modest* (ನಾಚುವಾತನು Nr.).

ಲಜ್ಜಾಹೀನ lajjâ-hîna. = ಲಜ್ಜಾವಿಹೀನ. (My.).

ಲಜ್ಜಿತ lajjita. *Ashamed, abashed, modest, bashful* (ಹ್ರೀತ, ನಾಚಿದುದು Nr.);—embarrassed, perplexed. Feminine ಲಜ್ಜಿತೆ (Grj. 10, 2).

ಲಜ್ಜಿಸು lajjisu. To be ashamed, to blush (Čpr. 6, 77; Bp. 20, 24; 24, 66; 41, 10; 46, 7; 54, 82; J. 7, 58).

ಲಜ್ಜೆ lajjĕ. ಲಜ್ಜಾ. *Shame, modesty, bashfulness;* embarrassment, perplexity (ಪಾಲಿ Nn. 31);—one of the sañčâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). See ನಾಂಚು, ನಾಣ್ಣು. — ಲಜ್ಜೆಪಡು. = ಲಜ್ಜಿಸು. (My.). — ಲಜ್ಜೆವೆರಸು. -ವೆರಸು. To be joined with or possessed of shame, to feel ashamed (J. 11, 28).

ಲಜ್ಯೆ lajyĕ. *Shame, modesty, bashfulness.*

ಲಂಚ lañča. = ಲಂಚೆ. (ಲಂಚೆ Mr. 270; My.; Mhr. ಲಾಂಚ). ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಂಚು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.—ಲಂಚ ಕೊಣ್ಡವ ಕೊಂಚ.—ಅಂಚೇ ಕಾಗದ ಮುಂಚೇ ಬನ್ದರೆ ಲಂಚ ಯಾಕೆ?—ಮುಂಚಕ್ಕೆ ಮಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). ಸೊಡರು ಲಂಚವ ಕೊಣ್ಡು, ಕೊಡುವುದೊಜ್ಜತವೆಳಗ; ಪೊಡವಿಗೆ ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗೀವೋಲ್ ಲಂಚವ ಹಿಡಿಯದವ ಧರ್ಮಿ (Sp.). — ಲಂಚ ಗಿಂಚ. reit. (My.). — ಲಂಚ ತಿನ್ನು. To take bribes (My.). — ಲಂಚ ಸಂಚ. reit. (My.).

ಲಂಚಖೋರ lañča-khôra. A receiver of bribes (My.).

ಲಂಚಗಾಱ lañča-gâṟa. = ಲಂಚಖೋರ. (My.).

ಲಂಚಂಗುಳಿ lañča-ṅ-guḷi. (Šmd. 238). A man who takes bribes.

ಲಂಚವಣಿಗ lañča-vaṇiga. (Šmd. 242). = ಲಂಚಂಗುಳಿ.

ಲಂಚೆ lañčĕ. *A present, a bribe* (ಲಂಚ Mr. 270).

ಲಂಜೆ lañjĕ. An adulteress (Sk.).

ಲಟ್ laṭ. = ನಟ್. A sound to imitate that of cracking the finger joints and that of the branch of a tree breaking. — ಲಟ್ ಲಟ್. rep. (My.).

ಲಟ laṭa. 1. = ನಟ, etc. — ಲಟ ಲಟ. rep. = ಲಟ್ ಲಟ್. (My.).

ಲಟ laṭa. 2. = ಲೊಟ. — ಲಟ ಪಟ. = ಲೊಟ ಪಟ. ಕದ ನುಂಗುವವನಿಗೆ ಹಪ್ಪಳ ಲಟ ಪಟ (Prv.).

ಲಟಕಟಿಸು laṭakaṭisu. To grow agitated; to become restless; to be alarmed (Râm. 3, 6, 45; Bh. 3, 13, 34; 7, 3, 77; 8, 24, 46; 8, 25, 7; J. 4, 18; 12, 12; Mhr. ಲಟ ಪಟ, lively motion; restlessness; the agitation of terror).

ಲಟಕ್ಕನೆ laṭakkanĕ. = ನಟಕ್ಕನೆ. (My.).

ಲಟಪಟ laṭapaṭa. Restlessly, quickly (see Mhr. s. ಲಟಕಟಿಸು). ಲಟಪಟ ನಡುಗು (B. 4, 41).

ಲಟಲಟಿಸು laṭa-laṭisu. To shake tremulously and quickly (Bh. 3, 21, 14; 7, 6, 66; Mhr. ಲಟಲಟಣೇಂ).

ಲಟಾಪಟಿ laṭâpaṭi. Altercation, sharp bandying of angry words, coming to blows (My.; Mhr.).

ಲಟ್ಟ laṭṭa. A stick; a club (My.; Mhr., H.);—monstrously large, stout, thick (My.; Si. 303; Mhr., H.). — ಲಟ್ಟಾವಾದ್ಯ. = ಗೆಜ್ಜೆಗೋಲು. (My.; H.).

ಲಟ್ಟಣಿಗೆ laṭṭaṇigĕ. A roller (to ink forms of types, B. 4, 209); a rolling-pin (My.; Mhr. ಲಾಟಣೀ, ಲಾಟ).

ಲಟ್ಟಿಸು laṭṭisu. To roll out, as a piece of pastry or dough (My.; Mhr. ಲಾಟಣೇಂ).

ಲಟ್ಟೆ laṭṭĕ. A rude and reckless woman (Bp. 40, 56; Mhr. ಲಾಟ್ಯಾ; Sk. ಲಟ್ಟ, a bad, contemptible man).

ಲಟ್ವೆ laṭvĕ. *A kind of bird,* said to be a kind of sparrow. 2, a game, gambling. 3, a bad or unchaste woman.

ಲಡಾಯಿ laḍâyi. Fighting; a fight; war (C.; Br.; Čb. 7. 17. 111, etc.; Mhr., H. ಲಢಾಈ). ಬಡಾಯಿ ಬಲ್ಲವನು ಲಡಾಯಿ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.).

ಲಡಿ laḍi. A string (of pearls, etc.; Mhr., H. ಲಡ, ಲಢ, ಲಡೀ; My.; Si. 218. 219).

ಲಡ್ಡ laḍḍa. = ಲಣ್ಡ 1. A wretch, a villain, a bad man (Sk.).

ಲಡ್ಡಿಕೆ laḍḍikĕ. = ಲಡ್ಡಿಗೆ. See ಗುಳ್ಳೊರಿಗೆ.

ಲಡ್ಡಿಗೆ laḍḍigĕ. Tbh. of ಲಡ್ಡುಕ. See Prvs. s. ತಱಿಗು, ಸಡ್ಡಕ.

ಲಡ್ಡು laḍḍu. = ಲೊಡ್ಡು. Pithlessness, weakness (as that of wood, My.). — ಲಡ್ಡಾಗು. -ಆಗು. To become pithless or weak, as wood (My.). — ಲಡ್ಡುತೊಲೆ. A pithless, unsound beam (My.). — ಲಡ್ಡುಮರ. A pithless tree (My.). — ಲಡ್ಡುಸವುದೆ. Pithless firewood (My.).

ಲಡ್ಡು laḍḍu. = ಲಾಡು. A sweetmeat-ball of numerous varieties (Sk.; Mhr. ಲಡ್ಡು, ಲಾಡು; My.).

ಲಡ್ಡುಕ laḍḍuka. = ಲಡ್ಡಿಕೆ, ಲಡ್ಡಿಗೆ, ಲಡ್ಡು q. v., ಲಡ್ಡುಗೆ. (Sk.).

ಲಡ್ಡುಗೆ laḍḍugĕ. Tbh. of ಲಡ್ಡುಕ. (ಮೋದಕ Nr.; ಲಡ್ಡುಕ Nr.; Šmd. 159; Bp. 14, 15; Bh. 1, 19, 18; V. 9, 78).

ಲಣ್ಡ laṇḍa. 1. (Tbh. of ಲಡ್ಡ, q. v.). (Tĕ.; T. ಇಲಣ್ಡ; Mhr.: a deeply designing and knavish fellow; a refractory child, etc.). ಪಿಣ್ಡ ಹಾಕಿದರೂ ಲಣ್ಡನೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಲಣ್ಡ laṇḍa. 2. = ಲದ್ದಿ. Excrement (Sk., also ಲೇಣ್ಡ; ಲದ್ದಿ Mr. 158).

ಲತಾಗೃಹ latâ-gṛiha. A creeper-house, an arbour (My.).

ಲತಾಂಗಿ latâ-aṅgi. A woman of a creeper-like delicate form (Čpr. 2, 14; 3, 68; Bp. 3, 4; 48, 4; 52, 1).

ಲತಾನ್ತ latâ-anta. The end of a creeper: a flower (ಪ್ರಸೂನ, ಹೂ Nn. 25; ಸುರಭಿ, ಪುಷ್ಪ 30; ಸುಮನ, ಪುಷ್ಪ 68; ಪುಷ್ಪ 120; Bp. 26, 39; Šsv. 3, 16; J. 18, 19).

ಲತಾನ್ತಶರ latânta-śara. Kâma (J. 6, 36).

ಲತಾಬನ್ಧ latâ-bandha. N. of a certain feat of wrestlers (Šsv. 4, 75).

ಲತಾವಧು latâ-vadhu. A creeper looked upon as a woman (J. 3, 23).

ಲತಿಕಾಗೃಹ latikâ-gṛiha. = ಲತಾಗೃಹ (Čpr. 3, after 28).

ಲತಿಕಾಸಮೂಹ latikâ-samûha. A clump or bush of creepers, etc. (ಗುಂಜ, ಲತೆಯ ಹೊದಱು Nn. 133).

ಲತಿಕೆ latikĕ. ಲತಿಕಾ. A small creeper; a winding plant in general; a plant of any kind. (Čpr. 1, 83; 4, 36; 7, 152; Bp. 18, 84).

ಲತೆ latĕ. ಲತಾ. One of the *tatsamas* (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77): *a creeper, a climbing or winding plant.* 2, a plant of any kind (ಸಸಿ Šm. 111). 3, *a branch.* 4, *the plant Panicum italicum.* 5, *the plant Cardiospermum halicacabum.* 6, *the plant Gaertnera racemosa.* 7, the plant tŏṭṭi (Šmd. 89). 8, the plant binga (Šmd. 83). — ಲತೆವನೆ. -ಮನೆ. (Šmd. 386). A bower, an arbour. — ಲತೆವಳ್ಳಿ. -ಬಳ್ಳಿ. (Šmd. 386; Kk. 99). A branched creeper.

ಲತೋದ್ಗಮ latâ-udgama. *The upward climbing of a creeper* (ಮುರದ ಮುಡಲ್ Hlâ.).

ಲತ್ತೆ lattĕ. = ಲಾತು. A kick; a blow (My.; Mhr. ಲತ್ತಾ, ಲಾತ). ಲತ್ತೆ ಜಾಡಿಸು (B. 5, 13). ನಿನಗೆ ಲತ್ತೆ ಬೀಟಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (3, 61; My.). ಲತ್ತೆ ಕೊಡು, -ಹಾಕು (My.).

ಲತ್ವ latva. The letter or syllable ಲ (ಲ್, Šmd. 41. 281. 366).

ಲದ್ದಿ laddi. The dung of elephants, camels, horses, asses, or mules (My.; ಲಣ್ಡ Mr. 158; Tĕ. ಲದ್ದಿ, ಲದ್ದೆ; T. ಇಲತ್ತಿ, ಇಲತ್ತೈ; Mhr., H. ಲೀದ; Mhr., H. ಲೇಣ್ಡ, a nodule of the dung of sheep, goats, horses, camels, rats, etc.). ಕುಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ, ಆಹಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲದ್ದಿ (Prv.). ಲದ್ದಿ ಹಾಕು (My.).

ಲಪನ lapana. Speaking, talk. 2, *the mouth;* the face.

ಲಪನಶ್ರೀ lapana-śrî. The lustre of the face (Čpr. 5, 133).

ಲಪಿತ lapita. *Spoken, said,* chattered; speech.

ಲಪ್ಪ lappa. Tbh. of ಲೇಪ. Putty (My.).

ಲಪ್ಪಟ್ಟೆ lappaṭṭĕ. A cloth for wrapping round the head (My.; Mhr., H. ಲಪೇಟ, ಲಪೇಟಾ).

ಲಬ laba. ಲಬಾ labâ. ಲಬೋ labô. A sound in imitation of that produced by beating one's self on the mouth. — ಲಬ ಲಬ. rep. (My.; Tĕ.; Mhr.: gabble, clack). ಲಬ ಲಬ ಅನ್ನ ಬಡ ಕೊಳ್ಳು (My.). — ಲಬಾ ಲಬ. = ಲಬ ಲಬ. (My.). — ಲಬೋ ಲಬೋ. = ಲಬಾ ಲಬ. (My.).

ಲಬ್ಧ labdha. *Taken hold of, obtained, received, got, gained, won, acquired.* 2, obtained, as a quotient by division, etc. (Mr. 63).

ಲಬ್ಧನಾಶ labdha-nâśa. The loss of anything acquired (My.).

ಲಬ್ಧವರ್ಣ labdha-varṇa. Having learnt his letters: *lettered, learned, skilful, clever.*

ಲಬ್ಧಾಗಮನಾಭ್ಯನುಜ್ಞೆ labdha-âgamana-abhyanujñĕ. Order obtained to come near (Čpr. 5, after 112).

ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞ labdha-anujña. *One who has obtained leave of absence.*

ಲಬ್ಧಿ labdhi. *Obtaining, gaining, acquisition, acquirement, attainment.* 2, anything gained or obtained, gain, profit. 3, the quotient in arithmetic.

ಲಬ್ಬೆ labbĕ. A caste of people who originally were Arabs. They are still Mahomedans, but speak a low dialect of Tamil; they sell ghee, cloths, etc. (My.; Tĕ.; H.).

ಲಭ labha. = ಲಮ್ಭ. See ಅ-, ದುರ್ಲಭ, ಸು-.

ಲಭಿಸು labhisu. To be gained or obtained, etc. (My.).

ಲಭ್ಯ labhya. Acquirable, obtainable, attainable, procurable (My.). 2, intelligible. 3, *suitable, proper, fit.*

ಲಮಾಣಿ lamâṇi. = ಲಮ್ಬಾಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಲಮ್ಪಟ lampaṭa. = ಲಮ್ಬಳ 1, ಲಮ್ಬಟ. Covetous, greedy, desirous, lustful;—*hampering after, addicted to, devoted to* (women and worldly pleasures), *lascivious, dissolute* (ಲೋಲುಪ, ಲೋಲುಭ Nr.; ಲಾಲಸ, ಲೋಲುಪ, etc., ಅಳುಪುವಂ Mr. 232).

ಲಮ್ಪಟತನ lampaṭatana. = ಲಮ್ಪಟತೆ. (ಲೋಲುಪ್ತಿ G.).

ಲಮ್ಪಟತೆ lampaṭatĕ. Eagerness, greediness; libertinism, dissoluteness, lewdness. (Čpr. 4, 80).

ಲಮ್ಪಟತ್ವ lampaṭatva. = ಲಮ್ಪಟತೆ. (J. 4, 60).

ಲಮ್ಪಟೆ lampu-aṭĕ. = ಅಲಪಟೆ. Weariness, fatigue (Tĕ.; My.).

ಲಮ್ಪಟೆ lampaṭĕ. A woman who is addicted to (J. 5, 56).

ಲಮ್ಪು lampu. = ಅಲಮ್ಪು, q. v.

ಲಮ್ಬ lamba. = ಲಮ್ಬು. Hanging down, depending, pendulous, pendent, dangling (Bp. 59, 17). 2, hanging on or upon, attached to. 3, long, tall;—length (My.). 4, expanded, great, large;—spacious, capacious. 5, a perpendicular (in geometry). See ಅವ-, ಆ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರಾ-. 6, N. of a Daitya (Č. Bp. 47, 21).

ಲಮ್ಬಕರ್ಣ lamba-karṇa. A long-eared male (Bp. 8, 33);—an elephant;—an ass; etc.

ಲಮ್ಬಜಠರ lamba-jaṭhara. A big-bellied male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಜಿಹ್ವ lamba-jihva. A long-tongued male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಣ lambaṇa. = ಲಮ್ಬಳ. Tbh. of ಲಮ್ಬನ. — ಲಮ್ಬಣಮಾಲೆ. Long garlands (V. 5, 2; Rśv. 8, after 5).

ಲಮ್ಬಣಿಗೆ lambaṇigĕ. Tbh. of ಲಮ್ಬನ. (ಲಮ್ಬನ Nr.).

ಲಮ್ಬನ lambana. = ಲಮ್ಬ, ಲಮ್ಬಣ, ಲಮ್ಬಳ 2. Hanging down, depending, etc. 2, *a long necklace depending from the neck to the navel.* See ಆ-.

ಲಮ್ಬನಾಸಿಕ lamba-nâsika. A long-nosed male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬನೇತ್ರ lamba-nêtra. A large-eyed male (Bp. 8, 33).

ಲಮ್ಬಳ lambaḷa. 1. Tbh. of ಲಮ್ಪಟ (Śmd. 31, or perhaps ಲಮ್ಬಟ 31).

ಲಮ್ಬಳ lambaḷa. 2. Tbh. of ಲಮ್ಬನ. A long garland (Čpr. 6, 49; Râm. 1, 7, 14).

ಲಮ್ಬಟ lamabaḷa. = ಲಮ್ಬಳ 1, q. v.

ಲಮ್ಬಾಡಿ lambâḍi. = ಲಮಾಣಿ, ಲಮ್ಬಾಣಿ. A Lumbadee (or Brinjari), a migratory caste who trade in salt, grain, bullocks, etc., and often have the character of being thieves (My.; Br.; H.; T. ಇಲಮ್ಬಾಡಿ; M. ಲಮ್ಮಾಗಳ್). *Cf.* ಸುಕಾಲಿಗ.

ಲಮ್ಬಾಣಿ lambâṇi. = ಲಮ್ಬಾಡಿ. (My.; B. 4, 130).

ಲಮ್ಬಿ lambi. Hanging down, depending, pendent; *hanging on or upon, suspended from;* being attached to, resting on. See ಆರ್ಧ-.

ಲಮ್ಬಿಕೆ lambikĕ. Hanging down, etc. 2, the uvula. 3, the lobe of the ear (ಪತ್ರಾತ್ರಯ, ಹಾಲೆ (Mr. 319). See ಪ್ರಾ-.

ಲಮ್ಬಿತ lambita. Hanging down, pendent; suspended; sunk, gone down; laying hold of, attached to; supported or resting on;—slow (of time in music). See ಆ-, ವಿ-; Čpr. 2, 58; Bp. 12, 14.

ಲಮ್ಬಿಸು lambisu. To hang down, to dangle, to hang from, etc. (J. 7, 16; 13, 59). 2, to extend, to become great (Bh. 2, 2, 108); to lengthen, to expand (as words, time, etc., My.).

ಲಮ್ಬು lambu. = ಲಮ್ಬ, ಲಾಮ್ಬು. Tbh. of ಲಮ್ಬ. Long; length (My.; Tĕ.; Mhr. ಲಾವ್ಬು, ಲಾಮ್ಬು).

ಲಮ್ಬೋದರ lamba-udara. Pot-bellied: a glutton; *Gaṇeśa.*

ಲಮ್ಬೋದರಿ lamba-udari. N. of a female demon (J. 16, 35. 36. 41).

ಲಮ್ಭ lambha. = ಲಭ. Obtaining, attaining, attainment, acquirement; finding, meeting with;—procuring; causing to get;—gain. See ಆ-, ಉಪ-, ಪ್ರ-, ವಿಪ್ರ-, ವಿ-.

ಲಯ laya. (= ಲಾಯ). Clinging, adhering, adherence, clinging to, embracing. 2, lying, reclining, dwelling in, staying in; lurking, hiding, cowering;—rest, repose; place of rest, a dwelling, a house (see ಆ-). 3, melting, fusion; melting away; dissolution, extinction, destruction (ಶಂಕು, ಕೆಡುವನ್ತಾದು Nn. 147); ಲಯವಹುದು (ನಿರ್ಮೂಲನ, ಪ್ರಲಯ 100);—disappearing, vanishing, disappearance. 4, mental inactivity, slackness of mind. 5, *equal time in music and dance* (ಸಮಾನಮ್ ಆಗುಹಂ Hlâ.); ಸಮವೆತ್ತಲ್ಲಿ (Mr. 79); *time in music* (Čh.), regarded as of three kinds: druta, madhya, vilambita. 6, a pause in music. 7, the root of Andropogon muricatus (ಬಾಳದ ಬೇರು G.). ಬಲವಿದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ.—ಭಯವಾದ್ದು ನಯದಿನ್ದ ಲಯವಾದೀತೇ? (Prvs.). See ಅಟಾಯಿಸು, ಅಟ್ಟು, ಪಟ್ಟಟಾಸು.

ಲಯಕಾಲ laya-kâla. Time of dissolution or destruction. (Bp. 54, 12; Śsv. 4, 38).

ಲಯಗ್ರಾಹಿ laya-grâhi. N. of two vṛittas (Čh.).

ಲಯನ layana. Clinging, adhering; lying; rest, repose; a place of rest, a house. See ಗುಣಲಯನಿ.

ಲಯಾಗ್ನಿ laya-agni. The fire at the destruction of the world (Bp. 56, 24).

ಲಲನ lalana. Playing, sporting, dallying; play, etc. (ಮೋಜು G.);—a husband (Bp. 11, 45). 2, lolling the tongue.

ಲಲನೆ lalanĕ. A wanton woman. 2, *a woman in general* (ರಾಮೆ Mr. 504; Grj. 3, 11; Bp. 40, 12); a wife. 3, the tongue. ಜಲದ ಒಳಗಿನ ಕಲ್ಲು ಸಲೆ ಬೆವರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಲಲನೆಯರ ಒಲುಮೆ ತನಗೆಮ್ಬ ಮರುಳಂಗೆ ಮಲರೋಗದನ್ತೆ (Sp.).

ಲಲನ್ತಿಕೆ lalantikĕ. *A long pendulous necklace, one reaching to the navel.*

ಲಲಾಟ lalâṭa. *The forehead.* ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದದ್ದು ಲಾಗಾಟ ಹಾಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಲಲಾಟಪಟ್ಟ lalâṭa-paṭṭa. The plate of the forehead: *the forehead.* 2, a tiara, a fillet.

ಲಲಾಟರೇಖೆ lalâṭa-rêkhĕ. A line on the forehead supposed to indicate long life (Sk.). 2, destiny written by Brahmâ on each man's forehead (My.).

ಲಲಾಟಲಿಖಿತ lalâṭa-likhita. = ಲಲಾಟರೇಖೆ No. 2. (My.).

ಲಲಾಟಲೇಖೆ lalâṭa-lêkhĕ. = ಲಲಾಟರೇಖೆ No. 2. (My.).

ಲಲಾಟಶೂನ್ಯ lalâṭa-śûnya. A man who has a bare forehead, *i. e.* a forehead without any sectarian mark (My.).

ಲಲಾಟಾಕ್ಷ lalâṭa-aksha. Śiva (Bp. 61, 89).

ಲಲಾಟಿಕೆ lalâṭikĕ. *An ornament worn on the forehead.* 2, *a mark made with sandal, etc. on the forehead.* See ನೊಸಲ ಪಟ್ಟ.

ಲಲಾಮ lalâma. *A mark or spot on the forehead* (ತಿಲಕ, ಬೊಟ್ಟು Nn. 26; ತಿಲಕ Mr. 498). 2, *a mark or spot in general, a sign, a token.* 3, a good mark (ಸಲಕ್ಷಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ಲಕ್ಷಣ 29). 4, *a banner, a flag, an ensign* (ಧ್ವಜ, ಪತಾಕೆ 26).

5, *eminence, greatness, dignity* (ತುಂಗ, ದೊಡ್ಡಿತು 26; ಹೆಮ್ಮೆ 498). 6, *beauty* (ಶೃಂಗಾರ 26). 7, *an ornament* (ವಿಭೂಷಣ, ಆಭರಣ 26; ಆಭರಣ 498). 8, *any one who is the ornament of his class, any eminent or principal person* (ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮುಖ್ಯ 26; ಮುಖ್ಯ 498). 9, Sarasvatî (ಭಾರತಿ, ಸರಸ್ವತಿ 26). 10, Lakshmî (ಗೋವಿನಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 26). 11, a bull, an ox (ವೃಷಭ, ಬಸವ 26). 12, *a horse* (ತುರಂಗ, ಕುದುರೆ 26; ವಾಜ 26). 13, the sun (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ 26);—the moon (ಚನ್ದ್ರ 26). 14, a point (ಅಗ್ರ, ತುದಿ 26). 15, *a horn* (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 26; ಕೋಡು 498). 16, *a tail* (ವಾಳ, ಬಾಲ 26; ನೀಳ್ದಲರ್ವ ಬಾಲ 498). 17, a ray (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 26). 18, red (ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 26). 19, lac, the red dye (ಅಲತಿಗೆ 498). 20, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 26). 21, sport (ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ 26). 22, a sound or tone (ನಾದ, ಸ್ವರ 26).

ಲಲಾಮಕ lalâmaka. *A chaplet or wreath of flowers worn on the forehead.*

ಲಲಿತ lalita. Sported, played; sporting, playing, dallying, wanton, frolicsome, amorous, voluptuous;—lovely, handsome, beautiful, graceful, elegant;—simple, artless; gay, cheerful;—soft, gentle;—pleasant, agreeable, sweet, wished for, desired, loved. 2, sport, dalliance, amorous gesture;—grace, beauty: charmingness, *gracefulness of gait, softness and delicacy of motion,* languid gestures in a woman;—any natural and artless act;—simplicity, innocency. 3, N. of a plant (ಹಸ್ರುಗಣೆ Mr. 121). 4, N. of a vṛitta (Čh.).

ಲಲಿತಗತಿ lalita-gati. N. of a vṛitta (Čh.).

ಲಲಿತಪದ lalita-pada. N. of three vṛittas (Čh.).

ಲಲಿತವೃತ್ತಿ lalita-vṛitti. A kind of anuprâsa (Kâvy. III, 2, B, 52. 53).

ಲಲಿತಾಂಗ lalita-aṅga. A handsome, etc. body (J. 19, 51).

ಲಲಿತಾಂಗಿ lalita-aṅgi. A handsome, etc. woman (Bp. 57, 61; J. 3, 10).

ಲಲಿತೆ lalitĕ. A wanton woman;—a woman in general. 2, one of the ragaḷĕ metres (Čh.).

ಲಲ್ಲಯಿಸು lallayisu. To caress, to kiss, etc. (Čpr. 8, after 4).

ಲಲ್ಲೆ lallĕ. Coaxing, caressing, blandishing; love, affection; a kiss (ಅರಮೆ, ಮುದ್ದು Ši.; ಅರುಮೆ, ಮುದ್ದು Kk. 31; Šm. 75; Čpr. 4, 78; 8, 53; Rsv. 8, after 82; J. 6, 34; Mhr. ಲಳಾ). — ಲಲ್ಲೆಗೆಯ್. To caress; to kiss (J. 11, 22; 15, 43). — ಲಲ್ಲೆನುಡಿ. = ಲಲ್ಲೆವಾತು. (Č. Bp. 19, 32). — ಲಲ್ಲೆವಾತು. -ಮಾತು. A blandishing word, an affectionate word (Râm. 3, 8, 33; J. 11, 21. 23).

ಲವ lava. (= ರವೆ). *The act of cutting up or off; reaping, mowing, plucking or gathering.* 2, anything cut off, a section; *a fragment, a piece, a bit, a small piece, a small quantity, a tittle* (ಅಸ್ರು q. v., ತುಣ್ಣು Nn. 65; ತುಣ್ಣು 125). 3, a minute division of time, half a second, a moment, an instant. 4, a shorn fleece, wool, hair. 5, N. of a son of Râmačandra and Sîtâ, brother of Kuša (J. 20, 5, seq.). 6, = ಲಾವ, a kind of quail. 7, = ಲವಂಗ, cloves. 8, the root of Andropogon muricatus. 9, = ಲಲನ, sport. 10, one of the vâstavas (= ಲೇಶ, Kâvy. III, 3, B, 3. 35-37). — ಲವದಿನಿತು. -ಇನಿತು. As much as a particle: a little (Bp. 4, 64).

ಲವಂಗ lavaṅga. (= ಲವ No. 8, ಲವಿ). *The clove tree, Myristica cariophyllata; cloves* (ದೇವಕುಸುಮ Nr.; ದೇವಕುಸುಮ, ಲವಿ, ತೀಬು Mr. 143). 2, Cassia bark, green cinnamon (ತ್ವಕ್ಪತ್ರ, ವರಾಂಗಕ, etc. Nr.; Ši. 155; ನೀರಸನಿ, ಭಾಳವರ್ಣ, ಕುಟನ್ನಟ Mr. 142). — ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ. Cinnamon (My.). — ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ ಮರ. The cinnamon tree, Cinnamomum zeylanicum Nees. (St. & Pl.). — ಲವಂಗಚೂರು. Boiled and dried pieces of the areca nut, the form of which resembles cloves (My.). — ಲವಂಗದಾನಿ. A metal box for keeping cloves, etc. (My.). — ಲವಂಗಪಟ್ಟೆ. = ಲವಂಗಚಕ್ಕೆ. (My.; T.). — ಲವಂಗ ಪತ್ರೆ. The leaves of Laurus cassia (My.; T.). — ಲವಂಗ ಮಾಸರಿಹುಲ್ಲು. A grass with a fragrant root, Pancicum cimicinum Lin. (Z.).

ಲವಡಾ lavaḍâ. = ಲವುಡಾ. The penis (My.; Mhr.).

ಲವಡಿ lavaḍi. = ಲವುಡಿ 2, ಲವುಣ್ಡಿ. A female slave (My.; Mhr., H.);—a strumpet, a harlot (My.).

ಲವಣ lavaṇa. *Salt: sea-salt, rock or fossil salt* (ಉಪ್ಪು Nn. 23; ರುಚಕ, ಉಪ್ಪು 41; ಸಮುದ್ರಜ, ಕಲ್ಲುಪ್ಪು Mr. 143). 2, *saline, salt, briny, brinish.* 3, charming, handsome, beautiful. 4, N. of a Daitya.

ಲವಣದಾನವ lavaṇa-dânava. = ಲವಣ No. 4. (J. 20, 48).

ಲವಣಭಸ್ಮ lavaṇa-bhasma. Calcined salt (My.).

ಲವಣಸಮುದ್ರ lavaṇa-samudra. = ಲವಣೋದ. (My.).

ಲವಣಾಕರ lavaṇa-âkara. *A salt-mine.*

ಲವಣಾಸುರ lavaṇa-asura. = ಲವಣದಾನವ. (J. 20, 35).

ಲವಣಿ lavaṇi. = ಲವಣೆ 2. Stooping, bending, winding, inclining forward or towards, when they form artistic or clever attitudes in dance or war (Râm. 6 38, 14; Rsv. 5, after 19; Bh. 1, 7, 3. 28; 5, 11, 39; 10, 6, 25; Mhr. ಲವಣ, a winding). 2, flash, shine (Bh. 2, 13, 28; see ಲವಣಿಸು). — ಲವಣಿಸಾರ. The highest degree of perfection in the above-mentioned attitudes (Grj. 2, after 106).

ಲವಣಿಸು lavaṇisu. To wind or wriggle, as a serpent, etc. Mhr. ಲವಣೇಂ). 2, to shine, to be full of lustre, to flash (Bh. 8, 23, 32; Mhr. ಲವಣೇಂ).

ಲವಣೆ lavaṇĕ. 1. Lustre, beauty (Sk.).

ಲವಣೆ lavaṇĕ. 2. = ಲವಣಿ No. 1. (Bh. 2, 2, 108; 10, 7, 35).

ಲವಣೋತ್ತಮ lavaṇa-uttama. *River or rock salt.* 2, nitre.

ಲವಣೋದ lavaṇa-uda. *The ocean.*

ಲವಣೋದಕ lavaṇa-udaka. *Salt water, brine.* 2, the ocean.

ಲವಣೋದಕಿ lavaṇa-udaki. What has been put into salt water, pickles of fruits, leaves, etc. (ನೀರುಪ್ಪಿನಲಿ ಕಲಸಿದವು Mr. 216).

ಲವಣೋದಧಿ lavaṇa-udadhi. The ocean (My.).

ಲವನ lavana. = ಲವ. *Cutting; reaping.* See ಕೊಯ್. 2, an implement for cutting, a sickle, etc.

ಲವಲವಿಕೆ lavalavikĕ. = ದವದವಿಕೆ. Ardent desire, longing (ಔತ್ಸುಕ್ಯ, ಪರಾಯಣ, ಲಾಲಸೆ G.; J. 27, 32; 29, 1; 30, 24; 33, 1; My.; Mhr. ಲವಣೇಂ, the mind to incline or be affected towards). ಲವಲವಿಕೆಯುಳ್ಳಂ (ಉತ್ಕಣ್ಠಿತ Mr. 242).

ಲವಲವಿಸು lavalavisu. To desire ardently (C. Bp. 19, 32).

ಲವಲಿ lavali. The small tree Averrhoa acida Lin. (Cicca disticha Lin., Čpr. 6, 74; see ಅರನೆಲ್ಲಿ).

ಲವಿ lavi. = ಲವಂಗ, q. v.

ಲವಿತ್ರ lavitra. An instrument for cutting: *a sickle,* etc. See ಮುಚ್ಚು.

ಲವುಡಾ lavuḍâ. = ಲವಡಾ. (My.).

ಲವುಡಿ lavuḍi. 1. (= ಲಗುಡ?). A kind of iron weapon, an iron club (Bh. 3, 13, 19; 6, 4, 141; 6, 7, 17; 8, 10, 10; Râm. 6, 30, 15; Rśv. 6, after 11).

ಲವುಡಿ lavuḍi. 2. = ಲವಡಿ, etc. (My.).

ಲವುಣ್ಡಿ lavuṇḍi. = ಲವುಡಿ 2, etc. (My.; Tĕ.).

ಲಶುನ laśuna. *Garlic.* (ಗೃಂಜನ, ಲಸೋನ, ಪಲಾಣ್ಡು, ಅರಿಷ್ಟ, ಉಳ್ಳಿ Mr. 137).

ಲಷಿತ lashita. Wished, desired. See ಅಭಿ-.

ಲಷ್ಕರು lashkaru. An army (My.; Mhr., H.); a cantonment (My.). 2, a lascar (Mhr., H.).

ಲಸತ್ lasat. (Śmd. 100). Shining, glittering, bright; beautiful; skilful, clever (ಒಪ್ಪಲ್ ಪಟ್ಟ 244 Cm.; J. 2, 11; 5, 4);—sporting, playing.

ಲಸದ್ವಚನ lasat-vačana. (Śmd. 100). A clever word.

ಲಸಿತ lasita. Played, sported, sporting, playing;—shone, shining, beautiful;—appeared, come to light;—skilled, skilful. See Kâvy. III, 3, B, 96; Čpr. 4, 89; Bp. 1, 53; 12, 37; 31, 30; 39, 64; ವಿ-.

ಲಸೋನ lasôna. = ರಸೋನ. See Mr. s. ಲಶುನ.

ಲಸ್ತಕ lastaka. *The middle of a bow.*

ಲಸ್ತಕಿ lastaki. A bow. (R.).

ಲಹಣಿ lahaṇi. = ಲಹರಿ 1. Undulation (of voices in singing). — ಲಹಣಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To produce undulation (Grj. 2, after 106).

ಲಹರಿ lahari. 1. = ಲಹಣಿ. *A large wave, a billow;* an undulation: a waving line (Mhr. ಲಹರ); undulating lines or flashes of lustre or beauty (Râm. 1, 7, 14; Bh. 1, 7, 26; 1, 15, 19; 2, 13, 25. 26; 5, 11, 39; 6, 2, 17; 8, 25, 6; 10, 6, 25). See ವಹೋ-.

ಲಹರಿ lahari. 2. An intoxicating substance (Č. Bp. 47, 45); intoxication (My.; see Prv. s. ಅಪಿನಿ; Br., H. ಲಾಹಿರಿ).

ಲಹರಿಕೆ laharikĕ. A large wave or billow (Čpr. 1, 80).

ಲಳಿ laḷi. Briskness, sprightliness, liveliness (in music, Bp. 19, 11. 14; Bh. 8, 21, 26); enthusiasm, animation, cheerfulness (Bh. 10, 7, 20. 35; Râm. 1, 15, 22; 3, 6, 45; 6, 9, 24; J. 9, 23. 24; 13, 24; 24, 72; *cf.* ನಲಿ 3?); adroitness, dexterity (Bh. 2, 2, 108; J. 23, 15); wonderfulness (Râm. 1, 7, 14; 6, 26, 87; J. 22, 21).

ಲಳಿಗೆ laḷigĕ. = ನಳಿಗೆ, ಲೊಳಗೆ. Tbh. of ನಲಕ. A tube (ನಾಡಿ Nr.); a bamboo joint used as a vessel (My.).

ಲಳ್ಳಿ laḷḷi. = ನಳ್ಳಿ. A crab (My.).

ಲಾಕ lâka. = ಲಾಕಳ. ಲಾಕಮೆ ಲಾಕಳಂ (Čt. II, 109).

ಲಾಕಳ lâkaḷa. = ಲಾಕ, q. v.

ಲಾಕ್ಷ lâksha. = ಲಾಕ್ಷೆ. (ಕೀಲಕ, ಅರಗು Nn. 101).

ಲಾಕ್ಷಣಿಕ lâkshaṇika. (fr. ಲಕ್ಷಣ). Knowing marks or characteristics;—distinguished, great (Śm. 77);—a man who knows marks, etc.: a distinguished teacher (Śmd. 3. 407; Čt. I, 1). 2, characteristic; technical.

ಲಾಕ್ಷಣ್ಯ lâkshaṇya. Relating to a sign or mark, etc. See ಸ-.

ಲಾಕ್ಷಾಗೃಹ lâkshâ-gṛiha. = ಲಾಕ್ಷಾಭವನ. (My.).

ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನ lâkshâ-prasâdana. *The red lôdhra tree.*

ಲಾಕ್ಷಾಭವನ lâkshâ-bhavana. A house made of shell-lac (Bh. 1, 8, 64).

ಲಾಕ್ಷಾಮುದ್ರೆ lâkshâ-mudrĕ. A seal of lac (Grj. 2, 65).

ಲಾಕ್ಷಾರಸ lâkshâ-rasa. A liquid made from shell-lac, used in colouring the sole of the foot (My.).

ಲಾಕ್ಷೆ lâkshĕ. ಲಾಕ್ಷಾ. = ಲಾಕ್ಷ. *A kind of red dye, lac;*— the insect which produces the lac.

ಲಾಖಿ lâkhi. A red dye extracted from the shell-lac: crimson (C.; Br., H.; Mhr. ಲಾಖ).

ಲಾಗ lâga. 1. (= ಲಾಗು 1). A summerset (My.; Tĕ. ಲಾಗು, T. ಇಲಾಗು). ಮುದಿಡೊಮ್ಬನ ಲಾಗ (Prv.). — ಲಾಗ ಹಾಕು. To make a summerset, to tumble over head and ears (My.). — ಲಾಗ ಹೊಡೆ. = ಲಾಗ ಹಾಕು. (C.; B. 3, 114). — ಲಾಗಾಟ. -ಆಟ. Repeated summersets. ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಲಾಗಾಟ ಹಾಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದು (Prv.).

ಲಾಗ lâga. 2. = ಲಾಗು 2, No. 2. See ಹಸ್ತಲಾಗ.

ಲಾಗವಡು lâgavaḍu. = ಲಾಗವಾಡು, ಲಾಗೋಡು. Expense, cost (My.; Tĕ. ಲಾಗುಬಡಿ, ಲಾಗುವಡು, ಲಾಗುವಡೆ; Mhr. ಲಾಗವಡ).

ಲಾಗವಾಡು lâgavâḍu. = ಲಾಗವಡು. (My.).

ಲಾಗಾಯಿತು lâgâyitu. Beginning, commencement; from the beginning or from a long time (My.; Br., H. ಲಾಗಾಯತು).

ಲಾಗಿಸು lâgisu. 1. To jump (Č. Bp. 47, 37; Râghč. 17, 73; Bh. 10, 7, 20).

ಲಾಗಿಸು lâgisu. 2. To make ready, to cause to arise and proceed, to despatch, to emit (Bh. 8, 23, 40; Mhr. ಲಾವಣೇಂ. Mhr. ಲಾಗಣೇಂ, to come or arise unto; to arise and proceed; to be applied unto; to be joined to; to be arrived at the proper stage, etc.; see ಲಾಗು 2, ಲಾವಣಿ 1).

ಲಾಗು lâgu. 1. (= ಲಾಗ 1). A leap, a bound, a jump (ಲಂಘನ Śm. 82; Rśv. 5, after 19; Râm. 3, 8, 68; Tĕ.; T. ಇಲಾಗು; Mhr. ಲಾಗ); a summerset (see Tĕ., T. s. ಲಾಗ).

ಲಾಗು lâgu. 2. Excessiveness, excess, etc. (ವೆಗ್ಗಳ Śm. 82; Bp. 6, 9; Bh. 1, 20, 26; 6, 2, 23; 8, 23, 40; Râm. 1, 15, 22; Mhr. ಲಾಗ, coming in contact, joining, etc.; see ಲಾಗಿಸು 2, ಲಾವಣಿ 1). 2. catch, hold: an aim, an object (Bh. 6, 2, 23; Mhr. ಲಾಗ).

ಲಾಗೋಡು lâgôḍu. = ಲಾಗವಡು, etc. (My.).

ಲಾಗ್ನಿಕ lâgnika. = ಲಗ್ಗಿಳ, ಲಗ್ಗಿಗ. Relating to a bondsman (?).

ಲಾಘ lâgha. = ಲಾಘವ. See ಉಲ್-.

ಲಾಘವ lâghava. (fr. ಲಘು). Quickness, swiftness, speed;—lightness, levity; shortness of a vowel or syllable;—versatility, dexterity (J. 22, 6);—ease, facility;—health;—littleness;—delicacy, fineness; masterliness of workmanship;—insignificance, meanness;—slight, disrespect.

ಲಾಂಗಲ lâṅgala. = ನೇಗಲ್, etc. *A plough.* 2, the palm tree.

ಲಾಂಗಲದಣ್ಡ lâṅgala-daṇḍa. *The pole or beam of a plough.*

ಲಾಂಗಲಪದ್ಧತಿ lâṅgala-paddhati. A plough's path or line: *a furrow.*

ಲಾಂಗಲಿ lâṅgali. Furnished with or possessing a plough: Baladêva. 2, *the cocoa-nut tree; the cocoa nut.*

ಲಾಂಗಲಿಕಿ lâṅgaliki. = ಲಾಂಗುಲಿಕಿ. *The plant Methonica superba* Lam. (= ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ; see ಕರಿಗೊಟ್ಟು).

ಲಾಂಗು lâṅgu. "Long" (Si. 222).

ಲಾಂಗುಲಿ lâṅguli. N. of a plant (see Nr. s. ಜಲಪಿಪ್ಪಲಿ).

ಲಾಂಗುಲಿಕಿ lâṅguliki. = ಲಾಂಗಲಿಕಿ. (ನಾಂಗುಲಿಕ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ Nr., o. r. ಲಾಂಗಲಿಕಿ).

ಲಾಂಗೂಲ lâṅgûla. *A tail* (ಬಾಲ Nn. 130; ವಾಲಧಿ, ಬಾಲ Mr. 274). 2, the penis.

ಲಾಚಾರು lâčâru. Helpless, forlorn, poor (My.; Mhr., H.; ಲಾಚಾರಿ, helplessness;—helpless and wretched state, Mhr., H.).

ಲಾಜ lâja. = ಲಾಜೆ. Commonly in the plural: ಲಾಜಂಗಳ್, *parched grain*.

ಲಾಜಾಂಜಲಿ lâja-añjali. An añjali filled with parched grain (Čpr. 6, after 77).

ಲಾಜಾಶ್ಮ lâja-aśma. The marriage-ceremony of throwing parched grain into the fire and of performing the aśmârôpaṇa (J. 31, 18).

ಲಾಜೆ lâjĕ. Parched grain (ಅರಳು, ಲಾಜಾಖ್ಯೆ Mr. 375).

ಲಾಂಛನ lâñchana. *A mark, a sign, a token, a spot;—a stain, a stigma, a mark of ignominy* (B. 4, 20). 2, a name, an appellation.

ಲಾಂಛಿತ lâñchita. Marked, distinguished, characterized;—decorated;—furnished with (My.).

ಲಾಂಛ್ಯನ lâñchyana. = ಲಕ್ಷಣ q. v., ಲಾಂಛನ.

ಲಾಟ lâṭa. = ಲಾಡ 1, ಲಾಟಿ. N. of a people and of the district inhabited by them. 2, repetition of words in the same sense but in a different application;—idle or childish language. 3, old, worn, spoiled.

ಲಾಟಭಾಷಿಕ lâṭa-bhâshika. = ಲಾಟಿಬಾಸೆಗ. A man who speaks the language of the Lâṭas.

ಲಾಟಿ lâṭi. = ಲಾಟಿ°. Feminine of ಲಾಟ. A Lâṭa woman; etc.

ಲಾಟಿಸು lâṭisu. To beat (My.).

ಲಾಟು lâṭu. A "lot", a quantity or large number, a mass (My.; Br.). ಲಾಟಿಗೆ ಲಾಟು, ಹೊಟಿ ದಾಟು (Prv.). — ಲಾಟು ಲಾಟು. rep. ಜನಸು ಲಾಟು ಲಾಟಾಗಿ ಅವೆ (My.). ದನ ಲಾಟು ಲಾಟಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ (My.).

ಲಾಡ lâḍa. 1. = ಲಾಟ No. 1. (ಲಾಟಿ Mr. 382; My.).

ಲಾಡ lâḍa. 2. = ಲಾಳ 2, etc. (My.; Br.).

ಲಾಡಿ lâḍi. = ಲಾಳಿ, q. v.

ಲಾಡಿ lâḍi. A cord (My.; Mhr. ನಾಡಾ). 2, a strap, a thong (of a horse, My.; Mhr.). 3, the tape (of drawers, etc. My.; Mhr. ನಾಡ, ನಾಡಿ).

ಲಾಡು lâḍu. = ಲಡ್ಡು. (My.; see ಗುಂಜಾ-).

ಲಾತು lâtu. = ಲತ್ತೆ, q. v. (My.).

ಲಾನ್ತ la-anta. A term with final ಲ್ (Śmd. 41. 321).

ಲಾನ್ತವ lântava. N. of a certain part of the earth (Abh. P. 16, 73; 16, after 73).

ಲಾನ್ದರ lândara. A "lantern" (My., also ಲಾನ್ದ್ರ; Tĕ., M.).

ಲಾಪ lâpa. Chattering, speaking, talking. See ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಲಾಭ lâbha. Obtaining, receiving, gaining, getting, finding;—*acquirement, acquisition;—gain, advantage, profit*. ಲಾಭಮಾಡುದು (ಉಟಿದುದು Śmd. I). ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ.—ಬೀಸುವ ಮುಣ್ಣಿಗೆ ಮುಕ್ಕಿದ್ದೇ ಲಾಭ.—ಬೆಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರಕಿನಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಉಣ್ಟೇ?—ಹಸಲಿಗೆ ಬಣ್ಣಾಟ, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಾಟ (Prvs.).

ಲಾಭನಷ್ಟ lâbha-nashṭa. Profit and loss (My.).

ಲಾಭಿಸು lâbhisu. To gain, to have advantage or profit (J. 17, 1).

ಲಾಮಚ lâmača. = ಲಾಮಚ್ಚ, ಲಾಮಜ್ಜ, (ಲಾಮಜ್ಜಕ), ಲಾಮಂಚ, ಲಾವಂಚ. Tbh. of ಲಾಮಜ್ಜ (Śmd. 369 Mdb., o. r. ಲಾಮಚ್ಚ). A grass with fragrant roots used for fans, etc., the cuscus-grass, Andropogon muricatus Retz. (ಕೊಳವೇರ್ Śmd. II, o. r. ಲಾಮಜ್ಜ; Kk. 85; ಬಾಳ Nn. 123, o. r. ಲಾಮಂಚ).

ಲಾಮಚ್ಚ lâmačča. = ಲಾಮಚ, q. v. (ಕೊಳವೇರ್, ಬಾಳ Śm. 27; ಬಾಳ್ 111).

ಲಾಮಜ್ಜ lâmajja. = ಲಾಮಚ, q. v.

ಲಾಮಜ್ಜಕ lâmajjaka. (= ಲಾಮಜ್ಜ). *The root of Andropogon muricatus* Retz.

ಲಾಮಂಚ lâmañča. = ಲಾಮಚ, etc. (ಉಶೀರ, ಅಭಯ, ನಲದ, ಲಾಮಜ್ಜಕ, etc. Si. 164; ಬಾಳ Čt. II, 70; Mr. 131; ಬಾಲಕ Mr. 525; ಕೊಳವೇರ್ Kk. 32; My.; see Nn. s. ಲಾಮಚ).

ಲಾಮ್ಬಿ lâmbi. = ಲಮ್ಬು, q. v. (My.).

ಲಾಯ lâya. (= ಲಯ). A stable. (ಕುದುರೆಯ ಲಾಯ, ಮನ್ದುರೆ Nr.; Si. 108; My.). ವಾಜಿಗಳ ಲಾಯ (ಮನ್ದುರ Mr. 193). ಅರಸನ ಕುದುರೆ ಲಾಯದಲ್ಲೇ ಮುಪ್ಪಾಯಿತು (Prv.). See Prv. s. ಬಾಲ; J. 16, 2; 17, 57.

ಲಾಲ್ lâl. = ಅಲ್. (Mhr., H., Br. ಲಾಲ್, red). — ಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ. (= ಅಲ್ತಿಗುಡು). ಭೇದಿ ಆಗುವ ಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ (ತ್ರಿಪುಟೆ, ತ್ರಿವೃತ್, etc. Si. 148; My.). — ಲಾಲ್ ಬಾಗ್. A fine, royal garden (ಉದ್ಯಾನ, ಆಕ್ರೀಡ Si. 118).

ಲಾಲನ lâlana. = ಲಾಲನೆ. (Sk.; My.).

ಲಾಲನೆ lâlanĕ. Caressing, fondling, coaxing, dandling (J. 28, 19; (My.);—coaxing play (Bh. 3, 13, 18). ಲಾಲನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪಾಲನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆ.—ಪಾಲನೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಾಲನೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯೇ? (Prvs.).

ಲಾಲಸ lâlasa. *Longing, ardent desire;*—ardently desirous of, eagerly longing for, etc. (ಲೋಲುಪ, ಲೋಲುಭ, ಲಮ್ಪಟ, ಲೋಲ, ಅಳುಪುವಂ Mr. 232).

ಲಾಲಸೆ lâlasĕ. = ಲಾಲಸ, especially *the longing of a pregnant woman*.

ಲಾಲಾ lâlâ. N. of an asura (Bp. 54, 56; Grj. 10, after 110).

ಲಾಲಾಜಲ lâlâ-jala. = ಲಾಲೆ. (My.).

ಲಾಲಾಮದ lâlâ-mada. = ಮದಜಲ. (Abh. P. 3, 130).

ಲಾಲಿ lâli. A lullaby sung to children (My.). — ಲಾಲಿ ಹಾಡು. To sing a lullaby (My.). 2, ಲಾಲಿಹಾಡು. = ಲಾಲಿ. (My.).

ಲಾಲಿತ lâlita. Caressed, tenderly cherished, fondled, nursed, coaxed, indulged;—loved, desired;—pleasure, joy, love. See Kâvy. III, 1, A, 15; Bp. 4, 16; 5, 18; 10, 16; 19, 11; 56, 8.

ಲಾಲಿತ್ಯ lâlitya. Loveliness, charm, grace, beauty, pleasantness;—gaiety;—amorous or languid gestures. See Bp. 1, 19. 40; ಪಾಕ-.

ಲಾಲಿಸು lâlisu. To caress, to fondle, to coax, to dandle (Čpr. 4, 78; Bp. 29, 34; 47, 31; J. 19, 47). 2, kindly to attend to, kindly to listen to, to accept favourably (Bp. 50, 27; Kk. 3; My.). — ಲಾಲಿಸು ಲಾಲಿಸು. rep. of No. 1. (Bp. 6, 31).

ಲಾಲೆ lâlĕ. ಲಾಲಾ. = ಲಾಳ 3. *Saliva, spittle, slaver* (Sk. also ಲಾಲ). See ಲೋಳೆ, etc.

ಲಾಲ್ಯ lâlya. To be caressed, fondled, or coaxed (Bp. 43, 66; 46, 72).

ಲಾವ lâva. Cutting, severing; reaping; plucking; destroying. 2, *a sort of quail, Perdix chinensis*. — ಲಾವಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಲಾವ. (My.; G.); the red spur-fowl, Galloperdix spadiceus (Bd.).

ಲಾವಕ lâvaka. = ಲಾವಗ, ಲಾವಿಗೆ, ಲಾವುಗೆ. A cutter; a reaper; a destroyer, one who seeks to destroy (Bh. 2, 1, 61). 2, a snake-catcher and exhibiter (ಪಾವಡಿಗ Čt. I, 58). 3, = ಲಾವ No. 2, a quail.

ಲಾವಕತನ lâvakatana. Tale-bearing (? see Prv. s. ಸೇವಕ; Mhr. ಲಾವಾಲಾವ, tale-bearing).

ಲಾವಗ lâvaga. Tbh. of ಲಾವಕ. See ಕರಂ-, ಕೆಮ್ಮು-.

ಲಾವಂಚ lâvanča. = ಲಾಮಚ, etc. (ಬಾಲ Si. 457; My.). ಲಾವಂಚವೂ ಹುಲ್ಲೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರನೂ ಮನುಷ್ಯನೇ, ಆದರೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೇ? (Prv.).

ಲಾವಣ lâvaṇa. A list of soldiers or of public servants (My.; Br.; M. ಲಾವಣ, ಲಾವಣ; T. ಇಲಾವಣ).

ಲಾವಣಿ lâvaṇi. 1. = ಲಾವಣಿಗೆ. A mass, a collection, an assembly, a throng (ಗೊನ್ದಣಿ, ಸನ್ದಣಿ, ಒಗ್ಗು, ಸಸರ, etc., ಸಮೂಹ Šs.; Mhr. ಲಾವಣೇಂ, fr. ಲಾಗಣೇಂ, to place in contact or connection, to join together, etc.; see s. ಲಾಗಿಸು 2, ಲಾಗು 2).

ಲಾವಣಿ lâvaṇi. 2. A obscene kind of ballad and its rustic tune (My.; Mhr.).

ಲಾವಣಿಗೆ lâvaṇigĕ. = ಲಾವಣಿ 1. (ಓಳಿ, ಸಮೂಹ Kk. 72, o. r. ತಾವಣಿಗೆ; Bh. 1, 7, 26; 2, 2, 109; 2, 13, 26; 3, 13, 18; 6, 2, 17; 8, 3, 3; Râm. 6, 14, 18).

ಲಾವಣ್ಯ lâvaṇya. (fr. ಲವಣ). Saltness. 2, beauty, loveliness, charm, gracefulness (ಚನ್ದ Šm. 99; ಡಾಳ Bhn. 26; Čh. v. 10; Čpr. 5, 96; Grj. 4, after 120).

ಲಾವಣ್ಯವತಿ lâvaṇya-vati. A beautiful, handsome woman (My.).

ಲಾವಣ್ಯವನ್ತ lâvaṇya-vanta. A handsome man (My.). Feminines: ಲಾವಣ್ಯವನ್ತಳು, ಲಾವಣ್ಯವನ್ತೆ (My.).

ಲಾವಿಗೆ lâvigĕ. Tbh. of ಲಾವಕ. ಲಾವಿಗೇ ಹಕ್ಕಿ (ಲಾವ Si. 177; My.).

ಲಾವುಗೆ lâvugĕ. Tbh. of ಲಾವಕ. (ಲಾವ Nr.; ಕಪಿಂಜಲ Mr. 177; ನೀಲಕಣ್ಠ Nn. 49; Bh. 1, 20, 53).

ಲಾಷುಕ lâshuka. Covetous, greedy. See ಅಭಿ-.

ಲಾಸ lâsa. Jumping about, sporting; dancing; wanton sport. See ವಿ-.

ಲಾಸಕ lâsaka. One who sports, etc.;—a male dancer, an actor.

ಲಾಸಿ lâsi. Moving to and fro, dancing. See ಅನು-.

ಲಾಸಿಕೆ lâsikĕ. *A female dancer, a dancing girl.*

ಲಾಸ್ಯ lâsya. *A dance, dancing* (ನೃತ್ಯ, ತಾಣ್ಡವ, ನಾಟ್ಯ Mr. 19); a dance accompanied with instrumental music and singing;—*a dance in which the emotions of love are mimically represented, a Nach.* 2, a dancer (fem. ಲಾಸ್ಯೆ).

ಲಾಳ್ lâḷ. (ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ Šmd. II, o. r. ವಾಳ್; ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ Kk. 82, one MS. perhaps ನಾಲ್).

ಲಾಳ lâḷa. 1. Tbh. of ನಾಲ 1. A tube; a stalk. 2, = ಲಾಳಿ, a kind of reed of which pens are made (My.). — ಲಾಳದ ಕಡ್ಡಿ. A pen made of that reed (My.). — ಲಾಳಮುಣ್ಡಿಗೆ. = ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ. (My.). — ಲಾಳವಿಣ್ಡಿಗೆ. -ಪಿಣ್ಡಿಗೆ. A wooden bolt or bar for fastening a door (ಅಗ್ಗಳಿಕೆ Šmd. I, o. rs. ಅರ್ಗಳಿಕೆ, ಅರ್ಗಳಿ; ಪರಿಘ, ಪರಿಘಾತನ Hlâ., Nr.; Râm. 6, 51, 86; My.).

ಲಾಳ lâḷa. 2. = ನಾಲ 2, etc. (My.).

ಲಾಳ lâḷa. 3. = ಲಾಲೆ. — ಲಾಳವಾಯ್ಪೆಟಿ. -ಬಾಯ್-ಪೆಟಿ. A mouth with saliva looked upon as the moon (Čpr. 3, 44).

ಲಾಳಕ lâḷaka. One who shoes horses or bullocks (Č. Bp. 47, 41).

ಲಾಳಬನ್ದಿ lâḷa-bandi. = ನಾಲಬನ್ದಿ, etc. (My.).

ಲಾಳಿ lâḷi. A pair of tongs, a pair of pincers (ತಣ್ಡಸ, ಇಕ್ಕಳ, ಗಾಳುಕ Mr. 383, one MS. ಲಾಡಿ; Tĕ. ಲಾಗು, ಲಾಹು, to pull, drag, draw, twitch, *cf.* ಎಳೆ 1).

ಲಾಳಿ lâḷi. = ನಾಳಿ, etc. A weaver's shuttle (My.; B. 5, 227). ನೆಯ್ಯುವವನಿಗೆ ಲಾಳಿ, ನಗಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ (Prv.). 2, = ಲಾಳ 1 No. 2. — ಲಾಳೀ ಕಡ್ಡಿ. ವೀರಣ, ವೀರತರ ಎನ್ದರೆ ಮರಕಬ್ಬು; ಕೆಲವರು ಲಾಳೀ ಕಡ್ಡಿ ಅನ್ನುವರು, ಕೆಲವರು ಹುಲ್ಲಾಳೀ ಕಡ್ಡಿ ಅನ್ನುವರು (Si. 164). — ಲಾಳೀ ಸೊಪ್ಪು. A vegetable with stalks, a species of Amaranthus (My.).

ಲಾಳ lâḷa. = ಳಾಟ. Tbh. of ಲಾಟ (Šmd. 30; ಲಾಡ Mr. 382; Bp. 6, 18). — ಲಾಳಭಾಸೆಗ. = ಲಾಟಭಾಷಿಕ (Šmd. 30).

ಲಾಳ್ lâḷi. Tbh. of ಲಾಟ. (Čt. II, 91).

ಲಿ li. 1. = ಅಲ 2, etc. (C.). See *e. g.* ಕೆಯ್ಲಿ (B. 4, 72. 158. 187; 5, 303), ದಾರಿಲಿ (s. ದೂರ), ಬೀದಿಲಿ (B. 4, 170), ಬಾಯಿಲಿ (4, 187), ಸಂಗತಿಲಿ (4, 214), ಹೆಸರ್ಲಿ (5, 303). In S. Mhr. ಲಿ (as ಲು in My.) is used in multiplication, *e. g.* ಅಯ್ದು ನಾಲ್ಕಲಿ, twenty.

ಲಿ li. 2. Occasionally = ಲೆ, *e. g.* ಮೂದಲಿಸುತಲಿ (Bp. 28, 21; see ಲ್ 2).

ಲಿಕುಚ likuča. = ಲಕುಚ. *The tree Artocarpus lacucha* Roxb.

ಲಿಕ್ಷೆ likshĕ. *A nit, a young louse.*

ಲಿಖನ likhana. Scratching; writing, inscribing;—a writing, a written document, etc.

ಲಿಖಿತ likhita. Scratched, scraped, scarified;—written (Bp. 5, 52; Râm. 1, 16, 6);—drawn, delineated, painted;—*a writing, a written document or composition, scripture.* 2, N. of a ṛishi (J. 12, 1. 2)

ಲಿಖಿಸು likhisu. To write (ಬರೆ Šmd. 5 Cm.; Bp. 53, 73).

ಲಿಗಾಡು ligâḍu. A perplexing affair, a trouble, a dilemma, a scrape; a calumnious invention (Mhr. ಲಿಗಾಡ). 2, compensation for damages (My.).

ಲಿಂಗ linga. = ನಿಂಗ. *A mark, a sign, a token, an emblem*; a distinguishing or discriminating mark, a characteristic, a specification (ವಸ್ತುನಿಕಾಯನಾಮವಚನನಿರ್ದಿಷ್ಟಂಗಳು, ಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರ ಹೇಳುವುದು Nn. 117; Šmd. 154). 2, *a proof, an evidence, a means of proof, proof from a sure sign or token;*—inference (ಅನ್ಮಾನ, ಅನುಮಾನ 117; ಅನುಮಾನ Mr. 514). 3, *the penis* (ಮುಷ್ಕ, ಶಿಶ್ನ 117; ಮುಷ್ಕ 514; ಮೇಢ್ರ, ಶಿಶ್ನ, etc. Mr. 328). 4, *Šiva's genital organ, the phallus; Šiva worshipped in the form of a phallus* (ಶಿವಮೂರ್ತಿಭೇದ, ಶಿವಮೂರ್ತಿ 117; ಶೈವಮೂರ್ತಿ 514). 5, the image of a god, an idol. 6, a nominal theme or base, the crude form or base of a noun (Šmd. 47. 51. 52. 88-90. 92. 98-100. 102-105. 107. 114. 118. 120. 174; Kâvy. I, 2, 1. 14-19; ಪ್ರಕೃತಿ 514). 7, gender in grammar (Šmd. 96. 97. 108. 109-113. 128. 138. 187). 8, the indestructible original of the gross or visible body. 9, prakṛiti or pradhâna. 10, N., *e. g.* of the author of the Kabbigara keypiḍi (Kk. 1. 101). ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಲೆ ಇಲ್ಲ, ಗಂಗೆಗೆ ಮಡಿ ಇಲ್ಲ (*i. e.* its purity does not go by touch);—ಲಿಂಗ ಹಟಿದ ಮೇಲೆ ಜಂಗಮನ ಹಂಗೇನು?—ಪಂಗುವಾದರೂ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯಿದ್ದರೆ ಭಂಗವಾಗ (Prvs.). ಬಟ್ಟೆಯಾ ಕಲ್ಲಿಂಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಪತ್ರೆಯನ್, ಇಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದ ಲಿಂಗಮ್ ಅಡಿಯಾಗಿ ಶರಣೆಪ್ಪು ಪ್ರಪ್ಪರಾ ನೋಡು! (Sp.). See ಚರ-; Bp. 8, 48. 49; Prv. s. ಸವಾಸೇರು. — ಲಿಂಗದ ಕಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 58, 1). — ಲಿಂಗದೇವ. N. (Bp. 58, 6; 59, 1; see ಸೊಡ್ಡಳ-). — ಲಿಂಗದೊಣ್ಡೆ ಬಳ್ಳಿ. -ತೊಣ್ಡೆ-. A climbing herb growing in hedges, Bryonia laciniosa Lin. (C.). — ಲಿಂಗಪ್ಪ.

-ಅಪ್ಪ. N. (My.). — ಲಿಂಗಬಣಜಿಗ. A Lingavanta baṇajiga (My.). — ಲಿಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಲಿಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಲಿಂಗಸೆಟ್ಟಿ. N. (B. 3, 33). — ಲಿಂಗಾದೇವಿ. N. (Bp. 12, 42; 59, 7).

ಲಿಂಗಕ liṅgaka. *Grammatical gender* (at the end of compounds).

ಲಿಂಗಜಂಗಮ liṅga-jaṅgama. The phallus and the jaṅgama; or the jaṅgama who is an incarnate phallus (Bp. 1, 33; 24, 69; 30, 3).

ಲಿಂಗಜಂಗಮಪೂಜನ liṅgajaṅgama-pûjana. Worship of the liṅga-jaṅgama (Bp. 24, 89).

ಲಿಂಗತ್ರಯ liṅga-traya. The three grammatical genders (Šmd. 57. 97 Cm.; 111. 113. 152. 171. 183. 267. 297). 2, the ishṭa-, guru-, and prâṇa-liṅga (Bp. 8, 49; 43, 5). See Nn. s. ಲಿಂಗವರ್ಚಸ.

ಲಿಂಗದೇಹ liṅga-dêha. The subtile body which accompanies the grosser (sthûladêha) in all its transmigrations and is not destroyed by death (My.).

ಲಿಂಗದ್ವಯ liṅga-dvaya. A couple of liṅgas (Bp. 38, 66).

ಲಿಂಗಧಾರಕ liṅga-dhâraka. A Liṅgavanta (My.; Bp. 58, 51).

ಲಿಂಗಧಾರಿ liṅga-dhâri. = ಲಿಂಗಧಾರಕ. (My.).

ಲಿಂಗನ liṅgana. Embracing, an embrace. See ಆ-.

ಲಿಂಗನದಿ liṅga-nadi. N. of the Narmadâ (Si. 93).

ಲಿಂಗಪಸಾದ liṅga-pasâda. = ಲಿಂಗಪಸಾಯಿತ. (Bp. 4, 11).

ಲಿಂಗಪಸಾಯಿತ liṅga-pasâyita. Blessed or presented by the liṅga: N. of a dagger used by Liṅgavantas (Bp. 9, 21. 30).

ಲಿಂಗಪುರಾಣ liṅga-purâṇa. N. of one of the Purâṇas, in which Šiva, supposed to be present in a great fiery liṅga, gives an account of the creation, etc. as well as of his own incarnations, in opposition to those of Vishṇu (My.).

ಲಿಂಗಪೂಜೆ liṅga-pûjĕ. Worship of the liṅga (Rsv. 4, after 14).

ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ liṅga-prasâda. A portion or remnant of any thing that has been presented to a liṅga (Bp. 33, 12; 45, 19; 58, 16. 32. 38; 61, 20).

ಲಿಂಗಭಟ್ಟೀಯ liṅga-bhaṭṭîya. ಲಿಂಗಾಭಟ್ಟೀಯ. N. of a commentary on the Amarakôsa (My.).

ಲಿಂಗಮುದ್ರೆ liṅga-mudrĕ. An impression of the liṅga (applied to bullocks, etc. My.). — ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಕಲ್ಲು. A boundary stone bearing the impression of the liṅga (My.).

ಲಿಂಗವಚನ liṅga-vačana. Gender and number (in grammar, Šmd. 57).

ಲಿಂಗವಚನಭೇದ liṅgavačana-bhêda. Difference with regard to gender and number: one of the dôshas in upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಲಿಂಗವಚೋವಿಭೇದ liṅga-vačas-vibhêda. = ಲಿಂಗವಚನಭೇದ. (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಲಿಂಗವತ್ತಿಗೆ liṅga-pattigĕ. (ಲಾಳ್, q. v.).

ಲಿಂಗವಂತ liṅga-vanta. A male individual of the sect who exclusively worship Šiva, his phallus, and Basava, and carry the representation of the phallus suspended around the neck (Bp. 8, 49; 9, 5; 21, 9. 39; 29, 8; 35, 43; 54, 78; 59, 21; 61, 10. 21; C.). Feminine ಲಿಂಗವಂತಳು (C.). The members of the liṅgavanta (or Vîrašaiva) sect are 1, Ârâdhya Brâhmaṇas (about one amongst a thousand); 2, Kshatriyas (who at present appear to be very rare); 3, Vaišyas or Sĕṭṭis (viz. Baṇajigas, Baḷĕgâṛas, Nĕykâṛas, Kaṅčagâṛas, Gâṇigâs, and Kumbâṛas); 4, Šûdras (viz. Gouḍas, Ŏkkaligas, Kuṛubas, Baḍagis, Akkasâlĕs, Suṇṇagâṛas, Agasas, and Kshaurakas; 5, Jaṅgamas or Ayyas (who are either Brâhmaṇas, Sĕṭṭis, or Šûdras; 6, Antyajas (who were clearly acknowledged as members of the sect at the time of its founder Basava, under the last but one of the Čâḷôkya kings of Kalyâṇa, but are now disowned as such, with the exception of the Čalavâdis, who put ashes to their forehead, worship the liṅga (though not tying it to their neck), and have to walk before the corpse of a Liṅgavanta that is carried to the grave or before an idol (Šiva or Basava) when carried about. Members of Nos. 1-5 eat in company (excepting the Kshaurakas who have to sit separately), but do not intermarry. The pûjâris of the Liṅgavantas are either poor Sĕṭṭis or Šûdras of their sect; if there is a liṅga besides a Basava (bullock) in the temple, a Šaiva Brâhmaṇa of any sect will officiate as pûjâri in Liṅgavanta temples. Jaṅgamas do not make namaskâra to the Basava in a temple, but do so to the liṅga there, and when poor, may so far act also as pûjâris. — ಲಿಂಗವಂತನುಡಾಸಿ. N. (Bp. 44, 48).

ಲಿಂಗವರ್ಚಸ liṅga-varčasa. Proof-form: a form with three kinds of proof (? ಸಾಧನ, ಲಿಂಗತ್ರಯವರ್ತಿಸುವುದು Nn. 114; ಸಾಧನ Mr. 501).

ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ liṅga-vṛitti. *One who assumes the dress, etc. of an ascetic to gain a livelihood, a religious hypocrite* (see ಧರ್ಮಧ್ವಜ).

ಲಿಂಗಶರೀರ liṅga-šarîra. = ಲಿಂಗದೇಹ. (My.).

ಲಿಂಗಾಂಗಣ liṅga-aṅgaṇa. An area where a phallus is placed and worshipped (Bp. 19, 69).

ಲಿಂಗಾನುಶಾಸನ liṅga-anušâsana. The doctrine or laws of grammatical gender (My.).

ಲಿಂಗಾಯತ liṅga-âyata. = ಲಿಂಗವಂತ. (My.).

ಲಿಂಗಾಯಿತ liṅga-âyita. = ಲಿಂಗಾಯತ. (My.).

ಲಿಂಗಾಯ್ತ liṅga-âyta. = ಲಿಂಗಾಯಿತ. (My.).

ಲಿಂಗಾವತಾರ liṅga-avatâra. An incarnation of Šiva's phallus: Basava, etc. (Bp. 22, 58).

ಲಿಂಗಿ liṅgi. = ನಿಂಗಿ. Wearing a distinguishing mark;—characterized by;—bearing false marks, a hypocrite;—one who is entitled to wear religious marks: *an ascetic;*—one who wears the phallus: a liṅgavanta (Bh. 1, 12, 22);—N. of females (My.). See Bp. 36, 60; 54, 27; ಸರ್ವ-.

ಲಿಂಗೈಕ್ಯ liṅga-aikya. Identity with the šiva-liṅga (Bp. 57, 68; 58 sum.; 58, 15. 20).

ಲಿತ್ವ litva. The syllable ಲಿ (Šmd. 220; Kâvy. I, 3, 57-59)

ಲಿಪಿ lipi. = ಲಿವಿ. Smearing, besmearing, anointing, plastering;—painting, drawing, writing. 2, *written characters, the letters.* 3, *a writing, a writ,* a manuscript, a document, a letter (ಅಕ್ಷರದ ಬರಹ Hlâ.; Bp. 5, 53). 4, *a drawing, a picture* (ಚಿತ್ರದ ಬರಹ Hlâ.). ಲಿಪಿ (of Brahmâ) ಮೀಱಲಿಕ್ಕೆ ಪಿಪೀಲಿಕೆಯಿನ್ದ ಕೂಡೀತೇ? (Prv.).

ಲಿಪಿಕ lipika. A writer, a scribe (ಗ್ರನ್ಥಲೇಖಕ Mr. 360).

ಲಿಪಿಕರ lipikara. An anointer, a white-washer, a plasterer. 2, *a writer, a scribe, a copyist.* 3, an engraver.

ಲಿಪಿಕಾರ lipi-kâra. = ಲಿಪಿಕರ. *A writer, a scribe, a copyist;* etc.

ಲಿಪಿಜ್ಞ lipi-jña. One who understands writing, etc. (Kk. 101).

ಲಿಪಿಸಂಖ್ಯೆ lipi-saṅkhyĕ. *A number of written characters.*

ಲಿಪ್ತ lipta. Smeared, besmeared, anointed. 2, *stained, soiled, defiled.* 3, smeared with poison, poisoned. 4, *eaten.*

ಲಿಪ್ತಕ liptaka. *A poisoned arrow.*

ಲಿಪ್ಯಮಾನ lipyamâna. The state of being smeared, etc. (Čpr. 1, after 81).

ಲಿಪ್ಸು lipsu. *Desiring to become possessed of, eager for, covetous.*

ಲಿಪ್ಸೆ lipsĕ. *The desire to gain or to obtain, desire for possessing.*

ಲಿಫಾಫೆ liphâphĕ. An envelope (My.; Br.; Mhr., H. ಲಿಫಾಪ).

ಲಿಮ್ಬಳ limbaḷa. A Kŏṅkaṇiga (ಕೊಂಕಣಿಗ Mr. 382 two MS., one MS. ರಿಂಬಳ, another one ವಿಮ್ಬಳ).

ಲಿಮ್ಬೆ limbĕ. = ನಿಮ್ಬೆ 1, etc. The acid lime, etc. (My.; St. & Pl.).

ಲಿವಿ livi. = ಲಿಪಿ. *Writing, writ,* etc.

ಲಿಹ್ lih. Licking. See ಪುಷ್ಪ-, ಮಧು-.

ಲೀಢ lîḍha. Licked, tasted, devoured, eaten; darted out (as the tongue). See ಅವಲೀಢೆ; Grj. 5, 26.

ಲೀನ lîna. Clung to, adhered to, attached to, clinging to, embracing;—lying, resting on, staying in; hiding, entered into. 2, dissolved, melted;—absorbed, absorbed in or into, swallowed up in; intimately united with; devoted to. 3, disappeared, effaced, vanished, departed. See ಅನ್ತರ್ಲೀನ, ಪ್ರ-.

ಲೀನತ lînata. = ಲೀನ. See ವಿ-.

ಲೀನತೆ lînatĕ. The state of adhering;—the state of being hidden or concealed; etc.

ಲೀಲಾಲಸತೆ lîlâ-alasatĕ. The state of being tired of sport (Čpr. 3, 85).

ಲೀಲಾವತಿ lîlâ-vati. A beautiful, or wanton, woman. 2, N. (J. 33, 43). 3, N. of a town (Čpr. 1, 83). 4, N. of several treatises.

ಲೀಲಾವಹ lîlâ-vaha. Conveying or bringing sport (Čpr. 4, after 42).

ಲೀಲಾವಿಭೂತಿ lîlâ-vibhûti. Great sport (My.).

ಲೀಲೆ lîlĕ. ಲೀಲಾ. *Play, sport, diversion, amusement, pastime.* 2, wanton sport, *amorous pastime, as shown in the imitation of a lover's gait, manner, speech, etc.* (in his absence), wantonness. 3, joking, frivolity, child's play. 4, sportive appearance, dissimulation, sham. 5, air, mien, manner. 6, grace, beauty, loveliness. 7, a story about the sport of a deity. ಲೀಲೆ ಕೇಳಿ ದಾಕ್ಷಣ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಟ್ಯಾನೇ? (Prv.).—ಲೀಲೆವಡೆ. -ಪಡೆ. To get beauty (Ršv. 5, after 19).

ಲು l2-u9. (= ಲುಂ, ಲೂ). See ಲ್ 2. It is used also in multiplication, *e. g.* ಎರಡು ಮೂಱಲು, six, ಅಯ್ದು ನಾಲ್ಕಲು, twenty, ಆಱು ಏೞಲು, forty-two, etc. (My.).

ಲುಂ l2-um1. (= ಲು, etc.). See ನಿಚ್ಚಲುಂ.

ಲುಕಸಾನು lukasânu. = ಲುಕುಸಾನು, etc. (My.).

ಲುಕುಸಾನು lukusânu. = ಲುಕಸಾನು, ಲುಕ್ಸಾನು. Loss; damage (My.; Mhr., H. ನುಕಸಾನ, ನುಕಸಾನೀ, ಲುಕಸಾನ, ಲುಕಸಾನೀ; Br.).

ಲುಕ್ಸಾನು luksânu. = ಲುಕುಸಾನು. (My.).

ಲುಂಗಿ luṅgi. A piece of cloth tied round the loins by males, reaching down to the knees (My.; ಅಧೋರುಕ G.; H.).

ಲುಚ್ಚಾ luččâ. Dissolute, libertine, mean, base, low (used of persons, words, business, etc., My.; Br.; Mhr., H.).

ಲುಚ್ಚಾತನ luččâtana. Dissoluteness, profligacy, meanness, etc. (My.; Br.).

ಲುಚ್ಚೇಗಿರಿ luččê-giri. = ಲುಚ್ಚಾತನ. (Mhr.; ತನ್ತ್ರ Čb.).

ಲುಟಾಯಿಸು luṭâyisu. To plunder (My.; Br.; Mhr. ಉುಟಣೇಂ).

ಲುಠನ luṭhana. Rolling, rolling or wallowing on the ground, weltering; moving about, moving to and fro; rolling down. See ಪರಿ-; ಚಿಮಿಚಿಮಿಸು, ಪೊರಳ್, ಪೊರಳ್ಚು, ಮಿಳಿರ್.

ಲುಠಿತ luṭhita. Rolled;—rolling;—fallen;—*the rolling on the ground (of a horse).*

ಲುಣ್ಟಾಕ luṇṭâka. A robber, a thief (Sk.). 2, a crow (Sk.). 3, raising, lifting up (ನೆಗೆವುವುದು Kk. 74; Šm. 66; not Sk.). See ಲೋಕ-.

ಲುಪ್ lup. *Dropping out, elision, cutting off, rejection.*

ಲುಪ್ತ lupta. Broken, injured, destroyed (Bp. 8, 3);—robbed, deprived of;—omitted, neglected (J. 6, 45);—cut off, elided; rejected, disappeared, lost; obsolete;—plunder, booty, stolen property (ಅಪಹೃತಿ, ಕಳವಿನೊಡವೆ Mr. 226).

ಲುಪ್ತಪದ lupta-pada. *Wanting (whole) words.*

ಲುಬ್ಧ lubdha. Desiring;—*covetous, greedy, avaricious.* 2, a hunter. 3, a lustful man, a libertine.

ಲುಬ್ಧಕ lubdhaka. A greedy or avaricious man, a miser (ಕೃಪಣ, ದೀನ Nn. 127). 2, *a huntsman* (ಶಾಬರ, ಕಿರಾತ 127; ಕಣ್ಟಕ, ಬೇಡ Nn. 39). 3, the sixth (or eighth, My.) nakshatra or lunar mansion (ಆರ್ದ್ರೆ, ಆರ್ದ್ರಾನಕ್ಷತ್ರ 127; ಆರ್ದ್ರೆ, ಪುಷ್ಯ Mr. 39). 4, the star Sirius.

ಲುಬ್ಧತ್ವ lubdhatva. Avariciousness, covetousness (My.).

ಲುಭಿತ lubhita. Perplexed, disturbed, deluded, fascinated. (R.).

ಲುಲಾಪ lulâpa. *A male buffalo.*

ಲುಲಾಯ lulâya. *A male buffalo* (ಕೋಣನು Nn. 61. 102).

ಲುಲಿತ lulita. *Shaken, agitated, tossed about, shaking about, tremulous, waving,* etc.

ಲುಳಿ luḷi. Agility, the power (or art) of moving the limbs quickly, briskness, nimbleness, quick motion; tremulous motion or vibration of lustre or light (Bh. 1, 7, 41; 2, 2, 103. 104; 6, 3, 18. 21; 6, 4, 54. 78; 8, 23, 17; 8, 24, 24; 10, 6, 22; 10, 7, 2. 51; Ššv. 4, 80; J. 9, 23; 24, 72).—ಲುಳಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To produce quickness, to act quickly (Râm. 6, 51, 43).

ಲೂ l2-û7. (= ಲು). See s. ಲ್ 2. ಯಾವಾಗಲೂ (B. 1, 14), ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದಲೂ ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದಲೂ, ಬೇಕೆನ್ತಲೂ (1, 24), ತಕ್ಕದ್ದೆನ್ತಲೂ, ಒಳ್ಳೇದೆನ್ತಲೂ, ಸಾಕೆನ್ತಲೂ (3, 13). See s. ಇನ್ತು 1.

ಲೂಟಿ lûṭi. Robbing; booty, spoil (C.; Si. 295; Br.; Mhr., H. ಲೂಟ). ಬೇಟೆಗೋಸ್ಕರ ಬನ್ದು, ಲೂಟ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಲೂತಿ lûti. = ನೂತಿ, (ಲೂತೆ). A sort of venereal sore about the face (ಆಸನದ ಹುಣ್ಣು Mr. 386), etc. (My.). ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ನೀತಿ ಹುಟ್ಟುವದು, ಲೂತಿಯಿನ್ದ ಗಜ್ಜ ಹುಟ್ಟುವದು (Prv.).

ಲೂತೆ lûtĕ. (= ಲೂತಿ, etc.). *A spider.* 2, a kind of cutaneous disease (said to be produced by moisture from a spider).

ಲೂನ lûna. *Cut, severed, clipped; cut off; reaped;* plucked, gathered; wounded; bitten; destroyed. 2, *a tail.* See ತಱಿ.

ಲೂಮ lûma. *A tail.*

ಲೆ lĕ-ĕ. = (ಅಲೆ 4), ಲಿ 2, (ಲೇ). See *e. g.* ಬಱಿಕಲೆ (Bp. 3, 84), ಸಹಿತಲೆ (5, 14), ಬಲಗಣ್ಣಿನ್ದಲೆ (18, 46), ಎನುತಲೆ (22, 53; 42, 38), ನಗುತಲೆ (23, 14), ಅಕ್ಷತೆಯಿನ್ದಲೆ (24, 23), ಒಲವಿನ್ದಲೆ (28, 8), ಇರುತಲೆ (47, 24), ಅನ್ತರಲೆ (B. 5, 137), ಆಗುತಲೆ (B. 5, 294. 295), ನೋಡದಲೆ, ಹೇಳದಲೆ (My.).

ಲೆಕ್ಕ lĕkka. (Tbh. of ಲೇಖಾ). Reckoning, reckoning up, numbering, numeration, calculation, computation; arithmetic; a sum; an account; a number, a numeral (ಅಂಕೆ, ಸಂಖೆ Mr. 349; ಸಂಖ್ಯೆ Šmd. 123 Cm.; 243 Cm.; ವಸು, ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣನಾಭೇದ Nn. 17; Ch. v. 229. 288; My.; Tĕ.; T. ಇಲಕ್ಕ; ಎಣಿಕೆ G.). 2, estimation, esteem, regard (Tĕ.; Mhr. ಲೇಖಾ; Mhr. ಲೇಖಣೇಂ, to write; to esteem, reckon). ಲೆಕ್ಕ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರೇನು ಮಾಡ್ಯಾರು?— ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ಬಮ್ಮಾರು ಕಡಿಮೆ.— ಲೆಕ್ಕದಿನ್ದ ಹೊತ್ತದಕ್ಕೂ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದ ಸತ್ತದಕ್ಕೂ ದುಃಕ್ಕವೇನು? — ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಉಣ್ಟೋ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಉಣ್ಟು.— ಬರದು ತಿಳಿಯದ ಲೆಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ದುಃಕ್ಕ.— ಮಣಿಯಗಾಱನಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇಳಿದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?— ಲಕ್ಷಣಗೇಡಿ ಹೆತ್ತಳೇ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳ? (Prvs.). See Bp. 1, 34; 31, 29; Si. 219. 278. 326. 327. 370. 371; Prv. s. ವೀಸ. — ಲೆಕ್ಕ ಇಡು. To keep account (B. 5, 81; My.). — ಲೆಕ್ಕ ಕಾಯು. To watch over accounts (and examine them). ಲೆಕ್ಕ ಕಾಯುವವ (ಗಣಕ, ಗಣಿಕ, ಶಾನಭೋಗ G.). — ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡು. To deliver in an account; to give an account (My.). ದೇವರಿಗೆ ಅದಱ ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡ ಬೇಕಾದೀತು (B. 5, 189). ನಾವೆಲ್ಲರು ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವಿನಿಯೋಗದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ದೇವರ ಹತ್ತರ ಕೊಡ ಬೇಕಾದೀತೆನ್ದು, ನೆನಪಿಡ ಬೇಕು (5, 204). — ಲೆಕ್ಕಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To regard, to mind (Bp. 40, 77). — ಲೆಕ್ಕ ಪಕ್ಕ. reit. (My.). — ಲೆಕ್ಕಭೇದ. A mode of calculation or counting (ಪುರ, ಗಣನೆ Nn. 72). — ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡು. To count, to reckon up; to compute (My.; ಎಣಿಸು G.; B. 4, 100). — ಲೆಕ್ಕಸಂಖ್ಯೆ. dupl. (ಕೋಟಿ, ಗಣನೆ Nn. 43). — ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. -ಆಚಾರ. = ಲೆಕ್ಕ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಣಿ lĕkkaṇi. Tbh. of ಲೇಖನಿ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ lĕkkaṇikĕ. Tbh. of ಲೇಖನಿಕೆ. (ಕಲಾಮು Mr. 359; My.; B. 1, 23; 3, 57). ಚಿತ್ರವ ಬರೆವ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ (ಈಷೀಕೆ, ತೂಲಿಕೆ Nr.; Si. 345).

ಲೆಕ್ಕಣಿಗೆ lĕkkaṇigĕ. = ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. (My.).

ಲೆಕ್ಕಿ **lĕkki.** = ಲಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಲೆಕ್ಕಿಗ lĕkka-iga. (Šmd. 233). An arithmetician. (Kp. 2, 21, 3).

ಲೆಕ್ಕಿಸು lĕkkisu. To count, to reckon up; to compute (My.; ಗಣಿಸು G.). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದು (ಪ್ರಸೂನ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ Nn. 25). ಲೆಕ್ಕಿಸ ಬಾರದುದು (ಅಗಣಿತ, ಲೆಕ್ಕಮಿಲ್ಲದುದು 43). ಲೆಕ್ಕಿಪ ಸಂಖೆ (ಪದ್ಮ Mr. 507). 2, to esteem, to regard, to mind, to consider (Grj. 3, 5; Bp. 1, 34; 24, 85; 39, 43; Šsv. 4, after 17).

ಲೆಂಕ lĕnka. A male servant (Bp. 9, 39; 27, 73; 47, 35; 52, 35; Tĕ.; see ಶಿವ-; Mhr. ಲೇಂಕ, a son; a daughter). — ಲೆಂಕಬೊಮ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8). — ಲೆಂಕರ ಲೆಂಕ. A servant of servants (Bp. 27, 70; Râm. 5, 3, 57).

ಲೆಂಕಿತಿ lĕnka-iti. A female servant (ಅಸಿಕ್ನಿ Hlâ.; Mr. 304).

ಲೆತ್ತ lĕtta. = ನೆತ್ತ. (My.; ಅಕ್ಷ, ದೇವನ G.; ಅಕ್ಷ, ಜೀವನ, ಪಾಶಕ Si. 349). ಲೆತ್ತದ ಆಟ (ಕೈತವ G.). ಲೆತ್ತ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಬೋಕಿ ಬಿತ್ತು (Prv.). — ಲೆತ್ತ ಪಗಡೆ. Lĕtta and pagaḍĕ (My.; ಅಕ್ಷ Cb.). — ಲೆತ್ತಸಾಲೆ. = ನೆತ್ತಸಾರಿ. (ಅಷ್ಟಾಪದ, ಶಾರಿಫಲ, ನೆತ್ತವಾಡುವ ಹಲಿಗೆ Si. 349).

ಲೆಪ್ಪ lĕppa. Tbh. of ಲೇಪ್ಯ (Šmd. 351; Abh. P. 3, 26. 28; 3, after 26; ಲೇಪ್ಯರೂಪು Kk. 46). ಲೆಪ್ಪದ ಚಿತ್ರದ ಸ್ತ್ರೀ (ಅಂಜಲಿಕಾರಿಕೆ); ಲೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳ ಕೆಲಸ (ಲೇಪ್ಯಾದಿಕಂ ಸರ್ವಂ, ಪುಸ್ತಕರ್ಮ Hlâ.).

ಲೆಪ್ಪಗಾಱ lĕppa-gâṟa. A plasterer, a bricklayer; one who moulds or models (ಲೇಪಕ, ಪಲಗಣ್ಡ Hlâ.).

ಲೇ lĕ-ĕ2. (= ಲೆ, etc.). See *e. g.* ಕೂಡಲೇ (B. 1, 14), ಅನ್ತರಲೇ (4, 63), ಕೊಡದಲೇ (B. 5, 77).

ಲೇಕಣಿ lêkaṇi. Tbh. of ಲೇಖನಿ. (My.).

ಲೇಖ lêkha. *A writing, a writ, a letter, a document,* etc. (ಅಕ್ಷರ, ಲಿಪಿ, ಲೇಖನ, ಬರಹ Mr. 360; Bp. 5, 54; B. 1, 15; 4, 148). 2, *a deity.*

ಲೇಖಕ lêkhaka. *A writer, a scribe, a copyist, a clerk, a secretary.*

ಲೇಖಣಿ lêkhaṇi. Tbh. of ಲೇಖನಿ. (My.; B. 5, 183; Mhr.).

ಲೇಖನ lêkhana. Scratching, scarifying, making an incision;— writing; copying;— a writing, etc. (see Mr. s. ಲೇಖ; Bp. 5, 53). See ವಿ-; ಬರೆಯಿಸು.

ಲೇಖನಿ lêkhani. = ಲೆಕ್ಕಣಿ, ಲೇಕಣಿ, ಲೇಖಣಿ. A reed-pen, a pen, a style.

ಲೇಖನಿಕೆ lêkhanikĕ. = ಲಕ್ಕಣಿಕೆ, ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ, ಲೆಕ್ಕಣಿಗೆ. An instrument for writing and painting, a reed-pen, etc.

ಲೇಖರ್ಷಭ lêkha-ṛishabha. Best of deities: *Indra.*

ಲೇಖವಾಹಕ lêkha-vâhaka. A letter-carrier (Abh. P. 4, after 42).

ಲೇಖಾಮಣ್ಡಲಿಕ lêkhâ-maṇḍalika. An accountant general (Bp. 5, 14).

ಲೇಖಿತ lêkhita. Scratched; written (My.).

ಲೇಖಿಸು lêkhisu. To write (My.).

ಲೇಖೆ lêkhĕ. = ರೇಖೆ. A scratch; *a streak, a line; a stripe, a stroke* (ರಾಜ, ಎಡೆದೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು Nr.);— a furrow, a row, a groove. 2, writing; a writ (Bp. 50, 33);— *drawing lines, delineation, drawing;* painting;— a drawing, a figure; an impression, a mark. 3, the curved line or pale streak of the young moon, the moon's crescent (see ಇನ್ದು-). 4, *a flash* (of lightning). See ಪತ್ರ-.

ಲೇಡಿ lêḍi. A "lady" (My.).

ಲೇಣಾ lêṇâ. ಲೇಣ (in ದೇಣಾ-). ಲೇಣೆ. = ಲೇವಾ. Borrowing. — ಲೇಣಾದೇಣ. = ಲೇವಾದೇವಿ. (My.). — ಲೇಣೆದೇಣೆ. = ಲೇಣಾದೇಣ. (My.).

ಲೇಪ lêpa. = ಲಪ್ಪ. Besmearing, daubing, anointing, plastering. 2, materials to be smeared with: salve, ointment, unguent; *plaster, mortar, chunam, white-wash,* etc. 3, a particular rite at funeral oblations. 4, impurity, dirt, any grease or dirt sticking to vessels, etc. 5, a spot, a stain, moral impurity. 6, *food, victuals.* ಮಣ್ಣಿಗೀ ನೋತಕ್ಕೆ ಕುಣ್ಡಿಗೆ ಲೇಪವೇ? (Prv.).

ಲೇಪಕ lêpaka. *A plasterer, a bricklayer;* one who moulds or models. (ಲೇಪಗಾಱ Mr. 377; see ಲೆಪ್ಪಗಾಱ).

ಲೇಪಗಾಱ lêpa-gâṟa. = ಲೇಪಕ, q. v.

ಲೇಪನ lêpana. Smearing, besmearing, smearing over, daubing, anointing, spreading on, plastering (ಚರ್ಚೆ,

ಅನುಲೇಪಕ Nn. 73). 2, anything smeared on, salve, ointment, plaster, mortar, white-wash, etc. See ಊಡು; ವಿ-. — ಲೇಪನಗೆಯ್. To besmear, etc. (Bp. 39, 6).

ಲೇಪನಕ್ರಿಯೆ lêpana-kriyĕ. = ಲೇಪನ No. 1. (ಅಕ್ಕೆ, ಅಣ್ಪು Kk. 55, o. r. ಅನುಲೇಪನ).

ಲೇಪಾಳಿಗ (lêpa-âḷiga). A man who covers with unguents (?). See ಲೇಪಾಳಿಗಿತಿ.

ಲೇಪಾಳಿಗಿತಿ lêpâḷiga-iti. (Šmd. 244). A female lêpâḷiga.

ಲೇಪಿತ lêpita. Smeared, besmeared, etc. (My.).

ಲೇಪಿಸು lêpisu. To smear, to spread over or on, to besmear, to anoint, to cover by smearing, etc. (ಬಟಿ Šmd. I; Čpr. 6, after 64; Bp. 12, 11; My.; Si. 445). ಮಿಾ ವರೆ ಪೋಪರೇ? ಪಾಪವೇನ್? ಅದು ಕೆಸಱೆ? ಮಿಾವರೆ ಮೆಯ್ಯ ಮಲ ಪೋಪುದೇ; ಪಾಪ ಲೇಪಿಸಲಕ್ಕುಂ? (Sp.). 2, to be smeared or anointed, etc. (Čpr. 8, 39).

ಲೇಪು lêpu. A sort of quilt (Mhr. ಲೇಪ); a mattress, a bed (My.; Tĕ.).

ಲೇಪ್ಯ lêpya. = ಲೆಪ್ಪ. To be smeared, etc. 2, *spreading over, smearing, plastering;*—making models, moulding, modelling;—moulded, modelled;—a model. — ಲೇಪ್ಯರೂಪು. A modelled form, a model (ಲೆಪ್ಪ Kk. 46).

ಲೇಪ್ಯಕರಣ lêpya-karaṇa. Smearing, besmearing, daubing, etc. See ತೊಡೆಯಿಸು.

ಲೇಪ್ಯಕರ್ಮ lêpya-karma. Moulding, making models, modelling. See ಕರುವಿಡು.

ಲೇಪ್ಯಮಯ lêpya-maya. *Made of mortar or clay, moulded.*

ಲೇಲಿಹಾನ lêlihâna. Frequently licking or darting out the tongue: a serpent (My. Amara).

ಲೇಲಿಹ್ಯಮಾನ lêlihyamâna. Frequently licking, constantly darting out the tongue (Čpr. 1, 135).

ಲೇವಡಿ lêvaḍi. 1. Derision, mockery (My.; H.).

ಲೇವಡಿ lêvaḍi. 2. = ರೇವಡಿ. ಲೇವಡೀ ರುಚಿ ಹಾಸಡಗ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.).

ಲೇವಳ lêvaḷa. = ನೇವಳ, ಲೇವಾಳ. ಲೇವಳಂ ಪದಕ ಸರವಳಿ ಪಟ್ಟಿಕಾದಿಗಳು ಗ್ರೈವೇಯಂ (Mr. 339).

ಲೇವಾಳ lêvâḷa. = ಲೇವಳ, etc. (Âbh. P. 7, 41).

ಲೇವಾ lêvâ. = ಲೇಣಾ. — ಲೇವಾದೇವಿ. Borrowing and lending (My.; Mhr., H.; Br. ಲಾವಾದೇವಿ; T. ಇಲೇವಾದೇಯಿ).

ಲೇಶ lêša. What is torn off: *a small part or portion, a particle, an atom, a bit, a little bit, a small quantity, a little* (ಗುಣ, ತುಣ್ಣು Nn. 78);—smallness, littleness, briefness. 2, a particular figure of speech in rhetoric, employment of a comparison instead of a direct statement;—representing as a disadvantage what is otherwise regarded as an advantage and vice versa (Kâvy. III, 3, B, 35).

ಲೇಶಮಾತ್ರ lêša-mâtra. Only a little (My.).

ಲೇಶಾಂಶ lêša-amša. A small part (My.).

ಲೇಶ್ಯೆ lêšyĕ. ಲೇಶ್ಯಾ. Lustre. light. (Čpr. 3, after 32).

ಲೇಷ್ಟು lêshṭu. (= ಲೋಷ್ಟ). *A clod, a lump of earth.*

ಲೇಸಿಗ lêsiga. An excellent man: a brave man (ರಣಗಲಿ Čt. I, 41).

ಲೇಸು lêsu. Goodness; excellence, superiority; a superior thing; well-being, welfare, health; alleviated state; pleasantness; beauty; properness, propriety, fitness, recommendableness; rightness; reality (ಪಲ್ಗು, ವಾಮ Nr.; ಒಳ್ಪು Čt. II, 81; ಸೌಷ್ಠವ Mr. 451; ಅನು, ಹಸ, ಚೊಕ್ಕ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚೊಕ್ಕ, ರಯ್ಯ, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Šm. 55; My.; Tĕ. ಲಿಸ್ಸೆ, ಲೇಸು). ಲೇಸಾದ (ಸತ್ Šmd. 65 Cm.). ಲೇಸಾಗಿ (ಸಂ 93. 98 Cm.). ಲೇಸಪ್ಪುದು (ಚಾರು, ರಾಮ Nr.). ಲೇಸಾಗಿರ್ಪುದು (ಸೌಷ್ಠವ, ಅವಷ್ಟಷ್ಟು Hlâ.). (ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ) ತೆಳ್ಳಿತ್ತು ಕೆಮ್ಪು ಸಿದೆಸಿಪ್ಪ ನಾಲಗೆ ಲೇಸು (Mr. 277). ಲೇಸಾದ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗಂ (ಸುಮಾರ್ಗಂ Šmd. 4 Cm.). ಲೇಸಹ ರೋಗ (ವ್ಯಾಮ, ಸರೋಗ Nn. 129). ಲೇಸೆಲ್ಲಂ (Šmd. 63). ಲೇಸಿನೊಳ್ (J. 29, 32); ಲೇಸ (23, 54); ಲೇಸಂ (2, 3, 13). ಏನೇನೋ! ಓದಿನ ಪರಿ ಲೇಸು, ಲೇಸು! (Šmd. 69). ಲೇಸು ಆಗುವಾಗ್ಯೆ ಗಾಸಿಗೊಳ್ಳ ಬಾರದು.—ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಲೇಸು, ಹಬ್ಬಕ್ಕಿನ್ತ ಮದುವೆ ಲೇಸು.—ಲೇಹ ಕುಡಿದರೆ ಲೇಸು ಆದೀತು.—ನಾಶ ಮಾಡುವವನು ದಾಸನಾದರೆ ಲೇಸು ಮಾಡ್ಯಾನೇ?—ಹೆಡ್ಡನಾದರೂ ದೊಡ್ಡವನೇ ಲೇಸು (Prvs.). See Šmd. 174; Čpr. 1, 48; 2, 48; Bp. 1, 21; 23, 5; 29, 18; 40, 68; 48, 19; 51, 50; Bh. 1, 8, 90; 2, 13, 24. 37; Rsv. 4, 118; 30, 51; J. 2, 18; 18, 40; 28, 48; B. 1, 17; ಕಡು-. — ಲೇಸುದೋಱು. -ತೋಱು. Well-being to appear or arise (Dp. 30, 1). — ಲೇಸು ಲೇಸು. rep. (ಕೊಣ್ಡಾಟ Čt. II, 103; Bp. 13, 7; 20, 9; 36, 15; 42, 9; 54, 84).

ಲೇಹ lêha. Licking, tasting, sipping. 2, anything to be taken by licking, a lambative, a medicine to be taken by licking, a linctus. ಲೇಹ ಕುಡಿದರೆ ಲೇಸು ಆದೀತು (Prv.).

ಲೇಹನ lêhana. Licking, tasting or lapping with the tongue. See ಈಪಲ್-, ತಿರ್ಯಕ್ಕಣ್ಣೂತಿ-, ನಕ್ಕು.

ಲೇಹ್ಯ lêhya. To be licked, lickable, capable of being licked or eaten by licking, fit to be licked;—a lambative, a ~~medicine~~ to be taken by licking, a linctus (My.);—nectar, ambrosia.

ಲೈಂಗಿ laiṅgi. (fr. ಲಿಂಗ). A Liṅgavanta (Bp. 18, 98; 29. 8).

ಲೈಂಗ್ಯ laiṅgya. (fr. ಲಿಂಗ). Relating to Šiva's phallus and its worship (Bp. 19, 5; 37, 36).

ಲೈಂಗ್ಯಪುರಾಣ laiṅgya-purâṇa. = ಲಿಂಗಪುರಾಣ. (Bp. 43, 76).

ಲೊಕ್ಕಿ lŏkki. = ಲಕ್ಕಿ, etc. (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ Nn. 28). ಕರಿಯ ಲೊಕ್ಕಿ (ಶೇಫಾಲಿಕೆ Nr.).

ಲೊಗಡಿ lŏgaḍi. = ಲೊಡಚಿ, etc. (S. Mhr.; occasionally).

ಲೊಚ್ lŏč. ಲೊಚ lŏča. A sound to imitate that produced by lapping or sucking in a peculiar manner; one to imitate that of smacking (in tasting); a particular sound of the house-lizard. — ಲೊಚ್ ಲೊಚ್. rep. (C.). — ಲೊಚಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To lap, as dogs, etc. do; to suck the breast, etc. with the sound of lŏča, as babies; to smack in tasting; to smack, as the house-lizard does (My.). — ಲೊಚ ಲೊಚ. rep. With the repeated sound of ಲೊಚ. ನಾಯಿಗಳು ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೆ ತುದಿನಾಲಿಗೆಯಿನ್ದ ಲೊಚ ಲೊಚ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ (B. 3, 40). — ಲೊಚ್ಚ ಲೊಚ್ಚ ಎನ್ದು ಕುಡಿ (My.).

ಲೊಚ್ಚಗೆ lŏččagĕ. = ನೊಚ್ಚಗೆ. (My.).

ಲೊಟ lŏṭa. = ಲಟ 2, ಲೊಟಾ, ಲೊಡೆ. A sound to imitate that of gabbling or jabbering, that of a stone, etc. being shaken in an unsound pot, that of a cracked bell being rung, that

of metal vessels, etc. shaken about in a sack or carriage, that of unsound wooden utensils, wheels, etc. when shaken, of the wooden bell on a cow's neck when shaken, or of a dry loose kernel when shaken in the nut. — ಲೊಟ ಕಳೆ. 1. = ಲೊಟಗರೆ. (My. occasionally). — ಲೊಟಕಲೆ. 2. Gabbling, jabbering (My.). — ಲೊಟಗರೆ. -ಕರೆ. To gabble, to jabber (My.). — ಲೊಟಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಲೊಟಗರೆ. (My.). — ಲೊಟ ಪಟ. reit. = ಲಟ ಪಟ, ಲೊಟ ಲೊಟ. The repeated sound of lŏṭa (My.). 2, the state of being quite empty, as a house; nothing (My.). — ಲೊಟ ಲೊಟ. rep. = ಲಟಪಟ No. 1. (My.).

ಲೊಟಕ್ **lŏṭak.** = ನಟಕ್ಕು, etc. (S. Mhr.).

ಲೊಟಕು **lŏṭaku.** To scold (My.). See Prv. s. ಸೋರು 1.

ಲೊಟಾ **lŏṭâ.** = ಲೊಟ. — ಲೊಟಾ ಲೊಟಾ. rep. = ಲೊಟ ಲೊಟ. (My.).

ಲೊಟ್ಟೆ **lŏṭṭĕ. 1.** A smack or cluck with the tongue (in driving cattle, etc., in playing, etc., My.; Tĕ.). ಲೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗನಾದರೂ (ತಟಿಗೆ) ಕೊಟ್ಟ ವಿನಹಾ (ಅವನನ್ನು) ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). — ಲೊಟ್ಟೆ ಹಾಕು. To click or smack the tongue against the palate (My.). See Prv. s. ಕಿಟ್ಟೆ. — ಲೊಟ್ಟೆ ಹೊಡೆ. = ಲೊಟ್ಟೆ ಹಾಕು. (My.).

ಲೊಟ್ಟೆ **lŏṭṭĕ. 2.** Emptiness, hollowness (Tĕ., M.; T. ಉಲೊಡಕ್ಕು. See ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ.

ಲೊಡ **lŏḍa.** = ಲೊಟ. (My.). — ಲೊಡ ಬಡ. reit. = ಲೊಟ ಪಟ. (My.).

ಲೊಡ್ಡು **lŏḍḍu.** = ಲಡ್ಡು. (My.; cf. ಲೊಟ್ಟೆ 2).

ಲೊತ್ತ **lŏtta.** A hollow, a ravine, a pit. (Tĕ. ಲೊತ್ತೆ, ಲೊದ್ದಿ, ಲೊಟ್ಟಿ, ಲೋತು; cf. ಲೊಟ್ಟೆ 2). ಪದಿನಾಲ್ಕು ಬಾಯುಂ ತೆಱದೊಡೆ ಪದಿನಾಲ್ಕು ಲೊತ್ತದನ್ತಿರ್ಪುದು (Šmd. 227 Mdb.).

ಲೊದಡಿ **lŏdaḍi.** = ಲೊಗಡಿ, ಲೊದಳೆ, etc. ರಕ್ತವಿಕಾರದಿನ್ದ ಆದ ಲೊದಡಿ (ಕಫ); ಎದೆಯೊಳಗಿನ ಲೊದಡಿ (ಶ್ಲೇಷ್ಮ, ಕಫ G.).

ಲೊದಳಿ **lŏdaḷi.** = ಲೊದಳೆ, etc. (Râm. 6, 30, 33).

ಲೊದಳೆ **lŏdaḷĕ.** = ಲೊಗಡಿ, ಲೊದಡಿ, ಲೊದಳಿ, ಲೊದ್ಲೆ, ಲೋಂಖ, ಲೋಳ, ಲೋಳಿ. ಲೋಳು ಲೋಳೆ q. v. Saliva, slaver, tenacious mucus, etc. (Bh. 8, ೨೦, ೮. 19; My.).

ಲೊದ್ಲೆ **lŏdlĕ.** = ಲೊದಳೆ, etc. (My.).

ಲೊಲ್ **lŏl.** = ಲೊಳ್ 1, ಳೊಳ್ 1. — ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ. Perfect emptiness: nothing. ಊರಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾದರೆ ನಾಯಿಗೆ ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ (Prv.).

ಲೊಳ್ **lŏḷ. 1.** = ಲೊಲ್, etc. — ಲೊಳ್ಳೊಟ್ಟೆ. = ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ. (My.).

ಲೊಳ್ **lŏḷ. 2.** = ಳೊಳ್ 2. Imitation of the sound of a dog's barking. (Tĕ.). — ಲೊಳ್ ಲೊಳ್. rep. (My.).

ಲೊಳ **lŏḷa.** = ಳೊಳ q. v. (My.).

ಲೊಳಗೆ lŏḷagĕ. = ಲಳಿಗೆ, etc. ನಾಯಿಯ ಬಾಲವನ್ನು ಲೊಳಗೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ನೆಟ್ಟಗಾದೀತೇ? (Prv.).

ಲೋಕ lôka. = ಲೋಗ. The vast space, the wide world, sky, heaven; any division of the universe; *the world;*— any place, *a region, a tract, a country, a district, a province.* 2, *mankind, folk, man, men, people* (Šmd. 187); subjects (as contrasted with the king). 3, common life, ordinary practice, common usage. 4, seeing, looking, sight, regard. ಬಿತ್ತರದ ಭೂರ್ ಭುವರ್ ಸ್ವರ್ ಮಹಜ್ ಜನಂ ತಪಂ ಸತ್ಯಮ್ ಎನ್ದೆಯಿ ಮೇಲಣ ಲೋಕಮುಕ್ಕುಂ; ಮತ್ತತಲ ವಿತಲ ಸುತಲ ರಸಾತಲ ತಲಾತಲ ಮಹಾತಲ ಪಾತಾಲಮ್ ಎನ್ದು, ಸತತಂ ವರ್ತಿಸುವ ಕೆಳಲೋಕಮ್ ಏಳಿಕ್ಕು (Mr. 32). ಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತರೆ ಶೋಕ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು?—ಲೌಕಿಕ ನಡಿಸಿ, ಲೋಕವೇ ಮಱಿತ.—ಲೋಕ ಹಾಟಿಾದರೆ ನಾಕ ಹಾಟಿಾದೀತೇ? (Prvs.). See ದ್ವಿಸಪ್ತ-, ಸಪ್ತ-; Bp. 32, 31; 36, 62. — ಲೋಕನಡತೆ. The manner of the world (My.). — ಲೋಕವಾಡಿಕೆ. The custom of the world (My.).

ಲೋಕಕರ್ತ lôka-karta. The creator of the world (Bp. 10, 41).

ಲೋಕಜಿತ್ lôka-jit. Conquering heaven;—a conqueror of the world;—a sage;—*a Buddha.*

ಲೋಕತ್ರಯ lôka-traya. The three worlds: heaven, earth, and the lower regions (My.).

ಲೋಕಧಾತು lôka-dhâtu. The earth;—a particular division of the earth.

ಲೋಕಧಾತ್ವಂಶ lôkadhâtu-amša. *A country.*

ಲೋಕನ lôkana. Looking, seeing, viewing. See ಅವ-, etc.

ಲೋಕನಾಥ lôka-nâtha. Lord of worlds: Brahmâ;—Vishṇu or Krishṇa (Dp. 28);—Šiva (Bp. 55, 20);—N. (59, 4);—a king.

ಲೋಕನೇತ್ರ lôka-nêtra. The sun (My.); the moon (My.).

ಲೊಕಪದ್ಧತಿ lôka-paddhati. General or universal way (My.).

ಲೋಕಪಾಲ lôka-pâla. A guardian of the world, a regent of a quarter of the world (= ದಿಕ್ಪಾಲ). 2, *a king, a sovereign.*

ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಿ lôka-prasiddhi. Universal establishment or reception, general notoriety or prevalence (ಲೋಕರೂಢಿ Šmd. 334 Cm.).

ಲೋಕಬಾನ್ಧವ lôka-bândhava. *The sun.*

ಲೋಕಮರ್ಯಾದೆ lôka-maryâdĕ. Popular observance, established usage or custom (My.).

ಲೋಕಮಾತೃ lôka-mâtṛi. *Lakshmî.*

ಲೋಕಮಾತೆ lôka-mâtĕ. Lakshmî (Mr. 18).

ಲೋಕಮೂಢ lôka-mûḍha. Folly arising from the example given by (other) people (Šâstrasâra in W. v. 1255. 1256. 1257).

ಲೋಕಯಾತ್ರೆ lôka-yâtrĕ. Travelling round the world (J. 26, 26). 2, the business and traffic of men, worldly affairs, ordinary actions or conduct. 3, man's pilgrimage through this world (My.).

ಲೋಕರಕ್ಷಕ lôka-rakshaka. Protector or saviour of the world (Bp. 10, 41). 2, a king.

ಲೋಕರೀತಿ lôka-rîti. The manner of the world (My.).

ಲೋಕರೂಢಿ lôka-rûḍhi. = ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಿ (Šmd. 334 Cm.).

ಲೋಕಲುಣ್ಟಾಕ lôka-luṇṭâka. A notorious robber (Abh. P. 4, 35).

ಲೋಕವಾದ lôka-vâda. The talk of the world: *public rumour, popular report, common talk, news.*

ಲೋಕವಾರ್ತೆ lôka-vârtĕ. The world's news: popular report or rumour (My.).

ಲೋಕವಿರುದ್ಧ lôka-viruddha. Contrary to universal notions or facts: one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3. 19-23).

ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ lôka-vyavahâra. The affairs or business of the world: universal use, popular usage (Šmd. 231).

ಲೋಕಸಾಕ್ಷಿ lôka-sâkshi. Witness of the world, universal witness. 2, Brahmâ. 3, fire (My.).

ಲೋಕಾಚಾರ lôka-âcâra. Popular usage (My.).

ಲೋಕಾನೀಕ lôka-anîka. All the several worlds (My.);—a large number of people (My.).

ಲೋಕಾನ್ತ lôka-anta. The world's end: publicity; amongst the people, public, notorious (Bp. 52, 45). ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಏಕಾನ್ತ, ಮೂವರಿದ್ದರೆ ಲೋಕಾನ್ತ.— ಏಕಾನ್ತ ಹೋಗಿ, ಲೋಕಾನ್ತವಾಯಿತು (Prvs.).

ಲೋಕಾನ್ತರ lôka-antara. Another world; the next world, a future life (My.).

ಲೋಕಾಪವಾದ lôka-apavâda. The reproach or censure of the world, general outcry against, popular accusation (J. 19, 40; 21, 63; Dp. 91, 4).

ಲೋಕಾಯತ lôka-âyata. Materialistic, atheistical;—*materialism, the system of atheistical philosophy taught by Cârvâka.*

ಲೋಕಾಲೋಕ lôka-alôka. World and no world: the visible and invisible world (Kâvy. I, 1*a*, 2). *a mythical belt or circle of mountains surrounding the earth and separating it from the region of darkness.*

ಲೋಕೇಶ lôka-îśa. *Brahmâ.*

ಲೋಕೇಶ್ವರ lôka-îśvara. Šiva (Bp. 58, 17).

ಲೋಕೋಕ್ತಿ lôka-ukti. A general or common saying; a proverb;—the language of the people (Šmd. 119).

ಲೋಕೋತ್ತರ lôka-uttara. Surpassing the world, beyond what is common or general, unusual, extraordinary.

ಲೋಕೋತ್ತರವರ್ಣನ lôkôttara-varṇana. Description of unusual qualities (Kâvy. III, 1, A, 18).

ಲೋಕೋದ್ಧಾರ lôka-uddhâra. Deliverance or salvation of mankind (My.).

ಲೋಕೋಪಕಾರ lôka-upakâra. A public charity (My.).

ಲೋಕೋಪಕಾರಕ lôka-upakâraka. Beneficial to the public; a public benefactor (My.).

ಲೋಗ lôga. Tbh. of ಲೋಕ. Mankind, people, folks, a common man. ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ); ಲೋಗರ ಕೊನ್ದು ಇಹೆ, ಕೆಡಿಸಿ ಇಹೆನೆಮ್ಬ ವಿಚಾರಂ (ವ್ಯಾಪಾದ, etc.); ಲೋಗರ್ ಇಕ್ಕುವ ಕೂಟಿನುಣ್ಬವಂ (ಪರಾನ್ನ, etc. Nr.). ಲೋಗರ ಮನೇಲಿ ಎಮ್ಮೆಯಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮನೇಲಿ ಹಾಲೋಗರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇನು? (Prv.). See Bp. 38, 8; 43, 36; 52, 2; Bh. 7, 1, 25; V. 8, 19; 14, 37; J. 6, 53; ಪರಿಪೀಡನ.

ಲೋಚ lôča. Seeing, looking or gazing at. See ಉಲ್-.

ಲೋಚಕ lôčaka. A stupid man. 2, the pupil of the eye. 3, lamp-black. 4, a lump of flesh (ಮಾಂಸದ ಕರಣಿ G.); etc., etc.

ಲೋಚನ lôčana. Illuminating, brightening; causing to see. 2, *the eye* (ಕಣ್ Nn. 5). 3, the number 2 (see ಕೃತಯುಗ).

ಲೋಚನಕ್ರಿಯೆ lôčana-kriyĕ. The act of causing to behold or look at. See ನೋಡಿಸು.

ಲೋಚನಗೋಚರ lôčana-gôčara. Perceptible, cognizable, worthy of observation or adoration (ವನ್ದನ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಬಹನ್ಥಾದು Nn. 87). 2, the range or horizon of the eye.

ಲೋಚನವಾರಿ lôčana-vâri. A tear, tears (Bp. 36, 8).

ಲೋಚನಾಂಕಿತ lôčana-ankita. The eye and its mark (made with a collyrium, see Sp. s. ಮಾಳಿಗೆ).

ಲೋಚಮಸ್ತಕ lôča-mastaka. *Cock's comb, Celosia cristata.*

ಲೋಟಾ lôṭâ. 1. An earthen pot used on water-wheels, etc.; a metal cup (Mhr., H.; Si. 309; My.).

ಲೋಟಾ lôṭâ. 2. A species of pigeon (B. 3, 114; Mhr., H. ಲೋಟಣ).

ಲೋಟಿ lôṭi. = ದೋಟಿ. (My.).

ಲೋಟಿಸು lôṭisu. To roll (v. t.); to push vehemently, etc. (Bh. 3, 12, 38; Mhr. ಲೋಟಣೇಂ). See ನಿರ್-.

ಲೋಟು lôṭu. Tumbling upon, pushing, shoving, disturbance, annoyance (My.).

ಲೋಡನ lôḍana. Agitating, moving about, stirring, disturbing. See ಆ-.

ಲೋಡಿಗೆ lôḍigĕ. = ಲೋಡು No. 1. (Bh. 10, 4, 14).

ಲೋಡು lôḍu. A long bolster for the back of sitters to recline upon (My.; Tĕ.; Mhr. ಲೋಢ).

ಲೋಣಿಕೆ lôṇikĕ. A kind of sorrel (ಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಮ್ಲೆ, ಪುಳುಮ್ಬುಣಿಸೆ Mr. 141).

ಲೋಧ್ರ lôdhra. *A tree the bark of which is used in dyeing, Symplocos racemosa* Roxb. ಕೆಮ್ಪಿನ ಲೋಧ್ರ (ತಿರೀಟ, ತಿಲ್ವ, ಮಾರ್ಜನ); ಬಿಳಿಯ ಲೋಧ್ರ (ಗಾಲವ, ಶಾವರ or ಶಾಬರ, ಲೋಧ್ರ Nr.). ಅಶ್ವತ್ಥಾಕಾರಮಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮವೃಕ್ಷ (ಲೋಧ್ರ, ತೂದ, ಪೂಗ, ಕ್ರಮುಕ Nr.).

ಲೋಧ್ರಪುಷ್ಪ lôdhra-pushpa. The tree Bassia latifolia Roxb. (ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಇಪ್ಪೆ Mr. 140).

ಲೋಪ lôpa. Breaking, cutting off; destruction. 2, rubbing, plundering. 3, deprivation, want, deficiency; loss. ಲೋಪವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ದೀಪಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಗೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). 4, omission, separation, disappearance, dropping or falling out, rejection, annulling, cancelling;—grammatical elision (Šmd. 56. 57. 62. 67. 70. 118-122. 183. 195. 198. 209. 211. 212. 223. 226. 228. 229. 234. 243. 274. 278. 288. 289. 295. 343. 344. 360. 365. 367. 370. 371. 379. 380-382; Kâvy. I, 2, 12. 13. 17-19; I, 3, 18-20. 49-52. 60-74. 80-83; I, 4, 9. 10; I, 5, 32. 33. 38-40).—ಲೋಪಮ್ಪೊರ್ದು. -ಂ-ಪೊರ್ದು. To suffer elision (Šmd. 195).

ಲೋಪತ್ವ lôpatva. The state of being injured, destroyed, annihilated, etc. See ಅಲೋಪ.

ಲೋಪವೃತ್ತಿ lôpa-vritti. The state of elision, elision (Šmd. 370).

ಲೋಪಾಮುದ್ರಾಪತಿ lôpâmudrâ-pati. Husband of Lôpâmudrâ: *Agastya,*

ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ lôpa-amudrĕ. *The wife of Agastya* (Mr. 258).

ಲೋಪಾಶ lôpâśa. A jackal, a fox. (R.).

ಲೋಪಿಸು lôpisu. = ಲೋಬಿಸು. To omit, to drop, to elide (Šmd. 150. 268. 344. 356).

ಲೋಪ್ತ್ರ lôptra. *Stolen property, plunder, booty.*

ಲೋಬ lôba. Tbh. of ಲೋಭ (Šmd. 339).

ಲೋಬಾನ lôbâna. Olibanum, frankincense (My.; ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಕ, ಪಿಣ್ಯಾಕ, ಯಾವನ, ಸಿಲ್ಹ G.; Mhr., H.).

ಲೋಬಿಸು lôbisu. Tbh. of ಲೋಪಿಸು. To go away, to disappear. ಲಾಭ ಲೋಬಿಸಿತು (Prv.).

ಲೋಬೆ lôbĕ. = ಲೋಪೆ. (My.).

ಲೋಭ lôbha. = ಲೋಬ. Eager desire, covetousness, cupidity, avarice, greed (Sk.; My.). 2, affection or favour

(Mhr.; B. 4, 19). ಲೋಭ ನಡಿಸಿ ನಡಿಸಿ, ಭೋಗ ಕೆಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಲೋಭತ್ವ lôbhatva. = ಲೋಭ No. 1. ನಾಭಿಪರಿಯನ್ತರ ಉಟ್ಟಾಕ್ಷಣ ಲೋಭತ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಲೋಭಿ lôbhi. Eager after, greedy, covetous, avaricious, grasping, stingy; a greedy, etc. person (ನೆಲಕಲ Ŝmd. II; Čt. I, 10; II, 17; Kk. 84; Ŝm. 57; ಕೃಪಣ, ಕ್ಲೀಬ Nn. 146). ಆಲಸ್ಯದವಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂರು ಖರ್ಚು.— ಪಾಪಿಗೆ ಪರಮಾಯು, ಲೋಭಿಗೆ ಚಿರಾಯು.— ಪಿಸುಣನ ದ್ರವ್ಯ ಲೋಭಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ.— ಅಡಿದರೆ ಕೊಡದ ಲೋಭಿ ಬೇಡಿದರೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.).

ಲೋಭಿತನ lôbhitana. = ಲೋಭಿತ್ವ. (My.).

ಲೋಭಿತ್ವ lôbhitva. The condition of being covetous, stingy, etc. (My.).

ಲೋಮ lôma. = ರೋಮ. *The hair on the body of men and animals* (ಮೆಯ್ಯ ಕೂದಲ್ Mr. 319; see ಪ್ರತಿ-). 2, a tail.

ಲೋಮಕರ್ಕಟ lôma-karkaṭa. Bishop's weed (ಅಜಮೋದ, ಓವು Mr. 136).

ಲೋಮವಿಷ lôma-visha. Whose hair is poisonous (said of tigers, etc.). (R.).

ಲೋಮಶ lômaŝa. = ರೋಮಶ. Hairy, etc.

ಲೋಮಶೆ lômaŝĕ. *The plant Nardostachys jatamansi* Dec. (= ಜಟಾಮಾಂಸಿ).

ಲೋಮಹರ್ಷ lôma-harsha. = ರೋಮಹರ್ಷ. *The bristling or erection of the hair of the body, etc.*

ಲೋಮಹರ್ಷಣ lôma-harshaṇa. = ರೋಮಹರ್ಷಣ. Causing bristling or erection of the hair of the body, causing a shudder, thrilling. 2, *the bristling of the hair of the body, horripilation, thrilling with delight, shuddering with horror.*

ಲೋಮಾಂಚ lôma-añča. = ರೋಮಾಂಚ. See s. ಕೊಳರ್.

ಲೋಮಿ lômi. See s. ತಾವಿ.

ಲೋಮಿಕೆ lômikĕ. The herb Hibiscus esculentus Lin. (ಬೆಣ್ಡೆ Mr. 149).

ಲೋಯಿ lôyi. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋಯಿಸರ. = ಲೋಳ-, ಲೋಳೆ-, ಲೋಳು-. The plant Aloe perfoliata Lin. (ಕುಮಾರಿ Mr. 131); the small aloe, Aloe litoralis Koen. (St. & Pl.; Z.).

ಲೋಲ lôla. *Moving hither and thither, shaking, swinging about, dangling, trembling, quivering;* agitated, alarmed; unsteady, restless, uneasy; *changeable, inconstant, fickle.* 2, *longing for, eager or anxious for; cupidinous, lustful, greedy* (ಲಾಲಸ, ಲೋಲುಪ, etc., ಅಳುಪುವಂ Mr. 232). 3, joy (not Sk.). ಹತ್ತಾದರೆ (if he is entrusted only with a loan of ten Rupees, it is a) ಸಾಲ (to him; but) ನೂರಾದರೆ ಲೋಲ, ಸಾವಿರಾದರೆ ಸಮ್ಪನ್ನ (Prv.). See ಭೂ-, ಲಕ್ಷ್ಮೀ-.

ಲೋಲತ್ lôlat. Moving to and fro, moving about (Čpr. 6, 18).

ಲೋಲತರ lôla-tara. Uncommonly cupidinous, etc. (Bp. 38, 61).

ಲೋಲತೆ lôlatĕ. Movableness, tremulousness; fickleness, unsteadiness, restlessness;—eager desire for, cupidity, lustfulness, lust. See ವಿ-.

ಲೋಲನ lôlana. = ಲೋಲ. See ಅಲೆ.

ಲೋಲನಯನೆ lôla-nayanĕ. A woman with a rolling eye (Bh. 5, 11, 34).

ಲೋಲಮತಿ lôla-mati. A fickle mind;—an eager mind (Bp. 46, 75).

ಲೋಲಮ್ಬ lôlamba. = ರೋಲಮ್ಬ. (J. 9, 28).

ಲೋಲಲೋಚನೆ lôla-lôčanĕ. = ಲೋಲಾಕ್ಷಿ. (My.).

ಲೋಲಾಕ್ಷಿ lôla-akshi. A woman with a rolling eye (My.).

ಲೋಲಾಪ್ತಿ lôlâpti. Tbh. of ಲೋಲುಪತೆ. (My.).

ಲೋಲಿತ lôlita. Moved hither and thither, shaken, agitated, tremulous, trembling. (R.).

ಲೋಲುಪ lôlupa. *Very desirous, very eager, ardently longing for; greedy after, covetous* (ಲಾಲಸ, ಲೋಲುಭ, ಲಮ್ಪಟ, ಲೋಲ, ಅಳುಪುವಂ Mr. 232; Bp. 57, 1).

ಲೋಲುಪತೆ lôlupatĕ. = ಲೋಲಾಪ್ತಿ, ಲೋಲುಪ್ತಿ. Eager desire or longing;—greediness, cupidity, desire, lust, lustfulness (My.).

ಲೋಲುಪತ್ವ lôlupatva. = ಲೋಲುಪತೆ. (My.).

ಲೋಲುಪ್ತಿ lôlupti. Tbh. of ಲೋಲುಪತೆ. (ಲಮ್ಪಟತನ G.; J. 5, 63; 6, 45; 9, 9).

ಲೋಲುಭ lôlubha. = ಲೋಲುಪ, q. v. *Very desirous, etc.*

ಲೋವೆ lôvĕ. = ಲೋಬೆ. A sloping affixture to a flat roof (My.). 2, the frame-work of a sloping roof: wood for the support of ಲೋವೆ No. 1 (ಗೋಪಾನಸಿ Hlâ.; Mr. 200). ಲೋವೆಯ ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರಂ (ಗೋಪಾನಸಿ Nr.). See Râm. 1, 7, 14; Bh. 2, 13, 25; Č. Bp. 5, 3; J. 6, 20; 17, 6. 23; Si. 109; ಚುಂಚುಲೋವೆ.

ಲೋಷ್ಟ lôshṭa. = ಲೇಷ್ಟು. *A lump of earth or clay, a clod* (ಹೆಣ್ಡೆ Mr. 371; ಹೆಟ್ಟ Ŝm. 89).

ಲೋಷ್ಟಕ lôshṭaka. = ಲೋಷ್ಟ. *A clod.*

ಲೋಷ್ಟಭೇದ lôshṭa-bhêda. = ಲೋಷ್ಟಭೇದನ. (ಕೊರಡು Mr. 370).

ಲೋಷ್ಟಭೇದನ lôshṭa-bhêdana. *An agricultural instrument for breaking clods, a clod-crusher, a harrow* (ಕೋಟಿಶ, ಹಲಿಕೆ Hlâ.).

ಲೋಹ lôha. Red, reddish, copper-coloured. 2, *any metal* (see ಪಂಚ-). 3, gold. ಕನಕಾದಿಲೋಹ (ರಸ Nn. 83). 4, *iron;* steel (ಉಕ್ಕು Ŝm. 79; ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು Si. 332). 5, copper. 6, blood. 7, a weapon. 8, *aloe wood, Agallochum.* ಲೋಹದ ಘಟ್ಟ (ಪಟು Ŝmd. I). — ಲೋಹವಕ್ಕರೆ. -ಪಕ್ಕರೆ. The iron armour of horses (Ŝmd. 22. 83; Abh. P. 13, 60).

ಲೋಹಕಾನ್ತ lôha-kânta. A loadstone, a magnet (My.).

ಲೋಹಕಾರ lôha-kâra. *A worker in iron, a smelter of iron, an iron-smith, a blacksmith.* 2, a copper-smith; one who sells copper-vessels (ಬೋಗಾರಿ Hlâ.; see s. ಲೋಹಕಾರಕ).

ಲೋಹಕಾರಕ lôha-kâraka. = ಲೋಹಕಾರ 1. 2, a copper-smith. ಆ ಲೋಹಕಾರಕನೆನಲು ಕಂಚಗಾರಿನ್; ಅದ ಪೇಟೆ ಮಾಡುವವ ಬೋಗಾರಿನೆನ್ದೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 376).

ಲೋಹಕಿಟ್ಟ lôha-kiṭṭa. Rust of iron, or iron filings (My.).

ಲೋಹಜಿತ್ lôha-jit. A diamond. (R.).

ಲೋಹಟಂಕ lôha-ṭanka. An iron hammer (ಸುತ್ತಿಗೆ Mr. 383).

ಲೋಹದೃತಿ lôha-dṛiti. Steel drops (My.).

ಲೋಹಪೃಷ್ಠ lôha-pṛishṭha. Iron-backed: *a heron.*

ಲೋಹಪ್ರತಿಮೆ lôha-pratimĕ. *An iron image;*—an anvil.

ಲೋಹಭಸ್ಮ lôha-bhasma. Rust of iron, or a medicinal preparation from it (My.; B. 4, 149).

ಲೋಹಭೇದ lôha-bhêda. A kind of metal or of iron. See ಉಕ್ಕು.

ಲೋಹಮಾರಕ lôha-mâraka. Calcining metal. 2, the Achyranthes triandra Roxb. (R.).

ಲೋಹಮಾರ್ಗ lôha-mârga. A railway (My.).

ಲೋಹಲ lôhala. Iron, made of iron. 2, *speaking indistinctly or inarticulately.*

ಲೋಹವರ lôha-vara. The most precious metal, gold. (R.).

ಲೋಹಸನ್ಧಾನ lôha-sandhâna. Soldering. See ಬಿಸು 3.

ಲೋಹಾಭಿಸಾರ lôha-abhisâra. *Lustration of arms, a military ceremony observed by kings before commencing a campaign, or for making the army ready for attack and battle* (see Si. s. ನಿವಾಳಿಸು, and Nr. s. ನಿವಾಳಿಸುಹ).

ಲೋಹಾಭಿಹಾರ lôha-abhihâra. = ಲೋಹಾಭಿಸಾರ. *Lustration of arms, etc.*

ಲೋಹಿತ lôhita. = ರೋಹಿತ. *Red* (ಕೀಲಾಲ, ಕೆಮ್ಪು Nn. 54; ಅರುಣ, ಕೆಮ್ಪು 87); the colour red. 2, *blood.* 3, copper, metal. 4, anger, wrath (ಸರೋಷ, ಕೋಪ 87). 5, joy (ಸನ್ತಸ, ಸನ್ತೋಷ 87). 6, an axe, a hatchet (ಸೃಣಿ, ಕೊಡಲಿ 87). 7, all (ಅಖಿಲ, ಎಲ್ಲವು 87).

ಲೋಹಿತಕ lôhitaka. *A ruby.*

ಲೋಹಿತಚನ್ದನ lôhita-čandana. Saffron.

ಲೋಹಿತಾಂಗ lôhita-anga. Red-limbed: *the planet Mars.*

ಲೋಹಿತಾಶ್ವ lôhita-asva. Having red horses: Agni, fire (Mr. 45).

ಲೋಹಿನಿ lôhini. *A woman with a red-coloured skin or red with anger.*

ಲೋೞ lôḷa. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋೞಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋೞಿ lôḷi. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋೞಿಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋೞು lôḷu. = ಲೋಳೆ, etc. — ಲೋೞುಸರ. = ಲೋಯಿಸರ, etc. (My.).

ಲೋೞೆ lôḷe. = ಲೊದಳೆ, etc. Saliva, slaver; tenacious mucus, phlegm; a ball of viscid mucus of the nose, or a pendulous globe of phlegm; expectorated phlegm (ಲಾಲೆ Nr.; Bp. 46, 57; Bh. 6, 3, 4; 8, 23, 40; My.; Mhr. ಲೋಳ್ಳಿ).

ಲೌಕಾಯತಿಕ laukâyatika. (fr. ಲೋಕಾಯತ). A follower of Čârvâka, a materialist, an atheist. (R.).

ಲೌಕಿಕ laukika. (fr. ಲೋಕ). Worldly, mundane, terrestrial;—popular, general, familiar from long established or extensive prevalence;—belonging to ordinary life, occurring in every-day life, vulgar, common, ordinary;—pertaining to this world or life;—secular, not sacred (as opposed to vaidika, śâstrîya, etc.);—a common or ordinary man (as opposed to the learned, etc.); a man of the world; a Brâhmaṇa who is a government official;—anything occurring in the world, the laws or ordinances of the world, secular business, public affairs. ಲೌಕಿಕ ನಡಿಸಿ, ಲೋಕವೇ ಘಟಿತ (Prv.). See Čh. v. 12; Bp. 1, 57; 7, 2; 40, 84; 48, 28; B. 4, 215. — ಲೌಕಿಕಖರ್ಚು. Bribes (My.).

ಲೌಕಿಕತನ್ತ್ರ laukika-tantra. Expedients or tricks used by government officials or by traders (My.).

ಲೌಕಿಕವ್ಯಾಪಾರ laukika-vyâpâra. Common or ordinary practice or transaction (My.).

ಲೌಕಿಕಸನ್ಧಾನ laukika-sandhâna. = ಲೌಕಿಕತನ್ತ್ರ (My.).

ಲೌಕೀಕ laukîka. Tbh. of ಲೌಕಿಕ. (My.). — ಲೌಕೀಕ ಕೆಲಸ. A secular business or profession (My.).

ಲೌಡಿ lauḍi. = ಲವುಡಿ 1, q. v.

ಲೌಭ್ಯ laubhya. (fr. ಲೋಭ). Cupidity, avarice (My.).

ಲೌಲ್ಯ laulya. (fr. ಲೋಲ). *Restlessness, instability, inconstancy, fickleness.* 2, eagerness, lustfulness, eager desire, greediness, passion. See Bp. 43, 66; 46, 72; ಅ-.

ಲೌಹ lauha. (fr. ಲೋಹ). Made of metal; coppery; metallic; iron. 2, *metal.* 3, *iron.*

ವ್

V

ವ್ v. The fiftieth letter of the Alphabet (Šmd. 11. 12. 21. 53). *It often changes places with* ಬ್, *e. g.* ಕೆಲಸಕ್ಕೆವರ್, ನೆಲೆಗೆವರ್ (Šmd. 82), ಇರ್ವರ್ or ಇರ್ಬರ್, ಪಲವರ್ or ಪಲಬರ್ (121-123), ಬೇರ್ವೆರಸು, ಎಳವಳ್ಳಿ, ಆಳ್ವಲ್ತಿ, ಕಡುವೆಳ್ಪು (81), ದೆಸೆಗೆವಿೞ್ (134), ಏವನ್ದಂ (211), ಬೆಟ್ಟವೆಸಗೆ, ತೆಳ್ವಸಿೞ್ (212), ಊರ್ವೇಲಿ (218), ಕುಡುವಿಲ್ (220), ಮೂವೆಳಸು (223), ಇನ್ದ್ರವ್ಬೇಲ್ (251), ನಾನ್ವಂ, ಎನ್ವಂ, ತಿನ್ವಂ (275);—with ಪ್ (or ಹ್), *e. g.* ಬೆಮರ್ವನಿ, ಎಸಳ್ವಸೆ (54), ಪರಿವವೊನಲ್ (65), ಬೆಳೆವೊಲ, ಎಳವೆೞ್ಚಿ, ನೀರ್ವೊನಲ್ (81), ಊರ್ಗೆವೋಗು, ತರವೇೞ್ (82), ಕಾಲ್ವಿಡಿ (155), ಕೆಯ್ದುವೊೞ್ (171), ಮೞ್ಚಿವುಗು, ಬೆಸವಡೆ (200), ಪವೇೞ್ವಿಂ, ಏವೋದಂ (211), ಬೆಳ್ವಲ್ (213), ನಿಡುವಮಣ (215), ಕಿಸುವೊನ್ (216), ಬಿೞುವೊಯಲ್, ಕುಡುವೆೞ್ಚಿ (218), ನಾಣಿಲಿವೆಣ್ (221), ಉಡಲ್ವೇೞ್, ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಕೆವೇೞ್ (278), ಬರವೇೞ್ (293), ಅಡಂಗೆವೊಯ್ (293. 406), ನೋೞ್ವಿಂ, ಮಾೞ್ವಿಂ, ಬೇೞ್ವಿಂ (217. 275), ಬರ್ವಂ (275), ತಪ್ವಂ, ತಪ್ವಪಂ (= ತವ್ದಂ, ತವ್ದಪಂ, 286);—*with* ಮ್, *e. g.* ದೋಷವಿದು (= ದೋಷಮಿದು, 155), ಭೇದವಂ (= ಭೇದಮಂ, 155), ಪಟಿವಾನಿಸ, ಮೆಲ್ವಾತು (81), ಶೌಚವಣ್ಮು (= ಶೌಚಮಣ್ಮು), ನಾಸಿಕವಡ್ಡಂ (= ನಾಸಿಕಮಡ್ಡಂ), ತಾವರೆ or ತಾಮರೆ, ಸಾವನ್ತ or ಸಾಮನ್ತ, ತಿವಿರ್ or ತಿಮಿರ್, ತೆವರ್ or ತೆಮರ್, ಸಾವಿ or ಸಾಮಿ (128), ಎವೆ or ಎಮೆ (q. v.), ಪಿರಿದುವೆಮ್ಮು (393), ತಾವೊಗೆದು (398), ನೇಮದಿನ್ದವೆ (Bp. 27, 51), ಉದಕದಿನ್ದವೇ (33, 6), ಬಾಗಿಲವರಿನ್ದವೆ (35, 47), ಸಮತೆಯಿನ್ದವೆ (45, 43), ಮಿಡುಕುತವೆ (24, 56), ಎನುತ್ತವೆ (24, 59; 26, 8), ಕೀರ್ತಿಸುತವೆ (32, 49), ವಿಹರಿಸುತವೆ (44, 7), (*cf.* also *e. g.* the later Kannaḍa ಪೊಲವನು = ಪೊಲನಂ, ಪೊಲಮಂ, and ಉವ 3, ಉವಂ 1 & 2, ಉವ್ವಂ);—*with* ಗ್, see ತೊಗಲ್ = ತೊವಲ್;—*and* (in mediaeval Kannaḍa, when the corresponding later and new forms are compared) *with* ಯ್, *e. g.*, ಪಿಡಿವುತ (= later and new ಪಿಡಿಯುತ, Bp. 8, 43), ಜಱಿವುತ್ತ (9, 10), ಬಯ್ವುತ (9, 13), ಕಡವುತ (13, 2), ಸುರಿವುತ (18, 46. 51; 22, 57), ಕರೆವುತ (24, 44), ನಡವುತಂ (26, 68), ಮುಗಿವುತ್ತ (27, 72), ಮುಳಿವುತಂ (28, 17), ಮಲವುತ (38, 21), ಬರವುತಂ (38, 48), ನೆನೆವುತಂ

(38, 49), ತೆಗವುತ (38, 50), ಹೊಳವುತ (44, 46); see ಉತ, ಉತಂ, ಉತ್ತ 1.—*It frequently is a letter of euphony, e. g.* ಪಟುವೇಕವಾಕ್ಯಂ, ವಿಧುವಿದು, ಮಡುವಿದು, ಕುಡುವಿಲ್ಲ (Šmd. 63), ಮನುವಿನ, ಪೂವಿನ, ಹೋತೃವೆ (66), ಖೂವೆನ್ದಂ, ಗೋವಿನ, ಮಾತು ವೆಲ್ಲಂ, ಸೊವಡುವೊನ್ದು, ಸುರಸಿನ್ಧುವೆ, ವಿಧುವಿಲ್ಲದ (67), ಪೂವಿನ, ಪಿತೃವಿನ, ಮಡುವಿಂ (133), ಇವಿದು, ಈವೀ, ಈವಿದು (67), ಅವುವಿಂಗೆ (117), ಅವುವಿನ (119), ಅರುವಕ್ಕುಂ (120), ಅರುವಿಂಗೆ (123), ಅಲು ವಿಂಗೆ (150), ಅದುವೆ (153. 155. 171. 172. 174), ಅದುವಿದುವು ದು (181. 185. 202), ಎವುವಿನ (257), ಇಸುವಿನ (268; see s. ಉ 4; *cf.* ಎರ್ = ಇರ್).—*In vulgar language and writ it is often put before the vowels* ಉ, ಊ, ಒ, ಓ, *e. g.* ವುಣ್ಟಾಗು (Dh. 23), ವೂರು (Dh. 23; Si. 113. 339), ವೋವ (once in Nr.); *and an initial* ಒ *is often written in the form of* ವ (see ಒ 1).—Observe also the use that is made of ವ್ in ಕೊಲುವುತ್ತ (Bp. 22, 29), ಪಾಯ್ವುತ್ತ (32, 27), and ಕೊಯ್ವುತ್ತ (34, 16), and the regular ಹಸಿವುದು (13, 6).

ವ va. 1. The letter ऽ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 4 (Mr. 349).

ವ va. 2. (ವ್-ಅ 17).= ಪ 2, etc. A syllable used in the formation of the future tense and of the present or future relative participle, *e. g.* ಕುಡುವಂ, ಉಡುವಂ, ಪಿಡಿವಂ (Šmd. 260), ಮುಸುಳ್ವಂ (55), ಅಯ್ದುವುವು (54), ಪಾಡುವೆಂ, ಪಾಡುವೆವು (91), ಸಂಚರಿಸುವ (56), ಒಗುವ, ಒತ್ತುವ, ಬೇಡುವಂ, ಪೊಯ್ವಂ (91), ಪಾಡುವ ತುಮ್ಬಿ, ಕುಡು ವ ಪುಟಿಲ್, ಬೀಸುವ ಚಾಮರಂ, ಪೊಡೆವ ಭೇರಿ, ಪೂರಯಿಸುವ ಶಂಖಂ, ಪಿಡಿವ ಕಹಳೆ, ಪೊಣ್ಮುವ ಘರ್ಮಜಲಂಗಳ್ (201). ಹಸಿವು ದು (Bp. 13, 6). ಶಿಖುವನ್ ಅರಿಸುವ ಮುರಳಿ ಬರಿಸುವ ಗಹಣಿ ಯಾಕೆ? (24, 65). ತಿವಿವ ಮುರಳ್ವುವ ಅಬ್ಬರಿಪ ಗರ್ವಿಪ ಬೊಬ್ಬಿಱಿಪ ಆರ್ವ ಸಾರ್ವ ಮೇಣ್ ಕವಿವ ಕಡಂಗುವ ಇಟ್ಟಣಿಪ... ಏಟ್ಗಿಯ ಬಲಂ (Rśv. 13, 84). ಕುಸಿದಿಟ್ಟ ಚಕ್ರದನ್ತೆ ಕುನುಂಗಿ ಪರಿವ ಸುಟ್ಟು ರೆಗಾಳಿಯನ್ತೆ ಸುಟಿಸುಟಿದು ಪರಿವ ತೋರಣದೊಳ್ ನುಸುಳ್ವನ್ತೆ ತಲೆ ದರ್ಗಿ ಪರಿವ ಕಳಕಳಮನಾಲಿಸುತೆ ಅಡ್ಡವರಿಯೊಳ್ ಅನ್ತು ನಿನ್ದಿ ದೀರ್ಚ ಪರಿವ ಒಟ್ಟಜೆಯಿಂ ಸಿಲ್ಕಿದರಂ ಪಿಡಿವ ಜಡಿವ ಜಾಡಿಸುವ ತುಡುಂಕಿ ತೆಗೆವ ತೊಡಂಗಿ ಪಾಯ್ವ ಕಡಂಗಿ ಪೊಯ್ದೆತ್ತಿಱಿಪುವ ಪೊತ್ತು ಪರಿವ ಸುತ್ತಿ ತೆಗೆವ ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ವ ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆಯ ದುಷ್ಟಗಜಂಗಳ್ (6, after 11).—Observe the vulgar forms ಕೇಳವನು (= ಕೇಳ್ವವನು or ಕೇಳುವವನು), ಮಾಡವನು (= ಮಾಡುವವನು, B. 5, 138), ಮುಕ್ಕ ವನು (= ಮುಕ್ಕುವವನು G.).

ವ va. 3. (ವ್-ಅ 8).= ಅ 8 q. v., ವಾ.

ವ va. 4. Probably = ಹ 2. See ಉವ 2, No. 2 and ಒಕೆ; *cf.* ಇಕ್ಕುವ, ಹಣ್ಣುವ, ಹಳಿದಿಸುವ.

ವಂ vam. (ವ್-ಅಂ 2).= ಅಂ 2.

ವಂಶ vaṁśa. = ಬಂಚ, ವಂಚ. *A bamboo* (ಬಿದಿರ್ Nn. 54; Mr. 519); a flute, a pipe, a fife. 2, a staff. 3, *the back-bone, the spine* (ಬೆನ್ನಸ್ಥಿ 54; ಬೆನ್ನ ನಿಟ್ಟೆಲುವು Mr. 474; ಅಪರ 519). 4, *a lineage, a race, a family* (ಕುಲ 54; 519); a dynasty. 5, an assemblage, a multitude (ಸಮೂಹ 54). 6, severe penance (ಮಹಾತಪ, ಮಹಾತಪಸ್ಸು 54). 7, the tree Andersonia rohitaka Roxb. (ಮುಳ್ಳುತ್ತಗ 54). 8, the Sal tree, Shorea robusta. 9, water (ವಾರಿ 54 in one MS.). See ತಳೆ, ಬಟಿ 1.

ವಂಶಚ್ಛೇದಿ vaṁśa-č-čhêdi. One who does bamboo work, a basket-maker, etc. (ಚಪಕಾರಕ, ಮೇದ, Mr. 377). 2, = ವಂಶ ನಾಶಕ. (My.).

ವಂಶಜ vaṁśa-ja. Made of bamboos. 2, belonging to the family of (Bp. 24, 7). 3, sprung from a good family.

ವಂಶಧರ vaṁśa-dhara. Carrying bamboos: N. of a mountain (Čpr. 5, after 65).

ವಂಶನಾಶಕ vaṁśa-nâśaka. A man who destroys the line of descent, the last of a family or race (My.).

ವಂಶಪರಮ್ಪರೆ vaṁśa-paramparĕ. Family succession, lineage, descent, the order of a race; progeny. (My.; B. 4, 31).

ವಂಶರೋಚನೆ vaṁśa-rôčanĕ. *Bamboo manna, Tabashir.*

ವಂಶವೃಕ್ಷ vaṁśa-vṛiksha. Genealogical tree (My.).

ವಂಶವೃದ್ಧತ್ವ vaṁśa-vṛiddhatva. Old age of bamboos. See ಕಟ್ಟೆ.

ವಂಶವೃದ್ಧಿ vaṁśa-vṛiddhi. Growth or a multitude of bamboos. 2, prosperity of a family (My.).

ವಂಶಶಲಾಕೆ vaṁśa-śalâkĕ. *A bamboo peg, a bamboo pin or stake.*

ವಂಶಸ್ಥ vaṁśa-stha. Standing in or belonging to a (good) family or race. ವಂಶಸ್ಥನಾದರೂ ವಂಶಾನ್ತಕನಾದ (Prv.). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವಂಶಾಂಕುರ vaṁśa-aṅkura. *The shoot of a bamboo* (ಬಿದಿರ ಕಟಿಲೆ Nn. 136).

ವಂಶಾನುಚರಿತ vaṁśa-anucarita. The history of a family or dynasty, a genealogical list (My. Amara).

ವಂಶಾನ್ತಕ vaṁśa-antaka. = ವಂಶನಾಶಕ. See Prv. s. ವಂಶಸ್ಥ.

ವಂಶಾವಲಿ vaṁśa-âvali. The line of a family, the series of progenitors, genealogy, a genealogical table (My.).

ವಂಶಾಸನ vaṁśa-âsana. A bamboo seat, a mat (ಚಾಪೆ Mr. 208).

ವಂಶಿ vaṁśi. *A flute, a pipe.*

ವಂಶಿಕ vaṁśika. Relating to a bamboo. 2, pertaining to a family (see ಅನ್ತರ್-). 3, *aloe wood, Agallochum.*

ವಂಶೋದ್ಧಾರಕ vaṁśa-uddhâraka. One who preserves a race or family (My.).

ವಕ vaka. = ಬಕ q. v., ವೃಕ. *A crane, Ardea nivea.* 2, *the plant Sesbana grandiflora* (Agati grandiflora Desv. = ಏಕಾಷ್ಠೀಲ).

ವಕಾರ va-kâra. The letter ವ (Šmd. 11).

ವಕಾಲತ್ತು vakâlattu. The duties or office of a Vakîl (My.; Mhr., H.; M.). — ವಕಾಲತ್ತುನಾಮೆ. The credentials furnished to a Vakîl, a power of attorney (My.; Mhr., H.).

ವಕೀಲ vakîla. A lawyer, a pleader (My.; Mhr., H.);—an ambassador, an envoy, a factor (B. 5, 67; Mhr.; H.).

ವಕೀಲಿ vakîli. = ವಕಾಲತ್ತು. (My.; B. 5, 229).

ವಕುಲ vakula. ವಕುಳ vakuḷa. = ಬಕುಳ. *The tree Mimusops elengi* Lin.

ವಕೋಟ vakôṭa. = ಬಕೋಟ. *A crane.*

ವಕ್ಕಣಿಸು vakkaṇisu. To explain; to state (J. 10, 29).

ವಕ್ಕಣೆ vakkaṇĕ. = ಒಕ್ಕಣೆ, (ವಕ್ಖಾಣ?). Tbh. of ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. Explanation, comment; statement (J. 30, 51).

ವಕ್ಖಾಣ vakkhâṇa. (Šmd. 23). Tbh. of ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (?).

ವಕ್ತವ್ಯ vaktavya. To be spoken or uttered, fit or proper to be said;—to be spoken about or against, *blamable, reprehensible;—accountable, responsible;—subject, dependent;*—a rule, a precept, a sentence;—speaking;—censure.

ವಕ್ತಾರ vaktâra. Tbh. of ವಕ್ತೃ. (My.).

ವಕ್ತೃ vaktṛi. A speaker; an orator;—speaking;—loquacious. 2, *speaking well or sensibly, eloquent;*—honest. See ಅತಿ-.

ವಕ್ತೃತ್ವ vaktṛitva. Ability to speak, eloquence (My.).

ವಕ್ತ್ರ vaktra. The organ of speech, *the mouth;—the face.* 2, in algebra: the initial quantity or first term of a progression. 3, the root of Tabernaemontana coronaria.

ವಕ್ತ್ರೆ vaktrĕ. A woman who has a face. 2, (= ವಕ್ತ್ರ No. 3?). N. of a plant (ಬಕ್ಕುಡಿ Mr. 145).

ವಕ್ರ vakra. = ಒಕ್ಕರ, ಬಂಕ, ವಂಕ. *Crooked, winding, tortuous, curved, bent, meandering, curly* (ಕೊಂಕು Nn. 24; ಡೊಂಕು 54, o. r. ಕೊಂಕು; ಕೊಲ್ಲೆ Kk. 74); retrograde. 2, prosodically long; a prosodically long syllable (the form of the long mark being curved, Č h.; see ಕೊಂಕು 2, No. 2). 3, crooked in disposition, cunning, fraudulent. dishonest;—evasive, ambiguous. 4, cruel, malignant. 5, *the winding course of a river, the arm or bend of a stream* (= ಪುಟಭೇದ, q. v.). 6, *the planet Mars* (ತಿಖಿ, ಅಂಗಾರಕ, ಮಂಗಳ Nn. 4; ಅಂಗಾರಕ, ಅವನಿಜ, ಭೌಮ, ಮಂಗಲ Mr. 38; ತಿಖಿ Mr. 503). See ಕುಡು 3, ಸೆಡೆ 2; Prv. s. ಶುಕ್ರ. — ವಕ್ರಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. = ಮಾಲುಗಣ್ಣು. (My.).

ವಕ್ರಗತಿ vakra-gati. Crooked or winding course;—apparent retrograde motion or retrogression;—a devious or fraudulent course or conduct (My.).

ವಕ್ರಗ್ರೀವ vakra-grîva. Crooked-necked: a camel. (R.).

ವಕ್ರತರ vakra-tara. Uncommonly crooked, etc. (Čpr. 9, 15).

ವಕ್ರತುಣ್ಡ vakra-tuṇḍa. Wry-mouthed: Gaṇapati (My.). 2, a parrot.

ವಕ್ರತೆ vakratĕ. Crookedness, curvedness, tortuousness, bending, meander;—retrograde motion (in astronomy);—perverseness, falseness, dishonesty, ambiguity. See ಮುರಿ; Grj. 2, after 106; 6, 37.

ವಕ್ರತ್ವ vakratva. = ವಕ್ರತೆ. (My.; B. 4, 65).

ವಕ್ರದ್ವಾರ vakra-dvâra. = ವಂಕದರ, ವಂಕದಾರ, ವಂಕಬಾರ. A crooked door or entrance, etc.

ವಕ್ರನಾಸಿಕ vakra-nâsika. Crooked-nosed; an owl (My.).

ವಕ್ರಬುದ್ಧಿ vakra-buddhi. A person of a crooked disposition of mind, an ill-intentioned, malevolent person (ಕುಚರ, ಕುಟಿಲಾಶಯ Hlâ.);—a crooked, etc. mind.

ವಕ್ರಭಾವ vakra-bhâva. The state of being bent or crooked, curvature, crookedness;—fraudulent or dishonest disposition, cunning, craft, deceit. See ಉಬುಗು, ಎಡಬು 1, ಮುರಿ 1.

ವಕ್ರಭೂಮಿ vakra-bhûmi. A bent or curved ground. See ಕುನಿ 2.

ವಕ್ರಮಾರ್ಗ vakra-mârga. A crooked path; crooked conduct (My.).

ವಕ್ರರೇಖೆ vakra-rêkhĕ. A curved line (My.).

ವಕ್ರಶೃಂಗೆ vakra-śṛiṅgĕ. A cow with bent horns (Si. 321).

ವಕ್ರಸಂಸ್ಥ vakra-saṁstha. *Placed transversely.*

ವಕ್ರಾಂಗಿ vakra-aṅgi. A person with crooked limbs (J. 16, 20).

ವಕ್ರಿ vakri. Crooked; retrograding; dishonest;—a cunning, fraudulent, or malevolent person (ಕುಚರ, ನಿಯತಹಾರಿ, ಕುವಿಲಾಸಿ Mr. 244). 2, a species of grass (ಮಾರುಳಿ Mr. 110).

ವಕ್ರಿಮ vakrima. Bent, curved. (Čpr. 3, after 9; 8, after 80).

ವಕ್ರಿಸು vakrisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು. To become crooked;—to become transverse, to oppose (J. 2, 52).

ವಕ್ರೋಕ್ತಿ vakra-ukti. Indirect or perverse speech, equivocation, prevarication, evasive speech or reply, evasion;—hint, insinuation;—pun;—sarcasm. See Kâvy. III, 2, B, 2. 88-91; III, 3, B, 2. 148. 159 seq.

ವಕ್ಷ vaksha. = ಅಕ್ಕು. Tbh. of ವಕ್ಷಸ್. (Mr. 327; Bp. 41, 28).

ವಕ್ಷಸ್ vakshas. *The breast.*

ವಕ್ಷಸ್ಥ vaksha-stha. Pectoral (Bp. 46, 34).

ವಕ್ಷಸ್ಥಲ vaksha-sthala. = ವಕ್ಷ. (My.).

ವಕ್ಷೋಜ vakshas-ja. The female breast (Čpr. 4, 40).

ವಕ್ಷೋರುಹ vakshas-ruha. *The female breast.*

ವಗಲಾ vagalâ. = ಬಗಳಾ. A goddess worshipped by the tântrikas (Sk.).

ವಗೈರೆ vagairĕ. And the rest, et caetera (My.; Br.; Mhr., H.).

ವಗ್ರಹ vagraha. Tbh. of ಅವಗ್ರಹ. Drought (My. occasionally; *cf.* the form of ವತಂಸ).

ವಗ್ರಾಹ vagrâha. Tbh. of ಅವಗ್ರಾಹ. Drought (My. occasionally).

ವಂಕ vaṅka. (= ಬಂಕಾ). Tbh. of ವಕ್ರ (see ವಂಕದರ, etc.). Crookedness; (a corner);—the winding course of a stream, the bend of a river;—etc. 2, a door, a gate (Bh. 10, 4, 18).

ವಂಕದರ vaṅka-dara. Tbh. of ವಕ್ರದ್ವಾರ (Šmd. 384; Čpr. 5, 105).

ವಂಕದಾರ vaṅka-dâra. = ವಂಕದರ (Šmd. 384).

ವಂಕಬಾರ vaṅka-bâra. = ವಂಕದಾರ (Šmd. 384).

ವಂಕಿ vaṅki. = ಬಂಕಿ, (ಬಂಕಿ). A kind of hook. 2, a sort of knife or sword (ದೀವಿಮೋದರಗತ್ತಿ Mr. 383; Rŝv. 6, after 11). 3, a kind of curved armlet (My.; ಕೇಯೂರ, ಅಂಗದ Si. 220; Bh. 1, 8, 76). 4, = ಮುರಿ 3 No. 4 (My.).

ವಂಕುಡಿ vaṅkuḍi. = ಬಂಕುಡಿ. A sort of weapon: a dagger (? Č. Bp. 47, 37; Tĕ. ವಂಕಿಣಿ, a dagger; ವಂಕಿ, a sword of a wavy shape; M. ವಂಗಿ, T. ವಾಂಗು, a kind of dagger).

ವಂಕ್ಷಣ vaṅkshaṇa. *The groin, the pubic and iliac regions; the joint of the thigh* (ತೊಡೆಯ ಸನ್ಧಿ Hlâ.; ಎರಡು ತೊಡೆಗಳ ಸನ್ಧಿ Mr. 332).

ವಂಗ vaṅga. Bengal proper (Bp. 6, 18); a king of Bengal (Bh. 2, 4, 9); an inhabitant of Bengal. 2, *tin* (ಮಧು, ತವರ Nn. 13). 3, lead.

ವಂಗಡ vaṅgaḍa. An assemblage, a multitude, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ಬಳಗ, ಬಮ್ಬಲ್, ತಣ್ಡ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, ಬಳಗ, ಜಂಗುಳಿ, ಬಮ್ಬಲ್, etc. ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; Grj. 10, after 79; Bp. 10, 31; 40, 4; J. 22, 4). *Cf.* ವಂಗಡ?

ವಂಗಡಿಸು vaṅgaḍisu. To come together, to be amassed, etc. (V. 5, 84).

ವಂಗಭಸ್ಮ vaṅga-bhasma. Calx of tin (My.).

ವಂಗಾರ vaṅgâra. = ಬಂಗಾರ, ಬಂಗಾರ, etc. (My.).

ವಂಗಿ vaṅgi. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ವಚ vača. Tbh. of ವಚಸ್. (ತಬ್ಧ Nn. 94; see ನಾಮು-, ಪುನರ್-).

ವಚನ vačana. Speaking, uttering, reciting, declaring, ordering; mentioning; naming. 2, *a speech, a word, an expression, an utterance, a sentence, a message* (ನುಡಿ Nn. 52); a declaration, an affirmation, a promise. 3, pronunciation. 4, a text, a dictum, an aphorism, a rule, a precept, a passage of a book or code. 5, the meaning of a word (in grammar). 6, grammatical number (Šmd. 154. 183; Kâvy. I, 5, 13-16). ವಚನ (of a physician) ಕೇಳಿದ್ದಬ್ಬನ್ದ ಆಹಾರವಚನವಾದೀತೇ?—ವರಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಚನಕ್ಕೆ ದರಿದ್ರವೇ?—ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.). — ವಚನ ಕಡೆಗಾಣಿಸು. To fulfil a promise (B. 4, 78). — ವಚನ ಕೊಡು. To give a promise, to promise (My.; B. 5, 47). — ವಚನ ನೆರವೇರಿಸು. To fulfil a promise (My.).

ವಚನತ್ರಯ vačana-traya. The three grammatical numbers (êka-, dvi-, bahu-, Šmd. 57. 111. 139. 152. 267. 297).

ವಚನತ್ರಿತಯ vačana-tritaya. = ವಚನತ್ರಯ. (Šmd. 111).

ವಚನದೋಷ vačana-dôsha. A mistake in speech, a slip of the tongue (J. 26, 18).

ವಚನಭ್ರಷ್ಟ vačana-bhrashṭa. A man strayed from his promise, one who has broken his promise (My.).

ವಚನಮಾತ್ರ vačana-mâtra. Mere words. 2, mere numbering or counting (Šmd. 154).

ವಚನವಿರೋಧ vačana-virôdha. Being at variance with words; inconsistency of words, precepts or texts, incongruity (Sk.); faltering in speaking (see ಉಗ್ಗು).

ವಚನಸ್ಥ vačana-stha. A man who abides by his word, a truthful or trustworthy man (My.).

ವಚನೀಯ vačanîya. To be spoken, fit or proper to be said, mentionable; to be called or named; to be spoken about or against; liable to reproach;—reproach, censure, blame.

ವಚನೀಯತೆ vačanîyatĕ. Liability to be spoken about or against; *rumour, report, evil report, blamableness, detraction, scandal; blame, reprehension* (ಜನವಾದ, ಜನಶ್ರುತಿ, ವಿಗ್ಗಾನ, ರಚ್ಚೆ ಮಾತು Hlâ.).

ವಚನೇಸ್ಥಿತ vačanê-sthita. Abiding in a command: *obeying orders, compliant, obedient.*

ವಚಸ್ vačas. = ವಚ. *Speech; voice.* 2, a speech, a word (ವಾಕ್ಯ Šmd. 301). 3, advice, counsel. 4, edict, command. 5, a sentence. 6, grammatical number.

ವಚಸ vačasa. = ವಚಸ್. (A.). 2, talkative, eloquent.

ವಚಿಸು vačisu. To speak, etc. (Râm. 3, 6, 54).

ವಚೆ vačĕ. = ಬಜ, ಬಜೆ, ವಜೆ 1. *An aromatic water-plant, Acorus calamus* Lin.

ವಚೋಲಹರಿ vačas-lahari. Flashes or beautiful style of diction (Râm. 1, 1, 12).

ವಜನಿ vajani. Of weight, not of capacity (Mhr., H.; My.; Si. 327).

ವಜನು vajanu. = ಬಜನ, q. v. Weight (My.; Br.).

ವಜನುದಾರ vajanu-dâra. Weighty; influential; an influential man (My.; Mhr., H.).

ವಜಾ vajâ. Subtracted (Mhr., H.);—subtraction; deduction; removal (My.). — ವಜಾ ಮಾಡು. To subtract, etc.; to remove; to dismiss (My.; ಕಳೆ G.).

ವಜಾವಟ್ಟ vajâ-vaṭṭa. Making the required deductions and allowances and determining the several dues; making up and settling of accounts betwixt parties; deducting out of a gross amount some particular amounts and bringing to account the remainder (Mhr., H. ವಜಾವಾಟ; My.).

ವಜೀರ vajîra. A vizier, a prime minister (My.; Br.; Mhr., H.). 2, a horseman (Br.). ಕುದುರೇ ವಜೀರ (ಅಶ್ವರೋಹ, etc. Si. 278). 3, the queen at chess (My.; Mhr., H.). 4, a playing card bearing the figure of a vajîra (My.).

ವಜೆ vajĕ. 1. Tbh. of ವಚೆ. (ಉಗ್ರಗನ್ಧೆ, ಬಜೆ Mr. 136).

ವಜೆ vajĕ. 2. = ಒಜ್ಜೆ, etc. Weight (My.).

ವಜ್ಜರ vajjara. = ಒಜ್ಜರ. See Šs. s. ಒಬಿನ್ತೆ.

ವಜ್ಜರಕ್ಕೆ vajjarakkĕ. = ಬಜ್ಜರಕ್ಕೆ, q. v.

ವಜ್ಜೆ vajjĕ. = ಒಜ್ಜೆ, etc. — ವಜ್ಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಅಣಕ-.

ವಜ್ರ vajra. = ಒಜ್ಜರ, ಬಚ್ಚರ, ಬಜ್ಜರ, ಬಜ್ಜರ, ವಯಿರ 2. Adamantine, hard, impenetrable. 2, severe, harsh. 3, *a thunderbolt, the weapon of Indra;* a discus; any destructive weapon. 4, *a diamond.* 5, a form of military array. 6, a particular configuration of the planets and stars. 7, the plant Emblic myrobalan. 8, a kind of Euphorbia (ಶಕ್ರ, ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ Nn. 80, o. r. ವಜ್ರ). 9, a kind of very tenacious mortar or hard cement (Sk.); a strong glue (used by carpenters, etc., My.; Tĕ., T.). 10, an impetuous or overawing man (Mhr.). — ವಜ್ರಗಾರೆ. A hard or durable plaster (My.). — ವಜ್ರಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To seize a thunderbolt or discus (Šmd. 200).

ವಜ್ರಕರ್ಣ vajra-karṇa. N. of a man (Abh. P. 7, 72, 80).

ವಜ್ರಕವಚ vajra-kavača. An impenetrable armour (ಕಂಚುಕ, ತೊಗಲ ಕುಡ್ತಾ Si. 279).

ವಜ್ರಕಾಯ vajra-kâya. Having a frame hard as adamant; one who has a very robust and hardy body (My.). 2, a robust and hardy body, an iron frame (My.).

ವಜ್ರಕೀಟ vajra-kîṭa. A winged insect which bores holes in wood and stone (My.).

ವಜ್ರಜ್ವಾಲೆ vajra-jvâḷĕ. *A thunder-flash, lightning.*

ವಜ್ರದನ್ತ vajra-danta. Hard-toothed: a hog, a boar. 2, a rat. — ವಜ್ರದನ್ತಗಿಡ. (ಕೇಸರ, ವಕುಲ, ಪವಳದ ಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ, ಹಲ್ಲುಮುದ್ದುಗಿಡ Si. 137).

ವಜ್ರದನ್ತಿ vajra-danti. N. of a plant (ಹಳದೀ ಗೋರಟೆಗಿಡ G.).

ವಜ್ರದೇಹ vajra-dêha. = ವಜ್ರಕಾಯ. (My.).

ವಜ್ರದ್ರು vajra-dru. *A species of Euphorbia*

ವಜ್ರಧರ vajra-dhara. *Indra.*

ವಜ್ರನಿರ್ಘೋಷ vajra-nirghôsha. *A clap of thunder.*

ವಜ್ರಪಂಜರ vajra-pañjara. A very firm cage; an impregnable hold, an asylum (Bp. 28, 25; 61, 90; Bh. 8, 25, 27).

ವಜ್ರಪಾಣಿ vajra-pâṇi. Holding a thunderbolt in the hand; Indra (My.).

ವಜ್ರಪುಷ್ಪ vajra-pushpa. *The blossom of tila or Sesamum.*

ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿ vajra-mushṭi. A hard or iron fist. 2, a weapon of the athletae, etc. (Abh. P. 13, after 76; Bh. 4. 2, 65; J. 3, 32).

ವಜ್ರಲೇಪ vajra-lêpa. = ವಜ್ರ No. 9. (Čpr. 5, 79; J. 10, 12).

ವಜ್ರಶರೀರ vajra-śarîra. = ವಜ್ರದೇಹ. (My.).

ವಜ್ರಶುಣ್ಟ vajra-śuṇṭa. An extremely stupid and illiterate man (My.).

ವಜ್ರಾಂಗಿ vajra-angi. = ವಜ್ರಕವಚ. (Č. Bp. 47, 44).

ವಜ್ರಾಸನ vajra-âsana. A diamond seat or throne. 2, a particular way of sitting (see ಆಸನ 2).

ವಜ್ರಿ vajri. *Indra* (Bp. 54, 4). 2, a kind of Euphorbia (ಮಹಾತರು, ಎಲೆಗಳ್ಳಿ Mr. 136; see ವಜ್ರ No. 8).

ವಜ್ರಿತನಯ vajri-tanaya. The monkey-king Bâli (Râm. 4, 2, 25).

ವಂಚ vanča. Tbh. of ವಂಶ (Šmd. II).

ವಂಚಕ vančaka. Deceiving, cheating; fraudulent, deceitful, crafty. 2, *a deceiver, a rogue, a cheat, a knave.* 3, *a jackal.* ವಂಚಕನಿಗೆ ಸಂಚು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). See ದೇಹ-, ಧನ-, ಪ್ರಾಣ-.

ವಂಚಕತ್ವ vančakatva. Fraud, etc. See ಅ-, ನಿಶ್-.

ವಂಚಕಿ vančaki. A female deceiver, etc. (Bp. 40, 53).

ವಂಚನ vančana. The act of deceiving, cheating, tricking, defrauding, shunning, evading, *fraud, deceit.* 2, illusion, delusion, hallucination. See ಅಟ್.

ವಂಚನೆ vančanĕ. = ಬಂಚನೆ, ವಂಚನ. (ಪ್ರಲಬ್ಧ, ವಿಪ್ರಲಾಪ Mr. 449). ವಂಚನೇ ಹಣ ಸಂಚಯನಕ್ಕೆ ಬಾರದು.— ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಟ್ಟರೂ ವಂಚನೆ ಬಿಡ (Prvs.). See ಮೂಜು 2, ಮೂಂಜು 2.

ವಂಚಿತ vančita. *Deceived, tricked, cheated, imposed upon.*

ವಂಚಿಸು vančisu. To deceive, to cheat (a person, ಅವನನ್ನು or ಅವನಿಗೆ, My.);—to deny, to withhold wrongfully, to hide (ಅಪಲಾಪ Šmd. Dh.). ವಂಚಿಸುವುದವಂಗೆಯುಂ ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂ, ಬಿಡಿಸಲ್ಕೆ ಬರ್ಕುಮೆ? (Šmd. 150). See Bp. 6, 1; 10, 7; 25, 29; 37, 15; 39, 20; 57, 35; J. 29, 34; B. 5, 95. 106.

ವಂಚಿಸುಹ vančisuha. Deceiving, etc. (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ, ವಿಪ್ರಲಾಪ, etc. Hlâ.).

ವಂಚುಕ vančuka. = ವಂಚಕ. (ನರಿ G.).

ವಂಜಿ vanji. (In Tamil partly a Tbh. of ವಂಶಿ). See ನಾಟು-?

ವಂಜುಲ vanjula. *The tree Dalbergia ougeinensis* Roxb. 2, *the tree Jonesia asoca* Roxb. 3, *common cane or ratan Calamus rotang* Lin. (ವಾನೀರ, ವಿದುಲ, ವೇತಸ, ಹಚ್ಚೆಯ ಮರ Hlâ.). 4, a sort of bird. See ಹೊಣಸು.

ವಟ vaṭa. 1. = ಒಟ, ಬಡ. A sound to imitate that of gabbling, jabbering, prating, or croaking. — ವಟ ವಟ. rep. The repeated sound of vaṭa (My.; Mhr.).

ವಟ vaṭa. 2. = ವಡೆ, ವೊಡೆ. *The Banyan or Indian fig-tree, Ficus indica* Roxb. (F. bengalensis Lin., ಶಿವ, ಆಲದ ಮರ Nn. 6; ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಆಲದ ಮರ 42; ಕುಹಾತವಿವರ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 96; ಆಲದ ಮರ Mr. 123). 2, *a string, a rope, a tie* (ವಟರ, ಕಾಲುಕಣ್ಣಿಗಳು Mr. 380). 3, a little ball, a globule, a pill, a small lump or roundish mass. 4, a cake made of pulse ground and fried with oil or ghee. 5, a small shell, the cowry. 6, Kâma (ಮದನ, ಕಾಮುಕ 96). 7, the juice that exudes from an elephant's temples when in rut (ಮದ, ಆನೆಯ ಮದ 96). 8, leavings (ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ 96). 9, equality in shape or dimension. 10, a round figure, a circle, a cipher.

ವಟಕ vaṭaka. A small lump or round mass, a ball, a globule. 2, *a cake made of pulse fried in oil or ghee* (ವೊಡೆ Nr.). 3, a particular weight, 8 mâshas.

ವಟಪುರ vaṭa-pura. N. (Bp. 21, 1).

ವಟರ vaṭara. A string, a rope, a tie (see Mr. s. ವಟ 2, No. 2). 2, wicked, villainous. 3, a thief. 4, a cock; etc., etc.

ವಟಾರ vaṭâra. (Probably fr. Mhr. ವಾಡಾ, house, and ವಾರ, enclosure; or = ವಾಟ 1-ಆರ 7). = ಒಟಾರ, ವಟ್ಟಾರ. (My.). 2, a lodge, a room (Si. 109; Mhr. ವಠಾಣ).

ವಟಿ vaṭi. = ವಟ 2, No. 2. (ಹಗ್ಗ G.).

ವಟಿಕೆ vaṭikĕ. (= ವಳಿಗೆ). A small lump or roundish mass, a ball, a bolus, a pill. 2, a chessman.

ವಟು vaṭu. *A boy, a lad, a stripling, a youth* (ತನುಜರೊಳ್ ಚಿಕ್ಕವಂ Mr. 309). 2, a young Brâhmaṇa or brahmačâri, a religious student (J. 7, 4; 13, 14).

ವಟುಕ vaṭuka. = ವಟು. A boy, etc. (Bp. 50, 6). 2, a deity that guards places, fields, etc. (ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ Mr. 14). 3, a stupid fellow, blockhead.

ವಟುತನ vaṭutana. The state of a brahmačâri. (Râm. 5, 9, 27).

ವಟ್ಟ vaṭṭa. = ಒಟ್ಟ, q. v. Discount: a deduction made by money-changers in their own favor; a deduction made by money-lenders in their own favor; a deduction made by government in their own favor (My.; Bp. 27, 52);—loss (Bp. 5, 33). ವಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟ ವಿನಹಾ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಡ.— ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನಿಗೆ ವಟ್ಟವಿಲ್ಲ (Prvs.). — ವಟ್ಟಸ್ಸಿಡಿ, -ತಿಬ್. To pay discount: to be humbled (Abh. P. 12, 68).

ವಟ್ಟಾರ vaṭṭâra. = ವಟಾರ, etc. (My. occasionally).

ವಟ್ಟಿಸ vaṭṭisa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ವಟ್ಟು vaṭṭu. (Mhr. ವಾಢಾ, interest, in ಪುಲಿವಟ್ಟು?).

ವಟ್ರ vaṭra. = ಒಟ್ಟ 1, etc. Roundness (Tĕ.). — ವಟ್ರಸುಡಿ. = ವಟ್ರಸುಟು. (Tĕ.; My.). — ವಟ್ರಸುಡಿದೀರ್ಘ. The form of the letter ಊ when joined to a consonant (Tĕ.; My.). — ವಟ್ರಸುಟು. The round twirl: the form of the letter ಉ when joined to a consonant (My.).

ವಡ vaḍa. Tbh. of ವಾಟ. A garden.

ವಡಕಾಱ vaḍa-kâṟa. A gardener. See ಪುಲ್ಲ-.

ವಡಂಗ vaḍanga. = ವಿಡಂಗ. See ವಾಯ.

ವಡಂಜಿ vaḍanji. N. of a garment (Bp. 11, 26).

ವಡಬಶಿಖಿ vaḍaba-śikhi. = ವಡಬಾಗ್ನಿ. (J. 13, 59).

ವಡಬಾಗ್ನಿ vaḍabâ-agni. = ಬಡಬಾಗ್ನಿ. Submarine fire (ವಡವಾನಲ Nn. 13; J. 13, 11).

ವಡಬೆ vaḍabĕ. ವಡಬಾ. = ವಡವೆ.

ವಡವಾಗ್ನಿ vaḍavâ-agni. = ವಡಬಾಗ್ನಿ, etc. (Sk.).

ವಡವಾನಲ vaḍavâ-anala. = ಬಡವಾನಲ, ಬಡಬಾನಲ. *Submarine fire, the fire of the lower regions* (said to be at the South-pole).

ವಡವಾಮುಖ vaḍavâ-mukha. = ವಾಡವಾಮುಖ. *Submarine fire.* 2, the entrance to the lower regions at the South-pole: *the infernal regions* (ಪಾತಾಳ Hlâ.).

ವಡವೆ vaḍavĕ. ವಡವಾ. = ಬಡಬೆ, ವಡಬೆ. *A female horse, a mare.* 2, the nymph Aśvinî. 3, a female slave. 4, a harlot, a prostitute.

ವಡಿ vaḍi. = ಒಡಿ 4. Heat (My.).

ವಡಿಗ vaḍiga. (Šmd. 233. 234). = ಬಡಿಗ. One who puts, etc. See ಅರಲ್-, ಕುಂಚ-, ಪುಲ್ಲ-.

ವಡಿಶ vaḍiśa. = ಬಡಿಸ, ವಲಿಶ. A hook, *a fish-hook* (ಗಾಣ Mr. 462, o. r. ಗಾಳ).

ವಡೆ vaḍĕ. = ವೊಡೆ. Tbh. of ವಟ (or ವಡಾ). A cake made of pulse (Sk. ವಟ, ವಟಕ, ವಡಾ, ವಡಿಕಾ; Mhr. ವಡಾ; My.; B. 4, 55; Tĕ.; T. ವಡೈ; see ಆಮ-). ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಣ ಮೇಲೆ ವಡೆ ತಿನ್ನ ಲಿಕ್ಕೆ ದರಿದ್ರವೇ? (Prv.). See Prv. s. ಶ್ರಾದ್ಧ.

ವಡ್ರ vaḍra. *Large, great* (see ರುಣ್ಡ).

ವಣಿ vaṇi. = (ಅಣಿ 3, etc.; or = ಪಡಿ 1, etc.), ವಣೆ, (ವಳಿ). An affix for forming masculine and neuter nouns (see ಉರ-, ನೆಲ-, ಪಕ್ಕ-, ಪಕ್ಕೊ-, ಮೇಲ-).

ವಣಿ vaṇi. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ವಣಿಕ್ಕು vaṇikku. Tbh. of ವಣಿಜ್. (My.).

ವಣಿಕ್ಪಥ vaṇij-patha. Trader's path: *a merchant's street, a market;* a merchant's shop. 2, traffic, a trader's business.

ವಣಿಗ vaṇiga. (Šmd. 241. 242). = (ಪಡಿಗ, ಪಳಿಗ), ವಣಿಗ, ವಳಿಗ. An affix for the formation of masculine nouns; see ಎರ-, ಕೂಟ್-, ಪಿಚ್ಚ-, ಮುದ-, ಲಂಚ-, ಸಾಲ-.

ವಣಿಗೆ vaṇigĕ. (= ಅಣಿಗೆ 2, etc.; or = ಪಡಿಕೆ, ಪಳಿಕೆ, ವಳಿಗೆ). An affix for forming neuter nouns; see ಉರ-, ನೆಲ-, ನೆಲ-, ಮೇಲ-.

ವಣಿಗ್ಧನ vaṇij-dhana. *The capital of a trader.*

ವಣಿಗ್ಭಾವ vaṇij-bhâva. The state of being a merchant: *traffic, trade, commerce.*

ವಣಿಗ್ವರ vaṇij-vara. A great merchant (Č. Bp. 47, 41).

ವಣಿಗ್ವಾಟ vaṇij-vâṭa. = ವಣಿಕ್ಪಥ No. 1. (J. 6, 14).

ವಣಿಜ್ vaṇij. Nom. ವಣಿಕ್. = ವಣಿಕ್ಕು. *A merchant, a trader.* 2, trade, merchandise.

ವಣಿಜ vaṇija. = ವಣಿಜ್. (ಬಣಂಜಸುವ ವರವಿಪಣಿಕ, ನೈಗಮ Mr. 345).

ವಣಿಜಕ vaṇijaka. = ಬಣಜಿಗ, ಬಣಂಜಿಗ, ಬಣಿಜಿಗ. A merchant.

ವಣಿಜೆ vaṇijĕ. = ಬಣಿಜ. (My.).

ವಣಿಜ್ಯ vaṇijya. *Trade, traffic.*

ವಣಿಜ್ಯೆ vaṇijyĕ. *Trade, traffic.*

ವಣೆ vaṇĕ. = ವಣಿ, etc. See ಉರ-.

ವಣ್ಟ vaṇṭa. = ಬಣ್ಟ 1, q. v. Tbh. of ವಣ್ಠ (Šmd. 338, o. r. ಬಣ್ಟ).

ವಣ್ಟಕ vaṇṭaka. Dividing. 2, *a part, a portion.* 3, an unmarried man (*cf.* K. ಬಣ್ಟಿಗ).

ವಣ್ಟಿಸು vaṇṭisu. To cause to come off or out: to take out, to remove, as a thorn (Râm. 2, 4, 19; *cf.* Mhr. ವಠಣೇಂ, to rise; to come off; etc.).

ವಣ್ಠ vaṇṭha. = ಬಣ್ಟ 1, ವಣ್ಟ. A servant. 2, crippled, maimed;—a dwarf. 3, an unmarried man. 4, a javelin.

ವಣ್ಡ vaṇḍa. = ಬಣ್ಡ 1. Maimed, defective, crippled;—an ox without a tail. 2, impotent, emasculated.

ವಣ್ಡಾರ vaṇḍâra. N. of a place in South Canara. ವಣ್ಡಾರ ಕಮ್ಬಳ, ಬಸ್ರೂರ ಜಪ್ಪಳ, ಕೋಟೇಶ್ವರ ಕೋಡೀ ಹಬ್ಬ ಮೂರೂ ಕಣ್ಡರೆ ಮೋಕ್ಷ.— ಪಾಣ್ಡವರನ್ಡರೆ ವಣ್ಡಾರಕಮ್ಬಳದ ಕೋಣಗಳೋ? (Prvs.).

ವಣ್ಡು vaṇḍu. = ಬಿಣ್ಡು. (My.).

ವತ್ vat. 1. ವನ್ತ್. = ವನ್ತ, (ವಾನ್). Possessing, having, endowed with.

ವತ್ vat. 2. As, like (ಅನ್ತೆ Šmd. 139 Cm.).

ವತ vata. *Ah! alas! oh!*

ವತಂಸ vataṁsa. = ಅವತಂಸ (Sk.). *Cf.* the form of ವಗ್ರಹ.

ವತನ vatana. A hereditary estate (B. 5, 203; Mhr., H.).

ವತನದಾರ vatana-dâra. The holder of a vatana (B. 5, 204; Mhr., H.; My. as ವತನ್ದಾರ).

ವತನವೃತ್ತಿ vatana-vṛitti. Proceedings with regard to a vatana (B. 5, 204).

ವತಿ vati. 1. Asking, begging.

ವತಿ vati. 2. (fr. ವತ್ 1). = ವನ್ತೆ. She who is possessing, etc. See ಅಕ್ಷ-, ದ್ವೀಪ-, etc.

ವತ್ತ vatta. = ವೊತ್ತ. Tbh. of ವರ್ತ. See ಚಕ್ಕ-, ಚಲ್ಲ-, ಚೆಲ್ಲ-.

ವತ್ತಿ vatti. Tbh. of ವರ್ತಿ. See ಜಗ-.

ವತ್ತಿಸು vattisu. Tbh. of ವರ್ತಿಸು. See ಕೆಯ್-.

ವತ್ವ vatva. The letter ವ (ವ್, Šmd. 65. 80. 121. 122. 127. 182. 186. 250. 274. 341. 347. 350).

ವತ್ಸ vatsa. = ಬಚ್ಚ. *A calf* (ಕಱು Šm. 33; ಕನ್ದು 98; ಕಿಱುಬೋರಿ Mr. 178; ಪತ್ಸಸಮೂಹ, ಕಱುಗಳು Nn. 110, o. r. ವತ್ಸ್ಯ);—*a child,* often used as a term of endearment; a son, a boy. 2, *a year* (ಸಂವತ್ಸರ 110). 3, *the breast, the chest.* 4, purity (ನಿರ್ಮಲವು 110). 5, a sign (ಕುಱುಪು, ಕುಱುಹು 110). 6, Varuṇa (ಪಾಶಿ, ವರುಣನು 110).

ವತ್ಸಕ vatsaka. A little calf. 2, *the medicinal plant Wrightia antidysenterica* R. Br.

ವತ್ಸಕಾಮೆ vatsa-kâmĕ. *A cow longing for her calf.*

ವತ್ಸತರ vatsa-tara. More than a calf: *a young ox or bull, a steer* (ಕಿರ್ಗುವ್ಯೋರಿ Hlâ.).

ವತ್ಸನಾಭ vatsa-nâbha. *A particular kind of strong poison* prepared from the root of a kind of aconite (said to resemble the nipple of a cow; ಬಚನಾಗ G.).

ವತ್ಸನಾಭಿ vatsa-nâbhi. = ವತ್ಸನಾಭ. (My.; Bp. 58, 55).

ವತ್ಸರ vatsara. *A year.*

ವತ್ಸರವಿವರ vatsara-vivara. A certain year, one of the years (ಪ್ಲವಂಗ, ವತ್ಸರಭೇದ Nn. 46).

ವತ್ಸಲ vatsala. Child-loving: *affectionate, kind, loving, tender.* 2, fond of, devoted to.

ವತ್ಸಲತೆ vatsalatĕ. = ವತ್ಸಲತ್ವ. See ಭಕ್ತ-.

ವತ್ಸಲತ್ವ vatsalatva. Affectionateness, lovingness, tenderness, affection (Bp. 20, 34).

ವತ್ಸಲೆ vatsalĕ. = ಬಚ್ಚಣೆ 1, ಬಚ್ಚಳೆ 1. *A cow fond of her calf.*

ವತ್ಸಾದನಿ vatsa-adani. She who eats her own offspring (or berries): *the plant Cocculus cordifolius* Dec.

ವತ್ಸೆ vatsĕ. A female calf. 2, a little daughter, a little girl (My.).

ವದ vada. Speaking. 2, *speaking well or sensibly.* See ಪ್ರಿಯಂ-, ಯದ್-.

ವದನ vadana. The act of speaking. 2, *the mouth, the face, the countenance* (ಮುಖ, ವಕ್ತ್ರ, etc., ಮೋಱೆ, ಬಾಯ್ Mr. 315). ವದನೆ, she who has a mouth or countenance (see ಕಮಲ-, etc.).

ವದನಕೂಟ vadana-kûṭa. A kiss (ಚುಮ್ಬನ, ಓಷ್ಠಪಾನ, ಮುದ್ದು Mr. 330).

ವದನವನಜಾತೆ vadana-vanajâtĕ. A woman with a lotus-like mouth or face (Bp. 41, 4).

ವದನಾರವಿನ್ದ vadana-aravinda. A lotus-like mouth (J. 32, 31).

ವದನಿ vadani. N. of a plant (ಮೂಕೊಱತಿ Mr. 122).

ವದರೆ vadarĕ. = ಬದರೆ, q. v.

ವದವು vadavu. The shrub Dichrostachys cinerea W. & A. (St. & Pl.; Tĕ. ವೆಣುತುರು, ವೆಲುತುರು; T. ವಿಡತ್ತೇರ್).

ವದಾನ್ಯ vadânya. *Eloquent;*—speaking kindly or agreeably; —*affable;*—*bountiful, liberal, munificent* (ಮನ್ನಣೆಯ ನುಡಿ ಸಹಿತವೀವಂ Mr. 237).

ವದಾವದ vadâvada. Speaking much, talkative;—a speaker; —*able to speak well, eloquent.*

ವಡ್ಡಿ vaddi. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1. ವಡ್ಡಿಯೆಮ್ಬ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯಂ (ಯೋಗ್ಯ, ವೃಧ್ಧಿ, ಸಿಧ್ಧಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ Nr.).

ವಧ್ರಿ vaddhri. = ವಧ್ರಿ, ವಧ್ರೀ. *A leathern strap or thong.*

ವದ್ಯ vadya. To be uttered or spoken; speech; speaking, conversing. See ಅ-.

ವಧ vadha. = ವಧೆ. Striking, killing; *slaughter, murder* (ಕೊಲೆ Nn. 132).

ವಧಿಸು vadhisu. To strike, to kill, to slay, to murder (Bp. 18, 26; 24, 21. 51; 28, 8; 53, 43; 54, 14; 55, 18; J. 31, 37).

ವಧು vadhu. ವಧೂ. A bride or newly married woman, *a young wife, a spouse.* 2, *a woman in general, a female.* 3, *a daughter-in-law.* 4, the plant *Trigonella corniculata* Lin.

ವಧುತಾತ vadhu-tâta. A father-in-law (ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟವಂ Mr. 313).

ವಧೂಟಿ vadhûṭi. *A young woman living in her father's house* (whether married or not, ಚಿರಣ್ಟಿ; ಜವ್ವನಿ Mr. 302); a woman in general (J. 34, 30).

ವಧೂಟಿಕೆ vadhûṭikĕ. = ವಧೂಟಿ. (Bp. 12, 11).

ವಧೂವರ vadhû-vara. Bride and bridegroom (My.).

ವಧೆ vadhĕ. = ವಧ (Šmd. 102; J. 2, 17).

ವಧೋದ್ಯತ vadha-udyata. *Prepared or ready to kill, murderous.*

ವಧ್ಯ vadhya. *To be killed, to be put to death, deserving death;*—an enemy (Bp. 24, 20).

ವಧ್ಯಾಭಾವ vadhya-abhâva. Invulnerableness (Čpr. 8, after 39).

ವಧ್ರಿ vadhri. = ವಡ್ರಿ. *A leathern strap or thong* (ಚಾರ ಮಿಳಿ Nr.).

ವನ vana. = ಬನ. *A wood, a forest* (ವಿಪಿನ, ಅರಣ್ಯ Nn. 43; see ಮಲೆ); a grave, a garden; (a field, see ಕಟಿಮಾ-). 2, a place of abode, a residence (*cf.* ಮನೆ). 3, *water* (ಉದಕ, ನೀರ್ 43). 4, light, splendour. ವನ ಹಣ್ಣಾಯ್ತು, ಗಿಣೀ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣಾಯಿತು (Prv.).

ವನಗಜ vana-gaja. A wild elephant (My.).

ವನಚರ vana-čara. *Roaming in woods, living in a forest;*—a forester (Čpr. 5, 48); etc.

ವನಜ vana-ja. Forest-born. 2, produced in water: a lotus (Čpr. 7, after 117; 7, 122). 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ವನಜಜ vanaja-ja. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 59).

ವನಜದಲ vanaja-dala. A lotus-leaf. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವನಜನಯನೆ vanaja-nayanĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 42, 27).

ವನಜಮುಖಿ vanaja-mukhi. A woman with a lotus-like face (Bp. 5, 31).

ವನಜಸಮ್ಭವ vanaja-sambhava. Brahmâ.

ವನಜಸಮ್ಭವಗಣ vanajasambhava-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ವನಜಾಕ್ಷ vanaja-aksha. Vishṇu, Kṛishṇa (ಅಜ, ಕೃಷ್ಣ Nn. 47).

ವನಜಾತ vana-jâta. A lotus.

ವನಜಾತಕೋಶ vanajâta-kôša. The pericarp of a lotus (ಕರ್ಣಿಕೆ, ತಾವರೆಯ ಕರ್ಣಿಕೆ Nn. 21).

ವನಜಾಮ್ಬಕಿ vanaja-ambaki. A woman with lotus-like eyes (J. 24, 58).

ವನತಿಕ್ತಿಕೆ vana-tiktikĕ. *The plant Clypea hernandifolia* W. & A.

ವನದೇವತೆ vana-dêvatĕ. A sylvan deity, a dryad (Šmd. 108; Čpr. 1, after 101; 2, after 85).

ವನದೇವಿ vana-dêvi. = ವನದೇವತೆ (Čpr. 5, 48; J. 3, 32). 2, the forest-goddess: Čâmuṇḍî (ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಚರ್ಚೆ, ಭೈರವಿ Mr. 14).

ವನಧಿ vana-dhi. The ocean (Bp. 5, 5). See ಕೃಪಾ-.

ವನಧಿಪೀತ vanadhi-pîta. Agastya (Mr. 257).

ವನನ vanana. Liking, loving;—causing to like. See ಸಂ-.

ವನನಿಧಿ vana-nidhi. The ocean (Bp. 48, 7; 55, 47).

ವನಪಶು vana-pašu. A wild beast (B. 5, 237).

ವನಪಾಲ vana-pâla. A forest or grove protector, a gardener (Čpr. 2, 91; Rŝv. 10, 2).

ವನಪಾಲಕ vana-pâlaka. = ವನಪಾಲ. (Č. Bp. 45, 29).

ವನಪ್ರಸ್ಥ vana-prastha. Retiring into a forest, leading the life of an anchorite. See ವಾನಪ್ರಸ್ಥ.

ವನಪ್ರಿಯ vana-priya. Fond of the wood: *the cuckoo.*

ವನಮಕ್ಷಿಕೆ vana-makshikĕ. *A gad-fly.*

ವನಮಂಜರಿ vana-manjari. N. of two vṛittas (Čh.).

ವನಮಯೂರ vana-mayûra. N. of a vṛitta (Čh.).

ವನಮಲ್ಲಿಕೆ vana-mallikĕ. Wild jasmine (My.).

ವನಮಹತ್ತರ vana-mahattara. The overseer of a garden, a gardener (Čpr. 2, after 59 & 62 & 69).

ವನಮಹಿಷ vana-mahisha. A wild buffalo (ಕಾಡುಕೋಣ G.).

ವನಮಾಲಾಧರ vanamâlâ-dhara. = ವನಮಾಲಿ. (My.).

ವನಮಾಲಿ vanamâli. Adorned with a vanamâlĕ: *Kṛishṇa, Vishṇu.*

ವನಮಾಲಿಪ್ರತುಮೆ vanamâli-pratumĕ. An idol of Kṛishṇa or Vishṇu (Bp. 53, 71).

ವನಮಾಲೆ vana-mâlĕ. ವನಮಾಲಾ. (Šmd. 386). A garland of wood-flowers; the chaplet worn by Kṛishṇa.

ವನಮುದ್ಗ vana-mudga. *A sort of kidney-bean, Phaseolus trilobus* (see ಮುಡಕೀ ಕಾಯಿ).

ವನರಾಜಿ vana-râji. A row of trees; *a long tract of forest.*

ವನರುಹ vana-ruha. A lotus (Čh. v. 108. 172).

ವನರುಹಭವ vanaruha-bhava. Brahmâ.

ವನರುಹಭವಾಣ್ಡ vanaruhabhava-aṇḍa. The universe (J. 2, 1).

ವನರುಹೋದರ vanaruha-udara. Vishṇu.

ವನರುಹೋದರಗಣ vanaruhôdara-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ vana-lakshmi. A forest looked upon as a beautiful woman (Čpr. 2, 77; 3, 83).

ವನಲತೆ vana-latĕ. N. of a vṛitta (Čh.).

ವನವಲ್ಲರಿ vana-vallari. N. of a vṛitta (Čh.).

ವನವಹ್ನಿ vana-vahni. *A forest-fire, a wood on fire.*

ವನವನಧಿ vana-vanadhi. A forest looked upon as an ocean (Šsv. 2, after 42).

ವನವಾಸ vana-vâsa. Living in a wood, residence in a forest (J. 2, 18). ಮನವ ಘನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಘನವ ಮನದಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮನವ ದುವೆ ಪಾಪಕೆಳೆಸದಾ ಯೋಗಿಗೆ ವನವಾಸ ಯಾಕೆ? (Sp.). ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಘನಕಷ್ಟ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವನವಾಸಿ vana-vâsi. One who dwells in a forest; a hermit (My.).

ವನಶೃಂಗಾಟ vana-śringâṭa. *The plant Asteracantha longifolia* Nees. 2, = ನೆಗ್ಗಿಲ್, q. v.

ವನಸಮೂಹ vana-samûha. *A thick forest or wood, a quantity of groves or forests.*

ವನಸ್ಥ vana-stha. Living in the wood;—a hermit, an ascetic (My.).

ವನಸ್ಥಲ vana-sthala. A wood, a forest (J. 19, 28).

ವನಸ್ಥಲಿ vana-sthali. = ವನಸ್ಥಲ. (Sk.; Šsv. 2, 50).

ವನಸ್ಪತಿ vana-s-pati. *A large tree bearing fruit, but apparently having no blossoms.* 2, *any tree.*

ವನಾನ್ತ vana-anta. The skirts of a wood, the neighbourhood of a forest;—the middle or interior of a grove or garden (Rśv. 5, 57).

ವನಾನ್ತರ vana-antara. The middle or interior of a wood (ಕದಲಿ, ಆರಣ್ಯಮಧ್ಯ Nn. 43, o. r. ಅರಣ್ಯ-); a forest (ಕರಕ, ಅರಣ್ಯ 50; Bp. 26, 34). 2, another wood

ವನಾಯು vanâyu. N. of a son of Purûravas;—N. of a dânava;—a district to the north-west of India inhabited by the Vanâyus. 2, ವನ-ಆಯು, living in the wood: a jackal (ಮೃಗ, ನರಿ Nn. 81, o. r. ಕರಿ).

ವನಾಯುಜ vanâyu-ja. *Produced or bred in Vanâyu, a horse of Vanâyu,* a Persian horse (ಕುದುರೆ ಪಾರಶಿಕದೇಶದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿರೆ ವನಾಯುಜಂ Mr. 282).

ವನಾಶ್ರಯ vana-âśraya. Living in the forest;—an inhabitant of the wood;—*a raven.*

ವನಾಶ್ವ vana-aśva. A wolf (ಕೋಕ, ತೋಳನು Nn. 128).

ವನಿ vani. The elephant grass (ಅಪು Mr. 110).

ವನಿಗ vaniga. = ವಣಿಗ. See ಮದ-.

ವನಿತ vanita. Solicited, begged; wished for, desired, loved;—served.

ವನಿತೆ vanitĕ. *A loved woman, a wife, a mistress* (ಹೆಟ್ಟುಗೆ Ss.). 2, *a woman in general.* 3, a kind of aromatic root (ಪಡ್ಗ್ರನ್ಥಿ, ಕರ್ಪೂರಸುಣ್ಠಿ Mr. 135).

ವನಿಪ vanipa. = ವನೀಪಕ. (Mr. 235).

ವನೀಪಕ vanîpaka. *A beggar, a mendicant.*

ವನೀಯಕ vanîyaka. *A beggar.*

ವನೇಚರ vanê-čara. Wandering in a forest, dwelling in a forest;—a forester; an anchorite, a hermit;—a sylvan;—an imp, a demon;—a wild beast (Šmd. 144).

ವನೇಚರಪತಿ vanêčara-pati. A chief of foresters or hunters (Čpr. 5, 58).

ವನೇಜ vanê-ja. Born in the woods. 2, produced in water: a lotus (ಗೋಪ, ತಾವರೆ Nn. 53).

ವನೇಜಮಿತ್ರ vanêja-mitra. The sun (ಅರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ Nn. 13).

ವನೇಜಾತ vanê-jâta. = ವನೇಜ. (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ತಾವರೆ Nn. 18).

ವನೇರಣ vanê-raṇa. A jungle sheep (ಅಟವ್ಯವಿ, ಕೊಣ್ಡಗುರಿ Mr. 160).

ವನೋತ್ಥ vana-uttha. Risen in, or coming forth from, a wood (Čpr. 5, 61).

ವನೌಕಸ್ vana-ôkas. Living in a forest;—a forester;—an anchorite, a hermit; *an ape.*

ವನೌಕಸ vana-ôkasa. Tbh. of ವನೌಕಸ್. (ವನೌಕಸ್, ಕೋಡಗ Mr. 161).

ವನ್ತ vanta. Tbh. of ವತ್ 1. (ಉಳ್ಳ, ಒಡೆಯ Šmd. 73. 241. 242; ಯುತ Mr. 440; Mhr.). Feminine ವನ್ತಳು (My.).

ವನ್ತಿ vanti. = ಒನ್ತು q. v., ವನ್ತು. A turn, a time (My.).

ವನ್ತಿಗ vantiga. (fr. ವನ್ತ). A man who possesses, has, etc. See ಸ್ಥಲ-.

ವನ್ತಿಗೆ vantigĕ. Possession, etc. See ಪಾಲು-, ಸಿರಿ-, ಸ್ಥಲ-. 2, a public subscription (My.). ವನ್ತಿಗೆ ಎತ್ತು, ವನ್ತಿಗೆ ಹಾಕು (My.).

ವನ್ತು vantu. = ವನ್ತಿ, etc. (My.).

ವನ್ತೆ vantĕ. Tbh. of ವತಿ 2. (My.).

ವನ್ದ vanda. (= ಬನ್ದು 1, ಬೊನ್ದು). Praising, extolling, blessing; begging.

ವನ್ದನ vandana. Begging, soliciting, asking. 2, praising, praise. 3, showing honour, obeisance, reverence, adoration (ಲೋಚನಗೋಚರ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣ ಬಹನ್ಥಾದು Nn. 87). 4, a festoon (ತೋರಣ 87). 5, pleasant, etc. (ಮನೋಹರ, ನಿರ್ಮಲ 87). 6, an aquatic animal (ಪಯೋಜನ್ತು, ಜಲಚರ 87). 7, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 87). 8, water (ಅರ್ಣ, ಉದಕ 87). — ವನ್ದನಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To reverence, to salute respectfully (Bp. 30, 20).

ವನ್ದನಮಾಲಿಕೆ vandana-mâlikĕ. = ವನ್ದನಮಾಲೆ. (Čpr. 4, 64).

ವನ್ದನಮಾಲೆ vandana-mâlĕ. *A festoon suspended across gateways, etc. on festive occasions* (ತೋರಣ Mr. 200).

ವನ್ದನೀಯ vandanîya. To be praised or worshipped, praiseworthy, adorable, to be saluted or made obeisance to (J. 33, 25).

ವನ್ದನೆ vandanĕ. *Praise, worship, adoration.* 2, = ವನ್ದನ No. 3. ನಿನ್ದನೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ವನ್ದನೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ವಂದನೆ ಕೊಳ್. To get respectful greetings, to be made obeisance to (J. 33, 25). — ವಂದನೆ ಮಾಡು. = ವನ್ದನಂಗೆಯ್. ವನ್ದನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹನ್ದೀ ಕಾಟ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವನ್ದರಿ vandari. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ವನ್ದರೆ vandarĕ. = ವನ್ದರಿ (My.).

ವನ್ದಾಕೆ vandâkĕ. A parasitical plant (also ವನ್ದಕ, ವನ್ದನ, ವನ್ದಾರ, ವನ್ದೆ, q. v.).

ವನ್ದಾರು vandâru. Praising, celebrating;—*respectful, civil, polite;*—a panegyrist.

ವನ್ದಿ vandi. 1. = ಬನ್ದಿ 1. *A captive, a prisoner.* 2, plunder, booty, spoil.

ವನ್ದಿ vandi. 2. = ಬನ್ದಿ 2. *A praiser, a panegyrist, an encomiast, a bard* (ಪ್ರಬೋಧ, ವೈತಾಲಿಕ, ಮಾಗಧ, ಸೂತ, ಕೀರ್ತಿಪನರ Mr. 270). ವನ್ದಿ ಪೊಗಟ್³ ಚಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂ (Šmd. 296).

ವನ್ದಿತ vandita. = ಒನ್ದಿತ. Praised, extolled; done homage, respecfully saluted; venerated, adored (Nn. 1; Bp. 34, 37).

ವನ್ದಿವ್ರಾತ vandi-vrâta. A multitude of bards (ಸೂತ, ವನ್ದಿಜನಂಗಳ್ Nn. 32, o. r. ವನ್ದಿಸಮೂಹ).

ವನ್ದಿಸು vandisu. = ಬನ್ದಿಸು, ಬನ್ದಿಸು, ಪೊನ್ದಿಸು. To praise, to eulogize; to show honour, to do homage, to salute respectfully; to venerate, to worship;—(with ಕೊಳ್) to be honoured. ವ್ರತಿಪತಿಯಂ. . . ವನ್ದಿಸಿದಂ (Čpr. 5, 70). ವನ್ದಿಸುವ ಮನುಜಂ (ಉಪಸಂಗ್ರಹಣ Mr. 251). ಸಭೆಗೆ ವನ್ದಿಸಿ (J. 8, 11); ಪದಕೆ ವನ್ದಿಸಿ (12, 4). ಭೂಜನರಿಂದ್ದೆ ವನ್ದಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುಳ್ (ಇಳಾ ವನ್ದ್ಯೆ Šmd. 2 Cm.). See Bp. 4, 47; 49, 31; 61, 60; J. 5, 51; 33, 25.

ವನ್ದೆ vandĕ. (= ವನ್ದಾಕೆ, etc.). *A parasitical plant* (see ಬನ್ದಣಿಕೆ);—the parasitical plant Epidendrum tesselatum, etc.

ವನ್ದ್ಯ vandya. To be praised, laudable, praiseworthy;—to be reverentially saluted; adorable, very venerable;—to be respected (Čh. v. 11). See ಅ-; J. 26, 31. Feminine ವನ್ದ್ಯೆ (Šmd. 1).

ವನ್ದ್ರ vandra. A worshipper, a votary, a follower. (R.).

ವನ್ದ್ರಿ vandri. = ವನ್ದರಿ, etc. (My.).

ವನ್ಧುರ vandhura. = ಬನ್ಧುರ 2. The seat of a charioteer.

ವನ್ಧ್ಯ vandhya. = ಬನ್ಧ್ಯ.

ವನ್ಧ್ಯಾಸ್ತನ vandhyâ-stana. The breast of a barren woman (Čpr. 3, 7).

ವನ್ಧ್ಯೆ vandhyĕ. ವನ್ಧ್ಯಾ. = ಬಂಜೆ 1, ಬನ್ಧ್ಯೆ. See Hlâ. & Si. s. ಬಂಜೆ 1.

ವನ್ಯ vanya. (fr. ವನ). *Belonging to a wood, produced in a wood;* living in woods.

ವನ್ಯೆ vanyĕ. *A multitude of groves, a large forest.* 2, abundance of water, a flood.

ವಪನ vapana. *Shearing, shaving.* 2, sowing seed. See ಕಿರಿ; ನಿರ್-.

ವಪು vapu. = ವಪುಸ್.

ವಪುಜಲ vapu-jala. Urine (ಮೂತ್ರ Mr. 328).

ವಪುಸ್ vapus. A form, a figure, a body, a person, an appearance;—*the body;*—a beautiful form or figure;—beautiful appearance, beauty;—a marvellous phenomenon.

ವಪುಸಿದ್ಧಿ vapu-siddhi. A kind of penance (ನಿರ್ವಾಣ Mr. 507).

ವಪೆ vapĕ. *A cavity, a hollow, a hole.* 2, *the serum of flesh.* 3, *fat, marrow.* 4, the omentum.

ವಪ್ತೃ vaptṛi. A shearer, a shaver. 2, a sower, a planter, a husbandman. 3, *a procreator, a progenitor, a father* (*cf.* ವಪ್ರ No. 5).

ವಪ್ರ vapra. A sown field; *a field in general;* a garden or plantation (ವನ, ಉಪವನ Nn. 61). 2, *a rampart, a mud-wall, a mound* (ರೋಧೋಭಾಗ 61); a bank;—a fort (ಕೋಟೆ Hlâ.; ಶಾಲ, ಕೋಟೆ 61);—a ditch. 3, *the slope or declivity of a hill, table-land on a mountain* (ಅಚಲ, ಪರ್ವತ 61; ಅತುಲಪರ್ವತದ ಪೊರೆ Mr. 477). 4, the circumference of a sphere or globe (ಪರಿವೇಷ 61). 5, a father (ಪಿತೃ 61). 6, *lead.* 7, dust, earth. 8, sin (ಪಾಪ 61). 9, the butting of an elephant, bull, etc.

ವಮಥು vamathu. *Vomiting, ejecting from the mouth.* 2, *water ejected from an elephant's trunk* (ಆನೆಯ ಕರದಿಂ ಕೆದರ್ದ ಸಣ್ಣ ಹನಿ Mr. 156).

ವಮನ vamana. Vomiting. See ಕಾಬ್. 2, an emetic. 3, offering oblations to fire. 4, pain, paining. ವಮನ ಮಾಡಿಮಾಡಿ, ಗಮನಕ್ಕೆ (for death) ಸಿದ್ಧವಾದ (Prv.).

ವಮಿ vami. *Vomiting,* being sick.

ವಮ್ರಿ vamri. *An ant.*

ವಮ್ರೀಕೂಟ vamrî-kûṭa. *An ant-hill.*

ವಯ್ vay. ವಯ್ಯು vayyu. = ಒಯ್ 1, etc. **To carry off, etc.** ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಚಿಲ್ಲಟೀ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ವಯ್ವ ಮರದ ದೋಣಿಗಳು (ದ್ರೋಣಿ Si. 84).

ವಯ vaya. Tbh. of ವಯಸ್ (Šmd. 107; ಪ್ರಾಯ, ವಯಸ್ಸು Nn. 88; My.; B. 5, 283).

ವಯಃಸ್ಥ vayas-stha. Being in the period of youth or in the prime of age, young, youthful; *a man of the virile age;* middle-aged, mature. 2, a contemporary, an associate, a friend.

ವಯಃಸ್ಥೆ vayas-sthĕ. A female contemporary, a female friend or companion. 2, *the plant Emblica officinalis* Gaertn. 3, *a medicinal root* (see ಗೊರಿಮಿಡಿ). 4, *the plant Terminalia chebula or citrina.* 5, *the moon plant, Asclepias acida* (= ಬ್ರಾಹ್ಮಿ; see ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್).

ವಯಸ್ vayas. = ವಯ, ವಯಸು, ವಯಸ್ಸು. The time of health and strength, youth, the prime of life. 2, *any period of life, age, time of life, state of existence, year of life or age.* 3, *a bird.*

ವಯಸ vayasa. = ವಯಸ್. (at the end of compounds; Čpr. 3, 77; Rsv. 4, 78).

ವಯಸು vayasu. Tbh. of ವಯಸ್. (Čpr. 4, 61; My.).

ವಯಸ್ಕ vayaska. = ವಯಸ, q. v. (B. 4, 146). 2, advanced in age (My.; Mhr.).

ವಯಸ್ಯ vayasya. Relating to age;—being of the same age, contemporary;—*a companion of equal age, an associate, a friend.*

ವಯಸ್ಯೆ vayasyĕ. *A female companion or friend.*

ವಯಸ್ಸು vayassu. Tbh. of ವಯಸ್ (Šmd. 107). ವಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಆಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ವಯಿ vayi. = ವಹಿ. (My.).

ವಯಿನ vayina. Tbh. of ವಹನ? (or *cf.* ಬಿಯಿಸು?). A way, a means, a contrivance (My.; T., Tĕ. also ವಯನ).

ವಯಿರ vayira. 1. Tbh. of ವೈರ. See ವಯಿರಿ.

ವಯಿರ vayira. 2. Tbh. of ವಜ್ರ. (T.; My.). — ವಯಿರಮುಡಿ. A sort of crown of the Vishṇu idol at Mêlugôṭĕ (My.).

ವಯಿರಿ vayiri. Tbh. of ವೈರಿ. (ವೈರಿ Nn. 25, in one MS.).

ವಯೋಧರ್ಮ vayas-dharma. The laws for, or practices of, or nature of the different periods of life (Bp. 40, 80; My.).

ವಯೋಧಿಕ vayas-adhika. Older in age;—advanced in age; exceedingly old;—an old man (My.).

ವಯೋವೃದ್ಧ vayas-vṛiddha. Advanced in years, old (J. 32, 10).

ವಯ್ಕರಿ vaykari. = ವೈಖರಿ. Way, manner, style (Tĕ. ವೈಖರಿ; *cf.* ವಯಿನ?); good manner or style (My.).

ವಯ್ಯಾರ vayyâra. = ಒಯ್ಯಾರ q. v., ವೈಯಾರ. (Tbh. of ವಿಹಾರ). Going about for show, parade: ostentatious and proud display of one's person, clothes, ornaments, etc., attempt to attract admiration or notice, showiness, dandyism, coquetry (My.; ಮುಬಿಕ, ಮುಬುಕು G.). ತವಡು ತಿಮ್ಬುವವಗೆ ವಯ್ಯಾರ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ವಯ್ಯಾರತನ vayyâratana. = ಒಯ್ಯಾರತನ, ವಯ್ಯಾರ. (My.; ಥಂಗಿ G.).

ವಯ್ಯಾರಿ vayyâri. = ಒಯ್ಯಾರಿ. A showy man (My.) or woman (C.).

ವಯ್ಯಾರಿಸು vayyârisu. = ಒಯ್ಯಾರಿಸು. Proudly to display one's person, etc., to play the coquette, etc.

ವಯ್ಯಾಳಿ vayyâḷi. (Tbh. of ವಾಹ್ಯಾಳಿ). = ಉಯ್ಯಾಳಿ, ಒಯಾಳಿ, ಒಯ್ಯಾಳಿ, ವಯ್ಹಾಳಿ, (ವಾಹಳಿ, ವಾಳಿ), ವೈಹಾಳಿ. An excursion on horseback, a ride (C.; Tĕ. also ವಯಾಳಿ); a procession of idols on wooden horses carried by people (My.). — ವಯ್ಯಾಳಿಗೆಯ್. To take an excursion on horseback. ವಸುಮತೀಶ್ವರನ್ ಅಖಿಲಪರಿವಾರಸಹಿತಂ ವಯ್ಯಾಳಿಗೆಯ್ವಾವಸರದಲಿ (Bp. 37, 65).

ವಯ್ಯಾಳಿಗ vayyâḷiga. = ಉಯ್ಯಾಳಿಗ, ಒಯ್ಯಾಳಿಗ. A man who makes an excursion on horseback or takes a ride (My.).

ವಯ್ವಾಟ vayvâṭa. = ವಯ್ವಾಟು, ವಹಿವಾಟು. Administration or management of;—skill in carrying on, despatch;—business, traffic;—enjoying, using, use;—practice;—intercourse with;—a report (as of a public officer) of his conduct (Mhr. ವಹಿವಾಟ; S. Mhr.).

ವಯ್ವಾಟು vayvâṭu. = ವಯ್ವಾಟ. Practice; intercourse with (My.).

ವಯ್ಹಾಳಿ vayhâḷi. = ವಯ್ಯಾಳಿ, etc. (My.).

ವರ್ var. ವರು. = ಬರ್ 3, etc., *e. g.* ಎಲ್ಲವರ್, ಮೂವರ್, ಇರ್ವರ್, ನೂರ್ವರ್ (Šmd. 122. 123).

ವರ vara. = ಒರ 2, ಬರ, (ವರಿ 1, etc.). Surrounding, encompassing. 2, compass, space, room;—limit; up to, till, as far as (ಸೀಮೆ Šmd. 295; see ಅನ್ನೆವರಂ, ಇನ್ನೆ-, ಎನ್ನೆ-, ಕಿವಿ-, ತುದಿ-). 3, selecting, choosing, engaging. 4, *requesting, soliciting, entreating.* 5, choice, election, wish, desire, request. 6, *a boon, a blessing, a favour;*—a gift; a reward, a recompense. 7, any desirable object. 8, a dowry. 9, charity, alms. 10, one who chooses: *a suitor, wooer, a lover; a bridegroom, a husband.* 11, wished for, desirable, valuable, *precious, excellent, best;* the best, most excellent or eminent;—eldest. 12, *saffron.*— ವರಂ, *preferably, rather, better.* ತಾ ಕಾಣದ ದೇವರು ಪೂಜಾರಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೇತೇ?— ತನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾರಿ ತಮ್ಮಡಿಗೆ ವರಾ ಕೊಟ್ಟೇತೇ? (Prvs.). — ವರದ ಸೋಮಪ್ಪ. N. (Bp. 50, 56).

ವರಕ varaka. A cover; a cloak; a cover or awning. 2, a chooser, an asker. 3, a wish, a request, a boon. See ಅವ-.

ವರಕವಿ vara-kavi. An excellent (inspired) poet (Dp. 3 pallavi).

ವರಕು varaku. = ಅರಕು No. 2, ಒರಕು. A leaf (of gold, etc.), a thin plate of metal, tinsel (My.; Mhr., H. ವರಖ).

ವರಚಕ್ರಿ vara-čakri. Vishṇu; having excellent ruddy geese (J. 15, 12).

ವರಟ varaṭa. *A kind of wasp.*

ವರಟೆ varaṭĕ. *A kind of wasp.* 2, *a goose, a female swan* (*cf.* ವರಲೆ).

ವರಣ varaṇa. Enclosing, encircling, surrounding;—screening, covering, protecting. 2, *a rampart, a mound, a wall, an outer enclosure.* 3, *a causeway, a bridge, a dam* (ಕಟ್ಟೆ Hlâ.). 4, choosing, selecting, choice of a bride;—wishing, requesting, soliciting. 5, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. (ವಾಯವಷಂಗದ ಗಿಡ G.).

ವರಣಾಸಿ varaṇasi. = ವಾರಾಣಸಿ. (Sk.).

ವರಣ್ಡ varaṇḍa. *A veranda, a portico.* 2, a multitude. 3, an eruption on the face.

ವರಣ್ಯ varaṇya. (= ವರೇಣ್ಯ). Desirable, pleasant, etc. (ಮನೋಹರ, ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424).

ವರತೀರ್ಥ vara-tîrtha. An excellent piece of water (ಅಬ್ಧಿ, ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ Nn. 74).

ವರತ್ರೆ varatrĕ. A strap, a thong, a strip of leather, a girth;—*an elephant's or horse's girth.*

ವರದ vara-da. *Granting wishes, conferring a boon or boons,* ready to fulfil requests or answer prayers. See Bp. 39, 68; 53, 46.

ವರದಕ್ಷಿಣೆ vara-dakshiṇĕ. A present made to the bridegroom by the father of the bride in giving her away (My.).

ವರದರಾಜ varada-râja. N. of the idol of Vishṇu at Kâṅči (My.).

ವರದಾನಿ vara-dâni. A woman who confers boons (Bp. 48, 19).

ವರದಿ varadi. (Tbh. of ವಾರ್ತಾ; *cf.* ವರ್ತಮಾನ). Tidings, report, intelligence, communication (My.; M. ವರುದಿ). — ವರದಿ ಮಾಡು. To give information, to communicate, to report (My.). — ವರದಿ ಹೇಳು. To tell tidings: to give information (to a superior, as *e. g.* a clerk does regarding the contents of written petitions, letters, etc., My.). ವರದಿ ಹೇಳುವವನಿಗಾದರೂ ಹರದನ ಹಂಗು ಬೇಕು (*e. g.* for getting a loan of money, Prv.).

ವರದೆ varadĕ. A woman who confers boons; Sarasvatî (Kâvy. I, 1*a*, 2; J. 1, 4).

ವರಧುರ್ಯೆ vara-dhuryĕ. A pregnant woman (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307).

ವರಪೂಜೆ vara-pûjĕ. Respectful attentions shown by the bride's parents to the bridegroom in giving their daughter away (My.).

ವರಪ್ರಸಾದ vara-prasâda. A deity's bestowal of desired kindness; an eminent favour (Râm. 1, 1, 10; My.).

ವರಪ್ರೌಢ vara-prouḍha. A highly proficient man (ಚಿತ್ತಗ, ಬರ್ದುಗ, ಬಿನ್ನಣಿ Šm. 47).

ವರಯಿತ varayita. Tbh. of ವರಯಿತೃ (Mr. 307).

ವರಯಿತೃ varayitṛi. *A suitor, a wooer, a lover, a bridegroom, a husband* (ವರಯಿತ Mr. 307).

ವರಯಿಸು varayisu. = ವರಿಯಿಸು, ವರಿಸು. To choose, to elect, to desire, to claim, to make one's own (ಸ್ವೀಕಾರ Šmd. Dh., o. r. ವರಿಯಿಸು).

ವರರುಚಿ vara-ruči. N. of a poet and grammarian; N. of a lexicographer (see Hlâ. s. ಕೋ 3; Mr. 1*b*). ವರರುಚಿಯ ಜಾಣ್ಮೆ (Mr. 4).

ವರಲೆ varalĕ. = ವರಟೆ, (ವಾರಲೆ). *A goose, a female swan* (Bh. 1, 20, 53).

ವರವಧು vara-vadhu. A virtuous wife (ಜಿತಕಾಮೆ, ಪತಿವ್ರತೆ Nn. 44).

ವರವನಿತೆ vara-vanitĕ. = ವರಸ್ತ್ರೀ (Bp. 45, 25).

ವರವರ್ಣ vara-varṇa. Beautiful colour; beautiful letters or syllables (J. 1, 12).

ವರವರ್ಣಿ vara-varṇi. Having a beautiful complexion or colour.

ವರವರ್ಣಿನಿ vara-varṇini. A woman with a beautiful complexion;—*an excellent woman.* 2, *turmeric.*

ವರಸಾಮ್ಯ vara-sâmya. Likeness (in form) of the bride to the bridegroom (My.).

ವರಸೆ varasĕ. = ವರಿಸೆ A line, a row (ಪಂಕ್ತಿ, ಸಾಲು My.; Tĕ. also ವರುಸ); lineage, race, family (My.; Tĕ.; T. ವರಿಜ್ಜೈ, row, regularity, order, rule = ಒಟಿಂಗು; ವರುಕ್ಕೈ, ವರ್ಕ್ಕೈ, order; see ಒಯ್ಯನೆ, ಓಜೆ; *cf.* ಬಟಿಸು, ಬಟಿ 1 & ವರ್ಗ). ಹೇವ ಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ಸಾವಿಯೇನು? ವರಸೆಯೇನು? (Prv.).

ವರಸೆ varasĕ. (fr. Sk. ವೃತ್, to turn?). = ವರಿಸೆ. A turn, a time (Tĕ.). 2, revolving. — ವರಸೆ ತಿರಿಗಿಸು. To swing round or brandish, as a sword, knife or club (My.).

ವರಸ್ತ್ರೀ vara-strî. *An excellent woman.*

ವರಹ varaha. Tbh. of ವರಾಹ. = ಒರ 1, ಒರಹ, ವರಹಾ, ವರಾ. A boar, a hog (Bp. 54, 41. 43). 2, a gold coin with a boar-stamp, a pagoda (My.; B. 4, 81; Tĕ. ವರಹಾ, ವರಹಾನಿ, ವರಾ; T. ವರಾಗ; M. ವರಾಹ). ಮಣವಿಲ್ಲದ ಕಣ್ಣಿಯಿಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದ ವರಹವಿಲ್ಲ (Prv.).

ವರಹಾ varahâ. = ವರಹ, q. v. (My.). — ವರಹಾಕಟ್ಟು. A brush made of hog's bristles (My.; Si. 168; Tĕ. ವರಾಕಟ್ಟೆ). — ವರಹಾಕಟ್ಟೆ. = ವರಹಾಕಟ್ಟು. (Si. 168). — ವರಹಾಕೂಚ. = ವರಹಾಕಟ್ಟು. (My.). — ವರಹಾಕೂರ್ಚ. = ವರಹಾಕೂಚ. (My.). — ವರಹಾಬಣ್ಣ. The colour of the gold of a pagoda or of an English pound sterling (My.).

ವರಹೀನ vara-hîna. Devoid of personal charms, riches, appropriate age, etc. ಕುಲಹೀನನಾದರೂ ವರಹೀನನಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ವರಾ varâ. = ವರಹ, q. v. (My.).

ವರಾಕ varâka. Pitiable, miserable, poor, wretched, low, vile. Feminine ವರಾಕೆ (V. 9, 57).

ವರಾಂಗ vara-anga. The best member: *the head.* 2, *the female pudenda.* 3, *excellent or beautiful in all parts.*

ವರಾಂಗಕ vara-angaka. *Cassia bark, green cinnamon.*

ವರಾಟ varâṭa. = ವರಾಳ. A cowry, Cypraea moneta (used as a coin, $\frac{1}{80}$ of a paṇa, ಕಪರ್ದ, ಕವಡೆ Mr. 412). 2, *a rope, a cord.*

ವರಾಟಕ varâṭaka. *A cowry* (ಕವಡೆ Nr.). 2, *a rope, a cord.* 3, *the seed-vessel of a lotus-flower.*

ವರಾಡ varâḍa. A public subscription; tax, impost (My.; Tĕ. ವಿರಳ, ವಿರಾಳ).

ವರಾತ varâta. Urging for payment, dunning (My.; Mhr., H.). ವರಾತದವನಿಗೆ ಪರಾತವಾದರೂ ಮೂಟೆ ಕೊಡ ಬೇಕು (Prv.). See Prv. s. ಹರದ.

ವರಾತು varâtu. = ವರಾತ. (My.).

ವರಾರೋಹ vara-ârôha. An excellent rider. 2, *having fine hips.*

ವರಾರೋಹೆ vara-ârôhĕ. A handsome or elegant woman, a noble lady (ಮುಖ್ಯಳ್ Mr. 306). 2, the hip or flank.

ವರಾಶಿ varâśi. *Coarse cloth.*

ವರಾಹ varâha. = ವರಹ, etc. *A boar, a hog.* 2, the third or boar-incarnation of Vishṇu (Mr. 19). — ವರಾಹತಿಮ್ಮಪ್ಪ. The Vĕnkaṭaramaṇa of Tirupati (Dp. 119, 5).

ವರಾಳ varâḷa. = ವರಾಟ (Śmd. 31). 2, N. of a country and its people (Bp. 6, 19; Bh. 2, 4, 11). 3, N. of a râga (My.).

ವರಾಳಿ varâḷi. N. of a râga (My.; T.).

ವರಿ vari. 1. = (ಬರ, ಬರೆ, ವರ No. 2), ವರಿವು, (ವರೆ 1). Limit (Tĕ. ಬರಿ). ವರಿಗೆ, to the limit of, up to; till, until, as far as (C.; Mhr. ವರೀ; Si. 378); frequently also ವರಿಗೂ (ವರಿಗೆ-ಊ 7; C.; Si. 50. 121. 210. 224. 328. 373. 466). ಹಲವು ಕಾಲದ ವರಿಗೆ (B. 5, 113). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ವರಿಗೆ (5, 120). See ಈ ವರಿಗೆ.

ವರಿ vari. 2. *The plant Asparagus racemosus.*

ವರಿ vari. 3. (fr. ವರ, what is requested? or fr. ಬರಿ 2?). Tax, cess; levy, contribution (T., M.; My.). See ಸೀರು-. — ವರಿ ಎತ್ತು. = ವರಿ ತೆಗೆ No. 1. (My.). — ವರಿ ತೆಗೆ. To gather or raise taxes (My.). 2, to remove taxes (My.). — ವರಿ ಹಾಕು. To impose taxes (My.).

ವರಿಯಿಸು variyisu. = ವರಯಿಸು, q. v. (Śśv. 5, 60).

ವರಿವಸಿತ varivasita. *Served, honoured, adored.*

ವರಿವಸ್ಯಿತ varivasyita. *Served, honoured, adored.*

ವರಿವಸ್ಯೆ varivasyĕ. *Service, honour, worship,* devotion.

ವರಿವು varivu. = ವರಿ 1. (T. ವರೈವು). ವರಿವಿಗೆ, ವರಿವಿಗೂ = ವರಿಗೆ, ವರಿಗೂ (My.; Si. 199. 302. 326. 403. 445. 466. 468. 485).

ವರಿಷ್ಠ varishṭha. (fr. ವರ). The most excellent, best (Bp. 21, 5). 2, *widest, broadest, largest, greatest.* 3, *copper.*

ವರಿಸು varisu. = ಒರಿಸು, ವರಯಿಸು. (Bp. 40, 43; Si. 378; My.).

ವರಿಸೆ varisĕ. = ವರಸೆ. (My.).

ವರಿಸೆ varîsĕ. = ವರಸೆ. (My.).

ವರೀಯಸ್ varîyas. (fr. ವರ). *More excellent, better, uncommonly excellent.* 2, *wider, broader, larger, uncommonly large.*

ವರುಣ varuṇa. *The god of the heavens and of the waters,* who seizes transgressors with his noose (pâśa, see ಪಾಶಪಾಣಿ), inflicts diseases (especially dropsy), and pardons sin;—*the regent of the western quarter* (ಪಶ್ಚಿಮದ ದೆಸೆಗೊಡೆಯ, ಮುನ್ನೀರೆಟಿಯ, ನೀರೊಟ್ಟಲಾಣ್ಮ, ನೆಗಟ್ದೀರ Kk. 15; see ದಿಶಾಧಿಪ). 2, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. — ವರುಣದಿಕ್ಕು. The western quarter (My.).

ವರುಣಾಣಿ varuṇâṇi. Varuṇa's wife (Abh. P. 8, 2).

ವರುಣಾತ್ಮಜೆ varuṇa-âtmajĕ. Varuṇa's daughter: *spirituous or vinous liquor.*

ವರುಣಾಸ್ತ್ರ varuṇa-astra. = ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರ. A kind of weapon (J. 20, 56).

ವರುತ್ರ varutra. An upper and outer garment. (R.).

ವರುಷ varusha. Tbh. of ವರ್ಷ. (ಬರಿಸ Śs.; Grj. 9, 51; Bp. 20, 30; My.). ವರುಷ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಪರಸೇ ಸಂಗಡ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೇನು? (Prv.). — ವರುಷಗಟ್ಟಲೆ. -ಕಟ್ಟಲೆ. Yearly rule or order;—every year (My.). — ವರುಷಪ್ಪುರೆ. -ಂ-ಬರೆ. For a year (Bp. 26, 3). — ವರುಷ ವರುಷ. rep. Every year (Bp. 23, 21; 53, 11; 54, 50). — ವರುಷಾನುವರ್ಷ. -ಅನುವರ್ಷ. Yearly;—for years (B. 5, 97).

ವರುಸ varusa. Tbh. of ವರ್ಷ. (My.).

ವರೂಥ varûtha. Protection;—*a sort of ledge or fender fastened round a chariot as a defence against collision* (see Nr. s. ಕಮ್ಬುಗೆ). 2, armour, a coat of mail. 3, a shield (made of leather, etc.). 4, a multitude, a host, a swarm, a flock, an assemblage, an army. 5, a chariot (not Sk.; J. 14, 17; 25, 41; see ಮಣಿ-).

ವರೂಥಿನಿ varûthini. *A multitude, a troop, an army.*

ವರೆ varĕ. = ವಾರೆ, etc. See ಇಟಿ-.

ವರೆ varĕ. 1. = ಅರೆ 2, ಬರೆ, etc., ವರಿ 1. Limit, boundary, measure: up to, until, as far as (M.; T. ವರೈ). See ಅನ್ನೆ-, ಇನ್ನು-. — ವರೆಗಂ. ವರೆಗೆ-ಅಂ 5. Up to, until, as far as, till (ಸೀಮೆ Śmd. 295). See ಇನ್ನೆ-. — ವರೆಗೂ. ವರೆಗೆ-ಊ 7. =

ವರೆಗಂ. ಇನ್ನಿನ ವರೆಗೂ (B. 3, 11; My.). — ವರೆಗೆ. = ವರೆಗಂ. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ (B. 1, 27; My.). ಅವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿಾಟಕ್ಕೆ ಬರುವ ವರೆಗೆ (4, 157). ಮಂಗಳವಾರದ ವರೆಗೆ ಗಂಗಳ ತೊಳೆಯ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ವರೆ varĕ. 2. A woman who chooses; see ಪತಿಂ-. 2, an excellent woman; the best of women.

ವರೇಣ್ಯ varêṇya. (= ವರಣ್ಯ). Desirable; *excellent, superior, chief, pre-eminent.*

ವರೇಶ್ವರ vara-îśvara. Presiding over boons;—Šiva (Bp. 61, 46).

ವಱಿ vaṟi. = ವೞು. See s. ಈವೞು.

ವಱು vaṟu. (or ಅೞು, ಹೞು ? *cf.* ಹೊತ್ತುೞು). See ಈವೞು.

ವಱೆ vaṟĕ. (or ಅಱೆ ?). = ವೞು. See s. ಈವೞು.

ವರ್ var. A sound produced by insects gnawing wood. — ವರ್ ವರ್. rep. (S. Mhr.).

ವರ್ಕರ varkara. Any young animal; *a kid, a lamb* (*cf.* ಕೞ 2 ?).

ವರ್ಗ varga. Excluding, removing. 2, a class or multitude of similar things, a division, a class, a tribe, a troop, a company, a society, a family (ಜಾತಿಗಳು Nn. 159). ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಊಟಿಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). 3, the whole class of objects of life (ತ್ರಿವರ್ಗ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮವೆಪ್ಪ ತ್ರಿವರ್ಗ 159). 4, *any series or group of words classified together.* 5, a class or series of consonants in the alphabet (Šmd. 21. 43. 44. 192. 283; Kâvy. I, 1*a*, 15. 16; I, 1*b*, 23-41; I, 2, 110-112; I, 3, 64-68; III, 2, B, 48-51; see ಅ-). 6, every thing embraced or comprehended under any department or head, everything included under a category;—severality of things or beings ranged under a common denomination (ಪೈಕಮೆನಿಪ್ಪೆಡೆ, ಪೈಕಪೈಕವಾಗಿಹುದು 159). 7, *a section, a chapter of a book.* 8, a sphere, a province. 9, a school-class (B. 1, 11; My.). 10, the square of a number. 11, bodily actions (ಶರೀರಕರ್ಮ, ಶರೀರಾಧೀನವಾದ ಕರ್ಮ 159). 12, all actions or doings (ಸಂಜನಿತಸಮಸ್ತಕೃತ್ಯ, ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ 159). 13, women (ಕಾಮಿನೀಜನ, ಸ್ತ್ರೀಯ [illegible] 9). 14, location or transfer (of officers from one pla[illegible] [illegible] business to another, My.). 15, transferment of [illegible] [illegible] ownership with regard to lands (My.). 1[illegible] [illegible]ledger (My.). — ವರ್ಗ ಕೊಡು. To deliver land to somebody as his property (My.). — ವರ್ಗದಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. = ವರ್ಗಾಕ್ಷರ. (Čh. v. 55).

ವರ್ಗತೃತೀಯ varga-tritîya. The third consonant of a varga (Šmd. 337).

ವರ್ಗದ್ವಿತೀಯ varga-dvitîya. (or ವರ್ಗದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಣ Šmd. 337). The second consonant of a varga.

ವರ್ಗಪಂಚಮ varga-pañčama. The fifth consonant of a varga (Šmd. 193).

ವರ್ಗಪ್ರಥಮ varga-prathama. The first consonant of a varga (Šmd. 77. 337; Kâvy. I, 1*b*, 23-31).

ವರ್ಗಪ್ರಾಸ varga-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ವರ್ಗಮೂಲ varga-mûla. Square root (My.).

ವರ್ಗಾಕ್ಷರ varga-akshara. A classified consonant (Šmd. 21. 192 Cm.; Čpr. 1, after 84).

ವರ್ಗೀಯ vargîya. Belonging to a class or family;—belonging to, or forming, a class of consonants. See ಅ-.

ವರ್ಚ varča. Tbh. of ವರ್ಚಸ್. (ಬುಧ, ಚನ್ದ್ರನ ಮಗನು G.).

ವರ್ಚಸ್ varčas. Vigour, energy. 2, *light, lustre, brilliancy.* 3, form, figure, shape, colour. 4, *excrement, ordure, feces.* 5, N. of a son of Sôma.

ವರ್ಚಸ varčasa. = ವರ್ಚಸ್ (at the end of a compound). 2, Tbh. of ವರ್ಚಸ್. (ನಿಸರ್ಗ, ವಿಮುಕ್ತ Mr. 488). See ಲಿಂಗ-.

ವರ್ಚಸ್ಕ varčaska. *Ordure.*

ವರ್ಚಸ್ವಿ varčas-vi (-vin). Full of power or vigour; full of lustre (My.).

ವರ್ಜ varja. = ವರ್ಜನ. (Sk.; My.).

ವರ್ಜನ varjana. Excluding; avoiding, leaving, abandoning, giving up, renouncing;—desertion;—*exclusion.* 2, *killing, hurting, injury.*

ವರ್ಜನೀಯ varjanîya. To be excluded; to be avoided, improper, censurable (My.).

ವರ್ಜಿತ varjita. Excluded; abandoned, avoided; relinquished; left, remnant; deprived of, destitute of, without (Bp. 22, 51; 30, 1; see ಅನ್ನವರ್ಜಿತವ್ರತ and ಪ್ರಾಯ, ಪುಣ್ಯ-). ಅಮ್ಬರವರ್ಜಿತಪಂಚಭೂತ (ಆಕಾಶ ಹೊರಗಾದ ಪಂಚಭೂತ Nn. 82).

ವರ್ಜಿಸು varjisu. To avoid, to leave, to abandon, etc. (ಬಿಡು Nn. 111; Bp. 22, 9; 55, 29; 60, 39; 61, 6; My.).

ವರ್ಜ್ಯ varjya. = ವರ್ಜನೀಯ. (Sk.; My.).

ವರ್ಣ varṇa. = ಬಣ್ಣ. Covering; a cover;—an abode, a place (ಆವಾಸ, ಸ್ಥಾನ Nn. 71). 2, outward appearance, exterior, form, figure (ರೂಪು, ಆಕಾರ 71). 3, *colour, hue, tint, dye, paint* (ಶ್ವೇತಾದಿಷಡ್ವರ್ಣ, ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆಱು ವರ್ಣಂಗಳು 71; ಶ್ವೇತ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಂಗಳ್ Mr. 499). 4, *lustre, beauty* (ಶೋಭೆ, ಒಪ್ಪುವುದು 71; ವಿಶೋಭೆ 499). 5, *a coloured blanket for an elephant,* etc. 6, staining or anointing the body with coloured unguents (ಉದ್ವರ್ತನ, ತೊಳೆವುದು 71, o. r. ತೊಡೆವುದು). 7, *dress, decoration, embellishment* (ವೇಷ 499, o. r. ವೇಶ). 8, gold. 9, *saffron.* 10, the colour of gold upon the touchstone (as indicating its quality). 11, *a sort, a kind, a species, a class, a race, a tribe, an order, a caste* (ದ್ವಿಜಾದಿಕುಲ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಜಾತಿಗಳು 71; ವಿಪ್ರಾದಿಜಾತಿ 499). 12, *a letter of the alphabet* (ಬಾವನ್ನಾಕ್ಷರ, ಆಯ್ವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಕರಂಗಳ್ 71; ಅಕ್ಷರ 499; Šmd. 10. 337; Kâvy. I, 1*a*, 7. 28. 29; III, 2, B, 29-32; III, 3, *B*, 162; IV, 1, 2). 13, quality, property. 14, *a musical mode* (ಗೀತ, ರಾಗ 71; ಗೀತ 499). 15, *praise* (ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೋತ್ರ 71; ಸ್ತುತಿ 499, o. r. ಶ್ರುತಿ); renown, fame, glory. 16, a religious observance, asceticism (ತಪ, ತಪಸ್ಸು 71; ವ್ರತ 499). 17, a garland of flowers (ಮಾಲೆ, ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ 71). 18, semen virile (ಶುಕ್ಲ, ಇನ್ದ್ರಿಯ 71). 19, an ear (ಶ್ರೋತ್ರ, ಕಿವಿ 71). 20, final emancipation (ಕೈವಲ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ 71). 21, a flower-bud (? ಉದ್ಗಮ 71). ವರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಿದರೂ ಮರಣ ಪಡೆಯದೆ ಇರ (Prv.).

ವರ್ಣಕ varṇaka. A mask, the dress of an actor. 2, colour, paint; *anything for smearing on the body, a perfume for it.* 3, a letter, a syllable. 4, sandal. 5, a panegyrist, a bard. 6, a kind of imaginative poetical diction; (an epic). ನಗರಾರ್ಣವಸಮ್ಭೋಗಂ ನಗಚನ್ದ್ರಾಕ್ರೋಡಯಂಸಲೀಲಕ್ರೀಡಾದಿಗಳಾಗೆ ಮಧುರಸರಸೋಕ್ತಿಗಳಿಂ ವರ್ಣಿಸುಗೆ ವರ್ಣಕಂಗಳನ್ ಅವಱಿೊಳ್ (Kâvy. V, 966; see Bp. 1, 11. 21; Ršv. 1, 78).

ವರ್ಣಕಕೃತಿ varṇaka-kṛiti. An imaginative poetical composition; (an epic). ಅಱುವತ್ತೇೞುಂ ಕನ್ನದೊಳ್ ಉಱುವ ಮಹಾ

ಭಾರತದೀ ವರ್ಣಕಕೃತಿಯೊಳ್ ತುಱುಗಿಹ ಶಬ್ದಾರ್ಥಕ್ಕೋಸ್ಕರಮಾಗಿಯೆ ಪೇೞ್ದೆನಖಿಲಶಬ್ದಾನ್ತರಮಂ (Bhn. 68 of Mâdêvapura).

ವರ್ಣನ varṇana. Painting, colouring; delineation; *description, representation, explanation, describing, pointing out qualities;*—praise (see ಕೀರ್ತಿಸು).

ವರ್ಣನೆ varṇanĕ. = ಬಣ್ಣಣೆ. Description, etc. (= ವರ್ಣನ);—*praise, commendation, panegyric.* — ವರ್ಣನೆ ಮಾಡು. To describe, etc. (ವರ್ಣಿಸು G.).

ವರ್ಣಪಂಚಕ varṇa-pañčaka. What consists of five syllables: the pañčâkshari (Bp. 5, 1).

ವರ್ಣಪುಷ್ಪ varṇa-puṟpa. = ವರ್ಣಪುಷ್ಪ. (Hlâ. MS.).

ವರ್ಣಪುಷ್ಪ varṇa-pushpa. *The blossom of the globe-amaranth* (ಬಣ್ಣದ ಹೂ Hlâ.; see ಅಮಿಲಾತ).

ವರ್ಣಪೂರ varṇa-pûra. = ಬಣ್ಣವುರ. Filling with colour; filled with colour, coloured.

ವರ್ಣಪೂರರೇಖೆ varṇapûra-rêkhĕ. A coloured line or streak, (coloured lines or streaks). See ಗುಡಿಕಟ್ಟು.

ವರ್ಣಮಾಲೆ varṇa-mâlĕ. The alphabet (My.).

ವರ್ಣಶರ varṇa-śara. = ಬಣ್ಣಸರ No. 1. A coloured arrow.

ವರ್ಣಸಂಕರ varṇa-saṅkara. A mixture or confusion of castes through intermarriage with different castes (My.).

ವರ್ಣಸಂಖ್ಯೆ varṇa-saṅkhyĕ. The counting of letters or syllables (ಗ್ರನ್ಥ, ಅಕ್ಷರಂಗಳ ಭೇದ, ಅಕ್ಷರದ ಎಣಿಕೆ Nn. 141).

ವರ್ಣಸಂಜ್ಞೆ varṇa-sañjñĕ. (= ವರ್ಣಾಂಕ). Letter-name: the state of being counted as a letter (Śmd. 16).

ವರ್ಣಸರ varṇa-sara. = ಬಣ್ಣಸರ No. 2. A coloured string: a string of gold beads, corals, etc.

ವರ್ಣಾಂಕ varṇa-aṅka. Letter-mark: the state of bearing the characteristic mark of a letter or of being a letter (Śmd. 15).

ವರ್ಣಾತ್ಮ varṇa-âtma. Consisting of sounds or letters; a word (My.).

ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿ varṇa-âvṛitti. The repetition of letters of similar or cognate sound in the course of a stanza, etc. (Śmd. 26-28. 43).

ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿಯಮಕ varṇâvṛitti-yamaka. A peculiar kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವರ್ಣಾಶ್ರಮ varṇa-âśrama. Caste and order, class and stage of life (ಗೋತ್ರ, ಕುಲ Nn. 16; Čpr. 2, after 49; Bp. 55, 6).

ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮ varṇâśrama-dharma. The duties of caste and order (My.).

ವರ್ಣಿ varṇi. Having the colour or appearance of;—belonging to a tribe;—belonging to the caste of;—a man belonging to one of the four castes;—*a religious student or brahmačâri;*—a painter;—a writer, a scribe.

ವರ್ಣಿತ varṇita. Painted, delineated;—described, explained;—*praised, eulogized.*

ವರ್ಣಿನಿ varṇini. A caste-woman. 2, *a woman in general.*

ವರ್ಣಿಸು varṇisu. (Śmd. 92). = ಬಣ್ಣವಿಸು, ಬಣ್ಣಿಸು. To depict, to delineate, to write, to describe;—to praise (ಸ್ತೋತ್ರ Śmd. Dh.). See Kâvy. s. ವರ್ಣಕ; Bp. 61, 77; J. 7, 61.

ವರ್ತ varta. = ವತ್ತ, ವೊತ್ತ. Turning one's self, turning round, revolving. 2, moving on, proceeding (ಗತಿ, ವರ್ತನೆ, ಗಮನ Nn. 166). 3, occupying one's self with. 4, manner of existence or subsistence, livelihood, living. See ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಶಬ್ದ-, ಸಂ-, and Mr. s. ವರ್ತನೆ.

ವರ್ತಕ vartaka. Who or what abides or exists, abiding, existing, living;—given up to, devoted or attached to; being occupied with, following a profession (ಆಚರಣ Śmd. 232). 2, a trader, a merchant (C.; B. 3, 14). 3, = ಪ್ರವರ್ತಕ (Bp. 55, 19). 4, *a horse's hoof.* 5, *a quail.* 6, a kind of insect (ಕೆನ್ದಲೇ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹುಱು Si. 406).

ವರ್ತಕತನ vartakatana. The state of being a merchant; traffic, trade (My.; ವಣಿಗ್ಭಾವ, ವ್ಯಾಪಾರ Si. 299). — ವರ್ತಕತನ ಮಾಡು. To trade (My.). ವರ್ತಕತನ ಮಾಡುವವನು (ವಣಿಜ್, etc. Si. 324).

ವರ್ತಕಿ vartaki. N. of a plant (ಮುರುಡಸೆ Mr. 140). 2, a quail.

ವರ್ತನ vartana. (= ವೃತ್ತಿ Śmd. 80 Cm.; ವರ್ತನೆ 196. 241 Cm.). Turning, revolving. 2, moving forward, moving about, moving, walking (ಸಂವರ್ತ, ಚರಿತ್ರ, ಚರಿಸುವುದು Nn. 160). 3, proceeding, conduct, behaviour; practice, observance (ಧರ್ಮ, ಚಾರಿತ್ರ Nn. 79), employment, use. 4, stationary, stable; staying, abiding, being, living, residing. 5, living on, supporting life by; *livelihood, subsistance;*—earnings, hire, wages, salary. 6, occupation, profession;—intercourse, commerce, traffic. 7, causing to revolve, move, be or exist. 8, appointing, appointment (Sk.; My. as ವರ್ತನೆ).

ವರ್ತನಿ vartani. *A way, a road, a path.*

ವರ್ತನೆ vartanĕ. = ವರ್ತನ, (ವೃತ್ತಿ Śmd. 11. 46 Cm.; ವರ್ತ, ಗತಿ, ಗಮನ Nn. 166). 9, a measure of fifty maṇḍalas. ವರ್ತನೆಯದು ಅಯ್ವತ್ತು ಮಣ್ಡಲಮ್ ಎನಿಕ್ಕು, ಅವು ಅಯ್ವತ್ತು ವರ್ತಮ್ (two MSS. ವಾರ್ತಮ್) ಎನಿಕ್ಕು, ಅವು ಅಯ್ವತ್ತು ಸಂಖೆವರಲು ಉತ್ತಮದ್ವೀಪಮ್ ಅಕ್ಕು, ಅವು ವಿಂಶತಿಯೆನಲ್ ಮಹಾದ್ವೀಪಮ್ ಎನ್ದೆನಿಕ್ಕು, ಮತ್ತಾ ಮಹಾದ್ವೀಪ ಹತ್ತಾಗಲ್ ಈ ಮಹಿಯ ಬಿತ್ತರಮ್ ಎನಿಕ್ಕು, ಅದಱ ನವಭಾಗ ಖಣ್ಡಮ್ (o. rs. ಖಾಣ್ಡಮ್, ಭಾಣ್ಡಮ್) ಅಕ್ಕು, ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿಹ ವಾರ್ಧಿ ಭೂಸಂಖೆಯಿಂ ಮೇಲೆ ಕಾಲ್ಸಂಖೆ ಪೆರ್ಚೆ ತೋರ್ಕುಂ (Mr. 326; see Mr. 325 s. ಮೊಱ). See ವಿರಾಗ-. — ವರ್ತನೆಗೆ ಸಲಿಸು. To use, to make use of (Mr. 3). — ವರ್ತನೇ ಬಾವಿ. A well which one has appointed for his water-supply. ಮೇಲಿನ ಮೋಡ ನೋಡಿ, ವರ್ತನೇ ಬಾವಿಯಲ್ಲು ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ವರ್ತನೇ ಮನೆ. A house which has been appointed for being furnished with the necessary supply of milk, etc. (My.).

ವರ್ತಮಾನ vartamâna. = ಒರ್ತಮಾನ. Turning, turning round, revolving. 2, being, existing, living, extant;—*present;* presence;—the present tense (Śmd. 54. 266. 294; Kâvy. I, 5, 1-5. 13-16. 34. 35). 3, news, tidings (C.; Mhr.).

ವರ್ತಮಾನಕಾಲ vartamâna-kâla. The present time; the present tense (Śmd. 54. 91 Cm.; 267; ಸಪ್ಪುತಿ 294 Cm.).

ವರ್ತಮಾನಕ್ರಿಯೆ vartamâna-kriyĕ. The present tense (Śmd. 91. 279).

ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ vartamâna-patra. A news-paper (Mhr.; C.; B. 4, 87. 183).

ವರ್ತಮಾನವರ್ಷ vartamâna-varsha. The current year. See ಸೂಟ್.

ವರ್ತಮಾನವಿಹಿತಕ್ರಿಯೆ vartamâna-vihita-kriyĕ. Action performed in the present: the present tense (Śmd. 279).

ವರ್ತಿ varti. = (ಬಟ್ಟೆ 2), ಬತ್ತಿ, ವತ್ತಿ. Turning, revolving; causing to move. 2, moving, going, behaving; having

force, being in use (Kâvy. III, 1, A, 24). 3, abiding, staying, resting, being, situated. 4, conducting one's self, behaving, acting, practising. 5, what is rolled: *the wick of a lamp.* 6, *the projecting threads or unwoven ends of woven cloth* (ಸೀರೆಯ ಕರೆ Hlâ.; ಸಿಜ, ಕರೆ Mr. 342). 7, a swelling or protuberance formed by internal rupture, a rupture. 8, *an ointment, a perfume for the person.* ವರ್ತಿ ಉರಿಯಿತೋ? ತೈಲ ಉರಿಯಿತೋ? (Prv.).

ವರ್ತಿಕೆ vartikĕ. *A quail.* 2, a roll or ball of cotton (ಹಂಜಿ Mr. 207); the wick of a lamp. 3, a paint-brush.

ವರ್ತಿತ vartita. Caused to be or exist; being. See ತಿರ್ಯಗ್-.

ವರ್ತಿಷ್ಣು vartishṇu. Turning, revolving, circular. 2, *abiding, staying, being stationary or fixed;* standing firm.

ವರ್ತಿಸು vartisu. (Šmd. 92). = ವರ್ತಿಸು. To turn round; to cause to go (see ಕೆಯ್-). 2, to move, to go;—to move about, to walk, to conduct one's self;—to be used or employed;—to take place, to occur;—to occupy one's self with;—to enter upon. 3, to stay, to abide, to be; to live (ವರ್ತನ Šmd. Dh.). See Šmd. 5. 11. 21. 97. 154. 175. 237. 240. 241. 255. 396. 397; Čpr. 3, 35; 6, after 106; Bp. 2, 40; 23, 26; 39, 8; 43, 34; 45, 12; 49, 8; 60, 15. 16; Mr. 498. 506; Kk. 29; Šm. 11; J. 5, 46; 20, 41; 31, 34; B. 4, 10; Si. 42. 67. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಶೋಭೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುಗುಂ (Hlâ.). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಇವು ನೂಲ ನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.). See Mr. s. ವಾಸವತಿ.

ವರ್ತುಲ vartula. (= ಬಟ್ಟಲ್, etc.). *Round, circular, globular, spherical* (ನಿಸ್ತಲ, ವೃತ್ತ, ಬಟ್ಟಿತು Hlâ., Nr.);—a ball;—a circle;—a kind of pulse, a pea;—the round bulb of a kind of onion.

ವರ್ತೆ vartĕ. = ಒಱತೆ, etc. (My.; G. 97. 378. 546).

ವರ್ತ್ಮ vartma. What turns: a whirlpool, an eddy (ಆವರ್ತ, ಸುೞಿ Nn. 86). 2, *an eyelid* (ಪಕ್ಷ್ಮ, ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆ 86; ಕಣ್ಣ ಮುಚಿದ ಎವೆ Mr. 469). 3, *a way, a road, a path* (ಮಾರ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ 86).

ವರ್ತ್ಮನಿ vartmani. = ವರ್ತನಿ. (Sk.; ಮಾರ್ಗ G.).

ವರ್ಧ vardha. Increasing, augmenting, etc. See ಪ್ರ-. 2, lead.

ವರ್ಧಕ vardhaka. 1. Increasing, strengthening, etc. 2, *the plant Clerodendrum siphonantus* R. Br.

ವರ್ಧಕ vardhaka. 2. Cutting, dividing, cutting off.

ವರ್ಧಕಿ vardhaki. = ಬಡಗಿ, etc. *A carpenter* (ಬಡಗಿ Mr. 376, o. r. ಬಡಿಗಿ).

ವರ್ಧನ vardhana. 1. *Increasing, augmenting, growing, thriving;*—increase, growth, prosperity, success. 2, causing to increase, magnifying, strengthening;—a restorative;—elevation;—a granter of increase, a bestower of prosperity. See ನನ್ದಿ-, ಪಟ್ಟ-, ಪೀಠ-, ಪ್ರ-, etc.

ವರ್ಧನ vardhana. 2. *Cutting, cutting off.*

ವರ್ಧನಿ vardhani. *A broom, a brush.* 2, *a water-jar of a peculiar shape.*

ವರ್ಧನ್ತಿ vardhanti. = ಒಡ್ಡನ್ತಿ. (Day of) growth or increase: a birth-day, a natal festivity (My.). See ವರ್ಷ-.

ವರ್ಧಮಾನ vardhamâna. = ಬದ್ದವಣ 2. Increasing, growing, thriving, prospering, prosperous. 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis* (see ಅವುಡಲ). 3, the district Burdwan. 4, the last of the Arhats (Kâvy. I, 1*a*). 5, *a dish or platter of a peculiar shape* (see ಶ್ರಾವೆ). 6, *a palace or temple built in the shape of a kind of mystical figure or diagram.*

ವರ್ಧಮಾನಕ vardhamânaka. *A dish or platter of a particular shape, a lid, a cover.*

ವರ್ಧಿ vardhi. Increasing, growing, thriving;—augmenting, strengthening.

ವರ್ಧಿತ vardhita. Increased, grown, made prosperous (Bp. 40, 1; My.).

ವರ್ಧಿಷ್ಣು vardhishṇu. *Increasing, growing, thriving.*

ವರ್ಧಿಸು vardhisu. To increase, to grow, to thrive (Bp. 1, 25; 3, 58; 20, 30; 21, 7; 36, 49; 54, 57. 84; 61, 67; J. 18, 3; My.).

ವರ್ಧ್ರಿ vardhri. = ವಧ್ರಿ. *A leather strap, a thong.*

ವರ್ಮ varma. 1. *Defensive armour, a coat of mail* (ಮೆಯ್ಜೋಡು Nn. 88). 2, a bulwark, shelter, defence, protection (frequently at the end of the names of Kshatriyas). 3, N. of particular preservative formulas or prayers. See ಕೃತ-, ನಾಗ-.

ವರ್ಮ varma. 2. (= ಮರ್ಮ). The art and trick of a process, machine, etc., the latent meaning of a passage in a book, etc., the point (My.; Mhr., H.). ವರ್ಮ ಬಲ್ಲವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ? (Prv.). See ವರ್ಮಕರ್ಮ, ವರ್ಮಭೇದ.

ವರ್ಮಕ varmaka. = ವರ್ಮ 1, No. 1. See ಕೃತ-.

ವರ್ಮಕರ್ಮ varma-karma. Secret, mysterious work (Bp. 36, 21).

ವರ್ಮಭೃತ್ varma-bhṛit. Wearing armour: *a mailed soldier.*

ವರ್ಮಭೇದ varma-bhêda. = ಮರ್ಮಭೇದ. See ನೆಱೆ ಕೊಳ್.

ವರ್ಮಿತ varmita. *Clad in armour, mailed.*

ವರ್ಯ varya. To be chosen, eligible;—to be solicited;—*excellent, eminent, best.*

ವರ್ಯೆ varyĕ. *A girl who has the privilege of choosing her husband.*

ವರ್ವಣೆ varvaṇĕ. *A blue fly.*

ವರ್ವರ varvara. = ಬರ್ಬರ, q. v.

ವರ್ವರೆ varvarĕ. = ಬರ್ಬರೆ, q. v.

ವರ್ಷ varsha. = ಬರುಷ, ಬರುಸ, ಬರಿಸ, ವರುಷ, ವರುಸ. *Raining, rain,* a shower of rain (ಸರಿ Šm. 103); effusion, seminal effusion. 2, *a year.* 3, *a division of the world or known continent.* 4, a day (see ವರ್ಷವಾಚಕ). — ವರ್ಷಗನ್ತಿ. -ಕನ್ತಿ. (A cow, etc.) bearing a calf every year (My.). ಆವುದಾನೊನ್ದು ವರ್ಷಗನ್ತಿಯಾಕಳುಣ್ಟು, ಅದು ಸಮಾಂಸಮೀನೆ (Nr.). — ವರ್ಷಗನ್ದಿ. -ಕನ್ದಿ. = ವರ್ಷಗನ್ತಿ. (My.). ವರ್ಷಗನ್ದಿಯಪ್ಪ ಪಸು (ಸಮಾಂಸಮೀನೆ Hlâ.).

ವರ್ಷಕಾಲ varsha-kâla. The rainy season (My.).

ವರ್ಷಣ varshaṇa. Raining, rain. See ಅ-.

ವರ್ಷಧರ varsha-dhara. A cloud. 2, *a eunuch,* an attendant on the women's departments. 3, N. of a mountain (Abh. P. 10, 3).

ವರ್ಷಧಾರೆ varsha-dhârĕ. The stream or flow of rain (My.).

ವರ್ಷಪರ್ವತ varsha-parvata. One of the mountainous ranges supposed to separate the various divisions of the globe from each other. (R.).

ವರ್ಷಫಲ varsha-phala. The events of the year as determined astrologically on the first day of it (My.).

ವರ್ಷಭೇದ varsha-bhêda. A kind of rain. See ಜನುಗು 3.

ವರ್ಷಯೋಗ varsha-yôga. A conjunction of nakshatras that bodes rain (My.).

ವರ್ಷರ್ತು varsha-ṛitu. The rainy season (My.).

ವರ್ಷವರ varsha-vara. = ವರ್ಷಧರ No. 2. *A eunuch.*

ವರ್ಷವರ್ಧನ್ತಿ varsha-vardhanti. = ವರ್ಧನ್ತಿ. (My.; Sk. ವರ್ಷವೃದ್ಧಿ).

ವರ್ಷವಾಚಕ varsha-vâčaka. A term that refers to years or days (Šmd. 401).

ವರ್ಷಾ varshâ. Yearly, every year (B. 4, 78; Mv.). See also ವರ್ಷೆ.

ವರ್ಷಾಋತು varshâ-ṛitu. = ವರ್ಷರ್ತು. (Čpr. 4, after 49; Mhr.).

ವರ್ಷಾಕಾಲ varshâ-kâla. The rainy season (My.).

ವರ್ಷಾನ್ತರ varsha-antara. Another year;—other years, some years (My.).

ವರ್ಷಾಬ್ದಿಕ varsha-âbdika. An annual offering made to departed ancestors (My.).

ವರ್ಷಾಭು varshâ-bhu. (-bhû). Produced in the rains: *a frog.* 2, *a female frog, any small frog.* 3, hogweed. 4, an earth-worm.

ವರ್ಷಾಭ್ವಿ varshâ-abhvi. *A female frog* (ಭೇಕಿ, ಪೆಣ್ಗಪ್ಪೆ Mr. 411).

ವರ್ಷಾಲಂಕಾಯಿಕೆ varshâ-lankâyikĕ. The plant Trigonella corniculata Lin. (= ಲಂಕೋಪಿಕೆ, Sk.).

ವರ್ಷಾಶನ varsha-ašana. An annual allowance (My.; B. 4, 174; 5, 111. 112).

ವರ್ಷಿಷ್ಠ varshishṭha. *Oldest, very old;*—largest, greatest;—best.

ವರ್ಷೀಯಸ್ varshîyas. *Older, very old.*

ವರ್ಷುಕ varshuka. Rainy.

ವರ್ಷುಕಾಬ್ದ varshuka-abda. *A rainy cloud.*

ವರ್ಷುಕಾಮ್ಬುದ varshuka-ambuda. *A rain-cloud.*

ವರ್ಷೆ varshĕ. ವರ್ಷಾ. *Rain, the rains.*

ವರ್ಷೋಪಲ varsha-upala. *Hail.*

ವರ್ಷ್ಮ varshma. *Measure;* height, elevation. 2, form, shape; *the body.*

ವರ್ಹ varha. = ಬರ್ಹ. See ಪರಿ-.

ವರ್ಹಣ varhaṇa. Pulling up, tearing up, eradicating. See ನಿ-.

ವರ್ಹಿಣ varhiṇa. = ಬರ್ಹಿಣ, q. v.

ವರ್ಹಿಣವಾಹನ varhiṇa-vâhana. = ಬರ್ಹಿಣವಾಹನ, q. v.

ವರ್ಹಿತ varhita. Pulled up, eradicated. See ಆ-.

ವರ್ಹಿಷ್ಠ varhishṭha. = ಬರ್ಹಿಷ್ಠ, q. v.

ವಲ್ val. = ಒಲ್1, *e. g.* in the vulgar ನಾ ವಲ್ಲೆ, ನನಗೆ ತಿಳಿಯ ವಲ್ಲದು, ಯಾಕಾಗ ವಲ್ಲದು (C.).

ವಲ vala. ವಲಂ. Most certainly! to be sure! (ಏಗಂ, ವೆಬಿಂ, ದಲ್, ಅತಿನಿಶ್ಚಯ Šmd. 392; ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ 58. 196 Cm.; ನಿಶ್ಚಯಂ 59 Cm.; ವಿಶೇಷವಿಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥಂ Čt. II, 71; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನ್ನಿ, ನೆನಸು, ವೆಬಿಂ, ದಲ್, ಸಾಜ, ದಿಟ Šm. 34; ವೆಬಿಂ, ನೆನಸು, ದಿಟ Kk. 48).

ವಲ vala. = ಬಲ 2, q. v. 2, see s. ಕುಣ್ಡಲು.

ವಲಕ್ಷ valaksha. *White;* the colour white (*cf.* ಬೆಳ್?).

ವಲಗ್ನ valagna. = ಅವಲಗ್ನ. (Sk.).

ವಲಜ vala-ja. = ಬಲಜ. (G.).

ವಲಜೆ vala-jĕ. = ಬಲಜೆ. (G.).

ವಲಭಿ valabhi. *The wooden frame of a roof, a roof* (ಆಚ್ಛಾದನ, ಮನೆಯ ಹೊದಕೆ Hlâ.; ಛದೆ, ಮನೆಗೆ ಏಱಿಸಿದ ಹೊದಕೆ Mr. 200).

ವಲಯ valaya. = (ಬಳೆ), ವಳಯ, etc. What surrounds: *a bracelet, an armlet, a ring* (see ಬಾಹು-);—a zone, a girdle. 2, a circle, a boundary, a circumference (see ಅಂಘ್ರಿ-, ಜಗತೀ-, ದಿಗ್-; Bp. 6, 22). 3, a boundary, an enclosure, a fence.

ವಲಯಿತ valayita. *Encircled, surrounded, encompassed, enclosed* (ವೇಷ್ಟಿತ, ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ಸುತ್ತು Mr. 434).

ವಲರಿಪು vala-ripu. Indra (Mr. 41).

ವಲಲ valala. Bhîma (Bh. 4, 4, 23).

ವಲವರ valavara. = ಒಲವರ, q. v. (Bh. 8, 16, 28; 8, 23, 25).

ವಲಸೆ valasĕ. = ಒಲಸೆ, etc. **Flight, a removing from home for fear of a hostile army, emigration** (My.; Tĕ.; T. ವಲಜಲ್, ವಲಜೈ; ಒಱಿದಲ್, departure, *cf.* ಉಱಿ 1; ವಲ್ಲಯಿಸು?). — ವಲಸೆ ತೆಗೆ. To leave, all at once, one village and go to another for safety (My.).

ವಲಾಗ್ರ valâgra. = ಬಾದಾಮಿ. (St. & Pl.).

ವಲಾರಾತಿ vala-arâti. = ಬಲಾರಾತಿ. *Indra.*

ವಲಿ vali. 1. = ಬಲಿ, ವಳಿ No. 1. 2, *a natural line or fold of skin, a wrinkle, a fold of skin, over the navel* (ತೆರೆ Kk. 13; Šm. 35).

ವಲಿ vali. 2. Tbh. of ವಲ್ಲಿ. See ಪೂ-, ರಂಗ-.

ವಲಿತ valita. = ವಳಿತ. Surrounded; moved; constrained; wrinkled. See ನಿ-, ಸಂ-.

ವಲಿನ valina. = ಬಲಿನ. *Wrinkled, shrivelled.*

ವಲಿಭ valibha. *Wrinkled.*

ವಲಿಯ valiya. (T. ವಲಿಯನ್, ವಲಿಯಾನ್, a small, black bird). — ವಲಿಯನ ಹಕ್ಕಿ. (ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ, ಭರದ್ವಾಜ Nr.).

ವಲಿರ valira. *Squint-eyed.*

ವಲಿಶ vališa. = ವಡಿಶ, etc. (Sk.).

ವಲಿಸೆ valisĕ. = ವಲಸೆ, etc. (My.).

ವಲೀಕ valîka. *The edge of a thatched roof, the eaves of a roof* (ಸೂರು Hlâ.; Mr. 200).

ವಲೀಮುಖ valîmukha. = ಬಲೀಮುಖ.

ವಲೆ valĕ. = ವಲ್ಲ. (ನಿಷ್ಪಾವಕ, ಅವರೆ Mr. 374).

ವಲ್ಕ valka. *The bark of a tree.* 2, the scales of a fish.

ವಲ್ಕಲ valkala. *The bark of a tree.* 2, *a garment made of bark* (ನಾರ ಸೀರೆ Bhn. 24).

ವಲ್ಕಿನಿ valkini. (= ಚಾರಂಗಿ Mr. 121, one MS. ವಲ್ಲನೆ; Sk. ವಲ್ಕಲಾ, a medicinal substance said of cooling properties).

ವಲ್ಗನ valgana. Going by leaps, bounding, jumping (Čpr. 3, 51).

ವಲ್ಗಿತ valgita. Leaped;—*a bound, gallop, one of the paces of a horse.*

ವಲ್ಗು valgu. *Handsome, beautiful, lovely* (ವಲ್ಗು, ವಾಮು, ಲೇಸು Nr.).

ವಲ್ಗುದರ್ಶನ valgu-daršana. A beautiful sight (ಒಳ್ಳಿಹ ನೋಟ Nr.).

ವಲ್ಗುಲ valgula. (= ಬಾವಲ್). A flying fox.

ವಲ್ಗೆ valgĕ. *A bridle, a rein.*

ವಲ್ಭನ valbhana. *Eating;* food.

ವಲ್ಮೀಕ valmîka. *An ant-hill, the mound made by the white ant* (ಹುತ್ತು Nn. 71; ಹುತ್ತ 128). 2, swelling of the neck or of the chest and other parts of the body (see ಪಾದ-).

ವಲ್ಲ valla. = ವಲೆ. *A species of pulse, Phaseolus radiatus* (ನಿಷ್ಪಾವಕ, ಅವರೆ Hlâ., Nr.; see ಅವರೆ). 2, winnowing corn (*cf.* ಅಲೆ 1, ಒನೆ, ಒಲೆ 2). 3, prohibiting, prohibition (*cf.* ಒಲ್ 1, ವಲ್).

ವಲ್ಲಕಿ vallaki. *A lute, the vîṇâ;* a vîṇâ with two strings (Mr. 80). See ಚಣ್ಡಾಲ-.

ವಲ್ಲಭ vallabha. = ಬಲ್ಲಹ. *Beloved, desired, dear;*—supreme, superintending. 2, a lover, a husband, a friend, a favourite (Šmd. 3). 3, *a superintendent.* 4, a chief herdsman.

ವಲ್ಲಭೆ vallabhĕ. A beloved female, a wife, a mistress. (Bp. 2, 29; 43, 10; J. 7, 58).

ವಲ್ಲಯಿಸು vallayisu. To turn round or backwards (v. i.), to retreat (ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಬೆಂಗೊಡು, etc., ಅಪಸರಣ Šs.; Sk. ವಲ್ಲ್, to go, to move; *cf.* ವಲಸೆ?).

ವಲ್ಲರಿ vallari. *A branching foot-stalk, a compound pedicle;*—a cluster of blossoms (ಮಂಜರಿ, ಗೊಂಚಲ್ Mr. 106);—a creeping or twining plant.

ವಲ್ಲವ vallava. *A cook* (ಸೂಪಕಾರ, ಸೂಡ, ಭೂಪರ್ಗಳ ಅಡಿಗೆಯವಂ Mr. 269). 2, *a cowherd.*

ವಲ್ಲಿ valli. = ಬಳ್ಳಿ, ವಲಿ 2. *A creeper, any climbing or creeping plant.* See ರಂಗ-. 2, the earth.

ವಲ್ಲಿಮಾಟ valli-mâṭa. = ಬಳ್ಳಿಮಾಡ. A house of creepers, an arbour.

ವಲ್ಲಿವೃದ್ಧಿ valli-vṛiddhi. The growth of creepers. See ಮುಡಲ್.

ವಲ್ಲೀಕರಣ vallî-karaṇa. The making of creeper-like (*i. e.* long) forms. See ಚರ್ಮ-.

ವಲ್ಲೂರ vallûra. *Dried flesh.* ಹವಣಿಸಿದು ಮಾಂಸಮಂ ತುಣ್ಡುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪೂಡಿದದಡಿಲ್ಲಿ ವಲ್ಲೂರಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 218). 2, a thicket. 3, a desert. 4, an uncultivated field; a desert (*cf.* ಪಾಟ್?).

ವಲ್ಲ್ಯಗ್ರ valli-agra. The foremost part or point of a creeper. See ಕುಡಿ.

ವಲ್ವಜ valvaja. = ಬಲ್ಬಜ, q. v. (ಗಂಜಳದ ಹುಲ್ಲು Hlâ.).

ವವ್ vav. A sound in imitation of barking. — ವವ್ವ. = ವವ್ವಾ. (S. Mhr.). — ವವ್ವಾ. rep. (My.).

ವಶ vaša. = ಬಸ 1, ವಸ 1. Willing; subdued, subject, submissive, obedient, tamed, overpowered; fascinated; charmed. 2, *wish, desire;*—will, authority;—power, influence, (force, virtue, sake, Šmd. 42. 86. 264. 351);—control, supremacy, mastership;—subjection, submission, the state of being overpowered (ಮುಗ್ಗ Čt. I, 4);—charge, the exercise of custody or care. ಹಣವನ್ನು ಒಬ್ಬ ನಮ್ಬಿಗೆಯುಳ್ಳ ಮುದಕಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು (B. 4, 6). ವಶವೊಪ್ಪಿಸಿದರೂ ದಸೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prv.). 3, N. of a plant (see ಬೋಟಿತರ). — ವಶ ಮಾಡು. To subject to one's will, to get into one's power, to subjugate, to subdue (Bh. 1, 8, 45; My.; B. 4, 80).

ವಶಂವದ vaša-m-vada. Speaking submissively to the will of another: compliant, submissive (My.).

ವಶಕ್ರಿಯೆ vaša-kriyĕ. *The act of subduing or overpowering* (especially by drugs, charms, or incantations).

ವಶವರ್ತಿ vaša-varti. Acting obediently to the will of another, obsequious (J. 29, 21; 30, 20).

ವಶಿಕ vašika. *Void, empty* (*cf.* ಬಟಿ?).

ವಶಿತ್ವ vašitva. Subjugation, dominion;—one of the siddhis: subduing by magical means. See ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ.

ವಶಿಷ್ಠ vašishṭha. = ವಸಿಷ್ಠ, q. v. See ಮುಖ್ಯಋಷಿ.

ವಶೀಕರಣ vašî-karaṇa. *The act of making subject, subjugating, overcoming by magic rites, enchanting, charming.*

ವಶೀಕರಿಸು vašî-karisu. = ವಶ ಮಾಡು, q. v. (My.).

ವಶೀಕೃತ vašî-kṛita. Brought into subjection, subdued, etc. (Čpr. 4, after 28; Bp. 36, 38).

ವಶೀಭೂತ vašî-bhûta. Become subject, brought under control, etc. (Bp. 49, 36).

ವಶೆ vašĕ. = ಬಸೆ 1. *A woman;* a wife. 2, a cow. 3, a barren woman (ಬಂಜೆ Mr. 181). 4, *a barren cow.* 5, *a female elephant.*

ವಶ್ಯ vašya. To be subjected, able to be subdued, controllable, governable;—subdued;—*under control, obedient, tamed,* docile, humble.

ವಶ್ಯಾಂಜನ vašya-añjana. A collyrium by which a person may bring every body and all things he wishes into his own power (Čpr. 5, 55; My.).

ವಷಟ್ vashaṭ. = ವೌಷಟ್. *An exclamation used on making an oblation to a deity with fire:* may he (Agni) bear it to the gods!

ವಷಟ್ಕೃತ vashaṭ-kṛita. *Offered in fire with the exclamation of* ವಷಟ್; an oblation made in fire with the formula vashaṭ. ಬಯಲಾಗಮುದ ಹವಿ ವಷಟ್ಕೃತಮುಕ್ಕು (Mr. 261).

ವಷ್ಕಯಿಣಿ vashkayiṇi. *A cow that has already full-grown calves* (ಕಡೆಗನ್ದಿ Hlâ., Mr. 181); *a cow that has borne many calves.*

ವಸ vasa. 1. Tbh. of ವಶ. See ದಕ್ಕು 1; Bp. 6, 8; ಗರ-, ಮೆಯ್ವಸ, ಹರ-.

ವಸ vasa. 2. = ವಸನ 2. (J. 18, 29).

ವಸಡಿ vasaḍi. = ಬಸದಿ, etc. (C.).

ವಸಡು vasaḍu. = ವಸಡಿ, etc. (My.).

ವಸತಿ vasati. = ಬಸತಿ, ಬಸತಿ, ಬಸದಿ, ಬಸ್ತಿ. Dwelling, living, abiding in;—*a dwelling-place* (B. 4, 128), *a house, an abode, a residence;*—*a Jaina monastery or temple* (ಜಿನಗೃಹ Hlâ., Mr. 475; ಜೈನರಿಹ ಗೃಹ Mr. 222). 2, *night.* 3, homeliness: commodiousness, comfort, commodity, convenience (My.; Tĕ., M.).

ವಸಥ vasatha. Abiding, dwelling; a dwelling-place. See ಶಯ್ಯಾ-; ಸಂ-.

ವಸನ vasana. 1. = ಬಸನ 1. A dwelling, a residence, a house. See ಅಸತಿ-.

ವಸನ vasana. 2. = ಬಸನ 2, ವಸ 2. Covering, clothing, wearing;—*cloth, clothes, dress, attire* (ವೇಷ್ಟನ, ವಸ್ತ್ರಭೇದ Nn. 23; ಹುಟ್ಟಿಗೆ, etc. Šs.). ವಸನವಿದ್ದವನಿಗೂ ಮುಸಣ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ವಸನಬನ್ಧಿಕೆ vasana-bandhikĕ. What binds or joins cloth: a needle (ಸೂಜಿ Mr. 206).

ವಸನಾಶ್ರಯ vasana-âšraya. A cloth-louse (ಕೂಟ Mr. 166).

ವಸನ್ತ vasanta. = ಬಸನ್ತ. *Spring, the vernal season* (comprising the months čaitra and vaišâkha, from the middle of March to that of May, Mr. 70; My.; ಸುರಭಿ

Nn. 30; ಹೂವಿನ ಹಬ್ಬ, ಸುಗ್ಗಿ, ಬಸನ್ತ Šm. 20; ಮಧುಪ್ರಿಯ, ಚೈತ್ರ Nn. 29; see Nn. s. ಮಾಧವ). 2, dysentery, diarrhoea; small-pox. 3, a kind of râga (My.; Mhr.). 4, = ಓಕುಳಿ, saffron water (My.; Tĕ., T.; Mhr., H. ಬಸನ್ತೀ, of a yellow colour). — ವಸನ್ತಸೋಮಯಾಜಿ. N. (B. 2, 52).

ವಸನ್ತಕಾಲ vasanta-kâla. The vernal season (My.).

ವಸನ್ತತಿಲಕ vasanta-tilaka. N. of a vṛitta (Čh.).

ವಸನ್ತದೂತ vasanta-dûta. The cuckoo (My.).

ವಸನ್ತದೂತಿ vasanta-dûti. = ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ. (Sk.; My.).

ವಸನ್ತದೂತಿಕೆ vasanta-dûtikĕ. The creeper Gaertnera racemosa (ಅದಿರ್ಗನ್ತಿ, ಅದಿರ್ಮುತ್ತೆ Kk. 18; Šm. 21; Čpr. 7, 41).

ವಸನ್ತದ್ರುಮ vasanta-druma. The mango tree. (R.).

ವಸನ್ತಮಣ್ಟಪ vasanta-maṇṭapa. A shed erected in gardens, near roads and temples, used, during the hot weather, for recreation's sake, etc. (My.).

ವಸನ್ತಮಾಸ vasanta-mâsa. (ಮಾಧವ, ವಸನ್ತ Nn. 17).

ವಸನ್ತರ್ತು vasanta-ṛitu. The vernal season (My.).

ವಸನ್ತಸಖ vasanta-sakha. Kâma (Čpr. 8, after 70).

ವಸನ್ತೋತ್ಸವ vasanta-utsava. The spring festival or celebration of the return of spring (Bp. 42, 11). 2, any festive occasion on which vasanta (ôkuḷi) is sprinkled or squirted (My.).

ವಸರ vasara. (?). See ಅಂಗುಡಿ. (was it ಅಂಗಡಿ ವಸರಂ?).

ವಸಲೆ vasalĕ. (= ಬಸಲೆ). **The tree Crataeva roxburghii R. Br.** (ವರುಣ, ಸೇತು, ತಿಕ್ತಶಾಕ, ಕುಮಾರಕ, ಮಡವಸಲೇ ಗಿಡ, ಉಲಿಮಿರಿಬಸಲೆ Si. 126).

ವಸಾರೆ vasârĕ. 1. N. of a perfume and drug. ಕಾಮ್ಪಿಲ್ಯ ಕರ್ಕಶ ಚನ್ದ್ರ ರಕ್ತಾಂಗ ರೋಚನಿ ಅನ್ದರೆ ಕಮ್ಪಿಲ್ಲ ರೋಚನಿ ಎಮ್ಬ ಓಷಧಿ, ಇದನ್ನು ಗಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ವಸಾರೆ ಅನ್ನುವರು (Si. 158).

ವಸಾರೆ vasârĕ. 2. A veranda (My.; H. ವಸಾರಾ).

ವಸಿ vasi. 1. (ವಶಿ). (What controls or keeps firm ?): a clamp (ಜಗುಳೆ Mr. 370).

ವಸಿ vasi. 2. = ಒಸಿ, ವೊಸಿ. A little (My.; Mhr. ವಾಇಸಾ).

ವಸಿಯಿಸು vasiyisu. To dwell, to abide (Abh. P. 9, 165; 15, after 58).

ವಸಿರ vasira. *A plant bearing a pungent seed or fruit resembling pepper, Scindapsus officinalis* Schott. (= ಗಜಪಿಪ್ಪಲಿ). 2, *sea-salt.*

ವಸಿಷ್ಠ vasishṭha. = ವಶಿಷ್ಠ. (fr. ವಸು). Most wealthy. 2, N. of a ṛishi, the purôhita of king Sudâs. 3, one of the prajâpatis. See ರವಕಾಯ; Bp. 57, 72; J. 13, 40; 18, 9. — ವಸಿಷ್ಠದರ್ಭೆ. A species of darbhĕ (Si. 164).

ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರ vasishṭhaputra. A son of Vasishṭha. See Nr. s. ಕೊರಳು.

ವಸಿಸು vasisu. = ವಸಿಯಿಸು. To dwell, to live, to abide in, to dwell with or live near (Bp. 8, 24; 19, 24; 61, 80; My.).

ವಸೀಲು vasîlu. Connection with great personages as a means of power or profit, interest: an influential person as a medium of advancement (My.; Mhr., H. ವಶಿಲಾ); support, patronage (My.; Br. ವಸೀಲಾ). — ವಸೀಲುದಾರ. An influential person as a medium of advancement, a patron (My.).

ವಸು vasu. Good; wealthy; sweet. 2, eminence, excellence, a good quality (ಗುಣ Nn. 17). 3, chief, eminent (ಮುಖ್ಯ 17). 4, *light, radiance;—a ray of light* (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 17; ರಶ್ಮಿ Mr. 493). 5, *fire, Agni* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 17; ಅಗ್ನಿ 493). 6, gold (ಕನವರ, ಪೊನ್ Šmd. II). 7, *wealth, riches* (ಧನ 17; 493). 8, *a gem, a jewel* (ರತ್ನ 17). 9, *N. of a kind of deity belonging to a class of eight* (ಸುರ, ದೇವತೆಗಳ ಭೇದ 17; ತ್ರಿದಶರ್ 493). 10, the number 8 (Čh.; ಸಂಖ್ಯೆ, ಗಣನಾಭೇದ 17; ಎಣ್ಟು Mr. 347). 11, a rein (ಅನೀನು Čb.). 12, the tie of a yoke. 13, cloth (ಅಂಶುಕ, ವಸ್ತ್ರ 17). 14, a shield (ಖೇಟಕ, ಹರಿಗೆ 17). 15, a forest (ಕಾನನ, ಅರಣ್ಯ 17, o. r. ಅರಣ್ಯ; ವನ 493). 16, proximity (ನಿಕಟ, ಸಮೀಪ 17). 17, a sort of salt (ಬಳೆಯುಪ್ಪು Mr. 143). 18, *the tree Sesbana grandiflora* (= ಬಕ; see ಚಿನ್ನಧಾರೆ). 19, the plant Trophis aspera.

ವಸುಕ vasuka. The tree Sesbana grandiflora. 2, *the shrub Asclepias gigantea* (= ಅರ್ಕ, etc.). 3, *sea-salt; a fossil salt* (ಅಟ್ಟುಪ್ಪು Mr. 143).

ವಸುಕರ vasu-kara. The sun (Mr. 34).

ವಸುಕಾನ್ತಿ vasu-kânti. The moon-plant, Asclepias acida (ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ Mr. 135).

ವಸುಜಾಲಕ vasu-jâlaka. A gold-coloured bud (ಹೊಮ್ಮುಗುಳು Mr. 141). See ಹೊಮ್ಮುಗುಳು.

ವಸುದೇವ vasu-dêva. *The husband of Dêvakî and father of Kṛishṇa.* See ಮಣ್ಡಿಗೆಯ-.

ವಸುಧಾಧೀಶ vasudhâ-adhîśa. A king (Râm. 1, 13, 12).

ವಸುಧಾಮರ vasudhâ-amara. A Brâhmaṇa (Abh. P. 8, after 50).

ವಸುಧಾರಮಣ vasudhâ-ramaṇa. A king (Bp. 46, 74).

ವಸುಧೆ vasu-dhĕ. ವಸುಧಾ. She who contains wealth: *the earth* (ಪೊಡವಿ Šm. 108).

ವಸುಧೇಶ vasudhâ-îśa. A king (Bp. 27, 10).

ವಸುಧೇಶ್ವರ vasudhâ-îśvara. = ವಸುಧೇಶ. (Bp. 43, 10).

ವಸುನ್ಧರೆ vâsu-n-dharĕ. She who carries wealth: *the earth.*

ವಸುಭೂತಿ vasu-bhûti. N. (Abh. P. 8, after 50).

ವಸುಮಣಿ vasu-maṇi. A name for all gems. ಎಲ್ಲಾ ರತ್ನಮಂ ವಸುಮಣಿ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಸರ್ವರತ್ನಂ ವಸುಮಣಿಗಳೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 100).

ವಸುಮತಿ vasu-mati. ವಸುಮತೀ. She who possesses treasures: *the earth.*

ವಸುಮತಿಪತಿ vasumati-pati. = ವಸುಮತೀಶ. (Prll. 3, 24).

ವಸುಮತೀಶ vasumati-îśa. A king (Mr. 189).

ವಸುಮತೀಶ್ವರ vasumati-îśvara. = ವಸುಮತೀಶ. (Bp. 37, 65; 55, 18).

ವಸುಮತೀಸುರ vasumatî-sura. A Brâhmaṇa (Bp. 3, 85; 55, 29).

ವಸುವಿಭೇದಕ vasu-vibhêdaka. A goldsmith (Râm. 5, 8, 50).

ವಸುವೀರ್ಯ vasu-vîrya. Fire, Agni (Mr. 45).

ವಸುಷೇಣ vasu-sêna. Karṇa. (R.).

ವಸೂಲಾತಿ vasûlâti. = ವಸೂಲು. (My.).

ವಸೂಲು vasûlu. Revenue, rent (Mhr., H.);—collections, collection (My.; Br.). — ವಸೂಲುಬಾಕಿ. Balance due of the revenue, of grain, of money, etc. (My.). — ವಸೂಲು ಮಾಡು. To collect, as revenue, etc. (My.).

ವಸೆ vasĕ. = ಬಸೆ 2. *The serum or marrow of the flesh, marrow, adeps, fat* (ನೆಣ Hlâ.; ಮೇದ, ನೆಣ Mr. 398).

ವಸ್ತ vasta. = ಬಸ್ತ. Abiding (*e. g.* in a state of abstinence, ~~see~~ ಉಪ-);—an abode. 2, *a he-goat.*

ವಸ್ತಾದಿ vastâdi. A master or teacher, especially a teacher of singing, dancing, wrestling, etc. (My.; Mhr., H. ಮಸ್ತಾದ).

ವಸ್ತಿ vasti. (fr. ಒಸರ್ 1, or ಬಸಿ 1). Dampness (in walls after heavy rains, My.).

ವಸ್ತಿ vasti. (= ವಸತಿ). Abiding, staying; an abode;—peopled state; the people, population (Mhr.; B. 4, 145; My.). 2, *the lower-belly, the abdomen,* the hypogastric or pubic region (*cf.* ಬಸಿಱ್?);—the pelvis;—the bladder. 3, *the unwoven threads of a web of cloth; the ends or skirt of a cloth.* ವಸ್ತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಸ್ತಿ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ವಸ್ತು vastu. = ವೊಸ್ತು. Any really existing or abiding substance, a real substance;—the real; reality. 2, object, the object (of love, etc.). 3, a thing in general; any article; substance, wealth, property, goods (ವಿತ್ತ, ಬಣ್ಣ Mr. 346; ಸಾರ Nn. 80). 4, essence; the pith or substance of anything;—essential property, nature. 5, the main plot or subject of a poem or play. 6, means, mode, plan, project, design. ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಬಱಿಯೊಳ್ ಕುಡುವುದು (ಬಱಿವಱಿ Šmd. I).

ವಸ್ತುಕ vastuka. Substantial, real, true, not connected with imagination, faithful (as a narrative); poetical diction that closely adheres to facts (Bp. 1, 11. 21; Rśv. 1, 78; Šśv. 5, 59).

ವಸ್ತುಕವಿ vastu-kavi. A real poet (Čh. v. 148).

ವಸ್ತುಕೃತಿ vastu-kriti. A composition closely adhering to facts (Čpr. 1, 51).

ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ vastu-pratati. A multitude of things (ನಾನಾ ವಸ್ತುಗಳು Nn. 59; see s. ಸತ್).

ವಸ್ತುವಿಕಾರ vastu-vikâra. A change of form of a thing (Šmd. 162).

ವಸ್ತುಸಮೂಹ vastu-samûha. A large number of things; the aggregate of things (ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ, ಸತ್ Nn. 84).

ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವ vastu-svabhâva. The true nature of anything.

ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನ vastusvabhâva-kathana. A faithful narration or representation (ವಾಸ್ತವ Kâvy. III, 3, B, 2).

ವಸ್ತೂಪಮೆ vastu-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಸ್ತ್ಯ vastya. *An abode, a house.*

ವಸ್ತ್ರ vastra. (= ಬಟ್ಟೆ 2). *Cloth, clothes, garment, raiment, dress; a cloth;* a handkerchief (My.). — ವಸ್ತ್ರಗಾಯ. Sifting through a cloth (My.).

ವಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ vastra-kriyĕ. The fabrication of cloth. See ನೆಯ್.

ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ vastra-galita. Strained or sifted through a cloth (My.).

ವಸ್ತ್ರಗಾಲಿ vastra-gâli. = ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ. (My.; Mhr. ವಸ್ತ್ರಗಾಳ).

ವಸ್ತ್ರಗಾಲಿತ vastra-gâlita. = ವಸ್ತ್ರಗಲಿತ. (My.).

ವಸ್ತ್ರದಶೆ vastra-daśĕ. The unwoven threads of a web of cloth; the ends or skirt of a cloth. See ಕರೆ 6.

ವಸ್ತ್ರದಾನ vastra-dâna. Giving, or a gift of, clothes (Grj. 3, 63; Bp. 24, 72).

ವಸ್ತ್ರಪ್ರಕ್ಷಾಲನ vastra-prakshâlana. The washing of clothes. See ಒಗೆ.

ವಸ್ತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ vastra-pravêshṭana. The covering over with clothes. See ಉಡು 1.

ವಸ್ತ್ರಯೋನಿ vastra-yôni. *The material of which cloth is made.*

ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ vastra-viśêsha. A sort of cloth. See ಪಱ್ 2.

ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮ vastra-vêśma. *A tent.*

ವಸ್ತ್ರಸ್ವಲ್ಪಘಾತನ vastra-svalpa-ghâtana. Slightly striking or beating a cloth. See ಕುಕ್ಕು 3.

ವಸ್ತ್ರಹೀನ vastra-hîna. Devoid of clothes, without clothes. ವಸ್ತ್ರಹೀನನೋ? ಕುಲಹೀನನೋ? (Prv.).

ವಸ್ತ್ರಾಗ್ರ vastra-agra. The ends or skirt of a cloth. See ಕರೆ 6.

ವಸ್ತ್ರಾಂತರಪ್ರವೇಶ vastra-antara-pravêśa. The tucking in of (the end of) a cloth. See ಸೆರ್ಗು.

ವಸ್ನ vasna. 1. Cloth, a cloth, clothes.

ವಸ್ನ vasna. 2. Hire, wages; *price.*

ವಸ್ನಸೆ va(*i. e.* ava)-snasĕ. = ಅವಸ್ನಸೆ. *A tendon, a nerve.*

ವಹ vaha. Bearing, carrying, conveying, bringing. See ಗನ್ಧ-, ನಿ-, ಪ್ರ-, ಲೀಲಾ-, ಹುತ-. 2, any vehicle or means of conveyance. 3, a road, a way. 4, *the shoulder of an ox.*

ವಹಣಿ vahaṇi. 1. Grand display; pomp (ವಿಡಾಯ Bhn. 5).

ವಹಣಿ vahaṇi. 2. Tbh. of ವಹನ. Waves, billows (ತೆರೆಗಳ್ Bhn. 15; Mhr. ವಹಾಣ, stream, flow; a brook). See Grj. 2, after 106.

ವಹಣೆ vahaṇĕ. Tbh. of ವಹನೆ. (Bp. 5, 43).

ವಹನ vahana. (= ವಯಿನ). Bearing, carrying, conveying;—being carried or borne along, proceeding, moving;—flowing (as a stream); (a current; a stream);—(a way, see ವಹ No. 3);—any vehicle or means of conveyance;—a raft, a float, a boat. See ಉದ್-, ನಿರ್-, ಪ್ರ-.

ವಹನೆ vahanĕ. = ವಹಣೆ. A river, a stream in general.

ವಹಮಾನ vahamâna. Bearing, carrying, conveying;—being carried or riding on;—flowing;—having, possessing;—carriage, conduct (J. 18, 42).

ವಹವಾ vahavâ. = ವಾಹವಾ. (My.).

ವಹಿ vahi. = ವಯಿ. A stitched book (for accounts, etc.); any book (Râm. 6, 45, 63; My.; Mhr., H. ವಹೀ).

ವಹಿಕ vahika. A bearer (ಮನುಷ್ಯರ ಹೊಱುವವಂ Mr. 381).

ವಹಿತ್ರ vahitra. = ಬಹಿತ್ರ, etc. A raft, a float, a boat, a vessel (Bp. 8, 9; Šśv. 5, 32).

ವಹಿತ್ರಕ vahitraka. = ಬಹಿತ್ರಕ. A raft, etc. (= ವಹಿತ್ರ).

ವಹಿತ್ರಭೇದ vahitra-bhêda. A kind of vessel. See ಪಾಱು 2.

ವಹಿಲ vahila. (A current, a flow, the state of being borne along swiftly): quickness, agility (ಚಳಕ Bhn. 60, o. r. ವಹಿಲ್ ತ್ವರಿತಂ; ವೇಗಾರ್ಥಂ 65);—quickly (ಗಮ್ಮನೆ Čt. II, 79; Mhr. ವಹಿಲಾ). See Bp. 16, 24; 21, 38; 23, 20; 31, 9; Šśv. 2, 33; Bh. 1, 10, 23; 8, 23, 36. 37; J. 10, 33.

ವಹಿವಾಟು vahivâṭu. = ವಯ್ವಾಟ, q. v. (ಬಱಿಕೆ G.; B. 5, 266; My.).

ವಹಿಸ್ vahis. = ಬಹಿಸ್.

ವಹಿಸು vahisu. To bear, to sustain; to carry, to convey; to lead (J. 8, 44; Si. 273; My.);—to appropriate to one's self (My.);—to be carried along, to proceed, to become current (Râm.).

ವಹ್ನಿ vahni. *Fire.* 2, the number 3 (Čh.; Mr. 540). 3, N. of a metrical foot (Čh.). 4, *lead-wort, Plumbago zeylanica.*

ವಹ್ನಿಜ vahni-ja. Skanda (Mr. 16).

ವಹ್ನಿರೇತಸ್ vahni-rêtas. *Śiva.*

ವಹ್ನಿಶಿಖ vahni-śikha. *Safflower, Carthamus tinctorius.*

ವಹ್ನಿಸಖ vahni-sakha. The wind (Ršv. 9, 7).

ವಹ್ಲಿ vahli. Speaking, telling (*cf.* ಪೇಳ್).

ವಹ್ಲಿಕೆ vahlikĕ. = ವಹ್ಲಿ. See ಪ್ರ-.

ವಳ್ vaḷ. (ಪ-ಅಳ್ 4). (Šmd. 185. 186).

ವಳ್ vaḷ. (Tbh. of ವಲಯ, what covers or surrounds). = ಬಳ್, ಬಳು, ಬಳೆ, ವಳೆ, ವಳಯ q. v., ವಳೆಯ, ವೊಳೆ. (T. ವಳ್, a leather thong).

ವಳ vaḷa. = ಬಳ 2, ವಳ್ಳ, (ವಾಡ, ವಾಡಿ, ವಾಳ). An affix for the formation of masculine nouns, *e. g.* ಅಡಪವಳಂ, ಮೂಸವಳಂ, ಮುಡಿವಳಂ, ಪಡೆವಳಂ, ಸೆಜ್ಜೆವಳಂ, ಅಡುವಳಂ (Šmd. 234), ಪಸುಬೆವಳಂ, ಪೂವಳಂ (Šm. 67), ಜನ್ನ-, ತುಱು-, ತೋಟ-.

ವಳಯ vaḷaya. = ವಲಯ, (ವಳ್, etc.), ವಳೆಯ q. v. A bracelet, an armlet, a ring (ಕಟಕ Mr. 523); a zone, a girdle. 2, a circle, a boundary, a circumference (see ಇಲಾ-, ಸುತ್ತು-, ಹೊಱ-). 3, a gold or silver ring occasionally put round the hoof of a horse (ತಾವಿ Mr. 274, o. r. ಲೋಮಿ. See Šmd. and Kk. s. ವಳೆಯ).

ವಳಾವಳಿ vaḷâvaḷi. Restless anxiety (Bh. 3, 2, 23; Mhr. ವಳವಳ).

ವಳಿ vaḷi. (= ಪಡಿ 1, etc.). An affix for forming neuter nouns, *e. g.* ನಡೆವಳಿ, ನುಡಿವಳಿ, ಸಲ್ವಳಿ (Šmd. 252), ಹುಟ್ಟುವಳಿ.

ವಳಿ vaḷi. = ವಲಿ 1. A wave; a wrinkle (ತೆರೆ Čt. I, 59; Čpr. 2, 83; see ತಿವಳಿ). 2, a mode in saṅgîtâ (Grj. 2, after 106; V. 11, 9).

ವಳಿಗ vaḷiga. = ವಣಿಗ, etc. See ಕಳ-, ಮುದ-.

ವಳಿಗೆ vaḷigĕ. (Šmd. 39). = ವಱಿಗೆ, ವೊಳಿಗೆ. (Tbh. of ವಟಿಕೆ). A round lump or mouthful of food (ಜೇವಣ, ಕವಳ, ತುತ್ತು Kk. 46; Šm. 59).

ವಳಿತ vaḷita. = ವಲಿತ. A circle, a district, a territory, a dependency (J. 28, 53; 31, 19. 27; My.; Tĕ. ವಣಿತ).

ವಳಿತ್ರಯ vaḷi-traya. = ತ್ರಿವಲಿ. (J. 8, 19).

ವಳೆ vaḷĕ. = ವಳ್, etc., ವೊಳೆ. ವಳೆಯೆನಲ್ ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Šm. 41, o. r. ವೊಳೆಯೆನಲ್). See ಪ್ರಭಾ-.

ವಳೆಯ vaḷĕya. = ವಳಯ, etc. (ಆವಾಪ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, etc. Mr. 340). ಒಳೆನ್ದು, ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Šmd. II). ವೊಳೆಯೆನಲ್ ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Šmd. 41, o. r. ವಳೆ). ವೊಳೆಯೆನಲ್ ಕುದುರೆಯ ವಳೆಯಂ (Kk. 81, o. r. ವಳಯಂ). ಬೆಟ್ಟದುವುವುಮೆನಿಪ್ಪ ಲೋಹಖುರವಳೆಯಂಗಳ್ (Šmd. 120). See ಸುತ್ತು-, ಹೊಱ-.

ವಳ್ತಿ vaḷti. The feminine form of ವಳ. See ಗಟ್ಟ-, ತುಱು-.

ವಳ್ಳ vaḷḷa. = ವಳ, *e. g.* ಅಡಪವಳ್ಳಂ, ಮೂಸವಳ್ಳಂ, ಮಡಿವಳ್ಳಂ (Šmd. 234).

ವಱಿಗೆ vaḷigĕ. or ವಳಿಗೆ q. v. (Šmd. 39).

ವಾ v-â. (*i. e.* the lengthened ಅ 8). = ಅ 8, q. v., ವ 3. ತಿಳಿಸುವಾ! (B. 3, 83). ನೋಡುವಾ! (B. 5, 150). ಮಾಡುವಾ! (My.).

ವಾ vâ. 1. *Or* (ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾವಿಶೇಷ, ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾನಗಳು Nn. 139; ಪ್ರತ್ಯುಪಮೆ Mr. 533); *either - or not* (ವಿಕಲ್ಪ 533); else; *as if;* or else.

ವಾ vâ. 2. Tbh. of ವಾಃ (ಜಲ, ಉದಕ Nn. 139). See ವಾರಾಶಿ.

ವಾಂಶಿಕ vâṁśika. (fr. ವಂಶ). A flute-player. (Čpr. 6, after 86).

ವಾಂಶ್ಯ vâṁśya. (fr. ವಂಶ). = ವಾಸ 1, q. v. Made of bamboo (Sk. ವಾಂಶ).

ವಾಃ vâḥ. = ವಾರ್. Water.

ವಾಃಕಣ vâḥ-kaṇa. A water-drop (Čpr. 4, 46).

ವಾಃಕಿಟಿ vâḥ-kiṭi. Water-pig: a porpoise. (R.).

ವಾಃಕೇಲಿ vâḥ-kêli. Sporting or gamboling in water (Čpr. 1, 100).

ವಾಃಕ್ರೀಡೆ vâḥ-krîḍĕ. = ವಾಃಕೇಲಿ. (Čpr. 7, 148).

ವಾಕ್ vâk. = ವಾಕ್ಕು, ವಾಚ್. (ಶಾರದೆ, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28).

ವಾಕ vâka. Sounding; speaking. See ವಿ-.

ವಾಕರಿಕೆ vâkarikĕ. = ಓಕರಿಕೆ, etc. (My.; Tĕ. ವಾಕರ).

ವಾಕರಿಸು vâkarisu. = ಒಕ್ಕರಿಸು, etc. (My.).

ವಾಕಳಿಕೆ vâkaḷikĕ. = ವಾಕರಿಕೆ. (My.).

ವಾಕಳಿಸು vâkaḷisu. = ವಾಕರಿಸು. (My.).

ವಾಕಿಂಗ್ vâking. "Walking" (Si. 275).

ವಾಕು vâku. (Curvature, Mhr.): an ornament for the wrist (of females and children, My.; Si. 219; Mhr. ವಾಕ, ವಾಂಕ).

ವಾಕುಚಿ vâkuči. = ಬಾವುಚಿಗೆ, ಬಾವುಜಿ, ವಾಕುಷಿ, ವಾಗುಜಿ, ವಾಗುಷಿ. *The plant called purple flea-bane, Vernonia anthelmintica* Willd. (Serrata anth. Lin.; ಬಾವುಜಿ Mr. 122).

ವಾಕುಷಿ vâkushi. = ವಾಕುಚಿ. See Nr. s. ಬಾವುಜಿಗೆ.

ವಾಕ್ಕಲಹ vâk-kalaha. Speech-strife: quarrel, dispute (My.).

ವಾಕ್ಕು vâkku. Tbh. of ವಾಕ್ (Šmd. 106; ವಾಗ್ದೇವಿ 2 Cm.).

ವಾಕ್ಕುಟಿಲ vâk-kuṭila. A man who is crooked or dishonest in his speech (My.); — dishonesty in speech (My.).

ವಾಕ್ಕೋವಿದ vâk-kôvida. Skilled in speech or language (ವಾಕ್ಪ್ರೌಢ Šmd. 174 Cm.).

ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯ vâk-čâturya. Cleverness of speech (My.). ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯವಿದ್ದವನಾದರೆ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ? (Prv.).

ವಾಕ್ಚಾಪಲ್ಯ vâk-čâpalya. Volubility of speech; rattle, gabble (My.).

ವಾಕ್ಪಟುತ್ವ vâk-paṭutva. Skill or ability in speech, eloquence (My.).

ವಾಕ್ಪತಿ vâk-pati. *Eloquent; an eloquent man.* 2, Bṛihaspati (Mr. 38; Kâvy. I, 5, 47).

ವಾಕ್ಪರಿಣತ vâk-pariṇata. Proficient in speech or language (ವಾಕ್ಪ್ರೌಢ Šmd. 249 Cm.).

ವಾಕ್ಪಾರುಷ್ಯ vâk-pârushya. Harshness or severity of language; wordy violence; scurrility (My.).

ವಾಕ್ಪೌರುಷ vâk-paurusha. Power in speaking or using big words (My.).

ವಾಕ್ಪ್ರಗುಮ್ಫನ vâk-pra-gumphana. Stringing together or good arrangement of words (Čpr. 1, 59).

ವಾಕ್ಪ್ರೌಢ vâk-prauḍha. Proficient in speech or language (see ವಾಕ್ಕೋವಿದ, ವಾಕ್ಪರಿಣತ).

ವಾಕ್ಪ್ರೌಢಿ vâk-prauḍhi. Proficiency in speech or language (Čpr. 1, 11).

ವಾಕ್ಯ vâkya. *Speech,* saying, assertion, statement; a word (ಸೊಲ್ Čt. II, 97). 2, *a sentence;* a period (Šmd. 170-172; Kâvy. I, 1*b*, 32-41; II, 2, B, 1. 2);—prose (Šmd. 80). 3, a rule, a precept, an aphorism.

ವಾಕ್ಯಖಣ್ಡ vâkya-khaṇḍa. Syntax (My.).

ವಾಕ್ಯದೀಪಕ vâkya-dîpaka. Illustration or explanation of a sentence (Šmd. 177).

ವಾಕ್ಯದೋಷ vâkya-dôsha. A fault of the sentence; a violation of certain rules of poetical composition (Kâvy. II, 2, B, 1 seq.).

ವಾಕ್ಯನಿರ್ವಾಹ vâkya-nirvâha. The completion or end of a sentence (Šmd. 173).

ವಾಕ್ಯಮಾಲೆ vâkya-mâlĕ. A line of words: a sentence (Šmd. 92).

ವಾಕ್ಯವಿದ vâkya-vida. Possessed of the knowledge of words or language (ಉಕ್ತಿವಿದ Šmd. 102 Cm.).

ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ vâkya-vêshṭana. A complex of (*e. g.* saṁskrita) words: a quotation (Šmd. 73).

ವಾಕ್ಯಶೇಷ vâkya-śêsha. The remainder of a speech, anything intended to be said but left unsaid. (R.).

ವಾಕ್ಯಾನ್ವಯ vâkya-anvaya. The natural order, or logical connection, of words in a sentence (Šmd. 174).

ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ vâkya-artha. The meaning of a word or sentence (Kâvy. II, 1, 6). 2, inquisition concerning a doctrine, etc.: a disputation, a discussion; a lecture (My.).

ವಾಕ್ಯಾಲಂಕಾರ vâkya-alaṅkâra. *An expletive.*

ವಾಕ್ಯೋಪಮೆ vâkya-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಾಕ್ಶ್ರೀ vâk-śrî. The beauty of speech; Sarasvatî (Čpr. 2, 1; 4, 10).

ವಾಕ್ಶ್ರೀನಿವಾಸ vâk-śrî-nivâsa. The beauty of speech dwelling in or on—(Kâvy. III, 3, B, 173; Čt. II, 122).

ವಾಕ್ಸುವರ್ಣ vâk-suvarṇa. Speech considered as gold (Čpr. 1, 60).

ವಾಗ್ vâg. = ವಾಕ್. — ವಾಗ್ದೋರಣೆ. Good style of composition (My.). — ವಾಗ್ವ್ಯಯ. Expenditure of words or speech, waste of breath (My.).

ವಾಗಾಡಮ್ಬರ vâg-âḍambara. A vain display of words (My.).

ವಾಗೀಶ vâg-îśa. *A master of language, an eloquent man.* 2, Brihaspati. 3, Brahmâ. 4, N. of a man (Rśv. 1, 77). — ವಾಗೀಶಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 44, 47).

ವಾಗೀಶ್ವರ vâg-îśvara. Brahmâ (My.).

ವಾಗೀಶ್ವರಿ vâg-îśvari. Sarasvatî (My.).

ವಾಗು vâgu. = ವಾಗುಸ. A sort of large fish (ಮದ್ಗು, ಶೃಂಗಿ, ಹೆಮ್ಮೀನ್ Mr. 409).

ವಾಗುಜಿ vâguji. = ವಾಕುಚಿ, etc. (Sk.).

ವಾಗುರ vâgura. = ವಾಗುರೆ. (ಜಾಲಿಕ, ಬೆಳ್ಳಾರ Mr. 380).

ವಾಗುರಿಕ vâgurika. *One who uses nets for catching deer, etc.*

ವಾಗುರೆ vâgurĕ. *A net* (for catching deer or wild animals), *a snare, a noose.*

ವಾಗುಷಿ vâgushi. = ವಾಕುಚಿ. See Nr. s. ಬಾವುಚಿಗೆ.

ವಾಗುಸ vâgusa. = ವಾಗು. (Sk.). See ಹೆಮ್ಮೀನ್.

ವಾಗೆ vâgĕ. = ವಾಘೆ. *A bridle* (ವಲ್ಗೆ, ಕುಶೆ, ರಶ್ಮಿ Hlâ.).

ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರತೆ vâk-gêya-kâratĕ. Performance of good composition and song (Čpr. 2, after 14).

ವಾಗ್ಜಾಲ vâg-jâla. A congeries of words; prate, gabble (My.).

ವಾಗ್ಝರಿ vâg-jhari. Current of words: good style of composition (My.).

ವಾಗ್ದತ್ತ vâg-datta. Promised;—a promise (My.);—betrothed.

ವಾಗ್ದರಿದ್ರ vâg-daridra. Poor in speech, of few words, speaking little or humbly, speaking guardedly. (R.).

ವಾಗ್ದಾನ vâg-dâna. Giving by promise;—betrothing;—a promise (My.).

ವಾಗ್ದೃಷ್ಟ vâg-drishṭa. Verbal evidence (Bp. 51, 12).

ವಾಗ್ದೇವತೆ vâg-dêvatĕ. = ವಾಗ್ದೇವಿ. (Kâvy. I, 1*a*, 4).

ವಾಗ್ದೇವಿ vâg-dêvi. The goddess of speech or eloquence: Sarasvatî (Šmd. 1).

ವಾಗ್ಬಲ vâg-bala. Powerful in speaking;—the power of speech (My.).

ವಾಗ್ಮಿ vâgmi. Speaking much, loquacious, talkative, verbose. 2, *speaking well, eloquent;* an eloquent man (ಚರ್ಮಣ, ಮೇಳಯಿಸ್ಸಿ ನಾನಾ ರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೆಯ್ವವಂ Mr. 360).

ವಾಗ್ಯತ vâg-yata. Reserved in speech, taciturn, silent. (R.).

ವಾಗ್ರುತ vâg-ruta. A deaf man (? ಕೇಳದವಂ Mr. 440, text corrupt).

ವಾಗ್ವರ vâg-vara. Brahmâ; Brihaspati (Šsv. 5, 27).

ವಾಗ್ವಾಣ vâg-vâṇa. A word considered as an arrow (Čpr. 1, 44).

ವಾಗ್ವಾದ vâg-vâda. Quarrel, verbal dispute (My.).

ವಾಗ್ವಿದ vâg-vida. Clever in speech, skilled in language (Šmd. 398).

ವಾಗ್ವಿಭವ vâg-vibhava. Power, or excellence, of speech or diction (Kâvy. I, 5, 50).

ವಾಗ್ವಿರೋಧ vâg-virôdha. Enmity appearing in words (My.).

ವಾಗ್ವೃಷ್ಟಿ vâg-vrishṭi. A shower of words (Čpr. 3, 68).

ವಾಘೆ vâghĕ. = ವಾಗೆ. (ಕುಶೆ, ರಶ್ಮಿ Mr. 274; Grj. 2, after 106; J. 13, 24).

ವಾಙ್ vâṅ. = ವಾಗ್.

ವಾಙ್ನಿಷ್ಠುರ vâṅ-nishṭhura. Cruelty shown by words (My.).

ವಾಙ್ಮನಸು vâṅ-manasu. Speech and mind (Bp. 50, 70).

ವಾಙ್ಮಯ vâṅ-maya. Relating to speech; consisting of words; eloquent, rhetorical;—speech;—eloquence;—rhetoric. (R.).

ವಾಙ್ಮಾಧುರ್ಯ vâṅ-mâdhurya. Sweetness or pleasantness of speech (My.).

ವಾಙ್ಮುಖ vâṅ-mukha. *The opening or commencement of a speech, an exordium.*

ವಾಙ್ಮೂಲ vâṅ-mûla. Origin of words: deposition (Tĕ.; My.).

ವಾಚ್ vâč. = ವಾಕ್, ವಾಕ್ಕು, (ವಾಗ್, ವಾಙ್). Speaking;—speech; voice; talk; language; discourse. 2, *a word;* a saying. 3, *the goddess of speech, Sarasvatî* (ಶಾರದೆ, ವಾಕ್, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28).

ವಾಚಂಯಮ vâćam-yama. Speech-restrainer: *a sage who practises rigid taciturnity.*

ವಾಚಕ vâćaka. Speaking, reading; declaratory, expressing, signifying;—verbal, expressed by words;—a speaker, a reader;—*a word.* See Ć̌h. v. 1. 18; ಭೂ-. — ವಾಚಕದಾಟಿ. Fluency in reading (My.).

ವಾಚಕತೆ vâćakatĕ. Expressiveness, significance; the meaning that is intended to be expressed (Kâvy. III, 1, A, 13-15).

ವಾಚಕಶಕ್ತಿ vâćaka-śakti. Power in reading (My.).

ವಾಚನ vâćana. The act of reciting or reading, recitation. 2, the act of relating or declaring, proclamation, declaration. See ಸ್ವಸ್ತಿ-.

ವಾಚನೆ vâćanĕ. = ಬಾಚನೆ, ವಾಚನ.

ವಾಚಸ್ಪತಿ vâćas-pati. The lord of speech: *Brihaspati.*

ವಾಚಾಗುರು vâćâ-guru. A teacher of sacred texts (Bp. 1, 1).

ವಾಚಾಟ vâćâṭa. *Talkative, loquacious.*

ವಾಚಾಮಗೋಚರ vâćâm-agoćara. Impossible to be expressed by words (My.).

ವಾಚಾಮ್ಬಿಕೆ vâćâ-ambikĕ. Sarasvatî; N. of the mother of the poet Argaḷa (Ćpr. 1, 54).

ವಾಚಾಲ vâćâla. *Talkative;*—boasting.

ವಾಚಾಲಕ vâćâlaka. = ವಾಚಾಲ. (My.).

ವಾಚಿ vâći. = ಹಾಮುಚಿ. (Tĕ.). — ವಾಚಿತೀಗೆ. = ಹಾಮುಚಿಬಳ್ಳಿ. (Si. 159; Tĕ.).

ವಾಚಿ vâći. (= ವಾಸಿ 4). Speaking, uttering, expressing; what expresses: a word. See ಕ್ರಮ-, ಗುಣ-, ಭಾವ-, ಮನೋಹರ-. 2, expressing genus, generic. 3, a word which defines or limits the meaning of another word; an epithet, an attribute, an adjective (ವಿಶೇಷ Nn. 103, o. r. ವಿಶೇಷಣ). 4, a speaker, a counsellor, a minister (ಪ್ರಧಾನ, ಸಚಿವ 103). 5, Sarasvatî (ಸರಸ್ವತಿ 103). 6, an attribute, a quality, a good quality; good or improved state or condition (ಗುಣ 103).

ವಾಚಿಕ vâćika. Verbal, oral. 2, *communicated by speech or by word of mouth.* 3, news, tidings, intelligence.

ವಾಚಿಸು vâćisu. To speak, to say, to utter, to declare (Râm. 1, 16, 6; J. 11, 30; 26, 15. 49; 29, 4).

ವಾಚೆ vâćĕ. ವಾಚಾ. Speech;—a holy word, a sacred text, a divine utterance;—an oath.

ವಾಚೋಯುಕ್ತಿ vâćas-yukti. Possessing fitness or dexterity of speech.

ವಾಚೋಯುಕ್ತಿಪಟು vâćôyukti-paṭu. *Skilled in fitness of speech, eloquent.*

ವಾಚ್ಯ vâćya. To be spoken or said, proper (or possible) to be said. 2, to be spoken against, blamable, censurable, contemptible. 3, to be predicated (of anything), attributive, adjective, declinable as an adjective, taking three genders. 4, that which may be said of anything. 5, a predicate (in grammar). 6, the voice of a verb. See Ćh. v. 1; Kâvy. III, 3, B, 159.

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗ vâćya-liṅga. Adjective gender, *i. e.* gender that depends on the word which is to be distinguished or defined (ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗ Śmd. 108. 109); *adjusting itself to the gender of a noun, being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕ vâćya-liṅgaka. *Being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕತ್ವ vâćya-liṅgakatva. *The state of being an adjective.*

ವಾಚ್ಯಾವಾಚ್ಯ vâćya-avâćya. Proper to be said and improper to be said (My.).

ವಾಜ vâja. = ಓಜ. An artificer, etc. (My.). ವಾಜರ ಮನೆ (ಆವೇಶನ, ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ Si. 108).

ವಾಜ vâja. Strength, vigour, energy. 2, *speed* (ತೂರ್ಣ, ವೇಗ Nn. 124). 3, one of the paces of a horse (ಅಶ್ವಗತಿ, ಕುದುರೆಯ ನಡೆ 124; ತುರಗಗತಿ Mr. 524). 4, boiled rice, food in general, vegetable food (ಶಾಕ, ಮೇಲೋಗರ 124; ಶಾಕ 524). 5, clarified butter, ghee (ಘೃತ, ತುಪ್ಪ 124; ತುಪ್ಪ 524). 6, *a wing;—the feather of an arrow* (ಛದ, ಗಱಿ 124; ಗಱಿ 524). 7, a mantra or prayer concluding a sacrifice (ಮಖಾನ್ತ್ಯ, ಯಜ್ಞದ ಕಡೆ 124; ಕ್ರತುವಿನನ್ತ್ಯ 524). 8, N. of a tree (ತರುಭೇದ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 124; ತರು 524; *cf.* ವಾಜ No. 7?).

ವಾಜಪೇಯ vâja-pêya. *N. of a particular sacrifice.*

ವಾಜಿ vâji. Strong, powerful, impetuous; swift. 2, *a horse* (ಕುದುರೆ Nn. 14. 51; ತುರಗ, ಕುದುರೆ 75). 3, *a bird* (ವಿಯಚ್ಚರ, ಪಕ್ಷಿ 75). 4, *an arrow* (ಮಾರ್ಗಣ, ಬಾಣ 75). 5, a bone (? ಅಸ್ಥಿ 75, o. r. ಅಸ್ತಿ). 6, an enemy (ರಿಪು, ಹಗೆ 75). 7, the plant ವಾಜದನ್ತಕ.

ವಾಜಿತರ vâji-tara. A mule (ಚಕ್ರಿವತಿ, ಹೇಸರಗತ್ತೆ Mr. 186).

ವಾಜಿದನ್ತಕ vâji-dantaka. *The shrub Justicia adhatoda* (and ganderussa Lin., = ಆಟರೂಷ).

ವಾಜಿಧ್ವಾನ vâji-dhvâna. Neighing (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಕುದುರೆಯ ಧ್ವನಿ Nn. 18).

ವಾಜಿನಿ vâjini. *A mare.*

ವಾಜಿಬಿ vâjibi. Fit, proper, right (My.; Br.; Mhr., H. ವಾಜಬೀ, ವಾಜವೀ).

ವಾಜಿಮಿ vâjimi. = ವಾಜಬಿ. (My.).

ವಾಜಿಮೇಧ vâji-mêdha. A horse-sacrifice (J. 2, 25. 66).

ವಾಜಿಶಾಲೆ vâji-śâlĕ. *A horse stable.*

ವಾಂಚಲ್ಯ vânćalya. Tbh. of ವಾತ್ಸಲ್ಯ. (My.).

ವಾಂಛಿತ vânćhita. *Wished, desired, longed for.*

ವಾಂಛಿಸು vânćhisu. To wish, to desire (My.).

ವಾಂಛೆ vânćhĕ. *Wish, desire;* desire for.

ವಾಟ vâṭa. 1. = ಓಟ. (My.).

ವಾಟ vâṭa. 2. A slope, an incline, as of the ground, of a roof, of a water-course, etc. (My.; Tĕ.; T., M. ವಾಟು; *cf.* ವಾರೆ & ವಾಲು). ಕ್ರಮದಿನ್ದ ವಾಟವಾಗಿ ಇೞಿಯ ತಕ್ಕ ನೆಲ (ಪ್ರವಣ Si. 421).

ವಾಟ vâṭa. (= ಬಟ್ಟೆ 1, ಬಾಟೆ, ಬಾಡು, ವಡ). *An enclosure,* a piece of enclosed ground, a court-yard, a compound. 2, a garden, a park, a plantation. 3, the enclosure of a town or village, a fence, a wall, a hedge, etc. 4, a road, a way (*cf.* ಬಱಿ 1); a street (see ವೇಶ್ಯಾ-). 5, course, procedure (Mhr.). 6, made of the vaṭa-tree.

ವಾಟಿ vâṭi. 1. A garden. See ಪುಷ್ಪ-.

ವಾಟಿ vâṭi. 2. A street (My.; ಓಣಿ G.). 2, = ಟೊಂಕ (G.).

ವಾಟಿಕ vâṭika. = ಬಾಡಗ, ವಾಡಿಗ. A gardener. 2, a garden (see ಪುಷ್ಪ-).

ವಾಟಿಕೆ vâṭikĕ. An enclosure; a garden. See ಅನ್ನ-, ಪುಷ್ಪ-, ವೃಕ್ಷ.

ವಾಟಿ vâṭê. = ಓಟಿ 1. (My.).

ವಾಟಿ vâṭĕ. 1. = ಓಟಿ 2. q. v. (My.).

ವಾಟಿ vâṭĕ. 2. = ಓಟಿ 1, etc. (My.).

ವಾಟ್ಯಾಲಕ vâṭyâlaka. *The plant Sida cordifolia or rhomboidea* (= ಬಲೆ).

ವಾಡ vâḍa. = ವಾಳ. See ಕುಳ-.

ವಾಡಬ vâḍaba. = ವಾಡವ.

ವಾಡಬಾನಲ vâḍaba-anala. = ವಾಡವಾನಲ. (ವಾಡವ, ವಡಬಾಗ್ನಿ Nn. 13).

ವಾಡವ vâḍava. = ಬಾಡಬ, ಬಾಡವ, ವಾಡಬ, ವಾರುವ. *Submarine fire* (ವಡವಾನಲ, ವಡಬಾಗ್ನಿ Nn. 13). 2, the lower regions (at the south-pole, ದಾನವವಾಸ, ರಸಾತಲ 13). 3, a country (ಜನಾನ್ತ, ದೇಶ 13). 4, *a Brâhmaṇa* (ವಿಪ್ರ 13). 5, *a stud, a collection of mares;* a horse (ತುರಂಗ, ಕುದುರೆ 13).

ವಾಡವಾಗ್ನಿ vâḍava-agni. = ಬಾಡಬಾಗ್ನಿ. Submarine fire.

ವಾಡವಾನಲ vâḍava-anala. *The fire of the lower regions.*

ವಾಡವಾಮುಖ vâḍavâ-mukha. = ವಡವಾಮುಖ. (ವಾರಿಧಿಯ ಕಿಚ್ಚು Mr. 48).

ವಾಡವೇಯ vâḍavêya. = ಬಾಡಬೇಯ. *A bull, an ox.*

ವಾಡವ್ಯ vâḍavya. *A number of Brâhmaṇas.*

ವಾಡಿ vâḍi. (= ವಳ). (Tĕ. ವಾಡಿ, ವಾಳ). See ನಾಯಕವಾಡಿ.

ವಾಡಿ vâḍi. An enclosure; an enclosing wall (Mhr., H.); an enclosed piece of meadow-field, or garden-ground;—a hamlet (*cf.* ಪಾಡಿ);—a division of the suburban portion of a city (Mhr. ವಾಡೀ).

ವಾಡಿಕೆ vâḍikĕ. (fr. ಬಟು). Usage, custom, practice; the state of being habitual, that of being well known by practice (My.; ರೂಢಿ G.; Tĕ. ವಾಡಿಕೆ, ವಾಡುಕೆ, ವಾಳಿ; T. ವಾಟ್ಟಿ; Tĕ. ವಾಡು, to use, make use of). ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಗಿಡದ ಟೊಂಗೆಗಳ ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಗ್ಗೆಗಳಾಗುವವು (B. 3, 36). ಚಿನ್ನವು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ರಜಗಳ ರೂಪದಿನ್ದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ (4, 105). ದಿವಸ ಹೋದವರಿಗೆ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಅಷ್ಟು ನಿದ್ದೆ ಬೇಕಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 135). ನನಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ (My.). ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಹಾಡಿಕೆ ತಿಳಿಯುವದೇ? (Prv.). See ಲೋಕ-.

ವಾಡಿಗ vâḍiga. (Tbh. of ವಾಟಿಕ). = ಬಾಡಗ. See ಹುವ್ವಾಡಿಗ, ಹೂವಾಡಿಗ.

ವಾಡೆ vâḍĕ. = ಓಡೆ, q. v. (My.; ಕುಸೂಲ, ಗಳಿಗೆ Si. 416).

ವಾಢ vâḍha. = ಬಾಢ No. 1. *Hard, firm, strong;*—much, abundant, excessive, exceeding. ವಾಢಂ, *much, excessively;*—*indeed, truly, surely positively, very well, yes.*

ವಾಣ vâṇa. = ಬಾಣ. See ವಾಗ್-.

ವಾಣಿ vâṇi. 1. = ಬಾಣಿ. *Sound, speech; voice.* 2, *Sarasvati* (ಗೋ, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 5; ಸರಸತಿ, ಬಾಣಿ, etc. Kk. 9). 3, speaking. 4, (fr. ವಾಣ) having an arrow or arrows. 5, = ವಾಣಿಜ, a Banyan (Mhr.). 6, an oil-miller, an oilman (T. ವಾಣಿಯ). ವಾಣಿ ಗಾಣಿ (= ಗಾಣಿಗ) ತೇಲಿ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). 7, articles of trade (see ಹಸರುವಾಣಿ).— ವಾಣಿಯರಸ. -ಅರಸ. Brahmâ (Bp. 46, 78).

ವಾಣಿ vâṇi. 2. *Weaving;*—a weaver's loom.

ವಾಣಿಗ vâṇiga. A knave (? Bp. 28, 19; in a corrupt line of Čt. I, 84 there is: ವಾಣಿಗ ರಕ್ಕು, the metre would require ರಕ್ಕಂ, whether ಠಕ್ಕಂ; o. r. is ಠಂಕಂ).

ವಾಣಿಜ vâṇija. = ವಾಣಿಯ No. 1. *A merchant,* a Banyan.

ವಾಣಿಜತನ vâṇijatana. Traffic, trade. ರೇಣು ಮಾಣಿಕವಾದರೂ ವಾಣಿಜತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ವಾಣಿಜ್ಯ vâṇijya. = ವಾಣಿಯ No. 2. *Traffic, trade* (ಹರದು Mr. 346).

ವಾಣಿಜ್ಯತನ vâṇijyatana. = ವಾಣಿಜತನ. (My.).

ವಾಣಿನಿ vâṇini. *A sharp or clever woman, a shrewd woman* (ವಿದಗ್ಧೆಯುಂ ಮುಗ್ಧೆಯುಮ್ ಆಗಿರ್ಪವಳು Hlâ.; ಮುಗ್ಧೆ Mr. 306). 2, *a dancing girl.* 3, *a drunken woman,* one literally or figuratively intoxicated, *a passionate woman* (ಮತ್ತೆ Hlâ.; ಸೊಕ್ಕಿದವಳು Nr.).

ವಾಣಿಯ vâṇiya. Tbh. of ವಾಣಿಜ. (Č. Bp. 47, 41; Bh. 8, 24, 42). 2, Tbh. of ವಾಣಿಜ್ಯ. (Bh. 2, 15, 37).

ವಾಣೀಶ vâṇi-îśa. Brahmâ, one of the attendants on Śiva. ಶ್ರೀಮಾನಿನೀಶ ಯಕ್ಷೇಶ ವಾಣೀಶರ್ ಎಮ್ಬವರು (ಶಿವನ) ನಿಜಮಿತ್ರರಕ್ಕೆ (Mr. 13).

ವಾಣೀಶ್ವರ vâṇi-îśvara. Brahmâ (Bp. 1, 46).

ವಾತ vâta. Blown; extinguished. 2, *wind, air, breeze.* 3, wind or air, as one of the humours of the body. 4, morbid affection of the windy humour, rheumatism, gout. 5, N. of a metrical foot (Čh.). ನಾತವಾಗಲಿ ಪರಿಮಳವಾಗಲಿ ವಾತಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ.— ನಾಥನಾದರೂ ವಾತ ಬಿಡದು (Prvs.). See ಮಜ್ಜಸಾರ.

ವಾತಕ vâtaka. *The plant Marsilea quadrifolia* Lin. (= ಅತನಪರ್ಣಿ; see ಮೊಬಿಗು 3).

ವಾತಕಿ vâtaki. *Rheumatic, gouty.*

ವಾತಕುಮ್ಭ vâta-kumbha. *The part of an elephant's forehead below the frontal sinuses.*

ವಾತಗುಲ್ಮ vâta-gulma. Acute gout (Sk., Mhr.), attended by an induration of the mesenteric glands (C.).

ವಾತಜ್ವರ vâta-jvara. Fever occasioned by the prevalence of the vâta-humour (My.).

ವಾತಧಾತು vâta-dhâtu. One of the (three) arteries near the wrist (My.).

ವಾತನಾಡಿ vâta-nâḍi. = ವಾತಧಾತು. (My.).

ವಾತನಾರಾಯಣ vâta-nârâyaṇa. A small plant of which the fruits are eaten and the leaves, roots, etc. used to remove rheumatism (My.; also ವಾತನಾರಾಯಣಿ).

ವಾತಪೂರಣ vâta-pûraṇa. A flag (Bp. 6, 21).

ವಾತಪೋಥ vâta-pôtha. *The Palâśa tree, Butea frondosa.*

ವಾತಪ್ರಕೋಪ vâta-prakôpa. Excess of vâta in the body (My.).

ವಾತಪ್ರಮಿ vâta-prami. *A sort of swift antelope.*

ವಾತಮಣ್ಡಲಿ vâta-maṇḍali. Wind-circle: a whirlwind (ಸುಟಿವ ಅನಿಲ Mr. 50).

ವಾತಮೃಗ vâta-mṛiga. *A sort of swift antelope.*

ವಾತರೋಗ vâta-rôga. Rheumatism, gout (My.; B. 4, 71). ವಾತರೋಗವಿದ್ದವನಾದರೆ ವಾದ್ಯ ಬಾಟಿಸುವನೇ? (Prv.).

ವಾತರೋಗಿ vâta-rôgi. *Afflicted with vâtarôga.*

ವಾತಶರೀರ vâta-śarîra. A body afflicted with vâta (My.). ವಾತಶರೀರಿ, a person who has such a body (My.).

ವಾತಸಹ vâta-saha. *Afflicted with vâta.*

ವಾತಸುತ vâta-suta. Hanumat (Râm. 4, 1, 16).

ವಾತಾಯನ vâta-ayana. = ಬಾದಣ, ಬಾಗವಣ. *An air-passage, an air-hole, a window.*

ವಾತಾಯು vâtâyu. *An antelope, a deer.*

ವಾತಾಶನ vâta-aśana. The act of eating wind (Śśv. 2, 99). 2, a serpent (My.). 3, a tiger (My.).

ವಾತಾಹಾರ vâta-âhâra. = ವಾತಾಶನ No. 1. (My.).

ವಾತೂಲ vâtûla. *Afflicted with vâta.* 2, mad, insane. 3, *a whirlwind, a gale.*

ವಾತೂಲಿಕೆ vâtûlikĕ. = ವಾತೂಲ No 3. (Čpr. 4, after 18).

ವಾತ್ಯೆ vâtyĕ. *A whirlwind, a gale.*

ವಾತ್ಸಕ vâtsaka. (fr. ವತ್ಸ). *A herd of calves.*

ವಾತ್ಸಲ್ಯ vâtsalya. (fr. ವತ್ಸಲ). = ವಾಂಛಲ್ಯ. Lovingness: tender fondness (J. 18, 60; My.; ಮಮತೆ G.).

ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನ vâtsyâyana. N. of a muni and of a writer on amorous subjects (Rŝv. 1, after 135).

ವಾದ vâda. 1. = ಓಡ. A ditch, a trench; a pitfall for catching elephants (Tĕ. ಓದ; Abhâ. 2, 4; *cf.* ವಾರಿ 3 No. 4?).

ವಾದ vâda. 2. (= ಓಮು, etc.). — ವಾದಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Bishop's weed (My.).

ವಾದ vâda. = ಬಾದು 1. Speaking, talking. 2, sound, sounding; playing a musical instrument (see ವೀಣಾ-). 3, discourse, conversation. 4, disputation, debate, dispute, controversy, words (ಮೃತ, ಜಗಳ Nn. 11). 5, explanation, exposition. 6, a plaint, a suit at law. 7, report, rumour. ವಾದಾ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ಹಾದರ ಕಲಿತು ಕೊಣ್ಡ.—ಭೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ವಾದಾ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (Prvs.). 8, a marvellous skill or siddhi (to make gold, etc. ದಳ, ರಸವಾದ Nn. 9; My.; Abhâ. 2, 37; see ರಣ-, ರಸ-).

ವಾದಕ vâdaka. Speaking; a speaker. 2, a player of a musical instrument, a musician (Šmd. 46). ಪಾತ್ರವಾಡೆ ವಾದಕಂ ಬಾಜಿಸಿದಂ (296).

ವಾದನ vâdana. The act of sounding;—instrumental music; the sound of musical instruments.

ವಾದನಕ್ರಿಯೆ vâdana-kriyĕ. The sounding of musical instruments. See ಮೊಟಿಗು.

ವಾದನದಣ್ಡ vâdana-daṇḍa. *A stick, etc. for striking a musical instrument, a plectrum, etc.* (ವಾದ್ಯಮಂ ನುಡಿಸುವ ಕುಡುಹು Šmd. 46 Cm.). *Cf.* ವಾದ್ಯಕೋಣ.

ವಾದನವಿಧಿ vâdana-vidhi. A mode of the sound of musical instruments. See ಮೊಟಿಗು.

ವಾದಪ್ರತಿವಾದ vâda-prativâda. A set of disputation, assertion and counter-assertion, dispute, debate (My.; B. 5, 226).

ವಾದವಿವಾದ vâda-vivâda. A discussion about any statement, argument and disputation, dispute, debate, argumentation (B. 4, 206; My.).

ವಾದಿ vâdi. Speaking; asserting; disputing. 2, a speaker. 3, a disputant; a dialectician (ತಾರ್ಕಿಕ, ಮೇಲಲಿಡು ತರ್ಕಿಪಂ Mr. 360; Bp. 53, 67). 4, a plaintiff, an accuser. 5, an explainer, an expounder of the law, šâstras, etc., a great personage or doctor (ನರೇನ್ದ್ರ Nn. 136; Mr. 490). 6, one who maintains any particular system of doctrine (see ಅದ್ವಯ-, etc.). 7, learned; wise, sage, skilful. See ಚಲ-, ಸ್ವರ-, ಹಟ-. ವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ವಾದಿಸಲು ಸಲ್ಲ, ಕುಣ್ಟನ ಕೂಡ ಹಾನಿ ನಡೆಯಲು ಸಲ್ಲ (Prv.).

ವಾದಿತ್ರ vâditra. *A musical instrument.*

ವಾದಿನಿ vâdini. The feminine form of ವಾದಿ. See ಪರಿ-.

ವಾದಿಪ್ರತಿವಾದಿ vâdi-prativâdi. An assertor and a counter assertor;—a plaintiff and a defendant (My.).

ವಾದಿಸು vâdisu. = ಬಾಜಿಸು, ಬಾಜಿಸು. To dispute (v. i.); to debate; to speak contentiously (Bp. 3, 52; 55, 54; Bh. 1, 8, 16; My.; see Prv. s. ವಾದಿ). 2, to sound a musical instrument, to play.

ವಾದ್ಯ vâdya. = ಬಾಜಾ, ಬಾಜಿ. To be spoken (see ಅಭಿ-);—*any musical instrument;—instrumental music.* ವಾದ್ಯ ಬಾಜಿಸು (B. 5, 294).

ವಾದ್ಯಕೋಣ vâdya-kôṇa. = ವಾದನದಣ್ಡ. (ಬಾಜಿಸುವ ಕುಡುಹು Nn. 127).

ವಾದ್ಯಭಾಣ್ಡ vâdya-bhâṇḍa. *A musical instrument.*

ವಾದ್ಯಭಾಣ್ಡಮುಖ vâdyabhâṇḍa-mukha. *The mouth or top part or point of a musical instrument.*

ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ vâdya-višêsha. A sort of musical instrument. See ಪಟಹ.

ವಾಧ್ರೀಣಸ vâdhrîṇasa. *A rhinoceros.*

ವಾನ್ vân. The masculine form of ವತ್ 1. (ಅನ್ವಿತ, ಸಂಹಿತ, ಯುತ, etc. Mr. 440).

ವಾನ vâna. 1. Blown; blown upon;—*dry, dried* (*cf.* ಒಣ); dry or dried fruit (ಶಲಾಟು, ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ Nn. 90; ಒಣಗು ದೋರ್ವ ಕಾಯಿ Mr. 109). 2, blowing;—moving, rolling. 3, fragrance. See ನಿರ್-.

ವಾನ vâna. 2. Weaving, sewing. 2, the fruit of actions (ಕರ್ಮಫಲ, ಕಟ್ಟಿದನ್ಥಾ ಕರ್ಮಗಳು Nn. 90). 3, what is complete or perfect (ಅಕ್ಷೀಣ, ಕೊಱತೆಯಿಲ್ಲದನ್ತಹುದು 90).

ವಾನ vâna. 3. (fr. ವನ). Relating to a forest or wood. 2, a multitude of woods, a collection of groves or thickets. 3, table-land (ಸಾನು, ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 90).

ವಾನಪ್ರಸ್ಥ vânaprastha. (fr. ವನಪ್ರಸ್ಥ). *A Brâhmaṇa of the third order (âšrama) who has passed through the stages of student and householder, and has left his house and family for the woods.* 2, *the tree Bassia latifolia* (= ಗುಡಪುಷ್ಪ).

ವಾನರ vânara. *A monkey.*

ವಾನರಕುಲ vânara-kula. Belonging to the monkey tribe: Nîla (ನೀಲ, ವಾನರಭೇದ, ಕಪಿಗಳ ಭೇದ Nn. 30).

ವಾನರವರಧ್ವಜ vânara-vara-dhvaja. Arjuna (J. 8, 37).

ವಾನರಸಮುನ್ನತಧ್ವಜ vânara-samunnata-dhvaja. Arjuna (J. 13, 3).

ವಾನಸ್ಪತ್ಯ vânaspatya. (fr. ವನಸ್ಪತಿ). *A tree the fruit of which is produced from* (visible) *blossoms.*

ವಾನಾಯು vânâyu. (fr. ವನಾಯು). The district Vanâyu.

ವಾನಾಯುಜ vânâyu-ja. = ವನಾಯುಜ. *A Vânâyu horse.*

ವಾನೀರ vânîra. *A sort of cane, the ratan, Calamus rotang* Lin. (ಹಜ್ಜೆಯ ಮರ Hlâ.).

ವಾನೇಚರ vânê-čara. Wandering or dwelling in forests (Čpr. 1, 137).

ವಾನೇಯ vânêya. *The fragrant grass Cyperus rotundus.*

ವಾನ್ತ va-anta. 1. A word with final ವ (ವ್, Šmd. 323).

ವಾನ್ತ vânta. 2. Vomited, ejected from the mouth, effused. See ಉದ್-.

ವಾನ್ತಿ vânti. Vomiting;—the matter vomited;—an emetic. ಕುಡಿದ ವಿಷವು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ, ದುಣ್ಡರಿಸಿ, ವಾನ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊಱಗೆ ಬಿತ್ತು (B. 5, 72). ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹಿಡಿದವಗೆ ವಾನ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). — ವಾನ್ತಿಭೇದಿ. Vomiting and purging: cholera (My.). — ವಾನ್ತಿಭ್ರಾನ್ತಿ. Vomiting and aberration: cholera (C.; B. 4, 132).

ವಾಪ vâpa. Sowing seed, strewing. 2, weaving. 3, shearing, shaving. See ನಿರ್-, ಪರೀ-, ಪ್ರತೀ-.

ವಾಪನ vâpana. 1. = ಪಾಪ. See ನಿರ್-.

ವಾಪನ vâpana. 2. Blowing. See ನಿರ್-.

ವಾಪಸು vâpasu. Back, in return (C.; Br.; Mhr., H.).

ವಾಪಿ vâpi. 1. A sowing machine (ಕೂರಿಗೆ Mr. 370).

ವಾಪಿ vâpi. 2. = ಬಾಂವಿ, ಬಾಮಿ, ಬಾವಿ, ವಾಯಿ. *An oblong reservoir of water, a pool or lake* (ಬೆಂಚೆ Hlâ.); a well.

ವಾಪಿತ vâpita. Sown;—shaven, shorn. See ವಪ್-.

ವಾಪಿತೆ vâpitĕ. A close-shaved woman, a widow (ಮುಣ್ಡೆ Mr. 303);—a female mendicant (ಭಿಕ್ಷು 303).

ವಾಮ vâma. = ಓಮ, etc. (My.).

ವಾಮ vâma. 1. *Beautiful, handsome, pleasing, lovely* (ಮನೋಹರ, ಒಳ್ಳಿತ್ತು Nn. 24; *cf.* ಓ 4?).

ವಾಮ vâma. 2. *Reverse, adverse, opposite, contrary, inverted* (ಪ್ರತಿಕೂಲ Nn. 24). 2, *left, not right* (ಎಡದ ಭಾಗ 24). 3, crooked (ವಕ್ರ, ಕೊಂಕು 24). 4, bad, vile, base, wicked. 5, short.

ವಾಮದೇವ vâma-dêva. *Śiva.* 2, N. of a ṛishi (J. 20, 3; 33, 39).

ವಾಮದೇವವದನ vâmadêva-vadana. N. of one of Śiva's faces (Šŝv. 5, 4).

ವಾಮನ vâmana. Short in stature, dwarfish;—*a dwarf* (ಗುಡ್ಡ, ಕುಬ್ಜ Nn. 132; ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಕಿಱಿದಾಗೆ ವಾಮನನೆನಿಕ್ಕು Mr. 389). 2, Vishṇu in his dwarf (5th) incarnation, on account of Bali (Mr. 19; J. 26, 47). 3, *the elephant that supports the south* (or western) *quarter.* 4, N. of the author of the kâvyâlaṅkâravṛitti (Kâvy. V, 970). — ವಾಮನಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 56, 27).

ವಾಮನಪುರಾಣ vâmana-purâṇa. The purâṇa that contains an account of the dwarf-incarnation of Vishṇu (Bp. 43, 76).

ವಾಮನಾವತಾರ vâmana-avatâra. = ವಾಮನ No. 2. (My.).

ವಾಮನೇತ್ರೆ vâma-nêtrĕ. *A woman with beautiful eyes.*

ವಾಮಲೂರ vâmalûra. *An ant-hill* (ವಲ್ಮೀಕ, ಹುತ್ತು Mr. 401).

ವಾಮಲೋಚನೆ vâma-lôčanĕ. *A woman with beautiful eyes.*

ವಾಮಾಂಗ vâma-aṅga. The left side of the body (J. 26, 57).

ವಾಮಾಂಗಿ vâma-aṅgi. A wife who is the left side of her husband (J. 26, 56).

ವಾಮಾರ್ಧಾಂಗ vâmâ-ardhâṅga. Śiva, the husband of Pârvatî (Bp. 61, 49).

ವಾಮಿ vâmi. *A mare.*

ವಾಮೆ vâmĕ. (= ಬಣವೆ, etc.). A heap of grass, straw, wood, etc. (Tĕ. ಓವು, ಓವೆ, ವಾಮು; Tĕ. ವಾಪು, swelling, *cf.* ಬಾ 2). ಹುಲ್ಲುವಾಮೆ (ತೃಣ್ಯೆ, ತೃಣಸಂಹತಿ, ಹುಲ್ಲುರಾಶಿ Si. 165).

ವಾಮೆ vâmĕ. ವಾಮಾ. *A handsome female;*—an intelligent woman (ಮನೋಜ್ಞೆ, ಜಾಣಿ Nn. 24);—Gaurî;—*a woman in general* (ಭಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 24).

ವಾಯ vâya. 1. (Šmd. 25). (Tbh. of ವ್ಯಾಜ). Deceit, lie, vainness, pretext (ಪುಸಿ Bhn. 5; Bp. 40, 45; Bh. 8, 13, 47; J. 5, 38; 9, 22. 34; 11, 34; 18, 55; 26, 43; *cf.* ಬಾಡ No. 2).

ವಾಯ vâya. 2. Weaving, sewing. See ತನ್ತು-, ತುನ್ನ-.

ವಾಯಜ vâyaja. (Tbh. of ವೈಡೂರ್ಯ?). See ಬಾಲ-.

ವಾಯದಣ್ಡ vâya-daṇḍa. *A weaver's loom.*

ವಾಯನ vâyana. = ಬಾಗಿನ, ಬಾಯಿನ. Sweetmeats or cakes which may be eaten during a religious fast;—presents of sweetmeats, etc., forming part of an offering to a deity, or prepared on festive occasions, such as marriages, etc., and sent as presents to friends and acquaintances.

ವಾಯವಡಂಗ vâya-vaḍaṅga. = ವಾಯವಿಡಂಗ, ವಾಯವಿಳಂಗ, ವಾಯಿವಡಂಗ, ವಾಯಿವಿಡಂಗ, ವಾಯುವಳಂಗ, ವಾಯುವಿಳಂಗ, q. v. (ಅಮೋಘ, ವರಣ, ವಿಡಂಗ, ವೇಲ್ಲ, ಸೇತು G.; Mhr. ವಾವಡಿಂಗ, the plant Embellia ribes).

ವಾಯವಿಡಂಗ vâya-viḍaṅga. = ವಾಯವಡಂಗ, etc. (ಕ್ರಮಿಘ್ನ, ಚಿತ್ರತಣ್ಡುಲ G.).

ವಾಯವಿಳಂಗ vâya-viḷaṅga. = ವಾಯವಿಡಂಗ. (My.).

ವಾಯವ್ಯ vâyavya. Windy; relating to Vâyu;—the quarter or region of the wind, the north-west (presided over by the lôkapâla Vâyu). (My.; B. 4, 114. 117).

ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರ vâyavya-astra. A kind of weapon (J. 13, 15).

ವಾಯಸ vâyasa. *A crow* (ಕಾಗೆ Nn. 14. 16).

ವಾಯಸಾರಾತಿ vâyasa-arâti. *An owl.*

ವಾಯಸಿ vâyasi. *The plant Solanum indicum* Lin. (= ಕಾಕಮಾಚಿ; see Nr. s. ಗಣಕಿ).

ವಾಯಸೋಲಿ vâyasôli. *A medicinal root* (= ಕಾಕೋಲಿ; see ಗೊರಿವಿಡಿ).

ವಾಯಿ vâyi. Tbh. of ವಾಪಿ 2. — ವಾಯಿಕಟ್ಟು. (ಏನಾಹ Si. 91).

ವಾಯಿಣ್ಟೆ vâyiṇṭĕ. (Tĕ. ವಾಯಿಣ್ಟೆ, ವಾವಿಣ್ಟೆ). — ವಾಯಿಣ್ಟೆ ಚಟ್ಟು. (ಬರ್ಬರೆ, ಕವರಿ, etc., ನಾಱಿಮ್ಬೇಳೆ Si. 157; Tĕ.).

ವಾಯಿದೆ vâyidĕ. A promise, an agreement, an engagement with fixedness of term (Mhr., H.); period; term fixed for payment; instalment, stated period (My.; Br.).

ವಾಯಿವಡಂಗ vâyi-vaḍaṅga. = ವಾಯವಡಂಗ. (ಮೋಘ G.).

ವಾಯಿವಿಡಂಗ vâyi-viḍaṅga. = ವಾಯಿವಡಂಗ. (ತಣ್ಡುಲ G.).

ವಾಯು vâyu. *Wind, air; Vâyu, the god of the wind.* 2, *the air of the body, a vital air,* of which five are reckoned: prâṇa, apâna, samâna, udâna, vyâna. 3, N. of a metrical foot (Čh.). 4, rheumatism, gout (C.).

ವಾಯುಗುಲ್ಮ vâyu-gulma. = ವಾತಗುಲ್ಮ. (My.).

ವಾಯುಚಾರ vâyu-čâra. The fleetness of the wind (ಲಘು, ಗಾಳಿಯ ನಡೆ Nn. 145).

ವಾಯುತ್ರಯ vâyu-traya. (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nn. 40).

ವಾಯುನನ್ದನ vâyu-nandana. Bhîma (J. 2, 54).

ವಾಯುಪಂಚಕ vâyu-pañčaka. The set of five vital airs (see ವಾಯು No. 2; My.).

ವಾಯುಪುತ್ರ vâyu-putra. Bhîma (ಭೀಮ, ಭೀಮಸೇನ Nn. 5; ಕುರುವೈರಿ, ವೃಕೋದರ, ಭೀಮ Mr. 264). 2, Hanumat.

ವಾಯುಭಕ್ಷಕ vâyu-bhakshaka. N. of a ṛishi (J. 33, 40).

ವಾಯುಮೃಗ vâyu-mṛiga. = ವಾತಮೃಗ. (ವಾತಮೃಗ, etc., ಗಾಳಿಗೆದುರಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲೆ, ಕಡಹದ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದವು Si. 168).

ವಾಯುರಯ vâyu-raya. Fleet as the wind (Ršv. 13, 91).

ವಾಯುಲಿಂಗ vâyu-liṅga. N. of a phallus of Śiva (My.).

ವಾಯುವಿಕಾರ vâyu-vikâra. A change of form of the air of the body. See ತೇಗು.

ವಾಯುವಳಂಗ vâyu-vaḷaṅga. = ವಾಯವಡಂಗ, etc. (My.).

ವಾಯುವಿಳಂಗ vâyu-viḷaṅga. = ವಾಯವಡಂಗ, etc. *A plant of which the seed is used as a vermifuge, Erycibe paniculata* Roxb. (ವೇಲ್ಲ, ಅಮೋಘ, ಕ್ರಿಮಿಘ್ನ, ವಿಡಂಗ etc. Si. 147).

ವಾಯುವೇಗ vâyu-vêga. The velocity of the wind; a gust or blast of wind;—fleet as the wind (Bp. 34, 24; My.).

ವಾಯುವೇಗಿ vâyu-vêgi. Fleet as the wind; — N. of a horse (Bp. 59, 39).

ವಾಯುಶರೀರ vâyu-śarîra. = ವಾತಶರೀರ. (My.).

ವಾಯುಸಖ vâyu-sakha. *Fire.*

ವಾಯುಸಖಿ vâyu-sakhi. *Fire.*

ವಾಯುಸಂಚಾರ vâyu-sañcâra. The blowing of the wind (ತೀಟ, ತೀಡೂದು, ಊದೂದು Ss.).

ವಾಯುಸುತ vâyu-suta. = ವಾಯುಪುತ್ರ. (ಭೀಮ Mr. 512).

ವಾಯುಸ್ತಮ್ಭ vâyu-stambha. One of the siddhis: raising the body in the air and maintaining it in such a position without support (My.).

ವಾಯುಸ್ಪರ್ಶನ vâyu-sparśana. The touching or touch of the wind. See ತೀಡು.

ವಾರ್ vâr. = ವಾ 2, ವಾರು 1, ವಾಃ. *Water.*

ವಾರ vâra. 1. = ಓರ, ವಾರೆ, etc. Declivity, sloping; side (T., M.; My. in compounds). See ಇಬ-, ತಾಟ-. *Cf.* ವಾಸರ. — ವಾರಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. A kaččĕ that hangs to one side (My.). — ವಾರದುಟುಬು. = ಓರೆದುಟುಬು. (My.).

ವಾರ vâra. 2. A share: a landlord's half share of the produce of a field in lieu of rent (Bp. 27, 52; My.; Tĕ., T., M.; see ಇರ-, ಇರು-; *cf.* ಅರ್ 7?). — ವಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡು. To give land to somebody for the sake of cultivation (retaining the ownership and) receiving half its produce instead of rent (My.; also cattle, etc. are given on vâra, My.).

ವಾರ vâra. 1. (= ಬಾರಿ 2). Anything which screens, covers or surrounds; a cover. 2, a multitude, a quantity, a heap. 3, a flock, a herd, a troop. 4, *a turn, a time;* (turning round, see ಕೆಯ್ವಾರ No. 1; ಪುರ-). 5, a day of the week; a stated and recurring day for furnishing a meal to poor males (Mhr.; My.). 6, *a moment, an occasion, an opportunity.* 7, (choosing, preferring; adoring, in ಕೆಯ್ವಾರ No. 2). See ಪರಿ-, ಮಧು-, ಶನಿ-, etc. 8, = ಪಾರ, the opposite bank of a river. — ವಾರ ಕೊಡು. To fix a day for free-boarding once a week (My.). — ವಾರದನ್ನ. -ಅನ್ನ. Food that is obtained by poor males, according to rotation, from the houses of charitable people (My.). — ವಾರದ ಮನೆ. A house where vâradanna is given (My.). — ವಾರದ ಮೇಲೆ ಊಟ ಮಾಡು. To eat gratis by turns in different houses (My.).

ವಾರ vâra. 2. = ವಾಲ 1. A tail (Sk.).

ವಾರಕ vâraka. Restraining, opposing, resisting, obstructing, removing. See ನಿ-.

ವಾರಗಿತ್ತಿ vâra-gitti. = ಓರಗಿತ್ತಿ. (My.).

ವಾರಡಿ vâraḍi. = ಓರಡಿ.

ವಾರಣ vâraṇa. *Warding off, keeping off or back;* — stopping; removing; restraining, resisting, opposing; — screening, covering; — guarding, protecting, taking care of; — defending, defence, resistance; — opposition, prohibition; obstacle, impediment. 2, armour, mail. 3, the embankment of a tank (ತಟಾಕಬನ್ಧನ, ಕೆಱೆಯ ಏರಿ Nn. 99; ಸೇತು, ಕಟ್ಟೆ Mr. 416). 4, *an elephant* (ಆನೆ, ಗಜ 99). 5, a camel (ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ, ಒಷ್ಟ್ರ 99; ಕರಭ Mr. 469). 6, a cloud (ಜಲಧರ, ಮೇಘ 99). See ವ್ಯಾಘಾತ-, ಪ್ರ-, ಮತ್ತ-. — ವಾರಣ ಮಾಡು. To ward off, to remove, as fear, trouble (My.).

ವಾರಣನಗರ vâraṇa-nagara. Hastinâpura (J. 7, 1).

ವಾರಣಬುಸೆ vâraṇa-busĕ. *The plantain, Musa sapientum.*

ವಾರಣಹಸ್ತ vâraṇa-hasta. The trunk of an elephant. ವಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ (ಪುಷ್ಕರ, ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ Nn. 27).

ವಾರಣಾವತ vâraṇâvata. N. of a town (perhaps Allahabad, Bh. 1, 8, 77. 83).

ವಾರಣಾವತಿ vâraṇâvati. = ವಾರಣಾವತ. (My.).

ವಾರಣಾಸಿ vâraṇâsi. = ವಾರಾಣಸಿ. (Bp. 54, 65; 58, 34; My.).

ವಾರಣಾಸ್ಯ vâraṇa-âsya. Gaṇapati (ವಿಘ್ನರಾಜ, ವಿನಾಯಕ, etc. Mr. 16).

ವಾರನಾರಿ vâra-nâri. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 81; J. 7, 6).

ವಾರಪುರನ್ಧ್ರಿ vâra-purandhri. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 56).

ವಾರಮುಖ್ಯೆ vâra-mukhyĕ. *The chief of a number of harlots, a royal courtezan.*

ವಾರಲೆ vâralĕ. (= ವರಲೆ). *A female swan, a goose* (see ಹೆಣ್ಣಂಚೆ).

ವಾರವನಿತೆ vâra-vanitĕ. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 51).

ವಾರವಾಣ vâra-vâṇa. *A bodice; a quilted jacket, a cuirass, armour, mail* (ಕವಚ, ಜೋಡು; ಕಂಚುಕ, ಜವಕೆ Nn. 97; ಕಂಚುಕ, ಜೊಲಕ, ಕುಪ್ಪಸ, ಪಾಚ Mr. 343).

ವಾರಶೂಲ vâra-śûla. = ವಾರಶೂಲೆ. (Mr. 59).

ವಾರಶೂಲೆ vâra-śûlĕ. Any unpropitious day or direction of the compass which is to be avoided for beginning a journey, celebrating marriages, etc. (My.).

ವಾರಸತಿ vâra-sati. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (ರಾಜಕುಲ, ವಿಲಾಸಿನಿ Mr. 305; Bp. 28, 22; 40, 41). ವಾರಸತಿಯರ ಹಿಣ್ಡು (ಗಾಣಿಕ್ಯ 305).

ವಾರಸದಾರ vârasa-dâra. = ವಾರಸುದಾರ. (B. 5, 6).

ವಾರಸು vârasu. Heritage; the proprietorship of it (My.; Br. ವಾರಿಸು; Mhr., H. ವಾರಸಾ, ವಾರೀಸ); claim, title (My.; Mhr.).

ವಾರಸುದಾರ vârasu-dâra. An inheritor or a proprietor of lands, etc. (My.; Mhr. ವಾರಸೇದಾರ, ವಾರೀಸ-).

ವಾರಸುನ್ದರಿ vâra-sundari. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Sk.; My.).

ವಾರಸ್ತ್ರೀ vâra-strî. *A common woman, a harlot, a courtezan.*

ವಾರಾಂಗನೆ vâra-aṅganĕ. = ವಾರಸ್ತ್ರೀ. (Bp. 40, 3).

ವಾರಾಣಸಿ vârâṇasi. = ವರಣಸಿ, ವಾರಣಾಸಿ. *The town Benares* (Bp. 53, 58; 57, 23). — ವಾರಾಣಸಿಯ ದಸರಿಯ ಪೊತ್ತಿ. A kind of cloth (Bp. 11, 26).

ವಾರಾಶಿ vâ2-râśi. Water-heap: the ocean (ಸಿನ್ಧು, ಪಾರಾವಾರ, ಅರ್ಣವ, etc. Mr. 405; Bp. 4, 44; 53, 25; Sk. ವಾರ್ರಾಶಿ). — ವಾರಾಶಿದುರ್ಗ. A fortress in the ocean (Bp. 54, 36).

ವಾರಾಹ vârâha. (fr. ವರಾಹ). Relating to a boar, boarish; — a boar.

ವಾರಾಹಪುರಾಣ vârâha-purâṇa. The vaishṇava purâṇa, said to have been revealed to the earth by Vishṇu in the form of a boar (Bp. 43, 76).

ವಾರಾಹಿ vârâhi. One of the mâtṛis, the śakti of Vishṇu in the form of a boar (see ಮಾತೃ and ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ). 2, *an esculent root or yam, Dioscorea* (= ಗೃಷ್ಟಿ).

ವಾರಿ vâri. 1. = (ಬಾರಿ 2), ವಾರು 2. By; according to; for (Br.; Mhr. ವಾರೀಂ; My. *e. g.* in ದಿನಸುವಾರಿ, according to the articles; see ತರಾ-).

ವಾರಿ vâri. 2. Regularity, regular practice: unrelenting demand (*cf.* ವಾರಿ 1?). ವಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಸುಂಕ ದಾರಿಗೆ ದಾರಿಯೇ! (*i. e.* it escapes by the many ways leading to and from a place, Prv.).

ವಾರಿ vâri. 3. *Water.* 2, a particular drug (= ಹ್ರೀವೇರ). 3, *a place for tying or fastening an elephant.* 4, a hole or trap for catching elephants (*cf.* ವಾಡ 1?). — ವಾರಿವರಲ್. -ಪರಲ್. Hail (Grj. 9, 46).

ವಾರಿಗೆ vârigĕ. = ಓರಿಗೆ, etc. (C.).

ವಾರಿಚರ vâri-čara. Moving or living in water, aquatic;—a fish (My.).

ವಾರಿಜ vâri-ja. A lotus (ತಾವರೆ Nn. 8).

ವಾರಿಜಬಾನ್ಧವ vârija-bândhava. The sun (ಸೂರ್ಯ Nn. 8).

ವಾರಿಜಭವ vârija-bhava. Brahmâ (Kk. 1).

ವಾರಿಜರಿಪು vârija-ripu. The moon. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ವಾರಿಜವಿಲೋಚನ vârija-vilôčana. Vishṇu (ವಿಷ್ಣು Nn. 8).

ವಾರಿಜವೈರಿ vârija-vairi. The moon (ಚನ್ದ್ರ Nn. 8).

ವಾರಿಜಾಕ್ಷ vârija-aksha. Vishṇu (Bp. 54, 41).

ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿ vârija-akshi. A woman with lotus-like eyes (My.).

ವಾರಿಜಾನನೆ vârija-ânanĕ. = ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿ. (Bp. 40, 29).

ವಾರಿಜಾಮ್ಬಕ vârija-ambaka. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 49).

ವಾರಿಜಾಸನ vârija-âsana. Brahmâ (My.).

ವಾರಿಜೋದ್ಭವ vârija-udbhava. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮ Nn. 8).

ವಾರಿತ vârita. Warded off, prevented, hindered, impeded, stopped, restrained. See ಅ-, ಅಪ-; Bp. 5, 16; 28, 58.

ವಾರಿದ vâri-da. Water-giving: *a cloud.*

ವಾರಿದಪಥ vârida-patha. The sky (ಗಗನ Mr. 31).

ವಾರಿಧರ vâri-dhara. Water-holding: a cloud (ಮೇಘ, ಮುಗಿಲ್ Nn. 57; ಮೇಘ Mr. 42; ಘನ 510).

ವಾರಿಧಿ vâri-dhi. Water-hold: the ocean (Šmd. 408; Čpr. 1, 61; Bp. 4, 75). — ವಾರಿಧಿಯ ಕಿಚ್ಚು. (ವಾಡವಾಮುಖ Mr. 48).

ವಾರಿಧಿಕನ್ಯೆ vâridhi-kanyĕ. Lakshmî (My.).

ವಾರಿಧಿರಾಜ vâridhi-râja. Varuṇa (Bp. 10, 30).

ವಾರಿನಾಥ vâri-nâtha. The ocean. 2, Varuṇa. 3, a cloud. (R.).

ವಾರಿನಿಧಿ vâri-nidhi. Water-receptacle: the ocean (ವಾರಾಶಿ, etc. Mr. 405).

ವಾರಿಪರ್ಣಿ vâri-parṇi. *The aquatic plant Pistitia stratiotes* Lin.

ವಾರಿಪ್ರದ vâri-prada. A cloud (ಮೇಘ Nn. 19).

ವಾರಿಪ್ರವಾಹ vâri-pravâha. *A water-fall, a cascade.*

ವಾರಿಫೇನ vâri-phêna. Cuttle-fish bone (ಕಡಲ ನಾಲಿಗೆ Mr. 144).

ವಾರಿಭವ vâri-bhava. = ವಾರಿಜ. (My.).

ವಾರಿಭೃತ್ vâri-bhṛit. A cloud (My.).

ವಾರಿಮುಚ್ vâri-muč. Water-discharging: a cloud. (R.).

ವಾರಿಯನ್ತ್ರ vâri-yantra. = ಜಲಯನ್ತ್ರ. (My.).

ವಾರಿರಮ್ಯ vâri-ramya. The deep (ಅಗಾಧ, ಗಭೀರ, etc., ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರ ಗುಮ್ಪು Mr. 405).

ವಾರಿರುಹ vâri-ruha. A lotus (ಅಬ್ಜ Mr. 516).

ವಾರಿವಾಹ vâri-vâha. Water-bearer: *a cloud.*

ವಾರಿವೃದ್ಧಿ vâri-vṛiddhi. *Flood-tide* (see ನೀರೊತ್ತು).

ವಾರಿಸು vârisu. = ಬಾರಿಸು 1. (Čt. II, 73). To ward off, to restrain, to keep back, to stop, to remove (Čpr. 3, 67; Bp. 1, 44; 21, 37; 26, 53; My.).

ವಾರಿಸೇಚನ vâri-sêčana. Sprinkling of water (J. 11, 24).

ವಾರು vâru. 1. Tbh. of ವಾರ್. See ವಾರುಧಿ.

ವಾರು vâru. 2. = ವಾರಿ 1. (My.; Mhr., H. ವಾರ, like, in, with, or after the fashion of detail, etc.). See ದಿನ-.

ವಾರುಣ vâruṇa. (fr. ವರುಣ). Connected with Varuṇa. 2, N. of a weapon. 3, N. of one of the divisions of Bhâratavarsha. 4, water.

ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರ vâruṇa-astra. N. of a weapon (J. 13, 13. 14).

ವಾರುಣಿ vâruṇi. The western quarter or region presided over by Varuṇa, *the west;* the west looked upon as a woman (Lîlv. 3, 4. 6). 2, a particular kind of spirit; *any spirituous liquor.* 3, N. of the lunar asterism šatabhishaj, *i. e.* requiring a hundred physicians. 4, a species of dûrvâ grass. 5, the bitter apple, Cucumis colocynthis (ಬಲಿಬನ್ಧಾಕ್ಷಿ, ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ Mr. 146). 6, a place for catching elephants (ಗಜವ ಪಿಡಿವ ರಾವು Mr. 157; *cf.* ವಾರಿ 3 No. 4). 7, the bastard sago tree (ಬಯ್ನೆ Mr. 117).

ವಾರುಧಿ vâru1-dhi. (Tbh. of ವಾರ್ಧಿ). The ocean (Lîlv. 3, 6);—the number 4 (Čh.).

ವಾರುವ vâruva. Tbh. of ವಾಡವ. A horse (Bh. 7, 18, 44; J. 4, 25; Dp. 172, 5).

ವಾರುಷಿಕ vârushika. Tbh. of ವಾರ್ಷಿಕ. Possessing years (J. 32, 37).

ವಾರೆ vârĕ. = ಓರ, ಓರೆ, ವರೆ, ವಾರ 1. Declivity, sloping (C.; see ಇಳಿ-; *cf.* ವಾಲು).

ವಾಱ್ vâṟ. = ವಾರ್.

ವಾಱ್ಪತತ್ vâṟ-patat. The descending or flowing down of water (Čpr. 1, 72).

ವಾಱ್ಪೂರ vaṟ-pûra. A flood of water (Čpr. 8, 90).

ವಾರ್ತ vârta. (or ವಾತ್ರ್ತ, fr. ವೃತ್ತಿ). Being in good state: *healthy, hale;*—welfare, health. 2, *chaff;*—meanness, vileness (ಹೊಲ್ಲಹ Nn. 138). 3, = ವಾರ್ತೆ, news (ಚರನುಗಡಿ, ದೂತರ ವಾಕ್ಯ 138). 4, = ವಾರ್ತೆ, vedic tradition (ಸಮುನ್ತು, ಅನುತ್ರುತ 138);—good, virtuous (ಸಮ, ಸಮಾನ 138);—visible, manifest (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ದೃಷ್ಟ 138). See Mr. s. ವರ್ತನೆ.

ವಾರ್ತಾಕ vârtâka. *The egg-plant, Solanum melongena* Lin. (ಬದನೆ Hlâ.).

ವಾರ್ತಾಕಿ vârtâki. *The egg-plant.*

ವಾರ್ತಾವಹ vârtâ-vaha. A news-bearer. 2, *a vendor of grain, rice, oil, etc., a chandler*

ವಾರ್ತಾವಿಶೇಷ vârtâ-višêsha. A way of becoming manifest (ಸಾಕ್ಷಾತ್ Nn. 118).

ವಾರ್ತಾಹರ vârtâ-hara. One who conveys news: a news-bearer, a messenger (Čpr. 6, after 88).

ವಾರ್ತಿಕ vârtika. Relating to news; conveying intelligence;—relating to business, following an occupation. 2, an intelligencer, a reporter, a spy, an envoy. 3, *a great teacher* (ನರೇನ್ದ್ರ, q. v.). 4, a vaišya. 5, an explanatory or supplementary rule, a critical gloss.

ವಾರ್ತಿಕಷಟ್ಪದಿ vârtika-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕ-, etc. (Čh.).

ವಾರ್ತೆ vârtĕ. ವಾರ್ತಾ. = ಬಾರ್ತೆ, (ವರದಿ), ವಾರ್ತ. Abiding, staying, being. 2, *livelihood; business; profession;*—agriculture, trade, the occupation of a vaišya. 3, *tidings, report, rumour, news, intelligence* (ನುಡಿವ ಗುಮಿತ Mr. 534). 4, knowledge (ಸಂಜ್ಞೆ Mr. 480). 5, the state of being or becoming manifest (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ 534). 6, the state of being

equal, good, etc. (ಸಮ 534). 7, meanness, vileness (ಹೊಲ್ಲಹ 534). 8, a particular figure of rhetoric: simple description, the mere narration of facts without rhetorical or poetical embellishment.

ವಾರ್ಧಕ vârdhaka. (fr. ವೃದ್ಧ). Increase, augmentation. 2, *old age*. 3, *a collection of old men*.

ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ vârdhaka-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಿಕ-, ವಾರ್ಧಿಕ-, ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ-, ವಾರ್ಧೀಕ-. N. of a metre (Ch.; My.).

ವಾರ್ಧಕ್ಯ vârdhakya. = ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ. Old age (Sk. & Mhr.).

ವಾರ್ಧರ vâr-dhara. A cloud (Śsv. 2, 38).

ವಾರ್ಧಿ vâr-dhi. = ವಾರುಧಿ. The ocean (ಸಿನ್ಧು, ಸಮುದ್ರ Nn. 70; ಸಮುದ್ರ 89; ಮುನ್ನೀರ್ Ct. II, 16; see s. ವರ್ತನೆ). 2, the number 4 (Ch.; see Mr. s. ದ್ವಾಪರ).

ವಾರ್ಧಿಕ vârdhika. = ವಾರ್ಧಕ. (not Sk.).

ವಾರ್ಧಿಕಷಟ್ಪದಿ vârdhika-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Ch.; My.).

ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ vârdhikya. = ವಾರ್ಧಕ್ಯ. (not Sk.; ಮುಪ್ಪು G.; My.).

ವಾರ್ಧಿಕ್ಯಷಟ್ಪದಿ vârdhikya-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Ch.).

ವಾರ್ಧಿತ vârdhita. Increased, grown, great, large (Śmd. 188; Kâvy. I, 2, 87).

ವಾರ್ಧಿವಿಭು vârdhi-vibhu. Varuṇa (Mr. 49).

ವಾರ್ಧೀಕ vârdhîka. = ವಾರ್ಧಕ. (not Sk.).

ವಾರ್ಧೀಕಷಟ್ಪದಿ vârdhîka-shaṭpadi. = ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ, etc. (Mr. 3).

ವಾರ್ಧುಷಿ vârdhushi. (fr. ವೃದ್ಧಿ). *One who exacts high interest, a usurer.*

ವಾರ್ಧುಷಿಕ vârdhushika. *A usurer.*

ವಾರ್ಬಿನ್ದು vâr-bindu. A water-drop (Cpr. 4, 40).

ವಾರ್ಯ vârya. To be warded off or prevented, to be checked or impeded, to be stopped or obstructed. See ಅ-, ನಿರ್-. 2, eligible, desirable, excellent (Bp. 39, 53).

ವಾರ್ಲಿಪಿ vâr-lipi. A writing on water (V. 3, 72).

ವಾರ್ಷಿಕ vârshika. (fr. ವರ್ಷ). = ವಾರುಷಿಕ. Belonging to the rainy season;—belonging to a year, annual. 2, *N. of a medicinal plant* (= ತ್ರಾಯನ್ತಿ).

ವಾರ್ಹತ vârhata. = ಬಾರ್ಹತ, q. v. See ಹೆಗ್ಗುಳ್ಳ.

ವಾಲ vâla. 1. = ಬಾಲ, etc. *Hair.* 2, a tail. 3, *the cuscus-grass, Andropogon muricatus* Retz. (= ಹ್ರೀವೇರ).

ವಾಲ vâla. 2. = ವಾಲಗ 1. — ವಾಲಕ್ರಿಯೆ. = ವಾಲಗಕ್ರಿಯೆ, q. v.

ವಾಲಕ vâlaka. = ಬಾಲಕ. A bracelet. 2, a finger-ring. 3, = ವಾಲ 1 No. 3, *the cuscus-grass*. 4, a tail.

ವಾಲಖಿಲ್ಯ vâla-khilya. A collection of eleven additional or apocryphal hymns in the eighth maṇḍala of the ṛigvêda (Sk.). 2, a divine personage of a particular class; they are enumerated as 60,000, were produced from the hair of Brahmâ's body, and are of the size of the thumb (Mhr.; My.).

ವಾಲಗ vâlaga. 1. = ಓಲಗ 1 q. v., ವಾಲ 2. (Tbh. of ವಾಲಕ, in the meaning of tailing, following or hanging to like a tail, being closely attached to? *cf.* ಬಾಲಿಸು in ಓವ್-; —or of ವಾರಕ, fr. ವೃ, in the meaning of choosing, selecting, adoring?). Service, etc. (My.). ವಾಲಗಂ ಪರೆವುದುಮ್ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಪೊಕ್ಕಂ (Śmd. 295).— ವಾಲಗಕ್ರಿಯೆ. Doing service (at meals, o. r. ವಾಲಕ್ರಿಯೆ). See ಬಡಿಸು 2.

ವಾಲಗ vâlaga. 2. = ಓಲಗ 2. A hautboy (My.; *cf.* ವೇಣುಕ?).

ವಾಲಧಿ vâla-dhi. = ಬಾಲಧಿ. *A hairy tail* (ಲಾಂಗೂಲ, ಕುದುರೆಯ ಬಾಲ Mr. 274).

ವಾಲಪಾಶ್ಯೆ vâla-pâśyĕ. = ಬಾಲಪಾಶ್ಯೆ. *An ornament worn between the hair when parted on the forehead;—a string of pearls binding the hair.*

ವಾಲವ್ಯಜನ vâla-vyajana. Tail-fan: a chowrie, a whisk (Si. 267).

ವಾಲಹಸ್ತ vâla-hasta. *A hairy tail.*

ವಾಲವ vâlava. = ಬಾಲವ. The second astrological division of time or karaṇa.

ವಾಲಾಗ್ರ vâla-agra. The end of a tail (J. 16, 41).

ವಾಲಿ vâli. = ಬಾಲಿ, q. v. (J. 18, 5). ವಾಲಿಯುಂಗಕ್ಕೆ ಕಲೆಯಿಲ್ಲ. ರಾಮನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಹುಸಿಯಿಲ್ಲ.—ವಾಲೀ ಹಾಗೆ ಬಲವನ್ತನಿಲ್ಲ, ಹಾಲಿನಕ್ಕಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ.—ಬಲದಲ್ಲಿ ವಾಲಿ ಮೇಲು, ಛಲದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಮೇಲು (Prvs.).

ವಾಲಿಜ vâli-ja. Vâli's son Aṅgada (My.).

ವಾಲಿತನೂಜ vâli-tanûja. = ವಾಲಿಜ. (My.).

ವಾಲೀ vâlî. A protector, a patron; a master (My.; Mhr., H.).

ವಾಲು vâlu. = ಓಲು 3, ಮಾಲು 1, q. v. (My.; Tĕ.; Tĕ. ವಾಲು = ಮಾಲು 2, sloping, slanting, descending, etc., long; a slope; *cf.* ಒಲೆ 2, ವಾಟ 2, ವಾರೆ).

ವಾಲುಕ vâluka. = ವಾಲುಕೆ (Śmd. 102). Sand, gravel (ಸಿಕತ, ಮಳಲ್ Mr. 414). 2, *a kind of drug and perfume* (= ಏಲವಾಲುಕ, ಹರಿವಾಲುಕ; ಕಸ್ತುರಿಕಾಮ Mr. 131). 3, a species of cucumber (ಸವುತೆ Mr. 148; *cf.* ವಾಲುಕಿ).

ವಾಲುಕಾಸ್ತಮ್ಭ vâlukâ-stambha. A pillar of sand, a cloud of drifting sand (My.).

ವಾಲುಕಿ vâluki. *A species of cucumber, Cucumis utilissimus* (ಸವುತೆ Hlâ.).

ವಾಲುಕೆ vâlukĕ. ವಾಲುಕಾ. = ವಾಲುಕ. *Sand, gravel.*

ವಾಲುವಿಕೆ vâluvikĕ. Sloping; descending, perching (ಸಣ್ಣೀನ, ಇಟಾಯುವಿಕೆ Si. 178).

ವಾಲೆ vâlĕ. = ಓಲೆ. (My.; B. 2, 1). ಕಿವಿಯೊಳಗಿನ ವಾಲೆ (ಕರ್ಣಿಕೆ); ಪುಸ್ತಕದ ವಾಲೆ (ಸಮ್ಪುಟ G.).

ವಾಲೆಕಾಱ vâlĕ-kâṟa. = ಓಲೆಕಾಱ. (My.).

ವಾಲ್ಕ vâlka. (fr. ವಲ್ಕ). *Made of the bark of trees.*

ವಾಲ್ಮಿಕ vâlmika. = ವಾಲ್ಮೀಕ. — ವಾಲ್ಮಿಕದೇವ. N. of a phallus of Śiva (Bp. 26, 16).

ವಾಲ್ಮಿಕಿ vâlmiki. = ವಾಲ್ಮೀಕಿ. — ವಾಲ್ಮಿಕೀನಾಥ. = ವಾಲ್ಮಿಕದೇವ. (Bp. 26, 45).

ವಾಲ್ಮಿಕೇಶ್ವರ vâlmika-îśvara. = ವಾಲ್ಮಿಕದೇವ. (Bp. 26, 18).

ವಾಲ್ಮೀಕ vâlmîka. (fr. ವಲ್ಮೀಕ). = ವಾಲ್ಮೀಕಿ. — ವಾಲ್ಮೀಕವಲ್ಲಭ. = ವಾಲ್ಮಿಕದೇವ. (Bp. 26, 24. 58). — ವಾಲ್ಮೀಕವಿಭು. = ವಾಲ್ಮೀಕವಲ್ಲಭ. (Bp. 26, 28).

ವಾಲ್ಮೀಕಿ vâlmîki. *N. of the author of the Râmâyaṇa* (J. 19, 38. 39, etc.).

ವಾಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರ vâlmîka-îśvara. = ವಾಲ್ಮೀಕವಲ್ಲಭ. (Bp, 26, 4. 5. 10. 32).

ವಾವದೂಕ vâvadûka. Talking much. 2, *eloquent.*

ವಾವಿ vâvi. = ವಾವೆ. Consanguinity, affinity, relationship (My.; Tĕ. = ವರಸೆ; vedic Sk. ಜಾಮಿ, related by blood; blood-relationship, consanguinity). See Prv. s. ವರಸೆ. — ವಾವಿ ವರಸೆ. dupl. (My.).

ವಾವಿಲಿ vâvili. The tree Vitex negundo (Tĕ.; ಸಿನ್ದುಕ, ಸಿನ್ದುವಾರ, ಲಕ್ಕಿ Si. 138).

ವಾವೃತ್ತ vâvṛitta. *Chosen, selected.*

ವಾವೆ vâvĕ. = ಪಾವಿ. (My.).

ವಾಶಿ vâśi. (= ವಾಸಿ 4). Roaring, singing, crying; a war-cry; voice, speech. 2, = ವಾಸಿ 5, an axe.

ವಾಶಿಕೆ vâśikĕ. = ವಾಸಿಕೆ. (ಅಡಸಾಲದ ಗಿಡ G.).

ವಾಶಿತ vâśita. Roared, cried, sung, etc.;—*the cry of birds or animals.* 2, = ವಾಸಿತ, perfumed, scented.

ವಾಶಿತೆ vâśitĕ. *A female elephant.* 2, *a woman.*

ವಾಶ್ರ vâśra. (= ಬಾಸರ). Roaring, bellowing, crying, shrieking, singing.

ವಾಷ್ಪ vâshpa. = ಬಾಷ್ಪಿ, ಬಾಷ್ಪ. *Vapour, steam, mist.* 2, *a tear* (of joy). See ಸೆಕಳೆ.

ವಾಷ್ಪಿಕೆ vâshpikĕ. *N. of a drug.*

ವಾಸ vâsa. 1. Tbh. of ವಾಂಶ್ಯ (Śmd. 368. 372). Made of bamboo (or reed): a flute, a fife. See ವಾಸಗಾಱ, ವಾಸರವ and Mr. s. ಅಯ್ದು ಉತ್ತಮವಾದ್ಯ.

ವಾಸ vâsa. 2. Dwelling, resting, living;—*a dwelling-place, a house, a habitation;*—site, situation, abode, place of staying or abiding. ವಾಸ ತಪ್ಪಿದರೂ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಪ್ರ-.

ವಾಸ vâsa. 3. Perfuming; perfume. See ಪಟ-2, ಮುಖ-. 2, scent, trace, sign; the smallest remains of (Mhr.).

ವಾಸ vâsa. 4. Dress, cloth, clothes. See ಕಟ್ಟು-, ಪಟ-.

ವಾಸಕ vâsaka. 1. Causing to inhabit, making to dwell or abide;—a dormitory.

ವಾಸಕ vâsaka. 2. Perfuming, fumigating, filling with perfume; perfume. See ಪಟ-. 2, *the shrub Gendarussa vulgaris* Nees. (Justicia gendarussa Lin.; ಅಡಸಾಲದ ಗಿಡ G.).

ವಾಸಕ vâsaka. 3. Clothing, clothes.

ವಾಸಕಸಜ್ಜಿಕೆ vâsaka-sajjikĕ. A woman (or wife) dressed in all her ornaments, etc. to receive her lover (or husband, Rśv. 11, after 126).

ವಾಸಗಾಱ vâsa-gâṟa. A flute-player (ವೇಣುಧ್ಮ, ವೈಣವಿಕ Nr.).

ವಾಸಗೃಹ vâsa-gṛiha. *An inner apartment, a dormitory.*

ವಾಸತೇಯಿ vâsatêyi. (fr. ವಸತಿ). *Night.*

ವಾಸನ vâsana. 1. Causing to abide;—abiding, abode;—a particular posture during abstract meditation;—any receptacle or vessel;—knowledge. See ಉದ್-, ಪ್ರ-.

ವಾಸನ vâsana. 2. The act of perfuming, fumigating with fragrant vapours; perfume. See ಮುಖ-.

ವಾಸನ vâsana. 3. (= ಬಾಸಣಿ). Enveloping, covering;—cloth, clothes;—an envelope.

ವಾಸನದ್ರವ್ಯ vâsana-dravya. A perfume (Bp. 46, 54).

ವಾಸನಾವಾಸನ (vâsanâ-vâsana). Perfuming with scent (? Bp. 42, 26).

ವಾಸನಿಸು vâsanisu. To perfume. ನೆತ್ತಿಯ ವಾಸನಿಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ವಾಸನೆ vâsanĕ. 1. (fr. ವಾಸನ 2). Smell, odour, scent; fragrance, flavour (ಸೊವಡು, ನಱು, ನಾಟ್ರ, etc. Kk. 55; Bp. 26, 43; 28, 6; 33, 7; 61, 80; C.; B. 4, 176; see ದುರ್-, ಸು-). ಬಸೇ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಹ್ಯಾಗೆ ಕರ ತರೋದು? (Prv.).—ವಾಸನೆಹುಲ್ಲು. The lemon grass, Andropogon shoenanthus Lin. (St. & Pl.).

ವಾಸನೆ vâsanĕ. 2. (fr. ವಾಸನ 1). Knowledge derived from memory, *the present consciousness of past perceptions, an impression remaining unconsciously in the mind from past good or evil actions and hence producing pleasure or pain* (ಹಿನ್ದಿನ ನೆನಪು G.). 2, fancy, imagination, idea, inclination. 3, expectation, desire; trust, confidence (ಬಯಕೆ G.).

ವಾಸನ್ತ vâsanta. (fr. ವಸನ್ತ). Relating to spring, vernal.

ವಾಸನ್ತಿ vâsanti. = ಬಾಸನ್ತಿ. *The creeper Gaertnera racemosa* Roxb. (= ಅತಿಮುಕ್ತ). 2, a species of jasmine, Jasminum auriculatum.

ವಾಸನ್ತಿಕ vâsantika. Vernal. 2, *the buffoon* (vidûshaka) *in a drama.* 3, a dancer, an actor.

ವಾಸನ್ತಿಕೆ vâsantikĕ. ವಾಸನ್ತಿಕಾ. Spring (Grj. 7, 38).

ವಾಸಯೋಗ vâsa-yôga. *Fragrant powder sprinkled on the clothes,* the ôkuḷi.

ವಾಸಯೋಗ್ಯ vâsa-yôgya. Fit to reside in (My.).

ವಾಸರ vâsara. = ಬಿಸರ, etc. (C.; *cf.* ವಾರ 1).

ವಾಸರ vâsara. *A day* (ಹಗಲು Nn. 149). 2, = ವಾಸೀರ (ವೇತಸ, ವಂಜುಲ, ವಿದುಲ, ಶೀತ, ಪಜ್ಜೆ Mr. 124; *cf.* ವಾಸ 1).

ವಾಸರಪತಿ vâsara-pati. The sun (My.).

ವಾಸರಮಣಿ vâsara-maṇi. The sun (My.).

ವಾಸರವ vâsa-rava. The sound of a flute (Mr. 81).

ವಾಸರು vâsaru. = ವಾಸರ. (My.).

ವಾಸರೆ vâsarĕ. = ವಾಸರು. (My.).

ವಾಸರೇನ್ದು vâsara-indu. A day-moon (Čpr. 9, after 10).

ವಾಸರೈ vâsarai. (= ವಾಸತೇಯಿ). Night (ಇರಳು Mr. 65).

ವಾಸವ vâsava. (fr. ವಸು). *Indra.* (Bp. 57, 78).

ವಾಸವತಿ vâsa-vati. A house in which there are many clothes (ಬಹುವಸ್ತ್ರ ವರ್ತಿಸಿಹ ಮನೆ Mr. 196).

ವಾಸವನನ್ದನ vâsava-nandana. Arjuna; Vâli; Jayanta (My.).

ವಾಸವಾತ್ಮಜ vâsava-âtmaja. Arjuna, etc. (My.).

ವಾಸವಾನುಜ vâsava-anuja. Vishṇu (My.).

ವಾಸಸ್ vâsas. *Cloth, clothes, dress, a garment;*—a curtain; a cover.

ವಾಸಸ್ಥಲ vâsa-sthala. A place of residence, a house (My.).

ವಾಸಸ್ಥಾನ vâsa-sthâna. = ವಾಸಸ್ಥಲ. (My.).

ವಾಸಾಗಾರ vâsa-âgâra. *A sleeping apartment* (ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ Hlâ.).

ವಾಸಾನ್ತರ vâsa-antara. An abode (Bp. 50, 14).

ವಾಸಿ vâsi. 1. Abiding, dwelling, inhabiting; an inhabitant. See *e. g.* ನಗರ-, ಪ್ರ-, ಸಹ-, etc.

ವಾಸಿ vâsi. 2. Having or wearing clothes, clothed.

ವಾಸಿ vâsi. 3. Having or emitting perfume.

ವಾಸಿ vâsi. 4. (Tbh. of ವಾಚಿ; *cf.* also ವಾತಿ No. 1). A word, a promise; an asseveration, vow; resolution; obstinacy (ಪನ್ತ Bhn. 9; Bp. 9, 33; 40, 33; Bh. 2, 2, 114; 4, 4, 70; 7, 1, 9; 8, 22, 44; 8, 26, 36; Śśv. 4, 36; J. 2, 5; 16, 15; 20, 7; 23, 13; 25, 32). 2, quality: the state of being so and so much (My.; Tĕ., T.; see ಅರ-, ಕಾಲು-, ಮುಕ್ಕಾಲು-): a good quality, a good condition or state, an improved state: the state of being better (in health, etc.), relief, ease; surpassingness, superiority, preference (My.; Tĕ.

T.; see ಅಱು-, ಕಾರ್ಯ-, ಹೆಸರು-; Bh. 8, 22, 21; J. 23, 54). ವಾಸಿಯಾಗದ ರೋಗಕ್ಕೆ ರಾಸಿಮದ್ದು ಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ.—ಈತನಿಗಿನ್ತ ಆತ ವಾಸಿ, ಎಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ.—ಚಳೀ ಕಾಲಕ್ಕಿನ್ತ ಮಱಿಗಾಲ ವಾಸಿ.—ತುಚ್ಛನ ಸಂಗಡ ಬಾಱಿಕೋಕಿನ್ತಲೂ ಹುಚ್ಚನ ಸಂಗಡ ಜೋಱಿಹೋದು ವಾಸಿ.—ಬಾತಿದ್ದವನಿಗೆ ಹೂಸಿದಷ್ಟು ವಾಸಿ.—ಮುತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋಡಿಗಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಇರುವ ಕಿವಿಯೇ ವಾಸಿ (Prvs.). 3, reasonableness, moderation (of price, in ದಾರಣವಾಸಿ, My.). ವಾಸೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಜೀನಸು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದರೂ ಕೊಣ್ಡಾನು (Prv.). 4, excess, interest (M.; see ತಲ-).

ವಾಸಿ vâsi. 5. = ಬಾಚಿ 2, ವಾತಿ No. 2. An axe, an adze.

ವಾಸಿಕೆ vâsikĕ. = ವಾಶಿಕೆ. The shrub Justicia ganderussa.

ವಾಸಿಗ vâsiga. A (house) servant (ಭೃತ್ಯ Bhn. 26).

ವಾಸಿತ vâsita. = ವಾಶಿತ No. 2. *Perfumed, scented, made fragrant.*

ವಾಸಿನಿ vâsini. A woman who abides or dwells (Kâvy. I, 1a, 2). 2, a woman who wears (a garment, etc.).

ವಾಸಿಸು vâsisu. 1. To dwell, to abide (Čpr. 1, after 101; My.; B. 4, 127. 418).

ವಾಸಿಸು vâsisu. 2. To have an odour or particular scent, to smell, to be fragrant, to be perfumed (Bp. 12, 9; 44, 4). 2, to perceive by the nose, to smell (ಆಘ್ರಾಣ Šmd. Dh.; Čpr. 3, 44; 6, 49; 8, 37; Šŝv. 2, 96; My.). 3, to perfume. ಸುಗನ್ಧದ್ರವ್ಯದಿನ್ದ ವಾಸಿಸಿದ ವಸ್ತು (ಭಾವಿತ, ವಾಸಿತ); ಕಯ್ಯಗುಳಿಗೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಮುಖ ವಾಸಿಸುವ ಗನ್ಧಂ (ಆಮೋದಿ, ಮುಖವಾಸನ Nr.).

ವಾಸು vâsu. Dwelling in: the universal soul; the soul; Vishṇu. 2, *a young girl.*

ವಾಸುಕಿ vâsuki. = ಬಾಸುಗಿ, ವಾಸುಗಿ. *The serpent Vâsuki,* brother of ŝêsha or ananta and sovereign of the snakes.

ವಾಸುಗಿ vâsugi. Tbh. of ವಾಸುಕಿ (Šmd. 337; ಅಮೃತಕರ, ಶೇಷ, ಧರಣೀನ್ದ್ರ Nn. 35; see Mr. s. ಎಣ್ಬುಕುಲ; Bp. 51, 57).

ವಾಸುದೇವ vâsu-dêva. *Vishṇu or Kṛishṇa* (Bp. 54, 24. 49; 57, 24); N. (My.). ತಣ್ಣಾ ಮುಣ್ಣಾ ವಾಸುದೇವ (Prv.).

ವಾಸೆ vâsĕ. *The tree Justicia adhatoda* Lin.

ವಾಸ್ತವ vâstava. (fr. ವಸ್ತು). Substantial; real, true;—one of the arthâlaṅkâras of poetical composition: a faithful narration or representation (ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನ Kâvy. III, 3, B, 1-59);—substantiated, determined, demonstrated.

ವಾಸ್ತವಿಕ vâstavika. Substantial, real, actual, according with reality, just, right;—demonstrated (ಸತ್ಯ G.; My.; B. 4, 67. 160).

ವಾಸ್ತವೀಕ vâstavîka. Tbh. of ವಾಸ್ತವಿಕ. (Čb. 52; B. 5, 118).

ವಾಸ್ತವ್ಯ vâstavya. = ವಾಸ್ತವ. (My.). 2, fit or purposed to be inhabited;—an inhabitant.

ವಾಸ್ತು vâstu. The site or foundation of a house, *a building place, building ground.* 2, *a house, a habitation, a place of abode.*

ವಾಸ್ತುಕ vâstuka. *The pot-herb Chenopodium album* (ಚಕ್ಕವತ್ತ Hlâ., Nr., Mr. 95, Nn. 145).

ವಾಸ್ತುಕ್ರಮ vâstu-krama. The plan of a building ground or of a dwelling (Č. Bp. 5, 49).

ವಾಸ್ತುಪುರುಷ vâstu-purusha. The tutelary god of a house (My.).

ವಾಸ್ತುವಿಧೇಯ vâstu-vidhêya. (A place) fit for placing or building a habitation or habitations on (Bh. 1, 7, 13).

ವಾಸ್ತುಶಾನ್ತಿ vâstu-ŝânti. = ಗೃಹಶಾನ್ತಿ. (My.).

ವಾಸ್ತೂಕ vâstûka. = ವಾಸ್ತುಕ. *Chenopodium album.*

ವಾಸ್ತೋಷ್ಪತಿ vâstôsh-pati. Lord of the house: *Indra.*

ವಾಸ್ತ್ರ vâstra. (fr. ವಸ್ತ್ರ). Made of cloth; *covered with cloth.*

ವಾಹ್ vâh. Bearing, carrying. See ಪೃಷ್ಠ-, ಹವ್ಯ-.

ವಾಹ vâha. Bearing, carrying, conveying, drawing; see ಗನ್ಧ-, ಪರೀ-, ಪ್ರ-, ವಾರಿ-, ವಿ-. 2, a bearer, a porter. 3, a beast of burden. 4, *a horse* (Abh. P. 13, after 66). 5, any vehicle. 6, the arm. 7, *a measure of capacity, nearly equal to a ton in weight* (ಇಬ್ಬಳ Nr.).

ವಾಹಕ vâhaka. Bearing, carrying, conveying. See ಲೇಖ-, ಸಂ-, ಸ್ಕನ್ಧ-. 2, a porter, a carrier. 3, the driver of a chariot. 4, a horseman (Abh. P. 13, 65; Bp. 59, 40).

ವಾಹಕತ್ವ vâhakatva. Horsemanship (Rŝv. 13, 25).

ವಾಹದ್ವಿಷತ್ vâha-dvishat. *A buffalo.*

ವಾಹನ vâhana. Carrying, bearing, conveying, conducting, driving. See ಉದ್-, ನರ-;—*any vehicle, a chariot, a carriage.*

ವಾಹವಾ vâhavâ. = ವಹವಾ. Bravo! capital! excellent! (My.; Tĕ.; Mhr., H.).

ವಾಹಸ vâhasa. A large snake, especially *the Boa constrictor* (ಹೆಬ್ಬಾವು Hlâ.; ಅಜಗರ, ತ್ರಿಲಿಂಗ, ಗೋನಾಸ, ಶಯು, ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400; see Si. 77).

ವಾಹಳಿ vâhaḷi. = ವಾಳಿ (Šmd. 361). (Tbh. of ವಾಹ್ಯಾಳಿ). A row of horses, etc.: an exhibition of horses, etc. and of their running. ತುರಗದ ವಾಹಳಿ (Šmd. 131).

ವಾಹಳಿತನ vâhaḷitana. Horsemanship (Rŝv. 6, after 11; 13, 82).

ವಾಹಾರೋಹಭೇದ vâha-ârôha-bhêda. A mode of mounting horses. See ಕೊಸೆ 2.

ವಾಹಿ vâhi. Bearing, carrying. See ಸಾಧು-. 2, a chariot.

ವಾಹಿಕ vâhika. = ವಾಹಿ. See ಅತಿ-.

ವಾಹಿತ್ಥ vâhittha. *The part of an elephant's forehead below the frontal globes.*

ವಾಹಿನಿ vâhini. ವಾಹಿನೀ. *A river.* 2, *an army, a body of forces* (ಬಲ Šm. 108). 3, *a division of an army:* 81 elephants, 81 cars, 243 horse, and 405 foot.

ವಾಹಿನೀಪತಿ vâhinî-pati. *The leader of an army, a general.*

ವಾಹಿಸು vâhisu. To cause to bear, to place upon or in. ವಾಹಿಸಲ್ (ಆರೋಪಿತ, ಹಿತ, ನಿಹಿತ, ನ್ಯಸ್ತ Mr. 462).

ವಾಹ್ಯ vâhya. To be carried or borne;—a carriage, a vehicle;—any beast of burden: an ox, a horse, etc. See ಕಮ್ಬಲ-, ಪೃಷ್ಠ-. 2, = ಬಾಹ್ಯ, q. v.

ವಾಹ್ಯಕ vâhyaka. *A carriage.* See ಕಮ್ಬಲಿ-.

ವಾಹ್ಯಾಳಿ vâhya-âḷi. = (ವಯ್ಯಾಳಿ, etc., ವಾಹಳಿ), ವೈಹಾಳಿ, ವೈಹ್ಯಾಳಿ (Šmd. 361). A row of horses, etc.: an exhibition of horses, etc. and of their running.

ವಾಹ್ಲಿಕ vâhlika. = ಬಾಹ್ಲಿಕ.

ವಾಹ್ಲೀಕ vâhlîka. = ಬಾಹ್ಲೀಕ.

ವಾಳ vâḷa. (= ವಳ, etc.). See ಆಕೆ-, ತುಱು-, ತೋಟ-, ಮಡಿ-, ಹೊಱಗೆ-.

ವಾಳ vâḷa. = ಬಾಲ, etc. A tail (ಪ್ರವಾಲ, ಬಾಲ Nn. 7; ಲಲಾಮ, ಬಾಲ 26). 2, a tumour, a bubo (Mhr. ವಳ, ವಾಳಾ).

ವಾಳತನ vâḷatana. The state of being occupied with or of being endowed with. See ಆಕೆ-.

ವಾಳಸಿಗ vâḷasiga. = ಬಾಣಸಿಗ. (Râr 5, 8, 51).

ವಾಳಿ vâḷi. Tbh. of ವಾಹಳಿ (Šmd. 361).

ವಾಳಿಕೆ vâḷikĕ. = ವಾಳತನ. See ಆಕೆ-.

ವಾಳೆ vâḷĕ. O. r. of ಉಾಳ್, q. v.

ವಾಳೆಯ vâḷĕya. (Bh. 2, 14, 61).

ವಿ vi. (= ವೆ 1). An affix for forming verbal nouns, *e. g.* ಅಳವಿ, ಬಳವಿ (Šmd. 247).

ವಿ vi. 1. = ವೀ. A prefix: apart, apart from, asunder; in different directions; to and fro; away, away from, off; different; various; distinct; manifold; contrary; improper; etc. 2, a prefix that intensifies an idea.

ವಿ vi. 2. = ವೀ. *A bird.*

ವಿಂಶತ್ viṁśat. = ವಿಂಶತಿ. (My.).

ವಿಂಶತಿ viṁśati. = ಬೀಸಿಗೆ. *Twenty.*

ವಿಂಹಲ viṁhala. Tbh. of ವಿಹ್ವಲ. (ವಿಕ್ಲೀಬ, ಅಸ್ಥಿರ Mr. 245; Bp. 22, 14; 57, 74).

ವಿಕಂಕತ vikaṅkata. *The plant Flacourtia sapida* Roxb. (= ಗ್ರಂಥಿಲ).

ವಿಕಚ vi-kača. Having no hair, bald. 2, *blown, opened, expanded* (as a flower, etc.), spread.

ವಿಕಚತೆ vi-kačatĕ. The state of being blown. 2, the state of being without hair (Čpr. 9, after 42).

ವಿಕಜ್ಜಲ vi-kajjala. Devoid of lamp-black collyrium (Čpr. 8, 77).

ವಿಕಟ vi-kaṭa. (= ವಿಗಡ). *Large, great* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 146); powerful. 2, formidable, hideous, ugly, uncouth (ಕುರೂಪು, ರೂಪಹೀನವಾದುದು 146);—crooked, perverse (ಕೊಂಕು, ಡೊಂಕು 146; ಕರಾಲ, ಅತಿಕೊಂಕು Mr. 450; see ಕೊಂಕು 1 & 2);—horrible, frightful. 3, *beautiful, excellent.*

ವಿಕಟತೆ vikaṭatĕ. The state of being large, hideous, etc. (Bh. 1, 8, 89).

ವಿಕತ್ಥನ vi-katthana. Boasting, vaunting, boastful. 2, speaking ostentatiously, proclaiming loudly;—*praise.* 3, irony.

ವಿಕರ vi-kara. = ವಿಕಿರ. A bird (Mr. 167).

ವಿಕರಾಲ vi-karâla. = ವಿಕ್ರಾಳ. Very formidable or terrible; hideous (My.).

ವಿಕರಿಸು vi-karisu. To alter, to change (v. t., in arithmetic, My.).

ವಿಕರ್ತನ vi-kartana. *The sun.*

ವಿಕರ್ತನೋದ್ಭವ vikartana-udbhava. Šani, Saturn (Bp. 10, 30).

ವಿಕರ್ಮ vi-karma. Various business or duty; see ಶಿಲ್ಪ-. 2, fraud. 3, not acting, free from action.

ವಿಕಲ vi-kala. (ವಿಕಳ). Deprived of a part, defective, imperfect, incomplete. 2, decayed, impaired, withered, waned. 3, confused, confounded, agitated, sorrowful (Čpr. 5, after 39; Bp. 3, 51; 4, 55). 4, option; optionally (ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ Šmd. 124 Cm.). — ವಿಕಲಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To confuse, etc. (Râm. 3, 7, 34).

ವಿಕಲತೆ vi-kalatĕ. Confusion, agitation, sorrow (Bp. 37, 9; 40, 64; 56, 31).

ವಿಕಲತ್ವ vi-kalatva. = ವಿಕಲತೆ. (ಬೆಬ್ಬಳ Bhn. 44).

ವಿಕಲಪಾಣಿ vikala-pâṇi. = ವಿಕಲಪಾಣಿಕ. (ವಿಕಹಸ್ತ Mr. 389).

ವಿಕಲಪಾಣಿಕ vikala-pâṇika. *One who has a mutilated hand.*

ವಿಕಲಮತಿ vikala-mati. = ವಿಕಲ No. 3. (J. 25, 60).

ವಿಕಲಾಂಗ vikala-aṅga. *Having mutilated or defective limbs, deformed.*

ವಿಕಲಿಸು vikalisu. To grow confused, etc. (Č. Bp. 19, 31).

ವಿಕಲ್ಪ vi-kalpa. *Alternative, option* (ಮೇಣ್ Šmd. 396); admission of an option or alternative, the act of allowing a rule to be observed or not at pleasure (Šmd. 12. 41). 2, uncertainty, ambiguity. 3, indecision, doubt, hesitation. 4, error, mistake, ignorance. 5, suspicion, surmise, evil apprehension, an evil thought (Mhr.; B. 4, 51). See ನಿರ್-; ಮನೋ-; ಸ್ವ-; Bp. 2, 19; Šmd. 13; ಹಂ.

ವಿಕಲ್ಪಬಿನ್ದು vikalpa-bindu. An optional bindu (Šmd. 48).

ವಿಕಲ್ಪಿತ vi-kalpita. Made optional, held to b. ptional, optional (Bp. 8, 3).

ವಿಕಲ್ಪಿಸು vi-kalpisu. To prepare differently; to prescribe variously; to form (Šmd. 160).

ವಿಕಸತ್ vi-kasat. Opening (as a flower), budding, blown (Kâvy. V, 35).

ವಿಕಸನ vi-kasana. (ವಿಕಶನ). Bursting; opening (as a flower), blossoming, blowing, expanding; displaying itself. See ಅರಲ್ 1, ಅಲರ್ 1, ಅಲರ್ಚು, ಕಿಸಿ 1, and ದನ್ತ-.

ವಿಕಸಿತ vi-kasita. *Blown* (as a flower, ಅಲರು Nn. 115).

ವಿಕಸಿಸು vi-kasisu. To open (v. i.), to expand. ವಿಕಸಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದು (ವಿಕಾಸಿ, ವಿಕಸ್ವರ, ಅರಳುವನ್ತಾದು Si. 361).

ವಿಕಸೆ vi-kasĕ. *Bengal madder, Rubia munjista* (= ಮಂಜಷ್ಟೆ).

ವಿಕಸ್ವರ vi-kasvara. *Opening, expanding.*

ವಿಕಾರ vi-kâra. *Change, change of form or nature, alteration or deviation from any natural state, modification* (ರೂಪಾನ್ತರ Šmd. 111 Cm.), *abnormity.* 2, change for the worse, change from a state of health, disease, sickness. 3, change from the quiescent condition of the soul, perturbation, emotion, passion, feeling, excitement. See ಧ್ವನಿ-, ನಿದ್ರಾ-, ಮುಖ-, ರೋಮ-. — ವಿಕಾರಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To deviate from the natural or proper state (B. 5, 196; My.).

ವಿಕಾರಚೇಷ್ಟೆ vikâra-čêshṭĕ. Abnormal action (Čpr. 5, 120).

ವಿಕಾರಿ vi-kâri. Producing a change; undergoing a change. 2, an ugly, ill-natured person (Bp. 14, 26; 40, 53). 3, the thirty-third year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಕಾರಿಸು vikârisu. = ವಿಕರಿಸು. (My.).

ವಿಕಾರ್ಯ vi-kârya. Transformable, modifiable (Šmd. 156).

ವಿಕಾಶ vi-kâśa. (= ವಿಕಾಸ). Opening, expanding, blowing (as a flower ವಿಕಸಿತ, ಅಲರು Nn. 115; ಅಲರು 120, o. r. ವಿಕಾಸ). 2, appearance, becoming visible, display, manifestation, exhibition, open or splendid appearance (ವ್ಯಕ್ತ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಾದು 115).

ವಿಕಾಶಿ vi-kâśi. = ವಿಕಾಸಿ.

ವಿಕಾಸ vi-kâsa. (= ವಿಕಾಶ). *Opening, expanding, blowing (as a flower, etc.), budding.* 2, expanse, sky, heaven. 3, = ವಿಕಾಶ No. 2, appearance, etc. 4, pleasure, joy, enjoyment. See ಅರಲ್ 1, ಮನೋ-; Ch. v. 134; Kâvy. V, 70; Grj. 3, 47; Bp. 2, 16.

ವಿಕಾಸಿ vi-kâsi. = ವಿಕಾಶಿ. Opening, blowing, budding. 2, becoming visible or apparent, becoming manifested, shining forth. 3, *expanding, spreading, developing itself.* See Nr. s. ಅರಳು 1.

ವಿಕಾಳಿಸು vikâḷisu. (fr. ವಿಕ್ರಾಳ?). To become very formidable or excessive (Bh. 3, 19, 37; J. 18, 14).

ವಿಕಿರ vi-kira. = ವಿಕರ. Scattering about (as boiled rice at a śrâddha, My.). 2, *a bird.* 3, a well.

ವಿಕಿರತ್ vikirat. Scattering about (Čpr. 1, 141).

ವಿಕೀರಣ vi-kîraṇa. Scattering. 2, *gigantic swallow-wort, Calotropis gigantea* (= ಅರ್ಕ 1).

ವಿಕೀರ್ಣ vi-kîrṇa. Scattered in different directions, thrown about (or away), sprinkled, tossed about, dispersed, dishevelled;—spread about, expanded, extended, diffused (ಹರಹಿದಸ್ಥಾದು, ಪ್ರಸರ Nn. 108);—covered, filled with;—torn asunder, split, rent;—celebrated, famous. See ಕರ-, ಕೆದಱ್ 1, ಬಿದಿರ್ 1, ಸಿಡಿ 3, ಸಿಡಿಲ್ 1; J. 29, 11.

ವಿಕೀರ್ಣಪತನ vikîrṇa-patana. Falling in a scattered-about manner. See ಪಡಲಿಡು.

ವಿಕೀರ್ಯ vi-kîrya. Having scattered about, having spread in different directions. See ಪೀಱ್ 1.

ವಿಕುರ್ವಾಣ vi-kurvâṇa. Undergoing or causing a change of form or of mind;—feeling emotions of joy, *rejoicing, cheerful.*

ವಿಕೃತ vi-kṛita. Changed, altered, modified, transformed, changed in form or feeling;—changed for the worse, *diseased;* disfigured, ugly; afflicted, hurt (ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ, ದೈನ್ಯ Mr. 242); unnatural;—affected by passion; entertaining feelings of disgust or aversion, estranged;—strange, extraordinary. 2, change, alteration;—any disorder; diseased state;—any passion;—disgust, aversion. See Bp. 43, 82. — ವಿಕೃತದೋಱು. -ತೋಱು. To show grimaces (Śsv. 1, after 79).

ವಿಕೃತಗತಿ vikṛita-gati. A deformed walk. See ಕೂಣ್ಬು 1.

ವಿಕೃತರೂಪ vikṛita-rûpa. Changed in form or appearance, misshaped, ugly-faced (Śmd. 120 Mdb.).

ವಿಕೃತಾಕಾರ vikṛita-âkâra. = ವಿಕೃತರೂಪ. (My.).

ವಿಕೃತಾಂಗ vikṛita-aṅga. Changed or distorted in form or limbs. (Kâvy. IV, 2, 30).

ವಿಕೃತಾಂಗಾಪಹಸನ vikṛitâṅga-apahasana. Laughing at with grimaces. See ಱೋಡಾಡು.

ವಿಕೃತಿ vi-kṛiti. *Change, alteration of any kind* (as of purpose, mind, form, nature, matter, etc.);—change from a natural or healthy state, sickness, disease;—change from a quiescent state, emotion, anger, wrath, fear; disgust, aversion (Čpr. 1, 49). 2, *a production or that which is evolved from a previous source* (prakṛiti). 3, N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362). ಪ್ರಕೃತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿಕೃತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). See ಕ್ಷೀರ-, ಮನೋ-, ರಜೋ-; Bp. 38, 31. 4, the twenty-fourth year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಕ್ಕಿರ vikkira. Tbh. of ವಿಷ್ಕಿರ (Śmd. 350). A bird (ಪಕ್ಕಿ 350).

ವಿಕ್ತ vikta. Separated. See ವಿ-.

ವಿಕ್ರಮ vi-krama. Stepping or going beyond; going, proceeding, walking;—*a step, a stride.* 2, *heroism, prowess, heroic valour, great power or strength* (ಪನ್ನತಿಕೆ Čt. II, 15). 3, = ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ. 4, the fourteenth year in the cycle of sixty (My.). — ವಿಕ್ರಮಚೋಳ. N. (Bp. 27, 67; 44, 58).

ವಿಕ್ರಮಶಕ vikrama-śaka. The era of Vikramâditya, which begins 57 B. C. (My.; B. 5, 37).

ವಿಕ್ರಮಶಾಲಿ vikrama-śâli. A valourous, courageous person (My.).

ವಿಕ್ರಮಹೀನ vikrama-hîna. *Destitute of valour, wanting in courage.*

ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ vikrama-âditya. N. of a king of Ujjayinî (Oujein), the founder of the vikramaśaka (My.).

ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕ vikrama-arka. = ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ. (My.).

ವಿಕ್ರಯ vi-kraya. (= ಬಿಕರಿ). *Sale, selling, vending* (ಕೊಡುಹ Mr. 346). See ಬಿಲ್ 1, ಮಾಱು 1.

ವಿಕ್ರಯಿ vi-krayi. = ವಿಕ್ರಯಿಕ. See ಮಾಂಸ-.

ವಿಕ್ರಯಿಕ vi-krayika. *A seller, a vender.*

ವಿಕ್ರಯಿಸು vi-krayisu. To sell, to vend (Bp. 30, 4; 42, 10; My.).

ವಿಕ್ರಾನ್ತ vi-krânta. Stepped or passed beyond. 2, *valiant, mighty victorious, courageous;—a hero.* 3, a step. 4, valour, prowess; eminence (ಶುಭ, ಪರಾಕ್ರಮ Nn. 139; ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc. Mr. 530).

ವಿಕ್ರಾಳ vi-krâḷa. Tbh. of ವಿಕರಾಲ. (Mhr.; Čb. 116).

ವಿಕ್ರಿಯಾಬಲ vikriyâ-bala. The power of changing the form of one's body ad libitum (Abh. P. 16, 49).

ವಿಕ್ರಿಯೆ vi-kriyĕ. ವಿಕ್ರಿಯಾ. (= ವಿಕೃತಿ). *Change, alteration;* transformation, change of mind, etc.; any change from a natural or quiescent state: disease;—emotion, anger, passion;—injury, mischief. See Bp. 4, 60; 6, 24.

ವಿಕ್ರೀಡಿತ vi-krîḍita. Played with; play, sport. See ಮತ್ತೇಭ-, ಶಾರ್ದೂಲ-.

ವಿಕ್ರೀತ vi-krîta. Sold (My.).

ವಿಕ್ರುಷ್ಟ vi-krushṭa. Called out, cried out. 2, *harsh, gruff, abusive, unkind* (as speech);—harsh speech (ಬಲುನುಡಿ Mr. 84).

ವಿಕ್ರೇತೃ vi-krêtṛi. *A seller, a vender.*

ವಿಕ್ರೇಯ vi-krêya. *To be sold, saleable, vendible.*

ವಿಕ್ಲಬ vi-klaba. = ವಿಕ್ಲವ. (Čpr. 5, 19).

ವಿಕ್ಲವ vi-klava. Overcome with fear or agitation, *confused, agitated, bewildered; excited, alarmed.*

ವಿಕ್ಲೀಬ vi-klîba. (= ವಿಕ್ಲವ). Agitated, alarmed, confused (ವಿಂಹಲ, ಅಸ್ಥಿರ Mr. 245).

ವಿಕ್ಷಾವ vi-kshâva. Sneezing, cough. 2, *a sound.*

ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ vi-kshipta. Thrown apart or asunder; thrown away, cast, thrown; scattered; bewildered, perplexed (My.).

ವಿಕ್ಷೇಪ vi-kshêpa. Throwing apart or asunder;—throwing away, casting, throwing; projection;—sending, despatching;—casting off or aside, discarding; rejecting, refuting;—throwing about; scattering;—confusion, alarm, fear;—looking about vaguely or wildly;—a side-glance (ಕಟಾಕ್ಷ, ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ Mr. 316). See ಅಂಗ-, ದೃಷ್ಟಿ-, (ಬಯ್ 2).

ವಿಕ್ಷೇಪಣ vi-kshêpaṇa. = ವಿಕ್ಷೇಪ. (A.).

ವಿಕ್ಷೇಪಶಕ್ತಿ vikshêpa-śakti. The projective power (of ignorance or mâyâ), that power of projection which raises up on the soul enveloped by it the appearance of an external world (Abhâ. 5, 56).

ವಿಖಚಿತ vi-khačita. Well inlaid or studded (Bp. 50, 15).

ವಿಖು vikhu. = ವಿಗ್ರ. Noseless. (R.).

ವಿಖ್ಯಾತ vi-khyâta. Generally known, notorious, renowned, famous, celebrated (Šmd. 138; Bp. 61, 88; J. 10, 44); = ವಿಖ್ಯಾತಿ (Mr. 417).

ವಿಖ್ಯಾತಿ vi-khyâti. Notoriety, fame, celebrity. ವಿಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟರೂ ಅಪಖ್ಯಾತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 39, 66; J. 2, 6; ನೆಗಬ್ಬು. — ವಿಖ್ಯಾತಿವೆಡು. -ಪೆಡು. To become notorious, etc. (Bp. 57, 73).

ವಿಖ್ಯಾಪನ vi-khyâpana. Making known; declaring, announcing, publishing; explanation, exposition; avowing, acknowledging, confessing (My.).

ವಿಗಡ vigaḍa. Tbh. of ವಿಕಟ. Large, great, etc.; a great, etc. man; a wicked man (ಕೆಡುಕ Ct. I, 89). See Bp. 5, 40, 8, 11; 13, 15; 29, 10; 36, 22; 38, 24; 49, 42; 50, 60; 61, 12; Prll. 3, 5; Bh. 6, 2, 2. 4; Râm. 6, 10, 15; J. 5, 26; 17, 53.

ವಿಗಡಿಸು vigaḍisu. To become crooked or perverse (Bh. 1, 8, 30). 2, to strike or impress with horror (3, 5, 11).

ವಿಗಡೆ vigaḍĕ. (fr. ವಿಗಡ). A great, powerful, perverse, etc. woman (Bp. 55, 36; J. 16, 4).

ವಿಗತ vi-gata. Gone away, departed, disappeared, ceased, gone; — dead; — parted, separated; — devoid of; — lost; — *destitute of light, obscured, gloomy, dark.* 2, the flight of birds.

ವಿಗತಕೃಪ vigata-kṛipa. Devoid of pity (Čpr. 5, 41).

ವಿಗತಪ್ರಭಾವ vigata-prabhâva. Disappeared strength, etc. See ಜಳಿ.

ವಿಗತಪ್ರಭೆ vigata-prabhĕ. Disappeared lustre. See ಮುಸುಳ್.

ವಿಗತಭಾವ vigata-bhâva. Disappeared nature, etc. See ಜಳಿ.

ವಿಗತಾರ್ತವೆ vigata-ârtavĕ. *A woman in whom the menstrual excretion has ceased.*

ವಿಗತಾರ್ಥ vigata-artha. Devoid of meaning or sense (Čpr. 5, 74).

ವಿಗತಾಸು vigata-asu. One whose life is going (Čpr. 6, 94).

ವಿಗರ್ಹಣ vi-garhaṇa. Blaming, blame, abuse, censure, reproach. (R.).

ವಿಗಲತ್ vi-galat. Flowing away, flowing, etc. (Čpr. 1, 130).

ವಿಗಲಿತ vi-galita. ವಿಗಳಿತ. Flowed away, trickled, oozed; dropped down, dropped, fallen; liquefied; passed away (My.).

ವಿಗಳಿಗೆ vi-gaḷigĕ. Tbh. of ವಿಘಟಿಕೆ. (Mr. 63; Bp. 8, 16; My.).

ವಿಗಾನ vi-gâna. Singing discordantly; *defamation, ill report;* censure, reproach. See ದುರ್-.

ವಿಗೀತ vi-gîta. Badly sung; decried, abused, reproached. (R.).

ವಿಗುರ್ಬಣೆ vigurbaṇĕ. That which is formidable, a fearful object, a thing which causes amazement (Abh. P. 10, after 147; Bp. 18, 67; *cf.* ಅಗುರ್ಬು, ಗುರ್ಬು, etc., ಬಿಗುರ್ವು).

ವಿಗುರ್ಬಿಸು vigurbisu. To become or be formidable (Abh. P. 9, 186; 9, after 186). **2,** to make terrible, to make (some thing) an object of amazement (10, after 147 & 149; 14, after 90).

ವಿಗುರ್ವಿಸು vigurvisu. = ವಿಗುರ್ಬಿಸು No. 1. (Abh. P. 14, after 6 & 170). **2,** = ವಿಗುರ್ಬಿಸು No. 2. (8, after 46).

ವಿಗ್ನ vigna. Shaken, trembling, agitated, disturbed, alarmed. See ಆ-.

ವಿಗ್ರ vigra. *Noseless.*

ವಿಗ್ರಹ vi-graha. = ಯಿಗ್ರ. *Stretching out or apart, extension, expansion* (ವಿಸ್ತರ Nn. 98). 2, *shape, form, figure;* an image, an idol (My.). 3, *the body* (ಶರೀರ, ದೇಹ 98). 4, distributing into parts, dividing; separation, resolution, analysis, resolution of a compound word into its constituent parts, the separation or analysis of any word capable of separation. 5, a division, a part, a portion; a given thing (ಕೊಟ್ಟೊಡವೆ Mr. 474). 6, liberal; liberality (ಅತ್ಯುದಾರ, ಉದಾರ 98). 7, *opposition, encounter, conflict, quarrel, war, assault* (ಕಾಳಗ 98). 8, the expanse, the sky (ಗಗನಾಂಗಣ, ಆಕಾಶ 98). See Bp. 53, 2; 54, 86; 61, 35.

ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ vigraha-ârâdhanĕ. Idol-worship, idolatry (My.).

ವಿಗ್ರಹಾವೇಶ vigraha-âvêša. Intentness on war (J. 22, 35).

ವಿಗ್ರಹಿಸು vi-grahisu. To oppose, to offer opposition, to quarrel; to assault, to wage war against (Bp. 21, 38; 22, 15).

ವಿಘಟನ vi-ghaṭana. Becoming separate, flying apart, being divided, being severed (see ವಿಂಗಡ); — breaking up, destruction, ruin, misfortune; — striking asunder, hurting, destroying (Čh. v. 56).

ವಿಘಟಿಕೆ vi-ghaṭikĕ. = ವಿಗಳಿಗೆ. A particular measure of time, the sixtieth part of a ghaṭikâ, equal to twenty-four seconds.

ವಿಘಟಿಸು vi-ghaṭisu. To become separate (Čpr. 2, after 39).

ವಿಘಡಿಸು vi-ghaḍisu. To separate (v. t., Abh. P. 2, 65).

ವಿಘಸ vi-ghasa. Remains of food (ಉಣ್ಡು ಮಿಕ್ಕುದು Hlâ.; ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಕ್ಕದು, ಉಣ್ಡ ಭಾಜನದೊಳ್ ಇರೆ ಫೇಲಿ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟಮ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು Mr. 220); — *the residue of an oblation of food (offered to the gods, to the manes, to a guest, or to a spiritual preceptor).*

ವಿಘಾತ vi-ghâta. Destruction; killing; — a blow; — opposition, prohibition, prevention, impediment, obstacle; — abandoning. See Bp. 54, 25; Bh. 2, 2, 10; 3, 13, 31; ಕಾರ್ಯ-.

ವಿಘಾತಕ vi-ghâtaka. One who destroys or kills. See ತಿಲ-.

ವಿಘಾತಿ vi-ghâti. = ವಿಘಾತ. See Bp. 16, 7; Bh. 2, 2, 109; J. 26, 2; 32, 56. 2, he who, or that which, destroys, opposes, etc.

ವಿಘೂರ್ಣಿಸು vi-ghûrṇisu. To expand greatly, to become excessive (Abh. P. 13, 35).

ವಿಘ್ನ vi-ghna. Destroying. 2, *an obstacle, an impediment, a hindrance, an embarrassment, an opposition* (ಅನ್ತರಾಯ, ವ್ಯಪಾಯ Mr. 252). 3, any difficulty or trouble. ಮುಣ್ಡೇ ಮದುವೆಗೆ ಮೂವತ್ತು ವಿಘ್ನ. — ಲಗ್ನಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡ ಬಾರದು. — ವಿಘ್ನವಾಯಿತೆನ್ದು, ನಗ್ನವಾದರೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). See ವ್ಯಪಾಯ.

ವಿಘ್ನರಾಜ vighna-râja. He who overrules obstacles or difficulties: *Gaṇêša.*

ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ vighna-îšvara. = ವಿಘ್ನರಾಜ. (ವಿನಾಯಕ Nn. 165).

ವಿಂಗಡ vingaḍa. = ಇಂಗಡ, ಯಿಂಗಡ. (Tbh. of a ವಿಘಟ = ವಿಘಟನ). The state of being separate, disunited or apart, separation, parting (My.; Tĕ. & T. ವಿಂಗಡ, ವಿಂಗಳ; Mhr. ವಿಘಡ).

ವಿಂಗಡಿಸು viṅgaḍisu. = ಇಂಗಡಿಸು, ಯಿಂಗಡಿಸು, ಹಿಂಗಡಿಸು. To separate (v. t.), to disunite (My.). ಒನ್ದೊನ್ದು ಶಬ್ದ ಬೇಱೆ ಬೇಱೆ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅರ್ಥ ತಿಳು ಕೊಣ್ಡು ಓದ ಬೇಕು (B. 3, 4).

ವಿಚಕಿಲ vi-čakila. *A kind of jasmine* (ಮಲ್ಲಿಗೆ Hlâ., Mr. 126; ಶಕ್ರ, ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ Nn. 80, one MS. only ಮಲ್ಲಿಗೆ).

ವಿಚಕ್ಷಣ vi-čakshaṇa. Seeing distinctly, clear-seeing, *far-sighted, discerning, knowing, wise, clever, proficient* (Śmd. 68; ವಿಧಿ, ಬಲ್ಲವರ್ Nn. 21; ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223; Čpr. 1, 86; Bp. 51, 65; 61, 93).

ವಿಚಕ್ಷಣೆ vi-čakshaṇĕ. A clever female. 2, cleverness, skill (My.).

ವಿಚಯ vi-čaya. = ವಿಚಯನ. (Sk.; A.).

ವಿಚಯನ vi-čayana. *Searching for, search, research, investigation, seeking.*

ವಿಚರಣ vi-čaraṇa. = ವಿಚಾರ. ಶಿಂ ಪ್ರ-.

ವಿಚರ್ಚಿಕೆ vi-čarčikĕ. *Cutaneous eruption, scab, itch, herpes.*

ವಿಚಲ vi-čala. Moving about, shaking, unsteady, unfixed (J. 26, 18).

ವಿಚಲಿತ vi-čalita. Moved about, moving about; agitated; swerved. See Čh. v. 214; Bp. 35, 24; ಅ-.

ವಿಚಾರ vi-čâra. = ವಿಚ್ಯಾರ. Wandering, roaming about, going or moving about (J. 15, 14). 2, *deliberation, consideration, reflection, investigation, examination, trial* (ಮೀಮಾಂಸ Hlâ.; Śmd. 394; ವಿತಾನ Nn. 115; Mr. 493; ತರ್ಕ Nn. 148). 3, the exercise of judgment or reason, discriminating, judging, discrimination, judgment, decision. 4, subject, topic (My.). 5, doubt, hesitation. 6, perplexity, anxiety, anxious thought, trouble (My.; Mhr.). ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See ಅರ್ 1. — ವಿಚಾರಗೆಡು. -ಕೆಡು. Judgment to be lost: to grow perplexed, bewildered or distracted. ದುಃಖದಿನ್ದ ವಿಚಾರಗೆಟ್ಟವನು (ವಿಹಸ್ತ, ವ್ಯಾಕುಲ G.). — ವಿಚಾರಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. One who has lost his judgment, a bewildered or foolish person (Bp. 34, 7; 51, 5). — ವಿಚಾರಗೇಡಿತನ. -ಕೇಡಿತನ. Loss of judgment, foolishness (B. 5, 94). — ವಿಚಾರ ತಿದ್ದು. To investigate, to examine. ಸರ್ವರ ವಿಚಾರಮಂ ತಿದ್ದುವವಂ (ಕಾರಣಿಕ, ಪರೀಕ್ಷಕ Mr. 244). — ವಿಚಾರ ಪಡು. To experience anxious thought; to use earnest thought, to reflect, to care (B. 5, 71. 86. 182; My.). — ವಿಚಾರ ಮಾಡು. To investigate, to inquire into (My.). 2, to reflect (B. 3, 123; 4, 56; My.). 3, to entertain anxious thoughts, to be anxious (My.).

ವಿಚಾರಕ vi-čâraka. A man who investigates, judges, or manages (My.). See ಮೇಲ್-.

ವಿಚಾರಣೆ vi-čâraṇĕ. = ಇಸಾರಣೆ. *Deliberation, consideration, examination, investigation;* the exercise of judgment. — ವಿಚಾರಣೆ ಆಗು. An examination or trial to take place (B. 5, 279). — ವಿಚಾರಣೆಕರ್ತ. One who makes investigation, a judge; — a manager, a superintendent, a master (My.). — ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆ. = ವಿಚಾರಣೆ ಆಗು. (B. 4, 198). — ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡು. To examine, to investigate, to try (B. 5, 267. 268. 279). — ವಿಚಾರನಾರಿ. N. (Bp. 12, 4).

ವಿಚಾರದೂರ vičâra-dûra. Far from (*i. e.* without) judgment, etc. (Bp. 26, 57).

ವಿಚಾರಪರ vičâra-para. Occupied with reflection, thoughtful, inquisitive (B. 5, 182).

ವಿಚಾರಭ್ರಷ್ಟ vičâra-bhrashṭa. Fallen from, or deprived of, judgment, etc. (Bp. 45, 21).

ವಿಚಾರವನ್ತ vičâra-vanta. A man who considers, is inquisitive, thoughtful, or considerate (Bp. 28, 13).

ವಿಚಾರಿ vi-čâri. A deliberate, thoughtful, or considerate person (B. 5, 52. 213).

ವಿಚಾರಿತ vi-čârita. *Deliberated about, examined, inquired into, judged.*

ವಿಚಾರಿಸು vi-čârisu. To examine, to investigate, to inquire into, to inquire after; to ask; to reflect, etc. (ವಿತಾನ, ವಿಚಾರ Nn. 115; ವೇದನ 156; Śmd. 44. 72. 88. 297 Cm.; Čpr. 2, after 49 & 61; Bp. 34, 8. 27; 40, 37. 50; 51, 56; Mr. 472; J. 11, 35; B. 5, 136. 192; My.).

ವಿಚಾರಿಸುಹ vi-čârisuha. Examining, etc. ವಿಚಾರಿಸುಹಂ (ಅದು ವದು Śmd. II).

ವಿಚಾರೆ vi-čârĕ. A woman who thinks about, etc. (Bp. 40, 57).

ವಿಚಾರ್ಯ vi-čârya. To be deliberated (adj.). 2, having deliberated; see ಅ-.

ವಿಚಾಲಿತ vi-čâlita. Moved about, shaken. See ಅ-.

ವಿಚಿಕಿತ್ಸೆ vi-čikitsĕ. *Doubt, uncertainty.*

ವಿಚಿತ್ರ vi-čitra. Variegated; — handsome, beautiful, elegant; — wonderful, surprising (ಆಶ್ಚರ್ಯ Nn. 13). 2, N. of a vṛitta and of a Kannaḍa metre (Čh.). See Čpr. 2, after 59; Śsv. 4, 30; J. 2, 47.

ವಿಚಿತ್ರತರ vičitra-tara. Uncommonly beautiful, etc. (Śmd. 301).

ವಿಚಿತ್ರದೇಹ vičitra-dêha. Having a variegated body; elegantly formed; — a cloud. (R.).

ವಿಚಿತ್ರಲಲಿತ vičitra-lalita. N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ vičitra-vîrya. N. of a king of the lunar race (Bh. 1, 3, 1).

ವಿಚಿತ್ರಿತ vi-čitrita. Variegated, coloured; wonderful (Čpr. 1, 83).

ವಿಚೇತನೆ vi-čêtanĕ. Senselessness, unconsciousness (Čpr. 8, 86).

ವಿಚ್ಛನ್ದ vi-č-čhanda. = ಪಿಚ್ಛನ್ದ, ಬಿಚ್ಚಣ್ಡ, ಬಿಚ್ಚನ್ದ, ವಿಚ್ಛನ್ದಕ q. v., ವಿಚ್ಛನ್ದ.

ವಿಚ್ಛನ್ದಕ vi-č-čhandaka. *A building consisting of several stories and surrounded by a portico;* a palace, a temple.

ವಿಚ್ಛಾಯ vi-č-čhâya. 1. *The shadow of a flock of birds.*

ವಿಚ್ಛಾಯ vi-č-čhâya. 2. Destitute of shadow, shadowless. 2, a jewel, a gem.

ವಿಚ್ಛಾಯೆ vi-č-čhâyĕ. Discoloured condition (Bp. 46, 58).

ವಿಚ್ಛಿತಿ viččhiti. Tbh. of ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ. Cessation (My.).

ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ vi-č-čhitti. Cutting asunder, tearing asunder, dividing, separating; — cutting off, breaking off; — interruption, cessation; — stealing, theft; anything stolen (ಚೌರ್ಯ, ಸ್ತೇಯ, ಕಳವು Mr. 226); — destruction, loss; — cesura, pause in a verse; — boundary, limit; — N. of certain amorous gestures practised by a mistress or heroine in a drama. See ಪಱ 1.

ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಚಿತ್ರ viččhitti-čitra. N. of a class of embellishments in poetical composition (Kâvy. III, 2, B, 2. 56-80; *cf.* III, 1 and ನಾನಾ-).

ವಿಚ್ಛಿನ್ನ vi-č-čhinna. Cut asunder, severed, divided, parted: cut off; broken off, broken; interrupted, discontinued,

ceased; violated; destroyed; variegated, diversified (Bp. 27, 18; 30, 2; B. 4, 78). — ವಿಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನ. rep. Various (Bp. 35, 35).

ವಿಚ್ಛೇದ vi-ĉ-ĉhêda. Cutting asunder or into pieces, dividing, separation, disjunction; cutting off; breaking off, breaking; a broken piece; interruption, termination, disappearance; the division of a book, a section; dissension, difference; space, interval. See ಎಡೆಯುಡುಗು.

ವಿಚ್ಛೇದನ vi-ĉ-chêdana. Cutting asunder, etc. (ಕಲ್ಪನ, ಕರ್ತನ, etc., ಕಡಿಹಂ Mr. 433).

ವಿಚ್ಯಾರ viĉyâra. Tbh. of ವಿಚಾರ. (Čb. 143). — ವಿಚ್ಯಾರಗೆಡು. = ವಿಚಾರಗೆಡು. (Čb. 126).

ವಿಚ್ಛ್ಯಂದ viĉhyanda. = ವಿಚ್ಛಂದ. See ಬಿಚ್ಚಂದ.

ವಿಜನ vi-jana. Free from people, *lonely, solitary.*

ವಿಜನನ vi-janana. Bearing young, bringing forth. See ವೈಜನನ.

ವಿಜಪಿಲ vijapila. *Mud, a muddy place* (ಪಿಚ್ಛಿಲ, ಕೆಸಱುಳ್ಳೆಡೆ Hlâ., MS. ವಿಜಲಕ; ಪಿಚ್ಛಿಲ, ಕೆಸಱ ನೀರ್ Mr. 418).

ವಿಜಯ vi-jaya. Conquest, *victory,* overcoming. 2, a victor (ಥುರಜೈತ್ರ, ಕಾಳೆಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನು Nn. 94). 3, Arjuna (ಪಾರ್ಥ, ಅರ್ಜುನ 94). 4, yellow myrobalan, Terminalia chebula (ಅಭಯ, ಅಣಿಲೆ 94; Sk. ವಿಜಯೆ). 5, the twenty-seventh year of the cycle of sixty (My.).

ವಿಜಯತೆ vi-jayatĕ. Victorious state (Bp. 36, 28).

ವಿಜಯದಶಮಿ vijaya-daśami. The tenth day of the dasari feast (My.).

ವಿಜಯನಗರ vijaya-nagara. N. of a town (B. 3, 14; 4, 7. 80. 126).

ವಿಜಯನ್ತ vi-jayanta. The victorious: Indra. See ವೈಜಯನ್ತ.

ವಿಜಯರಾಘವ vijaya-râghava. Râma; N. (My.).

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ vijaya-lakshmi. = ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Abh. P. 9, 165; Grj. 2, after 106).

ವಿಜಯಶೇಷಿ vijaya-śêshi. = ವಿಜಯಸೇಸಿ. (Šmd. 376). One who has almost gained the victory.

ವಿಜಯಶ್ರೀ vijaya-śrî. = ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ. (Čpr. 4, 10).

ವಿಜಯಸೇಸಿ vijaya-sêsi. Tbh. of ವಿಜಯಶೇಷಿ, q. v.

ವಿಜಯಾನನ್ದ vijaya-ânanda. N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿಜಯಾರ್ಧ vijaya-ardha. N. of a mountain (Čpr. 6, 2).

ವಿಜಯಿ vi-jayi. Hemp (ಬಂಗಿ Mr. 116; Sk. ವಿಜಯೆ).

ವಿಜಯೇಶ್ವರ vijaya-îśvara. Śiva (Bp. 42 sum.; 42, 39).

ವಿಜಯೋತ್ಸವ vijaya-utsava. Victory-festival (J. 23, 49).

ವಿಜಾತ vi-jâta. Born separately; — base-born; of a mixed origin; — generated; born; — wild, refractory (Mhr.).

ವಿಜಾತಿ vi-jâti. 1. Different origin or birth. 2, a different species; a different kind (Mr. 337). 3, a different caste or tribe; — a low caste (J. 17, 1; My.; see Sp. s. ಜಾತಿಹೀನ).

ವಿಜಾತಿ vi-jâti. 2. The feathered tribe, birds (V. 4, 13).

ವಿಜಾತೀಯ vi-jâtîya. Of a different or mixed origin; — of a different kind or sort (My.).

ವಿಜಾತೆ vi-jâtĕ. *A woman who has borne children;* a mother.

ವಿಜಾಪುರ vijâ-pura. N. of a town (B, 4, 8. 145). ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇಜಾರದವರೆಷ್ಟು ಜನ? ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ವಿಜಿಗೀಷಣ vi-jigîshaṇa. = ವಿಜಿಗೀಷು. (Bp. 20, 38).

ವಿಜಿಗೀಷು vi-jigîshu. Desirous of victory or conquest, desirous to overcome or surpass (Čpr. 7, after 28). ಶತ್ರುವನಾಕ್ರಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲೆನ್ದು, ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳಂ ಹಾರುತೆ ದುರ್ಗಾದಿಗಳಂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಿಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಆಸನ Nr.).

ವಿಜಿಗೀಷೆ vi-jigîshĕ. *A desire to conquer or overcome or surpass, emulation.*

ವಿಜಿತ vi-jita. Conquered, subdued, won, gained (Čpr. 6, 6. 43; Bp. 5, 1; 39, 56; Rśv. 5, 26).

ವಿಜಿತಬಲ vijita-bala. One who has conquered an army (Râm. 1, 14, 2).

ವಿಜಿಲ vijila. *Sauce, etc. mixed with rice-water or gruel; any sauce, or condiment with gravy* (see Nr. s. ಮೂಮುರ).

ವಿಜುಗುಪ್ಸತೆ vi-jugupsatĕ. Disgust, aversion: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ವಿಜುಲಿ vijuli. (= ವಿಜಲು). (ತುಱುದ ಕಚ್ಚರಿ Mr. 219).

ವಿಜೃಮ್ಭ vi-jṛimbha. Displaying, extending, etc. (Čpr. 4, 33).

ವಿಜೃಮ್ಭಣ vi-jṛimbhaṇa. Yawning, gaping; — expanding, unfolding, displaying, exhibiting, extending; — displaying activity or energy, exhibit courage, power, etc.; — blossoming, budding; — pastime, sport. See ಕೆಳರ್ 1, ಥೂರ್ಣಿಸು, ಮುಸಗು 1; Čpr. 5, 118.

ವಿಜೃಮ್ಭಿತ vi-jṛimbhita. Yawned; expanded, opened, unfolded, displayed, exhibited, acted; — *blown, blossomed;* — arisen, appeared; — sported, wantoned; — pastime, sport; — wish, desire; — act. See ಭುಜಂಗ-; Bp. 58, 68.

ವಿಜೃಮ್ಭಿಸು vi-jṛimbhisu. To yawn; to expand, to unfold one's self, etc. See Bp. 39, 45; 51, 59; 53, 9; Rśv. 5, 116; 13, 4.

ವಿಜ್ಞ vi-jña. Knowing, intelligent; wise, learned; *clever, skilful;* discreet.

ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ vi-jñapti. = ವಿಜ್ಞಾಪನ. (My.).

ವಿಜ್ಞಾತ vi-jñâta. Discerned, understood, known; — *celebrated, famous, notorious.*

ವಿಜ್ಞಾನ vi-jñâna. = ಬಿನ್ನಣ, etc. Distinguishing, perceiving, discerning, understanding; *intelligence, knowledge, science, learning, worldly knowledge of any kind, wisdom;* experience, experimental knowledge; skill.

ವಿಜ್ಞಾನಿ vi-jñâni. = ಬಿನ್ನಣಿ. Learned, well-informed, clever, skilful, proficient.

ವಿಜ್ಞಾನಿಕ vi-jñânika. = ಬಿನ್ನಣಿಗ. Learned, etc. (= ವಿಜ್ಞಾನಿ).

ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರೀಯ vijñâna-îśvarîya. N. of a commentary (the mitâksharâ) by Vijñânêśvara on Yâjñavalkya's dharmaśâstra (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪನ vi-jñâpana. = ಬಿನ್ನ 2, ಬಿನ್ನಪ, ಬಿನ್ನಹ. The act of making known or acquainting, teaching; — representing, informing; — respectful statement or communication, respectful representation, humble intimation. — ವಿಜ್ಞಾಪನಂಗೆಯ್, -ಂ-ಗೆಯ್. To state respectfully (Rśv. 5, 133; Śśv. 1, after 79; J. 2, 37).

ವಿಜ್ಞಾಪನಪತ್ರಿಕೆ vijñâpana-patrikĕ. = ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ. A letter of respectful communication and petition (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪನೆ vi-jñâpanĕ. = ವಿಜ್ಞಾಪನ. (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪಿತ vi-jñâpita. Apprised, informed; respectfully told and represented (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪಿಸು vi-jnapisu. = ಬಿನ್ನವಿಸು, etc. To make a respectful representation or request, to state respectfully, to represent, to submit (My.).

ವಿಜ್ಞಾಪ್ತಿ vi-jnâpti. = ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ. (G.).

ವಿಜ್ಞಾಸಾರ vijnâ-(*i. e.* ವಿಜ್ಞ)sâra. One who is the best of the skilful, etc. (Râm. 1, 8, 21).

ವಿಜ್ಞೇಯ vi-jnêya. To be perceived or known or understood (Hlâ. II, 109);—cognizable, discernible, comprehensible.

ವಿಂಜು viñju. A wagtail (ಖಂಜನ, ಖಂಜರೀಟ Hlâ.).

ವಿಟ್ viṭ. Nominative of ವಿಷ್⁶, q. v.

ವಿಟ viṭa. = ವಿಠ. *A voluptuary, a libertine, a lecher, a gallant, a paramour* (see Mr. s. ವೇಶ್ಯಾವರ);—a catamite;—a rogue, a cheat. ವಿಟನಾದವಗೆ ಮಠವಾದರೇನು? (Prv.).

ವಿಟಕೋವಿದ viṭa-kôvida. An experienced libertine (Bp. 26, 11).

ವಿಟಗಾತಿ viṭa-gâti. = ವಿಟಗಾರ್ತಿ. (My.).

ವಿಟಗಾಱ viṭa-gâṟa. A libertine, a lecher (My.; ವಿಟ G.).

ವಿಟಗಾಱಿಕೆ viṭa-gâṟikĕ. Whoredom, lewdness (My.).

[illegible] viṭa-gâṟti. A strumpet, a harlot (My.).

[illegible] vi-ṭanka. *A dove-cot* (ಕಪೋತ, ಹೆಟ್ಟಿಗೆ Mr. 200).

ವಿಟಚೇಷ್ಟೆ viṭa-čêshṭĕ. The conduct of a libertine or lewd man, lewdness (Bp. 26, 14).

ವಿಟಜಂಗಮ viṭa-jangama. A lewd Jangama (Bp. 11 sum.).

ವಿಟತನ viṭatana. = ವಿಟತ್ವ. (Bp. 42, 6; My.).

ವಿಟತ್ವ viṭatva. Lewdness (Bp. 12, 56; 26, 19; My.).

ವಿಟಪ viṭapa. *The young branch of a tree or creeper; a branch* (in general, ಮರದ ಕೊಮ್ಬು Hlâ.; Mr. 104); *a bush, a thicket* (ಹೊದಱ⁵ Hlâ.).

ವಿಟಪಿ viṭapi. ವಿಟಪೀ. Having branches; *a tree;* the Indian fig-tree, Ficus indica.

ವಿಟಪೀವರ viṭa-pîvara. A stout, robust gallant. 2, viṭapîvara, an excellent tree (J. 6, 27).

ವಿಟಲ viṭala. = ವಿಟ್ಠಲ, etc. (My.).

ವಿಟಾಳ viṭâḷa. Impurity, pollution (Mhr.; Bh. 3, 5, 19; 3, 18, 10).

ವಿಟ್ಖದಿರ viṭ-khadira. *A kind of fetid Mimosa, Vachellia farnesiana* W. & A. (= ಅರಿಮೇದ).

ವಿಟ್ಚರ viṭ-čara. Filth-goer: *a village hog.*

ವಿಟ್ಟು viṭṭu. Tbh. of ವಿಷ್ಣು-.— ವಿಟ್ಟಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. See ಹೆಗಲ-.

ವಿಟ್ಟೆ viṭṭĕ. Tbh. of ವಿಷ್ಟೆ. (Bp. 11, 11).

ವಿಟ್ಠಲ viṭṭhala. = ವಿಟಲ, ವಿಠಲ. Vishṇu or Kṛishṇa (worshipped as Viṭôba especially at Punderpoor, My.; see ಪುರನ್ದರ-).

ವಿಠ viṭha. = ವಿಟ. (ಮಧುಪ್ರಿಯ, ಭುಜಂಗ Nn. 29; ಭುಜಂಗ 63).

ವಿಠಲ viṭhala. = ವಿಟ್ಠಲ. (My.). — ವಿಠಲಭಟ್ಟ. N. ವಿಠಲಭಟ್ಟನು ಪುರಾಣ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯಿತು (Prv.). — ವಿಠಲರಾಯ. Kṛishṇa; N. (My.).

ವಿಡ viḍa. *A kind of factitious salt;*—a particular kind of fetid salt. 2, a fragment, a bit (*cf.* ಬಿಡ 2).

ವಿಡಕ viḍaka. (= ಪಿಟಕ). A basket (ಹೆಡಗೆ Mr. 208, o. rs. ಹೆಡಿಗೆ, ಹೆಡೆಗೆ).

ವಿಡಂಗ viḍanga. = ವಡಂಗ, ವಿಳಂಗ. *The vegetable and medicinal substance Embelia ribes* (Erycibe paniculata, considered of great efficacy as a vermifuge, = ಅಮೋಘ; see Mhr. s. ವಾಯವಡಂಗ). See ವಾಯು-.

ವಿಡಮ್ಬ vi-ḍamba. = ವಿಡಮ್ಬನ. See ಮೆಱೆ³ 1; Bh. 1, 15, 19.

ವಿಡಮ್ಬಕ vi-ḍambaka. A man who ridicules or mocks (ನಿನ್ದಿಸುವವನು G.).

ವಿಡಮ್ಬನ vi-ḍambana. Imitation, copying, assuming a similar appearance or dress, disguise, masquerade;—simulation; imposture, deceiving, deception, fraud (Sk.; ಕಪಟ, ವಂಚನೆ My.; Bh. 8, 22, 22). 2, making a show of: displaying, exhibiting, showing, display, manifestation, etc. (see ಖೇದ-, ವಿಸ್ಮಯ-). 3, ridiculing, mocking; slighting (ಕಳೆ Šm. 112). 4, afflicting, distressing, vexation, distress. 5, = ಡವುಲು (G.).

ವಿಡಮ್ಬರ vi-ḍambara. = ವಿಡಮ್ಬನ. (Bp. 40, 51. 81. 82. 84).

ವಿಡಮ್ಬಿತ vi-ḍambita. Imitated, simulated; mocked at; deceived; vexed; distressed, abject. (R.).

ವಿಡಮ್ಬಿಸು vi-ḍambisu. To become manifest, to appear (Čpr. 5, 19).

ವಿಡಲವಣ viḍa-lavaṇa. = ವಿಡ. (ಕೃತಕ Mr. 143).

ವಿಡಾಯ viḍâya. = ವಿಡಾಯಿ. Grand display; pomp; greatness; might (Bh. 3, 8, 31; V. 38, 80; J. 29, 11; 31, 14; ವಹಣಿ Bhn. 5).

ವಿಡಾಯಿ viḍâyi. = ವಿಡಾಯ, q. v. (Bh. 1, 12, 3; 3, 6, 21; Râm. 1, 16, 41; 6, 14, 24; J. 4, 30; 33, 26). — ವಿಡಾಯಿಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the greatness or might of—(Râm. 1, 16, 6).

ವಿಡೂರ viḍûra. = ವಿಡ್ಡೂರ. ವಿಡೂರ ಬನ್ದದ್ದು ಅಡೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.).

ವಿಡೋಜಸ್ viḍôjas. *Indra.*

ವಿಡೌಜಸ್ viḍaujas. = ಬಿಡೌಜ. *Indra.*

ವಿಡ್ಡೂರ viḍḍûra. = ಇಡ್ಡೂರ, ವಿಡೂರ. Enmity, annoyance, molestation (My.; Tĕ.; see ರಾಜ-).

ವಿಡ್ವರಾಹ viṭ-varâha. (= ವಿಟ್ಚರ). A village hog. (R.).

ವಿಣ್ಮೂತ್ರ viṭ-mûtra. Feces and urine (My.; B. 5, 321).

ವಿತ್ vit. (= ಬಿತ್ತೆ). Knowing, knowledge.

ವಿತಂಸ vi-taṁsa. = ವೀತಂಸ.

ವಿತಣ್ಡ vi-taṇḍa. A sort of lock or bolt with three divisions or wards. 2, an elephant. 3, = ವಿತಣ್ಡೆ, q. v. (My.).

ವಿತಣ್ಡಾವಾದ vitaṇḍâ-vâda. = ವಿತಣ್ಡೆ. (My.).

ವಿತಣ್ಡಾವಾದಿ vitaṇḍâ-vâdi. A person who raises idle objections, a hypercritic (My.).

ವಿತಣ್ಡೆ vi-taṇḍĕ. = ವಿತಣ್ಡ No. 3, ವಿದಣ್ಡ. *Cavil, captious objection, carving, idle confuting or objecting against, hypercriticism, perverse or frivolous argument, unprofitable and vexatious wrangling.* 2, criticism in general.

ವಿತತ vi-tata. Stretched out; extended, spread out, expanded; lengthened, elongated, large, broad, wide; prepared, diffused, performed, accomplished, celebrated. 2, any stringed instrument. See Šmd. 129; Čh. v. 8; Kâvy. I, 1*a*, 6; Čpr. 5, 50; Bp. 1, 48; 6, 22; Mr. 362; ತತ-.

ವಿತತಿ vi-tati. Stretching out; spreading, extension, expansion; a collection, a quantity, a multitude; a clump, a cluster (Bp. 1, 42. 51; 5, 29. 39; 55, 22; J. 31, 56).

ವಿತಥ vi-tatha. *Untrue, false.*

ವಿತನ್ತು vi-tantu. Having no thread (with the marriage badge): a widow (My.). 2, a good horse.

ವಿತನ್ದ್ರ vi-tandra. Untired, indefatigable, without sleep.

ವಿತನ್ದ್ರತ್ವ vi-tandratva. Wakefulness, vigilance, indefatigableness (Rśv. 1, 9).

ವಿತರಣ vi-taraṇa. Crossing or passing over. 2, a gift, a donation. 3, giving up, abandoning. 4, liberal; regardless of restraint (as to expense); liberality (Čpr. 2, 5; Bp. 5, 64; 19, 4; Rśv. 4, 112; My. also as ವಿತರಣೆ).

ವಿತರಣಗುಣ vitaraṇa-guṇa. Liberality (My.).

ವಿತರತ್ vi-tarat. Passing over; conveying away; giving; producing, causing (Čpr. 7, 151).

ವಿತರ್ಕ vi-tarka. Reasoning, argument, discussion, controversy (ವಿವಾದ Šmd. 105 Cm.); inference, conjecture, guess, supposition, opinion;—*deliberation, consideration of probabilities or alternatives, doubt, apprehension* (ತರ್ಕ Mr. 522). See Kâvy. I, 5, 48; III, 3, B, 9; Čpr. 1, 31.

ವಿತರ್ಕಿತ vi-tarkita. Conjectured, imagined, anticipated. (R.).

ವಿತರ್ದಿ vi-tardi. *A raised square piece of ground in the centre of a house or temple,* a quadrangular seat of earth, etc., a kind of altar or temporary stage, a temporary platform. See Nr. s. ಜಗಳಿ.

ವಿತರ್ದಿಕೆ vi-tardikĕ. = (ಬಿತ್ತರಿಗೆ), ವಿತರ್ದಿ. *A raised square piece of ground, etc.* (ಜಗಲಿ Hlâ.; ಜಗುಲಿ, ವೇದಿಕೆ Mr. 199).

ವಿತಲ vi-tala. The second in order of the seven lower regions (see Mr. s. ಕೆಳಲೋಕ; Bp. 32, 36; J. 24, 12).

ವಿತಸ್ತಿ vi-tasti. *A long span measured by the extended thumb and little finger,* equal to twelve angulas (ಕಿಱುವೆರಳ ಗೇಣ್ Mr. 324).

ವಿತಾನ vi-tâna. *Stretching or spreading out, expansion, extension* (ಪ್ರಸರ, ಹರಹಿದುದು Nn. 115). 2, increase (ಪೆರ್ಚುಗೆ, ಹೆಚ್ಚುಗೆ 115);—*a heap, a quantity, a multitude.* 3, *an awning, a canopy* (ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು, ಮೇಲುಕಟ್ಟು 115; ಮೇಲ್ವಟ್ಟ Mr. 493). 4, *a sacrifice* (ಮಖ, ಯಜ್ಞ 115; ಮಖ 493). 5, the sacrificial hearth on which the sacred fires are kept, or the sacred fire itself. 6, *season, opportunity* (ಅವಧಿ 493);—leisure, rest, interval of occupation. 7, unfolding: deliberation, etc. (ವಿಚಾರ, ವಿಚಾರಿಸುವುದು 115; ವಿಚಾರ 493). 8, quickness (ಶೀಘ್ರ, ಬೇಗ 115). 9, *empty, vacant* (ಶೂನ್ಯ 115; 493). 10, pithless, sapless. 11, *dull, stupid.* See Čh. v. 62. 92. 100. 233.

ವಿತಾಳ vitâḷa. Tbh. of ವಿತಾನ. Expansion, extension, increase, excess (Bh. 8, 26, 44).

ವಿತಾಳಿಸು vitâḷisu. To expand (v. i.), to increase, to become excessive (Râm. 6, 50, 5, 18); to be wholly engaged or absorbed in (Bh. 2, 9, 29).

ವಿತುನ್ನ vi-tunna. *The pot-herb Marsilia quadrifolia* (M. dentata Roxb.).

ವಿತುನ್ನಕ vi-tunnaka. *The tree Flacourtia cataphracta* Roxb. 2, *coriander seed.* 3, *blue vitriol.*

ವಿತೆ vitĕ. Tbh. of ವ್ಯಥೆ (Šmd. 338. 353; ಪ್ರಯೋಜನಮಲ್ಲದುದು 338).

ವಿತ್ತ vitta. *Known, notorious, famous.* 2, found out; *investigated, examined, discussed, judged.* 3, found, acquired, gained, possessed. 4, *property, wealth, goods, money, substance, thing* (ಪ್ರಕರ, ಕಸ್ವರ Nn. 45; ವಸ್ತು, ಬಣ್ಣ Mr. 346). 5, power.

ವಿತ್ತವಣಿಜ vitta-vaṇija. A shroff (ಚಿನ್ನವರದಂ Mr. 358).

ವಿತ್ತಾಧಿಪ vitta-adhipa. Kubêra (Čpr. 2, after 23).

ವಿತ್ತಾಧೀಶ vitta-adhîśa. = ವಿತ್ತಾಧಿಪ. (Śśv. 1, 83).

ವಿತ್ತಿ vitti. 1. Knowledge; investigation. 2, probability. 3, acquisition, gain. See ಪರಿ-.

ವಿತ್ತಿ vitti. 2. Tbh. of ವೃತ್ತಿ 1. (Šmd. 353 Mdb.).

ವಿತ್ತೇಶ್ವರ vitta-îśvara. Kubêra (My.).

ವಿತ್ತೇಷಣ vitta-îshaṇa. Desire of wealth (My.).

ವಿತ್ಪತ್ತಿ vitpatti. Tbh. of ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ. (My.).

ವಿತ್ಪನ್ನ vitpanna. Tbh. of ವ್ಯುತ್ಪನ್ನ. (Bh. 3, 19, 9; My.).

ವಿತ್ರ vitra. Tbh. of ವೃತ್ರ. See ವಿತ್ರಾರಿ.

ವಿತ್ರಸ್ತ vi-trasta. Frightened, alarmed. (R.).

ವಿತ್ರಾರಿ vitra-ari. = ವೃತ್ರಾರಿ. Indra;—N. of a serpent (Bp. 46, 28).

ವಿತ್ರಾಸ vi-trâsa. *Fear, terror, alarm.*

ವಿದ್ vid. ವಿತ್. Who or what knows, a knower, knowing. 2, obtaining, possessing (ಯುತ, etc. Mr. 440). 3, knowing, knowledge. See ಆತ್ಮ-, ತ್ರಿಕಾಲ-, ಸಂ-.

ವಿದ vida. Knowing, a knower. See ಆತ್ಮ-, ವೇದ-. 2, one who has obtained. See ಕೀರ್ತಿ-, ಸುವಯೋ-.

ವಿದಂಶಿಕೆ (vi-daṁśikĕ). = ಅಡ್ಡವೊಟಿ. (Mr. 213).

ವಿದಗ್ಧ vi-dagdha. Burnt, inflamed; consumed by fire; cooked; destroyed, spoiled. 2, *clever, shrewd, knowing, witty;*—subtle, cunning, crafty.

ವಿದಗ್ಧತನ vi-dagdhatana. Sharpness, shrewdness, cleverness, wit (Bp. 12, 6; 17, 23).

ವಿದಗ್ಧೆ vi-dagdhĕ. A sharp or knowing woman (ವಾಣಿನಿ Hlâ.; Čh. v. 100).

ವಿದಣ್ಡ vi-daṇḍa. = ವಿತಣ್ಡೆ, etc. (Bp. 53, 8).

ವಿದತ್ vidat. ವಿದನ್ತ್. *Knowing, learned, intelligent, wise.*

ವಿದನಿ vi-dani. Tbh. of ವಿಧ್ವನಿ. (Bp. 47, 8).

ವಿದರ vidara. *Tearing asunder, rending.*

ವಿದರ್ಭ vidarbha. A district and city to the south-west of Bengal, the modern Berar proper. 2, the king of Vidarbha (Râm. 3, 2, 16).

ವಿದರ್ಭಕನ್ಯೆ vidarbha-kanyĕ. = ವಿದರ್ಭಜೆ. (My.).

ವಿದರ್ಭಜೆ vidarbha-jĕ. Damayantî, the wife of Nala. 2, Rukmiṇî, the wife of Krishṇa (My.).

ವಿದರ್ಭರೀತಿ vidarbha-rîti. The style of poetical composition that is peculiar to Vidarbha (Kâvy. IV, 1, 2-4. 9).

ವಿದಲ vi-dala. *Rent asunder, split; opened, blown* (as a flower);—rending; the cuttings or chips of any substance;—a basket made of split bamboos (*cf.* ಬಿದರು).

ವಿದಲನ vi-dalana. Tearing or rending asunder, splitting, breaking to pieces (Bp. 31, 1).

ವಿದಲಿತ vi-dalita. Burst asunder, rent, torn, split;—opened, blown (as a flower, Čpr. 6, 81).

ವಿದಲಿತವನರುಹ vidalita-vanaruha. N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿದಾರಕ vi-dâraka. Tearing asunder, rending; a render, a divider. 2, a tree or rock in the middle of a stream dividing its course (see Nr. s. ಕಡಲ್ 1). 3, *a hole or pit for water sunk in the bed of a dry river.*

ವಿದಾರಣ vi-dâraṇa. Tearing asunder, rending, splitting;—killing, massacre, slaughter; war (ಕಾಳಗ Mr. 289). See ಪೋಟ್ 1, ಸೀಳ್ 1.

ವಿದಾರಿ vi-dâri. Tearing asunder. 2, *the plant Batatas paniculata* Chois.

ವಿದಾರಿತ vi-dârita. Torn asunder, rent, split. (R.).

ವಿದಾರಿಸು vi-dârisu. To tear asunder or to pieces, to rend, to split (Bp. 22, 12; 29, 6; see Grj. s. ಡುಬುಕು).

ವಿದಾರೀಗನ್ಧೆ vidârî-gandhĕ. *The plant Hedysarum gangeticum.*

ವಿದಾಹ vi-dâha. Burning; great heat (Čpr. 8, 84; see ತನು-).

ವಿದಿಕ್ಕು vi-dikku. Tbh. of ವಿದಿಶ್. (My.).

ವಿದಿತ vidita. *Known, perceived, understood;* apprised, informed; represented;—knowledge, information, representation; consideration, thought (Bp. 2, 24).

ವಿದಿಶ್ vi-diš. ವಿದಿಕ್. = ವಿದಿಕ್ಕು. An intermediate point of the compass.

ವಿದಿಶೆ vi-dišĕ. = ವಿದಿಶ್. (ಅನ್ತರಾಲ, ಪ್ರದಿಶೆ Mr. 59).

ವಿದು vidu. 1. = ಬಿದು 2. *The hollow between the frontal globes of an elephant.*

ವಿದು vidu. 2. = ಬಿದು 1. Tbh. of ವಿಧು. (ಚನ್ದ್ರ Šm. 16).

ವಿದುರ vidura. *Knowing, intelligent, wise.* 2, N. of the younger brother of Dhṛitarâshṭra and Pâṇḍu (J. 7, 19).

ವಿದುಲ vidula. *The ratan, Calamus rotang* (and also Calamus fasciculatus, ಹಚ್ಚೆಯ ಮರ Hlâ.; see Si. 128; *cf.* ಬಿದುರು).

ವಿದುಷ vidusha. Tbh. of ವಿದ್ವಸ್. A learned, wise man, a scholar (My.).

ವಿದುಷಿ vidushi. A learned, intelligent woman (Sk.; My.).

ವಿದೂರ vi-dûra. Very far, remote;—far from, devoid of, without (ರಹಿತ Šmd. 4 Cm.; Bp. 32, 2; Bh. 1, 7, 3).

ವಿದೂರಥ vidûratha. N. of a king, younger brother of Haṁsadhvaja (J. 10, 44).

ವಿದೂಷಕ vi-dûshaka. Corrupting, contaminating, a defiler;—censorious; a detractor, an abuser;—jocular; a jester, a buffoon; the jocose companion and confidential friend of the hero of a dramatical play;—a libertine, a catamite. See Čpr. 8, after 44; Bp. 22, 60; J. 6, 31; 7, 6.

ವಿದೆ vidĕ. ವಿದಾ. (= ಬಿತ್ತೆ). Knowledge, learning; understanding, intellect.

ವಿದೇಶ vi-dêša. Another or foreign country, any place away from home (My.).

ವಿದೇಹ vi-dêha. Bodiless, Kâma (Čpr. 1, 77). 2, a district in the province of Behar, Mithilâ, Tirhut (Čpr. 1, 74. 77. 78);—its people; a king of Mithilâ (Janaka, etc.; Râm. 1, 16, 21).

ವಿದೇಹಕನ್ಯೆ vidêha-kanyĕ. Sîtâ (My.).

ವಿದೇಹೆ vi-dêhĕ. *Mithilâ* (the capital of Tirhut).

ವಿದ್ಧಿ viddi. = ಬಿದ್ಧಿ. Tbh. of ವೃದ್ಧಿ 1 (Šmd. 353).

ವಿದ್ದೆ viddĕ. Tbh. of ವಿದ್ಯೆ. (My.; Tĕ.). ಬಿಲ್ಲ ವಿದ್ದೆಯಂ ಬಲ್ಲವನು (ಕೃತಪುಂಖ, etc. Ḥlâ.).

ವಿದ್ಧ viddha. = ಬಿದ್ಧ 2. *Pierced, perforated, penetrated;* wounded; beaten; thrown, cast, sent; opposed, impeded;—resembling, like.

ವಿದ್ಧಕರ್ಣಿ viddha-karṇi. Having bored ears. 2, *the plant Cipyea hernandifolia* W. & A.

ವಿದ್ಯ vidya. A scholar (Šmd. 402; Čpr. 5, 138). 2, Tbh. of ವಿದ್ಯೆ (Bh. 1, 8, 13; J. 2, 61; My.; B. 4, 2; 5, 171; see ನಿಜ-). ವಿದ್ಯಕ್ಕಿನ್ತ ಬುದ್ಧಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಬುದ್ಧಿಗಿನ್ತ ಆಹಾರ ಶ್ರೇಷ್ಠ.—ವಿದ್ಯವಿಲ್ಲದವ ಹದ್ದಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prvs.).

ವಿದ್ಯಮಾನ vidyamâna. Being perceived or known; being found, being present; *being in existence, existing;* actual, real; being in one's possession.

ವಿದ್ಯಾ vidyâ. = ವಿದ್ಯೆ. ವಿದ್ಯಾ ಬಣ್ಣಾರಿಸಿ, ಬಿಟ್ಟು, ದೊಡ್ಡೆಯಾಗಿ, ಬಣ್ಣೆಯ ಬೋವನಾದ (Prv.). — ವಿದ್ಯಾಖಾತೆ. Educational department (G.'s preface).

ವಿದ್ಯಾಗುರು vidyâ-guru. A teacher of knowledge or science (My.).

ವಿದ್ಯಾತ್ರಯ vidyâ-traya. = ತ್ರೈವಿದ್ಯ. (Čpr. 1, 31).

ವಿದ್ಯಾದಾತೃ vidyâ-dâtṛi. One who imparts knowledge, a teacher (My.).

ವಿದ್ಯಾದಾನ vidyâ-dâna. The giving of knowledge, teaching (My.).

ವಿದ್ಯಾಧನ vidyâ-dhana. Wealth consisting in learning;—money acquired by scholarship (My.).

ವಿದ್ಯಾಧರ vidyâ-dhara. = ಬಿಜ್ಜೋದರ. Knowledge-holder; a particular kind of good or evil genius attending upon the gods; a kind of spirit or fairy. 2, the number 12 (? Ch.). 3, N. of persons.

ವಿದ್ಯಾಧರಚಕ್ರವರ್ತಿ vidyâdhara-čakravarti. King Vidyâdhara (Šmd. 155).

ವಿದ್ಯಾಧರಿ vidyâ-dhari. = ಬಿಜ್ಜೋದರಿ. A female of the vidyâdharas, a fairy, a sylph.

ವಿದ್ಯಾಧೇನು vidyâ-dhênu. The cow of knowledge, a form of the cow called kâmadhênu (Šâstrasâra in W. v. 1259).

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ vidyâ-abhyâsa. Pursuit of learning, study (My.; B. 5, 88. 166. 197).

ವಿದ್ಯಾಮದ vidyâ-mada. Pride of learning (My.).

ವಿದ್ಯಾಮೃತ vidyâ-amṛita. Learning looked upon as ambrosia (Čpr. 4, 3).

ವಿದ್ಯಾರ್ಥ vidyâ-artha. = ವಿದ್ಯಾಧನ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥವೇ ವೆಗ್ಗಳಂ (Šš. 15).

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ vidyâ-arthi. One who seeks for knowledge: a student, a pupil, a disciple (My.; B. 3, 1. 3).

ವಿದ್ಯಾಲಯ vidyâ-âlaya. A school; a college (My.).

ವಿದ್ಯಾವನ್ತ vidyâ-vanta. A learned man (My.). Feminines ವಿದ್ಯಾವನ್ತಳು, ವಿದ್ಯಾವನ್ತೆ (My.).

ವಿದ್ಯಾವಿನೋದ vidyâ-vinôda. Artful play (J. 33, 19).

ವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದತ್ವ vidyâ-višâradatva. Skill in science and art (Čpr. 2, after 14).

ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗ vidyâ-vyâsanga. Diligent study of science and art (My.).

ವಿದ್ಯಾಶಾಲಿ vidyâ-šâli. Possessed of learning; a learned person (My.).

ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆ vidyâ-šâlĕ. An institution for learning: a school; a college (My.).

ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ vidyâ-šikshaka. A man who teaches knowledge (ಕಲ್ಲಾಯ್ತ Kk. 36).

ವಿದ್ಯಾಶುಲ್ಕ vidyâ-šulka. The rate of a teacher's fees (My.).

ವಿದ್ಯಾಸದನ vidyâ-sadana. = ವಿದ್ಯಾಲಯ. (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆ vidyâ-sâdhanĕ. Acquisition of knowledge (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಫಲ್ಯ vidyâ-sâphalya. The profit of learning (My.).

ವಿದ್ಯಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ vidyâ-sâmarthya. The power of learning or science (My.).

ವಿದ್ಯಾಹೀನ vidyâ-hîna. Destitute of knowledge or learning, uninstructed, ignorant (My.).

ವಿದ್ಯುಜ್ಜಿಹ್ವ vidyut-jihva. Lightning-tongued: a kind of râkshasa (My.).

ವಿದ್ಯುತ್ vi-dyut. = ವಿದ್ಯುತ್ತು. *Lightning.* See ಮಿಂಚು 3.

ವಿದ್ಯುತ್ತು vi-dyuttu. Tbh. of ವಿದ್ಯುತ್ (Śmd. 106).

ವಿದ್ಯುನ್ನಟಿ vidyut-naṭi. Lightning looked upon as an actress (Čpr. 4, 31).

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ vidyut-mâli. N. of an asura (My.).

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲೆ vidyut-mâlĕ. Garland of lightning: N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆ vidyut-latĕ. Lightning-creeper: forked or zigzag lightning (B. 5, 219; My.).

ವಿದ್ಯೆ vidyĕ. ವಿದ್ಯಾ. = (ಬಜ್ಜೆ), ಬಂಜೆ 2, ಬಿಜ್ಜೆ, ವಿದ್ದೆ. Knowledge, learning, science; an art;—magical skill;—a spell, an incantation;—the goddess Durgâ; learning considered as a goddess. See Kâvy. II, 1, 1-5. ವಿದ್ಯೆಗೆ ಎಣೆ ಇಲ್ಲ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಕಡೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Abh. P. s. ಪೊಡಕರಿಸು.

ವಿದ್ರಧಿ vidradhi. *A* (deep-seated or internal) *abscess.*

ವಿದ್ರವ vi-drava. Running in different directions or away, *flight, retreat;* panic. 2, flowing out, oozing. 3, melting, liquefaction. 4, censure. 5, intellect.

ವಿದ್ರಾವ vi-drâva. Flight, retreat;—liquefaction. (R.).

ವಿದ್ರಾವಣ vi-drâvaṇa. Driving away, chasing, defeating (Abh. P. 10, 226; Grj. 2, after 106; Bp. 53, 1; 60, 1);—liquefaction.

ವಿದ್ರಾವಿತ vi-drâvita. Driven away, put to flight (My.);—liquefied.

ವಿದ್ರುತ vi-druta. Run in different directions or away;—agitated, alarmed;—*liquefied, liquid, fluid.*

ವಿದ್ರುಮ vi-druma. *Coral* (ಹವಳ Nn. 130; ಚೆಂಗುಡಿ K. 47; Śm. 68).

ವಿದ್ರುಮಲತೆ vidruma-latĕ. *A sort of perfume* (= ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿ).

ವಿದ್ವಜ್ಜನ vidvat-jana. A learned man, a scholar, a philosopher (Kâvy. IV. 2, 59; Abh. P. 6, 93).

ವಿದ್ವತ್ vidvat. = ವಿದ್ವತ್ತು, ವಿದ್ವಸ್.

ವಿದ್ವತ್ತು vidvattu. Tbh. of ವಿದ್ವತ್. (My.).

ವಿದ್ವತ್ತೆ vidvattĕ. = ವಿದ್ವತ್ವ. (Mhr.; B. 5, 169).

ವಿದ್ವತ್ವ vidvatva. Learning, erudition (Čb. 134; My.).

ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ vidvat-sabhĕ. An assembly or congregation of scholars (Čt. I, 1).

ವಿದ್ವತ್ಸಮೂಹ vidvat-samûha. = ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ. (ಬುಧಚಯ Śmd. 253 Cm.).

ವಿದ್ವತ್ಸಮ್ಭಾವನೆ vidvat-sambhâvanĕ. Respectful reception or treatment of learned men (My.).

ವಿದ್ವತ್ಸಮಾಜ vidvat-samâja. = ವಿದ್ವತ್ಸಭೆ. (My.).

ವಿದ್ವತ್ಸೇವೆ vidvat-sêvĕ. Service of or attendance on scholars. ಪ್ರತಿಭೆಯುಮ್ ಅಭ್ಯಾಸಮುಂ ವಿದ್ವತ್ಸೇವೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪರಿಚಯಮುಂ ಕವಿತೆಗೆ ಕಾರಣಂ (Śmd. 175).

ವಿದ್ವಸ್ vidvas. ವಿದ್ವತ್. = ವಿದುಷ, ವಿದ್ವತ್, ವಿದ್ವತ್ತು, ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಿದ್ವಾನ್. *Learned, wise*; a wise man, a learned man, a scholar.

ವಿದ್ವಾಂಸ vidvâṁsa. Tbh. of ವಿದ್ವಸ್ (Śmd. 108; ಧೀಮತ್, ಧೀರ, etc. Hlâ.; ತೀರ್ಥ Nn. 48; ಕವಿ 59; ಪಣ್ಡಿತ 126; ಸೂರಿ Mr. 223; Śmd. 133. 294 Cm.; C.). Nn. 42 has the following explanation of it (? o. rs. being ವಿದ್ವಂತ, ವಿದ್ವಾಂತ, ವಿದ್ವನ್ತ, ವಿದ್ವಾನ್ತ): ಆಗಸ (ಆಕಾಶ); 2, ಚಿತ್ರ (ಚಿತ್ರಂಗಳ್); 3, ಶಾಶ್ವತ (ಸ್ಥಿರ); 4, ಶಂಕರ (ಈಶ್ವರ); 5, ಸರಸಿಜನಾಭ (ವಿಷ್ಣು); 6, ಸಮಾನ (ಸಮ); 7, ಗುಣಾಢ್ಯ (ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠನು, ಗುಣಜ್ಞನು); 8, ಅಸಿತ (ಕಪ್ಪು).—Feminine ವಿದ್ವಾಂಸಳು (My.). ವಿದ್ವಾಂಸನಾದರೂ ವಿದ್ವಂಸನಾಗದೆ ಇರ.—ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮುನ್ದೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬರ ಬಹುದೇ, ಗೋವಿನ್ದ? (Prvs.).

ವಿದ್ವಾನ್ vidvân. = ವಿದ್ವಸ್. (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223; B. 5, 230).

ವಿದ್ವಿಟ್ vi-dviṭ. = ವಿದ್ವಿಷ್. (Čpr. 5, 34).

ವಿದ್ವಿಟಿ vi-dviṭi. Tbh. of ವಿದ್ವಿಷ್. (ವಿದ್ವಿಷ Čt. II, 116).

ವಿದ್ವಿಟ್ಸ್ತ್ರೀ vidviṭ-strî. A hostile woman (not a good compound, Śmd. 76).

ವಿದ್ವಿಷ್ vi-dvish. ವಿದ್ವಿಟ್. = ವಿದ್ವಿಟ. Hating, inimical, hostile, adverse; an enemy, a foe.

ವಿದ್ವಿಷ vi-dvisha. = ವಿದ್ವಿಷ್. (ವಿದ್ವಿಟ Čt. II, 116; Bp. 51, 11).

ವಿದ್ವಿಷ್ಟ vi-dvishṭa. Hated, disliked, odious. 2, an enemy (Grj. 2, after 106).

ವಿದ್ವೇಷ vi-dvêsha. *Enmity, hatred;* contempt.

ವಿದ್ವೇಷಣ vi-dvêshaṇa. One who hates, a hater. 2, hatred, enmity.

ವಿದ್ವೇಷಣವಿದ್ಯೆ vidvêshaṇa-vidyĕ. Vidyâ looked upon as a deity who creates enmity (Abh. P. 6, 93).

ವಿದ್ವೇಷಿ vi-dvêshi. Hating, hostile;—an enemy (My.).

ವಿಧ್ vidh. Piercing, penetrating. See ಶ್ವಾ-.

ವಿಧ vi-dha. Form, manner, kind, sort;—fold (after numerals). *Cf.* ವಿಧೆ. ವಿಧ ತಿಳಿದವನಾದರೂ ವಿಧಿ ಬಿಡದು.—ವಿಧ ತಿಳಿ ದುದ್ದರೆ ಮದ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).—ವಿಧವಿಧ. rep. ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ, variously (My.).

ವಿಧಜ್ಞ vidha-jña. Knowing the form or manner. See ದೀಕ್ಷಾ-.

ವಿಧವತೆ vi-dhavatĕ. Widowhood (Čpr. 1, 35).

ವಿಧವೆ vi-dhavĕ. = ವೆಧವೆ. A husbandless woman: *a widow* (ಪತಿ ಸತ್ತವಳು Mr. 293).

ವಿಧಾತ vi-dhâta. Tbh. of ವಿಧಾತೃ. (My.).

ವಿಧಾತೃ vi-dhâtṛi. An arranger, a disposer, a maker, a creator. 2, *Brahmâ.*

ವಿಧಾತ್ರ vi-dhâtra. Tbh. of ವಿಧಾತೃ. (Śmd. 104; Kâvy. I, 2, 93-95). ಧಾತು ತಿಳಿಯದವನು ವಿಧಾತ್ರನಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.).

ವಿಧಾನ vi-dhâna. = ಬೆಸನ 1. The act of putting in order, arranging, making ready, disposing, ordering, performing, forming, making, placing on, putting on or in, putting down, commencing (ಅಗ್ರ Nn. 82, o. r. ಮಾಟ);—arrangement, disposition, creation;—act, action, especially the performance of prescribed acts or rites. 2, a rule, a precept; a law, an ordinance, an injunction; a regulation, sacred text. 3, an act of worship, a rite, a ceremony. 4, *a form, a mode, a method, a manner* (ವಿಧಿ Nn. 21). 5, a means, an expedient. 6, an assembly (ತನ್ತ್ರ, ಕೂಟ 75; *cf.* ವಿಧಿ No. 12). 7, in grammar: affixing, prefixing, taking as an affix, etc. See ಸಮುಕಟ್ಟು, Śmd. 14. 42. 65. 352. 383.

ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕ vidhâna-pûrvaka. According to rule or precepts (My.; B. 4, 215)

ವಿಧಾಯಕ vi-dhâyaka. Disposing, arranging, performing; consigning; enjoining. 2, a precept; an injunction (My.). 3, one who rules, a ruler, a leader (My.).

ವಿಧಾವನ್ತ vidhâ-vanta. A man who receives hire, a hireling (Č. Bp. 47, 15; Bh. 2, 1, 40).

ವಿಧಿ vi-dhi. = ಬಿದಿ. A rule, a formula, a precept, an injunction, a text prescribing any act or observance, a vedic text; the vêda (ಶ್ರುತಿ, ವೇದ Nn. 21). 2, *an order, an ordinance, a statute, a law.* 3, a rite, a ceremony. 4, a method, a manner, a way (ವಿಧಾನ Nn. 21). 5, *Brahmâ* (ಅಮ್ಬುಜಾಸನ, ಬ್ರಹ್ಮ 21; ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Mr. 520). 6, *Vishṇu.* 7, an excellent person (ಉತ್ತಮರ್ 21). 8, a clever or wise person (ವಿಚಕ್ಷಣರ್, ಬಲ್ಲವರ್ 21). 9, a poet (ಕವಿ, ಕವೀಶ್ವರ 21). 10, a physician. 11, *fate, destiny.* 12, an assembly (ಮೇಳ 21; ಕೂಟ Mr. 483; *cf.* ವಿಧಿ No. 6). 13, *time* (ಕಾಲ 21; ಕಾಲ 483). 14, in grammar: the imperative (Šmd. 90. 91. 270. 272. 276. 289. 290; Kâvy. I, 5, 1-5). See Šmd. 41. 120. 342. 366; Prv. s. ವಿಧ. — ವಿಧಿ ಪಡು. -ಪಡು. To obtain or suffer fate (Čpr. 9, 8).

ವಿಧಿಕ್ರಿಯೆ vidhi-kriyĕ. The imperative (Šmd. 36, No. 144. 91).

ವಿಧಿತ vi-dhita. Arranged, settled; apportioned, fixed, decreed (Bp. 2, 9).

ವಿಧಿದರ್ಶಿ vidhi-darši. *A priest whose business is to see that everything at a sacrifice is done according to prescribed rules.*

ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ vidhi-prâkâra. According to rule (My.).

ವಿಧಿರೂಪ vidhi-rûpa. The imperative; the permissive imperative (as in ಮಾಡಲಿ, My.).

ವಿಧಿಲಿಖಿತ vidhi-likhita. Brahmâ's writ (on a man's forehead): destiny (My.).

ವಿಧಿವತ್ vidhi-vat. Agreeably to rule, in due form (My.).

ವಿಧಿವನ್ತ vidhi-vanta. A man who is in conformity with caste-rules (Bp. 57, 6).

ವಿಧಿವಶ vidhi-vaša. The power or influence of a rule or of fate (Kâvy. III, 3, B, 48; Čpr. 3, 39).

ವಿಧಿಸು vi-dhisu. To prescribe, to order, to ordain, to appoint, to allot; to give order to (a person). (Bp. 43, 82; Si. 265; My.; B. 4, 186).

ವಿಧೀಕರಣ vidhî-karaṇa. The act of putting in order, arranging, regulating or ordering. See ಏಳವು.

ವಿಧು vidhu. = ಬಿದು 1, ಎದು 2. *The moon.* 2, *Vishṇu.*

ವಿಧುಕಲಾಧರ vidhu-kalâ-dhara. Šiva (Bp. 11, 16).

ವಿಧುತ vi-dhuta. Shaken about; shaken off; *abandoned, relinquished, left off.*

ವಿಧುಧರ vidhu-dhara. Šiva (Bp. 52, 5).

ವಿಧುನ್ತುದ vidhun-tuda. Moon-troubler: *Râhu.*

ವಿಧುಬಿಮ್ಬ vidhu-bimba. The moon's disk (J. 4, 7).

ವಿಧುಮುಖಿ vidhu-mukhi. A woman with a moon-like face (My.).

ವಿಧುಮೌಲಿ vidhu-mauli. Šiva (Bp. 61, 89).

ವಿಧುರ vidhura. *Separated;* separation (from a mistress or lover, ಅಗಲ್ಕೆ Hlâ.). 2, agitated, troubled, distressed, bewildered. 3, *adverse;* adversity (ಹೊಲ್ಲಮೆ Hlâ.).

ವಿಧುರೆ vidhurĕ. A woman who is distressed (Čpr. 5, 124).

ವಿಧುವನ vi-dhuvana. *Shaking about, trembling, tremor.*

ವಿಧುವನಕರಣ vidhuvana-karaṇa. Causing to shake about or tremble, etc. See ಕೊಸೆ.

ವಿಧುಹಾಸ vidhu-hâsa. = ಚನ್ದ್ರಹಾಸ No. 3. (J. 29, 8; 31, 37).

ವಿಧೂತ vi-dhûta. Shaken or tossed about; trembling;—shaken off, dispelled, removed;—abandoned;—repugnance (Bp. 10, 12; 21, 2; 38, 67; 39, 67).

ವಿಧೂನನ vi-dhûnana. Causing to shake or tremble;—*shaking, trembling, tremor.*

ವಿಧೃತ vi-dhrita. Kept apart. 2, seized, grasped, held; taken, assumed, possessed (Čpr. 4, after 42).

ವಿಧೆ vi-dhĕ. ವಿಧಾ. (= ಬೆಸ). *Form, formula, rule.* 2, *manner, kind, sort, way.* 3, act, action. 4, doing well, prosperity, affluence. 5, *hire, wages.* 6, the food of horses, elephants, etc., fodder.

ವಿಧೇಯ vi-dhêya. To be arranged, to be prescribed, to be enjoined;—to be placed on, fit to be put or built on (see ವಾಸ್ತು-);—to be performed;—liable to be ruled, governable, subject to;—*compliant, submissive, tractable,* obedient. See ಬಡು 1.

ವಿಧೇಯತೆ vi-dhêyatĕ. = ವಿಧೇಯತ್ವ. (Čpr. 2, after 49).

ವಿಧೇಯತ್ವ vi-dhêyatva. Tractableness, docility, submission, obedience (My.).

ವಿಧ್ಯರ್ಥ vidhi-artha. The imperative (in grammar, Šmd. 54. 264. 269. 270 Cm.).

ವಿಧ್ಯುಕ್ತ vidhi-ukta. Declared or enjoined by the vêdas or šâstras (My.).

ವಿಧ್ವಂಸ vi-dhvaṁsa. Falling to pieces; ruin, destruction, death (Bp. 24, 7);—a man liable or subject to death, one who dies (see Prv. s. ವಿಧ್ವಾಂಸ). 2, aversion, enmity. 3, insult, offence.

ವಿಧ್ವನಿ vi-dhvani. = ಎದನಿ. An unnatural sound.

ವಿನತ vi-nata. Bent down, bowed;—humble, modest;—dispirited (Ch. v. 246; Bp. 35, 3).

ವಿನತಾತನಯ vinatâ-tanaya. Garuḍa (Čpr. 5, 75).

ವಿನತಾನನ್ದನ vinatâ-nandana. Garuḍa (Čpr. 2, after 7). 2, vinata-ânandana, one who treats friends or guests humbly and courteously (2, after 7).

ವಿನತಾಸುತ vinatâ-suta. Garuḍa (J. 14, 21).

ವಿನತಿ vi-nati. Bowing down, bending;—humility, modesty (Bp. 5, 47).

ವಿನತೆ vi-natĕ. ವಿನತಾ. *One of the wives of Kašyapa and mother of Garuḍa and Aruṇa;*—a bent down, etc. woman.

ವಿನದ vi-nada. Sound, noise. (A.).

ವಿನದ್ಧ vi-naddha. Firmly bound or tied. See ಅ-.

ವಿನಮಜ್ಜನಾರ್ದನ vinamat-janârdana. Šiva (Bp. 61, 48).

ವಿನಮತ್ vi-namat. Bending down, bowing.

ವಿನಮಿತ vi-namita. Bowed down, bowed, bent;—humble, modest. (Ch. v. 227; Šsv. 5, after 55). Feminine ವಿನಮಿತೆ (Ch. v. 224, where originally ವೃತ್ತಸ್ತನಭರವಿನಮಿತೆ; Grj. 5, after 12).

ವಿನಮಿಸು vi-namisu. To bow (v. i.) in token of reverence, to make obeisance (Bp. 23, 35).

ವಿನಮ್ರ vi-namra. Bowed (ಮಣಿ, ಅತಿಬಾಗಿದುದು Nn. 67);—depressed;—humble, modest;—N. of a vritta (Ch.).

ವಿನಯ vi-naya. Leading away;—leading, guidance, training, discipline;—gentleman-like bearing, good behavi-

our, decorum; condescension, affability; humility (Čpr. 2, 18; My.);—reverence (Šmd. 124), obeisance, courtesy.

ವಿನಯಗ್ರಾಹಿ vinaya-grâhi. *Compliant, submissive, humble.*

ವಿನಯಪೂರ್ವಕ vinaya-pûrvaka. With reverence, etc. (Bp. 25, 38; 28, 48; My.).

ವಿನಯಿತ vi-nayita. = ವಿನೀತ. A well-behaved, etc. man. ಎಡೆವಱಿವ್ವ ವಿನಯಿತಂ ಪೀತರಾಗನೆನಿಕ್ಕು (Mr. 241). See Mr. s. ನೀಲೀರಾಗ.

ವಿನಯೋಕ್ತಿ vinaya-ukti. A gentle, modest, etc. word (J. 18, 41).

ವಿನಯೋಪಚಾರ vinaya-upačâra. Respectful, etc. attentions (My.).

ವಿನಶನ vi-našana. Perishing, loss; disappearance. 2, the place where the river Sarasvatî is lost in the sand: Kurukshêtra (Si. 101).

ವಿನಶ್ವರ vi-našvara. *Liable to be destroyed, perishable.*

ವಿನಹ vinaha. Tbh. of ವಿನಾ. (My.; ಹೊರ್ತು G.).

ವಿನಹಾ vinahâ. Tbh. of ವಿನಾ. (My.; Tĕ.). ಲೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗನಾದರೂ (ತೆಱಿಗೆ) ಕೊಟ್ಟ ವಿನಹಾ (ಅವನನ್ನು) ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.—ವಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟ ವಿನಹಾ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಡ (Prvs.). See Prvs. s. ಸಿಟ್ಟು ಬರು & ಹೆಣ್ಣು.— ವಿನಹಾಯತಿ. Exception (My.).

ವಿನಾ vinâ. *Without, except* (ವ್ಯತಿ, ಪೃಥಕ್, ಅನ್ತರ, ಬೇಱು ನುಡಿವೆಡೆ Mr. 534); exclusive of. ಮನುಷ್ಯನು ವಿನಾ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಜನ್ತುಗಳ ಗುಮ್ಪಿಗೂ ಯೂಥವೆನ್ದು ವಿಶೇಷನಾಮವು (Si. 180).

ವಿನಾಡಿ vi-nâḍi. A period of twenty-four seconds, the sixtieth part of a nâḍi or Indian hour (My.).

ವಿನಾದ vi-nâda. = ವಿನದ. (A.).

ವಿನಾಯಕ vi-nâyaka. = ಬೆನಕ. Taking away; a remover (of obstacles): *Ganêša* (ಎಲರುಣಿವಸಿಱಿ, ಎಡಗೇಡಿ, ಪೆರ್ಬೊಡೆಯ, ಸುಣ್ಡಿಲ ಮೊಗ, etc. Šm. 4; Kk. 5). 2, leading; a leader or guru. 3, *a Buddha or Jina.* 4, anarchical (My.).

ವಿನಾಯಿಸು vinâyisu. (fr. ವಿನಾ). To be excepted. ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ವಿನಾಯಿಸಿ ಬೇಱೆ ದ್ರವ್ಯವಿಲ್ಲ (My.). 2, to except, to exempt (My.).

ವಿನಾಶ vi-nâša. *Utter loss, perdition, ruin, destruction, annihilation, extinction* (Bp. 38, 3; 47, 51; 54, 22). See ಅಱಿ 1, ಕಿಡು 2, ನನ್ದು.

ವಿನಾಶನ vi-nâšana. Destructive, ruinous;—completely lost or ruined (see Mr. ಉದ್ಧೃತ);—destruction, annihilation (My.).

ವಿನಾಶೋನ್ಮುಖ vinâša-unmukha. About to perish: *full ripe, mature.*

ವಿನಾಹ vi-nâha. = ವೀನಾಹ.

ವಿನಿದ್ರ vi-nidra. Sleepless, awake (Bp. 34, 2).

ವಿನಿನ್ದಿತ vi-nindita. Reproached, reviled, abused. 2, blameless (Čh. v. 7).

ವಿನಿಪತತ್ vi-ni-patat. Falling down, falling (Čpr. 4, 44).

ವಿನಿಮಯ vi-nimaya. *Exchange, barter.* 2, a pledge, a deposit, a security. See ತಿಱಿ.

ವಿನಿಯತ vi-niyata. Restrained, checked, controlled (Bp. 46, 71).

ವಿನಿಯೋಗ vi-niyôga. Unyoking, separating; parting with; giving up. 2, appointment (to any office). 3, assignment, apportionment, distribution (of eatables, My.). 4, commission, charge. 5, application, use, employment (J. 20, 5; My.). ನಾವೆಲ್ಲರು ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವಿನಿಯೋಗದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ದೇವರ ಹತ್ತರ ಕೊಡ ಬೇಕು (B. 5, 204). 6, an appointed task or duty, a business, a function, service (Č. Bp. 47, 15; Šsv. 1, after 79; J. 7, 4). ಇವರು ಭೂರಮಣರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಮಂ ತಾಳ್ದು, ಪದಿನೆಣ್ಬರು ಪ್ರಧಾನರೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 272; see ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ). ಓಲಗದ ವಿನಿಯೋಗಭೇದ (ಕರಣ, ಸಭಾಭೇದ Nn. 108). ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ (distribution) ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಹನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). 7, a servant (V. 6, 44).

ವಿನಿಯೋಗಿಸು vi-niyôgisu. To assign, to apportion (Bh. 1, 10, 4; My.). 2, to use (My.).

ವಿನಿರ್ಮಲ vi-nirmala. Very pure (Čpr. 1, 79; Bp. 24, 38; 30, 1; 38, 43*b*; 41, 30; 54, 20; 57, 66).

ವಿನಿರ್ಮಲತೆ vi-nirmalatĕ. Great pureness or brightness (Šsv. 2, 32).

ವಿನಿರ್ಮಿತ vi-nirmita. Formed or made of;—constructed, built, formed, made, created (Čh. v. 182. 194. 222; Čpr. 6, 5).

ವಿನಿವರ್ತನ vi-nivartana. Causing to come forth, calling forth, arousing (Čpr. 9, 39).

ವಿನಿಶ್ಚಲ vi-niščala. Immovable, firm, steady (Abh. P. 16, 28; Bp. 10, 16; 21, 34; 26, 55; 60, 16; 61, 70).

ವಿನಿಶ್ಚಿತ vi-niščita. Ascertained, settled, decided, certain (Bp. 54, 49).

ವಿನಿಹಿತ vi-nihita. Put off or down; placed or put on; fixed upon, directed; fixed in (Ršv. 5, 35).

ವಿನೀತ vi-nîta. Led away, taken away; removed;—conducted, performed, done (Kâvy. 4, 1);—*well-trained, educated, disciplined, refined, well-behaved, well-controlled;* compliant; *modest, demure, meek,* virtuous, gentle;—tamed, broken in;—plain, neat (in dress, etc.);—lovely, handsome (Bp. 43, 78; My.).

ವಿನೀತಿ vi-nîti. Good behaviour, reverence, homage; morals (Bp. 27, 76; 39, 23; 57, 90).

ವಿನೀಲತೆ vi-nîlatĕ. The state of being dark-blue or blue (Kâvy. V, 50).

ವಿನುತ vi-nuta. Praised (ಕೊಣ್ಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ Šmd. 92. 256 Cm.; Čh. v. 11. 60). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವಿನುತಪ್ರಾಸ vinuta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ವಿನುತಿ vi-nuti. Praise (My.).

ವಿನುತಿಸು vi-nutisu. To utter with praise (Bp. 1, 37); to praise (25, 38; 38, 60; 59, 50; 61, 60).

ವಿನುತ್ಯ vi-nutya. = ವಿನುತ. (Šsv. 5, 63).

ವಿನೂತ vi-nûta. = ವಿನುತ. Praised (Čh. v. 224, o. r. ವಿನೂತ್ನ; Čpr. 2, after 7).

ವಿನೂತ್ನ vi-nûtna. New, novel. See Čh. s. ವಿನೂತ.

ವಿನೇಯ vi-nêya. To be taken away;—to be governed or directed, governable, tractable; compliant, disciplined, refined (Čpr. 1, 3. 8. 53. 60. 68; Abh. P. 1, 4).

ವಿನೋದ vi-nôda. = ಬಿನದ. Driving away; removing; abandoning. 2, *diversion, sport, pastime, play.* 3, interesting pursuit or occupation, pleasure, gratification, happiness (Šmd. 251). 4, eagerness. 5, jesting, joking (Mhr., My.).

ವಿನೋದಗಾತಿ vinôda-gâti. A playful, wanton woman (ಲಲನೆ Si. 182; My.).

ವಿನೋದಗಾಱ vinôda-gâṟa. A playful, wanton man (My.); a man fond of jesting (My.).

ವಿನೋದನ vi-nôdana. = ವಿನೋದ. (Čpr. 2, 14).

ವಿನೋದಿಸು vi-nôdisu. = ಬಿನದಿಸು. To play, to sport (My.). 2, to be delighted, to be happy (Bp. 4, 9; My.).

ವಿನ್ದ vinda. Finding, getting, gaining, taking; one who finds, etc. See ಗೋ-.

ವಿನ್ದು vindu. = ಬಿನ್ದು. 2, *intelligent, knowing.*

ವಿನ್ದುಜಾಲಕ vindu-jâlaka. = ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ. See Hlâ. s. ಚುಬ್ಬು.

ವಿನ್ಧ್ಯ vindhya. = ಬಿಂಜ. *N. of a range of mountains.* 2, a hunter.

ವಿನ್ಧ್ಯಾಚಲ vindhya-acala. The Vindhya mountains (ಬಿಂಜ ಬೆಟ್ಟು Śs.).

ವಿನ್ಧ್ಯಾದ್ರಿ vindhya-adri. = ವಿನ್ಧ್ಯಾಚಲ. (G. 51).

ವಿನ್ನ vinna. Known;—*discussed, judged.* 2, *obtained, gained.*

ವಿನ್ನಾಣ vinnâṇa. = ಬಿನ್ನಾಣ. (Abh. P. 11, after 46 & 94).

ವಿನ್ಯಸ್ತ vi-ni-asta. Placed down, deposited, fixed;—inlaid, paved;—delivered;—offered, presented (Bp. 7, 16).

ವಿನ್ಯಾಸ vi-ni-âsa. Putting or placing down; depositing, entrusting; a deposit;—putting or placing on or into;—placing in order, adjusting, disposing, arranging, distributing (ನಿಮಿಗೆ Šmd. 5); orderly arrangement, disposition;—any site or receptacle on or in which anything is placed or deposited;—an assemblage. See ಅಕ್ಷರ-, ಚರಣ-, ಪದ-, ಬಲ-; Kâvy. III, 2, B, 33; Sl. 66. 2, gesticulation (My.).

ವಿಪಕ್ವ vi-pakva. *Cooked, dressed;*—ripened, mature.

ವಿಪಕ್ಷ vi-paksha. *An opponent, an antagonist, an adversary, an enemy;* a rival;—contrary, hostile. 2, a disputant. 3, an exception (in grammar). 4, a syllogism in which the proposition to be maintained is always wanting. 5, an instance on the opposite side (Bp. 45, 44; 61, 47. 50. 33; Bh. 1, 8, 17).

ವಿಪಜ್ಜಲನಿಧಿ vipaj-jalanidhi. An ocean of distress, etc. (Bp. 58, 52).

ವಿಪಂಚಿ vi-panĉi. *A lute* (with five strings, Mr. 80; ಪ್ರವಾಲ, ವೀಣೆಯ ಜೋಡಿಸು Nn. 7, c. r. ವೀಣೆ).

ವಿಪಣ vi-paṇa. *Selling, sale.*

ವಿಪಣಿ vi-paṇi. *A shop, a stall* (see ಪಣ 2, No. 12);—a market-street;—any article for sale.

ವಿಪಣಿಕೆ vi-paṇika. A dealer, a merchant (ವಣಿಜ, etc. Mr. 345).

ವಿಪತ್ಕಾಲ vipad-kâla. A time of calamity, adversity (My.).

ವಿಪತ್ತಿ vi-patti. Going wrongly: *adversity, calamity, misfortune, disaster.*

ವಿಪತ್ತು vi-pattu. = ವಿಪ್ಪತ್ತು. Tbh. of ವಿಪದ್. (My.). ವಿಪತ್ತು ಬನ್ದರೂ ಆಪತ್ತು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವಿಪಥ vi-patha. A wrong way; *a bad road.*

ವಿಪದ್ vi-pad. ವಿಪತ್. = ವಿಪತ್ತು, ವಿಪ್ಪತ್ತು. Going wrongly: *adversity, calamity, misfortune, disaster, distress;* death.

ವಿಪದೆ vi-padĕ. Misfortune, adversity (Sk.). 2, a miserable woman (J. 5, 61).

ವಿಪನ್ನ vi-panna. Gone wrong, fallen into adversity or misfortune, unfortunate, distressed; lost; failed (Čpr. 4, 40).

ವಿಪನ್ನತೆ vipannatĕ. The state of being without or destitute of (Čpr. 3, 79).

ವಿಪರಿಯಸ್ತಕ vi-pari-astaka. = ವಿಪರ್ಯಸ್ತಕ. (Mr. 256 in 2 MSS.).

ವಿಪರೀತ vi-parîta. Gone or turned the wrong way, *reversed, inverted, opposite, adverse, perverse, contrary;* reversed state (ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗುಹ Hlâ.; ಅಭಿಹಾರ, ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು Nn. 151);—wrong, contrary to rule;—uncommon, unusual (My.);—different;—cross;—disagreeable;—inauspicious; hostile (Kâvy. II, 2, B, 19-23; Bp. 18, 45; 21, 18; 39, 40; 50, 58). Feminine ವಿಪರೀತೆ (J. 5, 61). — ವಿಪರೀತಕೆಲಸ. Unusual, exorbitant work or business (My.).

ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನ viparîta-kalpana. One of the padadôshas (Kâvy. II, 1, A, 12. 16-19; see ಅಪ್ಪಾದಕದೋಷ).

ವಿಪರೀತಕಾಲ viparîta-kâla. An adverse time, a time of calamity (My.).

ವಿಪರೀತತನ vi-parîtatana. Contrariety, inversion, reverse or opposite state or condition (Čb. 124).

ವಿಪರೀತಪತನ viparîta-patana. Falling upside down. See ಕವಿಚು 2.

ವಿಪರ್ಯಯ vi-pari-aya. *Reverse, inversion, contrariety;* inverted order, perverseness, obstruction, opposition (ವಿಪರೀತಂ ಮಾಡುಜ Hlâ.);—reverse of fortune, misfortune, calamity;—exchange, barter; error, transgression;—mistake;—enmity;—destruction.

ವಿಪರ್ಯಸ್ತಕ vi-pari-astaka. = ವಿಪರಿಯಸ್ತಕ, q. v. What is thrown across (the shoulders): a dôtra (Mr. 256).

ವಿಪರ್ಯಾಯ vi-pari-âya. = ವಿಪರ್ಯಯ. (Kâvy. III, 1, A, 24).

ವಿಪರ್ಯಾಸ vi-paryâsa. *Reverse, contrariety;* opposition;—interchange;—error, mistake, delusion. See Čb. 54. 239. 254; ತಡ ಮಾಡು, ತೊಡಕು 1.

ವಿಪರ್ಯಾಸೋಪಮೆ viparyâsa-upamĕ. One of the similes (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ವಿಪಲ vi-pala. ವಿಪಳ. A moment, an instant (B. 4, 103).

ವಿಪಶ್ಚಿತ್ vipaś-ĉit. *Wise, learned, intelligent.*

ವಿಪಾಕ vi-pâka. Cooking thoroughly: cooking, dressing;—ripening, ripeness, maturity;—digestion;—result; *the consequence or result of any action* either in this or in a former birth matured by the operation of time;—calamity, distress.

ವಿಪಾದಿಕೆ vi-pâdikĕ. *A blister or sore on the foot.*

ವಿಪಾಶ್ vi-pâś. *The Vipâśâ or Beas river in the Panjâb.*

ವಿಪಾಶೆ vi-pâśĕ. -ಶಾ. *The Beas river.*

ವಿಪಿನ vipina. *A wood, a forest, a grove* (ಸುರಭಿ, ಅರಣ್ಯ Nn. 30, c. r. ಅರಣ್ಯ).

ವಿಪಿನಚರ vipina-ĉara. Roaming or living in a forest; a wild animal (Čpr. 4, 48).

ವಿಪಿನಾಶ್ವ vipina-aśva. A species of deer (ಕಡವು Mr. 160).

ವಿಪುಲ vi-pula. *Large, great, extensive, broad, wide, spacious* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 36. 127); ample, abundant, much; deep, profound.

ವಿಪುಲತರ vipula-tara. Uncommonly large, etc. (A.).

ವಿಪುಲವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಕ vipula-vidyâ-śikshaka. A teacher of many sciences (ಓಜ Kk. 35). See s. ಕಲ್ಲಾಯ್ತು.

ವಿಪುಲಾಧಿನಾಯಕ vipulâ-adhinâyaka. The ruler of the town Vipulĕ. (Čpr. 5, 116).

ವಿಪುಲೆ vi-pulĕ. ವಿಪುಲಾ. The wide (female): *the earth.* 2, N. of a rishi's wife (Mr. 258). 3, N. of a metre (Čh.). 4, N. of a town (Čpr. 5, after 11 & 17).

ವಿಪ್ಪತ್ತು vippattu. Tbh. of ವಿಪದ್. (My.).

ವಿಪ್ರ vipra. A singer of vedic hymns, a poet, a ṛishi. 2, *a Brâhmaṇa* (ಪಾರ್ವ Čt. II, 50; ಭೂಸುರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Nn. 104). 3, a ray (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 104). 4, the kuśa grass (ಕುಶ, ಬರ್ಹಿ 104).

ವಿಪ್ರಕಾರ vi-prakâra. *Treating with disrespect, hurt, injury, offence* (ಉಪಮರ್ದ, ಕಿವುಚುವುದು Mr. 457);—abuse;—opposition;—retaliation;—various manner.

ವಿಪ್ರಕಾರಣ vi-prakâraṇa. Offensiveness, offence;—deceit (ವ್ಯಾಲಿಕ, ವಂಚನ, ಅರಗೊಳಿಸುವಿಕೆ Mr. 439).

ವಿಪ್ರಕೃತ vi-prakṛita. *Treated with disrespect, hurt, injured, offended;*—abused;—opposed;—retaliated.

ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟ vi-prakṛishṭa. Drawn or removed away;—*remote, distant.*

ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟಕ vi-prakṛishṭaka. *Remote, distant.*

ವಿಪ್ರತಿಷಿದ್ಧ vi-prati-siddha. Contradicted, opposed, prohibited, forbidden (Kâvy. III, 3, B, 140).

ವಿಪ್ರತಿಸಾರ vi-pratisâra. *Repentance.*

ವಿಪ್ರತೀಸಾರ vi-pratîsâra. *Repentance.*

ವಿಪ್ರಯುಕ್ತ vi-prayukta. Disjoined, separated. Feminine ವಿಪ್ರಯುಕ್ತೆ (Čpr. 8, 7).

ವಿಪ್ರಯೋಗ vi-prayôga. *Disjunction, separation.*

ವಿಪ್ರಲಬ್ಧ vi-pralabdha. Cheated, deceived;—*hurt, injured,* afflicted, disappointed (ವಿಕೃತ, ದೈನ್ಯ Mr. 242).

ವಿಪ್ರಲಮ್ಭ vi-pralambha. Cheating; *deceiving by false assertions or by not keeping a promise; deception, deceit* (in general). 2, quarrel, disagreement. 3, disunion, disjunction. 4, *separation of lovers,* one of the śṛingâra-rasas in poetry (Kâvy. IV, 2, 20. 26-29).

ವಿಪ್ರಲಾಪ vi-pralâpa. Talking idly, prattling;—*mutual contradiction, wrangling, quarrelling, quarrel;*—deception.

ವಿಪ್ರವಾರಣ vi-pravâraṇa. A gift, a present (ದಾನ Mr. 455).

ವಿಪ್ರಶ್ನಿಕೆ vi-praśnikĕ. *A female fortune-teller.*

ವಿಪ್ರಿಯ vi-priya. Unpleasant, disagreeable, unbeloved;—*offence, transgression.* 2, very much beloved (Śmd. 166).

ವಿಪ್ರುಷ್ vi-prush. = ವಿಪ್ಲುಷ್. *A drop of any fluid.*

ವಿಪ್ರೇನ್ದ್ರ vipra-indra. An excellent Brâhmaṇa (J. 26, 38).

ವಿಪ್ಲವ vi-plava. Floating or drifting about or in different directions;—confusion, perplexity;—trouble, disaster, calamity;—predatory or devastating warfare;—rapine, extortion;—*affray, scuffle, turmoil, disturbance.*

ವಿಪ್ಲವನ vi-plavana. = ವಿಪ್ಲವ. (Čpr. 1, after 81).

ವಿಪ್ಲುಷ್ vi-plush. = ವಿಪ್ರುಷ್. *A drop of any fluid.*

ವಿಫಲ vi-phala. Fruitless, useless, ineffectual, unmeaning, vain, idle. See ರೀತಿ-; Bp. 26, 48.

ವಿಫುಲ್ಲಿತ vi-phullita. Expanded, blown, as a flower (ಅರಳಿದ G.).

ವಿಬನ್ಧ vi-bandha. = ವಿವನ್ಧ. Entire stoppage;—fastening or binding well or on different sides, a dike (? ಪಾಲಿ, ಆಬಿಬನ್ಧನ Nn. 31);—*constipation, ischury.*

ವಿಬಾಡ vibâḍa. (ವಿಭಾಡ). A man who beats or destroys (Râm. 6, 10, 25; 6, 50, 43).

ವಿಬಾಡಿಸು vibâḍisu. (ವಿಭಾಡಿಸು). To beat, to flog; to subdue; to destroy (*cf.* ಬಡಿ 1). ಗರ್ವಿಸುವ ದಕ್ಷಿಣಪತಿಯ ಮದವಂ ವಿಬಾಡಿಸುವ ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯಣುಗ ಬಾರಾ! (Bp. 24, 37). ಒಬ್ಬನೆ ಭೀಮನ್ ಅನಿಬರ ಸದೆವ, ತಾ ಸೋತರೆ ವಿಬಾಡಿಸಿ ಕೆದಱುವನು, ಗೆದ್ದೋಡಿದರೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದೆಬ್ಬಿಸು ಸದೆದು ಬಿಡುವನು (Bh. 1, 6, 3). ಬಗೆಯದೆನ್ನೊಡಲಸುರಘಾತಿಗೆ ಮಿಗೆ ವಿಬಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆಂ (1, 10, 13). ಬಲುಗತ್ತೆ ಗೂಳಿಯನ್ ಇವ ವಿಬಾಡಿಸಿದನೇ (2, 10, 13). See J. 4, 14; 6, 54; 14, 12; 21, 21.

ವಿಬುಧ vi-budha. A learned or wise man (ವಿದ್ವತ್ Śmd. 181 Cm.). 2 *a god.*

ವಿಬುಧಪತಿ vibudha-pati. Indra (Kk. 1).

ವಿಬೋಧ vi-bôdha. 1. Awaking; perceiving; intelligence; wisdom (Kâvy. I, 1*a*, 1).

ವಿಬೋಧ vi-bôdha. 2. Want of consciousness; absence of mind.

ವಿಭಕ್ತ vi-bhakta. Divided, partitioned, portioned. 2, parted, separated. — ವಿಭಕ್ತಕುಟುಮ್ಬ. A family the members of which are separated, each having received his portion of the family property (My.). — ವಿಭಕ್ತಸಹೋದರರು. Brothers who are separated, each having received his portion of the paternal inheritance (My.).

ವಿಭಕ್ತಿ vi-bhakti. A division, a partition. 2, a part, a portion, a share of inheritance, etc. 3, a termination or inflection either of a case or of the persons of a verb (Śmd. 46. 62. 86. 88. 90. 116. 163. 170. 194. 195. 253. 255. 256. 259; Kâvy. I, 1*b*, 1-5; I, 2, 1. 17-22. 55-61; I, 5, 1-16).

ವಿಭಕ್ತಿಗಣ vibhakti-gaṇa. The various terminations or inflections (Kâvy. I, 3, 1-4).

ವಿಭಕ್ತಿಪರಿಣಾಮ vibhakti-pariṇâma. Changes of the inflections of nouns or of cases (Śmd. 177).

ವಿಭಕ್ತಿಮಾಲೆ vibhakti-mâlĕ. The row of the terminations or their collection arranged in order (Śmd. 89).

ವಿಭಕ್ತಿರೂಪಕ vibhakti-rûpaka. A kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ವಿಭಂಗ vi-bhaṅga. Breaking, fracture; destroying;—division;—stoppage, obstruction;—bending, contracting;—expression or play of features (Bp. 61, 49).

ವಿಭಂಗಿತ vi-bhaṅgita. Broken, destroyed, divided, etc. (Bp. 7, 3).

ವಿಭಂಗಿಸು vi-bhaṅgisu. To break to pieces, to destroy (Śsv. 4, 129).

ವಿಭಜನ vi-bhajana. Division, (also in arithmetic, My.), separation, disjunction, partition. See ಎಕ್ಕು 1, ಪಸು 3, ಬಿರ್ಚು 1.

ವಿಭಜಿಸು vi-bhajisu. To divide, to partition; to divide (in arithmetic, My.).

ವಿಭರ್ತ್ಸನ vi-bhartsana. (= ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ). See ಕೊಕ್ಕರಿಸು 1.

ವಿಭವ vi-bhava. Manifestation; display, magnificence (Bh. 1, 8, 164); greatness, glory, dignity, majesty, excellence; power; wealth; lofty-mindedness, magnanimity;—the second year in the cycle of sixty (My.). See ಅಲಮ್ಪು. — ವಿಭವಪ್ಪೆಟ್. -ಂ-ಪೆಟ್. To obtain greatness, to appear in a glorious state (Śsv. 1, after 81).

ವಿಭವರಮೆ vibhava-ramĕ. A woman possessed of greatness or wealth: Lakshmî (Rśv. 13, after 71).

ವಿಭವವತ್ vibhava-vat. *Possessed of power, wealthy.*

ವಿಭಾಕರ vibhâ-kara. *The sun.*

ವಿಭಾಗ vi-bhâga. Dividing, division, separation, partition (ನಿರ್ಯಾಣ, ಭಾಗವ ಮಾಡುವುದು Nn. 90);—*portion, part, share* (ಪಾಲಿ, ಭಾಗೆಯ Nn. 31; ಭಾಗ, ಭಾಗಿ 79);—the share or portion of an inheritance (ವೈಭಾಗ, ದಾಯ Nn. 142);—partition of inheritance, distribution, apportionment;—arrangement. See Kâvy. III, 3, B, 162.— ವಿಭಾಗಪತ್ರ. A deed of partition (My.).— ವಿಭಾಗಸಾಧನ. A partition-settling, a deed of partition (My.).

ವಿಭಾಗಿಸು vi-bhâgisu. To divide, to apportion, to distribute (Šmd. 46; B. 5, 92; My.).

ವಿಭಾಜ್ಯ vi-bhâjya. To be divided or apportioned, portionable, divisible (My.).

ವಿಭಾತ vi-bhâta. Shining;—*dawn, day-break.*

ವಿಭಾತಿ vi-bhâti. Shine, lustre, beauty (Bp. 18, 39; 38, 45);—dawn.

ವಿಭಾವ vi-bhâva. Any condition which excites or develops a particular state of mind or body: one of the divisions of bhâvas (Kâvy. IV, 2, 18. 19);—any causative or exciting property (as dress, perfumes, etc. causing amorous desire, extravagant gesture causing mirth, etc., etc., Čpr. 4, 78)—discrimination, judgment;—a friend, an acquaintance. See Bp. 8, 5; 53, 31; 55, 1.

ವಿಭಾವನ vi-bhâvana. = ವಿಭಾವನೆ. Causing to appear distinctly; clear perception, distinguishing or perceiving distinctly, discrimination, judgment. 2, description of effects not arising from the usual causes, peculiar causation; or description by negatives, bringing out the qualities of any object more clearly than by positive description.

ವಿಭಾವನತೆ vi-bhâvanatĕ. Manifestation (Bp. 56, 47).

ವಿಭಾವನೆ vi-bhâvanĕ. = ವಿಭಾವನ No. 2. One of the atišayas in arthâlankâra (Kâvy. III, 3, B, 121. 130 seq.).

ವಿಭಾವರಿ vibhâ-vari. The dawn. 2, *night.*

ವಿಭಾವಸು vibhâ-vasu. Abounding in light;—*the sun;—fire.*

ವಿಭಾಷೆ vi-bhâshĕ. An alternative, option (Kâvy. III, 2, B, 33). 2, another or foreign language (My.).

ವಿಭಾಸ vi-bhâsa. Tbh. of ವಿಭಾಸೆ. (Bp. 16, 23).

ವಿಭಾಸಿ vi-bhâsi. Shining, radiant (Čpr. 2, 13).

ವಿಭಾಸೆ vi-bhâsĕ. Bright shine, light, lustre.

ವಿಭಾಸ್ಕರ vi-bhâskara. Very shining or resplendent (Bp. 46, 69. 70).

ವಿಭಿನ್ನ vi-bhinna. Split or broken asunder, divided, separated, pierced;—scattered, dispersed, dispelled, gone (Bp. 42, 20);—bewildered, estranged, perplexed;—disappointed;—various, different.

ವಿಭೀತ vi-bhîta. Fearless. 2, *the tree Terminalia bellerica* Roxb. (ತಾಱ Hlâ.).

ವಿಭೀತಕ vi-bhîtaka. *The tree Terminalia bellerica* Roxb. (ಅಕ್ಷ, ತಾಱ Mr. 122, o. r. ತಾಱ[3]).

ವಿಭೀಷಣ vi-bhîshana. Terrifying, formidable. 2, N. of the younger brother of Râvana (J. 18, 7. 8. 38; see ನಿತ್ಯ ಜೀವಿ).

ವಿಭು vi-bhu. Being everywhere, omnipresent;—excellent, eminent, supreme; capable, able;—a lord, a ruler, a master, an owner;—Brahmâ; Vishnu; Šiva (Čh. v. 5; J. 4, 62; 19, 15).

ವಿಭುತ್ವ vi-bhutva. Might, power (Ršv. 13, 10); mastership, ownership (My.).

ವಿಭೂತಿ vi-bhûti. = ಇಬತ್ತಿ, ಈಬೂತಿ, ಊಬತ್ತಿ, ಯಿಬೂತಿ. *Great power, might, dominion, supremacy, dignity;* great success, prosperity, welfare (ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ, ದೊಡ್ಡಿಹ ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 106); glory, renown (ಜಸ, ಕೀರ್ತಿ 106); superhuman power (consisting of eight faculties; see ಅಷ್ಟ-). 2, the ashes of cow-dung (ಭೂತಿ, ಬೂದಿ 106; ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, etc., ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ Mr. 48). 3, N. of a vritta (Čh.).— ವಿಭೂತಿಕಸ. = ಬೂದಿಗನ ಕಸ. (Z.).— ವಿಭೂತಿಗಟ್ಟಿ. A quadrangular cake of indurated ashes (My.).— ವಿಭೂತಿ ಯುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A ball of indurated ashes (My.).

ವಿಭೂಷಣ vi-bhûshana. Decoration, ornament; *an ornament* (ಲಲಾಮ, ಆಭರಣ Nn. 26; see ಮಣಿ-).

ವಿಭೂಷಿತ vi-bhûshita. Adorned, decorated, ornamented (My.).

ವಿಭೂಷೆ vi-bhûshĕ. Decoration; *lustre, splendour, beauty.*

ವಿಭೃತಿ vi-bhriti. (= ಪ್ರಭೃತಿ). (Bp. 46, 73).

ವಿಭೆ vi-bhĕ. ವಿಭಾ. *Light, lustre; a ray of light.*

ವಿಭೇದ vi-bhêda. Breaking asunder, dividing, splitting in two, breaking; opening; separating (ಬಿಕ್ಕಲ್ Mr. 372); loosening, untying, etc.;—a variety, a kind, distinction, difference (ಭೇದ Nn. 18. 37; ವಿವರ 72; Čh. v. 25; J. 13, 41).

ವಿಭೇದಕ vi-bhêdaka. A man who divides or pierce. See ವಸು-.

ವಿಭೇದಿಸು vi-bhêdisu. To cleave, to divide, to pierce (Ššv. 1, 16; My.). 2, to become different, to alter (My.).

ವಿಭೋಗ vi-bhôga. Enjoyment, joy (Bp. 8, 58; 57, 92).

ವಿಭ್ರಮ vi-bhrama. Roaming or wandering about, whirling round, going round (ತಿರಿಗಿ ಬಾಹನ್ನಾದು Nn. 129, o. r. ತಿರುಗುವನ್ನಾದು);—error, mistake;—*doubt, apprehension;—hurry, confusion, bewilderment, agitation, alarm, perturbation, flurry* (ಸೂಗುರಿಸಿದುದು Čt. II, 89); especially *one of the classes of feminine action proceeding from love, as when an enamoured woman through flurry puts on her ornaments in the wrong places* (see Nr. s. ಬಳು 2);—rapture;—*beauty, charm, grace.* See ಚಿತ್ತ-; Nn. & Mr. s. ಶೋಭೆ 1.

ವಿಭ್ರಮಣ vi-bhramana. = ವಿಭ್ರಮ. (ಸಮ್ಭ್ರಮ, ತಿರುಗುವುದು Nn. 63).

ವಿಭ್ರಮಿ vi-bhrami. Agitated, alarmed, etc. (ವಿಹ್ವಲ Nn. 149).

ವಿಭ್ರಮಿಸು vi-bhramisu. To be confused, to become bewildered, to fall into error, etc. (Bp. 45, 17; 54, 30; 55, 34).

ವಿಭ್ರಾಜ್ vi-bhrâj. *Shining, splendid.*

ವಿಭ್ರಾಜಿತ vi-bhrâjita. Made splendid or bright (J. 7, 9).

ವಿಭ್ರಾಜಿಸು vi-bhrâjisu. To shine forth, to shine, to glitter, to be bright (Bp. 3, 68; 36, 50; A.).

ವಿಭ್ರಾನ್ತ vi-bhrânta. Whirled about; agitated, bewildered, flurried, confused (Abh. P. 14, 171; Bp. 22, 50; 29, 22). Feminine ವಿಭ್ರಾನ್ತೆ (40, 27).

ವಿಭ್ರಾನ್ತಿ vi-bhrânti. Confusion, bewilderment, etc. (Čpr. 2, 52; Bp. 22, 4; Ršv. 6, 20; see ದಾವ-).— ವಿಭ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow confused, etc. (Bp. 18, 46).

ವಿಮಗ್ನ vi-magna. Plunged into, deeply entered into (Bp. 12, 30).

ವಿಮಣ್ಡಿತ vi-maṇḍita. Greatly adorned or decorated (Abh. P. 14, 177).

ವಿಮತ vi-mata. Disagreed, disagreeing, dissenting;—at variance, averse;—slighted, despised, offended;—of a different mind or disposition;—an enemy;—a different religion or caste (My.).

ವಿಮತಸ್ಥ vimata-stha. A man of a different religion or caste (My.).

ವಿಮನಸ್ vi-manas. Changed in mind or feeling;—averse, displeased;—*sad, distressed, heart-broken;*—absent in mind;—perplexed, bewildered.

ವಿಮನಸ್ಕ vi-manaska. Depressed in spirit, sad, melancholy (My.). 2, of estranged mind.

ವಿಮಯ vi-maya. (ವಿಮೇಯ). Exchange, barter.

ವಿಮರ್ದ vi-marda. Crushing, bruising; grinding, pounding;—rubbing; *trituration* (of perfumes);—touch, contact;—destroying;—war, battle.

ವಿಮರ್ದನ vi-mardana. = ವಿಮರ್ದ. Trituration (of perfumes, ಮರ್ದಿಸುಹ, ಪರಿಮಳ Nr.); etc. See ಹಸ್ತ-.

ವಿಮರ್ಶ vi-marśa. Consideration, deliberation;—investigation, examination, inquiry (My. as ವಿಮರ್ಶೆ), discussion.

ವಿಮರ್ಶಕ vi-marśaka. An investigator, etc. (My.).

ವಿಮರ್ಶನ vi-marśana. = ವಿಮರ್ಶ. Investigation, etc. (G.).

ವಿಮಲ vi-mala. *Stainless, spotless, pure, clean, clear* (ಪಳಂಚೆ Čt. II, 59).— ವಿಮಲದೇವ. N. (Bp. 58, 4).— ವಿಮಲಾದೇವಿ. -ದೇವಿ. N. (Bp. 59, 8).

ವಿಮಲತರ vimala-tara. Uncommonly pure (Bp. 39, 63; 46, 64).

ವಿಮಲತ್ವ vi-malatva. Stainlessness, cleanliness, purity, clearness (Bp. 2, 37).

ವಿಮಲಮತಿ vimala-mati. (Śmd. 111). Pure-minded.

ವಿಮಲಾತ್ಮಕ vimala-âtmaka. Pure-minded, *clean, pure.*

ವಿಮಲಿತ vi-malita. Made clean, clean (Bp. 4, 27; 55, 39).

ವಿಮಲೆ vi-malĕ. A stainless woman;—*a particular plant* (= ಚರ್ಮಕಶೆ, etc.).

ವಿಮಲೇನ್ದ್ರಮುನಿಪ vimala-indra-munipa. N. (Bp. 52, 18).

ವಿಮಾತೃ vi-mâtṛi. A step-mother.

ವಿಮಾತೃಜ vimâtṛi-ja. *A step-mother's son.* See ಸವತಿದಾಯ್.

ವಿಮಾನ vi-mâna. 1. Disrespect, dishonour.

ವಿಮಾನ vi-mâna. 2. A measure. 2, *a car or chariot of the gods,* serving as a throne or as conveyance through the skies, self-directed and self-moving; a palankeen (ಶಿಬಿಕೆ Nn. 42). See ಪಾಟು 2. ವಿಮಾನ ಏಱ ಬೇಕಾದರೆ ಪರಮಾನ್ನ ತಿನ್ನ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ವಿಮಿಶ್ರ vi-miśra. Mixed or mingled together.

ವಿಮಿಶ್ರವರ್ಣ vimiśra-varṇa. Commingled or double letters (Kâvy. III, 1, A, 4).

ವಿಮುಕ್ತ vi-mukta. Loosed, let loose, sent forth, liberated; freed from; quitted; issued from; hurled, thrown (ನಿಗಮ, ಬಿಟ್ಟುದು Nn. 40; Śmd. 296 Mdb.; see Čpr. 6, 3; J. 5, 30; 10, 9). 2, excrement (see Mr. s. ನಿಸರ್ಗ & *cf.* ವಿಸರ್ಗ).

ವಿಮುಕ್ತಿ vi-mukti. Liberation, release; escape. 2, final emancipation (My.).

ವಿಮುಖ vi-mukha. Having the face turned away or cast down, averted; turned away from;—disinclined, opposed (Bp. 39, 68; 60, 9; J. 11, 4. 5). ಪ್ರಮುಖನಾದವನು ವಿಮುಖನಾಗ ಬಾರದು (Prv.).

ವಿಮುಖ್ಯ vi-mukhya. Chief, excellent.

ವಿಮುಖ್ಯಾಸ್ಪದ vimukhya-âspada. The best place or state: detachment of the soul from further transmigrations, etc. (ಕೈವಲ್ಯ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ Nn. 165).

ವಿಮುಂಚಿ vi-muñci. N. of a Brâhmaṇa (Abh. P. 6, after 32 & 35).

ವಿಮುಣ್ಡನ vi-muṇḍana. Shaving (ಕ್ಷೌರ, etc. Mr. 438).

ವಿಮೋಕ್ಷ vi-môksha. Liberation, release, freedom;—discharging;—final emancipation. See Bp. 24, 85; 34, 86; 46, 8; ಶಾಪ-.

ವಿಮೋಚನ vi-môčana. Unloosing, loosening; unharnessing; sending forth; liberating, setting at large; emitting; giving up, quitting; throwing;—escape, liberation, release. See ಉಚು 1, ಕಚು 3, ಬಿಡು 1; ಕರ-, ಗಾಢ-, ಯುಗಾಂಗುಲಿ-, ರಥ-; J. 8, 6.

ವಿಮೋಚನೆ vi-môčanĕ. = ವಿಮೋಚನ. (My.).

ವಿಮೋಚಿಸು vi-môčisu. To liberate, to free, to set at large (My.).

ವಿಮೋಹ vi-môha. Infatuation, bewilderment, confusion. See ದುರ್-; ಬೆಚ್ಚಳಿಸು; Čpr. 3, 26; 5, 6. 8.

ವಿಮೋಹನ vi-môhana. Confusing, perplexing, infatuating, bewildering, stupefying; alluring, seducing, bewitching, tempting. See ಚಿತ್ತ-.

ವಿಮೋಹನವಿದ್ಯೆ vimôhana-vidyĕ. The art or power of bewitching (Čpr. 5, 5).

ವಿಮೋಹಿಸು vi-môhisu. To grow confused, to become perplexed or bewildered (Čpr. 2, 25; 4, 78).

ವಿಮ್ಬ vimba. = ಬಿಮ್ಬ.

ವಿಮ್ಬಿ vimbi. = ಬಿಮ್ಬಿ.

ವಿಮ್ಬಿಕೆ vimbikĕ. = ಬಿಮ್ಬಿಕೆ.

ವಿಯಚ್ಚರ viyat-čara. A bird (ಪಕ್ಷಿ Nn. 75). 2, a monkey (Abh. P. 12, 93. 96). 3, a Gandharva.

ವಿಯಚ್ಚರೇಶ್ವರ viyaččara-īśvara. A king of the Gandharvas (Čpr. 6, after 18).

ವಿಯತ್ vi-yat. *The sky, the atmosphere.* 2, a zero (see s. ದ್ವಾಪರ).

ವಿಯತಿ vi-yati. A wrong caesura (Bp. 1, 18).

ವಿಯತ್ತಲ viyat-tala. = ವಿಯತ್. (Bp. 11, 44; 44, 40).

ವಿಯಚ್ಛುಕ viyat-śuka. The sky considered as a parrot (Čpr. 4, 50).

ವಿಯದ್ಗಂಗೆ viyat-gaṅgĕ. *The sky-Ganges, the heavenly Ganges*; the galaxy.

ವಿಯನ್ನೀರಜ viyat-nīraja. The sky looked upon as a lotus (Čpr. 8, 34).

ವಿಯನ್ಮಹೀರುಹ viyat-mahīruha. A tree of the sky (Čpr. 3, 96).

ವಿಯಮ vi-yama. *Restraint, check; forbearance;*—rest, cessation;—pain, distress. See Si. s. ಸಾಕು ಮಾಡು.

ವಿಯಾತ vi-yâta. *Shameless, impudent, ill-behaved, bold.*

ವಿಯಾಮ vi-yâma. = ವಿಯಮ. *Restraint,* etc.

ವಿಯುಕ್ತ vi-yukta. Disjoined, detached, separated (Ch. v. 57).

ವಿಯುತ vi-yuta. Separated, deprived of, separated from.

ವಿಯುತಾರ್ಥಕ viyuta-arthaka. *Void of meaning.*

ವಿಯೋಗ vi-yôga. *Separation* (ಅಗಲಿಕೆ Nn. 149), disunion, disjunction;—loss, death, absence.

ವಿಯೋಗಿ vi-yôgi. Being separated;—one who is separated from his wife, etc. (Čpr. 4, 39; Šsv. 1, 52);—the ruddy goose. ವಸನ್ತರಾಜನ್ ಎಚ್ಚಿನ್ದಪನ್ ಇನ್ದು, ನಾಳೆ ಬರ್ದುಕಿಲ್ಲ ವಿಯೋಗಿಗೆ (Šmd. 260. Mdb.).

ವಿಯೋಗಿನಿ vi-yôgini. A woman separated from her husband or lover (Čpr. 4, 40).

ವಿರ್ v-ir². An affix for the plural, masculine and feminine, *e. g.* ತನ್ದೆವಿರ್, ತಾಯ್ವಿರ್, ಸೊಸೆವಿರ್ (Šmd. 120), ಅತ್ತೆವಿರ್, ಅತ್ತೆವಿರ್ಗಳ್ (124).

ವಿರ vira. = ಇರ 2, etc. Two.— ವಿರಜಾಜ. Double jasmine (Te.; ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮೂಲಿಕೆ, ಹೆಜ್ಜಾಜ Si. 139).

ವಿರಕ್ತ vi-rakta. Discoloured. 2, disaffected, estranged, indifferent. 3, free from passion or affection; one who is void of attachment to worldly objects or freed from worldly affections and passions (ವಿರಾಗಾರ್ಹ, ವೈರಂಗಿಕ Hlâ.; ವೈರಾಗಿ Mr. 236).

ವಿರಕ್ತಿ vi-rakti. Change of disposition or feeling, estrangement. 2, absence of affection, freedom from passion, weanedness from the world (Čpr. 7, 28; Bp. 44, 65; J. 4, 50; see Si. s. ಅಸ್ತಿಕ್ಯ).

ವಿರಚನ vi-račana. The act of arranging, arrangement; constructing, contriving, contrivance; making; compiling, composing, composition; embellishing; any artificial or ornamental fabric.

ವಿರಚನಾರ್ಥ viračana-artha. The meaning of viracana; an object of embellishment. See ಪೋಟ್ ..

ವಿರಚನೆ vi-račanĕ. = ವಿರಚನ. (Bp. 11, 31; My.).

ವಿರಚಿತ vi-račita. Arranged; contrived, constructed, formed, made, prepared; compiled, composed (Šmd. 408; Čpr. 6, 43; J. 3, 2).

ವಿರಚಿತೋದ್ಯೋಗ viračita-udyôga. Arranged undertaking, etc. See ತೊಗಸು 1.

ವಿರಚಿಸು vi-račisu. To arrange; to construct, to build, to form, etc.; to compile, etc. (Kâvy. I, 1*a*, 3; Čh. v. 172; Čpr. 1, after 133; 6, 90; Bp. 1, 23; 4, 27; 21, 27; 25, 20; 53, 32; Mr. 422).

ವಿರಜಸ್ vi-rajas. Free from dust;—passionless;—free from the menstrual excretion.

ವಿರಜಸ್ತಮಸ್ virajas-tamas. *Free from the qualities of passion and ignorance.*

ವಿರಂಚಿ virañči = ವಿರಿಂಚಿ. *Brahmâ.*

ವಿರಡ viraḍa. (Tbh. of ವಿರಾಟ್). ಹರಿಯ ಬಸುಟಿಗೊಳಗಖಿಲಲೋಕದ ವಿರಡವಡಗಿಹ ಪೋಲು (Bh. 1, 1, 12).

ವಿರತ vi-rata. Ceased from, desisting from, stopped, ceased;—rested, ended, concluded; come to an end. See ಅ-; Grj. 4, after 104; Bp. 27, 33.

ವಿರತಿ vi-rati. *Cessation, stop, end;*—pause, caesura (Čh.);—indifference.

ವಿರಥ vi-ratha. Having no car or chariot, chariotless (J. 12, 24. 47).

ವಿರಲ virala. = ವಿರಳ. Having interstices, separated by intervals (of space or time; *cf.* ಬಿಡು 2, ಬಿರಿ 3 or ಬೇಟ್?);—*not close or compact, open in texture, not thick or dense, fine, thin, delicate;—loose, wide apart;*—rare, of unfrequent occurrence; rare, scarce;—single;—remote;—*little, few.* See ಅ-.

ವಿರಲತೆ viralatĕ. = ವಿರಳತೆ. The state of being of unfrequent occurrence, etc.

ವಿರಲತ್ವ viralatva. = ವಿರಲತೆ, ವಿರಳತ್ವ.

ವಿರಲವಸ್ತುಮೇಲನ virala-vastu-mêlana. Joining or collecting things that are separated from one another. See ಅಯ್ 2.

ವಿರಲವಸ್ತ್ವಾಕರ್ಷಣ virala-vastu-âkarshaṇa. Pulling or taking things towards one's self that are separated by intervals. See ಅಯ್ 2.

ವಿರಲಾರ್ಥ virala-artha. In a separate, loose, or single manner. See ಪಟಿಪಟಿನೆ.

ವಿರಲಿತ viralita. Not compacted, not closely united, not dense. See ಅ-.

ವಿರಲೇತರ virala-itara. Other than wide apart: *dense, thick, compact, close.*

ವಿರಸ vi-rasa. Juiceless, sapless, flavourless, tasteless, insipid; dry, flat (as speech); unenergetic; vigourless;—painful; saplessness, etc.; pain. See Bp. 5, 46; 19, 1; J. 22, 16; 40, 80; B. 5, 139; ಶ್ರುತಿ-. Feminine ವಿರಸೆ (Bp. 40, 53; J. 5, 61). ಸರಸ ವಿರಸವಾಗದೇ? (Prv.).

ವಿರಹ vi-raha. = ಬಿರಯ, ಬಿರಹ. *Separation, parting, separated state* (especially of lovers or friends); the anguish of separation (ಅಲ್ಲರ Čt. I, 85; ಉತ್ಕಲಿಕೆ Nn. 102; ಬೇಟ Bhn. 41);—loneliness, distance;—want of;—abandonment, cessation, relinquishment. ತಾಳಲಾಱದ ವಿರಹ ತಿಣಿಕಿದರೆ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ವಿರಹಜ್ವರ viraha-jvara. The anguish of separation (Čpr. 8, after 66).

ವಿರಹತಾಪ viraha-tâpa. = ವಿರಹಾಗ್ನಿ. (My.).

ವಿರಹಾಗ್ನಿ viraha-agni. The fire of separation (Čpr. 5, 129).

ವಿರಹಾನಲ viraha-anala. = ವಿರಹಾಗ್ನಿ. (Čpr. 8, 6).

ವಿರಹಿ vi-rahi. = ಬಿರಯಿ, ಬಿರಹಿ. Being separated from, absent from, bereft of;—a man separated from his beloved ones, or one who suffers the pangs of absence from them (Šmd. 16, o. r. ಬಿರಯಿ; J. 1, 9; 3, 24. 26). Feminine ವಿರಹಿಣಿ (Ršv. 11, 10).

ವಿರಹಿತ vi-rahita. Abandoned, deserted, left, left alone, solitary, lonely, separated, absent from;—devoid of, exempt from, bereft of, destitute of, free from, wanting, without (Šmd. 82; Bp. 18, 98; 25, 32; 46, 16; J. 18, 13). Feminine ವಿರಹಿತೆ (J. 5, 51).

ವಿರಹಿಸು virahisu. = ಬಿರಯಿಸು. To be abandoned; to be separated from, etc.

ವಿರಳ viraḷa. = ವಿರಲ. (ಬಿಡಿಕೆ Čt. I, 43; ಬೇಟ್ Šmd. 336 Mdb. Cm.). ವಿರಳಂ (ಕಿಟಿದೆಡೆಯೊಳ್ Šmd. 226).— ವಿರಳದುಟಿ. -ತುಟಿ. Separated lips (Bp. 46, 57).

ವಿರಳತೆ viraḷatĕ. = ವಿರಲತೆ. (ಕೆಲವೆಡೆ Šmd. 211; ವಿರಳತ್ವ Cm.).

ವಿರಳತ್ವ viraḷatva. = ವಿರಲತ್ವ, ವಿರಳತೆ, q. v.

ವಿರಾಗ vi-râga. Change of colour or feeling. 2, absence of desire or passion; disregard of all sensual enjoyment (ಮೋಚ, ವೈರಾಗ್ಯ Nn. 20; ಅಕ್ಷ, ವೈರಾಗ್ಯ 37; ಭಗ, ವೈರಾಗ್ಯ 52; ಮೋಚಕ Mr. 510).

ವಿರಾಗವರ್ತನೆ virâga-vartanĕ. A life void of passion or desire (Čpr. 2, 85).

ವಿರಾಗಾರ್ಹ virâga-arha. *Qualified for freedom from passion* (see Hlâ. s. ವಿರಕ್ತ).

ವಿರಾಗಿ vi-râgi. Void of passion or desire (My.).

ವಿರಾಜ್ vi-râj. ವಿರಾಟ್. Shining; splendour; beauty. 2, *a man of the regal or military class.* 3, the first progeny of or male power of Brahmâ and producer of the first Manu or Manu svâyambhuva. 4, intellect located in and ruling over the collective aggregate of bodies. 5, the body.

ವಿರಾಜ vi-râja. = ವಿರಾಜ್ No. 1. (ಒಪ್ಪವಸ್ಥಾದು Nn. 77).

ವಿರಾಜಮಾನ vi-râjamâna. Shining, brilliant, splendid, handsome (My.).

ವಿರಾಜಿ vi-râji. A person who shines or is filled with brightness (Nn. 1)

ವಿರಾಜಿತ vi-râjita. Illuminated, irradiated, splendid, shining, brilliant, handsome; manifested (Čpr. 2, 93; Rśv. 8, 2).

ವಿರಾಜಿಸು vi-râjisu. To shine, to be brilliant, etc. (Čh. v. 184. 203. 214; Čpr. 1, after 125; 4, 73; Bp. 4, 24; 57, 65; Rśv. 6, 7).

ವಿರಾಟ್ vi-râṭ. = (ವಿರಡ), ವಿರಾಜ್.

ವಿರಾಟ virâṭa. N. of a district of India (perhaps Berar) and of its town (Bh. 4, 1 sum., etc.). 2, N. of a king (G. 69).

ವಿರಾಟ್ಪುರುಷ virâṭ-purusha. = ವಿರಾಜ್ No. 3. (My.).

ವಿರಾಧ vi-râdha. Opposition; annoyance;—N. of a râkshasa (J. 19, 20).

ವಿರಾಮ vi-râma. Cessation, rest, repose;—stoppage, stop, pause; caesura (Čh.; Kâvy. II, 2, B, 27-29). 3, *end, conclusion, term;*—the stop: a small oblique stroke placed under a consonant to denote that it is quiescent. 4, N. of a vṛitta (Čh.). — ವಿರಾಮಚಿಹ್ನ. Any sign in a book to indicate a pause of the voice in reading (B. 2, 1; 3, 5; My.).

ವಿರಾಮಸಮಯ virâma-samaya. Time of ending, end (Čpr. 4, after 49).

ವಿರಾವ vi-râva. *Sound, cry.*

ವಿರಿಂಚ viriñča. *Brahmâ.*

ವಿರಿಂಚಿ viriñči. = ವಿರಂಚ. *Brahmâ.*

ವಿರುತ vi-ruta. Shrieking, howling, crying, humming, chirping (ಪಕ್ಷಿಗಳ ನುಡಿ Mr. 168).

ವಿರುತಿ vi-ruti. Cry, clamour, sound, tone (Kâvy. V, 47; Čpr. 6, 96).

ವಿರುತ್ತು vi-ruttu. Tbh. of ವಿರುದ್ (Śmd. 106 Cm.).

ವಿರುದ್ vi-rud. = ವಿರುತ್ತು, q. v. Crying aloud, lamenting, etc.

ವಿರುದ vi-ruda. = ಬಿರುದ, etc. Crying; proclaiming; a laudatory poem, a panegyric.

ವಿರುದ್ಧ vi-ruddha. Opposed, hindered, obstructed;—contrary, repugnant, opposite, contradictory, perverse, reverse;—incongruous;—hostile, adverse, at variance;—unpropitious, unfavorable, disagreeable;—prohibited, forbidden;—opposition, contrariety, perverseness, incongruity; hostility, enmity, disagreeableness.

ವಿರುದ್ಧಸಮಾಸ viruddha-samâsa. An incongruous, improper composition of words (ಅರಿಸಮಾಸ Śmd. 207).

ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸ viruddha-âbhâsa. = ವಿರೋಧಾಭಾಸ. The semblance of opposite qualities: one of the ślêshas (Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.).

ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ viruddha-artha. An improper or a contradictory meaning (Bp. 1, 18).

ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಪದ viruddhârtha-pada. A word (or verse) that is contradictory to or inconsistent with the meaning (Kâvy. II, 2, B, 13-15).

ವಿರುಪೆ virupĕ. (Tbh. of ವಿರೂಪೆ?). N. (of a village, Kk. 2).

ವಿರುವಕ viruvaka. See Mr. s. ಜಲರಂಕು.

ವಿರೂಕ್ಷಣ vi-rûkshaṇa. Making rough or dry, astringent. 2, *censure, blame, reviling, abuse;*—oath, imprecation.

ವಿರೂಕ್ಷಿಸು virûkshisu. To feel aversion or dislike (Abh. P. 9, 191).

ವಿರೂಪ vi-rûpa. Deformed, of ill-looking form, misshapen, ugly, unusual in form or nature, monstrous, unnatural;—deformity, etc. 2, of various form, multiform.

ವಿರೂಪತೆ vi-rûpatĕ. Deformity, malformation (Čpr. 7, 79).

ವಿರೂಪಸನ್ಧಿ virûpa-sandhi. A composition of words that is unusual in its form (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ virûpa-aksha. Having deformed eyes (*i. e.* an odd number of them): *Śiva.* 2, N. (Kk. 101). See ಪಮ್ಪಾ-; Bp. 59, 4.

ವಿರೇಕ vi-rêka. Purging, evacuation of the bowels. 2, a purgative. (R.).

ವಿರೇಚನ vi-rêčana. = ವಿರೇಕ No. 1. (My.).

ವಿರೋಕ vi-rôka. Shining, *a ray of light.*

ವಿರೋಚನ vi-rôčana. Shining, illuminating. 2, *the sun* (ಪತಂಗ, ಸೂರ್ಯ Nn. 6). 3, *the moon* (ಇನ್ದು, ಚನ್ದ್ರ 6). 4, *fire* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 6). 5, N. of an asura, the father of Bali (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸ 6). 6, a child, a boy (ಬಾಲಕ 6).

ವಿರೋಧ vi-rôdha. Opposition, obstruction, hindrance, impediment;—impediment to the successful progress of a plot in a drama;—restraint, check;—siege, blockade, confinement;—contradiction, contrariety, antithesis, contrast;—inconsistency, opposition of qualities (in food, medicine, etc.);—antagonism; *hostility, enmity* (ಹಗೆ Nn. 97); one of the atiśayas in poetry (Kâvy. III, 3, B, 121 seq.).

ವಿರೋಧನ vi-rôdhana. The act of opposing, obstructing, hindering, etc.;—*opposition, contradiction;*—incongruity.

ವಿರೋಧಭಾವ virôdha-bhâva. An enemy (ಮಾರಬಲ Kk. 67);—inimical disposition.

ವಿರೋಧಾಭಾಸ virôdha-âbhâsa. = ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸ. (Kâvy. III, 3, B, 148. 153 seq.).

ವಿರೋಧಿ vi-rôdhi. Opposing, adverse to, etc. 2, *an opponent, an enemy* (ಹಗೆ Mr. 290). 3, the twenty-third year of the cycle of sixty (My.).

ವಿರೋಧಿಕೃತ್ virôdhi-kṛit. The forty-fifth year of the cycle of sixty (My.).

ವಿರೋಧಿಮರ್ದನ virôdhi-mardana. A victor (ಜಿಷ್ಣು, ಹಗೆಯ ಗೆದ್ದವನು Nn. 38).

ವಿರೋಧಿಸು virôdhisu. To hinder, to obstruct (ಅವನನ್ನು-, My.); to hate (My.). 2, to be opposed to or inconsistent with (*e. g.* ಅನ್ನವು ದೇಹಕ್ಕೆ, My.); to be hostile (J. 2, 39; 10, 38).

ವಿರೋಧೋಕ್ತಿ virôdha-ukti. *Contradiction.*

ವಿಲ vila. = ಬಿಲ.

ವಿಲಕ್ಷ vi-laksha. Having no distinguishing mark or aim;—strange, extraordinary;—embarrassed;—*astonished, surprised;*—abashed, ashamed.

ವಿಲಕ್ಷಣ vi-lakshana. Having different or opposite marks or characteristics, other, different;—extraordinary, strange, odd, novel. 2, any state or condition for which no cause can be assigned, *vain or causeless state.* (B. 4, 215. 224; 5, 255; My.).

ವಿಲಕ್ಷ್ಯ vi-lakshya. Having perceived. 2, having become bewildered or confused (Bh. 3, 13, 10).

ವಿಲಗ vilaga. Incongruity, unsuitableness, inconsistency, discordance, discrepancy (Bh. 3, 12, 3; J. 5, 62; 18, 49; Mhr.).

ವಿಲಗ್ನ vi-lagna. Fastened or attached to, fixed or resting on, connected with (J. 8, 41). 2, *the waist* (ನಡು Hlâ.).

ವಿಲಂಘನ vi-langhana. The act of passing beyond, transgressing, overstepping, violating, neglecting;—transgression, offence. See ಯತಿ-.

ವಿಲಂಘಿಸು vi-langhisu. To jump, to skip, to leap or jump over (Rśv. 5, 77).

ವಿಲಮ್ಬ vi-lamba. Hanging or falling down, pendulousness. 2, slowness, delay (Si. 63; My.). See ಅ-.

ವಿಲಮ್ಬನ vi-lambana. = ವಿಲಮ್ಬ. See ಅ-.

ವಿಲಮ್ಬಮಾನ vilamba-mâna. Slow measure or time (Si. 63).

ವಿಲಮ್ಬಿ vi-lambi. Depending, pendulous;—slow;—the thirty-second year of the cycle of sixty (My.).

ವಿಲಮ್ಬಿತ vi-lambita. Hanging or falling down, depending;—pendulous;—dependent on;—retarded, delayed, protracted; *slow* (as time in music, etc.); slowness (Abh. P. 4, 9). See ಅ-.

ವಿಲಮ್ಬಿಸು vi-lambisu. To hang down, on, or from. 2, to protract, to procrastinate (My.).

ವಿಲಮ್ಭ vi-lambha. Giving;—*liberality.*

ವಿಲಯ vi-laya. Dissolution, liquefaction;—destruction, especially destruction of the world (Bp. 53, 9).

ವಿಲಯರುದ್ರ vilaya-rudra. A terrible form of Śiva at the dissolution of the world (J. 13, 11).

ವಿಲಯಾಗ್ನಿ vilaya-agni. The fire at the destruction of the world (Rśv. 5, 115).

ವಿಲಸ vi-lasa. Tbh. of ವಿಲಾಸ. (Śmd. 359; Bp. 4, 10; 39, 25; Mhr.).

ವಿಲಸತ್ vi-lasat. Flashing, shining, brilliant, beautiful, splendid, elegant, charming (ಚೆರ, ಒಪ್ಪುವನ್ನಾದು Nn. 165, o. r. ಒಳ್ಪಿತ್ತು; ಒಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟ Śmd. 23 Cm.; Bp. 35, 7);—playing, sporting.

ವಿಲಸನ vi-lasana. Flashing, gleaming;—sporting, play, sport (Bp.).

ವಿಲಸಿತ vi-lasita. Flashing, gleaming, glittering, shining; manifested; a gleam, a flash; appearance, manifestation;—sported; sportive, wanton; sport, play, pastime, dalliance. See Čh. v. 163. 210; Čpr. 4, 44; Bp. 4, 23; 51, 33; Mr. 1 *a*; Śm. 58; ಭ್ರಮರ-. Feminine ವಿಲಸಿತೆ (Čh. v. 178; A.).

ವಿಲಾಪ vi-lâpa. *Lamentation, crying, weeping, wailing, moaning* (ಪರಿದೇವನ, ಪೆರ್ಚಿದ ಅರ್ಕೆ Mr. 396).

ವಿಲಾಯತಿ vilâyati. Relating to a foreign country (Mhr.); a foreign country, but understood especially of England or Europe (My. also as ವಿಲಾಯಿತಿ; B. 1, 22; 3, 50; 5, 227; Br.; Mhr., H. ವಿಲಾಯತ).—ವಿಲಾಯತಿಗಳ್ಳಿ. -ಕಳ್ಳಿ. A milky plant or small shrub, used as a bordering in gardens, Euphorbia lithymaloides Willd. (Z.).—ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲೆ ಕಾಯಿಮರ. -ಅಲ್ಡೆ-. A road-side tree with fragrant flowers, Sumach caesalpinia coriaria Willd. (St. & Pl.).—ವಿಲಾಯತೀ ಹತ್ತಿ. = ಕರಿಹತ್ತಿ. (Z.).—ವಿಲಾಯತೀ ಹರಳುಗಿಡ. The shrub Adenoropium multifidum Pohl. (St. & Pl.).—ವಿಲಾಯತೀ ಹುಣಸಿ. A road-side tree, Albizzia glomerifera Kurz. (? Z.).

ವಿಲಾಸ vi-lâsa. = ವಿಲಸ. Shining forth, appearing, manifestation: a label, a direction on a letter, the marks on goods or packets (My.; Tĕ., T.; see ಮೇಲು-), a short inscription naming the builder of a temple, etc. (My.). 2, *sport, pastime, amusement, play, merriness* (ಉಲ್ಲಸ Čt. I, 85), especially amorous pastime, diversion (with women, dancers, singers, etc.); *coquetry, affectation of coyness, wantonness:* a form of feminine gesture considered as indicative of amorous sentiments, such as change of place, posture, gait, look, hiding at the approach of a lover, assuming a look of displeasure, etc. 3, grace, elegance, charm, beauty.—ವಿಲಾಸನ್ದೋಱು. -ತೋಱು. To show play, to divert, to amuse (Śśv. 2, 39).—ವಿಲಾಸವೆಬ್ಬೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get beauty, to be full of beauty (Grj. 6, 67).

ವಿಲಾಸತೆ vilâsatĕ. Sporting, sport, etc. (Râm. 3, 2, 16).

ವಿಲಾಸಾವನಮ್ರ vilâsa-avanamra. Bowing in a sportive or coquettish manner. See ನಿಕ್ಕುಳಿಸು.

ವಿಲಾಸವಾಸ vilâsa-vâsa. A pleasure-house, a summer-house (Čpr. 7, 92).

ವಿಲಾಸಿ vi-lâsi. Wanton, sportive, coquettish, playful, dallying; a sporter, a voluptuary, a sensualist (ಸಲೀಲ G.).—ವಿಲಾಸಿದೇವ. N. See ಒಱತೆಯ-.

ವಿಲಾಸಿತ vi-lâsita. Made merry, diverted, amused (Bp. 57, 78).

ವಿಲಾಸಿನಿ vi-lâsini. A wanton woman, a courtesan, a harlot (ವಾರಸ್ತ್ರೀ, etc. Hlâ.; ವಾರಸತಿ, ರಾಜಕುಲ Mr. 305). 2, a coquettish woman;—a woman in general (Bp. 59, 26; J. 2, 7).

ವಿಲಿ vili. A sound in imitation of convulsive movements (Tĕ. ವಿಲವಿಲ, T. ವೆಲವೆಲ, with cramps, convulsively; M. ವಿಲಕ್ಕ, a cramp, a stitch; *cf.* ಇಲುಕು).—ವಿಲಿವಿಲಿಸು. To be convulsed, to shake with irregular spasms (V. 28, 70).

ವಿಲಿಖಿತ vi-likhita. Scratched, scraped; written (Čpr. 1, 73; 2, after 14).

ವಿಲಿಪ್ತ vi-lipta. Smeared, smeared over, besmeared (J. 31, 22).

ವಿಲೀನ vi-lîna. Clinging to, cleaving to, addicted to, immersed in. 2, *dissolved, liquefied, melted, liquid.* 3, disappeared, vanished, perished. See ಪರಿ-; ಕರಗು; Bp. 12, 1; 35, 4.

ವಿಲೀನಿತ vi-lînita. Immersed in; dissolved; disappeared (Bp. 35, 40).

ವಿಲುಲಿತ vi-lul[illegible]. Shaken down, falling down, rolling down (Abh. P. 12, after 10).

ವಿಲೂನ vi-lûna. Cut asunder, cut off, cut (Bp. 53, 4).

ವಿಲೆ vilĕ. A class or head; rank, order (Mhr., H. ವಿಲ್ಹಾ, ವಿಲ್ಹೆ). 2, order, arrangement (My.). 3, readiness (as of money for payment, My.). — ವಿಲೆವಾರಿ. Assorting, classifying (My.; Mhr., H. ವಿಲ್ಹೇವಾರೀ). 2, distribution; settlement (My.; Tĕ.).

ವಿಲೇಖನ vi-lêkhana. Scratching, making incisions, writing;—making furrows;—digging. See ಉಟ್, ಬರೆ 1.

ವಿಲೇಪನ vi-lêpana. Smearing over, besmearing, plastering, spreading over, anointing; smearing or spreading on; anointing the body with fragrant oils, etc. (ಅಂಗರಾಗ, ಉದ್ವರ್ತ, ತೀವಿ ಪೂಸುವುದು Mr. 339);—*unguent for perfuming the body* (ಗೋಮುಖ, ಅನುಲೇಪನ Nn. 20).

ವಿಲೇಪಿ vi-lêpi. *Rice gruel* (ಗಂಜಿ Hlâ.).

ವಿಲೇಪಿತ vi-lêpita. Smeared over, besmeared, smeared, plastered, anointed (My.).

ವಿಲೇಪಿಸು vi-lêpisu. To smear over, etc. (My.).

ವಿಲೋಕನ vi-lôkana. The act of looking or regarding; sight, observation. — ವಿಲೋಕನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To look at or upon, to regard (Abh. P. 6, after 112).

ವಿಲೋಕನೀಯ vi-lôkanîya. Worthy of being looked at, agreeable, beautiful (Čpr. 5, after 118).

ವಿಲೋಚನ vi-lôčana. The eye (ಕಣ್ಣು Nn. 51. 61; Bp. 18, 75; J. 11, 25). 2, the sun (ಸೂರ್ಯ Mr. 34). 3, one who has an eye—(Abh. P. 12, after 10; Bp. 30, 2).

ವಿಲೋಭನ vi-lôbhana. The act of leading astray, perplexing, beguiling;—allurement, attraction, temptation, seduction;—flattering, praise, commendation (especially by contrast with inferiority). (R.).

ವಿಲೋಭಿತ vi-lôbhita. Allured, beguiled; deceived; flattered, praised. (R.).

ವಿಲೋಮ vi-lôma. Against the hair, against the grain, out of the usual or proper course, reverse, inverted, contrary, opposite;—reverse order, opposite course, reverse (Čh. v. 238).

ವಿಲೋಮಕ್ರಿಯೆ vilôma-kriyĕ. The negative mood (Šmd. 281. 282).

ವಿಲೋಲ vi-lôla. Moving or shaking about;—shaking, trembling, tremulous, fickle, unsteady; tremor (ನಡುಕ Čt. II, 39);—rolling (as the eye), tossing about, waving. See Šmd. 112; Čh. v. 132. 203. 251; Bp. 16, 29; 21, 2.

ವಿಲೋಲತೆ vi-lôlatĕ. Tremulousness, unsteadiness; rolling (of the eyes, Bp. 3, 33).

ವಿಲೋಲುಪ vi-lôlupa. Very desirous, ardently longing for (Bp. 27, 59).

ವಿಲ್ವ vilva. = ಬಿಲ್ವ.

ವಿವಕ್ಷಿತ vivakshita. Wished or intented to be spoken or said; purposed, intended; meant, signified, literal (not figurative); wished, desired; *handsome, pleasing, agreeable,* calm, gentle (ಸೌಮ್ಯ, ಚೆಲುವಿಕೆ; ಸೂನೃತ, ಧೀರ Nn. 103; ಸೌಮ್ಯ Mr. 471). 2, the proximity of a house (ಭವನಾಭ್ಯರ್ಣ, ಮನೆಯ ಸಮೀಪ 103).

ವಿವಕ್ಷಿಸು vivakshisu. To wish or desire to speak or to say;—to intend; to wish, to desire (Čpr. 2, after 49; Mr. 480).

ವಿವಕ್ಷೆ vivakshĕ. *A wish or desire to speak or to express;*—meaning, sense;—intention, purpose, wish, desire (Šmd. 117. 266).

ವಿವಧ vivadha. = ವಿವನ್ಧ, ವೀವಧ. *A yoke or pole for carrying burdens;*—a burden, a load (carried on the head, ಪರ್ಯಾಹಾರ, ವೀವಧ, ಭಾರ, ತಲೆಹೊಱೆ Hlâ.; ವೀವಧ, ವಿವನ್ಧ, ತಲೆವೊಱೆ Mr. 213; see Nr. s. ಎಡೆಯಾಡು). 2, *a road.*

ವಿವನ್ಡ vivanda. Tbh. of ವಿಬನ್ಧ (Šmd. 342, o. r. ವಿಬನ್ಡ).

ವಿವನ್ಧ vivandha. Tbh. of ವಿವಧ.

ವಿವರ vi-vara. = ವಿವರು. Uncovering, spreading out; expansion, opening, widening; separation; division, variety, distinction (see ಕುಜಾತ-, ಕುಲ-, ಗ್ರಹ-, ದಿಗ್-); specification, detailed account, particulars (My.). 2, *a fissure, a hole, a chasm, a cave, a burrow, a hollow;*—an interval, an intermediate space. 3, a breach, a fault, a flaw, a vulnerable place, a weak point. See ಕಾಸು 2, ಬೇರ್ಪಡು. — ವಿವರಪತ್ರಿಕೆ. A written statement containing all the particulars (My.). — ವಿವರವಿವರ. rep. (Bp. 33, 11).

ವಿವರಣ vi-varaṇa. Uncovering, spreading out, expanding, opening, unfolding; separating. 2, *explanation, exposition, interpretation, comment* (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಆಖ್ಯ Mr. 251). 3, detailing, describing, description, specification, detailed account. See ಕಾರ್ಪಾಸ-, ಖನನ-; ಪಿಕ್ಕು.

ವಿವರಣೆ vi-varaṇĕ. = ವಿವರಣ. Distinction (Šmd. 252); explanation, etc. (My.).

ವಿವರಿಸು vi-varisu. To be spread out, to unfold or display one's self, to become manifest, to appear (ವಿವರಮಾಗು Šmd. 401 Cm.; Čh. v. 214). 2, to separate (Bp. 24, 23; 59, 42). 3, to explain, to interpret (My.); to particularize, to detail, to specify (Bp. 39, 20; 54, 58; J. 5, 37; My.).

ವಿವರು vivaru. Tbh. of ವಿವರ. Specification, etc. (B. 4, 167. 168).

ವಿವರ್ಜಿತ vi-varjita. Left, abandoned; destitute of, entirely free or exempt from, without (Bp. 8, 2).

ವಿವರ್ಜಿಸು vi-varjisu. To leave, to abandon (Grj. 10, 88).

ವಿವರ್ಣ vi-varṇa. Colourless; pale, wan, pallid;—badcoloured, discoloured;—low, vile;—*unlettered, ignorant, stupid;*—*a man of low caste.*

ವಿವರ್ಣಿಸು vi-varṇisu. To describe (Kâvy. V, 939).

ವಿವರ್ತನ vi-vartana. Turning round, revolution;—circumambulating (as an altar, etc.);—passing through a change or succession of various states or existences. (R.).

ವಿವರ್ಧನ vi-vardhana. Augmenting, increase, growth (Bp. 1, 17; My.).

ವಿವರ್ಧಿಸು vi-vardhisu. To increase, to become enlarged, to become powerful, etc. (Bp. 35, 57).

ವಿವಶ vi-vaša. Unrestrained, unsubdued, uncontrolled. 2, independent. 3, subject, subjected; authority, power (Bp. 26, 30). 4, *apprehensive of death.*

ವಿವಸ್ವತ್ vi-vasvat. The shining one: *the sun.* 2, *a deity.*

ವಿವಸ್ವನ್ತ vi-vasvanta. Tbh. of ವಿವಸ್ವತ್. The sun (ನಲಿನೀಮಿತ್ರ, ಸೂರ್ಯ Nn. 110). 2, a deity (ಸುಪರ್ವ, ದೇವತೆ 110). 3, Brahmâ (ಸರೋಜಾಸನ, ಬ್ರಹ್ಮ 110).

ವಿವಹನ vi-vahana. = ವಿವಾಹ. (Čpr. 6, 50).

ವಿವಾಕ vi-vâka. One who declares or who decides causes, a judge. See ಪ್ರಾಡ್-.

ವಿವಾದ vi-vâda. *A dispute, a quarrel, a controversy, a debate, a contest, contention.* 2, a contest at law, *a lawsuit.* 3, crying out, sound. See ಕೆಳರ್.

ವಿವಾಹ vi-vâha. Carrying off, leading away; conducting home;—*the taking a wife, marriage, matrimony.*

ವಿವಾಹದೀಕ್ಷೆ vivâha-dîkshě. The marriage rite, marriage ceremony (Sk.). 2, the rite of not shaving the head for six months after marriage (My.).

ವಿವಿಕ್ತ vi-vikta. Separated, disjoined, detached, kept apart, scattered, abstracted, sequestered. 2, *single, alone, solitary.* 3, distinguished, discriminated, judged. 4, altered. 5, judicious. 6, *pure, faultless.* 7, profound (as judgment or thought). 8, separation, etc. See Kâvy. V, 50.

ವಿವಿಧ vi-vidha. *Of various sorts or kinds, divers, manifold, various* (Bp. 35, 33; 52, 41).

ವಿವಿರಕ್ತ vi-virakta. Perfectly indifferent to (Bp. 39, 68).

ವಿವೃತ್ತ vi-vṛitta. Turned or twisted round, whirling, revolving, rolling. See ಅ- & ಪೋಕ.

ವಿವೇಕ vi-vêka. *Discrimination, judgment, the faculty of distinguishing and classifying things according to their real properties;*—in the vêdânta system: the power of separating the invisible soul or the brahma from the visible world or reality from mere semblance or illusion. 2, true knowledge. 3, discretion. 4, discussion, investigation. — ವಿವೇಕಪ್ಪಡೆ. -ಂಪಡೆ. To acquire knowledge or skill (Grj. 2, after 106).

ವಿವೇಕಜಲ vivêka-jala. Discrimination looked upon as water (Śêv. 4, after 99).

ವಿವೇಕತೆ vi-vêkatě. Judgment, discrimination, the faculty of judgment (Čpr. 2, 34).

ವಿವೇಕಿ vi-vêki. Discriminating, judicious, prudent, descreet, considerate; a discriminator, etc. See Čh. V, 968; Bp. 36, 33; ಅ-.

ವಿವೇಕಿಸು vi-vêkisu. To distinguish, to discriminate, to decide, to act with judgment, to judge (Bp. 36, 45; Râm. 1, 3, 9).

ವಿವೇಚನೆ vi-vêčaně. (ವಿವೇಚನ). Discriminating, distinguishing; investigation (My.).

ವಿವ್ವೋಕ vivvôka. = ಬಿಬ್ಬೋಕ. (G.).

ವಿಶ್ viš. *An agriculturist, a merchant, a vaiśya.* 2, *a man in general; people.*

ವಿಶ viša. = ವಿಶ್. (ವೈಶ್ಯ Mr. 345). 2, = ವಿಸ 2.

ವಿಶಂಕಟ vi-šaṅkaṭa. (ವಿಸಂಕಟ). *Great, large, broad* (ವಿಶಾಲ, ಅತಿಯಗಲ Mr. 450);—strong, vehement.

ವಿಶಂಕೆ vi-šaṅkě. Suspicion, doubt, fear, apprehension (Śmd. 16. 67. 176. 396; Kâvy. I, 1b, 15-22).

ವಿಶದ vi-šada. *Clear, pure, bright, pellucid;*—white;—*evident, apparent, obvious, manifest;*—beautiful (Kâvy. III, 1, A, 8).

ವಿಶದತ್ವ vi-šadatva. Clearness, brightness (Čpr. 3, 94).

ವಿಶದೀಕರಿಸು višadî-karisu. To make clear, to explain (Čpr. 2, after 14).

ವಿಶರ vi-šara. Splitting, bursting;—*destroying, killing, slaughter.*

ವಿಶಲ್ಯ vi-šalya. Free from thorns or darts;—free from trouble or embarrassment, without care or pain.

ವಿಶಲ್ಯೆ vi-šalyě. *The plant Cocculus cordifolius* DC. (Menispermum cordifolium Willd., = ಗುಡೂಚಿ). 2, *a sort of pot-herb* (see ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ; Tě. s. ತರಿಗೊಟ್ಟು). 3, *the plant Croton polyandrum* Roxb. 4, the plant Convolvulus turpethum. See ಎಲುವುಸನ್ನಿಗಿಡ, ಬೆಕ್ಕೆಬಿದುರು.

ವಿಶಸನ vi-šasana. Cutting up; *killing, slaying, immolating, slaughter* (ಸೂದನ, etc., ಕೊಲೆ Mr. 300).

ವಿಶಾಖ vi-šâkha. Branchless;—having spreading branches. 2, an attitude in shooting, standing with the feet a span apart. 3, the top of a tree (ಭೂರುಹಾಗ್ರ, ಮರದ ತುದಿ Nn. 38); the branch of a tree (ಮರದ ಶಾಖೆ Mr. 528). 4, *Kârttikêya* (ಕ್ರೌಂಚಾರಿ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕೇಯ 38; ಗುಹ 528). 5, power (ಶಕ್ತಿ 38). 6, an enemy (ರಿಪು, ವೈರಿ 38). 7, = ವಿಶಾಖೆ (ತಾರಕೆ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 38; ತಾರೆ 528). 8, the east (ಸುರಪಾಶೆ, ಮೂಡದಿಕ್ಕು 38; ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕು 528). 9, = ತಾಳಧರ (ತಾಳಧರ, ತಾಳಧಾರಿ 38; ತಾಳಧಾರಿ 528).

ವಿಶಾಖೆ vi-šâkhě. *The sixteenth lunar asterism.*

ವಿಶಾಪ vi-šâpa. Deliverance from a curse (J. 33, 8; My.).

ವಿಶಾಯ vi-šâya. *Sleeping and watching alternately,* as watchmen.

ವಿಶಾರದ vi-šârada. *Learned, wise; skilled in, conversant with.* 2, *confident, bold, presuming.*

ವಿಶಾರದತ್ವ vi-šâradatva. Skilfulness, skill in. See ವಿದ್ಯಾ-.

ವಿಶಾಲ višâla. *Large, great, wide, broad, extensive* (ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 20). 2, (= ವಿಶಾಲೆ), the bitter apple, Cucumis colocynthis (? ಕಲ್ಲಿಲ್ಲಳ, ಬೆಳ್ಳಡಕಲ್ Mr. 133).

ವಿಶಾಲತೆ višâlatě. *Largeness, greatness, width, breadth, expansion, magnitude, bulk* (ಪರಿಣಾಹ, ಸುತ್ತು Hlâ.).

ವಿಶಾಲತ್ವಚ್ višâla-tvač. *The tree Bauhinia variegata* Lin. (others: Echites scholaris Lin.; = ಶಾರದಿ). See Nr. s. ಏಟಿ³ ಬಿಪಾಟಿ³.

ವಿಶಾಲೆ višâlě. *The bitter apple, Cucumis colocynthis* Lin.

ವಿಶಿಖ vi-šikha. Devoid of the šikhâ; pointless; without a crest. 2, *an arrow.*

ವಿಶಿಖೆ vi-šikhě. A spade; a hoe. 2, a spindle. 3, *a broad or carriage road.* 4, a barber's wife.

ವಿಶಿಷ್ಟ vi-šishṭa. Distinguished, distinct, particular, special, peculiar;—endowed with some distinguishing and particularizing property or adjunct, having distinctive qualities or exclusive properties;—distinguished by, endowed with, possessed of, having;—superior, excellent, more excellent, better (Śmd. 125; Bp. 3, 70; 40, 3). 2, without a rest; all (My.).

ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ višishṭa-advaita. A unity with distinction: a union of prakṛiti and purusha with the brahma, at which the two are always in it, but are distinct from it (My.; see ಶ್ರೀಮತ and ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ).

ವಿಶೀರ್ಣ vi-šîrṇa. Shattered, broken to pieces, wrecked (ಒಡದುದು Nn. 96; ಜರ್ಜರ, ಒಡದುದು Nn. 41; Čpr. 2, 22);—decayed, withered, rotten; impaired, wasted (ನಷ್ಟ, ನಷ್ಟ ವಾದುದು 41; Čpr. 5, after 51). 2, a flag (ಪತಾಕೆ 41). 3, a lotus (ಸರಸಿಜ, ತಾವರೆ 41).

ವಿಶುದ್ಧ vi-šuddha. Completely purified or cleansed; cleared; clean (ಗೋಮುಖ, ಶುದ್ಧ Nn. 20; My.); pure, free from all vice or fault; pious, virtuous; humble, modest, compliant; rectified, corrected, without error, correct, accurate (My.). 2, a kind of mystical circle (čakra) in the body: the hollow between the frontal sinuses. See Kâvy. IV, 2, 54; Bp. 3, 5; 38, 40; 40, 73; 41, 28; 54, ..

ವಿಶುದ್ಧಿ vi-śuddhi. Complete purity; cleansedness, purity; correct state, rectitude. See ತುಲಾಮಾನ-.

ವಿಶೂನ್ಯ vi-śûnya. Void, non-existent (ಆಕಸ್ಮಿಕ, ಇಲ್ಲದುದು Nn. 126).

ವಿಶೃಂಖಲ vi-śrinkhala. Unfettered, unrestrained. (R.).

ವಿಶೇಷ vi-śêsha. = ವಿಸೇಸ. The act of distinguishing or discriminating, discrimination. 2, *difference, distinction,* a distinguishing property or mark, a specific quality, speciality, peculiarity (ಕಾಲ Mr. 530). 3, particularity (Šmd. 229);—the state of being especial, especialness. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, especially (ನೀಡುಂ Šmd. 172 Cm.). 4, in grammar: a word which defines or limits the meaning of another word. 5, *a species, a kind, a sort, a variety, a mode, a manner* (see *e. g.* ಖಾದನ-, ತರು-, ಭೂ-, ಮೃಗ-, etc.). 6, a distinct or different object. 7, distinction, peculiar merit, excellence, superiority. 8, predicament (in logic). 9, extraordinary, singular (My.; Mhr.);—much, more (My.; Mhr.). See Nn. s. ವಾಚಿ. — ವಿಶೇಷಧೂಪದ ಮರ. The tree Boswellia thurifera Roxb. (St. & Pl.).

ವಿಶೇಷಕ vi-śêshaka. Distinguishing, characteristic, attributive;—any distinguishing property or characteristic;—an attribute, a predicate;—*an ornamental or sectarial mark on the forehead.*

ವಿಶೇಷಣ vi-śêshaṇa. Distinguishing, discriminative, attributive; distinctive (as a property, etc.). 2, *distinction, discrimination.* 3, a word which particularizes or defines another word, the differencer or distinguisher of another word (called the viśêshya); an epithet, an attribute, an adjective. 4, a word used in apposition. See Šmd. 6 Cm. 167. 168. 169. 175. 187; Čh. v. 1; Kâvy. I, 2, 55-57; III, 1, A, 18; III, 3, B, 96. 153. 156. 159; & s. ವಾಚಿ.

ವಿಶೇಷಣಪದ viśêshaṇa-pada. A differencer (see ವಿಶೇಷಣ No. 3); an attribute, an adjective (Šmd. 170).

ವಿಶೇಷತಸ್ viśêsha-tas. *Especially, particularly.*

ವಿಶೇಷತ್ವ vi-śêshatva. Distinction, excellence, superiority (Šmd. 125).

ವಿಶೇಷಾರ್ಥ viśêsha-artha. A peculiar or excellent meaning (J. 4, 8). 2, much money (4, 8).

ವಿಶೇಷಿಸು vi-śêshisu. To distinguish; to particularize, to specify (Šmd. 229; My.). 2, to become particular, to become much, more or extraordinary, as wind, etc. (My.).

ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿ viśêsha-ukti. Statement of distinction, description of excellence: one of the atiśayas in arthâlankâra (Kâvy. III, 3, B, 121. 144 seq.).

ವಿಶೇಷ್ಯ vi-śêshya. To be distinguished; requiring to be defined or determined; distinguished, pre-eminent. 2, the word to be differenced or distinguished, the thing or object to be particularized by another word (called the viśêshaṇa), a substantive, a noun; the subject of a predicate (Šmd. 6 Cm.; 169. 187. 212; Kâvy. I, 3, 18-20; III, 3, B, 121. 144 seq.; Čh. v. 1).

ವಿಶೇಷ್ಯಪದ viśeshya-pada. = ವಿಶೇಷ್ಯ No. 2. (Šmd. 170 Cm.).

ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗ viśêshya-adhîna-linga. Gender that depends on or adjusts itself to a noun, or a word the gender of which depends on or adjusts itself to a noun (ವಾಚ್ಯಲಿಂಗ Šmd. 108. 109. 110).

ವಿಶೋಕ vi-śôka. Free from sorrow; exemption from grief, joy (My.).

ವಿಶ್ರಬ್ಧ vi-śrabdha. Entrusted, confided;—*reliable, trustworthy;*—confident, fearless;—firm, quiet, steady (ಸ್ಥಿರ, ಹದುಳವುಳ್ಳವಂ Mr. 236);—tranquil, patient, meek, lowly-minded, not lofty.

ವಿಶ್ರಮ vi-śrama. Cessation from labour or fatigue;—rest, repose;—pause, stop; caesura (Čh.).

ವಿಶ್ರಮಣ vi-śramaṇa. = ವಿಶ್ರಮ. (Čh.).

ವಿಶ್ರಮಿಸು vi-śramisu. To rest, to repose (Čpr. 5, after 44; Šśv. 5, 15).

ವಿಶ್ರಮ್ಭ vi-śrambha. *Trust, confidence.* 2, affection; affectionate inquiry.

ವಿಶ್ರವ vi-śrava. Tbh. of ವಿಶ್ರವಸ್. (My.).

ವಿಶ್ರವಸ್ vi-śravas. A son of Pulastya and father of Kubêra and of Râvaṇa.

ವಿಶ್ರವಸು viśravasu. Tbh. of ವಿಶ್ರವಸ್. (Râm. 1, 8, 23. 24).

ವಿಶ್ರಾಣನ vi-śrâṇana. Giving away, *gift, donation.*

ವಿಶ್ರಾನ್ತ vi-śrânta. Rested, reposed; rest, repose;—pause; caesura (Čh.);—calm, composed.

ವಿಶ್ರಾನ್ತಿ vi-śrânti. Cessation from toil or work, rest, repose (Bp. 61, 67; J. 3, 13; My.; B. 4, 134). — ವಿಶ್ರಾನ್ತಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To take rest (B. 4, 48; Čb. 62; My.).

ವಿಶ್ರಾಮ vi-śrâma. = ವಿಶ್ರಮ. (Čh.; Bp. 7, 17).

ವಿಶ್ರಾವ vi-śrâva. Being heard far and wide: *great fame or celebrity.*

ವಿಶ್ರುತ vi-śruta. Heard of far and wide, *renowned, celebrated, famous* (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ Šmd. 161 Cm.).

ವಿಶ್ಲಥ vi-ślatha. Untied, loose (Čpr. 4, 36).

ವಿಶ್ಲೇಷ vi-ślêsha. *Disunion, disjunction;* being divided; *separation*; absence, bereavement. See ಊರು-, ಪ್ರ-; ಬಗಿ 1. 2, one of the dôshas in poetical composition (Čh. 40). 3, firm union or junction; see ಗಾತ್ರ-.

ವಿಶ್ವ viśva. *All, every, every one;* much, many (ಅದಭ್ರ, ಬಹಳ Nn. 95). 2, *N. of a kind of deity belonging to a class of ten* (or twelve), viz. vasu, satya, kratu, daksha, kâla, kâma, dhriti, kuru, purûravas, mâdravas, (rôčaka or lôčana, and dhvani). 3, Vishṇu (Bp. 57, 26). 4, one of the vital airs (ಕೆಯ್ ಕಾಲ ಗತಿಯಲ್ಲಿಹುದು Mr. 52). 5, the universe, the world (ಜಗ, ಲೋಕ 95). 6, the ornamented gateway or tower of a temple (ಗೋಪುರ 95). 7, *dry ginger* (ಶುಣ್ಠಿ 95). 8, the number 13 (ಪದಿಮೂಱು Mr. 347). 9, N. of a Samskrita lexicon (My.). — ವಿಶ್ವಯ. -ಆಯ. N. (Bp. 58, 11).

ವಿಶ್ವಕದ್ರು viśva-kadru. *A dog trained for the chase.*

ವಿಶ್ವಕರ್ತ viśva-karta. The creator of the universe (Bp. 51, 13; My.).

ವಿಶ್ವಕರ್ಮ viśva-karma. All-maker: *the architect or artist of the gods,* Tvashṭri, who presides also over all manual labours as well as the sixty-four mechanical arts, whence he is worshipped by artizans (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nn. 40). 2, Brahmâ (ಅಮ್ಬುಜಭವ, ಬ್ರಹ್ಮ 40; ವಿಧಿ Mr. 520). 3, Šiva (ಶಿವ 40; ಈಶ್ವರ 520). 4, a counsellor, a minister (ಮನ್ತ್ರಿ 40; 520). 5, the sun (ಸೂರ್ಯ 40; ರವಿ 520). 6, = ವಾಯುತ್ರಯ (40). 7, the whole multitude of stars (ಭಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರ 40).

ವಿಶ್ವಕೃತ್ viśva-kṛit. = ವಿಶ್ವಕರ್ಮ. *The architect of the gods.*

ವಿಶ್ವಕೇತು viśva-kêtu. *Kâma's son Aniruddha.*

ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನ viśvak-sêna. = ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ. (Bp. 54, 44).

ವಿಶ್ವಗುರು viśva-guru. The guru of the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಜಿತ್ viśva-jit. All-subduing: N. of a particular ceremony or sacrifice (My.).

ವಿಶ್ವಂಚ್ viśvanč. = ವಿಷ್ವಂಚ್. *Cf.* ವಿಸಟ?

ವಿಶ್ವತಃಪಾದ viśvatas-pâda. Having feet on every side: Śiva (Śśv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷು viśvatas-čakshu. Having eyes on every side: Śiva (Śśv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತಸ್ viśva-tas. Everywhere, all around, universally.

ವಿಶ್ವತೆ viśvatĕ. The state of being all (Mr. 534).

ವಿಶ್ವತೋಬಾಹು viśvatas-bâhu. Having arms on every side: Śiva (Śśv. 4, 130).

ವಿಶ್ವತೋವಕ್ತ್ರ viśvatas-vaktra. Having a face on every side: Śiva (Śśv. 4, 130).

ವಿಶ್ವದಾತ viśva-dâta. The giver of all (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವದೇವ viśva-dêva. = ವಿಶ್ವ No. 2.

ವಿಶ್ವನಾಥ viśva-nâtha. Śiva, as the object of adoration at Benares (My.); N. (My.).

ವಿಶ್ವಪತಿ viśva-pati. Lord of the universe; Śiva (Bp. 53, 63).

ವಿಶ್ವಪ್ರಕಾಶ viśva-prakâśa. N. of a lexicon by Mahêśvara. 2, its author. ವಿಶ್ವಪ್ರಕಾಶನ ಚದುರು (Mr. 4).

ವಿಶ್ವಭರ್ತ viśva-bharta. The nourisher or supporter of the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಭೇಷಜ viśva-bhêshaja. *Dry ginger.*

ವಿಶ್ವಮಯ viśva-maya. Made or consisting of all, comprehensive of all: Śiva (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಮ್ಭರ viśvam-bhara. Supporting the universe, all-maintaining; *Vishṇu.*

ವಿಶ್ವಮ್ಭರೆ viśvam-bharĕ. *The earth.*

ವಿಶ್ವರಕ್ಷಣ viśva-rakshaṇa. The protector or saviour of the world (Bp. 50, 74).

ವಿಶ್ವರೂಪ viśva-rûpa. Taking all forms, existing in all forms, universal, omnipresent; *Vishṇu or Krishṇa.*

ವಿಶ್ವವಲ್ಲಭ viśva-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34; 57, 26).

ವಿಶ್ವಸನ vi-śvasana. (= ವಿಶ್ವಾಸ). Trusting, confiding in (My.).

ವಿಶ್ವಸನೀಯ vi-śvasanîya. To be trusted, reliable, trustworthy, credible (My.).

ವಿಶ್ವಸಿಸು vi-śvasisu. = ವಿಶ್ವಾಸಿಸು. (My.).

ವಿಶ್ವಸೃಜ್ viśva-sṛij. ವಿಶ್ವಸೃಟ್. A creator of the universe; *Brahmâ.*

ವಿಶ್ವಸ್ತ vi-śvasta. Trusted, confided in; worthy of trust; faithful; full of confidence, bold, fearless.

ವಿಶ್ವಸ್ತೆ vi-śvastĕ. *A widow.*

ವಿಶ್ವಹರ್ತ viśva-harth. One who destroys, or absorbs, the universe (Bp. 51, 13).

ವಿಶ್ವಾತ್ಮ viśva-âtma. The universal soul; Brahmâ; Vishṇu; Śiva (My.).

ವಿಶ್ವಾನರ viśvâ-nara. Ruling or benefiting all men: the sun. See ವೈಶ್ವಾನರ.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ viśvâ-mitra. (or viśva-amitra). N. of a Kshatriya (son of Gâdhi) who elevated himself to the rank of a Brâhmaṇa (ಕೌಶಿಕ Mr. 257; J. 18, 37; 20, 3).

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದರ್ಭೆ viśvâmitra-darbhĕ. A kind of darbha grass, (Si. 164).

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿ viśvâmitra-sṛishṭi. Viśvâmitra's creation (who is fabled to have created several things in rivalry of Brahmâ, *e. g.* the fruit of the palmyra in imitation of the human skull, the buffalo in imitation of the cow, (the ass of the horse, etc.): lie, untruth (My.).

ವಿಶ್ವಾವಸು viśvâ-vasu. Wealth of all: N. of one of the gandharvas (worshipped at marriages, My.). 2, the thirty-ninth year in the cycle of sixty (My.).

ವಿಶ್ವಾಸ vi-śvâsa. = ಬಿಸವಾಸ. *Trust, confidence, faith, reliance* (ಪ್ರತ್ಯಯ, ನಮ್ಬುಗೆ Nn. 137; ನಚ್ಚಿಗೆ G.); — hope, wish (ಶ್ರದ್ಧೆ, ಬಯಕೆ Nr.); — affection, love (My.; Tĕ.). See ನಚ್ಚು 1, ನಮ್ಬು. 2, a confidential communication, a secret. — ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು. -ಇಡು. To place confidence in, to rely on (ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ, ಒನ್ದರ ಮೇಲೆ, or ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ, ಒನ್ದರಲ್ಲಿ, My.; B. 5, 38. 233; ನಮ್ಬು G.). — ವಿಶ್ವಾಸವುಟು. -ಉಟು. To abandon one's confidence (Bp. 31, 15).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ viśvâsa-ghâta. Breach of trust, treachery (B. 4, 34; 5, 70; My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ viśvâsa-ghâtaka. A traitor, a betrayer (My.). 2, = ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ. (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತನ viśvâsa-ghâtakatana. = ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ. (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕಿ viśvâsa-ghâtaki. A woman who abuses confidence (Bp. 40, 53; My.).

ವಿಶ್ವಾಸತನ viśvâsatana. Trustworthiness (Bp. 31, 14).

ವಿಶ್ವಾಸಸೂಚಕ viśvâsa-sûčaka. A divulger of secrets, a treacherous man (Bh. 1, 8, 66).

ವಿಶ್ವಾಸಿ vi-śvâsi. Confiding, trusting; a person who confides or trusts (My.). 2, trustworthy, trusty, honest; a trustworthy person (Bp. 9, 42; 29, 1; 59, 28; Śś. s. ಪುಲಿ; My.). 3, one who loves (My.).

ವಿಶ್ವಾಸಿತನ vi-śvâsitana. Love, affection (ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಿಯತೆ, ಹಾರ್ದ, ಸ್ನೇಹ Si. 70).

ವಿಶ್ವಾಸಿಸು vi-śvâsisu. To consider as trustworthy or true, to trust (ಅವನನ್ನು or ಅದನ್ನು, My.). 2, to love (ಅವನನ್ನು, My.).

ವಿಶ್ವೆ viśvĕ. *The medicinal plant Aconitum ferox.* 2, *dry ginger.*

ವಿಶ್ವೇದೇವ viśvê-dêva. = ವಿಶ್ವ No. 2. (My.).

ವಿಶ್ವೇಶ viśva-îśa. Śiva (Bp. 53, 62); = ವಿಶ್ವನಾಥ (J. 5, 30; 13, 45). 2, Vishṇu (J. 26, 74).

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ viśva-îśvara. Śiva, as worshipped at Benares (Bp. 53, 56. 67; 57, 23); N. (My.).

ವಿಷ್ vish. = ವಿಟ್. *Feces, ordure, excrement.*

ವಿಷ visha. = ಇಸ, ಬಿಸ 1, ವಿಸ 1. *Poison, venom* (ನಂಜು Nn. 11); anything bitter; bitterness. 2, *water* (ಜಲ 11). 3, cruel, etc.; cruel speech (ಕಠೋರ, ನಿಷ್ಠುರ 11, o. rs. ನಿಟ್ಟುರ, ನಿಷ್ಠುರದ ನುಡಿ). 4, intoxication, madness, etc. (ಮದ 11). ವಿಷ ತಿನ್ದರೆ ಬದುಕ ಬಹುದು, ವಿಷಮುದಲ್ಲಿ ಬದುಕ ಕೂಡದು. — ವಿಷದನ್ನ ಉಣ್ಡಲ್ಲದೆ ವಿಷ ತಿಳಿಯದು (Prvs.). See ಅಚ್ಚ-; ನಂಜು 2. — ವಿಷಕುಮ್ಬಳ. (ಕಹಿಸೋರೆ G.). — ವಿಷಖಡ್ಡಿ. The under-shrub Sida carpinifolia Lin. (St. & Pl.). — ವಿಷಗಟಿಗೆ. An unlucky time (My.). — ವಿಷಗಿಡ. The thorn-apple

(?). ವಿಷಗಿಡದ ಹುಟಿ (ಮೂಲುಧಾನ, ಮಾತುಲಾಹಿ, ಉನ್ಮತ್ತದ ಹುಟಿ Si. 77). — ವಿಷಬಳ್ಳಿ. A poisonous creeper; a water-creeper. ವಿಷಬಳ್ಳೀ ಮೀನು (ಗ್ರಾಹ, ಅವಹಾರ Si. 88). — ವಿಷಮುಂಗುಲಿ. The bulbous plant Crinum deflexum Ker. (St. & Pl.). — ವಿಷವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or administer poison (Bp. 49, 39; My.). — ವಿಷವಿಟು. -ಇಟು. Poison to lose its effects (My.). — ವಿಷವಿಟಿಸು. -ಇಟಿಸು. To remove the effects of poison, to dispel poison (My.). ವಿಷವನ್ನಿಟಿಸುವ ವೈದ್ಯನು (ಜಾಂಗುಲಿಕ G.). — ವಿಷವೇಱು. -ಏಱು. Poison to take effect (B. 3, 101; 5, 49; My.).

ವಿಷಕಣ್ಠ visha-kaṇṭha. = ವಿಷಕನ್ಧರ. (My.).

ವಿಷಕನ್ಧರ visha-kandhara. Śiva (Bp. 59, 36).

ವಿಷಕನ್ನಿಕೆ visha-kannikĕ. A maiden who poisons by her touch everybody who marries her (J. 15, 50).

ವಿಷಕಪರ್ದ visha-kaparda. Śiva (Bp. 49, 39).

ವಿಷಕಾರಕ visha-kâraka. Poisonous (B. 3, 37; My.).

ವಿಷಜಿತ visha-jita. An ichneumon (ಬಭ್ರು, ನಕುಲ, ಮುಂಗಲಿ Mr. 166).

ವಿಷಣ್ಣ vi-shaṇṇa. (vi-sanna). Dejected, sad, downcast (My.).

ವಿಷಧರ visha-dhara. Holding or containing poison; *a snake* (Bp. 21, 1). 2, holding or carrying water; a cloud (21, 1). 3, Śiva (21, 1; 49, 39).

ವಿಷಧರಾಹಿತ vishadhara-ahita. Snake-enemy: Garuḍa (Bp. 21, 1). 2, a peacock (21, 1). 3, the moon, as an enemy of the serpent râhu (21, 1).

ವಿಷಪ visha-pa. Elephantiasis (ವಿಸರ್ಪ, ಶ್ಲೀಪದ Mr. 385).

ವಿಷಪುಚ್ಛ visha-puččha. A scorpion (My.).

ವಿಷಬ್ರಧ್ನ visha-bradhna. A cloud (ವಾರಿದ, ಮೇಘ Nn. 55, o. rs. ವೃಷಬ್ರಧ್ನ, ವಿಷಬ್ರುಧ್ನ). 2, a forest (ಅರಣ್ಯ, ವನ 55). 3, a bad man (ದುರ್ಜನ, ದುಷ್ಟ 55). 4, a snake (ಸರ್ಪ, ಹಾವು 55). 5, Śiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 55). 6, the sun (ಹಂಸ, ಸೂರ್ಯ 55).

ವಿಷಭಿಷಜ್ visha-bhishaj. *A poison-doctor*; a dealer in antidotes.

ವಿಷಮ vi-sama. Uneven: rough, rugged. 2, unequal, irregular. 3, odd, not even (in numbers). 4, different. 5, difficult, hard to be understood. 6, coarse, rude, cross. 7, disagreeable, painful, troublesome, vexatious. 8, odd, unusual, unequalled, unparalleled. 9, intermittent, inconstant. 10, unfair, dishonest. 11, bad, adverse, unpropitious. 12, wicked. 13, fearful, awful, unhappy. 14, unevenness, etc. etc. (ವೈಷಮ್ಯ Čt. II, 16). 15, one of the dôshas in poetical composition (Čh. v. 40). Feminine ವಿಷಮೆ (J. 5, 61). ವಿಷ ತಿನ್ದರೆ ಬದುಕ ಬಹುದು, ವಿಷಮದಲ್ಲಿ ಬದುಕ ಕೂಡದು.—ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ವಿಷಮ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.).

ವಿಷಮಕಾಲ vishama-kâla. An unfavourable time, an inauspicious season (My.).

ವಿಷಮಗೋ vishama-gô. Having an odd number of eyes (*i. e.* three eyes): Śiva (Bp. 1, 6).

ವಿಷಮಚ್ಛದ vishma-č-čhada. *The tree Bauhinia variegata* Lin. (= ವಿಶಾಲತ್ವಚ್, q. v.).

ವಿಷಮಜ್ವರ vishama-jvara. A fever of irregular periods and of unequal paroxysms (Mhr., Sk.); an unremittent fever (causing the tongue to become red or black, My.); remittent fever (Mhr.).

ವಿಷಮತ್ visha-mat. A snake.

ವಿಷಮತರ vishama-tara. Uncommonly uneven, etc., etc. (Bp. 58, 56).

ವಿಷಮತೆ vi-samatĕ. The state of being rude or wicked, wickedness (Čpr. 2, after 24; 5, 44).

ವಿಷಮತ್ಪೀಡನ vishamat-pîḍana. A hawk; a falcon (ಪ್ರಾಚಿಕೆ, ಶ್ಯೇನ, ಗಿಡುಗ Mr. 174).

ವಿಷಮದಾರಿ vishama-dâri. The shrub Clerodendron inerme R. Br. (St. & Pl.).

ವಿಷಮನಯನ vishama-nayana. = ವಿಷಮಗೋ. (Bp. 12, 37).

ವಿಷಮಬುದ್ಧಿ vishama-buddhi. A crooked or wicked mind (My.).

ವಿಷಮವಿಭಾಗ vishama-vibhâga. An unequal division of property amongst co-heirs (My.).

ವಿಷಮವೃತ್ತ vishama-vṛitta. A class of vṛittas (Čh.).

ವಿಷಮಶರ vishama-śara. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (My.).

ವಿಷಮಶೀತಜ್ವರ vishama-śîta-jvara. = ವಿಷಮಜ್ವರ. (My.).

ವಿಷಮಸಂಖ್ಯೆ vishama-saṅkhyĕ. An odd number (My.).

ವಿಷಮಸಾಯಕ vishama-sâyaka. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (My.).

ವಿಷಮಸಿಂಹ vishama-simha. The fierce lion, the lion (see Mr. s. ಕೊಳ್ಳ್ರಗ).

ವಿಷಮಾಧ್ವ vishama-adhva. A rough road (ಕಾನ್ತಾರ, ಬಿಟಿಸಿನ ಹೆದ್ದಾರಿ Nn. 106).

ವಿಷಮಾಯುಧ vishama-âyudha. Having an odd number of arrows (*i. e.* five arrows): *Kama.*

ವಿಷಮಾಸ್ತ್ರ vishama-astra. = ವಿಷಮಾಯುಧ. (Čpr 2, 80).

ವಿಷಮಿಸು vi-shamisu. To become abnormal or dangerous, as a fever (My.).

ವಿಷಮುಷ್ಟಿ visha-mushṭi. A kind of shrub possessing medicinal properties (My.; Strychnos, Tĕ.).

ವಿಷಮೋನ್ನತ vishama-unnata. *Unevenly raised, having ups and downs* (ಕುಟು ತೆವರು Hlâ.; ಸ್ಥಪುಟ, ಅತಿನಳ್ಳು ಬುಗುಡು Mr. 50).

ವಿಷಮೋರಗ vishama-uraga. A fierce serpent (Čpr. 1, 139).

ವಿಷಯ vi-shaya (vi-saya). = ವಿಸಯ. Binding to (any one or anything). 2, *an object of sense* (which are five in number: śabda, sparśa, rûpa, rasa, and gandha; see Nr. s. ಕೇಳುಹ);—an organ of sense (Šmd. 163). 3, the number 5 (Čh.). 4, anything perceptible by the senses, any object (of affection, of desire, of art, etc.). 5, a worldly object or aim, pursuit, affair, business, transaction. 6, worldly or sensual enjoyment, pleasure of sense, sensuality, sensual passion (ರಸ, ವ್ಯಸನ Nn. 83); coition (J. 15, 50). 7, an object of concern, concern, respect, regard, reference, aim (Šmd. 53. 71. 76. 78); subject, subject-matter, topic, the subject of a book. 8, *a country, a region, a district, a province, a realm.* 9, *a department, a field, a sphere, an element, a peculiar province or abode.* 10, that which comes within the range of sight, horizon, scope, *range, compass, reach.* 11, *a refuge, an asylum.* ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ವಿಷಮ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ವಿಷಯಗ್ರಾಮ vishaya-grâma. *The aggregate or assemblage of objects of sense or visible objects.*

ವಿಷಯಲಮ್ಪಟ vishaya-lampaṭa. Addicted to worldly objects, pursuits or sensual enjoyment (Dp. 4, 1).

ವಿಷಯಲೋಭ vishaya-lôbha. = ವಿಷಯಾತುರ. (Abh. P. 2, 18).

ವಿಷಯಾತುರ vishaya-âtura. Great desire for objects of sense or for sensuality (Bp. 40, 63).

ವಿಷಯಾನನ್ತರ vishaya-anantara. *Neighbouring.*

ವಿಷಯಾನ್ತರ vishaya-antara. A different country or province; a different topic (My.).

ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆ vishaya-abhilâshĕ. = ವಿಷಯಾತುರ. (My.).

ವಿಷಯಿ vi-shayi Relating to objects of sense; attached to sensual objects; engaged in worldly occupations or enjoyments;—a man of the world;—a materialist. 2, *an organ of sense.*

ವಿಷಯೆ vi-shayĕ. N. of a female (J. 30, 1, etc.).

ವಿಷಯೇನ್ದ್ರಿಯ vishaya-indriya. An organ of sense (My.).

ವಿಷವೈದ್ಯ visha-vaidya. *A poison-doctor.*

ವಿಷಸೂಚಕ visha-sûčaka. The Greek partridge, Perdix rufa (= ಚಕೋರ). (R.).

ವಿಷಹರ visha-hara. Removing poison, antidotal (My.).

ವಿಷಹರಮೃಗ vishahara-mṛiga A kind of deer (ರಾಮ, ಹಿರಿಯ ದುಪ್ಪಿ, ಹಿರಿದಹ ಮರೇ ಮೃಗ Si. 170).

ವಿಷಹಾರಿ visha-hâri. A species of plant (ಕನ್ದೆ, ಮಡುವಾಗಲ್ Mr. 149).

ವಿಷಾಂಗನೆ visha-aṅganĕ. = ವಿಷಕನ್ನಿಕೆ. (J. 15, 48).

ವಿಷಾಣ vishâṇa. *The horn of any animal* (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು Nn. 28). 2, *the tusk of an elephant* or boar.

ವಿಷಾಣಿ vishâṇi. *The shrub Odina wodier* Roxb. (= ಅಜಶೃಂಗಿ, q. v.).

ವಿಷಾದ vi-shâda. (vi-sâda). *Dejection, lowness of spirits, despondency, want of energy, languor, lassitude; sadness, sorrow; fear* (Kâvy. II, 2, B, 7; B. 4, 197). 2, one of the sañčâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ವಿಷಾದಗರ್ಭ vishâda-garbha. Containing or filled with sadness (Čpr. 3, 77).

ವಿಷಾದನ vi-shâdana. (vi-sâdana). = ವಿಷಾದ. (Čpr. 4, 46).

ವಿಷಾಪಹಾರ visha-apahâra. Taking away or removing poison (Čpr. 5, after 39).

ವಿಷು vishu. In two equal parts;—various, manifold. 2, the fifteenth year in the cycle of sixty (My.). 3, = ವಿಷುವ. (My.).

ವಿಷುವ vishuva. *The equinoctial point or equinox,* the first point of Aries or Libra into which the sun enters at the vernal or autumnal equinox.

ವಿಷುವತ್ vishu-vat. *The equinoctial point or equinox.*

ವಿಷೂಚಿ vi-sûči. A kind of spasmodic cholera (My.; Sk. ವಿಸೂಚಿಕೆ).

ವಿಷೆ vishĕ. *A kind of very active vegetable poison, Aconitum ferox* (= ಅತಿವಿಷೆ).

ವಿಷೋರ್ವೀರುಹ visha-urvîruha. A poison tree, the Upas tree (Abh. P. 2, 16).

ವಿಷ್ಕಮ್ಭ vi-skambha. *An obstacle, an impediment* (ತಗಹು 453). 2, *the bolt or bar of a door.* 3, the first of the twenty-seven astronomical periods or yôgas, the leading star of the first lunar mansion (ವಿಷ್ಕಮ್ಭಾದಿಯೋಗ Mr. 68).

ವಿಷ್ಕರ vishkara. = ವಿಕ್ಕಿರ. A bird (Mr. 167; V. 12, 73).

ವಿಷ್ಕಿರ vishkira. = ವಿಕ್ಕಿರ. *A bird;*—a cock.

ವಿಷ್ಟ vishṭa. Entered, gone to; penetrated, pervaded. See ಉಪ-, ನಿ-. 2, (Tbh. of ವಿಷ್ಟಿ), that which is inauspicious (ಅಶುಭ, ಅಲ್ಲದುದು Nn. 103). 3, sin (ಪಾಪೌಘ, ಪಾಪರಾತಿಗಳು 103).

ವಿಷ್ಟಪ vishṭapa. = ಪಿಷ್ಟಪ. *The world.*

ವಿಷ್ಟಮ್ಭ vi-stambha. Planting firmly, placing in or on. 2, obstruction of the urine or feces. 3, *paralysis, loss of motion.*

ವಿಷ್ಟರ vi-stara. = ವಿಸ್ತರ. Spreading; anything spread out: a layer, a bed, a couch; *a seat, a stool, a throne* (ಸಿಂಹಾಸನ Nn. 69; ಆಸನ, ಪೀಠ, ಮಣೆ Mr. 208). 2, *a handful of kuśa grass.* 3, *a tree.*

ವಿಷ್ಟರಶ್ರವಸ್ vishṭara-śravas. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ವಿಷ್ಟಿ vishṭi. = ಬಿಟ್ಟಿ. *Unpaid labour, press-service.* 2, dispatching;—consigning to hell. 3, N. of the seventh karaṇa or astrological division of the day.

ವಿಷ್ಟಿಸು vishṭisu. To ease nature (My.).

ವಿಷ್ಟೆ vishṭĕ. = ವಿಷ್ಟ Nos. 2 & 3, ವಿಷ್ಠೆ.

ವಿಷ್ಟ್ನು vishṭnu. Tbh. of ವಿಷ್ಣು. (*e. g.* Nn. 57. 58; My.).

ವಿಷ್ಠೆ vishṭhĕ. = ವಿಟ್ಟೆ, ವಿಷ್ಟ, ವಿಷ್ಟೆ. *Feces, excrement.*

ವಿಷ್ಣು vishṇu. = ವಿಟ್ಟು, ವಿಷ್ಟ್ನು. *The second deity of the Hindu triad or trimûrti.* — ವಿಷ್ಣುಸ್ವಾಮಿ. N. (Bp. 56, 36).

ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ vishṇu-kânti. = ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತಿ. A small creeping herb with sky-blue flowers growing on road-side, Evolvulus alsinoides Lin. (ನೇತ್ರಮೂಲಿ, ಜಯನ್ತಿ Mr. 128; Z.).

ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತಿ vishṇu-krânti. = ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ. (St. & Pl.; Z.).

ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾನ್ತೆ vishṇu-krântĕ. *The creeper Clitoria ternatea* Lin. (= ಆಸ್ಫೋತೆ).

ವಿಷ್ಣುಗಣ vishṇu-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತ vishṇu-gupta. = ಚಾಣಕ್ಯ (Sk.). 2, the guru of Čâṇakya (My.).

ವಿಷ್ಣುತ್ವ vishṇutva. The state of being Vishṇu (Bp. 54, 33).

ವಿಷ್ಣುನಕ್ಷತ್ರ vishṇu-nakshatra. The nakshatra called śravaṇa (J. 18, 33).

ವಿಷ್ಣುಪದ vishṇu-pada. *The sky, the atmosphere.*

ವಿಷ್ಣುಪದಿ vishṇu-padi. Issuing from Vishṇu's foot: *the Ganges.*

ವಿಷ್ಣುಪಾದೋದ್ಭವೆ vishṇu-pâda-udbhavĕ. = ವಿಷ್ಣುಪದಿ. (My.).

ವಿಷ್ಣುರಥ vishṇu-ratha. Vishṇu's chariot: *Garuḍa.*

ವಿಷ್ಣುವಾಹನ vishṇu-vâhana. = ವಿಷ್ಣುರಥ. (My.).

ವಿಷ್ಯ vishya. *Deserving death by poison.*

ವಿಷ್ವಕ್ vishvak. *Every way, all around, everywhere.*

ವಿಷ್ವಕ್ಕು vishvakku. Tbh. of ವಿಷ್ವಚ್. (Śmd. 106 Cm.).

ವಿಷ್ವಕ್ಸಮ vishvak-sama. *Equal all about, round.*

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ vishvak-sêna. = ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನ. *Vishṇu or Kṛishṇa;* the general of Vishṇu's host (My.; Bp. 57, 22). 2, N. of a king, etc.

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಪ್ರಿಯೆ vishvaksêna-priyĕ. Lakshmî. 2, *a sort of yam, Dioscorea* (= ವಾರಾಹಿ).

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೆ vishvak-sênĕ. *A kind of plant* (= ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ).

ವಿಷ್ವಚ್ vishu-ač. = ವಿಷ್ವಂಚ್. See ವಿಷ್ವಕ್ಕು.

ವಿಷ್ವಂಚ್ vishu-añč. ವಿಷ್ವಕ್. = ವಿಶ್ವಂಚ್. *Going everywhere, all-pervading.*

ವಿಷ್ವದ್ರ್ಯಂಚ್ vishu-adri-añč. *Going everywhere, all-pervading.*

ವಿಸ visa. 1. Tbh. of ವಿಷ. (Šmd. 335).

ವಿಸ visa. 2. = ಬಿಸ 2, ವಿಶ No. 2. *The film or fibres of the stalk of the water-lily or lotus, the part of the stalk of the lotus which is underground, the stalk itself.* See s. ಕೊಟಿವಿ.

ವಿಸಂವಾದ vi-saṁvâda. False assertion, *breaking a promise, deception;*— contradiction, disagreement.

ವಿಸಕಣ್ಠಿಕೆ visa-kaṇṭhikĕ. (= ಬಿಸಕಣ್ಠ). *A small crane* (ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ Hlâ.).

ವಿಸಜ visa-ja. = ಬಿಸಜ. Fibre-produced: *a lotus-flower.*

ವಿಸಂಚಿಸು vi-sañcisu. To go asunder or to pieces (Bh. 4, 9, 58); to become bereft of power (4, 9, 88).

ವಿಸಟ visaṭa. = ಬಿಸುಟ. (Tbh. of ವಿಶ್ವಂಚ್?). — ವಿಸಟವ್ಪರಿ. -ಂ-ಪರಿ. To run according to one's desire or ad libitum; to run from street to street; to spread far about (ಯಥೇಷ್ಟಾಚಾರ Kk. 73; ಯಥೇಷ್ಟದ ಆಚಾರ Šm. 50; ಬೀದಿವರಿ Bhn. 10; Rsv. 5, after 19; 6, after 11; Ššv. 1, 77; 4, 13; Bh. 5, 2, 4; J. 22, 42; 32, 11). — ವಿಸಟವ್ಪರಿಯಿಸು. -ಂ-ಪರಿಯಿಸು. To cause to run ad libitum, etc. (Rsv. 6, after 11).

ವಿಸನ್ಧಿ vi-sandhi. Absence of combination of letters (Šmd. 73. 75). 2, wrong combination of letters: one of the padadôshas (Kâvy. II, 1, A, 12. 16-19).

ವಿಸಪ್ರಸೂನ visa-prasûna. Fibre-produced: *a lotus-flower.*

ವಿಸಮುಗೋಲು visamugôlu. = ಇಸಬುಗೋಲು. (St. & Pl.).

ವಿಸಯ visaya. Tbh. of ವಿಷಯ. (Šmd. 335).

ವಿಸರ vi-sara. Going forth or abroad; going; spreading, extending;— *a multitude, a crowd, a flock,* etc. See Šm. 77; ಪಂಚಮಹಾವಿಸರವಾದ್ಯ.

ವಿಸರತ್ vi-sarat. Spreading, extending (Rsv. 14, after 106).

ವಿಸರ್ಗ vi-sarga. Sending forth, letting go, emission;— *dismissal, abandonment, relinquishment, rejection,* casting off, repudiating, getting rid off; giving away;— *voiding, evacuation of excrement; excrements;*— separation;— emanation; creation;— final emancipation, freedom from transmigration;— the aspirate marked by two dots (Šmd. 19. 20. 25. 26. 44. 45. 107; Čh.; Mr. 363).

ವಿಸರ್ಜ vi-sarja. Letting go, abandonment (ತ್ಯಜ, ಬಿಡುವುದು Nn. 62). 2, the rêpha (ರೇಫ, ನೀಟು 62). 3, conduct, etc. (ಚರಿತ್ರ, ಚಾರಿತ್ರ 62).

ವಿಸರ್ಜನ vi-sarjana. Sending forth, letting go, letting loose, emitting, dispatching, dismissal;— abandoning, relinquishing, quitting, abandonment, getting rid off (ಪ್ರತೀಹಾರ, ತ್ಯಜಿಸುವುದು Nn. 100), voiding; giving away, *donation, gift.* See ಅಂಗುಲಿ-, ಮಲ-; ಉಗು 1, ಕಳೆ 1, ತೊಱೆ³1.

ವಿಸರ್ಜನೀಯ vi-sarjanîya. To be sent forth, etc.; proper, fit or necessary to be abandoned;— the aspirate marked by two dots (ವಿಸರ್ಗ Šmd. 19 Cm.).

ವಿಸರ್ಜನೆ vi-sarjanĕ. = ವಿಸರ್ಜನ. (My.).

ವಿಸರ್ಜಿಸು vi-sarjisu. To get rid off, to abandon, to reject (Čpr. 3, after 38; 5, after 35; Bp. 60, 15; My.).

ವಿಸರ್ಪ vi-sarpa. Creeping about; gliding; spreading about;— erysipelatous inflammation, a sort of dry spreading itch; morbid enlargement of the leg, elephantiasis (ಶ್ಲೀಪದ, ವಿಷಪ Mr. 385).

ವಿಸರ್ಪಣ vi-sarpaṇa. = ವಿಸರ್ಪ. Creeping about; gliding, going gently;— *spreading, extending, diffusion;*— itch, itching (ಪ್ರಸರ, ಚಿಬ್ಬು ತುಱಿ ಹಿಡಿವುದು Nr.).

ವಿಸಾಗರಿ visâgari. A hinge, an iron band or clamp (M., Portuguese; Mg.).

ವಿಸಾರ vi-sâra. Going out or forth; spreading out, expansion; flowing, sliding, gliding along;— *a fish.*

ವಿಸಾರಿ vi-sâri. Going out or forth; *spreading, expanding, diffusing;* expansion, diffusion (Čpr. 2, 12), gliding along.

ವಿಸಿತ visita. Tbh. of ಪಿಶಿತ. Flesh (V. 14, 34).

ವಿಸಿನಿ visini. = ಬಿಸಿನಿ. *An assemblage of lotus-flowers, a place abounding in lotuses. 2, the lotus plant, Nelumbium speciosum.* 3, lotus fibres.

ವಿಸುಮಯ visumaya. Tbh. of ವಿಸ್ಮಯ. (Bp. 50, 59; My.).

ವಿಸೃತ vi-sṛita. *Spread out, extended, expanded, diffuse;* drawn (as a bow-string).

ವಿಸೃತಿ vi-sṛiti. Going forth, going; expansion, extension. See ಪದ-.

ವಿಸೃತ್ವರ vi-sṛitvara. Spreading about;— *sliding, gliding along, flowing, creeping.*

ವಿಸೃಮರ vi-sṛimara. = ವಿಸೃತ್ವರ. *Sliding,* etc.

ವಿಸೃಷ್ಟ vi-srishṭa. Let go, sent forth, emitted, emanated, created (My.).

ವಿಸೇಸ visêsa. Tbh. of ವಿಶೇಷ. (My.).

ವಿಸ್ತ vista. *A weight of gold, equal to one karsha or sixteen mâshas,* about half an ounce troy. See ಕುರು-.

ವಿಸ್ತರ vi-stara. = ಬಿತ್ತರ (Mr. 447; Kk. 68; Šm. 51). Spreading; extension, expansion (ವಿಗ್ರಹ Nn. 98; ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 140), *prolixity, diffuseness; detailed description, minute detail;* amplification. 2, an affectionate solicitation. 3, anything spread out, a layer, a bed;— a seat, a stool. 4, abundance, quantity, multitude. 4, good, pure; goodness, purity (ಸಾದ್ಗುಣ್ಯ, ಪವಿತ್ರ 140). 5, a stone (ದೃಷತ್, ಕಲ್ಲು 140). See Mr. s. ವ್ಯಾಸ.

ವಿಸ್ತರಣ vi-staraṇa. = ವಿಸ್ತರ No. 1. (Bp. 39, 68; 55, 51).

ವಿಸ್ತರಿತ vi-starita. Extended, expanded; enlarged (J. 2, 13).

ವಿಸ್ತರಿಸು vi-starisu. = ಬಿತ್ತರಿಸು. To spread out (v. t.), to extend, to amplify, to particularise at length, to detail (Bp. 4, 8; 5, 37; 6, 27; 11, 17; 26, 64; 31, 32; 55, 39; Si. 351; J. 10, 22; My.).

ವಿಸ್ತಾರ vi-stâra. = ಬಿತ್ತರ, q. v. *Spreading, expansion, extension, diffusion;* detail;— breadth, amplitude (ಅಗಲ Bhn. 19); — *vastness, expanse* (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ Mr. 538); — amplification, evolution (as of a subject);— *the branch of a tree with its new shoots.* See ಪಱುಗ 1, ಪೆಱುಗ 1, ಬಿಚ್ಚಟಿಕೆ, ಬಿಚ್ಚಟಿಸು, ಬಿತ್ತರಿಸು.

ವಿಸ್ತಾರಕ vi-stâraka. A man who spreads or propagates (Grj. 6, 4; Bp. 58, 52).

ವಿಸ್ತಾರಿಸು vi-stârisu. = ವಿಸ್ತರಿಸು. (Čpr. 3, after 28; 5, 17; Bp. 10, 55; 56, 1; My.). 2, to spread out (v. i.), to extend, to become large, to expand (Čpr. 2, 12; 4, 10).

ವಿಸ್ತೀರ್ಣ vi-stîrṇa. Spread about, strewed;— spread out, extended, expanded; broad; *large, great, vast;* roomy, wide (ವಿಸ್ತರ, ತೆಱಪು Nn. 140; ವಿಸ್ತಾರ Mr. 538).

ವಿಸ್ತೃತ vi-stṛita. Spread; *diffuse;* broad; ample.

ವಿಸ್ತೋತ್ರ vi-stôtra. Great praise (Bp. 59, 45).

ವಿಸ್ನೇಹ vi-snêha. Want of affection. See ಘನ-.

ವಿಸ್ಪಷ್ಟ vi-spashṭa. Clear, apparent, manifest, evident,

distinct, open; plain, intelligible. See Čt. s. ವಲ; Čpr. 3, 68; Bp. 11, 1; 48, 33; ಅ-.

ವಿಸ್ಫಾರ vi-sphâra. Trembling, vibrating;—*the twang of a bow-string* (see Nr. s. ಜೇವೊಡೆ 2).

ವಿಸ್ಫುಟ vi-sphuṭa. = ಸ್ಫುಟ. Clear, etc. (Bp. 21, 26; 56, 32).

ವಿಸ್ಫುಟತರ visphuṭa-tara. Uncommonly clear, etc. (Bp. 58, 59).

ವಿಸ್ಫುರಣ vi-sphuraṇa. Trembling, quivering, tremor;—flashing, glittering, shine (Bp. 26, 10).

ವಿಸ್ಫುರತ್ vi-sphurat. Trembling, quivering, throbbing; glittering;—flashing vividly on the mind;—swelling, enlarging (Bp. 35, 12).

ವಿಸ್ಫುರಿತ vi-sphurita. Shaken, quivering, tremulous; tremor (Šmd. 119);—swollen, enlarged.

ವಿಸ್ಫುರಿಸು vi-sphurisu. To flash, to glitter, to shine (Râm. 1, 3, 31).

ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗ vi-sphuliṅga. A spark of fire. 2, *a sort of poison* (Bp. 53, 52).

ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತ vi-sphûrjita. Resounded, resounding; roar. See ಮೇಘ-.

ವಿಸ್ಫೂರ್ತಿ vi-sphûrti. Flashing, glittering, shine (Bp. 46, 40; 48, 1).

ವಿಸ್ಫೋಟ vi-sphôṭa. *A boil, a tumour, a pustule.*

ವಿಸ್ಮಯ vi-smaya. = ವಿಸುಮಯ. *Wonder, surprise, amazement, astonishment* (ಬಿಸವಣ್ಣ Čt. II, 94; Kk. 49). 2, one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15). — ವಿಸ್ಮಯಂಗೊಳ್. -೦-ಕೊಳ್. To grow astonished, etc. (V. 5, 25). — ವಿಸ್ಮಯ ಪಡು. To be surprised, etc. (B. 4, 110; My.). — ವಿಸ್ಮಯಮನ್ ಉಟು. Surprise to arise (Čpr. 5, 90). — ವಿಸ್ಮಯವ್ಪಡು. -೦-ಪಡು. = ವಿಸ್ಮಯ ಪಡು. (Čpr. 1, 134; 2, after 24 & 61; Bp. 57, 84). — ವಿಸ್ಮಯವ್ಪಡೆ. -೦-ಪಡೆ. = ವಿಸ್ಮಯಂಗೊಳ್. (Šsv. 4, 86). — ವಿಸ್ಮಯವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ವಿಸ್ಮಯವ್ಪಡೆ. (Bp. 24, 15).

ವಿಸ್ಮಯವಿಡಮ್ಬನ vismaya-viḍambana. Manifestation of surprise (Šmd. 394).

ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತ vismaya-anvita. *Filled with wonder, astonished.*

ವಿಸ್ಮರಣ vi-smaraṇa. Forgetting, oblivion, unmindfulness. See ಮಱು[3] 1; Bp. 43, 76.

ವಿಸ್ಮಾಪನ vi-smâpana. (= ಬಿಸವಣ್ಣ?). Causing wonder or surprise, exciting astonishment.

ವಿಸ್ಮಿತ vi-smita. Astonished, surprised, astounded, perplexed (Bp. 32, 16; 53, 26; J. 10, 22. 33).

ವಿಸ್ಮೃತ vi-smṛita. *Forgotten.*

ವಿಸ್ಮೃತಿ vi-smṛiti. Forgetfulness, loss of memory, oblivion, unmindfulness (My.).

ವಿಸ್ರ visra. *A smell like that of raw meat.*

ವಿಸ್ರಮ್ಭ vi-srambha. = ವಿಶ್ರಮ್ಭ.

ವಿಸ್ರಸ vi-srasa. Infirm from old age, old (ಜರಾವತ್, ಮುಪ್ಪು ದೋಱುವವಂ Mr. 310).

ವಿಸ್ರಸೆ vi-srasĕ. *Decrepitude, weakness, the infirmity of old age.*

ವಿಸ್ರಸ್ತ vi-srasta. Fallen down, dropped; infirm, weak (My.).

ವಿಸ್ರಾವ vi-srâva. Flowing forth, dropping, trickling (My.).

ವಿಸ್ವರ vi-svara. Without a wowel (Šmd. 289. 290). 2, discordant, unharmonious.

ವಿಹ vi-ha. (ವಿಹಾ). The sky, the air.

ವಿಹಗ viha-ga. *A bird.* See ಚಿತ್ರ-. 2, cloud. 3, an arrow. 4, the sun; the moon;—a planet.

ವಿಹಗೇನ್ದ್ರ vihaga-indra. Garuḍa.

ವಿಹಗೇನ್ದ್ರವಾಹನ vihagêndra-vâhana. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 8, 44).

ವಿಹಂಗ viha-ṅ-ga. = ವಿಹಗ. *A bird;* etc.

ವಿಹಂಗಮ viha-ṅ-gama. *A bird;* etc.

ವಿಹಂಗರಾಜ vihaṅga-râja. Garuḍa.

ವಿಹಂಗರಾಜರಥ vihaṅga-râja-ratha. Vishṇu or Kṛishṇa (Šsv. 5, 26).

ವಿಹಂಗಿಕೆ vihaṅgikĕ. *A pole or yoke for carrying burdens* (ಕಾಸಿನ ಕವ್ಬಿ Hlâ.).

ವಿಹತಿ vi-hati. A stroke, a kick (Bp. 18, 48);—striking, killing; hurting.

ವಿಹರಣ vi-haraṇa. Removing, taking. 2, going about for pleasure or exercise (Čpr. 1, after 81; 6, after 88; 7, after 117; Rsv. 13, 63; Bh. 1, 15, 19). 3, amusing or diverting one's self, pastime, pleasure.

ವಿಹರಿಸು vi-harisu. To take away, to remove, to destroy. 2, to go or walk about for pleasure or exercise, to ramble, to roam (Bp. 44, 7; 52, 11; Rsv. 13, 26; My.). 3, to amuse or divert one's self, to sport, to play (Bp. 19, 48; My.). See ಸು-; J. 25, 46.

ವಿಹಸಿತ vi-hasita. Smiled, laughed; smiled at;—*a smile, a laugh.*

ವಿಹಸ್ತ vi-hasta. Handless; helpless;—*confounded, perplexed, bewildered* (ವ್ಯಾಕುಲ, ಕಳವಳಿಸುವವಂ Mr. 239).

ವಿಹಾಪಿತ vi-hâpita. Caused to abandon or give up. 2, given up, given;—*a gift, a donation.*

ವಿಹಾಯಸ್ vihâyas. *The sky, the atmosphere, the air.* 2, *a bird.*

ವಿಹಾಯಸ vihâyasa. = ವಿಹಾಯಸ್. (Šmd. 106; ಬಲ, ಆಕಾಶ Nn. 14; ಆಕಾಶ 25; ಗಗನ Mr. 31). 2, (ಪಕ್ಷಿ Mr. 167).

ವಿಹಾಯಸಾ vihâyasâ. *Through the sky or air, in the air.*

ವಿಹಾರ vi-hâra. (= ವಯ್ಯಾರ, etc.). Taking away, removing. 2, *walking for pleasure or amusement, taking an airing, wandering, roaming, gadding, going about* (ಪರಿಕ್ರಮ, etc., ನಡೆ Mr. 438). 3, amusing or diverting one's self, sporting, play, sport, pastime, pleasure (*cf.* the meaning of ವಿಹೃತ, ವಿಹಾರಿ No. 3). 4, the hall where (priests) walk about: Buddhist or Jaina temple or convent. 5, a temple. 6, a palace. 7, a pleasure-garden.

ವಿಹಾರಶರಣ vihâra-šaraṇa. A pleasure-house, a play-house (Si. 117).

ವಿಹಾರಿ vi-hâri. Wandering or roaming about for pleasure; one who wanders, etc. 2, enjoying one's self. 3, beautiful.

ವಿಹಾರಿಸು vi-hârisu. = ವಿಹರಿಸು No. 2. (Bh. 1, 5, 5).

ವಿಹಾಸ vi-hâsa. A smile, a laugh. See ವೈಹಾಸಿಕ.

ವಿಹಿತ vi-hita. Placed or deposited at, in, to, or unto;—apportioned;—put in order, regulated, arranged, settled, ordered, ordained;—suitable, fit, proper (Bp. 55, 42; My.; B. 4, 195);—done, performed;—formed;—furnished

with, possessed of; connected with (ಕೂಡಲ್ ಪಟ್ಟ Šmd. 140. 279 Cm.).

ವಿಹೀನ vi-hîna. Entirely abandoned, destitute;—deprived of, void or devoid of, free from, without. See ಕುಲ-, ಗತಿ-, ನೀತಿ-, ಮುಕ್ತಿ-, ರಸ-, ಲಜ್ಜಾ-.

ವಿಹೀನತಿಕೆ vi-hînatikĕ. = ವಿಹೀನತೆ. See ಭಕ್ತಿ-.

ವಿಹೀನತೆ vi-hînatĕ. The state of being wholly abandoned;—that of being deprived of, etc. See ಮತಿ-.

ವಿಹೀನತ್ವ vi-hînatva. = ವಿಹೀನತೆ. See ಲಜ್ಜಾ-.

ವಿಹೃತ vi-hṛita. Removed, destroyed (Rŝv. 1, 8). 2, sported, played. 3, one of the blandishments or feminine modes of indicating love, hesitation or reluctance to avow feelings to a lover.

ವಿಹೃತಿ vi-hṛiti. Taking away. 2, opening, expanding. 3, sport, pastime, pleasure (Bh. 1, 15, 19).

ವಿಹ್ವಲ vi-hvala. = ವಿಂಹಲ. Shaking about; *agitated, alarmed, perturbed, disquieted, confused* (ಭ್ರಮಿ, ವಿಭ್ರಮಿ Nn. 149);—stupid (ಜಡ 149);—a wicked man (ದುರ್ಜನ 149);—distressed, afflicted;—desponding. Feminine ವಿಹ್ವಲೆ (Čpr. 5, 125; J. 5, 61).

ವಿಹ್ವಲತೆ vi-hvalatĕ. Agitation, perturbation, consternation, anxiety (Čpr. 4, 18).

ವಿಳಂಗ viḷanga. (Šmd. 29). Tbh. of ವಿಡಂಗ. (ವೇಲ್ಲ, ಅಮೋಘೆ, ವಿಡಂಗ Nr.; ಮೃಗನಾರಿ Mr. 142; see ವಾಯ-, ವಾಯು-). 2, (= ಮರಹಟುಹೆ Nr.).

ವಿಳ್ಳೆ viḷḷĕ. = ವಿಳ್ಳೆಯ. (Č. Bp. 47, 42; My.).

ವಿಳ್ಳೆಯ viḷḷĕya. = ವೀಟ, etc. (My.). ವಿಳ್ಳೇದ ಎಲೇ ಬಳ್ಳಿ (Si. 152).

ವೀ vî. = ವಿ 1 & 2.

ವೀಕಾಶ vî-kâśa. *Manifestation, display.* 2, absence of manifestation, *solitude, privacy.*

ವೀಕ್ಷಣ vi-îkshaṇa. The act of seeing or looking at sight (Bp. 7, 15; 18, 77; 61, 93). See ಸಂ-.

ವೀಕ್ಷಿತ vi-îkshita. Seen, viewed. 2, a glance, a look (My.).

ವೀಕ್ಷಿಸು vi-îkshisu. To see, to behold, to view, to observe (Bp. 18, 87).

ವೀಕ್ಷೆ vi-îkshĕ. Seeing, looking at, sight (My.).

ವೀಖೆ vîkhĕ. *Walking.* See Hlâ. s. ನಡಹ.

ವೀಚಿ vîči. (= ಪಿಂಚಿ). *A wave, a small wave* (ಪಿಂಚಿ Čt. I, 18; ನೀರ ತೆರೆ Nn. 5. 107. 164; ತರಂಗ, ಭಂಗ, ಕಿಱುದೆರೆ Mr. 406).

ವೀಚು vîču. (= ಬೀಗು 1?). To retreat, to disappear (Bh. 3, 12, 3).

ವೀಜ vîja. 1. = ಬೀಜ.

ವೀಜ vîja. 2. A certain attendant of a king (Čpr. 8, after 44).

ವೀಜನ vîjana. Fanning (*cf.* ಬೀಸು 1); a fan (Čpr. 5, 128; Grj. 2, 80; 4, 106; Šsv. 3, after 35).

ವೀಜ್ಯಮಾನ vîjyamâna. Being fanned, fanned (Čpr. 7, after 84).

ವೀಟಿ vîṭi. = ಈಳ್ಯ, ಈಳ್ಯೆಯ, ವಿಳ್ಳೆ, ವಿಳ್ಳೆಯ, (ವೀಟಿಕೆ), ವೀಳಯ, (ವೀಳಿಗೆ), ವೀಳೆ, ವೀಳೆಯ, ವೀಳ್ಯ, ವೀಳ್ಯಯ, ವೀಳ್ಯೆ, ವೀಳ್ಯೆಯ. The betel plant, Piper betel;—the leaf of Piper betel, the roll of this leaf with betelnut, spices, and lime to be chewed (My.; Tŏ. ವಿಡಿಯೆ, ವಿಡೆಮು, ವಿಡ್ಯ, ವೀಡಿಯ, ವೀಡೆಮು, ವೀಡ್ಯ; Mhr., H. ವಿಡಾ, ವಿಡೀ).

ವೀಟಿಕೆ vîṭikĕ. = ವೀಟ, ವೀಳಿಗೆ. (My.).

ವೀಣಾಗಾನ vîṇâ-gâna. The music of the lute (My.).

ವೀಣಾದಣ್ಡ vîṇâ-daṇḍa. *The neck of a lute.*

ವೀಣಾಧ್ವನಿ vîṇâ-dhvani. The sound of the lute (Mr. 81).

ವೀಣಾನಾದ vîṇâ-nâda. = ವೀಣಾಧ್ವನಿ. (My.).

ವೀಣಾವಾದ vîṇâ-vâda. *A lutanist.*

ವೀಣಾವಾದನ vîṇâ-vâdana. Playing on the lute (My.).

ವೀಣೆ vîṇĕ. ವೀಣಾ. = ಈಣೆ, ಬೀಣೆ. *The Indian lute* (see Bp. 19, 7). ವೀಣೆ ಬಾಱಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಸಾಣೆ ತೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). — ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. The gourd of a lute (ಕಕುಭ G.). — ವೀಣೆಯ ಸೋರೆಬುಱುಡೆ. = ವೀಣೆಯ ಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. (My.).

ವೀಣೆಗಾಱ vîṇĕ-gâṟa. A lutanist (ವೀಣಾವಾದ Nr.; My.).

ವೀಣ್ಟು vîṇṭu. To throw away, etc. (ಬಿಸುಡು Čt. I, 42, o. r. ನೀಣ್ಟು).

ವೀತ vi-ita. 1. Gone apart, gone away, departed, disappeared (Čpr. 7, after 62);—set free, let go; exempt, freed from, devoid of.

ವೀತ vîta. 2. Gone, moved;—gone towards, approached;—accepted, liked;—quiet, tame, *unfit for war* (as a horse, etc.);—driven;—*driving an elephant as well with a goad as by spurring it with the feet* (ಮುಟ್ಟಿಯೊದಹಂ ಚಾರಣಂ ಕೂಡೆ Mr. 158).

ವೀತ vîta. 3. Covered, clothed, put on, worn. See ಉಪ-, ನಿ-, ಸಂ-.

ವೀತಂಸ vî-taṁsa. = ವಿತಂಸ. *A cage, any net or chain or apparatus for confining beasts or birds.*

ವೀತಕೇತಕ vîta-kêtaka. Free from screw-pines (Čpr. 4, after 42).

ವೀತರಾಗ vîta-râga. Free from passions or affections; calm;—colourless;—a man with subdued passions;—*a Buddhist or Jaina saint* (ಜಿಷ್ಣು, ಜನ Nn. 38; ಜಿನೇನ್ದ್ರ Mr. 23; ಜಿಷ್ಣು Mr. 512).

ವೀತಶೋಕ vîta-śôka. Free from care or sorrow (My.).

ವೀತಿ vîti. = ಪೀತಿ 2. Going, etc.;—light, lustre;—a horse.

ವೀತಿಹೋತ್ರ vîti-hôtra. *Agni, fire.*

ವೀಥಿ vîthi. = ಬೀದಿ, ವೀದಿ. *A row, a line.* 2, *a road, a street.* — ವೀಥಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a row or line (Grj. 7, after 72).

ವೀಥಿಕೆ vîthikĕ. = ವೀಥಿ. See ಪಣ್ಯ-.

ವೀದಿ vîdi. Tbh. of ವೀಥಿ. — ವೀದಿ ವೀದಿ. rep. (Bp. 5, 19; 21, 9; 52, 42).

ವೀಧ್ರ vîdhra. *Clean, clear, pure, bright* (*cf.* ಬಿಳ್).

ವೀನಾಹ vî-nâha. = ವಿನಾಹ. *A top or cover for the mouth of a well* (ವಾಯಿಕಟ್ಟು Si. 91; ಬಾವಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಬಾರಿ, ಯಾತದ ಬಾರಿ G.).

ವೀಪ್ಸೆ vîpsĕ. *Several or successive order or series, the arrangement of things or properties in regular succession or each by each;* repetition, the repetition of words to imply continuous or successive action (Šmd. 228. 230; Kâvy. I, 3, 89-97).

ವೀರ vîra. = ಈರ 1, ಬೀರ, ಬೀರೆ. Heroic, mighty, powerful, strong, robust, excellent, eminent;—*a hero, a brave man, a warrior, a champion, an eminent man;*—Vîrabhadra (ಭಯಂಕಾರಿ, ದಕ್ಷಾರಿ, ಶರಭ Mr. 15); N. (My.);—power, strength, prowess (ಪೌರುಷ, ಪ್ರತಾಪ, ಪರಾಕ್ರಮ Mr. 438; ತ್ರುಟಿಲ್ Kk. 76; Šmd. 163; Čpr. 2, 5; Abh. P. 7,

54);—*heroism, valour, as one of the rasas* (Kâvy. IV, 1, 7. 9; IV, 2, 37-39. 52. 57);—fire. ವೀರನ ಶೌರ್ಯ ಹಾರುವನ ಮೇಲೆಯೇ? (Prv.). 2, a man of whom some ancestor died in battle, called so when he on the first of phâlguna, habited as a warrior, proceeds with warlike pomp and state to make obeisance to an idol (Mhr.). — ವೀರಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. A heroic, etc. act or work (Bp. 48, 18; 53, 53). ವೀರಗೆಲಸದ ಸೋಯಿದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರ ಚೋಳ. N. (Bp. 44, 58). — ವೀರಚೋಳವೆ. -ಅವೆ. N. (Bp. 15, 25; 40, 29). — ವೀರಚೋಳವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 9, 40). — ವೀರ ಚೋಳಾದೇವಿ. -ದೇವಿ. N. (Bp. 33, 17). — ವೀರದಮ್ಮುಲ. -ತಮ್ಮುಲ. Betel fit for a vîra (Bp. 60, 61). — ವೀರದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರನೇವುರ. An anklet fit for a vîra (Bh. 1, 14, 6). — ವೀರಪಲಗೆ. A tabor fit for a vîra (Bp. 5, 40). — ವೀರಪಟ. A garment fit for a vîra (J. 12, 51). — ವೀರಪವಾಡ. Fanatical and generally cruel and furious acts (as ripping open one's belly, cutting one's throat, etc., in the name of Vishṇu or Śiva, My.). — ವೀರಬೊಪ್ಮಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 10). — ವೀರಮಣ್ಡಿ. Genuflection of a warrior when shooting an arrow (My.). — ವೀರವ್ಪೆಟು. -ಂ-ಪೆಟು. To assume heroism, to become valourous, etc. (Bp. 61, 34). — ವೀರರಾಯ. N. of a king (B. 2, 20). — ವೀರವಡೆ. -ಪಡೆ. = ವಿರಮ್ಪೆಟು. See ಪಾಮ್ಪು. — ವೀರಶಂಕರದಾಸ. N. (Bp. 53, 50). — ವೀರಸಂಗವ್ವೆ. N. See ನೇಮದ-. — ವೀರಸೆಟ್ಟಿ. N. (B. 3, 14). — ವೀರಸೇಸೆ. Sêsĕ fit for a vîra (Grj. 7, after 72).

ವೀರಕ vîraka. A hero;—one of the pramathas (Bp. 1, 52; 37, 50; 49, 5; 58, 54).

ವೀರಕಂಕಣ vîra-kankaṇa. A wrist-ornament for a warrior (My.).

ವೀರಗಣ vîra-gaṇa. A host of vîras. 2, Vîrabhadra (Bp. 21, 43).

ವೀರಗಣೇಶ್ವರ vîragaṇa-îśvara. Vîrabhadra (Bp. 50, 24).

ವೀರಣ viraṇa. A double drum used at weddings, etc. (Tĕ.; Č. Bp. 5, 7; *cf.* M., T. ವೀರ್, crying, bellowing, etc.).

ವೀರಣ vîraṇa. *The fragrant grass Andropogon muricatus.*

ವೀರಣಿ vîraṇi. = ವೀರಣ. *Andropogon muricatus.*

ವೀರಣೀಮೂಲ vîraṇî-mûla. *The root of Andropogon muricatus.*

ವೀರತನ vîratana. = ವೀರತ್ವ. (My.).

ವೀರತರ vîra-tara. Bolder; a great hero;—*Andropogon muricatus.*

ವೀರತರು vîra-taru. *The tree Terminalia arjuna* W. & A.

ವೀರತೆ vîratĕ. = ವೀರತ್ವ. (Bp. 54, 76).

ವೀರತ್ವ vîratva. Heroism, prowess, valour, courage (Bp. 44, 49; 46, 79). See ತುಟಿಲ್.

ವೀರಪತ್ನಿ vîra-patni. *The wife of a hero.*

ವೀರಪಾಣ vîra-pâṇa (-pâna). *The drink of warriors,* taken, before or during a battle, for refreshment or to raise the courage.

ವೀರಬಲ vîra-bala. A force of warriors, etc. (ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ Mr. 472).

ವೀರಭಕ್ತ vîra-bhakta. A man who is exclusively devoted to one deity (Bp. 6, 26).

ವೀರಭಕ್ತಿ vîra-bhakti. Devotion that is exclusively directed towards one deity (Bp. 32, 11. 49; 34, 34; 58, 13).

ವೀರಭಟ vîra-bhaṭa. Bhîma (ಭೀಮ, ಭಟಾಗ್ರಣಿ Nn. 5).

ವೀರಭದ್ರ vîra-bhadra. A distinguished hero;—an avatâra or son of Śiva, said to have been created from Śiva's mouth (or from a drop of his sweat) in order to spoil the sacrifice of Daksha, clothed in a tiger's skin drippping with blood (ಬೀರ, ಅರೆವಾನಿಸವಗೆಯ Kk. 6, Śm. 5; ವೀರ, ಭಯಂಕಾರಿ, ದಕ್ಷಾರಿ, ಶರಭ Mr. 15; Bp. 13, 7; 22, 2; 37, 50; 43, 7; 45, 47; 49, 5; 54, 52; 58, 54; 61, 22); N. (C.). — ವೀರಭದ್ರನ ಜಾತ್ರೆ. A festival in honour of Vîrabhadra (Bp. 42, 10). — ವೀರಭದ್ರನ ಹಲಿಗೆ. A plate with an image of Vîrabhadra (Bp. 14, 14). — ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 59, 3).

ವೀರಭಾರ್ಯೆ vîra-bhâryĕ. *The wife of a hero.*

ವೀರಮಾತೃ vîra-mâtṛi. *The mother of a hero.*

ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರ vîra-mâhêśvara. = ವೀರಶೈವ. (Bp. 3, 83; 22, 5; 25, 4; 43, 1; 58, 16).

ವೀರರಸ vîra-rasa. Heroism as one of the rasas (Śśv. 4, 67; J. 12, 25).

ವೀರರಾಘವ vîra-râghava. Râmačandra; N. (My.).

ವೀರಲ vîrala. (= ವೀರ) in ವೀರಲ ದೇವಿ, N. (Bp. 59, 8).

ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿ vîra-lakshmi. = ವೀರಶ್ರೀ. (Grj. 2, after 106).

ವೀರವರ್ಮ vîra-varma. N. of a king (J. 27 sum.; 27, 4, etc.).

ವೀರವರ್ಮಕ vîra-varmaka. = ವೀರವರ್ಮ. (J. 27, 12. 18).

ವೀರವಸನ್ತ vîra-vasanta. N. of a Lingâyta who was expected to be born in A. D. 1583 and to become king in Basava's town (Kalyâṇa paṭṭaṇa, Č. Bp. 63, 64-74).

ವೀರವೃಕ್ಷ vîra-vṛiksha. *The marking-nut plant, Semecarpus anacardium* Lin.

ವೀರವೈಷ್ಣವ vîra-vaishṇava. A champion of the notions and practices of the Vaishṇavas, a follower of Râmânuja (My.).

ವೀರಶೈವ vîra-śaiva. A champion of the notions and practices of the Śaivas, a Lingavanta (Bp. 3, 49; 25, 26; 44, 36; 50, 43).

ವೀರಶೈವಾಚಾರ vîraśaiva-âčâra. The practices of the Vîraśaivas (Bp. 22, 23).

ವೀರಶ್ರೀ vîra-śrî. = ಬೀರಸಿರಿ. The glory of valour; heroism.

ವೀರಸೂ vîra-sû. *The mother of a hero.*

ವೀರಸೇನ vîra-sêna. Having an army of heroes; N. of the father of Nala; N. of a great Jaina muni.

ವೀರಸೇನತೆ vîra-sênatĕ. The state of being a Vîrasêna (Čpr. 1, 31).

ವೀರಹ vîra-ha. Destroyer of the sacrificial fire: *a Brâhmaṇa who has suffered the sacred domestic fire to become extinct.*

ವೀರಾಜಿ vîrâ-ji. Master Vîra (Mhr.). ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಂಜದರೆ ನಾನು ವೀರಾಜಿಗಂಜುವೆನು (Prv.).

ವೀರಾವತಾರ vîra-avatâra. Śiva's avatâra as Vîrabhadra (Bp. 61, 22. 24).

ವೀರಾವೇಶ vîra-âvêśa. Excitement of valour (J. 8, 32; 25, 20).

ವೀರಾಶಂಸನ vîra-âśaṁsana. *The post of danger in a battle.*

ವೀರಾಸನ vîra-âsana. Kneeling on one knee. 2, a particular posture in sitting practised by ascetics (sitting on the thighs, one leg being in the other, My.).

ವೀರು vîru. A fortified place, a stronghold (Čpr. 5, 65; Sk. ವೀಡು, ವೀಳು).

ವೀರುಧ್ vî-rudh. *A far-spreading creeper; a bush* (ಹೊದಬ್ Hlâ.).

ವೀರುಧ vî-rudha. = ವೀರುಧ್. (ಗುಲ್ಮ, etc., ನೆಯ್ಗೆಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಹೊದಬ್ Mr. 108).

ವೀರೇಶ್ವರ vîra-îśvara. Śiva; Vîrabhadra. (Bp. 48, 16).

ವೀರ್ಯ vîrya. *Vigour, strength, power, energy.* 2, heroism, prowess, valour, fortitude, courage. 3, virile energy, virility. 4, *semen virile.*

ವೀರ್ಯಪುಷ್ಟಿ vîrya-pushṭi. Virile strength (My.).

ವೀರ್ಯವತಿ vîrya-vati. Possessing seeds, etc.; N. of a plant (ಜುಂಜು Mr. 149).

ವೀರ್ಯವನ್ತ vîrya-vanta. A vigorous, brave or heroic man (My.).

ವೀರ್ಯವೃದ್ಧಿ vîrya-vṛiddhi. Increase of virile energy (My.)

ವೀರ್ಯಶಾಲಿ vîrya-śâli. = ವೀರ್ಯವನ್ತ. (My.).

ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕೆ vîrya-śulkĕ. A woman who has prowess or heroism as her price, one who is to be purchased by valour (My.).

ವೀರ್ಯಸ್ಖಲನ vîrya-skhalana. = ವೀರ್ಯಸ್ರಾವ. (My.).

ವೀರ್ಯಸ್ರಾವ vîrya-srâva. Seed-flow: the emission of semen at other times than in sexual intercourse, pollution (My.).

ವೀವಧ vîvadha. = ವಿವಧ, q. v. *A yoke or pole for carrying burdens, etc.*

ವೀಸ visa. = ಈಸ 1. The fraction called one-sixteenth, $\frac{1}{16}$ of a haṇa, etc. (Bp. 23, 34; 57, 78; My.; Tĕ.; Tu. ವಿಸ, ವೀಸು; T. ವೀಜ; M. ವೀಶ; *cf.* ವಿಸ್ತ?). ಚನ್ದ್ರನಲ್ಲಿ ವೀಸಪಾಲು (ಕಲೆ Si. 31). ವೀಸದ ಲೆಕ್ಕ ತಿಳಿಯದವ ಬಾಸೆಯ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡ್ಯಾನೇ?— ಬೀಗನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ದಾಸಿಯನು ಹೋಗುವಗೆ ವೀಸ ಹತ್ತದು ಕೆಯ್ಗೆ, ಹೇಸಿ ತೊಲಗುವಳು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಆಯುಷ್ಯ ನಾಶವಾಗುವದು (Sp.). — ವೀಸಬಡ್ಡಿ. Interest to the amount of the sixteenth part (My.);—something small or insignificant (Bh. 4, 4, 70);—interest at the rate of one aṇĕ and 2 kâsus for 3 rupâyis (My.).

ವೀಳಯ vîḷaya. Tbh. of ವೀಟಿ. (My.; see Kk. s. ವೀಳಿಗೆ).

ವೀಳಿಗೆ vîḷigĕ. Tbh. of ವೀಟಿಕೆ (Śmd. 31; Kk. 59, o. rs. ವೀಳಯ, ವೀಳೆಯ; T. ವೀಡಿಗ್ಯೆ, M. ವೀಡಿಗೆ).

ವೀಳೆ vîḷĕ. Tbh. of ವೀಟಿ. (My.; B. 3, 13; 4, 40; Mhr. ವೇಲ). — ವೀಳೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರ. The distribution of betel on the occasion of promising to give a daughter in marriage (My.).

ವೀಳೆಯ vîḷĕya Tbh. of ವೀಟಿ. (ವೀಟಿಕೆ Čt. II, 13; ತಾಮ್ಬೂಲ Mr. 337; J. 2, 42; 7, 34; My.; see Kk. s. ವೀಳಿಗೆ). ವೀಳೆಯದೆಲೆ (B. 4, 204). — ವೀಳೆಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take betel (J. 11, 41). — ವೀಳೆಯಂಗೊಡು. -ಂ-ಕೊಡು. To give betel (J. 28, 21).

ವೀಳ್ಯ vîḷya. Tbh. of ವೀಟಿ. (My.). ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯಕ್ಕೆನ್ತ, ಹೋಗಿ, ಕುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಬನ್ದ.— ಪಟ್ಟೇ ವೀಳ್ಯವಾದರೆ ಭಟ್ಟರಿಗಾಗದೇ? (Prvs.). — ವೀಳ್ಯದ ಬಳ್ಳಿ. The betel-leaf pepper, Piper betel Lin. (St. & Pl.; Z.). — ವೀಳ್ಯದೆಲೆ. -ಎಲೆ. A betel-leaf (C.). — ವೀಳ್ಯದೆಲೇ ಬಳ್ಳಿ. -ಎಲೇ-. = ವೀಳ್ಯದ ಬಳ್ಳಿ. (ತಾಮ್ಬೂಲವಲ್ಲಿ, etc. Si. 152).

ವೀಳ್ಯಯ vîḷyaya. = ವೀಳಯ. (ತವಲಾಯ Bhn. 17).

ವೀಳ್ಯೆ vîḷyĕ. = ವೀಳ್ಯ. ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯೆ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ, ಮಳಲೊಳಗೆಯೆಣ್ಣೆ ಹೊಯ್ದನ್ತೆ (Sp.).

ವೀಳ್ಳೆಯ vîḷḷĕya. = ವೀಳೆಯ. (My.).

ವು vu. 1. For Kannaḍa words with this initial see ಉ.

ವು vu. 2. = ಉ 5, q. v.

ವು vu. 3. (= ಪು 1). An affix for forming verbal nouns (Śmd. 247); occasionally it is dropped (56).

ವುಕ vuka. = ಬುಕ, ವಕ. A species of plant.

ವೂ vû. For Kannaḍa words with this initial see ಊ.

ವೃಂಹಿತ vṛiṁhita. = ಬೃಂಹಿತ. *The roaring of elephants.* 2, grown, increased.

ವೃಕ vṛika. *A wolf.* 2, a jackal. 3, a crow, etc.

ವೃಕಧೂಪ vṛika-dhûpa. *Compounded perfume.* 2, *turpentine.*

ವೃಕೋದರ vṛika-udara. Wolf-bellied: Bhîma (ಕುರುವೈರಿ, ವಾಯುಪುತ್ರ, ಭೀಮ Mr. 264; J. 2, 1. 40).

ವೃಕ್ಣ vṛikṇa. *Cut*; torn; broken.

ವೃಕ್ಷ vṛiksha. *A tree*; a shrub; especially also the tilaka (ತಿಲಕ, ತಿಲಕವೃಕ್ಷ Nn. 110), the syandana (ಸ್ಯನ್ದನ, ತಾಱುಯಮರ 110), the nandivaṭṭa (110), the sarala (110), the kaṅkêlli (ಕಂಕೇಲ್ಲಿ, ಅಶೋಕೆ 110), the môča (ಮೋಚ, ಬಾಱು 110), the dava (ದವ, ಚಿತ್ರಮೂಲ 110), the nalina (ನಲಿನ, ತಾವರೆ 110), and the śâla (ಶಾಲ, ಅಸಿನ ಮರ 110). See ಇಂಗಳ 2, ಇಟ್ಟಿ, ತಾಱು 1, ತೇಗು 1. ವೃಕ್ಷ ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ಪಕ್ಷಿ ಹೇಲದೆ ಬಿಡದು (Prv.).

ವೃಕ್ಷಭೇದ vṛiksha-bhêda. A kind of tree. See ಅಸು 2, ತವಸಿ, ತೇಗು 1, ಮೊಱಗು 3.

ವೃಕ್ಷಭೇದಿ vṛiksha-bhêdi. Tree (wood)-splitter: *a carpenter's chisel*;—a hatchet.

ವೃಕ್ಷರುಹೆ vṛikha-ruhĕ. *A parasitical plant.*

ವೃಕ್ಷವಾಟಿಕೆ vṛiksha-vâṭikĕ. *A grove of trees, a garden.*

ವೃಕ್ಷಾದನ vṛiksha-adana. *A carpenter's chisel*;—an adze;—a hatchet.

ವೃಕ್ಷಾದನಿ vṛiksha-adani. *A parasitical plant.*

ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ vṛiksha-amla. *The hog-plum, Spondias mangifera*;—acid seasoning.

ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ vṛiksha-ârôhaṇa. Mounting or climbing a tree. See ಹಲಕು.

ವೃಕ್ಷೋತ್ಪಲ vṛiksha-utpala. *The tree Pterospermum acerifolium* Willd. (ಕೊಸಗು Hlâ.).

ವೃಜಿನ vṛijina. *Crooked, bent, curved.* 2, *curled hair, hair* (ಶಿರೋಜ, ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ Nn. 64). 3, wicked; *wrong, sin, vice, wickedness* (ಪಾಪ 64; ಗತಿ, ದುಷ್ಕರ್ಮ Nn. 166);—harshness, etc. (ತೀವ್ರ, ನಿಷ್ಠುರವು 64). 4, distress, misery, affliction (ಅತಿಕ್ಲೇಶ Mr. 468). 5, sickness (ರುಜೆ, ರೋಗ 64). 6, a crocodile (ನಕ್ರ, ನೆಗಱು 64).

ವೃಢ vṛiḍha. Raised, lifted up, increased. See ಪರಿ-.

ವೃತ್ vṛit. Turning, turning round; moving, going; existing. See ನೀ-.

ವೃತ vṛita. 1. = ವೃತ್ತ 2. Screened, covered, concealed, encompassed, surrounded, enveloped (ಸುತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 11 Cm.; 344; ಬಳಸಿದ, ಸುತ್ತಿ 345; see ನಿ-);—restrained, kept

back; impeded, hindered, checked;—chosen, selected; preferred;—*agreed, assented to;*—loved, adored;—solicited, asked for.

ವೃತ vṛita. 2. = ಋತ, q. v. (Nn. 9).

ವೃತ vṛita. 3. = ವೃತ್ತ 1 (*cf.* ವೃತ್). (ವೃತ್ತ, ವ್ಯಾವೃತ್ತ, ಮರಳಿದುದು Nr.).

ವೃತಿ vṛiti. = ವೃತ್ತಿ 2. Surrounding, encompassing; hiding;—*an enclosure, a hedge* (ಆವೇಷ್ಟಕ, ಬೇಲಿ Hlâ.). 2, *choosing, selecting, preferring;* selection, choice;—soliciting, asking for.

ವೃತ್ತ vṛitta. 1. = (ಬಟು, etc., ಬಟ್ಟ 1, etc.), ವೃತ 3. Turned, turned round. 2, *round, rounded, circular* (ಬಟುವು Nn. 112; ಬಟುವು Mr. 529, o. r. ಬಟುಹು; ಚಕ್ರ, ಬಟುಹು Nn. 49, o. r. ಬಟ್ಟಿತ್ತು; ಬಟುಹು Nn. 95). 3, been, existed, lived;—*happened, having taken place;—past, gone, finished;*—dead, deceased;—done, performed, engaged in, undertaken. 4, proceeded, derived from. 5, *fixed, firm, strong* (ದೃಢ, ಸತ್ವ 112; ದೃಢ 529). 6, unimpaired. 7, famous. 8, event, occurrence, news. 9, procedure;—practice, profession, occupation, means of subsistence. 10, act, action, behaviour, demeanour, *conduct* (ಚಾರಿತ್ರ, ನಡವಳಿ 112); observance of any enjoined practice (ವಿಮಲಚಾರಿತ್ರ 529);—actual practice, law. 11, a circle, a circumference. 12, the epicycle (in astronomy). 13, *metre;* a form or class of metre (Čh.; Mr. 366; ಛನ್ದ 529);—a verse. 14, ambrosia (ಅಮೃತವು 112; 529). 15, = ವೃತ್ರ, an enemy (ಅರಿ, ಹಗೆ 112). 16, = ವೃತ್ರ, a daitya (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 112; ದೈತ್ಯ 529). 17, = ವೃತ್ರ, darkness (ತಿಮಿರ, ಕತ್ತಲೆ 112). — ವೃತ್ತವೆಱು. -ವೆಱು. To become round (Bp. 4, 17).

ವೃತ್ತ vṛitta. 2. = ವೃತ 1. *Chosen, selected,* etc.

ವೃತ್ತತೆ vṛittatĕ. Roundness (ಉರುಟು Śm. 90).

ವೃತ್ತಭೇದ vṛitta-bhêda. A verse (ಪದ Nn. 84).

ವೃತ್ತಸಮ್ಪನ್ನ vṛitta-sampanna. Well behaved or conducted, behaving with propriety. (R.).

ವೃತ್ತಾಧ್ಯಯನರ್ದ್ಧಿ vṛitta-adhyayana-ṛiddhi. *Increase of moral conduct and study, holiness resulting from observance of rules and study.*

ವೃತ್ತಾನ್ತ vṛitta-anta. The end or result of a course of action: occurrence, incident, event. 2, *tidings, rumour, report, intelligence;—a tale, a story, an account.* 3, *a topic, a subject.* 4, *sort, kind; mode, manner, state.* 5, *the whole, totality.* (Bp. 22, 49; 28, 17; 34, 18; 53, 74).

ವೃತ್ತಾನ್ತರ vṛitta-antara. Different (various) news or tales (Bp. 26, 64).

ವೃತ್ತಿ vṛitti. 1. = ವಿತ್ತಿ 2. Turning, turning round, revolving. 2, the circumference of a circle or wheel. 3, being, existence, abiding, staying, remaining. 4, state, condition. 5, proceeding, course, conduct, behaviour, action. 6, a way, a manner. 7, *practice, business, profession, function, employment, mode of life;—livelihood, maintenance, means of subsistence* (ವಾರ್ತೆ, ಜೀವನ, ಬಾಟಿಕೆ Mr. 345); inâm land (My.). 8, application, use, currency; occurrence. 9, *style in composition* (Kâvy. III, 1, A, 12. 24; III, 3, B, 3. 171; IV, 1; IV, 1, 5; IV, 2, 58 seq.; V, 70). 10, *comment, commentary, explanation, exposition, gloss* (Śmd. 5, etc.). 11, wages, hire; fee. See ಅಕ್ಷರ-, ಅರ್ಥ-, ಇತ್ವ-, ದ್ವಿತ್ವ-, ತೃತೀಯ-, ನಿ-, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ಬಹುಳ-, ಮನೋ-, ಲೋಪ-, ಶಿಥಿಲ-.

ವೃತ್ತಿ vṛitti. 2. = ವೃತಿ. A hedge (ಅರಘಟ್ಟಕ, ಬೇಲಿ Mr. 192).

ವೃತ್ತಿಕೆ vṛittikĕ. A kind of metre (see ಪ್ರಾಚ್ಯ-). 2, a ring (ಬಳಿ Mr. 285). 3, a kind of plant (ಕಟ್ಟವತ್ತಿ Mr. 145).

ವೃತ್ರ vṛitra. = ವಿತ್ರ, (ವೃತ್ತ 1, Nos. 15. 16. 17). *Darkness.* 2, a cloud. 3, *the demon Vṛitra, the perpetual enemy of Indra.* 4, a wicked man, an enemy.

ವೃತ್ರರಿಪು vṛitra-ripu. Indra (Mr. 41).

ವೃತ್ರಶಾತ್ರವ vṛitra-śâtrava. Indra (Bp. 21, 31).

ವೃತ್ರಹ vṛitra-ha. *Indra.*

ವೃತ್ರಾರಿ vṛitra-ari. *Indra.*

ವೃಥಾ vṛithâ. = ವೃಥೆ. *Unnecessarily, uselessly, fruitlessly, in vain.* 2, *wrongly, incorrectly.* 3, idly, falsely. 4, vain, purposeless, useless, fruitless.

ವೃಥಾಕೃತ vṛithâ-kṛita. Done in vain (J. 4, 63).

ವೃಥಾಭಿಯೋಗ vṛithâ-abhiyôga. A useless attack (Bh. 2, 3, 9).

ವೃಥೆ vṛithĕ. = ವಿತೆ, ವೃಥಾ. (ನಿಷ್ಫಲ, ಮೋಘ, ನಿರರ್ಥಕ Mr. 462).

ವೃದ್ಧ vṛiddha. Increased, augmented. 2, grown up, full-grown. 3, *old, aged, advanced in years, ancient.* 4, great, large. 5, *wise, learned.* 6, an old man (ಮುದಕ Nn. 106; ಸ್ಥವಿರ, ಹರೆಯ ಹೋದವಂ Mr. 310);—a respectable man;—a sage, a saint. 7, *benzoin.*

ವೃದ್ಧತ್ವ vṛiddhatva. *Old age.* See ವಂಶ-; Sp. s. ತರುಣತ್ವ.

ವೃದ್ಧದಾರಕ vṛiddha-dâraka. *The plant Argyreia speciosa* or *argentea* Sweet. (= ಋಕ್ಷಗನ್ಧ).

ವೃದ್ಧನಾಭಿ vṛiddha-nâbhi. *Having a prominent navel;* corpulent.

ವೃದ್ಧಭಕ್ತ vṛiddha-bhakta. An ancient devotee (Bp. 60 sum.).

ವೃದ್ಧಶ್ರವ vṛiddha-śrava. Tbh. of ವೃದ್ಧಶ್ರವಸ್. Indra (Mr. 40).

ವೃದ್ಧಶ್ರವಸ್ vṛiddha-śravas. Having great glory: *Indra.*

ವೃದ್ಧಸಂಘ vṛiddha-sangha. *An assembly of old men, a meeting or council of elders.*

ವೃದ್ಧಸೇವೆ vṛiddha-sêvĕ. The serving or honouring of learned men (śâstrânvitasêvĕ, Kâvy. II, 1, 1-5); reverence for the aged.

ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ vṛiddha-âpya. Old age (J. 5, 52; My.).

ವೃದ್ಧಿ vṛiddhi. 1. = ಬಡ್ಡಿ 2, ಬಿದ್ದಿ, ವದ್ಧಿ, ಎದ್ದಿ. *Increase, increment, augmentation, growth.* 2, a heap, a quantity, an assemblage, a multitude. 3, prosperity, success, advancement. 4, extension of power or revenue, as one of the conditions or objects of royal power. 5, profit, gain. 6, *paying back money lent with increase or interest, returning the principal with a proportionate increment.* 7, money-lending, usury, interest (ಕಲಾನ್ತರ, ಬಡ್ಡಿ Mr. 346). 8, in grammar: a peculiar increase or lengthening to which vowels are subject under certain conditions (Śmd. 17). 9, *a sort of medicinal drug* (see Nr. s. ವದ್ಧಿ). See ಬಳೆ 1, ಮಿಳಿರ್ 3, ಮುದು 1. 10, impurity arising to a household on the occasion of a birth in it (Mhr.; My.).

ವೃದ್ಧಿ vṛiddhi. 2. Cutting off, abscission;—in law: forfeiture, deduction. (R.).

ವೃದ್ಧಿಕರ vṛiddhi-kara. Yielding or causing increase, etc. (Bp. 58, 14; My.).

ವೃದ್ಧಿಜೀವ vṛiddhi-jîva. *One who lives by money-lending, a usurer.*

ವೃದ್ಧಿಜೀವನ vṛiddhi-jîvana. *Gaining a livelihood by money-lending, subsistence by usury, usury.*

ವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕೆ vṛiddhi-jîvikĕ. = ವೃದ್ಧಿಜೀವನ. *Gaining a livelihood, etc.*

ವೃದ್ಧಿಮತ್ vṛiddhi-mat. *Having increase, increased, increasing, growing;*—prosperous.

ವೃದ್ಧಿಹೀನ vṛiddhi-hîna. Devoid of increase or growth. See ನುಟುಕು.

ವೃದ್ಧೆ vṛiddhĕ. *An old woman.*

ವೃದ್ಧೋಕ್ಷ vṛiddha-uksha. *An old bull or ox.*

ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ vṛiddhi-âjîva. *One who lives by money-lending, a usurer* (ಬಡ್ಡಿಗೊಡುವವಂ Mr. 345, one MS. ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ).

ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಿ vṛiddhi-âjîvi. = ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವ, q. v.

ವೃನ್ತ vṛinta. *The stalk of a flower or of a leaf or of a fruit.* 2, *a nipple.*

ವೃನ್ತಕ vṛintaka. = ವೃನ್ತ. See ತಾಲ-.

ವೃನ್ದ vṛinda. = ಬಿನ್ದ, ಬೃನ್ದ. *A heap, a multitude, a large number; a flock, a drove.*

ವೃನ್ದಾರಕ vṛindâraka. *Much, great.* 2, *excellent, eminent, chief, best;—respectable, venerable.* 3, *handsome, pleasing.* 4, *a deity, a god* (ನಾಕಾವಾಸ, ದೇವತೆ Nn. 153). 5, an elephant (ಇಭ, ಆನೆ 153). 6, a cloud (ಬಲಾಹಕ, ಮೇಘ 153). 7, a tree (ಕುಜ, ವೃಕ್ಷ 153).

ವೃನ್ದಾರಕತ್ವ vṛindârakatva. Beauty (Čpr. 7, 92).

ವೃನ್ದಾರಕಪಥ vṛindâraka-patha. The sky (ಗಗನ Mr. 31).

ವೃನ್ದಾವನ vṛindâ-vana. A wood near the town Gôkula in the district of Mathurâ where Krishṇa as gôpâla passed his youth, associating with the cowherds and milkmaids (Bhâgavata 10, 14, 57, etc.). 2, a little tower-form erection of earth in which the worshippers of Krishṇa plant and preserve the tulasî. ಮೂಡೋದು ದುರಾಚಾರ, ಮನೇ ಮುನ್ದೆ ವೃನ್ದಾವನ (Prv.).

ವೃನ್ದಿಷ್ಠ vṛindishṭha. *Very much or great; very excellent; most beautiful.*

ವೃನ್ದೆ vṛindĕ. ವೃನ್ದಾ. = ವೃನ್ದಾವನ No. 1. 2, the tulasî, Ocymum sanctum.

ವೃಶ್ಚಿಕ vṛiščika. *A scorpion* (see ತೇಟ್, ಎಮ್ಮೆಚೇಟು). 2, the zodiacal sign Scorpio. 3, a hairy caterpillar. 4, a centipede.

ವೃಶ್ಚಿಕಮಾಸ vṛiščika-mâsa. The month when the sun is in Scorpio (My.).

ವೃಷ್ vṛish. Raining. See ಪ್ರಾ-.

ವೃಷ vṛisha. A rainer, a sprinkler. 2, *a bull* (ಗೂಳಿ, ಬಸವ Nn. 16). 3, *the zodiacal sign Taurus.* 4, *an amorous or lustful man.* 5, *the chief of a class, anything the best of its kind: excellent, pre-eminent.* 6, *justice or virtue personified as a bull* (ಶರೀರಭೇದ 16);—virtue, goodness (ಒಳ್ಪು, ಒಳ್ಳಿತು 16; Abh. P. 1, 19). 7, justice, virtue, morality; attentive to duties (ಸುಧರ್ಮ, ಸದ್ಧರ್ಮ 16). 8, a Jina (ಅಜಿತ, ಜಿನ 16). 9, *Indra.* 10, *a rat.* 11, *the plant Gendarussa vulgaris* or *adhadota* (= ಅಟರೂಸ). 12, *a particular drug.*

ವೃಷಕೇತು vṛisha-kêtu. = ವೃಷಧ್ವಜ No. 3. (J. 2, 35; 3, 14; 7, 35; 8, 36).

ವೃಷಣ vṛishaṇa. Raining, sprinkling. 2, *a testicle* (ಮುಷ್ಕ, ತರುಡು Si. 209). 3, *the scrotum or bag containing the testicles.*

ವೃಷದಂಶ vṛisha-daṁša. Rat-devourer: *a cat.*

ವೃಷದಂಶಕ vṛisha-daṁšaka. *A cat.*

ವೃಷಧ್ವಜ vṛisha-dhvaja. Having a bull for a sign: *Śiva.* 2, having a rat for a sign: Gaṇapati. 3, Karṇa's son (J. 2, 37; 8, 29).

ವೃಷಭ vṛishabha. = ಋಷಭ, ಬಸ 2, ಬಸವ, ರುಸುಬ. *A bull* (ಗೋನ್ದ Kk. 6); the zodiacal sign Taurus. 2, anything good or excellent of its kind: *good, excellent, best* (ಭದ್ರ, ಒಳ್ಳಿತು Hlâ.; ಒಳ್ಳಿತಂ Mr. 467). 3, *a particular drug.*

ವೃಷಭಗಮನ vṛishabha-gamana. Śiva (Bp. 50, 10).

ವೃಷಭಧ್ವಜ vṛishabha-dhvaja. Śiva (Śśv. 4, 72; 5, 57).

ವೃಷಭಪ್ರಾಸ vṛishabha-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ವೃಷಭಮಾಸ vṛishabha-mâsa. The month when the sun is in Taurus (My.).

ವೃಷಭರಥ vṛishabha-ratha. Śiva (My.).

ವೃಷಭಲಕ್ಷ್ಯ vṛishabha-lakshya. Śiva. ವೃಷಭಲಕ್ಷ್ಯಂ, the metrical foot ⏑ ⏑ ⏑ - - (Čh.).

ವೃಷಭಾಯತ vṛishabha-âyata. The stateliness of a bull (J. 16, 12).

ವೃಷಭವಾಹನ vṛishabha-vâhana. Śiva (My.).

ವೃಷಭವಾಹಿನಿ vṛishabha-vâhini. A cow (Mr. 180).

ವೃಷಭೇನ್ದ್ರ vṛishabha-indra. Śiva's bull Basava (Bp. 46, 74; Śśv. 5, 56; see ಆದಿ-).

ವೃಷರಾಜ vṛisha-râja. = ವೃಷಭೇನ್ದ್ರ. (J. 14 sum.).

ವೃಷಲ vṛishala. *A Śûdra* (ಕುಂಚಟಿಗ Mr. 375).

ವೃಷಲಿ vṛishali. A woman of the Śûdras, a low caste woman. 2, an unmarried girl twelve years old, in whom menstruation has commenced.

ವೃಷಲೀಪತಿ vṛishalî-pati. The husband of a woman of low caste, a Brâhmaṇa who owns such a woman as his mistress (My.).

ವೃಷವಾಹನ vṛisha-vâhana. Śiva (My.).

ವೃಷಸ್ಯನ್ತಿ vṛishasyanti. *A lascivious woman.* See Hlâ. s. ಅಟಿಕೆ 1.

ವೃಷಾಕಪಾಯಿ vṛishâkapâyi. Wife of vṛisâkapi: the dawn;—*Lakshmî;*—*Gaurî.*

ವೃಷಾಕಪಿ vṛishâkapi. The sun. 2, Agni, fire (ಅಗ್ನಿ Nn. 58). 3, *Vishṇu* (ಮುಕುನ್ದ, ವಿಷ್ಣು 58). 4, *Śiva* (ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ, ಈಶ್ವರ 58). 5, a kind of tree (ಶಾಖಿ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 58). 6, a kind of animal (ಮೃಗಭೇದ 58). 7, a sword (ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧ 58).

ವೃಷಾಂಕ vṛisha-aṅka. Bull-marked: *Śiva* (Śmd. 386).

ವೃಷಾಧಿಪ vrisha-adhipa. = ವೃಷರಾಜ. (Śśv. 1, 36).

ವೃಷಾಧಿರಾಜ vṛisha-adhirâja. = ವೃಷಾಧಿಪ. (Śśv. 5, 63).

ವೃಷಿ vṛishi. *The seat of a religious student, a kind of seat or cushion made of kuśâ grass wound into a pad, the seat or cushion of an ascetic.*

ವೃಷೆ vṛishĕ. *The tree Gendarussa vulgaris* or *adhadota*

(Justitia adhatoda Lin.). 2, *the plant Salvinia cucullata* Roxb.

ವೃಷ್ಟಿ vṛishṭi. = ರುಷ್ಟಿ. *Rain*, a shower (ಮಱಿ³ Nn. 15. 47. 69; ಸರಿ, ಮಱಿ³ Kk. 70). — ವೃಷ್ಟಿಗಱಿ³. -ಕಱಿ³. To rain (Šśv. 3, 59).

ವೃಷ್ಣಿ vṛishṇi. Raining. 2, *a ram.* 3, *a ray of light.* 4, N. of one of the Yâdava kings (J. 12, 32; 14, 3).

ವೃಹತ್ vṛihat. = ಬೃಹತ್. See ಹಿರಿದು s. ಹಿರಿ 1.

ವೃಹತಿ vṛihati. = ಬೃಹತಿ. See ಹೆಗ್ಗುಳ್ಳ.

ವೆ vĕ. 1. (= ಎ). An affix for forming verbal nouns, *e. g.* ಮುಱಿವೆ, etc. (Šmd. 247).

ವೆ vĕ. 2. = ಎ 13. A sound that is used to express disgust (My.).

ವೆಕ್ಕಸ vĕkkasa. (fr. ಬಿಱು). Roughness, unsmoothness; harshness, severity; unkindness; unpleasantness, etc. (ಪರ್ಪರಿಕೆ Čt. I, 12; Abhâ. 2, 52. 54; J. 16, 22; 26, 11; Tĕ. ವೆಕಟು, ವೆಕ್ಕಸ, ವೆಗಟು, harshness, repugnance, disgust, dislike).

ವೆಕ್ಕಳಿಸು vĕkkaḷisu. = ವೆಗ್ಗಳಿಸು. (J. 14, 6).

ವೆಕ್ತ vĕkta. Tbh. of ವ್ಯಕ್ತ. (My.). ವೆಕ್ತವಾದುದು (ಸ್ಫುಟ, ಖುಲು, ಸ್ಪಷ್ಟ Dhw. 29).

ವೆಗ್ಗಳ vĕggaḷa. (Šmd. 49). = (ಅಗ್ಗಳ), ಎಕ್ಕಳ, ಎಗ್ಗಳ, ಯೆಗ್ಗಳ, q. v., ವೆಗ್ಗಳೆ, ಹೆಗ್ಗಳ. Muchness, abundance, greatness, excess (ಅಧಿಕ Čt. II, 62; ಲಾಗು Šm. 82; Bp. 22, 65; Šśv. 4, 20; Tĕ. ವೆಕ್ಕಸ, ವೆಗ್ಗಲ);—a great man (see Prv. s. ಅಗ್ಗಳ). — ವೆಗ್ಗಳವಾಗು. -ಅಗು. To become much, etc. (ಅಗ್ಗಲಿಸು Šmd. 209 Cm.). ವೆಗ್ಗಳಮಾಗಿ (ಪೀನಂ 108 Cm.; ಘನಮಾಗಿ 237 Cm.). ವೆಗ್ಗಳಮಾಗಿ ಬಾರದು (ಘನಮಿಲ್ಲ 342 Cm.). ವೆಗ್ಗಳವಹ ದಾನ (ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ Nn. 142, o. r. ಹಿರಿದಾಹ-).

ವೆಗ್ಗಳತನ vĕggaḷatana. = ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ (Bh. 7, 16, 14).

ವೆಗ್ಗಳಿಕೆ vĕggaḷikĕ. The state of being much, excess, abundance (Bp. 12, 14; Bh. 1, 5, 8).

ವೆಗ್ಗಳಿಗ vĕggaḷa-iga. A superior man (ಹೆಚ್ಚಿನವ G.).

ವೆಗ್ಗಳಿಸು vĕggaḷisu. = ವೆಕ್ಕಳಿಸು. To become much, to increase greatly, to become plentiful (ಅಗ್ಗಲಿಸು Šmd. 365 Cm.); to go beyond the common boundary (in emotions), to be elated or actuated by impulse. See Bp. 4, 25; 28, 56; 34, 23; 36, 62; 40, 40; 42, 16; 44, 33; 50, 42; 54 sum.; 57, 48; Bh. 3, 13, 27; J. 10, 14; 23, 16; 25, 5; 30, 19.

ವೆಗ್ಗಳೆ vĕggaḷĕ. = ವೆಗ್ಗಳ. — ವೆಗ್ಗಳಿಯ. -ಅ 3. A superior man (Bh. 8, 21, 15; 8, 23, 43).

ವೆಗ್ಗು vĕggu. = ಎಗ್ಗು 2, etc. (My.).

ವೆಂಕ vĕṅka. = ವೆಂಕಟ, (My.). — ವೆಂಕಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). ಅಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚಪ್ಪಗೆ, ಸುಚ್ಚುಗಂಜ ವೆಂಕಪ್ಪಗೆ (Prv.). — ವೆಂಕಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.).

ವೆಂಕಟ vĕṅkaṭa. = ಎಂಕಟ, ಎಂಗಟ, ವೆಂಗಟ. N. of an idol of Vishṇu on a hill at Tirupati (Tripati, My.). — ವೆಂಕಟಗಿರಿ. The hill on which Vishṇu is worshipped (My.). 2, a fort on that hill (My.). — ವೆಂಕಟಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (see s. ವೆಂಕಟರಮಣ). — ವೆಂಕಟರಮಣ. The lord Vĕṅkaṭa: Vishṇu (My.; Dp. 140 pallavi). ವೆಂಕಟರಮಣ! ಎನ್ನದರೂ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಬೆನ್ನು ಬಿಡ.—ಸಂಕಟ ಬನ್ದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ (Prvs.). — ವೆಂಕಟಾಚಲ. -ಅಚಲ. = ವೆಂಕಟಗಿರಿ. (My.). — ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ. -ಅದ್ರಿ. = ವೆಂಕಟಾಚಲ. (My.). 2, N. of a man (B. 4, 9; My.). — ವೆಂಕಟೇಶ. -ಈಶ. = ವೆಂಕಟರಮಣ. (My.; Dp. 132 pallavi; 140, 10. 16; 141 pallavi). 2, N. (My.).

ವೆಂಕಟಿ vĕṅkaṭi. = ಎಂಕಟಿ, ಎಂಗಟಿ, ವೆಂಗಟಿ. N. of females (My.).

ವೆಂಕಿ vĕṅki. = ವೆಂಕು. N. of females (My.).

ವೆಂಕು vĕṅku. = ವೆಂಕಿ. (My.). ವೆಂಕು ಪಣಮ್ಬೂರಿಗೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ವೆಂಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ವೆಂಕುಬಾಯಿ. = ವೆಂಕಮ್ಮ. (My.).

ವೆಂಗಟ vĕṅgaṭa. = ವೆಂಕಟ, etc. (My.).

ವೆಂಗಟಿ vĕṅgaṭi. = ವೆಂಕಟಿ, etc. (My.).

ವೆಂಗಳಿ vĕṅgaḷi. = ಎಂಗಳಿ, ವೆಂಗಿ. (Tĕ. ವೆಕಲಿ, ವೆಂಗಳಿ, ವೆಂಗಿಲಿ; *cf.* ವೆಱು?). — ವೆಂಗಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ವೆಂಗಳಿ. (My.).

ವೆಂಗಿ vĕṅgi. (fr. ವೆಱು). = ಎಂಗಿ 1. A mad man, a fool (Bp. 9, 10).

ವೆಂಗುರ್ಲೆ vĕṅgurlĕ. The town Vingorla (B. 4, 179).

ವೆಂಗ್ಯ vĕṅgya. Tbh. of ವ್ಯಂಗ್ಯ. Crookedness, perverseness, impropriety, contrariety (My.; Tĕ.). — ವ್ಯೆಂಗಮಾತು. A crooked, etc. word (My.).

ವೆಚ್ಚ vĕčča. Tbh. of ವ್ಯಯ. Spending, expenditure, outlay, disbursement (Bp. 26, 18; 29, 9; My.; Tĕ.; Mhr. ವೇಚ). ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮುಚ್ಚರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). — ವೆಚ್ಚಮಾಡು. To spend (B. 3, 93; 4, 194; 5, 81. 95). — ವೆಚ್ಚವಾಗು. -ಆಗು. To be spent, to be consumed (B. 4, 164). — ವೆಚ್ಚ ಸಚ್ಚ. reit. (My.). — ವೆಚ್ಚ ಹತ್ತು. Expenditure to be called for or to be required (B. 5, 82). — ವೆಚ್ಚ ಹಿಡಿ. = ವೆಚ್ಚ ಹತ್ತು. (B, 5, 276; My.).

ವೆಚ್ಚಿಸು vĕččisu. To spend (Bp. 40, 41; J. 31, 26; My.); to distribute (J. 28, 58).

ವೆಜನಿ vĕjani. (ಹೆಜ್ಜಾವೆ Mr. 110, o. r. ಹೆಜ್ಜಾತಿ; Sk. ವೇಜಾನೀ, the medicinal plant Serratula anthelmintica = ಸೋಮರಾಜ).

ವೆಜ್ಜ vĕjja. = ಬೆಜ್ಜ 2, etc. A perforation, etc. (My.).

ವೆಂಜನ vĕñjana. Tbh. of ವ್ಯಂಜನ. Condiment; boiled and seasoned vegetables, pickles, chutney (My.).

ವೆಟ್ಟೆ vĕṭṭĕ. 1. = ಎಟ್ಟೆ 1. Heat (My.; Tĕ.; M.; T. ವೆಟ್ಟೈ; Tĕ. also ವೇಡಿ, ವೇಣ್ಡ್ರ). See ಮೋಹ-. — ವೆಟ್ಟೆಭೂಮಿ. A hot, *i. e.* strengthless, poor soil (My.). — ವೆಟ್ಟೆರೋಗ. Venereal disease (My.). — ವೆಟ್ಟೆಶರೀರ. A body morbidly heated (My.).

ವೆಟ್ಟೆ vĕṭṭĕ. 2. = ಎಟ್ಟೆ 2, ಬೆಟ್ಟೆ 2, etc. — ವೆಟ್ಟೆಬಂಗಾರ. = ಬೆಟ್ಟೆಚಿನ್ನ. (My.). — ವೆಟ್ಟೆಬೆಳ್ಳಿ. = ಬೆಟ್ಟೆಬೆಳ್ಳಿ. (My.).

ವೆಡ್ಡಯ್ಸು vĕḍḍaysu. = ವೇಡಯಿಸು, etc. (Bh. 3, 18, 5; J. 31, 11).

ವೆಣ್ಟಣಿಸು vĕṇṭaṇisu. To encircle; to beset, to cover; to pervade, to go everywhere; to occupy; to be encircled or surrounded (Bh. 8, 25, 19; Râm. 5, 8, 66; J. 9, 31; 10, 43; 13, 67; 17, 7; Mhr. ವೇಟಾಳಣೇಂ, ವೇಢಣೇಂ).

ವೆಣ್ಣಮಯ್ಯ vĕṇṇamayya. (*cf.* ವೆಮ್ಮಯ್ಯ?). N. (Čh. v. 5. 9.

11. 13. 14, according to one MS. also in 6; o. rs. ವೆಣ್ಣಮುಯ್ಯ, ವೆಣ್ಮಮುಯ್ಯ).

ವೆತಿರೇಕ vĕtirêka. = ಬೆತಿರೇಕ, q. v. Tbh. of ವ್ಯತಿರೇಕ. (My.).

ವೆತೆ vĕtĕ. = ಬೆತೆ, q. v. Tbh. of ವ್ಯಥೆ. (My.; Tĕ.).

ವೆತ್ಯಾಸ vĕtyâsa. Tbh. of ವ್ಯತ್ಯಾಸ. (My.).

ವೆಧವೆ vĕdhavĕ. Tbh. of ವಿಧವೆ. (My.).

ವೆಮ್ಮ vĕmma. (= ವೇಮ). N. — ವೆಮ್ಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಮೊಱಿನ-.

ವೆಯ್ vĕy. ವೈ. ವೈಯ್ಯು. = ಒಯ್ 1, etc. To carry off, etc. ವೈಯೋಣ (ನಯನ, ವಾಹನ Čb.). ವೈಯ್ಯು (G. 485).

ವೆಱ vĕṟa. ವೆಱಂ. (fr. ಬಿಱು). Firmly, emphatically, most certainly, verily (ಏಗಂ, ವಲಂ, ದಲ್, ಅತಿನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಂ Šmd. 392; ವಲಂ, ನೆನಸು, ಡಿಟ Kk. 48).

ವೆಱಿ vĕṟi. Madness, intoxication, fury, folly, confusion, fear (T., M.; Tĕ. ವೆಱ್ಱಿ; R.; T. also: a devil; see ಬೆಚ್ಚು 1, ಬೆಱಗು; *cf.* ಪೇ 1; Mhr. ವೇಡ, madness, folly).

ವೆರ್ತ vĕrta. Tbh. of ವ್ಯರ್ಥ. (My.).

ವೆಲ vĕla. — ವೆಲನಾಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. N. of a class of Tĕlugu smârta Brâhmaṇas (My.).

ವೆಲ್ಲಹಿಸು vĕllahisu. (fr. ವೇಲ್ಲನ). ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ವೆಲ್ಲಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಉಪಾವೃತ್ತ ಉಚಿತ ಎನಿಸುಗು, ಇದು ಹೊರಳುವುದು (Nr.).

ವೆವಧಾನ vĕvadhâna. Tbh. of ವ್ಯವಧಾನ. (My.).

ವೆವಸಾಯ vĕvasâya. Tbh. of ವ್ಯವಸಾಯ. (My.).

ವೆವಸ್ತೆ vĕvastĕ. Tbh. of ವ್ಯವಸ್ಥೆ. (ಸಿರಿ, ಸೂರುಳು Nn. 150; My.).

ವೆವಹಾರ vĕvahâra. Tbh. of ವ್ಯವಹಾರ. (Šmd. 368 Mdb.; Bp. 21, 16; Dp. 1, 3; My.; Tĕ.).

ವೆಸನ vĕsana. Tbh. of ವ್ಯಸನ. (My.; Čb. 147).

ವೆಸನಿ vĕsani. Tbh. of ವ್ಯಸನಿ. (Bp. 44, 55; My.).

ವೇಕ vêka. Separation; discrimination. See ಪ್ರ-, ವಿ-.

ವೇಗ vêga. = ಬೇಗ. Agitation;—impetus, impulse, momentum. 2, *impetuosity, speed, rapidity, quickness, velocity* (ಮಹಾಜವ, ಅತಿಬೇಗ Nn. 97; ಚಕ್ಕನೆ Čt. II, 36; ಘುಟಿಲನೆ II, 37); *haste, rashness,* violence. 3, *stream, current.* 4, energy, activity, force, power, strength. 5, an enemy (ಅರಾತಿ, ಹಗೆ 97). 6, a fence, etc. (ಪರಿಧಿ, ಕೋಟೆ 97). 7, the Strychnos nux vomica (ಕಿಮ್ಪಾಕ, ಕಾಂಜಿರ 97). ವೇಗದವನಿಗೆ ರೋಗ ತಪ್ಪದು (Prv.).

ವೇಗತನ vêgatana. Haste, violence (ಉದ್ವೃತ್ತ G.).

ವೇಗತ್ವ vêgatva. Haste (My.).

ವೇಗಶಾಲಿ vêga-šâli. An agile, quick, active or nimble person (My.).

ವೇಗಾಯಿಲ vêga-âyila. A courier, an express (ಹರಿಕಾಱ Šs.).

ವೇಗಾಯ್ಲ vêga-âyla. Very swift, of great velocity; a runner (ಕಡುವೇಗಂ Čt. II, 32; Bh. 2, 2, 107).

ವೇಗಿ vêgi. *Swift, fleet, impetous, rapid, hasty;*—a courier, an express.

ವೇಂಗಿ vêṅgi. A country in the Rajahmandry (Râjamahêndra) district (Tê. ವೇಗಿ, ವೇಂಗಿ). — ವೇಂಗಿಪಱು. N. of a place in Vêṅgi (Čh. 4). — ವೇಂಗಿವಿಷಯ. The Vêṅgi district (Čh. 4).

ವೇಟ vêṭa. A twist (of straw, grass, etc., Mhr.). See ಹುಱು.

ವೇಡಯಿಸು vêḍayisu. = ವೆಡ್ಡಯ್ಸು, ವೇಡಯ್ಸು. (Č. Bp. 47, 32).

ವೇಡಯ್ಸು vêḍaysu. = ವೇಡಯಿಸು, etc. (Tbh. of ವೇಷ್ಟಿಸು). To surround, to enclose, to encompass, to invest, to hem in, to secure (Bp. 51, 69; J. 31, 33; Râm. 3, 6, 1; Mhr. ವೇಢಣೇಂ).

ವೇಡೆ vêḍĕ. 1. = ಬೇಡೆ. A boat.

ವೇಡೆ vêḍĕ. 2. (Tbh. of ವೇಷ್ಟ). Surrounding, enclosing, encircling, blockading, blockade (Râm. 5, 8, 74; Bh. 3, 12, 18); anything that surrounds or encompasses, a ring, an enclosure, a fence (Bh. 3, 13, 24. 25; Mhr. ವೇಢಾ). — ವೇಡೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To be encompassed or entangled (Bh. 3, 8, 31). — ವೇಡೆಯಾಗು. -ಆಗು. A blockade to take place (Bh. 3, 12, 16).

ವೇಡೆಯ vêḍĕya. (= ವೇಡೆ 2, ವೇಢೆಯ). Enclosing; an enclosure, a fence; a circle described by a moving body. 2, a ring or troop of horses, or a circular motion of horses (ಹಯಮಣ್ಡಲಿ Bhn. 40, one MS. ಹಯಮಣ್ಡಲ; Tĕ. ವೇಡೆಮು, ವೇಡೆಮ್ಮು, riding or running round in the ring). — ವೇಡೆಯವನಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put a fence round; to secure or shut up by an enclosure (Bp. 50, 52; 51, 70).

ವೇಢೆಯ vêḍhĕya. (Šmd. 24). (= ವೇಡೆಯ).

ವೇಣಿ vêṇi. ವೇಣೀ. Weaving, braiding. 2, *a braid of hair, hair twisted into a single unornamented braid and allowed to fall on the back.* 3, the conflux or meeting of two or more rivers or streams in a common point of union (see ತ್ರಿ-). 4, *a stream, a current.* 5, N. of a river. 6, *the plant Lipeocercis serrata* Trin. (the grass Andropogon serratus, = ಖರೆ; see ದಾಗಡಿ). 7, a certain weight (used for musk, My.).

ವೇಣೀಬನ್ಧ vêṇî-bandha. The binding of a braid of hair, or a tie for it (My.).

ವೇಣು vêṇu. *A bamboo* (see ಬಿದಿರ್ 2); a reed. 2, *a flute, a fife, a pipe.*

ವೇಣುಕಾಣ್ಡ vêṇu-kâṇḍa. A multitude of bamboos (Ššv. 3, after 35).

ವೇಣುಗೋಪಾಲ vêṇu-gôpâla. Kṛishṇa (My.).

ವೇಣುಧ್ಮ vêṇu-dhma. *A flute-player, a fifer, a piper.*

ವೇಣುನಾದ vêṇu-nâda. The sound of a flute (My.).

ವೇಣುಪತ್ರ vêṇu-patra. A bamboo-leaf (V. 8, 11).

ವೇಣುವಾದ್ಯ vêṇu-vâdya. = ವೇಣು No. 2. See ಕೊಱಲ್.

ವೇತಣ್ಡ vêtaṇḍa. = ವೇದಣ್ಡ. (Mr. 153; Bp. 5, 14).

ವೇತನ vêtana. (= ವೇತೆ). *Hire, wages;*—livelihood, subsistence.

ವೇತನಾದಾನ vêtana-adâna. Non-payment of wages. (R.).

ವೇತಸ vêtasa. *The ratan, Calamus rotang* Willd. (see ಪಜ್ಜೆ).

ವೇತಸ್ವತ್ vêtas-vat. *Abounding in reeds or canes.*

ವೇತಾಲ vêtâla. ವೇತಾಳ. = ಬೇತಾಳ. *A kind of ghost, a goblin, a vampire, a demon* (J. 12, 45; 31, 55). 2, a door-keeper. 3, ಆಚಾರ್ಯನು (Mr. 299).

ವೇತಾಲಪಂಚವಿಂಶತಿ vêtâla-pañcavimšati. A collection of twenty-five tales told by a Vêtâla to Vikramâditya (My.).

ವೇತೆ vêtĕ. (= ವೇತನ). *Hire, wages.* (*Cf.* ಬಾಟ್ತಿ?).

ವೇತ್ತ vêtta. Tbh. of ವೇತ್ತೃ. (Bp. 46, 1; My.).

ವೇತ್ತಿ vêtti. A touch-stone (ಪರೀಕ್ಷಿತ, ಒರೆಗಲ್ಲು Mr. 358).

ವೇತ್ತೃ vêttṛi. = ವೇತ್ತ. One who knows, a knower; a sage. 2, one who obtains or acquires. See ಪರಿ-.

ವೇತ್ತೃತೆ vêttṛitĕ. Knowledge (Čpr. 1, 31).

ವೇತ್ರ vêtra. A reed, a cane, the ratan (ಬೆತ್ತ Mr. 145; Sk. also ವೇತ); a stick, a staff, a rod, a mace.

ವೇತ್ರಧರ vêtra-dhara. A mace-bearer, *a door-keeper.*

ವೇತ್ರಪಾಣಿ vêtra-pâṇi. Staff-handed: a door-keeper (My.).

ವೇತ್ರವತಿ vêtra-vati. *The river Betwa.*

ವೇತ್ರಾಸನ vêtra-âsana. Cane-seat: *a small cot or oblong low couch of cane work.*

ವೇದ vêda. = ಏದ, ಬೇದ 1. Knowing, knowledge. 2, *the Vêda, the three Vêdas* (the trayî): ṛigvêda, yajurvêda, and sâmavêda, to which the atharvavêda is added (ಶ್ರುತಿ, ವೇದ Nn. 58; ಪಠಿಸಾತು Kk. 70, Šm. 34; Bp. 55, 45). See ಆರಣ್ಯಕ, ಉಪನಿಷದ್ and ಬ್ರಾಹ್ಮಣ No. 3; also ವೇದಾಂಗ. 3, Brahmâ (ಪಿತಾಮಹ, ಬ್ರಹ್ಮ 58). 4, the sun (ತಪನ, ಸೂರ್ಯ 58). 5, that which is chief (ಮುಖ್ಯವು 58). ವೇದವೆಮ್ಮುವದು ಗಾದೆಯೋ?— ವೇದಾ ತಿಳಿದವನಾದರೂ ವೇದನೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?— ವೇದ ಗಾದೆಮಾತು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸನ್ತೆಗುಲ್ಲು, ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಡರ ಗೋಟ್ಟಿ.— ವೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾದಿ ತಿಳಿಯದೇ?— ವೇದಾ ಪಠಿಸಿದವ ಭೇದಾ ಮೂ ಡ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಗಾದೆ. — ವೇದದ ಪಕ್ಷಿ. (ತಿತ್ತಿರಿ Si. 177).

ವೇದಗರ್ಭ vêda-garbha. Brahmâ (Râm. 1, 1, 10).

ವೇದಣ್ಡ vêdaṇḍa. = ವೇತಣ್ಡ. An elephant (Bp. 8, 19; 10, 1; 19, 84; 22, 32; 36, 39; 51, 69; Tĕ.).

ವೇದನ vêdana. Knowledge, perception (ಬಲ್ಲತನ Nn. 156; Kâvy. II, 1, 1);—deliberation, reflection, etc. (ವಿಚಾರಿಸುವದು 156). 2, pain, agony (ನೋವು 156). See ಪ್ರಸವ-. — ವೇದನಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To get pained, etc. (Bp. 39, 31).

ವೇದನಾಧ್ವನಿ vêdanâ-dhvani. A sound of pain. See ಒಡಲ್ 3, ನರಲ್.

ವೇದನಿಕರ vêda-nikara. = ವೇದಸಮೂಹ, q. v.

ವೇದನೆ vêdanĕ. ವೇದನಾ. = ಬೇದನೆ, ವೇದನ No. 1. *Knowledge, perception* (ಬಲ್ಲತನ Mr. 479). 2, *pain, torment, smart, agony* (Šmd. 393; Bp. 52, 13; Prv. s. ವೇದ).

ವೇದಪಾರಗ vêda-pâraga. A Brâhmaṇa skilled in the vêda (My.).

ವೇದಪಾರಂಗತ vêda-pâraṅgata. = ವೇದಪಾರಗ. (My.).

ವೇದಪಾರಾಯಣ vêda-pârâyaṇa. Reciting the vêda; one who recites the vêda (My.; Šâstrasâra in W. v. 1291).

ವೇದಪಿತಾಮಹ vêda-pitâmaha. N. of a dog (Bp. 55, 46. 52).

ವೇದಬಾಹಿರ vêda-bâhira. = ವೇದಬಾಹ್ಯ. (Bp. 51, 54; 54, 8).

ವೇದಬಾಹ್ಯ vêda-bâhya. External to the vêda, not founded on the vêda; contrary to the vêda (Bp. 49, 14); one who is not allowed to read the vêda (My.).

ವೇದಮೂರ್ತಿ vêda-mûrti. Embodiment of the vêda: an honourable compellation used in letters before the name of a learned Brâhmaṇa (My.; B. 4, 87).

ವೇದವಿತ್ತ vêda-vitta. One whose wealth or power is the vêda (Bp. 6, 17).

ವೇದವಿದ್ vêda-vid. ವೇದವಿತ್. Knowing the vêda, conversant with the vêda; a Brâhmaṇa versed in the vêdas (My.).

ವೇದವಿದ vêda-vida. Tbh. of ವೇದವಿದ್ (Šmd. 106. 129; Bp. 5, 2).

ವೇದವೃನ್ದ vêda-vṛinda. The vêdas collectivly, all the vedic texts (ನಿಗಮ Mr. 465).

ವೇದವೇದ್ಯ vêda-vêdya. He who is to be known by the vêda: the universal soul; Brahmâ; Vishṇu; Šiva (My.).

ವೇದವ್ಯಾಸ vêda-vyâsa. Vêda-arranger: Vyâsa or Bâdarâyaṇa (ಕೃಷ್ಣ, ಬಾದರಾಯಣ Nn. 47; J. 2, 13. 31).

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಪನ್ನ vêda-šâstra-sampanna. Versed in the vêdas and šâstras: an epithet of a learned Brâhmaṇa (B. 4, 87; My.).

ವೇದಸ್ vêdas. Acquisition, wealth. 2, the vêdas collectively. See ಜಾತ-, ಸರ್ವ-.

ವೇದಸಮೂಹ vêda-samûha. = ವೇದವೃನ್ದ. (ನಿಗಮ, ವೇದನಿಕರ Nn. 40).

ವೇದಾಂಗ vêda-aṅga. N. of certain works or classes of works regarded as auxiliary to and even in some sense as part of the vêda; they are: šikshâ, čhandas, vyâkaraṇa, nirukta, jyôtisha, and kalpa (Bp. 26, 46). See ಷಡಂಗ.

ವೇದಾಧ್ಯಯನ vêda-adhyayana. The going over or study of the vêdas (Si. 235; My.).

ವೇದಾನ್ತ vêda-anta. End of the vêda: an upanishad;—*the uttaramîmâmsâ, and the popular pantheistic creed of the present day, which is based on the upanishads* (Bp. 51, 12; 53, 7).

ವೇದಾನ್ತವೇದ್ಯ vêdânta-vêdya. He who is to be known by the upanishads: the universal soul; Vishṇu; Šiva (My.).

ವೇದಾನ್ತಶಾಸ್ತ್ರ vêdânta-šâstra. The vêdânta philosophy (My.).

ವೇದಾನ್ತಿ vêdânti. A follower of the vêdânta philosophy (Bp. 6, 10; 55, 16). — ವೇದಾನ್ತಿಗಳ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ. N. (Bp. 56, 41).

ವೇದಾಭ್ಯಾಸ vêda-abhyâsa. Study of the vêda (My.).

ವೇದಾಭ್ಯಾಸಿ vêda-abhyâsi. One who studies or has studied the vêda (My.).

ವೇದಾಳಿ vêda-âḷi. A Brâhmaṇa (ಪಾರ್ವ Čt. I, 21).

ವೇದಿ vêdi. 1. Knowing, acquainted with;—a knower; a learned Brâhmaṇa; a teacher. See ನೀತಿ-.

ವೇದಿ vêdi. 2. (= ವೇದಿಕೆ). *A raised place made of kuša grass or strewed with it and prepared for an oblation for placing the vessels used at a sacrifice, a place or ground (more or less raised and of various shapes) prepared for sacrifice* (ಯಾಗದ ಭೂಮಿ Mr. 260);—an altar;—a raised quadrangular piece of ground in the centre of a house or temple, a quadrangular seat of earth, etc. (ಜಗಲಿ Nn. 86; Šsv. 1, 70). 2, a seal-ring (see ಸ್ಪರ್ಶ-).

ವೇದಿಕೆ vêdikĕ. *A raised square piece of ground in the centre of a house or temple,* a quadrangular seat of earth, etc., a seat (ಜಗಲಿ Nn. 148; ವಿತರ್ದಿಕೆ, ಜಗುಲಿ Mr. 199). 2, a seal-ring (ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ Nn. 148). (Bp. 47, 10; 48, 20).

ವೇದಿತ vêdita. Made known, represented, known (Bp. 3, 20; 55, 19).

ವೇದಿಸು vêdisu. To make known, to represent (Bp. 19, 6; 21, 27; 25, 7; 36, 42; 43, 75);—to suffer pain, to be afflicted (5, 2);—to present, to offer (39, 6). See ನಿವೇದಿಸು, ಸು-. 2, to afflict, to trouble (Bp. 38, 62 ?; My.). ಬೂದಿಯೊಳು ಹುದಿಗಿಸಿ, (ತನ್ದವರನ್ನು) ವೇದಿಸಿ, ಮುಟಿ ಮಾಡಿ, ಕಾದಿ

ರ್ದ ಚಿನ್ನದೊಳು (ಏನೂ) ಬೆರಸಿ, ಒರೆ ಹಚ್ಚಿ, ಊದುತಾ ಬೋಣಿವ (ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯನು, Sp.).

ವೇದೆ vêdĕ. 1. = ವೇದನೆ. Pain (My.; Si. 424; Tĕ. ವೇಥ).

ವೇದೆ vêdĕ. 2. Lively and never-intermitted remembrance, a constant pricking (Bh. 3, 13, 67; Mhr. ವೇಧ).

ವೇದೋಕ್ತ vêda-ukta. Taught by or declared in the vêdas (J. 2, 30; 19, 54; 20, 4).

ವೇದೋಕ್ತಾಶೀರ್ವಾದ vêdôkta-âśîrvâda. A mode of blessing in a letter from a Brâhmaṇa to his son or to a Kshatriya or Vaiśya (My.).

ವೇದ್ಯ vêdya. Possible, necessary or proper to be known or ascertained (Bp. 26, 7; see ವೇದ-);—known (My.);—a knower (Bp. 1, 43; 8, 49; 46, 23).

ವೇಧ vêdha. 1. = ಬೆಜ್ಜ 2, etc. *Piercing, penetrating, boring, perforation;*—a hole, an excavation.

ವೇಧ vêdha. 2. Tbh. of ವೇಧಸ್. (My.).

ವೇಧನ vêdhana. Piercing, perforation. See ಮತ್ಸ್ಯ-.

ವೇಧನಿಕೆ vêdhanikĕ. *A borer, an auger, a gimblet, an awl,* etc.

ವೇಧಮುಖ್ಯಕ vêdha-mukhyaka. *Zedoary, Curcuma zerumbet* Roxb.

ವೇಧಸ್ vêdhas. = ವೇಧ 2. An arranger, a creator;—*Brahmâ;—Vishṇu.*

ವೇಧಿ vêdhi. Piercing; hitting a mark; a butt, a target. See ಶತ-, ಶಬ್ದ-, ಶೀಘ್ರ-.

ವೇಧಿತ vêdhita. *Pierced, perforated.*

ವೇಧ್ಯ vêdhya. To be pierced or perforated;—*a mark for shooting at, a butt, a target.*

ವೇಪಥು vêpathu. *Trembling, tremor.*

ವೇಪನ vêpana. Trembling, tremor (My.).

ವೇಪಿಸು vêpisu. Tbh. of ವ್ಯಾಪಿಸು. (Bp. 50, 25).

ವೇಮ vêma. (= ವೆಮ್ಮ, ವ್ಯೋಮ). N. (Bp. 46, 76. 77. 79). — ವೇಮುಗುರು. N. (Bp. 46, 62). — ವೇಮನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 18). — ವೇಮನಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46 sum.; 46, 78). — ವೇಮನಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 56. 64-66). — ವೇಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ಬೆಲಿದೇವಿಯರ-, ಮೊಬಿನ-. — ವೇಮವಿಭು. N. (Bp. 46, 76). — ವೇಮಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 80). — ವೇಮಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 60).

ವೇಮ vêma. *A loom* (see Nr. s. ನೆಯ್ಗೆಕಾಬಿ & Si. s. ಕೊಟಿವಿ).

ವೇಮದಣ್ಡ vêma-daṇḍa. = ವೇಮ. See Nr. s. ನೆಯ್ಗೆಕಾಬಿ.

ವೇರ vêra. A root (see ಶೃಂಗ-, and *cf.* ಬೇರ್). 2, the body. 3, the egg-plant. 4, saffron.

ವೇರಡಿಗ vêraḍiga. (Mr. 382 in two MSS.; see ಕೇರಲ).

ವೇಲಾವನ vêlâ-vana. *A wood on a shore or sea-coast* (ಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯ ಬನ Hlâ., Mr. 406).

ವೇಲೆ vêlĕ. ವೇಲಾ. = ವೇಳೆ, ವೇಳ್ಯ. *Time;* season (ಕಾಲ Nn. 152). 2, opportunity, interval, leisure (ಪ್ರಸ್ತಾವ 152); convenience (ಕುಶಲ Mr. 488 one MS., another one ಕುಶ, the others quite corrupt). 3, the sea-shore ಜಲಧಿತೀರ 152). 4, *tide, especially flood-tide* (ವಾರಿವೃದ್ಧಿ, ನೀರೊತ್ತು Hlâ.). 5, a firm decree or declaration (ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಮಾಣ್, ಪ್ರಮಾಣ 152; ವ್ಯವಸ್ಥೆ Mr. 488).

ವೇಲ್ಲ vêlla. Going, moving; shaking; rolling on the ground. 2, *a particular plant* (= ವಿಡಂಗ, q. v.).

ವೇಲ್ಲಜ vellaja. *Black pepper* (*cf.* ಮೆಣಸು).

ವೇಲ್ಲತ್ vêllat. Moving about, shaking about (Čpr. 2, 17; 5, 61).

ವೇಲ್ಲನ vêllana. = ವೇಲ್ಲ. No. 1. See ವೆಲ್ಲಹಿಸು.

ವೇಲ್ಲಿತ vêllita. *Shaken, shaking, trembling, tremulous.* 2, *bent, crooked* (*cf.* ಬಳಸು 1).

ವೇಶ vêśa. Entrance, ingress. 2, an abode. 3, *a house of prostitutes.* 4, dress, apparel. 3, disguise, masquerade (ಯೋಗ Mr. 514). See ಆ-, ಕ್ಷೇತ-, ದುರ್-, ನಿ-, ಪ್ರ-, etc.

ವೇಶನ vêśana. Entering, access, etc. See ಸಂ-.

ವೇಶನ್ತ vêśanta. *A small pond* (*cf.* ಬೆಂಚೆ).

ವೇಶಸ್ತ್ರೀ vêśa-strî. = ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀ. A harlot (ಗಣಿಕೆ, etc. Dhw. p. 11).

ವೇಶಿ vêśi. Tbh. of ವೇಶ್ಯೆ. (Bp. 42, 1). ದಾಸಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ, ವೇಶಿಗೆ ದಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೇಶೆ vêśĕ. = ವೇಶಿ. (Sp. s. ಪಡಿ 2).

ವೇಶ್ಮ vêśma. *A house, an abode.*

ವೇಶ್ಮಭೂ vêśma-bhû. *The site of a habitation,* ground suitable for a house.

ವೇಶ್ಮಾಂಗ vêśma-aṅga. A member or article of a house (ಮನೆಯ ಮುಟ್ಟುಗಳು Nn. 158).

ವೇಶ್ಯ vêśya. To be entered;—a habitation;—the habitation of harlots.

ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ vêśyâ-jana-samâśraya. *A habitation of harlots.*

ವೇಶ್ಯಾಪತಿ vêśyâ-pati. *The paramour of a harlot* (ಭುಜಂಗ Hlâ.).

ವೇಶ್ಯಾಮಾತೆ vêśyâ-mâtĕ. Harlot-mother; N. of the mother of Maluhaṇi (Bp. 42, 6. 19).

ವೇಶ್ಯಾಲಯ vêśyâ-âlaya. = ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ. (ಸೂಳೆಯರ ಗೃಹ Mr. 198).

ವೇಶ್ಯಾವರ vêśyâ-vara. = ವೇಶ್ಯಾಪತಿ. (ವಿಟ, ಭುಜಂಗ, etc. Mr. 239).

ವೇಶ್ಯಾವಾಟ vêśyâ-vâṭa. A harlot-street (Śmd. 91 Mdb.).

ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀ vêśyâ-strî. = ವೇಶ್ಯೆ. (My.).

ವೇಶ್ಯೆ vêśyĕ. ವೇಶ್ಯಾ. = ವೇಶಿ, ವೇಶೆ. *A courtezan, a harlot, a prostitute* (ಸೂಳೆ Hlâ., Mr. 305; see ಸ್ವವೇಶ್ಯೆ).

ವೇಷ vêsha. = ಯಾಸ, ಯೇಸ, (ವೇಶ), ವೇಸ. *Dress, apparel, garb.* 2, disguise, masquerade (ಯೋಗ Nn. 113; ಚೋದ Bhn. 45). 3, hypocrisy, falsity (ಕಪಟ My.). 4, *ornament, decoration.* See ಪರಿ-. ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಸ್ಯ, ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ (Prv.). — ವೇಷನ್ದಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. To assume a garb or the garb of, etc. (Bp. 21, 30; 29, 5; 57, 25; V. 14, after 37). — ವೇಷಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ವೇಷನ್ದಳೆ. (Śśv. 1, after 71). — ವೇಷಮ್ಬೆಱು. -ಂ-ಪೆಱು. = ವೇಷನ್ದಳೆ. (Bp. 27, 62).

ವೇಷಗಾಱ vêsha-gâṟa. A masquerader (C.).

ವೇಷಧಾರಿ vêsha-dhâri. *One that assumes the garb of.* 2, a hypocrite. 3, one who is disguised.

ವೇಷವಾರ vêshavâra. = ವೇಸವಾರ.

ವೇಷಿ vêshi. Having a dress, dressed;—assuming a particular garb or form (Bp. 25, 1; 52, 3).

ವೇಷ್ಟ vêshṭa. (= ವೇಡೆ 2). Surrounding, enclosing;—an enclosure, a fence;—a halo round the sun or moon (ಪರಿವೇಷ, ನಾನಾರೂಪು Nn. 23);—a turban; a dôtra (ವಸನ, ವಸ್ತ್ರ, ವಸ್ತ್ರಭೇದ 23); a crown (ಮುಕುಟ 23). 2, the head (ಉತ್ತ

ಮೂಂಗ, ತಿರಸ್ಸು 23). 3, exudation, gum; resin (see ಶಾಲ್ಮಲೀ-, ಶ್ರೀ-). See ಪ್ರ-.

ವೇಷ್ಟಕ vêshṭaka. Surrounding, encompassing;—anything which encloses or invests: a turban, etc.;—resin, gum (ಅಣ್ಬು G.).

ವೇಷ್ಟನ vêshṭana. Surrounding, encompassing, enclosing, encircling;—anything that surrounds or encompasses: a wrapper; a fence; a turban, a tiara, a diadem; a girdle; a band; a cover, a case; the outer ear. See ಕರ್ಣ-, ಮೂರ್ಧ-; ಸುತ್ತು1.

ವೇಷ್ಟಿ vêshṭi. A dôtra (My.).

ವೇಷ್ಟಿತ vêshṭita. *Surrounded, encompassed, enclosed, encircled,* enveloped, bound or wound round, wrapped up; dressed; invested; impeded, blocked, secured from access.

ವೇಷ್ಟಿತಕ vêshṭitaka. That is surrounded, etc. (Čpr. 7, 94).

ವೇಷ್ಟಿಸು vêshṭisu. (= ವೇಡಯಿಸು, etc.). To surround, to enclose, to encompass, to encircle; to wind or wrap round (Čpr. 6, after 64).

ವೇಸ vêsa. Tbh. of ವೇಷ. (Šmd. 335; My.; see ತಪ-).

ವೇಸರ vêsara. *A mule* (J. 7, 5; *cf.* ಹೇಸರ, ಹಾಸರ).

ವೇಸರಿ vêsari. A female mule (Čpr. 7, after 81).

ವೇಸರೆ vêsarĕ. = ವೇಸರ. (J. 5, 73).

ವೇಸವಾರ vêsavâra. = ವೇಷವಾರ. *A particular condiment or kind of seasoning* (consisting of coriander, mustard, pepper, ginger, spice, etc., ಊಟದ ಪರಿಕಾರ Hlâ.).

ವೇಹತ್ vêhat. *A cow miscarrying from taking the bull unseasonably.* 2, *a cow that has taken the bull* (ಕಟ್ಟಿದಾವು Hlâ.).

ವೇಹಿ vêhi. A cow that has taken the bull (ಸಮ್ಭೋಗದಾವು Mr. 180)

ವೇಳೆ vêḷĕ. = ವೇಲೆ. Time (Bp. 35, 47; 41, 10; 47, 19; J. 2, 67; C.). See ಒನ್ದು ವೇಳೆ. — ವೇಳೆ ಕಳೆ. To spend time (B. 4, 194; 5, 167). ವೇಳೆ ಕಳೆವೆನೆನ್ದರೆ ಕಾಳ ಕೇಳ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ವೇಳೆಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ವೇಳೆ ಕಳೆ. (B. 5, 97). — ವೇಳೆಯಾಳು. -ಆಳು. A watchman (Bp. 53, 35). — ವೇಳೆ ಹತ್ತು. Time to be required (B. 5, 171. 173).

ವೇಳ್ಪ vêlpa. A large measure of distance (see Mr. s. ಮೊಬಿ).

ವೇಳ್ಯ vêḷya. Tbh. of ವೇಲೆ. Time (B. 5, 19; My.).

ವೈ vey. = ವೆಯ್, q. v.

ವೈ vai. *Indeed, certainly; so, just.*

ವೈಕಕ್ಷ vaikaksha. (fr. ವಿಕಕ್ಷ). A garland or string of flowers, worn as a kind of scarf hanging down below the hip, or like the sacrificial cord, over the left shoulder and under the right arm (ದಣ್ಡೆಗಳು Mr. 334). 2, *an upper garment* (ಶಾಟಿ, etc., ಪೊದವ ಉತ್ತರಾಸಂಗ Mr. 256).

ವೈಕಕ್ಷಕ vaikakshaka. = ವೈಕಕ್ಷ No. 1. *A garland worn scarf-like across the chest,* etc.

ವೈಕಂಕತ vaikaṅkata. (fr. ವಿಕಂಕತ). *Coming from the plant vikaṅkata,* and the plant itself.

ವೈಕಟಿಕ vaikaṭika. *A jeweller.*

ವೈಕಲ್ಪಿಕ vaikalpika. (fr. ವಿಕಲ್ಪ). Doubtful, dubious; alternative, optional; option (ವಿಕಲ್ಪ Šmd. 278. 355).

ವೈಕಲ್ಯ vaikalya. (fr. ವಿಕಲ). Imperfection, incompleteness, deficiency, defect; a defective or imperfect state of any limb or organ; incompetency, insufficiency;—agitation, flurry, perturbation. See Kâvy. III, 3, B, 144; B. 4, 34; My.; ಮನೋ-).

ವೈಕಾರಕ vaikâraka. (fr. ವಿಕಾರ; Sk. ವೈಕಾರಿಕ). A modifier;—a blacksmith (ಕಮ್ಮಟಿ Mr. 376).

ವೈಕಾಸ vaikâsa. (fr. ವಿಕಾಸ). Smiling, laughter (ನಕ್ಕುದು Čt. I, 42).

ವೈಕುಣ್ಠ vaikuṇṭha. *Vishṇu or Kṛishṇa* (ಅರವಿನ್ದಾಕ್ಷ, ವಿಷ್ಣು Nn. 57). 2, *Indra* (ಬಿಡೌಜ, ಇನ್ದ್ರ 57). 3, *the heaven of Vishṇu.* 4, the way of final emancipation (ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ, ಮುಕ್ತಿಪಥ 57). 5, sign for a metrically short syllable (Čh.). ಕೈಲಾಸದವರು ಬಲ್ಲರು, ವೈಕುಣ್ಠದವರು ಬಲ್ಲರು.— ವೈಕುಣ್ಠಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕುಣ್ಟಣಗಿತ್ತಿಯುಪದ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ vaikuṇṭha-yâtrĕ. Going to Vaikuṇṭha: death. ಅನನ್ತಯ್ಯನ ಮಾತ್ರೆ ವೈಕುಣ್ಠಯಾತ್ರೆ (Prv.).

ವೈಕುರ್ವಣ vaikurvaṇa. Alteration, change (Abh. P. 16, 48).

ವೈಕೃತ vaikṛita. (fr. ವಿಕೃತಿ). Undergoing change, changed; change, modification, alteration;—change of mind, aversion, disgust. (R.).

ವೈಖರಿ vaikhari. = ವಯ್ಖರಿ. Articulate utterance; the faculty of speech (Sk.; Mhr.). 2, good manner or style (T.; Tĕ.).

ವೈಖಾತಿಕ vaikhâtika. Known, notorious, famous (Čpr. 8, after 105).

ವೈಖಾನಸ vaikhânasa. *A Brâhmaṇa of the third order, a vânaprastha or hermit.* 2, N. of a sect of Vaishṇavas (My.).

ವೈಖಾನಸಾಗಮ vaikhânasa-âgama. The laws of the Vaikhânasas (My.).

ವೈಚಕ್ಷಣ್ಯ vaičakshaṇya. (fr. ವಿಚಕ್ಷಣ). Proficiency, skill, cleverness (My.).

ವೈಚಿತ್ರ್ಯ vaičitrya. (fr. ವಿಚಿತ್ರ). Variety;—variegatedness; manifoldness;—surprisingness, surprise, wonderfulness (Čpr. 4, after 50).

ವೈಜ vaija. Tbh. of ವೈದ್ಯ. — ವೈಜನಾಥ. = ವೈದ್ಯನಾಥ. A form of Šiva (Bp. 52, 29; B. 3, 76). — ವೈಜವೆ. -ಅವೆ. N. (Bp. 52, 20). — ವೈಜವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. (Bp. 52, 5. 21. 28. 29). — ವೈಜಾಮ್ಬಿಕೆ. -ಅಮ್ಬಿಕೆ. N. (Bp. 52, 27). — ವೈಜ. = ವೈಜವ್ವೆ. (Bp. 52, 7).

ವೈಜನನ vaijanana. (fr. ವಿಜನನ). *The last month of pregnancy.*

ವೈಜಯನ್ತ vaijayanta. (fr. ವಿಜಯನ್ತ). The banner of Indra. 2, *a banner or flag in general.* 3, *the palace of Indra.*

ವೈಜಯನ್ತಿ vaijayanti. *A banner, a flag.* 2, the necklace of Vishṇu (My.). 3, N. of a lexicon and of its author (Mr. 1b). ವರವೈಜಯನ್ತಿಯ ನಯಂ (Mr. 4).

ವೈಜಯನ್ತಿಕ vaijayantika. *A flag-bearer.*

ವೈಜಯನ್ತಿಕೆ vaijayantikĕ. *The plant Sesbania aegyptiaca* Pers.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ vaijnânika. (fr. ವಿಜ್ಞಾನ). *Skilful, conversant with, clever.*

ವೈಡೂರಿಯ vaiḍûriya. Tbh. of ವೈಡೂರ್ಯ. (Bh. 2, 13, 25).

ವೈಡೂರ್ಯ vaiḍûrya. = (ವಾಯಜ), ವೈದೂರ್ಯ. A gem of a dark colour, *Lapis lazuli or a kind of turkois* (ಸೌನ್ದರ, ಬಾಲವಾಯಜ Mr. 101).

ವೈಣವ vaiṇava. (fr. ವೇಣು). Belonging to a bamboo or reed;—*a bamboo-staff;* a staff (ಲಗುಡ, ದಣ್ಡ, etc., ದಡಿ Mr. 442);—*bamboo-seed* (ಬಿದಿರಕ್ಕಿ Nr.).

ವೈಣವಿಕ vaiṇavika. *A flute-player, a flutist.*

ವೈಣಿಕ vaiṇika. *A flutist.*

ವೈಣುಕ vaiṇuka. *A bamboo-pike, pointed with iron and used to drive an elephant;*—a piper, a flutist.

ವೈತಂಸಿಕ vaitaṁsika. (fr. ವಿತಂಸ). *A seller of the meat of beasts or birds, a butcher* (ಕೌಶಿಕ, ಕಟಿಕ Mr. 379).

ವೈತಣ್ಡಿಕ vaitaṇḍika. (fr. ವಿತಣ್ಡೆ). = ವೈದಣ್ಡಿಕ, q. v. (Sk. ವೈತಣ್ಡಿಕ, a disputatious or captious person).

ವೈತನಿಕ vaitanika. (fr. ವೇತನ). Living on wages;—*a hireling; a labourer.*

ವೈತರಣಿ vaitaraṇi. (fr. ವಿತರಣ). A river which must be crossed before entering the infernal regions: *the river of hell.*

ವೈತಾಲಿ vaitâli. N. of a metre (Čh.).

ವೈತಾಲಿಕ vaitâlika. *A bard whose duty is to awaken a prince at dawn with music and song.*

ವೈತಾಲಿಕೆ vaitâlikĕ. N. of a metre (Čh.).

ವೈದಗ್ಧಿ vaidagdhi. (fr. ವಿದಗ್ಧ). Artifice, craft, trick. (R.).

ವೈದಗ್ಧ್ಯ vaidagdhya. (fr. ವಿದಗ್ಧ). Cleverness, dexterity, skill, acuteness, wit;—cunning, craft (My.).

ವೈದಣ್ಡಿಕ vaidaṇḍika. (fr. ವಿದಣ್ಡ). = ಬೆದಣ್ಡೆ, q. v. (Šmd. II; Kk. 81; Šm. 52), ವೈತಣ್ಡಿಕ.

ವೈದರ್ಭ vaidarbha. (fr. ವಿದರ್ಭ). Belonging to the country Vidarbha;—N. of its sovereign, the father of Damayantî.

ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗ vaidarbha-mârga. A particular style of poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 25).

ವೈದರ್ಭಿ vaidarbhi. Damayantî;—Rukmiṇî (My.).

ವೈದಿಕ vaidika. (fr. ವೇದ). *Relating to the vêdas, derived from or conformable with the vêdas, vedic, prescribed by the vêdas* (Čh. v. 12);—vedic ritual;—*a man well versed in the vêdas;*—a religious mendicant (My.). ವೈದಿಕ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಒಯ್ದಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ (Prv.).

ವೈದಿಕಜಾತ vaidika-jâta. Sprung from a vaidika (Bp. 60, 52).

ವೈದಿಕಜೀವನ vaidika-jîvana. Living as a religious mendicant by begging alms (My.).

ವೈದಿಕಮಾರ್ಗ vaidika-mârga. The rites of vaidikas (My.).

ವೈದಿಕವೃತ್ತಿ vaidika-vṛitti. = ವೈದಿಕಜೀವನ. (My.).

ವೈದೀಕ vaidîka. Tbh. of ವೈದಿಕ. (My.; Tĕ.). 2, the day of performing a śrâddha (My.).

ವೈದುಷ್ಯ vaidushya. (fr. ವಿದ್ವಸ್). Wisdom, learning, sapience (J. 2, 18).

ವೈದೂರ್ಯ vaidûrya. = ವೈಡೂರ್ಯ. *The lapis lazuli or a kind of turkois.*

ವೈದೇಹ vaidêha. (fr. ವಿದೇಹ). The king of Vidêha, father of Sîtâ. 2, a dweller in Vidêha. 3, *a trader, a merchant.*

ವೈದೇಹಕ vaidêhaka. *A trader, a merchant.* 2, *the son of a Vaiśya father and Brâhmaṇa mother.*

ವೈದೇಹಿ vaidêhi. Sîtâ (J. 18, 33. 36; 19, 1. 38. 43). 2, *long pepper, Piper longum.*

ವೈದ್ಯ vaidya. (fr. ವೇದ). = ಬೆಜ್ಜ 1, ಬೆಜ್ಜು, ವೈಜ. Vedic. 2, relating to medicine, medical, medicinal. 3, a learned man, a Paṇḍit; a follower of the vêdas, one well versed in them. 4, *a medical man, a doctor, a physician* (ಅಮೃತಕರ Nn. 35). 5, the business of a physician, medical practice, medical treatment (My.). 6, a medicine (ಪುಷ್ಕರ, ಭೇಷಜ Nn. 27). ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಅಯ್ದು ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೂ ಆಯುದ್ದವದು (death) ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪುಣ್ಯವನ್ತ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದೇ ರೋಗ.—ಯೋಗ್ಯತೆಯಱಿಯದ ದೊರೆತನವೂ ರೋಗವಱಿಯದ ವೈದ್ಯನೂ ಒನ್ದೇ.—ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದೇ ವೈದ್ಯ ತರಿಸಿದ.—ಮಡಿಯೊಳಗಿನ ಹುಣ್ಣು, ಮಾವನವರ ವೈದ್ಯ (Prvs.). See Bp. 46, 23; 59, 29. — ವೈದ್ಯಕೆಲಸ. The business of a physician (My.).

ವೈದ್ಯತನ vaidyatana. Medical science; the business of a physician (B. 3, 109; 4, 220; 5, 210).

ವೈದ್ಯನಾಥ vaidya-nâtha. Śiva (My.). 2, N. of a poet.

ವೈದ್ಯನಾಥೀಯ vaidyanâthîya. A treatise on ethics by the poet Vaidyanâtha (My.).

ವೈದ್ಯಭಾಗ vaidya-bhâga. A portion of the medicine sold and administered by a doctor, forming a part of his fee (My.). 2, a part of a book that treats on medicine (My.).

ವೈದ್ಯಮಾತೃ vaidya-mâtṛi. The mother of a physician. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees. (Justicia gendarussa Lin.).

ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ vaidya-śâstra. A work on medicine; the science of medicine (My.).

ವೈಧವ್ಯ vaidhavya. (fr. ವಿಧವಾ). Widowhood. See ಮೋಡು.

ವೈಧಾತ್ರ vaidhâtra. (fr. ವಿಧಾತೃ). *Sanatkumâra, the son of Brahmâ.*

ವೈಧೃತಿ vaidhṛiti. (fr. ವಿಧೃತ). N. of a particular position of the sun and moon (yôga) that is considered a malignant aspect (My.).

ವೈಧೇಯ vaidhêya. (fr. ವಿಧೇಯ). *Foolish, ignorant.*

ವೈನತೇಯ vainatêya. (fr. ವಿನತಾ). *Garuḍa, the son of Vinatâ.*

ವೈನಯಿಕ vainayika. (fr. ವಿನಯ). Relating to moral conduct or discipline. 2, *a chariot employed in military exercises* (ಶ್ರಮದ ರಥ Hlâ.).

ವೈನೀತಕ vainîtaka. (fr. ವಿನೀತ). *An indirect means of conveyance,* as a porter carrying a dooly, a palanquin-bearer, a horse dragging a carriage, etc.

ವೈಪರೀತ್ಯ vaiparîtya. (fr. ವಿಪರೀತ). *Contrariety, adverseness, reverse.*

ವೈಭವ vaibhava. (fr. ವಿಭವ). Power, greatness, grandeur glory, magnificence and splendour of state, wealth (Čpr. 4, 89; Bp. 50, 16; 58, 14; J. 2, 52; 33, 19; Bh. 1, 8, 59; B. 5, 42. 212; My.).

ವೈಭಾಗ vaibhâga. (fr. ವಿಭಾಗ). The share or portion of an inheritance, or partition of inheritance (ವಿಭಾಗ, ದಾಯ Nn. 142).

ವೈಭಾವೆ vaibhâvĕ. (fr. ವಿಭಾವ). A female gifted with discrimination. See ಕಟ್ಟು-, s. ಕಟ್ಟು 1.

ವೈಭೋಗ vaibhôga. Tbh. of ವೈಭವ. (My.).

ವೈಮನಸು vaimanasu. Tbh. of ವೈಮನಸ್ಯ. = ವೈಮನಸ್ಯ No. 2. (S. Mhr.).

ವೈಮನಸ್ಯ vaimanasya. (fr. ವಿಮನಸ್). Great sadness or sorrow, distractedness (J. 4, 47; 15, 26; My.). 2, hostility of feeling towards (Mhr.).

ವೈಮಲ್ಯ vaimalya. (fr. ವಿಮಲ). Spotlessness, cleanliness, purity (ವಿಮಲ Čt. II, 114).

ವೈಮಾತ್ರೇಯ vaimâtrêya. (fr. ವಿಮಾತೃ). *A step-mother's son.*

ವೈಮಾನಿಕ vaimânika. (fr. ವಿಮಾನ). A deity (Bh. 8, 25, 19).

ವೈಮೇಯ vaimêya. (= ವಿಮಯ). *Barter, exchange.*

ವೈಯಾಕರಣ vaiyâkaraṇa. (fr. ವ್ಯಾಕರಣ). Grammatical;— a grammarian (Šmd. 173 Cm.; 221. 272).

ವೈಯಾಕರಣಿ vaiyâkaraṇi. A female grammarian (Sk.). 2, a grammarian (Mhr.; My.).

ವೈಯಾಘ್ರ vaiyâghra. (fr. ವ್ಯಾಘ್ರ). Belonging to a tiger; consisting of a tiger's skin; *covered with a tiger's skin;*— a tiger's skin.

ವೈಯಾತ್ಯ vaiyâtya. (fr. ವಿಯಾತ). Immodesty, boldness, impudence. (R.).

ವೈಯಾರ vaiyâra. = ವಯ್ಯಾರ. (My.).

ವೈಯಾಸಿಕ vaiyâsika. (fr. ವ್ಯಾಸ). Composed by Vyâsa (My.).

ವೈರ vaira. (fr. ವೀರ). = ಬೇರ 1, ವಯಿರ 1. Heroism. 2, *enmity, malice, spite, hatred* (ಅಟಿಡಿ Šm. 95). 3, an enemy (ಪ್ರಧ್ವಂಸ, ರಿಪು Nn. 25). ವೈರವಿದ್ದವನಿದ್ದ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.).

ವೈರಂಗಿಕ vairaṅgika. (fr. ವಿರಂಗ). *A passionless man, an ascetic* (see ವಿರಕ್ತ).

ವೈರತನ vairatana. = ವೈರತ್ವ. (My.; Čb. 62).

ವೈರತ್ವ vairatva. Enmity, hostility, hatred (My.; Sk. ವೈರಿತ್ವ). See Prv. s. ವೈರಾಗ್ಯ.

ವೈರನಿರ್ಯಾತನ vaira-niryâtana. *Revenge, retaliation.*

ವೈರಮ್ಭಣ vairambhaṇa. (fr. ವಿರಮ್ಭಣ). One of the vital airs (ತಿರಿಗಿಸುವ ಗಾಳಿ Mr. 52).

ವೈರವಶ vaira-vaśa. Enemy or hatred-controlled: control over hostile feelings, calmness (? ನಿರ್ವಾಣ, ವೈರದ ಶಮ Nn. 19, o. r. ವೈರದ ಸಮ).

ವೈರಶುದ್ಧಿ vaira-śuddhi. The removal or wiping out of a grudge: *revenge, retaliation.*

ವೈರಸ್ಯ vairasya. (fr. ವಿರಸ). Juicelessness, etc. 2, pain (Čpr. 3, after 76).

ವೈರಾಗಿ vairâgi. (fr. ವಿರಾಗ). = ಬೈರಾಗಿ. One who has subdued all worldly desires, an ascetic or devotee (ವಿರಕ್ತ Mr. 236). 2, a class of religious mendicants.

ವೈರಾಗ್ಯ vairâgya. Freedom from passion, absence of all worldly desires and appetites, renunciation of all sensuous delight (ಮೋಚ, ವಿರಾಗ Nn. 20; ಅಕ್ಷ, ವಿರಾಗ 37; ಭಗ, ವಿರಾಗ 52; Čpr. 9, 39; Bp. 48, 27). ವೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳವನಾದರೂ ವೈರತ್ವ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೈರಿ vairi. = ವಯಿರಿ. *An enemy* (ಹಗೆ Nn. 39).

ವೈರಿದ್ರುಮ vairi-druma. Enemies looked upon as a tree (J. 2, 41).

ವೈರಿಪದ vairi-pada. An improper word (Bp. 1, 18).

ವೈರೋಚನ vairôčana. (fr. ವಿರೋಚನ). Bali, the son of Virôčana.

ವೈರೋಚನನಿಕೇತನ vairôčana-nikêtana. Abode of Bali: *pâtâla, the infernal regions.*

ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ vailakshaṇya. (fr. ವಿಲಕ್ಷಣ). Contrariety, difference (B. 4, 14), disparity. 2, novelty; strangeness, oddness (Si. 230; My.; Mhr.).

ವೈವಧಿಕ vaivadhika. (fr. ವಿವಧ). *A chandler, a peddler, a vender of grain, oil, ghee, etc.*

ವೈವರ್ಣ್ಯ vaivarṇya. (fr. ವಿವರ್ಣ). Change of colour or complexion;—one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17). 2, deviation or secession from caste, etc. 3, heterogeneity.

ವೈವರ್ತ vaivarta. (fr. ವಿವರ್ತ). Revolution, change or modification of existence. See ಬ್ರಹ್ಮ- in ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತಪುರಾಣ.

ವೈವಸ್ವತ vaivasvata. (fr. ವಿವಸ್ವತ್). *Vivasvat's son Yama.* 2, Yama's brother, the Manu of the present period. 3, Šani. 4, the seventh or present period or manvantara.

ವೈವಾದ vaivâda. Difference (? ಭಿನ್ನ Bhn. 8, o. r. ವೈವಾವ).

ವೈವಾಹ vaivâha. (fr. ವಿವಾಹ). = ವೈವಾಹಿಕ. Relating to marriage;—marriage (J. 10, 23; 30, 33). ವೈವಾಹಪೂದ ಅಂಗನಾತತಿ (ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು Nn. 136).

ವೈವಾಹಿಕ vaivâhika. = ವೈವಾಹ. (Sk.).

ವೈಶದ್ಯ vaiśadya. (fr. ವಿಶದ). Whiteness;—cleanness, purity, clearness (Rśv. 1, 1).

ವೈಶಮ್ಪಾಯನ vaiśampâyana. N. of a sage, who was also the narrator of the Mahâbhârata to Janamêjaya. 2, N. of the author of a law-book. 3, Vyâsa (ಸತ್ಯವತಿಜ, ಪರಾಶರ, ವ್ಯಾಸ Mr. 257, one MS., against the metre, ಸತ್ಯವಾದಿ).

ವೈಶಸ vaiśasa. (fr. ವಿಶಸ). Striking, killing, slaughter. 2, distress, pain, anguish;—hinderance, impediment.

ವೈಶಸನ vaiśasana. (fr. ವಿಶಸನ). = ಬಿಸಸನ, ವೈಶಸ.

ವೈಶಾಖ vaiśâkha. (fr. ವಿಶಾಖಾ). = ಬೇಸಗೆ, ವೈಸಾಗ. *The second month of the year* (April-May; B. 5, 307. 308). 2, *a churning-stick.* 3, a particular attitude in shooting (standing with the feet a span apart). 4, relating to Kârttikêya (Čpr. 4, after 42). ವೈಶಾಖಮಾಸ ಬನ್ದರೂ ವೈತ್ಯರ ಉಪದ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ವೈಶಿಕ vaiśika. (fr. ವೇಶ್ಯಾ). = ಭೇಷಜ No. 2, ವೈಸಿಕ. A kind of nâyaka or lover in erotic poetry, one who associates with courtezans. 2, the allurements of harlots, the arts of courtezans (Sk.);—deluding, deceiving, seduction (ಆಕರ್ಷ, ಮೋಹನ Nn. 134).

ವೈಶೇಷಿಕ vaiśêshika. (fr. ವಿಶೇಷ). Characteristic. 2, a follower of the vaiśêshika doctrine. 3, one of the divisions of the nyâya school of philosophy founded by Kaṇâda, propounding the doctrine of particularity or individual essence, *i. e.* maintaining the eternally distinct nature of the nine substances: air, fire, water, earth, mind, ether, time, space, and soul, of which the first five are held to be atomic (Bp. 15, 12; 53, 8).

ವೈಶ್ಯ vaiśya. (fr. ವಿಶ್). *A man of the third caste whose business is agriculture and trade* (ವಸುಬೆವಳ Kk. 34; Šm. 67). See Prv. s. ವೈಶಾಖ.

ವೈಶ್ಯಕಾನ್ತೆ vaiśya-kântĕ. = ವೈಶ್ಯೆ. (Čpr. 3, after 76).

ವೈಶ್ಯೆ vaiśyĕ. *A woman of the Vaiśya caste.*

ವೈಶ್ರವಣ vaiśravaṇa. (fr. ವಿಶ್ರವಸ್). *Kubêra.*

ವೈಶ್ವದೇವ vaiśvadêva. (fr. ವಿಶ್ವದೇವ). An offering or sacrifice to the viśvadêvas; a daily offering to all deities (that is given to the dog kept in the house, My.).

ವೈಶ್ವದೇವಿ vaiśvadêvi. The eighth day of the second half of the month mâgha. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ವೈಶ್ವಾನರ vaiśvânara. (fr. ವಿಶ್ವಾನರ). *Agni, fire.* 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ವೈಷಮ್ಯ vaishamya. (fr. ವಿಷಮ). Inequality, unevenness, oddness. 2, calamity, misery, distress (ವಿಷಮ Čt. II, 116). 3, injustice. 4, solitariness, singleness.

ವೈಷಯ vaishaya. (fr. ವಿಷಯ). Relating to a vishaya;—a vishaya (ವಿಷಯ Čt. II, 116).

ವೈಷಯಿಕ vaishayika. Relating to an object; having for an object; being the aim or object of an action when it is observed by the senses (Šmd. 155);—sensual; carnal.

ವೈಷಸಮ್ಯ vaishasamya. = ವೈಷಮ್ಯ? (ಬಿಸಸನ Čt. II, 115).

ವೈಷ್ಣವ vaishṇava. (fr. ವಿಷ್ಣು). Relating or belonging to Vishṇu;—a worshipper or follower of Vishṇu (Bp. 53, 10; J. 12, 1; 23, 63; 24, 56). ವೈಷ್ಣವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಂಗಾರವೇ ಬಂಗಾರ, ಸ್ಮಾರ್ತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗನ್ಧವೇ ಚನ್ದ.—ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಷ್ಣ ಹೆಚ್ಚು.—ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷ, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕಕ್ಷ, ನಾರಾಯಣ ಅನ್ದವಗೆ ಮೋಕ್ಷ (Prvs.).

ವೈಷ್ಣವಪುರಾಣ vaishṇava-purâṇa. A purâṇa of the Vaishṇavas (Bp. 46, 76).

ವೈಷ್ಣವಿ vaishṇavi. The personified śakti of Vishṇu (see ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ).

ವೈಸಾಗ vaisâga. Tbh. of ವೈಶಾಖ. (Šmd. 340).

ವೈಸಾರಿಣ vaisâriṇa. (fr. ವಿಸಾರಿ). *A fish.*

ವೈಸಿಕ vaisika. Tbh. of ವೈತಿಕ. Deceit, fraud, falsity, hypocrisy, false and crafty practice (ದೊಳ್ಳಾಸ Šs.; ದೊಳ್ಳಾಸ Čt. II, 20; ಕಪಟಕೃತ್ಯ Bhn. 9; Bp. 20, 20; 24, 54; 37, 10; 40, 51. 60; 51, 21; Bh. 8, 26, 29; Râm. 5, 8, 72).

ವೈಹಾಯಸ vaihâyasa. (ವಿಹಾಯಸ್). Being in the air, aerial (Čpr. 6, after 16).

ವೈಹಾಯಸಮಾರ್ಗ vaihâyasa-mârga. The atmosphere, the air, the sky (Čpr. 5, after 22).

ವೈಹಾಸಿಕ vaihâsika. (fr. ವಿಹಾಸ). *A comic actor, a jester, a buffoon.*

ವೈಹಾಳಿ vaihâḷi. Tbh. of ವಾಹ್ಯಾಳಿ. (Šmd. 361, o. r. ವೈಹ್ಯಾಳಿ; Čpr. 3, after 51; Ršv. 13, 25; 13, after 82; Bh. 5, 3, 65).

ವೈಹ್ಯಾಳಿ vaihyâḷi. = ವೈಹಾಳಿ, q. v.

ವೊ vŏ. For Kannaḍa words with this initial see ಒ.

ವೊಡೆ vŏḍĕ. = ವಡೆ, q. v. (ವಟಕ Nr.; C.; V. 14, 80). ದಧಿಯಾಮ್ರುದುಗ್ಧಾದಿಯಲ್ಲಿ ವೊಡೆಗಳಂ ಕಲಸಲ್ ಅದು ಕರಮ್ಬಕಂ (Mr. 219).

ವೊತ್ತ vŏtta. = ವತ್ತ. See ಚಲ್ಲ-.

ವೊನ್ದಿಸು vŏndisu. Tbh. of ವನ್ದಿಸು. (Bp. 35, 8; 37, 63; 39, 7. 37; 47, 24; 57, 61).

ವೊಲ್ vŏl. = ಒಲ್ 2, etc. Likeness, etc.;—like, as, similar to; as if; so that (ವೋಲ್, ಅನ್ತೆ, ಅನ್ತೆವೋಲ್, ಪೋಲಿಸುವ ಎಡೆ Šmd. 73. 250; ಹಾಗೆ 75 Cm.; ಅನ್ತೆ, ತೋಡು, ಪಡಿ, ಸಾಮ್ಯ Čt. I, 88; ವೋಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ II, 32; ಅನ್ತೆವೋಲ್, ಅನ್ತಿರೆ, ಪೋಲಿಪ ಅರ್ಥ Šm. 55). ಫಣಿಯ ವೊಲ್ (Šmd. 28). ಗಿರ್ಗಟದ ದಸಿವೊಲ್ (75). ಕಮ್ಮಟಿವ್ವೊಲ್ (91). ಸರ್ವವಿದ್ಯೆ ಸಂಜನಿಪ ವೊಲ್ (Ršv. 4, 76). ಘನನಿನದಕ್ಕಿದರ್ಗಳಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ವೊಲ್ (5, 116). ಕೋಡುಗಲ್ಲಂ ಪತ್ತುವ ವೊಲ್ (J. 2, 65). ತನ್ನ ವೊಲ್ (17, 2). ಎನ್ದಿನ ವೊಲ್ (26, 26). ಮನ್ತ್ರಭಿನ್ನಮ್ ಅಗದ ವೊಲ್ (29, 27). See Bp. 21, 42; 37, 54; 51, 32. 33; Ršv. 2, 39. 41.

ವೊಲು vŏlu. = ವೊಲ್, etc. (Bp. 56, 47).

ವೊಸಿ vŏsi. = ವಸಿ 2. (My.).

ವೊಸ್ತು vŏstu. Tbh. of ವಸ್ತು. (Bp. 61, 84).

ವೊಳಿಗೆ vŏḷigĕ. = ವಳಿಗೆ, etc. (ಜೀವಣ, ಕಬಳ, ತುತ್ತು Šs.).

ವೊಳೆ vŏḷĕ. = ವಳೆ, etc. See Šm. s. ವಳೆ and Kk. s. ವಳೆಯ.

ವೋ vô. For Kannaḍa words with this initial see ಓ.

ವೋಗ್ಯ vôgya. Tbh. of ಯೋಗ್ಯ. (S. Mhr.).

ವೋಟಿ vôṭĕ. (= ಪೋಟಿ). *A female servant.*

ವೋಢವ್ಯ vôḍhavya. To be borne or carried; able to be borne, etc. (R.).

ವೋಢೃ vôḍhṛi. One who carries or bears or draws;—*a bearer, a porter;*—a leader;—a draught horse;—a bull;—a bridegroom.

ವೋಪದೇವ vôpa-dêva. N. of a grammarian (of about the latter half of the 13th century; see s. ೦೦).

ವೋಮ vôma. = ಓಮ, etc. Bishop's weed (My.).

ವೋಲ್ vôl. = ವೊಲ್, etc. (ಅನ್ತೆ, ಅನ್ತೆವೋಲ್, ವೊಲ್, ಪೋಲಿಸುವ ಎಡೆ Šmd. 250; ಉಪಮೆ 251; ಅನ್ತಿರೆ, ಅನ್ತೆ, ಅನ್ತೆವೋಲ್, ಉಪಮಾನಾರ್ಥ 397; ಪೋಲಿಸುವ ಅರ್ಥ 397 Cm.; ವೊಲ್, etc., ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 32; Kk. 63; Šm. 55; ಹಾಗೆ Šmd. 7 Cm.; 19 Cm.; ಹಾಂಗೆ 148 Cm.). ವೋಲೊಳ್ ಹ್ರಸ್ವಮುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. 250). ಜಲನಿಧಿಯ ವೋಲ್ (251). ಇನ್ದ್ರವ್ವೋಲ್ (251). ಮುಳಲ ಬೇಣ್ಟೆಯಂ ಮಾಡಿದ ವೋಲ್ (Šmd. II). ಅಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಪೊಸ ಪಚ್ಚೆಯಂ ತಳೆದ ವೋಲ್ (Čpr. 7, 41). ಲೋಕಂ ಲಾಲಿಸುವ ವೋಲ್ (Bp. 1, 20). See Čpr. 4, 43; Ršv. 2, 48; Bh. 1, 8, 53; J. 4, 19.

ವೋಲ vôla. = ಬಾಳ 2, ಬೋಲ, ಬೋಟಿ, ಬೋಟು. *Gum-myrrh.*

ವೋಳಿ vôḷi. A number of flags (ಧ್ವಜಾನೀಕ, ಪತಾಕೆಯ ಸಮೂಹ Nn. 153, o. r. ಓಳಿ). 2, an ear (ಕರ್ಣ, ಕಿವಿಗಳು 153). 3, a creeper, a plant (ಲತೆ, ಲತೆಗಳು 153). 4, cloth (ಅಮ್ಬರ, ವಸ್ತ್ರ 153). 5, a wicked man (ಅಧಮನರ, ಅಧಮಮನುಷ್ಯ 153; *cf.* ಪೋಲಿ?).

ವೌಷಟ್ vaushaṭ. = ವಷಟ್. *An exclamation used on offering an oblation to the gods or manes with fire.*

ವ್ಯಂಸಕ vi-aṁsaka. Dividing asunder, etc.;—*deceitful; a rogue, a cheat, a juggler.* See ಜಲಿಕ.

ವ್ಯಕ್ತ vi-akta. = ವೆಕ್ತ. Caused to appear, manifested, developed, manifest, apparent, evident, clear (ವಿಕಾಶ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬಹನ್ಥಾದು Nn. 115); specifically known or understood;—specified, distinguished;—specific, individual;—*wise, learned.* See ಪ್ರ-. — ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸು. To make clear, to manifest, to show (B. 4, 49; My.).

ವ್ಯಕ್ತತರ vyakta-tara. Uncommonly or very evident or plain (Čh. v. 228).

ವ್ಯಕ್ತಿ vi-akti. Visible appearance or manifestation, making clear or evident, clearness, distinctness, discernibility, discrimination (Kâvy. III, 3, B, 130; ನೆಟ್ಟನೆ Čt. II, 87); indication. 2, specific appearance or variation, individuality (B. 5, 279; ಪೃಥಗಾತ್ಮತೆ G.). 3, *a person, an individual* (opposed to jâti). 4, a real being, an entity (Mhr.). 5, a harlot (My.). See ಅರ್ಥ-, ಸ್ಥಾನ-.

ವ್ಯಗ್ರ vi-agra. = ಬ್ಯಗ್ರ. *Distracted, bewildered, perplexed, agitated, alarmed, disquieted.* 2, *zealous, eagerly engaged in, occupied, zealously occupied.*

ವ್ಯಗ್ರತೆ vyagratĕ. Perplexedness, perplexity, confusion (ಕ್ಷೋಭ Čb.);—zealous occupation, zeal; immoderate zeal (Ršv. 13, 8. 9).

ವ್ಯಂಕೋಜಿ vyaṅkôji. Mhr. form of Vĕṅka (B. 4, 81).

ವ್ಯಂಗ vi-aṅga. Limbless; *deformed, mutilated, crippled;* deficient, unentire, as an article (Mhr.).

ವ್ಯಂಗತ್ವ vyaṅgatva. Deformedness, crippled state. ಅವಯವವ್ಯಂಗತ್ವ (ವೈಕಲ್ಯ Čb.).

ವ್ಯಂಗ್ಯ vi-aṅgya. = ಯೆಂಗಿ, ವೆಂಗ್ಯ. To be indicated correctly (see ವ್ಯಕ್ತ); to be intimated by sarcastic allusions or insinuations (adj.);—allusive language or insinuation, sarcasm, covert expression of suspicion or contempt, etc.;—deformedness, crookedness, perversity, impropriety (My.; Tĕ.).

ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ vyaṅgya-artha. A covert meaning;—a crooked, improper meaning (My.).

ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿ vyaṅgya-ukti. Covert language, sarcastic insinuation;—a crooked or an improper speech (My.).

ವ್ಯಜನ vi-ajana. = ಬಿಂಕಣ, ಬಿಂಕಣಿ, ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ, etc. *A fan* (ಬೀಸಣಿಗೆ Nn. 166).

ವ್ಯಂಜಕ vi-añjaka. Making clear, manifesting, indicating;—*external indication of passion or feeling,* gesture, dramatic action.

ವ್ಯಂಜನ vi-añjana. = ಬೆಂಜನ, ವೆಂಜನ. The act of making clear, marking, indicating. 2, a consonant (Šmd. 19. 21. 59. 82. 133. 192. 214. 215. 217. 223; Kâvy. I, 1*a*, 7-9. 28. 29; Čh.). 3, *a mark, a spot, a sign, a token.* 4, a sign of puberty; *the beard* (see ವಿಜಾಸಿ). 5, *a mark of sex or gender, a privy part* (male or female). 6, *seasoning, condiment, sauce* (ಹಾಲೋಗರದ ಪಾಯಸ Mr. 215). 7, = ವ್ಯಜನ, *a fan.* 8, = ವ್ಯಂಜನೆ.

ವ್ಯಂಜನಸನ್ಧಿ vyañjana-sandhi. The junction of consonants (in grammar, My.).

ವ್ಯಂಜನಾಂಗ vyañjana-aṅga. Having the body, form or character of a consonant (Šmd. 20).

ವ್ಯಂಜನಾನ್ತ vyañjana-anta. Ending in a consonant; a word with a final consonant (Šmd. 58. 105. 133. 138. 152. 260).

ವ್ಯಂಜನೆ vi-añjanĕ. Figurative expression or insinuation; irony, sarcasm; suggestion. (R.).

ವ್ಯಂಜಿಸು vi-añjisu. To cause to appear, to manifest. See ಅಭಿ-.

ವ್ಯಡಮ್ಬಕ vyaḍambaka. *The castor-oil plant, Ricinus communis* (= ಏರಣ್ಡ).

ವ್ಯಡಮ್ಬನ vyaḍambana. = ವ್ಯಡಮ್ಬಕ. (Sk.).

ವ್ಯಡಮ್ಬರ vyaḍambara. = ವ್ಯಡಮ್ಬನ. (Sk.; see ಅವುಡಲ).

ವ್ಯತಿ vi-ati. Different (ಪೃಥಕ್, ವಿನಾ, ಅನ್ತರ, ಬೇಱು ನುಡಿವೆಡೆ Mr. 534).

ವ್ಯತಿಕರ vi-ati-kara. Acting reciprocally, reciprocal;—reciprocal action, mutual relation;—obstruction, hinderance; reverse, misfortune, calamity (Čpr. 5, 130; Abh. P. 15, after 69). 2, scattering in different directions; mixing or blending together, mixture.

ವ್ಯತಿಕರಣ vi-ati-karaṇa. Mixing or blending together, mixture (Kâvy. IV, 2, 54).

ವ್ಯತಿಕೀರ್ಣ vi-ati-kîrṇa. Scattered about in different directions; mixed together (Kâvy. II, 2, B, 4).

ವ್ಯತಿಕ್ರಮ vi-ati-krama. Passing over or beyond, transgressing; violating, disregard;—inverted order, reverse, contrariety, opposition, the contrary of anything: crime, sin: adversity, misfortune (My.).

ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ vi-ati-rikta. Reaching beyond, surpassing, excessive, immoderate;—separate, different from, distinct from;—wanting, void of;—excepted; without, except;—withdrawn, withheld (My.).

ವ್ಯತಿರಿಕ್ತತೆ vyatiriktatĕ. The state of being withdrawn or absent (Čpr. 5, 13).

ವ್ಯತಿರೇಕ vi-ati-rêka. = ಬೆತಿರೇಕ, ವೆತಿರೇಕ. Reaching or passing beyond, excelling, excellence;—separation from, difference, distinction, separateness;—*exception, exclusion;*—contrariety, contrast, dissimilitude; a particular figure in poetry, one of the vâstavas: the contrasting of things compared in some respects with each other (Kâvy. III, 3, B, 3. 38-47);—negative inference.

ವ್ಯತಿಹಾರ vi-ati-hâra. Taking or receiving mutually;—barter, exchange;—reciprocity;—the composition of words seen *e. g.* in ಒಡ್ಡಾಒಡ್ಡಿ, ಮುಖಾಮುಖಿ (My.).

ವ್ಯತೀತ vi-ati-ita. Passed away, passed by, passed over, gone (My.).

ವ್ಯತೀಪಾತ vi-atîpâta. Falling entirely away; deviation from right, excessive sin, great or portentous calamity; any portent or prodigy indicating or occasioning calamity, as a comet, an earthquake, etc.;—one of the astronomical yôgas;—a malignant aspect of the sun and moon (My.).

ವ್ಯತ್ಯಯ vi-ati-aya. Going away or in a different direction, *contrariety, opposition to the usual rule, irregularity; reverse;* inverted or reverse order; transposition, interchange (Šmd. 5. 261; Čpr. 7, 96).

ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ vi-ati-asta. Thrown or placed in an inverted position, reversed, inverted; contrary (Čpr. 7, 151; My.).

ವ್ಯತ್ಯಾಸ vi-ati-âsa. = ವೆತ್ಯಾಸ. *Inverted position, inverted or reverse order; contrariety, oppositeness, opposition, variation;* difference (My.).

ವ್ಯಥಕ vyathaka. *Inflicting pain, painful.*

ವ್ಯಥನ vyathana. The being agitated or afflicted; suffering pain, being sorrowful;—giving pain. See ನಿರ್-; ಸೋ.

ವ್ಯಥಿತ vyathita. Agitated, disquieted, pained; distressed, afflicted; troubled (My.).

ವ್ಯಥಿಸು vyathisu. To be afflicted, to be sorrowful or unhappy (J. 7, 39; 13, 21).

ವ್ಯಥೆ vyathĕ. = ಬೆತೆ, ಬೆಡೆ, ವೆತೆ. Disquietude, perturbation, agitation; *pain, affliction, agony;* sorrow, unhappiness; distress; anguish, ache; alarm, fear.

ವ್ಯಧ vyadha. *Piercing, perforating, boring.*

ವ್ಯಧ್ವ vi-adhva. *A bad road;* a wrong road.

ವ್ಯನ್ತರ vi-antara. = ಬೆನ್ತರ. A kind of supernatural being (piśâča, bhûta, etc.).

ವ್ಯಪದೇಶ vi-apadêśa. Information, apprising, notice, hint;—designation by name or appellation; a name, an appellation; *fraud, craft, deceipt, pretext, shame, stratagem, device;*—one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 108 seq.).

ವ್ಯಪಸರ್ಗ vi-apa-sarga. Letting go; dismissing, relinquishing, abandoning (Kâvy. III, 3, B, 62).

ವ್ಯಪಾಕೃತ vi-apâkṛita. Perfectly taken away or removed (Čpr. 9, 20).

ವ್ಯಪಾಯು vi-apâya. Going away, departure (Čpr. 3, after 77). 2, an obstacle, an impediment (ಅನ್ತರಾಯ, ವಿಘ್ನ Mr. 252).

ವ್ಯಪೇತ vi-apa-ita. Gone apart, severed, separated; gone away, passed away, departed; opposed to, contrary. (See ಅ-).

ವ್ಯಪೇತಾವ್ಯಪೇತಯಮಕ vyapêta-avyapêta-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವ್ಯಭಿಚರಿಸು vi-abhi-čarisu. To go astray: to commit adultery (My.; Tĕ.).

ವ್ಯಭಿಚಾರ vi-abhi-čâra. Going or departing from, going away; wandering away, going astray;—following improper courses, profligacy; adultery (My.);—erroneous or fallacious reasoning; — irregularity, anomaly. — ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡು. To commit adultery (used of males and females, My.). ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಅಭಿಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀ. An adulteress (My.; ಕರ್ಣಣಿ G.). — ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀಯಳು. = ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ತ್ರೀ. (G. 37. 60. 276. 327).

ವ್ಯಭಿಚಾರಿ vi-abhi-čâri. Going away; going astray, deviating from; doing what is improper; profligate; an adulterer, an adulteress (My.; ಅನುಕ, ಕಮನ, ಕಾಮಾನ್ಧ G.);—untrue, false;—irregular, anomalous.

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ vyabhičâri-bhâva. (= ಸಂಚಾರಿಭಾವ). A transitory feeling or state (of the mind or body described in poetical compositions, Si. 67).

ವ್ಯಯ vyaya. (vi-aya). = ಬಿಯ್ಯ, ಬೀಯ, ವೆಚ್ಚ, ವ್ರಯ. Going, moving;—disappearance, loss;—perishing, decay, destruction, decline, misfortune. 2, *spending, expenditure, expense, outlay, disbursement;* squandering, waste. 3, the twentieth year of the cycle of sixty (My.).

ವ್ಯರ್ಥ vi-artha. = ಎರ್ತ, ಯರ್ತ, ವೆರ್ತ. *Useless, unprofitable, fruitless, ineffectual, vain;*—unmeaning;—uselessness, etc.;—one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3. 13-15). ವ್ಯರ್ಥದ ಆಲಾಪ (ಜಟುಜು Kk. 79). ವ್ಯರ್ಥವಾದದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಟ್ಟಾರೇ?—ವಾಸಿಯಾಗದ ರೋಗಕ್ಕೆ ರಾಸಿ ಮದ್ದು ಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ (Prvs.). See Prv. s. ಸಮಯ. — ವ್ಯರ್ಥಂ ಮಾಡು. To make useless, etc. (Čpr. 4, after 18).

ವ್ಯರ್ಥಕ vi-arthaka. = ವ್ಯರ್ಥ. *Useless etc.*

ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ vyartha-âlâpa. Useless conversation, speech, etc. (ಜೀಟುಮ್ಬು Šs.).

ವ್ಯಲೀಕ vi-alîka. = ವ್ಯಾಲಿಕ. Disagreeable, painful, offensive; —improper or unfit to be done;—false;—any cause of pain or uneasiness or disagreeableness; *pain, suffering, grief;* any improper act;—contrariety;—*cheating, tricking; falsehood.*

ವ್ಯವಕಲನ vi-ava-kalana. Subtraction, deduction (My.).

ವ್ಯವಚ್ಛೇದ vi-avaččhêda. Cutting off or in pieces;—deviding, separating;—discrimination;—a division, a section, etc.;—*letting fly an arrow, shooting.*

ವ್ಯವಧಾನ vi-avadhana. = ವೆವಧಾನ. The act of placing apart or between, intervening, intervention, interposition, separation, break, gap, temporary stoppage;—anything which intervenes or screens; a screen, a partition, an intervening object;—*intervening space, interval, space;*—an obstruction; the state of being covered or concealed; *covering, concealment;* pretext (ಅಪವಾರಣ Hlâ.; ತಿರೋಧಾನ, ಅಪವಾರಣ, ನೆವ Mr. 435); disappearance;—leisure (My.). ನವಧಾನ್ಯ ಬೆಳದವನಿಗೆ ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲ (Prv.). See ಕಿಬ್.

ವ್ಯವಧೆ vi-avadhĕ. Anything which intervenes or conceals from sight; a screen, etc.;—the state of being covered or concealed; *covering, screening, concealment;* disappearance.

ವ್ಯವಯಿಸು vyavayisu. (fr. ವ್ಯವಾಯ). = ಎವಯಿಸು. To have sexual intercourse.

ವ್ಯವಸಾಯ vi-avasâya. = ಬವಸು, ಬವಸೆ, ಬೆವಸಾಯ, ಬೇಸಾಯ, ಯವಸಾಯ, ವೆವಸಾಯ. Settled determination, resolve, obstinacy. 2, *endeavour, strenuous effort or exertion, activity, energy, diligence, industry, perseverance;* seeking after, wish, desire. 3, action, performance;—conduct, behaviour. 4, following any business or profession; a trade, business, livelihood. 5, cultivation, agriculture (My.; ಸಾಗವಳಿ ಮಾಡೋಣ G.). 6, an artifice, a stratagem, a device.

ವ್ಯವಸಾಯಗಾಱ vyavasâya-gâṟa. An agriculturist, a farmer (My.).

ವ್ಯವಸಾಯಿ vyavasâyi. One who acts energitically, a diligent, assiduous, enterprising or persevering man; a clever man (ಅಲಂಕವಿರ್ಣಣ, ಕರ್ಮಶೀಲ Hlâ.; My.).

ವ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣ vyavasthâ-karaṇa. Making a decision or firm declaration, an oath (ಸೌಸ್ಥೆ, ಸೂರುಳು, ಪ್ರಮಾಣವ ಮಾಡುವುದು Nn. 162).

ವ್ಯವಸ್ಥಾನ vi-ava-sthâna. *Regular arrangement or distribution;*—remaining firm, steadiness; *state, course, condition.*

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ vi-ava-sthâpaka. That settles, adjusts, or decides (My.).

ವ್ಯವಸ್ಥೆ vi-avasthĕ. ವ್ಯವಸ್ಥಾ. = ವೆವಸ್ತೆ. Placing apart, separating. 2, placing in suitable order, adjusting, arranging, arrangement. 3, relative position or state. 4, fixing on a firm basis: settlement, *a decision, a decree, a rule,* a written declaration of the law; a firm declaration, an affirmation, an oath (ವೇಲೆ, ಪ್ರಮಾಣ್, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 152; ವೇಲೆ Mr. 488). 5, *a state, a course, a condition, a system or order of things* (ಸ್ಥಿತಿ, ತನ್ನಿರವು Mr. 486). 6, what is lawful, true or good (see ವೆವಸ್ತೆ). See Šmd. 57. 183; B. 4, 12. 217. — ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡು. To lay down a law, to decree (B. 4, 223; My.).

ವ್ಯವಹರಣ vi-ava-haraṇa. = ವ್ಯವಹಾರ. (Šmd. 240 Cm.; My.).

ವ್ಯವಹರಿಸು vi-ava-harisu. To be employed or used, to be in use, to take place (ವರ್ತಿಸು Šmd. 10; ಬರ್ 68 Cm.; see 121. 145. 245. 343. 373. 381; Šm. 18). 2, to use (Šmd. 172; Bp. 28, 19). 3, to deal in, to traffic with, to carry on a business or trade (Šmd. 234. 240). 4, to carry on legal proceedings, to litigate, to contend (My.).

ವ್ಯವಹರಿಸುವಿಕೆ vyavaharisuvikĕ. Carrying on a business, etc. (ದೇವನ Si. 436).

ವ್ಯವಹರ್ತೃ vi-ava-hartṛi. One who transacts business or is engaged in any affair;—the conductor of any judicial business, a judge, an umpire;—a litigant, a plaintiff (My.).

ವ್ಯವಹಾರ vi-ava-hâra. = ಬೇಹರ 2, ಬೇಹಾರ, ಯಪಾರ, ವೆವಹಾರ. Doing, performing, performance; conduct, behaviour; operation, action; process, procedure, practice;—affair;—occupation, work, profession, business, transaction (ಭೋಗ, ಬೇಹಾರ Nn. 113; My.);—dealing, traffic, commerce, trade;—*a contest at law, a lawsuit* (My.);—the practice of the courts of law;—fight, quarrel (My.);—use, usage, habit, custom (My.);—adherence to law; steadiness, propriety;—a contract. ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ಆಹಾರಕ್ಕೂ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.). See Šmd. 9. 27 Cm.; 162; Bh. 1, 8, 25.

ವ್ಯವಹಾರಕಾಲ vyavahâra-kâla. The period of action, a mundane period (Abh. P. 1, 48).

ವ್ಯವಹಾರಮೌಲ್ಯಸಂಕೇತನ vyavahâra-maulya-sankêtana. Appointment of the price in a transaction. See ಕೆಯ್ಮಾಡು.

ವ್ಯವಹಾರಿ vyavahâri. = ಬೇಪಾರಿ. Transacting, practising any business or trade; a trader, a merchant (My.; see ಭೈತ್ರ-). ಪೋತದ ವ್ಯವಹಾರಿ (ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ Mr. 407). 2, litigant, engaged in a lawsuit. 3, customary. 4, relating to a legal process.

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ vyavahârika. Relating to practice or business; transacting business, engaged in business;—customary, usual, common, ordinary (My.).

ವ್ಯವಹಾರ್ಯ vyavahârya. To be transacted, to be practised;—liable to a legal process;—to be employed or used;—customary, usual. (R.).

ವ್ಯವಹಿತ vi-ava-hita. Placed apart, placed between; *separated;* impeded; screened from view, concealed; not contiguous, not immediately connected; hostile, opposite; laid aside, passed over, omitted; surpassed, excelled, put to shame; done, performed;—one of the vâkyadôshas (Kâvy. II, 2, B, 3-6). See ಅ-.

ವ್ಯವಹಿತಭ್ರಾತೃ vyavahita-bhrâtri. A brother older than one's self, but not the next in age (My.).

ವ್ಯವಹಿತಯಮಕ vyavahita-yamaka. One of the yamakas (Kâvy. III, 2, B, 3 seq.).

ವ್ಯವಹೃತಿ vi-ava-hriti. = ವ್ಯವಹಾರ. (Šmd. 26. 27. 76. 143. 266. 393).

ವ್ಯವಾಯ vi-avâya. Separation;—the state of being alone (ಏಕಾನ್ತ Nn. 152; Mr. 479);—dissolution, disappearance;—dissipation;—loose habits;—*an obstacle, an impediment;*—*sexual intercourse* (ಸುರತಸುಖ 479);—agitation, grief, etc. (ಉದ್ವೇಗ, ಉಮ್ಮಳಿಕೆ 152);—unsteadiness, fickleness (ಚಂಚಲ, ಚಂಚಲತ್ವ 152).

ವ್ಯಷ್ಟಿ vi-ashti. Singleness, individuality. 2, an aggregate or whole viewed as consisting of many separate bodies, *e. g.* an object, such as man, viewed as a separate part of a whole or constituting a part of the universal soul, while he is himself composed of parts or individuals (*cf.* ಸಮಷ್ಟಿ). (R.).

ವ್ಯಸನ vi-asana. = ಬಸನ 3, ಬೆಸನ 2, ಬ್ಯಸನ, ಯೆಸನ, ವೆಸನ. Throwing in different directions, away, or about;—separating; arranging. 2, violation, infraction;—*calamity, misfortune, ill-luck;*—*destruction, loss, defeat, falling away.* 3, *a sin, a vice* (*e. g.* the following ten: hunting, gambling, sleeping in the day, calumny, addiction to women, drinking spirits, dancing, singing, and instrumental music, and idle roaming; see ಸಪ್ತವ್ಯಸನ), *a bad or vicious habit in general, inordinate addiction* (ರಸ, ವಿಷಯ Nn. 83). 4, *intense application or attachment to any object, diligence.* 5, grief, sorrow (My.; not Sk.). ಅಶನ ವಸನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಸನವು ಯಾಕೆ?—ವ್ಯಸನ ವಿದ್ದವ ಹಸನು ಆಗನು (Prvs.). See Nn. 158 s. ಪರಿವರ್ತನ.—ವ್ಯಸನ ಪಡು. To feel grief, to sorrow (B. 5, 144; My.).

ವ್ಯಸನಕರ vyasana-kara. Grievous (My.).

ವ್ಯಸನಸುಖ vyasana-sukha. Pleasure arising from a bad habit (Šmd. 394).

ವ್ಯಸನಾರ್ತ vyasana-ârta. *Afflicted by calamity or misfortune, suffering pain.*

ವ್ಯಸನಿ vyasani. = ವೆಸನಿ. Calamitous, unfortunate, unlucky. 2, addicted to any kind of vice or evil practice (Bp. 44, 55; Bh. 1, 6, 1); of vicious habits;—attached intently to any object (Bp. 40, 2). 3, a sorrowful person (My.).

ವ್ಯಸ್ತ vi-asta. Thrown in different directions, away, or about;—separated, divided, severed, distinct, uncompounded;—broken asunder or to pieces, shattered;—different, manifold, various, changed;—scattered, dispersed;—*agitated, disturbed, troubled, confused, confounded, bewildered;*—expelled, removed, spread;—reversed, inverted; disordered, deranged, out of order; reverse, inverse, opposite;—penetrated, pervaded, inherent in or pervading all the several parts of any thing (*cf.* ಸಮಸ್ತ). See Čh. v. 19; ಚೆದಱು.

ವ್ಯಸ್ತಪದ vyasta-pada. Confused statement of a case. 2, a simple or uncompounded word (in grammar). 3, a sentence or stanza the words of which do not occur in the regular order (My.).

ವ್ಯಾಕರಣ vi-âkarana. Undoing, analysis, explaining, expounding. 2, grammatical analysis, grammar (Šmd. 3. 8; see ದಶ-).

ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ vyâkarana-kâra. A grammarian (Šmd. 20 Cm.).

ವ್ಯಾಕರಣಜ್ಞ vyâkarana-jña. A grammarian (ವೈಯಾಕರಣ Šmd. 221 Cm.).

ವ್ಯಾಕೀರ್ಣ vi-âkîrna. Scattered or tossed in every direction, thrown about or away, disordered (J. 31, 57).

ವ್ಯಾಕುಂಚಿತ vi-âkuñcita. *Crooked, contracted, curved.*

ವ್ಯಾಕುಲ vi-âkula. = ಬಾಗುಳ್, ಬಾಗುಳ, ಬ್ಯಾಕುಲ. *Confounded, confused, agitated, bewildered, perplexed, troubled;*—thrown into disorder; *tumultuous;*—perplexing, bewildering (Šmd. 5);—anxious thought, grief (My.);—busily occupied about anything.

ವ್ಯಾಕುಲತೆ vi-âkulatĕ. Perturbation, agitation, perplexity, bewilderment, alarm;—anxious thought, grief (My.). See ತರೀರ-, ಸ್ಥಾನ-.

ವ್ಯಾಕುಲಿ vi-âkuli. N. of a bird (ಕಿರೀಟಚಾಪ, ಕೋಟ Mr. 170).

ವ್ಯಾಕುಲಿತ vi-âkulita. = ಬ್ಯಾಕುಲಿತ. Agitated, flurried, perplexed, confounded, alarmed;—grieved (My.);—agitation, perplexity, alarm (Bp. 61, 5).

ವ್ಯಾಕುಲಿತೆ vi-âkulitĕ. An agitated, etc. female (Bp. 40, 83).

ವ್ಯಾಕುಲಿಸು vi-âkulisu. = ಬಾವಳಿಸು. To become perplexed. 2, to grieve (Grj. 4, 66; My.).

ವ್ಯಾಕೂತಿ vi-âkûti. Wrong or evil intention, *fraud, deception, disguise* (see ವ್ಯಾಕೃತಿ No. 4).

ವ್ಯಾಕೂಲ vyâkûla. = ವ್ಯಾಕುಲ. (Cb. 124; Mhr.).

ವ್ಯಾಕೃತಿ vi-âkṛiti. Analysing. 2, grammar (Śmd. 15. 17). 3, change of form, development. 4, a way, a manner, a kind, a mode, a form or shape (ಪರಿ, ಭಂಗಿ Hlâ. MS. instead of ವ್ಯಾಕೂತಿ; ಥನ್ನ, ಭಂಗಿ Mr. 445).

ವ್ಯಾಕೋಶ vi-â-kôśa. *Expanded, blossomed, blown* (as a flower).

ವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃತ್ vyâkhyâ-kṛit. An explainer. See ಮನ್ತ್ರ-.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ vi-âkhyâna. = ಒಕ್ಕಣೆ, ವಕ್ಕಣೆ, ವಕ್ಖಾಣ. Explaining in detail, expounding, commenting; explanation, exposition; gloss, comment, interpretation (My.; Si. 484); — unfolding; — telling in full; — relating, narrating; — naming, calling. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಂ ಪೇಳ್ವವಂ (ಅಧ್ಯಾಪಕ Mr. 251).

ವ್ಯಾಖ್ಯೆ vi-âkhyĕ. ವ್ಯಾಖ್ಯಾ. *Explanation, exposition; gloss, comment;* description, delineation; definition.

ವ್ಯಾಘಾತ vi-âghâta. Striking against, etc. 2, contradiction, inconsistency of statement (Kâvy. II, 2, B, 13). 3, the thirteenth astronomical yôga.

ವ್ಯಾಘ್ರ vyâghra. = ಬಗ್ಗ, ಬಗ್ಗು 1, ಯಾಗ್ರ. *A tiger.* 2, at the end of a compound: *best, pre-eminent.* 3, N. of an asura (Bp. 18, 23).

ವ್ಯಾಘ್ರನಖ vyâghra-nakha. A tiger's claw. 2, *a sort of perfume* (= ಕರಜ).

ವ್ಯಾಘ್ರಪದ್ vyâghra-pad. also ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ. *The plant Flacourtia sapida* Roxb.

ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ vyâghra-pâda. Tiger-footed. 2, N. (Bp. 44, 46).

ವ್ಯಾಘ್ರಪುಚ್ಛ vyâghra-puččha. A tiger's tail. 2, *the castor-oil plant, Ricinus communis.*

ವ್ಯಾಘ್ರಾಜಿನ vyâghra-ajina. A tiger's skin (used to sit upon, My.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ vyâghra-aṭa. *A sky-lark.* 2, *N. of another bird* (ಭರದ್ವಾಜ, ಹೆಗ್ಗಾಟಿ Hlâ.; ಭರದ್ವಾಜ, ವಲಿಯನ ಹಕ್ಕಿ Nr.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಸನ vyâghra-âsana. A tiger's skin used as a seat (My.).

ವ್ಯಾಘ್ರಾಸುರಹರ vyâghra-asura-hara. Śiva (Grj. 3, 87).

ವ್ಯಾಘ್ರಿ vyâghri. A tigress. 2, *a sort of prickly nightshade, Solanum jacquini* Lin. See ನೆಲಗುಳ್ಳ.

ವ್ಯಾಜ vi-âja. = ವಾಯ 1. *Deceit, deception, fraud, craft, art, cunning; disguise* (either of purpose or of person); *pretext, pretence* (My.). 2, wickedness.

ವ್ಯಾಜನಿನ್ದೆ vyâja-nindĕ. False censure: censure in appearance conveying real commendation; in appearance blaming one, in reality another: disguised reproach (My.).

ವ್ಯಾಜಸಂಸ್ತವ vyâja-saṁstava. A particular figure of rhetoric: disguised reproach; covert praise; praising one person whilst apparently blaming another; censuring one person whilst apparently commending another (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.).

ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿ vyâja-stuti. = ವ್ಯಾಜಸಂಸ್ತವ. (Kâvy. III, 3, B, 148 seq.).

ವ್ಯಾಜೋಕ್ತಿ vyâja-ukti. Covert allusion (intended to mislead), innuendo (My.).

ವ್ಯಾಜ್ಯ vi-âjya. (fr. ವಿ-ಅಜ). = ಯಾಜ್ಯ 2. A contest, a quarrel, a dispute (My.; Tĕ., T., M.); — a law-suit (My.; Tĕ., etc.). — ವ್ಯಾಜ್ಯ ತೀರಿಸು. To settle a dispute (B. 4, 93. 142; My.). — ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡು. = ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡು. ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡುವವ ಅಜ್ಜಗೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡು. -ಆಡು. To quarrel (My.); to litigate (My.). — ವ್ಯಾಜ್ಯವೆಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To create a quarrel (B. 2, 25).

ವ್ಯಾಜ್ಯಗಾಱ vyâjya-gâṟa. A litigious man (My.).

ವ್ಯಾಡ vyâḍa. = ವ್ಯಾಲ. *A snake* 2, *a carnivorous animal, a beast of prey.* 3, a villain, a rogue.

ವ್ಯಾಡಾಯುಧ vyâḍa-âyudha. *A sort of perfume* (= ವ್ಯಾಘ್ರನಖ).

ವ್ಯಾತ್ಯುಕ್ಷಿ vyâtyukshi. Bathing together for amusement, mutual splashing and sporting in water. (Si.).

ವ್ಯಾಧ vyâdha. = ಬಿಯದ. *A hunter.* 2, a wicked man.

ವ್ಯಾಧಾಮ vyâdhâma. *A thunder-bolt.*

ವ್ಯಾಧಿ vyâdhi. = ಬಿಯದಿ. *Sickness, ailment, disease.* 2, *the plant Costus speciosus or arabicus* (= ಕುಷ್ಠ).

ವ್ಯಾಧಿಘಾತ vyâdhi-ghâta. *The tree Cathartocarpus fistula* Pers. (Cassia fistula Lin.).

ವ್ಯಾಧಿತ vyâdhita. *Diseased, sick, ill.*

ವ್ಯಾಧಿವಿಕಾರ vyâdhi-vikâra. A change of the nature of a disease (?). See ಇಕ್ಕುಬಿ 2.

ವ್ಯಾಧಿಸ್ಥ vyâdhi-stha. A sick man (ರೋಗಿ Nn. 44. 76).

ವ್ಯಾನ vyâna. 1. Covering. See ಸಂ-.

ವ್ಯಾನ vi-âna. 2. *One of the vital airs, that which is diffused through the body.*

ವ್ಯಾಪಕ vi-âpaka. Reaching through, pervading, diffusive, comprehensive, going everywhere, widely spreading, extending over the whole of anything, invariably concomitant or inherent; — an invariably concomitant or inherent property or substance (Śmd. 162). See ಅಖಿಲ-. 2, a man who is an intimate associate of the whole community (My.).

ವ್ಯಾಪದ್ vi-âpad. Death; calamity; ruin.

ವ್ಯಾಪದ್ಗತ vyâpad-gata. *Involved in calamity.*

ವ್ಯಾಪನ vi-âpana. The act of spreading through or throughout, pervading, penetrating, filling up (My.).

ವ್ಯಾಪರಿಸು vyâparisu. = ವ್ಯಾಪಿಸು. (My.).

ವ್ಯಾಪಾದ vi-âpâda. Destroying, destruction, ruin; — *the wish or project to injure another.*

ವ್ಯಾಪಾದನ vi-âpâdana. *Destroying, killing, slaying, slaughter.*

ವ್ಯಾಪಾದಿತ vi-âpâdita. Destroyed, killed; hurt, injured. (R.).

ವ್ಯಾಪಾರ vi-âpâra. = ಬೇಪಾರ, ಬೇರ 2, ಯಾಪಾರ. The state of being occupied or engaged in; occupation, employment, business, trade, profession (ಉದ್ಯೋಗ Bhn. 51). 2, exercise, practice, exertion, activity. 3, work, affair, operation, action, transaction, doing, performance. 4, trade, traffic (My.; Mhr.). See Sp. s. ಪಾಪಕರ್ಮ. — ವ್ಯಾಪಾರದ ಹುಱು. See ಕೆನ್ದಲೇ-. — ವ್ಯಾಪಾರ ನಡಿಸು. To do a work (B. 5, 301). 2, to trade (My.). — ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡು. To trade (My.). ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವ (ವರ್ತಕ G.). ಹಡಗದಿನ್ದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವ (ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ G.).

ವ್ಯಾಪಾರಗಾಱ vyâpâra-gâṟa. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (My.; B. 5, 122).

ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ vyâpâra-stha. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (My.; B. 3, 58. 116; 5, 287).

ವ್ಯಾಪಾರಿ vyâpâri. = ಬೇಪಾರಿ, ಬೇರಿ 1. Occupied, busy; transacting business. 2, a tradesman, a dealer, a merchant (My.; Si. 84; ಪರದ, ಹರದ G.).

ವ್ಯಾಪಾರಿಗ vyâpâriga. = ವ್ಯಾಪಾರಿ No. 2. (ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ G.).

ವ್ಯಾಪಿ vi-âpi. *Reaching through, pervading, extending over or to, overspreading, covering.* 2, all-pervading, diffusive; invariably inherent or concomitant. 3, = ಯೋಗಪಟ, q. v.

ವ್ಯಾಪಿತ vi-âpita. = ವ್ಯಾಪ್ತ. (Bp. 2, 6; 33, 7).

ವ್ಯಾಪಿನಿ vyâpini. Feminine of ವ್ಯಾಪಿ (Čpr. 2, 66).

ವ್ಯಾಪಿಸು vi-âpisu. = ವೇಪಿಸು. To reach through, to spread through, to go everywhere, to overspread, to pervade, to permeate, to cover, to fill, to occupy (Bp. 19, 38; 44, 34; J. 1, 4; 18, 1; Si. 50. 76; B. 4, 202; My.).

ವ್ಯಾಪೃತ vi-âpṛita. Occupied or engaged in. See ಕುಟುಮ್ಬ-.

ವ್ಯಾಪೃತಿ vi-âpṛiti. Occupation, engagement (Čpr. 4, 28; 8, 1; 9, 6).

ವ್ಯಾಪ್ತ vi-âpta. *Spread through, pervaded, pervading, extended, thoroughly occupied or penetrated by; filled up, full;* overspread, covered over; invariably attended or accompanied; etc.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ vi-âpti. The act or state of pervading, pervasion, permeation, presence throughout the extension of. 2, universality; fulness (J. 2, 55). 3, obtaining, gaining, acquiring. 4, occupation, work (ಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ Nn. 117; My.).

ವ್ಯಾಪ್ಯ vi-âpya. Permeable, penetrable. 2, that which may be the site or locality of an invariably concomitant cause or characteristic. 3, that is to be comprehended. 4, *the medicinal plant Costus speciosus or arabicus.*

ವ್ಯಾಮ vyâma. *A fathom or the space between the tips of the fingers of either hand when the arms are extended* (ಅಳತೆ, ಪ್ರಮಾಣ Nn. 129). 2, one hundred (ಶತ, ನೂಱು 129). 3, sickliness (ಸರೋಗ, ಲೇಸಹ ರೋಗ 129).

ವ್ಯಾಮೋಹ vi-âmôha. Bewilderment. 2, excessive love or affection (Bp. 24, 24; Prll. 3, 12; My.; see ದುರ್-).

ವ್ಯಾಯತ vi-âyata. Drawn asunder, separated;—drawn out, extended, *long, tall;*—hard, firm;—mighty, powerful, strong, intense, much.

ವ್ಯಾಯಾಮ vi-âyâma. Drawing or stretching out;—athletic exercise; exercise of the body in general (My.; B. 4, 122. 124; B. 5, 189);—fatigue, labour;—a fathom.

ವ್ಯಾಲ vyâla. = ಬಿಯಳ, ಬ್ಯಾಲ, ವ್ಯಾಡ. *A snake* (ಉರಗ, ಸರ್ಪ Nn. 74; ಪನ್ನಗ Mr. 486). 2, *a carnivorous animal, a beast of prey* (ಕೊಳ್ಮಿಗ, ಕೊಲುವ ಮೃಗ 74; ಕೊಳ್ಮೃಗ 486). 3, *wicked, villainous, bad;* cruel, fierce, vicious;—*a villain, a cheat, a rogue* (ದುರ್ಜನನು 74); a cruel man (ಅತೀವಹಿಂಸಕರ, ನಾನಾಹಿಂಸೆಗಳ ಮಾಡುವವನು 74); a terrible man (ಭಯಕಾಱ 74; ಉರ್ವ ಭಯಕಾರ 486). 4, *a vicious elephant* (ಮದೇಭ, ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆ 74; ಇಭ 486). 5, the Ceylon leadwort (ಚಿತ್ರಮೂಲ, etc. Mr. 128).

ವ್ಯಾಲಗನ್ಧಿ vyâla-gandhi. The ichneumon plant (? ನಾಂಗುಲಿಕ Mr. 133, one MS. ವ್ಯಾಲನನ್ದಿ).

ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ vyâla-grâhi. *A snake-catcher.*

ವ್ಯಾಲಪತಿ vyâla-pati. A big snake (in ದುರ್ವ್ಯಾಲಪತಿ, J. 24, 20).

ವ್ಯಾಲಶಾಯಿ vyâla-šâyi. Vishṇu (My.).

ವ್ಯಾಲಾಯುಧ vyâla-âyudha. = ವ್ಯಾಡಾಯುಧ. *A sort of perfume.*

ವ್ಯಾಲಾರಿ vyâla-ari. Garuḍa (Mr. 21).

ವ್ಯಾಲಿ vyâli. The plant Convolvulus argenteus (ಕೋಟರಪುಷ್ಪಿ, ಎಮ್ಮೆವಳ್ಳಿ Mr. 148).

ವ್ಯಾಲಿಕ vyâlika. (= ವ್ಯಲೀಕ). Cheating, deceit, falsehood (ವಿಪ್ರಕಾರಣ, ವಂಚನ, ಆಟಿಗೊಳುಹಂ Mr. 439).

ವ್ಯಾಲೋಲ vi-âlôla. Rolling about, shaking, waving (Čh. v. 202).

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ vyâvahârika. (fr. ವ್ಯವಹಾರ). Relating to business or practice or action, practical, active;—belonging to judicial procedure, judicial, legal;—customary, usual;—use (My.; Si. 48).

ವ್ಯಾವೃತ್ತ vi-âvṛitta. Separated; excluded; freed from;—*turned back, turned round, revolved* (ಮುರಳಿದುದು Nr.);—encompassed, surrounded; fenced.

ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ vi-âvṛitti. Separation from, selection. 2, exception, exclusion, rejection, removal. 3, turning away. 4, rolling round; repetition. See ಕಾವ್ಯಮಲ-, ಪದವರ್ಣ-.

ವ್ಯಾಸ vi-âsa. = ಬಿಯಸ. Throwing in different directions;—distribution or separation into parts;—severing; *severality, distinction, detail.* 2, diffusing, extending, spreading (ಬಿತ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ಪ್ರಪಂಚ, ಪಿರಿದು ಮಾಟ್ಪುದು Mr. 447); *diffusion, extension, width, breadth;* the diameter of a circle (B. 4, 65; My.). 3, disposing in order, arranging; an arranger;—*Vyâsa, the son of Parâšara and Satyavatî,* who is regarded as the original arranger of the vêdas and founder of the vêdânta philosophy (ಕೃಷ್ಣ Mr. 519; ವೈಶಮ್ಪಾಯನ, ಸತ್ಯವತಿಜ, ಪರಾಶರ Mr. 257). See Bp. 54, 64; 57, 72.

ವ್ಯಾಸಪೀಠ vyâsa-pîṭha. A kind of stool on which the book is placed in reading (My.).

ವ್ಯಾಸಂಗ vi-âsanga. = ಬಿಯಸಂಗ. Excessive attachment, close adherence, devotion or addiction to;—assiduous application to, diligent study of. See ವಿದ್ಯಾ-.

ವ್ಯಾಸಹಸ್ತ vyâsa-hasta. = ಬಿಯಸಹಸ್ತ. Vyâsa's hand cut off by Nandi, and its image (Bp. 54, 49; 57, 24; 58, 53). See ನನ್ದಿಕಮ್ಬ.

ವ್ಯಾಸೇಶ vyâsa-îša. N. of a linga (Bp. 54, 64).

ವ್ಯಾಹರಣ vi-âharaṇa. *Uttering, pronouncing, etc.*

ವ್ಯಾಹಾರ vi-âhâra. *Uttering, pronouncing; utterance, speech, voice;* a word;—a humorous speech, a facetious allusion.

ವ್ಯಾಹೃತಿ vi-âhṛiti. Utterance, etc. 2, a mystical word pronounced after ôm (bhûr, bhuvaḥ and svar being the three great vyâhṛitis).

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮ vi-utkrama. Going out of the right course; transgression;—inverted order, reverse or irregular arrangement, disorder, confusion, contrariety.

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮಣ vi-utkramaṇa. = ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮ. (Kâvy. III, 3, B. 16).

ವ್ಯುತ್ಥಾನ vi-utthâna. Rising up against, *opposition, doing anything prohibited;—obstruction, hindering;—following one's own inclination, independent action;*—the completion of a religious act or vow.

ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ vi-utpatti. = ವಿತ್ಪತ್ತಿ. Production, origin; derivation (of words from roots, etc.), etymology (My.). 2, con-

versancy with or proficiency in (literature or science);—scholarship, learning. See ಶಾಸ್ತ್ರ-.

ವ್ಯುತ್ಪನ್ನ vi-utpanna. = ವಿತ್ಪನ್ನ. Produced;—derived (from a root, etc.); formed (as a derivative word);—completed, perfected, accomplished. 2, *quite conversant with or proficient in* (literature, etc.);—learned.

ವ್ಯುತ್ಪಾದಕ vi-utpâdaka. Producing, productive;—deriving or tracing (words, My.).

ವ್ಯುತ್ಪಾದನ vi-utpâdana. Tracing (words) back to a root or theme (My.).

ವ್ಯುತ್ಪಾದಿಸು vi-utpâdisu. To derive from a root, to trace back to a root (My.).

ವ್ಯುದಾಸ vi-udâsa. Throwing or scattering in different directions, throwing or laying away or aside; rejection, exclusion; prohibition; disregard for. See ಕ್ಷಿತಿವ್ಯುದಾಸ s. ಹಗ.

ವ್ಯುಷ್ಟ vi-ushṭa. *Dawn, day-break.*

ವ್ಯುಷ್ಟಿ vi-ushṭi. Dawn. 2, *increase, prosperity.* 3, *product, fruit, consequence.*

ವ್ಯೂಢ vi-ûḍha. *Expanded, wide, broad, large;—arrayed, arranged.*

ವ್ಯೂಢಕಂಕಟ vyûḍha-kaṅkaṭa. *Accoutred, mailed, armed.*

ವ್ಯೂತಿ vi-ûti. *Weaving,* sewing.

ವ್ಯೂಹ vi-ûha. = ಬಿಂಹ, ಬಿಹ್ವ q. v. *A mass, a multitude, a flock* (ಓಘ, ಸಮೂಹ Nn. 108);—an army (ಸೈನ್ಯ, ಸೇನೆ 108). 2, orderly arrangement, disposition, array; *military array* (ರಚನೆ 108; ಪಡಯೊಡ್ಡು Mr. 468; see ಒಡ್ಡು).

ವ್ಯೂಹಪಾರ್ಷ್ಣಿ vyûha-pârshṇi. *The rear of an army.*

ವ್ಯೋಕಾರ vyô-kâra. = ಬೋಗಾಟಿ. *A blacksmith.* 2, a coppersmith; one who makes and sells brass and copper-vessels (ಲೋಹಕಾರ, ಬೋಗಾಟಿ Hlâ.; see Mr. s. ಲೋಹಕಾರಕ).

ವ್ಯೋಮ vyôma. (ವೇಮ). N. (Bp. 46, 76. 77). — ವ್ಯೋಮನಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. N. (Bp. 46, 68). — ವ್ಯೋಮನಾರಾಧ್ಯ. -ಆರಾಧ್ಯ. N. (Bp. 46, 41. 45. 81). — ವ್ಯೋಮನಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 67). — ವ್ಯೋಮಪ್ರಭು. N. (Bp. 46, 75. 76). — ವ್ಯೋಮವಿಭು. N. (Bp. 46, 5). — ವ್ಯೋಮಾರ್ಯ. -ಆರ್ಯ. N. (Bp. 46, 76).

ವ್ಯೋಮ vyôma. *The sky, the ether, the atmosphere.* 2, the zero (see ಕೃತಯುಗ).

ವ್ಯೋಮಕಚಾಭಿರಾಮ vyôma-kača-abhirâma. Śiva (Śšv. 5, 25).

ವ್ಯೋಮಕೇಶ vyôma-kêśa. *Śiva.*

ವ್ಯೋಮಗಂಗೆ vyôma-gaṅgĕ. The heavenly Ganges (My.).

ವ್ಯೋಮನದಿ vyôma-nadi. = ವ್ಯೋಮಗಂಗೆ. (Bp. 24, 74).

ವ್ಯೋಮಯಾನ vyôma-yâna. *A celestial car, a chariot of the gods* (ನಡೆಮಾಡ, ಪಾಱು Śm. 10).

ವ್ಯೋಷ vi-ôsha. *The aggregate of three spices: black pepper, long pepper, and dry ginger.*

ವ್ರಜ vraja. = ಬ್ರಜ. Going, wandering, roaming; *a road.* 2, *a flock, a herd, a multitude.* 3, *a station of cowherds, a cowpen, a cattle-shed.* See ಪಶು-.

ವ್ರಜ್ಯೆ vrajyĕ. *Travelling or wandering about* (in quest of alms, etc.). 2, *march, attack, invasion.* See ಅನು-, ಪರಿ-.

ವ್ರಣ vraṇa. = ಬ್ರಣ, ರಣ 2, ಬಣ. *A wound, a sore, an ulcer, a boil, a bruise, a tumor* (ಆರುಸ್, ಪುಣ್ಣು Mr. 398). See ನಾಡೀ-. ನೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊರ್ತುರ ಹೆಣ ಜೀವಿಸೀತೇ? (Prv.).

ವ್ರಣಕಾರಿ vraṇa-kâri. *Causing wounds,* etc.

ವ್ರಣವೈದ್ಯ vraṇa-vaidya. = ರಣವೈದ್ಯ s. ರಣ 2. A doctor for curing sores, etc. (My.); the science of curing sores, etc. (My.).

ವ್ರಣಾಶನ vraṇa-aśana. A tick (ಉಣ್ಣೆ Mr. 166).

ವ್ರಣಿ vraṇi. N. of a plant (ತೀರಣ Mr. 117).

ವ್ರತ vrata. = ಬತ, ಬ್ರತ. Rite, observance, practice, work (see ಮಧು-). 2, any religious act or obligation enjoined by the gods. 3, sacrifice. 4, *a self-chosen or voluntary act of religious merit* (fasting, continence, etc.), *any self-imposed religious observance or obligation to hold it, vowed observance, a vow made to do or bear.* ನೇಮವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prv.).

ವ್ರತತಿ vratati. *Expansion, spreading.* 2, *a climbing plant.*

ವ್ರತಭಂಗ vrata-bhaṅga. The breach of a vow (My.).

ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟ vrata-bhrashṭa. Fallen or deviated from one's vow (Bp. 57, 76; 60, 27).

ವ್ರತಸಮಾವರ್ತನೆ vrata-samâvartanĕ. = ಸಮಾವರ್ತನೆ. (My.).

ವ್ರತಸ್ಥ vrata-stha. A man that is under the obligation of a religious vow (My.; Si. 250).

ವ್ರತಹೀನ vrata-hîna. A man who neglects his vowed observance;—bad penance (ಕುತಪ, ಕೆಟ್ಟ ತಪಸ್ಸು Nn. 107).

ವ್ರತಾಚರಣ vrata-âčaraṇa. = ವ್ರತಾಚಾರ. See ನೋನ್.

ವ್ರತಾಚಾರ vrata-âčâra. *The act of observing a vow or religious obligation.*

ವ್ರತಾದಾನ vrata-âdâna. *Undertaking the obligations of a devotee.*

ವ್ರತಿ vrati. = ಬ್ರತಿ. Observing a vow, practising any penance or religious observance: *an ascetic, a devotee* (ತಿತ್ತಡಿ Kk. 76);—*a man engaged in the performance of a sacrifice.*

ವ್ರತಿಪತಿ vrati-pati. An eminent ascetic (Čpr. 2, 65; 3, 70).

ವ್ರತೆ vratĕ. = ಬತೆ, ಬದೆ, ಬ್ರತೆ. A woman who keeps her vow (of loyalty to her husband, see ಪತಿ-).

ವ್ರಯ vraya. Tbh. of ವ್ಯಯ. Spending, expenditure, expense, outlay (My.; Si. 393; Tĕ.; see ದುರ್-, ಯಾಗ-).

ವ್ರಶ್ಚನ vraščana. Who or what cuts;—*a small chisel or saw, a fine file.*

ವ್ರಾಜ್ vrâj. Wandering about. See ಪರಿ-.

ವ್ರಾಜಕ vrâjaka. = ವ್ರಾಜ್. See ಪರಿ-.

ವ್ರಾತ vrâta. = ಬ್ರಾತ. *A multitude, a flock, an assemblage, a troop.* 2, manual or bodily labour (Bp. 39, 23; 47, 12).

ವ್ರಾತ್ಯ vrâtya. *A man of one of the first three classes who has lost caste through non-observance of the saṁskâras, an outcaste* (ಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳಿಲ್ಲದವನು Hlâ.; ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನ Mr. 253);—a man of a particular inferior class (regarded as the descendant of a Śûdra father and Kshatriya mother);—a low or vile person;—an illiterate, ill-bred man (My.).

ವ್ರೀಡೆ vrîḍĕ. *Shame, modesty, bashfulness.* 2, N. of a plant (ಜಕ್ಕುಲಿಗಾರೆ Mr. 134).

ವ್ರೀಹಿ vrîhi. *Rice, paddy* (ನೆಲ್ಲು Hlâ.; Nn. 86).

ವ್ರೀಹಿಭೇದ vrîhi-bhêda. A species of rice. 2, *the grain Panicum miliaceum.*

ವ್ರೈಹೇಯ vraihêya. = ಬ್ರೈಹೇಯ. *A field of rice.*

ಶ್ Š

ಶ್ š. The fifty-first letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It does not occur in pure Kannaḍa (44-45), and appears as ಸ್ in tadbhavas (234. 235), or as ಚ್ (see ಚಕಡಾ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕೆ, ಚಳ್ಳಿ, ಚಿಕರಿ, ಚಿಕ್ಕ 2, ಚಿಪ್ಪ, ಚುಕ್ಕಿ; *cf.* also ಛಕ್ಕ).

ಶ ša. The letter ಶ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 5 (Mr. 349). 3, = ಶಯ, sleeping, reposing; see ಗಿರಿ-.

ಶಂಸ šaṁsa. Hurting, injuring. See ನೃ-.

ಶಂಸನ šaṁsana. Saying, telling; reciting, repeating; praising (My.).

ಶಂಸಿತ šaṁsita. Said, told;—praised (My.);—desired;—calumniated.

ಶಂಸೆ šaṁsĕ. Speech; praise, eulogium. 2, wish, desire. See ಪ್ರ-.

ಶಕ šaka. N. of a king, especially applied to Šâlivâhana. 2, an era, an epoch (My.; B. 3, 23). 3, N. of a country and of a race of people.

ಶಕಟ šakaṭa. = ಚಕ್ಕಡಿ, etc. *A cart, a waggon* (ಬಂಡಿ Nn. 10; ಅಕ್ಷ, ಬಂಡಿ 37).

ಶಕಟಾಂಗ šakaṭa-aṅga. A part of a cart. See ಈಸು.

ಶಕಲ šakala. *A part, a portion, a piece, a fragment; a potsherd.* 2, *the skull* (ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪು Mr. 397). 3, *skin; bark;*—the scales of a fish.

ಶಕಲಿ šakali. Having scales: *a fish.*

ಶಕವರುಷ šaka-varusha. = ಶಕಾಬ್ದ. (Bp. 61, 92).

ಶಕಾಬ್ದ šaka-abda. A year of the šaka era (especially of that of Šâlivâhana, My.).

ಶಕಾರ ša-kâra. The letter ಶ್ (Šmd. 11).

ಶಕುನ šakuna. = ಸಕುನ. *A bird.* 2, a prognostic, an omen, a prodigy (generally one that indicates good luck). ಶಕುನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವಶಕುನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿಯ ಗೋಣು ಮುರಿದ ಹಾಗೆ.—ಶಕುನವಾಗುತ್ತದೆನ್ದು, ಬೆಳಗ ತನಕ ಕದ್ದರೆ ಆದೀತೇ? (Prvs.). See ಉರಿಗ 2, ಒಕ್ಕು 4, ತಾಟ್ 2; Prv. s. ಶೂಲ.

ಶಕುನಿ šakuni. = ಸಕುನಿ. *A bird.* 2, *a kite, Falco cheela.* 3, a doll (ಪುತ್ರಿಕೆ) of omen (ಸನ್ದ ಸುರತವನುಸುರ್ವುವು ಅಯ್ದು ಶಕುನಿಗಳಕ್ಕು Mr. 204). 4, N. of the maternal uncle of the Kauravas (Bh. 1, 8, 11 seq.). 5, = ಶಕುನ್ತ No. 4 (My.).

ಶಕುನ್ತ šakunta. *A bird.* 2, *a particular kind of bird, probably the Indian vulture or perhaps a sort of falcon.* 3, a small kind of owl (ಪಿಂಗಲಿ, ಭಾಸ, ಹಾಲುವಕ್ಕಿ Mr. 174; see ಹಾಲ್ವಕ್ಕಿ). 4, N. of one of the astronomical periods (karaṇas).

ಶಕುನ್ತಲೆ šakuntalĕ. N. of a daughter of the apsaras Mênakâ by Višvâmitra, who was reared as his daughter by Kaṇva and became the mother of Bharata (My.).

ಶಕುಲ šakula. *A kind of fish* (ಚಿಕ್ಕ ಮೀನ್ Mr. 410). See ಸೀಗಡಿ.

ಶಕುಲಾಕ್ಷಕ šakula-akshaka. *White bent-grass, Panicum dactylon* (= ಗರ್ಕಾಲಿ).

ಶಕುಲಾದನಿ šakula-adani. *A medicinal plant* (= ಕಟು). 2, *the plant Commelina salicifolia.*

ಶಕುಲಾರ್ಭಕ šakula-arbhaka. *A sort of fish* (= ಗಡಕ).

ಶಕೃತ್ šakṛit. (= ಸಗಣ, etc.). *Excrement, ordure, feces, dung, cow-dung* (ವಿಷ್ಠೆ Hlâ.).

ಶಕೃತ್ಕರಿ šakṛit-kari. Dung-making: *a calf.*

ಶಕ್ತ šakta. Strong, mighty, powerful;—*able, capable, competent;*—clever, diligent, attentive, intent. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಕತ್ತಿ (Prv.). See ಅನು-, ಅ-; Čpr. 5, 118; Bp. 39, 12; 55, 2.

ಶಕ್ತಿ šakti. = ಸಕತಿ, ಸಕುತಿ. *Strength, power; ability, capacity, capability, faculty;*—regal power;—a powerful man (ಬಲಾನ್ವಿತ, ಬಲಾಢ್ಯ Nn. 60). 2, the energy or active power of a deity personified as his wife, *e. g.* Pârvatî (ಗಿರಿಸುತೆ, ಪಾರ್ವತಿ 60; see ಆದಿ-);—a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ 60). 3, the power or signification of a word, the force or meaning of a term. 4, *a spear, a pike, a dart;*—a sword (ಖಡ್ಗ, ಆಯುಧಭೇದ 60). 5, N. of a muni. 6, the female organ (as the counterpart of Šiva's phallus worshipped by the šâktas). ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದವನಾದರೂ ಯುಕ್ತಿಯಿದ್ದವನ ಕೆಳಗೆ (Prv.). — ಶಕ್ತಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Power to be ruined or lost (Bp. 57, 3).

ಶಕ್ತಿಕ್ಷಯ šakti-kshaya. Diminution or loss of power. See ತುಟ್ಟಸು.

ಶಕ್ತಿತೆ šaktitĕ. Power, faculty. See ಅತಿ-.

ಶಕ್ತಿತ್ರಯ šakti-traya. The three constituents of regal power: prabhutva, mantra, and utsâha; or: king, minister, and energy (Čpr. 2, 8; Ršv. 5, after 19).

ಶಕ್ತಿಧರ šakti-dhara. A spearman, a lancer. 2, *Skanda.*

ಶಕ್ತಿಪಾಣಿ šakti-pâṇi. Spear-handed, a spearman. 2, *Skanda.*

ಶಕ್ತಿಪೂಜೆ šakti-pûjĕ. Worship of the šakti No. 6 (as done by the šâktas, My.).

ಶಕ್ತಿಮಾನ šakti-mâna. = ಶಕ್ತಿವನ್ತ. (Mhr.; B. 5, 210; Čb. 36).

ಶಕ್ತಿವನ್ತ šakti-vanta. Strong, mighty; able, competent (Bp. 53, 20; My.).

ಶಕ್ತಿಹೀನ šakti-hîna. Powerless, impotent (B. 5, 210; My.).

ಶಕ್ತಿಹೇತಿಕ šakti-hêtika. *One who has a spear for a weapon, a soldier armed with a lance.*

ಶಕ್ನು šaknu. *Speaking kindly or pleasingly.*

ಶಕ್ಯ šakya. Able, possible, capable, practicable, able to be effected or done, easy to be accomplished;—that may be conveyed or expressed (as sense or meaning by any particular word, etc.). ಶಕ್ಯವಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯ ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲ (Prv.). See Šmd. 5. 231 Cm.; Bp. 39, 20; ಅ-.

ಶಕ್ಯಾರ್ಥ šakya-artha. Admissible meaning, the meaning conveyed by a word (My.).

ಶಕ್ರ šakra. Powerful, strong, mighty. 2, *Indra* (ಇನ್ದ್ರ Nn. 80; Mr. 517). 3, Vishṇu (ಹರಿ, ನಾರಾಯಣ 80). 4, Yama (ಕಾಲ, ಯಮ 80). 5, white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು 80; ಸಿತ 517). 6, *the plant Wrightia antidysenterica R. Br.* 7,

a kind of jasmine (ವಿಚಕಿಲ, ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ 80; ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ 517). 8, a kind of Euphorbia (ವಜ್ರ, ಕಳ್ಳಿಯ ಮರ 80, o. r. ವಜ್ರ; ಎಲೆಗಳ್ಳಿ 517). 9, an arbour, etc. (ಉಟಜ, ಪರ್ಣಶಾಲೆ 80). ತಕ್ರ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಸಹಾ ದುರ್ಲಭ (Prv.).

ಶಕ್ರಕ್ರೀಡಾಚಲ śakra-krîḍâ-ačala. Indra's pleasure-mountain: *the mountain mêru.*

ಶಕ್ರಗೋಪ śakra-gôpa. The insect cochineal (= ಇನ್ದ್ರಗೋಪ). (V. 14, 16).

ಶಕ್ರಚಾಪ śakra-čâpa. The rainbow (ಇನ್ದಿರವಿಲ್ Šs.; Bp. 37, 25).

ಶಕ್ರಜಿತ್ śakra-jit. N. of the son of Râvaṇa (My.).

ಶಕ್ರಜೇತಾರ śakra-jêtâra. = ಶಕ್ರಜಿತ್. (My.).

ಶಕ್ರಧನುಸ್ śakra-dhanus. *The rainbow.*

ಶಕ್ರಪಾದಪ śakra-pâdapa. *A sort of pine, Pinus deodara* Roxb.

ಶಕ್ರಪುಷ್ಪಿ śakra-pushpi. *The plant Menispermum cordifolium* Willd. (= ಅಸ್ನಿತಿಖೆ). 2, the plant Pentaptera arjuna (see ತರಿಗೊಟ್ಟು).

ಶಕ್ರಶರಾಸನ śakra-śarâsana. *The rainbow.*

ಶಕ್ರಸಾರಥಿ śakra-sârathi. The charioteer of Indra: *Mâtali.*

ಶಕ್ರಸುತ śakra-suta. Arjuna (J. 14, 28).

ಶಕ್ರೇಭ śakra-ibha. Indra's male elephant (ಐರಾವತ Nn. 124).

ಶಕ್ಲ śakla. = ಶಕ್ನ. (ಸವಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವವನು G.).

ಶಕ್ವರಿ śakvari. N. of a type of metres (Čh.; ಛನ್ದ, ಛನ್ದೋಭೇದ Nn. 58; ಛನ್ದಸ್ Mr. 362; ಛನ್ದ Mr. 520). 2, a cow (ಪಶು 58; 520). 3, the vêdânta (ವೇದ 58, one MS. ವೇದಾನ್ತ; ವೇದಾನ್ತ 520).

ಶಂಕತೆ śaṅkatĕ. = ಶಂಕೆ. See ನಿಃ-.

ಶಂಕರ śam-kara. = ಸಂಕರ 2. Causing happiness, conferring good fortune. 2, *Śiva.* 3, N. (Bp. 54, 74). — ಶಂಕರದಾಸ. N. See ವೀರ-. — ಶಂಕರದಾಸಿ. N. (Bp. 23, 4. 7. 34. 41; see ಶರಣ-). — ಶಂಕರದಾಸಿಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 38; 23, 1. 5. 25; 29, 30; 44, 46; 47, 35; 58, 4). — ಶಂಕರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 39).

ಶಂಕರಗಣ śaṅkara-gaṇa. A class of metrical feet (Čh.).

ಶಂಕರತ್ವ śaṅkaratva. The state of being Śiva. See ಅ-.

ಶಂಕರಪ್ರಸಾದಿತ śaṅkara-prasâdita. = ಸಂಕರಪಸಾಯಿತ. Purified by Śiva, etc.; graciously presented by Śiva.

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ śaṅkara-âčârya. N. of a teacher of the advaita vêdânta philosophy (My.).

ಶಂಕರಿ śaṅkari. Śiva's wife. 2, a kind of vessel (ಸರಕ, ದಾರಿಗಿಣ್ಣಿಲ್ Mr. 212, o. r. -ಗಿಣ್ಣಿಲ್).

ಶಂಕಾನಿವೃತ್ತಿ śaṅkâ-nivṛitti. Putting an end to doubt (My.).

ಶಂಕಾಪರಿಹಾರ śaṅkâ-parihâra. Dispelling doubt (My.).

ಶಂಕಿತ śaṅkita. Doubted, apprehended, feared, suspected, distrusted;—doubtful, uncertain;—*alarmed, frightened, apprehensive, having scruples, fearful of;*—distrustful, suspicious, suspecting (Bp. 52, 35).

ಶಂಕಿ śaṅki. Doubting, suspecting, full of fear.

ಶಂಕಿನಿ śaṅkini. A woman that doubts, suspects or fears (Grj. 7, after 11).

ಶಂಕಿಸು śaṅkisu. To doubt, to be doubtful or uncertain, to hesitate;—to fear, to be alarmed;—to have a suspicion (Čpr. 3, 52; Bp. 25, 26; 43, 55; 56, 16; My.).

ಶಂಕು śaṅku. = ಸಂಕು 1, q. v. *A pin, a peg, a spike* (ಗೂಟ Mr. 200); *a stake, a post, a pale, a pillar.* 2, *a dart, a javelin.* 3, *the trunk of a lopped tree;* wood, dry wood (ಕಾಷ್ಠ, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಒಣಗಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ Nn. 147). 4, the style or pin of a dial. 5, *the skate fish.* 6, a hole, etc. (ಛಿದ್ರ 147). 7, destruction, etc. (ಲಯ, ಕೆಡುವವಸ್ಥಾದು 147). 8, crowdedness, etc. (ಸಂಕೀರ್ಣ, ಇಟ್ಟೆಡೆ 147). 9, a particular high number, ten billions. 10, the sine of altitude. 11, a surveyor's compass (My.). See ಗಿರ್ವಸ್ಡಿ.

ಶಂಕುಮತ್ śaṅku-mat. *Filled with spikes or stakes.*

ಶಂಕುಯನ್ತ್ರ saṅku-yantra. A sun-dial (Mhr.; B. 4, 190).

ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ śaṅku-sthâpanĕ. The erection of the first post of a house and its worship (My.). 2, exact determination of the points of the compass by means of ಶಂಕು No. 11 (My.).

ಶಂಕೆ śaṅkĕ. ಶಂಕಾ. = ಸಂಕೆ 1. *Doubt, uncertainty, hesitation, scruple, distrust, suspicion, misgiving, fear, alarm, apprehension* (ಬೆಗಡು Čt. I, 9);—one of the sančâribhâvas (Kâvy. 4, 2, 16). 2, an objection started in disputation. 3, presumption. 4, hope.

ಶಂಖ śaṅkha. = ಸಂಕ 1, ಸಂಕು 2. *A shell, the conch-shell* (ಕಮ್ಬು Nn. 66). 2, *the temple or temporal bone;*—the cheek-bone. 3, *a particular high number,* a hundred billions (ಸಂಖ್ಯಾತ, ಗಣನಾಭೇದ 66; see Mr. s. ಖರ್ವ). 4, *one of Kubêra's treasures* (ನಿಧಿ 66). 5, *a particular perfume.* 6, white (ಶ್ವೇತ, ಬಿಳಿದು 66). 7, a kind of military array (ವ್ಯೂಹ, ಬಿಹ್ವಭೇದ 66). ಶಂಖ ಹಿಡಿದರೂ ಮುಂಕುತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ಶಂಖ ಊದಿದವಗೆ ಹೂಸಿನ ಪರವಿಯೇನು?—ಆಗೋ ಪೂಜೆ ಆಗಲಿ! ಊದೋ ಶಂಖ ಊದಿ ಬಿಡುವ! (Prvs.). — ಶಂಖಚಕ್ರದ ಕೋಲು. A rod with the seal of a śaṅkha and čakra for marking the person or stamping cattle (My.). — ಶಂಖದ ಹುಬಿ. (ಮುದ್ಗ G.).

ಶಂಖದ್ರಾವಿ śaṅkha-drâvi. A kind of sorrel. See ಸಕ್ಕರೆನಿಪ್ಪೆ.

ಶಂಖಧರ śaṅkha-dhara. Kṛishṇa (Mr. 18).

ಶಂಖಧ್ವಾನ śaṅkha-dhvâna. The sound of a conch (My.). 2, the sound produced when beating one's own mouth with the palm of the hand from grief, etc. (My.).

ಶಂಖನಖ śaṅkha-nakha. *The shell of the Trochus perspectivus.*

ಶಂಖಪಾಲ śaṅkha-pâla. = ಸಂಕಪಾಲ. N. of a serpent (see ಎಣ್ಬುಕುಲ and ಅಷ್ಟಫಣಿ).

ಶಂಖಪಾಷಾಣ śaṅkha-pâshâṇa. White oxide of arsenic (My.).

ಶಂಖಪುಷ್ಪಬಳ್ಳಿ śaṅkha-pushpa-baḷḷi. A climbing herb with large blue or white flowers, growing in hedges, Clitoria ternatea Lin. (St. & Pl.).

ಶಂಖಮುದ್ರೆ śaṅkha-mudrĕ. The seal of a conch (My.).

ಶಂಖಲಿಖಿತರ್ śaṅkha-likhitar. The two purôhitas Śaṅkha and Likhita (J. 10, 45. 46; 11, 29. 30).

ಶಂಖವರ್ಮ śaṅkha-varma. N. (Kâvy. I, 2, 99).

ಶಂಖವಾದ್ಯ śaṅkha-vâdya. The conch-shell used for blowing as a horn. 2, conch-music: beating the mouth with the palm of the hand from grief, etc. (My.).

ಶಂಖವೃತ್ತ śaṅkha-vṛitta. N. of a metre (Čh., o. r. ಶಂಖಾವೃತ್ತ).

ಶಂಖಾಸು śaṅkhâsu. N. of a plant (ತುಮ್ಬೆ Mr. 150, o. r. ತಮ್ಮಿಾಸು).

ಶಂಖಿ śaṅkhi. Having a conch; possessing shells;—Vishṇu;—a shell-blower;—a worker in shells;—the ocean.

ಶಂಖಿನಿ śaṅkhini. (fem. of ಶಂಖಿ). *The grass Andropogon aciculatus* Roxb.

ಶಚಿ śaċi. = ಸಚಿ. *The wife of Indra.*

ಶಚಿದೇವಿ śaċi-dêvi. = ಶಚಿ. (ಇನ್ದ್ರಾಣಿ, ಪುಲೋಮಜಾತೆ Nn. 28).

ಶಚಿವಲ್ಲಭ śaċi-vallabha. = ಶಚೀಪತಿ. (ಇನ್ದ್ರ Nn. 47).

ಶಚೀಪತಿ śaċî-pati. *Indra.*

ಶಚೀಪಾಲ śaċî-pâla. Indra (Mr. 41).

ಶಟ śaṭa. Sour, acid, astringent.

ಶಟಿ śaṭi. *The plant Zedoary, Curcuma zedoaria* (C. ambaldi).

ಶಠ śaṭha. Wicked, bad, perverse, dishonest, perfidious, deceitful (see ದನ್ತ-). 2, *a rogue, a knave.* 3, a fool, a blockhead. 4, roguery, perfidy, deceit (Bp. 40, 52). 5, N. (J. 7, 2; 12, 12. 50).

ಶಠತ್ವ śaṭhatva. Wickedness, depravity, roguery, knavery (Sk.; My.). 2, stupidity, foolishness (My.).

ಶಠಾಗಮಿಕ śaṭha-âgamika. A man well versed in roguery or deceit (Bh. 1, 14, 29).

ಶಠಾರ್ಥ śaṭha-artha. The meaning of deceit. See ಟೊಣೆ 1.

ಶಠೆ śaṭhĕ. = ಸಟೆ 1. Deceit, falsehood, lying (ಕುಕ್ಕುಟ, etc. Mr. 450; Bp. 51, 47). 2, a bullock-load (ಹೇಱು Mr. 350).

ಶಣ śaṇa. = ಸಣಬು. Hemp, Cannabis sativa. 2, *a kind of hemp, Bengal San, Crotolaria juncea.*

ಶಣಗ śaṇaga. A bullock on which bundles are put or which carries loads (ಗಣ್ಟೆಕ್ಕುದು Mr. 350).

ಶಣಪುಷ್ಪಿಕೆ śaṇa-pushpikĕ. *Crotolaria of various species* (= ಘುಣ್ಟಾರವೆ).

ಶಣಸೂತ್ರ śaṇa-sûtra. *Hempen cord or string, pack-thread, cordage; a net made of hemp.*

ಶಣ್ಟ śaṇṭa. = ಶಾಟ No. 2, ಶೀಟ, ಸಣ್ಟ. A bristle, a stiff hair (Mhr. ಸಡ; *cf.* ಸಟೆ 2);—the hair about the privities (My.; Mhr. ಶೇಣ್ಟ). ಕಣ್ಣು ಕರೆಯದ ನೆಣ್ಟ, ಗಣ್ಡುಕತ್ತೆಯ ಶಣ್ಟ (Dp. 54, 4). ಒನ್ದು ದಿನ ನೆಣ್ಟ, ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಬಣ್ಟ, ಮೂಱನೆಯ ದಿನ ಶಣ್ಟ (Prv.).

ಶಣ್ಡ śaṇḍa. = ಷಣ್ಡ, etc. A multitude. 2, an encampment (ನಿವೇಶ, ಶಿವಿರ, ಪಾಳೆಯ Nr.).

ಶಣ್ಢ śaṇḍha. = ಷಣ್ಡ, etc. *A eunuch;* an impotent man. 2, bull at liberty.

ಶತ śata. *A hundred* (ನೂಱು Nr. 129). — ಶತವರುಷ. A hundred years (Bp. 32, 47). — ಶತಕನ್ತೆ. A garment composed of a hundred patches (My.).

ಶತಕೋಟಿ śata-kôṭi. Having a hundred edges: *a thunderbolt.* 2, a hundred krores (Bp. 1, 65; Dp. 1, 2).

ಶತಕ್ರತು śata-kratu. Having or honoured by a hundred sacrifices: Indra (My.).

ಶತಘ್ನಿ śata-ghni. Slaying hundreds: a kind of weapon, a stone or cylindrical piece of wood studded with iron spikes. 2, a cannon (My.).

ಶತಚ್ಛಿದ್ರ śata-c̆-chidra. A hundred, *i. e.* many, holes or fragments (My.).

ಶತತಮ śata-tama. The hundredth (My.).

ಶತತಾರೆ śata-târĕ. = ಶತಭಿಷಜ್. (My.).

ಶತದಲ śata-dala. A lotus (Čh. v. 154; Bp. 13, 30; 35, 13).

ಶತದಲಾಕರ śatadala-âkara. A collection or multitude of lotuses (Bp. 19, 61).

ಶತದಲಾಕ್ಷ śatadala-aksha. Vishṇu (Bp. 54, 46).

ಶತದಲಾಮ್ಬಕ śatadala-ambaka. = ಶತದಲಾಕ್ಷ. (Bp. 16, 26).

ಶತದಲಾಸನ śatadala-âsana. Brahmâ (Bp. 16, 26).

ಶತದಲಾಸ್ಯೆ śatadala-âsyĕ. A woman with lotus-like eyes (Bp. 40, 7).

ಶತದ್ರು śata-dru. = ಶಿತದ್ರು. Flowing in a hundred branches: *the river Sutlej* in the Panjâb.

ಶತದ್ರೋಹಿ śata-drôhi. One who has been guilty of a hundred acts of treason (My.).

ಶತಧಾಮ śata-dhâma. Having a hundred forms: Vishṇu (My.).

ಶತಧಾರ śata-dhâra. Having a hundred edges: *a thunderbolt.*

ಶತಧೃತಿ śata-dhṛiti. Having a hundred sacrifices: Indra. 2, Brahmâ (My.).

ಶತನಾಮೆ śata-nâmĕ. = ಶತಪುಷ್ಪೆ, q. v.

ಶತಪತ śatapata. (Tbh. of a ಶತಪದ್). = ಶತಪದ. (My.).

ಶತಪತ್ರ śata-patra. *A lotus* (ಅಮ್ಬುರುಹ, ತಾವರೆ Nn. 49; *cf.* ನೂಱಿಲೆ). 2, a sort of jasmine, Jasminum auriculatum (ಮಾಗಧಿ, ಸೇವನ್ತಿಗೆ 49). 3, *a wood-pecker.* 4, *the Indian crane* (ಸಾರಸ Hlâ.; ಸಾರಸ, ಸಾರಸಪಕ್ಷಿ 49). 5, Indra (ಶತಮುಖ, ಇನ್ದ್ರ 49).

ಶತಪತ್ರಕ śata-patraka. *A wood-pecker* (ಬಡಿಗನ ಹಕ್ಕಿ G.).

ಶತಪತ್ರಲೋಚನ śatapatra-lôċana. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 13, 37).

ಶತಪತ್ರೋದ್ಭವ śatapatra-udbhava. Brahmâ (Čh. v. 249).

ಶತಪಥ śata-patha. A hundred paths or lectures (adhyâyas).

ಶತಪಥಬ್ರಾಹ್ಮಣ śatapatha-brâhmaṇa. The brâhmaṇa portion of the white yajurvêda, having one hundred adhyâyas (My.).

ಶತಪದ śata-pada. A hundred or more steps taken for exercise or pleasure: walking for either purpose (My.).

ಶತಪದಿ śata-padi. *A centipede.*

ಶತಪರ್ವ śata-parva. Having a hundred knots or joints: *a bamboo.*

ಶತಪರ್ವಿಕೆ śata-parvikĕ. *Dûrvâ-grass, Panicum dactylon.* 2, *an aromatic water-plant* (= ವಚೆ; see Nr. s. ಕಱುಕೆ).

ಶತಪುಷ್ಪೆ śata-pushpĕ. = ಸದಗುಪ್ಪೆ. *A sort of dill or fennel, Anethum sowa* Roxb. (ಶತನಾಮೆ, ಸಬ್ಬಸಿಗೆ Mr. 136, o. r. ಶತನಾಮಿ).

ಶತಪ್ರಾಸ śata-prâsa. *A kind of oleander, Nerium odorum* Ait.

ಶತಬಲಿ śata-bali. N. of a monkey-chief (J. 21, 9).

ಶತಭಿಷಜ್ śata-bhishaj. Requiring a hundred physicians: N. of one of the nakshatras containing one hundred stars (My.).

ಶತಭಿಷೆ śata-bhishĕ. = ಶತಭಿಷಜ್. (My.).

ಶತಭೀರು śata-bhîru. *A sort of jasmine, Jasminum sambac* Ait.

ಶತಮಖ śata-makha. Having a hundred sacrifices: *Indra.* 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಶತಮಖಸುತ śatamakha-suta. Arjuna (Śŝv. 4, 81).

ಶತಮನ್ಯು śata-manyu. *Indra.*

ಶತಮಾನ śata-mâna. Of the measure or amount of a hundred. 2, *a pala of silver* (ಹಲತೂಕ ಬೆಳ್ಳಿ Si. 495). 3, an âḍhaka. 4, a century (My.; B. 3, 23. 88). 5, a hundred-fold.

ಶತಮೂಲಿ śata-mûli. *A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus* Willd. (ಬಹುಸುತೆ, ಅಭೀರು, etc., ಆಸಡಿ Nr.; ಸೀರು, ಆಸಡಿ Mr. 133, one MS. ಸೀರು).

ಶತಮೂಲಿಕೆ śata-mûlikĕ. *The shrub Asparagus racemosus* Willd. (ಅಭೀರು, ಆಸಡಿ Hlâ.).

ಶತರುದ್ರಿಯ śata-rudriya. N. of a hymn in praise of Rudra (My.).

ಶತರೂಪೆ śata-rûpĕ. N. of the daughter and wife of Brahmâ (Bh. 3, 14, 34).

ಶತವೀರ್ಯೆ śata-vîryĕ. *White-flowering dûrvâ* (see Nr. s. ಕಱುಕೆ).

ಶತವೇಧಿ śata-vêdhi. Piercing a hundred: *a kind of dock or sorrel, Rumex vesicarius.*

ಶತಶತಚಣ್ಡಕರಭಾಭಾಂಗರೋಚಿ śata-śata-čaṇḍakara-bhâ-bhâ-aṅga-rôči. Śiva (Bp. 58, 67).

ಶತಶರಾಸನ śata-śarâsana. A N. of Śiva (Bp. 16, 26).

ಶತಹ್ರದೆ śata-hradĕ. *Lightning.*

ಶತಾಂಗ śata-aṅga. *A car, a chariot, a carriage.*

ಶತಾನನ್ದ śata-ânanda. *Brahmâ.*

ಶತಾಪರಾಧ śata-aparâdha. A hundred, *i. e.* many, crimes (Śśv. 5, 19).

ಶತಾಯು śata-âyu. (Sk. ಶತಾಯುಸ್). A person a hundred years old (My.).

ಶತಾವರಿ śata-avari. *The shrub Asparagus racemosus* Willd.

ಶತ್ರೃ śattṛi. (ಶತೃ). A technical term for the kṛit affix at used in forming present participles.

ಶತ್ರೃಣ್ಣನ್ತ śattṛi-ṇ-anta. A term with final at (Śmd. 99. 100).

ಶತ್ರು śatru. *An enemy, a foe, an adversary.* 2, *an antagonist, a political rival or hostile neighbouring king.*

ಶತ್ರುಘ್ನ śatru-ghna. N. of one of Râmačandra's brothers (J. 18, 2. 55. 56).

ಶತ್ರುತ್ವ śatrutva. Hostility, enmity (My.).

ಶತ್ರುಭಾವ śatru-bhâva. = ಶತ್ರುತ್ವ. (My.).

ಶತ್ರುವರ್ಗ śatru-varga. = ಅರಿವರ್ಗ, q. v. (My.).

ಶನಿ śani. = ಸಣಿ, ಸನಿ 2. *The planet Saturn or the regent of it* (of ominous influence). 2, a wicked person, an adversary (My.; Mhr.). ಶನಿ ಕಾಡಿತೆನ್ದು, ಹನಿಗೆ ನಿತ್ತರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?—ಶನೀ ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಸುಖವುಣ್ಟೇ?—ದಿನ ದಿನ ಶನಿ ಕಾಡಿದರೆ ಬಾಟಿಹೋದು ಯಾವಾಗ?—ಪಂಚಮದ ಶನಿ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣಿಸ್ಯಾನು (Prvs.).

ಶನಿಗ್ರಹ śani-graha. The planet Saturn (My.).

ಶನಿಬಾಧೆ śani-bâdhĕ. The ominous influence of Saturn (My.).

ಶನಿವಾರ śani-vâra. = ಸಣಿವಾರ. Saturn's day, Saturday (My.; B. 1, 7). ಎಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಶನಿವಾರ (Prv.).

ಶನಿವೇದೆ śani-vêdĕ. = ಶನಿಬಾಧೆ. (My.).

ಶನೀಶ್ವರ śani-îśvara. The regent of the planet Saturn, Sani. ಗೋಪಾಲಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ.—ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಶನೀಶ್ವರ ಬಿಡದು.—ಭಿಕ್ಷಾನ್ನದ ಕುಕ್ಕೆಗೆ ಶನೀಶ್ವರ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಶನೈಶ್ಚರ śanais-čara. Slow-going: *the planet Saturn.*

ಶನೈಸ್ śanais. *Slowly, tardily; by degrees, little by little.*

ಶನ್ತ śanta. = ಶನ್ತನು. (Č. Bp. 54, 6). 2, = ಶಾನ್ತ, ಸನ್ತ 2.

ಶನ್ತನು śantanu. N. of the younger brother of Dêvâpi. 2, = ಶಾನ್ತನು, the great grandfather of Pâṇḍu and father of Bhîshma (Bh. 1, 2, 20. 31; My.).

ಶಪಥ śapatha. = ಸಪತ. *An imprecation, a curse.* 2, *an oath, administering an oath, swearing, asseveration by oath or ordeal.* See ಸೂರುಳ್ 2. — ಶಪಥವಾನ್. -ಆನ್. To receive a curse: to be cursed (Bp. 27, 64). — ಶಪಥವಾಳ್. -ಆಳ್. = ಶಪಥವಾನ್. (Bp. 49, 28).

ಶಪನ śapana. *Imprecating, cursing, a curse.* 2, an oath.

ಶಪಿಸು śapisu. To utter a curse (Bp. 61, 8); to curse; to abuse (ಒಬ್ಬನನ್ನು, My.).

ಶಪಿಸುವಿಕೆ śapisuvike. Cursing. ಕತಿಗೊಣ್ಡು ಶಪಿಸುವಿಕೆ (ಆಕ್ರೋಶನ, etc., ಬೊಯಿಲು Si. 387).

ಶಪ್ತಕ śaptaka. Cursed;—sworn. See ಸಂ-.

ಶಪ್ಪ śappa. = ಸಪ್ಪ.

ಶಫ śapha. *A hoof.*

ಶಫರ śaphara. *A kind of carp; a kind of small glittering fish, Cyprinus sophore* Ham.

ಶಫರಿ śaphari. *The female śaphara* (see Mr. s. ಪ್ರೋಷ್ಠಿ).

ಶಬ śaba. = ಶವ, ಶ್ರವ 4, ಸಬ 1, ಸವ 2. A dead body, a corpse (ಮೃತ, ಸಾವು Nn. 64; ಸಾವು Mr. 521; Bp. 32, 13; 46, 35; 47, 7). 2, cloth, clothes (ನಿವಸನ, ವಸ್ತ್ರ 64; ಶುಕ 521). 3, all sorts of beasts (ನಾನಾಮೃಗಂಗಳ್ 64; ಅಖಿಲಮೃಗ 521).

ಶಬಗಸ್ತು śabagastu. = ಸರಗಸ್ತು. Nocturnal procession, especially of a marriage (My.; H. ಷಬ್ಗಷ್ತ್).

ಶಬರ śabara. (= ಶಮ್ಬರ). *N. of a wild mountaineer tribe; a Śabara* (ಉಬ್ಬಿಳ, ಕಿರಾತ Nn. 59; ಬೇಡ, ಬಿಯದ, ಬಿಲ್ಲ Śm. 32). 2, a sort of deer (ಮೃಗ, ಮೃಗಭೇದ 59). 3, Śiva (ಶಿವ, ಹರ 59). 4, the soul (ಜೀವನು 59). 5, N. of a demon (ದೈತ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸಭೇದ 59). 6, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 59). 7, frost, dew, etc. (ತುಹಿನ, ಹಿಮ 59). 8, a cloud (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ 59). 9, variegated colour (ಶಬಲಿತ, ಶಬಲವರ್ಣ 59).

ಶಬರಚರ್ಮಾವೃತ śabara-čarma-âvṛita. Śiva (Bp. 44, 2).

ಶಬರಲೀಲೆ śabara-lîlĕ. Śiva's sport in the form of a Śabara or huntsman (Śśv. 5, 59).

ಶಬರಶಂಕರ śabara-śaṅkara. Śiva in the form of a Śabara (Śśv. 4, after 46).

ಶಬರಶಂಕರವಿಲಾಸ śabaraśaṅkara-vilâsa. Śabaraśaṅkara's sport: N. of a K. poem by Shaḍakshaṛidêva.

ಶಬರಸಮೂಹ śabara-samûha. A multitude of Śabaras (ಬೇಡು Śm. 95).

ಶಬರಾಲಯ śabara-âlaya. *The abode of Śabaras.*

ಶಬರಿ śabari. A Śabara-woman (J. 10, 3). 2, N. (18, 5).

ಶಬರೇನ್ದ್ರ śabara-indra. = ಶಬರೇಶ್ವರ. (Śśv. 4, 86).

ಶಬರೇಶ śabara-îśa. = ಶಬರೇಶ್ವರ. (Śśv. 4, 24).

ಶಬರೇಶ್ವರ śabara-îśvara. Chief of the Śabaras: Śiva (Bp. 44, 1).

ಶಬಲ śabala. *Variegated, brindled, speckled* (ಹಲವು ವರ್ಣ Mr. 444); a variegated colour (ಸಾರಂಗ 444).

ಶಬಲವರ್ಣ śabala-varṇa. A variegated colour (ಸಾರಂಗ Nn. 34).

ಶಬಲಿ śabali. *A spotted cow;*—the kâmadhênu.

ಶಬಲಿತ śabalita. = ಶಬಲ. (ಶಬರ, ಶಬಲವರ್ಣ Nn. 59; Čpr. 1, 141; 5, 92; Abh. P. 12, after 2).

ಶಬ್ದ śabda. = ಸದ್ದ, ಸದ್ದು, ಸಬುದ. *Sound, noise; a sound* (ಧ್ವನಿ Šmd. 46 Cm.). 2, *a word, a significant word* (ಸಮಾಖ್ಯ Nn. 166; ಸಮಾಖ್ಯಾನ 115); a declinable word. 3, grammar. ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.). See Šmd. 7. 23. 24. 39. 40; Kâvy. II, 1, 7; II, 2, B, 1. 2.

ಶಬ್ದಖಣ್ಡ śabda-khaṇḍa. A chapter on words (My.).

ಶಬ್ದಖಣ್ಡನ śabda-khaṇḍana. Refutation of words, verbal criticism (Grj. 2, after 106).

ಶಬ್ದಗ್ರಾಹ śabda-graha. Receiving or catching sound: *the air*.

ಶಬ್ದಗ್ರಾಮ śabda-grâma. *The compass or range of sound.*

ಶಬ್ದಚೋರ śabda-čôra. A plagiarist (My.).

ಶಬ್ದಜ್ಞ śabda-jña. A philologist, a grammarian (Šmd. 98; ಶಾಬ್ದಿಕ 136. 397 Cm.). 2, one skilled in sounds: a time-keeper in musical performances (ತಾಳಧರ Mr. 378).

ಶಬ್ದದೋಷ śabda-dôsha. Verbal fault (in literary composition, My.).

ಶಬ್ದದ್ರವ್ಯ śabda-dravya. The substance called sound (Šmd. 7).

ಶಬ್ದನ śabdana. *Making a sound or noise, uttering sounds;*—sounding, sonorous;—a sound, a noise.

ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ śabda-nirûpaṇa. A word's definition or meaning (ಶಬ್ದಾರ್ಥ, ಅರ್ಥ Nn. 156).

ಶಬ್ದಪುಸ್ತಕ śabda-pustaka. A primer on nouns (My.).

ಶಬ್ದಭೇದಿ śabda-bhêdi. An arrow that pierces an object the sound of which only is heard (My.).

ಶಬ್ದಮಂಜರಿ śabda-mañjari. A flower-cluster of words: N. of a Saṁskṛit vocabulary (Nn. 3). 2, = ಕರ್ಣಾಟಕ ಶಬ್ದಮಂಜರಿ. 3, N. of a Kannaḍa vocabulary by Tôṭada ârya (Šm. 1).

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ śabda-maṇi-darpaṇa. The jewel-mirror of grammar: N. of a Kannaḍa grammar by Kêšava (Šmd. 3).

ಶಬ್ದವರ್ತ śabda-varta. The function or use of a word (Grj. 10, 114; Sk. ಶಬ್ದವೃತ್ತಿ).

ಶಬ್ದವೇಧಿ śabda-vêdhi. An archer who can pierce an invisible object the sound of which only is heard (My.).

ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರ śabda-šâstra. A grammar (Šmd. 3).

ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷ śabda-šlêsha. = ಭಂಗಶ್ಲೇಷ, q. v. (Kâvy. III, 3, B, 147 seq.). *Cf.* ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷ.

ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ śabda-saṅgraha. A collection of words; a vocabulary (? ಪಲ್ಲವ, ಶಬ್ದಸಮೂಹ Nn. 130).

ಶಬ್ದಸಮೂಹ śabda-samûha. = ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ, q. v.

ಶಬ್ದಸಾಮರ್ಥ್ಯ śabda-sâmarthya. The sense or force of words (Šmd. 3).

ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಸ್ಮರಣ śabda-siddhi-smaraṇa. Rules on the complete use of words: N. of the first adhikaraṇa of the Kâvyâvalôka (Kâvy. I, 1*a*, 6).

ಶಬ್ದಸೌಷ್ಠವ śabda-saushṭhava. Excellence of words (My.).

ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ śabda-smṛiti. = ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಸ್ಮರಣ. (Kâvy. I, 1*a*, 6).

ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ śabda-anušâsana. A title of Pâṇini's grammar. 2, N. of two other Saṁskṛita grammatical works. 3, N. of a grammar in Saṁskṛita treating on the Kannaḍa language (Šmd. Cm. 66. 105. 106. 271. 281. 287. 300. 301).

ಶಬ್ದಾನ್ತ śabda-anta. The end of a word (Šmd. 363).

ಶಬ್ದಾನ್ತರ śabda-antara. Another or different word; the interior of a word: a word (Kâvy. III, 3, B, 147).

ಶಬ್ದಾನ್ತರಕೂಟ śabdântara-kûṭa. Union or combination with other words (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಶಬ್ದಾನ್ತರಸಂಸರ್ಗ śabdântara-saṁsarga. = ಶಬ್ದಾನ್ತರಕೂಟ. (Kâvy. II, 1, 8-11).

ಶಬ್ದಾರ್ಥ śabda-artha. The sense or meaning of a word (ಅರ್ಥ, ಶಬ್ದನಿರೂಪಣ Nn.);—that which is real or true (ಸತ್ Nn. 84).

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ śabda-alaṅkâra. Verbal ornament: rhetorical use of words which is of four kinds: yamaka, anuprâsa, vičchittičitra, and vakrôkti (Kâvy. III, 2, B, 2 seq.).

ಶಬ್ದಾಲಂಕೃತಿ śabda-alaṅkṛiti. = ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ. (Kâvy. III, 2, B, 1).

ಶಬ್ದಾವಯವ śabda-avayava. The component parts of a term or of terms (Kâvy. III, 3, B, 147).

ಶಬ್ದಿತ śabdita. Sounded, made to give out a sound (My.).

ಶಮ್ šam. *Happiness, joy, welfare, prosperity, hail.*

ಶಮ šama. = ಶಮೆ. *Quiet, tranquillity, rest, calm, peace.* 2, quietude, quietism, stillness of the mind, stoicism, restraint of the organs of sense, indifference to objects of sense, absence of passion. — ಶಮ ದಮ. Quietism and self-command (Bp. 38, 5).

ಶಮತ್ವ šamatva. = ಶಮ. Quietism: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15. 49).

ಶಮಥ šamatha. *Quiet, tranquillity, quietism,* absence of passion.

ಶಮನ šamana. = ಸವನ 3. Appeasing, allaying, tranquilizing, soothing, quenching, removing. 2, tranquillity, calmness, indifference. 3, cessation, termination, end, destruction. 4, *killing* (animals for sacrifice), *immolation.* 5, *Yama* (ಸವನ, ಯಮ Nn. 103; Bp. 41, 29).

ಶಮನಶಮನ šamana-šamana. Yama's destroyer: Šiva (Bp. 27, 27).

ಶಮನಸ್ವಸೃ šamana-svasṛi. *Yama's sister: the river Yamunâ.*

ಶಮಲ šamala. *Feculent matter, feces, ordure; impurity;* sin.

ಶಮಿ šami. ಶಮೀ. = ಜಮ್ಮಿ. *A legume, a pod* (ತಿಪ್ಪೆ, ಧಾನ್ಯದ ತೊಗಟು Nr.). 2, *the tree Prosopis spicigera* Lin. (see ಬನ್ನಿ 2);—the tree Mimosa (or Acacia) suma Roxb. 3, the shrub Serratula anthelmintica. 4, = ಕರಿಜಾಲಿಮರ. (St. & Pl.). 5, calm, tranquil.

ಶಮಿತ šamita. *Appeased, allayed, calmed, pacified,* calm, etc.; alleviated, cured; tempered, etc.

ಶಮಿಫಲಿನ šami-phalina. The fruit of the Šamî tree (ಸಂಗರ, ಬನ್ನಿಕಾಯಿ Nn. 19).

ಶಮಿಸು šamisu. To be appeased, to be allayed, to grow calm, to become quiet or tranquil; to cease;—to appease, to pacify, to soothe, etc. (My.).

ಶಮೀಧಾನ್ಯ šamî-dhânya. Pod-grain: *any pulse or grain growing in pods.*

ಶಮೀರ šamîra. *A small variety of the Šamî tree* (also ಶಮೀರು).

ಶಮೆ śamĕ. = ಶಮು. (My.). — ಶಮೆ ದಮೆ. = ಶಮು ದಮು. (Bp. 40, 10; My.).

ಶಮ್ಪಾಕ śam-pâka. = ಸಮ್ಪಾಕ. *The pudding-pipe tree, Cathartocarpus fistula* Pers. (Cassia fistula Lin.).

ಶಮ್ಪೆ śampĕ. *Lightning.*

ಶಮ್ಬ śamba. *Indra's thunderbolt* (ತುರಾಷಾಟ್ತೇವ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಇನ್ದ್ರನ ಆಯುಧವಹನ್ಥಾ ವಜ್ರ Nn. 119). 2, a ship (ಸುಭೈತ್ರ, ಹಡಗು 119).

ಶಮ್ಬಪಾಣಿ śmba-pâṇi. Indra (V. 7, 58).

ಶಮ್ಬರ śambara. (= ಶಬರ), ಸಮ್ಬರ 1. *N. of a demon* (of drought) represented as an enemy of Indra. 2, N. of a daitya, the enemy of Kâma. 3, *a sort of deer* (ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ Nr.; ಎರಳೆ Mr. 163; Mhr. ಸಾಮ್ಬರ). 4, *water* (ನೀರ್ Nn. 27). 5, a cloud.

ಶಮ್ಬರಮಥನ śambara-mathana. Kâma (J. 26, 22).

ಶಮ್ಬರಸೂದನ śambara-sûdana. *Kâma.*

ಶಮ್ಬರಾರಿ śambara-ari. *Kâma.*

ಶಮ್ಬರಾಹಿತ śambara-ahita. Kâma (Bp. 5, 23).

ಶಮ್ಬರಾಹಿತಶಾಸನ śambarâhita-śâsana. Śiva (V. 7, 58).

ಶಮ್ಬರಿ śambari. *The plant Salvinia cucullata* Roxb.

ಶಮ್ಬಲ śambala. = ಸಮ್ಬಲ, ಸಮ್ಬಳ. *Provender or provisions for a journey;* (pay, salary, ಸಮ್ಬಳ Hlâ.).

ಶಮ್ಬವತಿ śmba-vati. The plant Marsilea quadrifolia Lin. (ಮೊಟಿಗು Mr. 120).

ಶಮ್ಬವಾಹಕ śamba-vâhaka. A cloud (ಮೇಘ Mr. 42).

ಶಮ್ಬಾಕೃತ śambâ-kṛita. *Twice ploughed* (ಇರ್ಬಾಟಿ Hlâ.).

ಶಮ್ಬಾಸುಖಿನಿ śambâ-sukhini. N. of a plant (ಹೂಲಿ Mr. 122).

ಶಮ್ಬು śambu. = (ಕಮ್ಬು), ಶಮ್ಬುಕ. See s. ಸಿಮ್ಪಿ.

ಶಮ್ಬುಕ śambuka. = ಶಮ್ಬೂಕ. (ಗುಳ್ಳೆ Nn. 151). 2, N. of a râkshasa (Râm. 3, 3 sum.; 3, 1).

ಶಮ್ಬೂಕ śambûka. *A bivalve shell, a cockle* (ಗುಳ್ಳೆ Mr. 412); a small conch-shell; — a snail. 2, N. of a daitya.

ಶಮ್ಬೆ śambĕ. ಶಮ್ಬಾ. The second ploughing of a field.

ಶಮ್ಭಲಿ śambhali. = ಸಮ್ಬಲಿ, ಸಮ್ಬೊಳಿ. *A procuress, a bawd.*

ಶಮ್ಭು śam-bhu. = ಸಮ್ಭು. Being for or causing happiness; — a happy, prosperous man (ಕೌಶಲ, ಕುಶಲ Nn. 64). 2, Yudhishṭhira (ಧರ್ಮಜ, ಧರ್ಮಪುತ್ರ 64). 3, a Jaina sanctified teacher (ಅರ್ಹನು 64). 4, *Brahmâ* (ಅಜ, ಬ್ರಹ್ಮ 64). 5, *Vishṇu.* 6, *Śiva* (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 64).

ಶಮ್ಭುದ್ವೀಪ śambhu-dvîpa. A resting place for Śiva (Bp. 2, 6).

ಶಮ್ಮಿಸು śammîsu. = ಶಂಖಾಸು, q. v.

ಶಮ್ಯೆ śamyĕ. ಶಮ್ಯಾ. *The pin of a yoke*; a wooden stick or post; a staff. 2, a kind of cymbal.

ಶಯ śaya. Lying down, reposing, asleep. 2, sleep, sleeping. 3, a bed, a couch. 4, *a hand* (*cf.* ಕಯ್ 1, ಕೆಯ್ 1).

ಶಯನ śayana. Lying, lying down, reclining; resting, reposing; sleeping. 2, *sleep.* 3, *a couch, a bed* (ಮಂಚ Mr. 202). 4, copulation. ಅಯನ ನೋಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ, ಶಯನ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಶಯನಗೃಹ śayana-gṛiha. A dormitory (My.).

ಶಯನಸ್ಥಲ śayana-sthala. A couch, a bed (ತಲ್ಪ, ಹಾಸಿಕೆ Nn. 118; ಸಂಸ್ಥೆ, ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ, ಹಾಸಿಕೆ 162).

ಶಯನಸ್ಥಾನ śayana-sthâna. A sleeping-place, a place of repose; — *a sleeping apartment* (ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ Hlâ.). See ಪಟ್ಟಿ.

ಶಯನಾಸನ śayana-âsana. A seat or place of repose (ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ Mr. 25).

ಶಯನಿಸು śayanisu. To lie down, to recline, to repose, to sleep (Bp. 12, 14; My.).

ಶಯನೀಯ śayanîya. To be lain on, fit or suitable for sleeping; — *a couch, a bed.*

ಶಯಶವಿ (śaya-śavi). A cradle (ಬಾಲಶಯ್ಯೆ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ Mr. 203).

ಶಯಾನಕ śayânaka. Reposing, sleeping. See ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ-, ಬಟಿಸೂರ್ಯ-. 2, the boa constrictor. 3, a chameleon.

ಶಯಾಲು śaya-âlu. *Sleepy, slothful, sluggish.*

ಶಯಿತ śayita. Reposed, *sleeping, asleep.*

ಶಯು śayu. *The boa constrictor* (ಹೆಬ್ಬಾವು Hlâ.; ಅಜಗರ, etc., ಹಿರಿಯ ಹಾವು Mr. 400).

ಶಯ್ಯಾಗೃಹ śayyâ-gṛiha. A sleeping-apartment (ಸೆಜ್ಜೆವನೆ, ಪಕ್ಕೆವನೆ Śs.; Čpr. 2, after 39).

ಶಯ್ಯಾಗೃಹರಕ್ಷಕ śayyâgṛiha-rakshaka. A guardian or superintendent of (a king's) sleeping-apartments (ಸೆಜ್ಜೆವಳ Śs.).

ಶಯ್ಯಾವಸಥ śayyâ-avasatha. A sleeping-apartment (ಸಜ್ಜೆವನೆ Mr. 195).

ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ śayyâ-sthala. = ಶಯನಸ್ಥಲ, q. v.

ಶಯ್ಯೆ śayyĕ. ಶಯ್ಯಾ. = ಸಜ್ಜೆ, ಸೆಜ್ಜೆ. *A couch, a bed* (ಮಂಚ Mr. 202; ಪಟ್ಟಿ, ಸೆಜ್ಜೆ Kk. 30, Śm. 76; ಸೆಜ್ಜೆ Śm. 87). 2, sleeping, sleep (ಸುಪ್ತಿ, ನಿದ್ರೆ Nn. 55).

ಶರ śara. = ಸರ 5. Injuring; hurt. See ವಿ-. 2, *a sort of reed or grass, Saccharum sara* Roxb. (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು Nn. 35; ಮೊದೆ Mr. 109; ತೃಣ Mr. 509). 3, *an arrow* (ಬಾಣ, ಅಮ್ಬು Nn. 7; ಬಾಣ, ಅಮ್ಬು 35; ಬಾಣ 509). 4, the number 5 (Čh.; ಅಯ್ದು Mr. 347). 5, one of the vičchittičitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 6, the upper part or cream of slightly curdled milk, cream. 7, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 35; ಉದಕ Mr. 404; ವಾರಿ 509). 8, a lake (ಸರೋವರ, ಕೊಳನು 35; *cf.* ಸರ 6). 9, sound, noise (ನಿಸ್ವನ, ಧ್ವನಿ 35; *cf.* ಸರ 4).

ಶರಕೋಷ śara-kôsha. A quiver. See ಹೊದೆ 2.

ಶರಖಣ್ಡಿ (śara-khaṇḍi). N. of a weapon (Bh. 9, 2, 43; *cf.* ಶರಮುಣ್ಡಿ).

ಶರಗತಿ śara-gati. An arrow's flight. See ಪಿಸಾಡು.

ಶರಚ್ಚನ್ದ್ರ śarad-čandra. The autumnal moon (My.).

ಶರಜನ್ಮ śara-janma. *Skanda,* said to have been born in thicket of reeds.

ಶರಣ್ śaraṇ. = ಶರಣು. Tbh. of ಶರಣ 2. — ಶರಣೆನ್. -ಎನ್. To say "(somebody is my) refuge" (Bp 1, 25. 26; 31, 7; 39, 51). — ಶರಣ್ಬುಗು. -ಪುಗು. To go for protection or refuge, to take refuge (Bp. 3, 14; Śśv. 4, after 99; J. 11, 33). ಶರಣ್ಬುಗೆ ಕಾಯಲ್ (Śmd. 84 Mdb.).

ಶರಣ śaraṇa. 1. Injuring, killing. See ನಿ-.

ಶರಣ śaraṇa. 2. = ಶರಣ್, ಶರಣು, ಸರಣು. *A protector, a preserver, a defender.* 2, *protection, preservation, help, refuge.* 3, a refuge, an asylum. 4, *a house, an abode;* a lair. 5, a devotee, a liṅgavanta (My.). ಶರಣನ ಗುಣ

ಮರಣದಲ್ಲಿ ನೋಡ ಬೇಕು (Prv.). See Bp. 37, 27; 57, 32. — ಶರಣದೇವ. N. (Bp. 58, 6). — ಶರಣಮ್ಬೊಗು. -ಪೊಗು. = ಶರಣ್ಬುಗು. (Bp. 23, 28; 26, 67; 56, 39). — ಶರಣಶಂಕರದಾಸಿ. N. (Bp. 53, 69).

ಶರಣಾಗತ śaraṇa-âgata. Come for protection;—a refugee, an appellant (Bp. 32, 46; 44, 35; J. 9, 34; B. 4, 219; My.).

ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣ śaraṇâgata-rakshaṇa. Affording protection or shelter to a refugee (My.).

ಶರಣಾಗತಿ śaraṇa-âgati. Coming for protection or help (to a guru in order to be instructed, My.).

ಶರಣಾರ್ಥ śaraṇa-artha. A form of salutation: for the sake of your protection I am your refugee or most humble servant (Mhr.; Bp. 30, 8. 9).

ಶರಣಾರ್ಥಿ śaraṇa-arthi. A person who solicits protection or refuge (My.). 2, = ಶರಣಾರ್ಥ (Bp. 23, 30; 32, 14; 38, 19; 44, 35; My.).

ಶರಣಾರ್ಥಿಸು śaraṇa-arthisu. To solicit protection, help, etc. (Bp. 32, 14).

ಶರಣು śaraṇu. Tbh. of ಶರಣ 2 No. 2. 2, = ಶರಣಾರ್ಥ (My.). — ಶರಣು ಬೀಳು. = ಶರಣುಬುಗು. ಶರಣು ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ಮರಣ ಉಣ್ಟೇ? (Prv.). See Prv. s. ಹರಸು. — ಶರಣುಬುಗು. -ಪುಗು. = ಶರಣ್ಬುಗು. (Bp. 3, 14). — ಶರಣುವುಗು. -ಪುಗು. = ಶರಣುಬುಗು. (Bp. 16, 4; 28, 11). — ಶರಣುಪೊಗು. -ಪೊಗು. = ಶರಣುವುಗು. (Bp. 23, 17; 46, 36. 50; 50, 6). — ಶರಣು ಶರಣು. rep. (Bp. 41, 7).

ಶರಣ್ಯ śaraṇya. Fit or good for refuge, to be protected or aided, needing protection, poor, helpless, miserable;—a place of refuge; a house;—protection, defence;—a protector, one who affords refuge, etc. (My.). See Bp. 19, 72. 75. 77; 32, 63; 43, 7.

ಶರತ್ śarat. (ಶರತ). = ಶರತ್.

ಶರತ್ಕಾಲ śarad-kâla. The autumnal season (J. 25, 5).

ಶರದ್ śarad. *Autumn, the season of autumn* (the season of two months succeeding the rains, fluctuating from August to November; ಇಷ and ಊರ್ಜ Mr. 70). 2, *a year*. ಶರದೊಳ್ ದಿಗ್ವಿಜಯಮ್ ಉಚಿತಂ (Śmd. 163).

ಶರದ śarada. = ಶರದ್, ಸರದ. (Rśv. 6, after 1).

ಶರದಮ್ಭೋಜಿನಿ śarad-ambhôjini. An autumnal lotus-pond (Rśv. 6, 10).

ಶರದಾಕಾಶ śarad-âkâśa. An autumnal (clear) sky (My.).

ಶರದಿಚನ್ದ್ರೋದ್ಗಮ śaradi-čandra-udgama. Moonrise in the season of autumn (Čpr. 4, 6).

ಶರದಿನ್ದು śarad-indu. The autumnal moon (Bp. 4, 28; 5, 27).

ಶರದೃತು śarad-ṛitu. The season of autumn (Rśv. 6, after 10).

ಶರದೆ śaradĕ. *Autumn, the season of autumn.*

ಶರದ್ದಿನ śarad-dina. An autumnal day (J. 25, 3).

ಶರಧರ śara-dhara. A cloud (Rśv. 1, 120).

ಶರಧಿ śara-dhi. The ocean (ಅಮ್ಬುಧಿ, ಸಮುದ್ರ Nn. 11; ಕಟಕ, ಸಮುದ್ರ Nn. 127, Mr. 523). 2, the number 4 (Čh.). 3, a river (ನದಿ, ಹೊಟಿ[3] 11). 4, a forest (ಕಾನನ, ಅಡವಿ 11). 5, a quiver (ಬಾಣಗೇಹ, ಬತ್ತಳಿಕೆ 11; ತೂಣ, ಶರಾಶ್ರಯ, etc., ಹೊದೆಯೊತ್ತು, ಡೊಣೆ Mr. 295).

ಶರಧಿಶಯನ śaradhi-śayana. Vishṇu (Mr. 17).

ಶರಧಿಸುತೆ śaradhi-sutĕ. Lakshmî (Mr. 18).

ಶರಧೃತ śara-dhṛita. Containing the śara grass;—full of arrows (J. 10, 5).

ಶರನಿಧಿ śara-nidhi. The ocean (ಕಡಲ್ Čt. II, 33; J. 2, 1).

ಶರನ್ಮೇಘ śarad-mêgha. An autumnal cloud (Rśv. 6, 4).

ಶರಪಂಜರ śara-panjara. An arrow-cage: arrows showered on an enemy so as to encompass him as in a cage (My.). 2, a man in whose body many arrows have lodged (Abh. P. 13, 108).

ಶರಪುಂಖೆ śara-punkhĕ. The feathered end of an arrow. 2, a shrubby plant of a greyish hue, Indigofera argentea Lin. (My.).

ಶರಬನ್ಧ śara-bandha. = ಸರವನ್ಧ. An arrow-tie.

ಶರಭ śarabha. *A fabulous animal with eight legs,* represented as stronger than a lion (ಎಣ್ಟಡಿ Čt. II, 23; ಕೇಸರಿದ್ವಿಪ Mr. 160). 2, an avatâra of Śiva (Bp. 54, 42; 57, 25); Vîrabhadra (ದಕ್ಷಾರಿ, ವೀರಭದ್ರ, etc. Mr. 15).

ಶರಭಪ್ರಾಸ śarabha-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಶರಮ śarama. Shame (Mhr., H.). — ಶರಮುಪಟ್ಟಿಯಾಟ. = ರಾಮುಪಟ್ಟಿಯಾಟ. (S. Mhr.).

ಶರಮಯ śara-maya. Full of arrows, etc. (My.).

ಶರಮುಣ್ಡಿ śara-muṇḍi. A kind of weapon (ಮಿಣ್ಟೆ Mr. 296).

ಶರರುಹ śara-ruha. A lotus (Rśv. 9, 21).

ಶರವರ್ಷ śara-varsha. A flight or shower of arrows (Śśv. 4, 51; J. 22, 8).

ಶರವಿಮೋಚನ śara-vimôčana. The act of throwing arrows. See ಇಸು 3.

ಶರವೃಷ್ಟಿ śara-vṛishṭi. = ಶರವರ್ಷ. (Śśv. 4, 41).

ಶರವೇದ śara-vêda. = ಧನುರ್ವೇದ. (J. 21, 44).

ಶರವೈರಿ śara-vairi. A kind of bird (ಕಕೂಟ Mr. 172; *cf.* ಶರಾರಿ).

ಶರವ್ಯ śaravya. *A butt or mark for arrows, an aim.*

ಶರಷಟ್ಪದಿ śara-shaṭpadi. N. of a metre (Čh.).

ಶರಸನ್ಧಾನ śara-sandhâna. Fixing an arrow on a bow. See ತುಡು 1.

ಶರಾಗ್ನಿ śara-agni. Fire created by arrows (J. 13, 13).

ಶರಾಭ್ಯಾಸ śara-abhyâsa. *Practice with bow and arrow, archery.*

ಶರಾರತ್ śarârat. Wickedness, outrage (My.; Br.; H.).

ಶರಾರಿ (śara-ari). The bird Turdus ginginianus (ಸರಕೂಟ ಪಕ್ಕಿ Hlâ.; Sk. also ಶರಾಲಿ).

ಶರಾರು śarâru. *Hurtful, mischievous.*

ಶರಾವ śarâva. = ಶ್ರಾವೆ, ಸರಾವ. *A shallow cup, a dish, a platter; a lid, a cover.*

ಶರಾವತಿ śarâ-vati. Full of reeds: *N. of a river.*

ಶರಾಶ್ರಯ śara-âśraya. A quiver (ಶರಧಿ, etc. Mr. 295).

ಶರಾಸನ śara-asana. Shooting arrows: *a bow.*

ಶರಿರ śarira. = ಶರೀರ. (ತರೀರ Nn. 150).

ಶರೀರ śarîra. *The body* (J. 8, 33; B. 4, 133; 5, 177). 2, a covert term for pudendum virile or muliebre (Mhr.). See Nr. s. ಪುದ್ಗಲ; Nn. 31 s. ಪಾಲಿ 2.

ಶರೀರಗುಣ śarîra-guṇa. = ಶರೀರಪ್ರಕೃತಿ. (My.).

ಶರೀರಜ śarîra-ja. Produced by or in the body: a son. 2, sickness. 3, lust, passion. 4, Kâma. (R.).

ಶರೀರಜನ್ಯ śarîra-janya. Produced by or in the body (My.).

ಶರೀರತ್ಯಾಗ śarîra-tyâga. Suicide (My.).

ಶರೀರದಣ್ಡನೆ śarîra-daṇḍanĕ. Mortification of the body by austerities; corporal punishment (My.).

ಶರೀರಧರ್ಮ śarîra-dharma. The functions of the body; its nature or constitution (My.).

ಶರೀರಪ್ರಕೃತಿ śarîra-prakṛiti. Constitution of the body (My.).

ಶರೀರಪ್ರಾಣಾರ್ಥ śarîra-prâṇa-artha. Body, life, and property (Bp. 39, 15).

ಶರೀರಬನ್ಧಕ śarîra-bandhaka. Personal pledge: a hostage. (R.).

ಶರೀರವ್ಯಾಕುಲತೆ śarîra-vyâkulatĕ. Agitation of the body. See ಮಲ್ಲಟಿ.

ಶರೀರಸಂಸ್ಕಾರ śarîra-saṁskâra. Decoration or adorning the person (My.).

ಶರೀರಸಮ್ಬನ್ಧ śarîra-sambandha. Bodily connection: relation by marriage, affinity; consanguinity (My.).

ಶರೀರಸಮ್ಬನ್ಧಿ śarîra-sambandhi. One who is related to by marriage or consanguinity (My.).

ಶರೀರಸುಖ śarîra-sukha. Bodily or animal pleasure (My.).

ಶರೀರಸ್ಫುರಣ śarîra-sphuraṇa. Quivering, throbbing, or agitation of the body. See ಉಲುಕು 1.

ಶರೀರಾಂಗಭೇದ śarîra-aṅga-bhêda. A particular limb or part of the body. See ಹಲಕು 2, ಹರಡು 3.

ಶರೀರಾನ್ತ śarîra-anta. Death (My.).

ಶರೀರಾಭಿಮಾನ śarîra-abhimâna. Body-love: taking great care of the body (from fear of disease or death, My.).

ಶರೀರಾವಸಾನ śarîra-avasâna. Death (My.).

ಶರೀರಿ śarîri. Having a body, embodied. 2, *an animal or sentient being;—a man.* 3, the incorporate soul.

ಶರೀರೋಪಗೂಹನ śarîra-upagûhana. Clasping or embracing the body. See ಮುದುಕು.

ಶರೆ śarĕ. = ಸರಿ 6, ಸರೆ. An accumulation, a heap, a mass (ಒಟ್ಟಿಲ್ Mr. 350).

ಶರೌಘ śara-ôgha. A multitude of arrows (Śsv. 4, 131).

ಶರ್ಕರಾವತ್ śarkarâ-vat. *Full of stony particles, gritty, gravelly.*

ಶರ್ಕರಾವರ್ತ śarkarâ-âvarta. A whirlwind abounding with small stones (J. 23, 46).

ಶರ್ಕರಿಲ śarkarila. *Full of stony particles.*

ಶರ್ಕರೆ śarkarĕ. = ಸಕ್ಕರೆ, ಸಕ್ರಿ, ಸಕ್ರೆ. *A potsherd.* 2, *a small stone, a pebble, gravel, grit.* 3, a soil abounding in stony or gritty fragments. 4, *granulated or candied sugar.*

ಶರ್ಧ śardha. A troop, a multitude. 2, strength, power. 3, breaking wind.

ಶರ್ಧಿಸು śardhisu. = ಶ್ರದ್ಧಿಸು. To break wind downwards.

ಶರ್ಮ śarma. Happy, prosperous. 2, a blessing. 3, *happiness, delight, pleasure.* 4, refuge, protection;—a house. ಶರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡು ಕರಿಯೊನಕೆಯ ತುಣ್ಡು (Dp. 54). 5, at the end of names of Brâhmaṇas (J. 26, 33).

ಶರ್ವ śarva. = ಸಬ್ಬ 1, ಸರ್ವ 2. *Śiva.* 2, sign for a long syllable (Ch.). — ಶರ್ವಂ. The metrical foot — — (Ch.).

ಶರ್ವರಿ śarvari. *Night.*

ಶರ್ವರೀಪತಿ śarvarî-pati. The moon (My.).

ಶರ್ವಾಣಿ śarvâṇi. = ಸಬ್ಬಾಣಿ, ಸರ್ವಾಣಿ. *Śiva's wife, Pârvatî.*

ಶಲ śala. *The quill of a porcupine* (ಎಯ್ಯಮೃಗದ ಮುಳ್ Mr. 164). 2, = ಶಲ್ಕ 1.

ಶಲಭ śalabha. *A grasshopper* (ಪತಂಗ Mr. 176); a locust. 2, *a moth.* 3, a fire-fly (ಪತಂಗ, ಮಿಂಚುಬುಬು Nn. 61).

ಶಲಲ śalala. *The quill of a porcupine.* 2, *a porcupine.*

ಶಲಲಿ śalali. *The quill of a porcupine.* 2, a small porcupine.

ಶಲಾಕೆ śalâkĕ. = ಸಲಕಿ, ಸಲಗೆ, ಸಲಾಕಿ, ಸಲಾಕೆ, ಸಲಾಖೆ, ಸಲಿಕಿ, ಸಲಿಕೆ. A javelin, a dart (ಶಲ್ಯ, ಕೆಯ್ದು Mr. 287). 2, *a spike* (as of grass), *a quill, a pin* (for piercing, etc.), *any long, thin, pointed body, a shaft, a rod, a peg, a thin bar, a rib* (of an umbrella) (ಶಲ್ಯ Nn. 157). 3, *a bone, a rib.* 4, *the bird sârikâ, Turdus salika.*

ಶಲಾಟು śalâṭu. *Fresh, moist, raw, unripe* (as fruit); unripe fruit (ಎಳೆಗಾಯಿ Hlâ.; ಕೋಮಲ, ತಿರುಳುದೋರ್ವ ಮಿಡಿಗಾಯಿ Mr. 109);—dry fruit (ಪಾನ, ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿ Nn. 90).

ಶಲಾಟುಕ śalâṭuka. Unripe fruit (ಮಿಡಿ Śm. 92).

ಶಲಾಟುಫಲ śalâṭu-phala. = ಶಲಾಟುಕ. See ಮಿಡಿ 7.

ಶಲ್ಕ śalka. = ಚಕ್ಕೆ, ಚೆಕ್ಕೆ, ಸಕ್ಕೆ, ಸೆಕ್ಕೆ. *A fragment, a splint, a paring, a shaving.* 2, *bark* (of a tree), *rind.* 3, the scale of a fish

ಶಲ್ಕಿ śalki. *A fish.*

ಶಲ್ಮಲಿ śalmali. = ಶಾಲ್ಮಲಿ. See ರೇಶ್ಮೀ ಗಿಡ.

ಶಲ್ಯ śalya. 1. = ಶಲ್ಯಹ, ಸಲ್ಲಿಹ, ಸೆಲ್ಲಿಹ. *Any stake or rod, a spike, a quill, a pin, a splinter, a thorn, any piercing object* (ಶಲಾಕೆ Nn. 157). 2, *a dart, a javelin, a spear tipped with iron; a pike;* an arrow, a shaft (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧಭೇದ 157; ಶಲಾಕೆ, ಕೆಯ್ದು Mr. 287). 3, *a porcupine.* 4, a fragment, a piece (ಲವ, ತುಣ್ಡು 157). 5, a thin, emaciate body (ಕೃಶಾಂಗ, ಬಡವಾದ ದೇಹ 157). 6, a fence, a boundary. 7, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 157). 8, N. of the prince of Madra, maternal uncle of the sons of Pâṇḍu (ಪಾರ್ಥಿವವಿಭೇದ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಭೇದ 157; Mr. 263; J. 2, 17; Bh. 9, 1 sum.). 9, *the thorny shrub Vanguiera spinosa* Roxb. 10, difficulty, embarrassment, distress, trouble.

ಶಲ್ಯ śalya. 2. = ಶಲ್ಲೆ. Tbh. of ಚೇಲ. Muslin cloth without a border (My.; Tĕ. ಶಲ್ಲಾ; T. ಚೆಲ್ಲಾ). ಶಲ್ಯ ಹೊದ್ದು, ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಕಮ್ಬಳಿ ಹೊದೆಯ ಬಾರದು (Prv.).

ಶಲ್ಯಕ śalyaka. *A porcupine.*

ಶಲ್ಯಹ śalyaha. Tbh. of ಶಲ್ಯ No. 2. (A.).

ಶಲ್ಲಕ śallaka. *A porcupine.*

ಶಲ್ಲಕಿ śallaki. = ಸಲ್ಲಕಿ. *The gum olibanum tree, **Boswellia** thurifera* Roxb. See ತದಿಕು, ತದುಕು.

ಶಲ್ಲೆ śallĕ. = ಶಲ್ಯ 2, ಶೆಲ್ಲೆ. (My.).

ಶವ śava. = ಶಬ, etc. *A corpse.*

ಶವರ್ಣ śa-varṇa. The letter ಶ (Ch.).

ಶವಸಂಸ್ಕಾರ śava-saṁskâra. Cremation or burial of a corpse (My.).

ಶವಿ śavi. See ಶಯ-. (*Cf.* ಶಿಬಿಕೆ?).

ಶಶ śaśa. = ಸಸ. *A hare.* 2, *spots on the moon supposed to resemble the figure of a hare.*

ಶಶಕ śaśaka. A hare (ಶಶ, ಮೊಲನು Nn. 27).

ಶಶಧರ śaśa-dhara. *The moon.*

ಶಶಧರಕಲಾಶೇಖರ śaśadhara-kalâ-śêkhara. = ಶಶಿಖಣ್ಡಶೇಖರ. (Bp. 38, 46).

ಶಶಲಕ್ಷ್ಮ śaśa-lakshma. = ಶಶಲಾಂಛನ.

ಶಶಲಕ್ಷ್ಮಕಲಾಧರೆ śaśalakshma-kalâ-dharĕ. Pârvatî (Śśv. 5, 47).

ಶಶಲಾಂಛನ śaśa-lâñčhana. *The moon.*

ಶಶಲೋಮ śaśa-lôma. *The hair of a hare;* hare-skin.

ಶಶಾಂಕ śaśa-aṅka. *The moon.* 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಶಶಾಂಕಲೇಖೆ śaśâṅka-lêkhĕ. A digit of the moon; the lunar crescent (Śśv. 1, 74).

ಶಶಾದನ śaśa-adana. *A hawk, a falcon.*

ಶಶಿ śaśi. = ಸಸಿ 1. Having hare-like spots: *the moon* (ಸವಿಗ ಡಲಣುಗ, ಮಿಗಲಚ್ಛಣ, etc. Kk. 44). 2, the number 1 (ಒಸ್ಸು Mr. 347; Čh. v. 283. 287). 3, N. of a metrical foot (Čh.; Mr. 364). 4, N. of a peasant (Čpr. 5, 86. 87). 5, the air that is drawn up into the left nostril (Mr. 53).

ಶಶಿಕರ śaśi-kara. A moon-beam (Śśv. 3, after 35).

ಶಶಿಕಲೆ śaśi-kalĕ. A digit of the moon (of which there are sixteen, My.).

ಶಶಿಕಾನ್ತ śaśi-kânta. The moon-stone (= ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ; J. 3, 13; 10, 2. 3; 25, 5). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಶಶಿಖಣ್ಡ śaśi-khaṇḍa. = ಶಶಿಕಲೆ. (My.).

ಶಶಿಖಣ್ಡಚೂಡ śaśikhaṇḍa-čûḍa. Whose tuft of hair is a digit of the moon: Śiva (Bp. 10, 1).

ಶಶಿಖಣ್ಡಮೌಲಿ śaśikhaṇḍa-mauli. Śiva (Bp. 38, 25).

ಶಶಿಖಣ್ಡಶೇಖರ śaśikhaṇḍa-śêkhara. Śiva (Bp. 9, 43).

ಶಶಿಚೂಡ śaśi-čûḍa. Śiva (Bp. 24, 86; 51, 9).

ಶಶಿಜೂಟ śaśi-jûṭa. Śiva (Bp. 9, 12).

ಶಶಿಪುರ śaśi-pura. N. of a town.

ಶಶಿಪುರಾಧಿನಾಥಸೋಮೇಶ್ವರ śaśipura-adhinâtha-sômêśvara. N. (Mr. after 90).

ಶಶಿಪುರಾಧೀಶಸೋಮೇಶ śaśipura-adhîśa-sômêśa N. (Mr. 540).

ಶಶಿಪ್ರಭೆ śaśi-prabhĕ. N. of a queen (Čpr. 5, 95. 137; 6, 1. 77).

ಶಶಿಭೂಷಣ śaśi-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 50, 71).

ಶಶಿಮುಖಿ śaśi-mukhi. A moon-faced woman (My.).

ಶಶಿಮೌಲಿ śaśi-mauli. Śiva (Bp. 41, 10; 50, 46).

ಶಶಿರೇಖೆ śaśi-rêkhĕ. A digit of the moon (My.). 2, a daughter of Balarâma (My.).

ಶಶಿಲೇಖೆ śaśi-lêkhĕ. A digit of the moon (Abh. P. 4, 30).

ಶಶಿವಕ್ತ್ರೆ śaśi-vaktrĕ. = ಶಶಿಮುಖಿ. (My.).

ಶಶಿವದನೆ śaśi-vadanĕ. = ಶಶಿವಕ್ತ್ರೆ. (Bp. 45, 1).

ಶಶಿಶೇಖರ śaśi-śêkhara. Moon-crested: *Śiva.*

ಶಶಿಹಾಸ śaśi-hâsa. = ಚನ್ದ್ರಹಾಸ. N. (J. 29, 20. 48; 30, 50; 31, 36).

ಶಶೋರ್ಣ śaśa-ûrṇa. *The hair of a hare,* hare-skin.

ಶಶ್ವತ್ śaśvat. *Perpetually, continually, repeatedly, frequently, always, again and again.*

ಶಷ್ಕುಲಿ śashkuli. = ಚಕ್ಕಲಿ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಚಕ್ಕುಳಿ. The orifice of the ear. 2, rice-gruel or barley-water (mixed with rice, sesamum, and other grain). 3, a kind of baked cake.

ಶಷ್ಪ śashpa. = ಶಪ್ಪ, ಸಪ್ಪ. *Young grass* (ಎಳೆವುಲ್ಲು Hlâ.).

ಶಸನ śasana. The act of striking, wounding, killing, immolation. See ವಿ-.

ಶಸ್ತ śasta. 1. Struck, cut, wounded, injured, killed.

ಶಸ್ತ śasta. 2. Said, told, recited, repeated. 2, praised, eulogized. 3, best, excellent. 4, *auspicious, happy, well, right.* See ಅಭಿ-; Bp. 39, 54.

ಶಸ್ತ್ರ śastra. 1. A hymn, a hymn of praise.

ಶಸ್ತ್ರ śastra. 2. An instrument for cutting or wounding, a weapon;—a sword, a knife, a scymitar (ಕೂರಸು Mr. 383). 2, *iron;* steel. ಶಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕದಿಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೋ? (Prv.). See ಕೆಯ್ದು.

ಶಸ್ತ್ರಕ śastraka. *Iron;* steel.

ಶಸ್ತ್ರಕೋಶ śastra-kôsha. The sheath of a weapon. See ಒಱೆ³ 2.

ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ śastra-kriyĕ. Weapon-business. See ಚಿಮ್ಮು 2.

ಶಸ್ತ್ರಜೀವಿ śastra-jîvi. = ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ. (My.).

ಶಸ್ತ್ರಧರ śastra-dhara. Bearing weapons;—a warrior. See Nr. s. ನಿವಾಳಿಸುಹ.

ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿ śastra-dhâri. Bearing arms; an armed man (B. 5, 39. 105).

ಶಸ್ತ್ರಪಿಧಾನ śastra-pidhâna. = ಶಸ್ತ್ರಕೋಶ. (ಕೋಶ, ಕೆಯ್ದುವಿನ ಒಱೆ Nn. 52).

ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜ śastra-mârja. *A furbisher, an armourer.*

ಶಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ śastra-yuddha. A fight with swords (My.).

ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾಗುರು śastravidyâ-guru. Drôṇa (My.).

ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ śastra-vidyĕ. The science of arms (My.).

ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯ śastra-vaidya. A surgeon (My.; B. 4, 20). 2, surgery (My.; B. 5, 273).

ಶಸ್ತ್ರಸಂಚಾಲನ śastra-sañčâlana. The act of shaking arms. See ಕುರುಳ್ಚು, ಕೆಯ್ಮಾಡು.

ಶಸ್ತ್ರಸನ್ನ್ಯಾಸ śastra-sannyâsa. The relinquishment of weapons or of their use (My.).

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ śastra-âjîva. Living by the profession of arms: *a soldier.*

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಾವಾಸ śastrâjîva-âvâsa. An abode of soldiers, a casern (or an armory, ಜೀನಶಾಲೆ Mr. 195, q. v.).

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಿ śastra-âjîvi. = ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ. (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಳು ಕೆಯ್ದುವಿಡಿವಂ Mr. 254).

ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ śastra-abhyâsa. The practice of arms, military exercise (My.).

ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ śastra-astra. Arms and missile weapons (J. 12, 26).

ಶಸ್ತ್ರಿ śastri. Bearing arms; armed with a sword. 2, *a knife.*

ಶಸ್ತ್ರಿಕೆ śastrikĕ. *A knife, a blade.*

ಶಸ್ಯ śasya. 1. To be told; to be praised, praiseworthy. See ಪ್ರ-.

ಶಸ್ಯ śasya. 2. = ಸಸ್ಯ, etc. To be cut, to be wounded or injured (adj.). 2, corn, grain. 3, the fruit or produce of any plant or tree.

ಶಹಬಾಸು śahabâsu. = ಶಾಬಾಸು, ಶಾಹಾಬಾಸು. Bravo! well done! noble! (My.; Čb. 96; Mhr., H. ಶಾಬಾಸ).

ಶಹರ śahara. = ಶಹರು, ಷಹರ್, ಷಹರು. A city or large town (Čb. 22; B. 5, 195. 265; Mhr., H. ಶಹರ್).

ಶಹರು śaharu. = ಶಹರ. (My.; Br.).

ಶಹಾ śahâ. A king (My.; Mhr., H.). 2, in chess-playing: check (My.; Mhr., H. ಶಹ).

ಶಹಾಣೆ śahâṇĕ. = ಶಾಣ 3. Sagacious, knowing, clever (Mhr., H. ಶಹಾಣಾ; *cf.* ಶ್ಯಾಹಣ್ಯಾ). ಹೆಚ್ಚು ಶಹಾಣೆ (ಪಟುತರ Čb.).

ಶಹಾನ śahâna. N. of a râga (My.; H.).

ಶಹಾಮೃಗ śahâ-mṛiga. = ಶಾಹಮೃಗ. The king's animal: a fabulous bird, a griffin (Mhr., H.); an ostrich (My.; B. 4, 191).

ಶಹಾವಲಿಬೇರು śahâvali-bêru. = ಸೀಬರಿಬೇರು. (St. & Pl.).

ಶಾಕ śâka. 1. = ಶಾಖ No. 1. *Any potherb or vegetable;* vegetable food (ವಾಜ, ಘೋಲೋಗರ Nn. 124, one MS. ಶಾಖ; Bp. 24, 34). 2, power, strength. 3, N. of one of the seven dvîpas.

ಶಾಕ śâka, 2. = ಸಾಕ, ಸೆಕೆ, etc., ಸೇಕ 1. Heat (My.).

ಶಾಕಟ śâkaṭa. (fr. ಶಕಟ). *Relating to a cart.* 2, any yoked animal, *a draught-ox.* 3, a field.

ಶಾಕಶಾಕಟ śâka-śâkaṭa. *A field of vegetables,* a kitchen garden. See ಬಾಡು.

ಶಾಕಶಾಕಿನ śâka-śâkina. *A field of vegetables.*

ಶಾಕಿನ śâkina. A field.

ಶಾಕಿನಿ śâkini. A powerful female: a kind of female demon or fair attendant on Durgâ (Bh. 7, 7, 45).

ಶಾಕುನಿಕ śâkunika. (fr. ಶಕುನ). Belonging or relating to birds;—ominous;—*a fowler.*

ಶಾಕ್ತ śâkta. (fr. ಶಕ್ತಿ). Relating to śakti. 2, a worshipper of the divine energy under its feminine representation. ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವಾಗ ಭಕ್ತ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಶಾಕ್ತ (Prv.).

ಶಾಕ್ತೀಕ śâktîka. Relating to a spear;—*a spearman, a lancer.*

ಶಾಕ್ತೇಯ śâktêya. = ಶಾಕ್ತ. (My.).

ಶಾಕ್ಯ śâkya. N. of the family of Buddha. 2, *Buddha (son of Mâyâdêvi), the founder of the Buddhist faith.*

ಶಾಕ್ಯಮುನಿ śâkya-muni. = ಶಾಕ್ಯ No. 2. *Buddha.*

ಶಾಕ್ಯಸಿಂಹ śâkya-simha. = ಶಾಕ್ಯ No. 2. *Buddha.*

ಶಾಕ್ವರ śâkvara. *A bull, an ox* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಶಾಕ್ವರಾರೋಹ śâkvara-ârôha. One who mounts or has mounted an ox (ಅನಡ್ವವಾಹ, ಎತ್ತೇರುವವಂ Mr. 247).

ಶಾಖ śâkha. Tbh. of ಶಾಕ 1, q. v. ಸೀಕ್ಕೊಣಗಿ ಬಾಡ್ದ ಶಾಖಂ (ಬಾಡುಕಂ Śmd. I). 2, a measure of capacity (ಕೊಳಗ Mr. 206). 3, Tbh. of ಶಾಖೆ. (Bp. 19, 64).

ಶಾಖಾಚಂಕ್ರಮಣ śâkhâ-čankramaṇa. Skipping from branch to branch: desultory study. (R.).

ಶಾಖಾಚರ śâkhâ-čara. A monkey.

ಶಾಖಾಚರಬನ್ಧ śâkhâčara-bandha. A certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಶಾಖಾನಗರ śâkhâ-nagara. *A suburb.*

ಶಾಖಾಮುಖ śâkhâ-mukha. The fore part, top or tip of a branch. See ತಳಲ್.

ಶಾಖಾಮೃಗ śâkhâ-mṛiga. *A monkey.*

ಶಾಖಾಶಿಫೆ śâkhâ-śiphĕ. *A pendent root growing from a branch, as in the Indian fig tree.*

ಶಾಖಾಸ್ಥಿ śâkhâ-asthi. *The bone of the arm or of the leg* (ಕೆಯ್ಯ ಕಾಲ ಎಲ್ವು Hlâ.; see ನಲಕ).

ಶಾಖಿ śâkhi. Having branches. 2, *a tree.*

ಶಾಖೆ śâkhĕ. ಶಾಖಾ. = ಶಾಖ No. 3. *The branch of a tree, etc., a branch in general.* 2, an arm. 3, a subdivision, a section of any book. 4, a sect, a faction, a party. 5, a traditional recension or text of any of the original vêdas handed down by different schools or sects. 6, any one of the vêdas. See Bp. 43, 75; 55, 45.

ಶಾಂಕರಿ śânkari. (fr. ಶಂಕರ). Pârvatî (Grj. 3, 31).

ಶಾಜೀರಿಗೆ śâ-jîrigĕ. An excellent kind of jîrigĕ (My.; ಸುಗನ್ಧ Čb.).

ಶಾಟ śâṭa. Cloth;—a particular clean or white garment;—a petticoat (*cf.* ಚಾಡ). 2, = ತಣ್ಣ. (My.; see Prv. s. ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ).

ಶಾಟಕ śâṭaka. = (ಚಾಟಿಗೆ), ಶಾಟ. See ಸ್ಥೂಲ-.

ಶಾಟಿ śâṭi. = ಚಾಟ, ಸಾಟ 1. Cloth. 2, an upper or outer garment (ಬೃಹತಿಕೆ, ವೈಕಕ್ಷ, ಪೊದವ ಉತ್ತರಾಸಂಗ Mr. 256); the cloth of Sannyâsis dyed with red ochre (My.).

ಶಾಠ್ಯ śâṭhya. (fr. ಶಠ). *Villainy, dishonesty, perfidy, deceit.*

ಶಾಡ್ವಲ śâḍvala. = ಶಾದ್ವಲ. *Abounding in fresh grass, green, verdant;*—a grassy spot.

ಶಾಣ śâṇa. 1. = ಸಾಣಿ, ಸಾಣೆ. Sharpening, whetting. 2, a whetstone, a grindstone. 3, *a touchstone.* 4, a saw. See ಖರ-.

ಶಾಣ śâṇa. 2. (fr. ಶಣ). Hempen.

ಶಾಣ śâṇa. 3. = ಶಹಾಣೆ. A sagacious, knowing, clever man (My.). Feminine ಶಾಣೆ (My.).

ಶಾಣಿ śâṇi. A hempen cloth or garment. 2, a ragged or torn raiment. See Śi. s. ಸಾಣೆ.

ಶಾಣೋಪಲ śâṇa-upala. A whetstone (Rśv. 5, 35).

ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯ śâṇḍilya. N. of a muni or sage. 2, *the tree Aegle marmelos* Corr.

ಶಾತ śâta. *Sharpened, whetted, sharp.* 2, *thin, spare, slender, small* (ಅಸಿದು Hlâ.; ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣಿ Mr. 448, o. r. ತಾನ್ತ). 3, weak, feeble. 4, beautiful, handsome. 5, happy; *joy, pleasure, happiness.* See ಬಸಿ 2.

ಶಾತಕುಮ್ಭ śâta-kumbha. *Gold.*

ಶಾತಕುಮ್ಭಾಸನ śâtakumbha-âsana. A golden seat, a throne (My.).

ಶಾತಕೌಮ್ಭ śâta-kaumbha. Gold; *golden.*

ಶಾತನ śâtana. Sharpening, whetting; sharpness. 2, causing to fall or perish, felling (Bp. 53, 4), causing to wither or decay. 3, cutting off; withering, decaying.

ಶಾತಾತಪ śâtâtapa. N. of the author of a law-book (Bp. 43, 73).

ಶಾತ್ರ śâtra. That which cuts off or away (Bp. 39, 22).

ಶಾತ್ರವ śâtrava. (fr. ಶತ್ರು). Hostile; *an enemy.* 2, enmity, hostility. 3, a multitude of enemies. See ದಮಿತ-, ವೃತ್ರ-.

ಶಾದ śâda. *Young or fresh grass.* 2, *mud, mire.*

ಶಾದಹರಿತ śâda-harita. *Green with young grass.*

ಶಾದಿ śâdi. Marriage (My.; H.).

ಶಾದ್ವಲ śâdvala. = ಶಾಡ್ವಲ. *Abounding in fresh or green grass; etc.*

ಶಾನಭವ śâna-bhava. = ಶಾನಭಾಗ. ಶಾನಭವನ ಗುಣ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಾನವನ್ತನ ಗುಣ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡು (Prv.).

ಶಾನಭಾಗ śâna-bhâga. = ಶಾನಭೋಗ. (My.). See Prv. s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಶಾನಭೋಗ śâna-bhôga. = ಶಾನಭಘ, ಶಾನಭಾಗ, ಶ್ಯಾನಭೋಗ, ಸಾನಬಾಗ, ಸಾನಬೋಗ, ಸೇನಬೋವ, q. v. The clerk of a village or of some villages (My.; ಗಣಿತ, ಗಾವಲ G.). ಶಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಬಳ ಸನ್ತೋ? ಎನ್ನು, ಕೇಳ ಬೇಡ; ಹೆಣ್ಡತೀ ದೆಸೆಯವರು ಉಣ್ಡರೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ. — ಊರ ಮೇಲೆ ನೂಱು ಬಿದ್ದರೆ ಶಾನಭೋಗನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನು? (or ಶಣ್ಬಕ್ಕೇನು?). — ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಡ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱಿನ ಮಿಣ್ಡ, ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಿಣ್ಡ (Prvs.). See ನಾಡು-.

ಶಾನಭೋಗತನ śânabhôgatana. The office or business of a śânabhôga (My.).

ಶಾನಭೋಗಿಕೆ śânabhôgikĕ. = ಶಾನಭೋಗತನ, ಶ್ಯಾನಭೋಗಿಕೆ. (My.).

ಶಾನಾಯ śâna-âya. The portion of a crop which a śânabhôga receives from villagers as his fees (My.).

ಶಾನೆ śânĕ. = ಸಾನೆ. (Tbh. of ಸೇನೆ). Much; many (My.). ಶಾನೆ ಯಾಶೆಯುಳ್ಳವನು (ಲೋಲುಪ Si. 358).

ಶಾನ್ತ śânta. Appeased, allayed, calmed, alleviated, pacified, stilled, hushed; *tranquil, calm,* free from passions, contented, satisfied, undisturbed; — *put an end to, annihilated, destroyed, ceased, extinguished;* — mild, gentle; meek, humble. 2, *an ascetic whose passions are subdued* (ಇನ್ದ್ರಿಯದೃಢ, ಶ್ರಾನ್ತ Mr. 251). 3, *tranquillity, quietism, as one of the rasas* (Kâvy. IV, 2, 49-51). 4, appeasing, pacifying, stilling (ಸಾಮ, ನಮ್ಬಿಸುಹ Mr. 459). 5, bright, friendly, cheering speech (ಹೊಳಹುನುಡಿ Mr. 84). — ಶಾನ್ತದೇವ. N. (Bp. 58, 10). — ಶಾನ್ತ ಪಡಿಸು. To pacify, etc. (ಸನ್ತವಿಸು G.; My.).

ಶಾನ್ತತನ śântatana. = ಶಾನ್ತತೆ. (ವಿನಯ G.).

ಶಾನ್ತತೆ śântatĕ. Quietness, calmness, quietism, meekness (Čpr. 2, 73; Bp. 20, 25; 38, 6. 13).

ಶಾನ್ತತ್ವ śântatva. = ಶಾನ್ತತೆ. ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಯ್ದ ಮೂಗು ಶಾನ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀತೇ? (Prv.).

ಶಾನ್ತನವ śântanava. Bhîshma, the son of Šântanu (My.).

ಶಾನ್ತನು śântanu. = ಶನ್ತನು No. 2. N. of a king, the father of Bhîshma (Sk.).

ಶಾನ್ತಪೂರ್ವಪ್ರಾಸ śânta-pûrva-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಶಾನ್ತಪ್ರಾಸ śânta-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಶಾನ್ತಮಣ್ಡಲ śânta-manḍala. N. of a place (Bp. 13, 19; 50, 62).

ಶಾನ್ತಮನ śânta-mana. Tranquil-minded, calm (Kâvy. I, 5, 49); — a calm mind.

ಶಾನ್ತಿ śânti. = ಸಾನ್ತಿ. Quiet, quietness, calmness, peace, ease; composure, serenity; mildness; quietism, stoicism; *absence of passion, in difference to objects of pleasure or pain;* — rest, repose, remission; — appeasing, pacification, soothing, allayment, alleviation, satisfying; — causing to cease; — any expiatory or propitiatory rite for averting evil or calamity; ceremonies in conciliation of incensed devils, etc.; — good fortune, felicity. ಶಾನ್ತಿ ತಿಳಿಯದವನಾದರೆ ವಾನ್ತಿವಮನ ಅಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ? — ಶಾನ್ತಿ ಮಾಡಿದರೂ ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಶಾನ್ತಿ ಪಡಿಸು. To appease, etc. (G. 237. 492; My.). — ಶಾನ್ತಿಮರ. The tree Terminalia belerica Roxb. (St. & Pl.).

ಶಾನ್ತಿಕೆ śântikĕ. Calmness, composure, mildness (Bp. 6, 8).

ಶಾನ್ತಿತ śântita. Appeased, tranquil, calm, peaceful (Bp. 20, 13).

ಶಾನ್ತಿಪರ್ವ śânti-parva. N. of the twelfth book of the Mahâbhârata, containing stories, etc. for the tranquillizing of Yudhishṭhira (Bp. 5, 2).

ಶಾನ್ತೀಶ śânti-îśa. N. of the father of the poet Argaḷa (Čpr. 1, 54).

ಶಾಪ śâpa. = ಶ್ರಾಪ, ಸಾಪ 2. *Curse, anathema, cursing, reviling.* 2, abuse. 3, *an oath.* — ಶಾಪ ಕೊಡು. To give a curse, to curse (My.). ರಾಜನಿಗೆ ಹಲವು ಶಾಪಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು (B. 5, 71). ಶಾಪಾ ಕೊಡುವವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೆದಱ (Prv.). — ಶಾಪ ಕೊಳ್ಳು. To receive a curse, to be cursed. ಪಾಪ ಬರ ಬಾರದೆನ್ದು, ಶಾಪ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಶಾಪವಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. = ಶಾಪ ಕೊಳ್ಳು. (Bp. 34, 19). — ಶಾಪವೀ. -ಈ. = ಶಾಪ ಕೊಡು. (Bp. 34, 11).

ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ śâpa-grasta. Seized by a curse, suffering under a curse (My.).

ಶಾಪಮೋಕ್ಷ śâpa-môksha. Deliverance from a curse (Bp. 34, 12. 14).

ಶಾಪಮೋಕ್ಷಿತ śâpa-môkshita. Released from a curse (Bp. 34, 25).

ಶಾಪರಹಿತ śâpa-rahita. Void of curse (My.).

ಶಾಪವಿಮುಕ್ತಿ śâpa-vimukti. = ಶಾಪಮೋಕ್ಷ. (My.).

ಶಾಪವಿಮೋಕ್ಷ śâpa-vimôksha. = ಶಾಪವಿಮುಕ್ತಿ. (Bp. 34, 17).

ಶಾಪವಿಮೋಚನೆ śâpa-vimôčanĕ. = ಶಾಪವಿಮೋಕ್ಷ. (My.).

ಶಾಪಾನುಗ್ರಹಸಮರ್ಥ śâpa-anugraha-samartha. Capable of conferring benefits and of cursing (My.).

ಶಾಪಿಸು śâpisu. To curse (Bp. 20, 16; 48, 11; 50, 60; 52, 6; 57, 58; J. 15, 32; My.).

ಶಾಬಕ śâbaka. = ಶಾವಕ. (Râm. 3, 8, 25).

ಶಾಬರ śâbara. (fr. ಶಬರ). = ಶಾವರ. Belonging to the Šabaras; — a man of the Šabara tribe (ಉಬ್ಧಕ, ಕಿರಾತ Nn. 12⁷; Bp. 18, 35). 2, *the tree Symplocos racemosa* Roxb. 3, a kind of non-vêdic mantras which are considered as innocent (ಶಾಪರಹಿತ, My.); magic, sorcery (Mhr.).

ಶಾಬಾಸು śâbâsu. = ಶಹಬಾಸು. (B. 4, 69; My.; Br.; Mhr., H.).

ಶಾಬ್ದ śâbda. (fr. ಶಬ್ದ). Sonorous, sounding; — relating to sound; — relating to or derived from words; — verbal, oral.

ಶಾಬ್ದವೇತ್ತೃತೆ śâbda-vêttṛitĕ. Knowledge of grammar (Čpr. 1, 31).

ಶಾಬ್ದಿಕ śâbdika. Relating to sounds or words; — a philologist, a grammarian (Šmd. 87. 135. 252. 395. 396; Čpr. 1, 58).

ಶಾಮ śâma. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ (My.); N. (My.).

ಶಾಮಕ śâmaka. Appeasing, curing. ರೋಗಕ್ಕೆ ಶಾಮಕವಾಗಿ ಔಷಧಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಚಿಕಿತ್ಸೆ Si. 199).

ಶಾಮನ śâmana. Tranquillity, peace; — settling, killing. 2, seeing; hearing. See ನಿ-.

ಶಾಮಿಲ್ śâmil. Including, comprehending, extending to (My.; H.).

ಶಾಮಿಲಾತು śâmilâtu. A part or parcel of land attached to an estate (My.; see Prv. s. ಸಿಸ್ತು).

ಶಾಮ್ಬರಿ śâmbari. (fr. ಶಮ್ಬರ). *Jugglery, sorcery, illusion.*

ಶಾಮ್ಭವ śâmbhava. (fr. ಶಮ್ಭು). Belonging to Šiva; — a worshipper of Šiva (Bp. 50, 4).

ಶಾಮ್ಭವಿ śâmbhavi. Pârvatî (Šśv. 5, 57).

ಶಾಮ್ಭವೀಧವ śâmbhavî-dhava. Šiva (Šśv. 5, 24).

ಶಾಯ śâya. Lying, reposing, sleeping. See ಉಪ-, ವಿ-.

ಶಾಯಿ śâyi. 1. Lying down, reclining, sleeping. See ವ್ಯಾಲ-, ಸ್ಥಣ್ಡಿಲ-.

ಶಾಯಿ śâyi. 2. Ink (My.; Br.; Mhr., H.). ಶಾಯಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾಗದ ನಾಯಿಗೂ ಬೇಡ (Prv.). — ಶಾಯಿಕುಡಿಕೆ. An ink-bottle (My.).

ಶಾಯಿದಿ śâyidi. A witness at law; witness, deposition (Mhr., H., also ಶಾಹಿದೀ; My.; Br. ಶಾಹಿದಿ). — ಶಾಯಿದಿದಾರ. A witness (My.; Mhr.).

ಶಾರ śâra. *Variegated* (in colour), *of different colours, mixed, blended.* 2, *air, wind.*

ಶಾರಣ śâraṇa. Hurting, injuring, killing. See ನಿ-.

ಶಾರದ śârada. (fr. ಶರದ್). Autumnal. 2, *fresh, new, recent.* 3, able, competent, clever (ಕೌಶಲ, ಕುಶಲ Nn. 28; ಕುಶಲ Mr. 510). 4, breaking, reducing to pieces (? ಕ್ರಿಯಾಖಣ್ಡನ, ಖಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆಗಳು 28, o. r. ಶಾರದೆ; ಖಣ್ಡನಕ್ರಿಯೆ 510). 5, fragments, leavings (ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವು 28). 6, lean, feeble, poor; leanness; etc. (ಕೃಶ, ಬಡವು 28). 7, *modest, diffident.* 8, corn, grain, fruit. 9, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 28; ಅಮಲಪಾಣ್ಡುರ 510). 10, the sky (ನಭ, ಆಕಾಶ 28). 11, a ship (ಛೈತ್ರ, ಹಡಗು 28). See ಶಾರದೆ.

ಶಾರದಾಬ್ರ śârada-abra. = ಶರದಾಕಾಶ. (Grj. 3, 34).

ಶಾರದಿ śâradi. *The plant Jussiaea repens* Lin. 2, *the tree Alstonia* (or Echites) *sholaris* (= ವಿಶಾಲತ್ವಚ್).

ಶಾರದೆ śâradĕ. ಶಾರದಾ. = ಸಾರದೆ. Sarasvatî (ವಾಕ್, ಸರಸ್ವತಿ Nn. 28; Mr. ಭಾರತಿ 510). 2, understanding, intelligence (ಬುದ್ಧಿ 28; ಸುಬುದ್ಧಿ 510). 3, essence, pith (ಸಾರ, ಕೆಚ್ಚು 28; ಸಾರ 510). 4, a season (ರುತು, ಷಡುರುತು 28).

ಶಾರಿ śâri. = ಚಾರಿ 2, ಸಾರಿ 2. *A piece at chess or at a kind of draughts or at backgammon;*— a kind of die.

ಶಾರಿಕೆ śârikĕ. = ಸಾರಿಕೆ, q. v. (ಗೊರವಂಕೆಹಕ್ಕಿ Si. 484). 2, = ಶಾರಿ.

ಶಾರಿದ śârida. = ಸಾರಿದ. (Śmd. 335 Mdb.).

ಶಾರಿಫಲ śâri-phala. *A chequered cloth or board for playing draughts, etc.*

ಶಾರಿಫಲಕ śâri-phalaka. = ಶಾರಿಫಲ. *A chequered cloth, etc.*

ಶಾರೀರ śârîra. (fr. ಶರೀರ). = ಸಾರೀರ. Corporeal, bodily;— incorporate. 2, a division of medicine comprehending anatomy and pathology (Mhr.; B. 5, 194). 3, = ಸಾರಿರ, gutteral sound (in singing, My.).

ಶಾರೀರಕ śârîraka. Corporeal;— incorporate. 2, the embodied soul, or the doctrine inquiring into its nature. 3, = ಶಾರೀರ No. 2. (Mhr.; B. 5, 197).

ಶಾರೀರಕಮೀಮಾಂಸೆ śârîraka-mîmâṁsĕ. An inquiry into the embodied soul (My.).

ಶಾರೀರಾಗ್ನಿ śârîra-agni. The gastric juice (B. 4, 31; My.).

ಶಾರು śâru. Injuring. See ಶಿಂ-.

ಶಾರ್ಕರ śârkara. (fr. ಶರ್ಕರಾ). *Gravelly, stony;*—sugary.

ಶಾರ್ಙ್ಗ śârṅga. (fr. ಶೃಂಗ). (= ಸಿಂಗಾಡಿ). Made of horn, horny. 2, a bow. 3, *the bow of Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವ śârṅga-dhanva. Vishṇu (My.).

ಶಾರ್ಙ್ಗಧರ śârṅga-dhara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).

ಶಾರ್ಙ್ಗಿ śârṅgi. *Vishṇu.*

ಶಾರ್ದೂಲ śârdûla. *A tiger.* 2, *best, pre-eminent* (at the end of compounds). 3, N. of a metre (Mr. 366). 4, N. of a râkshasa (Bp. 54, 56).

ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ śârdûla-vikrîḍita. N. of a vṛitta (Čh.).

ಶಾರ್ದೂಲಾಜಿನಾಮ್ಬರ śârdûla-ajina-ambara. Śiva (Bp. 27, 46).

ಶಾರ್ವರ śârvara. (fr. ಶರ್ವರೀ). Nocturnal; *darkness, gloom.* 2, *killing, mischievous, pernicious.*

ಶಾರ್ವರಿ śârvari. Night (Mr. 65). 2, the thirty-fourth year of the cycle of sixty (My.). 3, N. of a śakti (Śsv. 3, 12).

ಶಾಲ śâla. 1. = ಶಾಲು, etc. (B. 5, 297).

ಶಾಲ śâla. 2. = ಸಾಲ 1. *The timber tree Vatica robusta* W. & A. (or Shorea robusta Roxb.; ವನಸ್ಪತಿ, ವೃಕ್ಷಭೇದ Nn. 20; ಅಸಿನ ಮರ Nn. 110; see ಅಸು 2, ರಾಳ); its resin. 2, *a tree in general.* 3, *a surrounding wall of masonry on a rampart, a rampart; a fence or wall surrounding a building, any wall* (ಕೋಟೆ Hlâ.; ಕೋಟೆ Nn. 20. 61. 121; see ಪ್ರಾಕಾರ). 4, large, great, etc. (ವಿಶಾಲ, ದೊಡ್ಡಿತು 20). 5, power, ability (ಶಕ್ತಿ, ಸತ್ವ 20; ಘನಶಕ್ತಿ Mr. 471). 6, a root (ಮೂಲ, ಮೊದಲ್ 20). 7, *a kind of fish, Ophiocephalus wrahl* Ham. (ಬಾಳುಮೀನು Nr.).

ಶಾಲಗ್ರಾಮ śâla-grâma. = ಸಾಲಗ್ರಾಮ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಸಾಲಿಗ್ರಾವ. A black stone chiefly found in the river Gaṇḍakî and worshipped as sacred to Vishṇu (Sk.).

ಶಾಲಣ śâlaṇa. = ಸಾಲಣ. (Śmd. 335, not in Mdb.).

ಶಾಲಪರ್ಣಿ śâlaparṇi. = ಸಾಲಪರ್ಣಿ. *The shrub Desmodium gangeticum* (or Hedysarum g.). See ಹೊನ್ನೆ.

ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ śâla-bhañjikĕ. = ಸಾರಭಂಜಿಕೆ, ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ. A doll, a wooden puppet (J. 30, 13). 2, a courtezan, a harlot. 3, a kind of game played in the east of India. ಶಾಲಭಂಜಿಕೆವೆತ್ತು (-ಗೆತ್ತು ?), ಅರಸಂ ನೋಡಿದಂ ಲಲಾಟಕೋಮಲೆಯಂ (Śmd. 285, o. r. ಸಾರಭಂಜಿಕೆ).

ಶಾಲಾಜಿರ śâlâjira. *A platter, a dish, a saucer.* See ಶ್ರಾವೆ.

ಶಾಲಾವೃಕ śâlâ-vṛika. = ಸಾಲಾವೃಕ. House-wolf: *a dog.*

ಶಾಲಿ śâli. 1. Belonging to a house. 2, endowed with, possessed of, possessing, having (My.). 3, *shining or resplendent with, excellent.*

ಶಾಲಿ śâli. 2. = ಸಾಲೆ 6. Rice, paddy (ವ್ರೀಹಿ, ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ, ನೆಲ್ಲು Mr. 373).

ಶಾಲಿಕ śâlika. Belonging to a house. 2, a weaver. 3, a village of artificers. *Cf.* ಶಾಲೆ 2; ಶಾಟ; ಜಾಡ.

ಶಾಲಿಕೆ śâlikĕ. A small house, a room. See Čpr. 4, 64; ಜಯನ-, ಪಾನೀಯ-.

ಶಾಲಿನಿ śâlini. A mistress of a house. 2, N. of two vṛittas (Čh.).

ಶಾಲಿವಾಹನ śâli-vâhana. N. of a king of Pratishṭhâna on the Gôdâvarî, the institutor of the era (śaka) which commences seventy-eight years after Christ.

ಶಾಲಿವಾಹನಶಕ śâlivâhana-śaka. The era of Śâlivâhana (Mr. after 540).

ಶಾಲಿಹೋತ್ರ śâli-hôtra. A horse. 2, N. of a writer on veterinary subjects (Ŕsv. 6, after 11).

ಶಾಲೀನ śâlîna. Attached to the house or to one's own room: *retiring, humble, modest, diffident.*

ಶಾಲು śâlu. = ಶಾಲ 1, ಶಾಲುವೆ, ಸಾಲು. A woolen shawl (My.; B. 5, 9; 4, 164; Mhr., H. ಶಾಲ). ಶಾಲು ಹೊದ್ದವನಾದರೂ ಹಾಲು ಬಿಟ್ಟಾನೇ ?— ಶಾಲು ಸಕಲಾತಿ ತೇಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಕವುದಿ ತನ್ನ ಗತಿಯೇನು ? ಅಸ್ತಿತು (Prvs.). — ಶಾಲುಜೋಡು. A double shawl (My., also ಜೋಡಿ). — ಶಾಲುನಾಮೆ. = ಶಾಲು. (My.).

ಶಾಲುವೆ śâluvĕ. = ಶಾಲು, etc. (My.; Br.).

ಶಾಲೂಕ śâlûka. *The root of the esculent water-lily.*

ಶಾಲೂರ śâlûra. *A frog.*

ಶಾಲೆ śâlĕ. 1. ಶಾಲಾ. = ಸಾಲೆ 3. *The upper or main branch of a tree.* 2, a hall, a saloon; *an apartment, a room* (ಕೋಣೆ Nn. 121);—*a house* (ಗೃಹ, ಮನೆ Nn. 20);—*a stable.* 3, a school (My.; Mhr.). 4, (= ಶಾಲ 2?) N. of a plant (ಮಹಿಶಾಸನ Mr. 134).

ಶಾಲೆ śâlĕ. 2. Tbh. of ಚೇಲ. = ಸಾಲೆ 2, etc. A woman's garment (ಸೀರೆ My.). ಶಾಲೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ದರಿದ್ರವಾದರೆ ಮೂಲೆ ಹಾಕ ಲಿಕ್ಕೂ ದರಿದ್ರವೇ?—ತಾಯನ್ತೆ ಮಕ್ಕಳು, ನೂಲನ್ತೆ ಶಾಲೆ.—ಬಸಚು ಬನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಹಸುರುಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). — ಶಾಲೆರೋಗ. = ಸಾಲೆರೋಗ, ಸೀರೆರೋಗ. A morbid issue of blood from the yôni (My.).

ಶಾಲೇಯ śâlêya. *A field of paddy.* 2, *a sort of fennel, Anethum Panmorium* Roxb. (or A. sowa). See ಸಬ್ಬಸಿಗೆ.

ಶಾಲ್ಮಲಿ śâlmali. ಶಾಲ್ಮಲೀ. = ಶಲ್ಮಲಿ. *The seemul or silk-cotton tree, Salmalia malabarica* Sch. & E. (or Bombax heptaphyllum Roxb.; ಸ್ಥಿರಜೀವಿ, ಎಲವ Mr. 119).

ಶಾಲ್ಮಲಿಕುಜ śâlmali-kuja. = ಶಾಲ್ಮಲಿ. (ಶುಕ, ಎಲವದ ಮರ Nn. 153).

ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ śâlmalî-vêshṭa. The gum of the silk-cotton tree.

ಶಾಲ್ಯೋದನ śâli-ôdana. A good kind of boiled rice (J. 6, 44).

ಶಾವ śâva. (fr. ಶವ). Relating to a dead body. 2, *the young of any animal.*

ಶಾವಕ śâvaka. = ಶಾಬಕ. *The young of any animal.*

ಶಾವರ śâvara. = ಶಾಬರ. (ಬಿಳಿಯ ಲೋಧ್ರ Nr.).

ಶಾವಿಗೆ śâvigĕ. = ಸಾವಿಗೆ, q. v. (C.; Bh. 1, 15, 7). Tbh. of ಸೇವಿಕಾ. ಶಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ, ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶಾಶ್ವತ śâśvata. (fr. ಶಶ್ವತ್). = ಸಾಸತ. *Eternal, constant, perpetual, permanent* (ಸ್ಥಿರ Nn. 42; ಸತ Kk. 57). 2, Śiva;—N. 3, heaven, ether.

ಶಾಷ್ಕಲ śâshkala. = ಶಾಷ್ಕುಲ, ಶೌಷ್ಕಲ. (ಅಡಗನ್ ಓರನ್ತೆ ತಿಮ್ಬುವಂ Mr. 231).

ಶಾಷ್ಕುಲ śâshkula. = ಶಾಷ್ಕಲ.

ಶಾಷ್ಕುಲಿಕ śâshkulika. (fr. ಶಷ್ಕುಲೀ). *A quantity of baked cakes.*

ಶಾಸಕ śâsaka. A kind of kettle-drum (see s. ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದ).

ಶಾಸನ śâsana. The act of governing, ruling, government;—training, instructing;—correcting; punishing (see ಪಾಕ-, ತಮ್ಬುರಾಹಿತ-). 2, instruction, discipline. 3, *an order, a command; a precept* (ಆಜ್ಞೆ, ಶಾಸಿತ, ಪ್ರಯೋಗ, ಪೇಳ್ವುದು Mr. 440). 4, a royal grant, a charter, an edict (inscribed on stone or copper, Bp. 59, 56; Śśv. 1, 36). 5, a writing, a deed, a written contract or agreement. — ಶಾಸನ ಮಾಡು. To punish (B. 4, 142). ದುಷ್ಟರಿಗೆ ದೇವರು ಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (5, 280).

ಶಾಸನಧಾರಕ śâsana-dhâraka. A man who receives and carries out orders (Bp. 58, 15).

ಶಾಸಿತ śâsita. Governed, ruled, directed; guided (see ಮಾತೃ-);—corrected; punished. 2, = ಶಾಸನ No. 3, q. v.

ಶಾಸಿಸು śâsisu. To instruct; to order; to correct; to punish (ಶಿಕ್ಷೆ Śmd. Dh.; Čpr. 6, 13).

ಶಾಸೆ śâsĕ. = ಸೇಸೆ, q. v. (Bp. 61, 22).

ಶಾಸ್ತ್ರ śâstra. = ಸಾಸ್ತ್ರ. *An order, a command, a rule, a precept.* 2, *a religious or scientific treatise, any work or book of standard authority* (Śmd. 1). 3, a book, a treatise, a body of teaching in general. 4, divination, sooth (My.). ಶಾಸ್ತ್ರ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ವಸ್ತ್ರ ಮುಚ್ಚಿಯಾಗಿರ ಬೇಕೇ?—ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಅದೆ, ಬದನೆಕಾಯಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಅದೆ (Prvs.). See Prv. 3. ವೇದ.

ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರ śâstra-kâra. The author of a scientific, etc. book; a writer or author in general (Śmd. 2 Cm.).

ಶಾಸ್ತ್ರಚತುರ್ಮುಖ śâstra-čaturmukha. A man who knows the śâstras like Brahmâ (Śâstrasâra in W. v. 1291).

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ śâstra-jña. Knowing, or skilled in, religious or scientific works (B. 4, 100; My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪದ್ಧತಿ śâstra-paddhati. The way indicated by a śâstra (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠ śâstra-pâṭha. The reading or study of a śâstra (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಗ śâstra-pâraga. Well versed in śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವತ್ śâstra-vat. Conformably or according to the śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ śâstra-vid. *Knowing the śâstras.*

ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ śâstra-vida. = ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್. (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧ śâstra-viruddha. Opposed to the śâstras (Kâvy. II, 2, B, 3. 24-26).

ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ śâstra-vyutpatti. Perfect conversancy with the śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷೆ śâstra-śikshĕ. Teaching the śâstras. See ಓದಿಸು.

ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ śâstra-siddha. Established by the śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧಾನ್ತ śâstra-siddhânta. A truth established by the śâstras (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರಾನ್ವಿತ śâstra-anvita. A man who understands the śâstras, a learned man (ವೃದ್ಧ Kâvy. II, 1, 1).

ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ śâstra-abhyâsa. The study of religious or scientific treatises (Čpr. 1, after 101).

ಶಾಸ್ತ್ರಿ śâstri. Versed in the śâstras; a learned man; a teacher of the śâstras (My.; B. 4, 183. 184). 2, a title affixed to the names of smârta Brâhmaṇas (My.).

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ śâstrîya. Authorized by or conformable to the śâstras, scriptural (Si. 243. 436).

ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ śâstra-ukta. Declared or enjoined by the śâstras (My.).

ಶಾಹಮೃಗ śâha-mṛiga. = ಶಹಾಮೃಗ. (B. 3, 94).

ಶಾಹಾಬಾಸು śâhâbâsu. = ಶಹಬಾಸು, etc. (Čb. 13; My.).

ಶಿಂಶಪೆ śiṁśapĕ. = ಸಿಸವೆ. *The tree Dalbergia sisu* Roxb.

ಶಿಂಶುಪೆ simśupĕ. = ಶಿಂಶಪೆ. (My. Amara).

ಶಿಂಶುಮಾರ śiṁśu-mâra. = ಶಿಶುಮಾರ. (My. Amara).

ಶಿಂಶುಮಾರಚಕ್ರ śiṁśumâra-čakra. A collection of stars near the dhruva (My.).

ಶಿಂಹಾಣ śiṁhâṇa. = ಸಿಂಹಾಣ, etc.

ಶಿಕಸ್ತು śikastu. Broken or folded state (as of paper); wrecked (as a ship); ruined, out of repair (as a building, tank, etc., My.; Br.; Mhr., H.).

ಶಿಕಾರಿ śikâri. = ಸಿಕಾರಿ. Hunting, the chase (My.; Br.; Mhr., H. ಶಿಕಾರ). — ಶಿಕಾರಿಯವ. -ಅವ. A hunter (My.).

ಶಿಕ್ಯ śikya. = ಚಿಕ್ಕ 2, ಸಿಕ್ಕ. *A sling for suspending things; a loop suspended from each end of a pole to receive the load* (see ಕಾಚ and ನೆಲಹು); — the strings of a balance.

ಶಿಕ್ಯಿತ śikyita. *Suspended in a śikya* (see s. ನೆಲಹು).

ಶಿಕ್ಯೋತ್ಸವ śikya-utsava. A festival on the day following Kṛishṇa's birthday when Kṛishṇa's idol is carried about in a manṭapa in which pots with milk, butter, and curds are suspended (My.).

ಶಿಕ್ಷಕ śikshaka. A male teacher, an instructor (B. 5, 274; My.; see ವಿದ್ಯಾ-; Mr. s. ಭಾವ 2); — one who corrects or chastises (Bp. 10, 41; 28, 64). Feminine ಶಿಕ್ಷಕಳು (My.; B. 5, 275).

ಶಿಕ್ಷಣ śikshaṇa. Learning, acquiring knowledge. 2, teaching, training (Šmd. 68).

ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಣ śikshâ-kramaṇa. Methodical instruction or training (Bh. 1, 8, 24).

ಶಿಕ್ಷಾಗುರು śikshâ-guru. A teacher in general. ತತ್ಕರ್ಮ ಶಿಕ್ಷಾಗುರು (*i. e.* ಬಿಲ್ಲ ಕರ್ಮ-) ದ್ರೋಣನಕ್ಕುಂ (Mr. 294). 2, a religious preceptor.

ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ śikshâ-âčârya. = ಶಿಕ್ಷಾಗುರು.

ಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯತನ śikshâčâryatana. Teaching; training (Prll. 3, 32).

ಶಿಕ್ಷಾಲಯ śikshâ-âlaya. A school (ಓದುವ ಗೃಹ Mr. 197).

ಶಿಕ್ಷಾವಚನ śikshâ-vačana. Words of instruction (Čpr. 4, after 24; 4, 25).

ಶಿಕ್ಷಿತ śikshita. Instructed, taught (Čpr. 4, 24); — disciplined, trained; tame; corrected; — *skilful, clever, conversant; skilled in archery.*

ಶಿಕ್ಷಿತಾಯುಧ śikshita-âyudha. *Skilled in weapons.*

ಶಿಕ್ಷಿಸು śikshisu. To teach (as science, Čpr. 4, 4; My.); to check, to train, to discipline, to subdue (ನಿಯಮು Šmd. Dh.. o. r. ನಿಯಾಮು; J. 5, 57); — to chastise, to punish (Bp. 27, 33; 36, 36; J. 29, 4; Śś. 20; My.; Si. 79). ಕಲ್ಲಾಯ್ತನ್ ಓಜನ್ ಎನ್ದೆನೆ ವಿಪುಲವಿದ್ಯಮಂ ಬಲ್ಲಿತಾಗಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಿಪಾತಂ (Šm. 46). See Mr. s. ದಣ್ಡ.

ಶಿಕ್ಷೆ śikshĕ. ಶಿಕ್ಷಾ. Learning, study, the acquisition of knowledge. 2, *teaching, instruction, training, discipline.* 3, punishment (My.; Mhr.). 4, one of the vêdângas: the science which teaches proper pronunciation and especially the laws of vedic euphony. See ಶಾಸಿಸು. ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದರೂ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ನಾಚುವನನ್ತೆ. — ಶಿಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ ಭಕ್ಷ ಬೇಯುತ್ತದೆ ಅನ್ದ. — ಪಕ್ಷಾಭೇದಾ ಮಾಡಿದವಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪದು. — ಪುಟಗೋಸಿಗಿನ್ತ ದರಿದ್ರವಿಲ್ಲ, ಮರಣಕ್ಕಿನ್ತ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭೋಗಿಸು. To suffer punishment, to be punished (B. 5, 279; My.). — ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು. To give punishment, to punish (B. 5, 268; My.). — ಶಿಕ್ಷೆ ರಕ್ಷೆ. Punishing and protecting (J. 24, 56).

ಶಿಕ್ಷೋಪಕರಣ śikshâ-upakaraṇa. An instrument or tool for training, etc. (Rśv. 6, after 11).

ಶಿಕ್ಷೋಪಾಯ śikshâ-upâya. A means for learning, etc. 2, capital punishment (see Nn. s. ದಣ್ಡ).

ಶಿಖ śikha. = ಶಿಖೆ. The clitoris (ಅಂಗನೆಯ ಯೋನಿಯ ಅಂಕುರಂ Mr. 328). See ಅಗ್ನಿ-.

ಶಿಖಣ್ಡ śikhaṇḍa. A tuft or lock (or locks) of hair left on the crown or sides of the head at tonsure. 2, *the tail of a peacock.* 3, a crest; a top (Čpr. 4, after 75).

ಶಿಖಣ್ಡಕ śikhaṇḍaka. *A tuft or lock* (or locks) *of hair left on the crown or sides of the head at tonsure.*

ಶಿಖಣ್ಡಿ śikhaṇḍi. Tufted; crested. 2, *a peacock.* 3, a kind of snake. ಎರಡು ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ಶಿಖಣ್ಡಿ ಎಮ್ಬ ಸರ್ಪ (ರಾಜಿಲ, etc. Si. 77). 4, N. of a ṛishi. 5, N. of a son of Drupada, born as a female (Bh. 6, 8 sum.). 6, an hermaphrodite (Mhr.; My.; ಷಣ್ಡ, ಕ್ಲೀಬ, etc., ನಪುಂಸಕ Si. 195).

ಶಿಖಣ್ಡಿಕೆ śikhaṇḍikĕ. *A tuft or lock of hair on the crown of the head* (ಜೆಣ್ಡಿಕೆ Hlâ.).

ಶಿಖರ śikhara. = ಸಿಕರ. A point, a top, a summit, a pinnacle; — *the peak of a mountain;* — *the top of a tree.*

ಶಿಖರಿ śikhari. = ಚಿಕರಿ. Pointed, peaked, crested, tufted. 2, *a mountain* (ಪರ್ವತ Nn. 65). 3, *a tree* (ಕುಜ, ಮರನು 65). 4, *the lapwing* (see ಕೊಟ್ಟುಕ). 5, the plant Achyranthes aspera (ಅಪಾಮಾರ್ಗ, ಉತ್ತರಣಿ Mr. 128). 6, a cover, a lid (see ಉತ್ತುಪಟ). 7, a forest (ಅರಣ್ಯ, ವನ 65). 8, gold (ಕಾಂಚನ, ಸುವರ್ಣ 6೬). 9, Arabian jasmine.

ಶಿಖರಿಣಿ śikhariṇi. An eminent or excellent woman. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, a dish of curds and sugar with spices.

ಶಿಖರಿದಶನ śikhari-daśana. Teeth that resemble the buds of the Arabian jasmine (J. 30, 11).

ಶಿಖಾಮಣಿ śikhâ-maṇi. A crest-gem; — pre-eminent (at the end of compounds, Si. 217).

ಶಿಖಾರ śikhâra. A pleasing tone or note; singing (ಕಲಕಣ್ಠ, ಗಾನ Nn. 73, o. r. ಗಾನವಿದ್ಯ).

ಶಿಖಾವತ್ śikhâ-vat. Having a point; crested; having a tuft of hair; — possessing flame, flaming; — *fire.*

ಶಿಖಾವಲ śikhâ-vala. *A peacock.*

ಶಿಖಿ śikhi. Pointed, crested, peaked, having a tuft or lock of hair on the top of the head. 2, *a peacock* (ನವಿಲ್ Nn. 4; Mr. 503). 3, *fire* (ಅಗ್ನಿ 4; 503). 4, the number 3. 5, N. of a metrical foot (Čh.). 6, *a comet* (ಕೇತು, ಕಿರಣ 4). 7, Kêtu, the descending node (ಕೇತು 503; ಕೇತು Mr. 39). 8, the top of a tree (ಪಾದಪಾಗ್ರ, ಮರದ ತುದಿ 4). 9, the head (ತಿರಸ್ಸು 4; ತಿರಸ್, ಚೂಡ Mr. 471). 10, a crest (ಚೂಡ, ಮಕುಟ 4; ಚೂಡ 503). 11, a tuft of hair left on the crown of the head (ತಿರಸ್ಸು, ಜೆಣ್ಡಿಕೆ Nn. 162). 12, a Brâhmaṇa (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಪ್ರ 4). 13, a black serpent (ಕಾಳೋರಗ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ 4). 14, the planet Mars (ಅಂಗಾರಕ, ಮಂಗಳನು 4; ವಕ್ರ 503). 15, a tree (ವೃಕ್ಷ 503; Mr. 103). 16, copper (ತಾಮ್ರ, ತಾಮ್ಬ್ರ 4; ತಾಮ್ರ 503). 17, a helmet (ಸೀಸಕ 1). 18, Ceylon leadwort (ಮೂಲಿಕೆ, ಚಿತ್ರಮೂಲಿಕೆ 4). (In some of the instances ಶಿಖಿ is = ಶಿಖೆ). — ಶಿಖಿ ಗಿಖಿ. reit. (Grj. 6, 38).

ಶಿಖಿಕೇತು śikhi-kêtu. N. of a king (J. 25, 56. 57).

ಶಿಖಿಗ್ರೀವ śikhi-grîva. A peacock's neck. 2, *sulphate of copper, blue vitriol.*

ಶಿಖಿಧ್ವಜ śikhi-dhvaja. = ಶಿಖಿಕೇತು. (J. 26, 32. 55). 2, Kârttikêya (Sk.).

ಶಿಖಿನೇತ್ರ śikhi-nêtra. Šiva (My.).

ಶಿಖಿಪಟೂಕರಣ śikhi-paṭûkaraṇa. Kindling a fire. See ಕತ್ತು 2.

ಶಿಖಿಪಿಂಛ śikhi-pin̄čha. A feather of a peacock's tail (My.).

ಶಿಖಿಬ್ರಜ śikhi-braja. The number 3 (Čh.).

ಶಿಖಿವಾಹನ śikhi-vâhana. Having a peacock for his vehicle: *Kârttikêya.*

ಶಿಖಿಸನ್ಧಾರಣ śikhi-sandhâraṇa (?). See ಜರ್ಡು.

ಶಿಖೆ śikhĕ. ಶಿಖಾ. = ಶಾಕ 2, ಶಿಖ. (ಶಿಖಿ), ಸಕೆ, ಸಖೆ, ಸಗೆ, ಸಾಕ, ಸೆಕೆ, ಸೆಖೆ, ಸೆಗೆ. A sharp end, a point, a spike, a peak, a projection, a top, an end or point in general. 2, a crest, a tuft, a plume;—*a tuft or lock of hair on the crown of the head* (see ಕಾಕಪಕ್ಷ);—*a peacock's crest.* 3, *the head;* the chief of anything, the acme. 4, *a nipple.* 5, *a flame.* 6, *a ray of light.* 7, the heat or fever of love. 8, a branch which takes root; any branch.

ಶಿಗ್ರು śigru. *The horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (Guilandina moringa Lin.; see ನುಗ್ಗೆ). 2, *a pot-herb in general.*

ಶಿಗ್ರುಜ śigru-ja. *The seed of the Moringa.*

ಶಿಂಘಾಣ śinghâṇa. = ಸಿಂಹಾಣ, etc.

ಶಿತ śita. Sharpened, whetted;—thin, emaciated;—weak, feeble. See ನಿ-, ಸಂ-; Bp. 39, 55.

ಶಿತದ್ರು śita-dru. = ಶತದ್ರು. *The river Sutlej.*

ಶಿತಾರು śitâru. A stringed instrument, a cithara (My.; H.).

ಶಿತಿ śiti. = ಸಿತಿ 2. *White.* 2, *black, dark-blue.*

ಶಿತಿಕಣ್ಠ śiti-kaṇṭha. *Śiva.*

ಶಿತಿಸಾರಕ śiti-sâraka. Having black essence: *a sort of ebony, Diospyros embryopteris* Pers.

ಶಿಥಿಲ śithila. *Loose, slackened, relaxed, untied, lax, not rigid or compact, not close or firm;* out of repair, ruined (as a building, My.);—looseness, laxity, a loose fastening. 2, a peculiar weak state of double consonants: the state of their lacking force of utterance and not lengthening a preceding syllable (Śmd. 52. 71). 3, decayed. 4, *inert, weak, feeble* (ಮುಪ್ಪು ಬಲ್ಪಾಗೆ ಶಿಥಿಲನಕ್ಕುಂ Mr. 310).

ಶಿಥಿಲತೆ śithilatĕ. Looseness, laxity; the state of being unfastened; that of being ruined or out of repair (My.); a state of dissolution; want of energy, languor (Grj. 6, 50). 2, = ಶಿಥಿಲ No. 2 (Śmd. 53. 54).

ಶಿಥಿಲತ್ವ śithilatva. = ಶಿಥಿಲತೆ No. 1. 2, = ಶಿಥಿಲತೆ No. 2 (Śmd. 51. 53. 408).

ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವ śithila-dvitva. The state of being doubled on the principle of śithila No. 2 (Śmd. 47. 49. 54).

ಶಿಥಿಲವೃತ್ತಿ śithila-vṛitti. = ಶಿಥಿಲತೆ No. 2. (Śmd. 55. 140).

ಶಿದಾನ śidâna. Behaving badly, etc. (see Mr. s. ದುರ್ವೃತ್ತ).

ಶಿನಿ śini. = ಸಿನಿ. N. of a son of Sumitra;—N. of a descendant of Garga, a chief of the Kshatriya tribe;—a man belonging to a particular class of Kshatriyas. See ಶೈನೇಯ.

ಶಿಪಾರಸು śipârasu. Recommendation; patronage (My.; B. 5, 234; Br.; Mhr., H. ಶಿಫಾರಸ).

ಶಿಪಿ śipi. A ray of light. 2, skin, leather.

ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ śipi-vishṭa. *Leprous;* leprosy (ಕಷ್ಟಚರ್ಮ, ಕೆಟ್ಟ ತೊಗಲು Nn. 143; ಕಷ್ಟಚರ್ಮ Mr. 479). 2, *bald-headed,* hairless (ಅರೋಮಕ, ರೋಮವಿಲ್ಲದವನು 14, o. r. ರೋಮವಿಲ್ಲದುದು). 3, a sick man (ರೋಗಯುತ, ರೋಗಸ್ಥ 143). 4, *Śiva* (ಅಂಗಜನ್ಮೈರಿ, ಪರಮೇಶ್ವರ 143).

ಶಿಫಾಕನ್ದ śiphâ-kanda. *The root of a water-lily, etc.* (= ಕರಹಾಟ).

ಶಿಫೆ śiphĕ. ಶಿಫಾ. *A fibrous root; a root growing from a branch* (see ಬೀಳಿಲ್ & ಬೀಯಿಲ್).

ಶಿಬಿ śibi. = ಶಿವಿ, ಸಿಬಿ. (J. 24, 21).

ಶಿಬಿಕೆ śibikĕ. = ಶಿವಿಕೆ, (ಸಿದಿಗೆ 2), ಸಿವಿಗೆ. (ವಿಮಾನ Nn. 42; J. 31, 55; 32, 49).

ಶಿಬಿರ śibira. = ಶಿವಿರ. (ದಣ್ಡು ಬಿಡುವ ಎಡೆ Mr. 287).

ಶಿಮ್ಬೆ śimbĕ. *A legume, a pod.*

ಶಿರ śira. = ಶಿರಸ್, ಸಿರ 2, ಸಿಲೆ 2, ಸೆಲೆ 2. The head (ಮಣ್ಡೆ Nn. 7). 2, the root of the pepper plant (ಮೋಡಿ, ಹಿಪ್ಪಲೀ ಬೇರು G.). 3, a large serpent (*cf.* ಸೆಲೆ 2).— ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. To take upon one's head: to accept with pleasure (as a command) for execution, to honour highly (Bp. 39, 42; My.). *Cf.* ತಲೆಯೊಳ್ ಆನ್.— ಶಿರದೊಳ್ ಆನ್. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (Bp. 28, 63; 44, 73).— ಶಿರದೊಳ್ ಧರಿಸು. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (Bp. 1, 15; 48, 21).— ಶಿರವ್ಪರಂ. -ಂಬರಂ. Up to the head (Grj. 1, 110).— ಶಿರವಾನ್. -ಅನ್. To honour highly (Bp. 45, 16).

ಶಿರಃಕಮ್ಪನ śiras-kampana. Shaking of the head, waving of it (My.).

ಶಿರಃಪ್ರಧಾನಿ śiras-pradhâni. A prime minister (J. 17, 30).

ಶಿರಚ್ಛೇದ śiras-čhêda. Cutting of the head, decapitation (My.).

ಶಿರಸ್ śiras. = ಶಿರಸು, ಶಿರಸ್ಸು. *The head* (ಶಿಖಿ, ಜೂಡ Mr. 471). 2, the skull. 3, *the top of a tree; the head or top of anything; the highest part.*

ಶಿರಸಾ śirasâ. With the head: with porfound reverence or humble submission (Mhr.).— ಶಿರಸಾ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು, to honour highly (G., preface; My.).— ಶಿರಸಾ ವಹಿಸು. = ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸು. (My.).

ಶಿರಸಿಜ śirasi-ja. Produced on the head: *the hair of the head.*

ಶಿರಸು śirasu. Tbh. of ಶಿರಸ್. (Bp. 49, 17; 54, 6. 42; 59, 12).— ಶಿರಸಿನಲಿ ಧರಿಸು. = ಶಿರದೊಳ್ ಧರಿಸು. (Bp. 53, 23).

ಶಿರಸ್ಕ śiraska. Belonging to the head; that belongs to the head. 2, a helmet; a crown (Śśv. 4, 134); a turban. See ಅ-.

ಶಿರಸ್ತೆ śirastĕ. The office or business of a śirastĕdâra (My.).

ಶಿರಸ್ತೆದಾರ śirastĕ-dâra. The head native clerk in the office of a collector or in a court of justice (My.; Br.; Mhr., H. ಶಿರಸ್ತೇದಾರ).

ಶಿರಸ್ತ್ರ śiras-tra. Head-protector: *a helmet.* 2, a turban, a cap.

ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ śiras-trâṇa. = ಶಿರಸ್ತ್ರ. (My.; Si. 279).

ಶಿರಸ್ನಾನ śira-snâna. Bathing (the body together with) the head: bathing the whole body (My.).

ಶಿರಸ್ಯ śirasya. Belonging to the head;—*clean or unentangled hair.*

ಶಿರಸ್ಸನ್ಧಾನ śiras-sandhâna. The act of joining, or of supporting, the head. See ತಲೆಮಡು.

ಶಿರಸ್ಸು śirassu. Tbh. of ಶಿರಸ್. The head (ಉತ್ತಮಾಂಗ Nn. 23; ಸಿರ, ಮಣ್ಡೆ Nn. 162). 2, a crown, a crest (ಮಕುಟ 162). 3, a tuft of hair on the crown of the head (ಶಿಖಿ, ಜೆಣ್ಡಿಕೆ 162).

ಶಿರೀಷ śirîsha. = ಸಿರಸಲ, ಸಿರಿಸ, ಸಿರ್ಸಲ. *The tree Acacia sirissa* Buch. (see ಕಡಚಿ). 2, a large tree, Albizzia lebbeck Benth. (St. & Pl.).

ಶಿರೆ śirĕ. = ಸಿರ 1, ಸಿರೆ, ಸೆರೆ. *Any tubular vessel of the body, a nerve, a tendon, a fibre, a gut, a vein, a blood-vessel, an artery* (ಸೆರೆಯ ನರ Hlâ.). See ನರ.

ಶಿರೋಗೃಹ śiras-gṛiha. *A room on the top of a house.*

ಶಿರೋಗ್ರನ್ಥಿ śiras-granthi. A bunch or chaplet (of pearls) on the head (ತೊಣ್ಡಲ್ Mr. 334).

ಶಿರೋಜ śiras-ja. The hair of the head (ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ Nn. 5).

ಶಿರೋದೇಶ śiras-dêśa. *The region of the head, the head.*

ಶಿರೋಧರ śiras-dhara. = ಶಿರೋಧರೆ. (ಕೊರಳ್ Nn. 41. 144).

ಶಿರೋಧರೆ śiras-dharĕ. *The neck.*

ಶಿರೋಧಾರಣ śiras-dhâraṇa. Taking upon or bearing on the head. See ಪೊಱ್.

ಶಿರೋಧಿ śiras-dhi. *The neck.*

ಶಿರೋಭ್ರಮಣೆ śiras-bhramaṇĕ. Vertigo, giddiness (J. 13, 35).

ಶಿರೋಮಣಿ śiras-maṇi. Crest-jewel, a gem worn in a crest. 2, a most distinguished person; best (Bp. 41, 5; 61, 70; J. 2, 45; 14, 16).

ಶಿರೋರಕ್ಷೆ śiras-rakshĕ. = ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ. (My.).

ಶಿರೋರತ್ನ śiras-ratna. *A jewel worn in a crest.*

ಶಿರೋರುಹ śiras-ruha. *The hair of the head* (ಮಣ್ಡೆಯ ಕೂದಲ್ Nn. 4. 22. 45).

ಶಿರೋರೋಗ śiras-rôga. Headache (ಮಣ್ಡೆನೋವು Mr. 307, o. r. ಶಿರೋವ್ಯಥೆ).

ಶಿರೋವಲಯ śiras-valaya. A certain feat of wrestlers (Śśv. 4, 75).

ಶಿರೋವೇದನೆ śiras-vêdanĕ. = ಶಿರೋರೋಗ. (My.).

ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ śiras-vêshṭana. A turban (ಉಷ್ಣೀಷ, ತಲೆಸುತ್ತು Nn. 121; Čpr. 2, 59).

ಶಿರೋವೇಷ್ಟಿ śiras-vêshṭi. = ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ. (V. 38, after 98).

ಶಿರೋವ್ಯಥೆ śiras-vyathĕ. = ಶಿರೋರೋಗ, q. v.

ಶಿರೋವ್ಯಾಧಿ śiras-vyâdhi. = ಶಿರೋವ್ಯಥೆ. (My.).

ಶಿರೋಸ್ಥಿ śiras-asthi. *The skull.*

ಶಿರ್ಶಿ śirśi. N. of a town on the western ghauts (My.; B. 3, 30).

ಶಿಲ śila. *Ears of corn left in a field;—gathering ears of corn, gleaning.* See ಉಂಛ-.

ಶಿಲವೃತ್ತಿ śila-vṛitti. Subsistence by gleaning (Si. 299).

ಶಿಲಾಜತು śilâ-jatu. *Bitumen; red chalk.*

ಶಿಲಾಜಿತ್ śilâ-jit. = ಶಿಲಾಜತು. (ಅರ್ಥ್ಯ, ಅಶ್ಮಜ, ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪ G. as ಶಿಲಾಜತ).

ಶಿಲಾದ śilâ-ada. Stone-eater; N. — ಶಿಲಾದಮುನಿ. N. (Bp. 1 sum.; 1, 64).

ಶಿಲಾಧಾತು śilâ-dhâtu. Chalk; red chalk; etc. (My.).

ಶಿಲಾನದಿ śilâ-nadi. N. of a river on the Himâlaya (My.).

ಶಿಲಾಪಟ್ಟ śilâ-paṭṭa. A flat stone for grinding condiments, etc. (ಅಸಿಯ ಕಲ್ Mr. 406).

ಶಿಲಾಪಾಂಗ śilâ-apâṅga. A deformed, huge stone (J. 10, 7).

ಶಿಲಾಭೇದಿ śilâ-bhêdi. A stone-cutter's chisel. 2, the plant Plectranthus scutellarioides (? ಹಿಟ್ಟುಳಿ Mr. 131; Sk. ಶಿಲಾಭೇದ).

ಶಿಲಾಲಿ śilâli. = ಶೈಲಾಲಿ. See ನಟ.

ಶಿಲಾವರ್ಷ śilâ-varsha. = ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿ. (My.).

ಶಿಲಾವಿಗ್ರಹ śilâ-vigraha. A stone image (My.).

ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿ śilâ-vṛishṭi. Stone-rain: hail (My.).

ಶಿಲಾಶಾಸನ śilâ-śâsana. A grant or edict inscribed on stone (Bp. 37, 25).

ಶಿಲಾಸಾರ śilâ-sâra. Iron (ಗಿರಿಸಾರ, etc., ಕಾರ್ಬೊನ್ Mr. 98).

ಶಿಲಿ śili. The lower timber of a door. 2, *a small earth-worm.*

ಶಿಲೀನ್ಧ್ರ śilîndhra. *A mushroom* (ಅಣಬ್ಬೆ Nn. 86; Mr. 485). 2, *a sort of tree* (ವೃಕ್ಷ, ಮರನ ಭೇದ 86; ವೃಕ್ಷ 485). 3, an arrow (ಶರ, ಅಮ್ಬು 86).

ಶಿಲೀಮುಖ śilî-mukha. = ಶಿಳೀಮುಖ. *An arrow.* 2, *a bee.*

ಶಿಲುಕು śiluku. Balance in hand (of money, articles, etc., My.; Mhr., H. ಶಿಲಕ). — ಶಿಲುಕಿನ ಬಾಕಿ. Balance left (My.).

ಶಿಲುಬೆ śilubĕ. = ಸಿಲುಬೆ, q. v.

ಶಿಲೆ śilĕ. ಶಿಲಾ. = ಸಿಲೆ 1, ಸೆಲೆ 1. *A stone; a rock* (ಕಲ್ಲು Nn. 68; ಗುಣ್ಡು Śm. 95; ಕಣಿ 96; ಕಲ್ 108; see ಅಱೆ 4); a flat stone on which substances are ground. ಪೇಷಣಗೆಯ್ವ ಶಿಲೆ (ಕನ್ನ Śm. 98). ಶಿಲೆಯನೆತ್ತುವ ಮರ (ತುಱುಮ್ಬು 101). 2, *the lower timber of a door.*

ಶಿಲೋಚ್ಚಯ śilâ-uččaya. Rock-accumulation: *a mountain.*

ಶಿಲೋದ್ವಹನದಾರು śilâ-udvahana-dâru. A wooden lever for raising stones. See ತಱುಮ್ಬು 2.

ಶಿಲೋರ್ಜಿತ śilâ-ûrjita. Stone-fastened (?): a flag-staff (ಇಟ್ಟುವ ಢೆಂಕಣಿ Mr. 192, originally ಶಿಲೋಜ್ಜಿತ, o. rs. ಶಿಲೋಜಿತ, ಶಿರೋಜಿತ).

ಶಿಲ್ಪ śilpa. = ಚಿಪ್ಪ. *An art, any manual or mechanical or fine art* (= ಕಲೆ, q. v.; Śmd. 232). 2, *skill in any art.* — ಶಿಲ್ಪಕೆಲಸ. Artisanship (especially work upon stone, My.; B. 4, 147). — ಶಿಲ್ಪಕೆಲಸದವ. -ಅವ. An artisan (especially one who works upon stone, My.).

ಶಿಲ್ಪಕ śilpaka. An artisan (Śmd. 232).

ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ śilpa-karma. = ಶಿಲ್ಪ No. 1. (ಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪವಿಕರ್ಮ Nn. 150).

ಶಿಲ್ಪಕಾರಕ śilpa-kâraka. A man versed in an art.

ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕೆ śilpa-kârikĕ. *A woman versed in an art.*

ಶಿಲ್ಪಗಾಱ śilpa-gâṟa. An artisan, a mechanic (B. 4, 95).

ಶಿಲ್ಪವಿಕರ್ಮ śilpa-vikarma. = ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮ, q. v.

ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ śilpa-vidyĕ. The science of mechanics, mechanical knowledge, skill in art;—handicraft, art. ಲೋಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಾಗಿ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಡುವವಳು (ಸೈರನ್ಧ್ರಿ Nr.).

ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ śilpa-śâlĕ. *A work-shop, a manufactory.*

ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ śilpa-śâstra. A treatise on any mechanical or fine art (as architecture, etc.);—mechanics (My.; B. 4, 151).

ಶಿಲ್ಪಿ śilpi. Belonging or relating to any mechanical art;—*an artificer, an artist, an artisan.* 2, images engraved on stone (My.).

ಶಿಲ್ಪಿಕ śilpika. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 1, ಶಿಲ್ಪಿಗ. An artisan, a mechanic.

ಶಿಲ್ಪಿಕವಿದ್ಯೆ śilpika-vidyĕ. = ಚಿಪ್ಪಿಗಬಿಜ್ಜೆ, ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ.

ಶಿಲ್ಪಿಗ śilpiga. Tbh. of ಶಿಲ್ಪಿಕ. (B. 4, 151; My.).

ಶಿಲ್ಪಿಶಾಲೆ śilpi-śâlĕ. *A workshop, a manufactory.*

ಶಿವ śiva. = ಶಿವು, ಸಿವ 1. *Auspicious, prosperous, happy* (ಭದ್ರ, ಮಾಂಗಲ್ಯ Nn. 6; ಶುಭ Mr. 495). 2, *bliss, prosperity, happiness, well-being, pleasure* (ಸುಖ 6). 3, *Śiva* (ಈಶ್ವರ 6; ಗಿರಿಜೇನ್ದ್ರ 495; Kk. 5). 4, virtue, etc. (ಪುಣ್ಯ 6). 5, a serpent (ಫಣೀನ್ದ್ರ, ಧರಣೀಧ್ರ 6; ಸರ್ಪ 495). 6, = ಶಿವೆ, a jackal (ಸೃಗಾಲ, ನರಿ 6; ನರಿ 495; ಜಮ್ಬುಕ, etc., ನರಿ Mr. 162). 7, a parrot

(ಶುಕ, ಗಿಳಿ 6; ತರಣಿ 495, o. r. ಕೀರ). 8, = ಶಿವೆ, the tree Terminalia chebula Roxb. (ಅಭಯೆ, ಅಣಿಲೆ 6; ಅಣಿಲೆ 495). 9, = ಶಿವೆ, the emblic myrobalan (ಆಮಲಕ, ನೆಲ್ಲಿ 6; ನೆಲ್ಲಿ 495). 10, the Banyan tree (ವಟ, ಆಲದ ಮರ 6). 11, the black thorn-apple (ಕರೇ ಮದಗುಣಿಕೆಯ ಗಿಡ Cb.). 12, N. of a mountain (ಕೀಲಕ, ಪರ್ವತವಿಶೇಷ 6). 13, water (ಉದಕ 6). 14, foam, etc. (ಫೇನ, ನೊರೆ 6; ಫೇನ 495). 15, white (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು 6). 16, sand (ಸಿಕತ, ಮಳಲ್ 6). 17, thick, close, etc. (ಸಾನ್ದ್ರ, ದಟ್ಟಿತ್ತು 6; ಸಾನ್ದ್ರ 495). 18, a measure of capacity (ಬಳ್ಳ Mr. 206). See Bp. 58, 17-19. ಶಿವ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಾನೇ?— ಶಿವಾ! ಎನ್ದರೆ ಸೆಬಿಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡ; ಭವಾ! ಎನ್ದರೆ ಭೈರವಾಸ ಹರದು ಬಿಟ್ಟ (Prvs.). ಕಟ್ಟಲೂ ಬಿಡಲು (if one ties and suspends Śiva, *i. e.* his linga, round the neck, is it done because) ಶಿವ ಬಟ್ಟಲವ ಕದ್ದನೇ? ಕಟ್ಟಲೂ ಬೇಡ, ಬಿಡ ಬೇಡ! ಕಣ್ ಮನವ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಕು! (Sp.). — ಶಿವಕವಿದೇವ. N. (Bp. 1, 17). — ಶಿವಕಿಂಕರಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8). — ಶಿವಚಿತ್ತ. N. (Bp. 55, 55). — ಶಿವದಾರ. = ಶಿವಸೂತ್ರ. The cord which like a necklace supports the linga on the breast of the Lingavantas (C.). 2, the janivâra of the Ârâdhya Brâhmaṇas of which they reject the original meaning, considering it to be identical with No. 1 (C.). — ಶಿವದಾಸಯ್ಯ. N. (Bp. 23, 29). — ಶಿವದೇವ. N. (Bp. 14, 1; see ಬಾಣಸದ-). — ಶಿವದೇವಿ. N. (Bp. 59, 7). — ಶಿವನ ಕಡ್ಲೆ. An erect shrubby plant, Pavonia zeylanica Cav. (Z.). 2, the plant Hibiscus micranthus Lin. (Z.). — ಶಿವನಾಗಮಯ. N. (Bp. 54 sum.; 57, 86). — ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯ. N. (Bp. 38, 46; 55, 2. 8. 23; 57 sum.; 57, 80. 81. 88. 89). — ಶಿವಪಸಾದ. Tbh. of ಶಿವಪ್ರಸಾದ. (Bp. 58, 31. 39). — ಶಿವಪಸಾಯ. = ಶಿವಪಸಾದ. (V. 6, 22). — ಶಿವಪಸಾಯತ. Tbh. of ಶಿವಪ್ರಸಾದಿತ. (Bp. 57, 81). — ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕ. -ಅಪ್ಪ-. N. of a prince of Nagara. ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ತಿಸ್ತು, taxes imposed by him (My.). — ಶಿವಭದ್ರ. N. (Bp. 9, 45). — ಶಿವಮುಗ್ಧಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 4). — ಶಿವರಕ್ತಿಬಳ್ಳಿ. A scandent plant with red and yellow flowers, Gloriosa superba Lin. (St. & Pl.). — ಶಿವರುದ್ರ. N. (B. 2, 43). — ಶಿವಲೆಂಕಮಂಚಣಪಣ್ಡಿತ. N. (Bp. 1, 10). — ಶಿವಲೆಂಕಮಂಚಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 55).

ಶಿವಕ śivaka. *A post, a pale, a stake, a peg, a plug* (ಗುಡಿಯ ಗೂಟ Hlâ.; ಗೂಟ Mr. 288; ಗುಣ್ಟ, ಕೀಲಕ Nr.).

ಶಿವಕಾರಿ śiva-kâri. One who causes happiness (ಸುಖಂಗೆಯ್ವಂ Mr. 230).

ಶಿವಕೂಟ śiva-kûṭa. The place in a temple where Śaivas have to take their meals (My.).

ಶಿವಗಂಗೆ śiva-gangĕ. A village and hill in Mysore, noted as a place for pilgrimage; the temple there contains a linga and Basava (My.).

ಶಿವಗಣ śiva-gaṇa. Śiva's host of ancient and new followers (pramathas, jangamas, etc. Bp. 57, 90).

ಶಿವಂಕರ śiva-ṅ-kara. *Causing happiness or prosperity, auspicious, propitious.*

ಶಿವತಾತಿ śiva-tâti. = ಶಿವಂಕರ. *Causing happiness, etc.*

ಶಿವದಾನ śiva-dâna. Buttermilk (S. Mhr.); a gift in the name of Śiva (My.). ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಕಲ್ಲೊಳಗುಣ್ಟೇ ಶಿವದಾನ?— ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಇಲ್ಲಿ ಉಣ್ಬು, ಬಸ್ತಿಯೊಳಗುಣ್ಟೇ ಶಿವದಾನ? (Prvs.).

ಶಿವದೀಕ್ಷೆ śiva-dîkshĕ. Initiation in the doctrines of the śaiva sect (Bp. 57, 4).

ಶಿವಧಾ śivadhâ. An exclamation of sorrow (Grj. 8, 75).

ಶಿವನಾಭಿ śiva-nâbhi. A particular form of the śiva-linga (Sk.). — ಶಿವನಾಭಿಬಳ್ಳಿ. = ಸೂತ್ರನಾಭಿಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಶಿವನಿರ್ಮಾಲ್ಯ śiva-nirmâlya. The flowers, etc. remaining of an offering which has been made to Śiva (My.).

ಶಿವಪುರ śiva-pura. Benares (Sk.); Kailâsa (Bp. 25, 11).

ಶಿವಪೂಜೆ śiva-pûjĕ. Worship or adoration of Śiva. ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಕರಡಿ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶಿವಪ್ರಸಾದ śiva-prasâda. = ಶಿವಪಸಾದ, ಶಿವಪಸಾಯ. A prasâda received from Śiva or left at his worship (Bp. 58 sum.; 58, 29. 33; 59 sum.; Rśv. 13, after 1).

ಶಿವಪ್ರಸಾದಿ śiva-prasâdi. A Lingavanta; one who has received a gift from Śiva (My.).

ಶಿವಪ್ರಸಾದಿತ śiva-prasâdita. = ಶಿವಪಸಾಯತ. Given by Śiva as a prasâda (V. 5, after 14) or left at his worship.

ಶಿವಪ್ರಾಣಿ śiva-prâṇi. A Lingavanta (V. 11, 5).

ಶಿವಭಕ್ತ śiva-bhakta. A follower of Śiva; a Lingavanta (Bp. 25, 22).

ಶಿವಮಲ್ಲಿ śiva-malli. *The tree Agati grandiflorum* Desv. (Sesbana grandiflora Poir.). 2, the low under-shrub Indigofera aspalathoides Vahl. (St. & Pl.).

ಶಿವಮೂರ್ತಿ śiva-mûrti. Śiva; his phallus (ಲಿಂಗ, ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಭೇದ Nn. 114).

ಶಿವಯೋಗ śiva-yôga. Abstract contemplation of Śiva, cultivating absorption into Śiva by various ascetic means (V. 11, 6).

ಶಿವಯೋಗಿ śiva-yôgi. A person who practises śivayôga (My.).

ಶಿವರಾತ್ರಿ śiva-râtri. A night on which fasting, vigil, etc. are held in honour of Śiva in the dark half of the month mâgha (Bp. 6, 1; 53, 11). ಏಕಾದಶೀ ಮನೆಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅವುತಣಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶಿವರಾತ್ರೆ śiva-râtrĕ. = ಶಿವರಾತ್ರಿ. (Bp. 9, 39; 26, 3; 41, 23; 42, 10; 53, 30; 54, 76; J. 13, 45). ನವರಾತ್ರೇ ಮಧ್ಯ ಶಿವರಾತ್ರೆ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). — ಶಿವರಾತ್ರೆ ಗಿವರಾತ್ರೆ. reit. (Bp. 53, 13). — ಶಿವರಾತ್ರೆಯೊಡೇರು. -ಒಡೇರು. A Jangama who has to go from house to house and eat palâra on śivarâtrĕ (My.). — ಶಿವರಾತ್ರೆಸಂಕಣ್ಣ. N. (Bp. 58, 6). — ಶಿವರಾತ್ರೆಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 3).

ಶಿವಲಿಂಗ śiva-linga. Śiva's genital organ or Śiva worshipped in the form of a phallus (Bp. 26, 50; 61, 70; J. 24, 14; see ಆದಿ-). 2, N. — ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (B. 4, 217). — ಶಿವಲಿಂಗಪ್ರಸಾದ. A prasâda of the śivalinga (Bp. 58, 32; 61, 18). — ಶಿವಲಿಂಗರುದ್ರಸರ್ಜ. N. (B. 4, 216).

ಶಿವಲೀಲೆ śiva-lîlĕ. Śiva's sport. ಹುಚ್ಚಲ್ಲ, ಬೆಪ್ಪಲ್ಲ, ಶಿವಲೀಲೆ (Prv.).

ಶಿವಲೋಕ śiva-lôka. Kailâsa (My.).

ಶಿವವಿಪ್ರ śiva-vipra. An Ârâdhya Brâhmaṇa (Bp. 50, 1).

ಶಿವಶಕ್ತಿ śiva-śakti. Śiva's energy personified as his wife. 2, attachment or devotion to Śiva. — ಶಿವಶಕ್ತಿಬಳ್ಳಿ. = ಶಿವರಕ್ತಿಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.).

ಶಿವಶರಣ śiva-śaraṇa. A Jangama; a Lingavanta (My.). — ಶಿವಶರಣಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 46, 44).

ಶಿವಸಮುದ್ರ śiva-samudra. N. of a village and of its temple on the river Kâvêri (My.).

ಶಿವಸೂತ್ರ śiva-sûtra. = ಶಿವದಾರ s. ಶಿವ. (Bp. 44, 61).

ಶಿವಸೋದರಿ śiva-sôdari. A sister in Śiva (Bp. 14, 13).

ಶಿವಾಂಗಿ śiva-angi. N. of a plant (ಬಾಗಿ Mr. 127).

ಶಿವಾಚಾರ śiva-âčâra. The rites or practices of śaivas (especially of liṅgavantas). — ಶಿವಾಚಾರದವ. -ಅವ. A follower of the śaiva rites; a liṅgavanta (My.).

ಶಿವಾಟಿ śivâṭi. Hog-weed (ಪುನರ್ನವೆ, ಕೊಮ್ಮೆ Mr. 133, o. r. ಶವಾಟಿ).

ಶಿವಾದ್ವೈತಭಾಜ್ಯ śiva-advaita-bhâjya. One whose only portion or lot is Šiva (V. 11, 5).

ಶಿವಾನನ್ದ śiva-ânada. Šiva's joy. 2, N. (Bp. 34, 4. 9).

ಶಿವಾಯಿ (śiva-âyi). 1. N. (Bp. 59, 6).

ಶಿವಾಯಿ śivâyi. 2. Besides; except; extra (My.; Br.; Mhr., H.). — ಶಿವಾಯಿಜಮೆ. The effects of persons dying without heirs, etc., which revert to government (My.).

ಶಿವಾರಮಣ śivâ-ramaṇa. Šiva (Bp. 25, 51).

ಶಿವಾರ್ಚನೆ śiva-arčanĕ. Worship of Šiva. ಶೀಲವನ್ತೆ ತನ್ನ ಅಗ್ಗಿಣಿ ಜಂಗಮಗೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಯಿತು (Prv.).

ಶಿವಾಲಯ śiva-âlaya. Any temple dedicated to Šiva (ಕೇದಾರ, ದೇವಗೇಹ, ದೇವಾಲಯ Nn. 38; Bp. 41, 7).

ಶಿವಾವಲ್ಲಭ śivâ-vallabha. Šiva (Grj. 1, 133; 2, 108).

ಶಿವಿ śivi. = ಶಿಬಿ. N. of a king.

ಶಿವಿಕೆ śivikĕ. = ಶಿಬಿಕೆ, etc. *A palanquin, a litter;*—a bier.

ಶಿವಿರ śivira. = ಶಿಬಿರ. *A camp;* an intrenchment for the protection of an army;—a royal camp, a royal residence.

ಶಿವು śivu. Tbh. of ಶಿವ. N. (B. 2, 16).

ಶಿವೆ śivĕ. ಶಿವಾ. = ಸಿವೆ. The wife of Šiva: *Durgâ.* 2, *a jackal.* 3, *the emblic myrobalan, Emblica officinalis* Gaert. (ನೆಲ್ಲಿ Hlâ.). 4, *the tree Terminalia chebula* Roxb. (see ಅಣಿಲೆ). 5, *the tree Prosopis spicigera* Lin. (see ಬನ್ನಿ 2). See ಶಿವ.

ಶಿವೈಕ್ಯ śiva-aikya. One who has become one with, or has been absorbed into, Šiva (Bp. 27, 71). See ಸಾಂಖ್ಯ-.

ಶಿಶಿರ śiśira. *Cool, cold.* 2, *coolness, cold, frost.* 3, *the cool or cold season* (from about the middle of January to that of March, comprising the months ತಪ & ತಪಸ್ಯ Mr. 70).

ಶಿಶಿರಕರ śiśira-kara. The moon (My.).

ಶಿಶಿರರ್ತು śiśira-ṛitu. = ಶಿಶಿರ No. 3. (My.).

ಶಿಶಿರೋಪಚಾರ śiśira-upačâra. Kind treatment with cooling or refreshing articles (Čpr. 8, 84; Abh. P. 4, 94; Grj. 4, 117; My.).

ಶಿಶು śiśu. = ಸಿಸು. *A child, an infant;—the young of any animal, as a calf, puppy,* etc. 2, a pupil, a scholar. ಶಿಶು ಹೋಗಿ ಕೆಸು ತಿನ್ತು! ಎನ್ತ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಸಿಯೊರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಶಿಶುಕ śiśuka. A child. 2, *a fish resembling a porpoise or a porpoise.*

ಶಿಶುತೆ śiśutĕ. = ಶಿಶುತ್ವ. (Čpr. 2, 16).

ಶಿಶುತ್ವ śiśutva. *Childhood.*

ಶಿಶುಪಾಲ śiśu-pâla. N. of a king who was killed by Krishṇa (Bh. 2, 8 sum.).

ಶಿಶುಮಾರ śiśu-mâra. = ಶಿಂಶುಮಾರ. *The Gangetic porpoise, Delphinus gangeticus* (see ಮೊಸಳೆ & ನೆಗಳು). 2, the heavenly porpoise: a collection of the stars and planets.

ಶಿಶುಸನ್ಧಾರಣ śiśu-sandhâraṇa. (?). See ಚಚ್ಚು.

ಶಿಶುಹಾರಿ śiśu-hâri. Child-destroyer: N. of a female demon (Bp. 14, 14).

ಶಿಶ್ನ śiśna. *The penis.*

ಶಿಶ್ನೆ śiśnĕ. = ಶಿಶ್ನ. (ಮುಷ್ಕ, ಲಿಂಗ Nn. 117; ಮೇಢ್ರ, ಲಿಂಗ, etc. Mr. 328).

ಶಿಶ್ವಿದಾನ śiśvidâna. *Sinful, wicked.*

ಶಿಶ್ರೂಷ śiśrûsha. Tbh. of ಶುಶ್ರೂಷೆ. (ಉಪಾಸ್ತಿ, etc., ಸೇವೆ Mr. 27).

ಶಿಶ್ರೂಷೆ śiśrûshĕ. = ಶಿಶ್ರೂಷ. (My.).

ಶಿಷ್ಟ śishṭa. 1. Left, remaining, residual; remainder. See ಅವ-, etc.

ಶಿಷ್ಟ sishṭa. 2. Ordered, commanded. 2, *disciplined, educated, trained;*—obedient, docile;—*learned, wise;*—*a learned man;*—well-behaved, good, virtuous;—eminent, noble, excellent. 3, instruction, order. See Kâvy. V, 1; Bp. 4, 50; 22, 38; 36, 43; 59, 26.

ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲಕ śishṭa-paripâlaka. = ಶಿಷ್ಟಪಾಲಕ. (My.).

ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನ śishṭa-paripâlana. Protection of the virtuous (My.).

ಶಿಷ್ಟಪಾಲಕ śishṭa-pâlaka. A guardian or protector of the virtuous (Č. Bp. 47, 27).

ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ śishṭa-âčâra. The manner and procedure, the custom and course, of the venerable and good (My.).

ಶಿಷ್ಟಿ śishṭi. Ruling. 2, *an order, a command.* 3, punishment, chastisement.

ಶಿಷ್ಮಬಾಗೆಮರ śishma-bâge-mara. A valuable timber tree, furnishing a kind of blackwood, Dalbergia sissoo Roxb. (St. & Pl.).

ಶಿಷ್ಯ śishya. To be disciplined or educated. 2, *a pupil, a disciple.* See Bp. 39, 39; J. 2, 18; Sp. s. ರಾಜಾನ್ನ. 3, an apprentice (Mhr.).

ಶಿಷ್ಯತನ śishyatana. Pupilage; apprenticeship (B. 5, 273).

ಶಿಷ್ಯತ್ವ śishyatva. The state or character of a pupil, pupilage (My.).

ಶಿಷ್ಯಸಮ್ಪತ್ತು śishya-sampattu. A large number of pupils or followers (My.).

ಶಿಷ್ಯಾರ್ಜನೆ śishya-ârjanĕ. The gain or fees received from pupils (My.).

ಶಿಸ್ತು śistu. = ಸಿಸ್ತು. Aim (My.; Mhr., H.). 2, a roll of the householders (of a village, etc.) from whom the revenue is to be gathered in, or upon whom an assessment is to be laid (Mhr., H.). 3, assessment, tax (My.; Br.). 4, suitable, proper, correct (Mhr.); beautiful, elegant, decorated; decoration (My.). ಸೆಟ್ಟಿ ಶಿಸ್ತು ಮಾಡುವದರೊಳಗೆ ಪಟ್ಣ ಸೂರೆ ಹೋಯ್ತು (Prv.). — ಶಿಸ್ತುಗಾರ. A decorated man; a fop; a lewd man (My.). — ಶಿಸ್ತುಗಾರಿಕೆ. Lewdness (My.). — ಶಿಸ್ತುಗಾತಿ. A decorated female; a foppish one; a whore (My.).

ಶಿಳೀಮುಖ śiḷî-mukha. = ಶಿಲೀಮುಖ. (ದಶ, ಬಾಣ Nn. 27; Abh. P. 4, 94; J. 22, 42).

ಶೀಕರ śîkara. = ಸೀಕರ, ಸೀವರ. *Thin or drizzling rain, drizzle, spray, rain driven by wind.* 2, a drop of rain or water.

ಶೀಘ್ರ śîghra. *Quick, speedy;*—ಶೀಘ್ರಂ, *quickly, rapidly, swiftly* (ಭೋಂಕನೆ, etc. Šmd. 391; ಭೋಂಕನೆ, ಚಡುಪುಡನೆ, ಚೆಚ್ಚರ, etc. Kk. 50; ಚೆಚ್ಚರ, ಬೆಚ್ಚರ, ಬೇಗ, ಗಬಗಬನೆ, ಚೆಡುಪುಡನೆ, ಚೆಕ್ಕನೆ, etc. Šm. 61);—swiftness (Bp. 44, 5).

ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ śîghragâmi. Going quickly: a camel (ವಾರಣ, ಒಷ್ಟ್ರ Nn. 99).

ಶೀಘ್ರವೇಧಿ śighra-vêdhi. Quickly piercing (the mark): *a good archer* (ಶೀಘ್ರವೆಸುವಾತ Hlâ.).

ಶೀಘ್ರಿ śighrĭ. A particular plant (= ದನ್ತಿ, Sk.). 2, another plant (ರಕ್ತಪದಿ, ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹಂ Mr. 145).

ಶೀತ śita. = ಸೀತ. *Cold, chilly, frigid;—cold, coldness.* See ಚಳಿ. 2, dull, apathetic; idle, lazy, stupid. 3, *the ratan, Calamus rotang* Willd. (or a kind of ratan, C. fasciculatus; see ಪಚ್ಚೆ). 4, *the tree Cordia myxa* Lin. (= ಉದ್ದಾಲ). 5, water (Sk); dampness; damp (My.). ಶೀತ ಮಾಡಿದವಗೆ ವಾತದ ಭಯವೇನು? (Prv.).

ಶೀತಕ śitaka. *Cold, dull, slow, apathetic; idle, lazy, stupid.*

ಶೀತಕರ śita-kara. Having cold rays: the moon. 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಶೀತಕರಧರ śitakara-dhara. Šiva (Bp. 43, 9).

ಶೀತಕಿರಣ śita-kiraṇa. = ಶೀತಕರ No. 1. (J. 4, 4).

ಶೀತಕೃತ್ಕರ śita-krit-kara. The moon (Grj. 4, 114).

ಶೀತಜ್ವರ śita-jvara. A cold fever, ague (ಹಿಮಘರ್ಮ Mr. 387; My.). 2, fever occasioned by cold (My.).

ಶೀತಭೀರು śita-bhîru. Afraid of cold. 2, *Arabian jasmine, Jasminum zambac.*

ಶೀತಮರೀಚಿ śita-mariči. = ಶೀತಕಿರಣ. (ಚನ್ದ್ರ Nn. 123).

ಶೀತರಶ್ಮಿ śita-raśmi. = ಶೀತಮರೀಚಿ. (My.).

ಶೀತರುಚಿ śita-ruči. = ಶೀತರಶ್ಮಿ. (Bp. 11, 18).

ಶೀತಲ śitala. *Cold, chilly, frigid, cool.* 2, *the plant Marsilea quadrifolia* Lin. (see ಮೊಟಿಗು 3).

ಶೀತಲೆ śitalĕ. = ಸೀತಾಳ, ಸೀತಾಳೆ 1. Small-pox; (the chicken-pox);—the goddess presiding over or inflicting small-pox.

ಶೀತವಾರಿ śita-vâri. Cold water (Grj. 4, 116).

ಶೀತಶಿವ śita-śiva. *A kind of fennel* (= ಶಾಲೇಯ). 2, *a sort of resin, storax or benzoin.* 3, *rock-salt.*

ಶೀತಾಂಶು śita-amśu. Cool-rayed: *the moon.*

ಶೀತಾಂಗ śita-anga. Cold-bodied, having cold limbs. 2, a kind of fever. (R.).

ಶೀತಾಮ್ಬು śita-ambu. = ಶೀತವಾರಿ. (J. 3, 12).

ಶೀಧು śidhu. = ಸೀಧು. *A spirit distilled from molasses, rum.*

ಶೀನ śina. *Congealed, thick.*

ಶೀರ śira. = ಸೀರ. (G.).

ಶೀರ್ಣ śirṇa. Withered, shriveled; decayed, rotten; thin, wasted; slender, small; shattered, injured (My.).

ಶೀರ್ಷ śirsha. = ಸಿರಸ. *The head.*

ಶೀರ್ಷಕ śirshaka. = ಸೀಸಕ 1. The head or skull. 2, *a helmet;*—a turban (ತಲೆಸುತ್ತು Mr. 342). 3, an ornament of flowers on the head (ಮಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂವುಗಳು Mr. 334).

ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ śirsha-č-čhêdya. *To be beheaded, meriting death by decapitation.* See Nr. s. ಅರಿಸು 1.

ಶೀರ್ಷಣ್ಯ śirshaṇya. *Clean and unentangled hair.* 2, *a helmet;*—a cap.

ಶೀಲ śila. = ಸೀಲ್. *Disposition, inclination, character, natural disposition;—habit, usage.* 2, *practice, behaviour, conduct* (ಆಚಾರ Nn. 129). 3, *good disposition or character, good nature, good conduct, moral practice, virtue, piety.* 4, form, shape, beauty. 5, at the end of compounds: possessed of naturally; propense, prone, disposed to. ಶೀಲವೊಳ್ಳೇದಾದರೂ ಗುಣ ಕೆಟ್ಟದು.—ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಶೀಲ ಹಿಡುಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Prvs.). See Šmd. 238.

ಶೀಲಗ್ರಹಣ śila-grahaṇa. Following an inclination; observing a practice (Šmd. 238).

ಶೀಲವನ್ತ śila-vanta. A man possessed of good qualities, one of a good or amiable disposition, a well-conducted man (Bp. 1, 33; 47, 49). ಶೀಲವನ್ತರ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಮಾಯವಾಯ್ತು (Prv.). Feminine ಶೀಲವನ್ತೆ. ಶೀಲವನ್ತೆ ತನ್ನ ಅಗ್ಗಣಿ ಜಂಗಮಗೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗಾಯಿತು (Prv.).—ಶೀಲವನ್ತಗ್ಗಯ್ಯ. -ಅಗ್ಗಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7).

ಶೀಲವೃದ್ಧ śila-vriddha. Advanced in moral practice, very virtuous (My.).

ಶೀವಲ್ಲಿ śivalli. N. of a creeping plant (ಕಾಣ್ಡೀರಿ, etc. Mr. 145).

ಶುಕ śuka. = ಸುಕ 1. *A parrot* (ಗಿಳಿ Nn. 10. 23. 153). 2, a mango tree (ಮಾಕನ್ದ, ಮಾವಿನ ಮರ 153). 3, the silk-cotton tree (ಶಾಲ್ಮಲಿಕುಜ, ಎಲವದ ಮರ 153). 4, *a particular drug and perfume* (= ಗ್ರನ್ಥಿಪರ್ಣ). 5, cloth, clothes (ಶಟ Mr. 521). 6, a son of Vyâsa (Ršv. 5, 75); an ascetic (ಯೋಗಿ, ಯತಿ 153). 7, Šiva (ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರ 153).

ಶುಕತಾತ śuka-tâta. Vyâsa (J. 5, 47).

ಶುಕನಾಸ śuka-nâsa. Having a nose like a parrot's beak. 2, *the tree Calosanthes indica* Bl. (or Bignonia indica Lin.). 3, the tree Bignonia chelonoides Lin.

ಶುಕಪಂಜರ śuka-panjara. A parrot's cage (My.).

ಶುಕವಾಣಿ śuka-vâṇi. The prate of a parrot (My.). 2, a woman who speaks like a parrot (My.).

ಶುಕಸಪ್ತತಿ śuka-saptati. N. of seventy stories related by a parrot (My.).

ಶುಕೋಕ್ತಿ śuka-ukti. The prate of a parrot (ತೊಣ್ಡುಗೆಡದುದು Čt. II, 65).

ಶುಕ್ತ śukta. *Sour gruel* (ಅವನ್ತಿಸೋಮ, ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು Hlâ.). 2, *sour, acid* (ಅಮ್ಲ, ಹುಳಿತದು Si. 428); *a kind of acid liquid* or vinegar. 3, *harsh; hard* (ಪರುಷ, ಬಿಱಿಸಿಹುದು Nr.).

ಶುಕ್ತಿ śukti. = ಸುತ್ತಿ. *A pearl-oyster, an oyster-shell* (ಸಿಪ್ಪು Čt. I, 75; ಚಿಪ್ಪು Mr. 412); a small shell, a muscle, a cockle. 2, *a sort of perfume.* 3, a curl on a horse's neck or breast.

ಶುಕ್ತಿಕೆ śuktikĕ. = ಶುಕ್ತಿ No. 1. (My.).

ಶುಕ್ತಿಜ śukti-ja. Oyster-born: a pearl (Kâvy. V, 4; Čpr. 8, 34; Ššv. 1, 34).

ಶುಕ್ತಿಮತ್ śukti-mat. N. of a mountain or mountain range. See ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ.

ಶುಕ್ರ śukra. = ಚುಕ್ಕಿ. Bright, resplendent. 2, white. 3, *Agni, fire.* 4, *the planet Venus, or its regent, the preceptor of the asuras.* 5, *semen virile.* 6, *the month jyêshṭha* (May-June). ಶುಕ್ರ ವಕ್ರನಾದರೂ ತಕ್ರ ಬಿಡ (Prv.).

ಶುಕ್ರನಾಡಿ śukra-nâḍi. N. of a work on astrology (My.).

ಶುಕ್ರನೀತಿ śukra-nîti. N. of a work on ethics (My.).

ಶುಕ್ರಮಹಾದಶೆ śukra-mahâ-dašĕ. An aspect of the planet Venus that is considered as influencing the fortunes of men for good (My., also as ಶುಕ್ರಮಹರ್ದಶೆ).

ಶುಕ್ರಮೂಢ śukra-mûḍha. The time of the year during which Venus is invisible, which is considered as inauspicious (My., also as ಶುಕ್ರಮೌಢ್ಯ).

ಶುಕ್ರಲ śukrala. Spermatic, seminal. 2, *lustful.*

ಶುಕ್ರವಾರ śukra-vâra. Friday (C.; B. 1, 7).

ಶುಕ್ರಶಿಷ್ಯ śukra-śishya. Pupil of Šukra: *an Asura.*

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ śukra-âčârya. Šukra, the preceptor of the Asuras (My.). 2, a monoculous man, a Cyclops (My.; Mbr.).

ಶುಕ್ರೋದಯ śukra-udaya. The time of the year when the śukramûḍha has passed away (My.).

ಶುಕ್ಲ śukla. = (ಶುಕ್ರ), ಸುಕಲ 2. *Bright; white;* a white colour (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 32). 2, *the light half of a month from new to full moon.* 3, the third year in the cycle of sixty (My.). 4, semen virile (ರೇತ, ಇನ್ದ್ರಿಯ 32; ಮಜ್ಜಾಸಾರ, ಇನ್ದ್ರಿಯ Nn. 125; ರೇತಸ್, ಇನ್ದ್ರಿಯ, etc. Mr. 395; ಮಜ್ಜಾಸಾರ Mr. 497; ಸುರತರಸ Mr. 508). 5, the eye (ಅಕ್ಷಿ, ಕಣ್ 32; ಕಣ್ 508). 6, a disease of the cornea or white part of the eye. 7, N. of a month (ಮಾಸ, ಮಾಸಭೇದ 32; ಮಾಸ 508; Mr. 70). 8, large, great (ಪೃಥು, ದೊಡ್ಡಿತು 32). 9, a valiant man (ಸುಭಟ 32; ಕಲಿ 508). — ಶುಕ್ಲಾಟ. -ಅಟ. = ವೀರ್ಯಸ್ರಾವ. ಶುಕ್ಲಾಟಕ್ಕೆ ಶುಣ್ಠೀ ತಿನ್ದು, ಮುಕ್ಕಿಯೆಲ್ಲಾ ಉರಿ (Prv.).

ಶುಕ್ಲತ್ವ śuklatva. Whiteness (My.).

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ śukla-paksha. *The light half of a month, the period from new to full moon* (ಬೆಳ್ಪಕ್ಕ Kk. 59; Šm. 20). 2, the innocent or pure side of two sides or parties contending. 3, the condition of a female after menstruation during the śuklapaksha (Bp. 40, 21).

ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯ śukla-pâḍya. The first day of the light half of the month (Si. 39; My.).

ಶುಕ್ಲಾಪಾಂಗ śukla-apâṅga. Having white eye-corners: a peacock. (R.).

ಶುಚ್ śuč. ಶುಕ್. *Sorrow, grief;*—affliction.

ಶುಚಿ śuči. = ಸುಚಿ. *Bright; white;* a white colour (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 18). 2, *clean, pure;* purity (ಶುದ್ಧ, ಶುದ್ಧವು 18). 3, virtuous, holy, innocent, undefiled;—honest, upright, true;—correct, accurate, free from fault or error; guileless;—innocence, virtue, goodness;—correctness, accuracy. 4, *a faithful minister;* a true friend. 5, an ascetic (ಯೋಗೀನ್ದ್ರ, ಯತೀಶ್ವರ 18). 6, a Brâhmaṇa (ಬಾಡವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ 18). 7, *fire* (ಅನಲ, ಅಗ್ನಿ 18). 8, eternal, everlasting (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದುದು 18). 9, = ಅಮೃತ (18). 10, being at the head (ಮುಖ್ಯ, ಮುಖ್ಯವು 18). 11, = ರುತು (18). 12, a particular plant (ಲತಾವಿಭೇದ, ಬಳ್ಳಿಗಳ ಭೇದ 18). 13, wood (ಕಾಷ್ಠ 18). 14, *the month âshâḍha* (ಆಷಾಢ, ಆಷಾಢಮಾಸ 18). ಶುಚಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಸಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳೋದರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶುಚಿಕರ śuči-kara. Purifying (My.).

ಶುಚಿತನ śučitana. = ಶುಚಿತ್ವ. (Râm. 5, 9, 27).

ಶುಚಿತ್ವ śučitva. Purity, cleanness; virtue, holiness (My.).

ಶುಚಿರ śučira. The colour white (ಸಿತ, ಬಿಳಿದು Nn. 136). 2, goodness, virtue (ಒಳ್ಪು, ಒಳ್ಳಿತು 136).

ಶುಚಿರೋಚಿಸ್ śuči-ročis. The moon (R.).

ಶುಚೆ śučĕ. Sorrow, grief; affliction (My.).

ಶುಣ್ಟ śunṭa. = ಶುಣ್ಠ. (Mhr.; My.; see ವಜ್ರ-).

ಶುಣ್ಠ śunṭha. A blockhead, a dolt (My.; Tč.; Mhr.; T. ಚುಣ್ಡ). ಶುಣ್ಠನಿಗೆ ಎಷ್ಟುಷ್ಟು ಕಲಿಸಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥ (Prv.).

ಶುಣ್ಠಕಾಯ śunṭha-kâya. = ಶುಣ್ಠ. (My.).

ಶುಣ್ಠಿ śunṭhi. = ಸುಣ್ಟಿ, ಸೊಣ್ಟಿ. *Dry ginger* (ನಾಗರ, ಮಹೌಷಧ Mr. 137). See Prv. s. ಶುಕ್ಲಾಟ.

ಶುಣ್ಡ śunḍa. = ಶುಣ್ಡೆ, ಸುಣ್ಡ, ಸೊಣ್ಡ, ಸೊಣ್ಡೆ, ಸೊಣ್ಡೆ. An elephant's trunk (ಇಭಹಸ್ತ, ಆನೆಯ ಕೆಯ್ Nn. 131). 2, a frog (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 131).

ಶುಣ್ಡಾಪಾನ śunḍâ-pâna. *A place where spirits are drunk, a tavern.*

ಶುಣ್ಡಾರ śunḍâra. = ಶುಣ್ಡ, ಸುಣ್ಡಲು, etc.

ಶುಣ್ಡಾಲ śunḍâla. (= ಸುಣ್ಡಲು or ಸೊಣ್ಡೆಲ್-ಅ 3 ?). = ಸುಣ್ಡಾಲ. An elephant.

ಶುಣ್ಡಾಲಕರಾಗ್ರ śunḍâla-karâgra. The tip of an elephant's trunk (ಗಜಹಸ್ತಾಗ್ರ, ಕರ್ಣಿಕೆ Nn. 21).

ಶುಣ್ಡಾಲಕಿಶೋರ śunḍâla-kiśôra. A young elephant (ಮಱಿಯಾನೆ Nn. 98).

ಶುಣ್ಡೆ śunḍĕ. ಶುಣ್ಡಾ. *An elephant's proboscis or trunk.* 2, *spirituous liquor.*

ಶುದ್ಧ śuddha. = ಸುದ್ದ. Purified, cleansed, *clean, pure;* purity, purification; anything pure (ಗೋಮುಖ, ವಿಶುದ್ಧವು Nn. 20). 2, stainless, guileless, true, fair, honest, virtuous, holy. 3, free from fault or error; correct, accurate, normal, right (Šmd. 38. 296). 4, simple, unmixed. 5, simple, mere, only, alone; nothing but; wholly. See ಅ-, ಅತಿ-, ಪರಿ-. ಶುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಒದ್ದೆ ಉಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (Prv.). ಶುದ್ಧಮಪ್ಪುದು (ಪವಿತ್ರ Nn. 52); ಶುದ್ಧಮಹಚರಿತ್ರ (ಬ್ರಹ್ಮ, ಚಾರಿತ್ರ 79). — ಶುದ್ಧಕಳ್ಳ. A downright thief (My.; see Sp. s. ಕಳ್ಳ). — ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To purify, ಕಲ್ಮಷವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ನಿರ್ಣಿಕ್ತ, ಶೋಧಿತ, etc. Si. 368; My.). — ಶುದ್ಧಟೊಣಪ. A complete unlettered savage (B. 4, 108). — ಶುದ್ಧಪಡವಲು. Due west. See Sp. s. ಬೀಡು 2. — ಶುದ್ಧ ಮಾಡು. To make clean (My.). — ಶುದ್ಧರೋಗಿ. A man completely diseased (My.). — ಶುದ್ಧಲೋಭಿ. A complete miser (My.). — ಶುದ್ಧಶೂನ್ಯ. A mere blank, nothing at all, etc. (My.). — ಶುದ್ಧಸಾತ್ವಿಕ. A perfect sâtvika (My.). — ಶುದ್ಧಸುಳ್ಳು. A pure lie (My.).

ಶುದ್ಧಗೆ śuddhagĕ. = ಸುದ್ದಗೆ. Purity. 2, the state of being true or normal: a standard letter (ಶುದ್ಧಾಕ್ಷರ Šmd. 43-45).

ಶುದ್ಧತೆ śuddhatĕ. Purity, cleanness, corretness, etc. (Čpr. 1, 32; Bp. 46, 11).

ಶುದ್ಧತ್ವ śuddhatva. = ಶುದ್ಧತೆ. (My.; ವೈಶದ್ಯ Čb.).

ಶುದ್ಧಪ್ರತಿ śuddha-prati. A correct, faultless, fair copy (My.).

ಶುದ್ಧಬೋಧೆ śuddha-bôdhĕ. Pure, faultless instruction or knowledge (Bp. 27, 76).

ಶುದ್ಧಭಕ್ತಿ śuddha-bhakti. True devotion (Bp. 60 sum.).

ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸು śuddha-manassu. A pure, guileless, honest mind (My.).

ಶುದ್ಧಯಿಸು śuddhayisu. (Šmd. 65). = ಸುದ್ದಯಿಸು. To purify, etc.

ಶುದ್ಧಾಕ್ಷರ śuddha-akshara. A standard letter (see ಶುದ್ಧಗೆ).

ಶುದ್ಧಾಚಾರ śuddha-âčâra. Virtuous conduct or practices (My.).

ಶುದ್ಧಾದ್ವಯನಿರಂಜನ śuddha-advaya-niranjana. One who possesses a perfect and peerless purity (J. 13, 28).

ಶುದ್ಧಾನ್ತ śuddha-anta. A pure or sacred interior: the

private or women's apartments (in the palace of a king), *a harem, a seraglio.* 2, *a king's wife or concubine.*

ಶುದ್ಧಾನ್ವಯ śuddha-anvaya. Of a pure race, belonging to a noble family (ಕೌಲೀನ, ಸತ್ಕುಲೀನ Nn. 76).

ಶುದ್ಧಾಪಹ್ನುತಿ śuddha-apahnuti. A particular figure of rhetoric: denial of any quality or property for the sake of applying some other, *e. g.* this is not the moon, it is a lotus of the heavenly Ganges (My.).

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ śuddha-aśuddha. Pure and impure, correct and incorrect (My.).

ಶುದ್ಧಿ śuddhi. = ಸುದ್ದಿ. Purity, cleanness, holiness, freedom from defilement;—cleaned state;—*elegance* (of a pearl). 2, purification, cleansing. 3, rightness or goodness; freedom from unpropitious influences, suitableness for holy works (used of planetary aspects, of lunar days, etc.). 4, clearance, acquittal. 5, clearing of expenses, paying off arrears. 6, correction;—correctness, accuracy;—truth, certainty. See ಪಾಯಾ-, ಪೈರ-. 7, searching, exploring; searched state (Mhr.).

ಶುದ್ಧಿಪತ್ರ śuddhi-patra. A sheet or paper of corrections, an errata list (My.). 2, a certificate to a person who (through the administration of prâyaśčitta) has been purified from his pollution, and restored to fitness for the intercommunication of the social relation (My.).

ಶುದ್ಧೋದನ śuddha-ôdana. N. of a king, the father of Śâkyamuni. See ಶೌದ್ಧೋದನಿ.

ಶುನಕ śunaka. = ಸೊಣಕ, ಸೊಣಗ, ಸೊಣಗು. *A dog.* 2, N. (Bp. 55, 45). ಪಾನಕಾ ಬೇಕೆನ್ದು, ಶುನಕಕ್ಕೆ ಕರದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಶುನಕಿ śunaki. *A bitch.*

ಶುನಾಸೀರ śunâsîra. *Indra.*

ಶುನಿ śuni. *A bitch.* See Sp. s. ಮುಗುಳಿ.

ಶುಭ śubha. = ಸುಬ. Bright, shining; *splendid; handsome, beautiful.* 2, *auspicious, lucky, fortunate, good, happy* (ಮಂಗಲ Nn. 139; Mr. 530);—right, good, virtuous;—eminent, distinguished (ವಿಶೇಷ Mr. 530). 3, *pure* (ಅಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 139). 4, anything bright or beautiful, auspiciousness. 5, *good fortune, good luck.* 6, *goodness, welfare, happiness, hail, joy* (ನಲ್ಮೆ Čt. II, 81). 7, perpetuity (ನಿತ್ಯವು 139). 8, kingship (ರಾಜ್ಯಪದ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ವಿಶೇಷ 139; ಪಟ 530). 9, valour, etc. (ವಿಕ್ರಾನ್ತ, ಪರಾಕ್ರಮ 139; ವಿಕ್ರಾನ್ತ 530). 10, the prickly pear (ಮುಳಗಳ್ಳಿ Čb.). 11, the śamî tree (? ಭೂಜಾತ, ಮರ 139; Sk. ಶುಭಾ is = ಶಮಿ). ಶುಭ ಮೆಟಿ, ಅಶುಭ ತೊಟಿ (Prv.). — ಶುಭಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person of inauspicious words. ಶುಭ ನುಡಿಯೋ, ಶುಭಗೇಡಿ! ಅನ್ದರೆ ಹನ್ದರದವರೆಲ್ಲ ಜೋಟಿಯರು! ಅನ್ದ (Prv.). — ಶುಭವಸ್ತು. May happiness become your portion! (used in letters, My.);—may it be auspicious, etc.

ಶುಭಂಯು śubhaṁyu. *Happy, blissful, auspicious, prosperous.* 2, a man who causes welfare, etc. (ಒಳಿತಂಗೆಯ್ವ Hlâ.). *Cf.* ಶುಭಯುತ.

ಶುಭಕರ śubha-kara. Causing welfare, etc.;—auspicious, favourable (Bp. 25, 20; 27, 79; 60, 47).

ಶುಭಕರ್ಮ śubha-karma. A good or virtuous act. 2, a happy or joyous ceremony or rite (as a marriage, upanayana, etc., as opposed to a funeral, dolorous rite, My.; see Nn. s. ಶೋಭನ).

ಶುಭಕಾರ್ಯ śubha-kârya. = ಶುಭಕರ್ಮ No. 2. (Bp. 60, 1; My.). ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಶುಭವಾಗೋದು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶುಭಕೃತ್ śubha-kṛit. N. of the thirty-sixth year in the cycle of sixty (My.).

ಶುಭದಾಯಕ śubha-dâyaka. Granting happiness, etc.; one who grants happiness, etc. (My.).

ಶುಭದಾಯಕಿ śubha-dâyaki. A woman who grants happiness, etc.: Pârvatî (Râm. 1, 1, 4).

ಶುಭದಿನ śubha-dina. An auspicious day (Čpr. 2, 54).

ಶುಭನಕ್ಷತ್ರ śubha-nakshatra. A fortunate star (My.).

ಶುಭಪ್ರಸ್ತ śubha-prasta. = ಶುಭಕರ್ಮ No. 2. (My.).

ಶುಭಫಲ śubha-phala. Auspicious result, good or happy consequence (My.).

ಶುಭಮುಹೂರ್ತ śubha-muhûrta. A lucky moment or time (Râm. 1, 8, 7).

ಶುಭಯುತ śubha-yuta. A man who causes welfare, etc. (ಮಿಗೆ ಒಳ್ಳಿತಂ ಮಾಳ್ಪವಂ Mr. 240). *Cf.* ಶುಭಸಂಯುತ.

ಶುಭರೇಖೆ śubha-rêkhĕ. An auspicious line (*e. g.* on the sole of the foot, Mr. 332).

ಶುಭಲಗ್ನ śubha-lagna. = ಶುಭಮುಹೂರ್ತ. (My.).

ಶುಭವಾರ್ತೆ śubha-vârtĕ. Good news (My.; B. 5, 302).

ಶುಭವೇಷಿ śubha-vêshi. One who has an auspicious decoration (*i. e.* a liṅga): a Liṅgavanta (Bp. 50, 71).

ಶುಭಶಕುನ śubha-śakuna. A good omen (My.).

ಶುಭಸಂಯುತ śubha-saṁyuta. *Endowed with prosperity or happiness, blissful.* 2, a man who causes welfare, etc. (ಒಳಿತಂಗೆಯ್ವ Hlâ.).

ಶುಭಸೂಚನೆ śubha-sûčanĕ. An auspicious hint or sign (My.).

ಶುಭಾಂಗಿ śubha-aṅgi. A handsome-limbed, beautiful woman (Śśv. 1, 76).

ಶುಭಾತ್ಮಕ śubha-âtmaka. *Agreeable, gladdening.*

ಶುಭಾನನ್ತ śubha-ananta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಶುಭಾನ್ವಿತ śubha-anvita. *Endowed with prosperity or happiness, prosperous, happy.*

ಶುಭಾವಹ śubha-âvaha. *Causing welfare, etc.*

ಶುಭಾಶುಭ śubha-aśubha. Prosperous and unfortunate, good and evil;—*good and evil, good and bad fortune, weal and woe.*

ಶುಭೋದಯ śubha-udaya. Rising or production of welfare (J. 2, 24).

ಶುಭೋರ śubha-ura. One who has a beautiful chest 5, 6).

ಶುಭ್ರ śubhra. (= ಸುಬ್ಬ). *Shining, radiant, bright.* 2, *white* (ಬಿಳಿದು Nn. 40. 46. 80).

ಶುಭ್ರಕರಿ śubhra-kari. Indra (Mr. 41).

ಶುಭ್ರತೆ śubhratĕ. Whiteness (Čpr. 1, 33).

ಶುಭ್ರದನ್ತಿ śubhra-danti. *The female of the elephant pushpadanta,* Indra's elephant (Mr. 42, o. r. ಅಭ್ರದನ್ತಿ).

ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರ śubhra-vastra. A white cloth (My.).

ಶುಭ್ರವಾಹನ śubhra-vâhana. Arjuna (J. 32, 24).

ಶುಭ್ರಾಂಶು śubhra-aṁśu. White-rayed: *the moon.*

ಶುಭ್ರಾತಪತ್ರ śubhra-âtapatra. A white parasol (Čpr. 8, 34).

ಶುಭ್ರಾಭ್ರ śubhra-abhra. A bright, clear sky (J. 6, 11).

ಶುಭ್ರೋಪಲ śubhra-upala. A white stone (ಬಳಪ Mr. 359, o. r. ಬಳಹ).

ಶುಮ್ಭ śumbha. = ಸುಮ್ಭ, (ಸೊಮ್ಭ). N. of a demon (Č. Bp. 47, 21; Mhr.). 2, a dull, sluggish and stupid fellow (Mhr.). *Cf.* ನಿಶುಮ್ಭ.

ಶುಮ್ಭನ śumbhana. Injuring, killing (see ನಿ-). 2, shining, brilliant.

ಶುಲ್ಕ śulka. = ಸುಂಕ. *Toll, duty, customs* (ಸುಂಕ Nn. 25; Mr. 484). 2, price; purchase-price for a woman (money, valour, learning, etc.). 3, *the property settled on a woman before marriage;* a dower (ಸ್ತ್ರೀಸಮ್ಬನ್ಧದ ದ್ರವ್ಯ 25; ಸ್ತ್ರೀದ್ರವ್ಯ 484). 4, gain, profit. 5, money advanced to ratify a bargain.

ಶುಲ್ಕಿಕ śulkika. N. of a country. See ಶೌಲ್ಕಿಕೇಯ.

ಶುಲ್ಕಿಗ śulkiga. = ಸುಂಕಿಗ. A collector of customs, a custom-house officer, a publican.

ಶುಲ್ಬ śulba. = ಶುಲ್ವ. (My. Amara).

ಶುಲ್ವ śulva. = ಸುಲ್, ಸುಲು, ಸುಲ್ವ. *A rope; a cord, a string* (ಉರುತನ್ತಿ Mr. 380). 2, *copper.*

ಶುಲ್ವೆ śulvĕ. *A rope.*

ಶುಶ್ರೂಷಣೆ śuśrûshaṇĕ. = ಶುಶ್ರೂಷೆ. (My.).

ಶುಶ್ರೂಷೆ śuśrûshĕ. = ಶಿಶ್ರೂಷ, ಶಿಶ್ರೂಷೆ. Desire or wish to hear or to obey; obedience. 2, *service;* obsequiousness, reverence.

ಶುಷಿ śushi. = ಸುಷಿ 2. Drying. 2, *a hole, a chasm.*

ಶುಷಿರ śushira. = ಸುಷಿರ. Full of holes or crevices. 2, *a hole, a chasm* (ಕುಱಿ Hlâ.).

ಶುಷ್ಕ śushka. *Dried, dried up, dry;* shriveled, withered;—groundless, causeless;—unproductive, fruitless, unprofitable, useless, vain.

ಶುಷ್ಕಪರ್ಣ śushka-parṇa. *A dry leaf.*

ಶುಷ್ಕಫಲ śushka-phala. *Dry fruit.*

ಶುಷ್ಕಮಾಂಸ śushka-mâmsa. *Dry flesh, dry meat.*

ಶುಷ್ಕವಾದ śushka-vâda. Useless talk (My.).

ಶುಷ್ಕೋಪಚಾರ śushka-upaċâra. Unmeaning compliments, etc. (My.).

ಶುಷ್ಮ śushma. *Power, strength, prowess.* 2, *fire;*—light, lustre.

ಶೂಕ śûka. = ಸುಂಕು. *The awn of barley, etc.* 2, a bristle, a spicule; a point (Bp. 39, 64). 3, *pity, compassion, clemency.*

ಶೂಕಕೀಟ śûka-kîṭa. *A caterpillar.* See ಮುಳ್ಳುಹುೞು.

ಶೂಕಧಾನ್ಯ śûka-dhânya. *Any awned or bearded grain, as barley, etc.*

ಶೂಕರ śûkara. = ಸೂಕರ. *A hog, a pig.* ಮಕರರಾಶಿಗೆ ಗುರು ಬನ್ದರೆ ಶೂಕರಗೆ ಏನು? (Prv.).

ಶೂಕಲ śûkala. ಶೂಕಳ. = ಶೂಲಕ, ಸೂಕಳ. *An ill-trained, unbroken, restive horse;* ill-trained, etc. (Abh. P. 4, 112; 16, after 65; Grj. 2, after 106). See Hlâ. s. ಸಿಲುಕುಗುದುರೆ.

ಶೂಕಶಿಮ್ಬಿ śûka-śimbi. *Cowach, Mucuna pruritus* Hook.

ಶೂಚಿ śûċi. = ಸೂಚಿ.

ಶೂಚಿಯಾನ śûċi-yâna. = ಸೂಯಾಣ. Marching in a sharp file or column.

ಶೂದ್ರ śûdra. = ಸೂದ್ರ. *A man of the fourth or servile tribe* (or caste; ಕುಡಿಯ Čt. I, 84. 101; Čt. II, 16; see ಮಹಾ-). Feminine ಶೂದ್ರಳು (My.).

ಶೂದ್ರತ್ವ śûdratva. The state or condition of a śûdra (Bp. 55, 42).

ಶೂದ್ರಿ śûdri. *The wife of a śûdra.* See ಮಹಾ-.

ಶೂದ್ರಿಕ śûdrika. N. of a king (Šmd. 297; Bp. 11, 51; 31, 23).

ಶೂದ್ರೆ śûdrĕ. *A woman of the śûdra tribe.*

ಶೂನ್ಯ śûnya. = ಸುನ್ನ, ಸುನ್ನೆ, ಸೊನ್ನೆ 2. *Empty, void, hollow; vacant; non-existent.* 2, *utterly destitute or deprived of, without.* 3, *ruined.* 4, nonsensical, unmeaning. 5, lonely, private. 6, bare, naked. 7, a void, a vacuum, a blank; inanity. 8, *a lonely place, a desert;* etc. etc. (ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್ Čt. I, 86; ಮುಜ್ಜಱ Čt. II, 54). 9, the sky. 10, a dot, a spot. 11, a cypher, a zero (ಕಂ Mr. 506). 12, the anusvâra or bindu (Šmd. 19). 13, absolute vacuity, nonentity, nihility (one of the principles of bauddha metaphysics). 14, one of the vital airs (ಓಸರಿಸಿ ನಡೆಯದಿರೆ ಶೂನ್ಯಮುಕ್ಕು Mr. 53). 15, sorcery (My.). Feminine ಶೂನ್ಯಳು (see ಪತಿ-, ಮತಿ-). — ಶೂನ್ಯದ ಬೊಮ್ಬೆ. An effigy (of clay) that is to represent the person whom the sorcerer wants to destroy (My.).

ಶೂನ್ಯಗಾಱ śûnya-gâṟa. A sorcerer (My.; Si. 340).

ಶೂನ್ಯಗಾರ್ತಿ śûnya-gâṟti. A sorceress (My.).

ಶೂನ್ಯಲಲಾಟ śûnya-lalâṭa. A forehead destitute of any sectarian mark (My.).

ಶೂನ್ಯವಾದಿ śûnya-vâdi. An atheist;—a Buddhist (My.).

ಶೂನ್ಯಶೀರ್ಷ śûnya-śîrsha. A bare head (Ššv. 4, 108).

ಶೂನ್ಯಸ್ಥಾನ śûnya-sthâna. An empty, waste place. See ಪಾೞ್.

ಶೂನ್ಯಹಸ್ತ śûnya-hasta. Empty-handed. (R.).

ಶೂಯಮಾನ śûyamâna. Swelling, enlarging, increasing; thriving. (G.).

ಶೂರ śûra. *A hero, a warrior, a valiant man, a great or mighty man* (ಆಕೆವಾಳ್ Bhn. 6).

ಶೂರಣ śûraṇa. = ಸುರಣ, ಸೂರಣ. *A kind of esculent root, Amorphophallus campanulatus* Decaisn., or *the Telinga potato, Arum campanulatum* Roxb.

ಶೂರತೆ śûratĕ. Heroism, prowess, valour, bravery (Prll. 3, 7).

ಶೂರತ್ವ śûratva. = ಶೂರತೆ. (Bp. 38, 64).

ಶೂರಸೇನ śûra-sêna. N. of the country about Mathurâ (Bp. 6, 19). 2, N. of a king.

ಶೂರ್ಪ śûrpa. = ಸೂರ್ಪ. *A van, a winnowing basket, a sifting fan.* 2, a measure of two drôṇas.

ಶೂರ್ಪಕ śûrpaka. N. of a demon, an enemy of Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಪ್ರಹರ śûrpaka-prahara. Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಪ್ರಹರಪ್ರಹಾರಿ śûrpakaprahara-prahâri. Šiva (Bp. 58, 41).

ಶೂರ್ಪಕಮರ್ದನ śûrpaka-mardana. Kâma (Grj. 7, 3).

ಶೂರ್ಪಕರಣ śûrpa-karaṇa. = ಸೂರ್ಪಕರಣ. Winnowing, sifting. See ಒನೆ, ತೆಣ್ಬು.

ಶೂರ್ಪಕರ್ಣ śûrpa-karṇa. An elephant. 2, Gaṇêśa (My.).

ಶೂರ್ಪಕವೈರಿ śûrpaka-vairi. = ಶೂರ್ಪಕಾರಾತಿ. (Mr. 22).

ಶೂರ್ಪಕಾರಾತಿ śûrpaka-arâti. *Kâma.*

ಶೂರ್ಪಕಾರಿ śûrpaka-ari. Kâma.

ಶೂರ್ಪಕಾರಿಪ್ರಹರ śûrpakâri-prahara. Śiva (Bp. 31, 1).

ಶೂರ್ಪಣಖಿ śûrpa-nakhi. ಶೂರ್ಪಣಖೆ śûrpa-nakhĕ. = ಸೂಪರ್ಣಕ್ಕಿ. N. of the sister of Râvaṇa (Râm. 3, 4 sum.; J. 16, 14; 18, 4);—any monstrous or hideous female, a Xanthippe, a vixen (My.).

ಶೂಲ śûla. = ಶೂಲೆ, ಸುಳ, ಸೂಲ 2, ಸೂಳ 1. A sharp or pointed weapon: *a pike, a spear, a lance, a spike;*—the trident of Śiva. 2, *a spit.* 3, a stake for impaling criminals. 4, *any sharp or acute pain, especially pain in the stomach and head.* 5, the ninth astronomical yôga (see ವಾರ-). 6, death, dying. 7, one of the viččhittičitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). See Bp. 50, 42. 45. 51. 52. ಶೂಲಕ್ಕೆ ತಿಕಾ ಆನಿಸಿ ಕೊಣ್ಣು, ಗವುಳೀ ತಕುನ ಕೇಳಿದ (Prv.). — ಶೂಲದ ಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಶೂಲಕ śûlaka. = ಶೂಕಲ. *An unbroken, restive horse.*

ಶೂಲಧರ śûla-dhara. Śiva (Mr. 12). — ಶೂಲಧರಂ. The foot — ◡ ◡ — (Čh.).

ಶೂಲಪಾಣಿ śûla-pâṇi. = ಸೂಳಪಾಣಿ. Holding or bearing a pike.

ಶೂಲಾಕೃತ śûla-âkṛita. *Roasted on a spit;* roasted meat. See Nr. s. ಸುಣ್ಬಗೆ.

ಶೂಲಾಯುಧ śûla-âyudha. Śiva (Bp. 25 sum.; 61, 25).

ಶೂಲಿ śûli. = ಸುಳಿ. Suffering sharp pain. 2, a spearman. 3, *Śiva.* — ಶೂಲಿರೋಗ. = ಶೂಲ No. 4. (Bp. 49, 28).

ಶೂಲಿಕ śûlika. Having a pike, etc.;—piercing, killing. See ನಯ-.

ಶೂಲಿಕೆ śûlikĕ. = ಸೂಲಿಕೆ. N. of a plant (ಜಾಲಿ Mr. 138). 2, a crowbar (ಅಯೋಮುಖ, ಒತ್ತುವ ಹಾರೆಗೆಟ್ಟಿಗೆ Mr. 158). 3, a spear.

ಶೂಲೆ śûlĕ. = ಶೂಲ No. 4, ಸೂಲೆ. (Bp. 49, 26; My.). 2, = ಸೂಳೆ, a harlot, a prostitute (Sk.). — ಶೂಲೆರೋಗ. = ಶೂಲಿರೋಗ. (My.; ಶೂಲ G.).

ಶೂಲ್ಯ śûlya. *Roasted on a spit;* roasted meat (ಸುಟ್ಟಿಗೆ Mr. 217).

ಶೃಗಾಲ śrigâla. = ಸೃಗಾಲ. *A jackal.*

ಶೃಂಖಲ śriṅkhala. = ಶೃಂಖಲೆ, ಸಂಕಲೆ, ಸಂಕೋಲೆ. An iron chain; any chain or fetter. 2, *a belt or chain worn round the waist.* 3, *a chain for confining the feet of an elephant* (Mr. 154).

ಶೃಂಖಲಕ śriṅkhalaka. A chain. 2, *a young camel* (or other young animal) *with wooden rings or clogs on his feet* (to prevent his straying). 3, *a camel* (ಒಟ್ಟೆ Hlâ.).

ಶೃಂಖಲಾಬನ್ಧ śriṅkhalâ-bandha. = ಸಂಕಲೆವನ್ದ. Confining with chains or fetters.

ಶೃಂಖಲಿತ śriṅkhalita. Chained, fettered (ಬೇಡಿ ಹಾಕಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು Dhw.).

ಶೃಂಖಲೆ śriṅkhalĕ. ಶೃಂಖಲಾ. = ಶೃಂಖಲ, etc. (Śsv. 3, 25). 4, N. of a plant (ಕಾಣ್ಡೀರಿ, etc. Mr. 145; Sk. ಶೃಂಖಲೀ is = ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷ).

ಶೃಂಗ śriṅga. = ಸಿಂಗ 2. *A horn* (ಗೋ, ಕೋಡು Nn. 5; ಲಲಾಮ, ಕೋಡು, ಕೊಮ್ಬು Nn. 26; ಕೋಡು Nn. 34; ವಿಷಾಣ, ಕೋಡು Nn. 28). 2, *the top of a mountain* (ಪರ್ವತದಗ್ರ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ 28). 3, a horn used for blowing. 4, height, elevation (ತುಂಗ, ದೊಡ್ಡಿತು 28). 5, *dignity, lordship, supremacy, sovereignty.* 6, a lord, a chief (ಪ್ರಭು, ಮುಖ್ಯ 28). 7, an elephant (ದನ್ತಿ, ಆನೆ 28). 8, a tree (ಪಾದಪ, ಮರ 28). 9, *a medicinal plant and root* (= ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷ). 10, N. of a ṛishi (Râm. 1, 5 sum.).

ಶೃಂಗಪುರ śriṅga-pura. = ಶೃಂಗೇರಿ. (My.).

ಶೃಂಗರಿಸು śriṅgarisu. = ಶೃಂಗಾರಿಸು, ಸಿಂಗರಿಸು. To ornament, to decorate (My.).

ಶೃಂಗವೇರ śriṅga-vêra. *Undried ginger* (ಆರ್ದ್ರಕ, ಹಸಿಯ ಅಲ್ಲ Mr. 137).

ಶೃಂಗಸಂಕರ್ಷಣ śriṅga-saṅkarshaṇa. Dragging along or pulling with the horns. See ಈಡಿಬ್.

ಶೃಂಗಾಟ śriṅgâṭa. A place where four roads meet (ಬಟ್ಟೆಗಳು ಕೂಡೆ Mr. 192). 2, the aquatic plant Trapa bispinosa, etc. (= ಶೃಂಗಾಟಕ).

ಶೃಂಗಾಟಕ śriṅgâṭaka. *A place where four roads meet.* 2, the plant Trapa bispinosa. 3, the plant Asteracantha longifolia Nees.

ಶೃಂಗಾರ śriṅgâra. = ಸಿಂಗರ, ಸಿಂಗಾರ. Decoration, dress, embellishment; beauty. 2, *love, sexual passion, the erotic sentiment* (rasa) *in poetry, sexual union,* etc. (Kâvy. IV, 1, 9; IV, 2, 14. 20-29. 52. 57). ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಮಂಗಾಟಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.—ಬಂಗಾರವಿದ್ದರೆ ಶೃಂಗಾರ (Prvs.). — ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್. -೦-. To adorn, to decorate (Čpr. 7, after 151). ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್ವುದು (ಆಕಲ್ಪ, ಮಣ್ಡನ, etc. Hlâ.). — ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡು. = ಶೃಂಗಾರಂಗೆಯ್. (ಸಿಂಗರಿಸು G.). — ಶೃಂಗಾರಮ್ಬೆಟ್. -೦-ಪೆಟ್. To be adorned (Śsv. 1, after 79).

ಶೃಂಗಾರಕ śriṅgâraka. Horned, crested. 2, = ಶೃಂಗಾರ. 3, red lead. (R.).

ಶೃಂಗಾರಿತ śriṅgârita. Affected by love, impassioned. 2, adorned, decorated. 3, stained with red-lead (Bp. 44, 70).

ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆ śriṅgâra-čêshṭĕ. *Love-gesture, any outward action indicating love.*

ಶೃಂಗಾರಯೋನಿ śriṅgâra-yôni. Love-source: *Kâma.*

ಶೃಂಗಾರಶೇಖರ śriṅgâra-śêkhara. A man greatly addicted to amorous passion (My.).

ಶೃಂಗಾರಿ śriṅgâri. Feeling love or amorous passion; enamoured, impassioned. 2, dress, decoration. (R.).

ಶೃಂಗಾರಿಸು śriṅgârisu. = ಶೃಂಗರಿಸು, ಸಿಂಗಾರಿಸು. (Bp. 42, 21; My.).

ಶೃಂಗಾರೆ śriṅgârĕ. A woman who is decorated (Bp. 5, 26).

ಶೃಂಗಿ śriṅgi. = ಸಿಂಗಿ. Horned; crested, peaked. 2, a mountain (ಬೆಟ್ಟ Mr. 96). 3, a kind of gold used for making ornaments. 4, *a sort of Silurus or sheat-fish* (see ವಾಗು). 5, the spotted antelope, or a deer (ಸಾರಂಗ Mr. 162). 6, *a particular medicinal root* (= ವೃಷಭ). 7, a very poisonous medicinal plant (see ಅತಿಬಜೆ). 8, = ಕಡಸೀಗೆ. (Mr. 150). 9, = ಶೃಂಗಿಕ No. 2.

ಶೃಂಗಿಕ śriṅgika. *A sort of poison.* 2, a kind of Betula or birch tree.

ಶೃಂಗಿಣಿ śriṅgiṇi. A cow.

ಶೃಂಗೀಕನಕ śriṅgî-kanaka. *A kind of gold used for ornaments.*

ಶೃಂಗೇರಿ (śriṅga-êri). = ಶೃಂಗಪುರ. N. of a village and maṭha on the western ghauts (My.).

ಶೃತ śrita. *Boiled;*—cooked, dressed.

ಶೃತಾನನ್ತ śrita-ananta. N. of a ṛitta (Čh., o. rs. ಶೃತಾನನ್ದ, ಘುಭಾನನ್ತ).

ಶೆಲ್ಲೆ śellĕ. = ಶಲ್ಲೆ. Tbh. of ಚೇಲ. (B. 3, 27).

ಶೇಕದಾರ śêkadâra. = ಸೇಕದಾರ. The native collector of the revenue of a division of villages or land (My.; Mhr., H. ಶೇಖದಾರ).

ಶೇಕದಾರಿ śêkadâri. = ಶೇಕದಾರಿಕೆ. (My.).

ಶೇಕದಾರಿಕೆ śêkadârikĕ. The office or business of a śêkadâra (My.).

ಶೇಖರ śêkhara. (fr. ಶಿಖರ). *A garland of flowers worn on the top of the head, a chaplet, a crest, a diadem* (ಬಾಸಿಂಗ, ಅವತಂಸ, ಸಿರದ ರತ್ನಚೂಡಾಮಣಿ Mr. 333). 2, the chief or head of any thing (Bp. 59, 50).

ಶೇಟ śêṭa. = ಶಣ್ಬ. (My.).

ಶೇಣ್ಡಿ śêndi. Toddy (My.; H.).

ಶೇಫ śêpha. *The penis.*

ಶೇಫಸ್ śêphas. *The penis.*

ಶೇಫಾಲಿಕೆ śêphâlikĕ. The small tree Nyctanthes arbor tristis Lin. (= ನೀಲಿಕೆ). 2, *the shrub or small tree Vitex negundo or trifolia* Lin. See Nr. s. ಲೊಕ್ಕಿ.

ಶೇಮುಷಿ śêmushi. *Understanding, intellect.*

ಶೇಲು śêlu. = ಚಳ್ಳೆ, etc. *The sepistan plum, Cordia myxa* Lin. (C. latifolia Roxb.).

ಶೇಲೆ śêlĕ. = ಸೇಲೆ. Tbh. of ಚೇಲ. Cloth; a garment (Bp. 18, 60; My.). ನೂಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶೇಲೆ, ಸಾಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ಎಡೆ (Prv.).

ಶೇವ śêva. A snake. 2, height, elevation. 3, happiness. 4, treasure, wealth. 5, Agni. 6, the penis (= ಶೇಫ).

ಶೇವಧಿ śêva-dhi. Wealth-receptacle: one of the treasures of Kubêra. 2, *a hoard, a treasure.*

ಶೇವಲ śêvala. = ಶೇವಾಲ, ಶೈವಲ, ಶೈವಾಲ, ಸೇವಳ, ಸೇವಾಳ. *The aquatic plant Vallisneria octandra* (or Blyxa o.). 2, the green moss-like substance growing on the surface of water, duck-weed.

ಶೇವಾಲ śêvâla. = ಶೇವಲ, etc. *Vallisneria octandra, etc.*

ಶೇಷ śêsha. = ಸೇಸ. *Remaining, other, all the other.* 2, *remainder, leavings, rest, residue, surplus, balance* (Šmd. 162); orts (My.). 3, *the thousand-headed serpent Śêsha.* 4, Balarâma; Lakshmaṇa (My.). 5, distinguishing (see ವಿ-). See Kâvy. V, 32; Nn. s. ಪುಣ್ಡರೀಕ.

ಶೇಷಕ śêshaka. Distinguishing. See ವಿ-.

ಶೇಷಕರಣ śêsha-karaṇa. Causing to remain, leave remaining. See ಉಳಿಪು.

ಶೇಷಗಿರಿ śêsha-giri. N. of the hill at Tirupati (My.). 2, N. of men (My.; B. 2, 36).

ಶೇಷಣ śêshaṇa. Distinguishing. See ವಿ-.

ಶೇಷಧರ śêsha-dhara. Šiva (Bp. 25, 14).

ಶೇಷಭೂಷಣ śêsha-bhûshaṇa. Šiva (Bp. 37, 12).

ಶೇಷಾಕ್ಷತ śêshâ-akshata. = ಶೇಷೆ No. 2. (Čpr. 6, after 88 & 97).

ಶೇಷಾದ್ರಿ śêsha-adri. = ಶೇಷಗಿರಿ. (My.).

ಶೇಷಾನ್ನ śêsha-anna. Leavings of food (J. 11, 20).

ಶೇಷಿ śêshi. Having an (unessential) rest. See ವಿಜಯ-.

ಶೇಷೆ śêshĕ. = ಸೇಸೆ, etc. The remains of flowers, raw rice, and other offerings made to an idol or used in a śubhakârya and afterwards distributed as a blessing among the worshippers and attendants (My.). 2, raw rice over which incantations have been pronounced and which is thrown on the heads of the bride and bridegroom during the marriage ceremony and other joyous rites (My.). Instead of raw rice also pearls are used (see ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆ in Čpr. 6, 91; Ršv. 8, 118; J. 8, 12).

ಶೈಕ್ಷ śaiksha. (fr. ಶಿಕ್ಷಾ). *A youthful student just commencing the study of the vêdas.*

ಶೈಖರಿಕ śaikharika. (fr. ಶೇಖರ). *The plant Achyranthes aspera* (= ಅಪಾಮಾರ್ಗ).

ಶೈಘ್ರ್ಯ śaighrya. (fr. ಶೀಘ್ರ). Quickness, rapidity. (R.).

ಶೈತ್ಯ śaitya. (fr. ಶೀತ). = ಸೈತ್ಯ. Coldness, frigidity, cold, coolness; dampness (ತಣ್ಣಸ Čt. I, 2; II, 28; ಕೋಡು I, 38; Šm. 94; ಘರ್ಮ, ಶೀತ Nn. 22; ಕೋಡು, ಕೋಟ, ತಣ್ಣಿತು Kk. 23; ತಣ್ಣಿತು, ಕೋಡು, ಕೊಟ್ಟ Šm. 36; ಕುಳಿರ್ Šm. 105); chilliness; (a shivering); prevalence of cold in the system. — ಶೈತ್ಯಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow faint-hearted or cowardly. ಶೈತ್ಯಗೊಣ್ಡವಂ (ಹೇಡಿ Šm. 96).

ಶೈತ್ಯಪದಾರ್ಥ śaitya-padârtha. A cooling thing, as a plantain, an orange, a cucumber, tamarind, curds, etc. (My.).

ಶೈತ್ಯಾಲಯ śaitya-âlaya. A cool house (ಕುಳಿರ್ವನೆ Kk. 23).

ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ śaitya-upačâra. Attention paid to a tired and heated person in order to cool and refresh his system by presenting cool drinking water, flowers, fruits, scented water, etc., by fanning, etc. (My.).

ಶೈಥಿಲ್ಯ śaithilya. (fr. ಶಿಥಿಲ). Looseness, laxity;—flaccidity, slackness, remissness;—dilatoriness; weakness; etc.;—relaxation of rule or connexion. See ಸಡಿಲ್ಲು.

ಶೈಥಿಲ್ಯವರ್ಣ śaithilya-varṇa. A decayed, *i. e.* wrongly omitted, letter (Bp. 1, 18).

ಶೈನೇಯ śainêya. (fr. ಶಿನಿ). Sâtyaki, the charioteer of Krishṇa (J. 12, 47).

ಶೈಬ್ಯ śaibya. N. of a ṛishi (J. 33, 39).

ಶೈಲ śaila. (fr. ಶಿಲ). Of stone; stony, rocky. 2, *a mountain.* 3, the number 7 (Čh.).

ಶೈಲಜಾಧಿಪ śailajâ-adhipa. Šiva (Bp. 16, 1).

ಶೈಲಜೆ śaila-jĕ. ಶೈಲಜಾ. Pârvatî.

ಶೈಲಧರೆ śaila-dharĕ. The earth (Mr. 91).

ಶೈಲಪ śaila-pa. = ಶೈಲರಾಜ. (Grj. 3, 105).

ಶೈಲಪುತ್ರಿ śaila-putri. = ಶೈಲಜೆ. (Ššv. 4, 69).

ಶೈಲಭಿದ್ śaila-bhid. Indra (Bp. 17, 12).

ಶೈಲರಾಜ śaila-râja. The Himâlaya.

ಶೈಲರಾಜತನೂಜೆ śailarâja-tanûjĕ. = ಶೈಲಜೆ. (Bp. 10, 33).

ಶೈಲಾಟ śaila-aṭa. A mountaineer, a savage. 2, a lion. (R.).

ಶೈಲಾಲಿ śailâli. (= ಶಿಲಾಲಿ). *An actor, a dancer.*

ಶೈಲೂಷ śailûsha. *An actor, a dancer,* a tumbler, etc. 2, *the bilva tree, Aegle marmelos* Corr. 3, a rogue, a cheat.

ಶೈಲೇಯ śailêya. (fr. ಶಿಲ). Produced from rocks or in the mountains; rocky, stony; hard. 2, *benzoin or storax.*

ಶೈಲ್ಯ śailya. Rocky, stony; hard;—rockiness, stoniness; hardness. 2, a mountain (Mhr.). ಸೀಸದ ಉಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೈಲ್ಯ ಒಡೆಯ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಶೈವ śaiva. (fr. ಶಿವ). = ಸೈವ. Relating or belonging to Šiva;—a worshipper or follower of Šiva. See Bp. 25, 5; 57, 42; ವೀರ-.

ಶೈವಕಿ śaivaki. (= ಶಿವಿಕೆ). A litter, etc. (ಪಾಸು Mr. 207).

ಶೈವದೀಕ್ಷೆ śaiva-dîkshĕ. Initiation in the doctrines of the śaiva sect (Bp. 57, 67). — ಶೈವದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. -ಆಚಾರ್ಯ. A man who initiates or is fit to initiate in the śaiva doctrines (Bp. 58 sum.). — ಶೈವದೀಕ್ಷಾಮುಖ್ಯ. = ಶೈವದೀಕ್ಷಾಚಾರ್ಯ. (Bp. 58, 20).

ಶೈವಪುರಾಣ śaiva-purâṇa. N. of a purâṇa devoted to the praise of Šiva (Bp. 43, 76).

ಶೈವಮೂರ್ತಿ śaiva-mûrti. Šiva's phallus (ಲಿಂಗ Nn. 514).

ಶೈವಲ śaivala. = ಶೇವಲ, etc. *The aquatic plant Vallisneria octandra* etc.

ಶೈವಲಿನಿ śaivalini. Possessing the plant śaivala: *a river.*

ಶೈವಾಲ śaivâla. = ಶೈವಲ. *The aquatic plant Vallisneria octandra* etc.

ಶೈಶವ śaiśava. (fr. ಶಿಶು). *Childhooa, infancy.*

ಶೈಶಿರ śaiśira. (fr. ಶಿಶಿರ). Belonging to the cold or cool season;—the cold or cool season (J. 28, 1).

ಶೋಕ śôka. *Sorrow, grief, mourning, lamentation* (ತಿಮಿರ, ಅಕ್ಕೆ Nn. 12). — ಶೋಕ ಪಡು. To be grieved or sorrowful, to mourn, to lament (B. 5, 39). — ಶೋಕ ಮಾಡು. = ಶೋಕ ಪಡು. (B. 5, 72). ಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತರೆ ಶೋಕ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prv.).

ಶೋಕಾಗ್ನಿ śôka-agni. The fire of sorrow, the torment of grief, deep distress (My.).

ಶೋಕಾರ್ತ śôka-ârta. Afflicted with sorrow, sorrow-stricken (J. 19, 39).

ಶೋಕಿಸು śôkisu. = ಶೋಕ ಪಡು. (Bp. 36, 18; My.; ಮರುಗು G.).

ಶೋಕೋದ್ಗತ śôka-udgata. Proceeded or arisen from sorrow, caused by grief: one of the sthâyibhâvas (Kâvy. IV, 2, 15).

ಶೋಕೋದ್ರೇಕ śôka-udrêka. Excess of sorrow (Čpr. 3, 64; 5, after 11).

ಶೋಚನ śôčana. *Sorrow, grief, mourning, lamentation.*

ಶೋಚಿ śôči. Tbh. of ಶೋಚಿಸ್. (ಕಿರಣ, ರಶ್ಮಿ etc. Mr. 35).

ಶೋಚಿಷ್ಕೇಶ śôčis-kêśa. *Fire.*

ಶೋಚಿಸ್ śôčis. *Light, lustre, radiance, a ray of light.*

ಶೋಣ śôṇa. *Coloured like the red lotus, red,* of a chesnut colour. 2, *the colour of the red lotus, red, crimson.* 3, *a chesnut or bay horse.* 4, *the river Šôṇa* which rises in Gôṇḍavana on the table-land of Amarakaṇṭaka (ನಿರ್ಮಲೆ, ಹಿರಣ್ಯಸುಬಾಹು, ಶೋಣನದಿ Mr. 414).

ಶೋಣಕ śôṇaka. *The plant Bignonia* (or Calosanthes) *indica* (= ಕಟ್ಟಂಗ). See ಹೆಮ್ಮರ.

ಶೋಣತೆ śôṇatĕ. Redness (Kâvy. V, 50).

ಶೋಣತ್ವ śôṇatva. = ಶೋಣತೆ. (Kâvy. V, 52).

ಶೋಣರತ್ನ śôṇa-ratna. *A ruby.*

ಶೋಣಾಚಲ śôṇa-ačala. N. of a mountain (J. 22, 5).

ಶೋಣಾಭ್ರ śôṇa-abhra. A red cloud (J. 12, 42).

ಶೋಣಾಮ್ಬರ śôṇa-ambara. A red garment (J. 17, 41).

ಶೋಣಾಶ್ಮ śôṇa-aśma. *A ruby.*

ಶೋಣಿತ śôṇita. (= ಶ್ರೋಣಿತ). Red, crimson, purple;—*blood* (ಕೆನ್ನೀರ್, ರಗುತ, ನೆತ್ತರ್ Šm. 44, originally ಶ್ರೋಣಿತ).

ಶೋಥ śôtha. *Swelling, intumescence, tumefaction from disease:* dropsy.

ಶೋಥಘ್ನಿ śôtha-ghni. *Hogweed, Boerhavia procumbens* Roxb. (B. diffusa Lin.).

ಶೋಧ śôdha. Cleansing (Sk.). 2, correction (Sk.). 3, search, quest; inquiry, investigation; scrutiny, inspection (Mhr.; B. 4, 51. 91. 207. 221; 5, 174). 4, an instrument for dressing cotton (ಬೆಸೆ, ಬಿಲ್, ಕುಡುಹು Mr. 206).

ಶೋಧಕ śôdhaka. Purificatory;—cleansing;—corrective. 2, a purifier; one who corrects (a writing, etc. My.). 3, one who seeks or seeks after (My.). 4, one who inquires, an inquirer or scrutinizer (My.). 5, one who searches (My.). ಶೋಧಕನಾದರೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ (Prv.). See ನಗರ-.

ಶೋಧನ śôdhana. = ಶೋಧನೆ, ಸೋದನೆ. The act of cleaning, purifying. 2, refining (as metals); filtering. 3, correction, freeing from faults, clearing away errors, removing anything prejudicial or erroneous. 4, payment, clearance or discharge of a debt, quittance. 5, expiation. 6, retaliation, punishment. 7, subtraction (in arithmetic, ಗತ, ಊನ, ಕಳಹಂ Mr. 440). 8, excrement, feces. 9, searching. See ಕಾರ್ಪಾಸ-, ಪರಿ-, ನಗರ-.

ಶೋಧನಿ śôdhani. *A broom, a brush.* See ಪರಿ-.

ಶೋಧನೆ śôdhanĕ. = ಶೋಧನ, ಸೋದನೆ. The act of straining or sifting (My.). 2, the act of examining (as articles at the custom-house, a disease, a man's understanding, etc., My.); that of examining and cleansing (as the soil for a foundation, My.). 3, the act of seeking (what has been lost, My.). 4, = ಶೋಧ No. 3, the act of searching (for the purpose of finding something, as a house, people, My.).

ಶೋಧಿತ śôdhita. *Cleaned, cleansed;*—purified, refined. 2, *strained, sifted, filtered.* 3, corrected;—examined. 4, excused. 5, discharged, liquidated. 6, acquitted, absolved. 7, purged. 8, sought after (Čh. v. 334). See ಅ-, ಪರಿ-.

ಶೋಧಿಸು śôdhisu. = ಸೋಚ್ಚು, ಸೋದಿಸು, ಸೋಸು 1. To purify (Bp. 43, 24-26), to cleanse (My.); to correct (as a book, My.). ಶೋಧಿಸಿದ್ದು (ನಿರ್ಣಿಕ್ತ G.). 2, to strain, to sift, to filter (Bp. 47, 14. 15; My.). 3, to refine (as metals, My.; B. 4, 105, as jaggory, Bh. 1, 15, 7, My.). 4, to remove impurities out of rice (akki), etc. by picking; to clean a place by removing filt.. (My.). 5, to examine, to investigate, to search (My.; B. 5, 171 twice; 5, 179). ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟೆ ಶೋಧಿಸುವದರಿಂದ ಆತನ ಬಲ ಜ್ಞಾನ ದಯೆಗಳ ಮಹಿಮೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ (B. 4, 59). 6, to seek, to seek for (a passage in a book, a thing that has been lost, etc., My.), to seek after (Bh. 2, 4, 12; My.). ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲ ಶೋಧಿಸೋಣ (ವ್ಯುತ್ಪಾದನ G.). 7, to be cleaned from impurities (as soil, Râm. 1, 7, 11). See ಪರಿ-; Grj. s. ಪುಡಿ. — ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆ. To come upon by seeking, to discover by study or experiment (B. 5, 175. 181; My.).

ಶೋಧ್ಯ śôdhya. To be purified or cleansed, to be cleaned or refined, impure, etc. See ನಿಃ-.

ಶೋಫ śôpha. = ಶೋಬೆ, ಶೋಭ 2, ಶೋಭೆ 2, ಸೋಬೆ. *Swelling, intumescence, tumefaction from disease* (ಬಾಹು Mr. 385).

ಶೋಬೆ śôbĕ. Tbh. of ಶೋಫ. (My.).

ಶೋಭ śôbha. 1. Bright, brilliant, handsome; lustre.

ಶೋಭ śôbha. 2. Tbh. of ಶೋಫ. See ಬಾ 2.

ಶೋಭಕೃತ್ śôbha-krit. The thirty-seventh year in the cycle of sixty (My.).

ಶೋಭನ śôbhana. = ಸೋಬಾನೆ. *Shining, splendid;—beautiful, handsome.* 2, propitious, auspicious (Mr. 1); happy;—pleasant (Šmd. 268). 3, lustre, brilliance, splendour (Bp. 1, 39);—any happy or auspicious event or ceremony, as a marriage, etc. (ಮಂಗಲ, ಶುಭಕರ್ಮಗಳು Nn. 154). 4, = ನಿಷೇಕ No. 2 (My.). 5, coitus (My.). ನೇಮವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ.—ಬಾರು ಬಿಗಿದರೆ ಮದ್ದಳೆ, ನಾರಿ ಇದ್ದರೆ ಶೋಭನ (Prvs.). See Prv. s. ಸೋಬಾನೆ. — ಶೋಭನಗೂಡು. -ಕೂಡು. Brilliance or happiness to be added or to come about (Bp. 24, 45).

ಶೋಭನಪ್ರಸ್ತ śôbhana-prasta. = ಶೋಭನ No. 4. (My.).

ಶೋಭರ śôbhara. (fr. ಶುಭ್ರ). Purity (Râm. 4, 2, 4; Mhr. ಸೋವಳಾ).

ಶೋಭಾಕರ śôbhâ-âkara. A mine of splendour or beauty (Kâvy. III, 2). 2, śôbhâ-kara, causing lustre, beautifying.

ಶೋಭಾಂಜನ śôbhâ-añjana. *The horse-radish tree, Moringa pterygosperma* Gaertn. (Hyperanthera moringa Vahl.).

ಶೋಭಾಯಮಾನ śôbhâyamâna. Shining, looking beautiful or handsome, splendid (J. 3, 20; 6, 14; B. 5, 12; My.).

ಶೋಭಾಷ್ಟಕ śôbhâ-ashṭaka. = ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ. (Bp. 4, 7).

ಶೋಭಿತ śôbhita. Beautiful, adorned, decorated, made splendid (Bp. 43, 26; J. 4, 8; see ಅ-, ಪರಿ-).

ಶೋಭಿಸು śôbhisu. To shine, to be splendid, to be or look beautiful or handsome, to appear to advantage (Čh. v. 50; Čpr. 2, 54; 3, 104; 5, 93; Kk. 3. 26; Šm. 72).

ಶೋಭೆ śôbhĕ. 1. ಶೋಭಾ. *Light, lustre, splendour, sheen* (ಕಾಂತಿ, ತೇಜಸ್ಸು Nn. 129). 2, *beauty, elegance, grace, comeliness,* appearing to advantage (ಒಪ್ಪುವುದು Nn. 71; ಶ್ರೀ 478). 3, Lakshmî (ಸಿರಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 129; ಇಂದಿರೆ 478). 4, a lovely woman (ಕಾಂತೆ 478). 5, distinguished merit. See ಎಸೆ, ರಂಜಿಸು, ರಾಜಿಸು, ಸೊಗಯಿಸು. 6, = ವಿಭ್ರಮ (71; 478).

ಶೋಭೆ śôbhĕ. 2. Tbh. of ಶೋಫ. (ಗದ, ರೋಗಭೇದ Nn. 129; My.).

ಶೋಷ śôsha. Drying up, becoming dry; dryness; withering (My. as ಶೋಷೆ). 2, *pulmonary consumption.*

ಶೋಷಣ śôshaṇa. Drying up; draining; causing to fade. 2, becoming dry; withering;—exhaustion (My. as ಶೋಷಣೆ). See ಅಮ್ಮು 2, ಒಣಗು 1, ತಾಟ್ 1.

ಶೋಷದಾಯಕ śôsha-dâyaka. Giving dryness, drying, causing to languish (Čpr. 3, 64).

ಶೋಷಿತ śôshita. Dried, dried up, desiccated, absorbed, exhausted, drained (My.). See ಸಂ-.

ಶೋಷಿಸು śôshisu. To dry, to become dry, etc. (My.). 2, to make dry, to dry up, etc. (J. 13, 15).

ಶೌಕ śauka. (fr. ಶುಕ). *A flock of parrots.*

ಶೌಕ್ತಿಕೇಯ sauktikêya. (fr. ಶುಕ್ತಿ). *A pearl.*

ಶೌಕ್ಲ್ಯ sauklya. (fr. ಶುಕ್ಲ). *Whiteness;* clearness.

ಶೌಚ śauča. (fr. ಶುಚಿ). Purification (My.). 2, evacuation of excrement. 3, freedom from defilement, purity, clearness (J. 2, 27; 5, 65).

ಶೌಂಡ śauṇḍa. (fr. ಶುಂಡಾ). Fond of spirituous liquor, addicted to it. 2, *drunk, intoxicated;* passionately fond anything (see ಜಯ-, ದಾನ-).

ಶೌಂಡಿ śauṇḍi. *Long pepper.*

ಶೌಂಡಿಕ śauṇḍika. *A distiller* (and vender) *of spirituous liquors* (ಸುರೆಯ ಮಾಟ್ಟಿಂ Mr. 378).

ಶೌಂಡಿಲ್ಯಕ śauṇḍilyaka. N. of a ṛishi (Rśv. 5, 75). 2, a young elephant (5, 75).

ಶೌಂಡೀರ śauṇḍîra. Proud, haughty. 2, elevated, looking upwards. (R.).

ಶೌದ್ಧ śauddha. (fr. ಶುದ್ಧ). An Arhat (ಜಿನೇಂದ್ರ, etc. Mr. 23).

ಶೌದ್ಧೋದನಿ śauddhôdani. (fr. ಶುದ್ಧೋದನ). *Śâkyamuni.* 2, *a Buddha.*

ಶೌನಕ śaunaka. N. of a learned ṛishi (Râm. 1, 7, 21).

ಶೌರಿ śauri. (fr. ಶೂರ). = ಸೌರಿ. *Vishṇu or Kṛishṇa.* 2, *the planet Saturn* (Bp. 53, 9; 54, 37. 41).

ಶೌರಿದ (śauri-da). = ಸೌರಿದ, q. v. A gift of Kṛishṇa, etc. (?).

ಶೌರಿಯ śauriya. Tbh. of ಶೌರ್ಯ. (Bh. 5, 10, 34).

ಶೌರ್ಯ śaurya. (fr. ಶೂರ). *Heroism, valour, prowess, might, courage.* 2, the heroic branch of the dramatic art, representation of war, etc. ಬೆವರು ಸುರಿದರೂ ಶೌರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ವೀರನ ಶೌರ್ಯ ಹಾರುವನ ಮೇಲೆಯೇ? (Prvs.).

ಶೌರ್ಯತೆ śauryatĕ. = ಶೌರ್ಯ No. 1. (Bp. 53, 5).

ಶೌರ್ಯವಂತ śaurya-vanta. A man who possesses valour, etc. (My.).

ಶೌರ್ಯಾತಿರೇಕ śaurya-atirêka. Excessive valour, etc. (ಉಬ್ಬಟೆ Bhn. 35).

ಶೌರ್ಯೇತರ śaurya-itara. Devoid of heroism, etc. (Čpr. 5, 89).

ಶೌಲ್ಕಿಕೇಯ śaulkikêya. (fr. ಶುಲ್ಕಿಕ). *A kind of poison.*

ಶೌಲ್ವಿಕ śaulvika. (fr. ಶುಲ್ವ). *A coppersmith.*

ಶೌಷ್ಕಲ śaushkala. = ಶಾಷ್ಕಲ, ಶಾಷ್ಕುಲ. *An habitual eater of flesh.*

ಶ್ಚೋತ śčôta. *Oozing, trickling out;—sprinkling, aspersion, pouring forth, shedding.*

ಶ್ಮಶಾನ śmaśâna. = ಮಸಣ, ಮಸಾಣ. *A cemetery, a burning or burial ground.* ಪರಮೇಶ್ವರನಾದರೂ ಶ್ಮಶಾನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಪಾಷಾಣದ ಭೋಗ, ಶ್ಮಶಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? (Prvs.).

ಶ್ಮಶಾನಭೂಮಿ śmaśâna-bhûmi. = ಶ್ಮಶಾನ. (My.).

ಶ್ಮಶಾನವಾಸಿ śmaśâna-vâsi. Dwelling in cemeteries;—Šiva (My.).

ಶ್ಮಶಾನವೈರಾಗ್ಯ śmaśâna-vairâgya. Abandonment of worldly desire at the sight of a cemetery (My.).

ಶ್ಮಶಾನಿ śmaśâni. = ಮಸಣಿ. Kâlî or Durgâ (not in Sk.).

ಶ್ಮಶ್ರು śmaśru. *The beard* (ಕೂರ್ಚ, ಮೀಸೆ Nn. 89).

ಶ್ಮಶ್ರುಕೂರ್ಚ śmaśru-kûrča. The mustaches (Čpr. 2, 59).

ಶ್ಮಶ್ರುಮುಖಿ śmaśru-mukhi. A woman with a beard. (R.).

ಶ್ಯಾನಭೋಗ śyâna-bhôga. = ಶಾನಭೋಗ. (My.).

ಶ್ಯಾನಭೋಗಿಕೆ śyânabhôgikĕ. = ಶಾನಭೋಗಿಕೆ. (My.).

ಶ್ಯಾಮ śyâma. = ಶಾಮ, ಸಾಮ 2, ಸಾಮೆ, ಸಾವೆ. *Black, dark-coloured; dark-blue* (ಶ್ಯಾಮಲ, ರಾಮ Mr. 443); *green* (ಪಾಲಾಶ, ಹರಿತ್. ಹಸಿರು 443); brown. 2, *a species of Ipomoea with dark blossoms* (= ಪಾಲಿಂದಿ). 3, *the climbing plant Ichnocarpus frutescens* R. Br. (or Echites fr.). 4, *a certain tree* (ಪ್ರಿಯಂಗು, ಫಲಿನಿ, ನೇಟಿಲ್ Mr. 111; see s. ಶ್ಯಾಮೆ). 5, = ಶ್ಯಾಮಕ, q. v.

ಶ್ಯಾಮಕ śyâmaka. = ಶ್ಯಾಮಾಕ. A kind of edible grain, *Panicum frumentaceum* (or colonum, ಸಾವೆ Hlâ.).

ಶ್ಯಾಮಕಣ್ಠ śyâma-kaṇṭha. *A peacock.* 2, Śiva.

ಶ್ಯಾಮಕನ್ಧರ śyâma-kandhara. A peacock; Śiva; a serpent (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಕನ್ಧರಗಮನ śyâmakandhara-gamana. Shaṇmukha (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಕನ್ಧರರಾಜ śyâmakandhara-râja. The serpent śêsha (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮತೆ śyâmatĕ. Blackness, etc. (Čpr. 7, 79). — ಶ್ಯಾಮತೆವೆಡ್. -ವೆಟ್. To become black, dark-blue, etc. (Śśv. 2, after 42).

ಶ್ಯಾಮಲ śyâmala. *Black; dark-blue.*

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗ śyâmala-aṅga. Vishṇu; Yama (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗಿ śyâmala-aṅgi. Kâlî, Pârvatî (Bp. 1, 5).

ಶ್ಯಾಮಲಿತ śyâmalita. Blackened, turned black; darkened, discoloured (Abh. P. 12, after 2).

ಶ್ಯಾಮಲೆ śyâmalĕ. Kâlî, Durgâ (My.).

ಶ್ಯಾಮವರ್ಣ śyâma-varṇa. = ಸಾಮವರ್ಣ. The colour black.

ಶ್ಯಾಮಾಕ śyâmâka. = ಶ್ಯಾಮಕ. *Panicum frumentaceum* (ಸಾವೆ Hlâ.).

ಶ್ಯಾಮಾಂಗ śyâma-aṅga. Black or brown-bodied. 2, the planet Mercury. 3, Vishṇu (My.). 4, N. of a vṛitta (Čh.).

ಶ್ಯಾಮಾಂಗಿ śyâma-aṅgi. A dark or brown-coloured woman (Čh. v. 76). 2, Kâlî (My.).

ಶ್ಯಾಮೆ śyâmĕ. *Night.* 2, = ಶ್ಯಾಮ 4 (see Nr. s. ನೆಯಿಲ್).

ಶ್ಯಾಯ śyâya. Coagulated; viscous, thick. See ಪ್ರತಿ-.

ಶ್ಯಾಲ śyâla. = ಸ್ಯಾಲ. *A wife's brother.*

ಶ್ಯಾಲಕ śyâlaka. A wife's brother (Sk.; ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ, ಮಯ್ದುನ Nn. 124); — a younger sister's husband (ತಂಗಿಯ ಅಧಿಪಂ Mr. 313). See ಸ್ವ-.

ಶ್ಯಾವ śyâva. (= ಶ್ಯಾಮ). Dark; *dark-brown, brown.*

ಶ್ಯಾಹನ್ಯಾ śyâhanyâ. = ತಹಾಣೆ. (ವೃದ್ಧ Čb.).

ಶ್ಯೇತ śyêta. (*cf.* ಶ್ವೇತ). *White.*

ಶ್ಯೇನ śyêna. = ಸೇನ 1. The colour white. 2, *a hawk, a falcon.* See ಗಿಡಗ.

ಶ್ಯೇನಿ śyêni. *A woman described as resembling a* (white) *water-lily leaf.*

ಶ್ಯೈನಮ್ಪಾತೆ śyaina-m-pâtĕ. That which is accompanied with the flying of falcons: *hunting, the chase.*

ಶ್ಯೋನಾಕ śyônâka. *The plant Bignonia indica* (= ತೋಣಕ).

ಶ್ರತ್ śrat. Faith, trust, belief.

ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿ śraddhâ-bhakti. Faith and devotion (My.); confiding devotion.

ಶ್ರದ್ಧಾಯ śraddhâya. N. of a king's minister (J. 10, 37).

ಶ್ರದ್ಧಾಯಷ್ಟಿ śraddhâ-yashṭi. A staff used (by doorkeepers) to (give) confidence (J. 30, 46).

ಶ್ರದ್ಧಾಲು śraddhâ-âlu. *Faithful.* 2, desirous. 3, *a pregnant woman longing for anything.*

ಶ್ರದ್ಧಿಸು śraddhisu. Tbh. of ಶರ್ಧಿಸು, q. v. (My.; Mhr. ಶ್ರದ್ಧಾ, ventris crepitus). ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರದ್ಧಿಸಿದಿದ್ದರೆ ಧೂಪ ಹಾಕಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ (Prv.).

ಶ್ರದ್ಧೆ śrat-dhĕ. ಶ್ರದ್ಧಾ. *Faith, belief, trust, confidence.* 2, = ಸದ್ದೆ 2, respect, reverence. 3, *hope; wish, desire* (ವಿಶ್ವಾಸ, ಬಯಕೆ Nr.). 3, *the longing of a pregnant woman.*

ಶ್ರನ್ಥನ śranthana. *Tying, binding, stringing together, as flowers;* arranging, putting in order (ರಚನೆ Mr. 425). 2, untying, loosening; — destroying, killing.

ಶ್ರಬ್ಧ śrabdha. Careless, negligent, etc. See ವಿ-.

ಶ್ರಮ śrama. = ಶ್ರಮೆ, ಶ್ರವ 1, ಸವ 3. Exertion, labour, toil, taking pains; hard study. 2, exercise, practice, military exercise, drill (ಅಭ್ಯಾಸ Bhn. 33, o. r. ಶ್ರವ). 3, weariness, fatigue. 4, distress, pain; — vexation, annoyance. 5, penance, mortification of the body. 6, one of the sañčâri-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 16). ಶ್ರಮದ ರಥ (ಯೋಗ್ಯಾರಥ, etc. Hlâ.). See ಅ-. — ಶ್ರಮಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To fatigue; to annoy (G. 252. 259; My.). — ಶ್ರಮಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To grow wearied or fatigued (ಅಲಸು, ದಣಿ, ಬಳಲ್ G.; My.), etc. 2, = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 2; 5, 93; My.). — ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To exert one's self, to take pains, to be diligent (B. 4, 1. 109; My.). — ಶ್ರಮ ಪಡಿಸು. To weary, to annoy. See Prv. s. ಶ್ರಾದ್ಧ. — ಶ್ರಮ ಪಡು. To be wearied; to be distressed (ತೊಳಲ್ G.; My.). 2, = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 5, 79; My.). — ಶ್ರಮಬಡು. -ಪಡು. = ಶ್ರಮ ಪಡು. No. 2. (B. 5, 79. 208). — ಶ್ರಮ ಬೀಳು. Fatigue, fatiguing exertion or toil to take place (B. 4, 103. 151). — ಶ್ರಮ ಮಾಡು. = ಶ್ರಮ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 177; 5, 178).

ಶ್ರಮಗಾಱ śrama-gâṟa. A laborious, hard working man (My.).

ಶ್ರಮಣ śramaṇa. = ಶ್ರವಣ 2, ಸವಣ್, ಸವಣ 1. Making effort or exertion, labouring; — following a menial business; vile. 2, an ascetic. 3, *a Buddhist mendicant; — a Jaina* (ಕ್ಷಪಣ, ಜೈನ Hlâ.).

ಶ್ರಮಣೆ śramaṇĕ. *A female religious mendicant.*

ಶ್ರಮನಿವಾರಣೆ śrama-nivâraṇĕ. Removal of fatigue (My.).

ಶ್ರಮಸ್ಥಾನ śrama-sthâna. *A drilling-place.*

ಶ್ರಮೆ śramĕ. Tbh. of ಶ್ರಮ. (My.). ಭ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಶ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ, ಶ್ರಮೆಯಿದ್ದವಗೆ ಭ್ರಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಶ್ರಮ್ಭ śrambha. = ಶ್ರಬ್ಧ. See ವಿ-.

ಶ್ರಯ śraya. 1. (Tbh. of ಶ್ರಾಯ 1). Improvement of land by cultivation (My.; *cf.* ಉಚ್ಛ್ರಯ?). 2, depreciated land, land let at a rate below its original value, to which it is expected gradually to rise again (My.). — ಶ್ರಯಭೂಮಿ. A land fertilized by cultivation. ಸಕಲಮೂದ ಪಯ್ರು ಪಚ್ಚೆಗಳಿನ್ದ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಮಾದ ಶ್ರಯಭೂಮಿ (ಉರ್ವರೆ Si. 190; My.). 2, = ಶ್ರಯ No. 2 (My.). — ಶ್ರಯಸಾಗುವಳಿ. Farming land on a rent below its original value and progressively rising to it (My.). — ಶ್ರಯಸಾಗುವಳಿಚೀಟು. Lease of land let below its value (My.).

ಶ್ರಯ śraya. 2. Going to, approaching for protection, asylum, refuge, protection, shelter. See ಆ-, ಪ್ರತಿ-, ಪ್ರ-; *cf.* ಶ್ರಾಯ 2.

ಶ್ರಯಣ śrayaṇa. = ಶ್ರಯ 2. *Going to, etc.*

ಶ್ರಯಣಿ śrayaṇi. Feminine of ಶ್ರಯಣ. See ಅಧಿ-.

ಶ್ರವ śrava. 1. Tbh. of ಶ್ರಮ. (ಅಭ್ಯಾಸ, ಯೋಗ್ಯೆ Hlâ.). — ಶ್ರವಗೃಹ. A place for athletic, etc. exercises (ಖಲೂರಿಕೆ, ಗರುಡಿ ಸಾಧನೆಯ ಮನೆ Mr. 197). — ಶ್ರವಂಗೆಯ್. -ಂ-ಗೆಯ್. To perform military exercise. ಶ್ರವಂಗೆಯ್ವ ಠಾವು (ಖಲೂರಿಕೆ Hlâ.).

ಶ್ರವ śrava. 2. Hearing, listening to. 2, *the ear.*

ಶ್ರವ śrava. 3. = ಸ್ರವ, q. v.

ಶ್ರವ śrava. 4. = ಶಬ, etc. (My.; see ಜೀವ-).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 1. = ಸ್ರವಣ, q. v. Also: the nose (ನಾಸಿಕ, ಮೂಗು Nn. 50).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 2. = ಸವಣ 1. Tbh. of ಶ್ರಮಣ. A Jaina (Bp. 51, 35). See Prvs. s. Tbh. ಮುತ್ತು & ಸಪ್ಪಗೆ.

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 3. The act of hearing. 2, studying. 3, *the ear* (ಕರ್ಣ, ಕಿವಿ Nn. 50). 4, *the twenty-second lunar asterism* (ಭಗಣ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 50). 5, certain sacrificial ceremonies (ಅಧ್ವರಭೇದ, ಯಜ್ಞಭೇದ 50). 6, good singing, or one who sings songs (ಒಳ್ಳಿಹ ಗಾನವು 50, o. r. ಪಾಡುವ ಗಾನ ಹಾಡುವವನು 50). ಶ್ರವಣದಿನ್ದ ಮನನ, ಮರಣದಿನ್ದ ಮುಕ್ತಿ (Prv.).

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 4. = ಸವಣ 2. A goldsmith's pincers (My.; Tĕ. ಶ್ರಾವಣ); a pair of tweezers or nippers (My.; see s. ಚಿಮುಟಿಗೆ).

ಶ್ರವಣಕುಣ್ಡಲ śravaṇa-kuṇḍala. An ear-ring (ಕರ್ಣಿಕೆ, ಕರ್ಣಕುಣ್ಡಲ Nn. 21).

ಶ್ರವಣದ್ವಾದಶಿ śravaṇa-dvâdaśi. A particular tithi or lunar day when fasting and other religious ceremonies are observed (My.).

ಶ್ರವಣಭೂಷಣ śravaṇa-bhûshaṇa. An ear-ornament; the ornament of the star śravaṇa (J. 31, 10).

ಶ್ರವಣೆ śravaṇĕ. She who has ears (J. 6, 22).

ಶ್ರವಣೇನ್ದ್ರಿಯ śravaṇa-indriya. The organ of hearing, the ear (My.).

ಶ್ರವಸ್ śravas. *The ear.* 2, fame, renown, glory. See ಉಚ್ಚೈಃ-, ವಿಷ್ಟರ-, ವೃದ್ಧ-.

ಶ್ರವಿಷ್ಠೆ śravishṭhĕ. *The twenty-third* (or twenty-fourth) *lunar mansion.*

ಶ್ರಾಣ śrâṇa. Boiled; stewed, cooked; prepared, dressed. 2, moist, wet. See ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ.

ಶ್ರಾಣನ śrâṇana. Giving. See ವಿ-.

ಶ್ರಾಣೆ śrâṇĕ. (fr. ಶ್ರಾಣ). *Rice-gruel* (ಗಂಜಿ Hlâ.).

ಶ್ರಾದ್ಧ śrâddha. (fr. ಶ್ರದ್ಧಾ). Faithful, believing. 2, *a funeral ceremony observed at various fixed periods, consisting of offerings of piṇḍas* (balls of meal) *with water and fire to the gods and manes, and of gifts and food to relations present and assisting Brâhmaṇas* (ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ಕರ್ಮ G.; see Si. 244; B. 4, 215). ಶ್ರಾದ್ಧದೊಳಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿನ್ದ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆ (ಪರ್ಯೇಷಣೆ G.). ಶ್ರಾದ್ಧದ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರದು, ಶ್ರಮ ಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿ ವಡೆ ತಿನ್ನುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬಟ್ಟು ತಿನ್ನುವದು ಲೇಸು (Prvs.).

ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತೃ śrâddha-kartṛi. The performer of a funeral rite (My.).

ಶ್ರಾದ್ಧಘಾತಕ śrâddha-ghâtaka. Injuring or spoiling of a funeral rite (*e. g.* by defiling acts, My.). 2, one who spoils a śrâddha (My.).

ಶ್ರಾದ್ಧದೇವ śrâddha-dêva. *Yama.*

ಶ್ರಾದ್ಧಪ್ರಯೋಜನ śrâddha-prayôjana. The performance of a śrâddha (Si. 224).

ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಕ್ತೃ śrâddha-bhôktṛi. One who eats food prepared at a śrâddha; — a deceased ancestor (My.).

ಶ್ರಾನ್ತ śrânta. Wearied, fatigued, tired, exhausted; distressed. 2, calmed, tranquil. 3, *one whose passions are subdued, an ascetic* (ಇನ್ದ್ರಿಯದೃಢ, ಶಾನ್ತ Mr. 251). See Bp. 38, 7; ಪಥ-.

ಶ್ರಾನ್ತಿ śrânti. Weariness, fatigue, exhaustion. See ಬಳಲ್ 1.

ಶ್ರಾಪ śrâpa. Tbh. of ಶಾಪ. (S. Mhr.; Mhr.; H. ಸರಾಪ್).

ಶ್ರಾಯ śrâya. 1. Belonging to śrî, *i. e.* prosperity, etc. See ಶ್ರಯ 1; *cf.* ಉಚ್ಛ್ರಾಯ?

ಶ್ರಾಯ śrâya. 2. *Approaching for protection, refuge, protection. Cf.* ಶ್ರಯ 2.

ಶ್ರಾವ śrâva. Hearing. See ದುಃ-, ವಿ-.

ಶ್ರಾವಕ śrâvaka. A hearer. 2, a pupil. 3, one of a particular class of Jainas (Bp. 49, 38; 50, 28; 51 sum.; 51, 16. 56. 63).

ಶ್ರಾವಣ śrâvaṇa. = ಆವಣಿ. Relating to the ear, audible (Śmd. 10. 11). 2, belonging to the asterism śravaṇa. 3, *N. of the fifth lunar month* (July-August; B. 5, 307. 308; Bp. 61, 92). 4, the ceremony of renewing the sacrificial thread (My.; Mhr. ಶ್ರಾವಣೀ). 5, the act of causing to be heard.

ಶ್ರಾವಣಿಕ śrâvaṇika. *The month śrâvaṇa.*

ಶ್ರಾವಿತ śrâvita. Caused to be heard, spoken, told, narrated (My.).

ಶ್ರಾವೆ śrâvĕ. Tbh. of ಶರಾವ. (ಶರಾವ, ವರ್ಧಮಾನಕ Nr., Mr. 210; ಶಾಲಾಜರ, ವರ್ಧಮಾನ, ಶರಾವ Hlâ.; ಶರಾವ, etc., ಮುಚ್ಚಳ Si. 309; Bp. 58, 68; My.).

ಶ್ರಾವ್ಯ śrâvya. To be caused to be heard; — to be heard; — fit to be heard, pleasing to the ear (Śmd. 267).

ಶ್ರಿತ śrita. Gone to, approached, had recourse to, approached for protection; entered; clung to, founded or placed on; resting or sitting on, attached or contiguous to, connected with, joined with; auxiliary; protected; served, honoured, worshipped; covered with, overspread; contained; having, possessing; assembled, collected. See ಆ-.

ಶ್ರಿತಲೇಖೆ śrita-lêkhĕ. A book (ಬತ್ತಿ, ಪುಸ್ತಕ Mr. 359).

ಶ್ರೀ śrî. = ತಿರು, ಸಿರಿ, ಸಿರಿಯ. *Prosperity, well-being, happiness, good fortune, success, thriving or flourishing condition; wealth, riches, plenty.* 2, *high rank, elevation, dignity, majesty, glory;* fame, renown. 3, *beauty, grace, loveliness; splendour, light, lustre.* 4, *Lakshmî, the wife of Vishṇu;* a beautiful woman, a woman (see ಶ್ರೀಪಾನ). 5, any virtue or excellence. 6, decoration, ornament, dress. 7, intellect. 8, the three objects of life collectively (= ತ್ರಿವರ್ಗ). 9, an honorific prefix to the names of deities, celebrated literary works, holy places, spiritual teachers, etc.; it is also written at the beginning of books, letters, and writings generally. 10, *cloves* (= ಲವಂಗ). 11, a kind of ant (ಕೊಟಲೆ Mr. 165). 12, N. of a râga. 13, a sort of medicinal drug (= ವೃದ್ಧಿ; poison Tĕ.). 14, N. of two vṛittas (Čh.). ಶ್ರೀ ಒಣಗಿದೆ, ಗ ಬಚ್ಚಿದೆ (Prv., in writing ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ). — ಶ್ರೀವೆಟು. -ಪೆಟು. = ಸಿರಿವೆಟು. To obtain prosperity, etc. (Bp. 10, 13).

ಶ್ರೀಕ śrîka. Possessing dignity, etc. See ತಪ-, ದಿಗಮ್ಬರ-, ರಾಜ್ಯ-.

ಶ್ರೀಕಣ್ಠ śrî-kaṇṭha. *Śiva.*

ಶ್ರೀಕಣ್ಠಸಖ śrîkaṇṭha-sakha. *Kubera.*

ಶ್ರೀಕರ śrî-kara. Causing prosperity, etc. (Bp. 2, 38; 4, 38;

35, 36; 39, 55; J. 15, 8). 2, Vishṇu. 3, the red lotus. 4, the hand of Lakshmî (J. 3, 1).

ಶ್ರೀಕಾನ್ತ śrî-kânta. Vishṇu (one MS. of Čh. in its v. 24). 2, N. of a king (Čpr. 4, 60).

ಶ್ರೀಕಾನ್ತೆ śrî-kântĕ. ಶ್ರೀಕಾನ್ತಾ. Lakshmî (My.). 2, N. of Śrîkânta's wife (Čpr. 3, after 28). 3, N. of another Jaina woman (Čh. v. 12).

ಶ್ರೀಕಾರ śrî-kâra. The word śrî occurring at the beginning of a book, letter, etc. (Bp. 4, 27. 38; 42, 26).

ಶ್ರೀಕಾಳಿನಾಥ śrî-kâḷinâtha. Śiva (Bp. 50, 15).

ಶ್ರೀಖಣ್ಡ śrî-khaṇḍa. = ಸಿರಿಕಣ್ಡ. *Sandal-wood* (ಸಿರಿಗನ್ಧ Hlâ.).

ಶ್ರೀಗನ್ಧ śrî-gandha. = ಸಿರಿಗನ್ಧ. Sandal-wood (ಮಲಯಜ, etc. Nr.). — ಶ್ರೀಗನ್ಧದ ಮರ. The sandal-wood tree, Santalum album Lin. (St. & Pl.).

ಶ್ರೀಗಿರಿ śrî-giri. = ಸಿರಿಗಿರಿ. N. of hills that adjoin those at Tirupati (Bp. 1, 64; 2, 28; 53, 52; 61, 73; My.). — ಶ್ರೀಗಿರಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 9).

ಶ್ರೀಘನ śrî-ghana. Coagulated milk. 2, *a Buddha.* See ಬುದ್ಧಾವತಾರ.

ಶ್ರೀಚಕ್ರ śrî-čakra. A circle of metal containing several bîjâksharas of the mantras of Lakshmî, which is worshipped with the purpose of obtaining wealth (My.).

ಶ್ರೀಚೂರ್ಣ śrî-čûrṇa. The substance used for making the central of the sectarian marks on the forehead, etc. of Vaishṇavas and that mark itself (My.).

ಶ್ರೀಜಗತ್ಪತಿ śrî-jagatpati. Kṛishṇa (Mr. 18).

ಶ್ರೀತಾಲ śrî-tâla. ಶ್ರೀತಾಳ. The Talipot or fan-palm, Corypha umbraculifera Lin.

ಶ್ರೀತಾಳಿ śrî-tâḷi. = ಶ್ರೀತಾಳೆ. (ಕರತಾಳ, ಹಿನ್ತಾಲಿ Mr. 359).

ಶ್ರೀತಾಳೆ śrî-tâḷĕ. = ಸೀತಾಳೆ 2. Tbh. of ಶ್ರೀತಾಲ. (My.).

ಶ್ರೀತುಲಸಿ śrî-tulasi. The holy basil of a greenish colour (My.).

ಶ್ರೀದ śrî-da. Bestowing wealth: *Kubêra.*

ಶ್ರೀದಾನ śrî-dâna. Giving a female in marriage (Grj. 3, 63).

ಶ್ರೀದ್ವಾರ śrî-dvâra. = ಸಿರಿಯುದರ, ಸಿರಿಯುದಾರ, ಸಿರಿಯುಬಾರ. A royal door; etc.

ಶ್ರೀಧರ śrî-dhara. = ಸಿರಿಧರ. Vishṇu or Kṛishṇa (Bp. 53, 67). 2, N. of a muni (Čpr. 2, after 47; 2, 66). 3, N. of a king (4, 84).

ಶ್ರೀನನ್ದನ śrî-nandana. Lakshmî's son: *Kâma.*

ಶ್ರೀನಾರಿ śrî-nâri. Lakshmî.

ಶ್ರೀನಾರೀಕಾನ್ತ śrînârî-kânta. = ಶ್ರೀಧರ No. 1. (ಬ್ರಹ್ಮ, ಕೃಷ್ಣನು Nn. 79).

ಶ್ರೀನಿತಮ್ಬಿನಿ śrî-nitambini. N. of a female (Čpr. 3, after 76).

ಶ್ರೀನಿವಾಸ śrî-nivâsa. Vishṇu (My.).

ಶ್ರೀಪಣ್ಡಿತ śrî-paṇḍita. = ಶ್ರೀಪತಿಪಣ್ಡಿತ, ಸಿರಿಪಣ್ಡಿತ. (Bp. 55, 25).

ಶ್ರೀಪತಿ śrî-pati. A king 2, Vishṇu (J. 23, 24). 3, N. of a metrical foot (Čh.).

ಶ್ರೀಪತಿಪಣ್ಡಿತ śrîpati-paṇḍita. = ಸಿರಿಪತಿಪಣ್ಡಿತಯ್ಯ. N. (Bp. 55, 24).

ಶ್ರೀಪದ śrî-pada. A stanza that contains the word śrî (Čh. v. 71; *cf.* ಶ್ರೀಕಾರ).

ಶ್ರೀಪರ್ಣ śrî-parṇa. *The tree Premna spinosa or longifolia* (= ಅಗ್ನಿಮನ್ಥ). 2, a lotus.

ಶ್ರೀಪರ್ಣಿ śrî-parṇi. = ಸೀವಣ್ಣಿ. *The shrub or tree Gmelina arborea* Roxb. (= ಕಾಶ್ಮರಿ). 2, the medicinal plant katphala.

ಶ್ರೀಪರ್ಣಿಕೆ śrî-parṇikĕ. *The medicinal shrub katphala.*

ಶ್ರೀಪರ್ವತ śrî-parvata. = ಶ್ರೀಗಿರಿ. (Bp. 19, 20).

ಶ್ರೀಪಿಷ್ಟ śrî-pishṭa. The resin of the pine tree, turpentine (ಧೂಪ G.).

ಶ್ರೀಪುರ śrî-pura. N. of a town (Čpr. 3, 13; 5, 85).

ಶ್ರೀಪ್ರಭ śrî-prabha. N. of a muni (Čpr. 4, after 24).

ಶ್ರೀಫಲ śrî-phala. *The bilva tree, Aegle marmelos* Corr. (see ಮಾಲೂರ).

ಶ್ರೀಫಲಿ śrî-phali. *The indigo plant.*

ಶ್ರೀಭೂತಿ śrî-bhûti. N. of a prince (Abh. P. 6, 60-62).

ಶ್ರೀಮತ್ śrî-mat. = ಶ್ರೀಮತು, ಶ್ರೀಮನ್ತ, ಸಿರಿವನ್ತ. Possessed of fortune, fortunate, prosperous, thriving;—wealthy, opulent;—beautiful, pleasing;—famous, illustrious. 2, *a title applied to any exalted or venerable person, an illustrious person, a person of high position.* 3, *the tilaka tree.*

ಶ್ರೀಮತು śrî-matu. Tbh. of ಶ್ರೀಮತ್. (My.; B. 4, 87).

ಶ್ರೀಮತ್ಸಕಲಗುಣಸಮ್ಪನ್ನ śrîmat-sakala-guṇa-sampanna. Endowed with every excellent quality (My.).

ಶ್ರೀಮನ್ತ śrî-manta. Tbh. of ಶ್ರೀಮತ್ (Šmd. 108). Fortunate, etc.; a man of fortunate and illustrious station; an opulent, noble man; a rich man (My.; B. 3, 79).

ಶ್ರೀಮನ್ತರಾಜಶ್ರೀ śrîmanta-râjaśrî. A term of courtesy for a person in general (My.; B. 4, 87).

ಶ್ರೀಮಯ śrî-maya. Full of wealth, very rich (Čpr. 4, 10).

ಶ್ರೀಮಾನಿನಿ śrî-mânini. A lovely and respectable woman (Čh. v. 96. 151); Lakshmî.

ಶ್ರೀಮಾನಿನೀಶ śrîmânini-îśa. A Vishṇu, one of attendants on Śiva. See Mr. s. ವಾಣೀಶ.

ಶ್ರೀಮುಖ śrî-mukha. An illustrious countenance, a resplendent face. 2, the seventh year in the cycle of sixty (My.). 3, a letter from a religious teacher (guru), a parent, or any elderly, respectable person (My.).

ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ śrî-mudrĕ. A seal containing the figure either of a śankha or of a čakra, or of a gada, or of a padma or of a śârnga, used by Mâdhvas in marking the face, etc.; its mark (My.). ಕುರುಡಡೂಮುಗೆ ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಶ್ರೀಮುದ್ರೆಗಿಡ. The plant Sida mauritana Herit. (St. & Pl.; My.).

ಶ್ರೀರಂಗ śrî-ranga. Kṛishṇa (My.). 2, N. 3, the town of Seringham near Trichonopoly (My.). — ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ. The town of Seringapatam near Mysore (My.).

ಶ್ರೀರಂಗಿ śrî-rangi. Lakshmî (My.); N. (My.).

ಶ್ರೀರಮಣ śrî-ramaṇa. Vishṇu (Kk. 1).

ಶ್ರೀರಾಮ śrî-râma. Râmačandra (J. 20, 47). — ಶ್ರೀರಾಮಭಟ್ಟ. N. (Bp. 56, 27).

ಶ್ರೀರುದ್ರ śrî-rudra. N. of an upanishad (Bp. 53, 39).

ಶ್ರೀಲ śrîla. Prosperous, fortunate; rich, wealthy; *illustrious, of high position;* celebrated.

ಶ್ರೀವತ್ಸ śrî-vatsa. The favourite of śrî: *Vishṇu* (Mr. 18). 2, *a particular mark* (resembling a cruciform flower) *on the breast of Vishṇu or Kṛishṇa*

ಶ್ರೀವತ್ಸಕ śrî-vatsaka. A horse with a curl of hair like

the śrîvatsa on its breast. ದೇವಮಣಿಯೆಪ್ಪ ಕುಱುಹಿರಲ್ ಶ್ರೀವತ್ಸಕನೆನಿಕ್ಕು (Mr. 276).

ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನ śrîvatsa-lâñčhana. *Vishṇu.*

ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕ śrîvatsa-aṅka. *Vishṇu.*

ಶ್ರೀವಧು śrî-vadhu. Lakshmî (J. 1, 1).

ಶ್ರೀವಧುರಮಣ śrîvadhu-ramaṇa. Vishṇu (My.).

ಶ್ರೀವನಿತೆ śrî-vanitĕ. = ಶ್ರೀವಧು. (Râm. 1, 1, 1).

ಶ್ರೀವರ śrî-vara. = ಸಿರಿವರ. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 6, 54).

ಶ್ರೀವರ್ಮ śrî-varma. N. of a king (Čpr. 3, after 102; 4, 10. 25).

ಶ್ರೀವಾಸ śrî-vâsa. *The resin of Pinus longifolia, turpentine.*

ಶ್ರೀವಿಜಯ śrî-vijaya. N. of a Kannaḍa poet (Šmd. 4). — ಶ್ರೀವಿಜಯಮುನಿ. N. (Bp. 52, 17).

ಶ್ರೀವಿಲಾಸಿನಿ śrî-vilâsini. N. of a vṛitta (Čh.).

ಶ್ರೀವೃಕ್ಷ śrî-vṛiksha. *The sacred fig-tree, Ficus religiosa* Lin. (Bp. 40, 72). 2, *a ring or curl of hair on the chest and forehead of a horse.*

ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಕಿ śrî-vṛikshaki. *A horse with the śrîvṛiksha.*

ಶ್ರೀವೇಷ್ಟ śrî-vêshṭa. *The resin of Pinus longifolia, turpentine.*

ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ śrî-vaishṇava. A Vaishṇava of the viśishṭâdvaita sect or follower of Râmânuja (My.; B. 4, 81).

ಶ್ರೀಶ śrî-îśa. Vishṇu (Bp. 34, 48; 54, 60). 2, Râmačandra.

ಶ್ರೀಶೈಲ śrî-śaila. = ಶ್ರೀಗಿರಿ. (Bp. 34, 4).

ಶ್ರೀಶ್ವರ śrî-îśvara. = ಶ್ರೀಶ. (Bp. 54, 67).

ಶ್ರೀಷೇಣ śrîshêṇa. N. of Śrîvarma's father (Čpr. 3, 19; 4, after 12 & 24).

ಶ್ರೀಸಂಜ್ಞ śrî-sañjña. *Cloves.*

ಶ್ರೀಸತಿ śrî-sati. Lakshmî (ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 89; ಸಿರಿಯರಸಿ, ಮಾಲಕುಮಿ Kk. 7).

ಶ್ರೀಸತೀಶ śrîsati-îśa. Vishṇu (Bp. 54, 1).

ಶ್ರೀಹರ್ಷ śrî-harsha. N. of a saṁskṛita writer and poet (My.; see ಹರ್ಷ).

ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ śrî-hastini. *The sun-flower, Heliotropium indicum* Lin. (= ಭೂರುಣ್ಡಿ). See ಹಣ್ಣಿ.

ಶ್ರುತ್ śrut. Hearing; sound. See ಪ್ರತಿ-.

ಶ್ರುತ śruta. Heard, listened to;—reported, heard of;—*ascertained, understood;*—called. 2, that which has been heard: *traditional learning and science, a śâstra,* the vêda. See ಅ-, ವಿ-. — ಶ್ರುತ ಪಡಿಸು. To cause to hear, to let know, to tell (B. 5, 159; My.).

ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ śruta-kîrti. Having renowned fame, celebrated (Bp. 26, 65). 2, N. of a Jaina muni (Čpr. 1, 52).

ಶ್ರುತದೇವಿ śruta-dêvi. Goddess of learning: Sarasvatî (Kâvy. III, 3, B, 173).

ಶ್ರುತಿ śruti. = ಸುತಿ. Hearing. 2, *an ear.* 3, anything heard, oral account, report, news. 4, *the vêda;—any vedic text.* 5, the number 4 (ನಾಲ್ಕು Mr. 347). 6, a sound. 7, in music: a quarter tone or interval (twenty-two of these are enumerated, four constituting a major tone, three a minor, and two a semi-tone). ಆ ಸಪ್ತನಾದಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿಯೆನಿಕ್ಕು (Mr. 78). 8, a sort of drone blown by musicians (My.; Tĕ.). See ಸಪ್ತ-. — ಶ್ರುತಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. Vocal song to be adapted (to music, Śšv. 3, after 35).

ಶ್ರುತಿಯವ. -ಅವ. = ಶ್ರುತಿಗಾಱ. (My.).

ಶ್ರುತಿಕಷ್ಟ śruti-kashṭa. Painful or harsh to the ear, cacophonous (Šmd. 75).

ಶ್ರುತಿಗಾಱ śruti-gâṟa. A drone-player (My.).

ಶ್ರುತಿಚೋರತಮ śruti-čôra-tama. Tama (Hayagrîva), who stole the vêdas (Č. Bp. 47, 26).

ಶ್ರುತಿನಿಕರ śruti-nikara. The vêdas collectively, all the vedic texts (ನಿಗಮ, ವೇದಸಮೂಹ Nn. 40).

ಶ್ರುತಿಪಥ śruti-patha. Sound-path: the ear (Abh. P. 3, 51).

ಶ್ರುತಿಬಾಹಿರ śruti-bâhira. External or contrary to the vêda (Bp. 54, 7).

ಶ್ರುತಿಬಾಹ್ಯ śruti-bâhya. = ಶ್ರುತಿಬಾಹಿರ. (Bp. 50, 47).

ಶ್ರುತಿಭೇದ śruti-bhêda. A division of the vêda (ಪಾಲಿ, ವೇದ ಭೇದ Nn. 31).

ಶ್ರುತಿವಿರಸಪದ śruti-virasa-pada. A word that is painful to the ear (Kâvy. II, 1, A, 20-28).

ಶ್ರುತಿಶಿರಸ್ śruti-śiras. The vêdânta (My.).

ಶ್ರುತಿಸಹ್ಯ śruti-sahya. Agreeable to the ear, euphonic (Šmd. 408).

ಶ್ರೇಣಿ śrêṇi. = ಸೇಣಿ. *A line, a row, a range.* 2, a multitude, a number, a troop (ಸ್ತೋಮ Mr. 422). 3, *a corporation of artisans following the same business, a guild of traders dealing in the same articles.*

ಶ್ರೇಣಿಕೆ śrêṇikĕ. = ಶ್ರೇಣಿ. (ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಸೇಣಿ, etc. Šm. 54). 2, a tent.

ಶ್ರೇಯ śrêya. Tbh. of ಶ್ರೇಯಸ್. (Šmd. 107. 159). See Kâvy. II, 2, B, 24).

ಶ್ರೇಯಸ್ śrêyas. Superior, preferable. 2, *best, excellent, eminent.* 3, very fortunate, very prosperous. 4, *virtue, moral merit.* 5, *good fortune, prosperity, bliss.* 6, *final beatitude, release from further transmigration.*

ಶ್ರೇಯಸ śrêyasa. = ಶ್ರೇಯಸ್ (at the end of compounds). See ನಿಃ-.

ಶ್ರೇಯಸಿ śrêyasi. *The ink-nut tree, Terminalia chebula* Roxb. 2, *the plant Clypea hernandifolia* W. & A. 3, *the plant Scindaspus officinalis* Schott.

ಶ್ರೇಯಸ್ಸು śrêyassu. Tbh. of ಶ್ರೇಯಸ್. (Šmd. 107. 159).

ಶ್ರೇಯಾಂಸ śrêyâṁsa. A man possessing prosperity, etc. (My.).

ಶ್ರೇಯೋವನ್ತ śrêyas-vanta. = ಶ್ರೇಯಾಂಸ. (My.).

ಶ್ರೇಷ್ಠ śrêshṭha. *Best, excellent, most excellent, very eminent, pre-eminent, far better;*—most prosperous;—oldest, senior. ವಿದ್ಯಕ್ಕಿನ್ತ ಬುದ್ಧಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಬುದ್ಧಿಗಿನ್ತ ಆಹಾರ ಶ್ರೇಷ್ಠ (Prv.).

ಶ್ರೇಷ್ಠತನ śrêshṭhatana. = ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ. (My.; G. 91. 480).

ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ śrêshṭhatĕ. = ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ. (My.).

ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ śrêshṭhatva. Superiority, eminence, excellence (My.; Čb. 42).

ಶ್ರೇಷ್ಠಿ śrêshṭhi. = ಸೆಟ್ಟಿ, etc. Best, chief. See ಕುಲ-. 2, the head or chief of a company following the same trade, a president or foreman of a guild or corporation (ಸೆಟ್ಟಿ G.).

ಶ್ರೇಷ್ಠೆ śrêshṭhĕ. An excellent woman. 2, an excellent cow (ನೈಚಿಕಿ, ತಲೆಯಾವು Mr. 181).

ಶ್ರೋಣ śrôṇa. *Lame;* a cripple. 2, dressed, cooked, matured. 3, the star śravaṇa.

ಶ್ರೋಣಿ śrôṇi. = ಸೋಣಿ. *The hip and loins, the buttocks* (ಜಘನ Hla.; Nn. 2; ಕುಣ್ಡೆ G.).

ಶ್ರೋಣಿತ śrôṇita. Tbh. of ಶೋಣಿತ, q. v. (*cf.* ಶ್ರಾಪ = ಶಾಪ).

ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ śrôṇi-phalaka. *The hip.*

ಶ್ರೋತವ್ಯ śrôtavya. To be heard or listened to, fit or necessary to be heard, possible to be heard (My.).

ಶ್ರೋತೆ śrôtĕ. (fr. Sk. ಶ್ರೋತಸ್, the ear). A woman who gives ear to (Bp. 2, 47).

ಶ್ರೋತ್ರ śrôtra. The organ of hearing: *the ear* (ಕಿವಿ Nn. 31. 71; ಇಂದ್ರಿಯ Nn. 72). 2, the tip of an elephant's trunk (ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ, ಆನೆಯ ಸುಂಡಿಲ ತುದಿ 72). 3, a river (ಅಪಗೆ, ನದಿ 72). 4, very harsh or cruel (ಅತೀವಕಠೋರ, ಅತಿನಿಷ್ಠುರ 72).

ಶ್ರೋತ್ರಿ śrôtri. A woman who hears (ಕಿವಿಯುಳ್ಳಾಕೆ G.).

ಶ್ರೋತ್ರಿಯ śrôtriya. *A Brâhmaṇa versed in the study of the vêdas, a learned Brâhmaṇa.* — ಶ್ರೋತ್ರಿಯಗ್ರಾಮ. A village of śrôtriyas with rent-free land (My.). — ಶ್ರೋತ್ರಿಯಮಾನ್ಯ. Rent-free land belonging to śrôtriyas (My.). — ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಗ್ರಹಾರ. -ಅಗ್ರಹಾರ. = ಶ್ರೋತ್ರಿಯಗ್ರಾಮ. (My.).

ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ śôtra-indriya. The organ of hearing (My.).

ಶ್ರೌತ śrauta. Relating to the ear. 2, relating or belonging to the śruti (vêda). 3, prescribed by the vêda, founded on it;—sacrificial. 4, any observance ordained by the vêda. 5, a man who observes vedic rites, a priest. ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯರ್ ಎನ್ದು, ಶ್ರೌತರ್ (Śmd. 93).

ಶ್ರೌತಿ śrauti. (Tbh. of ಶ್ರೋತ್ರಿಯ). A title affixed to the name of Smârtas (My.).

ಶ್ರೌಷಟ್ śraushaṭ. "May he (the god) hear us!" *an exclamation used in making an offering with fire to the gods or departed spirits.*

ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ ślakshṇa. *Small, fine, thin, minute, slender, delicate.* 2, *smooth; soft, gentle, amiable, of pleasing address.* 3, swampy; swampy ground (ಪಿಪ್ಪಲ, ಜವುಗಿನ ನೆಲ Nn. 62).

ಶ್ಲಥ ślatha. *Loose, slack, relaxed* (ಶಿಥಿಲ, ಸಡಿಲ Mr. 461);—untied; dishevelled.

ಶ್ಲಾಘೆ ślâghĕ. Flattery;—*praise;*—boasting.

ಶ್ಲಾಘ್ಯ ślâghya. To be praised or commended, praiseworthy, venerable, respectable (J. 2, 11). 2, praiseworthiness (J. 8, 9); (praise).

ಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶೇಷ ślâghya-viśêsha. A peculiar kind of praise (Kâvy. III, 1, A, 18-21).

ಶ್ಲಿಷ್ಟ ślishṭa. Clung to, adhered to. 2, connected so as to be susceptible of a double interpretation: a figure of speech in arthâlaṅkâra, by which two objects are closely connected and epithets applied to both in common, implied meaning, etc. (Kâvy. III, 3, B, 1. 162; *cf.* ಶ್ಲೇಷ).

ಶ್ಲೀಪದ ślîpada. *Elephantiasis.*

ಶ್ಲೇಷ ślêsha. = ಶ್ಲೇಷೆ. Adhering or clinging to;—embracing. 2, *union, junction, contact.* 3, a figure of alaṅkâra in rhetoric: connection of words so as to admit of a double meaning, verbal equivocation, paronomasia, pun, irony, implied meaning (*cf.* ಶ್ಲಿಷ್ಟ). See Kâvy. III, 2, B, 88-91; III, 3, B, 147-171; ಅರ್ಥ-, ಶಬ್ದ-.

ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ ślêsha-alaṅkâra. The alaṅkâra called ślêsha (My.).

ಶ್ಲೇಷೆ ślêshĕ. = ಶ್ಲೇಷ No. 3. (My.).

ಶ್ಲೇಷೋಪಮೆ ślêsha-upamĕ. A kind of simile (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮ ślêshma. *Phlegm, rheum, the phlegmatic humor;*—a cold (ನೆಗಡಿ Hlâ.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮಜ್ವರ ślêshma-jvara. A phlegmatic fever (My.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮಣ ślêshmaṇa. *Phlegmatic, abounding or affected with phlegm.*

ಶ್ಲೇಷ್ಮನಾಡಿ ślêshma-nâḍi. A pulse near the wrist indicating the amount (or an excess) of phlegm (My.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮರೋಗ ślêshma-rôga. A severe coughing-disease (C.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮಲ ślêshmala. = ಶ್ಲೇಷ್ಮಣ. *Phlegmatic, etc.*

ಶ್ಲೇಷ್ಮಶರೀರ ślêshma-śarîra. A body abounding with the phlegmatic humor (My.).

ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ ślêshmâtaka. *The tree Cordia latifolia* Roxb. (= ಶೇಲು). See ಚಳ್ಳು.

ಶ್ಲೋಕ ślôka. Praising or hymning in verse. 2, *celebrity, renown, fame, reputation.* 3, *a particular kind of metre, the epic ślôka* (Ch.). 4, any verse or stanza (Sk.; My.).

ಶ್ವ śva. = ಶ್ವನ್, ಶ್ವಾ.

ಶ್ವಃಶ್ರೇಯಸ śvas-śrêyasa. *Happiness, prosperity, bliss.* 2, Brahma, the universal soul.

ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರೆ śva-daṁshṭrĕ. A dog's tooth. 2, *the plant Asteracantha longifolia* Nees. (ನೆಗ್ಗಿಲು Hlâ.).

ಶ್ವನ್ śvan. = ಶ್ವ, etc. *A dog.*

ಶ್ವನಿಶ śva-niśa. *A night on which dogs bark and howl.*

ಶ್ವಪಚ śva-paca. = ಸೊಪಚ. Dog-cooking: *a man of a low and degraded caste* (described as son of an Ugra woman by a Kshatriya), *a Caṇḍâla.* See Bp. 57, 77; 60, 9.— ಶ್ವಪಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 57, 4).

ಶ್ವಭ್ರ śvabhra. *A hole, a chasm;* a den.

ಶ್ವಯಥು śvayathu. *Swelling, morbid intumescence.*

ಶ್ವವಾಹನ śva-vâhana. Bhairava (My.).

ಶ್ವವೃತ್ತಿ śva-vṛitti. The life of a dog;—condition of a dog;—*service, servitude.*

ಶ್ವಶುರ śvaśura. *A father-in-law.*

ಶ್ವಶುರೌ śvaśurau. (dual). ಶ್ವಶುರಂಗಳ್. *A father and mother-in-law.*

ಶ್ವಶುರ್ಯ śvaśurya. *A brother-in-law, a wife's brother, a husband's brother;* a husband's younger brother.

ಶ್ವಶ್ರು śvaśru. *A mother-in-law.*

ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರೌ śvaśrû-śvaśurau. (dual). ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರಂಗಳ್. *A mother and father-in-law.*

ಶ್ವಸ್ śvas. *To-morrow,* 2, future. 3, (future happiness).

ಶ್ವಸನ śvasana. Breathing, respiration, breath. 2, *air, wind.* 3, N. of a metrical foot (Ch.). 4, *the thorny plant Vanguiera spinosa* Roxb.

ಶ್ವಸನಾಶನ śvasana-aśana. A snake, a serpent. (R.).

ಶ್ವಸಿತ śvasita. Breathed; sighed;—breathing, breath;—a sigh. See ನಿಃ-.

ಶ್ವಾ śvâ. = ಶ್ವ, etc.

ಶ್ವಾನ śvâna. = ಸಾನ 2, ಸೋನ. (Śmd. 108; Kâvy. I, 2, 96-103). A dog (ಶುನಕ Nn. 74). ನೇಮ ಹೆಚ್ಚಿ, ಹೋಮ ಮಿಾಱಿ ಶ್ವಾನನ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಾಡುವದಾಯಿತು (Prv.). ಶ್ವಾನ ಬಲ್ಲುದೆ ರಾಗ ಭೇದಂಗಳ? (Dp. 76, 2).

ಶ್ವಾನಜಮ್ಬುಕಧ್ವನಿ śvâna-jambuka-dhvani. The howling of dogs and jackals. See ಊಳಿಡು.

ಶ್ವಾಪದ śvâ-pada. *A beast of prey, a wild beast.* 2, a tiger.

ಶ್ವಾವಿಧ್ śvâ-vidh. *A porcupine.*

ಶ್ವಾಸ śvâsa. = ಸೋಸ. Breathing, breath, respiration;—sighing;—air, wind;—hard breathing (My.); asthma. See ಉಚ್ಛ್ವಾಸ, ನಿಃ-. — ಶ್ವಾಸ ಆಡಿಸು. To breathe (My.). — ಶ್ವಾಸ ಆಡು. Respiration to take place (My.). — ಶ್ವಾಸ ಎಳೆ. To inhale, to draw breath (My.). — ಶ್ವಾಸ ಬಿಡು. To exhale (My.).

ಶ್ವಾಸಕ śvâsaka. An utterance, a word (ಜಪ್ಪಾರವ, ಚೆರ್ಚೆ Mr. 330).

ಶ್ವಾಸಧಾರಣೆ śvâsa-dhâraṇĕ. Suppression or suspension of breath (in yôga, My.).

ಶ್ವಾಸಪ್ರಹರಣ śvâsa-praharaṇa. Expelling breath, blowing. See ಊದು.

ಶ್ವಿತ್ śvit. White. See ಉದ-.

ಶ್ವಿತ್ರ śvitra. *White leprosy, vitiligo.*

ಶ್ವೇತ śvêta. = ಸೇತ. *White* (ಬಿಳಿದು Nn. 66; ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 103). 2, *silver* (ಬೆಳ್ಳಿ 103). 3, one of the ranges of mountains dividing the known continent (ಪರ್ವತ, ಪರ್ವತ ಭೇದ 103). 4, one of the minor divisions of the known continent (ದ್ವೀಪ, ದ್ವೀಪದ ಭೇದ 103). 5, N. (Bp. 41 sum.; 40, 87; 41, 4. 5. 28; 54, 51; see ಕಲಿ-). — ಶ್ವೇತಮುನಿ. N. (Bp. 41, 25. 28).

ಶ್ವೇತಕುಷ್ಠ śvêta-kushṭha. White leprosy (My.).

ಶ್ವೇತಕೇತು śvêta-kêtu. N. of a sage, son of Uddâlaka; N. of a king (My.).

ಶ್ವೇತಗರುತ್ śvêta-garut. *A goose.*

ಶ್ವೇತಚ್ಛದ śvêta-č-čhada. *A goose.*

ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ śvêta-dvîpa. = ಶ್ವೇತ No. 4. (My.).

ಶ್ವೇತಮರಿಚ śvêta-marića. White pepper. 2, *the seed of Moringa pterygosperma* Gaertn. (= ತಿಗ್ರುಜ).

ಶ್ವೇತರಕ್ತ śvêta-rakta. *Pale red, rosy, pink.*

ಶ್ವೇತರೋಗ śvêta-rôga. A kind of venereal affection in which whitish urine is passed (My.).

ಶ್ವೇತರೋಚಿಸ್ śvêta-rôćis. *The moon.*

ಶ್ವೇತವಾಸಸ್ śvêta-vâsas. Clad in white: *A bauddha* (or jaina) *mendicant* (ಸವಣ Hlâ.).

ಶ್ವೇತವಾಹನ śvêta-vâhana. Having white horses: the moon. 2, Arjuna (J. 13, 16; 24, 62).

ಶ್ವೇತಸುರಸೆ śvêta-surasĕ. *A Vitex negundo* Lin. *with white blossoms.*

ಶ್ವೇತಾಕ್ಷತೆ śvêta-akshatĕ. Uncoloured grains of rice, used for oblations with fire and at funeral rites (My.).

ಶ್ವೇತಾಗರು śvêta-agaru. A white kind of Agallochum (Si. 227).

ಶ್ವೇತಾದ್ರಿ śvêta-adri. The white mountain (J. 3, 16). *Cf.* ರಜತಗಿರಿ.

ಶ್ವೇತಾರ್ಕ śvêta-arka. The Calotropis gigantea alba (ಬಿಳಿ ಕನ ಎಕ್ಕೆ Si. 141; My.).

ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ śvêta-arjuna-vṛiksha. = ಮತ್ತಿ 2 No. 2, q. v.

ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ śvêta-aśvatara. N. of a ṛishi. 2, N. of an upanishad of the yajurvêda (My.).

ಶ್ವೋವಸೀಯ śvas-vasîya. *Future well-being, good fortune, prosperity, bliss.*

ಷ್ — SH

ಷ್ sh. The fifty-second letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It does not occur in pure Kannaḍa (44. 45). It becomes ಸ್, *e. g.* in ವಿಸಯ, or ಚ್, *e. g.* in ಚಟ್ಟ.

ಷ sha. The letter ಷ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. 2, the number 6 (Mr. 349).

ಷಕಾರ sha-kâra. The letter ಷ (Šmd. 11).

ಷಕ್ಕು shakku. Doubt, suspicion, misgiving (My.; Mhr., H. ಶಕ, ಶಕ್); blemish, fault (My., *e. g.* in ಷಕ್ಕು ಹೊರಿಸು).

ಷಟ್ shaṭ. = ಷಷ್. *Six.*

ಷಟ್ಕ shaṭka. = ಛಕ್ಕ. Consisting of six, sixfold, six;—*an aggregate of six* (Šmd. 101; Čh. v. 191).

ಷಟ್ಕರ್ಮ shaṭ-karma. (Šmd. 101). *The six acts or duties enjoined on Brâhmaṇas collectively:* adhyayana, adhyâpana, yajana, yâjana, dâna, and pratigraha (Bp. 2, 46). 2, the six acts or occupations called lêkhana, vyavahâra, kṛishi, khaḍga, gôpâla, yâćnyĕ (Č. Bp. 47, 43). 3, six acts belonging to the practice of yôga. 4, six acts that may be performed by means of magical texts.

ಷಟ್ಕೋಣ shaṭ-kôṇa. Hexangular; a hexagon (My.).

ಷಟ್ಖಂಡ shaṭ-khaṇḍa. Six divisions of the world (Čpr. 5, 34).

ಷಟ್ಚರಣ shaṭ-ćaraṇa. Six-footed;—*a bee* (ತುಮ್ಬಿ Hlâ.).

ಷಟ್ತರ್ಕ shaṭ-tarka. Six kinds of tarka (Čpr. 1, 31).

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ shaṭ-trimśat. Thirty-six.

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ತತ್ವ shaṭṭrimśat-tatva. Thirty-six tatvas (Šśv. 2, 93; see Vivêkaćintâmaṇi 3, 2).

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದ್ಗುಣ shaṭṭrimśat-guṇa. Thirty-six guṇas (Čpr. 1, 3).

ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ shaṭ-panćâśat. Fifty-six.

ಷಟ್ಪಂಚಾಶದ್ವಿಷಯ shaṭpanćâśat-vishaya. The fifty-six countries (Čh. p. 22).

ಷಟ್ಪದ shaṭ-pada. Six-footed;—*a* (male) *bee;*—a louse (ಮಸ್ತಕಮೃಗ, ಹೇನ್ Mr. 166).

ಷಟ್ಪದಿ shaṭ-padi. Six-footed (feminine). 2, N. of a Kannaḍa metre (Čh.; Mr. 366; Bp. 61, 91). 3, a female bee (Bp. 4, 31; 61, 94).

ಷಟ್ಪ್ರತ್ಯಯ shaṭ-pratyaya. Six kinds of calculations (Čh.).

ಷಟ್ಪ್ರಾಸ shaṭ-prâsa. Six kinds of alliteration (Čh. p. 15 seq.).

ಷಟ್ಛತ shaṭ-śata. One hundred and six. 2, six hundred (Bp. 61, 91).

ಷಟ್ಸಮಾಸ shaṭ-samâsa. Six kinds of compound words (Šmd. 89).

ಷಟ್ಸ್ಥಲ shaṭ-sthala. Six (śaiva) subjects or topics (Šm. 1; Č. Bp. 3, 18. 26), *e. g.* bhakti, mahêśvara, prasâda, prâṇaliṅga, śaraṇa, and aikya (Vivêkačintâmaṇi 2, 80). — ಷಟ್ಸ್ಥಲದವ. -ಅವ. A Liṅgavanta (C.).

ಷಡ್ shaḍ. = ಷಟ್, etc.

ಷಡಕ್ಷರ shaḍ-akshara. Consisting of six syllables; the six syllables ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ (Bp. 61, 47; Šśv. 5, 63).

ಷಡಕ್ಷರಿ shaḍ-akshari. N. (Šśv. 5, 62).

ಷಡಂಗ shaḍ-aṅga. Six-membered, as the shaḍakshara (Bp. 3, 68). 2, the six vêdâṅgas.

ಷಡಧ್ವ shaḍ-adhva. Six particular ways (Bp. 7, 15).

ಷಡಭಿಜ್ಞ shaḍ-abhijña. Knowing six sciences: *a Buddha.*

ಷಡರಿ shaḍ-ari. The six enemies: kâma, krôdha, lôbha, môha, mada, and matsara (Bp. 6, 6; 39, 15).

ಷಡಾನನ shaḍ-ânana. Six-mouthed, six-faced: *Kârtikêya.*

ಷಡಿಂದ್ರಿಯ shaḍ-indriya. An aggregate of six indriyas (My.).

ಷಡು shaḍu. Tbh. of ಷಡ್.

ಷಡುದರುಸನ shaḍu-darusana. Tbh. of ಷಡ್ದರ್ಶನ, q. v.

ಷಡುದರ್ಶನ shaḍu-darśana. Tbh. of ಷಡ್ದರ್ಶನ. (Bp. 3, 66).

ಷಡುದ್ರವ್ಯ shaḍu-dravya. The six elementary substances (of the Jainas): jîva, dharma, adharma, pudgala, kâla, and âkâśa (ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಷಡುದ್ರವ್ಯಗಳು Nn. 164).

ಷಡುರಸ shaḍu-rasa. Tbh. of ಷಡ್ರಸ. (ಲವಣಕಷಾಯಮುಖ್ಯರಸ ಮೂಱು Nn. 83).

ಷಡುರಸಾನ್ನ shaḍurasa-anna. Boiled rice which has the six flavours (J. 6, 43).

ಷಡುರುತು shaḍu-rutu. Tbh. of ಷಡೃತು. (ರುತು Nn. 23).

ಷಡುವರ್ಗ shaḍu-varga. Tbh. of ಷಡ್ವರ್ಗ. (ಕಾಮಾದಿಷಡುವರ್ಗ Nn. 51).

ಷಡುಸಮಾರ್ಜನಿ shaḍu-samârjani. Six ways of cleansing, cleaning, or rubbing (Bp. 6, 20).

ಷಡೂಷಣ shaḍ-ûshaṇa. Six spices collectively: long pepper, black pepper, dried ginger, the root of long pepper, plumbago, and čavi. (R.).

ಷಡೃತು shaḍ-ṛitu. = ಷಡುರುತು. The six seasons.

ಷಡ್ಗವ shaḍ-gava. A yoke of six oxen;—*a yoke of six* (beasts, as horses, etc.).

ಷಡ್ಗುಣ shaḍ-guṇa. Six-fold, six times. 2, an assemblage of six qualities or properties. 3, *the six acts or measures to be practised by a king in his military capacity:* sandhi, vigraha, yâna, âsana, dvaidhîbhâva, samśraya. 4, the six excellent attributes: aiśvarya, jñâna, yaśas, śrî, vairâgya, dharma (Bp. 8, 48).

ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ shaḍguṇa-aiśvarya. Lordship or greatness consisting in the possession of the six properties or excellencies (Bp. 54, 68; Si. 411).

ಷಡ್ಗ್ರಂಥ shaḍ-grantha. *A variety of the prickly climbing shrub, Caesalpinia bonducella* Flem.

ಷಡ್ಗ್ರಂಥಿ shaḍ-granthi. A kind of aromatic root (ವನಿತೆ, ಕರ್ಪೂರಸುಣ್ಟಿ Mr. 135).

ಷಡ್ಗ್ರಂಥಿಕೆ shaḍ-granthikĕ. *The plant Zeodary, Curcuma zeodarica* (= ಶಟಿ).

ಷಡ್ಗ್ರಂಥೆ shaḍ-granthĕ. *Orris root* (= ವಜೆ, q. v.).

ಷಡ್ಜ shaḍ-ja. Six-born, produced from six (*i. e.* the tongue, teeth, palate, nose, throat, and chest): *N. of the fourth* (or, according to others, of the first) *of the seven primary notes of music* (svaras). See ಸಪ್ತಸ್ವರ.

ಷಡ್ಡಕ shaḍḍaka. = ಸಡ್ಡಕ, q. v. (My.).

ಷಡ್ದಂತ shaḍ-danta. Six teeth (of a horse, Mr. 281).

ಷಡ್ದರ್ಶನ shaḍ-darśana. = ಷಡುದರುಸನ, ಷಡುದರ್ಶನ. The six recognized systems of philosophy: pûrvamîmâmsâ (by Jaimini), uttaramîmâmsâ (or vêdânta, by Bâdarâyaṇa), nyâya (by Gôtama), vaiśêshika (by Kaṇâda), sâṅkhya (by Kapila), and yôga (by Patañjali; ತೀರ್ಥ, ದರ್ಶನ, ಷಡುದರುಸನ, ಆಱು ದರ್ಶನ Nn. 48).

ಷಡ್ದಶನ shaḍ-daśana. *Having six teeth.*

ಷಡ್ಭಾಷೆ shaḍ-bhâshĕ. The six languages: samskṛita, prâkṛita, paiśâča, mâlava, mâgadha, râkshasa (My.).

ಷಡ್ರಸ shaḍ-rasa. = ಷಡುರಸ. The six flavours or tastes: madhura, kaṭu, amla, tuvara, tikta, lavaṇa (Mr. 218; J. 2, 64).

ಷಡ್ರಿಪುವರ್ಗ shaḍ-ripu-varga. = ಷಡ್ವರ್ಗ. (Šśv. 2, 90).

ಷಡ್ವರ್ಗ shaḍ-varga. = ಷಡುವರ್ಗ. A class or aggregate of six things, especially of the six faults: kâma, krôdha, lôbha, môha, mada, and matsara (ಕಾಮಾದಿಷಡ್ವರ್ಗ Mr. 259).

ಷಡ್ವರ್ಣ shaḍ-varṇa. The six colours (ಶ್ವೇತಾದಿಷಡ್ವರ್ಣ, ಬಿಳಿದು ಮೊದಲಾದ ಆಱು ವರ್ಣಗಳು Nn. 71).

ಷಡ್ವಿಂಶತಿ shaḍ-vimśati. Twenty-six (Čh. v. 336).

ಷಡ್ವಿಂಶತಿಛಂದ shaḍvimśati-čhanda. The twenty-six types of metres (Mr. 348).

ಷಡ್ವಿಭಕ್ತಿ shaḍ-vibhakti. The six personal affixes (Šmd. 253).

ಷಡ್ವೈರಿ shaḍ-vairi. = ಷಡರಿ. (My.).

ಷಣ್ shaṇ. = ಷಷ್, etc.

ಷಣ್ಡ shaṇḍa. = ಶಣ್ಡ, ಶಣ್ಢ, ಷಣ್ಢ, (ಸಣ್ಡ). *A multitude, a collection, a quantity, a group, a heap, a flock* (ಸಮೂಹ Nn. 128);—a place where two things are joined into one (ಎರಡೊನ್ದಾದೆಡೆ, ಎರಡು ಒನ್ದಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಠಾವು 128);—two trees being joined (ವೃಕ್ಷವೆರಡು ಒನ್ದಿಸಿದಲ್ಲಿ Mr. 476);—a thicket, a wood. 2, *a bull at liberty.* 3, a eunuch (ನಪುಂಸಕನು 128).

ಷಣ್ಡಕ shaṇḍaka. A eunuch. 2, = ಸಣ್ಡಿಗೆ. (Mr. 217).

ಷಣ್ಡತಾಯೋಗ್ಯ shaṇḍatâ-yôgya. (A bull) fit to be set free.

ಷಣ್ಡತೆ shaṇḍatĕ. The state of a bull at liberty;—the state of being a eunuch (My.). See Nr. s. ಹೋರಿ.

ಷಣ್ಡತ್ವ shaṇḍatva. The state of being a eunuch; *the state of being neuter* (Hlâ.).

ಷಣ್ಢ shaṇḍha. = ಷಣ್ಡ, ಸಣ್ಡ. *A eunuch.* 2, *the neuter gender.*

ಷಣ್ಢತಿಲ shaṇḍha-tila. *Barren sesamum.*

ಷಣ್ಮತ shaṇ-mata. The six sects: vaishṇava, śaiva, śâktêya, gâṇapatya, kâpâlika, saura (My.).

ಷಣ್ಮುಖ shaṇ-mukha. Six-mouthed, six-faced: *Kârtikêya.* 2, Agni (My.).

ಷತ್ವ shatva. The letter ಷ (ಷ್, Šmd. 350. 369. 370).

ಷರತ್ sharat. = ಶರತ್, (ಶರತ). A wager, a bet (My.; Mhr., H. ಶರ್ಯತ). 2, agreement, conditions agreed upon (My.; Br.; H.).

ಷರಬತ್ sharabat. The drink called Sherbet, composed of water, lemon juice, and sugar (My.; Mhr., H. ಶರಬತ).

ಷರಾ sharâ. Remark; postscript; nota-bene (My.; Br.; H.).

ಷರಾಬು sharâbu. Spirituous liquor (My.; Mhr., H. ಶರಾಬ).

ಷರಾಯಿ sharâyi. Trousers (My.; Br.; H.).

ಷವರ್ಣ sha-varṇa. The letter ಷ (Čh.).

ಷಷ್ shash. = ಷಟ್, ಷಡ್, ಷಡು, ಷಣ್, ಷೋ. *Six.*

ಷಷ್ಟ shashṭa. Sixtieth (after another numeral). 2, Tbh. of ಷಷ್ಠ. (My.).

ಷಷ್ಟಿ shashṭi. 1. Sixty. (Mr. 64; Bp. 24, 14).

ಷಷ್ಟಿ shashṭi. 2. Tbh. of ಷಷ್ಠಿ. (My.). 2, N. of a low caste of Karṇâṭaka Brâhmaṇas (My.).

ಷಷ್ಟಿಕ shashṭika. *A kind of rice ripening in about sixty days.*

ಷಷ್ಟಿಕೆ shashṭikĕ. = ಷಷ್ಟಿಕ. (Si. 301).

ಷಷ್ಟಿಕ್ಯ shashṭikya. *A field of shashṭika.*

ಷಷ್ಟಿಪೂರ್ತಿ shashṭi-pûrti. The end of the cycle of sixty years when a feast is held (My.).

ಷಷ್ಠ shashṭha. Sixth, the sixth (My.).

ಷಷ್ಠಿ shashṭhi. (feminine). = ಚಟ್ಟಿ, ಷಷ್ಟಿ 2 The sixth day of a lunar fortnight (My.). 2, the sixth or genitive case (Šmd. 63. 112. 115. 142. 149. 161. 163. 166. 399; Kâvy. I, 2, 36-40. 52-55; V, 947). 3, a N. of Durgâ as Kâtyâyanî. — ಷಷ್ಠೀಹಬ್ಬ = ಸುಬ್ಬರಾಯಷಷ್ಠಿ. (My.).

ಷಷ್ಠೀಗ್ರಹಣ shashṭhî-grahaṇa. = ಚಟ್ಟಿಗರಣ. (Šmd. 376).

ಷಹರ್ shahar. ಷಹರು. shaharu. = ಶಹರ, etc. (My.).

ಷಹರ್ಜಾಗ shahar-jâga. A place where a city is (My.; Si. 106).

ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯ shâḍguṇya. (fr. ಷಡ್ಗುಣ). The aggregate of six qualities. 2, the six measures or acts of royal policy (Čpr. 2, after 49).

ಷಾಣ್ಮಾತುರ shâṇmâtura. (fr. ಷಷ್-ಮಾತೃ). Having six mothers: *Kârtikêya.*

ಷಾಪ್ shâp. A "shop" (My.; ಆಪಣ, etc. Si. 106).

ಷಾಲು shâlu. = ಶಾಲು, etc. (My.). — ಷಾಲುರುಮಾಲು. A square shawl that is worn like a turban (My.).

ಷಿಕಮಿ shikami. A subordinate tenure in which the holder pays his revenue through the proprietor of the land, not direct (My.; H.). — ಷಿಕಮಿದಾರ. A subordinate cultivator who holds lands in farm and pays the revenue through the proprietor (My.).

ಷಿಡ್ಗ shiḍga. A profligate man, a libertine, a lecher; — an inconstant lover, a gallant (Sk.; My. Amara; *cf.* ಸಿತಗ).

ಷುರು shuru. = ಸುರು 1. Begun (Mhr., H. ಸುರೂ); beginning, commencement (My.; Si. 64; Br.).

ಷೋ shô. = ಷಷ್.

ಷೋಕಿ shôki. Voluptuousness (My.; Mhr., H. ಶೌಕ).

ಷೋಕಿದಾರ shôki-dâra. A voluptuous man (My.).

ಷೋಕು shôku. = ಷೋಕಿ. (My.).

ಷೋಡತ್ shô-dat. Six-teethed: *a young ox with six teeth.*

ಷೋಡಶ shô-daśa. *Sixteenth, the sixteenth.* 2, sixteen (Čh. v. 334; J. 32, 43). 3, a śrâddha ceremony performed on the twelfth or sixteenth day after a person's death (My.). — ಷೋಡಶರ್. A class of famous Šaivas (Liṅgavantas, Bp. 48, 18).

ಷೋಡಶಗಣ shôḍaśa-gaṇa. = ಷೋಡಶರ್. (Bp. 54, 76).

ಷೋಡಶದಾನ shôḍaśa-dâna. The aggregate of sixteen kinds of gifts (Abhâ. 2, 100).

ಷೋಡಶೋಪಚರಣೆ shôḍaśa-upačaraṇĕ. = ಷೋಡಶೋಪಚಾರ. (Bp. 41, 23).

ಷೋಡಶೋಪಚಾರ shôḍaśa-upačâra. Sixteen ways of doing homage (to idols) or showing civility (to men, viz. āsana, svâgata, pâdya, argha, âčamanîya, madhuparka, âčamana, snâna, vasana, âbharaṇa, sugandhi, sumanas, dhûpa, dîpa, naivêdya, vandana). (Bp. 45, 11; My.).

ಷ್ಠೀವ shṭhîva. = ಷ್ಠೀವನ. See ನಿ-.

ಷ್ಠೀವನ shṭhîvana. The act of spitting; spittle. See ನಿ-.

ಷ್ಠೇವ shṭhêva. Spitting. See ನಿ-.

ಷ್ಠೇವನ shṭhêvana. = ಷ್ಠೇವ. See ನಿ-.

ಷ್ಠ್ಯೂತ shṭhyûta. Spit, ejected (as saliva). See ನಿ-.

ಷ್ಠ್ಯೂತಿ shṭhyûti. Spitting. See ನಿ-.

ಸ್ S

ಸ್ s. The fifty-third letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). It takes the place of ಶ್ in tadbhavas (234. 235), becomes ಚ್ (83. 223; 283. 284), ಛ್ (83), ಜ್ (83. 204), and is elided (268. 270. 275), when occasionally it takes the form of the bindu (215). Once it appears as ಗ್ (see ಸೀಳ್ 3 & ಸೀಳು 1). For its connection with ಟ್ *cf. e. g.* ಪಿಸುಕು with ಪಿಟ್ and see M. s. ಮಸಲ್, for that with ಡ್ and ಟ್ see *e. g.* the T., M. and Tĕ. s. ಬಸಿ 1-3, for that with ಚ್ and ಯ್ *e. g.* the terms s. ಉಯ್ಯಲ್, ಬಸಿಟ್ and ಸಯ್ 1, and for that with ಳ್ *cf. e. g.* ಹಿಸಿ with ಹಿಳಿ. (In Tuḷu ಸ್ occasionally is the substitute of ಹ್, so that *e. g.* ಹಾದಿ, a road, appears as ಸಾದಿ; *cf.* Sk. ಸಿನ್ಧು and ಹಿನ್ದೂ). *Cf.* also ಬೆಸನ 1 = ವಿಧಾನ; ಮಿಡುಕು 3 = ಮಿಸುಕು 1; ಮಿನುಕು 1 = ಮಿಸುಗು 1.

ಸ sa. The letter ಽ pronounced with a short a, as is generally done at school.

ಸ sa. 1. With, together with, along with, having, accompanied by, possessing, same, similar. 2, N. of a certain

metrical foot (Ch.; Mr. 363). 3, an abbreviated term of the musical note ಷಡ್ಜ (Mr. 76). 4, the number 7 (Mr. 349).

ಸ sa. 2. A Tbh. of ಸ್ವ in ಸರೂಪ 2.

ಸಂ sam. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಯ sam-ya. A yoke (ಯುಗ, ನೊಗ Mr. 286). 2, a skeleton.

ಸಂಯತ್ sam-yat. Contest, *war, battle.*

ಸಂಯತ sam-yata. Held together; restrained, checked, fettered, controlled; *constrained, bound;* subdued; *one who restrains himself or controls his passions.*

ಸಂಯತ್ತು samyattu. Tbh. of ಸಂಯತ್ (Śmd. 106 Cm.).

ಸಂಯಮ sam-yama. *Restraint, check, control; coercion;* avoiding infliction of pain on others, humanity, forbearance, compassionateness; a religious vow.

ಸಂಯಮನ sam-yamana. = ಸಂಜವನ. One who restrains, a ruler. 2, restraining, checking, etc. (= ಸಂಯಮ). (B. 5, 216; My.). 3, a cluster or square of four houses.

ಸಂಯಮನಿ sam-yamani. The city or residence of Yama (ಯಮನ ಪಟ್ಟಣ G.; My.).

ಸಂಯಮಿ sam-yami. = ಸಂಜಮಿ, ಸಯ್ಯಮಿ. Who or what restrains or subdues; one who subdues or controls his passions, an ascetic (ನಿಶ್ಚಲ, ಯತಿ Nn. 46, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ; ಯತಿ 52, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ; ಎತಿ 80. 94, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ; Bp. 19, 78; 38, 3).

ಸಂಯಾತ್ರೆ sam-yâtrĕ. Travelling, voyaging by sea. See ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ.

ಸಂಯಾಮ sam-yâma. = ಸಂಯಮ. *Restraint, etc.*

ಸಂಯುಕ್ತ sam-yukta. Conjoined; united; attached; mingled, blended; accompanied or attended by; endowed with (J. 5, 53; B. 4, 3. 226; My.).

ಸಂಯುಗ sam-yuga. Conjunction, union, mixture; *conflict, war, battle* (ಕಾಳಗ Nn. 43). See ಪೊಣರ್ಚು.

ಸಂಯುತ sam-yuta. Conjoined, joined together, connected, joined, attached; mixed with, blended; heaped together; endowed or furnished with. See ಶುಭ-.

ಸಂಯೋಗ sam-yôga. *Conjunction, connection, junction;* union, close connection, association; mingling, mixing (Śmd. 157; Bp. 57, 69); a conjunct or double consonant (190); conjunction of two heavenly bodies; endowment with;—copulation (Mhr.; My.). ಕಪಿಗಳ ಸಂಯೋಗ (ಕಾಪೇಯ Mr. 161). ಸರ್ವಶಬ್ದಸಂಯೋಗ (538). See ನೆರೆ 1, ಪಾಳಿಸು 2, ಪೆಣೆ 1, ಮೇಳಿಸು; Kâvy. III, 2, B, 29.

ಸಂಯೋಗಿತ sam-yôgita. = ಸಂಯೋಜಿತ.

ಸಂಯೋಗಿಸು sam-yôgisu. To join, to mix (My.). 2, to copulate, to cohabit (ನೆರೆ G.).

ಸಂಯೋಜಿತ sam-yôjita. *Conjoined, joined, united;* attached, annexed.

ಸಂರಕ್ಷಕ sam-rakshaka. Guarding, etc.; that guards, protects or keeps carefully (Mhr.; My.).

ಸಂರಕ್ಷಣ sam-rakshaṇa. The act of protecting, guarding, keeping, preserving, taking care of, protection; saving. See ಕಾಪಿಡು, ಕೆಯ್ಗಾಯ್; B. 4, 42. — ಸಂರಕ್ಷಣ ಮಾಡು. = ಸಂರಕ್ಷಿಸು. To guard, etc. (ಓ G.).

ಸಂರಕ್ಷಣೆ sam-rakshaṇĕ. = ಸಂರಕ್ಷಣ. (ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ G.; B. 4, 74. 119. 199; My.).

ಸಂರಕ್ಷಿತ sam-rakshita. Protected, preserved, kept, taken care of (My.).

ಸಂರಕ್ಷಿಸು sam-rakshisu. To guard, to preserve, to take care of, to protect, to save (ಓವು, ಕಾಪಾಡು G.; B. 1, 25; 4, 77; My.).

ಸಂರಮ್ಭ sam-rambha. = ಸೌರಮ್ಭ. Taking hold of, beginning. 2, agitation (arising from fear, joy, etc.); cheerful quickness; flurry;—*energy, zeal, impetuosity* (ಸಮ್ಭ್ರಮ Hlâ.; ಸೌರಮ್ಭ, ಸಂವೇಗ Mr. 438); a festival, a feast (as marriage, My.);—rage, wrath, fury, anger;—*pride, arrogance.*

ಸಂರಾವ sam-râva. Clamour, uproar; *sound, noise, crying aloud.* See ಯೋಧ-.

ಸಂರೂಢ sam-rûḍha. Grown together, grown over, cicatrized, healed;—grown, sprouted, budded, blossomed;—burst forth, appeared;—taking firm root;—confident, bold. (R.).

ಸಂರೋಧ sam-rôdha. Complete obstruction or opposition, impediment, hindrance, stop, check (ವಿಘ್ನ, ಅಡ್ಡಿ G.). 2, throwing, sending.

ಸಂಲಗ್ನ sam-lagna. Closely attached, stuck together, united with, adhering (Čpr. 5, 129).

ಸಂಲಬ್ಧ sam-labdha. Obtained, received (Čpr. 9, 114).

ಸಂಲಾಪ sam-lâpa. = ಸಲ್ಲಾಪ. Talking together, *familiar or friendly conversation,* chat, discourse.

ಸಂಲಾಪಿ sam-lâpi. = ಸಲ್ಲಾಪಿ. Conversing together in a friendly way (adj.); discoursing; one who converses or discourses.

ಸಂವತ್ sam-vat. *A year.*

ಸಂವತ್ಸರ sam-vatsara. *A year;* a year of Vikramâditya's era.

ಸಂವತ್ಸಲವಣ samvatsa-lavaṇa. = ಸಂವರ್ಚಲವಣ, ಸೌವರ್ಚಲವಣ. A kind of salt (ರುಚಕ Mr. 143, o. r. ಸಂವಚ್ಛಲವಣ).

ಸಂವದನ sam-vadana. Speaking together, conversing. 2, *subduing by charms* (such as mystical gems, drugs, etc.), *overpowering by magic.*

ಸಂವದನೆ sam-vadanĕ. = ಸಂವದನ No. 2.

ಸಂವನನ sam-vanana. *Subduing by magical drugs or charms;* charming, fascination.

ಸಂವರಣ sam-varaṇa. The act of covering or screening, concealing, enclosing, concealment; a secret; a disguise, pretext.

ಸಂವರಣೆ sam-varaṇĕ. 1. = ಸಂವರಣ. See ಆಕಾರ-.

ಸಂವರಣೆ samvaraṇĕ. 2. = ಸವರಣೆ, ಸೌರಣೆ. Tbh. of ಸಮ್ಭರಣ. Bringing together, collecting; preparing, preparation, making ready, procuring (of materials or ingredients of any kind; ಪಣ್ಣಿಕ Śm. 42; Râm. 3, 8, 36; Bh. 10, 4, 56; Tĕ. ಸವರಣೆ); nourishing.

ಸಂವರಿಸು samvarisu. = ಸವಣಿಸು, ಸವರಿಸು. To bring together, to collect; to make ready; to prepare; to fit; to make preparations; to support or maintain well, to nourish. See Abh. P. 7, 27; 11, 96; Grj. 3, after 119; Bp. 1, 46; Mr. 4; Bh. 1, 5, 22; 1, 10, 17; 2, 10, 24; 3, 19, 44; Râm. 3, 4, 8; 3, 8, 35; 5, 8, 66.

ಸಂವರ್ಚಲವಣ samvarča-lavaṇa. = ಸಂವತ್ಸಲವಣ. (My.).

ಸಂವರ್ತ sam-varta. Turning towards; going towards; going (ವರ್ತನ, ಚರಿತ್ರ Nn. 160); coming to pass, becom-

ing;—rolling up, destruction; *periodical destruction of the universe* (ಪ್ರಲಯ, ಪ್ರಲಯಕಾಲ 160; ಪರಿವರ್ತ, ಜಗದ್ವಿನಾಶ Mr. 71); *a year* (ಸಂವತ್ಸರ 160); N. of one of the seven clouds at the dissolution of the universe; N. of a ṛishi (J. 5, 43, etc.).

ಸಂವರ್ತಕ sam-vartaka. The world-destroying fire. 2, N. of Balarâma (G.). 3, the plough of Balarâma (G.).

ಸಂವರ್ತನ sam-vartana. = ಸಂವರ್ತ. Periodical destruction of the universe (ಪರಿವರ್ತನ, ಪ್ರಲಯ Nn. 158; ಪರಿವರ್ತನ Mr. 472).

ಸಂವರ್ತಿ sam-varti. = ಸಂವರ್ತಿಕೆ.

ಸಂವರ್ತಿಕೆ sam-vartikĕ. *The new leaf of a water-lily,* the petal or leaf near the filament.

ಸಂವರ್ಧಿತ sam-vardhita. Brought to complete growth, brought up, reared, raised, cherished, protected, encouraged (ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ G.; My.).

ಸಂವಲಯಾವೇಷ್ಟನ samvalaya-âvêshṭana. N. of a feat of wrestlers (Ššv. 4, 75).

ಸಂವಲಿತ sam-valita. Met together, mixed, mingled; connected or associated with; united; encompassed, surrounded; possessed of. (R.).

ಸಂವಸಥ sam-vasatha. An inhabited place, *a village.*

ಸಂವಾದ sam-vâda. Speaking together, conversation, colloquy, dialogue; discussing, discussion; communication of intelligence, report, information, news; assent; agreement, conformity, sameness; sounding together, as musical instruments. See Kâvy. III, 1, A, 25; Bp. 14, 22; ವಿ-.

ಸಂವಾದಿತ sam-vâdita. Caused to speak with, made to converse; sounded, played (Čpr. 2, after 14); agreed with or upon.

ಸಂವಾದಿಸು sam-vâdisu. To speak together, to speak with, to converse;—to discuss; to dispute (Bp. 50, 77; 51, 12).

ಸಂವಾಹಕ sam-vâhaka. *A shampooer* (ಮರ್ದನಿಗ Mr. 377).

ಸಂವಾಹನ sam-vâhana. *Rubbing the person, shampooing.* 2, bearing (a burden), carrying.

ಸಂವಿ samvi. = ಸವಿ 4. Sweetness. ಸಂವಿಮಾತಾಡುವವನು (ಶಕ್ಕು); ಸಂವಿಮಾತಿನವ (ಶಕ್ಲ Čb.).

ಸಂವಿಗ್ನ sam-vigna. Agitated, startled, started up, alarmed.

ಸಂವಿತ samvita. Probably a mistake for ಸಂವಿಗ್ನ. (ಪ್ರಚ್ಛೋದಿತ, ಬೆದಿಗು Mr. 463).

ಸಂವಿತ್ತಿ sam-vitti. *Perception,* ascertainment, knowledge, consciousness, feeling. 2, *intellect, understanding.* 3, recognition, recollection. 4, accommodation of disputes, harmony.

ಸಂವಿತ್ತು samvittu. Tbh. of ಸಂವಿದ್. (Šmd. 106 Cm.).

ಸಂವಿದ್ sam-vid. *Knowledge,* intellect, understanding. 2, a mutual understanding, *agreement, contract,* covenant. 3, consent, assent, promise. 4, prescribed custom, established usage. 5, *a watch-word, a war-cry.* 6, *war, battle.* 7, *a name, appellation.* 8, a sign, signal. 9, pleasing, delighting.

ಸಂವಿದಾನ sam-vidâna. Being found with or together with; connected, united; agreeing with, harmonious (G.).

ಸಂವಿದಿತ sam-vidita. Known. 2, *agreed upon, assented to, promised;* agreement.

ಸಂವಿದ್ವ್ಯತಿಕ್ರಮ samvid-vyatikrama. Breach of promise, violation of contract. (R.).

ಸಂವಿಧಾನ sam-vidhâna. = ಸುಯಿದಾನ. Disposition, arrangement; performance; plan, mode, rite;—attending to, minding (My.).

ಸಂವೀಕ್ಷಣ sam-vîkshaṇa. *Search, inquiry.*

ಸಂವೀತ sam-vîta. Covered over, coated over, overlaid; *wrapped up, covered:* clothed; adorned (ಅಪವಾರಿತ, ಸಂವೃತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441); *surrounded,* enclosed, encompassed, shut in. See ಸುತ್ತು 1.

ಸಂವೃತ sam-vṛita. Covered up, *covered,* enveloped, surrounded, *wrapped up* (ಸಂವೀತ, etc., ಮುಚ್ಚಲ್ Mr. 441); concealed, hidden; secluded; closed, shut up, secured;—filled with, full of; furnished or attended with, accompanied by (Čpr. 2, 92; Ršv. 5, 92).

ಸಂವೃತ್ತ sam-vṛitta. Become, arisen, happened, taken place. 2, furnished with; covered (ಸಮ್ಪಾದಿಸಿದ G.).

ಸಂವೇಗ sam-vêga. *Agitation* (arising from joy, fear, etc.); cheerful quickness (ಹರ್ಷದಿನ್ದ ತ್ವರ ಮಾಡೋಣ G.); flurry; *excessive impetus or impetuosity, vehemence* (ಸಮ್ಭ್ರಮ Hlâ.; ಸಂರಮ್ಭ, ಸೌರಮ್ಭ Mr. 438); *pride, conceit;* hurry, haste, speed.

ಸಂವೇದ sam-vêda. *Perception, consciousness,* knowledge, understanding.

ಸಂವೇದಿಸು sam-vêdisu. To know thoroughly, to know, to learn (Bp. 1, 22; 47, 69).

ಸಂವೇದ್ಯ sam-vêdya. To be known or understood (adj.); to be made known. 2, *the junction of two rivers.*

ಸಂವೇಶ sam-vêsa. Entering. 2, *reposing, sleep, sleeping.* 3, cohabitation, copulation. 4, dreaming, a dream. 5, a seat.

ಸಂವೇಶನ sam-vêŝana. The act of causing to enter or causing to lie down; *sexual union, coition.*

ಸಂವೇಷ್ಟನ sam-vêshṭana. Surrounding, enveloping, encompassing. See ದುರ್ಗ-.

ಸಂವ್ಯಾನ sam-vyâna. The act of covering over; a covering; cloth, clothes, garment, vesture; *an upper garment.* See ಉಪ-.

ಸಂಶಪ್ತಕ sam-ŝaptaka. *A soldier sworn never to recede from a fight and stationed to prevent the flight of others;* a picked warrior.

ಸಂಶಯ sam-ŝaya. = ಸಂಸಯ, ಸಂಸೆ. Uncertainty, irresolution, *doubt,* scruple, misgiving, suspicion. 2, difficulty, danger, risk, peril. 3, one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). — ಸಂಶಯ ಒನ್ದು. To grow uncertain or irresolute or doubtful; to waver; to become suspicious (Bp. 26, 38). — ಸಂಶಯಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. = ಸಂಶಯ ಒನ್ದು. (ಶಂಕಿಸು G.; My.). — ಸಂಶಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. = ಸಂಶಯಗೊಳ್ಳು. (B. 5, 292). — ಸಂಶಯ ತೆಗೆ. = ಸಂಶಯ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. (B. 4, 69). — ಸಂಶಯ ಪಡು. To doubt, to suspect (B. 4, 168; My.).

ಸಂಶಯಾತ್ಮ samŝaya-âtma. Having a doubtful, or irresolute, mind; a sceptic (My.).

ಸಂಶಯಾಪನ್ನ samŝaya-âpanna. Beset with doubt, irresolute; uncertain, dubious.

ಸಂಶಯಾಪನ್ನಮಾನಸ samŝayâpanna-mânasa. *Irresolute, unsettled in opinion.*

ಸಂಶಯಿತ sam-śayita. Uncertain, dubious, doubtful (Kâvy. III, 3, B, 103).

ಸಂಶಿತ sam-śita. Thoroughly finished or completed, finished off, accomplished; *established, decided, determined, certain;* firm, resolute (ಸುನಿಶ್ಚಿತ, ದೃಢಚಿತ್ತನ್ Mr. 252).

ಸಂಶೋಷಿತ śam-śôshita. Made thoroughly dry, dried up (Čpr. 4, after 42).

ಸಂಶ್ರಯ sam-śraya. Having recourse to, betaking one's self to; refuge, shelter, protection (ಆಶ್ರಯ G.). 2, seeking alliance, league. 3, an aim, object.

ಸಂಶ್ರವ sam-śrava. Hearing or listening attentively. 2, *promise, assent, agreement.*

ಸಂಶ್ರಿತ sam-śrita. Gone or fled to for refuge, come for protection; taken under protection, sheltered, protected, supported; a dependant, a servant, a follower, 2, united, joined (ಯುತ, ಸಂಘಾತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440).

ಸಂಶ್ರುತ sam-śruta. Well heard. 2, *promised, agreed, assented.*

ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟ sam-ślishṭa. Clasped or pressed together, embraced; joined, united. 2, adjoining, touching, close together. 3, one of the guṇas in poetical composition (Kâvy. III, 1, A, 3. 8-12). 4, endowed; possessed of.

ಸಂಶ್ಲೇಷ sam-ślêsha. *Embrace, embracing.* 2, *union, connection, junction, association, contact.* 3, a kind of ślêsha in poetry (Kâvy. III, 3, B, 164).

ಸಂಸಕ್ತ sam-sakta. Adhered or stuck together, joined or attached or linked together; attached or tied to; fastened; closely connected; *close, near, adjoining, contiguous;* intent on; possessing, endowed with.

ಸಂಸಂಗ sam-saṅga. Close connection (Čpr. 2, 62; 4, 40).

ಸಂಸಂಗಿ sam-saṅgi. One who is closely connected with or endowed with (Čpr. 1, 124).

ಸಂಸದ್ sam-sad. ಸಂಸತ್. Sitting down together. 2, *an assembly, meeting,* congress, session; a court of justice.

ಸಂಸಯ samsaya. Tbh. of ಸಂಶಯ. (Šmd. 335).

ಸಂಸರ samsara. Tbh. of ಸಂಸಾರ. (Jns. 22, 53).

ಸಂಸರಣ sam-saraṇa. Going, proceeding; moving or going round in a circuit, revolving, revolution, passing through a succession of states, *birth and re-birth of living beings;* the world. 2, going well or unobstructedly: *the unresisted march of troops.* 3, the commencement of war or battle. 4, *a highway.* 5, a resting place for passengers near the gates of a city.

ಸಂಸರಿಸು samsarisu. To go towards (and rest on, Rśv. 5, 73).

ಸಂಸರ್ಗ sam-sarga. Mixture or union together, commixture, conjunction, *close or intimate union;* close contact, touch, proximity; association, society, intercourse, sexual attachment or connection, coition; acquaintance, familiarity; intimate relation, co-existence. See Sp. s. ಮೇರು; ಶಬ್ದಾನ್ತರ-.

ಸಂಸರ್ಗದೋಷ samsarga-dôsha. The fault or evil consequences of society (with bad people) My.).

ಸಂಸರ್ಗಾಭಾವ samsarga-abhâva. In the nyâya philosophy: a particular form of the category of non-existence, said to be of three kinds, prior, incidental, and final, or absence of birth, destruction of present being, and necessary cessation of existence. (R.).

ಸಂಸಾರ sam-sâra. Course, passage. 2, passing through a succession of states, *course or circuit of mundane existence,* transmigration, metempsychosis; the world, human life, secular life; mundane affairs, the affairs of life (B. 5, 122. 291; My.); worldly illusion;—a household (My.; Tĕ.); a family (My.; Tĕ.); a wife (My.; Tĕ.). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ ಮಳಲೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯಿದನ್ತೆ (Sp.). ನಿಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಲದಿನ್ದ ಹೊಲದ ಉಕ್ಕೆ; ನಿಲ ನೋಡಿ, ಸಂಸಾರ.—ಸಂಸಾರ ಗುಟ್ಟು, ರೋಗ ರಟ್ಟು.—ಸಂಸಾರವೆಮ್ಬುದು ಸಾಗರದ ಹೊಟೆ, ಈಸ ಬಲ್ಲವಗೆ ಎದೆಯುದ್ದ.—ಸಂಸಾರ ಸಾಗರ, ಅವಸರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.—ಸಂಸಾರ ಬೆಳೀತು ಎನ್ದು, ಮೂಂಸಾರ ಮಾಡ ಬಹುದೇ? (Prvs.). ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರ ನಡುಗಡಲೊಳು ಮೋಹಮೆಮ್ಬ ಬಲುಬಲೆಯೊಳು ನೀಂ ತೊಡರ್ದು ಬೀಳಿದೆ, ಜೀವನೆ, ನಡೆ, ಧರ್ಮದ ಬಟ್ಟೆಯುಟಿತು (Jm.).—ಸಂಸಾರ ನಡಿಸು. To carry on the affairs of life; to keep house (B. 5, 116; My.).—ಸಂಸಾರ ಮಾಡು. To manage the affairs of life; to keep house (B. 3, 59; My.).—ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸು.=ಸಂಸಾರ ನಡಿಸು. (B. 5, 124; My.).

ಸಂಸಾರಚಕ್ರ samsâra-čakra. The whirl and maze of mundane affairs or secular life (Mhr.; My.).

ಸಂಸಾರತಾಪತ್ರಯ samsâra-tâpatraya. The three kinds of affliction arising from mundane affairs; familytrouble (My.).

ಸಂಸಾರಪಾಶ samsâra-pâśa. The fetters of the world or worldly illusion (J. 13, 28).

ಸಂಸಾರಭಾರ samsâra-bhâra. The weight of the affairs of life (My.).

ಸಂಸಾರಮಾರ್ಗ samsâra-mârga. The road of the world, the course or stage of mundane affairs, the world. 2, the vulva. (R.).

ಸಂಸಾರವಿಮೋಚನ samsâra-vimôčana. Liberating or emancipating from worldly existence; emancipation from the world (My.).

ಸಂಸಾರಿ sam-sâri. Passing through (successive existences), transmigratory; worldly, mundane, secular; engaged in worldly or secular occupations;—that has the cares of a family (Mhr.); that has a family (My.). 2, *a living or sentient being, an embodied soul* (ಮುದ್ಗಲ, ಆತ್ಮನು Nn. 96). See Bp. 36, 17; 51, 28; ಅ-, ನಿಃ-; Prv. s. ತಥ್ಯ.

ಸಂಸಾರಿಕ samsârika. Worldly, mundane (Čpr. 2, after 39; 4, 52); a man who has a family (J. 15, 13; My.).

ಸಂಸಿದ್ಧ sam-siddha. Fully done or accomplished, made perfect, perfected; *prepared, made.* 2, one who has attained final emancipation. See Bp. 51, 40; Šm. 1.

ಸಂಸಿದ್ಧಿ sam-siddhi. *Complete accomplishment, completion,* perfection, complete attainment; beatitude, final emancipation 2, *nature, natural disposition,* natural state or quality. 3, a passionate or intoxicated woman. See Bp. 52, 50; 57, 89; 61, 80.

ಸಂಸ್ಕೃತ sam-sṛita. Gone towards, approached, attained, obtained.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ sam-sṛiti.=ಸಂಸಾರ. (Čpr. 4, after 51; Bp. 11, 1; 21, 29; 44, 65).

ಸಂಸ್ಕೃತೇನ್ಧನದಾವ samsṛita-indhana-dâva. Fire with much fuel (Bp. 36, 7).

ಸಂಸೃಷ್ಟ sam-srishta. Commingled, conjoined, united, common to all (My.); composed, associated or connected together (as partners, etc.); reunited (as kinsmen, see ಸಂಸೃಷ್ಟಿ No. 2); involved in; cleanly dressed. 2, created (ಕೂಡಿದನ್ನ, ಹುಟ್ಟಿದನ್ನ G.).

ಸಂಸೃಷ್ಟಿ sam-srishti. Union, combination; association, intercourse, co-partnership; living together in one family; collection, collecting, assembling; the aggregation or combining of a number of metaphors in one passage. 2, a reunited kinsman (applied to persons of the same family who, after having made a partition, again live together, annulling the partition previously made). 3, a co-partner. See ಸಾಂಸೃಷ್ಟಿಕ.

ಸಂಸೆ samsĕ. Tbh. of ಸಂಶಯ. (C.).

ಸಂಸೇವಿ sam-sêvi. One who serves or worships (Bp. 7, 3).

ಸಂಸೇವ್ಯ sam-sêvya. To be served or honoured, honourable, eminent (Čpr. 6, after 56).

ಸಂಸ್ಕರಣ sam-s-karaṇa. = ಸಂಸ್ಕಾರ. (Kâvy. I, 5, 50).

ಸಂಸ್ಕರಿಸು samskarisu. To put together, to construct;—to form well or thoroughly, to make perfect, to refine;—to form accurately;—to make ready, to prepare, to arrange;—to consecrate, to sanctify;—to invest (with the sacrificial thread);—to purify, to cleanse;—to decorate. See Si. 238-241.

ಸಂಸ್ಕಾರ sam-s-kâra. Forming well or thoroughly, making perfect, *perfecting;* completing, finishing, refining, refinement, accomplishment. 2, forming in the mind, conception, idea, notion; the power of memory, faculty of recollection, *the realising of past perceptions;* self-productive quality; any faculty, capacity, instinct. 3, preparation, making ready, preparation of food, etc., cooking, dressing. 4, decoration, embellishment, ornament, elegance. 5, making sacred, hallowing, consecration, dedication; consecration of a king, etc. 6, making pure, *purification,* purity. 7, *a sanctifying or purificatory rite or essential ceremony* (enjoined on all the first three classes or castes; the following are considered as samskâras: garbhâdhâna, puṁsavana, sîmantônnayana, jâtakarma, nâmakaraṇa, nishkramaṇa, annaprâśana, čûḍâkarma, upanayana, and vivâha; others name more). 8, any rite or ceremony. 9, funeral obsequies. See ಅಂಗ-, ಮೃತ-; Bp. 55, 19; B. 4, 215.

ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನ samskâra-hîna. Destitute of samskâras; *a man who has not received the saṁskâras,* a Vrâtya or outcast (see ವ್ರಾತ್ಯ).

ಸಂಸ್ಕಾರಿ sam-s-kâri. One who has received a samskâra or is dedicated to (Bp. 49, 32).

ಸಂಸ್ಕೃತ sam-s-kṛita. = ಸಕ್ಕದ. Carefully or accurately formed, elaborated, highly wrought, artificial, refined, polished, *finished, educated.* 2, made ready, *prepared,* cooked, dressed, compounded. 3, consecrated, sanctified, hallowed, initiated. 4, *cleansed, purified.* 5, decorated, ornamented. 6, *excellent, best.* 7, highly wrought speech, the Samskṛita language (Čh.; Šmd. 44. 62. 34. 105). ಸಂಸ್ಕೃತ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಮೆಣಸಿನ ಕಾರ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). See ಅತಿ-, ಸಮ-; ಪ್ರಶಸ್ತ.

ಸಂಸ್ಕೃತಲಿಂಗ samskṛita-liṅga. A Samskṛita theme or term (Šmd. 408).

ಸಂಸ್ಕೃತಿ sam-s-kṛiti. = ಸಂಸ್ಕಾರ. 2, = ಸಂಕೃತಿ, N. of a type of metres (Mr. 362).

ಸಂಸ್ಕ್ರಿಯೆ sam-s-kriyĕ. = ಸಂಸ್ಕಾರ. Any purificatory rite. 2, funeral ceremonies or obsequies. (R.).

ಸಂಸ್ತರ sam-stara. *A bed, a couch;* a bed made of leaves, etc. 2, *a sacrifice.* 3, a stone (ದೃಷತ್, ಕಲ್ಲು Nn. 144). 4, a wood, a jungle (ಅಟವಿ, ಅಡವಿ 144).

ಸಂಸ್ತವ sam-stava. Praise. 2, association together, *acquaintance, intimacy, familiarity.*

ಸಂಸ್ತವನ sam-stavana. Praise, celebration. See ಪೊಗಳ್; Bp. 5, 29.

ಸಂಸ್ತಾವ sam-stâva. Reciting vedic hymns or verses in chorus; *the place occupied at a sacrifice by the Brâhmaṇas reciting hymns;* praise.

ಸಂಸ್ತುತ sam-stuta. Praised well or properly; lauded, eulogized (ಕೊಂಡಾಡಿದ G.; My.). 2, intimate, acquainted, known.

ಸಂಸ್ತುತಿ sam-stuti. Praise in chorus; praise, celebration (Bp. 58, 58).

ಸಂಸ್ತುತ್ಯ sam-stutya. Greatly to be praised, greatly praised (Mr. 1). 2, praise (Bp. 54, 83).

ಸಂಸ್ತ್ಯಾಯ sam-styâya. *An assemblage, a collection, a heap, a multitude;* expansion, diffusion. 2, *vicinity, proximity.* 3, *a habitation, a house.*

ಸಂಸ್ಥ sam-stha. Standing or staying or being together or with, associated; staying, abiding; stationary, fixed; ended, perished, dead; a resident; a neighbour; a spy. See ವಕ್ರ-. — ಸಂಸ್ಥಂ ಮಾಡು. To establish (Čpr. 2, after 49).

ಸಂಸ್ಥಗಿತ sam-sthagita. Covered with (Čpr. 5, 62).

ಸಂಸ್ಥಾನ sam-shtâna. Standing together, being together. 2, a collection, aggregation, heap. 3, the aggregation of primitive atoms, primary formation. 4, conformation, configuration; form, figure, shape; construction; *disposition, distribution.* 5, *an open place, either in a town or its vicinity;* a common place of abode, vicinity, neighbourhood. 6, *a place where four roads meet* (ಚೌವಟ Mr. 192). 7, any place, a station, an abode (ಸನ್ನಿವೇಶ, ನಿಲವು Hlâ.; ನಿಲವು Mr. 461; ಲೇಸಾದ ಸ್ಥಾನ Šmd. 356 Cm.). 8, a royal city (My.; Mhr.); a capital (My.); a state, a government (My.). 9, standing still, dying, death. ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮನಸ್ತಾಪ ಹೋಗದು (Prv.). See ಅಕ್ಷರ-; Kâvy. III, 2, B, 56; Bh. 1, 7, 41.

ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿ samsthâna-adhipati. A ruler, a king (My.).

ಸಂಸ್ಥಾನಿಕ sam-sthânika. That enjoys a samsthâna or town made over to him for his maintenance (Mhr.); a ruler, a chief (B. 3, 100; 4, 5; My.).

ಸಂಸ್ಥಾಪತ್ತನ samsthâ-pattana. = ಸನ್ತೆವಟ್ಟಣ. (Šmd. 380). A town of assemblage: a town where a fair is kept.

ಸಂಸ್ಥಾಪನ sam-sthâpana. Placing together, collecting. 2, fixing firmly, placing, fixing; confirming, establishing, establishment; a statute, regulation. See ನಡು 2.

ಸಂಸ್ಥಿತ sam-sthita. Standing or being together, contiguous, near. 2, brought together, collected, heaped, covered. 3, agreeing, like, resembling. 4, standing

firm, settled, fixed, established. 5, staying, abiding, residing, being in or at. 6, placed in or on (Čpr. 4, after 88). 7, stationary. 8, stopped, concluded, ended; *dead, deceased.* 9, a form of sacrifice, a sacrifice (ಯಜ್ಞ Mr. 260; *cf.* ಸಂಸ್ಥೆ).

ಸಂಸ್ಥಿತಿ saṁ-sthiti. Staying or abiding or being together. 2, collection, accumulation, heap (Bp. 5, 46). 3, standing or staying with, residing or living with or near; contiguity, nearness, connection. 4, standing firm; duration, continuance. 5, abiding, abode; situation, station, state, condition. 6, standing still, stoppage; death, dying.

ಸಂಸ್ಥೆ saṁ-sthĕ. ಸಂಸ್ಥಾ. = ಸನ್ತೆ 1, ಸೌಸ್ಥೆ q. v. An assembly, assemblage; a thicket. 2, staying; residence, abode (ಇಪ್ಪ ಪದ, ಇಹಸ್ಥಾ ಸ್ಥಾನ Nn. 137). 3, a town. 4, a sleeping-place, a bed. 5, state or condition of being, situation, time of life, etc. 6, occupation, business, profession. 7, the aggregate of actions (ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ, ಮಾಡಿದಸ್ಥಾ ಕಾರ್ಯಗಳು 137). 8, *continuance in the right way, correct conduct.* 9, an ordinance, a rule, an order (ನಿಯಮ Mr. 480). 10, swearing. 11, stop, stay; end, completion; destruction; *death, dying* (ಮರಣ, ಸಾವು Nn. 137). 12, manifestation, appearance. 13, resemblance, likeness; form. 14, a form or kind of sôma sacrifice.

ಸಂಸ್ಪರ್ಶ saṁ-sparśa. Close or mutual contact, touch, touching, conjunction, laying hold of (see ರಾಹು-). 2, perception, sense.

ಸಂಸ್ಪರ್ಶನ saṁ-sparśana. Touch, touching (Bp. 12, 36).

ಸಂಸ್ಪರ್ಶಸಮ್ಬನ್ಧ saṁsparśa-sambandha. Connection by means of touch (Šmd. 161).

ಸಂಸ್ಪರ್ಶೆ saṁ-sparśĕ. *A kind of fragrant plant or perfume* (= ಜನಿ).

ಸಂಸ್ಫೇಟ saṁ-sphêṭa. = ಸಂಸ್ಫೋಟ.

ಸಂಸ್ಫೋಟ saṁ-sphôṭa. *Conflict, war.*

ಸಂಸ್ಫೋಟನ saṁ-sphôṭana. = ಸಂಸ್ಫೋಟ. (Mr. 289).

ಸಂಸ್ಮರಣ saṁ-smaraṇa. *Remembering, recollecting* (Bp. 15, 1). Also ಸಂಸ್ಮರಣೆ (Bp. 39, 29).

ಸಂಸ್ಮಿತ saṁ-smita. Smiled, smiling, etc. (= ಸ್ಮಿತ, Bp. 36, 38).

ಸಂಹ saṁ-ha. = ಸಂಹತ.

ಸಂಹತ saṁ-hata. Struck together, closely joined, closed, shut; *well knit* or compacted together, firmly united, compact, close, firm, solid; closely allied; combined, *joined, connected;* keeping together; collected, assembled, accumulated; close union (ಕೂಟ Šmd. 219 Mdb. Cm.);—struck, hurt, wounded, killed; fighting (ಕಾದುವುದು Šmd. 219 Cm.).

ಸಂಹತಜಾನು saṁhata-jânu. = ಸಂಹತಜಾನುಕ.

ಸಂಹತಜಾನುಕ saṁhata-jânuka. *Knock-need.*

ಸಂಹತಲ saṁha-tala. *The two hands joined with the open palms brought together.*

ಸಂಹತಿ saṁ-hati. The state of being brought into close contact, firm or close combination; firm union; compactness; *a mass, an assemblage, a collection, a heap, a host, a multitude.*

ಸಂಹನನ saṁ-hanana. Striking together. 2, killing, destroying; a destroyer, destruction (Bp. 54, 57). 3, compactness; strength. 4, *the body.*

ಸಂಹರ saṁ-hara. Drawing together, bringing together; union (ಪೊರ್ದುಗೆ, ಹೊದ್ದುಗೆ Nn. 105, o. r. ಹೊದ್ದಿಗೆ). 2, destroying, destruction (ನಿಮರ್ದನ, ಮರ್ದಿಸುವುದು 105; Bp. 54, 23).

ಸಂಹರಿಸು saṁ-harisu. = ಸಮ್ಹರಿಸು. To bring together, to accumulate (Bp. 43, 24). 2, to crush together, to destroy, to annihilate (Bp. 4, 15; 6, 4; 16, 4; 27, 76; 33 sum.; 47, 2; 57, 25; Bh. 1, 8, 15; Šm. 79). ಸಿಂಹವಾದದ್ದು ಸಂಹರಿಸಲಾಱದೋ? (Prv.).

ಸಂಹರ್ಷ saṁ-harsha. = ಸಂಘರ್ಷ 1. Bristling or erection of the hair of the body (either from rapture or terror), thrill of delight, *joy, pleasure.* 2, *emulation, rivalry, contention.*

ಸಂಹಾರ saṁ-hâra. Drawing together, contraction, abridgement, abbreviation, compression. 2, close, end, conclusion. 3, collection, assemblage, accumulation. 4, crushing together: destruction, annihilation (Bp. 50, 80), loss. 5, *the periodical destruction of the universe at the end of a kalpa* (ಸಮುಸುಪ್ತಿ, etc., ಮಹಾಪ್ರಲಯ Mr. 71). 6, withdrawing, withholding, restraining; seizing, laying hold of. ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವವ ಕಮ್ಮಾರನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). See ಇರ್ಕು 2, ಮಿದಿ.

ಸಂಹಾರಕಾಲ saṁhâra-kâla. Time of destruction (Bp. 31, 19).

ಸಂಹಾರಿ saṁ-hâri. One who destroys (Bp. 19, 2).

ಸಂಹಾರಿಸು saṁhârisu. = ಸಂಹರಿಸು No. 2. (Bp. 21, 36; 54, 42).

ಸಂಹಿತ saṁ-hita. Put, joined or fastened together, joined, connected, united, conformable to; endowed with, possessed of, accompanied by, abounding in (ಯುತ, ಅನ್ವಿತ, ಸಮನ್ವಿತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440).

ಸಂಹಿತೆ saṁ-hitĕ. Conjunction, combination, union; euphonic junction (ಸನ್ಧಿ Šmd. 59. 70. 73. 74 Cm.; 76; Kâvy. I, 1*a*, 28. 29). 2, a collection, compilation, compendium. 3, any methodical or arranged collection of texts or verses; the hymnical text of the vêdas.

ಸಂಹೂತಿ saṁ-hûti. Shouting or calling out together, *general shout or clamour, exclamation, tumultuous exultation.*

ಸಂಹೃತ saṁ-hṛita. Drawn together; contracted, abridged; closed; destroyed; collected, assembled; withheld; restrained; seized (G.).

ಸಂಹೃತಿ saṁ-hṛiti. = ಸಂಹಾರ. (A.).

ಸಕಂಚುಕ sa-kañcuka. *Furnished with armour or mail.*

ಸಕತಿ sakati. Tbh. of ಶಕ್ತಿ. (Râm. 3, 7, 34).

ಸಕರಣೇನ್ದ್ರಿಯ sa-karaṇêndriya The aggregate of the organs of sense (Bp. 35, 6).

ಸಕರ್ಮ sa-karma. Performing any act or rite. 2, following similar business. 3, together with the actions (Bp. 61, 59).

ಸಕರ್ಮಕ sa-karmaka. Having or performing any act. 2, having an object: transitive; the transitive or active verb (Šmd. 299).

ಸಕಲ sa-kala. 1. (fr. ಕಲಾ). Together with parts or portions; *all, whole, entire;* every thing; the whole. See Bp. 51, 27. 2, a kind of upamĕ (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಸಕಲ sa-kala. 2. Having a soft or low sound.

ಸಕಲರ್ತು sakala-ṛitu. All seasons (Čpr. 2, 62).

ಸಕಲಾತಿ sakalâti. Europe woollen cloth (chiefly scarlet, My.; B. 2, 38; 3, 9; 5, 284. 297; Br., T., M., H.; Port. escarlata). See Prv. s. ಶಾಲು. — ಸಕಲಾತಿಬಣ್ಣ. The colour called scarlet (My.).

ಸಕಲಾಯ sakala-âya. The whole produce prior to partition between the government and cultivator (My.). — ಸಕಲಾಯರಾತಿ. = ಸಕಲಾಯ. (My.).

ಸಕಳ sakaḷa. = ಸಕಲ 1.

ಸಕಳಿ sakaḷi. — ಸಕಳಿದೇವ. N. (Bp. 59, 1).

ಸಕಳೇಶ sakaḷa-îśa. Śiva; N. (Bp. 19, 6; 47, 50. 51). — ಸಕಳೇಶಮಾದರಸ. N. (Bp. 19, 3. 37; 47 sum.; 47, 38). — ಸಕಳೇಶಮಾದರಸಯ್ಯ. N. (Bp. 37, 6; 47, 63).

ಸಕಳೇಶ್ವರ sakaḷa-îśvara. = ಸಕಳೇಶ. (Bp. 19, 9; 61, 72). — ಸಕಳೇಶ್ವರನ ಮಾದರಸ. N. (Bp. 47, 1. 70; 58, 1).

ಸಕಾಯ sa-kâya. Together with the body (Bp. 61, 59).

ಸಕಾರ sa-kâra. The letter ಸ್ (Śmd. 11).

ಸಕಾರಾನ್ತ sakâra-anta. Ending in ಸ್ (Śmd. 105 Cm.).

ಸಕಾಲ sa-kâla. Seasonable (Sk.); seasonable, good time (My.); (ಸಕಾಲಂ) seasonably, in good time or times, betimes (Sk.; My.).

ಸಕೀಲ sa-kîla. Possessing a pin; being pinned, bound or fastened to (Bp. 38, 68).

ಸಕೀಲಕ sa-kîlaka. = ಸಕೀಲ. 2, union (Bp. 44, 67).

ಸಕುಟಿಲ sa-kuṭila. Having guile, etc., dishonest, fraudulent.

ಸಕುಟಿಲಾತ್ಮ sakuṭila-âtma. A crooked, dishonest, etc. person (Bp. 55, 56).

ಸಕುಟುಮ್ಬ sa-kuṭumba. With or accompanied by a wife (My.). 2, all sorts together (Bh. 2, 2, 97).

ಸಕುತಿ sakuti. Tbh. of ಶಕ್ತಿ. (My.).

ಸಕುನ sakuna. Tbh. of ಶಕುನ. (Śmd. 335). — ಸಕುನವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. A bird of omen (ಪಿಂಗಲಿ Čt. I, 73).

ಸಕುನಗಾಱ sakuna-gâṟa. A fortune-teller (My.).

ಸಕುನಿ sakuni. Tbh. of ಶಕುನಿ. (Śmd. 335).

ಸಕುಪಿತ sa-kupita. Incensed, angry; passion, anger (Bp. 54, 16).

ಸಕುಲ್ಯ sa-kulya. One of the same family and name. 2, a distant relation, a remote kinsman (G.).

ಸಕೂಟ sa-kûṭa. Joined, heaped. 2, the whole (ಒಟ್ಟು G.).

ಸಕೃತ್ sa-kṛit. *Once,* on one occasion only; at one time; *at once,* together; together with, with; always. See ಅ-.

ಸಕೃತ್ಪ್ರಜ sakṛit-praja. Having offspring once: *a crow.*

ಸಕೃತ್ಪ್ರಸೂತೆ sakṛit-prasûtĕ. *A cow that has had one calf* (ಗೃಷ್ಟಿ, ಚೊಚ್ಚುಲ ಮಣಕ Hlâ.).

ಸಕೃದ್ಗ್ರಾಹಿ sakṛit-grâhi. That apprehends and understands upon once seeing or hearing (Mhr.; My.).

ಸಕೆ sakĕ. = ಸೆಕೆ, etc. Heat (B. 4, 143; My.).

ಸಕೇಶ sa-kêśa. Having hair, hairy (ಕೂದಲುಳ್ಳ G.).

ಸಕೇಶಿ sa-kêśi. A widow not shaven (on account of her youth, My.).

ಸಕೌಕ್ಷೇಯಕ sa-kaukshêyaka. Having a sword (Čpr. 5, 111).

ಸಕ್ಕ sakka. = ಚಕ್ಕ 2 (*cf.* ಸಖ್ಯ No. 2). — ಸಕ್ಕಸಮ. Quite equal; equiformity. ದ್ರೋಣಂಗಂ ನಿನಗಂ ಬಿಲ್ಜಾಣಿಕೆಯದು ಸಕ್ಕಸಮನೆ? (Śmd. 150 Mdb.). — ಸಕ್ಕಸಮನ. = ಸಕ್ಕಸಮ. (Bp. 18, 83).

ಸಕ್ಕದ sakkada. Tbh. of ಸಂಸ್ಕೃತ. (Śmd. 353. 372; Śm. 59; Kk. 66. 100; Čt. II, 100; see Śmd. 186 Cm.; 334).

ಸಕ್ಕರೆ sakkarĕ. = ಸಕ್ರಿ, ಸಕ್ರೆ. Tbh. of ಶರ್ಕರೆ. (Śmd. 345; Si. 451; see Śmd. 49; V. 9, 78; J. 28, 20). Sugar. ಜೇನ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸಲ್ಬುದು (Śmd. 159). ಸಕ್ಕರೆಗುಪ್ಪಂ ಸರಿ ಮಾಟ್ಪುದೇ? (Śś. 62). ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿ ಆಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬಾರದು.—ಬೇವು ಸೀ ಆಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿ ಆಗದು.— ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.—ಆನೆಯಾಗಿ ಕಬ್ಬು ಮೇಯುವವಕ್ಕಿನ್ತ ಇಱುವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮೇಯುವದು ಲೇಸು (Prvs.). See ಕಲ್ಲು-, ಬೂರಾ-, ಮೊಗದುಂ-, ರಾಯಿಪುಡಿ-. — ಸಕ್ಕರೆಕಂಚಿ. The large citron (S. Mhr.). — ಸಕ್ಕರೆಕಡ್ಡಿ. A sugar stick (My.). — ಸಕ್ಕರೆಕುಮ್ಬಳ. A sweet gourd (My.). — ಸಕ್ಕರೆನಿಮ್ಬೆ. (ಮಧುಕರ, ಶಂಖದ್ರಾವಿ Čb.). The sweet lime (My.). — ಸಕ್ಕರೆನೆಲ್ಲಿ. = ಅರನೆಲ್ಲಿ. (Z.). — ಸಕ್ಕರೆ ಪಕ್ಕರೆ. reit. (My.).

ಸಕ್ಕಾಸಕ್ಕಜ sakka-asakkaja. Equal and unequal; equality and inequality (Râm. 5, 9, 6).

ಸಕ್ಕಿ sakki. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಿ. (Śmd. 356; Čpr. 5, 70).

ಸಕ್ಕೆ sakkĕ. = ಚಕ್ಕೆ, etc. Tbh. of ಶಲ್ಕ. (Śm. 24, o. r. ಸೆಕ್ಕೆ).

ಸಕ್ತ sakta. Clung, stuck or attached to, joined or connected with, in contact with, near at hand, impending; addicted or devoted to, fond of, intent on; diligent, attentive; belonging or related to, concerning; hindered, impeded. See ಅ-, ಆ-, ಪ್ರ-, ಸಂ-; Bp. 49, 34.

ಸಕ್ತಿ sakti. 1. Clinging to, attachment, contact, union, cohesion; addiction to, devotion.

ಸಕ್ತಿ sakti. 2. Severity, rigour, violence (Mhr., H.). ಸಕ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕುವದೇ? (Prv.).

ಸಕ್ತು saktu. 1. The flour of barley (fried before ground); barley meal. See ದಧಿ-; ಹಿಟ್ಟು.

ಸಕ್ತು saktu. 2. Hard, firm; harsh, severe; oppressive, rigorous (My.; Mhr., H. ಸಕ್ತ).

ಸಕ್ತುಫಲಿ saktu-phali. = ಸಕ್ತುಫಲೆ.

ಸಕ್ತುಫಲೆ saktu-phalĕ. *The tree Prosopis spicigera* Lin. *or Mimosa suma* (= ಶಮಿ, ಶಿವೆ; see Nr. s. ಬನ್ನಿ 2).

ಸಕ್ಥಿ sakthi. *The thigh.*

ಸಕ್ರಿ sakri. = ಸಕ್ಕರೆ. (ಶರ್ಕರೆ G.).

ಸಕ್ರೆ sakrĕ. = ಸಕ್ರಿ. (My.). See Prv. s. ಚಕ್ರೇಶ್ವರ.

ಸಕ್ಷತ sa-kshata. Having a wound (Śśv. 5, 36; 5, after 47).

ಸಖ sakha. = ಸಖಿ. (Śmd. 104. 105). ನಿಮಗೆ ಸಖಂ; ಕಮಲಸಖಂ (105).

ಸಖತ್ವ sakhatva. = ಸಖಿತ್ವ. (My.).

ಸಖಾಯ sakhâya. Tbh. of ಸಖಾಯಸ್. (Śmd. 108; Kâvy. I, 2, 96-103). A friend.

ಸಖಿ sakhi. *A male friend, an associate, a companion* (Sk. ಸಖಿನ್). 2, *a female friend or companion,* a woman's confidante (Sk. ಸಖೀ; ಗೆಳತಿ, ಹೆಟ್ಟುಗೆ Śm., Kk. 29; ಆಳಿ, ಕೆಳದಿ Nn. 138; ಆಳಿ Śmd. I, 143).

ಸಖಿತ್ವ sakhitva. = ಸಖತ್ವ. Friendship, intimacy (Sk.).

ಸಖೆ sakhĕ. Tbh. of ಶಿಖಿ. Heat (Bp. 44, 22; 45, 2; 53, 53; 56, 38; 57, 18).

ಸಖೇದ sa-khêda. Having grief or sorrow, distressed, painful (B. 4, 146; My.).

ಸಖ್ಯ sakhya. *Friendship, intimacy;* a friend. 2, equality. See Nr. s. ನಣ್ಪು.

ಸಗಟು sagaṭu. = ಸಗಾಟು. The whole in a lump; an average (My.; ಒಟ್ಟು G.; Tĕ. ಸಗಟು, ಸಗುಟು; T., M. ಚಗಡು; Mhr. ಸಕಟ, in gross, in a lump; indiscriminately).

ಸಗಣ sagaṇa. 1. = ಜಗಲ, ಸಗಣಿ, ಸಗಣೆ, ಸೆಗಣ, ಸೆಗಣಿ. Cow-dung, buffalo-dung (ಗೋಮಯ, ಕರೀಷ Hlâ., Mr. 182; ಅಡೆ Šm. 91; Bp. 32, 27; 60, 4; M., T. ಚಾಣ, ಚಾಣಗ, ಚಾಣಿ; Mhr. ಶೇಣ; Sk. ಛಗಣ, dried cow-dung; cf. ಶಕೃತ್). ಕಟುವಿನ ಸಗಣಂ (ಎರಣ Šm. 33). ಆಕಳ ಸಗಣ (ಗೋವಿಷ್, ಗೋಮಯ); ಆ ಗೋಮಯಮ್ ಒಣಗಿದಡೆ ಕರೀಷ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಸಗಣಪಿಣ್ಡ. A (dry) cake of cow-dung. ಸಗಣಪಿಣ್ಡದ ಪುಂಜ (ಬಾನ್ Šm. 100).

ಸಗಣ sa-gaṇa. 2. The metrical foot called ಸ (My.).

ಸಗಣಿ sagaṇi. = ಸಗಣ 1, etc. (My.; ಶಕೃತ್, ಮಲ G.). ಸಗಣಿ ತಿನ್ನುವವ ತುಪ್ಪದ ರುಚಿ ಬಲ್ಲನೇ?— ಸಗಣಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಮೀಸೆ ಹಿಡಿಯುವವನೊಬ್ಬ.— ದನಾ ತಿಮ್ಬುವವನಿಗೆ ಸಗಣಿ ಅಣೆಯೇ? (Prvs.). ಸಗಣಿ ತೊಪ್ಪೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಗೂನ, ಹನ್ನ Si. 380; see 315. 402; ಒಣಸಗಣಿ).

ಸಗಣೆ sagaṇĕ. = ಸಗಣಿ, etc. (ಎರಣ G. 433). ಆಕಳ ಸಗಣೆ (ಗೋಮಯ G.).

ಸಗರ sagara. N. of a king of Ayôdhyâ (see Mr. 263 s. ಅಬುವರ್, and ಸಾಗರ).

ಸಗರಿ sagari. — ಸಗರಿಕಣ್ಟಿ. A prickly shrub with rose-coloured heads of flowers, Mimosa hamata Willd. (Z.). — ಸಗರಿಮುಳ್ಳು. = ಸಗರಿಕಣ್ಟಿ. (Z.).

ಸಗರ್ಭ sa-garbha. Pregnant. 2, having the same womb: *a brother by the same father and mother,* a brother of whole blood.

ಸಗರ್ಭ್ಯ sa-garbhya. *A brother by the same father and mother.*

ಸಗರ್ವ sa-garva. Proud; pride (ಅತಿಗರ್ವ, ಹಂ Nn. 161).

ಸಗಳಿ sagaḷi = ಸೆಗಳಿ.

ಸಗಾಟ sagâṭa. Great friendship (S. Mhr.).

ಸಗಾಟಿಕೆ sagâṭikĕ. = ಸಗಾಟ. (S. Mhr.).

ಸಗಾಟು sagâṭu. = ಸಗಟು. ಒಗಟುಮಾತಿಗೆ ಸಗಾಟ ತನ್ದ (Prv.).

ಸಗಾಡಿಸು sa-gâḍisu. = ಸಗಾಢಿಸು, q. v.

ಸಗಾಢ sa-gâḍha. = ಸಗಾಢಿಕೆ. Excess, abundance; greatness; vehemence, force (Râm. 3, 8, 36; 6, 24, 18; 6, 50, 43; J. 4, 14).

ಸಗಾಢಿಕೆ sa-gâḍhikĕ. The state of being close, intense, strong, vehement, or excessive: excessiveness, abundance, excess; eminence, greatness (Bh. 7, 17, 31). — ಸಗಾಢಿಕೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To grow intense, excessive, etc. (Bh. 10, 4, 54).

ಸಗಾಢಿಸು sa-gâḍhisu. = ಸಗಾಡಿಸು. To become close or tight, to come to close quarters (Bh. 6, 2, 5), etc.

ಸಗುಣ sa-guṇa. Having properties or qualities; possessing good qualities or attributes, virtuous; worldly (My.). See ಸಾಗುಣ್ಯ.

ಸಗೆ sagĕ. Tbh. of ಶಿಖಿ. Heat (Tĕ.; R.).

ಸಗೋತ್ರ sa-gôtra. Being of the same family or kin, related; a kinsman of the same family; one sprung from a common ancestor; one connected by funeral oblations of food and water; *a distant kinsman;*— family, race, lineage (Bp. 3, 63).

ಸಗ್ಗ sagga. 1. Tbh. of ಸ್ವರ್ಗ 1. (Šmd. 368; Kk. 10*b*; ನಾಕಲೋಕ Čt. I, 4; II, 95; ಅಮರಲೋಕ Kk. 10*a*; Čpr. 4, 78. 79). See Prv. s. ಸಾಯು. — ಸಗ್ಗದ ಮರ. (ಸುರತರು Šm. 10). — ಸಗ್ಗದಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. Indra (J. 3, 38). — ಸಗ್ಗದುಱು. -ತುಱು. (ಸುರಧೇನು Šm. 10). — ಸಗ್ಗವೊನಲ್. -ಪೊನಲ್. (ಸ್ವರ್ನದಿ Šm. 10). — ಸಗ್ಗವೊೞೆ. -ಪೊೞೆ. (ಸುರನದಿ Čt. II, 45).

ಸಗ್ಗ sagga. 2. Tbh. of ಸರ್ಗ. See ಬಿಲಸಗ್ಗ.

ಸಗ್ಗಳೆ saggaḷĕ. = ಚಕ್ಕಳೆ. A skin-flask: a vessel for holding drinking water (ಕುಡಿನೀರ್ ಇಹುದು ಪಾತ್ರೆ Mr. 265; Bh. 1, 4, 18; J. 28, 55; Tĕ. ಸಗ್ಗಡೆ, a cup, glass = ಚೆಮ್ಬು).

ಸಗ್ಗಿಗ saggiga. A deity (ಸುರ Šm. 9; ನಿರ್ಜರ Kk. 10*a*). — ಸಗ್ಗಿಗದೊೞೆ. -ತೊೞೆ. (ಸ್ವರ್ನದಿ Šm. 10). — ಸಗ್ಗಿಗರಡಬಳ. -ಅಡಬಳ. Fire (ಅನಲ Šm. 11; ಶಿಖಿ Kk. 21). — ಸಗ್ಗಿಗರ ಪಿರಯ. Brahmâ (ಬೊಮ್ಮ Kk. 9). — ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಬ. -ಆಣ್ಬ. = ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಮ, q. v. — ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಮ. -ಆಣ್ಮ. Indra (ಸುರಪ Kk. 11*a*, o. r. ಸಗ್ಗಿಗರಾಣ್ಬ). — ಸಗ್ಗಿಗರೆಱೆಯ. -ಎಱೆಯ. Indra (ಸುರಪತಿ Šm. 9). — ಸಗ್ಗಿಗರೊಡೆಯ. -ಒಡೆಯ. = ಸಗ್ಗಿಗರೆಱೆಯ. (G.). — ಸಗ್ಗಿಗವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The sky (ಅಮ್ಬರ Šm. 14; ಆಕಾಶ Kk. 12). — ಸಗ್ಗಿಗವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The mountain Mêru (ಮೇರು Šs.).

ಸಗ್ಧಿ sa-gdhi. *Eating together.*

ಸಘಾಟ saghâṭa. (= ಸಗಾಢ). Force; brunt (of a battle, Šâstrasâra in W. v. 1302).

ಸಘಾಟಿಕೆ saghâṭikĕ. Forwardness, boldness, confidence, impudence (Bp. 21, 18; 27, 40; 43, 44; J. 17, 9). 2, = ಸಗಾಢಿಕೆ, excess; greatness (J. 34, 10).

ಸಂ saṅ. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಕ saṅka. 1. Tbh. of ಶಂಖ. (Šmd. 338). 2, N. (My.). ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡದೇ? (Prv.). — ಸಂಕದೋಲೆ. -ಓಲೆ. An ôlĕ of white colour (Čpr. 8, 52; V. 7, 9).

ಸಂಕ saṅka. 2. A bridge (My.; *cf.* ಸಂಕ್ರಮ, ಸಂಕ್ರಾಮ; Mhr. ಸಾಂಕೂ, a bridge or a float of rude and hasty construction). ಸಂಕ ಮುರಿದಲ್ಲೇ ಸ್ನಾನ, ಗ್ರಹಚಾರ ಹಿಡಿದಲ್ಲೇ ದಾನ (Prv.).

ಸಂಕಟ saṅ-kaṭa. = ಸಂಗಟ. Contracted, *narrow, strait;* impassable, impervious; crowded. 2, a narrow passage, strait, defile, pass. 3, a strait, difficulty, trouble, hardship; affliction, distress, agony. ಆವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲಜ! ನಿಲ್ಲಜಾ! ಸಯ್ತಿರು! (Šmd. 139). ಅವನನ್ನು ಸಂಕಟದೊಳಗಿನ್ದ ದಾಟಿಸಿದನು (B. 5, 62). ಸಂಕಟ ಬನ್ದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ.— ಬಡವನ ಸಂಕಟ ಮನೆಯೆಲ್ಲ, ಅರಸನ ಸಂಕಟ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ.— ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ನಾರಾಯಣಾ ಅನ್ದರೂ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಬೆನ್ನು ಬಿಡ (Prvs.). — ಸಂಕಟಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow full of trouble, annoyance, etc. (Bp. 44, 13). — ಸಂಕಟ ಪಡು. To suffer trouble, distress, etc. (B. 4, 77; C.).

ಸಂಕಟಕ saṅ-kaṭaka. The loop or knot of strings (ಹಮ್ಮುಗೆಯ ಕುಣಿಕೆಗಳು Mr. 292).

ಸಂಕಥನ saṅ-kathana. The act of narrating fully, narration, relation. See ಬಹು-.

ಸಂಕಥೆ saṅ-kathĕ. *Conversation, discourse, talking together* (ಸಂಗೀತ, ಕೂಡುಮಾತು Mr. 461).

ಸಂಕಪಾಲ saṅkapâla. Tbh. of ಶಂಖಪಾಲ. See Prv. s. ಅಂಕಡೊಂಕು s. ಅಂಕ.

ಸಂಕರ saṅ-kara. 1. Mixing together, intermixture, blending, union; confusing, confusion; irregular or unlawful mixture. 2, a mixed caste or race, proceeding from the promiscuous intercourse of the four tribes, etc. 3, *sweepings, dust, off-scourings.* 4, a double sack for manure and grain to be carried on the back of a bullock (My.).

ಸಂಕರ saṅkara. 2. Tbh. of ಶಂಕರ.

ಸಂಕರಜಾತಿ saṅkara-jâti. = ಸಂಕರ 1, No. 2. ಅಮ್ಬಷ್ಠಕರಣಾದಿ ಜಾತಿಗಳು ಸಂಕರಜಾತಿಗಳೆಮ್ಬಲ್ ಪಡುವರು (Si. 336).

ಸಂಕರಪಸಾಯಿತ saṅkara-pasâyita. Tbh. of ಶಂಕರಪ್ರಸಾದಿತ. (Śmd. 380).

ಸಂಕರೀಕರಣ saṅkarî-karaṇa. The act of mixing together; confusing, confusion; causing mixture or loss of caste. (R.).

ಸಂಕರ್ಷಣ saṅ-karshaṇa. Drawing together, contracting; shortening; attracting, drawing; dragging away with, dragging along; making rows, ploughing. 2, *Baladêva*. See ಶೃಂಗ-.

ಸಂಕಲ saṅ-kala. A pile, a collection, an accumulation, a quantity. See Čt. I, 80 s. ಸಂಕುಲ.

ಸಂಕಲನ saṅ-kalana. The act of heaping together; contact, junction, collision, intermixture (Bp. 51, 39). 2, addition (in arithmetic; My.).

ಸಂಕಲಿಕೆ saṅ-kalikĕ. Union; a pair of wedding garments (My.). — ಸಂಕಲಿಕೆದೋತ್ರ. Two dôtras (My.).

ಸಂಕಲಿತ saṅ-kalita. *Heaped together, piled up, joined;* blended, mixed with (Bp. 22, 25); added. 2, addition (in arithmetic).

ಸಂಕಲೆ saṅkalĕ. Tbh. of ಶೃಂಖಲ. (Śmd. 353; Mr. 154; ದಬ್ಬ ಟಿ Śmd. I; see ಪಾದ-, ರಕ್ಕ-; Bp. 22, 29). ಕರಿಯ ಸಂಕಲೆ (ನಿಗಳ Čt. I, 64). — ಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To chain. ತೊಡೆ ಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕಿದ ಪೊಲ್ ಕುಡಿಯಳ್ಳಿಗಳಿನ್ದೆ ಸುರಿದುವು ಇರ್ಕೆಲಕೆ ಕರುಳ್ (Śmd. 132). — ಸಂಕಲೆವನೆ. -ಮನೆ. A jail, a prison (Bh. 3, 8, 10). — ಸಂಕಲೆಬನ್ಧ. Tbh. of ಶೃಂಖಲಾಬನ್ಧ. (Śmd. 380). — ಸಂಕಲೆವೀಡು. -ಬೀಡು. = ಸಂಕಲೆವನೆ. (Čpr. 1, 99).

ಸಂಕಲ್ಪ saṅ-kalpa. Will, volition, strength of will, purpose, mental resolve or determination, resolution, vow. 2, *will, wish, desire.* 3, idea formed in the mind, thought, imagination, fancy, contrivance; consideration, reflection (ನೆನವದು Mr. 456). 4, mind, soul, heart. 5, a solemn vow to perform a ritual observance, declaration of purpose. See Nn. s. ಮನೋವಿಕಲ್ಪ; Bp. 22, 29.

ಸಂಕಲ್ಪಜ saṅkalpa-ja. Kâma. (R.).

ಸಂಕಲ್ಪಜನ್ಮ saṅkalpa-janma. Mind or heart-born: *Kâma.*

ಸಂಕಲ್ಪಿತ saṅ-kalpita. Wished for, aimed at, resolved on; conceived, imagined, thought, contrived (Bp. 8, 3).

ಸಂಕಲ್ಪಿಸು saṅ-kalpisu. To will, to purpose, to resolve (My.); to wish for, to desire, to strive after (Bp. 2, 19).

ಸಂಕಸುಕ saṅ-kasuka. Going or moving about unsteadily, *unsteady, inconstant, fickle;* uncertain, doubtful; weak, feeble; — bad, wicked.

ಸಂಕಾಶ saṅ-kâśa. Light, radiance (ಅರ್ಕ, ಪ್ರಭೆ Nn. 13). 2, appearance. 3, vicinity. 4, *like, similar.*

ಸಂಕಿ saṅki. N. — ಸಂಕಿದೇವ. N. (Bp. 9, 39).

ಸಂಕೀರ್ಣ saṅ-kîrṇa. Poured together, mixed together, intermingled; *confused; miscellaneous;* made full, filled, full; crowded, closely packed (ಸಂಕುಲ Čt. I, 80); contracted, narrow (ಶಂಕು, ಇಟ್ಟೆಡೆ Nn. 47); indistinct; scattered, strewed, spread, diffused; sprinkled. 2, of mixed caste, of impure origin; *impure.* 3, *a man of mixed or impure origin,* an outcast. 4, N. of a metre (Čh.). See ಇಡಿ 1, ತಿಣಿ.

ಸಂಕೀರ್ಣಕ saṅ-kîrṇaka. = ಸಂಕೀರ್ಣ No. 4. (Čh.).

ಸಂಕೀರ್ಣರಾಶಿ saṅkîrṇa-râśi. A heap of miscellaneous things. See ನಿಗುಮ್ಬಿಸು.

ಸಂಕೀರ್ತನ saṅ-kîrtana. The act of reciting or proclaiming at full; greatly praising or celebrating, lauding, honouring, glorification (Bp. 42, 37; My.). — ಸಂಕೀರ್ತನಂಗೆಯ್. -ಗೆ-. To celebrate or praise greatly (Śśv. 1, after 79).

ಸಂಕೀರ್ತನೆ saṅ-kîrtanĕ. = ಸಂಕೀರ್ತನ. (Bp. 61, 78; My.).

ಸಂಕು saṅku. 1. Tbh. of ಶಂಕು. (Śmd. 335). ಸಂಕುವೆನ್ದು ಕೊರಡುಂ ಗಿರ್ವಣ್ದಿಯುಂ ಅಕ್ಕುಂ (335).

ಸಂಕು saṅku. 2. Tbh. of ಶಂಖ. (ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಶಂಖ Nn. 65; My.; Tĕ.). ಸಂಕಿನಲ್ಲಿ (Nn. 65).

ಸಂಕುಚಿತ saṅ-kučita. Contracted, narrowed, shrivelled up, shrunk, wrinkled (ಸಣ್ಣಾದ G.; My.); closed, shut, unblown.

ಸಂಕುಲ saṅ-kula. Crowded together, thronged; mixed together; *confused, perplexed;* much (ಬಹಳ Čt. I, 80, o. r. ಸಂಕಲ); *filled with, full of.* 2, a crowd, a throng, a multitude (ಗ್ರಾಮ, ಸಮೂಹ Nn. 37; ಸ್ತೋಮ Mr. 422).

ಸಂಕುಲತೆ saṅ-kulatĕ. Confusion, perplexity (Śśv. 4, 107).

ಸಂಕೃತಿ saṅ-kṛiti. = ಸಂಸ್ಕೃತಿ No. 2. N. of a type of metres (Čh.).

ಸಂಕೆ saṅkĕ. 1. Tbh. of ಶಂಕೆ. (Śmd. 335). *Cf.* ನಿಸ್ಸಂಕೆ. ಸಂಕೆ ತಿಳಿಯದವಗೆ ಅಂಕೆ ಮಾಡ ಬೇಡ (Prv.).

ಸಂಕೆ saṅkĕ. 2. (Tbh. of ಸ್ಪೃಕ್ಕೆ). The plant Trigonella corniculata Lin. — ಸಂಕೆಬೇರು. (ಮರುನ್ಮಾಲೆ, ಪಿಶುನೆ, ಸ್ಪೃಕ್ಕೆ, ದೇವಿ, ಲತೆ, ಲಘು, ಸಮುದ್ರಾನ್ತೆ, ಬಧು, ಕೋಟಿವರ್ಷ, ಲಂಕೋಪಿಕೆ, ಸ್ಪೃಕ್ಕ ಎಮ್ಬ ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ Si. 155).

ಸಂಕೇತ saṅ-kêta. Any indicatory sign or gesture, intimation, hint, allusion, *a sign, a signal, a token,* a mark, symbol (ಸಮಯ Mr. 530); gesticulation; *agreement, convention;* engagement, *appointment, assignation* (with a lover).

ಸಂಕೇತಕ saṅ-kêtaka. *An agreement, a convention,* an appointment. 2, a rendezvous.

ಸಂಕೇತನ saṅ-kêtana. = ಸಂಕೇತಕ No. 1. See ವ್ಯವಹಾರಮೌಲ್ಯ-. 2, assignation (see ಸಂಕೇತನಭವನ).

ಸಂಕೇತನಭವನ saṅkêtana-bhavana. A house of assignation, appointed house (J. 26, 9).

ಸಂಕೇತಭೂಮಿ saṅkêta-bhûmi. = ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ. (ಕೊಮ್ಬು Kk. 39).

ಸಂಕೇತಸ್ಥಲ saṅkêta-sthala. A place of assignation, appointed place (ಪನವು, ಕೊಮ್ಬು Śm. 57; ಪನವು, ಕೊಳ, ಕೊಮ್ಬು Kk. 94).

ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರ saṅkêta-akshara. A secret writing (My.).

ಸಂಕೇತಿ saṅ-kêti. A certain caste of smârta Brâhmaṇas in Mysore, speaking a very corrupt Tamiḷ (My.).

ಸಂಕೇತೋದ್ಯೋಗ saṅkêta-udyôga. Secret exertion, etc. See ಹೊಂಚು 1.

ಸಂಕೋಚ saṅ-kôča. Shrinking, contracting, shrivelling up, contraction, shrinking; crouching, cowering; compression, abridgment; diminution; narrowness; shutting up, closing (of flowers). 2, terror, fear (Sk.); reserve, closeness; abashedness, repression (Mhr.; ಭಯ, ಜಡೆ Čb.). 3, *saffron.* 4, a sort of skate fish. See ಕುಗ್ಗಿಸು, ಸುಕುಸ 1.

ಸಂಕೋಚಕರಣ saṅkôča-karaṇa. The act of causing to shrink, contract, etc. See ಮುಗುಳ್ಚು.

ಸಂಕೋಚಗಾರ saṅkôča-gâra. A man who is abashed or hesitates (in speaking, eating, etc., My.).

ಸಂಕೋಚನ san-kôčana. The act of contracting or shrinking, contraction, causing to shrink or close; contracting, shrinking, closing, etc. See ಉಡುಗು, ಕುನುಂಗು, ಮುದುಡು, ಸುರುಟ್ಟು, ಸುರುಳ್, ಸುರುಳ್ಚು.

ಸಂಕೋಚಿ san-kôči. Shrinking; contracting; closing. See ಗಾತ್ರ-.

ಸಂಕೋಚಿಸು sankôčisu. To shrink, etc.; to close, to shut (as a flower, Čpr. 2, after 39).

ಸಂಕೋಲೆ sankôlĕ. = ಸಂಕಲೆ. Tbh. of ಶೃಂಖಲ. (ಶೃಂಖಲ G.; My.).

ಸಂಕ್ರನ್ದನ san-krandana. Crying, roaring. 2, *Indra*.

ಸಂಕ್ರಮ san-krama. = ಸಂಕ್ರಾಮ. Going or coming together, meeting together, etc.; being transferred; etc.

ಸಂಕ್ರಮಣ san-kramaṇa. The act of going along with, concurrence. 2, the act of going or passing through, transition, proceeding, progress; passage. 3, the sun's passage from one sign of the zodiac to another. 4, the day on which the sun passes from one sign of the zodiac to another (My.). 5, the day on which the sun's progress to the north of the equator or summer solstice begins. See ಮಕರ-. 6, the air of both the two nostrils (ಎಡ ಬಲಂ ಬೆರಸಿ Mr. 53).

ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ san-krânti. = ಸಂಕ್ರಮಣ. Passage of the sun or planetary bodies from one sign into another, etc. (ಸೂರ್ಯಮಾರ್ಗ G.), especially the ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ (My.). 2, = ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಹಬ್ಬ (G.). ಎನ್ತೆನ್ತವರು ಅನ್ತೇ ಹೋದರು, ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ ಬನ್ದು ಹುಳಿದೋಸೆ ಬೇಡಿತು (Prv.). See B. 5, 309. — ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿಹಬ್ಬ. The ಪೊಂಗಲುಹಬ್ಬ, held on ಮಕರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ (My.).

ಸಂಕ್ರಾಮ san-krâma. = ಸಂಕ್ರಮ. *Difficult progress or passage, making one's way over difficult ground* (as over rocks or torrents or inaccessible passes). 2, a causeway, a bridge.

ಸಂಕ್ಲೇಶ san-klêša. Affliction, pain, torment, anguish. See ಜಗಿಲ್ 2, ಪಗಿಲ್ 2.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ san-kshipta. Thrown together, heaped up;— dashed together, destroyed; — compressed, abridged, abbreviated, diminished (ಸಂಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದ G.; My.); concise, compact, small;—thrown, despatched.

ಸಂಕ್ಷುಬ್ಧ san-kshubdha. = ಸಂಕ್ಷುಭಿತ. (ಅಲ್ಲಾಡಿದ G.).

ಸಂಕ್ಷುಭಿತ san-kshubhita. Tossed together, tossed about, violently shaken or agitated (My.).

ಸಂಕ್ಷೇಪ san-kshêpa. Throwing together; compression, *abridgment, abbreviation, rendering concise; conciseness, briefness;* a brief or concise exposition, epitome, paraphrase;—throwing, sending. ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ, concisely, in short, briefly (My.).

ಸಂಕ್ಷೇಪಣ san-kshêpaṇa. = ಸಂಕ್ಷೇಪ. *Abridgment, brevity, abbreviation.*

ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸು san-kshêpisu. To abridge, to shorten, to abbreviate (My.); to reduce to a more simple expression, as a compound quantity or equation (My.).

ಸಂಕ್ಷೋಭ san-kshôbha. Shaking about, trembling, agitation; disturbance; overturning, upsetting; pride (G.).

ಸಂಕ್ಷೋಭಿತ san-kshôbhita. Shaken or tossed about;—the state of being violently shaken about or agitated (Čh. G. MS. in its v. 38).

ಸಂಖಿನ್ನ san-khinna. Greatly depressed or distressed, suffering great pain or uneasiness. See ಮಿಡುಗು.

ಸಂಖೆ sankhĕ. Tbh. of ಸಂಖ್ಯೆ. (ಲೆಕ್ಕ, ಅಂಕೆ Mr. 349; see Mr. s. ವರ್ತನೆ and ಸ್ವರ 2; Bp. 5, 60; 9, 22; 61, 92).

ಸಂಖ್ಯ san-khya. *Conflict, battle, war.*

ಸಂಖ್ಯಕ san-khyaka. *Numbering, amounting to, composed of a certain number* (at the end of compounds).

ಸಂಖ್ಯಾತ san-khyâta. Reckoned up, enumerated, calculated; *numbered, counted*. 2, number; a particular high number (ಶಂಖ, ಗಣನಾಭೇದ Nn. 66; Bp. 58, 50).

ಸಂಖ್ಯಾನ san-khyâna. The act of reckoning up, numbering, numeration, calculation (see ಸಂಖ್ಯಾಸ). 2, a numeral (Šmd. 169); a noun of a numerical character (as ಇರ್ಕೊಡೆ, ಎರಚ್ಯಾಮತು, etc., Šs.).

ಸಂಖ್ಯಾಪೂರಣ sankyâ-pûraṇa. Completion, *i. e.* gradation in number (Šmd. 242).

ಸಂಖ್ಯಾರುಚಿ sankhyâ-ruči. Reason, intellect (ಮತಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆ, etc., ಬುದ್ಧಿ Mr. 223).

ಸಂಖ್ಯಾವತ್ sankhyâ-vat. Having number, numbered. 2, possessing reason or intellect, *intelligent.*

ಸಂಖ್ಯಾವಸ್ತು sankhyâ-vastu. A thing to which a number is prefixed (Šmd. 170).

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ sankhyâ-vâčaka. Expressive of number. 2, a numeral (My.).

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ sankhyâ-vâči. A numeral (Šmd. 22. 110. 122. 170 C.). ಏಳೆನ್ದು, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ (Šmd. I).

ಸಂಖ್ಯಾಸ sankhyâ-âsa. A kind of computation in prosody (Čh.; Mr. 369, o. r. ಸಂಖ್ಯಾನ).

ಸಂಖ್ಯೆ san-khyĕ. ಸಂಖ್ಯಾ. = ಸಂಖೆ. Reckoning up, numbering, numeration, calculation. 2, an account, sum. 3, *number; a numeral* (ಲೆಕ್ಕ Šmd. 123. 243 Cm.; ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ 82. 98. 110 Cm.; see ಒನ್ದು 2, ಪತ್ತು 3; Šmd. 22. 120-122. 134. 179-200. 256; Kâvy. I, 1*a*, 22-27; I, 1*b*, 42-47. 62-65). 4, *deliberation, reasoning, reflection; reason, intellect, understanding.* ಸಂಖ್ಯೆಯರ್, persons that number (Bh. 2, 13, 11).

ಸಂಖ್ಯೇಯ san-khyêya. *Numerable, calculable.* 2, that is to be counted (Šmd. 169).

ಸಂಗ sanga. 1. Tbh. of ಸಂಘ. (Šmd. 338).

ಸಂಗ san-ga. 2. Going together; coming together; joining, uniting, union, contact, touch (ಕೂಟ, ಯೋಗ Nn. 113); *association, intercourse, friendship, love;* sexual intercourse; the confluence of rivers. 2, N. (My.; B. 2, 31). ಸೆಟ್ಟೇ ಸಂಗಾ ಮಾಡು, ಗಿಟ್ಟೇ ಸಂಗಾ ಮಾಡ ಬೇಡ.—ಹಾರವಯ್ಯನ ಸಂಗ ಹಲವಂಗ.—ಹೀನನ ಸಂಗ ಮಾನಿಗೆ ಆಗದು, ಮಾನಿಯ ಸಂಗ ಹೀನಗೆ ಆಗದು (Prvs.). — ಸಂಗ ಮಾಡು. To connect one's self with, to associate with; to have sexual intercourse (ಕೇ G.). — ಸಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 9, 32). 2, N. (37, 20; see ಎಣ್ಣ-, ಮುಗ್ಧ-, ಶಿವರಾತ್ರೆ-, ಹೆಮ್ಮೆ-). — ಸಂಗವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. see ವೀರ-.

ಸಂಗಟ sangaṭa. Tbh. of ಸಂಕಟ. (My.: Tĕ. ಸಂಗಡ).

ಸಂಗಡ sangaḍa. Tbh. of ಸಂಘಾತ. (Šmd. 363; *cf.* ಸಂಘಟ). Closely joined or united, joined;—together with, with (C.); by, in presence. 2, junction, union, combination, company (Šmd. 118; ಸರಿ, ಎಣೆ, ಜೋಡು, ಜೋಳಿ, ಹೋಟಿ, etc., ಸಮಾನ Šs.). ಸಂಗಡದಿಂ ಬನ್ದಂ (Šmd. 157). ಸಿಡಿದುದು ದನ್ತಿದನ್ತಮದು ಸಂಗಡಮಾಗಿರೆ ಕುಪ್ಪುವಮೌಕ್ತಿಕಂ (Ršv. 5, 46). ರುದ್ರಪ್ರಮಥಮುನಿಸಿಗಣಪುಂಗವರ ಸಂಗಡದೊಳ್ (Bp. 27, 56). ಅದಟಿ ಸಂಗಡಂ

(J. 2, 29). ಅವರ ಸಂಗಡ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಮಾತಾಡುವನು (B. 5, 183). ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಒಬ್ಬ ಆಳು ಬರುವನು (1, 3). ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಭರಭರನೆ ಹೋಗಿ, ಭೈರವದೇವರ ಸಂಗಡ ಭೈರವಾಸ ಕೇಳಿದ.—ಮಡದಿ ಇಲ್ಲದವನ ಸಂಗಡ, ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು? ಎನ್ದ, ಕೇಳಿದ (Prvs.). See Prv. s. ಸವತಿ. — ಸಂಗಡ ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು. To take (somebody) with (one's self, B. 3, 70; 5, 302). — ಸಂಗಡ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To take (something) with (one's self, B. 5, 298). — ಸಂಗಡ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು. To take (somebody) with (one's self, B. 5, 47). — ಸಂಗಡಲೂ. -ಲೂ. Together also: also together with (G.). — ಸಂಗಡಲೇ. -ಲೇ. Even together with (B. 4, 77).

ಸಂಗಡದಾಳ sangaḍadâḷa. Tbh. of ಸಂಘಾತತಾಳ. (Šmd. 381).

ಸಂಗಡವೆಕ್ಕಣ sangaḍavĕkkaṇa. Tbh. of ಸಂಘಾತಪ್ರೇಕ್ಷಣ. (Šmd. 380, o. r. ಸಂಗಡವೆಗ್ಗಣ).

ಸಂಗಡವೆಗ್ಗಣ sangaḍavĕggaṇa. = ಸಂಗಡವೆಕ್ಕಣ, q. v.

ಸಂಗಡಿ sangaḍi. A companion (ಸಂಗಡ ಇರುವವನು G.; *cf.* ಸಂಘಟ್ಟಿ). 2, a means, that by the help of which an end is attained (B. 4, 38).

ಸಂಗಡಿಗ sangaḍiga. A companion, an associate, a friend (ಮಿತ್ರ, ಪ್ರೇಮಿ, ಸಖ Mr. 311; Čpr. 2, 35; Bp. 26, 12; 29, 8; 47, 36; My.). ಒನ್ದೇ ಪ್ರಾಯದ ಸಂಗಡಿಗನು (ವಯಸ್ಯ, ಸವಯಸ್, ಸ್ನಿಗ್ಧ); ಎಡೆಯಲಾದ ಸಂಗಡಿಗನು (ಮಿತ್ರ, ಸುಹೃತ್ Nr.).

ಸಂಗಡಿಗತನ sangaḍigatana. Intimacy, friendship (ಸಖ್ಯ Nr.).

ಸಂಗಡಿಗಿತ್ತಿ sangaḍiga-itti. A female companion or friend (My.).

ಸಂಗಡಿಸು sangaḍisu. (= ಸಂಗಳಿಸು). Union to take place (ಒನ್ದಾಗು Šmd. 118 Cm.); to be one (Šm. 55); to be closely joined or united; to assemble (v. i.), to be numerous, to swarm, to crowd; to be joined with (see Bp. 5, 44; 12, 13; 32, 52; 50, 16; 57, 44; 60, 34; Ršv. 5, 46; J. 22, 4). 2, to join (v. t., J. 24, 65). 3, to act immediately or directly, to lose no time (ಅಡಸು Šmd. 29 Cm.).

ಸಂಗತ san-gata. Come together, convened, met. 2, joined, conjoined, united, associated, connected with (Kâvy. III, 3, B, 140; IV, 1, 7); united in wedlock; sexually united. 3, assembled, collected, accumulated, mixed. 4, fitted together, *apposite, proper, seasonable, appropriate,* applicable, adapted to, fitted for (Šmd. 166. 219; Kâvy. III, 3, B, 75). 5. union, meeting; association, intercourse, connection; *friendship,* acquaintance.

ಸಂಗತಿ san-gati. = ಸಂಗ್ತಿ. *Coming together, meeting;* interview; union, junction, conjunction, mixture. 2, *association, intercourse, society, company.* 3, *sexual intercourse.* 4, adaptation, fitness, appropriateness, applicability. 5, going to, visiting, frequenting. 6, meeting or coming to pass accidentally, chance, accident. 7, occurrence, affair; matter, subject (C.; B. 3, 1. 13). ಸಂಗತಿ ಸೀಯೋ? ಬಾಟೀ ಹಣ್ಣು ಸೀಯೋ?—ಸಂಗತೀ ಗುಣ ಸೋತು ನೋಡು, ಹೆಣ್ಡತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು (Prvs.). ಸಂಗತಿಯ ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು (ಭಾಷಾಂಗ Mr. 82). — ಸಂಗತಿಗೆ ಬೀಳು. To fall into society. ಎಷ್ಟೋ ಹುಡುಗರು ಕೆಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗೆ ಬಿದ್ದು (B. 4, 1). — ಸಂಗತಿಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳು. To take into one's company: to take with one's self. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದನ ಕುರಿಗಳ ಹಿಣ್ಡನ್ನು ಸಂಗತಿಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ (B. 4, 214). — ಸಂಗತಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become proper or applicable (ಸಮ್ಬನ್ಧವಾಗು Šmd. 130 Cm.). — ಸಂಗತಿವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಸಂಗತಿವಡೆ. (Kâvy. V, 950). — ಸಂಗತಿ ಹಿಡಿ. To begin to keep company with, to have intercourse with, to ally or connect one's self with. ಹಿರೇ ಮಗನು ಕೆಟ್ಟ ಗೆಳೆಯರ ಸಂಗತೀ ಹಿಡಿದು (B. 1, 1). ಸಭ್ಯ ಆಳಕಳು.... ತುಡುಗ ಆವಿನ ಸಂಗತಿ ಹಿಡಿಯಿತು (3, 22).

ಸಂಗತಿದೋಷ sangati-dôsha. A blemish, vice or ill-habit contracted through keeping company with (My.). ಸಂಗತಿ ದೋಷ ಕೊರಳಿಗೆ ಡೊಣ್ಣೆ (Prv.).

ಸಂಗತ್ಯ san-gatya. Having met, having come together, having become united (Sk.). 2, a word or speech in proper course or order (ಕ್ರಮವಿಡಿದ ನುಡಿ Mr. 461).

ಸಂಗಮ san-gama. = ಸಂಗವ. *Coming together, meeting;* union, junction, contact, touch; *association, intercourse, society, company;* sexual intercourse; *the junction or confluence of two rivers* (ಕೂಡಲ್ Čt. I, 67); *the mouth of a river; planetary conjunction;* fitness, adaptation. — ಸಂಗಮದೇವ. A form or linga of Šiva as worshipped at ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ (Bp. 4, 70; 5, 7; 22, 53; 32, 11; 35, 50; 61, 51. 55). — ಸಂಗಮನಾಥ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 32, 9). — ಸಂಗಮೇಶ. -ಈಶ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 4, 74; 58, 41; 61 sum.; see ಕೂಡಲ-, ಗುರು-). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರ. -ಈಶ್ವರ. = ಸಂಗಮೇಶ. (Bp. 3, 44; 28, 6; 36, 61; 52, 49; 61, 63; see ಕಪ್ಪಡಿ-, ಗುರು-). 2, = ಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. (5 sum.). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರದೇವ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 30, 29). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರ. The town at ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ (Bp. 61, 10). — ಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ. = ಸಂಗಮದೇವ. (Bp. 61, 49).

ಸಂಗರ san-gara. 1. Agreeing together; *agreement, assent; promise.* 2, a day and night (ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳ್, ಹಗಲಿರುಳುಗಳ್ Nn. 19).

ಸಂಗರ san-garâ. 2. Swallowing up, devouring. 2, flesh, meat (ಮಾಂಸ Nn. 19). 3, *war, battle* (ಕಾಳೆಗ Nn. 9; ಧುರ, ಕಾಳೆಗ 19). 4, *misfortune, calamity, trouble,* pain (ದುಃಖ, ವ್ಯಥೆ 19). 5, a stupid man (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 19). 6, the fruit of the šamî tree (ಶಮಿಫಲಿನ, ಬನ್ನಿಕಾಯಿ 19).

ಸಂಗರಕ್ರಿಯೆ sangara-kriyĕ. Causing to fight. See ಕಾದಿಸು.

ಸಂಗವ sangava. Tbh. of ಸಂಗಮ. (Šmd. 347).

ಸಂಗಳಿಸು san-gaḷisu. (= ಸಂಗಡಿಸು). To be joined, combined, mingled or mixed (Ršv. 5, after 19; 5, after 55; 6, after 11; 8, after 5; 8, 85; Ššv. 1, 50). 2, to be brought about, to be produced (Čpr. 3, 40; 4, 66); to come to pass, to occur, to be used (ಬರ್ Šmd. 256 Cm.; ಉಣ್ಬು 264; ಸಮ್ಬನ್ಧವಾಗು 264 Cm.). 3, to produce (Čpr. 1, 59; 3, 48).

ಸಂಗಾತ sangâta. Tbh. of ಸಂಘಾತ. Union, association, company;—with, together with (C.).

ಸಂಗಾತಿ sangâti. Tbh. of ಸಂಘಾತಿ. A companion, a friend (My.). See ಸರಿ-. — ಸಂಗಾತಿಮಚ್ಚೆ. Marks on the body said to indicate the number of a person's friends (in children's language, My.).

ಸಂಗಿ sangi. Going with or to, uniting with, flowing together. 2, full of attachment or devotion, attached, devoted, addicted to, fond of; desirous; lustful. — ಸಂಗಿದೇವ. N. (Bp. 59, 1).

ಸಂಗೀತ san-gîta. Sung together, song in chorus or harmony. 2, *singing accompanied by music and dancing,* symphony (ನೃತ್ಯಮ್ ಆ ವಾದ್ಯಮ್ ಆ ಗೀತಮ್ ಇವು ಕೂಡಿದರೆ ಸಂಗೀತಮ್ ಎನ್ದೆನಿಕ್ಕುಂ Mr. 79); singing accompanied with

music, a concert; a song sung by many voices, chorus. 3, the art of singing with music and dancing. 4, = ಸಂಗೀತಿ No. 2, conversation, discourse (ಸಂಕಥೆ, ಕೂಡುಮಾತು Mr. 461). ಬಧಿರ ಕೇಳುವನೆ, ಸಂಗೀತವ ಪಾಡಿದರೆ? (Dp. 87). ಸಂಗೀತ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಅಂಗಿ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ (Prv.). — ಸಂಗೀತದ ಹಕ್ಕಿ. N. of a bird (ಕುಕ್ಕುಭ Si. 177. 178).

ಸಂಗೀತಕ san-gîtaka. Singing together; a concert; symphony; public entertainment consisting of songs combined with music and dancing. See Čpr. 4, 84. ಸಂಗೀತಕನ ಸ್ವರಭೇದ (ತಾರ Nn. 109; o. rs. ಸಂಗೀತದ ಸ್ವರಭೇದ, ರಾಗಭೇದ).

ಸಂಗೀತಗಾಱ sangîta-gâṟa. A singer; a teacher of singing. (? R.).

ಸಂಗೀತವಿದ್ಯೆ sangîta-vidyĕ. = ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ sangîta-śâstra. The science of singing combined with music and dancing (My.).

ಸಂಗೀತಸ್ವರ sangîta-svara. The seven notes of the musical scale (My.).

ಸಂಗೀತಿ san-gîti. Singing together, a concert, etc. (= ಸಂಗೀತ). 2, *conversation, discourse.*

ಸಂಗೀರ್ಣ san-gîrṇa. Praised. 2, *agreed, assented to, promised.*

ಸಂಗೂಢ san-gûḍha. Completely concealed. 2, contracted, abridged. 3, *brought into contact,* united, joined; *heaped together.* 4, *arranged.*

ಸಂಗೋಷ್ಠಿ san-gôshṭhi. Society, fellowship (Bp. 12, 24; 37, 36).

ಸಂಗ್ತಿ sangti. Tbh. of ಸಂಗತಿ. See Prv. s. ಪಂಕ್ತಿ.

ಸಂಗ್ರಥಿತ san-grathita. Strung or tied together. (A.).

ಸಂಗ್ರಹ san-graha. Seizing or holding together, seizing, grasping, clenching (ಮುಷ್ಟ Mr. 328), grasp, grip, taking hold of, taking. 2, reception, admission, assent. 3, receiving kindly, guarding, protecting, supporting, entertaining. 4, bringing together, *a gathering, conjunction, collection,* heap, conglomeration (ಕೂಡಲಿಕ್ಕುವುದು Nn. 109), store. 5, *a compilation.* 6, sum, amount, totality. 7, *condensation, conciseness.* 8, *an abridgment,* epitome, summary. 9, a catalogue, list. 10, restraining, confining, controlling. 11, a store-room, a place where anything is kept. See ನೆರೆಪು, ಸಂಚಿಸು, ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ. — ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡು. To gather together, to collect, to amass, to lay up in store (B. 4, 2; 5, 76); etc. (= ಸಂಗ್ರಹಿಸು).

ಸಂಗ್ರಹಣ san-grahaṇa. The act of taking hold of, seizing, grasping, embracing, etc.; bringing or gathering together, collecting, assembling, etc. See ಉಪ-.

ಸಂಗ್ರಹಣಿ san-grahaṇi. Diarrhoea, dysentery (ಗ್ರಹಣೀರುಜ್, ಪ್ರವಾಹಿಕೆ G.).

ಸಂಗ್ರಹಿಸು san-grahisu. To include, to comprehend (Šmd. 66 Cm.). 2, to gather together, to collect, to acquire, to amass, to pile (as books, money, grain, furniture, knowledge, My.; Bp. 9, 38; 16, 12). 3, to abridge (as a story, My.).

ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ sangrahisuvikĕ. Gathering together; abridging (ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಇರುವದನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಸಂಕ್ಷೇಪಣ, etc. Si. 394).

ಸಂಗ್ರಾಣಿಸು san-grâṇisu. (*i. e.* ಸಂಗ್ರಹಣಿಸು). To bring or gather together, to collect, etc. (Bh. 4, 2, 52).

ಸಂಗ್ರಾಮ (san-grâma). *A battle, war,* fighting (ಘನ, ಕಾಳೆಗ, o. r. ರಣಾಂಗಣ Nn. 15; ಕಾಳೆಗ 91; ಬವರ Bhn. 33).

ಸಂಗ್ರಾಮಧೀರ sangrâma-dhîra. Brave in war; a brave warrior (My.).

ಸಂಗ್ರಾಮಲಮ್ಪಟ sangrâma-lampaṭa. Hankering after fighting or quarrel (an epithet of Nârada, Grj. 8, after 40).

ಸಂಗ್ರಾಹ san-grâha. Seizure, grasp; clenching the fist. 2, *the fist.* 3, *the handle of a shield.*

ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ san-grâhya. To be laid hold of or seized, capable of being seized, seizable (Kâvy. V, 10); to be collected; to be received.

ಸಂಘ san-gha. = ಸಂಗ 1. Close contact or combination. 2, any collection, a heap, *a mass, a multitude,* a quantity, a crowd, a host, a group, a flock, an assemblage (Bp. 58, 48); any number of people or inhabitants living together; — a committee (as of a school, of a municipality, etc., My.).

ಸಂಘಟ san-ghaṭa. = ಸಂಘಟ್ಟ. (Sk.; Bp. 56, 7).

ಸಂಘಟನ san-ghaṭana. = ಸಂಘಟನೆ, ಸಂಘಟ್ಟನ. (Sk.; My.).

ಸಂಘಟನೆ san-ghaṭanĕ. Contact, union, junction; embrace; — being come by, obtained or acquired; — being accomplished or effected; — rubbing together, friction, crushing, bruising. — ಸಂಘಟನೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be applied or used, to occur (ಸನ್ಧಿಸು, ಬರ್ Šmd. 79 Cm.). 2, to meet, to occur with: to occur, to happen (ತಾಗು 174 Cm.).

ಸಂಘಟಿ san-ghaṭi. That crushes: a millstone (ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು Mr. 206).

ಸಂಘಟಿತ san-ghaṭita. = ಸಂಘಟ್ಟಿತ. Joined; come by, obtained, achieved (My.); — struck, sounded.

ಸಂಘಟಿಸು san-ghaṭisu. To join, to be combined (J. 4, 18). 2, to come, to occur, to happen (14, 13). 3, to be obtained (Râm. 5, 9, 27). 4, to be effected. ಸಂಘಟಿಸಿತು (ಸಾಧ್ಯ Bhn. 66). 5, to strike (one thing) against (another, Šsv. 4, 39). 6, to crush (J. 11, 16).

ಸಂಘಟೀಕರಣ sanghaṭî-karaṇa. Joining. See ಅಮುಱ್ಚು.

ಸಂಘಟ್ಟ san-ghaṭṭa. = ಸಂಘಟ. Meeting, joining together, close contact, union. 2, striking against, touch; clashing together, collision; shock, clash, encounter, conflict; embracing. 3, rubbing together, friction.

ಸಂಘಟ್ಟನ san-ghaṭṭana. = ಸಂಘಟನ, ಸಂಘಟ್ಟ. Close contact, contact, union, junction; cleaving or adhering to. 2, striking against, striking; collision. 3, collecting, meeting, encountering, occurrence. 4, rubbing together, friction. See ಪಾದ-; ತಿಡು ಕುಟ್ಟು, ತಾಗು, ತಾಂಗು 1, ತಾಟು 1, ಪಳಂಚು 1.

ಸಂಘಟ್ಟಿ san-ghaṭṭi. A companion, a follower (Sk.; *cf.* ಸಂಗಡಿ).

ಸಂಘಟ್ಟಿತ san-ghaṭṭita. = ಸಂಘಟಿತ. Assembled, collected. 2, struck against, touched. (R.).

ಸಂಘರ್ಷ san-gharsha. 1. Tbh. of ಸಂಹರ್ಷ. (See Mr. 533 s. ಹಸ್ತ 3).

ಸಂಘರ್ಷ san-gharsha. 2. Rubbing together, grinding, trituration, friction (ತಿಕ್ಕೋಣ G.); rubbing against (another), collision, mutual attrition, emulation, vying or contending for superiority; envy. See Mr. 463, where the t... is corrupt.

ಸಂಘರ್ಷಣ san-gharshana. Rubbing against (another, etc. J. 12, 7; 17, 28).

ಸಂಘಾತ san-ghâta. = ಸಂಗಡ, ಸಂಗಾತ. Close combination, union, association, connection (ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). 2, a collection, *a mass, a multitude, an assemblage,* a heap, a cluster, a band. 3, a collection of mucus, phlegm. 4, striking together; striking, killing, hurting. 5, *a division of the infernal regions.* See ಮತ್ಸ್ಯ-.

ಸಂಘಾತತಾಳ sanghâta-tâḷa. = ಸಂಗಡತಾಳ. (Šmd. 381). Combined musical time, etc.

ಸಂಘಾತಪ್ರೇಕ್ಷಣ sanghâta-prêkshaṇa. = ಸಂಗಡವೆಕ್ಷಣ. (Šmd. 380). Combined sight, etc.

ಸಂಘಾತಿ san-ghâti. A companion, an associate, a friend (Bp. 57, 10).

ಸಚರಾಚರ sa-čara-ačara. Comprehending all moving and motionless creatures, comprising animate and inanimate, having all things, universal. 2, every created thing animate or inanimate; the universe. See Bp. 10, 42; 51, 15. 31.

ಸಚಿ sači. = ಶಚಿ. The wife of Indra. 2, an associate, a friend. 3, connection, friendship.

ಸಚಿವ sačiva. A companion, a friend. 2, *a counsellor, a minister* (ಪ್ರಧಾನ Nn. 103).

ಸಚೀಶ sači-iša. A minister of state (Bp. 59, 57).

ಸಚೇತನ sa-četana. Having consciousness, sentient, animate, living (Čpr. 8, 102; B. 4, 13).

ಸಚೇಲ sa-čêla. Having clothes, clothed, dressed.

ಸಚೇಲಸ್ನಾನ sačêla-snâna. Bathing with one's clothes on, ablution in one's garments (Bp. 55, 35; B. 5, 61; My.).

ಸಚ್ಚರಿತ sat-čarita. Good conduct, good behaviour (ಪ್ರಧಾನ, ಒಳ್ಳೆಹ ಚಾರಿತ್ರವು Nn. 60). 2, well-behaved; a virtuous, honest, upright man (Šmd. 175; ನೀತಿಗ Čt. I, 89).

ಸಚ್ಚರಿತ್ರ sat-čaritra. = ಸಚ್ಚರಿತ. (Bp. 6, 1; 38, 77; 39, 57; 55, 46).

ಸಚ್ಚಿದಮಲ sat-čit-amala. Pure in nature and thought (Bp. 39, 28. 34).

ಸಚ್ಚಿದಾನನ್ದ sat-čit-ânanda. Existence, thought and joy (an epithet of the universal soul); having existence, thought and joy (Kp. p. 130).

ಸಚ್ಚಿದಾನನ್ದಮಯ saččidânanda-maya. Consisting of existence, thought, and joy (Kp. p. 132; J. 5, 7).

ಸಚ್ಚಿದ್ರೂಪ sat-čit-rûpa. Having the form of true knowledge (Šsv. 4, 124).

ಸಚ್ಚೇತನ sat-četana. Having a virtuous mind (Bp. 33, 3).

ಸಜಡ sa-jaḍa. Stupid; ill; etc. See Bp. 40, 65.

ಸಜಮ್ಬಾಲ sa-jambâla. Having mud, *muddy, clayey.*

ಸಜಲ sa-jala. Possessing water, watery, wet, humid.

ಸಜಲತೆ sa-jalatĕ. Wateriness (Čpr. 5, 124).

ಸಜಾ sajâ. Punishment (My.; Mhr., H.; see ಶಾತಿ-).

ಸಜಾತಿ sa-jâti. Of the same sort or kind or species; *of the same class or tribe or caste.*

ಸಜಾತೀಯ sa-jâtîya. *Of the same class or tribe or caste;* etc.

ಸಜೀವ sa-jîva. Having life, alive, animate (My.).

ಸಜ್ಜ sajja. = ಸಜ್ಜು. Covered, clothed, dressed. 2, accoutred, trimmed. 3, ornamented, decorated. 4, *prepared, made ready, ready.* 5, *armed,* fortified. 6, apparatus, equipment, equipage, harness, armour, mail.

ಸಜ್ಜಕ sajjaka. 1. = ಸಜ್ಜುಕ, q. v.

ಸಜ್ಜಕ sajjaka. 2. = ಸಜ್ಜಿಗೆ, q. v. (My.; see ಅಕ್ಕಿ-)

ಸಜ್ಜನ sajjana. 1. Clothing, dressing; preparing, making ready; putting on armour, arming. 2, *a guard,* a sentry, a picket (ಉಪರಕ್ಷಣ, ಪಾಳೆಯದ ಕಾಪು Nr.). 3, a kind of girth (ಉಪರಕ್ಷಣ, ಒಲ್ಲಾಳದಟ್ಟ Nr.).

ಸಜ್ಜನ sat-jana. 2. Well-born, of good family, respectable, reputable; virtuous, good. 2, *a good man, a virtuous man* (Šmd. 114). 3, = ಸೌಜನ್ಯ, goodness, generosity, kindness (see s. ಸಾಹಿತ್ಯ). ದುರ್ಜನನ ಸಹವಾಸದಿನ್ದ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು.— ಸಜ್ಜನನಿಗೂ ಸಜ್ಜನನಿಗೂ ಮೂಱು ದಾರಿ, ದುರ್ಜನನಿಗೂ ದುರ್ಜನನಿಗೂ ಒನ್ದೇ ದಾರಿ, ಸಜ್ಜನನಿಗೂ ದುರ್ಜನನಿಗೂ ಎರಡು ದಾರಿ (Prvs.). See Bp. 28, 37; 36, 2; 55, 32; 59, 51; Bh. 1, 8, 26; Sp. s. ಸಾಯ್.

ಸಜ್ಜನಮಿತ್ರ sajjana-mitra. A friend of the good (Bp. 36, 2).

ಸಜ್ಜನವಧು sajjana-vadhu. A woman of good family (Šmd. 186).

ಸಜ್ಜನಸಂಗ sajjana-sanga. Company of the good (My.).

ಸಜ್ಜನಿಕೆ sajjanikĕ. Virtuousness, goodness (Čh. v. 8; My.).

ಸಜ್ಜನೆ sajjanĕ. 1. A virtuous, etc. woman; a wife (ದಾರ, ಕಲತ್ರ, ಗೃಹ, ವಧು, etc. Mr. 306).

ಸಜ್ಜನೆ sajjanĕ. 2. The act of dressing; dress, decoration, equipment, accoutrement, *caparisoning an elephant;* arming.

ಸಜ್ಜರಸ sajjarasa. Tbh. of ಸರ್ಜರಸ. (ಬಹುರೂಪ, ಸರ್ವರಸ, ರಾಲ, ಸರ್ಜರಸ, Nr.; ರಾಳ, ಶಾಲ Mr. 144; Bh. 1, 8, 69; Si. 227; My.).

ಸಜ್ಜಳ sajjaḷa. A whip (ಸಜ್ಜನಕೋಲೆ, a scourge or whip Br., fr. H. ಸಜಾ). ಅಶ್ವಾದಿಗಳ ಹೊಡೆವ ಸಜ್ಜಳ (ಕಶೆ Nr.).

ಸಜ್ಜಿಕೆ sajjikĕ. 1. = ಸಜ್ಜೆ. The linga box (V. 3, 66).

ಸಜ್ಜಿಕೆ sajjikĕ. 2. A female who is clothed or dressed. See ವಾಸಕ-.

ಸಜ್ಜಿಗೆ sajjigĕ. = ಸಜ್ಜಕ 2, ಸೊಜ್ಜಿಗೆ, ಸೋಜ. Wheaten flour in fine granules, wheaten grits, rolong (My.; Mhr. ಸೋಜೀ). 2, grits of roasted rice: a mess or dish made of grits of roasted rice (My.; Tĕ., H. ಸುಜ್ಜಿ, ಸೊಜ್ಜಿ, ಸೊಜ್ಜೆ; Mhr. ಸೋಜೀ). ಸಾವೆ ತಿನ್ನುವವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜಿಗೆ ಹುಡುಕಿದ ಹಾಗೆ.— ಸಮ್ಪ್ರಮದ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿ ಸಜ್ಜಿಗೆ (Prvs.). See ಅಕ್ಕಿ-.

ಸಜ್ಜಿತ sajjita. Clothed, dressed; made ready, prepared; equipped, *accoutred* (as an elephant for war), armed.

ಸಜ್ಜೀಕರಣ sajjî-karaṇa. Equipping, making ready, preparing; decorating; arming. See ಪಣ್ಣು 1.

ಸಜ್ಜೀಕಾರ sajjîkâra. (= ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ). Tbh. of ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ. Impure carbonate of soda, country alkali, natron (Mhr. ಸಜ್ಜಾಖಾರ, ಸಜ್ಜೀಖಾರ; ಸರ್ಜಿಜಾಕ್ಷಾರ, ಸುಖವರ್ಚಕ G.).

ಸಜ್ಜೀಕೃತ sajjî-krita. Arrayed; prepared; decorated; armed (Čpr. 2, after 93).

ಸಜ್ಜು sajju. Tbh. of ಸಜ್ಜ. Prepared, made ready, ready (My.). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂಜೆ ಸಜ್ಜು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಜ್ಜು

ಗೆಯ್. To make ready; to make one's self ready (Ršv. 6, after 116).

ಸಜ್ಜುಕ sajjuka. = ಸಜ್ಜಕ 1, ಸಜ್ಜುಕ. Tbh. of ಸದ್ಯಸ್ಕ. New, recent, young (ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ, ಸದ್ಯಸ್ಕ Hlâ.). 2, that is young or fresh: a bud (ನನೆ, ಮುಗುಳ್, ಮೊಗ್ಗೆ, ಕುಟ್ಮಲ Šm. 22, o. r. ಸಜ್ಜುಕ; Kk. 23, o. r. ಸಜ್ಜಕ; J. 17, 24; 18, 30).

ಸಜ್ಜೆ sajjĕ. = ಚಜ್ಜೆ, etc. The grain Holcus spicatus Roxb. (My.).

ಸಜ್ಜೆ sajjĕ. = ಚಜ್ಜೆ, ಚೆಜ್ಜೆ, ಸಜ್ಜಕೆ 1, ಸೆಜ್ಜೆ q. v. Tbh. of ಶಯ್ಯೆ. A place of rest or repose, a bed (Bh. 1, 8, 86). 2, a place of rest or receptacle for the linga or phallus (of Šiva), the linga box suspended from the neck by Lingavantas (Bp. 38, 15; Tĕ. ಸಜ್ಜೆ, ಸೆಜ್ಜೆ; T. ಚೆಜ್ಜೈ). 3, an upper story (My.; T. ಚೆಜ್ಜೈ). — ಸಜ್ಜೆಮನೆ. = ಸಜ್ಜೆವನೆ. J. 8, 9). — ಸಜ್ಜೆವನೆ. -ಮನೆ. = ಸೆಜ್ಜೆವನೆ. A sleeping-apartment (ಶಯ್ಯಾವಸಥ Mr. 195; J. 18, 30).

ಸಂ saṅ. = ಸಮ್, q. v.

ಸಂಚ sañča. = ಸಂಚು 2. See Bp. 51, 54 and ಸಂಚಗಾರ್ತಿ.

ಸಂಚ sañča. Tbh. of ಸಂಚಯ. That is accumulated, put up or saved (for future use, as money, grain, etc., My.).

ಸಂಚಕರ sañčakara. = ಸಂಚಕಾರ, q. v. Something given by a person as a pledge of bestowing more of the same kind (Čpr. 2, 55).

ಸಂಚಕಾರ sañčakâra. = ಸಂಚಕರ, ಸಂಚಗಾರ. Tbh. of ಸತ್ಯಂಕಾರ. Something given as a pledge of bestowing more of the same kind (Bh. 8, 5, 9; J. 19, 18; 23, 31); something given in advance as an earnest or security for the performance of a contract, earnest-money, pledge (My.); ratification of a contract or bargain (ಸತ್ಯಾಪನ, ಸತ್ಯಂಕಾರ, ಸತ್ಯಾಕೃತಿ Nr.; see ಪಣಾರ್ಪಣ). ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು (Prv.). See Si. 325.

ಸಂಚಗಾರ sañčagâra. = ಸಂಚಕಾರ, etc. ಪಂಚಲೋಹದ ಹಂಚು ಆದರೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡಬಾರದೇ? — ಸಂಚು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡಬೇಕೇ? (Prvs.).

ಸಂಚಗಾರ್ತಿ sañča-kârti. (Šmd 246 Mdb.). = ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ.

ಸಂಚಯ saṅ-čaya. = ಸಂಚ. Piling together, heaping up, collection, accumulation, heap, hoard, store, *multitude, number*, quantity. — ಸಂಚಯ ಮಾಡು. = ಸಂಚಯ್ಸು. (My.).

ಸಂಚಯನ saṅ-čayana. The act of piling together, heaping up, collecting; putting up or saving (for future use, My.; see Prv. s. ಪಂಚನೆ). 2, taking the ashes and bones of a body and casting them, the day after burning, into some river, or burying them (My.).

ಸಂಚಯ್ಸು sañčaysu. To collect or put up (for future use, My.).

ಸಂಚರ saṅ-čara. Going about; going or passing through, passage, transit; a way; any narrow road or difficult pass, a defile, a bridge over a torrent. See ದುರ್ಗ-.

ಸಂಚರಣ saṅ-čaraṇa. Going together, meeting, joining; passing through; going about, travelling, going; motion; setting in motion, use, practice (Čpr. 3, 95; 4, 15). — ಸಂಚರಣಮ್ಬೆಱ್. -೦-ಪೆಱ್. To begin to practise (Ššv. 4, 69).

ಸಂಚರತ್ saṅ-čarat. Going, walking or wandering about (Čpr. 1, 124).

ಸಂಚರಿಸು saṅ-čarisu. To come together, to join, to be combined; to occur, to come or be used (Čh. v. 324; ನೆಲಸು Šmd. 352; ಇರ್ 374; ಬರ್ 395 Cm.). 2, to go or walk about, to move about, to roam, to wander (Bp. 19, 77; J. 3, 3; 20, 42).

ಸಂಚಲ saṅ-čala. = ಸಂಚಳ 1. Moving about (adj.), shaking; moving to and fro, unsteady, wavering, oscillating; fickle; trembling, quivering; — moving away, off or on, departing; — starting or jumping up (ಚಾಪಲ, ಚಂಚಲ, etc. Mr. 228; Šmd. 168; Bp. 40, 57). 2, agitation, commotion, etc. (ಬೆಳ್ಪಳ Kk. 86; Šm. 41; ತೆರಳ್ಕೆ Čt. I, 3).

ಸಂಚಲತೆ saṅ-čalatĕ. ಸಂಚಳತೆ. Shaking, moving to and fro, motion, etc.; agitation, etc. (ಮಿಳಿರ್ Čt. II, 84; Grj. 9, after 58; Bp. 17, 15).

ಸಂಚಲತ್ವ saṅ-čalatva. = ಸಂಚಲತೆ. See ಕದಕದಿಸು.

ಸಂಚಲನ saṅ-čalana. Moving about, shaking, trembling, agitation, etc. See ಅಲುಗು, ಅಲ್ಲಾಡು.

ಸಂಚಲಿತ saṅ-čalita. Moved about, unsteady, trembling, etc. See ಅ-; Bp. 38, 24.

ಸಂಚಲಿಯಿಸು saṅ-čaliyisu. = ಸಂಚಲಿಸು. (Grj. 8, 44).

ಸಂಚಲಿಸು saṅ-čalisu. ಸಂಚಳಿಸು. To move about (v. i.), to shake, to move to and fro, to grow unsteady, to quiver, to tremble (Čpr. 4, 46; Bp. 28, 41; 50, 58; 57, 47; Ršv. 13, after 77). See ಸುಱ 1.

ಸಂಚಳ saṅ-čaḷa. 1. = ಸಂಚಲ.

ಸಂಚಳ sañčaḷa. 2. Tbh. of ಸೌವರ್ಚಲ. A factitious salt prepared by fusing fossile salt with Emblic myrobalans (nĕlli, Mhr.). — ಸಂಚಳಕಾರ. = ಸಂಚಳ 2. (ರುಚಕ, ಸೌವರ್ಚಲ G.).

ಸಂಚಾರ saṅ-čâra. Going or walking about, roaming, wandering, traversing; — passing through, passage, progress, course; a passage; — the passage or entrance of the sun into a new sign; — difficult progress; etc. ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರೂ ನಡುರಾತ್ರೆಸಂಚಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಂಚಾರ ಮಾಡು. To go or walk about, to wander, to move (B. 4, 13. 165).

ಸಂಚಾರಕ saṅ-čâraka. Causing to go or go towards; conveying, leading; a leader, a guide, a messenger.

ಸಂಚಾರತೆ saṅ-čâratĕ. The act of going or moving about (Grj. 9, 56).

ಸಂಚಾರಿ saṅ-čâri. Moving about, going, moving, roaming, wandering; one who moves about, etc.; — a go-between, a bawd, a procuress (ಸಂಚಾರಿಕೆ Mr. 305). 2, changeable, fickle, unsteady, not permanent, transitory (as a bhâva or feeling); — a transitory bhâva or feeling (J. 21, 58).

ಸಂಚಾರಿಕೆ saṅ-čârikĕ. A female messenger, *a go-between, a bawd, a procuress*.

ಸಂಚಾರಿಭಾವ sañčâri-bhâva. (= ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವ). A transitory bhâva or feeling (Kâvy. IV, 2, 16. 18. 19).

ಸಂಚಾಲನ saṅ-čâlana. The act of causing to move about, that of shaking, etc. See ಶಸ್ತ್ರ-, ಅಸುಮ್ಬು.

ಸಂಚಿ sañči. A sack, a bag (My.; Tĕ., M.; Mhr. ಚಂಚೀ, a bag with divisions or pockets). ಸಂಚಿ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಮಂಚ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.).

ಸಂಚಿಕೆ sañčikĕ. A collection of a few palm leaves forming a book (My.; Tĕ.; Sk. ಸಂಚ); a section or part of a book (My.; Tĕ.).

ಸಂಚಿತ san-čita. Heaped up, accumulated, amassed, collected, gathered, saved (Bp. 24, 3). 2, filled with, furnished or provided with, full of (Bp. 8, 52; 22, 51; 36, 53). 3, the state of being provided with (J. 4, 8).

ಸಂಚಿತಕರ್ಮ sančita-karma. Accumulated guilt, demerit or sins contracted in a former birth (My.).

ಸಂಚಿತದ್ರವ್ಯ sančita-dravya. Amassed wealth (My.).

ಸಂಚಿತಪುಣ್ಯ sančita-puṇya. Accumulated merit, merit wrought out and laid up in a former birth (My.).

ಸಂಚಿಸು sančisu. To pile up, to accumulate, to collect (ಸಂಗ್ರಹ Śmd. Dh.). 2, to collect (v. i.), to be arranged in order (Čh. v. 87).

ಸಂಚು sanču. 1. To be full of artifices or act cunningly (J. 26, ೧0).

ಸಂಚು sanču. 2. (fr. ಸಮೆ 2?). = ಸಂಚಿ. (A making, a contrivance): an expedient, a means (My.); an artifice, a stratagem; a trick; intrigue (Rśv. 6, after 11; Śśv. 4, 73; J. 6, 34; My.; Tĕ. ಚಂಚು, ಸಂಚು, trim, delicacy, fashion; way, mode, manner; artifice, stratagem; Tĕ. ಸಮುತು, a combination or league, a strike; T. ಚಮುಜು, a seditious assembly, a seditious view, a plot); cleverness, skill. **2,** a trace (ಜಾಡೆ Tĕ.; Si. 61). See ಒಳ-, ಮೆಯ್-. ಸಂಚು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಚಗಾರ ಕೊಡ ಬೇಕೇ? — ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಂಚು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. — ಅಂಚು ಇಲ್ಲದ ಹೊಲವಿಲ್ಲ, ಸಂಚು ಇಲ್ಲದ ಮಾತು ಇಲ್ಲ. — ವಂಚಕನಿಗೆ ಸಂಚು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಸಂಚುಗೂಡು. -ಕೂಡು. Cleverness to be combined with (Rśv. 1, after 135). — ಸಂಚುವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To get or evince cleverness (Śśv. 3, after 35).

ಸಂಚುಗಾತಿ sanču-gâti. = ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸಂಚುಗಾಱ sanču-gâṟa. A man who makes use of good means to reach an aim (My.). **2,** a spy (My.).

ಸಂಚುಗಾರ್ತಿ sanču-gârti. = ಸಂಚಗಾರ್ತಿ. A woman who employs good means to reach an aim (My.). **2,** a pimp (My.).

ಸಂಚೂರ್ಣ san-čûrṇa. Powder, any minute particle of substance. See ನುಱು 1, ನುಚ್ಚು.

ಸಂಚೀಯಮಾನ san-čêyamâna. Being heaped, collected, gathered together, or arranged (Čpr. 1, after 127).

ಸಂಛನ್ನ san-čhanna. Entirely covered over or enveloped, concealed, hidden, obscure (Čpr. 6, 14); surrounded; invested, clothed. See ಎಡೆಗಿಱು, ತುಱುಗು 1, ಮುಸುಱು 1.

ಸಂಛಾದಿತ san-čhâdita. Put on as a cover (J. 29, 35).

ಸಂಜ san-ja. Universal producer: Brahmâ; Śiva. — ಸಂಜಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. See ನಿಷ್ಠೂರ-.

ಸಂಜನನ san-janana. Birth, production, origin (Čpr. 5, 6). 2, the act of begetting, causing, producing.

ಸಂಜನಿತ san-janita. Produced, caused, created, born, arisen (Čpr. 5, 8; Čh. v. 51; Bp. 7, 7; 26, 39; 29, 24; 30, 8). ಸಂಜನಿತಸಮಸ್ತಕೃತ್ಯ (ವರ್ಗ, ಹುಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ Nn. 159).

ಸಂಜನಿಯಿಸು san-janiyisu. To be born, to arise, to be produced, to take place, to appear, to happen (ಹುಟ್ಟು Śmd. 134, 192).

ಸಂಜನಿಸು san-janisu. = ಸಂಜನಿಯಿಸು. (Rśv. 4, 76; Râm. 6, 43, 9).

ಸಂಜಮಿ sanjami. Tbh. of ಸಂಯಮಿ. (ಸಂಯಮಿ Čt. I, 99, o. r. ಸಯ್ಯಮಿ).

ಸಂಜಯ san-jaya. N. of the charioteer of king Dhṛitarâshṭra (Bh. 8, 25, 1).

ಸಂಜವನ san-javana. = ಸಂಯಮನ. *A square formed by four houses,* a quadrangle (ಚೌರಗೆ Hlâ.; ಚೌಕ Mr. 195).

ಸಂಜಾತ san-jâta. Born, produced, appeared, arisen, become (Čh. v. 152). 2, a multitude or collection of things.

ಸಂಜೀವ san-jîva. Living together, living. 2, bringing to life, animating, life-restoring (see ಮೃತ-; Bp. 19, 9). 3, Hanumat (ಹನುಮನ್ತ G.).

ಸಂಜೀವಕ san-jîvaka. Living together. 2, animating; the act of bringing to life or restoring life (J. 24, 2. 3. 17; see ಮೃತ-). 3, N. of a bull.

ಸಂಜೀವನ san-jîvana. Living together. 2, remaining alive (My.). 3, bringing to life, animating, re-animating, life-restoring; an animating process; a cordial, an elixir (J. 5, 54; Śśv. 5, after 14; My.). ಸಂಜೀವನ ಆಗ ಬೇಕಾದರೆ ಮುಂಜಿನ ನೀರು ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಸಂಜೀವನಕರಣಿ sanjîvana-karaṇi. A cordial, an elixir (My.).

ಸಂಜೀವಿನಿ sanjîvini. A plant that restores to life (Râm. 6, 36, 46; Mhr.).

ಸಂಜೀವಿಸು san-jîvisu. To remain alive (My.).

ಸಂಜೆ sanjĕ. = ಚಂಜೆ, ಸನ್ದೆ. Tbh. of ಸನ್ಧ್ಯೆ. (Śmd. 344; Hlâ.; Śm. 18; ಕುತಪ, ಅಪರಾಹ್ಣ Nn. 107; ಸಾಯಂ Si. 476; B. 5, 126; C.). — ಸಂಜೆಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Evening-darkness. See Sp. s. ಹೊಲೆ. — ಸಂಜೆಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. The redness of evening (Rśv. 11, 7; Śśv. 3, 6; J. 4, 39; 5, 15; 17, 26). — ಸಂಜೆದಾರಕಿ. -ತಾರಕಿ. An evening-star (J. 26, 5). — ಸಂಜೆಮಲ್ಲಿಗೆ. A kind of medicinal flower that opens in the evening (My.). — ಸಂಜೆಮುಗಿಲ್. A (red) evening-cloud (Čpr. 6, 70; Abh. P. 13, 63). — ಸಂಜೆಮಱು. -ಮಱು. An evening-rain (Č. Bp. 47, 47). — ಸಂಜೆವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Evening looked upon as a woman (J. 8, 46; 17, 21). — ಸಂಜೇ ಹೊತ್ತು. Evening-twilight, evening-time (B. 4, 74).

ಸಂಜ್ಞ san-jña. Named, called, designated (see ತ್ರೀ-). 2, being conscious. 3, = ಸಂಜ್ಞೆ (ನಾಮ, ಮನ್ತ್ರ Mr. 485).

ಸಂಜ್ಞಕ san-jñaka. = ಸಂಜ್ಞ No. 1. See ಬೀಜ-.

ಸಂಜ್ಞಪನ san-jñapana. *The act of killing* (a sacrificial victim).

ಸಂಜ್ಞಾಕ್ಷರ sanjñâ-akshara. A letter, often an initial, denoting a person or thing (My.).

ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣ sanjñâ-prakaraṇa. A section on letters, etc. (Śmd. 61; Kâvy. I, 1a, 6 seq.).

ಸಂಜ್ಞಾವಾಚಕ sanjñâ-vâčaka. A syllable used to denote a certain object (My.).

ಸಂಜ್ಞಿತ san-jñita. = ಸಯಿಜ್ಞಿತ. Named, called, designated, denominated, termed. 2, renowned, honoured (ಕಾಂಚಿತ, ಅರ್ಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Hlâ.).

ಸಂಜ್ಞು san-jñu. *Knock-kneed.*

ಸಂಜ್ಞೆ san-jñĕ. ಸಂಜ್ಞಾ. = ಸನ್ನೆ, ಸಯ್ಗೆ, ಸೊನ್ನೆ 3. Sense, *consciousness,* becoming aware of anything; knowledge, understanding, intellect; thought, mind, right mind (ಪರಚೇತನ, ಚೈತನ್ಯ Nn. 99). 2, *a sign, token, signal,*

symbol, gesture, gesticulation, indication, hint (ಸೂಚನೆ 99; Śmd. 61). 3, *an appellation, a name,* title, designation, term (ನಿಜನಾಮ, ಹೆಸರು 99; ಸಮಾಹ್ವಯ, ಹೆಸರ್ 159). 4, (in grammar) the name of any thing thought of as standing by itself, any name or noun having a special meaning (see Śmd. 61). 5, an entire or complete army (ಚತುರ್ಬಲ, ಚತುರಂಗಬಲ 99). See ಅಕ್ಷರ-.

ಸಂಜ್ಯೋತಿ saṅ-jyôti. A brilliant light (Bp. 21, 4).

ಸಂಜ್ವರ saṅ-jvara. Full of heat or fever (Ršv. 5, 39). 2, great heat or fever; *heat, burning, scorching.*

ಸಟ saṭa. 1. = (ಸೆಡವು 1). Pride, arrogance. ಸಟವಿದ್ದವನಿಗೆ ಹಟವು ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಸಟ saṭa. 2. = ಸೆಡ 1. P. p. of ಸಟಿ 1. — ಸಟ ಕೊಳ್ಳು. To grow puffed up or proud. ತನ್ನ ಪ್ರಶಂಸೆ ಕೇಳಿ, ಕಾಗೆಯು ತಾನು ಯಾರು? ಎಮ್ಬು ಎಚ್ಚರ ಮರೆತು, ಸಟ ಕೊಣ್ಡು, ಕೊಂಕು ಮಾಡುತ್ತ, ತನ್ನ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಈ ನರಿಯು ಭ್ರಾನ್ತವಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಸನ್ತೋಷಗೊಳಿಸ ಬೇಕೆನ್ದು, ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಆರಮ್ಭ ಮಾಡಿತು (B. 3, 12).

ಸಟತನ saṭatana. The state of being puffed up or proud. ಮಠಪತಿಯಾದರೂ ಸಟತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಟಿ saṭi. 1. = ಸೆಡೆ 1. To grow puffed up, etc. (S. Mhr.).

ಸಟಿ saṭi. 2. = ಸೆಟಿ, ಸೆಡೆ 2. To be or become crooked or bent, to bend (S. Mhr.).

ಸಟಿ saṭi. 3. = ಸೆಡೆ 4. Becoming crooked, etc. — ಸಟಬೇನೆ. A disease by which the limbs grow bent, convulsions (S. Mhr.).

ಸಟಿಗೆ saṭigĕ. A N. of Durgâ (Mhr. ಸಟವಾಈ, ಸಟವೀ). — ಸಟಗೆಯವ್ವ. -ಅವ್ವ. = ಸಟಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಸಟುಕ saṭuka. = (ಸಟ್ಟು), ಸಟ್ಟುಗ, ಸೊಟಕ. A ladle of wood or of a cocoa-nut shell (My.).

ಸಟೆ saṭĕ. 1. Tbh. of ಶಠೆ. (Śmd. 338). Falsehood, lying, cheating (ಅನೃತ Śmd. 232 Cm.; J. 5, 56; My.; Tĕ.). ಸಟೆಯ ನುಡಿ (ಅನೃತಂವಚಃ, ಸುಳ್ಳುಮಾತು Si. 59); ಸಟೆಯಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿವೇಷವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ತಿರಿದುಮ್ಬುವದು (ಕುಹನೆ 254; see 299. 406). ಪುಟವಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಟೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಸಟೆ ನುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಮಠದ ಪೂಜೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಸಟೆ ಪಟೆ. reit. = ಸಟೆ. (My.). — ಸಟೆಪಟೆಕೆಲಸ. Fictitious, useless work (as that of children when they imitate cooking, without fire, water, food, etc., My.). — ಸಟೆಪಟೆಮಾತು. A lie (My.). — ಸಟೆಮಾತು. A lie, untruth. ಮಾಡೋದೇ ಪಾರಾಯಣ, ಆಡೋದೇ ಸಟೆಮಾತು (Prv.).

ಸಟೆ saṭĕ. 2. = ಜಟೆ. *An ascetic's matted or clotted hair;* the mane of a lion, the bristles of a boar. *Cf.* ಶಣ್ಟ.

ಸಟೆಗ saṭĕ-ga. (Śmd. 237). A dishonest, deceitful man (?).

ಸಟೆಗಾರ saṭĕ-gâra. A liar (My.). ಸಟೆಗಾರನ ಮಾತು ದಿಟವಾದರೂ ನಮ್ಬರು (Prv.).

ಸಟೆಗಾರ್ತಿ saṭĕ-gârti. A female liar (My.).

ಸಟ್ಟ saṭṭa. = ಚಟ್ಟ, ಸಟ್ಟ, etc. Plural ಸಟ್ಟು (My.).

ಸಟ್ಟಿ saṭṭi. = ಚಟ್ಟ, ಚಟ್ಟ 2, etc., ಸಟ್ಟ, ಸೆಟ್ಟಿ, q. v. (My.). — ಸಟ್ಟಿ ವರ್ತಕರು. A saṭṭi and other merchants (My.).

ಸಟ್ಟು saṭṭu. = (ಸಟುಕ), ಸಟ್ಟುಗ, (ಸವುಟು). A ladle (Č. Bp. 42, 29; Tu. ಸಟ್ಟ; *cf.* ತರ್ದು?).

ಸಟ್ಟುಗ saṭṭuga. = ಸಟ್ಟು. A ladle, a spoon (ದರ್ವಿ, ತರ್ದು, ಖಜಕೆ, ದ್ಪಾರುಹಸ್ತ Hlâ.; ದರ್ವಿ, ಕಮ್ಬಿ, ಖಜಾಕೆ Nr.; Bp. 53, 40; Si. 310; My.; M. ಚಟ್ಟುಗ; T. ಚಟ್ಟುವ).

ಸಡಕ saḍaka. = ಸಡಕು 1. An ornament of a certain description. ಹರಿವಿಗೆಯ ತುದಿಯ ಸಡಕಂ (ಉಚ್ಚೂಡ Mr. 287). See Hlâ. s. ಹರಿಯಿಗೆ.

ಸಡಕು saḍaku. 1. = ಸಡಕ. ತಳಿತ ಪಲ್ಲವ ಸತ್ತಿಗೆಯ ಪೊಂಗಲಸಗಳ ಪೊದಱಿದ್ದ ಝಲ್ಲರಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರಾಮ್ಬರದ ಮುತ್ತಿನ ಮೇಲುಗಟ್ಟುಗಳ ನೆಲೆ ನೆಲೆಯ ಲೋವೆಗಳ ಮುಕ್ತಾಫಲದ ಸಡಕಿನ ಸೂಸಕದ ಲಮ್ಬಳದ ಲಳಿಗಳ ಲಹರಿಯಲಿ (ಸೌಧಾಳಿಗಳ್) ರಂಜಿಸಿದವು ಅನವರತ (Râm. 1, 7, 14). ಮಿಳಿರ್ವ ಪತಾಕೆಗಳ ಪರಿವಿಡಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಸೂಸಕದ ಸಡಕುಗಳ ಸೀಗುರಿಯ ಇಡಿದ ಮಣಿಮಯಕಲಶದಿನ್ದ ಎಸೆವ ಎಡ ಬಲದ ಸೌಧಗಳ್ (1, 13, 4).

ಸಡಕು saḍaku. 2. = (ಸಡಗರ 1), ಸೆಡಕು 1. The state of being proper or correct (My.).

ಸಡಗರ saḍa-gara. 1. Nicety, neatness, fitness (Śm. 25. 40. 55), goodness, excellence, beauty (ಒಳ್ಳಿತು Bhn. 56; Bh. 1, 4, 6; 3, 8, 20; *cf.* ಗರಗರಿಕೆ; ಚನ್ 2, ಸಯ್ 1).

ಸಡಗರ saḍagara. 2. Agitation, great activity; eagerness; elation; joy; merrimake, festivity; festive display (ಸಮ್ಭ್ರಮ Čt. II, 65; My.; *cf.* ಕಡಂಗು 1 & ಕಡು 1? ಚಯ್?). ಧುರಕ್ಕೊದಗುವರಾರ್? ತೊಡರ್ದೊಡೆ ಭಂಗಂ ಬರ್ಕುಂ! ಸಡಗರಮಿದು! ಜಯಮೆ ಮೆಱೆವುದು! (Śmd. 177). See Grj. 9, after 58; Bp. 6, 20; 40, 62; 56, 17; Ršv. 6, after 11; 8, after 125; 13, after 65, 71 & 95; Ššv. 4, 130; Râm. 1, 1, 3; 1, 13, 10; 6, 14, 28; B. 3, 71. 77; 5, 291. — ಸಡಗರಾಗು. -ಆಗು. To become or be full of joy or merrimake. ಉಡಹೀನ ಮೂಡಲೂ ನುಡಿಹೀನ ಬಡಗಲೂ ಕಡುಕೋಪದ ಮರು ಪಡವಲು ಟೆಂಕಲೂ ಸಡಗರಾದವರು (Sp.).

ಸಡಗರಿಸು saḍagarisu. 1. To decorate or adorn (one's self, Ršv. 7, after 17; 8, after 5).

ಸಡಗರಿಸು saḍagarisu. 2. To grow agitated, eager, elated or joyful (Grj. 6, after 56; Bp. 5, 28; 24, 44; 30, 9; Ršv. 6, after 17).

ಸಡಲ್ saḍal. = ಸಡಿಲ್, etc. (Bp. 40, 22).

ಸಡಲ saḍala. = ಸಡಿಲ, etc. (My.).

ಸಡಲಿಸು saḍalisu. = ಸಡಿಲ್ಚು, etc. (Bp. 59, 10; J. 27, 40; My.).

ಸಡಲು saḍalu. 1. = ಸಡಿಲ್, etc. P. p. ಸಡಲಿ. (Bp. 22, 8. 33; 44, 9; 45, 20; 46, 57; B. 5, 71. 144; My.). ತೊಗಲು ಸಡಲಿ ಮುಪ್ಪು, ಹಗಲು ಸಡಲಿ ಇರುಳು (Prv.).

ಸಡಲು saḍalu. 2. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.).

ಸಡಿ saḍi. (Tĕ. ಸಡಿ, infamy, slander, reproach, censure, blame = ದೂಱು, ಅಪವಾದ, ದೂಷಣ, ಅಪಕೀರ್ತಿ; noise, clamour = ಚಡಿ, ರವ್ವೆ; notoriety = ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ). — ಸಡಿ ಪಡ. reit. (Grj. 6, 36; 8, 40; Bp. 43, 55).

ಸಡಿಲ್ saḍil. = ಸಡಲ್, ಸಡಲು 1, ಸಡಿಲು 1, ಸಡ್ಲು 1. To become loose; to become slack; to relax (v. i.); to become lax. P. p. ಸಡಿಲ್ದು. ಸಡಿಲ್ದುದು (ಜಂಗಳ Kk. 56; ಜಂಗಳ, ಬಱಿಲ್, ಸೋರ್ Śm. 49; Tĕ. ಸಡಲು, ಸಳ್ಳು). See Čpr. 8, 98. 103; Abh. P. 14, after 3; Grj. 10, 92; Bp. 5, 28; 44, 22.

ಸಡಿಲ saḍila. = ಸಡಲ, ಸಡಿಲು 2, etc. (ಶ್ಲಥ, ಶಿಥಿಲ Mr. 461).

ಸಡಿಲಿಸು saḍilisu. = ಸಡಿಲ್ಚು, etc. (Grj. 10, after 61; Bp. 59, 3; Tĕ. ಸಡಲಿಂಚು, ಸಳ್ಳಿಂಚು)

ಸಡಿಲು sadilu. 1. = ಸಡಿಲ್, etc. P. p. ಸಡಿಲಿ (Grj. 4, 30).

ಸಡಿಲು sadilu. 2. = ಸಡಲ, ಸಡಲು 2, ಸಡಿಲ, ಸಡ್ಲ, ಸಡ್ಲು 2, ಸಳ್ಳ, ಸಳ್ಳು. The state of being loose, slack, relaxed, or lax (My.; Tu. ಸಡಿಲ್). — ಸಡಿಲಾಗು. -ಆಗು. To become loose, etc. (C.; G. 125). ನರಗಳು ಸಡಿಲಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 134). — ಸಡಿಲು ಬಿಡು. To relax (v. t.); to remit in respect to restraint or restriction, to allow too much liberty. ಸಡಿಲು ಬಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಮಡಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೂ ಬಾರದು (Prv.).

ಸಡಿಲ್ಚು sadilču. = ಸಡಲಿಸು, ಸಡಿಲಿಸು, ಸಡ್ಲಿಸು. To make loose, to loosen; to slacken; to relax (v. t., ಶೈಥಿಲ್ಯ Šmd. Dh.; Grj. 10, after 61; Ršv. 5, after 19; J. 30, 16).

ಸಡ್ಡಕ saddaka. A man who has become the relation of another by marrying the sister of that man's wife (My.; Tĕ.). ಸಡ್ಡಕನಿಗಿನ್ತ ಸಣ್ಣನಿಲ್ಲ, ಲಡ್ಡಿಗೆಗಿನ್ತ ಕಜ್ಜಾಯವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಡ್ಡಿ saddi. = ಸಡ್ಡೆ 1. See ಎಳೆ-.

ಸಡ್ಡೆ saddĕ. 1. A sowing machine used with the hand to sow in rows (ಅಡ್ಡೆ Mr. 370; My.).

ಸಡ್ಡೆ saddĕ. 2. Tbh. of ಶ್ರದ್ಧೆ. Respect, honour, esteem, regard; attention, heed (My.; Tĕ.; T. ಚಟ್ಟೈ; see ಅಸಡ್ಡೆ). — ಸಡ್ಡೆ ಮಾಡು. To respect, to honour, to regard; to heed, to care for or about (My.).

ಸಡ್ಯ sadya. Tbh. of ಶಾಧ್ಯ? ಪಾಡ್ಯವಾದರೂ ಸಡ್ಯವಿರ ಬಾರದು (Prv.).

ಸಡ್ಲ sadla. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.).

ಸಡ್ಲಿಸು sadlisu. = ಸಡಿಲ್ಚು. (My.).

ಸಡ್ಲು sadlu. 1. = ಸಡಿಲ್, etc. (My.).

ಸಡ್ಲು sadlu. 2. = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.; ಶಿಥಿಲ, ಶ್ಲಥ G.; cf. ಸೈಲು).

ಸಣ sana. P. p. of ಸಣೆ 2, in ಸಣ ಕೊಳ್ಳು, to wash (My.).

ಸಣಬು sanabu. Tbh. of ಶಣ. The sun-hemp plant, Crotolaria juncea L., and the common hemp plant, Cannabis sativa L. (the flower of which is occasionally used in pûjâ; ಶಣ Mr. 141; St. & Pl.; ಭಂಗೆ Nr., Si. 301; ಮಾತುಲಾನಿ, ಭಂಗೆ Nr., Si. 305); hemp (My.; Bh. 3, 6, 43; J. 26, 54; B. 5, 146. 296; Si. 121). ಸಣಬು ಬಿತ್ತಿದದು ಕೆಯ್ (ಭಾಂಗೀನ Mr. 93).

ಸಣಸು sanasu. = ಸೆಣಸು 1, q. v. ಸಣಸುವವನಾದರೆ ಹೆಣ ನೋಡಿ ಹೆದಬ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಸಣಾಡಿಕಾಗಿಡ sanâdikâ-gida. = ಬಳೆವಡಕಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಸಣಿ sani. Tbh. of ಶನಿ. (ಶನಿ Šm. 17; My.).

ಸಣಿವಾರ sani-vâra. Tbh. of ಶನಿವಾರ. (Šmd. 377; My.).

ಸಣೆ sanĕ. 1. To cause to assume an expression of displeasure or anger. ಮೋರೆಯನ್ನು ಸಣೆಯುವದು (My.).

ಸಣೆ sanĕ. 2. = ಸೆಣೆ 2. To wash, as clothes (My.; cf. ಸಳೆ?).

ಸಣ್ಟ santa. = ಶಣ್ಟ. The hair about the privities. See Prv. s. ದೇವ.

ಸಣ್ಟರ santara. = ಸುಣ್ಟರೆ, etc.. — ಸಣ್ಟರಗಾಳಿ. = ಸುಣ್ಟರೆ ಗಾಳಿ. (G.).

ಸಣ್ಡ sanda. Tbh. of ಷಣ್ಢ. (Šmd. 339).

ಸಣ್ಡವಣೆ sandavanĕ. Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. (G.).

ಸಣ್ಡಿಗೆ sandigĕ. = ಸೆಣ್ಡಿಗೆ. Tbh. of ಷಣ್ಡಕ No. 2. A condiment or seasoning of grain or pulse made with chillies, salt, etc., dried and fried in oil or ghee (My.; ಷಣ್ಡಕ Mr. 217; Râm. 5, 8, 69). See Prv. s. ತೇರು 1. ಸಣ್ಡಿಗೆ ಹುರಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ಮಣ್ಡೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕೇ? — ಮನೇ ತಿಮ್ಬುವವನಿಗೆ ಕದ ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಡಿಗೆ (Prvs.). — ಸಣ್ಡಿಗೆಕುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. -ಕುಮ್ಬಳ-. (ಇಕ್ಷುಗನ್ಧೆ ಕರ್ಕಾರು, ಕುಷ್ಮಾಣ್ಡಕ, ಕೂಷ್ಮಾಣ್ಡ, ಕ್ರೋಷ್ಟ್ರು, ಮಹಾಶ್ವೇತ, ವಿದಾರಿ ಕ್ಷೀರವಿದಾರಿ G.).

ಸಣ್ಡಿಶ sandiša. A pair of tongs or nippers (Sk.; cf. ತಣ್ಡಸ).

ಸಣ್ಡೀನ san-dîna. Flying together. 2, *alighting, perching* (as a bird).

ಸಣ್ಣ sanna. Tbh. of ಸನ್ನ 1. Small, little, tiny, minute, thin, fine, delicate, slender, narrow, insignificant; smallness, etc. (ಸನ್ನ, ಶಾತ Mr. 448; ಸ್ತೋಕ, ಅಲ್ಪ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕೃಶ, ತನು, etc. Si. 370; ಅಲ್ಪ G.; C.; Mhr. ಸಾನ; M. ಸನ್ನ; Tĕ. ಸನ್ನ, ಸನ್ನೆ; T. ಚನ್ನ). — ಸಣ್ಣ ಇರುವೆ. A small ant (B. 2, 9). — ಸಣ್ಣ ಈಚಲೆಮರ. The small date-palm, Phoenix farinifera Roxb. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ಕಡುಕು. N. of a plant (ಕಣಿಕೆ Nr.). — ಸಣ್ಣ ಕವಿ. An insignificant or bad poet (ಕುಕವಿ, ಕೀಳು ಕವಿ Čb.). — ಸಣ್ಣ ಕಾಗೆಸೊಪ್ಪು. = ಕರೇ ಹೂಲಿ. (St. & Pl. according to Z.). — ಸಣ್ಣ ಕುಡಿಕೆ. A small kudikĕ (My.). — ಸಣ್ಣ ಕೆಱೆ. A small tank (ಅಲ್ಪಸರ G.). — ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Small-grained, very good rice (My.). — ಸಣ್ಣಗಮ್ಬಳಿ. -ಕಮ್ಬಳಿ. A thin, black cumley (My.). — ಸಣ್ಣ ಗಾರೆ. Fine plaster (My.). — ಸಣ್ಣ ಗಾಳ. (Šmd. 386; Kk. 98). A small fish-hook, etc. — ಸಣ್ಣ ಗೋದಿ. Small wheat (ಮಧುರ Čb.). — ಸಣ್ಣ ಗೋರಣ್ಟೆ. A kind of gôrantĕ (ಸಹೆ, ಕುಮಾರಿ, ತರಣಿ Si. 139). — ಸಣ್ಣ ಜಂಘೆ. A small or thin shank or leg (J. 28, 46). — ಸಣ್ಣ ಜಾಲಿ. = ಕಱಿಜಾಲಿ. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ತಲೆ. A small head. ಸಣ್ಣ ತಲೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮುಣ್ಡಾಸು (Prv.). — ಸಣ್ಣ ತುಱಿಚಿ. A plant that stings like a nettle, Tragia cannabina L. f. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣದು. -ಅದು. That is small, etc., a small, etc. thing, etc. (C.). ಬೀಜ ಸಣ್ಣದಾದರೆ ಮರ ಸಣ್ಣದೋ? (Prv.). ಬಹಳ ಸಣ್ಣದು (ಅಲ್ಪಿಷ್ಟ G.). — ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ. Small and big. ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳು (B. 4, 142). — ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿ. A low, whispering voice (G. 146). — ಸಣ್ಣ ನಡು. A slender, delicate waist (J. 16, 3; 18, 34). — ಸಣ್ಣ ನೆಗ್ಗಿಲು. A small kind of nĕggilu (My.). — ಸಣ್ಣ ನೆಲ್ಲಿ. = ಕಿಱುನೆಲ್ಲಿ. (G.). — ಸಣ್ಣ ನೆಲ್ಲು. The paddy of ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ (My.). — ಸಣ್ಣ ಪಡವಲಬಳ್ಳಿ. = ಕಹಿಪಡವಲ. (St. & Pl.). — ಸಣ್ಣ ಬಟ್ಟಗಡಲೆ. (ಮಂಗಲ್ಯಕ, ಮಸೂರ Si. 304). — ಸಣ್ಣ ಬತ್ತ. (ಅಣು Si. 305). — ಸಣ್ಣ ಬರಸ. The plant Euphorbia thymifolia Willd. (Z.). — ಸಣ್ಣ ಬುರ್ಲಿ. The partridge called Perdix hepburnii var. Pallida odypore (Bd.). — ಸಣ್ಣ ಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಕುನ್ದ My.). — ಸಣ್ಣವಾಗು. -ಆಗು. To become small, etc. ಸಣ್ಣವಾಗಿ ತುಱಿ (ಕಿಮುಟ್ಟುಱಿ Šmd. I). ಸಣ್ಣವಾದುದು (ಸನ್ನ, ಶಾತ Hlâ.). ನಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣವಾಗಿ ಇದ್ದ ಧ್ವನಿ (ಕಾಕಲಿ Nr.). — ಸಣ್ಣ ಮಾತು. A petty, insignificant word (My.). 2, a low, mean word (My.). ಸಣ್ಣ ಮಾತಾಡೋಣ (ಕೀಱುನುಡಿ Čb.). — ಸಣ್ಣ ಮೊನೆ. A fine point (My.). — ಸಣ್ಣ ಮೋಱೆ. A dejected, low-spirited countenance (B. 3, 84). — ಸಣ್ಣಲಬು. -ಅಲಬು. The herb Alysicarpus bupleurifolius D. C. (Z.). — ಸಣ್ಣವ. -ಅವ. A small, etc., young male; a

boy (C.). ಸಣ್ಣವರು (ಪಲ್ಲವ, ಬಾಲಕರು Nn. 130; it is also the plural of ಸಣ್ಣವಳು). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ ಇರುವೆಗಳ ಹಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು (B. 3, 70). ಸಣ್ಣವರೂ ದೊಡ್ಡವರೂ ಕೂಡಿ (5, 211). ಸಣ್ಣವನಾದರೂ ಚಿಪ್ಪಿಗ ಸೆರೆಯಬೀವೆ ಕಡಿಯದೆ ಬಿಡ.—ಸಣ್ಣವನಿದ್ದ ಮಣ್ಣಿನ ಕೆಲಸವು ಆಗದು (Prvs.).— ಸಣ್ಣವಡಂಜ. A small kind of vaḍanji (Bp. 11, 26).— ಸಣ್ಣವಳು. -ಅವಳು. A small, etc., young female; a girl (C.). ಸವತಿ ಸಣ್ಣವಳಲ್ಲ, ದಾಯಾದಿ ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲ (Prv.).— ಸಣ್ಣವಳೆ. -ಬಳೆ. A small ring for the wrist (Čpr. 8, 52).— ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ. rep. ಹಕ್ಕಿ ಇಲಿ ಇಣಚಿ ಮೊಲ ಮುನ್ತಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳು (B. 3, 31). ಹೂವಿನ ನಡುವೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತನ್ತುಗಳು ಇರುವವು (3, 37). ಮೊದಲು ಜನರು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 38). ಅವನಿಗೆ ಆರು ಮನ್ದಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು (4, 74). ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳೂ ಉಸುಬಿನ ದಿನ್ನೆಗಳೂ ಅವೆ! (4, 204).— ಸಣ್ಣ ಹನಿ. A small drop (My.). ಆನೆಯ ಕರದಿಂ ಕೆದರ್ದ ಸಣ್ಣ ಹನಿ (ವಮಥು Mr. 156).— ಸಣ್ಣ ಹುಡಗಿ. A little girl (ಬಾಲೆ, etc. Dhw.).— ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ. Fine particles, dust, powder (ಚೂರ್ಣ, ಪಾಂಸು, ರೇಣು, ಧೂಲಿ, etc. Mr. 284).— ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ. A little boy (My.).— ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ. = ಸಣ್ಣ ಹುಡಗಿ. (My.).— ಸಣ್ಣ ಹುಲ್ಲು. Small, fine grass (Si. 163).— ಸಣ್ಣ ಹುಳಕ. A kind of sand-piper (Pr.; *cf.* ದೊಡ್ಡ-).— ಸಣ್ಣಾಗು. -ಆಗು. = ಸಣ್ಣವಾಗು. To become small, fine (B. 4, 105. 118. 157; G. 300) or low (in spirits), dispirited, weak (4, 139).

ಸಣ್ಣಗೆ saṇṇa-agĕ4. Small, etc. (My.). ಸಾರಂಗದ ಕಾಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಹಳ ಸಣ್ಣಗೆ ಅವೆ (B. 3, 18). ಒಣ್ಟೆಯ ಗೋಣು ಸಣ್ಣಗೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಿಲ್ಲಿನನ್ತೆ ಡೊಂಕ ಇರುವದು;...ಕಾಲು ಸಣ್ಣಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 64). ಸಣ್ಣಗೆ ಕ್ಷಯಿಸಿ ದುರ್ಬಲನಾದವನು (ಗ್ಲಾನ, ಗ್ಲಾಸ್ನು, Si. 402). ಸಣ್ಣಗಿರುವ ನರಗಳು (ಸ್ನಾಯು, etc. 205). ಕಾರುಕೃತ್ಯಗಳಿನ್ದ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಸಾಮಾನು (381).

ಸಣ್ಣನೆ saṇṇa-anĕ1. = ಸಣ್ಣಗೆ. (My.). ಸಣ್ಣನಾದುದು (ಬಡವಟ್ಟುದು Čt. I, 15). ಸಣ್ಣನೆಗಿಡ್ಡಾಳು (ವೃತ್ನಿ, ಅಲ್ಪತನು Si. 198).

ಸಣ್ಣನ್ನ saṇṇa-annal. Small, etc. ಒನ್ದು ಸಣ್ಣನ್ನ ಎಟಿ (B. 4, 175). ಸಣ್ಣನ್ನ ಬಿಳೀ ಮಳಲು (4, 225).

ಸಣ್ಣಿ saṇṇi. A garment of fibres or silk, that is considered always ceremoniously clean and not requiring washing (Tu.). ಎಣ್ಣೆ ಮಾಡುವವಗೆ ಸಣ್ಣಿ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಸಣ್ಣಿಗೆ saṇṇigĕ. That in which anything is made fine or powdered, a mortar. ಶಶಿಕಾನ್ತದ ಸಣ್ಣಿಗೆ (Čpr. 1, 123). ಪೊಸ ಸಣ್ಣಿಗೆಯೊಳ್ ಇಡಿದ (ground) ಪುಲಿನದಿನ್ದೆ (J. 15, 9).

ಸಣ್ಣಿತು saṇṇa-itu. = (ಸಣ್ಣದು), ಸಣ್ಣಿತ್ತು. That is small, fine, etc. (ಅತಿಚೂರ್ಣ Čt. I, 79).

ಸಣ್ಣಿತ್ತು saṇṇa-ittu1. = ಸಣ್ಣಿತು. ಸಣ್ಣಿತ್ತುಂ ಕೂರಿತ್ತುಮ್ ಅಹ ಧಾನ್ಯದ ತುದಿ (ಶೂಕ Nr.).

ಸಣ್ಣಿಸು saṇṇisu. To powder: to harass greatly (Grj. 2, affer 106).

ಸಣ್ಣುಕ saṇṇa-uka. (Šmd. 239). A man who makes small or fine (?).

ಸತ್ sat. ಸನ್ತ್. = ಸತು, ಸದು. *Being, existing.* 2, real, essential, true. 3, *virtuous, good; right, proper* (ಹಿತ, ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 84); excellent, best; handsome, beautiful. 4, venerable, respectable. 5, wise, learned. 6, *a good, intelligent or wise person.* 7, that which is, a substance, a thing (ವಸ್ತುಪ್ರತತಿ, ವಸ್ತುಸಮೂಹ 84). 8, (the various worldly objects as being exceedingly numerous): innumerable (ಅಸಂಖ್ಯಾತ 84). 9, that which really is, entity or existence; the really existent, the universal soul. 10, that which is good or real or true; reality, truth (ತತ್ವಾರ್ಥ 84). 11, worship (ಉಪಾಸ್ತಿ, ಪೂಜೆ 84). 12, gold (ಜಮ್ಬೂನದ, ಸುವರ್ಣ 84). 13, water. 14, (= ಸದ್?) that is to be left or abandoned (ಹೇಯ, ಬಿಡುವಲ್ಲಿ 84). See Šmd. 113.

ಸತ sata. Constant, eternal (ಶಾಶ್ವತ Kk. 57).

ಸತತ satata. Constant, incessant, perpetual, eternal, continual (Kâvy. II, 2, B, 44). ಸತತಂ, incessantly, *always.*

ಸತತಗತಿ satata-gati. Continually moving; the wind.

ಸತತಗತಿತನುಜ satatagati-tanuja. Hanumat (Abh. P. 11, 60).

ಸತವು satavu. = ಸತುವು. Tbh. of ಸತ್ವ 1. Strength, power; firmness, hardness (My.). 2, = ಸನ್ದ್ಯಾವರ್ತ (W.).— ಸತವಿನ ಹೂವು. (ಪುಷ್ಪಕೇತು G.).

ಸತಿ sati. 1. (fr. ಸತ್). *A virtuous or faithful wife,* a suttee. 2, a wife (ಗನ್ಧರ್ವ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 135; ಹೆಣ್ಡತಿ G.). ಸತಿಯ ಸೂತಕ (ಋತು 133). ಹುರುಡಿನ ಸತಿ (Šm. 73). ಪತಿ ಇದ್ದವಳೇ ಸತಿ, ಎತಿ ಇದ್ದದ್ದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ.—ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸತಿ, ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ದಾತಾರ (Prvs.).— ಸತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್. To take a wife (Bp. 51, 9).— ಸತೀ ಹೋಗು. To become a suttee, to burn one's self with the husband's corpse (B. 5, 50).

ಸತಿ sati. 2. In the being or taking place (locative of ಸತ್). 2, = ಸತೀ (*i. e.* ಸತಿ 1, feminine of ಸತ್), being, true, etc. 3, giving, a gift. 4, end, destruction. 5, = ಸತಿಸಪ್ತಮಿ.— ಸತಿಸಪ್ತಮಿ. The locative (used) when (something else) is taking place, a locative-infinitive to be followed by a verb with another agent (Šmd. 162 Cm.; 293 Cm. and vṛitti; 294; 295 vṛitti; 296; 408).— ಸತ್ಯರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. The concern or meaning of the ಸತಿಸಪ್ತಮಿ (Šmd. 162. 163. 293).

ಸತೀನ satîna. = ಸತೀಲ.

ಸತೀನಕ satînaka. = ಸತೀಲಕ.

ಸತೀರ್ಥ sa-tîrtha. = ಸತೀರ್ಥ್ಯ.

ಸತೀರ್ಥ್ಯ sa-tîrthya. *A pupil of the same guru,* a fellow religious student.

ಸತೀಲ satîla. = ಸತೀಲಕ.

ಸತೀಲಕ satîlaka. *Pease, pulse of a particular kind* (= ಕಲಾಯ).

ಸತು satu. Tbh. of ಸತ್.

ಸತುಪಾತ್ರ satu-pâtra. Tbh. of ಸತ್ಪಾತ್ರ. (Bp. 18, 59; My.).

ಸತುವು satuvu. = ಸತವು. Tbh. of ಸತ್ವ 1. Strength, etc. 2, = ಸತ್ತು, pewter, zinc (My.; B. 4, 141).

ಸತೃಣ sa-triṇa. Having grass or straw: worthless (Šmd. 72).

ಸತೃಷ್ಣ sa-trishṇa. *Thirsty.*

ಸತ್ಕಥೆ sat-kathĕ. An excellent story, especially one that contains no obscenities (My.).

ಸತ್ಕರಣೆ sat-karaṇĕ. Treating with respect, hospitality, etc. (ಅರ್ಘ Mr. 482).

ಸತ್ಕರಿಸು sat-karisu. To treat well or kindly, to treat with respect, to show kindness or respect, to receive hospitably, to welcome; to honour, to worship. See J. 2, 27; 5, 66; 7, 67; 9, 6; 10, 17; 19. 44.

ಸತ್ಕರ್ಮ sat-karma. A good or virtuous act, a pious deed (My.; B. 5, 280).

ಸತ್ಕರ್ಮಿ sat-karmi. A person of virtuous acts, a virtuous person (Jns. 22, 53).

ಸತ್ಕವಿ sat-kavi. An excellent poet (Čh. v. 16; Kâvy. V, 1; Nn. 168; Šm. 118).

ಸತ್ಕವೀನ್ದ್ರ satkavi-indra. = ಸತ್ಕವೀಶ್ವರ. (Ršv. 8, after 5).

ಸತ್ಕವೀಶ್ವರ satkavi-îśvara. A most excellent poet (Šmd. 239 Cm.).

ಸತ್ಕಳೆ sat-kaḷĕ. A prime science or fine art. See Nn. s. ಸ್ಯಾತ್.

ಸತ್ಕಾರ sat-kâra. Kind treatment, hospitable treatment or reception, hospitality; reverence, respect; care, attention (ಅರ್ಘ್ಯ Nn. 102; Bp. 5, 17).

ಸತ್ಕಾರ್ಯ sat-kârya. = ಸತ್ಕರ್ಮ. (My.).

ಸತ್ಕೀರ್ತಿ sat-kîrti. Good, great fame (Bp. 36, 47).

ಸತ್ಕುಮಾರ sat-kumâra. = ಸನತ್ಕುಮಾರ.

ಸತ್ಕುಲ sat-kula. A good family, a noble family (ಅನೂಕ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲ Nn. 129; Bp. 36, 3).

ಸತ್ಕುಲಜ satkula-ja. Sprung from a noble family; a man born in a noble family (ಒಳ್ಳಿಹ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು Nn. 160; ಜಾತ್ಯ Mr. 482; Bp. 57, 39. 55).

ಸತ್ಕುಲಜನ satkula-jana. = ಸತ್ಕುಲಜ. See s. ಸತ್ಕುಲೀನ.

ಸತ್ಕುಲೀನ sat-kulîna. Belonging to a good family, born of a noble family; a well-born man (ಕೌಲೀನ, ಶುದ್ಧಾನ್ವಯ Nn. 76, o. r. ಸತ್ಕುಲಜನ).

ಸತ್ಕೃತ sat-kṛita. Done well, acted rightly or properly. 2, treated with respect or hospitality (J. 32, 55). 3, *respected, revered, honoured;* worshipped, adored, welcomed, saluted. 4, virtue; respect; hospitality.

ಸತ್ಕೃತಿ sat-kṛiti. A good or excellent literary composition (Kâvy. V, 32; Mr. 7). 2, acting properly; a virtuous act; virtue, morality; treating with respect, hospitality (Râm. 1, 5, 25).

ಸತ್ಕೃತ್ಯ sat-kṛitya. A good, virtuous act (My.).

ಸತ್ಕ್ರಿಯೆ sat-kriyĕ. A good or virtuous action, virtue, charity (Bp. 22, 19; 32, 4; 57, 31; Šm. 1; My.). 2, respectful treatment; hospitable treatment (Bp. 60, 62); salutation, welcome. 3, excellent, charming action (Kâvy. IV, 2, 14). 4, any purificatory ceremony. 5, funeral or obsequial ceremonies.

ಸತ್ತ satta. Tbh. of ಸಪ್ತ. Seven (in cards, My.).

ಸತ್ತಪೋವೃತ್ತಿ sat-tapas-vṛitti. Practice of excellent austerities (Čpr. 4, 18).

ಸತ್ತಮ sat-tama. Most or very good or right; most virtuous; *excellent, best;* very venerable.

ಸತ್ತವಿ sattavi. = ಸತ್ತವೆ. (Šmd. 349).

ಸತ್ತವೆ sattavĕ. Tbh. of ಸಪ್ತಮಿ. (Šmd. 365; Šm. 19).

ಸತ್ತಾ sattâ. = ಸತ್ತೆ, ಸಥಿ. Being, existence; authority, right over; right of rule, sway, disposal, application or use; power, might (Mhr.; ಆಸ್ಪದ Čb.).

ಸತ್ತಾರ್ಥ sattâ-artha. The meaning of existence or being. See ಉಳ್ 1.

ಸತ್ತಿಗೆ sattigĕ. Tbh. of ಛತ್ರಿಕೆ. (Šmd. 340. 345; Čt. II, 60; ಛತ್ರ, ಆತಪತ್ರ Nr., Mr., 265; ತಳಿರ್ಪಟ Bhn. 32; ತಟಿ Šm. 42. 114; Čpr. 1, 87. 93; 7, 80; Bp. 56, 13; 58, 53; Č. Bp. 47, 47; J. 4, 19). ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ (ಸಿತಾತಪತ್ರ Nn. 18). ಸತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಥ ಬೋಯಿಗೆ, ಅತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಥ ಬಾವಗೆ. — ನೆತ್ತಿಯ ವಾಸನಿಸಿದರೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆಯೇ. — ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸತ್ತು sattu. P. p. of ಸಾಯ್, ಸಾಯು.

ಸತ್ತು sattu. = ಸತುವು No. 2. Pewter (My.; Tĕ.; Si. 332).

ಸತ್ತುಗ sattuga. Tbh. of ಸತ್ವಕ. (Šmd. 351. 360; perhaps Sk. ಸಕ್ತುಕ = ಸಕ್ತು is meant). Flour of parched barley (ಧಾನ್ಯಾದಿಪಿಷ್ಟವುಂ ಮಿದಿದು ಪುರಿಯಲ್ಕೆ Mr. 219; Mhr. ಸತ್ತೂ; *cf.* ಸದ್ದುಕ). ಮೊಸರಲಿ ಕಲಿಸಿದ ಸತ್ತುಗ (ಕರಮ್ಬ, ದಧಿಸಕ್ತು Hlâ.).

ಸತ್ತುವ sattuva. Tbh. of ಸತ್ತ್ವ (ಸತ್ವ 1). (My.; Tĕ.).

ಸತ್ತೆ sattĕ. (= ಸದೆ 3). Rubbish, dirt, stuff, trash (My.; Tĕ. ಚೆತ್ತೆ, T. ಚೆತ್ತೈ); a covert name for a serpent (My.). — ಸತ್ತೆಹುಲ್ಲು. Worthless grass (My.).

ಸತ್ತೆ sattĕ. = ಸತ್ತಾ. Existence, entity, being, reality (see ಉಳ್ 1); goodness, excellence; essence, sap (My.; Si. 158).

ಸತ್ತ್ರ sad-tra. The true Sk. form of ಸತ್ರ, q. v.

ಸತ್ತ್ವ sat-tva. The true Sk. form of ಸತ್ವ 1, q. v.

ಸತ್ಥಣಿ satthaṇi. One of the terms with ಥ್ (Šmd. 23, o. rs. ಸುತ್ಥಣೆಯ, ಸುಥಣೆ).

ಸತ್ಪಥ sat-patha. *A good road;* good course of life, correct or virtuous conduct.

ಸತ್ಪದ sat-pada. A proper verse or verse-foot (A.).

ಸತ್ಪಾತ್ರ sat-pâtra. = ಸತುಪಾತ್ರ. A proper object of presents or honours, a worthy or virtuous person (ತೀರ್ಥ Nn. 48; J. 10, 27). ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಪ್ರಕಾರ ತಾನಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ತ್ಯಾಗ, etc. Si. 243). ಕೊಡ ಬೇಕುತ್ತಮನಾದವಂಗೆ ಮುಗಳಂ, ಸತ್ಪಾತ್ರಕಂ ದಾನಮುನ್ನಿಡ ಬೇಕು (Šš. 25).

ಸತ್ಪುಣ್ಯ sat-puṇya. True virtue, real merit (Bp. 60, 7).

ಸತ್ಪುತ್ರ sat-putra. A good, virtuous son (B. 4, 78; My.).

ಸತ್ಪುರುಷ sat-purusha. A good or virtuous man, a worthy man, a respectable man (ಸಾಧು, ಸಜ್ಜನ, ಆರ್ಯ Hlâ.; ಸಜ್ಜನ, etc. Mr. 241; ಫಲೀನ, ಉತ್ತಮಪುರುಷ Nn. 45; ಸನ್ನತ್, ಪುದನ 115; Bp. 40, 15; 45, 19; J. 2, 56; B. 4, 185). ಕಪ್ಪೆಗಳು ವಿಾನುಗಳು ಇಪ್ಪುದದು ತೀರ್ಥವೇ? ತುಪ್ಪವುಮ್ ಓಗರಕೆ ಸಲುವದು; ಸತ್ಪುರುಷನಿಪ್ಪುದೇ ತೀರ್ಥ! (Sp.).

ಸತ್ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ sat-prati-paksha. A counterbalanced reason or one along with which there exists another equally good on the opposite side; contrariety of argument, existence of opposite premises proving the existence or non-existence of a thing. (R.).

ಸತ್ಫಲ sat-phala. = ಸಫ್ಫಳ. Having good fruit; good fruit (ಪ್ರಸೂನ, ಒಳ್ಳಿಹ ಫಲ Nn. 25, o. r. ಒಳ್ಳಿತ್ತಹ ಫಲ; Bp. 36, 45).

ಸತ್ಯ satya. *True,* real, genuine, sincere, honest, truthful, faithful, virtuous, good. 2, fulfilled, realized. 3, *truth* (ನೈಜ, ನನ್ನಿ Kk. 48; ನಿಕ್ಕುವ, ನನ್ನಿ, ನಿಸದ; ನನ್ನಿ Čt. I, 70. 100); sincerity, reality, goodness, the quality of goodness or purity. 4, demonstrated truth or conclusion, dogma; a fixed rule or order (ನಿಬದ್ಧ, ಕಟ್ಟಳೆ Mr. 358). 5, a solemn asseveration, promise, *oath* (ಪ್ರಮಾಣ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು Nn. 139). 6, the uppermost of the seven lôkas or worlds, the abode of Brahmâ. 7, the first of the four yugas or ages, the best or golden age. ಸತ್ಯಸದ್ಗುಣ ತೀರ್ಥವುಮ್, ಉತ್ತಮರ ನಡೆ ತೀರ್ಥ, ಸತ್ಯರ ಸಂಗವುಮ್ ಅದು ತೀರ್ಥ; ಹರಿವ ನೀರ್ ಎತ್ತಣದು ತೀರ್ಥ? (Sp.). ಸತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಎತ್ತಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. — ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದವ

ನ ಹೆಣ್ಣತಿ ಬತ್ತಲೆ (Prvs.). — ಸತ್ಯಮಾತು. A true, good word (B. 5, 127). ಸತ್ಯಮಾತಾಡು, to speak the truth (B. 3, 96).

ಸತ್ಯಕ satyaka. = ಸತ್ಯ. True, real, etc. 2, N. (J. 11, 50).

ಸತ್ಯಂಕಾರ satya-ṅ-kâra. = ಸಂಚಕರ, ಸಂಚಕಾರ, ಸಂಚಗಾರ. Making good or true, *ratification of a contract or bargain.* 2, something given in advance as an earnest or security for the performance of a contract, earnest-money, pledge.

ಸತ್ಯತನ satyatana. = ಸತ್ಯತೆ. (G. 99. 511; B. 5, 8. 157. 232).

ಸತ್ಯತೆ satyatĕ. Trueness, truth, sincerity, veracity (My.). ಸುಜನಂ ಸತ್ಯತೆಯುಳ್ಳವಂ (Šš.).

ಸತ್ಯತ್ವ satyatva. = ಸತ್ಯತೆ. (Sk.; My.).

ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞ satya-pratijña. True or faithful to a promise or engagement (My.).

ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೆ satya-pratijñĕ. A sincere promise or vow (My.).

ಸತ್ಯಪ್ರಮಾಣ satya-pramâṇa. A sincere oath (My.).

ಸತ್ಯಭಾಮೆ satya-bhâmĕ. N. of one of the eight wives of Kṛishṇa (J. 6, 47. 48. 52).

ಸತ್ಯಮುನಿ satya-muni. A true muni (ಅಜ Mr. 524).

ಸತ್ಯರೂಪ satya-rûpa. A true form; a form of truth or goodness; he whose whole form of being is truth (J. 13, 28).

ಸತ್ಯಲೋಕ satya-lôka. = ಸತ್ಯ No. 6. See Mr. s. ಲೋಕ.

ಸತ್ಯವಚ satya-vača. Tbh. of ಸತ್ಯವಚಸ್. (G.).

ಸತ್ಯವಚನ satya-vačana. Truth-speaking, veracity, speaking the truth; a true word, a sincere promise (B. 5, 47; My.).

ಸತ್ಯವಚನಿ satya-vačani. A person who speaks truth (B. 5, 38).

ಸತ್ಯವಚಸ್ satya-vačas. Truth-speaking, veracious; *a ṛishi;* truth, veracity.

ಸತ್ಯವತ್ satya-vat. Possessing or practising truth, veracious, true.

ಸತ್ಯವತಿ satya-vati. N. of the wife of Parâšara and mother of Vyâsa (Mr. 257; see s. ಗಂಗೆ).

ಸತ್ಯವತಿಜ satyavati-ja. Vyâsa (Mr. 257).

ಸತ್ಯವತೀಸುತ satyavatî-suta. Vyâsa (Sk.; G.).

ಸತ್ಯವನ್ತ satya-vanta. Tbh. of ಸತ್ಯವತ್. A man who practises truth, a faithful, honest, sincere man (ಸತ್ಯಸನ್ಧ G.). Feminine ಸತ್ಯವನ್ತೆ (My.).

ಸತ್ಯವಾಕ್ satya-vâk. ಸತ್ಯವಾಚ್. Truth-speaking, veracious, sincere (My.). 2, a ṛishi.

ಸತ್ಯವಾದಿ satya-vâdi. Speaking truth, veracious; a person who speaks the truth (J. 25, 15; G. 357). See s. ಷೈತಮ್ಪಾಯನ.

ಸತ್ಯಶಾಪ satya-šâpa. An efficacious curse (Bp. 61, 40).

ಸತ್ಯಶಾಲಿ satya-šâli. Endowed with truth; a faithful, honest person (My.).

ಸತ್ಯಶೀಲ satya-šîla. Disposed to speak the truth, veracious. 2, N. (J. 26, 33).

ಸತ್ಯಸಂಗರ satya-sangara. True to an agreement or promise, veracious, faithful (ಸತ್ಯವನ್ತ G.).

ಸತ್ಯಸನ್ಧ satya-sandha. True to an agreement or compact, faithful to an engagement; faithful, veracious; a faithful, etc. man (Abhâ. 1, 43; J. 9, 90).

ಸತ್ಯಾಕೃತಿ satyâ-kṛiti. *Ratification of a bargain.*

ಸತ್ಯಾಚರಣೆ satya-âčaraṇĕ. Observance of truth (J. 11, 30).

ಸತ್ಯಾನೃತ satya-anṛita. True and false, containing truth and falsehood. 2, practice of truth and falsehood, *commerce, trade, traffic.*

ಸತ್ಯಾಪನ satya-âpana. *Ratification of a bargain.*

ಸತ್ಯೇನ್ದ್ರಚೋಳ satya-indra-čôḷa. N. of a king of Čôḷa (Ršv. 3, 144; 13, 99).

ಸತ್ಯೇಶ satya-îša. N. — ಸತ್ಯೇಶಚಾಮಯ. N. (Bp. 36, 58). — ಸತ್ಯೇಶಚಾಮಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 35).

ಸತ್ರ satra. = ಸತ್ತ್ರ, ಚತ್ರ1, ಛತ್ರ2. A session; a long sacrificial session or sacrifice; *a sacrifice.* 2, an oblation, offering, gift; giving alms or charity, liberality;— wealth. 3, a residence, house. 4, a place of refuge, a choultry or halting place for travellers or strangers (ತಳಿ Šmd. Dh.; Kk. 85; Čpr. 5, 46). 5, *covering, concealing.* 6, *a wood, a forest.* 7, the distribution of food to Brâhmaṇas and mendicants; the building erected or the spot appointed for this distribution (Mhr.). ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದೇ? (Prv.). See ಅನ್ನ-.

ಸತ್ರಂ sa-traṁ. *With, together with* (ಕೂಟ Mr. 535).

ಸತ್ರಶಾಲೆ satra-šâlĕ. A building where food and alms are given away to Brâhmaṇas and mendicants, *an alms-house.*

ಸತ್ರಾ sa-trâ. = ಸತ್ರೆ. *With, together with.* 2, always, ever.

ಸತ್ರಾಜಿತ್ satrâ-jit. N. of the father of Satyabhâmâ, father-in-law of Kṛishṇa.

ಸತ್ರಾಜಿತ satrâjita. Tbh. of ಸತ್ರಾಜಿತ್. (Bhâgavata 10, 67 sum.).

ಸತ್ರಾಣ sa-trâṇa. Having power or force; power, force, vehement effort (Bhn. 53; Bh. 2, 2, 96).

ಸತ್ರಾಣಿ sa-trâṇi. A powerful, strong person (ಭೀಮ, ಸತ್ವವನ್ತ Nn. 5).

ಸತ್ರಾರ್ಥ satra-artha. The meaning of a choultry. ತಳಿ ಸತ್ರಾರ್ಥದೊಳ್ ಕುಳಂ (Šmd. I).

ಸತ್ರಿ satri. *A liberal householder* (ಗೃಹಪತಿ) *who constantly performs sacrifices and distributes gifts or alms.*

ಸತ್ರೆ sa-trĕ. = ಸತ್ರಾ, q. v.

ಸತ್ವ satva. 1. = ಸತ್ತ್ವ, ಸತವು, ಸತುವು, ಸತ್ತುವ. *Being, existence,* entity, essence, true essence (ಅಜತದ ಉಳ್ಕಿ Mr. 502, o. rs. ಅಜತಮುಳಿ, ಅಜತಮುಳ್ಕಿ), life, the principle of being. 2, *breath;* spirit, *mind,* sense, consciousness. 3, *a substance, a thing;* wealth. 4, an elementary substance, as earth, air, fire, etc. 5, nature, natural property, characteristic, disposition (ಸುಜನಪ್ರಕೃತಿ 502; ತ್ರಿಗುಣ, ಸತ್ವ ರಜಸ್ ತಮಂಗಳ್ Nn. 14). 6, *any living or sentient being, an animal, a beast,* an evil being, demon, spirit, ghost, goblin, monster (ಭೂತ 502; ಜೀವಜಯ, ಜೀವರಾಶಿ 14). 7, goodness, virtue, excellence. 8, truth, certainty, reality. 9, *strength, energy, vigour, power* (ಶಕ್ತಿ 502; ಬಲ, ಶಕ್ತಿ 14; ಅಳ Bhn. 29. 29; ಸಹಸ Bhn. 15). 10, *the quality of purity or goodness* (the other two being rajas and tamas). 11, an embryo. 12, a horse (ವಾಜಿ, ಕುದುರೆ 14). 13, Pârvatî (ಅದ್ರಿಜಾತೆ, ಪಾರ್ವತಿ 14). 14, a mountain (ಪರ್ವತ 14). 15, water (ಅಪ್ಪುಸ, ಉದಕ 14). 16, a cloud (ಘನ, ಮೇಘ 14). 17, alchemy (ಧಾತುವಾದ, ರಸವಾದ 14). 18, a substantive, a

noun. See ಊಱು 1. — ಸತ್ವವುಳ್ಳವನು. An able, sensible, clever man (ದಕ್ಷ, ಬಲ್ಲಿದನು Nn. 121).

ಸತ್ವ satva. 2. The letter ಸ್ (Šmd. 82 Cm.; 334. 339. 346. 347).

ಸತ್ವಕ satvaka. See ಸತ್ತುಗ.

ಸತ್ವಗ satva-ga. Going vigorously (?); standing in connection with vigour (?). See ಅಕ್ಕುಡ.

ಸತ್ವಗುಣ satva-guṇa. The faculties or organs of sense (ಅಖಿಲೇಂದ್ರಿಯ Nn. 67). 2, the quality of purity or goodness (ತ್ರಿಗುಣಭೇದ, ಗುಣತ್ರಯಭೇದ 67). 3, generosity, liberality (ತ್ಯಾಗ 67). 4, power, valour (ಪರಾಕ್ರಮ 67). 5, the colour of twilight, etc. (ಅಸ್ತರಾಗ, ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ 67).

ಸತ್ವರ sa-tvara. Having haste or speed, *expeditious, quick, speedy*. ಸತ್ವರಂ, quickly, swiftly, hastily, suddenly.

ಸತ್ವರಗ್ರಹಣ satvara-grahaṇa. Quick or sudden seizure. See ತುಡುಕು 1.

ಸತ್ವವನ್ತ satva-vanta. A powerful man (ಭೀಮ, ಸತ್ರಾಣಿ Nn. 5).

ಸತ್ವಸಾಮಾನ್ಯತೆ satva-sâmânyatĕ. The state of strength being low or feeble. See ಬಸವಱ್.

ಸತ್ವಹೀನ satva-hîna. Impotent, weak; a weak man (My.).

ಸತ್ವಾತಿಶಯ satva-atiśaya. Eminence of, or superiority in, strength (J. 7, 33).

ಸತ್ವಾಧಿಕ satva-adhika. Possessing superior strength (see Mr. s. ಪೊಗಱು); a very powerful man (J. 13, 46).

ಸತ್ವೆ satvĕ. A pregnant woman (ವರಧುರ್ಯೆ, ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Mr. 307; *cf.* ಆಪನ್ನಸತ್ವೆ).

ಸತ್ಸಂಗ sat-sanga. Association with the good; good company (J. 18, 39). ಮಗನೆ, ನೀಂ ಸತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿರ್ಪುದು! (Śś.).

ಸತ್ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ sat-sampradâya. Good custom or usage (My.).

ಸತ್ಸಹವಾಸ sat-sahavâsa. Living together with the good, keeping good company, good company (My.).

ಸಥಿ sathi. Tbh. of Mhr. ಸತ್ತಾ. (B. 4, 138).

ಸದ್ sad. = ಸತ್. One who sits or settles down, sitting, dwelling, residing, etc. See ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪ-, ದಿವಿ-, ನಿ-, ಸಂ-, ಸಭಾ-.

ಸದ sada. = ಸದ್. See ಅಪ-, ಸಭಾ-.

ಸದಕೀರ್ತನ sat-akîrtana. The neglect to mention what is essential (Kâvy. V, 26).

ಸದಕು sadaku. = ತದಕು 1. To beat (Râm. 6, 43, 8; *cf.* ಸದೆ 1).

ಸದಗುಪ್ಪೆ sadaguppĕ. (= ಸದಾಬು, etc.). Tbh. of ಶತಪುಷ್ಪೆ. A sort of fennel (ಶತಪುಷ್ಪೆ, ಸಿತಛತ್ರೆ, ಅತಿಛತ್ರೆ, etc. Nr.).

ಸದನ sadana. Sitting; a seat. 2, *an abode, a dwelling, a house* (ಮನೆ Nn. 84). 3, sinking down, perishing, decaying; exhaustion.

ಸದನಾಂಗಣ sadana-angaṇa. The court or yard of a house (Bp. 40, 3).

ಸದಭಿಮತ sat-abhimata. Approved of by, or pleasant to, intelligent or learned persons (Kâvy. II, 1, 6).

ಸದಮಲ sat-amala. True and pure; truly pure (ನಿರ್ಮಲ Bhn. 64; Šmd. 64; Čh. v. 179. 226). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸದಮಲಭಕ್ತಿ sadamala-bhakti. Truly pure devotedness (My.).

ಸದಮಲಾತ್ಮ sadamala-âtma. A truly pure person (Bp. 36, 47).

ಸದಮಲಾತ್ಮಕ sadamala-âtmaka. One whose character is truly pure (Bp. 24, 42; 39, 65; 61, 71).

ಸದಯ sa-daya. Merciful, compassionate, benevolent; mercy, etc. (Bp. 22 sum.; 37, 34).

ಸದರ್ sadar. = ಸದರ 1, ಸದರು. The highest court of the law (Mhr., H. ಸದರ). 2, hall of audience, a state-room, a seat for the administration of justice or the direction of public business (Mhr., H.). 3, chief, principal, head (Mhr., H.). 4, a heading (in papers of accounts, etc. Mhr., H.). — ಸದರ್ ಅದಾಲತ್. A zillah court (My.). — ಸದರ್ ಅಮೀನ್. The second class judge over a civil court subordinate to the zillah courts (My.; Mhr.). — ಸದರ್ ಬೇಸದರ್. A heading and that is not the heading, but comes under it (My.).

ಸದರ sadara. 1. = ಸದರ್. — ಸದರ ಅಮೀನ. = ಸದರ್ ಅಮೀನ್. (B. 5, 106). — ಸದರ ಅಮೀನಿ. Relating to the ಸದರ ಅಮೀನ (B. 5, 87).

ಸದರ sadara. 2. Familiarity, intimacy, friendliness, affability (Bh. 1, 8, 6; My.); acquaintance, knowledge (Bh. 8, 24, 51); facility, easiness, an easy affair (Śšv. 4, 61; J. 16, 35; 25, 15; My.; *cf.* ಚತುರ?). (ಕಾರ್ಯ) ಹೇಳುವದು ಸದರ, ಮಾಡುವದು ಕಷ್ಟ (Prv.).

ಸದರ sa-dara. 3. Fearful, afraid, timorous.

ಸದರಹು sadarahu. = ಸದರಿ. (My.; Mhr. ಸದರಹೂ, accordingly with the heading, text, matter duly set down, etc.).

ಸದರಿ sadari. Afore-said, above-mentioned, that (My.; Br. ಸದರಹಿ, ಸದರ್ಹಿ).

ಸದರು sadaru. = ಸದರ್. A state-room; an assembly (vîramâhêśvaratantraṭîkâ); an assembly before which dancers, players and singers exhibit (My.; T. ಚದರ್, ಚದುರ್). ಸದರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒದಱುವದಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯದೋ? (Prv.). *Cf.* ಸದಸ್.

ಸದರ್ಥ sat-artha. True, proper meaning (Mr. 2); having a proper meaning; mannered, tasteful (Kâvy. III, 1, A, 25).

ಸದಲಂಕಾರ sat-alankâra. An excellent rhetorical expression or figure (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಸದಸ್ sadas. = ಸದಸ್ಸು. *A seat, an abode, a dwelling.* 2, *an assembly*, a meeting.

ಸದಸತ್ sat-asat. Being and not being, existent and non-existent, real and unreal, true and false; good and bad, virtuous and wicked (My.).

ಸದಸ್ಯ sadasya. Any man present at or belonging to an assembly, an assessor, a spectator, a member of an assembly, a councillor. 2, any one present or assisting at a sacrifice; *a superintending priest* (ṛitvij) whose duties are to superintend the whole sacrifice and correct mistakes.

ಸದಸ್ಸು sadassu. Tbh. of ಸದಸ್. (Šmd. 106 Cm.).

ಸದಳ sadaḷa. Grain (Râm. 1, 16, 10).

ಸದಳಿಗ sadaḷiga. A grain-seller (Č. Bp. 47, 46).

ಸದಾ sadâ. *Always, at all times, continually, perpetually, ever* (ನಿರನ್ತರ, ಅನುಶ್ರುತ Nn. 137), everlastingly, eternally (ನಿತ್ಯ, ಕೇಡಿಲ್ಲದನ್ತಾದು 137).

ಸದಾಕಾಲ sadâ-kâla. All times or seasons; at all times, ever (C.).

ಸದಾಗತಿ sadâ-gati. Ever-going: *air, wind, Vâyu.*

ಸದಾಚರಣ sat-âčaraṇa. = ಸದಾಚಾರ. (B. 5, 189; My.).

ಸದಾಚರಣಿ sat-âčaraṇi. = ಸದಾಚಾರಿ. (B. 5, 158; My.).

ಸದಾಚಾರ sat-âčâra. Moral or virtuous conduct, correct deportment, good manners; approved usage, a good custom (Bp. 61, 13; J. 5, 55; Abhâ. 1, 41; B. 5, 204. 281; My.).

ಸದಾಚಾರಿ sat-âčâri. A virtuous person, a person of correct deportment (B. 5, 204; My.).

ಸದಾತನ sadâtana. Continual, perpetual, *eternal.*

ಸದಾದಾನ sadâ-dâna. Always giving: *liberality, munificence.*

ಸದಾನನ್ದ sadâ-ânanda. Always happy (Bp. 2, 17; 8, 58); perpetual happiness (24, 40).

ಸದಾನವ sadâ-nava. Always new (J. 10, 5). 2, ಸ-ದಾನವ, containing demons (10, 5).

ಸದಾನೀರೆ sadâ-nîrĕ. Always possessing water: *N. of a river, the Katôyâ.*

ಸದಾಪ sadâpa. = (ಸದಗುಪ್ಪೆ), ಸದಾಬು, (ಸಬ್ಬಸಿಗೆ, ಸೋಪು). A kind of fennel, Anethum panmori or sowa (ಶಾಲೇಯ, ಶೀತ ಶಿವ, etc., ಸಬ್ಬಸಿಕೆ Si. 147; Tĕ.).

ಸದಾಪುಷ್ಪ sadâ-pushpa. Ever-flowering; the plant Pterospermum suberifolium (ಮುಚುಕುನ್ದ Mr. 127); the cocoa-nut.

ಸದಾಬು sadâbu. = ಸದಾಪ. A strong-smelling herb, the common rue, Ruta graveolens L. (Z.).

ಸದಾಭೋಗ sadâ-bhôga. Ever-enjoying. 2, perpetual enjoyment or pleasure (Kâvy. IV, 2, 60).

ಸದಾರ sa-dâra. 1. Accompanied by a wife, together with a wife.

ಸದಾರ sadâra. 2. Very strong or powerful, able (ಸಮರ್ಥ Bhn. 25).

ಸದಾರುಣ sadâ-aruṇa. Always red (J. 2, 8). 2, ಸ-ದಾರುಣ, always rough (2, 8).

ಸದಾಶಿವ sadâ-śiva. Always happy; an epithet of Śiva (ಸೂಚಕ, ತ್ರೈನೇತ್ರ Nn. 122; Bp. 43, 78; 54, 49; 61, 53; J. 5, 35; see ದೇವಾಂಗ); N. (B. 4, 7).

ಸದಿ sadi. = ಸದೆ 1. (G.).

ಸದು sadu. Tbh. of ಸತ್.

ಸದುಗುಣ sadu-guṇa. Tbh. of ಸದ್ಗುಣ. (Râm. 6, 53, 20).

ಸದುಭಕ್ತ sadu-bhakta. Tbh. of ಸದ್ಭಕ್ತ. (Bp. 1, 35; 47, 4).

ಸದುವಿನಯ sadu-vinaya. Tbh. of ಸದ್ವಿನಯ. (Bp. 22, 19; 26, 64).

ಸದೃಕ್ಷ sa-driksha. *Like, resembling, similar* (Kâvy. III, 2, B, 58; Bp. 61, 83).

ಸದೃಶ್ sa-driś. ಸದೃಕ್. *Like, resembling, similar,* same.

ಸದೃಶ sa-driśa. *Like, resembling, similar,* same (ಪಾಂಗು Kk. 31; ಪಾಡು Bhn. 30); conformable, fit, proper, right, suitable; worthy (Kâvy. III, 3, B, 144. 156).

ಸದೃಶತೆ sa-driśatĕ. Likeness, similarity, sameness (Kâvy. III, 3, B, 75).

ಸದೃಶತ್ವ sa-driśatva. = ಸದೃಶತೆ. (Čpr. 8, 2).

ಸದೃಶವೃತ್ತಿ sadriśa-vritti. Comparison; resemblance (ಸಾದೃಶ್ಯ, ಸಮಾನವರ್ತನೆ Śmd. 158. 159).

ಸದೃಶಾಕ್ಷರ sadriśa-akshara. A similar letter, the same letter (Kâvy. III, 2, B, 33-47).

ಸದೃಶಾರ್ಥತೆ sadriśa-arthatĕ. The state of having the meaning of ಸದೃಶ. See s. ತೇಂಗು 1.

ಸದೃಶ್ಯ sa-driśya. Like, similar (ಸಮ, ಸಮಾನ Nn. 158). 2, appearance, look (ನೋಟ 158).

ಸದೆ sadĕ. 1. = ತದೆ, ಸದಿ. To pound to some extent, to bruise, to squash, to crush (ಈಷಚ್ಚೂರ್ಣ Śmd. Dh.; M.; T. ಚದೈ; see ಚಪಟೆ; *cf.* ಚಚ್ಚು); to strike, to beat (ತಾಡನ Śm. 99). P. ps. ಸದದು, ಸದೆದು, ಸದ್ದು. See Grj. 2, after 106; Bp. 14, 20; 55, 36; Č. Bp. 32, 39; 47, 11; Ršv. 6, after 11; Śšv. 4, 19. 106; J. 7, 47. 59; 13, 50; 14, 5; 16, 26. 34. 35; 18, 6; Bh. 1, 10, 26; 2, 4, 7; ಬೀಬಿ-. 2, to be reduced to a palpable powder; to be bruised, etc. (Tĕ. ಚದಿ; M. ಚದುಬ್ಬು).

ಸದೆ sadĕ. 2. Shortened infinitive of ಸದೆ 1. — ಸದೆ ಬಡಿ. To beat (any thing) so as to crush (it, Č. Bp. 32, 44; J. 4, 71; 25, 59; Râm. 5, 9, 6; Bh. 2, 4, 6).

ಸದೆ sadĕ. 3. = (ಸತ್ತೆ), ಸೆದಗೆ. Trash, rubbish, sweepings, stuff, litter, etc. (ಕಸ Śm. 99; Bp. 16, 22). ಉದರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸದೆಯಾದರೂ ಹುಡುಕ ಬೇಕು. — ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದರೂ ಸದೆ ಕೂಡಿಸೋದು ಬಿಡ. — ಸದೆ ಕೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹದನಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಸದೆಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To collect rubbish, to sweep. ಬುಧವಾರವಾದರೆ ಸದೆಗೂಡಿಸ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಸದೆಬಡಿಗ. A sweeper, a low servant (Abhâ. 2, 95).

ಸದೇಶ sa-dêśa. Possessing a country. 2, of the same country or place. 3, *neighbouring, near.*

ಸದ್ಗತಿ sat-gati. Good or happy state, felicity, fortune (ಯೋಗ, ಒಳ್ಳಿಹ ಗತಿ Nn. 113; Bp. 26, 66; 42, 40; J. 2, 33; 26, 56).

ಸದ್ಗುಣ sat-guṇa. = ಸದುಗುಣ. Having good qualities, good, virtuous. 2, a good quality or property, a virtuous nature or disposition (ಒಳ್ಳಿಹ ಗುಣ Nn. 66. 113; Bp. 22, 62; Sp. s. ಸತ್ವ). — ಸದ್ಗುಣವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To acquire a virtuous nature (Bp. 55, 2).

ಸದ್ಗುಣಜಾತ sadguṇa-jâta. A man with innate good qualities (My.).

ಸದ್ಗುಣಿ sat-guṇi. A person who has good qualities, a good, virtuous person (Bp. 41, 23; B. 3, 74; 4, 3). — ಸದ್ಗುಣಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. N. (Bp. 20, 8). — ಸದ್ಗುಣಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇಶಿಕ. N. (Bp. 19, 85).

ಸದ್ಗುರು sat-guru. A true, good or excellent guru (Čpr. 4, 24; Bp. 35, 27; 37, 32; 50, 29).

ಸದ್ದ sadda. = ಸದ್ದು. Tbh. of ಶಬ್ದ. — ಸದ್ದಂಗಿಡಿಸು. -ಂ-ಕಿಡಿಸು. To destroy the distinction of sound (Abh. P. 5, after 123). — ಸದ್ದಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. The distinction of sound to be lost (Čpr. 6, 14; Abh. P. 13, after 34; 13, 100).

ಸದ್ದಿದ saddida. = ಸನ್ದಿದ, q. v. *Cf.* ಸದ್ದು 1, so that the meaning would be "a man who has ceased"?

ಸದ್ದೀವಾಲ saddîvâla. A town-magistrate (My.).

ಸದ್ದು saddu. 1. To cease, to stop (v. i. as in speaking or working, used only in the imperative singular ಸದ್ದು, and plural ಸದ್ದಿ, My.; is it = Sk. root ಸದ್?).

ಸದ್ದು saddu. 2. P. p. of ಸದೆ 1. (My.).

ಸದ್ದು saddu. = ಸದ್ದ. Tbh. of ಶಬ್ದ. (ಧ್ವಾನ Kk. 25; My.; Tĕ.; B. 2, 21). ಸದ್ದಾಗುವಿಕೆ (ಶಬ್ದ, etc., ಕೂಗುವಿಕೆ Si. 60). ಸದು

ಕೇಳಿದರೆ ಗವುಜಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ, ಮದ್ದು ಕುಡಿದರೆ ರೋಗ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ (Prv.).

ಸದ್ದುಕ sadduka. Barley (B. 3, 66; 5, 36. 287; Mhr. ಸತ್ತೂ; *cf.* ಸತ್ತುಗ).

ಸದ್ದ್ವಿಜ sat-dvija. = ಸದ್ವಿಜ. A true, excellent Brâhmaṇa.

ಸದ್ಧರ್ಮ sat-dharma. A good religion; a good religious practice; justice, virtue, morality; attentive to duties (ವೃಷ, ಸುಧರ್ಮ Nn. 16; Mr. 540).

ಸದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ saddharma-čâriṇi. A woman who lives virtuously: a wife (ದಾರ, ಕಲತ್ರ, ವಧು, etc. Mr. 306). *Cf.* ಸಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ.

ಸದ್ಧಾರ್ಮಿಕ sat-dhârmika. A truly virtuous man (ನಿಜಧರ್ಮವುಳ್ಳವ G.).

ಸದ್ಭಕ್ತ sat-bhakta. = ಸದುಭಕ್ತ. A true or good follower or devotee (Bp. 53, 42).

ಸದ್ಭಕ್ತಿ sat-bhakti. True or good devotion, etc. (Bp. 1, 58; 43, 54; 55, 2).

ಸದ್ಭಾವ sat-bhâva. The quality of being, actual existence, reality, being, entity. 2, good nature or disposition (ಜ್ಯೋತಿ, ಒಳ್ಳೆಹ ಮನಸ್ಸು Nn. 68); goodness, amiability. See Bp. 35, 8. 43.

ಸದ್ಮ sadma. A seat; *a house, a habitation;* a temple; an altar; a place, station. See ಈಶ್ವರ-, ಬಲಿ-.

ಸದ್ಮಿ sadmi. An esculent root (ಸೂರಣ, ಕನ್ದ Mr. 137).

ಸದ್ಯ sadya. = ಸದ್ಯಾ. Tbh. of ಸದ್ಯಸ್. (Bp. 49, 34; My.). **ಸದ್ಯಕ್ಕೆ,** now, this moment, etc. (My.; B. 4, 12; G. 78). ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಡೆಯ ತಕ್ಕ ಫಲ (ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ, ಸದ್ಯಃಫಲ Si. 266).

ಸದ್ಯಃಫಲ sadyas-phala. Instantly bearing fruit; immediate fruit or consequence. See s. ಸದ್ಯ.

ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ sadyakshâra. (ಸಜ್ಜೀಕಾರ). Tbh. of ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ. (ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ, ಕಾಪೋತ, etc. Si. 335).

ಸದ್ಯಸ್ sadyas. = ಸದ್ಯ. To-day, this very day, this moment, at this time, now; *at once, on the spot,* presently, forthwith, immediately, on a sudden; quickly.

ಸದ್ಯಸ್ಕ sadyaska. = ಸಜ್ಜುಕ. Belonging to the present day; immediate, present. 2, *new, recent.*

ಸದ್ಯಾ sadyâ. = ಸದ್ಯ. Now (My.; Mhr., Tĕ. ಸಧ್ಯಾ).

ಸದ್ಯಾಜಮಾನ sat-yâjamâna. The excellent part of a sacrifice performed by the yajamâna himself (J. 8, 10).

ಸದ್ಯೋಘೃತ sadyas-ghṛita. Butter just clarified (My.).

ಸದ್ಯೋಜಾತ sadyas-jâta. Newly born, born in a moment. 2, an epithet of Śiva. 3, a calf. 4, fresh butter (My.).

ಸದ್ಯೋವದನ sadyas-vadana. N. of one of Śiva's five faces (Śšv. 5, 3. 31).

ಸದ್ರುತ sa-druta. Having quickness, of a quick tempo (Čh. v. 120).

ಸದ್ವಂಶ sat-vaṁśa. Of a good family or race, of high birth; a good family (ತೀರ್ಥ, ಆಮ್ನಾಯ Nn. 48; Śmd. 160).

ಸದ್ವನಿತೆ sat-vanitĕ. A good, virtuous woman (ಒಳ್ಳೆಹ ಸ್ತ್ರೀ Nn. 167).

ಸದ್ವಸ್ತು sat-vastu. A good thing (Čpr. 6, 21); any person or thing true and good.

ಸದ್ವಿಜ sadvija. Tbh. of ಸದ್ದ್ವಿಜ. (Bp. 55, 55).

ಸದ್ವಿಧಿ sat-vidhi. Right, proper manner (Bp. 52, 5).

ಸದ್ವಿನಯ sat-vinaya. = ಸದುವಿನಯ. True decorum or reverence or humility.

ಸದ್ವಿಮಲತ್ವ sat-vimalatva. Excellent purity (Ššv. 1, 3).

ಸದ್ವಿವೇಕ sat-vivêka. Just discrimination; good discrimination; true knowledge (Ššv. 4, 55).

ಸದ್ವಿಷಯ sat-vishaya. A good object, aim or affair (My.).

ಸದ್ವೃತ್ತ sat-vṛitta. Well-behaved, amiable; virtuous, moral; good conduct (My.).

ಸದ್ವೃತ್ತಿ sat-vṛitti. Good course of conduct (My.). 2, a good, honorable profession or office (My.).

ಸದ್ವ್ಯಯ sat-vyaya. Wise, profitable or proper expenditure (My.; B. 3, 93).

ಸದ್ವ್ಯವಹಾರ sat-vyavahâra. Good business, occupation or transaction (My.).

ಸದ್ವ್ಯಾಪಾರ sat-vyâpâra. Good occupation, practice or transaction (My.).

ಸದ್ವ್ರತಿ sat-vrati. A true, or an excellent devotee (Bp. 38, 31).

ಸದ್ವ್ರತೆ sat-vratĕ. A truly faithful wife (Bp. 11, 32).

ಸದ್ವ್ರಯ sat-vraya. = ಸದ್ವ್ಯಯ. (My.).

ಸಧರ್ಮ sa-dharma. Having similar duties, having the same or similar properties; of the same sect or caste; performing like duties; resembling, equal, like. 2, the duties peculiar to one's religion (J. 8, 44).

ಸಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ sadharma-čâriṇi. A wife who assists (her husband) in the performance of religious duties, a virtuous wife; *a wife. Cf.* ಸದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ.

ಸಧರ್ಮಿ sa-dharmi. *Observing the same customs or laws.*

ಸಧರ್ಮಿಣಿ sa-dharmiṇi. *A wife.*

ಸಧ್ರ್ಯಕ್ಕು sadhryakku. Tbh. of ಸಧ್ರ್ಯಚ್. (Šmd. 106 Cm.).

ಸಧ್ರ್ಯಚ್ sadhryač. ಸಧ್ರ್ಯಯಂಚ್. ಸಧ್ರ್ಯಯುಕ್. Going with, *accompanying.*

ಸನ್ san. = ಸನ್ನ 2. An age or period (Mhr., H.), a year; in the year, anno Domini (C.; B. 4, 3; 5, 173. 184; Mhr.).

ಸನಕ sanaka. N. of one of the (four or seven) sons of Brahmâ, inhabiting the janalôka.

ಸನತ್ sanat. Always, ever. 2, Brahmâ.

ಸನತ್ಕುಮಾರ sanat-kumâra. *N. of one of the sons of Brahmâ and oldest of the progenitors of mankind* (see ವೈಧಾತ್ರ).

ಸನತ್ಸುಜಾತ sanat-sujâta. N. of the second of the sons of Brahmâ (My.).

ಸನತ್ಸುತ sanat-suta. = ಸನತ್ಸುಜಾತ. (Bp. 54, 49).

ಸನದಿ sanadi. Relating to a grant, etc., held by a grant, etc. (B. 5, 274; Mhr., H.).

ಸನದು sanadu. = ಸನ್ನದು. A grant, a diploma, a charter, a patent, a commission or warrant (My.; B. 5, 231; My.; Mhr., H. ಸನದ). — ಸನದುಪತ್ರ. A document conveying to an individual emoluments, titles, privileges, offices, or the government rights to revenue from land, etc., under the seal of the ruling authority (B. 5, 232).

ಸನನ್ದ sa-nanda. Joy-possessing; N. of one of the sons of Brahmâ (Bp. 1, 43).

ಸನನ್ದನ sa-nandana. = ಸನನ್ದ. (My.).

ಸನಯ sa-naya. Prudent conduct or behaviour; fitness, propriety (ಜಾತಿ, ಅತಿನಯವು Nn. 76; Bp. 24, 9).

ಸನಾ sanâ. *Always, perpetually, eternally.* See Mr. s. ಗುಣ್ಯ.

ಸನಾಡಿಕಾಗಿಡ sanâḍikâ-giḍa. = ಬಳೆವಡಕಗಿಡ. (St. & Pl.).

ಸನಾತನ sanâtana. *Continual, perpetual, eternal;* permanent; **ancient.** 2, *Vishṇu;* Brahmâ; etc.

ಸನಾಥ sa-nâtha. Having a master or protector, etc. 2, occupied by, possessed by; endowed with, possessed of, possessing, having (Śmd. 251).

ಸನಾದಿ sanâdi. (= ಸುನಾಯಿ, ಸೊನಾಯಿ). A clarion or hautboy (S. Mhr.; Mhr., H. ಸನಈ).

ಸನಾಭಿ sa-nâbhi. Uterine; a near kinsman, a uterine brother; *a relation or kinsman as far as the seventh degree* (= ಸಪಿಣ್ಡ). 2, like, resembling.

ಸನಾಭಿಜನ sanâbhi-jana. Kinsmen (Čpr. 6, 80).

ಸನಾಭಿತೆ sa-nâbhitĕ. The state of having a navel; the state of being a uterine brother (Čpr. 3, after 9).

ಸನಾಮಕ sa-nâmaka. Having the same name (My.). 2, the horse-radish tree, Hyperanthera moringa Vahl.

ಸನಾರಕ sa-nâraka. An inhabitant of hell (ದುರ್ಗಣ, ನರಕಜೀವಿಗಳು Nn. 70).

ಸನಿ sani. 1. A request, *A respectful entreaty* (addressed to a guru, etc.). 2, giving, donation. 3, service, worship.

ಸನಿ sani. 2. Tbh. of ಶನಿ. (My.). ಸಾಯುವ ತಂಕ ಸನೀ ಕಾಟವಾದರೆ ಬಾಚಿಕೋದು ಯಾವಾಗ? (Prv.).

ಸನಿನ್ದ sa-ninda. *Attended with blame.*

ಸನಿಷ್ಠೇವ sa-nishṭhêva. *Sputtered; speech accompanied with sputtering.*

ಸನಿಹ saniha. Tbh. of ಸಮೀಪ. (ಸಮೀಪ Kk. 33; ಸಮೀಪ Śm. 59; ಪೊರೆ 103; ಬಳಿ 115).

ಸನೀಡ sa-nîḍa. Having a nest or abode; occupying the same nest or abode; *near, proximate.*

ಸನೀನು sanînu. A bayonet (My.; Br.; Mhr., H. ಸಂಗೀನ).

ಸನುಮತ sanumata. Tbh. of ಸಮ್ಮತ. Well-known or understood (Śm. 94. 103).

ಸನೇಮ sa-nêma. Having the same rule, agreeing with one another; alliteration (ಪ್ರಾಸು Śmd. 27 Cm.).

ಸನ್ತ santa. 1. (fr. ಸತ್). = ಸಾನ್ತ 1. A holy man, a saint (My.; Mhr.); venerable, respectable, respected. ಸನ್ತಜಡ್ಡ ತರನಂಗಳ್ (ತೀರ್ಥ Mr. 532).

ಸನ್ತ santa. 2. Tbh. of ಶನ್ತ No. 2. Gentle, calm, soft; mild, not vehement; soft, placid, lovely (as a disposition, Mhr.; Čh. v. 111). 2, calmness, etc.; peace, agreement (Ršv. 6, 132). ಸನ್ತಂ, mildly, gently (Grj. 4, 47); agreeably (Čh. v. 234). — ಸನ್ತಮಿರ್. -ಇರ್. To be still or calm (Šsv. 1, 83). — ಸನ್ತವಿಡು. -ಇಡು. To appease, to calm, to soothe, etc. (Grj. 3, after 119; 6, 19; 9, 99; Č. Bp. 32, 45; J. 24, 11; Bh. 1, 6, 39); to settle, to cause to sink (Bh. 1, 10, 34).

ಸನ್ತತ್ santat. A virtuous man (ಮದನ, ಸತ್ಪುರುಷನು Nn. 115).

ಸನ್ತತ sam-tata. Stretched along; connected together; extended; continuous, uninterrupted, continual, lasting, eternal. ಸನ್ತತಂ, *constantly, continually, eternally, always.*

ಸನ್ತತಿ sam-tati. Stretching or extending along, extent, expanse; continuity; a continuous line, row; uninterrupted succession, descent; lineage, race; *progeny, offspring, a child,* a son, a daughter (ಪುತ್ರರ್ Nn. 16); a number of people, multitude (Bp. 39, 17).

ಸನ್ತಪನ sam-tapana. The act of inflaming or tormenting. See ಸಾನ್ತಪನ.

ಸನ್ತಪ್ತ sam-tapta. Greatly heated or inflamed, glowing; melted, burnt up, scorched, dried up; inflamed with passion, etc.; *suffering great pain or anguish, tormented,* distressed, afflicted, wearied, fatigued.

ಸನ್ತಮಸ sam-tamasa. *Overspreading or universal darkness.* See ಅವತಮಸ.

ಸನ್ತಯಿಸು santayisu. (fr. ಸನ್ತ2; *cf.* ಸಾನ್ತ್ವ). = ಸನ್ತಯ್ಸು, ಸನ್ತವಿಸು. To appease, to allay, to pacify, to calm, to tranquillize, to soothe, to settle, to comfort, to console (Čpr. 3, after 63; 8, after 65; Bp. 34, 21).

ಸನ್ತಯ್ಸು santaysu. = ಸನ್ತಯಿಸು, etc. (Čpr. 3, after 68; Abh. P. 14, after 7; 15, after 7; Bp. 24, 10; 44, 15; 49, 21; J. 5, 26. 43; 6, 4; 8, 10; 28, 18; 32, 55. 56). — ಸನ್ತಯ್ಸಿ ಕೊಳ್. To appease one's self, to remain calm (Bh. 3, 13, 34).

ಸನ್ತಯ್ಸುಹ santaysuha. The act of appeasing, consoling, consolation, comforting, etc. (ಪ್ರಣತಿ, ಅನುನಯ, ಪ್ರಣಿಪಾತ, ಸಾನ್ತ್ವನ Hlâ.).

ಸನ್ತರ್ಪಣ sam-tarpaṇa. The act of satisfying, satiating; gratifying, delighting; a sumptuous meal (My., also ಸನ್ತರ್ಪಣೆ; ಅನ್ನದಿನ್ದ ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸೋಣ).

ಸನ್ತವಣ santavaṇa. Tbh. of ಸನ್ಥಾನ. (Šs.; probably mistake for ಸನ್ತವಣೆ).

ಸನ್ತವಣೆ santavaṇĕ. Tbh. of ಸಾನ್ತ್ವನ. (ಪ್ರಣಿಪಾತಿ, ಅನುನಯ, ಪ್ರಣತಿ Mr. 455; *cf.* ಸನ್ತಯ್ಸುಹ).

ಸನ್ತವಿಸು santavisu. = ಸನ್ತಯಿಸು, etc. (Bp. 13, 12; 20, 31; Râm. 5, 8; 24; 5, 9, 25).

ಸನ್ತಸ santasa. Tbh. of ಸನ್ತೋಷ. (ಸನ್ತೋಷ, ಹರಿಸ Šs.; ಹರುಷ Čt. II, 64; ಲೋಹಿತ, ಸನ್ತೋಷ Nn. 87; ಹರ್ಷ 117; Čpr. 1, 77; 4, 71; Bp. 1, 60; 23, 18; 27, 17; 43, 6, Č. Bp. 11, 5). ಕೇಳಿಯಂಗೆ ಸನ್ತಸವಂ ಮಾಡಿದಂ (Šmd. 159 Mdb.). — ಸನ್ತಸಗಪ್ಪನಿ. -ಕಪ್ಪನಿ. A tear of joy (V. 5, after 61; Šsv. 5, 14). — ಸನ್ತಸಂಗಿಡು. -ಂ-ಕಿಡು. Joy to be destroyed or lost (Abh. P. 7, 35). — ಸನ್ತಸಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To grow pleased, delighted, or happy (J. 10, 30). — ಸನ್ತಸಮ್ಬಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. To cause to be delighted, to rejoice, etc. (Čpr. 2, after 96). — ಸನ್ತಸಮ್ಬಡು. -ಂ-ಪಡು. To feel satisfied, to be pleased or delighted, etc. (Bp. 49, 28; Ršv. 7, after 98; 13, after 64). — ಸನ್ತಸಮ್ಬೆಟ್. -ಂ-ಪೆಟ್. = ಸನ್ತಸಂಗೊಳ್. (Č. Bp. 47, 5). — ಸನ್ತಸವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಸನ್ತಸಮ್ಬೆಟ್. (Bp. 21, 11; 32, 9; 55, 2). — ಸನ್ತಸವೊನ್ದು. -ಂ-ಒನ್ದು. = ಸನ್ತಸವೆಟ್. (Bp. 24, 6; 38, 76).

ಸನ್ತಾನ sam-tâna. Extending, extension, expansion, spreading; continuance, continuous succession, lineage, race, family (Bp. 61, 38); *progeny, offspring, a child,* a son or daughter (ತನುಜ, ಮಕ್ಕಳು Nn. 92); a number of people, a multitude (ನಿಚಯ, ಸಮೂಹ 92); *one of the five trees of Indra's heaven* (ಸುರಭೂಜ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ 92); the body (ಶರೀರ, ದೇಹ 92). ಸನ್ತಾನವಿಲ್ಲದವ ಮನ್ತಾನಸ್ತನಾದಾನೇ? — ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು, ಸನ್ತಾನ ಪಡೆಯ ಬೇಕು (Prvs.).

ಸನ್ತಾನಕ sam-tânaka. Spreading, etc.; one of the five trees of Indra's heaven, the kalpa tree (Čpr. 2, 56).

ಸನ್ತಾನಸಮೃದ್ಧಿ santâna-samṛiddhi. Increase of progeny (My.).

ಸನ್ತಾನಿಕೆ sam-tânikĕ. Froth, foam; cream, coagulated milk; a cobweb; the blade of a knife or sword. (R.).

ಸನ್ತಾಪ sam-tâpa. *Great heat,* burning heat; inflammation, *fire.* 2, affliction, pain, anguish, distress (ಬೇಗುದಿ Čt. II, 89; ಅಂಕ Mr. 527; ಹೊದಕುಳಿ Bhn. 64). 3, remorse, re-

sentment, penance, penitence, repentance. See ಕುದಿ, ಮರುಗು. — ಸನ್ತಾಪಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To afflict, to torment, to torture, to harass. ಹೇರಿಗನುಂ ಸನ್ತಾಪಬಡಿಸುವನುಂ ಸ್ಪತವನಿಸುಗುಂ (Nr.).

ಸನ್ತಾಪಿತ sam-tâpita. Made very hot, burnt up, scorched; inflamed, consumed; *tormented, pained,* harassed, distressed, afflicted, wearied (Bp. 47, 23).

ಸನ್ತಾಪಿಸು sam-tâpisu. To suffer great pain or anguish, to be distressed or afflicted (Bp. 2, 16. 18; 13, 12; 14, 17; 18, 63; 44, 34; 52, 3; 61, 13).

ಸನ್ತಾಳ santâḷa. N. of a tribe inhabiting the skirts of the Râjmahâl hills (My.; B. 4, 130 wrongly as ಸಾನ್ತಾಳ).

ಸನ್ತಿ santi. = ಸನ್ತೆ 1. (ಹಟ್ಟ, ಬಜಾರ G.).

ಸನ್ತು santu. = ಸನ್ದಿತು. Third person singular of the imperfect of ಸಲ್ಲು (My.). See Prv. s. ಶಾನಭೋಗ.

ಸನ್ತುಷ್ಟ sam-tushṭa. Quite satisfied, contented, well-pleased, delighted (Bp. 3, 70; 5, 17; 30, 7).

ಸನ್ತುಷ್ಟಿ sam-tushṭi. Complete satisfaction, contentment, gratification, delight (Grj. 10, 111; Bp. 29, 34; see ಭೂತ-).

ಸನ್ತೃಪ್ತಿ sam-tṛipti. Complete satisfaction, etc. (ತೃಪ್ತಿ G.).

ಸನ್ತೆ santĕ. 1. = ಸನ್ತು. Tbh. of ಸಂಸ್ಥಾ. An assemblage, a mass, a crowd, etc. (ತಿನ್ತಿಣಿ, ತೆಮ್ಮಲ್, ಒಗ್ಗುರ್, ವಂಗಡ, ಮೊತ್ತ, etc. Šm. 54; Kk. 17). 2, a gathering of buyers and sellers, a (weekly or annual) fair or market (C.; B. 1, 7; Tĕ.; M. ಚನ್ದೆ, T. ಚನ್ದೈ). 3, a market-place (ನಿಷದ್ಯೆ, ಪಣ್ಯವೀಥಿಕೆ, ಬಜಾರ G.). ಸನ್ತೆಗೆ ಹೋಗುವದು ಒನ್ದು ನಾಯಿ, ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಒನ್ದು ಊಡಕ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಒನ್ದು ಅರಗಿಣಿ.— ಸನ್ತೇ ಗುದ್ದು ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.— ಸನ್ತೆಗೆ ಚೀಟು, ಮುಂಗೆಯ್ಗೆ ಬಳೆ.— ಸನ್ತೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೂಱು ಮೊಱ ನೇದ ಹಾಗೆ.— ಸನ್ತೇ ಸೂಳೆಯ ನಚ್ಚಿ, ಮನೇ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟ.— ಸನ್ತೆ ಹೋದರೂ ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸನ್ತೆ ಕಟ್ಟು. A market to convene (v. i.) or assemble (My.). 2, to form or make a fair. ಕಳ್ಳ ಕಳ್ಳರು ಕೂಡಿ, ಸನ್ತೇ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಸನ್ತೆಕೂಟ. The crowd of people at a fair (My.). — ಸನ್ತೆ ಕೂಡು. = ಸನ್ತೆ ನೆರೆ. (My.). — ಸನ್ತೆಗೋವಿನ್ದ. N. ಅನ್ತಕನ ತಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೆದಱೆ, ಸನ್ತೆಗೋವಿನ್ದನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೆದಱುತ್ತೇನೆ (Prv.). — ಸನ್ತೆ ನೆರೆ. A market to convene (v. i.) or assemble (C.; B. 4, 186). ಸನ್ತೆ ನೆರೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಗಣ್ಟುಗಳ್ಳರ ಹಾವಳಿ (Prv.). — ಸನ್ತೆವಟ್ಟಣ. Tbh. of ಸಂಸ್ಥಾಪತ್ತನ. (Šmd. 380).

ಸನ್ತೆ santĕ. 2. Reading and conning in order to commit to memory (Mhr. ಸನ್ಥಾ; Tĕ. ಸನ್ತೆ). 2, the portion to be read and conned, a lesson (Mhr.; My.). — ಸನ್ತೆ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು. To have a santĕ repeatedly told one's self by a teacher (My.). — ಸನ್ತೆ ಹೇಳು. (A teacher) to tell a santĕ repeatedly (My.).

ಸನ್ತೋಷ sam-tôsha. = ಸನ್ತಸ. *Contentedness, satisfaction.* 2, happiness, delight, joy, pleasure (ಆಹ್ಲಾದ Nn. 77; ಮುದ 78; ಗನ್ಧನ Mr. 531; ನಲ Bhn.; ದೊನ್ದುಳಿ Šm. 56). ಚಿನ್ತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಸನ್ತೋಷವೇ ಯೌವನ.— ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಹೇಳು (Prvs.). — ಸನ್ತೋಷ ಕೊಡು. To give joy. ಸನ್ತೋಷ ಕೊಡುವನ್ಥ (ಆನನ್ದಕರ G.). — ಸನ್ತೋಷಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To satisfy, to please, to rejoice, to gladden, to make happy, to gratify (B. 3, 12). — ಸನ್ತೋಷಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To grow delighted or happy. ಸನ್ತೋಷಗೊಮ್ಬುವಿಕೆ (ಮುದೋತ್ಕರ Čb.). — ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಇರು. To be joyful or happy (B. 3, 104). — ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸು. = ಸನ್ತೋಷಗೊಳಿಸು. (C.; B. 3, 105; G. 401). ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸೋಣ (ಅಪ್ಯಾಯನ G.). — ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. To feel satisfied, to be pleased or delighted, to be cheerful, happy or glad (C.; B. 3, 123). — ಸನ್ತೋಷಪಮ್ಬಡಿಸು. -ಂ-ಪಡಿಸು. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸು. (Čpr. 2, after 49; Abh. P. 7, after 7; Bp. 32, 10). — ಸನ್ತೋಷಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. — ಸನ್ತೋಷವಾಗು. -ಆಗು. Joy to be produced or arise. 2, to become joyful or happy. ಅಲ್ಲಿಯ ಹಡಗಗಳ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಸನ್ತೋಷಪಾದನು (B. 5, 194).

ಸನ್ತೋಷಕರ santôsha-kara. Causing joy, etc., pleasing (B. 5, 88; My.).

ಸನ್ತೋಷಬಾಷ್ಪ santôsha-bâshpa. A tear of joy (Čpr. 2, after 49).

ಸನ್ತೋಷಿ sam-tôshi. A person of a contented, cheerful or happy disposition (ಉತ್ಸಾಹಿ Mr. 232).

ಸನ್ತೋಷಿತ sam-tôshita. = ಸನ್ತುಷ್ಟ. (Bp. 8, 59).

ಸನ್ತೋಷಿಸು santôshisu. = ಸನ್ತೋಷ ಪಡು. (Bp. 53, 11; My.).

ಸನ್ತೋಷಿಸುವಿಕೆ santôshisuvikĕ. The state of feeling happy, etc. (ದೇವನ Si. 436).

ಸನ್ತ್ರಾಣಿ sam-trâṇi. A person that protects or shelters well (Bp. 11, 31); a very powerful person.

ಸನ್ತ್ರಾಸ sam-trâsa. Great trembling, terror, fear, alarm. See ಅಗಿ 3, ಬೆರ್ಚು 1.

ಸನ್ದಂಶ sam-daṁša. A pair of tongs or nippers. See ಇಕ್ಕುೞ್1.

ಸನ್ದಕ sandaka. = ಸನ್ದುಕ, etc. (B. 5, 140; My.).

ಸನ್ದಗಿಸು sandagisu. = ಸನ್ದಣಿಸು. (Čpr. 8, after 4).

ಸನ್ದಣ sandaṇa. = ಸನ್ದಣಿ, q. v. Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. (Šsv. 1, after 79).

ಸನ್ದಣಿ sandaṇi. = ಸನ್ದಣ, (ಸನ್ದವಣಿ). Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. The state of being joined, united, accumulated or associated: crowded or full state; a collection, a mass, a crowd, a throng, a flock, a swarm, etc. (ಆಚಿತ, ನಿಚಿತ, ವ್ಯಾಪ್ತ, ಘನ್ನ, ಕೀರ್ಣ, ಸಂಕುಲ, ಆಕುಲ, ಭರಿತ, ಪೂರ್ಣ Hlâ.; ಭರಿತ, ಪರಿಕೀರ್ಣ, ಪ್ರಪೂರ್ಣ, etc. Mr. 431; ಇಟ್ಟಳ Kk. 68; ಇಱುಬೆ 80; ಜಂಗುಳಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ 17; ಇಟ್ಟಳ, ಇಱುಬೆ Šm. 53; ಮೊಕ್ಕಳ, ಮೊಗ್ಗರ, ಪಸರ, ಪಿಣ್ಡು, ಸೇಣಿ, etc. 54; Čpr. 7, after 81; Grj. 9, after 58; 10, after 79; Bp. 5, 38; 59, 9; 61, 25. 28; Č. Bp. 5, 3; 42, 15; J. 33, 26; Tĕ. ಸನ್ದಡಿ). — ಸನ್ದಣಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To collect (v. i.), to assemble in crowds, to crowd, to become numerous, to swarm (Grj. 4, 16; Ršv. 5, after 19; 13, after 68; Šsv. 5, 14. 37). — ಸನ್ದಣಿಮರ. Numerous trees (Bh. 3, 9, 24).

ಸನ್ದಣಿಸು sandaṇisu. = ಸನ್ದಗಿಸು. To collect (v. i.), to meet, to join, to assemble or gather in crowds, to flock, to crowd, to throng, to swarm (ಸಮೂಹ Šmd. Dh.); to be or become much, many or numerous (ಬಾಹುಳ್ಯ Šmd. Dh.). See Čpr. 1, after 101; 6, 35; 7, 128; Bp. 1, 44; 2, 21; 5, 23; 16, 32; 35, 42; 36, 22; 47, 59; 52, 12; Ršv. 2, 46; 5, 110; J. 2, 51; 7, 22. 46; 22, 3. 5; Bh. 2, 13, 11. 15. 2, to join (v. t., Bp. 53, 40).

ಸನ್ದಯ sandaya. = ಸನ್ದೆಗ, etc. Tbh. of ಸನ್ದೇಹ. (Šmd. 20. 89. 281; Čpr. 5, 33; T. ಚೆನ್ದಯ).

ಸನ್ದರಿ sandari. = ಸನ್ದಿ. (ಗೊನಿ, ಸನ್ದಿ G.).

ಸನ್ದರುಶನ sandarušana. Tbh. of ಸನ್ದರ್ಶನ. (Bp. 35, 41).

ಸನ್ದರ್ಭ sam-darbha. Stringing or connecting together, weaving, interweaving, arranging. 2, collecting, uniting, mixture. 3, regular connection, *composing artificially, a* (literary or poetical) *composition;* construction (ರಚನೆ, etc. Mr. 425). 4, convenience, fitness of time, opportunity, leisure (My.; ಸಮಯ, ಅನುಕೂಲ; Tĕ., T.). 5, affair, matter, subject (My.). See ಅ-.

ಸನ್ದರ್ಭಿಸು sandarbhisu. Opportunity or convenience to be found, to become opportune or convenient (My.).

ಸನ್ದರ್ಶನ sam-darśana. The act of looking steadfastly, gazing, looking; viewing, beholding, seeing, sight, vision; seeing one another, meeting, appearance, presence; an interview, a visit (My.; ಭೆಟ್ಟಿ G.). 2, the act of causing to see, showing, etc. See Čpr. 5, after 2; Bp. 3, 69; 48, 7; J. 24, 70. — ಸನ್ದರ್ಶನ ಕೊಡು. To visit (by coming, My.). — ಸನ್ದರ್ಶನ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳು. To visit (by going to see another, My.).

ಸನ್ದರ್ಶನೀಯ sam-darśanîya. Fit to be looked at (Čpr. 1, 107).

ಸನ್ದವಣೆ sandavaṇĕ. (= ಸನ್ತವಣ). Tbh. of ಸನ್ಧಾನ. (Kk. 57; Šm. 62).

ಸನ್ದಶನ sam-daśana. The two middle teeth (of a horse, ಎರಡು ನಡುದನ್ತಗಳು Mr. 281).

ಸನ್ದಷ್ಟ sam-dashṭa. Bitten (J. 1, 9); compressed, pressed closely together; nipped, pinched. 2, a particular fault in pronunciation (arising from keeping the teeth too close together).

ಸನ್ದಷ್ಟಯಮಕ sandashṭa-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಸನ್ದಾನ sam-dâna. *A rope* (especially for tying cattle).

ಸನ್ದಾನಿತ sam-dânita. *Bound, tied.*

ಸನ್ದಾಯ sanda (fr. ಸಲ್)-âya. Delivering over of what is due, payment (My.; T. ಚಂಜಾಯ, ಚನ್ದಾಯ). ಹಡಗದ ಮೇಲೆ ತೆಗದ ಉಪವಾಸ ಏಕಾದಶಿಗೆ ಸನ್ದಾಯ (Prv.).

ಸನ್ದಾಯಿ sandâyi. N. (Rŝv. 11, after 41 & 74).

ಸನ್ದಾಯಿತ sanda-âyita. = ಸನ್ದಾಯ. (My.).

ಸನ್ದಾವ sam-dâva. = ಸನ್ದ್ರಾವ. Flight, retreat, running away (G.).

ಸನ್ದಿ sandi. = ಸನ್ದರಿ, ಸನ್ದು. Tbh. of ಸನ್ಧಿ. (ಸನ್ದರಿ, ಗೊನ್ದಿ G.). ಎರಡು ತೊಡೆಗಳ ಸನ್ದಿ (ವಂಕ್ಷಣ Mr. 332). ತೊಡೆಯ ಸನ್ದಿ (ವಂಕ್ಷಣ Hlâ.). ಸೊಪ್ಪೆಯ ಹೊಱೆಯ ಸನ್ದಿಯೊಳಗಿನ್ದ ಸಾರಂಗದ ಕೋಡುಗಳು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು (B. 4, 43). — ಸನ್ದಿ ಗೊನ್ದಿ. dupl. A narrow lane or passage; junctions or narrow ways and nooks (C.; Râm. 5, 8, 54; Bh. 2, 4, 11). — ಸನ್ದಿವಾತ. = ಸನ್ದುವಾತ, q. v. (B. 4, 108). — ಸನಿ ಸನ್ದಿ. rep. Various junctions or corners; the various joints (of the body, Bp. 16, 10; 58, 66).

ಸನ್ದಿಗ್ಧ sam-digdha. Besmeared; covered, confused; indistinct, obscure, unintelligble; doubted, dubious, doubtful; entertaining doubt, despairing; uncertain, unsafe, dangerous, riskful (Rŝv. 13, 8; J. 23, 63; 34, 5).

ಸನ್ದಿತ sam-dita. *Bound, tied.*

ಸನ್ದಿದ sandida. = ಸಧ್ದಿದ. See ಉಳಿಗ 1.

ಸನ್ದಿಸು sandisu. = (ಸನ್ಧಿಸು), ಸನ್ನಿಸು. To place together; to join (v. t., ಸನ್ಧಾನ Šmd. Dh.; Čpr. 2, 24; 8, after 4; Čh. v. 59; Bp. 2, 26; 35, 23; 49, 16. 21; 51, 78; 52, 44; 57, 81; 61, 63; J. 8, 8); to touch (Bp. 21, 9. 13); to fasten, to tie (Bp. 9, 26; 49, 44); to fix (an arrow on a bow, Bp. 44, 3); to bring together or unite in friendship. ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆಯೆನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವೆಸಕಂ (Šmd. 179). 2, to join (v. i.), to unite one's self with, to associate one's self to (ಪೊರ್ದುಗೆಯಾಗು Šmd. 114 Cm.; 115; Bp. 40, 11; J. 28, 54; 33, 23); to meet (in battle, Abh. P. 13, 45); to occur, to happen, to come (ಸಂಘಟನೆಯಾಗು, ಬರ್ Šmd. 79 Cm.; ಬರ್ 190. 278 Cm.; 205. 212. 217. 275; Bp. 1, 25; 48, 2; 50, 55; 60, 2).

ಸನ್ದು sandu. P. p. of ಸಲ್ 1, ಸಲು, ಸಲ್ಲು.

ಸನ್ದು sandu. (= ಸನ್ದಿ). Tbh. of ಸನ್ಧಿ. (Šmd. 365, through Mhr. ಸನ್ಧ). Juncture, union; an opportunity; a joint, an articulation; a nook, a corner; a lane; a cleft, a gap, a fissure, a crack, an opening, a space between (My.; Tĕ.; T. ಚನ್ದು; Mhr. ಸನ್ಧ). ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಿದ್ದೇ ಸನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಣ. — ಕಳ್ಳಗೆ ಸನ್ದು ಕೊಟ್ಟು, ಒಡವೆಗೆ ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕಿದ (Prvs.). ಒಳ್ಳೊಡೆಯ ಸನ್ದು (ಮೊಱಕಾಲ್ Šmd. I). See Bp. 1, 62; 2, 43. — ಸನ್ದುಕಟ್ಟು. Conjunction; opportunity, convenience (Si. 284). 2, the place where two lanes meet and form a right angle (My.). 3, the commencement of any conjunction (in astronomy, My.). See ಸಮಯ-. — ಸನು ಕೂಡಿಸು. To rabbet (My.); to shut any crack or hole. ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೆ ಸನ್ದು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬನ್ದರೆ ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿಸುತ್ತದೆ (Prv.). — ಸನ್ದುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The exactly opportune period, the very opportunity (Bh. 1, 8, 86). — ಸನ್ದು ಗೊನ್ದಿ. = ಸನ್ದಿ ಗೊನ್ದಿ. (My.). — ಸನ್ದುಬಳ್ಳಿ. A climbing herb with thick four-winged eatable stems, Vitis quadrangularis Wall. (St. & Pl.). — ಸನ್ದು ಬೀಱು. To crack (My.). — ಸನ್ದುರೋಗ. A disease of children arising from cold (śîta) and characterized by panting and heaving of the allĕs (My.). — ಸನ್ದುವಡೆ. -ಪಡೆ. To join, to obtain. ಒನ್ದು ಆವಿಗೆಯ ಘಾಣ್ದೊನ್ದೊಡನು ಭೋಗವನ್ನನ್ದದಿ ಸನ್ದುವಡದು ಹಂಚಾಪನ್ತೆ ಬಿನ್ದುವಿನ ದೇಹ (Sp.). — ಸನ್ದುವಾತ. (Tbh. of ಸನ್ಧಿವಾತ Šmd. 376). Rheumatism in the joints (My.). — ಸನ್ದುವಿಡು. -ಬಿಡು. To leave a space (Rŝv. 10, after 31). — ಸನ್ದು ಸನ್ದು. rep. The various joints (of the body, Bp. 49, 10). — ಸನ್ದುಸೇರುವೆ. Exact joinery (My.).

ಸನ್ದುಕ sanduka. = ಸನ್ದಕ, ಸನ್ದೂಕ, ಸನ್ದೂಕು. A large box, a chest (My.; B. 1, 8; Mhr., H. ಸನ್ದೂಕ).

ಸನ್ದೂಕ sandûka. = ಸನ್ದುಕ, etc. (My.).

ಸನ್ದೂಕು sandûku. = ಸನ್ದೂಕ. (My.).

ಸನ್ದೃಪ್ತ sam-dṛipta. Very mad, wild or proud (Šŝv. 3, 57).

ಸನ್ದೃಷ್ಟಿ sam-dṛishṭi. Complete sight, full view; a sight, glance, look, aspect. See ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ.

ಸನ್ದೆ sandĕ. = ಸಂಜೆ. (Bp. 40, 45; My.).

ಸನ್ದೇಗ sandĕga. = ಸನ್ದಯ, ಸನ್ದೆಯ, ಸನ್ದೆಹ. Tbh. of ಸನ್ದೇಹ. (ಸನ್ದೇಹ Nn. 96; Čpr. 2, 79; 8, after 44; Bp. 1, 59; 51, 57; J. 9, 2).

ಸನ್ದೆಯ sandĕya. = ಸನ್ದೇಗ, etc. (ಸನ್ದೇಹ Čt. II, 35).

ಸನ್ದೆಹ sandĕha. = ಸನ್ದೆಯ, etc. (Bp. 16, 24; 34, 18; 53, 17).

ಸನ್ದೇಶ sam-dêśa. Communication of intelligence, information, tidings, news; a message, commission, command.

ಸನ್ದೇಶವಾಕ್ಯ sandêśa-vâkya. = ಸನ್ದೇಶವಾಚ್. (G.).

ಸನ್ದೇಶವಾಚ್ sandêša-vâč. News, tidings; *a commission, an order.*

ಸನ್ದೇಶಹರ sandêša-hara. A news-bringer, *a messenger,* a courier; an envoy.

ಸನ್ದೇಹ sam-dêha. = ಸನ್ದಿಗ, etc. *Doubt, uncertainty,* suspense; risk, danger. 2, one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 103 seq.). See Sp. s. ಅಬಿಬು.

ಸನ್ದೇಹಿ sam-dêhi. Doubtful, dubious; doubting (Bp. 51, 29).

ಸನ್ದೋಹ sam-dôha. Milking; the whole of a quantity of drawn milk. 2, *a multitude, a mass,* an assemblage.

ಸನ್ದೋಹಕ sam-dôhaka. = ಸನ್ದೋಹ No. 2. (Čpr. 6, 30).

ಸನ್ದೋಹನ sam-dôhana. = ಸನ್ದೋಹನ No. 2. (A.).

ಸನ್ದೋಹ್ಯ sam-dôhya. Having caused to milk; to be milked (see ಸುಖಸನ್ದೋಹ್ಯೆ).

ಸನ್ದ್ರಾವ sam-drâva. *Flight,* retreat.

ಸನ್ಧ sam-dha. Holding together; joined; placed in or on; possessing. See ಸತ್ಯ-.

ಸನ್ಧರ್ಮ sam-dharma. = ಸದ್ಧರ್ಮ (*cf.* ಸಧರ್ಮ). ಸನ್ಧರ್ಮದೊಳು ನುಡಿಯ ಕಲಿವುದು (Jm. 13).

ಸನ್ಧರಣ sam-dharaṇa. Holding together, etc.; putting on (as clothes, Bp. 5, 66).

ಸನ್ಧಾನ sam-dhâna. = ಸನ್ತವಣ, ಸನ್ದಣ, ಸನ್ದಣೆ, ಸನ್ದವಣೆ. The act of placing or holding together, joining, junction, uniting; tying or binding together, tying; a cord, a rope (ದಾಮು Mr. 183; *cf.* ಸನ್ದಾನ); intimate union, combining, combination; adaptedness (Bp. 3, 22); composing, *compounding, mixing;* bringing together, uniting in friendship; alliance, league, association; peace; company, companionship; fixing an arrow on a bow (ಕಣೆಯ ಸನ್ಧಾನಂ, ತುಡುವುದು Šm. 92); directing, taking aim; aim, advertence, attention, heed; the application of expedients, the concentration of efforts, energies or talents towards the performance of (Mhr.; see ಲೌಕಿಕ-); assisting, sustaining, supporting; reception, receiving;—*sour rice-gruel* (ಅಮ್ಬಿಲ Hlâ.). See ಅತಿ-, ಕ್ರಮ-, ದೃಢ-, ಯುಗಲ-, ಲೋಹ-, ತರ-, ಶಿರಸ್-; ಸನ್ಧಿಸು; Nn. s. ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ.

ಸನ್ಧಾರಣ sam-dhâraṇa. Holding together; holding in, restraining; observing, practising; supporting, sustaining, preserving, maintaining; keeping in mind, remembering; bearing. See ಶಿಖಿ-, ಶಿಶು-.

ಸನ್ಧಾರ್ಯಮಾಣ sam-dhâryamâṇa. Being held together; being held, maintained or preserved (Čpr. 5, after 35).

ಸನ್ಧಿ sam-dhi. = ಸನಿ, ಸನ್ದು. Placing or holding together; conjunction, *junction, union,* combination, connection, contact (ಕೂಟ Mr. 487). 2, *alliance, league, peace,* making a treaty of peace, negotiating alliances (ನೃಪಕೂಟ, ಅರಸುಗಳ ಸನ್ಧಾನ Nn. 164, o. r. -ಸ್ಥಾನ). 3, euphonic junction of final, (middle) and initial letters in grammar (Šmd. 6. 18. 59. 60. 67. 69. 70. 71. 73. 74. 408; Kâvy. I, 6; I, 1*b*, 1 seq.; V, 967; Čt. II, 121). 4, *a joint, an articulation* (of the body, etc.). 5, juncture; critical juncture, opportune moment, time (B. 4, 8. 9. 13. 80; B. 5, 67). 6, *a breach, a chasm, a fissure, a chink, a cleft, a gap, a hole, an opening, a mine* (ರನ್ಧ್ರ, ಛಿದ್ರ Nn. 164; ಕುಣಿ Mr. 487);—a chapter. ಸನ್ಧಿ ಮುಗಿದರೂ ಮನ್ಧಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). 7, the vagina or vulva. 8, an interval, pause, rest. 9, a period at the expiration of each yuga or age. 10, smallness (ಅಲ್ಪವು Nn. 164). — ಸನ್ಧಿ ಸಾಧಿಸು. An opportune moment to be obtained (B. 3, 67); to look out for an opportunity (My.).

ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ sandhi-kârya. The act of making an agreement or a treaty of peace (ಹರಣ, ಸನ್ಧಿಕೃತ್ಯ, ಸನ್ಧಾನ ಮಾಡುವುದು Nn. 165).

ಸನ್ಧಿಕೃತ್ಯ sandhi-kṛitya. = ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ, q. v.

ಸನ್ಧಿನಿ sam-dhini. *A cow which has just taken the bull; a cow with calf.* 2, a cow milked unseasonably.

ಸನ್ಧಿವಾತ sandhi-vâta. = ಸನ್ದುವಾತ. Rheumatism in the joints.

ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹ sandhi-vigraha. Peace and war, reconciliation and rupture (My.).

ಸನ್ಧಿವಿಗ್ರಹಿ sandhi-vigrahi. A minister of war (see Mr. 272 s. ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ).

ಸನ್ಧಿವಿಷಯ sandhi-vishaya. The sphere of grammatical sandhi or its application (ಸನ್ಧಿಪ್ರಯೋಜನ Šmd. 60 Cm.).

ಸನ್ಧಿಸು sandhisu. An irregular form of ಸನ್ದಿಸು, occasionally found in MSS. and books.

ಸನ್ಧಿಸೂಚನೆ sandhi-sûčanĕ. The contents at the head of a chapter (My.).

ಸನ್ಧುಕ್ಷ್ಯಮಾಣ sam-dhukshyamâṇa. Being kindled or lighted up; being animated or revived; being increased (Čpr. 3, after 97).

ಸನ್ಧೆ sam-dhĕ. Junction, union; alliance, compact, stipulation; *a convention, an agreement, a promise.* 2, = ಸನ್ಧ್ಯೆ, twilight. 3, state, condition. 4, *a boundary, a limit.*

ಸನ್ಧ್ಯಕ sam-dhyaka. = ಸನ್ಧ. See ರಕ್ತ-.

ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರ sandhi-akshara. A compound vowel, a diphthong (Šmd. 17. 18; Kâvy. I, 1*a*, 12-14).

ಸನ್ಧ್ಯಕ್ಷರಿ sandhyakshari. N. of a viččhittičitra (= ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಿ, Kâvy. III, 2, B, 58. 69 seq.).

ಸನ್ಧ್ಯಾಕಾಲ sandhyâ-kâla. Twilight-period; evening-time, evening (My.).

ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ sandhyâ-râga. The (red) colour of twilight or evening (ಅಸ್ತರಾಗ Nn. 67; Čpr. 8, after 4). 2, a sirĕ which has that colour (Bp. 11, 24). See Mr. s. ಪಟಭೇದ. 3, red-lead.

ಸನ್ಧ್ಯಾರುಚಿ sandhyâ-ruči. = ಸನ್ಧ್ಯಾರಾಗ No. 1. (Čpr. 8, 101).

ಸನ್ಧ್ಯಾರುಣ sandhyâ-aruṇa. The redness of twilight or evening (J. 1, 3; 12, 6).

ಸನ್ಧ್ಯಾವನ್ದನ sandhyâ-vandana. Morning and evening adoration or prayer (My., also as -ನೆ).

ಸನ್ಧ್ಯೆ sam-dhyĕ. = ಸಂಜೆ, etc. Holding or joining together; union, conjunction, connection. 2, *twilight,* morning or evening twilight: evening, dusk: early morning, daybreak. 3, any one of the three divisions of the day (forenoon, noon and afternoon). 4, morning or evening or midday adoration or prayer. 5, the period which precedes a yuga or age. 6, agreement, promise, assent.

ಸನ್ನ sanna. 1. = ಸಣ್ಣ. Sunk down; seated, resting; settled down; still, motionless; sunk, low (in tone, accent, etc.). 2, stunted, shrunk, contracted. 3, a little, a small

quantity. 4, depressed, low (in spirits), desponding, dispirited, spiritless, weak, feeble, diminished; *wasted away, decayed, perished, destroyed, spoiled, lost* (ಶಾತ, ಸಣ್ಣದು Mr. 448, o. r. ಶಾನ್ತ, as in the printed edition of Halâyudha; see Hlâ. s. ಸಣ್ಣಮಾಗು); oppressed; gone. *Cf.* ಸನ್ನಕ. See ಆ-, ಉಪ-, ಪ್ರ-.

ಸನ್ನ sanna. 2. = ಸನ್. (B. 4, 116. 145. 216).

ಸನ್ನಕ sannaka. Low, dwarfish (Sk.).

ಸನ್ನಕದ್ರು sanna-kadru. *The tree Buchanania latifolia* Roxb.

ಸನ್ನಣ sannaṇa. = ಸನ್ನಹ. Tbh. of ಸನ್ನಾಹ. (Kk. 42; Šm. 39; see ಸಬ್ಬ-, ಸವಗ-).

ಸನ್ನತಿ sam-nati. Bowing down, reverential salutation; reverence, humility. (R.).

ಸನ್ನದು sannadu. = ಸನದು. (My.; Br.).

ಸನ್ನದ್ಧ sâm-naddha. Bound or fastened or tied together; bound or girded on or round, fastened on, girt, bound; dressed or clad in, *armed, mailed, accoutred* (ಕವಚದೊಟ್ಟವಂ Mr. 292); harnessed; arranged, arrayed, prepared, provided; ready for battle; prepared, ready (in general); well provided and furnished with anything; provided with destructive weapons, *murderous, felonious;* closely attached or connected, in close contact with, contiguous, bordering, near. See Čpr. 5, after 51; J. 7, 29; 27, 32. ತರವೇಟಿ ಸನ್ನದ್ಧವಾಜಿಸಾಧನಮುಂ! (Šmd. 278 Mdb.).

ಸನ್ನದ್ಧತೆ sam-naddhatĕ. The act of dressing or arming one's self (Čpr. 6, 26).

ಸನ್ನಯ sam-naya. Leading or bringing together; a collection, *a multitude, a number, a quantity.* 2, *the rear of an army, a rear-guard.*

ಸನ್ನಲಿಗೆ sannaligĕ. = ಸೊನ್ನಲಿಗೆ, q. v. (ಬಟ್ಟಿತು Šs.).

ಸನ್ನಹ sannaha. Tbh. of ಸನ್ನಾಹ. (Bh. 6, 2, 3).

ಸನ್ನಹನ sam-nahana. Binding or fastening or tying together; *the act of arming, preparing, making one's self ready;* preparation.

ಸನ್ನಹಿತ sam-nahita. Bound together; bound to, joined with, in close contact with (Bp. 2, 44; 38, 54; 50, 17; 51, 64). Feminine ಸನ್ನಹಿತೆ (Abh. P. 14, after 105).

ಸನ್ನಾಮ sat-nâma. A good name (Bp. 46, 68. 77). 2, ಸಮ್-ನಾಮ, bowing down before any one, worship.

ಸನ್ನಾಮಿ sat-nâmi. Having a good name (Bp. 2, 46; 36, 44). 2, a worshipper.

ಸನ್ನಾಯ್ಯ sam-nâyya. = ಸಾನ್ನಾಯ್ಯ, q. v.

ಸನ್ನಾಹ sam-nâha. = ಸನ್ನಣ, ಸನ್ನಹ. Binding or fastening together or on; girding on armour, *arming for battle.* 2, preparation, military array (ಒಡ್ಡಣೆ Bhn. 10). 3, an army arranged or ready for battle (ಮೋಹರಿಸಿರ್ದ ಸೇನೆ, ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸೇನೆ Nn. 105). 4, *accoutrements, armour, mail;* a collection, a multitude, a number (ಬಹು, ಬಹಳ 105). 5, a man provided with knowledge, a learned man (ಭಾವಕ, ವಿದ್ವಾಂಸ 105). 6, the supreme soul (ಪರಮಾತ್ಮನು 105).

ಸನ್ನಾಹ್ಯ sam-nâhya. (An elephant) *fit for war* (ಕಾದ ಬಲ್ಲುದು, Mr. 156).

ಸನ್ನಿ sanni. 1. Imperative plural of ಸರಿ 1 (Bp. 4, 4).

ಸನ್ನಿ sanni. 2. (*cf.* ತನು). Coolness. — ಸನ್ನಿಗದಿರ. -ಕದಿರ. The moon (ಚನ್ದ್ರ Čt. I, 107; ಇರುಳೆಱೆಯ II, 6).

ಸನ್ನಿ sanni. = ಜನ್ನಿ 2. Tbh. of ಸನ್ನಿಪಾತ No. 3. (ಗ್ರಹಣಿ, ಸೀತಳ Mr. 387; ಗರಲ, ವಿಷ, etc., ಪ್ರಾಣಹರಮಾದ ಪಿತ್ತ, ನಂಜು Si. 78; My.; Tĕ.; M.; T. ಚನ್ನಿ).

ಸನ್ನಿಕರ್ಷ sam-ni-karsha. = ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ. (Sk.; R.).

ಸನ್ನಿಕರ್ಷಣ sam-ni-karshaṇa. The act of drawing together, bringing near; approaching near, approximation, *proximity, nearness, vicinity.*

ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟ sam-ni-kṛishṭa. Drawn together, drawn near; contiguous, proximate, approximate, *near,* adjacent, close; — vicinity.

ಸನ್ನಿಘೃಷ್ಟ sam-ni-ghṛishṭa. Well rubbed. See ಉರ್ದು 1.

ಸನ್ನಿದ sannida. Tbh. of ಸನ್ನಿಧ. (ಸಮ್ಬನ್ಧ Šmd. 199 Cm.; Čpr. 6, 92; Abh. P. 14, 105; Ššv. 4, 106).

ಸನ್ನಿಧ sam-ni-dha. (= ಸನ್ನಿಧಾನ). Juxta-position, proximity, vicinity; near. See ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ.

ಸನ್ನಿಧಾನ sam-ni-dhâna. Placing down together; juxtaposition, *proximity, nearness, vicinity, presence;* appearance, becoming visible. 2, placing down, depositing; a receptacle. 3, receiving, taking charge of.

ಸನ್ನಿಧಾನಸಮ್ಬನ್ಧ sannidhâna-sambandha. Connection of proximity (Šmd. 161).

ಸನ್ನಿಧಿ sam-ni-dhi. Placing near; juxta-position, *proximity, nearness, vicinity, presence* (ಸಮೀಪ Nn. 139); appearance, visibility, perceptibility. 2, receiving, taking charge of. See Čpr. 2, 73; Bp. 50, 56; 53, 52.

ಸನ್ನಿಪಾತ sam-ni-pâta. = ಸನ್ನಿ. Flying down, alighting, descending, falling down. 2, falling together, meeting; contact, union; collision; collection, assemblage; mixture, miscellaneous collection; coming near, arrival. 3, combined derangement of the three humors (wind, bile and phlegm) producing fever and dangerous illness, as convulsions, paralysis, delirium and syncope (Sk.; My.). — ಸನ್ನಿಪಾತರೋಗ. (ಮೋಹ Čb.).

ಸನ್ನಿಪಾತಕ sam-ni-pâtaka. = ಸನ್ನಿಪಾತ No. 3. — ಸನ್ನಿಪಾತಕಜ್ವರ. (ಸಂಕರ Čb.).

ಸನ್ನಿಬದ್ಧ sam-nibaddha. Firmly bound on; firmly tied, fettered; closely connected with or attached to (My.).

ಸನ್ನಿಬನ್ಧ sam-nibandha. Binding firmly, tying. 2, literary composition (Kâvy. II, 2, B, 43). 3, connection; serial arrangement (Kâvy. V, after 2).

ಸನ್ನಿಭ sam-nibha. *Like, similar, resembling.*

ಸನ್ನಿವಾಸ sam-nivâsa. Dwelling together; living in; dwelling place, abode (Bp. 53, 17).

ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟ sam-ni-vishṭa. Entered together, met together, assembled; entered deeply into; stationed in, abiding in; inserted in, depending on; contiguous, near; seated, encamped. (R.).

ಸನ್ನಿವೇಶ sam-nivêsa. Entering together; entering; thorough or deep entrance into, ardent attachment to. 2, assemblage, collection, multitude. 3, union, junction, contact. 4, *proximity, vicinity, neighbourhood.* 5, station, seat, place, position (ಸಂಸ್ಥಾನ, ನಿಲವು Hlâ.); *an open space in or near a town.* 6, causing to enter together, *construction, fabrication, preparation.* 7, form, figure. 8, causing to enter, inser[tion]

ಸನ್ನಿಸು sannisu. = ಸನ್ದಿಸು. (Čh. v. 328).

ಸನ್ನಿಹಿತ sam-ni-hita. Placed near together, near, contiguous, proximate; close at hand, present; deposited, fixed, laid up; put into; prepared, ready; staying, being. See Bp. 24, 71; 27, 57; 43, 61; J. 10, 2; Bh. 3, 8, 30.

ಸನ್ನುತ sat-nuta. (or sam-nuta). Highly praised or commended, eulogized (Čh. v. 286; Bp. 2, 25; J. 2, 28; 11, 41; 13, 7; 18, 18). Feminine ಸನ್ನುತೆ (My.).

ಸನ್ನುತಾಂಗಿ sannuta-aṅgi. A woman who has highly praised limbs or such a body (Čh. v. 328).

ಸನ್ನುತಿ sat-nuti. (or sam-nuti). Great praise or eulogium (Bp. 28, 45; 38, 49; 61, 75).

ಸನ್ನೆ sannĕ. (fr. ಸರಿ 1?). = ಸೊನ್ನೆ. A lever (Tĕ.). ಸನ್ನೆ ಸಾವಿರ ಕಾಲಾಳಿನ ಸತ್ವಮ್, ಅಯ್! (Šš. 11). — ಸನ್ನೆಕೋಲು. A pole put under a weight to lift it, a lever (My.).

ಸನ್ನೆ sannĕ. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. A sign, etc. (Čpr. 2, after 93; 3, 51; Bp. 5, 39; Rsv. 5, after 114; Šsv. 4, 30; J. 3, 13; B. 3, 51; C.; Tĕ.; T. ಚನ್ನೈ). ಸನ್ನೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಮನ್ನಣೆಯೂ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). — ಸನ್ನೆಗೆಯ್. To make a sign (Čpr. 8, after 4; Grj. 2, after 106). — ಸನ್ನೆವಾತು. -ಮಾತು. Words expressed by signs (Râm. 6, 10, 12). — ಸನ್ನೆವೇಟೆ. -ಬೇಟೆ. Signs made in hunting (Rsv. 5, 85). — ಸನ್ನೆವೇಣ್ಟೆ. -ಬೇಣ್ಟೆ. = ಸನ್ನೆವೇಟೆ. (Šsv. 3, 47).

ಸನ್ನ್ಯಾಸ sam-nyâsa. = ಸನ್ಯಾಸ. Putting down; deposit, trust; stake, wager. 2, laying aside, relinquishment, resignation, abandonment of all worldly possession and earthly affections, profession of asceticism. 3, *abstinence from food,* fasting as a form of suicide.

ಸನ್ನ್ಯಾಸಿ sam-nyâsi. = ಸನ್ಯಾಸಿ. One who has cast off all worldly possessions and carnal affections, an ascetic. 2, a Brâhmaṇa of the fourth order (âśrama), a religious mendicant.

ಸನ್ನ್ಯಾಸಿಕ sam-nyâsika. A man who abandons or resigns. See ಕರ್ಮ-.

ಸನ್ನ್ಯಾಸಿಮಠ sannyâsi-maṭha. An abode of sannyâsis (Bp. 56, 35).

ಸನ್ಮತ sat-mata. = ಸನುಮತ. Well esteemed. 2, a good, proper mind, thought, view or doctrine (Bp. 3, 76); approbation, sanction (50, 20). ಉನ್ನತನು ಸನ್ಮತವಾಗಿ ನಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಸನ್ಮತಿ sat-mati. Good or right judgment or mind, a wise and discerning heart, a good understanding (Bp. 25, 50; 35, 4; 39, 27; 47, 4).

ಸನ್ಮಥನ sat-mathana. Proper stirring or agitation (Bp. 51, 23).

ಸನ್ಮಾನ sat-mâna. Respect for the good; the respect or esteem of the good; respect, honour (Bp. 37, 31; 45, 13; J. 8, 1; ಪುರಸ್ಕಾರ G.; My.; Tĕ.; Mhr.). — ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡು. To pay respect to, to honour (G. 93). ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡು! (B. 1, 14).

ಸನ್ಮಾನತೆ sat-mânatĕ. The state of being respected (Bp. 46, 11).

ಸನ್ಮಾನಿತ sat-mânita. Respected, honoured (Rsv. 7, after 97; Mhr.).

ಸನ್ಮಾನಿಸು sat-mânisu. To respect, to honour (J. 9, 21; My.).

ಸನ್ಮಾರ್ಗ sat-mârga. A right way; the right way; the proper course; a virtuous way, good or virtuous conduct. ಕವೀಶ್ವರರ ಉದಾಹರಣಸನ್ಮಾರ್ಗ (Šm. 119). See Bp. 25, 39; 31, 20; 51, 39; B. 5, 203. 209.

ಸನ್ಮಾರ್ಗವರ್ತನ sanmârga-vartana. Going in the right way, good or virtuous conduct (Bp. 46, 10).

ಸನ್ಮಾರ್ಗಸ್ಥ sanmârga-stha. Standing or being in the right way; a man of good or virtuous conduct (My.).

ಸನ್ಮುದ sat-muda. True pleasure, joy, delight, happiness (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25; Bp. 4, 70).

ಸನ್ಮುನಿ sat-muni. An excellent sage (Bp. 57, 73).

ಸನ್ಮೂರ್ತಿ sat-mûrti. An excellent form (Bp. 47, 64; 50, 70).

ಸನ್ಮೋಹನ sat-môhana. Greatly stupefying, bewildering, alluring or fascinating (J. 6, 25).

ಸನ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ sanmôhana-astra. A kind of weapon (J. 21, 2).

ಸನ್ಮೋಹನೋತ್ತರೆ sanmôhana-uttarĕ. A woman who is very powerful in alluring, etc. (J. 6, 22).

ಸನ್ಯಾಸ sanyâsa. Common Tbh. of ಸನ್ನ್ಯಾಸ.

ಸನ್ಯಾಸಿ sanyâsi. Common Tbh. of ಸನ್ನ್ಯಾಸಿ. (ಪರಿವ್ರಾಜಕ G.; B. 4, 155; see ಬಾಲ-). ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ ನಾಯಿ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗೋ ವರೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊಟಿಯುತ್ತದೆ.— ಸನ್ಯಾಸೀ ಹೆಣ್ಡತಿ ಮುಣ್ಡೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಯೂ ಅಲ್ಲ (Prvs.).

ಸಪಕ್ಷ sa-paksha. Having wings. 2, having a side or party; belonging to the same party; a partisan, a follower, an adherent (Bh. 1, 8, 17).

ಸಪಥ sapata. Tbh. of ಶಪಥ. (My.).

ಸಪತಗಾಱ sapata-gâṟa. A man who promises or asseverates by oath (to do something), a vaunter (My.).

ಸಪತ್ನ sapatna. Hostile; *an enemy, an adversary,* a rival (ಹಗೆ Nn. 62).

ಸಪತ್ನಿ sa-patni. = ಸವತಿ. A woman who has the same husband with another woman or whose husband has other wives, a fellow wife, a rival wife (Šsv. 3, after 35).

ಸಪತ್ನೋತ್ಕರ sapatna-utkara. A multitude of enemies (Šsv. 4, 69).

ಸಪತ್ರ sa-patra. Having feathers; an arrow.

ಸಪತ್ರಾಕರಣ sapatrâ-karaṇa. Wounding so that the feathered part of an arrow enters the body; causing excessive pain, *worrying any one to death.* See Hlâ. s. ಪೀಡಿಸು.

ಸಪದಿ sa-padi. *Instantly, in a moment, immediately;* quickly.

ಸಪರ್ಯ saparya. = ಸಪರ್ಯೆ. (Bp. 39, 27, 53).

ಸಪರ್ಯೆ saparyĕ. *Worship, adoration, reverence* (ಅರ್ಚೆ, ಬಲಿ, ಉಪಹಾರ, ಪೂಜೆ Mr. 28).

ಸಪಾಟ sapâṭa. = ಚಪಟೆ. (S. Mhr.; Mhr.).

ಸಪಾಯಿ sapâyi. Polish, gloss (Mhr., H. ಸಫಾಈ); smoothness; clearness, cleanness, neatness, elegance (My.; Mhr., H.).

ಸಪಿಣ್ಡ sa-piṇḍa. Having the same piṇḍa; *a kinsman entitled to participate in the offering of funeral cakes to the manes of certain relations* (father, grandfather, great-grandfather, etc.) *as far as the sixth* (or fourth) *degree, both in an ascending and descending line* (ತನ್ನ ಗೋತ್ರಜ Mr. 311). See G. s. ಪೀಡಿ.

ಸಪಿಣ್ಡಿ sa-piṇḍi. The offering of a ball of rice, etc. to a deceased relative, commonly on the twelfth (or sixteenth) day after his decease (My.; Mhr.). — ಸಪಿಣ್ಡೀಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಣ್ಡಿ. (My.).

ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣ sapiṇḍî-karaṇa. Performing the śrâddha to deceased relatives called sapiṇḍas. — ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣ. (My.).

ಸಪೀತಿ sa-pîti. *Compotation, drinking together or in company.*

ಸಪ್ತ sapta. = ಸತ್ತ. Seven (Śmd. 101).

ಸಪ್ತಋಷಿ sapta-ṛishi. = ಸಪ್ತರ್ಷಿ. (Bp. 1, 43; 58, 40).

ಸಪ್ತಕ saptaka. Containing seven, seven; the seventh; a collection of seven (Śmd. 101; Ĉh. v. 244; Ĉpr. 1, 132).

ಸಪ್ತಕಿ saptakî. *A woman's girdle, a zone.*

ಸಪ್ತಕುಲಪರ್ವತ sapta-kula-parvata. = ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ. (My.).

ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ sapata-kula-aĉala. The seven principal mountains of each division of a continent or varsha (My., those of India being mahêndra, malaya, sahya, śuktimat, ṛiksha, vindhya, and pâriyâtra).

ಸಪ್ತಕೋಣ sapta-kôṇa. Septangular, heptagonal. (R.).

ಸಪ್ತಚ್ಛದ sapta-ĉ-ĉhada. Having seven leaves; N. of a tree (Ĉpr. 5, 49; *cf.* ಸಪ್ತಪರ್ಣ).

ಸಪ್ತಜಿಹ್ವ sapta-jihva. Seven-tongued: agni, fire. (R.).

ಸಪ್ತತನ್ತು sapta-tantu. Having seven performers or seven chief forms: *a sacrifice*, an offering (Abhâ. 2, 98).

ಸಪ್ತತಿ saptati. Seventy. See ಏಕ-.

ಸಪ್ತತ್ರಯ sapta-traya. Twenty-one (Ĉ. Bp. 47, 11).

ಸಪ್ತತ್ವ saptatva. The state of being seven (the possession of seven requisites of royal administration, viz. the monarch, the prime minister, a friend or ally, treasure, territory, a stronghold, and an army, Ĉpr. 1, 19).

ಸಪ್ತದಶ sapta-daśa. The seventeenth (My.). 2, (Tbh. of ಸಪ್ತದಶನ್), seventeen. (R.).

ಸಪ್ತದ್ವೀಪ sapta-dvîpa. The seven divisions of the terrestrial world (Śmd. 101; Ĉ. Bp. 47, 11; see ದ್ವೀಪ). The seven dvîpas are: jambu, plaksha, sâlmalî, kuśa, krauñĉa, śâka, and pushkara.

ಸಪ್ತಧಾತು sapta-dhâtu. The seven essential ingredients of the body (ಧಾತು Nn. 82). ರಸಮುಖ್ಯಸಪ್ತಧಾತು (ರಸ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು 83).

ಸಪ್ತನಗ sapta-naga. = ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ. See ನಗ 2.

ಸಪ್ತನಾದ sapta-nâda. = ಸಪ್ತಸ್ವರ (Mr. 78).

ಸಪ್ತಪದ sapta-pada. Having seven steps. See ಸಾಪ್ತಪದೀನ.

ಸಪ್ತಪದಿ sapta-padi. The seven steps at marriage (Grj. 10, after 98).

ಸಪ್ತಪರಮಸ್ಥಾನ sapta-parama-sthâna. Seven excellent places (in mukti, Ĉpr. 1, 3; 4, after 24).

ಸಪ್ತಪರ್ಣ sapta-parṇa. *The tree Alstonia scholaris* R. Br. (ವಿಶಾಲತ್ವಚ್, ವಿಷಮಚ್ಛದ, ಏಱೆಲೆವಾೞಿ Nr.; ಅಸಮಚ್ಛದ, ಏೞೆಲೆಯ ಬಾೞಿ Mr. 111).

ಸಪ್ತಪುರಿ sapta-puri. Seven celebrated towns (of pilgrimage, Abhâ. 2, 96; they are: Ayôdhyâ, Madhurâ, Mâyâ, Kâśi, Kâñĉi, Avanti, and Dvârâvatî, My.).

ಸಪ್ತಮ saptama. The seventh.

ಸಪ್ತಮದ sapta-mada. Seven kinds of pride relating to kula, yauvana, strî, anna, dhana, vidyâ, and udyôga (My.).

ಸಪ್ತಮಾತೃ sapata-mâtṛi. = ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ. (Bp. 58, 40).

ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ sapta-mâtṛikĕ. The divine mothers or personified energies of the principal deities. ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರಿ, ಕೌಮಾರಿ, ವೈಷ್ಣವಿ, ಸುವಾರಾಹಿ, ಮಾಹೇನ್ದ್ರಿ, ಚಾಮುಣ್ಡಿ ಎನೆ ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಯರ್ ಎನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 14; Bp. 30, 31).

ಸಪ್ತಮಿ saptami. = ಸತ್ತಮೆ. The seventh case, the locative (Śmd. 115. 144. 146. 162. 164; Kâvy. I, 2, 41-43; see ಸತಿ-). 2, the seventh tithi or lunar day of the fortnight.

ಸಪ್ತರಸನ sapta-rasana. Seven-tongued: agni, fire (Mr. 45).

ಸಪ್ತರ್ಷಿ sapta-ṛishi. = ಸಪ್ತಋಷಿ. The seven great ṛishis: Marîĉi, Atri, Aṅgiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, and Vasishṭha (see Mr. s. ಮುಖ್ಯಋಷಿ and ರವಕಾಯ). 2, *the constellation Ursa major* (the seven stars of which are supposed to be the seven great ṛishis, ಚಿತ್ರಶಿಖಣ್ಡಿ, ಋಷಿಯರ್ Mr. 39).

ಸಪ್ತಲೆ saptalĕ. *Double jasmine* (ನವಮಾಲಿಕೆ, ಇರವನ್ತಿ Mr. 126). *The soap-nut plant, Mimosa abstergens* Roxb.

ಸಪ್ತಲೋಕ sapta-lôka. The seven worlds (My.; see s. ಲೋಕ).

ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ sapta-viṁśati. *Twenty-seven.*

ಸಪ್ತವಿಂಶತಿನಕ್ಷತ್ರ saptaviṁśati-nakshatra. The twenty-seven asterisms in the moon's path or lunar mansions. See ನಕ್ಷತ್ರ.

ಸಪ್ತವಿಧವಿಭಕ್ತಿ sapta-vidha-vibhakti. The seven kinds of case-terminations (ಏೞು ತೆಱನಾದ ಪ್ರತ್ಯಯಂಗಳ್ Śmd. Cm. 114).

ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿ sapta-vibhakti. The seven case-terminations (Śmd. 88 Cm.; 88. 89. 111. 148).

ಸಪ್ತವ್ಯಸನ sapta-vyasana. The seven vices or bad habits (ಅಘ, ವ್ಯಸನ, ಸಪ್ತವ್ಯಸನಂಗಳು Nn. 115; see s. ವ್ಯಸನ).

ಸಪ್ತಶ್ರುತಿ sapta-śruti. = ಸಪ್ತಸ್ವರ. ಷಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಶ್ರುತಿಗಳ್ (Bp. 1, 48).

ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ sapta-sapti. Having seven horses: the sun (Mr. 34; Bp. 58, 40).

ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ sapta-samudra. = ಸಪ್ತಾಬ್ಧಿ. (My.).

ಸಪ್ತಸ್ವರ sapta-svara. *The seven notes of the musical scale or gamut: shaḍja, ṛishabha, gândhâra, madhyama, pañĉama, dhaivata, and nishâda* (ಷಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಸ್ವರ Nn. 84). They are designated by their initial letters or syllables, thus: sa, ri, ga, ma, pa, dha, ni. ಷಡ್ಜ ಋಷಭ ಗಾನ್ಧಾರ ಮಧ್ಯಮ ಪಂಚಮ ಧೈವತ ನಿಷಾದಮ್ ಓರನ್ತೆ ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳ್ ಅಕ್ಕು; ಅವಱಲ್ಲಿ ತೋಱುವ ಅಕ್ಷರದ ಆದಿಸಂಜ್ಞೆ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ; ನವಿಲು ವೃಷಮ್ ಅಜ ಸಿಂಹ ಪಿಕ ತುರಗ ಕರಿ ಎನಿಪ್ಪವಱ ನಾದಂ (Mr. 76; see Bp. 1, 48; 10, 32; 19, 10; J. 21, 58).

ಸಪ್ತಹಯ sapta-haya. = ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ. See ಹಯ.

ಸಪ್ತಹಸ್ತ sapta-hasta. Having seven hands; measuring seven cubits. (R.).

ಸಪ್ತಾಂಗ sapta-aṅga. Consisting of seven members or parts or constituent elements (as a kingdom, ಪ್ರಕೃತಿ Nn. 111; see ಪ್ರಕೃತಿ No. 7 & ಸಪ್ತತ್ವ); the seven constituent elements (Bh. 1, 8, 19). ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯೊಳು ಬಲನ್ ಎನಿಪ್ಪ ಅರಸು, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ನಿಜಮ್ ಎನಿಪ್ಪ ಪೆರ್ಗಡೆ, ನೆಗೞ್ತೆಯ ಸಮ್ಬನ್ಧಮೋನ್ನತದ ಜನಪದಂ, ಜಲತಿಲಾಧಾರಮ್ ಆಹ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹದ ದುರ್ಗಂ, ರನ್ನಹೇಮಾದಿಭಣ್ಡಾರಂ, ಮಹಾವೀರಸೈನ್ಯಂ, ನಿಜಪ್ರಿಯಂ ಕೂಡೆ ಸಪ್ತಾಂಗಸಮ್ಪನ್ನಮ್ ಎನಿಸುವ ರಾಜ್ಯಮ್ ಅಕ್ಕುಮ್, ಇನಿತಿಲ್ಲದಿಹ ರಾಜ ದುರ್ಬಲನ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 271).

ಸಪ್ತಾಬ್ಧಿ sapta-abdhi. The seven seas, that of salt-water (lavaṇa), sugar-cane juice or syrup (ikshu), wine (surâ), clarified butter (ghṛita), curds (dadhi), milk (dugdha), and fresh water (jala). (Č. Bp. 47, 11; J. 13, 43).

ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ sapta-arči. Tbh. of ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಸ್. (ಧೂಮಕೇತು Mr. 489; Bp. 54, 67; Č. Bp. 47, 11).

ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಸ್ sapta-arčis. Seven-flamed: *agni, fire.*

ಸಪ್ತಾಶ್ವ sapta-aśva. Having seven horses: *the sun* (ನೇಸಱ್, etc. Kk. 45; Bp. 54, 67).

ಸಪ್ತಿ sapti. *A horse.*

ಸಪ್ತಿವರ sapti-vara. An excellent horse (Bp. 59, 36).

ಸಪ್ತೋಪಾಯ sapta-upâya. The seven means of success against an enemy (My.; see s. ಉಪಾಯ).

ಸಪ್ಪ sappa. = ಸಪ್ಪೆ. — ಸಪ್ಪ ಸಪ್ಪನೆ. rep. ಸಪ್ಪ ಸಪ್ಪನೆ ರಸಂ (Šmd. 229).

ಸಪ್ಪ sappa. = ಶಪ್ಪ. Tbh. of ಶಷ್ಪ. The hair round the privities (My.).

ಸಪ್ಪಗೆ sappagĕ. = ಚಪ್ಪಗೆ, ಸಪ್ಪನೆ. Flatly, vapidly, insipidly; flatness, etc.; flat, etc.; spiritless, dull, dejected; inert, without effect, destitute of results (My.; ಅರೋಚಕ, ಸಪ್ಪನ್ನ G.); still, quiet (in Prv.). ಅವನು ಸಪ್ಪಗಿದ್ದಾನೆ (My.). ಉಪ್ಪು ಸಪ್ಪಗೆಯಕ್ಕು, ಕರ್ಪೂರವು ಕರಿದಕ್ಕು, ಸರ್ಪಗೆ ಬಾಲವೆರಡಕ್ಕು ಶ್ರವಣರುಂ ತಪ್ಪಾಡದ ನ್ದು (Sp. in a sarcastic manner). ಸಪ್ಪಗೆ ಇರು! ಎನ್ದರೆ ಅಪ್ಪ ಪ್ಪ! ಎನ್ತ, ಕೂಗಿದ (Prv.).

ಸಪ್ಪಂಗಗಿಡ sappaṅga-giḍa. The long zedoary, Curcuma zerumbet Roxb. (St. & Pl.; H. ಪತ್ತಂಗಲಕಡಿ, St. & Pl.).

ಸಪ್ಪಂಗಮರ sappaṅga-mara. The suppan or brasiletto, Caesalpinia sappan Lin. (St. & Pl.; Kôṅkaṇi ಸಪ್ಪಂಗು).

ಸಪ್ಪಡಿ sappaḍi. = ಚಪಟೆ (Sd.). **2,** = ಸಪ್ಪಗೆ (Sd.; M. ಚ ಪ್ಪಡೆ).

ಸಪ್ಪನೆ sappanĕ. = ಸಪ್ಪಗೆ. (My.; see ಸಪ್ಪ-). ಸಪ್ಪನೆಗಂಜ (My.).

ಸಪ್ಪನ್ನ sappĕ-anna 1. Flat, insipid, etc. (ಅರೋಚ ಕ, ಸಪ್ಪಗೆ G.).

ಸಪ್ಪಳ sappaḷa. = ಸಪ್ಪುೞ್, ಸೊಪ್ಪುೞ್, etc. A sound, a noise (My.; ಧ್ವನಿ G. 80; ಕಟ್ಟುಲುಹು 108; Tĕ. ಚಪ್ಪಿಡಿ, ಚಪ್ಪು ಡು; see Tĕ. s. ಜಡಿಪ). ವಾದ್ಯದ ಸಪ್ಪಳ (G. 44); ನೀರಿನ ಸಪ್ಪಳ (188); ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ಸಪ್ಪಳ (227); ಕುದಿಯುವ ಸಪ್ಪಳ (231); ಎಲೆಗಳ ಸಪ್ಪಳ (404). ಕಲ್ಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ ಸಪ್ಪಳ (B. 3, 51). ಹಪ್ಪಳ ತಿಮ್ಬುವವನಾದರೆ ಸಪ್ಪಳಾ ನುಂಗ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡು. To make a sound or noise (G. 109). — ಸಪ್ಪಳವಾ ಗು. -ಆಗು. A sound or noise to be produced. — ಏನಾದರೂ ತುಸು ಸಪ್ಪಳವಾದ ಕೂಡಲೆ ಕಾಡ ನಾಯಿಗಳು ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತವೆ (B. 3, 40). ಗೂಗೆಯ ಱೆಕ್ಕೆಯ ಗಱಿಗಳು ಬಹು ಮೆತ್ತಗಿರುವದಱಿನ್ದ ಅದು ಹಾಱುವಾಗ ಸಪ್ಪಳವಾಗುವದಿಲ್ಲ (3, 120). — ಸಪ್ಪಳಾಗು. -ಆಗು. = ಸಪ್ಪಳವಾಗು. (My.; B. 5, 28).

ಸಪ್ಪು sappu. = ತೊಪ್ಪಲು, etc., ಸೊಪ್ಪು 3 q. v. Foliage, etc. (My.; Tu. ತಪ್ಪು, ಸಪ್ಪು). ಬಸಳೀ ಸಪ್ಪು ಬಸವಗೆ ಯಾಕೆ? — ತಾನು ತಿಮ್ಬೋದು ಪಲ್ಲೀ ಸಪ್ಪು, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಜೇಷ್ಟೆ (Prvs.).

ಸಪ್ಪುೞ್ sappuḷ. = ಸಪ್ಪಳ, etc. (J. 25, 12).

ಸಪ್ಪೆ sappĕ. = ಚಪ್ಪೆ 3. Flatness, insipidness; the condition of being spiritless, dull, dejected, inert, without effect or destitute of results; flat, etc. (My.; Tĕ., M. ಚಪ್ಪೆ; Tu. ಚಪ್ಪೆ, ಸಪ್ಪೆ). ಕಾಯಿಸ ಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿ ಹೆಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿ ಒಡವನ್ತೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವದು (ಅಮಿಕ್ಷೆ Si. 240). ಉಪ್ಪು ಸಪ್ಪೆಯಾದರೂ ಕಾರ ಬಿಡದು (Prv.). — ಸಪ್ಪೆಪತ್ಯ. Diet without salt, acids and any thing heating (My.). — ಸಪ್ಪೆಪತ್ಯ ಇಡು. To order such a diet (My.). — ಸಪ್ಪೆಯವುಸ್ತಿ. -ಅವುಸ್ತಿ. Medicine requiring persons to abstain from salt, acids and any thing heating (My.). — ಸಪ್ಪೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become insipid. 2, to grow spiritless, etc. (My.). ಅವನ ಕೆಲಸ ಸಪ್ಪೆಯಾಯಿತು (My.). — ಸಪ್ಪೆಯಿಡು. -ಇಡು. = ಸಪ್ಪೆಪತ್ಯ ಇಡು. (My.).

ಸಪ್ಫಳ sapphaḷa. Tbh. of ಸಫಲ. (Šmd. 350).

ಸಪ್ರಕಾರಕ sa-prakâraka. With or according to manner. ಸಪ್ರಕಾರಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ (ಉಪಲಮ್ಭ, ಅನುಭವ, ಅನುಭವಿಸು ವಿಕೆ Si. 397).

ಸಪ್ರಣವ sa-praṇava. Together with the syllable ôṁ (Bp. 1, 39).

ಸಪ್ರಾಣಿಸು sa-prâṇisu. To recover breath or consciousness (J. 4, 42).

ಸಫಲ sa-phala. Becoming connected with fruit, bearing fruit, fruitful, productive, profitable, yielding profit, yielding a result, successful. See Bp. 5, 35; 24, 8; 26, 66; 43, 77; 47, 60; 57, 63; J. 10, 49.

ಸಫಲತೆ sa-phalatĕ. The state of being productive, etc. (Čpr. 8, 16).

ಸಫಲತ್ವ sa-phalatva. = ಸಫಲತೆ. (My.).

ಸಫಲಿತ sa-phalita. Having fruit, connected with a result, etc. (Bp. 32, 2).

ಸಫಲೀಕೃತ saphalî-kṛita. Made fruitful, etc. (Čpr. 2, after 52).

ಸಫೇದು saphêdu. White, of a clear and bright white (My.; Mhr., H. ಸಫೇತ, ಸಫೇದ; Mhr., H. ಸಫೇತಾ, ceruse or white lead).

ಸಬ saba. 1. Tbh. of ಶವ. (ಕುಣಪ Kk. 41; Šm. 44).

ಸಬ saba. 2. = ಚವು 2 q. v., ಸಬು, ಸಬ್ಬು 1. — ಸಬಕಾರ. = ಚ ವುಕಾರ. (G. 204; B. 3, 30; 4, 158; 5, 286).

ಸಬಗ sabaga. = ಸೊಬಗ. ಉದ್ದು ಮದ್ದಲ್ಲ, ಕದ್ದವ ಸಬಗನಲ್ಲ (Prv.).

ಸಬಬು sababu. Cause, reason, motive (My.; Mhr., H.); therefore (Mhr.).

ಸಬರ sabara. A pack-saddle for bullocks (ಕವು ದಿಗಳ್ Mr. 350; My.; *cf.* Sk. ಸಘರ?), etc. ಆನೆಯ ಸಬರ (G. 232). ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ತಿನ್ದು, ಸಬರ ಮುರೀ ಗೆದ್ದಲು ತಿನ್ತು (Prv.). — ಸಬರಬಣಿಗಿಹಾವು. The rock-snake, the boa constrictor, Python molurus (Bd.).

ಸಬಲ sa-bala. Having power, strength or weight; powerful, strong, vigorous (B. 5, 234). 2, *accompanied by a force or army.*

ಸಬಳ sa-baḷa. 1. = ಸಬಲ. — ಸಬಳಗದ್ಯಾಣ. (Šmd. 385; Kk. 97). A gadyâṇa that has its full weight. — ಸಬಳಗದ್ಯಾ ಣದೆಱೆ. -ತೆಱೆ. (Šmd. 387). Tribute of such gadyâṇas.

ಸಬಳ sabaḷa. 2. *One of the Tatsamas* (Šmd. 384; Kk. 95; Šm. 77; *cf.* ಸರ್ವಳೆ). A spear, a lance, a pike (ಪ್ರಾಸ, ಕುನ್ತ Mr. 298; ಕೊನ್ತ, ಡೊಂಕಣಿ Kk. 40; ಡೊಂಕಣಿ, ಕೊನ್ತ Šm. 43; ಇಟ್ಟಿ 89; Grj. 7, 53; Bp. 34, 34; 57, 29; 61, 25; Bh. 3,

13, 26; Č. Bp. 42, 14; Rśv. 6, after 11; Tĕ.; T. ಜವಳ). ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಸಬಳ ನುಂಗ ಬಹುದು (Prv.).

ಸಬಳತ್ರಿಣೇತ್ರ sabaḷa-triṇêtra. (Šmd. 385; Kk. 97). Triṇêtra with a spear.

ಸಬಳಬಿನ್ನಣಿ sabaḷa-binnaṇi. (Šmd. 385; Kk. 97). A person who is adroit in the use of spears.

ಸಬಳಸಹಸ್ರಬಾಹು sabaḷa-sahasrabâhu. (Šmd. 385; Kk. 97). Sahasrabâhu with a spear.

ಸಬಳಿಗ sabaḷiga. A spearman (ಪ್ರಾಸಿಕ, ಕೌನ್ತಿಕ, ಈಟಿಯ ಆಯುಧಮಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು Si. 281; Bp. 16, 13).

ಸಬು sabu. = ಸಬ 2, etc. — ಸಬುಕಾರ. = ಸಬಕಾರ. (My.).

ಸಬುದ sabuda. Tbh. of ಶಬ್ದ. (ಶಬ್ದ Nn. 7; Šmd. 336 Mdb.; Bh. 2, 13, 11; Râm. 5, 8, 28. 72; 6, 55, 24).

ಸಬ್ಬ sabba. 1. Tbh. of ಶರ್ವ. Šiva (ಶಿವ Kk. 4; ಈಶ್ವರ Šm. 2).

ಸಬ್ಬ sabba. 2. Tbh. of ಸರ್ಬ (Šmd. 345), ಸರ್ವ 1. All.

ಸಬ್ಬಮಂಗಳೆ sabba-maṅgaḷĕ. Tbh. of ಸರ್ವಮಂಗಲಾ. — ಸಬ್ಬ ಮಂಗಳೆಯಣುಗ. -ಅಣುಗ. Kârttikêya (ಗುಹ Šm. 4).

ಸಬ್ಬಲಕ್ಕಣ sabba-lakkaṇa. Tbh. of ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ. (Šmd. 376).

ಸಬ್ಬಲಗ್ಗೆ sabba-laggĕ. = ಸರ್ಬಲಗ್ಗೆ. A union of the sounds of all musical instruments (Bh. 3, 13, 25; 7, 5, 10).

ಸಬ್ಬವ sabbava. (fr. ಸಭ್ಯ?). (An assembly, a gathering): mirth, jest, fun, joking, ridicule (ಅಲ್ಲಣಿಗೆ, ಮೇಳ Šmd. II; ಅಲ್ಲಣಿ, ಮೇಳ Kk. 78; ಅಲ್ಲಳಿ, ಮೇಳ Šm. 53; ಮೇಳ Čt. I, 26; ಹಾಸ್ಯ Čt. II, 104; Tĕ. ಸಬ್ಬಣ್ಣು, a jumble, omnium gatherum).

ಸಬ್ಬವಕಾಱ sabbava-kâṟa. A mirth-maker, a jester, a ridiculer, a buffoon (ಪರಿಹಾಸಕ Kk. 38; Šm. 48; Šśv. 3, 2).

ಸಬ್ಬವಕಾರ್ತಿ sabbava-kâṟti. A woman of pleasure, a female buffoon (ಮೇಳದಾಕೆ Šs.; Šm. 74).

ಸಬ್ಬವಗಾರ್ತಿ sabbava-gâṟti. = ಸಬ್ಬವಕಾರ್ತಿ. (ಮೇಳದಾಕೆ Kk. 28).

ಸಬ್ಬಸನ್ನಣ sabba-sannaṇa. Tbh. of ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ. (Šmd. 376)

ಸಬ್ಬಸಿಕೆ sabbasikĕ. = ಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (ಶಾಲೇಯ, ಶೀತಶಿವ, ಛತ್ರೆ, ಮಧುರಿಕೆ, ಮಿಸಿ, ಮಿಶ್ರೇಯ, ಸದಾಪ Si. 147).

ಸಬ್ಬಸಿಗೆ sabbasigĕ. A sort of fennel, Anethum panmorium Roxb. (ಶಾಲೇಯ, ಶೀತಶಿವ, ಛತ್ರೆ, etc. Nr.). 2, a sort of dill or fennel, Anethum sowa Roxb. (ಶತಪುಷ್ಪೆ, ಶತನಾಮೆ Mr. 136). See ಕಲ್ಲು-, ಕಾಡು-. *Cf.* ಸದಗುಪ್ಪೆ, ಸದಾಪ. — ಸಬ್ಬಸಿಗೆಮಾವು. A kind of mango (B. 2, 51).

ಸಬ್ಬಸೀಗೆ sabbasîgĕ. = ಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (My.).

ಸಬ್ಬಾಣಿ sabbâṇi. Tbh. of ಶರ್ವಾಣಿ. (ಶಿವೆ Kk. 5; ಗಿರಿಜೆ Šm. 3).

ಸಬ್ಬಿಗೆ sabbigĕ. = ಸಬ್ಬೆ. A slender branch of a tree or shrub (My.; *cf.* ಚಳ್ಳು, ಸೆಳೆ 1). ಬಿಟ್ಟೀ ಕುದುರೆ, ಆವರಿಕೇ ಸಬ್ಬಿಗೆ (Prv.).

ಸಬ್ಬು sabbu. 1. = ಸಬ 2, etc. Soap (My.).

ಸಬ್ಬು sabbu. 2. Sago (Mhr., H. ಸಾಗ, ಸಾಗೂ; Tĕ. ಸಗ್ಗು, ಸಬ್ಬು; T. ಚವ್ವು). — ಸಬ್ಬಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Sago (My.; T. ಚವ್ವರಿಸಿ).

ಸಬ್ಬೆ sabbĕ. = ಸಬ್ಬಿಗೆ. (My.).

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ sa-brahmačâri. *A fellow-student, one engaged in the same studies and observing the same austerities.*

ಸಭಯ sa-bhaya. Fearful, apprehensive, timid (Bp. 30, 30; 38, 69; 46, 37; 49, 6).

ಸಭರ sa-bhara. Having weight, ponderous; big with young.

ಸಭರಿತ sa-bharita. = ಭರಿತ. (Bp. 8, 28; 26, 69).

ಸಭರ್ತೃಕೆ sa-bhartṛikĕ. *A woman whose husband is alive.*

ಸಭವ sa-bhava. Having birth or origin (Bp. 51, 28).

ಸಭಾಕಮ್ಪ sabhâ-kampa. Trembling or timidity in company; abashedness in the public assembly; bashfulness (Mhr.; My., also as ಸಭಾಕಮ್ಪನ).

ಸಭಾಗೃಹ sabhâ-gṛiha. An assembly house, a public hall, a town-hall, etc. (My.; Mhr.).

ಸಭಾಜನ sabhâjana. *Courtesy, politeness, civility,* service, honour; *affection, friendship* (ಕೆಳೆಯ Hlâ.). 2, ಸಭಾ-ಜನ, persons of an assembly (My.). 3, ಸ-ಭಾಜನ, possessing a number of vessels.

ಸಭಾಜಿತ sabhâjita. Served, honoured (ಮಾನ ಹೊನ್ದಿದ G.).

ಸಭಾತಾಮ್ಬೂಲ sabhâ-tâmbûla. Betel and betel-nut served out at a meeting (My.).

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ sabhâ-adhyaksha. Master of an assembly, president, chairman, master of ceremonies (My.; Mhr.).

ಸಭಾನಾಯಕ sabhâ-nâyaka. The president of an assembly, chairman. ಸುಭಾಷಿತವಿಲ್ಲದವ ಸಭಾನಾಯಕನಾದರೇನು? (Prv.).

ಸಭಾನಿಕೇತನ sabhâ-nikêtana. = ಸಭಾಗೃಹ. (Šśv. 1, 70).

ಸಭಾನ್ತರ sabhâ-antara. Another assembly; the interior of an assembly or community (Bp. 25, 20. 38; 38, 13).

ಸಭಾಪತಿ sabhâ-pati. = ಸಭಾನಾಯಕ (My.). 2, N. (My.).

ಸಭಾಪರ್ವ sabhâ-parva. N. of the second book of the Mahâbhârata (Bp. 5, 2).

ಸಭಾಪಾಣ್ಡಿತ್ಯ sabhâ-pâṇḍitya. Learning sufficient to flash occasionally at public meetings (My.; Mhr.).

ಸಭಾಮಣ್ಟಪ sabhâ-maṇṭapa. A temporary shed or hall (ಜನಾಶ್ರಯ, ಮಣ್ಟಪ Hlâ.); a portico or an erection in front of a temple where people assemble (Mhr.); the open space of a temple in front of the apartment of the idol (Mhr.); an audience hall, a council-chamber, etc. (My.; Mhr.).

ಸಭಾವ sa-bhâva. A proper bhâva or feeling (in nartana, Rśv. 5, after 19).

ಸಭಾವಿಭಾವ sabhâ-vibhâva. The majesty of a court (Čpr. 2, 7).

ಸಭಾಸದ್ sabhâ-sad. One who sits at an assembly; *an assistant at an assembly;* a member of any society or company; an assessor of an assembly, council or court.

ಸಭಾಸದ sabhâ-sada. = ಸಭಾಸದ್. (Rśv. 5, after 19; B. 4, 118; My.).

ಸಭಾಸ್ತಾರ sabhâ-âstâra. *An assistant at an assembly;* a member of any society or company.

ಸಭಾಸ್ಥಾನ sabhâ-sthâna. An assembly-room (My.).

ಸಭಿಕ sabhika. *The keeper of a gambling-house.*

ಸಭೆ sabhĕ. ಸಭಾ. *An assembly, a congregation, a meeting; a society, a company,* a community; good society. 2, a place in which noble or learned persons assemble; *a hall,* a hall of audience, a council-chamber; *a court of justice,* a court, a palace. 3, a gambling-house. ಸಭೆ ಕೂಡಿದಾ ಕ್ಷಣ ಪ್ರಭೆ ಕೊಟ್ಟಾರೋ? (Prv.). — ಸಭೆವೆರಸು. -ಬೆರಸು. A meeting to convene (Bp. 53, 58).

ಸಭ್ಯ sabhya. Belonging or relating to an assembly; fit for an assembly; suitable to or fit for good society; polite, well-bred, decent, refined, civilized; tame, mild or gentle in disposition (B. 3, 16. 21); trusted, confidential, faithful. 2, *an assistant at an assembly;* an

assessor. 3, *a man of honourable parentage; a polite man;* a man who is mild and gentle in disposition (My.).

ಸಭ್ಯತನ sabhyatana. = ಸಭ್ಯತ್ವ. (My.; B. 5, 183).

ಸಭ್ಯತ್ವ sabhyatva. Politeness, refinement, good breeding, mild and gentle disposition (My.).

ಸಮ್ sam. = ಸಂ (saṁ), ಸಂ (ಸಙ್, saṅ), ಸಂ (ಸಞ್, sañ). Con, with, together with, along with, together; much, greatly, thoroughly, quite, very, well, completely, etc.; beautifully; same, like, similar.

ಸಮ sama. (fr. ಸಮೆ 2). Getting ready, preparation; readiness. — ಸಮಕಟ್ಟು. 1. To prepare, to make ready; to arrange (ವಿಧಾನ Šmd. Dh.; Čpr. 5, after 135; 6, after 86; Abh. P. 11, 74). ವ್ಯಾಳದನ್ತಿಕುಳಮಂ ಸಮ ಕಟ್ಟಿಂ! (Šmd. 270). — ಸಮಕಟ್ಟು. 2. Preparation (for a journey, a marriage, etc. My.; ಘಟಿಯ Šmd. I; ಮುರಿ Šm. 105). — ಸಮ ತಳಿಸು. To cause to appear ready, to make ready (Bh. 1, 12, 13). 2, to make one's self ready (J. 32, 8).

ಸಮ sama. 1. = ಸವ 1. *Even, level, flat, plain* (ತಡವ್ಬುರೆ Kk. 69); even (as number). 2, *same, equal.* 3, *like, similar* (ದೊರೆ Šm. 105). 4, acting in the same way or with equal justice towards every one, not having partiality, impartial, alike, fair; neutral; unmoved. 5, straight; uniform; upright, honest, just, temperate; good, virtuous; normal; fit, proper, right, suitable; perfect. 6, ordinary, common; common to all, general; all, every one; full, complete; whole, entire. 7, (in rhetoric) sameness of objects compared to one another, identity of objects compared (Kâvy. III, 1, A, 3-7). 8, (in geometry) a mean. ಸಮಂ, equally, etc.; *with, together with, together* (ಕೂಟ Mr. 535). ಅಣ್ಣೆಯೊಳಗಣ ನೀರು, ಮುಣ್ಣೀ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಣ ಹಣ ಸಮ (Prv.). — ಸಮಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To make proper or nice, to put in order (My.). — ಸಮನು. (*i. e.* ಸ ಮವು). = ಸಮ. ಭಿನ್ನವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮನಾದೀತೇ? (Prv.). — ಸಮ ಚಡಿಸು. To be equally obstinate (Bh. 2, 2, 95). — ಸಮನ್ದರ್. -ಂ-ತರ್. To make equal (Čpr. 6, 68). — ಸಮ ಮಾಡು. To make even or flat (C.; B. 4, 225). 2, to make equal to (My.). 3, to put in order (My.). 4, to make nice or proper (My.). — ಸಮವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To become equal. (ತಾಳಂ) ಸಮವೆತ್ತಲ್ಲಿ ಲಯಮುಪ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 79). — ಸಮ ಸಲ್. = ಸವ ಸಲ್. To be in common use, to be well known (ಸಮಾನಮಾಗಿ ಸಲ್ Šmd. 15 Cm.; 25 Cm.; 139 Cm.; Kâvy. I, 5, 38).

ಸಮ sama. 2. = ಸಮ್ಮ. Skin, leather. See ಸಮಗಾಱ.

ಸಮಕಕ್ಷ sama-kaksha. Equal, alike, par (Kâvy. III, 3, B, 164; Mhr.).

ಸಮಕಾಲ sama-kâla. The same time, the same moment; simultaneous, coeval (Kâvy. III, 3, B, 9).

ಸಮಕ್ಷ sam-aksha. Being before the eyes or in sight, visible, being in presence of; sight, presence, front (Čpr. 7, 28; Bp. 22, 12; 30, 8; Mr. 3. 286; J. 33, 40). ಸಮಕ್ಷಂ, before the eyes, in sight of, visibly, in presence of, face to face.

ಸಮಕ್ಷಮ sam-akshama. = ಸಮಕ್ಷ. (My.; ಕಣ್ಣಾರೆ, ಕಣ್ಣು ಮುಟ್ಟ G.).

ಸಮಗಾಱ sama-gâṟa. Tbh. of ಚರ್ಮಕಾರ. (ಚರ್ಮಕಾರ, ಪಾದೂ ಕೃತ್ G.). ಗನ್ಧದ ಕೊರಡು ಸಮಗಾಱನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಹಲವು ಸಮಗಾಱರು ಕೂಡಿ ತೊಗಲೆಲ್ಲ ಹದ ಕೆಡಿಸಿದರು (Prvs.).

ಸಮಗ್ರ sam-agra. *All, entire, whole, full, complete* (Šmd. 251); entireness, totality. ಸುವರ್ಣಸಮಗ್ರದೊಳ್ ಧೌತಂ (Mr. 475).

ಸಮಗ್ರಚೇಷ್ಟೆ samagra-ċêshṭĕ. Complete activity, etc. See ಮನಪ್ಬೊಯ್.

ಸಮಗ್ರತೆ sam-agratĕ. Entireness, completeness, fullness. See ನೆಱ³ 2; Bp. 19, 21; 57, 38.

ಸಮಗ್ರತ್ವ sam-agratva. = ಸಮಗ್ರತೆ. See ಎಱು, ನೆಱ³ 2.

ಸಮಂಗೆ sam-aṅgĕ. *Bengal madder, Rubia munjista or cordifolia.* 2, *a sensitive plant, Mimosa pudica.*

ಸಮಚಿತ್ತ sama-ċitta. Even-minded, even-tempered, equanimous; indifferent; having the thoughts directed to the same object. (R.).

ಸಮಚ್ಛೇದ sama-ċ-čhêda. Common denominator (in arithmetic, Mhr.; My.).

ಸಮಜ sam-aja. *A multitude of beasts or animals.*

ಸಮಜಾತಿ sama-jâti. Equal in kind, homogeneous (My.).

ಸಮಜಾಯಿಷಿ samajâyishi. = ಸಮದಾಯಿಷಿ. Bringing to a right and just understanding, bringing round (Mhr., H. ಸಮಜಾವಿಶೀ, ಸಮಜಿಲೆ); persuading, appeasing; right understanding of, with or towards, as effected through speech in conviction or persuasion (My.; Mhr., H.); peace (My.).

ಸಮಜಾಯಿಸು samajâyisu. = ಸಮದಾಯಿಸು. To make (a person) to understand; to explain (a subject, Mhr., H. ಸಮಜಾವಿಣೇಂ); to bring round, to persuade, to convince, to satisfy, to appease (My.; Mhr., H.).

ಸಮಜೋಳಿ sama-jôḷi. A proper match (Râm. 4, 2, 37).

ಸಮಜ್ಞೆ sama-jñĕ. = ಸಮಾಜ್ಞೆ.

ಸಮಜ್ಞೇಯ sam-ajñêya. Wholly baffling or passing knowledge; complete non-cognisance (Bp. 35, 22).

ಸಮಜ್ಯೆ sam-ajyĕ. *A meeting, an assembly.*

ಸಮಂಚಿತ sam-añċita. Gone or joined together, combined, united; greatly honoured, etc. See Bp. 45, 24; 46, 72; Rśv. 6, after 17.

ಸಮಂಜ sam-añja. = ಸಮಂಜಸ. See ಅ-.

ಸಮಂಜಸ sam-añjasa. *Proper, right, fit; correct, accurate, true,* consistent; virtuous, just, good; exercised, practised, experienced. See Šmd. 233. 2, propriety, fitness, truth, accuracy, etc.; fame (ಕೀರ್ತಿ, ತೊಲೆ Nn. 158).

ಸಮಟಿಗೆ samaṭigĕ. = ಚಮ್ಮಟ್ಟಿಗೆ. Tbh. of ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ. (Šmd. 382).

ಸಮತಿರಿಕ್ತ sam-atirikta. Excessively abundant, exceeding, excessive, much. (R.).

ಸಮತೆ samatĕ. Evenness, sameness, equality, similarity; identity; unity; immovableness; equanimity; propriety; fairness, impartiality, justness, uprightness (ಪ್ರಮಾಣ Mr. 529); perfectness; commonness; — composition of words (Kâvy. I, 3, 84-88). See Bp. 10, 15; 37, 10. — ಸ ಮತೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To assemble (v. i., Bp. 37, 45). — ಸಮ ತೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. Immovableness to be destroyed; to lose immovableness or a settled state (J. 19, 4). — ಸಮತೆವೊ ಱ್. -ಪೊಱ್. To carry or exhibit equality or propriety (J. 5, 53).

ಸಮತ್ವ samatva. = ಸಮತೆ. (My.).

ಸಮದ sa-mada. Intoxicated; furious, mad with rut; delighted.

ಸಮದಗಜಗತಿ samada-gaja-gati. A person who has the gait of an elephant in rut (Čh. v. 177).

ಸಮದಣ್ಡಿ sama-daṇḍi. The beam of a balance (ತೂಗುವ ಕೋಲ್ Mr. 358). 2, equally balanced power (Ššv. 4, 66. 85; Bh. 2, 2, 17). — ಸಮದಣ್ಡಿಗೆಯ್. To evince equal power (Ššv. 4, 81).

ಸಮದಾಯಿಷಿ samadâyishi. = ಸಮಜಾಯಿಷಿ. (My.).

ಸಮದಾಯಿಸು samadâyisu. = ಸಮಜಾಯಿಸು. (My.).

ಸಮದೃಷ್ಟಿ sama-drishṭi. The act of looking at equally or impartially, impartial and equal regard, impartiality; the act of facing (Šmd. 264).

ಸಮಧಿಕ sam-adhika. *Very abundant, exceeding, excessive, plentiful.*

ಸಮಧುರ sa-madhura. Sweet, pleasant, pleasing, etc. (Bp. 4, 24; 30, 31; 45, 43; 47, 52).

ಸಮನನ್ತರ sam-anantara. Time immediately following (Râm. 1, 16, 51; J. 2, 3). ಸಮನನ್ತರಂ, immediately after (Čpr. 4, after 140).

ಸಮನಿಸು samanisu. (fr. ಸಮೆ 2). = ಸವನಿಸು. To grow ready or prepared; to be acquired, found, got or gained; to be brought about; to come about; to occur; to become (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Šmd. Dh.; ಅಹುದು Šmd. 117. 362; ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು 117 Cm.; 131 Cm.; 149 Cm.; 362 Cm.). ಸಮನಿಕುಂ (Šmd. 268). ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸು ಗುಮ್ ಅಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ? (84). ಸಮನಿಸುಗೆ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲಿಯು ಮ್ ಅಭೀಷ್ಟಂ ಕ್ಷೇಮವೃತ್ತಿ ಕುಶಲಂ ಭದ್ರಂ ಭಾವುಕಂ ಭವಿತವ್ಯಂ ಶ್ರೇಯಂ ಶಿವಂ ಶುಭಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಮಂಗಳಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ! (159). See Čpr. 2, 33. 71; 3, 39; 5, 136; 8, 79; Abh. P. 3, 152; 11, 115; 14, 11; Prll. 3, 4; Č. Bp. 47, 16; Ršv. 2, 54; 9, 12; 13, 25; J. 6, 32; 15, 27; 16, 29; 26, 10; Bh. 8, 27, 35. **2,** to prepare; to cause to get; to apply to (Grj. 10, 30).

ಸಮನ್ತ sam-anta. Being on every side or part, universal, complete, whole, entire, all. 2, limit, boundary, term, end. See ಸಾಮನ್ತ.

ಸಮನ್ತತಸ್ samanta-tas. *All round, on every side, everywhere, from all quarters,* altogether, wholly.

ಸಮನ್ತದುಗ್ಧೆ samanta-dugdhĕ. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum* (= ಸ್ನುಹಿ).

ಸಮನ್ತಭದ್ರ samanta-bhadra. *A Buddha or Jina.* ಸಮನ್ತ ಭದ್ರಸ್ವಾಮಿ (Šmd. 125).

ಸಮನ್ತಾತ್ samantât. *From every side, on every side, from every part, all round.*

ಸಮನ್ತು samantu. (= ಸಮಬು 2). Beauty, grace; beautifully, nicely, etc. (Grj. 1, 108; 3, 120; 4, 22; Bp. 9, 49; Ršv. 13, 25). — ಸಮನ್ತಾಗಿಸು. -ಆಗಿಸು. To make beautiful, nice, neat, etc. (Čpr. 6, 64).

ಸಮನ್ತು samaṁ-tu. (or Sk. sam & K. antu 1). In the very same way: in that way, so, thus (ಹಾಗೆ Šmd. 27 Cm.; ಹಾಂಗೆ 226. 240 Cm.). 2, vedic tradition (ವಾರ್ತೆ, ಅನುಶ್ರುತ Nn. 138).

ಸಮನ್ಧ samandha. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧ. (Mhr.; Čb. 47).

ಸಮನ್ವಯ sam-anvaya. Regular succession or order, conjunction, mutual connection (Si. 48). 2, a lineage, a race, a family (Ršv. 13, 63).

ಸಮನ್ವಿತ sam-anvita. Connected with, joined; completely possessed of, endowed with, possessing (ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440; J. 11, 26).

ಸಮನ್ವಿತಲಯ samanvita-laya. *Keeping time together, etc.* (= ಏಕತಾಲ).

ಸಮಪದ sama-pada. Holding the feet even: an attitude in shooting (Colebr.).

ಸಮಬನ್ಧು sama-bandhu. A kinsman of equal standing (My.); one of equal age (J. 33, 25).

ಸಮಭರವಿಭಾಗ sama-bhara-vibhâga. Proper disjunction of a number (of connected sentences in poetry) (Kâvy. II, 2, B, 27).

ಸಮಭಾಗ sama-bhâga. An equal share (ಪಮ್ಪು Čt. I, 105; II, 9).

ಸಮಭಾವ sama-bhâva. Of like nature or property; sameness, equability; proper nature (Kâvy. IV, 2, 49). See ಎಚ್ಚು 2.

ಸಮಭಿಮತ sam-abhimata. Fully assented to; greatly desired; very much honoured (Kâvy. III, 1, A, 3).

ಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರ sam-abhivyâhâra. Mentioning together; proximity to or association with a word whose meaning is well understood (My.).

ಸಮಭಿಹಾರ sam-abhihâra. Seizing or taking together. 2, repetition, reiteration. See ಕ್ರಿಯಾ-.

ಸಮಭೂಮಿ sama-bhûmi. Even or level ground (My.).

ಸಮಯ sam-aya. = ಸಮೆಯ. Going or coming together. 2, an assemblage, a company, a congregation. 3, *convention, agreement, compact, covenant, treaty, contract; engagement, appointment.* 4, stipulation, condition. 5, *an oath.* 6, concurrence of circumstances, juncture, *fit or proper time, right moment, opportunity,* occasion, *season,* emergency, exigency. 7, *time* (ನಿಮಿಷಭೇದ, ಕಾಲ Nn. 56; ಕಾಲ Mr. 530); leisure. 8, speciality (ವಿಶೇಷ 530). 9, *conventional rule or usage, established custom, law, rule,* religious obligation. 10, *demonstrated conclusion,* dogma (ಸಿದ್ಧಾನ್ತ 530). 11, order, direction, precept. 12, sign, hint, indication (ಸಂಕೇತ 530). 13, poetical idiom or conventionality. See ಕವಿ-, ಕಾವ್ಯ-, ಕು-, ಜನ-, ಪರ-, ಬುದ್ಧ-, ಸ್ವ-. ಸಮಯಕ್ಕಾಗದ ಅರ್ಥ ಸಹಸ್ರವಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥ.— ಸಮಯಕ್ಕಾದವನೇ ನೆಣ್ಟ, ಕೆಲಸಕ್ಕೊದಗಿದವನೇ ಬಣ್ಟ (Prvs.). — ಸಮಯಸನ್ಧಿಕಟ್ಟು. An unlucky conjunction of circumstances, a difficulty (My.).

ಸಮಯಸ್ಥ samaya-stha. A man belonging to a congregation or sect (Bp. 32, 63).

ಸಮಯಾ samayâ. At a fixed or appointed time; in due time or season. 2, *within, in the middle, in the midst.* 3, *near.*

ಸಮಯಾಕಪಟಿ samayâ-kapaṭi. A hypocrite who acts as the occasion suits him (Bp. 45, 21).

ಸಮಯಾಚಾರ samaya-âčâra. Conventional practice or usage. 2, superintendence of a congregation or caste (My.).

ಸಮಯಾಧೀನ samaya-adhîna. Dependent on circumstances (Kâvy. V, 54).

ಸಮಯಾನ್ವೇಷಣ samaya-anvêshaṇa. Seeking for an opportunity, etc. See ಪಾರ್.

ಸಮಯಿ samayi. A person belonging to a congregation or sect (Bp. 32, 49; 36, 27; 38, 76; 50, 34; 51, 5; 52, 30).

ಸಮಯಿಸು samayisu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮಸು, etc. To destroy (ಕೊಲ್ಲು G.).

ಸಮಯೋಚಿತ samaya-učita. Suited to the occasion or time, suitable to an emergency, seasonable, opportune (B. 4, 127).

ಸಮರ sam-ara. Coming together in a hostile manner, conflict, *combat, battle, war* (ಕಾಳೆಗ Nn. 45).

ಸಮರಂಗ samaraṅga. Tbh. of ಸಮರರಂಗ. (Grj. 6, 34; J. 11, 16).

ಸಮರತಿ sama-rati. A kind of coitus (J. 11, 22; 15, 44; 18, 31. 33).

ಸಮರಥ sama-ratha. A superior warrior or hero fighting from a car (J. 14, 5).

ಸಮರರಂಗ samara-raṅga. = ಸಮರಂಗ. A battle-field, a place of combat.

ಸಮರಸ sama-rasa. Fit or suitable sentiment, emotion or feeling (Ššv. 2, 104; 5, 49). *Cf.* ಸಾಮರಸ್ಯ.

ಸಮರಾಂಕಣ samara-aṅkaṇa. = ಸಮರರಂಗ. (Ššv. 5, 52).

ಸಮರಾಂಗಣ samara-aṅgaṇa. = ಸಮರಾಂಕಣ. (Ššv. 5, 51).

ಸಮರಾತ್ರಿ sama-râtri. Midnight (My.).

ಸಮರೂಪ sama-rûpa. Of the same form (My.).

ಸಮರೇಖೆ sama-rêkhĕ. A straight line (My.).

ಸಮರೋಚಿತ samara-učita. *Fit for war* (B. 4, 30).

ಸಮಱು samaṟu. 1. = ಸವಱು. To make proper, fit, neat or beautiful, to trim (ಚಾರುಕರಣ Šmd. Dh.). P. p. ಸಮಱ್ (Čpr. 6, after 64; Kâvy. I, 5, 47; Abh. P. 3, 14; 14, 35); to adjust the contents of a corn-measure by scraping off what is above the level of the top (My. as ಸವಱು).

ಸಮಱು samaṟu. 2. Trim, decoration. ಸಮಱು ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣು, ಸಪ್ಪಾರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೋಗರ (Prv.).

ಸಮರ್ಚನ sam-arčana. ಸಮರ್ಚನೆ. Adoration, worship (Bp. 29, 28; 31, 2; 34, 3; 45, 10).

ಸಮರ್ಥ sam-artha. Having a similar or suitable aim or object, having proper aim or force, very forcible or adequate, well adapted, well suited, *proper, fit, suitable,* regular (Šmd. 164). 2, capable, competent. 3, very strong, *strong, powerful, able,* energetic (ಸಾಹಿಗ Čt. I, 41; ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳವಂ Mr. 233). 4, having the same sense or meaning, *having the same sense, connected in sense.* 5, having the same construction, being in opposition (as words). 6, full of meaning, coherent, significant, intelligible. 7, made fit or proper, prepared, allowed. 8, a significant word. 9, the construction or coherence of words together in a significant sentence. Feminine ಸಮರ್ಥೆ (My.). See ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.

ಸಮರ್ಥತೆ sam-arthatĕ. Adequacy; capability, ability, strength, force, power, energy. 2, sameness of meaning; force or signification (of words), sense, meaning. See Čpr. 1, 33; Bp. 23, 25; 46, 49; 47, 68.

ಸಮರ್ಥತ್ವ sam-arthatva. = ಸಮರ್ಥತೆ. See ಅರ್ 2.

ಸಮರ್ಥನ sam-arthana. The act of making fit or ready; that of giving force or strength, establishing, maintaining, corroborating. 2, *deliberation, determination, deciding on the propriety of anything.* 3, adequacy; capability, force, efficacy, ability. 4, *reconciling differences, reconciliation, allaying disputes.*

ಸಮರ್ಥಿಕೆ sam-arthikĕ. Ability, strength, power (Bp. 19, 56; 46, 78).

ಸಮರ್ಥಿಸು sam-arthisu. To make fit or ready; to establish (My.).

ಸಮರ್ಧಕ sam-ardhaka. Causing to prosper or increase; *granting a blessing or boon.*

ಸಮರ್ಪಕ sam-arpaka. Going or coming together, meeting; fitting, suiting; worthy of; agreeing with; conformable unto (Mhr.; My.; B. 4, 126).

ಸಮರ್ಪಣ sam-arpaṇa. Causing to meet; the act of delivering or handing over, consigning, presenting, offering (My., also as ಸಮರ್ಪಣೆ). — ಸಮರ್ಪಣಂಗೆಯ್. -ಂ-. To present (Bp. 35, 39; 58, 67).

ಸಮರ್ಪಿತ sam-arpita. Delivered, made over, consigned, offered, devoted (Bp. 12, 18).

ಸಮರ್ಪಿಸು sam-arpisu. To deliver completely over, to hand over, to consign, to present, to offer, to devote (Bp. 6, 31; 30, 20; 35, 15; 38, 8; 39, 16. 27; 59, 57; J. 3, 31).

ಸಮರ್ಯಾದ sa-maryâda. Bounded, limited. 2, bordering upon, *near, proximate.* 3, keeping within bounds or in the right course, correct in conduct; respectful.

ಸಮಲ sa-mala. Dirty, impure; *sinful.* 2, excrement, feculent matter, ordure (ಪುರೀಷ, ಮಲ Mr. 396).

ಸಮವಯಸ್ sama-vayas. Equal age; of equal age.

ಸಮವಯಸ sama-vayasa. Tbh. of ಸಮವಯಸ್. (Šmd. 106).

ಸಮವಯಸ್ಕ sama-vayaska. Of equal age (My.).

ಸಮವರ್ತಿ sama-varti. Being equal, being of a fair or impartial disposition; *Yama.*

ಸಮವಸರಣ sam-avasaraṇa. Good luck, felicity (Čpr. 2, 62; Abh. P. 10, 92).

ಸಮವಸರಣಭೂಮಿ samavasaraṇa-bhûmi. An auspicious, holy place (Abh. P. 10, after 92).

ಸಮವಸರಣಸ್ಥಲಿ samavasaraṇa-sthali. = ಸಮವಸರಣಭೂಮಿ. (Čpr. 3, 3).

ಸಮವಾಕ್ಯ sama-vâkya. A word that expresses commonness or generalizes (see Mr. s. ಸರ್ವಥಾ).

ಸಮವಾಯ sam-avâya. Coming or meeting together, conjunction, close union, connection. 2, a collection, an aggregate, a meeting, a concourse, a congress, an assemblage; *a multitude; an association, a joint company.* 3, constant or inseparable connection or cohesion, intimate or material relation.

ಸಮವಾಯಿ sam-avâyi. Closely and intimately connected; intimate and inseparable cause.

ಸಮವಾಯಿಕಾರಣ samavâyi-kâraṇa. Inseparable cause or connection, cause of constant inherence or cohesion, material cause, substantial cause (My.).

ಸಮವೃತ್ತ sama-vṛitta. A class of metres (Čh.). 2, the prime vertical line (in astronomy).

ಸಮವೇತ sam-avêta. *Come together, met together, met;* closely united, mixed, mingled, blended; collected, as-

sembled; intimately united or inherent; contained or comprised in.

ಸಮುಷ್ಟಿ sam-ashṭi. Collective pervasion, a collective aggregate or one which is viewed as consisting of one thing or as constituted of parts of which each is substantially the same with the whole, totality (My.).

ಸಮುಷ್ಠಿಲೆ sam-ashṭhilĕ. *A kind of pot-herb* (= ಗಣ್ಡೀರ).

ಸಮಸಂಸ್ಕೃತ sama-saṁskṛita. A word that has been adopted from Saṁskṛita without any alteration (Šmd. 98. 408; Kâvy. I, 3, 84-88).

ಸಮಸನ sam-asana. The act of throwing together, aggregation, combination, conjunction, composition, formation of compound words. 2, *contraction, abridgment.*

ಸಮಸನ್ಧಿ sama-sandhi. Equal alliance, peace on equal terms. (R.).

ಸಮಸಪ್ತಕರ್ sama-saptakar. N. of a class of râkshasas (Bh. 7, 5, 27. 28).

ಸಮಸು samasu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮಯಿಸು, ಸಮಿಸು, etc. To make wear away, etc. (My.).

ಸಮಸುಪ್ತಿ sama-supti. *Universal sleep, the end of a kalpa and destruction of the universe* (ಸಂಹಾರ, etc. Mr. 71).

ಸಮಸ್ತ sam-asta. Thrown together, combined, united, compounded. 2, inherent in or pervading the whole of anything. 3, *all, whole, entire;* the whole.

ಸಮಸ್ಥಾನ sama-sthâna. Equal or proper state or condition; even or level ground (ಪ್ರಮಾಣ, ಸಮವಾದ ಸ್ಥಾನ Nn. 139).

ಸಮಸ್ಯ sam-asya. To be thrown together, to be compounded or combined (adj.); to be made entire or complete.

ಸಮಸ್ಯಾರ್ಥೆ samasya-arthĕ. = ಸಮಾಸಾರ್ಥೆ. (Colebr.).

ಸಮಸ್ಯೆ sam-asyĕ. *The act of giving part of a stanza to any one and requiring him* (as a proof of his skill) *to complete it.*

ಸಮಳ್ತುಱೆ (samaltu-aṟĕ 6). = ಸವಳ್ತಡೆ. Daybreak, dawn, morning (ಕಾಲ್ಯ, ಉಷಸ್, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, etc. Hlâ.).

ಸಮಾ samâ. = ಸಮೆ 1. *A year.*

ಸಮಾಂಸಮೀನೆ samâ-m-samînĕ. *A cow bearing a calf every year* (ಬಱಿವಿಡಿದು ವರುಷಕ್ಕೀವುದು Mr. 181).

ಸಮಾಕರ್ಷಿ sam-âkarshi. Drawing together; attracting; drawing out. 2, *a scent spreading far.*

ಸಮಾಕಲಿತ sam-âkalita. Tied or bound to, closely united with (Kk. 2); fully laid hold of or occupied (J. 24, 13).

ಸಮಾಕಾರ sama-âkâra. Of the same or like form, like in appearance (Čpr. 5, 96).

ಸಮಾಕ್ರಾನ್ತ sam-âkrânta. Trod upon. 2, attacked, assailed; seized upon, possessed. 3, overcome; overrun, pervaded, overspread; surmounted (My.).

ಸಮಾಖ್ಯ sam-âkhya. = ಸಮಾಖ್ಯೆ. (ಶಬ್ದ Nn. 166).

ಸಮಾಖ್ಯಾತ sam-âkhyâta. Reckoned up, enumerated; fully related; declared, proclaimed; famed, celebrated, well known, public, notorious. See ಅ-.

ಸಮಾಖ್ಯಾತಿ sam-âkhyâti. Great fame or notoriety. See ಸಲ್.

ಸಮಾಖ್ಯಾನ sam-âkhyâna. A word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 115).

ಸಮಾಖ್ಯೆ sam-âkhyĕ. Report, *fame, renown, celebrity.* 2, a name, appellation; a word, a term (ಶಬ್ದ Nn. 69. 70). 3, a document of convention signed by all concerned (My.).

ಸಮಾಗತ sam-âgata. Come together, met, encountered; united, joined; assembled; being in conjunction; come to, approached, arrived, come (ಲೇಸಾಗಿ ಬನ್ದುದಾದ Šmd. 161 Cm.).

ಸಮಾಗಮ sam-âgama. Coming together, meeting, encounter; union, junction; assembling; association, intercourse, society, company; sexual intercourse (Kâvy. IV, 2, 22-24); an assembly; conjunction (in astronomy); approach, arrival.

ಸಮಾಘಾತ sam-âghâta. Striking together; striking down, killing; *conflict, war, battle.*

ಸಮಾಚರಣ sam-âčaraṇa. Coming near, intercourse (Bp. 6, 16); the act of proceeding, practising, performing, observing, behaving.

ಸಮಾಚಾರ sama-âčâra. 1. Equal or similar conduct; upright or virtuous conduct, proper practice.

ಸಮಾಚಾರ sam-âčâra. 2. Proceeding, going. 2, performance, practice, conduct, usage, way. 3, doings; news, report, accounts, intelligence, information. ಬೊಬ್ಬೇ ಜಂಗಮನ ಸಂಗಡ ಕಬ್ಬಿನ ಸಮಾಚಾರವೇ (Prv.). — ಸಮಾಚಾರ ತೆಗೆ. To inquire about (B. 5, 281).

ಸಮಾಚಾರಪತ್ರ samâčâra-patra. A newspaper (My.).

ಸಮಾಜ sam-âja. A meeting, *assembly,* congregation, congress; *a society, company,* association, club; a convivial meeting, party; *a multitude,* a number. See Bp. 26, 36; 57, 19.

ಸಮಾಜ್ಞೆ sam-âjñĕ. *Reputation, fame.*

ಸಮಾಧಾನ sam-âdhâna. The act of putting together or collecting or composing. 2, *fixing the mind intently on an object under consideration, deep meditation, profound contemplation* (ಸಮಾಧಿ Mr. 30). 3, agreeing, assenting, promising. 4, contentment, satisfaction. 5, rest, relief, ease, calm, peace (ಕ್ಷಮ, ಶಾನ್ತ Dhw. 28). 6, removal of an objection. See Bp. 59. 10; Bh. 1, 10, 34; B. 2, 20; 4, 16. 123. 153; 5, 74. 72. 184. 289. ಬಲಿದಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಮಾಧಾನ ಬೇಕು (Prv.). — ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸು. (My.). — ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Satisfying, etc. (My.). — ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get comfort, to grow cheerful (B. 3, 18). — ಸಮಾಧಾನದಿನ್ದ ಇರು. To be contented (B. 3, 66). — ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸು. To satisfy; to comfort, to appease, etc. (ಸನ್ತವಿಸು, ಶಾನ್ತ ಪಡಿಸು G.). — ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡು. To satisfy, to please; to comfort, etc. (ಸನ್ತಯ್ಸು G.). ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಮುದಕನು ಮಾಡಿದ ಯತ್ನವು ಕೆಯ್ಗೂಡಲಿಲ್ಲ (B. 3, 72). ಕೃಷ್ಣಾಕುಮಾರಿ . . . ತಾಯಿಯ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ (5, 72). — ಸಮಾಧಾನವಾಗು. -ಆಗು. Contentment, ease, comfort, etc. to be produced or come (B. 4, 77. 201; 5, 192).

ಸಮಾಧಾನಾರ್ಥ samâdhâna-artha. Purpose or need of contentment, ease, etc. ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮನ್ತಜನರಾದರೂ . . . ಸುಮ್ಮನೇ ಮನಸಿನ ಸಮಾಧಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ದಿವಾಣಗಿರಿ ಮುನ್ತಾದ ಕಷ್ಟವುಳ್ಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 5, 87).

ಸಮಾಧಿ sam-âdhi. Putting together, collecting, composing. 2, *fixing the mind intently on an object under considera-*

tion, deep meditation, profound or abstract meditation (on the true nature of soul, etc., ಸಮಾಧಾನ Mr. 30). 3, devotion. 4, a religious vow or self-imposed restraint. 5, *composing differences, making up quarrels, reconcilement.* 6, *agreement, assent, promise.* 7, making good. 8, requital, retaliation. 9, perseverance in extreme difficulties. 10, *collecting and laying up grain in times of dearth* (see Nr. s. synonyme ನೀವಾಕ). 11, a particular figure of rhetoric, described as the coincidence of two events accidentally connected and expressed by a common verb (Kâvy. III, 1, A, 3. 22. 23; Šmd. 118). 12, a grave, a tomb. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಕ್ಕೇ ಕಾಟ (Prv.). See ಅಷ್ಟವಿಧ-; Bp. 47, 23; 48 sum.; 48, 29; B. 4, 215.

ಸಮಾಧಿಸ್ಥ samâdhi-stha. Abiding in contemplation, absorbed in devout meditation (Bp. 34, 4).

ಸಮಾನ samâna. 1. *Same, alike, similar, equal, uniform, one.* 2, common to all, common, general. 3, *good, virtuous,* right. 4, an equal, a friend; an equal thing, the same. 5, any letter which corresponds to another, a letter having the same place or organ of utterance, a monophthong (Šmd. 13. 16). ಗಲ್ಲಂ ತೋರಣಂ, etc. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯುಮ್ ಈ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿಯುಮ್ ಒನ್ದೆ ಸಮಾನಂ (Čt. II, 48). ಹತ್ತರ ಸಾವು ಮದುವೇ ಸಮಾನ.—ಹತ್ತು ಜನ ಎಮ್ಬುವದು ಮುತ್ತಿನ ಸಮಾನ (Prvs.).

ಸಮಾನ sam-âna. 2. *One of the vital airs, that which circulates about the navel and is considered essential to digestion* (ನಾಭಿಗೆ ಒದಗುವ ಅನಿಲಂ Mr. 51).

ಸಮಾನಕಾಲಿಕ samâna-kâlika. = ಸಮಾನಕಾಲೀನ. (My.).

ಸಮಾನಕಾಲೀನ samâna-kâlîna. Synchronous, occurring or produced at the same time (My.).

ಸಮಾನಜಾತಿ samâna-jâti. Of the same sort; of the same tribe or caste (My.).

ಸಮಾನತ್ವ samânatva. Sameness, equality, likeness; community of kind or quality (ಹೋಲಿಕೆ G.; My.).

ಸಮಾನವಸ್ತು samâna-vastu. A similar or equal thing (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಸಮಾನಸ್ಥ samâna-stha. An equal man (My.).

ಸಮಾನಾಕ್ಷರ samâna-akshara. A monophthong (Kâvy. III, 2, B, 54. 55; see ಸಮಾನ 1 No. 5).

ಸಮಾನಾಧಿಕರಣ samâna-adhikaraṇa. Being in the same subject or category, being in the same predicament, having the same location or sphere; agreeing together in the same case, etc., being in the same government; etc., etc. (Sk.; R.).

ಸಮಾನೋದರ್ಯ samâna-udarya. *Born from the same womb, a brother of whole blood.*

ಸಮಾಪನ sam-âpana. The act of causing to obtain or gain completely; accomplishing, conclusion, completion (My.).

ಸಮಾಪ್ತ sam-âpta. Concluded, completed, finished, ended, done (Sk.); exhausted, spent (Mhr.). (Bp. 44, 29; B. 4, 10).

ಸಮಾಪ್ತಿ sam-âpti. Complete acquisition, accomplishment, completion, perfection, *conclusion, finish, end;* exhausted state (Mhr.). ಶರೀರದ ಸಮಾಪ್ತಿ (B. 4, 133). — ಸಮಾಪ್ತಿ ಮಾಡು. To finish (Bp. 32, 39). — ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be concluded (Bp. 61, 92).

ಸಮಾಮ್ನಾಯ sam-âmnâya. Traditional repetition or mention; tradition, repetition, mention; enumeration, reading, recitation. 2, totality, aggregate (ಒಟ್ಟುಬೇರಿಜ Čb.).

ಸಮಾರಮ್ಭ sam-ârambha. Undertaking, enterprise, commencement, beginning; using (Sk.). 2, the arrangement, disposition and management (of a festivity, public entertainment, pompous procession or ceremony): the celebration or solemnization with full form and state (of a religious observance or institution, etc.), a festival (Mhr.; B. 2, 20. 52; 3, 111; 4, 215; My.; ಆಡಮ್ಬರ G.). 3, = ಸಮಾಲಮ್ಭ. (Sk.).

ಸಮಾರಾಧನೆ sam-ârâdhanĕ. ಸಮಾರಾಧನ. The act of conciliating, gratifying, conciliation, serving (Sk.). 2, worship, service (Bp. 12, 16). 3, entertainment made to Brâhmaṇas on festive or religious occasions (Mhr.; B. 4, 52; My.).

ಸಮಾರಾಧಿಸು sam-ârâdhisu. To serve, to worship (My.).

ಸಮಾರೂಢ sam-ârûḍha. Having ascended, mounted, gone up. (A.). 2, grown over, healed. 3, agreed upon.

ಸಮಾರ್ಜನಿ sa(*i. e.* sam-)-mârjani. Rubbing off well, cleansing, purifying. See ಸಡು-.

ಸಮಾಲಕ್ಷಿತ sam-â-lakshita. Looked at attentively, beheld, seen, perceived (Kâvy. II, 2, B, 19).

ಸಮಾಲಮ್ಭ sam-âlambha. *Smearing the body with fragrant unguents.*

ಸಮಾಲಮ್ಭನ sam-âlambhana. = ಸಮಾಲಮ್ಭ. *Smearing* etc.

ಸಮಾವರ್ತನ sam-âvartana. -ನೆ. The act of turning back, returning; a pupil's return home after finishing his religious studies; completing (My.; see ವ್ರತ-). See ಸೋಡಮುಂಜಿ.

ಸಮಾವಿರ್ಭೂತ sam-âvirbhûta. Fully become visible, manifest (Kâvy. III, 3, B, 170).

ಸಮಾವೃತ್ತ sam-âvṛitta. Come together; returned; completed. 2, *a pupil who has returned home after completing his studies.* See Nr. s. ಹಡೆ.

ಸಮಾವೇಶ sam-avêša, Entering together, meeting; entrance, penetration; possession (by evil spirits, etc.). 2, entrance into and containedness in, inclusion in or among, contained or comprised state (Mhr.; B. 4, 94).

ಸಮಾಶ್ರಯ sam-âšraya. Seeking protection; support, protection; a place of refuge, a place of resort or shelter, resting-place, dwelling-place. See ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ.

ಸಮಾಶ್ರಿತ sam-âšrita. Fled to for refuge, resorted to, entered (Ršv. 6, after 17). 2, protected, defended, cherished; depending on, supported by.

ಸಮಾಸ sam-âsa. Throwing or bringing together, aggregation, collection, conjunction, connection, union, compounding, composition. 2, *composition of words, a compound word* (Šmd. 6. 70. 78. 80. 88. 90. 98-100; 189. 194. 207. 217. 231. 245. 375. 377. 378. 381. 382. 384. 386; Kâvy. I, 6; I, 3, 1 seq.; I, 4, 50-52; III, 1, A, 18; IV, 1, 7. 11; see ಷಟ್-). ಸನ್ಧಿ ಸಮಾಸವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ (Čt. II, 121). 3, composition of differences, reconciliation. 4, a collection of parts, whole, totality, all (ಅಖಿಲ, ಸರ್ವ Mr. 426). 5, *contraction,* abbreviation, condensation, abridgment. *brevity, conciseness.*

ಸಮಾಸಕ್ತ sam-âsakta. Fastened or joined together, attached, united, combined; attached to, fixed on; reached, attained; affected by. (R.).

ಸಮಾಸಪ್ರಾಸ samâsa-prâsa. *Consisting chiefly of compound words.*

ಸಮಾಸಲಿಂಗ samâsa-linga. A compound nominal theme (Šmd. 88 Cm.).

ಸಮಾಸವದ್ಭಾವ samâsa-vat-bhâva. The state of being like a compound term (Šmd. 139).

ಸಮಾಸಾದಿತ sam-âsâdita. Approached; assailed; met with, attained, obtained; accomplished, effected, finished, done (My.).

ಸಮಾಸಾದ್ಯ sam-âsâdya. *Attainable, obtainable,* procurable, to be effected.

ಸಮಾಸಾರ್ಥೆ samâsa-arthĕ. *The act of giving a part of a stanza to any one and requiring him* (as a proof of his skill) *to complete it.*

ಸಮಾಸಿಸು sam-âsisu. To join together, to compound, to form a compound (Šmd. 387).

ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ samâsa-ukti. A compound metaphor, protracted metaphor (Kâvy. III, 3, B, 61. 91 seq.).

ಸಮಾಹಾರ sam-âhâra. Bringing together, *collection,* accumulation, aggregation. 2, *contraction, abridgment, conciseness, brevity.* 3, composition of words. 4, *conjunction of words and sentences* (as by the particle "and").

ಸಮಾಹಿತ sam-âhita. Placed together, composed, collected, compiled, accumulated, assembled. 2, united, joined, reconciled, made up, set right, settled, arranged. 3, concluded, inferred, demonstrated. 4, agreed upon, assented to; *promised.* 5, imposed, applied. 6, deposited, delivered over. 7, intently absorbed, very intent on. 8, steadfast, firm, calm. 9, made, effected, finished. 10, a pure or holy man. 11, great attention or intentness, description of great intentness (Kâvy. III, 3, B, 3. 48-53).

ಸಮಾಹೃತ sam-âhṛita. Brought together, collected, accumulated, combined, compiled. 2, abundant, much. 3, contracted, abridged. 4, accepted, received, taken (My.; ಕೂಡಿದ, ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ G.).

ಸಮಾಹೃತಿ sam-âhṛiti. Collection, *compilation; abridgment.*

ಸಮಾಹ್ವಯ sam-âhvaya. Calling out; challenging. 2, *a single combat; war, battle.* 3, *setting animals to fight for sport,* as cocks, rams, etc. 4, *an appellation, name;* a word (ಸಂಜ್ಞೆ, ಹೆಸರು Nn. 159; ಶಬ್ದ 11. 43. 51. 65). 5, equality, etc. (ಸಮ 159).

ಸಮಾಳಿಸು samâḷisu. = ಸಮ್ಭಾಳಿಸು, q. v. To manage, to use address in bringing about a purpose (My.; Tĕ. ಸಮಾಳಿಂಚು; T. ಚಮಾಳಿ).

ಸಮಿತ್ sam-it. Going or coming together; *conflict, war, battle.*

ಸಮಿತ sam-ita. Come together, met; conflict, war (Mr. 289).

ಸಮಿತಿ sam-iti. Coming together, *meeting, union,* association; *an assembly,* a company (ಸಂಗತಿ, ಸಭೆ Mr. 48; ಸಾಂಗತ್ಯ, ಕೂಟ, ಆಸ್ಥಾನ, ಸಭೆ Nn. 141); a multitude (ರಾಜೀವ, ಸಮೂಹ Nn. 22; ಸಂಚಯ, ಸಮೂಹ 141). 2, hostile meeting, *conflict, war, battle.* 3, sameness, likeness, equality; moderation; that is highest, chief, best or excellent (ಉತ್ತಮ 141).

ಸಮಿತೆ samitĕ. Tbh. of ಸಮಿಧ್ (Bp. 39, 33).

ಸಮಿಧ್ sam-idh. ಸಮಿತ್. = ಸವದೆ, ಸವುದೆ. That is kindled: *fuel,* wood, firewood, grass, etc. employed as fuel (ಸವುದೆ Nr.).

ಸಮಿಧ sam-idha. Fire (Sk.). 2, Tbh. of ಸಮಿಧ್.

ಸಮಿಧಸ್ಥಳ samidha-sthala. A place for fuel (Šŝv. 2, 66).

ಸಮಿಧಿ sam-idhi. = ಸಮಿಧ್. (ಇನ್ಧನ, ಕಾಷ್ಠ, etc., ಅಡುಗಬ್ಬು Mr. 48).

ಸಮಿನ್ಧನ sam-indhana. *The act of kindling,* fuel, firewood.

ಸಮಿಸು samisu. (fr. ಸಮೆ 1). = ಸಮಸು, ಸವಯಿಸು, ಸವಸು 2, ಸವಿಸು 1. To cause to wear away, etc. (My.).

ಸಮೀಕ samîka. *Conflict, war, battle.*

ಸಮೀಕರಣ samî-karaṇa. The act of making even or equal. 2, the reducing of fractions to a common denominator, equation (My.).

ಸಮೀಕರಿಸು samî-karisu. To make even or equal, to equalise (Čpr. 2, after 49).

ಸಮೀಕೃತ samî-kṛita. Equalised; levelled, equipoised, balanced; done in the same manner, imitated; summed up, added (Čpr. 4, 27; 4, after 27).

ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ sam-îkshya. Having well looked at or considered, having reflected. See ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರಿ. 2, to be looked at or considered (adj.); to be investigated.

ಸಮೀಚೀನ samîčîna. (fr. ಸಮ್ಯಂಚ್). Tending in a common direction, agreeing with, *concordant, consistent, convenient, fit, proper, correct, true, just, right.*

ಸಮೀಚೀನತ್ವ samîčînatva. Fitness, justice, etc. (Bp. 2, 31).

ಸಮೀನ samîna. Yearly, annual, relating to a year. See ಸಮಾಂಸಮೀನೆ.

ಸಮೀಪ samîpa. = ಸನಿಹ. Near, contiguous, proximate, adjacent, close by, at hand. 2, *proximity, vicinity; presence* (ಸನಿಹ, ಕೆಲ, ಪೊರೆ, etc. Kk. 33; ಪಕ್ಕ, ಪೊರೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, ಕೆಲ, ಸನಿಹ Šm. 59; ಹತ್ತಿರೆ Nn. 56, o. r. ಹತ್ತರ; 112). See Šmd. 230; Kâvy. I, 3, 89-97; ಪೊರ್ದು 1.

ಸಮೀಪಪ್ರಾಸ samîpa-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಸಮೀಪಾಗಮನ samîpa-âgamana. Coming near, approaching. See ಆಯ್ತುರ್, ಎಟ್ಟಿರ್, ಸಾರ್ 1, ಸಾರ್ಚು, ಸಾರ್ತರ್.

ಸಮೀಪಿಸು samîpisu. To come near, to approach. ಅವನು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಮೀಪಿಸಿದನು (My.). ಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸಿತು (My.). ಅವನ ಉದ್ದೇಶದ ಸಿದ್ಧಿಯು..... ಅವನಿಗೆ ಸಮೀಪಿಸುವದು (B. 5, 207).

ಸಮೀರ sam-îra. *Wind, air.*

ಸಮೀರಕುಮಾರ samîra-kumâra. Hanumat (Râm. 4, 1, 17).

ಸಮೀರಣ sam-îraṇa. *Wind, air.* 2, N. of a certain metrical foot (Čh.). 3, *N. of a plant* (ಮರುವಕ).

ಸಮೀಹಿತ sam-îhita. Longed or wished for; that is desired; wish, desire (Kâvy. III, 3, B, 48).

ಸಮುಖ sa-mukha. Talkative, loquacious; *eloquent.*

ಸಮುಚಿತ sam-učita. Liked; well suited, suitable, fit, right, proper; appropriate, worthy; accustomed, used. See Šmd. 131. 371. 408; Bp. 6, 26; 9, 33; J. 18, 26. 2, suitableness, etc. (Bp. 33, 10; 40, 40).

ಸಮುಚ್ಚಯ sam-uččaya. Collection, assemblage, aggregation, accumulation, multitude, mass, aggregate. 2, *conjunction of words or sentences* (as by the particle "and", etc.). 3, *the gathering together of two or more*

things independent of each other (but associated in idea with reference to some common action). 4, the rhetorical ornament of conjunction (Kâvy. III, 3, B, 3. 21-29). See Šmd. 80; 85 Cm.; 86. 149. 176. 187; 199 Cm.; 201 Cm.; 257. 264. 276. 285; 334 Cm.; 396; Bp. 59, 57.

ಸಮುಚ್ಚ sam-učča. Very lofty or great.

ಸಮುಚ್ಚಯಿಸು samuččayisu. To join words or sentences (My.).

ಸಮುಚ್ಚಾಮರ samučča-amara. A very great deity or dignitary (Ršv. 6, after 17). 2, ಸಮುದ್-ಚಾಮರ, a large čâmara (6, after 17).

ಸಮುಚ್ಚಾಯಕ sam-uččâyaka. Collecting together, conjoining.

ಸಮುಚ್ಚಾಯಕಾವ್ಯಯ samuččâyaka-avyaya. A conjunction (My.).

ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ sam-ucčhraya. Raising aloft; elevation, *height* (of a tree, etc.). 2, *opposition, enmity.*

ಸಮುಚ್ಛ್ರಾಯ sam-ucčhrâya. Raising up; elevation, height (My.).

ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತ sam-ucčhrita. Well raised or elevated, high, lofty (Čpr. 4, after 42).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲ sam-ujjvala. Shining very brightly (Bp. 6, 20; 42, 26).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲಿತ sam-ujjvalita. = ಸಮುಜ್ಜ್ವಲ. (Bp. 8, 1).

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲಿಸು sam-ujjvalisu. To shine very brightly (Bp. 4, 38; 53, 52).

ಸಮುಜ್ಝಿತ sam-ujjhita. Quite given up, *abandoned, left;* a remnant, leavings. See ಛುಕ್ತ-.

ಸಮುತ್ಕಟ sam-utkaṭa. Very great, excessive (J. 4, 18).

ಸಮುತ್ಕಣ್ಟಕ sam-ut-kanṭaka. Having large thorns (Čpr. 5, 65).

ಸಮುತ್ಕೀರ್ಣ sam-utkîrṇa. Greatly piled up, heaped, raised or very lofty (Ršv. 6, after 17).

ಸಮುತ್ತಾರಕ sam-uttâraka. Conveying across; a man who conveys across or transports over (Bp. 58, 52).

ಸಮುತ್ತುಂಗ sam-uttunga. Very lofty, high, etc. (Bp. 1, 32; 17, 18; 38, 44).

ಸಮುತ್ಥ sam-uttha. Rising up, risen; arising, arisen or produced from; occurring, occasioned (Čpr. IV, 2, 20).

ಸಮುತ್ಥಾಂಶು samuttha-amšu. Risen light or rays (Čpr. 6, 71).

ಸಮುತ್ಥಾನ sam-utthâna. Rising up, rising; recovering from sickness or injury; increase; active occupation, effort. (R.).

ಸಮುತ್ಥಿತ sam-utthita. *Risen up, risen, raised;* recovered, cured; swollen up; increased; produced; obtained. 2, a man who has risen or stands (ಊರ್ಧ್ವಜಾನು, ನಿನ್ದು ಇರ್ದವ Hlâ.; ನಿನ್ದಂ Mr. 246).

ಸಮುತ್ಪನ್ನ sam-utpanna. Sprung up together, arisen, produced, effected, excited; occurred, happened, occurring, taking place (Bp. 2, 25; 24, 81; 38, 49; J. 2, 56).

ಸಮುತ್ಪಿಂಜ sam-utpinja. *Excessively confused* or confounded, bewildered. 2, *excessive or complete confusion.*

ಸಮುತ್ಸುಕ sam-utsuka. Very uneasy or anxious, anxiously desirous, longing for, eager for; regretting, missing, grieving for, sorrowful. (A.).

ಸಮುತ್ಸುಕತೆ sam-utsukatĕ. Longing desire (Ššv. 1, 11).

ಸಮುದ sa-muda. Possessing joy, joyful (Čpr. 6, 76).

ಸಮುದಕ್ತ sam-udakta. Lifted up, *raised,* thrown up, drawn up.

ಸಮುದಗ್ರ sam-udagra. Very high, etc. 2, great fierceness or excitement. (A.).

ಸಮುದಯ sam-udaya. Going upwards, rise, ascent, rising. 2, coming together, *a collection, number, mass, multitude, heap, quantity.* 3, totality, the whole. 4, revenue. 5, combination, mixture. 6, effort. 7, *combat, war.* 8, the rear or reserve of an army.

ಸಮುದಯಕರ samudaya-kara. Producing rise or a multitude (Bp. 38, 44).

ಸಮುದಾಚಾರ sam-ud-âčâra. Proper or right practice or usage. 2, intention, purpose, design, motive. (R.).

ಸಮುದಾತ್ತ sam-udâtta. Very elevated, noble, etc. (Bp. 24, 38).

ಸಮುದಾಯ sam-udâya. = ಸಮುದಯ. Rise, etc. 2, *a collection, etc.* 3, *combat, war.*

ಸಮುದಾಯಕ sam-udâyaka. A multitude, etc. (ಸಮೂಹ, ನೆರವಿ Nn. 144).

ಸಮುದಿತ sam-udita. Gone up, risen, ascended, rising upwards, lofty, elevated. 2, arisen, produced, occasioned (ಲೇಸಾಗಿ ಉತ್ಪಾದ Šmd. 98 Cm.). 3, come together, collected, united (ಕೂಡಲ್ ಪಟ್ಟನ್ತಾ Šmd. 98 Mdb. Cm.). 4, possessed of, furnished with. See Bp. 30, 12; 46, 64.

ಸಮುದ್ಗ sa-mudga. *A covered box or casket* (ಸಮ್ಪುಟ, ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ, o. r. ಕರಡಿಗೆ Mr. 463).

ಸಮುದ್ಗಕ sa-mudgaka. *A covered box or casket.* See Nr. s. ಸರಕು 1.

ಸಮುದ್ಗತ sam-udgata. Gone up together, risen, ascended, arisen; rising; breaking forth, issuing (Bp. 25, 49).

ಸಮುದ್ಗಯಮಕ samudga-yamaka. A kind of yamaka (Kâvy. III, 2, B, 24 seq.).

ಸಮುದ್ಗೀರ್ಣ sam-udgîrṇa. Vomited forth, ejected; raised up, lifted up; raised (as the voice), uttered, exclaimed. (G.).

ಸಮುದ್ಘಾತ sam-udghâta. Thoroughly striking or inflicting, inflicting (Kâvy. IV, 2, 42).

ಸಮುದ್ಘೋಷ sam-udghôsha. A loud cry or sound (Ršv. 6, after 11).

ಸಮುದ್ದಣ್ಡ sam-uddaṇḍa. A very powerful, etc. man (Bp. 39, 56).

ಸಮುದ್ಧತ sam-uddhata. Raised well up, upraised, uplifted, elevated, risen, upheld. 2, puffed up with pride, *proud;* impudent; *ill-mannered.*

ಸಮುದ್ಧರಣ sam-uddharaṇa. Drawing up, upraising, lifting; picking up; *drawing out, taking or lifting out;* extrication, deliverance; extirpation, eradication; *food thrown up* (from the stomach), vomit. See Bp. 10, 11; 38, 1; 60, 1.

ಸಮುದ್ಧರಿಸು sam-uddharisu. To raise up, to deliver, to redeem, to treat kindly (Bp. 3, 5; 15, 7; 23, 40).

ಸಮುದ್ಧೃತ sam-uddhṛita. Well raised or drawn up.

uplifted; picked up; drawn out; extricated; etc. (Śśv. 2, 79).

ಸಮುದ್ಧೃತಿ sam-uddhṛiti. = ಸಮುದ್ಧರಣ. Drawing or pulling up, etc. (A.).

ಸಮುದ್ಭವ sam-udbhava. Existence, production, origin. 2, *sprung up, produced, born, descended from.*

ಸಮುದ್ಭವಿಸು sam-udbhavisu. To be born, to be produced, to arise, to spring up (Bp. 2, 10).

ಸಮುದ್ಭಾವಿತ sam-udbhâvita. Caused to exist, produced (Kâvy. IV, 2, 18; V. 1).

ಸಮುದ್ಯತ್ sam-udyat. Going upwards, ascending, rising, risen, lofty, elevated (Kâvy. III, 3, B, 173; Bp. 39, 54).

ಸಮುದ್ಯೋಗ sam-udyôga. Active exertion, zeal, energy (Bp. 58, 63).

ಸಮುದ್ರ sam-udra. 1. A collection of water, *a sea, the sea, the ocean* (ಮುನ್ನೀರ್ Kk. 85; Čt. I, 70). ಸಮುದ್ರದ ನೆಣ್ಚು, ಉಪ್ಪಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಡತನ.— ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಇಟ್ಟ ಹಾಗೆ.— ಸಮುದ್ರ ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ಪಾತ್ರೆಯಿದ್ದಷ್ಟೇ ನೀರು ಸಿಕ್ಕೀತು.— ಸಮುದ್ರ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಯಾರು ಮಾಡೋದೇನು?— ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ನೀರು (Prvs.). — ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪು. Sea-salt (ಅಕ್ಷಿವ G.). — ಸಮುದ್ರಬಳ್ಳಿ. An extensively climbing shrub, the elephant-creeper, Argyreya speciosa Sweet. (Z.). — ಸಮುದ್ರಬಾಟೆ. A fish (My.). — ಸಮುದ್ರಸೋಗೆ. = ಸಮುದ್ರಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಸಮುದ್ರಹಾಲೆ. = ಸಮುದ್ರಸೋಗೆ. (St. & Pl.).

ಸಮುದ್ರ sa-mudra. 2. Having a stamp or seal, stamped, sealed; having marks. See ಸಾಮುದ್ರ 2.

ಸಮುದ್ರಕಾನ್ತೆ samudra-kântĕ. *A river.*

ಸಮುದ್ರಜ samudra-ja. Sea-born; sea-salt; fossil salt (ಲವಣ, ಕಲ್ಲುಪ್ಪು Mr. 143).

ಸಮುದ್ರತಟ samudra-taṭa. The sea-coast (ಸಮುದ್ರದ ದಡ Nn. 132).

ಸಮುದ್ರಫಲ samudra-phala. An evergreen tree with rose-coloured flowers, Baringtonia racemosa Blum. (St. & Pl.). 2, a particular drug (Sk.).

ಸಮುದ್ರಫೇನ samudra-phêna. Sea-foam: cuttle-fish bone, Os sepiae (Colebr.).

ಸಮುದ್ರಮಥನ samudra-mathana. The churning of the ocean (of milk, My.).

ಸಮುದ್ರಲವಣ samudra-lavaṇa. Sea-salt (My.).

ಸಮುದ್ರವಸನೆ samudra-vasanĕ. Sea-clothed: *the earth.*

ಸಮುದ್ರವಹ್ನಿ samudra-vahni. *Submarine fire.*

ಸಮುದ್ರಸೇನ samudra-sêna. N. of a king (Bh. 2, 4, 9).

ಸಮುದ್ರಾತ್ಮಜೆ samudra-âtmajĕ. Lakshmî (J. 5, 65).

ಸಮುದ್ರಾನ್ತ samudra-anta. The sea-shore.

ಸಮುದ್ರಾನ್ತೆ samudra-antĕ. *The shrub Alhalgi maurorum* Tournef. 2, *the cotton plant.* 3, *the plant Trigonella corniculata* Lin.

ಸಮುನ್ದನ sam-undana. *Wetness,* moisture, damp.

ಸಮುನ್ನ sam-unna. *Wet, moist, moistened.*

ಸಮುನ್ನತ sam-unnata. Risen up, raised; elevated, exalted; erect; high, lofty; prominent; dignified; proud. See Bp. 2, 25; 29, 69; 32. 49.

ಸಮುನ್ನತಿ sam-unnati. Elevation, exaltation; height, loftiness; greatness; rank, dignity; pride, arrogance; prosperity, increase. See Bp. 5, 13; 29, 9; 51, 64; 58, 14; ಚಿತ್ತ-.

ಸಮುನ್ನತಿಕೆ sam-unnatikĕ. Greatness, dignity (Bp. 18, 80).

ಸಮುನ್ನದ್ಧ sam-unnaddha. Tied up; raised up, elevated; swollen, pressed up or out; full, excessive; puffed up, proud, *conceited, arrogant, overbearing;* supreme. 2, untied, unfettered; produced.

ಸಮುನ್ಮಿಲಿತ sam-ud-milita. Well united, combined or mixed; closely connected with (Śśv. 1, 35).

ಸಮುಪಚಿತ sam-upačita. Collected, heaped, accumulated (Čpr. 4, after 48).

ಸಮುಪಜೋಷಂ sam-upajôsham. Entirely according to wish or desire, happily. (Colebr.).

ಸಮುಪಾತ್ತ sam-upâtta. Well gained, received, acquired, assumed, accepted (ಲೇಸಾಗಿ ಅಯ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ Šmd. 93 Cm.; ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪಟ್ಟದ್ದು Mdb. Cm.). 2, taken away. 3, collected.

ಸಮುಪೇತ sam-upêta. Come together; arrived at; furnished with, possessed of, endowed with; inhabited by (Kâvy. IV, 1, 5).

ಸಮುಲ್ಲಾಸ sam-ullâsa. Excessive brilliance. 2, sporting, exhileration, great delight (J. 18, 24; 29, 7).

ಸಮುಲ್ವಣಾಮ್ಬು sam-ulvaṇa-ambu. Thick, muddy water (Čpr. 4, 55).

ಸಮುಹ್ಯ sam-uhya. = ಸಮೂಹ್ಯ. (G.).

ಸಮೂರು samûru. *A kind of deer.*

ಸಮೂಲ sa-mûla. Having a root, along with the root (ಬೇರು ಸಹ Čb.; My.). ಸಮೂಲಂ, by the roots, with the roots, completely.

ಸಮೂಹ sam-ûha. A collection, *an assemblage, an aggregate, a heap, a number, a multitude, a quantity* (ಪಸರ Šm. 103; ಊವಣಿಗೆ, ಓಳಿ Kk. 72, o. r. ತಾವಣಿಗೆ). See ಗೊನ್ದಣಿಸು, ಸನ್ದಣಿಸು. — ಸಮೂಹಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To be brought together, to form a heap, to be assembled (G. 191. 395).

ಸಮೂಹ್ಯ sam-ûhya. To be brought together, assembled or collected (adj.). 2, *a kind of sacrificial fire.*

ಸಮೃದ್ಧ sam-ṛiddha. Very prosperous, thriving, flourishing. 2, full-grown, increased, grown. 3, fully furnished with, rich in, *rich, wealthy.* 4, completed, full, complete, entire. ಸಮೃದ್ಧ ಮಧುಗಳ್ (Šmd. 117 Mdb.).

ಸಮೃದ್ಧಿ sam-ṛiddhi. Great prosperity or success, exuberance, profusion. 2, growing greatly, *thriving, increase;* gain; happiness, good fortune, well-being; *plenty, opulence, wealth.* 3, power, supremacy, sway. See ಬಡವು, ಕೊಬ್ಬು 1, ಮಿಳಿರ್ 3.

ಸಮೆ samĕ. 1. = ಸವಿ 1, ಸವೆ 2 q. v. To be spent, to be consumed; to be destroyed; to wear away, to be wasted, consumed or diminished by use and gradual attrition (as vessels, ornaments, etc.), to be abraded; to pass away (as time); to be diminished or grow less (in quantity or quality); to decline in strength; to be levelled by use, as a road (ನಿಃಶೇಷ Šmd. Dh.; My.; Te.; M. ಚವಡಿ, consumption; T. ಚಯಂಗು, to faint or decline in force, etc.; see ತವು 1, ತವೆ 1).

ಸಮೆ samĕ. 2. = ಸವೆ 3. To be made ready, to be prepared, to be carried out, to be made

(ನಿರ್ವಹಣ Šmd. Dh.). ಮರದೊಳ್ ಸಮೆದ ಅಂಕವಣಿಯನ್ ಏಱಿ ದಂ (Šmd. 288). See Abh. P. 3, 152; 13, 62; Ššv. 2, 39. **2**, to make ready, to prepare, to make (Čpr. 1, 45. 66; 1, after 101; 3, 38; 4, 33; 6, after 64; M. ಚಮೆ, T. ಚಮೈ).

ಸಮೆ samĕ. 1. = ಸಮಾ. *A year.*

ಸಮೆ samĕ. 2. A lamp stand (My.; Mhr. ಸಮಈ).

ಸಮೆಯ samĕya. Tbh. of ಸಮಯ. (Nn. 163).

ಸಮೇತ sam-êta. Come together, met together, assembled, joined or united together, associated; conjoined, concomitant; united with, together with; furnished with, possessed of, having; come near, approached near. ಅವನು ಸಮೇತ ಬನ್ದನು (My.). See Šmd. 18. 98; Bp. 3, 50; 21, 9; 25, 50.

ಸಮೇಲ sa-mêla. ಸಮೇಳ. Coming together, meeting (adj., Bp. 12, 30). 2, union; intercourse; company (12 sum.; 42, 25; 46, 75; 56, 8).

ಸಮೇಲನ sa-mêlana. ಸಮೇಳನ. Union; connection (Bp. 1, 33; 29, 35; 46, 54); = ಮೇಲ No. 5, a set of dancing-girls, etc. (12, 38).

ಸಮೋಕ್ಷ sa-môksha. Release from transmigration (ಕೈವಲ್ಯ, ಮುಕ್ತಿ Nn. 165).

ಸಮೋಕ್ಷಕ sa-môkshaka. *Being together with môksha* (ಮೋಕ್ಷದೊಡಗೂಡಿದ Si. 255).

ಸಮೋಘ sam-ôgha. = ಸವಗ 2. A great multitude.

ಸಮೋಘಸನ್ನಾಹ samôgha-sannâha. = ಸವಗಸನ್ನಣ. An array of a great multitude.

ಸಮ್ಪ sampa. Unanimity, confederacy (Mhr.). — ಸಮ್ಪಗಾವಿ. N. of a place (B. 4, 216).

ಸಮ್ಪಗೆ sampagĕ. = ಸಮ್ಪಿಗೆ. Tbh. of ಚಮ್ಪಕ. A tall tree with very fragrant flowers, Michelia champaca Lin. (ಚಮ್ಪಕ Nr., Čt. II, 7; Si. 25; C.; Čpr. 7, after 92; J. 8, 4; 15, 18). ಅಕ್ಕಟಾ, ಮರುಳ್ದುಮ್ಬಿಗಳ್ ಏಕೆ ಸಮ್ಪಗೆಗಳೊಳ್ ಪಗೆಗೊಣ್ಡವೊ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತದಿಂ? (Šmd. 143). See ನಾಗ-.

ಸಮ್ಪತ್ತಿ sam-patti. *Prosperity, welfare,* success, increase of wealth or happiness; completion, fulfilment, perfection; excellence; a suitable state or condition (Šmd. 277; B. 5, 87).

ಸಮ್ಪತ್ತು sampattu. Tbh. of ಸಮ್ಪದ್. (Šmd. 106 Cm.; B. 5, 145).

ಸಮ್ಪದ್ sam-pad. ಸಮ್ಪತ್. *Success, welfare, prosperity,* good fortune; luck, fate; increase of wealth or happiness; advantage, benefit, blessing; wealth, riches, treasures; attainment; accomplishing, achieving; excellence; *excess, abundance.*

ಸಮ್ಪದ sampada. Tbh. of ಸಮ್ಪದ್. (Šmd. 106; ಐಶ್ವರ್ಯ Nn. 84; Bp. 21, 35). 2, one who is possessed of or has (J. 2, 10). Feminine ಸಮ್ಪದೆ (Šmd. 188).

ಸಮ್ಪದ್ವಿಶೇಷ sampad-visêsha. Excellent or superior success, etc. (ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ Nn. 84).

ಸಮ್ಪನ್ನ sam-panna. Fallen or turned out well; successful, prosperous, thriving, happy, opulent; accomplished, effected, completed, finished, complete, perfect; perfectly acquainted or conversant with; right, correct, fit, proper, worthy; procured, acquired, obtained; possessed of, endowed with. See Kâvy. IV, 2, 14; Šm. 1; J. 2, 28; 6, 40; B. 5, 88. Feminine ಸಮ್ಪನ್ನೆ (Prll. 3, 10).

ಸಮ್ಪನ್ನಗೃಹಸ್ಥ sampanna-grihastha. An accomplished, worthy householder (My.).

ಸಮ್ಪನ್ನತೆ sampannatĕ. The state of possessing or being endowed with; accomplishment, attainment, ability (Čpr. 4, after 91; Grj. 6, 37; Bp. 13, 29; Bh. 1, 8, 90).

ಸಮ್ಪರಾಯ sam-parâya. Meeting together (in conflict), *war, battle.* 2, calamity, adversity. 3, *futurity,* future time, future state.

ಸಮ್ಪರಾಯಕ sam-parâyaka. War, battle. (G.).

ಸಮ್ಪರ್ಕ sam-parka. Mixing together, conjunction, union; connection by touching, contact, touch (J. 22, 18; My.).

ಸಮ್ಪಾಕ sam-pâka. = ಶಮ್ಪಾಕ. Cooking or ripening thoroughly; reasoning well, etc. 2, *the pudding-pipe tree, Cathartocarpus fistula* Pers.

ಸಮ್ಪಾತ sam-pâta. Falling or coming together; meeting, encountering; falling, falling down, descending, coming down, alighting; going, moving. See ಧಾರಾ-.

ಸಮ್ಪಾತಿ sam-pâti. N. of a fabulous bird (J. 23, 20).

ಸಮ್ಪಾದ sam-pâda. Acquisition, obtaining (Bp. 4, 64; 57, 6).

ಸಮ್ಪಾದನ sam-pâdana. ಸಮ್ಪಾದನೆ. Effective of, procuring, gaining. 2, the act of bringing about, accomplishing, effecting, making. 3, gaining, acquiring, getting, attaining; gain, etc. (ಗಳಿಕೆ G.; Bp. 27, 50; My.).

ಸಮ್ಪಾದಿತ sam-pâdita. Brought about, accomplished, effected. 2, attained, obtained, gained, gotten (Bp. 53, 7). ಸಮ್ಪಾದಿತಕರ್ಮ (ತರ್ಕ, ಕಟ್ಟಲು ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮ Nn. 148, o. r. ತನಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡನ್ಥಾ ಕರ್ಮಂಗಳು).

ಸಮ್ಪಾದಿಸು sampâdisu. To achieve, to perform; to acquire, to attain, to obtain, to get (Bp. 36, 42; 53, 9. 57; J. 10, 28. 29; 17, 44; C.; B. 3, 15; 4, 2. 51. 183).

ಸಮ್ಪಾದ್ಯ sam-pâdya. Gain, acquisition, acquirement (My.).

ಸಮ್ಪಾಳಿಸು sam-pâḷisu. To guard or protect well (Bh. 3, 10, 4).

ಸಮ್ಪಿಗೆ sampige. = ಸಮ್ಪಗೆ. (ಚಮ್ಪಕ Mr. 126; J. 2, 57). ಸಮ್ಪಿಗೇ ಕಮ್ಪು ಎಣ್ಣುಗಳಿಗೆ, ನೆಣ್ಣರಿಷ್ಟರ ಗುಣ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ (Prv.). See ನೆಲ-; Prv. s. ಸಿಮ್ಪಿಸು. — ಸಮ್ಪಿಗೆ ಮಗ್ಗು. (ಚಾಮ್ಪೇಯ, ಚಮ್ಪಕ, ಹೇಮಪುಷ್ಪಕ Si. 136). — ಸಮ್ಪಿಗೆಮರ. The sampigĕ tree (C.). — ಸಮ್ಪಿಗೆಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Sampigĕ oil (My.). — ಸಮ್ಪಿಗೆಹೂ. A sampigĕ flower (ಚಮ್ಪಕ, ಭೃಂಗಾರಿ, ಸುರಭಿ G.).

ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತ sam-piṇḍita. Heaped together; contracted, clenched.

ಸಮ್ಪಿಣ್ಡಿತಾಂಗುಲಿ sampiṇḍita-anguli. *Having the fingers clenched or closed.*

ಸಮ್ಪೀಡನ sam-pîḍana. Compression, pressing together, squeezing, pinching; paining, castigation, punishment; pain, torture (My.; ಬಹುಉಪದ್ರವ G.).

ಸಮ್ಪು sampu. = ಸೊಮ್ಪು, q. v. ಇಮ್ಪು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಮ್ಪು. — ತಮ್ಪು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸಮ್ಪು ಇದ್ದೀತು (Prvs.). 2, N. of a plant (ಇಮ್ಪುವತಿ Mr. 116, o. r. ಸಮ್ಪೆ).

ಸಮ್ಪುಟ sam-puṭa. *A covered box, a casket* (ಸಮುದ್ಗ, ಮುಚ್ಚಳದ ಕರಡಿಗೆ Mr. 463).

ಸಮ್ಪುಟಕ sam-puṭaka. (= ಸಮ್ಪುಳಿಗೆ). *A box, a casket.*

ಸಮ್ಪುರ sampura. Smallness, fineness (ಕಿಱಿದು Čt. II, 73; Tu. ಸಪುರ, ಸಪೂರ; *cf.* ಸಮೆ 1?).

ಸಮ್ಪೂಜನ sam-pûjana. Treating with great respect, honouring, reverence, esteem (Bp. 6, 30).

ಸಮ್ಪೂರ್ಣ sam-pûrṇa. Completely filled or full, replete; full (as the moon); complete, finished; all, whole, entire (ಇತಿ, ಪೂರ್ಣ Nn. 93; ನೆರೆದುದು Kk. 71). See ಅ-; ತುಮ್ಬು 1. 2, any mode of music in which all the notes of the gamut are employed.

ಸಂಪೂರ್ಣತನ sam-pûrṇatana. = ಸಂಪೂರ್ಣತೆ. (ನಿಷ್ಪತ್ತಿ G.).

ಸಮ್ಪೂರ್ಣತೆ sam-pûrṇatĕ. Complete fulness, perfection, completeness, finished state (Ĉh. v. 296).

ಸಂಪೂರ್ಣತ್ವ sam-pûrṇatva. = ಸಂಪೂರ್ಣತೆ. (My.).

ಸಂಪೂರ್ಣೇನ್ದು sampûrṇa-indu. The full moon. — ಸಂಪೂರ್ಣೇನ್ದುವದನೆ. A woman who has a face like the full moon (Ĉh. v. 69. 135).

ಸಮ್ಪೂರ್ತ sam-pûrta. Completely filled, filled with (Ĉh. III, 3, B, 103).

ಸಮ್ಪೂರ್ತಿ sam-pûrti. = ಸಮ್ಪೂರ್ಣತೆ. (Bp. 6, 12; J. 5, 72).

ಸಮ್ಪೃಕ್ತ sam-pṛikta. *Mixed together, blended, combined,* conjoined, connected, united (ಅನ್ವಿತ, ಯುತ, etc., ಕೂಡಲ್ Mr. 440). 2, in contact with, touching, *in close contact, near to.*

ಸಮ್ಪೆ sampĕ. = ಸಮ್ಪು No. 2, q. v.

ಸಮ್ಪ್ರತಿ sam-prati. *Now, at this time, at present.* 2, the present time, the present tense (ವರ್ತಮಾನಕ್ರಿಯೆ Šmd. 91 Cm.; ವರ್ತಮಾನಕಾಲ 294 Cm.; Kâvy. I, 5, 24-26).

ಸಮ್ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ sam-pratipatti. Approach, arrival, presence, attaining to, obtaining, acquirement, gain; assault; arising, occurring; agreement, concurrence, admission, assent, affirmation; effecting; agreed together, consentient (Kâvy. III, 3, B, 54).

ಸಮ್ಪ್ರತಿಪನ್ನ sam-pratipanna. Gone near, approached, attained, reached, gained, arrived; agreed, concurred; recognised, acknowledged, assented to; brought about, performed (Bh. 1, 8, 90).

ಸಮ್ಪ್ರತ್ಯಯ sam-pratyaya. Firm conviction, perfect faith, *belief, confidence.*

ಸಮ್ಪ್ರದ sam-prada. = ಸಮ್ಪದೆ. A gift, a present (ಉಚಿತ Mr. 537). 2, quickness, speed (ಪರಿದು ನಡೆವುದು 537).

ಸಮ್ಪ್ರದಾನ sam-pradâna. The act of giving or handing over completely, bestowing; gift, donation, bestowal; one of the Kârakas in grammar, the idea expressed by the dative case (Šmd. 115. 158; Kâvy. I, 2, 2. 3).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ sam-pradâya. Giving, bestowing; *tradition, established doctrine transmitted from one teacher to another, traditional belief or usage;* a system of religious doctrines; custom, usage.

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಸ್ಥ sampradâya-stha. A man who walks according to established doctrine or usage (My.). Feminine ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಸ್ಥೆ (My.).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಿ sam-pradâyi. One who holds any traditional doctrine, a member of some sect (My.).

ಸಮ್ಪ್ರದಾಯಿನಿ sam-pradâyini. A female who bestows gifts to (Kâvy. I, 1*a*, 2).

ಸಮ್ಪ್ರದೆ sam-pradĕ. = ಸಮ್ಪ್ರದ. A gift (ಉಚಿತ, ಕೊಡುವುದು Nn. 140). 2, speed (ತೂರ್ಣ, ಬೇಗ 140).

ಸಮ್ಪ್ರಧಾರಣ sam-pradhâraṇa. ಸಮ್ಪ್ರಧಾರಣೆ. Determination, deliberation, *deciding on the propriety or impropriety of anything.*

ಸಮ್ಪ್ರಮೋದ sam-pramôda. Great happines, delight (ಸುಖ, ಹರ್ಷ, etc. Mr. 25).

ಸಮ್ಪ್ರಯೋಗ sam-prayôga. Joining together, union, connection, relation, dependance; mutual intercourse; *sexual union, coition;* mutual proportion, order; application, employment; magic.

ಸಮ್ಪ್ರಶ್ನ sam-praśna. Full inquiry; *a question, an inquiry.*

ಸಮ್ಪ್ರಹರ್ಷ sam-praharsha. *Great joy,* thrill of delight.

ಸಮ್ಪ್ರಹಾರ sam-prahâra. Mutual striking; *war, combat.*

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತ sam-prâpta. Well reached or attained, arrived, met with; completely obtained, got; effected, accomplished (Bp. 27, 19).

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ sam-prâpti. Attainment, obtaining, getting, acquisition; gaining (Bp. 3, 69; 24, 41; 48, 62).

ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು sam-prâptisu. To be obtained, to be got, to be found (Bp. 61, 80).

ಸಮ್ಪ್ರಿಯ sam-priya. Very dear or beloved; mutually dear, loving each other; a very lovely thing (Bh. 2, 13, 24).

ಸಮ್ಪ್ರೀತಿ sam-prîti. Attachment, affection, love; friendly assent; delight (Mr. 1*a*; Bp. 6, 9; 19, 59; 24, 26; 39, 23; J. 2, 6).

ಸಮ್ಫುಲ್ಲ sam-phulla. *Full-blown, blossomed, fully opened* (Bp. 47, 14; 50, 72).

ಸಮ್ಬನ್ಧ sam-bandha. = ಸಮನ್ಧ, ಸಮ್ಮನ್ಧ. Binding together, joining together; union, association, *connection;* relationship, relation (Šmd. 6); a relation, a relative; binding, restraining, restraint. 2, the notion expressed by the genitive case (Šmd. 115. 161). 3, fitness, propriety. See ತಾಂಗು.

ಸಮ್ಬನ್ಧಕ sam-bandhaka. Relating to; fit. 2, a relation; a friend. *Cf.* ಸಮ್ಬನ್ಧೀಕ.

ಸಮ್ಬನ್ಧಭಕ್ತಿ sambandha-bhakti. Mutual or proper attachment (Bp. 55, 27).

ಸಮ್ಬನ್ಧಸಮ್ಬನ್ಧ sambandha-sambandha. The connection of one genitive to another that precedes it (Šmd. 161).

ಸಮ್ಬನ್ಧಾಕ್ಷರ sambandha-akshara. A fit, suitable letter (Ch.).

ಸಮ್ಬನ್ಧಿ sam-bandhi. = ಸಮ್ಮನ್ಧಿ. Connected with. 2, a relation or connexion, a relative, a kinsman (J. 7, 40).

ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು sam-bandhisu. = ಸಮ್ಮನ್ಧಿಸು. To be connected or related; to belong to; to be fit (Bp. 28, 37). 2, to join (v. t., ಕೂಡಿಸು G.).

ಸಮ್ಬನ್ಧೀಕ sam-bandhîka. = ಸಮ್ಬನ್ಧಕ. (B. 5, 60; Mhr.).

ಸಮ್ಬರ sambara. 1. Tbh. of ಶಮ್ಬರ. (Šmd. 335).

ಸಮ್ಬರ sambara. 2. = ಚಮ್ಬಾರ 1, ಸಮ್ಭಾರ. Tbh. of ಸಮ್ಭಾರ. Ingredients of seasoning used in cookery, seasoning materials, as pepper, cloves, cinnamon, nutmeg, coriander, etc. (V. 14, 49). — ಸಮ್ಬರಕಾಗೆ. = ಚಮ್ಬಾರಕಾಗಿ, ಸಮ್ಬಾರಕಾಗೆ. (My.; Tĕ.). — ಸಮ್ಬರಗವಳ. Tbh. of ಸಮ್ಭಾರಕಬಳ. (Šmd. 376. 381).

ಸಮ್ಬರಿಸು sambarisu. Tbh. of ಸಂಹರಿಸು. (Râm. 6, 48, 27).

ಸಮ್ಬಲ sambala. = ಶಮ್ಬಲ, ಸಮ್ಬಳ. Provender, stock of provisions for a journey (Sk.).

ಸಮ್ಬಲಿ sambali. Tbh. of ಶಮ್ಬಲಿ. (R.).

ಸಮ್ಬಳ sambaḷa. = ಸಮ್ಬಲ, etc. Pay, salary (monthly or yearly, C.; ಶಮ್ಬಲ Hlâ.; ಪಾಥೇಯ Mr. 234). ಸಮ್ಬಳಕ್ಕಾದರೆ ಮುನ್ದೆ, ಚಾಕ್ರಿಗಾದರೆ ಹಿನ್ದೆ. — ನೋಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಡದ ಸಮ್ಬಳ. — ಶಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಬಳ ಸನ್ತೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ; ಹೆಣ್ಡತಿಯ ದೆಸೆ ಯವರು ಉಣ್ಣರೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ (Prvs.). See B. 5, 80 seq. — ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಇಡು. To take (any body) into one's employ on a monthly or yearly pay (B. 5, 295). ಸ್ತ್ರೀಯ ರನ್ನು ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (5, 275). — ಸಮ್ಬಳಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲು. To remain, *i. e.* to serve, for a salary (B. 5, 275). — ಸಮ್ಬಳ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To receive pay. ಸಮ್ಬಳ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವ (ಕರ್ಮಕರ G.). — ಸಮ್ಬಳ ತಿನ್ನು. To enjoy the benefit of a salary, to receive pay (G. 392). — ಸಮ್ಬಳದವ. -ಅವ. A man who receives a monthly or yearly pay (G. 484). — ಸಮ್ಬಳ ಮುಟ್ಟು. Salary to be paid (B. 5, 270).

ಸಮ್ಬಳಗಾಱ sambaḷa-gâṟa. A man who receives a monthly or yearly salary (My.).

ಸಮ್ಬಳಿಗೆ sambaḷigĕ. (Tbh. of ಸಮ್ಪುಟಕ). A covered box made of ôlĕ (Bp. 12, 10; 56, 28; My.).

ಸಮ್ಬಾಜಿ sambâji. N. (B. 4, 81; Mhr.).

ಸಮ್ಬಾಧ sam-bâdha. Pressing together, pressure, thronging, blocking up; the state of being thronged, blocked up, confined or hindered (ನಿಡ್ಡೆ Mr. 484); difficulty, obstruction; firmly bound together, *narrow, confined, crowded.* 2, *the female organ of generation.* 3, fear, dread. 4, blame (ತೆಗಟ್ 484; ನಿನ್ದೆ Nn. 156). 5, a curse, an oath (ಛೃಶ 484; ಛೃಶ, ಸೂರುಳು 156). 6, death (ಸಾವು 156).

ಸಮ್ಬಾರ sambâra. = ಸಮ್ಬರ 2. (My.; ವೇಸವಾರ, ಮಸಾಲೆ G.). ಹಿಂಗು ಜೀರಿಗೆ ಮುನ್ತಾದ ಸಮ್ಬಾರ (ವೇಸವಾರ, ಉಪಸ್ಕರ, ಮಸಾಲಾ Si. 310). See Prv. s. ಸಮುಟು 2. — ಸಮಾರಕಾಗೆ. = ಸಮ್ಬರ ಕಾಗೆ. The crow pheasant (Pr.). — ಸಮ್ಬಾರಗಾಗೆ. = ಸಮ್ಬಾರ ಕಾಗೆ. (ಭರದ್ವಾಜ G.). — ಸಮ್ಬಾರಬಳ್ಳಿ. The climbing shrub Vitis indica Lin. (St. & Pl.). — ಸಮ್ಬಾರಬೀಜ. Coriander (My.). — ಸಮ್ಬಾರಸೊಪ್ಪು. The coriander plant (My.). — ಸಮ್ಬಾರಹುಲ್ಲು. = ಚಾಹುಲ್ಲು. (St. & Pl.).

ಸಮ್ಬಾಳಿ sambâḷi. (fr. ಸಮ್ಭಾರ?). Multitude, number (? Râm. 1, 13, 7; 6, 50, 12).

ಸಮ್ಬಾಳಿಸು sambâḷisu. = ಸಮಾಳಿಸು. To manage, to use address in bringing about a purpose (My.; Tĕ. ಸಮ್ಬಳಿಂಚು, ಸಮ್ಬಾಳಿಂಚು, fr. H. ಸಮ್ಭಾಲ್ನಾ). 2, to support, to preserve, to take care of, to uphold (Mhr. ಸಮ್ಭಾಳಣೇಂ; see ಜೋಲಿ-). 3, to last, to continue unimpaired (as wood, S. Mhr.).

ಸಮ್ಬು sambu. Tbh. of ಶಮ್ಭು. (ಈಶ್ವರ Šm. 3). — ಸಮ್ಬು ಗಿಮ್ಬು. reit. (Bp. 26, 22)

ಸಮ್ಬುದ್ಧಿ sam-buddhi. Perfect knowledge or perception. 2, calling to; the vocative case (Šmd. 151; 154 Cm.; ಮ ನ್ತ್ರಣ 395 Cm.).

ಸಮ್ಬೆ sambĕ. (=ಸೆಮ್ಬೆ?). A wide-climbing creeper with large pods, commonly cultivated, the sword-bean, Canavalia ensiformis D. C. (S. Mhr.; *cf.* ಜಮ್ಬೆ). See ಹುಚ್ಚು-. — ಸಮ್ಬೆನೆಲ್ಲು. A superior kind of rice (My.; M. ಚಮ್ಬಾ, ಚಮ್ಬಾನ್).

ಸಮ್ಬೊಳಿ sambŏḷi. Tbh. of ಶಮ್ಬಲಿ. (Bp. 56, 50).

ಸಮ್ಬೋಧನ sam-bôdhana. The act of causing to know thoroughly, informing, instructing; *calling to, addressing;* the vocative case (Šmd. 154). — ಸಮ್ಬೋಧನಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ. The vocative of a noun (My.). — ಸಮ್ಬೋಧನವಿಭ ಕ್ತಿ. = ಸಮ್ಬೋಧನಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿ. (My.).

ಸಮ್ಬೋಧನೆ sam-bôdhanĕ. = ಸಮ್ಬೋಧನ. (Šmd. 152. 154; ಸ ಮ್ಬೋಧನ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಿ 154 Cm.).

ಸಮ್ಬೋಧಿಸು sam-bôdhisu. To cause to know, to inform, to instruct, to advise; to exhort, to admonish; to explain (Čpr. 5, 29); to call to, to address.

ಸಮ್ಬೋಧೆ sam-bôdhĕ. = ಸಮ್ಬೋಧನ. (ಹಾ, ಹೇಳುವುದು Nn. 140; ಹೇ, ಅಹೋ, ಹೋ, ಸ್ಮರಣೆ Mr. 537).

ಸಮ್ಬ್ರಾಣಿ sambrâṇi. A Malayan tree, the Java almond, Canarium commune Lin. (St. & Pl.).

ಸಮ್ಭರಣ sam-bharaṇa. = ಸಂವರಣೆ 2. Carrying or bringing together; preparing, making ready, procuring.

ಸಮ್ಭವ sam-bhava. *Birth, production, origin,* existence, being (ಸೂತ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 32; Kâvy. V, 40). 2, cause, motive. 3, uniting together, combination, mixing, union. 4, appropriateness, adaptation, adequacy. 5, ability, possibility, probability (B. 5, 103). 6, conformity. 7, equivalence. 8, sprung up, produced, coming from.

ಸಮ್ಭವಿಸು sam-bhavisu. To be born or produced; to exist, to be found, to occur; to take place, to happen (ಹುಟ್ಟು Šmd. 122 Cm., ಆಹುದು Mdb. Cm.; ಹುಟ್ಟು 235. 368 Cm.; ಬರ್ 365 Cm.; Kâvy. 5, 26; Čpr. 1, 50; Bp. 18, 50; 43, 12; J. 3, 35; B. 4, 53).

ಸಮ್ಭಾರ sam-bhâra. = ಸಮ್ಬರ 2, ಸಮ್ಬಾರ. Bringing together, collecting; preparing, preparation, equipment, provision; apparatus, materials, necessaries, constituent parts, ingredient, requisite, assemblage of things required for any purpose; multitude, number, quantity, heap; fulness, completeness; wealth; maintenance, support.

ಸಮ್ಭಾರಕಬಳ sambhâra-kabaḷa. = ಸಮ್ಬರಗವಳ. A bolus of ingredients or seasoning materials.

ಸಮ್ಭಾವನೆ sam-bhâvanĕ. Compatibility, fitness, adequacy, competency, ability. 2, possibility; doubt. 3, considering, reflecting, *supposition,* idea, fancy, *imagination,* thought. 4, regard, esteem. 5, worship, honour. 6, *paying honour, salutation, greeting,* respectful reception or treatment (as of a guest): the honours shown, the presents given, etc.; a present (My.); the (estimated) value or price of a thing (My.). 7, celebrity, fame. See Bp. 40, 84; J. 1, 2; B. 4, 154; ತೀರ್ಥ-.

ಸಮ್ಭಾವಿತ sam-bhâvita. Suited to, adequate, fit for (Čh. v. 180); possible. 2, perceived, thought about, considered, supposed, conjectured, imagined. 3, thought highly of, esteemed, honourable; a respectable, reputable or worthy man (C.; B. 5, 213).

ಸಮ್ಭಾವಿಸು sam-bhâvisu. To think highly of, to honour, to esteem, to do honour to, to pay one's respects to, to salute, to greet; to receive or accept with honour or favour; to honour or gratify with, to present with (Čpr. 2, after 49; Šsv. 4, 117; J. 5, 54; 6, 55),

ಸಮ್ಭಾವ್ಯ sam-bhâvya. To be adapted, to be made fit; *suitable*, capable; supposable, imaginable, possible, *probable;* to be honoured, respectable, etc.; adequacy, competency, fitness. See Bp. 8, 38; J. 1, 4.

ಸಮ್ಭಾಷ sam-bhâsha. Conversation; speaking, saying (ನುಡಿ Nn., o. r. ಸಮ್ಭಾಷಣೆ).

ಸಮ್ಭಾಷಣ sam-bhâshaṇa. Conversation, discourse, conference (Bp. 6, 16). ಸುತಸಮ್ಭಾಷಣ (ಒಳ್ಳಿಹ ಸಮ್ಭಾಷಣೆ Nn. 163). 2, war-cry, watch-word. 3, sexual intercourse.

ಸಮ್ಭಾಷಣೆ sam-bhâshaṇĕ. = ಸಮ್ಭಾಷಣ No. 1. (Šmd. 397; J. 33, 25; C.). — ಸಮ್ಭಾಷಣೆ ಮಾಡು. To speak together, to converse with. ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಮನ್ಷಿಯ ಸಂಗಡ ಸಮ್ಭಾಷಣೆಯ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ (B. 5, 152).

ಸಮ್ಭಾಷೆ sam-bhâshĕ. *Conversation, discourse.* 2, contract, agreement. 3, war-cry. 4, criminal connection.

ಸಮ್ಭೂತ sam-bhûta. Being together, combined with. 2, become, born, produced, arisen; birth, origin (ಭಾವ, ಹುಟ್ಟುವನ್ತಾದು Nn. 100). 3, capable, adequate, equal.

ಸಮ್ಭೂಯ sam-bhûya. Being together, being united or combined with.

ಸಮ್ಭೂಯಸಮುತ್ಥಾನ sambhûya-samutthâna. Engaging in business after joining partnership, association in trade, partnership. (R.).

ಸಮ್ಭೃತ sam-bhṛita. Brought together, collected, etc., prepared, got ready, equipped; laden, filled, furnished, endowed, possessed of; full, complete; placed, offered; acquired, gained; produced; maintained, nourished; carried, borne (Bp. 7, 7; J. 10, 5).

ಸಮ್ಭೇದ sam-bhêda. Breaking to pieces, splitting. 2, union, junction, mixture; *the confluence of two rivers, the junction of a river with the sea.*

ಸಮ್ಭೋಗ sam-bhôga. Complete enjoyment, pleasure, delight; fruition (ಭುಕ್ತಿ Nn. 163; ಭುಕ್ತ Mr. 485). 2, lust, desire (ಕಾಮ, ಬಯಕೆ 163; ಕಾಮ 485). 3, *sexual intercourse* (ರತಿ, ಕೂಟ 163; ಸುಸಿಲ್ Kk. 90; Kâvy. IV, 2, 20-25). 4, eating (ಊಟ 163, o. r. in one MS. ಉದ್ರೇಕ). 5, use, employment.

ಸಮ್ಭೋಗಿಸು sam-bhôgisu. To enjoy carnally (My.).

ಸಮ್ಭ್ರಮ sam-bhrama. Moving round, whirling about, turning round (ವಿಭ್ರಮಣ, ತಿರುಗುವುದು Nn. 63); haste, hurry (ತೀಘ್ರ, ಬೇಗ 63); *flurry, confusion, agitation,* confused and precipitate state of mind (ಕವ್ವರೆ Kk. 81, Šm. 51; ಆವೇಶ Hlâ.); *bustling activity, zeal* (ಊಮುಸಕ Čt. II, 41); fear, terror, alarm. 2, a thrill of rapture (ರೋಮಾಂಚನ, ಪುಳಕ 63); rapture, extreme joy or pleasure (My.); grandeur, pomp, parade (My.; ಸಡಗರ Čt. II, 65). 3, the yellow myrobalan tree, Terminalia chebula (ಹರೀತಕಿ, ಆಣಿಲೆ 63, o. r. ಅಳಿಲೆ). 4, a lip (ಓಷ್ಠ, ತುಟಿ 63). See Šmd. 142; Kâvy. I, 2, 52-55; Ršv. 6, after 11; J. 2, 45; 8, 5; 16, 1; 18, 39. ಸಮ್ಭ್ರಮದ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿ ಸಜ್ಜಗೆ (Prv.). — ಸಮ್ಭ್ರಮವಾನ್. -ಆನ್. To obtain extreme joy, etc. (Bp. 27, 17). — ಸಮ್ಭ್ರಮವೆರಸು. -ಬೆರಸು. Pomp, etc. to be joined with (Bp. 53, 30). — ಸಮ್ಭ್ರಮವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಸಮ್ಭ್ರಮವಾನ್. (Bp. 2, 21). — ಸಮ್ಭ್ರಮವೊಗೆ. -ಒಗೆ. Great joy, etc. to arise (Bp. 29, 33).

ಸಮ್ಭ್ರಮಿಸು sam-bhramisu. To grow confused or bewildered (Bp. 1, 44; 2, 18; 4, 58; 39, 35; 45, 50).

ಸಮ್ಮ samma. = ಚಮ್ಮ, ಸಮ 2. Tbh. of ಚರ್ಮ. (ತೋಲ್, ತೊವಲ್ Šm. 32, Kk. 46; Ršv. 5, 114; Šsv. 3, 16).

ಸಮ್ಮಗಾತಿ samma-gâti. A shoe-maker woman. — ಸಮ್ಮಗಾತಿಯ ಗಿಡು. The soap-nut plant (ಸಪ್ತಲೆ, ಏಮಲೆ, ಸಾತಲೆ, ಭೂರಿಫೇನ, ಚರ್ಮಕಶೆ Nr.).

ಸಮ್ಮಗಾಱ samma-gâṟa. A shoe-maker (ಚರ್ಮಕಾರ Nr.; Mr. 381).

ಸಮ್ಮತ sam-mata. Agreed, assented to, concurred in; corresponding, like, resembling; attached, liked, beloved; thought highly of, esteemed; thought, considered. 2, assent, consent, approval, acquiescence, concurrence. 3, opinion, impression. See Čpr. 1, 58; J. 26, 57; 31, 76; ಅ-.

ಸಮ್ಮತಿ sam-mati. Sameness of opinion, agreement, consent, assent, approval, approbation. 2, esteem, respect. 3, regard, affection, love. 4, order, command (ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ G.; My.; B. 4, 93).

ಸಮ್ಮತಿಸು sam-matisu. To agree, to consent to, to assent to (Bp. 1, 58; 61, 59; ಒಡಮ್ಬಡು G.; My.).

ಸಮ್ಮತು sammatu. A part (Mhr.); the division of a talook (My.; Br., H. ಸಮತ್ತು, ಸಮುತ್ತು).

ಸಮ್ಮದ sam-mada. Exhileration, *joy, pleasure, happiness.*

ಸಮ್ಮದಜನಕ sammada-janaka. Producing or causing joy (Čpr. 1, 49).

ಸಮ್ಮದಿಸು sam-madisu. To rejoice (Bp. 32, 36).

ಸಮ್ಮನ sam-mana. A good mind (Abh. P. 7, 67).

ಸಮ್ಮನಿಸು sam-manisu. To think highly of, to esteem, to value, to honour (Čpr. 4, 23). 2, to regard with awe (7, 40); to take notice of, to notice (7, 97; 8, 83. 95). 2, to be thought of, to occur to one's mind (V. 3, 27).

ಸಮ್ಮನ್ಧ sammandha. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧ. (My.; G.; Čb. 176).

ಸಮ್ಮನ್ಧಿ sammandhi. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧಿ. (My.).

ಸಮ್ಮನ್ಧಿಸು sammandhisu. Tbh. of ಸಮ್ಬನ್ಧಿಸು. (My. as v. i.).

ಸಮ್ಮರ್ದ sam-marda. Rubbing together, friction; *the pounding or trituration of perfumes* (see s. ಪರಿಮಳ). 2, *conflict, war, battle.*

ಸಮ್ಮಾನ sam-mâna. 1. (= ಸನ್ಮಾನ). Honour (My.; ಪೂಜೆ G.). ಸಮ್ಭ್ರಮದ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿ ಸಜ್ಜಗೆ (Prv.).

ಸಮ್ಮಾನ sam-mâna. 2. Measuring out, equalizing, comparing; measure.

ಸಮ್ಮಾನಿಸು sam-mânisu. (= ಸನ್ಮಾನಿಸು). To honour (My.).

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ sam-mârjana. Sweeping or cleansing thoroughly; cleaning, scouring, purifying, brushing, rubbing or wiping off, sweeping, taking away, removing; the anointing of images, etc. See ಗುಡ-; ತೊಡೆ 1, ಬಱ 4.

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಿ sam-mârjani. *A brush, a broom.*

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನೆ sam-mârjanĕ. = ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ. Smearing with cow-dung (Bp. 9, 41).

ಸಮ್ಮಾರ್ಜಿಸು sam-mârjisu. To clean, etc., to sprinkle, to anoint, to smear with cow-dung (Bp. 19, 69; 41, 21).

ಸಮ್ಮಿತ sam-mita. Measured; of the same measure, equal, same, like, similar. (R.).

ಸಮ್ಮಿಶ್ರ sam-miśra. Commingled, mixed together, mixed, blended, joined; connected, furnished or endowed with. See ಕಲಸು 1, ಬೆರಸು 1; Bp. 46, 61.

ಸಮ್ಮುಖ sam-mukha. Facing, fronting, being in front of, being face to face, opposite; confronting, meeting, encountering; looking towards, directed towards; the state of being in front, etc., presence. ಸಮ್ಮುಖಂ, before the face, in front of, in the presence of (Bp. 5, 52; 29, 10; J. 5, 11; 14, 16). — ಸಮ್ಮುಖಂಗೆಯ್. -ಂ-. To stand face to face, to front (Rśv. 6, after 11; Śśv. 1, after 79).

ಸಮ್ಮುದ sam-muda. Great joy, joy, pleasure, delight (Bp. 2, 39; 40, 16; 57, 59; J. 31, 76). — ಸಮ್ಮುದವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To obtain joy, to rejoice (Bp. 5, 70; 34, 25).

ಸಮ್ಮುದಿತ sam-mudita. Greatly rejoiced, joyful, happy, delighted, glad (Bp. 1, 58; 2, 24; 37, 34).

ಸಮ್ಮೂಢ sam-mûḍha. Completely stupefied, astounded; unconscious; bewildered; foolish, ignorant. 2, heaped, accumulated. (R.).

ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ sam-mûrćhana. Congealing or becoming dense. 2, stupefaction, fainting away. 3, increasing or spreading in all directions, *universal pervasion, entire permeation, expansion,* co-extension. See Nr. s. ಹಸರಿಸು.

ಸಮ್ಮೃಷ್ಟ sam-mṛishṭa. Well swept or scoured, cleaned, cleansed; *strained, filtered.*

ಸಮ್ಮೇಲ sam-mêla. ಸಮ್ಮೇಳ. Meeting or coming together, joining, union; a large concourse of people. 2, a double drum (My., also as ಸಮ್ಮೇಳದ ಕಾಯಿ). ಹಿಮ್ಮೇಳ ಇದ್ದರೆ ಮುಮ್ಮೇಳ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮೇಳ (Prv.).

ಸಮ್ಮೇಲನ sam-mêlana. Meeting, coming together, joining, assembling, associating with; mixture. See ಒನ್ದು 1, ಒಟ್ಟು 1, ಕೂಡು 1, ನೆರೆ 1. — ಸಮ್ಮೇಲನವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To obtain union (Ćpr. 7, 88).

ಸಮ್ಮೇಲಿಸು sam-mêlisu. ಸಮ್ಮೇಳಿಸು. To join (Ć. Bp. 19, 41).

ಸಮ್ಮೋದ sam-môda. = ಸಮ್ಮುದ. (Bp. 3, 20. 40; 21, 27; 32, 35; 47, 69).

ಸಮ್ಮೋಹನ sam-môhana. Stupefying, bewitching, fascinating; fascination; stupefaction, bewilderment (J. 11, 21). ತೊಟ್ಟಂ ಸಮ್ಮೋಹನಮನ್ (= ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರಮಂ?) ಅಭಯಂ ಪಾಣ್ಡವಂ (Śmd. 287).

ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ sammôhana-astra. A kind of weapon (J. 6, 32; 16, 14). ತೊಟ್ಟಂ ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರಮಂ (Śmd. 282).

ಸಮ್ಯಕ್ಕರುಣ samyać-karuṇa. Befitting compassion (Bp. 13, 24).

ಸಮ್ಯಕ್ಕು samyakku. Tbh. of ಸಮ್ಯಚ್. (Śmd. 106 Cm.).

ಸಮ್ಯಗ್ಭಕ್ತಿ samyać-bhakti. Proper or true devotion (Śśv. 4, 109).

ಸಮ್ಯಚ್ sami-ać. = ಸಮ್ಯಕ್ಕು, ಸಮ್ಯಂಚ್.

ಸಮ್ಯಂಚ್ sami-añć. ಸಮ್ಯಕ್. Going along with or together. 2, uniform, same, identical. 3, all, entire, whole, complete. 4, *correct, accurate, proper, true, right;* pleasant, agreeable. 5, with, together; entirely, fully; accurately, etc.

ಸಮ್ರಾಜ್ sam-râj. A sovereign lord, *a paramount sovereign, one who rules over other princes and has performed the râjasûya sacrifice.*

ಸಯ್ say. 1. (ಸೆಯ್. ಸ್ಯೈ). Straightness; downrightness; rectitude, propriety; merit; beauty (see ಕೆಯ್ 4, ಚನ್ 2, ಚಾಚು, ಸಡಗರ 1, ಸಸಿನ, ಸಸಿನೆ 2, ಸಾಗು 3, ಸಾವಗಿಸು 1). — ಸಯ್ಗರೆ. -ಕರೆ. Straightness or beauty to hide or disappear: to become downcast (Bh. 4, 4, 55). — ಸಯ್ಗಱೆ. -ಕಱೆ. To rain, shower or let fall straight down or with accuracy or right heavily (J. 4, 24; 22, 20). — ಸಯ್ಗೆಡಪು. -ಕೆಡಪು. To make fall straight down (J. 6, 32). — ಸಯ್ಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. To fall straight down or prostrate (Bp. 20, 4. 6; 22, 49; 27, 72; 36, 36; 47, 46; 50, 32; 59, 50; V. 9, 81; J. 11, 34; 23, 6; 31, 58). — ಸಯ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To assume beauty: to become or be beautiful (Bh. 6, 2, 6). — ಸಯ್ದಾರೆ. A shower that falls straight down or with accuracy, or a right heavy shower (Bh. 6, 7, 17). — ಸಯ್ನಿಮಿರ್. To be stretched straight up (J. 8, 18). — ಸಯ್ನೆಗೆ. To rise straight upward, to bristle (Bh. 7, 7, 52. 66). — ಸಯ್ಯಕ್ಕರ. -ಅಕ್ಕರ. A straight syllable, a syllable denoted by a straight line, *i. e.* a short syllable (Ćh. v. 26; *cf.* ಸಯ್ತುಗೆರೆ; Mr. 363. 364). — ಸಯ್ಯಡಿ. -ಅಡಿ. Straight-foot: a person of rectitude or merit (Ćh. XX; v. 27. 151; Madras Govt. MS. v. 2). — ಸಯ್ವರಿ. -ಪರಿ. To run or move straight on (V. 5, 11; Śśv. 3, 48; 4, 40; 5, 15; Râm. 3, 8, 68; Bh. 3, 13, 26; 3, 17, 35; J. 4, 14; 14, 21; 16, 33). — ಸಯ್ವೆಱಗಾಗು. -ಆಗು. To become right or in a great degree astonished (J. 15, 29; 18, 47; 21, 46; 30, 19; 31, 50). — ಸಯ್ವೆಱಗು. -ಬೆಱಗು. Right great, excessive astonishment, amazement (Grj. 5, 38; Śśv. 2, 104; Bh. 4, 4, 21. 31).

ಸಯ್ say. 2. To cease, to be quieted, to be stilled or calmed. ಭಯಂ ಸಯೆ (when . . ., Ćpr. 6, 83).

ಸಯ್ say. ಸ್ಯೈ. = ಸಯಿ, ಸಹಿ. (My.; B. 1, 7; 2, 5). — ಸಯ್ ಸಯ್. rep. (B. 2, 10; 3, 54).

ಸಯಂ sayaṁ. Tbh. of ಸ್ವಯಂ. ಸಯಮ್ ಅಕ್ಕು ದೀಪ್ತಿ ವಿದ್ಯುತ್ತುಗಳೊಳಂ ಮಿಂಚು (Śm. 85).

ಸಯಮ್ಬು sayambu. Tbh. of ಸ್ವಯಮ್ಭು. (Śmd. 368).

ಸಯಿ sayi. = ಸಯ್, etc. A word answering to signature in writing, and to acceptance in oral communication. 2, a particle of emphatic indication or concession: indeed, in truth, aye, of course, well said, correct (My.; Mhr., H. ಸಹ, ಸಹೀ).

ಸಯಿಜ್ಞಿತ sayijñita. Tbh. of ಸಂಜ್ಞಿತ. Honoured, etc. (ಕಾಂಚಿತ, ಅರ್ಚನಂ Mr. 449).

ಸಯಿಸು sayisu. Tbh. of ಸಹಿಸು. (ಸಹಿಸು, ತಾಳು G.; My.; Tĕ. ಸಯಿಂಚು; T. ಚಗಿಕ್ಕಿ, ಚಹಿಕ್ಕಿ).

ಸಯುಕ್ತಿಕ sa-yuktika. Suitable, proper (Si. 263).

ಸಯುಜ್ sa-yuj. Closely yoked or joined. See ಸಾಯುಜ್ಯ.

ಸಯ್ಗೆ saygĕ. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (My.; Bh. 3, 21, 13; see ಕಣ್-).

ಸಯ್ತು saytu1-a3. = ಸಯ್ದು q. v., ಸಯ್ಪು. A man of rectitude, etc. (ಸರುತ, ತಜ್ಞ Ćt. 1, 39).

ಸಯ್ತು saytu. 1. ಸ್ಯೈತು. = ಸಯ್ 1, (ಸಯ್ಪು 1). Straightness; rectitude, propriety; a straight line used to denote a short syllable: a short syllable (ಲಘು Śs.). — ಸಯ್ತಿಡು. -ಇಡು. To put in order, to make proper (Grj. 3, after 119); to put on in a proper

manner (10, 44). — ಸಯ್ತುಗೆರೆ. A straight line: the sign for a short syllable (Čh. v. 25). — ಸಯ್ತುವರಿಯಿಸು. -ವರಿಯಿಸು. To cause to run or go straight on (Abh. P. 13, 85; 13, after 122; *cf.* ಸಯ್ಪರಿ).

ಸಯ್ತು saytu. 2. (= ಸಯ್ಪು 2). Cessation, ceasing from action, rest, ease, quiet, stillness, silence (ಸುಮ್ಮನೆ ಇರ್ಪುದು Šm. 63; ಸಾವಗಿಪುದು, ಮೌನಾರ್ಥಂ Kk. 49; *cf.* ಸಸನೆ). — ಸಯ್ತಿರ್. -ಇರ್. ಸಯ್ತಿರು. To be in a state of rest, to be quiet or at ease; to be silent (Čpr. 5, 106; 55, 15; Abh. P. 12, 62; Bp. 28, 34; 52, 21; Ršv. 11, 125; Ššv. 4, 111; V. 9, 92). ಅವುದು ಸಂಕಟಂ ನಿನಗೆ? ನಿಲ್ಲು, ನಿಲ್ಲುಜಾ! ಸಯ್ತಿರು! (Šmd. 139 Mdb.). — ಸಯ್ತು ಪೋಗು. To take rest, to keep quiet. ಪೊಡಮೂಡದೆ ಸಯ್ತು ಪೋಕುಮೇ ಪರಸೈನ್ಯಂ? (Šmd. 290 Mdb.).

ಸಯ್ತೆ saytĕ. Straightness; rectitude, etc. (ನೇರ್ಪು Šs.). — ಸಯ್ತೆದೋಱ್. -ತೋಱ್. To appear proper or orderly arranged (Čpr. 2, 20).

ಸಯ್ದ sayda. = ಸಯ್ತು, etc. A man of rectitude, a straightforward, upright or honest man (ಸರಳ, ದಕ್ಷಿಣ Hlâ.). **2,** a Brâhmaṇa (ನೇರಿದ Šmd. II, Kk. 93, o. r. ಸಯ್ವ; ದಿಮ್ಮಿದ, ಗನಹ, ನೇರಿದ, ಪಿರಿಯ, ದ್ವಿಜ Šm. 52, Kk. 34).

ಸಯ್ಪು saypu. 1. (= ಸಯ್ತು 1). Rectitude, propriety, justice, virtue, merit (ನೇರ್ಪು Čt. II, 53; ಪುಣ್ಯ Šmd. II; Čt. I, 12; I, 98; II, 110; ಪುಣ್ಯವೀಡು Kk. 89; ಹೂನ್ಯ, ಪುಣ್ಯ Šs.; Šm. 34; Čpr. 3, 45; 9, 55; Abh. P. 7, 78; 10, 7; 13, 113; 15, 37; Ršv. 3, 79; 18, 21; J. 18, 21). — ಸಯ್ಪುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain merit (Čpr. 7, 93).

ಸಯ್ಪು saypu. 2. (= ಸಯ್ತು 2). Cessation, quiet, stillness, etc. — ಸಯ್ಪಿಡು. -ಇಡು. To quiet, to still, to calm, to suppress (J. 20, 38; 24, 10; 28, 55; 32, 46).

ಸಯ್ಯಾಮಿ sayyami. Tbh. of ಸಂಯಮಿ, q. v. (Bp. 24, 40).

ಸಯ್ರಣೆ sayraṇĕ. = ಸೈರಣೆ. (Tbh. of ಸಹನ). Patience, endurance, forbearance, bearing, enduring (ಮರ್ಷ, ಕ್ಷಮೆ, ತಿತಿಕ್ಷೆ, ಕ್ಷಾನ್ತಿ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ Hlâ.; ತಿತಿಕ್ಷೆ, ಕ್ಷಮೆ, etc. Mr. 431; ಸಾಮ 267; ಕ್ಷಾನ್ತಿ, ತಿತಿಕ್ಷೆ Si. 68; Bp. 38, 12; 42, 20; My.; B. 4, 155). ಸ್ವಭಾವದಿನ್ದ ಸಯ್ರಣೆಯುಳ್ಳವನು (ಸಹಿಷ್ಣು, ಸಹನ, etc. Si. 361). ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು, ಸಯ್ರಣೆಯೆನತ್ತು, ಕೆಳದಿಗೆ ತನತ್ತು ಸನ್ದಿಸುವೆಸಕಂ (Šmd. 179). ಸಯ್ರಣೆಯೆಮ್ಬುದು ಮೊಸ್ಸರಿ; ಸಯ್ರಣೆಯೆ ದಾನಧರ್ಮ ಜಪವುಂ ತಪವುಂ; ಸಯ್ರಣೆ ಪುಣ್ಯದ ಮೂಲಂ; ಸಯ್ರಣೆ ಸರ್ವರಿಗೆ ಹಿತವು; ವಾಣಿಯ ಮುಕುರಾ (Subhâshita Kandapadya). ಸ್ಮರಣೆ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸಯ್ರಣೆ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). — ಸಯ್ರಣೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To lose (one's) patience (Râm. 3, 8, 68).

ಸಯ್ರಿಸು sayrisu. ಸೈರಿಸು. (= ಸಹಿಸು). To bear, to bear patiently, to suffer, to endure; to be patient; to bear with, to put up with, to pass unavenged; to be strong or able to bear up against (ಸಹನ Šmd. Dh., o. r. ಕ್ಷಮತ್ವ; Čpr. 5, 12; 8, after 57; 8, 65. 102; Bp. 8, 56; 13, 23; 18, 36; 22, 34. 63; 23, 40; 27, 60; 32, 62; 34, 13; 37, 42; 40, 42; 49, 23. 45; 57, 14; 60, 3. 16; 61, 56; Ššv. 4, 87; J. 2, 15. 38; 4, 28; 21, 31. 32. 41). ತಪದ ಬಾಧೆಯಂ ಸಯ್ರಿಸುವಾತಂ (ದಾನ್ತ Hlâ.). ಹೆಡಿರ ಮೇಲಲನ್ನು ಸಯ್ರಿಸಲಾಡಿವೇ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವದು (ಅಕ್ಷಾನ್ತಿ, etc. Si. 68); ಸಯ್ರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟ ಬೊಯಿಲು ಹೊಡತ ಮುನ್ತಾದವುಗಳು (ಸೋಢ, ಕ್ಷಾನ್ತ 380). ಸಯ್ರಿಸು, ಹೃದಯಮೆ! ಸಯ್ರಿಸು! (Šmd. 155). ಅವಧಿ ಬರ್ಪನೆಗಂ ಸಯ್ರಿಸಿದಂ (295). ಓಟಿಕೆ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿ ಬಹುದು, ಚಳಿಕಾಟ ಸಯ್ರಿಸ ಕೂಡದು (Prv.). See ಅಪರಾಧ-, ತಪ್ಪು-.

ಸಯ್ವ sayva. = ಸಯ್ದ q. v., etc. (ದಕ್ಷಿಣ, ಸರಣ Mr. 243).

ಸರ್ sar. (= ಸರ 2). Head: the chief, principal, president, superintendent, etc.; a prefix to words designating the public officers of state and their offices; the chief leading person of any corporation (Mhr., H. ಸರ; My.). — ಸರ್ ಫೌಜುಕಚೇರಿ. The office of the principal native collector (My.), or of a colonel (My.).

ಸರ sara. 1. = ಸರಿದು. P. p. of ಸರಿ 1, in ಸರ ಕೊಳ್ಳು, to go to one side, or aside, etc. (My.; G. 529).

ಸರ sara. 2. (fr. ಸರಿ 1). — ಸರ ಸರನೆ. rep. Quickly, hastily (Bp. 8, 8. 43; 9, 8; 11, 28; 20, 21; 22, 10; 24, 36; 26, 14; 37, 47; 47, 8. 60; 48, 30; 50, 37; 60, 4; Ršv. 5, after 55; 6, after 11). — ಸರ ಸರಿಸು. To hasten (Râm. 3, 8, 35).

ಸರ sara. 3. An imitative sound (M. ಶರೆ, a rustling sound). — ಸರದುಮ್ಬಿ. -ತುಮ್ಬಿ. A herb or half-shrub with labiate flowers, Leucas collina Dalz. (Z.). — ಸರ ಬರ. reit. The sound produced when eating ambali or when the mucus of the nose is going up and down in the nostrils (My.). 2, that produced when ascending or descending a tree (C.). — ಸರ ಸರ. rep. The sound of rustling (produced by snakes, birds, etc. in leaves, bushes, etc., My.; *cf.* Mhr. ಸರ ಸರ).

ಸರ sara. 4. ಸರವು. = ಸರಡು, etc. Hunting, the chase. ಸರವೆನೆ ಬೇಂಟೆಯೆನೆ ಸರವಿ (Šm. 31).

ಸರ sara. 5. — ಸರಕುಟವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. The bird Turdus ginginianus (ಅಡೇಲು Si. 175). ಶರಾರಿ ಆಟಿ ಆಡಿ ಎನ್ದೊಡೆ ಸರಕುಟವಕ್ಕಿ; ಗಣ್ಡುಮುಟುಗನ್ ಎನ್ದೊ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). — ಸರಕೂಟವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಸರಕುಟವಕ್ಕಿ. (ಆಟಿ, ಶರಾರಿ, ಆತಿ Hlâ.).

ಸರ sara. 6. = ಸರಿ 2, q. v. — ಸರಗುಣಿಕೆ. -ಕುಣಿಕೆ. A loop with a running knot, a noose (G. 573; Mhr. ಸರಫಾಂಸ). — ಸರಗುಣಿಕೆಚೀಲ. A bag with a saraguṇikĕ (G. 578). — ಸರಮಿಣಿ. A leather rope with a noose (S. Mhr.).

ಸರ sara. 1. A sudden and forceful gush, rush or proceeding; a fit of delirium or of minor mental disturbance (Mhr.). ಪದ ಕಸ, ಸ್ವರ ಸರ (Prv.).

ಸರ sara. 2. (= ಸರ್ & ಸರ 1). — ಸರತಪ್ಪು. Many mistakes (My.). — ಸರಪಟಿಂಗ. A great lecher (My.). — ಸರಮಗ್ಗಿ. The chief multiplication-table, that which every one ought to know (from 1×1 to 10×10, My.). — ಸರವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The state of being many-wayed, *i. e.* that of being disorderly or without order (My.). 2, that of being falsehood, falsehood, lie (My.).

ಸರ sara. 3. Going, moving, proceeding (adj.); going, motion. See ಅಗ್ರತಃ-, ಅಪ-, ಉಪ-, ಏಕ್ಕ-2, ಪರಿ-, ಪ್ರ-, ವಿ-.

ಸರ sara. 4. Tbh. of ಸ್ವರ 2. (Šmd. 368; ಧ್ವಾನ Šm. 30). Sound, etc. See ಇಂಚರ, ನಿಡು-, ನುಣ್ಚರ, ಮೆಲ್-. — ಸರಂಗೆಯ್. -ಗೆಯ್. To utter a sound, to sound, to cry (Čpr. 2, after 93; Abh. P. 9, after 117). — ಸರನ್ದೋಱು. -ಂ-ತೋಱು. To cry aloud (Ršv. 6, after 11). — ಸರವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To catch a tone (Čpr. 7, 97). — ಸರವಿಡು. -ಇಡು. = ಸರಂಗೆಯ್. ಸರವಿಡಲು ಕಲಿಸಿದಳ್ ಆಕೆ ತನ್ನರಮನೆಯ ಕೋಗಿಲೆಗೆ (Prll. 3, 32).

ಸರ sara. 5. Tbh. of ಶರ. (Šmd. 335). See ಪಂಚ-, ಬಣ್ಣಸರ No. 1.

ಸರ sara. 6. = ಸರಸ್. A lake, a pond, a pool (ಪದ್ಮ, ಕೊಳನು Nn. 54). See Čpr. 5, after 44; J. 3, 2; ಅಲ್ಪ-.

ಸರ sara. 7. A string (Sk.; Mhr.; My.; Sk. also ಸರತ್, ಸರಿತ್). See ಅಯ್-, ಎಕ್ಕ-1, ಏಕ-, ಕೊಬ್ಬರಿ-, ಬಣ್ಣ- No. 2; Čpr. 6, after 64; 8, after 4; Bp. 32, 29; J. 6, 19; 16, 24; Si. 217. 218. 229. ನೂಱು ಸರಮುತ್ತು (ದೇವಚ್ಛನ್ದ Mr. 338); ಅಯ್ವತ್ತು ಸರದ ಮುತ್ತು (ಮಾಣವಕ 338); ಒನ್ದು ಸರವಾಗಿರ್ದ ಹಾರಂ (ಏಕಾವಲಿ, ಕಣ್ಠಿಕೆ 338). ಮಣೀ ಸರಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಹಣ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). 2, a long piece of timber put on a roof to support the bamboos (Mhr.; My.). — ಸರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To form a string or continuous line of (Č. Bp. 53, 20; Râm. 6, 44, 14).

ಸರಃಕಲ್ಪ saras-kalpa. Equal to a lake (Čpr. 2, 58).

ಸರಕ್ sarak. A sound that is produced in sliding (S. Mhr.; Mhr. ಸರಕನ).

ಸರಕ saraka. Going, moving (*cf.* ಸರಾಗ). 2, a lake, a pond. 3, heaven, sky. 4, a continuous line of road. 5, spirituous liquor, rum. 6, drinking spirits. 7, *a drinking vessel, a goblet* (ಶಂಕರಿ, ದಾರೆಗಿಣ್ಣಲ್ Mr. 212; *cf.* ಚರಿಗೆ?).

ಸರಕಟಿಸು sarakaṭisu. (fr. ಸರ 1?). To rush forward (? Bh. 8, 13, 12).

ಸರಕರಣ sara-karaṇa. Tbh. of ಸ್ವರಕರಣ. (Šmd. 376).

ಸರಕಾರ sarakâra. = ಸರ್ಕಾರ. The government of a state; the supreme power; the state (My.; Mhr., H.; ಸರಕಾರ is a comprehensive term applying alike to the judicial court of the king or ruler, the collector's cutcherry, the courts of the mâmalĕdâra, etc., etc.). ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ತೆಱಗೆಯ ಹಣ (ಭಾಗಧೇಯ G.). — ಸರಕಾರಖಾತೆ. State department, public department (B. 5, 280). — ಸರಕಾರದವರು. -ಅವರು. Government officers (C.; B. 3, 43; 4, 86). — ಸರಕಾರದ ಹಣ. Public money, the money of the state (C.). — ಸರಕಾರಿ. Relating to the government, state or court (My.; B. 4, 142. 214; Mhr.).

ಸರಕಿಸು sarakisu. = ಸರಿಕಿಸು, ಸರುಕಿಸು. To push or move on, aside, away or back (My.; Mhr. ಸರಕಾವಿಣೇಂ; *cf.* ಜರಗಿಸು, ಸರಿಸು).

ಸರಕು saraku. 1. = ಸರ್ಕು. (Tbh. of ಸರಕ, going, *i. e.* movable things? or fr. ಸರಿ 1?). Goods, things, commodities, merchandise, cargo; different valuable articles, as cloths, minerals, etc. (Bp. 22, 55; Č. Bp. 47, 20; J. 7, 5; 16, 33; Bh. 1, 10, 34; C.; B. 3, 9. 116; Tĕ. ಸರುಕು; T., M. ಚರಕ್ಕು). ಸರಕನ್ ಇಕ್ಕುವ ಭರಣಿ (ಸಮುದ್ಗಕ, ಸಮ್ಪುಟಕ Nr.). ಸರಕು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವೇ?—ಬೆಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರಕಿನಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಉಣ್ಟೇ? (Prvs.). ಸರಕು ತುಮ್ಬುವ ಗೋಣಿ, etc. (ಭಾಣ್ಡ, etc. Si. 309). See Mr. s. ಉಗ್ರಾಣ.

ಸರಕು saraku. 2. (fr. ಸರಿ 1?). (Going out of the way or aside to show one's esteem?), esteem, regard, care (Bp. 26, 14; 38, 21; 47, 43; 49, 17; 54, 1; 59, 48; Tĕ.). — ಸರಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To regard, to care for, to take care of (Bp. 13, 8).

ಸರಕು saraku. 1. = ಸರುಕು. To slip or slide (Mhr., H. ಸರಕಣೇಂ); to move on, aside, or back; to give place, yield or recoil (My.; Mhr., H.; *cf.* ಜರಗು 1, ಸರಿ 1).

ಸರಕು saraku. 2. Sliding, etc. 2, the side-part, the lower part (Râm. 6, 30, 30). — ಸರಕುದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To slip or run away (Râm. 4, 2, 36).

ಸರಕ್ಕನೆ sarakkanĕ. (fr. ಸರ 2). Swiftly. — ಸರಕ್ಕನೆ ಸರಿ. To move quickly aside (My.).

ಸರಗ saraga. = ಸೆರಗ, q. v. ಸರಗಂ (Šmd. 90 Mdb., o. r. ಸೆರಗಂ).

ಸರಗ saraga. (Tbh. of ಸರಕ?). N. of a vṛitta (Čh.).

ಸರಗಸ್ತು saragastu. = ಶಬಗಸ್ತು. (My.).

ಸರಘೆ saraghĕ. *A bee.* See ಸಾರಘ.

ಸರಂಜಾಮು saranjâmu. Materials, apparatus, utensils, tools, furniture, goods and chattels (My.; B. 5, 196; Mhr., H.).

ಸರಟ saraṭa. *A kind of lizard or chameleon* (ಓತಿ Hlâ.; Nn. 36; ಕವ್ಬುಳಿಯಳಿಗ Ct. I, 68). See ಓತಿ.

ಸರಡು saraḍu. = ಸರ 4, ಸರವಿ. Hunting, the chase (ಬೆರಡು, ಸರವಿ Šs.; ಬೇಣ್ಟೆ, ಸರವಿ Kk. 51). See ಹಳ್ಳಿ-.

ಸರಣ saraṇa. 1. Going, moving, proceeding; who or what goes or moves. See ಅನು-, ಅಪ-, ಅವ-, ನಿಃ-, ಪುರಃ-, ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಸರಣ saraṇa. 2. = ಸರಲ, ಸರಳ. (ದಕ್ಷಿಣ, ಸಯ್ಪು Mr. 243).

ಸರಣಿ saraṇi. *A road, a path, a way.* 2, manner, mode, method (Bp. 1, 19; 38, 45; Mhr.). 3, a straight or continuous line. 4, a disease of the throat. — ಸರಣಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. To lose one's path; to get out of order (Č. Bp. 47, 3).

ಸರಣು saraṇu. Tbh. of ಶರಣ 2. (My.).

ಸರಣೆ saraṇĕ. *The creeping plant Paederia fetida* Lin.

ಸರತ್ sarat. Going, moving, proceeding. 2, a thread, a string.

ಸರತಿ sarati. = ಸರದಿ 1, ಸರ್ತಿ, ಸರ್ದಿ. (Tbh. of ಸರತ್; or could it be = a ಸಲ್ತಿ fr. ಸಲ್ 1? *cf.* ಸಲ?). A course: a time; a turn, rotation (My.; B. 3, 57. 86). ಆಡುಗಳು ಸರತಿಗೆ ಎರಡು ಮೂಱು ಮಱಿಗಳನ್ನು ಈಯುತ್ತವೆ (B. 3, 11). ಗಣ್ಡುಹುಡುಗರ ಸಾಲೆಗಳು... ವರುಷದೊಳಗೆ ಎರ್ಡು ಸರತಿ ಕಟ್ಟಾಗುತ್ತವೆ (5, 276). — ಸರತಿಯ ಮೇಲೆ. By turns (My.).

ಸರತ್ನಿ saratni. *A short cubit, from the elbow to the extremity of the fist* (ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಅಳೆದ ಮೊೞಂ Nr.; ಗುದ್ದುಮೊೞ G.).

ಸರಥ sa-ratha. Having a car or chariot; riding in the same car; a warrior. See ಸಾರಥಿ.

ಸರದ sarada. Tbh. of ಶರದ. (Šmd. 335. 289; Čpr. 6, after 64).

ಸರದಾರ saradâra. A chieftain or chief; a prince or a leader; an officer (My.; Mhr., H.; B. 4, 81; 5, 5; ಅನೀಕಸ್ಥ, ವಾಹಿನೀಪತಿ G.). ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರನಾದರೂ ಮನೆಹೆಣ್ಡತಿ ಕಾಸ್ತಾರ (Prv.).

ಸರದಿ saradi. 1. = ಸರತಿ, etc. (My.).

ಸರದಿ saradi. 2. Coldness, dampness (as of climates, air, etc.), coldness (as in drugs, articles of food, etc., the implication being of insalubriousness or injuriousness, Mhr., H.; My.; B. 5, 206; *cf.* ಚಳದಿ); cold in the system, morbid cold.

ಸರದು saradu. P. p. of ಸರಿ 1. (C.). ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗರು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಸರದು, ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು, ಮನಸುಗೊಟ್ಟು ಕೇಳ ಹತ್ತಿದರು (B. 5, 129). ಆ ದಿವಸ ಅವನು ಅಂಜ ಕೊಣ್ಡು ಸರದಿದ್ದರೆ ಹಡಗದೊಳಗಿನ ಜನರೆಲ್ಲರು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (5, 165). — ಸರದಾಡು. -ಆಡು. (ಆಳ ಪಡು Čb.).

ಸರನ್ಧ್ರ sa-randhra. *Full of holes, perforated.*

ಸರಪಣಿ sarapaṇi. = ಸರಪಳಿ, ಸರ್ಪಳಿ. A chain (My.; Si. 218; Tĕ. ಸರವಣಿ, ಸರವಳಿ; M. ಸರಪ್ಪಳಿ, T. ಚರಪ್ಪಳಿ; *cf.* Sk. ಸರ್ಪಣ?). ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಲೋಹದ ಸರಪಣಿ (ಶೃಂಖಲ, etc., ಆನೇ ಬೇಡಿ Si. 271). 2, a kind of collar or necklace.

ಸರಪಳಿ sarapaḷi. = ಸರಪಣಿ, etc. (My.). See Bp. 46, 21; 61, 27; Rśv. 6, after 11; Č. Bp. 47, 44; B. 3, 43; Mr. 339 s. ಲೇವಳ.

ಸರಫರಾಜು sarapharâju. Advancement, promotion, commendation and exaltation for exploits or services (Mhr., Br. ಸರಫರಾಜೀ); the attention, regard or kindness shewn by a superior to an inferior (My.; Br. as ಸರಫರಾಜೀ, ಸರಫರಾಜು).

ಸರಬರಾಯಿ sarabarâyi. The act of providing supplies for a journey, etc. (H. ಶರ್ಬರಾಹೀ; My.; H. ಶರ್ಬರಾಹ್, supply; travelling expenses, or cash to pay them).

ಸರಭಸ sa-rabhasa. Possessing speed, etc. ಸರಭಸಂ, with great speed, etc. (Rśv. 6, after 11).

ಸರಮೆ saramĕ. *A bitch.* 2, N. of the wife of Vibhîshaṇa. *Cf.* ಸಾರಮೇಯ.

ಸರಯು sarayu. N. of a river (Šmd. 103; Si. 94; see ಸಾರವ).

ಸರಲ್ saral. = ಸರಳ್, ಸರಳು. (Šmd. 41). An arrow (ಕಣೆ, ಕೋಲ್, ಪುಣುಮ್ಬು, ಅಮ್ಬು Šm. 43; Čpr. 1, 127; 6, 13. 34. 36; Tĕ. ಸರಡು; Sk. ಶರ).

ಸರಲ್ saral. = ಸರಲು. A kind of ornamental chain for the wrist. See ಮುಂಗೆಯ್ಸರಲ್.

ಸರಲ sarala. = ಸರಣ 2, ಸರಳ. Straight, not crooked, right, direct; *honest, sincere, candid, artless, simple, upright* (ಸರಿಸ, ನೇರಿತು Nn. 63). 2, *a species of pine tree, Pinus longifolia* Roxb. (ಭೂಜ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 63). 3, a kind of bird, Pavo bicalcarata. 4, the yak or bos grunniens (ಚಮರೀ ಮೃಗ 63). 5, disease, sickliness (ಸರೋಗ, ಬಿಡದೆ ಇಹ ರೋಗ 63).

ಸರಲತರ sarala-tara. Uncommonly straight or direct (Čpr. 2, 59; 3, 54).

ಸರಲತೆ saralatĕ. Straightness; honesty, sincerity, etc. (Čpr. 8, 51).

ಸರಲತ್ವ saralatva. = ಸರಲತೆ. (My.).

ಸರಲದ್ರವ sarala-drava. *The resin of Picus longifolia, turpentine.*

ಸರಲು saralu. = ಸರಲ್. (My.).

ಸರಲೆ saralĕ. = ಸವಹೆ. *A kind of convolvulus* (= ತ್ರಿಪುಟಿ). 2, N. of a bird (Râm. 3, 3, 18; *cf.* ಸರಲ No. 3 & ಸರ್ಲೆ).

ಸರವನ್ದ saravanda. Tbh. of ಶರಬನ್ಧ. (Šmd. 380).

ಸರವನ್ದಿಗ saravanda-iga. (Šmd. 233). A man who ties arrows.

ಸರವಾದಿ saravâdi. Tbh. of ಸ್ವರವಾದಿ. (Šmd. 376). A person who utters musical notes: a (clever) singer (Bh. 3, 20, 27; 8, 23, 6).

ಸರವಿ saravi. = ಸರಡು, etc. (ಬೇಣ್ಟೆ Šmd. II; Šm. 108; Čt. I, 7; ಸರ, ಬೇಣ್ಟೆ Šm. 31; ಸರಡು, ಬೇಣ್ಟೆ Kk. 51; ಸರಡು, ಚರಡು Šs.).

ಸರವಿ saravi. (= ಸರ 7). A string, a cord, a rope (ರಜ್ಜು Šm. 108; Bp. 16, 21; 42, 2; Šśv. 2, 81; Bh. 1, 4, 17; T., M. ಚರಡು).

ಸರವೆ saravĕ. = ಸರವಿ. See ನೆಲ್ಲುಹುಲ್ಲು-.

ಸರಶನ sa-raśana. Having a girdle, girdled. See ಸಾರಶನ.

ಸರಸ್ saras. *A lake, a pond.*

ಸರಸ sa-rasa. Having juice, sappy, juicy, succulent; fresh, new; sapid, tasty; spirited, savoury, piquant, witty, jocose; beautiful, charming, excellent; excellence; agreeable; expressive of poetical sentiment; impassioned, enraptured. 2, piquancy, wit, jocosity, fun, a joke, a jest, a witticism (ಚಲ್ಲ Čt. I, 30; My.). 3, cheap (My.). ಸರಸಸಂಗೀತನಿಪುಣಂ (Kk. 101). ಸರಸವಾದರೆ ವಿರಸವಾದೀತು.—ಸರಸವಾದದ್ದೆಲ್ಲಾ ವಿರಸಕ್ಕೆ ಹೇತು.—ಸರಸ ಬೆರಸಿ ಕೊಣ್ಡಿತು (was mixed up with heterogeneous matters, *i. e.* became offensive).—ಸರಸವಿದ್ದವನ ಮನೆಗೆ ಬಟಾಸುಳ್ಳ ಹೋದರೆ ಹೊಟಾಸಿ ಕೊಟ್ಟನನ್ತೆ ಒನ್ದು ಮೊಟ ಸುಳ್ಳ (Prvs.). See Bp. 40, 80; J. 2, 60; 15, 45; Prvs. s. ಸರ್ಪ and ಹಾವು.—ಸರಸಪ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain or evince excellence (Grj. 2, after 106).—ಸರಸವಾಡು. -ಆಡು. To sport (Čh. v. 65; Bp. 47, 39; 57, 81; 59, 20; J. 15, 19).—ಸರಸಾಗು. -ಆಗು. To become spirited, beautiful, etc. (B. 4, 183).

ಸರಸಕವಿ sarasa-kavi. An excellent poet; a poet of proper poetical sentiment (Čt. II, 105. 106). ಕರ್ಣಾಟಕಸರಸಕವೀನ್ದ್ರಕರ್ಳ್ (II, 122).

ಸರಸಕೇಲಿ sarasa-kêli. Jocose play (My.).

ಸರಸಗಾತಿ sarasa-gâti. A spirited, jocose woman (My.).

ಸರಸಗಾಱ sarasa-gâṟa. A spirited, jocose man (My.).

ಸರಸತಿ sarasati. Tbh. of ಸರಸ್ವತಿ. (Šmd. 368. 408; ಶಾರದೆ Kk. 9; ಅರವಿನ್ದಭವನ ಅರಸಿ Šm. 8).

ಸರಸರವ sarasa-rava. A charming tone (Šśv. 1, after 79).

ಸರಸವತಿ sarasa-vati. A charming or jocose woman (ಚಲ್ಲಗಾತಿ Kk. 28; Šm. 73).

ಸರಸಾಲೋಕನ sarasa-âlôkana. An agreeable look; a charming or funny expression of the eye (ಕಣ್ಚಲ್ಲ Šs.).

ಸರಸಿ sarasi. 1. A spirited, jocose person (My.).

ಸರಸಿ sarasi. 2. *A pond* (ಬೆಂಚೆ Čt. II, 40; Kk. 85; ಕೊಳ Šm. 36; ಕಾಸಾರ, ಕೊಳ Mr. 417).

ಸರಸಿಜ sarasi-ja. A lotus (ಪುಷ್ಕರ, ತಾವರೆ Nn. 27; ವಿತೀರ್ಣ, ತಾವರೆ 41; ಪದ್ಮ Mr. 419).

ಸರಸಿಜನಾಭ sarasija-nâbha. Vishṇu (Nn. 42).

ಸರಸಿಜನೇತ್ರ sarasija-nêtra. Vishṇu (My.).

ಸರಸಿಜನೇತ್ರೆ sarasija-nêtrĕ. A woman with lotus-like eyes (Grj. 4, 43).

ಸರಸಿಜಭವ sarasija-bhava. Brahmâ.—ಸರಸಿಜಭವಗಣ. -ಗಣ. A class of metrical feet (Čh.).

ಸರಸಿಜಮಿತ್ರ sarasija-mitra. The sun (My.).

ಸರಸಿಜವಾಸ sarasija-vâsa. Brahmâ (Nn. 150).

ಸರಸಿಜಸಖ sarasija-sakha. The sun.—ಸರಸಿಜಸಖಗಣ. A certain metrical foot (Čh.).

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷ sarasija-aksha. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 17).

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿ sarasija-akshi. A woman with lotus-like eyes (Bp. 45, 25).

ಸರಸಿಜಾತ sarasi-jâta. A lotus (Bp. 58, 40).

ಸರಸಿಜಾತೋದ್ಭವ sarasijâta-udbhava. Brahmâ (Bp. 39, 63).

ಸರಸಿಜಾನನೆ sarasija-ânanĕ. A woman with a lotus-like face (Bp. 42, 36; 52, 26).

ಸರಸಿಜಾಮ್ಬಕ sarasija-ambaka. Vishṇu (Bp. 10, 31).

ಸರಸಿಜಾರಿ sarasija-ari. The moon (My.).

ಸರಸಿಜಾಲಯೆ sarasija-âlayĕ. Lakshmî (Mr. 18).

ಸರಸಿಜಾವಾಸಿನಿ sarasija-âvâsini. = ಸರಸಿಜಾಲಯೆ. (My.).

ಸರಸಿಜಾಸನ sarasija-âsana. Brahmâ (Bp. 23, 22; 46, 13).

ಸರಸಿಜೋದರ sarasija-udara. Vishṇu. — ಸರಸಿಜೋದರಗಣ. A class of metrical feet (Čh.).

ಸರಸಿಜೋದ್ಭವ sarasija-udbhava. Brahmâ (Mr. 9).

ಸರಸಿರುಹ sarasi-ruha. A lotus (Šm. 1). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸರಸಿರುಹಸಮ್ಭವ sarasiruha-sambhava. Brahmâ (Bp. 46, 71).

ಸರಸೀಜ sarasî-ja. A lotus (My.; Tĕ.).

ಸರಸೀಜಾತ sarasî-jâta. = ಸರಸೀಜ. (Bp. 34, 25).

ಸರಸೀರುಹ sarasî-ruha. *A lotus.*

ಸರಸೋಕ್ತಿ sarasa-ukti. A charming, agreeable, witty or jocose word, one expressive of poetical sentiment (Šmd. 81; J. 1, 8; 6, 46; 15, 20).

ಸರಸ್ವತ್ saras-vat. Having water, watery, juicy, sapid; elegant; sentimental. 2, *the sea, the ocean.* 3, *a male river.*

ಸರಸ್ವತಿ saras-vati. = ಸರಸತಿ. *A river* (in general). 2, *the river Sarasvatî.* 3, *the goddess of speech and eloquence,* and wife of Brahmâ. 4, speech, voice, eloquence. 5, an excellent woman. — ಸರಸ್ವತೀಪುತ್ರಹುಟಿ. (ಕರ್ಣಜಲೌಕೆ, ಶತಪದಿ Si. 171).

ಸರಸ್ವತೀಪೀಠ sarasvatî-pîṭha. N. of Sṛingêri in Nuggur (My.).

ಸರಸ್ವತೀಪೂಜೆ sarasvatî-pûjĕ. The worship of Sarasvatî, observed in the light half of the month âśvina, when books and implements are held sacred and not allowed to be used (My.).

ಸರಸ್ವತೀವಿಗ್ರಹ sarasvatî-vigraha. A form of Sarasvatî: a very learned person (My.).

ಸರಸ್ವತೀವೀಣೆ sarasvatî-vîṇĕ. A kind of lute with one gourd (My.).

ಸರಹದ್ದು sarahaddu. Frontier or confines, boundary (My.; Mhr.).

ಸರಳ್ saraḷ. = ಸರಲ್, etc. (Šmd. 41). An arrow (ಕಣೆ, ಕೋಲ್, ಅಮ್ಬು Čt. II, 47; ಪೃಷತ್ಕ, ಬಾಣ, ವಿಶಿಖ, ಶರ, ಇಷು, etc. Si. 289; ಕಾಣ್ಡ 417; ಪೀಲು 455; Bp. 4, 26; 52, 16; 61, 25; Râghč. 17, 67; J. 12, 20. 21; 20, 30; 22, 44). — ಸರಳ್ಗರೆ. -ಕರೆ. To shower arrows (J. 7, 61).

ಸರಳ saraḷa. = ಸರಲ. Straight, etc. (ದಕ್ಷಿಣ, ಸಯ್ದು Hlâ.; B. 4, 158); N. (J. 27, 5). 2, a species of pine (ವೃಕ್ಷ Nr. 110). 3, N. of two vṛittas (Čh.). — ಸರಳಮರ. = ಸರಳ No. 2. (ಸರಲ, ಪೀತದ್ರು, etc. Nr.).

ಸರಳತನ saraḷatana. = ಸರಲತೆ. (My.).

ಸರಳಿಸು saraḷisu. To jump, to jump about (ಹಿಂಕಿಡು, ದಾಣ್ಟು, ಮಿಳ್ಳಿಸು, ಕೊಣಕಿಡು Šm. 31; Abh. P. 7, 86; Ršv. 5, 83. 86; 6, after 11; Ššv. 3, 48).

ಸರಳು saraḷu. = ಸರಲ್, etc. An arrow (Bp. 34, 24; Bh. 3, 13, 22). ಕಬ್ಬುನದ ವಿಕಾರವು ಕುಶಿ ಎನಿಸುಗು, ಸರಳು ಮೊದಲಾದುದು (Nr.). **2,** an iron rod, a bar (My.). ಸರಳು ಹೋದಾಕ್ಷಣ ದುರುಳತನ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). See ಹಿಡಿ-.

ಸರಳೆ saraḷĕ. The notes of the gamut rightly or properly sung up and down (My.; M., Tĕ. ಸರಳಿ; T. ಚರಳಿ).

ಸರಾಗ sarâga. (Tbh. of ಸರಕ?). (Proceeding), unobstructed, easy, without impediment or obstruction (My.; M., Tĕ.; T. ಚರಾಗ; T. also = ಸರಾಳ, directness). — ಸರಾಗವಾಗ್. A road without any difficulties, an easy road (My.).

ಸರಾತಿ sarâti. A tent-wall (Tĕ. ಸರಾತಿ = ಅಂಕಣ). ಚಿತ್ರಕುಟಿಯ ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ ಪಟಭಿತ್ತಿಯಕ್ಕು (Mr. 288).

ಸರಾಫ sarâpha. A shroff, a money-changer, a banker (C.; Mhr., H.; Br.); a cash-keeper (My.).

ಸರಾಯು sarâya. = ಸರಾಯಿ, ಸರೆ, (ಸಾರಾಯ 1, ಸಾರಾಯಿ). Spirituous liquor: liquor distilled from the juice of trees of the palm tribe (ಇರೆ, ಮದಿರೆ G.; B. 5, 54; Mhr. ಸರಾ). ಸರಾಯ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡಿದ ಮುಸ್ಟಿ (ಆಪಾನ); ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲಿನಿನ್ದ ಆಗುವ ಸರಾಯ (ಆಸವ); ಸರಾಯದ ಅಂಗಡಿ (ಪಾನ, ಮದಸ್ಥಾನ, ಶುಣ್ಡಾಪಾನ, ಶುಣ್ಡೆ); ಸರಾಯ ಮಾಡುವವ (ಮಣ್ಡಹಾರಕ G.). — ಸರಾಯುಬಟ್ಟಿ. A spirit-still (G. 104. 365).

ಸರಾಯಿ sarâyi. = ಸರಾಯ, etc. (S. Mhr.; ಪರಿಸ್ರುತ್, ಪರಿಸ್ರುತೆ G.). ಸರಾಯಿಯದ ಅಂಗಡಿ (ಪಾನ Čb.).

ಸರಾವ sarâva. = ಶರಾವ. (Sk.; ಪರಿಯಾಣ G.).

ಸರಾಸರಿ sarâsari. In a cursory manner; anyhow; conjecturally, upon a loose estimate;—in the average; average (My.; Br.; T. ಚರಾಚರಿ; Mhr., H.; M. ಶರಾಶರಿ). ಬೇಳೆತೂಕದ ಗುಲಗಂಜ ೫ಂಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ೧ ರೂಪಾಯಿತೂಕವಾಯಿತು (Si. 328).

ಸರಾಳ sarâḷa. (fr. ಸರಲ). Directness (T. ಚರಾಳ); going without hindrance, without difficulty (My.; T. ಚರಾಳ; Tĕ. ಸರಾಳ).

ಸರಿ sari. 1. To move, to go (Bp. 9, 31; 20, 10; 25, 32; 26, 26; 52, 7; Râm. 5, 8, 55); to go away. ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿ (My.; B. 3, 38. 105; 4, 112). ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ (My.; B. 5, 48). ಸನ್ತೆಯ (or ಜಾತ್ರೆಯ) ಜನರೆಲ್ಲರು ಸರಿದರು (My.). **2,** to go or move to one side or aside (so as to give room, My.; *cf.* ಸರಕು 1); to move out of its place, to slide (v. i., as a curtain, Ššv. 1, after 79; My.); to slide (as a tile on the roof, My.; *cf.* ಜರಿ 1); to go to the right or left (as a door when opened to some extent, My.); to slip (as a piece of wood out of a bundle, etc., My.); to fall down (as corn from a heap), to run over (as anything in measuring, My.; T., M. ಚರಿ); to run off, fall or decrease (as the water of a stream or river, My.). **3,** to run away, to flee (ಪಲಾಯನ Šmd. Dh.; Šm. 103; ಮೆಯ್ದೆಗೆ, ಪೆಡಮೆಟ್ಟು, ಅಕ್ಕುಳಿಸು, etc. ಅಪಸರಣ Šs.; Grj. 1, 89; Bp. 2, 15; J. 4, 46. 47; 13, 35; 17, 20; 31, 79). **4,** to put to one side or aside (Râm. 5, 8, 28; J. 18, 21). **5,** to draw together, as a net. ಬಲೆಯಂ ಸರಿಪ ಕುಣಿಕೆ (ಗೊಣಸು Mr. 380). **6,** to put in, to shove in, to push in (as a sword into the sheath, a stick into the side of a cart, etc., My.; see Sarpabhûshaṇa s. ಯಮುಗೊಳೆ, Prv. s. ಬೊಗಳು 1). ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಡ್ಲೆಯನ್ನು ಸರಿದಹಾಗೆ (Prv.). P. ps. ಸರದು, ಸರಿದು q. v.; imperative plural also ಸನ್ನಿ q. v.

ಸರಿ sari. 2. = ಸರ 6, ಸರು 1. Sliding, etc. **2,** flight (ಪಲಾಯನ Čt. I, 48). **3,** the state of being gone, passed or ended, end (My.; Tĕ.; see Prv. s. ಅಕ್ಕಿ). **4,** that of being aside: a side (Bp. 18, 58).

5, = ಜರಿ 3, (ಸಱ 2), that has a (steep) side, a precipice, a deep ravine (My.). — ಸರಿಗುಣಿಕೆಗಣ್ಟು. -ಕುಣಿಕೆ-. A running knot (S. Mhr.). — ಸರಿಗುಣ್ಡು. A rock fallen from a mountain. ಗಿರಿಶಿಖರದಿನ್ದುರುಳ್ವ ಸರಿಗುಣ್ಡುಗಳು (ಗಣ್ಡಶೈಲಂಗಳ್ Mr. 96, one MS. ಸಱ-).

ಸರಿ sari. 3. To put in proper order, to adjust (J. 26, 12).

ಸರಿ sari. 4. = ಸರು 2. The state or condition of being adjusted: fitness, propriety, suitableness, rightness; correctness; evenness; sameness, similarity, equality; an equal thing; fit, proper, right, reasonable, etc., etc.; indeed, in truth (ಸಾಮ್ಯ Šmd. Dh., Šm. 103; ಸಮಾನ Šmd. 24. 111 Cm.; ತೋಡು, ಒರೆ, ದೊರೆ, ತೋಣಿ, ಪಾಸಟಿ, ಸರಿಸ, ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 25; ಸದೃಶ್, ಸಮಾನ, ಸದೃಶ, ಪ್ರಕಾರ, ತುಲ್ಯ, ಸಮ, etc. Hlâ.; ಪಾಡಿ, etc. Šs.; C.; see ನೆಲ-; Šmd. 147; Bp. 11, 27; 22, 18; 28, 11; 40, 33; 45, 25; 48, 27; 50, 34. 35; 53, 73; 54, 5; 55, 22; 59, 47; B. 4, 24. 161; 5, 131. 246). ಹಡಗು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವ ಬಣ್ಣಂ (ತ್ರಾಣ Mr. 408). ಧರಣಿಸುರರ್ ಆ ಪಾದ ರಕ್ಷೆಯ ಸರಿಯ ತೂಕಕೆ ಬಾರದು (Bp. 55, 57). .ಎನ್ದುವೂ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಸರಿಯೇ? (59, 51). ಬಿಗಿದ ನೀಲದ ಸರಿಯ ನೆಲಗಟ್ಟುಗಳ್ (Bh. 2, 13, 25). ಸರಿಯ ಗೊರೆಯೋ? ಟಕ್ಕಿನ ಉಣ್ಡೆಯೋ? ಸವಿಯ ಚಿತ್ರಕವೋ? (1, 8, 76). ಸರಿಯೇ ಸೂರ್ಯಗೆ ಕೋಟಿ ಮಿಂಚುಬುಬುಗಳ್ (Šš. 62). ಉರಿಗಿದು ಸರಿ ಕಡುವಿಸಿಲ್ (Ršv. 5, 34). ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ (ಏವ, etc. Si. 475); ಇದು ಹೀಗೇ ಸರಿ ಎಮ್ಬ ನಿಶ್ಚಯ (ನೂನಂ 469). ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ.— ನೀವಾದರೇನು? ನಾವಾದರೇನು? ಬಾವಿಲಿ ನೀರು ಬನ್ದರೆ ಸರಿ.— ಬಲವಿದ್ದದ್ದು ಲಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭಯ ಪಡುವದೇ ಸರಿ.— ಸೋರುವ ಮನೆಯೂ ಲೊಟಕುವ ಗನ್ಡನೂ ಸರಿ.— ಹರವಿಯನ್ನದಲ್ಲಿ ಬನ್ದಗಳು ನೋಡಿದರೆ ಸರಿ (Prvs.). — ಸರಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To make equal, to make one's equal (My.; ಪುರುಡಿಸು G.). ತಮಗಿನ್ತ ಮೇಲಾದವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಮ್ಬ ಒಣಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಹೋದರೆ ಈ (ಕಷ್ಟದ) ಹಾಡು ಆಗುವದು (B. 2, 12). — ಸರಿಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To compare (Abh. P. 9, 58; Ršv. 4, 79). — ಸರಿಗಾದು. -ಕಾದು. To fight in an equal manner (Abh. P. 10, 226). — ಸರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To join well, to agree with (as one thing with another, My.). — ಸರಿಗೆವರ್. -ಬರ್. To become equal (Šmd. 83, see ಪವಣ್ಣರಿ; Kâvy. 3, 3, 55). — ಸರಿಗೆ ಸರಿ ಮಾಡು. To requite, to repay (in a good or bad sense, My.). — ಸರಿಗೆ ಸಲ್. = ಸರಿಗೆವರ್. (Bh. 8, 22, 41). — ಸರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To put in a proper state, to make proper (Râm. 6, 30, 32; My.). — ಸರಿ ನೋಡು. To compare (Ršv. 2, 48; My.). 2, to examine, to superintend (Si. 237; My.). — ಸರಿಪಾಲು. An equal portion or share (My.). ತಱುಬಿದವಗೂ ಓಡಿದವಗೂ ಸರಿಪಾಲುಕಷ್ಟ (Prv.). ಅಱತಂಗೆ ಅರ್ವತ್ತು, ಮಱತಂಗೆ ಮೂವತ್ತು, ಬರೆವಂಗೆ ರಾಜ್ಯಸರಿಪಾಲು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟ (Sp.). — ಸರಿಪ್ರಾಯ. Equal or the same age (My.). — ಸರಿ ಬರ್. = ಸರಿವರ್. To become or be equal to, to liken (Č. Bp. 5, 52; Ršv. 8, 105). 2, to become proper, right or correct (as an account, My.). 3, to suit. ನಿನಗೆ ಸರಿ ಬನ್ದದ್ದು ಮಾಡು (B. 4, 200). —. ಸರಿಬರಿ. -ಪರಿ. Equal manner, state or condition (Bh. 8, 22, 44). — ಸರಿಬರಿ ತಿದ್ದು. To reproduce equibalance (of two hostile forces that fight, J. 22, 29). — ಸರಿ ಬೀಳು. To become or be right or proper; to fall together, to coincide with; to agree with, to suit (My.). ಅವರ ಕಾಲದ ನಡತೆಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ನಮಗೆ ಸರಿ ಬೀಳವು (B. 4, 190). ಕೇಡ ತರುವದು ನಮಗೆ ಸರಿ ಬೀಳದು (5, 7). — ಸರಿ ಬೆಸಿ. Even and odd. ಸರಿ ಬೆಸಿಯ ಆಟ, a game at evens and odds (played with tamarind seeds, betel nuts, etc. or money, C.). — ಸರಿಮಗ. A son who has reached his proper form: a son grown up (My.). Feminine ಸರಿಮಗಳು (B. 5, 289; My.). — ಸರಿಮನೆ. A house of equal standing, rank or condition (My.). ಸರಿಮನೆಯಾಕೆ ಸರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ನೆರಮನೆಯಾಕೆ ಉರುಳು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಳು (Prv.). — ಸರಿ ಮಾಡು. To adjust (Šmd. 98; My.). 2, to compare (Bp. 28, 36; 53, 44-47; My.). 3, to make even or level (as soil, My.; Si. 238). — ಸರಿ ಮಾಡಿ ನೋಡು. To compare (B. 4, 66; 5, 124. 212). — ಸರಿಮಾತು. A word equal to (that of one's master, uttered from arrogance). ಅಱವು ಇರದಿರೆ ಹೊಲ್ಲ, ಕರಿಯು ಬೆದಱಲು ಹೊಲ್ಲ, ಅಱಯದೂರೊಳಗಿರ ಹೊಲ್ಲ, ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಮಾತು ಹೊಲ್ಲ (Sp.). — ಸರಿ ಮಿಗಿಲು. Equality and surpassingness (Râm. 6, 44, 14; J. 12, 48). — ಸರಿಯಲ್ಲದದು. -ಅಲ್ಲದದು. That is improper, etc. (ಪ್ರಸವ್ಯ, ಪ್ರತಿಕೂಲ, etc. Si. 376). — ಸರಿಯವನು. -ಅವನು. A man of equal standing or position (My.). Feminine ಸರಿಯವಳು (My.). — ಸರಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become or be similar or equal to (Čpr. 3, 3; J. 8, 36; 11, 11; 12, 39. 40; Si. 293; My.). ಸರಿಯಹುದು (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ, etc. Nr.). 2, to become or be equal (My.). ಅಂಶಕೆ ಸರಿಯಹ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಹುದು (ಸಾಧಾರಣ, ಸಾಮಾನ್ಯ Nr.). 3, to become or be fit, right or correct (My.). Frequently ಸರಿಯಾಗಿ used adverbially: properly, rightly, correctly, *e. g.* Si. 62. 397. 410; B. 4, 195. — ಸರಿಯಾಳು. -ಆಳು. A labourer of equal standing (My.). — ಸರಿಯಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To compare (Bp. 11, 22). — ಸರಿಯಿಡು. -ಇಡು. = ಸರಿಯಿಕ್ಕು. (Bp. 24, 27). — ಸರಿಯಿಲ್ಲದ. -ಇಲ್ಲದ. Having no equal. ಸರಿಯಿಲ್ಲದವ (ಅಪ್ರತಿಮ); ಸರಿಯಿಲ್ಲದವಳು (ಅನುಪಮೆ G.). — ಸರಿಯುಳ್. -ಉಳ್. To be equal. ಭಕ್ತಂಗಾರು ಸರಿಯೊಳರು? (Bp. 25, 22). — ಸರಿಯೇ ಸರಿ. Very proper indeed (B. 4, 195). — ಸರಿರಾತ್ರಿ. Midnight (My.). — ಸರಿರಾಜ್ಯ. An equal (portion of a) kingdom, the half of a kingdom. ಅಱಯದವರೊಡನಾಡಿ ಸರಿರಾಜ್ಯವಾಳ್ವದಕಿನ್ದ ಅಱಕೆಯುಳ್ಳಯವರೊಡನಾಡಿ ಯಾವಾಗ ಸೆಱಯಿಹುದೆ ಲೇಸು (Sp.). — ಸರಿವರ್. -ಬರ್. = ಸರಿ ಬರ್. To become near or nigh, to become equal (Čpr. 4, 89; 6, 57; Ršv. 1, 24; Ššv. 3, 59; 4, 53). — ಸರಿವಾರ. An equal share (My.). — ಸರಿವಿಟ. A gallant, etc. of equal position (Bp. 28, 17; 42, 7). — ಸರಿವೊಗು. -ಪೊಗು. To run equally into one another (Bh. 2, 2, 96). — ಸರಿಸಂಗಾತಿ. A companion or friend of the same age (ವಯಸ್ಯ, ಸ್ನಿಗ್ಧ, ಸವಯಸ್, ಸಮಾನವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಸ್ನೇಹಿತ Si. 206; My.). — ಸರಿ ಸಮ. Quite equal (My.). 2, equality, par (J. 23, 23). — ಸರಿಸಮಾನ. = ಸರಿಸಮ No. 1. (My.). — ಸರಿಹಗಲು. Midday, noon (My.). — ಸರಿಹೊತ್ತು. Exact time. ರಾತ್ರಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಸರಿಹೊತ್ತು (ಅರ್ಧರಾತ್ರ, ನಿಶೀಥ Si. 38). — ಸರಿ ಹೊನ್ದು. To become fit, to fit (My.); to become equal (C.; B. 4, 73). — ಸರಿ ಹೋಲಿಸು. To compare (Si. 346). — ಸರಿ ಹೋಲುವಿಕೆ. Resemblance (Si. 393).

ಸರಿ sari. 5. (That falls down, a fall of rain?), rain (ಮಱ Kk. 12; ಮಱ, ವೃಷ್ಟಿ 70; ವರ್ಷ Šm. 103; see Ršv. 8, 112; ಬೆಸ್ಸರಿ; Čpr. 2, 86; 5, 126; Abh. P. 8, 14; 10, 67; Grj. 9, 51; J. 27, 41). ಮುಂಜಿನ ಸರಿ (ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ Bhn. 8). *Cf.* ಜಡಿ 6. — ಸರಿವಱ. -ಮಱ. All kinds of rain (Abh. P. 9, 61; Bh. 1, 19, 23; 2, 2, 78).

ಸರಿ sari. 6. = ಶರೆ q. v., ಸರೆ. (That fallen down and accumulated?), an accumulation, a heap, a mass (J. 6, 6).

ಸರಿ sari. Going, moving; that goes. 2, a cascade (*cf.* ಝರಿ).

ಸರಿಕತನ sarikatana. = ಸರೀಕತನ. Equality of position. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತವುಗಿನ್ತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರ ಕೂಡ ಸರಿಕತನದ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಮಾಡುವ ಭರಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬೀಳಿ ಬಾರದು (B. 4, 12).

ಸರಿಕಿಸು sarikisu. = ಸರಕಿಸು, etc. (My.).

ಸರಿಗ sariga. An equal, a man of equal power (Râm. 5, 8, 37; 6, 53, 87).

ಸರಿಗಮಪಧನಿ sa-ri-ga-ma-pa-dha-ni. (J. 21, 58; see Mr. s. ಸಪ್ತಸ್ವರ).

ಸರಿಗೆ sarigĕ. = ಸಲಿಗೆ. An ornament for the neck of females (Kâvy. III, 3, 55; My.; Mhr. ಸರೀ; Sk. ಸಜೂರ್, a necklace). 2, = ಸಲಿಗೆ, a wire (My.; Mhr. ಸರೀ). 3, = ಜರಿ, gold or silver thread (My.; Tĕ.; T. ಚರಿಗೈ). ಬಿಱುಗಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಸರಿಗೆ ಆದೀತೇ? — ಸರಿಮನೆಯಾಕೆ ಸರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ನೆರೆಮನೆಯಾಕೆ ಉರುಳು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡಳು (Prvs.). — ಸರಿಗೆಯೊಲ್ಲಿ. -ಒಲ್ಲಿ. A small dôtra with borders of gold or silver thread (My.). — ಸರಿಗೆಸೀರೆ. A sîrĕ of the same description (My.).

ಸರಿತ್ sarit. *A stream, a river.* 2, a thread, string.

ಸರಿತ್ಪತಿ sarit-pati. *The ocean.*

ಸರಿತ್ವತ್ sarit-vat. The ocean. (R.).

ಸರಿತ್ಸುತ sarit-suta. Bhîshma, son of Gangâ. (R.).

ಸರಿದ್ವರ sarit-vara. = ಸರಿದ್ವರೆ. (J. 2, 13).

ಸರಿದ್ವರೆ sarit-varĕ. Best of rivers: *the Ganges.*

ಸರಿಲ್ saril. N. of a fish (Rśv. 5, 115).

ಸರಿಲ sarila. = ಸಲಿಲ.

ಸರಿಷಪ sarishapa. = ಸರ್ಷಪ.

ಸರಿಸ sarisa. Straightness; exactness, propriety, exact measure, measure, exact place, the state of being in a direct line with, opposite or standing in front; equality, etc. (ಸರಳ, ನೇರಿತು Nn. 63; ಸರಿ, etc. ಸಾಮ್ಯ Čt. II, 25; ಸರಿ, etc. ಸಮಾನ Šs.; Mhr. ಸರಸಾ, similar, like; in the neighbourhood of; along with, together with). See Bp. 5, 4; 52, 33; Rśv. 6, after 11; J. 3, 9; 6, 18; 12, 19; 13, 1. 11. 38. 64; 14, 1. 2; 25, 28; 27, 34; 28, 48; Râm. 6, 44, 14; Bh. 1, 8, 13; Dp. 172. — ಸರಿಸಂಗೊಳ್. -ಂ-ಕೊಳ್. To make to stand in a direct line with one's self (Rśv. 6, after 11).

ಸರಿಸ sarisa. Glue (S. Mhr.; Mhr., H. ಸರಸ; Tĕ., H. ಸರೇಸು, ಸರೀಸು).

ಸರಿಸು sarisu. To move (v. t., B. 5, 165); to move to one side or aside (v. t., My.). — ಸರಿಸಾಡು. -ಆಡು. To move about or from one side to the other (v. t., B. 4, 158).

ಸರಿಸು sarisu. To go, to proceed. See ಅನು-.

ಸರೀಕ sarîka. A man of equal position (B. 4, 72; My.; Mhr. ಸರಿಖಾ, like, etc.).

ಸರೀಕತನ sarîkatana. = ಸರಿಕತನ. (My.).

ಸರೀಸೃಪ sarîsṛipa. Crawling, creeping; *a snake.*

ಸರು saru. 1. = ಸರಿ 2, etc. Moving, going (Bh. 3, 17, 33).

ಸರು saru. 2. = ಸರಿ 4. Sameness, equality. — ಸರುರಾತ್ರಿ. = ಸರಿರಾತ್ರಿ. (ನಟ್ಟಿರುಳ್ G.).

ಸರು saru. 3. A track of wild beasts (ಮಿಗವಟ್ಟೆ Šs.; Grj. 1, 83. 86; V. 29, 117; Šśv. 4, 23). — ಸರುವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize or follow such a track (Rśv. 5, after 80; Šśv. 3, after 44).

ಸರು saru. = ತ್ಸರು.

ಸರುಕಿಸು sarukisu. = ಸರಕಿಸು, etc. (My.).

ಸರುಕು saruku. = ಸರಕು 1. (My.).

ಸರುಂಕೆಳೆ (saruṅ-kĕḷĕ?). (ನೂಸಾಟ Šs.).

ಸರುಜ sa-ruja. Suffering pain or sickness, sick, ill, diseased (ಕ್ಷೀಣಾಶ, ಅತಿರೋಗ Nn. 92; Čpr. 2, 33; Šśv. 5, after 14).

ಸರುಸಪ sarusapa. Tbh. of ಸರ್ಷಪ. (Šmd. 336; ಸಾಸವೆ 336).

ಸರೂಪ sa-rûpa. 1. Having shape; well shaped; beauty (ರೂಪಕ, ಚೆಲುವು Nn. 135). 2, same shape, like, similar, resembling. 3, shaped, formed.

ಸರೂಪ sa-rûpa. 2. Tbh. of ಸ್ವರೂಪ. (Šmd. 368).

ಸರೆ sarĕ. = ಶರೆ, ಸರಿ 6.

ಸರೆ sarĕ. = ಸರಾಯ, etc. (ಹೆಣ್ಡ Čb.).

ಸರೆಗಾಱ sarĕ-gâṟa. A man who fabricates and sells spirituous liquor (S. Mhr.).

ಸರೇಫ sa-rêpha. Having the rêpha or letter *r*; a word with *r* (ರೇಫೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಪದಂ Šmd. 49 Cm.; 50); a letter that has the *r* (ರೇಫೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಅಕ್ಷರಂ 71 Cm.); together with the *r*. See Kâvy. III, 2, B, 50. 51.

ಸರೋಗ sa-rôga. Affected with disease. 2, sickness; sickliness (ಸರಲ, ಬಿಡದೆ ಇಹ ರೋಗ Nn. 63; ವ್ಯಾಮು, ಲೇಸಹ ರೋಗ 129).

ಸರೋಜ saras-ja. Lake-born: *a lotus.*

ಸರೋಜಪಾಣಿ sarôja-pâṇi. Having a lotus in the hand (Nn. 2).

ಸರೋಜಪ್ರಭವ sarôja-prabhava. = ಸರೋಜಸಮ್ಭವ. (Bp. 54, 66).

ಸರೋಜರಿಪು sarôja-ripu. The moon (Čpr. 3, 63). 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಸರೋಜಸಖ sarôja-sakha. The sun (Čpr. 3, 63).

ಸರೋಜಸಮ್ಭವ sarôja-sambhava. Brahmâ (ಕಂ, ಬ್ರಹ್ಮನು Nn. 7).

ಸರೋಜಾಮ್ಬಕೆ sarôja-ambakĕ. A woman with lotus-like eyes (Čh. v. 58).

ಸರೋಜಾಸನ sarôja-âsana. Brahmâ (Nn. 110).

ಸರೋಜಿನಿ sarôjini. A pond abounding in lotuses; a multitude of lotuses; a lotus (Kâvy. II, 2, B at the end).

ಸರೋಜಿನೀಪತಿ sarojinî-pati. The sun (My.).

ಸರೋಧಿ saras-dhi. The ocean (Rśv. 5, 131).

ಸರೋರುಹ saras-ruha. Pond-growing: *a lotus.*

ಸರೋರುಹಭವ sarôruha-bhava. Brahmâ (Bp. 25, 46).

ಸರೋರುಹಮಿತ್ರ sarôruha-mitra. The sun. 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಸರೋರುಹಿಣಿ saras-ruhiṇi. A lotus (Čpr. 2, 83).

ಸರೋವರ saras-vara. A lake, a pond (ತರ, ಕೊಳನು Nn. 35; Šmd. 272).

ಸರೋಷ sa-rôsha. Full of anger, angry, wrathful (ಲೋಹಿತ, ಕೋಪ Nn. 87).

ಸಱ್ sar̤. A sound to imitate that of a flying rocket (C.). — ಸಱ್ ಬಱ್. A sound in imitation of that produced by churning (My.).

ಸಱಗು sar̤agu. = ಸೆಱಗು, etc. (Bp. 27, 61). See ಮುಂಜಱಗು. — ಸಱಗೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. = ಸೆಱಗೊಡ್ಡು, q. v. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸ ಬೇಕೆನ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಸಱಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡನು (B. 4, 155). ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ನಿಷ್ಠುರನಾಗ ಬೇಡ! ನಿನಗೆ ಸಱಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ (4, 201).

ಸಱಂಗು sar̤angu. = ಸಱಗು, etc. See ಕಡೆ-.

ಸಱಿ sar̤i. 1. Paste, gum, glue (ಅಣ್ಬು Šm. 90. 117; C.; B. 1, 22; 4, 40; Tĕ. ಜರಿ). See Mr. s. ಪವುಸೆ. — ಸಱಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become sticky, etc. ಸಱಿಗೊಣ್ಡುದು (ಚಿಗಿಲ್ತುದು Šs.). — ಸಱಿಮಿಣ್ಡಿ. A female who has not had her first course (ಪ್ರಥಮರುತುವಾಗದವಳ್ Šm.; ಪ್ರಥಮಋತುವಾಗದಳ್ Kk. 27; ಪ್ರಥಮಋತುವಾಗದವಳ್ Šm. 73). — ಸಱಿಯೂದು. -ಊದು. Frankincense-paste (Šsv. 2, after 42).

ಸಱಿ sar̤i. 2. (= ಸರಿ 2 No. 5). A steep, a precipice (ಕಮ್ಮರಿ Šm. 66. 117; ಕಮ್ಮರಿ Kk. 71, but ಸರಿ in the MS.; Bp. 52, 15; J. 10, 8; Tĕ. ಸರ್ರೆ; *cf.* T. ಚಱುಗು s. ಜಾಱು 1?). See Mr. s. ಸರಿಗುಣ್ಡು.

ಸಱೆ sar̤ĕ. = ಸೆಱೆ 2, q. v. (My.). ಸಱೇಲಿ ಬಿದ್ದವನಿಗೆ ಮಱೆಯೇನು? (Prv.). — ಸಱೆ ಬಿಡಿಸು. = ಸೆಱೆ ಬಿಡಿಸು. (My.). — ಸಱೆಮನೆ. = ಸೆಱೆಮನೆ. (My.; ಕಾರಾಗಾರ, ಕಾವಲಿ, ಗುಪ್ತಿ G.).

ಸಱ್ಱನೆ sar̤r̤anĕ. A sound in imitation of that produced by splitting, rending and grating (Šsv. 3, after 35; J. 13, 35; Bh. 4, 2, 65).

ಸರ್ಕಾರ sarkâra. = ಸರಕಾರ. (My.).

ಸರ್ಕು sarku. = ಸರಕು 1. (My.). ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸರ್ಕಿಗೆ ಹಾಗದ ಕಾಸು (Prv.).

ಸರ್ಗ sarga. = ಸಗ್ಗ 2, ಸ್ವರ್ಗ 2. *Letting go, relinquishment, abandonment; letting loose.* 2, voiding (as excrement). 3, *creation.* 4, nature, the universe. 5, natural property, disposition, tendency. 6, onset, advance, rush. 7, *effort, resolution, determination, resolve, will; ascertainment, certainty.* 8, *a chapter, a book, a section.* See ಉತ್-, ಉಪ-, ಏಕ-, ಗೋ-, ನಿ-, ವಿ-.

ಸರ್ಗಬನ್ಧ sarga-bandha. Chapter-composition, a great poem, any work or book comprising several sections or chapters. See Kâvy. V, 960.

ಸರ್ಜ sarja. *The timber tree Vatica robusta* W. & A. (= ಶಾಲ, q. v.; ಶಾಲ, ಅಸು Mr. 114).

ಸರ್ಜಕ sarjaka. = ಸರ್ಜ. 2, *the tree Terminalia tomentosa* W. & A. (= ಅಸನ).

ಸರ್ಜನ sarjana. = ಸರ್ಗ. Nos. 1 & 2. See ಅತಿ-, ಉತ್-, ಉಪ-, ವಿ-.

ಸರ್ಜರಸ sarja-rasa. = ಸಜ್ಜರಸ, ಸರ್ವರಸ. *The resinous exudation of the tree Vatica robusta; resin.*

ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ sarjikâ-kshâra. = ಸಜ್ಜೀಕಾರ, ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ, ಸ್ವಜಿಕಾಕ್ಷಾರ. *Natron.*

ಸರ್ಜಿಕೆ sarjikĕ. ಸರ್ಜಿಕಾ. *Natron, impure alkali or carbonate of soda.*

ಸರ್ಜುಕ sarjuka. = ಸಜ್ಜುಕ, q. v.

ಸರ್ತಿ sarti. = ಸರತಿ, etc. (C.; ಸೂಱ್ G.). ಎರಡು ಸರ್ತಿ (ಇರ್ಮೆ G.). ಆ ಔಷಧದ ಚೀಟುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಣ್ಡು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಸೆಟ್ಟಿ, ಸರ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ಚೀಟು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದೇ! ಎರಡು ತಕ್ಕೊಣ್ಡರೆ ವೈದ್ಯ ಹೇಱಿದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ ತೀವ್ರ ಶಕ್ತಿ ಬನ್ದೀತೆನ್ದು, ಆಲೋಚಿಸಿ (B. 3, 28).

ಸರ್ದಿ sardi. = ಸರ್ತಿ, etc. (My.). ಸರ್ದೀ ಮೇರೆ (by turns, alternately) ಒಬ್ಬನು ನಿದ್ದೆಗೆಯ್ಯಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಎಚ್ಚಱವಾಗಿದ್ದು ಬಱಿಕ ಮಲಗುವದು (ಉಪಶಾಯ, etc. Si. 398).

ಸರ್ಪ sarpa. = ಸರ್ಪು. A creeping or serpentine or tortuous motion, creeping, gliding, sliding; going, flowing. 2, *a snake, a serpent* (ಹಾವು Nn. 55; ಪುನ್ನಾಗ, ಫಣಿ 61). ಸರ್ಪನ ಕೂಡೆ ಸರಸವೇ? (Prv.). — ಸರ್ಪದ ಕಿವಿಯವ. A man who is quick of hearing (My.).

ಸರ್ಪಕಂಕಣ sarpa-kankaṇa. Šiva (Bp. 31, 1).

ಸರ್ಪಕಣ್ಟಕ sarpa-kanṭaka. Danger arising from a serpent or serpents (My.).

ಸರ್ಪಣ sarpaṇa. = ಸರ್ಪ No. 1. See ಅವ-, ಉತ್-, ವಿ-.

ಸರ್ಪತುಣ್ಡಿಕ sarpa-tuṇḍika. A catcher and exhibiter of snakes (ಹಾವಡಿಗ Mr. 391).

ಸರ್ಪನಕ್ಷತ್ರ sarpa-nakshatra. N. of the ninth lunar mansion (J. 34, 21).

ಸರ್ಪಪರ್ಯಂಕ sarpa-paryanka. A snake-bed: a snake-basket (ಹೇಳಿಗೆ Mr. 391).

ಸರ್ಪಭುಜ್ sarpa-bhuj. A snake-eater: *an ophiophagous serpent* (ರಾಜಸರ್ಪ, ಅರಹಾವು Hlâ.). 2, a peacock.

ಸರ್ಪಭೂಷಣ sarpa-bhûshaṇa. Šiva (Č. Bp. 47, 17). 2, N. of a Kannaḍa author (B. 5, 319).

ಸರ್ಪಯಾಗ sarpa-yâga. Serpent-sacrifice, a particular sacrifice for the destruction of serpents. (My.).

ಸರ್ಪರಾಜ sarpa-râja. *Vâsuki.*

ಸರ್ಪವೇಣಿ sarpa-vêṇi. A female who has serpent-like braids of hair (J. 11, 7).

ಸರ್ಪಳಿ sarpaḷi. = ಸರಪಣಿ, etc. (ನಿಗಡ, ಶೃಂಖಲ, ಬೇಡಿ G.; My.; B. 2, 13).

ಸರ್ಪಾಕ್ಷಿ sarpa-akshi. The mungoose-plant (ನಾಕುಲಿ, ಸುರಸೆ, ಗನ್ಧನಾಕುಲಿ Si. 150).

ಸರ್ಪಾರಿ sarpa-ari. An ichneumon; a peacock; Garuḍa (My.).

ಸರ್ಪಾಶನ sarpa-ašana. Snake-eater: *a peacock.*

ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ sarpa-astra. A kind of arrow (Râm. 6, 15 sum.).

ಸರ್ಪಿ sarpi. 1. Tbh. of ಸರ್ಪಿಸ್. (ಸರ್ಪಿಸ್, ತುಪ್ಪ Mr. 183).

ಸರ್ಪಿ sarpi. 2. (ಸರ್ಪಿನ್). Going gently or tortuously, creeping, gliding.

ಸರ್ಪಿಣಿ sarpiṇi. A female serpent (Colebr.).

ಸರ್ಪಿಸ್ sarpis. *Clarified butter, ghee* (ತುಪ್ಪ Hlâ.).

ಸರ್ಪಿಸ್ಸಮುದ್ರ sarpis-samudra. The sea of ghee. (My.).

ಸರ್ಪು sarpu. Tbh. of ಸರ್ಪ. (Čb. 140).

ಸರ್ಪೋಪಜೀವಿ sarpa-upajîvi. A person who subsists by catching and exhibiting snakes (ಕೌತಿಕ, ಹಾವಾಡಿಗ Nn. 10, o. r. ಹಾವಡಿಗ).

ಸರ್ಪೋಪವೀತ sarpa-upavîta. A sacrificial thread made of a serpent (Grj. 10, after 61).

ಸರ್ಬ sarba. = ಸಬ್ಬ 2, ಸರ್ವ 1. All, etc. (Bp. 32, 31; 33, 18; 52, 34; 57, 8. 86). — ಸರ್ಬದಱ. The whole army (J. 25, 27). — ಸರ್ಬಲಗ್ಗೆ. = ಸಬ್ಬಲಗ್ಗೆ. (Č. Bp. 47, 32). — ಸರ್ಬಸನ್ನಾಹ. = ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ. (J. 12, 12; 22, 2).

ಸರ್ಯ sarya. To be gone; to be approached. See ಉಪಸರ್ಯ, ಪರಿ-.

ಸರ್ಲೆ sarlĕ. A web-footed water-fowl, the teal (My.; see ಚಿಕ್ಕ-, ದೊಡ್ಡ-). — ಸರ್ಲೆಹಕ್ಕಿ. = ಸರ್ಲೆ. (My.).

ಸರ್ವ sarva. 1. = ಸಬ್ಬ 2, ಸರ್ಬ. *All*, every; *whole*, entire, universal, complete (ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತು Nn. 57; ಎಲ್ಲವು 162).

ಸರ್ವ sarva. 2. = ಶರ್ವ. *Śiva.*

ಸರ್ವಂಸಹ sarva-ṁ-saha. *All-sustaining, all bearing;* patient, enduring.

ಸರ್ವಂಸಹೆ sarva-ṁ-sahĕ. *The earth.*

ಸರ್ವಕಾಲಂ sarva-kâlaṁ. For all seasons, at all times. See ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ.

ಸರ್ವಗ sarva-ga. Going everywhere, all-pervading, ubiquitous (Bp. 1, 66).

ಸರ್ವಗತ sarva-gata. Going everywhere, universally diffused, all-pervading, omnipresent (Bp. 21, 24; 39, 12; 51, 34. 57).

ಸರ್ವಜಿತ್ sarva-jit. All-conquering, all-subduing, irresistible; all-surpassing, excellent (My.).

ಸರ್ವಜ್ಞ sarva-jña. All-knowing, omniscient, all-wise. 2, *Śiva.* 3, *a Buddha; a Jina* (ಜನೇಂದ್ರ Mr. 23). ಸಾರ ಬಲ್ಲವ ಸರ್ವಜ್ಞ (Prv.).

ಸರ್ವಜ್ಞತೆ sarva-jñatĕ. Omniscience (Bp. 53, 5; J. 13, 29). — ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯೌಷಧಿ. -ಔಷಧಿ. (ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿ, etc. Si. 159).

ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ sarva-jñatva. = ಸರ್ವಜ್ಞತೆ. (Bp. 2, 25; 50, 13).

ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರ sarva-tantra-svatantra. Master of all knowledge (My.).

ಸರ್ವತಸ್ sarva-tas. *From every quarter, from all parts; on all sides, everywhere;* wholly, entirely.

ಸರ್ವತಾಪನ sarva-tâpana. All-inflaming; Kâma. (R.).

ಸರ್ವತೋಭದ್ರ sarvatas-bhadra. Everywhere or on every side good or auspicious. 2, *a temple or palace of a square form and having an entrance opposite to every point of the compass.* 3, a square mystical diagram (painted on a cloth with various colours). 4, a kind of charade in which the same word answers several questions. 5, a particular kind of artificial verse, so contrived that the same meanings and syllables occur, whether the line be read backwards or forwards or in various other directions. 6, one of the vicchitticitras (Kâvy. III, 2, B, 57. 60 seq.). 7, *the nimb-tree, Ajadirachta indica* Juss. (= ನಿಂಬ, etc.).

ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ sarvatas-bhadrĕ. *The tree Gmelina arborea* Roxb.

ಸರ್ವತೋಮುಖ sarvatas-mukha. Facing every quarter of the compass, turned everywhere; complete, unrestrained, unlimited. 2, *water.* 3, sky, heaven.

ಸರ್ವತ್ರ sarva-tra. Everywhere, in all places (ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ G.); always, at all times. ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). 2, all (Mhr.).

ಸರ್ವತ್ರಾಣಿ sarva-trâṇi. Almighty (B. 4, 13. 144. 145).

ಸರ್ವಥಾ sarvathâ. In all ways, by all means (ಸಮಸ್ತ Mr. 534); altogether, entirely, wholly, completely, mostly (ವಿಶ್ವತೆ 534); assuredly, certainly (ಸರ್ವಸತ್ಯ 534); exceedingly; at all times. See B. 4, 201.

ಸರ್ವದಾ sarvadâ. Always, at all times (My.; B. 4, 17).

ಸರ್ವದೇಹಾನಿಲ sarva-dêha-anila. The vital air that is diffused through the body (ವ್ಯಾನ Mr. 51).

ಸರ್ವಧಾರಿ sarva-dhâri. N. of the twenty-second year of the cycle of sixty. (My.).

ಸರ್ವಧುರಾವಹ sarva-dhura-âvaha. *An ox fit for any kind of carriage or draught.*

ಸರ್ವಧುರೀಣ sarva-dhurîṇa. *An ox* (or other animal) *fit for any kind of carriage or draught.*

ಸರ್ವನಾಮ sarva-nâma. *A pronoun* (Śmd. 96. 97. 110. 116. 118. 120. 123. 134. 137. 200. 256; Kâvy. I, 2, 4-11. 17-19. 23-30).

ಸರ್ವನಿಯಾಮಕ sarva-niyâmaka. All-controlling (B. 4, 145).

ಸರ್ವಪತಿ sarva-pati. The lord of all; Śiva (Bp. 51, 18).

ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯ sarva-pâpa-kshaya. Destruction or removal of all sin. ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಂಕಿ, ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯಮಾಗಲೆನ್ದು, ಮಾಡುವ ಜಪವು (ಅಘಮರ್ಷಣ Nr.).

ಸರ್ವಪಿತ sarva-pita. The father of all; Śiva (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಪುರುಷಾಧಿಪ sarva-purusha-adhipa. The ruler of all human beings; Śiva (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಪ್ರಕಾರ sarva-prakâra. Every way, mode or manner (My.).

ಸರ್ವಬನ್ಧು sarva-bandhu. A man who is equal to all one's relations (My.).

ಸರ್ವಭಕ್ಷ sarva-bhaksha. *Eating all kinds of food, omnivorous* (ಎಲ್ಲವಂ ತಿಮ್ಬುವಂ Mr. 234).

ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ sarva-bhakshaka. = ಸರ್ವಭಕ್ಷ. (Bp. 54, 11). 2, Agni (My.).

ಸರ್ವಭೂಮಿ sarva-bhûmi. The whole earth. See ಸಾರ್ವಭೌಮ.

ಸರ್ವಮಂಗಲ sarva-maṅgala. All-auspicious (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಮಂಗಲಾಸ್ಪದ sarvamaṅgala-âspada. An all-auspicious seat. 2, sarvamaṅgalâ-âspada, a seat of Pârvatî (J. 10, 35).

ಸರ್ವಮಂಗಲೆ sarva-maṅgalĕ. = ಸಬ್ಬಮಂಗಳೆ. She who is all-auspicious, *Durgâ, Pârvatî.* 2, N. (Rśv. 7, after 14).

ಸರ್ವಮಯ sarva-maya. Made or consisting of all, all-containing, universal, comprehensive of all (Bp. 10, 54; 39, 12; 51, 18).

ಸರ್ವಮಾತೆ sarva-mâtĕ. The mother of all, Pârvatî (Bp. 50, 8).

ಸರ್ವಮಾನ್ಯ sarva-mânya. Lands or villages exempt from all tax whatsoever (Bp. 27, 53; My.).

ಸರ್ವರಕ್ಷಕ sarva-rakshaka. All-protecting, all-saving; Śiva (Bp. 10, 54).

ಸರ್ವರಸ sarva-rasa. = ಸರ್ಜರಸ. Fluids of all kinds; saltness, salt; *the resinous exudation of the tree Vatica robusta; resin.* See Mr. s. ಉಗ್ರಾಣ.

ಸರ್ವರ್ತು sarva-ṛitu. Every season.

ಸರ್ವರ್ತುಕ sarva-ṛituka. Adapted to every season, habitable in.

ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ sarva-lakshaṇa. = ಸಬ್ಬಲಕ್ಕಣ. All attributes or qualities, all marks; all lucky marks or favourable signs.

ಸರ್ವಲಿಂಗಿ sarva-liṅgi. Having all the external marks (of the orthodox faith): *a heretic,* an imposter.

ಸರ್ವಲೆ sarvalĕ. (= ಸಬಳ 2). *A lance, a javelin; an iron club or crow.*

ಸರ್ವಲೋಕ sarva-lôka. The universe. (My.).

ಸರ್ವವರ್ಮ sarva-varma. N. of the author of the kâtantra-sûtras or the grammar kalâpa. See ಅಭಿನವ-.

ಸರ್ವವಿಷಯ sarva-vishaya. All the countries (of India). — ಸರ್ವವಿಷಯಭಾಷಾಜಾತಿ. The peculiar languages of all the countries (of India, Čh.). — ಸರ್ವವಿಷಯಭಾಷಾದಿ. -ಆದಿ. The languages of all the countries and their style (Čh.).

ಸರ್ವವೇದ sarva-vêda. 1. *A Brâhmaṇa who has read the four vêdas;* having all knowledge.

ಸರ್ವವೇದ sarva-vêda. 2. Tbh. of ಸರ್ವವೇದಸ್. (ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಕೊಟ್ಟವಂ Mr. 261).

ಸರ್ವವೇದಸ್ sarva-vêdas. *A man who gives away all his property to the priests employed by him at particular sacrifices.*

ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ sarva-vyâpaka. All-pervading, ubiquitous. (My.; also ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ).

ಸರ್ವಶಕ್ತಿ sarva-śakti. All might, all power. 2, almighty; the almighty or universal soul (ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ Hlâ. Cm.; B. 4, 15).

ಸರ್ವಶೇಷ sarva-śêsha. Anything remaining out of a whole. (R.).

ಸರ್ವಸತ್ಯ sarva-satya. Complete truth. See Mr. s. ಸರ್ವಥಾ.

ಸರ್ವಸನ್ನಹನ sarva-sannahana. *A complete armament.*

ಸರ್ವಸನ್ನಾಹ sarva-sannâha. = ಸಬ್ಬಸನ್ನಣ, ಸರ್ಬಸನ್ನಾಹ. A complete armament, the arming or assembling of foot and horse, elephants and chariots (ವೀರಬಲ Mr. 472). 2, *the supreme or universal soul* (see Hlâ. Cm. s. ಸರ್ವಶಕ್ತಿ).

ಸರ್ವಸಸ್ಯ sarva-sasya. *Bearing all kinds of corn.*

ಸರ್ವಸಾಧನ sarva-sâdhana. All-accomplishing; fulfilling all requirements. Feminine ಸರ್ವಸಾಧನಿ (Kâvy. I, 5, 1. 27. 41).

ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ sarva-sâdhâraṇa. Common to all. (My.; B. 4, 87. 189).

ಸರ್ವಸಾಧು sarva-sâdhu. In all respects good, virtuous, etc. (Nn. 150).

ಸರ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯ sarva-sâmarthya. All power, ability or strength (My.).

ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ sarva-siddhi. Accomplishment of every object, attainment of all one's objects, universal success. (My.).

ಸರ್ವಸುಲಭ sarva-sulabha. Easy of access to all (My.).

ಸರ್ವಸುಹೃತ್ sarva-suhṛit. A universal friend (My.).

ಸರ್ವಸ್ವ sarva-sva. *The whole of a person's property or possessions;* whole substance or essence of anything. (Čpr. 1, after 78; Šmd. 78).

ಸರ್ವಸ್ವತನ್ತ್ರ sarva-svatantra. Quite self-dependent, quite independent, free or unrestrained (J. 13, 28).

ಸರ್ವಸ್ವಹರಣ sarvasva-haraṇa. The seizure or confiscation of the whole of any one's property; seizure of the whole substance or essence. See ನೆಟಿ ಕೊಳ್.

ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹಾರ sarvasva-apahâra. Taking away or stealing the whole of any one's property (My.).

ಸರ್ವಾಕರ್ಷಣ sarva-âkarshaṇa. Drawing the whole; taking away the whole. See ಗರವು.

ಸರ್ವಾಂಗ sarva-aṅga. The whole body (Bp. 4, 41; 37, 24; 48, 11; 57, 61; J. 12, 31. 34). 2, having all members, perfect in limb. 3, all the vêdâṅgas collectively.

ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಷೌರ sarvâṅga-kshaura. Shaving the whole body with the exception of the pañcaśikhĕs (My.).

ಸರ್ವಾಂಗೀಣ sarvâṅgîṇa. Spread over all the limbs. (Čpr. 1, after 81).

ಸರ್ವಾಣಿ sarvâṇi. = ಶರ್ವಾಣಿ, etc. *Pârvatî.*

ಸರ್ವಾತ್ಮ sarva-âtma. *The universal soul;* epithet of Śiva (Bp. 39, 12).

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ sarva-adhikâra. General superintendence; universal rule, etc. (My.).

ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ sarva-anubhûti. Universal experience. 2, all-perceiving. 3, *the plant Convolvulus turpethum* R. Br.

ಸರ್ವಾನ್ನಭೋಜಿ sarva-anna-bhôji. *Eating all sorts of food* (whether clean or otherwise).

ಸರ್ವಾನ್ನೀನ sarvânnîna. *Eating all sorts of food.*

ಸರ್ವಾಪರಾಧ sarva-aparâdha. All offences or transgressions (My.).

ಸರ್ವಾಪರಾಧಿ sarva-aparâdhi. One who has committed all sorts of offences (Bp. 32, 62).

ಸರ್ವಾಭಿಸಾರ sarva-abhisâra. *An attack with a complete army.*

ಸರ್ವಾಯಸ sarva-ayasa. *Entirely made of iron.*

ಸರ್ವಾರ್ಥ sarva-artha. Having all objects or aims. 2, all matters; all objects.

ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧ sarvârtha-siddha. One by whom all objects are effected; *Śâkyamuni, Buddha.*

ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ sarvârtha-siddhi. = ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ. 2, N. of a king (My.).

ಸರ್ವೇಶ sarva-îśa. Lord of all; the universal soul; a universal monarch, a paramount lord; epithet of Śiva. (Bp. 1, 66; 39, 12; 51, 38).

ಸರ್ವೌಘ sarva-ôgha. *The assembling of a complete army.*

ಸರ್ಷಪ sarshapa. = ಸರಿಷಪ, ಸರುಸಪ, ಸಾಸವಿ, ಸಾಸವೆ, ಸಾಸಿಮೆ, ಸಾಸಿವೆ, ಸಾಸುವೆ. *Mustard, Sinapis dichotoma* Roxb.; *Mustard-seed.*

ಸಲ್ sal. 1. = ಸಲು, ಸಲ್ಲು, (ಸಾಲ್ 1). To enter a place, to enter (ಸ್ಥಾನಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; Čpr. 8, 7; Abh. P. 7, 15); to enter upon, to engage in, to undertake (Šmd. 58); to undergo, to be subjected to (Bp. 59, 49; 61, 57); to join, to associate one's self to (Bp. 37, 23; 48, 19; Bh. 1, 8, 84); to agree to, to be pleased with (Bp. 28, 23; 47, 62); to accrue, to arise (Bh. 1, 10, 39);—to enter upon a course: to pass, to be current (as money, etc.); to be used, to be in use; to pass by general consent, to be valid, proper or fit (ಸಲುವಳಿಯಾಗಿರ್ Šmd. 19 Cm.; 24 Cm.; ಸಲುವಳಿಯಾಗು 27 Cm.; 207 Cm.; see 89. 109. 112. 248. 294; Rśv. 5, 52); to be (241. 367; *cf.* Bp. 55, 12 s. ಸಲು); to pass (as time, Čpr. 2, after 14 & 53; 3, after 68; Bp. 43, 14; 44, 5; Rśv. 8, after 96); to pass, to depart from life (My. as ಸತ್ತು ಹೋಗು); to pass from one person to another, to be given (Bh. 1, 8, 59),

to be paid or liquidated (My. as ಸಲ್ಲು);—to become agreeable (Bh. 1, 8, 4);—to become or be well-known or famous (ಸಮಾಖ್ಯಾತಿ Šmd. Dh.; Ršv. 5, 28; Bh. 1, 8, 77; Kk. 26). P. p. ಸನ್ದು (Bp. 61, 57); ಸನ್ದಂ, ಸನ್ದಪಂ (Šmd. 280); ಸಲ್ಲವು (291); ಸಲ್ಲದು (Bh. 1, 8, 23). ಸನ್ದಿತು (Bp. 36, 48. 61; 52, 43), ಸನ್ದಿತ್ತು (41, 19). ನುಡಿಗೆಲ್ಲಂ ಸಲ್ಲದ ಕನ್ನಡಂ (Šmd. 121). ಜೇನ ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸಲ್ವುದು (159). ಏಕೆ ನಿರ್ವಾಹಣಕ್ಕೆ ಸಲ್ಗುಮೊ ಪೂಣ್ದೊಡಂ ಕೃತಿಬಸ್ಥಮಂ? (177). ಸನ್ದ ವೀರನೊಳು ಭಯವುಣ್ಟೆ? (Sp.). ಚೆಲ್ವನಾನ್ತು ಸನ್ದ ಸಿಂಹಾಸನಕೆ ಪಟ್ಟವಣೆ ಗದ್ದುಗೆ ಎಮ್ಬುದು (Kk. 26). ಬನ್ದನವ ಮಾಡಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಸನ್ದ ಜ್ಞಾನಿಯೆ ಲೇಸು! (Sp.). See ತಬಿ-, ತುಬಿಲ್-, ಬಬಿ-, ಮನಂ-, ಮೆಯ್-, ಸಮ-, ಸವ-; ಸಿನ್ದಬಿಕೆ; Č h. v. 69; Bp. 21, 33; 22, 9; 43, 26; 51, 30; 55, 6; J. 1, 10; 2, 7. 23; 4, 5; Šm. 3. 5. 7. 13. 34. 63. 77. *Cf.* Tě. ಚನು, ಚೆಲ್ಲು; T. ಚೆಲ್ಲು, M. ಚೆಲ್ಲ. — ಸಲ್ಲ. = ಸಲ್ಲದು. It is unfit, improper, etc. ಇದ್ದ ಊರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ಕದ್ದು ಕೊಮ್ಬುವರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.— ಉದ್ದು ಮದ್ದಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಸಿದ್ದೆ ಯೋಗಿಗೆ ಸಲ್ಲ.—ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಕುರು ಸಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ನೆರೆ ಸಲ್ಲ.—ತಣ್ಪೆಯವನ ನಣ್ಟಿಕೆ ಸಲ್ಲ, ಒಣ್ಟೆಯಾಗಿ ಹೋಗ ಸಲ್ಲ.—ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ.—ಮರಾಟರ ಹತ್ತರ ಹೋರಾಟ ಸಲ್ಲ.—ಮಿಗಿಲಾದವನ ಹತ್ತರ ಹಗೆ ಸಲ್ಲ, ನಗೆಗಾಬಿನ ಹತ್ತರ ಮೈತ್ರಿ ಸಲ್ಲ (Prvs.). — ಸಲ್ಲದವ. -ಅವ. An improper, useless man (ಎಡೆಗ Kk. 37; Šm. 46). — ಸಲ್ ಸಲ್. rep. (Bp. 47, 62).

ಸಲ್ sal. 2. = ಚುಲ್, etc. See ಮಬಿ-, ಮಬು-.

ಸಲ sala. = ಸಲವು 2, No. 1. Entering, entrance, ingress (ಪ್ರವೇಶ Šmd. II; Kk. 84). 2, a coming to pass: a time (My.). See *e. g.* ಬನ್ದು ಸಲ.

ಸಲಕಿ salaki. = ಸಲಗೆ. — ಸಲಕಿಬಾಯಿಹಕ್ಕಿ. The grey or spot-bill duck, Anas poecilorhyncha (Bd.).

ಸಲಕ್ಷಣ sa-lakshaṇa. Having the same marks (Šmd. 222), of the same species. 2, having marks, being distinguished by (A.). 3, having good marks; a good mark (ಲಲಾಮ, ಒಳ್ಳಿಹ ಲಕ್ಷಣ Nn. 26; Bp. 38, 43). Feminine ಸಲಕ್ಷಣೆ. ಆ ಕನ್ನಿಕೆ ಸಲಕ್ಷಣೆ (Šmd. 109 Mdb., o. r. ಸಲ್ಲಕ್ಷಣೆ).

ಸಲಕ್ಷಣಪುರುಷ salakshaṇa-purusha. A fine locking man (My.).

ಸಲಗ salaga. A leading animal, the leader of a herd (especially an elephant, My.); a bull (ಗೂಳಿ Bhn. 24, o. r. ಸಲಗು). — ಸಲಗಾನೆ. -ಆನೆ. (ಯೂಥನಾಥ, ಯೂಥಪ, ಆನೆಗಳ ಹಿಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗಜ Si. 269).

ಸಲಗೆ salagĕ. Tbh. of ಶಲಾಕೆ. (Šmd. 359).

ಸಲಣ್ಡು salaṇḍu. The act of entering or going into, entrance, the act of taking possession. — ಸಲಣ್ಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take possession of, to seize (ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ Šmd. II; Kk. 88).

ಸಲಪು salapu. = ಸಲವು 1, ಸಲಹು. To forward: to foster, to tend, to preserve, to bring up, to take care of (ರಕ್ಷಣ Šmd. Dh.; Ršv. 2, 50).

ಸಲವು salavu. 1. = ಸಲಪು, etc. (My.; B. 5, 229).

ಸಲವು sal-a-vu. 2. (Šmd. 247). = ಸಲ No. 1. Entrance, etc. (Abh. P. 10, after 116; 11, 67). 2, = ಸಲುವು, validity, force: valid reason, cause, account. ಸಲವಾಗಿ, on account of, for (My.). ಇದರ ಸಲವಾಗಿ (B. 5, 106).

ಸಲವೆ salavĕ. Washing and bleaching new cotton cloth (My.; Tĕ. ಚಲವೆ; Tĕ. ಚಲವೆ also: cold, etc., see ಚಲಿ 1).

ಸಲಹಾ salahâ. = ಸಲಹೆ, ಸಲ್ಲಾ. Counsel (My.; Mhr., H. ಸಲಾ, ಸಲ್ಲಾ).

ಸಲಹು salahu. = ಸಲಪು, etc. (Čpr. 8, 81; Bp. 2, 2; 18, 13; 47, 45; 52, 33; Č. Bp. 11, 10; Râm. 3, 2, 15; Bh. 1, 8, 15; J. 1, 2; 2, 50; 11, 35; My.). ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಹಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಬಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯೂ ಮೃಗವೂ (ಛೇಕ, ಗೃಹ್ಯಕ Si. 181); ಸಲಹಲ್ ಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು (ಪುಷ್ಟ, ಪುಷಿತ 380). ಸಲಹಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.).

ಸಲಹುವಿಕೆ salahuvikĕ. Fostering, etc. (ರಕ್ಷ, ತ್ರಾಣ Si. 388).

ಸಲಹೆ salahĕ. = ಸಲಹಾ. (My.).

ಸಲಾಂ salâm. = ಸಲಾಮು. Safety, peace (the word used in salutation by and to most people, accompanied with the raising of the hand to the forehead; it well answers also to compliments, respects and thanks; C.; Mhr., H. ಸಲಾಮ). ಸಲಾಂ, ಸೆಟ್ಟರೇ! (B. 4, 168).

ಸಲಾಕಿ salâki. Tbh. of ಶಲಾಕೆ. An iron rod or bar; a stem (of the sandal tree, My.); etc. ವಜ್ರಸಲಾಕಿ (Si. 399; My.).

ಸಲಾಕೆ salâkĕ. = ಸಲಾಖೆ. (ಶಲಾಕೆ G.). ಮಾಂಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಸಲಾಕೆ (ಅರ್ಬುದ); ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರ ಸಲಾಕೆ (ಇಷೀಕೆ, ತೂಲಿಕೆ G.). See ಕಬ್ಬಿಣ-.

ಸಲಾಕ್ಷಣ್ಯ sa-lâkshaṇya. A kind, a species (ರೂಪಕ, ಲಕ್ಷಣಭೇದ Nn. 135).

ಸಲಾಖೆ salâkhĕ. Tbh. of ಶಲಾಕೆ. See ಗುಣಕೃತ-.

ಸಲಾಮು salâmu. = ಸಲಾಂ. (C.). ಕಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಡೊಣ್ಣೆ, ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಲಾಮು (Prv.). — ಸಲಾಮು ಮಾಡು. To make salâmu, to compliment by lifting the hand to the forehead (and uttering the term), to greet (C.). ದೊರೆಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ (B. 3, 63). — ಸಲಾಮು ಹೇಬು. To tell one's compliments or thanks (through any person, My.).

ಸಲಿಕಿ saliki. = ಸಲಿಕೆ. (S. Mhr.). ಕೊಡಲಿ ಗುದ್ದಲಿ ಸಲಿಕಿ ಮುನ್ತಾದ ಬಡಿಪೆಗಳು (B. 5, 74).

ಸಲಿಕೆ salikĕ. = (ಸಲೆ 2), ಸಲ್ಲಿಕೆ. Delivering over, paying. payment (My.).

ಸಲಿಕೆ salikĕ. = ಸಲಿಕಿ. Tbh. of ಶಲಾಕೆ. An iron rod, a crow-bar (My.; Tĕ.); a kind of spade or hoe (My.). See B. 5, 79

ಸಲಿಗೆ saligĕ. (fr. ಸಲ್ 1). = ಸಲುಗೆ, (ಸಲ್ಗೆ). Familiar intercourse, familiarity (My.); excessive familiarity, indulgence (in the intercourse with children, etc., My., also in [illegible] ಕೊಡು); improper familiarity, freedom (Bp. 43, 40; My.; [illegible] ಲುಕಾ, good terms with or together; amicable [illegible] friendly relation with a foreign power, is Arabic ar[illegible] to be compared; Mhr. ಸಲಗ, ಸಲಗೆ, intimacy, familiarity, probably is taken from K.). ಆ ಹುಡುಗರು ಕೆದಬಿದೆ, ಸಲಿಗೆಯಿನ್ದ (ಅವನ ಸಂಗದ) ಆಡಿದ್ದರಿನ್ದ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಸನ್ತೋಷವಾಗ[illegible]ತು (B. 5, 133). ಆತನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನಿನ್ದ ಅವನ ಸಲಿಗೆಯೇ ಬ[illegible] 1[illegible]). ಸಲ್ಲದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಸಲಿ[illegible] ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಹೋಯಿತು [illegible] ಮಾನ.— ಸಲಿಗೇ ನಾಯಿ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ.— ಸಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನಾಯಿ ತಲೆಗೇಱಿತು (Prvs.).

ಸಲಿಗೆ saligĕ. = ಸರಿಗೆ No. 2. A wire (My.).

ಸಲಿಲ salila. = ಸಲಿಲ. *Water*. 2, N. of a certain metrical foot (Čh.).

ಸಲಿಲಜ salila-ja. A lotus. (My.).

ಸಲಿಲಾಶ್ರಯ salila-âśraya. A tank, a lake (J. 2, 18).

ಸಲಿಸು salisu. = ಸಲ್ಲಿಸು. To cause to enter (Čpr. 2, after 49; 5, 50); to execute, to perform (Bp. 12, 45; 42, 16; 44, 18; 59, 24); to use, to employ (Šmd. 38; Mr. 3); to fulfil (as another's desire, Râm. 3, 8, 35; 18, 5; J. 19, 41. 44); to give (Bp. 3, 51; 7, 1; 27, 10), to grant (Ršv. 13, 26; J. 5, 44. 47; Bhâgavata 10, 18, 8), to bestow, to show (Bp. 6, 3; 40, 40); to pay (J. 29, 17); to spend (as time, Bp. 24, 2).

ಸಲೀಲ sa-lîla. Playful, wanton, sportive. (G.).

ಸಲು salu. = ಸಲ್ 1, etc. To enter, etc., etc.; to be (Bp. 55, 12); etc., etc. ಸಲುವತ್ತೆ (*i. e.* ಸಲುವ ಒತ್ತೆ, a fit pledge, 40, 11). ತುಪ್ಪಮ್ ಓಗರಕೆ ಸಲುವದು (Sp.). — ಸಲು ಸಲು. rep. (Bp. 36, 25).

ಸಲುಗೆ salugĕ. = ಸಲಿಗೆ. (Bp. 6, 3; 40, 40; J. 6, 42. 55; 30, 47).

ಸಲುಪ salupa. Tbh. of ಸ್ವಲ್ಪ. (My.).

ಸಲುಫ salupha. = ಸಬ್ಬಸಿಗೆ. (St. & Pl.).

ಸಲುವಳಿ salu-vaḷi. = ಸಲ್ವಳಿ, (ಸಾಲುವಳಿ). Currency, general acceptance, use;—fitness, propriety (My.; see Šmd. Cm. s. ಸಲ್ 1). — ಸಲುವಳಿಕ್ರಯ. A proper or just price (My.). — ಸಲುವಳಿಮಾತು. A proper word (My.). — ಸಲುವಳಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become or be fit or proper (ಆಗು Šmd. 75 & 76 Cm.; ಸಾಲ್ 97 Cm.). — ಸಲುವಳಿವ್ಯಾಪಾರ. Just transactions or trade (My.).

ಸಲುವು saluvu. = ಸಲವು 2, No. 2. Cause, etc. ಸಲುವಾಗಿ = ಸಲವಾಗಿ (C.; B. 1, 24; 2, 32. 33; 3, 77. 78; 5, 104. 182; ಓಸ್ಕರ G.).

ಸಲುಹ saluha. Entering; current, onward motion. See ಬಟಿ-.

ಸಲೆ salĕ. 1. Infinitive of ಸಲ್ 1. So that it passes: currently, perpetually, constantly (ನಿತ್ಯ Šmd. 395; ತಪ್ಪದೆ 110 Mdb. Cm.); fitly, properly, nicely, well (ಚನ್ನಾಗಿ Šmd. Cm. 110 & 157; ಕೊಣ್ಡಾಟದ ನುಡಿ Bhn. 58; often the term is a mere expletive or pâdapûraṇa, Čt. I, 19; II, 34). See Čpr. 1, 69; 8, 64; Bp. 27, 23. 77; 57, 83; Ršv. 5, 122; 8, 112; 11, 68; J. 3, 3. 24. 31; 28, 63; Šm. 3. 4.

ಸಲೆ salĕ. 2. (= ಸಲಿಕೆ, etc.). Payment, the sum paid (My.). **2,** that is come by (?): the number resulting from the multiplication of two or more numbers, product (My.; is *this* a foreign term?). — ಸಲೆಗಜ. A square yard (My.). — ಸಲೆ ಮಾಡು. To find the area by multiplication (My.); to find the number of cubic feet by multiplication (My.). — ಸಲೆಯಡಿ. -ಅಡಿ. A square foot; a cubic foot (My.).

ಸಲೋಕ sa-lôka. Being in the same world. See ಸಾಲೋಕ್ಯ.

ಸಲ್ಲ salla. See s. ಸಲ್ 1.

ಸಲ್ಲಕಿ sallaki. = ಶಲ್ಲಕಿ. *The gum olibanum tree, Boswellia thurifera* Roxb. See ತಡಿಕು, ತಡುಕು.

ಸಲ್ಲಲಿತ sat-lalita. Very lovely, handsome or beautiful; very pleasant, wished for, desired or loved (Čh. v. 37; Bp. 9, 19; 22, 27; 35, 16; 39, 13; Ršv. 11, 57; J. 4, 5; 18, 24); great beauty, etc. (Bp. 42, 24). ಸಲ್ಲಲಿತಶಿವಂ (ಹಂಸ Mr. 505).

ಸಲ್ಲಾ sallâ. = ಸಲಹಾ, etc. Counsel (My.; Mhr., H.). 2, peace; truce (My.; Mhr., H.). ಹಗೆಯವರ ಸಂಗಡ ಸಲ್ಲಾ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಸನ್ಧಿ Si. 262).

ಸಲ್ಲಾಪ sallâpa. = ಸಂಲಾಪ. (ಸೂಟಿನುಡಿ Hlâ.; ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಸೂಟಿನುಡಿ Mr. 88; Bp. 4, 24; 19, 38; 45, 1).

ಸಲ್ಲಾಪಿ sallâpi. = ಸಂಲಾಪಿ. (Bp. 32, 2).

ಸಲ್ಲಿಕೆ sallikĕ. = ಸಲಿಕೆ. (My.). ಸಲ್ಲದ ನಾಣ್ಯ ಸಲ್ಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು (Prv.).

ಸಲ್ಲಿಸು sallisu. = ಸಲಿಸು. (My.). Among the My. Liṅgavantas ಸಲ್ಲಿಸು means also **1,** to serve up food. **2,** to eat.

ಸಲ್ಲೀಲೆ sat-lîlĕ. Great sport or amusement; great grace, beauty or loveliness (Bp. 40, 88; Č. Bp. 47, 2; Ršv. 12, after 41; 13, after 61).

ಸಲ್ಲು sallu. = ಸಲ್ 1, etc. (My.; Bp. 58, 35). P. p. ಸನ್ದು; third person singular imperfect ಸನ್ದಿತು, ಸನ್ತು. ರಾಜರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲ ತಕ್ಕ ಚಿಹ್ನ (ನೃಪಲಕ್ಷ್ಮ Si. 268). ದೂತತ್ವ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಭೀತತ್ವ ಸಲ್ಲದು.— ಪರವಾಸ ಮಾಡುವವನ ಭರವಸ ಸಲ್ಲದು.— ಪರಸು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ನಿರಸವಿದ್ದವಗೆ ಸಲ್ಲದು.— ಸಲ್ಲದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಸಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಹೋಯಿತು ಅಭಿಮಾನ.— ಸಲ್ಲದ ನಾಣ್ಯ ಸಲ್ಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು.— ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನಿಗೆ ಹ್ರಟ್ಟವಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸಲ್ಲುಡಿ salluḍi. — ಸಲ್ಲುಡಿಗಿಡ. A climbing shrub with necklace-like fruits, Maerua arenaria Hook. f. & T. (Z.).

ಸಲ್ಲೆ sallĕ. = ಸಲಿಗೆ, ಸಲುಗೆ. (V. 5, after 39).

ಸಲ್ಲೆಹ sallĕha. = ಸೆಲ್ಲೆಹ. Tbh. of ಶಲ್ಯ 1. (Grj. 7, 54; Ršv. 6, after 11). — ಸಲ್ಲೆಹದ ಕೋಲು. (ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು Si. 290).

ಸಲ್ವಳಿ sal-vaḷi. (Šmd. 252). = ಸಲುವಳಿ.

ಸವ sava. P. p. of ಸವೆ 2, in ಸವ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸವ sava. 1. Tbh. of ಸಮ 1. (G.; ಸಮಾನ Šmd. 267 Cm.; 400 Cm.). — ಸವನು. = ಸಮವು. ಸವನಾಗು. -ಆಗು. To be or become equal, etc. (B. 3, 25; 4, 64). ಸವನಿಲ್ಲದನ್ಥ (G. 86). — ಸವನೆ. -ಎ 3. Quite equal, etc.; in the very same manner (B. 3, 4. 39. 89; 5, 274). See ಒನ್ದೇ-. — ಸವನೆಲ. Level ground (ಅಜ G.). — ಸವ ಸಲ್. = ಸಮ ಸಲ್. (Šmd. 400; Šm. 34. 63).

ಸವ sava. 2. Tbh. of ಶವ. (Šmd. 342).

ಸವ sava. 3. Tbh. of ಶ್ರಮ. (Šmd. 347).

ಸವ sava. 4. Pressing out the sôma juice; a libation, oblation, *sacrifice;* the juice or honey of flowers. See ಉತ್ಸವ.

ಸವ sava. 5. Begetting, bringing forth young; a generator; offspring. See ಪ್ರಸವ.

ಸವಗ savaga. 1. (Tbh. of ಕವಚ? or of ಯಮುಕ?). A suit of armour or mail (ಮೆಯ್ಯ ಜೋಡು Šm. 42; ಜೋಡು Bhn. 30; Ššv. 2, 108; J. 12, 49; Bh. 6, 4, 52; 10, 7, 6).

ಸವಗ savaga. 2. Tbh. of ಸಮೋಘ.

ಸವಗಸನ್ನಣ savaga-sannaṇa. Tbh. of ಸಮೋಘಸನ್ನಾಹ. (Šmd. 376).

ಸವಟು savaṭu. 1. = (ಸಟ್ಟು), ಸವುಟು, ಸೋಟು 2. A ladle, a spoon (My.; B. 3, 46).

ಸವಟು savaṭu. 2. To dirty (v. t., as clothes, My.). **2,** to become dirty (as clothes, My.; *cf.* ಚಟ್ಟು 2 ?).

ಸವಟೆ savaṭĕ. (= ಸೋಟೆ? ಸೊಟ್ಟೆ?). — ಸವಟೆವಾಯಂ. -ಬಾಯಂ. (Šmd. 95).

ಸವಡ savaḍa. = ಜವಳ. — ಸವಡಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A double structure or wall; a wall built on the outer side of another to support it (My.). — ಸವಡಬಿತ್ತಿ. = ಸವಡಗಟ್ಟು. (My.).

ಸವಡಿ savaḍi. 1. = ಜವಳಿ. A pair; a junction; confluence (J. 19, 49; see ಒಚ್ಚವಡಿ, ಮುಚ್ಚವಡಿ). See Bhn. s. ಪಿಡಿಸವತಿ. — ಸವಡಿಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. Two or both feet (Bh. 2, 10, 13). — ಸವಡಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. Two or both hands (Bh. 10, 8, 7). — ಸವಡಿಡು. -ಇಡು. To put together, to join, to pair (?). ಸವಡಿಟ್ಟಂ (Šmd. 63). — ಸವಡಿನುಡಿ. Two words (Bh. 3, 6, 98). — ಸವಡಿವಾತು. -ಮಾತು. Two words (Bh. 8, 22, 28). — ಸವಡಿವೆರಳು. -ಬೆರಳು. Two fingers (Bh. 8, 25, 2).

ಸವಡಿ savaḍi. 2. A person who turns water from a tank on rice-fields (My.; H.).

ಸವಡಿಸು savaḍisu. To join, to comprise (Bh. 8, 27, 27).

ಸವಣ್ savaṇ. = ಸವಣ 1. — ಸವಣ್ಮನೆ. A Jaina temple (ಬಸದಿ Čt. II, 100).

ಸವಣ savaṇa. 1. Tbh. of ಕ್ಷಪಣ. (Šmd. 346) and of ಶ್ರವಣ (*i. e.* ಶ್ರಮಣ 345 Mḍb.). A Jaina (ಕ್ಷಪಣ, ಜೈನ, ಶ್ರಮಣ Hlâ.). ನವೋಸ್ತುಗಳೆನ್ದು ಸವಣರ್ಗೆ ಪೆಸರಾಯ್ತು (Šmd. 93). ಸವಣಂ ಬಳಪಂಗೊಳೆ (200). See Čpr. 6, 95; Abh. P. 9, 13; Bp. 28, 37; 49, 9; 51, 36. 77; 52, 16. 20; 53, 10; Tbh. ತಟ್ಟು 1. — ಸವಣಬಳಗೊಳ. -ಕೊಳ. N. of a Jaina village in Mysore (My.). — ಸವಣಬೆಳಗೊಳ. = ಸವಣಬಳಗೊಳ. (My.).

ಸವಣ savaṇa. 2. = ಶ್ರವಣ 4. Pincers (My.).

ಸವಣಿಸು savaṇisu. = ಸವರಿಸು. Tbh. of ಸಂವರಿಸು. To prepare, to make or get ready, to arrange (My.; *cf.* ಸವನಿಸು).

ಸವತಿ savati. = ಸವತೆ, etc. — ಸವತೀ ಕಾಯಿ. (ಉರ್ವಾರು G.; ವಾಲುಕಿ Čb.).

ಸವತಿ savati. Tbh. of ಸಪತ್ನಿ. A rival wife (Čpr. 6, 1; Bp. 18, 11; J. 18, 10; My.; Tĕ.; Mhr. ಸವತ). ಸವತಿಗೆ ಸವತಿ ಪುರುಡಿವಳ್ (Šmd. 159). ಸವತೀ ಗಣ್ಡ ಸಾಯಲಿ! ಅನ್ದರೆ ಮುಣ್ಡೆ ಆಗುವವರು ಯಾರು? — ಸವತಿಗೆ ಮುಣ್ಡೆ ಆಗು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಸವತಿ ಸಣ್ಣವಳಲ್ಲ, ದಾಯಾದಿ ಚಿಕ್ಕವನಲ್ಲ. — ದವುತಿ ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಸವತೀ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದಳು. — ಸವತೇ ಕಾಯಿ ಕಹಿಯಾದರೆ ಸವತಿ ಏನು ಮಾಡುವಳು? — ಸವುದೆ ತಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಸವತಿ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾಳು? (Prv.). — ಸವತಿದಾಯ್. -ತಾಯ್. A step-mother. ಸವತಿದಾಯ ಮಗನು (ವೈಮಾತ್ರೇಯ, ವಿಮಾತೃಜ Nr.). — ಸವತಿಮಗ. A step-son (My.). Feminine ಸವತಿಮಗಳು (My.). — ಸವತಿಮತ್ಸರ. The enmity between rival wives (My.).

ಸವತೆ savatĕ. = ಸವುತೆ, etc. (My.). — ಸವತೇ ಕಾಯಿ. = ಸವತೀ ಕಾಯಿ. See Prv. s. Tbh. ಸವತಿ.

ಸವದು savadu. = ಸವೆದು. P. p. of ಸವೆ 2. (Bp.).

ಸವದೆ savadĕ. = ಸವುದೆ. (My.). ಸಾಲಗಾಱರನ ಮನೆಗೆ ಸವದೆ ಹೊತ್ತರೆ ಮೇಲಣ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಸಮವಾಯಿತು (Prv.).

ಸವನ savana. 1. *The act of extracting the juice of the sôma plant;* a libation; an oblation or sacrifice. 2, *bathing; any purificatory ablution.*

ಸವನ savana. 2. The act of bearing children, etc.

ಸವನ savana. 3. Tbh. of ಶಮನ. Yama (ಶಮನನು, ಯಮನು Nn. 103).

ಸವನಿಸು savanisu. (fr. ಸವೆ 3). = ಸಮನಿಸು. To be acquired, found, got or gained; to come about; to occur (ಪ್ರಾಪ್ತಿಸು Šmd. 15. 125. 146. 341; Šśv. 4, 85).

ಸವಯಸ್ sa-vayas. Coeval, cotemporary; a coeval, *a cotemporary, a friend of the same age.*

ಸವಯಿಸು savayisu. = ಸಮಿಸು, etc. To destroy, etc. (Bp. 61, 14).

ಸವರ್ savar. To perish, etc. (ಬೀ, ತೀರ್ Bhn. 33, o. r. ಸವೆ).

ಸವರಣೆ savaraṇĕ. = ಸಂವರಣೆ, ಸೌರಣೆ. (My.).

ಸವರಿಸು savarisu. 1. To cause to cut off the side branches of a branch, etc. (My.); to cause to chip (My.); to cause to cut down (J. 9, 22).

ಸವರಿಸು savarisu. 2. To have applied to, etc. (My.).

ಸವರಿಸು savarisu. = ಸಂವರಿಸು. (My.). ತಿರಿಚಿನಾವಳ್ಳಿಗೆ ತಿರಿದುಮ್ಬೋದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ್ದ ಕೆಯ್ ಸವರಿಸ ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಸವರು savaru. 1. To cut off the side branches of a branch of a tree, the branches of a bush or bamboo (My.), or the bark of a tree (B. 3, 7). **2,** to diminish prominences of the soil by cutting away a little at a time, to chip (My.). **3,** to cut, to cut down (Bp. 53, 10; Râm. 5, 9, 12; Bh. 6, 4, 107; J. 12, 49; 20, 26; 22, 26).

ಸವರು savaru. 2. To rub in or apply to, as water, oil, medicine, polish, or ashes (My.; B. 4, 175; Tĕ. ಚಮರು, ಚಮುರು, ಜವರು, ಜವುರು). **2,** to convey with a stick, knife, etc. any sticky substance to a vessel by rubbing the substance off on its brim (My.; B. 4, 40).

ಸವಱು savaṟu. = ಸಮಱು 1. To trim (as the hair with one's hand), etc.; to measure even with the striker (My.). ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯನ್ನು ಸವಱಿ ತೀಡುವಾಗ ನಾರಿಯು ಕೆಯ್ ಕೊಱೆತು ಹಾಕದನ್ತೆ ಅಂಗೆಯ್ಯುಸ್ತಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕವಾಗಿ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವ ತೊಗಲ ಕೆಯ್ಚೀಲ (Sî. 287).

ಸವರ್ಣ sa-varṇa. The syllable sa (Čh.). 2, being of the same colour; like, resembling; of the same tribe or class. 3, belonging to the same class of letters, *i. e.* uttered by the same organs of speech. 4, homogeneous; a homogen. See Šmd. 13. 15. 16.

ಸವರ್ತಿ sa-varti. A person who moves or walks (Bp. 6, 12).

ಸವಸು savasu. 1. (fr. ಸವೆ 3). To make ready, to prepare (Bh. 1, 8, 86).

ಸವಸು savasu. 2. (fr. ಸವೆ 2). = ಸಮಿಸು, etc. To cause to wear away, to exhaust, to spend (Bp. 18, 20).

ಸವಹೆ savahĕ. = ಸರಲೆ, No. 1.

ಸವಳದೆ savaḷadĕ. Daybreak, dawn (ಉದಯ Šmd. 400).

ಸವಳು savaḷu. = ಚವುಳು, ಸವುಳು, q. v. (ಕಷಾಯ G.). ಸವಳ ನೀರು (B. 5, 74).

ಸವಳ್ತಡೆ (savaḷtu-aḍe2). = ಸಮುಳ್ತಟೆ. Daybreak, dawn, morning (ಉದಯ Šmd. 400). ಸವಳ್ತಡಿಂಗೆ, ಸವಳ್ತಡಿನ (401). 2, the next morning (ಮಾಱಣ Čt. I, 31).

ಸವಾ savâ. = ಸವ್ವಾ. Having a fourth more; more by a fourth (My.; Mhr.). — ಸವಾಸೇರು. 1¼ sêru (in weight, My.). ಸೆಟ್ಟಿ ಸವಾಸೇರು, ಲಿಂಗ ಅಡಿಸೇರು (Prv.).

ಸವಾಯಿ savâyi. Excess by a fourth; having the excess of a fourth (Mhr. ಸವಾಈ). — ಸವಾಯಿಮಾಧವರಾಯ. N. (B. 4, 216).

ಸವಾರ savâra. = ಸ್ವಾರ 2. Mounted upon or seated in (a horse, a coach, etc.; Mhr.); a man on horseback, a horseman (My.; Si. 278; Mhr., H. ಸ್ವಾರ). — ಸವಾರಕಚೇರಿ. The office of troopers or native cavalry (My.).

ಸವಾರಿ savâri. 1. = ಸ್ವಾರಿ. Riding upon the back of any animal or in a carriage, riding; going, walking (My.). ಸವಾರೀ ಎತ್ತು, -ಕುದುರೆ, -ಬಣ್ಡಿ, etc.; ಕುದುರೇ ಸವಾರಿ, ಬಣ್ಡೀ-, etc. (My.). 2, the equipage, retinue or train of a great personage (Mhr., H. ಸ್ವಾರೀ); (the bamboo structure on carts, S. Mhr.). 3, the great personage singly; any person in the customary adulatory or complimentary style (My.; Mhr.).—See Si. 274. 275.

ಸವಾರಿ sa-vâri. 2. A cloud (Abh. P. 13, 59); a stream (13, 61).

ಸವಾಲ್ savâl. ಸವಾಲು. A question, inquiry (My.; Si. 56; Br.; Mhr., H.).

ಸವಾಷ್ನಿ savâshni. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ. A woman whose husband is living (ಮುತ್ತೈದೆ G.; Mhr. ಸವಾಷೀಣ, ಸವಾಷ್ಣ).

ಸವಿ savi. 1. = ಸವೆ 2. To wear away, etc., to pass, as time (Bp. 25, 6; 27, 21).

ಸವಿ savi. 2. = ಸವೆ 1. To test by eating, to taste; to eat (ಖಾದನಪರೀಕ್ಷೆ Šmd. Dh.; Bp. 15, 25; 24, 29; 28, 31; 33, 17; 36, 46; Šsv. 4, 66. 93; J. 1, 7; 6, 15; 15, 46; C.; B. 4, 2; *cf.* ಚಪ್ಪರಿಸು 1, T. ಚುವೈ, M. ಚುವೆ). ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರ ಸಂಗ ತಾ ಸಕ್ಕರೆ ಜೇನು ಸವಿದನ್ತೆ (Sp.). ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವದು ಹೆಜ್ಜೇನು ಸವಿದನ್ತೆ (Sp.). ಆಧಾರವಿಲ್ಲದವನ್ ಅಮೃತಾನ್ನ ಸವಿಪಾನೆ? (Dp. 87). — ಸವಿ ಸವಿ. rep. (Grj. 2, after 106; Bp. 10, 49; J. 3, 37).

ಸವಿ savi. 3. P. p. of ಸವಿ 2, in ಸವಿ ಸವಿದು (Bp. 35, 2).

ಸವಿ savi. 4. = ಸಂವಿ. That has taste, that is palatable, savoury, sweet or nice; ambrosia; taste; sweetness (ಮಧುರ Mr. 218; ಇಮ್ಪು Kk. 72, Šm. 65; ಸೀ G.; Čpr. 1, 51; 7, 49; 8, 56. 73. 82; Bp. 10, 49; 33, 17; 36, 46; 51, 49; 60, 42; My.; Tê. ಚವಿ; T. ಚುವೈ, M. ಚುವೆ). ಮಾಮರಂ. . . ಮಾಣದಿತ್ತು ಸವಿಯಂ (Čpr. 7, 41). ಆಟಿವುದೆ ಪಾಲ ಸವಿಯಂ ಕೆಸಱೊಳ್ ಇಹ ಬಕನು? (Bp. 60, 42). ಬಾಯ ಸವಿಯಿಲ್ಲದ ರಸಾಯನದಲಿ ಏನು? (Dp. 167). ಕಬ್ಬು ಕೊನೆಯಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಬುಡದಿನ್ದ ಮೆದ್ದರೂ ಸವಿ ಒನ್ದೇ.—ಕಬ್ಬು ಡೊಂಕಾದರೆ ಸವಿ ಡೊಂಕೇ?—ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿ ಇಲ್ಲ.—ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ ತಿನ್ದ ಹೊಱತು ತಿಳಿಯದು.—ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ.—ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸವಿ.—ವಾಲೀ ಹಾಗೆ ಬಲವನ್ತನಿಲ್ಲ, ಹಾಲಿನಕ್ಕಿನ್ತ (*i. e.* ಹಾಲಿಗಿನ್ತ) ಸವಿ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See ಕಣ್-, ಕಳ್-, ಮೆಯ್-. ಸವಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವವನು (ಠಕ್ಕ G.). — ಸವಿಕಿತ್ತಳೇ ಹಣ್ಣು. A sweet ripe orange (G. 155). — ಸವಿಗಡಲ್. -ಕಡಲ್. The sea of ambrosia or milk. — ಸವಿಗಡಲಣುಗ. -ಅಣುಗ. The son of the milk-sea, the moon (ಚನ್ದ್ರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44; ಚನ್ದ್ರ Šm. 15. 16). — ಸವಿಗಲೆ. -ಕಲೆ. Sweet (amorous) art (J. 6, 34). — ಸವಿಗಾಣಿಸು. -ಕಾಣಿಸು. To make appear sweet; to please (v. t., Čpr. 3, 101); to cause to taste. — ಸವಿಗಾಣು. -ಕಾಣು. To taste (My.). 2, to be pleased (B. 4, 53). — ಸವಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To taste (Bp. 18, 29). — ಸವಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to taste or eat (J. 6, 43). — ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳು. To perceive the sweetness or flavor (of anything, My.). ಬಾಯೊಳಗೆ ತಿನ್ನುವ ವಸ್ತು ಇರುವಾಗ ನಾಲಿಗೆಯೂ ಅಂಗಳೂ ಅದಱ ಸವಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ (B. 4, 85). — ಸವಿತುಟಿ. A sweet lip (ಇನ್ದುಟಿ G.). — ಸವಿದುತ್ತು. -ತುತ್ತು. A sweet morsel (Grj. 8, 59). — ಸವಿದೋಱು. -ತೋಱು. To appear as or to be sweet or delicious. ಕೊಣ್ಡವಗೆ ಸವಿದೋಱಿತು ಇನ್ತಪ್ಪ ಕಾಯಿ (Bêḍagučaupadi). — ಸವಿನೀರು. Sweet, fresh, not salt water (B. 4, 101. 143; 5, 74). — ಸವಿನುಡಿ. A sweet word or speech (Grj. 2, after 106; J. 11, 10). — ಸವಿನೋಟ. A pleasant sight (Šs.; J. 6, 34). — ಸವಿ ನೋಡು. To taste, to relish, to eat (ಆಸ್ವಾದಿಸು G.; Bp. 3, 35; My.). — ಸವಿಮಣ್ಡಲ. The lunar disk (ಚನ್ದ್ರಬಿಮ್ಬ Čt. I, 28). — ಸವಿಮಾತು. A sweet word (My.; B. 4, 17). ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ, ನೃಪನ ಕಾನ್ತೆಯಾ ಸವಿಮಾತು, ಮನ್ತ್ರವಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನಗಳು ತನ್ನ ಮುನ್ತೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). ಸವಿಮಾತಿನವನು (ವದಾನ್ಯ G.). — ಸವಿಮಾವು. A sweet mango (ಇಮ್ಮಾವು, ಸಹಕಾರ G.). — ಸವಿಯೂಟ. -ಊಟ. A savoury, delicious meal (C.). ಸವಿಯೂಟಗಳನುಣ್ಡು ಬೆಮಿಸ ಬೇಡ! (Dp. 4). — ಸವಿವಣ್. -ಪಣ್. A sweet ripe fruit (Šš. 76). — ಸವಿವೆರ್ಚು. -ಪೆರ್ಚು. Sweetness to increase; to increase in sweetness (Čpr. 6, 85). — ಸವಿವೆಸರ್. -ಪೆಸರ್. A pleasant name or word. ಅನ್ನೆಗಂ ಇನ್ನೆಗಂ etc. ಎನ್ದು, ನುಡಿವ ಸವಿವೆಸರ್ ಸೀಮಾರ್ಥದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ (Kk. 69). — ಸವಿವೇಟ. -ಬೇಟ. Sweet amorous play (J. 15, 43). — ಸವಿ ಸವಿ. rep. (B. 4, 32. 132). — ಸವಿಹಣ್ಣು. = ಸವಿವಣ್. (My.). — ಸವಿ ಹತ್ತು. To have a pleasing taste (C.). ಅದು ಗೋದಿ ರೊಟ್ಟಿಯ ಹಾಗೆ ಸವಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 3, 78). ಒಣದೊಗಲು ಸಹ ನರಿಗಳಿಗೆ ಸವಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (5, 262). 2, a taste or desire (for anything) to arise or exist. ಒಮ್ಮೆ ತುಡುಗು ದಕ್ಕಿದರೆ ಮುನ್ದೆ ಅದಱ ಸವಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ (B. 3, 78).

ಸವಿಗಾಱ savi-gâṟa. A man who creates pleasant feelings, a jocose or witty man, etc. (ರಸಿಕ, ಜಾಣ, ಸೊಗಸುಗಾಱ, ಸುಖವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು G.).

ಸವಿತಾರ savitâra. Tbh. of ಸವಿತೃ. The sun (Mr. 34; Šmd. 104).

ಸವಿತೃ savitṛi. Generating, producing, causing. 2, *the sun.*

ಸವಿತ್ರಿ savitri. *A mother.*

ಸವಿಧ sa-vidha. Of the same kind or sort. 2, *near, proximate;* vicinity.

ಸವಿನಯ sa-vinaya. Having good behaviour or propriety, well-conducted, modest; good behaviour, propriety, modesty (Bp. 24, 2; 28, 48; 35, 3).

ಸವಿನಯಸ್ಥ savinaya-stha. A well-behaved, modest man (Bp. 38, 6).

ಸವಿಭವ sa-vibhava. Having greatness or dignity, great, etc. (Čpr. 2, 94).

ಸವಿಸು savisu. 1. = ಸವಿಸು, etc. (My.).

ಸವಿಸು savisu. 2. To cause to taste or eat (J. 7, 42; 15, 47).

ಸವಿಸ್ತಾರ sa-vistâra. Detailed, circumstantial; circumstantially, minutely (My.; B. 4, 92).

ಸವಿಸ್ಮಯ sa-vismaya. Astonished, surprised. ಸವಿಸ್ಮಯಂ, with surprise (My.).

ಸವಿಹ saviha. Tasting; flavour, as one of the five objects of sense. ಕಾಣ ಬಹುದು, ಕೇಳುಹ, ಪರಿಮಳಿಸುಹ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿಹ, ಮುಟ್ಟುಹ ಎಬ್ಬಿವು ವಿಷಯಂಗಳು (ರೂಪ ಶಬ್ದ ಗನ್ಧ ರಸ ಸ್ಪರ್ಶ Nr.).

ಸವುಂಗನ್ಧಿ savungandhi. Tbh. of ಸೌಗನ್ಧಿ. See Mr. 117 s. ಸೌನ್ದರಿ.

ಸವುಟು savuṭu. ಸೌಟು. = ಸವಟು 1. A spoon, a ladle (ಕಂಚಿಕ Mr. 205; ದರ್ವಿ, ಕಮ್ಬಿ, ಖಜಾಕೆ Si. 310; My.). ಅಡಿಗಿಯ ಸವುಟು (ದರ್ವಿ G.). ಮರದ ಸವುಟು (ತರ್ದು, ದಾರುಹಸ್ತಕ Si. 310). ಅವುಟು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸವುಟನಿನ್ದ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ.— ಸವುಟು ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅವುಟು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಬನ್ತು (Prvs.).

ಸವುತೆ savutĕ. ಸೌತೆ. = ಸವತಿ, ಸವತೆ, ಸವುನ್ತೆ. A kind of cucumber, Cucumis utilissimus Roxb. (ಉರ್ವಾರು, ಕರ್ಕಟಿ Nr.; ವಾಲುಕ Mr. 148). See ಮುಳ್ಳು-, and *cf.* Mr.'s ಉರ್ವಾರು s. ಮೆಕ್ಕೆ. — ಸವುತೆಕಾಯಿ. A cucumber (My.). ಬಣ್ಣ ಸವುತೆಕಾಯಿ (ಉರ್ವಾರು); ಕಾಡುಸವುತೆಕಾಯಿ (ಕರ್ಕಟಿ Si. 161). — ಸವುತೆಕಾಯಿಕೋಸುಮ್ಬರಿ. A kôsumbari made of cucumbers, curds, etc. (My.). — ಸವುತೆಗಿಡ. The cucumber plant (ಉರ್ವಾರು, ಕರ್ಕಟಿ Si. 161; My.).

ಸವುದೆ savudĕ. ಸೌದೆ. = ಸವದೆ. Tbh. of ಸಮಿಧ್. Firewood, fuel (ಸಮಿಧ್ Nr.; My.). ಸವುದೆ ತಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಸವತಿ ಏನು ಮಾಡ್ತಾಳು?—ಸವುದೇ ಹೊರಿ ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಡು ಹಾದೇಲಿ ಕೂತ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸವುಧ savudha. Tbh. of ಸೌಧ (on account of the metre in Nn. 94).

ಸವುನ್ತೆ savuntĕ. = ಸವುತೆ, etc. (ವಾಲುಕಿ, ಕರ್ಕಟಿ Hlâ.).

ಸವುಸವ savusava. ಸೌಸವ. Smell; fragrance (ಕಮ್ಪು Šmd. II; Kk. 83; ಆಮೋದ Čt. II, 94; ನಱು, ಸೊವಡು II, 45; ಸೊವಡು, ನಱು, ಮಗಮಗಿಸಿತು, ನಾನ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55). 2, the nectar of flowers; honey (ಮಕರನ್ದ Šm. 23). — ಸವುಸಗೋಲ. -ಕೋಲ. Who has fragrant arrows: Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8).

ಸವುಳು savuḷu. ಸೌಳು. = ಸವಳು, etc. Brackishness (C.; Mhr. ಸಳೂಳ). ಸವುಳುಳ್ಳ ನೆಲ (ಈರಿಣ, etc. Mr. 92). — ಸವುಳ ಕಾರ. = ಚವುಳುಕಾರ. (B. 4, 225, potash; My.). — ಸವುಳ ಗಿಡ. A plant that grows in brackish soil (B. 3, 48). — ಸವುಳುನೀರು. Brackish water (C.; B. 4, 119. 202). — ಸವುಳುನೆಲ. Brackish, saline soil, salt land (My.). — ಸವುಳುಪದಾರ್ಥ. Any vegetable that grows in brackish soil (My.). — ಸವುಳುಪ್ಪು. -ಉಪ್ಪು. = ಚವುಳುಪ್ಪು. (C.; B. 4, 202). — ಸವುಳುಬೂಮಿ. = ಸವುಳುನೆಲ. (My.). — ಸವುಳುಮಣ್ಣು. = ಚವುಳುಮಣ್ಣು. (ಇರಿಣ, ಊಷರ Hlâ.; ಊಷರ, ಇರಿಣ Nr.; ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ G.; C.). ಸವುಳುಮಣ್ಣುಳ್ಳ ಠಾವು (ಊಷ, ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕೆ Nr.). ಸವುಳುಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಳ (ಇರಣ, ಇರಿಣ); ಸವುಳುಮಣ್ಣಿನ ಭೂಮಿ (ಈರಣ, ಈರಿಣ G.).

ಸವೆ savĕ. 1. = ಸವಿ 2. To taste, to eat (Bp. 8, 16. 44).

ಸವೆ savĕ. 2. = (ತವೆ 1), ಸಮೆ 1 q. v., etc. To be spent, etc., etc. (ಕ್ಷಯಮನ್ ಅಯ್ದು Bhn. 33; C.; Bp. 11, 14. 16; 16, 16; 27, 1. 15. 42. 47; 43, 22; 44, 29; 59, 14. 42; 61, 14. 39; Ššv. 1, after 15; 4, 57. 84; J. 20, 36; B. 4, 126). P. ps. ಸವದು, ಸವೆದು. ನಯಬಟ್ಟೆಯಾದರೆ ಸವೆಯದೆ ಇದ್ದೀತೇ? (Prv.).

ಸವೆ savĕ. 3. = ಸಮೆ 2. To be made ready, etc. (Č. Bp. 5, 48; Râm. 1, 13, 1). ಲಲಿತೇನ್ದ್ರನೀಲದಿಂ ಸವೆದ ಬೊಗರಿ (Râghô. 17, 66). 2, to make ready, etc. (V. 14, 49).

ಸವೇಶ sa-vêša. Dressed, ornamented. 2, *near, proximate.*

ಸವ್ಯ savya. *Left* (not right), left hand. 2, south, southern. 3, reverse, contrary, backward.

ಸವ್ಯಭಿಚಾರ sa-vyabhičâra. A reason or argument that is incompatible with the conclusion drawn from it; an allegation that proves too much; a too general middle term. (R.).

ಸವ್ಯವಹಾರ sa-vyavahâra. Intercourse (My.).

ಸವ್ಯಸಾಚಿ savya-sâči. Arjuna. (Šmd. 263; J. 2, 31; 5, 71).

ಸವ್ಯಾಕುಲ sa-vyâkula. Confused, overcome with fear, etc. (Bh. 3, 19, 13).

ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯ savya-apasavya. Left and right, reverse and direct, wrong and right. (My.).

ಸವ್ಯೇಷ್ಠ savyê-stha. Standing on the left: *a charioteer.*

ಸವ್ಯೇಷ್ಠೃ savyê-sthṛi. = ಸವ್ಯೇಷ್ಠ. *A charioteer.*

ಸವ್ವಳಿ savvaḷi. (fr. a ಸಂವಲಿ). The crest of a wave (Bp. 2, 3; J. 9, 24).

ಸವ್ವಾ savvâ. = ಸವಾ. (B. 5, 270).

ಸಶಂಕ sa-šanka. Fearful, doubtful, suspicious. (R.).

ಸಶರೀರ sa-šarîra. Having a body, embodied; together with the body. — ಸಶರೀರಸ್ವರ್ಗ. A svarga to which one goes together with the body, indralôka (My.).

ಸಶಲ್ಯ sa-šalya. Pierced by a thorn or dart, pierced; thorny; troublesome. (R.).

ಸಶಿವ sa-šiva. Šiva-like, of like essence with Šiva (Bp. 1, 31; 24, 14; 61, 71).

ಸಸ sasa. Tbh. of ಶಶ. (G.).

ಸಸನೆ sasanĕ. = ಸಸಿನೆ 1. Still, uttering no sound, motionless (My.; *cf.* ಸಯ್ತು 2). ಸಸನೆ ಇರಲಾರದ ಬಡ್ಡಿಗೇರು ಚುಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಳು (Prv.).

ಸಸಮ್ಭ್ರಮ sa-sambhrama. Filled with confusion or bewilderment, agitated; full of elation. ಸಸಮ್ಭ್ರಮಂ, with perplexity, etc.; in fear; with elation (Ršv. 13, after 64).

ಸಸಾಕ್ಷಿಕ sa-sâkshika. Having witnesses, in the presence of witnesses (My., as ಸಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ).

ಸಸಿ sasi. To pull out, as corn, etc. (ಸಸ್ಯಾದ್ಯುತ್ಪಾಟನ Šmd. Dh.). 2, to dress cotton (ಕಾರ್ಪಾಸಶೋಧನ Šm. 11).

ಸಸಿ sasi. 1. Tbh. of ಶಶಿ. (Šmd. 335). The moon (ಚನ್ದ್ರ Šm. 16. 99; ಮೃಗಾಂಕ 11; Čpr. 8, after 44; Bp. 28, 37). — ಸಸಿಗಲ್. -ಕಲ್. The moon-stone (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ Šs.; Ršv. 1, after 135; Ššv. 3, 30; 3, after 35). — ಸಸಿಗೆರೆ. The curved line or pale streak of the young moon (Ršv. 8, 32). — ಸಸಿದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. Šiva (ಪರಮೇಶ್ವರ Šs.). — ಸಸಿಮೊಗ. A moon-like face (Ršv. 2, 22). — ಸಸಿವದನ. = ಸಸಿಮೊಗ. (J. 6, 27).

ಸಸಿ sasi. 2. = ಸೊಸಿ. Tbh. of ಸಸ್ಯ. (Šmd. 668; 364. 368). Corn; a young plant (as of rice, etc., My.; ಸೀತ್ಯ ಸಸ್ಯ,

Hlâ.; ಸೀತ್ಯ Mr. 371; ಲತೆ Šm. 111; Šmd. 267; Čpr. 1, after 101; 3, 103; 7, after 96; J. 19, 49). ಸಸಿಯ ಸುಟು (Šmd. I).

ಸಸಿಕು sasiku. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಸಸಿನ sasina. (fr. ಸಯ್). Straightness, evenness; rectitude; propriety (ಸೌಧ, ನಿರುತ, ನೇರಿತು Nn. 94; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ನಿರುತ, ತಪ್ಪದೆಮ್ಬುದು 162; Bp. 5, 41; 45, 36; 47, 45; 54, 15; 60, 48; Râm. 6, 51, 16. 17). ಸಸಿನವಾದು (ಋಜು, ಅಜಹ್ಮ, ಪ್ರಗುಣ Nr.).

ಸಸಿನೆ sasinĕ. 1. = ಸಸನೆ. — ಸಸಿನಿರು. -ಇರು. To be still (Bh. 4, 8, 18).

ಸಸಿನೆ sasinĕ. 2. Straightly; properly, nicely, exactly, etc. (Čh. v. 325; Bp. 6, 11; 11, 21; 20, 7; 21, 37; 28, 29. 49; 32, 4; 43, 36; 48, 6. 22; 52, 10; 53, 64; 56, 57; 60, 19; 61, 40). ಇನ್ದ್ರಚಾಪ ಸಸಿನೆ (ಋಜು) ಮೂಡಿದಡೆ ರೋಹಿತ ಎನಿಸುಗು, ಅದು ಕೊರಡು (Nr.). ಸಸಿನೆ ಫಲವಾಗಿ (ತರು) ಕೆಡಲ್ ಓಷಧಿಗಳಕ್ಕು (Mr. 104); ಸಸಿನೆ ಗೆಲ್ದವ (ಜಿತಾಹವ 300). ಸಸಿನೆ ಮಾಡ್ಪುದು (ಸಾವಗಿಸುವದು Ꝁs.).

ಸಸಿಲ್ sasil. A sort of fish (Rśv. 5, 115).

ಸಸೀಮ sa-sîma. Having the same boundary, *Conterminous, near.*

ಸಸೂತ್ರ sa-sûtra. According to the line or rule, properly, nicely (Râm. 5, 8, 82; My.).

ಸಸ್ತು sastu. P. p. of ಸಸಿ in Prv. s. ಬೆಸ್ತು.

ಸಸ್ಪೃಹತೆ sa-spṛihatĕ. The state of being filled with desire or longing (Bp. 18, 102).

ಸಸ್ಯ sasya. = ಶಸ್ಯ 2, ಸಸಿ 2, ಸೊಸಿ. *Corn, grain;* fruit.

ಸಸ್ಯಕ್ರಿಯೆ sasya-kriyĕ. Work with regard to corn. See ಹರಗು.

ಸಸ್ಯಪಂಕ್ತಿ sasya-paṅkti. A furrow. See ಸಾಲ್ 2.

ಸಸ್ಯಮಂಜರಿ sasya-mañjari. *An ear or spike of corn.*

ಸಸ್ಯವೃದ್ಧಿ sasya-vṛiddhi. Growth of corn. See ಬೆಳೆ 1.

ಸಸ್ಯಶೂಕ sasya-śûka. *An awn or beard of corn.*

ಸಸ್ಯಸಂವರ sasya-saṁvara. *The tree Vatica robusta* (= ಶಾಲ).

ಸಸ್ಯಾದ್ಯುತ್ಪಾಟನ sasya-âdi-utpâṭana. The pulling up (by the roots) of corn. See ಸಸಿ.

ಸಸ್ಯಾವಳಿ sasya-âvaḷi. All sorts of corn or grain (ಸಸಿಗಳ ಸಮೂಹ Šmd. 256 Cm.).

ಸಹ saha. 1. = ಸಹಾ, ಸ್ಹಾ. *With, along with, together, together with;* also, too.

ಸಹ saha. 2. Bearing, bearing patiently, suffering, enduring. See *e. g.* ತಪಃಕ್ಲೇಶ-, ಸರ್ವಂ-.

ಸಹ saha. 3. = ಸಹಸ್. The month mârgaśîrsha (Sk.; Mr. 70).

ಸಹಕಾರ sa-hakâra. 1. Having the letter or sound ha.

ಸಹಕಾರ saha-kâra. 2. Acting with, co-operation; assistance. 2, *a sort of fragrant mango* (ಚೂತ, etc., ಮಾವು Mr. 112).

ಸಹಕಾರಿ saha-kâri. One who co-operates with another, an assistant, associate; co-operating, etc.

ಸಹಗಮನ saha-gamana. = ಸಾಗಮಾನ. The act of going with or accompanying; a woman's going with her deceased husband, *i. e.* burning herself with his dead body (My.).

ಸಹಚರ saha-čara. Going with, accompanying, associating with; a male companion, etc. See ಸಾಹಚರ್ಯ.

ಸಹಚರಿ saha-čari. *A female companion or friend; a wife.* 2, *the shrub Barleria cristata* (or *B.* prionitis), *yellow and blue Barleria* (ಕೆಮ್ಪುಗೋರಟೆ Mr. 124).

ಸಹಚಾರಿ saha-čâri. = ಸಹಚರಿ. A wife (Mr. 306).

ಸಹಜ saha-ja. = ಸಾಜ, q. v. Born or produced together; born of the same mother, uterine; cognate; innate, inherent, naturally belonging to, natural; co-existent. 2, true, proper; truth (My.; Bh. 1, 8, 11). 3, *a brother of whole blood.* 4, the natural state or disposition, nature, disposition, character (ಆತ್ಮ, ಸ್ವಭಾವ Nn. 464; Šm. 118).

ಸಹಜಗುಣ sahaja-guṇa. Natural disposition, inherent nature (My.).

ಸಹಜದೋಷ sahaja-dôsha. An offence, etc. that can be easily accounted for or explained (My.).

ಸಹಜಧಾತು sahaja-dhâtu. A true verbal theme, the verbal theme itself (ನಿಜಧಾತು Šmd. 250).

ಸಹಜವೈರ sahaja-vaira. Natural enmity (as that between an elephant and a lion, etc., My.).

ಸಹಜವ್ಯಂಜನ sahaja-vyañjana. A natural (final half) consonant (Šmd. 107 Mdb.).

ಸಹಜಾತ saha-jâta. (Šmd. 379). Born together; born from the same mother, a brother (ಸಹೋದರ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311; J. 2, 39); twin-born; innate (Čpr. 4, 90). See ಕಾಲಿನ್ದಿ-.

ಸಹಜೀವಕೆ saha-jîvakĕ. A female friend (ಸಾರಜ್ಞೆ, ಮಿತ್ರೆ, ಸಖಿ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಸಹಣಿ sahaṇi. = ಸಾಹಣಿ, (ಸಾಹಣಿಗ). A groom (Rśv. 13, 5; 13, after 61; V. 6, 43; M. ಚಾಣಿ).

ಸಹದೇವ saha-dêva. = ಸಾದೇವ. The youngest of the five Pâṇḍava princes (ಕೌನ್ತೇಯ Mr. 264; Šmd. 116. 263; J. 5, 10; 7, 19; 10, 2).

ಸಹದೇವಿ saha-dêvi. The wife of Sahadêva. 2, a common weed, the ash-coloured flea-bane, Vernonia cinerea Less. (St. & Pl.). 3, *N. of another plant* (ಗಣ್ಡೋತ್ಪಲ, ನಾಕನಾರಿ Mr. 127; ದಣ್ಡೋತ್ಪಲ Hlâ.).

ಸಹದೇವೆ saha-dêvĕ. *N. of a plant* (= ದಣ್ಡೋತ್ಪಲ).

ಸಹಧರ್ಮಿ saha-dharmi. (Šmd. 379). Following the same duties or customs; possessing similar properties.

ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ saha-dharmiṇi. *A lawful or legitimate wife.*

ಸಹನ sahana. Enduring, *patient.* 2, enduring, bearing, endurance, patience, forbearance, toleration (ತಾಳ್ಮೆ, ಕ್ಷಮೆ G.). See ಉಟಾಸು, ಸಯ್ರಿಸು.

ಸಹನಶೀಲ sahana-śîla. Of a patient, forbearing disposition (ಕ್ಷಮ Čb.; My.).

ಸಹನೆ sahanĕ. = ಸಹನ No. 2. (Si. 68. 320; My.).

ಸಹಪಂಕ್ತಿ saha-paṅkti. Being in the same line or row; the same row (My.; G. 217).

ಸಹಪಾಂಶುಕ್ರೀಡಿತ saha-pâṁśu-krîḍita. One who has played with another in the sand: a friend from childhood, a cotemporary (Čpr. 4, after 24).

ಸಹಪಾನ saha-pâna. Drinking together (ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯೆ Mr. 221).

ಸಹಪಾನಕ saha-pânaka. *Drinking together.*

ಸಹಭವ saha-bhava. Born together. 2, affection towards, love (ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ, etc. Mr. 430).

ಸಹಭವೆ saha-bhavĕ. A sister of whole blood (ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ವಳು Nn. 109).

ಸಹಭೋಜನ saha-bhôjana. *Eating together;* joint possession. 2, the same dinner (Bh. 1, 8, 45).

ಸಹಭೋಜಿ saha-bhôji. (Šmd. 379). One who eats together with others.

ಸಹಮರಣ saha-maraṇa. Dying together, a widow's burning herself with the corpse of her husband. (R.).

ಸಹಮೂಲ saha-mûla. Along with the root (My.).

ಸಹಯೋಗ saha-yôga. Conjuncture: one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 112 seq.; in v. 61 the text has ಸಮಯೋಗ).

ಸಹವಾಸ saha-vâsa. = ಸಾವಾಸ. Dwelling or living together; companionship; intercourse. (C.; J. 8, 44; B. 2, 25). ದುರ್ಜನನ ಸಹವಾಸದಿನ್ದ ಸಜ್ಜನ ಕೆಡುವನು.— ಪರವಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹವಾಸ ಬೇಕು (Prvs.).

ಸಹವಾಸಿ saha-vâsi. = ಸಾವಾಸಿ, q. v. Living together; that abides with, that keeps the company of. 2, N. of a race or family (Abhâ. 1, 3).

ಸಹಶಯನ saha-śayana. Lying together with (My.).

ಸಹಸ್ sahas. = ಸಹ 3. *Strength, force, power.* 2, *the month mârgaśîrsha* (November-December).

ಸಹಸ sahasa. Tbh. of ಸಹಸ್. (ಸತ್ವ Bhn. 15).

ಸಹಸಾ sahasâ. With great force or precipitation, *precipitately,* quickly, inconsiderately; *on a sudden, suddenly; at once, instantly.* 2, never, by no means (Mhr.; B. 4, 61. 93. 124).

ಸಹಸಿ sahasi. Powerful, strong, mighty.

ಸಹಸಿಗ sahasiga. A powerful, strong or mighty man (Râm. 3, 6, 53).

ಸಹಸಿತನ sahasitana. The state of being strong (Grj. 2, after 105).

ಸಹಸ್ತ sa-hasta. Having hands; dexterous or *skilled in handling weapons.*

ಸಹಸ್ಯ sahasya. *The month pausha* (December-January).

ಸಹಸ್ರ sahasra. = ಸಾಯಿರ, ಸಾವರ, ಸಾವಿರ, ಸಾಸಿರ್, ಸಾಸಿರ. *A thousand.* ಸಮಯಕ್ಕಾಗದ ಅರ್ಥ ಸಹಸ್ರವಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥ (Prv.).

ಸಹಸ್ರಕರ sahasra-kara. = ಸಹಸ್ರಕಿರಣ. (My.).

ಸಹಸ್ರಕಾಲ sahasra-kâla. A thousand years, many years (My.). ಬೀಸುವ ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿದರೆ (or ಡೊಣ್ಣೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ) ಸಹಸ್ರಕಾಲ (ಬದುಕ ಬಹುದು, Prv.).

ಸಹಸ್ರಕಿರಣ sahasra-kiraṇa. Thousand-rayed: *the sun.*

ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ sahasra-damshṭra. Thousand-toothed: *a sort of sheat fish, Silurus pelorius.*

ಸಹಸ್ರದಲ sahasra-dala. = ಸಹಸ್ರಪತ್ರ. (Bp. 35, 13).

ಸಹಸ್ರಧಾರ sahasra-dhâra. Flowing in a thousand streams; having a thousand edges; the discus of Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಧಾರೆ sahasra-dhârĕ. A stream of water for the ablution of an idol (liṅga, etc.) conveyed through a vessel pierced with a multitude of little holes like a shower-bath (My.).

ಸಹಸ್ರನಯನ sahasra-nayana. Thousand-eyed: *Indra.*

ಸಹಸ್ರನಾಮ sahasra-nâma. The thousand names of any deity. 2, = ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ (My.).

ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ sahasranâma-pûjĕ. Worshipping an idol by putting a thousand flowers, or tulasî- or bilva- leaves, on it, at each flower, etc. mentioning one of the idol's names (My.).

ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆ sahasranâma-arčanĕ. = ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂಜೆ. (My.).

ಸಹಸ್ರಪತ್ರ sahasra-patra. Having a thousand leaves: *a lotus.*

ಸಹಸ್ರಪತ್ರಾಸನ sahasrapatra-âsana. Brahmâ (My.).

ಸಹಸ್ರಪಾದ sahasra-pâda. Thousand-footed or thousand-rayed: the sun; Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಫಣ sahasra-phaṇa. Having a thousand hoods: the serpent vâsuki (Abh. P. 3, 129).

ಸಹಸ್ರಬಾಹು sahasra-bâhu. Having a thousand arms; Śiva: Kârtivîrya; Bâṇa. See ಸಬಳ-.

ಸಹಸ್ರಮೌಲಿ sahasra-mauli. Thousand-crested: Vishṇu. (R.).

ಸಹಸ್ರಲೋಚನ sahasa-lôčana. Thousand-eyed: N. of a vidyâdhara (Abh. P. 10, after 91).

ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯೆ sahasra-vîryĕ. *A kind of dûrvâ or bent grass, Panicum dactylon.*

ಸಹಸ್ರವೇಧಿ sahasra-vêdhi. *A sort of sorrel, Oxalis monadelpha or Rumex vesicarius.* 2, *Asafoetida.* 3, a sort of cane, Calamus fasciculatus.

ಸಹಸ್ರಶಾಖೆ sahasra-śâkhĕ. N. of the sâmavêda (My.).

ಸಹಸ್ರಶಿಖರ sahasra-śikhara. Thousand-peaked: the Vindhya mountain. 2, the hills at Tirupati (My.).

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ sahasra-śîrshâ. Thousand-headed, having a thousand heads (Bp. 38, 60).

ಸಹಸ್ರಾಂಶು sahasra-amśu. Thousand-rayed: *the sun.*

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ sahasra-aksha. Thousand-eyed: *Indra.*

ಸಹಸ್ರಾಂಗಿ sahasra-aṅgi. The tree Careya arborea Roxb. (ಪೀಲು, ಉಗುನಿ Mr. 146).

ಸಹಸ್ರಾಧಿಪತಿ sahasra-adhipati. The governor of a thousand villages, chief of a district (Sk.).

ಸಹಸ್ರಾಮ್ಬಕ sahasra-ambaka. = ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ.

ಸಹಸ್ರಾಮ್ಬಕಸೂನು sahasrâmbaka-sûnu. Arjuna (Šsv. 5, 53).

ಸಹಸ್ರಾವಧಿ sahasra-avadhi. By thousands (My.; B. 5, 92; Mhr.).

ಸಹಸ್ರಿ sahasri. Having a thousand; consisting of thousands; *amounting to a thousand.* 2, a body of a thousand men, etc. 3, the commander or prefect of a thousand.

ಸಹಸ್ರೇಕ್ಷಣ sahasra-îkshaṇa. = ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ. (Abh. P. 5, 80).

ಸಹಹೇತುಕ saha-hêtuka. Being connected with a reason (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಸಹಾ sahâ. Tbh. of ಸಹ 1. (C.; B. 2, 50; 3, 4; 5, 53. 60. 119).

ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿ saha-adhyâyi. A fellow student. (My.).

ಸಹಾಯ saha-aya. = ಸಾಯ 1. One who goes along with another, *a companion;* a follower, an adherent, an ally; a servant (ಸೇವಕ, ಅನುಗ, ಅನುಚರ, ಅನುಜೀವಿ, ಓಲೆಕಾಱ Mr. 266). See Nr. s. ಬಱಿವಿಡಿ. 2, a helper, a patron. 3, aiding, aid, help, assistance, succour (ಕೆಲಹು Kk. 77; Šm. 57; ಬಲ Nn. 14; C.; Mhr.). — ಸಹಾಯ ಕೊಡು. To give assistance (My.). — ಸಹಾಯ ಮಾಡು. To furnish help, to lend aid, to give assistance or support (C.; B. 4, 2. 116). ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 3, 93).

ಸಹಾಯಗಾಱ sahâya-gâṟa. A helper, an assistant (My.).

ಸಹಾಯತೆ sahâyatĕ. *Companionship,* association, friendship; assistance, help. 2, *a number of companions,* company of associates or followers.

ಸಹಾಯಿ **sahâyi.** A companion, an adherent; an assistant (Bp. 59, 39; 60, 62; J. 12, 28).

ಸಹಾಯಿಗ **sahâyiga.** = ಸಹಾಯಿ. (Grj. 6, 39; Bp. 22, 50).

ಸಹಿ **sahi.** = ಸಯಿ. Sign of approval, signature (My.). ಆ ಕರಾರನಾಮೆಯ ಮೇಲೆ ಸಹೀ ಮಾಡಿದನು (B. 5, 221).

ಸಹಿತ **sahita.** Accompanied or attended by, associated or connected with, in company with, with, possessed of. ಸಹಿತಂ, with, along with, together with. See Šmd. 26, 31; Čh. v. 224; Bp. 37, 2; J. 4, 65; 5. 73.

ಸಹಿಷ್ಣು **sahishṇu.** Able to support, capable of enduring, disposed to bear, *forbearing, patient.*

ಸಹಿಷ್ಣುತೆ **sahishṇutĕ.** Ability to bear or support; *patience, forbearance,* resignation (ಕ್ಷಮೆ, ಕ್ಷಾಂತಿ, etc., ಸಯ್ರಣೆ Hlâ.).

ಸಹಿಸು **sahisu.** (= ಸಯ್ರಿಸು, q. v.), ಸಯಿಸು, ಸೋಸು 2. To bear, etc., etc. (ತಾಳು G.; My.; Si. 249. 386; B. 5, 12).

ಸಹೃದಯ **sa-hṛidaya.** Possessing a heart, *good-hearted, compassionate, amiable* (ಲೇಸಪ್ಪ ಮನದವಂ Hlâ.); with the heart, sincere; *intelligent;* a learned man.

ಸಹೆ **sahĕ.** ಸಹಾ. The earth. 2, *the plant Aloe perfoliata* Lin. 3, *a kind of kidney-bean, Phaseolus trilobus* Ait. See ಮಹಾ-, ಸರ್ವಂ-; Nr. s. ಹೆಸಟ್.

ಸಹೋಕ್ತಿ **saha-ukti.** Speaking at the same time. 2, a figure of rhetoric, either employing a word in a double meaning, or connecting different ideas by using the word saha; a kind of vâstava (Kâvy. III, 3, B, 3. 9-12).

ಸಹೋಢ **saha-ûḍha.** The son of a woman pregnant at marriage.

ಸಹೋಢಜ **sahôḍha-ja.** = ಸಹೋಢ. (Sk.; R.).

ಸಹೋತ್ಥ **saha-uttha.** Coming forth or originating together (Čpr. 4, 90).

ಸಹೋದರ **saha-udara.** Co-uterine: a brother of whole blood (ಸಹಜಾತ, ಭ್ರಾತೃ Mr. 311). See Šmd. 258.

ಸಹೋದರಿ **sahôdari.** A sister of whole blood (My.).

ಸಹೋದರೆ **sahôdarĕ.** = ಸಹೋದರಿ. (Bp. 3, 84).

ಸಹ್ಯ **sahya.** To be borne or endured, endurable, sufferable, tolerable (see ಅ-). 2, able to bear, adequate to, equal to. 3, strong, powerful. 4, sweet, agreeable (see ಶ್ರುತಿ-). 5, N. of one of the seven principal ranges of mountains in India (ಅದ್ರಿ, ಪರ್ವತ Nn. 101; see ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ). 6, health; a healthy man (ಅರುಜ, ನೀರೋಗಿ 101). 7, wish, desire (ಮನೋರಥ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ 101). 8, adequacy; assistance.

ಸಳಿ **saḷi.** = ಚಳಿ 2, etc. Coldness, etc. (My.).

ಸಳೆ **saḷĕ.** = ಸೆಳೆ 3. To pull, etc. ಪಿಡಿದು ಸಳದು ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ Si. 393).

ಸಳೇಹ **sa-ḷêha** (-lêha). A man who licks with another, one who tries to outdo another, an antagonist (Grj. 2, after 106).

ಸಳ್ತು **saḷtu.** See ಬಟ್-.

ಸಳ್ಳ **saḷḷa.** = ಸಡಿಲು 2, etc. (My.; T. ಚಳ್ಳು, to slacken, relent, etc.; *cf.* ಚಳ್ಳು).

ಸಳ್ಳು **saḷḷu.** = ಸಳ್ಳ, etc. — ಸಳ್ಳುವರಿ. -ಹರಿ. To run loose: to escape (B. 3, 23).

ಸಾ **sâ.** Tbh. of ಸಹ 1. (Šmd. 378).

ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕ **sâṁyâtrika.** (fr. ಸಂಯಾತ್ರಾ). *A merchant who trades by sea* (ಪೋತದ ವ್ಯವಹಾರಿ Mr. 407).

ಸಾಂಯುಗೀನ **sâṁyugîna.** (fr. ಸಂಯುಗ). Relating to war or battle; *warlike, skilled in war.*

ಸಾಂವತ್ಸರ **sâṁvatsara.** (fr. ಸಂವತ್ಸರ). Yearly, annual, perennial. 2, *an astrologer, an almanac-maker.*

ಸಾಂವತ್ಸರಿಕ **sâṁvatsarika.** = ಸಾಂವತ್ಸರ. (Sk.; My.).

ಸಾಂಶಯಿಕ **sâṁśayika.** (fr. ಸಂಶಯ). Dubious, doubtful; *in doubt, uncertain. irresolute.*

ಸಾಂಸರ್ಗಿಕ **sâṁsargika.** (fr. ಸಂಸರ್ಗ). Contagious (as a disease, My.).

ಸಾಂಸಾರಿಕ **sâṁsârika.** (fr. ಸಂಸಾರ). Worldly, belonging to the world (My.).

ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕ **sâṁsiddhika.** (fr. ಸಂಸಿದ್ಧಿ). Effected naturally, belonging to nature, natural, innate (B. 5, 219).

ಸಾಂಸೃಷ್ಟಿಕ **sâṁsṛishṭika.** The immediate result of actions (ಆಗಳಸ್ತಹ ಫಲ Mr. 72).

ಸಾಕ **sâka.** = ಶಾಕ 2, ಸಕೆ, etc. Heat (My.).

ಸಾಕಂ **sâkaṁ.** *With, together with, at the same time* (ಕೂಟ Mr. 535).

ಸಾಕಲ್ಯ **sâkalya.** (fr. ಸಕಲ). *Totality, entireness, completeness;* the whole, entire, all (Šmd. 61).

ಸಾಕಲ್ಯವಚನ **sâkalya-vačana.** *A complete perusal.*

ಸಾಕಾರ **sa-âkâra.** Having form, having any shape or definite figure, figurate; having one's real form; a definite shape. See Bp. 1, 29; 20, 2; 26, 25; J. 26, 67; Dp. 1, 4; 61, 5.

ಸಾಕಿ **sâki.** N. of females among smârta and mâdhva Brâhmaṇas (My.). — ಸಾಕಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.).

ಸಾಕಿಸು **sâkisu.** To cause to bring up, etc. (C.).

ಸಾಕು **sâku. 1.** To bring up, to foster, to rear, to nurse, to keep, to protect, to preserve (ರಕ್ಷಣ Šmd. Dh.; Šm. 78; Bp. 3, 79; J. 28, 16; C.; Tĕ.; *cf.* ಸಲಹು; Sk. ಚಲ್, to foster). ಓತು ಸಾಕಿದ ದಾದಿ (ಧಾತ್ರಿ Mr. 312). ಸಾಕಿದ ತಾಯಿ (ಧಾತ್ರಿ Si. 451). ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಣ್ಟೆನ್ದರೆ ಅಕ್ಕ ಸಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಸಾಕಿದ ಮಗ ನಾಕ ಸೇರಿಸ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ಸಾಕು **sâku. 2.** Bringing up, fostering, etc. — ಸಾಕು ಕೊಡು. To give to another person to bring up (My.). — ಸಾಕುತನ್ದೆ. A foster-father (My.). — ಸಾಕುತಾಯಿ. A foster-mother (My.). — ಸಾಕು ತೆಗೆ. To take and rear as a child; to adopt (My.). — ಸಾಕುಮಗ. A foster-son; an adopted son (My.). Feminine ಸಾಕುಮಗಳು. (My.). — ಸಾಕುಮಿಗ. A foster-animal, etc. (My.).

ಸಾಕು **sâku. 3.** (= a ಸಾಲ್ಕುಂ, 3rd person singular future of ಸಾಲ್ 1). He, she or it is sufficient or enough, they are sufficient, etc. (C.). 2, sufficiency; sufficient, enough (C.). 3, enough! (an exclamation denoting disdain, ತಿರಸ್ಕಾರ Šm. 78; C.; ಅಲಮ್, ವಾರಣ, ನಿಃ, ನಿಷೇಧ Si. 469). ಸಾಕೆಮ್ಬುದು (ಹಸ್ತವಾರಣ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪರಿತ್ರಾಣ Nr.). See Bp. 13, 29; 14, 10; 37, 12. 52; 40, 83; 42, 18; 49, 23; 50, 67. 72; Bh. 1, 8, 7. 8. 10; 1, 10, 29; J. 2, 19; 6, 35. ಭಿಕ್ಷವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು (Prv.). ನರಿಗಳು ಹಗಲು ಒದರುವದಿಲ್ಲ; ಇರುಳು ಮಾತ್ರ ಬನ್ದು ಕೂಗಿದರೆ ಸಾಕು, ಯಾವತ್ತು ಕೂಗ ಹತ್ತಿ ಕಲಕಲಾಟ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (B. 3, 75). ಕಕ್ಕಡದ್ದೊನ್ದು ಕಿಡಿಯು ಆದಟಿಲ್ಲಿ (ಮುದ್ದಿನಲ್ಲಿ) ಬಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಮನೆಯು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ (4, 62; see also 4, 139). (In South

Canara ಸಾಕು is used in the sense of "he, she or it is likely", *e. g.* ಮಟಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು). — ಸಾಕಾಗು. -ಆಗು. To become or be sufficient (C.; Si. 230). ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಇರುವಿಕೆ (ವಿಧಾ, ಸಮೃದ್ಧಿ Si. 389); ಸಾಕಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದದು ಉಣ್ಣಾಗಿರುವಿಕೆ (ಕುಶಲ 457). ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಹಿಟ್ಟು (B. 5, 129). 2, to become or be unnecessary, not to be required or desired, to go against one's will; to become or be disgustful (C.). — ಸಾಕು ಮಾಡು. To make or let be sufficient (My.). 2, to avoid, to give up (Si.). ಪರಪೀಡಾದಿಗಳನ್ನು ಸಾಕು ಮಾಡುವಿಕೆ (ವಿಯಾಮ, ವಿಯಮ); ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಕು ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುವದು (ಸಂಯಾಮ, ಸಂಯಮ Si. 393). 3, to cause to feel disgust, to trouble (ನನ್ನನ್ನು or ನನಗೆ, etc., My.). — ಸಾಕು ಸಾಕು. rep. (Bp. 11, 39).

ಸಾಕು sâku. 4. To throw (*cf.* ಹಾಕು, and Tu. ಸಾದಿ, ಹಾದಿ, a road). ಸಾಕಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ನುನ್ನ, ಕ್ಷಿಪ್ತ Hlâ.; is ಸಾಕು an error of the copyist?).

ಸಾಕು sâku. 5. A pretence, pretext, excuse, palliation (Tĕ.; T. ಚಾಕ್ಕು; R.).

ಸಾಕೇತ sâkêta. N. of the city Ayôdhyâ or Oude (My.).

ಸಾಕ್ಕಿ sâkki. = ಸಕ್ಕಿ. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಿ. (Šmd. 346).

ಸಾಕ್ಷರ sa-akshara. *Having or containing syllables or letters.*

ಸಾಕ್ಷಾತ್ sa-akshât. Before the eyes, in sight of, in presence of, before. 2, *eye to eye, visibly, evidently, openly, manifestly;* truly, certainly (ಸೂನೃತ, ದಿಟ Nn. 118). 3, visibly present, visibly manifested as, *like.* 4, a particular way of manifestation (ವಾರ್ತಾವಿಶೇಷ, ವಾರ್ತಾವಿಶೇಷಂಗಳು 118). 5, one's own sphere or country (ತನ್ನಯ ಸೀಮೆ 118). 6, disease (ಗದ, ರೋಗ 118). 7, a weapon (ಶಸ್ತ್ರ, ಆಯುಧ 118). — ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಮ್ಮ. A uterine brother (My.).

ಸಾಕ್ಷಾತ sâkshâta. Tbh. of ಸಾಕ್ಷಾತ್. — ಸಾಕ್ಷಾತಬೊಮ್ಮ. The very Bŏmma, Bŏmma himself (Bp. 55, 33).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸು sâkshât-karisu. To place clearly before one's mind (My.); to see with one's own eyes (My.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ sâkshât-kâra. Perception with one's own eyes or mind (My.; ಉಪಲಬ್ಧಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ G.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತ sâkshât-kṛita. Perceived or experienced; done by self. (R.).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ರಿಯಮ್ಬಕ sâkshât-triyambaka. Šiva himself, the very Šiva (Bp. 54, 82).

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಾತ್ಪರ sâkshât-parâtpara. The highest (God) himself (Bp. 51, 80).

ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ sâkshât-brahma. The very Brahma (Šŝv. 5, 85).

ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣು sâkshât-vishṇu. Vishṇu himself, the very Vishṇu (My.).

ಸಾಕ್ಷಿ sa-akshi. = ಸಕ್ಕಿ, ಸಾಕ್ಕಿ. Observing, witnessing, seeing. 2, attesting, testifying, giving evidence. 3, evidence, testimony. 4, an observer; an eye-witness; any witness (in law). ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದರೆ ಮೋಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಬಾವಿಗೆ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ಮಣ್ಣುದೇವರಿಗೆ ಮಜ್ಜನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ (Prvs.). See Bp. 35, 50; 53, 71; 54, 51; Bh. 3, 17, 15. — ಸಾಕ್ಷಿಜಾಬಿತಾ. A list of witnesses (My.). — ಸಾಕ್ಷಿಪಟ್ಟಿ. = ಸಾಕ್ಷಿಜಾಬಿತಾ. (My.). — ಸಾಕ್ಷಿಬತ್ಯ. Subsistence-money given to attending witnesses (My.).

ಸಾಕ್ಷಿಕ sa-akshika. = ಸಾಕ್ಷಿ. See ಅಗ್ನಿ-, ಸ-; Šŝv. 5, 35.

ಸಾಕ್ಷಿಗಾಱ sâkshi-gâṛa. A man bearing witness, a witness (My.).

ಸಾಕ್ಷಿದಾರ sâkshi-dâra. = ಸಾಕ್ಷಿಗಾಱ. (My.; B. 5, 265).

ಸಾಕ್ಷಿವಾಙ್ಮೂಲ sâkshi-vâṅmûla. A deposition of evidence (My.).

ಸಾಕ್ಷಿವಿಚಾರಣೆ sâkshi-vicâraṇĕ. The examination of witnesses (My.).

ಸಾಕ್ಷೀಭೂತ sâkshî-bhûta. Established by testimony (Bp. 32, 3). 2, being witness, bearing witness to (My.).

ಸಾಗ sâga. = ಸಾಗು 2. — ಸಾಗ ಮಾಡು. = ಸಾಗು ಮಾಡು. (B. 5, 114). — ಸಾಗವಾಗು. = ಸಾಗು ಆಗು. (B. 5, 115).

ಸಾಗಡೆ sâgaḍĕ. The forest tree Sleichera trijuga (My.; Van Someren).

ಸಾಗಮಾನ sâgamâna. Tbh. of ಸಹಗಮನ. See ಯಥಾಶಕ್ತಿ-.

ಸಾಗರ sâgara. (fr. ಸಾಗು 3). The state of extending one's self and bending forwards. — ಸಾಗರ ಬೀಳು. To extend one's self and bend forwards (S. Mhr.).

ಸಾಗರ sâgara. (fr. ಸಗರ). *The ocean* (said to have been named sâgara by Bhagîratha who is said to have brought the waters of Gaṅgâ from heaven and led them to the sea, calling this sâgara after his ancestor king Sagara; another legend asserts that the bed of the ocean was dug by the sons of Sagara). 2, a kind of computation of time (Čpr. 9, 49; Abh. P. 1, after 66. 67 & 68). ಪಾಗಾರಾ ಹಾಱದವನು ಸಾಗರ ಹಾಱ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಸಾಗರಾಮ್ಬರೆ sâgara-ambarĕ. She who is ocean-clothed: the earth (Mr. 91).

ಸಾಗವಳಿ sâga-paḷi. = ಸಾಗುವಳಿ, q. v. (My.). ಸಾಗವಳಿ ಮಾಡೋಣ (ವ್ಯವಸಾಯ G.).

ಸಾಗವಾನಿ sâgavâni. Made of or belonging to teak wood (My.; Mhr.).

ಸಾಗವಾನು sâgavânu. The teak tree or wood (My.; Mhr., H.).

ಸಾಗಿಸು sâgisu. To cause to go or go on (as a ship, B. 3, 119); ಹಡಗು ಸಾಗಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಕ್ಷೇಪಣಿ G.);— to carry on, to cause to proceed or advance, to perform or do (as any kind of work, C.; B. 3, 18. 32; 4, 16. 134; 5, 285); to conduct (as any business or affairs, C.; B. 3, 74); to carry on (as commerce, C.; B. 3, 80); to manage (as a household, C.; J. 10, 23; as temples, Bp. 51, 52); to convey (any things, C.; J. 5, 72); to sustain, to maintain, to foster (as children, Bp. 24, 61; 39, 23; J. 32, 29), to nourish (as the belly, B. 1, 10; 2, 32). **2,** to keep in or bring into a state of cultivation, to cultivate (as land). ತಾನು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಕೂಲಿಯವರಿನ್ದ ಚೆಲೋ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ (B. 5, 85).

ಸಾಗು sâgu. 1. To go, to move forward, to proceed (as a ship, B. 3, 117. 119; as a person, J. 19, 31; 22, 41; C.; B. 3, 123; 4, 128); to proceed or advance (as work, C.; B. 5, 285); to go, to proceed

in a given manner (as actions, B. 4, 134); to continue in time, to last (as a state of things, B. 4, 12); to come upon with grievous effect (as trouble; ಸೀನೆಲ್ಲಬು...ಕೂಡಿ ಇದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾರ ಕಾಟವೂ ಸಾಗದು B. 2, 30); to be brought about, achieved or accomplished (J. 5, 41; ನನ್ನ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ My.). (Tĕ. ಸಾಗು; T. ಚಾಯ್, to happen, to succeed). — ಸಾಗ ಕಳುಹಿಸು. To send on, to set (a friend or a traveller) on his way by accompanying him a short distance (My.). — ಸಾಗ ಹಾಕು. To carry on (as work, My.). 2, to send on (as visitors, My.).

ಸಾಗು sâgu. 2. = ಸಾಗ. Advance, improvement: cultivation, tillage. (Tĕ.). — ಸಾಗು ಆಗು. = ಸಾಗವಾಗು. Cultivation to take place (C.; B. 5, 118). — ಸಾಗು ಬೀಳು. Cultivation to fall off or be abandoned. ಸಾಗು ಬಿದ್ದ ಹೊಲ ಹಾಗಕ್ಕೂ ಬೇಡ (Prv.). — ಸಾಗು ಮಾಡು. = ಸಾಗ ಮಾಡು. To cultivate, to till (C.; B. 2, 19; 5, 93. 99). ಬೀಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾಗು ಮಾಡೋಣ (G. 127). — ಸಾಗು ಸನ್ನು. dupl. = ಸಾಗು. (My.).

ಸಾಗು sâgu. 3. To lengthen, to extend (v. i., as iron under the hammer; Tĕ.; see ಚಾಚು; *cf.* ಸಯ್ 1?). — ಸಾಗ ಬಡಿ. To elongate (as iron with the hammer, B. 4, 148). — ಸಾಗ ಬಡೆ. = ಸಾಗ ಬಡಿ. (My.).

ಸಾಗುಣ್ಯ sâguṇya. (fr. ಸಗುಣ). Having lasting qualities, perpetual, eternal (ಸಾದಾ, ಸನಾ, ನಿತ್ಯವು Mr. 538).

ಸಾಗುವಳಿ sâgu-paḷi. = ಸಾಗವಳಿ. Cultivation (C.; G. 550; Tĕ. ಸಾಗಬಡಿ, ಸಾಗಬಳಿ, ಸಾಗವಳಿ, ಸಾಗುಬಡಿ). — ಸಾಗುವಳಿಕಾಲ. The time to commence farming (My.). — ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡು. To cultivate, to till (My.). — ಸಾಗುವಳಿ ಯಾಗು. -ಆಗು. To come under cultivation, to be cultivated or tilled, cultivation to take place (C.; B. 4, 147; 5, 87).

ಸಾಗೂ sâgû. Sago. See ಸಬ್ಬು 2.

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ sânkrâmika. (fr. ಸಂಕ್ರಾಮ). Contagious (as disease, My.).

ಸಾಂಖ್ಯ sânkhya. (fr. ಸಂಖ್ಯಾ). Relating to number or calculation, reckoning up, calculating; deliberating, reasoning. 2, N. of one of the divisions of philosophy (enumerating twenty-five tattvas or true principles, ascribed to Kapila). 3, a follower of the sânkhya system of philosophy. 4, N. (Bp. 38, 55; 43, 40). — ಸಾಂಖ್ಯತೊಣ್ಣ. N. (Bp. 50, 62).

ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ sânkhya-śâstra. The sânkhya system of philosophy; any treatise upon it. (My.).

ಸಾಂಖ್ಯಶಿವೈಕ್ಯ sânkhya-śivaikya. A man who has become one with Śiva by means of sânkhya (Bp. 50, 75).

ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ sânkhya-ayana. N. of a muni, and of the author of certain sûtras. (Bp. 3, 63. 64).

ಸಾಂಗ sa-anga. Having members or subdivisions. 2, comprising every subordinate part, complete in every part, finished, perfect. 3, together with the vedic angas. See Bp. 4, 66; 7, 3; 18, 35; 24, 16. 27. 35. 89; 33, 6; 37, 10; 47, 13; 50, 41; 60, 3; ಅತಿ-.

ಸಾಂಗಡ sângaḍa. ಸಾಂಗಡೆ sângaḍĕ. = ಜಂಗಾಲ್ 1, q. v. (My.).

ಸಾಂಗತ್ಯ sângatya. (fr. ಸಂಗತಿ). A meeting, etc. (ಸಮಿತಿ, ಕೂಟ Nn. 141).

ಸಾಂಗು sângu. A spear or a javelin altogether of iron (Mhr., H. ಸಾಂಗ; R.).

ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ sânga-upânga. Being with all its members, items, parts and appendages. 2, along with the vedic angas and upângas. See Bp. 18, 35; 31, 8; 43, 34; 44, 25; 56, 12; Bh. 1, 7, 41; J. 19, 54.

ಸಾಂಗ್ರಾಣಿ sângrâṇi. A flat circular stone with a hole in its midst, used in gymnastic exercises (My.).

ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕ sângrâmika. (fr. ಸಂಗ್ರಾಮ). Relating to war; warlike, martial. (R.).

ಸಾಚಾ sâčâ. True, real (My.; Mhr., H.). 2, a mould or matrice (My.; Mhr., H. ಸಾಂಚಾ).

ಸಾಚಿ sâči. *Crookedly, awry, obliquely.*

ಸಾಚಿವ್ಯ sâčivya. (fr. ಸಚಿವ). Friendship, fellowship (ಗೆಳೆತನ G.). 2, the office of a counsellor, ministership, ministry, administration (ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸೋಣ G.).

ಸಾಚೀಕೃತ sâčî-kṛita. Made crooked; bent, inclined; seen crookedly, distorted, misrepresented. 2, distortion or perversion of mind, prejudice. (R.).

ಸಾಜ jâja. Tbh. of ಸಹಜ. (ಸಹಜ Kk. 94; ನಿಕ್ಕುವ, ನಿಸದ, ನನ್ನಿ, ವಲಂ, ವೆಱಂ, ದಲ್, ದಿಟ Šm. 34; Čpr. 9, 33).

ಸಾಂಜಲಿ sa-anjali. Being together with the anjali (in saluting, Šśv. 4, 101).

ಸಾಟಿ sâṭi. Likeness, similarity; like, equal (Grj. 6, 26; Šś. 46; Šśv. 2, 17; 4, 85; My.; Tĕ. ಚಾಟುವು, ಚಾಟ್ಟು, ಚಾಟುವೆ, ಸಾಟಿ, ಸಾಟುವೆ, ಸಾಟಿಕೆ; *cf.* ಪಾಟಿ 1?).

ಸಾಟಿ sâṭi. 1. Tbh. of ಶಾಟಿ. Cloth. ಪಾಟಿ ಇಲ್ಲದವನು ಸಾಟಿ ಒಗದಾನೇ? (Prv.).

ಸಾಟಿ sâṭi. 2. Barter, exchange (My.; Tĕ. ಸಾಟಾ, ಸಾಟಿ, M ಸಾಟ್ಟಿ; see Mhr., H. s. ಚಟ್ಟ). ಸಾಟಿಯ ಸಂಸಾರ, ಗೋಟಡಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ (Prv.). — ಸಾಟವ್ಯಾಪಾರ. Bartered merchandise (My.).

ಸಾಟೀನ್ sâṭin. (Satin), thick cotton cloth, a kind of drill (My.; Si. 223).

ಸಾಢ sâḍha. Overcome, conquered. See ಅಷಾಢ.

ಸಾಣಿ sâṇi. = ಸಾಣೆ. — ಸಾಣಿಕಲ್ಲು. = ಸಾಣೆಕಲ್ಲು. (ಶಾಣೋಪಲ G.). — ಸಾಣಿ ಹಿಡಿ. = ಸಾಣೆ ಹಿಡಿ. ಕತ್ತಿಯ ಸಾಣಿ ಹಿಡಿಯುವವ (ಅಸಿಧಾವಕ G.). — ಸಾಣಿ ಹಿಡಿಸು. = ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. (G. 494).

ಸಾಣಿಗ sâṇiga. A man who grinds or sharpens tools (Č. Bp. 47, 41).

ಸಾಣಿಗೆ sâṇigĕ. A sieve, a strainer (ಜರಡಿ G.; *cf.* ಚಾಲನಿ). — ಸಾಣಿಗೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A sieve-like eye (S. Mhr.). — ಸಾಣಿಗೆ ಹಾಕು. To sift, to strain (ಚಾಲಿಸು G.).

ಸಾಣಿಸು sâṇisu. = ಚಾಳಿಸು 1. To sift, to strain (S. Mhr.).

ಸಾಣೆ sâṇĕ. = ಸಾಣಿ. Tbh. of ಶಾಣ 1. (Šmd. 335. 364). A grindstone, a whet-stone (Bp. 37, 49; J. 12, 21; C.; Mhr. ಸಾಣ). ಸಾಣೇ ಗುಣ ಗನ್ಧದಲ್ಲಿ ನೋಡು, ನಾಣ್ಯದ ಗುಣ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ನೋಡು. — ಸಾಣೆಗೆ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಸು! ಅನ್ದರೆ ಅಚೇ ವರ್ಣದ ಹಾಗೆ ನಾಣ್ಯ ಕೊಡ ಬೇಕು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Mr. s. ತೇ 2; Si. 345. 485. — ಸಾಣೆಕಲ್. ಸಾಣೆಕಲ್ಲು. = ಸಾಣೆ. (Bp. 12, 10; C.). ಮುಟ್ಟಿಯಾ ಮಣ್ಣನ್ನು ಇಟ್ಟು ತಾ ನೊಸಲೊಳಗೆ, ನೆಟ್ಟನೆ ಸ್ವರ್ಗವಡೆ ಯುವರೆ? ಸಾಣೆಕಲ್ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡೇನು? (Sp.). ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿಗೂ ಬೋಳು ತಲೆಗೂ ಗಣ್ಟು (Prv.). — ಸಾಣೆಗಲ್. -ಕಲ್. = ಸಾಣೆಕಲ್. (Bp. 27, 6). — ಸಾಣೆ ತೇಯು. To grind, to macerate. ವೀಣೆ ಬಾ ಱಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಸಾಣೆ ತೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prv.). — ಸಾಣೆಪಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To grind, to sharpen (J. 26, 60). — ಸಾಣೆ

ಹಿಡಿ. = ಸಾಣೆವಿಡಿ. (My.). — ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. To get ground or sharpened (My.).

ಸಾಣೆಗಾಱ sâṇĕ-gâṟa. = ಸಾಣಿಗ. (ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜ, ಅಸಿಧಾವಕ Nr.; Si. 338; My.).

ಸಾತಲೆ sâtalĕ. *The soap-nut plant, Mimosa abstergens* Roxb.

ಸಾತಾನಿ sâtâni. = ಚಾತಾಳದವ, q. v. (My.; Tĕ.).

ಸಾತಾರೆ sâtârĕ. N. of a town (B. 4, 81; My.).

ಸಾತಿ sâti. 1. Tbh. of ಸ್ವಾತಿ. (Śmd. 368).

ಸಾತಿ sâti. 2. *Gaining, obtaining, acquisition.* 2, *gift, giving.*

ಸಾತಿ sâti. 3. *End, conclusion;* cessation; destruction; sharp pain.

ಸಾತಿಶಯ sa-atiśaya. Excessive; pre-eminent, excellent (Čh. v. 203. 221).

ಸಾತಿಸಾರ sa-atisâra. *Afflicted with dysentery or diarrhoea.*

ಸಾತೀನ sâtîna. (fr. ಸತೀನ). *Pease, Pisum sativum* (ಬಟ್ಟಗಡಲೆ Hlâ.).

ಸಾತೀಲಕ sâtîlaka. = ಸಾತೀನ. (Colebr.).

ಸಾತ್ತ್ವಿಕ sâttvika. (fr. ಸತ್ತ್ವ). = ಸಾತ್ವಿಕ. (Sk.).

ಸಾತ್ಯಕಿ sâtyaki. (fr. ಸತ್ಯಕ). Son of Satyaka and charioteer of Kṛishṇa (J. 7, 2; 8, 10. 29. 34).

ಸಾತ್ಯವತೇಯ sâtyavatêya. (fr. ಸತ್ಯವತಿ). *Vyâsa.*

ಸಾತ್ವತ sâtvata. Vishṇu or Kṛishṇa. 2, *Baladêva.* 3, N. of a people inhabiting a district in central India.

ಸಾತ್ವತಿ sâtvati. One of the four divisions of dramatic style. (Kâvy. IV, 2, 58. 60).

ಸಾತ್ವಿಕ sâtvika. = ಸಾತ್ತ್ವಿಕ. Real, substantial, essential, natural, genuine, true; honest, sincere, good, virtuous, excellent, amiable, gentle, pure (without the least admixture of passion), mild; vigorous, energetic; endowed with the sattvaguṇa (*i. e.* purity or goodness); belonging to or proceeding from this guṇa. 2, *natural indication of feeling or emotion* (bhâva), as a blush or change of colour, etc. See Čpr. 6, 72; Bp. 39, 24; 47, 4.

ಸಾತ್ವಿಕತನ sâtvikatana. = ಸಾತ್ವಿಕತ್ವ. (My.).

ಸಾತ್ವಿಕತ್ವ sâtvikatva. Honesty, sincerity, goodness, etc. (My.).

ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ sâtvika-bhâva. = ಸಾತ್ವಿಕ No. 2. (Kâvy. IV, 2, 17; Si. 67).

ಸಾತ್ವಿಕಿ sâtviki. = ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ. (Grj. 2, after 106).

ಸಾತ್ವೀಕ sâtvîka. Tbh. of ಸಾತ್ವಿಕ. (My.; G.).

ಸಾದ sâda. 1. Tbh. of ಸಾಧು. (My.). ಸಾದ ಎತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಹೇಱು (Prv.).

ಸಾದ sâda. 2. = ಸಾದಾ 2, etc. — ಸಾದಕುಱುಬ. A class of Kuṟubas (My.). — ಸಾದಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Pure red (B. 5, 55).

ಸಾದ sâda. 3. Sitting, settling down, sinking; placing, putting; clearness, purity. See ನಿಷಾದ, ಪ್ರಸಾದ.

ಸಾದನ sâdana. Causing to sit or sink; destroying; placing, putting; sitting, settling; sinking; a house, a dwelling; rendering clear; calming. See ಉತ್-, ಪ್ರ-.

ಸಾದನೆ sâdanĕ. 1. = ಸಾದನ. See ಪ್ರ-.

ಸಾದನೆ sâdanĕ. 2. Tbh. of ಸಾಧನ. (Śmd. 339).

ಸಾದರ sa-âdara. Having or paying respect, *respectful, considerate;* impassioned; respect (Bp. 20, 6; J. 16, 13); love (My.). ಸಾದರಂ, respectfully, considerately, reverently (Grj. 10, after 108); noticeably (Čh. v. 334).

ಸಾದರಣ sa-âdaraṇa. = ಸಾದರ. (Bp. 45, 11).

ಸಾದರು sâdaru. Arrived, come; produced, issued, edited (My.; Mhr., H. ಸಾದರ).

ಸಾದಾ sâdâ. 1. = ಸದಾ. See Mr. s. ಸಾಗುಣ್ಯ.

ಸಾದಾ sâdâ. 2. = ಸಾದ 2, ಸಾದು 2, ಸಾಧಾ, q. v. — ಸಾದಾ ಅಂಚು. A plain border (My.). — ಸಾದಾಕೆಮ್ಪು. Pure red (My.). — ಸಾದಾನಡಿಗೆ. = ಸಾದಾನಡೆ. (B. 3, 55; 5, 13). — ಸಾದಾನಡೆ. An ordinary pace or walk (My.). — ಸಾದಾಲಕೋಟೆ. A common (not fine) envelope (My.). — ಸಾದಾಲಗಾಮು. A common (unadorned) bridle (My.). — ಸಾದಾಸೀರೆ. A plain female cloth (My.).

ಸಾದಿ sâdi. ಸಾದಿನ್. One who sits or sits down (see ನಿಷಾದಿ); a charioteer; *a horseman, a rider;* one seated or riding on an elephant. 2, destroying.

ಸಾದಿತ sâdita. Sat; made to sit or sink; depressed; etc. See ಅ-.

ಸಾದಿನ sâdina. Tbh. of ಸಾದಿನ್. (ಚಣ್ಡಹಯವೇಱುವಂ Mr. 247; My.).

ಸಾದಿಲವಾರು sâdilavâru. Any contingent charge (as of an office or school for ink, paper, pens, pencils, oil, etc., My.; Mhr., H.).

ಸಾದು sâdu. 1. = ಸಾನ್ದು. (Tbh. of ಸಾನ್ದ್ರ or ಸ್ವಾದು?). A fragrant substance, a perfume (ಗನ್ಧದ್ರವ್ಯ Śm. 99; ಸಾನ್ದ್ರ Mr. 336; Grj. 2, after 106; 3, after 91; Bp. 4, 35; 12, 11; Bh. 1, 12, 16; M. ಚಾನ್ದು, compound ointment of sandal, camphor, musk and saffron = T. ಮಯಿಚ್ಚಾನ್ದು; T. ಚಾನ್ದು, sandal wood = ಚನ್ದನ; Tĕ. ಚಾದು, to macerate, to triturate in water, see ತೇ 2).

ಸಾದು sâdu. 2. The black colour made of burnt rice or râgi with which females and children mark their foreheads (My.; Tĕ. ಚಾದು). — ಸಾದುಬೊಟ್ಟು. A round spot of ಸಾದು put on the forehead (My.; T. ಚಾನ್ದುಪ್ಪೊಟ್ಟು).

ಸಾದು sâdu. 1. Tbh. of ಸಾಧು. Goodness, kindness (ಸುಜನತ್ವ Śm. 99); etc.

ಸಾದು sâdu. 2. = ಸಾದಾ 2, etc. — ಸಾದುಬಟುವು. Plain roundness. ಸಾದುಬಟುವಾಗಿಹುದು, ಚಕ್ರತಾನಲ್ಲ; ಪಾದ ಮೂಱಿದಕುಣ್ಟು, ಭೃಂಗೇಶನಲ್ಲ; ಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಣ್ಟು, ಮೆಲುವದಕ್ಕಿಲ್ಲ (a tripod, Bĕdagina čaupada).

ಸಾದೃಶ್ಯ sâdriśya. (fr. ಸದೃಶ). *Likeness, resemblance, similarity;* a likeness, a portrait. See ಫೋಲ್ 1; Śmd. 159; Kâvy. III, 3, B, 60.

ಸಾದೇವ sâ-dêva. Tbh. of ಸಹದೇವ. (Śmd. 379).

ಸಾದ್ಗುಣ್ಯ sâdguṇya. (fr. ಸದ್ಗುಣ). Good, pure (ವಿಸ್ತರ, ಪವಿತ್ರ Nn. 140).

ಸಾದ್ಭುತ sa-adbhuta. Wonderful, etc. (Śśv. 4, 108).

ಸಾದ್ಯ sa-âdya. Having beginning. See ಅ-.

ಸಾಧಕ sâdhaka. Effective, accomplishing, fulfilling, completing, perfecting, finishing; that is effective, etc.; aiding, helping; help. 2, exercise, practice (C.; see ಕತ್ತಿ-, ಗರುಡಿ-). 3, a skilful man. 4, one who practices (see ಕತ್ತಿ-). ಬಾಧಕ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಸಾಧಕವೇನು? — ಸಾಧಕಾ (*i. e.* ಸಾಧಕದಿನ್ದ) ವಿದ್ಯೆ, ಬಾಧಕಾ (*i. e.* ಬಾಧಕದಿನ್ದ) ದ್ರವ್ಯ (Prvs.). — ಸಾಧಕ ಬಾಧಕ. Helpful and hurtful; that is helpful or hurtful (My.; Mhr.). — ಸಾಧಕ ಮಾಡು. To practice (with or on,

My.). ಬೋಧಕನಾದರೆ ಸಾಧಕ ಮಾಡಲಿ! (ನಮ್ಮ) ಹಾದಿಗೇನು ಅಡ್ಡಿ? (Prv.).

ಸಾಧಕತಮ sâdhaka-tama. *Very effective.*

ಸಾಧನ sâdhana. = ಸಾದನೆ 2. *The act of accomplishing, effecting, achieving, performing, executing.* 2, settling. 3, accomplishment, completion, complete attainment of any object. 4, a means of accomplishing or effecting, means of obtaining, efficient cause, *a means, an expedient* (ಆಯತ Nn. 114); *an instrument, an agent.* 5, *an implement, a utensil, an apparatus* (ಗೃಹೋಪಕರಣಂಗಳ್, ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮುಟ್ಟುಗಳು 114; ಗೃಹಕ್ಕೆ ಏಸೆವ ಮುಟ್ಟುಗಳ್ Mr. 501); any weapon (ಕುಠಾದಿಯುಪಕರಣ 501). 6, the instrumental case (in grammar). 7, *the penis.* 8, matter, materials, ingredient, *a substance, a thing;* a drug, medicine. 9, *property, wealth* (ವಸು, ಧನ 114; ವಸು 501). 10, *a component part of an army,* any military apparatus, force, army (ಪಡೆ, ಸೇನೆ 114). 11, aid, assistance, an assistant. 12, substantiation, proof, establishment of the truth, proving, demonstration. 13, a document (My.). 14, a reason or premise leading to a conclusion, middle term in a syllogism. 15, ಲಿಂಗವರ್ಜನ (ಲಿಂಗತ್ರಯವರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ 114; 501). 16, accomplishing anything by magic or incantations, magic. 17, obtaining (ಪಡಿಯುವಿಕೆ Si. 437); enforcement of payment or settlement (of a debt), *compelling the delivery of anything,* infliction of a fine. 18, good works as secondary means of obtaining purity and emancipation, the observance of moral and ceremonial duties (ಉತ್ತಮಕಾರ್ಯ, ಒಳ್ಳಿಹ ಕಾರ್ಯ 114; ಕಾರ್ಯ 501). 19, advantage, profit. 20, friendship. 21, the act of subduing, overcoming, mastering. 22, subduing by charms, stupefying, fascinating. 23, exercise, practice (My.). 24, conciliating, propitiating, worshipping. 25, expressing, denoting; a mark, a sign (ಅಂಕ, ಕುರುಹು 114). 26, a man endowed with fame (ಜಸಯುತ, ಕೀರ್ತಿವಿದನಹನ್ಥಾ ಪುರುಷ 114). 27, savor (ಅನ್ನಮುಖ್ಯರುಚಿಸಂಚಯ, ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದ ರುಚಿಗಳು 114; ಅನ್ನಾದಿರುಚಿಕಾರ 501). 28, a point of the compass (ಆಸೆ, ದಿಕ್ಕು 114). 29, a bodily organ; the three karaṇas called mana, vačana and kâya (ಕರಣತ್ರಯಂಗಳ್, ಮನ ವಚನ ಕಾಯವೆಪ್ಪ ತ್ರಿಕರಣ 114). 30, *torture* (ಪೀಡೆ 501). 31, *killing, destroying.* 32, killing metals (*e. g.* mercury), depriving them by oxidation, etc. of their metallic properties for medicinal or alchemical purposes. 33, burning on the funeral pile, obsequies. 34, setting out, proceeding, *going.* 35, *going after, following.* 36, various modes of writing verses (ಚಿತ್ರ Nn. 8). ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ (Prv.). See Kâvy. III, 3, B, 30; B. 3, 92; 4, 147. 190; 5, 123. — ಸಾಧನಂಗುಡು. -ಂಕುಡು. To give the (necessary) substances (Šsv. 2, 64). — ಸಾಧನ ಸಮ್ಪತ್ತು. Materials and means (My.).

ಸಾಧನೆ sâdhanĕ. = ಸಾಧನ Nos. 17 (J. 28, 22; My.) and 23 (My.). ಗರುಡಿಸಾಧನೆಯ ಮನೆ (ಶ್ರವಗೃಹ, ಖಲೂರಿಕೆ Mr. 197). 2, = ಸಾಧನ No. 4 (B. 5, 39. 195). — ಸಾಧನೆ ಮಾಡು. To practice (with or on, My.). 2, to compel the delivery of anything (taken away), to recover (My.).

ಸಾಧಾ sâdhâ. = ಸಾದಾ 2, etc. Plain, simple; plain, mere, pure, etc. (Mhr., H.). — ಸಾಧಾಉಡುಗೆ. A plain cloth (B. 5, 229). — ಸಾಧಾಜೋಡು. A couple of plain dôtaras woven together (B. 3, 102). — ಸಾಧಾದೋತರಜೋಡು. = ಸಾಧಾಜೋಡು. (B. 3, 102). — ಸಾಧಾಬಟ್ಟೆ. A plain cloth (B. 5, 217). — ಸಾಧಾಬಡತನ. Pure poverty (B. 5, 193).

ಸಾಧಾರಣ sâdhâraṇa. (fr. ಸ-ಧಾರಣ). Belonging or applicable to many, *common to many or all, general, universal, common,* joint. 2, *equal, like, similar.* 3, middling, ordinary (My.; Mhr.). 4, generic. 5, a common rule or precept or one generally applicable. 6, specific character. 7, the forty-fourth year of the cycle of sixty (My.). ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, generally (My.; B. 3, 117); in an ordinary or common way (My.).

ಸಾಧಾರಣತಃ sâdhâraṇa-taḥ. Generally (B. 4, 96. 164).

ಸಾಧಾರಣಧರ್ಮ sâdhâraṇa-dharma. Common or universal duty. (My.).

ಸಾಧಾರಣರೀತಿ sâdhâraṇa-rîti. An ordinary, common manner (B. 2, 1).

ಸಾಧಾರಣೆ sâdhâraṇĕ. = ಸಾಧಾರಣ (B. 5, 200).

ಸಾಧಿತ sâdhita. Effected, completed, finished, achieved, accomplished, succeeded; settled, fulfilled; substantiated, proved; made good, settled, discharged, recovered; obtained; fined; *amerced, punished by fine, made to pay; awarded* (as a punishment or fine); subdued, mastered; enabled to effect or obtain. See ಪ್ರ-.

ಸಾಧಿಷ್ಠ sâdhishṭha. Best, most excellent; very fit, most proper or right; *hardest, very hard or firm.*

ಸಾಧಿಸು sâdhisu. To accomplish, to effect, to perform, to do, to complete, to settle (Šmd. 6; B. 4, 13); to observe (J. 10, 15). 2, to substantiate, to prove, to establish; to vindicate (My.; Si. 48). 3, to compel the delivery of anything (taken away), to recover (My.). 4, to obtain; to acquire (Čpr. 8, 84; J. 2, 26; 10, 38; My.; B. 4, 20. 42). 5, to subdue, to overcome, to conquer (Čpr. 7, 29; Šmd. 188. 260; Bp. 16, 15; Č. Bp. 47, 11); to master (as any vidyâ, My.). 6, to practice. ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಸಬಳ ನುಂಗಬಹುದು (Prv.). 7, to charge (upon another, My.). ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವನಲ್ಲಿಪ್ಪವನೆ ಕಡುಹೆಡ್ಡ; ಸರ್ಪನುಬ್ಬಿಹೆಡೆಯು ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಸಾಧಿಸಲು ಪಟ್ಟ (ಸಾಧಿತ Nn. 148). ಸಾಧನ ಮಾಡಿದ್ದು (ಸಾಧಿತ G.). See ಹೊತ್ತು-.

ಸಾಧಿಸುವಿಕೆ sâdhisuvikĕ. = ಸಾಧಿಸುಹ. (ಆರಾಧನ Si. 438).

ಸಾಧಿಸುಹ sâdhisuha. Accomplishing, effecting, fulfilling, carrying out, etc. ಹಗೆಯ ಸಾಧಿಸುಹ (ವೈರಶುದ್ಧಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Nr.).

ಸಾಧೀಯಸ್ sâdhîyas. Better, more excellent; *more proper or right, very proper or right, very handsome; harder, firmer, very hard or firm.*

ಸಾಧು sâdhu. = ಸಾದ 1, ಸಾದು 1. Accomplished, perfect, excellent, good, eminent. 2, *virtuous, honourable, pious, righteous, faithful, honest;* mild or gentle in disposition (used also of beasts, My.). 3, correct, pure, classical (as a language, etc.). 4, *fit, proper, right.* 5, *pleasing, beautiful.* 6, *well-born, noble, of honourable or respectable descent.* 7, *a good or honest man;* a saint, a sage; a jina, a deified jaina saint or guru (see Mr. s. ಜೈನ). 8, well; well done! good! indeed.

ಸಾಧುಜನ sâdhu-jana. Goodness (ಗುಣ Mr. 501). 2, a good, etc. person (My.).

ಸಾಧುವಾದ sâdhu-vâda. A cry of "good!" (My.).

ಸಾಧುವಾಹಿ sâdhu-vâhi. Carrying well: *a good horse, well-trained horse.*

ಸಾಧುವೃತ್ತಿ sâdhu-vritti. Good profession or means of living; good or excellent practice, moral and ritual observances. (My.).

ಸಾಧ್ಯ sâdhya. To be accomplished or effected, to be done; to be formed. 2, accomplishable, practicable, feasible, attainable, being within one's power (to get, etc., ಘನ, ಸಾಧ್ಯವಾದುದು Nn. 15; ಘನ Mr. 510). 3, to be proved or demonstrated. 4, to be inferred or concluded (in logic). 5, to be subdued or mastered, subduable, to be conquered, conquerable. 6, to be cured, curable (as a disease). 7, accomplishment, perfection. 8, an object to be accomplished (in law), the thing to be proved or established by proof, the matter in debate. 9, the major term in a syllogism, the subject of a proposition. 10, *a class of celestial beings.* ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಸಾಧ್ಯಸಿದ್ಧಿ sâdhya-siddhi. The effecting of what has to be done. 2, the establishing of what has to be proved. 3, the success of an undertaking, accomplishment. 4, proof, conclusion. (R.).

ಸಾಧ್ವಸ sâdhvasa. *Fear, terror.*

ಸಾಧ್ವಿ sâdhvi. A chaste or virtuous woman; *a faithful wife.*

ಸಾನ sâna. 1. Destroying; bringing to an end. See ಅವ-.

ಸಾನ sâna. 2. Tbh. of ಶ್ವಾನ. (ನಾಯ್ Šm. 31).

ಸಾನ sâna. 3. Tbh. of ಸ್ನಾನ. (My.).

ಸಾನನ್ದ sa-ânanda. Possessed of joy, happy, delighted, enjoying happiness, endowed with happiness;—joy, happiness. See Bp. 2, 21; 8, 6; 35, 5; 43, 17; 53, 7; J. 11, 2; 28, 59. — ಸಾನನ್ದದೇವ. N. (Bp. 58, 69).

ಸಾನಬಾಗ sâna-bâga. = ಸಾನಬೋಗ. (My.).

ಸಾನಬೋಗ sâna-bôga. = ಶಾನಭೋಗ, etc. (My.).

ಸಾನಿ sâni. A second: a companion: a fellow, an associate, a colleague (in an office, etc., My.; Tĕ.; H.); also used in the feminine gender, see e. g. ದೊರೆಸಾನಿ. — ಸಾನಿಗುಮಾಸ್ತ. A fellow-gumâsta (My.). — ಸಾನಿಶಾನಭೋಗ. A fellow-sânabhôga (My.).

ಸಾನು sânu. *Level ground on the top or edge of a mountain, table-land* (ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು Nn. 90. 108; ಗಿರಿಯ ಪೊರೆ Mr. 97). 2, a summit; a point, end, top.

ಸಾನುಕೂಲ sa-anukûla. Friendly, well disposed; suitable, favourable; well equipped (My.).

ಸಾನುನಯ sa-anunaya. *Courteous, kind, civil, polite.*

ಸಾನುನಾಸಿಕ sa-anunâsika. Nasal (My.).

ಸಾನುಭವ sa-anubhava. Possessing fruition or experience; one who enjoys or experiences (Bp. 40, 82). 2, fruition, experience (3, 80; 6, 28; 8, 20).

ಸಾನುಭಾವ sa-anubhâva. = ಅನುಭಾವ No. 2 or 3. (Bp. 33, 2).

ಸಾನುಮತ್ sânu-mat. *A mountain.*

ಸಾನುಮತ sa-anumata. Assented to, concurred with; approbation, assent. See ಸೇರ್.

ಸಾನುಮತಿ sa-anumati. Approbation, assent (My.).

ಸಾನುಮನ್ತ sânu-manta. = ಸಾನುಮತ್. (ಬೆಟ್ಟ Mr. 96).

ಸಾನುಮಾನ sa-anumâna. Dependent on or associated with inference. (R.).

ಸಾನುರಾಗ sa-anurâga. Attached, passionate, impassioned. 2, affection, love, passion, desire (Bp. 24, 50; 35, 3; J. 3, 22).

ಸಾನುಸ್ವಾರ sa-anusvâra. Having the nasal mark anusvâra. (My.).

ಸಾನೆ sânĕ. = ಶಾನೆ, q. v. (My.). Tbh. of ಸೇನೆ. (T. ಚೇನೈ, an army; a great many).

ಸಾನ್ತ sânta. 1. = ಸನ್ತ 1. (My.). *Cf.* ಶಾನ್ತ.

ಸಾನ್ತ sânta. 2. (Tbh. of ಶಾನ್ತ?). Šiva (ಉಮೆಯಾಳ್ದ, etc. Čt. II, 5; ಶಿವ Kk. 5; ಈಶ್ವರ Šm. 2). — ಸಾನ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. Pârvatî; N. (My.). — ಸಾನ್ತಾಯಿ. -ಆಯಿ. = ಸಾನ್ತಮ್ಮ. ಉಮ್ಬೋಕೆ ತಿಮ್ಬೋಕೆ ಮಾಳಾಯಿ, ಕಿಚ್ಚು ಹೊಟಿಓಕೆ ಸಾನ್ತಾಯಿ (Prv.).

ಸಾನ್ತ sa-anta. 3. A word with final ಸ್ (Šmd. 274. 323).

ಸಾನ್ತಪನ sântapana. (fr. ಸನ್ತಪನ). *A sort of severe penance.*

ಸಾನ್ತಿ sânti. Tbh. of ಶಾನ್ತಿ. (Šmd. 335).

ಸಾನ್ತ್ವ sântva. (ಶಾನ್ತ್ವ). Consolation, consoling, comforting; *conciliation; conciliatory, pleasing or mild speech* (ಅತ್ಯರ್ಥಮಧುರ, ಸೊಗಸುವ ಮಾತು Nr.).

ಸಾನ್ತ್ವನ sântvana. (ಶಾನ್ತ್ವನ). = ಸನ್ತವಣೆ. *The act of appeasing or consoling; speaking kindly and in a conciliatory manner; friendly salutation and inquiry, courtesy, complaisance* (ಪ್ರಣತಿ, ಅನುನಯ, ಪ್ರಣಿಪಾತ, ಸನ್ತಯ್ಸುಹ Hlâ.).

ಸಾನ್ತ್ವವಾದ sântva-vâda. Speaking in a kindly and affectionate manner. (R.).

ಸಾನ್ತ್ವಿತ sântvita. (ಶಾನ್ತ್ವಿತ). Consoled, comforted. (R.).

ಸಾನ್ದು sându. (Šmd. 48). = ಸಾದು 1.

ಸಾನ್ದೃಷ್ಟಿಕ sândrishṭika. (fr. ಸನ್ದೃಷ್ಟಿ). *Present perception of a result, immediate consequence. Cf.* ಸಾಂಸ್ಪೃಷ್ಟಿಕ.

ಸಾನ್ದ್ರ sândra. *Thick, close, dense, compact;* clustered together, collected, united in a mass; course, gross; strong, stout, robust (ಶಿವ, ದಟ್ಟಿತ್ತು Nn. 6; ಘನ, ದಟ್ಟ 15; ಶಿವ Mr. 495); much, abundant, excessive, *vehement, intense;* unctuous, oily; viscid, smooth, soft, bland; pleasing, agreeable. 2, a thicket, a wood; a heap, a cluster. 3, a fragrance (ಸಾದು Mr. 336).

ಸಾನ್ದ್ರತ್ವ sândratva. The state of being thick, etc. etc. See ಮನ್ದಯಿಸು.

ಸಾನ್ದ್ರಪದ sândra-pada. N. of a vritta (Čh.).

ಸಾನ್ದ್ರಾನನ್ದ sândra-ânanda. Excessive or great joy (Čpr. 3, 98).

ಸಾನ್ನಾಯ್ಯ sânnâyya. = ಸನ್ನಾಯ್ಯ. *Any substance mixed with ghee, etc., and offered as an oblation with fire* (= ಹವಿಸ್).

ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ sânnidhya. (fr. ಸನ್ನಿಧಿ). Nearness, vicinity, proximity; presence. (Bp. 19, 46; 23, 12; 24, 20; J. 10, 19. 20).

ಸಾಪ sâpa. 1. = ಸಾಪು. (B. 5, 116. 117).

ಸಾಪ sâpa. 2. Tbh. of ಶಾಪ. (Šmd. 335).

ಸಾಪತ್ನ sâpatna. (fr. ಸಪತ್ನೀ). Born from a rival wife, belonging to fellow-wives; a son of a rival wife (ಪಾಯಾದ್ಯ Mr. 312; Bh. 1, 8, 6).

ಸಾಪತ್ನಿಕೆ sâpatnikĕ. The state of being a rival wife. See ಕೃತ-.

ಸಾಪತ್ನ್ಯ sâpatnya. The son of a rival wife. 2, a rival, an enemy, an adversary. 3, the state or condition of a rival wife; rivalry, ambition, enmity. (My.).

ಸಾಪಿಣ್ಡ್ಯ sâpiṇḍya. (fr. ಸಪಿಣ್ಡ). Connection by presenting obsequial offerings to the same Manes, consanguinity, kindred, kin. — ಸಾಪಿಣ್ಡ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ. = ಸಪಿಣ್ಡೀಶ್ರಾದ್ಧ or ಸಪಿಣ್ಡೀಕರಣ. See s. ನಿಮಿತ್ತಸ್ಥಲ.

ಸಾಪೆ sâpĕ. = ಚಾಪೆ. A mat (ಕಟ, ಕಿಲಿಂಜಕ Si. 308; My.; Si. 165).

ಸಾಪೇಕ್ಷ sa-apêksha. Having regard or respect to, dependent on. (Kâvy. II, 2, B, 1. 2).

ಸಾಪೇಕ್ಷೆ sa-apêkshĕ. See s. ಬಯಿಕೆ, in G. = ಬಯಕೆ.

ಸಾಪ್ತಪದ sâptapada. (fr. ಸಪ್ತಪದ). Belonging to seven steps, produced by or depending on seven steps.

ಸಾಪ್ತಪದೀನ sâptapadîna. Circumambulation of the nuptial fire by the bride and bridegroom in seven steps. 2, *friendship* (easily contracted), *intimacy*.

ಸಾಫ sâpha. = ಸಾಫು. (Čb. 20).

ಸಾಫಲ್ಯ sâphalya. (fr. ಸಫಲ). Productiveness, fruitfulness; profit, advantage; success. (Grj. 4, 41).

ಸಾಫಲ್ಯತ್ವ sâphalyatva. The state of having productiveness, etc. (Bp. 5, 51).

ಸಾಫು sâphu. = ಸಾಪ 1, ಸಾಫ. Clean (My.; Mhr., H. ಸಾಫ); free from moral impurity; pure; free from disease, clear of blemish; smooth, even; plain, clear, simple, fair (as a piece of composition, speech, etc. (Mhr., H.). 2, ruin, utter destruction (My.; Tĕ.).

ಸಾಬ್ sâb. = ಸಾಹೇಬ. (My.; see ರಾಜಾ-).

ಸಾಬೀತು sâbîtu. = ಸಾಬೂತು. Sound, firm; proved, established (My.; Mhr., H. ಸಾಬೀತ, ಶಾಬೂತ).

ಸಾಬೂತು sâbûtu. = ಸಾಬೀತು. (My.).

ಸಾಭಿಪ್ರಾಯ sa-abhiprâya. Having an aim or purpose, persevering, resolute; having a meaning or sense. (Kâvy. III, 3, B, 166; Rŝv. 6, after 132).

ಸಾಭಿಲಾಷೆ sa-abhilâshĕ. Desire, eagerness, wish, passion (J. 26, 6).

ಸಾಮ sâma. 1. Calming, tranquillizing, soothing; reconciling, conciliating, appeasing; *conciliation*, speaking kindly, kindness; gentleness, mildness (ಶಾನ್ತ, ನಮ್ಬಿಸುಹ Mr. 4, 59; ತದ್ಯಮ Čt. II, 49). 2, negotiation, peaceable or conciliatory behaviour (as one of the four means of success against an enemy, ಸಯ್ರಣೆ Mr. 267, see ಚತುರೋಪಾಯ). 3, *N. of one of the three principal vêdas* (arranged for chanting).

ಸಾಮ sâma. 2. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ. (My.; see ಸಾಮವರ್ಣ). — ಸಾಮಕುಸುಬಿ. The weed Gondocaulon glabrum Cass. (Z.).

ಸಾಮಕಿ sâmaki. See Mr. s. ಪಾವಕೆ.

ಸಾಮಗ್ರಿ sâmagri. (fr. ಸಮಗ್ರ). Entireness, wholeness, etc.; a collection or assemblage of implements or materials, apparatus, goods and chattels, furniture, effects, year. (Čpr. 2, after 14; Kâvy. III, 3, B, 144; My.; B. 4, 12). — ಸಾಮಗ್ರೀಸನ್ನಾಹ. Preparation of all materials or things (My.).

ಸಾಮಜ sâma-ja. Arising from conciliation, produced by gentleness of conduct or kindness. (J. 6, 28). 2, produced by the sâmavêda. (J. 28, 8). 3, an elephant (ವಾರಣ, ಆನೆ Nn. 19; ಕದಲಿ, ಆನೆ 43; J. 6, 9. 28; 28, 8; 34, 11); N. of an asura.

ಸಾಮಜಾರಿ sâmaja-ari. The enemy of the elephant: a lion (Bp. 55, 22).

ಸಾಮಜಾಸುರ sâmaja-asura. The asura Sâmaja or Gajâsura (Bp. 46, 18).

ಸಾಮತಿ sâmati. Tbh. of ಸಾಮ್ಯತೆ. Likeness; a comparison, a simile (My.; Tĕ.).

ಸಾಮನಿ sâmani. = ದಾಮನಿ. (Colebr.).

ಸಾಮನ್ತ sâmanta. (fr. ಸಮನ್ತ). = ಸಾವನ್ತ. Bordering, bounding, neighbouring. 2, a neighbour. 3, a neighbouring king; *a feudatory or tributary prince, the chief of a district* (paying tribute to a lord paramount); a leader, general, captain, champion. 4, neighbourhood. — See Bp. 61, 39.

ಸಾಮನ್ತಿ sâmanti. = ಸಾಮನ್ತಿಗೆ, etc. ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿ (ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139).

ಸಾಮನ್ತಿಗೆ sâmantigĕ. = ಸಾಮನ್ತಿ, ಸಾವನ್ತಿ, ಸಾವನ್ತಿಗೆ, ಸೇವನ್ತಿ, ಸೇವನ್ತಿಗೆ q. v. ಹಸರುಸಾಮನ್ತಿಗೆ (ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ, ಹಸರುಮಲ್ಲಿಗೆ Si. 139).

ಸಾಮರಸ್ಯ sâmarasya. (fr. ಸಮರಸ). Union of essence, essential union (Bp. 51, 20).

ಸಾಮರ್ಥ್ಯ sâmarthya. (fr. ಸಮರ್ಥ). Sameness of aim or object, sameness or oneness of meaning or signification. 2, adequacy, fitness, capacity, the state of being entitled. 3, *force, power, might, ability, capability, strength, energy, fortitude* (ದ್ರವಿಣ, ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ, etc. Si. 293; Čpr. 2, 62. 71; Bh. 1, 8, 13. 28). 4, sense or force of words, signification (see ಶಬ್ದ-). 5, wealth. 6, interest, advantage.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆ sâmarthyatĕ. The state of having force, power, etc. (Grj. 10, 67).

ಸಾಮವರ್ಣ sâma-varṇa. Tbh. of ಶ್ಯಾಮವರ್ಣ. (Šmd. 368).

ಸಾಮವಾಕ್ಯ sâma-vâkya. A conciliatory expression (My.).

ಸಾಮವಾಯಿಕ sâmavâyika. (fr. ಸಮವಾಯ). Belonging to an assembly or association, collective; relating to close or intimate connection. 2, a minister or counsellor (ಪ್ರಧಾನ G.). 3, the chief of a company or corporation.

ಸಾಮವೇದ sâma-vêda. = ಸಾಮ 1 No. 3. (C.).

ಸಾಮವೇದಿ sâma-vêdi. A Brâhmaṇa who studies the sâmavêda (Bp. 9, 43; 56, 27. 36); N. (15, 25; 24, 74; 57, 1. 2. 5).

ಸಾಮಾಜಿಕ sâmâjika. (fr. ಸಮಾಜ). Relating or belonging to an assembly. 2, *an assistant or spectator at an assembly*, member of an assembly.

ಸಾಮಾನ sâmâna. = ಸಾಮಾನು, q. v. (B. 5, 125. 240). ಸಾಮಾನ ಇದ್ದವಗೆ ಗುಮಾನ ಏನು? (Prv.).

ಸಾಮಾನಿಕ sâmânika. Equal, of the same position (Čpr. 9, 53).

ಸಾಮಾನು sâmânu. = ಸಾಮಾನ. Instruments; apparatus, furniture; goods, chattels, things, articles (C.; B. 3, 66; 4, 60; 5, 122; Si. 84. 381; Br.; Mhr., H. ಸಮಾನ); a thing, an article (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯ sâmânya. (fr. ಸಮಾನ). = ಜಾವಳ 2. *Common, general, universal, generic*, equal. 2, vulgar, ordinary, middling, common-place, insignificant, low (see ಕಿಮುಕುಳ).

3, community, generality, universality. 4, totality, entireness. 5, common or generic property, specific property. 6, *kind, sort, genus or species.* 7, equality or sameness of meaning (Šmd. 144. 152). 8, = ಸಾಮ್ಯ 1, the connection of different objects by common properties (Kâvy. III, 3, B, 96 seq.).

ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಲ sâmânya-kâla. Time in general. See ಪೊಟ್ತು.

ಸಾಮಾನ್ಯಖಣ್ಡ sâmânya-khaṇḍa. A section of words that differ in form, but have the same meaning (Mr. 423 seq.).

ಸಾಮಾನ್ಯತೆ sâmânyatĕ. The state of being common, etc.; that of being low, etc. See ಸತ್ವ-.

ಸಾಮಾನ್ಯಧರ್ಮ sâmânya-dharma. Common or universal duty (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರವೇಶ sâmânya-pravêša. The occurrence of an astrologically unlucky moment (My.).

ಸಾಮಾನ್ಯಬಲ sâmânya-bala. A common force, a force in general. See ದಱ.

ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಲಾಬನ್ಧ sâmânya-mâlâbandha. A common garland. See ಆಱಾಱಗ.

ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣ sâmânya-lakshaṇa. A generic definition or sign, a definition comprising many individuals, a specific characteristic. (R.).

ಸಾಮಾನ್ಯಾಕೃತಿ sâmânya-âkṛiti. A common form, a form in general. See ಪೊಱಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯೆ sâmânyĕ. An ordinary woman (Bp. 40, 83). 2, one of the transcendental perceptions in the nyâya philosophy.

ಸಾಮಾಭಾಸ sâma-âbhâsa. Mere appearance of conciliation or negotiation (Čpr. 6, after 22).

ಸಾಮಿ sâmi. 1. *Half;* blamably.

ಸಾಮಿ sâmi. 2. = ಸಾಮಿ. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. (Šmd. 128. 368; Bp. 35, 27; 51, 7).

ಸಾಮಿಧೇನಿ sâmidhêni. (fr. ಸಮಿಧ್). *A particular prayer recited on adding fuel to the sacrificial fire.*

ಸಾಮಿಪಕ್ವ sâmi-pakva. Half-ripened (Čpr. 6, after 55).

ಸಾಮೀಪ್ಯ sâmîpya. (fr. ಸಮೀಪ). *Nearness, vicinity, proximity, contiguity;* nearness to the deity. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 30; 24, 83).

ಸಾಮೀಪ್ಯಪದ sâmîpya-pada. The state of being near to the deity (V. 14, after 106).

ಸಾಮು sâmu. Gymnastics, feats of strength (My.; Br.; H.). ಸಾಯುವ ತನಕ ಸಾಮು ಕಲಿತರೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದು ಯಾವಾಗ? (Prv.).

ಸಾಮುದ್ರ sâmudra. 1. (fr. ಸಮುದ್ರ 1). Oceanic, marine, sea-born. 2, a seafarer, a mariner. 3, *sea-salt.*

ಸಾಮುದ್ರ sâmudra. 2. (fr. ಸಮುದ್ರ 2). An impression or mark on the body, spot.

ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಲಕ್ಷಣ sâmudrikâ-lakshaṇa. Characteristic spots, lines, etc. on any part of the body and their interpretation (My.).

ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರ sâmudrikâ-šâstra. A treatise on the interpretation of spots, etc. upon the body (My.).

ಸಾಮುದ್ರಿಕೆ sâmudrikĕ. -ಕಾ. Spots, lines, etc. on the body and their interpretation (My.; ಮನುಷ್ಯನ ರೇಖೆ ಮುನ್ತಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ G.).

ಸಾಮೆ sâmĕ. = ಸಾವೆ 1, q. v. Tbh. of ಶ್ಯಾಮ No. 5. (My.). ಸಾಮೇ ಕಾಱು (ಶ್ಯಾಮಾಕ Si. 164).

ಸಾಮೋದ್ಭವ sâma-udbhava. *An elephant.*

ಸಾಮೋಪಚಾರ sâma-upačâra. A mild and moderate application, operation or curative. 2, a mild, conciliating measure. (B. 4, 72; 5, 170).

ಸಾಮೋಪಾಯ sâma-upâya. A mild remedy, moderate measure, gentle means. 2, negotiation, as one of the upâyas or means of success against an enemy (My.).

ಸಾಮ್ಪರಾಯ sâmparâya. (fr. ಸಮ್ಪರಾಯ). Relating to war or battle, warlike. 2, belonging to the future. 3, contention, conflict. 4, the future, future life. (R.).

ಸಾಮ್ಪರಾಯಿಕ sâmparâyika. Relating to war, military, strategic; warlike; calamitous; relating to the other world or a future state, future. 2, *a war-chariot.* 3, *war, battle.*

ಸಾಮ್ಪ್ರತ sâmprata. (fr. ಸಮ್ಪ್ರತಿ). *Fit, proper, becoming.* 2, the present time. ಸಾಮ್ಪ್ರತ, ಸಾಮ್ಪ್ರತಂ, *at present, now.* (B. 4, 189. 214; 5, 265).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯ sâmpradâya. (fr. ಸಮ್ಪ್ರದಾಯ). Custom, practice, a custom (C.; Bp. 5, 42; V. 9, 32; B. 4, 88).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯಿಕ sâmpradâyika. Relating to traditionary or popular doctrine or practice. (My.).

ಸಾಮ್ಪ್ರದಾಯಿಕಸ್ಥ sâmpradâyika-stha. A man carefully observant of the doctrines and customs of his forefathers (My.).

ಸಾಮ್ಬ sa-amba. Attended by Ambâ or Durgâ: Šiva (Bp. 9, 41). 2, N. of a Yâdava (J. 7, 2; 12, 12; 24, 69). — ಸಾಮ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸಾಮ್ಬಶಿವ. Šiva along with Ambâ. (My.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಜ್ಯ sâmbrâjya. Tbh. of ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. (My.; Tĕ.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ sâmbrâṇi. 1. Tbh. of ಸಾಮ್ರಾಣಿ. Benzoin (M. ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ, ತಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ; T. ಚಾಮ್ಬಿರಾಣಿ; Tĕ. ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ, ಸಾಮ್ರಾಣಿ); frankincense (ಲೋಬಾನ My.). — ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿತೈಲ. An oil extracted from sâmbrâṇi (My.).

ಸಾಮ್ಬ್ರಾಣಿ sâmbrâṇi. 2. N. of a country (Mr. 282); a horse of that country (Mr. 282; Ršv. 6, after 11; Bh. 7, 7, 46; Tĕ. ಸಾಮ್ರಾಣಿ).

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 1. (fr. ಸಮ). Evenness; *equality, parity, sameness,* equipoise; likeness, similarity (ಸರಿ Šmd. Dh., Šm. 103; ಪೊಲ್, ಅನ್ತೆ, etc. Čt. I, 88; ತೋಱು, ದೊರೆ, ತೊಣೆ, etc. II, 25; ಪೋಲ್, etc. II, 32; ಪಾಂಗು, ಭಂಗಿ II, 101; ಪಡಿ, ಪಾಟಿ, ಪಾಂಗು, ಜವಳಿ, etc. Šm. 55; ಪಾಂಗು 83; ತೋಱು 91; ಪಡಿ 95); a comparison, a simile; *harmony, tempo, equal time in music and dancing;* equability; impartiality, indifference; = ಸಾಮಾನ್ಯ No. 8, the connection of different objects by common properties (Kâvy. III, 3, B, 61. 96 seq.).

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮ್ಯ. (Bp. 51, 21; My.); My. also: fees that, for the performance of particular ceremonies, are to be given to pûjâris, purôhitas and jôyisas.

ಸಾಮ್ಯತೆ sâmyatĕ. = ಸಾಮತಿ. Equality, sameness. ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ಸಾಮ್ಯತೆಯ ಕೊಡ ತಕ್ಕದ್ದೋ, ಆ ವಸ್ತು (ಉಪಮಾನ G.).

ಸಾಮ್ಯತ್ವ sâmyatva. = ಸಾಮ್ಯತೆ. (ಪಾಟಿ Šm. 90).

ಸಾಮ್ಯಪ್ರತೀತಿ sâmya-pratîti. Notion of similarity (Kâvy. III, 3, B, 80).

ಸಾಮ್ಯಾವಸ್ಥೆ sâmya-avasthĕ. *Equal state, equipoise.*

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ sâmrâjya. (fr. ಸಮ್ರಾಜ್). Complete or universal sovereignty, empire, dominion. (Čpr. 4, after 24; Bp. 21, 25; 54, 84; 61, 7; B. 4, 227).

ಸಾಮ್ರಾಣಿ sâmrâṇi. = ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ 1. A kind of perfume.

ಸಾಯ್ sây. = ಸಾಯು. (Šmd. 58). To die, to decease, to depart from life (ಮೃತಿ Šmd. Dh.; ಅಟ್ಟು, ಕಟಿ, ಜಿಬ್, ಅಟಿ Šmd. I; Čpr. 5, 74; Abh. P. 6, 62; 6, after 36; 8, 15; 13, 56; 16, after 71; Bp. 13, 14. 16. 17. 26; 14, 20; 15, 2; 22, 53; 24, 12; 32, 50; 35, 33; 42, 5; 43, 14; 46, 20. 23. 58; 49, 18; 50, 31. 37; 52, 8; 56, 16; 57, 32; 60, 24; J. 11, 34; 12, 44; 20, 14; 24, 1; 25, 59; T., M. ಚಾ; Tĕ. ಚಚ್ಚು; Tu. ಸಯ್, ಸೈ; the word may be connected with ಸಯ್ 2, or with ಸಯ್ 1 and ಚಾಚು). P. p. ಸತ್ತು. ಸತ್ತಂ (Šmd. 285). Present and future participle (instead of ಸಾಯ್ವ) frequently ಸಾವ, q. v. ಸತ್ತಾತ (ಪರಾಸು, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ, ಪ್ರಮೀತ, ಸಂಸ್ಥಿತ, ಮೃತ Hlâ.). ಸತ್ತಂ (ಮೃತ, ಸಂಸ್ಥಿತ, etc. Mr. 394); ಪತಿ ಸತ್ತವಳು (ವಿಧವೆ 303). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ.(ಚಿತೆ Nr.). ಸಾಯಲೆವೇಡಿ, ತಾನ್ ಈಯನೆ ದರೆಯಂ? ಗಾಂಗೇಯ, ಕೇಳ್ (Šmd. 64 Mdb.). ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ನಿನಗದೆತ್ತಣದು ಮೋಕ್ಷಮ್, ಅಯ್? ಸತ್ತು ಹೋಗದತಿಜೀವಮ್ ಇರಲು ಮೋಕ್ಷದ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿ! (Sp.). ಸತ್ಯವನ್ನಲಿದರೇ ಸತ್ತ ಹಾಗಿರ ಬೇಕು; ಸತ್ಯವನಟಿದುವ್ ಉಸುರಿದರೆ ಸತ್ತವರಿಗತ್ತ ಹಾಗಕ್ಕು (Sp.). ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವರೆಮ್ಬು ಮಿಥ್ಯದಾ ನುಡಿ ಯಾಕೆ? ಬಿತ್ತಿದರೆ ಬೀಜ ಬೆಳವನ್ತೆ ಗಿಡ ತಾ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವದೆ? (Sp.). ಸಜ್ಜನರು ಸಾಯಲೊಡೆ ನಿರ್ಜರರು ಮಟಿಗುವರು; ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಸತ್ತ[illegible]ನ್? ದೇಹದ ಕಜ್ಜ ಹರಿದನ್ತೆ! (Sp.). ಸಾಯಲಾಟಿನೆನಲು ಬೆನ್ನು ಬಿಡುವಳೆ ಮೃತ್ಯು? (Dp. 4).

ಸಾಯ sâya. 1. Tbh. of ಸಹಾಯ. ಸಾಯವಿಲ್ಲದ ನಾಯ ಸತ್ಯವಾದರೆ ಏನು? (Dp. 167).

ಸಾಯ sâya. 2. End, close, termination (see ಅವ-). 2, *the close of day, evening.*

ಸಾಯಂ sâyam. *In the evening* (ಬಯ್ಗಿನಲ್ಲಿ Nr.).

ಸಾಯಕ sâyaka. *An arrow.* 2, *a sword.* ಸಾಯಕದ ಪುಂಖ (ಕೆಯ್ಗೊಡೆ Kk. 39).

ಸಾಯಂಕಾಲ sâya-ṅ-kâla. Evening, eventide (ದಿವಸಾನ್ತಮಪ್ಪಇರುಳು Mr. 66; ಸಾಯ Si. 476).

ಸಾಯನ್ತನ sâyantana. Belonging to evening, vesper time. (Čpr. 8, after 4).

ಸಾಯರು sâyaru. Excise, custom (My.; Br.; Mhr., H.).

ಸಾಯಸ sa-âyasa 2. Exertion, trouble, difficulty, weariness (Bp. 55, 36; Abhâ. 1, 32).

ಸಾಯಾಹ್ನ sâya-ahna. Evening, eventide. (My.).

ಸಾಯಿ sâyi. 1. = ಸಾವೆ 2. Cream; any cream-like layer (Mhr. ಸಾಈ; see ಕಲ್ಯಾಣಿ-, ಕಾರ-).

ಸಾಯಿ sâyi. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. See ಗೋ-. — ಸಾಯಿದೇವ. N. (Bp. 56, 41; 58, 10). — ಸಾಯಿದೇವಿ. N. (Bp. 59, 6).

ಸಾಯಿರ sâyira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. ಸಾಯಿರ ಗಣ್ಡರ್, ಸಾಯಿರ ಪೆಣ್ಡಿರ್, ಸಾಯಿರ ಮನೆಗಳ್ (Šmd. 111).

ಸಾಯು sâyu. = ಸಾಯ್. (C.; ಪಡು G.). P. p. ಸತ್ತು. ಸತ್ತವನು (ಪರಾಸು, ಪರೇತ, ಪ್ರೇತ, etc. Si. 297); ಸಾಯುವದು (ಪಂಚತೆ, ಕಾಲಧರ್ಮ, ದಿಷ್ಟಾನ್ತ, ಪ್ರಲಯ, ಅತ್ಯಯ, ಅನ್ತ, ನಾಶ, ಮೃತ್ಯು, ಮರಣ, ನಿಧನ 297); ಗಣ್ಡನು ಸಾಯದೇ ಇರುವಾಗಲೇ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಕುಣ್ಡ 193); ಗಣ್ಡನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಕ 193); ಸತ್ತ ಕರುವನ್ನು ಈದ ಆಕಳು (ವೇಹತ್ 321). ಸತ್ತ ದಿವಸದಿನ್ದ ಹತ್ತು ದಿವಸದ ತನಕ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ (ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ); ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಕೆಮ್ಪುಸೀರೆಯ ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವವಳು (ಕಾತ್ಯಾಯನಿ); ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಜಾರಪುರುಷನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು (ಗುಡ); ಸತ್ತ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಅನ್ನ (ಪಿಣ್ಡ); ಗಣ್ಡ ಸತ್ತವಳು (ವಿಧವೆ, ವೆಧವೆ); ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಕೂದಲುಳ್ಳವಳು (ಸಕೇಶಿ G.). ಆ ಸೆಟ್ಟಿಯು ಒಮ್ಮೆನ್ದೊಮ್ಮೆಲೆ ಸತ್ತನು (B. 2, 25). ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳು ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅನ್ದೇ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು (2, 40). ವೀರಸೆಟ್ಟಿಯೆಮ್ಬ ವರ್ತಕನು. . . ಸಾಯುವಾಗ (3, 14). ಕೋಪರ್ನಿಕಸನು (Copernicus) 71 ವರುಷದವನಾಗಿ ಸತ್ತನು (5, 169). **2,** power to be lost (as that of the foot, hand or tongue), use to be gone (as that of teeth), truth to be gone (as that of the tongue, *i. e.* of a promise, My.). ಸತ್ತ ಕುಟಿ ಕಚ್ಚಿಗೆ ಅಂಜೀತೇ? — ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ಸಾರೆ. — ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ಚನ್ದ್ರ ತಾರಾಬಲ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಸತ್ತ (*i. e.* ಸತ್ತವನ) ಮುಕ್ಕು ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೇನು? ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹಾನೆಹಾಲು, ಹೆತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಮಾನಹಾಲು. — ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು. — ಸತ್ತವನ ಕಾಲು ತಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ. — ಸತ್ತವರ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದವರ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ. — ಸತ್ತು ಸಗ್ಗಾ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ, ಇದ್ದು ದೈವಾ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. — ಸತ್ತವರ ಮನೇಲಿ ಕೆಟ್ಟವರು ಯಾರು? ಎನ್ದರೆ ಸತ್ತವನೇ ಕೆಟ್ಟನು. — ಸತ್ತವರಿಗೆ ಅತ್ತರೆ ಅತ್ತವರು ಸಾಯರೇ? — ಸತ್ತ (*i. e.* ಯಾರೂ ಸತ್ತನೆಮ್ಬ) ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಹೇಟು! — ಸಾಯುವ ತನಕ ಸಾಮು ಕಲಿತರೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದು ಯಾವಾಗ? — ಸಾಯದಿದ್ದರೆ ಸಾವಿರ ಸೋಜಿಗ ಕಣ್ಡೇನು. — ಸಾಯುವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಟಿದವನೇ ಜವರಾಯ. — ಸಾಯುವವರಿಗೆ ದೇವರಿಲ್ಲ, ಕೆಟ್ಟವರಿಗೆ ನೆಣ್ಟರಿಲ್ಲ. — ಸಾಯುವೆನೆನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಬಯ್ದಾಳು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಬನ್ದ ಬನ್ದವರು ನಿನ್ದಿಸಿದರೆ ಗಣ್ಡ ಸತ್ತ ದುಃಖ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೀತೇ? — ಬಾತವರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ. — ಮಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು? — ಲೆಕ್ಕದಿನ್ದ ಹೊತ್ತದಕ್ಕೂ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದ ಸತ್ತದಕ್ಕೂ ದುಕ್ಕವೇನು? — ಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತರೆ ಶೋಕ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? — ಸಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ, ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ. — ಸೆಟ್ಟಿಯ ಬಾಯಿ ಸತ್ತಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದು. — ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲನಾದರೆ ಸಾಯೋ ಪರಿಯನ್ತರ ಎಷ್ಟು ನಲ್ಲರು? — ಹೇಳಿದರೆ ತಾಯಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ, ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ತನ್ದೆ ನಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ (Prvs.). See Sp. s. ಗುಗ್ಗರಿ 1. — ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಉಳಿ. To have a hair-breadth escape, to recover from a dangerous disease (C.; B. 2, 31). — ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಬದುಕು. = ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಉಳಿ. (My.). — ಸಾಯ ಕೊಲ್ಲು. To murder, to kill (Si. 365. 393). — ಸಾಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. -ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ. Slaughter (ಪ್ರಮಾಪಣ, ನಿಬರ್ಹಣ, ಮಾರಣ, etc. Si. 297).

ಸಾಯುಜ್ಯ sâyujya. (fr. ಸಯುಜ್). Intimate union, identification, absorption into the divine essence. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 31; 53, 54; J. 5, 30).

ಸಾರ್ sâr. 1. = ಸಾರು, (ಸೇರ್). To come or go near or to, to approach; to be or become near; to join, to associate one's self to; to come to hand, to be obtained; to come about; — to come or go (ಸಮೀಪಾಗಮನ Šmd. Dh.); — to be applied or used (Šm. 29. 91). P. p. ಸಾರ್ದು. ಸಾರ್ದಂ (Šmd. 50. 55). ಸಾರ್ದು (*i. e.* ಸಾರ್ದುಂ, Bp. 1, 25). ಎತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ಮುತ್ತಿದನ್, ಅತ್ತಿತ್ತತ್ತಂ ಸಾರ್ವರ್ ಇನ್ನಿತರ್ಕಳ್ (Šmd. 145). ಮರಸಂ ಸಾರ್ದಂ (156). ಇದೆ ಇದೆ ಸಾರ್ಕೆ ಸಾರ್ಕೆ ಗಣಕಾವಳಿ ಪೇಟ್ದ ಮುಹೂರ್ತಂ! (231). ಆಗಯ್ದಾರುಂ ಸಾರಲಿಂ! (277). ಸಾರೆ ಕೆಲಬರು ಕೂಡಿ ಕುಡಿಯೆ (ಸಹಪಾನ Mr. 221). ಇದು ಬಗ್ಗ ಸಾರ್ದ ಗವಿ! (Râghĕ. 17, 68). See Čpr. 3, 45. 52; 5, 34; 6, 83; 8, 51. 71; Grj. 4, 68; 9, after 58; Bp. 43, 7;

44, 13. 30; 55, 5; 60, 50; Č. Bp. 8, 12; Rśv. 4, after 14; 5, 21; 5, after 114; 5, 122; 9, 7; J. 4, 21. 58; 7, 16; 8, 5; 11, 40; 16, 11; 17, 2; 26, 4; 31, 30; Râm. 3, 2, 16; ಕೆಯ್-, ಬೆಸನಂ-, ಮೆಯ್-.

ಸಾರ್ sâr. 2. = ಸರ್ 1, q. v. P. p. of ಸಾರ್ 1.

ಸಾರ್ sâr. (Tbh. of ಸಾರ). ಸಾರಿಪ್ಪ ಬೂದಿ (ಕ್ಷಾರ, ಭಸ್ಮ, ವಿಭೂತಿ, etc. Mr. 48).

ಸಾರ sâra. Scaffolding (My.; T.; Tĕ. ಚಾರವೆ, ಸಾರವೆ, ಸಾರುವೆ, ಶಾರ). — ಸಾರಕಟ್ಟು = ಸಾರ. (C.).

ಸಾರ sâra. Going, moving, proceeding (see ಅನು-, ಪರೀ-, ಪ್ರ-, ವಿ-, ಸಂ-). 2, essence, substance; *the substantial or essential part of anything* (ರಸ Čt. I, 70); the best or choicest part (ಶ್ರೇಷ್ಠಮ್ ಆಗುವದು Śmd. 367 Cm.); the quintessence; the matter (of a book, speech, etc.); real meaning, main point, real truth. 3, *marrow.* 4, *pith* (ಕೆಚ್ಚು Nn. 80; ಶಾರದೆ, ಕೆಚ್ಚು 28). 5, *the sap of trees and plants* (see ತರು-). ಮರದ ಸಾರ (ಕೆಚ್ಚು Śm. 87). 6, nectar. 7, the matter formed in a boil or ulcer, pus, any impure matter (ಮಲ 80). 8, *semen virile* (ಇನ್ದ್ರಿಯ 80). 9, *strength, power,* vigour, prowess, valour, heroism (ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ 80). 10, firmness, hardness. 11, worth, excellence, highest degree of perfection. 12, *wealth, goods, riches* (ವಸ್ತು 80). 13, a climax (in rhetoric), one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 3. 54-56). 14, a compendium, summary, epitome. 15, water. 16, fresh butter. 17, steel. 18, impure carbonate of soda. 19, a fish (ಜಲಚರ, ಮೀನು 80). 20, sickness, disease; misery, etc. (ದುಃಖ 80). 21, *propriety fitness.* 22, essential, substantial; vigorous, strong, hard, etc. (ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ 80). 23, *excellent;* good, sound, *best.* 24, real, true, genuine. 25, sound (as an argument), thoroughly proved. 26, a decree, a judgment: a verdict (Mhr.). ಸಾರ ಬಲ್ಲವ ಸರ್ವಜ್ಞ (Prv.). — ಸಾರಂಗಡು. -ಂಕಿಡು. Sap or essence to be lost (Abh. P. 7, 87).

ಸಾರಕ sâraka. Causing to go; cathartic, laxative. See ಉತ್-, etc.

ಸಾರಕೆ sârakĕ. = ಸಾರಿಕೆ, q. v. (ಪೆಣ್ಗಿಳಿ Śm. 28. 29).

ಸಾರಗ sâraga. = ಸಾರಂಗ. A spotted antelope, a sort of deer (My.; ಕೆಮ್ಮುಬಣ್ಣದ ಹುಲ್ಲೇ ಹೋರಿ, ತಮ್ಬುರ Si. 169).

ಸಾರಗಾನ sâra-gâna. An excellent song (Bp. 1, 7).

ಸಾರಗುಣಿ sâra-guṇi. A person of choice qualities. See Sp. s. ಕಾರಣಿಕ.

ಸಾರಗ್ರಾಹಿ sâra-grâhi. Extracting the essence or best part of anything. (My.; Si. 410).

ಸಾರಘ sâragha. (fr. ಸರಘಾ). Coming from the bee: *honey.*

ಸಾರಂಗ sâranga. = ಸಾರಗ. *Of a variegated colour, variegated, spotted;* a variegated colour (ಶಬಲವರ್ಣ Nn. 34; Mr. 508). 2, the spotted antelope; *a deer,* the spotted deer, Axis maculatus (Gz.; ಕುರಂಗ 34; ಪೃಷತ 508; ಶೃಂಗಿ Mr. 162). 3, a lion. 4, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 34). 5, *the čâtaka bird, Cuculus melanoleucus* (ಚಾತಕ, ಚಾತಕಪಕ್ಷಿ 34; ಚಾತಕ 508; ಭೃಂಗ, etc. Mr. 171). 6, a large bee. 7, a kind of horse (ಅಶ್ವಜಾತಿ 34; ತುರಗಕುಲ 508). 8, a cloud (ಅಭ್ರ, ಮೇಘ 34; ಘನ 508). 9, a horn (ಶೃಂಗ, ಕೋಡು 34). 10, the eyes (ಕಂಗಳ್, ಕಣ್ಣುಗಳ್ 34). 11, camphor. 12, pleasing, beautiful (ಕಮನೀಯ, ಮನೋಹರ 34). 13, gold. ಕರಿಯ ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ಕೃಷ್ಣಸಾರ); ಬಿಳಿಯ ರೇಖೆಯನುಳ್ಳ ಸಾರಂಗ (ರುರು); ಬಿಳುಪು ಘನಮಾದ ಸಾರಂಗ (ನ್ಯಂಕು); ಕೆಚ್ಚನೆಯ ಗುಡ್ಡಸಾರಂಗ (ತಮ್ಬುರ Nr.). — ಸಾರಂಗಬಣ್ಣ. A variegated colour (B. 3, 55).

ಸಾರಂಗಧರ sâranga-dhara. Śiva (My.).

ಸಾರಂಗಿ sârangi. A kind of fiddle. (My.; Tĕ.). ಸಾರಂಗಿ ಬಾಜಿಸುವ ಬಿಲ್ಲು (ಕೋಣ G. 164); ವೀಣೆ ಸಾರಂಗಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಧ್ವನಿ (ನಿಕ್ವಣ, ನಿಕ್ವಾಣ 288).

ಸಾರಜ್ಞ sâra-jña. Acquainted with the essence, etc. (My.).

ಸಾರಜ್ಞೆ sâra-jñĕ. A female who knows the essence, etc.: a female friend (ಮಿತ್ರೆ, ಸಖಿ, ಸಹಜೀವಕೆ, etc., ಕೆಳದಿ Mr. 305).

ಸಾರಟ್ sâraṭ. = ಸಾರೆಟ್, ಸಾರೋಟ್. A "chariot", a gig, a buggy, etc. (My.; Tĕ.).

ಸಾರಣ್ sâraṇ. Nearness, proximity (Abh. P. 9, 38. 100).

ಸಾರಣ sâraṇa. Causing to go or flow. 2, dysentery, diarrhoea (ಬಗುಳ್ Śmd. Dh.). 3, a term used in sangîta (Bp. 19, 8).

ಸಾರಣಿ sâraṇi. *A canal, a drain, a channel, a water-pipe.* 2, the camel on which the sâravâna sits (My.). See ಹರಿಕಣಿ, ಹರುಕಣಿ.

ಸಾರಣಿಗೆ sâraṇigĕ. A sieve, a strainer (ರದ್ದಿ, ಚಾಲನಿ Mr. 208).

ಸಾರಣೆ sâraṇĕ. = ಸಾರವಣೆ. Applying to, plastering, smearing, smoothing (with cow-dung, water, etc., C.; Prll. 3, 4; Bp. 4, 3; 47, 14; Č. Bp. 5, 5. 51; Râm. 1, 13, 5; V. 14, 51; J. 17, 27). — ಸಾರಣೆಗೆಯ್. To plaster, to smooth (Śśv. 2, 72).

ಸಾರಣೆ sâraṇĕ. Tbh. of ಚಾರಣ. See ಅಂಕುಸ-.

ಸಾರತಮ sâra-tama. Most excellent, etc. (My.).

ಸಾರತರ sâra-tara. Worthier, more or very excellent, etc. (Bp. 40, 80; My.).

ಸಾರಥಿ sârathi. (fr. ಸರಥ). *A charioteer,* a coachman.

ಸಾರಥಿತನ sârathitana. = ಸಾರಥ್ಯ. (J. 13, 21).

ಸಾರಥ್ಯ sârathya. The office of a charioteer, charioteering, driving. (J. 13, 9).

ಸಾರದೆ sâradĕ. Tbh. of ಶಾರದೆ. (ಶಾರದೆ Kk. 9; ಅರವಿನ್ದಭವನ ಅರಸಿ Śm. 8). — ಸಾರದೆಯಾಳ್ಮ. -ಆಳ್ಮ. Brahmâ (ಬ್ರಹ್ಮನು Śm. 8).

ಸಾರಭಂಜಿಕೆ sârabhañjikĕ. = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ, q. v.

ಸಾರಮತಿ sâra-mati. Good disposition of mind (Bp. 54, 41. 65).

ಸಾರಮೇಯ sâramêya. (fr. ಸರಮಾ). *A dog.* (Bp. 55, 45. 54). ಸಾರಮೇಯಂಗಳ್, the two four-eyed brindled watch-dogs of Yama.

ಸಾರಯ್ಸು sâraysu. = ಸಾರಿಸು. See s. ಸಾರವಣೆ.

ಸಾರವ sârava. (fr. ಸರಯು). *Being on or belonging to the river Sarayu.*

ಸಾರವಣೆ sâravaṇĕ. = ಸಾರಣೆ. (ಸಾರಯ್ಸುವುದು Śs.; Kk. 69; Abh. P. 12, 3; Mhr. ಸಾರವಣ).

ಸಾರವತಿ sâra-vati. N. of a plant (ಹಾಡಗ Mr. 134).

ಸಾರವಾನ್ sâra-vân. One who has strength, etc.; a scholar (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಸಾರವಾನ sâravâna. A camel-driver, a caravaneer (My.; B. 4, 181; Mhr., H.).

ಸಾರವೆ sâravĕ. = ಸಾರ. (My.).

ಸಾರಶನ sâraśana. (fr. ಸರಶನ). = ಸಾರಸನ. See Si. s. ಉಡದಾರ.

ಸಾರಸ sârasa. (fr. ಸರಸ್ and ಸರಸ). Relating or belonging to a pond. 2, *the Indian crane, Ardea sibirica* (ಶತಪತ್ರ, ಸಾರಸಪಕ್ಷಿ Nn. 49; ವಿಹಂಗ, ಪಕ್ಷಿಭೇದ Nn. 56; ಪುಷ್ಕರ, ಪೆಣ್ಣು ಲಕ್ಷಣ Mr. 172). 3, a flamingo; a goose (ಹಂಸೆ 56; ಮರಾಲ Mr. 521). 4, *a lotus* (ಬಿಸಜ, ತಾವರೆ 56; ಅಮ್ಬುಜ 521). 5, the tree Pterospermum acerifolium (ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ Mr. 117). 6, the gâvaṭĕ tree (ಗಾವಟೆ, ಗಾವಟೆಯ ಮರನು 56; ಗಾವಟೆ Mr. 142). 7, death, Yama (ಮೃತ್ಯು 56; ಕಾಲನ್ 521). 8, a mountain (ಗಿರಿ, ಪರ್ವತ 56; ಸಕಲಗಿರಿ 521). 9, nearness, proximity (ಸಮೀಪ, ಹತ್ತಿರೆ 56). 10, a shrewd, sharp man (ಧೂರ್ತ, ಚತುರನು 56). 11, = ಸಾರಸನ, a girdle or zone (ಮೇಖಲೆ, etc., ಉಡಿದಾರ Mr. 344; ಕಾಂಚಿ, ಒಡ್ಯಾಣ Cb.). — ಸಾರಸಪಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. = ಸಾರಸ No. 2 or 3. ಸಾರಸಪಕ್ಕಿಯ ಧ್ವನಿ (ಕಹ ಕಹ Śs.).

ಸಾರಸನ sârasana. = ಸಾರಶನ. *A woman's zone or girdle; a military belt or girdle* (ನಡುವಿನ ಪಟ್ಟಿ, ಒಡ್ಡ್ಯಾಣ; ಪುರುಷನು ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿದ ವಸ್ತ್ರ G.).

ಸಾರಸವದನೆ sârasa-vadanĕ. A lotus-faced female (Bp. 46, 43).

ಸಾರಸಿ sârasi. *A female Indian crane.*

ಸಾರಸ್ವತ sârasvata. (fr. ಸರಸ್ವತೀ). Relating or belonging to the river Sarasvatî. 2, relating to the goddess Sarasvatî. 3, eloquent, learned. 4, N. of the country about the Sarasvatî river. 5, N. of a muni. 6, N. of a particular class of Brâhmaṇas. 7, connected with samskṛita (ಸಂಸ್ಕೃತಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ G.; ಪ್ರಾಕೃತ B. 4, 128).

ಸಾರಸ್ವತಪುರ sârasvata-pura. N. of a town (J. 17 sum.; 17, 18-20. 56).

ಸಾರಾಂಶ sâra-aṁśa. Essence, substance; sap, pith; scope, purport; an abstract, epitome (ತಾತ್ಪರ್ಯ G.; B. 3, 93; My.; Mhr.).

ಸಾರಾಯ sârâya. 1. = (ಸರಾಯ, etc.), ಸಾರಾಯಿ. Spirituous liquor, arrack, gin (My.; Tĕ. ಸಾರಾ, ಸ್ಸಾರಾಯಿ, ಸಾರಾಯಿ; T., M. ಚಾರಾಯ). ಸಾರಾಯ ಕುಡಿಯೋಣ (ಅನುತರ್ಷಣ, ಮದ್ಯ ಪಾನ G.). — ಸಾರಾಯಗಿಡ್ಡಂಗಿ. An arrack-godown (My.). — ಸಾರಾಯಗುತ್ತಿಗೆ. A tax levied on the sale of spirituous liquors (My.). — ಸಾರಾಯದ ಅಂಗಡಿ. An arrack shop, a gin shop (My.).

ಸಾರಾಯ sâra-âya. 2. = ಸಾರಾಂಶ. (Bp. 2, 36; J. 5, 48). ಊರಿಂಗೆ ದಾರಿಯನು ಯಾರು ತೋರಿದಡೇನು? ಸಾರಾಯದಾ ನಿಜವ ತೋರು ವಾ ಗುರುವು ಯಾರಾದಡೇನು? (Sp.).

ಸಾರಾಯಿ sârâyi. = ಸಾರಾಯ 1. (Si. 348; B. 4, 25. 71). ಸಾರಾ ಯಿ ಮಾಡುವ ಗಡಂಗು (ಗಂಜಿ Si. 108).

ಸಾರಾಸಗಟು sârâsagaṭu. In the gross; in the lump; indiscriminately (My.; Mhr. ಸರಸಗಟ).

ಸಾರಾಸಾರ sâra-asâra. Substantial and unsubstantial, valuable and worthless, real and vain; substance and emptiness, the fat and the lean, the good and the bad (My.; B. 5, 100; Mhr.).

ಸಾರಿ sâri. (fr. ಸಾರ್ 1). = ಸಾರೆ 1 No. 2. A going or coming: a time, a turn; time (C.; M. ಸಾರಿ; ಚಾಲ್, time; see ಬಯ್ಸಾರಿ, ಮುಚ್ಚಾರಿ). ಹದಿನೆಣ್ಟು ಸಾರಿ ಚಿಪ್ಪೆ ಆಡಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠೆ Si. 40); ಸನ್ತೋಷ ತ್ವರೆ ಮುನ್ತಾದವುಗ ಳಿನ್ದ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ನುಡಿದ ಮಾತೇ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನುಡಿಯ ಲ್ ಪಡುವದು (ಅಮ್ರೇಡಿತ 56); ಎರಡು ಸಾರಿ ಮದುವೆ ಆದವಳು (ಪುನರ್ಭೂ, etc. 189); ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ೧ ಸಾರಿ ಈಯುವ ಆಕಳು (ಚಿರ ಸೂತೆ, etc. 322); ವರುಷಕ್ಕೆ ಒನ್ದೇ ಸಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ್ಲು (ಹಾಯ ನ 434); ಒನ್ದು ಸಾರಿ (ಸಕೃತ್, ಏಕವಾರ 467). ವರುಷಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾರಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ (B. 2, 42).

ಸಾರಿ sâri. 1. Going, moving, proceeding, resorting to, running, flowing. 2, having the essence or substance of. See ಅಭಿ-, ಪ್ರ-.

ಸಾರಿ sâri. 2. = ಶಾರಿ q. v., ಸಾಲೆ 4. A chess-man, etc. (ಶಾರಿ Nr.; Si. 349; ಅಕರ್ಷ Mr. 492; Bp. 43, 3. 13-15; Bh. 2, 13, 33. 46. 49. 50). See ನೆತ್ತ-, Nr. s. ಅಯ್ದಿಸು, and ದುಣ್ಡಿಜೆ, etc.

ಸಾರಿಕೆ sârikĕ. = ಶಾರಿಕೆ, ಸಾರಕೆ. *The bird called Maina (either the Gracula religiosa or the Turdus salica).* 2, a female parrot (ಪೆಣ್ಗಿಣಿ Śs.; ಪೆಣ್ಗಿಳಿ Kk. 24). 3, a virtuous, chaste woman (ಕುಲನಾರಿ, ಪತಿವ್ರತೆ Mr. 305). 4, a piece or man at chess or backgammon; chess-playing. ತೊಣ್ಡುಗೆಡೆವ ಶುಕ ಸಾರಿಕೆ (Śmd. 24).

ಸಾರಿಗಿ sârigi. = ಸಾರಿ. (B. 5, 139. 148).

ಸಾರಿಗೆ sârigĕ. = ಸಾರೆ 1 No. 1. (Si. 165; *only* in Si.). **2,** a complex: a piece of land (My.).

ಸಾರಿದ sârida. Tbh. of ಶಾರಿದ. (Śmd. 335 Mdb., o. r. ಶಾರಿದ = ಸಾರಿದ).

ಸಾರಿರ sârira. Tbh. of ಶಾರೀರ No. 3. (Bp. 19, 10).

ಸಾರಿವೆ sârivĕ. The creeper Ichnocarpus frutescens R. Br. (used as a substitute for Sarsaparilla).

ಸಾರಿಸು sârisu. = ಸಾರಯ್ಸು. To smear (the ground, etc. of a house with a wash of cow-dung), to smooth, to clean (C.; Bp. 18, 34; 38, 10; 60, 4; B. 5, 135. 285; Mhr. ಸಾರವಿಣೇಂ). ಸಾರಿಸಿದಂ (Śmd. 260). ಸಾರಿಸೋಣ (ಸಮ್ಮಾರ್ಜನ G.). ಆರೋಗ್ಯರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇರುವ ಮನೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಉ ಡಿಗಿ ಸಾರಿಸಿ ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 4, 25).

ಸಾರೀರ sârîra. Tbh. of ಶಾರೀರ. (Śmd. 335).

ಸಾರು sâru. = ಸಾರ್ 1, q. v. P. p. ಸಾರಿ, once ಸಾರಿದು (Bh. 1, 14, 20). 3rd person future ಸಾರುಗುಂ (Śm. 29. 91). ಮಲೆಯ ಸಾರಿ ಬಹ ಗಾಳಿ (ಝುಂಝಾನಿಲ Mr. 50); ಊರ ಸಾರಿ ಇರ್ದ ವನಂ (ಆರಾಮ 152). See Bp. 26, 31; 28, 24; 60, 46; Rśv. 9, 23; Râm. 2, 7, 3; 3, 2, 14. 15. 23; Bh. 1, 10, 29; Dp. 172, 5.

ಸಾರೂಪ್ಯ sârûpya. (fr. ಸರೂಪ 1). Sameness or similarity of form, resemblance, conformity; assimilation to or conformity with the deity. (Grj. 3, after 69; Bp. 1, 31; Rśv. 11, 67; J. 9, 13).

ಸಾರೂಪ್ಯಪದ sârûpya-pada. The state of being assimilated to the deity (Bp. 44, 32).

ಸಾರೆ sârĕ. 1. Being near, nearness, proximity; union (Bp. 50, 9; 51, 74; V. 4, 105; 9, 87). **2,** = ಸಾರಿ, a time, a turn (B. 3, 75; 4, 43. 165. 202. 224; 5, 53. 268). — ಸಾರೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become near, to approach (Bh. 3, 16, 13); to be united (Ch. v. 136). — ಸಾರೆವರ್. -ಬರ್. To come near, to approach (Abh. P. 5, 78; 14, after 65; Rśv. 5, after 55 twice).

ಸಾರೆ sârĕ. 2. = ಸೆರೆ, ಸೇರೆ. The palm of the hand bent so as to receive or hold anything (My.). ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ಸಾರೆ (Prv.). See ಒಚ್ಚಾರೆ.

ಸಾರೆಟೆ sârĕṭ. = ಸಾರಟ್, etc. (Si. 275).

ಸಾರೋಟೆ sârôṭ. = ಸಾರೆಟ್, etc. (My.).

ಸಾರೋಷ್ಟ್ರಿಕ sârôshṭrika. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿಕ. (Colebr.).

ಸಾಱಿಸು sâṟisu. To cause to proclaim aloud, etc. (Bp. 44, 70; 51, 70; J. 7, 1. 31; 8, 3; 10, 47; 15, 49. 50; C.; see ಡಂಗುರ-).

ಸಾಱು sâṟu. (ಸಾಱ್). 1. To cry out, to proclaim aloud, to publish (ಘೋಷಣ Šmd. Dh.; C.; T., M. ಚಾಱ್ಟು; Tĕ. ಚಾಟು; cf. ತಾಱ್ 2). P. p. ಸಾಱಿ (Čpr. 6, 82). ಗಣ್ಣೆಯ ಬಾಱಿಸಿ ಸಾಱುವವನು (ಚಕ್ರಿಕ, ಘಾಣ್ಟಿಕ Nr.). ಸಾಱುತಿರ್ದಳು ಸಕಲಸೊಬಗನು (Prll. 3, 31). ಸಾಱಿ ಕೊಂದ್ದರೆ ಪಾಪ ಎಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 36, 28; 56, 24; J. 2, 62; 24, 63; 25, 44; 31, 75. — ಸಾಱು ಸಾಱು. rep. (Bp. 22, 22).

ಸಾಱು sâṟu. (ಸಾಱ್). **2.** = ಸಾರ್ 2. A relish in a liquid state, well-seasoned sauce, broth, pepper-water (ರಸಾದ್ರ್ರ Šmd. Dh.; My.; T., M. ಚಾಱು; Tĕ. ಚೇರು). ಸಾಱು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ನೀರು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.— ಅಡಿಗೇ ಗುಣ ಸಾಱಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಮಡಿಗೇ ಗುಣ ಫಲದಲ್ಲಿ ನೋಡು.— ಹುರುಳೀ ಸಾಱಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕುದುರೇ ಕ್ರಯ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ.— ಹುಳೀ ಸಾಱು ಮಾಡದವ ನಳಪಾಕ ಮಾಡ್ಯಾನೇ?— ಬೇಳೇ ಸಾಱಾದರೆ ಬೋಱಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.).

ಸಾಱುಹ sâṟuha. Proclaiming aloud, etc. ಸಾಱುಹವು (ಘೋಷಣೆ Nr.).

ಸಾರ್ sâr. 1. = ಸಾರ್ 2. — ಸಾರ್ತರ್. To approach (ಸಮೀಪಾಗಮನ Šmd. Dh.; Čpr. 2, 93; 6, after 69; 7, 17; Abh. P. 13, 45. 102; Grj. 3, 19).

ಸಾರ್ sâr. 2. = ಸಾಱು 2. ಸಾರ್ಗಳ್ (J. 6, 44).

ಸಾರ್ಕೆ sârkĕ. Approach: nearness, proximity (ಅಣಿ Čt. I, 37; Rsv. 5, after 52). — ಸಾರ್ಕೆವರ್. -ಬರ್. To come near, to approach (Šsv. 2, 9).

ಸಾರ್ಚು sârču. To make one's self to come or go near or to: to go near, to approach (Čpr. 7, 69; J. 28, 45). **2,** to make go or come near or to; to apply to, to put to, on or in, to put (Abh. P. 13, 90; Grj. 10, after 61; Rsv. 5, 73. 92; 6, 9; 6, after 11; 14, 29; J. 5, 11; 14, 26; 18, 21; see ಮೆಯ್-).

ಸಾರ್ಥ sa-artha. Having an object; having meaning, significant, important; serving a purpose, useful, serviceable; of like meaning or purport; having property, opulent, wealthy. 2, a wealthy man. 3, a company of traders, a caravan. 4, *a multitude of similar animals, a troop,* a multitude in general.

ಸಾರ್ಥಕ sa-arthaka. Full of meaning, important; serviceable, useful, advantageous; fruitful, yielding fruit (My.).

ಸಾರ್ಥಕತೆ sa-arthakatĕ. The state of being adapted to any purpose, useful, etc., etc. (My.).

ಸಾರ್ಥಕ್ಯ sa-arthakya. Completion, fulfilment; the use or end proper to the product (Mhr.; B. 5, 177).

ಸಾರ್ಥತೆ sa-arthatĕ. The state of being full of meaning, the fullness of meaning; the state of being opulent (Čpr. 3, 11; 4, 20).

ಸಾರ್ಥವಾಹ sârtha-vâha. *The leader of a caravan; a merchant.*

ಸಾರ್ಥಿಕ್ಯ sa-arthikya. = ಸಾರ್ಥಕತೆ. (My.).

ಸಾದ್ರ್ರ sa-ârdra. *Wet, moist, damp.*

ಸಾದ್ರ್ರತ್ವ sa-ârdratva. Wetness, etc. See ತೊಯ್.

ಸಾರ್ಧ sa-ardha. Joined with a half, plus one half, and a half. ಸಾರ್ಧಂ, *with, along with, together with* (ಕೂಟ Mr. 535).

ಸಾರ್ಪಿಷ sârpisha. (fr. ಸರ್ಪಿಸ್). *Containing ghee, cooked with ghee, dressed with ghee* (ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದವು Mr. 216).

ಸಾರ್ವ sârva. (fr. ಸರ್ವ). Relating to all, general, universal; fit for all. (J. 5, 49).

ಸಾರ್ವಕಾಲ sârvakâla. (fr. ಸರ್ವಕಾಲ). Taking place at all times, suitable for all seasons. ಸಾರ್ವಕಾಲಂ, continually (J. 5, 49).

ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ sârvakâlika. (fr. ಸರ್ವಕಾಲ). Belonging to all times, suited to all seasons, everlasting. (Čpr. 9, 93; Si. 385).

ಸಾರ್ವಜನೀನ sârvajanîna. (fr. ಸರ್ವಜನ). Relating or belonging or suited to all men, universal, public. (My.).

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ sârvatrika. (fr. ಸರ್ವತ್ರ). Belonging to every place, universal, general, suited to all places or circumstances. (My.; B. 4, 87).

ಸಾರ್ವಭೌಮ sârvabhauma. (fr. ಸರ್ವಭೂಮಿ). Relating to or consisting of the whole earth, comprising the whole world, known throughout the world. 2, *a universal monarch, an emperor.* 3, N. of the elephant of Kubêra.

ಸಾರ್ವಭೌಮಕ sarvabhaumaka. An emperor (J. 26, 53), a governor general, a leader (Râm. 4, 2, 24).

ಸಾರ್ವಲೌಕಿಕ sârvalaukika. (fr. ಸರ್ವಲೋಕ). Prevailing throughout the whole world, common to all the world, known by every one, universal. (R.).

ಸಾರ್ವೈಕಾದಶಿ sârva-êkâdaši. The êkâdaši of the dark half of the month jyêshṭhâ (My.).

ಸಾರ್ಷ್ಟಿತೆ sârshṭitĕ. Equality in rank or condition, equality in power, etc. See s. ಸಿದ್ಧ No. 22.

ಸಾಲ್ sâl. 1. = (ಸಲ್ 1), ಸಾಲು 1. To be joined or bound to, to become indebted, to be placed under a debt, to be obliged or under obligation (ಋಣ Šmd. Dh.); to be required, fit or proper (ಸಲುವಳಿಯಾಗು Šmd. 97; Čpr. 2, 46. 54; Abh. P. 9, 177. 191; Rsv. 13, 15; J. 5, 60; 18, 21). P. p. ಸಾಲ್ದು. **2,** to be all that is required, to be sufficient or enough, to suffice (Bp. 8, 23. 24; 59, 11; J. 9, 33; 23, 28; 26, 26; see ಸಾಕು 3; T., M., Tĕ. ಚಾಲು).

ಸಾಲ್ sâl. 2. = ಸಾಲು 2. (A joining, *i. e.*) a continuous line, a row; a furrow; a mass, a multitude (ಪಂಕ್ತಿ, ಆಲಿ Nr.; ಸಸ್ಯಪಂಕ್ತಿ Šmd. Dh.; ಆಲಿ, ಪಂಕ್ತಿ Nn. 138, o. r. ಸಮೂಹ; ತೆರಳ್ಕೆ, ಘಟ್ಟು, ಕದಲೆ, ಸನ್ನೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಸೇಣಿ, etc., ಸಮೂಹ Šs.; ಕೇಱಿ Šm. 107. 114; T., M. ಚಾಲ್; Tĕ. ಚಾಲು). ಸಾಲ್ಗಳ್ (Čpr. 1, after 101; Č. Bp. 42, 13). See Bp. 61, 30; Č. Bp. 5, 48; 42, 14; J. 3, 7. 17. 21. 26; 7, 3; 12, 8; 17, 6; ಮುಚ್ಚಾಲ್. — ಸಾಲಿಡು. -ಇಡು. To form a line, to go or come in rows, to come uninterruptedly one after another; to form a mass; to amass (Abh. P. 9, 69; Grj. 2, after 106; Rsv. 5, 116; 6, after 11; 6, 36; Šsv. 4, 42;

Râm. 6, 12, 26). — ಸಾಲ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To form a line, to be in rows; to form a mass or multitude, to be amassed (Rśv. 2, 36; 5, after 19; 10, after 31; J. 21, 14). — ಸಾಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to form a row, to put in rows, to put one after the other (Rśv. 8, 3; J. 23, 60; B. 4, 209). — ಸಾಲ್ದಳೆ. -ತಳೆ. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (J. 3, 17). — ಸಾಲ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To form a row; to form a mass or multitude (Grj. 4, 68). — ಸಾಲ್ವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Śśv. 3, 24). — ಸಾಲ್ವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (Bp. 26, 41; Rśv. 6, 9; 13, after 77; 13, 92). — ಸಾಲ್ಸರಿ. A kind of rain (Rśv. 8, 112).

ಸಾಲ್ sâl. = ಸಾಲು, ಸಾಲೆ 5. A year (My.; Br.; Mhr., H. ಸಾಲ). — ಸಾಲ್ ಆಖೈರು. The end of a year (My.). — ಸಾಲ್ ಬಸಾಲ್. Every year (My.). — ಸಾಲ್ ಮಜಕೂರು. The present year (My.). — ಸಾಲ್ ವಾರ್. Annual (My.).

ಸಾಲ sâla. Debt (of money, cloth, grain, etc.; ಅಪಮಿತ್ಯಕ, ಉದ್ಧಾರ, ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚನ Hlâ.; ಋಣ Nr.; ಅಧಿಸಂಗ, ರಿಣ Nn. 122; ಋಣ, ಅಪಮಿತ್ಯಕ, ಉದ್ಧಾರ Mr. 346; ಋಣ, ಪರ್ಯುದಂಚನ, ಉದ್ಧಾರ, ಕಡ Si. 299; C.). ಸಾಲ ತಲೇ ಹೊಟಿ, ಬಡ್ಡಿ ಬಣ್ಣೇ ಹೊಟಿ.—ಸಾಲವೋ? ಶೂಲವೋ?—ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು.—ಪತ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ, ಸತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸಾಲ.—ಸಾವಿರ ತನಕ ಸಾಲ, ಆ ಮೇಲೆ ಲೋಲ (Prvs.). ಆಲಕ್ಕೆ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗಸ್ಸಿಲ್ಲ; ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). See Bp. 23, 38; 26, 61; Prv. s. ಲೋಲ. — ಸಾಲ ಕೇಳು. To ask for a loan (My.); to require payment of a debt, to call in a debt (My.). ಸಾಲ ಕೇಳದೆ ಹೋಯಿತು, ಹೊಲ ನೋಡದೆ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಸಾಲ ಕೊಡು. To lend (My.; Bp. 60, 17; B. 5, 98); to pay a debt (Bp. 42, 13). ಸಾಲವ ಕೊಡುವವನು (ಉತ್ತಮರ್ಣ Nr.). ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು (ಉತ್ತಮರ್ಣ Si. 300). ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವ ಕೇಳ ಹೊತ್ತನರಿಯ, ಕಟ್ಟಿ ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಚಣಮಾತ್ರವುಳ್ ಇರಲಿಲ್ಲ (Dp. 4). — ಸಾಲ ಕೊಳ್ಳು. To borrow (Bp. 60, 17). ಸಾಲವ ಕೊಮ್ಬುವನು (ಅಧಮರ್ಣ Nr.). 2, to receive a loan. ನಮ್ಬಿಗೆಯುಳ್ಳವ ತಾ ಕೊಮ್ಬುವನು ಸಾಲವನು; ನಮ್ಬಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಬಟಿಕ ಬೆನ್ವಾವಿಗೆಯ ಕುಮ್ಬುದನ್ತಿಹನು (Sp.). — ಸಾಲ ತಿದ್ದು. To pay a debt (Bp. 42, 13). See Prv. s. ಸಾಲ ಮಾಡು. — ಸಾಲ ತೀರಿಸು. To discharge a debt (My.; B. 5, 111). ಸಾಲ ತೀರಿಸುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ Si. 437). See Prv. s. ಸಾಲ ಮಾಡು. — ಸಾಲ ತೀರು. A debt to be discharged. ಜೋಲುವವನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದರೆ ಸಾಲ ತೀರೀತೇ? (Prv.). — ಸಾಲ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳು. To contract debt, to borrow (My.). ಸಾಲ ತೆಗದು ಕೊಣ್ಡವನು (ಅಧಮರ್ಣ Si. 300). — ಸಾಲದ ಮನುಷ್ಯ. = ಸಾಲದವ. (ಋಣದ ನರಂ Śmd. 232 Cm.). — ಸಾಲದವ. -ಅವ. A debtor (My.); a creditor (My.). ಸಾಲದವನ ಮುನ್ದೆ ಇರು, ಅರಮನೆಯ ಹಿನ್ದೆ ಇರು (Prv.). — ಸಾಲ ಬಿಡು. To grant quittance of a debt, to quit a debt (of money or goods, My.). — ಸಾಲ ಬೀಳು. To get into debt (My.); a debt to come upon (one, My.). — ಸಾಲ ಮಾಡು. To contract debt, to borrow (My.). ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಓಲೆ ಮಾಡಿದ; ಓಲೆ ಮಾಡಿ, ಬಡ್ಡಿಗೆ ಹೋಯಿತು.—ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದವನು ತಿನ್ದು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಸಾಲಾ ಮಾಡಿದವ ತಿದ್ದಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ.—ಸಾಲಾ ಮಾಡಿದವ ತೀರಿಸಿ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಮೂಲಾ ಮಾಡಿದವ ಉಣ್ಣು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸಾಲ ಮುಟ್ಟಿಸು. To pay a debt (B. 5, 112). — ಸಾಲ ಮುಟ್ಟು. dupl. ಸಾಲ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲದಾಕೆ ಮೂಱು ಮನೆ ತಿರುಗಿದಳು (Prv.). — ಸಾಲ ಸಲ್ಲು. A debt to be discharged (My.). ಸಾಲ ಸಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಲು ಕಹಿ ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಸಾಲ ಸೋಲ. = ಸಾಲ ಮುಟ್ಟು. (My.). — ಸಾಲ ಹರಿ. A debt to be discharged (My.; B. 5, 222). — ಸಾಲ ಹರಿಸು. To discharge a debt (My.).

ಸಾಲ sâla. 1. = ಶಾಲ 2. *The timber tree Vatica robusta* W. & A.; its resin; etc.

ಸಾಲ sâla. 2. (fr. ಸಾಲೆ 1). A man who has a room or shop. See ಅಕ್-, etc.

ಸಾಲಗಾತಿ sala-gâti. = ಸಾಲಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸಾಲಗಾಱ sâla-gâṟa. A creditor (My.); a debtor (My.). ಸಾಲಗಾಱನ ಮನೆಗೆ ಸವದೆ ಹೊತ್ತರೆ ಮೇಲಣ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಸಮವಾಯಿತು.—ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಲಗಾಱರ ಕಾಟ, ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಕಾಟ (Prvs.).

ಸಾಲಗಾರ್ತಿ sala-gârti. A female creditor (My.); a female debtor (My.).

ಸಾಲಗ್ರಾಮು sâla-grâma. = ಶಾಲಗ್ರಾಮ, etc. (Râm. 5, 8, 69; J. 26, 46; 28, 24. 32. 34; 31, 78. 79; see ಪುಟ್ಟ-). 2, N. of a place of pilgrimage in Mysore (My.).

ಸಾಲಂಕಾರ sa-alaṅkâra. Together with ornaments, adorned with jewels and trinkets (J. 2, 27); the state of being so adorned (Râm. 6, 39, 7).

ಸಾಲಂಕಾರಕನ್ಯಾದಾನ sâlaṅkâra-kanyâ-dâna. The giving away in marriage of the female adorned with jewels and trinkets (My.; Mhr.).

ಸಾಲಂಕೃತಕನ್ಯಾದಾನ sa-alaṅkṛita-kanyâdâna. = ಸಾಲಂಕಾರಕನ್ಯಾದಾನ. (My.).

ಸಾಲಂಗುಳಿ sâla-ṅ-guḷi. (Śmd. 238). A person who is wont to contract debt.

ಸಾಲಣ sâlaṇa. Tbh. of ಶಾಲನ. (Śmd. 335).

ಸಾಲಪರ್ಣಿ sâla-parṇi. = ಶಾಲಪರ್ಣಿ. (ವನಸ್ಪತಿ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ G.).

ಸಾಲಬಡಕ sâlabaḍaka. -ಪಡಗ. = ಸಾಲವಣಿಗ. (S. Mhr.).

ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ sâla-bhañjikĕ. = ಶಾಲಭಂಜಿಕೆ. (ಗೊಮ್ಬೆ G.).

ಸಾಲವಣಿಗ sâla-vaṇiga. (Śmd. 242). A man who contracts debt.

ಸಾಲಶೃಂಗ sâla-śriṅga. The coping of a wall. (ಕೊತ್ತಲ, ಹೂಡೆ G.)

ಸಾಲಾ sâlâ. Salep.

ಸಾಲಾಮಿಸಿರಿ sâlâ-misiri. = ಸಾಲಾಮಿಸ್ರಿ. (My.).

ಸಾಲಾಮಿಸ್ರಿ sâlâ-misri. Salep of Misr or Egypt: salep, the tubers of several species of Orchis, especially Orchis mascula L. (My.; Tĕ., M.; St. & Pl.; Si. 151; Mhr. ಸಾಲಮಿಶ್ರಿ).

ಸಾಲಾವಳಿ sâlâvaḷi. = ಸಲುವಳಿ. Fitness, suitableness (My.).

ಸಾಲಾವೃಕ sâlâ-vṛika. = ಶಾಲಾವೃಕ. *A dog.* 2, *a jackal.* 3, *an ape.*

ಸಾಲಿ sâli. Tbh. of ಸಾಲೆ 3. (S. Mhr.). ಅಡಿಗೆಸಾಲಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಆದವನು (ಪೌರೋಗವ Si. 304).

ಸಾಲಿಕೆ sâlikĕ. Business in a room or shop. See ಅಕ್-, etc.

ಸಾಲಿಗ sâla-iga. (Śmd. 233). A debtor (ಋಣಿ 232; ಅಧಮರ್ಣ G.; My.). 2, a creditor (My.). ಸಾಲಿಗಾರ್ ಕಲುಗುಣ್ಡಿಂ ಮಿಗೆ ಪೇಱುವರ್ (Śś.). ಸಾಲವನು ತರುವಾಗ ಹಾಲುಬೋನುಣ್ಡನ್ತೆ; ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ದು ಕೇಳಿದರೆ ಕುಣ್ಡೆಗೆ ಚೇಳು ಕಡಿದನ್ತೆ (Sp.). ಸಾಲವನು ಕೊಮ್ಬಾಗ ಹಾಲೋಗರುಣ್ಡನ್ತೆ; ಸಾಲಿಗನು ಬನ್ದು ಎಟಿವಾಗ ಕಿಬ್ಬದಿಯ ಕೀಲು ಮುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಬೆಣ್ಡಿರದೆ ಮುಱುಗಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಗುಣ್ಡೆದ್ದು ತೇಲಿದರು (*i. e.* -ರೂ) ಬಣ್ಡಿಯ ನೊಗವು ಬಿಗತರು (*i. e.* -ರೂ) ಸಾಲಿಗನು ಕೊಣ್ಡದ್ದು ಕೊಡನು (Sp.).

ಸಾಲಿಗ sâliga. 1. (fr. ಸಾಲೆ 2). A weaver (ತನ್ತುವಾಯ, ಕುವಿನ್ದಕ Hlâ.).

ಸಾಲಿಗ sâliga. 2. A man who has a room or shop. See ಅಕ-, etc.

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ sâligrâma. Tbh. of ಶಾಲಗ್ರಾಮ. (My.; Mhr. ಶಾಲಿ-; see Prv. s. ತಾಟಿ³).

ಸಾಲಿಗ್ರಾವ sâligrâva. = ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ. (G.).

ಸಾಲಿತಿ sâliti. A woman who belongs to a man that has a shop or room. See ಅಕ್ಕ-.

ಸಾಲು sâlu. 1. = ಸಾಲ್ 1 No. 2 (without a P. p.). To be sufficient, etc. (C.). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಲಿ ತಿಳಿದು, ತನ್ನೊಳು ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷವ ಗಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಸಾಲದೇ? ಸಂಸ್ಕೃತದಲಿ ನ್ನೇನು? (Abhâ. 1, 5). ಯಾತರಿಬದು ಹೂವೇನು? ನಾತರದು ಸಾಲದೇ? (Sp.). ಉದ್ದ ಸಾಲದ ಕುಳ್ಳನು (ವಾಮನ, etc. Si. 197); ಅವಕಾಶ ಸಾಲದೇ ಇರುವದು (376); ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದದು (ಅಪ್ರತಿಭ, ಶಾರದ 431). ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಲುವಷ್ಟು ಹೊರಡುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 221). ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಲದ ಹಾಗಿದೆ (B. 5, 186).

ಸಾಲು sâlu. 2. = ಸಾಲ್ 2. A line, etc. (ಸೀತೆ Mr. 371; ವೀಥಿ, ಆಲಿ, ಆವಲಿ, ಪಂಕ್ತಿ, ಶ್ರೇಣಿ Si. 119; Bp. 28, 46; 60, 19; Râm. 1, 13, 2; C.). ನೇಗಿಲ ಸಾಲು (ಸೀತೆ, ಲಾಂಗಲಪದ್ಧತಿ Hlâ.; Nr.). ರೇಖೆ, ರಾಜ ಎನ್ನೊಡೆ ಎಡೆದೆಱಹು ಇಲ್ಲದ ಸಾಲು; ವೃಕ್ಷಾದಿಗಳ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯಮ್ ಎನ್ನೊ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). See Si. 284. 301. 302. 303. — ಸಾಲುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a line or row (Bp. 22, 6). — ಸಾಲುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಸಾಲ್ಗೊಳ್. (Bp. 26, 41; B. 2, 9; 4, 54. 83). — ಸಾಲುತೋಪು. A row of trees (along roads, My.). — ಸಾಲುದಲೆ. -ತಲೆ. A mass of heads (Râm. 3, 6, 10). — ಸಾಲುಮರ. = ಸಾಲುತೋಪು. (My.).

ಸಾಲು sâlu. = ಸಾಲ್, etc. — ಸಾಲುಗುಜಸ್ತಾ. ಸಾಲುಗುದಸ್ತಾ. The past year (My.; Mhr.).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 1. See ಬಿವರುಸಾಲೆ. (Mhr., H. ಸಾಲ, bark, rind; husk; the skin, of man or beast, as rubbed off; the dried rind of the mangosteen. Is ಸಾರ to be compared?).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 2. = ಶಾಲೆ 2, ಸೇಲೆ, etc. Tbh. of ಚೇಲ (*cf.* ಜಾಡ). Cloth, etc. — ಸಾಲೆಯ. -ಅ 3. A weaver (ಕುವಿನ್ದಕ Mr. 377, o. r. ಸಾಳೆಯ). — ಸಾಲೆಯವ. -ಅವ. A weaver (especially of coloured cloth, My.). — ಸಾಲೆರೋಗ. = ಶಾಲೆರೋಗ, q. v. (My.). — ಸಾಲೆಹುಱು. A spider (ಲೂತೆ, ತನ್ತುವಾಯ, etc. Si. 171; Tĕ. ಸಾಲೆ = K. ಸಾಲೆಯ).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 3. ಸಾಲಾ. = ಶಾಲೆ 1, ಸಾಲಿ. (Sk.; Tbh. of ಶಾಲೆ Śmd. 335). A hall, a room, etc.; a school (C.; B. 1, 7; 5, 274). ಸಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಊರು, ಮಾಲೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಸ್ತ ಗೋಲಿಯಾಡುವವರಾದರೂ ಮೇಲು ಅನ್ನಾರೇ? (Prv.). 2, a man who has a room or shop. See ಅಕ-, etc. — ಸಾಲೆಗೆ ಹಾಕು. To put to school (B. 5, 269. 274). — ಸಾಲೆ ಬರೆ. (*i. e.* ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆ). To write at school, *i. e.* to study (B. 4, 195). — ಸಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸು. To establish a school (B. 5, 272. 302). — ಸಾಲೆ ಹಾಕಿಸು. To have a school put or established (B. 5, 188. 302). — ಸಾಲೆ ಹಾಕು. To put or establish a school (B. 5, 270).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 4. = ಸಾರಿ 2, etc. See ಲಿತ್ತ-.

ಸಾಲೆ sâlĕ. 5. = ಸಾಲ್, etc. — ಸಾಲೆ ಸಾಲ್. Yearly (My.; Mhr. ಸಾಲೋಸಾಲ). — ಸಾಲೆ ಹಾಲು. The present year (My.).

ಸಾಲೆ sâlĕ. 6. Tbh. of ಶಾಲಿ 2. See ಗಮು- (s. additions), ಜೀರಿಗೆ-.

ಸಾಲೋಕ್ಯ sâlôkya. (fr. ಸಲೋಕ). The state of being in the same sphere or world (with another), residence in the same heaven (with any particular deity). See Grj. 3, after 69; Bp. 1, 30.

ಸಾಲ್ವ sâlva. N. of a demon-king who was slain by Kṛishṇa. (J. 7, 28; see ಅನು-).

ಸಾಲ್ವಾನುಜ sâlva-anuja. Sâlva's younger brother (J. 12, 36. 41).

ಸಾಲ್ವಾವರಜ sâlva-avaraja. = ಸಾಲ್ವಾನುಜ. (J. 33, 24).

ಸಾವ sâva. Present and future participle of ಸಾಯ್, frequently occurring instead of ಸಾಯ್ವ (Abh. P. 6, 72; Bp. 50, 55. 60; 58, 35; Bh. 1, 10, 29; J. 5, 54). ಸಾವೆಂ (Bp. 22, 18). ತನ್ನ ತಾ ಸಾವವಂ (ನಯಶೂಲಿಕ Mr. 237); ಮಕ್ಕಳು ಉಱೆ ಸಾವ ಸತಿ (ಭಿನ್ದು 303).

ಸಾವಕಾತಿ sâvakâti. A rich woman (My.).

ಸಾವಕಾರ sâvakâra. = ಸಾವುಕಾರ, ಸಾಹುಕಾರ. A banker, a merchant; a rich man (My.; B. 2, 17; 4, 169; Mhr., H.). ಸಾವಕಾರರಾದರೇನು? ಸಾವು ತಪ್ಪಿಸ್ಯಾರೋ? — ಹುಟ್ಟು ಕೋಲುಕಾಱಿನದು, ಕಟ್ಟು ಸಾವಕಾರನದು (Prvs.).

ಸಾವಕಾರಕಿ sâvakâraki. The business of a sâvakâra (B. 5, 92; Mhr.).

ಸಾವಕಾರಿಕೆ sâvakârikĕ. = ಸಾವಕಾರಕಿ. (My.).

ಸಾವಕಾಶ sa-avakâśa. Having leisure, leisurely, slow, soft, easy; leisure, spare time; an interval; slowness, easiness (C.; B. 3, 4. 23; ತಡ G.; M., Tĕ.). ಸಾವಕಾಶಮಲ್ಲದು (ಅವಿಲಮ್ಬಿತ, etc. Si. 376).

ಸಾವಕಾಶಗತಿ sâvakâśa-gati. Slow manner. ಸಾವಕಾಶಗತಿಯಾದ ವಿಲಮ್ಬಮಾನ (ವಿಲಮ್ಬಿತ Si. 63).

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 1. To make straight, proper or nice (ಸಸಿನೆ ಮಾಡ್ಪುದು Śs.; Abh. P. 5, 49. 53; 7, 28. see ಸಯ್ 1).

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 2. To cease, to become quiet or still, etc. ಸಯ್ತು, ಮೌನಾರ್ಥಂ Kk. 49, o. r. ಸಾವನಿಸು; *cf.* ಜಾಗು 2).

ಸಾವಧಾನ sa-avadhâna. Having attention, attentive, heedful, careful, cautious, wakeful; diligent; attention, carefulness, due heed; deliberation. (Bp. 43, 12; J. 27, 48; My.).

ಸಾವಧ್ಯ sâvadhya. (fr. ಸ-ವಧ). Killing, slaughter (ಶರಣ, ಕೊಲೆ Nn. 108).

ಸಾವನ್ತ sâvanta. Tbh. of ಸಾಮನ್ತ (Śmd. 128). See Bp. 5, 14; 9, 45; 59, 26.

ಸಾವನ್ತಿ sâvanti. = ಸಾಮನ್ತಿ, etc. (My.). ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿ (ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139).

ಸಾವನ್ತಿಗೆ sâvantigĕ. The garden-flower Chrysanthemum indicum Lin. (St. & Pl.; My.). — ಸಾವನ್ತಿಗೇ ಗಿಡ. (ಮಾಗಧಿ, etc. Si. 139).

ಸಾವಯವ sa-avayava. Composed of parts. 2, N. of a kind of rûpaka (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಸಾವರ sâvara. = ಸಾವಿರ. (My.).

ಸಾವರಿಸು sâvarisu. To recover strength, to recruit one's spirits, to regather pristine vigour, power, etc. (ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳು G.; Čb.; B. 3, 31; 5, 31; Mhr. ಸಾವರಣೇಂ).

ಸಾವಾಸ sâvâsa. Tbh. of ಸಹವಾಸ. (My.; G.).

ಸಾವಾಸಿ sâvâsi. Tbh. of ಸಹವಾಸಿ (Śmd. 379). A guard or attendant on the women's apartments (ಸೌವಿದ, ಸೌವಿದಲ್ಲ, ಸ್ಥಾಪತ್ಯ, ಕಂಚುಕಿ Hlâ.; ಸೌವಿದ, ಸ್ಥಾಪತ್ಯ Mr. 266); a house-servant (Bp. 31, 12; 47, 35; 59, 28). 2, an ârya (ಆರ್ಯ Mr. 478; Nn. 106). 3, the state of living together. ಅಜ್ಜನ್ನು ಸಾವಾಸಿ (Śmd. II).

ಸಾವಿ sâvi. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. (Śmd. 128; see ಗೋ-).

ಸಾವಿಗೆ sâvigĕ. = ಶಾವಿಗೆ, ಸೇವಗೆ, etc. Macaroni, vermicelli (of rice or wheat, C.; Si. 314; Mhr., H. ಶೇವಈ). ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನನ್ತೆ (Prv.). — ಸಾವಿಗೆಪರಮಾನ್ನ. Vermicelli of wheat fried and mixed with milk, sugar, etc. (My.). — ಸಾವಿಗೆ ಪಾಯಸ. = ಸಾವಿಗೆ ಪರಮಾನ್ನ. (My.; B. 2, 50). — ಸಾವಿಗೆಯೊರಳು. -ಒರಳು. A perforated machine for making vermicelli (My.).

ಸಾವಿತ್ರ sâvitra. (fr. ಸವಿತೃ). Relating or belonging to the sun; descended from the sun; the sun; Śiva; etc. (Sk.; R.).

ಸಾವಿತ್ರಿ sâvitri. A cluster of solar rays. 2, N. of a verse of the ṛigvêda, addressed to the sun, the gâyatrî (*i. e.* III, 62, 10). 3, N. of a wife of Brahmâ. 4, N. of Umâ (J. 31, 72). 5, N. of the wife of king Satyavat, daughter of Aśvapati; etc. 6, N. of a plant (ದೇವಪತ್ರ, ಗಾನ್ಧಾರಿ Mr. 132, o. r. ಸಾವಿತ್ರೆ).

ಸಾವಿರ sâvira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. (Bp. 28, 40; 30, 10; 39, 45; 50, 53; 51, 73; 60, 19; 61, 57; C.; B. 4, 209; 5, 225). ಸಾವಿರವಂ (Bp. 40, 68). ಸಾವಿರದ (51, 66. 68). ಸಾವಿರಬಿನೂರ್ಕಣ್ಣುಗ (10, 5). ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರನಾದರೂ ಮನೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಕಾಸ್ತಾರ.— ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು, ಸನ್ತಾನ ಪಡೆಯ ಬೇಕು.— ಸಾವಿರ ತನಕ ಸಾಲ, ಆ ಮೇಲೆ ಲೋಲ.— ಸಾವಿರ ತೂಕ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಹಾಗ ತೂಕ ಮಚ್ಚು.— ಸಾವಿರ ಬೆಕ್ಕು ಕೂಡಿದರೆ ಒನ್ದು ಹುಲಿ ಆದೀತೇ?— ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ಗೋವಿನ್ದ ಎನ್ನ ಬಹುದು, ಒಬ್ಬ ದಾಸಯ್ಯಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡೋದು ಕಷ್ಟ.— ಸಾವಿರ ಹಾಟಿ ಹೋಯಿತು, ನೂಱು ಬೆರಸಿ ಬನ್ತು.— ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಒನ್ದು ಮದುವೆ ಮಾಡು.— ಸಾವಿರಸುಳ್ಳನ ಮಗ ಕೋಟಿ ಸುಳ್ಳ.— ಸಾವಿರ ಸುತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಗಣ್ಟು.— ಸಾವಿರ ವರುಷವಾದರೂ ಸಾವು ತಪ್ಪದು, ನೂಱು ವರುಷವಾದರೂ ಬೇಱೆ ಆಗುವದು ತಪ್ಪದು (Prvs.). ಸಾವಿರ ದಣ್ಡಿನೊಡೆಯ (ಸಾಹಸ್ರ G.). — ಸಾವಿರಕಾಲು. A kind of innocent articulate with a great number of feet which appears after the first rains and rolls itself firmly up into a ball when touched (My.). — ಸಾವಿರ ಕೋಱೆಗಳುಳ್ಳ ಮೀನು. (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ, etc. Si. 87). — ಸಾವಿರ ದಾಡೆಯ ಮೀನ್. (ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರ, ಪಾಠೀನ Nr.). — ಸಾವಿರಾರು. -ಆರು 3. Fully a thousand, a great number (C.; B. 2, 9; 3, 46. 47; 5, 108. 211). — ಸಾವಿರಾಳು. -ಆಳು. A thousand people, etc. ಗುಟ್ಟು ಸಾವಿರಾಳ ಪೆಟ್ಟು (Prv.).

ಸಾವಿರು sâviru. = ಸಾವಿರ. ಸಾವಿರಿನ್ದ (B. 5, 270).

ಸಾವು sâvu. Death (ನಿಧನ, ನಾಶ, ಮೃತ್ಯು, ಮರಣ, ಪಂಚತ್ವ, etc. Hlâ.; Mr. 394; ಮರಣ Nr.; ನಿರ್ಯಾಣ, ಮೃತಿ Nn. 79; ನಿರ್ಯಾಣ, ಮೃತ 90; ಸಂಸ್ಥೆ, ಮರಣ 137; ಸಮ್ಪ್ರಾಥ 156; ಬರ್ದುಗೆ Śmd. II; ಬರ್ದು Śm. 44; Abh. P. 8, 15; Bp. 13, 7; 22, 17. 18; Abhâ. 2, 76; C.; B. 5, 155. 206; T. ಚಾ, ಚಾವು, Tĕ. ಚಾವು). 2, a corpse (ಶಬ, ಮೃತ Nn. 64; ಶಬ Mr. 521). ರೂಪಱಿದ ಸಾವು (ಮಣ್ಮಱಿ Śmd. I). ಸಾವಿಂಗೆ ಸಮ್ಮತಿಗೆ ಅವುದನ್ತರವಯ್ಯ? ಸಾವು ತಾ ಸಮ್ಮತಿಯೊಳಲ್ಲ, ಕೋಪವ ತಾವುದೆ (*i. e.* ತವಿಸುವದೆ) ಸಮ್ಮತಿ (Sp.). ದೊಮ್ಬರ ಸಾವು ಗಣೆಯ ಮೇಲೆ, ಬಿಲ್ಲವರ ಸಾವು ಮರದ ಮೇಲೆ.— ಸಾವಕಾರರಾದರೇನು? ಸಾವು ತಪ್ಪಿಸ್ಯಾರೇ?— ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜದವನ್ನು ನೋವಿಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ?— ಹತ್ತಱ (*i. e.* ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ) ಸಾವು ಮದುವೇ ಸಮಾನ.— ಮನವಱಿಯದ ಪಾಪವಿಲ್ಲ, ಶಿವನಱಿಯದ ಸಾವಿಲ್ಲ (Prvs.; see Prv. s. ಸಾವಿರ). — ಸಾವು ನೋವು. Death and pain. ಸಾವು ನೋವುಂ ಜೀವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ (Bp. 28, 11). — ಸಾವು ಹುಟ್ಟು. Death and birth (Bp. 54, 21; Śâstrasâra in W. v. 1301).

ಸಾವುಕಾರ sâvukâra. = ಸಾವಕಾರ, etc. (C.; B. 3, 41; 4, 170). ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಾವುಕಾರ (ಉತ್ತಮರ್ಣ G.).

ಸಾವೆ sâvĕ. 1. = ಸಾಮೆ. The grain Panicum frumentaceum (ಶ್ಯಾಮಾಕ, ಶ್ಯಾಮುಕ Hlâ.; ಶ್ಯಾಮುಕ Mr. 373; My.). See Prv. s. ಸಜ್ಜಗೆ. — ಸಾವೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. The sâvĕ grain (My.).

ಸಾವೆ sâvĕ. 2. = ಸಾಯಿ 1. (My.).

ಸಾವೇರಿ sâvêri. N. of a tune (J. 21, 56; My.; T.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗ sa-ashṭa-aṅga. With eight limbs or members, viz. the hands, breast, forehead, knees and feet; with humble prostration of the body, touching the earth with the eight members; such an humble prostration. (Bp. 1, 54; 4, 47. 58; 49, 36; 53, 28; J. 17, 47). ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಮಾಡಿದರೂ ಅಟ್ಟುಣ್ಬೋದು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆಱಗು. -ಎಱಗು. To prostrate, touching the earth with the eight members (Bp. 23, 35; 41, 22; J. 11, 1).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣಮ sâshṭâṅga-daṇḍapraṇama. A daṇḍapraṇama at which the eight members touch the ground (Bp. 30, 23; 37, 51; 44, 42).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣಾಮ sâshṭâṅga-daṇḍapraṇâma. = ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಣ್ಡಪ್ರಣಮ. (My.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರ sâshṭâṅga-namaskâra. A namaskâra at which the eight members touch the ground (My.).

ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮ sâshṭâṅga-praṇâma. A praṇâma at which the eight members touch the ground (Bp. 27, 31; 50, 12. 27; J. 13, 25).

ಸಾಸ sâsa. Tbh. of ಸಾಹಸ. (ಸಾಹಸ Śmd. 361; Ċt. II, 11; ಅರ್ಪು, ಅದಟು, ಸಾಹಸ Kk. 41; ಅದಟು, ಅರ್ಪು Śm. 38).

ಸಾಸತ sâsata. Tbh. of ಶಾಶ್ವತ. (Śmd. 368).

ಸಾಸವಿ sâsavi. Tbh. of ಸರ್ಷಪ. ಬಿಳಿಯ ಸಾಸವಿ (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಸರ್ಷಪ Hlâ.).

ಸಾಸವೆ sâsavĕ. = ಸಾಸವಿ. (ಸರ್ಷಪ Śmd. 336; ಸರ್ಷಪ, ತನ್ತುಭ, ಕದಮ್ಬಕ Nr.; My.; T. ಐಯವಿ).

ಸಾಸಿ sâsi. Tbh. of ಸಾಹಸಿ. ಆಸನದಲುಮ್ಬುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಬೇಸಱದ ಹೊತ್ತು ಕೊಲುತಿಹುದು; ಕವಿಗಳ ಸಾಸಿಗಳೆ, ಪೇಳಿ! (a syringe, Sp.).

ಸಾಸಿಗ sâsiga. = ಸಾಹಸಿಗ. Tbh. of ಸಾಹಸಿಕ, q. v. (ಸಮರ್ಥ Ċt. I, 41; Abh. P. 9, 101; G. 1, 108; Râm. 3, 6, 48; see s. ತೆವರು 3).

ಸಾಸಿಮೆ sâsimĕ. = ಸಾಸವೆ, etc. The Indian mustard, Brassica juncea, H. f. or T. (St. & Pl.; Z.).

ಸಾಸಿರ್ sâsir. = ಸಾಸಿರ (Śmd. 226). — ಸಾಸಿರ್ಗಣ್ಣ. -ಕಣ್ಣ. Indra (ಸುರಪತಿ Śm. 9). — ಸಾಸಿರ್ಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The sun (ರವಿ Śs.). — ಸಾಸಿರ್ಮಡಿ. Thousand-fold (Śmd. 227; Śâstrasâra in W. v. 1269; Grj. 4, 15). — ಸಾಸಿರ್ವನಿತೆಯರ್. A thousand women (Śmd. 227).

ಸಾಸಿರ sâsira. Tbh. of ಸಹಸ್ರ. (Śmd. 225. 226; Ċpr. 6, 37; T. ಆಯಿರ). ದೇವರ್ಕಳ ೨ ಸಾಸಿರ ಯುಗಂಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ೧ ದಿವಸ (Hlâ. I, 115). ಸುರರ ಎರಡು ಸಾಸಿರ ಯುಗಂ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ದಿನಮ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 71). — ಸಾಸಿರಗೆಯ್ಯ. -ಕೆಯ್ಯ. The sun (ಬಿಸಿಗದಿರ, etc., ಸಪ್ತಾಶ್ವ Kk.).

ಸಾಸಿರ್ಮೆ sâsir-mĕ. (Śmd. 243). A thousand times.

ಸಾಸಿರ್ವರ್ sâsirvar. (Śmd. 227). A thousand persons. ಸಾಸಿರ್ವರ್ ಪ್ರಿಯತನೂಭವರ್ (227 Mdb.). ಪಯಿಂಛಾಸಿರ್ವರುಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ (121).

ಸಾಸಿವೆ sâsivĕ. = ಸಾಸಿಮೆ, etc. Mustard (Bp. 1, 65; My.; ಸರ್ಷಪ G.); a kind of dish (My.). — ಸಾಸಿವೆಕಾಳು. Mustard-seed; a grain of mustard-seed (ಕ್ಷುತಾಭಿಜನನ G.). ಸಾಸಿವೆಕಾಳಿಷ್ಟು ಜೀವ ಉಱದರೆ ಆನೆಯಷ್ಟು ಉಣ್ಡೇನು.— ಸಾಸಿವೆಕಾಳು ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಪರ್ವತ (Prvs.). — ಸಾಸಿವೆಗದಡು. A disagreeable smell arising

from the burning of mustard (Č. Bp. 42, 32). — ಸಾಸಿವೆಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with mustard, etc. (My.).

ಸಾಸುವೆ sâsuvĕ. = ಸಾಸಿವೆ, etc. (ಸರ್ಷಪ, ರಾಜಿಕ Mr. 137; Si. 304; My.). ಬಿಳೀ ಸಾಸುವೆ (ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ Si. 304); ಕರೀ ಸಾಸುವೆ (ಕ್ಷವ, etc., ದೊಡ್ಡ ಸಾಸುವೆ, ಹುಚ್ಚುಸಾಸುವೆ 305).

ಸಾಸೆ sâsĕ. = ಸೇಸೆ. (Bp. 61, 22).

ಸಾಸ್ತ್ರ sâstra. Tbh. of ಶಾಸ್ತ್ರ. (My.).

ಸಾಸ್ನೆ sâsnĕ. *The dewlap of an ox.*

ಸಾಹ್ sâh. Bearing, enduring, able, overpowering, winning. See ತುರಾಷಾಹ್, ಪೃತನಾಷಾಹ್.

ಸಾಹ sâha. = ಸಹ. See ಉತ್-.

ಸಾಹಚರ್ಯ sâhačarya. (fr. ಸಹಚರ). *Companionship, fellowship, company, association, society.*

ಸಾಹಜಿಕ sâhajika. (fr. ಸಹಜ). Natural, co-existent (B. 4, 208).

ಸಾಹಣ sâhaṇa. The act of tending and training horses (Čpr. 9, 95).

ಸಾಹಣಿ sâhaṇi. = ಸಹಣಿ. A groom (Bp. 59, 28).

ಸಾಹಣಿಗ sâhaṇiga. = ಸಾಹಣಿ. (Bp. 9, 47).

ಸಾಹಸ sâhasa. = ಸಾಸ. Violence, force, rapine; *any act of aggression or oppression or hatred.* 2, punishment, chastisement, fine. 3, boldness, daring, courage, effort, prowess, valour, power, strength (ಪರಾಕ್ರಮ Nn. 56; ನಾನಾ, ಅದಟು 145; ಬಲ Šm. 108). 4, foolhardiness, rashness, temerity, inconsiderate hastiness, impetuosity.

ಸಾಹಸಗಾಱ sâhasa-gâṟa. A valorous or daring or effort-making or reckless man (My.).

ಸಾಹಸಾಂಕ sâhasa-aṅka. Marked or characterized by daring or prowess (Šsv. 4, 53).

ಸಾಹಸಾರ್ಣವ sâhasa-arṇava. A man who is an ocean of valour (Šsv. 4, 85).

ಸಾಹಸಿ sâhasi. = ಸಾಸಿ. Violent, furious, ferocious. 2, bold, daring; impetuous; a person who displays boldness, courage, effort, valour, power or strength (My.; B. 4, 68; Ršv. 5, 131). 3, foolhardy, rash, inconsiderate.

ಸಾಹಸಿಕ sâhasika. = ಸಾಸಿಗ, ಸಾಹಸಿಗ. *Using great force or violence,* violent, cruel, brutal, ferocious, rapacious. 2, impetuous; bold, daring; valorous, strong, powerful, vigorous, valiant (Čpr. 10, 100; Bh. 4, 2, 67).

ಸಾಹಸಿಗ sâhasiga. Tbh. of ಸಾಹಸಿಕ. A bold, daring, valorous, strong, powerful or valiant man (ಹೂಣಿಗ Bhn. 18; Bp. 22, 2; 49, 45).

ಸಾಹಸ್ರ sâhasra. (fr. ಸಹಸ್ರ). Relating or belonging to a thousand; consisting of a thousand; etc. 2, *a multitude of thousands;* an army or detachment consisting of a thousand men.

ಸಾಹಾಯ್ಯ sâhâyya. (fr. ಸಹಾಯ). Friendship, fellowship, alliance, confederation. 2, help, succour. (R.).

ಸಾಹಿತ್ಯ sâhitya. (fr. ಸಹಿತ). Association, connection, combination, union, society, fellowship; associated with, etc. 2, literary composition, rhetorical composition, rhetoric, poetry. (Bp. 3, 42). 3, a collection of materials or means or rule for the production or performance of anything, a collection of materials or implements for cooking, travelling or working (Grj. 3, after 119; B. 4, 115; My.). ಅವಿರಲಭಕ್ತಸಾಹಿತ್ಯನು (Mr. 1). ತನುವಿನಿನ್ದೊನ್ದು, ಗುಣಂಗಳಿನ್ದೆರಡು, ಸಾಹಿತ್ಯಂಗಳಿಂ ಮೂಱು, ಮನದಿಂ ನಾಲ್ಕುಮಲತ್ವದಿನ್ದಯಿದು, ಸುಚಾರತ್ವಂಗಳಿನ್ದಾಱು, ಸಜ್ಜನದಿನ್ದೇೞು, ಸುತತ್ವದಿನ್ದೆ ತಳರ್ವೆಣ್ಟಂಗಂ ಭುಜದ್ವನ್ದ್ವದೊಳ್ ತನಗಿನ್ನಾರ್ ಸರಿ ನಾಗವರ್ಮನುಗೆ ದಾಸಂ ಕಾಲಿದಾಸಪ್ಪುರಂ (one MS. of Ch. as its verse 25).

ಸಾಹಿತ್ಯಭೇದ sâhitya-bhêda. A particular figure of speech in rhetoric or poetry (ಜಾತಿ Nn. 76).

ಸಾಹುಕಾರ sâhukâra. = ಸಾವಕಾರ, etc. (My.). ಸಾಹುಕಾರರಿರುವ ಮನೆ (ಹರ್ಮ್ಯ, ಹಣಗಾಱರಿರುವ ಸ್ಥಳ, ಧನಿಕರಿರುವ ಉಪ್ಪರಿಗೆ Si. 109).

ಸಾಹೇಬ sâhêba. (= ಸಾಬ್). A lord or master; a gentleman; Sir, etc. (My.; B. 5, 285; Mhr., H.).

ಸಾಹ್ಯ sâhya. (fr. ಸಹ). Conjunction, union, society, association, companionship. (R.).

ಸಾಳಗ sâḷaga. = ಸಾಳಂಗ. A kind of râga or musical mode (Čpr. 7, 97; Bp. 19, 11; J. 21, 58; Bh. 1, 12, 20; Sk. ಸಾಲಂಗ).

ಸಾಳಂಗ sâḷaṅga. = ಸಾಳಗ. (J. 21, 56).

ಸಾಳುವ sâḷuva. = ಸಾಳ್ವ. A kind of bird, a hawk used in hunting (? Râm. 3, 1, 32; Bh. 1, 20, 53; Tĕ. ಸಾಳುವ, ಸಾಳುವೆ).

ಸಾಳೆಯ sâḷĕya. = ಸಾಲೆಯ s. ಸಾಲೆ 2, q. v.

ಸಾಳೇರಿಮೃಗ sâḷêri-mṛiga. A porcupine (S. Mhr.; Mhr. ಸಾಳಿನ್ದರ).

ಸಾಳ್ವ sâḷva. = ಸಾಳುವ. (Šsv. 3, 33).

ಸಾಱಿಗೆ sâḻigĕ. = ಜಾಱಿಗೆ, q. v. (ಉಡಿಗೆ Kk. 63).

ಸಿಂಹ simha. = ಸಿಂಹ್ವ, ಸಿಂಗ 1, ಸಿವ 2. *A lion.* 2, the sign of the zodiac Leo. 3, *pre-eminent, best;* a hero or any eminent person. ಸಿಂಹವಾದದ್ದು ಸಂಹರಿಸಲಾಱದೋ? (Prv.).

ಸಿಂಹನಾದ simha-nâda. *A war-cry, a war-hoop.* See ಅಚ್ಚವಿಸ.

ಸಿಂಹನಾಶನಮೃಗ simha-nâśana-mṛiga. An animal that destroys lions. ಎಣ್ಟು ಕಾಲುಗಳಿನ್ದಲೂ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿನ್ದಲೂ ಉಗ್ರವಾಗಿರುವ ಸಿಂಹನಾಶನಮೃಗ (ಶರಭ Si. 170).

ಸಿಂಹಪೀಠ simha-pîṭha. = ಸಿಂಹಾಸನ. (ಪಟ್ಟವಣೆ Čt. II, 87; Bp. 51, 10).

ಸಿಂಹಪುಚ್ಚಿ simha-pučči. *N. of a plant* (= ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನೆ, q. v.).

ಸಿಂಹಲ simhala. ಸಿಂಹಳ = ಸಿಂಹ್ವಲ, ಸಿಂಗಳ. The island or country of Ceylon (Bp. 6, 18; 61, 30); N. of a king of Ceylon (Ršv. 5, 130. 131; 6, 32; 7, 15).

ಸಿಂಹಲಲಾಟ simha-lalâṭa. The form of a lion's head on a bracelet (My.).

ಸಿಂಹವಾಹನ simha-vâhana. Šiva. — ಸಿಂಹವಾಹನೆ. Durgâ (My.).

ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರ simha-vishṭara. = ಸಿಂಹಾಸನ. (Grj. 3, 116; 4, after 163).

ಸಿಂಹಸಂಹನನ simha-samhanana. Lion-shaped: *well-shaped, handsome.*

ಸಿಂಹಸೇನ simha-sêna. N. of a king (Šmd. 177).

ಸಿಂಹಾಗಾರ simha-âgâra. (Šmd. 283). A lion's den.

ಸಿಂಹಾಣ simhâṇa. = ಶಿಂಹಾಣ, (ಸಂಘಾತ), ಸಿಂಘಾಣ, ಸಿಂಹಾನ. The mucus of the nose (Sk.; *cf.* ಸಿಮ್ಬಳ).

ಸಿಂಹಾನ simhâna. *Rust of iron.* 2, the mucus of the nose.

ಸಿಂಹಾಸ simha-âsa. = ಸಿಂಹಾಸನ. See ಬಿತ್ತರಿಗೆ.

ಸಿಂಹಾಸನ simha-âsana. = ಸಿಂಹ್ವಾಸನ. Lion-seat: *a throne* (ಮುಕ್ತೀರ, ಆಸನ Nn. 91; ಭದ್ರಪೀಠ Mr. 262; ಪಟ್ಟವಣೆ, ಗದ್ದುಗೆ

Kk. 26; Bp. 46, 52; 59, 57; Č. Bp. 47, 16). ಮಣೇಲಿ ಕುಣ್ದ್ರ ಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೇಲಿ ಇಲ್ಲದವ ಸಿಂಹಾಸನ ಏರ್‍ಯಾನೇ? (Prv.).

ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿ siṁhâsana-adhipati. A king (My.).

ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢ siṁhâsana-ârûḍha. Sitting on a throne; a king (My.).

ಸಿಂಹಾಸನ್ದಿ siṁha-âsandi. = ಸಿಂಹಾಸನ. (Abh. P. 6, 169; 13, 101).

ಸಿಂಹಾಸ್ಯ siṁha-âsya. Lion-faced. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees.

ಸಿಂಹಿ siṁhi. A lioness. 2, *the plant Gendarussa vulgaris* Nees. 3, *the plant Solanum melongena*. 4, N. of the mother of Râhu.

ಸಿಂಹಿಕಾತನುಜ siṁhikâ-tanuja. Son of Siṁhikâ, Râhu (Mr. 39).

ಸಿಂಹಿಕೆ siṁhikĕ. ಸಿಂಹಿಕಾ. N. of the mother of Râhu. (Râm. 5, 1, 22). 2, (= ಸಿಂಹಿ No. 3?) ಚಿತ್ತರಟೆ, ರುಚಿ, ಸೊಣ್ಡೆ (Mr. 130).

ಸಿಂಹ್ವ siṁhva. Tbh. of ಸಿಂಹ. (B. 5, 241; Čb. 142. 158. 159).

ಸಿಂಹ್ವಲ siṁhvala. Tbh. of ಸಿಂಹಲ. (B. 5, 39).

ಸಿಂಹ್ವಾಸನ siṁhvâsana. Tbh. of ಸಿಂಹಾಸನ. (Čb. 158).

ಸಿಕ್ sik. = ಸಿಕ್ಕಿ, ಸಿಕ್ಕು 3. P. p. of ಸಿಕ್ಕು 1 or ಸಿಗು, in ಸಿಕ್ಕೊಳ್ (My.). ಲಂಗರವು ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬುಡದೊಳಗಿನ ಕೆಸ ಱೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕೊಣ್ಡು, ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ (B. 3, 118).

ಸಿಕತ sikata. = ಸಿಕತೆ. Sand (ಪುೞಿಲ್, ಮಣಲ್, ಮರಲ್, ಮಲರ್ Śm. 36; ಮಳಲ್ Nn. 6); a sand-bank; an island with sandy shores.

ಸಿಕತಾಮಯ sikatâ-maya. Full of sand, *sandy*.

ಸಿಕತಾವತ್ sikatâ-vat. *Sandy*.

ಸಿಕತಿಲ sikatila. *Sandy*.

ಸಿಕತೆ sikatĕ. ಸಿಕತಾ. = ಸಿಕತ. Sandy soil (ಮಳಲುಳ್ಳ ಮಹಿ Mr. 93); *sand, gravel;* a sand-bank, etc. (ಪುೞಿಲ್ Čt. II, 10).

ಸಿಕರ sikara. Tbh. of ಶಿಖರ. (My.).

ಸಿಕಲ sikala. Polishing, furbishing, burnishing (Mhr. ಶಿಕಲ, ಸಿಕಲ).

ಸಿಕಲಗಾರ sikala-gâra. = ಸಿಕಲಿಗಾರ. A polisher of tools, weapons, etc. (ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸುವವ, ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜ G.; Mhr. ಶಿ- and ಸಿ-).

ಸಿಕಲಿಗಾರ sikaligâra. = ಸಿಕಲಗಾರ. (S. Mhr.). ಜೀನಗಾಱಗೆ ಸಿಕ ಲಿಗಾರ ಸಾಕ್ಷಿ (Prv.).

ಸಿಕಲಿಗ್ಯ sikaligya. = ಸಿಕಲಿಗಾರ. (S. Mhr.).

ಸಿಕಾರ sikâra. Hunting; game (Mhr. ಶಿಕಾರ).

ಸಿಕಾರಖಾನೆ sikâra-khânĕ. A menagerie, an aviary, etc. (B. 5, 251; Mhr. ಶಿ-).

ಸಿಕಾರಿ sikâri. = ಶಿಕಾರಿ, q. v. (My.).

ಸಿಕಿ siki. = ಸಿಕೆ, etc. — ಸಿಕಿಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. = ಸಿಕೆಯುಂಗರ. (My.).

ಸಿಕೆ sikĕ. = ಸಿಕಿ, ಸಿಕ್ಕೆ. A coining-die; the royal seal; the stamp produced by the coining-die or by a seal or stamp (Mhr., H. ಶಿಕ್ಕಾ; My.; ಮುದ್ರೆ G.). — ಸಿಕೆಯುಂಗರ. -ಉಂಗರ. The royal seal (My.).

ಸಿಕ್ಕ sikka. Tbh. of ಶಿಕ್ಯ. ಸಿಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟದ್ದು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗ ದೋ? (Prv.).

ಸಿಕ್ಕಟಿ sikkaṭi. = ಸಿಕ್ಕಟಿಗೆ, ಸಿಕ್ಕಣಿಗೆ. A comb (My.; Tĕ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣಿ; T. ಚಿಕ್ಕು, ಚೀಪ್ಪು; M. ಚಿಕ್ಕಱುಕ್ಕು; M. ಚಿಕ್ಕು, ಚಿರಕ್ಕು, ಚೀಗೆ, to comb; ಚಿಕ್ಕಱುಕ್ಕು, to disentangle, comb out).

ಸಿಕ್ಕಟಿಗೆ sikkaṭigĕ. = ಸಿಕ್ಕಟಿ, etc. (My.).

ಸಿಕ್ಕಣಿಗೆ sikkaṇigĕ. = ಸಿಕ್ಕಟಿ, etc. (My.).

ಸಿಕ್ಕಿಸು sikkisu. = ಸಿಗಿಸು 2. To insert, to put in or on (My.). ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). **2,** to cause one's self to be caught, to be caught (My.). **3,** to cause to become entangled or ensnared, to entangle, to ensnare (Bp. 42, 16).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 1. = ಸಿಗು, ಸಿರ್ಕು 1, ಸಿಲಿಕು, ಸಿಲುಕು 1, ಸಿಲ್ಕು 1. To become entangled; to be caught; to fall into the hands of; to fall or be brought under the power of; to get among; to enter; to be found; to be obtained or got (C.; Tĕ., T., M.; Tu. ತಿಕ್ಕು, ಸಿಕ್ಕು). ಸಿಕ್ಕಿದ ಅಳಿ ಪೊಱಿವಣ್ಣವು, ಅಬ್ಜಂಗಳ ಬಸುಱೊಳ್ ಇರ್ದು (Bp. 12, 48). ಖಗಮೃಗನಿಕರದೊಳು ನೆಱೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆನು (18, 54). ನಿಮ್ಮ ಠಕ್ಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವನ್ತೆ (24, 65). ಬಲೆಗೆ ಮೊದಲಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದಾ ಮಾನಂ ತೆಗದು (27, 20). ಬಲೆಯಲ್ಲಿ... ಮತ್ಸ್ಯವು ಸಿಕ್ಕಿ (27, 22). ಈ ಗೃಹದೇಣು ಸಿಕ್ಕಿದವಂಗೆ ಅಹುದು ಮುಕ್ತಿ (30, 13). ಎನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂ (31, 13). ಎನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ! (32, 15). (ಕೇಸರಿ) ಅವಕ್ಕೆ (ಜಾಯಿಲಂಗಳ್ಗೆ) ಸಿಕ್ಕದೆ (34, 24). ಶಿವಯೋಗನಿದ್ರೆಯೊಳ್ ಅವಿರತಂ ಸಿಕ್ಕಿರಲು (35, 47). ತಾವು ಸಿಕ್ಕಿದೆವೆನುತ (52, 14). ಭಕ್ತಿಹೀನರಿಗೇಕೆ ಸಿಕ್ಕುವನ್ ಈಶ್ವರೇಶ್ವರನು? (53, 20). ಹರಗಣಾಜ್ಞಾಪಾಶದಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ಪನ್ ಆ ಹರಿಯು (53, 68). ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ (54, 29). ಬ್ರಹ್ಮತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ (54, 39). ಅವನ್ದಿರ ಮನದ ಕುಟಿಲಂಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ (60, 16). ಕರ್ಮವಿಧಿಗಳ ತಮಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ (60, 47). ಸಿಕ್ಕಿದವು ಕಣ್ಣದೊಳ್ ಮಾತುಗಳ್ (J. 19, 14). ಬೇಡರ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕದೋಡಿದುದೊನ್ದೆರಲೆ (28, 52). ಇಱುಬಿನಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ಹುಲಿ (1, 8, 21). ಸಿಕ್ಕಿದವು ಹೆದ್ದೊಡೆಗಳ್ ಉರಗನ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ (3, 13, 33). ಬುದ್ಧಿಯಿನ್ದಲಿ ಗಱಿಸಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ಅರ್ಥಂ (Dp. 1). ಸಿಂಹವು ಬೇಡರವನ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 4, 91). ಅಮ್ಬೆಗಾಲು ಹಾಕಿದರೆ ರಮ್ಬೆ ಸಿಕ್ಯಾಳೇ?— ಕುಡಿಯುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ.— ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದವ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಯಾನು.— ನೇತಾಡುವವನ ಹತ್ತರ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜೋತಾಡುವದು ಸಿಕ್ಕೀತು.— ಶಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ; ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ.— ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೀರ್ತನೆ ಹೇಳಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?— ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಕೋಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?— ದಾರೀಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.— ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಕ್ಷಿ, ಒಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಇಱುವೆ.— ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಒಲೆಗೆ ಹೋಯಿತು.— ಭಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು.— ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಉಚ್ಚೆ ಕುಡಿದೇನು, ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ರಕ್ತ ಕುಡಿದೇನು.— ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.). ತತ್ತ್ರಗಳ ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ (ಅಭಿವನ್ನ Si. 439). See Bh. 1, 10, 38; J. 6, 30. **2,** to cause to go or make go in, to insert, etc. (Bp. 21, 41; 55, 44; J. 23, 1). — ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀೞು. To be caught; to fall into (another's) hands (My.).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 2. = ಸಿರ್ಕು 2, (ಸಿಲುಕು 2), ಸಿಲ್ಕು 2. The state of being entangled, entanglement, intricacy (My.; Tĕ., T. ಚಿಕ್ಕು); impediment, hindrance, obstacle, trouble (J. 27, 42; My.). ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಸೇರದೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಕೂದಲು (ತೀರ್ಪಣ್ಯ, etc. Si. 216); ಕೂದಲುಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸುವ ಸಾಧನ (ಪ್ರಸಾಧನಿ, etc., ಬಾಚಣಿಗೆ, 231). — ಸಿಕ್ಕುದಲೆ. -ತಲೆ. An entangled head of hair (My.). — ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸು. To disentangle (as hair or thread, My.). — ಸಿಕ್ಕು ಮಾಡು. To entangle (Dp. 53, 5).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 3. (= ಸಿಕ್). P. p. of ಸಿಗು (S. Mhr.). ಸಿಕ್ಕವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 1, 18). ಇವು (ಎತ್ತು, ಆಕಳು) ಬಹುತರವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ (3, 17). ಸಾವುಕಾರನ ಮನೆಯ ಕನ್ನ ಕೊರೆದು, ಸಿಕ್ಕ ಬದುಕು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ (3, 41). ಒಂದು ದಿನ ಕಳವಿನ ಒಡವೆ ಸಹಿತ ಸಿಕ್ಕನು (3, 43). — ಸಿಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕು. rep. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳಿ ಹತ್ತಿದನು (B. 4, 51).

ಸಿಕ್ಕೆ sikkĕ. = ಸಿಕೆ, etc. (ಮುದ್ರೆ Čb.).

ಸಿಕ್ತ sikta. Sprinkled, besprinkled; wetted, moistened; poured out; impregnated, engendered. See ಅಭಿಷಿಕ್ತ.

ಸಿಕ್ಥ siktha. Boiled rice; a lump of boiled rice, a mouthful of boiled rice kneaded into a ball; bee's-wax; indigo. See ಭಕ್ತ-.

ಸಿಕ್ಥಕ sikthaka. = ಸಿಕ್ಥ. A lump of boiled rice, etc. (see ಭಕ್ತ-); *bee's-wax* (ಮಯಣ Mr. 358, o. r. ಮೇಣ).

ಸಿಗಸು sigasu. = ಸಿಗಿಸು 1. To have split (as wood, My.).

ಸಿಗಿ sigi. To split, as wood; to tear or rend with the teeth, as sugar-cane (My.; Tu. ತಿಗಿ, ತಿಗು, ತಿಗುರು, ಸಿಗುರು).

ಸಿಗಿಸು sigisu. 1. = ಸಿಗಸು. (My.).

ಸಿಗಿಸು sigisu. 2. (fr. ಸಿಗು). = ಸಿಕ್ಕಿಸು. (S. Mhr.).

ಸಿಗು sigu. = ಸಿಕ್ಕು 1. (S. Mhr.). P. p. ಸಿಕ್ಕು 3, q. v. ಮುರಾರಿ ಗೋಪಿಯರಲ್ಲಿ ಹಾದರವಾಡಿ, ಸಿಗನೇ? (Bp. 54, 40). ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮನುಷ್ಯರೂ ತೋಳಗಳ ಕೈಯ್ಯೊಳಗೆ ಸಿಗುವದುಂಟು (B. 2, 18). ಕಾಡ ನಾಯಿಗಳು ಬಹು ತೀವ್ರ ಓಡುವವು, ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೈಯ್ಗೆ ಸಿಗ್ಗುವದಿಲ್ಲ (3, 40). ಅಡವೀ ಕತ್ತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಕೈಯ್ಗೆ ಬೇಗ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ (3, 48). ನಿನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಯಾರ ಬಳಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಕೈಯ್ಗಡ ಇಸ ಕೋ! (3, 78). ನನಗೆ ಈ ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (3, 123). ನಿಮಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗಲೊಲ್ಲದೋ? (3, 123). ಕುದುರೆ ಇನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಿಗುವದು? (4, 79). — ಸಿಕ್ಕು ಬೀಳು. = ಸಿಕ್ಕಿ-. ಆ ಹುಲಿವು ಜೇಡಹುಳಿದ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದು (B. 4, 112).

ಸಿಗುಱ್ sigur̤. ಸಿಗುಱು. = ಸಿಬುಱು, ಸಿವಱು, ಸಿವುಱು. A splinter, a shiver; that is pared off, rind (ಕೆಲ್ಲೆ Šm. 49; ಕಕ್ಕು 79; ಕೆಲ್ಲೆ Kk. 56; see ಚಿಪ್ಪು). ಕಳೆದ ಸಿಗುಱಿನ ಕಬ್ಬಿನನ್ನದಿ...ಲಲಿತಮ್ ಅಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5, o. r. ಸಿಬುಱಿನ). — ಸಿಗುಱ ಚನ್ನಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 7). — ಸಿಗುಱೇಱು. -ಏಱು. Splinters or shivers to rise or be raised (Bh. 5, 11, 39; Râm. 4, 3, 7).

ಸಿಗುಳು sigul̤u. = ಸೀಳ್ 1, etc. ಸಿಗುಳಲ್ ಪಟ್ಟದು (ದಾರಿತ, ಭಿನ್ನ, ಭೇದಿತ Si. 382; *only* in Si.).

ಸಿಗ್ಗಾಳಿ siggu-âl̤i. (Šmd. 239). A person who is ashamed, a bashful person.

ಸಿಗ್ಗಿಗ siggiga. A daitya or râkshasa (ಮುಬ್ಬಿಗ, ರಕ್ಕಸ, ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸಾವಳಿ Kk. 11*a*; *cf.* ಸೆರಗು? Tĕ. ಸಿಗ್ಗು, reproach, censure = ಅಪವಾದ, ನಿಂದೆ).

ಸಿಗ್ಗು siggu. (Šmd. 248). Shame, decency; modesty, bashfulness; timidity (My.; Tĕ.); disgust (My.). *Cf.* ಎಗ್ಗು 2; ಸೆಡೆ 3. — ಸಿಗ್ಗಾಗು. -ಆಗು. To feel ashamed, to become bashful (Abh. P. 7, after 58; 9, 39; Bp. 18, 10). — ಸಿಗ್ಗೊಗ್ಗಿನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಸಿಗ್ಗಾಗು. (Bp. 38, 19).

ಸಿಂಗ singa. 1. Tbh. of ಸಿಂಹ. A lion (ಸಿಂಹ Šmd. 348; Čt. I, 96; II, 23; ಕೇಸರಿ Šm. 83; Si. 166). 2, Kâma (ಮನ್ಮಥ Šm. 7; ಮದನ 83). ರಂಗನ ಮುಂದೆ ಸಿಂಗನೇ? (Prv.). — ಸಿಂಗಕೇಸರಿ. N. of a plant (ಛತ್ರಶಾಖೆ Mr. 121, o. r. ಚಕ್ರಶಾಖೆ; Sk. ಸಿಂಹಕೇಸರ, the plant Mimusops elengi). — ಸಿಂಗದನ್ನಂ. -ಅನ್ನಂ. A lion-like man (Šmd. 192). — ಸಿಂಗದೇರವಳ್. -ತೇರವಳ್. Whose vehicle is a lion: Durgâ (ಶಿವೆ Kk. 5; ಗಿರಿಜೆ Šm. 3). — ಸಿಂಗಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (My.). — ಸಿಂಗಪ್ರಾಸ. A kind of alliteration (Ch.). — ಸಿಂಗಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಸಿಂಗಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸಿಂಗವೇಣ್ಟೆ. -ಬೇಣ್ಟೆ. (Šmd. 387). A lion's-hunt.

ಸಿಂಗ singa. 2. Tbh. of ಶೃಂಗ (Šm. 83). A horn, etc. — ಸಿಂಗನಾದ. The sound of the horn of an antelope blown by jôgis (My.). — ಸಿಂಗಹಲ್ಲು. An irregular tooth (My.).

ಸಿಂಗಣಿಕ singaṇika. = ಸಿಂಗಳೀಕ. (J. 21, 18. 33).

ಸಿಂಗರ singara. Tbh. of ಶೃಂಗಾರ. (ಜಾಲ, ಶೃಂಗಾರ Nn. 34; ಶೃಂಗಾರ, ತನ್ತ್ರ 75; ಶೃಂಗಾರ 108). — ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್. -ಂ-. To adorn, to decorate (J. 13, 7). ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ವುದು (ಪ್ರತಿಕರ್ಮ, ಪ್ರಸಾಧನ, etc. Mr. 333). — ಸಿಂಗರಜೋಗಿ. Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8). — ಸಿಂಗರವ್ಪೆಱ್. -ಂ-ಪೆಱ್. To be embellished or adorned (Šsv. 5, after 57). — ಸಿಂಗರವೆಱ್. -ಪೆಱ್. = ಸಿಂಗರವ್ಪೆಱ್. (Šsv. 3, after 35).

ಸಿಂಗರಿ singari. Vishṇu in his lion-incarnation; N. (My.). See ಋಗ್ವೇದಿಗಳ-.

ಸಿಂಗರಿಗ singara-iga. (Šmd. 233, o. r. ಸಿಂಗಾರಿಗ). A man who adorns.

ಸಿಂಗರಿಸು singarisu. Tbh. of ಶೃಂಗರಿಸು. To adorn, to embellish (Bp. 4, 32; 5, 13; Ršv. 4, 13; J. 4, 66; 6, 11).

ಸಿಂಗಳ singal̤a. Tbh. of ಸಿಂಹಲ (R.; T. ಚಿಂಗಳ).

ಸಿಂಗಳೀಕ singal̤ika. = ಸಿಂಗಣಿಕ. A black monkey (Râm. 6, 30, 7. 16; My.; Tĕ. ತಿಂಗಿಲೀಕ).

ಸಿಂಗಾಡಿ singâḍi. A bow (J. 16, 7; 29, 29; T. ಚಿಂಗಾಡಿ, ಚಿಂಗಾಣಿ; M. ಚಿಂಗಾಡಿ, a Turkish bow; Tĕ. ಸಿಂಗಾಣಿ, ಸಿಂಗಿಣಿ, made of horn; a bow made of horn, a bow).

ಸಿಂಗಾರ singâra. Tbh. of ಶೃಂಗಾರ (Šmd. 353; Čt. II, 56). ರಂಗಾ, ಈ ಹೊತ್ತು ಯಾಕೆ ಬಹಳ ಸಿಂಗಾರಾಗಿದ್ದೀ? (B. 2, 7).

ಸಿಂಗಾರಿಸು singârisu. Tbh. of ಶೃಂಗಾರಿಸು. To adorn. 2, to be adorned or decorated (Prll. 3, 4; Râm. 6, 53, 7).

ಸಿಂಗಿ singi. Tbh. of ಶೃಂಗಿ (Šmd. 353; Bp. 58, 55). See ಉರಿ-. — ಸಿಂಗಿಬೊಪ್ಪಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 6).

ಸಿಂಘಾಣ singhâṇa. = ಸಿಂಹಾಣ, etc. (Colebr.). See ಸಿಮ್ಬಳ.

ಸಿಂಘಿಣಿ singhiṇi. *The nose.*

ಸಿಚ್ sič. ಸಿಕ್. *The skirt of a web or dress.*

ಸಿಚ sića. = ಸಿಚ್. (ವರ್ತಿ Mr. 342).

ಸಿಚಯ sičaya. *Cloth, a raiment* (ವಾಸ, ಆಚ್ಛಾದನ, etc., ಸೀರೆ Mr. 341; see ಸೀರೆ).

ಸಿಂಜಾನ sinjâna. Tinkling (Čpr. 1, after 101).

ಸಿಂಜಿ sinji. Tinkling.

ಸಿಂಜಿತ sinjita. Tinkled, tinkling; tinkling (G.).

ಸಿಂಜಿನಿ sinjini. *A bow-string* (ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ Mr. 294). 2, *tinkling rings worn round the toes, a tinkling ornament for the ankle* (ಪಾದಕಟಕ, ಕಾಲ ಕಡಗ Hlâ.; ಹಂಸಕ, etc. Mr. 344).

ಸಿಂಜಿನಿಪ್ರಹರಣ sinjini-praharaṇa. The twang of a bow-string. See ಜೇವಡೆ.

ಸಿಟ್ಟಿ siṭṭi. Tbh. of ಸೃಷ್ಟಿ (Šmd. 370; T.; see s. ಪೆರಣ).

ಸಿಟ್ಟು siṭṭu. Anger, passion, wrath, rage (ಕೋಪ, ಕ್ರೋಧ, ಅಮರ್ಷ, ರೋಷ, ಪ್ರತಿಘ, ರುಷ್, ಕ್ರುಧ್ Si. 69; C.;

T. ಚಿಟ್ಟಿ, ಚೆಟ್ಟಿ; T., M. ಚೀಟ್ಟಿ; Tě. ಸೀಸ, ಚಿನ್ದು; see ಕೀಱು 2, ಚೀಱು 3, ಸೀಱು 2, ಸೇಡು 2). ಸಹಜವಾದ ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವನು (ಕ್ರೋಧನ, ಅಮರ್ಷಣ Si. 361); ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳದು (ಅಭಿನೀತ 428). ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳ ನ್ಥಾಕೆ (ಚಣ್ಡಿ Dhw.). ಸಿಟ್ಟಿನವ (ಅಮರ್ಷಣ G.). ಸಿಟ್ಟಿನವಳು (ಭಾಮಿನಿ, ಭಾಮೆ G.). ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಮೂಲ.—ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಯ್ದ ಮೂಗು ಶಾನ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀತೇ?—ಸಿಟ್ಟು ತನಗೆ ಕೇಡು, ಸಮಾಧಾನ ಪರರಿಗೆ ಕೇಡು (Prvs.). — ಸಿಟ್ಟಾಗು. -ಆಗು. To grow angry, etc. (ಮುಳಿ G.). ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವರು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವನು (B. 4, 94). ನೀವು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳೇ ಸಿಟ್ಟಾಗುವಿರಿ (4, 199). ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಿಟ್ಟಾದನು (5, 63). — ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬರು. To grow angry, etc. ತಾವು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರಬಾರದು (B. 4, 124). — ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To provoke to wrath (G. 186). — ಸಿಟ್ಟೇಱು. -ಏಱು. To grow angry, etc. (B. 2, 19. 31; 3, 49. 59; 4, 153). — ಸಿಟ್ಟು ಇೞಿ. Anger, etc. to abate (B. 3, 60; 5, 197). — ಸಿಟ್ಟು ಇೞಿಸು. To abate anger, etc. ಆತನ ಸಿಟ್ಟು ಇೞಿಸಿದನು (B. 5, 47). — ಸಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳು. = ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳು (My.). — ಸಿಟ್ಟುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to become angry, etc. (G. 154). — ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To become angry, etc. ಸಿಟ್ಟುಗೊಣ್ಡ ಅಱಿವಿಕೆ (ಮನ್ಯು, ಶೋಕ, ಶುಚ್ Si. 69). — ಸಿಟ್ಟು ತಡ ಕೊಳ್ಳು. To keep down one's anger, etc. (B. 3, 81). — ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸು. To wreak vengeance for; to revenge one's self. ಮಗನ ಕೊನ್ದ ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ದು (B. 5, 46). ಇದಱ ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ದು (5, 68). — ಸಿಟ್ಟು ತುಮ್ಬಿಸು. To fill with anger, etc. (G. 410). — ಸಿಟ್ಟು ನುಂಗು. To swallow or suppress one's anger, etc. (B. 4, 16). — ಸಿಟ್ಟು ಬರಿಸು. To excite anger, to enrage (ಮುಳಿಯಿಸು G.). — ಸಿಟ್ಟು ಬರು. Anger, etc. to come or arise. ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವದೋ, ಹಾಗೆ ದನಕ್ಕೂ ಬರುವದು (B. 2, 19). ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದದನ್ನು ಕಣ್ಡು (3, 60). ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದರೆ ಹಿಟ್ಟು ಮುಕ್ಕು!—ಸಿಟ್ಟು ಬನ್ದರೂ ಅಟ್ಟು ವಿನಹಾ ಉಣ್ಣ ಕೂಡದು (Prvs.). — ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಿಸು. To remove or appease anger (ತಿಳುಪು G.). — ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡು. Anger to cease; to forsake wrath. ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಆದರೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸು. To cause to become angry. ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು, to cause another's anger to come down upon one's self. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೆಣಕಿ, ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿರೋ? (B. 3, 84). — ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡು. To show anger or displeasure; to become angry with (C.). ತಾಯಿ ಮೇಲಿನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಈಕೆ ತನ್ನ ನಡತೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 6). ಏನೇ, ತಂಗೀ, ಬೀಜಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ಹೂವ ಕೊಯ್ಯ ಬೇಕೇ? ಎನ್ದು, ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದನು (3, 80). ಕಮತಿಗರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ (4, 43). ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡ ಬೇಡ! (4, 201). — ಸಿಟ್ಟು ಹಿಡಿ. To catch anger, to grow angry (B. 3, 40; 5, 28. 67). — ಸಿಟ್ಟೆಬ್ಬಿಸು. -ಎಬ್ಬಿಸು. To arouse anger; to enrage (My.).

ಸಿಟ್ಟುಗಾಱ siṭṭu-gâṟa. A passionate man (My.). ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಗಾಱ (ಚಣ್ಡ, ಅತ್ಯನ್ತಕೋಪನ Si. 361). — ಸಿಟ್ಟುಗಾಱಳು. A passionate woman (ಕೋಪನೆ, ಭಾಮಿನಿ 182).

ಸಿಡತ siḍata. A quick to-and-fro-movement of the muscles of the head (My.). ತಲೇ ಸಿಡತಕ್ಕೆ ಮುಲತೋಧನೇ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). 2, a jumping about from pride (My.).

ಸಿಡದು siḍadu. = ಸಿಡಿದು. P. p. of ಸಿಡಿ 3. (C.).

ಸಿಡಿ siḍi. 1. The state of being small, thin, fine or atomic (ಸೂಕ್ಷ್ಮ Šmd. Dh.; ಕಾಣ ಬಾರದ ಹಾಂಗೆ ಇರ್ಪ ಭಾವಂ Cm.; see ಕಿಱು, ಸೆಡೆ 2). — ಸಿಡಿಸೋನೆ. A very fine, light drizzle (Râm. 4, 6, 6).

ಸಿಡಿ siḍi. 2. An iron hook (ಆಯಸ Šmd. Dh.; Tě.; see ಸಡೆ 2); the hook-machine on which men of the Šûdra class are suspended in the air by a hook passed through the sinews of the back (the hook being attached to one end of a lever which is raised on the top of a high pole or fulcrum) and swung round (by means of a rope fixed to the lever's other end, C.; Tě.; T. ಚೆಡಿಲ್). — ಸಿಡಿಮರ. The lever to which the man is secured (My.). — ಸಿಡಿಯಾಟ. -ಆಟ. The ceremony of ~~men being~~ suspended on the siḍi and swung about, which is performed on account of Mârî (My.). — ಸಿಡಿಯಾಡು. -ಆಡು. To perform that ceremony (My.). — ಸಿಡಿ ಹಬ್ಬ. The swinging feast (My.).

ಸಿಡಿ siḍi. 3. To be scattered; to fly about; to be spattered, as mud, etc.; to snap, as parched grain; to burst forth spontaneously, as seed from over-ripe fruit, etc.; to move quickly from side to side, as muscles, as the head from pride; to start; to bounce (ವಿಕೀರ್ಣ Šmd. Dh.; C.; T., M. ತೆಱಿ? see s. ಚಿಮುಕಿಸು); to scatter over, to cover (J. 11, 38). ಸಿಡಿದದು (ವಿಕೀರ್ಣ G.). ಉಗುಳು ಸಿಡಿವ ನುಡಿ (ಅಮ್ಬೂಕೃತ Hlâ.). ವೇದವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಬಾಯೊಳಗಿನ್ದ ಸಿಡಿವ ಹನಿ (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು G.). ಸಿಡಿದಂ, ಸಿಡಿದಪಂ (Šmd. 260). ನ್ಯಗ್ರೋಧಬೀಜಂ ಕೆಲಂ ಸಿಡಿದುಂ ಪೆರ್ಮರನ್ ಆಗದೇ? (Šš. 44). ಚಿಪ್ಪೊಡೆದು ಸಿಡಿವ ಮುತ್ತುಗಳ್ (J. 6, 6). ಗಿಡುಮರನನ್ ಎಡೆಗೊಣ್ಡು ಸಿಡಿದವರ್ ಕೆಲರ್ (16, 40). ಕೆಲಕೆ ಸಿಡಿಯದಿರ್! ಪೊಡೆ! (28, 45). ಅವಂ ಸಿಡಿದೋಡುವಾ ಕುರಂಗದ ಬೆನ್ನನ್ ಅಯ್ದಿದಂ (28, 53). ಬೇಳಮ್ಬದಿನ್ದ ಕೆಲ ಸಿಡಿದು ಬನ್ದಾ ವಿಷಯೆ (30, 19). See Ršv. 5, 46; 8, 109; Ššv. 3, 46; Bh. 1, 20, 54; J. 22, 33; 23, 25.

ಸಿಡಿ siḍi. 4. = ಸಿಡಿದು. P. p. of ಸಿಡಿ 3, in ಸಿಡಿ ಸಿಡಿದು (Č. Bp. 2, 4).

ಸಿಡಿ siḍi. 5. The state of being scattered, etc;. that which is scattered or sputtered from the mouth; moving quickly from side to side (on account of pride, My.). 2, an iron spring-trap (J. 28, 47; My.). ಸಿಡಿ ಸುರಿದ ಮೇಲೆ ಮಡಿ ಏನು? (Prv.). — ಸಿಡಿದಲೆ. -ತಲೆ. = ಸಿಡಿಯುನ್ದಲೆ. (Bh. 2, 2, 104). 2, a head that moves quickly from side to side (on account of pride, My.). — ಸಿಡಿಯುನ್ದಲೆ. -ಉಂ-ತಲೆ. (Šmd. 204). A head that is flying about or bouncing. — ಸಿಡಿವಲೆ. -ಬಲೆ. A kind of net (Ššv. 3, 24; Bh. 3, 23, 10).

ಸಿಡಿ siḍi. 6. End of thirst or desire: satiety, disrelish, dislike (? ದಾಃಶಾನ್ತ Šmd. Dh.; *cf.* ಚಿಟ್ಟು 2). hopelessness, despair (? if this were the true meaning, the word would probably be = ಸಿಡಿ 7).

ಸಿಡಿ siḍi. 7. (= ಸೆಡೆ 5?). (Fear, perplexity). — ಸಿಡಿಮಿಡಿ. Great agitation, alarm, consternation (ಕಾತಳ, ತಳ್ಳಂಕ Šm. 50; ತಳ್ಳಂಕ Kk. 67; Tě. ಚಿಡಿಮುಡಿ). — ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become greatly alarmed (Grj. 2, after 106; 5, 88; Bp. 14, 19; 26, 60; 48, 9; 58, 42; Ršv. 5, after 55; 9, 24;

V. 34, 92; Šsv. 4, 88; Bh. 6, 4, 67; J. 8, 40; 31, 2). — ಸಿಡಿಮಿಡಿ ಬರ್. Consternation to arise (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 163). — ಸಿಡಿಮಿಡಿಹಕ್ಕಿ. (ವರ್ತಿಕೆ Si. 178).

ಸಿಡಿ siḍi. 3. (= ಸಿಡಿ 5). The fluid flowing from an elephant's temples when in rut (? ಗಜಕ್ರೋಧ ವಸ್ತು Šmd. Dh.).

ಸಿಡಿ siḍi. A ladder: a staircase (My.; Mhr., H. ಸಿಡೀ).

ಸಿಡಿಲ್ siḍil. 1. = ಸಿಡಿಲು 1. To be scattered in different directions; to become loose (ವಿಶೀರ್ಣ Šmd. Dh.; Šm. 107; Čpr. 5, 5; Abh. P. 7, after 52; 11, after 143; 13, 69; Ršv. 5, 69). P. p. ಸಿಡಿಲ್ದು. ಸಿಡಿಲ್ದುದು (ಶ್ಲಥ, ಶಿಥಿಲ Hlâ.).

ಸಿಡಿಲ್ siḍil. 2. = ಸಿಡಿಲು 2, ಸಿಡ್ಲು 1. A shaft of lightning, a thunder-bolt (ಮೇಘವಹ್ನಿ Šmd. Dh.; ಮೇಘಾಗ್ನಿ Šm. 107; Tu. ತಡಿಲ್; *cf.* T. ಚಿಡಿ, splendour, and the terms s. ಶಿಂಗಳ್?). ಘನರವಂ ಸ್ತನಿತಮೆನೆ ಮೊಳಗು, ಅಲ್ಲಿನ್ಸುರುಳ್ವ ಕಿಡಿಯ ನುಡಿ ಸಿಡಿಲೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 43). ಚಳಚಳನೆ ಮಿಂಚಿತ್ತು ಸಿಡಿಲ ಕೆಯ್ದೊವಿಗೆವೊಲ್ (Šmd. 229). ಅರ್ಕೇನ್ದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿರ್ಕುಂ ಕಟ್ಟಲೆ, ಸಿಡಿಲ್ಗಳೆಱಗುಗುಂ (267). ಹೊಡೆವ ಸಿಡಿಲ್ (Bh. 1, 8, 31). See Čpr. 5, 5; Abh. P. 13, 75. 76; Grj. 9, after 58; Ršv. 6, after 11; 6, 54; Šsv. 3, 19; J. 7, 55; 13, 43; 15, 17; ಬಱ-. — ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ. A clap of thunder, thunder (J. 7, 31). ಪೊಡೆವ ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ (13, 1). — ಸಿಡಿಲ ದನಿ. = ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆ. (ಮೊಳಗು Kk. 73). — ಸಿಡಿಲ ಧ್ವನಿ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. (ಸ್ಫೂರ್ಜಥು Hlâ.). — ಸಿಡಿಲನ್ನ. -ಅನ್ನ 1. A man like a thunder-bolt. ಸಿಡಿಲನ್ನಂ ಸಿಂಗದನ್ನಂ ಪುರಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನನ್ ಈ ನಾರಸಿಂಹಂ (Šmd. 192). — ಸಿಡಿಲ ಮಱಿ. A small thunder-bolt (Râm. 3, 6, 50). — ಸಿಡಿಲ ರವ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. (ಮೊಳಗು Šm. 84). — ಸಿಡಿಲ್ದನಿ. = ಸಿಡಿಲ ದನಿ. ಗುಡುಗುಡು ಚಟಿಚಟಿಲೆನ್ದುಗ್ಗಡದ ಸಿಡಿಲ್ದನಿ ಪೊಡೆಯೆ (Ršv. 8, 113). — ಸಿಡಿಲ್ಬೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Lightning (ಮುಗಿಲ್ಗಿಚ್ಚು Čt. II, 113).

ಸಿಡಿಲು siḍilu. 1. = ಸಿಡಿಲ್ 1. P. p. ಸಿಡಿಲಿ. (ಅಹಿಯ) ತಕ್ಕೆ ಸಿಡಿಲಿತು (Bh. 3, 13, 33).

ಸಿಡಿಲು siḍilu. 2. = ಸಿಡಿಲ್ 2, etc. (C.). ಮೊಳಗುವ ಸಿಡಿಲಿನಬ್ಬರವೋ? (Bh. 1, 19, 19). ಸಿಡಿಲುಗಳ ಗರ್ಜನೆ (3, 13, 20). ಮಟೀ ತಡಿಸದ ಕೊಡೆ ಸಿಡಿಲ ತಡಿಸೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ಸಿದ್ದಾದೇವಿ. — ಸಿಡಿಲೊಲ್ಲದ ಗಿಡ. -ಒಲ್ಲದ-. (ವಾತಕ, ಶೀತಲ Si. 159).

ಸಿಡಿಸು siḍisu. To cause or make (water, mud, etc.) to fly about (and fall upon persons or things), to spatter, to bespatter (C.). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಹರವಿ, ಎಣ್ಣೆಯ ಸಿಡಿಸಿ (B. 4, 158). ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗೋದಕವನ್ನು ಸಿಡಿಸಿ, ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು (5, 61). ಕೊಱಚೇ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಟೆ ಹಾಕಿ, ಮೋಱೇ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಸಿಕೊಣ್ಡನ್ತೆ (Prv.). **2,** to cause to snap, etc. (see ಚಟ್ಲಸು).

ಸಿಡು siḍu. = ಸಿಡುಕು 2. (*Cf.* Mhr. ಚಿಡಚಿಡಾ, peevish, cross; ಚಿಡಣೇಂ, to take offence). — ಸಿಡುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಸಿಡುಕು 1. (My.).

ಸಿಡುಕು siḍuku. 1. To be snappish: to chide, to scold (in an angry manner, My.).

ಸಿಡುಕು siḍuku. 2. = ಸಿಲುಕು 2, (ಸಿಟ್ಟು 2), ಸಿಟ್ಟು 3. Snappishness: peevishness, irascibility, wrath (My.). — ಸಿಡುಕ. -ಅ. A peevish, irascible, wrathful man (My.). — ಸಿಡುಕಿ. A peevish, etc. woman (My.). — ಸಿಡುಕು ಮೋಱೆ. A peevish, sullen, wrathful countenance (My.).

ಸಿಡುಕುತನ siḍukutana. = ಸಿಡುಕು 2. (My.; B. 3, 104).

ಸಿಡುಬು siḍubu. The small-pox (My.); the vaccine. — ಸಿಡುಬಾಗು. -ಆಗು. = ಸಿಡುಬೇಳು. (My.). — ಸಿಡುಬು ಮಾಡು. To vaccinate, to innoculate (My.). — ಸಿಡುಬುಮೋಱೆ. A pock-marked face (My.). — ಸಿಡುಬು ಹಾಕು. = ಸಿಡುಬು ಮಾಡು. (My.). — ಸಿಡುಬೇಳು. -ಏಳು. The small-pox to break out (My.).

ಸಿಡುಮ್ಬು siḍumbu. (Šmd. 48). = ಸಿಡುಮ್ಬೆ. A (thorny) tree, a bush, a thicket (ಕುಜ Šs., *cf.* ಕುಂಜ; Ršv. 5, 118; Šsv. 4, 23; *cf.* the terms s. ಗಿಡ).

ಸಿಡುಮ್ಬೆ siḍumbĕ. = ಸಿಡುಮ್ಬು. (ಕುತ್ತುಱು Čt. II, 35).

ಸಿಡೆ siḍĕ. 1. = ಸೆಡೆ 1, q. v.

ಸಿಡೆ siḍĕ. 2. = ಸೆಡೆ 7, q. v.

ಸಿಡ್ಲು siḍlu. 1. = ಸಿಡಿಲ್ 2, etc. (ಸ್ವರು Si. 449; My.).

ಸಿಡ್ಲು siḍlu. 2. = ಸಿಳ್ಳು 2. Rheum of the eye. ಕಣ್ಣಿನ ಸಿಡ್ಲು (ದೂಷಿಕೆ, ನೇತ್ರಮಲ, ಗೀಜು Si. 206).

ಸಿಣ್ಡು siṇḍu. A disagreeable, nauseous, fetid smell (as of sheep, tigers, rancid butter, etc., My.; *cf.* ಕೀ 2?).

ಸಿಣ್ಡ್ರಿಸು siṇḍrisu. = ಚಿಟ್ಲಿಸು (in ಮೊಗ-). To put on a snappish, stern, grim or surly look, to frown (My.). **2,** to cause (the face) to assume such a look (My.).

ಸಿತ sita. 1. Bound, tied, fastened; surrounded. See ಪ್ರ-.

ಸಿತ sita. 2. *Destroyed; brought to an end, finished, completed.* See ಅವ-.

ಸಿತ sita. 3. *White;* the colour white (ಶುಕ್ಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 32; ಕಲಧೌತ, ಬಿಳಿದು 44; ಬಿಳಿದು 80); silver.

ಸಿತಕೀರ್ತಿ sita-kîrti. White, pure glory (Bp. 53, 57).

ಸಿತಗ sitaga. (= ಷಿಡ್ಗ?). A lewd, profligate man; a paramour; a whoremonger; an adulterer (ಸೊಣ್ಡಿ, ಪೊಲದಿ, ಜೋಡ, ಪಾಣ್ಬ Šmd. II; ಪಾಣ್ಬ Čt. I, 16; ಜೋಡ, ಪರಳಿಗ, ಪಾಣ್ಬ, ಜಾರ Šs.; ಪೊಲದಿ Kk. 84; ಪಾಣ್ಬ, ಜೋಡ 89; ಪೊಲದಿ Šm. 57; V. 6, 7; Šsv. 2, 86; Bh. 1, 6, 11; *cf.* Mhr., H. ಶಿನ್ದಳ, whorish, unchaste). 2, a wicked or vicious wretch (Tĕ. ಸಿತಕುಡು = ಕ್ಷುದ್ರುಡು). ಬರ್ಪಿಡಿಗೂಱಿಂ ಸಿತಗನ ಕಪ್ಪಡಮುಂ (Šmd. 79). — ಸಿತಗಆನೆ. A vicious elephant (ವ್ಯಾಲ, ದುಷ್ಟಗಜ Hlâ.). — ಸಿತಗಳ್. = ಸಿತಗೆ. (V. 9, 91). — ಸಿತಗಾನೆ. = ಸಿತಗಆನೆ. (ವ್ಯಾಲ Mr. 156).

ಸಿತಗತನ sitagatana. Profligacy; whoredom; adultery (ಪಾಱು Šm. 117).

ಸಿತಗೆ sitagĕ. (Šmd. 245). A lewd, profligate woman; a whore; an adulteress (ಪಾಱು, ದಡ್ರುಂಚೆ, ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ Šmd. II; ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, ಜಾರೆ Šs.; ಜೋಡೆ Čt. II, 99; ಜೋಡೆ, ಪಾಣ್ಬೆ Kk. 89; ದಡ್ರುಂಚೆ, ಪಾಱು 91; Šm. 75; ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಜಾರೆ Kk. 29, Šm. 75). See Šmd. 244 s. ಬಕ್ಕಮ್ಬಯಲ್.

ಸಿತಚ್ಛತ್ರ sita-č-čhatra. A white umbrella. (R.).

ಸಿತಚ್ಛತ್ರೆ sita-č-čhatrĕ. *A sort of dill or fennel, Anethum sowa* Roxb.

ಸಿತದೂರ್ವೆ sita-dûrve. White dûrvĕ grass (ಬಿಳಿಯ ಕಱಿಕೆ Mr. 109).

ಸಿತದ್ವಿಪೆ sita-dvipĕ. N. of one of the female elephants. See Mr. 59 s. ದ್ವಿಪ.

ಸಿತಪಕ್ಷ sita-paksha. The light half of a lunar month. (Kâvy. V, 30).

ಸಿತಯಶ sita-yaśa. A man of white, pure fame or glory (Bp. 29, 1).

ಸಿತರೋಚಿ sîta-rôči. Having white light or splendour: the moon (ಏಣಾಂಕ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 146). 2, good report (ಸುಕೀರ್ತಿ 146). 3, a good, virtuous man (ಸಜ್ಜನ 146). 4, an ascetic (ಮುನೀನ್ದ್ರ, ಯತಿ 146). 5, Śiva (ಶಿವ, ಈಶ್ವರ 146).

ಸಿತವಾಹನ sita-vâhana. Having a white horse or white horses: Arjuna (J. 9, 1; 11, 1; 25, 19).

ಸಿತಶಿವ sita-śiva. *Rock-salt.*

ಸಿತಶೂಕ sita-śûka. *Barley.*

ಸಿತಹಯ sita-haya. = ಸಿತವಾಹನ. (ಇನ್ದ್ರಜ, etc., ಫಲ್ಗುನ Mr. 264; Bh. 8, 8, 37).

ಸಿತಾಂಶು sita-amśu. The moon; camphor. (R.).

ಸಿತಾಂಗ sita-anga. Śukra, the planet Venus (Mr. 38). 2, Śiva (Bp. 35, 24). 3, white limbs, a pale body (Bp. 3, 12).

ಸಿತಾತಪತ್ರ sita-âtapatra. A white umbrella (ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಬಿಳಿಯ ಸತ್ತಿಗೆ Nn. 18).

ಸಿತಾತಪವಾರಣ sita-âtapavârana. = ಸಿತಾತಪತ್ರ. (Čpr. 3, 51).

ಸಿತಾನನ sita-ânana. White-faced; Garuda. (R.).

ಸಿತಾಬ್ಜ sita-abja. A white lotus (ಪುಣ್ಡರೀಕ Mr. 504).

ಸಿತಾಭ್ರ sita-abhra. A white cloud. 2, *camphor.*

ಸಿತಾಮ್ಬರ sita-ambara. Clothed in white garments; an ascetic wearing white garments, *a Bauddha mendicant.*

ಸಿತಾಮ್ಬುಜ sita-ambuja. *A white lotus.*

ಸಿತಾಮ್ಭೋಜ sita-ambhôja. *A white lotus.*

ಸಿತಿ siti. 1. Binding, fastening. See ಪ್ರ-.

ಸಿತಿ siti. 2. = ಶಿತಿ. (Sk.).

ಸಿತೆ sitĕ. *Candied sugar.*

ಸಿತೇತರ sia-itara. Other than white, *black.*

ಸಿತೇತರಗತಿ sitêtara-gati. Having a black course: *fire.*

ಸಿತೋತ್ಪಲ sita-utpala. A white water-lily (My.).

ಸಿದಿಗೆ sidigĕ. 1. = ಸೆದಗೆ. Tbh. of ಚಿತ್ಯೆ. A funeral pile (ಚಿತಿ, ಚಿತ್ಯೆ Mr. 398).

ಸಿದಿಗೆ sidigĕ. 2. Tbh. of ಶಿವಿಕೆ. A litter, a bier (Bp. 32, 43. 44). ಕುದುರೆಯನ್ನೇಱದೇ, ಕದನವ ಜಯ್ಸದೇ, ಸುದತಿಯರೊಲುವೆಯಱಿಯದಿಹ ಅರಸು ತಾ ಸಿದಿಗೆ ಹೆಣವನ್ತೆ (Sp.).

ಸಿದುಗು sidugu. To search or feel about or for with the hand (ಹಸ್ತಾನ್ವೇಷಣ Śmd. Dh.; Tĕ. ವೆತಕು, ವೆತುಕು, ವೆದಕು, to search = ಅನ್ವೇಷಿಂಚು; ದೇಡು, to search = ವೆತುಕು, ದೇವು, to grope for as with a drag under water; T. ತೇಡು, to seek).

ಸಿದ್ದ sidda. Tbh. of ಸಿದ್ಧ. (My.).

ಸಿದ್ದಾ siddâ. Tbh. of ಸಿದ್ಧಾ. — ಸಿದ್ದಾದೇವಿ. Durgâ; N. (My.). ಇದ್ದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಸಿದ್ದಾದೇವಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡೀತು (Prv.).

ಸಿದ್ದಾಯ sidda-âya. Established revenue: tribute paid to a lord paramount (ಅರ್ಥಾಗಮ, ಆಯ, ಭಾಗಧೇಯ, ಬಲಿ, ಕರ Hlâ.; ಕರ, ರಾಜಾರ್ಥ Nn. 19, o. r. ರಾಜಾರ್ಥ, ಭಣ್ಡಾರ; J. 17, 12; 29, 17; Tĕ.: tax, fee).

ಸಿದ್ದಿ siddi. 1. An Abyssinian (My.; Br.; Mhr. ಶಿದ್ದೀ).

ಸಿದ್ದಿ siddi. 2. Tbh. of ಸಿದ್ಧಿ. (My.).

ಸಿದ್ದಿಗೆ siddigĕ. = ಸಿದ್ದೆ. A leather-bottle (for ghee and oil, used in trade, My.; Tĕ. ಸಿದ್ದೆ; T. ಚಿತ್ತಿ, ಚಿತ್ತೈ; T. ಜುತ್ತಿ, M. ಚುತ್ತಿಗೆ, ತುತ್ತಿಗೆ, an oil vessel). — ಸಿದ್ದಿಗೆಬುಡುಡೆ. = ಸಿದ್ದಿಗೆ. (My.; Śi. 309).

ಸಿದ್ದೆ siddĕ. = ಸಿದ್ದಿಗೆ, q. v. (My.).

ಸಿದ್ಧ siddha. = ಸಿದ್ದ, ಸಿನ್ದ, ಸಿನ್ದು 1. *Accomplished, effected,* completed, finished, perfected, fulfilled (ನಿರ್ವಾಹ Nn. 94). 2, obtained, acquired, gained. 3, succeeded, successful. 4, settled, established, substantiated, demonstrated, proved. 5, valid (as a rule of grammar or in law). 6, concrete: primitive (in grammar). 7, ready (as money); ready (as a person to act, an animal to be employed). 8, admitted to be true or right, true (ನಿಜ, ನಿಜವಾದನ್ಥದು 94). 9, adjudicated, decided, terminated (as a lawsuit). 10, paid, liquidated, settled (as a debt). 11, thoroughly prepared, concocted, compounded (as drugs, etc.). 12, cooked, dressed; matured, ripened, ripe. 13, subjugated, subdued, brought into subjection (by magical power). 14, thoroughly skilled or versed in. 15, perfected or sanctified (by penance, etc.). 16, emancipated (from worldly existence, etc.). 17, endowed with supernatural powers or faculties. 18, sacred, holy, pious, divine, immortal, eternal. 19, well-known, eminent, celebrated; illustrious, shining, splendid. 20, *a semi-divine being* (demigod) said to be specially characterized the eight siddhis, inhabiting the middle region (bhuvarlôka) between the earth and the sun. 21, an inspired sage or seer. 22, any holy or sanctified personage or great saint (especially one who has attained one or all of five purposes, viz. sâlôkya, sârûpya, sâmîpya, sâyujya and sârshtitâ). 23, an adept in magical arts, a magician, an alchemist, etc. 24, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 94). 25, a lawsuit, judicial trial. 26, N. of the twenty-first of the astronomical yôgas. — ಸಿದ್ಧಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. ಶಿವ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸು. To have made ready or prepared (B. 5, 71). — ಸಿದ್ಧ ಮಾಡು. To demonstrate, to prove (B. 5, 184); to judge, to decide (as a suit, 5, 273); to accomplish, etc.; to prepare.

ಸಿದ್ಧಕನ್ನಿಕೆ siddha-kannikĕ. A maiden of the siddhas or demigods (Bp. 30, 31).

ಸಿದ್ಧಗಂಗೆ siddha-gangĕ. The celestial Ganges. (R.).

ಸಿದ್ಧತೆ siddhatĕ. Perfection, completion; establishment or validity (of a rule or doctrine). (My.; B. 4, 65).

ಸಿದ್ಧಧಾತು siddha-dhâtu. Quicksilver (Sk.); ore (as gold, etc., My.). 2, a primitive verbal theme (My.).

ಸಿದ್ಧಪತ್ರೆ siddha-patrĕ. Hemp-leaves (for smoking, etc., My.). ಸಿದ್ಧಪತ್ರೆ ಶಿವಧ್ಯಾನ, ಸಿದ್ದೆ ಬಿದ್ದರೆ ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣ (Prv.).

ಸಿದ್ಧಪದವಿ siddha-padavi. A divine state (Čpr. 2, after 10).

ಸಿದ್ಧಪ್ರಯೋಗ siddha-prayôga. Perfect or great efficacy (Bh. 1, 3, 16).

ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ siddha-prasâda. Remnants of food left by a guru (Bp. 43, 63; 56 sum.; 56, 2. 23. 30).

ಸಿದ್ಧರಸ siddha-rasa. Quicksilver. (Bp. 57, 69). ಸಿದ್ಧರಸ ದೊರಕಿದರೂ ಮಧ್ಯಾನ್ನ ದರಿದ್ರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸಿದ್ಧರಾಮ siddha-râma. N. (Bp. 10, 11; 53, 27). — ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 47, 38).

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ siddha-linga. N. (My.). See Bp. 56, 9.

ಸಿದ್ಧವಟ siddha-vaṭa. N. of a place (Sk.).

ಸಿದ್ಧವಟಧಾಮ siddhavaṭa-dhâma. Šiva (Bp. 1, 2).

ಸಿದ್ಧವಟನಾಥ siddhavaṭa-nâtha. Šiva (Bp. 1, 5).

ಸಿದ್ಧಾ siddhâ. = ಸಿದ್ಧಾ, ಸಿದ್ಧೆ. — ಸಿದ್ಧಾದೇವಿ. = ಸಿದ್ಧಾದೇವಿ. Durgâ (My.); N. (Bp. 59, 8).

ಸಿದ್ಧಾನ್ತ siddha-anta. Established end; demonstrated conclusion of an argument, the true logical conclusion; *established truth, settled opinion or doctrine, dogma, axiom.* 2, any fixed or established text-book resting on conclusive argument, especially certain received treatises on astronomy, algebra, etc. ಕುಡಿಯನೆನಲ್ ಒಕ್ಕಲಿಗನೆನ್ದು, ಇಳೆಗೆ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವು (Kk. 34). See Bp. 50, 70; 51, 12; 53, 7. 3, a theorem (Mhr.). — ಸಿದ್ಧಾನ್ತ ಮಾಡು. To demonstrate, to prove (B. 5, 168).

ಸಿದ್ಧಾನ್ತಿ siddhânti. One who establishes or proves his conclusions. 2, one learned in scientific text-books. 3, an astrologer or astronomer (My.). 4, an experimentalist (Mhr.).

ಸಿದ್ಧಾನ್ನ siddha-anna. Dressed food, cooked victuals. (My.).

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ siddha-artha. One who has accomplished an aim or object. 2, *Buddha.* 3, N. of the father of the last and most celebrated Arhat of the present period of time with the Jainas. 4, *white mustard.*

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ siddha-arthi. N. of the fifty-third year in the cycle of sixty. (My.).

ಸಿದ್ಧಿ siddhi. = ಸಿದ್ಧಿ. Accomplishment, fulfilment, completion, perfection, complete attainment (of any object), performance. 2, success, prosperity. 3, settlement, establishment, substantiation, demonstration, proof, indisputable conclusion. 4, validity (of a rule or law). 5, certainty, truth, accuracy, correctness. 6, decision, adjudication, determination (of a lawsuit). 7, payment, liquidation (of a debt), acquittance. 8, the solution of a problem. 9, preparation, cooking, maturing, maturity. 10, readiness. 11, complete knowledge. 12, complete perfection or sanctification (by penance, etc.). 13, final emancipation. 14, the acquisition of supernatural powers by magical means; the supernatural faculty so acquired (eight are usually enumerated, viz. aṇiman, mahiman, laghiman, gariman, prâpti, prâkâmya, îšitva, vašitva; see Mr. s. ಅಣಿಮೆ). 15, any marvellous skill or capability. 16, a magical shoe or slipper (supposed to have the power of conveying the wearer wherever he likes). 17, good effect or result, advantage. 18, understanding, intellect. 19, *a kind of medicinal root* (see ವೃದ್ಧಿ). — See Kâvy. III, 3, B, 144. — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯು. To bring to completion, to accomplish, to effect (ಕೊನೆಗಾಣಿಸು G.; B. 5, 55. 58. 199). ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಒಯ್ಯೋಣ (ಸಂಸ್ಕಾರ G.). — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ತರು. To bring near to completion, to almost accomplish (My.). 2, to accomplish (My.). — ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹೋಗು. To be accomplished or fulfilled (B. 5, 207).

ಸಿದ್ಧಿಗಣೇಶ siddhi-gaṇêša. N. of Gaṇêša. ಇದ್ದ ಮತಿ ಹಾಬಿ ತೋ, ಸಿದ್ಧಿಗಣೇಶ? (Prv.).

ಸಿದ್ಧಿತ siddhita. Accomplished; obtained (Bp. 56, 9).

ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಕ siddhi-pradâyaka. Epithet of Gaṇêša (J. 1, 3).

ಸಿದ್ಧಿಸು siddhisu. To be accomplished, to be fulfilled, to be effected (Bp. 1, 26; 2, 57; 34, 14; 43, 74; 52, 50; 57, 89; My.).

ಸಿದ್ಧೆ siddhĕ. = ಸಿದ್ಧಾ, etc. One of the eight yôginîs (Sk.). 2, a medicinal plant or root (= ಋದ್ಧಿ, Sk.).

ಸಿದ್ಧೇಶ siddha-îša. N. of Šiva (Bp. 1, 4).

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ siddha-îšvara. = ಸಿದ್ಧೇಶ. (My.). — ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ. N. (Mr. in one MS. after 464).

ಸಿಧ್ಮ sidhma. = ಚಿಬ್ಬು, etc. *A kind of cutaneous disease, a blotch, pustule, scab* (ಚಿಬ್ಬು Mr. 385); *a kind of leprosy.*

ಸಿಧ್ಮಲ sdhmala. *Covered with blotches or pustules.*

ಸಿಧ್ಮಲೆ sidhmalĕ. *A blotch; a sort of leprosy.* 2, dried fish.

ಸಿಧ್ಯ sidhya. *N. of the asterism Pushya.*

ಸಿಧ್ರಕೆ sidhrakĕ. *A kind of tree* (ಬಿಲ್ಲಮರ Ši. 484).

ಸಿನಿ sini. = ಶಿನಿ.

ಸಿನಿಸುತ sini-suta. N. of Sâtyaki (J. 25, 19).

ಸಿನೀವಾಲಿ sinîvâli. The day preceding that of new moon; *the day on which the moon rises with a thin crescent of light scarcely visible* (ಚನ್ದ್ರನಂ ಕಾಣ ಬಹನ್ತಹ ಅಮವಾಸ್ಯೆ Hlâ.; ಇನ್ದು ಇರ್ದ ಅಮವಾಸೆ Mr. 69).

ಸಿನ್ದ sinda. Tbh. of ಸಿದ್ಧ (My.). ಸೂಳೆಯ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಆನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸಿನ್ದ (Prv.).

ಸಿನ್ದಿ sindi. Wild date-tree; the spirituous exudation of it, date-toddy (ಈಚಲ ಹೆಣ್ಡ G.; ಮಧುರ Čb.; Mhr., H. ಶಿನ್ದಿ).

ಸಿನ್ದು sindu. = ಸೆನ್ದು 1. **To rub out, to extinguish, to destroy** (*cf.* ತಿಕ್ಕು? ತೀಡು 2). ರಥರ ಜವನಾಳನ್ತಪ್ಪ ಕಣೆ ರೋಮರೋಮನ್ದಪ್ಪದೆ ನಾಣ್ಚಿದುವು, ಸಿನ್ದಿದುವು ವಿಧಿಲಿಪಿಯಂ (Abh. P. 13, 71).

ಸಿನ್ದು sindu. 1. = ಸಿನ್ದ. (My.).

ಸಿನ್ದು sindu. 2. Tbh. of ಸಿನ್ಧು. — ಸಿನ್ದುಬಲ್ಲಾಳ. N. (Bp. 24, 73).

ಸಿನ್ದುಕ sinduka. *The small tree or shrub Vitex negundo* Lin.

ಸಿನ್ದುಕೆ sindukĕ. = ಸಿನ್ದುಕ. (ತೊಬಿಮತ್ತಿ Mr. 116).

ಸಿನ್ದುರ sindura. Tbh. of ಸಿನ್ಧುರ (Šmd. 339).

ಸಿನ್ದುವ sinduva. N. (Bp. 38, 57).

ಸಿನ್ದುವಾರ sinduvâra. *The small tree or shrub Vitex negundo* Lin. (= ನಿರ್ಗುಣ್ಡಿ).

ಸಿನ್ದೂರ sindûra. = ಚನ್ದ್ರ 2, etc., ಸೆನ್ದುರ, ಸೇನ್ದೂರ. *Red lead, minium* (ಚನ್ದ್ರ Mr. 102). — ಸಿನ್ದೂರಬೊಟ್ಟು. A round mark (on the forehead) made with red lead (My.).

ಸಿನ್ಧ sindha. A kind of banner (Čpr. 7, after 81; Ršv. 6, 70; J. 8, 38; 22, 5; 33, 26; Bh. 1, 12, 3).

ಸಿನ್ಧು sindhu. = ಸಿನ್ದು 2. *A river or stream of water* (ನದಿ Nn. 70). 2, *the river Indus.* 3, *the ocean, sea* (ವಾರ್ಧಿ, ಸಮುದ್ರ 70). 4, *the country around the Indus, Sindh, and its inhabitants* (ಜನಪದಭೇದ, ದೇಶಭೇದ 70). — ಸಿನ್ಧುಬಲ್ಲಳರಾಯ. N. (Bp. 11, 37).

ಸಿನ್ಧುಜ sindhu-ja. Ocean-born, sea-born, marine. 2, ambrosia (a Ch. MS. in its v. 24). 3, river-born, aquatic. 4, born or produced in Sindh. 5, *rock-salt.*

ಸಿನ್ಧುದೇಶ sindhu-dêśa. The country of Sindh (Šmd. 162; J. 32, 1. 50).

ಸಿನ್ಧುನದಿ sindhu-nadi. The river Indus (B. 4, 114).

ಸಿನ್ಧುಪಾರಜ sindhu-pâra-ja. *Born or produced on the further bank of the Indus or in the country traversed by it.*

ಸಿನ್ಧುರ sindhura. = ಸಿನ್ದುರ. *An elephant.* 2, the number 8 (see Mr. s. ಕೃತಯುಗ). 3, the asura Sindhura, Gajâsura (Bp. 54, 56).

ಸಿನ್ಧುರಂಗ sindhu-ranga. The arena of the ocean (J. 6 sum.).

ಸಿನ್ಧುರನಗರ sindhura-nagara. Hastinâpura (J. 6 sum.).

ಸಿನ್ಧುರಾಜ sindhu-râja. King of Sindh, Jayadratha. 2, king of rivers, the ocean (J. 25, 4).

ಸಿನ್ಧುಲವಣ sindhu-lavaṇa. Rock-salt. (R.).

ಸಿನ್ಧುಸಂಗಮ sindhu-sangama. *The mouth of a river or its point of junction with the sea.*

ಸಿನ್ಧೂತ್ಥ sindhu-uttha. Sindh-produced: *rock-salt.*

ಸಿನ್ಧೂರ sindhûra. = ಸಿನ್ಧುರ. (ನಾಗ, ಆನೆ Nn. 26).

ಸಿಪಾಯ sipâya. = ಸಿಪಾಯಿ. (B. 5, 39. 247).

ಸಿಪಾಯಿ sipâyi. A native soldier; policemen and attendants of kings and grandees who are belted and armed, peons, etc. (C.; B. 2, 5; 3, 124; Mhr., H. ಶಿಪಾಈ). ನೆಚ್ಚಿದ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಬಚ್ಚಿದ ಕುದುರೆ (Prv.). See Prv. s. ಆನೆ 2. — ಸಿಪಾಯಿಗಿರಿ. The profession of a soldier (My.; Mhr.).

ಸಿಪಿಲೆ sipilĕ. A wagtail (? J. 6, 39).

ಸಿಪ್ಪು sippu. (Šmd. 49). = ಚಿಪ್ಪು, ಸಿಮ್ಪು. An oyster-shell, etc. (ಶುಕ್ತಿ Čt. I, 75; Mhr. ಶಿಮ್ಪ, ಶಿಮ್ಪಾ, ಶೀಪ; see ಸಿಮ್ಪಿ, ಸಿಪ್ಪೆ). ಮುತ್ತಿನ ಸಿಪ್ಪು (ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟ, ಶುಕ್ತಿ); ತಲೆಯ ಸಿಪ್ಪು (ಕಪಾಲ Hâ.).

ಸಿಪ್ಪೆ sippĕ. The skin of fruits, the rind of sugar-cane, the fibrous coat of the cocoa and betel nut, the refuse of chewed sugar-cane (My.; *cf.* Sk. ಶಿಮ್ಬಾ, ಸಿಮ್ಬಾ, ಸಿಮ್ಬಿ, a pod?). ಬಾಟೀ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ಪರದೇಶಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಈಚೆಗೆ ಬಿಸಾಡು! ಅನ್ದ.— ಸಿಪ್ಪೆ ಇದ್ದರೆ ಕಾಯಿ, ಮುಪ್ಪು ಆದರೆ ಮರಣ (Prvs.). — ಸಿಪ್ಪೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Rind, *i. e.* scales, to form, to become scaly (B. 4, 191).

ಸಿಬನ್ದಿ sibandi. = ಸಿಬ್ಬನ್ದಿ, q. v. (B. 5, 187. 218).

ಸಿಬಱು sibaṟu. = ಸಿಗುಱ್, etc. ಕಬ್ಬಿನ ಸಿಬಱು (G. 539).

ಸಿಬಿ sibi. = ಶಿವಿ, etc. (Bp. 18, 19).

ಸಿಬ್ಬ sibba. = ಚಿಬ್ಬ, etc. Tbh. of ಸಿಧ್ಮ (ಕಿಲಾಸ, ಸಿಧ್ಮ Si. 200; Mhr. ಶಿಮ್ಬೇಂ). ಪ್ರಾಯದ ಆನೆಗೆ ಮೆಯ್ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಕಾರವಾಗಿ ಏಳುವ ಸಿಬ್ಬದ ಮಚ್ಚೆಗಳು (ಪದ್ಮಕ, ಬಿನ್ದುಜಾಲಕ 270).

ಸಿಬ್ಬನ್ದಿ sibbandi. = ಸಿಬನ್ದಿ. Irregular soldiery, armed peons; an establishment of clerks, peons and servants (My.; Br.; Mhr., H. ಶಿಬನ್ದೀ).

ಸಿಬ್ಬು sibbu. = ಸಿಬ್ಬ, etc. ಸಿಬ್ಬು ಇದ್ದವ ತುಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಅದೊನ್ದು ಹಬ್ಬವೇ? (Prv.).

ಸಿಬ್ಬೆ sibbĕ. = ಸಿಬ್ಬು, etc. ಸಿಬ್ಬೆ ಉಣ್ಪಾದದು (ಸಿಧ್ಮಳೆ Si. 485).

ಸಿಮಿ simi. The sound of burning gently and hissingly (*cf.* ಚಿಮಿ 1?). — ಸಿಮಿಸಿಮಿಗರೆ. -ಕರೆ. To burn gently with repeated hisses (Râm. 3, 5, 6). — ಸಿಮಿಸಿಮಿಸಿಮಿಸು. = ಸಿಮಿಸಿಮಿಗರೆ. (Bh. 1, 20, 27; 8, 25, 12).

ಸಿಮ್ಪಡಿಸು simpaḍisu. = ಸಿಮ್ಪಡಿಸು, ಸಿಮ್ಮಡಿಸು. To sprinkle; to besprinkle (G. 541). ನೀರ ಸಿಮ್ಪಡಿಸುವ ತೊಗಲಿನ ತಿತ್ತಿ (ಸೇಕಪಾತ್ರ G.). ಸಿಮ್ಪಡಿಸೋಣ (ಅವಸೇಕ Čb.).

ಸಿಮ್ಪಿ simpi. = ಚಿಮ್ಪಿ, etc. Tbh. of Mhr. ಶಿಮ್ಪಾ (see s. ಸಿಪ್ಪು). An oyster-shell, etc. ನೀರೊಳಗಿನ ಸಿಮ್ಪಿ (ಶಮ್ಬು, ಶಮ್ಬುಕ, ಶಮ್ಬೂಕ, ಚಿಮ್ಪಿ, ಚಿಪ್ಪು).

ಸಿಮ್ಪಿಗ simpiga. = ಚಿಪ್ಪಿಗ 2, etc. A tailor (My.; ಚಿಪ್ಪಿಗ, ಹೊಲಿಯುವವ, ತುನ್ನವಾಯ, ಸೌಚಿಕ G.; B. 5, 84. 108). ಎಳ್ಳು ಗಾಣಿಗ ಬಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಸಿಮ್ಪಿಗ ಬಲ್ಲ, ಕಳ್ಳರನು ಬಲ್ಲ ತಳವಾರ; ಬಣಜಿಗನ್ ಎಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲ (Sp.). — ಸಿಮ್ಪಿಗನ ಹುಲ್ಲು. A very common grass, Panicum cruscorvi L. (? Z.).

ಸಿಮ್ಪಿಣಿ simpiṇi. Sprinkling (Čpr. 8, 4; Abh. P. 7, 159; Mhr. ಶಿಮ್ಪಣೀ). — ಸಿಮ್ಪಿಣಿಯಾಡು. -ಆಡು. To sprinkle on one another (Čpr. 6, 50).

ಸಿಮ್ಪಿಸು simpisu. (fr. ಸಿದಿ 3). To sprinkle; to besprinkle (ಸೂಸು Šm. 35; ಚಳೆಯ, ಸೂಸು Kk. 69; Čpr. 5, 119; 7, after 129; 7, 133; see ಚಿಮುಕು & ಚಿಮ್ಮು 1). ಸಿಮ್ಪಿಸುವುದು (ಚಳೆಯ Šs.). ಸಿಮ್ಪಿಸಿತು (ಸೂಸಾಟ Šs.). ಸಿಮ್ಪಿಸಿದ ಹನಿಗೆ ಸಮ್ಪಿಗೆ ಅರಳೀತೇ? (Prv.).

ಸಿಮ್ಪು simpu. = ಸಿಪ್ಪು, etc. A pearl-oyster, etc. (Grj. 2, after 71, twice; Bp. 12, 11). ಸಿಮ್ಪಿನ ಚೂರು (Čb. 134).

ಸಿಮ್ಪೆ simpĕ. = ಸಿಮ್ಪಿ, etc. (My.). ಕೂಸಿಗೆ ಹಾಲು ಹಾಕುವ ಸಿಮ್ಪೆ (ಬಳಲೆ G.).

ಸಿಮ್ಬಕ simbaka. N. (Bp. 47, 34; V. 32, 39).

ಸಿಮ್ಬಡಿಸು simbaḍisu. = ಸಿಮ್ಪಡಿಸು, etc. (C.).

ಸಿಮ್ಬಳ simbaḷa. = ಸಿಮ್ಬ, ಸುಮ್ಬಳ. The mucus of the nose, snot (My.; Si. 205; ಸಿಂಘಾಣ G.; Tĕ. ಚೀಮಿಡಿ, ಚೀಮಿರಿ; Mhr. ಶೇಮ್ಬೂಡ). — ಸಿಮ್ಬಳ ತೆಗೆ. To blow the nose (My.).

ಸಿಮ್ಬಿ simbi. = ಸಿಮ್ಬೆ. A ring (of cloth) to be put under a vessel, etc. upon the head; a coil (of straw or of a creeper) for setting a vessel on the ground (ಸಿವುಡು Šm. 65; Bp. 24, 64; My.; T. ಚಿಮ್ಬುರಿ, ಚುಡುವು, ಚುಮ್ಮಾಡು; Mhr. ಚುಮ್ಬಳ). 2, the coil of a snake (My.). — ಸಿಮ್ಬಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳು. To coil (as a snake, My.).

ಸಿಮ್ಬೆ simbĕ. = ಸಿಮ್ಬಿ. (ಸಿವುಡು Kk. 68).

ಸಿಮ್ಬ್ಳ simbḷa. = ಸಿಮ್ಬಳ, etc. (My.).

ಸಿಮ್ಮಡಿಸು simmaḍisu. = ಸಿಮ್ಪಡಿಸು, etc. (Čb. 152).

ಸಿಯ್ಯಾನೆ siyyanĕ. Sweetly (ಕಮ್ಮನೆ, ಇಮ್ಮನೆ, ಮೆಲ್ಲನೆ Šmd. 389. 109; Ššv. 2, 49; *cf.* ಸಿಹಿ, ಸೀ 1).

ಸಿರ sira. 1. Tbh. of ಶಿರಾ. Any tubular vessel of the body, etc. (ನರ, ನಾಡಿ G.; B. 4, 74).

ಸಿರ sira. 2. Tbh. of ಶಿರ (Šmd. 335; ಶಿರಸ್ಸು, ಮಣ್ಡೆ Nn. 162; ರುಣ್ಡ Šs.).

ಸಿರಸ sirasa. Tbh. of ಶೀರ್ಷ. (Bp. 9, 15; see Mr. s. ಧನಂಜಯ).

ಸಿರಸಲ sirasala. = ಸಿರ್ಸಲ, etc. — ಸಿರಸಲಗಿಡ. (ಶಿರೀಷ G.).

ಸಿರಿ siri. = ಸಿರಿಯು. Tbh. of ಶ್ರೀ (Šmd. 336; ಐಶ್ವರ್ಯ Čt. II, 117; Nn. 108; ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 124; ಲಕುಮಿ, etc., ಇನ್ದಿರೆ Šm. 6; ಎರವು, ವೆವಸ್ತೆ, ಸೂರುಳು, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ Nn. 149).

See Šmd. 159. 160. 296. 408; Čpr. 1, 97; 5, 46; Bp. 37, 32. ಸಿರಿ ಇದ್ದವಗೆ ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಹರನಾದಾನೇ?—ಬೆಳೇ ಸಿರಿ ಮೊಳೆಯಲೇ ಕಾಣುವದು.—ಸಿರಿ ಒಲಿದರೆ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಹರಿ ಒಲಿದರೆ ವೈಕುಣ್ಠ.—ಹುಲ್ಲಿನ ಉರಿ, ಕನಸಿನ ಸಿರಿ ನಿಲ್ಲದು (Prvs.). See Prv. s. ಬಾವ 1. — ಸಿರಿಕಣ್ಠ. Šiva (Bp. 58, 17). — ಸಿರಿಕಣ್ಡ. Tbh. of ಶ್ರೀಖಣ್ಡ (Šmd. 376; Čt. II, 48; Kk. 19; Šm. 24). — ಸಿರಿಕನ್ನೆ. The sunflower, Heliotropium indicum Lin. (ಮಧುಮೂಲಿ, ಹಣ್ಣೆ Mr. 150). — ಸಿರಿಕಾಕ. A raven (ವಾಯಸ, etc., ಕಾಡಕಾಗೆ Mr. 170). — ಸಿರಿಕಾಳಗಿಡ. A strongly smelling herb, Gynandropsis pentaphylla L. (St. & Pl.). — ಸಿರಿಕಾಳಿ. N. of a town (Bp. 50, 1). — ಸಿರಿಕುಡಿ. N. of a town (Bp. 26, 56). — ಸಿರಿಗಣೆ. -ಕಣೆ. A kind of coloured silk cloth (Bp. 11, 26). — ಸಿರಿಗನ್ಧ. Tbh. of ಶ್ರೀಗನ್ಧ. (ಚನ್ದನ, ಮಲಯಜ, ಶ್ರೀಖಣ್ಡ, etc. Hlâ.; Grj. 2, after 106). — ಸಿರಿಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. Excellent perfume (Čpr. 6, 92; 8, 87). — ಸಿರಿಗರ. Wealth looked upon as an evil spirit (Čpr. 10, 120). — ಸಿರಿಗಿರಿ. Tbh. of ಶ್ರೀಗಿರಿ. (Bp. 2, 45; 10, 13; 18, 9; 58, 34; 59, 3). 2, the Nukhta or comb duck, Sarcidiornis melanonotus (Bd.). — ಸಿರಿಗುರು. An excellent guru (Bp. 56, 8). — ಸಿರಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Wealth to be lost (Bp. 29, 28). — ಸಿರಿಧರ. Tbh. of ಶ್ರೀಧರ. (Bp. 43, 41). — ಸಿರಿಪಣ್ಡಿತ. Tbh. of ಶ್ರೀಪಣ್ಡಿತ. (Bp. 1, 10). — ಸಿರಿಪತಿಪಣ್ಡಿತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಶ್ರೀಪತಿಪಣ್ಡಿತ. (Bp. 9, 43). — ಸಿರಿಪರ್ವತ. = ಶ್ರೀಶೈಲ. (Bp. 12, 32). — ಸಿರಿಯ ಕರುಮಾಡ. A lotus (ಕೆಸರ್ಮಲ್ಲಿಗೆ, ತಾವರೆ, etc. Šs.); a beautiful upper story (ದುಬ್ಬುಳಿ Kk. 13). — ಸಿರಿಯ ತಮ್ಮ. The moon (ಚನ್ದಿರ, etc., ಶಶಿ Kk. 44). — ಸಿರಿಯರಸ. -ಅರಸ. Vishṇu (ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Šm. 5). — ಸಿರಿಯರಸಿ. -ಅರಸಿ. Lakshmî (ಶ್ರೀಸತಿ Kk. 7). — ಸಿರಿಯ ವರ. Vishṇu (Bp. 1, 46). — ಸಿರಿಯಾಳ. N. of a merchant (Bp. 9, 33. 44; 15, 26; 24 sum.; 24, 3; 25, 11-48; 31, 23; 38, 58; V. 14, 6, etc.). — ಸಿರಿಯಾಳಸೆಟ್ಟಿ. = ಸಿರಿಯಾಳ. (Bp. 24, 4. 74; 25, 13. 14). — ಸಿರಿಯಾಳು. = ಸಿರಿಯಾಳ. (Bp. 37, 44). — ಸಿರಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. A kind of coloured cloth (Bp. 11, 26). — ಸಿರಿವತ್ತು. -ಪತ್ತು. = ಸಿರಿವೊತ್ತು, q. v. — ಸಿರಿವರ. Tbh. of ಶ್ರೀವರ. (Dp. 63, 3). 2, the holy fig tree (ಅಶ್ವತ್ಥ, etc., ಅರಳೆ Mr. 113). — ಸಿರಿವಲ್ಲಭ. Vishṇu (My.); N. (Bp. 56, 42). — ಸಿರಿವೆಣ್. -ಪೆಣ್. An excellent woman (Čpr. 10, 128). — ಸಿರಿವೆಟು. -ಪೆಟು. = ಶ್ರೀವೆಟು. ಸಿರಿವೆತ್ತ ಹೆಗ್ಗಡೆಗಳ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ್ ಅಧಿಕೃತರ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 268). — ಸಿರಿವೊತ್ತು. -ಪೊತ್ತು. = ಸಿರಿವತ್ತು. The three auspicious periods of the day: dawn, noon, sunset (ಮುಂಚನ್ದೆ Čt. I, 81, o. r. ಮುಚ್ಚಂಜೆ). — ಸಿರಿಸೋಮನಾಥ. N. of a linga (Bp. 43, 47). — ಸಿರಿಹರಿ. Vishṇu or Kṛishṇa (Dp. 4).

ಸಿರಿಗಿ sirigi. N. of a woman (Bp. 27, 39).

ಸಿರಿಯ siriya. = ಸಿರಿ. Tbh. of ಶ್ರೀ (Šmd. 384).

ಸಿರಿಯದರ siriyadara. Tbh. of ಶ್ರೀದ್ವಾರ (Šmd. 384).

ಸಿರಿಯದಾರ siriyadâra. = ಸಿರಿಯದರ. (Šmd. 384).

ಸಿರಿಯಬಾರ siriyabâra. = ಸಿರಿಯದಾರ. (Šmd. 384).

ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ sirivattigĕ. = ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ, q. v.

ಸಿರಿವನ್ತ siri-vanta. (Šmd. 242). Tbh. of ಶ್ರೀಮತ್. A wealthy, etc. man (ಶ್ರೀಮನ್ತ, ಲಕ್ಷ್ಮೀವನ್ತ Nr.; ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳವ Mr. 233; My.). ಸಿರಿವನ್ತರ ಮನೆ (ಹರ್ಮ್ಯ Hlâ.). ಬಡವಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರಿವನ್ತನ ಹೆಣ್ಣು? (Prv.).—Feminine ಸಿರಿವನ್ತೆ (My.).

ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ sirivantigĕ. = ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ. The half of an earthen pot used for parching or frying (ಹುರಿಯೋಡು Šmd. II; Šm. 51; Kk. 80, o. r. ಸಿರಿವತ್ತಿಗೆ; Sk. roots ಶ್ರೀ, ಶ್ರೈ, ಸ್ತೈ, ಶ್ರಾ, to cook, to boil, to burn, etc.; *cf.* ಶ್ರಾಣ).

ಸಿರಿಸ sirisa. Boldness; heroism; pride (ಅದಟು, ಕಡುಪು, ದರ್ಪ Čt. II, 49).

ಸಿರಿಸ sirisa. Tbh. of ಶಿರೀಷ. The tree Acacia sirissa Buch. (ಬಾಗೆ Mr. 119; Čpr. 6, 49). ಸಿರಿಸದ ಮರ (ಶಿರೀಷ, ಭಣ್ಡಿಲ, etc. Nr.).

ಸಿರು siru. (= ಕವಲ್, bifurcation?). — ಸಿರುವಾಯಿ. -ಬಾಯಿ. A harelip (My.; T. ಕವರುದಡು).

ಸಿರೆ sirĕ. Tbh. of ಶಿರೆ. (ನಾಳಿಪತ್ರ, ನರೆ Mr. 456).

ಸಿರ್ಕಾ sirkâ. Vinegar (Mhr., H. ಶಿರಕಾ; Br. ಸಿರಕಾ, ಸಿರ್ಕಾ).

ಸಿರ್ಕು sirku. 1. = ಸಿಕ್ಕು 1, etc. To become entangled, impeded, etc. (ಪ್ರತಿಬನ್ಧ Šmd. Dh.).

ಸಿರ್ಕು sirku. 2. = ಸಿಕ್ಕು 2, etc. — ಸಿರ್ಕುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To obstruct, to impede (V. 32, 12).

ಸಿರ್ಸಲ sirsala. = ಸಿರಸಲ, ಸಿರಿಸ. Tbh. of ಶಿರೀಷ. A large tree, Albizzia lebbeck Benth. (Z.).

ಸಿಲ್ sil. = ಚುಲ್, etc. See ಮಣಿಸಿಲ್.

ಸಿಲಿಕು siliku. = ಸಿಲುಕು 1, etc. To come in contact with, to fall on (as water, Bp. 42, 31).

ಸಿಲುಕಿಸು silukisu. To cause to be entangled, etc. (Bh. 3, 23, 10).

ಸಿಲುಕು siluku. 1. = ಸಿಲಿಕು, ಸಿಕ್ಕು 1, etc. To become entangled, to be caught, etc. (Bp. 6, 6; 18, 59; 31, 23; 61, 14; J. 2, 57; 10, 12. 17; Râm. 5, 8, 74; Bh. 3, 13, 29; *cf.* ಸೆರ್ಕು). ಸಿಲುಕಿದುದು ಜನದೃಷ್ಟಿ ಬಲುಗತ್ತಲೆಯ ಬನ್ಧದೊಳ್ (Bh. 1, 16, 15). ಮರಗೂಡಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಹುಲಿಯ ಪೋಲ್ (1, 8, 53). ಭೂಪತಿಲಕ ಸಿಲುಕಿದನ್ ಆವದಿರೊಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ (2, 13, 45). **2,** to cause to go in, to insert, etc. (Râm. 3, 8, 69; T. ಚಣುಕ್ಕು).

ಸಿಲುಕು siluku. 2. = (ಸಿಕ್ಕು 2), ಸಿಡುಕು 2, (ಸಿಲ್ಕು 2), ಸಿಲ್ಕು 3. Troublesomeness, viciousness. (Tĕ. ಚಿಲುಗು, ಸಿಲುಗು, ಚಿರುಪು, mischief, etc., *cf.* ಸೆರಗು; T. ಚಿಲುಕ್ಕು, intricacy; trouble, impediment; quarrel). — ಸಿಲುಕುಗುದುರೆ. -ಕುದುರೆ. A troublesome, vicious, restive horse (ತೂಕಳ Hlâ.).

ಸಿಲುಕು siluku. = ಸಿಲ್ಕು. Balance in hand (of money, articles, etc., My.; Mhr., H. ಶಿಲಕ).

ಸಿಲುಬೆ silubĕ. = ಶಿಲುಬೆ. A crucifix, a cross (My.; Br., M. ಸಿಲುವೆ; Syriac *ślîbo;* H. ಶಲೀಬ್; H. ಶಲ್ಬ್, crucifixion).

ಸಿಲುವು siluvu. (= ಜಿನುಗು 1, etc.). Thin, as boards, paper, sheets of metal; transparent, as water (My.).

ಸಿಲೆ silĕ. 1. Tbh. of ಶಿಲೆ. A stone; a rock (Abh. P. 7, 57; 14, after 88).

ಸಿಲೆ silĕ. 2. = ಸೆಲೆ 2, q. v. See ಬೆಟ್ಟ-.

ಸಿಲ್ಕು silku. 1. = ಸಿಕ್ಕು 1, etc., ಸಿರ್ಕು 1 (Šmd. Dh.). ತಗಹಿಂ ಸಿಲ್ಕಿದಂ (Šmd. 157). See Šmd. 264; Čpr. 9, 122; Grj. 4, 16; 5, 49; Bp. 9, 12; 40, 7; Rśv. 6, after 11; 13, 103.

ಸಿಲ್ಕು silku. 2. = ಸಿಕ್ಕು 2, etc. An object to entangle or catch game (Rśv. 5, after 114).

ಸಿಲ್ಕು silku. 3. = ಸಿಲುಕು 2, etc. Troublesomeness, etc. ಸಿಲ್ಕಾದ ಕುದುರೆ ಸೂಕಳನ್ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 276).

ಸಿಲ್ಕು silku. = ಸಿಲುಕು. (My.).

ಸಿಲ್ಲಿಮಿಳ್ಳಿ sillimilli. Insignificant, trivial, trifling (S. Mhr.).

ಸಿಲ್ಹ silha. Tbh. of ಸಿಹ್ಲ. (ಊದ, ಲೋಬಾನ G.).

ಸಿವ siva 1. Tbh. of ಶಿವ. See ಶಿವೆ. — ಸಿವರಾಮುಕಳ್ಳಿ. The prickly pear (St. & Pl.). — ಸಿವಹೊನ್ನಿ. = ಸಿವನ್ನಿ, q. v. (Z.).

ಸಿವ siva. 2. Tbh. of ಸಿಂಹ. See Prv. s. ಹಸ್ತಿ.

ಸಿವಂಗಿ sivaṅgi. The tiger-wolf, the hyena; a leopard used in hunting (ತರಕ್ಷು, ಮೃಗಾದನ Si. 167; My.; Tĕ. ಚಿವ್ವಂಗಿ, ಶಿವಂಗಿ, ಶಿವ್ವಂಗಿ; T. ಚಿವಿಂಗಿ; M. ಚಿವಿಙ್ಙ).

ಸಿವಡಿ sivaḍi. = ಸಿವಡು, ಸಿವುಡಿ, ಸಿವುಡು. A coil or truss of palmyra-leaves (Bp. 31, 28; 53, 73); a bundle, a mass (Bh. 10, 1, 49).

ಸಿವಡು sivaḍu. = ಸಿವಡಿ, etc. A pad to be put under a load on the head or underneath a pitcher or vessel (My.). **2**, a truss or bundle of straw or grass (B. 2, 19; 3, 123), or of betel-leaves (ಎಲೆಯ ಸಿವಡು G. 196).

ಸಿವನಿ sivani. (= ಸಿವನ್ನಿ?). ಕಿಱಿಯ ಸಿವನೀ ಮರ (ಕಟ್ಟಲ Si. 131).

ಸಿವನ್ನಿ sivanni. = ಸಿವಹೊನ್ನಿ s. ಸಿವ 1, ಸೀವನ್ನಿ q. v. The tree Gmelina asiatica Roxb. (Z.).

ಸಿವಱು sivaṟu. = ಸಿಗಱ್, etc. (My.).

ಸಿವಿಗೆ sivigĕ. Tbh. of ಶಿಬಿಕೆ (Šmd. 342; Čpr. 7, after 81; Abh. P. 15, after 183).

ಸಿವಿಲ್ sivil. "Civil" (My.; Si. 55).

ಸಿವುಡಿ sivuḍi. = ಸಿವಡಿ, etc. A pad to be put under a load on the head or underneath a pitcher or vessel (Bp. 36, 48).

ಸಿವುಡು sivuḍu. = ಸಿವಡು, etc. A pad, etc. (ಸಿವ್ಬಿ Šm. 65; ಸಿವ್ಬೆ Kk. 68; My.). **2**, a truss or bundle. ಹುಲ್ಲಿನ ಸಿವುಡು (G. 547. 556).

ಸಿವುಱು sivuṟu. = ಸಿವಱು, etc. (My.).

ಸಿವೆ sivĕ. Tbh. of ಶಿವೆ (Šmd. 335).

ಸಿಸವೆ sisavĕ. Tbh. of ಶಿಂಶಪಾ. The tree Dalbergia sisu Roxb. (ಅಗುರು, ಕಪಿಲತನ, ಪಿಚ್ಛಿಲೆ, ಭಸ್ಮಗರ್ಭೆ G.).

ಸಿಸಿಲ್ sisil. N. of a fish (ನಲಮೀನ, ಚಲಿಚಮ Nr., o. r. ನಡಮೀನ).

ಸಿಸು sisu. Tbh. of ಶಿಶು. (Bp. 47, 34).

ಸಿಸ್ತು sistu. = ಶಿಸ್ತು. ಸಿಸ್ತು ಇಲ್ಲದ ಭೂಮಿಗೆ ಶಾಮಿಲಾತು ಕೂಡೀತೋ? (Prv.).

ಸಿಹಿ sihi. = ಸೀ 1. Sweetness (ಮಧುರ Nr.; My.). ಸಿಹಿ ಅಹುದು (ಮಧುರ, ಸ್ವಾದು Nr.). ಸಿಹಿ ಆದರೆ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ, ಕಹಿ ಆದರೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಸಿಹ್ಲ sihla. = ಸಿಲ್ಹ. *Olibanum,* benzoin, Indian incense.

ಸಿಹ್ಲಕ sihlaka. *Olibanum.*

ಸಿಳ್ಳು siḷḷu. 1. Whistling (of men or birds, C.; Mhr. ಶಿಳೂಳ, ಶಿಟೀ, ಶಿವಳ, ಶಿಳೀ). — ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕು. To whistle (C.).

ಸಿಳ್ಳು siḷḷu. 2. = ಸಿಡ್ಲು 2, ಸಿಳ್ಳೆ 2. Rheum of the eye (S. Mhr.).

ಸಿಳ್ಳೆ siḷḷĕ. 1. Bifurcation; a fork, as that formed by two branches (Tĕ. ಚಿಳ್ಳು, ಚಿಳ್ಳೆ). ಹಕ್ಕೀಸಿಳ್ಳೆಗಿಡ (ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷ, ಮಧುರಕ, ಶೃಂಗ, ಹ್ರಸ್ವಾಂಗ, ಜೀವಕ Si. 157). ಮರದ ಸಿಳ್ಳೆ (ಸರ್ವಲಿ, ತೋಮ, ಡಾಣೆ ಮುನ್ನಾದ ಆಯುಧ 290).

ಸಿಳ್ಳೆ siḷḷĕ. 2. = ಸಿಳ್ಳು 2, etc. — ಸಿಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye full of rheum (S. Mhr.). — ಸಿಳ್ಳೆಮುಸುಡು. A face covered with rheum, a nasty face (Râm. 5, 8, 72; S. Mhr.).

ಸೀ sī. 1. = ಸಿಹಿ, (ಸೀಯಿ). Sweetness (C.; *cf.* ಸಿಯ್ಯನೆ; see s. ಜೇನ್ and ತೀಯು; T. ತಿತ್ತಿ, ತೀ, ತೀಯ, ತೇಕ್ಕು, ತೇಮ್, M. ತಿತ್ತಿ, Tĕ. ತಿಯ್ಯ, ತೀಪಿ, ತೀಪು, sweetness). ಸೀ ಆಗಿ ಇರುವಿಕೆ (ಮಧುರ Si. 50); ಸೀ ಆದದು (ಸ್ವಾದು 431; ಮಧುರ 454). ಆಡಿನ ಹಾಲು ಸೀ ಆಗಿ ಇರುವದು (B. 5, 15). ಈ ಹೊತ್ತು ಹರಿಕಥೆ ಸೀಯೋ? ಉಪ್ಪೋ?—ಕಬ್ಬು ಸೀಯನ್ನ, ಬುಡವರಿಯನ್ನರ ಅಗಿಯ ಬಾರದು.—ದ್ರಾಕ್ಷ ಸೀಯೆನ್ನು, ಬಳ್ಳಿ ಸಹ ತಿನ್ನ ಬಾರದು.—ಬೇವು ಸೀಯಾಗದು, ಸಕ್ಕರೆ ಕಹಿಯಾಗದು.—ಸಂಗತಿ ಸೀಯೋ? ಬಾಟೀ ಹಣ್ಣು ಸೀಯೋ? (Prvs.). — ಸೀಕರಣೆ. The pulp of ripe manges mixed with milk and sugar (J. 6, 44; My.; B. 3, 94). — ಸೀಕಾಯ್. A sweet fruit (Jńs. 22, 29). — ಸೀಕುಂಬಳ. A kind of pumpkin (Si. 161). — ಸೀಗೆಣಸು. A prickly climbing plant, the Goa potato, Dioscorea aculeata L. (St. & Pl.). — ಸೀದೊಣ್ಣೆಬಳ್ಳಿ. -ತೊಣ್ಣೆ-. A climbing herb, Zehneria umbellata Thwait. (St. & Pl.; My.). — ಸೀನಿವ್ವಿ. = ಸಕ್ಕರೆ ನಿವ್ವಿ. (My.). — ಸೀನೀರು. Drinking water (C.). — ಸೀಪಲ್ಯ. A vegetable dish without tamarind (My.; Si. 310). — ಸೀಮಣ್ಣು. Soil without saltishness (Si. 100). — ಸೀಮಾವು. A mango that is sweet also when unripe (My.). — ಸೀಮೊಸರು. Curds that are fresh and sweet (My.). — ಸೀಸಾಱು. Pepper water without tamarind (My.). — ಸೀಸೋರೆ. The gourd Lagenaria vulgaris Ser. (ತುಮ್ಬಿ, ಅಲಾಬು Si. 161; My.). — ಸೀಹಿರಳೆ. A sweet lime (My.).

ಸೀ sī. 2. = ತೀ 1. To be scorched or burnt, to be singed, to be parched (My.). P. p. ಸೀದು (Čpr. 5, 132; Grj. 9, 22; 23, 20). ಮಾರ್ಗದ ತೃಣಂ ಸೀಯೆ (Šsv. 3, 57). ಝಳಕೆ...ಅಮ್ಬುಜದೆಸಳು ಸೀದವು (Bh. 1, 20, 54). ಪಕ್ಕಿಗಳ ನುಣ್ಣಱಿ ಸೀದುದು;...ಬೇಸಗೆಯುಗ್ರಮ್ ಎನ್ತುಟೋ! (Ršv. 5, 46). ಗರಲಮಯದ ಉರಿಯೊಳ್ ಎವೆ ಸೀವುದು (J. 24, 4). ಸೀದು ಹೋದ ಅನ್ನ (ಭಿಸ್ಸಟೆ, ದಗ್ಧಿಕೆ Si. 315). **2,** to scorch, etc. (My.).

ಸೀ sī. 3. The state of being scorched, burnt, etc. (Bp. 14, 9). — ಸೀತೆನೆ. A parched ear of corn (ಅಭ್ಯೂಷ Hlâ.; ಉಷೆ Mr. 375, o. r. ಉಪ).

ಸೀ sī. 4. (= ಜೀ; *cf.* ಕೀವು). — ಸೀಮುಱು. -ವುಱು. O. r. of ಎವುಱು s. ಎ 13. (Šmd. II).

ಸೀಕರ sīkara. = ಶೀಕರ, etc. *Thin or drizzling rain, etc.*

ಸೀಕರಿ sīkari. The state of being scorched, burnt, singed or parched. — ಸೀಕರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಸೀಕರಿಯಾಗು. (J. 21, 41). — ಸೀಕರಿ ಮಾಡು. To reduce to charcoal, to burn up (Râm. 5, 9, 13). — ಸೀಕರಿಯಾಗು. -ಆಗು. To become scorched, to be burnt, etc. (Bp. 60, 18). — ಸೀಕರಿವೋಗು. -ಪೋಗು. = ಸೀಕರಿಯಾಗು. (Abh. P. 7, 89; Grj. 8, after 77; Šsv. 2, 107; Bh. 4, 4, 55).

ಸೀಕು sīku. That is scorched, burnt, singed, etc.; anything burnt at the inside bottom of a vessel in cooking (My.). ಓಗರದ ಸೀಕು (ಭಿಸ್ಸಟೆ, ದಗ್ಧಿಕೆ Nr.). ಅನ್ನದ ಸೀಕು (ಭಿಸ್ಸಟೆ, etc. Si. 315).

ಸೀಕು sīku. = ಚೀಕು. "Sick" (My.).

ಸೀಗಡಿ sîgaḍi. A very small kind of fish that is sold in a dried state (My.; ಗಡಕ, ಶಕುಲಾರ್ಭಕ Si. 87; Tu. ತೀಕೊಡೆ).

ಸೀಗುಡಿ sîguḍi. = ಸೀಗಡಿ. (Ršv. 5, 115).

ಸೀಗುರಿ sîguri. A kind of chowrie (ಚಾಮರ, ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ Hlâ.). See Grj. 2, after 106; Râm. 1, 13, 4; Bh. 3, 10, 51; J. 3, 17; 8, 38; 22, 5; 33, 26.

ಸೀಗುರಿಸು sîgurisu. ಸೀಗುರಿಸಿತನಲ್ಕೆ ಬಳ್ಳಿ ಮೂಡಿದುದಕ್ಕುಂ (Bhn. 12, o. r. ಬಳ್ಳಿ ಮೂಲಿದುದಕ್ಕುಂ; *cf.* ಸೂಗರಿಸು?).

ಸೀಗೆ sîgĕ. A climbing prickly shrub the pods of which are used like soap for washing the hair, etc., Acacia concinna D. C. (ತೈಲಾರಿ Mr. 150; C.; ಚರ್ಮಕಶೆ, ಭೂರಿಫೇನ, ಶಾತಲೆ G.; Tĕ. ಶೀಕಾಯೆ, ಸೀಕಾಯೆ; T. ಚೀಯಕ್ಕಾಯ್; M. ಚೀಕ್ಕಕಾಯಿ, ಚೀಯಕ್ಕಾಯಿ; see ಸೀಗೆಕಾಯಿ. Note: The soap-nut tree is often called ಸೀಗೆ, but not correctly; the soap-nut tree is ಅಣ್ಟವಾಳ, etc.). ಇವನ ವನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆ.— ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ.— ಬಾಚಿ ಯೊಳಗೆ ಸೀಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಸೀಗೆಕಾಯಿ. The pod or berry of sîgĕ (C.). — ಸೀಗೆಬಳ್ಳಿ. = ಸೀಗೆ. (C.). — ಸೀಗೆ ಬೇಲಿ. A hedge of sîgĕ (My.). — ಸೀಗೆಸೊಪ್ಪು. The leaves of sîgĕ (medicinally used, My.).

ಸೀಟು sîṭu. 1. = ಸೀಣ್ಟು, q. v. (My.; *cf.* ತೀಡು 2; Tĕ. ದೇಕು, to creep or slide along the ground on the posteriors).

ಸೀಟು sîṭu. 2. The act of rubbing the anus on the ground, etc. — ಸೀಟುಗಾಲು. -ಕಾಲು. Feet that rub or drag on the ground in walking (My.).

ಸೀಣ್ಟು sîṇṭu. = ಸೀಟು 1. To rub the anus: to move or slide along on the posteriors whilst sitting on the ground (as children or maimed persons do, ಗುದಸಮ್ಮಾರ್ಜನ Šmd. Dh.).

ಸೀತ sîta. Tbh. of ಶೀತ (Šmd. 335).

ಸೀತಱ್ sîtaṟ. Anger, wrath (ಮುಳಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಸೆಣಸು, ಕನಿಸು, etc., ಕೋಪ Šm. 39; ಕೋಪವಿಕಾರ Kk. 52; ಕೆಕ್ಕಳಿಸಿದುದು, ಭಯವಿಕಾರ Šs.; see ಸಿಟ್ಟು & ಸೀವರಿಸು).

ಸೀತಳ sîtaḷa. Combined derangement of the three humours etc. (ಗ್ರಹಣಿ, ಸನ್ನಿ Mr. 387).

ಸೀತಾಕುಮಾರ sîtâ-kumâra. Lava or Kuša (J. 20, 48. 59. 62).

ಸೀತಾಧುನಿ sîtâ-dhuni. N. of a river (Čpr. 1, 79).

ಸೀತಾಪತಿ sîtâ-pati. Râma (My.).

ಸೀತಾಫಲ sîtâ-phala. The custard-apple, Anona squamosa Lin., originally American, but now naturalized in India (C.; Tĕ., T., Mhr.).

ಸೀತಾರಮಣಿ sîtâ-ramaṇi. Sîtâ (J. 18 sum.).

ಸೀತಾರಾಮು sîtâ-râma. Râma; N. (My.).

ಸೀತಾಸ್ರೋತ sîtâ-srôta. = ಸೀತಾಧುನಿ. (Čpr. 1, 82).

ಸೀತಾಳ sîtâḷa. = ಸೀತಾಳೆ 1. Tbh. of ಶೀತಲೆ. The chicken-pox (My.). — ಸೀತಾ‍ಸಿಡುಬು. = ಸೀತಾಳ. (My.).

ಸೀತಾಳೆ sîtâḷĕ. 1. = ಸೀತಾಳ. (My.).

ಸೀತಾಳೆ sîtâḷĕ. 2. Tbh. of ಶ್ರೀತಾಳೆ. (My.).

ಸೀತು sîtu. P. p. of ಸೀನು 1. (My.).

ಸೀತೆ sîtĕ. ಸೀತಾ. *A furrow, the track or line of a plough-share* (ಸಾಲು Mr. 371). 2, *N. of the wife of Râmačandra, daughter of king Janaka; N.* 3, a kind of grass (ನೂನುವೆ Mr. 110). See Šmd. 68, 155; Bp. 54, 39; J. 16, 34; 18, 4. 8. 23. 26. 39. 51. 60. ಬೆಳಗಾನಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ ಏನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದ (Prv.).

ಸೀತೋದಾನದಿ sîta-udâ-nadi. N. of a river (Čpr. 3, after 9).

ಸೀತ್ಕಾರ sît-kâra. A sound made in shivering with cold, sighing (Čpr. 7, 151; Ršv. 9, 22; J. 28, 38). 2, a sound made in sexual enjoyment.

ಸೀತ್ಕೃತ sît-kṛita. = ಸೀತ್ಕಾರ No. 2. (ಸುರತದೊಳ್ Mr. 89).

ಸೀತ್ಯ sîtya. *Ploughed, tilled.* 2, *corn, grain;* a young plant, as of rice, etc. (ಸಸಿ Mr. 371).

ಸೀಧು sîdhu. = ಶೀಧು. (Sk.; G.).

ಸೀಧ್ರ sîdhra. The anus. (R.).

ಸೀನ್ sîn. 1. (Šmd. 59). = ಸೀನು 1. To sneeze (ಕ್ಷುತಕರಣ Šmd. Dh.; T. ಚೀನ್ದು, Tĕ. ಚೀದು, M. ಚೀನ್ದು, ಚೀಟ್ಟು, to blow the nose; T. ತುಮ್ಮು, ತುಮ್ಮು, to sneeze; Mhr. ಶಿಂಕಣೇಂ, to sneeze; ಶಿಂಕ, ಸಿಂಕ, a sneeze; ಶಿಂಕರಣೇಂ, to blow the nose). P. ps. ಸೀನ್ತು, ಸೀನ್ದು (Šmd. 287 Cm.). ಸೀನ್ಪಂ (275).

ಸೀನ್ sîn. 2. = ಸೀನು 2. Sneezing; a sneeze (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುತ, ಕ್ಷವ Nr.; ಕ್ಷುತ Mr. 387).

ಸೀನು sînu. 1. = ಸೀನ್ 1. (C.). P. p. ಸೀತು, ಸೀನಿ. ಬಾತವರು ಬದುಕುವದಿಲ್ಲ, ಸೀತವರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲ.— ಸೀತರೆ ಬೀಟುವ ಮೂಗು ಶಿವರಾತ್ರಿವರೆಗೆ ಇದ್ದೀತೇ?— ಸೀನಿದರೆ ಶ್ವಾನನಾದಾನೇ?— ಸೀನಿದರೆ ಹೇನು ಹೋದೀತೇ?— ನೆಗಡಿಯವ ಸೀನುವಾಗ್ಯೆ ದಗಡೀ ಮಗ! ಎನ್ದರೆ ನಿತ್ತಾನೇ? (Prvs.).

ಸೀನು sînu. 2. = ಸೀನ್ 2. (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುತ, ಕ್ಷವ Si. 200; ಕ್ಷುತ G.; Râm. 5, 3, 45; My.). ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಸೀನು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೀಪಿಸು sîpisu. To cause to suck (My.).

ಸೀಪು sîpu. = ಚೀಪು. To suck (My.). ಬೊಟ್ಟು (finger) ಸೀಪಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಾತೇ? (Prv.).

ಸೀಬ್ sîb. A sound used in calling cats. — ಸೀಬ್ ಸೀಬ್. rep. (My.).

ಸೀಬರಿ sîbari. — ಸೀಬರಿಬಳ್ಳಿ = ಸೀಬರಿಬೇರು. (Z.). — ಸೀಬರಿ ಬೇರು. A scandent thorny shrub with needle-like leaves, Asparagus sarmentosus Lin. (Z.); also Asparagus racemosus Willd. (Z.).

ಸೀಬಿ sîbi. The guava (My.; see ಪೇರಲ; *cf.* H. ಸೇಬ್, ಸೇವ್, an apple). — ಸೀಬಿಹಣ್ಣು. A ripe guava (My.).

ಸೀಬು sîbu. (fr. ಸೀಳ್ 2?). A bamboo-slit (Bp. 16, 21; B. 4, 122; My.). 2, twigs cut off from bamboos and put on the roofs of houses to protect them against monkeys (My.).

ಸೀಮ sîma. = ಸೀಮೆ. Force, ability, etc. (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ Bhn. 19, o. r. ಸೀಮೆ; Mhr. ಸೀಮಾ, excess, extravagance).

ಸೀಮನ್ sîman. = ಸೀಮೆ. (Šmd. 107; Sk.).

ಸೀಮನ್ತ sîmanta. *A separation or parting of the hair on each side of the head so as to leave a line* (made for the first child, My.; ಬಯ್ತಲೆ Mr. 320; J. 18, 37).

ಸೀಮನ್ತಕರಣ sîmanta-karaṇa. The act or ceremony of parting the hair. (My.).

ಸೀಮನ್ತಪುತ್ರ sîmanta-putra. A first-born son (My.). Feminine ಸೀಮನ್ತಪುತ್ರಿ (My.).

ಸೀಮನ್ತಪ್ರಸ್ತ sîmanta-prasta. The ceremony of parting the hair connected with a meal (My.).

ಸೀಮನ್ತಮಣಿ sîmanta-maṇi. A jewel worn on the parting of the hair (J. 18 sum.).

ಸೀಮನ್ತರತ್ನ sîmanta-ratna. = ಸೀಮನ್ತಮಣಿ. (Ššv. 1, after 81).

ಸೀಮನ್ತರೇಖಾವಿಲಾಸ sîmanta-rêkhâ-vilâsa. The beauty of the sîmanta line (Čpr. 1, after 94).

ಸೀಮನ್ತಿನಿ sîmantini. She who has hair-parting, *a woman.*

ಸೀಮನ್ತೋನ್ನಯನ sîmanta-unnayana. Arranging the parting of the hair, N. of one of the saṁskâras (observed by women in the sixth or eighth month of their first pregnancy, My.).

ಸೀಮೆ sîmĕ. ಸೀಮಾ. = ಸೀಮ, ಸೀಮನ್. *A boundary, bound, border, limit, margin, frontier* (see ಅನ್ನಂ, ಅನ್ನೆಗಂ, ಇನ್ನೆಗಂ, etc.); a mark, land-mark; a bank, shore, coast; the horizon; a field. 2, a country (not Sk.; My.; Tĕ., T.). 3, Europe (not Sk.; My.; Tĕ., T.). ಸೀಮೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕರ ಕರೆ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). — ಸೀಮೆಕೋಳಿ. A duck; a goose; a turkey (My.). — ಸೀಮೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Sago (My.). — ಸೀಮೆಯಗಸೆ. -ಅಗಸೆ. The ring-worm shrub, Cassia alata Lin. (St. & Pl.). — ಸೀಮೆಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Kerosene oil (My.). — ಸೀಮೆಸುಣ್ಣ. Chalk (My.; B. 4, 126).

ಸೀಯಾಳ siyâḷa. A tender cocoa-nut (B. 2, 41). 2, the water of an unripe cocoa-nut (Mg.).

ಸೀಯಿ siyi. = ಸೀ 1. (Si. 124; *only* in Si.).

ಸೀರ್ sir. = ಈರ್ 3, ಸೀರು 1. A nit, an egg of a louse (ಲಿಕ್ಷೆ Nr.). ಸೀರ್ಗಳ್ (Šmd. 51). *Cf.* ಈರ್ 3.

ಸೀರ sira. N. of a grâma. — ಸೀರನಾಡುಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. N. of a class of Tĕlugu smârta Brâhmaṇas (My.).

ಸೀರ sîra. *A plough.* 2, the sun.

ಸೀರಣ siraṇa. = ಚೀರಣ, etc., ಸೀರ್ಣ. A small chisel (My.).

ಸೀರಣ sîraṇa. See Mr. s. ಚಾಳಿಯ.

ಸೀರಣಿಗೆ siru1 or 2-aṇigĕ. = ಈರಣಿಗೆ s. ಈರ್ 3. A comb for clearing the head of nits and lice (My.; ಪ್ರಸಾಧನಿ, ಕಂಕತಿಕೆ Si. 231). — ಸೀರಣಿಗೆಕಸ. A common weed, Sesbania aculeata Pers. (Z.).

ಸೀರಪಾಣಿ sîra-pâṇi. Plough-handed: *Balarâma.*

ಸೀರಾಂಗ sîra-aṅga. *A plough-share.*

ಸೀರಿ sîri. Having a plough: *Balarâma.*

ಸೀರಿಸು sirisu. To cause to louse (My.).

ಸೀರು siru. 1. = ಸೀರ್, etc. (My.; Tĕ. ಸೀರಿ, the louse called pediculus pubis).

ಸೀರು siru. 2. = ಈರ್ 2. To clean from lice, to louse (My.).

ಸೀರೆ sîrĕ. Tbh. of ಚೀರ (Šmd. 347. 364). Cloth; a garment in general (not sewed); a female's garment (not sewed, ಚೇಲ, ಚೀರ, ವಾಸಸ್, ಕರ್ಪಟ, ಆಚ್ಛಾದನ, ಅಮ್ಬರ, ಅಂಶುಕ, ವಸ್ತ್ರ, ಸಿಚಯ, ಪಟ Hlâ.; ವಾಸ, ಆಚ್ಛಾದನ, ವಸ್ತ್ರ, ಪಟ, ಚೇಲ, ಸಿಚಯ, ಅಂಶುಕ, ವಸನ, ಅಮ್ಬರ Mr. 341; ಮೇಖಲೆ, ವಸ್ತ್ರ Nn. 118; ಪುಟ್ಟುಗೆ Čt. II, 78; ಹುಟ್ಟಿಗೆ Šm. 72; ಜವಳಿ 112; ವಸ್ತ್ರ, ಚೇಲ, ವಸನ, etc. Nr.; ನೇತ್ರ Mr. 516). ಹತ್ತಿಯಿನ್ದ ಆದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಬಾದರ); ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು (ಅಂಚಲ); ಹೊಸ ಸೀರೆ (ಅಹತ); ಹರಿಯ ಸೀರೆ (ಪಟಚ್ಚರ Hlâ.). ಕಾರ್ಪಾಸ ಬಾದರಮೆಮ್ಬು ೨ ಫಲದಿನ್ದ ಆದ ನೂಲ ಸೀರೆ (ಫಾಲ); ತೆರಳೆಯು ಹುಳು ಮುಕುಲಾಕಾರದಿನ್ದ ಮಾಡಿದುದ ಬಿಡಿಸಿ ನೆಯ್ದ ಸೀರೆ (ಕೌಶೇಯ); ಮೃಗಂಗಳ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದಾದ ಸೀರೆ (ರಾಂಕವ); ಹೊಸ ಸೀರೆ (ಅನಾಹತ, ನವಾಮ್ಬರ, etc.); ಹಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮಹಾದಾನ); ಹೊದಕೆಯ ಸೀರೆ (ನಿವೀತ, ಪ್ರಾವೃತ); ಸೀರೆಯ ನೀಳ (ದೈರ್ಘ್ಯ, ಆಯಾಮ, etc.); ಹರಿಯ ಸೀರೆ (ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ); ಮಾಸಿದ ಹರಿಯ ಸೀರೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ); ಲೇಸಪ್ಪ ಸೀರೆ (ಸುಚೇಲಕ, ಪಟ); ದೊಡ್ಡ ನೂಲ ಸೀರೆ (ವರಾಶಿ, ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ, ಉಡುವ ಹುಟ್ಟಿಗೆ); ಹಚ್ಚಡಿಕೆಯ ಸೀರೆ (ನಿಚೋಲ, ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ, ಹಚ್ಚಡ); ಉಡುವ ಸೀರೆ (ಪರಿಧಾನ, etc.); ಸೀರೆಯ ಹೊರೆವ ಚೂರ್ಣ (ಪಿಷ್ಟಾತ, ಪಟವಾಸಕ Nr.). ನಾರು ನೂಲು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿನ್ದ ನೆಯಿದ ಆ ಸೀರೆ ನಾಲ್ಕು ತೆರನಕ್ಕು (Mr. 341); ಪೊಸ ಸೀರೆ (ಅನಾಹತ); ಪೊಸತರಿದದು (ಪಟಚ್ಚರ 342); ಒಳಗುಡುವ ಸೀರೆ (ಅನ್ತರ 531). ನಿವಸನೋದ್ವಹನಮೆನ್ದು, ಮದುವೆಯ ಮುಯ್ಯ ಸೀರೆ (Šmd. 239). ಸೀರೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ದು ಹಾಳೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.— ನೆರಮನೇ ಜಕಣಿಗೆ ತವರ ಮನೇ ಸೀರೆಯೋ?— ಸೀರೆ ಆದರೆ ಹಾರವ ಗಿತ್ತಿಗೆ ಆಗದೇ?— ಸೆರೇ ವರಹ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸೀರೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೇಡ.— ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮೊಳ ಅನ್ದಳು (Prvs.). See Čpr. 7, after 69; Bp. 22, 65; 28, 19; 53, 49; Si. 222. 223. 459. — ಸೀರೆಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A cloth-stealer (ಪಟಚೌರ Hlâ.). — ಸೀರೆರೋಗ. A morbid issue of blood from the yôni (My.). — ಸೀರೆವರದ. -ಪರದ. A cloth-merchant (ದೂಸಿಗ Šm. 67).

ಸೀಱ sir̤a. = ಗೀಱು 2, etc. A line, a streak, a stripe; full of lines or stripes (B. 3, 74).

ಸೀಱು sir̤u. 1. To be scattered, to be sprinkled, to fly about. P. p. ಸೀಱಿ (Čpr. 4, 40).

ಸೀಱು sir̤u. 2. = ಕೇಱು 2, ಸೇಱು. To grow enraged, to become angry; to grow very contentious or quarrelsome (ದುಃಕಲಹ Šmd. Dh., o. rs. ದುಃಖುಲಹ, ದುಃಖುಲಯ; Bp. 26, 21; 56, 20; M. ಚೀಱ್ಟು, T. ಚೀಱ್ದು, to hiss, rage, rail at one; see ಸಿಟ್ಟು); to rail at, etc. (see ಸೇಱು).

ಸೀಱು sir̤u. 3. = ಚೀಱು 3. Raging, fierceness. (M. ಚೀಱ್ಚ, ಚೀಱ್ಟು). — ಸೀಱ ನಾಯಿ. = ಚೀಱ ನಾಯಿ. (My.).

ಸೀಱು sir̤u. 4. = ಚೀಱ್, etc. To scream, etc. (Bp. 52, 13).

ಸೀಱುಡು sir̤uḍu. A cascade (?). ಕರೆದವು ಸೀಱುಡುಗಳ್, ಪೆರ್ಮರಗಾಡೆಲೆಯಿಕ್ಕಿ, ಕಟ್ಟಿಲೆವಿರ್ದವು, ತೊಱೆಗಳ್ ಪರಿಗೆಟ್ಟುವು, ಬೆಳ್ಪಯಲೊಳ್ ಸರಳಿಸಿದವು ಮರುಮರೀಚಿಕಾವಾಹಂಗಳ್ (Abh. P. 7, 86).

ಸೀಱುಮ್ಬುಳ್ sir̤umbuḷ. Being scattered, sprinkled, etc. (ಸೂಸಾಟ Šs.; Kk. 51; Šm. 61). — ಸೀಱುಮ್ಬುಳಾಡು. -ಆಡು. To sprinkle about (Ršv. 5, after 55).

ಸೀಱ್ sir̤. Being scattered, sprinkled, etc.— ಸೀಱ್ಪನಿ. Spray or fine drops of water (Ršv. 2, after 8; 5, 69; V. 9, 49).

ಸೀಱ್ಣ sir̤ṇa. = ಸೀರಣ, etc. (My.).

ಸೀಱ್ಪ sir̤pa. A finger-ring (ಅಂಗುಲೀಯ Mr. 344).

ಸೀಲ್ sîl. Tbh. of ಶೀಲ (Šmd. 365).

ಸೀಲೆ sîlĕ. Tbh. of ಚೇಲ (Šmd. 347). ಸೀಲೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಧ್ವನಿ (ಮರ್ಮರ Nr.).

ಸೀವಟ sîvaṭa. A squeezed mass or a mass (of fruits, fo. ', etc., Bh. 3, 9, 21; Mhr. ಚಿಂವಟ, ಚಿವಡಾ).

ಸೀವನ sivana. *Sewing, stitching;* a seam, suture.

ಸೀವನಿ sivani. = ಸೀವನ್ನಿ. ಕಬಿಯ ಸೀವನೀ ಮರ (ತ್ರಿಪರ್ಣಿಕೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, etc. Si. 131). 2, a needle (Sk.).

ಸೀವನೆ sivanĕ. = ಸೀವನ್ನಿ. ಸೀವನೆಯ ಮರ (ಗಮ್ಭಾರಿ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ, etc. Si. 129).

ಸೀವನ್ನಿ sivanni. = ಸಿವನ್ನಿ, ಸಿವಹೊನ್ನಿ, (ಸೀವನಿ, ಸೀವನೆ). Tbh. of ತ್ರಿಪರ್ಣಿ (ಗಮ್ಭಾರಿ, ಸರ್ವತೋಭದ್ರೆ, ಕಾಶ್ಮರಿ, ಮಧುಪರ್ಣಿಕೆ, ತ್ರಿಪರ್ಣಿ, ಭದ್ರಪರ್ಣಿ, ಕಾಶ್ಮರ್ಯ Nr.; ಕಾಶ್ಮರಿ Mr. 122). ಕಬಿಯ ಸೀವನ್ನಿ (ತ್ರಿಪರ್ಣಿಕೆ, ಕುಮುದಿಕೆ, ಕುಮ್ಭಿ, ಕೈಟರ್ಯ, ಕಟ್ಫಲ Nr.).

ಸೀವರ sivara. Tbh. of ಶೀಕರ (Šmd. 362; ತುನ್ತುರ್ವನಿ Čt. I, 75; ತುಷಾರ II, 88; ತನ್ದಲ್, ಜಲಕಣ Kk. 13, Šm. 35). *Cf.* ಜೂಪಱ.

ಸೀವರಿಸು sivarisu. (ಸೀವಱಿಸು). To hiss, to puff, to pass the proper temper, to show disgust or disdain (Râm. 4, 3, 7; 5, 8, 45; 6, 12, 34; 6, 50, 40; Bh. 8, 24, 41; J. 5, 54; 8, 39; 17, 56; 19, 15; *cf.* ಸೀತಱ್, ಸೀಱು 2).

ಸೀವು sivu. To adorn (ಭೂಷಣ Šmd. Dh.).

ಸೀಸ sisa. A kind of Kannaḍa metre (Čh.; Tĕ.; Tĕ. also: irritation, madness, see s. ಸಿಟ್ಟು).

ಸೀಸ sisa. 1. = ಸೀಸು. Lead (ಸೀಸಕ, ನಾಗ, ಯೋಗೇಷ್ಟ, ವಪ್ರ Nr.; ಸೀಸಕ, ಸೀಸಪತ್ರ Hlâ.; ನಾಗ Nn. 26; C.; Si. 334; B. 4, 106). ಸೀಸದ ಉಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೈಲ್ಯ ಒಡಿಯ ಬಹುದೇ?—ಸೀಸವನ್ನು ಇಲಿ ತಿನ್ದರೆ ತಿದ್ದಣ್ಣನ ಹದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (Prvs.). — ಸೀಸವಾಳು. -ಬಾಳು. A leaden sword (? Bh. 8, 19, 40).

ಸೀಸ sisa. 2. = ಸೀಸೆ. (My.).

ಸೀಸಕ sisaka. 1. Tbh. of ಶೀರ್ಷಕ (Šmd. 345). A helmet (ಶಿಖಿ Nn. 4; ತಲೆಯ ಟವುಳಿ Kk. 43, Bhn. 9; Grj. 2, after 106; T. ಚಿತ್ತಗ). — ಸೀಸಕನ್ದಾಳ್. -ಂ-ತಾಳ್. To put a helmet on (Rśv. 13, 70).

ಸೀಸಕ sisaka. 2. *Lead.*

ಸೀಸಪತ್ರ sisa-patra. *Lead.*

ಸೀಸು sisu. = ಸೀಸ 1. (ಸೀಸ G.; B. 4, 124. 209).

ಸೀಸೆ sisĕ. = ಸೀಸ 2. A bottle, a flagon (My.; B. 4, 225; Mhr., H. ಶಿಸಾ).

ಸೀಹುಣ್ಡ sihuṇḍa. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.*

ಸೀಳ್ sil̤. 1. = ಸೀಳು 1. To split (v. i.), to be cleft, to divide, to part, to come into; to be rent;—to split (v. t.), etc. (ವಿದಾರಣ Šmd. Dh.; Tĕ. ಚೀಲು). P. p. ಸೀಳ್ದು. ಪೋಱೆನ್ದು, ಸೀಳ್ದ ಭಾಗಂ (Šmd. I). ಬಾಯಿಕಮೆನ್ದು, ಸೀಳ್ದೊಣಗಿ ಬಾಡ್ದಿ ಶಾಖಿಂ (I). ಉರ್ವೀಧ್ರವ್ರಜಂ ಸೀಳ್ದುದು... ಆ ಗ್ರೀಷ್ಮದೊಳ್ (Rśv. 5, 36). (ಕೇಸರಿ) ಕುಮ್ಭಿಶಿರಃ ಪ್ರದೇಶಮಂ ಕೊನೆವುಗುರಿನ್ದೆ ಸೀಳ್ದು (5, 116). ಸಿಳ್ಕಿದರಂ ಸೀಳ್ದು, ...ಮೆಟ್ಟಿ ಸೀಳ್ವ ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆಯ ದುಷ್ಟಗಜಂಗಳ್ (6, after 11). See Bp. 35, 49; 42, 4; 52, 33; 56, 29; Râghč. 17, 69; Šśv. 4, 6; J. 4, 44; 5, 37; 16, 26; 26, 45. 55. 60-63.

ಸೀಳ್ sil̤. 2. = ಸೀಳು 2. Splitting; a split, a fragment, a piece, a part, a division (ಶಕಲ Šmd. Dh.). ಸೀಳ್ಗಳ್ (J. 4, 46). ಇಱಿದರೆಯು ಏಱಿಲ್ಲ, ಹಱಿದರೆಯು ಸೀಳಿಲ್ಲ (fire, Sp.). — ಸೀಳಾಗು. -ಆಗು. To be divided, etc. (J. 25, 24).

ಸೀಳ್ sil̤. 3. = ಗೀಳ್, ಚೀಳ್. A scream, a cry. (M. ಚೀಳ್, ಜೂಳೆ, a whistle, *cf.* ಸಿಳ್ಳು 1). — ಸೀಳಿಡು. -ಇಡು. To scream, etc. (Bp. 20. 13; V. 11, 63).

ಸೀಳ್ sil̤. 4. = ಸೀಳ್ದು. P. p. of ಸೀಳ್ 1. — ಸೀಳ್ಕಿಡಹು. To split and throw to the ground (J. 19, 29).

ಸೀಳಿಸು sil̤isu. To cause to split, etc. (C.).

ಸೀಳು sil̤u. 1. = ಗೀಳು 2, ಸೀಳ್ 1. P. ps. ಸೀಳಿ (C.), ಸೀಳಿದು (= ಸೀಳ್ದು, Bp. 49, 10; 45, 27). ಸೀಳುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವದು (ದಾರಿತ, ಭಿನ್ನ, ಭೇದಿತ, ಸಿಗುಳಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 382). ಅಱಿಯಂ ಸೀಳುವಡೆ ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಲ್ ಅಹುದೇ? (Sś. 11). ಅವಗಡಿಸಿ, ಸಿಂಹವ ಸೀಳಿದನು (Bh. 3, 13, 30). ಕೆಬ್ಬುಲಿಯ ಸೀಳಿ, ಸಿಂಗವನಿಱಿದು (Râghč. 17, 74). ಕತ್ತೀ ಬಾಯಲಿದ್ದ ತುಪ್ಪ ನೆಕ್ಕಿ, ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). See Bp. 21, 43; 45, 32; 55, 24; B. 1, 21.

ಸೀಳು sil̤u. 2. = ಸೀಳ್ 2. (C.; ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ, ಜೇಡರು ಸುತ್ತಿದ ನೂಲು, ಪಟ್ಟಿ G.). — ಸೀಳು ಆಗು. = ಸೀಳಾಗು. A splitting or division to take place, etc. ಸೀಳು ಆದರೂ ಆಳುವದು ಬಿಡ (Prv.). — ಸೀಳುದಾರಿ. A road that branches off, a bye-path (My.). — ಸೀಳುಹಾದಿ. = ಸೀಳುದಾರಿ. (My.; ವ್ಯಧ್ವ, ದುರಧ್ವ, ವಿಪಥ, etc. Si. 104).

ಸು su. = ಚು. See *e. g.* ಕೊಲ್ಲು, and *cf.* ಅಸು 2 (also *e. g.* in ಕರಸು 1 & 2).

ಸು su. 1. = ಸೂ, of which it may become a K. Tbh. *e. g.* in ಪ್ರಸು (ಪ್ರಸೂ).

ಸು su. 2. A prefix implying *good, well, excellent, excellently, beautiful, beautifully; excessive, excessively, much, very; readily, easily,* etc.

ಸುಕ suka. 1. Tbh. of ಶುಕ (ಕೀರ Šm. 78).

ಸುಕ suka. 2. Tbh. of ಸುಖ (ಪರಿಣಾಮ Šm. 78; My.).

ಸುಕನ್ದಕ su-kandaka. *An onion.*

ಸುಕರ su-kara. Easy to be done, practicable, feasible, attainable; easy to be managed, doing well; good, beautiful, etc.; doing good, charity, benevolence. See Kâvy. I, 1a, 3; Bp. 3, 69; 4, 3; J. 2, 33.

ಸುಕರತೆ su-karatĕ. Charity, benevolence (Čpr. 2, 51).

ಸುಕರೆ su-karĕ. *A tractable cow.*

ಸುಕಲ su-kala. 1. *One who has a great reputation for liberality both in giving and using.*

ಸುಕಲ sukala. 2. Tbh. of ಶುಕ್ಲ (G.).

ಸುಕಲಾಪ್ರವೀಣ sukalâ-pravîṇa. Conversant with the beautiful (sixty-four) fine arts (Kk. 101).

ಸುಕಲೆ su-kalĕ. ಸುಕಲಾ. A beautiful fine art; an auspicious mark (J. 11, 25).

ಸುಕವಿ su-kavi. A good or excellent poet (Šmd. 92. 238; Čh. v. 15; Kâvy. III, 2, B, 81; Abh. P. 1, 31; Bp. 1, 20).

ಸುಕವೀನ್ದ್ರ sukavi-indra. A superior poet (J. 25, 6).

ಸುಕಾಣ sukâṇa. = ಚುಕ್ಕಣ, etc., ಸುಕಾಣು. (B. 3, 118).

ಸುಕಾಣು sukâṇu. = ಸುಕಾಣ. (B. 3, 117. 118).

ಸುಕಾರ su-kâra. The syllable ಸು (Šmd. 268. 274 Cm.; 284).

ಸುಕಾರ್ಯ su-kârya. A good work (Bp. 39, 69).

ಸುಕಾಲ su-kâla. A time of plenty (My.).

ಸುಕಾಲಿಗ sukâliga. A Lambâḍi (My.; Tĕ. ಸುಕಾಲಿ, a sort of gypsies).

ಸುಕೀರ್ತಿ su-kîrti. Good report; celebration (ಅಕ್ಷರ, ಕೀರ್ತಿ Nn. 75; ಒಳ್ಳಿಹ ಕೀರ್ತಿ 146).

ಸುಕುಮಾರ su-kumâra. A beautiful youth; a good son (Bp. 3, 19. 41; 50, 3). 2, *very soft or tender, delicate, smooth.* 3, one of the guṇas in rhetoric (Kâvy. III, i. A, 3. 15-17).

ಸುಕುಮಾರತೆ su-kumâratĕ. Beauty (Grj. 4, 57).

ಸುಕುಮಾರಿ su-kumâri. A beautiful, good daughter (Prll. 3, 23).

ಸುಕುಲ su-kula. A good or virtuous family. (My.).

ಸುಕುಲದೀಪಕ sukula-dîpaka. One who makes a good family illustrious (Bp. 24, 40).

ಸುಕೃತ su-krita. Done well or properly; well made, well constructed; treated with kindness; virtuous, pious; fortunate, auspicious. 2, any good or virtuous act, kindness, bounty, friendliness, aid; *virtue, moral merit* (ಪುಣ್ಯ, ಸುಕೃತಿ Nn. 68); fortune, auspiciousness; reward, recompense. ಸುಕೃತಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ದುಷ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prv.). See Bp. 3, 69; 32, 62; 40, 66; 51, 26.

ಸುಕೃತಕರ್ಮಿ sukrita-karmi. A person who performs good works (Bp. 54, 16).

ಸುಕೃತಿ su-kriti. Acting well or kindly; virtuous, pious, good; fortunate, *lucky*. 2, well-doing; kindness; virtue.

ಸುಕೇಶ su-kêśa. Having beautiful hair.

ಸುಕೇಶಿ su-kêśi. *N. of an Apsaras.*

ಸುಕ್ಕು sukku. 1. = ಸುರ್ಕು 1. To shrink, to shrivel up (Bp. 43, 84).

ಸುಕ್ಕು sukku. 2. = ಸುರ್ಕು 2, etc. Shrinkage, shrink; a wrinkle, fold, crease, indentation (Bp. 44, 26; My.; Tĕ. ಚುಕ್ಕು, ಸುಕ್ಕು). — ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To shrivel, to shrink; to grow wrinkled (My.; B. 5, 238).

ಸುಕ್ಷಾತ್ರತೇಜ su-kshâtra-têja. Fine lustre belonging to the military class (Bh. 1, 10, 2).

ಸುಕ್ಷೇತ್ರ su-kshêtra. An excellent field; an excellent place of pilgrimage (My.); etc. ನಕ್ಷತ್ರವಾದರೂ ಸುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರಬೇಕು (Prv.).

ಸುಕ್ಷೇತ್ರತೆ su-kshêtratĕ. The state of having excellent places of pilgrimage (Čpr. 1, 75).

ಸುಕ್ಷೇಮ su-kshêma. Perfect health (Bp. 36, 44; My.).

ಸುಖ su-kha. = ಸುಕ 2, ಸೊಕ, ಸೊಗ. *Happiness, pleasure, delight, joy, comfort* (ಸೊಕ, ಸೊಗ Kk. 31; Šm. 76); ease, alleviation; easiness. 2, happy, joyful, delighted; agreeable, sweet; easy, practicable; meet, suitable. ಮಣಿಕು ಇಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಸುಖ. — ಮೆಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಮಸಣವೇ ಸುಖ (Prvs.). — ಸುಖ ಕೊಡು. To give or afford pleasure (B. 4, 153). — ಸುಖಂಗೆಯ್. -ಂ-. To cause happiness or pleasure. ಸುಖಂಗೆಯ್ವವಂ (ಶಿವಕಾರಿ Mr. 230). — ಸುಖದಿನ್ದಿರು. To be happy, etc. (B. 5, 128. 272). — ಸುಖನ್ದಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. To get pleasure (Grj. 4, 86). — ಸುಖ ಪಡಿಸು. To cause to feel pleasure, to make happy (B. 4, 152). — ಸುಖ ಪಡು. To feel pleasure, to be happy (B. 3, 105; 4, 2). — ಸುಖ ಭೋಗಿಸು. = ಸುಖ ಪಡು. (B. 5, 58). — ಸುಖಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To get pleasure, to attain happiness. ಇರುಳಿನ ಚಕ್ರಾಹ್ವಯದ ಪೋಲಿರ್ದವಂ ಸುಖಮ್ಬಡೆದಪನೆ? (Šmd. 134).

ಸುಖಕರ sukha-kara. Causing happiness or pleasure; doing anything easily, done easily. (My.).

ಸುಖಜೀವಿ sukha-jîvi. A happy person or being (My.).

ಸುಖತರ sukha-tara. Uncommonly or very pleasant or agreeable (Bh. 1, 8, 35).

ಸುಖತರಂಗಿಣಿ sukha-tarangini. A river of joy (Grj. 2, after 106).

ಸುಖದ sukha-da. Giving or affording pleasure, etc. (Sk.; R.).

ಸುಖದುಃಖ sukha-duhkha. Pleasure and pain. (Bp. 54, 13). ಸುಖದುಃಖ ತಿಳಿಯದ ಮನುಷ್ಯ ನಖಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ. — ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖವೇ. — ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖ ಹೇಳಿದರೆ ಕಂಕುಳಿಲ್ಲಿ ಏನು? ಅನ್ದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಸುಖನಾಸಿ sukhanâsi. A small room in a temple in front of that wherein the idol is placed (Bp. 43, 41; My.).

ಸುಖಪ್ರದ sukha-prada. = ಸುಖದ. (My.).

ಸುಖಪ್ರಸವ sukha-prasava. = ಸುಖಪ್ರಸೂತಿ. (My.).

ಸುಖಪ್ರಸೂತಿ sukha-prasûti. An easy delivery or accouchement (Čpr. 3, after 92).

ಸುಖರೂಪ sukha-rûpa. Well, happy (ಕಲ್ಯಾಣ G.; Mhr.).

ಸುಖವರ್ಚಕ sukha-varčaka. *Natron, alkali.*

ಸುಖವಸತಿ sukha-vasati. A pleasant place of residence (My.).

ಸುಖವಸ್ತಿ sukha-vasti. A person sojourning at a place without the connection of an estate (B. 5, 120).

ಸುಖವಾಸಿ sukha-vâsi. A person who keeps himself from all work, and simply lives for his pleasure or convenience (My.).

ಸುಖಸನ್ದೋಹ್ಯೆ sukha-sandôhyĕ. Easily milked: *a tractable and gentle cow.*

ಸುಖಸನ್ನಿ sukha-sanni. Sanni arising from sexual intercourse (My.).

ಸುಖಸ್ಪರುಶವಾತ sukha-sparuśa-vâta. A wind that is agreeable to the touch or refreshing (J. 19, 35).

ಸುಖಾನ್ತ sukha-anta. Ending in pleasure; friendly; pleasure (ಕಂ Mr. 493); subversive of pleasure.

ಸುಖಾವಹ sukha-âvaha. Bringing or conferring pleasure, delighting, pleasing. (My.).

ಸುಖಾಸನ sukha-âsana. A suitable or comfortable seat (Bp. 24, 22).

ಸುಖಿ sukhi. Possessing happiness or pleasure, happy, joyful, pleasant, comfortable, easy, enjoying comfort; a person who is happy, in good circumstances, etc. (Šmd. 109. 192; Bp. 40, 79; B. 5, 274). 2, a goat-herd (ಅಜಾಜೀವ, ಜಾಬಾಲ Mr. 239). 3, a religious ascetic.

ಸುಖಿಸು sukhisu. To feel pleasure, to be happy (B. 5, 54. 300).

ಸುಖೋದಯ sukha-udaya. The rising of pleasure (Čpr. 6, 86).

ಸುಖೋಪಭೋಗ sukha-upabhôga. Enjoyment or usufruct of pleasure (B. 4, 152).

ಸುಗತ su-gata. Well-gone; going well; passed, gone; well-bestowed. 2, *a Buddha* (ಬೌದ್ಧ Mr. 23).

ಸುಗತಿ su-gati. A fine, beautiful going or gait (Bp. 5, 24. 42; 17, 16. 21). 2, a good or happy condition (ಯೋಗ Mr. 514; Bp. 2, 29; 36, 28; 42, 8).

ಸುಗನ್ಧ su-gandha. Sweet-smelling, odoriferous, fragrant. 2, fragrance, odour, perfume (ಸುರಭಿ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪರಿಮಳ Nn. 30). 3, sulphur.

ಸುಗನ್ಧತೈಲ sugandha-taila. Scented oil (My.).

ಸುಗನ್ಧಪಾಲ sugandha-pâla. N. of a plant (ಗೋಲಿ, ಶ್ಯಾಮೆ, ಅನನ್ತೆ, etc., ಸೊಗದಿ, etc. Si. 149; Tĕ. ಸುಗನ್ಧಿ, ಸುಗನ್ಧಪಾಲೆ, a plant and medical drug, Periploca indica)

ಸುಗನ್ಧಮುಸ್ತೆ sugandha-mustĕ. A herb growing in the Himâlaya; the Indian spikenard, Nardostachys jatamansi D. C. (St. & Pl.).

ಸುಗನ್ಧರಾಜ sugandha-râja. The tuberose, Polianthes tuberosa (My.). — ಸುಗನ್ಧರಾಜನ ಗೆಡ್ಡೆ. The medicinal root of the tuberose (My.).

ಸುಗನ್ಧವಾಚಿ sugandha-vâci. A tall perennial plant, the greater galangal, Alpinia galanga Sw. (St. & Pl.).

ಸುಗನ್ಧಾನಿಲ sugandha-anila. Fragrant air: fragrance (ಆಮೋದ, ಸೌರಭ್ಯ Mr. 50).

ಸುಗನ್ಧಿ su-gandhi. *Sweet-smelling,* redolent with perfumes. 2, virtuous, pious. 3, a perfume, fragrance. 4, *a drug and perfume* (= ಏಲವಾಲುಕ). 5, a kind of fragrant grass (both Cyperus rotundus and Scirpus kysoor). 6, N. of a town (Čpr. 3, after 9). 7, one who prepares perfumes (ಬುಕ್ಕಿಟ್ಟುಗಾರ G.). — ಸುಗನ್ಧಿಬಳ್ಳಿ. A twining shrub, the country sarsaparilla, Hemidesmus indicus R. Br. (St. & Pl.). — ಸುಗನ್ಧೀ ಹೂವು. (ಕಲ್ಹಾರ, ಸೌಗನ್ಧಿಕ G.).

ಸುಗನ್ಧಿಕ su-gandhika. Incense. 2, sulphur. 3, a sort of large rice. 4, the white lotus. 5, the red water-lily (ಕಲ್ಹಾರ, ಚಂಗಣಿಗಿಲ್ Mr. 420).

ಸುಗನ್ಧಿತೆ su-gandhitĕ. *Fragrance, agreeable scent, perfume.*

ಸುಗನ್ಧೆ su-gandhĕ. *The ichneumon plant* (= ರಾಸ್ನೆ).

ಸುಗಮ su-gama. Easy to be traversed or travelled over, easy of access; easy, practicable; plain, intelligible. ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಗಳ ಸುಗಮವಾಕ್ಯಂ (Kk. 100).

ಸುಗಹನ su-gahana. *Very thick or close, very impervious.*

ಸುಗಹನಾವೃತಿ sugahana-âvṛiti. An enclosure round a place of sacrifice to exclude profane access. (G.).

ಸುಗಾನ su-gâna. Good singing (ಆಣತಿ Čt. II, 110).

ಸುಗಿ sugi. 1. To tear off; to strip off; to plunder; to peel (ಸುಲಿಗೆ Šm. 80; Bp. 11 sum.; 11, 33. 36; 12, 11; *cf.* ಸುಲಿ 1, ಉಗಿ 1).

ಸುಗಿ sugi. 2. To fear (ಭಯ Šmd. Dh.; ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72; ಅಗಿ 90; ಸೆಡೆ, ಅಳ್ಕು, ಬೆಮರ್, ಬಳ್ಕು, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯವನ್ ಆನ್ Šm. 40; ಅಂಜಿಕೆ 80; Čpr. 2, 52; 10, 60; Abh. P. 8, after 62; 13, 109; Grj. 4, 113; *cf.* ಉಗಿ 3).

ಸುಗುಡುತನ sugudutana. Desire, lust (Bp. 42, 17; Bh. 3, 14, 2). *Cf.* ಸೊಗಡು 2?

ಸುಗುಣ su-guṇa. Endowed with good qualities, possessed of merit; such a man. ಮಲ್ಲಟಿಗಾರ್ತಿಯೆನೆ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆಯೆನ್ದು, ಪೇಟ್ವಿರ್ ಸುಗುಣರು (Kk. 28). 2, a good quality (C.). See Ch. v. 56; Bp. 39, 69; 44, 31; B. 4, 186.

ಸುಗುಣನಿಧಿ suguṇa-nidhi. A receptacle or an ocean of good qualities (Bp. 30, 27; 53, 2).

ಸುಗುಣಿ su-guṇi. Rich in good qualities or virtues; a person rich in good qualities (My.).

ಸುಗುಣೆ su-guṇĕ. A female rich in good qualities (Bp. 41, 5).

ಸುಗೋಮಯ su-gômaya. Excellent cow-dung (Bp. 18, 34).

ಸುಗ್ಗ sugga. — ಸುಗ್ಗಂ (Šmd. 49)

ಸುಗ್ಗಲ suggala. — ಸುಗ್ಗಲದೇವಿ. N. (Bp. 51 sum.; 51, 2. 4. 10).

ಸುಗ್ಗಲೆ suggalĕ. — ದೇವಿಸುಗ್ಗಲೆ (Bp. 51, 63).

ಸುಗ್ಗಿ suggi. (Šmd. 49). The season of spring (from the middle of March to that of May, ಚೈತ್ರಮಾಸ Čt. I, 5; ಹೂವಿನ ಹಬ್ಬ, ಬಸನ್ತ, ವಸನ್ತ Šm. 20; Čpr. 6, 64; J. 10, 14; *cf.* T. ತುಳಿರ್ಕಾಲ, the season of spring?). ಸುಗ್ಗಿ ಬನ್ದುದು (ವಸನ್ತ Kk. 18). ಪ್ರಫುಲ್ಲಮಲ್ಲೀನವಪುಷ್ಪಮ್ ಓಗರದ ಕಮ್ಪುಗಳಾಗರಮ್ ಆಯ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳ್ (Čpr. 7, 49). **2,** the season of gathering a crop of any kind, especially the time of reaping the corn and grain, harvest (October-November, My.; ಪಯ್ರು ಬರುವ ಕಾಲ G.). ಅಕ್ರೋಡದ ಹಣ್ಣಿನ ಸುಗ್ಗಿ ಆಶ್ವಿನ ಕಾರ್ತಿಕಗಳಲ್ಲಿ (B. 3, 115). ಒನ್ದು ಜೀನ ನೊಣವು ಒನ್ದು ಜಟ್ಟಿಗೆ, ನೀನು ಸುಗ್ಗಿಯೊಳಗೆ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಸಂಗ್ರಹ ಯಾಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ಬೇಸಗೆಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಳದಿ? ಎನ್ದು, ಹೇಳಿತು (5, 86). **3,** plenty (My.; Mhr. ಸುಗೀ, the period of the coming to maturity or of the abounding of the products of the earth, etc., season). **4,** a feast (ಹಬ್ಬ Bhn. 13; Râm. 6, 44, 11). ಕತ್ತೆ ಬಲ್ಲದೇ ಭತ್ತದ ಸುಗ್ಗಿಯ?— ಸುಗ್ಗೀ ಮೇಲೆ ಕೊಳಕೆ, ಮುಗ್ಗೀ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕ.— ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕಲಿಲ್ಲ, ಆಷಾಢದಲ್ಲಿ ಸೊರಗಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಸುಗ್ಗಿಕಾಲ. = ಸುಗ್ಗಿ No. 2. (My.; B. 4, 2; 5, 86). ಸುಗ್ಗಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗೆ ತಿನ್ದರೆ ಕಾತಿಕೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗಲಿ ತಿನ್ದಾನೇ? (Prv.). — ಸುಗ್ಗಿಗೆಳೆಯ. Spring's friend, Kâma (ಮನ್ಮಥ Kk. 8; Šm. 7). — ಸುಗ್ಗಿವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. Spring's bird, the cuckoo (ಪಿಕ Šs.). — ಸುಗ್ಗಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain plenty of— (V. 23, after 13).

ಸುಗ್ಗಿ suggi. O. r. of ಪುಗ್ಗಿ, q. v.

ಸುಗ್ಗು suggu. Rice parched, ground and mixed with jaggory and cocoa-nut (My.). — ಸುಗ್ಗಿನುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. A ball of suggu. (My.).

ಸುಗ್ರೀವ su-grîva. Handsome-necked. 2, N. of a monkey-king. (J. 18, 5. 8. 38).

ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ sugrîva-âjñĕ. Sugrîva's order: a very strict order (My.).

ಸುಂಕ suṅka. Tbh. of ಶುಲ್ಕ. Toll, duty, customs (ಶುಲ್ಕ Nr.; Nn. 125; Mr. 484; Bp. 27, 52; C.; Tĕ.; T. ಚುಂಗ). See Sp. s. ಕಂಕಿ. ಕಣ್ಡರೆ ಸುಂಕ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಿಂಕ.— ಬೆಂಕಿ ಆಟಿದರೂ ಸುಂಕ ಆಟಿಲಿಲ್ಲ.— ಬೋಳಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ.— ಮುಂಕಿ ಮುಗನಾದರೆ ಸುಂಕ ಕೊಡ ಬಾರದೇ?— ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ, ದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ.— ಸರಕು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವೇ?— ಹೇಱು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಕೇಳುವದೇನು? (Prvs.). — ಸುಂಕದ ಬೊಂಕಿದೇವ. N. (Bp. 58, 8). — ಸುಂಕದವ. -ಅವ. A custom-house officer, a publican. ಸುಂಕದವ ಸುಳ್ಳ, ಕೋಮಟಿಗ (or ಬಣಜಿಗ) ಕಳ್ಳ.— ಸೂಳೆ ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು, ಸುಂಕದವ ತಿರುಗದೆ ಕೆಟ್ಟನು.— ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖವೇ?— ಸುಂಕದವನ ಕೂಡೆ ಸುಖದುಃಖ ಹೇಳಿದರೆ ಕಂಕುಟಿಲ್ಲಿ ಏನು? ಅನ್ದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಸುಂಕಿ suṅki. = ಸುಂಕ. ಬಣ್ಣವಾಳಸುಂಕಿಯ ಪಾರುಪತ್ಯದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಸುಂಕಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 8).

ಸುಂಕಿಗ suṅkiga. Tbh. of ಶುಲ್ಕಿಗ. (ಶುಲ್ಕಿಗ Čt. I, 9; V. 6, 37; Râm. 5, 8, 52; see Sp. s. ಕಂಕಿ).

ಸುಂಕು suṅku. 1. = ಸುರ್ಕು 2, etc. A fold, a curl. — ಸುಂಕಿಡು. -ಇಡು. To curl (v. t., Šsv. 2, 68).

ಸುಂಕು suṅku. 2. = ಸೊಂಕು 2, etc. Touch. — ಸುಂಕುಗಾಳಿ. An infectious air (My.). — ಸುಂಕುರೋಗ. An infectious disease (My.).

ಸುಂಕು suṅku. Tbh. of ಶೂಕ. The bristle or beard of corn, an awn (ಕಂಶಾರು Mr. 372; Si. 305; My.).

ಸುಚರಿತ su-čarita. Good conduct. 2, well conducted, well behaved; well managed.

ಸುಚರಿತೆ su-čaritĕ. *A well conducted or faithful wife.*

ಸುಚರಿತ್ರ su-čaritra. Good conduct. 2, well conducted.

ಸುಚರಿತ್ರತೆ su-čaritratĕ. The state of being well conducted, etc. (Čpr. 5, 121).

ಸುಚರಿತ್ರೆ su-čaritrĕ. *A well conducted or faithful wife.*

ಸುಚಾರತ್ವ su-čâratva. = ಸುಚರಿತ No. 1. See Čh. s. ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಸುಚಾರಿತ್ರ su-čâritra. A good or an excellent story (Bp. 27, 76; 45, 55).

ಸುಚಿ suči. Tbh. of ಶುಚಿ (Šmd. 335; My.). (ಅಮೇಧ್ಯದ) ರುಚಿ ಕಣ್ಣ ನಾಯಿ (ತಾನು) ಸುಚಿಯಾದರೂ ಬಿಡದು (Prv.).

ಸುಚಿತ್ su-čit. Good intellect (Bp. 28, 58).

ಸುಚಿತ್ತ su-čitta. A good mind (Bp. 27, 15).

ಸುಚಿತ್ತೆ su-čittĕ. A woman who has a good mind (Bp. 24, 1).

ಸುಚಿಂತ su-čința. A man without sorrowful thoughts (B. 4, 77).

ಸುಚೇಲಕ su-čêlaka. *Fine cloth.*

ಸುಜನ su-jana. A good or virtuous or benevolent man (ಬಲಿ, ಸಜ್ಜನ Nn. 16; ಸಜ್ಜನ, ಸುಹೃದ್ 95; see Šmd. 114; Kk. s. ಅಂಗೀಕರಿಸು; Bp. 21, 4); a gentleman. 2, good, virtuous, respectable; kind, benevolent.

ಸುಜನತೆ su-janatĕ. = ಸುಜನತ್ವ. (Čpr. 8, 76; 9, 111).

ಸುಜನತ್ವ su-janatva. Goodness, virtue, kindness, affability, gentlemanliness, kindness, benevolence, mildness (ಸಾಧು Šm. 99).

ಸುಜನಪ್ರಕೃತಿ sujana-prakŗiti. The disposition of proper men (ಸತ್ವ Mr. 502).

ಸುಜನೋತ್ತಂಸ sujana-uttaṃsa. A crest of respectable persons: N. of a Kannada poet (Šmd. 4. 109. 112. 133. 164).

ಸುಜಾಣ su-jâṇa. Knowing, intelligent, well-informed, sharp, ready (Bp. 51, 44; Mhr.).

ಸುಜ್ಞ su-jña. Intelligent, well-informed (B. 4, 223; 5, 213).

ಸುಜ್ಞಾನ su-jñâna. Knowing, understanding, knowledge (ಜ್ಞಾನ Nn. 52; ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನ 79; Bp. 37, 31; 50, 49; 57, 90).

ಸುಜ್ಞಾನದೂರ sujñâna-dûra. A man who is far from knowledge (Bp. 56, 44).

ಸುಜ್ಞಾನಿ su-jñâni. A well-informed, intelligent or wise person (Bp. 3, 23; 22, 53; 31, 1). ತನ್ನ ತಾನು ಅಱಿದರೆ ಸುಜ್ಞಾನಿ (Prv.).

ಸುಟಿ suṭi. Clever, able, powerful (My.; see ಚೂಟಿ).

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 1. P. p. of ಸುಡು 1.

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 2. To point at with the finger (ಅಂಗುಲಿದರ್ಶನ Šmd. Dh.; Čpr. 10, after 89; Abh. P. 7, after 82; 15, 24. 25; T. ಚುಟ್ಟು).

ಸುಟ್ಟು suṭṭu. 3. (fr. ಸುರುಟು). Contracting, etc. — ಸುಟ್ಟುಮ್ಬೆಕ್ಕು. -ೊ-. A kind of sensitive plant. ನಮಸ್ಕಾರಿ, ಗಣ್ಣಕಾರಿ, ಖದಿರಿ, etc. ಎನ್ದೊಡೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರುಟುಹ; ಸುಟ್ಟುಮ್ಬೆಕ್ಕೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಸುಟ್ಟುಮ್ಬೆ suṭṭumbĕ. The index or forefinger (Mr. 354; Tĕ. ಚುಟ್ಟುವ್ರೇಲು). ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುಮ್ಬೆ ಕೂಡಿ ಅಳೆದರೆ ಪ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಸುಟ್ಟುಮ್ಬೆಕಾಱ suṭṭumbĕ-kâṛa. A man who uses the forefinger or points at (Čpr. 8, after 44).

ಸುಟ್ಟುರೆ suṭṭurĕ. = ಸಣ್ಣುರ, ಸುಣ್ಣುರ, ಸುಣ್ಣುರ, ಸುಣ್ಣುರೆ, ಸೊಣ್ಣುರ. Turning round, whirling: a whirlwind, cyclone (Čpr. 8, after 4; Abh. P. 14, 7; Rsv. 5, 45; Tĕ. ಸುಡಿಗಾಲಿ, ಸುರಗಾಲಿ; T. ಚುಟಿಱ್ಕಾಱ್ಱು, ಚೂಱಾವಳಿ, ಚೂಱಾವಳಿಕ್ಕಾಱ್ಱು, ಚೂಱ್; Tĕ. ಚುಟ್ಟು, to go round; *cf.* ಸುಱ್ 1 & 3). — ಸುಟ್ಟುರೆಗಾಳಿ. A whirlwind, cyclone (ವಾತ್ಯೆ Hlâ.).

ಸುಡ suḍa. That burns: fire. — ಸುಡನಾಸ. A man who destroys fire, *i. e.* refuses to give it: a great miser (My.). — ಸುಡನಾಸಿ, Such a woman (My.).

ಸುಡಾಳ su-ḍâḷa. Great lustre (Prll. 3, 25; Mhr. ಸುಢಾಳ, lustrous, clear; of good form, fashion).

ಸುಡಿಸು suḍisu. To cause to burn, to burn, to burn up; to have burnt (My.; B. 3, 53; Č. Bp. 47, 22). ಉತ್ತ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು, ಸತ್ತ ಹೆಣ ಸುಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡೀತು (Prv.).

ಸುಡು suḍu. 1. To burn (v. t.); to roast; to bake; to fire off, as a gun; to consume;— to be consumed by fire; to burn (v. i.); to be very hot; to be effected with a sensation of heat, to feel excess of heat; to be roasted; etc.; to be consumed (ದಾಹ Šmd. Dh.; ಚುರ್ಚು Kk. 15, Šm. 12. 86; C.; T., M. ಚುಡು; Tu. ಸುಡು; Tĕ. ಚೂಡು, ಜೂದು; see ಚೂಪು 1; ಕುಪ್ಪಡಿಗೆ). P. p. ಸುಟ್ಟು (C.). ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆ ಸುಡದು (Šmd. 216). ಸುಡುಗೆ! (282. 284). ಸುಟ್ಟಂ (282. 284). ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು (ಭೂತಿ Hlâ.). ಬಱಗಣ್ಣದೊಳು ಸುಟ್ಟ ಅಡಗು (ಭೂತಿ Mr. 217). ಸತ್ತವನ ಸುಡಲೆನ್ದು, ಒಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಚಿತೆ, etc.); ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿ ಸುಡುವ ಮಾಂಸ (ಶೂಲ್ಯ Nr.). ಸುಡುವುದು (ದಗ್ಧ, ದಹ್ಯ Nn. 33). ಸುಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರುಷ್ಟ, ಪ್ಲುಷ್ಟ, ಉಷಿತ, ದಗ್ಧ Si. 381); ಸುಡುವ ಪಾತ್ರಗಳ ತಳದ ಮಸಿ (ಅವಸ್ಕರ 449). ಪುಲ್ಲಿಕ್ಕಿ ಪೋಗೆ ಪಥಿಕರ್ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸುಡಲಾಱದೆ, ಅಗ್ನಿ ಹಿಮಸಮಯಮಹೀವಲ್ಲಭನತ್ತಣಿನ್ ಅಗಿದು, ಏಂ ಪುಲ್ಲಂ ಕರ್ಚದುದೊ? (Rsv. 9, 27). ತಳಮುಂ ಸುಡೆ ನೆಲನ್, ಅಡಿಯಿಡಲ್ ಅಳಮಲ್ಲದೆ ನಿನ್ದ ಸಿನ್ಧುರಂಗಳ್ (5, 42). ಜವೆಗೋದಿಯ ಕಾಯಿಗಳನ್ನ ಸಹ ರೊಟ್ಟೀ ಮಾಡಿ, ತೋಡಿದ ಎರಡು ಕಲ್ಲುಗಳೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಸುಡುತ್ತಾರೆ (B. 3, 112). ಅಪು ತಿಮ್ಬುವವರ. . . . ರಕ್ತ ಮಾಂಸವೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಮೆಯ್ ಒಣಗಿ ಹೋಗುವದು (4, 41). ಈ ಮಾತು ಹೇಱಿದವರ ನಾಲಿಗೆ ಸುಡಲಿ! (5, 71). ಅಂಕೆ ಇಲ್ಲದ ಕಪಿ ಲಂಕೇ ಸುಟ್ಟಿತು.— ಬಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಸುಟ್ಟ ಒಕ್ಕಲು.—ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ಸಂಕನ ಮನೆ ಸುಡದೇ?—ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಹಂಗು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.—ಹೆಣ ಸುಟ್ಟಿದರೂ ಋಣ ಸುಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Čpr. 8, 81; Bp. 32, 50; 36, 46; 50, 26. 32; 53, 52; 56, 34; Rsv. 5, 41; Bh. 1, 8, 64; J. 4, 23; 5, 40; 7, 64; 10, 16; B. 4, 62. — ಸುಡು ಸುಡು. rep. (Bp. 29, 29; 48, 9; J. 17, 54; Bh. 1, 8, 90).

ಸುಡು suḍu. 2. = ಸೊಡ, ಸೋಡ. Burning, etc. — ಸುಡುಗರ. An evil spirit that burns: ignis fatuus (V. 38, 91). — ಸುಡುಗಾಡ. ಸುಡುಗಾಡು-ಅ 3. N. of Šûdra and Hŏlĕya men (My.). 2, = ಸುಡುಗಾಡು. (B. 5, 236; ಪಿತೃಕಾನನ, ಶ್ಮಶಾನ G.). — ಸುಡುಗಾಡಿ. N. of Šûdra and Hŏlĕya women (My.). — ಸುಡುಗಾಡು. -ಕಾಡು. (Šmd. 204). A cemetery (ಶ್ಮಶಾನ, ಪಿತೃವನ Nr.; Si. 297; ಸೊಡಬಲಿ Čt. I, 13; C.). ನಾಡೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸುಡುಗಾಡು ಬಿಡದು.—ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ ತಿರುಗಿ ಬನ್ದೀತೇ?—ಸೂಳೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ, ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ (Prvs.). — ಸುಡುಗಾಡುಕೆಲಸ. A disagreeable business (My.).

— ಸುಡುಗಾಡುಮಾತು. A disagreeable word (My.). — ಸುಡುಗಾಡುಸಿದ್ಧ. = ಸುಡುಗಾಡ No. 1. (My.). — ಸುಡುನುಡಿ. A word that burns, a very unkind word (Čpr. 8, after 79). — ಸುಡುಬಲಿ. = ಸೊಡಬಲಿ, q. v. — ಸುಡುಬಾಡು. (Šmd. 82). Roast meat (ಸುಣ್ಟಿಗೆ, ಕೋಲ್ದುಡಿಸ Šs.; ಸುಣ್ಟಗೆ, ಕೊಟ್ಟಸ Šm. 32, o. r. ಸುಣ್ಟಿಗೆ).

ಸುಡುಕ suḍuka. Who has burnt. See ಬಾಲ-.

ಸುಡುವಿಕೆ suḍuvikĕ. Burning, etc. (ಓಷ, ಪ್ಲೋಷ Si. 389).

ಸುಡುಹ suḍuha. Burning, etc. (ಓಷ, ಪ್ಲೋಷ Nr.; ಭಂಜನ, ದಹನ Mr. 48).

ಸುಣ್ಟಗೆ suṇṭagĕ. (Šmd. 48). = ಸುಣ್ಟಿಗೆ. Roast meat (ಸುಡುಬಾಡು, ಕೊಟ್ಟಸ Šm. 32; ಶೂಲ್ಯ, ಭಟಿತ್ರ Hlâ.; ಶೂಲಾಕೃತ, ಶೂಲ್ಯ, etc., ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿ ಸುಡುವ ಮಾಂಸ Nr.).

ಸುಣ್ಟರ suṇṭara. = ಸುಟ್ಟುರೆ, etc. — ಸುಣ್ಟರಗಾಳಿ. = ಸುಟ್ಟುರೆಗಾಳಿ. (My.; ಬಿರುಗಾಳಿ G.).

ಸುಣ್ಟಿ suṇṭi. Tbh. of ಶುಣ್ಠಿ (Šmd. 335. 338). Dry ginger; the common ginger, Zingiber officinale Rosc. (C.). See ಅಗುಳು-, ಕಲ್ಲು-, ಹಸಿ-. ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅರೆಕಾಸಿನ ಸುಣ್ಟಿ (Prv.). — ಸುಣ್ಟಿಹುಲ್ಲು. The roussa or ginger grass, Andropogon martini Roxb. (St. & Pl.).

ಸುಣ್ಟಿಗೆ suṇṭigĕ. = ಸುಣ್ಟಗೆ. (ಶೂಲ್ಯ Mr. 217; ಸುಡುಬಾಡು, ಕೋಲ್ದುಡಿಸ Šs.; see Šm. s. ಸುಡುಬಾಡು). 2, the act of burning or roasting: that which is chiefly taken for roasting on a spit, the heart (J. 22, 23). — ಸುಣ್ಟಿಗೆಯಡಗು. -ಅಡಗು. The flesh of the heart (ಹೃದಯಮಾಂಸ Bhn. 62, o. r. ಸುಣ್ಟಗೆ-; Bh. 1, 8, 7).

ಸುಣ್ಟುರ suṇṭura. = ಸುಣ್ಟರ, etc. — ಸುಣ್ಟುರಗಾಳಿ. = ಸುಣ್ಟರಗಾಳಿ. (J. 13, 35).

ಸುಣ್ಟುರೆ suṇṭurĕ. = ಸುಣ್ಟುರ, etc. (Ršv. 13, 78). — ಸುಣ್ಟುರೆಗಾಳಿ. = ಸುಣ್ಟುರಗಾಳಿ. (Ršv. 6, after 11).

ಸುಣ್ಡ suṇḍa. Tbh. of ಶುಣ್ಡ. A musk rat (My.; T. ಚುಣ್ಡನ್; see ಚುಂಚಲಿ, etc. s. ಚುಂಚು 1). — ಸುಣ್ಡಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸೊಣ್ಡಿಲಿ. A musk rat (ಛುಚ್ಛುನ್ದರ, ಗನ್ಧಮೂಷಿಕೆ Hlâ.; My.).

ಸುಣ್ಡಲು suṇḍalu. = ತೊಣ್ಡಲು, etc., ಸುಣ್ಡಿಲ್, ಸುಣ್ಡಿಲ, ಸೊಣ್ಡಲು, ಸೊಣ್ಡಿಲು, ಸೊಣ್ಡು. Tbh. of ಶುಣ್ಡಾರ. An elephant's trunk (My.). — ಸುಣ್ಡಲಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ. (My.).

ಸುಣ್ಡಾಲ suṇḍâla. = ಶುಣ್ಡಾಲ. An elephant (Bp. 18, 44).

ಸುಣ್ಡಿಲ್ suṇḍil. = ಸುಣ್ಡಲು, etc. (Bp. 22, 15; J. 7, 47; 11, 18). ಆನೆಯ ಸುಣ್ಡಿಲ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ, ವಾರಣಹಸ್ತದ ಅಗ್ರ Nn. 27; ಕರಿಕರದ ಅಗ್ರ 72). — ಸುಣ್ಡಿಲ ಮೊಗ. Gaṇêša (ವಿನಾಯಕ Kk. 5; ಬೆನಕ, ಕರಿಮೊಗ, etc. Šm. 4). — ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸೊಣ್ಡಿಲಿಲಿ. A musk-rat (ಛುಚ್ಛುನ್ದರ Mr. 164; My.).

ಸುಣ್ಡಿಲ suṇḍila. = ಸುಣ್ಡಲು, etc. (B. 5, 224).

ಸುಣ್ಡಿಸು suṇḍisu. To make evaporate, to reduce in boiling (My.).

ಸುಣ್ಡು suṇḍu. To evaporate (v. i., My.; T. ಚುಣ್ಡು).

ಸುಣ್ಡೆ suṇḍĕ. = ಸೊಣ್ಡೆ. The plant Solanum pubescens Lin. (My.; M. ಚುಣ್ಡ, T. ಚುಣ್ಡೈ).

ಸುಣ್ಣ suṇṇa. Tbh. of ಚೂರ್ಣ 1 (Šmd. 347; Mr. 265; Kk. 63; Šm. 66). Chunam, lime, quicklime (C.; J. 7, 29; 30, 35). ಸುಣ್ಣದ ಗಾರೆ ಮಾಡುವವನು (ವಲಗಣ್ಡ, ಲೇಪಕ Si. 338). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ ಮಳಲೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯಿದನ್ತೆ (Sp.). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯದ ಹಾಗೆ. — ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದ. — ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ತಣ್ಣಗಾದೀತೇ? (Prvs.). — ಸುಣ್ಣಕಟ್ಟು. The fluid which gathers on the powder of dry ginger mixed with water, and is used medicinally (My.). — ಸುಣ್ಣಕಾಯಿ. A small metallic box for carrying lime in, to eat with betel leaf (My.). — ಸುಣ್ಣದ ಗೂಡು. A lime-kiln (My.). — ಸುಣ್ಣದವ. -ಅವ. A man who makes and sells chunam (My.). — ಸುಣ್ಣದ ಬೋಯಿ. = ಸುಣ್ಣದವ. (My.). — ಸುಣ್ಣಪಾದ. The basement of a pillar (My.).

ಸುಣ್ಣಗಾಱ suṇṇa-gâṟa. A man who makes chunam (S. Mhr.).

ಸುತ suta. 1. Poured out; extracted, expressed. See ಅಭಿಷುತ.

ಸುತ suta. 2. Begotten, brought forth. 2, *a son.* 3, *a king.* ಸುತನಿಲ್ಲದವಳ ಭಾಗ್ಯ, ಮತವಿಲ್ಲದವನ ಘನತೆ. — ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಮುನಿದ ಸುತನಿಗೆ ಗತಿ ಏನು? (Prvs.).

ಸುತತ್ವ su-tatva. A beautiful property. See s. ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಸುತರಂಗೆ su-taraṅgĕ. She who has nice waves: the Ganges (J. 9, 24).

ಸುತರಾಮ್ su-tarâm. Better, more excellently; exceedingly; consequently (Sk.). 2, altogether, utterly; in all ways and respects (My.; Mhr.); never, by no means; not or none (My.; Mhr.).

ಸುತಲ su-tala. One of the seven divisions of the lower regions or regions under the earth peopled by the nâgas. (Mr. 32; J. 24, 12).

ಸುತಲಾಭ suta-lâbha. Acquisition of a son (J. 34, 42).

ಸುತಶ್ರೇಣಿ suta-šrêṇi. *The plant Salvinia cucullata* Roxb.

ಸುತಾತ್ಮಜ suta-âtmaja. A grandson.

ಸುತಾತ್ಮಜೆ suta-âtmajĕ. *A grand-daughter.*

ಸುತಾನ su-tâna. A nice tone (in music, J. 21, 58).

ಸುತಾಪಸಿ su-tâpasi. An excellent ascetic (ಒಳ್ಳಿಹ ತಪಸ್ವಿ Nn. 115).

ಸುತಾಹೃತಿ suta-âhṛiti. The act of taking away a son (Čpr. 5, 29).

ಸುತಿ suti. Tbh. of ಶ್ರುತಿ. The vêda (ವೇದ Šs.; Bp. 26, 49; 40, 10; 50, 69; 55, 43; 57, 6); a quarter tone or interval (Bp. 19, 10). — ಸುತಿಗುಡು. -ಕುಡು. To produce the quarter tones (Ršv. 5, after 55).

ಸುತೆ sutĕ. ಸುತಾ. *A daughter.*

ಸುತ್ತ sutta. (infinitive of ಸುತ್ತು 1). So that it, etc. is round about: around, about (J. 12, 10; C.). ಸುತ್ತ ಕೆದರುವ ಚಾಮರ (ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ Mr. 265). 2, since, from (S. Mhr.; Tĕ. ಸುತೆ), *e. g.* ಅದು ಸುತ್ತ, thence, from that time. — ಸುತ್ತ ಬರು. To come round about. 2, to go against. ಈಗ ನಾನು ಹೋಗಿ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ಕ್ಷಮಾ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಜೀವದ ಸುತ್ತ ಬನ್ದದೆ (B. 4, 45). ಹಿರಿಯರೇ, ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದೀ ತಿಳಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಜೀವದ ಸುತ್ತ ಬರುತ್ತದೆ; ಆದರೂ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದೇನದೆ? (4, 196). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ. All around, completely around. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಇರುವವರು (ಪರೀವಾರ Si. 449). ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿನ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ನೆರದು, ಅಟಿಯುವವು (B. 5, 64). ಅವರು ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ (5, 104). ಆ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರು ಅವನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ನೆರದವು (5, 127). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಮನೆ. The surrounding or neighbouring houses (My.). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು. = ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ. (My.). ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿರುವ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ಗಜ್ಗದನೆ

ನಡುಗಿ (B. 5, 243). — ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ. = ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು. ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡಗಳು (ಪಾದ Si. 116). — ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಲುಂ. All around. ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಲುಮ್ ಅನ್ಧಕಾರಮಾಗಿರುತಿರಲ್ (J. 26, 13). — ಸುತ್ತಾ. = ಸುತ್ತ. (My.). ಊರ ಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನುಸಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಸುತ್ತಲ್ suttal. ಸುತ್ತಲು. Around, round about; the state of being round about. (T. ಚುಟ್ಟಿಲ್). ಮನೇ ಸುತ್ತಲಿನ ಗೋಡೆ or ಸುತ್ತಲ ಗೋಡೆ (My.). — ಸುತ್ತಲುಂ. -ಉಂ 1. = ಸುತ್ತಲೂ. ಸುತ್ತಲುಂ ದಿಗ್ವಿಜಯಮಂ ಮಾಡಿ (J. 29, 22). See J. 3, 18; 4, 19; ಸುತ್ತ-. — ಸುತ್ತಲೂ. -ಊ 7. All around (J. 13, 59; My.). ಕೋಟೇ ಸುತ್ತಲೂ ಅಗಿಯಲ್ ಪಟ್ಟು ನೀರು ನಿನ್ತ ಕನ್ದಕವು (ಖೇಯ, etc. Si. 91). ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವನ್ತನು (ಅಧೀಶ್ವರ 256). ದನಗಳು ಬಾರದನ್ತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಗೂಟಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ (sic!) ಪಟ್ಟ ಗುಬಿ (457). — ಸುತ್ತಲೆ. -ಎ 3. Even around (G. 319). ದಿಣ್ಣೆನ ಸುತ್ತಲೆ ಮೂರು ಮೂರುದ್ದ ಎಲೆಗಳು ಜೋತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (B. 2, 37). ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತಲೆ ಸರ್ವಗ್ರಹಗಳು ತಿರುಗುತ್ತವೆ (5, 168).

ಸುತ್ತಾಲೆ suttu 2-âlĕ (*i. e.* âlaya). The surrounding wall of a temple (ಪ್ರಾಕಾರ My.).

ಸುತ್ತಿ sutti. Tbh. of ಶುಕ್ತಿ (Šmd. 349; II, 121; Kk. 82).

ಸುತ್ತಿಗೆ suttigĕ. A hammer (ಲೋಹಟಂಕ Mr. 383; C.; T. ಚುತ್ತಿ, ಚುತ್ತಿಯಲ್; M. ಚುತ್ತಿ, ಚುತ್ತಿಗೆ ತುತ್ತಿ; Tĕ. ಸುತ್ತೆ; Mhr. ಸುತಕೀ, an instrument for stone-splitters). ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡೆದರೆ ಕಲ್ಲುಗಳು ಒಡೆದು ಚೂರು ಚೂರಾಗುವನ್ತೆ (B. 4, 96). ಅದು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಸಾಗ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ (4, 148). ಉಕ್ಕಿನ ತುಣ್ಡನ್ನು ... ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡೆದು (4, 157). ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿನ್ದ ಬಡಿದು, ಸರಳ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (4, 158). ಸುತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಹರದ, ಅತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಯ್ದುನ.— ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಯಿತು, ಸುತ್ತಿಗೆ ಮುಣುಗಿ ಹೋಯಿತು (Prvs.).

ಸುತ್ತಿಗೆ suttigĕ. Tbh. of ಸೂತ್ರಿಕೆ (Šmd. 345 Mdb.; 356).

ಸುತ್ತಿಸು suttisu. To cause to go round; to cause to wind or roll round or up; etc. (Ršv. 13, 82; My.).

ಸುತ್ತು suttu. 1. To surround, to encompass, to put around, to inwrap (ವೇಷ್ಟನ Šmd. Dh.; C.); to wind; to roll up; to make a coil of; to wrap up; to go or turn round; to go or walk about; to circumambulate (C.; Tĕ. ಚುಟ್ಟು; T., M. ಚುಟ್ಟು; M. also ಚುಟಿ). ಸಮುದ್ರದಿನ್ದೆ ಸುತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿ (ಅರ್ಣವವೃತಧಾತ್ರಿ Šmd. 11 Cm.). ಅಲ್ಲಿಯ ಪೆಣ್ಡಿರನ್ ಅಗ್ನಿ ಸುತ್ತಿದಂ (145). ಸುತ್ತಲು ಪಟ್ಟುದು (ನಿವೃತ, ವೇಷ್ಟಿತ, ಪರಿವೃತ್ತ, ವಲಯಿತ, ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ Hlâ.; ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ನಿವೃತ Nr.). ಸುತ್ತಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ವೇಷ್ಟಿತ, ವಲಯಿತ, ಸಂವೀತ, ರುದ್ಧ, ಆವೃತ Nr.). ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ನಿವೃತ Si. 377). ತಿರವ ಸುತ್ತೂದು (ಉಷ್ಣೀಷ Mr. 469); ಪರೆಯದೆ ಸುತ್ತುತಿಪ ಕತ್ತಲೆ (ಅವತಮಸ, ಸನ್ತಮಸ 67). ನೆಯಿಗೆಯವರು ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಅರಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ Si. 396); ಲತಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ (ಗ್ರಾಹ, etc. 88); ಬಸುಬಿಯೊಳಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಮಾಖಿಚೀಲ (ಗರ್ಭಾಶಯ, etc. 194); ಜುಟ್ಟುಗಣ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಹಾರ (ಆಪೀಡ, etc. 230). ರವಿಶಶಿವಂಶೋದ್ಭವರ್ ಸದ್ವರೂಥಂಗಳೊಳ್ ಒಪ್ಪವ್ಪೆಬ್ಬತ್ತು ಸುತ್ತುತ್ತೆ ಒಡವರೆ (Ršv. 6, 12). ಸುಣ್ಬುರೆಯನ್ತೆ ಸುತ್ತಿ, ಪತ್ತಿ, ನಾಗಾನ್ತಕನನ್ತೆ ಪಾಟಿದುದು ತುಂಗತುರಂಗಮ್ ಇಳಾಧಿನಾಥನಾ (13, 78). ಕಾನನದೊಳು ಹರಿದಾಡುವ ಉರಗವು ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿದರೇನು? (Dp. 63, 3). ಕೊಂಕಣ ಸುತ್ತಿ, ಮಯ್ಲಾರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ.— ಊರು ಮೂಱು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರುಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಱಡ ಬೇಕು (Prvs.). ಆನೆಯ ಸೊಣ್ಡೆಯು ಸುರಳೀ ಸುತ್ತುವದಕ್ಕೂ ನೆಟ್ಟಗೆ ಚಾಚುವದಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದತ್ತ ಆಡಿಸುವದಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (B. 5, 238). See Šmd. 345; Čpr. 1, 107; 5, 51; Abh. P. 6, 57; Grj. 10, 98; Bp. 20, 21; 38, 15; 53, 16; Ršv. 6, after 11 twice; 6, after 115; 13, 91; J. 8, 39. — ಸುತ್ತಿ ಬರ್. To go round and come (Bp. 32, 28). 2, to surround. ಸುತ್ತಿ ಬರುವಿಕೆ (ಪರಿಸರ್ಪ, ಪರಿಕ್ರಿಯೆ Si. 394). 3, to go or move about. ಸುತ್ತಿ ಬಹ ಜೀವಂಗಳೆಲ್ಲ ಜಂಗಮಮುಮಕ್ಕು (Mr. 32). 4, to turn round, to wander, to rave. ಕಾಮನ ಗರವಟಿಗೆವರ್ಪನ್ತೆ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುವು ಗಿಳಿಗಳ್ (Šmd. 81 Mdb.). ಮಲ್ಲಱಿಯೆನ್ದು ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪುದು (Šmd. I). — ಸುತ್ತು ಸುತ್ತು. rep. (Bp. 1, 36; 18, 61; 52, 12).

ಸುತ್ತು suttu. 2. That surrounds, encloses or is round about; an enclosure (Abh. P. 11, 85); the state of being surrounded; that of being round about (ವೇಷ್ಟಿತ, ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ, ವಲಯಿತ Mr. 434; Čpr. 6, after 88; see ತೆರೆ-; ಉಗುರು-); circumferential extent, expansion, magnitude, compass (ಪರಿಣಾಹ, ವಿಶಾಲತೆ Hlâ.; ಪರಿಣಾಮ, ವಿಶಾಲತೆ Mr. 456; T., M. ಚುಟ್ಟು); a wind (of cloth) round (the body, Čpr. 6, 63); a coil, a roll, a cheeroot or cigar (My.; T. ಚುರುಟ್ಟು); a coiled metal ring (My.; Tĕ. ಚುಟ್ಟು; M. ಚುಟ್ಟು); a round, a walk round (My.; see Prv. s. ಸುತ್ತು 1); a turn (of the hand, *e. g.* in preparing a pill on a slab, My.). **2,** the state of being circuitous: circuitous (My.); around, round about. Genitive ಸುತ್ತಣ. ಗಾಲಿಯ ಸುತ್ತಣ ಕಡೆ (ನೇಮಿ Nr.). ಸುತ್ತಣ ಸರಾತಿ ಪಟಭಿತ್ತಿ ಅಕ್ಕು (Mr. 288). ದೆಸೆಗಳ ಸುತ್ತಣ ಅಮರರು (Bp. 37, 43). ಊರ ಸುತ್ತಣ ಬಯ್ಲು (ಸಂಸ್ಥಾಯ Si. 445). ಯಜ್ಞಶಾಲಾರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಸುತ್ತು ಬರಲಿಕ್ಕಿದ ಬೇಲಿ (ಕುಮ್ಬೆ Nr.). ಮಾತ್ರೆಯೊನ್ದು ಸುತ್ತಿಗೆ ಒನ್ದು ವರಹಾ (Prv.). ಹಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಜಾಪತ್ರಿ ಇರುವದು (B. 3, 52). — ಸುತ್ತಂ. -ಅಂ 5. All around, completely around (Bp. 16, 20). — ಸುತ್ತರಿ. -ಅರಿ 5. To run or go around (the earth, B. 4, 68). — ಸುತ್ತಳತೆ. -ಅಳತೆ. Compass, perimeter, circuit, circumference (C.; B. 2, 23; 4, 146; ಪರಿಧಿ G.). — ಸುತ್ತಿರುಗು. (*i. e.* ಸುತ್ತು -ತಿರುಗು). To go around (the earth, B. 4, 68). — ಸುತ್ತಿಱ್. -ಇಱ್. To put round (Čpr. 7, 91; 10, 45; Abh. P. 11, 149). — ಸುತ್ತುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To surround, to encompass, to encircle. ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ ದಣ್ಡೆನ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಆಸಾರ); ಏಱು ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡ ಕೋಟೆ (ಚಕ್ರವಾಲ G.). 2, to be surrounded or encircled. ಪ್ರತಿ ಒನ್ದು ಮಹಾದ್ವೀಪವು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ನೀರಿನಿನ್ದ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡಿರುವದಱಿನ್ದ (B. 4, 98). — ಸುತ್ತುಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. A wall round a town (Bp. 26, 31). — ಸುತ್ತುಂಗಡಲು. -ಂ-ಕಡಲು. The ocean which surrounds. ಸುತ್ತುಂಗಡಲು ಹರಿದ ಕುಱುವ (ಅನ್ತರೀಪ Hlâ.). — ಸುತ್ತುಝುಲ್ಲಿ. Tassels which surround (Ršv. 6, after 11). — ಸುತ್ತುದೆರೆ. -ತೆರೆ. A surrounding screen (ಅಪಟಿ Mr. 203). — ಸುತ್ತುಬೆಟ್ಟ. A surrounding mountain range (ಚಕ್ರವಾಲ, etc. Si. 114). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತ. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲು. (My.). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲು. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. (My.). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. All around (C.). ಹಿಮಾಲಯದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ (B. 3, 114). — ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು. = ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ. (C.). 2, the state of being all around. ಯಾಲಕ್ಕಿಯ ಗಿಡಗಳು ಭರತಖಣ್ಡ

ದಲ್ಲಿಯೂ ಅದಱ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಿನ ಸೆಕೆಯುಳ್ಳ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ (B. 3, 29). ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಿನ ಮನ್ದಿ ಓಡಿ ಬನ್ದು (3, 72). — ಸುತ್ತುವರ್. -ಬರ್. To come or go round about. Frequently ಸುತ್ತುವರೆ, so that it, etc. goes about, *i. e.* round about (Bp. 16, 9. 10; 38, 10; 60, 50). — ಸುತ್ತುವಳಯ. A surrounding enclosure, a compound, a wide compass (Râm. 1, 13, 9. 10; Bh. 1, 8, 70). — ಸುತ್ತುವಳೆಯ. Going or moving round in circles (? ತಿರುಪು Mr. 82). — ಸುತ್ತುವೀಳೆಯ. Betel leaves circularly put on a plate (My.). — ಸುತ್ತು ಹಾಕು. To put round; to surround. ಹದ್ದಿನ ಕಾಲಿಗೆ ಒನ್ದು ಹಾವು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿತ್ತು (B. 2, 28). ಒನ್ದು ಇಲಿಯು ಒನ್ದು ತತ್ತಿಯ ಹತ್ತರ ಹೋಱ ಮೆಯ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯಿನ್ದ ಅದಕ್ಕೆ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿತು (3, 21). — ಸುತ್ತೆಂ. I go round, I wander, I am bewildered (ಭ್ರಮೆಯೆಂ Šmd. 395 Cm.). — ಸುತ್ತೋಲೆ. -ಓಲೆ. (Šmd. 63). A coiled ôlĕ (?).

ಸುತ್ತುವಿಕೆ suttuvikĕ. Turning round, being giddy, etc. (ಭ್ರಮ, ಭ್ರಮಿ Si. 389).

ಸುತ್ತ್ಲು suttlu. = ಸುತ್ತಲ್, etc. (My.).

ಸುತ್ಥಣೆಯ sutthaṇĕya. A term with ಥ್ (Šmd. 23, o. rs. ಸುಥಣೆ, ಸತ್ಥಣಿ).

ಸುತ್ರಾಮ su-trâma. = ಸೂತ್ರಾಮ. Good protector: *Indra.*

ಸುತ್ವ sutva. 1. The syllable ಸು (Šmd. 268).

ಸುತ್ವ sutva. 2. An offerer of sôma juice. 2, *a student who has performed his ablutions* (subsequent or preparatory to a sacrifice).

ಸುದತಿ su-dati. A woman who has handsome teeth (Bp. 57, 7; J. 8, 17).

ಸುದನ್ತಿ su-danti. A female elephant with handsome tusks, that of the north-west quarter. See Mr. s. ದ್ವಿಪ.

ಸುದರಾಯಿಸು sudarâyisu. = ಸುಧಾರಿಸು. To rest, etc. (My.).

ಸುದರ್ಶನ su-daršana. Good looking, handsome. 2, *the discus of Vishṇu.* 3, easily seen. 4, a vulture. 5, the son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44).

ಸುದಾ sudâ. = (ತುದಾ), ಸುದ್ದಾ, ಸುದ್ಧಾ, ಸುಧಾ. Together with, along with; also; even (My.; Tĕ. ಸುದ್ದಾ; Mhr. ಸುದ್ಧಾಂ).

ಸುದಾಮ su-dâma. One who gives liberally. 2, N. of a poor Brâhmaṇa who came to Dvârakâ to ask Kṛishṇa's aid, and was raised to wealth by him. (My.). 3, a cloud. 4, the sea. 5, a mountain. See ಸೌದಾಮಿನಿ.

ಸುದಾಯ su-dâya. A good gift; a special gift given on particular solemn occasions (*e. g.* a nuptial present, etc., Si. 266).

ಸುದಾಸ್ su-dâs. A liberal man. 2, N. of a king at whose court both Vasishṭha and Višvâmitra appear to have acted as family priests. See ವಸಿಷ್ಠ.

ಸುದಿನ su-dina. *A fine day,* auspicious day, happy day; *fine weather.*

ಸುದಿನಾಹ sudina-aha. *A day of fine weather, a fine day.*

ಸುದೀನ su-dîna. Very poor or miserable (Bp. 32, 62).

ಸುದೀಪ್ತಿ su-dîpti. Great splendour (Bp. 3, 6).

ಸುದುರ್ಲಭ su-durlabha. Very difficult to be attained, quite unattainable, very scarce or rare. (R.).

ಸುದುಶ್ಚರ su-dušcara. Very difficult to be performed or attained; very arduous or painful. (R.).

ಸುದುಸ್ತರ su-dustara. Very difficult to be passed or crossed. (R.).

ಸುದೂರ su-dûra. *Very distant.*

ಸುದೃಢ su-dṛiḍha. Very firm or hard. (R.).

ಸುದೇಶ su-dêša. A good country (My.).

ಸುದೇಶೀಯ su-dêšîya. Proper native dialect (Bhn. 2).

ಸುದೇಹ sudêha. A man who has a beautiful body (Bp 44, 31).

ಸುದೈವ su-daiva. Good fortune (ಅರಿಷ್ಟ Čb.).

ಸುದ್ದ sudda. Tbh. of ಶುದ್ಧ. (My.; see Prv. s. ಕಜ್ಜೆ).

ಸುದ್ದಗೆ suddagĕ. Tbh. of ಶುದ್ಧಗೆ. Pure, unworked clay (My.).

ಸುದ್ದಯಿಸು suddayisu. Tbh. of ಶುದ್ಧಯಿಸು. (My.).

ಸುದ್ದಾ suddâ. = ಸುದಾ, etc. (B. 5, 61. 127).

ಸುದ್ದಿ suddi. Tbh. of ಶುದ್ಧಿ (Šmd. 335. 339). Purity, etc., etc. 8, clear or correct knowledge of circumstances;—circumstances that have come to light or become manifest: news, tidings, intelligence; rumour, talk (ವೃತ್ತಾನ್ತ G.; C.; Tĕ.; Râm. 3, 2, 17; 4, 3, 15; B. 2, 14; 3, 73. 83. 127; 4, 87; Si. 282). ಬೇಹುಕಾಱನಿನ್ ಅರಸಂ ಸುದ್ದಿಯುಂ ಕೇಳಲ್ ಪಟ್ಟಂ (Šmd. 300). ಸುದ್ದೀ ತಿಳಿಸುವವನು (ಅವಸರ್ಪ, ಚರ, ಸ್ಪಶ); ಮನ್ದಿ ಮಾತಾಡುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಹೇಱೋಣ (ಉದನ್ತ); ಮನ್ದಿ ಮಾತಾಡುವ ಸುದ್ದಿ (ಜನಶ್ರುತಿ); ಸುದ್ದೀ ತರುವ ಮನುಷ್ಯ (ವೈವಧಿಕ G.). ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಹೋದರೂ ಮದ್ದು ಮಾಡದೆ ರೋಗ ಹೋಗದು.—ದಣ್ಡಿನ ಸುದ್ದೀ ಕೇಳೋಕೆ ಚನ್ದ, ನೋಡೋಕೆ ಭಯ.—ಪಾತಾ ಹೇಱುವವಗೆ ಕೋಟೆದ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವವಗೆ ಬೇಟೆಯ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ದಾಱುವವನಿಗೆ ಹಾಯೂರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ?—ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ಹೇಱು!—ಸುಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು, ಸುದ್ದಿ ಹೇಱ ಕೂಡದು.—ಸುಱುವು ಹೇಱಿದವ ಸುದ್ದಿ ಹೇದ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಸುದ್ದಿಗೇಳ್. -ಕೇಳ್. To ask for information (Abh. P. 10, 62).

ಸುದ್ಧಾ suddhâ. = ಸುದ್ದಾ, etc. (B. 5, 63. 76).

ಸುಧನ್ವ su-dhanva. A good archer. 2, N. of a son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44; 11, 6, etc.).

ಸುಧರ್ಮ su-dharma. Keeping well to duty, attentive to duties; justice, virtue, morality (ವೃಷ, ಸದ್ಧರ್ಮ Nn. 16; ಧರ್ಮ 52).

ಸುಧರ್ಮೆ su-dharmĕ. *An assembly or council of the gods.*

ಸುಧಾ sudhâ. = ಸುದ್ಧಾ, etc. (B. 5, 194. 280. 283. 304). See another ಸುಧಾ s. ಸುಧೆ.

ಸುಧಾಂಶು sudhâ-aṁšu. Nectar-rayed: *the moon.* 2, one of the tongues of Agni or fire (Mr. 46).

ಸುಧಾಂಶುವಲ್ಲಭ sudhâṁšu-vallabha. The moon looked upon as a husband (Ršv. 4, 14).

ಸುಧಾಕರ sudhâ-âkara. Mine of nectar: the moon (ಕುಮುದ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 29; ಹಿಮ, ಚನ್ದ್ರ 46; ಚನ್ದ್ರ 69. 124. 150).

ಸುಧಾಕರಧರ sudhâkara-dhara. Šiva (Ššv. 4, 83).

ಸುಧಾನಿಧಿ sudhâ-nidhi. Nectar-receptacle: the moon (My. Amara).

ಸುಧಾಬ್ಧಿ sudhâ-abdhi. An ocean of nectar (Nn. 1).

ಸುಧಾಮ su-dhâma. N. of a mountain. 2, N. of a muni. 3, N. of a lôkapâla. 4, N. of a class of deities. See Râm. 1, 16, 16.

ಸುಧಾಮಯ sudhâ-maya. Consisting of nectar; made of plaster, etc.; a brick or stone building; a palace, mansion. (R.).

ಸುಧಾರಣೆ su-dhâraṇĕ. The state of being made straight, a revised, finished, polished, civilized or enlightened state (B. 4, 189. 208; Mhr. ಸುಧಾರಣಾ, adjusting, composing). 2, rest, repose; forbearance; getting through somehow or other, shift, making shift (My.).

ಸುಧಾರಿಸು su-dhârisu. = ಸುದರಾಯಿಸು. To adjust, to compose; to make straight; to train; to finish; to polish; to civilize, to enlighten (B. 5, 208. 224; Mhr. ಸುಧಾರಣೇಂ); to get straight, to become conformable, civilized or enlightened (B. 3, 110; 4, 73. 128. 130. 162; Mhr.). 2, to rest; to forbear; to manage or get through somehow or other (My.).

ಸುಧಾರುಗ್ಧರ sudhâruč-dhara. Šiva (V. 9, 127).

ಸುಧಾರುಚ್ sudhâ-ruč. -ರುಕ್. = ಸುಧಾಂಶು.

ಸುಧಾಶನ sudhâ-ašana. Whose food is nectar: a deity (Bp. 1, 41).

ಸುಧಾಶರನಿಧಿ sudhâ-šaranidhi. = ಸುಧಾಬ್ಧಿ. (Bp. 26, 11).

ಸುಧಾಸೂತಿ sudhâ-sûti. Born in the sea of ambrosia: the moon.

ಸುಧಾಸೂತಿಮೌಲಿ sudhâsûti-mauli. Šiva (J. 15, 15).

ಸುಧಿ su-dhi. ಸುಧೀ. Having a good understanding, *wise, clever, sensible; a wise or clever or intelligent man* (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223). 2, a good understanding, good sense, intelligence.

ಸುಧೀಮಣಿ sudhî-maṇi. A jewel of an intelligent man (Bp. 57, 54).

ಸುಧೀಮಾನ್ sudhî-mân. An intelligent, learned man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಸುಧೀರ su-dhîra. Very firm or resolute; very courageous (Bp. 36, 4).

ಸುಧೃತಿ su-dhṛiti. Very firm or energetic (Bp. 5, 46).

ಸುಧೆ sudhĕ. ಸುಧಾ. = ಸೊದೆ. Well-being, welfare. 2, *the beverage or food of the gods, nectar, ambrosia;* the honey of flowers; milk; juice; water. 3, *lime, whitewash, mortar, plaster.* 4, *the milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.* 5, = ಆಲಸಿನ್ದ, q. v. 6, the plant Aletris hyacinthoides. 7, the emblic myrobalan (= ನೆಲ್ಲಿ). 8, the yellow myrobalan.

ಸುನತಿ sunati. = ಸುನ್ನತಿ. Circumcision (B. 4, 165; Mhr., H. ಸುನತ್, ಸುನತಾ). ಸುನತೀ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ದುರ್ಬಲ Čb.).

ಸುನನ್ದೆ su-nandĕ. A delighting woman; N. of the daughter of a merchant (Čpr. 3, after 76); N. of a queen (J. 33, 43).

ಸುನಯ su-naya. Good conduct; good policy. (Čpr. 6, 17).

ಸುನಾದ su-nâda. A pleasant sound (Bp. 28, 5).

ಸುನಾಮ su-nâma. Well named; a good or nice name. 2, N. of a vṛitta (Čh.). — ಸುನಾಮಪಡೆ. -ಪಡೆ. To get a nice name (Kk. 99).

ಸುನಾಯಾಸ suna (*i. e.* sunna)-âyâsa. Without trouble or difficulty, easily (My.; Tĕ.).

ಸುನಾಯಿ sunâyi. = (ಸನಾದಿ), ಸೊನಾಯಿ. A sort of clarionet (Tĕ. ಸೊನಾಯಿ, ಸೊನ್ನಾಯಿ; R.).

ಸುನಾಯಿಸು sunâyisu. To explain, to tell (My.; Mhr. ಸುನಾವಿಣೇಂ).

ಸುನಾವಣಿ sunâvaṇĕ. = ಸುಲಾವಣೆ. Explaining; the reading and explaining (in a court) of a petition, etc. (My.; Br., Mhr. ಸುನಾವಣೀ).

ಸುನಾಸೀರ sunâsîra. *Indra.*

ಸುನಿಮೇಷ su-nimêsha. Beautiful twinkling of the eyes (J. 6, 25).

ಸುನಿಶ್ಚಿತ su-niščita. *Well ascertained or determined, firmly decided,* resolved; commended, approved. (Čh. v. 163).

ಸುನಿಷಣ್ಣಕ su-nishaṇṇaka. *The potherb Marsilea quadrifolia.*

ಸುನೀತ su-nîta. Well-conducted, well-behaved; politic; N. of a king (J. 27, 42). 2, good conduct; good policy, prudence.

ಸುನೀತಿ su-nîti. Good conduct or behaviour; moral rectitude; good manners; just laws and rules; good policy. (Bp. 40, 86; Bh. 1, 8, 54).

ಸುನೀಲ su-nîla. Very black or blue.

ಸುನೀಲರತ್ನ sunîla-ratna. A fine sapphire (Nn. 2).

ಸುನುವಲಿ sunuvali. The potherb Marsilea quadrifolia (ವಿತುನ್ನ, ಸುನಿಷಣ್ಣಕ Nr.).

ಸುನ್ದರ sundara. *Beautiful, handsome,* lovely, charming, agreeable. 2, beauty (ಸೌನ್ದರ್ಯ Šmd. 190 Cm.; ರೂಪು, ಚೆಲುವು Nn. 70). 3, N. of a vṛitta (Čh.). 4, N. of a class of deities (ಸುರಜಾಲಭೇದ, ದೇವತೆಗಳ ಭೇದ 70).

ಸುನ್ದರತೆ sundaratĕ. Beauty (Čidakhaṇḍânubhava 1, 8).

ಸುನ್ದರಾಂಗಿ sundara-angi. A woman with beautiful limbs (My.).

ಸುನ್ದರಿ sundari. *A beautiful woman;* a woman (ಕಾಮಿನಿ, ಸ್ತ್ರೀ Nn. 70; ಹೆಂಗೂಸು Mr. 301; see ವಾರ-).

ಸುನ್ದು sundu. 1. To lie with (ಮೈಥುನ Šmd. Dh.; see ಮಱಿಸುನ್ದು 1; *cf.* ಸುಸಿಲ್ 2; T. ತುನ್ನು, to come near, see ತೊಣೆ; ತುನ್ಟು, to be thick together); to lie down, to repose, to sleep (ಶಯನ Šmd. Dh.; T. ತುಂಜು, to sleep; ತುಯಿಲ್, sleep).

ಸುನ್ದು sundu. 2. Coition. See ಮಱಿಸುನ್ದು 2, ಸೂಱ-.

ಸುನ್ನ sunna. Tbh. of ಶೂನ್ಯ (Šmd. II; Kk. 83; *cf.* ಸುನಾಯಾಸ; ಸೊನ್ನೆ 2).

ಸುನ್ನತಿ sunnati. = ಸುನತಿ. (Mg.; Br.).

ಸುನ್ಯೆ sunyĕ. Tbh. of ಶೂನ್ಯ. The anusvâra or bindu (ಸೊನ್ನೆ Čb.).

ಸುಪಟ್ಟ su-paṭṭa. A fine badge of honor (Bp. 10, 42).

ಸುಪಥ su-patha. A good road; good course or way; good conduct. (Bp. 43, 58; 44, 38).

ಸುಪಥಿ su-pathi. *A good road.*

ಸುಪದ್ su-pad. A beautiful foot (Bp. 56, 7).

ಸುಪದವಿ su-padavi. Great dignity, high rank (Bp. 2, 24).

ಸುಪದಾರ್ಥ su-padârtha. A nice thing (Bp. 44, 60).

ಸುಪರ್ಣ su-parṇa. Well-winged: *Garuḍa.*

ಸುಪರ್ಣಕೇತು suparṇa-kêtu. *Vishṇu.*

ಸುಪರ್ಣಚಯನ suparṇa-čayana. A mound of earth in the form of a garuḍa (J. 34, 12).

ಸುಪರ್ಣವಾಹನ suparṇa-vâhana. Vishṇu or Kṛishṇa (J. 2, 42).

ಸುಪರ್ಣಿ su-parṇi. -ಣೀ. The mother of Garuḍa.

ಸುಪರ್ಣಿಜ suparṇi-ja. Garuḍa (Mr. 21).

ಸುಪರ್ಣೀತನುಜ suparṇî-tanuja. *Garuḍa.*

ಸುಪರ್ವ su-parva. *A god, a deity.*

ಸುಪರ್ವನಾಥ suparva-nâtha. Indra (Bp. 43, 42).

ಸುಪರ್ವಾಗ್ರಣಿ suparva-agraṇi. Šiva (Šsv. 4, 121).

ಸುಪಾತ್ರೆ su-pâtrĕ. A good or suitable vessel (ಕಟಾಹ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪಾತ್ರೆ Nn. 107).

ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ su-pârśvaka. *The tree Ficus infectoria.*

ಸುಪ್ತ supta. Slept; sleeping, asleep; paralyzed, numbed; insensible. 2, sleep, deep or sound sleep. 3, one of the sañcâribhâvas (Kâvy. IV, 2, 16).

ಸುಪ್ತಿ supti. Sleep; sleepiness, drowsiness; numbness, etc. (ತಯ್ಯೆ, ನಿದ್ರೆ Nn. 55). See ಒಱಗು 1. ಅಕ್ಷಿ ಮುದ್ರಿಸೆ ಸುಪ್ತಿ, ಬಱುನೆನಹು ಸ್ವಪ್ನಮ್, ಅಱದೀಕ್ಷಿಸಲು ಜಾಗ್ರಂ (Mr. 317).

ಸುಪ್ತಿದೂರ supti-dûra. Far from sleep, knowing no sleep (Bp. 58, 40).

ಸುಪ್ಪತಿಗೆ suppatigĕ. = ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ. (My.).

ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ suppattigĕ. A sleeping mattress (My.; Śi. 230; Č. Bp. 47, 40; ತಲ್ಪ, ತಲಿನ Mr. 202; Mhr. ಸುಪೇತೀ, bedding).

ಸುಪ್ರತಾಪ su-pratâpa. Great glory or power (Bp. 5, 1).

ಸುಪ್ರತಿಭೆ su-pratibhĕ. Spirituous liquor. (R.).

ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ su-pratishṭhĕ. Good position; good reputation, fame; the establishment of a temple, idol, etc.; installation, consecration (Bp. 54, 1). 2, N. of a type of metres (Čh.; Mr. 362).

ಸುಪ್ರತೀಕ su-pratîka. Having a beautiful shape or form, handsome (Bp. 59, 34). 2, *the elephant of the north-east quarter.*

ಸುಪ್ರಬನ್ಧ su-prabandha. A fine literary composition (J. 4, 8).

ಸುಪ್ರಭ su-prabha. Very bright or splendid, brilliant.

ಸುಪ್ರಭಾತ su-prabhâta. Well dawned, well shone forth. 2, an auspicious dawn or day-break, a beautiful morning (V. 9, 24). 3, a kind of morning prayer (My.).

ಸುಪ್ರಭೆ su-prabhĕ. *One of the tongues of Agni or fire.*

ಸುಪ್ರಯೋಗ su-prayôga. Good application, good management. 2, *dexterity, expertness.* 3, close contact.

ಸುಪ್ರಯೋಗವಿಶಿಖ suprayôga-viśikha. A good marksman, a skilful archer. (G.).

ಸುಪ್ರಲಾಪ su-pralâpa. Discoursing well, *eloquence.*

ಸುಪ್ರಸನ್ನ su-prasanna. Well pleased, very gracious or favourable. (Bp. 2, 50; 36, 48).

ಸುಪ್ರಸಾದ su-prasâda. Extreme graciousness or kindness, great propitiousness. (Bp. 61, 80).

ಸುಪ್ರಸಾದಿ su-prasâdi. One who is fit to receive extreme kindness (Bp. 47, 37).

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ su-prasiddha. Very well known very famous or celebrated; greatly adorned (Kâvy. III, 3, B, 159).

ಸುಪ್ರಾಸ su-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಸುಪ್ರೀತಿ su-prîti. An object of great favour or pleasure. (ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಾಕರಂ) ಗಮಕೀಸನ್ತಾನಸುಪ್ರೀತಿ (Nn. 168).

ಸುಪ್ರೌಢಿ su-prauḍhi. Great skill (J. 34, 31).

ಸುಫಲ su-phala. Bearing good or much fruit, very fruitful, very fertile, very productive, very profitable. 2, good fruit; good reward (My.).

ಸುಫಲದಾತ suphala-dâta. One who gives good fruit or reward (Bp. 54, 15).

ಸುಬ suba. Tbh. of ಶುಭ (Śmd. 339 Mdb.; My.; see ಸುವ್ವು).

ಸುಬುದ್ಧಿ su-buddhi. Good understanding (ಶಾರದೆ Mr. 510; Bp. 40, 87). 2, of good understanding, wise, clever, intelligent, shrewd. 3, N. of a minister (J. 17, 13).

ಸುಬೆ subĕ. A province, a subhâ; the governor of a subhâ (Mhr., H. ಸುಭಾ).

ಸುಬೇದಾರ subê-dâra. The chief native officer of a talook (My.). 2, a native officer in the army (My.). See Prv. s. ಸೂಳೆ.

ಸುಬೇದಾರಿಕೆ subê-dârikĕ. The office of a subêdâra (My.).

ಸುಬೋಧನೆ su-bôdhanĕ. Good instruction (My.).

ಸುಬೋಧೆ su-bôdhĕ. N. of a vocabulary. See Nr. s. ಹೆಗ್ಗಡಜ.

ಸುಬ್ಬ subba. (Tbh. of ಶುಭ್ರ). The white one: the serpent âdiśêsha (My.). — ಸುಬ್ಬಕ್ಕ. -ಅಕ್ಕ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಸುಬ್ಬರಾಯ. The âdiśêsha (My.); N. (My.). — ಸುಬ್ಬರಾಯಷಷ್ಠಿ. A ceremony on the sixth day of the bright half of the month of mârgaśira when people throw milk, etc. into snake-holes or offer presents to brahmačâris in the name of subbarâya, and take only one meal (My.). — ಸುಬ್ರಾಯ. = ಸುಬ್ಬರಾಯ. (My.).

ಸುಬ್ಬಲು subbalu. Roughness (on the surface of cloth or the hairy skin of animals, My.).

ಸುಬ್ಬಲೆ subbalĕ. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. (Bh. 3, 13, 17).

ಸುಬ್ರತ su-brata. = ಸುವ್ರತ. (Bp. 38, 6; 39, 29; 44, 6; 53, 45).

ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ subramaṇya. Tbh. of ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ. A place of pilgrimage in South Canara where formerly Kârttikêya was worshipped, but which now is a place of worship of the serpent âdiśêsha (My.).

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ su-brahmaṇya. Kârttikêya. 2, one the sixteen priests employed at a solemn sacrifice. 3, N. of a district.

ಸುಭಕ್ತಿ su-bhakti. Good or true devotion or piety (Bp. 40, 86; 43, 9; 47, 4).

ಸುಭಗ su-bhaga. = ಸೊಬಗು. Possessing good fortune, very fortunate or prosperous, happy, blessed, auspicious, highly favoured. 2, *beautiful, lovely, pleasing, charming, pretty.* 3, *beloved, liked, amiable.* 4, *respectable, illustrious.* 5, beauty, etc. (ಗಾಡಿ, ಚೊಕ್ಕಟು, ಸೊಬಗು, ಗರಗರಿಕೆ, ನಿಱತೆ Śm. 47).

ಸುಭಗತೆ su-bhagatĕ. Beauty, etc. (ಸೊಬಗು Kk. 54).

ಸುಭಗತ್ವ su-bhagatva. Beauty (Čpr. 7, 155); prosperity.

ಸುಭಗಾಸುತ subhagâ-suta. The son of a favourite or much-loved wife. 2, *the son of an honoured or honourable mother.*

ಸುಭಗೆ su-bhagĕ. ಸುಭಗಾ. A favourite wife. 2, an honoured or honourable mother.

ಸುಭಟ su-bhaṭa. A great warrior, a valiant man (ಶುಕ್ಲ Nn. 32; My.). 2, a good servant (My.).

ಸುಭದ್ರ su-bhadra. Very propitious or auspicious; very happy or fortunate. 2, N. of an elephant (Bp. 59, 33).

ಸುಭದ್ರಾಹರಣ subhadrâ-haraṇa. The seizure of Subhadrâ; N. of a work by Kêśirâja (Śmd. 408; the story is also in the âdiparva of the mahâbhârata).

ಸುಭದ್ರೆ su-bhadrĕ. ಸುಭದ್ರಾ. N. of the sister of Kṛishṇa and wife of Arjuna. She was forcibly seized and carried off by Arjuna from Dvârakâ after obtaining Kṛishṇa's leave. (J. 7, 24; 33, 3. 42).

ಸುಭಾನು su-bhânu. = ಸ್ವಭಾನು. The seventeenth year of the cycle of sixty (Sk.).

ಸುಭಾವ su-bhâva. Of good properties, good, virtuous, eminent, auspicious, etc. (Bp. 55, 1); that is good, etc. (ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc., ಒಳಿತು Mr. 26).

ಸುಭಾಷಿತ su-bhâshita. Spoken well or eloquently; speaking or discoursing well, eloquent. 2, a fine speech, eloquence; an elegant or accurate composition. (Abh. P. 6, 47). ಸುಭಾಷಿತವಿಲ್ಲದವ ಸಭಾನಾಯಕನಾಪರೇನು? (Prv.).

ಸುಭಾಷೆ su-bhâshĕ. A good promise (Bp. 44, 70).

ಸುಭಿಕ್ಷ su-bhiksha. Good alms, successful begging. 2, abundance of food (especially that given as alms); an abundant supply of provisions, plentifulness and cheapness of the necessaries of life. (My.).

ಸುಭಿಕ್ಷೆ su-bhikshê. *The tree Grislea tomentosa.*

ಸುಭೈತ್ರ su-bhaitra. A ship (ಹಡಗು Nn. 119).

ಸುಮಂಗಲ su-mangala. Very auspicious, bringing good fortune (ಭದ್ರ, ಶುಭ Nn. 99).

ಸುಮಂಗಲಿ su-mangali. A woman who brings good luck. 2, a woman whose husband is alive (My.; see ದೀರ್ಘ-).

ಸುಮಂಗಲಿತ್ವ su-mangalitva. The state of a woman whose husband is alive (My.).

ಸುಮಂಗಲೀಪ್ರಾರ್ಥನೆ sumangalî-prârthanĕ. A ceremony to appease the spirit of a deceased sumangalî (My.).

ಸುಮತ su-mata. Well or kindly disposed, friendly. 2, a good mind or disposition (Bp. 39, 53).

ಸುಮತಿ su-mati. A good mind or disposition, benevolence, kindness, friendship (Bp. 6, 8; 38, 31; Śmd. 277). 2, well or kindly disposed; one who is well or kindly disposed (Bp. 55, 39; 61, 9); very wise. 3, N. of a minister (J. 11, 27. 31. 33).

ಸುಮಧುರ su-madhura. Very sweet or saccharine; very sweet or pleasing, very gentle or soothing. (R.).

ಸುಮನ su-mana. Very charming, beautiful, handsome; one who has a good or virtuous mind or disposition (ಕಮನೀಯಸ್ವಾಂತ, ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತ Nn. 68). 2, a god, a deity (ದೇವವ್ರಾತ, ದೇವತೆಗಳು 68). 3, a flower (ಲತಾಂತ, ಪುಷ್ಪ 68). 4, *wheat.* 5, opulence, etc. (ಐಶ್ವರ್ಯ 68). 6, wind (ವಾತ, ವಾಯು 68). 7, the thorn-apple.

ಸುಮನಸ್ su-manas. Good-minded, well-disposed, benevolent; happy; well pleased, satisfied. 2, *a god, a deity.* 3, a learned man, a teacher; a student of the vêdas, etc. 4, *a flower.* 5, *great-flowered jasmine, Jasminum grandiflorum.*

ಸುಮನಸ su-manasa. Tbh. of ಸುಮನಸ್. A god, a deity (Mr. 8). 2, a flower (ಕುಸುಮ, ಪುಷ್ಪ, etc. 107; Bp. 38, 5). 3, N. of a son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44).

ಸುಮನೆ su-manĕ. *Great-flowered jasmine.*

ಸುಮನೋಗಣಿಕೆ sumanas-gaṇikĕ. A whore of the gods (Bp. 41, 14).

ಸುಮನೋಜ್ಞ su-manôjña. Very agreeable to the mind, charming, fascinating, pleasing, lovely, beautiful (ಮನೋಹರ, ಕಮನೀಯ, etc. Mr. 107).

ಸುಮನೋನುರಾಗ sumanas-anurâga. Benevolent affection; redness of flowers (J. 30, 18).

ಸುಮನೋಬಾಣ sumanas-bâṇa. Kâma. 2, N. of a Kannaḍa poet (Śmd. 2).

ಸುಮನೋರಜಸ್ sumanas-rajas. *The pollen of a flower.*

ಸುಮನೋರತ sumanas-rata. Delighted in flowers; devoted to the gods (J. 2, 10).

ಸುಮನೋವಿಶಿಖ sumanas-viśikha. An arrow of flowers (My.). 2, Kâma (My.).

ಸುಮನೋಹರ su-manôhara. Very captivating or agreeable, very charming or pleasing, beautiful (J. 15, 11). 2, Śiva (Bp. 12, 47). 3, sumanas-hara, a seizer of the gods, a râkshasa (J. 15, 11). 4, a flower-gatherer (J. 15, 11).

ಸುಮಹತ್ su-mahat. Very great, very large or abundant, very numerous. (Bp. 43, 61).

ಸುಮಹತ್ವ su-mahatva. Great majesty or importance (Bp. 38, 74).

ಸುಮಾಂಡವ್ಯ su-mâṇḍavya. The excellent ṛishi Mâṇḍavya (Mr. 258).

ಸುಮಾನ (su-mâna). = ಸುಮ್ಮಾನ. Pleasure, joy, delight (Bp. 3, 31; 6, 9; 16, 14; 36, 3; 50, 2. 42; 58, 18; My.; Tĕ. ಸುಮಾಳ). 2, delighted in, taking pleasure in (Bp. 8, 27; *cf.* ಸುಮನಸ್).

ಸುಮಾನಗಾಱ sumâna-gâṛa. A happy man (My.); a beau, a sensual man (My.).

ಸುಮಾನಗಾಱಕೆ sumâna-gâṛikĕ. A happy state (My.); lewdness (My.).

ಸುಮಾನಗಾರ್ತಿ sumâna-gâṛti. A happy woman (My.); a coquette, a sensual woman (My.).

ಸುಮಾರ sumâra. = ಸುಮಾರು, q. v. ನಿನ್ನೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಅದು ಆಯಿತು (B. 4, 52). ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ದು (5, 49). ಈಗಿನಕ್ಕಿನ್ತಾ ಅವು ಬಹಳ ಸುಮಾರ ಆದಾವು (5, 111). ಒನ್ದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸುಮಾರದಲ್ಲಿ (5, 164).

ಸುಮಾರು sumâru = ಸುಮಾರ. Number; numerical amount (Mhr., H. ಸುಮಾರ). 2, excessiveness, immoderateness (Mhr., H.). 3, a conjectural estimate, conjecture or guess (C.; Mhr., H.). 4, nearness, aboutness (with application to time, space, objects or forms, and properties, C.; Mhr., H.); about (C.). 5, moderateness, reasonableness, tolerableness; middling, ordinary; mediocrity (C.; Mhr., H.). ನರಿಗಳು ಸುಮಾರು ಎರ್ಡೂವರೆ ಫೂಟು ನಿಡಿದು (B. 3, 74). ಅವು ಮಾಘಮಾಸದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹೂ ಬಿಡುತ್ತವೆ (4, 39). ಸನ್ ೧೮೦೦ನೇ ಇಸವಿಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ (4, 68). ಸನ್ ೧೬೭೩ನೇ ಇಸವೀ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ (5, 182).

ಸುಮಾರ್ಗ su-mârga. An excellent way or method (ಲೇಸಾದ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗ Śmd. 4 Cm.).

ಸುಮಾಲತಿ su-mâlati. N. of a vṛitta (Ch.).

ಸುಮಾಲಿ su-mâli. Well-garlanded; N. of a râkshasa (Râm. 5, 5, 3).

ಸುಮಿತ್ರ su-mitra. Good friend; N. of several persons. See ತಿನಿ.

ಸುಮಿತ್ರಾತನುಜ sumitrâ-tanuja. Lakshmaṇa (J. 19, 18).

ಸುಮಿತ್ರೆ su-mitrĕ. -ತ್ರಾ. N. of one of the wives of Daśaratha (mother of Lakshmaṇa, etc.). (J. 18, 62).

ಸುಮಿತ್ರೋದಯ su-mitra-udaya. A good, beautiful sun-rise (J. 11, 47).

ಸುಮುಖ su-mukha. A good or beautiful mouth. 2, a handsome face. 3, a smile (ಸ್ಮೇರ, ನಗೆ Nn. 126). 4, having an excellent mouth, etc.; handsome-faced, lovely; pleasing, agreeable (Bp. 60, 47); joyful (37, 45). 5, a learned man (ಪಣ್ಡಿತ, ವಿದ್ವಾಂಸ 126; ಪಣ್ಡಿತ Mr. 528).

6, a son; a child (ತನೂಭವ, ಮಕ್ಕಳು 126; ಪುತ್ರ 528). 7, Garuḍa (ಸುಪರ್ಣ, ಗರುಡ 126; ಗರುಡ 528). 8, a high street (ರಾಜವೀಥಿ, ರಾಜಬೀದಿ 126). 9, ಪಣಭೇದ (Mr. 528).

ಸುಮುಖವೃತ್ತಿ sumukha-vṛitti. Pleasing conduct (Čpr. 2, 1).

ಸುಮುಖಿ su-mukhi. A handsome woman. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸುಮೇರು su-mêru. *The sacred mountain Mêru.*

ಸುಮ್ಪುರೆ (sumpu = śubha-urĕ ?). A term used in praising (ಕೊಣ್ಡಾಡುವ ನುಡಿ Bhn. 38).

ಸುಮ್ಬ sumba. Tbh. of ಶುಮ್ಬ (Šmd. 339, o. r. ಸುಬ = ಶುಭ). = (ಜೋಬ), ಸೊಪ್ಪು. A dull, sluggish and stupid man (ನಾಮ್ಬ, ಅಲಸುಗೆಗಾಱ Šs.). *Cf.* ಸೋಮಾರಿ.

ಸುಮ್ಬಳ sumbaḷa. = ಸಿಮ್ಬಳ. — ಸುಮ್ಬಳದ ಹುೞು. A kind of worm or insect (S. Mhr.).

ಸುಮ್ಬಳ sumbaḷa. White arsenic (Mhr., H. ಸೋಮಲ). — ಸುಮ್ಬಳಕಾರ. White arsenic (S. Mhr.; B. 4, 124).

ಸುಮ್ಮ summa. = ಸುಮ್ಮಗೆ, etc., when preceding those terms. (T. ಚುಮ್ಮಾ, M. ಚುಮ್ಮ್). — ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮಗೆ. rep. of ಸುಮ್ಮಗೆ. (My.). — ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ. rep. of ಸುಮ್ಮನೆ. (My.). ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವದೋ, ಹಾಗೆ ಆಕಳಿಗೂ ಬರುವದು (B. 2, 19). ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕೆದಱ ಜಗಳಾ ತೆಗೆದು (2, 31). ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ತನ್ನ ಜಾಣತನ ಮೆಱಸ ಹೋದರೆ (3, 29). ಹುಲಿಯ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿ ದಾಗ್ಯೂ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು (4, 37).

ಸುಮ್ಮಗೆ summagĕ. = ಸುಮ್ಮನೆ, q. v. (Šmd. 389. 397; My.). ಸುಮ್ಮಗಿದ್ದರೆ ಒಡವುಟ್ಟ (Prv.).

ಸುಮ್ಮನೆ summanĕ. = ಸುಮ್ಮಗೆ. Quietly; silently; quiet; silent (ಮೌನ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಉಸಿಕನೆ Šmd. 389; 109; C.; Mhr. ಸುಮುಸಾಮು); causelessly; without proper or just cause; without a particular cause; in an objectless manner, for nothing; uselessly; without the intention of getting labour done; without the intention of exacting remuneration (ಅಕಾರಣ, ಸುಮ್ಮಗೆ, ಬಱದೆ, ಅಲ್ಲವಱ 397; ಬಱದೆ 242 Cm.; ಸೋಡಂ, ಬಾಡಂ Čt. I, 14; ಕೆಮ್ಮನೆ Čt. II, 79; C.). ಸುಮ್ಮನೆ ಇಹವನು (ತೂಷ್ಣೀಂಶೀಲ, ತೂಷ್ಣೀಕ Nr.). ಸುಮ್ಮ ನಿರ್ಪುದು (ಸಯ್ತು Šm. 63). ಮಾತಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿಹಲ್ಲಿ (ಮೋನ, ತೂಷ್ಣೀರುತ Nn. 155). ಸುಮ್ಮನೆ (ಜೋಷ, ತೂಷ್ಣೀಂ Si. 469). ಮಾತಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ (ಮೌನ, ಅಭಾಷಣ 247). ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ತೂಷ್ಣೀಂಶೀಲ, ತೂಷ್ಣೀಕ 364). ಮಾನಸವೃತ್ತಿಗಳು ಕೊಬ್ಬಿ ತಲೆಗೆ ಏಱದಾಗ ಏನೂ ತೋಚದೇ ಸ್ತಮ್ಭಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವದು (ಪ್ರಲಯ, ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತೆ 73). ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ (ಕ್ಷಣ, ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥಿತಿ 419). ಉೞುವ ಎತ್ತಿನ ಬಱಯಲ್ಲಿ ಆ ಭ್ಯಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ಎತ್ತು (ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯ 320). ಚೇೞಂ ತೆಗೆಯಲ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇಹುದೇ? (Šš. 85). ತುಟಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು (Prv.). ಆ ಹುಡುಗನು ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಷ್ಟು ಇದ್ದ ಬೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕೊಣ್ಡು, ಸುಮ್ಮನಾದನು (B. 2, 17). ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇೞಿದೆ ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಲಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನಾಗಲಿ ತಕ್ಕೊಣ್ಡರೆ ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಯೋ? (2, 29). ಚಿಕ್ಕನ್ದಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ನೋಡಿ, ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರೇ ದುಷ್ಟತನ ಕಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ (3, 43). ವೇಳೆಯನ್ನು ಸೋಮಾರಿತನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆಯುವರು (4, 1). ಭಂಗಾರವನ್ನು ಪಾವು ಗುಂಜಿ ತೂಕ ಸಹ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾರೂ ಕಳೆಯುವದಿಲ್ಲ (4, 194). See Bp. 15, 6; 26, 58; 27, 3; 28, 35; 31, 5; 43, 79; 45, 35; 47, 9; 50, 22. 30; 58, 35; 61, 18; 6, 49; 21, 35; 26, 57; Dp. 16 palla. — ಸುಮ್ಮನಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To quiet (v. t.); to silence (J. 12, 3; C.). — ಸುಮ್ಮನೇ. -ಏ 2. = ಸುಮ್ಮನೆ (with emphasis). ದೈವವನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂಡ್ರಬಾರದು (B. 1, 17). ಸುಮ್ಮನೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು (2, 34). ಅವರು, ಈ ಹುಡುಗ ಸುಳ್ಳನಿದ್ದಾನೆನ್ದು, ತಿಳಿದು, ಸುಮ್ಮನೇ ಹೋದರು (2, 34). ಸ್ವಾಮಿ, ಸುಮ್ಮನೇ ನಾನು ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು (2, 47). ಎರಡನೆ ಪಶುಗಳ ಮಱಗಳನ್ನು ಆಡುಗಳ ಮೊಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಅವು ಸುಮ್ಮನೇ ಮೊಲೆ ಕುಡಿಸುವವು (3, 10). ಅವು ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತವೆ? ನೋಡ ಬೇಕೆನ್ದು, ಸುಮ್ಮನೇ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ತು ಕೊಣ್ಡನು (3, 20). ನಾಯಿ ಗುರ್ತುಳ್ಳವರ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿದು, ಸುಮ್ಮನೇ ಇರುತ್ತವೆ; ಸಾಕಿದವನು ಎಷ್ಟು ಹೊಡಿದರೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಹೊಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಸಹ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ (3, 40). ಕತ್ತೆಗಳು... ಸುಮ್ಮನೇ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 48). ಕುದುರೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಹತ್ತಗೊಟ್ಟಿತು (3, 125). ಸುಮ್ಮನೇ ಆಱುವದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ (4, 175). ಸುಮ್ಮನೇ ದೇವರಿಗೆ ದೋಷ ಇಡ ಬೇಡ! (4, 178). See Bp. 47, 44. 57; 52, 8; 58, 56.

ಸುಮ್ಮಾನ (su-m-mâna). = ಸುಮಾನ. (ಅನನ್ದ G.; Bp. 48, 19; Bh. 1, 10, 24; 2, 13, 6; Râm. 6, 14, 33; J. 4, 7; 12, 5; 23, 51; 26, 57).

ಸುಮ್ಮಾನೆ summânĕ. A woman who delights or takes pleasure in (Grj. 3, after 91).

ಸುಯ್ suy. 1. = ಸುಯಿ, ಸೂಯ್ 1. To breathe; to sigh (ಉಚ್ಛ್ವಾಸ Šmd. Dh.; Čpr. 5, 51; 8, 22; Abh. P. 4, 54; Grj. 4, 67; Bp. 3, 17; 14, 17; 52, 12; Rśv. 5, 32; V. 9, 81; J. 25, 61; Râm. 3, 2, 18; Č. Bp. 46, 20; see ಬಿಸು ಸುಯ್ 1). P. p. ಸುಯ್ದು. ಸುಯ್ಯಲ್ (Šmd. 85). ಸುಯ್ಯಯ್ (86).

ಸುಯ್ suy. 2. = ಸೂಯ್ 2. Breath; a sigh (Čpr. 5, after 64; 5, 123; Grj. 4, 86; Rśv. 4, 9; 5, 86. 118; V. 32, 10; Šśv. 2, 94; see ಎಳೆ-, ನಱು-, ನಿಡು-, ಬಿಸು-2). ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಗಳೊಡನೆಯೆ ಪಿರಿಯವು ದಿವಸಂಗಳ್ ಆದುವು (Šmd. 119). — ಸುಯ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. Fragrance of breath (Čpr. 1, 125; Grj. 7, 41). — ಸುಯ್ಯೆಲರ್. -ಎಲರ್. The air of breath, breath (Čpr. 5, 129; 7, 64. 113; 8, 48; Rśv. 5, 32; J, 19, 18). — ಸುಯ್ಯೆಲರ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. = ಸುಯ್ಗಮ್ಪು. (Čpr. 1, 123). — ಸುಯ್ಪೊಡರ್. -ಪೊಡರ್. Sighs to be manifested; to sigh (Čpr. 5, 132).

ಸುಯಿ suyi. = ಸುಯ್ 1. ಸುಯಿವ (J. 6, 2); ಸುಯಿದು (Dp. 32, 1).

ಸುಯಿದಾನ suyidâna. = ಸುವಿದಾನ. Tbh. of ಸಂವಿಧಾನ. Attention, protection, care (Grj. 3, after 119; Bp. 16, 14. 18; 27, 62; J. 5, 19); watch (J. 7, 3. 12. 13; 14, 3; 24, 29); a watchman (Bp. 16, 13).

ಸುಯಿದಾನಿ suyidâni. = ಸುವಿದಾನಿ. An attentive person; a watchman (Bp. 9, 46).

ಸುಯಿಲ್ suyil. = ಸುಯಿಲು, ಸುಯ್ಲು. Breath; a sigh (Grj. 1, 92; see ನಿಡು-).

ಸುಯಿಲು suyilu. = ಸುಯಿಲ್, etc. (Bp. 17, 19).

ಸುಯೋಧನ su-yôdhana. Fighting well: an epithet of Duryôdhana. (J. 2, 4. 17).

ಸುಯ್ಲು suylu. = ಸುಯಿಲ್, etc. (Abh. P. 4, 54; Bp. 35, 34; Râm. 6, 14, 20; Bh. 8, 23, 40; see ನಿಡು-).

ಸುರ sura. = ಸೊರ 2. *A god, a deity* (ಬಿಡುಗಣ್ಣವ, ಬೋಱಯ, ಅಗಸವಟ್ಟಿಗ, etc. Šm. 9). 2, the number 33 (ಮೂವತ್ತುಮೂಱ್ Mr. 348). 3, the sun. 4, the number 1 (Čh.). 5, N. of a certain metrical foot (Čh.). — ಸುರ

ವೆಣ್. -ಪೆಣ್. An Apsara woman. ಹರಿಯೊಳ್ ನಾರದ ಮುನ್ನಿ ವಾಳದಿ ಮಹಾ ಶಾಪಂಗಳಂ ತಾಳನೇ? ಸುರವೆಣ್ಣಿನ್ನಲಿ ಪುಷ್ಪದನ್ತ ವನದೊಳ್ ತಾಂ ಕ್ರೀಡರೂಪಾಗನೇ? (Śś. 63).

ಸುರಕರಿ sura-kari. An elephant of the gods (ಚೌಜನ್ತ Śm. 10; Śmd. 251).

ಸುರಕುಜ sura-kuja. = ಸುರತರು. (Bp. 31, 18; Śśv. 5, after 57).

ಸುರಕುಮಾರ sura-kumâra. A son of a god (Abh. P. 5, 54).

ಸುರಕ್ತಿ su-rakti. Attachment, love (Bp. 44, 65).

ಸುರಕ್ಷಿತ su-rakshita. Well preserved or protected, carefully guarded, well kept; safe and sound; the state of being safe and sound. (B. 4, 6; 5, 2. 90; My.).

ಸುರಕ್ಷೆ su-rakshĕ. Good protection (Bp. 61, 70).

ಸುರಗಂಗೆ sura-gangĕ. The celestial Ganges (Bp. 32, 35).

ಸುರಗಜ sura-gaja. An elephant of the gods. 2, Indra's elephant. (My.).

ಸುರಗಿ suragi. = ಸುರಯಿ. N. of a tree with very fragrant flowers (ನಾಗ Mr. 126; My.; Śśv. 2, after 42; 3, after 35). — ಸುರಗಿಯ ಮರ. = ಸುರಗಿ. ದೇವವಲ್ಲಭ, ಪುನ್ನಾಗ, ಪುರುಷ, ತುಂಗ, ಕೇಸರ ಎನ್ದೊಡೆ ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಮರ; ಸುರಗಿಯ ಮರನೆನ್ದೊ, ಕೆಲವ್ಬರ್ ಎನ್ಬರು (Nr.; cf. Si. 127).

ಸುರಗಿ suragi. = ಸುರಿಗಿ, ಸುರಿಗೆ. Tbh. of ಕ್ಷುರಿಕೆ or ಛುರಿಕೆ. (ಕ್ಷುರಿಕೆ, ಅಸಿಧೇನುಕೆ, etc. Nr.; ಅಸಿಧೇನು, etc. Mr. 297; ಕಠಾರಿ Nn. 43; ಗೇಣ್ Čt. II, 21; ಗೇಣ್ Kk. 40, Śm. 43. 96; Grj. 7, 52; Bp. 33, 10; 34, 32; 60, 45; 61, 25; Śśv. 3, 26; Bh. 3, 13, 26; see ನಿಡು-). — ಸುರಗಿ ಚವುಡ. N. (Bp. 15, 27). — ಸುರಗಿಚವುಡಯ. N. (Bp. 47. 34). — ಸುರಗಿಚವುಡಯ್ಯ. N. (Bp. 33 sum.; 33, 5; 37, 7). — ಸುರಗಿಯ ಚವುಡದೇವ. N. (Bp. 33, 19). — ಸುರಗಿಯ ಚವುಡರಸ. N. (Bp. 8, 15; 33, 12). — ಸುರಗಿಯ ಚವುಡರಾಯ. N. (Bp. 33, 1; 58. 5).

ಸುರಗಿಕಾಱ suragi-kâṟa. One who carries a knife or dagger (Bp. 9, 47; V. 6, 41).

ಸುರಗಿರಿ sura-giri. The mountain Mêru (ಮೇರು, ಕನಕಾದ್ರಿ Mr. 29; ಪೊಮ್ಬೆಟ್ಟು, ರನ್ನದಪ್ಪಲ್ Śm. 10; Bp. 55, 23).

ಸುರಗುರು sura-guru. Preceptor of the gods: Bṛihaspati (Nn. 73; ಜೀವ 73). See Śmd. 133.

ಸುರಂಗ suranga. 1. = ಸುರಂಗೆ, ಸುರುಂಗೆ. A hole made by burglars in a house-wall, etc., a mine (Sk.; ಸನ್ಧಿ, ಕನ್ನ Mr. 226; Bp. 42, 22; My.; Mhr.; Tĕ. ಸೊರಂಗ). ಸುರಂಗಾ ಕೊಱದರೆ ಅವರಂಗಬಾಡಿಗೆ ಹೋಗ ಬಹುದೇ? (Prv.).

ಸುರಂಗ su-ranga. 2. A good colour, bright colour, brilliance (Bp. 4, 37). 2, great love (8, 26; 22, 58; 57, 52; 61, 21). 3, a fine stage or arena (12, 13).

ಸುರಂಗಿತ su-rangita. Well coloured or tinted, bright (Bp. 49, 33).

ಸುರಂಗಿದ su-rangi-da. A term used in sangîta (V. 11, 9).

ಸುರಂಗಿಸು su-rangisu. To shine (Bp. 18, 94; 35, 2; 38, 47; 43, 56; 46, 52).

ಸುರಂಗೆ surangĕ. = ಸುರಂಗ 1. A hole cut in a wall for the purpose of breaking into a house, etc. (Sk.).

ಸುರಚಾಪ sura-čâpa. A rainbow (Abh. P. 1, 64; Śś. 73).

ಸುರಚಿತ su-račita. Well prepared, strung together, fastened or placed in or on (Čh. v. 178).

ಸುರಜಾಲ sura-jâla. A host of gods, the gods (ದೇವತೆಗಳು Nn. 70).

ಸುರಜೈತ್ರ sura-jaitra. A conqueror or victor of the gods. See Śmd. s. ಬೇಳ್ 1.

ಸುರಜ್ಯೇಷ್ಠ sura-jyêshṭha. Oldest of the gods: *Brahmâ.*

ಸುರಂಜಿಸು su-ranjisu. To shine (Bp. 28, 25; 43, 57).

ಸುರಟಿ suraṭi. A tune so called (My.; Tĕ. ಸುರಟಿ, T. ಚುರಟಿ).

ಸುರಣ suraṇa. = ಸೂರಣ. An esculent root, Arum campanulatum; Dioscorea purpurea; elephant's-foot yam (Mhr.). — ಸುರಣಗಡ್ಡೆ. = ಸುರಣ. (ಅರ್ಶೋಘ್ನ, ಸೂರಣ G.).

ಸುರತ surata. 1. The town called Surat (B. 3, 20; 4, 28. 104). *Cf.* ಸೂರ್ತಿ; ಸೊರಟು.

ಸುರತ su-rata. 2. Much sported or dallied, playful; much enjoyed; compassionate, tender. 2, great delight or enjoyment. 3, *sexual intercourse, coition* (ಸುಸಿಲ್ Čt. II, 72; Kk. 30; Śm. 76). See ನೆರೆ 3.

ಸುರತಧ್ವನಿ surata-dhvani. Sound in coitu (ಅಳಸು Čt. I, 54; Kk. 85).

ಸುರತರವ surata-rava. = ಸುರತಧ್ವನಿ. (ಅಳಸು Śm. 76).

ಸುರತರಸ surata-rasa. Semen virile (ಶುಕ್ಲ Mr. 508).

ಸುರತರು sura-taru. *A tree of the gods, a tree of svarga* (ಸಗ್ಗದ ಮರ Śm. 10; see ದೇವತರು, ಪಾರಿಜಾತಕ). 2, N. of a vritta (Čh.). *Cf.* ಸುರಭೂಜ.

ಸುರತ್ನ su-ratna. A fine precious stone (ನೀಲ, ರತ್ನಭೇದ N. 30, o. r. ಒಳ್ಳಿಹ ರತ್ನ; ಮಣಿ, ರತ್ನಂಗಳು 67).

ಸುರಥ su-ratha. N. of a son of Haṁsadhvaja (J. 10, 44; 13, 61).

ಸುರದೀರ್ಘಿಕೆ sura-dîrghikĕ. *The celestial Ganges.*

ಸುರದ್ರುಮ sura-druma. = ಸುರತರು No. 1. (Bp. 36, 49).

ಸುರದ್ವಿಷ್ sura-dvish. An enemy of the gods, *an Asura, a demon.*

ಸುರಧನು sura-dhanu. A rainbow (Čpr. 4, 42).

ಸುರಧಾಮ sura-dhâma. Heaven, svarga (ಚೈತ್ಯ Mr. 485).

ಸುರಧೇನು sura-dhênu. A cow of the gods, the fabulous cow of plenty yielding all desires (ಸಗ್ಗದುಱು Śm. 10; Bp. 55, 23; 60, 45).

ಸುರನಗರ sura-nagara. N. of a village in Mysore (J. 31, 79).

ಸುರನದಿ sura-nadi. The celestial Ganges (Śmd. 79. 286; Bp. 55, 23; J. 19, 35; ಸಗ್ಗವೊೞೆ Čt. II, 45).

ಸುರನಿಮ್ನಗೆ sura-nimnagĕ. *The celestial Ganges.*

ಸುರನಿಲಯ sura-nilaya. Heaven, svarga (My.).

ಸುರಪ sura-pa. Indra (ಮೆಯ್ಗಣ್ಣ Čt. II, 31; ಪಲಗಣ್ಣ, ಇನ್ದಿರ, etc. Kk. 11*a*; ಅರ್ಕ Mr. 503). 2, N. of a certain metrical foot (Čh.). — ಸುರಪಂ. The metrical foot ◡ ◡ — (Čh.).

ಸುರಪಕೀಲ surapa-kîla. N. of a mountain (= ಇನ್ದ್ರಕೀಲ, Bp. 19, 29).

ಸುರಪತಿ sura-pati. *Indra* (ಇನ್ದಿರ, ಬರ್ದಿಲಾಳ್ಮ, ಸಗ್ಗಿಗರೆೞೆಯ, etc. Śm. 9). — ಸುರಪತಿ ಗಿರಪತಿ. reit. (Grj. 6, 38).

ಸುರಪದವಿ sura-padavi. The rank of the gods (Bp. 41, 16).

ಸುರಪರಿಪು surapa-ripu. Garuḍa (Mr. 21).

ಸುರಪರ್ಣಿ sura-parṇi. = ಸುರಹೊನ್ನೆ. The tree Rottleria tinctoria Roxb.

ಸುರಪರ್ಣಿಕೆ sura-parṇikĕ. = ಸುರಪುನ್ನಿಕೆ. *The tree Rottleria tinctoria* Roxb. (ಸುರಹೊನ್ನೆ Hlâ.).

ಸುರಪರ್ವತ sura-parvata. *The mountain Mêru.*

ಸುರಪಶುಧೇನು sura-paśu-dhênu. = ಸುರಧೇನು. (ಸುರಭಿ Mr. 29).

ಸುರಪಾಶೆ surapa-âśĕ. The quarter of Indra, the east quarter (ವಿಶಾಖ, ಮೂಡದಿಕ್ಕು Nn. 38).

ಸುರಪುನ್ನಿಕೆ sura-punnikĕ. = ಸುರಪರ್ಣಿಕೆ. (Bp. 26, 36; Sk. ಸುರಪುನ್ನಾಗ).

ಸುರಪುರ sura-pura. The capital of Indra. 2, = ಸುರನಗರ (J. 6, 55; 9, 34). 3, N. of a metrical foot (Čh.). — ಸುರಪುರತ್ರೀಕಾನ್ತ. Vishṇu's idol at Surapura (J. 34, 41).

ಸುರಪುರಿ sura-puri. The capital of Indra. (My.).

ಸುರಪುರೋಹಿತ sura-purôhita. Bṛihaspati (J. 5, 32).

ಸುರಭಿ su-rabhi. Agreeable, charming, pleasing; handsome; *excellent*, celebrated, famous; good, virtuous; wise, learned. 2, *sweet-smelling, fragrant*. 3, *a fragrance, a perfume* (ಸುಗನ್ಧ, ಒಳ್ಳಿಹ ಪರಿಮಳ Nn. 30; ಗನ್ಧ Mr. 509). 4, beauty (ಸೌನ್ದರ, ಸೌನ್ದರ್ಯ 30, o. r. ಸುನ್ದರ; ಚಲುವು 509, o. r. ಚೆಲ್ವು). 5, a charming man; a wise man (ಮನೋಜ್ಞ, ಜ್ಞಾನಿ 30, o. r. ಜ್ಞಾನ). 6, Sarasvatî (ಭಾರತಿ, ಸರಸ್ವತಿ 30). 7, a man rich in virtues or excellences (ಗುಣಾಗ್ರಣಿ, ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠ 30). 8, *a cow* (ಪಶು 30; 509). 9, the fabulous cow of plenty (ಕಾಮಧೇನು 30; ಸುರಪಶುಧೇನು Mr. 29). 10, *spring* (ವಸನ್ತ 30). 11, Kâma (ಕನ್ತು, ಕಾಮನು 30). 12, a flower (ಲತಾನ್ತ, ಪುಷ್ಪ 30). 13, a forest (ವಿಪಿನ, ಆರಣ್ಯ 30, o. r. ಅರಣ್ಯ). 14, food (ಅನ್ನ, ಅಶನ 30). 15, spirituous liquor (ಮದ್ಯ, ಸುರೆ 30; ಸುರೆ 509). 16, *the gum olibanum tree, Boswellia thurifera* Roxb.; gum olibanum. 17, a strong-smelling potherb, mint, Mentha sativa Willd. (ಮರುಗ 30; 509; Mr. 129). 18, another sort of fragrant plant or perfume (ಗನ್ಧವತಿ, ಮುರ 129).

ಸುರಭಿಶರ surabhi-śara. Kâma (ಕಮ್ಮಂಗಣೆಯ Čt. II, 16).

ಸುರಭೀರಸೆ surabhî-rasĕ. = ಸುರಭಿ No. 16. (Colebr.).

ಸುರಭೂಜ sura-bhûja. = ಸುರತರು. (ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ Nn. 92).

ಸುರಮ surama. = ಸುರುಮ. Sulphuret of antimony used as a collyrium (ಯಾಮುನ, ಸೌವೀರ, ಸ್ರೋತೋಂಜನ G.; Mhr., H. ಸುರಮಾ).

ಸುರಮಹೀಜ sura-mahîja. = ಸುರತರು. 2, the number 5 (Bp. 5, 64; see ದೇವತರು).

ಸುರಯಿ surayi. = ಸುರಗಿ. (Čpr. 7, after 115; Rśv. 10, 2. 19; 10, after 31; V. 7, 14).

ಸುರರಮಣ sura-ramaṇa. Indra (Bp. 41, 18).

ಸುರರಾಜ sura-râja. Indra (Mr. 42; ದಿಶಾಧಿಪ 57; Čpr. 3, 103).

ಸುರರ್ಷಿ sura-ṛishi. *A ṛishi of the divine order, a divine sage*, as Nârada, etc.

ಸುರಲೋಕ sura-lôka. The world of the gods, *the heaven of Indra* (Abhâ. 1, 40).

ಸುರವರ sura-vara. Indra (Rśv. 9, 66; 12, 25. 26).

ಸುರವರ್ತ್ಮ sura-vartma. *The sky, the atmosphere.*

ಸುರವರ್ಧಕಿ sura-vardhaki. The carpenter of the gods, Viśvakarma (Čpr. 1, 134).

ಸುರವಲ್ಲಭ sura-vallabha. Śiva (Bp. 51, 34).

ಸುರವೈರಿ sura-vairi. An Asura, a Daitya (ಮಧು Mr. 509).

ಸುರಶತ್ರು sura-śatru. *An Asura, a demon.*

ಸುರಸ su-rasa. Well flavoured, juicy, savoury; sweet; elegant; a good rasa. 2, gum-myrrh. 3, Cassia bark. 4, fragrant grass. See ಸುರಸಾಲಯ.

ಸುರಸತಿ sura-sati. = ದೇವಸ್ತ್ರೀ, q. v. (ರಮ್ಭೆ, ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರ್ Nn. 62).

ಸುರಸದ್ಮ sura-sadma. The abode of the gods, *the heaven of Indra.*

ಸುರಸರಿತ್ sura-sarit. River of the gods, *the Ganges.*

ಸುರಸಾಲಯ surasa-âlaya. The abode of all good rasas; an elegant abode (Śmd. 112).

ಸುರಸಿನ್ಧು sura-sindhu. = ಸುರಸರಿತ್. (Śmd. 67; Lîlv. 3, 7).

ಸುರಸುನ್ದರಿ sura-sundari. A lovely celestial female, an Apsaras. (R.).

ಸುರಸೆ su-rasĕ. -ಸಾ. *A kind of plant* (= ರಾಸ್ನೆ). 2, the holy basil (ತುಲಸಿ, ಬಹುಮಂಜರಿ Mr. 129).

ಸುರಸ್ತ್ರೀ sura-strî. A celestial woman, an Apsaras. (R.).

ಸುರಹಯ sura-haya. Indra's horse (ಇನ್ದ್ರನ ಅಶ್ವ Mr. 41).

ಸುರಹರಿ sura-hari. N. of an author. ಸುರಹರಿಯ ಸುವಿಭಕ್ತಿ (Mr. 4).

ಸುರಹೊನ್ನೆ sura-honnĕ. Tbh. of ಸುರಪರ್ಣಿ (Śmd. 374). The tree Rottleria tinctoria Roxb. from which a yellowish dye is prepared (ಪುನ್ನಾಗ, ಸುರಪರ್ಣಿಕೆ Hlâ.; ಪುನ್ನಾಗ Mr. 126; Bp. 45, 37; V. 4, 86). ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಮರ (ದೇವವಲ್ಲಭ, ಪುನ್ನಾಗ, ಪುರುಷ, ತುಂಗ, ಕೇಸರ Nr.; *cf.* Si. 127). ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ತರು ಡಮರುಗಕ್ಕೆ (Śmd. 75). 2, a middle-sized tree, the Alexandrian laurel, Calophyllum inophyllum Lin. (St. & Pl.; Tĕ. ಸುರಪೊನ್ನೆ).

ಸುರಳಿ suraḷi. = ಸುರುಳಿ, ಸುರುಳೆ. A coil, a roll (My.; T. ಚುರುಣ್ಯೈ, ಚುರುಳ್, ಚುರುಳ್ಳಿ; M. ಚುರುಣ; Mhr. ಸುರಳೀ). ನಾಯಿಗಳು ಮಲಗುವಾಗ್ಯೆ ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಸುರಳಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಮಲಗುತ್ತವೆ (B. 5, 28). ಆನೆಯ ಸೊಣ್ಡಿಯು ಸುರಳೀ ಸುತ್ತುವದಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ (5, 238).

ಸುರಳಿತ suraḷita. Straight and smooth; fair and flowing; plain, regular; etc. (S. Mhr.; Mhr. ಸುರಳೀತ).

ಸುರಾಕಾರ surâkâra. Saltpetre or nitre (Mhr., H. ಸುರಾಖಾರ; R.; Tĕ. ಸುರೇಕಾರ).

ಸುರಾಘಟ surâ-ghaṭa. A vessel to hold spirituous liquor (My.).

ಸುರಾಚಾರ್ಯ sura-âčârya. Preceptor of the gods, *Bṛihaspati.*

ಸುರಾಜ su-râja. *A good king.*

ಸುರಾಡ surâḍa. Pleasure (? Râm. 3, 7, 39).

ಸುರಾದ್ರಿ sura-adri. The mountain Mêru (Bp. 8, 43).

ಸುರಾಧ್ವ sura-adhva. The sky (Śśv. 2, 38).

ಸುರಾಪಾನ surâ-pâna. The drinking of spirituous liquor. (My.). — ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡು. To drink spirituous liquor (My.).

ಸುರಾಮಣ್ಡ surâ-maṇḍa. *The scum or froth of vinous liquor during fermentation, yeast, barm.*

ಸುರಾರಿ sura-ari. An Asura, a demon. (My.).

ಸುರಾಲಯ sura-âlaya. *The mountain Mêru.* 2, Indra's heaven.

ಸುರಾವಾಸ sura-âvâsa. Indra's heaven (ಸ್ವರ್ಗ Nn. 128).

ಸುರಾಷ್ಟ್ರ su-râshṭra. N. of the country Surat.

ಸುರಾಷ್ಟ್ರಜ surâshṭra-ja. Born or produced in Surat. 2, *a sort of fragrant earth* (= ತುವರಿಕೆ).

ಸುರಾಸುರ sura-asura. Gods and demons (J. 18, 52).

ಸುರಾಹಾರ sura-âhâra. Nectar, ambrosia (ಅಮೃತ Nn. 4; Mr. 29).

ಸುರಿ suri. 1. To flow, to pour (v. i.), to drop, as tears (Čpr. 5, 11; 10, 56; Râm. 5, 8, 89), as water from the eyes (Bp. 18, 46; 45, 54; 53, 23), as blood

(Bp. 22, 10; 38, 28; 46, 22; 57, 60; Rśv. 5, 119), as rain (Bp. 2, 12; 51, 24; 55, 13; 59, 43; Rśv. 8, 112), as a rain of flowers (Bp. 22, 57; 44, 72; 61, 64; J. 3, 28), as a rain of stones or hailstones (Bp. 61, 11; Čpr. 7, 5; 10, 51), as a rain of sparks (J. 8, 39), as milk (Bp. 48, 30; 60, 35), as a dhârĕ or stream of honey (Bp. 26, 44), as scum from the mouth (Bp. 51, 53), as live coals (Bp. 61, 39), as feces in purging (see Prv. s. ಬೊಡ ಬೊಡನೆ), etc. (ಗಲನ Šmd. Dh.; My.; T., M. ಚುರ, ಚೊರಿ; *cf.* ಜುರಿ, ತೊರೆ 1, ಸೋರ್ 1). ತೊಡೆ ಸಂಕಲೆಯಿಕ್ಕಿದ ಪೋಲ್ ಕುಡಿಯಳ್ಳೆಗಳಿನ್ದೆ ಸುರಿದುವು ಇರ್ಕೆಲಕೆ ಕರುಳ್ (Šmd. 132). ಗಟಿ ಗಟಿನೆ ಕಣ್ಣೀರ್ ಸುರಿಯೆ ಚಿನ್ತಿಪ ಪಾರ್ವನ (229). ಆನೆಯ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಸುರಿವ ಶೀಕರವು (ಕರ ಶೀಕರ, ವಮಥು Nr.). ಸುರಿವ ಹನಿ (ಬಿನ್ದು Mr. 418). ಸುರಿವದು (ಸ್ನವ, ಸ್ರವ Si. 389); ಮಟಿ ಸುರಿಯುವ ಮುಗಿಲು (ಘನಾಘನ 435); ಮೂತ್ರ ಸುರಿಯದ ಕಷ್ಟವಾದ ತಡೆ (ಅತ್ಮರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ 201); ರೋಗದಿನ್ದ ಕೊಟಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು ಅಥವಾ ಕೊಟಿತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣು (ಚುಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲ, ಪಿಲ್ಲ 202); ಜೊಲ್ಲುನೀರು ಸುರಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಾಯಿಯ ಅಂಚು (ಸೃಕ್ವನ್, etc. 214). ಕಸಾ ಗುಡಿಸು! ಅನ್ದರೆ ಬಸ ಬಸ ಸುರೀತೋ?—ಬೆವರು ಸುರಿದರೂ ಶೌರ್ಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.—ಬೊಡ ಬೊಡರೆ ಸುರಿಯುವವನು ಕಡ ಕಡನೆ ನಡದಾನೇ? (Prvs.). **2**, to cause to flow, to pour (v. t.), to drop (v. t.), to shower, to discharge, to throw in profusion, to pour out, to shoot out, to hurl, as water or other fluids (Čpr. 6, 48; Bp. 59, 15; Rśv. 11, 68; J. 11, 38), as tears (Čpr. 6, 91), as blood (Bp. 54, 44), as a rain of fruits (Čpr. 2, 86), as pus (Bp. 39, 64), as arrows (J. 12, 30), as food for a dog (Bp. 61, 20), as gold (Bp. 40, 13), as corn (Č. Bp. 42, 15), as pearls (Rśv. 8, 5; J. 17, 47. 48; Bh. 2, 13, 8), as bundles of grass, etc. (Rśv. 6, 116), as sticks, etc. (My.). ದಾರೆಯಿಟ್ಟು ಸುರಿವುದು (ಶ್ಚ್ಯೋತ, ಪ್ರಾಘಾರ Nr.). ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ.—ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿಗೆ ದಡಿ ಸುರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸುರಿ suri. 2. = ಸುರಿದು. P. p. of ಸುರಿ 1. — ಸುರಿ ತರ್ (*i. e.* ಸುರಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). To flow, as juice from an elephant's temples (Čpr. 9, 90); to drop, as flowers from the head (Šśv. 1, 45).

ಸುರಿ suri. = ಸುರು 2. Tbh. of Sk. ಛುರೀ, a knife. ಸುರಿಯ ಕತ್ತಿ (ಛುರಿಕೆ, ಅಸಿಧೇನುಕೆ, etc., ಸೂರುಕತ್ತಿ, ಚೂರಿ, ಚಾಕು, ಸುರಿಗಿ ಕತ್ತಿ Si. 290).

ಸುರಿಗಿ surigi. = ಸುರಿಗೆ. See Si. s. ಸುರಿ.

ಸುರಿಗೆ surigĕ. = ಸುರಗಿ, etc. Tbh. of ಛುರಿಕೆ (Šmd. 340; ಕ್ಷುರಿಕೆ, ಅಸಿಧೇನು, etc. Hlâ.; ಶಸ್ತ್ರಿಕೆ, ಪತ್ರ, ಅಸಿಧೇನು Mr. 297). ಸುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದುದು ಕಯ್ಯಿಂ ಬಿಡಲ್ ಬಾರದುದು(ದು) ಅಮುಕ್ತಮೆಮ್ಬುದು (Hlâ.). See ಕಟ್ಟುಂಚುರಿಗೆ, ಕೆಯ್ಸುರಿಗೆ, ಪೊಂಚುರಿಗೆ.

ಸುರಿತಿ suriti. = ಸೂರ್ತಿ, etc. Made or produced in Surat. ನವೀಃ ಗಜಿವೆರೆದ ಸೆಡಿಗಿನಿನ್ದೆಸೆವ ತಳಿರ್ವಣ್ಣದ ಸುರತಿಯ ಸೆಲೆ (Râghč. 17, 65).

ಸುರಿಯುವಿಕೆ suriyuvikĕ. Flowing, etc. (ಸ್ನವ, ಸ್ರವ Si. 389).

ಸುರಿವು surivu. = ಸುರುವು. To pour (v. t.), etc. ಆ ರಸವನ್ನು ಒನ್ದು ಹರವಾದ ಹಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿವಿ (B. 4, 225).

ಸುರಿಸು surisu. To cause to flow, to pour (v. t.), etc. (= ಸುರಿ 1 No. 2, q. v.). ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ (B. 3, 34). See Bp. 57, 83; B. 4, 74. 201; 5, 58.

ಸುರು suru. A sound produced in burning. (Mhr. ಸುರಾಸುರ, imitation of the hissing of gunpowder under explosion). — ಸುರು ಸುರನೆ. rep. (Bp. 50, 37).

ಸುರು suru. 1. = ಷುರು, q. v. (My.).

ಸುರು suru. 2. = ಸುರಿ. A sword (Râm. 6, 30, 16).

ಸುರುಗು surugu. A withered dry portion of a plantain leaf (My.; Tĕ. ಸುರುಗು, to wither, fade; *cf.* ಸೊರಗು).

ಸುರುಂಗೆ surungĕ. = ಸುರಂಗ 1, etc. A hole made underground for military purposes, a hole dug through the walls of a building for the purpose of house-breaking; *a mine*, an excavation, a breach, *a subterraneous passage*.

ಸುರುಚಿರ su-ruċira. Very bright, beautiful or pleasing (Čh. v. 178. 308; Bp. 3, 9; 6, 16; 35, 9).

ಸುರುಚಿರಾಂಗ suruċira-anga. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ Mr. 159).

ಸುರುಟು suruṭu. = ಸುರುಣ್ಟು. To become shrivelled or contracted, to coil or roll up (My.; T. ಚುರುಟ್ಟು, to involve, roll up).

ಸುರುಟು suruṭu. A military salute (My.; H.).

ಸುರುಣ್ಟು suruṇṭu. = ಸುರುಟು. To contract (v. i.), to shrivel, etc. (ಸಂಕೋಚನ Šmd. Dh.).

ಸುರುಮ suruma. = ಸುರಮ. (My.; Br., H. ಸುರುಮಾಯಿ).

ಸುರುವು suruvu. = ಸುರಿವು. ನೀರೆಲ್ಲ ಮತ್ತೊನ್ದು ಪೀಪಿನಲ್ಲಿ ಬಿಯ್ದು ಸುರುವುತ್ತಾರೆ (B. 4, 54).

ಸುರುಳ್ suruḷ. To contract (v. i.), to shrivel, to shrink (ಸಂಕೋಚನ Šmd. Dh.); to fear (ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72; ಸೆಡೆ, ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬೆಮರ್, ಬಳ್ಕು, ಅಗಿ, ಭಯವನ್ ಅನ್ Šm. 40). ಸುರುಳ್ದಂ (Šmd. 49). See Čpr. 2, 42; Grj. 1, 89; 4, after 104; 6, 6. 7. — ಸುರುಳಿಸು. ಸುರುಳೆ ಇಸು. To shoot so that fear is produced (Čpr. 5, 109).

ಸುರುಳಿ suruḷi. = ಸುರಳಿ, etc. (My.; *cf.* ಕುರುಳ್ 1). ಸುರುಳಿಯಾದದ್ದು (ಸುಟಿ G.). — ಸುರುಳಿ ಮಾಡು. To make a roll or coil (My.). — ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತು. To roll up, etc. (G. 418).

ಸುರುಳೆ suruḷĕ. = ಸುರುಳಿ, etc. ಸುರುಳೆಯೊಳಗಿನ ಸೂಜಿಗಳು (B. 4, 158). — ಸುರುಳೆ ಮಾಡು. To make a roll (B. 4, 158); to roll up (4, 157). — ಸುರುಳೆ ಸುತ್ತು. To roll up. (ಹಾಸಿಗೆಯ) ಸುತ್ತಿಟ್ಟ ಸುರುಳೆಯನ್ನು ಹಾಗೇ ಉರುಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು (B. 4, 154); to be coiled or curved. ಟಗರಿನ ಕೋಡುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಾಗಿ ಸುರುಳೆ ಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (3, 9).

ಸುರುಳ್ಚು suruḷču. To cause to contract, etc. (ಸಂಕೋಚನ Šmd. Dh.).

ಸುರೂಪ su-rûpa. Well-formed, handsome, beautiful. (My.).

ಸುರೂಪವೃತ್ತಿ surûpa-vritti. A beautiful state (Čpr. 6, 80).

ಸುರೆ surĕ. ಸುರಾ. *Spirituous liquor*, toddy (ಕಳ್ Šm. 112). ಸುರೆ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಮಟಿ ಅಪ್ಪೋದೇನು?—ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಸುರೇ ಚಲ್ಲಿದರೆ ಮೋಟೀ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವದು (Prvs.). — ಸುರೆಗು ಡುಹಿ. -ಕುಡುಹಿ. A drinker of spirituous liquor (Bh. 3, 20, 27).

ಸುರೇಖೆ su-rêkhĕ. A beautiful line or mark (Bp. 12, 45; 40, 20).

ಸುರೇನ್ದ್ರ sura-indra. Chief of gods: Indra.

ಸುರೇನ್ದ್ರಜಿತ್ surêndra-jit. *Garuḍa.*

ಸುರೇಭ sura-ibha. A celestial elephant, Indra's elephant (ಘನಾಘನ, ಐರಾವತ Nn. 15).

ಸುರೇಶ್ವರ sura-îśvara. Indra. (J. 13, 33). 2, Śiva.

ಸುಱ್ sur̤. The sound of a whirlwind (S. Mhr.). 2, the sound produced when supping liquids (My.). — ಸುಱ್ ಸುಱ್. rep. (C.).

ಸುಱ sur̤a. 1. (ಸುರ). (= ತುಱ 2, ಸುಱ 3). — ಸುಱಸುಱಿಕೆ. A kind of Bryonia, the woolly cucumber plant (My.; ಕೊತುರುಬುಡಮೆ Si. 152).

ಸುಱ sur̤a. 2. = ಸುಱ್ No. 2. — ಸುಱ ಸುಱ. rep. The repeated sound, or with the repeated sound, of sur̤a in supping liquids (My.). — ಸುಱ ಸುಱನ್ತ ಕುಡಿ. To sup with the repeated sound of sur̤a (My.). — ಸುಱ ಸುಱನೆ. With the repeated sound of sur̤a (My.).

ಸುಱ sur̤a. 3. P. p. of ಸುಱ 1, in ಸುಱ ಕೊಳ್ಳು (C.).

ಸುಱಿ sur̤i. 1. To drink with a supping noise (C.; V. 40, 65. 69; Bh. 1, 10, 30; Tĕ. ಜುಱ್ಱು; T. ಉಱಿಂಜು). ಜುಱು ಜುಱ್ಱಿನ್ದು ಸುಱಿವುತ (Bp. 59, 19). ಸುಱಿದು, ಉಣ್ಣ ಬೇಕು; ಗೊಱಿದು, ಮುಲಗ ಬೇಕು (Prv.).

ಸುಱಿ sur̤i. 2. P. p. of ಸುಱ 1, in ಸುಱಿ ಸುಱಿದು (Bp. 15, 26).

ಸುಱಿ sur̤i. 3. (= ಸುಱ 1, etc.). — ಸುಱಿಮುಳ್ಳು. A prickly shrub, Zizyphus oenoplia Mill. (St. & Pl.).

ಸುಱು sur̤u. P. p. of ಸುಱ 1, in ಸುಱು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸುಱುಕು sur̤uku. The sound produced by supping. 2, a sup (My.; Tĕ. ಜುಱ್ಱ ಜುಱ್ಱಕು, at every sup). See Prv. s. ಮುಱುಕು 2. — ಸುಱುಕಿಡು. -ಇಡು. To produce a supping sound, to sup (Śśv. 3, 55). — ಸುಱುಕೆನ್. -ಎನ್. = ಸುಱುಕಿಡು. (V. 40, 65).

ಸುಱ್ಱನೆ sur̤r̤anĕ. With the sound of hard breathing (V. 9, 81); with snorting (J. 13, 35).

ಸುರ್ಕು surku. 1. = ಸುಕ್ಕು 1. To contract (v. i.), to shrivel, to shrink; to fade; to curl (ಸಂಕೋಚ Śmd. Dh.; Rśv. 9, 17; 11, 125).

ಸುರ್ಕು surku. 2. = ಸುಕ್ಕು 2, ಸುಂಕು 1, ಸೊಕ್ಕು 1. Contracting, shrivelling, shrinking; a wrinkle; a curl. ದೇಹಸುರ್ಕು (ತೆರೆ Śm. 105). — ಸುರ್ಕುಗಿವಿ. -ಕಿವಿ. A contracted ear (Śśv. 3, 53). — ಸುರ್ಕುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrivel (Rśv. 5, after 55). — ಸುರ್ಕುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To shrink (v. t.), to lessen (Bp. 47, 12). — ಸುರ್ಕುಂಗುರುಳ್. -ಂ-ಕುರುಳ್. (Śmd. 203). Curled hair. — ಸುರ್ಕುವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To contract (v. i.), to be coiled, to bend (Rśv. 9, 29). — ಸುರ್ಕುಸುರು. -ಉಸುರ್. Suppressed breath (Abh. P. 11, 88).

ಸುರ್ವು survu. Exuberance, luxuriance; a mass (Čpr. 8, after 44; *cf.* ಕೊರ್ವು 2, ತುಱುಗು 2, ಸೊರ್ಕು 2). — ಸುರ್ವುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Luxuriance to be lost; to lose (one's) luxuriance (Čpr. 5, after 64). — ಸುರ್ವುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To grow luxuriant (Čpr. 1, after 101).

ಸುಲ್ sul. = ಚುಲ್, etc. See ಸುಲಿ 4?

ಸುಲ್ sul. = ಸುಲು. Tbh. of ಸುಲ್ವ (Śmd. 368; ತಾಮ್ರ Śs.).

ಸುಲ sula. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲ ಕೊಳ್ಳು (B. 3, 127; 5, 104. 108. 185; My.).

ಸುಲಕ್ಷಣ su-lakshaṇa. A good mark or characteristic, an auspicious mark, a recommending feature, a virtue, a grace. 2, having beautiful or auspicious marks, having an auspicious name, fortunate, having graces and excellencies. (J. 4, 8).

ಸುಲಗ್ನ su-lagna. An auspicious time (My.).

ಸುಲಂಗಿ sulaṅgi. A mining crowbar (? Mhr. ಸುರಂಗೀ; *cf.* ಸೂಲಂಗಿ ?). ಕಬ್ಬಿಣದ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಸುಲಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸುಲತಾನ sulatâna. = ಸುಲ್ತಾನ. A sultan (My.).

ಸುಲತಾನಿ sulatâni. Relating to a Sultan (My.; Tĕ. ಸುರತಾಣಿ, ಸುಲತಾಣಿ). — ಸುಲತಾನಿರೂಪಾಯಿ. A kind of Rupee (My.). — ಸುಲತಾನಿವರಹ. A kind of pagoda (My.). — ಸುಲತಾನಿಹಣ. A kind of fanam (My.). — ಸುಲತಾನಿಹರದಾರಿ. A kind of coss (My.).

ಸುಲದು suladu. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1 (My.). ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಲದು ಬಿಟ್ಟವೇ ಗುಣ (Prv.).

ಸುಲಭ su-labha. = ಸುಲುಬ, ಸುಳು, ಸುಳುವು. Easy to be obtained or effected, easy of acquisition or attainment, easy of access, attainable, feasible, easy. 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, N. of a prince (J. 27, 5). — ಸುಲಭ ಬೀಱು. To become or be easy (B. 5, 100).

ಸುಲಲಿತ su-lalita. Sporting gracefully; greatly pleased or happy; very delicate or dainty; very pleasing, beautiful, charming, lovely, pure (ಬ್ರಹ್ಮ, ನಿರ್ಮಲ Nn. 79; Śmd. 98; Bp. 19, 44; J. ., 6). 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸುಲಾಲಿತ su-lâlita. Beauty, grace (Bp. 12, 44). — ಸುಲಾಲಿತೆ. A graceful woman (Grj. 3, after 91).

ಸುಲಾಲಿಸು su-lâlisu. To listen to very kindly, etc. ಸುಲಾಲಿಪುದು ಧರಣೀತಲದ ರಸಿಕರು! (Kk. 94).

ಸುಲಾವಣೆ sulâvaṇĕ. = ಸುನಾವಣೆ. (My.).

ಸುಲಿ suli. 1. (= ಸುಗಿ 1). To tear or strip off; to flay, to skin; to peel, to pare; to shell, as beans, etc.; to plunder, to rob (ಕವರ್, ಇಱ್, ಸೆಳೆ Śm. 63; ಸೆಳೆ 107; Bp. 35, 38; C.; M. ತೊಲಿ; Mhr. ಸೋಲಣೇಂ). P. ps. ಸುಲದು, ಸುಲಿದು. ಅವನನ್ನು or ಅವನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಲಿದರು (My.). ಸುಲಿಯುಲ್ ಪಟ್ಟ ಧಾನ್ಯ (ಶುದ್ಧ, ಅವಸಿತ Si. 306, sic!). ಹೆಱರ ಬುತ್ತಿಗೆ ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ ಸುಲಿದನ್ತೆ (Prv.). ಸುಲಿದ ಬಾಱಿಯ ಹಣ್ಣಿನನ್ದದಿ... ಸುಲಭಮಾಗಿರ್ದ ಲಲಿತಮಹ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5). ಪುಲಿಯ ತಲೆಯೊಡೆಯಿಟ್ಟು, ಸುಲಿದು ಚರ್ಮವ (Râghĕ. 17, 70). ಮೇಲಿನ ತೊಗಟೇ ಸುಲಿದು (B. 3, 114). 2, to be excoriated (Bp. 38, 56; My.).

ಸುಲಿ suli. 2. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲಿ ಸು.. ದು (Bp. 35, 39).

ಸುಲಿ suli. 3. The state of being stripped, peeled, bare or uncovered. — ಸುಲಿಪಲ್. An uncovered, shining tooth or such teeth (Abh. P. 3, 90; Bp. 3, 27; Rśv. 4, after 14; 5, after 19; 5, 51; J. 28, 9). — ಸುಲಿವಲ್ಲ. -ಪಲ್ಲ. The potherb Marsilea dentata (ವಿತುನ್ನ, ಸುನಿಷಣ್ಣಕ, ನೀರುಚಂಚಲಿ Si. 159).

ಸುಲಿ suli. 4. A cow; kine (ಧನ Śm. 107; *cf.* ಸುಲ್? ತುಱು 2?).

ಸುಲಿಗೆ suligĕ. Plundering, robbery, pillage, booty (ಸುಗಿ Śm. 80; ಉಗಿ 81; C.). ಇಲ್ಲ ದೊರದ ಸುಲಿಗೆ

(B. 5, 69). ಸಿಕ್ಕ ಸುಲಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ದಣ್ಣಿನ ಸಂಗಡ ಕೊಟ್ಟು (5, 69). ಬೀಜಗಳು ಸುಲಿಗೆಯಾಗಿ ಹೋಗ ಬಾರದೆನ್ನು, ಕಾವಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಯನ್ನು ಕರ ಕೊಣ್ಣು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 105). ಬಲಿ ಮುಪ್ಪೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸುಲಿಗೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸುಲಿಗೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. To give as booty (Dp. 138, 5). — ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡು. To rob, to plunder. ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿ (B. 4, 10).

ಸುಲಿಸು sulisu. To cause to flay, etc., etc. (C.; Bp. 38, 15; B. 5, 108). ಸುಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು, ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿ ಕೊಡದು (Prv.).

ಸುಲಿಹ suliha. Plundering, etc. (ಉಗಿವದ Šmd. II).

ಸುಲು sulu. = ಸುಲಿದು. P. p. of ಸುಲಿ 1, in ಸುಲು ಕೊಳ್ಳು (My.; B. 5, 107).

ಸುಲು sulu. = ಸುಳ್. Tbh. of ಸುಲ್ವ (Šmd. 364. 368). ಸುಲುವೆನ್ನು, ಕಸುಪೊನ್ (364).

ಸುಲುಬ suluba. Tbh. of ಸುಲಭ. Easy to be effected, etc. (My.). 2, thin, as cloth, etc. (My.).

ಸುಲೋಚನ su-lôčana. Fine-eyed; causing to see well; spectacles (My.; Tĕ.).

ಸುಲೋಭ su-lôbha. N. of a prince (J. 27, 5).

ಸುಲ್ತಾನ sultâna. = ಸುಲತಾನ. (My.; Tĕ. ಸುಲ್ತಾನು).

ಸುಲ್ವ sulva. = ತುಲ್ವ, ಸುಳ್, ಸುಲು.

ಸುವಚನ su-vačana. Good speech, *eloquence.*

ಸುವಯೋವಿದ su-vayas-vida. One who has attained the prime of life (ಪ್ರಾಯದವ Mr. 310).

ಸುವರ್ suvar. = ಸ್ವರ್.

ಸುವರ್ಚಲ su-varčala. N. of a country. See ಸೌವರ್ಚಲ.

ಸುವರ್ಣ su-varṇa. Of a good or beautiful colour, brilliant in hue, bright, golden, yellow; of a good tribe or caste. 2, a good colour. 3, *gold* (ಚಿನ್ನ Nn. 10; ಭಂಗಾರ 44). 4, *a particular weight of gold* (about 175 grains troy). 5, a gold coin. 6, = ಚೂರ್ಣ 2 (My.). — ಸುವರ್ಣಪಟಿ. A kind of cloth or garment. See Mr. s. ಪಟಭೇದ.

ಸುವರ್ಣಕ su-varṇaka. *The tree Cathartocarpus or Cassia fistula.*

ಸುವರ್ಣಕಾರ suvarṇa-kâra. *A goldsmith.*

ಸುವರ್ಣತಾಳ suvarṇa-tâḷa. A golden cymbal (Bp. 50, 14).

ಸುವರ್ಣನಾಭ suvarṇa-nâbha. = ಸ್ವರ್ಣನಾಭ. N. of a king (Čpr. 2, after 56).

ಸುವರ್ಣಪರ್ವತ suvarṇa-parvata. The mountain Mêru (My.).

ಸುವರ್ಣಮಾಲೆ suvarṇa-mâlĕ. N. of a queen (Čpr. 2, 11; 2, after 14).

ಸುವರ್ಣವಾದ suvarṇa-vâda. A good report (ಕೌಲೀನ, ಕಾಂಚನವಾದ Nn. 76).

ಸುವರ್ಣಾದಾಯ suvarṇa-âdâya. The land revenue which is paid in gold coins or money (My.).

ಸುವರ್ಣಾಮ್ಬರ suvarṇa-ambara. A garment of a beautiful colour (Šâv. 3, after 35).

ಸುವಲ್ಲಿ su-valli. *The medicinal plant Vernonia anthelminthica* Willd. (= ಅವಲ್ಗುಜ).

ಸುವಹೆ su-vahĕ. *The small tree Nyctanthes arbor tristis* Lin. 2, *the thorny shrub Mimosa octandra* Roxb. 3, *the shrub Cissus pedata* Lam.

ಸುವಾಂಛಿತ su-vâñčhita. What is greatly desired, desire (J. 15, 22).

ಸುವಾದ್ಯ su-vâdya. A good musical instrument (ಕರಥ, ಒಳ್ಳಿಹ ವಾದ್ಯ Nn. 161).

ಸುವಾರ suvâra. Tbh. of ಸೂಪಕಾರ. (Bh. 1, 6, 14).

ಸುವಾರಿ su-vâri. Good, fresh water (J. 17, 4).

ಸುವಾರ್ತೆ su-vârtĕ. Good news. (My.).

ಸುವಾಸ su-vâsa. An agreeable perfume, a fragrance. ಬಾಯಿಗೆ ಸುವಾಸವನ್ನು ತರುವ ತಾಮ್ಬೂಲ ಮುಸ್ತಾದದು (ಮುಖವಾಸನ G.).

ಸುವಾಸನೆ su-vâsanĕ. = ಸುವಾಸ. Fragrance (Bp. 33, 7; My.).

ಸುವಾಸಿಕ su-vâsika. Odoriferous (Mhr.; B. 3, 107).

ಸುವಾಸಿನಿ su-vâsini. = ಸವಾಷ್ಣಿ, ಸೊವಾಸಿಣಿ, ಸೋವಾಸಿಣಿ, ಸೋವಾಸಿನಿ. A female dwelling in a comfortable or respectable abode; *a woman married or single who resides in her father's house;* a half grown up girl; a term of courtesy for a respectable woman whose husband is alive (ಚಿರಣ್ಟಿ Amara; ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರೌಢೆ Hlâ., Mr. 306; ಸೋವಾಸಿನಿ Hlâ. Cm.; ಅಯಿ Kk. 27).

ಸುವಿಚಾರ su-vičâra. Good or deliberate consideration, good thoughts. (B. 4, 17; My.).

ಸುವಿಟ su-viṭa. A clever paramour, etc. (J. 8, 22).

ಸುವಿತರಣ su-vitaraṇa. Great liberality (Bp. 5, 47).

ಸುವಿದ su-vida. An attendant on the women's apartments. See ಸೌವಿದ.

ಸುವಿದಾನ suvidâna. = ಸುಯಿದಾನ.

ಸುವಿದಾನಿ suvidâni. = ಸುಯಿದಾನಿ. An attentive person (Bp. 7, 5).

ಸುವಿದಿತ su-vidita. Well known or understood, etc. (Kâvy. II, 2, B, 3).

ಸುವಿದ್ಯೆ su-vidyĕ. Good knowledge (ಕಾಣ್ಣ, ಒಳ್ಳಿಹ ವಿದ್ಯೆ Nn. 116).

ಸುವಿಧಿ su-vidhi. A good rule or ordinance. 2, one of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಸುವಿಭಕ್ತಿ su-vibhakti. Good inflection of nouns and of the persons of a tense. See s. ಸುರಹರಿ.

ಸುವಿಶೇಷ su-višêsha. Great distinction or importance: good tidings, good news (T.; My.).

ಸುವಿಹರಿಸು su-viharisu. To roam; to divert one's self (J. 28, 54).

ಸುವಿಹಿತ su-vihita. Well placed or deposited; well furnished or appointed, well provided, well arranged, well supplied; well done, well performed. (Kâvy. V, 967).

ಸುವೃತ್ತ su-vṛitta. Well rounded, beautifully globular or round; a disk (ಬಿಮ್ಬ, ಅತಿಬಟ್ಟಿತು Nn. 69). 2, virtuous, good.

ಸುವೇಗ su-vêga. N. of a prince (J. 4, 26. 33, etc.; 8, 29).

ಸುವೇದಿಸು su-vêdisu. To become properly known (Bp. 39, 19).

ಸುವೇಲ su-vêla. Bowed or stooping greatly; humble, quiet. 2, N. of an aerial spirit (ಖಚರ Abh. P. 12, 39). 3, N. of a mountain.

ಸುವೇಲಾಚಲ suvêla-ačala. = ಸುವೇಲ No. 3. (Abh. P. 12, after 39).

ಸುವೇಷ su-vêsha. Well dressed, well clad. (R.).

ಸುವ್ಯಕ್ತ su-vyakta. Very plain, manifest. (Bp. 57, 66. 85).

ಸುವ್ಯಾಕುಲ su-vyâkula. Greatly perplexed or bewildered (Bh. 3, 19, 29).

ಸುವ್ರತ su-vrata. = ಸುಬ್ರತ. Strict in observing a religious vow or obligation; virtuous. 2, a good vow.

ಸುವ್ರತೆ su-vratĕ. A virtuous wife. 2, *a cow easily milked* or one of tractable disposition.

ಸುವ್ವಲೆ suvvalĕ. = ಸುಬ್ಬಲೆ, ಸುವ್ವಾಲೆ, ಸುವ್ವಿ q. v. (Bh. 3, 13, 17).

ಸುವ್ವಾಲೆ suvvâlĕ. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. (My.; Tĕ.).

ಸುವ್ವಿ suvvi. = ಸುವ್ವಲೆ, etc. A chorus used by two or more women (whose husbands are alive) when gently beating wheat at the beginning of investiture with the sacrificial thread (muṅji), marriages, etc. (My.), occasionally used also by other women when beating rice, etc. (Rśv. 5, 110; My.; Tĕ.). ಸುವ್ವಿ ಅನ್ನರೆ ತಿಳಿಯದೇ ಒನಕೇ ರಾಗ? (Prv.). — ಸುವ್ವಿ ಹೇಳು. To perform that chorus (My.). — ಸುವ್ವಿ ಸುವ್ವಿ. rep. (My.).

ಸುಶಬಲ su-śabala. N. of a râkshasa (Č. Bp. 47, 21).

ಸುಶಬ್ದ su-śabda. A good or excellent term (Mr. 6).

ಸುಶವಿ su-śavi. = ಸುಷವಿ, etc. (Sk.; G.).

ಸುಶಿಕ್ಷಿತ su-śikshita. Well trained or taught, disciplined, well instructed, clever, skilful (ಚತುರ, etc., ಬಲ್ಲವ Mr. 224; B. 4, 189; 5, 274).

ಸುಶಿಕ್ಷೆ su-śikshĕ. Good instruction, training (B. 5, 196).

ಸುಶೀಮ su-śîma. = ಸುಷೀಮ. (Sk.; G.).

ಸುಶೀಲ su-śîla. Well-disposed, good tempered, having an amiable disposition. 2, excellence of temper or disposition (ಧಾತು, ಶೀಲ Nn. 82; Bp. 27, 16). See Bp. 54, 85; B. 5, 204). — ಸುಶೀಲೆ. A well-disposed, etc. female (Bp. 52, 4).

ಸುಶೀಲತೆ su-śîlatĕ. Excellence of temper or disposition, good morals, natural amiability. (My.).

ಸುಶೋಭಿತ su-śôbhita. Very handsome; elegantly embellished (Čb. 57; Mhr.).

ಸುಶ್ರಾವ್ಯ su-śrâvya. Distinctly audible; pleasing to the ear. (J. 1, 4).

ಸುಶ್ರುತ su-śruta. Well heard; versed in the vêdas. 2, N. of a purôhita (Čpr. 3, after 28).

ಸುಶ್ರೋಣಿ su-śrôṇi. Having beautiful hips. (J. 11, 7).

ಸುಶ್ಲೋಕ su-ślôka. Of good fame or reputation (Bp. 49, 2).

ಸುಷಮ su-shama (-sama). Very even; *very beautiful or handsome;* very pleasing; same, all. 2, a particular Jaina division of time (Abh. P. 1, after 67).

ಸುಷಮೆ su-shamĕ. *Exquisite beauty.*

ಸುಷವಿ su-shavi. = ಸುಶವಿ, ಸುಸವಿ. *The gourd Momordica charantia* Lin.

ಸುಷಿ sushi. 1. = ಸೂಸೆ. A mother (ಜನನಿ, ಮಾತೃ, ಅಮ್ಮೆ, etc., ತಾಯಿ Mr. 309, o. r. ತಾಯಿ).

ಸುಷಿ sushi. 2. = ಶುಷಿ. (Sk.).

ಸುಷಿರ sushira. = ಶುಷಿರ, ಸುಸಿರ. *Full of holes, perforated,* hollow. 2, *a hole, a cavity.* 3, *a wind-instrument.*

ಸುಷಿರೆ sushirĕ. *A sort of perfume* (= ನಟೀ, ನಲೀ).

ಸುಷೀಮ su-shîma. = ಸುಶೀಮ. *Cold, frigid.*

ಸುಷುಪ್ತಿ su-shupti (-supti). Deep sleep, profound repose. (Čpr. 8, 96).

ಸುಷುಮ್ನ sushumna. = ಸುಷುಮ್ನೆ. (Mr. 52).

ಸುಷುಮ್ನೆ sushumnĕ. *A particular artery or vessel of the body* (lying between the vessels called iḍâ and piṅgalâ, and supposed to be one of the passages for the breath or soul).

ಸುಷೇಣ su-shêṇa (-sêna). Having a good army: N. of a monkey-chief and doctor (J. 21, 9. 19). 2, *the prickly shrub Carissa carandas* Lin. (= ಕರಮರ್ದಕ).

ಸುಷೇಣಿ su-shêṇi. *The plant Ipomoea turpethum* R. Br. (Convolvulus t.).

ಸುಷೇಣಿಕೆ su-shêṇikĕ. *A kind of dark Ipomoea turpethum.*

ಸುಷ್ಠು sushṭhu. *Well, excellently, beautifully.* 2, *much, very, exceedingly;* truly.

ಸುಷ್ಮ sushma. = ಶುಲ್ವ. A rope, a cord (Colebr.).

ಸುಸಂಸ್ಕೃತ su-saṁskṛita. Well perfected or completed, well polished, highly finished; *highly seasoned,* well-cooked.

ಸುಸಂಗ su-saṅga. Good company or society (My.).

ಸುಸಂಗೀತ su-saṅgîta. A good song (Na. 2).

ಸುಸಮ su-sama. = ಸುಷಮ. (Colebr.).

ಸುಸರ su-sara. Going or passing easily or without trouble (Bp. 3, 85); going together, agreeing with one another (28, 37); an associate, a friend (38, 52); going away with ease, escaping (Râm. 5, 8, 63).

ಸುಸವಿ su-savi. = ಸುಷವಿ, etc. (Sk.; G.).

ಸುಸಾಧ್ಯ su-sâdhya. Easily to be accomplished or effected; easily attainable, attainable (Bp. 39, 19).

ಸುಸಿರ susira. Tbh. of ಸುಷಿರ. A hole (Čpr. 8, after 44).

ಸುಸಿಲ್ susil. 1. Morning-time, dawn, day-break (ಪ್ರಭಾತಕಾಲ Šmd. II; see ಜೂಪು 1).

ಸುಸಿಲ್ susil. 2. Sexual embrace (ಸಪ್ಯೋಗ Šmd. II; ಸುರತ Čt. II, 72, Kk. 30, Šm. 76; *cf.* ಕೊಸೆ 1, ಸುಸ್ಸು 1; see Čpr. 6, 84; 8, 78; Rśv. 2, after 8; 5, 101; 8, after 82; 11, 154; Šśv. 1, 40).

ಸುಸೂತ್ರ su-sûtra. Nicely strung: easily, without obstruction; easiness (My.; B. 4, 73. 133. 150).

ಸುಸ್ತಿ susti. Slowness, dilatoriness, delay (My.; Mhr., H. ಸುಸ್ತಾಈ, ಸುಸ್ತೀ); laziness (My.; Br.; Mhr., H.).

ಸುಸ್ತಿಗಾರ susti-gâra. A slow, dilatory man; a lazy man (My.).

ಸುಸ್ತು sustu. Languidness (My.).

ಸುಸ್ಥ su-stha. Well situated, being well or in good condition, in health, faring well, well off, happy.

ಸುಸ್ಥತೆ su-sthatĕ. The state of being well or well-established, health, welfare, happiness, good or easy circumstances. (Čpr. 4, after 18).

ಸುಸ್ಥಲ su-sthala. An excellent place (J. 19, 43).

ಸುಸ್ಥಿತಿ su-sthiti. Good condition, good circumstances or position, well-being, welfare; health. (Bp. 1, 25; 56, 3).

ಸುಸ್ಥಿರ su-sthira. Very firm or steady, stable; resolute, vigorous, etc. (ಸಾರ, ಸ್ಥಿರ Nn. 80; Mr. 365; Bp. 4, 44; 27, 28; 48, 21; Šm. 1). 2, ಮೋಕ್ಷ (ಸ್ಥಿರ Nn. 20).

ಸುಸ್ನಿಗ್ಧ su-snigdha. Very shining or resplendent (Bp. 17, 23).

ಸುಸ್ವಪ್ನ su-svapna. A good or lucky dream. (My.).

ಸುಸ್ವಭಾವ su-svabhâva. A good, amiable disposition (B. 4, 5; 5, 292; Čb. 90).

ಸುಸ್ವರ su-svara. A pleasant note, sound or tone (Bp. 3, 79); of a good musical sound, well-sounding, melodious. (B. 3, 12).

ಸುಸ್ವಾದನ su-svâdana. Nicely tasting, eating or drinking (Kk. 1, o. r. ಸುಸ್ವಾದಿತ).

ಸುಸ್ವಾದಿತ su-svâdita. Greatly relished; greatly pleased (see s. ಸುಸ್ವಾದನ).

ಸುಹವಿ su-havi. A good oblation (J. 19, 11).

ಸುಹಿತ su-hita. Very fit or suitable; salutary, beneficial, good; very friendly, affectionate (Bp. 4, 63; 41, 30); satiated, satisfied.

ಸುಹೃತ್ತು su-hrittu. Tbh. of ಸುಹೃದ್. (My.).

ಸುಹೃದ್ su-hṛid. ಸುಹೃತ್. Having a kind heart, cordial, friendly, affectionate. 2, *a friend; an ally* (ಕೆಳೆಯ Hlâ.; Mr. 268); a well-disposed, good man (ಸಜ್ಜನ, ಪುಣ್ಯಜನ Nn. 95); an intelligent, wise man (ವಿದ್ವಾಂಸ Mr. 223).

ಸುಹೃದ su-hṛida. A friend. (R.).

ಸುಹೃದಯ su-hṛidaya. Good-hearted, well-disposed, affectionate. (My.).

ಸುಹೃದ್ಭಂಗ suhṛid-bhanga. Misfortune that befalls friends (J. 15, 38).

ಸುಹೃದ್ಭೇದ suhṛid-bhêda. The separation of friends. (My.).

ಸುಹೃದ್ಯ su-hṛidya. Cordial, tending to cheer (Bp. 26, 7).

ಸುಹೃಲ್ಲಾಭ suhṛid-lâbha. Acquisition of a friend or friends (My.).

ಸುಹೋತ್ರ su-hôtra. N. of several persons. See s. ಅತಿಥಿ.

ಸುಳ sul̤a. Tbh. of ಶೂಲ. See ತಿಸುಳ.

ಸುಳಿ sul̤i. Tbh. of ಶೂಲಿ. (ಈಶ್ವರ Šmd. I). See ತಿಸುಳಿ.

ಸುಳು sul̤u. = ಸುಳುವು.

ಸುಳುವು sul̤uvu. A sound, a noise (ಶಬ್ದ, ಸಪ್ಪಳ, ಉಲುಹು, ಕಟ್ಟುಲುಹು G.).

ಸುಳುವು sul̤uvu. = ಸುಳು. Tbh. of ಸುಲಭ. Facility, lightness (My.; Tĕ.; T. ಚುಳುವು); refined, fine workmanship (My.; B. 4, 146); ingenuity (My.); cheapness (My.). — ಸುಳುವುಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. A person devoid of ingenuity. ಸುಳುವುಗೇಡಿಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯೆನ್ದು ಬಾಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಸುಳ್ಳು sul̤l̤u. Falsehood, untruth, fiction; a lie (ವ್ಯಲೀಕ Si. 406; ಕೈತವ, ಕಪಟ 415; ಮೃಷಾ, ಅಲೀಕ Dhw.; C.; Tu.; M. ಚುಳ್ಳು, what is little, trifling, *cf.* ಟೊಳ್ಳು, etc.). ಒಳ್ಳೇ ಮಾತಿಗೆ ಸುಳ್ಳೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). ಸುಳ್ಳೇ ಬೆದಱಿಕೆ ಹಾಕುವದಱಿನ್ದ..ಬಹಳ ಹಾನಿಯಾಗುವದು (B. 4, 72). See Prv. s. ಸುಳ್ಳ. — ಸುಳ್ಳ. -ಅ 3. A liar (C.). ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು.., ಕೆಸಱಿಳೊಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ತುಱಿದನ್ತೆ (Sp.). ಈ ಹುಡುಗ ಸುಳ್ಳನಿದ್ದಾನೆ (B. 2, 34). ಸುಳ್ಳನ ಮನೇಲಿ ಉಣ್ಣಲ್ಲದೆ ಬದ್ಧವಲ್ಲ.— ಪೋಕನ ಮಾತು ಕಾಕು, ಸುಳ್ಳನ ಮಾತು ಟೊಳ್ಳು.— ಸರಸ ಇದ್ದವನ ಮನೆಗೆ ಬಱಿಸುಳ್ಳ ಹೋದರೆ ಹೊಱಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನನ್ತೆ ಒನ್ದು ಮೊಱಿ ಸುಳ್ಳು (Prvs.). See Prv. s. ಸಾವಿರ; B. 3, 96. — ಸುಳ್ಳಾಡು. -ಆಡು. To lie (My.; B. 2, 10). — ಸುಳ್ಳಾಸೆ. -ಆಸೆ. False hopes (My.). — ಸುಳ್ಳುಅರಸ. A counterfeit pretender to the throne (B. 5, 69). — ಸುಳ್ಳುಕಥೆ. A fable, a fiction, a fabrication (My.; B. 5, 127). — ಸುಳ್ಳು ಖರೆಯ. Falsehood or truth (B. 5, 132. 179). — ಸುಳ್ಳುಚಾಡಿ. False accusation, calumny (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Si. 56; My.). — ಸುಳ್ಳುಚಾಡಿಕಾಱ. A calumniator, a whisperer (ದ್ವಿಜಿಹ್ವ, ಸೂಚಕ Si. 440). — ಸುಳ್ಳುಜ್ಞಾನ. False opinion, false conception, error (ಮಿಥ್ಯಾಮತಿ G.). — ಸುಳ್ಳುತಪ್ಪು. A groundless fault. ಸುಳ್ಳುತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸೋಣ (ಅಭ್ಯಾಖ್ಯಾನ G.). — ಸುಳ್ಳುತಿಳಿವಿಕೆ. = ಸುಳ್ಳುಜ್ಞಾನ. (ಅಜ್ಞಾನ, ಭ್ರಾನ್ತಿ G.). — ಸುಳ್ಳುತಿಳುವಳಿಕೆ. = ಸುಳ್ಳುತಿಳಿವಿಕೆ. (ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಜ್ಞಾನ G.). — ಸುಳ್ಳುದತ್ತಪುತ್ರ. A feignedly adopted son (B. 4, 217). — ಸುಳ್ಳುದೆವ್ವ. A demon of lie (B. 5, 169). — ಸುಳ್ಳುದೇವ. A false deity. ಸುಳ್ಳುದೇವರಿಗೆ ಕಳ್ಳ ಪೂಜಾರಿ (Prv.). — ಸುಳ್ಳುನಿಮಿತ್ತ. A false cause, a false plea (B. 4, 196; My.). — ಸುಳ್ಳುನೆವನ. A false pretext or plea (B. 1, 14; My.). — ಸುಳ್ಳುಫಿರ್ಯಾದಿ. A false complaint, a false accusation (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ G.; My.). — ಸುಳ್ಳುಪ್ರೀತಿ. False, insincere love (G. 383). — ಸುಳ್ಳುಭ್ರಾನ್ತಿ. Vain confusion or delusion (ಸಾಚೀಕೃತ G.). — ಸುಳ್ಳುಮನುಷ್ಯ. A fraudful man (B. 5, 222). — ಸುಳ್ಳು ಮಾಡು. To prove to be false or erroneous (My.; B. 5, 194). — ಸುಳ್ಳುಮಾತು. A lie, a falsehood (C.; B. 3, 96; 5, 9; ಗಾಳಿಮಾತು G.). — ಸುಳ್ಳು ಮುಚ್ಚು. To hide a lie (B. 3, 96). — ಸುಳ್ಳುವಾರ್ತೆ. A false report (B. 5, 10). — ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರ. The illusive affairs of life, etc. ಜೊಳ್ಳು ಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮಲ್ಲಿಡಿದು, ಮಾಯೆಯೆಮ್ಬವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಹೊಳ್ಳ್ಯಾಡುತಿಹರು (Sp.). — ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿ. False witness (My.); a false witness (My.). — ಸುಳ್ಳು ಹೇಳು. To tell a falsehood, to lie (C.; B. 3, 78). ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವವನು (ಹುಸಿಗ G.). ನಾಳೆ ನಾಳೆ ಎನ್ದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದಿ.— ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಒನ್ದು ಮದಿವೆ ಮಾಡು (Prvs.).

ಸುಳ್ಳುಗಾತಿ sul̤l̤u-gâti. = ಸುಳ್ಳುಗಾರ್ತಿ. (My.).

ಸುಳ್ಳುಗಾಱ sul̤l̤u-gâṟa. A male liar (My.).

ಸುಳ್ಳುಗಾರ್ತಿ sul̤l̤u-gâṟti. A female liar (My.).

ಸುಳ್ಳುತನ sul̤l̤utana. Falsity, untruth (G. 511; My.). ಆ ಮತಗಳ ಸುಳ್ಳುತನವನ್ನು ಎರ್ಡನೆಯವರಿಗೆ ತೋಱಿಸ ಹತ್ತಿದನು (B. 5, 172).

ಸುೞಿ sul̤i. 1. (= ತುೞಿ 4). To be turned round, to turn round (v. i.), to go round, to whirl, to revolve; to curl; to wander, to ramble, to roam, to move about; to move; to walk, to go; to be unsteady, to wave or fickle, to flicker, waver or fluctuate (ಭ್ರಮಣ Šmd. Dh.; ಬಟ್ಟನೆವರ್, ಸಂಚಲಿಸು; ಪರಿಭ್ರಮಣ Šm. 115; T. ಚುರಿ, ಚುೞಿ, ಚೂರ್, ಚುೞಲ್; Tu. ತುಳಿ, ಸುಳಿ; Tĕ. ಸುಡಿ; Čpr. 1, 137; 4, 32; 6, 48; Čh. v. 17; Abh. P. 9, 81; 12, 90; Bp. 4, 1; 15, 13; 22, 7; 25, 5; Bh. 1, 10, 23; 1, 12, 15; 6, 2, 2; Rŝv. 13, 45; J. 3, 2. 3. 8. 25; 4, 70; 5, 57; 6, 8; 8, 6; 9, 23; 12, 15; 19, 5). ಆವಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆ ಅಲ್ಲದೆ ಹೇೞಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳು ಸುೞಿವಳು (ಅಸಿಕ್ನಿ Nr.). ಸುೞಿವ ಅನಿಲಂ (ವಾತಮಣ್ಡಲಿ Mr. 50). ಸುೞಿದು ಬಪ್ಪ ತೆಱಂ (ಬಟ್ಟನೆ, ತಿಟ್ಟನೆ, etc. Čt. I, 15). ಗಾಳಿ ಸುೞಿಯದ ಸ್ಥಲ (ನಿವಾತ Si. 428). ಅವನು ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ನಡಿಯುವಾಗ್ಯೆ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯು... ಎಡ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಗಿಡಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸಹ ಸುೞಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 5, 207). ಸಾಯುವವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುೞಿದವನೇ ಜವರಾಯ (Prv.). ಎಲ್ಲರೂ ಹಿರಿಯರೂ ಬಲ್ಲ ಗುರುವರುಗಳೂ; ನಲ್ಲಳು ಮುನ್ದೆ ಸುೞಿದರೆ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಒಲ್ಲದವರಾರು? (Sp.). — ಸುೞಿದಾಟ. -ಆಟ. Roaming about. See Sp. s. ಆಳಿ 3. — ಸುೞಿದಾಡು. -ಆಡು. To turn round (v. i.); to move about (C.; Šŝv. 1, 10). ಸುೞಿದಾಡುವ ಗುಂಗೀಹುೞ (ಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರ); ಸುೞಿದಾಡುವವಳು (ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪಾಕೆ G.).

ಸುೞಿ suḻi. 2. P. p. of ಸುೞ್ 1, in ಸುೞ್ ಸುೞಿದು (Čpr. 2, 14; Bp. 11, 41; 42, 16; 43, 24; Rsv. 6, after 11; 13, 85. 91). *Cf.* Mhr. ಸುಳಸುಳಣೇಂ, to swarm; to stir about busily.

ಸುೞಿ suḻi. 3. Turning round, whirling, curling, moving about, motion, waving (ಸುೞಿವ ಭಾವಂ Šmd. I; Č. Bp. 42, 14). **2,** a whirl, a whirlpool, an eddy (ಜಲಾವರ್ತ Šmd. Dh.; I; Šm. 115; ಆವರ್ತ Hlâ.; ಆವರ್ತ, ಜಲಭ್ರಮ Mr. 415; ಭ್ರಮ್ಮ, ಆವರ್ತ Nn. 86; T. ಚುೞಿ; Tě. ಸುಡಿ; Čpr. 7, 91; Abh. P. 9, 81; Č. Bp. 2, 3; J. 6, 3; 9, 24; 19, 5). ನೀರ ಸುೞಿ (ಆವರ್ತ Nr.). ಆಶೆಯೆಮ್ಬುದು ನದಿಯು,... ಮೋಸ ಮೋಹವು ಸುೞಿಯು (Jns. 42, 63). **3,** a curl (T. ಚುೞಿ; Tě. ಸುಡಿ). ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸುೞಿ (ಊರ್ಣೆ Nr.; see Si. 419). ಕುದುರೆಯ ಪುರ್ಬಿನೊಳು ಕದಪಿನೊಳು ಬೆನ್ನೊಳುರದೊಳು ಪೆಗಲೊಳುದರದೊಳ್ ತುದಿಮೂಗು ತುದಿಗಿವಿಯ ಮೊದಲ್ಕಣ್ಣ ಕಡೆಗಳೊಳ್ ಮುಷ್ಕದೊಳು ತಿಗದೊಳು ಮೊದಲ ಬಾಲದೊಳು ಮೂಗಿನ ಕಮ್ಬಿನೊಳು ಮೇಣ್ ಗುದದಗ್ರದೊಳ್ ಮಧ್ಯನೆತ್ತಿಯೊಳು ಜಾನು ಜಂಘೆಯೊಳು ಮೂತ್ರದ ನಾಳದೊಳು ಗಲ್ಲದೊಳು ನಿಜಾಸನದಿ ಸುೞಿ ಪುಟ್ಟಲ್ಕೆ ಕಷ್ಟಮುಕ್ಕುಂ (Mr. 280; see Mr. s. ದಶಧ್ರುವ, ದೇವಮಣಿ and ರೋಚಮಾನ). **4,** the tender, still folded leaf of a plantain, cocoa or areca-nut tree (ಸಸಿಯ ಸುೞಿ Šmd. I; ಮೊಳೆ Šm. 115; C.; B. 2, 37; Si. 123; Tě. ಸುಡಿ). **5,** a vagrant, an idle or lazy man (ಕೆಲಸಗಳ್ಳ Šmd. I). **6,** deception, deceit, fraud (My.; M. ಚುೞಿಪ್ಪು, whirl; wriggling, untruth ಸುೞಿಯಲ್ಲಿ ಬೀೞುವದು, ಸುೞಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು, ಸುೞಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವದು (My.). — ಸುೞಿಗಾಳಿ. A whirlwind (Čpr. 9, 5; Abh. P. 9, 17; Bp. 61, 66; Bh. 10, 7, 2; J. 10, 7, 3). — ಸುೞಿಗುಣ್ಡಿ. A whirlpool. ನೀರುಗಳ ಸುೞಿಗುಣ್ಡಿ (ಆವರ್ತ Si. 82, *only* in Si.). — ಸುೞಿಗುರುಳ್. -ಕುರುಳ್. Curled hair (Čpr. 6, after 64; 7, 71. 103; Bp. 4, 29; J. 6, 27; Šm. 118). — ಸುೞಿಗುರ್ಳು. -ಕುರ್ಳು. = ಸುೞಿಗುರುಳ್. (ಉಂಗ್ರಗೂದಲು Čb.). — ಸುೞಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take the form of an eddy, *i. e.* a circular form (Abh. P. 9, 81); to encircle, to encompass (Bh. 8, 24, 43); to assemble (v. i.) and form a round body (8, 26, 58); to eddy (v. i., Grj. 2, after 106). — ಸುೞಿದಲೆ. -ತಲೆ. A head with curled hair (Bh. 1, 9, 12). — ಸುೞಿನಡಿಕೆ. One of the paces of a horse (ವಲ್ಗಿತ Si. 274). — ಸುೞಿನಾಭಿ. An eddy considered as a navel (J. 25, 4); an eddy-like navel (28, 18). — ಸುೞಿನೆತ್ತಿ. The fontanel (My.). — ಸುೞಿಮುಂಗುರುಳು. A front curl (ಅಲಕ, ಚೂರ್ಣಕುನ್ತಲ Si. 215). — ಸುೞಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. = ಸುೞಿ No. 4. ಎಳೆವಾೞೆಯ ಸುೞಿಯೆಲೆಯ ತಳತಳಿಪ ಮೇಲ್ಗಟ್ಟು (Čpr. 7, after 92). — ಸುೞಿವರ್. -ಬರ್. To wander, to roam (Čpr. 5, after 64). — ಸುೞಿವರ್ಕುೞಿ. -ಪರ್ಕುೞಿ. = ಸುೞಿನಾಭಿ. (Šs.). — ಸುೞಿವಾೞೆ. -ಬಾೞೆ. The tender, still folded leaf of a plantain (Bh. 4, 4, 54). — ಸುೞಿಸುೞಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To assemble (v. i.) and form round bodies (Bh. 8, 21, 15).

ಸುೞಿವು suḻivu. = ಸುೞಿಹು, ಸುಳು, ಸುಳುವು, ಸುಳುಹು. Turning or moving about, motion, going, waving (Bp. 40, 75; Bh. 1, 16, 15; 8, 27, 8; ತಿರಿಗಾಟ G.; My.; see ೞಸು-). **2,** a flickering shine (ಚಂಚಲವಾದ ಪ್ರಕಾಶ G.): a transitory perception, a glimpse, a slight notice, a slight sign (My.). ತುಡುಗ ಆವು ಗಪ ಗಪ ತಿನ್ದು, ಹೊಲ ಕಾಯುವವರ ಸುೞಿವು ಕಣ್ಡ ಕೂಡಲೆ ಜೋಳದ ನಿಲುವು ಬಿದ್ದು, ಓಡಿ ಹೋಯಿತು (B. 3, 22).

ಸುೞಿಸು suḻisu. To cause to move or go (Bh. 8, 26, 6); to turn round (v. t., Râm. 4, 3, 9).

ಸುೞಿಹು suḻihu. = ಸುೞಿವು No. 1. (Grj. 3, after 69).

ಸುಳು suḷu. = ಸುೞಿವು No. 2. (My.).

ಸುಳುವು suḷuvu. = ಸುೞಿವು No. 1. (J. 2, 54). **2,** = ಸುೞಿವು No. 2. (My.). ಕುದುರೆಗಳು ಏನಾದರೂ ಹೆದಱಿಕೆಯ ಸುಳುವು ಕಣ್ಡರೆ (B. 3, 57). ಆ ಧ್ವನಿಯ ಸುಳುವು ಹಿಡಿದು, ಕುರುಡನು ತನ್ನ ಕೋಲು ಬಿಸಾಟಿದನು (3, 124). ಅವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಸುಳುವಾದರೂ ಕಾಣದೆ (3, 126). ಸುಳುವು ಹೇಳಿದವ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳ್ಯಾನೇ? (Prv.).

ಸುಳುಹು suḷuhu. = ಸುೞಿವು No. 1. (Bp. 25, 5).

ಸೂ sû. = ಸು 1. Bringing forth, bearing, producing. See *e. g.* ಜೀವ-, ಬ್ರಹ್ಮ-, ವೀರ-.

ಸೂಕರ sûkara. *A hog, a pig.* ನಾಕದ ಸನ್ತೋಷ ಸೂಕರಗೆ ತಿಳಿದೀತೇ? (Prv.).

ಸೂಕಳ sûkaḷa. = ಶೂಕಲ, etc. (ಸಿಲ್ಕಾದ ಕುದುರೆ Mr. 276).

ಸೂಕಳಿ sûkaḷi. (ಕೊಟ್ಟ Šm. 89).

ಸೂಕುಮ sûkuma. Tbh. of ಸೂಕ್ಷ್ಮ (Šmd. 336 Mdb.).

ಸೂಕುಳಿ sûkuḷi. (Šmd. 40). = ಸೂಕಳಿ (?).

ಸೂಕ್ತ su-ukta. Well spoken, well or properly said. 2, a vedic metrical prayer or hymn. (J. 8, 42; 27, 16). 3, a good word (ಚಲೋ ಮಾತು G.).

ಸೂಕ್ತಿ su-ukti. = ಸೂಕ್ತ. (Bp. 2, 11; 26, 49; 43, 74).

ಸೂಕ್ಷ್ಮ sûkshma. = ಸೂಕುಮ. *Subtile, minute, atomic; little, small; thin, fine, attenuated, delicate;* exquisite, refined; nice; sharp, acute; subtle, crafty, artful, sly, ingenious; exact, precise, accurate, correct. 2, an atom. 3, the subtile all-pervading soul, *the supreme soul.* 4, subtlety, minuteness; slyness, craft, ingenuity. 5, fraud, cheating. 6, fine thread, etc. 7, a particular figure of rhetoric, one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 3. 30-34). — ಸೂಕ್ಷ್ಮಕೆಲಸ. = ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾರ್ಯ. (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾರ್ಯ sûkshma-kârya. A delicate work; a nice affair (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿ sûkshma-darši. *Sharp-sighted,* eagle-eyed; of acute discernment; acute, quick, intelligent.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ sûkshma-drishṭi. Sharp-sighted, etc. 2, sharp sight (My.); acute discernment (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಾರಪ್ರವೇಶ sûkshma-dvâra-pravêša. Entering a small, narrow passage. See ನುಗುಳ್ಳು.

ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿ sûkshma-buddhi. Sharp wit, acute intellect, mental acumen. ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಂ (ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ Mr. 242). 2, sharp-witted.

ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ sûkshma-šarîra. The subtile body which is invested by and the pattern of the grosser material frame. (My.).

ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಯಸದಾಹಾನ್ತಗಜಕ್ರೋಧವಸ್ತು sûkshma-âyasa-dâhânta-gajakrôdhavastu. See ಸಿಡಿ 1. 2. 6. 8.

ಸೂಗರಿಸು sûgarisu. = ಸೂಗುರಿಸು. To confuse, to bewilder (Bh. 8, 23, 40; *cf.* ಸೀಗುಂಡಿಸು?).

ಸೂಗುರಿಸು sûgurisu. To wander, to grow

bewildered or confused (Grj. 6, 6). ಸೂಗುರಿಸಿದು ದೆನಲ್ ವಿಭ್ರಮು ಅದಮ್ ಅದಕ್ಕುಂ (Čt. II, 89). *Cf.* ಸುಯ್ 1?

ಸೂಚಕ sûčaka. Indicative, indicating, making manifest; betraying, informing; that indicates, etc. (Šmd. 259); indication, intimation (J. 17, 50). 2, a piercer; a needle, any implement for perforating or sewing. 3, *an informer, a tale-bearer, a spy* (ಬೇಟ್ವಿನು, ಹೇಡಿಯವನ್ನಾವನು Nn. 122). 4, a teacher, an instructor (ಬೋಧಕ Mr. 526). 5, a festoon (ತೋರಣ 122). 6, a wood (ವನ, ಅಡವಿ 122; ವನ 526). 7, property, etc. (ವಿತ್ತ 526). 8, a dog (ಶುನಕ, ಶ್ವಾನ 122; ಶುನಕ 526). 9, a cat (ಬಿಡಾಲ, ಬೆಕ್ಕು 122; ಬೆಕ್ಕು 526). 10, a monkey (ಕಪಿ, ವಾನರ 122; ಕಪಿ 526). 11, Šiva (ತ್ರೈನೇತ್ರ, ಸದಾಶಿವ 122; ಈಶ 526).

ಸೂಚನ sûčana. The act of piercing or perforating, perforation. 2, pointing out, indicating, *indication, intimation.* 3, *informing against,* traducing, betraying. 4, indicating by signs or gestures, gesticulation. 5, hinting, hint. 6, *informing, information.* 7, teaching, showing, describing. 8, spying out, espying, seeing. 9, villainy, wickedness.

ಸೂಚನೆ sûčanĕ. = ಸೂಚನ. (ಸಂಜ್ಞೆ Nn. 99; C.). Also: an index, a summary, the contents of a chapter, etc. (*e. g.* in the Bp.; My.). — ಸೂಚನೆಗೆಯ್. To indicate, to point out (Kâvy. I, 5, 48).

ಸೂಚಿ sûči. = ತೂಚಿ, ಸೂಜಿ, ಸೂಜೆ. Piercing, perforating. 2, *a needle.* 3, *the point of a blade of grass, the point of a bud, a bristle, a quill, the sharp point of anything.* 4, a kind of military array, a sharp file or column. 5, a cone, a pyramid. 6, gesticulation. 7, dramatic action. 8, an index, table of contents, catalogue, list. — ಸೂಚಿಕಲ್. A magnet, a loadstone (ಕಾರ್ಬೊನ್ನ ಕಲ್ Čt. II, 117).

ಸೂಚಿಕಾವಾಯು sûčikâ-vâyu. Tbh. of ಸೂತಿಕಾವಾಯು, q. v. (My.).

ಸೂಚಿತ sûčita. Pierced. 2, pointed out, indicated, intimated, hinted; made known, indicated by signs or gestures, communicated, told; ascertained, known. (J. 29, 44).

ಸೂಚಿಮುಖ sûči-mukha. The point of a needle (Bp. 3, 30; 31, 4).

ಸೂಚಿಸು sûčisu. To point out, to indicate, to intimate, to hint; to show, to make manifest; to tell (Čpr. 7, 42. 79; Šmd. 122; Bp. 24, 44; 37, 14; J. 2, 55; C.; B. 3, 27; 4, 24. 219; 5, 219. 235; ತಿಳಿಸು G.). ಸೂಚಿಚುಗು, ಸೂಚಿಕುಂ (Šmd. 267). ಯೋಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಸೂಚಿಸುವದು (Prv.).

ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ sûčisuvikĕ. = ಸೂಚಿಸುಹ. ಹಸ್ತಾಭಿನಯಾದಿಗಳಿನ್ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ (ಸಂಜ್ಞೆ Si. 414).

ಸೂಚಿಸುಹ sûčisuha. Pointing out, indicating, etc. ಕೆಯ್ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದವಱಿನ್ದ ಅರ್ಥವ ಸೂಚಿಸುಹ (ಸಂಜ್ಞೆ Nr.).

ಸೂಚ್ಯ sûčya. *To be indicated or pointed out,* to be made known, communicable.

ಸೂಚ್ಯಗ್ರ sûči-agra. The point of a needle; *a thorn.* 2, needle-pointed, acuminated.

ಸೂಜಿ sûji. Tbh. of ಶೂಚಿ (Šmd. 338; ವಸನಬನ್ಧಿಕೆ Mr. 206; ಸೂಚಿ Si. 484; Bp. 23, 14; My.; B. 4, 149). ಸೂಜಿಯ ಕೊನೆ (ಕಣ್ಟಕ, ಸೂಚ್ಯಗ್ರ Si. 408). ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ತ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? — ಸೂಜಿಗೆ ಸೂಜಿ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ. — ಸೂಜಿಯಷ್ಟು ಬಾಯಿ, ಗುಡಾಣದಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ (Prvs.). — ಸೂಜಿಕಣ್ಣು. The eye of a needle (My.). — ಸೂಜಿಕಲ್ಲು. = ಸೂಜಿಗಲ್. (My.). — ಸೂಜಿಗಲ್. -ಕಲ್. = ಸೂಚಿಕಲ್. A loadstone, a magnet (ಕಬ್ಬಿನಗಲ್ Šs.). — ಸೂಜಿತಲೆ. The part of a needle that is above its eye (My.). — ಸೂಜಿತೂತು. = ಸೂಜಿಕಣ್ಣು. (My.). — ಸೂಜಿತೂಬು. = ಸೂಜಿತೂತು. (My.). — ಸೂಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ. The eared jasmine, Jasminum auriculatum (Tĕ. ಸೂದಿಮಲ್ಲಿಕೆ; My.).

ಸೂಜೆ sûjĕ. = ಸೂಜಿ. (B. 4, 157 seq.). — ಸೂಜೇ ತಲೆ. = ಸೂಜಿ ತಲೆ. (B. 4, 171).

ಸೂಜ್ಞ sûjña. Tbh. of ಸುಜ್ಞ (B. 4, 109).

ಸೂಟಿ sûṭi. = ಚೂಟಿ. Smartness, quickness (ವೇಗಾರ್ಥಂ Bhn. 24; Bh. 1, 7, 2; 3, 7, 19; 3, 18, 39; 3, 19, 36; 9, 2, 42; 10, 1, 6). 2, a device, a scheme, an expedient (My.).

ಸೂಟೆ sûṭĕ. A torch of wisps, etc. (Mbr. ಜುಡೀ, ಚೂಡ; Tu. ತೂಟೆ, ಸೂಟೆ). ಸೂಟೇ ಬೆಳಕಿಗೆ ಚನ್ದ್ರಾವರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೂಡಗ sûḍaga. = ಸೂಡಿಗ. A bracelet (ಆವಾಪಕ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, ಕಟಕ, ವಲಯ Nr.; Bp. 4, 36; T. ಚೂಡಗ, Tĕ. ಸೂಡಿಗ; T. ಚೂಟ್, ಚೂಟು, to environ, surround, encompass; see ಪೊಂಜೂಡಗ).

ಸೂಡಾಯ sûḍâya. = ಸೂಡಗ. (? Č. Bp. 47, 44).

ಸೂಡಿ sûḍi. = ಸೂಡು 2. A small bundle of grass (My.).

ಸೂಡಿಗ sûḍiga. = ಸೂಡಗ. (ಆವಾಪಕ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯ, ಚೂಡಾಲು Si. 219).

ಸೂಡಿಸು sûḍisu. To cause to put on; to have put upon one's self (Abh. P. 3, 61).

ಸೂಡು sûḍu. 1. To put on the head, etc., as flowers, etc.; to receive, to obtain, etc. (ಪುಷ್ಪಧಾರಣ Šmd. Dh., Šm. 92; ತುಱುಬೂಡು Čt. I, 51; T. ಚೂಟ್ಟು, to put on; ಚೂಡು, to wear, bear; M. ಚೂಟ್ಟು, to put on the head; to tie a bundle like a hairlock; ಚೂಡು, to wear on the head). See Čpr. 8, 99; Abh. P. 3, 46; 16, after 42 twice; Bp. 1, 32; 2, 55; 24, 45; 54, 55; Šsv. 3, 9; 4, 109; J. 11, 41; 30, 18; 32, 9.

ಸೂಡು sûḍu. 2. = ಸೂಡಿ. A bundle, as of grass, etc. (ತೃಣಾದಿಪೂರ Šmd. Dh.; ತೃಣಪೂರ Šm. 92; B. 4, 54; T. ಚೂಡು, M. ಚೂಟ್ಟು).

ಸೂಡು sûḍu. 3. (fr. ಸುಡು, Šmd. 250). Burning; cauterization. — ಸೂಡಿಡು. -ಇಡು. To apply a hot iron for cauterization. ಅಲಿಗೆ (to the dog called Âli) ಸನ್ನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಗೈಬುಗೆ (to the owner of the dog called Gaibu) ಸೂಡಿಟ್ಟರು (Prv.).

ಸೂತ sûta. 1. = ಸೂಲ 1. Born, engendered, produced; birth; child-bearing, bringing forth (ಸಮ್ಭವ, ಹುಟ್ಟುವುದು Nn. 32; ಹಡೆವುದು Mr. 529). 2, quicksilver (ಪಾದರಸ 32; ರಸ 529).

ಸೂತ sûta. 2. Impelled, sent, despatched; gone, departed. 2, *a charioteer* (ಸಾರಥಿ Nn. 32; Mr. 529). 3, a man of a mixed caste, *the son of a Kshatriya father and Brâhmaṇa mother.* 4, *a bard, an encomiast* (ವನ್ದಿವ್ರಾತ, ವನ್ದಿಜನಂಗಳ್ 32; ವನ್ದಿ 529). 5, *a carpenter.* 6, an owner of a carriage, or one who rides in a carriage, or a warrior who fights from a chariot (ರಥಿ, ರಥಿಕ 32). 7, a teacher of the purâṇas (ಪೌರಾಣಿಕ, ಪುರಾಣಿಕ 32). 8, making known

(ಅಱಿಪುದು 529, o. r. ಅಱುಪುದು). 9, power, strength (ಶಕ್ತಿ 32). 10, a fisherman (ಜಾಲಿ, ಜಾಲೆಗಾಱ 32, o. r. ಬಲೆಯ ಬೀಸುವವನು). 11, a kind of fight or war (ಆಹವಾಂಗ, ಕಾಳೆಗದ ಭೇದ 32).

ಸೂತಕ sûtaka. Birth, production. 2, impurity from child-birth; the menses (ಪೊಲೆ, etc. Čt. II, 51). ಸತಿಯ ಸೂತಕ (ಋತು Nn. 133); ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ (ರಜಸ್ವಲೆ 91).

ಸೂತಕಾಗೃಹ sûtakâ-griha. = ಸೂತಿಕಾಗೃಹ. (Colebr.).

ಸೂತಕಿ sûtaki. = ಸೂತಕೆ. (ಸೂತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ಪುಷ್ಪಕ Nn. 123; J. 5, 58). 2, one who has been defiled by the touch of the wife of another (J. 4, 4).

ಸೂತಕೆ sûtakĕ. ಸೂತಕಾ. = ಸೂತಿಕೆ.

ಸೂತಪುತ್ರ sûta-putra. Karṇa. (My.).

ಸೂತಿ sûti. Birth, production, delivery, child-bearing, bringing forth; offspring, progeny. See *e. g.* ಪ್ರ-, ಬಹು-.

ಸೂತಿಕಾಗೃಹ sûtikâ-griha. *A lying-in chamber.*

ಸೂತಿಕಾಭವನ sûtikâ-bhavana. *A lying-in chamber.*

ಸೂತಿಕಾವಾಯು sûtikâ-vâyu. = ಸೂಚಿಕಾವಾಯು. A wasting disease after child-birth (My.).

ಸೂತಿಕೃತಿ sûti-kriti. A midwife (ಸೂಲಗಿತ್ತಿ Mr. 308).

ಸೂತಿಕೆ sûtikĕ. ಸೂತಿಕಾ. A woman who has recently given birth to a child, a lying-in woman. See *e. g.* ನವ-, ಪ್ರ-.

ಸೂತಿಮಾಸ sûti-mâsa. The month of delivery, *the last month of gestation or pregnancy.* ಸೂತಿಮಾಸಂ ಪೊತ್ತಿನೊಳಗಕ್ಕು (Mr. 308).

ಸೂತೆ sûtĕ. A woman who has given birth to a child or one recently delivered. See ಚಿರ-.

ಸೂತ್ಥಾನ su-utthâna. Good effort or exertion, active effort. 2, *making good effort, clever.*

ಸೂತ್ಯೆ sûtyĕ. *Expressing or drinking the sôma juice* (at a sacrifice).

ಸೂತ್ರ sûtra. = ಸೂಸ್ತ್ರ. *A thread, a string, a line, a cord;* fibre, wire; the sacrificial cord; the string or wire of a puppet or doll. 2, a short rule or precept, axiom, aphorism; any rule, law, canon, decree. 3, the art, trick, mystery, key, spring (of an ingenious piece of mechanism or a complicated business. See Čh. Šmd. 6. 61. 152; ಪಾಣಿನಿಯ-. — ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆ. A puppet moved by strings, etc. (My.).

ಸೂತ್ರಧಾರ sûtra-dhâra. A stage-manager, a director or principal actor who arranges the plot of a drama and takes a leading part in the prelude (ಭಾವ Hlâ. Cm.). 2, the holder and manager of the strings of puppets (Mhr.). See Čpr. 8, 93; Šsv. 4, 123. 3, a thread, etc. (ಧಾರ, ಸೂತ್ರ Nn. 12).

ಸೂತ್ರಧಾರಕ sûtra-dhâraka. = ಸೂತ್ರಧಾರ. (My.).

ಸೂತ್ರಧಾರಿ sûtra-dhâri. = ಸೂತ್ರಧಾರ. (My.).

ಸೂತ್ರನಾಭಿಬಳ್ಳಿ sûtra-nâbhi-baḷḷi. A small ornamental shrub, Rauwolfia serpentina Benth. (St. & Pl.).

ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಶ sûtra-pravêśa. Threading. See ಕೋ 3, ಕೋಸು 1.

ಸೂತ್ರಯನ್ತ್ರ sûtra-yantra. A thread-mechanism (Râm. 1, 13, 10). 2, a shuttle. 3, a weaver's loom.

ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನ sûtra-vêshṭana. *A weaver's shuttle.*

ಸೂತ್ರಾಮ sûtrâma. = ಸುತ್ರಾಮ. (Sk.; Mr. 1*a*).

ಸೂತ್ರಾರ್ಥ sûtra-artha. The purport of a short rule. — ಸೂತ್ರಾರ್ಥವ್ಬೆಱ್. -ಪೆಱ್. To obtain or have the purport of an (introduced) short rule (Čh. v. 103).

ಸೂತ್ರಿಕ sûtrika. = ಸೂತ್ರಧಾರ No. 1. (Bp. 21, 31).

ಸೂತ್ರಿಕೆ sûtrikĕ. = ಸುತ್ತಿಗೆ. A thread, a string. See ಉರಃ-. 2, a kind of dish or cake.

ಸೂತ್ರಿಸು sûtrisu. To tie, to bind; to thread, to string; to bring about (Abh. P. 3, 89); to use strings (Bh. 1, 12, 15); to place a measuring line (ಮಾನಸೂತ್ರಸ್ಥಾಪನ Šmd. Dh.).

ಸೂದ sûda. Cooking; *a cook* (ಸೂಪಕಾರ, etc. Mr. 269). 2, *sauce, soup, seasoning.* 3, anything seasoned, a made dish. 4, destroying, destruction. 5, mud, mire. 6, sin.

ಸೂದಕರ್ಮ sûda-karma. A cook's work, cooking. (J. 26, 55).

ಸೂದನ sûdana. Destroying; *destruction, killing, slaughter.* See *e. g.* ನಮುಚಿ-, ಬಲ-, ತಪ್ಪುರ-.

ಸೂದಾಗಾರ sûda-âgâra. = ಸೂದಾರ. A kitchen.

ಸುದಾಧ್ಯಕ್ಷ sûda-adhyaksha. *A superintendent of cooking, an overseer of the kitchen.*

ಸೂದಾರ sûda-âra. 1. Tbh. of ಸೂದಾಗಾರ. (Bh. 4, 4, 38).

ಸೂದ್ರ sûdra. Tbh. of ಶೂದ್ರ. (My.).

ಸೂದ್ರಗಿತಿ sûdra-giti. A sûdra woman (My.).

ಸೂದ್ರಿತಿ sûdriti. = ಸೂದ್ರಗಿತಿ. (My.). ಬೆಸ್ತಿವರ ಮನೆಗೆತ್ತ ಮುನ್ದೆ ತೋರಣ ಯಾಕೆ? ಸನ್ದ ಸೂದ್ರಿತಿಯೊಡನಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೆ ಮಿನ್ದೂಟ ಯಾಕೆ? (Sp.).

ಸೂನ sûna. Born, produced. 2, blown, blossomed, budded. 3, bringing forth, parturition. 4, a blossom, a flower. See ಪ್ರ-.

ಸೂನಕ sûnaka. = ಸೂನ. See ಪ್ರ-.

ಸೂನಗಿ sûnagi. = ಸೂನಿಗಿ, ಸೂನುಗಿ. A kind of knife or sword (Bh. 7, 4, 10).

ಸೂನಂಗಿ sûnangi. = ಸೂಲಂಗಿ. (Tbh. of ಶೂಲಿಕೆ). The flower-stalk of the sugar-cane (My.; Si. 164).

ಸೂನಿ sûni. A butcher. (R.).

ಸೂನಿಕ sûnika. = ಸೂನಿ. (Sk.).

ಸೂನಿಗಿ sûnigi. = ಸುನಗಿ, etc. (Bh. 3, 18, 29).

ಸೂನು sûnu. *A son;* a child, offspring; a daughter's son; a younger brother. 2, the sun. 3, *a daughter.*

ಸೂನುಗಿ sûnugi. = ಸೂನಗಿ, etc. — ಸೂನುಗಿಗತ್ತಿ. -ಕತ್ತಿ. = ಸೂನುಗಿ. (Rsv. 6, after 11).

ಸೂನೃತ sûnrita. Agreeable, *pleasant and at the same time true;* brisk, lively (ವಿವಕ್ಷಿತ, ಧೀರ Nn. 133; ಸಾಕ್ಷಾತ್, ದಿಟ 118).

ಸೂನೆ sûnĕ. 1. Any place where animals are killed or sacrificed; any place or utensil in a house where animals are liable to be accidentally destroyed (see ಪಂಚ-); *a slaughter-house, shambles.* 2, *the uvula or soft palate.*

ಸೂನೆ sûnĕ. 2. A daughter.

ಸೂನೆಗಾಱ sûnĕ-gâṛa. A butcher (ವೈತಂಸಿಕ, ಕೌಟಿಕ, ಮಾಂಸಿಕ Nr.; ವೈತಂಸಿಕ, ಕೌಟಿಕ, ಸೌನಿಕ Hlâ., o. r. ಕೌಳಿಕ; Bp. 24, 21; 25, 31).

ಸೂನ್ಮದ su-unmada. Quite mad, crazy. (Colebr.).

ಸೂನ್ಮಾದ su-unmâda. = ಸೂನ್ಮದ. (Colebr.).

ಸೂಪ sûpa. = ಸೂವ. Sauce, condiment, soup, broth; split pease; a cook.

ಸೂಪಕಾರ sûpa-kâra. = ಸುವಾರ. *A cook* (ವಲ್ಲವ, ಸೂದ, ಭೂಪ ಗರ್ಳ ಅಡಿಗೆಯವಂ Mr. 269).

ಸೂಪಕಾರಕಿ sûpa-kâraki. N. of a plant (ಕೊಣ್ಣುಸು Mr. 121, o. r. ಸೂಪಕಾರಿಕೆ).

ಸೂಪಧೂಪನ sûpa-dhûpana. Asa fetida. (R.).

ಸೂಪರ್ಲಕ್ಕಿ sûparlakki. Tbh. of ಶೂರ್ಪಣಖಿ. (My.).

ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರ sûpa-śâstra. A book on cookery (My.).

ಸೂಯ್ sûy. 1. = ಸುಯ್ 1. (Bp. 3, 13).

ಸೂಯ್ sûy. 2. = ಸುಯ್ 2. (J. 6, 32).

ಸೂಯ sûya. Expressing the sôma juice (as a sacrificial act, see ರಾಜ-).

ಸೂಯಾಣ sûyâṇa. Tbh. of ಶೂಚಿಯಾನ (Šmd. 382).

ಸೂರ್ sûr. ಸೂರು. = ಚೂರು 2. (ವಲೀಕ, ನೀವ್ರ, ಪಟಲ ಪ್ರಾನ್ತ Nr., Hlâ.; ವಲೀಕ Mr. 200; My.; Si. 111; *cf.* the T. s. ಸೂಡಗ). ಸೂರ್ಗಳ್ (Šmd. 51; V. 39, 18). — ಸೂರಪಟ್ಟಿ. A long piece of wood fastened to the border of a shelving roof (My.).

ಸೂರ sûra. *The sun* (ಪೊಟ್ಟು Čt. I, 31).

ಸೂರಣ sûraṇa. = ಚೂರ್ಣ 2, ಶೂರಣ, ಸುರಣ, ಸುವರ್ಣ No. 6. (Nr.; ಕನ್ದ, ಸಿದ್ಧ Mr. 137; ಸುರಣಗಡ್ಡೆ G.). ಸೂರಣದ ದಣ್ಟು (ತಾಟ್ Šmd. I).

ಸೂರತ sû (*i. e.* su)-rata. Well disposed towards, *compassionate, tender;* tranquil, calm.

ಸೂರತಿ sûrati. = ಸೂರ್ತಿ, etc. (My.).

ಸೂರತೆ sûratĕ. *A tractable cow.*

ಸೂರಸೂತ sûra-sûta. Charioteer of the sun: *Aruṇa, the dawn.*

ಸೂರಿ sûri. *A wise or learned man* (ವಿದ್ವಾಂಸ Šmd. 133. 294 Cm.; Mr. 223). — ಸೂರಿಜನ. Scholars (Nn. 3; Bhn. 2).

ಸೂರಿಗೆ sûrigĕ. = ಸುರಿಗೆ. See ಮೊಗ-.

ಸೂರಿಪಾನ sûripâna. = ಸೂರೆಪಾನ, ಸೂರ್ಯಪಾನ. A round and perpendicular parasol or fan, carried before a prince or an idol (My.; Tĕ. ಸೂರೇಪಾನು, ಸೂರ್ಯಪಾನು).

ಸೂರಿಯ sûriya. Tbh. of ಸೂರ್ಯ. (Râm. 3, 12, 24). — ಸೂರಿಯಸೂನು. Sugrîva (Râm. 4, 4, 16).

ಸೂರು sûru. Tbh. of ಛೂರಿ. — ಸೂರುಕತ್ತಿ. (ಛುರಿಕೆ, ಅಸಿಧೇನುಕೆ, etc. Si. 290).

ಸೂರುಳ್ sûruḷ. 1. = ಸೂರುಳು 1. To swear, to utter a solemn declaration (ಶಪಥ Šmd. Dh.; T. ಚೂಳು ಱು, M. ಚುಱು; T. ಚೂಳ್, an oath). P. p. ಸೂರುಳ್ತು (Čpr. 8, after 60).

ಸೂರುಳ್ sûruḷ. 2. = ಸೂರುಳು 2. An oath (ಶಪನ, ಶ ಪಥ Nr.; ಪ್ರತ್ಯಯ Nr., Mr. 493; ಬಾಧ, ಭೃತ Nn. 64; Čpr. 8, 61; see s. ಮಜ್ಜಾಸಾರ). — ಸೂರುಳಿಡು. -ಇಡು. To swear (Rśv. 11, 167).

ಸೂರುಳಿಸು sûruḷisu. To swear, to utter with a solemn declaration; to make a solemn promise (Abh. P. 15, after 72; Bp. 43 sum.; Rśv. 11, 166).

ಸೂರುಳು sûruḷu. 1. = ಸೂರುಳ್ 1. P. p. ಸೂರುಳಿದು (Bh. 1, 6, 3).

ಸೂರುಳು sûruḷu. 2. = ಸೂರುಳ್ 2. (ಸಿರಿ, ವೆವಸ್ತೆ Nn. 150; ವೇಲೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ 152, o. rs. ಪ್ರಮಾಣ, ಪ್ರವಹಣು; ಸಮ್ಬಾಧ, ಭೃತ 156; ಸೌಸ್ಥೆ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣ 162, o. r. ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುವುದು). ಸೂರುಳಿನಲ್ಲಿ (Nn. 150. 156). — ಸೂರುಳು ಮಾಡು. To swear (Bh. 1, 6, 7).

ಸೂರೆಪಾನ sûrĕpâna. = ಸೂರಿಪಾನ. (My.).

ಸೂಱಿ sûṟi. = ಸೂಱೆ. — ಸೂಱೆ ಮಾಡು. = ಸೂಱೆ ಕೊಡು. (G. 340).

ಸೂಱೆ sûṟĕ. Plundering, pillaging, ransacking; plunder, spoil (Čpr. 7, 101; Bp. 36, 2; Bh. 2, 4, 12; My.; Tĕ. ಚೂಱ, T. ಚೂಱೈ; *cf.* ಸುಲಿ 1). See ಕೆಯ್ಸೂಱೆ, ಬಲ್ಸೂಱೆ. ಕೊಳ್ಳೆಯವರು ಕೊಳ್ಳೆಗತ್ತರು, ಸೂಱೆಯವರು ಸೂಱೆಗತ್ತರು (Prv.). — ಸೂಱೆ ಕೊಡು. = ಸೂಱೆಗುಡು. ನೆಱೆ ಬಾಲಲೀಲೆಯ ಸೊಮ್ಮ ಸೂಱೆಯ ಕೊಡುತಲಿರ್ದಳು ಮಾಯೆ ಮೋಹಿನಿಗೆ (Prll. 3, 30). — ಸೂಱೆಗುಡು. -ಕುಡು. To give as spoil: to give lavishly, to lavish, to squander. ಎನಿತುವುಮ್ ಅನಿತುಮಂ ಧರ್ಮಜಂ ಸೂಱೆಗೊಟ್ಟಂ (Šmd. 73. 282). — ಸೂಱೆಗೊಡು. -ಕೊಡು. = ಸೂಱೆಗುಡು. (Bp. 54, 73; B. 5, 42). — ಸೂಱೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To plunder; to take or acquire by force (Bp. 4, 13; 24, 51; 25, 15; Rśv. 13, 25; J. 5, 50; 13, 44; Bh. 2, 4, 8). — ಸೂಱೆ ಮಾಡು. To plunder, to rifle, etc. (My.). — ಸೂಱೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be plundered or ransacked. ಮೆದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂಱೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಹಿಡಿಹುಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ.— ಊರೆಲ್ಲಾ ಸೂಱೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿದರು (Prvs.). — ಸೂಱೆಯಾಡು. -ಆಡು. = ಸೂಱೆಗೊಳ್. (J. 10, 53). — ಸೂಱೆವಿಡು. -ಬಿಡು. To give up to be plundered or ransacked (J. 8, 3). — ಸೂಱೆ ಹೋಗು. To be plundered. ತೋಱುವ ಕುಲಗಿರಿಯನ್ನೇಱೆ, ತಪದೊಳಗಿರ್ದು, ಬೇಱೊನ್ದು ಪದವೆ ನಿಸಿದರೆ ಬೆಳೆದ ಹೊಲ ಸೂಱೆ ಹೋಹನ್ತೆ (Sp.). ಸೆಟ್ಟಿ ತಿಸ್ತು ಮಾಡು ವದಱೊಳಗೆ ಪಟ್ಣ ಸೂಱೆ ಹೋಯ್ತು.— ಸೂಱೆ ಹೋದರೂ ವಾರಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸೂಱೆಕಾಱ sûṟĕ-kâṟa. A man who gives lavishly or bestows with profusion (Bh. 7, 2, 9).

ಸೂಱೆಗಾಱ sûṟĕ-gâṟa. A plunderer (Bh. 7, 17, 28; Dp. 138, 5).

ಸೂರ್ತಿ sûrti. = ಸುರಿತಿ, ಸೂರತಿ. Made or produced in Surat (My.; Tĕ.). *Cf.* ಸುರತ 1. — ಸೂರ್ತಿಮುತ್ತು. A fine pearl from Surat (My.). — ಸೂರ್ತಿರೂಪಾಯಿ. A Surat rupee (My.).

ಸೂರ್ಪ sûrpa. = ಶೂರ್ಪ. (ಮೊಱನು Mr. 209).

ಸೂರ್ಪಕರಣ sûrpa-karaṇa. = ಶೂರ್ಪಕರಣ. See ಕೇಱು.

ಸೂರ್ಮ sûrma. = ಸೂರ್ಮಿ. (ಲೋಹದ ಪ್ರತಿಮೆ Mr. 28).

ಸೂರ್ಮಿ sûrmi. *A brass or iron image, statue or pillar.*

ಸೂರ್ಯ sûrya. = ಸೂರಿಯ. *The sun* (ನೇಸಱ್ Šmd. I; ಪಗಲ ಬೋಜಂಗ Čt. I, 46; ಪೊಟ್ಟು, ನೇಸಱ್, ಆಗಸವಣಿ, ಸೆಗಳಿಗದಿರ, etc. Šm. 14, Kk. 11*b*). 2, the sun reckoned as one of the twelve âdityas or emblems of the sun in the twelve months of the year; the sun moves through the sky in a chariot drawn by seven ruddy horses or mares (see ಸಪ್ತಾಶ್ವ). 3, N. of a peasant (Čpr. 5, 86-88). 4, N. of a metrical foot (Čh.). 5, the sun regarded as a planet. 6, the number 12. ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಸುರೇ ಚಲ್ಲಿದರೆ (or ಮಣ್ಣು ತೂಱಿದರೆ) ಮೋಱೇ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವದು (Prv.).

ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ sûrya-kânta. Sun-crystal; *crystal* (ಸ್ಫಟಿಕ Hlâ.; ನೇಸಱುಗಲ್, ಬಿಸುಗಲ್ Ss.).

ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತಿ sûrya-kânti. Sun-light, sun-shine. 2, the sun-flower, a native of tropical America, Helianthus annuus Lin. (St. & Pl.; Mhr. ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತ).

ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ sûrya-grahaṇa. A solar eclipse. (C.).

ಸೂರ್ಯಘಿಟಿಶಾಸಿಗಳ ಜಕ್ಕಣ್ಣ sûryaghiṭiśâsigaḷa jakkaṇṇa. N. (Bp. 56, 41).

ಸೂರ್ಯಚನ್ದ್ರವಾದ್ಯಗಳು sûrya-čandra-vâdyagaḷu. Two kinds of tabours of which the one is round like the sun and the other has the form of the half moon (My.).

ಸೂರ್ಯತನಯ sûrya-tanaya. Šani, the planet Saturn. 2, Yama (My.). 3, Karṇa. 4, Sugrîva. 5, Varuṇa.

ಸೂರ್ಯತನಯೆ sûrya-tanayĕ. Daughter of the sun: *the river Yamunâ.*

ಸೂರ್ಯನಕ್ಷತ್ರ sûrya-nakshatra. That nakshatra in which the sun happens to be. (R.).

ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರ sûrya-namaskâra. Prostration (on Sunday) to a kind of altar (pîṭha) on which oblations are put in honour of the rising sun (My.).

ಸೂರ್ಯಪಾನ sûrya-pâna. Sun-drinking or enjoying. 2, the sun-flower (Z.). 3, = ಸೂರಿಪಾನ, q. v. (R.).

ಸೂರ್ಯಪುಟ sûrya-puṭa. An application of the sunbeams, a heating or drying (as of a chemical or medical preparation) by exposure to the sun (My.; Mhr.).

ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ sûrya-putra. = ಸೂರ್ಯತನಯ. (My.).

ಸೂರ್ಯಬಿಮ್ಬ sûrya-bimba. The disk of the sun. (My.).

ಸೂರ್ಯಮಣ್ಡಲ sûrya-maṇḍala. The orb or disk of the sun. (My.).

ಸೂರ್ಯಲೋಕ sûrya-lôka. The world or heaven of the sun, a region or space supposed to exist round the sun, constituting a heaven of which the sun is regent. (My.).

ಸೂರ್ಯವಂಶ sûrya-vaṁśa. The family or race of the sun, the solar race of kings, the royal dynasty of Râmačandra, king of Ayôdhyâ. (My.).

ಸೂರ್ಯವೃಕ್ಷ sûrya-vṛiksha. The plant Calotropis or Asclepias gigantea (ಎಕ್ಕದ ಗಿಡ Si. 141).

ಸೂರ್ಯಸಿದ್ಧಾನ್ತ sûrya-siddhânta. A celebrated astronomical text-book. (My.).

ಸೂರ್ಯಾತಪ sûrya-âtapa. The heat or glare of the sun, sun-shine (ಬಿಸಿಲ್ Šm. 15).

ಸೂರ್ಯಾವರ್ತ sûrya-âvarta. The plant Cleome viscosa. 2, a kind of sun-flower, Helianthus indicus. (R.).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ sûrya-asta. Sun-set. (My.; B. 5, 305).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯ sûrya-astamaya. Sun-set (My.).

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನ sûrya-astamâna. Sun-set (My.).

ಸೂರ್ಯೇನ್ದುಸಂಗಮ sûrya-indu-saṅgama. Conjunction of sun and moon, *the day of new moon.*

ಸೂರ್ಯೋದಯ sûrya-udaya. Sun-rise. (Bp. 37, 54; J. 7, 12; B. 5, 305).

ಸೂಲ್ sûl. = ಚೂಲ್ q. v., etc., ಸೂಲು 1. Pregnancy (especially of cows). ಹಲವು ಸೂಲಾವು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ, ಪ್ರತುರವ್ರ ಸೂತಿ Hlâ.). ಹಲವು ಸೂಲಾಕಳು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Mr. 181).

ಸೂಲ sûla. 1. Tbh. of ಸೂತ 1. Child-bearing, bringing forth (it may, however, be the genitive of ಸೂಲು 1 in B. 2, 37). ಪಾಟಿಯ ಒನ್ದೇ ಸೂಲ, ಒನ್ದೇ ಗೊನೆ ಈಯುತ್ತದೆ (the comma is in the print, B. 2, 37).

ಸೂಲ sûla. 2. Tbh. of ಶೂಲ (Šmd. 335 Mdb.; B. 2, 26).

ಸೂಲಗಾತಿ sûla-gâti. = ಸೂಲಗಿತ್ತಿ. (My.).

ಸೂಲಗಿತ್ತಿ sûla-gitti. A woman that assists other women in childbirth, a midwife (ಸೂತಿಕೃತಿ Mr. 308).

ಸೂಲಂಗಿ sûlaṅgi. = ಸೂನಂಗಿ. (My.). ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಸೂಲಂಗಿ ಹೊಱಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೂಲಿ sûli. See ಬಿಳೀ ಸೂಲಿಗಿಡ.

ಸೂಲಿಕೆ sûlikĕ. Tbh. of ಶೂಲಿಕೆ. A spear, a spike (Bh. 6, 3, 20).

ಸೂಲು sûlu. 1. = ಸೂಲ್, etc. (My.). ಸೂಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಗೊಡ್ಡೇ? (Prv.). ಕತ್ತೆಗಳು ಸೂಲಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಮಱಿಯ ಕೊಡುವವು (B. 5, 17).

ಸೂಲು sûlu. 2. = ಉಸಲು, etc. Breath, etc. (Bh. 3, 19, 1; My.).

ಸೂಲೆ sûlĕ. Tbh. of ಶೂಲೆ. (My.).

ಸೂವ sûva. Tbh. of ಸೂಪ (Šmd. 342).

ಸೂಷೆ sûshĕ. = ಸುಷಿ 1. A mother.

ಸೂಸಕ sûsaka. A trinket or other ornament for the forehead, a jewel or a golden or other trinket, etc. worn below the partition of the hair (ಪತ್ರಪಾಶ್ಯೆ, ಲಲಾಟಿಕೆ Nr.; T. ಚೂಟ್ಟು, an ornament for the forehead; *cf.* ಸೂಡು 1). See Čpr. 6, 47; 7, after 92; Grj. 3, after 91; 10, 43; Bp. 4, 40; 5, 25; 12, 20; Ršv. 8, after 5; 10, after 31; Râm. 1, 7, 14; 1, 13, 4.

ಸೂಸಲ್ sûsal. Breaking forth, appearance (of a smile, J. 30, 11); etc. **2,** a kind of dish. ತಿಲೌದನ ಎನ್ದಡೆ ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗಿ; ಸೂಸಲೆನ್ದೊ, ಎಪ್ಪುರು Nr.). — ಸೂಸಲಕಡುಬು. Rice flour pastry laid on a plantain or other leaf strewed with jaggory and sesamum powder, folded and boiled in steam; when ready and opened, it crumbles or falls into small pieces (My.).

ಸೂಸಿಕೆ sûsikĕ. The act of showing forth or exhibiting (Râm. 6, 55, 15).

ಸೂಸು sûsu. 1. To come forth, to break forth, to appear, to issue, as breath (Ršv. 5, 117), as sweetness in singing (Ššv. 2, 40), as laughter or smiles (Bp. 33, 18; J. 11, 10; 19, 21), as sounds of joy (Bp. 37, 21), as sparks from a fiery arrow (J. 13, 12), as fire (Bh. 1, 20, 60), as lustre from the eyes of women (J. 33, 22), as brain out of the head (Abh. P. 13, 63); to flow, as tears (Čpr. 5, 131; Abh. P. 4, 25), as blood (Abh. P. 13, 47; Ršv. 13, 96; J. 25, 40), as honey-drops from a lily (Abh. P. 4, 25), as a stream of water (J. 3, 9); to shower (v. i.), as a rain of gold or of nectar (Bp. 9, 33; 23, 41); to drop, as water-drops or hoar-frost (Ršv. 9, 24. 29); to run over, as the water of a tank (Čpr. 5, 42), to be shed, to spill, as the water of a vessel (Bp. 10, 2); to be shed, thrown off or cast, to drop, as the tail-feathers of a peacock in a gale (Čpr. 2, 83), as points of the filament of flowers (Čpr. 8, 103); to fall out of, as an eye ball out of its orbit (Abh. P. 13, after 54); to get loose, as the pole of a carriage (Abh. P. 13, 69); to become disheveled,

as hair (J. 23, 26); to go away or disappear, as desire or fatigue (Bp. 29, 18; 59, 15); to be scattered or fly about, as sparks (Bh. 1, 20, 61); to spread about (v. i.), as fame (Bp. 54, 84); to disperse (v. i., Bh. 3, 13, 25). ಇಕೋರ್ಣದಿಯಿಂ ತೀವಿ ನಾಲ್ದೆಸೆಗಂ ಸೂಸಿ (Šmd. 79). ಅಲಿವರಲ್ಗಳುಮ್ ಇನ್ನಗೋಪಮುಂ ಸೂಸಿದುವಬ್ಧದಿಂ (142. 166). **2**, to emit, as the moon does ambrosia (Šśv. 1, 41), as a face does beams (Ršv. 6, 133), as sighs (J. 19, 17); to cause to break forth, to let appear, as the nectar of a smile (J. 15, 45); to cause to flow, as water (Abh. P. 1, 103), as honey (Ršv. 2, 39); to cause to fall, to shower (v. t.), as a rain of dust (J. 10, 8), as rain (J. 15, 17), as arrows (J. 22, 13); to sprinkle about, as water-drops (J. 19, 34); to let drop, as a loose hair-knot its flowers (Ršv. 7, 17; J. 11, 19); to scatter or throw about, as fibres of the lotus-stalk (Ršv. 6, after 24); to throw, as sêsĕ (J. 8, 12; ಪರಿತ್ಯಾಗ Šmd. Dh.; ಚೆಳಿಯು, ಸಿಮ್ಮಿಸು Kk. 69, Šm. 35; *cf.* ಸುರಿ 1). ಎತ್ತಂ ಸುಧಾಸೌಧಮಂ ಸೂಸುವ ಚಂದ್ರಂ ತಾನೆ ಮೇಣ್ ಪುಟ್ಟಿಸಿದನ್ ಅತಿಜಡಂ ಭ್ರಾಂತಸಂ (Šmd. 127). ಸೂಸುತುಂ ನದನದ್ಯಭ್ರಜಲಂಗಳಂ (280). ಅಸನದಲಿ ಉಮ್ಮುವದು, ಸೂಸುವದು ಬಾಯಲ್ಲಿ (a syringe, Sp.). — ಸೂಸಾಟ. -ಆಟ. Being scattered, sprinkled, etc.; scattering, sprinkling, etc. (ಸೀಱುಮ್ಬುಳ್ Šs.; Kk. 51; Šm. 61; ಸಿಮ್ಮಿಸಿತು Šs.).

ಸೂಸು sûsu. 2. Being scattered, thrown about sprinkled, etc. (ಪರಿಕೀರ್ಣ Čt. I, 83); the act of showing forth or exhibiting (Râm. 5, 16, 44); etc. — ಸೂಸುಗೂೞ್. -ಕೂೞ್. Boiled rice that is thrown about (Ršv. 5, after 114). — ಸೂಸುನೀರ್. Dropping water (Čpr. 2, 20). — ಸೂಸುವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Spreading lustre (Ršv. 5, after 19).

ಸೂಸ್ತ್ರ sûstra. Tbh. of ಸೂತ್ರ. (My.; Tĕ.).

ಸೂಹು sûhu. = ಸೋ 2. To drive or scare away (My.). ಸೂಹಿತ್ತು (ಸೋದುದು Čt. II, 111).

ಸೂಳ್ sûḷ. ಸೂಳು. A loud sound, noise (*cf.* ಸುಳುವು; Mhr. ಸೂರ, a note in music; a tune; air breathed through the nostril). See Bp. 6, 10; 28, 46; Bh. 1, 8, 1; ನಿಡು-, ಲಗ್ಗ-. — ಸೂಳ್ಗಿಯ್. To make a loud sound, to noise (J. 12, 5). — ಸೂಳ್ಪೞ್. A loud sound or noise to come about (J. 4, 30).

ಸೂಳ sûḷa. 1. Tbh. of ಶೂಲ. See ಸೂಳಪಾಣಿ.

ಸೂಳ sûḷa. 2. = ಸೂಳೆ. — ಸೂಳಗೇರಿ. = ಸೂಳೆಗೇರಿ. (My.). ತಾನು ಗತಿ ಅದರೆ ಸೂಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟು (Prv.).

ಸೂಳಗಾಱ sûḷa-gâṟa. = ಸೂಳೆಗಾಱ. (My.).

ಸೂಳಗಾಱಿಕೆ sûḷa-gâṟikĕ. = ಸೂಳೆಗಾಱಿಕೆ. (My.).

ಸೂಳಪಾಣಿ sûḷa-pâṇi. Tbh. of ಶೂಲಪಾಣಿ (Šmd. 376).

ಸೂಳಯಿಸು sûḷayisu. To make a loud sound (as certain musical instruments), to noise (Ršv. 6, after 11).

ಸೂಳಯ್ಸು sûḷaysu. 1. = ಸೂಳಯಿಸು, ಸೂಳವಿಸು 1. To noise, etc. (Grj. 10, after 79; J. 13, 18; Bh. 8, 23, 8).

ಸೂಳಯ್ಸು sûḷaysu. 2. = ಸೂಳವಿಸು 2. To beat (ಪೊಯ್ Bhn. 31; Bh. 8, 23, 3).

ಸೂಳವಿಸು sûḷavisu. 1. = ಸೂಳಯ್ಸು 1, etc. To noise (Bh. 3, 19, 43; 5, 11, 34; 6, 4, 101; 7, 10, 17; Râm. 5, 8, 38).

ಸೂಳವಿಸು sûḷavisu. 2. = ಸೂಳಯ್ಸು 2. To beat (Bh. 7, 10, 17; 8, 24, 49; 8, 26, 15).

ಸೂಳೆ sûḷĕ. = ಸೂಳ 2. Tbh. of ಶೂಲೆ. A harlot, a prostitute (ರೂಪಾಜೀವೆ, ವೇಶ್ಯೆ, ಗಣಿಕೆ, ಗಣ್ಯಾಂಗನೆ, ಕ್ಷುದ್ರ Hlâ.; ವೇಶ್ಯೆ Mr. 305; ಗಣಿಕೆ, ಕಾಮುಕಿ Nn. 98; ಭೋಗ, ಕಾಮುಕಿ 113; ಜೋಡೆ Bhn. 63; ಅಜ್ಜುಕೆ Si. 65; ವಾರಸ್ತ್ರೀ, ಗಣಿಕೆ, ವೇಶ್ಯೆ, ರೂಪಾಜೀವೆ 188; Č. Bp. 47, 12; Bp. 42, 13; 53, 12; Bh. 3, 19, 19; Râm. 1, 5, 27; J. 6, 35; C.; M. ಚೂಳಿ, T. ಚೂಳ್ಳೆ; according to Šmd. 140 it *might* be a true Draviḍa word; *cf.* ಸುಮ್ಮ 1?). ಸೂಳೆಯರ್ಗೆ or ಸೂಳೆಯರ್ಗ್ಗೆ (Šmd. 140). ಸೂಳೆಯರ ಮೊತ್ತ (ಗಾಣಿಕ್ಯ Hlâ.). ಸೂಳೆಯರ ಗೃಹ (ವೇಶ್ಯಾಲಯ Mr. 198). ನಾಟ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಳೆ ಅಜ್ಜುಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಸೂಳೆಯರ ಪಾಳ್ಯ (ವೇಶ Si. 106); ಜನರಿಂದ್ದ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಲ್ ಪಟ್ಟ ನಟಿಯಾದ ಸೂಳೆ (ವಾರಮುಖ್ಯೆ 188); ಸೂಳೆಯರ ಗುಮ್ಪು (ಗಾಣಿಕ್ಯ 189); ಸೂಳೆಯರ ಅರೆತೊಡೆಗಳ ವರಿಗೂ ಮುಚ್ಚುವ ಬಟ್ಟೆ (ಚಣ್ಡಾತಕ 224). ಅತ್ತಿಗಿಡಕೂವಿಲ್ಲ, ಕತ್ತೆಗೆ ಕೋಡಿಲ್ಲ, ಹತ್ತಿಯ ಹೊಲಕೆ ಗಿಳಿಯಿಲ್ಲ; ಸೂಳೆಗೆ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲ (Sp.). ಅಲಕ್ಕೆ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಾಲಿಯ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಗನ್ಧಿಲ್ಲ; ದೇವರು ಸೂಳೆಗಿಲ್ಲ (Sp.). ಸೂಳೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ. — ಸೂಳೆ ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು, ಸುಂಕದವ ತಿರುಗದೆ ಕೆಟ್ಟನು. — ಸೂಳೆ ಬನ್ದರೆ ಅಮ್ಮಾ ಅನ್ದನ್ತೆ. — ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ, ಶೀಲ ಹಿಡು ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ. — ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ, ಕೊಟಿವಿತಿ ಆದಳು. — ಸೂಳೆ ಮುಪ್ಪಾಗಿ, ಜೋಗತಿ ಆದಳು. — ಸೂಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ? ದೊರೆ ಯಾರಿಗೆ ಅಪ್ಪ? — ಸೂಳೇ ಕೆಯ್ಯಿನ್ದ ಜೋಳಾ ಕುಟ್ಟಿಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಬಾಱಿಗೆ ಕಡಗು, ಸೂಳೆಗೆ ಬೆಡಗು. — ಬೋಱಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲ, ಸೂಳೆಗೆ ಕರುಣವಿಲ್ಲ. — ಸನ್ತೇ ಸೂಳೆಯ ನಚ್ಚಿ, ಮನೇ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟ. — ಸೂಳೆಯ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಆನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸಿದ್ಧ. — ಸೂಳೆಯ ಮಗ ಸುಬೇದಾರ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗ ಹವಾಲ್ದಾರ (Prvs.). See Šmd. s. K. ಕೂರ್ಮೆ; Prvs. s. ತನ್ದೆ, ಮಗಳು, ಮಾತು. — ಸೂಳೆಕೇಳ. An associate of harlots (Čpr. 8, 53). — ಸೂಳೆಗೆಯ್. To have intercourse with harlots (Bp. 11, 50; 12 sum.; 12, 2. 3. 49. 50. 51; 28, 19; V. 9, 32. 33. 34). — ಸೂಳೆಗೆಯ್ತ. -ಕೆಯ್ತ. Intercourse with harlots, whoredom (V. 9, after 3). — ಸೂಳೆಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. = ಸೂಳಗೇರಿ. A street or an abode of harlots (ವೇಶ, ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯ Nr.; Čpr. 8, after 4 & 44; Râm. 5, 8, 72). — ಸೂಳೆಬೊಟ್ಟುಗಿಡ. A shrub or small tree, Pavetta indica L. (St. & Pl.). — ಸೂಳೆಮಗ. A whore's son (My.). 2, a dancing-master (My.). — ಸೂಳೆಮನೆ. A harlot's house (My.). ಸೂಳೆಯ ಮನೆ (Bp. 28, 16).

ಸೂಳೆಗಾಱ sûḷĕ-gâṟa. = ಸೂಳಗಾಱ. A horemonger (My.).

ಸೂಳೆಗಾಱಿಕೆ sûḷĕ-gâṟikĕ. = ಸೂಳಗಾಱಿಕೆ. Whoredom (My.).

ಸೂಳೆತನ sûḷĕtana. The state of a whore (Bh. 8, 5, 9).

ಸೂೞ್ sûḻ. ಸೂೞು. A time, a turn; a season (ಬಾರಿ Šmd. I; Čt. I, 45; M. ಚುಱಿಪ್ಪು, *cf.* ಸುೞ್ 1; Abh. P. 14, after 31); wandering about. ಈ ಸೂೞ್ ಎನ್ದು, ವರ್ತಮಾನವರ್ಷಂ (Šmd. 1). ಈ ಸೂೞಿನ (133). ಚಪಲತೆಯೊಳಂ ಪದನೆರಡು ಸೂೞ್ ಉಚ್ಚರಿಪುದು (230). ಮೆ ಎಮ್ಬುದಕ್ಕುಮ್ ಎಣಿಸುವ ಸೂೞೊಳ್ (242). ಛಲದಿಂ ಮುಯ್ಯೇೞ್ ಸೂೞ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ ಅಱಿಸಿ ಕೊನ್ದಿಕ್ಕಿದಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ (223). ಮನೆಯೊಳ್ ಸೂೞ್ ತಡಮ್ ಆಯ್ತು (263). ಎರಡು ಮೂಱು ಸೂೞು ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಮ್ರೇ

ಡಿತ Hlâ.). ಸೂಱ್ಗೆಳ್ (Grj. 10, 55). ಹಲವು ಸೂಱುದಕದೊಳ್ ಅಲುಬಿ ಸೆಳೆ ಸೆಳೆದೊಗೆದೊಡಂ ಬಿಳಿದಹುದೆ ಕಮ್ಬುಳಿ? (Bp. 60, 48). ಸೂಱಿಗೆ (Bp. 60, 61); ಸೂಱಿಂಗೆ (18, 101). — ಸೂಱಱಿ. -ಅಱಿ. To know one's turn (Grj. 2, after 106; Rśv. 5, after 19; Śśv. 1, after 79); to know the proper moment (Abh. P. 1, 118; Rśv. 6, after 11); to know the time (in music, Rśv. 5, after 19). — ಸೂಱಿ ಸುನ್ಡು. Coition by turns (Kâvy. II, 1, 24). — ಸೂಱಾಳ್. -ಆಳ್. The person who wandered about very much: king Naḷa (ನಳ Čt. I, 79). — ಸೂಱುಗರೆ. -ಕರೆ. = ಸೂಱ್ಗರೆ, q. v. ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಕರೆವವಂ ಸೂಱುಗರೆವವನ್ ಎನಿಕು (Šm. 42). — ಸೂಱುನುಡಿ. Talking by turns: conversation (ಸಲ್ಲಾಪ Hlâ., Mr. 88). — ಸೂಱುಪಾಡು. Challenge by turns (Râm. 4, 3, 9). — ಸೂಱುಪಾನ. Drinking by turns or repeatedly, carousing (ಮಧುವಾರ, ಮಧುಕ್ರಮ Nr.). — ಸೂಱುಬಣ್ಣುಗೆ. Bravery by turns: repeated or incessant bravery (Râm. 4, 2, 25). — ಸೂಱುಮಾತು. Alternate or mutual speech (Bp. 22, 4). — ಸೂಱುರಿ. -ಉರಿ. Fire or wrath appearing from time to time (Bh. 2, 10, 23). — ಸೂಱುವಾತು. -ಮಾತು. = ಸೂಱುಮಾತು. (Râm. 6, 50, 12). — ಸೂಱ್ಗರೆ. -ಕರೆ. = ಸೂಱುಗರೆ. To call at (various) times: to make proclamation, to bear a verbal communication; to announce that a fight is acceptable or desired. ಸೂಱಾಯ್ತೆನೆನ್ದು, ಸೂಱ್ಗರೆವಂ (Šmd. I). ಸೂಱ್ಗರೆವನೆ ನಲ್ಕೆ ದೂದವಂ (Čt. I, 45, o. r. ದೂದಂ). — ಸೂಱ್ಗವರ್. -ಬರ್. To come for one's turn (in any affair, Čpr. 3, after 83; 8, after 94; Abh. P. 15, after 62). ಪೆಡಮೆಟ್ಟದೆ ಸೂಱ್ಗೆವನ್ದು ಇಱಿದುದೆಲಱಿದಿಥಂ ಭುವನೈಕರಾಮನಾ (Šmd. 206). — ಸೂಱ್ವಡೆ. -ಪಡೆ. To obtain by turns (Čpr. 8, 69). — ಸೂಱ್ಮಱಿ. Rains that fall by turns (Rśv. 8, 112). — ಸೂಱ್ಮೊಱೆ. rep. (Abh. P. 7, 141).

ಸೂಱಾಯತ sûḷ-âyata. The business of a messenger (Bh. 3, 19, 19).

ಸೂಱಾಯ್ತ sûḷ-âyta. A caller at (various) times: a crier, one who makes proclamaion; a messenger; a herald (ಸೂಱ್ಗರೆವಂ Šmd. ; Grj. 2, after 106; Bh. 3, 7, 99). ಆಯ್ತು, ಅಬ್ಧಿಯೆ ಗೂರ್ಗಿಸುವನ್ತೆ ಅಯ್ತು ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಪುಗುವ ಪೊಱಮಡುವ ಜಳಮ್ಬಾಯ್ತರ ಸೂಱಾಯ್ತರ ಕಲ್ಲಾಯ್ತರ ಕಡಂಗಾಯ್ತರ ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತರ ರಭಸಂ (Šmd. 235. 289).

ಸೃಕ್ಕ sṛikka. = ಸೃಕ್ವ. (Colebr.).

ಸೃಕ್ವ sṛikva. *The corner of the mouth* (ಕಟವಾಯಿ Mr. 318).

ಸೃಕ್ವಣಿ sṛikvaṇi. = ಸೃಕ್ವ. (Sk.).

ಸೃಗ sṛiga. *A short javelin or arrow.*

ಸೃಗಾಲ sṛigâla. = ಶೃಗಾಲ. (Sk.).

ಸೃಜ್ sṛij. Creating; a creator. See ವಿಶ್ವ-.

ಸೃಜಿಕಾಕ್ಷಾರ sṛijikâ-kshâra. = ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರ. (Colebr.).

ಸೃಜಿಯಿಸು sṛijiyisu. = ಸೃಜಿಸು. (Śśv. 1, 17).

ಸೃಜಿಸು sṛijisu. To let go, to let loose; to emit. 2, to create, to produce, to make (Râm. 3, 2, 17).

ಸೃಣಿ sṛiṇi. *A hook for driving an elephant.* 2, a hatchet (ಲೋಹಿತ, ಕೊಡಲಿ Nn. 86).

ಸೃಣಿಕೆ sṛiṇikĕ. *Saliva, spittle, slaver.*

ಸೃಣೀಕೆ sṛiṇîkĕ. = ಸೃಣಿಕೆ. (Sk.; G.).

ಸೃತ sṛita. Gone, proceeded, flowed, moved. See ಪ್ರ-, ವಿ-, ಸಂ-.

ಸೃತಿ sṛiti. Gliding, going, proceeding; *a road, a path.* See ಕು-, ಪ್ರ-.

ಸೃಪಾಟ sṛipâṭa. *A kind of measure.*

ಸೃಪಾಟಿ sṛipâṭi. *A kind of measure.* 2, = ನದೀವಿಶೇಷ (Si. 497); = ನದಿ (G.).

ಸೃಪಾಟಿಕೆ sṛipâṭikĕ. The beak of a bird (Sk.). 2, = ಸೃಪಾಟಿ (G.).

ಸೃಮರ sṛimara. *A kind of animal;* a young deer; ದೊಡ್ಡ ಚವರೀ ಮೃಗ (Si. 170).

ಸೃಷ್ಟ sṛishṭa. Let go, let loose; emitted; given away; abandoned, left; emanated; created, made; joined, attached, connected; *abundant, much, many;* ornamented, adorned; *ascertained.* ಸೃಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳು (B. 4, 94).

ಸೃಷ್ಟಣೆ sṛishṭaṇĕ. = ಸೃಷ್ಟನೆ. (My.).

ಸೃಷ್ಟನೆ sṛishṭanĕ. A making, fabrication, forgery, falsehood (My.). — ಸೃಷ್ಟನೆಪತ್ರ. A forged document (My.). — ಸೃಷ್ಟನೆಸಾಕ್ಷಿ. False witness (My.).

ಸೃಷ್ಟಿ sṛishṭi. = ಸಿಟ್ಟಿ. Letting go, letting loose, emission; giving away; emanation; *creation;* the expansion of Brahma constituting the universal system; nature, natural property or disposition. ಭ್ರಷ್ಟದೈವಕೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ; ಸೃಷ್ಟಿಗೀಶ್ವರನ ಭಜಿಸಿದರೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೀವ (Sp.). See Nn. s. ಸ್ವರ್ಗ 2.

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ sṛishṭi-karta. A creator, a maker (B. 4, 89. 144). ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದನಾಥ ಬ್ರಹ್ಮನು (ಬ್ರಹ್ಮ, etc. Dhw.).

ಸೃಷ್ಟಿಸು sṛishṭisu. = ಸೃಜಿಸು. (Bp. 1, 13; 51, 49).

ಸೆಕಳೆ sĕkaḷĕ. = ಸಗಳೆ, ಸೆಗಳೆ, ಸೆಗಳಿಕೆ, ಸೆಗಳಿಗೆ, ಸೆಗಳು. Heat; hot vapour, steam (ಉಷ್ಣ, ವಾಷ್ಪ Mr. 47).

ಸೆಕೆ sĕkĕ. = ಶಾಕ 2, ಸಕೆ, ಸಖೆ, ಸಾಕ, ಸೆಖೆ, ಸೆಗೆ, ಸೇಕ 1 q. v. (Partly Tbh. of ಶಿಖೆ and of Mhr., H. ಶೇಕ). Heat (My.; Bp. 17, 19; Rśv. 12, 13; Č. Bp. 19, 31; ಗ್ರೀಷ್ಮ, ಝಳ, ಉಷ್ಣ, ಗಮ್ಮ G.; Tĕ.). ಸೆಕೆಯ ಹವೆ (ಬಾಷ್ಪ, ಊಷ್ಮ Si. 439). ಸೆಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೆನ್ದು ಕಮ್ಬಳಿ ಹೊದ್ದು ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಸೆಕೆನಾಡು. A hot country (B. 2, 2. 37. 51). — ಸೆಕೆಹಪ್ಪಳ. A kind of happaḷa (My.).

ಸೆಕ್ಕು sĕkku. = ಸೆರ್ಕು. To put in, to insert (Bp. 43, 25; Râm. 6, 45, 43; T. ಚೆರುಗು, ಚೊರುಗು).

ಸೆಕ್ಕೆ sĕkkĕ. Insertion: a joint (?). ತೊಡೆಯ ಸೆಕ್ಕೆ or ತೊಡೆಸೆಕ್ಕೆ (Šmd. 195).

ಸೆಕ್ಕೆ sekkĕ. = ಚಕ್ಕೆ, etc. A chip, etc. (Bp. 43, 25. 36. 83). ಯೂಪಸ್ತಮ್ಭದ ಸೆಕ್ಕೆ (ಸ್ವರು Nr.).

ಸೆಖೆ sĕkhĕ. = ಸೆಕೆ, etc. (ಊಷ್ಮ, ಬಾಷ್ಪ Hlâ.; Bh. 4, 4, 55). ಬೆಣ್ಣೆ ಬೆಂಕಿಯ ಸೆಖೆಗೆ ತಣ್ಣಗಿರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಹೆಣ್ಣಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕೆ, ಶಿವಯೋಗಿ ಮಣ್ಣುಮುಸಿಯಾದ (Sp.).

ಸೆಗಣ sĕgaṇa. = ಸಗಣ 1, etc. Cow-dung, etc. ಕಱುವಿನ ಸೆಗಣ (ಎರಣ Kk. 69).

ಸೆಗಣಿ sĕgaṇi. = ಸೆಗಣ, etc. ಕಱುವಿನ ಸೆಗಣಿ (ಎರಣ Śs.).

ಸೆಗಳಿ sĕgaḷi. = ಸೆಕಳೆ, etc. (ಜಳ, ಉಷ್ಣ Šm. 15). — ಸೆಗಳಿಗದಿರ. -ಕದಿರ. The hot-rayed, the sun (ಬೆಂಗದಿರ, etc., ಸೂರ್ಯ Šm. 14).

ಸೆಗಳಿಕೆ sĕgaḷikĕ. = ಸೆಕಳೆ, etc., ಸೆಗಳಿಗೆ. (Bh. 1, 5, 5).

ಸೆಗಳಿಗೆ sĕgaḷigĕ. = ಸೆಗಳಿಕೆ, etc. (ಉಮ್ಮೆ, ಝಳ Kk. 11 *b;* Bh. 6, 5, 34).

ಸೆಗಳು sĕgaḷu. = ಸೆಕಳೆ, etc. (Bh. 3, 19, 18).

ಸೆಗೆ sĕgĕ. = ಸೆಕೆ, etc. (G.; Tĕ.).

ಸೆಜ್ಜೆ sĕjjĕ. = ಸಜ್ಜೆ, etc. A tall and stout kind of grass cultivated for its grain, Holcus spicatus Roxb. (ಧಾನ್ಯ Šm. 87; Z.; My.).

ಸೆಜ್ಜೆ sĕjjĕ. = ಸಜ್ಜೆ, etc. Tbh. of ಶಯ್ಯೆ (Šmd. 357). A place of rest or repose, a bed (ಶಯ್ಯೆ, ಪಟ್ಟಿ Kk. 30; ಪಟ್ಟಿ, ಶಯ್ಯೆ Šm. 76; ಶಯ್ಯೆ 87; Čpr. 6, after 86; 8, 41). 2, a linga-box; a box in general (Bp. 3, 26; 18, 31; 22, 7; 38, 47; 43, 26. 83; 47, 46; 54, 69). ಸೆಜ್ಜೆಯ ಮನೆ (ಶಯನಸ್ಥಾನ, etc. Hlâ.; ಗರ್ಭಾಗಾರ, ವಾಸಗೃಹ Nr.). — ಸೆಜ್ಜೆದುಮ್ಮು. -ತುಮ್ಮು. A box to become full (Bp. 22, 9). — ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ. = ಸಜ್ಜೆಮನೆ, ಸೆಜ್ಜೆವನೆ. A sleeping-apartment, a dormitory (ಪಕ್ಕೆ Šm. 79). — ಸೆಜ್ಜೆಮಾಡ. An upstair-room used for sleeping (V. 5, 7). — ಸೆಜ್ಜೆವನೆ. = ಸಜ್ಜೆವನೆ, ಸೆಜ್ಜೆಮನೆ. (Šmd. 387; Čpr. 7, after 69; 8, after 60 & 94; Grj. 2, after 106; Ršv. 11, after 1). — ಸೆಜ್ಜೆವಳ. (Šmd. 234). A guardian or superintendent of (a king's) sleeping-apartments; a man who has the charge of, or waits at, their door (ಶಯ್ಯಾಗೃಹ ರಕ್ಷಕ Šs.; ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲಾತ Kk. 37; ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲವ Šm. 46). — ಸೆಜ್ಜೆವಳ್ತಿ. (Šmd. 244. 246). A woman who is the superintendent of sleeping-apartments; etc. — ಸೆಜ್ಜೆವಳ್ಳ. = ಸೆಜ್ಜೆವಳ (Šmd. 234). — ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲವ. -ಬಾಗಿಲವ. = ಸೆಜ್ಜೆವಳ. (Šm. 46). — ಸೆಜ್ಜೆವಾಲಿಲಾತ. -ಬಾಗಿಲಾತ. = ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿಲವ. (Kk. 37).

ಸೆಜ್ಜಿರ sĕjjira. A bed (Čpr. 8, after 4; 8, 26).

ಸೆಟೆ sĕṭĕ. = ಸಟೆ 2, etc. To bend (v. i.). ಲಕ್ಕಾ ಎನ್ನು ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಎದೆ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿಂಗಟೆಯನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿನಕ್ಕೆ ಸೆಟೆದಿರುತ್ತವೆ (B. 3, 114).

ಸೆಟ್ಟಿ sĕṭṭi. = ಸಟ್ಟಿ, etc. Tbh. of ಶ್ರೇಷ್ಠಿ. A respectful compellation for a banker, merchant or tradesman, and for certain men of the arts of industry (potters and oil-millers, My.); the head or chief of a caste (My.); etc. (Bp. 9, 8; 24, 22; B. 2, 25; Mhr. ಶೇಟಿ). ಬಿದರುತಟ್ಟೇ ಮಾಡಿದಾ ಕ್ಷಣ ಸೆಟ್ಟಿ ಆದಾನೇ? ಆನೆ ಮೆಟ್ಟಿದೇ ಸನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಣ. — ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟದೇ ಪಟ್ಣ. — ಸೆಟ್ಟಿಯ ಬಾಯಿ ಸತ್ತಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದು. — ಸೆಟ್ಟಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ? ಅಳೆಯುತ್ತಾನೆ, ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. — ಸೆಟ್ಟಿ ಸಿಂಗಾರವಾಗುವಾಗ್ಯೆ ಪಟ್ಣವೆಲ್ಲಾ ಸೂರೆ ಹೋಯಿತು. — ಸೆಟ್ಟಿ ಸವಾಸೇರು, ಲಿಂಗ ಅಡೀಸೇರು. — ಸೆಟ್ಟಿ ಹೆಡ್ಡ, ಕುಮ್ಬಾರ ಜಾಣ. — ಪೇಟೆಗೆ ಜಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಸೆಟ್ಟಿ. — ಬಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆನ್ದರೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? — ಬೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎನ್ದು, ಸೆಟ್ಟಿ ಅತ್ತ ಹಾಗೆ. — ಬೆಟ್ಟಚಿನ್ನ ಆದರೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗದೇ? — ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ. — ವಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟವಿನಹಾ ಸೆಟ್ಟಿ ಬಿಡ (Prvs.). — ಸೆಟ್ಟಿ ಗಿಟ್ಟಿ. reit. ಸೆಟ್ಟೀ ಸಂಗಾ ಮಾಡು, ಗಿಟ್ಟೀ ಸಂಗಾ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಸೆಟ್ಟಿತನ sĕṭṭitana. The state or business of a sĕṭṭi; headship in a caste (My.). ಕತ್ತೆ ಕಣ್ಣಗ ಹೊತ್ತರೆ ಸೆಟ್ಟಿತನಾ ಮಾಡೀತೇ? (Prv.).

ಸೆಡ sĕḍa. 1. = ಸಟ 2, ಸೆಡೆದು. P. p. of ಸೆಡೆ 1, in ಸೆಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸೆಡ sĕḍa. 2. = ಸೆಡೆದು. P. p. of ಸೆಡೆ 2, in ಸೆಡ ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಸೆಡಕು sĕḍaku. 1. = ಸಡಕು 2. (My.).

ಸೆಡಕು sĕḍaku. 2. Pride, haughtiness, arrogance (Dp. 161, 8; My.; see ಕೆಚ್ಚು 5; T. also ಚಳುಕ್ಕು).

ಸೆಡವು sĕḍavu. 1. (= ಸಟ 1). Pride (Dp. 161, 4).

ಸೆಡವು sĕḍavu. 2. The state of being crooked or bent (My.).

ಸೆಡು sĕḍu. To be sewn, stitched together or united; to sew, etc. (ಸ್ಯೂತ Šmd. Dh.; see ತಟ್ಟೆ, ತೆತ್ತು 2, ತೇಪೆ).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 1. = ಸಟೆ 1, ಸಿಡೆ 1. To grow bulky or large, to increase (ಅಸ್ಫಾಲ್ಯ Šmd. Dh., o. r. ಸಿಡೆ; ಪೆರ್ಚುಗೆ Cm.; cf. ತಿಟ್ಟು 1, ತಿಣೆ, ತಿಣ್ಣ, ತೀವು; M. ಈಣು, to become stout, corpulent, thick, stiff; cf. also ಚಣ್ಣು 1). 2, to grow puffed up or proud (My.). 3, to become stiff, as a limb, a rope, etc. (My.). 4, to become erect from cold, as the hair of the body (My.).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 2. = ಸಟೆ 2, ಸೆಟೆ. To grow crooked or bent, to bend; to shrink, to contract (ವಕ್ರ Šm. 91; Abh. P. 1, 76; Grj. 3, 22; Ršv. 9, 25; My.; cf. ಸಿಡಿ 1 & 2; Tĕ. ತೆಟುಕು, shrinking, shrivelling; M. ಚೆಟುಗು, T. ಚಟುಗು, to shrink, cf. ಕಿಟು; ಸೇಡು 1).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 3. (To shrink, to recoil?); to fear (ಭಯವನ್ ಅನ್ Kk. 72; ಅಳ್ಕು, ಸುಗಿ, ಬೆಮರ್, ಬಳ್ಕು, ಸುರುಳ್, ಅಗಿ, ಭಯವನ್ ಅನ್ Šm. 40; ಭೀರುತ್ವ 91; cf. ಸಿಗ್ಗು, ಗಿಲಿ 2, ಚಳಿ 1). See Abh. P. 7, 8; 9, 74; Grj. 4, 53; 9, after 58; Ršv. 6, 11; V. 9, 81; J. 28, 45; Bh. 3, 13, 16.

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 4. = ಸಟೆ 3. Crookedness. ನಾಯ ಬಾಲಸೆಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಲ್ಕೆ ಚನ್ನಪ್ಪದೇ? (Šs. 85).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 5. (= ಸಿಡಿ 7?). Fear, anxiety. — ಸೆಡೆವಡು. -ಪಡು. To suffer fear, to undergo anxiety (Abh. P. 15, after 7).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 6. N. of a plant (ಓಡೆ Mr. 134).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. 7. = ಸಿಡೆ 2. A vessel for the reception of liquids or grain (ರಸಧಾನ್ಯಾಕರ್ಷಣಪಾತ್ರ Šmd. Dh., o. r. ಸಿಡೆ).

ಸೆಡೆ sĕḍĕ. = ಚಡೆ. (S. Mhr.).

ಸೆಣಸು sĕṇasu. 1. = ಸಣಸು, ಸೆಳಸು 2. To be envious or jealous, to be filled with envious feelings (ಈರ್ಷೆ Šmd. Dh.; Čpr. 6, after 106; Abh. P. 5, 53; Grj. 4, 22; Bp. 42, 14; Ššv. 4, 122. 134; J. 4, 32; 7, 59; 14, 3; Abhâ. 2, 51); to envy (with accusative, Abh. P. 1, 95; 17, 2). ಬಿರುದರ್ಗೆ ಬಿರುದರ್ ಸೆಣಸುವರ್ (Šmd. 159). ಕಡುಗಲಿ! ಸೆಣಸುವ ಭಟರ್ ಆರ್ (177). See s. ಮಲೆ 3. Cf. ಕೆಣಕು? — ಸೆಣಸಾಟ. -ಆಟ. Unwillingness to be excelled. ಹುಲೀ ಕೂಡೆ ನರಿಗೆ ಸೆಣಸಾಟವೇ? (Prv.).

ಸೆಣಸು sĕṇasu. 2. Anger, wrath (ಕೋಪ, etc. Kk. 43; ಮುಳಿಸು, ಕಿಸುಗಣ್ಣು, ಬಿರಸೊರಸು, ಕಾಯ್ಪು, ಕಿನಿಸು, ಕನಲ್, ಮುನಿಸು, ಸೀತಟ್, ಕೋಪ Šm. 39; ದಣ್ಡಿ Bhn. 27; Čpr. 1, 57; Abh. P. 13, 24; Ššv. 4, 121; J. 10, 42; Bh. 1, 8, 1; T. ಚಿನ, ಚಿಣುಕ್ಕು, to be angry; ಚಿನ, anger, wrath; cf. ಕಿನಿಸು 1 & 2; ಸಿಟ್ಟು?).

ಸೆಣೆ sĕṇĕ. 1. To be or become angry (ಕ್ರೋಧ Šmd. Dh.; cf. ಸಣೆ 1).

ಸೆಣೆ sĕṇĕ. 2. = ಸಣೆ 2. To wash (My.).

ಸೆಣ್ಡಿಗೆ sĕṇḍigĕ. = ಸಣ್ಡಿಗೆ. (B. 2, 37). — ಸೆಣ್ಡಿಗೆಗುಮ್ಬಳಕಾಯಿ. = ಸಣ್ಡಿಗೆ-. (S. Mhr.).

ಸೆಣ್ಡು sĕṇḍu. = ಚೆಣ್ಡು, etc. A cluster, a tassel; a ball to play with (ಗೇಣ್ದುಕ, ಕನ್ದುಕ Nr.; ಕರಗನ್ದುಗ

Ct. I, 104; *cf.* ಸೆಡು or ಸೆಡೆ 1). ವಾಲಪಾತ್ಯೆ, ಪಾರಿತಥ್ಯೆ ಎನ್ನೊಡೆ ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ ಮುತ್ತಿನ ಸೆಣ್ಡು; ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆ ಎನ್ನೂ, ಎವ್ವರು (Nr.). — ಸೆಣ್ಡಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To play with as with a ball (Bp. 36, 48).

ಸೆದಗೆ sĕdagĕ. = ಸದೆ3. Trash, etc. (V. 37, 92).

ಸೆದಗೆ sĕdagĕ. = ಸಿದಿಗೆ 1. Tbh. of ಚಿತ್ಯೆ. A funeral pile (ಚಿತೆ, ಚಿತ್ಯೆ Hlâ.).

ಸೆನ್ದವ sĕndava. Tbh. of ಸೈನ್ಧವ (Šmd. 357).

ಸೆನ್ದು sĕndu. 1. = ಸಿನ್ದು. To rub out, etc. (T. ಚಿರ, to destroy = ಅಱ್ 1; Tĕ. ಚೆರೆ, ruin; ಚೆರುಚು, to ruin; ಚೆರುಮು, to rub; *cf.* ಕಿರಿ 1, etc.).

ಸೆನ್ದು sĕndu. 2. Rubbing out, extinguishing, destroying, killing (ಒರಸು, ಹಿಂಸೆ Kk. 68; ಒರಸು Šm. 51). — ಸೆನ್ದುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A stick to kill with (Čpr. 5, 53).

ಸೆನ್ದುರ sĕndura. Tbh. of ಸಿನ್ದೂರ (Šmd. 357; Čpr. 2, 82; 8, 26; 8, after 73).

ಸೆಮ್ಬೆ sĕmbĕ. (= ಸಪ್ಪೆ?). N. of a plant (ಪತ್ರಪತಿ Mr. 150).

ಸೆಯ್ sĕy. = ಸಯ್ 1.

ಸೆರಗು sĕragu. Calamity, evil, mischief (Tĕ. ಚಿಲುಗು, ಚೆರುಪು, ಸಿಲುಗು; see ಸಿಲುಕು 2); sin, crime (Abh. P. 9, 196; 10, 19; 11, 7. 92; 13, 12. 47. 57; 16, 9). — ಸೆರಗ. -ಅ 3. = ಸರಗ. A sinner (Šmd. 90 Mdb., o. r. ಸರಗ). 2, sin, crime (ಪಾತಕ Čt. I, 59, where probably ಪಾತಕಿ, or ಸೆರಗು, is meant).

ಸೆರೆ sĕrĕ. = ಸಾರೆ 2, ಸೇರೆ. The palm of the hand bent so as to receive or hold anything; a handful (My.; Bh. 2, 13, 50; B. 3, 59; Tĕ. ಚೇರೆ; T. ಚರಂಗಾಯ್, ಚೇರ್ಕೈ; see ಕಿಸುಸೆರೆ, ಮುಚ್ಚೆರೆ). ಆರ್ತ ಕದಮ್ಬು ಬತ್ತಿದ ಕಾಲುಂ ಹುರಿಯಟ್ಟಿದ ಆಱ್ಮಿಳಿ ಎಸಳದ ಸೆರೆಯುಂ (Šmd. 286). ಸಣ್ಣವನಾದರೂ ಚಿಪ್ಪಿಗ ಸೆರೆಯಱಿವೆ ಕದಿಯದೆ ಬಿಡ. — ಸೇರೇ ವರಹ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸೀರೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೇಡ (Prvs.). — ಸೆರೆ ಬಿಗಿ. To join the two cup-palms for petition's sake (J. 18, 59). — ಸೆರೆವರಿ. -ಪರಿ. To become a palm bent so as to receive anything (Abh. P. 4, 39; 11, 135). — ಸೆರೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. = ಸೆರೆ ಬಿಗಿ. (J. 19, 14). — ಸೆರೆವಿಡು. -ಬಿಡು. To let drop the (contents of a) palm (Šmd. 224).

ಸೆರೆ sĕrĕ. Tbh. of ಶಿರೆ. (ನಾಳಿಪತ್ರ, ಸಿರೆ Hlâ. MS. 4, 98; Mr. 456). ಸೆರೆಯ ನರ (ಸ್ನಸೆ, ಸ್ನಾಯು, ಶಿರೆ Hlâ.).

ಸೆಱಗು sĕṟagu. = ಸಱಗು, ಸಱಂಗು, ಸೆಱಂಗು. Either end of a piece of cotton or silk cloth used as a garment; the loose end of a garment; that end which is put over the shoulder or head; the ornamental colored cross stripes near each of the ends (ದಶೆ, ವಸ್ತಿ Nr.; ಅಂಚಲ Mr. 342; C.; Tĕ. ಚೆಱಂಗು; T. ಚಿಱಗು, a wing; see ಕಿಱ್); cover, protection, refuge (Abh. P. 13, 70; C.). See ಒಚ್ಚೆಱಗು, ಒಳಸೆಱಗು, ಕಡೆ-, ಕುಡಿ-, ತುದಿ-, ಮೇಲ್-; Čpr. 5, 22; Grj. 2, after 106; Bp. 47, 47; 52, 27; Rŝv. 13, after 71; Râghĕ. 17, 64. 65; J. 6, 55; 19, 16; 30, 29; Prll. 3, 29; B. 1, 25; 5, 159. ಮೇಲುದು ಕುಚದ ಮೇಲಿರ್ಪ ಸೆಱಗು (Šm. 71). ಸೀಱೆಯ ಸೆಱಗು (ಅಂಚಲ Hlâ.). ಗುಡಿಯ ಬೋದಿಗೆ ಕಲ್ಲು, ನಡುರಂಗ ತಾ ಕಲ್ಲು, ಕಡೆ ಮೂಲೆ ಸೆಱಗು ತಾ ಕಲ್ಲು; ವರವನು ಕೊಡುವಾತ ಬೇಱೆ (Sp.). ಶಿವಾ ಎನ್ದರೆ ಸೆಱಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡ, ಭವಾ ಎನ್ದರೆ ಭೈರ ವಾಸ ಹಱಿದು ಬಿಟ್ಟ (Prv.). — ಸೆಱಗೊಡ್ಡು. -ಒಡ್ಡು. = ಸಱಗೊಡ್ಡು. To take the end of one's garment that is thrown over the shoulder, down under the shoulder, put both hands under it and stretch it forth as a sign of very humble petition (Čpr. 6, 87; C.).

ಸೆಱಂಗು sĕṟangu. = ಸೆಱಗು, etc. (Šmd. 48; Čpr. 4, 82; 10, 17; Bp. 11, 34; 14, 6; Šŝv. 1, 40; 3, after 35; see ಕಡೆ-, ನಡು-, ಮುಂಜೆಱಂಗು). ಮೇಲುದಱ ಸೆಱಂಗನ್ ಓಸರಿಸುವಸ್ತ್ರಿರೆ (Šmd. 135).

ಸೆಱೆ sĕṟĕ. 1. To narrow, to contract, to confine: to harass (see Sŝ. s. ಚೇಡ 2; T. ಚೆಱ್, to narrow, to contract; to destroy; to kill; see s. ಕಿಱ್).

ಸೆಱೆ sĕṟĕ. 2. = ಸಱೆ. (fr. ಕಿಱ್, q. v.). Confinement, captivity, bondage; a hold, a prison (C.; T. ಚಿಱೈ; ಕಾರೆ Hlâ.; ಪ್ರಗ್ರಹ, ಉಪಗ್ರಹ, ಬನ್ಧಿ Nr.; ಬಲ್ಬನ್ದಿ Čt. I, 29; Čpr. 5, 36; Abh. P. 14, 43; 14, after 79; Grj. 3, after 103; J. 2, 5; 8, 3; Si. 322; see ಕೈಯ್-, ಪೆಣ್-). ಆ ಸಭೆಯವರು ಅವನನ್ನು ಕೆಲವು ದಿವಸದ ತನಕ ಸೆಱೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು (B. 5, 176). ಸೆಱೆಯ ಮನೆ (ಕಾರೆ, ಬನ್ಧನಾಲಯ Nr.). ಸೆಱೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬುತ್ತಿ ಬಿಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಸೆಱೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To fetter, to take prisoner. (ಸಿಂಹಳನಂ) ಸೆಱೆಗಟ್ಟಿ, ತನ್ದಪೆಂ (Rŝv. 5, 130). — ಸೆಱೆಗೆಯ್. To confine, to hold fast or firm, to fetter (Čpr. 8, after 44; 10, 12; Abh. P. 1, 114; 9, after 191; Rŝv. 6, after 11; Šŝv. 2, 14; J. 8, 48). ಕುಳಂ ಪ್ರಾಸಕ್ಕಾಗೆ ಪೇಱ್ದ ಕಬ್ಬಂ ಕ್ಷಳನಂ ಸೆಱೆಗೆಯ್ವುದಾಗಿ ಲಕಾರಮುಂ ವಿಕಲ್ಪಮುಂ ಮೂಡ ಬಾರದು (Šmd. 13). — ಸೆಱೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take prisoner, to imprison, to shut up (Čpr. 4, 15; Abh. P. 15, 45; J. 29, 49). — ಸೆಱೆ ಬಿಡಿಸು. = ಸಱೆ-. To release from confinement or prison (Bp. 40, 45; My.). — ಸೆಱೆ ಬಿಡು. Captivity to cease (J. 31, 63). — ಸೆಱೆಮನೆ. = ಸಱೆ-. A prison (ಕಾರೆ, ಬನ್ಧನಾಲಯ Si. 298; ಗುಪ್ತಿ 426; J. 31, 26; B. 2, 25, 5, 57. 106; C.). — ಸೆಱೆಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರುವವನು (ಪ್ರಗ್ರಹ, ಉಪಗ್ರಹ, ಬನ್ದಿ Si. 298). — ಸೆಱೆಯಾಗು. -ಆಗು. To be enclosed, to grow captive, to be made prisoner, to get into prison (Čpr. 8, 62; J. 17, 20; 27, 3). ಹೊಲೆಯೊಳಗೆ (on account of —) ಒನ್ದು ಮನೆಯಾಳು ಸೆಱೆಯಾಯಿತು (Prv.). — ಸೆಱೆಯಿರ್. -ಇರ್. To be imprisoned or shut up (J. 18, 8). — ಸೆಱೆವನೆ. -ಮನೆ. = ಸೆಱೆಮನೆ. (Čpr. 10, 111). — ಸೆಱೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To take prisoner (Grj. 4, after 70; Šŝv. 1, after 79; Bh. 2, 4, 12). — ಸೆಱೆಸಾಲೆ. A jail (ಕಾರಗೃಹ Mr. 197). — ಸೆಱೆ ಹಾಕು. To imprison (My.). — ಸೆಱೆ ಹಿಡಿ. = ಸೆಱೆವಿಡಿ. (C.; B. 4, 9. 2..). — ಸೆಱೆ ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ. Taking prisoner (ಪ್ರತಿಯತ್ನ Si. 434).

ಸೆರ್ಕು sĕrku. = ಸೆಕ್ಕು. To shove in, to put in, to insert, to tuck (the end of a garment) into another (part of the) garment (ವಸ್ತ್ರಾನ್ತರ ಪ್ರವೇಶ Šmd. Dh.; M. ಚೆರುದು, ಚೊರುಗು; see ಚುಚ್ಚು 1; *cf.* ಸಿಲುಕು 1).

ಸೆಲದಿ sĕladi. = ಸೆಲನ್ದಿ. A spider (Tĕ. ಚೆಲಿದಿ 2; T., M. ಚಿಲನ್ದಿ). — ಸೆಲದಿನೂಲ್. A spider's thread or web (Bp. 43, 38). — ಸೆಲದಿಪುೞು. A spider (Bp. 13, 19).

ಸೆಲನ್ದಿ sĕlandi. = ಸೆಲದಿ. (V. 9, 56; Šŝv. 2, 73).

ಸೆಲವು sĕlavu. Leave, permission, order (J. 10, 47; 12, 14; Tĕ.; Tĕ. also: expenses, charges; expendi-

ture; dismissal; *cf.* ಸಲ್ 1). — ಸೆಲವುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To get permission (J. 20, 56).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 1. Sound, noise; echo (M. ಚಿಲಪ್ಪ, ಚಲಿ; T. ಚಿಲ್ಲೈ; *cf.* ಕಿಲ್; T. ಚೆಲ್, a clap of thunder; *cf.* ಸೊಲ್ 1). ಶಬ್ದದಿನ್ದ ಹುಟ್ಟುವ ಸೆಲೆ (ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್, ಪ್ರತಿಧ್ವಾನ Si. 60).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 2. A spring, a fountain-head (Tĕ. ಚಲಿ, ಸೆಲೆ; see ಚಲಮೆ). — ಸೆಲೆವೊಡೆ. -ಒಡೆ. A spring to be opened (Bp. 18, 63).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 1. Tbh. of ಶಿಲೆ (Šmd. 357; Abh. P. 12, 68).

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 2. Tbh. of ಶಿರ No. 3. See ಚಿಟ್ಟ-.

ಸೆಲೆ sĕlĕ. 3. Tbh. of ಚೇಲ. Cloth. See Râghč. 8. ಸುರಿತಿ.

ಸೆಲ್ಲೆಹ sĕllĕha. = ಸಲ್ಲೆಹ. ಸೆಲ್ಲೆಹದ ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಶಲ್ಯ, ಶಂಕು Nr.).

ಸೆಳ sĕḷa. = ಸೆಳದು, etc. P. p. of ಸೆಳೆ 2, in ಸೆಳ ಕೊಳ್ಳು (My.) and ಸೆಳ ಸೆಳದು (Bp. 47, 47; 60, 48).

ಸೆಳತ sĕḷata. The act of pulling (My.). **2,** spasm (of the muscles, My.). **3,** the force or velocity of a stream (My.).

ಸೆಳದು sĕḷadu. = ಸೆಳೆದು. P. p. of ಸೆಳೆ 2. (C.; Dp. 32, 2; see ಸೆಳ-).

ಸೆಳವು sĕḷavu. The force or velocity of a stream (C.; B. 4, 38. 104).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 1. To cause to pull, etc. (My.).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 2. = ಸೆಣಸು 1. To be envious, etc. (J. 22, 35).

ಸೆಳಸು sĕḷasu. 3. To cause to cane or flog (My.).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 1. A twig, a small branch, a stick, a staff, a rod, also one for training or punishing children (ಬಾಲಶಿಕ್ಷಾದಣ್ಡ Šmd. Dh., Šm. 114; Čpr. 3, 83; J. 10, 12; Bh. 1, 12, 3; Tĕ. ಸೆಲೆ; M. ಚಿಲ್ಲಿ, ಚಿಲ್ಲೆ, a small branch; Tu. ಗೆಲ್ಲು, a branch, twig; *cf.* ಚಳ್ಳು, ಸಚ್ಚೆ; ಕೆಲ್ಲೆ?). ಬಾರ ಸೆಳೆ (ಪ್ರಾಜನ, ತೋದನ, ತೋತ್ರ Nr.). ಸೆಳೆಗೆ ಹೆದಱದ ಮಗು ಬಳೆಗೆ ಹೆದಱೀತೇ? (Prv.). — ಸೆಳೆಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A slender branch (Šm. 118; Čpr. 7, 45; Grj. 3, after 103). — ಸೆಳೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A slender stick (Bp. 31, 4). — ಸೆಳೆನಡು. A waist like a small rod, a thin, delicate waist (Šm. 118; J. 8, 19; 26, 11). — ಸೆಳೆವಿಂಚು. A rod-like lightning (Rŝv. 8, 4; Šŝv. 1, 46. 51). — ಸೆಳೆವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize a small branch (J. 18, 25).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 2. To cane, to beat or flog with a stick (My.; *cf.* ಜಡಿ 4?).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 3. = ಸಳೆ. To draw or attract towards one's self, as a net (Bp. 27, 26), as a dear person (J. 13, 24; Bh. 1, 8, 61), as a military force (J. 18, 3), as the essence of poetical works (Čt. I, 1); to attract, to captivate, as people's eyes and mind (Bh. 1, 5, 8); to attempt to catch, as a reflected image (Prll. 3, 27); to take, as a drop (Rŝv. 8, 117), as a bow (J. 25, 31); to levy forcibly, as tribute (Bh. 2, 3, 7); to take away, to rob, as grass (Čpr. 8, after 4), as a sword (Šŝv. 3, 40), as a bow (Šŝv. 4, 59) and all sorts of things (Bh. 2, 3, 6); to remove, as pride (J. 18, 2); to pull or take off or remove forcibly, as the end of a woman's garment from her breast (J. 25, 3), as the folds of a garment tucked in (J. 26, 19); to pull from an inclosure or sheath, as an arrow (J. 13, 36; Râm. 3, 8, 69), as a sword (J. 23, 61); to pull, as an ear (Čpr. 5, 64), as hair (Čpr. 6, 29), as the branch of a tree (Rŝv. 9, 24); to pull up, to draw, as the reins (Râm. 3, 2, 22); to pull out, as pearls out of— (Râghč. 17, 72); to pull or bend upwards (J. 28, 46); to pull or shake about, as clothes in washing (Bp. 60, 48); to draw up or suffer spasms, as the muscles of a limb or a limb (My.); to rush, to move forward with impetuosity, as the water of a stream or river (J. 6, 3; 9, 23; ಆಕರ್ಷಣ Šmd. Dh., Šm. 114; ಉರ್ಚು Šm. 86; ಸುಲಿ 107; ಕವರ್, ಇಱಿ, ಸುಲಿ, ಪರಿಮುತ್ತೆ 63; ಪರಿಮುತ್ತೆ Kk. 71; ಈಂ Šmd. I; *cf.* ಚಳಕು 1 & 2. Remark: Si. 89, 273. 319. 320 uses it = ಎಳೆ, to draw, as a carriage, etc., which is unwarrantable). P. ps. ಸೆಳದು, ಸೆಳೆದು. ಸೆಳದು ಕೊಣ್ಡರ್ಥಂ (ಇರ್ಕುಳಿಗೊಣ್ಡುದು Čt. II, 96). ಪರರರ್ಥವ ಸೆಳೆದು ಕೊಮ್ಬ ಪಾತಕತನಂ (Jm. 22).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 4. = ಸೆಳೆದು. P. p. of ಸೆಳೆ 3, in ಸೆಳೆ ಸೆಳೆದು (J. 6, 3).

ಸೆಳೆ sĕḷĕ. 5. Pulling; pulling off; robbing. **2,** the force of a stream or river (J. 25, 4; see ಎಡೆ-). — ಸೆಳೆಮಂಚ. (Šmd. 385, o. r. ತೂಗುಮಂಚ; Kk. 96). A cot that is pulled: a swinging cot (Čpr. 8, 8; Abh. P. 3, 75). — ಸೆಳೆಸೀರೆ. A woman's garment that is pulled off (Bh. 3, 2, 10). — ಸೆಳೆಸೂಱೆ. Robbing and plundering (J. 10, 53).

ಸೆಳೆಯ sĕḷĕya. Tbh. of ಶಲ್ಯ 1 (?). See Mr. 8. ಜಲಿ.

ಸೆಳ್ಳ sĕḷḷa. = ಚಳ್ಳಿ, etc. Cordia myxa Lin. ಸೆಳ್ಳದ ಮರ (ಶೇಲು, ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ, etc. Nr.).

ಸೆಳ್ಳು sĕḷḷu. = ಚಳ್ಳು, etc. — ಸೆಳ್ಳುಗುರ್. -ಉಗುರ್. (Čt. II, 68; Šm. 118). A long (but nice pointed) nail (of women, Grj. 2, 87; 5, 61; 5, after 76; J. 15, 43; Râm. 6, 10, 12). ಚೇಡತಿಯು . . . ಸುಣ್ಣಬಟ್ಟಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಿನ್ನರಿಯನಿಟ್ಟು, ಸೆಳ್ಳುಗುರಿನ್ದಲಿ ಒಲಿದೊಲಿದು ಮಿಡಿದು (Râghč. 17, 66).

ಸೆಳ್ಳೆ sĕḷḷĕ. A wound made by scratching or a wale (ಚಿವುರ ಗಾಯ, ಬಾಸುಟಿ G. 504).

ಸೇಕ sêka. 1. = ಸೆಕೆ, etc. Heat (Čpr. 2, 74; Bp. 46, 31; Tĕ.; Mhr., H. ಶೇಕ, warming one's self before a fire; fomentation of a limb with heated cloths, leaves, etc.; warming or fomenting another; a little fire of sticks and rubbish for warming one's self). See ನಸು-.

ಸೇಕ sêka. 2. Sprinkling, besprinkling, moistening; aspersion; pouring out, effusion, emission; seminal effusion, impregnation; a libation, an offering; seminal fluid; a drop. See ಅಭಿಷೇಕ, ಉತ್ಸೇಕ, ನಿಷೇಕ.

ಸೇಕಡಾ sêkaḍâ. Per hundred; an aggregate of one hundred (My.; Mhr., H. ಶೇಂಕಡಾ).

ಸೇಕದಾರ sêkadâra. = ಶೇಕದಾರ. (My.; Si. 259).

ಸೇಕಪಾತ್ರ sêka-pâtra. A vessel for pouring out or holding water; *a baling-vessel, a bucket.*

ಸೇಕರಾವುತ sêka-râvuta. A boasting horseman (Mhr. ಶೇಖೀ, boasting, vaunting). ಸೇಕರಾವುತ ಎಲ್ಲಿ? ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ ಎಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಸೇಗುಡಸಿ sêguḍasi. = ಸೇಗುಡಿ, etc. (Z.).

ಸೇಗುಡಿ sêguḍi. = ಸೇಗುಡಿತೆ, etc. (Z.).

ಸೇಗುಡಿತೆ sêguḍitĕ. = ಸೇಗುಡಸಿ, ಸೇಗುಡಿ, ಸೇಗುಡುತೆ, ಸೇಗುರ್ಚಿ. A medical plant considered as one of the eight principal drugs (ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷ, ಮಧುರಕ, ಶೃಂಗ, ಹ್ರಸ್ವಾಂಗ, ಜೀವಕ Nr. *b*; ಸೇಗುಡುತೆ Nr. *a*).

ಸೇಗುಡುತೆ sêguḍutĕ. = ಸೇಗುಡಿತೆ, etc. (Nr. *a;* ತ್ವಗ್ಜೀವಿ Mr. 139, o. r. ಸೇಗುಡಿತೆ).

ಸೇಗುರ್ಚಿ sêgurči. = ಸೇಗುಡಿತೆ, etc. The shrub Cadaba indica Lam. (Z.).

ಸೇಚ sêča. = ಸೇಚನ. (Čpr. 6, 38). See ಅ-.

ಸೇಚಕ sêčaka. Sprinkling, a sprinkler; a cloud. (ಮೋಡ G.).

ಸೇಚನ sêčana. The act of sprinkling, watering, besprinkling, moistening, pouring out, shedding, aspersion, effusion; impregnating, engendering; dripping, oozing out. 2, *a baling-vessel, a bucket.* See ತಳಿ1, ತುಳುಕು1.—ಸೇಚನಂಗೆಯ್. -ಒ-. To sprinkle, to besprinkle (J. 19, 45; 34, 5).

ಸೇಚನಕ sêčanaka. = ಸೇಚನ. See ಅ-.

ಸೇಚನಿಕ sêčanika. The act of scattering or sprinkling (Čpr. 5, after 19).

ಸೇಚಿತ sêčita. Sprinkled, poured out, effused (Čpr. 1, 72).

ಸೇಡು sêḍu. 1. = ಸೇಟ್. (fr. ಸೆಡೆ 2). Bending, shrinking, contraction (Bh. 3, 9, 24). — ಸೇಡುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To shrink, to contract (Čpr. 8, after 4; Grj. 9, after 58; Bh. 1, 19, 23; 3, 9, 23). ಅಡವಿಯೊಳು ಮುಟಿ ಹೊಡದು ಗಿಡ ಸೇಡುಗೊಣ್ಡನ್ನು, ಹುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಮಲ ಬೆಳದನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ನುಡಿಯ ನೆಚ್ಚು! (Sp.). — ಸೇಡುಂಗೊಳ್. -ಒ-ಕೊಳ್. = ಸೇಡುಗೊಳ್. (Rśv. 9, 28). — ಸೇಡು ಪಡು. = ಸೇಟ್ಪಡು (Šmd. 28). To shrink, etc. — ಸೇಡುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಸೇಡುಗೊಳ್. (Rśv. 8, 125).

ಸೇಡು sêḍu. 2. = ಸಿಟ್ಟು. Anger, etc. (B. 4, 16).

ಸೇಣಿ sêṇi. Tbh. of ಶ್ರೇಣಿ (Šmd. 345 Mdb.; ಸಮೂಹ Šs.; ಜಂಗುಳಿ, ನೆರವಿ, ಗೊನ್ದಣಿ, ಪಿಣ್ಡು, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17; ಪಿಣ್ಡು, ಒಟ್ಟಜೆ, ಕಿಕ್ಕಿನ್ದ, ತಣ್ಡ, ತೊಮ್ಬೆ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; ಬಿನ್ದ, ತೃಣ 96).

ಸೇತ sêta. Tbh. of ಶ್ವೇತ (Šmd. 368; Bp. 34, 6).

ಸೇತು sêtu. A ridge of earth, a mound, a bank, *a causeway,* a dike, a dam, any raised piece of ground separating fields; a landmark; *a bridge* (ವಾರಣ, ಕಟ್ಟೆ Mr. 416; ವರಣ, ಕಟ್ಟೆ Hlâ.; ಕಟ್ಟೆ, ಅಲಿ Si. 104). 2, = ಸೇತುಬನ್ಧ (Šmd. 188). 3, *the tree Crataeva roxburghii* R. Br. or Tapia crataeva (ವಾಯುವಡಂಗ G.).

ಸೇತುಬನ್ಧ sêtu-bandha. The ridge of rocks extending from the south extremity of the Coromandel coast towards the island of Ceylon (supposed to have been formed by Hanumat as a bridge for the passage of Râma's forces against Râvaṇa, Sk.). 2, any causeway, bridge, etc.

ಸೇತುಬನ್ಧನ sêtu-bandhana. = ಸೇತುಬನ್ಧ No. 1. (My.).

ಸೇತುಯಾತ್ರೆ sêtu-yâtrĕ. A pilgrimage to the sêtubandhana (My.).

ಸೇತುವೆ sêtuvĕ. A bridge (My.; B. 4, 113. 204).

ಸೇತುಸ್ನಾನ sêtu-snâna. Bathing at sêtubandhana (My.).

ಸೇದಿ sêdi. (= ಚೇದಿ). — ಸೇದಿರಾಜ. N. (Bp. 27, 35).

ಸೇದು sêdu. 1. = ಸೇನ್ದು. To draw up water (from a well hand over hand by means of a rope, My.; Tĕ. ಚೇದು; T. ಚಾಮ್ಬು); to pull in (a string, as that of a paper kite, etc., My.; B. 4, 176); to draw in with the mouth, to drink (as blood, Bh. 8, 22, 48, or as another's life, Bh. 7, 1, 18); to snuff, to draw in with the breath (as snuff, the mucus of the nose, My.); to draw in (as breath, My.); to draw in a fluid (as roots, B. 3, 34); to draw or smoke (as a pipe, a shiroot, opium, etc., My.; B. 4, 40); to draw along, to drag (Bh. 3, 19, 46); to pull (as an elephant's trunk, J. 7, 47); to take away, to rob (as a cart, Râm. 1, 8, 31). **2,** muscles, limbs or the tongue to draw up or suffer spasms (My.; ನಾಲಿಗೆ ಸೇದಿ ಹೋಗುವದು, not to be able to speak a word, My.); to thorb and pain (as a wound, etc. in which pus is forming, My.); to be contracted or shrunk (as the belly, B. 3, 123). ಸೇದುವ ಬಾವಿ (ಅನ್ಧು, ಪ್ರಹಿ, ಕೂಪ Si. 90); ಸೇದುವ ಬಾವೀ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ನೀರೆತ್ತುವ ರಾಟೆ (343; see G. s. ರಾಟೆ). ನಾಸಿಕದಿ ಸೇದುವ ಅನಿಲಂ (ಪೂರಕ Mr. 53). ಅಂಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಿ ಸೇದಿ, ಮಂಗನಾದ.—ಸೇದಿದ ನೀರು ಹಾದೀಲಿ ಹಾಕ್ಯಾರೇ? (Prvs.). (*Cf.* M. ತೇಗು, ತೇವು, to draw water, empty a well, bale out for irrigation).

ಸೇದು sêdu. 2. Drawing, etc. — ಸೇದುಬಾವಿ. A well for drawing water (My.). ಸೇದುಬಾವಿ ಕಣ್ಡು, ನಾಯಿ ಸನ್ತೋಷ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಸೇದೆ sêdĕ. Fatigue, weariness, distress (ಬಳಲ್ಕೆ Čt. I, 50; II, 37; Kk. 46; Šm. 59; Tĕ. ಶಾದೆ, ಸೇದೆ).

ಸೇದ್ಯ sêdya. Cultivation, tillage, farming (Tĕ.; R.; *cf.* ಕೆಯ್ 2).

ಸೇನ sêna. 1. Tbh. of ಶ್ಯೇನ (Čpr. 6, 27).

ಸೇನ sa-ina. 2. Having a lord, possessing a master or leader (Sk.). 2, = ಸೇನಾ. (Sk.).

ಸೇನ sêna. 3. An officer who collects the revenue in a village (H. ಸೇನಾ).

ಸೇನಬೋವ sêna-bôva. = ಶಾನಭೋಗ, etc. The clerk of a village or of some villages (ಕಾಯಸ್ಥ, ಅಕ್ಷರಜೀವಕ Hlâ.; ಅಕ್ಷರಜೀವಿ, etc. Mr. 358; Bp. 9, 42).

ಸೇನಾಂಗ sêna-aṅga. *A component part of an army.*

ಸೇನಾಧಿಪತಿ sênâ-adhipati. The leader of an army, a general (ಪಡೆವಳ Kk. 37; ಸೇನಾನಿ, etc., ದಳವಾಯಿ Si. 279).

ಸೇನಾನಾಯಕ sênâ-nâyaka. = ಸೇನಾನಿ. See Mr. s. ಅಷ್ಟಾದಶ ಪ್ರಧಾನ.

ಸೇನಾನಿ sênâ-ni (*i. e.* nî). *The leader of an army, a commander, a general* (ಪಡೆವಳ Šm. 45). *Skanda,* the god of war.

ಸೇನಾಪತಿ sênâ-pati. An army-chief, a general (ಬಲಿ, ಚಮೂಪ Nn. 16; Čpr. 2, after 93).

ಸೇನಾಮುಖ sênâ-mukha. *A division or battalion of an army, a company consisting of three elephants, three chariots, nine horse and fifteen foot.*

ಸೇನಾರಕ್ಷ sênâ-raksha. Army-protector: *a guard, a sentinel.*

ಸೇನೆ sênĕ. ಸೇನಾ. = ಶಾನೆ, ಸಾನೆ. *A host, an army, an armed force* (ಪಡೆ Nn. 114. 127; Šm. 90).

ಸೇನ್ದು sêndu. (Šmd. 48). = ಸೇದು 1. To draw water out (of a well, ಜಲನಿಷ್ಕ್ರಮಣ Šmd. Dd.).

ಸೇನ್ದೂರ sêndûra. Tbh. of ಸಿನ್ದೂರ. (ನಾಗಸಮ್ಭವ G.).

ಸೇಬು sêbu. An apple (My.; Sk. ಸೇವಿ; see H. s. ಸೀಬಿ).

ಸೇಮ sêma. Tbh. of ಕ್ಷೇಮ (Šmd. 346).

ಸೇರ್ sêr. = (ಸಾರ್ 1), ಸೇರು 1. To become or be close or near; to go to; to approach; to reach; to come; to belong to; to enter; to be included; to be connected with; to join; to side with, to join; to join, to have connection with (a female); to assemble, to meet, to be collected; to agree to, to concur with; harmony, concord or friendship to exist; to suit or agree with, as food; to be suitable or agreeable (ಸಾನುಮತ Šmd. Dh.; My. as ಸೇರು; T. ಚೇರ್, ಚೇರು; M., Tĕ. ಚೇರು); to obtain (Bp. 30, 14 as ಸೇರು). P. p. ಸೇರ್ದು (J. 31, 30).

ಸೇರಿಕೆ sêrikĕ. Meeting, union, etc. (ಮೇಲಕ, ಸಂಗ, ಸಂಗಮ Si. 398); agreement, etc.

ಸೇರಿಗೆ sêrigĕ. Being or coming near, approaching, etc. (ಉಪಸನ್ನ Mr. 457).

ಸೇರಿಸು sêrisu. To join (v. t.); to put together; to put to; to attach; to cause to reach or arrive at; to put into; to make enter; to insert: to fix; to assemble (v. t.). ನೃತ್ತ ಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೂಱಿನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಏಕತಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವದು (ಏಕತಾಲ, etc. Si. 62); ಹಱಿಗೋಲು ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ದಡ ಸೇರಿಸಿ ತಕ್ಕ ಕೂಲಿ (ಆತರ 84); ಜೊಗ್ಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಅಂಗೆಯ್ಗಳು (ಅಂಜಲಿ 212); ಅನೇಕ ಪರಿಮಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಧೂಪ (ವೃಕಧೂಪ 227); ಹೆಣವನ್ನು ಸುಡುವದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಕಟ್ಟಿಗೇ ಚಿತಿ (ಚಿತೆ, etc. 297); ಸೇರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಸಂಗೂಢ, ಸಂಕಲಿತ 379). ಇವನನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಾರದು (B. 2, 8). ಹಲವು ಪ್ರಾನ್ತಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಣ್ಡು, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದನು (4, 81). ವ್ಯಾಪಾರದೊಳಗೆ ಬಣ್ಡವಲವನ್ನು ಸೇರಿಸುವದು ಒನ್ದುವಿಧ ಉಣ್ಟು (5, 101). ಸಾಕಿದ ಮಗ ನಾಕ ಸೇರಿಸ್ಯಾನೇ? (Prv.). See Bp. 5, 42; 35, 54; 40, 40; 49, 15; Č. Bp. 42, 24.

ಸೇರು sêru. 1. = ಸೇರ್, q. v. P. p. ಸೇರಿ. ಒನ್ದು ಸರವಾಗಿರ್ದ ಹಾರಂ ಕಣ್ಠಿಕೆ; ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಇಪ್ಪತ್ತೇೞು ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಂ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ ಎನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 338); ದಣ್ಡೆ ನಿಡಿದಾಗಿರಲು ಸ್ರಗುವಕ್ಕು; ಸೇರಿಪ್ಪ ಕುಸುಮಮುಮ್ ಉತ್ತಂಸಮುಕ್ಕುಂ (334). ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪದಗಳ ಗುಮ್ಪು ಹೇಟಿಲ್ ಪಟ್ಟಿತು (Si. 28); ಬಹು ಮನ್ದಿ ಸೇರಿ ಕರೆಯಿಸುವದು (ಸಂಹೂತಿ 55); ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ದ್ರವ, ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72); ದೋಣಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಿನ್ದ ಹಾಯ್ದು ಆಚೇ ದಡಕ್ಕೆ ಸೇರ ತಕ್ಕ ದುಸ್ತರಜಲವುಳ್ಳ ಹೊೞಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳು (ನಾವ್ಯ 83); ಈ ಪ್ರಾನ್ತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭೂಮಿ (ಸೀಮೆ 113); ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರದೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಕೂದಲು (ತೀರ್ಷಣ್ಯ, etc. 216); ಬಣ್ಡಿಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಸೇರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತು ಲೋಹದ ಬಳೆ (ನೇಮಿ, etc. 276); ಅನೇಕರು ಸೇರಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವವರು (ಚಾಕ್ರಿಕ, etc. 292); ಎರಡು ಸೇನೆಗಳೂ ದೊಮ್ಬಿಯಾಗಿ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡುವ ದ್ವನ್ದ್ವಯುದ್ಧ (ತುಮುಲ 294); ಮರಕ್ಕೆ ಸೇರದೇ ಇರುವ ಕಬ್ಬಿಣ ನೇಗಲು (ನಿರೀಷ, ಕೂಟಕ 303); ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಸೇರಿಕೊಣ್ಡು ಒತ್ತಾಗಿರುವವನ್ಥಾದು (ಘನ, ನಿರನ್ತರ, ಸಾನ್ದ್ರ 371). ಸರ್ಪನ ಉಱಿಹೆಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕಪ್ಪೆಯನ್ತೆ (Sp.). ಪಿತನೊಳಗೆ ಸೇರದಿಹ ಸುತನಿನ್ದ ಫಲವೇನು? (Dp. 167). ವಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಊರ ಸೇರಿ ದುರ್ಗ, ಫಲವೇನು? (167). ದುರ್ಜನರ ಸೇಹವಿದ್ದು, ಘನವೆ! (172). ನನಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು ಆಡುವದು ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 16). ಗಣ್ಡುಗುಬ್ಬಿ ಹೊಱಗಿನ್ದ ಬನ್ದು, ಆ ಗೂಡು ಸೇರಿತು (2, 6). ದೊಡ್ಡಪ್ಪನೆಮ್ಬುವವನು ಪಟಂಗರೊಳಗೆ ಸೇರಿ (2, 25). ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇರದೆ, ದಿನಾಲು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಜಗಳಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (2, 30). ಆ ಹುಚ್ಚುಮುಱಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಸೇರಲಿಲ್ಲ (2, 45). ಬೆಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹೊಲಸುತನ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (3, 31). ಎರಡನೆಯವರು ನಮಗೆ ಸೇರದಿದ್ದರೆ ನಾವೂ ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಸೇರುವದಿಲ್ಲ (3, 105). ಖಣ್ಡದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ದೇಶಗಳು ಸೇರಿರುತ್ತವೆ (4, 98). ನಾನು ಸಂಸಾರ ಬಿಟ್ಟು, ಅಡವಿ ಸೇರಿ, ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷವಾಯಿತು (4, 170). ನೆಣ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು (4, 194). ಬೌದ್ಧಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಷ್ಟು ಜನರು ಬೇಱೆ ಯಾವ ಮತಕ್ಕೂ ಸೇರಲಿಲ್ಲ (4, 214). ಕೆಟ್ಟರೂ ಪಟ್ಟಣಾ ಸೇರ ಬೇಕು.— ತಾಯಿಗೆ ಸೇರದ್ದು ನಾಯಿಗೆ ಸಹ ಸೇರದು.— ಬೇಕು ಅನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ?— ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯವಿದ್ದವನಾದರೆ ನಾಕ ಸೇರುವನೇ?— ಸೇರದ ಗಣ್ಡನಿಗೆ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು (Prvs.). See Bp. 11, 10; 26, 50; 28, 37; 30, 14; 43, 7; 48, 18; Rśv. 9, 23; J. 1, 5; 6, 42; 18, 23; Prv. s. ಹೋರು 1. — ಸೇರಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to enter or come into (B. 2, 3; 5, 13). — ಸೇರು ಸೇರು. rep. (J. 25, 29).

ಸೇರು sêru. 2. Meeting, etc. — ಸೇರುಪಡಿ. Friendly intercourse (Râm. 6, 51, 84).

ಸೇರು sêru. 1. A seer, a measure of weight or capacity that varies in various parts of the country (C.; Tĕ.; T. ಚೇರ್; M. ಶೇರ್; Mhr., H. ಶೇರ; B. 4, 40. 71; 5, 102). ಸೇರು ರಾಜ, ಮಣ ಬಣ್ಣ.— ಸೇರು ಹೊಱಿದ ತ್ರಾಸು ಭಾರ ಹೊತ್ತೀತೇ?— ಸೇರು ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಮಾಱಾಟದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಸೆಟ್ಟಿ.

ಸೇರು sêru. 2. See Mr. s. ಶತಮೂಲಿ.

ಸೇರುವಿಕೆ sêruvikĕ. Joining, etc. (ಸನ್ಧಿ, ಶ್ಲೇಷ Si. 390). ಹೆಣ್ಣುಪಶುವಿನ ಬಱಿಗೆ ಗಣ್ಡುಪಶುವು ಕಾಮಾತುರವಾಗಿ ಸೇರುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, ಉಪಸರ 396); ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರುವಿಕೆ (ಯೋಗ, ಸಂಗತಿ 410).

ಸೇರುವೆ sêruvĕ. = ಸೇರ್ವೆ. Connection (Râm. 1, 6, 48; Bh. 1, 8, 72); company (J. 6, 22); assemblage, mass (Bp. 26, 35). (Tĕ. ಚೇರುವೆ). **2,** a herd of cattle (My.). See ಉಳಿತ; ಸನ್ದು ಸೇರುವೆ. — ಸೇರುವೆಯಾಗು. -ಅಗು. To be joined together (J. 6, 34).

ಸೇರುವೆಗಾಱ sêruvĕ-gâṟa. The native officer in charge of the public establishment for rearing cattle (My.).

ಸೇರೆ sêrĕ. = ಸೆರೆ, etc. (ಪ್ರಸೃತಿ Si. 212; My.; Bp. 12, 28; J. 6, 21). ವೇದಪಾಠಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೂ ಗುರುಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರವಿನಯಭಾವಗಳನ್ನು ತೋಱಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಗಿದ ಕೆಯ್ಗಳ ಸೇರೆ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ (Si. 248). See ಒಚ್ಚೇರೆ.

ಸೇಱು sêṟu. = ಸೀಱು 2. To rail at, to scoff, to treat with derision or scorn (Bp. 36, 28; 45, 18).

ಸೇರ್ವೆ sêrvĕ. = ಸೇರುವೆ No. 2. (My.). (T. ಚೇರ್ವೈ, mixture, commixture; a body of soldiers).

ಸೇರ್ವೆಗಾಱ sêrvĕ-gâṟa. = ಸೇರುವೆಗಾಱ. (My.; T. ಚೇರ್ವೈಕ್ಕಾರನ್, a commander of a body of soldiers).

ಸೇಲೆ sêlĕ. = ಶೇಲೆ, ಸಾಲೆ 2, etc., ಸೆಲೆ 3. Tbh. of ಚೇಲ. Cloth, etc. (Bp. 21, 11; 23, 36; My.).

ಸೇವ sêva. (Šmd. 25). Tbh. of ಶೇವ (?).

ಸೇವಕ sêvaka. Serving; worshipping; practising; servile, dependent; (service, devotion). 2, *a servant, an attendant, a follower;* a worshipper, a votary (ಆಳ್ Šmd. Dh.; Šm. 115; ಗಜಜೀವ Mr. 157). Feminine ಸೇವಕಳು (B. 5, 286). ಸೇವಕನಿಗೆ ಉಾವಕತನವಿರ ಬಾರದು.— ತಾರತಮ್ಯವಱಿಯದವ ದೊರೆಯಲ್ಲ, ಮಾತು ಮಿಾಱಿದವ ಸೇವಕನಲ್ಲ (Prvs.). — ಸೇವಕದ ಗೌರವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 8).

ಸೇವಕಾವೃತ್ತಿ sêvaka-â-vṛitti. The business or functions of a servant (My.).

ಸೇವಗೆ sêvagĕ. (Šmd. 25). = ಸಾವಿಗೆ, etc., ಸೇವಿಗೆ. Macaroni, vermicelli (Bp. 19, 65; Râm. 5, 8, 69).

ಸೇವಧಿ sêva-dhi. = ಶೇವಧಿ. (Sk.).

ಸೇವನ sêvana. 1. The act of following, serving, service; devotion or addiction to, being fond of, fondness for, using, practising, adopting, enjoying, taking, trying. — ಸೇವನ ಮಾಡು. To use, to enjoy, to take (B. 4, 25. 149).

ಸೇವನ sêvana. 2. *The act of sewing, darning, stitching;* a sack.

ಸೇವನೆ sêvanĕ. = ಸೇವನ 1. Service; devotion or addiction to, etc. (Čpr. 4, 3; 6, 86; Bp. 13, 10; 26, 47; My.).

ಸೇವನ್ತಿ sêvanti. = ಸಾಮನ್ತಿ, ಸಾಮನ್ತಿಗೆ, etc. A kind of jasmine, Jasminum auriculatum Vahl. (ಮಾಗಧಿ, ಯೂಥಿಕೆ Mr. 123; Sk. ಸೇಮನ್ತಿಕಾ, ಸೇಮನ್ತೀ, ಸೇವತೀ, the Indian white rose, Rosa glandulifera).

ಸೇವನ್ತಿಗೆ sêvantigĕ. = ಸೇವನ್ತಿ, etc. Jasminum auriculatum (ಮಾಗಧಿ, ಯೂಥಿಕೆ Hlâ.; ಗುಜ್ಜಗೆ Šm. 26; Kk. 22; ಕಾತಿ Čt. I, 38; ಶತಪತ್ರ, ಮಾಗಧಿ Nn. 49). ಮಾಗಧಿ, ಗಣಿಕೆ, ಯೂಥಿಕೆ, ಅಮ್ಬಷ್ಠೆ ಎನ್ದಡೆ ಸೇವನ್ತಿಗೆ; ಅದು ಪೊಮ್ಬಣ್ಣಮಾದಡೆ ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). See Grj. 5, 55; J. 3, 33; 8, 23. 2, the garden-flower Chrysanthemum indicum Lin. (My.; T. ಚಾಮನ್ತಿ; Tĕ. ಚೇಮನ್ತಿ, ಸೇಮನ್ತಿ, ಸೇವನ್ತಿ; M. ಚಾಮನ್ತಿ, ಚೆವ್ವನ್ತಿ, ಚೇಮನ್ತಿ; T. ಚೆವ್ವನ್ತಿ, Chrys. ind. with a red flower).

ಸೇವಳ sêvaḷa. = ಸೇವಾಳ. (G.).

ಸೇವಾವೃತ್ತಿ sêvâ-vṛitti. The functions of service (My.).

ಸೇವಾಳ sêvâḷa. Tbh. of ಶೇವಾಲ. (ಹಾವಸೆ Šm. 35). — ಸೇವಾಳವ್ಪೊರೆ. -ಂ-ಪೊರೆ. To be furnished with sêvâḷa (Abh. P. 5, 130; 12, 13).

ಸೇವಿ sêvi. Following, serving; practising, using; a servant. See ಸಂ-.

ಸೇವಿಗೆ sêvigĕ. = ಸೇವಗೆ, etc. (ಪಿಷ್ಟತನ್ತು Mr. 213, o. r. ಸೇವಗೆ; My.; Sk. ಸೇವಿಕಾ, a kind of sweetmeat).

ಸೇವಿತ sêvita. Followed; served, attended on; honoured, adored, worshipped; enjoyed, cherished, practised, used; infested or frequented by. (Mr. after 90).

ಸೇವಿಸು sêvisu. To serve, to honour, to worship (Šmd. 398; Šsv. 1, after 71; 1, 77; J. 4, 64; 5, 54; 14, 26; 19, 5; B. 4, 59; My.). 2, to enjoy, to use, to take, to eat or drink (Bp. 11, 11; 43, 78; 50, 4; 57, 78; 59, 11; J. 3, 8; My.; see Sp. s. ಬಯ್ಚಿಡು).

ಸೇವೆ sêvĕ. ಸೇವಾ. *Service, attendance; worship, homage;* devotion or addiction to; use, practice, employment; resorting to, frequenting. ಸೇವೆಗಿಲ್ಲದ ಗಣ್ಡ, ಭಾವಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ (Prv.). — ಸೇವೆಗೆಯ್. To use, etc. (V. 4, 16). — ಸೇವೆ ಮಾಡು. To do service, to serve. ನಿಮಗೆ ಮುನ್ನವೆ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡುವನು (Bp. 48, 23). ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ದಣ್ಡಕ್ಕೆ ಸಾಲದು (Prv.).

ಸೇವ್ಯ sêvya. To be served or obeyed, to be worshipped or honoured, honourable, worthy; to be practised, to be used or employed or enjoyed; to be taken care of or guarded. See Čpr. 2, 41; Šmd. 174. 192. 296; Čh. v. 128; Nn. 3; Bp. 8, 38; 53, 41. 2, *the root of Andropogon muricatus.*

ಸೇವ್ಯಮಾನ sêvyamâna. Being served or waited on, being attended on. (Čpr. 1, 50).

ಸೇಸ sêsa. Tbh. of ಶೇಷ (Šmd. 335).

ಸೇಸಿ sêsi. Tbh. of ಶೇಷಿ. See ವಿಜಯ-.

ಸೇಸೆ sêsĕ. = ಶಾಸೆ, ಸಾಸೆ. Tbh. of ಶೇಷೆ (Šmd. 335; Tĕ. ಶಾಸೆ, ಸೇಸೆ; My.). See Ršv. 8, 118; ವೀರ-. ಮದುವೆಗೆ ತನ್ದ ಅಕ್ಕಿ ಸೇಸೆಗೆ ತೀರಿ ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಸೇಸಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put or throw sêsĕ (Čpr. 6, 91; 7, 60. 121; Šmd. 63; Grj. 2, after 106). — ಸೇಸೆ ಅನ್. To receive sêsĕ (Abh. P. 6, 47; Grj. 10, after 79). — ಸೇಸೆ ಕೆಯ್ಕೊಳ್. = ಸೇಸೆ ಅನ್. (Č. Bp. 47, 5). — ಸೇಸೆ ತಳಿ. To strew or throw sêsĕ (Abh. P. 3, 46; J. 24, 72). — ಸೇಸೆದಳಿ. -ತಳಿ. = ಸೇಸೆ ತಳಿ. (J. 11, 6; 29, 41; 33, 23). — ಸೇಸೆ ಸೂಸು. = ಸೇಸೆ ತಳಿ. (J. 8, 12).

ಸೇೞ್ sêḻ. = ಸೇಡು 1. — ಸೇೞ್ಪಡು. = ಸೇಡು ಪಡು (Šmd. 28).

ಸೈ sĕy. say. = ಸಯ್.

ಸೈ sĕy. say. = ಸಯ್.

ಸೈಂಹಿಕೇಯ saiṁhikêya. (fr. ಸಿಂಹಿಕಾ). Siṁhikâ's child: *Râhu.*

ಸೈಕತ saikata. *Sandy; a sand-bank, an islet* (see Mr. s. ಪುಲಿನ).

ಸೈತವಾಹಿನಿ saitavâhini. (fr. ಸಿತ-ವಾಹಿನೀ). *The river Bahudâ.*

ಸೈತಾನ saitâna. Satan, the devil (My.; Mhr., H.).

ಸೈತ್ಯ saitya. Tbh. of ಶೈತ್ಯ. Prevalence of cold in the system. ಪೈತ್ಯವಾದವನಿಗೆ ಸೈತ್ಯವಾಗದೋ? (Prv.).

ಸೈದ್ಧಾನ್ತಿಕ saiddhântika. (fr. ಸಿದ್ಧಾನ್ತ). One who knows the real truth. (Čpr. 1, 22. 26).

ಸೈನಿಕ sainika. (fr. ಸೇನಾ). Relating or belonging to an army, military, drawn up in martial array. 2, *a soldier.* 3, a body of forces in array. 4, N. of a vṛitta (Čh.).

ಸೈನ್ದವ saindava. Tbh. of ಸೈನ್ಧವ (Šmd. 339).

ಸೈನ್ಧವ saindhava. (fr. ಸಿನ್ಧು). = ಸೆನ್ದವ, ಸೈನವ. Produced or born in Sindh. 2, belonging to the sea, oceanic, marine, aquatic. 3, a man of the country of Sindh; the king of Sindh, Jayadratha (see ದುಷ್ಟಚತುಷ್ಟಯ). 4, the country of Sindh (ದೇಶ Nn. 23). 5, a horse bred in Sindh; *a horse* (ಅಶ್ವ, ಕುದುರೆ 23; ಅಶ್ವ Mr. 504). 6, *a kind of rock-salt* (ಲವಣ, ಉಪ್ಪು 23; ಲವಣ 504). 7, the moon (ಚನ್ದ್ರ, ಸೋಮನು 23; ಚನ್ದ್ರ 504). 8, a parrot (ಶುಕ, ಗಿಳಿ 23).

ಸೈನ್ಯ sainya. (fr. ಸೇನಾ). *A soldier.* 2, *an army.*

ಸೈರಣೆ sairaṇĕ. = ಸಯ್ರಣೆ.

ಸೈರನ್ಧ್ರಿ sairandhri. = ಸೈರಿನ್ಧ್ರಿ, ಸೈರೀನ್ಧ್ರಿ. A maid-servant or female attendant in the women's apartments; an inde-

pendent female artizan working in another person's house; *a female perfumer, a toilet-woman* (ಗನ್ಧಕಾರಿಕೆ, ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿ Hlâ.; ಗಟ್ಟಿವಳ್ತಿ Mr. 304; see Nr. s. ಮುಕರಿಕಾವತ್ರ). 2, N. of Draupadî.

ಸೈರಿಕ sairika. (fr. ಸೀರ). Relating or belonging to a plough. 2, *a ploughman.* 3, a plough-ox.

ಸೈರಿನ್ಧ್ರಿ sairindhri. = ಸೈರನ್ಧ್ರಿ. (Colebr.).

ಸೈರಿಭ sairibha. *A buffalo.*

ಸೈರಿಸು sairisu. = ಸಯ್ರಿಸು.

ಸೈರೀಯಕ sairîyaka. *The shrub Barleria cristata.*

ಸೈರೇಯಕ sairêyaka. = ಸೈರೀಯಕ. (Sk.; ಗೋರಟೇ ಗಿಡ G.).

ಸೈಲು sailu. Slack, loose; not firm (B. 4, 92; 5, 298; Mhr. ಸೈಲ; *cf.* ಸಡ್ಲು 2).

ಸೈವ saiva. Tbh. of ಶೈವ (Šmd. 357).

ಸೈಳೇನ್ದ್ರಿ saiḷêndri. Tbh. of ಸೈರನ್ಧ್ರಿ. (J. 6, 50; Bh. 4, 1, 7).

ಸೊ sŏ. Tbh. of ಶ್ವ and ಸ್ವ. See ಸೊತನ್ತ್ರ, ಸೊತನ್ತ್ರಿಕ, ಸೊವಚ, ಸೊಸಮಯ.

ಸೊಂಯಿ sŏṁyi. = ಚುಂಯಿ, etc. (S. Mhr.).

ಸೊಕ sŏka. Tbh. of ಸುಖ (Šmd. 355, o. r. ಸೊಗ; Čt. II, 60; Kk. 31; Šm. 76; Čpr. 4, 80; 8, 78. 83).

ಸೊಕ್ಕು sŏkku. 1. = ಸುಕ್ಕು 2, etc. A wrinkle, etc. (My.).

ಸೊಕ್ಕು sŏkku. 2. = ಸೊರ್ಕು 1. To become mad, intoxicated, infatuated or rutty; to grow stupefied, bewildered or confused; to grow proud or arrogant (C.; Tĕ. ಚೊಕ್ಕು; see s. ಜೊಂಗುಳಿ and ಜೊಮ್ಮಿಸು 2; Abh. P. 11, 23; Bp. 1, 34; 31, 13; 56, 21; 59, 20; J. 7, 31; 11, 23; 29, 10. 25; 31, 27; Abhâ. 2, 52). ಸೊಕ್ಕಿದಾತ (ಕ್ಷೀವ, ಮತ್ತ Hlâ.). ಸೊಕ್ಕಿದವಂ (ಮತ್ತ Mr. 246). ಸೊಕ್ಕಿದವನು (ಮೂರ್ಛಿತ); ಸೊಕ್ಕಿದವಳು (ವಾಣಿನಿ); ಇಕ್ಕಿದ ಮದದಿನ್ದ ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಮದಕಲ, ಮದೋತ್ಕಟ Nr.). ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಮದೇಭ Nn. 74); ಸೊಕ್ಕಿದವನು (ಉನ್ಮತ್ತ 115). ಸೊಕ್ಕಿದಂ (ಮೂರ್ಛಿ Bhn. 65). ಸೊಕ್ಕಿ ನಡೆಯುವ ಭೃತ್ಯನವ ಕ್ರೂರಕೃತ್ಯ (Dp. 54). ಸೊಕ್ಕಿದ್ದು ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ, ಉಕ್ಕಿದ್ದು ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯುತ್ತದೆ (Prv.). 2, to stupefy (My., in ಅಡಿಕೆ ಸೊಕ್ಕಿತು).

ಸೊಕ್ಕು sŏkku. 3. = ಸೊರ್ಕು 2. Infatuation, intoxication, rut; stupefaction, torpor, loss of consciousness (Čpr. 8, 78; *cf.* ಸೊಪ್ಪು 3); pride (Čpr. 5, 121; C.; T. ಚೊಕ್ಕು; Tĕ. ಚೊಕ್ಕು, ಸುಕ್ಕು, ಸೊಕ್ಕು). ಸೊಕ್ಕು ಬನ್ದರೆ ನೆತ್ತರ ಕುಡಿದಾನು, ಸಿಕ್ಕು ಬನ್ದರೆ ಮುಸರೆ ತಿನ್ದಾನು (Prv.). 2, a substance that produces torpor (Bp. 42, 17). — ಸೊಕ್ಕಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. A stupefying areca nut (My.). — ಸೊಕ್ಕಾನೆ. -ಆನೆ. = ಸೊರ್ಕಾನೆ. An elephant in rut (J. 3, 24; 6, 39; 8, 20; 14, 6; 28, 2. 43). — ಸೊಕ್ಕೆೞು. -ಎೞು. To grow proud (Šmd. 204 Mdb.). — ಸೊಕ್ಕಿೞಿ. -ಇೞಿ. Pride to abate or be humbled. ಸೊಕ್ಕಿೞಿದವನು (ಆತ್ತಗನ್ಧ G.). — ಸೊಕ್ಕಿೞಿಸು. -ಇೞಿಸು. To abate or abandon pride (B. 5, 61). — ಸೊಕ್ಕುಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. = ಸೊರ್ಕುಗೋಗಿಲೆ. A kôgilĕ in ecstasy (on account of the vernal season, Čt. II, 68). — ಸೊಕ್ಕುಜವ್ವನ. Mad, foolish, lusty youth (J. 6, 12; 16, 3; 28, 49). — ಸೊಕ್ಕುತಕ್ಕೆ. An embrace that causes stupor (J. 11, 17). — ಸೊಕ್ಕುದಕ್ಕೆ. -ತಕ್ಕೆ. = ಸೊಕ್ಕುತಕ್ಕೆ. (J. 15, 5). — ಸೊಕ್ಕುನೀರ್. The juice of rut, the ichor of a ruttish elephant (ಮದಜಲ Šs.; ಮದ, ದಾನ Si. 269). — ಸೊಕ್ಕು ಮಾಡು. To manifest pride, to become proud (B. 3, 93). — ಸೊಕ್ಕೇೞು. -ಏೞು. Pride or insolence to arise (B. 4, 133).

ಸೊಕ್ಕು sŏkku. 4. = ಸೋಂಕು 1. To touch, to come in contact with; to catch, to infect; to attack (Bh. 3, 13, 26). ಮದ ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆ (ಪ್ರಭಿನ್ನ, ಗರ್ಜ, ಮತ್ತ Nr.).

ಸೊಕ್ಕು sŏkku. 5. = ಸೋಂಕು 2, etc. Touch; coitus (J. 26, 11).

ಸೊಕ್ಕುಹ sŏkkuha. Becoming or being mad, etc. (ಮೂಢ, ಮದ Nr.).

ಸೊಗ sŏga. P. p. of ಸೊಗಸು 1, in ಸೊಗ ಸೊಗಸು (J. 3, 37).

ಸೊಗ sŏga. Tbh. of ಸುಖ (Kk. 31; Šm. 76; Šśv. 3, after 35). — ಸೊಗವಪ್ಪಡೆ. -ಒ-ಪಡೆ. To get joy (V. 23, 8).

ಸೊಗಡು sŏgaḍu. 1. = ಸೊವಡು. A sharp smell; smell in general (ಹಸುಕು, ನಾತ, ಸೊವಡು, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Šm. 23, o. r. ಸೊಗಡ; J. 2, 24; 28, 2. 43; Bh. 3, 19, 37; *cf.* ಕವುರು?). — ಸೊಗಡುಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. = ಸೊಗಡು. (J. 18, 25).

ಸೊಗಡು sŏgaḍu. 2. Touch, etc. ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ತನಗೆ ಔಷಧವ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಆ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರಿಸಿದ್ದಳಿನ್ದ ಅವನು ಅವಳ ಹತ್ತರ ಹೋದಾಗ ಆವಳ ಸೊಗಡಿನಿನ್ದ ಅವನಿಗೆ ಜ್ವರ ಹುಟ್ಟಿ ಬೇಗನೇ ತೀರಿದನು (B. 5, 210). — ಸೊಗಡುರೋಗ. A disease caused by contact; a contagious disease (ಸ್ಪರ್ಶ, ಅಣ್ಟು ರೋಗ G.).

ಸೊಗದಿ sŏgadi. = ಸೊಗದೆ, q. v.

ಸೊಗದೆ sŏgadĕ. (Tbh. of ಸುಗನ್ಧಿ). — ಸೊಗದೇ ಬೇರು. (ಗೋಪಿ, ಶ್ಯಾಮೆ, ಶಾರಿವೆ, ಅನನ್ತೆ, ಉತ್ಪಲಸಾರಿವೆ, ಸುಗನ್ಧಪಾಲ, ಸೊಗದಿ Si. 149; ಶ್ಯಾಮೆ 443). 2, the medicinal shrub Withania somnifera Dunal. (St. & Pl.).

ಸೊಗಯಿಸು sŏgayisu. = ಸೊಗಸು 1. To shine, to be or look beautiful or handsome, to appear to advantage, to be pleasant or agreeable; to appear (ಶೋಭೆ Šmd. Dh.; ಶೋಭನವಾಗು 268; ಹಿತವಾಗು 268 Cm.; Čpr. 1, 69. 70. 105. 129. 135; 4, 72; Čh. v. 4; Ršv. 2, 2; 5, 28; J. 1, 10; 3, 25; 28, 18; 29, 46; Râm. 1, 13, 9; Šm. 10. 11. 100). ಸೊಗಯಿಪುದು (ಇಷ್ಟ, ಸ್ವಾದು Nr.). ಗಱಿಗಱಿನೆ ಗುಱುಗುಱು ಎನುತುಂ ಪರಿವವೊನಲ್ ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ (Šmd. I; 65). ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾಯ್? (221). ಕಿವಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸದ ಎಡೆಯೊಳ್ (268). ದಿವಿಜರ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಪುದು ಮುನ್ದೆ ಮನ್ದರಶೈಲಂ (266).

ಸೊಗಸ sŏgasa. = ಸೊಗಸು 2. (Bp. 47, 41).

ಸೊಗಸು sŏgasu. 1. = ಸೊಗಯಿಸು. (Bp. 37, 2; 42, 15; 45, 19; 47, 10; 50. 1; 51, 3; 53, 31; 59, 20; 61, 4; Prll. 3, 2; Râm. 1, 13, 7. 8; Bh. 1, 5, 5; J. 8, 31; 10, 42; 11, 18; 29, 35). ಸೊಗಸುವ ಗನ್ಧ (ಸುಗನ್ಧಿ); ಸೊಗಸುವ ಮಾತು (ಸಾನ್ತ್ವ); ಸೊಗಸುವುದಾಗಿ ಅಱಿಯ ಬಾರದ ಧ್ವನಿ (ಕಲ Nr.).

ಸೊಗಸು sŏgasu. 2. = ಸೊಗಸ. Shine; beauty, charm, excellence; agreeableness; happiness, pleasure, delight (ಅಲಮ್ಪು, ವಿಭವ Kk. 31; Šm. 76; My.; Tĕ. ಸೊಗಸು, ಸೊಗುಸು; T. ಚೊಗುಜು; M. ಚೊಕ್ಕ, ಚೊಂಗು; see s. ಚೊಕ್ಕ; *cf.* ಚೋಕೆ No. 2, ಸೊಮ್ಪು; also

ಚೂಪು 1?); beautifully (J. 8, 5). ಸೊಗಸಾದದು (ಸುನ್ದರ, ರುಚಿರ, ಸುಷಮ, ಸಾಧು, ಶೋಭನ, ಕಾನ್ತ, ಮನೋಹರ, ರುಚ್ಯ, ಮನೋಜ್ಞ, ಮಂಜು, ಮಂಜುಲ Si. 368). ಸೊಗಸಿನ ರುಚಿ (ಶೃಂಗಾರ, ರುಚಿ, ಉಜ್ಜ್ವಲ, ಶೃಂಗಾರರಸ 66); ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡು ಸೊಗಸಿನಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ದ್ರವ, ಕೇಲಿ, ಕ್ರೀಡೆ, etc. 72). ಸಲೆ ಸೊಗಸಿನಲಿ ಬೆಳವಲದೇಶ ಮೆಱೆದಿಹುದು (Prll. 3, 1). ಆಲದ ಮರದ ನೆರಳಿನಿನ್ದ ಬಹು ಸೊಗಸು ಆಗುತ್ತದೆ (B. 2, 22). See Bp. 39, 25; Râm. 1, 13, 2; 2, 7, 4; 3, 2, 20; J. 3, 6. 30; 29, 49; 30, 19. — ಸೊಗಸುಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. Pleasure to become less; to become deficient in pleasure (J. 18, 20). — ಸೊಗಸುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause pleasure (J. 18, 32; 21, 58). — ಸೊಗಸುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get pleasure (J. 11, 17). — ಸೊಗಸುವೀಡು. -ಬೀಡು. Pleasure-ground (J. 2, 11).

ಸೊಗಸುಗಾಱ sŏgasu-gâṟa. A beau, a gay man (My.; Si. 118; B. 3, 112; ಸವಿಗಾಱ, ಸುಖವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವವನು G.).

ಸೊಂಕಿಲ್ sŏṅkil. Touching, touch (Čpr. 7, 94).

ಸೊಂಕು sŏṅku. 1. = ಸೊಕ್ಕು 4, ಸೋಕು 1. To touch, to come in contact with; to come near; to taint, to infect (ಸ್ಪರ್ಶನ Šmd. Dh.; Čpr. 6, 83; 7, after 70; 7, 94; 8, after 4; Bp. 35, 5; 38, 11; 39, 31; 40, 10; 55, 28. 35; 57, 16. 68; 58, 56; Bh. 3, 13, 16. 32; 6, 2, 2; Ršv. 4, 14; J. 3, 36; 8, 16; 11, 19; 21, 20; 30, 23; see ತನಿ-; Tĕ. ಚೆನಕು, ಚೆನುಕು; *cf.* ತೊಡಕು). ಬಿಟ್ಟನ್ಚೆತ್ತೆಸೆವಣ್ಣಿಯ ಸಙ್ಕುಳಮುನ್ ತೊಣ್ಣುಗೆಡೆವ ಶುಕಶಾರಿಕೆಯಂ ಸೊಙ್ಕಿ ಬಲಿವನ್ದು ತೀಡುವ ತೆಙ್ಕಣ ಗಾಳಿಯುಮ್ ಇವೇವಮ್ ಮನಙಿಳ್ಗೊಳಿಸಿದುವೋ? (Šmd. 24). ಚಿತ್ತಭವಗ್ರಹದ ಸೊಂಕೆ (164).

ಸೊಂಕು sŏṅku. 2. = ಸುಂಕು 2, ಸೊಕ್ಕು 5, ಸೋಕು 2. Touching, touch, etc. (Čpr. 4, 78; 7, 78; 8, 56. 66; Abh. P. 7, 47; 9, 153; Ššv. 5, 54; J. 2, 16; 6, 32; 25, 51; My.; see ಮೆಯ್-). ವಾಯುವಿನ ಸೊಂಕಿನೊಳು ತೀಡೆನಿಕು (Šm. 94). — ಸೊಂಕುರೋಗ. An infectious disease (My.; T. ತೊತ್ತುವ್ಯಾಧಿ, ತೊಟ್ಟು-).

ಸೊಂಕುವಿಕೆ sŏṅkuvikĕ. Touching, etc. (ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಪೃಕ್ತಿ Si. 389).

ಸೊಜ್ಜಿಗೆ sŏjjigĕ. = ಸಜ್ಜಿಗೆ, etc. (My.).

ಸೊಟಕ್ sŏṭak. A sound produced in sneezing. — ಸೊಟಕ್ ಸೊಟಕ್. rep. (S. Mhr.).

ಸೊಟಕ sŏṭaka. = ಸಟುಕೆ, etc. (My.; Si. 310).

ಸೊಟ್ಟ sŏṭṭa. = ಚೊಟ್ಟ, etc., ಸೊಟ್ಟೆ. Crookedness, curvedness (ಅನೃಜು, ಡೊಂಕು, ಮುಱಿ G.). — ಸೊಟ್ಟಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bandy-leg (My.). — ಸೊಟ್ಟಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. A crump hand (My.). — ಸೊಟ್ಟಗೆರೆ. A crooked line (B. 3, 97). — ಸೊಟ್ಟಬಾಯಿ. A wry mouth (My.). — ಸೊಟ್ಟಮೋಱೆ. A wry face (My.).

ಸೊಟ್ಟಗೆ sŏṭṭagĕ = ಚೊಟ್ಟಗೆ. Crookedly, crooked; crookedness (My.).

ಸೊಟ್ಟು sŏṭṭu. = ಸೊಟ್ಟ, etc., ಸೊರಟು (My.; ಅರಾಲ, ಡೊಂಕ G.). ರೋಗದಿನ್ದ ಬೆನ್ನು ಅಥವಾ ಮೋಱೆ ಸೊಟ್ಟು ಆದವ (ನ್ಯುಬ್ಜ G.). ಕೆಲವು ಜನರ ಕೆಯ್ ಕಾಲು ಸೊಟ್ಟಾಗುತ್ತವೆ (B. 4, 223). ಒಲೆ ಸೊಟ್ಟಾದರೆ ಒದನೆಕಾಯಿ ಬೇಯದೇ? (Prv.).

ಸೊಟ್ಟೆ sŏṭṭĕ. = ಸೊಟ್ಟ, (Tĕ.). ಸೊಟ್ಟೆಯಾಗಿರುವದು (ಅರಾಲ, ವೃಜಿನ, ಜಿಹ್ಮ, ಊರ್ಮಿಮತ್, ಕುಂಚಿತ, ನತ, ಆವಿದ್ಧ, ಕುಟಿಲ, ಭುಗ್ನ, ವೇಲ್ಲಿತ, ವಕ್ರ Si. 3[illegible] ಸೊಟ್ಟೆ[illegible] ವದ [illegible] (ಕೃತ್ರಿಮ[illegible]

111); ಕಾಲು ಗುಣ್ಡಾಗಿಯೂ ಸೊಟ್ಟೆಯಾಗಿಯೂ ನಿಲ್ಲೋಣ (ಮಣ್ಡಲ 288). — ಸೊಟ್ಟೆಕೊಮ್ಬು. A bent horn. ಸೊಟ್ಟೆಕೊಮ್ಬಾಳಳು (ವಕ್ರಶೃಂಗೆ Si. 321).

ಸೊಡ sŏḍa. = ಸುಡು 2, etc. Burning. — ಸೊಡಬಲಿ. A cemetery (Ct. I, 13, o. r. ಸುಡುಬಲಿ). — ಸೊಡವಲಿ. -ಬಲಿ. = ಸೊಡಬಲಿ. (ಮುಸಣವಟ್ಟಿ Kk. 78, o. r. ಸೋಡಬಲಿ).

ಸೊಡರ್ sŏḍar. = ಜೊಡರ್, ಸೊಡರು, ಸೊಡಲು. A lamp (ದೀಪ, ಪ್ರದೀಪ Nr.; Čpr. 1, 113; 4, 45; Abh. P. 3, after 75; 3, 149; Bp. 3, 6; 26, 26; 37, 25. 34; 51, 37; 60, 42; Ršv. 5, 52; J. 13, 59; 23, 50; 24, 50; 29, 10; 31, 62; T. ಚುಡರ್, Tu. ತುಡರ್; *cf.* ಚೂಪು 1, ಸುಡು 1; see ಕಣ್ಜೊಡರ್, ತಣ್-, ತುಡು-, ತೂಗುಂ-, ಬಾನ-). ಗಾಳೀ ಸೊಡರ್ (Šš. 74). — ಸೊಡರಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Grains of rice charred at a lamp. (ತಿಶುವಿಗೆ) ಹೆಚ್ಚು ನೀರೆಱೆದು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್, ಒಚ್ಚೆಱಿಗುದುಕುಲದಲಿ ತನುವನು ಮುಚ್ಚಿ, ಸೊಡರಕ್ಕಿಯಲಿ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಒಲವಿನಲಿ ಹರಸಿ (Prll. 3, 26). — ಸೊಡರ್ಗಮ್ಪು. -ಕಮ್ಪು. The smell of a burning lamp (J. 33, 18). — ಸೊಡರ್ಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. The end of the flame of a lamp (Čpr. 8, 99). — ಸೊಡವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The light of a lamp (J. 29, 10).

ಸೊಡರು sŏḍaru. = ಸೊಡರ್. (Bp. 50, 54; J. 24, 26; Bh. 1, 16, 15; My.; ದೀಪ G.). See Sp. s. ಲಂಚ.

ಸೊಡಲು sŏḍalu. = ಸೊಡರು. ಸೊಡಲ ನಾತ (My.).

ಸೊಡ್ಡಳ sŏḍḍaḷa. = ಸೊಡ್ಡಾಳ. Šiva (Bp. 54, 3). — ಸೊಡ್ಡಳದೇವ. N. (Bp. 53, 15). — ಸೊಡ್ಡಳದೇವಬಾಯಯ್ಯ. N. (Bp. 9, 42). — ಸೊಡ್ಡಳದೇವಬಾಚರಸ. N. (Bp. 53, 31). — ಸೊಡ್ಡಳದೇವಬಾಚರಸಯ್ಯ. N. (Bp. 53, 1). — ಸೊಡ್ಡಳಬಾಚರಸ. N. (Bp. 54, 80). — ಸೊಡ್ಡಳಬಾಚಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 1). — ಸೊಡ್ಡಳಬಾಚಿರಾಜ. N. (Bp. 47, 38; 54 sum.; 54, 84). — ಸೊಡ್ಡಳಲಿಂಗದೇವ. N. (Bp. 54, 27).

ಸೊಡ್ಡಾಳ sŏḍḍâḷa. = ಸೊಡ್ಡಳ. — ಸೊಡ್ಡಾಳದೇವ. N. (V. 37, 83).

ಸೊಣಕ sŏṇaka. = ಸೊಣಗ. (My.). — ಸೊಣಕಪ್ಪನಾಯಕ. The chief of father-dogs, a big dog. ಸೊಣಕಪ್ಪನಾಯಕರು ಬನ್ದರು; ನಡವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕೊಣ್ಡು, ದಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚಿದರು (Prv.).

ಸೊಣಗ sŏṇaga. Tbh. of ಶುನಕ (Šmd. 364; ಪೇರಡಿ Čt. II, 59; V. 38, 50. 55).

ಸೊಣಗು sŏṇagu. = ಸೊಣಗ. (ಪೇರಡಿ, ಜಾಯಿಲ, ಕುಕ್ಕುರ, ಶುನಿ Šs.).

ಸೊಣಡುಹ sŏṇaḍuha. Retreating, taking flight (Tĕ. ಸುರುಗು, to take flight, retreat; ಜುಡುಗು, ಜುಣುಗು, ಸುಣುಗು, ಸುನುಗು, to retire, withdraw, retreat; T. ಚುಣಂಗು, to cringe, wheedle; to grow lean; *cf.* ಜುಣುಗು 1). ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೊಣಡುಹ (ಪ್ರದ್ರಾವ, ಉದ್ರಾವ, ಸನ್ದ್ರಾವ, ಅಪಕ್ರಮ, etc. Nr.).

ಸೊಣೆ sŏṇĕ. To strike with the fingers, etc. (ಅಂಗುಲಿಪ್ರಹರಣ Šmd. Dh.). **2,** to point at a person with both forefingers and then put them to the corners of the mouth, as a sign of mockery (My.; *cf.* ಸುಟ್ಟು 2?). (T. ಚುಣ್ಡು, to project marbles by a fillip; M. ಚೊಟ್ಟು, to rap with the knuckles, knock with the finger).

ಸೊಣ್ಟ sŏṇṭa. The hip, the loins, the waist (ಕಟಿ, ಶ್ರೋಣಿಫಲಕ Si. 208; ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯ, ಅವಲಗ್ನ, ಡೊಂಕ, ಸೊಟ 210; ಕಟ 414; ಮಧ್ಯ 447; My.; Tĕ. ಶುಣ್ಟಿ, ತೊಣ್ಟಿ, the joint of the hip; plural ತುಣ್ಟ್ಲು, ತೊಣ್ಟ್ಲು, the hips or loins; T. ತುಣ್ಡು, the back; *cf.* ತುಡು [illegible] [illegible]

ನಿತಮ್ಬ, ಚೆಟ್ಟ ಪಿಟಿ Si. 115); ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟವರು ಸೊಣ್ಟದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಕೊಳ್ಳುವ ತಂಗುಪಟ್ಟಿ (ಸಾರಸನೆ, ಅಥಿ ಕಾಂಗ 279). ಸೊಣ್ಟ ಮುಟಿದ ಮೇಲೆ ನೆಣ್ಟರಿಲ್ಲ, ಗಣ್ಟಲು ಮುಟಿದ ಮೇಲೆ ರಾಗವಿಲ್ಲ.—ಗಣ್ಟು ಪರರ ಕೆಯ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸೊಣ್ಟಾ ಮುಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.—ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಸೊಣ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸಾಧಕಾ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯ ಮುದುಕೀ ಸೊಣ್ಟ ಮುಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಸೊಣ್ಟರ sŏṇṭara. = ಸುಟ್ಟುರೆ, etc. — ಸೊಣ್ಟರಗಾಳಿ. = ಸುಟ್ಟುರೆಗಾಳಿ. (My.; G.).

ಸೊಣ್ಟಿ sŏṇṭi. Tbh. of ಶುಣ್ಠಿ. (My.; Tĕ.; Si. 335; see ಅಗುಳು-, etc.).

ಸೊಣ್ಡ sŏṇḍa. = ಸುಣ್ಡ, ಸೊಣ್ಡಿ, ಸೊಣ್ಡೆ. Tbh. of ಶುಣ್ಡ. — ಸೊಣ್ಡಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸುಣ್ಡಿಲಿ. The musk shrew, Sorex myosurus (Bd.).

ಸೊಣ್ಡಲು sŏṇḍalu. = ಸೊಣ್ಡಿಲು. (My.).

ಸೊಣ್ಡಿ sŏṇḍi. = ಸೊಣ್ಡ, etc. (B. 5, 238). ಸೊಣ್ಡೀ ಇಲಿ (ಚುಚ್ಚುನ್ದರ, ದಿವಾನ್ಧಕ, ದೀರ್ಘತುಣ್ಡಿ G.).

ಸೊಣ್ಡಿಲು sŏṇḍilu. = ಸುಣ್ಡಿಲು, etc. (My.; Si. 269. 453). — ಸೊಣ್ಡಿಲಿಲಿ. -ಇಲಿ. = ಸುಣ್ಡಿಲಿಲಿ. (Mr. 278).

ಸೊಣ್ಡೆ sŏṇḍĕ. = ಸುಣ್ಡೆ. The plant Solanum pubescens Lin. (My.); the plant Solanum melongena (? ಚಿತ್ತರಟೆ, ರುಚಿ, ಸಿಂಹಿಕೆ Mr. 130); the small tree or shrub Solanum verbascifolium Lin. (St. & Pl.).

ಸೊಣ್ಡೆ sŏṇḍĕ. = ಸೊಣ್ಡ, etc. (B. 4, 22). ಆನೆಯ ಸೊಣ್ಡೆಯ ತುದಿ (ಪುಷ್ಕರ); ಆನೆಯ ಸೊಣ್ಡೆ (ಹಸ್ತ G.).

ಸೊಣ್ಡ್ಲು sŏṇḍlu. = ಸೊಣ್ಡಿಲು, etc. (My.).

ಸೊತ sŏta. Tbh. of ಸ್ವತಃ. (My.).

ಸೊತನ್ತ್ರ sŏtantra. Tbh. of ಸ್ವತನ್ತ್ರ. (My.).

ಸೊತನ್ತ್ರಿಕೆ sŏtantrikĕ. Tbh. of ಸ್ವತನ್ತ್ರಿಕೆ. (Bp. 35, 26).

ಸೊತ್ತ sŏtta. = ಸೊತ್ತು, etc. (My.).

ಸೊತ್ತಿ sŏtti. = ಚೊತ್ತಿ. (My.).

ಸೊತ್ತು sŏttu. = ಚೊತ್ತು, etc., ಸೊತ್ತ. (My., T. ಚೊತ್ತು).

ಸೊತ್ತು sŏttu. (Tbh. of ಸ್ವತ್ವ). Property, goods (My.; Tĕ.).

ಸೊದೆ sŏdĕ. Tbh. of ಸುಧೆ (Šmd. 355; Nr.; Čt. II, 44; Kk. 10*b*; Grj. 2, 82). — ಸೊದೆವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The whiteness of chunam-plaster (Čpr. 3, 81).

ಸೊನ sŏna. Tbh. of ಸ್ವನ (J. 3, 4).

ಸೊನಾಯಿ sŏnâyi. = ಸುನಾಯಿ. (Tĕ.; R.).

ಸೊನೆ sŏnĕ. The watery juice that exudes from the stalk of the mango fruit and of the fruit of the marking-nut tree (My.; Tĕ.; M. ಚುನೆ, to ooze out; see ಜನಿ, ಜನೆ, ಜನಿ).

ಸೊನ್ತ sŏnta. Tbh. of ಸ್ವನ್ತ. (My.; Tĕ., T.).

ಸೊನ್ದಿ sŏndi. A profligate or unchaste person (male, female, or neuter, Šmd. 109; ಸಿತಗ, ಪೊಲದಿ Šmd. II, o. r. ಸೊನ್ದೆ; *cf.* ಸುನ್ದು 1 & 2, and Sk. ಚುನ್ದಿ). See ಕಡು ಸೊನ್ದಿ s. ಬಕ್ಕಮ್ಬಯಲ್.

ಸೊನ್ನ sŏnna. = ಸೊನ್ನೆ 1. (ಸ್ವರ್ಣ G.).

ಸೊನ್ನಗಾಱ sŏnna-gâṟa. A goldsmith (My.; ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯುರವ, ಸ್ವರ್ಣಕಾರ, ಅಕ್ಕಸಾಲೆ G.; Mhr., H. ಸೋನಾರ).

ಸೊನ್ನಲಿಗೆ sŏnnaligĕ. (fr. ಸೊನ್ನೆ 2). = ಸನ್ನಲಿಗೆ. Roundness; what is round (ಬಟ್ಟಿತು Kk. 48, o. r. ಸನ್ನಲಿಗೆ). — ಸೊನ್ನಲಿಗೆ ಪುರ. N. (Bp. 5, 42; 10, 10). — ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯ ಪುರ. = ಸೊನಲಿಗೆಪುರ. (Bp. 53, 27).

ಸೊನ್ನಾರ sŏnnâra. Gilt, gilding (My.; Mhr., H. ಸೋನೇರೀ, golden).

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. = ಸನ್ನೆ. A lever. — ಸೊನ್ನೆಕೋಲು. = ಸೊನ್ನೆ. (ಅಂಕೆ, ತಱುಮ್ಬು, ಸನ್ನೆಕೊಲು G.).

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. 1. = ಸೊನ್ನ. Tbh. of ಸ್ವರ್ಣ (Šmd. 356). Gold (ಸ್ವರ್ಣ Čt. I, 32; II, 59; ಸುವರ್ಣ Kk. 47; ಕಸವರ Šm. 68. 99). — ಸೊನ್ನೆವರದ. -ಪರದ. A dealer in gold, a money-changer (ಚಿನ್ನವರದ Šs.; ಪೊಮ್ಬರದ Kk. 35; Šm. 67; V. 4, 80). — ಸೊನ್ನೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. The mountain Mêru (ಮೇರು Šs.). — ಸೊನ್ನೆವೆಟ್ಟುವಿಲ್ಲ. -ಬಿಲ್ಲ. Šiva (ಈಶ್ವರ Šm. 2).

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. 2. Tbh. of ಶೂನ್ಯ (Šmd. 19; Šs.; Kk. 48; Šm. 67). A cypher or dot representing the anusvâra (ಬಿನ್ದು, ಅನುಸ್ವಾರ Šmd. 19. 26; ಬಿನ್ದು Šm. 99); a cypher or zero (see Mr. s. ನಥ).

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. 3. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (B. 3, 11; 5, 25). ಹೆಗ್ಗಳ್ಳ ಎತ್ತಿಗೆ ಹರಿ! ಎನ್ದದ್ದು ಒನ್ದೇ ಸೊನ್ನೆ (Prv.).

ಸೊಪಚ sŏpača. Tbh. of ಶ್ವಪಚ. (Bp. 57, 2). — ಸೊಪಚಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 25, 4; 57, 1).

ಸೊಪ್ನ sŏpna. Tbh. of ಸ್ವಪ್ನ. (My.).

ಸೊಪ್ಪಳ್ sŏppaḷ. = ಸೊಪ್ಪುಳ್, q. v.

ಸೊಪ್ಪಿ sŏppi. (= ಸೊಪ್ಪೆ?). — ಸೊಪ್ಪಿಯಲ್ಲಮದೇವ. -ಅಲ್ಲಮದೇವ. N. (Bp. 58, 12).

ಸೊಪ್ಪಿಸು sŏppisu. To cause to slacken, languish or sink away (J. 13, 50). ಸೊಪ್ಪಿಕ್ಕುಂ (Šmd. 269, adduced as a bad formation); ಸೊಪ್ಪಿಸಿದಂ (274).

ಸೊಪ್ಪು sŏppu. 1. To slacken: to repress, to check (ನಿವಾರಣ Šmd. Dh.).

ಸೊಪ್ಪು sŏppu. 2. Slackness; weakness; languishing, sinking away (*cf.* ಸೊಕ್ಕು 3; M. ಚುರುಗು, to be stupefied, slightly intoxicated, giddy; Tĕ. ಸೊರಗು, swoon, fainting; *cf.* also ಸೊರಗು). See ಗಱ-. **2,** = ಬಹುರೇಖೆ, q. v. (Čt. I, 66). — ಸೊಪ್ಪಾಗು. -ಆಗು. To slacken (v. i., as cloth, paper, feathers, the lips, My.; Bh. 6, 4, 141; J. 11, 25); to lose cohesion (as a mark on the forehead, J. 10, 50); to grow weak (My.); to languish, to pine, to sink away, to droop (Abh. P. 4, 13; Grj. 4, 84). ಸೊಪ್ಪಾದಂ (ಅಙ್ಗಿದಂ); ಸೊಪ್ಪಾದುದು (ತೊಟ್ಟುಱ, ಕುಱಿಕಲ್ Šmd. I). — ಸೊಪ್ಪು ಸೊವಡು. reit. ಸೊಪ್ಪು ಸೊವಡಾಗು. -ಆಗು. = ಸೊಪ್ಪಾಗು. (V. 31, 19).

ಸೊಪ್ಪು sŏppu. 3. = ತೊಪ್ಪಲು, etc., ಸಪ್ಪು. Foliage; a vegetable, a herb, greens; covering, bark (C.; ತೊಪ್ಪಲು G.; Bp. 20, 14; 43, 36; 58, 43; M. ಚಪ್ಪು, ತೋಲ್). ಮರದ ಹೊಱಸೊಪ್ಪು (ತ್ವಚ್, ವಲ್ಕ, ವಲ್ಕಲ Hlâ.). ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪು (Si. 112); ಸೊಪ್ಪಿನ ಕಾವು (ಕಡಮ್ಬು, ಕಲಮ್ಬು 310); ಸೊಪ್ಪಿನ ದಣ್ಟು (ನಾಡಿ 417); ಸೊಪ್ಪನುಟ್ಟ ಬೇಡನು (ಶಬರ 341). ಆನೆ ತಿನ್ವ್ಬೋದು ಸೊಪ್ಪು, ಇರುವೆ ತಿನ್ವ್ಬೋದು ಸಕ್ಕರೆ (Prv.). — ಸೊಪ್ಪರೆ. -ಅರೆ. To crush like foliage (J. 22, 25). — ಸೊಪ್ಪುಕುಡುಗೋಲು. A small sickle or knife for cutting vegetables (My.). — ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To beat the under-brush or bushes (for game). ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುವುದು (ಪಪ್ಪಕಂ Šm. 30). — ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟುಹ. -ಕುಟ್ಟುಹ. Beating the bushes (ಪಪ್ಪಕ Šmd.

II). — ಸೊಪ್ಪುಮೇಲೋಗರ. Boiled and seasoned vegetables (My.). — ಸೊಪ್ಪುಸದೆ. Leaves and litter (My.). — ಸೊಪ್ಪುಸೊಗಡು. reit. = ಸೊಪ್ಪು. (Bp. 16, 22; 43, 36). — ಸೊಪ್ಪುಸೊಪ್ಪು. rep. (J. 28, 41).

ಸೊಪ್ಪುಳ್ söppuḷ. = ಸಪ್ಪುಳ್, etc., ಸೊಪ್ಪಳ್, ಸೊಪ್ಪಳ. A sound, a noise (ಅಬ್ಬರ, ದನಿ, ಸರ, ಗಾವರ, ಗಾವಳಿ, ಉಲಿ, ಧ್ವಾನ Šm. 30; Kk. 25, o. r. ಸೊಪ್ಪಳ್; ದನಿ Kk. 94; J. 30, 29; Râm. 6, 53, 86).

ಸೊಪ್ಪುಳ söppuḷa. = ಸೊಪ್ಪುಳ್. (ಧ್ವನಿ G.).

ಸೊಪ್ಪೆ söppĕ. The straw of the various kinds of millet (B. 4, 42. 43; Tĕ. ಜೊಪ್ಪ).

ಸೊಬಗು söbagu. Tbh. of ಸುಭಗ (Šmd. 355). Beauty, charm, loveliness, etc. (ಚಕ್ಷುಷ್ಯ, ಸುಭಗ Hlâ.; ಗಾಡಿ, Čt. I, 14; ನೀಟಿತೆ I, 77; ನಿಟಿತೆ, ಗಾಡಿ, ಸುಭಗತೆ Kk. 54; ಗಾಡಿ, ಚೊಕ್ಕಟು, ಗರಗರಿಕೆ, ನಿಟಿತೆ, ಸುಭಗ Šm. 47; Čpr. 5, 125. 134; 7, after 62; Grj. 4, 57; Prll. 3, 2. 4. 31; Bp. 26, 32; 44, 33; 50, 5; J. 2, 48; 6, 21; 28, 18; Čh. IV, 2, 60). ಸೊಬಗಿನಾಗರಮ್ ಎಲ್ಲಿದಂ (Šmd. 136). ಸೊಬಗುಳ್ಳವಳಿ ಪೆಣ್! (174). ಸೊಬಗಿಡಿದ ತತ್ವಮುಂ (Kk. 100). See Sp. s. ಹೀನತನ. — ಸೊಬಗ. -ಅ 3. = ಸುಬಗ. A beautiful, charming, etc. man (Bp. 1, 33; Rsv. 13, 104). — ಸೊಬಗುವಡು. -ಪಡು. = ಸೊಬಗುವಡೆ. (J. 30, 17). — ಸೊಬಗುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get beauty or charm (J. 6, 25). — ಸೊಬಗುವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಸೊಬಗುವಡೆ. (Grj. 2, after 106; Bp. 11, 40).

ಸೊಮ್ಪಗೆ sömpagĕ. Nicely, beautifully; nice, etc. (My.; ಚನ್ನಾಗಿ G.).

ಸೊಮ್ಪು sömpu. = ಸಮ್ಪು. Beauty, elegance, charm, grace (C.; B. 3, 37; Grj. 10, 115; Bp. 6, 8; 32, 39; Č. Bp. 5, 5; Šsv. 1, 10; 2, 61; J. 2, 65; 6, 19. 32; 15, 17; 17, 4; 29, 28; Bh. 1, 5, 8; Tĕ.; T. ತುಪ್ಪು; *cf.* ಸೊಗಸು 2). ಬೆಳಗೆಮ್ಪಿನ ಸೊಮ್ಪನ್ (o. r. ಪೆಮ್ಪನ್) ಅಳ್ದ ಬಾಯ್ದೆಱೆ (Šmd. 78). ದೇಶೀಯಕಮರ್ದ ಸೊಮ್ಪು (Kk. 3). — ಸೊಮ್ಪುಗಱೆ. -ಕಱೆ. To shower beauty (Šsv. 2, after 42). — ಸೊಮ್ಪುದೀವು. -ತೀವು. Beauty to abound (J. 3, 24). — ಸೊಮ್ಪುದೋಱುಸು. -ತೋಱುಸು. To exhibit beauty (J. 6, 19). — ಸೊಮ್ಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get beauty (Rsv. 10, after 29). — ಸೊಮ್ಪುವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಸೊಮ್ಪುವಡೆ. (J. 3, 17).

ಸೊಮ್ಪುಳಿ sömpuḷi. Probably a mistake for ಪೊಮ್ಪುಳಿ, q. v. (ಪೆಮ್ಪು, ಆದಂ, ಅಯ್ದೆ, ಅಗ್ಗಳ, etc., ಅತಿಶಯ Ks.).

ಸೊಮ್ಬ sömba. = ಸುಮ್ಬ. (ಅಲಸ, ಶೀತಕ, ಮನ್ದ, ಜಡ, ಜಹ್ಮ, ಮನ್ಥರ Hlâ.; ನಾಮ್ಬ, ಅಲಸುಗೆಗಾಱ Kk. 38; ನಾಮ್ಬ, ಅಲಸುಗಾಱ Šm. 47).

ಸೊಮ್ಮು sömmu. (fr. ಸ್ವಂ). Own, one's own; property, wealth, riches (Prll. 3, 30; Bp. 31, 29; 47, 56; Bh. 1, 8, 55; V. 40, 27. 34; Tĕ.; T. ಚೊಂ).

ಸೊಯಂ söyaṁ. Tbh. of ಸ್ವಯಂ. (Bp. 61 sum.; My.).

ಸೊಯಂವರ söyaṁvara. Tbh. of ಸ್ವಯಂವರ. (Râm. 3, 2, 17).

ಸೊರ söra. 1. Tbh. of ಸ್ವರ 2. (My.; Tĕ.).

ಸೊರ söra. 2. Tbh. of ಸುರ. (Č. Bp. 33, 18).

ಸೊರಗು söragu. To wither, to grow dry or sapless (J. 19, 32); to languish, to sink away (Č. Bp. 19, 31); to grow lean or meagre (C.; Tĕ. ಸುರುಗು, ಸೊರುಗು, ಸ್ರುಕ್ಕು; ಕೊರಗು G.; *cf.* ಸುಕ್ಕು 1, ಸುರುಗು, ಸೊಪ್ಪು 2, ಸೊರ್ಕು 1). ತುಡುಗ ಆವು, ನೀನು ಇಷ್ಟು ಯಾಕೆ ಸೊರಗಿದ್ದೀ? ಎನ್ನು, ಆ ಸಭ್ಯ ಆಕಳನ್ನು ಕೇಳಿತು (B. 3, 22). ಹೊಟ್ಟೆಯು ಸೊರಗಿ, ಎಲವಿನ ಪಂಜರ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು (5, 94). ಮಗನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿದ ಚಿನ್ತೆಯಿನ್ದ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಸೊರಗಿದನು (5, 209).

ಸೊರಟ söraṭa. Tbh. of ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ (Šmd. 356. 370).

ಸೊರಟು söraṭu. = ಸುಟ್ಟು 3, ಸೊಟ್ಟ, etc. The state of being contracted, shrivelled, as a leaf; that of being crooked, as a bamboo pole or wood (My.; see ಸುರುಟು, ಸುರುಣ್ಟು).

ಸೊರಟೆ söraṭĕ. N. of a plant (ಗೊರಳೆ Mr. 135).

ಸೊರಣೆ söraṇĕ. Tbh. of ಸ್ಮರಣ. (Č. Bp. 19, 31).

ಸೊರಣ್ಟು söraṇṭu. (Šmd. 48). = ಸೊರಟು (?).

ಸೊರಹು sörahu. 1. (fr. ಸೊರ 1). To utter, to speak, to say (Bh. 3, 8, 13; 4, 3, 28; Râm. 4, 3, 9).

ಸೊರಹು sörahu. 2. Sounding, talking, prating, etc. — ಸೊರಹ. -ಅ 3. A loquacious man, etc. (ಗಱಿವ Šmd. I, o. rs. ಸ್ವರಹ, ಸ್ವರಹುವ).

ಸೊರಹುಗಾಱ sörahu-gâṟa. A talkative man, etc. (ಪುಲ್ಲಿಗ Čt. I, 59).

ಸೊರೆ sörĕ. 1. = ಸೋರೆ 1. The bottle-gourd, Lagenaria vulgaris Ser. (ದುಗ್ಧಿಕೆ, ತುಮ್ಬಿ, ಅಲಾಬು Mr. 148; ಕಟಾಹ Nn. 107; when hollowed and dried, it is put also under the neck of a lute, Grj. 3, 98). See ಕಯ್ದು-. — ಸೊರೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To fasten a gourd (to a lute, J. 22, 24).

ಸೊರೆ sörĕ. 2. The milk collected in the udder of cows or buffaloes (My.; see ತೊರೆ 1). — ಸೊರೆ ಬಿಡು. To let down that milk, to give milk (My.).

ಸೊರ್ಕು sörku. 1. = ಸೊಕ್ಕು 2. To grow intoxicated, etc.; to grow proud (ಉನ್ಮಾದ Šmd. Dh.; Rsv. 9, 51; Šsv. 2, 14).

ಸೊರ್ಕು sörku. 2. = ಸೊಕ್ಕು 3. Infatuation, etc.; torpor, etc.; pride (Šmd. 250; Čpr. 8, 69; Grj. 2, 106; Rsv. 5, 128; *cf.* ಸುರ್ವು). 2, = ಸೊರ್ಕುಮರ್ದು (Rsv. 5, after 114). — ಸೊರ್ಕಱ. -ಅಱ. To lose (one's) pride (Grj. 6, 80). — ಸೊರ್ಕಾನೆ. -ಆನೆ. (Šmd. 93). = ಸೊಕ್ಕಾನೆ. — ಸೊರ್ಕುಗೆಸಱ. -ಕೆಸಱ. Musk (Rsv. 2, after 8). — ಸೊರ್ಕುಗೋಗಿಲೆ. -ಕೋಗಿಲೆ. (Ss.). = ಸೊಕ್ಕುಗೋಗಿಲೆ. — ಸೊರ್ಕುಮರ್ದು. A powder used to stupefy (beasts or birds, Rsv. 5, 52; T., M. ಚೊಕ್ಕುಪೊಡಿ).

ಸೊರ್ಗ sörga. Tbh. of ಸ್ವರ್ಗ 1. (My.). ಸೊರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಸೊಸೇ ಹಮ್ಬಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಸೊಲ್ söl. 1. = ಸೊಲ್ಲು 1. To say, to speak, to tell. (T. ಚೊಲ್ಲು, ಚೊಟ್ಟು; M. ಚೊಲ್ಲು, ಚೆಲ್ಲು; Tĕ. ಚೆಪ್ಪು; *cf.* ಸೆಲೆ 1). ಸೊಲ್ವ (J. 28, 20).

ಸೊಲ್ söl. 2. = ಸೊಲ್ಲು 2. A word (Šmd. 389 Cm.; Čt. II, 97; Abh. P. 3, 9; Bp. 9, 9; J. 4, 4; 6, 18; 21, 4; T. ಚೊಲ್, ತೋಲ್, ತೋಟ್ಟು; M. ಚೊಲ್; Tĕ. ಸೊಲ್ಲು).

ಸೊಲಗೆ sölagĕ. = ಸೊಲಿಗೆ, ಸೊಲ್ಲಗೆ, ಸೊಲ್ಲಿಗೆ. A measure of capacity, equal to one-fourth of a Kuḍava or of a balḷa (My.; Bp. 33, 13; Tĕ. ಸೋಲೆ; *cf.* Sk. ಚುಲುಕ). ಸೊಲಗೆ ಅಳಿಯುಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಕಣಿ ಅಳಿಯುವನೇ? (Prv.).

ಸೊಲಿಗೆ sŏligĕ. = ಸೊಲಗೆ, etc. (My.; ನಿಕುಂಚಕ Si. 329; ಆಢಕ G.). ಅಱವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸೊಲಿಗೆ (ಕುಲ್ಯ); ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸೊಲಿಗೆ (ಭಾರ); ಹದಿನಾಱು ಸೊಲಿಗೆ (ತೂರ್ಪ G.).

ಸೊಲ್ಲಗೆ sŏllagĕ. = ಸೊಲಗೆ, etc. (ನಿಕುಂಚಕ Nr.; see Mr. s. ಪಾಗ).

ಸೊಲ್ಲಿಗೆ sŏlligĕ. = ಸೊಲಗೆ, etc. (Bp. 1, 23; 27, 52). — ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಲ್. A solligĕ-ful of milk (Bp. 58, 24).

ಸೊಲ್ಲಿಸು sŏllisu. To speak, to say, to tell (ಪೇೞ್ Śmd. 150. 385 Cm.; Čpr. 3, 62; Śm. 46); to cause one's self to be said, to be said (Śm. 49); to cause to speak, to have said or told. ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಭೇದವನ್ ಅಱಿದೊಡೆ ಕಿಱಿಯ ತಾನ್ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಹಿರಿಯ! (Sp.).

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 1. = ಸೊಲ್ 1. P. p. ಸೊಲ್ಲಿ. See Bp. 2, 29; 40. 89; 45, 41; 54, 34, 58, 32; 61, 8.

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 2. = ಸೊಲ್ 2. (Bp. 47, 32; My.). ಹಲ್ಲು ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಸೊಲ್ಲು ಸೋಜಿಗಮಲ್ಲ, ಕೊಲ್ಲದೆ ಮೃಗವ ಹಿಡಿಯುವದು ಲೋಕದೊಳಗೆಲ್ಲ ಠಾವಿನೊಳು (a net, Sp.). — ಸೊಲ್ಲುವೆಣ್. -ಪೆಣ್. Sarasvatî (ಶಾರದೆ Kk. 9). — ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲು. rep. (J. 16, 21). ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ನಲ್ಲನಾದರೆ ಸಾಯೋ ಪರಿಯನ್ತರ ಎಷ್ಟು ನಲ್ಲರು? (Prv.).

ಸೊವಡು sŏvaḍu. = ಸೊಗಡು 1. A sharp smell; smell in general (ಸೊಗಡು, ಹಸುಕು, ನಾತ, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Śm. 23, o. r. ಸೊಗಡ; ನಱು, ಸವುಸವ, ಮುಗಮುಗಿಸಿತು, ನಾನ್ತ, ವಾಸನೆ Kk. 55, o. r. ನಾತ; ನಱು, ಸವುಸವ, ಕಮ್ಪು Čt. II, 45; Čpr. 9, after 102; Grj. 2, after 106; 9, 32; Śśv. 3, 45). ಸೊವಡುವೊನ್ದು or ಸೊವಡೊನ್ದು (Śmd. 63. 67).

ಸೊವಾಸಿಣಿ sŏvâsiṇi. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ. (ಸವಾಷ್ಣಿ G.).

ಸೊಸಣಿ sŏsaṇi. N. of a female daitya. ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ, ವಣಾರ, ಭೈರವ, ಮಯ್ಲಾರ, ಬೆನಕ, ಕಾರ್ತಿಕೇಯ, ಭಗವತಿ, ಬಲಾರಿ, ಕಾಳಿ, ಮಹಾಕಾಳಿ, ಚಣ್ಡಿ, ಚಾಮುಣ್ಡಿ, ಮಾರಿ, ಮುಸಣಿ, ಸೊಸಣಿ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರಂಗಳ್ (Sâstrasâra in W. v. 1259).

ಸೊಸನ್ತ್ರ sŏsantra. Tbh. of ಸ್ವತನ್ತ್ರ. (My.).

ಸೊಸಮಯ sŏsamaya. Tbh. of ಸ್ವಸಮಯ. (Bp. 59, 52).

ಸೊಸಿ sŏsi. = ಸಸಿ 2. Young plants (My.).

ಸೊಸೆ sŏsĕ. Tbh. of ಸ್ನುಷೆ (Śmd. 368; Nr., Hlâ., Si. 184; C.). Plurals ಸೊಸೆವಿರ್ (Śmd. 120), ಸೊಸೆನ್ದಿರು (ಲ.; B. 2, 20), ಸೊಸೆಯರು (My.). ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಮಾತು, ಸೊಸೆಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.— ಒನ್ದು ಅತ್ತೇ ಕಾಲ, ಒನ್ದು ಸೊಸೇ ಕಾಲ.—ಅತ್ತೆಗೆ ಒನ್ದು ಕಾಲ, ಸೊಸೆಗೆ ಹಲವು ಕಾಲ.— ನಿಯಮಿಸಲಾಱದ ಸೊಸೆಗೆ ಪಾಯಸವೇ ಕಹಿ.— ಬಸವಾ! ಅನ್ದರೆ ಪಾಪ! ಅನ್ದರೆ ಸೊಸೆಗೆ ಮಜ್ಜಗೆನೀರು ತಾ! ಅನ್ದ.— ಬಸೇ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯ ಹ್ಯಾಗೆ ಕರ ತರೋದು?—ಮುಗನಿಗೆ ಮಾವ ಸತ್ತರೇನು? ಸೊಸೆಗೆ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತರೇನು?—ಸೊಸೆ ಸತ್ತರೆ ಶೋಭನ, ಮಗ ಸತ್ತರೆ ಮನೆ ಹಾಱು.— ಸೊಸೆಗೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಅತ್ತೆಗೆ ಪರವಾಸ.—ಸೊಸೆಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹನ್ದಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ.—ಸೊಸೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇೞ್, ಅತ್ತೆ ಅಗಸನ ಹತ್ರ ಹೋದನ್ತೆ.—ಸೊಸೆ ಬನ್ದರೇನು? ಅತ್ತೆ ಬನ್ದರೇನು? ಬಿಸಿನೀರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದರಿದ್ರ.—ಸೊಸೆ ಹೆತ್ತರೆ ಅತ್ತೆ ಕಾರಾ ಕುಡಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prvs. ದೊಡ್ಡವ, ಮಗ 1, ಮಗಳ್, ಸೊರ್ಗ.

ಸೊಸ್ತ sŏsta. Tbh. of ಸ್ವಸ್ಥ. (My.; Dp. 1, 5).

ಸೊಳೆ sŏḷĕ. = ಸೊಳ್ಳೆ 1. (ಮೂಗಿನ ಸೊಳೆ, ಹೊಳ್ಳೆ B. 4, 83; ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆ G.).

ಸೊಳ್ಳೆ sŏḷḷĕ. 1. A nostril (My.; see ತೊಳ್ಳೆ; Tĕ. ಸೊಳ್ಳು, empty). See Prv. s. ಮೂಗು.

ಸೊಳ್ಳೆ sŏḷḷĕ. 2. A musquito (My.; T. ತುಳ್ಳಲ್). See ಕಾಡು-. ಸವುಾಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಳ್ಳೆಕಾಟ (Prv.).

ಸೋ sô. 1. — ಸೋಹೊನ್ನೇ ಮರ. = ಮತ್ತೀ ಮರ. (St. & Pl.).

ಸೋ sô. 2. = ಸೂಹು, ಸೋವು 1, ಸೋಹು 1. To drive off, to chase away, to scare away (Bp. 61, 90; Č. Bp. 11, 9; Rśv. 5, 82; Śśv. 3, 42; J. 3, 6; 15, 3; 28, 41; Tĕ. ಚೋಪು). P. p. ಸೋದು (Čpr. 7, 110; Abh. P. 9, after 191). ಸೋದುದು (ಸೂಹಿತ್ತು Čt. II, 111). ಗಿಳಿ ಸೋವಾಕೆಗಳಿನ್ ಒಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಗಳೊಳ್ (Śmd. 231).

ಸೋಕು sôku. 1. = ಸೊಂಕು 1, etc. (Râm. 3, 2, 18; 8, 45, 36; Tĕ.). ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುಱುತ ಬಲ್ಲಿತೇ?—ತೊಡೇ ಸೋಕಿದ ನಾಯಿ ಒಡೆಯನ ಗುರ್ತ ಬಲ್ಲದೇ?—ಬೇಕಾದ್ದು ಇದ್ದರೂ ಸೋಕೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸೋಕು sôku. 2. = ಸೊಂಕು 2, etc. (Râm. 6, 45, 36; Tĕ.). See ದೆವ್ವ-. — ಸೋಕುರೋಗ. = ಸೊಂಕುರೋಗ. (My.).

ಸೋಗಿಲ್ sôgil. A pouch formed by folding or doubling a part of one's cloth in front (ಮಡಿಲ್ Čt. II, 78; ತೆರೆವೊಡೆ, ಮಡಿಲ್ Śs., Kk. 49; ಪೊಡೆ, ಉಡಿಲ್, ಮಡಿಲ್ Śm. 71; Grj. 3, after 69).

ಸೋಗು sôgu. = ಸೋಗೆ 2 No. 1. (My.).

ಸೋಗು sôgu. = ಚೋಹ, ಜೋಹ. Tbh. of ಯೋಗ. An assumed character and guise, disguise (ಜೋಹ, ವೇಷ G.; Mhr. ಸೋಂಗ). ಬೋಯರ ಸೋಗಿನ್ದ ಮೇಣಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗ ಹತ್ತಿದರು (B. 5, 40). See Prv. s. ನೆತ್ತರುಕುರು. — ಸೋಗು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳು. To assume the character and guise of—. ಬೇಡೆಯವನ ಸೋಗು ತೆಗೆದು ಕೊಣ್ಡಿದ್ದೇನೆ (B. 4, 76). — ಸೋಗು ಮಾಡು. To assume a false appearance. ಮನ್ದಿಯ ಕಡೆಯಿನ್ದ ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡಿದ ಕಪಟದ ಸೋಗು (ಕುಹನೆ); ಉಪಜೀವನದ ಸಲುವಾಗಿ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸೋಗ ಮಾಡುವವ (ಧರ್ಮಧ್ವಜ G.). — ಸೋಗು ಹಾಕು. To put on the character and guise of—, to disguise one's self. ಅವನ ಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪುರುಷರ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 5, 46). ತಾನು ದನಾ ಕಾಯುವವನ ಸೋಗ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 186). ಅವನು ಕಿನ್ನರಿಯವರ ಸೋಗ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 187). ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಗೊಡದೆ ಕಪಟದಿನ್ದ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣ (ಅಭ್ಯವಸ್ಕನ್ದನ); ಹೆಂಗಸರ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು ಕುಣಿದು ಉಪಜೀವಿಸುವವನು (ಜಾಯಾಜೀವ); ಸೋಗು ಹಾಕುವವ (ನರ್ಮಕೃತ್ G.).

ಸೋಗೆ sôgĕ. 1. A line (made with black pigment) proceeding from the outer corner of the eye (ಕಣ್ಣುದಿಗೆರೆ Śm. 82). — ಸೋಗೆಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. An eye to the outer corner of which a line is put (Abhâ. 2, 79).

ಸೋಗೆ sôgĕ. 2. = ತೋಕೆ, ಸೋಗು. The peculiar leaf of palms, sugar-cane and the screw-pine (ಅಡಕೆ ಮೊದಲಾದವಱ ಪತ್ರ Śm. 82; My.; T. ತೋಗೈ; B. 3, 45; 4, 122; Si. 164; J. 3, 5; Rśv. 5, 43; 10, after 31; *cf.* Mhr. ಸೋಗಾ, the skirt of a garment as trailing along or as hanging loosely). ಕುಱು ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು ಅಱುವದೇ ತನಿರಸವ ಹೊಱಗಣ ಸೋಗೆಯಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). **2,** a peacock's feather or feathers (Čpr. 2, 83; Abh. P. 7, 13; T. ತೋಗೈ). **3,** a peacock's tail (ಕಲಾಪ, ಬರ್ಹ Hlâ.; Mr. 169; T., M.). ನವಿಲ ಗಱಿಯ ಸೋಗೆ (ಶಿಖಣ್ಡ, ಪಿಚ್ಛ, ಬರ್ಹ Nr.). **4,** a ship's tail, *i. e.* its rudder. ನಾವೆಯ ಸೋಗೆ (ಅರಿತ್ರ, ಕೋಟಿಪಾತ್ರ Hlâ.) **5,** a peacock (ಗಣ್ಡುನವಿಲ್ Čt. II, 89; ಮೋರ, ನವಿಲ್ Kk. 24; ಮೋರ, ನವಿಲ್ Śm. 29; ನವಿಲ್ 82; Čpr. 2, 83; Abh. P. 7, 13; Śśv. 1, 52;

J. 3, 25). ಕೇಗಿದುದು ಸೋಗೆ (Śmd. 169). — ಸೋಗೆದುಟುಮ್ಬು. -ತುಟುಮ್ಬು. A turumbu decorated with peacock-feathers; a peacock considered as a turumbu (Śśv. 2, 61). — ಸೋಗೆನವಿಲ್. A peacock (Čpr. 2, 79; Abh. P. 1, after 107; 3, 92).

ಸೋಚ್ಚು sôċċu. Tbh. of ಶೋಧಿಸು (G.).

ಸೋಚ್ಛ್ರಯ sa-uċċhraya. *High, tall.*

ಸೋಜಿ sôji. = ಸಜ್ಜಿಗೆ, etc. Meal ground coarse, etc. (My.; Mhr.; H. ಸೂಜಿ).

ಸೋಜಿಗ sôjiga. = ಚೋಜಗ, q. v. (ಅಕ್ಕಜ, ಆಶ್ಚರ್ಯ G.; Č. Bp. 47, 9; Râm. 6, 12, 3; J. 7, 19; 15, 29; Dp. 169, 3; My.; B. 2, 23; 3, 84. 90; 4, 54; 5, 198; see Prv. s. ಸಾಯು).

ಸೋಟಾ sôṭâ. A club, a mace (My.; Mhr., H.).

ಸೋಟು sôṭu. 1. = ಚೋಟು. See ಮುಚ್ಚೋಟು.

ಸೋಟು sôṭu. 2. = ಸವಟು 1, etc. A spoon (My.).

ಸೋಟೆ sôṭĕ. The lower part of the cheek, opposite to the corner of the mouth (My.). — ಸೋಟೆಟಿಕ. -ಅಟಿಕ. = ಸೋಟೆಹಟಿಕ. (My.). — ಸೋಟೆಟಿಕಿ. -ಅಟಿಕಿ. = ಸೋಟೆಹಟಿಕಿ. (My.). — ಸೋಟೆಹಟಿಕ. A man whose lower part of the cheek is torn (My.). — ಸೋಟೆಹಟಿಕಿ. Such a woman (My.).

ಸೋಡ sôḍa. = ಸುಡು 2, etc. Burning, etc. — ಸೋಡಬಲಿ. A cemetery (ಮಸಣವಟ್ಟಗೆ Śmd. II; ಮಸಣವಟ್ಟಿ Kk. 78, o. r. ಸೊಡಬಲಿ). — ಸೋಡಬಲಿವನೆಯ. -ಮನೆಯ. Whose residence are cemeteries: Śiva (ಶಿವ Kk. 5; ಈಶ್ವರ Śm. 3).

ಸೋಡ sôḍa. ಸೋಡಂ. 1. Much, more, further (ಪಿರಿದುಂ, ಬಾಡಂ Śmd. 393; ಪಿರಿದುಂ, ಬಾಡಂ, ಉಣ್ಣವಳಿಯದು II). 2, in vain, causelessly (ಬಾಡಂ, ಬಱಿದು Śmd. 110; ಬಾಡಂ, ಸುಮ್ಮನೆ Čt. I, 14; ಬಾಡಂ, ಉಣ್ಣವಳಿಯದು, ಬಱಿದು Kk. 89).

ಸೋಡ sôḍa. 2. Letting go freely, setting at large (Mhr., H.). — ಸೋಡಪತ್ರ. A bill of divorce (S. Mhr.; Mhr. ಸೂಟಪತ್ರ). — ಸೋಡಮುಂಜ. The ceremony of loosening the string from the loins of a Brâhmaṇa, about sixteen years after binding it at the ceremony of investiture with the sacrificial thread (ಸಮಾವರ್ತನ Čb.; Mhr. ಸೋಡಮುಂಜ). ಸೋಡಮುಂಜಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ (ಸ್ನಾತಕ G.).

ಸೋಡಿ sôḍi. (= ಜೋಡಿ 2). Remission of a debt, etc.; the sum remitted, abatement (My.; Mhr. ಸೂಟ). 2, release from bondage, freedom granted (My.; Mhr. ಸೂಟ).

ಸೋಢ sôḍha. Borne, suffered, endured; *patient, enduring.*

ಸೋಢೃ sôḍhṛi. One who bears or suffers; patient, enduring; able, powerful. (R.).

ಸೋಣಂಗಿ sôṇaṅgi. (= ಜೋಣಿಗೆ). — ಸೋಣಂಗಿನಾಯಿ. An Arab greyhound (My.; Tĕ. ಶೋಣಂಗಿ).

ಸೋಣಿ sôṇi. Tbh. of ಶ್ರೋಣಿ (Śmd. 345 Mdb.).

ಸೋತು sôtu. P. p. of ಸೋಲು 1.

ಸೋತ್ಕಣ್ಠ sa-utkaṇṭha. Ardently longing, impatiently eager; regretful; bewailing, sorrowing. (ಆಟಿಯೋಣ G.).

ಸೋತ್ಪ್ರಾಸ sa-utprâsa. Excessive; exaggerated. 2, violent laughter. 3, *ironical exaggeration, sarcasm, sneering praise and covert censure* (ಬಯ್ಗುಳು, ಚುನ್ನ Hlâ.).

ಸೋತ್ಪ್ರಾಸಹಸಿತ sôtprâsa-hasita. *Sarcastic laughter.*

ಸೋದನೆ sôdanĕ. Tbh. of ಶೋಧನೆ. (My.).

ಸೋದರ sa-udara. Born from the same womb, co-uterine. 2, *a co-uterine brother, a brother of whole blood, an own brother.* ಕಣ್ಣಿದ್ದಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲ ಗಣ್ಡನ ಸೋದರ (Prv.). — ಸೋದರಅತ್ತೆ. = ಸೋದರತ್ತೆ. (B. 4, 138). — ಸೋದರತ್ತಿ. -ಅತ್ತಿ. = ಸೋದರತ್ತೆ. (ಮಾತುಲಾನಿ Dhw.). — ಸೋದರತ್ತೆ. -ಅತ್ತೆ. A father's sister (My.); a mother's brother's wife (My.). ಸೋದರತ್ತೆಗೆ ಮೀಸೆ ಬನ್ದರೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಾಳೇ? (Prv.). — ಸೊದರತ್ತೆಮಗ. A father's sister's son (ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯ Si. 189). — ಸೋದರದತ್ತಿಗೆ. -ಅತ್ತಿಗೆ. (Bp. 40, 46). — ಸೋದರಮಾವ. A mother's brother, a maternal uncle (My.; ಮಾತುಲ Mr. 313; Si. 192; ಮಾತುಲ, ತಾಯಿಯಣ್ಣ G.; B. 1, 25; 2, 35). ಕತ್ತೆಗೆ ಕುದುರೆ ಸೋದರಮಾವನೇ. — ದಣ್ಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸೋದರಮಾವನೇ? (Prvs.). — ಸೋದರಮಾವನ ಮಗ. A maternal uncle's son (My.). — ಸೋದರಮಾವನ ಹೆಣ್ಡತಿ. The wife of a maternal uncle, a maternal aunt (ಮಾತುಲಾನಿ, ಮಾತುಲಿ Nr.). — ಸೋದರಸೊಸೆ. A man's sister's daughter (My.); a wife's brother's daughter (My.). — ಸೋದರಳಿಯ. -ಅಳಿಯ. A man's sister's son; a sister's son (ಭಗಿನಿಜ, ಸ್ವಸ್ರೀಯ Mr. 314; ಸ್ವಸ್ರೀಯ, ಭಾಗಿನೇಯ, ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನು, ಅಕ್ಕನ ಮಗ, ತಂಗೀ ಮಗ Si. 192; My.); a wife's brother's son (My.).

ಸೋದರಿ sa-udari. A co-uterine sister (Bp. 14, 3). See ಶಿವ-.

ಸೋದರ್ಯ sa-udarya. *An own brother* (ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು Nr.; ಒನ್ದು ತಾಯಿಯ ಮಗ Si. 192).

ಸೋದಿಗೆ sôdigĕ. Payment: tax (? Bp. 27, 52; *cf.* ಶೋಧನ).

ಸೋದಿಸು sôdisu. Tbh. of ಶೋಧಿಸು. To clear away. ಕಸವಂ ಸೋದಿಸದೆ ಬಿತ್ತಿದೊಕ್ಕಲಿಗನ ವೋಲ್ (Śmd. 267). 2, to search or examine (the bushes when hunting, Śśv. 3, 49); etc.

ಸೋದು sôdu. Tbh. of ಸ್ವಾದು. (Dp. 76, 2).

ಸೋನ sôna. Tbh. of ಶ್ವಾನ. See Sp. s. ಬರ್ 1.

ಸೋನೆ sônĕ. A thin, light, but long-continued rain, an incessant drizzle, an incessant rain (ತನ್ದಲ್ Čt. I, 101; II, 113; ಜಡಿ Śm. 93; Grj. 9, after 58; T. ಜೋನ್ನೈ, Tĕ. ಸೋನೆ; *cf.* ಜೋನಿ, ಸೊನೆ? ಸೋರ್ 1?), as of nectar (Bp. 23, 41), of arrows (Bh. 3, 19, 36; J. 22, 36), of sparks (8, 39), of dust (10, 8), or of pearls (33, 45). See ಬಲ್-.

ಸೋನ್ಮಾದ sa-unmâda. Mad, insane (Colebr.).

ಸೋಪಸ್ಕರ sa-upaskara. = ಸೋಬಸ್ಕರ. Materials, provision, necessary articles (My.; Tĕ.).

ಸೋಪಸ್ಕಾರ sa-upaskâra. A measure or means, an act, item adopted toward the finishing of— (ಸಾಧನ G.; Mhr.).

ಸೋಪಹಾಸ sa-upahâsa. Accompanied with derisive laughter, *sneering, jocular, sarcastic.*

ಸೋಪಾನ sôpâna. *Stairs, steps, a staircase, a ladder* (ತೀರ್ಥ Nn. 48).

ಸೋಪು sôpu. (= ಸದಾಪ). Anise-seed (My.; Tĕ.; T. ಚೋಮ್ಬು; Mhr., H. ಶೇಪ, ಶೋಪ). — ಸೋಪುಗಿಡ. The potherb anise, Pimpinella anisum Lin. (St. & Pl.).

ಸೋಬತಿ sôbati. A companion, fellow; match, the man or fellow for (B. 2, 25; Mhr. ಸೋಬತೀ).

ಸೋಬತು sôbatu. Company, society (My.; Mhr. ಸೋಬತ).

ಸೋಬಸ್ಕರ sôbaskara. Tbh. of ಸೋಪಸ್ಕರ. (My.).

ಸೋಬಾನೆ sôbânĕ. Tbh. of ಶೋಭನ. A song used on festive occasions at the end of each foot of which sôbânĕ occurs as a chorus (My.; Tĕ.).

ಸೋಬೆ sôbĕ. Tbh. of ಶೋಫ. (My.; Tĕ.; T. ಚೋಗೈ, ಚೋಪ್ಪೈ).

ಸೋಮ sôma. A climbing plant, Sarcostema viminalis (or S. acidum R. Br.; ವಲ್ಲಿ, ಲತಾಭೇದ Nn. 25; ವಲ್ಲಿ Mr. 506). 2, *the intoxicating juice of the above plant.* 3, the above plant or its juice personified and deified. 4, ambrosia, nectar (ಅಮೃತ 25; ಸುಧೆ 506). 5, water (ಅಮ್ಬುಸ, ಉದಕ 25; ವಾರಿ 506). 6, *the moon* (ಶಶಿ, ಚನ್ದ್ರ 25; ಸೋಮನ್ 506). 7, air, wind (ಸಮೀರ, ವಾಯು 25; ಸಮೀರ 506). 8, Kubêra (ಕೌಬೇರ, ಕುಬೇರ 25). 9, Yama (ಕಾಲ, ಯಮ 25; ಅನ್ತಕ 506). 10, Śiva (ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರ 25; ಸೋಮಧರ 506). 11, a sage; an assemblage of sages (ಮುನಿ, ಎತಿ 25; ಮುನಿಸ್ತೋಮ 506). 12, the ruler at the beginning of a yuga (ಯುಗದ ಆದಿಯ ಅವನಿಪ, ಯುಗದ ಆದಿಯ ಅರಸು 25). 13, N. (C.). 14, camphor (ಕರ್ಪೂರ 25; 506). 15, the plant Cocculus cordifolius Dc. (ಅಮೃತ, ಜೀವನ್ತಿ, ಗುಡೂಚಿ, ಅಮರವಲ್ಲಿ Mr. 145). 16, N. of a metrical foot (Čh.). 17, one of the vasus. — ಸೋಮಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (Bp. 9, 36). — ಸೋಮಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.). — ಸೋಮಬಳ್ಳಿ. A twining leafless shrub, Sarcostema brevistigma W. & A. (St. & Pl.). — ಸೋಮಯ. -ಅಯ. Śiva (Bp. 44, 6. 17); N. (My.). See ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ-. — ಸೋಮವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. N. See ವರದ-.

ಸೋಮಕ sômaka. N. of a demom who stole the vêdas (Bp. 54, 10; My.).

ಸೋಮಜ sôma-ja. Moon-born; *the planet Budha or Mercury.*

ಸೋಮದೈವತ್ಯ sôma-daivatya. *Having sôma as a deity, presided over by the moon.*

ಸೋಮಧರ sôma-dhara. Śiva (ಸೋಮ Mr. 506).

ಸೋಮಧಾರಿ sôma-dhâri. Śiva (Bp. 47, 11).

ಸೋಮನಾಥ sôma-nâtha. Śiva, or his liṅga (Bp. 43, 16. 18; 44, 4; 53, 25. 27). 2, N. of an author (Bp. 1, 16). 3, N. (Bp. 48, 4). See ಸಿರಿ-.

ಸೋಮನೇಮಾಚೂಡ sôma-nêma-â-čûḍa. Whose crest is the half moon: Śiva (Bp. 8, 36; 37, 30).

ಸೋಮಪ sôma-pa. *One who drinks the sôma juice;* a Brâhmaṇa (Mr. 240).

ಸೋಮಪಾ sôma-pâ. A drinker of sôma juice; *a Brâhmaṇa;* the performer of a sacrifice.

ಸೋಮಪಾನ sôma-pâna. The drinking of the sôma juice. (My.).

ಸೋಮಪೀತಿ sôma-pîti. *A drinker of the sôma juice.*

ಸೋಮಪ್ರಮಾಥಿ sôma-pramâthi. One who crushes the stalks of the sôma plant between stones, sprinkles them with water, and places them on a sieve or strainer (whence, after further pressure, the acid juice trickles into a vessel, ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಕುಟ್ಟುವದು ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಚಾತುರ್ಯಗಳುಳ್ಳವನು Si. 235).

ಸೋಮಯಜ್ಞ sôma-yajña. = ಸೋಮಯಾಗ No. 1. ಸೋಮಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದವನು (ದೀಕ್ಷಿತ G.).

ಸೋಮಯಾಗ sôma-yâga. A sôma sacrifice, an offering or libation of the sôma juice. 2, a great triennial sacrifice in which the sôma juice is drunk. (Si. 234; G. 554).

ಸೋಮಯಾಜಿ sôma-yâji. A sôma sacrificer, one who has performed a sôma sacrifice (ದೀಕ್ಷಿತ, ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ತನಾದವನು Si. 234); N. See Bp. 55, 16. 33; 56, 36; 57, 80; ಬಸನ್ತ-.

ಸೋಮರಾಜಿ sôma-râji. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd. See ಬಾವುಜಗೆ.

ಸೋಮರೋಗ sôma-rôga. A particular disease incidental to women. (Čb. 167).

ಸೋಮಲ sômala. Tbh. of ಸೋಮಾಲ. — ಸೋಮಲದೇವಿ. N. (Bp. 12, 43).

ಸೋಮಲತೆ sôma-latĕ. = ಸೋಮ No. 1. (Si. 235; G. 554).

ಸೋಮಲಾಂಛನ sôma-lâṅčhana. Śiva (Bp. 25, 2).

ಸೋಮವಂಶ sôma-vaṁśa. The lunar dynasty or line of kings (in which came Yadu, Kṛishṇa, Bharata, Kuru, etc.). (My.).

ಸೋಮವತ್ sôma-vat. *Possessing sôma; lunar.*

ಸೋಮವಲ್ಕ sôma-valka. The tree Acacia catechu Willd. (= ಖದಿರ). 2, *another tree* (= ಕಟ್ಫಲ).

ಸೋಮವಲ್ಲರಿ sôma-vallari. *The plant Ruta graveolens* (or Asclepias acida R., or Cynanchum viminale). See ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್.

ಸೋಮವಲ್ಲಿ sôma-valli. = ಸೋಮ No. 1. 2, *the shrub Cocculus cordifolius* DC.

ಸೋಮವಲ್ಲಿಕೆ sôma-vallikĕ. *The plant Vernonia anthelmintica* Willd.

ಸೋಮವಾರ sôma-vâra. Monday. (C.; Bp. 2, 51; B. 1, 7).

ಸೋಮವಾರವ್ರತ sômavâra-vrata. A kind of religious observance performed in the evening and consisting of the worship of Śiva and Durgâ preceded by fasting every Monday. (My.).

ಸೋಮಸೂತ್ರ sôma-sûtra. A channel for conveying the water with which a liṅga, or another idol, has been bathed. (My.).

ಸೋಮಾರಿ sômâri. A sluggard, an idler (C.; B. 3, 69; 4, 2; Tĕ.; T. ಚೋವ್ವೇಱಿ; see ಜೋಬ).

ಸೋಮಾರಿತನ sômâritana. Sluggishness, laziness (C.; B. 4, 1. 194; T. ಚೋವ್ವೇಱಿತ್ತನ).

ಸೋಮಾಲ sômâla. = ಸೋಮಲ. Resembling the moon, soft, bland, placid.

ಸೋಮಿ sômi. 1. A performer of a sôma sacrifice (Sk.).

ಸೋಮಿ sômi. 2. Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ. (My.).

ಸೋಮೇಶ sôma-îśa. Śiva (Bp. 53, 17. 21; Mr. 1. 7). See ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ-.

ಸೋಮೇಶ್ವರ sôma-îśvara. Śiva, or his liṅga (Bp. 51, 82; 53, 18. 19. 24; 57, 60. 64). 2, N. of a Kannaḍa poet. 3, N. See ಕೊಟ್ಟೂರ-. 4, sign for a long syllable (Čh.).

ಸೋಮೋದ್ಭವೆ sôma-udbhavĕ. *The river Narmadâ.*

ಸೋಯಿ sôyi. 1. = ಸೋವಿ. (Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ). — ಸೋಯಿದೇವ. = ಸೋವಣ್ಣ. N. (Bp. 51, 78. 83). See ವೀರಗೆಲಸದ-.

ಸೋಯಿ sôyi. 2. Opportuneness of circumstances (ಅನುಕೂಲ Čb.; Mhr. ಸೋಈ).

ಸೋರ್ sôr. 1. = ಸೋರು 1. To drop, to drip, to trickle, to ooze, to flow, as cocoa-nut water (Čpr. 3, 15; J. 3, 27), as water drops (Čpr. 4, 46), as the juice of a ripe fruit (J. 3, 11), as ichor from an elephant's temples (Śsv. 3, 36. 57), as poetical essence (Mr. 2); to come forth, as entrails (Abh. P. 13, after 54; ಗಲನ Šmd. Dh.; M., T. ಚೋರು; T. ಚೋರಿ, rain; blood; ತೋರ್ರೈ, blood; M. ಚೋರಿ, ಚೋರೆ, blood; *cf.* ಒಸರ್ 1, ಸುರಿ 1); to leak (C. as ಸೋರು). ಸೋರ್ವ (Čpr. 3, 15; Abh. P. 13, 54).

ಸೋರ್ sôr. 2. = ಸೋರು 2. Dropping, etc., leaking. — ಸೋರೋಡು. -ಓಡು. A leaking potsherd, *i. e.* one full of holes (Bp. 60, 46).

ಸೋರ್ sôr. 3. (= ಜೋಲ್ 1). To be or become loose or slack, etc. (ಜೋಲ್ Šm. 103; T. ಚೋರ್).

ಸೋರ್ sôr. 4. = ಸೋೞ್. The state of being loose, dangling, etc. (ಜಂಗಳ, ಬಟಿಲ್, ಸಿಡಿಲ್ದುದು Šm. 49).

ಸೋರ್ sôr. 5. (= ಸೋರ್ 3 ?). To become free from pride (ಗರ್ವಹೀನ Šmd. Dh.; Šm. 103; T. ಚೋರ್, to wither, fade away = ವಾಡು). ಸೋರ್ದಂ (Šmd. 50. 55). See ಒಳ್-.

ಸೋರ್ sôr. 6. To become wet or soaked (ನನೆ Šm. 103; *cf.* ತುಯ್ ?). ಸೋರ್ದುದು (Čpr. 4, 46).

ಸೋರಿಸು sôrisu. = ಜೋರಿಸು. To cause to drop, trickle or flow (My.). ಜೊಲ್ಲು ಸೋರಿಸುತ್ತ ಮಾತಾಡು ವನ್ಥ (ಅಮ್ಯೂಕೃತ G.).

ಸೋರು sôru. 1. = ಜೋರು 1, ಸೋರ್ 1. To drop, etc. (C.), as tears (Râm. 5, 9, 8), as blood (B. 1, 10). P. p. ಸೋರಿ. ಸೋರುವ ಮನೆಯನ್ನೂ ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಡತಿಯನ್ನೂ ದೂರ ಬಿಡ ಬೇಕು.— ಸೋರುವ ಮನೆಯೂ ಲೊಟಕುವ ಗಣ್ಡನೂ ಸರಿ.— ಸೋರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದರೆ (or ನೀರು ಚೆಲ್ಲಿದರೆ) ಹಳ್ಳದ ಕೂಡೆ ಹಳ್ಳ (Prvs.). ಮದ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಆನೆ (ಪ್ರಭಿನ್ನ, ಗರ್ಜಿತ, ಮತ್ತ Si. 269); ಸೋರಿ ಹೋದದು (ಸ್ಯನ್ನ, ರೀಣ, ಸ್ರುತ, ಸ್ನುತ 379); ಸೋರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಶ್ಚ್ಯೋತ, ಪ್ರಾಘಾರ 390). ಮದ ವೇೞಿದಾಗ ಆನೆಗಳ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಮದೋದಕವು ಸೋರು ತ್ತದೆ (B. 4, 23; 5, 239). — ಸೋರಾಟ. -ಆಟ. Dropping, etc. (ಸ್ನವ, ಸ್ರವ Si. 389).

ಸೋರು sôru. 2. = ಜೋರು 2, ಸೋರ್ 2. — ಸೋರು ಬಾರು. reit. = ಜೋರು ಬಾರು. (My.).

ಸೋರುಪ್ಪು (sôrâ-uppu). Nitre, saltpetre (C.; B. 4, 159; Tĕ.; Mhr., H. ಸೋರಾ; ಅಕ್ಷರುಚಕ G.).

ಸೋರುವಿಕೆ sôruvikĕ. = ಸೋರುಹ. (ಶ್ಚ್ಯೋತ, ಪ್ರಾಘಾರ Si. 390). ವಸ್ತಿಗರ್ಭದೋಷದಿನ್ದ ರೇತಸ್ಸು ಕರಗಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸೋರು ವಿಕೆ (ಮೇಹ 201).

ಸೋರುಹ sôruha. Dropping, etc. (ಸ್ರವ Nr.).

ಸೋರೆ sôrĕ. 1. = ಸೊರೆ 1. The bottle gourd (ತುಮ್ಬಿ, ಅಲಾಬು, ದುಗ್ಧಿಕೆ Hlâ.; My.; Tĕ.; occasionally stone-vessels are made in the form of a sôrĕ, see ಕಲ್ಲು-, ಹುರೋ-). ಕಕುಭ ಪ್ರಸೇವಕ ಎನ್ದೊಡೆ ವೀಣೆಯ ಗವಸಣಿಗೆ; ಸೋರೆಯೆನ್ದೊ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಸೋರೆಯೊಳಗೆ ಮದ್ದು ತುಮ್ಬಿ, ಮೇಲೆ ಹೂಹಾರ ಗನ್ಧ ಧರಿಸಿದನ್ತೇ (Dp. 30, 4). ಉಣ್ಡು ನಗದಿಹ ಮೋೞ ಆದುವೆ ಕಹಿಸೋರೆ (54, 4). — ಸೋರೆಕಾಯಿ. A fresh bottle gourd (My.). ಸೋರೆಕಾಯಿ ಆದರೆ ಹಾರೋರಿಗೆ ಆಗದೇ ?— ಕುಮಾರರಾ ಮನು ಸೋರೆಕಾಯಿ ತಿನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಸೋರೆಬುಱುಡೆ. A bottle gourd deprived of its pulp and tried, when it is used as a vessel and for the lute and in swimming (My.). ಸೋರೆಯಾ ಬುಱುಡೆಗಳು ಗೊಂಚೆಯ ಸರಳ್ಗಳ ಪಿಡಿದು, . . . ಬೇಣ್ಟೆಯಾ ಡುತ್ತಿರ್ದರು (Râghč. 17, 67).

ಸೋರೆ sôrĕ. 2. A kind of bird (Ršv. 5, 59).

ಸೋೞ್ sôr. = ಸೋರ್ 4. Being loose, etc. — ಸೋ ಮುೞ್ಡಿ. A loose knot or braid of hair (Čpr. 10, 11; Abh. P. 3, 73. 108; 7, 13; Čt. II, 68. 98; V. 4, 18; J. 8, 18).

ಸೋೞ್ಗಳ್ sôrgal. ಸೋೞ್ಗಳನೆ ಗಣಿಕರಕ್ಕು (Čt. I, 60).

ಸೋರ್ಚು sôrču. = ಸೋರಿಸು To cause to drop, etc. (ಗಲನ Šmd. Dh.).

ಸೋಲ್ sôl. = ಸೋಲು 1. To be defeated or overcome, not to win (ಪರಾಜಯ Šmd. Dh.; T. ತೋರ್, ತೋಱ್; M. ತೋಲ್). P. ps. ಸೋಲ್ತು (Šmd. 288; Čpr. 1, 118; Ršv. 13, 90; Bp. 27, 10), ಸೋಲ್ದು (J. 3, 7; 5, 60; 7, 44; 20, 31; 21, 1; 27, 51; Bh. 1, 8, 53). ಸೋಲ್ವೆನೇ ? (J. 12, 36). ಸೋಲ್ಗುಂ (21, 14). ಸೋಲ್ತವಂಗೆ ರವಿ (ಗಣಂ, ಉಚಿತಂ (Mr. 365); ಸೋಲ್ತ ಹೊತ್ತು (ಅಭಿಷಂಗ 492). See Bp. 40, 6. 22; 50, 23. **2,** to lose (v. t.), to forfeit (Bp. 44, 61. 65). — ಸೋಲ್ತೆ ನುಡಿವವನು. A man who is overcome in argument (ಅಧರ, ಹೀನವಾದಿ Hlâ.).

ಸೋಲ sôla. = ಸೋಲು 2. Defeat, loss (Čpr. 2, 19; 8, 70; 10, 6; Bp. 4, 16; 20, 23; 59, 11; 61, 58; Râm. 4, 3, 16; Ršv. 13, 61; T. ತೋಲ್). ತನ್ನ ಸೋಲವ ನುಡಿದು ಕೊಮ್ಬಂ (ಅಧರ Mr. 237). ಸೋಲವಾಚಿ (ಮನ ನಟ್ಟುದು Čt. I, 47). See ಕಣ್-. — ಸೋಲ ಗೆಲ. Loss and gain, defeat and success (J. 11, 5; Dp. 67, 6). — ಸೋಲ ಗೆಲವು. = ಸೋಲ ಗೆಲ. (My.). — ಸೋಲವ್ಪಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To generate or cause defeat (Čpr. 6, 85).

ಸೋಲಿಸು sôlisu. To defeat, to overcome, to vanquish (ಅಪಜಯ Šmd. Dh.; Bp. 6, 4; 40, 62; 50, 22; Ššv. 4, 80; J. 12, 40; My.; B. 4, 37; 5, 246). ಸೋಲಿಪುದು (ಚಾಳಿಸಿತ್ತು Šm. 42; ಚಾಳಿಸಿತು Kk. 73).

ಸೋಲು sôlu. 1. = ಸೋಲ್. To be defeated, etc. P. p. ಸೋತು (Bp. 27, 29; 49, 23; 50, 39; C.). ಸೋತವನು (ಪರಾಜಿತ Nr.). ಸೋತ ವೇಳೆ (ಅಭಿಷಂಗ, ಸೋಲ್ಮೆ Nn. 122). ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಹೋಗುವಿಕೆ (ಪರಾಜಯ Si. 296); ಸೋತು ಹೋದವನು (ಪರಾಜಿತ, ಪರಾಭೂತ 296). ಸೋಲುವಂ (J. 10, 49). ಸೋಲದೆ ಗೆಲವು ಆಗದು, ನೂಲದೆ ಬಟ್ಟೆ ಆಗದು.— ಗೆದ್ದರೆ ಹಲವರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ಕೊಂಕಣಿಗರ ಗಣ್ಡ ಸೋತ.— ಗೆದ್ದರೆ ಕೆಯ್ ಕಾಲು, ಸೋತರೆ ಕಿವಿ ಮೂಗು.— ನೂತನವಾದದಕ್ಕೆ ಸೋತವನು ನಾತ ದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸೋತಾನೇ ?— ಮಗ ಸೋತರೂ ಜೂಜಿನ ಬಳವು ಕಲಿ ತ.— ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ (Prvs.). ಸೋತ ಪುರುಕಿ (a female who has lost, My. in children's language). ಸೋತ ಪುರುಕಿಗೆ ಸೋರೆಕಾಯಿ, ಗೆದ್ದ ಪುರುಕಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿ (Prv.). **2,** to fail, to fall off in respect to vigour, etc. (Tĕ. ಸೋಲು). ನಿದ್ದೆಯ ಹೊತ್ತಾಯಿತನ್ದ ರೆ . . . ನರಗಳು ಸಡಿಲಾಗುತ್ತವೆ, ಗೋಣು ಸೋಲುತ್ತದೆ (B. 4, 134). **3,** to lose (v. t.), to forfeit (Râm. 3, 2, 13).

ಸೋಲು sôlu. 2. = ಸೋಲ. (My.). — ಸೋಲು ಗೆಲವು. = ಸೋಲ ಗೆಲ. (J. 12, 26).

ಸೋಲುವಿಕೆ sôluvikĕ. = ಸೋಲುವೆ. (My.).

ಸೋಲುವೆ sôluvĕ. Defeat, losing, loss (ಅಭಿಷಂಗ, ಪರಾಭವ Nr.; T. ತೋಲ್ಪು, ತೋರ್ವೈ, ತೋಲ್ವೈ).

ಸೋಲೆ sôlĕ. The skin or slough of a snake; the coat of an onion (My.; *cf.* Mhr. ಸೋಲಣೇಂ = K. ಸುಲಿ 1).

ಸೋಲ್ಮೆ sôlmĕ. = ಸೋಲುವೆ. (ಅಭಿಷಂಗ, ಸೋತ ವೇಳೆ Nn. 122).

ಸೋಲ್ಲುಣ್ಠ sa-ulluntha. *Irony, sarcasm, ridicule.*

ಸೋವತ sôvata. Prey (? Abh. P. 14, 201; 15, after 56).

ಸೋವಸೇಯು sôvasêya. Auspicious, fortunate, etc. (ಶಿವ, ಶುಭ, ಮಂಗಲ, etc. Mr. 26).

ಸೋವಾಸಿಣಿ sôvâsiṇi. Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ (Śmd. 355. 364; ಅಯ್ದೆ Śm. 73).

ಸೋವಾಸಿನಿ sôvâsini. (Śmd. 364). Tbh. of ಸುವಾಸಿನಿ (ಸುವಾಸಿನಿ Hlâ.).

ಸೋವಿ sôvi. (Śmd. 25). = Tbh. ಸೋವಿ ? or = ಸೋವೆ ?

ಸೋವಿ sôvi. = (ಸೋಮಿ 2), ಸೋಯಿ 1. (Tbh. of ಸ್ವಾಮಿ). — ಸೋವಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. = ಸೋಯಿದೇವ. N. (Bp. 51, 76. 80. 82). — ಸೋವರಸ. -ಅರಸ. N. (Bp. 59, 7).

ಸೋವು sôvu. 1. = ಸೋ 2, etc. To drive off, etc. P. p. ಸೋವಿ (J. 6, 17; 28, 47). ನಾಯ್ಯ ಸೋವುವುದು (ಪಟ Śmd. I, o. r. — ಸೋವುದು).

ಸೋವು sôvu. 2. = ಸೋಹೆ. Trace, mark, sign (Tu.). ಸೋವು ತಿಳಿದ ಮೂವ ನೂಲು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prv.).

ಸೋವೆ sôvĕ. N. of a plant (ರಾವೆ Mr. 120).

ಸೋಷ್ಣ sa-ushṇa. Hot (Ršv. 5, 32. 40).

ಸೋಸ sôsa. Tbh. of ಶ್ವಾಸ. (Bp. 42, 26; Bh. 3, 13, 38).

ಸೋಸು sôsu. 1. Tbh. of ಶೋಧಿಸು. (My.). ತಳ ಸೋಸದೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ (B. 3, 98). ಆ ಸತ್ವದೊಳಗೆ ನೀರಿಗೆ ಎರಡುವರೆ ತೊಲೆಯನ್ನೆ ತಿಳಿಸುಣ್ಣ ಕೂಡಿಸಿ, ಸೋಸಿ ತೆಗೆಯುವರು (4, 71). ಮನೇ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮೊದಲು ಚನ್ನಾಗಿ ತಳಾ ಸೋಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (4, 120). ತಳ ಸೋಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲ ಅಗಿಯ ಬೇಕು (4, 151). ಕಲ್ಲೊಳಗಿನ್ದ ಕಬ್ಬಿಣ ಸೋಸಿ ತೆಗೆಯ ಬೇಕು (4, 152). ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಬಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ, ಸೋಸ ಬೇಕು (5, 75). ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಕೊಲಿಮೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಸೋಸುವವರ ಶ್ರಮ (5, 123).

ಸೋಸು sôsu. 2. Tbh. of ಸಹಿಸು. To endure, to bear (Mhr. ಸೋಸಣೇಂ). ಎಲ್ಲರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಸೋಸುವದಱಿನ್ದ ಬಱಗಾಲದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬದುಕುವರು (B. 5, 103).

ಸೋಹ sôha. Tbh. of ಸೋಹಂ. The ego, the self; identity (Bp. 1, 63; 8, 57; 37, 53).

ಸೋಹಂ sah-aham. I myself; I am He (the universal soul).

ಸೋಹಮ್ಭಾವ sôham-bhâva. The conception or realization of He (the universal soul) being I, and of I being He, the personal verification of pantheism (My.; Mhr.).

ಸೋಹಲ sôhala. = ಜೋಹರ 2. (G.; Mhr. ಸೋಹಳಾ).

ಸೋಹು sôhu. 1. = ಸೋವು 1, etc. (Bp. 20, 14; Bh. 3, 13, 17; 7, 6, 81).

ಸೋಹು sôhu. 2. Beating, driving, chasing (Bh. 1, 7, 2; 3, 13, 25). — ಸೋಹುಮೃಗ. A hunting-animal (ಅಟ್ಟುಳಿ Mr. 380).

ಸೋಹೆ sôhĕ. = ಸೋವು 2. (Bh. 3, 13, 15; *cf.* ಜಾಡೆ ?).

ಸೌ sau. For some words with this initial syllable in writ see ಸಂ, ಸವ, and ಸವು, *e. g.* ಸಂವರಣೆ = ಸೌರಣೆ, ಸವಳು = ಸೌಳು, ಸವುದೆ = ಸೌದೆ, ಸವುಸವ = ಸೌಸವ, ಸವುಳು = ಸೌಳು.

ಸೌಕರ್ಯ saukarya. 1. (fr. ಸೂಕರ). Hoggishness, swinishness. (My.).

ಸೌಕರ್ಯ saukarya. 2. (fr. ಸುಕರ). Easiness of performance, practicability, etc. (Sk.).

ಸೌಕುಮಾರತೆ saukumâratĕ. = ಸೌಕುಮಾರ್ಯ. (Grj. 7, after 11).

ಸೌಕುಮಾರ್ಯ saukumârya. (fr. ಸುಕುಮಾರ). Youthfulness, tenderness, delicacy; softness, fineness. — ಸೌಕುಮಾರ್ಯವೆತ್ತು. -ಪೆಱ. To get tenderness, etc. (V. 23, after 13).

ಸೌಖ್ಯ saukhya. (fr. ಸುಖ). Pleasure, happiness, felicity, ease, comfort, enjoyment. (J. 2, 6; C.). — ಸೌಖ್ಯದಿನ್ದ ಇರು. To be happy, etc. (B. 4, 2).

ಸೌಖ್ಯತರ saukhya-tara. Uncommonly pleasant, very gratifying (Čh. v. 222; Bp. 40, 78).

ಸೌಗತ saugata. (fr. ಸುಗತ). A Buddhist. (ನಾಸ್ತಿಕ, ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು G.).

ಸೌಗನ್ಧ saugandha. (fr. ಸುಗನ್ಧ). Possessing a fragrant odour, sweet-scented, fragrant; fragrance.

ಸೌಗನ್ಧಿ saugandhi. = ಸವುಂಗನ್ಧಿ. (fem.). That is sweet-scented or fragrant; sandal wood.

ಸೌಗನ್ಧಿಕ saugandhika. Fragrant. 2, a dealer in perfumes. 3, *sulphur*. 4, *the white water-lily* (ಚೆನ್ನೆಯ್ದಲ್ Hlâ.). 5, *a kind of fragrant grass* (= ಕತ್ತೃಣ).

ಸೌಗನ್ಧಿಸು saugandhisu. To possess a fragrant odour (Bp. 57, 35).

ಸೌಚಿಕ saučika. (fr. ಸೂಚಿ). *A tailor.*

ಸೌಜನ್ಯ saujanya. (fr. ಸುಜನ). Goodness, generosity, kindness, compassion, benevolence, clemency; friendship. (Bp. 24, 18; 47, 61; My.).

ಸೌಜನ್ಯವಿದೂರ saujanya-vidûra. Very far from kindness, etc., cruel (Ššv. 4, 127).

ಸೌಜ್ಞೆ saujñĕ. Tbh. of ಸಂಜ್ಞೆ. (Tĕ.; R.).

ಸೌದಾಮನಿ saudâmani. (fr. ಸುದಾಮನ್). *A particular kind of lightning; lightning.* 2, N. of an apsaras of Indra's heaven.

ಸೌದಾಮಿನಿ saudâmini. *A particular kind of lightning; lightning* (ಮಿಂಚು Mr. 43).

ಸೌದಾಸ saudâsa. (fr. ಸುದಾಸ). The first-born son of Nahusha (Abh. P. 2, 60).

ಸೌದೆ saudĕ. = ಸವುದೆ, etc.

ಸೌಧ saudha. (fr. ಸುಧಾ). = ಸವುಧ. *A plastered or white-washed mansion; any great mansion or house; a palace* (ದವಳಾರ Hlâ.; ಸುಧಾಧವಲಿತ, ನೆಲೆಯ ತೀವಿದ ಉಪ್ಪರಿಗೆ Mr. 193; ಹರ್ಮ್ಯ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Nn. 94). 2, white, whiteness (ಅರ್ಜುನ, ಬಿಳಿದು 94); silver. 3, having nectar; nectar (ಪೀಯೂಷ, ಅಮೃತ 94). 4, truth, etc. (ನಿರುತ, ಸಸಿನ, ನೇರಿತು 94). 5, mud (ಪಂಕ, ಕೆಸಱು 94). 6, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 94).

ಸೌಧರ್ಮ saudharma. (fr. ಸುಧರ್ಮ). Heaven, svarga (Čpr. 3, 77).

ಸೌನನ್ದಕ saunandaka. N. of a sword (Čpr. 6, after 106).

ಸೌನಿಕ saunika. (fr. ಸೂನಾ). *A butcher.*

ಸೌನ್ದರ saundara. (= ಸೌನ್ದರ್ಯ). Beauty, loveliness, etc.; handsome, pleasing, etc. (ರಾಮ, ರೂಪು Nn. 24; ಸುರಭಿ, ಸೌನ್ದರ್ಯ 30; ಚೆಲುವು 43; ಮನೋಹರ. ಸೌಮ್ಯ, etc. Mr. 424; Čpr. 3, 87; 6, 5; Grj. 4, 43). 2, N of three different vṛittas (Čh.). 3, the lapis lazuli (ಬಾಲವಾಯಜ, ವೈಡೂರ್ಯ Mr. 101). 4, N. of a râkshasa (Bp. 18, 20). — ಸೌನ್ದರನಾಚಿ. N. (Bp. 60, 37). — ಸೌನ್ದರನಾಚಿದೇವ. N. (Bp. 60, 39). — ಸೌನ್ದರಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 50, 31).

ಸೌನ್ದರಾಂಗಿ saundara-aṅgi. A beautiful woman (Čh. v. 86)

ಸೌನ್ದರಿ saundari. A beautiful woman (Čpr. 5, 122; 6, 96; Čh. v. 101; Bp. 28, 21; 31, 22). 2, N. of a vṛitta (Čh.). 3, sandal wood (ಚನ್ದನ Mr. 117, one MS. ಸವುಂಗನ್ಧಿ).

ಸೌನ್ದರಿಯ saundariya. Tbh. of ಸೌನ್ದರ್ಯ. (J. 11, 9; 26, 68).

ಸೌನ್ದರ್ಯ saundarya. (fr. ಸುನ್ದರ). Beauty, loveliness, gracefulness, elegance.

ಸೌನ್ದರ್ಯಶಾಲಿ saundarya-śâli. A person endowed with beauty (My.). Feminine ಸೌನ್ದರ್ಯಶಾಲಿನಿ (J. 27, 22).

ಸೌಪ್ತಿಕ sauptika. (fr. ಸುಪ್ತ). Connected with or relating to sleep. 2, *a night-attack, an attack on sleeping men* (ಬಿತ್ತರದಿ ಕವಿವ ಕಾಳಗಂ Mr. 288).

ಸೌಬಲ saubala. (fr. ಸುಬಲ). Śakuni, son of Subala. (R.).

ಸೌಭ saubha. N. of Hariśčandra's city. 2, N. of a town of the Śâlvas. See ಸೌಭನಗರ.

ಸೌಭದ್ರ saubhadra. (fr. ಸುಭದ್ರಾ). Abhimanyu, son of Subhadrâ. (R.).

ಸೌಭದ್ರೇಯ saubhadrêya. Abhimanyu. (R.).

ಸೌಭನಗರ saubha-nagara. N. of a town (J. 7, 29).

ಸೌಭರಿ saubhari. N. of a muni. (J. 10, 16 seq.). 2, N. of a country (Si. 312).

ಸೌಭಾಗಿನೇಯ saubhâginêya. (fr. ಸುಭಗಾ). *The son of a favourite wife or of an honoured mother.*

ಸೌಭಾಗ್ಯ saubhâgya. (fr. ಸುಭಗ). Auspiciousness, good fortune, fortunateness, good luck; blessedness; beauty, grace, charm; the happy and joyous state of wife-hood (as opposed to widowhood, consisting in the privileges of using pigments, wearing ornaments, etc.). 2, the fourth of the astronomical yôgas. 3, minium or red lead. See Šmd. 408; Čpr. 1, 126; 8, after 74; Bp. 9, 17; 39, 18; J. 1, 1.

ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ saubhâgya-vati. A woman possessing good fortune or blessedness; a married and unwidowed woman. (My.; B. 4, 87).

ಸೌಮಂಗಲ್ಯ saumangalya. (fr. ಸುಮಂಗಲ). A very auspicious state (J. 5, 53).

ಸೌಮಿತ್ರಿ saumitri. (fr. ಸುಮಿತ್ರಾ). Lakshmaṇa, son of Sumitrâ and younger brother of Râma (J. 18, 4. 8. 57. 64).

ಸೌಮ್ಯ saumya. (fr. ಸೋಮ). *Belonging or relating to the moon, sacred to the moon;* resembling the moon. 2, *handsome, pleasing, good, mild, calm, gentle, soft, benign, placid* (ಜಾತ್ಯ, ಚೆಲುವನು Nn. 74); auspicious. 3, handsomeness (ಚೆಲುವಿಕೆ Nn. 103). 4, *Budha or the planet Mercury, son of the moon* (ತಿಂಗಳಣುಗ, ಬುದ Šm. 17). 5, the forty-third year in the cycle of sixty (My.).

ಸೌಮ್ಯರೂಪ saumya-rûpa. A handsome, pleasing form (My.).

ಸೌಮ್ಯವತ್ಸರ saumya-vatsara. = ಸೌಮ್ಯ No. 5. (Bp. 61, 92).

ಸೌಮ್ಯವಾರ saumya-vâra. Wednesday. (My.).

ಸೌರ saura. (fr. ಸೂರ). Belonging or relating to the sun, solar. 2, a worshipper of the sun. 3, the planet Saturn. 4, a solar month. See Čpr. 7, 66; 10, 68.

ಸೌರಣೆ sauraṇe. = ಸವರಣೆ, etc.

ಸೌರಭ saurabha. (fr. ಸುರಭಿ). Fragrant; fragrance. (Čpr. 8, after 4; Bh. 1, 10, 23; Šm. 1). 2, a bull, an ox (ಗೋವ, ವೃಷಭ, ಬಸವ Nn. 53).

ಸೌರಭೇಯ saurabhêya. *A bull, an ox* (ಎತ್ತು Mr. 178).

ಸೌರಭೇಯಿ saurabhêyi. *A cow.*

ಸೌರಭ್ಯ saurabhya. = ಸೌರುಭ, ಸೌರುಭ್ಯ. *Fragrance* (ಪರಿಮಳ Nn. 119). 2, the aggregate of the (four) principal tastes (ಕಟ್ತಿಕ್ತಾಮ್ಲಕಷಾಯ, ಕಾರ ಕಹಿ ಹುಳಿ ಒಗರುಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ರಸಂಗಳು 119, o. r. ರುಚಿಗಳು; ಕಷಾಯ ಕಟು ತಿಕ್ತಗಳು Mr. 478). 3, a bull (ಗೋವು 119).

ಸೌರಮಾನ saura-mâna. Solar measurement of time (B. 5, 309. 310; My.).

ಸೌರಮಾನವರ್ಷ sauramâna-varsha. A solar year (B. 5, 309).

ಸೌರಮಾಸ saura-mâsa. A solar month. (B. 5, 309; My.).

ಸೌರಮ್ಭ saurambha. Tbh. of ಸಂರಮ್ಭ, q. v. (ಸಂರಮ್ಭ, ಸಂವೇಗ Mr. 438; ಪದಪು Čt. II, 44; J. 3, 41; 5, 17; 13, 19; Râm. 1, 16, 12).

ಸೌರಮ್ಭವತಿ saurambha-vati. A woman of pleasurable excitement, a charming woman (ಪದಪುಗಾತಿ, ಹೊಸಹುಗಾತಿ Šs.).

ಸೌರವರ್ಷ saura-varsha. = ಸೌರಸಂವತ್ಸರ. (B. 5, 309. 310; My.).

ಸೌರಸಂವತ್ಸರ saura-saṁvatsara. A solar year. (My.).

ಸೌರಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ saura-sankrânti. Passage of the sun from one sign into another (B. 5, 309).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ saurâshṭra. (fr. ಸುರಾಷ್ಟ್ರ) = ಸೊರಟ. Belonging or relating to the district of Surat. 2, the district or country of Surat. (Bp. 53, 11. 13; 57, 58-60; 58, 34; J. 27, 2; 28, 1). — ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮಯ. N. (Bp. 43, 31).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕ saurâshṭraka. *Bell-metal, brass* (ಕಂಚು Nn. 85).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ saurâshṭra-nâtha. The lord of Surat (Bp. 5, 42; 53, 26).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ saurâshṭra-pati. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 20; 53 sum.; 53, 17).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪುರ saurâshṭra-pura. The town of Surat (Bp. 43, 35).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪುರಪತಿ saurâshṭrapura-pati. The lord of the town of Surat (Bp. 43, 16).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರರಾಗ saurâshṭra-râga. N. of a tune (My.).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ saurâshṭra-sômêśa. Sômêśa of Surat (Bp. 43, 17. 30. 70).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಸೋಮೇಶ್ವರ saurâshṭra-sômêśvara. Sômêśvara of Surat (Bp. 44, 1).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿ saurâshṭra-adhipati. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 18).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿ saurâshṭri. N. of a plant (ಹಿಣ್ಣುಳಿ Mr. 147, one MS. ಹಿಣ್ಣುಳಿಕೆ). 2, a sort of fragrant earth found in Surat.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿಕ saurâshṭrika. Belonging to Surat. 2, *a sort of poison.* 3, a kind of snake.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಶ saurâshṭra-îśa. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರನಾಥ. (Bp. 43, 47).

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಶ್ವರ saurâshṭra-îśvara. = ಸೌರಾಷ್ಟ್ರೇಶ. (Bp. 43, 21).

ಸೌರಿ sauri. Tbh. of ಶೌರಿ (Šmd. 335; ಉಪೇನ್ದ್ರ Kk. 7; Šm. 5).

ಸೌರಿಕ saurika. 1. (fr. ಸೂರ). Celestial. 2, heaven, svarga. 3, the planet Saturn, śani. (G.).

ಸೌರಿಕ saurika. 2. (fr. ಸುರಾ). Spirituous, vinous. 2, a vender of spirituous liquor.

ಸೌರಿದ saurida. Tbh. of ಶೌರಿದ (Šmd. 335, o. r. ಶಾರಿದ).

ಸೌರಿಸು saurisu. = ಸವರಿಸು, etc.

ಸೌರುಭ saurubha. = ಸೌರುಭ್ಯ. (Bp. 58, 56).

ಸೌರುಭ್ಯ saurubhya. = ಸೌರಭ್ಯ, ಸೌರುಭ. Fragrance, odour (ಆಮೋದ, ಸುಗನ್ಧಾನಿಲ Mr. 50).

ಸೌರ್ಯ saurya. Solar. (Čb. 145).

ಸೌಲಭ್ಯ saulabhya. (fr. ಸುಲಭ). Easiness of acquisition or attainment; feasibility, facility. (My.).

ಸೌವರ್ಚಲ sauvarčala. (fr. ಸುವರ್ಚಲ). = ಸಂಚಳ 2. *Sochal salt,* prepared by fusing fossil salt with myrobalan (ನೆಲ್ಲಿ). 2, *natron, alkali.*

ಸೌವರ್ಚಲವಣ sauvarča-lavaṇa. = ಸೌವರ್ಚಲ. (ಸೌವರ್ಚಲ, ಅಕ್ಷ, ರುಚಕ Si. 312; My.).

ಸೌವರ್ಣ sauvarṇa. (fr. ಸುವರ್ಣ). Made or consisting of gold, golden. (Bp. 4, 38; 56, 6; 57, 69).

ಸೌವಸ್ತಿಕ sauvastika. (fr. ಸ್ವಸ್ತಿ). Benedictive, salutatory. 2, *a family or domestic priest.*

ಸೌವಿದ sauvida. (fr. ಸುವಿದ). *A guard or attendant on the women's apartments.*

ಸೌವಿದಲ್ಲ sauvidalla. *A guard or attendant on the women's apartments.*

ಸೌವೀರ sauvîra. (fr. ಸುವೀರ). N. of a country in the west of India; a man of that country. 2, *sour gruel* (ಅಮ್ಬಿಲ Hlâ.; ಕಟಿ Šmd. Dh.; see ಧಾನ್ಯಾಮ್ಲ). 3, the fruit of the jujube (see ಬೋರೆ). 4, antimony.

ಸೌಶೀಲ್ಯ saušîlya. (fr. ಸುಶೀಲ). Excellence of disposition, good morals. (Čpr. 1, 29).

ಸೌಷ್ಠವ saushṭhava. (fr. ಸುಷ್ಠು). *Excellence, superior goodness or beauty, great ability* (ಲೇಸಾಗಿರ್ಪುದು Hlâ.; ಲೇಸು Mr. 451). 2, excess. 3, lightness, suppleness, fleetness.

ಸೌಸವ sausava. = ಸವುಸವ.

ಸೌಸ್ಥೆ sausthĕ. Tbh. of ಸಂಸ್ಥೆ, q. v. A town (ಪುರ, ಪಟ್ಟಣ N. 162). 2, a sleeping-place, a bed (ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ, ಹಾಸಿಕೆ 162, o. r. ಶಯನಸ್ಥಲ). 3, an ordinance, etc. (ಕಟ್ಟಳೆ 162, o. r. ಕಟ್ಟಳೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ). 4, a thicket, etc. (ಪಲವು ಲತಾವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ, ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ ಹೊದಱು 162, --ಹಬ್ಬಿದ ಮೆಳೆಗಳು). 5, swearing (ನ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣ, ಸೂರುಳು 162, o. r. ಪ್ರಮಾಣವ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ).

ಸೌಸ್ಥೋನ್ನತಿ saustha-unnati. Prosperity of living or business (Čpr. 1, 78).

ಸೌಹಾರ್ದ sauhârda. (fr. ಸುಹೃದ್). *Affection, friendship.*

ಸೌಹಿತ್ಯ sauhitya. (fr. ಸುಹಿತ). *Satiety, satisfaction;* fulness, completion; kindness, friendliness.

ಸೌಹೃದ sauhṛida. (fr. ಸುಹೃದ್). *Friendship.*

ಸೌಳು sauḷu. = ಸವುಳು.

ಸ್ಕನ್ದ skanda. Leaping; flowing. 2, *Kârttikêya,* the son of Šiva and god of war (ಗುಹ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ತಿಕ Nn. 144). 3, a minister, etc. (ಪ್ರಧಾನರ್, ಪ್ರಧಾನಪುರುಷರ್ 144); a prince, a king; a clever or learned man. 4, the body. 5, the bank of a river. 6, a kind of disease attacking children.

ಸ್ಕನ್ದಪಿತ skanda-pita. Šiva (Bp. 57, 23).

ಸ್ಕನ್ದಪುರಾಣ skanda-purâṇa. N. of one of the purâṇas, a fragment of which, the kâšîkhaṇḍa, gives a description of the lingas near Benares. (Bp. 43, 76).

ಸ್ಕನ್ಧ skandha. *The shoulder;* the neck and throat (ಶಿರೋಧರ, ಕೊರಳು Nn. 144 as ಸ್ಕನ್ದ). 2, *the part of the stem of a tree where the branches begin* (ಕುಜಾತದ ಕೂಟ, ಮರದ ಹೆಣೆ Nn. 144 as ಸ್ಕನ್ದ, o. r. ಎರಡು ಮರಗಳೊನ್ದಾಗಿ ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ, probably ಹಣೆ 1 is meant); a large branch or bough. 3, a branch or department of human knowledge; a section, chapter, division of a book. 4, a body of men, horses and elephants (ಘೋಟಕಹಸ್ತಿಮರ್ತ್ಯಸಮುದಾಯಕ, ಕುದುರೆ ಆನೆ ಕಾಲಾಳ ಸಮೂಹ 144 as ಸ್ಕನ್ದ; ಆನೆ ಕುದುರೆ ಮಾನಿಸರ ಸಂಘಾತ Mr. 476 as ಸ್ಕನ್ದ); *a troop, multitude, quantity.* 5, the withers of an elephant (ಆಸನ Mr. 154). 6, a king, a prince; a wise man. 7, a sort of metre (*cf.* ಕನ್ದ).

ಸ್ಕನ್ಧಕ skandhaka. = ಸ್ಕನ್ಧ No. 7. A kind of metre (Ch.).

ಸ್ಕನ್ಧದೇಶ skandha-dêša. Shoulder-region, the shoulder; *the part about the shoulders or withers of an elephant where the driver sits.*

ಸ್ಕನ್ಧಧಾನ skandha-dhâna. A royal city (ರಾಜಧಾನಿ Mr. 190).

ಸ್ಕನ್ಧವಾಹಕ skandha-vâhaka. Carrying on the shoulders: *an ox trained to carry burdens;* one broken in for the plough, etc. (ಹೂಡುವೆತ್ತು Hlâ.).

ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ skandha-šâkhĕ. *A principal branch, the forked branch which issues from the upper stem of a tree* (ಮರದ ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು Hlâ.; ಮರನ ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು Mr. 105).

ಸ್ಕನ್ಧಸ್ skandhas. = ಸ್ಕನ್ಧ. (Colebr.).

ಸ್ಕನ್ಧಾವಾರ skandha-âvâra. An army or a division of it attached to the person of a king. 2, *a royal capital, a royal residence.* 3, a camp.

ಸ್ಕನ್ಧಿಕ skandhika. = ಸ್ಕನ್ಧವಾಹಕ. *An ox trained to carry burdens;* etc. (ಹೂಡುವೆತ್ತು Mr. 179).

ಸ್ಕನ್ನ skanna. *Fallen,* fallen down, descended; oozed out, trickled down; emitted, sprinkled; gone; dried up. See ಪ್ರ-.

ಸ್ಕಮ್ಭ skambha. (= ಕಮ್ಬ). Support, prop, fulcrum, pillar. See ವಿಷ್ಕಮ್ಭ.

ಸ್ಕಾನ್ದ skânda. (fr. ಸ್ಕನ್ದ). Relating to Kârttikêya.

ಸ್ಕಾನ್ದಪುರಾಣ skânda-purâṇa. = ಸ್ಕನ್ದಪುರಾಣ. (Sk.; My.).

ಸ್ಖಲತ್ skhalat. Stumbling, tripping; blundering; faltering, stuttering; dropping, trickling. (A.).

ಸ್ಖಲನ skhalana. *The act of stumbling, slipping, tripping, falling, tottering; falling or deviating from the right course;* blundering, an error, a mistake, a blunder; blundering in speech or pronunciation; dropping, dripping, trickling, effusion, emission; dashing or clashing together, shock, collision; mutual striking or rubbing together. See ತಪ್ಪು 1.

ಸ್ಖಲಿತ skhalita. Stumbled, slipped tripped, fallen; dropped down (ಪ್ರಸ್ಕನ್ನ, ಡಿಳ್ಳಿಸಿದವಂ Mr. 300); shaking, tottering, unsteady; erring; stuttering, stammering, faltering, hesitating; agitated, disturbed; dropped, effused, emitted; trickling down; interrupted, stopped, obstructed; confounded; gone. 2, tumbling, falling; deviation from the right course; blunder, fault, error; deceit, treachery; *circumvention, strategem.*

ಸ್ಖಾಲಿತ್ಯ skhâlitya. The state of being fallen from, deviated from the right course, etc. (My.). See ಬುದ್ಧಿ-.

ಸ್ತ sta. Tbh. of ಸ್ಥ. (C.).

ಸ್ತನ stana. 1. = K. ತನ. See ದೊಡ್ಡಸ್ತನ.

ಸ್ತನ stana. 2. *The breast of a woman;* the nipple of the breast; an udder or dug or breast of any female animal.

ಸ್ತನನ್ಧಯ stana-n-dhaya. Breast-sucking; *a male infant.* Feminine ಸ್ತನನ್ಧಯಿ.

ಸ್ತನಪ stana-pa. Breast-sucking; *a male infant.*

ಸ್ತನಪಯೋಗನ್ಧಿ stana-payas-gandhi. The weed Alternanthera sessilis, used as a potherb (ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ Mr. 135).

ಸ್ತನಪೆ stana-pĕ. *A female infant.*

ಸ್ತನಯಿತ್ನು stanayitnu. Thunder; *a thunder-cloud; a cloud.*

ಸ್ತನಿತ stanita. Thundering; *thunder.* See ಮೊಳಗು 2.

ಸ್ತನ್ಯ stanya. *Milk.* See ತೊರೆ 1.

ಸ್ತನ್ಯಪಾನ stanya-pâna. Drinking milk (My.).

ಸ್ತಪನ stapana. Tbh. of ಸ್ನಪನ. (My.).

ಸ್ತಬಕ stabaka. = ಸ್ತವಕ 1. *A cluster of blossoms,* a bunch of flowers, a nosegay, a tuft; a quantity, a multitude.

ಸ್ತಬ್ಧ stabdha. Fixed, firm, stiff, rigid, hard; immovable, motionless, numb, paralyzed; senseless, stupid, dull, insensible, indifferent; stopped, brought to a stand, blocked up; obstinate, stubborn, hard-hearted; coarse.

ಸ್ತಬ್ಧತ್ವ stabdhatva. *Fixedness, rigidity, immobility; stupor,* stubbornness.

ಸ್ತಬ್ಧರೋಮ stabdha-rôma. Stiff-bristled: *A boar, a hog.*

ಸ್ತಭ stabha. (= ಸ್ತುಭ). *A he-goat; a ram.* See ಹೋಸ್ತು.

ಸ್ತಮ್ಬ stamba. 1. *A clump of grass, etc.; any clump or bunch or cluster;* a bush, a thicket; *a shrub.*

ಸ್ತಮ್ಬ stamba. 2. Tbh. of ಸ್ತಮ್ಭ. (C.).

ಸ್ತಮ್ಬಕರಿ stamba-kari. Forming clusters: *corn; rice* (ನೆಲ್ಲು Hlâ.).

ಸ್ತಮ್ಬಘನ stamba-ghana. = ಸ್ತಮ್ಬಘ್ನ. *A tool for cutting or eradicating clumps of grass, etc.*

ಸ್ತಮ್ಬಘ್ನ stamba-ghna. Clump-destroyer: *a tool for cutting or eradicating clumps of grass, etc.;* a sickle for cutting corn.

ಸ್ತಮ್ಬೇರಮ stambê-rama. Delighting in clumps of grass: *an elephant.*

ಸ್ತಮ್ಭ stambha. = (ಕಮ್ಬ), ಸ್ತಮ್ಬ 2. Fixedness, stiffness, rigidity (ಅನತ, ಬೆಱತಿಹನ್ದಾದು Nn. 76, o. r. ಬಾಗದುದು). 2, immobility; a prop, support, fulcrum. 3, *a pillar, a column, a post* (ಕಮ್ಬ 76); *a stem, a stock, a trunk.* 4, insensibility, stupor, stupefaction; numbness, paralysis, torpor; stupidity. 5, stoppage, obstruction, hindrance; suppression. 6, a particular faculty acquired by magical means, the supernatural suppression or arresting of any of the bodily feelings or forces of nature (ಪ್ರಕೃತಿ, ತೀಲ 76). 7, a man (ಮನುಷ್ಯ, ಪುರುಷ 76). 8, a mountain (ಶಿಖರಿ, ಪರ್ವತ 76). 9, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಸ್ತಮ್ಭನ stambhana. The act of fixing firmly, making stiff or hard or rigid, making like a post; paralyzing, stupefying, stunning, benumbing; propping or supporting, holding upright; stopping, making immovable, hindering, arresting, bringing to a stand, obstruction, suppressing; stopping of hemorrhage, staunching the flow of blood. 2, = ಸ್ತಮ್ಭ No. 6. See ತಗೆ 1.

ಸ್ತಮ್ಭನಮನ್ತ್ರ stambhana-mantra. A mantra by which stambhana is produced (My.).

ಸ್ತಮ್ಭನೆ stambhanĕ. = ಸ್ತಮ್ಭನ. (My.).

ಸ್ತಮ್ಭಿಸು stambhisu. = ತಮ್ಭಿಸು. To fix firmly, etc.; to stop, etc. 2, to become fixed, immovable, etc. (Si. 73).

ಸ್ತರ stara. Spreading, extending, expanding; covering, etc.; anything spread; a bed, couch. See ವಿಸ್ತರ, ವಿಸ್ತರ, ಸಂಸ್ತರ.

ಸ್ತವ stava. Praising, celebrating, hymning; *praise, eulogium.*

ಸ್ತವಕ stavaka. 1. = ಸ್ತಬಕ. See Hlâ. s. ಹೂ 2.

ಸ್ತವಕ stavaka. 2. Praising; a panegyrist, praiser; praise, eulogium.

ಸ್ತವನ stavana. Praising; praise; a hymn. See ಸಂ-; Bp. 2, 35.

ಸ್ತವನೀಯ stavanîya. To be praised, praiseworthy, laudable. (Šmd. 301).

ಸ್ತಳ stala. Tbh. of ಸ್ಥಲ. (Nn. 31).

ಸ್ತಾನ stâna. 1. Tbh. of ಸ್ಥಾನ. (My.; Tĕ.).

ಸ್ತಾನ stâna. 2. Tbh. of ಸ್ನಾನ. (My.; Tĕ.).

ಸ್ತಾರ stâra. Spreading; covering. See ವಿ-.

ಸ್ತಾವ stâva. = ಸ್ತವ. See ಪ್ರ-, ಸಂ-.

ಸ್ತಾವಕ stâvaka. A praiser, panegyrist, eulogiser, flatterer. (R.).

ಸ್ತಿಕೆ stikĕ. Tbh. of ಸ್ಥಿಕೆ. See *e. g.* ದೊಡ್ಡ-, ಮಧ್ಯ-.

ಸ್ತಿಮಿತ stimita. = ತಿಮಿತ. Still, motionless, unmoved, steady, fixed, rigid, immovable, benumbed. 2, tender, soft; gratified, pleased. 3, *wet, moist;* moisture. See ತಡವು 1; Bp. 8, 41.

ಸ್ತಿಮಿತಭಾವ stimita-bhâva. The state of being still, motionless, etc. See ತಡವು 1.

ಸ್ತೀರ್ಣ stîrṇa. Spread, expanded, covered, strewn. See ವಿ-.

ಸ್ತುತ stuta. *Praised, eulogised,* hymned; flattered.

ಸ್ತುತಿ stuti. = ತುತಿ. *Praise, eulogy;* commendation, adulation, flattery. ಸ್ತುತಿ ತಿಳಿಯದವನಿಗೆ ಗತಿಯೇನು? (Prv.). — ಸ್ತುತಿಗೆಯ್. To praise, to laud (Abh. P. 5, after 6; Bp. 35, 5). — ಸ್ತುತಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To get praise (Bp. 38, 47).

ಸ್ತುತಿಪಾಠಕ stuti-pâṭhaka. *A panegyrist,* encomiast, bard, herald.

ಸ್ತುತಿಭೂಮಿ stuti-bhûmi. *A place at a sacrifice for priests to recite hymns.*

ಸ್ತುತಿಯಿಸು stutiyisu. = ಸ್ತುತಿಸು. To praise, to laud (Čpr. 7, 47); to hymn, to praise in song, to worship by hymns. ಯಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಯಿಸುವ ಠಾವು ಅವುದಾನೊಸ್ತುದ್ಧಣ್ಮ್ಯ, ಅದು ಸಂಸ್ತಾವ (Nr.).

ಸ್ತುತಿಸು stutisu. = ತುತಿಸು, ಸ್ತುತಿಯಿಸು. (Bp. 19, 6; J. 11, 38; My.; B. 5, 204).

ಸ್ತುತ್ಯ stutya. To be praised, laudable, praiseworthy. (Bp. 8, 53; 17, 12; 38, 72).

ಸ್ತುಭ್ stubh. Stopping; one who stops; one who praises. See ಅನುಷ್ಟುಭ್, ತ್ರಿಷ್ಟುಭ್.

ಸ್ತುಭ stubha. (= ಸ್ತಭ). *A he-goat.*

ಸ್ತೂಪ stûpa. *A heap or pile of earth, any heap or pile or mound;* a Buddhist monument or tope, a kind of tumulus erected over sacred relics of Buddha.

ಸ್ತೃತ strita. Spread, spread out. See ವಿ-.

ಸ್ತೇನ stêna. *A thief, a robber.* See ಕಳ್ಳ 1.

ಸ್ತೇಮ stêma. (= ತೇಮ). *Wetness, moisture.*

ಸ್ತೇಯ stêya. *Theft, robbery;* anything stolen or liable to be stolen. See ಕಳ್ 2.

ಸ್ತೇಯಿ stêyi. A thief, a robber. (My.).

ಸ್ತೈನ್ಯ stainya. *Theft, thievery, robbery.*

ಸ್ತೋಕ stôka. (= ತೋಕ). *Little, small, short* (ಅಲ್ಪ Nn. 151; ಕಿರಿದು Mr. 537); few; low. 2, a small portion, a drop. 3, a kind of body (ತನುಭೇದ, ಶರೀರದ ಭೇದ 151, probably: the state of being little-bodied). 4, a tail (ಪುಚ್ಛ, ಬಾಲ 151). 5, offspring, children (ಪುತ್ರರು, ಮಕ್ಕಳು 151). 6, penance (ತಪ, ತಪಸ್ಸು 151). 7, the ċâtaka bird (ಸ್ತೋಕಕ Mr. 171).

ಸ್ತೋಕಕ stôkaka. *The ċâtaka bird, Cuculus melanoleucus.*

ಸ್ತೋತ್ರ stôtra. = ತೋತ್ತರ. *Praise, eulogium;* a hymn of praise, ode. See ವರ್ಣಿಸು. — ಸ್ತೋತ್ರಂಗೆಯ್. -೦-. To praise (Grj. 4, after 48).

ಸ್ತೋಭನ stôbhana. Celebration, glorification, praise.

ಸ್ತೋಭನಕಾರಿ stôbhana-kâri. Causing to praise, producing approbation (Kâvy. III, 3, B, 2).

ಸ್ತೋಮ stôma. = ತೋಮ. Praise, eulogium; a hymn. 2, *a sacrifice, an oblation.* 3, *a heap, collection, assemblage, number, multitude, quantity, mass.*

ಸ್ತೌತ್ಯ stautya. (fr. ಸ್ತುತಿ). Praise, etc. (ವರ್ಣ, ಸ್ತುತಿ Nn. 71; ಸ್ತುತಿ 82. 89; ನುತ 142, o. r. ನುತಿ). 2, prayer (ಜಪ 2).

ಸ್ತ್ಯಾನ styâna. Collecting into a mass; *thickened, coagulated, congealed;* thick, bulky, gross; soft, bland, unctuous, smooth.

ಸ್ತ್ಯಾಯ styâya. Collecting into a mass, crowding together. See ಸಂ-.

ಸ್ತ್ರೀ strî. (Šmd. 103). *A woman,* a female; (a wife). 2, the feminine gender (Šmd. 108. 265; Kâvy. I, 2, 74-83; I, 5, 18-20). ಸ್ತ್ರೀಯರ್, ಸ್ತ್ರೀಯರ್ಗೆ or ಸ್ತ್ರೀಯರ್ಗ್ಗೆ (Šmd. 140). ಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಗ್ಯ ಪುರುಷನ ಲಕ್ಷಣ (Prv.). — ಸ್ತ್ರೀಯಳು. = ಸ್ತ್ರೀ. (B. 5, 158. 210. 275; see ಕುಲ-, etc.).

ಸ್ತ್ರೀತ್ವ strîtva. Womanhood (Abh. P. 7, 14). 2, feminineness, effeminacy. 3, *the feminine gender.*

ಸ್ತ್ರೀದಾನ strî-dâna. The gift of a woman (Grj. 3, 63).

ಸ್ತ್ರೀಧನ strî-dhana. A woman's peculiar property, *property belonging to a woman over which she has independent control.*

ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮ strî-dharma. The duty of a woman; the laws concerning women; menstruation.

ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣಿ strî-dharmiṇi. *A woman during menstruation.*

ಸ್ತ್ರೀನಪ್ strî-nap. The feminine and neuter gender; the state of (a word) being used both in the feminine and neuter gender (Šmd. 108).

ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸ strî-napuṁsa. = ಸ್ತ್ರೀನಪ್. (Šmd. 108. 109).

ಸ್ತ್ರೀಪಾಕ strî-pâka. Food dressed by a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸ strî-puṁsa. Wife and husband, *man and wife.*

ಸ್ತ್ರೀಪುನ್ಧರ್ಮ strî-pun-dharma. The law (which regulates the duties) of man and wife, the mutual duties of husband and wife or of man and woman. (R.).

ಸ್ತ್ರೀಬುದ್ಧಿ strî-buddhi. The female understanding. (My.).

ಸ್ತ್ರೀರಂಜನ strî-ranjana. Delighting women: betel. (R.).

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ strî-ratna. A jewel or gem of a woman, an excellent woman. (My.).

ಸ್ತ್ರೀರಾಗ strî-râga. A female râga, a râgiṇi (Bp. 19, 18).

ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯ strî-râjya. The kingdom of women. (J. 16 sum.).

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ strî-linga. The female organ. 2, the feminine gender (Šmd. 108. 112. 119. 120. 126. 147. 184. 187).

ಸ್ತ್ರೀವಶ್ಯ strî-vašya. Subduing or seducing a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ strî-vâċaka. A feminine noun (Šmd. 187; Kâvy. I, 2, 7-11).

ಸ್ತ್ರೀವೇಷ strî-vêsha. The guise of a woman (My.).

ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ strî-sanga. Attachment or addiction to women; intercourse with a woman. (My.).

ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ್ರಹಣ strî-sangrahaṇa. The act of embracing a woman (improperly), adultery, seduction. (R.).

ಸ್ತ್ರೈಣ straiṇa. *Female, feminine.* 2, womanhood, feminineness. 3, the female sex. 4, the feminine gender (Kâvy. I, 2, 71-73 *b;* I, 4, 11. 12). 5, the nature of woman.

ಸ್ಥ stha. = ಸ್ತ. Standing, staying, abiding, being situated, living, existing, being. See *e. g.* ಅನೀಕ-, ಕುಲ-, ಸರ್ವೇಷ್ಠ. 2, a place, spot, ground.

ಸ್ಥಗನ sthagana. The act of covering or concealing, concealment. (R.).

ಸ್ಥಗಿತ sthagita. *Covered; concealed, hidden.* See ಸಂ-.

ಸ್ಥಣ್ಡಿಲ sthaṇḍila. *A piece of ground (levelled, squared and prepared for a sacrifice,* ಬಹುವಿಧದಿ ಗೆಯ್ದ ಇಳೆ Mr. 464). 2, a barren field. 3, a heap of clods. 4, a boundary, limit.

ಸ್ಥಣ್ಡಿಲಶಾಯಿ sthaṇḍila-šâyi. *A devotee who sleeps on the bare ground* (or on the sacrificial sthaṇḍila, on account of a religious vow).

ಸ್ಥಪತಿ stha-pati. Ground-lord: *a sovereign, a chief, a king.* 2, *an architect.* 3, a master carpenter or mason. 4, *a performer of the bṛihaspatisava* (ಯಾಗಗೆಯ್ವಂ Mr. 261). 5, a guard or attendant of the women's apartments.

ಸ್ಥಪುಟ sthapuṭa. Being in contracted or difficult circumstances. 2, *unevenly raised,* elevated and depressed, bent down. See ವಿಷಮೋನ್ನತ.

ಸ್ಥಲ sthala. ಸ್ಥಳ. = ತಳ 2, ಸ್ತಳ. *Firm or dry ground, terra firma, dry land* (as opposed to water); *ground or land in general* (ನೆಲ Hlâ.). 2, a place, a spot, a site, a locality. 3, stead, place, lieu. 4, field, tract, district. 5, station. 6, a topic, a case, a subject (Bp. 26, 65; see ಷಟ್ಸ್ಥಲ). 7, shore, strand, beach. ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ನೆಬಿಲೇ ಆಸ್ಪದ (Prv.). 8, the number 18 (ಪದಿನೆಣ್ಬು Mr. 348).

ಸ್ಥಲಪಲ್ಲಟ sthala-pallaṭa. Change of place, transfer (My.). 2, confusion with regard to a place or places (My.).

ಸ್ಥಲವನ್ತಿಗ sthala-vantiga. A man belonging to a place, a resident (My.).

ಸ್ಥಲವನ್ದಿಗ sthala-vandiga. Tbh. of ಸ್ಥಲವನ್ತಿಗ. (My.).

ಸ್ಥಲವಾರ sthala-vâra. = ತಳವಾರ, etc. A man who screens or watches a place: a watchman, a beadle. See Mr. s. ಅಪ್ಪಾದತಪ್ರಧಾನ.

ಸ್ಥಲವಾಸ sthala-vâsa. Place of residence (My.).

ಸ್ಥಲಶೃಂಗಾಟ sthala-šringâṭa. *The herb Tribulus terrestris or lanuginosus Lin.* (ನೆಗ್ಗಿಲ್ Hlâ.).

ಸ್ಥಲಿ sthali. = ಸ್ಥಲ. *Firm or dry ground, etc., etc.* 2, a deity of the soil, local or tutelary divinity.

ಸ್ಥಲೀಕ sthalika. = ಸ್ಥಲವನ್ತಿಗ. (Tê.; R.).

ಸ್ಥವಿರ sthavira. Fixed, firm, steady. 2, *old, aged* (ವೃದ್ಧ, ಹರೆಯ ಹೋದವಂ Mr. 310).

ಸ್ಥವಿಷ್ಠ sthavishṭha. (fr. ಸ್ಥೂಲ). *Largest, most bulky, very corpulent.*

ಸ್ಥವೀಯಸ್ sthavîyas. Larger, more bulky, uncommonly corpulent. (R.).

ಸ್ಥಳ sthaḷa. = ಸ್ಥಲ, q. v.

ಸ್ಥಾಣು sthâṇu. = ತಾಣು. Standing, firm, fixed, stable, immovable, motionless. 2, *Śiva* (ತ್ರೈನೇತ್ರ Nn. 162). 3, *a stake, a post.* 4, a peg, a pin; a pillar. 5, a branchless trunk or stem, *the trunk of a lopped tree* (ಕೊರಡು 162). 6, a spear, a dart. See Mr. 200 s. ಮುಣ್ಡಿಗೆ.

ಸ್ಥಾಣ್ಡಿಲ sthâṇḍila. *A devotee who sleeps on the bare ground* (or on ground prepared for a sacrifice).

ಸ್ಥಾತೃ sthâtṛi. Who or what stands or stays, standing. See ಅವ-.

ಸ್ಥಾನ sthâna. = ತಾಣ 2, etc., ಸ್ತಾನ 1. *Standing, staying;* stay, continuance, the state of being fixed or stationary; state, condition; *a stationary state or condition* (as one of the three aims or results of state policy, a kind of neutral or middle state characterized by neither loss nor gain, failure nor success). 2, halt. 3, *a place, a spot, a locality, a site.* 4, situation, position; office, rank, degree, dignity. 5, *an attitude of the body* (*e. g.* in shooting). 6, *proper or right place.* 7, the place or organ of utterance of any letter. 8, a dwelling-place, *an abode, a house;* a country, region, district; a town, city. 9, *interval, opportunity, leisure.* 10, an object. 11, likeness, resemblance. See Čh. III, 2, B, 54. 55; III, 3, B, 171. ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮಾನವೆಲ್ಲಿ? (Prv.).

ಸ್ಥಾನಕ sthânaka. A place; an abode, see ಗೋ-; a situation. 2, *a basin or trench for water at the foot of a tree.*

ಸ್ಥಾನದ sthâna-da. Vishṇu (Čb.).

ಸ್ಥಾನದೀಪಿಕೆ sthâna-dîpikĕ. = ತಾಣದೀವಿಗೆ, q. v. (Śmd. 376; Čpr. 3, after 97).

ಸ್ಥಾನಪ್ರವೇಶ sthâna-pravêśa. Entering a place. See ಸಲ್ 1.

ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟ sthâna-bhrashṭa. = ತಾಣಬಟ್ಟ. Fallen or removed from any place or station, ejected from an office, displaced, out of place.

ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟತ್ವ sthâna-bhrashṭatva. The state of being fallen or removed from any place or station, etc. (My.).

ಸ್ಥಾನಮೃಗ sthâna-mṛiga. An alligator (ಮುಸಳೆ); a fish (ಮೀನ); a tortoise (ಆಮೆ); a crab (ಏಡಿ Čb.).

ಸ್ಥಾನವ್ಯಕ್ತಿ sthâna-vyakti. Clearing out of or leaving a place. See ಉಚು 1.

ಸ್ಥಾನವ್ಯಾಕುಲತೆ sthâna-vyâkulatĕ. Perplexity with regard to place or position (ಕಟಿಕುಟಿ Śmd. I).

ಸ್ಥಾನಸಂಗ್ರಹ sthâna-saṅgraha. Seizing or taking a place or position. See ಇಮ್ಮು ಕೆಯ್.

ಸ್ಥಾನಸ್ಥ sthâna-stha. Abiding in one place, *staying at home.*

ಸ್ಥಾನಾನ್ತರ sthâna-antara. Another place.

ಸ್ಥಾನಾನ್ತರಪ್ರಣೀತ sthânântara-praṇîta. Brought or conveyed to another place. See ಅಡಕು 1.

ಸ್ಥಾನಾಪಗಮನ sthâna-apagamana. Going away or departing from a place. See ತಳಚು.

ಸ್ಥಾನಿಕ sthânika. Local, topical. 2, any one holding an official post. 3, a paid servant in a temple who assists the pûjâri (My.).

ಸ್ಥಾನೀಕ sthânîka. = ಸ್ಥಾನಿಕ No. 3. (My.).

ಸ್ಥಾನೀಯ sthânîya. Belonging or suitable to any place, prevailing in any place, local. 2, *a town.*

ಸ್ಥಾಪಕ sthâpaka. Causing to stand, establishing, founding; an establisher, a founder, an erector. See *e. g.* ಮೂಲ-, ಸ್ಥಿತಿ-.

ಸ್ಥಾಪತ್ಯ sthâpatya. *A guard of the women's apartments.*

ಸ್ಥಾಪನ sthâpana. = ತಾವಣೆ. The act of causing to stand, placing, fixing, establishing, erecting, founding, instituting; regulating, directing, appointing, arranging. See ಬೀಜ-, ಸಂ-; ನಡು 2. — ಸ್ಥಾಪನ ಮಾಡು. To establish, to found, etc. (B. 4, 138; My.).

ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ stâpana-âčârya. An âčârya who establishes or has established (J. 2, 53; 34, 40).

ಸ್ಥಾಪನಿ sthâpani. *The plant Clypea hernandifolia* W. & A. See ಪಡವಲ 2.

ಸ್ಥಾಪನೆ sthâpanĕ. = ಸ್ಥಾಪನ. (Sk.; My.).

ಸ್ಥಾಪಿತ stâpita. Caused or made to stand, fixed, established, placed; set up, erected; founded, instituted; appointed; ordered, regulated, ordained; settled, ascertained, certain; firm, steady. (Bp. 46, 3; My.; B. 5, 301).

ಸ್ಥಾಪಿಸು sthâpisu. = ತಾಪಿಸು 2. To establish, to set up, to found, to institute, to erect; to place, to put, to locate, to set, to lay; etc. (ನ್ಯಾಸಕರಣ Śmd. Dh.; My.; B. 5, 172. 272. 302).

ಸ್ಥಾಪ್ಯ sthâpya. To be placed or deposited (adj.); to be fixed or established. 2, establishment (Bp. 54, 63). 3, the state of being established (57, 42). 4, an anchor (ನಂಗಲ್ Mr. 407).

ಸ್ಥಾಮ sthâma. Fixity, stability. 2, *firmness, strength, vigour, power.*

ಸ್ಥಾಯಿ sthâyi. (= ಠಾಯಿ, etc.). Standing, staying, being, situated; abiding, stopping, fixed, stationary, enduring, continuing, permanent, constant, lasting; steady, firm, unchangeable, invariable; a term used also in saṅgîta (J. 21, 57).

ಸ್ಥಾಯಿಭಾವ sthâyi-bhâva. A particular fixed or permanent condition of mind or body, *lasting feeling* (Kâvy. IV, 2, 15, as love, mirth, sorrow, etc. in poetical and dramatic composition, opposed to the vyabhičâri- or sančâri-bhâva; *cf.* ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ).

ಸ್ಥಾಯುಕ sthâyuka. Stopping, stationary, steady, firm. 2, *the headman or overseer of a village.*

ಸ್ಥಾಲ sthâla. (= ಸ್ಥಾಲಿ). *A plate or dish;* a cooking-pot, caldron, or any culinary utensil. See ತಳಿಗೆ.

ಸ್ಥಾಲಿ sthâli. = ತಾಲಿ 1. *A pot,* a pan, a cooking-pot, caldron, kettle, boiler (ಚರು, etc. Mr. 209); a particular vessel used in the preparation of sôma.

ಸ್ಥಾಲೀಪಾಕ sthâlî-pâka. A particular religious act performed by a householder, a cooked offering of rice, etc. (My.).

ಸ್ಥಾಲೀಪುಲಾಕನ್ಯಾಯ sthâlî-pulâka-nyâya. Judging of the whole by a part, for the whole kettle is boiled if a morsel is (Tĕ.; R.).

ಸ್ಥಾವರ sthâvara. Standing still, *not moving, not having the power of motion, fixed to one spot, fixed, stationary, firm, stable, immovable;* real (such as land or houses). — ಸ್ಥಾವರಸೊತ್ತು. Immovable property, property which ought not to be alienated; real estate (My.).

ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮ sthâvara-jangama. Things stationary and movable or inanimate and animate; immovable and movable, as an article or property. (My.).

ಸ್ಥಾವಿರ sthâvira. *Old age.*

ಸ್ಥಾಸಕ sthâsaka. *Perfuming or smearing the body with fragrant unguents.*

ಸ್ಥಾಸ್ನು sthâsnu. Firm, stationary, immovable, stable; *durable, permanent, eternal.*

ಸ್ಥಿ sthi. = ಸ್ಥ. Standing, etc. See ಪರಮೇಷ್ಠಿ.

ಸ್ಥಿಕೆ sthikĕ. = ಸ್ತಿಕೆ. The state of standing or being.

ಸ್ಥಿತ sthita. Stood, stayed; standing; *risen, erect;* staying, resting, abiding; being, situated, existing; standing still, desisted, stopped; fixed, permanent, settled, steady, firm, immovable; steadfast; steady; being close at hand, ready. See ಅನುಸ್ಥಿತ, ವಚನೇ-, ಸಂ-; Kâvy. III, 3, B, 38.

ಸ್ಥಿತಿ sthiti. = ತಿತಿ 1. Standing, *staying, abiding, being* (ಇರವು Nn. 154); stay, residence; continuance in one state; stability, duration, continuance, fixedness, a firm position; continuance in life (of created things); *situation, state, position, condition* (ತನ್ನಿರವು, ವ್ಯವಸ್ಥೆ Mr. 486); good condition, well-doing, welfare; station, rank, dignity; permanence; continuance or steadfastness in the path of duty, *correctness of conduct,* propriety, good manners; *settled rule, sure or fixed decision,* ordinance, decree, axiom, maxim;—property, wealth (My.). ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಗತಿಗೆಡ ಬಾರದು (Prv.). See Nn. s. ಸ್ವರ್ಗ 2.

ಸ್ಥಿತಿಕರ್ತ sthiti-karta. Who keeps created things alive or preserves them: Vishṇu (My.).

ಸ್ಥಿತಿಗತಿ sthiti-gati. State and course of life (B. 4, 59; My.).

ಸ್ಥಿತಿಚಿತ್ತಭ್ರಂಶ sthiti-čitta-bhramša. Loss of the stability or sound condition of the mind (as one of the sančâribhâvas, Kâvy. IV, 2, 16).

ಸ್ಥಿತಿರೀತಿ sthiti-rîti. Conduct, carriage of a person; one's manners and morals (Mhr.; R.).

ಸ್ಥಿತಿವಂತ sthiti-vanta. A man possessing wealth (My.).

ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ sthiti-sthâpaka. Fixing in a (former) state or condition, having elastic properties, elastic. (B. 4, 140). 2, the capability of placing in or recovering a (previous) position or condition, elasticity.

ಸ್ಥಿರ sthira. = ತಿರ 2. *Firm, fixed, steady, steadfast; permanent, enduring, durable, lasting, imperishable, eternal* (ಸನಾತನ, ಅನಶ್ವರ Mr. 25); *immovable,* still, placid, calm, quiescent, cool, composed (ವಿಶ್ರಬ್ಧ, ಹದುಳವುಳ್ಳವಂ 236); constant, faithful, determined; certain, sure, convinced; firm, hard, solid, strong (ಮೋಚ, ಸ್ಥಿರ, ಸುಸ್ಥಿರ Nn. 20; ಸಾರ, ಸುಸ್ಥಿರ Nn. 80). — ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To confirm, etc. (B. 5, 7). — ಸ್ಥಿರ ಪಡಿಸು. To make firm, to confirm, to strengthen, to corroborate (My.).

ಸ್ಥಿರಕುಕ್ಷಿ sthira-kukshi. A stone (ಪಾಷಾಣ, etc., ಕಲ್ Mr. 96).

ಸ್ಥಿರಜೀವಿ sthira-jîvi. The silk-cotton tree (ಶಾಲ್ಮಲಿ, ಎಲವ Mr. 119).

ಸ್ಥಿರಂಜೀವಿ sthira-ṅ-jîvi. Long-lived (My.).

ಸ್ಥಿರತನ sthiratana. = ಸ್ಥಿರತೆ. (ಸ್ಥೈರ್ಯ G.).

ಸ್ಥಿರತರ sthira-tara. More firm, etc.; *very firm or permanent, durable, eternal.*

ಸ್ಥಿರತೆ sthiratĕ. Firmness, stability, steadiness, steadfastness; fortitude. (Čpr. 1, 59).

ಸ್ಥಿರತ್ವ sthiratva. = ಸ್ಥಿರತೆ. See ಅ-.

ಸ್ಥಿರಪ್ರೇಮ sthira-prêma. *Firm or steady in affection;* a firm friend.

ಸ್ಥಿರಬಂಡವಲ sthira-banḍavala. Immovable stock, dead stock in trade (B. 5, 101).

ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿ sthira-buddhi. Steady-minded, resolute, calm, dispassionate; sedate, sober. 2, steadiness of mind, staidness, sedateness (My.).

ಸ್ಥಿರವಾರ sthira-vâra. Saturday (My.).

ಸ್ಥಿರಾಯು sthira-âyu. Long-lived, long-lasting. 2, the silk-cotton tree. See Mr. s. ಮೋಚಕ.

ಸ್ಥಿರೆ sthirĕ. = ತಿರೆ. A strong-minded woman. 2, *the earth.* 3, *the plant Desmodium gangeticum* Dec.

ಸ್ಥು sthu. = ಸ್ಥ. Standing, etc. See ದುಸ್ಥು.

ಸ್ಥುರಿ sthuri. = ಸ್ಥೂರಿ. (Colebr.).

ಸ್ಥುಲ sthula. *A sort of long tent;* a tent (ಗುಡಿ Hlâ.).

ಸ್ಥೂಣೆ sthûṇĕ. *A post, a pillar.* 2, *an iron image, a statue.*

ಸ್ಥೂರಿ sthûri. A horse carrying loads on his back, a packhorse; *a pack-bullock.*

ಸ್ಥೂಲ sthûla. = ತೂಳ. Strong, powerful; *stout, bulky, big, huge; great, large, thick* (ಬಲ, ದೊಡ್ಡಿತು Nn. 14); *fat, corpulent; clumsy,* coarse, gross, rough; not exact; doltish, stolid, thick-headed; *stupid, dull, ignorant.*

ಸ್ಥೂಲದಾರು sthûla-dâru. A cudgel; a palisade. See ತಟಿ.

ಸ್ಥೂಲದೇಹ sthûla-dêha. The gross and material body (with which a soul clad in its subtile body is invested, opposed to lingašarîra and sûkshmašarîra). (My.).

ಸ್ಥೂಲಬುದ್ಧಿ sthûla-buddhi. Dull-witted, dull, stupid. 2, dulness, stupidity, dull sense (My.).

ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ sthûla-laksha. *Munificent, liberal, generous.*

ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ್ಯ sthûla-lakshya. *Munificent, etc.*

ಸ್ಥೂಲಶರೀರ sthûla-šarîra. = ಸ್ಥೂಲದೇಹ. (Sk.; My.).

ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ sthûla-šâṭaka. *Thick or coarse cloth.* See ಹುಟ್ಟಿಗೆ.

ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ sthûla-sûkshma. Mighty and subtile. 2, greatness and inferiority of position (My.); dulness and ingenuity (My.).

ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ sthûla-uččaya. *Incompleteness,* deficiency, defect. 2, *the middle pace of elephants* (neither quick nor slow, ನಿಟ್ಟೋಟಮುಹ ಆನೆಯ ನಡೆ Mr. 158).

ಸ್ಥೆ sthĕ. Standing, etc. See ನಿಸ್ಥೆ.

ಸ್ಥೇಮ sthêma. Firmness, stability, fixedness. (G.).

ಸ್ಥೇಯ sthêya. To be placed or fixed (adj.); to be settled or determined. 2, *an arbitrator, a judge.*

ಸ್ಥೇಯಸ್ sthêyas. (fr. ಸ್ಥಿರ). Firmer; *very firm or stable, eternal, permanent.*

ಸ್ಥೈರ್ಯ sthairya. (fr. ಸ್ಥಿರ). Firmness, stability, fixedness, steadiness; continuance; firmness of mind, resolution, constancy, calmness; patience; hardness, solidity. (Bp. 7, 6; 22, 24; ಸ್ಥಿರತನ, ಕಸುವು, ಧೈರ್ಯ, ಶಾನ್ತಿ G.).

ಸ್ಥೌಣೇಯ sthauṇêya. *A vegetable perfume.*

ಸ್ಥೌರಿ sthauri. *A pack-horse.*

ಸ್ಥೌರೀಯ sthaurîya. A pack-bullock (ಹೇಱುದೆತ್ತು Mr. 179).

ಸ್ಥೌಲ್ಯ sthaulya. (fr. ಸ್ಥೂಲ). *Stoutness, bigness, largeness,* bulk, size, thickness, coarseness, grossness, denseness; doltishness, density of intellect. See ಬೀಗು 2.

ಸ್ಥೌಲ್ಯತ್ವ sthaulyatva. = ಸ್ಥೌಲ್ಯ. See ಬೀಗು 2.

ಸ್ನಪನ snapana. = ಸ್ತಪನ. Causing to bathe, bathing, ablution; washing, sprinkling, wetting. See ಮೀ 1.

ಸ್ನವ snava. *Oozing, dripping, trickling.*

ಸ್ನಸೆ snasĕ. *A tendon, a muscle.* See s. Tbh. ನರೆ.

ಸ್ನಾತ snâta. Bathed, washed, purified by ablution. 2, immersed: deeply engaged; see ನಿಷ್ಣಾತ. 3, one whose spiritual instruction is finished; an initiated householder.

ಸ್ನಾತಕ snâtaka. A Brâhmaṇa who has performed the ceremony of ablution required on his finishing his first âśrama or period of studentship as a brahmaĉâri and on becoming initiated into the second âśrama or order of a gṛihastha; *a Brâhmaṇa just returned from the house of his preceptor and become a married man or initiated householder.*

ಸ್ನಾನ snâna. = ತಾನ 2, ಸಾನ 3, ಸ್ತಾನ 2. *Bathing, ablution* (ಜಳಕ G.); dipping in water, wetting, purification by bathing, religious or ceremonial ablution; the ceremony of bathing or anointing an idol. ಸ್ನಾನ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಮದ ದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). — ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸು. To bathe (v. t.), to wash, to cleanse. ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ತವ (Si. 357). — ಸ್ನಾನ ಮಾಡು. To bathe, to take a bath (Bp. 50, 2; My.; ಮೀ G.). ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ (ಸ್ನಾತ G.). ಮರಣ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವನು (ಅಪಸ್ನಾತ, ಮೃತಸ್ನಾತ Si. 357).

ಸ್ನಾನಘಟ್ಟ snâna-ghaṭṭa. Steps on the side of a river or large tank leading to the bathing place (My.).

ಸ್ನಾನಶಾಟಿ snâna-śâṭi. A small cloth put on by sannyâsis for bathing (My.).

ಸ್ನಾನೀಯ snânîya. *Fit for bathing or ablution, suitable for bathing.*

ಸ್ನಾಪನ snâpana. The act of causing to bathe; bathing, ablution (Bp. 18, 35).

ಸ್ನಾಯು snâyu. *A sinew, a tendon, a muscle.*

ಸ್ನಿಗ್ಧ snigdha. *Oily, oleaginous, unctuous,* greasy, fat, sticky, viscid, cohesive, adhesive; *emollient, smooth;* glossy, shining, resplendent; moist, wet; cooling; bland, kind, amiable; *attached,* loving, tender, affectionate, friendly, well affected; *a friend* (ಕೆಳೆಯ Mr. 268); lovely, agreeable; *coarse, thick, dense.*

ಸ್ನು snu. The level summit or edge of a mountain, *table-land.*

ಸ್ನುತ snuta. Trickled, dropped, *trickling, flowing, dropping, oozing.*

ಸ್ನುಷೆ snushĕ. = ಸೊಸೆ. *A daughter-in-law* (ಮಗನ ಹೆಣ್ಡತಿ Mr. 314).

ಸ್ನುಹ್ snuh. = ಸ್ನುಹಿ. *The milk-hedge plant, Euphorbia antiquorum.*

ಸ್ನುಹಿ snuhi. = ಸ್ನುಹ್. *The milk-hedge plant* (ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳಿ Mr. 136).

ಸ್ನೇಹ snêha. = ನೇಹ. Oiliness, unctuousness, fattiness, greasiness, lubricity, viscidity. 2, any unctuous or oleaginous substance, oil, grease, fat, an unguent. 3, a fluid of the body. 4, moisture. 5, blandness, tenderness, *love, affection, fondness,* attachment, friendship (ಉೞ್ಕೆ Ĉt. I, 45). See ಉಱ್ಗು, ಒಲಿಲ್ 1, ಓ 4, ಕೂರ್ 2. ಸ್ನೇಹವೆ ಮ್ಬುವದು ದೋಣಿ ಬಣ್ಡಿಯ ಹಾಗಿರ ಬೇಕು (*i. e.* able to take in much). — ಬರೆಯುವವನ ಸಂಗಡ ದ್ವೇಷ, ದಾಯಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಸ್ನೇಹ (Prvs.). — ಸ್ನೇಹ ಬೀಱು. Attachment or friendship to come into existence or originate. ಅವನಿಗೂ ಇವನಿಗೂ ಸ್ನೇಹ ಬಿತ್ತು (B. 5, 230; My.). — ಸ್ನೇಹ ಮಾಡು. To form affection for, to cultivate or court friendship. ಒಳ್ಳೇ ಹುಡುಗರ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ ಬೇಕು (B. 4, 1). ಧಾರ್ಮಿಕರ ಕೂಡ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೂಡ ಮಾತ್ರ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವನು (5, 167). ಬಣ್ಡನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿ, ಇದ್ದ ಬಣ್ಡ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ. — ಬಣ್ಡನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದರೆ ಬಂಗ ತಪ್ಪದು. — ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ (Prv.). 2, to love. ಅವನನ್ನು ಸ್ನೇಹ ಮಾಡು (My.).

ಸ್ನೇಹತನ snêhatana. Friendship (Ĉb. 66).

ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರ snêha-pâtra. *An oil-vessel, a leather bottle for oil.* 2, a worthy object of affection.

ಸ್ನೇಹಿತ snêhita. Anointed. 2, loved, beloved. 3, a loved one, a friend (ಮಿತ್ರ, ಸಖ Mr. 311). Feminine ಸ್ನೇಹಿತೆ (My.). ಚನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ನಣ್ಟರು, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು. — ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದರೆ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ, ಕೆಟ್ಟರೆ ಸ್ನೇಹಿತ (Prvs.).

ಸ್ನೇಹಿಸು snêhisu. To regard with affection, to love (My.; ಓ, ಕೂರ್ G.).

ಸ್ಪನ್ದ spanda. = ಸ್ಪನ್ದನ. See ಪರಿ-.

ಸ್ಪನ್ದನ spandana. Throbbing, pulsation, palpitation, quivering, vibration, moving, motion; tremor, agitation; rapid motion, going. See ಅಳ್ಳಿಱು, ಕೆತ್ತು 2, ಮಿಸುಕು 1. 2, *a sort of tree* (*cf.* ಸ್ಯನ್ದನ?).

ಸ್ಪರುಶ sparuśa. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶ. See ಸುಖಸ್ಪರುಶವಾತ, ಸ್ಪರುಶವೇದಿ.

ಸ್ಪರುಶನ sparuśana. Tbh. of ಸ್ಪರ್ಶನ. (Nn. 155; Bp. 35, 23).

ಸ್ಪರುಶವೇದಿ sparuśa-vêdi. = ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. (My.).

ಸ್ಪರ್ಧಿ spardhi. Rivalling, emulating, competing; emulous, envious; proud, superb. See ಪ್ರ-.

ಸ್ಪರ್ಧಿಸು spardhisu. To contend or compete with, to contest, to vie with, to emulate, to rival; to be equal with; to envy; to challenge, to defy, to bid defiance to (J. 18, 3).

ಸ್ಪರ್ಧೆ spardhĕ. *Emulation, rivalry, competition;* envy, jealousy; defiance; equality with.

ಸ್ಪರ್ಶ sparśa. = ಪರಿಸ, ಪರುಷ 2, ಪರುಸ 1, ಸ್ಪರುಶ. Touching, touch, handling, contact; perception by touch, *the sense of touch;* the quality of tangibility; anything which touches or comes in contact; affection, morbid affection or influence, anything the contact or influence of which causes pain or disease, *disorder, sickness, morbid heat, fever.* See ಅೞ್ಕುರು; Śmd. 2. — ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡು. To touch; to

come in contact with (My.). ಯಾವದಾದರೊನ್ದು ಚೇಟಿ ಹುಟಿ ಜೇಡಹುಟಿದ ಜಾಳಿಗೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ (B. 4, 112).

ಸ್ಪರ್ಶಕಾಲ sparśa-kâla. The time of an astrological conjunction (My.).

ಸ್ಪರ್ಶನ sparśana. = ಪರಿಸನ, ಪರುಷನ, ಸ್ಪರುಶನ. Touching, handling, taking hold of; touch, contact (see Mr. s. ನಿಗ್ರಹ; ಮುಟ್ಟಿರ್ಪುದು, ಮುಟ್ಟುವುದು Nn. 155 as ಸ್ಪರುಶನ). 2, a battle (ರಣ, ಕಾಳೆಗ 155). 3, *air, wind.* 4, sense of touch; organ of sensation or feeling. 5, *gift, donation.*

ಸ್ಪರ್ಶನೀಯ sparśanîya. To be touched, fit to be touched, tangible, etc. (Čpr. 1, 107).

ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿ sparśa-maṇi. A stone supposed to turn everything it touches to gold, the philosopher's stone. (My.).

ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ sparśavêdi. = ಪರಸು No. 2, ಪರುಷವೇದಿ, ಪರುಸವೇದಿ, ಸ್ಪರುಶವೇದಿ, (ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿ, q. v.). The philosopher's stone (Bp. 19, 34; My.; Tē.).

ಸ್ಪರ್ಶಿಸು sparśisu. To touch (B. 4, 59; My.).

ಸ್ಪಶ spaśa. *A spy;* any secret messenger or emissary. See Nr. s. ಸನ್ನಾಪಡಿಸು. 2, *a fight, war, battle.*

ಸ್ಪಷ್ಟ spashṭa. Clearly perceived or discerned, distinctly visible, distinct, *clear, evident, manifest,* plain, apparent, intelligible; true, real.

ಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥ spashṭa-artha. Clear in meaning, obvious, perspicuous, intelligible. 2, one of the pêḷikĕs (Kâvy. III, 2, B, 82 seq.).

ಸ್ಪಷ್ಟೇತರ spashṭa-itara. The reverse of clear: *indistinct, unintelligible.*

ಸ್ಪಾರ್ಶನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ spârśanapratyaksha. (fr. ಸ್ಪರ್ಶನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ). Tactile perception, perception by touch or feel. (R.).

ಸ್ಪೃಕ್ಕೆ spṛikkĕ. = ಸೃಕ್ಕೆ. *The plant Trigonella corniculata* Lin.

ಸ್ಪೃಶಿ spṛiśi. *The prickly nightshade, Solanum jacquini* Willd.

ಸ್ಪೃಷ್ಟ spṛishṭa. Touched, felt with the hand, handled; formed by complete contact of the organs of utterance; defiled. See ಕಾಣ್ಡ-.

ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ spṛishṭi. *Touch, touching, feeling, contact.*

ಸ್ಪೃಹತೆ spṛihatĕ. = ಸ್ಪೃಹೆ. See ಸ-.

ಸ್ಪೃಹಯಾಲು spṛihayâlu. Wishful, desirous, eager for, covetous, cupidinous. (G.).

ಸ್ಪೃಹೆ spṛihĕ. *Desire, wish,* eager desire, longing; envy, covetousness. — ಸ್ಪೃಹೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To get eager desire (Śśv. 4, 133).

ಸ್ಪ್ರಷ್ಟೃ sprashṭṛi. *Who or what touches* or affects or acts upon. 2, bodily pain or sickness; *morbid heat.*

ಸ್ಫಟ sphaṭa. *A snake's expanded hood.*

ಸ್ಫಟಿಕ sphaṭika. = ಪಟಿಕ 1, ಪಳಿಕು, ಪಳಿಕ, ಪಳಿಕು, ಪಳುಕು. *Crystal;* quartz (ತರಣಿಕಾನ್ತ, ಇನಾತ್ಮ Mr. 101).

ಸ್ಫಟಿಕಸುಲೋಚನ sphaṭika-sulôcana. Spectacles of crystal (My.).

ಸ್ಫಟಿಕಾದ್ರಿ sphaṭika-adri. N. of a mountain (Čpr. 10, 50); the mountain Kailâsa (Sk.).

ಸ್ಫಟಿಕೆ sphaṭikĕ. = ಪಟಿಕ 1, ಪಟಿಕ 2, ಪಟಿಕೆ 1. Sulphate of alumina, alum.

ಸ್ಫಟೆ sphaṭĕ. = ಪೆಡೆ, ಹೆಡೆ. *The expanded hood of a cobra* (ಪೆಡೆ Čt. II, 91; ಫಣ, ಪೆಡೆ Mr. 401).

ಸ್ಫರಣ spharaṇa. *Trembling, quivering, throbbing,* vibration. See ಹೊಳಹು 1.

ಸ್ಫಾಟಿಕ sphâṭika. (fr. ಸ್ಫಟಿಕ). Made of crystal, crystalline. (Rśv. 13, 92).

ಸ್ಫಾಟಿಕಗ್ರಾವ sphâṭika-grâva. Crystal stone: crystal (Čpr. 1, 137).

ಸ್ಫಾತಿ sphâti. Swelling, intumescence; *increase, growth.*

ಸ್ಫಾರ sphâra. 1. Throbbing, quivering, vibration; twanging. See ವಿ-.

ಸ್ಫಾರ sphâra. 2. Swelling, increase, enlargement; large, increased, expanded, spreading, great; abundant (ಸ್ಫೀತ, ಅತ್ಯನ್ತಘನ Mr. 437).

ಸ್ಫಿಕ್ಕೆ sphikkĕ. = ಹೆಕ್ಕೆ (Śmd. 358).

ಸ್ಫಿಚ್ sphic. = ಸ್ಫಿಜ್.

ಸ್ಫಿಜ್ sphij. ಸ್ಫಿಕ್. *A buttock,* hip.

ಸ್ಫಿರ sphira. Swollen, expanded; large; abundant, *much, many.*

ಸ್ಫೀತ sphîta. Swollen, enlarged, bulky, fat, big, large, thick (ಸ್ಫಾರ, ಅನನ್ತಘನ Mr. 437); abundant, much, many, numerous; successful, prosperous. See Bp. 19, 34; 43, 9; 61, 88.

ಸ್ಫುಟ sphuṭa. = ಪುಳ, (ಪೊಡ 2, ಹೊಡ 2). Burst, split open, broken, rent, torn, opened, expanded; *open, blossomed, blown;* clearly displayed, *clear; plain, distinct, manifest, evident.*

ಸ್ಫುಟನ sphuṭana. The act of breaking or rending suddenly, bursting, tearing open; disruption; breaking forth, expanding; opening, blossoming; becoming manifested or made public. See ಪೊಂಗು 1, ಬಿರಿ 1.

ಸ್ಫುಟಿತ sphuṭita. Burst, etc.; budded, blown, blossomed; made clear, manifested, spread out; torn, destroyed. (R.).

ಸ್ಫುರ sphura. Trembling, throbbing. 2, swelling. 3, coruscating. 4, a shield. (Colebr.).

ಸ್ಫುರಣ sphuraṇa. Trembling, throbbing, pulsation, vibration; vibrating motion, quivering or throbbing of parts of the body (as of the lips, etc.); springing or breaking forth, starting into view, expansion; flashing, caruscation, scintillation, twinkling, glittering, sparkling; flashing on the mind, rising to mind, suggesting itself. See ಪೊಚ್ಚಱಿು, ಪೊಡರ್; ಚಿತ್ತ-, ಶರೀರ-; Bp. 61, 59; B. 4, 135; ಹೊಳಹು 1.

ಸ್ಫುರಣಿ sphuraṇi. A grindstone (ಸಾಣೆ Mr. 299).

ಸ್ಫುರತ್ sphurat. Trembling, etc.; becoming clear or manifest; flashing, glittering, sparkling; flashing vividly on the mind; swelling, expanding. See ವಿ-; Śmd. 73. 120.

ಸ್ಫುರಿತ sphurita. Trembling, heaving, throbbing, thrilling, palpitating; shaken, agitated; flashing, glittering, gleaming; swelled, swollen; starting into view. 2, a throb, throbbing, tremor, quivering or twitching of the eyelids, etc., agitation or emotion of mind, etc.; notoriety (Mr. 491). See Śmd. 81. 152. 394; Bp. 8, 7. 9; 34, 26; 40, 19; 43, 10; 57, 53; ವಿ-.

ಸ್ಫುರಿಸು sphurisu. To shine (J. 11, 9). 2, to rise to mind, to suggest itself (My.). See ವಿ-.

ಸ್ಫುರಿಸುವಿಕೆ sphurisuvikĕ. Rising to mind, etc. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸುವಿಕೆ (ವಶ, ಕಾನ್ತಿ, ಇಚ್ಛಾಯಿತವೃತ್ತಿವಿಶೇಷ Si. 388).

ಸ್ಫುಲಿಂಗ sphuliṅga. *A spark of fire* (ಕಿಡಿಯೇಟಿಗೆ Mr. 47).

ಸ್ಫೂರ್ಜಕ sphûrjaka. *A sort of ebony tree, Diospyros embryopteris* Pers.

ಸ್ಫೂರ್ಜಥು sphûrjathu. *A clap of thunder* (ವಜ್ರದ ನುಡಿ Mr. 44).

ಸ್ಫೂರ್ಜಿತ sphûrjita. Thundered; roar. See ವಿ-.

ಸ್ಫೂರ್ತಿ sphûrti. Throb, palpitation, tremor, trembling, shaking, vibration; spring, bound, start; breaking forth visibly, becoming evident or apparent, manifestation, expansion; glittering, shining; flashing on the mind. See ವಿ-; Si. 230.

ಸ್ಫೇಷ್ಠ sphêshṭha. (fr. ಸ್ಫಿರ). *Most abundant, very much or abundant.*

ಸ್ಫೋಟ sphôṭa. Breaking, splitting open, bursting, cracking; disclosure; destroying, killing. 2, a swelling, boil, tumor. See ದುಃ-, ಪಾದ-, ಮುಕ್ತಾ-, ವಿ-, ಸಂ-.

ಸ್ಫೋಟಕ sphôṭaka. = ಹೋಳಿಗೆ 2, ಹೋಟಿಗೆ. One who bursts or splits open. 2, *a swelling, a boil, a tumor, a pustule, a blister, a pimple* (ಪಿಟಿಕ, etc. Mr. 384); small-pox (My.). 3, (if the meaning of ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ in the text be correct,) a sort of cake.

ಸ್ಫೋಟನ sphôṭana. Breaking or splitting asunder, splitting, breaking, cleaving, cracking; opening, making clear, disclosing, manifesting; winnowing grain, etc.; cracking the finger-joints, snapping the fingers. See ಪ್ರ-; ಒಡೆ 1.

ಸ್ಫೋಟಿಸು sphôṭisu. To crack the finger-joints, to snap the fingers (Grj. 6, after 67).

ಸ್ಫೋಟೆ sphôṭĕ. The expanded hood of a snake. (R.).

ಸ್ಫೋರಣ sphôraṇa. = ಸ್ಫಾರ. (Sk.; G.).

ಸ್ಮಯ smaya. Smiling at anything, wonder, surprise, astonishment. See ವಿ-; Šmd. 131; Bp. 43, 80; 49, 37. 2, pride, conceit, arrogance.

ಸ್ಮರ smara. Remembrance, recollection; loving recollection, love. 2, *Kâma.*

ಸ್ಮರಗೃಹ smara-gṛiha. = ಸ್ಮರಮನ್ದಿರ. (My.).

ಸ್ಮರಣ smaraṇa. = ಸೊರಣೆ, ಸ್ಮರಣೆ. The act of remembering, recalling to mind, recollection, reminiscence; remembrance, retention in mind; thinking of or upon, being mindful of, bearing in mind; memory. 2, mental recitation of the names of a deity, calling upon a deity in supplication or adoration. 3, any act or thing to preserve the remembrance of, a memento. 4, tradition, traditional precept. 5, one of the upamĕs (Kâvy. III, 3, B, 61. 108 seq.). See Šmd. 203. 894; ಅವಧರಿಸು; ನೆನೆ 1.

ಸ್ಮರಣೆ smaraṇĕ. = ಸ್ಮರಣ. (ಹಾ, ನೆನವಲ್ಲಿ Nn. 140; ಹೇ, ಅಹೋ, ಹೋ, ಸಮ್ಬೋಧೆ Mr. 537; J. 5, 51). ಸ್ಮರಣೆ ತಪ್ಪಿದರೂ ಸಯ್ರಣೆ ಇರ ಬೇಕು (Prv.). 2, N. of a plant (see Mr. s. ತುಪ್ಪಿ).

ಸ್ಮರಧ್ವಜ smara-dhvaja. The penis. (R.).

ಸ್ಮರಮನ್ದಿರ smara-mandira. *Pudendum muliebre.*

ಸ್ಮರಸಖ smara-sakha. The moon. (My.).

ಸ್ಮರಹರ smara-hara. Kâma's remover or destroyer: *Šiva.*

ಸ್ಮರಿಸು smarisu. To remember, to recollect, to bear in mind, to think of, to be mindful of; to recite mentally the names of a deity, to think or call upon a deity in supplication or adoration (Bp. 3, 43; 45, 54; 51, 22; My.).

ಸ್ಮಾರ smâra. Recollection, remembrance. See ಅಪ-.

ಸ್ಮಾರ್ತ smârta. (fr. ಸ್ಮೃತಿ). Relating to memory. 2, recorded in the smṛitis, prescribed in the codes of traditional law, based on smṛiti; sanctioned by law, canonical, legal. 2, a Brâhmaṇa skilled in jurisprudence or traditional law; a Brâhmaṇa belonging to the sect of Šaṅkarâcârya, the teacher of the advaita vêdânta creed. 3, any act or rite enjoined by smṛiti. See ತ್ರಿಮತ. ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಷ್ಣ ಹೆಚ್ಚು.— ವೈಷ್ಣವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಂಗಾರವೇ ಬಂಗಾರ, ಸ್ಮಾರ್ತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗನ್ಧವೇ ಚನ್ದ (Prvs.).

ಸ್ಮಾಲ್ ಷಿಪ್ smâl ship. A small ship (ಪೋತ, etc. Si. 85).

ಸ್ಮಿತ smita. Smiled; smiling. 2, *expanded, blown, blossomed.* 3, *a smile,* a gentle laugh. Feminine ಸ್ಮಿತೆ, she who smiles (A.).

ಸ್ಮೃತ smṛita. Remembered, recollected, called to mind; recorded, mentioned, said, declared; *termed, styled, named;* enjoined by smṛiti or traditional law.

ಸ್ಮೃತಿ smṛiti. *Remembrance, memory, reminiscence, recollection;* thinking of or upon. 2, what is remembered: tradition, law. 3, *the institutes or body of traditional or memorial law* (as handed down by Manu, Yâjṅavalkya, etc.); *any particular law-book or code of laws; any particular law or rule of law, canon, legal text; a passage in a work treating of law.* 4, pensive or loving recollection, desire, wish. 5, understanding. 6, a kind of sañcâribhâva (Kâvy. IV, 2, 16).

ಸ್ಮೃತಿಕರ್ತ smṛiti-karta. A legislator (My.).

ಸ್ಮೃತಿವಚನ smṛiti-vacana. A word or passage of a law-book (My.).

ಸ್ಮೇರ smêra. Smiling, laughing; a smile, a gentle laugh (ನಗೆ Nn. 126); expanded, opened, blown, blooming; proud; evident, apparent; appearance, manifestation. See Grj. 3, 117; J. 3, 18; 6, 46.

ಸ್ಯಚ syaca. Spreading out, amplification, expansion (ಬಿತ್ತರ, ವ್ಯಾಸ, ಪ್ರಪಂಚ, ಪಿರಿದು ಮಾಡ್ಪುದು Mr. 447).

ಸ್ಯದ syada. Rapid motion, *speed, velocity,* rush.

ಸ್ಯನ್ದ syanda. Trickling, flowing; *moving rapidly;* a chariot.

ಸ್ಯನ್ದನ syandana. Trickling, oozing, dropping; flowing; going or flowing swiftly; quick, expeditious, swift. 2, *a chariot, a car* (ರಥ Nn. 11). 3, water (ಉದಕ 11). 4, a river (ತರಂಗಿಣಿ, ನದಿ 11). 5, air, wind. 6, *the tree Dalbergia ougeinensis* Roxb. (ಕುಜಾತ, ವೃಕ್ಷಭೇದ 11). 7, the tree Terminalia belerica Roxb. (ವೃಕ್ಷ, ತಾಟಿಯ ಮರ Nn. 110).

ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ syandana-ârôha. *A warrior who fights mounted on a chariot;* a charioteer (see Mr. s. ರಥಿಕ).

ಸ್ಯನ್ದಿ syandi. Trickling, oozing, dropping; flowing, rushing; going, moving. 2, a drop (Čpr. 7, after 77). See ನಿಷ್ಯನ್ದಿ.

ಸ್ಯನ್ದಿನಿ syandini. *Saliva.*

ಸ್ಯನ್ನ syanna. Flowed, trickled, dropped; *flowing, dropping, trickling.*

ಸ್ಯಮನ್ತಕ syamantaka. The jewel worn by Kṛishṇa (given to Satrâjit by the sun and transferred by him to his

brother Prasêna, from whom it was taken by Jâmbavanta, and after much fighting and contention appropriated by Krishṇa). (My.; see Bhâgavata 10, 67).

ಸ್ಯಮೀಕ syamîka. A cloud. 2, an ant-hill. 3, a kind of tree. 4, time. (R.).

ಸ್ಯಾತ್ syât. It may be, perhaps, perchance (ಅನೇಕಾನ್ತ, ಏಕಾನ್ತವಲ್ಲದು; ಕ್ವಚಿದ್ಭೋಗ, ಅಲ್ಪಭೋಗ, ಅಲ್ಪಸುಖ; ಉಜ್ಜ್ವಲವಿದ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ತಕಳೆಗಳು, ಒಳ್ಳಿಹ ವಿದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಕಳೆಗಳು Nn. 160).

ಸ್ಯಾದ್ವಾದ syât-vâda. Assertion of possibility. (My.).

ಸ್ಯಾದ್ವಾದಿಕ syât-vâdika. One who asserts possibility (ಮೋಕ್ಷ ಅದೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೋ? ಎಮ್ಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡುವ ನಾಸ್ತಿಕ G.).

ಸ್ಯಾಲ syâla. = ಶ್ಯಾಲ. *A wife's brother.*

ಸ್ಯೂತ syûta. Sewn, stitched; joined; fabricated; pierced, penetrated. 2, *a sack, a bag.* See ಪೊಲ್ 1, ಸೆಡು.

ಸ್ಯೂತಿ syûti. Sewing, stitching; joining. 2, *needle-work.* 3, a sack. 4, lineage, family, offspring.

ಸ್ರಂಸನ sraṁsana. The act of falling; that of causing to fall, bringing down. See ಅಧಃ-.

ಸ್ರಂಸಿ sraṁsi. Falling down, slipping down; hanging down; being loosened. 2, *the pilu tree* (see s. ಒಗನಿ).

ಸ್ರಗು sragu. Tbh. of ಸ್ರಜ್. ದಣ್ಡೆ ನಿಡಿದಾಗಿರಲು ಸ್ರಗುವಕ್ಕು (Mr. 334).

ಸ್ರಗ್ಧರೆ sraj-dharĕ. N. of a vṛitta (Ĉh.; Mr. 366).

ಸ್ರಗ್ವತಿ sraj-vati. Panicum italicum Lin. (ಕೊಟಿಲೆ Mr. 110).

ಸ್ರಗ್ವಿ sragvi. ಸ್ರಗ್ವಿನ್. Garlanded, wearing a garland, bearing a chaplet.

ಸ್ರಗ್ವಿಣಿ sragviṇi. N. of a vṛitta (Ĉh.).

ಸ್ರಗ್ವಿಸರ sraj-visara. A multitude of garlands (Ĉpr. 5, 119).

ಸ್ರಜ್ sraj. ಸ್ರಕ್. = ಸ್ರಗು, ಸ್ರಜ. *A chaplet, a wreath of flowers, a garland.*

ಸ್ರಜ sraja. Tbh. of ಸ್ರಜ್ (Ŝmd. 106).

ಸ್ರವ srava. = ಶ್ರವ 3. *Flowing, streaming, dropping, trickling, oozing.* 2, a drop. 3, a spring, fountain, torrent.

ಸ್ರವಣ sravaṇa. = ಶ್ರವಣ 1. Flowing, streaming, dripping, dropping, trickling, oozing. See ಒಟಿ³ 1, ಒಸರ್ 1.

ಸ್ರವತ್ sravat. Flowing, streaming, oozing, dripping, dropping, slipping away.

ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭೆ sravat-garbhĕ. *A woman that miscarries;* a cow miscarrying by accident.

ಸ್ರವನ್ತಿ sravanti. *A stream, a river.*

ಸ್ರವಿಸು sravisu. To flow, to ooze, to drip, to drop (My.).

ಸ್ರಷ್ಟೃ srashṭṛi. (fr. ಸೃಜ್). One who lets emanate; a creator; an author; *Brahmâ; Ŝiva.*

ಸ್ರಸ srasa. Falling, falling down or asunder, etc. See ವಿ-.

ಸ್ರಸ್ತ srasta. *Fallen,* dropped, fallen down, fallen from; hanging down; loosened; let go, relaxed; separated. (Ĉpr. 10, 3).

ಸ್ರಾಕ್ srâk. (= ದ್ರಾಕ್). *Quickly, speedily, instantly.*

ಸ್ರಾವ srâva, Flow, flowing, oozing, dripping, dropping. See ಗರ್ಭ-, ನಿ-, ಪ್ರ-.

ಸ್ರುಕ್ಕು srukku. Tbh. of ಸ್ರುಚ್. (Si. 241).

ಸ್ರುಚ್ sruč. ಸ್ರುಕ್. *A sort of ladle used for pouring clarified butter on a sacrificial fire.*

ಸ್ರುತ್ srut. Flowing, dripping, trickling, etc. See ಪರಿ-.

ಸ್ರುತ sruta. Flowed, trickled, *flowing, dropping, dripping,* fluid.

ಸ್ರುತಿ sruti. Flow, flowing, streaming, oozing. (R.).

ಸ್ರುವ sruva. *A sort of semicircular ladle used to pour clarified butter on a sacrificial fire;* a sôma ladle or spoon.

ಸ್ರುವಾವೃಕ್ಷ sruvâ-vṛiksha. *The plant Flacourtia sapida* Roxb.

ಸ್ರುವೆ sruvĕ. ಸ್ರುವಾ. *The plant Sanseviera roxburghiana* Schult. 2, the tree Boswellia thurifera.

ಸ್ರೋತ srôta. = ಸ್ರೋತಸ್. ಭೋಭೋರ್‌ರೆನೆ ಪಾಯ್ವುದು ಹಿಮನಗಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಸ್ರೋತಂ (Ŝmd. 231 Mdb.).

ಸ್ರೋತಸ್ srôtas. *A natural stream of water, current, flow or course of water; a rapid stream, a torrent, a river.* 2, *an organ of sense.*

ಸ್ರೋತಸ್ವತಿ srôtas-vati. *A river.*

ಸ್ರೋತಸ್ವಿನ್ srôtas-vin. Having a stream or current.

ಸ್ರೋತಸ್ವಿನಿ srôtas-vini. *A river.*

ಸ್ರೋತೋಂಜನ srôtas-añjana. *Antimony.*

ಸ್ರೋತೋವಹೆ srôtas-vahĕ. A river. (Colebr.).

ಸ್ರೋಸ್ರನ್ದಲ್ srôsrandal. A river (Ĉpr. 5, 20).

ಸ್ವ sva. = ಸೊ. *Own, one's own.* 2, innate, native, natural, inherent, proper, peculiar, appropriate. 3, belonging to one's own family or tribe; *a kinsman.* 4, *self, one's own self, self-identity.*

ಸ್ವಂ svaṁ. = ಸೊಮ್ಮು. *Property, wealth, riches.*

ಸ್ವಕ svaka. *Own, one's own;* proper, peculiar.

ಸ್ವಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತ sva-kapôla-kalpita. Invented in one's own cheek: apocryphal; a story made out of one's own head (Tĕ.; My.).

ಸ್ವಕರ್ತೃ sva-kartṛi. One who acts (or experiences) of his own accord or himself (Ŝmd. 272).

ಸ್ವಕಾರ್ಯ sva-kârya. One's own business or duty or function. (My.).

ಸ್ವಕೀಯ svakîya. Own, one's own; of one's own, belonging to one's self; belonging to one's own family. (Ĉpr. 4, 21; Bp. 39, 63; My.).

ಸ್ವಕೀಯಜನ svakîya-jana. Persons belonging to one's own family (My.).

ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರ sva-kshêtra. One's own place (My.). ನಕ್ಷತ್ರವು ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಸ್ವಗ್ರಾಮ sva-grâma. One's own village. (My.).

ಸ್ವಂಗ svaṅga. Embracing, embrace. See ಅಭಿಷ್ವಂಗ, ಪರಿಷ್ವಂಗ.

ಸ್ವಚಿತ್ತ sva-čitta. One's own mind (Ŝmd. 267).

ಸ್ವಚ್ಛ su-ačcha. = ಚೊಕ್ಕ. Very transparent or clear, pellucid, crystalline; white; pure, stainless, free from filth. (C.; B. 1, 24; 3, 32).

ಸ್ವಚ್ಛತನ svaččhatana. = ಸ್ವಚ್ಛತೆ. (B. 5, 204).

ಸ್ವಚ್ಛತೆ svaččhatĕ. Great transparency; great purity. (J. 3, 10; ವೈಶದ್ಯ Ĉb.).

ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ sva-č-čhanda. One's own will, own choice, own fancy; independence. 2, *self-willed, independent,* uncontrolled; spontaneous; uncultivated, wild.

ಸ್ವಚ್ಛನ್ದಿ svačchandi. Self-willed, wilful (Mhr.; B. 5, 24).

ಸ್ವಜನ sva-jana. One's own people. 2, *a kinsman, a relation.*

ಸ್ವಜಾತಿ sva-jâti. Own caste or tribe; *own kind or species.*

ಸ್ವತಃ svataḥ = ಸೊತ. Tbh. of ಸ್ವತಸ್. (My.; B. 4, 79. 184).

ಸ್ವತಃಪ್ರಮಾಣ svatas-pramâṇa. Self-proved, self-evident. (R.).

ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧ svatas-siddha. Self-accomplished, self-made; self-existent; self-proved, self-demonstrated. (B. 4, 107. 126; My.).

ಸ್ವತನ್ತ್ರ sva-tantra. = ಸೊತನ್ತ್ರ, ಸೊಸನ್ತ್ರ. Self-dependent, self-reliant, *independent,* free, absolute. 2, self-willed, unrestrained, unruly, libertine. 3, no longer subject to parents, of age. 4, independence, etc. — ಸ್ವತನ್ತ್ರದಿನ್ದ ಇರು. To be independent, free, etc. (B. 3, 113; 5, 265).

ಸ್ವತನ್ತ್ರಗಾಱ svatantra-gâṟa. An independent man (My.). Feminine ಸ್ವತನ್ತ್ರಗಾತಿ (My.).

ಸ್ವತನ್ತ್ರತನ svatantratana. = ಸ್ವತನ್ತ್ರತ್ವ. (ಯದೃಚ್ಛೆ, ಸ್ವಾತನ್ತ್ರ್ಯ, ಸ್ವೈರಿತೆ G.; B. 5, 95. 115).

ಸ್ವತನ್ತ್ರತ್ವ svatantratva. Self-dependence, self-reliance, independence; wilfulness. (My.; B. 5, 84).

ಸ್ವತನ್ತ್ರವೃತ್ತಿ svatantra-vṛitti. *Acting self-reliantly, independent action* (ಒಲಿದನ್ತೆ ನಡಹಂ Mr. 452).

ಸ್ವತನ್ತ್ರಾನ್ವಯ svatantra-anvaya. An independent character (in a sentence, Šmd. 174).

ಸ್ವತನ್ತ್ರಿಕೆ svatantrikĕ. = ಸೊತನ್ತ್ರಿಕೆ, ಸ್ವತನ್ತ್ರತ್ವ, q. v. (My.).

ಸ್ವತನ್ತ್ರೀಕ svatantrîka. Independent, free (B. 5, 108).

ಸ್ವತಸ್ sva-tas. *By one's self, in one's self, of one's self, of one's own accord, in one's own nature.*

ಸ್ವತಾ svatâ. = ಸ್ವತಸ್. (My.; B. 5, 87. 98; Mhr. ಸ್ವತಾಂ).

ಸ್ವತೇವ svatâ-iva. Of one's self indeed, of one's self, etc. (C.).

ಸ್ವತ್ತು svattu. (Tbh. of ಸ್ವತ್ವ). Property, wealth (My.; Sk. ಸ್ವವತ್, sva-vat, possessing property, wealthy).

ಸ್ವತ್ವ svatva. (= ಸೊತ್ತು, ಸ್ವತ್ತು). Independent being or condition. 2, own right or property, ownership, proprietorship, propriety, proprietary right. 3, selfness, individuality. (Si. 243).

ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ sva-dakshiṇĕ. A gift or donation one has a claim to. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪಿತು (Prv.).

ಸ್ವದನ svadana. *The act of tasting, eating.*

ಸ್ವದೇಶ sva-dêśa. Own country, native country. (My.; B. 4, 226; 5, 93. 301).

ಸ್ವಧರ್ಮ sva-dharma. Own duty; peculiar duty or occupation, office; the duties of one's own class or caste; peculiar property, peculiarity. ಸ್ವಧರ್ಮ ತಪ್ಪಿದರೂ ಅಧರ್ಮ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prv.).

ಸ್ವಧಿತಿ svadhiti. *An axe.*

ಸ್ವಧೆ sva-dhĕ. ಸ್ವಧಾ. One's own condition or nature. 2, manner, habit, custom, usage. 3, the food or oblation offered to the pitṛis. 4, *an exclamation used on presenting an oblation to the gods or pitṛis.*

ಸ್ವನ svana. = ಸೊನ. *Sound, noise; voice, speech.*

ಸ್ವನತ್ svanat. Sounding, resounding. (R.).

ಸ್ವನಿತ svanita. Sounded, *sounding, making a noise: rustling.* 2, a thunder-clap.

ಸ್ವನಿತೆ svanitĕ. = ಸ್ವನಿತ No. 1. (Si. 60).

ಸ್ವನಿಮಿತ್ತ sva-nimitta. Own, peculiar cause or motive (Kâvy. III, 3, B, 135).

ಸ್ವನ್ತ su-anta. 1. Ending in ಸು (Šmd. 283: Kâvy. I, 3, 35-40).

ಸ್ವನ್ತ su-anta. 2. Having a good end, terminating well.

ಸ್ವನ್ತ svanta. 3. = ಸೊನ್ತ. (Tbh. of ಸ್ವ). Own, belonging to one's self; proper, peculiar, etc. (C.; Tĕ.; M.). 2, the state or condition of belonging to one's self or being one's own. ಸ್ವನ್ತದವನು (My.).

ಸ್ವಪಕ್ಷ sva-paksha. *One's own side, own party.* 2, being on one's own side: a friend.

ಸ್ವಪತಿ sva-pati. Self-owner or possessor. See ಸ್ವಾಪತೇಯ.

ಸ್ವಪರಚಕ್ರಜ sva-para-čakra-ja. *Arising from the army of one's own prince or from that of an enemy.*

ಸ್ವಪರಭಾವ sva-para-bhâva. Regard to meum et tuum; distinguishing between one's own things and the things of others; respect of persons; distinguishing between one's own (relations, family, etc.) and the multitude (Mhr.; R.).

ಸ್ವಪ್ನ svapna. = ಸೊಪ್ನ. *Sleep, sleeping.* 2, a dream, dreaming (see Mr. s. ಸುಪ್ತಿ). ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ದಣ್ಡಿಗೆ ಏಱ, ಗೋಣ್ಡೆ ಹಿಡದ ಹಾಗೆ. — ಪೋಕನಿಗೆ ನಾಕ ಸಲ್ಲ, ಮೂಕನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸಲ್ಲ. — ಮೂಕನ ಸ್ವಪ್ನ ಹೇಬಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದು, ಹೇಬದೆ ತೀರದು. — ಹುಟ್ಟುಕುರುಡಗೆ ಸ್ವಪ್ನವಿಲ್ಲ, ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದವಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸ್ವಪ್ನಜ್ svapnaj. *Sleepy, drowsy,* sleeping, asleep.

ಸ್ವಪ್ನದೋಷ svapna-dôsha. Sleep-fault: pollutio nocturna. (R.).

ಸ್ವಪ್ನವಿಚಾರ svapna-vičâra. Interpretation of dreams. (R.).

ಸ್ವಪ್ನಸೃಷ್ಟಿ svapna-sṛishṭi. The creation of dreams or illusions in sleep. (R.).

ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆ svapna-avasthĕ. The state of dreaming; life as but a state of dreaming. (My.).

ಸ್ವಪ್ನೇನ್ದ್ರಿಯ svapna-indriya. Pollutio nocturna (My.).

ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ sva-prakâśa. Self-resplendent, self-luminous, self-evident. (Abhâ. 1, 14).

ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ sva-pratishṭhĕ. Self-esteem, self-opinion, self-worship (My.).

ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನ sva-prayôjana. One's own object or purpose; one's own interest or profit (My.).

ಸ್ವಬನ್ಧ sva-bandha. One's own fetters. ನಿರ್ಬನ್ಧ ಮಾಡಿದವನ ಸ್ವಬನ್ಧ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಸ್ವಬುದ್ಧಿ sva-buddhi. One's own mind, intellect or judgment (My.; B. 1, 12).

ಸ್ವಭಾನು sva-bhânu. Self-luminous, self-shining. 2, = ಸುಭಾನು, the seventeenth year of the cycle of sixty (My.).

ಸ್ವಭಾವ sva-bhâva. Own state, *essential or inherent property, innate or peculiar disposition, natural state or constitution, natural temper, nature* (Kâvy. III, 3, B, 4; ಸಹಜ Šmd. 158 Cm.). ರತಿಸ್ಥಿತಿಯಿನ್ದ ಪೊಡಗೆ ಪುಟ್ಟುವ ಮನವಿಕಾರಂ ಸ್ವಭಾವಮಕ್ಕು, ಅದು ರಸಮೆನಿಕ್ಕು (Mr. 75). ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿದರೆ ಸಿಧಾಯಿಸ ಬಹುದು. — ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದರೂ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಸ್ವಭಾವತಃ svabhâva-taḥ. ಸ್ವಭಾವತಸ್. From natural disposition, by nature, naturally. (My.; B. 4, 37).

ಸ್ವಭಾವವಾದ svabhâva-vâda. The doctrine that the universe was produced and is sustained by the natural and necessary action of substances according to their inherent properties. (R.).

ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ svabhâva-siddha. Accomplished by one's own nature, natural, native, essential, spontaneous, not acquired. (My.).

ಸ್ವಭಾವಿಕ svabhâvika. = ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. See ಅ-.

ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ svabhâva-ukti. Description of natural or innate peculiarities or properties. (Grj. 2, after 106).

ಸ್ವಭಾಷೆ sva-bhâshĕ. One's own language (My.; B. 5, 196. 275).

ಸ್ವಭೂ sva-bhû. ಸ್ವಭು. Self-existent; *Brahmâ;* Vishṇu; Śiva.

ಸ್ವಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ sva-mâhâtmya. = ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. Self-greatness, self-esteem, etc. (My.).

ಸ್ವಯಂ svayaṁ. = ಸಯಂ, ಸೊಯಂ. *Self* (myself, himself, herself, itself, one's self, etc.); by one's self, spontaneously, of one's own self, of one's own accord.

ಸ್ವಯಂವರ svayaṁ-vara. = ಸೊಯಂವರ. Self-choice: the election of a husband by a princess or daughter of a kshatriya at a public assembly of suitors held for the purpose.

ಸ್ವಯಂವರೆ svayaṁ-varĕ. *A maiden who chooses her own husband at a public assembly.*

ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃ svayaṁ-kartṛi. The agent indicated by a verb as doing (or experiencing) anything himself (Śmd. 273. 325).

ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃಕ svayaṁ-kartṛika. = ಸ್ವಯಂಕರ್ತೃ. (Śmd. 273. 325).

ಸ್ವಯಂಕೃತ svayaṁ-kṛita. Self-formed, self-made, natural, spontaneous; done by one's self; done to or undertaken for one's self. (My.).

ಸ್ವಯನ್ದತ್ತ svayaṁ-datta. Self-given; a child who has given himself to be adopted by adoptive parents. (R.).

ಸ್ವಯಮೇವ svayaṁ-êva. Of one's own self or accord (My.).

ಸ್ವಯಮ್ಪಾಕ svayaṁ-pâka. Cooking one's food with one's own hand; cooking; the food dressed (My.; Mhr.).

ಸ್ವಯಮ್ಪಾಕಿ svayaṁ-pâki. A cook (My.).

ಸ್ವಯಮ್ಪ್ರಕಾಶ svayaṁ-prakâśa. That shines by his or its own light (Mhr.; R.).

ಸ್ವಯಮ್ಪ್ರಭೆ svayaṁ-prabhĕ. N. of an apsaras. (Râm. 4, 10 sum.).

ಸ್ವಯಮ್ಭು svayaṁ-bhu. = ಸಯಮ್ಭು. Self-existent; *Brahmâ.* (Bp. 57, 42).

ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತ svayârjita. Tbh. of a ಸ್ವಯಮರ್ಜಿತ. Acquired by one's self (My.). *Cf.* ಸ್ವಾರ್ಜಿತ.

ಸ್ವಯಿರ svayira. Tbh. of ಸ್ವೈರ. (Nn. 101).

ಸ್ವರ್ svar. The sun. 2, the sky, ether;—*heaven,* the world of the gods, abode of the deities; the heaven of Indra and temporary abode of the virtuous after death. 3, the mystical word svar, represented as produced from the sâmavêda and being one of the vyâhṛitis.

ಸ್ವರ svara. 1. Tbh. of ಸ್ವರ್. Heaven (ತ್ರಿದಿವ, ಸ್ವರ್ಗ Nn. 84). 2, welfare, etc. (ಸಮ್ಪದ, ಐಶ್ವರ್ಯ 84). 3, final emancipation (ಅಮೃತ, ಮುಕ್ತಿ 84). 4, the mystical word svar (? ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ Mr. 500).

ಸ್ವರ svara. 2. = ಸರ 4, ಸೊರ 1. Sound, noise (ಘೋಷ Nn. 84; ಅನಕ್ಷರಧ್ವನಿ Mr. 500); *voice, articulate sound.* 2, tone, tune, music; *a primary musical sound, a note of the musical scale or gamut* (ಷಡ್ಜಾದಿಸಪ್ತಸ್ವರ 84; ಏಳು ನಾದ 500; see ಸಪ್ತಸ್ವರ; Si. 61). 3, *an accent* (ಉದಾತ್ತಾದಿಚಾರುಸ್ವರ 84; ಉದಾತ್ತ ಅನುದಾತ್ತ ಸ್ವರಿತ ಎಮ್ಬ ರವ 500). 4, *a vowel* (Čh.; Śmd. 13. 43. 44. 62; Kâvy. I, 1*a*, 7-9; I, 1*b*, 1-5. 6-14; I, 2, 20-22; I, 3, 18-34. 69-74). 5, the (fifty-two) letters (ವರ್ಣಜಾಲ, ಅಕ್ಷರಂಗಳು 84; ಆಯ್ವತ್ತೆರಡು ಸಂಖೆಯಕ್ಷರ 500). 6, the number 7 (ಏಳು Mr. 347). 7, nasal sound; snoring. ಊರಿಗೆ ದೊರೆಯು ರೂಪು, ನಾರಿಗೆ ಗುಣವು ರೂಪು, ಚಾರು ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಸ್ವರ ರೂಪು, ಮನುಜಗೆ ಧೀರತ್ವ ರೂಪು (Sp.). — ಸ್ವರಗೆಯ್. To sound, to cry, to sing, etc. (J. 3, 28).

ಸ್ವರಕರಣ svara-karaṇa. = ಸರಕರಣ. Sounding, etc.

ಸ್ವರಗಾಱ svara-gâṟa. A man who intonates. ಸ್ವರಗಾಱ ಹಾಡಿದ್ದೇ ರಾಗ, ವೈದ್ಯಗಾಱ ಹೇಳಿದ್ದೇ ರೋಗ (Prv.).

ಸ್ವರಧಾತು svara-dhâtu. A base or verbal theme ending in a vowel (Śmd. 302).

ಸ್ವರಪ್ರಶ್ನೆ svara-praśnĕ. Inquiry into the future based on the sound of a person's breathing through the nose (My.).

ಸ್ವರಭಂಗ svara-bhaṅga. Interruption or indistinctness of utterance, broken articulation, cracking of the voice, hoarseness, fluttering of the voice, any defect in speaking, caused by emotion or morbid affections of the chest. (My.).

ಸ್ವರಭೇದ svara-bhêda. = ಸ್ವರಭಂಗ. 2, one of the sâtvika-bhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಸ್ವರಮಣ್ಡಲ svara-maṇḍala. A number of reeds joined together and played on with the finger (Tĕ.; R.).

ಸ್ವರಲೋಪ svara-lôpa. Elision of a vowel or of vowels (Kâvy. I, 1*b*, 1-5).

ಸ್ವರವಾದಿ svara-vâdi. = ಸರವಾದಿ, q. v.

ಸ್ವರಸನ್ಧಿ svara-sandhi. The junction or coalition of vowels. (My.).

ಸ್ವರಾಂಗ svara-aṅga. Having the body, form or character of a vowel (Śmd. 20).

ಸ್ವರಾನ್ತ svara-anta. Ending in a vowel; a term with a final vowel (Śmd. 104. 105. 138. 152).

ಸ್ವರಿತ svarita. Sounded; sounded as a note, pitched; articulated; accented; having the mixed or circumflex accent. 2, the third or mixed tone between high and low (which is thought to correspond with the circumflex accent, see s. ಸ್ವರ No. 3; Bp. 55, 51).

ಸ್ವರು svaru. *A slip of a wood from a sacrificial post.* 2, *a sacrifice.* 3, *a thunderbolt.* 4, *an arrow.*

ಸ್ವರುಚಿ sva-ruči. One's own taste or inclination, own wish. 2, following one's own likings and desires, *self-willed, uncontrolled, wilful.*

ಸ್ವರೂಪ sva-rûpa. = ಸರೂಪ. One's own form or shape; one's visage, features; natural state or condition, essential properties; *natural character or appearance,* true constitution or purpose; one's natural constitution, nature; peculiar aim. 2, having a like nature or character; similar, like, identical. 3, *pleasing, handsome.*

4, *wise, learned.* See Šmd. 9. 26. 142; Bp. 54, 58; 57, 60; ಪರಂಜ್ಯೋತಿ-. ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದರೂ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.— ನರಕದ ಸ್ವರೂಪ ನಾಯಿ ಬಲ್ಲದು.— ನಿರೂಪ ಇದ್ದರೆ ಸ್ವರೂಪ.— ಮುತದ ಸ್ವ ರೂಪ ಕೋತಿ ಬಲ್ಲದೇ? (Prvs.).

ಸ್ವರೂಪಕಥನ svarûpa-kathana. Relation or description of natural character, etc. (Kâvy. II, 1, A, 29).

ಸ್ವರೂಪನಾಶನ svarûpa-nâšana. Disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಭಂಗ svarûpa-bhanga. Disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಹೀನ svarûpa-hîna. A disgraced man; disgrace (My.).

ಸ್ವರೂಪಾಭಾವ svarûpa-abhâva. Disfiguration. See ಅಟ³ 3.

ಸ್ವರೂಪಿ svarûpi. Having one's own form or character; having essential properties; identical. 2, that bears the natural form or qualities of; that is in the form of; that is a form. See Šmd. 2; Bp. 1, 35.

ಸ್ವರ್ಗ svar-ga. 1. = ಸಗ್ಗ 1, ಸೊರ್ಗ. *The heaven of Indra, the abode of the deities and of beatified mortals* (supposed to be situated on the mountain Mêru; ನಾಕ Nn. 154; ನಾಕ, ದೇವಾಗಾರ 71; ದೇವಲೋಕ 115; ನಾಕ, ಸುರಾವಾಸ 128; ದೇವ ಲೋಕ Hlâ. s. ಪೆಸರು). 2, happiness, joy (ಸುಖ 154). 3, that exists from eternity (ಅನಾದಿ 154; this may belong to ಸ್ವರ್ಗ 2). 4, N. of a metrical foot (Čh.). ಸ್ವರ್ಗದ ಬಾಗ ಲಿಗೆ ನರಕದ ನಾಯಿ.— ಸ್ವರ್ಗವೂ ತಪ್ಪಿತು, ದುರ್ಗವೂ ತಪ್ಪಿತು.— ಸ್ವರ್ಗವೆಮ್ಬುವದು ದುರ್ಗದ ಬಾಗಲೋ?— ತಾನು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಸ್ವರ್ಗಾ ಪಡಿಯ ಬೇಕು.— ದೂಳಿ ದೂಪವಾದೀತೇ? ಮೂಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ವಾದೀತೇ?— ನರಕದ ಬಾಗಲಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಪಾಲಕನೋ?— ನರಕದಲ್ಲಿ ಕರುಣವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮರಣವಿಲ್ಲ.— ನರಕದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗ ದಲ್ಲಿ ರೋಗವಿಲ್ಲ (Prvs.). ಖಣ್ಡಿಸದೆ ಕರಣವನು, ದಣ್ಡಿಸದೆ ದೇಹ ವನು, ಉಣ್ಡುಣ್ಡು ಸ್ವರ್ಗವಯ್ದಲ್ಕೆ ಅದೇನ್? ರಣ್ಡಾಳುತಾಳೆ? (Sp.). ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಸುಖವೂ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ನರಕದ ಬಾಧೆಯೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದೆ ಉಣ್ಟಾಗುತ್ತವೆ (B. 5, 279).

ಸ್ವರ್ಗ svarga. 2. = ಸರ್ಗ (of which it is a wrong form). Creation (ಸೃಷ್ಟಿ Nn. 154). 2, nature; natural state (ಸ್ಥಿತಿ, ಇರವು 154).

ಸ್ವರ್ಗಕ svargaka. N. of a serpent (Bp. 46, 28).

ಸ್ವರ್ಗಮ svar-gama. Going to svar or the world of the gods: state of celestial felicity (Čpr. 4, 73).

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ svarga-lôka. The celestial region; the heaven of Indra. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಪಾತರದವಳು (ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ G.). ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದ ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ Nr.).

ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥ svarga-stha. One who abides in heaven; a deity (ಸಗ್ಗಿಗ, ದೇವತೆ G.).

ಸ್ವರ್ಗೌಕಸ್ svarga-ôkas. Having an abode in heaven: *a god, a deity.*

ಸ್ವರ್ಣ svarṇa. (fr. ಸುವರ್ಣ). = ಸೊನ್ನ, ಸೊನ್ನೆ 1. *Gold;* a gold coin. ಸ್ವರ್ಣ ತಿನ್ದರೆ ಮರಣ ತಪ್ಪೀತೇ?— ಸ್ವರ್ಣದ ಪರೀಕ್ಷೆ ತಿಳಿಯ ದಿದ್ದರೆ ವರ್ಣದ ಪರೀಕ್ಷೆ ತಿಳಿಯದೇ?— ಪೂರ್ಣವಿದರೂ ಸ್ವರ್ಣದ ಬಯಕೆ ತೀರದು (Prvs.).

ಸ್ವರ್ಣಕಾರ svarṇa-kâra. = ಸೊನ್ನಗಾಱ. *A goldsmith.*

ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ svarṇa-kshîri. *A kind of sôma or moon-plant with yellow juice.*

ಸ್ವರ್ಣಗಿರಿ svarṇagiri. The mountain Mêru (ಸುವರ್ಣಪರ್ವತ Čb.).

ಸ್ವರ್ಣದಿ svar-nadi. = ಸ್ವರ್ನದಿ. *The celestial Ganges.*

ಸ್ವರ್ಣಧೇನು svarṇa-dhênu. A cow of gold (Bp. 55, 14).

ಸ್ವರ್ಣನಾಭ svarṇa-nâbha. = ಸುವರ್ಣನಾಭ. (Čpr. 2, 53).

ಸ್ವರ್ಣಪುಷ್ಪಿ svarṇa-pushpi. *The pudding-pipe tree, **Cassia** fistula* Lin. (ಆರಗ್ವಧ, ರಾಜತರು, etc. ಕಕ್ಕೆ Mr. 114).

ಸ್ವರ್ಣಮಯ svarṇa-maya. Consisting of gold (My.).

ಸ್ವರ್ಧಾಮ svar-dhâma. The celestial abode, the **heaven** of Indra (J. 18, 3).

ಸ್ವರ್ಧುನಿ svar-dhuni. = ಸ್ವರ್ನದಿ.

ಸ್ವರ್ಧುನಿಜೂಟ svardhuni-jûṭa. Šiva (Ššv. 5, 2).

ಸ್ವರ್ನದಿ svar-nadi. = ಸ್ವರ್ಣದಿ. (ಸಗ್ಗವೊನಲ್, ಸಗ್ಗಿಗದೊಱೆ, ಬಾ ವ್ದೊಱೆ Šm. 10).

ಸ್ವರ್ಭಾನು svar-bhânu. *Râhu.*

ಸ್ವರ್ಮಣಿ svar-maṇi. The sun (J. 20, 60).

ಸ್ವರ್ಲೋಕ svar-lôka. The celestial region, Indra's heaven. See Mr. s. ಲೋಕ.

ಸ್ವರ್ವೇಶ್ಯೆ svar-vêšyê. *A courtezan of heaven, an apsaras.*

ಸ್ವರ್ವೈದ್ಯ svar-vaidya. Physician of heaven: *either of the two ašvins.*

ಸ್ವಲ್ಪ su-alpa. = ಸಲುಪ, ಸ್ವಲ್ಪು. *Very small or little; little, minute, trifling, insignificant;* very few. 2, insignificance. ಸ್ವಲ್ಪದ ಅರಸನಿಗೆ ಅಲ್ಪದ ಪ್ರಧಾನಿ (Prv.).— ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ. rep. (B. 5, 105. 171).— ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು. A little while (My.).

ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಷತ svalpa-kshata. A slight wound. See ಮಸೆ 2.

ಸ್ವಲ್ಪದಣ್ಡ svalpa-daṇḍa. A small, short stick. See ಬಡಿ 3.

ಸ್ವಲ್ಪದಿವಸ svalpa-divasa. Very few days, a few days (My.).

ಸ್ವಲ್ಪದೂರ svalpa-dûra. A little way, not far (My.).

ಸ್ವಲ್ಪಮನುಷ್ಯ svalpa-manushya. An insignificant or mean man (My.).

ಸ್ವಲ್ಪವಿರಾಮ svalpa-virâma. A very short pause: a comma (B. 3, 5).

ಸ್ವಲ್ಪಶರೀರ svalpa-šarîra. *Having a very diminutive body, small in stature.*

ಸ್ವಲ್ಪಾಂಗುಲಿ svalpa-anguli. *A small finger.*

ಸ್ವಲ್ಪು svalpu. Tbh. of ಸ್ವಲ್ಪ. (B. 3, 45; 4, 147. 186. 212; G. 557. 561; Čb. 66. 167).

ಸ್ವವಶ sva-vaša. Subject to one's own will, self-subdued, self-controlled; *ruled by one's own free will, independent, free.*

ಸ್ವವಿಕಲ್ಪ sva-vikalpa. One's own mistake, etc. (Kâvy. II, 1, A, 16-19).

ಸ್ವಶ್ಯಾಲಕ sva-šyâlaka. One's own father's sister's son (J. 13, 23).

ಸ್ವಶ್ರೇಯಸ sva-šrêyasa. One's own good fortune (Bp. 61, 81).

ಸ್ವಸ svasa. Females connected with one's self and other people (ಆತ್ಮೀಯಕಾಮಿನಿಮುಖ್ಯಪ್ರಜೆ, ತನ್ನ ಸಮ್ಬನ್ಧವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಜೆಗಳು Nn. 167). 2, laughter, mirth (ಹಾಸ್ಯ 167).

ಸ್ವಸಮಯ sva-samaya. = ಸೊಸಮಯ. One's own congregation.

ಸ್ವಸೃ svasṛi. *A sister.*

ಸ್ವಸೇಯ svasêya. = ಸ್ವಸ್ರೀಯ. See ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯ, ಮಾತೃಷ್ವ ಸೇಯ.

ಸ್ವಸ್ತ svasta. Tbh. of ಸ್ವಸ್ಥ. (My.). ಸ್ವಸ್ತವಿದ್ದವನ ಹಸ್ತ ನೋಡ ಬೇಕೇ?— ಪ್ರಸ್ತದ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವಸ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದ (Prvs.).

ಸ್ವಸ್ತಿ su-asti. Welfare, health, prosperity, blessing; joy, happiness, bliss (ಪುಣ್ಯ Nn. 138; Mr. 532); goodness

(ಬಳ್ಳು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 138; ಒಳ್ಳಿತು 532). 2, may it be well! hail! health! (ಆಶೀರ್ವಚ, ಹರಸುವುದು 138; ಆಶೀರ್ವಚ 532). 3, so be it! amen! (ಅವಧಿ, ಕಡೆ 138; ಪ್ರಾನ್ತ 532). 4, an auspicious particle used at the beginning (of a letter, etc., ಆದಿ 532, o. r. ಅಧಿ). 5, ಜಡನು (138). See Šmd. 158.

ಸ್ವಸ್ತಿಕ svastika. Any lucky or auspicious object; a kind of mystical mark (shaped like a Greek cross with the extremities of the four arms bent round in the same direction); a particular symbol made with ground rice and shaped like a triangle. See Mr. s. ರಂಗವಾಲಿ. 2, *a mansion, palace or temple of a particular shape.*

ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ svastika-âsana. A particular mode of sitting practised by yôgis. See ಆಸನ 2.

ಸ್ವಸ್ತಿಕೆ svastikĕ. The potherb Hingtsha repens (ಚಲಿಕೆ Mr. 149).

ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ svasti-vâčana. Invocation of blessings by the repetition of certain mantras at marriage and other happy ceremonies (My.).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನ svasti-ayana. A prosperous journey; a means of attaining prosperity; the averting of evil by the recitation of mantras or performance of propitiatory rites. (R.).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸ್ತು svasti-astu. May it be well! (J. 26, 28).

ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾರವ svasti-ârava. The cry of "hail!" (Čpr. 10, 61).

ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ sva-strî. One's own wife; a wife, a woman of a good family and respectable conduct (ತಲ್ಪ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀ Nn. 118, o. r. ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ).

ಸ್ವಸ್ಥ sva-stha. = ಸೊಸ್ತ, ಸ್ವಸ್ತ. Self-staying, self-abiding, relying upon one's self, confident, resolute, firm; self-sufficient, independent; contented. 2, well, healthy, comfortable, at ease, in health. 3, well-being, health (My.; B. 3, 28).

ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತ svastha-čitta. A sound mind (My.); a mind at ease (My.; ಅವ್ಯಗ್ರ Čb.).

ಸ್ವಸ್ಥತೆ svasthatĕ. Self-possession. 2, well-being, sound state, health (Sk.; My.; B. 5, 7. 70. 189).

ಸ್ವಸ್ರೀಯ svasrîya. (fr. ಸ್ವಸೃ). *A sister's son.* 2, a wife's brother, a brother-in-law (ಶ್ಯಾಲಕ, ಮಯ್ದುನ Nn. 124; ಮಯ್ದುನ Mr. 489). 3, a daughter's husband, a son-in-law (ಜಾಮಾತೃ, ಅಳಿಯ 124; ಮಗಳನಿತ್ತ ಅಳಿಯ 489). 3, sense of devotion, great devotion (ಭಕ್ತಿರಸ 124; ಅತಿಭಕ್ತಿ 489). 4, bewilderment, etc. (ವಿಮೋಹ, ಮೋಹ 124); loss of consciousness, fainting (ಮೂರ್ಛೆ, ಮಱಹು 124); ignorance (ಅಜ್ಞತೆ, ಅಱಯದಲ್ಲಿ 124). 5, final emancipation (ಮುಕ್ತಿ, ಮೋಕ್ಷ 124; ಮುಕ್ತಿ 489).

ಸ್ವಸ್ರೀಯೆ svasrîyĕ. A sister's daughter (Colebr.).

ಸ್ವಹಸ್ತ sva-hasta. One's own hand (Sk.; My.; B. 4, 77). 2, own handwriting, autograph, signature.

ಸ್ವಾಗತ su-âgata. 1. Welcome, salutation, welcoming. See s. ಷೋಡಶೋಪಚಾರ. 2, N. of a vritta (Čh.).

ಸ್ವಾಗತ sva-âgata. 2. Come of one's self.

ಸ್ವಾಚ್ಛನ್ದ್ಯ svâččhandya. (fr. ಸ್ವಚ್ಛನ್ದ). The power of following one's own will or fancy, *own will, free choice, independence.*

ಸ್ವಾಚ್ಛ್ಯ svâččhya. (fr. ಸ್ವಚ್ಛ). Purity (Čpr. 5, 38).

ಸ್ವಾತನ್ತ್ರ್ಯ svâtantrya. (fr. ಸ್ವತನ್ತ್ರ). The power of following one's own will, freedom of will, independence; free will. (My.; ಸ್ವತನ್ತ್ರತನ G.).

ಸ್ವಾತಿ svâti. = ಸಾತಿ 1. An auspicious constellation; *the star Arcturus as forming the fifteenth lunar asterism.*

ಸ್ವಾತಿವರುಷ svâti-varusha. Rain that falls when the sun is in svâti (Bp. 51, 24).

ಸ್ವಾದ svâda. Taste, flavour, savour; tasting, eating, drinking; liking, relishing, enjoyment. (My.; Bp. 15, 26; B. 4, 71). ನಾದಿದ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾದ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಸ್ವಾದನೀಯ svâdanîya. To be tasted; tasty, savory. (Čpr. 1, 107).

ಸ್ವಾದಿಸು svâdisu. To be sweet or pleasant to the taste (ಸವಿಯಾಗು G.).

ಸ್ವಾದು svâdu. = ಸೋದು. *Sweet, pleasant to the taste, savory, tasteful, dainty, delicate.* 2, *pleasing, agreeable, lovely, charming, handsome.* 3, flavour, sweetness, relish. 4, a particular perfume or fragrant substance.

ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ svâdu-kaṇṭaka. *The plant Flacourtia sapida* Roxb. 2, *the plant Asteracantha longifolia* Nees. 3, the herb Tribulus terrestris or lanuginosus (see ನೆಗ್ಗಿಲ್).

ಸ್ವಾದುಪನಸ svâdu-panasa. A sweet kind of jackfruit (ಬಕ್ಕೆವಲಸು Šm. 26).

ಸ್ವಾದುರಸೆ svâdu-rasĕ. *A medicinal root* (= ವಾಯಸೋಲಿ). 2, *spirituous liquor.*

ಸ್ವಾದ್ವಿ svâdvi. *A grape.*

ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ sva-adhishṭhâna. One of the čakras or mystical circles of the body, the umbilical region. See s. ಚಕ್ರ.

ಸ್ವಾಧೀನ sva-adhîna. Self-subject, self-dependent; independent, uncontrolled, free. 2, in one's own power or subjection, dependent on or belonging to one's own side or party, one's own subject or dependent. 3, at the control of, under. 4, in the custody of. 5, self-dependence, etc. (Prv.). See Kâvy. III, 3, B, 171. ಬಾದ್ಯನಾದರೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಬರಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡು. To bring under the control, power or dominion of, to subject; to take possession of. ಅವರು ಆ ದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಡು (B. 5, 187). ಆ ಹಡಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು (5, 201).

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ sva-adhyâya. Going over any subject to one's self, self-reciting, self-reading, repeating or rehearsing to one's self; *repetition or study of the vêdas* (Bp. 53, 41). 2, *the vêdas.* 3, coitus (My.; see ದೊಮ್ಬಿ-).

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿ svâdhyâyi. One who recites or repeats to himself, a repeater or student of the vêdas. (R.).

ಸ್ವಾನ svâna. *Sound, noise.*

ಸ್ವಾನುಭವ sva-anubhava. One's own personal experience or observation. (Abhâ. 1, 14; My.; ತನ್ನ ಅನುಭವ, ಮನಗಾಣೋಣ G.).

ಸ್ವಾನುಭಾವ sva-anubhâva. = ಸ್ವಾನುಭವ. (Dp. 8, 1).

ಸ್ವಾನ್ತ sva-anta. 1. Having the end in itself: *the mind.* (Bp. 31, 16; 36, 49; 61, 54). 2, one who has a mind— (Rŝv. 6, after 32).

ಸ್ವಾನ್ತ svânta. 2. Sounded, making a noise.

ಸ್ವಾನ್ತೋತ್ಪಲ svânta-utpala. The mind looked upon as a water-lily (Čpr. 2, 53).

ಸ್ವಾಪ svâpa. *Sleep;* sleeping; dreaming, a dream; sleepiness, sloth; loss of sensation; numbness.

ಸ್ವಾಪತೇಯ svâpatêya. (fr. ಸ್ವಪತಿ). *Property, wealth.*

ಸ್ವಾಪಹ sva-apaha. Keeping back or removing for one's self, taking away for one's self. ಪರವಸ್ತುಸ್ವಾಪಹ (ಪರರೊಡವೆಯನ್ ಅಪಹರಿಸುವುದು Nn. 151).

ಸ್ವಾಭಾವಿಕ svâbhâvika. (fr. ಸ್ವಭಾವ). Belonging to one's own nature, natural, native, peculiar, inherent, constitutional; spontaneous. (My.; B. 3, 104; 4, 16. 172).

ಸ್ವಾಮಿ svâmi. = ಸಾಮಿ 2, ಸಾಯಿ 2, ಸಾವಿ, ಸೋಮಿ 2, (ಸೋಯಿ 1, ಸೋವಿ). A proprietor, an owner. 2, *a master, a lord* (ಒಡೆಯ Bhn. 19); a sovereign, king, monarch; a guru; a husband; a learned Brâhmaṇa; etc. 3, Śiva's son *Skanda* (Mr. 13). — ಸ್ವಾಮಿಮರ. The redwood tree, Soymida febrifuga Juss. (St. & Pl.). — ಸ್ವಾಮಿರಾಯ. N. (My.; B. 3, 80).

ಸ್ವಾಮಿತ್ವ svâmitva. Ownership; mastership; lordship, sovereignty. (Kâvy. I, 2, 36-40; My.; B. 5, 95).

ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹ svâmi-drôha. Hatred indulged against one's master, treachery to a master (My.).

ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿ svâmi-drôhi. One who is treacherous to his master (My.). ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯ ಮನೆಗೆ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕದ ಬಾಗಲು (Prv.).

ಸ್ವಾಮಿಪಾಲವಿವಾದ svâmi-pâla-vivâda. A dispute between a master and the servant who tends his cattle. (R.).

ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ svâmi-bhakti. Devotedness to a master (My.).

ಸ್ವಾಮಿಸಮ್ಬನ್ಧ svâmi-sambandha. Association with, or concern of, ownership (Śmd. 161; Kâvy. I, 2, 36-40).

ಸ್ವಾಮ್ಯ svâmya. = ಸಾಮ್ಯ 2. Mastership, lordship, ownership; right or title to property; rule, supremacy, dominion. (My.).

ಸ್ವಾಯಮ್ಭುವ svâyambhuva. (fr. ಸ್ವಯಮ್ಭೂ). Relating to, or derived from, svayambhû; the son of svayambhû, epithet of the first Manu. (My.; see s. ವಿರಾಜ್).

ಸ್ವಾರ svâra. 1. Relating to sound or accent; sound. See ಅನು-.

ಸ್ವಾರ svâra. 2. = ಸವಾರ. (ಸಾದಿ G.; ರಾವುತ Čb.; B. 5, 247; Mhr., H.).

ಸ್ವಾರಸ್ಯ svârasya. (fr. ಸ್ವರಸ). Possession of natural savoriness, pathos, fire, nerve or excellence; goodness, excellence. (My.; see ಅ-).

ಸ್ವಾರಾಜ್ svârâj. (fr. ಸ್ವರ್-ರಾಜ್). The ruler of heaven: *Indra.*

ಸ್ವಾರಿ svâri. = ಸವಾರಿ 1. (My.; G. 266. 536; B. 5, 240).

ಸ್ವಾರೋಚಿಷ svârôčisha. (fr. ಸ್ವ-ರೋಚಿಸ್). N. of the second Manu. (My.).

ಸ್ವಾರ್ಜಿತ sva-arjita. Self-acquired, acquired by one's own efforts. (My.).

ಸ್ವಾರ್ಥ sva-artha. One's own object or aim or wish; own advantage or interest, self-interest; (selfishness); — one's own property or substance; own meaning, inherent or real meaning (of a word, etc.); similar or same meaning, a pleonasm; independence. (Śmd. 164; Kâvy. II, 2, B, 13; Bp. 46, 49; My.). ಸ್ವಾರ್ಥವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ನಿಲ್ಲದು. — ಸ್ವಾರ್ಥವಿದ್ದವನ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ಸಾಧನಾಗ ಬೇಕೆನ್ದು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಾಡಿದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. — ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಡೋದು ಯಾಕೆ? — ಭಾವಾರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ವ್ಯರ್ಥವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪಟ್ಟಾರೇ? — ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಷ್ಣ ಹೆಚ್ಚು (Prvs.).

ಸ್ವಾರ್ಥಪರ svârtha-para. Intent on one's own object or advantage, self-interested, selfish. (R.).

ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿ svârtha-buddhi. Selfishness (My.; B. 3, 105).

ಸ್ವಾರ್ಥಲೋಲುಪ svârtha-lôlupa. Greedy after one's own advantage, very self-interested or selfish (My.).

ಸ್ವಾರ್ಥೋಚ್ಚರಿತ svârtha-uččarita. A term that is uttered or used independently or by itself in its meaning (ತನ್ನರ್ಥದೊಳ್ ಸ್ವತನ್ತ್ರಂ Śmd. 261; ಸ್ವತನ್ತ್ರವಾಗಿ ತನ್ನರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟುದು Cm.).

ಸ್ವಾಶ್ರಿತ sva-âśrita. Dependent on one's self. (My.).

ಸ್ವಾಸ್ತ್ಯ svâstya. (fr. ಸ್ವ-ಅಸ್ತಿ). Land either liable to a trifling quitrent, or altogether exempt from tax (My.).

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ svâsthya. (fr. ಸ್ವಸ್ಥ). Self-reliance, self-dependence, self-possession, fortitude, resoluteness, firmness. 2, sound state, health, prosperity, happiness, comfortableness, competence. 3, complacency, contentment, satisfaction. (R.).

ಸ್ವಾಹಾದೇವಿ svâhâ-dêvi. The wife of Agni (My.).

ಸ್ವಾಹಾಪ್ರಿಯ svâhâ-priya. Agni. (R.).

ಸ್ವಾಹಾಭಿಧಾನ svâhâ-abhidhâna. The name of Svâhâ (J. 9, 3).

ಸ್ವಾಹಾಸ್ತನ svâhâ-stana. The breast of Svâhâ (Č. Bp. 32, 44).

ಸ್ವಾಹೆ svâhĕ. ಸ್ವಾಹಾ. *Svâhâ, the wife of Agni,* a daughter of Daksha (ಅಗ್ನಿಯ ನಾರಿ Mr. 46). 2, *an exclamation used in making oblations to the gods: hail! blessing!*

ಸ್ವಿದ್ svid. *Hey? what? can it be that?* (a particle of interrogation or inquiry, often implying doubt or surprise).

ಸ್ವಿನ್ನತೆ svinnatĕ. The state of perspiring (Čpr. 10, 42).

ಸ್ವೀಕರಣ svî-karaṇa. (= ಸ್ವೀಕಾರ, q. v.). Making one's own, appropriation; adopting; taking, accepting; assenting, agreeing; assent; promise. (Bp. 5, 17).

ಸ್ವೀಕರಿಸು svî-karisu. To make one's own, to take or receive as one's own, to adopt, to take, to accept (ಕೆಯ್ಕೊಳ್ Śmd. 4; ಅಂಗೀಕರಿಸು Cm.; see 116); to espouse, to accept in marriage (Bp. 4, 2); to embrace, as a system of faith (B. 4, 81); to take up, as new manners (4, 189); to receive, as a letter (4, 87); to take upon one's self, to undertake; to admit, to assume (in argument); to assent, to agree to. See Čpr. 4, 1; Bp. 22, 64; 38, 33.

ಸ್ವೀಕಾರ svî-kâra. Making one's own, taking on one's self, appropriation; taking; adopting; assuming, assumption; claiming, claim; assent, agreement, consent; promise (ಅದಾನ Śmd. 160; see ಕೆಯ್ಕೊಳ್, ವರಯಿಸು); an admission, a confession (Mhr.). See ಪಕ್ಷ-, ಹಿತರಸ-.

ಸ್ವೀಕೃತ svî-kṛita. Appropriated, owned; accepted; admitted; acknowledged; adopted; claimed; agreed, assented to; promised (ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ Śmd. 377 Cm.). See Čpr. 4, after 4; 9, 51; Bp. 29, 2; 36, 53; 38, 3.

ಸ್ವೀಕೃತಪುತ್ರ svîkṛita-putra. An adopted son (My.).

ಸ್ವೀಕೃತಾರ್ಥವರ್ಧನ svîkṛita-artha-vardhana. Thriving or succeeding in one's adopted object or affair. See ಕೊನೆ 1.

ಸ್ವೀಯ svîya. Own, relating or belonging to one's self; peculiar, characteristic. (My.).

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರದಾನ svêččhâ-pradâna. Giving away according to one's inclination or at one's pleasure. See ಬೀಱ್ 1.

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮರಣ svêččhâ-maraṇa. Death of one's own will. 2, dying at one's own will.

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮರಣಿ svêččhâ-maraṇi. One who has the power of fixing the time of his own death, an epithet of Bhîshma (J. 9, 30).

ಸ್ವೇಚ್ಛೆ sva-iččhĕ. ಸ್ವೇಚ್ಛಾ. One's own wish or will, own inclination; self-will, wilfulness (ಸ್ವೈರ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆ Nn. 101; ಸ್ವೈರ Mr. 487). See Čpr. 5, 60; Bp. 41, 6; 43, 82; J. 8, 13.

ಸ್ವೇದ svêda. Sweating, perspiring; *sweat, perspiration;* warmth, heat; vapour. 2, one of the sâtvikabhâvas (Kâvy. IV, 2, 17).

ಸ್ವೇದಕರಣ svêda-karaṇa. Causing to sweat. See ಬೆಮರ್ಚು.

ಸ್ವೇದಜ svêda-ja. Sweat-produced, *engendered by heat and moisture, as insects and vermin.*

ಸ್ವೇದನ svêdana. Sweat, perspiration; sweating, causing to perspire; a diaphoretic, sudorific.

ಸ್ವೇದನಿ svêdani. *A frying-pan, an iron plate or pan for baking bread, etc.*

ಸ್ವೇದನಿಕೆ svêdanikĕ. = ಸ್ವೇದನಿ. *A frying-pan, etc.* (ಕನ್ಚು, ಕಾವಲಿ Mr. 211).

ಸ್ವೇದಬಿನ್ದು svêda-bindu. A drop of perspiration (Čpr. 6, 72).

ಸ್ವೇದಭಾವ svêda-bhâva. Sweating, perspiring. See ಬೆಮರ್.

ಸ್ವೈರ svaira. = ಸ್ವಯಿರ. *Following one's own fancy, self-willed, wilful.* 2, wilfulness, own inclination, self-will (ಸ್ವೇಚ್ಛೆ, ತನ್ನಿಚ್ಛೆ Nn. 101 as ಸ್ವಯಿರ; ಸ್ವೇಚ್ಛೆ Mr. 487; J. 3, 28). 3, slow, lazy (ಮಾನ್ದ್ಯ 101; ಮನ್ದ 487). 4, ಲಕ್ಷಣ (101).

ಸ್ವೈರತೆ svairatĕ. = ಸ್ವೈರಿತೆ. (Colebr.).

ಸ್ವೈರಿ svairi. ಸ್ವೈರಿನ್. *Self-willed; wanton.*

ಸ್ವೈರಿಣಿ svairiṇi. *A loose or unchaste woman, a wanton woman.*

ಸ್ವೈರಿತೆ svairitĕ. *Wilfulness, independence.*

ಸ್ವೋದರ sva-udara. One's own belly.

ಸ್ವೋದರಪೂರಕ svôdara-pûraka. *Filling or nourishing only one's own belly, selfishly voracious* (= ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ).

ಹ್ H

ಹ್ h. The fifty-fourth letter of the Alphabet (Šmd. 12. 21). As an initial it is occasionally treated as a kind of spiritus lenis (see ಅ 16, ಆ 11, ಇ 14, ಈ 11, ಉ 8, ಊ 9, ಎ 12, ಏ 8, ಒ 5, ಓ 5, and *cf. e. g.* Sk. ಇಜ್ಜಲ = ಹಿಜ್ಜಲ). It often changes places with ಪ್ (Šmd. 190. 191). About its connection with ವ್ see *e. g.* ಉರುವು 1, ಉಲುವು, ಎಡವು, ಕೆಡವು, ಕೊಡವು 2, ತಡವು 2, ಸೋವು 1, (ಬಡಹ); and about that with ಬ್ see *e. g.* ಹೆಬ್ಬನ್ದಿ, ಹೆಬ್ಬಾವು, ಹೆಬ್ಬುಲಿ, ಹೆಬ್ಬೊಗೆ, ಹೆರ್ಬೊಗೆ.

ಹ ha. 1. The letter ಹ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2,** the number 8 (Mr. 349).

ಹ ha. 2. = ಪ 4 (see additions), (ವ 4). A letter for the formation of verbal nouns. See *e. g.* ಇಕ್ಕುಹ, ಇರಿಸುಹ, ಇರುಹ, ಎಡಹುಹ, ಎಱಗುಹ, ಒದಹ, ಕುಟ್ಟುಹ, ಕೆಡಹ, ಕೆಡುಹ, ಕೊಡುಹ, ಕೊಳುಹ, ಜಱಹ, ಟಿಪ್ಪರಿಸುಹ, ನಡಹ, ನನೆಹ, ನುಡಿಸುಹ, ನುಡಿಹ, ನೆಗೆಹ, ನೆನಹ, ನೋಯಿಸುಹ, ಪಡುಹ, ಪರೀಕ್ಷಿಸುಹ, ಪಿಡಿಹ, ಪುಟ್ಟುಹ, ಬರಹ, ಬರ್ಹ, ಬೆರಸುಹ, ಮಱುಗುಹ, ಮಾಡುಹ, ಸನಿಹ, ಸಾಧಿಸುಹ, ಸಾಱುಹ, ಸುಡುಹ, ಹುಟ್ಟಿಸುಹ, ಹುಟ್ಟುಹ.

-ಹ ha. 1. Killing, destroying; removing, counteracting. See *e. g.* ಅಪ-, ವೀರ-, ವೃತ್ರ-.

ಹ ha. 2. *Verily, indeed,* manifestly, evidently, etc.

ಹಂ ham. A particle used in lofty or great questions (ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ, ದೊಡ್ಡಿಹ ಪ್ರಶ್ನೆ Nn. 161; ಉನ್ನತಪ್ರಶ್ನೆ Mr. 533), great conceit (ಸಗರ್ವ, ಅತಿಗರ್ವ 161), option, etc. (ವಿಕಲ್ಪ 533), anger (Sk.), and courtesy or respect (Sk.).

ಹಂಸ haṁsa. = ಅಂಸ 2, ಹಂಸೆ, etc. *A goose, a gander, a swan,* a flamingo, a duck (ಮರಾಲ, ಹಂಸೆ Nn. 8; ಪಂಸೆ Mr. 505). 2, the universal soul; the soul (ಆತ್ಮನು 8; ಆತ್ಮನ್ 505). 3, Šiva (ಕಾಮಾರಿ, ಶಿವ 8; ಸಲ್ಲಲಿತಶಿವ 505). 4, Brahmâ (ವಾರಿಜೋದ್ಭವ, ಬ್ರಹ್ಮ 8). 5, Vishṇu (ವಾರಿಜವಿಲೋಚನ, ವಿಷ್ಣು 8). 6, *the sun* (ವಾರಿಜಬಾನ್ಧವ, ಸೂರ್ಯ 8; ಅರ್ಕ 505). 7, the moon (ವಾರಿಜವೈರಿ, ಚನ್ದ್ರ 8; ಶಶಿ 505). 8, N. of a râkshasa (Bhâgavata 10, 25, 11. 35. 36). 9, Kâma. 10, an ascetic (ಮುನಿ, ಎತಿ 8). 11, an eminent or excellent man (ಮಹನ್ತ 505). 12, a strong or able man (ಬಲ್ಲಿದನ್ 505). 13, best, excellent; pre-eminence (ಮುಖ್ಯವು 8). 14, a lotus (ವಾರಿಜ, ತಾವರೆ 8). 15, pure (ಅಮಲ, ನಿರ್ಮಲ 8). 16, a ray of light (ಮರೀಚಿ, ಕಿರಣ 8; ಕಿರಣ 505). 17, the eye (ನೇತ್ರ, ಕಣ್ 8; ನೇತ್ರ 505). 18, a horse (ಹಯ, ಕುದುರೆ 8; ಅಶ್ವ 505). See Čh. v. 222. ಹಂಸನನ್ಥಾ ಪಕ್ಷಿ ಇಲ್ಲ, ಕಂಸನನ್ಥಾ ರಾಕ್ಷಸನಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಂಸಕ haṁsaka. A goose, a gander, a flamingo. 2, *a tinkling ornament for the ankle of a woman, an anklet* (ಅನ್ದುಗೆ Hlâ.; ಸಿಂಜನಿ Mr. 344). 3, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಕಾನ್ತೆ haṁsa-kântĕ. *A female goose or swan.*

ಹಂಸಕೂಟ haṁsa-kûṭa. = ಅಂಸಕೂಟ. N. of one of the peaks of the Himâlaya. 2, the hump on the shoulder of an ox.

ಹಂಸಕೇತು haṁsa-kêtu. = ಹಂಸಧ್ವಜ. (J. 17, 17. 45. 50).

ಹಂಸಕೇಲಿ haṁsa-kêli. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಗತಿ haṁsa-gati. Having a swan's gait. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಗಮನೆ haṁsa-gamanĕ. A woman moving gracefully like a swan (My.). 2, N. of Brahmâ's wife (My.).

ಹಂಸತೂಲ haṁsa-tûla. The soft feathers or down of a goose. (J. 2, 64).

ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪ haṁsa-tûlikâ-talpa. The down bed of a goose (My.).

ಹಂಸಧ್ವಜ haṁsa-dhvaja. N. of a king (J. 10, 37. 43. 49; 13, 12).

ಹಂಸನಾದ hamsa-nâda. The cackling of a goose, cry of a goose or swan. (R.).

ಹಂಸಪದ hamsa-pada. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಪಾದ hamsa-pâda. = ಅಂಸಪಾದ. The foot of a goose. 2, a mark (⊦) which shows that something omitted in the line is inserted at the top (My.), at present represented also by a caret (∧). 3, *vermilion*.

ಹಂಸಪಾದಿ hamsa-pâdi. The plant Cissus pedata Lam. (ಧೃತಮಣ್ಡಲಿ, ಮರಾಲಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ Mr. 141; ಗೋಧಾಪದಿ, etc. Si. 151). 2, a prostrate herb, Coldenia procumbens Lin. (St. & Pl.).

ಹಂಸಪಿಣ್ಡ hamsa-piṇḍa. = ಅಂಚೆವಿಣ್ಡು. A flock of geese or swans.

ಹಂಸಮತ್ತ hamsa-matta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಮಾಲೆ hamsa-mâlĕ. A flock of geese or swans. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸಯಾನೆ hamsa-yânĕ. = ಹಂಸಗಮನೆ. (My.).

ಹಂಸರಥ hamsa-ratha. Whose vehicle is a hamsa: Brahmâ. (My.).

ಹಂಸರಾಜ hamsa-râja. A king of geese. 2, N. of a Kannaḍa poet (Šmd. 377).

ಹಂಸಲೋಚನಶೋಭಿ hamsa-lôčana-šôbhi. Shining with hamsas that form (a pond's) eyes; Vishṇu (J. 15, 12).

ಹಂಸವಾಹನ hamsa-vâhana. Borne on a hamsa: Brahmâ. (My.).

ಹಂಸಾವಳಿ (hamsa-âvaḷi). N. of a kind of sîrĕ (Bp. 11, 25).

ಹಂಸಿ hamsi. A female goose. 2, N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಂಸೆ hamsĕ. = ಹಾಂಸೆ, etc. ಹಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ಕೆಮ್ಮು, ಕಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ಹಂಸೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯರಳ ತನಿಗಮ್ಪು, ಹೊಸ ಮೋಹ ನಿಲ್ಲವು. ನೋಡು! (Sp.).

ಹಂಸೆ hamsĕ. = ಅಂಚೆ, ಪಂಸೆ, ಹಂಸ. (ಮರಾಳ Nn. 8. 17; Mr. 173; ಸಾರಸ Nn. 56). ಹಂಸೇ ಹಾಗೆ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗುಬ್ಬಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಂಹೋ ham-hô. Ho! hollo!

ಹಃ haḥ. A word used in ಅತಿರೇಕ, in ಪೃಥಕ್ (ಬೇರು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ), and in ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವುದು (Nn. 163, o. r. ಒನ್ದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಟ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುಹ).

ಹಕಾರ ha-kâra. The letter ಹ (Šmd. 11. 190).

ಹಕೀಕತು hakîkatu. Account, statement; affairs, events, facts (My.; Mhr., H.). — ಹಕೀಕತುನಾಮೆ. A written account of occurrences (My.; Mhr., H.).

ಹಕೀಮು hakîma. A physician (My.; Mhr., H.).

ಹಕ್ಕರಿಕೆ hakkarikĕ. = ಐಕ್ಕರಕೆ, etc. (ದಂತಶ Mr. 292; Bp. 44, 51; Č. Bp. 47, 44; J. 8, 38).

ಹಕ್ಕಱಿಕೆ hakkaṟikĕ. = ಹಗಱ್. The plant Chrysopogon aciculatus Trin. (Andropogon aciculatum Roxb.; ಶಂಖಿನಿ, ಚೋರಪುಷ್ಪಿ, ಕೇಶಿನಿ Si. 153). See ನಾಯಿ-, ಹಾಲು-. — ಹಕ್ಕಱಿಕೆಪಲ್ಯ. A milky herb, used as a vegetable, Lactuca remotiflora D. C. (Z.).

ಹಕ್ಕಲ hakkala. = ಹಕ್ಕಲು 1. ಗೋದಿ ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಬಡವರ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿ, ಹೊಲದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಕ್ಕಲವನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 5, 295).

ಹಕ್ಕಲು hakkalu. 1. ಹಕ್ಕಲ್. = ಬಾಕಲು, ಹಕ್ಕಲ. Gleanings (of corn, My.; Tĕ. ಪರಿಗೆ, ಪರಿಗೆ; see ಹೆಕ್ಕು 2; T. ಪೊರುಕ್ಕು, to pick or peck up, from the ground, as grain, small stones, etc.). ಹಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಒಕ್ಕಲಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಭಾಗ್ಯವಲ್ಲ (Prv.). — ಹಕ್ಕಲನಾಯ್. -ಆಯ್. ಹಕ್ಕಲನಾಯು. = ಬಾಕಲಾಯು. To glean (My.). ಅರಣ್ಯನೀವಾರಭಕ್ತದಿನ್ದಲೂ, ಹಕ್ಕಲನಾಯ್ದ ಭಕ್ತದಿನ್ದಲೂ ಬದುಕುವುದು (ಮತ Nr.).

ಹಕ್ಕಲು hakkalu. 2. ಹಕ್ಕಲ್. = ಅಕ್ಕಲು, ಅಂಗಲ, etc. (Bh. 6, 4, 44; My.).

ಹಕ್ಕಳು hakkaḷu. = ಹಯ್ಯಳು. (My.).

ಹಕ್ಕಳೆ hakkaḷĕ. An incrustation, a crust or coat, as that of cow-dung smeared on a floor, of lime applied to a wall, of serum on a wound, of an exudation on the bark of a tree, etc. (S. Mhr.; T., Tĕ. ಪಕ್ಕು; *cf.* ಪರೆ 4, ಹಕ್ಕು); lac or stick-lac incrusting small sticks (ಲಕ್ಷಿಕೆ Mr. 110, o. r. ಅಲಕ್ತಿಕೆ). — ಹಕ್ಕಳೆಯೇಱು. -ಏಱು. An incrustation to rise or come off (S. Mhr.).

ಹಕ್ಕಿ hakki. 1. = ಅಕ್ಕಿ 1, ಪಕ್ಕಿ 1, etc. A bird (ಪಕ್ಷಿ, etc. Hlâ.; J. 7, 59; C.). ಹಕ್ಕಿಯ ಮುಖ (ಚಂಚು, etc. Hlâ.). ಪಕ್ಕಿಯೆಱಗುಹಂ (ತೆಂಗುಹಂ Šmd. II). ಹಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲದ್ದ ತೋಟವಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲ.—ರಾಗಿ ತಿನ್ದವ ರೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ತಿನ್ದವ ಹಕ್ಕಿ (Prvs.). — ಹಕ್ಕಿಕೂದಲು. The plumage or down of a bird (My.). — ಹಕ್ಕಿಗಱಿ. A quill (My.). — ಹಕ್ಕಿಗೂಡು. A bird's nest; a bird's cage (My.). — ಹಕ್ಕಿಸಿಳ್ಳೇ ಗಿಡ. (ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷ, etc. Si. 157).

ಹಕ್ಕಿ hakki. 2. = ಪಕ್ಕಿ 2. A manner, etc. — ಹಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ. reit. Wonderful ways: sleight of hand (My.).

ಹಕ್ಕು hakku. Crusted or dry mucus or rheum; a scab (My; see ಹಕ್ಕಳೆ). ಕಣ್ಣ ಹಕ್ಕು (ದೂಷಿಕೆ); ಆಣ್ಣ ಹಕ್ಕು ಮೊದಲಾದ ಮೆಯ್ಯ ಮಲಂ (ಕಿಟ್ಟ, ಮಲ Nr.). — ಹಕ್ಕುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. Such mucus, etc. to form or arise (My.).

ಹಕ್ಕು hakku. Right, title, a true, just, legal or prescriptive right or claim (My.; Mhr., H. ಹಕ್ಕ; B. 4, 12; 5, 263). 2, the share due (of the revenue or of the crops) of the hereditary district or village officers (My.; Mhr.). 3, province, peculiar business (My.; Mhr.).

ಹಕ್ಕುದಾರ hakku-dâra. The holder of a right, a man vested with any property, perquisite or privilege (My.); a holder of a share of the revenue or of the annual crops (My.; Mhr.).

ಹಕ್ಕುದಾರಿ hakku-dâri. = ಹಕ್ಕು. (My.).

ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆ hakku-dârikĕ. = ಹಕ್ಕುದಾರಿ. (My.).

ಹಕ್ಕೆ hakkĕ. = ಪಕ್ಕೆ 1, etc. A place for reposing, etc.; a bed (ಗವಿ, ಗರುಡಿ, ಗೊತ್ತು, ತಾಣ, ನೆಲೆ, ಪೊಟರೆ, ಇಕ್ಕೆ, ಚಾವಡಿ, ಬೀಡು, ಇಮ್ಬು, ಆಡುಮ್ಬೊಲ, ಆಶ್ರಯ Šm. 58; ಗವಿ, ಗರುಡಿ, etc., ಆಶ್ರಯ Kk. 64; Bh. 3, 21, 48. 49; B. 4, 42. 43). ಇಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕೆ (ಶಯನಾಸನ Mr. 25). ಹಕ್ಕೆ, ಇಕ್ಕೆ (ಜೌತೀರ, ಶಯನಾಸನ Hlâ.). ದನದ ಹಕ್ಕೆ (ಗೋಷ್ಠ, ಗೋಸ್ಥಾನಕ, ವ್ರಜ G.). — ಹಕ್ಕೆದಲೆ. -ತಲೆ. The chief place for wild beasts to rest (Čpr. 3, after 4).

ಹಕ್ಕೆ hakkĕ. = ಹಕ್ಕಿ 1, etc. ಹಕ್ಕೇ ಮೂಗು (ಚಂಚು, ತ್ರೋಟಿ, ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಗು, ಹಕ್ಕೇ ತುಟಿ Si. 178).

ಹಗ haga. = ಹಗೆಯು 2, etc. A hole in the ground (for storing grain), a subterraneous granary (ಕ್ಷಿತಿವ್ಯಧಾಸ, ಗುಪ್ತಿ Nr.; My.; *cf.* ಹದಿ 3; ಪಳ್ಳ? ಅಗೆ 2? T. ಪ

ಯಮ್ಮು, a pit; ವಂಗು, a hole; ವಗುರ್, to divide, separate, *cf.* ಪಗಡಿ ?).

ಹಗರ hagara. = ಅಗುರ, ಹಗರು 1, ಹಗುರ, ಹಗುರು, ಹವುರ, ಹವುರು, ಹಾರ. The state of being light or not heavy, lightness; light (My.; *cf.* ಅಜ್ಜ 2); easy; (unimportant, mean).

ಹಗರಣ hagaraṇa. 1. (ಹಗಱಣ). = ಅಗರಣೆ, ಅಂಗರಣೆ, ಅಂಗ್ರಾಣೆ, ಹಗರಣೆ, ಹಂಗರಣೆ. Vain talk, chatter, babble (Č. Bp. 8, 12; Râm. 3, 4, 30; My.; see ಪದಱು). ಹಗರಣ ಮಾಡದೆ ಹಾದರ ಬಾರದು (Prv.).

ಹಗರಣ hagaraṇa. 2. = ಹಗರ, q. v. (*only* in Si.). (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ Si. 406; ಲಘು 412; see also 369).

ಹಗರಣಗಾತಿ hagaraṇa-gâti. A female chatter-box (My.).

ಹಗರಣಗಾಱ hagaraṇa-gâṟa. A male chatter-box (My.).

ಹಗರಣಗಿತ್ತಿ hagaraṇa-gitti. = ಹಗರಣಗಾತಿ. ಹಗರಣಗಿತ್ತಿಯ ಮೈಯ್ಯನ್ನು ತಗಣೆ ಕಡಿದರೆ, ಗುಡಾರ ಗಡತರ! ಗುಳ್ಳೆ ಎದ್ದಿತು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಹಗರಣಗಿತ್ತಿ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿದರೆ ಮನೇ ಗಣ್ಡಗೆ ಉಪವಾಸ (Prvs.).

ಹಗರಣಿಗ hagaraṇiga. A babbler, a tattler, etc. (ಕೊಱಚ Čt. I, 93; Bp. 51, 53).

ಹಗರಣಿಸು hagaraṇisu. To talk idly. ಹಗರಣಿಪ ಗೃಹಕಲಹಂ (Sarpabhûshaṇa in B. 5, 320).

ಹಗರತ್ವ hagaratva. Lightness; briskness. ಬೊಗರೀ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿದರೂ ಹಗರತ್ವ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಗರಣೆ hagaraṇĕ. (ಹಗಱಣೆ). = ಹಗರಣ 1, etc. (My.).

ಹಗರು hagaru. 1. = ಹಗರ, etc. (My.; ಸುಗಮ, ಸುಲಭ G.).

ಹಗರು hagaru. 2. = ಅಗರು, ಅದರು 4, ಅದುರು 4. The dandruff of the head (My.; T. also ಪೊಡುಗು).

ಹಗಱ್ hagaṟ. ಹಗಱು. = ಹಂಜಱ. A split of a bamboo. ಹಗರ್ಗಳ್ (Šmd. 53). ಹಗಱುಗಳನಿಕ್ಕಿ ಬಿಗಿದೊಡೆ ನಾಯ ಬಾಲಮದು ಬಱಿಕ ನೀಳಕೆ ಸಸಿನಮಹುದೇ? (Bp. 60, 48).

ಹಗಱೆ hagaṟĕ. = ಹಕ್ಕಱಿಕೆ. The grass Andropogon aciculatum Roxb. (ಶಂಬಿನಿ, ಚೋರಪುಷ್ಪಿ, ಕೇತಿನಿ, ನಱುವಂಜ Nr.). ಹಗಱೆ ಹೂದಿಂಗಳಕ್ಕುಂ (Mr. 147).

ಹಗಲು hagalu. ಹಗಲ್. = ಅಗಲು 3, ಪಗಲ್. The day-time; a day; in the daytime, by day (ದಿವಸ, ದಿನ, etc. Hlâ.; ಅಹಸ್, ವಾಸರ Nn. 149; ಘಸ್ರ, ದಿನ, ಅಹನ್, ದಿವಸ, ವಾಸರ Si. 37; C.; Bp. 57, 48; 61, 11. 12). ಹಗಲೆಸೆವ ದವ್ಪುತಿವಕ್ಕಿ (Bh. 1, 5, 9). ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ (ದಿವಾ Si. 472). ಕುರುಡ ಬಲ್ಲನೆ ಹಗಲನಿರುಳ? (Dp. 87). ಹಗಲು ಸತ್ತರೆ ಆಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲ, ರಾತ್ರಿ ಸತ್ತರೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲ.— ಹಗಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡ ಬೇಡ, ಇರುಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡ ಬೇಡ.— ಇರುಳು ಕಣ್ಡ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬಿದ್ದ.— ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗದಳನ್ತೆ.— ತೊಗಲು ಸಡಲಿ ಮುಪ್ಪು, ಹಗಲು ಸಡಲಿ ಇರುಳು (Prvs.). — ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ. (ಮಂಜನ ಸರಿ Bhn. 8). — ಹಗಲಿರುಳ್. -ಇರುಳ್. -ಇರುಳು. Day and night; a day and a night; days and nights; by day and by night (ದಿವಾರಾತ್ರಿ G.; Bp. 31, 25; 47, 10). ಹಗಲಿರುಳಿನ ಅಱುವತ್ತು ಗಱಿಗೆ (ಅಹೋರಾತ್ರ); ಹಗಲಿರುಳಾದಡೆ ಗಣರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು, ಅಲ್ಲಿನ್ದ ಮೇಲೆ ಚಿರರಾತ್ರ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). — ಹಗಲು ಇರಳು. (ಅಹರ್ನಿಶ G.). — ಹಗಲುಕೆಯ್ದಿವಿಗೆ. A lamp lighted in the daytime and carried before great persons (Bh. 1, 7, 26). — ಹಗಲುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Darkness that comes about in the daytime (Bp. 58, 50; Bh. 8, 23, 35). — ಹಗಲುಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole in a wall made by burglars in the daytime (Bp. 31 sum.; 31, 14). — ಹಗಲುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A man who robs in the daytime (My.). — ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ. A torch carried before idols and great men when going in procession in the day-time (My.). ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟವರು ಯಾರು? ಅನ್ದರೆ ನನ್ನ ಕೊನೇ ಹೊಲದ ಹರಳಪ್ಪ ನಾಯಕ! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಗಲುಬತ್ತಿ. A kind of firework (called Roman candles) which when lighted at night gives a brilliant white or blue or green or red flame (My.; Tĕ. ಪಗಲುವತ್ತಿ). — ಹಗಲುಮ್ ಇರುಳುಂ. By day and by night, day and night (Bp. 44, 7). — ಹಗಲುರಾತ್ರಿ. Day and night (My.). — ಹಗಲುಹಾವಸೆ. = ಹಗಲಿನ ಹಾವಸೆ. (Bh. 1, 5, 5). — ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ. Day and night (B. 4, 108).

ಹಗಿನು haginu. = ಪಗಿನು, etc. Gum, etc. (ನಿರ್ಯಾಸ, ಕಷಾಯ Nr.; Bp. 43, 36). ಎಲವದ ಹಗಿನು (ಪಿಚ್ಛ, ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ Nr.). ಹಗಿನಿನಲ್ಲಿ (Nn. 83 s. ರಸ).

ಹಗುರ hagura. = ಹಗರ, etc. (My.; ಸುಲಭ, ಹವುರ G.). ಬಹಳ ಹಗುರ (ಲಘಿಷ್ಠ G.). ಕಪ್ಪುರ ನೀರಿಗಿನ್ತ ಹಗುರವಾಗಿರುವದಱಿನ್ದ ನೀರ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತದೆ (B. 4, 71). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಹಗುರಂ, ಹುಲ್ಲಿನ್ದಂ ಹಗುರವಾ ಬೂರಲದರಳಿಯದು; ಹುಲ್ಲಿಂ ಬೂರಲಕಿನ್ದಂ ನಿಲ್ಲದೆಯೆಲ್ಲರನು ಬೇಡುವಾತನೆ ಹಗುರಂ (Subhâshita kandapadya).

ಹಗುರತನ haguratana. The state of being light (ಲಘಿಮೆ G.).

ಹಗುರು haguru. = ಹಗುರ, etc. (My.; ಲಾಘವ G.). ಅನ್ನದಿನ್ದ ನಮ್ಮ ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಬರ ಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಪಚನವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅದಱ ರಸವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು; ಅದಕ್ಕೆ ಹಗುರಾದ ಅನ್ನವ (food) ಉಣ್ಣ ಬೇಕು, ಜಡ ಅನ್ನದ ರಸ ತೀವ್ರವಾಗುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 32). ಹೊಗೆಯು ಹವೆಗಿನ್ತ ಹಗುರಿರುವದು (4, 61). ಕೆಲವು ತೀರ ಹಗುರಾದ ಧಾತುಗಳು (minerals) ಗೊತ್ತಾದವು (4, 96). ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರು ಉಪ್ಪಾಗಿರುವದಱಿನ್ದ ಸವಿನೀರಿಗಿನ್ತ ಹಗುರಿರುತ್ತದೆ (4, 101). ಮೀನುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಒನ್ದು ಚೀಲವಿರುತ್ತದೆ; ನೀರ ಮೇಲೆ ಬರುವಾಗ ಶರೀರವನ್ನು ಹಗುರು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವು ಈ ಚೀಲವನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ (4, 118). ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ . . . ಏನಿಕೆ ಹಗುರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಳು ಮಾಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (B. 5, 287).

ಹಗೆ hagĕ. 1. = ಹಂಗೆ, ಹೆಂಗೆ 1, (ಹಿಂಗೆ). Manner, mode. See ಅ-, ಇ-, ಎ-, and *cf.* ಪಾಂಗು, ಬಗೆ 3.

ಹಗೆ hagĕ. 2. = ಪಗೆ. Hatred, enmity (ಕಾಕೋಲ, ವಿರೋಧ Nn. 97; ಕಲ್ಪ 105; C.). ಎನ್ತಪ್ಪನಾದರೂ ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ ಹೊಲ್ಲ; ಎನ್ತಕ್ಕುಮ್, ಅರಸು ಮುನಿದರೆಯಾ ಮನ್ತ್ರಿಯನ್ತಕನಕ್ಕು (Sp.). ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ, ನೃಪನ ಕಾನ್ತೆಯಾ ಸವಿಮಾತು, ಮನ್ತ್ರವಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನಗಳು ತನ್ನ ಮುನ್ತೆ ಕೊಲ್ಲುವವು (Sp.). ಹಗೆ ಮಾಡುವಿಕೆ (ಅವಮರ್ದ, ಪೀಡನ Si. 296). **2,** an enemy (ಅಭಿಯಾತಿ, ಅರಾತಿ, ಅಮಿತ್ರ, ರಿಪು, ವಿರೋಧಿ, ಅರಿ, ಶತ್ರು, etc. Hlâ.; ರಿಪು, ವೈರಿ, ಶತ್ರು, ಅಮಿತ್ರ, ಅಹಿತ Nr.; ಅರಿ, ವಿರೋಧಿ, ಶತ್ರು, etc. Mr. 290; ಪತ್ರ, ವೈರಿ Nn. 39; ಕಣ್ಟಕ, ಅರಾತಿ 39; ಭೇದ, ಸಪತ್ನ 62; ಬಾಧ, ಅರಾತಿ 64, sic!; ರಿಪು 75; ವೇಗ, ಅರಾತಿ 97; ಅರಿ 112; Bp. 8, 25; 56, 16; Bh. 1, 8, 30. 31. 35. 48; B. 2, 36). ಹಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದವರು (ಅಜಾತಶತ್ರು Nn. 74). ಹಗೆಯ ಕೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿವಡೆದವನು (ಪುರಸ್ಕೃತ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ (ದಣ್ಡನ್) ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ); ಆವನೊಬ್ಬನು ಹಗೆಯ ಗೆಲಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆದಾನು, ಆತನು ಅಭ್ಯ

ಮಿತ್ರ್ಯ, etc. ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಗೆಗೊಳ್. = ಪಗೆಗೊಳ್. (J. 9, 22). — ಹಗೆಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ. -ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. Becoming hostile, etc. (ಪರ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿರೋಧನ Si. 394). — ಹಗೆ ತೀರಿಸು. To satiate spite, to revenge one's self (My.). ಹಗೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ವೈರಶುದ್ಧಿ, etc. Si. 296); ಹಗೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ 437). — ಹಗೆ ಮರಳಿಸು. To retaliate. ಹಗೆಯ ಮರಳಿಸುವುದು (ವೈರಶುದ್ಧಿ, etc. Nr.). — ಹಗೆಯ. -ಅ 3. = ಪಗೆಯ. (Râm. 4, 3, 24; ವೈರಿ G.). ಹಗೆಯರಿಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿರೋಧವ ಹುಟ್ಟಿಸುಹ (ಭೇದ Nr.). — ಹಗೆಯವ. -ಅವ. An enemy (My.; Bp. 61, 14; Si. 262. 282). ಹಗೆಯವನ ಚನ್ದ್ರತಾರಾಬಲ ಕೇಳಿದರೆ ಮಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಮರಣ.— ಹಗೆಯವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೆವದಲ್ಲಿ ಕೊನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಹಗೆಯವರಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಆಯುಧ ಮಟಿಯ ಬಾರದು (Prvs.). — ಹಗೆ ಸಾಧಿಸು. To accomplish (the aim of) one's hatred or enmity, to revenge one's self, to retaliate. ಹಗೆಯ ಸಾಧಿಸುಹ (ವೈರ ಶುದ್ಧಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ವೈರನಿರ್ಯಾತನ Nr.). — ಹಗೆ ಹರಿ. Enmity to go or end (J. 7, 53; 23, 42).

ಹಗೆಗಾಱ hagĕ-gâṟa. = ಪಗೆಕಾಱ. (My.).

ಹಗೆತನ hagĕtana. = ಪಗೆತನ. (ವೈರ, etc. Nr.; ವಿದ್ವೇಷ, ದ್ವೇಷ G.; Râm. 5, 8, 85; C.). ಶತ್ರುವಿನ ಹಗೆತನದ ಚಿನ್ತೆ (ದ್ರೋಹಚಿನ್ತನ); ಬಹಳ ಹಗೆತನ (ಅನುಶಯ G.). ಹಗೆಗಳಿದ್ದವರು ಹಗೆತನ ಬಿಟ್ಟು, ಗೆಳೆಯರಾಗುವರು (B. 2, 36). — ಹಗೆತನ ಮಾಡು. To be actuated by unfriendly feelings; to fall out with. ಒನ್ದು ದೇಶದವರು ಮತ್ತೊನ್ದು ದೇಶದವರ ಕೂಡ ಹಗೆತನ ಮಾಡುವದು (B. 4, 161). ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮುಱುಗುಹ (ಅನುಶಯ Nr.). — ಹಗೆತನ ಮುರಿ (or ಮುಱಿ?). To retaliate. ಹಗೆತನವನ್ನು ಮುರಿಯೋಣ (ಪ್ರತೀಕಾರ G.).

ಹಗೆಯ hagĕya. 1. See s. ಹಗೆ 2.

ಹಗೆಯ hagĕya. 2. = ಅಗೆ 5, ಹಗ, ಹಗೇವು. (My.). ಹಗೆಯದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಿ ಹಾಕುವವರನ್ನಱಿಯದು, ತೆಗೆಯುವವರನ್ನಱಿಯದು (Prv.).

ಹಗೇವು hagêvu. = ಹಗೆಯ 2, etc. (My.; Si. 75). ಬಲ್ಲಿದವನ ಹಗೇವು ತೆಗೆಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಡವನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು (Prv.). ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ (My.); ಹಗೇವಿನ (Si. 75).

ಹಗ್ಗ hagga. 1. = ಅಗ್ಗ 1. (My. occasionally).

ಹಗ್ಗ hagga. 2. = ಅಗ್ಗ 3. Tbh. of ಪ್ರಗ್ರಹ (Šmd. 366). A rope (ಪ್ರಗ್ರಹ Hlâ.; Mr. 475; Nn. 121; ಪ್ರಗ್ರಹ, ರಶ್ಮಿ Nr.; ಯೋಕ್ತ್ರ, etc. Hlâ.; ಯೋತ್ರ Mr. 371; ಅಗ್ಗರಣೆ, ದಾಮು Kk. 70; ರಜ್ಜು, etc. Si. 343; C.). ಕಾತೀ ಹೊಸೆದು ಹಗ್ಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (B. 2, 42). ಹಗ್ಗ ಸುಟ್ಟರೆ ಹುರಿ ಹೋದೀತೇ?— ನುಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಹಗ್ಗ ತಪ್ಪೀತೇ?— ಮುಗ್ಗದ ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವಾದೀತೇ?— ಮಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಗ್ಗ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.). ಬಲುಹುರಿಯ ಹಗ್ಗ (Bh. 1, 10, 27).

ಹಗ್ಗಿ haggi. Tbh. of ಅಗ್ನಿ (Šmd. 354; ಅಗಿನಿ, ಅಗ್ಗಿ, etc., ಅನಿಲ Šm. 11; ಕಿರ್ಚು Kk. 21).

ಹಗ್ಗು haggu. Low ground (My.; *cf.* T. ಪದಂಗು, a hole made in the ground, see ಹದಿ 3).

ಹಂಕರಿಸು hankarisu. Tbh. of ಅಹಂಕರಿಸು. (Râm. 6, 12, 34).

ಹಂಕಾರ hankâra. Tbh. of ಅಹಂಕಾರ. (My.; Tĕ.). ಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉದಾಸೀನವೇ ಮದ್ದು (Prv.).

ಹಂಗ hanga. The jay (Pr.), the Indian roller or jay (Gz.; ಚಾಷ, ಕಿಕೀದಿವ Si. 172; ಅಸಮಾಕ್ಷ Mr. 174; see ಹೊಂಗಾಗೆ). **2,** the fork-tailed shrike (ಕಲಿಂಗ, ಭೃಂಗ, ಧೂಮ್ಯಾಟ Nr.). ಹಂಗಂ (Šmd. 148).

ಹಂಗಣೆ hangaṇĕ. = ಹಂಗಿಣೆ, ಹಂಗು, etc. (My.).

ಹಂಗರಕ hangaraka. = ಹೊಂಗರಕ. (St. & Pl.).

ಹಂಗರಣೆ hangaraṇĕ. = ಹಗರಣ 1, etc. (My.).

ಹಂಗರಲು hangaralu. = ಹಂಗರು, ಹನ್ದರು, etc. An evergreen shrub, Dodonaea viscosa Lin. (My., the ಬನದುಱುಬಿ of S. Mhr.); its leaves and wood are so dry that they easily burn when in the greenest state.

ಹಂಗರು hangaru. = ಹಂಗರಲು. (My.).

ಹಂಗಾಮಿ hangâmi. Entertained for the season or occasion (as a public servant), temporary, for the time being (My.; Br.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮೀ). 2, relating to the season. — ಹಂಗಾಮಿಸಿಬ್ಬನ್ದಿ. A temporary establishment of clerks, etc. (My.).

ಹಂಗಾಮು hangâmu. 1. The season (as of the products of the earth); the time at which any thing or business is most abundant (My.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮ).

ಹಂಗಾಮು hangâmu. 2. Uproar, tumult, riot; an assault, a setting upon with clamour and vociferation and furious manifestation (My.; Mhr., H. ಹಂಗಾಮಾ).

ಹಂಗಿಗ hangiga. (Šmd. 233). A man who is bound by some favor rendered, a man under obligation (Bp. 24, 64).

ಹಂಗಿಗೆ hangigĕ. A woman under obligation (Čpr. 5, 131).

ಹಂಗಿಣೆ hangiṇĕ. = ಹಂಗಣೆ, etc. (Si. 376).

ಹಂಗಿಸು hangisu. To remind a person of, or charge him with, neglecting his obligation or obligations (Bp. 12, 39; 18, 58; My.; Si. 73). ಹಂಗಿಸಿದರೂ ಮುಂಗತನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.— ಬೆಳೆ ಹೊಗಟಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬೇಕು, ಹಯನು (*i. e.* the haynu crop) ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣ ಬೇಕು (Prvs.).

ಹಂಗು hangu. = ಪಂಗು q. v., (ಹಂಗಣೆ, ಹಂಗಿಣೆ). The state of being bound by some favor rendered, etc.; regard (Grj. 6, after 56; Bp. 3, 31; 10, 14; 11, 13; 61, 57; J. 24, 23; Bh. 8, 26, 5; C.). ಹಂಗಿನರಮನೆಗಿನ್ತ ಇಂಗಡದ ಗುಡಿ ಲೇಸು; ಭಂಗಬಟ್ಟುಬ್ಬು ಬಿಸಿಯನ್ನಕಿನ್ತಲು ತಂಗಳವೆ ಲೇಸು (Sp.). ತೆಂಗಿಗೂ ದೇವಗೂ ಹಂಗ ಮಾಡಲೆ ಬೇಕು; ತೆಂಗಿನ ಮೊದಲಿಗೆ ನೀರೆಱಿಯೆ ಕಡೆಯಲಿ ಹಿಂಗದೀವನ್ತೆ (Sp.). ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊಱೆದು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸದ ಕೃತ್ಯ (ಅತ್ಯಾಹಿತ G.). ಆತನು ಹಲವು ಕಾಳಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊಱೆದು ಕಾದಿ (B. 2, 10). ಈ ಗೃಹಸ್ಥನ ಹಾಗೆ ಲೋಕೋಪಕಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಹಂಗ ತೊಱೆದವರು ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 164). ಹಂಗು ಹರಿದ ಮೇಲೆ ತೊಂಗೇನು? ತೊಡರೇನು?— ತೊಱೆದವನಿಗೆ ಒಱೆದ ಹಂಗೇನು?— ಉಣ್ಣದ್ದು ಉಣ್ಣ ಹಾಗೆ ಹೋದರೆ ವೈದ್ಯನ ಹಂಗೇನು?— ತುಣ್ಣು ಪಿಣ್ಣ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಯಾರ ಹಂಗು? ಏನು?— ಬಂಗಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಹಂಗು ಯಾರದು?— ಮಣಿಯಗಾಱನ ಹಂಗು ಹಣಗಾಱನಿಗೂ ಬೇಕು.— ಬಂಗಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಹಂಗು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.— ಲಿಂಗ ಹಱಿದ ಮೇಲೆ ಜಂಗಮನ ಹಂಗೇನು?— ವರದಿ ಹೇಱುವವನಿಗಾದರೂ ಹರದನ ಹಂಗು ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಂಗಾಳು. -ಆಳು. A person under obligation. ಹಂಗಾಳಾದ ಮೇಲೆ ಮಂಗನ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕು (Prv.). — ಹಂಗು ಗಿಂಗು. reit. (My.).

ಹಂಗುಳಿ hanguḷi. (= ಹಂಗುಳಿಗೆ). A kind of seat or couch (ಆಸನ್ದಿ Nr.).

ಹಂಗುಳಿಗೆ hanguḷigĕ. A stool or a low table (ಕಾಲ್ಮಣೆ Čt. II, 92; *cf.* ಅಡ್ಡಣಿಗೆ?).

ಹಂಗೆ hangĕ. = ಹಸೆ 1. See ಅ-, ಇ-, ಎ-.

ಹಚ್ಚಕ haččaka. See ಹರಿಥಚ್ಚಕ s. ಹರಿ 4, ಹರಿಥಚ್ಚರ s. ಹರಿ 1.

ಹಚ್ಚಗೆ haččagĕ. = ಪಚ್ಚನೆ, etc., ಹಚ್ಚನೆ. Greenness; green; yellowish; greenly (C.). ಗಿಳಿಗಳು ಬಹುತರವಾಗಿ ಹಚ್ಚಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (B. 2, 2). ಈ ದಿವಸದೊಳಗೆ ಅಡವೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ (3, 77). ತೋಳದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾಸಿಯಾಗಿ, ಗುಡ್ಡೆಗಳು ಹಚ್ಚಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ (3, 84). ಎಳೇ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಹಚ್ಚಗಿರುವ ದೇಶ (ಶಾದ್ವಲ Si. 102).

ಹಚ್ಚಡ haččaḍa. = ಪಚ್ಚಡ, q. v., etc., (ಹಚ್ಚವಡಿ). (ದುಪ್ಪಟಿ Mr. 342; ನೀಶಾರ G.; C.; see Nr. s. ಹಚ್ಚಡಿಕೆ; Bp. 47, 25. 47). ಮಂಜು ಗಾಳಿ ಇವುಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಹಚ್ಚಡ ಮುನ್ತಾದ ವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷ (ನೀಶಾರ Si. 224). ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ಹೊದಿಸುವವನು (G. 308). ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಡವಿಲ್ಲ (B. 3, 91). ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ?—ಕಮ್ಬಳಿಯವನ ಹೊಡದು, ಹಚ್ಚಡವನ ಹೆದರಿಸ ಬೇಕು (Prvs.).

ಹಚ್ಚಡಿಕೆ haččaḍikĕ. (Tbh. of Sk. ಪ್ರಚ್ಛಾದಿಕೆ, covering over, covering, enveloping, wrapping up, putting on). Covering, etc.; a cover, a wrapper; a cloth on which one lies down for sleeping and covers one's self with (ತಲ್ಪ, ಶಯನ Nr.). ನಿಚೋಲ ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ ಎನ್ದೊಡೆ ಹಚ್ಚಡಿಕೆಯ ಸೀರೆ; ಹಚ್ಚಡ ಮೆನ್ದೊ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಹಚ್ಚಡಿಸು haččaḍisu. = ಪಚ್ಚಡಿಸು. ಹಚ್ಚಡಿಸುವಾಕೆ (ಪಚ್ಚವಡತಿ Šmd. II).

ಹಚ್ಚನೆ haččanĕ. = ಹಚ್ಚಗೆ, etc. ಹಚ್ಚನೆಯ ವರ್ಣ (ಹರಿಣಿ, ಹರಿತೆ Nr.).

ಹಚ್ಚವಡಿ haččavaḍi. (= ಪಚ್ಚವಡ). A cover, a wrapper (ಪ್ರಚ್ಛದ, ಉತ್ತರಚ್ಛದ Hlâ.).

ಹಚ್ಚಿಸು haččisu. 1. = ಹೊತ್ತಿಸು, (ಹಚ್ಚು 2), ಹತ್ತಿಸು 2, ಹೊತ್ತಿಸು 1. To kindle (v. t.), to light (My.).

ಹಚ್ಚಿಸು haččisu. 2. To cause to apply to, to have affixed or applied (My.; B. 3, 64). **2,** to have planted (B. 3, 52. 79; 5, 203). **3,** to put or join to (B. 4, 181).

ಹಚ್ಚಿಸು haččisu. 3. To mince, as vegetables (My.).

ಹಚ್ಚು haččuu. 1. = ಅಚ್ಚು 2, (ಪತ್ತಿಸು, ಹತ್ತಿಸು 1). To apply to; to put to; to join, to affix, to attach; to fix (My.; B. 2, 30; 3, 30. 32. 88. 117. 125; 4, 21. 183; see ಪೆಟ್ಟು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳು). ಮೆಯ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೇಯಿದ ಗನ್ಧ (ವರ್ಣಕ, ವಿಲೇಪನ Si. 229), ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಮುಂಗೆಯ್ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.—ಹಚ್ಚಿದೆಣ್ಣೆ ಬಚ್ಚಲ ಪಾಲು (Prvs.). See Prv. s. ಹೋನು. **2,** to put to (any work); to use or employ for (B. 3, 18; 5, 93. 97). **3,** to supply with, to give (as a new book, B. 3, 1; 4, 1; as knowledge or information, ಗೊತ್ತು; ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚು also: to point out, B. 4, 20); to transfer (B. 5, 115). **4,** to appoint (as a profession, etc., B. 4, 50. 178; 5, 144). **5,** to plant (as trees, etc., B. 2, 22. 37; 3, 7. 13).

ಹಚ್ಚು haččuu. 2. (= ಹಚ್ಚಿಸು 1). To kindle (v. t.), to light (My.; B. 3, 46; 4, 71. 215; see ಉರಿ-).

ಹಚ್ಚು haččuu. 3. = ಹಂಚು 1, ಹೆಚ್ಚು 3. To cut into small pieces (J. 13, 18); to mince, as vegetables (My.).

ಹಚ್ಚು haččuu. 4. = ಪಚ್ಚುಗೆ, etc. (ಏಕಾನ್ತ Čt. I, 89).

ಹಚ್ಚುವಿಕೆ haččuvikĕ. Applying to, etc. (ಸಮಾಲಮ್ಭ, ವಿಲೇಪನ Si. 397).

ಹಚ್ಚೆ haččĕ. 1. = ಅಚ್ಚೆ 2, ಪಚ್ಚೆ, ಹೆಚ್ಚೆ 1. Cane or ratan; tattoo. ಹಚ್ಚೆಯ ಮರ (ವಾನೀರ, ವಂಜುಲ, ವಿದುಲ, ವೇತಸ Hlâ.). ಬಹಳವಾದ ಹಚ್ಚೆಯ ಭೂಮಿ (ವೇತಸ್ವತ್ Nr.). — ಹಚ್ಚೆ ಚುಚ್ಚಿಸು. To tattoo (My.). — ಹಚ್ಚೆತಿಲಕ. A tattooed perpendicular line on the forehead (My.). — ಹಚ್ಚೆಬೊಟ್ಟು. A tattooed round mark on the forehead (My.).

ಹಚ್ಚೆ haččĕ. 2. = ಹೆಚ್ಚೆ 2. A bamboo-split (My.).

ಹಜಂ hajaṁ. Concealment (My.; H.; ನಿಹ್ನವ Si. 458); digestion (My.).

ಹಜಾಮ hajâma. = ಅಜಾಮ. A barber (My.; Mhr., H.).

ಹಜಾಮತ್ hajâmat. Shaving (My.; Mhr., H.).

ಹಜಾರ hajâra. = ಅಜಾರ. A hall, a pavilion (Č. Bp. 47, 33; My.; Tĕ. ಹಾಜಾರ).

ಹಜೀರ hajîra. = ಹಾಜರು. (B. 5, 269; Mhr., H. ಹಜರ, ಹಾಜೀರ).

ಹಜೂರು hajûru. = ಹುಜೂರು. Royal presence, the presence of a superior authority, as of a judge, collector, etc.; the principal collector's office (My.; M.; Mhr., H. ಹುಜೂರ). — ಹಜೂರುಕಚೇರಿ. The principal collector's office (My.). — ಹಜೂರುಜಮಾಬನ್ದಿ. The yearly jamâbandi made by the principal collector (My.).

ಹಜ್ಜೆ hajjĕ. = ಪಜ್ಜೆ, etc. (Bh. 1, 5, 5; Tĕ.). — ಹಜ್ಜೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To cause to step (Ršv. 6, after 12).

ಹಂಚಿ hañči. (T. ಪಂಜಾಯ್, the general name of the genera of Cyperus or different grasses = ಕೋರೈ). — ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ. = ಹಂಚಿಹುಲ್ಲು. (My.; Si. 89. 165). — ಹಂಚಿಬರ್ಲು. A broom made of hañči grass (My.). — ಹಂಚಿಯೂಬು. -ಊಬು. An awn of hañči grass (My.). — ಹಂಚುಹುಲ್ಲು. = ಊಚಿಹುಲ್ಲು, ಊಬುಹುಲ್ಲು. (My.; ಭೂತಿಕ, ಭೂಸ್ತೃಣ Si. 405).

ಹಂಚೆ hañči. = ಪಂಚೆ. (Bp. 43, 8).

ಹಂಚಿಕೆ hañčikĕ. 1. Sharing, dividing, distributing (My.).

ಹಂಚಿಕೆ hañčikĕ. 2. = ಅಂಚಿಕೆ, ಹಂಚು 3. An expedient, a means, a scheme, a plan (C.; ಯುಕುತಿ, ಯುಕ್ತಿ, ಸಾಧನ, ಉಪಾಯ G.; B. 2, 38. 53; 3, 23; *cf.* ಪಸುಗೆ). — ಹಂಚಿಕೆ ತೆಗೆ. To devise a plan (B. 1, 16; 5, 219). — ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡು. To make use of an expedient; to form or devise a plan (B. 2, 30; 4, 175; 5, 191).

ಹಂಚಿಕೆಗಾರ hañčikĕ gâra. A contriver, etc. (My.).

ಹಂಚಿಗ hañčiga. An elephant-driver (ಮಾವತಿಗ Čt. I, 18).

ಹಂಚು hañču. 1. = ಹಚ್ಚು 3, etc. ಮಾಂಸಮಂ ಹಂಚುಹುದು ಪಂಚೆನಿಕ್ಕಂ (Mr. 380, o. rs. ಹವ್ವೆನಿಕ್ಕಂ, ಹಪ್ಪೆನಿಕ್ಕಂ).

ಹಂಚು hañču. 2. . ಅಂಚು 1, ಪಂಚು 1. To divide, to share to distribute (C.). ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೆ

ಅಯ್ದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಲು ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಬೇಱೆಯಾದರು (B. 2, 25). ಮುನ್ನಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮೂಱು ಪಾಲು ಮಾಡಿ ಹಂಚಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ! (3, 15). ಇದ್ದ ವಸ್ತು ಒಡವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು, ಹಂಚಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಡವಿಯೊಳಗಿನದೊನ್ದು ದೇಗುಲದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದರು (3, 100). ಶ್ರೀಮನ್ತಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಕಸ ಕೊಣ್ಡು, ಬಡವರಿಗೆ ಹಂಚಿ ಕೊಟ್ಟು (5, 89). ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರಾದರೂ ಹಣ್ಣು ಹಂಚಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ.— ತಿರಿದುಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಬೀದಿ ಹಂಚಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.— ಹಂಚಿದವನಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಉಱೆಯಲಿಲ್ಲ.— ಹಂಚಿದವಗೆ ಹಲ್ಲು ಬಾಯಿ (ಉಱಿದವು, Prvs.).

ಹಂಚು hanču. 3. = ಹಂಚಿಕೆ 2. (Bp. 51, 54).

ಹಂಚು hanču. 4. = ಅಂಚು 2, ಹೆಂಚು. A tile; the half of a maḍakĕ used for eating and parching (My.). ಹಂಚಿನ ಓಡು (ಕರ್ಪರಾಂಶ, ಶರ್ಕರೆ Nr.). ಹುರಿವ ಹಂಚು (ಅಮ್ಬರೀಷ Mr. 211). ಹುರಿಯುವ ಹಂಚು (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Si. 308). ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಂಚು ಹಾಕುವದು (B. 3, 58). ಹಂಚು ಹೊಚ್ಚಿ, ಬೆಂಕಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ತಲೆಹಂಚು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ (4, 121). ಹಂಚಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡಿ ಅದೀತೇ?— ಹಂಚು ಕಾಣದಿದ್ದವಳು ಕಂಚು ಕಣ್ಡರೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂಱಾವರ್ತಿ ಬೆಳಗಿ ಉಣ್ಡಳು.— ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣುವವನಿಗೆ ಹರಿವಾಣವು ಯಾಕೆ?— ಪಂಚಮುದ ಶನಿ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣಿಸ್ಯಾನು (Prvs.). See Sp. s. ಸನ್ದುವಡೆ.

ಹಂಜರ hañjara. = ಪನ್ದರ್, etc. (My.).

ಹಂಜರ hañjara. Tbh. of ಪಂಜರ (Śmd. 342; My.). — ಹಂಜರವಕ್ಕಿ. -ಪಕ್ಕಿ. Tbh. of ಪಂಜರಪಕ್ಷಿ (Śmd. 380).

ಹಂಜರಿಸು hañjarisu. Tbh. of ಪಸರಿಸು. (ಪಸರಿಸು Śm. 62; ಹಸರಿಸು Kk. 57).

ಹಂಜಱ hañjaṟa. = ಹಗಱ್. A bamboo-split (My.). — ಹಂಜಱಗೂಳಿ. -ಕೂಳಿ. A fishing-basket made of bamboo-splits (Rśv. 5, after 114).

ಹಂಜಿ hañji. = ಪಂಜಿ. A ball or roll of cotton (ವರ್ತಿಕೆ Mr. 207; My.). 2, = ಪತ್ತಿ, q. v. (My.). ನೂತದ್ದೆಲ್ಲ ಹಂಜಿ, ಕಲಿತದ್ದೆಲ್ಲ ಗಂಜಿ (Prv.). — ಹಂಜಿಬತ್ತಿ. = ಹಂಜಿ. (My.).

ಹಂಜೇ hañjê. = ಅಂಜೇ. *A vocative particle used in addressing a female attendant or maid-servant* (in the drama).

ಹಟ haṭa. = ಅಟ 3. Tbh. of ಹಠ. Obstinacy; obstinate insisting upon (C.; Mhr.; B. 2, 49. 50). ನೀನು ಮೊಲೆ ಬೇಡಿ ಹಟ ಮಾಡಿದಾಗ (B. 1, 24). ಹಟ ಹಿಡಿಯುವವನಿಗೆ ಅನೇಕಪ್ರಕಾರದ ದುಃಖಗಳು ಉಣ್ಟಾಗುವವು (4, 190). ಹಟ ಮಾಡಿ, ಮಾಡಿ, ಮಠ ಮಾಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.— ಸಟವಿದ್ದವನಿಗೆ ಹಟವು ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಹಟತಟಿ. Obstinate insisting upon and contending for; importunity (S. Mhr.; Mhr. ಹಟತಟ). — ಹಟಮಾಱಿ. An obstinate, stubborn person (My.; B. 2, 49; 4, 76). — ಹಟಮಾಱಿತನ. Obstinacy, stubbornness (My.; B. 2, 50). — ಹಟವಾದಿ. An extremely stubborn person (My.; Mhr.). ಚಲವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ಹಟವಾದಿ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಟಗಾತಿ haṭa-gâti. An obstinate, stubborn female (My.).

ಹಟಗಾಱ haṭa-gâṟa. An obstinate, stubborn man (My.).

ಹಟಿಕೆ haṭikĕ. = ಹಟಿಗೆ, etc. See ಅಱಿವಟಿಕೆ.

ಹಟಿಗೆ haṭigĕ. = ಹಟಿಕೆ, ಹಟ್ಟಿಗೆ, etc. See ಅಱಿವಟಿಗೆ.

ಹಟ್ಟ haṭṭa. = ಅಟ್ಟ 3. *A market,* a movable market.

ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ haṭṭa-vilâsini. = ಅಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ. Dallying in market-places: a wanton woman, a prostitute. 2, *a sort of perfume.*

ಹಟ್ಟಿ haṭṭi. = ಅಟ್ಟಿ 1, ಪಟ್ಟಿ q. v., ಪಟ್ಟಿ 3. (Bp. 60, 26. 29. 45; C.). ಜೀವಧನಂಗಳ ಹಟ್ಟಿ (ಗೋಸ್ಥಾನಕ Nr.). ಹಟ್ಟಿಯಂಗಳ (ಅಂಗಣ, ಚತ್ವರ, ಅಜಿರ Si. 110). See ತುಱು-. ಹಟ್ಟಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವ ಮಠ ಕಟ್ಟ್ಯಾನೇ?— ಹಟ್ಟೀಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ, ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡದ್ದಲ್ಲ.— ಪರಮಗತಿಯೆಮ್ಬುದು ನೆರಮನೇ ಹಟ್ಟಿಯೋ?— ಬಿಟ್ಟಿಯಾಳು ಆದರೆ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟ ಬಾರದೇ?— ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದ ನಾಯಿ ಹಟ್ಟೀಲಿ ಇದ್ದೀತೇ? (Prvs.).

ಹಟ್ಟಿ haṭṭi. A petty market or fair (Sk.).

ಹಟ್ಟಿಕಾಱ haṭṭi-kâṟa. A herdsman (ಗೋಪಾಲ, etc. Nr.). ಹಟ್ಟಿಕಾಱರಿಹ ಹಳ್ಳಿ (ಘೋಷ Mr. 187).

ಹಟ್ಟಿಕೆ haṭṭikĕ. Tbh. of ಪಟ್ಟಿಕೆ (Śmd. 342).

ಹಟ್ಟಿಗೆ haṭṭigĕ. = ಪಟ್ಟಿಗೆ 2, ಹಟಿಕೆ, ಹಟಿಗೆ, (ಹಟ್ಟಿ), ಹಣ್ಟಿಗೆ, ಹೊಟ್ಟಿಗೆ. An abode. See ಅಱಿವಟ್ಟಿಗೆ.

ಹಟ್ಟು haṭṭu. P. p. of ಹಡು.

ಹಟ್ಟೆ haṭṭĕ. = ಪಟ್ಟೆ 2, etc. Silk, woven silk.

ಹಟ್ಟೆಗಾಱ haṭṭĕ-gâṟa. = ಪಟೆಗಾಱ. A silk-weaver. ಹಟ್ಟೆಗಾಱರ ಅಟ್ಟೆ (ತ್ರಸರ, ಸೂತ್ರಪ್ರವೇಷ್ಟನ Nr.).

ಹಠ haṭha. = ಹಟ. *Violence, force* (ಬಲುಹು Hlâ.). 2, obstinate insisting upon.

ಹಠಯೋಗ haṭha-yôga. A particular mode of abstract contemplation, forcing the mind to abstain from external objects (as by standing on one leg, holding up the arms, etc.). (My.).

ಹಠಾತ್ haṭhât. By force, forcibly, with precipitation, suddenly (My.). — ಹಠಾತ್ಕಾರ. Suddenness, etc. (My.).

ಹಡಕ haḍaka. = ಹಡುಕ. One who has or has had sexual intercourse. See ಕುಣ್ಡೆ-.

ಹಡಗ haḍaga. = ಹಡಗು, etc. (C.; B. 4, 223; 5, 128. 201). ಹಡಗದ ನಾಳ (ಅರಿತ್ರ, ಕಚ್ಛ G.). ಹಡಗದ ಮೇಲೆ ತೆಗದ ಉಪವಾಸ ಏಕಾದಶಿಗೆ ಸನ್ದಾಯ.— ಹಡಗ ಮುಱಿದು ಹೋಯಿತು, ಮಡದಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು.— ಹಡಗ ಹಡಪಲ್ಲ, ಮಡದಿ ರಾಣಿಯಲ್ಲ (Prvs.).

ಹಡಗು haḍagu. = ಪಡಗು, etc. A ship, etc. (ಯಾನಪಾತ್ರ, ಪೋತ Nr.; ಪೋತ, ಭೈತ್ರ, ಪ್ರವಹಣ Mr. 407; ಶಾರದ, ಭೈತ್ರ Nn. 28; ತಮ್ಬು, ಸುಭೈತ್ರ 119; ಕೂಟ, ಭೈತ್ರ 152; ನೌ, ತರಣಿ, ತರಿ Si. 83; ನಾವೆ, ಯಾನಪಾತ್ರ G.; C.; B. 3, 116). ಹಡಗಿನ ಮುಖ (ಕೋಟಿಪಾತ್ರ Mr. 408); ಹಡಗಿನ ಪಿನ್ದು (ಚುಕ್ಕಣ 408); ಹಡಗಿನ ಅಡಿಪ ಅಟ್ಟಣಂ (ತರ್ಪಣ 408); ಹಡಗಿನ ಇಡ್ದೆಸೆ (ಮಂಗ, ಪುಲಿಂಗ 408). ಹಡಗು ನಡಿಸುವವನು (ಕರ್ಣಧಾರ, ನಾವಿಕ Si. 84); ಹಡಗು ನಡಿಸುವ ಗಡೆ (ನೌಕಾದಣ್ಡ, ಕ್ಷೇಪಣಿ 84). ಹಡಗುಗಳ ಭೇದ (ಪಾಱು Čt. I, 77).

ಹಡಗು haḍagu. See ಪಡಗು.

ಹಡಣ haḍaṇa. (Śmd. 109).

ಹಡತ haḍata. The act of bearing or bringing forth (My.).

ಹಡದಿ haḍadi. = ಅಡದಿ, etc. (S. Mhr.; Tĕ. ಪಡಿದೆ).

ಹಡದು haḍadu. = ಹಡೆದು. P. p. of ಹಡೆ.

ಹಡದೆ haḍadĕ. An annual allowance of grain or money to carpenters, washermen, barbers, etc., looked upon as their pay (My.).

ಹಡಪ haḍapa. = ಅಡಪ. A small bag, etc. (ಬಿತ್ತರದ ತಾಮ್ಬೂಲಸಂಗ್ರಹಂ Mr. 265; Bp. 1, 46; 12, 10). ಹಡಗ ಹಡಪಲ್ಲ, ಮುಡದಿ ರಾಣಿಯಲ್ಲ (Prv.).

ಹಡಪಗಾಱ haḍapa-gâṟa. A barber (ನಾಪಲಿಗ G.).

ಹಡಪವಳ haḍapa-vaḷa. = ಅಡಪವಳ. (Rśv. 14, after 41).

ಹಡಪಾಳಿ hadapa-âḷi. A servant who prepares and furnishes the betel with its ingredients; a barber (ತಮ್ಬುಲಿ Ct. I, 25; ಅಡಪವಳ II, 117).

ಹಡಪಿಗ hadapiga. = ಅಡಪಿಗ. A man who carries his master's betel-nut pouch; a barber. (Bp. 47, 35; 59, 26).

ಹಡಬೆ hadabĕ. = ಅಡಬೆ. — ಹಡಬೆ ಬೀಳು. To go stray and be vicious, as cattle (My.).

ಹಡಲ hadala. = ಪಡಲ, etc. Tbh. of ಪಟೋಲ. (ಕೋಶಾತಕಿ, ಪಟೋಲಿ Hla.; My.).

ಹಡಲಗೆ hadalagĕ. = ಅಡ್ಲಿಗೆ q. v., ಹಡಲಿಗೆ, ಹಡ್ಲಿಗೆ, etc. Tbh. of ಪಟಲಕ (Šmd. 338). A flat round basket, etc. (My.).

ಹಡಲಿಗೆ hadaligĕ. = ಹಡಲಗೆ, etc. (My.).

ಹಡಹು hadahu. See ಪಡಗು.

ಹಡಿ hadi. 1. = ಹಡೆ, etc. To get, etc. ಹಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಲಬ್ಧ, ಪ್ರಾಪ್ತ, ವಿನ್ನ, ಭಾವಿತ, ಆಸಾದಿತ, ಭೂತ Nr.). ದಳವೂ ದಪ್ಪವೂ ಅಗಲವೂ ಇರ ಬೇಕು, ಕಾಸು ಮೂಱು ಕ್ರಯ ಹಡಿಯ ಬೇಕು (Prv.).

ಹಡಿ hadi. 2. = ಪಡಿ 3. A door. ಹಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಿಕ್ಕುವ ಅಗುಳಿ (ಅರ್ಗಲ Nr.).

ಹಡಿಕಿ hadiki. 1. A woman who has been embraced sexually (My.).

ಹಡಿಕಿ hadiki. 2. A stinkard, a stinker (Bp. 51, 53).

ಹಡಿಕೆ hadikĕ. (Šmd. 248). A disagreeable smell, stench (Abhâ. 2, 82). — ಹಡಿಕೆನಾತ. Stench. ಮಡಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟರೂ ಹಡಿಕೆನಾತ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹಡಿಕೆ ನಾಱು. To stink (Bp. 32, 54).

ಹಡು hadu. = ಪಡು 3. To embrace sexually. P. p. ಹಟ್ಟು (My.).

ಹಡುಕ haduka. = ಹಡಕ. (My.).

ಹಡುಕು haduku. (= ಹಡಿಕೆ). An ill smell (*cf.* ಹಸುಕು). — ಹಡುಕುನಾತ. Stench, as of drains, closets, bad sores, urine, the mouth, etc. (My.).

ಹಡೆ hadĕ. = ಪಡೆ 1, q. v. To get; to incur, etc.; to acquire, to gain, to obtain; to obtain as price, to fetch;—to bear, to give birth to (C.); to generate, to procreate (Bh. 1, 8, 57). P. ps. ಹಡೆದು, ಹಡದು (Bp. 38, 73; 40, 27). ವರ್ಣಂಗಳ್ ಅಕಾರಾದ್ಯಾಪೂರ್ಣತೆಯನ್ ಅ ಳಕಾರವ್ಬುರೆಗಂ ಹಡೆವುವು (Šmd. 11 Cm.). ಆವನಾನೊಬ್ಬನು ಹಡೆಯಲು ಪಟ್ಟ ವಿದ್ಯವನುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಗುರುವಿನತ್ತಣಿನ್ದ, ಗೃಹಸ್ತನಾಗೆನ್ದು, ಹಡೆಯಲು ಪಟ್ಟ ಅನುಜ್ಞೆಯನುಳ್ಳ ಆತನು ಸಮಾವೃತ್ತನೆನಿಸುಗುಂ (Nr.). ಪುಣ್ಯವ ಹಡೆಯ ಬೇಕೆನ್ದು, ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸಾದಿಕಂಗಳು (ನಿಯಮ, ವ್ರತ Nr.). ಹಡವಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸ (ಅರಿಷ್ಟ Mr. 198). ಆಕೆ ನಾಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಅಕ್ಕಗೆ ತಿಳುಹಿಸದೆ, ದಿನ ತುಮ್ಬಿದ ಬಳಿಕ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಒನ್ದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಹಡೆದಳು (B. 5, 158). ಹಡದ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಬಾಣತಿತನದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಏನಿಕೆ ಹಣ ದೊರೆಯುವದು (5, 304). ಪಡದವನ್ನೂ ಹಡದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕಡೆಗೆ ಬಡತನ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.—ಹಾವು ಹಡದವಮ್ಮ ಬೇಲಿ ಹೊಕ್ಕಳು.—ಕೂಸು ಕಾಸು ಹಡೆಯದು, ಜೋಗುಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prvs.). See Bp. 28, 12. 19; 40, 45.

ಹಡೆಯುವಿಕೆ hadĕyuvikĕ. = ಪಡೆಯುವಿಕೆ. Bearing, bringing forth, etc. (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ, ಹೆಱುವಿಕೆ Si. 390).

ಹಡ್ಲಿಗೆ hadligĕ. = ಅಡ್ಲಿಗೆ, ಹಡಲಗೆ, etc. (My.).

ಹಡ್ಲು hadlu. = ಅಱಲ್ 2, etc. Mud (My.).

ಹಣ haṇa. (= ಹಣಿ 1?). — ಹಣಕಲ್ಲು. The coarse stones or particles that in winnowing appear on the mŏra (My.).

ಹಣ haṇa. = ಪಣ 2. Money (ಪಣ Nr.; C.); four aṇĕs and eight kâsus (My.); wealth. ಹಣದ ಬಡ್ಡಿ (ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗ Si. 299); ಹಣದ ಆಸ್ತಿ (ದ್ರವ್ಯ, ವಿತ್ತ, etc. 330). ಹಣಕ್ಕೊನ್ದೀಸವಿಪ್ಪಣಕ್ಕೊನ್ದು ಬೇಳೆಯು ತ್ರಿಣಯನ ಮಕುಟವಾದರಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಟೊಣೆಯದೆ ಬಿಡನು (see Sp. s. ಟೊಣೆ). ಹೊನ್ನು ಹಣವುಣ್ಟೆನಗೆ, ಸಾಯಲಾಱೆನು (Dp. 4). ಹಣದಿನ್ದ ಋಣ ಆಗುವದು, ಗುಣದಿನ್ದ ಮೋಕ್ಷ ಆಗುವದು.—ಹಣವುಳ್ಳವನ ಹೆಣ್ಡತಿಯಾದರೂ ಋಣವಿದ್ದಷ್ಟೇ ಸಿಕ್ಕೀತು.—ಹಣವಿದ್ದವನಿಗೆ ಗುಣವಿಲ್ಲ, ಗುಣವಿದ್ದವನಿಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲ.—ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹೆಣಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಹಣವೆನ್ದರೆ ಹೆಣ ಬಾಯ ಬಿಡುತ್ತದೆ.—ಹಣವಿದ್ದವಗೆ ತಿರುಪತಿ, ಋಣವಿದ್ದವಗೆ ಕಾವೇರಿ.—ಪಣ ಕಟ್ಟುವವನ ಹತ್ತರ ಹೆಣಗ ಬಹುದು, ಹಣ ಕೊಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಮ್ಬ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರ್ತು ಗತಿಯಿಲ್ಲ.—ಮಣವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ವರಹವಿಲ್ಲ.—ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ಹಣ ಉಣ್ಟೆನ್ದರೆ ಅಕ್ಕ ಸಾಕ್ಯಾಳೇ?—ಕತ್ತೆ ಚಿತ್ರಗಾಱನ ಮಣ್ಣ, ಹಣ ನೋಟಗಾಱನ ಮಣ್ಣ, ಟವಣೆ ಶಾನಭೋಗನ ಮಣ್ಣ (Prvs.). ದೊಡ್ಡ ಮನಸುಳ್ಳವರೂ ಶ್ರೀಮನ್ತರೂ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ಇನಾಮು ಕೊಟ್ಟರು; ಅವಳ ದಯಗುಣಕ್ಕೂ ಶೂರತನಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಿ, ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ, ಆ ಹಣವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು (B. 5, 157). See Bp. 28, 5; 29, 15. — ಹಣವಡ್ಡ. -ಅಡ್ಡ. A haṇa and an aḍḍa, *i. e.* seven aṇĕs (My.). ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡ (or ಹಣ ಹಾಗ), ಬೀದಿಜಗಳ ಮುಪ್ಪಾಗ.—ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಹನ್ದಿ ಹಣವಡ್ಡ.—ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡರು (Prvs.).

ಹಣಕಿಸು haṇakisu. = ಅಣಕಿಸು, ಅಣಿಕಿಸು, ಹಣಿಕಿಸು. (My.).

ಹಣಕು haṇaku. = ಹಣಿಕು, etc. To look slyly, to pry. ಹಣೇಲಿಲ್ಲದ್ದು ಹಣಕಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಹಣಕಿ ನೋಡು. To peep, to look slyly. ಆ ಮುದುಕಿಯು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗೆ ಹಣಕಿ ನೋಡಿ (B. 3, 51).

ಹಣಗಾತಿ haṇa-gâti. A wealthy woman (My.).

ಹಣಗಾಱ haṇa-gâṟa. A wealthy man (My.). ಮಣಿಯಗಾಱನ ಹಂಗು ಹಣಗಾಱನಿಗೂ ಬೇಕು (Prv.). ಹಣಗಾಱರಿರುವ ಸ್ಥಲ (ಹರ್ಮ್ಯ Si. 109).

ಹಣಜಿ haṇaji. = ಹಣಜೆ. See ಬಿಳೇ-.

ಹಣಜೆ haṇajĕ. N. of a plant (ಇಕ್ಕುಳಿಕೆ Mr. 110; T. ಅಣಿಚ್ಚಿ is = ನಾಗಮಲ್ಲಿಗೆ). — ಹಣಜೆಹುಲ್ಲು. A common grass, Setaria verticillata Beauv. (Z.).

ಹಣತೆ haṇatĕ. = ಪಣತೆ, etc. (My.).

ಹಣಬೆ haṇabĕ. = ಅಣಬೆ, etc. (My.).

ಹಣವನ್ತ haṇa-vanta. A rich man (My.; B. 3, 96).

ಹಣವು haṇavu. = ಹಣ. ಹಣವಿನ ಆಸೆ (Bp. 40, 56). ನಣ್ಪರು ಬಣ್ಬರು ಹಣವಿನ ಗಣ್ಟಿರುವ ತನಕ ಹೇೞಿದನ್ದದಿ ನಡೆವರು; ಗಣ್ಟೆಲ್ಲ ತೀರ್ದ ಮಱುದಿನ ನಣ್ಪರೆ ಗಣ್ಬಲಿಗೆ ಗಾಣ (Subhâshita kandapadya).

ಹಣಾ haṇâ. (fr. ಹಣಿ 3). = ಹಾಣಾ. Beating. — ಹಣಾಹಣಿ. reit. Mutual beating (My.). — ಹಣಾಹಣಿಜಗಳ. A quarrel accompanied with mutual beating (My.).

ಹಣಿ haṇi. 1. = ಪಣಿ 2, ಹಣೆ 1. The upper part of the stem of a tree. ಹಣಿಯಿಲ್ಲದ ಮೆಳೆ ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡುಗಳ್ (ಗುಲ್ಮ Nr.). — ಹಣಿಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. The forked branch which issues from that part of the stem (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಲೆ Nr.).

ಹಣಿ haṇi. 2. = ಪಣಿ 1, etc. To twist, etc. (*only* in Si.). ಹಣಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಜಡೆ (ವೇಣಿ, ಪ್ರವೇಣಿ Si. 216); ಕುರುಳು ಹಣಿದ ಜಡೆ (ಜಟೆ 415).

ಹಣಿ haṇi. 3. To beat (Grj. 2, after 106; Bh. 1, 6, 4; 8, 3, 8); to beat thin, to sharpen by beating, as a sickle (My.); to beat or cut off (Râm. 3, 7, 12). **2,** to be hurt (B. 4, 131; Mhr. ಹಣಣೇಂ, to strike, beat; to cut up; to kill).

ಹಣಿ haṇi. 4. = ಹಣೆ 3, etc. The forehead (ಗೋಧಿ G.; B. 3, 24).

ಹಣಿಕಿಸು haṇikisu. = ಹಣುಕಿಸು, etc. (My.).

ಹಣಿಕು haṇiku. = ಇಣಿಕು, ಹಣುಕು, ಹಣಿಗು, ಹಣುಗು 1, ಹಣುಂಗು, ಹಳುಂಗು, ಹಿಣಿಕು. To look slyly, etc. ನೆನೆಪಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಹಣಿಕಿದರೆ ಅದೀತೇ? (Prv.). — ಹಣಿಕಿ ನೋಡು. = ಹಣುಕಿ ನೋಡು, q. v. (My.; B. 5, 39).

ಹಣಿಗು haṇigu. = ಹಣಿಕು, etc. To look slyly, to lurk. ಮೃಗರಿಪು ಹಣಿಗಿದರೆ ಹರಿಣಂಗೆ ಗೆಲವೇ? (Bh. 1, 8, 40).

ಹಣಿಗೆ haṇigĕ. = ಅಣಿಗೆ 1. A comb (ಕಂಕತ, ಕೇಶಮಾರ್ಜನ Hlâ.; ಪ್ರಸಾಧನಿ, ಕಂಕತಿಕೆ Nr.; ಕೇಶಮಾರ್ಜನಿ, ಕಂಕತ Mr. 208; My.). **2,** a comb, *i. e.* one of the clusters of fruits, round the fruit-stalk of a plantain (B. 2, 37). — ಹಣಿಗೆಯ. -ಅ 3. A man who makes combs for weavers (S. Mhr.).

ಹಣಿತೆ haṇitĕ. = ಪಣತೆ, etc. Tbh. of ಪ್ರಣೀತೆ. (Šmd. 345 Mḍb.; My.; ಮಲ್ಲಕ Si. 497).

ಹಣಿದ haṇida. (fr. ಹಣಿ 3). Beating, thrashing; a blow, blows (Bh. 10, 4, 48; Râm. 6, 13, 35). — ಹಣಿದವಾಡು. -ಆಡು. To beat soundly, to thrash (Bh. 1, 8, 40; J. 18, 7; 25, 23).

ಹಣಿದ haṇida. (Tbh. of ಫಾಣಿತ). The inspissated juice of the sugar-cane; jaggory (ಫಾಣಿತ Hlâ.). ಕಾವಲಿಯಲಿ ಅಹವು (ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು) ಅಯ್ದೆ ಹಣಿದವಕ್ಕುಂ (Mr. 213).

ಹಣಿಸು haṇisu. 1. To cause to sharpen by beating (My.).

ಹಣಿಸು haṇisu. 2. = ಹನಿಸು. ನೀರು ಹಣಿಸು (ಎಟಿ G.).

ಹಣು haṇu. = ಹಣ್ಣು 2. — ಹಣು ಹಪ್ಪಲು. = ಹಣ್ಣು ಹಪ್ಪಲ. (Bh. 8, 26, 8).

ಹಣುಗು haṇugu. 1. = ಹಣಿಗು, etc. To lurk, etc. (Bh. 2, 2, 105; 3, 13, 27).

ಹಣುಗು haṇugu. 2. Lurking. — ಹಣುಗುದಲೆ. -ತಲೆ. A head with a lurking expression (Râm. 6, 37, 15).

ಹಣುಂಗು haṇuṅgu. = ಹಣುಗು 1, etc. To lurk (Ršv. 5, 94).

ಹಣುಮಣಿಕ್ಯ haṇu-maṇikya. = ಹಲುಮಾಣಿಕ (s. ಹಲು 1). — ಹಣುಮಣಿಕ್ಯನ ಗಿಡ. A thorny shrub or tree, Flacourtia sepiaria Roxb. (Z.).

ಹಣೆ haṇĕ. 1. = ಪಣೆ 2, ಹಣೆ 1. The upper part of the stem of a tree. ಪ್ರಕಾಂಡ, ಸ್ಕಂಧ ಎನ್ದೊಡೆ ಮರದ ಹಣೆ; ಮರದ ಹಣೆಯಿಂ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಕಾಣ್ಡ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). See Nn. s. ಸ್ಕಂಧ.

ಹಣೆ haṇĕ. 2. = ಪಣೆ 3. A haunt or lair of wild beasts (ಮಿಗವಕ್ಕೆ Kp. 52; ಮಿಗಮಿರ್ಪ ತಾಣ Šm. 31; ಮಿಗದಾಣ 96; Ršv. 5, after 80).

ಹಣೆ haṇĕ. 3. = ಅಣೆ 2, ಪಣೆ 1, ಹಣಿ 4. The forehead (ಅಲಿಕ, ಲಲಾಟ, ಭಾಲ, ನೊಸಲು Mr. 318; ನೀಟಕ Hlâ.; ನೈಟಿಕೆ Mr. 179; ನೊಸಲ್ Šm. 96; ಲಲಾಟ, ಅಲಿಕ, ಗೋಧಿ Si. 214; Bp. 37, 14; 56, 6; J. 11, 41; B. 4, 83; C.). ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಜೋಲಾಡುವ ಮುಂಗುರುಳು (ಭ್ರಮರಕ Si. 215); ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ತಿಲಕ (ತಮಾಲಪತ್ರ, etc. 226); ಆನೆಯ ಹಣೆ (ಅವಗ್ರಹ, ಲಲಾಟ 270); ಹಣೆಯ ಮೂಳೆ (ಶಂಖ 408). ಹಣೇಲಿಲ್ಲದ್ದು ಹಣಕಿದರೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? — ಮಣೇಲಿ ಕುಣ್ಡ್ರಲಿಕ್ಕೆ ಹಣೇಲಿಲ್ಲದವ ಸಿಂಹಾಸನ ಏರ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಹಣೆಕಟ್ಟು. The form of the forehead (My.). — ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. To affix to one's forehead, *i. e.* to use (said contemptuously, My.). ಇನ್ನವನು ಈ ಸಾವುಕಾರನ ಬದುಕು ತಕ್ಕೊಣ್ಡು, ಏನು ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವನೆಮ್ಬುದನ್ನು ದಣಿಯರು ಆಲೋಚಿಸ ತಕ್ಕದಿತ್ತು (B. 4, 170). — ಹಣೆಗೆ ಬಡುಕೊಳ್ಳು. = ಹಣೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಹಣೆಗೆ ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು. = ಹಣೆಗೆ ಬಡು ಕೊಳ್ಳು. (My.). — ಹಣೆಬರಹ. The writ on (a person's) forehead: destiny, fortune (C.). — ಹಣೆಬಾರ. = ಹಣೆಬರಹ. (My.; ಪ್ರಾರಬ್ಧ Čb.). — ಹಣೆಬೊಟ್ಟು. An ornamental or sectarial round mark on the forehead (ಅಪಾಂಗ, ತಿಲಕ Si. 409). — ಹಣೆವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು (or ಪೊನ್ದು). To cause the forehead to join or touch another's feet (in greeting, Bp. 48, 30; 61, 60). — ಹಣೆಹಗ್ಗ. A rope tied to a bullock's forehead (by which it is guided, C.).

ಹಣ್ಟಿಗೆ haṇṭigĕ. = ಹಟ್ಟಿಗೆ, etc. See ಆಟವಣ್ಟಿಗೆ.

ಹಣ್ಡ haṇḍa. 1. = ವಣ್ಡ. (Šmd. 342 Mḍb.).

ಹಣ್ಡ haṇḍa. 2. (Tbh. of ಪಾಣ್ಡು?). — ಹಣ್ಡ ಬಣ್ಡ. reit. A certain colour of a pigeon (B. 3, 113).

ಹಣ್ಡಾ haṇḍâ. = ಅಣ್ಡೆ (see additions), ಹಣ್ಡೆ. A large metal pot or boiler, an open-mouthed metal vessel in general (My.; Mhr.), exceptionally made of glass (B. 4, 225 as ಹಣ್ಡೆ). Locative ಹಣ್ಡಾದಲ್ಲಿ (My.).

ಹಣ್ಡಿ haṇḍi. A small cooking pot (My.; Mhr. ಹಣ್ಡೀ). — ಹಣ್ಡಿಬಾಕ. A man who eats his food from the haṇḍi in which it has been cooked: a voracious fellow (My.).

ಹಣ್ಡೆ haṇḍĕ. = ಹಣ್ಡಾ, etc. (My.; B. 4, 52). ಕಾಜಿನ ಹಣ್ಡೆ (G. 127); ಭಂಗಾರದ ಹಣ್ಡೆ (579). ಹಣ್ಡೆ ತುಮ್ಬ ನೀರು ಮಿನ್ದರೂ ಮುಣ್ಡೇ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. — ಹಣ್ಡೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮುಣ್ಡೆ ಉಣ್ಣದೆ ಬಿಡಳು. — ಹಣ್ಡೇ ನೀರು, ಮುಣ್ಡೇ ಅಡಿಗೆ. — ಹಣ್ಡೇ ಮಾಟಿ ಬೇಡ, ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಹಾಟಿ ಬೇಡ. — ಹಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಯಲಿಲ್ಲ, ಹಿಣ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹಣ್ಡೇ haṇḍê. (= ಹಂಜೇ). *A vocative particle used in addressing a female of inferior rank.*

ಹಣ್ಣಿ haṇṇi. = ಹಣ್ಣೆ. The sunflower, Heliotropium indicum Lin. (ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ, ಭೂರುಣ್ಡಿ Nr.).

ಹಣ್ಣು haṇṇu. 1. = ಪಣ್ಣು 1. To make ready, etc. (Bp. 60, 21; J. 7, 29; 18, 60). ಹಣ್ಣಿದ ಆನೆ (ಸಜ್ಜಿತ, ಕಲ್ಪಿತ Hlâ.). ಹಣ್ಣಿದುದು (ಆನೆ, ಸಜ್ಜಿತ, etc. Mr. 156); ಅತಿಯುದ್ಧಮಂ ಬಿಡದೆ ಹಣ್ಣಿರೆ (ದ್ಯೂತ 466). *Cf.* ಹನಿ 3.

ಹಣ್ಣು haṇṇu. 2. = ಪಣ್ 2, etc., ಹಣು. A ripe fruit, etc. (ಪ್ರಸೂನ, ಫಲ Si. 438; Bp. 18, 16; J. 6, 31; C.). ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರ (ಫಲವತ್ Si. 120); ದ್ರಾಕ್ಷೀ ಹಣ್ಣಿನ ಹೆಣ್ಣು (ಮಾರ್ದ್ವೀಕ 347); ಸಮ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಣ್ಣಿನ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಬನ್ದಿರುವದು (ನಿಶಿತ, ಕ್ಷ್ಣುತ, ಶಾತ, ತೇಜಿತ 378). ಹಣ್ಣು ಜಾಟಿ ಹಾಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ. — ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಕಲ್ಲು, ಬನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಹಣ್ಣು. — ಹಣ್ಣು

ತಿನ್ನದವ ಸುಣ್ಣಗೆ ಆದ, ಸಿಪ್ಪೆ ತಿನ್ನದವ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಣ್ಡ.—ಹಣ್ಣೆನ್ದು, ಶಲಭ ದೀಪದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹಣ್ಣನ್ನು ಹೊನ್ನನ್ನು ಹಣ್ಣಾದ ಮರಗಳನು ಕಣ್ಣಿಲಿ ಕಣ್ಡು, ಮನದಲ್ಲಿ ಬಯಸದಿಹ ಅಣ್ಣಂಗ ಳಾರು? (Sp.). ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣು ರಿಣವು ತೀರಿದಾ ಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣು ಪಾಲ್! (Sp.). — ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕು. To put to ripen, to make ripe (G. 10). — ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. A ripe pod vegetable (My.). ಅವನನ್ನು ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ ನೀರುಗಾಯಿ ಮಾಡಿದರು, they thrashed him soundly (My.). — ಹಣ್ಣುಬಾರು. -ಪಾರು. To become a ripe fruit or ripe (Si. 380). — ಹಣ್ಣುಮುಟುಕ. A man broken and ripe with age, a very old man (My.). — ಹಣ್ಣುಮುಟುಕಿ. Such a woman (My.). — ಹಣ್ಣುವರಿ. -ಹರಿ. To come up to maturity, to become ripe (B. 3, 37). — ಹಣ್ಣು ಹಪ್ಪಲ. = ಹಣ್ಣು ಹಪ್ಪಲು. (B. 3, 37). — ಹಣ್ಣು ಹಪ್ಪಲು. = ಹಣು ಹಪ್ಪಲು. reit. (Râm. 5, 8, 29; My.; B. 5, 296). — ಹಣ್ಣೆಲೆ. -ಎಲೆ. An old leaf, a full grown leaf. ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುವದು (Prv.).

ಹಣ್ಣುವ hannuva. Making ready, equipping, etc. ಕಲ್ಪನೆ, ಸಜ್ಜನೆ ಎನ್ದೊಡೆ ಆನೆಯ ಹಲ್ಲಣಿಸುವುದು; ಹಣ್ಣುವಮೆನ್ದೊ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಹಣ್ಣೆ hannĕ. = ಅಣ್ಣೆ 4, ಹಣ್ಣೆ. The sunflower (ಸಿರಿಕನ್ನೆ, ಮಧುಮೂಲಿ Mr. 150; ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನಿ, etc. Si. 138). 2, the kitchen herb Celosia albida (My.; T. ಪಣ್ಣೈ). ಹಣ್ಣೇ ಸೊಪ್ಪು ಬೇಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನಸು (Prv.).

ಹತ್ hat. An interjection of contemptuous or angry reproof (My.; Mhr.).

ಹತ hata. Struck, beaten; struck down, *killed, slain;* wounded, hurt; destroyed, ruined; impeded, checked; removed (Abh. P. 3, 60); *disappointed;* deprived of, bereft of, destitute of; miserable. 2, striking; killing; hurting.

ಹತಕ hataka. Miserable; *ill-bred, bad* (in general, ಕೆಟ್ಟವಂ Mr. 239).

ಹತಾಹತಿ hatâ-hati. Mutual striking (J. 27, 6. 10).

ಹತಿ hati. = ಅತಿ 2. Striking; killing; destroying; removing; a stroke, a blow. See *e. g.* ಉಪ-, ಪದ-, ಸಂ-; J. 3, 31; 12, 48.

ಹತೋಟಿ hatôṭi. = ಅತೋಟಿ. (Tbh. of ಹಸ್ತವರ್ತಿ?). Subjection, control (My.).

ಹತೋದ್ಧೂತ hata-uddhûta. Raised by striking or blows (J. 22, 1).

ಹತ್ತ hatta. = ಹನ್ತ. The state of joining or fitting close; closely. 2, all, together. — ಹತ್ತ ಕಟ್ಟು. To tie tightly, as a necklace, etc. (My.). — ಹತ್ತಕಡಕು. An ear-ring which fits close to the ear (My.; Si. 218). — ಹತ್ತ ಕಾಸು. To heat thoroughly (My.). — ಹತ್ತ ಕೆಡು. To be completely ruined or spoiled (My.). — ಹತ್ತ ಬಡಿ. To beat all (fruits) off (from a tree); to strike off all (that is above the level of the top in measuring, My.). — ಹತ್ತ ಸೇದು. To draw up all things at once (My.). 2, to draw tightly (My.). — ಹತ್ತೊಣ್ಟಿ. -ಒಣ್ಟಿ. = ಹತ್ತಕಡಕು. (My.).

ಹತ್ತ hatta. Tbh. of ಹಸ್ತ (Smd. 378). See ಗಳ-, ತೋರ-, ದು-, ದೂ-, ಪರ-, ಪಟ-.

ಹತ್ತಡಿ hattaḍi. = ಅತ್ತರಿ, ಹತ್ತಣ್ಡಿ, ಹತ್ತರಿ, ಹತ್ರಿ. A carpenter's plane (My.).

ಹತ್ತಣ್ಡಿ hattaṇḍi. = ಹತ್ತಡಿ, etc. (S. Mhr.).

ಹತ್ತರ hattara. = ಅತ್ತರ, ಹತ್ತಿರ, ಹತ್ತಿರು, ಹತ್ತಿರೆ, ಹತ್ತಿಲೆ, ಹತ್ರ. The state of joining: nearness, proximity; near; close by; by (C.). ಅರಸಿರುವ ಪಟ್ಟಣದ ಹತ್ತರಲೇ ಇರುವ ಚಿಕ್ಕ ಊರು ಶಾಖಾನಗರ Si. 106); ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹತ್ತರವಿರುವ ಕೆಳಗಣ ಭೂಮಿ (ಉಪತ್ಯಕೆ 116); ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹತ್ತರವಾಗಿ ಪೋಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ದಣ್ಡೆಗಳು (ಹಾರ, ಮುಕ್ತಾವಲಿ 218); ಹತ್ತರವಲ್ಲದ್ದು (ದೂರ 372). ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಹತ್ತರ ಬರಗೊಡುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 6). ಹಾರುವನು ಅದಟಿ ಹತ್ತರ ಬನ್ದು (2, 28). ನೋಡು, ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಎನ್ಥಾ ಚೆಲೋ ಚೂರಿ ಅದೆ! (2, 28). ಆ ಕುರುಡನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ (3, 124). ನನ್ನ ಹತ್ತರ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿನ್ದ ಈಗ ಉಪವಾಸ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ (3, 124). ತನ್ನ ಗುಡಸಲಿನ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತರ ಕೂತು ಕೊಣ್ಡು (4, 176). ಹತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ, ಬಟಿಕಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಕ, ಒಳತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಗೆಣೆಯ.—ಮುತ್ತನಾದವನ ಹತ್ತರ ಕತ್ತಿ ಇದ್ದರೇನು? (Prvs.). See Prvs. s. ಸಲ್ಲ. ಹತ್ತರದಲ್ಲಿ (ಸಾರಸ, ಸವಿೂಪ, ಹತ್ತಿರೆ Nn. 56).

ಹತ್ತರಿ hattari. = ಹತ್ತಡಿ, etc. (My.).

ಹತ್ತಾಹತ್ತಿ hattâhatti. Tbh. of ಹಸ್ತಾಹಸ್ತಿ. Hand to hand fight (Bh. 4, 2, 62).

ಹತ್ತಿ hatti. 1. = ಅತ್ತಿ 2, ಪತ್ತಿ, etc. Cotton in the pod, or not cleared from the seed; cotton in general (ಪಿಚವ್ಯ, ಬಾದರ, ಕರ್ಪಾಸ Hlâ.; ಕಾರ್ಪಾಸ, ಪಿಚವ್ಯ, ಬಾದರ Mr. 128; ಪಿಚುಲ Nn. 107; ತೂಲ Ct. I, 79; C.; B. 4, 26). ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡು (ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, ಸಮುದ್ರಾನ್ತೆ, ಕಾರ್ಪಾಸಿ, ಬದರೆ Nr.). ಹತ್ತಿಯಿನ್ದ ಆದ ಸೀರೆ (ಕಾರ್ಪಾಸ, ಬಾದರ Hlâ.). ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಹೊಲದೊಳಗೆ ಹತ್ತೀ ಬಿತ್ತಿದನು; ಪಯ್ರು ಬೆಳೆದು, ಹತ್ತಿ ಒಡೆದ ಬಟಿಕ ಕೂಲಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಹತ್ತೀ ಬಿಡಿಸಿದರು (B. 4, 178). ಹತ್ತಿ ನೂಲ ಬೇಕು, ಮುತ್ತಯ್ದೆ ಹಾಡ ಬೇಕು.—ಹತ್ತಿ ತೂಗುವಲ್ಲಿ ನೊಣಕ್ಕೆ ಉಪವಾಸ.—ಹತ್ತಿಗೂ ಮುತ್ತಿಗೂ ಹಾಕಿದ ಹಣ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬಾರದು.—ಆದರೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳದರೆ, ಅಜ್ಜೀ, ನಿನಗೊನ್ದು ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೆ.—ಹೊಲದ ಹತ್ತಿ ಹೊಲದಲ್ಲೇ! ನಿನಗೆ ಮೊಟ ಉದ್ದ, ನನಗೆ ಮೂರುದ್ದ! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಹತ್ತಿಕಾಯಿ. An unripe cotton pod (My.). — ಹತ್ತಿಕಾಟು. Cotton seed (C.; B. 2, 19; 3, 17). — ಹತ್ತಿಗಿಡ. The Indian cotton plant, Gossypium herbaceum Lin. (ಕರ್ಪಾಸಿ G.; ತುಣ್ಡಿಕೇರಿ, etc. Si. 150; My.). — ಹತ್ತಿಗೇಡು. -ಕೇಡು. Ruin or waste of cotton. ಬಿತ್ತಿ ಹೆತ್ತು ಪ್ಪವನು ಹತ್ತಿಸಿದ ಫಲವೇನು? ನಿತ್ಯ ನೆಲೆಗೊಳದೆ ಭಜಸುತಿರಲ್ ಆ ಪೂಜೆ ಹತ್ತಿಗೇಡೆನ್ದ (Sp.). — ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸು. To pull off or pluck cotton (B. 4, 178); to dress cotton (My.). — ಹತ್ತಿಬೀಜ. = ಹತ್ತಿಕಾಟು. (My.). — ಹತ್ತಿಬೆಳೆ. A cotton crop (C.; B. 4, 26).

ಹತ್ತಿ hatti. 2. Nearness, proximity. ಹತ್ತಿಗೆ ಅಯ್ತು (Bp. 46, 8). *Cf.* ಹತ್ತೆ.

ಹತ್ತಿಗ hattiga. A man who is near, a companion (Bh. 7, 5, 2).

ಹತ್ತಿರ hattira. = ಹತ್ತರ, etc. (ಆರಾತ್, ಸವಿೂಪ Si. 467; ಅಭಿತಸ್, ಸವಿೂಪ 470; Bp. 32, 28; J. 25, 58; 26, 21). ಸವಿೂಪ ನಿಕಟ ಆಸನ್ನ ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟ, etc. ಎಮ್ಬಿವು ಹತ್ತಿರದ ಹೆಸರುಗಳು (371). ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರ್ದುದಂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತರುಹ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಉಪಾದಾನ); ಕಾನ್ತನ ಹತ್ತಿರ ಬಹ ಸಮಯದೊಳು ಸಮ್ಭ್ರಮದಿಂ ಮಾಡುವ ತೊಡಿಗೆಯ ಪಲ್ಲಟ (ವಿಭ್ರಮ Nr.).

ಹತ್ತಿರು hattiru. = ಹತ್ತರ, etc. ಹತ್ತಿರಿನ್ದ ಹೋಹದೆ ಇರುಹಂ (ಪರಿಸರ್ಯೆ, ಪರೀಸಾರ Nr.). ಹತ್ತಿರಿಂಗೆ (Bp. 18, 61; 26, 25; 32, 58; 44, 10).

ಹತ್ತಿರೆ hattirĕ. = ಹತ್ತರ, etc. (ಸಮಯಾ, ನಿಕಷಾ, ಹಿರುಕ್ Nr.; ಸಾರಸ, ಸಮೀಪ, ಹತ್ತದಲ್ಲಿ Nn. 56; ಪಕ್ಷ, ಸಮೀಪ 112; Bp. 39, 39).

ಹತ್ತಿಲೆ hattilĕ. = ಹತ್ತರ, etc. ಸತ್ಯವೆಮ್ಬುದು ತಾನು ಹಿತ್ತಲದ ಗಿಡ, ನೋಡ! ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿಯಬಿಸದೆ, ತಾನಿರ್ದ ಹತ್ತಿಲೇ ನೋಡ! (Sp.).

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 1. = ಪತ್ತಿಸು, (ಹಚ್ಚು 1). To join (v. t.), to apply (Bp. 18, 60); to fix on (J. 4, 31); to cause to climb or ascend, to cause to mount or get upon (C.). ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನು (B. 3, 127).

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 2. = ಹಚ್ಚಿಸು 1, etc. To kindle, to light, as fire, a light (My.). See Sp. s. ಹತ್ತಿಗೇಡು.

ಹತ್ತು hattu. 1. = ಪತ್ತು 1, q. v. To stick to, to adhere; to join (v. i.), to touch (5, 292); to join (one), to follow (J. 22, 36); to apply one's self to (B. 5, 189. 293); to touch, to reach, as a shore (4, 223); to get to: to be got, as a wound (5, 161); to hit, as a ball, etc. (5, 161). **2,** to be reached, arrived at or found, as a road, etc. (B. 3, 126; 4, 33. 114). **3,** to be required; to take; to suffice (B. 3, 121; 4, 48. 86. 152; 5, 102-124. 141. 171. 226. 306). **4,** to be of effect on: to hurt, as strokes, etc. (B. 5, 250). **5,** to begin (C.; B. 1, 6. 11. 21; 2, 13. 14; 3, 75. 124; 5, 271). **6,** to take root, to fix the root, to begin to grow (C.; B. 2, 22). **7,** to rise (Bp. 56, 38); to ascend, to climb, to mount, to scale (C.; B. 3, 15. 21). ನಿಜಗುಣಿಯು ತನಗೆ ಹತ್ತುವಷ್ಟು ರೊಟ್ಟೀ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡಿದ್ದನು (B. 3, 121). ಅದಱ ಬೆಳುವಣಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಯ್ದು ವರ್ಷ ಹತ್ತುವದು (4, 48). ಎನ್ಥಾ ದೊಡ್ಡ ಮಱಿ ಬರ ಹತ್ತಿತು! (1, 21). ಕಾಳಗದೊಳಗೆ ಕಡತ ಹತ್ತಿ (3, 124). ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಹತ್ತುವವು (2, 22). ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಡಹಂ (ರಥಿಕ, ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ Mr. 247). ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವ ಸವಾರ (ಅಶ್ವಾರೋಹ, etc. Si. 278). ತೆಂಗಿನ ಮರ ಯಾಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಿ? ಅನ್ದರೆ ಚೆಕ್ಕಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಯ್ಯೋದಕ್ಕೆ ಅನ್ದ.— ನಡುಮುರಾ ಹತ್ತಿ, ಬುಡಾ ಕಡಿದ.— ಬುಡ ಹತ್ತಲಱಿಯದವ ನಡು ಹತ್ತ್ಯಾನೇ?— ಮಠದ ಮಾಳಿಗೆಯೇಱದವ ಗಟ್ಟಾ ಹತ್ತ್ಯಾನೇ? (Prvs.). See Sp. s. ಹತ್ತೆವಿಡಿ. — ಹತ್ತಗೊಡು. -ಕೊಡು. To let mount (B. 3, 125; 5, 289). — ಹತ್ತಿದರೆ ಮುರುಟುಹ. A species of plant (ಶೀಫ್ರೆ Mr. 145). — ಹತ್ತೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. To press so as to join well, to press firmly (B. 3, 106; 4, 208); to suppress, as laughter (5, 143).

ಹತ್ತು hattu. 2. = ಪತ್ತು 2. Joining, etc.; climbing, scaling, etc. — ಹತ್ತುಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. A fort for scaling (Šmd. 386). — ಹತ್ತೆಸರು. -ಎಸರು. The water in a cooking pot when so far evaporated that it is nearly exhausted and sticky, as a sign that the rice, etc. is completely done. ಹತ್ತೆಸರಿಗೆ ಬರು, to be nearly done, as rice (S. Mhr.); to be at the point to die (S. Mhr.).

ಹತ್ತು hattu. 3. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten (ದಶ Mr. 347; Bp. 9, 21; 51, 68; J. 12, 34; 20, 50; 21, 19, 29, 22; C.). ಹತ್ತಬಲಿ (Bp. 35, 32; C.), ಹತ್ತಬಿ, ಹತ್ತಕ್ಕೆ (C.). ಹತ್ತು ಬೆರಳ್ (Bp. 53, 56). ಹತ್ತು ಬೆರಳಾರತಿ (48, 17). ಹತ್ತು ಕಡೆ (B. 4, 51). ಹತ್ತು ಮಡಿ (5, 83). ಹತ್ತರ ಕೂಡ ಹನ್ನೊಂದು, ಪರಸೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ.— ಹತ್ತರ ಸಾವು ಮದುವೇ ಸಮಾನ.— ಹತ್ತಱ ಹಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿ ಒಬ್ಬನ ತಲೇ ಹೊಱೆ.— ಹತ್ತು ಜುಟ್ಟು (i. e. men) ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರ ಬಹುದು, ಎರಡು ತುಱುಬು (i. e. women) ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರ ಕೂಡದು.— ಹತ್ತು ದುಡಿಯುವದು ನನ್ನಿನ್ದ, ಮತ್ತೆ ಕೂಡುವದು ನಿನ್ನಿನ್ದ.— ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ ಮಾತು ಮೀಱ ಬೇಡ, ರಾಯರಿಗೆ ದೇವರಿಗೆ ಸುಳ್ಳಾಡ ಬೇಡ.— ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಗೆ ಸತ್ತ ಮಗುವಿನ ನೆನಪು ಹೋಗದು.— ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ ತಾಯಿ ಬೀದೀಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತಳನ್ತೆ.— ಹತ್ತು ಮನ್ದಿಯ ತಾಯಿ, ಹೊಱೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯಿ!— ಹತ್ತು ಹಡೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಒನ್ದು ಮುತ್ತು ಹಡೆಯ ಬೇಕು.— ಹತ್ತು ಜನ ಎಮ್ಬುವದು ಮುತ್ತಿನ ಸಮಾನ.— ಹತ್ತು ಹಣ ಹೋದರೂ ಮೃದಂಗಶಬ್ದ ನಿವರ್ತಿ ಆಯಿತು (Prvs.). See Prv. s. ಮಗುವು. — ಹತ್ತಕ್ಕೊನ್ದು ಬಿಡಗಡೆ. -ಒನ್ದು-. Release to one out of ten (My.). — ಹತ್ತತ್ತು. -ಅತ್ತು (i. e. ಹತ್ತು). Ten and ten (in a distributive sense (B. 4, 209). — ಹತ್ತನೆಯ. -ಅನೆಯ. Tenth. ಬಾದುಣ್ಟೆನ್ದು, ಹತ್ತನೆಯ ತಲೆಯುಮಂ ನೇದರ್ಗಳ್ (Šmd. 288). ಹತ್ತನೇ ಅವಸ್ಥೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ದಶಮಿ, etc. Si. 196). — ಹತ್ತು ಅವತಾರ. The ten incarnations of Vishṇu (C.). Mr. enumerates them as follows: ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ನೃಹರಿ, ವಾಮನ, ಪರಶುರಾಮ, ಹಲಿರಾಮ, ರಾಮಚನ್ದ್ರ, ಬೌದ್ಧ, ಕೃಷ್ಣ (Mr. 19). — ಹತ್ತು ಹತ್ತು. Ten and ten (in distributive sense, J. 20, 50; 21, 19). 2, ten times ten. ಹತ್ತು ಹತ್ತುಗಳು ನೂಱು, ನೂಱು ಹತ್ತುಗಳು ಸಾವಿರ, ಸಾವಿರ ಹತ್ತುಗಳು ಅಯುತ, ಹತ್ತು ಅಯುತಗಳು ಲಕ್ಷ (Si. 327). — ಹತ್ತು ಹದಿನಯ್ದು. Ten or fifteen (B. 2, 37); etc. — ಹತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕು. Ten or fourteen (B. 3, 40); etc. — ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು. Ten or twelve (B. 2, 37; 3, 11. 13. 113); etc. — ಹತ್ತೆಣ್ಟು. -ಎಣ್ಟು. (Šmd. 63). Ten or eight (B. 1, 19; 5, 125); etc. — ಹತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು. -ಒಮ್ಬತ್ತು. Nineteen (C.). — ಹತ್ತೊಮ್ಬತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು. Nineteen or twenty (B. 3, 100); etc.

ಹತ್ತು hattu. 4. = ಪೊತ್ತು 1, etc. To be kindled, etc. (My.). See Prv. s. ಬೇಗೆ.

ಹತ್ತು hattu. 5. = ಪೊತ್ತು 3, etc. To be burnt, as rice, etc., at the bottom of the cooking vessel, etc. (My.).

ಹತ್ತುಗೆ hattugĕ. = ಪತ್ತುಗೆ. Connection, tie (Čpr. 8, 82).

ಹತ್ತೆ hattĕ. Nearness, proximity; near. ಹತ್ತೆಗೆ ಅಯ್ತನ್ದು (Bp. 18, 51). *Cf.* ಹತ್ತಿ. — ಹತ್ತೆ ಬರ್. To come near (Bp. 61, 74). — ಹತ್ತೆವಿಡಿ. -ಹಿಡಿ. To keep near. ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನಱದು, ಹತ್ತೆವಿಡಿದೋಲಯ್ಯ! ಚಿತ್ತವ ಪಡೆದು ಮದವೇಱ ಮೊಲ ನಾಯಿಯಾ ಹತ್ತಿದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಹತ್ತೆ ಸಾರ್. To come near (Grj. 8, 78; Bp. 2, 21; 60, 50; J. 30, 23).

ಹತ್ತೇಹ hattêha. Proximity: dearness, friendship (Bh. 1, 6, 46, o. r. ಹತ್ತೆಯ).

ಹತ್ಯ hatya. Killing, slaying. See ಗೋ-, ಪ್ರಾಣ-, ಭ್ರೂಣ-.

ಹತ್ಯಾದೋಷ hatyâ-dôsha. Sin or culpability of killing (J. 2, 24).

ಹತ್ಯಾರ್ hatyâr. An instrument, a weapon (ಆಯುಧ, etc. Si. 286; My.; Mhr., H. ಹತೇರ, ಹತ್ಯಾರ).

ಹತ್ಯಾರ hatyâra. = ಹತ್ಯಾರ್. (ಹೇತಿ Čb.; B. 5, 100. 101).

ಹತ್ಯೆ hatyĕ. ಹತ್ಯಾ. Killing, slaying, slaughter, murder. See ಬ್ರಹ್ಮ-.

ಹತ್ರ hatra. = ಹತ್ತರ, etc. (My.). ಸೊಸೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ, ಅತ್ತೆ ಅಗಸನ ಹತ್ರ ಹೋದನ್ತೆ (Prv.).

ಹತ್ರಿ hatri. = ಹತ್ತಡಿ, etc. (My.).

ಹತ್ವ **hatva.** The letter ಹ (Šmd. 341. 354. 369).

ಹದ hada. 1. = ಪದ, (ಹಸ). Proper or good state or condition; properness, propriety, proportionateness; proper way, way; the tempered state, or the tempering, or seasoning, of any food, etc.; (tanned state); the right degree of ripeness; sharpness (C.). ಹದ ಮಾಡಿದನ್ನ (ಕೃತ G.). ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮಾಡುವ ಹದವು ಹ್ಯಾಗನ್ದರೆ (B. 3, 45). ನೀಲಿಯ ಮಾಡುವ ಹದವು ಬಹು ಸೋಜಿಗವಾದದ್ದು (4, 54). ಚಿನ್ನವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಹದ ಹ್ಯಾಗನ್ದರೆ (4, 105). ಕುಱಿ ಸತ್ತು ಮೂಱು ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ತೊಗಲ ಹದಾ ನೋಡೆ! — ಮೊಣ್ಡಪ್ಪನ ಕತ್ತಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಕೊಯ್ಯುವಷ್ಟು ಹದವು (Prvs.). See ಎಳೆ-. ಹಾಲು ತುಪ್ಪ ಅನ್ನ ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಬೆಂಕೀ ಕೆಣ್ಡದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಹದವಾಗಿ ಕುದಿಸುವದು (ಶೃತ Si. 380). — ಹದಕ್ಕೆ ಬರು. To arrive at or reach a proper state, etc. ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹದಕ್ಕೆ ಬನ್ದ ಹುವ್ವಿನ ಮುಗ್ಗು (ಕುಟ್ಮಲ, ಮುಕುಲ Si. 124). — ಹದಗಳ್ಳಿ. An indurate lump or kernel in the flesh (My.). — ಹದಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To spoil the proper state, etc. ಹಲವು ಸಮಗಾಱರು ಕೂಡಿ, ತೊಗಲು ಹದಗೆಡಿಸಿದರು (Prv.). — ಹದಗೆಡು. -ಕೆಡು. The proper state, condition or manner to be spoiled; to lose the proper state, etc. (used of food, rain, crop, work, words, etc., My.). — ಹದಗೆಯ್. To render proper, to make fit for use, etc. (Č. Bp. 47, 45). — ಹದಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಪದಗೊಳಿಸು. (Bp. 21, 29). — ಹದಡಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. An areca nut that has the right degree of ripeness (My.). — ಹದ ಮಾಡು. = ಹದಗೆಯ್. (My.). — ಹದವಿಡು. -ಇಡು. To temper; to sharpen. ಹದವಿಡಲ್ ಪಟ್ಟಿಧು (ನಿಶಿತ, ಕ್ಷುತ, ಶಾತ, ತೇಜಿತ Si. 378). — ಹದವಿಲ್. -ಬಿಲ್. = ಪದವಿಲ್. (Bh. 3, 10, 21, where ಹದವಿಲು). — ಹದ ಏಱಿಸು. -ಇಱಿಸು. To boil or vaporize (a thing) so long till it reaches the proper state and then take it from the fire (My.).

ಹದ hada. 2. = ಹದಿ 4, etc. Ten. — ಹದನಾಲ್ಕು. Fourteen (ಈರೇಳು Čb.).

ಹದಗ **hadaga.** Tbh. of ಪತಂಗ 1. (T. ಪದಗ). ಹದಗದ ಹುಱು (ಪತಂಗ, ಶಲಭ Nr.).

ಹದಡು hadaḍu. = ಹದಿರ್ 3. The wrist (Bp. 46, 22). ಮುಂಗೆಯ್ಯಿನ್ದ ಕಿಱುಬೆರಳಿನ ತನಕ ಇರುವ ಹದಡು (ಕರಭ G.).

ಹದನ hadana. = (ಹದ 1), ಹದನು. Properness, etc. ಹದನವಿಲ್ಲದ ಕದನ ಮದನಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ (Prv.). **2,** sharpness; sharp (B. 1, 26; 3, 6; 4, 91; 5, 251). ಹದನ ಮಾಡಿದ್ದು (ತೇಜಿತ G.).

ಹದನು hadanu. = ಹದನ, (ಹಸನು). Properness, etc. ಸದೆ ಕೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹದನಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). **2,** proper way: way, manner; true state, real circumstances: circumstances (Bp. 1, 55; 22, 16; 28, 43; 35, 43. 54; 37, 15. 23; 40, 10; 43, 67; 49, 15; Č. Bp. 47, 17; Bh. 1, 8, 10. 78; J. 4, 52; 16, 38; 18, 53; 25, 57). **3,** sharpness (B. 2, 3. 5; 4, 36).

ಹದರು hadaru. = ಅದರು 3, ಹದಿರ್ 1. (My.).

ಹದಿ hadi. 1. (fr. ಪುದಿ 1 through ಪೊದೆ 1). To lay stone or brick (as a cover or pavement). P. ps. ಹದಿದು, ಹದ್ದು (My.). ನೆಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹದಿಯುತ್ತಾರೆ (My.).

ಹದಿ hadi. 2. A layer of stone or brick in the ground (My.). — ಹದಿ ಕಟ್ಟು. To lay a foundation (My.).

ಹದಿ hadi. 3. To uncover or open by digging, to make a hole by digging (? ಖನನವಿವರಣ Šmd. Dh.; T. ಪದಂಗು, a hole made in the ground; ಪಱಿ, to dig a hole in the ground; to dig for laying a foundation; *cf.* ಹಗ).

ಹದಿ hadi. 4. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ. Fourteenth (B. 5, 301). — ಹದಿನಾಲ್ಕು. Fourteen (Bh. 1, 8, 9). — ಹದಿಮೂಱನೆಯ. Thirteenth (B. 5, 298). — ಹದಿಮೂಱು. Thirteen (B. 5, 309). — ಹದಿಮೂಱುಲಕ್ಷ. Thirteen lacs (B. 4, 81).

ಹದಿಗಿಸು hadigisu. = ಅದುಗಿಸು 1, ಹದುಗಿಸು. To compress: to cause to get bruised (My.). **2,** to mollify by pressing, as fruits (My.).

ಹದಿಟೆ **hadiṭĕ.** Tbh. of ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ (Šmd. 370).

ಹದಿನ್ hadin. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಹದಿನಯ್ದು. Fifteen. ಹದಿನಯ್ದು ದಿನ (ಮಾಸಾರ್ಧ Nn. 112). ಹನ್ದಿ ಹದಿನಯ್ದು ಈದರೂ ಒನ್ದೂ ಹಯವಾಗಲಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹದಿನಯ್ದು ನೂಱು. 1500 (B. 5, 271). — ಹದಿನಯ್ದು ಹದಿನಾಱು. Fifteen or sixteen (B. 3, 73). — ಹದಿನಾಱನೆಯ. Sixteenth (Si. 31; B. 3, 88). — ಹದಿನಾಱು. Sixteen (ಕಳೆ Mr. 348; Si. 195. 196). ಕುಣ್ಬಗೆ ಎಣ್ಬು ಚೇಷ್ಟೆ, ಕುರುಡಗೆ ಹದಿನಾಱು ಚೇಷ್ಟೆ (Prv.). — ಹದಿನಾಱು ಕರ್ಮ. Sixteen acts or duties (Bp. 3, 52). — ಹದಿನೆಣ್ಟು. Eighteen (Bp. 23, 21). ತೀರ್ಥ ಮನ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನ್ತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನರು (ಅಷ್ಟಾದಶಾಮಾತ್ಯರ್ Nn. 48); ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಜಾತಿಗಳು (ದ್ವಿಜಾದಿಕುಲ 71; see ಪದಿನೆಣ್ಟು ವರ್ಣ); ಹದಿನೆಣ್ಟು ಜಾತಿಗಳು (ಜಾತಿಸಮೂಹ 78). ಹಣ್ಣೀ ಸೊಪ್ಪು ಬೇಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಮನಸು (Prv.). — ಹದಿನೆಣ್ಟು ಸಾವಿರ. 18000 (Bp. 50, 23. 42). — ಹದಿನೇೞು. Seventeen (Čh. v. 325).

ಹದಿಬತೆ **hadibatĕ.** Tbh. of ಪತಿವ್ರತೆ (Šmd. 345 & 380 Mdb.).

ಹದಿಬತ್ತೆ **hadibattĕ.** Tbh. of ಪತಿಪತ್ನಿ (ಸಹಜಮುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಡತಿ Čt. I, 81).

ಹದಿಬದೆ **hadibadĕ.** Tbh. of ಪತಿವ್ರತೆ (Šmd. 380; Čt. II, 44; Kp. 27; Šm. 73).

ಹದಿರ್ hadir. 1. ಹದಿರು. = ಹದರು, etc. A very young, quite unripe fruit (ಎಳೆಗಾಯಿ, ಮಿಡಿ, ಹೀಚು Šm. 22; My.; M. ಪಯಿಜ್ಜು; *cf.* ಪಯಿರ್, etc.; see ಎಳೆ-).

ಹದಿರ್ hadir. 2. ಹದಿರು. = ಹದನು. Way, manner. ಕುದುರೆಯಾ ಚದುರೆಯಾ ಹಧಿರೆರಡುಮೊನ್ದಯ್ಯ! ಚದುರನೇಱಿದರೆ ಕುಣಿವದು, ಬೆಳ್ಳಾಳ ಬಿದಿರಿ ಹಾಕುವದು (Sp.).

ಹದಿರ್ hadir. 3. ಹದಿರು. (= ಹದಡು). The wrist (Râm. 3, 4, 30).

ಹದುಗಿಸು hadugisu. = ಹದಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಹದುಗು hadugu. = ಪದುಗು. To bend (v. i.), etc. (My.).

ಹದುಳ haduḷa. = ಪದುಳ. Well-being, etc.; steadiness (ಶಿವ, ಭದ್ರ, ಕಲ್ಯಾಣ, ಮಂಗಲ, ಶುಭ, ಕುಶಲ, ಕ್ಷೇಮ, ಶಸ್ತ, etc. Nr.; ಕ್ಷೇಮ, ಕೂಟ Nr.). ಹದುಳವುಳ್ಳವಂ (ವಿಶ್ರಬ್ಧ, ಸ್ಥಿರ Mr. 236). ಕುದಿಯದಿಹ ಕೂಱಿಂಗೆ ಹದುಳದಪ್ಪುಲಿ ಲೇಸು! ಹೃದಯಶೂನ್ಯರುಗಳೊಲವಿನ್ದೆ ಬಲ್ಲರ ಕದನವೇ ಲೇಸು! (Sp.). See Bp. 37, 34; 41, 29; 53, 67.

ಹದುಳಿಗ haduḷiga. = ಪದುಳಿಗ. A happy man (Bp. 23, 42; Râm. 1, 14, 4; 6, 12, 10).

ಹದುಳಿದ haduḷida. (= ಹದುಳಿರ್ದ). A steady, reliable man (ವಿಶ್ರಬ್ಧ, ಸ್ಥಿರ Hlâ.).

ಹದುಳಿರ್ haduḷir. = ಪದುಳಿರ್. To recover one's strength; to grow firm or steady (see ಹದುಳಿದ).

ಹದುಳಿರಿಸು haduḷirisu. To cause one's self to cheer up or recover one's strength: to become tranquil or calm (Bp. 55, 5).

ಹದುಳಿಸು haduḷisu. = ಪದುಳಿಸು, q. v. (Bp. 31, 26; 36, 1; 47, 22; Bh. 4, 2, 63; 5, 3, 103; 7, 1, 7; 8, 23, 17).

ಹದ್ದು haddu. 1. = ಪದ್ದು, etc. A kite; a hawk or falcon; a vulture (ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ, ಗೃಧ್ರ Nr.; ಪಕ್ಷಿಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಗೃಧ್ರ Mr. 175; C.; B. 2, 28; see ಕಬ್ಬರೆ-, ಕರೇ-, ರಣಹಾಳಿ-, ಹಾಳಿ-). ಹದ್ದು ಹಾಚಿಲಿಕ್ಕೂ ಕೋಲಿ ಹೂಡಲಿಕ್ಕೂ ಜೋಡು. — ಮದ್ದು ಸುಡುವಲ್ಲಿ ಹದ್ದಿಗೇನು? — ವಿದ್ಯವಿಲ್ಲದವ ಹದ್ದಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ. — ಸೀಸವನ್ನು ಇಲಿ ತಿನ್ದರೆ ತಿದ್ದಣ್ಣನ ಹದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು. — ಹಾವು ಕೊನ್ದು, ಹದ್ದಿನ ಮುನ್ದೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹದ್ದು haddu. 2. P. p. of ಹದಿ 1. (My.).

ಹದ್ದು haddu. A limit, a border; the end or extremity of (ಅನ್ತರ, ಅವಧಿ Si. 453; My.; Mhr., H. ಹದ್ದ). — ಹದ್ದುಬಸ್ತು. Settlement or demarcation of boundaries (My.).

ಹನ್ han. = ಪತ್ತು 3, etc. Ten. — ಹನ್ನೆರಡನೆಯ. Twelfth (C.). — ಹನ್ನೆರಡು. Twelve (ರವಿ Mr. 347; B. 4, 125; C.; Bp. 5, 13). ಬೆರಳು ಹನ್ನೆರಡಾಗಲ್ ಒನ್ದು ಗೇಣ್ ಅಕ್ಕು (Mr. 325). ಮೇಷ ಮುನ್ತಾದ ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳು (G. 440). ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ, ರಾಮ ರಾಕ್ಷಸನೋ? ರಾವಣ ರಾಕ್ಷಸನೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ. — ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸಾಧಕಾ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯ ಮುದುಕೀ ಸೊಣ್ಟ ಮುಟಿದ ಹಾಗೆ. — ಮೂಱು ನಾಮದವ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ನಾಮದವ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಾನು? (Prvs.). — ಹನ್ನೆರ್ಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. (B. 5, 33). — ಹನ್ನೊನ್ದನೆಯ. Eleventh (B. 5, 293). — ಹನ್ನೊನ್ದು. Eleven (ರುದ್ರ Mr. 347). ಹನ್ನೊನ್ದು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊನ್ದು ಕೇಳ ಬೇಡ. — ಹತ್ತಱ ಕೂಡ ಹನ್ನೊನ್ದು, ಪರಸೇ ಕೂಡ ಗೋವಿನ್ದ (Prvs.). — ಹನ್ಯೆರಡು. = ಹನ್ನೆರಡು. (G. 209. 465). — ಹನ್ಯೆರ್ಡು. = ಹನ್ಯೆರಡು. (B. 5, 36. 41. 69. 285. 307).

ಹನಗಾಣಿ hanagâṇi. = ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ s. ಹೊನ್, q. v. (Z.).

ಹನನ hanana. The act of striking, killing, destroying, slaughter, destruction; wounding, hurting, injuring. 2, multiplication. See ಸಂ-; ಇಕ್ಕು 4; Bh. 1, 8, 53.

ಹನಸು hanasu. (A saying, a diction): any vedic verse or stanza (My.; Tu. ಪಣ್, to say, tell, recite; *cf.* ಪನ್ನ, ಅನ್ 1).

ಹನಾಸು hanâsu. = ಅನಾಸು. (St. & Pl.).

ಹನಿ hani. 1. = ಪನಿ 1. To fall in drops, to drop (ಬಿನ್ದುಪತನ Šmd. Dh.; My.; Tu. ಪಣಿ, ಪನಿ, to drizzle).

ಹನಿ hani. 2. = ಪನಿ 2, etc. A drop (ವಿಪ್ರುಷ್, ಬಿನ್ದು Hlâ.; ಬಿನ್ದು Nr.; C.; Tu. ಪಣಿ, dew; ಪನಿ, dew, drizzling rain). ಗಾಳಿಯಿಂ ಕೆದಱಿದ ಹನಿ (ಸೀಕರ Hlâ.). ಅತಿಗಾಳಿಯೊಳ್ ಕೆದರ್ವ ಹನಿ (ಶೀಕರ Mr. 44); ಆನೆಯ ಕರದಿಂ ಕೆದರ್ವ ಸಣ್ಣ ಹನಿ (ವಮಥು 156). ಕೆದೆವ ನಿರ್ಝರಜಲದ ಹನಿಗಳ್ (Râghc. 17, 56). ಹನಿ ಕೂಡಿದರೆ ಹಳ್ಳ, ತೆನೆ ಕೂಡಿದರೆ ಭತ್ತ. — ಮಱೇ ಹನಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮರದ ಹನಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. — ತನಿ ಕಾಡಿತೆನ್ದು, ಹನಿಗೆ ನಿತ್ತರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 51, 24; B. 2, 49). — ಹನಿಯೋಗ. Joining or application of drops: presenting some tîrtha in temples. ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಹನಿಯೋಗಕೆ, ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹನಿ hani. 3. To become mature, ripe or ready (*cf.* ಹದ 1, ಹಣ್ಣು 1). ಹನಿತುದು (ಪಕ್ವ, ಪರಿಣತ Nr.). ಹನಿತು ಬೀೞಲಾದುದು (ವಿನಾಶೋನ್ಮುಖ, ಪಕ್ವ Nr.).

ಹನಿಕಿಸು hanikisu. = ಹನಿಸು. (My.).

ಹನಿಕು haniku. = (ಹನಿ 1), ಹನುಕು. To fall in drops, to drop (My.).

ಹನಿಸು hanisu. = ಹಣಿಸು 2. To present a liquid: to pour, as water, etc. (ರಸದಾನ Šmd. Dh.; C.).

ಹನು hanu. Anything which destroys or injures. 2, *the jaw.* 3, *a kind of drug, a sort of perfume* (= ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನಿ; ಉತ್ತರಿ Mr. 121).

ಹನುಕು hanuku. = ಹನಿಕು. (My.). — ಹನುಕಲು. Dropping: small or fine rain, drizzle (My.).

ಹನುಮ hanuma. Tbh. of ಹನುಮತ್. (J. 12, 51; 13, 43; 21, 10; My.). ಹನುಮನ ಮುನ್ದೆ ಹಾಱೋ ಗುಬ್ಬಿಯೇ? (Prv.). — ಹನುಮನ ಹಕ್ಕಿ. The Mahratta woodpecker, Picus mahrattensis (Bd.; Gz.).

ಹನುಮತ್ hanu-mat. Having (large) jaws: N. of a monkey-chief, the ally of Râmaćandra in his war with Râvaṇa, and son of the wind.

ಹನುಮನ್ತ hanu-manta. = ಅನುಮನ್ತ. Tbh. of ಹನುಮತ್ (Šmd. 108. 178; J. 18, 5; 19, 25; C.). — ಹನುಮನ್ತಜಯನ್ತಿ. The birthday of Hanumat, the day of full moon of the month ćaitra (My.). — ಹನುಮನ್ತನ ತಾಲಿ. The square or round centre piece of a necklace, bearing the image of Hanumat (My.). — ಹನುಮನ್ತನ ಹಕ್ಕಿ. The hoopoe (S. Mhr.). — ಹನುಮನ್ತರಾಯ. King Hanumat. 2, N. (B. 5, 126). ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹಗ್ಗ ತಿನ್ದರೆ ಪೂಜಾರಯ್ಯ ಸಾವಿಗೆ ಬಯಸಿದನನ್ತೆ. — ಊರು ಸುಟ್ಟರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯ ಹೊಱಗೆ. — ಮೊದಲು ದೇವರು ಮೂಲೇಲಿದ್ದರೂ ಹನುಮನ್ತರಾಯಗೆ ದೀಪೋತ್ಸವವು (Prvs.).

ಹನೆ hanĕ. = ಹೊನೆ. — ಹನೆಮರ. A tall tree, Pterocarpus indicus Willd. (St. & Pl.).

ಹನ್ತ hanta. = (ಹತ್ತು 2), ಹತ್ತ. A stair, a step; a flight of stairs (My.; Si. 112). 2, closely (*only* in Si.). ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹನ್ತವಾಗಿ ಧರಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ಒಡವೆ (ಗ್ರೈವೇಯಕ, etc. Si. 218).

ಹನ್ತ hanta. 1. Tbh. of ಪನ್ಥ (Šmd. 342).

ಹನ್ತ hanta. 2. = ಪನ್ತ 1. A vow, etc. — ಹನ್ತ ಮುಱಿ. To break or frustrate a vow, etc. (Bp. 56, 16).

ಹನ್ತ hanta. 3. *An interjection indicating grief* (ಶೋಕ Nn. 150; ಅತಿಶೋಕ Mr. 533), *compassion* (ಕರುಣ 150), *joy* (ಸಂಹರ್ಷ 533, o. r. ಸಂಘರ್ಷ), goodness, good luck or benediction (ಒಳ್ಪು, ಒಳ್ಳಿತ್ತು 150), or dislike (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಹೇಸಿಕೆ 150). 2, *an inceptive particle.* 3, a certain member of the body (ಶರೀರವಿಭೇದ, ಶರೀರದ ಅವಯವದ ಭೇದ 150; *cf.* ಹನು?).

ಹನ್ತವ್ಯ hantavya. To be struck or killed, deserving death. See ಅ-.

ಹನ್ತಿ hanti. = ಪನ್ತಿ, etc. A line, a row, etc. (ಪನ್ತೆ, etc. Šs.; Bh. 1, 7, 14; 1, 12, 16; Râm. 6, 12, 38; J. 12, 8). ಹನ್ತಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಊಟ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prv.). See ಹರಿಬ 1. — ಹನ್ತಿಕುಣ್ಟೆ. A kuṇṭĕ that is used on a threshing floor (S. Mhr.). — ಹನ್ತಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a row (Bh. 6, 9, 16). — ಹನ್ತಿದಾವಣಿ. A rope to which bullocks are tied in a row for treading out corn on a threshing floor (My.).

ಹನ್ತೃ hantṛi. A murderer, slayer; a destroyer. (R.).

ಹನ್ತೆ hantĕ. Pride (ಬಿಂಕ, ಗಬ್ಬು, ಮುರ್ಕು, ಗರ್ವ Kk. 57; ಹಮ್ಮು, etc., ಗರ್ವ Śs.; *cf.* ಪನ್ನ, ಪಪ್ಪ, ಹಮ್ಮು 2).

ಹನ್ದರ್ handar. = ಪನ್ದರ್ (Śmd. 191), etc. A pandal, etc.

ಹನ್ದರ handara. 1. = ಹನ್ದರ್, etc. (ಪನ್ದರ, ಚಪ್ಪರ Nn. 143; ಜನಾಶ್ರಯ, ಮಣ್ಡಪ G.; C.). ಹನ್ದರದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು (ಪರಿಚ್ಛದ G.). ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಹನ್ದರವು ಎತ್ತರವಿದ್ದದರಿನ್ದ ಎಷ್ಟು ಜಗಿದಾಗ್ಯೂ ಗೊನೆಗಳು ಬಾಯಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲವು (B. 2, 16). ಮದುವೆ ಮುಂಜಿ ಮುನ್ತಾದ ಸಮಾರಮ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೂ ಹನ್ದರಗಳಿಗೂ ಮಾವಿನ ತೋರಣ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು (2, 52).

ಹನ್ದರ handara. 2. = ಅನ್ದರ 2, ಹಂಗರು, ಹನ್ದರು. (My., not general).

ಹನ್ದರ handara. Tbh. of ಪಂಜರ 1. (My.).

ಹನ್ದರು handaru. = ಹನ್ದರ 2, etc. ಸೊಸೆಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹನ್ದ ರಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ (Prv.).

ಹನ್ದಿ handi. = ಪನ್ದಿ. A hog; a pig, a swine (ಕೋಲ, ಕ್ರೋಡ, ಶೂಕರ, ವರಾಹ, etc. Hlâ.; C.). ನೀರೊಳಗಣ ಹನ್ದಿ (ಶಂಕು Nr.). ಊರೊಳಗಿನ ಹನ್ದಿ (ವಿಟ್ಚರ, ಗ್ರಾಮ್ಯಶೂಕರ Si. 342). ಕಾಡ ಹನ್ದಿ (ಎಕ್ಕಲ Ćt. II, 36). ಹನ್ದಿಯ ಮುಖ (ಪೋತ್ರ, ಸೂಕರಾಸ್ಯ Nn. 151; ಪೋತ್ರ Mr. 487). ಹನ್ದಿ ಇಟ್ಟಂ or ಹನ್ದಿಟ್ಟಂ (Śmd. 63). ಹರಿಯು ಹನ್ದ್ಯಾದನ್ದು ಹರನು ತಿರಿದುಣ್ಡನ್ದು ಹರನಜನ ಶಿರವರಿದನ್ದು ಲಿಖಿತವನು ಬರೆದವರಾರು? (Sp.). ಹನ್ದಿಗೆ ಹಲವು ಮರಿ, ಸಿವನಿಗೆ (*i. e.* ಸಿಂಹನಿಗೆ) ಒನ್ದೇ ಮರಿ.— ಹನ್ದಿ ಹಾದವರಿಗೆ ಕಗ್ಗಲ್ಲು ಕಣ್ಡರೆ ಭಯ.— ಹನ್ದಿಗೆ ತೊಳದರೆ ಕೆಸರು ಬಿಡದು.— ಹನ್ದಿಯವರು ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ತಮಟೆಯವರು ದಣ್ಡಾ ತೆತ್ತರು.— ಹನ್ದಿ ಹದಿನಯ್ದು ಈದರೂ ಒನ್ದೂ ಹಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.— ಹನ್ದೀ ಕೂಡ ಆಡಿ, ಕನ್ದ ಜೇಲು ತಿನ್ದನು.— ಹನ್ದೀ ಮೇಲೆ ಕೂತವ ಜೇಸಿಗೆಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ?— ವನ್ದನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹನ್ದೀ ಕಾಟ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.— ಬಿನ್ದಿಗೆ ಒಡದರೆ ಹನ್ದಿಗೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ?— ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಹನ್ದಿ ಹಣವಡ್ಡ.— ಹೇಲೋಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಹನ್ದೀ ಕಾಟ (Prvs.). — ಹನ್ದಿಕೀರೆ. = ಕಟಿಕಸಾಲೆ. (St. & Pl.). — ಹನ್ದಿಕೀಟಿ. The small screech-owl, said to grunt like a pig (My.). — ಹನ್ದಿಗೀಟಿ. = ಹನ್ದಿಕೀಟಿ. (My.). — ಹನ್ದಿಜೋಗಿ. A class of low-caste jôgis who feed and sell pigs (My.). — ಹನ್ದಿಮೀನು. N. of a sweet-water fish (My.). — ಹನ್ದಿಯ ಗೆಡ್ಡೆ. A pignut (ಕಾಶೇರು, ಗಾಂಗೇಯ Nr.).

ಹನ್ದು handu. = ಹೆನ್ದು. To move, etc. (My.). ಟಿಪ್ಪೆ ಹನ್ದಿದರೆ ಇಪ್ಪೆ ಹಾಕುವದು ಬಿಟ್ಟೀತೇ? (Prv.). — ಹನ್ದಾಡು. -ಆಡು. To move about (ಅಲ್ಲಾಡು My.).

ಹನ್ದೆ handĕ. = ಪನ್ದೆ. A coward (ದರಿತ, ಭೀತ, ತ್ರಸ್ತ, ಭೀರು, ಕಾತರ Hlâ.; ಭೀರು, ಭೀತ Mr. 253; ಕರೇಣು 487; ಹೇಡಿ Śm. 96; Bh. 1, 6, 34). ಅರಸಂಗಮ್ ಅರಸಿಗಂ ಪುಟ್ಟಿದ (o. r. ಪುಟ್ಟಿ) ರಾಜಸುತನೆನಿಸಿ ಹನ್ದೆಯುಂ ಲೋಭಿಯುಂ (Śmd. 138).

ಹನ್ನ hanna. *Passed as excrement, evacuated, excreted;* excrement, ordure.

ಹಪ್ತೆ haptĕ. A stated period at which a portion of a sum due is to be paid; the portion so paid, an instalment (My.; G. 175; Mhr., H. ಹಪ್ತಾ).

ಹಪ್ಪಳ happaḷa. = ಪಪ್ಪಳ q. v., etc. (Râm. 5, 8, 69; C.; see Mr. s. ದುಗ್ಧಕ). ಹಪ್ಪಳಾ ತಿಮ್ಬುವವನಾದರೆ ಸಪ್ಪಳಾ ನುಂಗ್ಯಾನೇ?— ಹಪ್ಪಳಾ ಮುರಿಯೋಕೆ ದೊಗ್ಗಾಲು ಹಾಕ ಬೇಕೇ?— ತಟಗು ತಿನ್ನುವವನ ಮನೆಗೆ ಹಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. — ಹಪ್ಪಳಕಾರ. A spicy substance, or an alkali (soda), used in the preparation of happaḷas (My.; B. 4, 225). — ಹಪ್ಪಳದ ಎಲೆ. A thick-leaved half-shrubby erect herb, Bryophyllum calycinum Salisb. (Z.). — ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಡಿಗೆ. = ಅಪ್ಪಳ ಸಣ್ಡಿಗೆ. Happaḷa and saṇḍigĕ. ಮನೇ ತಿಮ್ಬುವವನಿಗೆ ಕದ ಹಪ್ಪಳ ಸಣ್ಡಿಗೆ (Prv.).

ಹಪ್ಪಳಿಗೆ happaḷigĕ. = ಹಪ್ಪಳ. (Ćpr. 8, 39).

ಹಪ್ಪು happu. A piece of flesh (see Mr. s. ಹಂಚು 1). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದ ಮಕ್ಕಳು ನಾಯಿಬಾಯಿಗೆ ಹಪ್ಪು (Prv.).

ಹಬಸಿ habasi. An Abyssinian (My.; B. 4, 46; 5, 248; Mhr., H. ಹಪಶೀ, ಹಬಶೀ).

ಹಬು habu. Tbh. of ಪ್ರಭು (Śmd. 345 Mdb.).

ಹಬೆ habĕ. 1. Tbh. of ಪ್ರಭೆ (Śmd. 345; Ćt. II, 55; ಕಳೆ, ಕದಿರ್, ಮಿನುಗು, ಮಿಂಚು, etc., ಕಾನ್ತಿ Śm. 15; Kk. 25).

ಹಬೆ habĕ. 2. = ಹವೆ 1. Vapour: hot vapour, heat (My.; *cf.* ಅವಿ 1). ಹಬೆಗೆ ತಾಳದೆ, ಉರಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದನನ್ತೆ (Prv.).

ಹಬ್ಬ habba. Tbh. of ಪರ್ವ. A festival, a feast, a holiday (ಉತ್ಸವ Si. 458; C.; Bp. 28, 22; 40, 35). ಹಬ್ಬ ಹಸನಾಗಿರ ಬೇಕು, ಹಾಲು ಉಟಿಯ ಬೇಕು.— ಹಬ್ಬದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಬನ್ದ.— ಹಬ್ಬ ಊಟ, ಜಾತ್ರೆ ನೋಟ.— ಹಬ್ಬ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪೀತೇ?— ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹರೀ ಗಣ್ಡನೇ?— ಹಬ್ಬದ ಊಟ, ಹರಿವಾಣದ ವೀಳ್ಯ.— ಊರಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾದರೆ ನಾಯಿಗೆ ಲೊಲ್ಲೊಟ್ಟೆ.— ಬೊಬ್ಬೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಬ್ಬ ಆದೀತೇ?— ಶಬ್ದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.— ಸಿಬ್ಬು ಇದ್ದವ ತುಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಅದು ಒನ್ದು ಹಬ್ಬವೇ!— ಹಾಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಬ್ಬ ಮಾಡು (Prvs.). See ಹೂವಿನ-. — ಹಬ್ಬಗುಳ್ಳ. A prickly shrub with yellow berries, the Indian nightshade, Solanum indicum Lin. (Z.). — ಹಬ್ಬದ ಹೂವು. The flower of Artemisia indica (ದವನ Kk. 23; Śm. 27). — ಹಬ್ಬ ಹಬ್ಬ. rep. (Bp. 42, 9). — ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿವೆ. Feasts and full moons (My.).

ಹಬ್ಬಿಗ habbiga. A son-in-law, who is to be invited to every feast (ಅಳಿಯ Ćt. I, 26).

ಹಬ್ಬಿಸು habbisu. To cause to spread or extend, etc. (Bp. 16, 20; My.).

ಹಬ್ಬು habbu. 1. = ಪರ್ಬು 1, etc. To spread (v. i.), to extend, etc.; to spread or run, as a creeper (C.; Bh. 1, 8, 1; 3, 13, 33). ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿ (ವೀರುಧ್, ಗುಲ್ಮಿನಿ Nr.). ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ ಹೊದರು (ಸೌಸ್ಥೆ Nn. 162). ಹಬ್ಬೋಣ (ಪ್ರಸರ B. 4, 97).

ಹಬ್ಬು habbu. 2. = ಪರ್ಬು 2, etc. The state of being spread, extended, lengthened or long. ಬೆಕ್ಕಿನ ಮೆಯ್ ಹಬ್ಬು (B. 3, 30). — ಹಬ್ಬುಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Sparks that spread (Râm. 4, 3, 9).

ಹಬ್ಬುಗೆ habbugĕ. = ಪರ್ಬುಗೆ. Spreading, extension, vastness (ವಿಸ್ತಾರ Nr.; Bh. 1, 8, 9; 1, 20, 56; 3, 11, 16; 6, 2, 6; J. 2, 1; 28, 46).

ಹಬ್ಬುವಿಕೆ habbuvikĕ. Spreading, etc. (My.; ಪರ್ಬುಗೆ G.).

ಹಬ್ಬೆ habbĕ. Cane, Calamus rotang, rattan (see T. & M. s. ಬೆತ್ತ; *cf.* ಅಬ್ಬೆ; ಪಚ್ಚೆ No. 8; ಪ್ರಬ್ಬಲಿ). ಹಬ್ಬೆಯ ಗಿಡು (ವೇತಸ, ರಥ, ಅಭ್ರಪುಷ್ಪ, ವಿದುಲ, ಶೀತ, ವಾನೀರ, ವಂಜುಲ Nr.). ನೀರೊಳಗಣ ಹಬ್ಬೆ (ಪರಿವ್ಯಾಧ, ವಿದುಲ, ನಾದೇಯಿ, ಅಮ್ಬುವೇತಸ Nr.). ಹಬ್ಬೇ ಗಿಡ (ವೇತಸ, etc., ಪ್ರಬ್ಬಲಿಚೆಟ್ಟು Si. 128).

ಹಮರಹ hamaraha. With (My.; H.).

ಹಮಾಂ hamâm. All, together. — ಹಮಾಂಕೋಮು. All the tribes, all classes (My.; H.). — ಹಮಾಂಜಿನಸು. All kinds of articles (My.; H.).

ಹಮಾಲ hamâla. A bearer (of a palanquin, etc.); a porter (B. 5, 256; Mhr., H.).

ಹಮೀರ hamîra. = ಅಮೀರ. An emir, a nobleman, a grandee; a valiant man (My.). ಹಮೀರನಾದ ವೀರನು (ಶೂರ, ವೀರ, ವಿಕ್ರಾಂತ Si. 283).

ಹಮೇಷಾ hamêshâ. Always, ever (My.; Br.; Mhr., H. ಹಮೇಶಾ).

ಹಂಪ hampa. = ಪಂಪ No. 2. N. of a Kannaḍa author (Śmd. 4).

ಹಂಪು hampu. = ಹಪ್ಪ. See Mr. s. ಹಂಚು 1. *Cf.* ಪಂಪು No. 1?

ಹಂಪೆ hampĕ. = ಪಂಪೆ, q. v. ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಲೇಸು.—ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಸಂಪಿಗೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ? (Prvs.). — ಹಂಪಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. N. (My.). — ಹಂಪಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (My.). — ಹಂಪೆಯಾಳ್ದ. -ಆಳ್ದ. N. of a Śivaliṅga at Hampĕ (Grj. 8, 47). — ಹಂಪೆವಿರೂಪಾಕ್ಷ. = ಹಂಪೆಯಾಳ್ದ. (My.).

ಹಂಬಲ hambala. = ಪಂಬಲ್ q. v., etc. (ಚಿಂತೆ G.; My.). ಅಹಾ! ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಂಬಲದಿಂದ ಕಾಯುವ ಗುಣವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ದೇವರು ಇಟ್ಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನಲ್ಲವೇ? (B. 2, 6). ಹಂಬಲ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಮತೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.—ಸೊರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಸೊಸೇ ಹಂಬಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹಂಬಲಿಸು hambalisu. = ಪಂಬಲಿಸು, q. v. To feel desire, to long, etc. (C.; ಚಿಂತೆ ಮಾಡು, ದುಃಖಿಸು G.). ಹಂಬಲಿಸುವಂಥ (ಉತ್ಕ G.). ದಾರೀ ನಡೆದು, ದಣಿದು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲಾರದೆ, ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತ ಒಂದು ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು (B. 3, 125). ಅಂಬಲಿಗೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹಂಬಲಿಸುವದು ಯಾಕೆ?—ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೇದೇ, ಸರಿ; ನೆರಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಾ ಹಂಬಲಿಸಬೇಕು.—ನಿಂಬೇ ಹಣ್ಣಾದರೆ ಹಂಬಲಿಸಿದರೆ ಬಂದೀತೇ?—ಬಂಬು ಹೊಡಿವವನ ಸಂಗಡ ಹಂಬಲಿಸಿದರೆ ಇಂಬು ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prvs.). ವೈಥುನವನ್ನು ಕುರಿತು ಹಂಬಲಿಸಿ ಕೂಗಿ ಮೊರೆಯಿಡುವದು (ಆಕ್ರಾರಣೆ Si. 57). See J. 19, 23; 24, 47; 26, 34. 2, to mind, to regard with attention, to heed (J. 28, 56).

ಹಂಬಲು hambalu. = ಹಂಬಲ, etc. (My.). ಅಂಬು ತಾಗಿದರೂ ಹಂಬಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.—ತುಂಬಾ ಹೊಯ್ದರೂ ಹಂಬಲು ಹೋಗದು.—ದೊಂಬಿಗೆ ಹೋದವನು ಶರೀರದ ಹಂಬಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಲೇಸು (Prvs.).

ಹಂಬು hambu. = ಅಂಬು 3. A creeper (ವಲ್ಲಿ Si. 480; My.); a rope (for hanging). ದೊಂಬಿಸಾಕ್ಷಿ ಹಂಬಿಗೆ ಕಾರಣ (Prv.).

ಹಮ್ಮದ hammada. Loss of consciousness or of the control of the mental functions, fainting, swooning, stupor, torpor (ಹರವಸ, ಮುಚ್ಚೆ, ಮೂರ್ಛೆ Śs.; Čpr. 5, after 19; *cf.* M. ಪರುಙ್ಙು, to be perplexed, ಪಿಬ್ರಿ, intoxication?). — ಹಮ್ಮದವೋಗು. -ಒ-ಪೋಗು. To be stupefied, to faint, etc. (from fear, grief, etc., Grj. 1, after 131; 4, after 120; Rśv. 5, after 55; Śśv. 2, 10; 4, 136). ಹಮ್ಮದವೋದಂ (ಮೂರ್ಛೋದಂ Čt. II, 111).

ಹಮ್ಮಯಿಸು hammayisu. = ಹಮ್ಮಯ್ಸು. To faint, to swoon, to be stupefied, etc. (Bp. 13, 3; Rśv. 13, after 104).

ಹಮ್ಮಯ್ಸು hammaysu. = ಹಮ್ಮಯಿಸು. (Râm. 3, 8, 11; J. 4, 22; 18, 54; 19, 16; 23, 51; 24, 44; 31, 53. 63).

ಹಮ್ಮಿಣಿ hammiṇi. = ಹಿಮ್ಮಣಿ. A long and narrow money-bag or purse (B. 4, 169; Mhr. ಹಮಿಣೀ).

ಹಮ್ಮೀರ hammîra. N. of a country (Bp. 6, 19).

ಹಮ್ಮು hammu. 1. To make ropes (ರಜ್ಜುಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; T. ಪಮ್ಮು, to sew; ಪಮ್ಮು, ಪಮ್ಮು, to tack, or pin, a seam before it is sewed).

ಹಮ್ಮು hammu. 2. Pride, conceit (ಬಿಂಕಿತ್ತುದು Čt. I, 44; ಹಂತೆ, etc., ಗರ್ವ Śs.; C.; Bp. 1, 58; 30, 10; 42, 17; 46, 15; 55, 33; T. ಪಮ್ಮು, to extend = ಪರವು; to increase; to rise, to get up = ಏಱು; *cf.* ಪರ್ಬು 1 & 2, and see ಹಂತೆ). ಹಮ್ಮು ಮುರಿದ ಮೇಲೆ ಗುಮ್ಮನಾದ.—ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು, ಹಮ್ಮು ಕಳ ಕೊಂಡ.—ಬಿಮ್ಮಿಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಹಮ್ಮು ಹೋಗದೇ? (Prvs.).

ಹಮ್ಮುಗಾತಿ hammu-gâti. A proud woman (My.).

ಹಮ್ಮುಗಾಱ hammu-gâṟa. A proud man (My.).

ಹಮ್ಮುಗೆ hammugĕ. A rope, a band (Č. Bp. 41, 46; Bh. 8, 24, 25). ಹಮ್ಮುಗೆಯ ಕುಣಿಕೆಗಳು (ಸಂಕಟಕ Mr. 292).

ಹಯ್ hay. A child. (T. ಪಜ). See ಹಯ್ಕಳು.

ಹಯ haya. *A horse* (ಕುದುರೆ Nn. 8). 2, the number seven (that being the number of the horses of the sun, ಏಱು Mr. 347). See Prv. s. ಹಂದಿ.

ಹಯಗ್ರೀವ haya-grîva. N. of a daitya who seized and carried off the vêdas. (Bhâgavata 8, 23, 17). 2, N. of a form of Vishṇu.

ಹಯಘೋಷ haya-ghôsha. Neighing. See ಕೆಳಿಲ್.

ಹಯಜ್ಞತೆ haya-jñatĕ. Knowledge of horses and their management, horsemanship. (My.).

ಹಯತತಿ haya-tati. The number seven (Čh.).

ಹಯಧ್ವನಿ haya-dhvani. Neighing. See ಕೆಳಿರ್.

ಹಯನ hayana. *A covered carriage or palanquin.* (ರಥದ ಹರಿ Hlâ.).

ಹಯನಿಕರ haya-nikara. The number seven (Čh.).

ಹಯನು hayanu. = ಪಯ 2, ಹಯ್ನು, etc. Milk and all that is made of milk, as curds, butter, etc. (My.). 2, a milch cow. See Sp. s. ಗೊಡ್ಡು. 3, water: the crop that is raised by means of tank water of which the planting begins in January (My.). See Prv. s. ಹೊಗರು. — ಹಯನುಗದ್ದೆ. Lands for raising the hainu crop (My.). — ಹಯನುಬತ್ತ. The paddy of the hainu crop (My.). — ಹಯನುಬೆಳೆ. The growing hainu crop (My.).

ಹಯಪರಿಕರ haya-parikara. A horse-girth. See ಬಿಗಿ.

ಹಯಪುಚ್ಛಿ haya-pučchi. *The plant Glycine debilis* Lin.

ಹಯಪ್ರಾಸ haya-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಹಯಮಂಡಲಿ haya-maṇḍali. A ring or circular motion of horses. See ವೇಡೆಯ.

ಹಯಮಾರ haya-mâra. *The fragrant oleander, Nerium odorum* Ait. See ಕಣಗಲ.

ಹಯಮಾರಕ haya-mâraka. *The fragrant oleander.* See ಕಣಗಿಲೆ.

ಹಯಮೇಧ haya-mêdha. The horse-sacrifice. (J. 2, 47. 55; 14, 31; 20, 2).

ಹಯರಕ್ಷೆ haya-rakshĕ. The guarding or watching of a horse or of horses (J. 10, 17).

ಹಯವದನ haya-vadana. (= ಹಯಗ್ರೀವ). N. of a form of Vishṇu (My.).

ಹಯವಾಹನ haya-vâhana. Rêvanta; Kubêra. (R.).

ಹಯವ್ರಾತ **haya-vrâta.** The number seven (Čh.).

ಹಯಾಗಮನ **haya-âgamana.** The arrival of a horse (J. 17, 19).

ಹಯಾರೂಢ **haya-ârûḍha.** Mounted on a horse; a horseman, a rider. (J. 7, 8; 29, 39; 31, 43).

ಹಯಾರೋಹ **haya-ârôha.** *Mounted on horseback, a rider;* horsemanship, riding.

ಹಯಾರ್ಜುನರುಕ್ **haya-arjuna-ruk.** Shining like white horse (Bp. 38, 1).

ಹಯಿಲು hayilu. = ಅಯಿಲು q. v., ಅಯ್ಲು, ಹಯ್ಲು. Bewilderment, etc. (My.).

ಹಯಿವ hayiva. = ಹೈವ, q. v.

ಹಯ್ಕಳು haykaḷu. (fr. ಹಯ್). = ಹಕ್ಕಳು. Male or female children (My.; T. ಪಜಗಳ್; see ಪಸುಳೆ, etc.).

ಹಯ್ದ hayda. A boy (My.).

ಹಯ್ನ **hayna.** = ಹಯನು, ಹಯ್ನು. ದನ ಕರುಗಳು ಬಹಳ ಇದ್ದವು, ಹಯ್ನವೂ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು (B. 4, 220). ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ನೆರನಾಡುಗಳ ಕೆಲವು ಜನರಿಗೆ ಹಯ್ನವು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (5, 20).

ಹಯ್ನು **haynu.** = ಹಯ್ನ, etc. (C.). ಜೋಳದಾ ಬೋನಕ್ಕೆ ಬೇಳೆಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ, ಕಾಟೆಮ್ಮೆ ಕರೆದ ಹಯ್ನಾಗಿ, ಬೆಳವಲದ ಹವಣಂ ನೋಡು! (Sp.). ಆಕಳ ಹಯ್ನು ತುಸು, ಆದಾಗ್ಯೂ ಬಹು ಆರೋಗ್ಯವು (B. 1, 21).

ಹಯ್ಯಂಗವೀನ **hayya-ṅ-gavîna.** = ಹೈಯಂಗವೀನ, q. v. (ನವನೀತ, ಬೆಣ್ಣೆ Mr. 183).

ಹಯ್ಲು haylu. = ಹಯಿಲು, etc. (My.).

ಹರ hara. 1. (fr. ಹರೆ 1). Spread, extent: broadness, breadth (C.). ಆಲದ ಎಲೆಗಳು ಹರವಿರುವದರಿಂದ ಪತ್ರಾವಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (B. 2, 22). ಒಣ್ಟೆಯ ಅಂಗಾಲು ಹರವಾಗಿ, ಬಹು ಮೆತ್ತಗೆ ಇರುತ್ತವೆ (3, 64). ಒಂದು ಹರವಾದ ಹಲಿಗೆ (4, 225). **2,** spreading, becoming public. See ಹರವಡಿ.

ಹರ hara. 2. (fr. ಹರಿ 1). = ಹರಿ 3, ಹರು, ಹರ್. Running, etc.; flowing. — ಹರದಾರಿ. = ಅರದಾರಿ. The way or distance a man can run, three English miles (My.; B. 3, 65; ಕ್ರೋಶ G.; Tč. ಪರುಗು). ಎರಡು ಹರದಾರಿ (ಗವ್ಯೂತಿ G.); ನಾಲ್ಕು ಹರದಾರಿ (ಯೋಜನ G.). — ಹರದಾರಿಯಳತೆ. -ಅಳತೆ. The measure or distance of a haradâri (Bp. 26, 32). — ಹರನಾಳಿಗೆ. = ಹರಿ-. A gutter, etc. ನೀರ ಹರನಾಳಿಗೆ (ಕಾಷ್ಠಾಮ್ಬುವಾಹಿನಿ, ಪ್ರಣಾಲ G.).

ಹರ **hara. 1.** Bringing, conveying, carrying; taking, seizing; captivating; removing, taking away, depriving of; dividing; destroying; a seizer, etc. See ಕಾಮ-, ಪುರ-, ಪ್ರ-, ಪ್ರಾಗ್ರ-, ಪ್ರಾಣ-, ಮನೋ-, ವಾರ್ತಾ-, ಸನ್ದೇಶ-. 2, *Śiva.* 3, force, etc. (ಪ್ರಸರ, ಬಲುಹು Mr. 461; perhaps mistake for ಹಠ). 4, sign of a metrically long syllable (Čh.; Mr. 363). 5, the number eleven (Čh.). ಕರ್ಮದಿನ್ದವೆ ಹರನು ಚರ್ಮವ ತಾನುಟ್ಟನು, ಹೊಮ್ಮರಾಳನ್ ಅಜನ್ ಆದನು, ಗೋವಿನ್ದನ್ ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾದಂ (Sp.). ಸಿರಿಯಿದ್ದವಗೆ ನರೆ ಬನ್ದರೆ ಹರನಾದಾನೇ? (Prv.).

ಹರ **hara. 2.** Tbh. of ಪರ 1. See ಹರವಸ.

ಹರ **hara. 3.** Every (My.; Mhr., H.).

ಹರಕತ **harakata.** = ಹರಕತ್ತು. ಹರಕತ ಮಾಡೋಣ (ವಾರಣ Čb.).

ಹರಕತ್ತು **harakattu.** Opposition; any measure or act in prevention; hindrance (My.; Mhr., H. ಹರಕತ).

ಹರಕಾರ **harakâra.** A courier (Mhr., H. ಹರಕಾರಾ; Br., R.).

ಹರಕೆ harakĕ. = ಪರಕೆ 1, etc. A blessing, a benediction (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆಶಿಸ್ Nr.; Bp. 4, 46; 5, 37; 32, 13. 43; 46, 17. 37; ಆಶಿಸ್, ಆಶೀರ್ವಾದ G.). **2,** a vow (My.; ದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಕುರಿ ಕೋಳಿ ಮುನ್ತಾದ್ದು ಕೊಡುವದು S. Mhr.). — ಹರಕೆ ಕಟ್ಟು. To tie money or ornaments in cloth coloured with turmeric and put them before an idol, vowed as a gift in case of delivery or recovery (My.). — ಹರಕೆ ಕೊಡು. To give a blessing, to bless (B. 5, 126. 165). 2, = ಹರಕೆ ತೀರಿಸು (My.). ಹರಕೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಹರಿಯೋದು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.— ದೊರಕಿದರೆ ಹರಕೇ ಕೊಡ ಬಹುದು (Prvs.). — ಹರಕೆಗೊಳ್. = ಪರಕೆಗೊಳ್. (Bp. 13, 7; 46, 43). — ಹರಕೆ ತೀರಿಸು. To make over to an idol what has been vowed (My.). — ಹರಕೆ ಮಾಡು. To make a vow, to vow (My.). — ಹರಕೆ ಹರಸು. = ಹರಕೆ ಮಾಡು. (My.).

ಹರಗಣ **hara-gaṇa.** A class of Kannaḍa metrical feet (Čh.).

ಹರಗಣೆ haragaṇĕ. The act of removing superfluous standing corn by means of the kunṭĕ (My.).

ಹರಗಿರಿ **hara-giri.** Kailâsa. (Bp. 44, 43; Bh. 1, 14, 5).

ಹರಗು haragu. 1. To do work with regard to corn (ಸಸ್ಯಕ್ರಿಯೆ Šmd. Dh.): to remove superfluous standing corn by means of the kunṭĕ (My.); to clean (a field) by removing the grass, weeds, etc. from it with the kunṭĕ before sowing (S. Mhr.). ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಲ ಹರಗುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ (B. 3, 18). ಅವರಿಗೆ ಹೊಲಾ ಹರಗುವದೂ ಬಿತ್ತುವದೂ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ (3, 111). ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹರಗಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಬಿತ್ತಲಾಗಿ (5, 129). ಹರಗದ ಹೊಲ (ಅಪ್ರಹತ); ಹರಗಿದ ಹೊಲ (ಕೃಷ್ಟ); ಮೂರು ಸಾರೆ ಹರಗಿದ ಹೊಲ (ತ್ರಿಹಲ್ಯ G.).

ಹರಗು haragu. 2. The act of doing work with regard to corn, etc. — ಹರಗುವಾಳ್. -ಬಾಳ್. (Šmd. I). The iron used for it.

ಹರಟು haraṭu. To talk idly, to prate, to blab (My.; T. ಅರಟ್ಟು, ಅಲಟ್ಟು).

ಹರಟೆ haraṭĕ. = ಅರಟೆ. Idle talk, prate, jabber, babble (C.; T. ಅಲಟ್ಟು; see ರಜ್ಜೆ). ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹಾಯಿಹರಟೆ ಯಾಕೆ?— ಒರಟನಿನ್ದ ಹರಟೆ ಉಣ್ಟಾಗುವದು (Prvs.). ಹರಟೆಯಿನ್ದ ಹೊತ್ತು ಕಳದೆ ನಾ (Dp. 29, 2). — ಹರಟೆ ಕೊಚ್ಚು. = ಹರಟು. (B. 4, 49. 194; 5, 96). — ಹರಟೆಮಲ್ಲ. A male great prater, etc. (My.). — ಹರಟೆಮಲ್ಲಿ. A female great prater, etc. (My.).

ಹರಟೆಗಾರ haraṭĕ-gâṟa. An idle talker, a tattler, a prater (My.).

ಹರಡಿ haraḍi. = ಹರಡು 3, etc. The protuberant ends of the radius and ulna above the wrist; the ankle; the wrist. (My.). **2,** a bracelet for the wrist composed of alternate gold and coral beads (My.). — ಹರಡಿಗುಣ್ಡು. = ಹರಡಿ No. 2. (My.).

ಹರಡು haraḍu. 1. = ಪರಡು 2, etc. To spread, etc. (v. t., ಪ್ರಸಾರಣ, ಪ್ರಸಾರ Šmd. Dh.; My.); to spread,

etc. (v. i., My.). ಹರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ವಿಸ್ತೃತ್ವರ, ವಿಸ್ಯಮರ, ಪ್ರಸಾರಿ, ಎಸಾರಿ Si. 361); ಬಹಳವಾಗಿ ಹರಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಸ್ತರ 412).

ಹರಡು haraḍu. 2. = ಪರಡು 3. To scratch with the fingers or nails, to claw (ಅಂಗುಲಿಖನನ Šmd. Dh.).

ಹರಡು haraḍu. 3. = ಪರಡು 4, ಹರಡಿ, ಹರಡೆ 2. The ankle (ಶರೀರಾಂಗಭೇದ, ಗುಲ್ಫ Šmd. Db.; ಘುಣ್ಟಕ, ಗುಲ್ಫ Hlâ., Mr. 332; Bp. 39, 34; My. exactly = ಹರಡಿ No. 1). ಪಾದದ ಹರಡುಗಳೆರಡೂ (ಘುಟಿಕೆ, ಗುಲ್ಫ); ಆ ಹರಡುಗಳೊಳಗಣ ಮೆಯಿ (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ Nr.).

ಹರಡೆ haraḍĕ. 1. = ಪರಡೆ. The Numidian crane (ಕರ್ಕರೇಟು, ಕರೇಟು Nr.; ಗುಲ್ಫಿ Mr. 175; Bh. 1, 20, 53; 3, 4, 33; Tĕ. ಪೆಗ್ಗಡಿ). ಹರಡೇ ಹಕ್ಕಿ (ಲೋಹಪೃಷ್ಠ, ಕಂಕ Si. 172).

ಹರಡೆ haraḍĕ. 2. = ಹರಡಿ, etc. ಹೆಜ್ಜೇ ಹರಡೆ (ಘುಟಿಕೆ, ಗುಲ್ಫ Si. 207). **2,** = ಹರಡಿ No. 2 (S. Mhr.).

ಹರಡೆ haraḍĕ. = ಅರಳೆ, ಅಳ್ಡೆ, ಹರ್ಡೆ, ಹಳ್ಡೆ. The ink-nut tree (= ಅಣಿಲೆ My.; H.).

ಹರಣ haraṇa. 1. Taking; accepting, receiving; making an agreement (ಸನ್ಧಿಕೃತ್ಯ, ಸನ್ಧಿಕಾರ್ಯ, ಸನ್ಧಾನ ಮಾಡುವುದು Nn. 165). 2, seizing, carrying off or away, removing; *stealing;* withholding, annulling. 3, killing (ಕೊಲೆ 165). 4, disregarding; what is undesirable (ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗಂ ಬಾರದುದು, ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ಬಾರದ ಕಾರ್ಯ 165). 5, *a nuptial present.* 6, a gift to a student at his initiation.

ಹರಣ haraṇa. 2. Tbh. of ಪ್ರಾಣ (Šmd. 336; ಪ್ರಾಣ, ಜೀವ Nn. 165; Bp. 4, 63; 5, 66; 30, 24; 45, 3; B. 1, 25). ಹರಣ ಉಳಿಯೋದಾದರೆ ಮರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜಿನು.— ಪುರಾಣಾ ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಹರಣ ಉಳಿಸಲಿ! (Prvs.). — ಹರಣಕೆ ಹರಣಂ ತರ್. To give (one's) life for the life (of another, Bp. 13, 13). — ಹರಣ ಕೊಡು. To restore life (Bp. 46 sum.; 46, 78; 50, 61). 2, to give one's life (13, 13). — ಹರಣಂಗಳೆ. -ಂ-ಕಳೆ. To give up one's life, to die (Šŝv. 3, after 35). — ಹರಣದ ಹರಣ. The life of life (Bp. 15, 31). — ಹರಣ ಪಡೆ. To obtain life (Bp. 32, 50; 37 sum.; 47 sum.; 50, 20). — ಹರಣವೀ. -ಈ. To restore life (Bp. 28, 68). — ಹರಣವೊದಗಿಸು. -ಒದಗಿಸು. To restore life (Bp. 54, 74). — ಹರಣ ಹಿಡಿ. To keep one's life, to remain alive (Bp. 42, 32).

ಹರಣದೇಹಾರ್ಥ haraṇa-dêha-artha. Life, body and property (Bp. 39, 17).

ಹರತಾಳ haratâḷa. Tbh. of ಹರಿತಾಲ. Yellow orpiment (Čb. 170; Mhr.).

ಹರತೆ haratĕ. (= ಹರಗಣೆ). The act of removing superfluous standing corn by means of the kuṇṭĕ (My.).

ಹರದ haradu1-a3. = ಪರದ. A dealer, a trader, a merchant (ಪಣ್ಯಾಜೀವ, ವಣಿಜ್, ಪ್ರಾಪಣಿಕ, ನೈಗಮ, ವೈದೇಹ Hlâ.; ವೈದೇಹಕ, ಸಾರ್ಥವಾಹ, ನೈಗಮ, ವಾಣಿಜ, ವಣಿಜ್, ಪಣ್ಯಾಜೀವ, ವಣಿಕ, ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕ Nr.; Bp. 8, 9; 25, 27; Râm. 5, 8, 49). ಪಡಿಯಾಸೆ ಹರದಂಗೆ, ನುಡಿಯಾಸೆ ವೇಶೆಗೆ, ಜೆಡೆಯಾಸೆ ಬೂದಿಗೊರವಗೆ, ಹಾದರಕೆಯೆಡೆಯಾಟದಾಸೆ (Sp.). ಹರದನ ಕುದುರೆಗೆ ಹಟಿಕುಜೀನ.— ಹರದರ ವರಾತ ಎನ್ದು, ಹರವಿಯಲ್ಲಿ ತಲೇ ಅಡಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ.— ಬಾರದ ಬರಹ ಹರದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೀತೇ?— ವಟಿದಿ ಹೇಟಿುವ ವನಿಗಾದರೂ ಹರದನ ಹಂಗು ಬೇಕು.— ಸುತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಹರದ, ಅತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಯ್ದುನ (Prvs.). — ಹರದನ ಹಳ್ಳಿ. N. of a village in Mysore (My.).

ಹರದಿಕೆ haradikĕ. Trade, traffic (ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಣಿಜ್ಯೆ Nr.).

ಹರದು haradu. 1. Trade, traffic (ವಣಿಜ್ಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಣಿಜ್ಯೆ Hlâ.; ವಾಣಿಜ್ಯ Mr. 346). See ಎಲೆವರದು. — ಹರದುಗೆಯ್. = ಪರದು-. To trade (ಬೇಹಾರವಂ ಮಾಡು Šmd. 240 Cm.).

ಹರದು haradu. 2. = ಹರೆದು. P. p. of ಹರೆ 1. (My.).

ಹರಪ್ರಿಯ hara-priya. Kubêra (Čpr. 9, 68).

ಹರಯ haraya. = ಹರೆಯ. Tbh. of ಪ್ರಾಯ (Šmd. 336).

ಹರವಡಿ hara1-paḍi1. The state of becoming public or manifest; manifestation; display, parade (ಗಾಡಿಣ, ದೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟ Kk. 52).

ಹರವರಿ hara1-pari3. = ಹರವಡಿ. (ಗಾರಣ, ದೋಹಿಲ್, ಪ್ರಕಟ Šs.). ಹರಿಣಂಗಳ ಹರವರಿ (Čpr. 5, 45).

ಹರವಸ hara-vasa. Tbh. of ಪರವಶ (Šmd. 342). Loss of self-control or consciousness, etc. (ಮುಚ್ಛೆ, ಮೂರ್ಛೆ Kk. 31; ಮುಚ್ಛೆ, ಜೊಂಗುಳಿ, ಮೂರ್ಛೆ Šm. 56; Čpr. 6, 84; 8, 71).

ಹರವಿ haravi. = ಪರವಿ, ಹರಿಬಿ, ಹರಿವಿ, ಹರುಬಿ, ಹರುವಿ. An earthen water-vessel of the form of the kŏḍa, but larger (ಘಟ, ಕರೀರ Hlâ.; ಘಟ, ಕರಿರ Mr. 209; ಘಟ, ಪರವಿ Nr.; ಅಲಂಜರ G.; C.; Bp. 10 sum.; 14, 12; 22, 64; 30, 14; 38, 33; 51, 57; 55, 29; Bh. 1, 10, 25. 30). ಹರವಿಯ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಅಗಳು ನೋಡಿದರೆ ಸರಿ.— ಮುರುವಿಗೆ ಬಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹರವಿಗೂ ದರಿದ್ರವೇ? (Prvs.). See Prv. s. ಹರದ.

ಹರವು haravu. (= ಹರಹು 1), ಹರ್ವು 1. To spread (v. i., My.). ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರವಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ (ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ, ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ Si. 387). ಹರವಿದನ್ಥಾದ್ದು (ಕೀರ್ಣ, etc. Dhw.). 2, to spread, to spread out (v. t., My.; B. 3, 106; 4, 158).

ಹರಸಮಯ hara-samaya. A śaiva congregation (Bp. 50, 22).

ಹರಸು harasu. = ಪರಸು, ಹರಿಸು. To bless (as a devotee blesses Śiva, Bp. 9, 36; as a yati a śivabhakta, 32, 14. 43; as a śivabhakta others, 32, 50; 46, 7. 10. 14. 15. 16; as Sîtâ Hanumat, Râm. 5, 8, 89; as parents their children, Prll. 3, 12. 26; Bh. 1, 10, 26; B. 1, 6; as a blind man his benefactor, B. 3, 124; as a king his relations, Bh. 2, 13, 10; see Bp. 32, 44; according to My. use the giver of a blessing always ought to be either older or of a higher position than the receiver of it). 2, to make a vow (Bp. 48, 18; Bh. 1, 13, 3; ದೇವರಿಗೆ ಹರಸುವದು My.). ಹರಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ, ತಿರಿದು ವ್ಹೋದು ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ.— ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ತಾನೇ ಶರಣು ಮಾಡಿ ಹರಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹರಸುವುದು (ಸ್ವಸ್ತಿ, ಆಶೀರ್ವಚ, ಆಶೀರ್ವಾದ Nn. 138).

ಹರಸು harasu. (= ಅರಸು?). — ಹರಸುಪಾದರೀ ಗಿಡ. (ಪಾಟಲಿ, ಅಮೋಘೆ, ಕೃಷ್ಣವೃನ್ತೆ, etc. Si. 134).

ಹರಹು harahu. 1. = ಪರಪು, (ಹರವು). To spread, to spread out or about (v. i. and v. t.; see Grj. 9, 62; Bp. 58, 50; Bh. 3, 23, 10). ಹರಹಿದನ್ಥಾದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಕೀರ್ಣ Nn. 108); ಹರಹಿದುದು (ವಿತಾನ, ಪ್ರಸರ 115). ಹರಹಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ವಿಸ್ತೃತ, ವಿಸ್ತೃತ, ತತ); ಅಗಲಕ್ಕೆ ಹರಹಲು ಪಟ್ಟುದು

(ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರಸೃತ Nr.). ಗಿಡ ಮನೆ ನೀರು ಮುನ್ತಾದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹರಹುತ್ತೇನೆ (B. 3, 27).

ಹರಹು harahu. 2. Spreading, extension, expanse, vastness (Bh. 1, 12, 6; 3, 11, 16; Râm. 4, 7, 9; J. 33, 4). — ಹರಹುಗೆಡು. -ಕೆಡು. To become devoid of extension (ಅವಕುಂಚಿತ, etc. Mr. 451).

ಹರಹು harahu. 3. (= ಪರಿವು, ಹರಿವು 1). Running, flowing, flow, current. ನೀರ ಹರಹು (ಅರ, ಧಾರೆ, ಪ್ರವಾಹ, ಓಘ, ವೇಣಿ Mr. 415). — ಹರಹುಬತ್ತು. -ಪತ್ತು. A current to be checked. ಹರಹುಬತ್ತಿದುದು, that by which a current is checked: a dam (ಆಧಾರ Mr. 416).

ಹರಳಿಗ haraḷiga. = ಪರಳಿಗ, q. v. (ಜಾರ Šmd. II).

ಹರಳು haraḷu. = ಪರಲ್, etc., ಹಳ್ಳು 1. A nodule, a pebble, a stone, grit (ಶರ್ಕರೆ Nr.; ಉಪಲ Nr.; My.; B. 4, 151). 2, that which bears kernels: the castor-oil plant, Palma Christi, Ricinus communis (My.). 3, the tree Terminalia tomentosa (? ಹೊನ್ನೆ Mr. 134). ಮೂತ್ರದ್ವಾರದಿನ್ದ ಹರಳು ಬೀಳುವ ರೋಗ (ಅಶ್ಮರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ G.). ದುರುಳನ ಕಣ್ಣರೆ ಹರಳು ಚೆಲ್ಲ ಬೇಕು.— ಒರಳಲ್ಲಿ ಹರಳು ಹುರಿದರೆ ಅರಳು ಆದೀತೇ? (Prvs.). — ಹರಳಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. = ಹರಳು No. 2 (playfully used). See Prv. s. ಹಗಲುದೀವಟಿಗೆ. — ಹರಳುಗಿಡ. = ಹರಳು No. 2. (ವ್ಯಾಘ್ರಪುಚ್ಛ, ಗನ್ಧರ್ವಹಸ್ತಕ, ಏರಣ್ಡ, ವರ್ಧಮಾನ, etc. Si. 134. 148). — ಹರಳುಗುಣಿಮಣೆ. A tablet with fourteen holes for a game played with pebbles, etc. (My.). — ಹರಳುಂಗರ. -ಉಂಗರ. A ring set with one or more precious stones (My.; Si. 220). — ಹರಳುಂಗುರ. -ಉಂಗುರ. = ಹರಳುಂಗರ. (Bh. 1, 6, 37). — ಹರಳು ಹರಳು. rep. (B. 3, 45; 4, 204). — ಹರಳೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Castor oil; lamp oil (as it is frequently used for burning in lamps, My.; Si. 134).

ಹರಳೆ haraḷe. = ಅರಳೆ 2, etc. (My.).

ಹರಳ್ಚು haraḷcu. To cause hinderance or opposition to the eye, to annoy or trouble the eye (ನೇತ್ರವಿರೋಧಕರಣ Šmd. Dh.).

ಹರಾಬಿ harâbi. = ಅರಾಬಿ. Broad, etc. (My.; H.).

ಹರಾಮಿ harâmi. A wicked, vile woman (My.). 2, vile, base, villainous (Mhr., H. ಹರಾಮೀ).

ಹರಾಮು harâmu. Unlawful; wicked, wrong; vicious, vile (My.; Mhr., H. ಹರಾಮ್); forbidden. — ಹರಾಮುಕುದುರೆ. A vicious or restive horse (My.).

ಹರಾಮುತನ harâmutana. Wickedness, etc. (My.).

ಹರಿ hari. 1. = ಪರಿ 1 q. v., etc. To run; to flow; etc. (ಧಾವನ Šmd. Dh.; Bp. 32, 20; 45, 28; 57, 2; J. 22, 36; 28, 16; Bh. 2, 4, 9. 11; C.). ಹರಿದು ಮುತ್ತುಹ (ಅಭ್ಯವಸ್ಕನ್ದನ, ಅಭ್ಯಾಸಾದನ); ಬೇಗದಿನ್ದ ಹರಿವಾತನು (ತರಸ್ವಿ, ತ್ವರಿತ, ವೇಗಿ, ಪ್ರಜವಿ, etc.); ಹರಿದು ಹೋಹಾತನು (ಅತಿಜವ, ಜಂಘಾಲ); ಒಟಿತು ಹರಿವ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್); ನೀರ ಹರಿಯಲೀಯದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆ (ಆಧಾರ); ಉದಕ ಹರಿವ ಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಣಾಲಿ Nr.). (ಆನೆ) ಹರಿವುದು (ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯ); ಸುತ್ತುಂಗಡಲು ಹರಿದ ಕುಱುವ (ಅನ್ತರೀಪ Hlâ.). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ, ಹರಿವ ನೀರೊಳು ಮುಟಿಗೆ ಕರಗೊದೇ ಪಾಪ? (Sp.). ನಿಲ್ಲದೆ ಅತಿ ಹರಿವ್ವಂ (ಜಂಘಾಲ, ವೇಗಿ Mr. 234). — ಹರಿದಾಡು. -ಆಡು. To run about (in a battle, J. 25, 46); to move about (as blood in the body, B. 3, 35; 4, 133); to creep about (as a serpent, Dp. 63, 3; B. 3, 97; as an ant, B. 4, 64). ಹರಿದಾಡುವ ಮನಸು (ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ G.). — ಹರಿಯಿಡಿ. -ಇಡಿ. To beat (another) so that he runs away, to defeat, etc. ಹರಿಯಿಡಿದುದು (ಎಬ್ಬಿಸಿದುದು, ಕಡೆಗಣಿಸಿದುದು, ಇಬ್ಬಿಸುನೂಕಿದುದು, etc., ಪ್ರತಿಹತ Šs.).

ಹರಿ hari. 2. = ಪರಿ 2. P. p. of ಹರಿ 1, in ಹರಿ ಹರಿದು (Bp. 32, 17; J. 26, 4). — ಹರಿ ತರ್. (*i. e.* ಹರಿದು ಕೊಣ್ಡು ಬರ್). = ಪರಿ ತರ್. (Bp. 5, 28; 20, 14; 22, 11; 44, 6; 46, 12; 53, 16; J. 28, 54; Bh. 1, 5, 21; 1, 10, 27). ಗಿರಿಯ ತುದಿಯಿನ್ದ ಒಸರಿ ಹರಿ ತಪ್ಪ ಹಳ್ಳ (ನಿರ್ಝರ Mr. 97).

ಹರಿ hari. 3. = ಪರಿ 3, ಹರ 2, ಹರು. Running; a run; going; flowing. See ಜಲ-; Hlâ. s. ಡಯನ. — ಹರಿಕಣಿ. = ಹರುಕಣಿ. A channel for (water) to run, a water-conduit (ಪಾನ, ಸಾರಣಿ Hlâ.); a water-trench. ಮರಕ್ಕೆ ನೀರೆಱೆವ ಹರಿಕಣಿ (ಆವಾಲ, ಆಲವಾಲ Hlâ.). — ಹರಿಗುಡು. -ಕುಡು. To pay money for being ferried over a river. ಹರಿಗುಡುವುದು (ಅತರ Hlâ.). — ಹರಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To run away (Bh. 4, 2, 19). — ಹರಿದಾರಿ. = ಹರದಾರಿ. (My.; Si. 105). — ಹರಿನಾಳಿ. A waste-pipe, a gutter, a channel (ಪ್ರಣಾಲಿ Hlâ.; Mr. 422). — ಹರಿನಾಳಿಗೆ. = ಹರನಾಳಿಗೆ, ಹರಿನಾಳಿ. (S. Mhr.). — ಹರಿಯನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. The area of a run, *i. e.* of a haridâri (Bh. 2, 13, 32). — ಹರಿಯಿಡು. -ಇಡು. To run, to hasten (Čpr. 8, after 4). — ಹರಿಹಲಿಗೆ. A plank to the one end of which a rope is fastened and on which a boy sits and is pulled along (Bh. 1, 6, 2).

ಹರಿ hari. 4. = ಪರಿ 4, ಪರೆ 1, ಹರೆ 1 (occasionally in MSS. and prints). To spread (v. i.), etc.; to disperse; to go away; to end (Bp. 45, 8. 47; J. 17, 28; 27, 38). ಗುರುರಾಯನುಪದೇಶ ದೊರ ಕೊಣ್ಡಿತಾದಡೇ ಹರಿವುದು ಪಾಪವೆನ್ತೆನಲು ವಜ್ರದಿಂ ಗಿರಿಯ ಹೊಯಿದನ್ತೆ (Sp.). See Sp. s. ಕಜ್ಜ. — ಹರಿಥಚ್ಚಕ. (ಹರಿದ ಹಚ್ಚಕ). = ಹರೆಥಚ್ಚಕ. A straggling herb with bur-like flowers that stick to hands and clothes, Pupalia cappacea Mog. (? Z.).

ಹರಿ hari. 5. (= ಹರಿಬ 1). Spread, extent: a mass, a multitude, etc. (ಜಂಗುಳಿ, ಬಳಗ, ಬಮ್ಬಲ್, ಪಸರ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Kk. 17).

ಹರಿ hari. Green, greenish yellow, yellow. 2, *reddish brown, bay, tawny*. 3, of a shining white colour, white, bright (ಧವಲ, ಬಿಳಿದು Nn. 10; ಶುಭ್ರ Mr. 495). 4, *the sun* (ಅರ್ಕ, ಸೂರ್ಯ 10). 5, *the moon* (ಚನ್ದ್ರ 10). 6, *a ray of light* (ಅಂಶು, ಕಿರಣ 10). 7, water (ವಾರಿ, ಉದಕ 10). 8, gold (ಸುವರ್ಣ 10). 9, *a horse* (ತುರಂಗಮ 10). 10, *a lion* (ಸಿಂಹ 10). 11, a parrot (ಶುಕ, ಗಿಳಿ 10; ಗಿಳಿ 495). 12, *a peacock*. 13, a pigeon (ಪಾರಾವತ, ಪಾರಿವಾಳದ ಹಕ್ಕಿ 10). 14, *an ape* (ವಾನರ, ಕಪಿ 10). 15, *a frog* (ಭೇಕ, ಕಪ್ಪೆ 10). 16, *a snake* (ಅಹಿ, ಸರ್ಪ 10). 17, the ocean (ಅಬ್ಧಿ 10). 18, a point of the compass (ದಿಕ್, ದಿಕ್ಕು 10). 19, an arrow (ಅಮ್ಬು, ಬಾಣ 10). 20, a treasury (ಕೋಶ, ಭಣ್ಡಾರ 10). 21, a cart, a waggon (ಶಕಟ, ಬಣ್ಡಿ 10). 22, *Indra* (ಬಿಡೌಜ, ಇನ್ದ್ರ 10). 23, *Vishṇu, Kṛishna* (ಕಮಲಾಕ್ಷ, ವಿಷ್ಣು 10). 24, Šiva (ಫಣೀನ್ದ್ರ 495). 25, Brahmâ. 26, *Yama* (ಯಮ 10). 27, *Vâyu* (ವಾಯು 10). 28, N. of the author of the girijâkalyâṇa (Grj. 10, 113. 114). 29, one of the divisions (varshas) into which the known continent is divided. 30, sign for a metrically short syllable (Čh.; Mr. 363). 31, the number eight (Čh.). See ಕವಿ-; Bp. 54, 43. ಸತ್ತುಭವವನೆತ್ತಿ, ಎತ್ತು ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾದು, ಮುತ್ತು ಪಾಣ್ಡವರಿಗಾಳಾದ ಹರಿ

ಯು ತಾನೆತ್ತಣ ದೈವ? (Sp.). ನರಸಿಂಹನವತಾರ ಹಿರಿದಾದದದುಬುತ; ಉಗರಿನ್ದ ಶರಭ ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಹರಿಯೂರನಟಿಯದನ್ದವಾದ (Sp.). ಹಿರಿಯ ಬೊಮ್ಮನು ಕೆಂಡ, ಕಿಡಿಯ ಹರಿ ತಾ ಕರಿಗ, ಪುರಹರನು ಶುದ್ಧ ಧವಲಕನ್; ಇವರುಗಳು ಸರಿಯೆ ದೈವಕ್ಕೆ? (Sp.). — ಹರಿಗಳಪ್ಪಣ್ಣ. -ಅಪ್ಪಣ್ಣ. Appaṇṇa, the son of a certain Hari (Bp. 56, 55). — ಹರಿ ಗಿರಿ. reit. (Grj. 6, 38; Bp. 54, 5). — ಹರಿಬುವ್ವ. A meal on the fourth day of a marriage (of smârtas or mâdhvas) at which the son-in-law is looked upon as Vishṇu, is waited on only by his mother-in-law, plays tricks with his ĕnjal, etc. (My.).

ಹರಿಕಣ್ಠ hari-kaṇṭha. A peacock (ನವಿಲ್ Mr. 168).

ಹರಿಕಥೆ hari-kathĕ. The story of Vishṇu or Krishṇa (related with music and singing). ನರೀ ಕಥೆಯ ಮುನ್ದೆ ಹರಿ ಕಥೆಯೇ? (Prv.).

ಹರಿಕಾನ್ತ hari-kânta. The sapphire (ಅಸಿತಾಶ್ಮ, ನೀಲ Mr. 101).

ಹರಿಕಾಱ hari-kâṟa. = ಪರಿಕಾಱ. A runner, a courier (ಜಂಘಾಕರಿಕ, ಜಂಘಿಕ Nr.); a swift, fleet man (ಜಂಘಾಲ, ಜವನ, ವೇಗಿ Hlâ.; ವೇಗಾಯಿಲ Šs.). 2, a hawker, a chandler (ವಾರ್ತಾವಹ, ವೈವಧಿಕ Nr.). 3, a spy (ಉದಾಸ್ಥಿತ, ಚರಭೇದ Nr.).

ಹರಿಕೆ harikĕ. 1. = ಪರಕೆ 1, ಹರಕೆ. A vow (My.); etc. ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವವನು ಹರಿಕೆ ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪೀತೇ? — ತಿರಿಕೆಯ ಕೂಳು ತಿನ್ದು, ಹರಿಕೆಯ ಕೋಣನಾದ (Prvs.).

ಹರಿಕೆ harikĕ. 2. = ಹಲಕು 3, ಹಲಿಕೆ. A kind of harrow (ಕೋಟೀಶ, ಲೋಷ್ಟಭೇದನ Hlâ.; *cf.* ಹರಗು 1).

ಹರಿಗಣ hari-gaṇa. A class of pure Kannaḍa feet (Čh.).

ಹರಿಗು harigu. = ಅರಗು 1, etc. A margin, etc. (Si. 101; *only* in Si.).

ಹರಿಗೆ harigĕ. = ಪರಿಗೆ, etc. Tbh. of ಫಲಕ. A shield (ಖೇಟಕ, ಫಲಕ, ಚರ್ಮ, ಆವರಣ Hlâ.; ಫಲಕ, ಫಲ, ಫರ, ಚರ್ಮ Nr.; ಫಲಕ, ಖೇಟಕ, etc. Mr. 292; ವಸು, ಖೇಟಕ Nn. 17; ಅಡ್ಡಣ Čt. II, 38; Kk. 40; Šm. 43; Grj. 7, 52; Bp. 61, 25).

ಹರಿಗೆಕಾಱ harigĕ-kâṟa. A man who carries a shield (Grj. 6, after 56).

ಹರಿಚನ್ದನ hari-čandana. *A sort of yellow sandal-wood* (ಬರ್ಬರ Mr. 335). 2, *one of the five trees of svarga* (see ದೇವತರು).

ಹರಿಣ hariṇa. *Greenish or yellowish white;* white. 2, *a deer, an antelope* (ಹುಲ್ಲೆ Mr. 162).

ಹರಿಣಧರ hariṇa-dhara. The moon (Bp. 5, 24).

ಹರಿಣಧರಧರ hariṇadhara-dhara. Šiva (Bp. 53, 46).

ಹರಿಣಪಕ್ಷ hariṇa-paksha. The light half of a month (Bh. 1, 3, 11).

ಹರಿಣಾಂಕ hariṇa-aṅka. The moon. (J. 25, 46). — ಹರಿಣಾಂಕ ಕುಲಜ. Arjuna (25, 46).

ಹರಿಣಿ hariṇi. *Greenish, green* (ಗಿಳಿ ಪಸುರ್ವುಗಳ ಗಱಿಯನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣಂ Mr. 444). 2, *a female deer or antelope,* a doe (ಮೃಗ, ಎರಳೆ Nn. 95). 3, *a kind of woman.* 4, *a golden image* (ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ, ಪುತ್ತಳಿ 95). 5, a heap, collection, multitude (ಚಯ, ಸಮೂಹ 95; *cf.* K. ಹರಿಬ 1). 6, roundness (ವೃತ್ತ, ಬಟುಹು, ವೃತ್ತಭೇದ 95).

ಹರಿಣೀಪ್ಲುತ hariṇî-pluta. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹರಿತ್ harit. *Green;* the colour green (ವರ್ಣ Nn. 93). 2, grass (ತೃಣ, ಹುಲ್ಲು 93). 3, beautiful (ರಮಣೀಯ, ಮನೋಹರ 93). 4, *a point of the compass, a quarter, region* (ದಿಕ್ಕು 93). 5, authority, etc. (ಅಧಿಕಾರ 93).

ಹರಿತ harita. *Green;* the colour green (ಪಚ್ಚೆ Nn. 60); grassy, verdant.

ಹರಿತಕ haritaka. A green vegetable, *a pot-herb.*

ಹರಿತಭಾವ harita-bhâva. Greenness. See ಪಸುರ್.

ಹರಿತಾಯಮಾನ haritâyamâna. Becoming green or verdant (Čpr. 4, after 49).

ಹರಿತಾಲ haritâla. = ಅರದಳ, ಅರದಾಳ, ಅರಿದಳ, ಅರಿದಾಳ, ಹರತಾಳ, ಹರಿದಳ. *Yellow orpiment or sulphuret of arsenic, Arsenicum flavum* (ಹರಿತಾಲಕ, ಅಲ, etc., ಅರಿದಾಳ Nr.). 2, a kind of pigeon of a yellowish green colour.

ಹರಿತಾಲಕ haritâlaka. = ಹರಿತಾಲ. *Yellow orpiment.* 2, a kind of pigeon.

ಹರಿತಾಲಿ haritâli. *The grass Panicum dactylon* Lin. (or Agrostis linearis Retz., ದೂರ್ವೆ, ಕಱಿಕೆ Mr. 109).

ಹರಿದಶ್ವ harit-ašva. *The sun.*

ಹರಿದಳ haridaḷa. Tbh. of ಹರಿತಾಲ. (ಹರಿತಾಲಕ, etc. Si. 333).

ಹರಿದಾಸ hari-dâsa. A slave or worshipper of Vishṇu; a celebrator of Vishṇu in his incarnations who relates his exploits with music and chanting (My.).

ಹರಿದ್ರ haridra. Yellow colour (ರಜನಿವರ್ಣ, ಪೀತ Mr. 444).

ಹರಿದ್ರಾಂಗ haridrâ-aṅga. A body to which turmeric is applied (J. 9, 42).

ಹರಿದ್ರಾಭ haridrâ-âbha. Resembling turmeric, *of a yellow colour, yellow.*

ಹರಿದ್ರಾರಾಗ haridrâ-râga. Turmeric-coloured. 2, *unsteady in affection or attachment* (like the colour of turmeric which does not last, ಸ್ಥಿರಮಲ್ಲದ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವವನು Hlâ.; *cf.* ಪೀತರಾಗ).

ಹರಿದ್ರು hari-dru. *A kind of turmeric, Curcuma aromatica.*

ಹರಿದ್ರೆ haridrĕ. ಹರಿದ್ರಾ. = ಅರಸಿನ, etc. *Turmeric, Curcuma longa* Lin. (ಅರಿಸಿನ Mr. 130; *cf.* ಪಳದಿ). 2, the ink-nut tree (ಜೀವಕಿ, ಶಿವೆ, etc., ಅಣಿಲೆ Mr. 122).

ಹರಿದ್ವಾರ hari-dvâra. N. of a town and tîrtha where the Ganges finally leaves the mountainous districts for the level plains. (B. 5, 152; My.).

ಹರಿನನ್ದನ hari-nandana. Indra's son, Arjuna (J. 25, 46).

ಹರಿನಮುಚಿಭಿದ್ hari-namučibhid. The moon and Indra (Bp. 38, 1).

ಹರಿನಾದ hari-nâda. A lion's roar: a war-cry (J. 25, 46).

ಹರಿನಾಮ hari-nâma. The name or names of Vishṇu. See Prv. s. ಟೊರೋ.

ಹರಿನೀಲ hari-nîla. The sapphire (Čpr. 1, 119).

ಹರಿನೀಲಮಣಿ harinîla-maṇi. = ಹರಿನೀಲ. (J. 26, 9).

ಹರಿನ್ಮಣಿ harit-maṇi. *An emerald* (ಪಚ್ಚೆ Hlâ.).

ಹರಿಪೀಠ hari-pîṭha. A throne (My.).

ಹರಿಪ್ರಾಸ hari-prâsa. A kind of alliteration (Čh.).

ಹರಿಪ್ರಿಯೆ hari-priyĕ. *Lakshmî.*

ಹರಿಬ hariba. 1. (= ಹರಿ 5). A mass, a multitude, a number, a host, an assemblage (ತೇಂಕಿ, ಹನ್ತಿ, ಸಾಲ್, ತೋಮ, etc., ಸಮೂಹ Šs.; Bh. 3, 19, 43. 45; 7, 1, 8).

ಹರಿಬ hariba. 2. (fr. ಹರಿ 1?). Business, affair, work, concern (Čpr. 6, 26; Bh. 1, 5, 23; 4, 4, 45; 8, 3, 4; Râm. 4, 2, 25; J. 11, 12; 14, 4; 16, 26; 25, 46).

ಹರಿಬನ್ಧು hari-bandhu. Arjuna (ಫಲ್ಗುನ, etc. Mr. 264).

ಹರಿಬಿ haribi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರಿಭಕ್ತ hari-bhakta. A worshipper of Vishṇu. (My.).

ಹರಿಮನ್ಥ hari-mantha. The tree Premna spinosa, the wood of which by attrition produces flame. See s. ಅತಿಮುಕ್ತಕ. 2, N. of a country.

ಹರಿಮನ್ಥಕ hari-manthaka. *The chick-pea, Cicer arietinum.*

ಹರಿಮಯ hari-maya. Made of, or full of, gold (J. 25, 46).

ಹರಿಯಕ್ಷ hari-aksha. = ಹರ್ಯಕ್ಷ. (ಸಿಂಹ Mr. 159; Râm. 6, 19, 17).

ಹರಿಯಣ hariyaṇa. = ಪರಿಯಣ, etc. A plate-like vessel of metal or wood (Bh. 4, 4, 37; Râm. 6, 55, 38). ಮರದ ಹರಿಯಣದೊಳ್ ಉಣ್ಣಂ (Šmd. 287).

ಹರಿಯಾಣ hariyâṇa. = ಹರಿಯಣ, etc. (Bp. 8, 14).

ಹರಿಯಿಸು hariyisu. = ಪರಿಯಿಸು. To cause to flow (My.).

ಹರಿಯುವಿಕೆ hariyuvikĕ. Running; flowing. ನೀರಿನ ಹರಿಯುವಿಕೆ (G. 319).

ಹರಿವಂಶ hari-vaṁśa. The family of Kṛishṇa. 2, N. of a poem in Saṁskṛita. 3, N. of a poem in Kannaḍa by Guṇavarma (Šmd. 144).

ಹರಿವತ್ hari-vat. *Indra.*

ಹರಿವರ hari-vara. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹರಿವರುಷ hari-varusha. Tbh. of ಹರಿವರ್ಷ. (Čpr. 3, after 32).

ಹರಿವರ್ಷ hari-varsha. One of the divisions of the known continent.

ಹರಿವಾಣ harivâṇa. = ಅರಿವಾಣ, ಹರಿಯಣ, etc. (C.; B. 4, 74; Tĕ.). ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣವಾದರೂ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಬೇಕು.— ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಉಣುವವನಿಗೆ ಹರಿವಾಣವು ಯಾಕೆ?— ಹಬ್ಬದ ಊಟ, ಹರಿವಾಣದ ವೀಳ್ಯ (Prvs.).

ಹರಿವಾಲುಕ hari-vâluka. *A perfume, the fragrant barl of Feronia elephantum.*

ಹರಿವಾಸರ hari-vâsara. Vishṇu's day, the eleventh or twelfth lunar day when upavâsa, etc. is performed (J. 29, 26; My.).

ಹರಿವಿ harivi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರಿವಿಷ್ಟರ hari-vishṭara. A throne (My.).

ಹರಿವು harivu. 1. = ಪರಿವು. Running; flowing, streaming; current. ನದಿಯ ಹರಿವು (ಸ್ರೋತಸ್ Nr.).

ಹರಿವು harivu. 2. (fr. ಹರಿ 4). = ಹರೆವು. Spreading, extending; increase; dispersing; going away; end; ruin (Bp. 27, 2; J. 26, 58; Bh. 1, 8, 30. 55; 7, 1, 2). — ಹರಿವೊಲೆ. -ಒಲೆ. An extensive, long fire-place built in the ground (My.).

ಹರಿವೇಗ hari-vêga. The velocity of the wind (J. 46, 25).

ಹರಿಶರ hari-śara. Having Vishṇu for an arrow: Šiva. (Ššv. 4, 122).

ಹರಿಶ್ಚನ್ದ್ರ hari-ś-čandra. Having golden-coloured splendor. 2, N. of a king of the solar dynasty. See J. 2, 52; 11, 30; 18, 54; Mr. s. ಅಬಿುವರ್.

ಹರಿಸ harisa. = ಹರುಸ. Tbh. of ಹರ್ಷ. (ಸನ್ತಸ, ಸನ್ತೋಷ Šs.; see ಬೀಗು 2).

ಹರಿಸು harisu. 1. = ಹರಸು. To bless (B. 5, 190).

ಹರಿಸು harisu. 2. = ಅರಿಸು 3, ಪರಿಸು 1. To cause to run or flow (Bp. 21, 38; J. 4, 18. 27; 22, 25; Bh. 1, 10, 29; My.).

ಹರಿಸು harisu. 3. To cause to disperse, go away or end; to destroy. See *e. g.* ಸಾಲ-; Bp. 23, 22; 34, 31. 34; 54, 48; 57, 25. 28; Bh. 10, 6, 3.

ಹರಿಸು harisu. To remove, to take away, to carry off, etc.; to divide (ಭಾಗಿಸು Mr. 349). See *e. g.* ಅಪ-, ಪರಿ-, ಸಂ-.

ಹರಿಸೇವೆ hari-sêvĕ. Service or worship of Vishṇu. ಹಾರುವರ ಮನೇಲಿ ಹರಿಸೇವೆ ಆದರೆ ಮೂಟಿನಾಯಿಗೆ ಒಡ್ಯಾಟ (Prv.).

ಹರಿಹ hariha. Running; flowing, streaming; current. ತೊಱೆಯ ಹರಿಹ (ಓಘ, ಪ್ರವಾಹ, ವೇಣಿ, ಧಾರೆ, ಸ್ರೋತಸ್, ರಯ Hlâ.).

ಹರಿಹಯ hari-haya. *Indra.*

ಹರಿಹರ hari-hara. The remover of Vishṇu: Šiva (Bp. 54, 45; 57, 27. 28).

ಹರಿಹು harihu. Running, run, velocity; flying. ಭಣ್ಡಿಯ (*i. e.* ಬಣ್ಡಿಯ) ಹರಿಹು (ಜಯನ, ಪ್ರವಹಣ Mr. 284).

ಹರೀತಕಿ harîtaki. *The yellow myrobalan tree, Terminalia chebula* (ಅಣಿಲೆ Nn. 63, o. r. ಅಳಿಲೆ).

ಹರು haru. = ಹರ 2, etc. Running; flowing. — ಹರುಕಣಿ. = ಹರಿಕಣಿ. A channel to carry off water (ಯಾನ, ಸಾರಣಿ Mr. 422). — ಹರುದಾರಿ. = ಹರಿದಾರಿ. ಎರಡು ಹರುದಾರಿ (ಗೋರುತ G.).

ಹರುಬಿ harubi. = ಹರವಿ, etc. (My.).

ಹರುಬು harubu. Tbh. of ಪರ್ವ. A feast. ತಱುಬು ಇದ್ದರೆ ಹರುಬು ನಿನ್ನೀತೇ? (Prv.).

ಹರುವಿ haruvi. = ಹರುಬಿ, etc. (My.).

ಹರುವು haruvu. = ಹರ್ವು 2. A way, a means, an expedient (Bh. 1, 8, 21; 8, 26, 22; My.; Tĕ.).

ಹರುಷ harusha. Tbh. of ಹರ್ಷ. (ಹರ್ಷ Nn. 155; ಸನ್ತಸ Čt. II, 64; Bp. 44, 70; 47, 30). ಪುರುಷನಾದರೆ ಹರುಷ ಬೇಕು (Prv.). — ಹರುಷ ತಾಳ್. To get joy, to begin to rejoice (Bp. 37, 24). — ಹರುಷಪ್ಪಡು. -ಂ-ಪಡು. To experience or feel joy (Bp. 11, 15; 37, 51; 52, 40). — ಹರುಷಮ್ಬೊಱು. -ಂ-. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 4, 58; 60, 33). — ಹರುಷವೊನ್ದು. -ಒನ್ದು. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 36, 30). — ಹರುಷ ಹೊದ್ದು. = ಹರುಷ ತಾಳ್. (Bp. 32, 45).

ಹರುಷಿತ harushita. Tbh. of ಹರ್ಷಿತ. (Bp. 5, 58. 70; 21, 6; 22, 63; see ರೋಮ-). Feminine ಹರುಷಿತೆ (44, 42).

ಹರುಸ harusa. Tbh. of ಹರ್ಷ (Šmd. 335. 336).

ಹರೆ harĕ. 1. = ಪರೆ 1, ಹರಿ 4. To spread (v. i.), to extend;—to disperse, to go away; etc. (Bp. 21, 41; Râm. 3, 2, 24; Bh. 1, 5, 5; 8, 26, 56; B. 3, 125). P. ps. ಹರದು, ಹರೆದು. ಹರೆವ ಕತ್ತಲೆ (ಕ್ಷೀಣತಮಸ, ಅವತಮಸ Nr.). ಹರೆದ ಕತ್ತಲೆ (ಅವತಮಸ, ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕತ್ತಲೆ G.). — ಹರೆಧಚ್ಚಕ. (*i. e.* ಹರೆದ ಹಚ್ಚಕ). = ಹರಿಧಚ್ಚಕ. A creeping perennial herb, Blepharis molluginifolia Pers. (Z.).

ಹರೆ harĕ. 2. = ಪರೆ 2. To begin to shine, to dawn (C., as ಬೆಳಗು-, ರಶ್ಮಿ-).

ಹರೆ harĕ. 3. Dawn, break of day (C.).

ಹರೆತನ harĕtana. = ಹರೇತನ. Youth (ತಾರುಣ್ಯ Čb.).

ಹರೆಯ harĕya. = ಹರಯ. Tbh. of ಪ್ರಾಯ. The time of youth, the prime of life, maturity (Grj. 4, 57; Bp. 3, 41;

9, 33; 40, 15. 75; C.; B. 3, 51; 5, 238. 293). ಹರೆಯದ ಎತ್ತು (ಆರ್ಷಭ್ಯ, ಹೋರಿ, ಜಾತೋಕ್ಷ G.). See ಎಳೆವರೆಯ, ನಡುಹರೆಯ. ಹರೆಯ ಹೋದವಂ (ವೃದ್ಧ, ಸ್ಥವಿರ Mr. 310). ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಹನ್ನಿ ಹಣವಡ್ಡ.— ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಡ್ಡಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prvs.). — ಹರೆಯದವ. -ಅವ. A young man (My.; B. 5, 147). — ಹರೆಯದವಳು. -ಅವಳು. A young woman (My.; ಯುವತಿ G.). — ಹರೆಯಬೋಗುಹ. -ಪೋಗುಹ. The passing away of the prime of life, growing old, etc. (ಜ್ಯಾನಿ, ಜೀರ್ಣಿ Nr.). — ಹರೆಯಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To become ripe (Grj. 5, after 76). — ಹರೆಯಮ್ಬೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. The prime of life to pass away, etc. ಹರೆಯವ್ಬೋದಾತ (ಪ್ರವಯಸ್, ಸ್ಥವಿರ, ವೃದ್ಧ, ಯಾತಯಾಮ Hlâ.). — ಹರೇದವ. (*i. e.* ಹರೆಯದವ). A young man (ಯುವ Čb.). — ಹರೇದವಳು. -ಅವಳು. A young woman (ಯುವತಿ Čb.).

ಹರೆವು harĕvu. = ಹರಿವು 2. Spreading; increase (see ಮುನಿಸು-); dispersion, going away; end.

ಹರೇಣು harêṇu. *A sort of drug or medicinal substance* (= ರೇಣುಕಾ). 2, *pease, pulse* (= ಕಲಾಯ; ಬಟಗಡ್ಲೇ ಕಾಯಿ G.).

ಹರೇತನ harêtana. = ಹರಿತನ. (ಪ್ರಾಯ Čb.).

ಹಱ haṟa. 1. = ಹಱದು, etc. P. p. of ಹಱಿ 1, in ಹಱ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 3, 37; 4, 78. 170; 5, 250).

ಹಱ haṟa. 2. = ಪಱು 4, etc. Flying; etc., etc. — ಹಱಗಲ್. -ಕಲ್. ಹಱಗಲು. = ಪಱುಗೋಲ್, etc. A round basket boat lined with leather, a boat made of wicker work covered with hides (My.). — ಹಱಗಲುಕಡ. A ferry for such a boat (My.). — ಹಱಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹಱಗೋಲು. = ಹಱಗಲ್. (My.; ಪೋತ G.; B. 5, 298). ಕೆಸಱಿಗೆ ಹಱಗೋಲು ಬೇಕೇ? (Prv.).

ಹಱಕ haṟaka. 1. = ಹಱಕು, etc. Rent or tattered or toused state; a tatter, a rag. — ಹಱಕಬಟ್ಟೆ. A torn cloth (My.). — ಹಱಕ ಬಱಕ. reit. (My.).

ಹಱಕ haṟaku-a3. 2. = ಅಱಕ 2. A man of whom anything is rent. See ಕಚ್ಚೆ-, ಸೋಟೆ-.

ಹಱಕಿ haṟaki. = ಅಱಕಿ, ಹಱಿಕಿ. A woman of whom anything is rent. See ಕಚ್ಚೆ-, ಸೋಟೆ-.

ಹಱಕು haṟaku. = ಅಱಕು, ಪಱಕು, ಪಱುಕು, ಹಱಿಕೆ 1 q. v., ಹಱಿಕು, ಹಱುಕು, ಹರ್ಕು. (C.). ಹಱಕಿನಲ್ಲಿ ಇಲಿ ಕಡಿಯಿತು (Prv.). ತಮ್ಮಾ, ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನ ಹಱಕ ದೋತರಾ ತನ್ದು ಕೊಡು (B. 3, 25). See Prv. s. ಮುಱಕ. — ಹಱಕುಅಱಿವೆ. A torn or tattered cloth. ಹಱಕುಅಱಿವೆಯ ತುಣುಕು (ಕರ್ಪಟ G.). — ಹಱಕುಜಾಜೀಮು. A tattered floor-cloth (B. 5, 126). — ಹಱಕುತೊಗಲು. Rent leather (Dp. 54). — ಹಱಕು ಪಱಕು. rep. — ಹಱಕು ಪಱಕುಬಟ್ಟೆ. A cloth quite torn or tattered (C.). — ಹಱಕುಪುಸ್ತಕ. A torn book (B. 4, 44). — ಹಱಕು ಮಾತು. A speech that lacks coherency (ಅಶ್ಲೀಲ, ಶಿಥಿಲಭಾಷಣ G.). — ಹಱಕುಮೊಱ. A worn out dust-fan (My.). — ಹಱಕುವಸ್ತ್ರ. = ಹಱಕುಅಱಿವೆ. (C.; B. 5, 76).

ಹಱತ haṟata. = ಹಱಿತ, ಹರ್ತ. Cutting: sharpness (My.). ಹಱತವಾದ ಹದವುಳ್ಳ ಕೊನೆ (ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರ Si. 306).

ಹಱದು haṟadu. = ಹಱಿದು. P. p. of ಹಱಿ 1. (B. 1, 23). ಶಿವಾ ಎನ್ದರೆ ಸೆಱಗು ಸುತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡ, ಭವಾ ಎನ್ದರೆ ಭೈರವಾಸ ಹಱದು ಬಿಟ್ಟ (Prv.).

ಹಱಿ haṟi. 1. = ಅಱಿ 2, ಪಱಿ 1 q. v. To tear (v. t.), to rend, to break, to slit, etc.; to pluck (Grj. 2, after 106; Bh. 3, 13, 21; B. 3, 8; My.). ಪತಿಶ್ವನ ಕೊರಳ ನೇಣ ಹಱಿದ ನದಿ (ವಿಪಾಶೆ Nr.). ಇಱಿದರೆಯು ಏಱಿಲ್ಲ, ಹಱಿದರೆಯು ಸೀಳಿಲ್ಲ (fire, Sp.). 2, to cut, as a knife, etc. (C.). ಹಱಿವ ಗರಗಸಿನಲ್ಲಿ ತಿರವನೊಡ್ಡಲು ಬಹುದು (Dp. 172). 3, to be torn or rent; to be severed, to break (C.). ತಲೆ ಹಱಿದು ಆಡುವ ಅಟ್ಟೆ (ಕಬನ್ಧ Nr.). ಹಱಿಯೋ ಪರಿಯನ್ತರ ಎಱಿಯ ಬಾರದು, ಮುಱಿಯೋ ಪರಿಯನ್ತರ ಬೊಗ್ಗಿಸ ಬಾರದು.— ತೆಪ್ಪ ಹಱಿದರೆ ದೋಣಿ.— ತೆಪ್ಪ ಹಱಿದರೆ ಮುಪ್ಪಿನವನೇ ಸಾಯುವನೋ? (Prvs.). ಹಱಿದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ (B. 5, 294). P. ps. ಹಱದು, ಹಱಿದು.

ಹಱಿ haṟi. 2. = ಪಱಿ 2, ಹಱ 1, etc., in ಹಱಿ ಹಱಿದು (My.).

ಹಱಿ haṟi. 3. = ಪಱಿ 3. Tearing, etc.; the state of being torn, etc. — ಹಱಿಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. A slit or split stone (Râm. 6, 37, 15). — ಹಱಿಗವಿ. -ಕವಿ. A break-poet: a paltry poet (Čh. v. 19; Grj. 1, 30). — ಹಱಿದಲೆಯ. -ತಲೆಯ. (Šmd. 95). A man whose head has been severed from the body.

ಹಱಿ haṟi. 4. = ಹಱ 2, etc. — ಹಱಿಗಲ್. -ಕಲ್. ಹಱಿಗಲು. = ಹಱಗಲ್. (My.). — ಹಱಿಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹಱಿಗೋಲು. = ಹಱಿಗಲ್. (J. 12, 14; My.; ಉಡುಪ, ಪ್ಲವ, ಕೋಲ, ತೆಪ್ಪ Si. 84; ಪೋತ 422).

ಹಱಿಕಿ haṟiki. = ಹಱಕಿ. See *e. g.* ಕಿವಿ-.

ಹಱಿಕು haṟiku. = ಅಱಿಕು, ಹಱಕ 1, etc. — ಹಱಿಕ ಗಡ್ಡ. A toused, disheveled beard (Bp. 58, 49).

ಹಱಿತ haṟita. = ಹಱತ. (My.; ಕೋಣ, ಪಾಲಿ, ಅಶ್ರಿ, ಕೋಟಿ, ಅಂಚು, ಆಯುಧಗಳ ಬಾಯಿಧಾರೆ Si. 291). ಹಱಿತವಾಗಿರುವ ಆಯುಧಾದಿಗಳು (ತೀಕ್ಷ್ಣ 420).

ಹಱಿವು haṟivu. = ಪಱಿವು. Tearing, etc.; being rent or broken (Bh. 3, 13, 21).

ಹಱಿವೆ haṟivĕ. = ಅಱಿವೆ 4 (see corrections), ಹಱುವೆ, ಹಱುಹೆ, ಅರ್ವೆ. A common potherb, Amarantus oleraceus Willd. (C.). ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಱಿವೆಯಾದರೂ ಹಾಕ ಬಾರದು (Prv.). — ಹಱಿವೆಪಲ್ಯ. = ಹಱಿವೆ. (C.). — ಹಱಿವೆಸೊಪ್ಪು. = ಹಱಿವೆಪಲ್ಯ. (C.).

ಹಱಿಸು haṟisu. To cause to tear or rend (My.).

ಹಱು haṟu. = ಪಱು, etc. — ಹಱುಗಲ್, -ಕಲ್. ಹಱುಗಲು. = ಹಱಿಗಲ್ (My.). ಹಱುಗಲಿಕ್ಕುವ ನೀರು (ನಾವ್ಯ); ಹಱುಗಲೇಱುವಾತ (ನಾಪಾರೋಹ, ನಾವಿಕ Hlâ.). — ಹಱುಗೊಲ್. -ಕೊಲ್. = ಹಱುಗಲ್. (ನೌ, ತರಣಿ, ತರಿ Nr.). ಹಱುಗೊಲನೆ ಜೋಗಯಿಸಿ ಕೊಳುತಲಿ ತೊಱೆಯ ದಾಣ್ಟುವರೂ (Prll. 12, 14). — ಹಱುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. ಹಱುಗೋಲು. = ಹಱುಗೊಲ್. (Bp. 32, 33; My.).

ಹಱುಕು haṟuku. = ಅಱುಕು, ಹಱಕು, etc. — ಹಱುಕ ಗಡ್ಡ. = ಹಱಿಕ ಗಡ್ಡ. (Bp. 20, 11). — ಹಱುಕು ಕಿವಿ. A slit ear (My.). — ಹಱುಕು ತುಟಿ. A slit lip (My.). — ಹಱುಕು ಬಟ್ಟೆ. A torn or tattered cloth (My.; ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ (Si. 223). — ಹಱುಕು ಮೂಗು. A rent nose (My.).

ಹಱುವೆ haṟuvĕ. = ಹಱಿವೆ, etc. (My.). See ಮುರ-.

ಹಱುಹೆ haṟuhĕ. = ಹಱುವೆ, etc. See ಮುರ-.

ಹಱೆ haṟĕ. = ಪಱೆ 1. A drum (Râm. 3, 6, 8; 11, 1, 16). ಹಱೆಯ ಧ್ವನಿ (ತೂರ್ಯರವ, ಆಡಮ್ಬರ Nr.). ಹಱೆಯ ಕುಡುಹು (ದಣ್ಡ Mr. 525). (ಕೃಷ್ಣನ) ರವಮಿಕ್ಕುವ ಹಱೆ ದುನ್ದುಭಿಯೆನಿಕ್ಕು (Mr. 20).

ಹರ್ har. = ಹರ 2, etc. — ಹರ್ನಾಳಿಗೆ. = ಹರನಾಳಿಗೆ. (S. Mhr.).

ಹರ್ಕು harku. = ಹಱಕು, etc. ಪುರ್ಕು ಅನ್ದರೆ ಹರ್ಕು ಮುಚ್ಚೀತೇ? (Prv.).

ಹರ್ಡೆ harḍĕ. = ಹರಡೆ, etc. — ಹರ್ಡೆಕಾಯಿಮರ. The ink-nut tree (St. & Pl.).

ಹರ್ತ harta. = ಹಱತ, etc. (My.).

ಹರ್ತ harta. Tbh. of ಹರ್ತೃ. See Bp. 54, 4; ವಿಶ್ವ-.

ಹರ್ತವ್ಯ hartavya. To be taken away or removed, etc. See ಪರಿ-.

ಹರ್ತೃ hartṛi. One who brings or conveys; one who takes or receives; one who seizes; a remover; a robber; a destroyer (My.).

ಹರ್ಮ್ಯ harmya. *A mansion, a palace,* any large building or residence of a man of wealth (ಸೌಧ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ Nn. 94; ಮಾಡ Čt. I, 67).

ಹರ್ಯಕ್ಷ hari-aksha. = ಹರಿಯಕ್ಷ. *A lion.*

ಹರ್ಱ್ harṟ. A sound made by monkeys from disgust or anger (Grj. 1, after 131; Rŝv. 5, after 55; 9, 29). *Cf.* ಪಱ್.

ಹರ್ವು harvu. 1. = ಪರ್ವು 1, ಹರವು. (My., especially as v. t.).

ಹರ್ವು harvu. 2. = ಹರುವು. (My.).

ಹರ್ವೆ harvĕ. = ಹಱುವೆ, etc. ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರ್ವೆಸೊಪ್ಪು ತಿನ್ದರೂ ಗರ್ವ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಹರ್ಷ harsha. = ಪರುಸ 2, ಹರಿಸ, ಹರುಷ, ಹರುಸ. Bristling, erection (of the hair, etc.). 2, thrilling, thrill, rapture, *delight, glee, joy, pleasure, gladness.* See ಅಗಿ, ಅದುಕುಳಿ.

ಹರ್ಷಗರ್ಭ harsha-garbha. Filled with joy (Čpr. 3, 84).

ಹರ್ಷಣ harshaṇa. Causing to bristle or stand erect; bristling, becoming erect. 2, causing delight, gladdening, delightful. 3, the fourteenth of the astronomical yôgas. 4, a morbid affection of the eyes. See ರೋಮ-.

ಹರ್ಷಭಾವ harsha-bhâva. The state of being happy. See ಬೀಗು 2.

ಹರ್ಷಮಾಣ harshamâṇa. *Rejoicing, joyful, happy.*

ಹರ್ಷಾಬ್ಧಿ harsha-abdhi. An ocean of delight (My.).

ಹರ್ಷಾಶ್ರು harsha-aśru. Tears of joy (My.).

ಹರ್ಷಿತ harshita. = ಹರುಷಿತ. Bristled, become erect. 2, made glad or happy, gladdened, delighted, happy.

ಹರ್ಷಿಸು harshisu. To rejoice, to exult, to be glad or pleased (My.).

ಹರ್ಷೋತ್ಸವ harsha-utsava. Excess of happiness, abundance of joy (My.).

ಹಲ್ hal. = ಪಲ್, ಹಲು 1, ಹಲ್ಲು. A tooth (ದಶನ, ದ್ವಿಜ, ದನ್ತ, ರದ, ರದನ Hlâ., Mr. 318; ದನ್ತ, ದ್ವಿಜ Nr.; ದ್ವಿಜ, ದನ್ತ Nn. 36; ದನ್ತ, ದಶನ Nn. 81; Bp. 54, 52). ಅಱು ಹಲ್ಲ ಹೋರಿ (ಷೋಡತ್, ಷಡ್ದಶನ Hlâ.). ಕಪ್ಪರದಲುಪ್ಪುರು, ಒಪ್ಪರದಿ ನಡೆವರು, ತಪ್ಪಿದರೆ ಹಲ್ಲ ಕಳೆವರು; ಮಹಾತ್ಮರ ಒಪ್ಪವಂ ನೋಡು! (Sp.). — ಹಲ್ಕಡಿ. To grind or gnash the teeth (from anger or fear, My.). — ಹಲ್ಕುರು. A gum-boil (My.).

ಹಲ್ hal. A consonant. (My.). 2, the small oblique stroke at the root of a consonant, denoting that it has not the inherent short ಅ, or that it is but a half-letter (Mhr.). — ಹಲನ್ತ. -ಅನ್ತ. Ending in a consonant (My.). — ಹಲ್ಸನ್ಧಿ. The junction of consonants (in grammar, My.).

ಹಲ hala. 1. = ಪಲ 1, etc., ಹಲು 2. Much; many, etc. — ಹಲಬರ್. ಹಲಬರು. = ಪಲಬರ್, etc. Many or several persons (Bp. 38, 15; 44, 49; 56, 26; My.). — ಹಲರು. = ಪಲರ್, ಹಲಬರ್. (Bhâgavata 3, 2, 48). — ಹಲವಂಗ. -ಅಂಗ. = ಪಲವಂಗ. Various kinds or ways (Bp. 8, 44). — ಹಲವನಾಡು. -ಆಡು. To utter many words (Bp. 56, 19). — ಹಲವರ್. ಹಲವರು. = ಹಲಬರ್, etc. (C.; B. 2, 24). ಹಲವರ ಸಂಗ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣ (Prv.). — ಹಲವರ್ಥ. -ಅರ್ಥ. Many meanings (Mr. 465 s. ಬೆಡಗು). — ಹಲವಿರುಳು. -ಇರುಳು. Many nights (ಗಣರಾತ್ರ Mr. 66). — ಹಲವು. = ಪಲವು, ಹಲ. (ಭೂಮನ್, ಪ್ರಾಯ Nr.; ನಾನಾ Nn. 162; Bp. 19, 42; ಅನೇಕ G.; C.). ಹಲವಾನೆ (ಘಟೆ Hlâ.). ಹಲವನೀಡ ಆಕಳ್ (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Nr.). — ಹಲವು ಕಾಲ. A long time (Bp. 57, 15). ಹಲವು ಕಾಲದ ಹಗೆತನ ಮಾಡಿ ಮಱುಗುಹ (ಅನುಶಯ Nr.). ಹಲವು ಕಾಲಕೆ ಹರಸಿ ಹೆತ್ತರು (Prll. 3, 12). — ಹಲವು ಕೆಲವು. Some, several (ಕೆಲ ಕೆಲವು Śmd. 47. 53 Cm.; ಕತಿಪಯ Čt. I, 91). — ಹಲವು ಚಿತ್ತಾರ. Many pictures. ಹಲವು ಚಿತ್ತಾರ ಮಸಿ ನುಂಗಿತು (Prv.). — ಹಲವು ದೇವರು. Many gods. ಹಲವು ದೇವರನು ನಮ್ಬಿ, ಹಾರುವ ಕೆಟ್ಟ; ಹಾರುವನನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಹಲವರು ಕೆಟ್ಟರು (Prv.). — ಹಲವು ಧಾನ್ಯ. Many kinds of corn or rice; much corn or rice (ಬಹುಧಾನ್ಯ Nn. 132). ಹಲವು ಧಾನ್ಯಂಗಳ್ ಅಱುವತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬೆಳವವು (ಕೆಯ್ಗಳ್) ಷಷ್ಟಿಕ್ಯಮ್ ಎನಿಕ್ಕು (Mr. 94). — ಹಲವು ಪದ. Many feet or syllables, etc. ಸಮಾಸ ಹಿರಿದಾದ ಹಲವು ಪದಂಗಳು (ದಣ್ಡಕ Hlâ.). — ಹಲವು ಪದಾರ್ಥ. Many or several things, etc. ಹಲವು ಪದಾರ್ಥಂಗಳ್ ಒಬ್ಬುಳಿಗೂಡಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ನುಡಿಹ ಎಮ್ಬುದಱಿಲ್ಲಿ ಚಶಬ್ದಮೆನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಲವು ಪ್ರಕಾರ. Various manners or kinds. ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಮಾದುದು (ಉಚ್ಚಾವಚ, ನೈಕಭೇದ Nr.). — ಹಲವು ಬಗೆ. = ಹಲವು ಪ್ರಕಾರ. ಹಲವು ಬಗೆ ಆದುದು (ಉಚ್ಚಾವಚ, etc. Si. 376). — ಹಲವು ಭಂಗ. Much discomfiture or trouble. ಹಾರುವಯ್ಯನ ಸಂಗ ಹಲವು ಭಂಗ (Prv.). — ಹಲವು ಮಕ್ಕಳು. Many children. ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ತನ್ದೆ (Sp.). ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ಬಳ್ಳಿ, the shrub Asparagus sarmentosus Lin. (St. & Pl.). — ಹಲವು ಮಾತು. Many words (Bp. 38, 24; 42, 37; J. 5, 62; 32, 17; Bh. 2, 13, 45). — ಹಲವು ಯೋಜನ. Many yôjanas (Bh. 1, 8, 93). — ಹಲವು ಲೋಕ. Many worlds (J. 2, 59). — ಹಲವು ವರ್ಣ. Various colours; a variegated colour (ಶಬಲ Mr. 444). — ಹಲವು ಸಮಗಾಱರು. Many shoemakers. ಹಲವು ಸಮಗಾಱರು ತೊಗಲು ಹದಗೆಡಿಸಿದರು (Prv.). — ಹಲವುಸುರ್. -ಉಸುರ್. To utter many words (Bp. 27, 6; 40, 50; 45, 48). — ಹಲವು ಸೂಲ್. Many pregnancies. ಹಲವು ಸೂಲಾವು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ, etc. Hlâ.). ಹಲವು ಸೂಲಾಕಳು (ಪರೇಷ್ಟುಕೆ Mr. 181). — ಹಲವು ಸೂೞ್. Many times (Bp. 35, 11). — ಹಲವು ಹರವಿ. Many vessels (Bh. 1, 10, 25). — ಹಲವು ಹಳ್ಳ. Many brooks. ಹಲವು ಹಳ್ಳ ಕೂಡಿ ಒನ್ದು ಹೊೞೆ ಆಯಿತು (Prv.).

ಹಲ hala. 2. (= ಪಲ 2). — ಹಲ ಹಲ. rep. A sound to imitate idle clamour (My.).

ಹಲ hala. 1. = ಪಲ. (My.). ಹತ್ತು ಹಲ ತಾಮ್ರದೊಳು ನೀಲಂ (Mr. 60). ಹಲತೂಕ ಬೆಳ್ಳಿ (ಶತಮಾನ Si. 495). ತೊಲೆಯಿನ್ದ ಹಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೊಲೆಯಿನ್ದ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ (Prv.).

ಹಲ hala. 2. *A plough.* ನಿಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಲದಿನ್ದ ಹೊಲದ ಉಕ್ಕೆ; ನಿಲ ನೋಡಿ, ಸಂಸಾರ.— ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಲ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲ (Prvs.). 2, ugliness, deformity (ವೈರೂಪ್ಯ).

ಹಲಕು halaku. 1. To climb a tree (ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ Śmd. Dh., o. r. ವೃಕ್ಷಾರೋಹ).

ಹಲಕು halaku. 2. A certain member of the body (ಶರೀರಾಂಗಭೇದ Šmd. Dh.); the lower part of the cheek (ಕಪಾಲದ ಕೆಳಗಿರುವ ಸ್ಥಾನ S. Mhr.; T. ಅಲಗು, the jaw-bones). See Râm. 6, 30, 30.

ಹಲಕು halaku. 3. = ಹಲಿಕೆ, q. v. (S. Mhr.).

ಹಲಗತ್ತಿ halagatti. A shrubby creeper (the seeds of which are clothed with a silky wool) of the family Asclepiadeae, perhaps Toxocarpus Kleinii Wight. and Arn. (Z.).

ಹಲಗೆ halagĕ. = ಪಲಗೆ, etc. Tbh. of ಫಲಕ (Šmd. 25. 191. 338; ಫಲಂಕ Nn. 134). A plank, etc. (My.). ನಸೆ ಇದ್ದ ಹಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹಸೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). See Bp. 33, 13; 39, 62; 43, 3; Bh. 2, 13, 46; B. 5, 135. 2, a kind of tabor (S. Mhr.; Mhr. ಹಲಕೀ). — ಹಲಗೆಮಣಿದೊಟ್ಟಿಲ್. -ತೊಟ್ಟಿಲ್. A cradle with jewel-boards (Prll. 3, 27). — ಹಲಗೆಸೇರುವೆ. A ceiling of boards (My.).

ಹಲಗೆಕಾಱ halagĕ-kâṟa. A man who carries a shield (Bp. 16, 13).

ಹಲಚಿ halači. The state of being like a board: flatness (B. 3, 24. 108; 5, 21. 174. 258). — ಹಲಚಿಮೂಗಿನವ. A flat-nosed man (ಅವಟೀಟ G.).

ಹಲದಣ್ಡ hala-daṇḍa. The pole or shaft of a plough (ನೇಗಿಲ ಈಸು Nn. 7).

ಹಲದಿ haladi. = ಪಳದಿ, etc. Turmeric (Sk. ಹಲದ್ದೀ). — ಹಲದಿ ಅಡವಿಬೆಣ್ಡೆ. A small tree, Erinocarpus nimmoanus Grah. (Z.).

ಹಲಧರ hala-dhara. Balarâma (J. 7, 2. 20).

ಹಲಪಿ halapi. A round potsherd used in the ಕುಣ್ಟಹಲಪಿಯಾಟ (S. Mhr.).

ಹಲಮುಖಿ hala-mukhi. N. of a vṛitta (Čh.).

ಹಲಸನ್ದಿ halasandi. = ಅಲಸನ್ದಿ, etc. (My.).

ಹಲಸನ್ದೆ halasandĕ. = ಹಲಸನ್ದಿ, etc. (My.).

ಹಲಸಿಗ halasiga. (fr. ಪಲಾಶ). A man who deals in medicinal leaves, a doctor (Šâstrasâra in W. v. 1647).

ಹಲಸು halasu. = ಹಳಸು. Tbh. of ಪನಸ. The jack tree (C.; Bp. 19, 66; ಪನಸ Mr. 119) and its fruit. ಹಲಸು ತಿನ್ದರೆ ಹೊಲಸು ಹೋದೀತೇ? (Prv.). ಆವ ಕಾಲದಲಾದಡೆಯು ಫಲಮಿೂವುತಿಪ ಹಲಸುಗಳು (Prll. 3, 3). — ಹಲಸಿನ ಮರ. The jack tree (C.). — ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು. A ripe jack fruit (C.; B. 5, 142). ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು (Prv.).

ಹಲಹು halahu. To blame (?) or to destroy (? Râm. 6, 51, 10).

ಹಲಾ halâ. *A vocative particle used in addressing a female friend* (in theatrical language).

ಹಲಾಕು halâku. Oppressed, overcome, spent through sickness, labour, etc., ruined, destroyed, lost (My.; Tĕ.; T. ಅಲಾಕ್ಕು; Mhr., H. ಹಲಾಕ).

ಹಲಾನ್ವಿತವೃಷಭಯುಗ್ಮ hala-anvita-vṛishabha-yugma. A pair of oxen yoked to the plough. See ಆರ್ 4.

ಹಲಾಯಿಸು halâyisu. To shake (v. t., My.; H.).

ಹಲಾಯುಧ hala-âyudha. Plough-weaponed: *Baladêva, Balarâma* (ರಾಮ, ಬಲದೇವ Nn. 24). 2, Râmačandra (Abh. P. 12, 11). 3, N. of the author of the abhidhânaratnamâlâ. ಹಲಾಯುಧನ ವಿಸ್ತರದ ವಚನೋಕ್ತಿ (Mr. 4). 4, N. of a šivabhakta (Bp. 25 sum.; 25, 1; 37, 44). 5, = ಹಲಮುಖಿ (Čh.).

ಹಲಾಲ್ಖೋರ halâl-khôra. A sweeper (C.; Mhr., H.).

ಹಲಾಹಲ halâhala. = ಹಾಲಹಲ. *A sort of deadly poison.*

ಹಲಿ hali. 1. = ಹಲೆ 1. (fr. ಫಲಿ). The fruit or embryo. — ಹಲಿವುಱ್. -ಉಱ್. The embryo to leave, miscarriage to happen (S. Mhr.). ಹಲಿವುಱ್ಯೋಣ (ಗರ್ಭಪಾತ, ಗರ್ಭಸ್ರಾವ); ಹಲಿವುಱ್ದವಳು (ಸ್ರವದ್ಗರ್ಭೆ G.).

ಹಲಿ hali. 2. A ploughman, an agriculturist. 2, *Baladêva.* 3, a large plough; a ploughshare. 4, a furrow. 5, agriculture. 6, the poisonous plant Methonica superba.

ಹಲಿಕೆ halikĕ. = ಹರಿಕೆ 2, ಹಲಕು 3, ಹಲಿವೆ, q. v. A kind of harrow (ಕೋಟಿಶ Mr. 370).

ಹಲಿಗೆ haligĕ. = ಹಲಗೆ, etc. A plank, etc. (C.; Bh. 1, 10, 27; B. 4, 71. 121; Si. 276. 281. 290. 349. 461). 2, a kind of tabor (S. Mhr.; see s. ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ). — ಹಲಿಗೆಬೆಲ್ಲ. A small flat cake of jaggory cut off from a large one (My.).

ಹಲಿಪ್ರಿಯ hali-priya. *The tree Nauclea cadamba* Roxb.

ಹಲಿಪ್ರಿಯೆ hali-priyĕ. *Spirituous liquor.*

ಹಲಿರಾಮ hali-râma. Baladêva (Mr. 19).

ಹಲಿವೆ halivĕ. = ಹಲಕು 3, ಹಲಿಕೆ, ಹಲುಬೆ, ಹಲುವೆ. A thick lengthy piece of wood with teeth or a kind of harrow that is drawn over ploughed land to level it and to cover seed when sown (My.; Tĕ. ಪಲುಗೊಱ್ಱು. The meaning attached to the S. Mhr. ಹಲಕು is as follows: ಕೆಸಱು ಮುನ್ತಾದ್ದು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟು ಎಱೆಯುವ ಗೋರೇ ಪ್ರಕಾರ ಇರುವ ಒನ್ದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸಾಮಾನು).

ಹಲು halu. 1. = ಹಲ್, etc. A tooth (Bh. 1, 8, 94). — ಹಲುಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. = ಪಲ್ಗಿರಿ. To grin (Bp. 49, 21). — ಹಲುಗಿರಿಸು. -ಕಿರಿಸು. To cause to grin (J. 25, 39). — ಹಲುದಿನ್. -ತಿನ್. To gnash the teeth (Râm. 6, 39, 7). — ಹಲುದೆಗೆ. -ತೆಗೆ To grin (Râm. 3, 4, 30). — ಹಲುಮಾಣಿಕ. = ಹಣುಮಣಿಕ್ಯ. A thorny shrub or tree, Flacourtia sepiaria Roxb. (or Flacourtia sapida, ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ವಿಕಂಕತ, ಸ್ರುವಾವೃಕ್ಷ, ಗ್ರನ್ಥಿಲ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ್ Nr.; ಘೆಳಘೋಣ್ಟೆ Mr. 115, sic!). — ಹಲುಮಾಣಿಕಮರ. (ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, etc., ನಾಯಿಬೇಲ, ಹುಳೀ ಬೇಲ Si. 130). — ಹಲು ಮೊರೆ. = ಪಲ್ಮೊರೆ. To gnash or grind the teeth (Bh. 1, 10, 31). — ಹಲು ಹಲು ಹಳಚು. To strike the teeth together (Bh. 3, 10, 25).

ಹಲು halu. 2. = ಹಲ 1, etc. Much; many, etc. — ಹಲು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ. A scandent thorny shrub, Asparagus racemosus Willd. (St. & Pl.). — ಹಲುವು. = ಹಲವು. (ಬಹು Nr.).

ಹಲುಬು halubu. = ಪಲುಮ್ಬು. To lament (Bp. 15, 21; Bh. 8, 27 sum.; J. 13, 56. 58; 19, 36; 20, 19. 20; 24, 1; 26, 34; 31, 61. 62).

ಹಲುಬೆ halubĕ. = ಹಲಿವೆ, etc. (My.).

ಹಲುವೆ haluvĕ. = ಹಲಿವೆ, etc. (My.).

ಹಲೆ halĕ. 1. = ಹಲಿ 1. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಹಲೆವುಱ್ದವಳು (ಅವತೋಕೆ G.).

ಹಲೆ halĕ. 2. ಹಲಾ. Water; spirituous liquor; the earth.

ಹಲ್ಕಾ halkâ. Light; unimportant, insignificant; of little or low estimation or influence (My.; Br.; Mhr., H. ಹಲಕಾ).

ಹಲ್ದೆ haldĕ. = ಅರಳೆ, ಅಲ್ಡೆ, ಹರಡೆ, ಹರ್ಡೆ. (My.; H.).

ಹಲ್ಯ halya. To be ploughed or tilled, arable; *a ploughed field*, arable land. 2, ugliness; deformity.

ಹಲ್ಯೆ halyĕ. *A multitude of ploughs.*

ಹಲ್ಲ halla. = ಅಲ್ಲ 3. — ಹಲ್ಲ ಕಲ್ಲೋಲ. = ಅಲ್ಲ ಕಲ್ಲೋಲ. (My.; Tĕ.).

ಹಲ್ಲಕ hallaka. *A red water-lily, Nymphaea rubra.* See Nr. s. ಹುಟ್ಟು 1.

ಹಲ್ಲಣ hallaṇa. = ಪಲ್ಲಣ. (Śmd. 25). Tbh. of ಪಲ್ಯಯನ (Śmd. 351. 375; Nr.; Hlâ.; ಪಲ್ಲಣ, ನೀಎ Nn. 105; Bp. 58, 33; J. 8, 33).

ಹಲ್ಲಣಿಸು hallaṇisu. 1. = ಪಲ್ಲಣಿಸು. ಆನೆಯ ಹಲ್ಲಣಿಸುವುದು (ಕಲ್ಪನೆ, ಸಜ್ಜನೆ Nr.).

ಹಲ್ಲಣಿಸು hallaṇisu. 2. To go on or advance without stopping (Bh. 3, 18, 32. 35; Mhr. ಹಾಲಣೇಂ, to move, to stir; to be agitated). ಹಲ್ಲಣಿಸಿತೆನಲ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದಯಿದ್ದುದುದಕ್ಕುಂ (Bhn. 14).

ಹಲ್ಲರು hallaru. = ಹಲವರು s. ಹಲ 1. ಗೆದ್ದರೆ ಹಲ್ಲರು ಗೆದ್ದರು, ಸೋತರೆ ಕೊಂಕಣಿಗರ ಗಣ್ಡು ಸೋತ (Prv.).

ಹಲ್ಲಾ hallâ. An attack, onset (My.; Mhr., H.); escalade, scaling a fort (My.). — ಹಲ್ಲಾ ಏರು. = ಹಲ್ಲಾ ಹತ್ತು (My.). — ಹಲ್ಲಾ ಹತ್ತು. To scale, as a fort (My.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 1. = ಪಲ್ಲಿ. The small house-lizard, Lacerta gecko, Gecko swinhonis, Gecko subpalmatus (Bd.; ಮುಸಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, Nr.; ಮುಶಲಿ, ಗೃಹಗೋಧಿಕೆ, etc. Mr. 166; ಮುಸಲಿ, etc., ಗವುಳಿ Si. 171; C.). ಹಲ್ಲಿ ಓಡೋದೇನು? ಬೆವರು ಸೋರೋದೇನು? — ಹಲ್ಲಿಸಕುನ. The omen occasioned by a lizard (My.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 2. = ಹಲ್ಲೆ 1 No. 1, etc. (S. Mhr.).

ಹಲ್ಲಿ halli. 3. That has teeth (? or is it connected with ಹಲ್ಲೆ 1? or with ಹಲಿಕೆ?). See ಗೋರಿ-.

ಹಲ್ಲು hallu. = ಅಲ್ಲು 3, ಹಲ್, etc. A tooth (ದ್ವಿಜ Si. 413; C.), also of a saw (B. 4, 131; C.); a step of a ladder (B. 4, 150; C.); a spoke of a wheel (S. Mhr.). ಹಲ್ಲಿನ (B. 4, 131). (ಕುದುರೆಯ) ಹಲ್ಲು ಕಪ್ಪಾಗಿರಲು ಹೊಲ್ಲ, ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ಪ ಹಲ್ಲಾಗೆ ಪೂಜ್ಯಮುದು, ಕೆಳಗಾಬು ಮೇಲಾಬು ಹಲ್ಲಿರಲು ಜಯಮುಕ್ಕು, ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದಾಗೆ ದನ್ತಾಧಿಕಂ ದನ್ತಹೀನಂ (Mr. 277). ಹಲ್ಲು ಇರುವಾಗಲೇ ಕಡ್ಲೆ ತಿನ್ನ ಬೇಕು. — ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿಕೊಣ್ಡು, ಅವಲಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ. — ಹಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ ನಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಹಾಗೆ. — ಹಲ್ಲು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಜಗದೇನು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಹಲ್ಲಿಗೆ ಹಬುಯದ ಮೂಳೆ ಹತ್ತು ರುಪ್ಪಿಯ ಮಸಾಲೆ ಕೆಡಿಸಿತು. — ಬೆಣ್ಣೆ ತಿನ್ದು, ಹಲ್ಲು ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತನ್ತೆ. — ನಿಲಕಡೆ ಇಲ್ಲದವನಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಇದ್ದ ಹಲ್ಲು ಉದುರಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ. — ನುಂಗ ಬಾರದ ತುತ್ತೂ ತುಟಿ ಮಿಾಬಿದ ಹಲ್ಲೂ ಸಮ. — ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಮ್ಮೆಯ ಹಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ (Prvs.). See ಪೊಳ್ಳು-. — ಹಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿ. = ಹಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. ಹತ್ತಬಿ ಹಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿ ಒಬ್ಬನ ತಲೇ ಹೊಬಿ³ (Prv.). — ಹಲ್ಲ ಪುಡಿ. = ಹಲ್ಲುಪುಡಿ. (G. 100). — ಹಲ್ಲು ಕಡಿ. To gnash the teeth (G. 322). — ಹಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. A tooth-pick (My.). — ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿ. To grin (B. 2, 12). — ಹಲ್ಲುಗಿರಿ. -ಕಿರಿ. To grin (Abhâ. 2, 71). — ಹಲ್ಲುಗಿರಿಕು. -ಕಿರಿಕು. Grinning (Râm. 6, 37, 15). — ಹಲ್ಲು ತಿನ್ನು. To gnash the teeth (C.; B. 5, 139). — ಹಲ್ಲುನೋವು. The toothache (My.). — ಹಲ್ಲುನೋವುಮರ. A small tree, Wrightia tinctoria Br. (St. & Pl.). — ಹಲ್ಲುಪುಡಿ. Toothpowder (My.). — ಹಲ್ಲುಬೇನೆ. The toothache (ಅರ್ಬುದ G.). — ಹಲ್ಲುಬ್ಬ. -ಉಬ್ಬ. A man with prominent teeth (My.). — ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ. -ಉಬ್ಬಿ. A woman with prominent teeth (My.). ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ ನಕ್ಕರೂ ಕಾಣ ಬಾರದು, ಅತ್ತರೂ ಕಾಣ ಬಾರದು (Prv.). — ಹಲ್ಲುಮುದ್ದುಗಿಡ. The tree Mimusops elengi Lin. (ಕೇಸರ, ವಕುಲ, ಪವಳದ ಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ, ವಜ್ರದನ್ತಗಿಡ Si. 137). — ಹಲ್ಲುಮುಬುಕ. A man with broken teeth (My.). — ಹಲ್ಲುಸೂಲೆ. The toothache (My.). — ಹಲ್ಲುಹುಬು. An insect that infests the teeth and causes the toothache (My.).

ಹಲ್ಲೆ hallĕ. 1. = ಆಲೆ 4, ಪಾಲೆ 3, ಹಲ್ಲಿ 2, ಹಾಲೆ 3. The lobe of the ear (My.). **2,** the round flat part or blade attached to a handle and used in turning dôsĕs (My.). **3,** a horse- or bullock-shoe (My.).

ಹಲ್ಲೆ hallĕ. 2. (Tu. ಪಲ್ಲೆ). — ಹಲ್ಲೆಕಾಯಿಬಳ್ಳಿ. An immense climbing shrub bearing pods of extraordinary size, Entada monastachya Dec. (or Entada scandens Benth., St. & Pl.; the shrub is called ಕಡಕತ್ತಿಕಾಯಿಯ ಬಳ್ಳಿ in My.).

ಹಲ್ಲೋಲ hallôla. = ಅಲ್ಲೋಲ. — ಹಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. = ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ. (Grj. 2, after 106).

ಹವ hava. 1. = ಹವಾ, q. v. (My.).

ಹವ hava. 2. *An oblation, an offering, a sacrifice,* a burnt-offering. See ಆಹವ 1.

ಹವ hava. 3. *Calling, call; challenging; order, command.* See ಆಹವ 2.

ಹವಣ್ havaṇ. = ಪವಣ್, ಹವಣು. Tbh. of ಪ್ರಮಾಣ. (Bp. 4, 51; 26, 15; 39, 58; 51, 75).

ಹವಣಿ havaṇi. Agreeable, good (?). ಪವಣಿಯಾ ಬೋನಕ್ಕೆ ಹವಣಿಯಾ ತೊಗೆಯಾಗಿ ಕವಣೆಗಲ್ಲಷ್ಟು ಬೆಣ್ಣ್ಯಾಗೆ ಬೆಳವಲದ ಹವಣ ನೋಡು (Sp. in one MS.).

ಹವಣಿಕೆ havaṇikĕ. Due consideration, deliberation; contemplation; thought; desire (B. 3, 27; 4, 181). ಗೆದೆಯುವ ಹವಣಿಕೆ (ದೇವನ G.).

ಹವಣಿಗೆ havaṇigĕ. = ಪವಣಿಗೆ. (Bh. 7, 1, 4).

ಹವಣಿತು havaṇitu. That is well-measured, proper, agreeable, etc. ಹವಣಿತಾಗಿ ಬಾಬಿಸುಹ (ಮಧ್ಯ Nr.).

ಹವಣಿತ್ತು havaṇittu. = ಹವಣಿತು. ನಗೆ ಹವಣಿತ್ತಾದೊಡೆ ವಿಹಸಿತಂ (Nr.).

ಹವಣಿಸು havaṇisu. = ಅವಣಿಸು. To make ready, to prepare (Grj. 4, 74; My.; Sk. ಪ್ರಮಾ); to arrange; to make concise. ಹವಣಿಸಲ್ (ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಸಮಾಹಾರ, ಅನುತ್ಕಟ Mr. 446). 2, to deliberate; to think; to desire (B. 1, 12; 2, 13. 15; 3, 38. 101; Sk. ಪ್ರಮಾ also: to form a correct notion of, to understand; to conjecture). ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹವಣಿಸೋಣ (ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮ); ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಹವಣಿಸುವವನನ್ನು ಜಯಿಸೋಣ (ಹಸ್ತವಾರಣ G.).

ಹವಣು havaṇu. = ಹವಣ್, etc. Measure; proper measure, manner or state, fitness, etc. (Bp. 16, 9; 44, 7. 40; C. Bp. 47, 43; Râm. 3, 2, 22; 6, 30, 13; My.); making ready, preparing (My.). ನಡಿಕೆಗೆ ಹವಣಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ ಪಟ್ಟ ಎತ್ತುಗಳು ಕಟ್ಟ ತಕ್ಕ ಬಣ್ಡಿ (ಗನ್ತ್ರಿ, etc. Si. 275). ಹವಣಬಿದು ಮಾಂಸಮಂ ತುಣ್ಡುಗೆಯ್ದು ಉಪ್ಪೂಡಿದದಬಿಲ್ಲಿ ವಲ್ಲೂರಮೆನಿಸಿಕ್ಕು (Mr. 218). ದಾವಣಿ ಕಟ್ಟುವವನಿಗಾದರೂ ಹವಣು ಬೇಕು (Prv.).

ಹವನ havana. 1. The act of offering an oblation with fire; an oblation (to the gods), a burnt-offering, a sacrifice (ಅಗ್ನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಆಹುತಿ G.; My.). ದವನದ ಹೂ ಅನ್ದಾಕ್ಷಣ ಹವನವಾದೀತೇ? (Prv.).

ಹವನ havana. 2. The act of calling; challenging.

ಹವಸು havasu. = ಹೌಸ, q. v. ಹವಸುಳ್ಳವ (ವಿಲಾಸಿ Čb.).

ಹವಳ havaḷa. = ಪವಳ. Coral (ಪ್ರವಾಲ Nr.; ವಿದ್ರುಮ Nn. 130; ಪ್ರವಾಲ Si. 331; C.). ನೇವಳವಾದರೆ ಹವಳದ್ದು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಹವಳಕ್ರಿಮಿ. The coral polyp (C.; B. 4, 172). — ಹವಳದ ಹುಳು. = ಹವಳಕ್ರಿಮಿ (C.; B. 4, 171). — ಹವಳಪಾಟ್ಲಿ. A coral bracelet (C.). — ಹವಳಬಂಡೆ. A coral rock (C.; B. 4, 171). — ಹವಳಮಲ್ಲಿಗೆ. A small tree with fragrant flowers, Nyctanthes arbor tristis Lin. (Z.; ಮನ್ದಾರ G.). — ಹವಳಸುಗನ್ಧಕ. A kind of brimstone (My.). — ಹವಳಾರತಿ. -ಆರತಿ. A waving-platter ornamented with coral (My.).

ಹವಳು havaḷu. = ಹವಳ. (ಪ್ರವಾಲ G.).

ಹವಾ havâ. = ಹವ 1, ಹವೆ 2. Air, wind; weather; climate (My.; B. 5, 206; Mhr., H.).

ಹವಾಲತೆ havâlatĕ. = ಹವಾಲ್ತೆ. Transfer; the transfer of a debt from the original debtor to one who becomes responsible for it to the creditor (My.; H. ಹವಾಲತ್).

ಹವಾಲದಾರ havâla-dâra. = ಹವಾಲುದಾರ. (B. 5, 106).

ಹವಾಲು havâlu. = ಹವಾಲೆ. Charge, trust, care; responsible custody: charge (to pay on account of) as committed (My.; Mhr., H. ಹವಾಲಾ).

ಹವಾಲುದಾರ havâlu-dâra. A non-commissioned officer in the native army under the subêdâra, corresponding with serjeant (My.; Mhr. ಹವಾಲದಾರ). 2, the chief of a company of armed men, peons, etc. (B. 5, 106; Mhr.). 3, the officer of a district under a subêdâra (Mhr.).

ಹವಾಲೆ havâlĕ. = ಹವಾಲು. (My.).

ಹವಾಲ್ತೆ havâltĕ. = ಹವಾಲತೆ. (My.).

ಹವಾಲ್ದಾರ havâl-dâra. = ಹವಾಲುದಾರ No. 1. (My.). See Prv. s. ಸೂಳೆ.

ಹವಿ havi. Tbh. of ಹವಿಸ್. (Bp. 39, 33). ಬೇಳ್ದ ಹವಿ (ಹುತ, ವಷಟ್ಕೃತ Hlâ.). — ಹವಿ ಕೊಡು. To offer a havi (Bp. 57, 18).

ಹವಿಪ್ರದಾನ havi-pradâna. The act of offering into fire or with fire. See ಬೇಳ್ 1.

ಹವಿರ್ಗೇಹ havis-gêha. *Any house or chamber in which an oblation is offered*, a sacrificial hall.

ಹವಿರ್ಭಾಗ havis-bhâga. A portion or share of the oblation (J. 5, 44. 45; 8, 42).

ಹವಿಷ್ಯ havishya. Anything fit for an oblation; clarified butter; wild rice; rice mixed with ghee; a hymn in praise of oblations. (G.).

ಹವಿಸ್ havis. = ಹವಿ. *Anything offered as an oblation with fire*, clarified butter, grain, milk, sôma, etc. (ಚರು, ಬೇಳ್ವ ತುತ್ತುಗಳು Mr. 260); an oblation or burnt-offering in general.

ಹವಿಸ್ಸು havissu. Tbh. of ಹವಿಸ್. (My.).

ಹವೀಕ havîka. = ಹೈಗ, q. v.

ಹವೀಜ havîja. (B. 4, 177).

ಹವುದಾ havudâ. = ಹೌದಾ, q. v. (My.).

ಹವುದು havudu. = ಅಹುದು, ಹೌದು. It becomes, it is; it is so; yes (My.). ಹವುದೆನ್ದರೆ ಬಯ್ಯುತ್ತಾನೆ, ಅಲ್ಲೆನ್ದರೆ ಹೊಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಹವುರ havura. ಹೌರ. = ಹಗುರ, etc. (My.).

ಹವುರಗೆ havuragĕ. ಹೌರಗೆ. Lightly (My.; Čb. 99).

ಹವುರು havuru. ಹೌರು. = ಹವುರ, etc. (B. 4, 148).

ಹವೆ havĕ. 1. = ಹಬೆ 2. (My.). ಸೆಕೆಯ ಹವೆ (ಬಾಷ್ಪ, ಊಷ್ಮ Si. 439).

ಹವೆ havĕ. 2. = ಹವಾ. (B. 2, 49; 3, 36; 4, 26. 102).

ಹವೇಲಿ havêli. A large house, a villa, especially one of a râja (My.; Br.; Mhr., H. ಹವೇಲೀ).

ಹವ್ಯ havya. Fit to be offered in oblations. 2, *an oblation or offering to the gods*. ದ್ರವ್ಯವಿದ್ದವನಲ್ಲಿ ಹವ್ಯವಾದರೂ ಗವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಡತನ (Prv.).

ಹವ್ಯಕವ್ಯ havya-kavya. Oblations both to the gods and to the spirits of deceased ancestors. (My.).

ಹವ್ಯಪಾಕ havya-pâka. *An oblation* (of rice, barley, etc.) *cooked with butter and milk for presentation to the gods; the vessel in which such an oblation is prepared.*

ಹವ್ಯವಾಹ್ havya-vâh. *Agni, fire.*

ಹವ್ಯವಾಹನ havya-vâhana. Bearing oblations, conveying oblations; *Agni, fire.*

ಹವ್ಯವಾಹನಸಖ havyavâhanasakha. Wind (J. 13, 9).

ಹವ್ಯಾಸ havyâsa. Desire, lust; any longing or itching (My.; Mhr., H.).

ಹವ್ವ havva. = ಹವ್ವನೆ. ಈ ಅಕ್ರಾಳ ವಿಕ್ರಾಳ ರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಡು, ಹವ್ವ ಹಾಯ್ ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು (B. 5, 132). See B. 5, 155.

ಹವ್ವನೆ havvanĕ. = ಪವ್ವನೆ. Suddenly (ಆಕಸ್ಮಿಕ Šmd. 398). ಆ ನಿಮಿಷದಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹವ್ವನೆ ಹಾಯ್ (Bp. 15, 18). ಸರ್ಪನಂ ಕಣ್ಡಾಗ ಹವ್ವನೆ ಹಾಯ್, ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ, ಸತ್ತನು (46, 23). 2, oh! woe to me! (ಭಯಭಾವಿತ Šmd. 398).

ಹಸ hasa. (= ಹದ 1). Niceness, comeliness, charm, beauty; good manner, state or order; tillage; purity; ease (ಮನೋಹರ Ks.; ಅನು, ಲೇಸು, ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಗಟ್ಟಿ, ಎಡ್ಡ, etc., ಮನೋಹರ Kk. 18; ಚೊಕ್ಕಳಿಕೆ, ಚೊಕ್ಕ, ರಯ್ಯ, ಲೇಸು, ಎಡ್ಡ, ಅನು, ಮನೋಹರ Šm. 55). — ಹಸಗೆಡು. -ಕೆಡು. Beauty to be lost (Bp. 39, 64). — ಹಸಂಗೆಡು. -ಂ-ಕೆಡು. Ease to be lost (V. 9, 100). — ಹಸ ಮಾಡು. To put in a proper state; to till; to clean, to purify (My.). ಕಾಳು ಹಸ ಮಾಡು (ಕೇಱು G.).

ಹಸ hasa. 1. Tbh. of ಪಶು. A cow (My.). ಕಱೆಯುವ ಹಸಾ ಕೊಟ್ಟು, ಒದೆಯುವ ಕತ್ತೆ ತನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಸ ಕಱು. A cow and a calf (My.).

ಹಸ hasa. 2. *Laughter*, laughing, a laugh; derision.

ಹಸತ್ hasat. Laughing, smiling. See ಹಸನ್ಮುಖ.

ಹಸನ hasana. = (ಹದನ), ಹಸ q. v., ಹಸನು. (Bp. 22, 47; ಸ್ವಚ್ಛ Čb.; ನಿರ್ಮಲ G.). — ಹಸನ ಮಾಡು. = ಹಸ ಮಾಡು. To clean (B. 3, 83), etc. ಹಿಟ್ಟು ಹಸನ ಮಾಡು (ತೆಣ್ಣು); ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡೋಣ (ಪವ G.).

ಹಸನ hasana. Laughing, laughter, a laugh. See ನಗು; Šmd. 393; Bp. 37, 24.

ಹಸನಿ hasani. *A portable fire-place, a chafing dish.*

ಹಸನು hasanu. = (ಹದನು), ಹಸ q. v., ಹಸನ. Beauty, etc. (ಅನವಸ್ಕರ, ನಿರ್ಮಲ, ಅಮಲ, ಸ್ವಚ್ಛ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ G.; My.; Bp. 28, 12; 40, 24; 46, 57; 61, 80; Bh. 1, 8, 48; Si. 222). ಹಸನಾಗಿದೆ ಬದುಕು (Dp. 4). ಮೊಸರು ಕಡೆಯಲು ಬೆಣ್ಣೆಯೊಸೆದು ತೋಱುವ ತೆಱದಿ ಹಸನುಳ್ಳ ಗುರೂಪದೇಶದಿಂ ಮುಕ್ತಿ ಪಥವಾಗದಿಹುದೆ? (Sp.). ಹಸನಾದ ಹಲ್ಲು (G. 546). ಬಾದಾಮಿ ಜಿಪ್ಪ

ಸುಟ್ಟು, ಕರಿಬೂದಿ ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಅದರಿಂದ ಹಲ್ಲು ಹಸನಾಗಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವವು (B. 3, 20). ವ್ಯಸನವಿದ್ದವ ಹಸನು ಆಗನು.— ಹುಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ಹಸನಾಗಿರ ಬೇಕು.— ಹಬ್ಬಿ ಹಸನಾಗಿರ ಬೇಕು, ಹಾಲು ಉಣಿಯ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಸನು ಮಾಡು. = ಹಸ ಮಾಡು. (My.). ಹಸನು ಮಾಡಿದ್ದು (ನಿಃಶೋಧ್ಯ); ಹಸನು ಮಾಡಿದ ಕಾಯಿ (ಪೂತ G.). ಬೆಕ್ಕು ಅಂಗಾಲಿನ್ದ ಮೈಯ್ಯನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (B. 3, 31). ಒಬ್ಬನು ಒನ್ದು ಸಾರೆ ಹೊಲವನ್ನು ನೇಗಲ ಹೊಡಿದು ಹಸನು ಮಾಡಿ, ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ ಬಳಿಕ (5, 115). ಮನೆಯ ಸಾರಿಸಿ ಹಸನು ಮಾಡಿ (5, 135). ಭಾಣ್ಡಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಒರಸಿ ಹಸನು ಮಾಡಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಳು (5, 283). ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒರಸಿ ಹಸನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ (5, 286).

ಹಸನ್ತಿ hasanti. *A portable fire-place, a chafing dish* (ಹಸನ್ತಿಕೆ, ಬೆಸಳಿಗೆ Mr. 210).

ಹಸನ್ತಿಕೆ hasantikĕ. = ಹಸನ್ತಿ. *A portable fire-place, etc.*

ಹಸನ್ಮುಖ hasat-mukha. A smiling countenance (My.).

ಹಸರ್ hasar. = ಹಸರು. — ಹಸರಾಣಿ. = ಹಸರ್ವಾಣಿ, etc. (My.). — ಹಸರಾಣಿಬಳ್ಳಿ. A creeping or twining weed, Convolvulus arvensis Lin. (Z.). — ಹಸರ್ವಾಣಿ. = ಅಸರಾಣಿ, ಹಸರಾಣಿ, ಹಸರುವಾಣಿ. Articles of trade that come from trees, creepers or vegetables, as leaves, fruit, etc. (My.). — ಹಸರ್ವಾಣಿಕನ್ಯಾಯ. A tax levied on such articles (My.).

ಹಸರ hasara. = ಪಸರ. Tbh. of ಪ್ರಸರ (Śmd. 345 Mdb.).

ಹಸರಿಸು hasarisu. = ಪಸರಿಸು, etc. To spread (v. i.), to extend in all directions (ಹಂಜರಿಸು Kk. 57; Abhâ. 2, 74). ಹಸರಿಸಿದುದು (ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ, ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿ Nr.).

ಹಸರು hasaru. = ಪಸುರ್ 2 q. v., etc. Green colour, etc. (C.). ಕೆಮ್ಪುಗೂಡಿದ ಹಸರು (ಧೂಮಲ, ಧೂಮ್ರ Mr. 443). — ಹಸರುಕಾಯಿ. A green head of plants; an unripe fruit; a bud (ಕ್ಷಾರಕ, ಜಾಲಕ Si. 123). — ಹಸರುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Reddish-brown (ಕಪಿಶ, ಶ್ಯಾವ Mr. 443). — ಹಸುರುನಾಗರಹಾವು. — The venomous snake Trimeresurus carinatus (Bd.). — ಹಸರುನೂಲಿಗ. A kind of green venomous coluber, Coluber gramineus Shaw, or Trimeresurus gramineus Günther (Bd.). — ಹಸರುನೆಲ. Ground covered with young green grass (ಶಾದ್ವಲ, ಹರಿತ Hlâ.). — ಹಸರುಬಣ್ಣ. The colour green (C.; Si. 51). — ಹಸರುಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ. The green pigeon, Columba hurriala B. MSS. (ಹಾರೀತ Nr.). — ಹಸರುಬೆಳವ. The green pigeon (Bd.; Pr.). — ಹಸರುಮುಗ್ಗು. A tender flower-bud, an unblown flower (My.; ಕ್ಷಾರಕ, ಜಾಲಕ Si. 123; ಜಾಲ, ಕ್ಷಾರಕ 456). — ಹಸರುಮಲ್ಲಿಗೆ. A kind of jasmine. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹಸರುಮಲ್ಲಿಗೆ (ಪೀತಮಾಗಧಿ, ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139). — ಹಸರುರತ್ನ. An emerald (ಮರಕತ Čb. 73). — ಹಸರುವಾಣಿ. = ಹಸರ್ವಾಣಿ, etc. (My.). — ಹಸರುಸಾಮನ್ತಿಗೆ. = ಹಸರುಮಲ್ಲಿಗೆ. (ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139). — ಹಸರುಹಾವು. Any snake of a green colour (C.).

ಹಸಲು hasalu. = ಅಸಲ್, ಅಸಲು. (My.). See Prv. s. ಮಲ್ಲಾಟ.

ಹಸಲೆ hasalĕ. = ಪಸಲೆ, q. v. (ಶಾದ, ಶಷ್ಪ Nr.).

ಹಸವು hasavu. = ಹಸಿವು, etc. Hunger (B. 5, 133).

ಹಸವು hasavu. = ಹಸುವು, etc. A cow (My.).

ಹಸಾದ hasâda. = ಪಸಾದ, etc. Tbh. of ಪ್ರಸಾದ. (Bp. 11, 29; 35, 56; 37, 3; 39, 41. 50; Bh. 1, 8, 78; 1, 9, 11; Râm. 4, 2, 12).

ಹಸಿ hasi. 1. = ಪಸಿ 3, etc. Greenness; freshness; moisture (of the ground, etc.); rawness; the state of being not boiled or heated (as milk or ghee); (green, etc.); a substance that is green, fresh, moist, etc. (ದ್ರವದ್ರವ್ಯ Śmd. Dh., Śm. 109; ಉನ್ನ, ಕ್ಲಿನ್ನ Hlâ., Mr. 448, but originally, and probably wrongly, ಹುಸಿ; C.). ಕೆರೆಯ ನೀರು ಕಾಲುವೆಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಒಯಿದು ಹಾಸಿದರೆ ಭೂಮಿಯು ಹಸಿಯಾಗಿ, ಬಿತ್ತಿದ ಪಯಿರ್ರಿಗೆ ಬಹಳ ಉಪಯೋಗವಾಗುವದು (B. 4, 184). ಸೊಸೆಗೆ ಬಿಸಿ ಇಲ್ಲ, ಹನ್ದರಿಗೆ ಹಸಿ ಇಲ್ಲ.— ಬಿಸಿಯಾದ್ದು ಆರಿಸ ಬೇಕು, ಹಸಿಯಾದ್ದು ಕಾಯಿಸ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಸಿಕಟ್ಟಿಗೆ. Green wood (My.). — ಹಸಿಗೋಡೆ. A mud wall that is not yet dry. ಹಸಿಗೋಡೆಗೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಸಿಟ್ಟು. -ಇಟ್ಟು. Raw flour of râgi (My.). — ಹಸಿ ಬಿಸಿ. That is raw and that is boiled. ಹಸಿ ಬಿಸಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸೇ ಪ್ರಧಾನ (Prv.). — ಹಸಿಬೆರಣಿ. Fresh cow-dung (My.). — ಹಸಿಮುಜ್ಜಗೆ. (ತೇಮನ, ನಿಷ್ಠಾನ, ತೇವನ, ಪಳಿದ್ಯ Si. 313). — ಹಸಿಮುಚಿ. A rain that moistens the soil in a small degree, but does not wet it thoroughly (S. Mhr.). — ಹಸಿಮಾಂಸ. Raw flesh (My.). — ಹಸಿಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Raw rice. ರುಚಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಸಿಯಕ್ಕಿ ತಿನ್ದಾನು (Prv.). — ಹಸಿಯಡಿಕೆ. -ಅಡಿಕೆ. Green, unboiled areca-nuts (My.). — ಹಸಿಯ ತುರುಕ. A Turk full of freshness or vicious vigor (My.; Abhâ. 2, 53). — ಹಸಿಯ ದಡಿ. A green stick (Bp. 57, 37). — ಹಸಿಯ ಫಲ. A green unripe fruit (ಶಲಾಟು, ಆಮಫಲ Nr.). — ಹಸಿಯ ಮಾಂಸ. = ಹಸಿಮಾಂಸ. (G. 116). — ಹಸಿಯ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ. A young green chilli pod (My.). — ಹಸಿಯ ರಸ. Immature juice (G. 113). — ಹಸಿಯಲ್ಲ. -ಅಲ್ಲ. Green ginger (ಅರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Mr. 137). — ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಟಿ. Green ginger (ಪಾಲಿ, ಅರ್ದ್ರಕ Nn. 31). — ಹಸಿಯ ಹೊಲೆಯ. An outcaste full of vicious vigor (Bp. 55, 18; 56, 49). — ಹಸಿಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A green young leaf. ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ಉದುರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸಿಯೆಲೆ ನಗಾಡುತ್ತದೆ (Prv.). — ಹಸಿಸುಣ್ಣ. Moistened lime (My.). — ಹಸಿಸೊಣ್ಟಿ. = ಹಸಿಯ ಸುಣ್ಟಿ. (My.; ಅರ್ದ್ರಕ, ಶೃಂಗವೇರ Si. 311). — ಹಸಿಹುರುಕು. Moist herpes (ಪಾಮ G.). ಹಸಿಹುರುಕು ಹತ್ತಿದವ (ಪಾಮನ G.). — ಹಸೀ ಕಾಯಿ. A green unripe fruit (ಶಲಾಟು G.; B. 4, 32). — ಹಸೀ ಬೇರು. A green, fresh root (B. 4, 71).

ಹಸಿ hasi. 2. = ಅಸಿ 5, etc., (ಹಸೆ). — ಹಸಿಕಲ್ಲು. = ಅಸಿಕಲ್ಲು. (My.). ಹಸಿಕಲ್ಲು ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರಿದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಸಿ hasi. 3. = ಪಸಿ 1. To hunger, to crave food (ಕ್ಷುಧೆ Śmd. Dh.; ಕ್ಷುತ್ತು Śm. 109; C.; Bp. 8, 43; 14, 10. 17). P. ps. ಹಸಿದು, ಹಸ್ತು. ಹಸಿದಾತ (ಕ್ಷುದ್ವತ್, ಬುಭುಕ್ಷಿತ, ಪ್ಸಾತ, ಜಘುತ್ಸು, ಕ್ಷುಧಿತ Hlâ.). ಹಸಿದವನು (ಕ್ಷುಧಿತ, etc.); ಹಸಿದಿರಲಾರಿದವನು (ಅದ್ಯೂನ, etc. Nr.). ಹಸಿದ ಕೋಣಿಯ ಮುನ್ದೆ ಕಾಯಿ ಒದಗಿತು.— ಹಸಿದ ಬೆಕ್ಕು ಹತ್ತಿಗೆ ಜಪ್ಪಿಸಿತು.— ಹಸಿದ ಹಾರುವನನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು, ಉಣ್ಡ ತುರುಕನನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು.— ಹಸಿದು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನು, ಉಣ್ಡು ಕಬ್ಬು ತಿನ್ನು.— ಹಸಿದು, ಹಲಸು; ಉಣ್ಡು, ಮಾವು.— ಹಸಿದು ಹೊಟ್ಟೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ಮಸೆದು ಕತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ.— ನಾಯಿ ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹಳಸಿತ್ತು (Prvs.).

ಹಸಿಕೆ hasikĕ. (= ಹಾಸಿಕೆ No. 2). A certain cloth of an ascetic. ತಪಸ್ವಿಯ ಹಸಿಕೆ (ಪರ್ಯಸ್ತಿಕೆ, ಪರಿಕರ, ಪರ್ಯಂಕ Hlâ.).

ಹಸಿಗೆ hasigĕ. = ಪಸುಗೆ, etc. Dividing, etc. (Bh. 1, 8, 79); division or sharing of the produce between the cultivator and landlord (My.). — ಹಸಿಗೆಪಟ್ಟಿ. A list or account of the division of the produce (My.). — ಹಸಿಗೆಮುತ್ಸದ್ದಿ. A clerk who keeps the account of such divisions (My.).

ಹಸಿಗೆ hasigĕ. A toll (as of vegetable, grain) exacted by official personages from the venders (My.; Br. ಪಸಿಕೆ; Mhr. ಫಸಕೀ).

ಹಸಿತ hasita. Laughed, laughing, smiling; expanded, blossomed, blown (ವಿಕಸನ, ಜೃಮ್ಭಿತ, etc. ಅರಳ್ವುದು Mr. 107); laughter, a laugh; smiling, a smile (ಮುಗುಳ್ನಗೆ Mr. 330). See ವಿ-; Bp. 6, 27; 28, 49.

ಹಸಿತಯಶಸ್ hasita-yaśas. Expanded, far-spread glory or fame (Kâvy. V, 18).

ಹಸಿಬೆ hasibĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. (My.; Mhr. ಹಜಬೀ, a long and double money-bag). — ಹಸಿಬೆಚೀಲ. = ಹಸಿಬೆ. (My.).

ಹಸಿರು hasiru. = ಹಸರು, etc. (ಪಾಲಾಶ, ಹರಿತ್, ಶ್ಯಾಮ Mr. 443).

ಹಸಿವಿ hasivi. = ಪಸಿ 2, etc. Hunger (B. 3, 121; 5, 262).

ಹಸಿವು hasivu. = ಹಸವು, ಹಸಿವಿ, etc. Hunger (ಅಶನಾಯೆ, ಬುಭುಕ್ಷೆ, ಪ್ಲೆ, ಜಿಘುತ್ಸೆ, ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುಧೆ Hlâ.; Nr.; Si. 317; Čpr. 3, 35; Bp. 9, 9; 24, 55; 27, 48; Bh. 1, 10, 32; My.; B. 4, 123). ಮಾಱಿರ್ದ ಹಸಿವು (ಕ್ಷುತ್, ಕ್ಷುಧೆ, ಬುಭುಕ್ಷೆ Mr. 235). ಪಶುವಿದ್ದರೆ ಪವಿತ್ರ, ಹಸಿವಿದ್ದರೆ ಊಟ (Prv.). — ಹಸಿವುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To get hungry. ಹಸಿವುಗೊಣ್ಡವನು (ಬುಭುಕ್ಷಿತ, ಕ್ಷುಧಿತ, etc. Si. 358).

ಹಸಿವು hasivu. = ಹಸುವು, etc. A cow. ಹಸಿವಿನ ಹಾಲು etc. (ಗವ್ಯ Si. 315; *only* in Si.).

ಹಸಿವೆ hasivĕ. = ಹಸಿವಿ, etc. (My.; ಅಶನಾಯೆ G.). ಹಸಿವೆಗೆ ಬಾಯ್ಸವಿ ಬೇಡ, ನಿದ್ದೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬೇಡ (Prv.).

ಹಸು hasu. = ಪಸು 2, etc. — ಹಸುಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪಸುಗೂಸು. (My.). — ಹಸುಮಕ್ಕಳ್. -ಳು. Young children (ತರಳ, ಬಾಲಕರ್ Nn. 63; My.).

ಹಸು hasu. = ಪಸು. A cow (My.). ಒಳ್ಳಿಹ ಹಸು (ಗೋಮತಲ್ಲಿಕೆ Hlâ.). ಆಱು ಹಸುವಂ ಷಡ್ಗವ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಬಂಜೆಹಸು (ವಶೆ Si. 460). See ಎಳಗನ್ನಿ-; Bh. 3, 13, 21.

ಹಸುಕು hasuku. A sharp smell (ನಾತ, ಸೊವಡು, ಕೂರಿತ್ತಾದ ಗನ್ಧ Šm. 23), a disagreeable smell of certain leaves or unripe fruits (My.), the smell of raw meat, etc. (*cf.* ಹಡುಕು). ಆವುದೊನ್ದು ಹಸುಕು ನಾಱುವದುಣ್ಟು, ಅದು ವಿಸ್ರ ಆಮಗನ್ಧಿ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಸುಕುನಾತ. = ಹಸುಕು. (My.).

ಹಸುಗೆ hasugĕ. = ಪಸುಗೆ, etc. (Bh. 1, 8, 64; 1, 10, 5).

ಹಸುಬ hasuba. = ಪಸುಬ, etc. (Šmd. 148; My.). — ಹಸುಬನ ಹಕ್ಕಿ. (ಹಾರೀತ, ಹಸರುಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ Si. 177).

ಹಸುಬೆ hasubĕ. = ಪಸುಬೆ, etc. (My.).

ಹಸುಮ್ಬ hasumba. (Šmd. 48; not in Mdb. MS.). = ಹಸುಬ, etc. ಗಿಳಿ ಹಸುಮ್ಬಗಳ ಗಱಿಯನ್ತಪ್ಪ ವರ್ಣ (ಹರಿಣಿ Mr. 444).

ಹಸುಮ್ಬೆ hasumbĕ. (Šmd. 48). = ಹಸುಬೆ, etc.

ಹಸುರು hasuru. ಹಸುರ್. = ಪಸುರ್ 2 q. v., etc. Green colour, etc. (ಪಾಲಾಶ, ಹರಿತ, ಹರಿತ್ Hlâ.; ಹರಿತ Nr.; C.; B. 3, 30). ಹಸುರ ಶಾಕದ ಕಾವು (ಕದಮ್ಬ Šmd. 352 Cm.). ಹಸುರಾದ ಶಾಕವು (ಶಿಗ್ರು); ಹಸುರಾಗಿದ್ದ ಎವೆ (ತೋಕ್ಮ); ಬಾಲತೃಣವಿನ್ದ ಹಸುರಾಗಿರ್ದ ಭೂಮಿ (ಶಾದ್ವಲ Nr.). ಕೆಮ್ಪು ಹಸುರಪ್ಪುದು (ಧೂಮ್ರ, ಧೂಮಲ Hlâ.). (ಕುದುರೆ) ನೆಱಿ ಹಸುರ್ (*i. e.* ಶ್ಯಾಮ, see Mr. s. ಹಸಿರು) ಇರಲ್ ಘುಂಜನಕ್ಕು (Mr. 276). ಹಸುರ ಕಡ್ಲೆ (ಮುದ್ಗ G.). — ಹಸುರಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A green coat or jacket (Bh. 3, 13, 19). — ಹಸುರಱಿ. -ಅಱಿ. Greenness or freshness to disappear (Bp. 18, 30). — ಹಸುರುಗುಪ್ಪಸ. -ಕುಪ್ಪಸ. A green bodice (Râghe. 17, 65). — ಹಸುರುಗೆಮ್ಪು. -ಕೆಮ್ಪು. Reddish-brown (ಕಪಿಶ, ಶ್ಯಾವ Mr. 443). — ಹಸುಗುಬಣ್ಣ. A green colour (My.). — ಹಸುರುಬಳೆ. A wrist-ring of green glass (My.). — ಹಸುರುಭಾಲೆಕಚೇರಿ. The green spearmen's office (My.). — ಹಸುರುಬೆಳಕು = ಪಸುರ್ವೆಳಗು. (G.). — ಹಸುರುಬೆಳೆ. A green crop (G. 323). — ಹಸುರುಶಾಲೆ. A green garment of women. ಬಸಱು ಬನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಹಸುರುಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕೀತೇ? (Prv.). — ಹಸುರುಹಾವು. = ಹಸರುಹಾವು. (My.). — ಹಸುರುಹಿಣ್ಡು. (Women) to express the juice of certain herbs with the hands upon the head of men to decoy or allure them (My.). — ಹಸುರುಹುಲ್ಲು. Green grass. ಹಸುರುಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವವಗೆ ಮೊಸರನ್ನ ಆಗದೇ? — ಮೊಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ತ, ಹಸುರುಹುಲ್ಲು ಹಿಣ್ಡಿದನನ್ತೆ (Prvs.). — ಹಸುರೆಲೆ. -ಎಲೆ. A young green leaf or such leaves (ಪಲ್ಲವಿರ್ G.). — ಹಸುರ್ಗನ್ನೆ. -ಕನ್ನೆ. A moderate-sized tree, Dalbergia lanceolaria (Van Someren).

ಹಸುವು hasuvu. = ಹಸ 1, ಹಸವು, ಹಸಿವು. Tbh. of ಪಶು. A cow (ಅನಡ್ವಿ Mr. 180; My.). ಹಸುವಿನ ಸಗಣಿ (ಗೋಮಯ, etc. Si. 315). ಹಸುವುಗಳು (Si. 460).

ಹಸುಳ hasuḷa. = ಪಸುಳ. A (male) child (Bp. 25, 16; B. 5, 4).

ಹಸುಳೆ hasuḷĕ. = ಪಸುಳೆ. (ಅರ್ಭಕ, ಅರ್ಭ Nr.; Bp. 11, 17; 24, 65; ಹೂಹೆ Bhn. 23). See Šmd. 109.

ಹಸುಳೆತನ hasuḷĕtana. = ಪಸುಳೆತನ. (Bh. 5, 1, 39).

ಹಸೆ hasĕ. = ಪಸೆ 1, (ಹಾಸೆ). A layer: a bed; a beautiful seat (Grj. 7, after 11; 10, after 97; J. 31, 18; 34, 33; My.; *cf.* ಅಸೆ); a spot on the ground decorated with flowers or colours (My.). ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು. — ದಸೆ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸೇ ಮೇಲೆ ರತ್ನ ಬಿತ್ತು. — ನಸೆ ಇದ್ದ ಹಲಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹಸೆ ಯಾಕೆ? — ನೆಸೆ ಕೊಟ್ಟವ ಹಸೆ ಕದ್ದು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದ. — ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಸೇ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಹಸೆಜಗಲಿ. An artificially raised spot to put the ornamented seat upon (My.). — ಹಸೆಮಣೆ. A plank used to form a hasĕ (My.); the ornamented seat itself (My.; ಆಸನ್ದಿ Si. 485).

ಹಸ್ತ hasta. = ಹತ್ತ. *The hand* (ಕರ, ಕೆಯ್ Nn. 19; ಕರ, ಕಯಿ, ಕೆಯ್ಯಿ 131). 2, *an elephant's trunk.* 3, an elephant (ಗಜ, ಆನೆ 131). 4, *a measure of length from the elbow to the tip of the middle finger.* 5, *the fore-arm, cubit.* 6, *the thirteenth lunar asterism* (ಋಕ್ಷಭೇದ, ನಕ್ಷತ್ರಭೇದ 131). 7, *quantity, abundance, mass* (at the end of compounds with words signifying "hair"; see ಕೇಶಹಸ್ತ and ಹಿಮ್ಮುಡಿ). 8, a bamboo (ತ್ವಕ್ಸಾರ, ಬಿದಿರ್ 131). 9, N. of a râkshasa (Abh. P. 13, 12). See Mr. s. ಕೋಪು and ನಾಟಕ. ಹಸ್ತದ ಗುಣ ಸ್ವಸ್ಥವಾದ ಮೇಲೆ ನೋಡ ಬೇಕು. — ಸ್ವಸ್ತವಿದ್ದವನ ಹಸ್ತ ನೋಡ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹಸ್ತಕಡಗ. A bracelet for the wrist (Bp. 61, 27; My.).

ಹಸ್ತಕ hastaka. A mass of hair (ತುಱುಬು Mr. 320). 2, a position of the hands. 3, a mate, an associate, the hand of (B. 4, 81; Mhr.).

ಹಸ್ತಕಂಕಣ hasta-kaṅkaṇa. (Šmd. 386; Kk. 98). A bracelet for the wrist.

ಹಸ್ತಕೌಶಲ hasta-kauśala. Skilfulness of hand, manual dexterity.

ಹಸ್ತಕೌಶಲ್ಯ hasta-kauśalya. = ಹಸ್ತಕೌಶಲ. (My.).

ಹಸ್ತಕ್ರಿಯೆ hasta-kriyĕ. Any manual performance. (R.).

ಹಸ್ತಗತ hasta-gata. Gone into the hands of; come to hand, fallen into one's possession, procured, gained, obtained; fallen into the power, charge or care of. (My.; B. 5, 44; Mhr.).

ಹಸ್ತಗುಣ hasta-guṇa. Luck, quality of affecting, in a good or evil manner, the things touched, the works done, or the persons, business, etc. with whom or which connection is held, as supposed to inhere in every human agent: — the power or principle to which is referred, as the source and spring, the prosperousness or wretchedness, the successfulness or unsuccessfulness which attends and characterizes him through his course of life (Mhr.; My.).

ಹಸ್ತಚಾಪಲ್ಯ hasta-čâpalya. = ಹಸ್ತಕೌಶಲ. (Sk.; R.).

ಹಸ್ತತಲ hasta-tala. The palm of the hand.

ಹಸ್ತತಲಾಮಲಕ hastatala-âmalaka. An Emblic myrobalan fruit on the palm of the hand (Čpr. 3, 68).

ಹಸ್ತತಲಾಮಲಕನ್ಯಾಯ hastatalâmalaka-nyâya. The manner of an âmalaka on the palm of the hand, *i. e.* indisputable (My.).

ಹಸ್ತದೋಷ hasta-dôsha. A slip of the hand, a mistake committed by the hand. (My.).

ಹಸ್ತಪರೀಕ್ಷೆ hasta-parîkshĕ. Examination (of the lines) of the hand (by a chiromancer, My.).

ಹಸ್ತಬಿಮ್ಬ hasta-bimba. *Perfuming or smearing the body with unguents.*

ಹಸ್ತಭೂಷಣ hasta-bhûshaṇa. An ornament of the wrist, a bracelet (ಕಂಕಣ Nn. 45).

ಹಸ್ತಮರ್ದನ hasta-mardana. Crushing or bruising with the hand. See ಕಿಮುಟ್ಟು 1.

ಹಸ್ತಲಾಗ hasta-lâga. A respectful catch or hold of the hand of a râja to lead him (My.).

ಹಸ್ತಲಾಘವ hasta-lâghava. Lightness of hand, manual readiness, dexterity; sleight of hand, legerdemain. (My.).

ಹಸ್ತವರ್ತಿ hasta-varti. Being or remaining in the hand, seized, held, caught hold of. See ಹತೋಟಿ.

ಹಸ್ತವಾರಣ hasta-vâraṇa. Restraining the hand (of another); *warding off a blow.*

ಹಸ್ತವಿಭೂಷಣ hasta-vibhûshaṇa. = ಹಸ್ತಭೂಷಣ. (ಕಂಕಣ, ಮುಂಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುವನ್ಥಾ ಆಭರಣ Nn. 127).

ಹಸ್ತವಿಮರ್ದನ hasta-vimardana. = ಹಸ್ತಮರ್ದನ. See ಕಿಮುಟ್ಟು 2.

ಹಸ್ತಶುದ್ಧಿ hasta-śuddhi. Successful practice, as that of a skilful physician (My.).

ಹಸ್ತಸೂಚನ hasta-sûčana. Indication by signs of the hand. See ಕೆಯ್ಸಿವಾಸು.

ಹಸ್ತಸೂತ್ರ hasta-sûtra. A bracelet worn on the wrist, *a cord used as an amulet worn round the wrist at nuptials,* etc. (ಮುಂಗೆಯ್ಯಲಿಹ ಸರ್ವಭೂಷಣಂ Mr. 340).

ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ hasta-akshara. One's own sign manual, autograph signature, handwriting (ಕೆಯ್ಬರಹ G.; My.).

ಹಸ್ತಾನ್ತರ hasta-antara. That is in hand or charge: a treasury (My.).

ಹಸ್ತಾನ್ತ್ರ hasta-antra. = ಹಸ್ತಾನ್ತರ. ಹಸ್ತಾನ್ತ್ರ ಬಾಕಿಯಾದರೆ ಪುಸ್ತಕ ಏನು ಮಾಡೀತು? (Prv.).

ಹಸ್ತಾನ್ವೇಷಣ hasta-anvêshaṇa. Seeking for or searching with the hand or hands. See ತಡವು 3, ಸಿದುಗು.

ಹಸ್ತಾಭರಣ hasta-âbharaṇa. Adorned with the nakshatra called hasta (J. 31, 10). 2, an ornament for the wrist, a bracelet (31, 10).

ಹಸ್ತಾಹಸ್ತಿ hastâ-hasti. Hand to hand (Sk.). See ಹತ್ತಾಹತ್ತಿ.

ಹಸ್ತಿ hasti. Having hands, having a trunk; *an elephant* (ಆನೆ Nn. 144). 2, N. of a king, the founder of Hastinâpura.

ಹಸ್ತಿತ hastita. Thrown. See ಅಪ-.

ಹಸ್ತಿದನ್ತ hasti-danta. The tusk of an elephant; ivory (My.; B. 4, 24).

ಹಸ್ತಿನಖ hasti-nakha. *A raised mound of earth or masonry protecting the access to the gate of a city or fort* (furnished with an inner staircase, etc., ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಕಟ್ಟು Hlâ.). See Nr. s. ಮಣ್ಣು.

ಹಸ್ತಿನಾಪುರ hastinâ-pura. N. of a city founded by king Hasti (Hastin), the capital of the kings of the lunar race (about fifty-seven miles north-east of Delhi on the banks of a channel of the Ganges). (J. 2, 2. 4; 13, 7).

ಹಸ್ತಿನಾವತಿ hastinâ-vati. = ಹಸ್ತಿನಾಪುರ. (J. 2, 11. 13; 4 sum.; 24, 81).

ಹಸ್ತಿನಿ hastini. *A female elephant.* 2, a woman of a particular class (having thick lips, thick hips, etc., Grj. 7, after 11).

ಹಸ್ತಿಪಕ hasti-paka. An elephant-driver or rider; *an elephant-keeper.*

ಹಸ್ತು hastu. P. p. of ಹಸಿ 3. (My.). ಹಸ್ತಿರುವವನು (ಕ್ಷುಧಿತ, etc. Si. 358). ಮೂತು ಕೊಣ್ಡು ಹೋದವ ಉಣ್ಡು ಬನ್ದ, ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದವ ಹಸ್ತು ಬನ್ದ (Prv.).

ಹಸ್ತೋದಕ hasta-udaka. Hand-water, *i. e.* the water which at meals is poured upon the left hand that had been on the leaf-plate whilst the right was conveying some morsels of food to the mouth (My.).

ಹಸ್ತೋನ್ಮುಕ್ತಿ hasta-unmukti. Loosening from or with the hand. See ಪಿಳಿಲ್.

ಹಸ್ತ್ಯ hastya. Belonging to the hand, done with the hand, manual; given with the hand. (R.).

ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹ hasti-ârôha. *An elephant-rider, an elephant-driver.*

ಹಸ್ರು hasru. = ಹಸರು, etc. (My.). — ಹಸ್ರುಗಣೆ. N. of a plant (ಲಲಿತ Mr. 121).

ಹಹಹ ha-ha-ha. (= ಅಹಹ). Ha, ha, ha! (My.; Mhr.).

ಹಳ haḷa. (*Cf.* ಪಳಕನೆ). — ಹಳ ಹಳ. rep. Unsteady shine or motion (Bp. 5, 33). — ಹಳ ಹಳಿಕೆ. = ಹಳ ಹಳ. (Bh. 8, 23, 5; 8, 24, 53).

ಹಳಚಿಕೆ haḷačikĕ. Flash, glitter, shine (ತೊಳಗು, ಬೆಳಗು, Čt. I, 23).

ಹಳಚು haḷaču. = ಪಳಚು, etc. To strike against, etc (Bp. 51, 70; 61, 27; Bh. 4, 2, 56; 6. 3, 1; 8, 21 sum.; 8, 23, 10; 10, 7, 2; Râm. 3, 6, 14; 5, 9, 5; 6, 10, 9; see ಹಲು ಹಲು-).

ಹಳದಿ haḷadi. = ಅಳದಿ, ಪಳದಿ. The colour of turmeric, yellow, greenish yellow (ಅವದಾತ, ಪೀತ Si. 427; ಶ್ಯಾಮ, ಹರಿತ್ 443; C.; B. 1, 5). See ಅಮ್ಬೆ-. — ಹಳದಿಪಾವಟೆಮರ. A small cultivated tree, yielding a red dye, the Indian

mulberry tree, Morinda citrifolia Lin. (St. & Pl.). — ಹಳದಿಬಣ್ಣದ ಹಾವು. The venomous snake Trimeresurus erythrurus (Bd.). — ಹಳದಿಯೆವೆ. -ಎವೆ. (ತೋಕ್ಮ, ಹರಿತಯವ Si. 304). — ಹಳದಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour yellow (Bp. 12, 17). — ಹಳದೀ ಗಿಡ. The long-rooted turmeric, Curcuma longa Lin. (St. & Pl.). — ಹಳದೀ ಗೋರಟೆ. (ಕುರಣ್ಟಕ, ವಜ್ರದನ್ತಿ, ಸಹಚರಿ G.). — ಹಳದೀ ಚನ್ದಣ. (ಹರಿಚನ್ದನ Si. 228). — ಹಳದೀ ಚನ್ದನ. (ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ G.). — ಹಳದೀ ನೀರುಳ್ಳಿ. (ಲತಾರ್ಕ, ದುದ್ರುಮ, ಹರಿತಪಲಾಣ್ಡು Si. 159). — ಹಳದೀ ಬಣ್ಣ. The colour of turmeric (B. 3, 52; 4, 209; 5, 252; ಹರಿದ್ರಾಭ G.). ಹಳದೀ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳದು (ಹರಿಣಿ, ಹರಿತ Si. 419). — ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿ. (ಪೀತಮಾಗಧಿ, ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ Si. 139). — ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿಗೆ. = ಹಳದೀ ಸಾಮನ್ತಿ. (My.).

ಹಳದು haḷadu. = ಹಳದಿ. (ಅವದಾತ G.; B. 3, 99; Mhr. ಹಳದ).

ಹಳವಣ್ಡ halavanda. Inquietude; painful restlessness; great perturbation (S. Mhr.; Mhr. ಹಳಹಳ, ಹಳಹಾಳ).

ಹಳವಳಿಸು halavaḷisu. To become unquiet and anxious, to become painfully restless, to be greatly perturbed (Râm. 6, 47, 38; J. 13, 59; 21, 4; 23, 27; Mhr. ಹಳಹಳಣೇಂ).

ಹಳಸು haḷasu. = ಹಲಸು. (ಪನಸ, ಕಣ್ಟಕಿಫಲ Nr.).

ಹಳಹಳಿ haḷahaḷi. = ಹಳವಣ್ಡ. (ಉಮ್ಮಳ, ಚಿನ್ತೆ G.).

ಹಳಹಳಿಸು haḷahaḷisu. = ಹಳವಳಿಸು. (Bh. 3, 9, 25).

ಹಳಿ haḷi. (= ಹಳುಕು). A bit, a piece, a lump, as of sugar-candy or camphor (My.; *cf.* ಹಣಿ 3).

ಹಳಿಗ haḷiga. (ಹೞಿಗ?). (The cripple, *cf.* ಹೞಿವ? or the derided one, *cf.* ಹೞಿ 1?). The three-legged attendant of Šiva (ಭೃಂಗಿ Čt. I, 68).

ಹಳಿದಿಸು haḷidisu. = ಪಳಯಿಸು, etc. To lament.

ಹಳಿದಿಸುವ haḷidisuva. Lamentation (ವಿಲಾಪ, ಪರಿದೇವನ Nr.).

ಹಳುಕು haḷuku. (= ಹಳಿ). A bit, a piece, a lump (My.; Tě. ಪಲುಕು). See ತನಿ-; Râm. 6, 53, 88; Bh. 8, 24, 24. — ಹಳುಕುವೆರಸು. -ಬೆರಸು. A bit, etc. to be mixed with (Bh. 21, 5).

ಹಳುಂಗು haḷuṅgu. = ಹಣಿಕು, etc. To look slily or cautiously, etc. (Grj. 1, after 131).

ಹಳುವರ haḷuvara. Tenderness, delicateness, leanness (Râm. 6, 51, 64; Mhr. ಹಳವಟ, ಹಳವಾರ).

ಹಳುವಾಯಿ haḷuvâyi. A mode in saṅgîta (M. 19, 15; V. 11, 9).

ಹಳ್ಳ haḷḷa. = ಪಳ್ಳ. Depth; etc. (C.; Bp. 44, 5; Râghč. 17, 56; Si. 83. 91. 112. 115). ಒನ್ದು ನಾಯಿ ಮಾಂಸದ ಕರಣೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಳ್ಳಾ ದಾಟುವಾಗ (B. 2, 4). ಕುಱಿಗಳಿಗೆ ಹಳ್ಳದ ನೀರು ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು (5, 45). ಗಿರಿಯ ತುದಿಯಿನ್ದ ಒಸರಿ ಹರಿ ತಪ್ಪ ಹಳ್ಳ (ನಿರ್ಝರ Mr. 97). ಒಱತು ಹರಿವ ಹಳ್ಳ (ಸ್ರೋತಸ್ Nr.). ಸೋರುವ ಮನೇಲಿ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳದ ಕೂಡೆ ಹಳ್ಳ.— ಹನಿ ಕೂಡಿದರೆ ಹಳ್ಳ, ತೆನೆ ಕೂಡಿದರೆ ಬತ್ತ (Prvs.). — ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ. dupl. (My.). — ಹಳ್ಳ ಪಳ್ಳ. dupl. (My.).

ಹಳ್ಳಿ haḷḷi. = ಪಳ್ಳಿ 1. A settlement, etc. (Râm. 3, 2, 16; Bh. 1, 8, 93; C.). ಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿ (ಅಭೀರಪಲ್ಲಿ, ಘೋಷ); ಬೇಡರ ಹಳ್ಳಿ (ಪಕ್ಕಣ, ಶಬರಾಲಯ Nr.). ಹಟ್ಟಿಕಾಱರಿಹ ಹಳ್ಳಿ (ಘೋಷ Mr. 187). ಹಳ್ಳೀ ಗವುಡನಿಗೆ ಹುಳ್ಳೀ ಕಜ್ಜಾಯ.— ಹಳ್ಳಿ ಹಾಱಾದರೇನು? ಡಿಳ್ಳಿ ಪುಸ್ಸಾದರೇನು?— ಹಳ್ಳೀ ಕುಱುಬರಿಗೆ ಗಾಜೇ ಮಾಣಿಕ್ಯ.— ಹಳ್ಳೀ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿಯೇ ದೀಪ.— ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯವಗೆ ಆಗದೇ?— ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಸೆಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗ (Prvs.). — ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವ. -ಅವ. A rustic (My.). — ಹಳ್ಳಿಗಾಡು. -ಕಾಡು. A hamlet surrounded by a forest, a hamlet without civilization (My.; Si. 113). — ಹಳ್ಳಿ ಪಳ್ಳಿ. dupl. (My.). — ಹಳ್ಳಿಸರಡು. N. of a plant (ಜೋರಖಣ್ಡಿಕ Mr. 142).

ಹಳ್ಳಿಕಾತಿ haḷḷi-kâti. A female villager (Bh. 2, 2, 78).

ಹಳ್ಳಿಕಾಱ haḷḷi-kâṟa. A male villager (Râm. 3, 6, 8).

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 1. = ಹರಳು, etc. (My.). — ಹಳ್ಳುಗುಣಿಮಣಿ. = ಹರಳುಗುಣಿಮಣಿ. (My.).

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 2. = ಅಳ್ಳು 3, etc. — ಹಳ್ಳಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ಅಳ್ಳಯ್ಯ. (Bp. 61, 1. 6). See ಎಱಿಹೂಟ-.

ಹೞ hala. 1. = ಪೞ 2, etc. Oldness: old, etc. — ಹೞಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. = ಪೞಗನ್ನಡ. (My.).

ಹೞ hala. 2. (ಹಳ). = ಪೞು 2. Weeds, useless shrubs (My.).

ಹೞಕು halaku. Decay; that is decayed or rotten, etc. (ಜೊಬ್ಬೆ Šmd. II).

ಹೞಚು halaču. = ಹೞಸು. (S. Mhr.).

ಹೞತು halatu. = ಹೞದು. (My.). ಹೊಸತು ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಹೞತು ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ (Prv.).

ಹೞದು haladu. = ಪೞದು, etc., ಹೞತು. That is old, etc. (ಜೀರ್ಣ, ಜರತ್, ಪುರಾಣ, ಪ್ರತ್ನ, ಪ್ರತನ, ಪುರಾತನ Hlâ.; ಅನವ್ಯ, etc. Mr. 435; ಪುರಾಣ, ಜರಠ Nn. 138; Bp. 32, 22; My.). ಹೞದಾದುದು (ಘನ, ಜರಠ Nn. 15; ಜರಠ, ಪುರಾಣ 146). ಹೞದಾದನ್ತಾದ್ದು (ಜೀರ್ಣ, etc. Dhw.). ಹೞದಿನಲ್ಲಿ (Nn. 15). ಹೞದು ಮಾಱಿ ಹೊಸದಿಲ್ಲ, ಬಿಳಿದು ಮಾಱಿ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹೞಬ halaba. An old man; an old inhabitant; an old servant; one of the ancients, an ancestor (My.; B. 4, 157. 217).

ಹೞಮೆ halamě. = ಪೞಮೆ (see additions). Antiquity, old times: an old traditional saying, a tradition (Râm. 6, 45, 39).

ಹೞಯಿಗೆ halayigĕ. = ಪೞಯಿಗೆ, etc. (ವೈಜಯನ್ತಿ, ಪತಾಕೆ, ಕೇತು, ಕೇತನ, ಧ್ವಜ Hlâ.). ಹೞವಿಗೆಯ ತಲೆಮೊಗದ ಕೆಳಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕುಂಚ (ಉಚ್ಚೂಡ, ಅವಚೂಲ Hlâ.).

ಹೞವಿಗೆ halavigĕ. = ಹೞಯಿಗೆ, etc. (ಪತಾಕ, ಕೇತು, ಕೇತನ, etc. Mr. 287; ಟೆಕ್ಕೆ Čt. I, 53; Grj. 4, after 120; Bp. 56, 13. 17; 58, 49). — ಹೞವಿಗೆಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A flag-staff (Bh. 6, 5, 13).

ಹೞವು halavu. = ಹೞುವು, etc. (ಮಹಾರಣ್ಯ G.).

ಹೞಸು halasu. = ಪೞಸು, ಹೞಚು. To spoil (v. i.), to become foul or old (My.). ಹೞಸಿ ಹೋದದು (ಯಾತಯಾಮ, ಜೀರ್ಣ Si. 443). ನಾಯಿ ಹಸಿದಿತ್ತು, ಹಿಟ್ಟು ಹೞಸಿತ್ತು (Prv.). — ಹೞಸಲು. Spoiling: that which is spoiled (My., in ಹೞಸಲನ್ನ, ಹೞಸಲುಹಿಟ್ಟು).

ಹೞಿ hali. 1. = ಪೞಿ 1. To revile, etc. (C.; Bp. 59, 54; B. 1, 4; 2, 14; 3, 19; 4, 181). ಹೞಿವ ನುಡಿ (ದುರ್ವಿಗಾನ, ದ್ವಿತಯವಾಕ್ Mr. 86).

ಹೞಿ hali. 2. = ಪೞಿ 2, etc. Blame, rebuke, calumny, etc. (My.). — ಹೞಿ ಪೞಿ. dupl. (Abh. P. 16, 56).

ಹೞಿವು halivu. = ಹೞಿ 2, etc. (ಗರ್ಹೆ Nr.; Râm. 6, 53, 6.

108). ನೀಚವಮು ದುಷ್ಟಮು ಗರ್ಹ್ಯ ಎಮ್ಬಿವು ಹಳಿವಿನೊಳ್ ಅಪ್ಪವು (Nr.).

ಹಳಿಸು halisu. To cause to reprehend or chide, etc.; to cause one's self to be blamed or chidden, etc. (C., with ಕೊಳ್ಳು). ಹಳಿಸಿ ಕೊಮ್ಬುವನು (ಗರ್ಹ್ಯಾಧೀನ, ವಕ್ತವ್ಯ); ಹಳಿಸಿ ಕೊಮ್ಬ ನುಡಿಯ ನುಡಿವಂ (ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ, ಕದ್ವದ Nr.).

ಹಳುವ haluva. = ಪಳುವ, etc., ಹಳುವು. (J. 19, 7; 21, 4; Râm. 3, 2, 16; Bh. 1, 8, 93). ನೆಟಿಲು ಸೇರ ಬೇಕೆನ್ದು, ಹಳುವಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಳುವು haluvu. = ಪಳು 1, etc., ಹಳವು, ಹಳುವ. A forest, a jungle (Bh. 1, 3, 21; 3, 5, 16; B. 2, 23; 3, 63; 4, 205).

ಹಳೆ halĕ. = ಪಳೆ, etc., ಹಳ 1. Oldness: old, etc. — ಹಳೆಗಂಚುಗನ್ನಡಿ. -ಕಂಚು-ಕನ್ನಡಿ. An old bell-metal mirror (Čpr. 9, 5). — ಹಳೆಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. = ಹಳಗನ್ನಡ. — ಹಳೆಗನ್ನಡ ಲಿಪಿ. The old Kannada character (Bp. 5, 53). — ಹಳೆಗರ್ಣಾಟಕ. -ಕರ್ಣಾಟಕ. A low class of Karnâṭaka Brâhmaṇas (My.). — ಹಳೆಚಿನ್ದಿ. An old rag (My.). — ಹಳೆತರ. Old manner, etc. (ಜೀರ್ಣ G.). — ಹಳೆದಾರಿ. An old road (My.). — ಹಳೆನೀರು. Water not fresh, stale water (My.). — ಹಳೆಪೇಟೆ. N. (My.). — ಹಳೆಬಟ್ಟೆ. An old garment (My.). See Prv. s. ಹಾವು. — ಹಳೆಮಗ. A house-slave (My.). — ಹಳೆಮಾತು. An old, former word (My.). — ಹಳೆಯ. -ಅ 3. ಹಳಬ, q. v. (Bp. 59, 29). — ಹಳೆಯ ತುಱುಹಟ್ಟಿ. (ಗೋಷ್ಠೀನ Nr.). — ಹಳೆಯದು. -ಅದು. That is old, etc. (ಚಿರ, ಪೌರಾಣ Nn. 165). — ಹಳೆಯ ನೆಲ್ಲು. = ಪಳನೆಲ್, q. v. — ಹಳೆಯ ಸಾಲ. A debt contracted by one's deceased father (My.; Bp. 26, 61). — ಹಳೆಯ ಸೀರೆ. (ಪಟಚ್ಚರ Hlâ.; ಪಟಚ್ಚರ, ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ Nr.). ಮಾಸಿದ ಹಳೆಯ ಸೀರೆ (ನಕ್ತಕ, ಕರ್ಪಟ Nr.). — ಹಳೆಯೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. An old bullock. ಹಳೆಯೆತ್ತು ಹೊಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿ ನೋಡು (Prv.). — ಹಳೆವಾತು. -ಮಾತು. = ಪಳೆವಾತು. A tradition, a legend (ಅನಾದಿವಾರ್ತೆ, ಐತಿಹ್ಯ Hlâ.). — ಹಳೆವಾರ್ತೆ. = ಹಳೆವಾತು. (Bp. 32, 22). — ಹಳೆ (*i. e.* ಹಳೆಯ) ಗಣ್ಡ. The old husband. ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹಳೇ ಗಣ್ಡನೇ? (Prv.). — ಹಳೇದು. = ಹಳೆಯದು. (C.; ಪುರಾಣ, etc. Si. 374; B. 4, 187). — ಹಳೇ ನಾಣ್ಯ. An ancient coin (B. 5, 212). — ಹಳೇ ಬಟ್ಟೆ. = ಹಳೆಬಟ್ಟೆ. (ಪಟಚ್ಚರ Si. 223). — ಹಳೇ ರೊಟ್ಟಿ. Bread not fresh, stale bread (B. 3, 111).

ಹಳೆದು halĕdu, (ಹಳದು, etc.). That is old, etc. (C.; B. 3, 79. 111). ಹಳೆದಹುದು (ಪುರಾಣ, ಪ್ರತನ, ಪ್ರತ್ನ, ಪುರಾತನ, ಚಿರನ್ತನ Nr.).

ಹಳ್ಗಿ halgi. = ಪಳ್ಗಿ. The putting of full-grown fruits (cocoa-nuts and pods) into smoke for preservation (ದೂವೆಯೊಳ್ ತಱಲಂ ಪೂಡ್ದಿ ಕ್ರಿಯೆ Šmd. I, o. r. ಪೂಟ್ಟಿ-).

ಹಾ hâ. *An interjection expressing grief* (ದುಃಖ Nn. 140), *pain, weariness*, disgust (ಹೇಯ, ಜುಗುಪ್ಸೆ 140), command (ಸಮ್ಬೋಧೆ, ಹೇಱುವುದು 140), remembrance (ಸ್ಮರಣೆ, ನೆನವುದು 104), laughter (ನಗೆ, ನಗುವುದು 104), stopping (ಹೋ ಎಮ್ಬುದು, ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು 104), joy or surprise, and anger or reproach. See Grj. 8, 67; Bp. 11, 3; 14, 31; 28, 12; 36, 6; 45, 7; 46, 22; J. 13, 50. 53. 60. — ಹಾ ಹಾ. rep. (Grj. 8, 67; Bp. 45, 7). See ಹಾಹಾ separately. — ಹಾಹಾರವ. The sound of ಹಾ ಹಾ (Čpr. 5, 17; Bp. 46, 34).

ಹಾಂ hâm. = ಹಾಂವು, etc. (Bh. 8, 23, 40; C.).

ಹಾಂ hâm. Ah! yes! (B. 5, 144. 149. 150; Mhr.).

ಹಾಂವು hâmvu. = ಹಾಂ, ಹಾವು. A snake (ಕುಮ್ಭೀನಸ, ವಿಷಧರ, ಸರೀಸೃಪ Čb.; C.).

ಹಾಂಸೆ hâmsĕ. = ಪಾವಸೆ, etc., ಹಂಸೆ. (My.).

ಹಾಕಸು hâkasu. = ಹಾಕಿಸು. (C.). ಬೇಡಿ ಹಾಕಸಿ ಕೊಣ್ಡನ್ಥವನು (ಶೃಂಖಲಿತ Dhw.).

ಹಾಕಿಸು hâkisu. = ಹಾಯ್ಕಿಸು. To cause to put, to have put (as big stones, etc. Bp. 16, 10; as a cloth, B. 5, 39), to have put or poured (as milk, B. 2, 13), to cause to put or establish (as a school, B. 5, 188. 302), to lay out, to plan, to plant (as a garden, Si. 118), etc. ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (ಅವಕೃಷ್ಟ); ಹೊಱಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ನಿಷ್ಕ್ರಾಮಿತ G.). See ಅಚ್ಚು-.

ಹಾಕು hâku. = ಆಕು 1, ಹಾಯಿಕು, ಹಾಯ್ಕು. To put (as fishes into a basket, Si. 86; as the hand into the pocket, B. 3, 62; as money into a box, 4, 52; as medicine into a bottle, 4, 226); to put on (as clothes, B. 3, 32; as a turban, 3, 80; as ornaments, 5, 76); to put or establish (as a school, B. 5, 270; as a shop, 5, 273); to lay out, to plan, to plant (as a garden, Si. 118); to sow (ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಱವೆಯಾದರೂ ಹಾಕ ಬಾರದು Prv.); to give (as bread to a cow, B. 2, 19; as rice, ನೂಕುವವನು ಹಾಕನು, ಬೋಕಿಯವನು ಕೊಡನು Prv.); to put or pour (as milk, Si. 241; as water, B. 5, 201); to cast or throw (as a mirror, B. 3, 82; as stones, etc., C.); to bring forth (as beasts bring forth young, C.); ಕನ್ದ ಹಾಕಿದ ಆಕಳು ವೇಹತ್ ಎನಿಸುಗು Nr.; ಅವತೋಕೆ ಎಮ್ಬುವದು ಕನ್ದು ಹಾಕಿದ ಹಸುವು Si. 321); to place or write (as numbers on the dial-plate of a clock, B. 3, 87); to apply (as the hand to a work, B. 5, 206; as the mind, ದ್ರವ್ಯ ಗಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಎನ್ದಿಗೂ ಮನಸು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, 5, 206); to appropriate, to devote (as wealth, B. 5, 204); to put (as to school, B. 5, 269; as to learn any science, 5, 82. 214); to employ, to perform (as magical art, môha, G. 572; as spying, hŏnču, B. 3, 21). ಕೂಸಿಗೆ ಹಾಲು ಹಾಕುವ ಸಿಮ್ಪೆ (ಒಳಲೆ); ಮೆಯ್ಯೊಳಗೆ ಕವಚವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ವ್ಯೂಢಕಂಕಟ); ಕವಚವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡವನು (ಸನ್ನದ್ಧ G.). ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ತೆಗಿಯುವದಕ್ಕೆ ಗವುಡನ ಕೋಳವೇ? — ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುಣ, ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದರೆ ಬುಡಕ್ಕೆ ಗುಣ. — ಬರ ಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಿ ಮರಿ ಹಾಕೀತೇ? — ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಡಕೆ ತುಮ್ಬುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ (Prvs.). Remark: ಹಾಕು is frequently used in a pleonastic manner, *e. g.* ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಒನ್ದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ, ಓಡಿ ಹೋದನು (B. 2, 53). ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಚಾವಡಿಗೆ ಒಯ್ದು, ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದರು (3, 23). ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಲೋಹದ ಸರಪಣಿ (ಶೃಂಖಲ, etc. Si. 271); ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಗೂಟ (ಶಿವಕ); ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಕೊರಳ ಕುಣಿಕೆಹಗ್ಗ (323); ಅಟ್ಟಿಸಿ ಹಾಕುವದು (ಪವಮಾಪಣ, ಮಾರಣ, etc. 297).

ಹಾಕುವಿಕೆ hâkuvikĕ. Putting, throwing, etc. (ಕ್ಷಿಪೆ, ಕ್ಷೇಪಣ Si. 390). ಈಚೆಗೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವಿಕೆ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಱೆದು ಹಾಕುವಿಕೆ (ನಿರ್ಹಾರ, ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣ 393); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಿಕೆ (ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ 400); ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕುವಿಕೆ (ಪ್ರಸವ 458).

ಹಾಗ hâga. = ಪಾಗ, ಹಾಗು. One anĕ two kâsus (C.); one-fourth. ಕಡದು ಹಾಗ ಪಾಲು ನೀರು ಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆ (ತಕ್ರ, ಪಾದಾಮ್ಬು Si. 316). ಹಾಗದ ಕೋತಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ತು.— ಹಾಗೆದ ಕೋಟಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಮೇವು ತಿನ್ತು.— ಹಾಗದ ಗೋಡಿ ಮುಪ್ಪಾಗದ ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ತು.— ಅಡು ಹಾಗ, ಕೂಲಿ ಮುಪ್ಪಾಗ.— ಊಟ ಹಾಗ, ಪಲಹಾರ ಮುಪ್ಪಾಗ.— ಭಾಗಾಕಾರಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾಗದ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯದೇ?— ಸಾವಿರ ತೂಕ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಹಾಗ ತೂಕ ಮುಚ್ಚು.— ಸೂಜಿ ಚಿನ್ನವಾದರೆ ಹಾಗದ ಕಾಸು (Prvs.). See ನೆಲ-; Bp. 28, 5; 29, 15. 28; Prv. s. ಹಾಗಲವಾಡಿ.

ಹಾಗಲ್ hâgal. ಹಾಗಲು. = ಪಾಗಲ. A winding plant with bitter fruit, Momordica charantia Lin. (ಕರ್ಕೋಟಕಿ, ಪೀತಪುಷ್ಪ Mr. 146; ಕಾರವೇಲ್ಲ, ಕಟಲ್ಲಕ, ಸುಷವಿ Nr.; T. ಪಾಗಲ್, M. ಪಾವಲ್). See ಮಡುವಾಗಲ್.

ಹಾಗಲ hâgala. = ಹಾಗಲ್. (My.; Si. 160). — ಹಾಗಲಕಾಯಿ. The Momordica fruit (C.; ಕಟಲ್ಲಕ, ಸುಷವಿ G.). — ಹಾಗಲಗಿಡ. = ಹಾಗಲ. (ಕಾರವೇಲ್ಲ, etc. Si. 160; My.). — ಹಾಗಲಬಳ್ಳಿ. = ಹಾಗಲ. (C.). — ಹಾಗಲವಾಡಿ. -ಪಾಡಿ. N. of a place. ಹಾಗಲವಾಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಗೀದರೆ ಹಾಗಕ್ಕೊನ್ದೆಮ್ಮೆ ತನ್ದರೆ ಗಿನ್ದರೆ ನಿಮ್ಮವರಿಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೇಯಾ?— ಹಾಗಲವಾಡಿಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಹಾಗಲಹಣ್ಣು. A ripe Momordica fruit (C.; B. 2, 38).

ಹಾಗು hâgu. = ಹಾಗ, etc. — ಹಾಗೂ ವೀಸ. A hâga and a vîsa, *i. e.* 1 anĕ 5¼ kâsus (My.). ಬೇಗ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಹಾಗೂ ವೀಸ.— ಮುಗ್ಗಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೂ ವೀಸ ಗುಣಿಸು! ಅನ್ದ.— ಬೀಗನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂ ವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹಾಗೆ hâgĕ. = ಅಹಗೆ, etc., ಹಾಂಗೆ. In that manner or way, thus, so; like; as; as if; likewise; so that; without cause, for nothing (ವೋಲ್ Śmd. 19 Cm.; ವತ್, ವಾ, ಯಥಾ, ತಥಾ, ಇವ, ಏವಂ Si. 473). ಆಕಳ ಕೊಳಗು ಕುದುರೆಯ ಕೊಳಗಿನ ಹಾಗಲ್ಲ, ಸೀಳಿರುತ್ತವೆ (B. 1, 21). ಕಣಿಕೆ ನನ್ನ ಕೈಗ್ಗೆ ನಿಲುಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ (2, 19). ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ತುಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (3, 13). ಅವರ ದನಗಳಿಗೆ ಒನ್ದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೇವು ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗಾಯಿತು (4, 218). ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಾವಳಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿನ್ದ (5, 127). ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Bp. 14, 25). ಆ ಎಮುಲಸುಜ್ಞಾನಿ ಕೇಳದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾ (22, 53). ಕೊಟಿತೆಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರಯಿಸಿ ವಾಕ್ಯಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ತನ್ದು ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಪದ (ಅಧ್ಯಾಹಾರ, etc. Si. 48). ಬಳ್ಳಿಗಳಿನ್ದ ಹೊಚ್ಚಲ್ ಪಟ್ಟು ಮನೆಯ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಬೇಲಿ (ನಿಕುಂಜ, ಕುಂಜ 117). ತುಟುಬು ಮುನ್ತಾದ ಕೇಶಪಾಶದ ನಡಿವೆ ಈಚೆಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮುಡು ಕೊಣ್ಡಿರುವ ಹುವ್ವಿನ ಸರ (ಗರ್ಭಕ 229). ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಬನ್ದ ಕುದುರೆ (ಉಪಾವೃತ್ತ, etc. 274). ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವವನು (ವಚನೇಸ್ಥಿತ, ಆಶ್ರವ 359). ಮನಸ್ಸು ಬನ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಬಿಚ್ಚಲಾಗಿ ಇರುವದು (ಯದೃಚ್ಛೆ, etc. 386). ಹಾಲಾಗಿದ್ದದು ಉಪಾಧಿಯಿನ್ದ ಮಸರಾದ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಾಗಿದ್ದದು ಮಡಿಕೆಯಾದ ಹಾಗೂ ಬೀಜವು ವೃಕ್ಷವಾದ ಹಾಗೂ ಒನ್ದು ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದದು ಮತ್ತೊನ್ದು ಬಗೆಯಾಗುವ ವಿಕಾರವಿಶೇಷ (ಪರಿಣಾಮ 392). ಅದರ ಹಾಗೆ ಇರುವಿಕೆ (ಅನುಕಾರ, etc. 893). ಹೀಗಾಯಿತೊ? ಹಾಗಾಯಿತೊ? ಎಮ್ಬುವದು (ಕಿಂವದನ್ತಿ Dhw.). ಹಾಗೆ ಕುಣಿಯುವ ಬಡ್ಡಿ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬನ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ಬೀಗನ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ, ಹಾಗೂ ವೀಸ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Prv. s. ಹಾದಿಯವ. — ಹಾಗೂ. -ಊ 7. So also, likewise also; (and). ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಡಿಯುವದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ಅವನ ಸಿಟ್ಟು ಸಹ ಬೇಗ ಇಳಿಯುವದು (B. 3, 60). ತಿರಿಗಿ ಈ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ತಾವು ಬರ ಬಾರದು, ಹಾಗೂ ನನಗೆ ಮೋಟಿ ತೋರಿಸ ಬಾರದು (3, 67). ಇದು ಬಹಳ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ಬಹಳ ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ (3, 107). ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇವರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಡ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು; ಹಾಗೂ, ಇವರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲೆನ್ದು, ದಿನಾಲು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದು (4, 3). ಆ ಖಣ್ಡದೊಳಗೆ ಈಗಿನಷ್ಟು ವಿದ್ಯೆಯೂ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಗಳೂ ಎನ್ದಿಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊನ್ದುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯವರು ಇಷ್ಟು ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ಎನ್ದೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (4, 210). ಎತ್ತು, ಹಾಗೂ ಆಕಳ, ಶರೀರದಿನ್ದ ದೊಡ್ಡವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ (5, 18). ಅವನು ತನ್ನ ಗ್ರನ್ಥದೊಳಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಅವಯವಗಳ ಕಲ್ಪಿತಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ (5, 93). ಆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ, ಬಾಡಿಗೇ ಕೊಡೋಣ ಹಾಗೂ ಬಾಡಿಗೇ ಇಸ ಕೊಳ್ಳೋಣ ಎನ್ದು, ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (5, 113). ಅವನು ಸುಮ್ಮನೇ ಹೊರಟು, ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕಷ್ಟಬಡುತ್ತ ಪಟ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನು (5, 69). — ಹಾಗೇ. -ಏ2. Even in that manner or so, etc.; without another cause or object. ಹಾಗೇ (without my ring) ನಿನ್ನ ಬೆರಳು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು! (B. 3, 34). ಎಷ್ಟೋ ದೇಶಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಹೀಗೇ ಉಣ್ಟು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಸುಲ ಕೊಳ್ಳುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಅಂಜಿಕೆಯಿನ್ದ ಜನರು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡ ಕೊಣ್ಡು ಎಚ್ಚರದಿನ್ದ ಇರುವರು ಅಲ್ಲದೇ ಹಾಗೇ ತಿರುಗಾಡಿದರೆ ಬದುಕಿ ಬರುವ ಭರವಸವು ಅವರಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (5, 104). ಅನ್ದಿನಿನ್ದ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಬನ್ದ ಅಧಿಕಾರವು ಇನ್ದಿನತನಕ ಹಾಗೇ ಉಣ್ಟು (5, 188). ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಪ್ರೀತಿ (Prv.). — ಹಾಗೆಯೇ. -ಏ 2. = ಹಾಗೇ. (My.). ಬೇಗನೇ ಮಾಡಿದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗುವದು (Prv.). — ಹಾಗ್ಹಾಗೆ. = ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ. ಹ್ಯಾಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಭಯಗೊಮ್ಬುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬರುವವೋ, ಹಾಗ್ಹಾಗೆ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಧೈರ್ಯಗೊಳ್ಳುವನು (B. 5, 85).

ಹಾಂಗೆ hâṅgĕ. = ಹಾಗೆ, etc. (ವೋಲ್ Śmd. 148 Cm.; ಅನ್ತಿರೆ 353; ಅನ್ತೆ 362 Cm.; Bp. 8, 44; 27, 36; 47, 70). ಇಚ್ಛೆ ಬನ್ದ ಹಾಂಗೆ (ಯಥೇಷ್ಟಂ Śmd. 140 Cm.). ರಸಮಿಲ್ಲದ ಹಾಂಗೆ ಅಟ್ಟ ಮದುರ (ಪಿಚ್ಛಿಲ); ಹೆಂಗೆ ಅಹುದು, ಹಾಂಗೆ ಎಮ್ಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ವಂ ಯಥಾಯಥಂ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹಾಂಗೂ. = ಹಾಗೂ. ಎಲವ್ಚಿತ ಎಮ್ಬುವದು ಅಲಸ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಮ, ಹಾಂಗೂ ಜೋಲು ಬಿದ್ದಸ್ಥಾಧ್ದಕ್ಕೆ ಸಹ ವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ (Dhw.).

ಹಾಚಿ hâci. = ಪಾಚಿ 1, etc. (ಜಲನೀಲಿ, ಶೈವಾಲ, ಶೈವಲ Si. 95).

ಹಾಜರಿ hâjari. = ಹಾಜರು, etc. Present (My.; Mhr., H. ಹಾಜೀರ). — ಹಾಜರಿಗೈರುಹಾಜರಿ. -ಗೈರು-. Present and absent (My.). — ಹಾಜರಿಗೈರುಹಾಜರಿಪಟ್ಟಿ. A list or roll of the names of the persons of an establishment used to ascertain who are present and who are absent (My.). — ಹಾಜರಿಜವಾಬು. A ready answer; a repartee; that answers readily (My.; Mhr., H. ಹಜೀರಜವಾಬು).

ಹಾಜರು hâjaru. = ಹಜೀರ, ಹಾಜರಿ. Present; ready (My.). — ಹಾಜರುಜಾಮೀನು. A security for the appearance of, bail (My.; Mhr., H. ಹಾಜೀರಜಾಮಿನ).

ಹಾಂಚೆ hâṁcĕ. = ಹಾಚೆ, etc. (G.).

ಹಾಟಕ hâṭaka. *Gold.* 2, the thorn-apple.

ಹಾಟಕಗಿರಿ hâṭaka-giri. Mêru (My.).

ಹಾಟಕೇಶ್ವರ hâṭaka-îśvara. N. of a liṅga at Śrîgiri (Bp. 53, 52); N. of a liṅga in pâtâlalôka (J. 24, 14). — ಹಾಟಕೇಶ್ವರಬೊಮ್ಮಿದೇವಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 5).

ಹಾಟು hâṭu. (fr. ಹಡು). The emitted seminal fluid (My.).

ಹಾಡ hâḍa. = ಹಾಡು 2.

ಹಾಡಕಾಣಿ hâḍa-kâṛa. = ಹಾಡುಕಾಱ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಹಾಡುಕಾಱ (ತುಮ್ಬುರ G.).

ಹಾಡಗ hâḍaga. = ಪಾಡಗ, (ಹಾಡಂಗ). N. of a plant (ಸಾರವತಿ Mr. 134).

ಹಾಡಂಗ hâḍaṅga. — ಹಾಡಂಗಮರ. The tree Cordia wulluchii G. Don. (Z.).

ಹಾಡಿಕೆ hâḍikĕ. Singing (ಗಾನ, ಸಂಗೀತ G.). ಬೀಡಿಕೆ ಯೆತ್ತು ಆದರೆ ಹಾಡಿಕೆಯಿನ್ದ ಬನ್ದೀತೇ?— ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನಾದರೆ ಹಾಡಿಕೆ ತಿಳಿಯುವದೇ? (Prvs.).

ಹಾಡಿಯ hâḍiya. = ಪಾಡಿಯ, etc. (Bp. 40, 35).

ಹಾಡಿಸು hâḍisu. = ಪಾಡಿಸು. To cause to sing (C.).

ಹಾಡು hâḍu. 1. = ಆಡು 4 ಪಾಡು 1. To sing (C.; Bp. 43, 32; 47, 39; 59, 24). ಹಾಡುವದು (ಗೀತ Si. 64). ಹಾಡೋ ತಮ್ಮ! ಹೂಡೋ, ಬೊಮ್ಮ!— ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಓಡಲಿಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯದೇ?— ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡೋ, ಕಿಸಬಾಯಿದಾಸ!— ಹಾಡುವ ವರೆಗೂ ಹಾಡು! ಕಡೇಲಿ ಕದಾ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗು!— ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದ ಪದ ಹಾಡಿದರೆ ತಿಳಿದಾನೇ? (Prvs.). — ಹಾಡು ಹಾಡು. rep. (Bp. 35, 3). ಹಾಡುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾ ರಾಗ, ಉಗುಳುತ್ತಾ ಉಗುಳುತ್ತಾ ರೋಗ (Prv.).

ಹಾಡು hâḍu. 2. = ಆಡು 5, ಪಾಡು 2, ಹಾಡ. Singing; a song (ಗೀತ, ಗಾನ Hlâ.; Mr. 75; Si. 61; Bp. 55, 45; C.; B. 4, 136). ಗವುಡೀ ಹಾಡಿಗೆ ತವುಡೇ ತ್ಯಾಗ (Prv.). ರಾಗವಿಲ್ಲದ ಹಾಡು, ಭೋಗವಿಲ್ಲದ ಜನ್ಮ, ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದನ ದೊರೆತನ ಹಾಯಿರ ಗೂಗೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). — ಹಾಡು ಹಾಡು. To sing a song (Bp. 22, 48).

ಹಾಡು hâḍu. 3. = ಪಾಡು 3, etc. Manner, mode (My.; B. 2, 30; 3, 7). 2, suffering, trouble (My.; B. 2, 12. 47).

ಹಾಡುಕಾಱ hâḍu-kâṟa. = ಹಾಡಕಾಱ, ಹಾಡುಗಾಱ, q. v. (ಗಾಯಕ G.). ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಹಾಡುಕಾಱ (ಗನ್ಧರ್ವ G.).

ಹಾಡುಗಾಱ hâḍu-gâṟa. = ಪಾಡುಂಗಾಱ, ಹಾಡುಕಾಱ, etc. A singer, a minstrel (My.; Si. 292).

ಹಾಡುಗಾಱಿಕೆ hâḍu-gâṟikĕ. Singing (My.; ಗೀತ, ಗಾನ Si. 61).

ಹಾಣಾ hâṇâ. = ಹಣಾ. (Mhr. ಹಾಣಣೇಂ, to strike, beat; *cf.* ಹಣಿ 3). — ಹಾಣಾಹಾಣಿ. (Śmd. 220, o. r. ಹಣಾಹಣಿ). Mutual or vehement beating (Bp. 21, 19). 2, a mêlée (ಬೆರಸಿರುವದು Bhn. 18; Bh. 6, 7, 15).

ಹಾತು hâtu. A hand (My.; Mhr. ಹಾತ). — ಹಾತುಬೇಡಿ. A handcuff, a manacle (My.; Mhr.).

ಹಾತೆ hâtĕ. = ಆತೆ. (My.). — ಹಾತೆಹುಱ. = ಆತೆಹುಱ. (My.).

ಹಾದರ hâdara. = ಪಾದರ. Adultery; fornication (C.). ಹಾದರದ ನಾರಿ (ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಪುಂಶ್ಚಲಿ, etc. Mr. 304); ಹಾದರದ ಮನೆ (ಅಸತಿವಸನ 198). ಗಣ್ಡನು ಸಾಯದೇ ಇರುವಾಗಲೇ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಕುಣ್ಡ Si. 193). ಹಾದರಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಹೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತ.— ಪಟ್ಟೆಗೆ ಮಯ್ಲಿಗೆ ಸಲ್ಲ, ಮುತ್ತಯ್ದೆಗೆ ಹಾದರ ಸಲ್ಲ.— ವಾದಾ ಮಾಡಿ, ಮಾಡಿ, ಹಾದರ ಕಲಿತು ಕೊಣ್ಡ.— ಹನ್ದಿಯವರು ಹಾದರ ಮಾಡಿದರೆ ತಮಟೆಯವರು ದಣ್ಡಾ ತೆತ್ತರು.— ಹಣವಿದ್ದವರು ಹಾದರ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾದೀಲಿ ಹೋಗುವವರು ದಣ್ಡ ತೆತ್ತರು.— ಹೊನ್ನಿದ್ದಮ್ಮನ ತೊನ್ನು ಮುಚ್ಚಿತು, ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಮ್ಮನ ಹಾದರ ಮುಚ್ಚಿತು (Prvs.). ಹಾದರದ ಕಥೆಯನ್ನು (the Râmâyaṇa) ಸೋದರರ ವಧೆಯನ್ನು (the Bhârata) ಆದರಿಸಿ, ಪುಣ್ಯಕಥೆಯೆನ್ದು ಕೇಳುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). See Prvs. s. ದಣ್ಡ and ಹಗರಣ 1. — ಹಾದರಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To accuse of adultery (My.). — ಹಾದರಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. An adulterer (My.). — ಹಾದರದ ಮೊಟ್ಟೆ. A bundle of adultery, *i. e.* a place where adultery abounds (My.). — ಹಾದರವಾಡು. -ಆಡು. To commit adultery (Bp. 54, 40; My.). ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗದಳನ್ತೆ (Prv.).

ಹಾದರಗಿತ್ತಿ hâdara-gitti. An adulteress; a fornicatress (ಜೋಡೆ, ಬೆದೆಗಾರ್ತಿ, ಪಾಣ್ಬೆ, ಸಿತಗೆ, ಜಾರೆ Śm. 75; ಪುಂಶ್ಚಲಿ, ಧರ್ಷಿಣಿ, ಬನ್ಧಕಿ, ಅಸತಿ, ಕುಲಟೆ, ಇತ್ವರಿ, ಸ್ವೈರಿಣಿ, ಪಾಂಸುಲೆ Si. 185; ಕುಲಟೆ Čb.; Bp. 40, 55; C.). ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗನು (ಬಾನ್ಧಕಿನೇಯ, ಬನ್ಧುಲ, ಅಸತೀಸುತ, etc. Si. 190). ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಕರೆ ಹನ್ದರದೊಳಗೆ, ಗರ್ತಿಯ ಕರೆ ಪತ್ರಾವಳಿ ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ.— ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹದಿನೆಣ್ಟು ಹೆಸರು.— ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಕಾಲು ಹಸೇಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲದು.— ಕಳ್ಳಗೆ ಕಡುನಾಲಿಗೆ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಹಲವು ನಾಲಿಗೆ.— ನಾಗರಪಂಚಮಿಯಾದರೆ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಏನು?— ಸೂಳೆಯ ಮಗ ಸುಬೇದಾರ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗ ಹವಲ್ದಾರ (Prvs.).

ಹಾದರತನ hâdaratana. Adultery (My.).

ಹಾದರಿ hâdari. = ಪಾದರಿ 1. Tbh. of ಪಾಟಳ (Śmd. 364 Mdb.). — ಹಾದರಿಯ ಮರ. (ಪಾಟಲಿ, ಅಮೋಘೆ, etc. Nr.). 2, a large tree Mimusops kauki Lin. (St. & Pl., = ಪಾತಲಿಮರ). — ಹಾದರಿಯ ಹೂ. (ಧಾತಕಿ Nr.).

ಹಾದರಿಗ hâdariga. = ಪಾದರಿಗ. An adulterer; a fornicator; a paramour (ಜಾರ, ಉಪಪತಿ Hlâ.; Mr. 243; Bp. 11, 51; ಅನುಕ. ಕಾಮಾನ್ಧ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ G.).

ಹಾದರಿಗಿತಿ hâdariga-iti. (Śmd. 246). = ಹಾದರಗಿತ್ತಿ.

ಹಾದಿ hâdi. = ಪಾದಿ 1. A road, a way (ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಮಾರ್ಗ Nn. 42; ಅಯನ, ವರ್ತ್ಮ, ಮಾರ್ಗ, ಅಧ್ವ, ಪನ್ಥ, ಪದವಿ, etc. Si. 104; Rśv. 9, 26; C.). ನೀರು ಹರಿಯುವ ಹಾದಿ (ಜಲಮಾರ್ಗ Si. 82); ೪೦೦೦ ಹಸ್ತಪರಿಮಾಣವಾದ ಹಾದಿ (ನಲ್ವ 105); ಹಾದಿಗಳಿನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಬರುವಿಕೆ (ಪ್ರವಹ 393). ಹಾದಿಯಾ ಕಲ್ಲಿಗೆಡೆ ಮಾಡಿ ನಮಿಸುವ ಮಾದಿಗರ ನೋಡು! (Sp.). ಅದೇ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು, ಗವಳಿಗರು ನೆರೆವೂರಿಗೆ ಹಾಲು ಮಾಱಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (B. 2, 13). ಸುಮ್ಮನೇ ನಾನು ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು (2, 47). ಒಮ್ಮೆ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಜ್ಜೆ ಹೇಱದ ಬಱಕ ಕತ್ತೆಗಳು ಸುಮ್ಮನೇ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ (3, 48). ಒನ್ದು ಹಾಱುದೇಗುಲದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದರು (3, 100). ಅತನನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರ ಬೇಕೆನ್ದು, ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡರು (4, 56). ನೀನು ಅವನ ಹಾದಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಡ (4, 139). ಅವರು ಅಗಸೆಬಾಗಲಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒನ್ದು ಆನೆ ಹಾದೀ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ನಿನ್ತಿತ್ತು (5, 48). ನಾನು ನನ್ನ ಚಲೋ ಹಾದಿಗೆ ತನ್ದೆನು, ನಾನು ಚಲೋ ಹಾದೀ ಹಿಡಿಯುವದು ನನ್ನಿನ್ದಾಗಲೊಲ್ಲದು; ಅಹಹಾ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? (5, 197). ಹಾದೀ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಹಣಾ ಕೊಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (5, 300). ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವನನ್ನು ಅಪ್ಪ! ಅನ್ದರೆ, ನೀನು ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಿ, ಮಗನೇ? ಅನ ಹಾಗೆ.— ಬೋಧಕನಾದರೆ, ಸಾಧಕ ಮಾಡಲಿ! ಹಾದಿಗೆ ಏನು ಅಡ್ಡಿ?— ವೇದಾ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಾದಿ ತಿಳಿಯದೇ?— ಮಾದಿಗನ ಮನೇಲಿ ಪರಮಾನ್ನವಿದ್ದರೆ ಹಾದೀಲಿ ಹೋಗೋರಿಗೆ ಏನು?— ಸೇದಿದ ನೀರು ಹಾದೀಲಿ ಹಾಕ್ಯಾರೇ? (Prvs.). — ಹಾದಿಖರ್ಚು. The expenses of a journey, travelling expenses (B. 5, 159). — ಹಾದಿಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To commence to go, to go (My.). — ಹಾದಿಜಗಳ. A road-quarrel (in which one has no personal concern, My.). ಹಾದಿಜಗಳ ಹಣವಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕೊಣ್ಡು ಕೊಣ್ಡರು (Prv.). — ಹಾದಿ ನಡೆ. To go along the road, to walk on a road (My.). ಹಾದಿ ನಡೆಯೋಣ (ವೀತಿ Čb.). ವಾದಿಯ ಸಂಗಡ ವಾದಿಸಲು ಸಲ್ಲ, ಕುಣ್ಟನ ಕೂಡ ಹಾದಿ ನಡಿಯಲು ಸಲ್ಲ (Prv.). ನೀರಾಗೆ ನಡೆಯುವದು, ಮೃಗವು ತಾನಲ್ಲ; ಹಾಱಲಱಯದು, ಹಾದಿ ನಡೆಯುವದಲ್ಲ (a boat, Bĕdagucaupadi). — ಹಾದಿ ನೋಡು. To look out for, to wait for, to wait, to look forward to (My.). ನಿಮ್ಮ ಅವ್ವ ಬರುವ ತನಕ ನಾನು ಹಾದೀ ನೋಡುತ್ತೇನೆ (B. 2, 7). ಕುದುರೆಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾದೀ ನೋಡ ಬೇಕು (4, 61). ಅಕ್ಕನು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಕರೆ ಕಳಿಸಿ, ಅವರ ಹಾದೀ ನೋಡುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದಾಳೆ (4, 137). ಶಾನ್ತಮನಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಾವಿನ ಹಾದೀ ನೋಡ ಹತ್ತಿದರು (5, 155). — ಹಾದಿಬಾಕ. A man who sits by the road-

side (on festive occasions) and asks alms from them who pass by him (My.). — ಹಾದಿಯವ. -ಅವ. A man of the road, a wayfarer. ಬೀದೀಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದು, ಹಾದಿಯವರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಾಡಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಾದಿಹೋಕ. A man who goes on a road, a wayfarer. ಹಾದಿಹೋಕನ ತಲೆ ಕಟ್ಟೇ ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ (*i. e.* he is killed and offered to that deity as a narabali, a custom that prevailed in former times, Prv.).

ಹಾದಿಕಾಱ hâdi-kâṟa. A traveller (ಅಧ್ವಗ G.; C.; B. 2, 22; 3, 44; 4, 180).

ಹಾದು hâdu. P. p. of ಹಾಯು. (C.).

ಹಾನ hâna. The act of leaving or quitting. (Abh. Pr. 6, 66).

ಹಾನಿ hâni. Abandonment, relinquishment; neglect; loss, want, privation, absence; decrease, deficiency, diminution; detriment, damage, harm, destruction, extinction, hurt (ಅಪಹಾರ, ಅಪಚಯ Si. 392; Ch. v. 37; J. 7, 26; 10, 24; Bp. 40, 73; B. 4, 24). ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನ ಸ್ನೇಹ ಇದ್ದ ಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ.— ತನಗೆ ಬಂದ್ದ ಹಾನಿ ಅರ್ಥದಿಂದ್ದ ಹೋಯಿತು.— ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕೂತಾಗ್ಯೂ ಹಾನಿ ಬರುವದು ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.).

ಹಾನು hânu. = ಅಹನು, ಆನು 4. See ಹಾನೆ; ಇದ್ದಾನು.

ಹಾನೆ hânu-ĕ3. = ಆನೆ 1. See ಇದ್ದಾನೆ.

ಹಾನೆ hânĕ. = ಪಾನೆ. A pot. ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹಾನೆಹಾಲು, ಹೆತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಮೂನಹಾಲು (Prv.).

ಹಾನ್ತಿ hânti. — ಹಾನ್ತಿಹುಲ್ಲು. A common fodder-grass, Anthistiria ciliata Lin. (Z.). See ಮುರ-.

ಹಾಪಿತ hâpita. Caused to be relinquished, made to give up; abandoned, left; omitted; lost. See ಪ-.

ಹಾಪೆ hâpĕ. = ಅಗಪೆ, etc. (My. among Brâhmaṇas who speak a corrupt Tamil).

ಹಾಮುಚಿ hâmači. — ಹಾಮುಚಿಬಳ್ಳಿ. (ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಪ್ರಿಯೆ, ಘೃಷ್ಟಿ, ವಾರಾಹಿ, ವದರೆ, ವಾಚಿತೀಗೆ Si. 159).

ಹಾಯ್ hây. 1. = ಪಾಯ್ 1 q. v., etc. To jump over; etc., etc. (Bh. 1, 5, 9; 1, 8, 88. 93; 2, 13, 28; 3, 13, 25. 27. 30. 31. 33; J. 7, 45. 52; 28, 6). P. p. ಹಾಯ್ದು (exceptionally also in the common language). ಹಾಯ್ದಿತ್ತು (B. 3, 94). ಡೋಣಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಿನ್ದ ಹಾಯ್ದು ಆಚೇ ದಡಕ್ಕೆ ಸೇರ ತಕ್ಕ ದುಸ್ತರಜಲವುಳ್ಳ ಹೊಟಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳು (ನಾವ್ಯ Si. 83); ಹೊಟಿ ಹಾಯ್ದು ದಾಟಸುವ ಹಡಗಿನವನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಮಜೂರೀ ರೊಕ್ಕ (ಆತರ 84); ಕಡೆ ಹಾಯದ ದಾರಿ (ಅಪಥಿ, ಅಪಥ 105); ಹಾಯ್ದು ಓಡುವಿಕೆ (ವಲ್ಗಿತ 274); ಗೂಳಿ ಹಾಯ್ದು ಹಿಮ್ಮಾಲಿಸಿದ ಆಕಳು (ಸನ್ಧಿನಿ 321). ನೀರ ನಡೆ ಹಾಯ್ವ ತೆಪ್ಪ (ಉಡುಪ Mr. 416).

ಹಾಯ್ hây. 2. = ಪಾಯ್ 2, etc. Crossing; going; propriety: pleasurable, nice, pleasant (as a meal, a place, sleep, etc. My.). — ಹಾಯ್ಗಡ. -ಕಡ. A place where a river is forded (My.). — ಹಾಯ್ಬಿಡು. -ಬಿಡು. To let loose (Râm. 6, 19, 17).

ಹಾಯ್ hây. 3. A sail (My.; M. ಪಾ, ಪಾಯ್, a mat; a sail; a sheet of paper; T. ಪಾಯ್, a sail; a mat).

ಹಾಯನ hâyana. *A year.* 2, *a ray.* 3, *a sort of red rice.*

ಹಾಯಿ hâyi. 1. = ಹಾಯ್ 1, etc. P. p. ಹಾಯಿದು (My.; B. 5, 35).

ಹಾಯಿ hâyi. 2. = ಹಾಯ್ 2, etc. (Tĕ. ಹಾಯಿ = ಸುಖ, ಸೌಖ್ಯ). — ಹಾಯಿದೋಱು. -ತೋಱು. To appear, *i. e.* to be, agreeable. ಕಿವಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕೇಳ ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೂ ಹಿತವಾಗಿ ಹಾಯಿದೋಱುವ ನಾದ (ಕಲ Si. 61)

ಹಾಯಿಕು hâyiku. = ಹಾಕು, etc. (Bp. 43, 13; Râm. 5, 8, 72; 6, 10, 11; Bh. 1, 8, 15; 2, 12, 50; 8, 24, 24).

ಹಾಯಿಸು hâyisu. = ಪಾಯಿಸು, ಹಾಯ್ಸು, ಹಾಸು 3. To cause to go (B. 5, 300); to cause to go forward, to stretch forward, to extend (B. 3, 114; My.); to cause to pass over or cross (My.); etc.

ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ hâyisuvikĕ. Causing to go, etc. See ಕಡೆ-.

ಹಾಯು hâyu. = ಹಾಯ್ 1, etc. P. p. ಹಾದು (C.). ಅಲ್ಲದ ಹುದೆಮ್ಮ ಅಜಾಣನೊಡನಾಟ ಕಲ್ಲು ಹಾದನ್ತೆ (Np.). ಎಲೋ! ಹುಡುಗಾ! ನಿನ್ನ ಕೆಯ್ಯೊಳಗಿನ್ದ ನೆತ್ತರ ಹಾಯುತ್ತದೆ (B. 2, 47). ಆಡುಗಳು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು, ಅವರನ್ನು ಹಾಯುತ್ತವೆ (5, 24). ಹೋತಿನ ಕೋಡುಗಳು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಹಾದಿರುತ್ತವೆ (3, 9). ಅವರಿಬ್ಬರು..ಒನ್ದು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾವಿನ ತೋಪಿನೊಳಗಿನ್ದ ಹಾದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು (3, 37). ನಮ್ಮ ಬಾಗಿಲ ಮುನ್ದೆ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು (3, 38). ಮೋಟಿ ಸೀರ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾದಿರುತ್ತದೆ (3, 74). ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾದ ಹೊಕ್ಕುಳ (ಗಣ್ಡೂಷ); ವಾತದಿನ್ದ ಯಾವನ ಹೊಕ್ಕುಳ ಹಾದಿರುತ್ತದೋ, ಅವನು ತುಣ್ಡಿಲ (G.). ತಲೆ ಗಟ್ಟಿಯೆನ್ದು, ಕಲ್ಲು ಹಾಯ ಬಾರದು (Prv.). See Prv. s. ನಮ್ಮು. — ಹಾಪಾಟ. -ಆಟ. Mutual butting (My.); fording (My.). — ಹಾದಾಡು. -ಆಡು. To butt with horns (My.); to pass over, to cross (My.; B. 1, 16).

ಹಾಯುವಿಕೆ hâyuvikĕ. Passing over, etc. (ಉಡ್ಡೀನ Si. 178). See ಕಡೆ-.

ಹಾಯ್ಕಿಸು hâykisu. = ಹಾಕಿಸು. (Bp. 28, 27; J. 11, 33; see ಕೆಡೆ-).

ಹಾಯ್ಕು hayku. = ಹಾಕು. (Bp. 18, 14; 21, 35. 43; 22, 10, 24, 59; 30, 15; 32, 26; 42, 35; J. 10, 30; 13, 63; 14, 18; Bh. 2, 13, 46. 50). See ಇಟಿಹಾಯ್ಕು.

ಹಾಯ್ಸು hâysu. = ಹಾಯಿಸು, etc. To cause to go or proceed, to drive (Bp. 21, 39); etc.

ಹಾರ್ hâr. = ಪಾರ್, ಹಾರು 1. To look for; to investigate, etc. **2,** to desire (Grj. 9, after 58; Bp. 23, 34). ಆಸನ ಎನ್ದೊಡೆ ಶತ್ರುವನಾಕ್ರಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ಎನ್ದು, ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳಂ ಹಾರುತೆ ದುರ್ಗಾದಿಗಳಂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಆಸನ Nr.). — ಹಾರ್ವ. = ಪಾರ್ವ, etc. A Brâhmaṇa (My.). ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ವನಾದರೆ ಗರ್ವವು ಯಾಕೆ?— ಪೂರ್ವ ಹೇಳಿದರೆ ಹಾರ್ವ ಓಡ್ಯಾನು (Prvs.). See Sp. s. ಹೊಲೆ. — ಹಾರ್ವಿತಿ. = ಪಾರ್ವಿತಿ. A Brâhmaṇa woman (My.; see Sp. s. ತಿಳಿ 4).

ಹಾರ hâra. = ಹಗರ, etc. (Bh. 1, 7, 1; see ಕೆಯ್ಹಾರ No. 1).

ಹಾರ hâra. = ಆರ 3. Taking; conveying; seizing; carrying away or off; robbing; removing, depriving of; obtaining, holding, retaining; captivating, charming; throwing, casting; offering; loss, waste. 2, *a string of pearls; a necklace of sixty-four or hundred and eight strings;* any necklace. See Mr. s. ಏಕಾವಲಿ; Si. 217. 218. 230.

ಹಾರಕ hâraka. = ಹಾರಕು. The grain Paspalum scrobiculatum Lin. (ಉನ್ನಾಳ, ಕೋದ್ರವ Mr. 373; ಕೋರದೂಷ, etc. Si. 304). ಹಾರಕ ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲ (ಕೌದ್ರವೀಣ Si. 301). — ಹಾರಕದಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. = ಹಾರಕ. (My.).

ಹಾರಕ hâraka. Taking; bringing; conveying; seizing; etc. See ಮಣ್ಡ-.

ಹಾರಕು hâraku. = ಹಾರಕ. (ಕೋರದೂಷ, ಕೋದ್ರವ Nr.).

ಹಾರಕು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ Nr.). ಹಾರಕಿನ ಕೆಯಿ (ಕೌದ್ರವೀಣ Hlâ.). ಹಾರಕಂ ಬೆಳವ ಕೆಯ್ (ಕೌದ್ರವೀಣ Mr. 94).

ಹಾರಯಿಸು hârayisu. =(ಆರಯಿಸು), ಹಾರಯ್ಸು, ಹಾರವಿಸು. (My.).

ಹಾರಯ್ಕೆ hâraykĕ. (=ಆರಯ್ಕೆ, etc.). Wish, desire (ದೋಹದ, ಇಚ್ಛೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ, ಸ್ಪೃಹೆ, ಮನೋರಥ, ಕಾಮ, ಅಭಿಲಾಷ, etc. Si. 70; ತೃಷ್ಣೆ, ಸ್ಪೃಹೆ 420; ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸ್ಪೃಹೆ 433). ಹಿತವಾಗಲೆಪ್ಪ ಹಾರಯ್ಕೆ (ಅತಿಸ್ 463).

ಹಾರಯ್ಸು hâraysu. =(ಆರಯ್ಸು), ಪಾರಯ್ಸು, ಹಾರಯಿಸು. To look for; to get a longing after; to desire. ಧನವನ್ನು ಹಾರಯ್ಸುವವಳು (ಇಚ್ಛಾವತಿ, ಕಾಮುಕಿ, ಭೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವವಳು Si. 185); ಚನ್ನಾಗಿ ಹಾರಯ್ಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರಾರ್ಥಿತ, ಅರ್ಥಿತ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು 381). ಪರರ ದುಃಖವ ಕೇಳಿ, ಮನದಲಿ ಹಿರಿದು ಚಿನ್ತಿಸಿ, ಪರರ ಪದವಿಗೆ ಹರುಷ ಮಿಗೆ ಹಾರಯ್ಸಿ (Akrûraniti 32). See Grj. 4, after 104; 5, 81; Râm. 6, 14, 21; 6, 44, 52; J. 7, 40; 13, 5; 18, 9; 27, 18.

ಹಾರವ hârava. See s. ಹಾರು 2.

ಹಾರವ hâ-rava. The sound or cry of ಹಾ (Čpr. 5, 11. 12; Abh. P. 14, 101).

ಹಾರವಗಿತ್ತಿ hârava-gitti. See s. ಹಾರು 2.

ಹಾರವಲಯ hâra-valaya. An encircling necklace (J. 2, 8). 2, ಹಾ-ರವ-ಲಯ. destruction connected with the cry of ಹಾ (2, 8).

ಹಾರವಾಣ hâravâṇa. 1. Tbh. of ಪಾರಾವತ. (My.).

ಹಾರವಾಣ hâravâṇa. 2. = ಹಾರಿಯಾಳ q. v., etc. (My.).

ಹಾರವಿಸು hâravisu. = ಹಾರಯಿಸು, ಹಾರಯ್ಸು, etc. (Bp. 4, 13; 5, 42. 48; 12, 20. 23; 44, 15; 54, 65; 61, 64; Râm. 4, 2, 10; 5, 1, 5).

ಹಾರಹೂರೆ hârahûrĕ. *A grape* (ದ್ರಾಕ್ಷೆ Mr. 112).

ಹಾರಿ hâri. Taking; conveying; bringing; carrying away; removing, taking away; seizing, robbing; obtaining, acquiring; *captivating, charming, delighting; pleasant; agreeable, beautiful.*

ಹಾರಿಕೆ hârikĕ. She who brings, takes, seizes, removes, etc. See ಕುಟ್ಟ-.

ಹಾರಿದ್ರ hâridra. (fr. ಹರಿದ್ರಾ). *Yellow;* yellow colour.

ಹಾರಿಯಾಳ hâriyâḷa. = ಪಾರುವಾಣ 1, ಹಾರವಾಣ 2, ಹಾರಿವಾಳ, ಹಾರುವಾಣ, ಹಾಲಿವಾಣ. Tbh. of ಪಾರಿಭದ್ರ. — ಹಾರಿಯಾಳದ ಮರ. The coral tree, Erythrina indica Lam. (ಪಾರಿಜಾತಕ, ಪಾರಿಭದ್ರ, ಮನ್ದಾರ, ನಿಮ್ಬತರು Nr.).

ಹಾರಿವಾಳ hârivâḷa. = ಹಾರಿಯಾಳ, etc. The coral tree (ಮನ್ದಾರ, ಪಾರಿಭದ್ರಕ Hlâ.).

ಹಾರಿಸು hârisu. = ಹರಿಸು. See ಸಂ-.

ಹಾರೀತ hârîta. *A kind of pigeon of a yellowish green colour, Columba hariola Bu*[illegible] (ಹೊಱಸು Hlâ.).

ಹಾರೀತಕ hârîtaka. = ಹಾರೀತ. (Cpr. 6, after 86).

ಹಾರು hâru. 1. = ಹಾರ್, etc. (Bp. 3, 80; 11, 11; 35, 54). ಹಾರುವುದು (ಯಾಚನೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನ Mr. 235). ಹಾರಿಬೇಳ್ಪವಂ (ಅರ್ಥಿ, ಯಾಚಕ, ಮಾರ್ಗಣಕ, ವನಿಪ Mr. 235). — ಹಾರುವ. = ಹಾರ್ವ, etc. A Brâhmaṇa (Bp. 57, 36; Râm. 5, 8, 49; C.; B. 2, 10). ಹಾರುವನಿಗೆ ಆಳಾಗ ಬೇಡ, ಗಾಣಿಗನಿಗೆ ಎತ್ತಾಗ ಬೇಡ.— ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದಿರ ಬೇಡ, ಹಾರುವನ ಮುನ್ದಿರ ಬೇಡ.— ಹಾರುವನ ಬದುಕು ಮಗನಿಗೆ, ಸೆಟ್ಟಿಯ ಬದುಕು ಅಳಿಯನಿಗೆ.— ಹಾರುವರ ಮನೇಲಿ ಹರಿಸೇವೆ ಆದರೆ ಮೂಱಿನಾಯಿಗೆ ಓಡ್ಯಾಟ.— ಹಾರುವನ ಮೋಱೆಯಾದರೂ ನೀರಿನಿನ್ದ ತೊಳೆಯದಿದ್ದರೆ ನಾಱದೆ ಇದ್ದೀತೇ?— ವೀರನ ಶೌರ್ಯ ಹಾರುವನ ಮೇಲೆಯೇ?— ಹೊಲೆಯನ ಪಾಯಸ ಹಾರುವನಿಗೆ ಯಾಕೆ?— ಹಸಿದ ಹಾರುವನನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು, ಉಣ್ಡ ತುರುಕನನ್ನು ತೊಡಗ ಬಾರದು.— ಹಲವು ದೇವರನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಹಾರುವ ಕೆಟ್ಟ; ಹಾರುವನನ್ನು ನಮ್ಬಿ, ಹಲವರು ಕೆಟ್ಟರು.— ಹಾರುವನಿದ್ದ ಊರು ಹಾಱು, ಏಡಿಯಿದ್ದ ಕೆಱೆ ಹಾಱು.— ಹಾರುವ ಮಾಡುವದು ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ, ಹೊಲೆಯ ಮಾಡುವದು ಹೆಣ್ಡಕ್ಕೆ.— ಹಾರುವನ ಬೊಟ್ಟು ಹರಬಾರಿ ದೂರ.— ಹಾರುವರ ಮನೆ ಬೋನಗಿತ್ತಿಗೆ ನೀರೇ ದಿಬ್ಬಣ (Prvs.). — ಹಾರುವಕುಲ. The Brâhmaṇa tribe or caste (Bp. 3, 80). — ಹಾರುವಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The end of a garment put into regular folds and tucked in behind, as is done by Brâhmaṇas (My.). — ಹಾರುವಗಿತ್ತಿ. = ಹಾರ್ವಿತಿ. A Brâhmaṇa woman (My.). — ಹಾರುವಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. Mr. Brâhmaṇa (ದ್ವಿಜಾತಿ, ಭೂದೇವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, etc. Si. 232). ಹಾರುವಯ್ಯನ ಸಂಗ ಹಲವು ಭಂಗ (Prv.). — ಹಾರು ಹಾರು. rep. (Bp. 6, 26). — ಹಾರೋ. ಹಾರೋನು. = ಹಾರುವ. ಹಾರುವನು. (My.). ಸೋರೆಕಾಯಿ ಆದರೆ ಹಾರೋರಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಹಾರೋಕುನ್ನಿ. A dog of a Brâhmaṇa, a mean Brâhmaṇa. ಪೋರನಿಗೆ ಸೇರಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಾರೋಕುನ್ನಿ ಸೋತು ಹೋದ (Prv.). — ಹಾರೋಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. A street where Brâhmaṇas live (My.).

ಹಾರು hâru. 2. = ಪಾರು 1. Looking for; looking after; desiring. — ಹಾರ. -ಅ 3. = ಹಾರವ. See ಹೆಬ್ಬಾರ. — ಹಾರವ. -ಅವ. A Brâhmaṇa. ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರವ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಹೊತ್ತಿತು (Prv.). — ಹಾರವಗಿತ್ತಿ. A Brâhmaṇa woman. ಸೀರೆ ಆದರೆ ಹಾರವಗಿತ್ತಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prv.). — ಹಾರವಯ್ಯ. Mr. Brâhmaṇa. ಆಸೆಗಾಱ ಹಾರವಯ್ಯ ಗೋಣಿಯೊಳಗೆ ಮೂಗಳ ಕಟ್ಟಿದ (Prv.).

ಹಾರು hâru. = ಪಾರು. See ಕವಳಿಗೆ-.

ಹಾರುವ hâruva. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾರುವಗಿತ್ತಿ hâruva-gitti. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾರುವಾಣ hâruvâṇa. = ಹಾರಿಯಾಳ, etc. (My.).

ಹಾರೆ hârĕ. = ಆರೆ 5. See ಇದ್ದಾರೆ.

ಹಾರೆ hârĕ. = ಪಾರೆ, etc. A crowbar (ಭೇದಿ Mr. 371; My.; Bp. 23, 34; Č. Bp. 47, 42); a short hoe (S. Mhr.; Tĕ. ಪಾರೆ). ಹಾರೆ ಮೋಟು, ಗುದ್ದಲಿ ಬೊಡ್ಡು, ಗೆಯ್ಯುವವಗೆ ಒಕ್ಕೆಯ್.— ರಾಯರ ಪಾದದಾಣೆ! ಹಾರೆ ನುಂಗು!— ಹಾರೇ ಕೆಲಸ ನನ್ನಿಷ್ಟ ಎಡೆಯ, ಉದ್ದಿನ ದೋಸೆಗೆ ನಾನು ಒಡೆಯ (Prvs.). — ಹಾರೆಕಾಲು. The spoke of a wheel (My.). — ಹಾರೆಗಟ್ಟಿಗೆ. -ಕಟ್ಟಿಗೆ. A crowbar (ಅಯೋಮುಖ, ಶೂಲಿಕೆ Mr. 158).

ಹಾರೋ hârô. See s. ಹಾರು 1.

ಹಾಱ್ hâṟ. = ಹಾಱು 1, etc. ಹಾರ್ವುದು (Bp. 58, 36).

ಹಾಱಸು hâṟasu. = ಹಾಱಿಸು. (Čb. 25, 81).

ಹಾಱಿಕೆ hâṟikĕ. Jumping, a jump, etc. (Râm. 6, 30, 13; B. 4, 37. 212; ಲಂಘನ G.).

ಹಾಱಿಸು hâṟisu. = ಆಱಿಸು 2, ಪಾಱಿಸು. To cause to jump or jump over (My.; B. 5, 62); to cause to fly (My.); to cause to fly down, to throw (as a horse does a rider, My.; B. 4, 184); to remove (as a fault, My.; B. 4, 200); to cause to copulate (My.); to cause to explode, to discharge, to fire (as gunpowder or fire-arms, My.; B. 4, 200; 5, 112. 192).

ಹಾಱು hâṟu. 1. = ಆಱು 5, ಪಾಱು 1 q. v. To jump; to run; to run or go away; etc. (Bp. 28, 18;

36, 28; 46, 23; 52, 13; 56, 20; 59, 24; J. 20, 47; Bh. 2, 13, 44. 50; C.); to be discharged or fired (as fire-arms, My.). ಹಾಱುವುದು (ಡಯನ Hlâ.). ಕೆಳಯಿಕ್ಕೆ ಹಾಱುವ ಪಕ್ಕಿ (ಸಣ್ಡೀನ); ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾಱುವ ಪಕ್ಕಿ (ಉಡ್ಡೀನ Nr.). ಹಾಱಿ ಬೀಱುವ ಮೀನು (ಪ್ರೋಷ್ಠಿ, etc. Si. 87); ಹಾಱುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ಉತ್ಪತಿಷ್ಣು, ಉತ್ಪತಿತೃ 360); ಧನಗಳ ಮೇಲೆ ಗೂಳಿಗಳು ಹಾಱುವ ಸಮಯ ಗೂಳಿ ಬಸಱು ಮಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಜನ, etc. 396); ಹಾಱಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ಲವಗ 410). ಆಱು ಬೆಟ್ಟವನೊಬ್ಬ ಹಾಱಿ ಬಹುದೆನ್ದಲ್ಲಿ, ಹಾಱಿ ಬಹುದೆನ್ದು, ಎನ ಬೇಕು; ಮೂರ್ಖನನು ಗೆಲ ಬಾರದಯ್ಯ! (Sp.). ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ನೋವು ಆದಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇನೆ ಬನ್ದಾಗ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಹರಣ ಹಾಱುವದು (B. 1, 25). ಹಾಱುವ ಕಾಗೆ ಹೋರ್‍ಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲದೇ)?— ಹಾಱುವ ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಗೋದಿಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ.— ಗೋಡೇ ಹಾಱುವವ ಬೇಲಿ ಹಾಱನೇ?— ಜಗಲೀ ಹಾಱದವ ಗಗನಾ ಹಾಱ್ಯಾನೇ?— ನಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮಡೂ ಹಾಱಿ ಹೋಗ ಬಹುದೇ?— ಪಾಗಾರ ಹಾಱದವನು ಸಾಗರ ಹಾಱ್ಯಾನೇ?— ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಬನ್ದವರು ಹಾಱಿ ಹಾಱಿ ಹೋಗರೇ?— ಮಱಿಗೆ ಹೆದಱಿ, ಹೊಱೇಲಿ ಹಾಱಿದ ಹಾಗೆ.— ತೀರದ ಕಾರ್ಯ ಹಾಱಿದರೂ ಆಗದು (Prvs.). ಗುಣ್ಡು ಹಾಱು (G. 184). — ಹಾಱಿ ತೆಗಸು. To cause or make (somebody) to open (a door) suddenly (Bp. 50, 19). — ಹಾಱಿ ತೆಗೆ. To cause (a door) to fly open (Bp. 28, 49; 43, 47); to open a door completely (My.). — ಹಾಱಿ ಬಡಿ. To open (a door) completely (My.). — ಹಾಱಾಡಿಸುವಿಕೆ. -ಆಡಿಸುವಿಕೆ. Causing to jump or move quickly about. ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಹಾಱಾಡಿಸುವಿಕೆ ಮುನ್ತಾದದು (ಆಂಗಿಕ Si. 66). — ಹಾಱಾಡು. -ಆಡು. To jump about, to run about, to fly about, etc. (B. 2, 2. 5; 3, 10. 68; 5, 86). — ಹಾಱಾಡುವಿಕೆ. -ಆಡುವಿಕೆ. Flying about, etc. ಹಾಱಾಡುವಿಕೆ (ಪ್ರಡೀನ, ನೆಗೆಯುವಿಕೆ Si. 178). — ಹಾಱ್ಯಾಡು. -ಆಡು. = ಹಾಱಾಡು. (B. 3, 80). ಬೇಱೆ ಆದರೂ ಹಾಱ್ಯಾಡೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹಾಱು hâṟu. 2. = ಪಾಱು 2, ಹಾರ್. Running; jumping; flying; throbbing; copulating. See ಎದೆ-. — ಹಾಱುಗಾಲಿ. -ಕಾಲಿ. A woman who has feet that run about: a gad-about (My.). — ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. A game at which boys form two parties each of which makes a heap of sand in its front, when one of a party is ordered to jump from one heap to the other; if he is not successful, one jumps on his shoulders and drives him about (My.; ಪಱಿಮಱಿ Kk. 71; ಪಱಿಮಱಿ Śm. 56, o. r. ಪರಿಮಱಿ). ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆಯಾಟ ಆಡು, to play that game (My.). — ಹಾಱುಗೆಯ್ತು. -ಕೆಯ್ತು. Copulation, coitus (Čpr. 8, after 56). — ಹಾಱುಮೀನು. (ಪ್ರೋಷ್ಠಿ, ಶಫರಿ Si. 87).

ಹಾಱುವಿಕೆ hâṟuvikĕ. Jumping, leaping over, etc. (ಅತಿ, ಲಂಘನ Si. 467).

ಹಾರ್ haṟ. = ಹಾಱು 2. — ಹಾರ್ಗುಪ್ಪೆ. -ಕುಪ್ಪೆ. = ಹಾಱುಗುಪ್ಪೆ. (Bp. 32, 37).

ಹಾರ್ದ hârda. (fr. ಹೃದ್). *Affection, love, kindness.*

ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ hârdikya. A N. of Kṛitavarma. (J. 13, 35).

ಹಾರ್ಯ hârya. To be taken, to be taken away (adj.). See ಅ-, ಪರಿ-. 2, the dividend.

ಹಾರ್ವ hârva. See s. ಹಾರ್.

ಹಾರ್ವಿತಿ hârviti. See s. ಹಾರ್.

ಹಾರ್ಸ hârs. A horse (Si. 272).

ಹಾಲ್ hâl. = ಪಾಲ್ 1, ಹಾಲ, ಹಾಲು. Milk; the white juice of some plants; the juice of sugar-cane and that of a cocoa-nut; vaccine matter (My. as ಹಾಲು; ಊಧಸ್ಯ, ಕ್ಷೀರ, ದುಗ್ಧ, ಪಯಸ್, ಪೀಯೂಷ Hlâ.; Bp. 28, 65; 50, 35; 55, 15; 57, 80; 60, 49. 60). ಹಾಲಾ! ಅಮುರ್ದಾ! ಇನಿದು, ಗಡಾ! (Śmd. 69). ನಾಗುಳ ಹಾಲ ಕಱೆವ ಆಕಳು (ದ್ರೋಣದುಘೆ); ನಿನ್ನೆ ಕಱೆದ ಹಾಲಿನ್ದಾದ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವು (ಹೈಯಂಗವೀನ Nr.). ಅವುಗಳು ಕಱೆವ ಹಾಲ್ (ಕ್ಷೀರ, etc. Mr. 182). — ಹಾಲ್ಕೊರಟಿಗಬಳ್ಳಿ. A climbing foetid milky herb, Daemia extensa R. Br. (St. & Pl.). — ಹಾಲ್ತುತ್ತ. = ಪಾಲ್ತುತ್ತ. (My.). — ಹಾಲ್ದೆನೆ. -ತೆನೆ. = ಪಾಲ್ದೆನೆ. (My.). — ಹಾಲ್ವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ, etc., ಹಾಲಕ್ಕಿ. (My.).

ಹಾಲ hâla. = ಹಾಲ್, etc. (B. 5, 247). — ಹಾಲವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಹಾಲ್ವಕ್ಕಿ, etc. A small kind of owl of which the cry is ominous (Bd.).

ಹಾಲ hâla. (fr. ಹಲ). A plough. 2, Balarâma. (Colebr.).

ಹಾಲಹಲ hâlahala. = ಹಲಾಹಲ, ಹಾಲಾಹಲ No. 1. (Bp. 58, 55. 62).

ಹಾಲಹವಾಲು hâlahavâlu. Distressful condition; the woefulness of disgrace, fatigue, hunger, etc. (My.; Mhr., H.).

ಹಾಲಾಹಲ hâlâhala. = ಹಾಲಹಲ, etc. A sort of deadly poison (Bp. 58, 46. 64). 2, spirituous liquor. 3, *a kind of lizard* (*cf.* ಹಲ್ಲಿ 1).

ಹಾಲಿ hâli. (= ಹಾಲೆ 4?). — ಹಾಲಿಕಾಯಿ. The fruit of ಹಾಲಿಬಳ್ಳಿ (Z.). — ಹಾಲಿಬಳ್ಳಿ. A creeper common in hedges, Leptadenia reticulata Wight. (Z.).

ಹಾಲಿ hâli. A present; present (My.; Tĕ.; see ಹಾಲು).

ಹಾಲಿಕ hâlika. Relating to a plough, agricultural; *a ploughman, an agriculturist.*

ಹಾಲಿಗೆ hâligĕ. (Śmd. 25).

ಹಾಲಿವಾಣ hâlivâṇa. = ಪಾರುವಾಣ, etc. The coral tree (ಪಾರಿಭದ್ರ, etc. Si. 127; My.).

ಹಾಲು hâlu. = ಹಾಲ್, etc. Milk; etc. (C.; Bp. 14, 8; 28, 37; Bh. 1, 10, 25. 30; Si. 315). ಕುಱಿಯ ಹಾಲು (ಅವಿದೂಸ Hlâ.). ಆಕಳ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ (ಗವ್ಯ); ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವುದಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದಱಿತ್ತಣಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ Nr.). ಹಾಲಿನ ಕಡಲು (ಕ್ಷೀರೋದ Si. 81). ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿ ಹೆಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿ ಒಡದನ್ತೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ 240). ಅರ್ಧಪಾಕವಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು (ಫಾಣಿತ 312). ನಿನ್ನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಕಳಿನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕಱೆದು ಹಿಣ್ಡಲ್ ಪಟ್ಟ ಹಾಲಿನಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿದ ತುಪ್ಪವೂ ಬೆಣ್ಣೆಯೂ (ಹೈಯಂಗವೀನ 316). ಅಱಿದ ಉಷ್ಣದ ಹಾಲಿನನ್ದದಿ ಸುಲಭವಾಗಿರ್ದ... ಕನ್ನಡದ ನುಡಿ (Abhâ. 1, 5). ಹಾಲಿನೂಟದ ಹಬ್ಬ (Dp. 4). ಕೊತ್ತಿ ಬಲ್ಲುದೆ ಹಾಲು ಮಿಾಸಲೆಮ್ಬುದನು? (Dp. 76). ಹಾಲಿಗಿನ್ತ ಕೆನೆ ರುಚಿ.— ಹಾಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಬ್ಬ ಮಾಡು.— ಹಾಲು ಕಣ್ಡಲ್ಲಿ ಬೆಕ್ಕು, ಕೂಱು ಕಣ್ಡಲ್ಲಿ ನಾಯಿ.— ಆಕಳು ಕಪ್ಪಾದರೆ ಹಾಲು ಕಪ್ಪೇ?— ನೇಗಲು ಉತ್ತರೆ ಹೊಲ, ಹಾಲು ಇದ್ದರೆ ಗೋವು.— ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು.— ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಸೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕಳ್ಳೀ ಹಾಲು ಬೇಕೇ?— ವಾಲೀ ಹಾಗೆ ಬಲವನ್ತನಿಲ್ಲ, ಹಾಲಿನಕ್ಕಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ.— ಶಾಲು ಹೊದ್ದವನಾದರೂ ಹಾಲು ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). See ಮುಯ್ಯಿ-. — ಹಾಲ ಕಾಗದ. White paper (My.). — ಹಾಲಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ 1. = ಹಾಲುವಕ್ಕಿ, etc. A small owl, called piṅgalâ in Mahratta (Pr.). ಹಾಲಕ್ಕಿ ಆದರೆ ಹಾಲು ಕಱೆದೀತೇ? (Prv.). — ಹಾಲನ್ನ. -ಅನ್ನ. Milk and boiled rice (My.). — ಹಾಲ ಮಣಿ. A common white glass-bead (My.). — ಹಾಲಿನವ. -ಅವ. A seller of milk, a milk-man (My.). — ಹಾಲುಕುಮ್ಬಳ. = ಹಾಲುಗುಮ್ಬಳ. (ಇಕ್ಷ್ವಾಕು G.). — ಹಾಲುಕುಱುಬ. A class of Kuṛubas who keep cattle, sell milk and cultivate the soil (My.). — ಹಾಲುಗಿಣ್ಣು. = ಗಿಣ್ಣು 1. (My.;

ಕೊರ್ಚಿಕೆ Si. 312). — ಹಾಲುಗುವ್ವಳ. -ಕುವ್ವಳ. (ಕಟುತುಮ್ಬಿ G.). — ಹಾಲುಘಣ್ಟಾಮಣಿ. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Si. 146). — ಹಾಲುಣ್ಣಿ. -ಉಣ್ಣಿ. A wart (My.). — ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ. (ಕ್ಷೀರಾವಿ, ದುಗ್ಧಿಕೆ Si. 146; My.). — ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿಗಿಡ. = ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ. (My.). — ಹಾಲುಬಳಪ. A milk-white superior kind of ಬಳಪ (for writing, My.). — ಹಾಲುಬಳ್ಳಿ. The creeper Argyrea malabarica Chois. (Z.). 2, = ರಾಜಾದನ, etc., ಹಾಲೆಯ ಗಿಡ, ಪಾಲೆ 2. (Si. 132). — ಹಾಲುಬೆಳ್ಳಿ. White, pure silver (My.; Tĕ. ಪಾಲೆವೆಣ್ಡಿ). — ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ. A kind of incense (My.; ತುರುಷ್ಕ, ಪಿಣ್ಡಕ, ಸಿಹ್ಲ, ಯಾವನ, ತುದುಕಿನ ಮಡ್ಡಿಯೆಮ್ಬ ಧೂಪ, ಅನ್ದುಗಬೊಂಕ Si. 227). — ಹಾಲುಮೊಸರು. Excellent curds. ಅತ್ತೇ ಮನೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆನೀರು, ತವರ ಮನೆಗೆ ಹಾಲುಮೊಸರು (Prv.). — ಹಾಲುವಕ್ಕಿ. -ಹಕ್ಕಿ. = ಪಾಲ್ವಕ್ಕಿ q. v., etc., ಹಾಲಕ್ಕಿ. A small owl etc. (ಪಿಂಗಲಿ, ಭಾಸ, ಶಕುನ್ತ Mr. 174). — ಹಾಲುಸಮುದ್ರ. The milk-sea (G. 56). — ಹಾಲುಸೋರೆ. A sweet kind of sôrĕ fruit (My.). — ಹಾಲುಹಕ್ಕರಿಕೆ. A milky herb, Lactuca heyniana D. C. (Z.). — ಹಾಲುಹುರಳಿ. N. of a plant (ಕುಲಾಲಿ Mr. 148). — ಹಾಲೋಗರ. -ಓಗರ. Boiled rice mixed with milk (Dp. 55, 1). ಹಾಲೋಗರದ ಪಾಯಸ (ವ್ಯಂಜನ Mr. 215). ಲೋಗರ ಮನೇಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮನೇಲಿ ಹಾಲೋಗರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಏನು?— ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ, ವೈದ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದು ಹಾಲೋಗರ (Prvs.).

ಹಾಲು hâlu. Now; current (Mhr., H. ಹಾಲ; Tĕ. ಹಾಲ್, ಹಾಲು). See ಸಾಲೆ-.

ಹಾಲುವಾಣ hâluvâṇa. 1. Tbh. of ಪಾರಾವತ. A dove (ಪಾರಾವತ, ಕಲರವ, ಕಪೋತ Si. 171; My.).

ಹಾಲುವಾಣ hâluvâṇa. 2. = ಪಾರುವಾಣ 1, etc. The coral tree (My.).

ಹಾಲೆ hâlĕ. 1. (= ಪಾಲೆ 1). (Tĕ. ಪಾಲೆ, milky; milk-white). — ಹಾಲೆಹಕ್ಕಿ. = ಹಾಲುವಕ್ಕಿ, etc. (My.).

ಹಾಲೆ hâlĕ. 2. = ಆಲೆ 6, ಪಾಲೆ 2 q. v. The tree Mimusops kauki (My.). **2,** the tree Alstonia sholaris (St. & Pl.). See ಕಿಱಿಯ-, — ಹಾಲೆಯ ಗಿಡ. = ಹಾಲೆಯ ಮರ. (ರಾಜಾದನ, etc. Si. 132). — ಹಾಲೆಯ ಮರ. = ಹಾಲೆ No. 1. ರಾಜಾದನ, ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಕ್ಷೀರಕೆ Nr.).

ಹಾಲೆ hâlĕ. 3. = ಪಾಲೆ 3, etc. The lobe of the ear (ಲಮ್ಬಿಕೆ, ಪತ್ರಾಶ್ರಯ Mr. 319; My.).

ಹಾಲೆ hâlĕ. 4. (= ಹಾಲಿ?). A species of creeper (? ಜಟೆ Mr. 110).

ಹಾಲೆ hâlĕ. 1. Tbh. of ಪಟೋಲ. A species of cucumber or gourd (ಕೋಶಾತಕಿ, ಪಟೋಲ Mr. 123; ಕಾಣ್ಡಿಗೆ 149).

ಹಾಲೆ hâlĕ. 2. The vinous juice of the palm, *spirituous liquor*.

ಹಾವ hâva. Calling, a call. 2, *any feminine or coquettish gesture tending to excite amorous sensations, blandishment, dalliance,* the airs and arts of lovers.

ಹಾವಡಿಗ hâvu-aḍiga. (Šmd. 239, o. r. ಪಾವಡಿಗ). = ಪಾವಡಿಗ, etc. A man who plays with snakes, a snake-catcher and exhibiter, a snake-charmer (ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ, ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕ Hlâ., Nr.; ಸರ್ಪತುಣ್ಡಿಕ Mr. 391; Râm. 5, 8, 50). ಹಾವಡಿಗನಿಗೆ ಹಾವಿನಿನ್ದಲೇ ಮರಣ.— ಲೇವಡೀ ರುಚಿ ಹಾವಡಿಗ ಬಲ್ಲನೇ? (Prvs.).

ಹಾವಭಾವ hâva-bhâva. Actions and postures expressive of sentiments, gestures and movements exhibiting the passions, gesticulation (Mhr.; J. 33, 22).

ಹಾವಸೆ hâvasĕ. = ಪಾವಸೆ, etc. The aquatic plant Vallisneria octandra, etc. (ಶೇವಾಲ, ಶೇವಲ, ಜಲಶೂಕ, ನೀಲಿಕೆ Hlâ., Nr., Mr. 421; ಶೇವಾಲ Kk. 13, Šm. 35; Bp. 20, 11; Bh. 1, 5, 5). ನೀರ ಹಾವಸೆ (Šmd. 162). ಹಾವಸೆ (o. r. ಪಾವಸೆ) ಕಿಡಲೊಡಂ ನೀರ್ ತಿಳಿದುದು (o. r. ತಿಳಿವುದು, 295).

ಹಾವಳಿ hâvaḷi. (fr. ಹಾಡು 3 No. 2 -ವಳಿ). Trouble, harass, annoyance, molestation (My.; B. 2, 18; J. 20, 47; 24, 24; 30, 38). ಜಗಣೀ ಉಪದ್ರಾ ನೋಡಲೋ? ಜಟೀ ಹಾವಳೀ ನೋಡಲೋ?— ರಾಯರು ಸತ್ತ ಹಾವಳಿ.— ಸನ್ತೆ ನೆರೆಯುವದಕ್ಕಿನ್ತ ಮುಂಚೆ ಗಣ್ಟುಗಳ್ಳರ ಹಾವಳಿ.— ಗಣ್ಡ ಇಲ್ಲದ ಗಯ್ಯಾಳಿ, ದಣ್ಡು ಇಲ್ಲದ ಹಾವಳಿ (Prvs.).

ಹಾವಾಡಿಗ hâvu-âḍiga. = ಹಾವಡಿಗ. (ಕೌಶಿಕ, ಸರ್ಪೋಪಜೀವಿ Nn. 10, o. r. ಹಾವಡಿಗ; ಕೌಶಿಕ, ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ Si. 406; My.).

ಹಾವಿಗೆ hâvigĕ. = ಹಾವುಗೆ 1, etc. (ಅನುಪದೀನ, ಪಾದುಕ Mr. 205, o. r. ಹಾವುಗೆ; My.). ಮರದ ಹಾವಿಗೆ (ಪಾದುಕೆ, etc. Si. 344).

ಹಾವು hâvu. = ಆವು 4, ಪಾವು, ಹಾಂ, ಹಾಂವು. A snake, a serpent (ವಿಷಧರ, ದನ್ದಶೂಕ, ಪವನಾಶನ, ಸರ್ಪ, ಸರೀಸೃಪ, ಉರಗ, ವ್ಯಾಲ, ಭುಜಗ, ಭುಜಂಗ, ಕುಮ್ಭೀನಸ, ಪನ್ನಗ, ನಾಗ, ಭೋಗಿ, etc. Hlâ.; ಸರ್ಪ Nn. 55; Si. 78. 416; Bp. 48, 8; 51, 56; J. 7, 59; Bh. 1, 8, 35; 8, 23, 40. 41; C.; B. 2, 8. 26; 3, 97). See *e. g.* ಅರ-, ಅರೆವಾವು, ಊಸರವಳ್ಳಿಹಾವು, ದಾಸರಿ-, ನೀರಳೇ-, ಬಳೆವಡಕ-, ಬಿಲ್ಲೂಱಿ-, ಹೆಬ್ಬಾವು, etc. ನಿಮಿರ್ದ ಹಾವು (ಆಶೀರ್ವಿಷ, ದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠ); ತೆಕ್ಕೆಗಟ್ಟಿದ ಹಾವು (ಕುಣ್ಡಲಿ, ಜಿಹ್ವಗ); ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಫಣ, ಫಣೆ, ಫಟೆ); ಹಾವಿನ ವಿಷ (ವಿಷ, ಗರಲ, ಗರ); ಹಾವಿನ ಒಡಲು (ಭೋಗ); ಹಾವಿನ ದಾಡೆ (ಆಶಿಸ್, ದಂಷ್ಟ್ರೆ); ಹಾವಿನ ಹೆರೆ (ನಿಲ್ವಯನಿ, ನಿರ್ಮೋಕ, ಕಂಚುಕ); ಉರ್ಚದ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿಹ್ವೆ, ಉಪದೀಕೆ, ವಮ್ರಿ, ಉಪದೇಹಿಕೆ Hlâ.). ಹಾವಿನ ಹೆರೆ (ಕಂಚುಕ, ನಿರ್ಮೋಕ); ಹೆರೆ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ); ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಸ್ಫಟಿ); ಹಾವುಗಳ ಅರಸು (ವಾಸುಕಿ Nr.). ಹಾವಿನ ಮುಖ (ಕೌಶಿಕ, ಅಹಿಮುಖ Nn. 10); ಹಾವಿನ ಹೆರೆ (ಮೂಲಿಕ, ನಿರ್ಮೋಕ 44; ಕವಚ, ವರ್ಮರ 88). ಹಿರಿಯ ಹಾವು (ಅಜಗರ, etc. Mr. 400). ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ನರಾಕಾರದ ಹಾವುಗಳು (ನಾಗಗಳು Si. 76); ಹಾವುಗಳ ಊರು (ಭೋಗವತಿ 425); ಕಿವಿ ಹೊಗುವ ಹಾವು (ದ್ರಣಿ 485). ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದರೆ ವಿಷ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?— ಹಾವಿನ ಕೂಡೆ ಕಪ್ಪೆಗೆ ಸರಸವೇ?— ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಱಿಬಟ್ಟೆ ಒರಸಿದರೆ ಹೋದೀತೇ?— ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ, ಬಱಿಬಾಯಿ.— ಹಾವು ಕೊನ್ದು, ಹದ್ದಿನ ಮುನ್ದೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ.— ಹಾವು ಮುಪ್ಪಾದರೆ ವಿಷ ಮುಪ್ಪೇ?— ಹಾವು ಹಡದಮ್ಮ ಬೇಲಿ ಹೊಕ್ಕಳು.— ಹಾವಡಿಗನಿಗೆ ಹಾವಿನಿನ್ದಲೇ ಮರಣ.— ಚೇಱಿನ ಮನ್ತ್ರವನ್ನಱಿಯದವ ಹಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ.— ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಹಾವು ಕಚ್ಚದೇ ಇದ್ದೀತೇ?— ಮೆಟ್ಟದಲ್ಲದೆ ಹಾವು ಕಡಿಯದು.— ಶಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ, ಸತ್ತವನಿಲ್ಲ; ಹಾವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬದುಕಿದವನಿಲ್ಲ (Prvs.). See Prv. s. ಹುತ್ತ. — ಹಾವ ರಾಣಿ. = ಹಾವುರಾಣಿ. A kind of skink (ಉರಗತರ Mr. 165). — ಹಾವಿನಲ್ಲಮದೇವಿ. -ಅಲ್ಲಮ-. N. (Bp. 59, 8). — ಹಾವಿನ ಹಾಳಿ. N. of a town (Bp. 55, 26), of a village (My.). ಹಾವಿನ ಹಾಳಿ ಕಲಿದೇವ, N. (Bp. 55, 53). ಹಾವಿನ ಹಾಳಿ ಕಲ್ಲಯ್ಯ, N. (Bp. 9, 44; 58, 7). — ಹಾವುಕಣ್ಣಿನ ಗಿಡ. (ನಾಕುಲಿ, ನಕುಲೇಷ್ಟೆ, ಭುಜಂಗಾಕ್ಷಿ, etc. Si. 150). — ಹಾವುಬಡಿಗಿ. (ತಕ್ಷಕ Si. 405). — ಹಾವುಮೀನು. A kind of muscle shell (ದುರ್ನಾಮ, ದೀರ್ಘಕೋಶಿಕೆ Nr.); a kind of gymnotus (My.); a big leech (ದುರ್ನಾಮ, etc., ಹೆಜ್ಜಿಗಣೆ Si. 90); another water-animal (ಗ್ರಾಹ, ಅವಹಾ Si. 88). — ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ. Colocynth, Cucumis colocynthis Lin. (Citrullus colocynthis Schrad., ವಿಶಾಲೆ, ಇನ್ದ್ರವಾರುಣಿ Nr.; My.; Bh. 3, 17, 15; ಬಲಿಬನ್ಧಾಕ್ಷಿ, ವಾರುಣಿ Mr. 146). ಹಾವುಮೆಕ್ಕೇ ಗಿಡ (ವಿಶಲ್ಯೆ Si. 446). — ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆಬಳ್ಳಿ. = ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆ. (My.). — ಹಾವುರಾಣಿ. = ಹಾವರಾಣಿ. A kind of skink (My.), Mabouia quadrilineata

(Bḍ.); the skink Eumeces isodactylus (Bḍ.); the skink Eumeces taprobanensis (Bḍ.); the three-streaked tiliqua, Tiliqua trivittata (Bḍ.); the red-bellied tiliqua, Tiliqua rubiventris (Bḍ.); the beautiful tiliqua, Tiliqua pulchra (Bḍ.). ಹಾವುರಾಣಿ (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ Si. 170). — ಹಾವುರಾಣೆ. = ಹಾವುರಾಣಿ. (My.). — ಹಾವೇರಿ. -ಏರಿ. N. of a village (My.; B. 3, 30).

ಹಾವುಗಾಱ hâvugâṟa. (= ಹಾವಡಿಗ, etc.). A snake-catcher and exhibiter, etc. (ವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿ, ಗಾರುಡಿಗ G.).

ಹಾವುಗೆ hâvugĕ. 1. = ಆವಿಗೆ, ಅವುಗೆ, ಹಾವಿಗೆ, etc. Tbh. of ಪಾದುಕ (Šmd. 342. 352. 364 Mdb.). A shoe, etc. (ಪಾದುಕೆ, ಅನುಪದೀನೆ Hlâ.; ಪಾದುಕೆ Nr.; Bp. 12, 12; My.).

ಹಾವುಗೆ hâvugĕ. 2. (Tbh. of ಪಾಪಕ ?). Evil, wrong, wickedness, sin, guilt (?). See ಹಾವುಗೆಗಾಱ.

ಹಾವುಗೆಗಾಱ hâvugĕ-gâṟa. An evil-doer (?): the keeper of a gaming house (ಸಭಿಕ, ದ್ಯೂತಕಾರಕ Hlâ.).

ಹಾವೆ hâvĕ. = ಅಹವೆ, ಆವೆ 1. See ಇಡ್ಡಾವೆ.

ಹಾಶ hâśa = ಪಾಶ. See ಹಾಸ 1.

ಹಾಸ hâsa. = ಹಾಸು 2. — ಹಾಸಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಹಾಸುಗಲ್ಲು. (My.; B. 4, 177).

ಹಾಸ hâsa. 1. Tbh. of ಹಾಶ (Šmd. 335) or ಪಾಶ (342). A tie, etc. (Rŝv. 5, after 85; Bh. 3, 13, 27).

ಹಾಸ hâsa. 2. *Laughing, laughter; mirth, merry-making, joy;* derision. See ಚನ್ದ್ರ-, ಪರಿ-, ಪ್ರತಿ-; Čpr. 2, 57; 5, 98; J. 2, 49; Kâvy. V, 70.

ಹಾಸಕ hâsaka. A laugher; one who causes laughter, a buffoon, etc. See ಪರಿ-.

ಹಾಸಂಗಿ hâsangi. = ಪಾಸಂಗಿ. Tbh. of ಪಾಶಕ. (ಅಕ್ಷ, ದೇವನ, ಪಾಶಕ Nr.; ಅಕ್ಷ, ದುನ್ದುಭಿ Nr.; ಆಕರ್ಷ Mr. 492; J. 6, 31; Bp. 43, 4; Bh. 2, 13, 33. 50). ನೆತ್ತದ ಹಾಸಂಗಿ (ಆಕರ್ಷ Nn. 134).

ಹಾಸರ hâsara. = ಹೇಸರ, q. v. — ಹಾಸರಕತ್ತೆ. = ಹೇಸರಕತ್ತೆ. ಬೇಸಱಿನ್ನಾ, ಹಾಸರಕತ್ತೆ ಆಡಿಸಿದ.— ಬೇಸಱಾಗುತ್ತದೆನ್ದು, ಹಾಸರಕತ್ತೇ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಹಾಸಲ್ ಕಲಂ hâsal kalam. The produce or pith of speech: essence, substance, abstract; briefly, shortly (My.; H. ಹಾಸ್ಲಿ ಕಲಾಂ).

ಹಾಸಲು hâsalu. = ಹಾಸಿಲು. Revenue (Mhr., H. ಹಾಶೀಲ); postage (My.; Mhr., H.); custom, toll, duty (My.).

ಹಾಸಿಕೆ hâsikĕ. = ಪಾಸಗೆ, etc. A bed (ಶಯನ, ಔಶೀರ Nr.; ತಲ್ಪ, ಶಯನಸ್ಥಲ Nn. 118; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ತಲ್ಪ 162; ಸೌಸ್ಥಿ, ಶಯ್ಯಾಸ್ಥಲ 162, o. r. ಶಯನಸ್ಥಲ). 2, (= ಹಸಿಕೆ), what is spread or thrown over anything, a cover (ಉತ್ತರಚ್ಛದ Mr. 203). See Bp. 43, 78; B. 5, 283.

ಹಾಸಿಕೆ hâsikĕ. = ಹಾಸ 2. Laughter, etc. (Colebr.).

ಹಾಸಿಗೆ hâsigĕ. = ಆಸಿಗೆ, ಹಾಸಿಕೆ, etc. A bed (ಶಯ್ಯೆ, ಶಯನೀಯ, ಶಯನ Si. 230; ತಲ್ಪ, ಶಯ್ಯೆ 439; ಔಶೀರ, ಶಯನ 453; J. 24, 5; C.; B. 1, 25; 4, 154). ಹಾಸಿಗೆಯ ಅರಳೆ (ಪಿಚು Si. 334); ದರ್ಭೆಯ ಹಾಸಿಗೆ (ಸಂಸ್ತರ 448). ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚ ಬೇಕು.— ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ದೋಸೆ ಮಾಡ್ಯಾಳೇ?— ಬಾಸಿಗ ಆದರೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ?— ಹಾಸೀಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಜೀನಸು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಕೊಣ್ಡಾನು.— ಹಸಿವೆಗೆ ಬಾಯ್ಸವಿ ಬೇಡ, ನಿದ್ದೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬೇಡ (Prvs.).

ಹಾಸಿಲು hâsilu. = ಹಾಸಲು. (B. 4, 67).

ಹಾಸು hâsu. 1. = ಆಸು 4, ಪಾಸು 1. (Šmd. 191). To spread; to lay (C.; Bp. 29, 18; 52, 5). ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ಚಿತ್ರಕಮ್ಬಲ (ಆಸ್ತರಣ, ಪರಿಸ್ತೋಮ, etc. Nr.). ಆ ಪಣ್ಡಿತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಜಾಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸದಿದ್ದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (B. 4, 154). ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮುನ್ದೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಚಾಪೇ ಹಾಸಿ ಕೊಣ್ಡು (4, 183). ಕೆಱೆಯ ನೀರು ಕಾಲುವೆಗಳೊಳಗಿನ್ದ ಒಯಿದು ಹಾಸಿದರೆ ಭೂಮಿಯು ಹಸಿಯಾಗಿ (B. 4, 184); ಕೊಡೋದು ಒನ್ದು ಕಾಸು; ಕೋಣೆ ತುಮ್ಬ ಹಾಸು!— ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ದೋಸೆ ಮಾಡ್ಯಾಳೇ?— ವಾಸ ತಪ್ಪಿದರೂ ಹಾಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ (Prvs.). See Si. 223. 250. 271. ಬನ್ದದನೆ ತಾ ಹಾಸಿ, ನಿನ್ದದನೆ ತಾ ಪೊತ್ತು, ಬನ್ದದನೆ ಮೆಟ್ಟಿ ನಡೆವಾತನಿಗೆ ವಿಧಿ ಮುನ್ದೆ ಓಡುವದು (Sp.). — ಹಾಸು ಹಾಸು. rep. (B. 4, 154).

ಹಾಸು hâsu. 2. = ಆಸು 5, ಪಾಸು 2, ಹಾಸ. That is spread or laid flat: a bed (ತಲ್ಪ, ತಲಿನ Hlâ.; ಶಯ್ಯೆ, ಶಯನೀಯ, ಶಯನ Nr.; ತಲ್ಪ Šm. 110; Bp. 12, 9; 39, 39; 43, 71; Bh. 1, 8, 6). ಹಾಸುವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆ, ಪೂಸುವಿಲ್ಲದ ವಿಾಯು, ಬಾಸೆಯಿಲ್ಲದನ ಗೆಳೆತನ ಮೋಟಕೆಯ್ ಬೀಸಿ ಕರೆದನ್ತೆ (Sp.). 2, the threads which are extended lengthwise in the loom (and crossed by the woof), the warp (C.; T., M. ಪಾ, ಪಾವು; Tĕ. ಪಾಕೆ, ಪೇಕೆ). ನೂಲ ಹಾಸು (ತನ್ತ್ರ, ಸೂತ್ರವಾಪ Si. 453). 3, a chequered cloth or board for drafts, dice, etc. (My.). — ಹಾಸಱೆಗಲ್ಲು. -ಅಱೆ-ಕಲ್ಲು. = ಪಾಸಱೆ. A slab, an artificial flag (My.). — ಹಾಸಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To prepare the warp (My.). — ಹಾಸಿನ ನುಲಿ. The warp in a twisted state (My.). — ಹಾಸಿನ ಬಳ್ಳಿ. An extensive climber, Clematis gouriana Roxb. (Z.). — ಹಾಸುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. = ಹಾಸಗಲ್ಲು. A slab, an artificial flag (My.; ಪಾಸಱೆ G.). — ಹಾಸುಗೆಯ್. To spread, to lengthen (Č. Bp. 53, 20). — ಹಾಸುನರಿ. (or ಹಾಸುನಱಿ?). An instrument used in preparing the warp (S. Mhr.). — ಹಾಸುಬಣ್ಣೆ. = ಹಾಸುಗಲ್ಲು. (My.). — ಹಾಸುಮಣೆ. A frame used in preparing the warp (My.). — ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕು. Warp and woof, *i. e.* close connection or fellowship (Bh. 1, 8, 84). — ಹಾಸು ಹೊಯ್ಯು. = ಹಾಸಿಕ್ಕು. (S. Mhr.). 2, to move one way and the other, to wag (the head, used *e. g.* of bears when rising, S. Mhr.; B. 3, 108; 5, 259).

ಹಾಸು hâsu. 3. = ಹಾಯಿಸು, etc. (My.).

ಹಾಸು hâsu. = ಪಾಸು. Tbh. of ಪಾಶ. A tie, a fetter, etc.; a tie for the neck of dogs (ಪಾಸು Čt. II, 59; ಕುಕ್ಕುರಗೊರಲಬನ್ಧನ Šm. 110; Bp. 34, 24; Č. Bp. 53, 20; J. 28, 41. 46; Bh. 3, 13, 21). — ಹಾಸುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To remove a dog's tie (ತಿವಿ Šm. 31. 109). — ಹಾಸುಗೋಲ್. -ಕೋಲ್. A stick tied to a dog's neck by means of which the dog is fastened at home or led about (ಕೊಡತ Šm. 97).

ಹಾಸುಗೆ hâsugĕ. = ಹಾಸಿಕೆ No. 2. That is spread or thrown over anything, a cover (ಪ್ರವೇಣಿ, ಆಸ್ತರಣ Hlâ.).

ಹಾಸೆ hâsĕ. = ಹಸೆ, etc. A beautiful seat (My.).

ಹಾಸ್ತಿಕ hâstika. (fr. ಹಸ್ತಿನ್). An elephant-rider or driver. 2, *a herd of elephants.*

ಹಾಸ್ಯ hâsya. To be laughed at, laughable, ridiculous. 2, *laughter, laughing, mirth, the comic sentiment (rasa) in poetry* (Kâvy. IV, 1, 9. 30-34. 52. 57; ಸ್ಮಿತ Nn. 167; ಸಬ್ಬವ Čt. II, 104); jest, amusement. 3, ridicule, derision.

ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. — ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಸ್ಯ, ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆ (Prvs.).

ಹಾಸ್ಯಗಾಱ hâsya-gâṟa. A jester, a buffoon, a merry-andrew; a derider, a mocker, a scoffer (C.; ಪರಿಹಾಸಕ G.).

ಹಾಸ್ಯರಸ hâsya-rasa. The sentiment of humour, sense of humour, comic vein. (My.).

ಹಾಸ್ಯವಾಚ್ hâsya-vâč. A ridiculous word (Čh. v. 40).

ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ hâsya-âspada. A laughing-stock, a butt for derision. (My.).

ಹಾಹಾ hâhâ. *An interjection expressing grief* (ಶ್ಲೋಕ Nn. 153), *surprise,* pain (ಅಲ, ಆ 153, o. r. ಬೇಡ ಎವ್ವಲ್ಲಿ), and counteraction or opposition (ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾರ್ಥ Mr. 533). 2, *a gandharva* (ಖೇಚರಭೇದ, ಗನ್ಧರ್ವರ ಭೇದ 153). See ಹಾ ಹಾ s. ಹಾ; Bp. 48, 13; 50, 30.

ಹಾಹಾಕಾರ hâhâ-kâra. A general lamentation (J. 26, 63; My.; Mhr.).

ಹಾಹಾರವ hâhâ-rava. The sound or cry of ಹಾಹಾ (Bp. 37, 21).

ಹಾಹೆ hâhĕ. = ಪಾಪೆ, q. v. (Grj. 4, after 120; 7, after 11; Č. Bp. 47, 14). ಬಿರುದಿನ ಹಾಹೆ (ತೊಡರ್ Šm. 51). ಬಿರಿದಿನ ಹಾಹೆ (ತೊಡರ್ Kk. 67). ಕಣ್ಣ ಹಾಹೆ (ತಾರಕೆ, ಕಣ್ಣ ಬೊಮ್ಮೆ Nr.). 2, a sail (ಪಟ Mr. 408; *cf.* ಹಾಯ್ 3).

ಹಾಳಿ hâḷi. = ಹಾಳೆ 1, No. 2. A sheet of glass (B. 4, 225).

ಹಾಳಿ hâḷi. = ಹಾಳೆ. — ಹಾಳಿಹದ್ದು. = ಹಾಳೆಹದ್ದು. (ಗೃಧ್ರ, ಚಿಲ್ಲ G.).

ಹಾಳೆ hâḷĕ. 1. = ಹಾಳ. The broad spathe at the bottom of an areca-palm branch, used as a vessel, etc. (My.; Tĕ., Tu. ಪಾಲೆ; M. ಪಾಣ, ಪಾಳೆ; T. ಪಾಳೈ). 2, a sheet of paper, the leaf of a book, a sheet of glass, any broad leaf to eat from, etc. (My.). ಸೀರೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ದು, ಹಾಳೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ. — ಸೋನೇ ಮಱಿ ಹಾಳೇಲಿ ಹಿಡಿದರೆ ಪಾನಿಗೆ ಪಾನಿಯೇ (Prvs.). See ಕಯಿ-.

ಹಾಳೆ hâḷĕ. 2. = ಆಳೆ. See ಇದ್ಧಾಳೆ.

ಹಾಳೆ hâḷĕ. = ಹಾಳಿ. — ಹಾಳೆಹದ್ದು. The tawny eagle, Aquilla fulvescens (Bd.). See ರಣ-.

ಹಾೞ್ hâḻ. = ಪಾೞ್, ಹಾೞ, ಹಾೞು. Ruin; desolation; a waste. ಹಾೞಾದುದು (ಶೂನ್ಯ, ಇರಣ Nr.). — ಹಾೞ. -ಅ 3. A ruined, miserable being. See ಹಾೞ್ಮನೆಹಾೞ. — ಹಾೞ್ಮನೆ. = ಪಾೞ್ಮನೆ. — ಹಾೞ್ಮನೆಹಾೞ. The miserable being at the houses in ruins: a dog that lives on stolen things or by stealth (ತುಡುಗುಣಿನಾಯ್ Šmd. I; ತುಡುಗುಣಿ Čt. II, 81); a dog in general (ಸೊಣಗ, ಸಾನ, ಕುಕ್ಕುರ, ನಾಯ್ Šm. 31).

ಹಾೞ hâḻa. = ಹಾೞ್, etc. — ಹಾೞಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To pull down and bring to ruin. ಆ ಭವ್ಯವಾದ ರಾಜಧಾನಿಯೊಳಗಿನ ಮನ್ದಿರಗಳನ್ನೂ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಹಾೞಗೆಡಹಿ (B. 4, 10).

ಹಾೞತ hâḻata. = ಹಾೞಿತ. Propriety, fitness; proper dimension; due proportion; the state of being suitable to or fitting, as a coat (My.; B. 4, 92. 141). ಹಾೞತ ತಿಳಿಯದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೂಳಪ್ಪ ಏನು ಮಾಡ್ಯಾನು? (Prv.).

ಹಾೞಿ hâḻi. = ಪಾೞಿ. Regularity, regular or proper order, etc. (Bp. 26, 58; Bh. 7, 1, 26). — ಹಾೞಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. Proper order or way to be lost (Bp. 26, 28).

ಹಾೞಿತ hâḻita. = ಹಾೞತ. ಬಾಲವಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಹಾೞಿತಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (Prv.).

ಹಾೞು hâḻu. = ಹಾೞ್, etc. (C.). ಪಾಲು ಮೂಡಿದರೆ ಹಾೞು (Prv.). — ಹಾೞಾಗು. -ಆಗು. To go to ruin; to be destroyed; to become waste (Bp. 57, 47; 60, 17; 61, 8). ಸುಳ್ಳಿನಿನ್ದ ಹಣವನ್ತರಾದಾಗ್ಯೂ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಅವರು ನಿಜವಾಗಿ ಹಾೞಾಗುವರು (B. 3, 96). ನಾಯಿ ಕೂಗಿದರೆ, ದೇವಲೋಕ ಹಾೞಾದೀತೇ? — ಲೋಕ ಹಾೞಾದರೆ ನಾಕ ಹಾೞಾದೀತೇ? (Prvs.). See Nr. s. ಹಾೞ್. — ಹಾೞುಅಡವಿ. A desert (B. 3, 66; 5, 36. 131). — ಹಾೞುಗೋಡೆ. A dilapidated wall. ಕತ್ತೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಹಾೞುಗೋಡೆ. — ಕತ್ತೆ ಸತ್ತರೆ ಹಾೞುಗೋಡೆ (Prvs.). See B. 2, 2; 3, 27. — ಹಾೞುತೋಟ. A waste, unproductive garden. ಹಾೞುತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಬೀೞುಬಿಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಹಾೞುದೇಗುಲ. A temple in ruins (B. 3, 100). — ಹಾೞುಧಾನ್ಯ. Blighted or empty grain (ಪುಲಾಕ, ಕ್ಷುದ್ರಧಾನ್ಯ Hlâ.). — ಹಾೞುಬಟ್ಟೆ. A desolate road. ದೂರವಾಗಿಹ ಹಾೞುಬಟ್ಟೆ (ಪ್ರಾನ್ತರ Nr.). — ಹಾೞುಬಾವಿ. A well out of repair and not used. ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾೞುಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹಾೞು ಬೀೞು. = ಹಾೞಾಗು. (Bp. 23, 10). — ಹಾೞುಭೂಮಿ. Waste land (Dp. 148). — ಹಾೞುಮಣ್ಣು. Earth of ruined mud-forts, etc. deprived of all sterility (S. Mhr.). — ಹಾೞುಮನೆ. = ಹಾೞ್ಮನೆ. A dilapidated, desolate or empty house. ಚೋಱಿಗೆ ಹಾೞುಮನೆ ಆದರೇನು? ಕೂೞು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸರಿ (Prv.). — ಹಾೞು ಮಾಡು. To ruin; to destroy; to waste (C.; Bp. 52, 7; B. 3, 23; 5, 86). ಹಾೞು ಮಾಡುವದು (ಪ್ರಮಾಪಣ, ಸಞ್ಜ್ಞಪನ, ಮಾರಣ, ಘಾತ, etc. Si. 297). — ಹಾೞುಮಾತು. A useless word (My.). — ಹಾೞುನೊಸಱು. A forehead without a sectarian mark (My.). — ಹಾೞುಸ್ಥಲ. A desolate place (B. 5, 252). — ಹಾೞುಹರಟೆ. Idle, useless talk. ಬಾಲಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹಾೞುಹರಟೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಹಾೞುಹುಲ್ಲು. Useless grass. ಬಾೞೇ ಗಿಡ ನಟ್ಟರೆ ಹಾೞುಹುಲ್ಲು ಆದೀತೇ? (Prv.). — ಹಾೞುಹೊಟ್ಟೆ. An empty stomach (My.); the bad, miserable belly (My.). — ಹಾೞೂರ್. -ಊರ್. -ರು. A desolate, deserted village, a village in ruins. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದನ ಕಾಯವು ಹಾೞೂರ ಸ್ಥಾನದಿಂ ಕಡೆಯೆ! (Sp.). ಧನ ಕನಕವುಳ್ಳನಕ ದಿನಕರನನ್ತಕ್ಕು; ಧನ ಕನಕ ಹೋದ ಮಱುದಿನ ಹಾೞೂರ ಶುನಕನನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ರಾಗವಿಲ್ಲದ ಹಾಡು, ಭೋಗವಿಲ್ಲದ ಜನ್ಮ, ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದನ ದೊರೆತನ ಹಾೞೂರ ಗೂಗೆಯನ್ತಕ್ಕು (Sp.). ಕಾಲಕೂಟದ (ಕಾಳ-) ವಿಷವು, ಚೇೞು, ನಮ್ಬಿದ ಹಗೆಯು, ಹಾೞೂರ ಚುಱಚ, ನಸುಗುನ್ನಿ, ತಿಗುಳರ ಗಾಳಿ ಬೇಡ (Sp.). ಹಾೞೂರಿಗೆ ಬೋೞುಸುತ್ತಿಗೆ. — ಬಾೞುವವನಿಗೆ ಹಾೞೂರ ಸುದ್ದಿ ಯಾಕೆ? (Prvs.).

ಹಾೞುತನ hâḻutana. = ಪಾೞ್ತನ. (My.).

ಹಿ hi. (= ಅಹಯ್, ಅಹಿ, ಇ 9, ಹೀ 2). Thou becomest or art. See ಇದ್ಧಿ.

ಹಿ hi. *For, because, on account of; assuredly, certainly; indeed, surely; but.*

ಹಿಂಸಕ himsaka. Injurious, detrimental, mischievous hostile, malignant, ferocious, savage. 2, a man who hurts, harms or injures (My.); one who murders, kills, slays or destroys (My.).

ಹಿಂಸಕಪ್ರಾಣಿ himsaka-prâṇi. A ferocious, noxious being or animal, a beast of prey (B. 5, 246).

ಹಿಂಸನ himsana. The act of hurting, injuring, injury; killing; slaying. See ನಿ-.

ಹಿಂಸಾಕರ್ಮ himsâ-karma. Any injurious or hostile act. 2, *magic applied to the ruin or injury of an enemy, employment of spells and mystical texts* (especially those of the atharvavêda) *for injurious purposes.*

ಹಿಂಸಾಯಷ್ಟಿ himsâ-yashṭi. A staff that hurts (J. 30, 47).

ಹಿಂಸಾಲು himsâ-âlu. Disposed to injure, injurious, mischievous, hurtful, murderous. (R.).

ಹಿಂಸಿಸು himsisu. To hurt, to harm, to wound, to injure; to kill, to slay, to destroy (My.).

ಹಿಂಸೆ himsĕ. ಹಿಂಸಾ. Injuring, *injury, mischief,* hurt, harm, wrong. 2, molesting, annoying, harassing, tormenting (= ಪೀಡನ My.). 3, *killing, slaying, slaughter* (ಕೊಲೆ Hlâ.; Mr. 476; Nn. 118; ಒರಸು, ಸೆನ್ನು Kk. 68; ಗೋಱ್ಮುರಿ 70; ಗೋಣ್ಮುರಿ Ŝs.). 4, theft, robbery, spoliation (ಕಳವು 476; ತಸ್ಕರ, ಕಳವು 118). 5, a sword (ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶ, ಖಡ್ಗ 118).

ಹಿಂಸ್ರ himsra. *Injurious, mischievous, hurtful, destructive, murderous; cruel,* fierce, savage; a man who kills or murders (ಕೊಲುವವನು Hlâ.; Mr. 236).

ಹಿಂಸ್ರಪಶು himsra-paŝu. *A beast of prey.*

ಹಿಕ್ hik. = ಹಿನ್ದೆ, etc., ಹೆಕ್, ಹೆಗ 2. The state of being behind, etc. — ಹಿಕ್ಕಟ್ಟು. The backside or back part (ಪಿಂಗಡೆ, ಪಿನ್ತಿಲ್ G.) of a ship (B. 3, 118), of a carriage (4, 6); the state of being later, as rain (S. Mhr.). ಹಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ತಲೆ (ಪಡವಲೆ G.).

ಹಿಕಮತ್ತು hikamattu. Skill, cunning; art, trick (My.; Mhr., H. ಹಿಕಮತ). ದುಷ್ಮಾನನನ್ನು ಹಿಕಮತ್ತಿನಿನ್ದ ಜಯಿಸ ಬೇಕು (Prv.).

ಹಿಕಮತ್ತುಗಾಱ hikamattu-gâṟa. A clever or cunning man (My.).

ಹಿಕ್ಕಲು hikkalu. A separation: a small branch-channel in gardens or rice-fields (My.).

ಹಿಕ್ಕು hikku. = ಪಿಕ್ಕು. To separate: to comb (C.; B. 1, 6). ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹಿಕ್ಕೋಣ (ಕಂಕತ); ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹಿಕ್ಕುವ ಆನೆಜನ್ತದ ಹಣಿಗೆ (ಪ್ರಸಾಧನಿ G.).

ಹಿಕ್ಕೆ hikkĕ. = ಪಿಕ್ಕೆ, etc. The dung of goats, sheep, deer, rats, etc. (Bp. 9, 12; Râghĕ. 17, 68; My.).

ಹಿಕ್ಕೆ hikkĕ. *Hiccough.*

ಹಿಕ್ಕೇರಿ hik-kêri. = ಇಕ್ಕೇರಿ. (My.).

ಹಿಗೆ higĕ. (ಹಗೆ 1, etc.). Manner. See ಇಹಿಗೆ.

ಹಿಗ್ಗ higga. = ಹಿಕ್, etc. — ಹಿಗ್ಗಾ ಮುಗ್ಗಾ. Backwards and forwards (My.).

ಹಿಗ್ಗಲಿಸು higgalisu. To separate or disjoin, as the legs, to straddle; to open wide, as an eye with the fingers; to open, as the mouth of a bag, of a bullock, or of the yôni (My.).

ಹಿಗ್ಗಿಸು higgisu. To separate or disjoin one from another, as two boards by inserting a chisel or as the double tail of a hasp (My.); to slacken, as the bandage of a bundle of wood (My.).

ಹಿಗ್ಗು higgu. (fr. ಹಿರಿ 2). To separate (v. i.), to be disconnected (as the cracked earth, J. 7, 46; as a cracked vessel, My.; as a dilapidated wall, My.). 2, to extend (v. i., as the skin of animals, My., B. 3, 64; as Indian rubber, My.). 3, to distend or swell (from joy), to grow elated, to begin to rejoice (C.; Bp. 15, 14; 25, 15; 27, 77; 28, 14; 30, 22; 32, 24; 47, 31; 49, 20; 57, 43; J. 8, 32; 13, 25; 24, 60; 28, 16. 19; Dp. 65 palla; B. 3, 6. 43. 126). ಹಿಗ್ಗಿದವ ಮುಗ್ಗಿದನು, ತಗ್ಗಿದವ ಜಯ್ಸಿದನು (Prv.).

ಹಿಂ hin. ಹಿಞ್. = ಪಿಂ (ಪಿಞ್), etc. ಹಿಕ್, ಹಿನ್, etc. — ಹಿಂಗಚ್ಚೆ. -ಕಚ್ಚೆ. The end of a garment tucked behind into the waist-band (Bp. 27, 18). — ಹಿಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. The place behind, the backside (Grj. 6, after 56). 2, the outside of the embankment of a tank (My.). — ಹಿಂಗಟ್ಟುಮುರಿ. The state of having the hands tied behind the back. — ಹಿಂಗಟ್ಟುಮುರಿ ಕಟ್ಟು. To tie the hands behind the back (My.). — ಹಿಂಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪಿಂಗಡೆ. The backside, the place behind (ಪಡಮೆಟ್ಟು, ಪೆಱತು, ಪೆಱಗು, ಪಿನ್ತಿಲ್ Ŝs.; C.; Bp. 5, 44; B. 5, 249). — ಹಿಂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. The eyes behind: a summerset at which the heels turn backward (My.; *cf.* ಮುಂಗಣ್ಣು). — ಹಿಂಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. The early dawn (My.). 2, the darkness that begins after the moon has set (My.). — ಹಿಂಗಱಿ. The tail of a bird (B. 3, 114; 4, 191). — ಹಿಂಗಾರಿ. -ಕಾರಿ. = ಹಿಂಗಾರು. (S. Mhr.). — ಹಿಂಗಾರು. -ಕಾರು. The latter rain (My.). — ಹಿಂಗಾರುಪಯ್ರು. The latter growing crop (of navaṇĕ, kaḍalĕ, etc., My.). — ಹಿಂಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. -ಲು. The hind leg of a quadruped (C.; B. 3, 11; 4, 99). ಆನೆಯ ಹಿಂಗಾಲ್ (ಅಪರ Mr. 158). 2, the hind part of the foot (My.; Č. Bp. 47, 14). — ಹಿಂಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The back of the hand (ಪಡಗೆಯ್ G.); the backside (My.).

ಹಿಂಗಡಿಸು hingaḍisu. = ಏಂಗಡಿಸು, q. v. (Bp. 24, 21).

ಹಿಂಗಳ hingaḷa. = ಇಂಗು, ಹಿಂಗು. — ಹಿಂಗಳದ ಗಿಡ. = ಇಂಗು. Ferula asafoetida (St. & Pl.).

ಹಿಂಗಿಸು hingisu. = ಪಿಂಗಿಸು. To cause to go back, to remove, etc. (Bp. 26, 12; 51, 26); to cause to fail (ಅಗಲ್ Ŝmd. 176 Mdb. Cm.). ಬಱ ಹಿಂಗಿಸು, to remove one's hunger (My.).

ಹಿಂಗು hingu. 1. = ಪಿಂಗು, q. v. To go back, etc. (Bp. 8, 44; 18, 58. 74; 24, 64; 31, 8; 36, 14; 43, 34; 54, 78; 55, 15; Bh. 1, 10, 37; 3, 17, 36; J. 26, 20; 30, 23). ಹಿಂಗಿದುದು (ಬಿಟ್ಟು ಹೋದುದು Bhn. 39). ಕಡೆಯ ಕಾಲಕೆ ತನ್ನ ದೃಢಬುದ್ಧಿ ಹಿಂಗುವವನ್ ಒಡೆಯನನು ಭಜಿಸಲಿಕೆ ಮನವಿಲ್ಲದಿಹನು (Dp. 148). ನಮ್ಮ ಬಡತನವೇನೂ ಹಿಂಗುವದಿಲ್ಲ (B. 4, 101). ತರಲಿಲ್ಲ, ಬರಲಿಲ್ಲ; ಬಱ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಂಗೀತು?— ಬಂಗಾರದ ಸೂಜಿಯೆನ್ತ, ಹಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣು ಚುಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೇ? (Prvs.).

ಹಿಂಗು hingu. 2. = ಇಂಗು 1. To be imbibed etc. (My.).

ಹಿಂಗು hingu. = ಇಂಗು. *The plant Asafoetida, the resin of its root, Ferula asafoetida.* ಬಿಂಗಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಿಂಗು ಹಚ್ಚಿದನ್ತೆ (Prv.).

ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸ hingu-niryâsa. The concrete juice of Asafoetida. 2, *the nimb-tree, Azadirachta indica* Juss.

ಹಿಂಗುಪತ್ರಿ hingu-patri. *A drug composed of a leaf resembling that of Asafoetida.*

ಹಿಂಗುರು hiṅguru. A kind of bird (Rśv. 5, 59; Śśv. 3, 33).

ಹಿಂಗುಲ hiṅgula. A preparation of mercury with sulphur, *vermilion* (ಹಂಸಪಾದ, ಕುರುವಿನ್ದ, ಇಂಗಲೀಕ Mr. 102).

ಹಿಂಗುಲಿ hiṅguli. *The egg-plant, Solanum melongena.*

ಹಿಂಗುಲಿಕ hiṅgulika. = ಇಂಗುಲಿಕ, q. v.

ಹಿಂಗುಲು hiṅgulu. *Vermilion.*

ಹಿಂಗೂಲಕ hiṅgûlaka. = ಇಂಗುಲಿಕ, q. v.

ಹಿಚಿಕು hičiku. = ಹಿಸಿಕು, q. v. ಕರಡಿಗಳು ಅವರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಚಿಕಿ (B. 3, 109; 5, 259).

ಹಿಚುಕು hičuku. = ಹಿಚಿಕು, ಹಿಸುಕು, etc. (ಅವುಂಕು, ಒತ್ತು G.).

ಹಿಜರಾ hijarâ. = ಹಿಜರಿ. (Mhr., H.; R.).

ಹಿಜರಿ hijari. The Mahomedan era, commencing with the day after the flight of Mahomed, viz. on the 16th of July, 662 A. D. (My.; Br.; Mhr., H.).

ಹಿಜಾರ hijâra. = ಹಿಜಾರು, etc. (My.).

ಹಿಜಾರು hijâru. = ಇಜಾರ, ಇಜಾರು, ಹಿಜಾರ. (My.).

ಹಿಜ್ಜಲ hijjala. = ಇಜ್ಜಲ. The tree Barringtonia acutangula Gaertn. (Sk.; ತೊಟಿಗಣಗಿಲೆ Nr.; ನೀರ ಚೆತ್ತ G.).

ಹಿಂ hiṅ. ಹಿಞ್. = ಹಿನ್, ಹಿನ್ದೆ, etc. — ಹಿಂಜರಿ. To shrink back, to retreat, to withdraw, to recoil (My.; B. 3, 98). — ಹಿಂಜೋಲೆ. A backward motion (S. Mhr.).

ಹಿಂಚು hiñču. 1. = ಪಿಂಚು. To be behind, etc. (Râghč. 17, 71; Bh. 8, 23, 10; My.). ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ನೀರಿಗೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹಿಂಚು. — ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚು, ದಣ್ಡಿಗೆ ಹಿಂಚು (Prvs.).

ಹಿಂಚು hiñču. 2. = ಹಿನ್ದು. — ಹಿಂಚು ಮುಂಚು. The state of being behind or later and in advance or sooner (My.).

ಹಿಂಚೆ hiñčĕ. = ಹಿನ್ದೆ. Afterwards (Bp. 36 sum.).

ಹಿಂಜರಿ hiñjari. = ಪಿಂಜರಿ. Silver (ಬೆಳ್ಳಿ Čt. II, 80).

ಹಿಂಜೀರ hiñjîra. *A rope or chain for fastening an elephant's foot.*

ಹಿಂಜು hiñju. = ಪಿಂಜು 1. To separate, to disentangle, etc. (My.; B. 5, 122).

ಹಿಟ್ಟಗಾಣಿ hiṭṭagâṇi. A common creeping plant with sky-blue flowers, Commelina communis Lin. (Z.).

ಹಿಟ್ಟು hiṭṭu. = ಇಟ್ಟು, ಪಿಟ್ಟು, etc. Flour, meal (C.; B. 5, 134); powder. 2, porridge (especially of râgi, My.). 3, food (My.). ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಸಕ್ತು); ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಜವೆಯ ಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಭ, ದಧಿಸಕ್ತು); ಹಿಟ್ಟ ನಡುವ ಬಾಳಲಿ (ಖುಜೀಷ, ಪಿಷ್ಟಪಚನ Nr.). ಕುಂಕುಮ ಮುನ್ತಾದ ಅಂಗರಾಗದ ಹಿಟ್ಟು (ಚರ್ಚೆ, ಹೆಮ್ಮಂಚು ಪುಡಿ Si. 225); ಹಿಟ್ಟು ತೊಳಿಸುವ ಬಾನೆ (ಋಜೀಷ, etc. 309); ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಅವಧ್ವಸ್ತ, ಅವಚೂರ್ಣಿತ, ಪುಡಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಕುಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟದು 379). ತಂಗಿ ಬಡವಳಾದರೆ ತಂಗಳ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೇ? — ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಡೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prvs.). — ಹಿಟ್ಟಡಿಗೆ. -ಅಡಿಗೆ. A cake (ಪೂಪ, ಅಪೂಪ, ಪಿಷ್ಟಕ, ಹಿಟ್ಟು ಕರಿಸಿ ಮಾಡುವ ದೋಸೆ ಎಲೆಯಪ್ಪ ಕಜ್ಜಾಯ ಮುನ್ತಾದದು Si. 314). — ಹಿಟ್ಟುಗಲ್ಲು. -ಕಲ್ಲು. Any soft kind of stone (My.). — ಹಿಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆ. Food and raiment (My.). — ಹಿಟ್ಟುಬಳಪ. A soft kind of pot-stone (My.). — ಹಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿ. Forced labour for which some food is given, as when villagers are forced to drag an idol-car, etc.; food given by the gavuḍa or villagers to a peon who is sent on an errand (My.).

ಹಿಟ್ಟುಳಿ hiṭṭuḷi. N. of a plant (ಶಿಲಾಭೇದಿ Mr. 131).

ಹಿಡ hiḍa. 1. = ಹಿಡಿಕು, etc. A testicle. — ಹಿಡ ಬಡಿ. To castrate, to geld (by beating or compression, My.). — ಹಿಡ ಮಾಡು. = ಹಿಡ ಬಡಿ. (My.). — ಹಿಡವೊಡೆ. -ಒಡೆ. = ಹಿಡ ಬಡಿ. (My.).

ಹಿಡ hiḍa. 2. = ಪಿಡಿ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1. — ಹಿಡ ಕೊಳ್ಳು. To seize, to lay hold on, etc. (C.; B. 2, 53; 3, 7. 71; 5, 12. 85. 104). — ಹಿಡ ತರಿಸು. = ಪಿಡಿ ತರಿಸು, ಹಿಡಿ ತರಿಸು. (My.; B. 5, 223). — ಹಿಡ ತರು. = ಪಿಡಿ ತರ್, ಹಿಡಿ ತರ್. To seize or take and bring (C.; B. 3, 108; 4, 79; 5, 258).

ಹಿಡಕ hiḍaka. A seizer. See ತಲೆ-.

ಹಿಡತ hiḍata. = ಹಿಡಿತ. The act of seizing or grasping; hold (My.). 2, parsimony; parsimonious (used of the hand, (My.).

ಹಿಡದು hiḍadu. = ಹಿಡಿದು. P. p. of ಹಿಡಿ 1. (My.). ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ದಣ್ಡಿಗೇ ಏಟು, ಗೊಣ್ಡೆ ಹಿಡದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹಿಡಲು hiḍalu. = ಹಿಡ್ಲು. A broom (My.).

ಹಿಡಿ hiḍi. 1. = ಪಿಡಿ 1, q. v. To seize, etc., etc. (C.); to take, to remove (as a person who is at the point of death out of the house to a place before it, My.); to gain, obtain or have (value, as money, My.); to be able to be received (see Prvs.); to press, to shampoo (any limb, My.); to produce an effect on (as medicine, ರೋಗಕ್ಕೆ or ಅವನಿಗೆ ಔಷಧ ಹಿಡಿಯಿತು, My.); to agree with (ಆ ಊರಿನ ನೀರು ನನಗೆ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ, My.); to exact (as unpaid labour). ಬಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯುವದು (ವಿಷ್ಟಿ, ಆಜು Si. 79). ಫಲ ಹಿಡಿದ ಮರಂ (ಫಲಿನ); ಆನೆಯ ಹಿಡಿವ ತಾವು (ವಾರಿ); ಇಲಿಯ ಹಿಡಿಯಲನುಗೆಯ್ವ ಬೆಕ್ಕು (ಜಾಹಕ, etc. Hlâ.). ಹಿಡಿಯಲೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಕಪ್ಪುಗುಟಿ (ವಾರಿ); ಚಿಬ್ಬು ತುಟಿ ಹಿಡಿವುದು (ಪ್ರಸರ, ವಿಸರ್ಪಣ); ಮೃಗಂಗಳ ಹಿಡಿವ ಬಲೆ (ವಾಗುರೆ); ಗಜಾದಿಗಳ ಹಿಡಿಯಲೆನ್ದು ಕಟ್ಟಿದ ಪಾಶಪಟ್ಟವಿಶೇಷಂಗಳು (ಕೂಟಯನ್ತ್ರ); ವಂಶ ಮೊದಲಾಗಿದ್ದದು ಹಿಡಿದು ಬಾಜಿಸುಹ (ಸುಷಿರ Nr.). ಹಿಡಿವುದು (ಗ್ರಹ, ಆಕರ್ಷಣ Nn. 33). ಹಿಡಿದು ಸೆಳೆವುದು (ಉಚ್ಛುರ Śm. 86). ಬಗಸೆ ಹಿಡಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಯ್ ಮುಗಿಯುವಿಕೆ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿ Si. 248); ಅರಸುತನಕ್ಕೆ ಗುರ್ತಾಗಿ ಹಿಡಿಯ ತಕ್ಕ ಛೂಚಕ್ರ ಕೊಡೆ (ಛತ್ರ, etc. 268); ಮದ ಹಿಡಿದ ಆನೆ (ಮದೋತ್ಕಟ 269); ನಿಶಾನಿ ಹಿಡಿಯುವವನು (ಪತಾಕಿ, etc. 281). ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಯ್ರಗೆ ಹಿಡಿಯುವ (boring holes) ವಜ್ರಸಲಾಕಿ ಮುನ್ತಾದದು (ಆವಿಧ 399). ಆ ಪಾತ್ರೆ ಅಷ್ಟು ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ (My.). ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ನನಗೆ ಚಳಿ ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು or ಅಮಲು ಹಿಡಿಯಿತು (My.). ನನಗೆ ಅಗತ್ಯ ಹಿಡಿಯಿತು (= ನನಗೆ ಬೇಕಾಯಿತು, My.). ಹಿಡಿದದು ತಪ್ಪಿತು, ಮುಟ್ಟಿದದು ಮುಟಿಯಿತು. — ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ನೆಲವಿಲ್ಲ (or ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ). — ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವಗೆ ದೈವದ ಯೋಚನೆ ಏನು? — ಸಂಚಿ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ಮುಂಚ ಹಿಡಿದೀತೇ? — ತಲಿಗು ಮೊಲದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದು. — ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಣ ವಾಡಸ್ಥಾದ್ದು ಗುಡಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೀತೇ? — ಮಾನದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prvs.). See Bp. 28, 24; 36, 13; 40, 74; 42, 32; 51, 48; 53, 16. 49; J. 6, 31; 11, 2; Bh. 1, 8, 31. 74; 1, 10, 27. 37; 1, 20, 60; 3, 13, 30. ಸನ್ತೆಯೊಳಗೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮಾಟಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆನ್ದು, ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದನು (B. 3, 70). ಸಾಧಾರಣ ಜೋಡುಗಳು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಹಿಡಿದು ಎಣ್ಟು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ತನಕ ಇರುತ್ತವೆ (3,

103). ತತ್ತಿಯನ್ನು ಒಡಿದು ಮಱಿಯು ಹೊಱಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ನಾಲ್ವತ್ತು ದಿವಸ ಹಿಡಿಯುವದು (4, 193). ಮುಮ್ಬಯಿಯಿನ್ದ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ? (5, 227). ಸ್ವಲ್ಪ ಖರ್ಚು ಹಿಡಿಯುವ ಸಾಲೆಯೊಳಗೆ ಕಲಿಯುವದು (5, 271). ಈ ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗರ ಸಾಲೆಯೊಳಗಾದರೂ ಒನ್ದು ಹುಡುಗಿಗೆ ವರುಷವೊನ್ದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂಱು ರೂಪಾಯಿಗಳಿನ್ದ ಸಾವಿರ ಹದಿನಯ್ದು ನೂಱು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ (5, 276). — ಹಿಡಿದಾಟ. -ಆಟ. Mutual seizing and pulling (My.). — ಹಿಡಿದಾಡು. -ಆಡು. To take and play (Bp. 14, 4). 2, to seize and pull one another (My.). — ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ. rep. (Bp. 28, 9; 56, 28).

ಹಿಡಿ hiḍi. 2. = ಪಿಡಿ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1, in ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದು (Bp. 38, 38; 47, 32; 51, 71; My.; see Prll. s. ಅರ್ತಿ). —ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳು. = ಹಿಡ ಕೊಳ್ಳು s. ಹಿಡ 2. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ Si. 391). — ಹಿಡಿ ತರಿಸು. = ಹಿಡ ತರಿಸು s. ಹಿಡ 2. (Bp. 55, 30). — ಹಿಡಿ ತರು. -ತರ್. = ಹಿಡ ತರು s. ಹಿಡ 2. (Bp. 9, 25; 14, 23; 60, 24; My.). ಹಿಡಿ ತನ್ದ ನಾಯಿ ಮೊಲ ಹಿಡಿದೀತೇ? (Prv.). ದುಷ್ಟಬಗ್ಗನ ಕೆಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿ ತರ ಬಹುದು (Dp. 172).

ಹಿಡಿ hiḍi. 3. = ಪಿಡಿ 3 q. v., ಹಿಡು 2. (My.; ತ್ಸರು, ಮುಷ್ಟಿ Hlâ.; ತ್ಸರು, ಖಡ್ಗಾದಿಮುಷ್ಟಿ Nr.; ಮುಷ್ಟಿಬನ್ಧ, ಸಂಗ್ರಾಹ Si. 391; Bp. 23, 9). ಖಡ್ಗದ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಸೂತ್ರ (ಮೇಖಲೆ Nr.). ಹಿಡಿ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊೞ (ರತ್ನಿ Si. 212); ಚಾಚಲ್ ಪಟ್ಟ ಕಿಱು ಬೆರಳುಳ್ಳ ಹಿಡಿಯಿನ್ದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೊೞ (ಅರತ್ನಿ 212); ಕತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಿಡಿ (ತ್ಸರು 289); ಹಲಿಗೆಯ ಹಿಡಿ (ಸಂಗ್ರಾಹ 290). 6, a weapon of the athletae, etc. (= ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿ No. 2, Bp. 31, 3). ಮುತ್ತಯ್ದೇ ಕೆಯ್ಯ ಭಿಕ್ಷ ಮೂಱು ಹಿಡಿ ಸಾಕು.— ಪಕ್ಕ ಎದ್ದರೆ ಹಕ್ಕಿ, ಹಿಡೀಲಿ ಕೊಟ್ಟ ರೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ದುಕ್ಕವೇನು? (Prvs.). — ಹಿಡಿಕಾೞು. A handful of grain. ಹಿಡಿಕಾೞಿಗೆ ಆಡಿ, ಪಡಿಕಾೞು ಕಳಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಯು. = ಪಿಡಿ ಕೆಯ್ಯು. To cause a fist to be formed, to make a fist, to form into a fist, to close or clench. ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಸಿದ ಕೆಯ್ಯ ಕುಡಿತೆ (ಮುಷ್ಟಿ); ಹಿಡಿ ಕೆಯ್ಸಿದ ಮೊೞನು (ರತ್ನಿ Hlâ.). 2, to seize or grasp (Bp. 3, 25). — ಹಿಡಿಗವಡೆ. -ಕವಡೆ. A certain play with cowries (Bh. 1, 6, 1). — ಹಿಡಿಗೆಯ್. 1. To close or clench. ಬಲಿದು ಹಿಡಿಗೆಯ್ದ ಕೆಯ್ (ಮುಷ್ಟಿ Mr. 323). — ಹಿಡಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. 2. The closed hand (J. 25, 54). — ಹಿಡಿಜೋಳ. = ದೊಡ್ಡ ಜೋಳ. (St. & Pl.). — ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬು. So that the fist or hand is filled: a handful (B. 4, 127). ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೂ ನುಡಿ ಹಸನಾಗಿ (or ಚನ್ನಾಗಿ) ಇರ ಬೇಕು.— ಎಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹಿಡಿ ತುಮ್ಬ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಬಡತನವೇ? (Prvs.). — ಹಿಡಿಮೃಗ. A beast that has been taught to seize wild animals (Bh. 3, 13, 21). — ಹಿಡಿಯಾಳ್. -ಆಳ್. A captive (Bh. 1, 19, 18). — ಹಿಡಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To be seized, to be taken prisoner, to be brought into subjection (Bp. 18, 53; 53, 20). ಹಿಡಿವಡೆದವನು (ಅಭಿಪನ್ನ, ಅಭಿಗ್ರಸ್ತ Nr.). — ಹಿಡಿವರಹ. A handful of gold coins. ಬೊಡಿಯುವ ಗಣ್ಡನ ಹತ್ತರ ಹಿಡಿವರಹಾ ಇದ್ದರೇನು? (Prv.). — ಹಿಡಿವಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize firmly, to grasp (Cpr. 9, 12). — ಹಿಡಿಸರಳು. An instrument for boring holes (My.). — ಹಿಡಿಸೂಡಿ. A bundle of grass comprising only a handful. See Prv. s. ಹೊಲ 3. — ಹಿಡಿಸ್ಯಾಲ. An auger, a drill (S. Mhr.; Tĕ. ಪಿಡಿಸಾನೆ). — ಹಿಡಿಹಿಡಿಕೆ. See Mr. s. ತ್ರಿಪತ್ತ್ರಿಣಿ. — ಹಿಡಿಹುಲ್ಲು. A handful of grass. ಮೆದೇ ಹುಲ್ಲು ಸೂಱು ಆಗುತ್ತದೆ, ಹಿಡಿಹುಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾನೆ (Prv.). — ಹಿಡಿಹೆಬ್ಬಾರ. A Hĕbbâra who is only a handful, *i. e.* very insignificant. ಹಿಡಿಹೆಬ್ಬಾರನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದಷ್ಟು ಗಾತ್ರ (Prv.).

ಹಿಡಿ hiḍi. 4. = ಪಿಡಿ 4. — ಹಿಡಿಯಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಹಸ್ತಿನಿ, ವಶೆ Hlâ.; ಕರಿಣಿ, ಧೇನುಕೆ, ವಶೆ Nr.).

ಹಿಡಿ hiḍi. 5. = ಹಿಡಿಕು, etc. (Tĕ. ಪಿಡಿ). — ಹಿಡಿಹೋರಿ. A steer that has still its testicles (ಅರ್ವಭ್ಯ Mr. 178).

ಹಿಡಿಕಿ hiḍiki. 1. A woman who seizes. See ತಲೆ-.

ಹಿಡಿಕಿ hiḍiki. 2. = ಹಿಡಿಕೆ. A handle, a hilt (B. 3, 11; 5, 25).

ಹಿಡಿಕು hiḍiku. = ಹಿಡ 1, ಹಿಡಿ 5, ಹಿಡಿಗು. A testicle. (T. ಪಿಡುಕ್ಕು, ಪುಡುಕ್ಕು). ಹಿಡಿಕು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr. *a*).

ಹಿಡಿಕೆ hiḍikĕ. = ಹಿಡಿಕಿ 2. The fist. ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಅಳಿದ ಮೊೞ (ರತ್ನಿ); ಹಿಡಿಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಅಳಿದ ಮೊೞ (ಅರತ್ನಿ Nr.). 2, a handle, a hilt (ಕಾವು G.). ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ ಮುನ್ತಾದವುಗಳ ಹಿಡಿಕೆಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಬಾರು (ಮೇಖಲೆ G.).

ಹಿಡಿಗಲು hiḍigalu. A broom (My.).

ಹಿಡಿಗು hiḍigu. = ಹಿಡಿಕು, etc. ಹಿಡಿಗು ಬಡಿದ ಎತ್ತು (ಜಾತೋಕ್ಷ Nr. *b*).

ಹಿಡಿತ hiḍita. = ಹಿಡತ (My.).

ಹಿಡಿಮ್ಬ hiḍimba. A râkshasa slain by Bhîma. (Bh. 1, 9, 16. 19).

ಹಿಡಿಮ್ಬಕ hiḍimbaka. = ಹಿಡಿಮ್ಬ. (Bh. 1, 9, 16).

ಹಿಡಿಮ್ಬಾಪತಿ hiḍimbâ-pati. Bhîma. (ಭೀಮಸೇನ G.). 2, Hanumat.

ಹಿಡಿಮ್ಬಿ hiḍimbi. = ಹಿಡಿಮ್ಬೆ. (Bh. 1, 9, 16. 24).

ಹಿಡಿಮ್ಬೆ hiḍimbĕ. ಹಿಡಿಮ್ಬಾ. Hiḍimba's sister, who changed herself into a beautiful woman and married Bhîma. 2, the wife of Hanumat.

ಹಿಡಿಯಿಸು hiḍiyisu. = ಪಿಡಿಯಿಸು. To castrate, to geld. ಹಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಅರ್ವಭ್ಯ Hlâ.).

ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ hiḍiyuvikĕ. Seizing, etc. (Si. 392. 400. 434. 442).

ಹಿಡಿಸು hiḍisu. = ಇಡಿಸು 3, ಪಿಡಿಸು. To cause to seize, to cause to lay hold of or on (Bp. 29, 33; 60, 22); to cause to occupy (as a place of being) (39, 15); to cause one's self to occupy (as a place of being): to enter, to go into (C.); to make go into one's self: to hold, to have capacity for (as a vessel, a cart, a ship, C.); to make go into, to fill into; to cause to shampoo (My.). ಆ ಪಾತ್ರದೊಳಗೆ ನರಿಯ ಮೋಱೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ (B. 3, 95). ಆ ಹಡಗುಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಕಣ್ಡಗ ಒಜ್ಜೆ ಹಿಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇರುವವು (3, 117). ಒಳಗೆ ನಾಲ್ನಾಱು ಜನರನ್ನೂ ಹೊಱಗೆ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರ್ಡು ಜನರನ್ನೂ ಹಿಡಿಸುವನ್ಥ ರಥಗಳು (5, 299). ಒನ್ದು ಹಡಗದೊಳಗೆ ಹಿಡಿಸುವ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಱಿದರೆ ಬಹಳ ಎತ್ತುಗಳು ಬೇಕಾಗುವವು (4, 160). ಅವನ ತಲೆಯು ಗಗನಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಅವನು ಉಡುಗಿದರೆ ಸಣ್ಣ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೆ ಸಹಾ ಹಿಡಿಸುತ್ತಾನೆ (5, 142).

ಹಿಡಿಹ hiḍiha. Seizing, grasping, etc. (ಪೀಡನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಗ್ರಹಣ, ನಿಗ್ರಹ Mr. 439).

ಹಿಡು hiḍu. 1. = ಪಿಡಿ 2, etc. P. p. of ಹಿಡಿ 1. — ಹಿಡು ಕೊಳ್ಳು. = ಹಿಡಿ ಕೊಳ್ಳು s. ಹಿಡಿ 2, etc. (B. 2, 32. 42; B. 4, 63. 176; 5, 240. 254). ಹಿಡು ಕೊಳ್ಳುವದು (ಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಹ Si. 388).

ಹಿಡು hiḍu. 2. = ಹಿಡಿ 3, etc. Hold, etc.

ಹಿಡುವಳಿ hiḍu-vaḷi. Possession, ownership (of land, My.).

ಹಿಡುವಳಿದಾರ hiḍuvali-dâra. A possessor, an owner (My.).

ಹಿಡುಹು hiḍuhu. The act of seizing, catching or hitting (used of an arrow, Bh. 7, 4, 42).

ಹಿಡ್ಲು hiḍlu. = ಹಿಡಲು. A broom (My.).

ಹಿಣನಿ hiṇani. = ಹಿಣಿ, etc. ಎತ್ತಿನ ಹಿಣನಿ (ಕಕುದ, ಕಕುದ್ Si. 430).

ಹಿಣಿ hiṇi. = ಇಣಿ, ಪಿಣಿಲ್ 2, ಹಿಣಿಲ್ 1, ಹಿಳಲು, ಹಿಳಿಲ್. A bull's or bullock's hump (ಅಂಸಕೂಟ, ಕಕುದ್ Hlâ.; M. ಪೂಣ್ಞಿ; T. ಪಿಜಲ್).

ಹಿಣಿಕು hiṇiku. = ಹಣಿಕು, etc. — ಹಿಣಿಕಿ ನೋಡು. = ಹಣಿಕಿ ನೋಡು. (My.).

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 1. ಹಿಣಿಲು. = ಹಿಣಿ, etc. (ಕಕುದ, ಕಕುದ್ Nr.; ಕಕುದ Mr. 179). ಗೂಳಿಯ ಹಿಣಿಲು (ವೃಷಾಂಕ, ಕಕುದ್ Nr.). ಗೂಳಿಯ ಬೆನ್ನ ಹಿಣಿಲು (ಕಕುದ Nn. 143, o. r. ಹಿಳಿಲು).

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 2. ಹಿಣಿಲು. = ಪಿಣಿಲ್ 1, ಹೆಣಿಲು, ಹೆರಲು, ಹೆರಳ್, ಹೆಳಲು. The string of a bow (Bh. 8, 22, 27); a braid of hair (ಕಚಬನ್ಧ Čt. I, 74; ಪಾಶ Mr. 320; Râm. 1, 16, 52); a peacock's tail (J. 13, 51). ಗಣ್ಣುಡಿಗೆಮುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಣಿಲಂ (Šmd. 282, o. r. ಕಣ್ಣುಡಿಗೆ-). See ಬೆಳೆವಿಣಿಲು.

ಹಿಣ್ಟೆ hiṇṭĕ. = ಪೆಟ್ಟು, etc. A lump, a clod (My.).

ಹಿಣ್ಡಿ hiṇḍi. The oil-seed from which the juice has been expressed, the refuse of oil-seed, an oil-cake (ಪಿಣ್ಯಾಕ Nr.; ತೈಲಕ Mr. 378; C.; Bp. 24, 68; B. 2, 19). **2,** a kind of chutney made of the emblic myrobalan (ನೆಲ್ಲಿ My.).

ಹಿಣ್ಡಿಲ hiṇḍila. A coiled serpent (ಜಿಹ್ಮಗ, ಕುಣ್ಡಲಿ, ಮುರಿದ ಫಣಿ Mr. 400, o. r. in two MSS. ಹಿಣ್ಡಲ).

ಹಿಣ್ಡೀರ hiṇḍîra. *Cuttle-fish bone, Os sepiae.*

ಹಿಣ್ಡು hiṇḍu. = ಪಿಣ್ಡು. To press with the fist or between the palms of the hands, etc. in order to extract the juice, oil, etc., to squeeze out (ಮುಷ್ಟಿನಿಷ್ಪೀಡನ Šmd. Dh.; ನಿಃಪೀಡನ Šm. 96; Č. Bp. 11, 11; My.); to wring, as a wet cloth (My.); to squeeze through (cloth, etc., My.); to squeeze or pinch, as the ears (My.); to extract, as milk, to milk (B. 1, 21; 4, 220; 5, 285); to give milk, as buffaloes, etc. (B. 1, 15. 18); to squeeze, to oppress with hardships, to harass (Bh. 1, 10, 31. 35; J. 31, 26). ದೊಣ್ಣೇ ಹಿಣ್ಡಿದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಯುವದೇ?— ಮೊಸರು ಹುಳಿಯೆನ್ನ, ಹಸುರುಹುಲ್ಲ ಹಿಣ್ಡಿದನನ್ತೆ (Prvs.).

ಹಿಣ್ಡು hiṇḍu. = ಪಿಣ್ಡು, q. v. A collection, a multitude, etc. (ಗೋಸಮೂಹ Šmd. Dh.; ತುರುಮನ್ದೆ Šm. 96; ಕಲಾಪ, ಸಂಹತ Si. 459; Grj. 2, after 106; 6, after 56; Bp. 51, 54; Bh. 3, 13, 18; C.; B. 4, 37). ತುರುವಿನ ಹಿಣ್ಡು (ಗೋವೃನ್ದ, ಗೋಧನ, ಧನ Hlâ.). ವಾರಸತಿಯರ ಹಿಣ್ಡು (ಗಾಣಿಕ್ಯ Mr. 305). ಪಶುಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಸಮಜ Si. 318); ಗಿಣಿಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಶೌಕ 181); ಆನೆಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಹಸ್ತಿಕ 269); ಆಕಳ ಹಿಣ್ಡು (ಗೋಕುಲ, ಗೋಧನ 317); ಎತ್ತುಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ಔಕ್ಷಕ 318); ಎಳೆಕರುಗಳ ಹಿಣ್ಡು (ವಾತ್ಸಕ 318). See Prv. s. ಹಣ್ಡೆ. — ಹಿಣ್ಡಾಕಳ್. -ಆಕಳ್. A herd of cows (J. 9, 19). — ಹಿಣ್ಡಿಗೆ ಬಿಗಿ. To fasten together into one mass (Bhaktisâra 85). — ಹಿಣ್ಡುಳಾವ. A number of small pieces of cloth. ದಣ್ಡಕೋಲಿನ ತುದಿಗೆ ಹಿಣ್ಡುಳಾವವ ಕಟ್ಟಿ, ಮುಣ್ಡೆಯರ ಕಣ್ಣು ಭ್ರಮಿಸುವ ಯೋಗಿಗೆ ಮಣ್ಡೆ ಬೋಳೇಕೆ? (Sp.). — ಹಿಣ್ಡುಗಂಕಣ. -ಕಂಕಣ. = ಪಿಣ್ಡುಗಂಕಣ, q. v. (Šmd. 386; Kk. 98). — ಹಿಣ್ಡುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a herd, to come together in crowds, etc. (B. 2, 2. 18; 3, 56. 67). — ಹಿಣ್ಡುಗಣೆ. -ಕಣೆ. A heap or number of arrows (J. 22, 20). — ಹಿಣ್ಡುಗೂಡು. -ಕೂಡು. To come together in crowds, to assemble in numbers, etc. (C.; B. 5, 105). — ಹಿಣ್ಡುವಲೆ. -ಬಲೆ. A variety of net (Bh. 3, 13, 28). — ಹಿಣ್ಡು ಹಿಣ್ಡು. rep. (Bp. 28, 21). — ಹಿಣ್ಡುಹೊಳಹು. The shine of a large number (Bh. 3, 13, 18). — ಹಿಣ್ಡೇಳ್. -ಏಳ್. To rise in numbers (Grj. 4, 45). — ಹಿಣ್ಡೊಡೆ. -ಒಡೆ. To separate from or leave the herd. ಹಿಣ್ಡೊಡದ ಆಕಳು ಕಣ್ಣ ಕಡೆ (Prv.).

ಹಿಣ್ಡುಳೆ hiṇḍulĕ. N. of a plant (ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ Mr. 147, one MS. ಹಿಣ್ಡುಳಿ).

ಹಿಣ್ಡೆ hiṇḍĕ. Tbh. of ಪಿಣ್ಡ. — ಹಿಣ್ಡೆಕೂಟ. A meal at the sapiṇḍîkaraṇa (My.). ಹಿಣ್ಡೆಕೂಟ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಹಿಣ್ಡ್ಲಿ hiṇḍli. (= ಹಿಣ್ಡುಳೆ?). — ಹಿಣ್ಡ್ಲಿಕಾಯಿ. The fruit of a creeper of the cucumber tribe, perhaps Cucumis trigonus Roxb. (Z.).

ಹಿತ hita. Put, placed, laid, imposed; held, taken, seized. 2, *suitable, proper, fit,* worthy; advantageous, beneficial, profitable, useful, good; salutary, wholesome, agreeing with. 3, friendly, affectionate, kind. 4, a friend, a benefactor. 5, advantage, profit, benefit, service, good, welfare (ಪ್ರಯೋಜನ Nn. 84). ಹಿತವಂ (ತಕ್ಕಂ Kk. 38). ಪರಹಿತ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹಿತ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ.— ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿ, ಹಿತವ ಪಡದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Šmd. 158. 365; Bp. 38, 7; 40, 90; B. 4, 17; 5, 206.

ಹಿತಕರ hitakara. Doing what is fit or proper, doing a service, performing a kindness, friendly, favourable, beneficial; a benefactor. (Čh. v. 222; Bp. 40, 80).

ಹಿತಕಾರಕ hita-kâraka. Doing what is good, beneficial, salubrious, etc. (C.; B. 3, 37).

ಹಿತಕಾರಿ hita-kâri. Doing services, performing kindnesses or benefits, befriending, useful, beneficial, auspicious. (Bp. 16, 25; My.). ನಾರಿ ಪರಉಪಕಾರಿ, ನಾರಿ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ದಾರಿ, ನಾರಿ ಸಕಲರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿ; ಮುನಿದರೇ ನಾರಿಯೇ ಮಾರಿ (Sp.).

ಹಿತಬಾರಿ hitabâri. = ಇತಬಾರಿ, q. v. (My.).

ಹಿತರಸಸ್ವೀಕಾರ hita-rasa-svîkâra. The making one's own of pleasant fluids. See ಹೀರ್ 1.

ಹಿತವತ್ hita-vat. Friendly, favourable, doing good, useful.

ಹಿತವನ್ತ hita-vanta. Tbh. of ಹಿತವತ್. One who confers benefits, a benefactor, a friend (C.; B. 5, 179). ತಾಯಿಗಿನ್ತ ಹಿತವನ್ತರಿಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆಗಿನ್ತ ಸವಿಯಿಲ್ಲ (Prv.). Feminine ಹಿತವನ್ತೆ (My.).

ಹಿತಶತ್ರು hita-śatru. Hostile to the weal or advantage of (Mhr.); a secret enemy (My.).

ಹಿತಶತ್ರುತ್ವ hita-śatrutva. Secret enmity (My.).

ಹಿತಾವಹ hita-âvaha. Bringing benefit, etc., salutary, salubrious (B. 4, 31).

ಹಿತಾಶಂಸೆ hita-âśaṁsĕ. *Benediction.*

ಹಿತೈಷಿ hita-êshi. Wishing well, desiring another's welfare, kindly disposed, benevolent. (My.).

ಹಿತೋಪದೇಶ hita-upadêśa. Friendly advice, good counsel, salutary instruction. 2, N. of a popular collection of stories and fables. (C.; B. 4, 196).

ಹಿತ್ತಲ್ hittal. ಹಿತ್ತಲು. = ಪಿತ್ತಲ್, etc., ಹಿತ್ತಲ, ಹಿತ್ತಿಲ್. A back-yard (C.; Bp. 31, 5; B. 1, 9; 4, 25; Si. 118). ಹಿತ್ತಲ ಗಿಡ ಮದ್ದಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳ ಮಾತು ನಿಜವಲ್ಲ.—ಒಲವುಗಾತಿಗೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಹಿತ್ತಲು.—ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೊಟಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ (Prvs.). — ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲ್. A back-yard gate (Bp. 61, 20). — ಹಿತ್ತಲ ಮನೆ. A building in the back-yard (Bp. 42, 31).

ಹಿತ್ತಲ hittala. = ಹಿತ್ತಲ್, etc. (ನಿಷ್ಕುಟ, ಪಿತ್ತಿಲ್ Nn. 142; ನಿಷ್ಕುಟ Mr. 480; B. 5, 135. 203).

ಹಿತ್ತಳಿ hittaḷi. = ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (Si. 332).

ಹಿತ್ತಳೆ hittaḷĕ. = ಪಿತ್ತಲ 1, etc. Brass (ಅರಕೂಟ, ರೀತಿ Hlâ., Nr.; Si. 332).

ಹಿತ್ತಾಳಿ hittâḷi. = ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (B. 1, 18; 4, 141; ಪುಷ್ಪಕ Mr. 527; ಆಕೂಟ G.). ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನ, ಕಿವಿ ಮಾತ್ರ ಹಿತ್ತಾಳಿ (Prv.).

ಹಿತ್ತಾಳೆ hittâḷĕ. = ಇತ್ತಾಳೆ, ಹಿತ್ತಳೆ, etc. (ಪುಷ್ಪಕ, ರೀತಿಕೆ Nn. 123; ಅರಕೂಟ, ರೀತಿಕೆ Mr. 98, o. r. ಹಿತ್ತಾಳೆ; My.).

ಹಿತ್ತಿಲ್ hittil. ಹಿತ್ತಿಲು. = ಹಿತ್ತಲ್, etc., ಹಿತ್ಲು. (ನಿಷ್ಕುಟ Hlâ.).

ಹಿತ್ಲು hittlu. = ಹಿತ್ತಿಲ್, etc. (My.).

ಹಿದುಕು hiduku. 1. = ಪಿಸುಕು, etc., ಚಿದಕು 1. To squeeze the soaked pulse called avarĕ with the fingers and thus remove its skin (My.).

ಹಿದುಕು hiduku. 2. = ಚಿದಕು 2. The state of being freed from one's skin by squeezing (My.). — ಹಿದುಕವರೆ. -ಅವರೆ. = ಚಿದಕವರೆ. (My.).

ಹಿನ್ hin. = ಪಿಂ (ಪಿಙ್), etc., ಹಿಕ್, ಹಿಂ (ಹಿಙ್), ಹಿಂ (ಹಿಞ್), ಹಿನ್ದೆ, etc. — ಹಿನ್ತಿರಗು. = ಹಿನ್ತಿರುಗು. (Čb. 57). — ಹಿನ್ತಿರುಗು. = ಹಿನ್ದಿರುಗು. (My.). — ಹಿನ್ತೆಗೆ. = ಹಿನ್ದೆಗೆ. (My.). — ಹಿನ್ದಲೆ. -ತಲೆ. The hinder part of the head (My.). — ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸು. -ತಿರಿಗಿಸು. To turn back (v. t.); to turn round (v. t., My.). ರೂಪರಸಾದಿವಿಷಯಗಳ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿನ್ದಿರಿಗಿಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ Si. 392). — ಹಿನ್ದಿರಿಗು. -ತಿರಿಗು. = ಪಿನ್ದಿರಿಗು. To turn back; to return; to turn round (My.). — ಹಿನ್ದಿರುಗು. -ತಿರುಗು. = ಪಿನ್ದಿರುಗು, ಹಿನ್ದಿರಿಗು. (My.). ಗಣಪತಿ ಹಿನ್ದಿರುಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ (B. 4, 79). ಒನ್ದು ಹಾಯಿಕೆಗೆ ಬೇಟೆ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಸಿಂಹವು ಹಿನ್ದಿರುಗಿ, ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುವದು (4, 212). — ಹಿನ್ದಿರುಗುವಿಕೆ. -ತಿರುಗುವಿಕೆ. Turning back, etc. (ಸಾಧನ, ನಿವರ್ತನ Si. 437). — ಹಿನ್ದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. = ಪಿನ್ದೆಗೆ. To draw back, to flinch (My.). ಯಾವ ಕಷ್ಟ ಬನ್ದರೂ ಹಿನ್ದೆಗೆಯನು (My.). — ಹಿನ್ದೆಸೆ. The direction that is behind (Bp. 25, 45; 27, 74; 39, 40; 42, 36. 84; 57, 88). — ಹಿನ್ನೆಲೆ. = ಪಿನ್ನೆಲೆ. Back ground (Bh. 3, 19, 12).

ಹಿನ್ತಾಲ hintâla. *The marshy date tree, Phoenix* (or Elate) *paludosa.*

ಹಿನ್ತಾಲಿ hintâli. The Talipot or fan-palm (ಕರತಾಳ, ಶ್ರೀತಾಳಿ Mr. 359).

ಹಿನ್ತೆ hintĕ. = ಪಿನ್ತು, etc., ಹಿನ್ದೆ. (Šmd. 285 Cm.).

ಹಿನ್ದ hinda. = ಹಿನ್ದು, etc. — ಹಿನ್ದಗಡೆ. -ಕಡೆ. Subsequent time; afterwards (ಅನು G.). ಹಿನಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪಶ್ಚಾತ್); ಹಿನ್ದಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾರ (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ G.). ಮೊದಲು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಹಿನ್ದಗಡೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇನು ಚನ್ದ? (B. 3, 83). ಇನ್ತಾದ್ದೊನ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆನ್ದು, ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಿನ್ದಗಡೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಬನ್ದಾಗ, ತನ್ನಿನ್ದಾಗದೆನ್ದು, ಹೇಳಿ ಬಾರದು (4, 34). — ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ. (*i. e.* ಹಿನ್ದಕೆ ಹಿನ್ದಕೆ). rep. (Bp. 22, 31; J. 19, 29). — ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ. = ಹಿನ್ದ ಹಿನ್ದಕೆ. (Bp. 27, 13).

ಹಿನ್ದಲ hindala. = ಹಿನ್ದಳ. (My.).

ಹಿನ್ದಳ hindaḷa. = ಹಿನ್ದಣ s. ಹಿನ್ದು. (My.).

ಹಿನ್ದು hindu. = ಪಿನ್ದು q. v., etc., ಹಿಂಚು 2. That which is back (in place), behind, and previous, past; that which is afterwards or hereafter (ಪಿನ್ತು Šmd. 64; Bp. 24, 19); the direction behind; past time; subsequent time; behind, etc. Genitive: ಹಿನ್ದಣ (Bp. 57, 23; 61, 34; J. 2, 57; 7, 30; 13, 48; 15, 30; 19, 24; 25, 8. 16), ಹಿನ್ದಣದ (Bp. 4, 61), ಹಿನ್ದಲ, ಹಿನ್ದಳ, ಹಿನ್ದಿನ (My.); Dative: (ಹಿನ್ದಕೆ), ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ (Bp. 22, 15; 44, 22; B. 2, 18; 3, 59; 4, 112. 126. 132; 5, 70. 206), ಹಿನ್ದಕೆ (Bp. 11, 20; 26, 29; 40, 8; J. 13, 35); Ablative: ಹಿನ್ದಿನ್ದ (B. 3, 23. 41. 42. 85; 4, 110), ಹಿನ್ದಿನ್ದ (B. 3, 71. 122), ಹಿನ್ದಿನಿನ್ದ (B. 4, 187; 5, 253). ಹಿನ್ದ ಸೆಳೆವುದು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ); ಪಡೆಯ ಹಿನ್ದಣ ಮೆಯ್ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Hlâ.). ಸೇನೆಯ ಹಿನ್ದಿದ್ದ ಅರೆನೆಲೆ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ Nr.). ಹಿನ್ದಣ ಭಾಗ (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ, ಪಿನ್ತು Nn. 134). ಹಡಗು ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಯುವನ್ತೆ ಕೆಳಗಡೆ ನೀರನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮರಮುಟ್ಟು (ನೌಕಾದಣ್ಡ Si. 84); ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ತಿರುಗದೇ ಇರುವವನು (ಅನಿವರ್ತಿ 292); ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡದನ್ನು ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಿಕೆ (ನಿರ್ಯಾತನ 437); ಕಳದ ವರುಷ ಪರುತ್ ಎನ್ಬುದು, ಅದಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ಹಿನ್ದಣ ಸಂವತ್ಸರ ಪರಾರಿ ಎನ್ಬುದು (476); ಹಿನ್ದಣ ದಿನ (ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಸ್ 477; ಹ್ಯಸ್ 477). ಹಿನ್ದ ಪಿಡಿವುದು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ Mr. 484). ಹಿನ್ದಿನವ (B. 4, 190). ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ (B. 3, 126). ಹಿನ್ದಕ್ಕೂ ಮುನ್ದಕ್ಕೂ (4, 158). ಕಲ್ಲೆಗೆ ಮುನ್ದು, ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಿನ್ದು.—ಹಿನ್ದಕ್ಕೆ ಮುನ್ದಕ್ಕೆ ದಾಸಯ್ಯನಾದರೆ ತಿರುಮನ್ತ್ರ ಹೇಳ್ಯಾನು.—ಹಿನ್ದಿನ ಭಿಕ್ಷೆ ಹೋಯಿತು, ಮುನ್ದಿನ ಕೋರಾನ್ನ ಹೋಯಿತು.—ಹಿನ್ದಿನಿನ್ದ ಆನೆ ಹೋಗ ಬಹುದು, ಮುನ್ದಿನಿನ್ದ ನುಸಿ ಹೋಗ ಬಾರದು (Prvs.). — ಹಿನ್ದಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To go or come after, to follow (My.). — ಹಿನ್ದಾಗು. -ಆಗು. To be or or remain behind; to flinch (My.). — ಹಿನ್ದಾಡು. -ಆಡು. To speak behind a person. See Prv. s. ಎದುರಿಗೆ ಆಡು. — ಹಿನ್ದಿಕ್ಕಿ ಕೊಳ್. -ಇಕ್ಕಿ-. To place behind one's self, to shelter, to protect (Bh. 6, 5, 30). — ಹಿನ್ದಿರಿಸು. -ಇರಿಸು. To place behind or back (Bp. 18, 5). — ಹಿನ್ದುಕಡೆ. = ಹಿನ್ದುಗಡೆ. (Si. 288). — ಹಿನ್ದುಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪಿನ್ದುಗಡೆ. A place that is behind; subsequent time (My.). ಹಿನ್ದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪಿನ್ತೆ Šmd. 52 Cm.). See Si. 110. 209. 284. — ಹಿನ್ದುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಪಿನ್ದುಗಳೆ. To flinch (J. 23, 11); to transgress, to reject (27, 30). — ಹಿನ್ದುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪಿನ್ದುಗೊಳ್. To go or come after, to follow (Bp. 28, 57; J. 28, 6). — ಹಿನ್ದುಭಾಗ. A portion or part that is behind (Si. 285). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು. = ಪಿನ್ದು ಮುನ್ದು. That is behind and in front (Râm. 6, 50, 10). 2, the hind part being in front, reversed position, etc. (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಚೀನ Mr. 437). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದಾತನು (ಪರಾಙ್ಮುಖ, ಪರಾಚೀನ Nr.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗುಹ (ವಿಪರೀತ, ಪರಾಚೀನ Hlâ.). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾದುದು (ವಿಪರೀತ Nn. 151). ದೂರವಾದ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ಯೋಚನೆಯುಳ್ಳವನು (ದೀರ್ಘದರ್ಶಿ Si. 233). ಎನ್ದೂ ಏಱದ ರಾವುತ ಕುದುರೇ ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದಾಗಿ ಏಱಿದ (Prv.). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. To be circumspective or cautious, to hesitate (B. 5, 38. 55. 205). — ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದೆ ನೋಡು. =

ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. (B. 5, 178. 246). ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದೆ ನೋಡದವ (ಚಪಲ G.). — ಹಿನ್ದುಳಿ. -ಉಳಿ. To remain or stay behind (J. 10, 46; 11 sum.; 17, 30).

ಹಿನ್ದು hindu. = ಹಿನ್ದೂ. (Tbh. of ಸಿನ್ಧು). A Hindoo (C.; Mhr., H. ಹಿನ್ದು). — ಹಿನ್ದುಜನ. Hindoos (My.). — ಹಿನ್ದುದೇಶ. India (My.).

ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನ hindu-sthâna. North India; India (My.; B. 2, 41; 3, 58; 4, 114; 5, 160).

ಹಿನ್ದುಸ್ಥಾನಿ hindu-sthâni. Relating to North India: a language containing many Samskṛita terms, Samskṛita tadbhavas, Persian and Arabic words, etc. (C.; B. 4, 129).

ಹಿನ್ದೂ hindû. = ಹಿನ್ದು. — ಹಿನ್ದೂಜನ. = ಹಿನ್ದುಜನ. (B. 3, 41; 4, 205). — ಹಿನ್ದೂಮಹಾಸಾಗರ. The Indian ocean (B. 4, 101).

ಹಿನ್ದೆ hindĕ. = ಪಿನ್ದೆ, etc., ಹಿಕ್, etc., ಹಿಂಚೆ, ಹಿನ್ದ, ಹಿನ್ದು. The direction behind; past time; subsequent time; behind, after, toward the back part or rear, in the rear, at the back, backwards; in former times, ago; later in time, after, afterwards (ಪಶ್ಚಾತ್, ಅನು Si. 468; C.; Bp. 18, 53; 53, 17; 61, 57; J. 10, 33; 11, 2. 35; Bh. 1, 8, 20; 1, 10, 39). ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ ಉಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.). ಅಭಿಮುಖವಾಗದೇ ಹಿನ್ದೆ ತಿರಿಗಿದವನು (ಪರಾಙ್ಮುಖ, ಪರಾಚೀನ Si. 362); ಹಿನ್ದೆ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವವನ್ಥಾದು (ಅನುಗ, etc. 374). ಆ ಬಾಟೀ ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಗಿಡದೊಳಗಿನ್ದ ಒನ್ದಟಿ ಹಿನ್ದೆ ಒನ್ದು ಹೊಸ ಸುಳಿ ಏಳುತ್ತವೆ (B. 2, 37). ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತನ್ದೆಗಳ ಹಿನ್ದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜೋಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತಲ್ಲ (4, 200). ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂಱು ವರ್ಷಗಳ ಹಿನ್ದೆ (4, 214). ಹಿನ್ದೆ ಬಯ್ಯ ಬಾರದು, ಮುನ್ದೆ ಹೊಗಟ ಬಾರದು. — ಹಿನ್ದೆ ಹೋದರೆ ಹೇಡಿ, ಮುನ್ದೆ ಬನ್ದರೆ ಗರ್ವಿ. — ಹಿನ್ದೆ ಮಱಿ, ಮುನ್ದೆ ಅಱಿ (Prvs.). ನೀನು ಹೋಗು ಮುನ್ದೆ; ನಾನು, ಇದೇ, ನಿನ್ನ ಹಿನ್ದೆ ಬರುತ್ತೇನೆ (B. 4, 138). — ಹಿನ್ದೆ ಬೀಳು. To remain behind (My.); to become of less use (B. 5, 227). — ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ. = ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು. 3, backwards and forwards (Bp. 26, 30). — ಹಿನ್ದೆ ಮುನ್ದೆ ನೋಡು. = ಹಿನ್ದು ಮುನ್ದು ನೋಡು. (B. 3, 59; 4, 13. 37. 48; 5, 70). — ಹಿನ್ದೆಯಟ್ಟು. -ಅಟ್ಟು. To go or come after, to follow (Bp. 54, 38). — ಹಿನ್ದೆಯಾಡು. -ಆಡು. To backbite, to calumniate (My.). ಹಿನ್ದೆಯಾಡುವ ನುಡಿಯು ಘೋರವಿಷ, ಮನವೆ! (Dp. 172). — ಹಿನ್ದೆಯಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು. -ಇಟ್ಟು-. To place behind one's self (My.). — ಹಿನ್ದೆ ಹತ್ತು. To follow (Bp. 28, 9). — ಹಿನೆ ಹೋಗು. To go or come after (Bp. 56, 58).

ಹಿನ್ದೋಲ hindôla. A swing, a hammock. 2, one of the râgas (Čpr. 7, after 62).

ಹಿನ್ನಿ hinni. (= ಪಿನ್ನಿ?). The feathered part of an arrow (ಕರ್ತರಿ, ಪುಂಖ Nr.).

ಹಿಪ್ಪರಿಗೆ hipparigĕ. = ಹಿಪ್ಪಿರಿಗೆ. N. of a town (Bp. 24, 4).

ಹಿಪ್ಪಲಿ hippali. (Šmd. 49). = ಪಿಪ್ಪಲಿ (342; Hlâ.; ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಗಧ Nn. 47; ಕಣೆ, ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಗಧ Mr. 138; Si. 145). ಹಿಪ್ಪಲೀ ಬೇರು (ಶಿರ G.). — ಹಿಪ್ಪಲಿನೇಱಿಳೆ. The mulberry, Morus indica (My.). — ಹಿಪ್ಪಲಿಬಳ್ಳಿ. A shrubby climber, wild and cultivated, the long pepper, Piper longum Lin. (St. & Pl.; Z.).

ಹಿಪ್ಪಿ hippi. (fr. ಹಿಱಿ). = ಹಿಪ್ಪೆ 1, ಹೀದೆ. (My.). ಮದ್ಯದ ಹಿಪ್ಪಿ (ಕಣ್ವ, ನಗ್ನಹು Si. 348); ಗಾಣದ ಎಳ್ಳುಹಿಪ್ಪಿ (ಪಿಣ್ಯಾಕ 406).

ಹಿಪ್ಪಿರಿಗೆ hippirigĕ. = ಹಿಪ್ಪರಿಗೆ. — ಹಿಪ್ಪಿರಿಗೆಕಲ್ಲಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 12).

ಹಿಪ್ಪಿಲಿ hippili. = ಹಿಪ್ಪಲಿ. (R.).

ಹಿಪ್ಪೆ hippĕ. 1. = ಹಿಪ್ಪಿ, etc. The refuse or residue of what is squeezed out (Râm. 6, 46, 26; Tĕ. ಪಿಪ್ಪಿ; M. ಪೀರೆ; T. ತಿಪ್ಪಿ); the refuse or residue of what has been used in the manufacture of spirits. ಕಣ್ವ ನಗ್ನಹು ಎನ್ದಡೆ ಬೀಜಸಂಜ್ಞಕಮ್ ಆಹ ಸುರಾರಮ್ಭದ್ರವ್ಯ; ಅದಱ ಹಿಪ್ಪೆಯೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.).

ಹಿಪ್ಪೆ hippĕ. 2. = ಇಪ್ಪೆ 1. The tree Bassia latifolia (My.; ಮಧೂಕ, ಗುಡಪುಷ್ಪ, ಮಧುದ್ರುಮ, etc. Si. 127). ಹಿಪ್ಪೇ ಹುವ್ವಿನ ಹೆಣ್ಡ (ಮಧ್ವಾಸವ, etc. Si. 347).

ಹಿಮ್ him. = ಪಿಮ್, etc., ಹಿನ್ದು. — ಹಿಮ್ಬಲ. Help, refuge (My.). — ಹಿಮ್ಬಳೆ. A plain hollow silver ring worn by women on the wrist behind the kaḍaga (My.). — ಹಿಮ್ಬಱಿ. The time afterwards (Râm. 4, 2, 40); the place behind, the rear (Râm. 6, 50, 12). — ಹಿಮ್ಬಾಗ. = ಹಿಮ್ಭಾಗ. (My.). — ಹಿಮ್ಬಾಗು. To bend backwards (v. i., Si. 288). — ಹಿಮ್ಬಾರ. Weight in the back part (of a cart, C.). — ಹಿಮ್ಬಾಲ. A hind tail: the state of being like a tail behind a person, following. — ಹಿಮ್ಬಾಲ ಮಾಡು. To follow. ಅವನ ಹಿಮ್ಬಾಲ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋದನು (My.). — ಹಿಮ್ಬಾಲಿಸು. To follow. ಅವನನ್ನು ಹಿಮ್ಬಾಲಿಸು (My.). ಹಿಮ್ಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಸಾಧನ, ಅನುವ್ರಜ್ಯೆ Si. 437). — ಹಿಮ್ಬುಡ. The heel (ಪಾರ್ಷ್ಣಿ G.). — ಹಿಮ್ಬೆದೆ. = ಪಿಮ್ಬೆದೆ. (My.). — ಹಿಮ್ಭಾಗ. The hind part or portion (My.; B. 3, 99; 4, 82); the rear (J. 14, 12). — ಹಿಮ್ಮಡ. = ಹಿಮ್ಮಡಿ. (Râghč. 17, 74; B. 5, 297). — ಹಿಮ್ಮಡಿ. The heel (My.). ಹಿಮ್ಮಡಿಯ ಗೂಟ ಕಟ್ಟುವ ಸೂತ್ರ (Prv.). — ಹಿಮ್ಮಡು. = ಹಿಮ್ಮಡಿ. ಕಾಲ ಹಿಮ್ಮಡು ಒಡೆಯುವ ರೋಗ (ವಿಪಾದಿಕೆ G.). — ಹಿಮ್ಮಿಡಿ. = ಹಿಮ್ಮಡಿ. (My.). — ಹಿಮ್ಮುಡಿ. A back knot of hair (ಹಸ್ತ, ಪಕ್ಷ, ಪಾಶ Hlâ.). — ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸು. To cause to turn back or retreat (My.). — ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು. To step or go backwards, to turn back, to retreat, to flinch (ಪೆಡ ಮೆಟ್ಟು Kk. 70; Šm. 64). See Bp. 6, 7; 11, 3; 14, 7; 22, 33; Bh. 8, 23, 24; J. 5, 29; 7, 44; 11, 4; 16, 22). — ಹಿಮ್ಮೇಳ. The music and singing in the rear of a company of dancing girls (My.). ಹಿಮ್ಮೇಳ ಇದ್ದರೆ ಮುಮ್ಮೇಳ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮ್ಮೇಳ (Prv.).

ಹಿಮ hima. = ಹಿವ. *Cold, frigid,* frosty, cool, dewy. 2, *frost, hoar-frost, ice, snow, dew, cold, coldness, coolness* (ಅಯ್ಕಿಲ್ Kk. 24; ಕುಳಿರ್, ಹಿವ, ಚಳಿ, ಅಯ್ಕಿಲ್ Šm. 16; ಕುಳಿರ್ 105; ಶಿಶಿರ Nn. 46; ತುಷಾರ, ಮಂಜು 81). 3, the cold season, cold, winter. 4, the Himâlaya mountain (ಹಿಮಾಚಲ, ಹಿಮಪರ್ವತ 46; ಕುಭೃದ್ವಿಶೇಷ 81). 5, Šiva (ಶಂಕರ, ಈಶ್ವರ 46). 6, a king (ನೃಪ, ಅರಸು 46). 7, the moon (ಸುಧಾಕರ, ಚನ್ದ್ರ 46). 8, nectar, etc. (ಅಮೃತ 46). 9, water (ಜಲ, ಉದಕ 46; ಅರ್ಣ, ಉದಕ 81). 10, camphor (ಘನಸಾರ, ಕರ್ಪೂರ 81). 11, white (ಶುಭ್ರ, ಬಿಳಿದು 46). 12, red (ಜಾಜು, ಕಾವಿ 81). 13, fame (ಕೀರ್ತಿ 46). 14, the state of being chief (ಮುಖ್ಯವು 46). — ಹಿಮಗದಿರ. -ಕದಿರ. The cool-rayed: the moon (ಚನ್ದ್ರ Šs.). — ಹಿಮುನ್ದಳೆ. -ಂ-ತಳೆ. Snow to obtain or get (Bp. 1, 38).

ಹಿಮಕರ hima-kara. The moon (ಚನ್ದ್ರ Mr. 36; ಅಮೃತಕರ, ಚನ್ದ್ರಮ Nn. 35). 2, camphor.

ಹಿಮಕರಕಾನ್ತ himakara-kânta. = ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ. (My.).

ಹಿಮಕರಭೂಷಣ himakara-bhûshaṇa. Śiva (Bp. 20, 39).
ಹಿಮಕಿರಣ hima-kiraṇa. The moon (Bp. 43, 43).
ಹಿಮಕಿರಣಕಾನ್ತ himakiraṇa-kânta. = ಹಿಮಕರಕಾನ್ತ. (Bp. 3, 12).
ಹಿಮಕಿರಣಶಕಲಾಭರಣ himakiraṇa-śakala-âbharaṇa. Śiva (Bp. 26, 45).
ಹಿಮಕೃತ್ hima-kṛit. The moon. 2, a certain metrical foot (Čh.).
ಹಿಮಗಿರಿ hima-giri. The Himâlaya mountain.
ಹಿಮಗಿರಿನನ್ದನೆ himagiri-nandanĕ. Pârvatî (Bp. 2, 37).
ಹಿಮಗು hima-gu. Cold-rayed: the moon. 2, the moon-stone (ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತ Mr. 102).
ಹಿಮಘರ್ಮ hima-gharma. A cold fever, ague (ಶೀತಜ್ವರ Mr. 387).
ಹಿಮಘೃಷ್ಟಿ hima-ghṛishṭi. Cool-rayed: the moon.
ಹಿಮಘೃಷ್ಟಿಶೇಖರ himaghṛishṭi-śêkhara. Śiva (Bp. 53, 15).
ಹಿಮಚೂರ್ಣ hima-čûrṇa. Camphor (Grj. 2, 89).
ಹಿಮನಗ hima-naga. The Himâlaya mountain.
ಹಿಮನಗಸುತೆ himanaga-sutĕ. -ಸುತಾ. Pârvatî.
ಹಿಮನಗಸುತೇಶ himanagasutâ-îśa. Śiva (Bp. 24, 52).
ಹಿಮನಗಾತ್ಮಜೆ himanaga-âtmajĕ. Pârvatî (Bp. 8, 30; 25, 43).
ಹಿಮಪ್ರಭ hima-prabha. The moon (Abh. P. 9, 74).
ಹಿಮಭಾನು hima-bhânu. The moon (Bp. 37, 31).
ಹಿಮವತ್ hima-vat. Having frost or snow, snowy, icy, freezing, snow-clad. 2, *the Himâlaya mountain.*
ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ himavat-parvata. = ಹಿಮೋತ್ಪರ್ವತ. The Himâlaya mountain (My.).
ಹಿಮವನ್ನಗ himavat-naga. The Himâlaya.
ಹಿಮವನ್ನಗಜೆ himavannaga-jĕ. Pârvatî (Bp. 8, 40).
ಹಿಮವಾರಿ hima-vâri. Dew-water: water distilled from various flowers (ಪನ್ನೀರ್ Mr. 336).
ಹಿಮವಾಲುಕ hima-vâluka. Camphor (ಚೀನಿ, ತುಹಿನ, ಪನ್ನೆ Mr. 336).
ಹಿಮವಾಲುಕೆ hima-vâlukĕ. *Camphor.*
ಹಿಮಸಂಹತಿ hima-saṁhati. *A mass of ice or snow.*
ಹಿಮಸಂಘಾತ hima-saṅghâta. *A mass of ice or snow.*
ಹಿಮಾಂಶು hima-aṁśu. Cool rayed: *the moon.* 2, camphor.
ಹಿಮಾಂಶುಶೇಖರ himâṁśu-śêkhara. Śiva. 2, sign for a metrically long syllable (Čh.).
ಹಿಮಾಚಲ hima-ačala. The Himâlaya mountain (ಹಿಮಪರ್ವತ Nn. 46, o. r. ಹಿಮಾದ್ರಿ).
ಹಿಮಾಚಲತನುಜೆ himâčala-tanujĕ. Pârvatî (My.).
ಹಿಮಾಚಲನನ್ದನೆ himâčala-nandanĕ. Pârvatî (Bp. 1, 62).
ಹಿಮಾದ್ರಿ hima-adri. The Himâlaya mountain (ಕುಳಿರ್ವೆಟ್ಟು, etc. Čt. II, 10).
ಹಿಮಾನಿ himâni. *A mass of snow, a collection of ice and snow.*
ಹಿಮಾಲಯ hima-âlaya. Abode of snow: the Himâlaya mountain. (J. 2, 32; 5, 35).
ಹಿಮಾವತಿ himâ-vati. *A kind of sômá or moon-plant.*
ಹಿಮಾಹ್ವಯ hima-âhvaya. Called after ice: camphor. (R.).
ಹಿಮಿಕೆ himikĕ. Hoar-frost, cold dew (ಮಂಜಿನ ಹನಿ G.).
ಹಿಮೆ himĕ. ಹಿಮಾ. The cold season, winter; etc.
ಹಿಮೋತ್ಪರ್ವತ himôtparvata. Tbh. of ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ. (My.).
ಹಿಮ್ಪು himpu. = ಪಿಮ್ಪು, etc. (Râm. 6, 55, 39).
ಹಿಮ್ಮಣ್ಣಿ himmaṇṇi. = ಹಮ್ಮಣಿ. (My.).
ಹಿಮ್ಮತ್ತು himmattu. Protection, patronage, aid (My.; Br.; Mhr., H. ಹಿಮಾಇತ).
ಹಿಯ್ hiy. = ಹೇ 1, q. v. — ಹಿಯ್ಯಾಳಿ. -ಆಳಿ. A despicable being (Bh. 8, 15, 7). — ಹಿಯ್ಯಾಳಿಕೆ. = ಹೇಯಾಳಿಕೆ. (Râm. 6, 50, 12). — ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸು. = ಹೇಯಾಳಿಸು. (My.).
ಹಿರಣ್ಮಯ hiraṇ (*i. e.* ಹಿರಣ್ಯ)-maya. Made of gold, *golden.*
ಹಿರಣ್ಯ hiraṇya. *Gold.* 2, *wealth, riches, property.* 3, N. of a khêčara (Čpr. 5, 88. 90; 6, 28).
ಹಿರಣ್ಯಕ hiraṇyaka. N. (Śmd. 203). 2, = ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು. See ಹಿರಣ್ಯಕಹರ.
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು hiraṇya-kaśipu. N. of a king of the daityas, whom Vishṇu as narasiṁha tore to pieces. (Č. Bp. 47, 8; Bhâgavata 7, 1, 34. 35).
ಹಿರಣ್ಯಕಹರ hiraṇyaka-hara. Vishṇu or Kṛishṇa (Mr. 18).
ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ hiraṇya-garbha. *Brahmâ.*
ಹಿರಣ್ಯನಗರಿ hiraṇya-nagari. N. of a town in svargalôka (Bh. 3, 12, 16).
ಹಿರಣ್ಯನಾಭ hiraṇya-nâbha. The mountain Mainâka. (My.).
ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು hiraṇya-bâhu. Golden-armed: *the river Śôṇa.*
ಹಿರಣ್ಯಮಯ hiraṇya-maya. = ಹಿರಣ್ಮಯ. (My.).
ಹಿರಣ್ಯರೇತಸ್ hiraṇya-rêtas. *Agni;* Śiva.
ಹಿರಣ್ಯವಾಹ hiraṇya-vâha. The river Śôṇa. (My. Amara). 2, Śiva.
ಹಿರಣ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ hiraṇya-śrâddha. Money distributed at a śrâddha (My.).
ಹಿರಣ್ಯಸುಬಾಹು hiraṇya-subâhu. = ಹಿರಣ್ಯಬಾಹು. (ಶೋಣನದಿ Mr. 414).
ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ hiraṇya-aksha. N. of a daitya, twin brother of Hiraṇyakaśipu; he was killed by Vishṇu in his varâhâvatâra. (Č. Bp. 47, 5; Bhâgavata 7, 1, 34).
ಹಿರಣ್ಯೆ hiraṇyĕ. *One of the seven tongues of fire* (Mr. 46).
ಹಿರಳೆ hiraḷĕ. = ಇಳ್ಳಿ, ಈಳೆ, ಪೇರೀಳೆ, ಹಿಳ್ಳೆ 2, ಹೀರುಳೆ, ಹೆರಳೆ, ಹೇರಳೆ, ಹೇರುಳೆ. A kind of bitter sour orange (ಕಂಚಿ My.; ಕಂಚೀ ಕಾಯಿ G.).
ಹಿರಿ hiri. 1. = ಪಿರಿ. Extensiveness, etc., etc. — ಹಿರಿಕಿಱಿಯರು. Old and young (My.). — ಹಿರಿದು. = ಪಿರಿದು. That is extensive, large, big, great, superior, etc., and of advanced age (ಬೃಹತ್, ಉರು, ಗುರು, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಪೃರು, ಪೃಥು, ಮಹತ್, ವಿಶಾಲ, etc. Hlâ.; My.); extensively, greatly, much, etc. (Bp. 24, 54; 55, 4; 57, 82; 61, 64). ಹಿರಿದು ಸತ್ವ (J. 25, 53). ಹಿರಿದು ಪಾಪವ ಮಾಡಿ (Sp.). ಹಿರಿದಾಗಿ ಇರ್ಪುದು (ಕಾಮ, ಪ್ರಕಾಮ, ಪರ್ಯಾಪ್ತ, ನಿತಾನ್ತ, ಭೃಶ, ಅತ್ಯರ್ಥ, ಅತಿಮರ್ಯಾದ, ಅತಿವೇಲ); ಹಿರಿದಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ (ಪ್ರಭಾವತೆ); ಸಮಾಸ ಹಿರಿದಾದ ಹಲವು ಪದಂಗಳು (ದಣ್ಡಕ); ಹಿರಿದಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವುದು (ಸಪತ್ರಾಕರಣ); ಹಿರಿದು ಮಾಡುಹ (ವ್ಯಾಸ, ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಸ್ತಾರ); ಹಿರಿದನೀವನು (ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ, ಬಹುವ್ಯಯಿ Hlâ.). ಹಿರಿದಾಹ ದಾನ (ದಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟ Nn. 142, o. r. ವೆಗ್ಗಳವಹ ದಾನ). ಪರರ ದುಃಖವ ಕೇಳಿ, ಮನದಲಿ ಹಿರಿದು ಚಿನ್ತಿಸಿ (Akrûranîti 32). Plural ಹಿರಿಯವು. ಒನ್ದಕ್ಕೊನ್ದು ಹಿರಿಯವಪ್ಪ ಮೀನು (ಚೇರಿಲ್ಲಿ, ತಿಮಿ, etc. Hlâ.). See Bp. 35, 38;

38, 28; 44, 61; 45, 7; Bh. 1, 8, 94. — ಹಿರಿದು ಕಿಱಿದು. That is old or young (Bp. 40, 15); that is big or small (B. 3, 39). — ಹಿರಿಬಸಳೇ ಬಳ್ಳಿ. A climbing potherb of two different species, Basella lucida or cordifolia Willd. (St. & Pl.). — ಹಿರಿಮಗ. An elder son; the eldest son (My.; B. 4, 3). Feminine ಹಿರಿಮಗಳು (My.). — ಹಿರಿಮಣಿ. A superior pupil, the monitor in a school (My.). — ಹಿರಿಮದ್ದಿನ ಗಡ್ಡೆ. A medicinal shrub, Withania somnifera Dunal. — ಹಿರಿ ಮೆಕ್ಕೇ ಗಿಡ. A climbing herb, Cucumis pubescens Willd. (St. & Pl.). — ಹಿರಿಯ. = ಪಿರಿಯ. 1, Genitive of ಹಿರಿ. 2, ಹಿರಿಅ 3, a great, eminent or noble man; a man more advanced in age, one who is older; an elder, a senior (ಉದಾತ್ತ, ಉದೀರ್ಣ, ಮಹಾತ್ಮ, ಉದಾರ Hlâ.; ಮೂರಿಪ Hlâ., Nr.). ನರ್ತನದ ಹಿರಿಯ (ಮೂರಿಪ Mr. 83). ತನ್ನಿನ್ದಲೂ ಹಿರಿಯನು (ಮೂಲಿಕ, ಅಗ್ರಜ Nn. 44, o. r. ತನ್ನಿನ್ದವ್ರೂ). — ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. = ಹಿರಿಯಕ್ಕ. The eldest of the elder sisters (ಅತ್ತಿಕೆ Nr.). — ಹಿರಿಯ ಕಣಜ. A spacious corn-bin, etc. (Bp. 53, 18). — ಹಿರಿಯ ಕಳಿವಿಹಣ್ಣು. A large ripe Carissa berry (R.). — ಹಿರಿಯಕ್ಕ. = ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. (My.). ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಚಾಳಿ ಮನೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ (Prv.). — ಹಿರಿಯಣ್ಣ. -ಅಣ್ಣ. The eldest of the elder brothers (My.). — ಹಿರಿಯ ತಳಿಗೆ. A large metal plate (ಸ್ಥಾಲ Nr.). — ಹಿರಿಯ ದುಪ್ಪಿ. (ರಾಮ Si. 170). — ಹಿರಿಯ ನಾಚಯ್ಯ. N. (Bp. 51, 65. 74). — ಹಿರಿಯ ಪೀಠ. A large pedestal or seat (Bp. 57, 53). — ಹಿರಿಯ ಬಸದಿ. A large Jaina temple (Bp. 52, 32). — ಹಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟೀಱು. A large missile (ಬಿಜ್ಜಲಬಿಟ್ಟೀಱು Šmd. II). — ಹಿರಿಯ ಬೆಲೆ. High price or value. ಹಿರಿಯ ಬೆಲೆಯ ಸೀರೆ (ಮಹಾದಾನ Nr.). — ಹಿರಿಯ ಬೊಬ್ಬುಲಿಮರ. A tall Babool tree (Bp. 20, 10). — ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತ. A senior devotee (Bp. 55 sum.; 55, 4. 57). — ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತೆ. A senior female devotee (Bp. 57, 56). — ಹಿರಿಯ ಭವನ. A large mansion (Bh. 1, 8, 70). — ಹಿರಿಯ ಮಗ. = ಹಿರಿಮಗ. (B. 3, 15). Feminine ಹಿರಿಯ ಮಗಳು (B. 5, 158). — ಹಿರಿಯಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. = ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. (J. 27, 11). — ಹಿರಿಯರ್. ಹಿರಿಯರು. Eminent persons; elders; ancestors (Bp. 28, 47; 37, 3; 57, 8; J. 16, 28; My.). ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಏಱುವುದು (ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ, etc. Nr.). ಹಿರಿಯರ ಹೇೞಿಕೆಯಿನ್ದ ನಪ್ಪು ತಕ್ಕ ಕಥೆ (ಐತಿಹ್ಯ Si. 236); ಹಿರಿಯರ ಬುದ್ಧಿ (ಅನುಭಾವ 459). ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯೆನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಲಿನ್ನು ಹಿರಿಯರಿಗುಚಿತಮ್ ಅಲ್ಲಿದು (Abhâ. 1, 4). ಬಲ್ಲೆನೆನ್ದೆಮ್ಬುವರೆಲ್ಲರು ಹಿರಿಯರೇ? ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಭೇದವನಱಿದೊಡೆ ಕಿಱಿಯ ತಾನೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹಿರಿಯ! (Sp.). ಜಡೆಯುಳ್ಳ ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ಹೆಡೆಯುಳ್ಳ ಸರ್ಪನಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತ ನಮಿಸಿ ನಯದಿನ್ದೆಚ್ಚಱನು ಬಿಡದೆ ಕೊಡೆ ಭಕ್ತಿ (Sp.). — ಹಿರಿಯರುಗಳು. = ಹಿರಿಯರು. (ಆರ್ಯರು, ದೇವಭೂಮಿಜರು Nn. 78). — ಹಿರಿಯ ಲಿಂಗ. A big linga (Bp. 57, 53). — ಹಿರಿಯವ. -ಅವ. A man who is older (My.; G. 319). — ಹಿರಿಯ ಶೂಲ. A large pike or stake (Bp. 39, 51). — ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬ. A great festival (Bp. 28, 21). — ಹಿರಿಯ ಹಾವು. A large snake (ಅಜಗರ, ಶಯು, ವಾಹಸ, etc. Mr. 400). — ಹಿರಿಯಳು. An elder female; the oldest female (My.). ತನ್ನಿನ್ದಲು ಹಿರಿಯಳು (ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ Nn. 128). — ಹಿರಿಯಾಕೆ. -ಆಕೆ. = ಹಿರಿಯಳು. (My.). — ಹಿರೋಡೆ. *i. e.* ಹಿರಿಯ ಓಡೆ. The French rooks (My.).

ಹಿರಿ hiri. 2. To separate into portions, to break up, to pull to pieces, to demolish (Bp. 27, 48; 49, 42. 46; 51, 52. 64; 53, 29; My.; T. ಪಿರಿ, to separate, disunite, disjoin, etc.; see ಪಿಕ್ಕು); to pull (a thing) out of (a bundle, fire, etc., My.; B. 2, 12); to pull from a sheath, to unsheathe (My.; B. 5, 47); to take from (a string, as a pearl or pearls, My.). 2, to be broken up or demolished (My.); to fall out of (a bundle, etc., My.); to fall from (a string, My.). ಚೆನ್ದ ಮನೆಗೆ (or ಮನೆಯಲ್ಲಿ) ಹಿರಿದದ್ದೇ ಲಾಭ (Prv.).

ಹಿರಿ hiri. 3. = ಹಿರಿದು. P. p. of ಹಿರಿ 2, in ಹಿರಿ ಹಿರಿದು (Bp. 27, 48; 49, 42; 51, 52. 67).

ಹಿರಿಯತನ hiriyatana. Exalted state or position, greatness, dignity (My.; B. 5, 219; Bp. 28, 33; 38, 22). — ಹಿರಿಯತನಗಡು. -ಕೆಡು. An exalted position to be lost (Bp. 56, 19).

ಹಿರುಕ್ hiruk. *Without, except.* 2, *in the midst of, amongst.* 3, *near.* 4, below.

ಹಿರೆ hirĕ. = ಹಿರಿ 1, etc. — ಹಿರೆಮಗ. = ಹಿರೆಯ ಮಗ. (My.). — ಹಿರೆಯ ಅಕ್ಕ. = ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕನು. (ಅತ್ತಿಕೆ G.). — ಹಿರೆಯ ಅಣ್ಣ. = ಹಿರಿಯಣ್ಣ. (ಅಗ್ರಿಯ, ಅಗ್ರೀಯ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ G.). — ಹಿರೆಯ ಮಗ. = ಹಿರಿಯ ಮಗ. (B. 1, 1). — ಹಿರೆಹೆಣ್ಡತಿ. = ಹಿರೇ ಹೆಣ್ಡತಿ. The wife first married by a man (My.). ಹಿರೆಹೆಣ್ಡತಿ ಒಳ್ಳೆಯವಳೆನ್ದರೆ, ಕಿಱಿಯವಳು ಕೆಟ್ಟವಳೆನ್ದು, ಹೇೞಿ ಬೇಕಾ? (Prv.). — ಹಿರೇ ಅಣ್ಣ. = ಹಿರೆಯ ಅಣ್ಣ. (B. 2, 42). — ಹಿರೇ ಕಣಿಗಿನ ಮರ. A middle-sized tree, Garcinia xanthochymus Hook. f. — ಹಿರೇ ಕುದುರೆ. A big horse. ತಾನು ತಿಮ್ಬೋದು ಪಲ್ಲೇ ಸಪ್ಪು, ಹಿರೇ ಕುದುರೇ ಚೇಷ್ಟೆ (Prv.). — ಹಿರೇ ಬರಸ. Euphorbia hirta Willd. (Z.). — ಹಿರೇ ಮಗಳು. An elder daughter; the oldest daughter. ಎಮ್ಮೇ ಕಱು ಸಾಯ ಬೇಕು, ಹಿರೇ ಮಗಳ ಗಣ್ಡ ಸಾಯ ಬೇಕು (Prv.). — ಹಿರೇ ಮರ. A lofty tree, Ailanthus excelsa Roxb. (St. & Pl.). — ಹಿರೇ ರೋಗ. A dysenterical epidemic of cattle (S. Mhr.); a kind of leprosy (S. Mhr.). — ಹಿರೇ ಹೆಣ್ಡತಿ. = ಹಿರೆಹೆಣ್ಡತಿ. (Si. 183).

ಹಿರೆಯತನ hirĕyatana. = ಹಿರಿಯತನ. (My.; G. 485).

ಹಿರ್ರನೆ hirranĕ. Elatedly, greatly, in ಹಿರ್ರನೆ ಹಿಗ್ಗು (B. 3, 43. 80).

ಹಿಲಮೋಚಿಕೆ hilamôcikĕ. *The pot-herb Hingtsha repens* Roxb. (see Si. 162).

ಹಿಲ್ಲಿ hilli. = ಪೀಲಿ q. v., ಹೀಲಿ.

ಹಿವ hiva. Tbh. of ಹಿಮ (Šmd. 347; Šm. 16; ಕರ್ಪೂರ Ĉt. I, 49). — ಹಿವಗದಿರ. -ಕದಿರ. Cool-rayed: the moon (Kk. 44).

ಹಿಷಾರೆ hishârĕ. = ಇಷಾರೆ. (My.).

ಹಿಸಕು hisaku. = ಇಸಕು, ಇಸಿಕು, ಪಿಸುಕು, ಪಿಸುಂಕು, ಹಿಚಿಕು, ಹಿಚುಕು, ಹಿದುಕು 1, ಹಿಸಿಕು, ಹಿಸುಕು. To squeeze, to press, as a fruit; to press closely, as the throat; to knead; to shampoo (My.).

ಹಿಸಾಬು hisâbu. Numbers, practical arithmetic; computation, calculation; an account; a register of debts, costs, etc. (My.; Mhr., H. ಹಿಶೇಬ, ಹಿಶೋಬ, ಹಿಸಾಬ).

ಹಿಸಿ hisi. (= ಹಿಳಿ). To burst (v. i., as a jack fruit, a very tight jacket, My.; as a female breast, J. 11, 17); to crack (as a wall, a cooking vessel, My.). 2, to squeeze (a ripe fruit) so as nearly to separate (it) into two pieces (My.).

ಹಿಸಿಕು hisiku. = ಹಿಸಕು, etc. (My.; Si. 381).

ಹಿಸುಕು hisuku. = ಹಿಸಿಕು, etc. (My.).

ಹಿಸುಕುವಿಕೆ hisukuvikĕ. Squeezing, etc. (ಮರ್ದನ, ಸಂವಾಹನ Si. 395).

ಹಿಸುಣ hisuṇa. = ಪಿಸುಣ. Tbh. of ಪಿಶುನ (Śmd. 342, 364; Râm. 6, 44, 10).

ಹಿಸುಣಿಕೆ hisuṇikĕ. Slander, etc. (Bh. 6, 1, 19).

ಹಿಸ್ಸೆ hissĕ. A share, part (My.; Si. 330; Mhr., H. ಹಿಸ್ಸಾ).

ಹಿಸ್ಸೆದಾರ hissĕ-dâra. A shareholder (My.; Mhr., H. ಹಿಸ್ಸೇದಾರ).

ಹಿಹಿಹಿ hihihi. Imitation of the sound of giggling (My.; Mhr.).

ಹಿಳ hiḷa. A crack (ಮರಬಿಡಿಕು Mr. 385, o. r. ಮಡಬಿಡುಕು Mr. 385; see ಪೆಳವು).

ಹಿಳಲು hiḷalu. = ಹಿಣಿ, etc. A bull's or bullock's hump (My.; ವಹ, ಪಣ್ಡಸ್ಕನ್ಧಪ್ರದೇಶ Si. 319).

ಹಿಳಿ hiḷi. (= ಹಿಸಿ). To crack, to burst, to split (v. i., ದಲನಾರ್ಥ Śmd. Dh.; ಬಿರಿ Śmd. I; T. ಪಿಡ್, ಪಿಳ್, ಪಿಳ; see ಪೆಳವು). ಹಿಳ್ಳನೆ ಹಿಳಿದುದು (Śmd. Dh.). See Bh. 1, 20, 54. 57; 3, 2, 2.

ಹಿಳಿಗೆ hiḷigĕ. = ಪೆಡಗೆ, etc., ಹಿಳ್ಗೆ, ಹೆಳ್ಗೆ. Tbh. of ಪಿಟಕ (or ಪೇಟಕ, ಪೇಟಕೆ). A basket (ಕಾಣ್ಡಾಲ, ಪಿಟ Nr., o. rs. ಪಿಟಕ, ಪೇಟಕ).

ಹಿಳಿಲ್ hiḷil. ಹಿಳಿಲು. = ಹಿಳಲು, etc. (ಕಕುದ Nn. 143; My.).

ಹಿಳುಕು hiḷuku. = ಪಿಳುಕು, ಪಿಳ್ಕು q. v. (Bh. 6, 4, 141; 8, 23, 25. 44). ಅಮ್ಬಿನ ಹಿಳುಕು (ಪುಂಖ Nr.). ತೆತ್ತಿಸುವ ಹಿಳುಕು (ಕರ್ತರಿ, ಪುಂಖ Mr. 295).

ಹಿಳ್ಗು hiḷgu. = ಪಿಳಿಸು. To break, to crack, to burst (v. i., ಬಿರಿ, ಹಿಳಿ Śmd. I Mdb.).

ಹಿಳ್ಗೆ hiḷgĕ. = ಹಿಳಿಗೆ, etc. See s. ಹೆಳ್ಗೆ.

ಹಿಳ್ಳನೆ hiḷḷanĕ. With a cracking noise; crack! ಹಿಳ್ಳನೆ ಹಿಳಿದುದು (Śmd. Dh.).

ಹಿಳ್ಳಿ hiḷḷi. = ಹಿಳ್ಳೆ 1. A branch, a shoot, a rootlet. — ಹಿಳ್ಳಿಯೊಡೆ. -ಒಡೆ. Shoots to break forth. ಹಿಳ್ಳಿಯೊಡೆದು ಬೆಳೆದ ತೃಣಧಾನ್ಯಂಗಳು (ಗುಲ್ಮ Nr.).

ಹಿಳ್ಳೆ hiḷḷĕ. 1. = ಹಿಳ್ಳಿ. — ಹಿಳ್ಳೆವರೆ. -ಪರೆ. Rootlets to spread. ಹಿಳ್ಳೆವರೆದ ಗೆಡ್ಡೆ (ಕರಹಾಟ Nr.).

ಹಿಳ್ಳೆ hiḷḷĕ. 2. = ಹಿರಳೆ, etc. (My.).

ಹಿಳ್ಳೆ hiḷḷĕ. 3. (= ಚಿಣಿ 1, etc.; *cf.* ಪೆಳವು?). — ಹಿಳ್ಳೆಕೋಲು. = ಚಿಣಿಕೋಲು. A small piece of wood or a piece of a stick used in the game of tip-cat (My.).

ಹಿಱಿ hiṟi. = ಪಿಱಿ. To squeeze out, to deprive of juice or moisture or essence, etc. (ರಸಮಂ ಹಿಣ್ಡು Śmd. I; ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ Śmd. Dh.; Grj. 6, 5; 9, 18; 10, 74; J. 31, 26).

ಹೀ hî. 1. = ಹೀಯ್. (M. ಪೀ, excrements; fie, for shame = ಚೀ; *cf.* ಪೀ; vedic Sk. ಹೀಯ್, to blame, abuse, treat disrespectfully or with contempt; *cf.* Sk. ಹೀ). — ಹೀಗಳೆ. -ಕಳೆ. To scoff, to revile. ಹೀಗಳೆದು ಗೇಲಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (ಅಚ್ಛುರಿತಕ, ಹಂಗಿಸಿ ನಗುವದು Si. 73). — ಹೀಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಹೀಗಳೆ. — ಹೀಗಳೆಯುವಿಕೆ. -ಕಳೆಯುವಿಕೆ. Scoffing, etc. (ಅವರ್ಣ, ಆಕ್ಷೇಪ, ನಿರ್ವಾದ, ಪರಿವಾದ, ಅಪವಾದ, ಉಪಕ್ರೋಶ, ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಕುತ್ಸೆ, ನಿನ್ದೆ Si. 57). — ಹೀಯಾಳಿಕೆ. -ಆಳಿಕೆ. = ಹಿಯ್ಯಾಳಿಕೆ. Scoffing, etc. (ನಿನ್ದೆ, ಜಱಯೋಣ G.; not My.). — ಹೀಯಾಳಿಸು. -ಆಳಿಸು. To address with contumelious language, to treat with opprobrious and contemptuous language, to scoff, to revile (My.; B. 4, 34; ನಿನ್ದಿಸು G.). — ಹೀಹಾಳಿ. (ಹೀಯಾಳಿ). Scoffing: disrespectful, rough or cruel treatment (ಕಾಲ್ದುಬ್ಬ Bhn. 20; text corrupt, one MS. ಹೀಯಾಳಿ). — ಹೀಹಾಳಿಗೆಡಸು. -ಕೆಡಸು. To let fall or drop scoffing words, to scoff, to revile (Bh. 7, 1, 26). — ಹೀಹಾಳಿಸು. = ಹೀಯಾಳಿಸು. (Bp. 21, 23; Bh. 8, 13, 1).

ಹೀ hî. 2. = ಈ 7, (ಹಿ). See ಇದ್ದೀ (*e. g.* B. 1, 7. 15; 2, 48).

ಹೀ hî. *An interjection expressing surprise: ah! ah!,* and fatigue, despondency or sorrow: ah! alas! (Sk., Mhr. ಹೀಹೀ = ಹಿಹಿಹಿ, q. v.).

ಹೀಗ್ hîg. = ಪೀಕ್. — ಹೀಗ್ದಾಲಿ. = ಪೀಕ್ದಾಲಿ. (Z.).

ಹೀಗೆ hîgĕ. = ಇಹಗೆ, etc. In this manner, thus (ಇನ್ತು Śmd. 385 Cm.; ಏವಂ Si. 469; C.; B. 1, 24; 2, 53). ಹೀಗ್ಯಾಕೆ? (B. 5, 146). ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಭಿನಹಿಸ ಬೇಕೆಷ್ಟು ಗೊತ್ತು (ತಾಲ Si. 64); ಹೀಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ನು, ಅಧಿಕಾರದಿನ್ದ ವಿಧಿಸಿ ಹೇಳುವಿಕೆ (ಆಜ್ಞೆ, etc. 265); ಹೀಗಾದೀತೆಷ್ಟು ಕಯಸ್ (ಕಿಲ, ಹೀಗಷ್ಟೆ, ಹೀಗಲ್ಲವೆ 470). — ಹೀಗೆಯೆ. -ಎ 3. Even in this manner, in this very manner (ಏವಂ Si. 103, 189); ಹೀಗೆಯೆ ಸರಿ ಎಮ್ಬುವಿಕೆ (ಏವಂ 475). — ಹೀಗೆಯೇ. -ಏ 2. In this very manner; without a particular or plausible cause (B. 3, 123). ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡ ಬೇಕೆಮ್ಬ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನ (ಕಲ್ಪ, etc. Si. 248). — ಹೀಗೇ -ಏ 2. = ಹೀಗೆಯೇ. (B. 2, 28; 5, 104). ಇದು ಹೀಗೇ ಸರಿ ಎಮ್ಬ ನಿಶ್ಚಯ (ನೂನಂ Si. 469). ಹೀಗೇ ಬಾಯಾಡಿಸುವವಳು ಅವಲಕ್ಕೀ ಕಾಡು ಕಣ್ಣರೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prv.). — ಹೀಗೋ. -ಓ 3. In this manner? thus? ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೋ? ಹೀಗೋ? (ಆಹೋ, etc. Si. 472).

ಹೀಂಗೆ hîṅgĕ. = ಇಹಂಗೆ, etc., ಹೀಗೆ q. v. (ಇನ್ತು Śmd. 61. 65 Cm.; My.).

ಹೀಚು hîću. = ಈಚು 2, ಪಿಂಜು 2 q. v. (ಎಳೆಗಾಯಿ, ಎಡಿ, ಪದಿರ್ Śm. 22; My.; B. 3, 90). — ಹೀಚುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಹೀಚು. (G. 142).

ಹೀಜು hîju. 1. = ಈಜು 1. To swim (My.).

ಹೀಜು hîju. 2. = ಈಜು 2. Swimming (My.).

ಹೀಜು hîju. 3. = ಪಿಂಜು 1, etc. To rend (v. t., as cloth); to be rent (as cloth, My.).

ಹೀದೆ hîdĕ. = ಈದೆ, ಹಿಪ್ಪಿ, etc. The refuse or residue of what has been squeezed out (My.).

ಹೀನ hîna. *Left, forsaken, relinquished, abandoned,* deserted, neglected; excluded, shut out from; deprived of, free from, devoid of, destitute of, without, bereft of; feeble; *deficient, defective,* faulty, inferior, insufficient; deducted, subtracted, minus; *mean, base, vile, bad, low; avaricious.* 2, a forsaken man, etc., etc.; that is bad, etc. (see *e. g.* ಒಳಿತು-). ಹೀನನ ಸಂಗ ಮಾನಿಗೆ ಆಗದು, ಮಾನಿಯ ಸಂಗ ಹೀನಗೆ ಆಗದು. — ಜೀನನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಹೀನವೇ ಸರಿ. — ಬೋನವಾದರೆ ಹೀನನಿಗೆ ಆಗದೇ? (Prvs.). See ಗರ್ವ-, ನಿ-, ವಿಕ್ರಮ-, ವಿ-, ವೃದ್ಧಿ-. — ಹೀನಕೆಲಸ. A low occupation; a base act (My.).

ಹೀನಜಾತಿ hîna-jâti. Low-born, of low caste, outcast, degraded, vile (J. 10, 39). 2, a low caste (My.). 3, an inferior kind (My.).

ಹೀನತನ hînatana. Meanness, baseness. ಆನೆಗಂಜಿಕೆ ಯಾಕೆ?

ಶ್ವಾನನಿಗೆ ಸೊಬಗು ಯಾಕೆ? ದಾನಿಗೆ ಧೀನತನ ಯಾಕೆ? ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಹೀನ ತನ ಯಾಕೆ? (Sp.).

ಹೀನತೆ hînatĕ. = ಹೀನತ್ವ. The state of being deprived of or devoid of, etc. (Bp. 44, 65; see ಭಕ್ತಿ-, ವಿ-).

ಹೀನತ್ವ hînatva. Defectiveness, deprivation, destitution, the state of being without, absence of. See ವಿ-.

ಹೀನದಶೆ hîna-daśĕ. A hapless, miserable state (My.).

ಹೀನಯ್ಸು hînaysu. To degrade by contumelious language (My.).

ಹೀನವಾದಿ hîna-vâdi. *Overcome in argument, worsted, silenced; cast in law;* making a defective statement, insufficient or inadmissible (as a witness).

ಹೀನಸರ hîna-sara. Tbh. of ಹೀನಸ್ವರ, q. v.

ಹೀನಸ್ವರ hîna-svara. A defective or bad, disagreeable voice (My.; ಅಧ್ವಾನ, ಹೀನಸರ Nn. 164).

ಹೀನಾಂಗ hîna-aṅga. Deficient in limb, crippled, maimed, mutilated, imperfect, defective. (R.).

ಹೀನಾಯ hîna-âya. Defective gain: want (ಕೊರತೆ G.); dishonour (My.). ಅಪ್ಪ ಹೊಡದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ ಅಕ್ಕ ಅನ್ದದ್ದು ಹೀನಾಯವಾಯಿತು (Prv.).

ಹೀನೋಪಮೆ hîna-upamĕ. N. of a simile (Kâvy. III, 3, B, 75 seq.).

ಹೀಱ್ hîṟ. 1. = ಪೀಱ್, ಹೀಱು. To suck, etc. (ರಸಾಸ್ವಾದನ Śmd. Dh.; ಹಿತರಸಸ್ವೀಕಾರ Śm. 104). P. p. ಹೀಱ್ದು.

ಹೀಱ್ hîṟ. 2. (Tbh. of ಹೀರ?). An ornament (ಭೂಷಣ Śmd. Dh.; Śm. 104).

ಹೀರ hîra. A thunderbolt. 2, a diamond (Čpr. 7, 129). 3, a snake. 4, a necklace. 5, a lion. 6, Śiva. 7, N.

ಹೀರಕ hîraka. *A diamond.*

ಹೀರಾವಳಿ hîra-âvaḷi. A necklace of diamonds (Bp. 4, 37).

ಹೀರಿ hîri. 1. = ಈರಿ 1. See ಇದ್ದೀರಿ.

ಹೀರಿ hîri. 2. = ಹೀರೆ. ಹೀರೀ ಕಾಯ ಬಳ್ಳಿ (ಕೋಶಾತಕಿ G.).

ಹೀಱು hîṟu. = ಹೀಱ್ 1, etc. P. p. ಹೀಱಿ (C.). ರಕ್ತವನ್ನು ನೋಯಿಸದನ್ತೆ ಹೀಱಿ ಕೊಳ್ಳಲುಳ್ಳ ಜನ್ತು (ರಕ್ತಪೆ, ಜಿಗಣಿ Si. 89); ಆನೆಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀಱಲುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಜಿಗಣಿ (ದುರ್ನಾಮ, etc. 90). ಹೀಱಿ ಕೊಳ್ಳುವದು (G. 298). ಬೇರುಗಳು ನೆಲದೊಳಗಿನ ರಸವನ್ನು ಹೀಱಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 35). ಎಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಹಲವು ತೂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆಯೊಳಗಿನ್ದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೀಱಿ ಕೊಣ್ಡು (3, 36).

ಹೀಱುಳೆ hîṟuḷĕ. = ಹಿಱಳೆ, etc. See s. ಹೇಱುಳೆ.

ಹೀರೆ hîrĕ. = ಈರೆ, ಹೀರಿ 2. The vegetable Luffa acutangula Roxb. or Cucumis acutangulus Lin. (C.; T. ಪೀರ್, ಪೀರ್ಕು; Tu. ಪೀರೆ; Tĕ. ಬೀರೆ; see Mr. s. ಜಾಲಿನಿ). ಕಾಡ ಹೀರೆ (ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಘೋಷಕ Nr.; ಘೋಷ, ಕೋಶಾತಕಿ Nr.). See ಕಯ್ಯೊರೆ, ತುಪ್ಪಹೀರೆ. — ಹೀರೇ ಕಾಯಿ. The fruit of the Luffa (ಘೋಷಕ, ಧಾಮಾರ್ಗವ, ಮಹಾಜಾಲಿ G.). — ಹೀರೇ ಬಳ್ಳಿ. A climbing herb whose half grown fruit is a very good vegetable, Luffa acutangula Roxb. (C.).

ಹೀಲ hîla. N. of a plant (ಬಂಗರಳೆ Mr. 119). 2, semen virile.

ಹೀಲಿ hîli. A peacock's tail (ಪ್ರಚಲಾಕ, ಶಿಖಣ್ಡ Hlâ.; Mr. 169; ಮಲ, ಪೀಲಿ Nn. 22, o. r. ಹಿಲ್ಲಿ); a feather of a peacock's tail (Bp. 18, 2); an eye in a peacock's tail. ನವಿಲ ಹೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು (ಪೀಲಿ, ಚನ್ದ್ರ Nn. 69).

ಹೀಹಾಳಿ hîhâḷi. See s. ಹೀ 1.

ಹು hu. 1. = ಪು 1. See *e. g.* ಕಡುಹು, ಕುಡುಹು, ತಗಹು, ತಿರುಹು 2, ಬಲುಹು.

ಹು hu. 2. = ಪು 2. See *e. g.* ಕೆಡಹು, ಕೊಡಹು, ತಡಹು 1, ತಿರುಹು 1, ಸಲಹು.

ಹುಂ huṁ. ಹುಮ್. An imitative sound expressive of remembrance, *doubt, interrogation,* assent, anger, aversion, reproach, fear. *Cf.* ಹೂಂ.

ಹುಕುಂ hukuṁ. A command, an order (My.; B. 5, 7; Mhr., H. ಹುಕೂಮು). — ಹುಕುಂ ನಾಮೆ. A written order (My.); a written award upon a suit settled; a decree (Mhr., H.).

ಹುಕ್ಕಾ hukkâ. A smoking apparatus, a hooka (My.; Mhr., H.).

ಹುಕ್ಕುಂ hukkuṁ. = ಹುಕುಂ. (My.; Si. 399).

ಹುಕ್ಕುಮು hukkumu. = ಹುಕ್ಕುಂ. (My.; B. 5, 159. 269).

ಹುಗಳು hugaḷu. = ಹುಗುಳು, etc. (My.).

ಹುಗಿ hugi. = ಉಗಿ 7. To inter, to bury (C.; *cf.* ಪುದಿ 1, ಪೂೞ್). ಹುಗಿದಿಟ್ಟ ದ್ರವ್ಯ (ಉಪನಿಧಿ G.). ಸಿಕ್ಕ ಬದುಕು ತಕ್ಕೊಣ್ಡು ಹೋಗಿ, ಒನ್ದು ಹೊಲದೊಳಗೆ ಹುಗಿದಿಟ್ಟರು (B. 3, 41). ನರಿಗಳು ಹುಗಿದ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕೆದಱಿ ತೆಗೆದು ತಿನ್ನುವವು (3, 75). ಅತನ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಬಹುಸಮಾರಮ್ಭದಿನ್ದ ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹುಗಿದು (4, 215). ಅವರು ಅಂಜಿ ಕೊಣ್ಡು, ಹಣವನ್ನು ನೆಲದೊಳಗೆ ಹುಗಿದಿಡುವರು (5, 90).

ಹುಗಿತ hugita. = ಉಗಿತ. The act of burying or interring (My.).

ಹುಗಿಲು hugilu. To state of being rent or split (*cf.* ಉಗಿ 2). — ಹುಗಿಲುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To split and remove (Bh. 1, 7, 3).

ಹುಗಿಸು hugisu. 1. = ಪುಗಿಸು, etc. To cause to enter (Bp. 43, 50; 45, 19).

ಹುಗಿಸು hugisu. 2. To cause to inter or bury (My.; B. 5, 55).

ಹುಗು hugu. = ಪುಗು 1, etc. To enter (Bp. 15, 10; 26, 53; 36, 52; 43, 40. 41. 44; 45, 27; 49, 8; 53, 48; 54, 8. 38; 57, 39; 58, 53; 60, 26; Bh. 3, 13, 26). P. p. ಹೊಕ್ಕು. ಕುಱಿ ಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು (Sp.). ಉರಿ ಬನ್ದು ಬೇಲಿಯನು ಹರಿದು ಹೊಕ್ಕದ ಕಣ್ಡೆ (Sp.). ಹೊಕ್ಕನು ಕಾನನವನ್ ಅನಿಲಜನು (Bh. 3, 13, 24). (ಹೆಬ್ಬುಲಿ) ಭೀಮನ ಭೀತಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕುದು ಮಹಾಗಿರಿಗಹನಗಹ್ವರವ (3, 13, 31). ವನವೀಥಿಗಳ ವಳಯವ ಹೊಕ್ಕು ಮರಳಿದುದಿಲ್ಲ ವಿರಹಿಗಳು (1, 5, 10). (ಭೀಮನ್) ಅಸುರನ ಹೊಕ್ಕು, ತಿವಿದನು (1, 10, 38). — ಹುಗು ಹುಗು. rep. (Bp. 53, 48).

ಹುಗುಳು huguḷu. = ಪುಗುೞ್, ಹುಗಳು. A blister, a vesicle, a boil, a sore (ಪಿಟಕ, ಸ್ಫೋಟಕ, ಗಣ್ಡ Hlâ.; ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಕ Nr.; ಹೋಳಿಗೆ Kk. 46; Bh. 1, 6, 14; My.). ಕಾಲ ಹುಗುಳು (ಪಾದಸ್ಫೋಟ, ವಿಪಾದಿಕೆ Nr.). — ಹುಗುಳೇಱು. -ಏಱು. Blisters or sores to arise (Bp. 13, 20. 21. 22. 24).

ಹುಗ್ಗಿ huggi. = ಪುಗ್ಗಿ q. v., etc. (Bp. 2, 53; 14, 13; 15, 25; 33, 17. 18; Bp. 38, 2; ಉಷ್ಣಿಕೆ, ಪಾಯಸ, ಯವಾಗು, ಶ್ರಾಣೆ G.; C.). ಯವೆಯ ಹುಗ್ಗಿ, a hodge-podge of barley (ಚಿಕ್ಕಸ Nr.). ಹುಗ್ಗಿ ತಿನ್ದಾ ಕ್ಷಣ ಮಗ್ಗಿ ಬನ್ದ ಹಾಗಾಯಿತೇ? (Prv.). — ಹುಗ್ಗಿಯ ದುಗ್ಗಳವ್ವೆ. N. (Bp. 59, 6).

ಹುಗ್ಗಿಗ huggiga. A proud, arrogant man (Bh. 3, 9, 36; 4, 9, 59; see ಪುಗ್ಗು).

ಹುಗ್ಗೆ huggĕ. = ಹುಗ್ಗಿ. ಎಳ್ಳ ಹುಗ್ಗೆ (ತಿಲೌದನ Nr.).

ಹುಂಕಾರ huṅ-kâra. Uttering a menacing sound; any roaring, bellowing. (J. 13, 36).

ಹುಚ್ಚಂಗಿ huččaṅgi. = ಉಚ್ಚಂಗಿ, q. v. (My.). — ಹುಚ್ಚಂಗವ್ವ. -ಅಮ್ಮ. = ಹುಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಿ. (My.). — ಹುಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಿ. N. of a Durgi at Huččaṅgi (My.).

ಹುಚ್ಚತನ huččatana. = ಹುಚ್ಚುತನ. (ಮರುಳ್ತನ G.).

ಹುಚ್ಚಿ hučči. = ಪೆಚ್ಚಿ, etc. A stupid or mad female (My.); N. (My.). ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಅತ್ತೇ ಮನೆ ಏನು? ತವರ ಮನೆ ಏನು? (Prv.).

ಹುಚ್ಚು huččɨ. = ಪೆಚ್ಚು q. v., etc. Foolishness, folly, madness (ಉನ್ಮಾದ, ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮ Si. 70; B. 4, 133; C.); the state of growing wild, as plants; excess. ಹುಚ್ಚು ಹೋಯಿತು, ಒನಕೆ ತಾ! ಅನ್ನ.— ಹುಚ್ಚಿಲ್ಲ, ಬೆಪ್ಪಿಲ್ಲ, ಶಿವಲೀಲೆ.— ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದೆ ಮದಿವೆ ಆಗದು, ಮದಿವೆ ಆಗದೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು.— ಮುಚ್ಚಿಇಟ್ಟರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ?— ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ?— ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದರೂ ಹುಚ್ಚು ಹೋಗದು (Prvs.). — ಹುಚ್ಚ. -ಅ3. A stupid or mad man (C.; ಉನ್ಮತ್ತ G.); N. (C.). ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚನನ್ತೆ ತಿರುಗಾಡುವದು ತರವಲ್ಲ (B. 3, 125). ಇವನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹುಚ್ಚ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ (4, 53). ದುಃಖದಿನ್ದ ಅವನು ಹುಚ್ಚನಾಗಿ (5, 73). ಹುಚ್ಚ ಹೋದದ್ದೇ ದಾರಿ.— ಹುಚ್ಚಗೆ ನಚ್ಚ ಬಾರದು, ಪೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕೊಡಿತೆ ಬಾರದು.— ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರೆ ಹುಚ್ಚ ತಾನೂ ನಕ್ಕ.— ನುಚ್ಚಾದರೂ ಹುಚ್ಚಗೆ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹುಚ್ಚರಾಯ. Hanumat (My.); N. ಕೆಟ್ಟು ಮುಱಿದವರೆಲ್ಲಾ ಹುಚ್ಚರಾಯನ ಗುಡೀ ಸೇರಿ! (Prv.). — ಹುಚ್ಚಾಟ. -ಆಟ. Foolish behaviour, silly conduct (C.; B. 3, 72). — ಹುಚ್ಚುಕಗ್ಗಲಿ. (ಅರಿಮೇದ, ವಿಟ್ಖದಿರ Si. 134). — ಹುಚ್ಚುಕಬ್ಬು. = ಕಾಕಬ್ಬು. (My.). — ಹುಚ್ಚುಕುಱಿಮಱಿ. A foolish lamb (B. 2, 45). — ಹುಚ್ಚುಕೆಲಸ. A foolish business or work (My.). — ಹುಚ್ಚುಕೋಪ. Excessive anger (My.). — ಹುಚ್ಚುಗಾಳಿ. A violent wind (My.). — ಹುಚ್ಚುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become mad or bewildered (Abhâ. 2, 89). — ಹುಚ್ಚುತರ್ಕನ ಕಸ. The herb Heliotropum supinum Lin. var. malabarica (Z.). See ಬಿಳೇ-. — ಹುಚ್ಚುತಿಳಿ. Madness to cease (My.). — ಹುಚ್ಚುತಿಳುವಿಕೆ. Foolish notions (My.; B. 5, 190). — ಹುಚ್ಚುತೊಣ್ಡೆ. (ಕಾಕಾಂಗಿ, ಕಾಕನಾಸಿಕೆ G.). — ಹುಚ್ಚುನಾಯಿ. A mad dog (C.; B. 2, 53). — ಹುಚ್ಚುಪಡವಲ. (ಕುಲಕ, ಪಟೋಲ, ತಿಕ್ತಕ, ಪಟು Si. 161). — ಹುಚ್ಚುಪುಚ್ಚು. reit. (My.). — ಹುಚ್ಚುಪ್ರೀತಿ. Excessive love, silly affection (My.). — ಹುಚ್ಚುಬಿಡಿಸು. To remove folly, etc. (B. 4, 57). — ಹುಚ್ಚುಬುದ್ಧಿ. A foolish mind; unreasonableness (My.). — ಹುಚ್ಚುಬೇವುಮರ. = ತುರಕಬೇವುಮರ. (St. & Pl.). — ಹುಚ್ಚುಮಱಿ. A foolish young (B. 2, 45). — ಹುಚ್ಚುಮಱಿ. Excessive, heavy rain (My.). — ಹುಚ್ಚುಮಾಡು. To make a fool of (another, My.). — ಹುಚ್ಚುಮುಣ್ಡೆ. A foolish widow. ಹುಚ್ಚುಮುಣ್ಡೇ ಪ್ರಮಾಣ ಅವಲಕ್ಕೀ ಕೇಡು (Prv.). — ಹುಚ್ಚುಸವ್ವೆ. The wild kind of the sword-bean, Canavalia ensiformis var. virosa W. & A. (Z.). — ಹುಚ್ಚುಸಾಸುವೆ (ಕ್ಷವ, ಕ್ಷುಧಾಭಿಜನನ, ರಾಜಿಕೆ, ಕೃಷ್ಣಿಕೆ, ಆಸುರಿ Si. 305). — ಹುಚ್ಚುಹತ್ತು. Foolishness or madness to join (v. i.) or to seize (My. with dative; B. 2, 53). ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚುಹತ್ತಿತು (B. 5, 209). — ಹುಚ್ಚುಹರಳು. (ವಿಶಲ್ಯೆ Si. 446). — ಹುಚ್ಚುಹಾರುವ. A foolish Brâhmaṇa (B. 4, 180). — ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿ. Foolishness or madness to seize (My. with dative; Dp. 20 palla). ನಿಮಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೇನು? (B. 5, 94). ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನು (ಉನ್ಮತ್ತ, ಉನ್ಮಾದವತ್ Si. 203); ಔಷಧಪ್ರಯೋಗದಿನ್ದ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ 342). — ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚು. rep. Great excess (My.). — ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. = ಕಾಡೆಳ್ಳು. (St. & Pl.; ತಿಲಪಿಂಜ, ತಿಲಪೇಜ, ನಿಷ್ಫಲತಿಲ Si. 305). — ಹುಚ್ಚೇಱು. -ಏಱು. Madness to increase (My.). — ಹುಚ್ಚೋಟ. -ಓಟ. A very fast run (My.).

ಹುಚ್ಚುತನ huččutana. = ಪೆಚ್ಚುತನ, ಹುಚ್ಚತನ. Madness; foolishness (My.; B. 5, 209).

ಹುಜತ್ತು hujattu. Perverse wrangling, objecting; any such objection or difficulty made; any mean, unfounded, unreasonable pretence in endeavouring to shuffle off or decline (My.; Mhr., H. ಹುಜತ). 2, a government receipt (Mhr., H.).

ಹುಜೂರ್ hujûr. ಹುಜೂರು. = ಹಜೂರು, q. v. (B. 4, 20; My.).

ಹುಂಜ huṅja. = ಉಂಜ, ಪುಂಜ, etc. A cock (My.; ಚರಣಾಯುಧ G.).

ಹುಂಜ huṅja. = ಉಂಜ, ಪಿಂಜ. A quantity or skein of cotton yarn (My.; Tĕ., T. ಪುಂಜ).

ಹುಂಜು huṅju. = ಹುಂಜ, etc. (My.). ಕೋೞೀ ಹುಂಜು (ಪದಾಯುಧ G.). — ಹುಂಜುದಡಿ. A kind of border of a cloth (B. 3, 103). — ಹುಂಜು ಹತ್ತು. = ಹುಂಜು ಹಾಱು. (My.). — ಹುಂಜು ಹಾಱು. A cock to tread (a hen, My.).

ಹುಟ್ಟ huṭṭa. 1. = ಹುಟ್ಟಿ, etc. See ಜೇನ-.

ಹುಟ್ಟ huṭṭa. 2. = ಹುಟ್ಟು 2, etc. — ಹುಟ್ಟಗಿವಡಿ. -ಕಿವಡಿ. = ಹುಟ್ಟುಕಿವುಡಿ. (B. 3, 50). — ಹುಟ್ಟಗುರಡ. -ಕುರಡ. = ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ. (ಜಾತ್ಯನ್ಧ G.). — ಹುಟ್ಟನಡಿಗೆ. The natural paces of a horse (B. 3, 55). — ಹುಟ್ಟಾ. From one's very birth (B. 4, 153).

ಹುಟ್ಟಾವಳಿ huṭṭâvaḷi. = ಹುಟ್ಟುವಳಿ. (B. 5, 116. 127).

ಹುಟ್ಟಿ huṭṭi. = ಉಟ್ಟಿ 3, ಪುಟ್ಟಿ 3, ಹುಟ್ಟು 1, ಹುಟ್ಟು 4. A comb (of wax in which bees store their honey, Bh. 7, 7, 41; My.; see ಜೇನ-). (ದೇವರು) ಕೊಟ್ಟು ಬಹ ಕಾಲದಲಿ ಕೊಟ್ಟು ವ್ವಣ್ಣಲಱಿಯದೆ (ನೊಣ) ಹುಟ್ಟಿಯ ಒಳಗೆ ಜೇನಿಟ್ಟು ಪರರಿಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನ್ತೆ (Sp.).

ಹುಟ್ಟಿಗೆ huṭṭigĕ. (fr. ಉಡು 1). = ಹುಟ್ಟುಗೆ. A man's raiment (Bp. 11, 33), a woman's cloth (ಸೀರೆ Šm. 72; Bp. 11, 33; ದುಗುಲ, ಪಟ್ಟಣಿಗೆ, ಉಳ್ಳುಡಿಗೆ, ವಸನ Šs.). ಉಡುವ ಹುಟ್ಟಿಗೆ (ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕ Nr.). ಹುಲ್ಲುಂ (o. r. ಹಲ್ಲುಂ) ಹುಟ್ಟಿಗೆಯುಂ (Šmd. 84).

ಹುಟ್ಟಿಸು huṭṭisu. = ಪುಟ್ಟಿಸು. To cause to be born, to create, to produce, to originate (Bp. 40, 51; 50, 64; 54, 6; C.; B. 3, 54; 4, 35; 5, 80). ಗಣ್ಡನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮಿಣ್ಡನ ದೆಸೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾದರದ ಮಗನು (ಗೋಲಕ Si. 193); ಕಡೆದು ಒರೆಗೊಣ್ಡು ಅಗ್ನಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮರ (ಅರಣಿ 239); ಯಾವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ, ಅವನು (ಚಣ್ಡಾಲ 337); ಇತರರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವಿಕೆ (ವಿಲಮ್ಬ, etc. 397).

ಹುಟ್ಟಿಸುಹ huṭṭisuha. Creating, etc. ಹಗೆಯರಿಬ್ಬರೊಳಗೆ ವಿರೋಧವ ಹುಟ್ಟಿಸುಹ (ಭೇದ Nr.).

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 1. = ಉಟ್ಟು 5, ಪುಟ್ಟು 1 q. v. To arise, to come into existence, to be born, etc. (ಅವತರಿಸು Šmd. 66 Cm.; ಉದಯಿಸುಗು 84 Cm.; Bp. 27, 16; 30, 28; 42, 5; 61, 37; Bh. 3, 8, 3; J. 10, 20; Dp. 4; C.; B. 2, 7; 4, 28). ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಸೋದರ್ಯ, ಸಹಜ, etc.); ಆಗಳನ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಱು (ತರ್ಣಕ); ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನ್ತಾ ಆ ಒಗನಿ (ಅಕ್ಷೋಟ, etc.); ಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಚೂರ್ಣಾದಿರೂಪವಾಗಿ ಇಹುದು

(ಅಕೃತ); ಬಿತ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಯಿ (ವೀಜಾಕೃತ, etc.); ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಣ್ಡು ಮರಿ (ಚಾಟಕೈರ); ಕೆಜ್ಜನೆ ಅಪ್ಪ ಬನ್ದುಗೆ (ಹಲ್ಲಕ, etc.), ಅದು ಜಲದೊಳಾದಡೂ ಸ್ಥಲದೊಳಾದಡೂ ಹುಟ್ಟುವುದು (Nr.). ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಬತ್ತಲೆ, ಸಾಯುವಾಗ ಕತ್ತಲೆ.— ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ನನ್ನ ಮಗ, ಉಡಿಗೆಜ್ಜೆ ಕದ್ದ.— ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಸತ್ತಿಲ್ಲ, ಸುಡುಗಾಡು ಕಣ್ಡಿಲ್ಲ; ದುಕ್ಖ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿದೀತು?— ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೊಲೆಯೂರು, ಬೆಳೆದದ್ದು ಮೊಲೆಯೂರು, ಇದ್ದದ್ದು ಈ ಊರು, ಎದ್ದದ್ದು ಕಾಡೂರು.— ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ, ಬೆಳದಾಗ ದಾಯಾದಿ.— ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟೆ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟೆ (Prvs.). ಹುಟ್ಟುವದು (ಪ್ರಸೂನ, ಉತ್ಪತ್ತಿ Nn. 25; ಸೂತ, ಸಮ್ಭವ 32; ಉದ್ಭವ 82; ಭವ Bhn. 17). ಹುಟ್ಟುವನ್ಥಾದು (ಭೂತ, ಜನಿತ Nn. 78; ಭಾವ, ಸಮ್ಭೂತ 100).

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 2. = ಪುಟ್ಟು 2 q. v., ಹುಟ್ಟ 2. Birth, etc. (ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಜನ್ಮ G.; My.). ಸಾವು ಹುಟ್ಟುಗಳು (Bp. 54, 21). ಹುಟ್ಟುಗಳು (54, 34). See ಕಡೆ-. — ಹುಟ್ಟಟಿ°. -ಅಟಿ°. = ಹುಟ್ಟುಗೆಡು. (My.). — ಹುಟ್ಟುಕಿವುಡ. A male born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟು ಕಿವುಡಿ. A female born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ. A male born blind (My.). ಹುಟ್ಟುಕುರುಡಗೆ ಸ್ವಪ್ನವಿಲ್ಲ, ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದವಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ.— ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾಲು ತಿಳು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.— ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ ಹಾಯಿಬಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). — ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡಿ. A female born deaf (My.). — ಹುಟ್ಟುಗುಣ. A natural or innate disposition. ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಬಿಟ್ಟು, ಕೊಟ್ಟ ಗುಣ ಬನ್ದೀತೇ? (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ. -ಕುರುಡ. = ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ. (Bp. 47, 65). — ಹುಟ್ಟುಗೆಡು. -ಕೆಡು. Birth, *i. e.* race or family, to be destroyed (Bp. 31, 22). — ಹುಟ್ಟುಚಾಳಿ. A natural habit. ಹುಟ್ಟುಚಾಳಿ ಗಟ್ಟ ಹತ್ತಿದರೂ ಬಿಡದು (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಬಂಜೆ. A woman born barren (Dp. 84; My.). — ಹುಟ್ಟುಬುದ್ಧಿ. Natural perception or ideas, natural propensity, instinct (My.; B. 4, 119). ಹುಟ್ಟುಬುದ್ಧಿ ಸುಟ್ಟಿಲ್ಲದೇ ಹೋಗದು (Prv.). — ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆ. A natural mole or freckle (ಜಟುಲ, ಕಾಲಕ, ಪಿಪ್ಲು, ತಿಲಕ, ತಿಲಕಾಲಕ Si. 199). — ಹುಟ್ಟುಮನೆ. The house in which one has been born. ಹುಟ್ಟುಮನೆ ಏಕಾದಶಿ (on which strict fasting is observed), ಕೊಟ್ಟ ಮನೆ ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ (on which during the night only a slight repast is taken, Prv.). — ಹುಟ್ಟೂರು. -ಊರು. A native place, birth-place (My.).

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 3. = ಉಟ್ಟು 2, ಪುಟ್ಟು 3. A wooden ladle or spoon; a paddle (ಖಜಕೆ, ದರ್ವಿ, etc. Mr. 205; ಪಾಣಿದಣ್ಡ, ಗರಿ° 416; My.; B. 5, 149. 156). ನಾವೆಯ ನಡಯಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಅರಿತ್ರ, ಕೇನಿಪಾತಕ Nr.). ಹಡಗವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹುಟ್ಟು (ನೌಕಾದಣ್ಡ); ಹಡಗು ಸಾಗಿಸುವ ಹುಟ್ಟು (ಕ್ಷೇಪಣಿ G.). ಹುಟ್ಟು ಇರುವಾಗ ಕೆಯ್ ಸುಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೇ?— ಹುಟ್ಟು ಕೋಲುಕಾಲಿನದು, ಕಟ್ಟು ಸಾವಕಾಲಿನದು (Prvs.). ಅಟ್ಟಡಿಗೆಯ ರುಚಿಯನು ಹುಟ್ಟು ತಾ ಬಲ್ಲುದೇ? (Sp.). — ಹುಟ್ಟು ಹಾಕು. To use a paddle (with a boat, My.).

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 4. = ಹುಟ್ಟಿ, etc. See ಜೇನ-.

ಹುಟ್ಟುಗೆ huṭṭugĕ. = ಹುಟ್ಟಿಗೆ. (ಸೀರೆ Ct. II, 78).

ಹುಟ್ಟುವಳಿ huṭṭu-vaḷi. = ಹುಟ್ಟಾವಳಿ. Produce, the produce of a garden or field, that of any trade; the amount of an assessment (My.; B. 5, 85. 91. 304). ಲಾಭದ ಹುಟ್ಟುವಳಿ (ಪ್ರಾಪ್ತಿ Si. 424).

ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ huṭṭuvikĕ. = ಹುಟ್ಟುಹ. (ಜನುಸ್, ಜನನ, ಜನ್ಮ, ಜನಿ, ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಉದ್ಭವ Si. 47; ಅಭ್ಯುದಯ Cb.; B. 2, 22). ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ (ಪ್ರಜಿ Si. 413).

ಹುಟ್ಟುಹ huṭṭuha. = ಪುಟ್ಟುಹ. Coming into existence, springing up, being born, etc. ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುಹ (ಪುನರ್ಭವ Nn. 114).

ಹುಡಕು huḍaku. = ಹುಡುಕು, etc. (My.; B. 5, 105; Mhr. ಹುಡಕಣೇಂ, to search). ಹುಡಕೋಣ (ಮೃಗ, ಮಾರ್ಗಣ Cb.).

ಹುಡಗ huḍaga. = ಹುಡುಗ, etc. (My.; Si. 196; ತರುಣ Cb.).

ಹುಡಗತನ huḍagatana. = ಹುಡುಗತನ. (My.; Si. 195).

ಹುಡಗಿ huḍagi. = ಹುಡುಗಿ, etc. (My.). ಸಣ್ಣ ಹುಡಗಿ (ಬಾಲೆ, etc. Dhw.).

ಹುಡದಿ huḍadi. A game at which boys push, shove and beat one another (often played in moonshine, S. Mhr.; Mhr. ಹುನ್ದಡಾ, ಹುನ್ದಡೀ, ಹುತುತು).

ಹುಡಿ huḍi. = ಪುಡಿ. Powder; dust; etc. (C.; B. 1, 18). ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಹಳದೀ ಬಣ್ಣದ ಹುಡಿ (ಬಣ್ದು); ಹೂವಿನೊಳಗಿನ ಹುಡಿ (ಸುಮನೋರಜ G.). ಸಣ್ಣ ಹುಡಿ (ಧೂಲಿ, etc. Mr. 284). ಅಡವಿಯೊಳು ಮರಿ ಹೊಡದು ಗಿಡ ಸೇಡುಗೊಣ್ಡನ್ದು, ಹುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಮಲ ಬೆಳೆದನ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ನುಡಿಯ ನೆಚ್ಚು! (Sp.). — ಹುಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಪುಡಿಗುಟ್ಟು. To reduce to powder or dust by beating, etc. (Grj. 2, after 106; Bp. 51, 72; Bh. 8, 24, 45). ಹುಡಿಗುಟ್ಟಿದ ದೂಳಿ (ಚೂರ್ಣ, ಕ್ಷೋದ Nr.). — ಹುಡಿಮಣ್ಣು. Earth in a dry and fine state, dust (My.). — ಹುಡಿ ಮಾಡಿಸು. To have reduced to dust (Bp. 49, 42). — ಹುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to powder or dust (Bh. 7, 7, 46; My.). — ಹುಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to powder or dust (Bp. 23, 25). — ಹುಡಿ ಹುಡಿಗೆಯ್. = ಹುಡಿ ಹುಡಿ ಮಾಡು. (J. 25, 47). — ಹುಡಿ ಹುಡಿ ಮಾಡು. To reduce to very fine powder or dust (Bp. 45, 31; 52, 48; Bh. 2, 4, 6). — ಹುಡಿ ಹುಡಿಯಾಗು. -ಆಗು. To be reduced to very fine powder or dust (Bh. 3, 18, 38).

ಹುಡಿಕು huḍiku. = ಹುಡುಕು, etc. (Bp. 23, 9; B. 5, 140). ಹುಡಿಕಿ ನೋಡುವಿಕೆ (ಅನ್ವೀಕ್ಷಣ, ವಿಚಯನ, ಮಾರ್ಗಣ, ಮೃಗಣೆ, ಮೃಗ Si. 398). ಹಿಡಿಯುವದು ಹೆಬ್ಬಾವು, ಪಡೆಯುವದು ಪಡಿಬತ್ತ; ಹುಡುಕಿ ನೋಡುವದು ಪರಬೊಮ್ಮ, ಜೋಯಿಸಗೆ ಕೊಡುವದೊನ್ದಡಿಕೆ (Sp.). — ಹುಡಿಕಿ ತೆಗೆ. = ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. (B. 5, 173. 174. 227).

ಹುಡಿಗಿ huḍigi. = ಹುಡುಗಿ, etc. (C.; B. 1, 6). ಚಿಕ್ಕ ಹುಡಿಗಿ (ವಾಸು, ಬಾಲೆ Si. 65); ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದ ಎಣ್ಟು ವರುಷಗಳ ಹುಡಿಗಿ (ಕನ್ಯೆ, ಕುಮಾರಿ); ಮೆಯ್ ನೆರೆಯದೇ ಇರುವ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿ (ಗೌರಿ); ಹೊಸದಾಗಿ ಮೆಯ್ ನೆರದ ಹುಡಿಗಿ (ಮಧ್ಯಮೆ, etc. 184); ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿಯರ ಗುಮ್ಪು (ಯೌವತ); ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಹುಡಿಗಿಯಾಗಿರುವವಳು ಹೆತ್ತ ಮಗನು (ಕಾನೀನ 189); ಹೆಣ್ಣುಹುಡಿಗಿ (ಬಾಲೆ); ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿ (ತರುಣಿ 196).

ಹುಡಿಗೆ huḍigĕ. = ಹುಡುಗಿ, etc. (B. 2, 14).

ಹುಡು huḍu. Seeking (? see ಹುಡುಕುಳಿ).

ಹುಡು huḍu. *A ram.*

ಹುಡುಕಿಸು huḍukisu. To cause to seek (as a lost book, etc., My.). **2,** to cause to search or examine (B. 4, 169).

ಹುಡುಕು huḍuku. = ಪುಡುಕು, ಹುಡಕು, ಹುಡಿಕು. To search or feel for with the hands (Bp. 50, 3; 51, 78); to go in search of, to seek, to seek for, to search for, to try to find (My.). **2,** to search, to examine (see ಹುಡುಕಿಸು No. 2). ಇರುವೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಹಾರ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತವೆ (B. 2, 8). ದೋಷವನ್ನೇ ಹುಡುಕುವವನು (ದೋಷೈಕದೃಶ್, ಪುರೋಭಾಗಿ Si. 366); ಹುಡುಕಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು (ಅನ್ವೇಷಿತ, ಗವೇಷಿತ, ಅನ್ವಿಷ್ಟ, ಮಾರ್ಗಿತ, ಮೃಗಿತ 383). — ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. = ಹುಡಿಕಿ ತೆಗೆ. To seek and

(after finding) to take (My.); to find (in arithmetic, My.); to discover (B. 4, 220. 222; 5, 177. 179. 181. 184. 189. 220. 224). ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯೋಣ (ಸಾಧನ G.).

ಹುಡುಕುವಿಕೆ hudukuvikĕ. Seeking (ಮೃಗ Si. 409). ವಿಷಯಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಿಕೆ (ಉಪಾಧಿ 70); ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮನ್ತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿನ್ದ ಹುಡುಕುವಿಕೆ (ಪರ್ಯೇಷಣೆ, ಪರೀಷ್ಟಿ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಗವೇಷಣೆ 245).

ಹುಡುಕುಳಿ hudu-kuli. (Śmd. 239; o. r. in Mdb. ಪಾಡುಕುಳಿ). A man who seeks (?).

ಹುಡುಕ್ಕ hudukka. A small hourglass-shaped drum (see ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ; Čpr. 3, after 94).

ಹುಡುಗ huduga. = ಉಡುಗ, ಹುಡಗ. A boy (to the age of about sixteen years, C.; B. 1, 18; Tĕ. ಬುಡತ, ಬುಡುತ, a little one or child; ಬುಡತಡು, ಬುಡುತಡು, a male child; see ಪುಟ್ಟ). ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗನು (ವಯಸ್ಥ, ತರುಣ, ಯುವ Si. 196); ಹುಡುಗರ ಗುಮ್ಪು (ಮಾಣವ್ಯ 401); ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗ ಕನಿಷ್ಠ (416). ಹುಡುಗ ನೆಣ್ಟನಲ್ಲ, ಹುಲ್ಲು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲ.— ಹುಡುಗ ಎಣ್ಣನಲ್ಲ, ಗಿಡಗ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲ (it being a ಹದ್ದು, Prvs.). 2, a child, whether male or female (S. Mhr.; B. 5, 276; see ಗಣ್ಡು-, ಹೆಣ್ಣು-). — ಹುಡುಗಾಟ. -ಆಟ. Boyish, futile play or behaviour (C.; B. 4, 111). — ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಹುಡುಗಾಟ. (C.; B. 2, 34).

ಹುಡುಗತನ hudugatana. = ಹುಡಗತನ. Childhood (of males to the age of about sixteen years, My.). 2, boyish behaviour, boyishness, childishness (My.).

ಹುಡುಗಿ hudugi. = ಉಡುಗಿ, ಹುಡಗಿ, ಹುಡಿಗಿ, ಹುಡಿಗೆ. A girl (to the age of about sixteen years, C.; B. 5, 127. 276).

ಹುಡುಗು hudugu. 1. Boyishness. ಹುಡುಗು ಗಣ್ಡನಲ್ಲ, ಗುಡ್ಲು ಮನೆಯಲ್ಲ (Prv.). — ಹುಡುಗುದರಬಾರು. A boyish, unjust rule or government (My.).

ಹುಡುಗು hudugu. 2. = ಉಡಗು 1, etc. To sweep (B. 5, 283. 285).

ಹುಡುಗು hudugu. 3. Sweeping. — ಹುಡುಗು ಮಾಡು. To sweep (B. 5, 286).

ಹುಣ್ hun. = ಹುಣ್ಣು, etc.

ಹುಣಸೆ hunasĕ. = ಹುಣಿಸಿ, etc. (C.). ಹುಣಸೆ ಮುಪ್ಪಾದರೆ ಹುಳಿ ಮುಪ್ಪೇ?— ಗೆಣೆಗೆ ಗೆಣಸು ಬೇಡ, ಹುಣಸೆಗೆ ಹುಳಿ ಬೇಡ (Prvs.). — ಹುಣಸೆಕಾಯಿ. An unripe tamarind fruit (My.). — ಹುಣಸೆಕಾಯಿತೊಕ್ಕು. A kind of tamarind chutney (My.). — ಹುಣಸೆಗಿಡ. The tamarind tree (ಅಮ್ಲಿಕೆ G.). — ಹುಣಸೆಗೊಜ್ಜು. A thick mess of boiled or raw tamarind used as a condiment (My.). — ಹುಣಸೆಬೀಜ. A tamarind stone (My.). — ಹುಣಸೆಬೀಜದ ಸಟಿ. A kind of paste made of tamarind stones and used by blanket-weavers (My.). — ಹುಣಸೆಮರ. = ಹುಣಸೆಗಿಡ. (My.). — ಹುಣಸೆಯ ಹಣ್. A ripe tamarind fruit (Bp. 18, 16). — ಹುಣಸೆಸಟಿ. = ಹುಣಸೆಬೀಜದ ಸಟಿ. (My.). — ಹುಣಸೆಸಾಱು. A sauce made of tamarind (My.). — ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು. = ಹುಣಸೆಯ ಹಣ್. (My.). — ಹುಣಸೆಹುಳಿ. Tamarind (My.). 2, tamarind dissolved in water (My.).

ಹುಣಿಚೆ huničĕ. = ಹುಣಿಸೆ, etc. See ಹುಳಿ-.

ಹುಣಿಮೆ hunimĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.; ಹುಣ್ಣಿವೆ G.).

ಹುಣಿಸಿ hunisi. = ಪುಣಿಸೆ, ಹುಣಿಸೆ, ಹುಣಿಚೆ, ಹುಣಿಸೆ. The tamarind, Tamarindus indica Lin. (ತಿನ್ತಿಡಿ, ಚಿಂಚೆ, ಅಮ್ಲಿಕೆ Nr.).

ಹುಣಿಸೆ hunisĕ. = ಹುಣಿಸಿ, etc. (C.). ಬಾಣಸಿಗನಾದರೆ ಹುಣಿಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಟ್ಟಾನೇ? (Prv.). — ಹುಣಿಸೆಮರ. = ಹುಣಸೆಮರ. (C.; ತಿನ್ತಿಡಿ, etc. Si. 132; G.).

ಹುಣುಮೆ hunumĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.).

ಹುಣ್ಡಿ hundi. (fr. ಉಱು, ಉಳ್ 1). A hamlet (My.).

ಹುಣ್ಡಿ hundi. = ಉಣ್ಡಿ. A bill of exchange (C.; B. 5, 221; Mhr. ಹುಣ್ಡೀ). — ಹುಣ್ಡಾಳತ. -ಆಳತ. (*i. e.* ಅಡಳತ). Trade in bills of exchange (My.). — ಹುಣ್ಡಿಗಡಿಗೆ. A box for money received (in a temple or at a custom-house, My.). — ಹುಣ್ಡೀ ಕಾಗದ. = ಹುಣ್ಡಿ. (My.). — ಹುಣ್ಡೀ ಚೀಟು. = ಹುಣ್ಡಿ. (My.).

ಹುಣ್ಣ hunna. = ಹುಣ್ಣು. ಕಾಲಿಗೆ ಆದ ಹುತ್ತದ ಹುಣ್ಣ (ಶ್ಲೀಪದ G.).

ಹುಣ್ಣಮೆ hunnamĕ. = ಪುಣ್ಣಮೆ, etc., ಹುಣಿಮೆ, ಹುಣುಮೆ. Full moon (ಪೂರ್ಣಿಮೆ Nr.; Si. 39; J. 13, 57; 16, 3; My.).

ಹುಣ್ಣವೆ hunnavĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (ಪೂರ್ಣಮೆ Śm. 19). ಚನ್ದ್ರಂ ಕುನ್ದಿದ ಹುಣ್ಣವೆ (ಅನುಮತಿ); ತುಮ್ಬಿದ ಹುಣ್ಣವೆ (ರಾಕೆ Hlâ.).

ಹುಣ್ಣಿಮೆ hunnimĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.; Čb. 114).

ಹುಣ್ಣಿವೆ hunnivĕ. = ಹುಣ್ಣಿಮೆ, etc. (C.; B. 2, 17; ರಾಕೆ G.). ಕಳೆಯಿಲ್ಲದ ಚನ್ದ್ರನಿನ್ದ ಕೂಡಿದ ಹುಣ್ಣಿವೆ (ಅನುಮತಿ G.).

ಹುಣ್ಣು hunnu. = ಉಣ್ಣು 2, ಪುಣ್, etc. A sore, an ulcer, an abscess; etc. (ಅರುಸ್, ವ್ರಣ Hlâ.; ವ್ರಣ, ಈರ್ಮ, ಅರುಸ್ Nr.; Si. 200; C.; Tu. ಪುಡಿ). ಹುಣ್ಣಿನ ಹೊಕ್ಕು (ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಕ Si. 200); ಶಿಶ್ನೋಪಸ್ಥದ ಬಿಱಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹುಣ್ಣು (ಭಗನ್ದರ 200); ಹುಣ್ಣು ಮಾಡುವದು (ಅರುಷ್ಕರ 458). ಅಸನದ ಹುಣ್ಣು (ಲೂತಿ Mr. 386). ಹುಣ್ಣು ಮಾದರೂ ಹುಣ್ಣಿನ ಕಲೆ ಮಾದೀತೇ?— ಹುಣ್ಣು ಮಾಯ ಬೇಕು, ಕಣ್ಣು ಬೆಳಗ ಬೇಕು.— ಅಂಗೆಯ್ಯ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಯಾಕೆ?— ಖರ್ಜೂರ ಹಣ್ಣಾಗುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಗೇ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣು.— ನಾಯಿಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬೂದಿಯೇ ಮದ್ದು (Prvs.). See ನಾರು-; Prv. s. ಬೆಂಕಿ. — ಹುಣ್ಣೆಮ್ಮೆ. -ಎಮ್ಮೆ. A female buffalo that has a sore or wound. ಪುಣ್ಣಮೆ ಆದರೆ ಹುಣ್ಣೆಮ್ಮೆ ಬಿಡ ಬಾರದೇ? (Prv.).

ಹುಣ್ಣುಮೆ hunnumĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.). ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣುಮೆಗೆ ಕಲಕ ನೀರು (Prv.).

ಹುಣ್ಣುವೆ hunnuvĕ. = ಹುಣ್ಣಮೆ, etc. (My.).

ಹುಣ್ಮೆ hunmĕ. = ಹುಣ್ಣುಮೆ, etc. (My.).

ಹುಣ್ಯ hunya. = ಪುಣ್ಯ. (ಪುಣ್ಯ Čt. II, 58; *cf.* ಹೂನ್ಯ).

ಹುತ huta. 1. *Offered with fire, poured forth in the fire, burnt as an oblation, sacrificed.* 2, an oblation, a sacrifice.

ಹುತ huta. 2. Called, summoned, invited.

ಹುತಭುಕ್ಪ್ರಿಯೆ hutabhuj-priyĕ. *The wife of Agni.*

ಹುತಭುಜ್ huta-bhuj. ಹುತಭುಕ್. Oblation-eater: *Agni;* fire.

ಹುತವಹ huta-vaha. Oblation-bearer: *Agni;* fire (ಇನ್ಧನ, etc., ಅಡುಗಬ್ಬು Mr. 48). 2, N. of a metrical foot (Čh.).

ಹುತವಹಾಮ್ಬಕ hutavaha-ambaka. Śiva (Bp. 35, 44).

ಹುತವಹಾಹಾರ hutavaha-âhâra. Fire. (ಇನ್ಧನ, etc., ಅಡುಗಬ್ಬು Mr. 48).

ಹುತಾಶನ huta-aśana. Oblation-eater: *Agni*; fire. 2, N. of a metrical foot (Ch.).

ಹುತ್ತ hutta. = ಉತ್ತ 3, ಪುತ್ತ, etc. A white ant hill (ವಾಮಲೂರ, ನಾಕು, ವಲ್ಮೀಕ Nr.; ವಲ್ಮೀಕ Nn. 128; Si. 104; Bp. 18, 91; 44, 48; C.; B. 2, 9). ಹುತ್ತ ಬಡಿದರೆ ಹಾವು ಸಾಯುವದೇ?—ಗೆದ್ದಲು ಹುತ್ತವಿಕ್ಕಿ, ಹಾವಿಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿತು.—ಚೇಟಿನ ಮನ್ತ್ರವನ್ನಱಿಯದವ ಹಾವಿನ ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See Dp. s. ಕಲಕು 1. — ಹುತ್ತದ ಹುಣ್ಣು. Elephantiasis. ಕಾಲಿಗೆ ಆದ ಹುತ್ತದ ಹುಣ್ಣು (ಶ್ಲೀಪದ G.).

ಹುತ್ತು huttu. = ಹುತ್ತ, etc. (ವಮ್ರಿಕೂಟ, ನಾಕು, ವಲ್ಮೀಕ, ವಾಮಲೂರ Hlâ.; ವಲ್ಮೀಕ Nn. 71; ವಾಮಲೂರ, ವಲ್ಮೀಕ Mr. 401; C.; B. 3, 67; Bh. 1, 20, 59. 60). — ಹುತ್ತನೇಱಿಸು. ಏಱಿಸು. To make (one) ascend a white ant hill (in war, as a sign that his life is to be spared, Râm. 3, 6, 43). — ಹುತ್ತುಗಾಲ್. -ಕಾಲ್. A kind of elephantiasis (ಚರಣವಾಲ್ಮೀಕ Mr. 385).

ಹುದಿ hudi. = ಪುದಿ 1, q. v. To enter, etc. (Bh. 2, 13, 44; 3, 9, 24; Râm. 5, 8, 67).

ಹುದಿಗಿಸು hudigisu. = ಪುದುಗಿಸು q. v., etc. See Sp. s. ಟೊಣೆ 1.

ಹುದು hudu. = ಪುದು q. v., etc. (Bh. 1, 8, 6; M. ಪೊದು).

ಹುದುಗ huduga. A cover (ಗರ್ಭದೊಳಗಿನ ಶಿಶುವಿಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಪರೆ, ಜರಾಯು G.).

ಹುದುಗಿಸು hudugisu. = ಹುದಿಗಿಸು, etc. (My.).

ಹುದುಗು hudugu. 1. = ಪುದುಗು. To be covered or hidden (Bh. 1, 15, 8); to hide (v. i.), to conceal one's self (3, 9, 24; 3, 13, 29. 38; 8, 23, 40; My.); to conceal, to guard (ಗೋಪನ Śmd. Dh.). ಹುದುಗಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಸಂಗೂಢ, ಸಂಕಲಿತ Si. 379). See Rnĕ. s. ಅಮ್ಮು 1.

ಹುದುಗು hudugu. 2. Entering: joining, meddling (Bp. 40, 10); partnership (40, 44); guarding, protection (38, 73).

ಹುದುವು huduvu. = ಹುದು, etc. (Bh. 1, 8, 48; My.).

ಹುದ್ದೆ huddĕ. An office, a post (My.; B. 5, 268; Mhr., H. ಹುದ್ದಾ). — ಹುದ್ದೇದಾರ. One holding a public charge; an officer (My.; B. 5, 268; Mhr.). — ಹುದ್ದೇದಾರಿ. Relating to a huddêdâra; the business of a huddêdâra (My.; B. 5, 274).

ಹುನ್ನರ್ hunnar. = ಉನ್ನರ್. An art; a resource or power of skill; any ability (as subsisting in) for contriving, devising (My.; Mhr. ಹುನರ).

ಹುನ್ನರ್ಗಾಱ hunnar-gâṟa. An artful, skilful man (My.).

ಹುನ್ನಾರ್ hunnâr. = ಹುನ್ನರ್. (My.).

ಹುಬ್ hub. = ಹುವ್ವು, etc. A flower. — ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. -ಹಳ್ಳಿ. N. of a town (C.; B. 3, 28. 103; 4, 28).

ಹುಬ್ಬು hubbu. = ಉಬ್ಬು, ಪುಬ್ಬು, etc. The eye-brow (ಭ್ರು Nr.; Si. 214; ಭ್ರೂ, ಬಿಲ್ಲಿ Mr. 317; C.; B. 4, 83; Bp. 46, 57; Râm. 6, 10, 11; J. 6, 17; 13, 51). ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸುೞಿ (ಊರ್ಣ Nr.). — ಹುಬ್ಬಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಪುರ್ಬಿಕ್ಕು. (My.). — ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. To knit the brows, to frown (My.; Si. 74. 214). ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕುವುದು (ಭೃಕುಟಿ, ಭ್ರುಕುಟಿ Hlâ.). ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟನ್ ಇಕ್ಕುಹ (ಭ್ರಕುಟಿ, ಭ್ರುಕುಟಿ, ಭ್ರೂಕುಟಿ Nr.). — ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟು ಹಾಕು. = ಹುಬ್ಬು ಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. (My.; B. 4, 56).

ಹುಬ್ಬೆ hubbĕ. = ಉಬ್ಬೆ, ಪುಬ್ಬೆ. Tbh. of ಪೂರ್ವೆ (Śmd. 356; C.). ಹುಬ್ಬೇ ಮಟಿ ಅಬ್ಬೇ ಹಾಲು (Prv.).

ಹುಮ್ಮಸ್ hummas. Pride, arrogance (My.; Tĕ. ಉಮ್ಮಸ್ಸು; *cf.* Mhr., H. ಹಿಮತ, ಹಿಮ್ಮತ, boldness, courage, spirit); joy (My.).

ಹುಮ್ಮೆನೆ hummĕnĕ. Scolding, etc. (ಜಂಕಣೆ Čt. I, 44; *cf.* Sk. ಹುಂ).

ಹುಯ್ huy. 1. = ಉಯ್ 4, etc. The husk of rice or corn. ಧಾನ್ಯದ ಹುಯ್ (ತುಷ Nr. *a*, ಉಯ್ Nr. *b*).

ಹುಯ್ huy. 2. = ಪುಯ್, etc. To beat, etc. (My.). P. ps. ಹುಯ್ದು, ಹೂದು (My.).

ಹುಯಿ huyi. = ಹುಯ್ 2, etc. P. p. ಹುಯಿದು (My.).

ಹುಯಿಲು huyilu. = ಪುಯ್ಯಲ್ 2, ಹುಯ್ಯಲ್ 1, ಹೊಯಿಲು 1. Vociferation, etc. — ಹುಯಿಲಿಡು. -ಇಡು. To cry or roar out (My.). — ಹುಯಿಲುತಮಟೆ. A loud-sounding tambourine (My.).

ಹುಯಿಸು huyisu. = ಹೊಯಿಸು, etc. To cause to beat, etc.; to cause to pour (My.). ಎಲೆಗಾಗಿ ಬಾಳಾ ಹುಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಹುಯ್ಯಲ್ huyyal. 1. ಹುಯ್ಯಲು. = ಹುಯಿಲು, etc. (Bp. 23, 29; 45, 48; 46, 36). — ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಹುಯ್ಯಲಿಡು. (My.). ಕಳ್ಳಗೆ ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಒಡವೆಗೆ ಹುಯ್ಯಲಿಕ್ಕಿದ (Prv.). — ಹುಯ್ಯಲಿಡು. -ಇಡು. To cry or roar out (Bp. 14, 46).

ಹುಯ್ಯಲ್ huyyal. 2. = ಪುಯ್ಯಲ್ 1, etc., ಹೊಯಿಲು 2. Beating (Č. Bp. 8, 12).

ಹುರ hura. 1. = ಹುರಿ 2, etc. — ಹುರಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಗಡ್ಲೆ. (G. 32). — ಹುರಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಿಗಡ್ಲೆ. (My.). — ಹುರಗಾಱು. -ಕಾಱು. = ಹುರಿಗಾಱು. (My.).

ಹುರ hura. 2. = ಹುರು. Roughness (see ಹುರಕು). — ಹುರ ಬರಕ. reit. The state of having many inequalities on the surface, roughness (B. 4, 47; 5, 238). — ಹುರ ಬರಕು. = ಹುರ ಬರಕ. (My.).

ಹುರ hura. Tbh. of ಪುರ 1. A town, etc. See ಗೋ-, ಜವ-.

ಹುರಕಲು hurakalu. = ಉರಿಕಲು, ಹುರಿಕಲು, ಹುರುಕಲು. Parched corn or pulse (mixed with salt, etc., My.).

ಹುರಕು huraku. = ಉರಕು, ಹುರುಕು. The state of the skin having many inequalities on its surface (from uncleanliness, etc.), roughness of the skin (My.). 2, a kind of herpes (S. Mhr.; see ಒಣ-). — ಹುರಕು ಬರಕು. = ಹುರ ಬರಕು. (My.).

ಹುರದು huradu. = ಹುರಿದು. P. p. of ಹುರಿ 1. (My.). ಹುರದ ಕಾಱು (ಲಾಜ G.). See Prv. s. ಕುರುಡ ಕುದುರೆ.

ಹುರಪಳಿಸು hurapaḷisu. To be singed, seared or parched (B. 3, 27; 5, 165; Mhr. ಹುರಪಳಣೇಂ).

ಹುರಮಂಜಿ huramañji. = ಹುರುಮಂಜಿ. (S. Mhr.).

ಹುರಳಿ huraḷi. = ಉರಳಿ 2, etc., ಹುರುಳಿ, ಹುರ್ಳಿ, ಹುಳ್ಳಿ. The seed of the pulse Dolichos uniflorus Lam., horse-gram (C.). *Cf.* ಹುಲುವರ; see ಹಾಲು-: Prv. s. ಕುರುಡ ಕುದುರೆ.

ಹುರಿ huri. 1. = ಉರಿ 5, ಪುರಿ 1. To parch, as grain,

pulse, etc.; to roast, as coffee, pulse, etc. (ನಿರ್ದ್ರವಕರಣ Šmd. Dh.; Râm. 5, 8, 75; C.). P. ps. ಹುರದು, ಹುರಿದು. ಹುರವ ಹಂಚು (ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ, ಅಮ್ಬರೀಷ Mr. 211). ಹುರಿಯುವ ಹಂಚು (ಅಮ್ಬರೀಷ, etc. Si. 308); ಹುರಿದ ಬುರುಗಲು (ಧಾನೆ, ಭೃಷ್ಟಯವ 314). ಹುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಳವಿಲ್ಲ, ಹೂಡೇವು ಕಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಓಡ್ಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ.— ಒರಳಲ್ಲಿ ಹರಳು ಹುರಿದರೆ ಅರಳು ಆದೀತೇ?— ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ತೊತ್ತು ಉದ್ದು ಹುರಿದು ತಿನ್ದಳು.— ಕಡ್ಲೇ ಸಂಗಡ ರಾಗಿ ಕೂಡಿ ಹುರಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹುರಿ huri. 2. = ಉರಿ 6, ಪುರಿ 2, ಹುರ 1. Parching, etc. — ಹುರಕ್ಕಿ. Parched rice (C.). — ಹುರಿಗಡಬು. -ಕಡಬು. = ಪುರಿಗಡಬು. (My.). — ಹುರಿಗಡಲೆ. -ಕಡಲೆ. Parched Bengal gram (Râm. 5, 8, 29; My.). — ಹುರಿಗಡ್ಲೆ. -ಕಡ್ಲೆ. = ಹುರಿಗಡಲೆ. (My.). — ಹುರಿಗಾವಲಿ. -ಕಾವಲಿ. A parching, roasting or frying pan (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Hlâ.). — ಹುರಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. = ಉರಿಗಾಯಿ, ಹುರಗಾಯಿ. Parched corn or pulse (mixed with salt, etc., My.). — ಹುರಿಮೆಣಸುಗಡಲೆ. - -ಕಡಲೆ. Parched Bengal gram mixed with chillies (Č. Bp. 47, 42). — ಹುರಿಯೋಡು. -ಓಡು. The half of an earthen pot used for parching, roasting or frying (ಸಿರಿವನ್ತಿಗೆ Šmd. II; Kk. 80; Šm. 51; My.). — ಹುರಿಸಕ್ಕರೆ. A kind of sugar (B. 3, 45). — ಹುರಿಹಂಚು. = ಹುರಿಯೋಡು. (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Nr.; My.). — ಹುರಿಹಿಟ್ಟು. Flour made of parched paddy (My.). ಮೊಸರು ಬೆರಸಿ ಕಲಸಿದ ಹುರಿಹಿಟ್ಟು (ಕರಮ್ಭ Si. 314).

ಹುರಿ huri. 3. = ಉರಿ 4, ಪುರಿ 3. Twisting; twisted state (Bp. 47, 30); twist, cord, twine, etc. (ಸುಳಿಕೆ Čt. I, 66; C.; B. 2, 26). ತುಱುಬಿಲ್ಲದ ಒಡ್ಡನು, ಬಿಱುಸಿಲ್ಲದ ಹುರಿಯು.— ಹಗ್ಗ ಸುಟ್ಟರೆ ಹುರಿ ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). ಹುರಿಯುಱಿದ ಅಱುವಿಳಿ (Šmd. 286). — ಹುರಿಗಾತಿ. -ಕಾತಿ. A cord made of coir (B. 4, 121). — ಹುರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To twist and fix (Bp. 18, 38). See another ಹುರಿಗೊಳಿಸು s. ಹುರಿ 4. — ಹುರಿನೂಲು. Twisted cotton threads (G. 337). — ಹುರಿಬಲಿ. To be well twisted (Bh. 4, 4, 10). See another ಹುರಿಬಲಿ s. ಹುರಿ 4. — ಹುರಿ ಮಾಡು. To twist (C.; B. 2, 2). — ಹುರಿ ಹೊಸೆ. To twist cords, etc. (My.).

ಹುರಿ huri. 4. = ಪುರಿ 4, etc. Strength, refreshment, spirit, courage, valour. — ಹುರಿ ಕಟಿಸು (*i. e.* ಕಟ್ಟಿಸು). To establish courage in one's self: to become courageous (Râm. 6, 11, 26; 6, 26, 30). — ಹುರಿಗೂಡಿಸು. -ಕೂಡಿಸು. To encourage (My.; G. 337). — ಹುರಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To become endowed with courage (Bh. 8, 26, 56). — ಹುರಿಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To strengthen, to nourish, to sustain (Bp. 51, 45); to encourage (My.). — ಹುರಿದುಮ್ಬಿಸು. -ತುಮ್ಬಿಸು. To encourage (My.); to stimulate (B. 5, 187; ಪ್ರೇರಿಸು G.). — ಹುರಿದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. To become courageous (B. 4, 217). 2, to encourage (My.). — ಹುರಿ ಬಲಿ. Courage to grow firm (Râm. 4, 2, 25; Bh. 6, 7, 15). — ಹುರಿ ಮಾಡು. To encourage (My.). — ಹುರಿಯಾಗು. -ಆಗು. Strength to be created; to gain strength, to become strong. ನರಿ ಹುರಿಯಾದರೆ ಕರಿಯಾದೀತೇ? (Prv.). — ಹುರಿಯೇಱು. -ಏಱು. To increase in strength (Bh. 8, 21, 8); to grow spirited (8, 25, 3). — ಹುರಿಹಲ್ಲು. A firm, strong tooth. ಸುಂಕಿಗನು ಹುರಿಹಲ್ಲು (orig. ಹುರಿಹಲು) ಬಿಂಕಿನಾ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು ಕಂಕಿಯು ಸುಂಕ ನಸುಗುನ್ನಿ ಈ ಆಱು ಸೊಂಕಿದರೆ ಬಿಡವು (Sp.).

ಹುರಿ huri. 5. The back-bone, the spine (B. 4, 46. 82; 5, 248). ಬೆನ್ನ ಹುರಿಯ ಕೆಳಗೆ ಕೂಡಿದ ಮೂಱು ಎಲುವು (ತ್ರಿಕ); ಬೆನ್ನ ಹುರಿ (ವಂಶ, ಬೆನ್ನೆಲುವು G.).

ಹುರಿಕಲು hurikalu. = ಹುರಕಲು, etc. (My.).

ಹುರಿಡಿಗ huriḍiga. = ಪುರುಡಿಗ. An envious man (ಈರ್ಷ್ಯಾಳು, ಕುಹನ Hlâ.; Mr. 243).

ಹುರಿಡು huriḍu. = ಪುರುಡು 1, etc. See ಹುರುಡಿಗ.

ಹುರಿಯಿಸು huriyisu. To cause to parch, etc. (Bp. 27, 49; My.).

ಹುರಿಯೋ ಹುರಿ huriyô huri. An interjection used in hooting (Bh. 3, 1, 31; Mhr. ಹುರ್ಯೋ ಹುರ್ಯೋ, ಹುರರೇ ವಡೀ).

ಹುರಿಸು hurisu. = ಹುರಿಯಿಸು. (My.).

ಹುರು huru. = ಹುರ 2. — ಹುರು ಬರಕು. = ಹುರ ಬರಕು. (C.; B. 1, 15; 4, 70).

ಹುರುಕಲು hurukalu. = ಹುರಕಲು, etc. (My.).

ಹುರುಕು huruku. = ಹುರಕು, etc. Roughness of the skin (My.). 2, a kind of herpes (B. 3, 80; T. ಪೊಡು, ಪೊಡುಗು, scab; see ಹಸಿ-). ಹುರುಕಿನ ಗುರುಳೆಗಳು (ವಿಚರ್ಚಿಕೆ G.). — ಹುರುಕ. -ಅ 3. A man whose skin is rough (from uncleanness, etc. (My.).

ಹುರುಡಿಸು huruḍisu. = ಪುರುಡಿಸು q. v., etc. (Bp. 59, 3; My.). ಹುರುಡಿಪಾ ಸತಿಯೆ ಹೂಜೆಗಾರ್ತಿ (Kk. 28). ಹುರುಡಿಪ ಸತಿಯೆ ಹೂಜೆಗಾರ್ತಿಯಕ್ಕುಂ (Šm. 73).

ಹುರುಡು huruḍu. = ಪುರುಡು 1 q. v., etc. (Bh. 7, 5, 33; Râm. 4, 1, 10; My.).

ಹುರುಪು hurupu. = ಹುರುಕು No. 1. (My.). — ಹುರುಪ. -ಅ 3. = ಹುರುಕ. (My.).

ಹುರುಮಂಜಿ hurumañji. = ಹುರಮಂಜಿ, ಹೊರುಮಂಜ. A particular red ochre (My.; Mhr., H. ಹುರಮೂಜ). — ಹುರುಮಂಜಬಣ್ಣ. The colour of that ochre (My.).

ಹುರುಳ್ huruḷ. ಹುರುಳು. = ಪುರುಳ್ 1, q. v. (Grj. 7, 32; Bh. 6, 4, 109; My.). ಅತ್ತೀ ಹಣ್ಣು ಕೆಮ್ಪಾದರೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹುರುಳುಗಾಣ್. -ಕಾಣ್. To see what is true or good (Abhâ. 2, 84). — ಹುರುಳುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the power of (Bh. 4, 4, 10; 8, 24, 11); to deprive of strength (Râm. 1, 5, 27).

ಹುರುಳಿ huruḷi. = ಹುರಳಿ, etc. (C.). ಹುರುಳಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಿಡಿಯುವವರು ಮೂಱು ಮನ್ದಿ (Prv.). See Prv. s. ಕುರುಡ ಕುದುರೆ. — ಹುರುಳಿಕಟ್ಟು. The water in which horse-gram has been boiled (My.). — ಹುರುಳಿಯೆಸರು. -ಎಸರು. = ಹುರುಳಿಸಾಱು. (My.). — ಹುರುಳಿಸಾಱು. Seasoned broth or pepper-water of horse-gram (My.). ಹುರುಳಿಸಾಱಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕುದುರೇ ಕ್ರಯ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹುರುಳಿಹಾಲು. The white fermentation of steeped gram. ಹುರುಳಿಹಾಲಿಗೆ ಬನ್ದವಗೆ ಕುದುರೇ ಬೆಲೆ ಯಾಕೆ? (Prv.).

ಹುರೋ hurô. = ಹುರಿಯುವ of ಹುರಿ 1. ಹುರೋ ಮಡಿಕೆ (ಅಮ್ಬರೀಷ, ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರ Si. 308); ಹುರೋ ಸೋಕೆ (ಅಮ್ಬರೀಷ, etc. 308).

ಹುರ್ರೋ hurô. (Hurra!). — ಹುರೋಯೆನ್. -ಎನ್. To cry out from joy (My.).

ಹುೞಿಲೆ huṟalĕ. = ಪುೞುಲೆ, etc. (My.).

ಹುರ್ಬು hurbu. = ಪುರ್ಬು, etc. ಎರಡು ಹುರ್ಬಿನ ನಡು (ಕೂರ್ಪರ Hlâ.).

ಹುರ್ಳಿ hurḷi. = ಹುರಳಿ, etc. (ಕುಲತ್ಥ G.; My.).

ಹುಲ್ hul. = ಪುಲ್, etc. Grass; straw (Bp. 28, 19; 60, 27; see ಕಱ-).

ಹುಲಬು hulabu. = ಹುಲುಬು. To come to light, to be detected (as a crime, S. Mhr.; see ಪೊಲಬು and ಪೊಲೆ).

ಹುಲಸು hulasu. = ಹುಲುಸು. (My.).

ಹುಲಿ huli. 1. = ಪುಲಿ 1. A tiger (ವ್ಯಾಘ್ರ, ಪುಣ್ಡರೀಕ, ದ್ವೀಪಿ, etc. Hlâ.; ವ್ಯಾಘ್ರ, etc. Mr. 159; ಪುಣ್ಡರೀಕ, ಚಮೂರ Nn. 18; Bp. 18, 70; 42, 5. 12; Bh. 1, 8, 21. 53; 8, 13, 44; C.). ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊದಸಲು ಪಟ್ಟ ರಥ (ದ್ವೈಪ, etc. Nr.). ಹುಲೀ ಕೂಡೆ ನರಿಗೆ ಸೆಣಸಾಟವೇ?—ಹುಲೀ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ನರಿ ಮೆಯ್ ಸುಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ.—ಬರುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುವಾಗ ಇಲಿಯ ಹಾಗೆ.—ಸಾವಿರ ಬೆಕ್ಕು ಕೂಡಿದರೆ ಒನ್ದು ಹುಲಿ ಆದೀತೇ?—ಹೇಲು ಬನ್ದರೆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿ (Prvs.). — ಹುಲಿಕನ್ದಾಯ. = ಹುಲಿಕಲ್ಲು. (My.). — ಹುಲಿಕಲ್ಲು. = ಪುಲಿಕಲ್ಲು No. 2. A game with fifteen small stones and three big ones that represent tigers and to which small lost stones are given as tribute (My.). — ಹುಲಿಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. A tiger's eye. — ಹುಲಿಗಣ್ಣಲಬು. -ಅಲಬು. The procumbent herb Crotolaria bifaria Lin. (Z.). — ಹುಲಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. A tiger to join (v. i.). ಬಡವ ಬಟ್ಟೆಯ ಹೋಗಲೊಡನೆ ಸಂಗಡವೇಕೆ? ಬಡತನವೆಮ್ಬ ಹುಲಿಗೂಡಿ ಬರುವಾಗ ನುಡಿಸುವರಿಲ್ಲ (Sp.). — ಹುಲಿಗೆಟ್. -ಕೆಟ್. = ಪುಲಿಗೆಟ್. (Bp. 51, 81; 53, 21). — ಹುಲಿಗೆಟ್ಯರಸ. -ಅರಸ. Śiva (Bp. 44, 6). — ಹುಲಿಚರ್ಮ. = ಹುಲಿತೊಗಲು. (My.). — ಹುಲಿತೊಗಲು. A tiger's skin (My.). — ಹುಲಿದೊಗಲು. -ತೊಗಲು. = ಹುಲಿತೊಗಲು. (C.; B. 4, 37. 155). — ಹುಲಿಮನೆಯಾಟ. -ಆಟ. = ಹುಲಿಕಲ್ಲು. (S. Mhr.). — ಹುಲಿಮರಿ. A young tiger. ಹುಲಿಮರಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇದೀತೇ? (Prv.). — ಹುಲಿಮುಖ. = ಪುಲಿಮುಖ, q. v. (Râm. 1, 13, 2; 6, 11, 2). — ಹುಲಿಯುಗುರು. -ಉಗುರು. = ಪುಲಿಯುಗುರ್, q. v. (Prll. 3, 25; My.; B. 4, 38). — ಹುಲಿವೇಷ. The guise of a tiger. ನರಿ ಹುಲಿವೇಷ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡರೂ ನಾಟಿಯೋದು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹುಲಿ huli. 2. = ಪೊರೆ 5. (?). See ನರ-. (Tĕ. ಪುಲಿಪಿರಿ, ಪುಲಿಪುಲಿ, a wart).

ಹುಲಿಗಲಿ huligali. = ಹುಲಿವಿಲಿ. (ತಿನಿಶ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮಿ, ರಥದ್ರು, ಅತಿಮುಕ್ತಕ, ವಂಜುಲ Si. 127).

ಹುಲಿಗಿಲಿ huligili. = ಹುಲಿಗಿಲು, etc. (ಚಿರವಿಲ್ವ, etc. Si. 133; My.).

ಹುಲಿಗಿಲು huligilu. = ಪುಲಿಗಿಲ್, ಪುಲಿಂಗಿಲ್, ಹುಲಿಗಿಲಿ. The Indian beech, frequently planted on roadsides, Pongamia glabra Vent. (ಚಿರವಿಲ್ವ, ನಕ್ತಮಾಲ, ಕರಜ, ಕರಂಜ Nr.; ನಕ್ತಮಾಲ, ಕರಂಜ Mr. 123; M. ಪುಙ್ಞು).

ಹುಲಿಗೆ huligĕ. = ಹುಲಿಗಲಿ. (ತಿನಿಶ, etc. Si. 127).

ಹುಲಿವಿಲಿ hulivili. = ಹುಲಿಗಲಿ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿನಿಶ, ಸ್ಯನ್ದನ, etc. Nr.).

ಹುಲಿವೆ hulivĕ. The timber tree Terminalia paniculata (Van Someren; My.).

ಹುಲಿಸು hulisu. To increase in bulk, to thrive, to grow rich (as a crop, My.; cf. ಹುಲುಸು; ಪೊರೆ 1?).

ಹುಲು hulu. = ಪುಲ್, etc., ಹುಲ್ಲು. Grass; straw (Bp. 16, 22; 43, 72). — ಹುಲುಗಚ್ಚು. -ಕಚ್ಚು. To gnaw grass (Bp. 32, 26). — ಹುಲುಗುಡಿಲ್. A grass-hut (Bp. 18, 7). — ಹುಲುಬೇಡ. An insignificant huntsman (Śś. 36). — ಹುಲುಮಣ್ಡಲಿಕ. A petty chief (Bp. 21, 40). — ಹುಲುಮನುಜ. An insignificant man (J. 18, 53). — ಹುಲುರಕ್ಕಸ. A contemptible demon (Bh. 1, 14, 5). — ಹುಲುವೂಟ. -ಊಟ. A trifling or mean meal (Bp. 61, 19). — ಹುಲುವೇಟೆ. A twist of grass (Bh. 6, 1, 8). — ಹುಲುಸರವಿ. A string of grass or straw (Bp. 16, 21). — ಹುಲುಸೂತ. A worthless charioteer (J. 13, 9).

ಹುಲುಗಿಲು hulugilu. — ಹುಲುಗಿಲುಹುಲ್ಲು. The reed Amphidonax karka Lindl. (St. & Pl.).

ಹುಲುಬು hulubu. = ಹುಲಬು. (S. Mhr.).

ಹುಲುವರ huluvara. Horse-gram (ಹುರುಳಿ Mr. 374, o. r. in two MSS. ಹುಲುವಗ; Tĕ. ಉಲವಲು, ಉಲುವಲು, horse-gram).

ಹುಲುಸು hulusu. = ಹುಲಸು. Increase in bulk, richness of a crop (Bh. 6, 8, 13; My.; cf. ಹುಲಿಸು); rich augmentation in bulk, as of rice when boiling (My.); thriving state (Bh. 10, 7, 53).

ಹುಲ್ಲಾಳೆ hullâlĕ. — ಹುಲ್ಲಾಳೆಕಡ್ಡಿ. (ವೀರಣ, ವೀರತರ Si. 164). — ಹುಲ್ಲಾಳೆಬೇರು. (ಉಶೀರ, ಅಭಯ, ಲಾಮಜ್ಜಕ, etc. Si. 164).

ಹುಲ್ಲು hullu. = ಉಲ್ಲು, ಪುಲ್, etc. Grass; straw (ಶರ, ತೃಣ Nn. 35; ಹರಿತ್, ತೃಣ 93; ಪುಲು 123; ತೃಣ, ಅರ್ಜುನ Si. 165; C.). ಎಲ್ಲಾ ಹುಲ್ಲುಮನ್ ಅರ್ಜುನ ಎಮ್ಬುದು (Hlâ.). ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಹಗುರಂ, ಹುಲ್ಲಿನ್ದಂ ಹಗುರವಾ ಬೂರಲದರಳಿಯದು; ಹುಲ್ಲಿಂ ಬೂರಲಕಿನ್ದಂ ನಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರನು ಬೇಡುವಾತನೆ ಹಗುರಂ (Subhâshita kandapadya). ಹುಲ್ಲಿನ ಉರಿ ಕನಸಿನ ಸಿರಿ ನಿಲ್ಲದು.—ಹುಲ್ಲು ಕೊಡವಿದ ಉಣ್ಡು ಬನ್ದ, ಗೋಣಿ ಕೊಡವಿದವ ಹಸಿದು ಬನ್ದ.—ಲಾವಂಚವೂ ಹುಲ್ಲೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರನೂ ಮನುಷ್ಯನೇ, ಆದರೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೋ?—ಹುಲಿಮರಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇದೀತೇ? (Prvs.). See Prv. s. ತೆಂಗು 1. — ಹುಲ್ಲಡಕ. -ಅಡಕ. A heap of grass or straw (ತೃಣ್ಯೆ, ತೃಣ, ಸಂಹತಿ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುಈಚಲ. A small herb, Curculigo brevifolia Ait. (Z.). — ಹುಲ್ಲುಕಟ್ಟು. A tie made of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. A small piece of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಕೆಲಸ. = ಹುಲ್ಲೊಕ್ಕಲ್. (My.). — ಹುಲ್ಲುಖಾಣ. Grass-fodder (Bp. 22, 27). — ಹುಲ್ಲುಗಣ್ಟೆ. -ಕಣ್ಟೆ. Grass and thorns (My.). — ಹುಲ್ಲುಗದ್ದೆ. A paddy-field overgrown with grass (B. 4, 79). — ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು. -ಕಾವಲು. Pasture-lands belonging to government (My.). — ಹುಲ್ಲುಚಣ್ಡಿನ ಆಟ. A play with balls made of grass (S. Mhr.). — ಹುಲ್ಲುಚಾಪೆ. A grass-mat (My.). — ಹುಲ್ಲುತೆರಿಗೆ. A tax levied from those who bring their cattle to graze on government pasture-lands (My.). — ಹುಲ್ಲುಬಣಬೆ. A stack of hay or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಬನ್ನಿ. = ಹುಲ್ಲುತೆರಿಗೆ. (My.). — ಹುಲ್ಲುಮಣಿಯ. A man in charge of public straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಮನೆ. A house with a roof of grass or straw (My.). — ಹುಲ್ಲುಮಾನು. (ನಲಮಾನ, ಚಿಲಿಚಿಮ Si. 87). — ಹುಲ್ಲುಮೂಟೆ. = ಹುಲ್ಲಡಕ. (ತೃಣ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುಮೆದೆ. = ಹುಲ್ಲುಬಣಬೆ. (My.; ತೃಣ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುರಾಶಿ. (ತೃಣ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುವಾಮೆ. (ತೃಣ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲುಹೊರೆ. A load or bundle of grass or straw (My.; ತೃಣ್ಯೆ Si. 165). — ಹುಲ್ಲೊಕ್ಕಲ್. -ಒಕ್ಕಲ್. The act of bullocks treading out straw that has been thrashed (My.).

ಹುಲ್ಲೆ hullĕ. = ಪುಲ್ಲೆ. A male or female antelope or deer (ಏಣ, ಕುರಂಗ, ಹರಿಣ, ಮೃಗ Hlâ.; Mr. 162; ಮೃಗಿ, ಹರಿಣಿ Nr.; J. 28, 32; Bh. 3, 13, 29; Râghĉ. 17, 66. 68; My.). ಹುಲ್ಲೆಯ ಚರ್ಮ ಕೊಳಗು ಮೊದಲಾದವು (ಐಣೇಯ Nr.). ನೆಲ್ಲೀ ಕಾಯಿ ಹುಲ್ಲೆಗೆ ಆದೀತೆ? (Prv.). — ಹುಲ್ಲೆಕರು. = ಹುಲ್ಲೆ. (My.). — ಹುಲ್ಲೆಗರು. = ಹುಲ್ಲೆಕರು. (Si. 169).

ಹುವ್ವಾಡಿಗ huvvu-vâḍiga. (or **huvvu-âḍiga?**). = ಹೂವಾಡಿಗ. A florist, a dealer in flowers (ಮಾಲಾಕಾರ, ಮಾಲಿಕ Si. 249; My.).

ಹುವ್ವು huvvu. = ಉವ್ವು, ಊ 8, ಊವು, ಪುವ್ವು q. v., etc., ಹುಬ್. A flower, etc. (ಸುಮನಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಪ್ರಸೂನ, ಕುಸುಮ Si. 124, 438; Bp. 22, 32; 58, 22; C.; B. 5, 76. 129). ಹುವ್ವು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಳ್ಳಿ (ವಲ್ಲರಿ, etc. Si. 122). — ಹುವ್ವರಿಸೆ. -ಅರಿಸೆ. (ನೂದ, ಪೂಷ, ಕ್ರಮುಕ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮದಾರು (Si. 131; *cf.* ಹೂವರಸೆ). — ಹುವ್ವಿನ ಹಚ್ಚಡ. Muslin interwoven with flowers (My.).

ಹುಷಾರ hushâra. = ಹುಷಾರು. (Čb. 9. 73).

ಹುಷಾರಿ hushâri. Smartness, intelligence; wariness; smart, etc. (= ಹುಷಾರು, My.; Mhr., H. ಹುಶಾರೀ).

ಹುಷಾರು hushâru. Smart, sharp; attentive, alert, watchful; fresh, brisk (as through good feeding for a time); fresh-feeling (as after recovery or during convalescence, My.; Br.; Mhr., H. ಹುಶಾರ).

ಹುಸ್ hus. = ಉಸ್, etc. A sound used in scaring away animals (My.).

ಹುಸಿ husi. 1. = ಪುಸಿ 1, q. v. To become or prove untrue or false; etc. (ಅನೃತ Šmd. Dh.; Bp. 6, 2; 13, 16; 31, 23; My.). ಸತ್ಯರು ಹುಸಿದೊಡೆ, ಒತ್ತಿ ಹರಿದಡೆ ಶರಧಿ, ಉತ್ತಮರು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಲೋಕವಿನ್ನೆತ್ತ ಬದುಕುವದು? (Sp.). See Sp. s. ಬಯ್ಗು.

ಹುಸಿ husi. 2. = ಪುಸಿ 2, q. v. A falsehood, a lie; etc. (ಅನೃತ, ಕೂಟ Nr.; ಅನೃತ, etc. Mr. 86; ಅಪಾಹ್ನ, ಪುಸಿ Nn. 158; Čpr. 3, 35; Bp. 56, 49; Bh. 1, 8, 48; Dp. 24, 4; My.). ಹುಸಿಯಾದೊಡೆ ದೇವರ ಪಾದದಾಣೆ! (Šmd. 120). ಹುಸಿಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ ನುಡಿವ ನುಡಿ (ಆಹತ, ಮೃಷಾರ್ಥಕ Nr.). ಬಲ್ಲೆನೆಮ್ಬುವ ಮಾತು ಎಲ್ಲವು ಹುಸಿ, ಕಾಣೊ! ಬಲ್ಲರೆ, ಬಲ್ಲೆನೆನ ಬೇಡ; ಸುಮ್ಮನಿರ ಬಲ್ಲವನೆ ಬಲ್ಲ (Sp.). ಹುಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ಹಸನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.). — ಹುಸಿಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. An unripe, unsubstantial fruit (My.). — ಹುಸಿಗುಣ್ಡು. A missing shot (S. Mhr.). — ಹುಸಿಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. An impotent hand (Čpr. 4, 19). — ಹುಸಿನಗು. A false, hypocritical laugh (My.). 2, a gentle smile (My.). — ಹುಸಿನುಡಿ. A lie (ಅನೃತ Nr.). — ಹುಸಿಫಲ. Unsubstantial fruits that drop before ripening (My.). — ಹುಸಿಮದ್ದು. Badly charged and insufficient powder (My.). — ಹುಸಿಮಾತು. = ಹುಸಿನುಡಿ. (My.). — ಹುಸಿಯ ಹೊಲೆಯ. A lying Hŏlĕya (Bp. 55, 18). — ಹುಸಿಹೂ. A flower that drops without producing fruit (My.).

ಹುಸಿಗ husiga. = ಪುಸಿಗ. (ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವವನು G.).

ಹುಹು huhu. A cry expressive of shivering from cold (Ršv. 9, 22; My.; Tĕ. ಹೂಹೂ). *Cf.* ಉಹುಹು.

ಹುಳಕ huḷaka. See ದೊಡ್ಡ-, ಸಣ್ಣ-.

ಹುಳಿ huḷi. 1. To be or turn sour (T., M. ಪುಳಿ). ಹುಳಿತದು (ಶುಕ್ತ, ಅಮ್ಲ Si. 428).

ಹುಳಿ huḷi. 2. = ಪುಳಿ, etc., ಹುಳು. Acidity, sourness (ಅಮ್ಲ, ಆಮ್ಲ Nr.; Si. 50; ಅಮ್ಲ Nn. 119; ಅಮ್ಲ Mr. 218; C.); a sour substance (Bp. 28, 37). See Prvs. s. ಹುಣಸೆ. — ಹುಳಿಗುಡಿ. See Mr. s. ಘೋರಾಮ್ಲಿ. — ಹುಳಿಚಿಕ್ಕನಗಿಡ. = ಹುಳಿಹುಣಿಸೆಯ ಗಿಡ. (St. & Pl.). 2, a cultivated potherb, Rumex vesicarius Lin. (Z.). — ಹುಳಿದೇಗು. -ತೇಗು. Sour belching: the heart-burn (My.). — ಹುಳಿದೋಸೆ. A dôsĕ made of leavened dough (My.). See Prv. s. ಸಂಕ್ರಾನ್ತಿ. — ಹುಳಿಪದಾರ್ಥ. A sour substance (B. 4, 140). — ಹುಳಿಪಲ್ಯ. Boiled vegetables mixed with tamarind, etc. (My.). — ಹುಳಿಬೇಲ. (ಸ್ವಾದುಕಣ್ಟಕ, ವಿಕಂಕತ, ಸ್ರುವಾವೃಕ್ಷ, ಗ್ರನ್ಥಿಲ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ್ Si. 130). — ಹುಳಿಮರ. = ಹುಣಿಸೆಮರ. (St. & Pl.). — ಹುಳಿಮಾವು. A sour mango (My.). — ಹುಳಿಯನ್ನ. -ಅನ್ನ. Boiled rice mixed with tamarind, chillies, oil, etc. (My.). — ಹುಳಿಯಮ್ಬಳಿ. -ಅಮ್ಬಳಿ. = ಹುಳಿಯಮ್ಬಲಿ. (Bp. 15, 26). — ಹುಳಿಯಮ್ಬಲಿ. -ಅಮ್ಬಲಿ. An ambali mixed with any sour substance (My.; G. 107). — ಹುಳಿಸಾರು. Pepper-water (My.). ಹುಳಿಸಾರು ಮಾಡದವ ನಳಪಾಕ ಮಾಡ್ಯಾನೇ? (Prv.). — ಹುಳಿಸೊಪ್ಪು. Boiled vegetable-leaves mixed with tamarind, etc. (My.). — ಹುಳಿಹಚ್ಚೆ. (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಚುಕ್ರ, ಅಮ್ಲವೇತಸ, ಶತವೇಧಿ Si. 157). — ಹುಳಿಹಣ್ಣು. Ripe tamarind (My.); (ತಿನ್ತಿಡೀಕ, ಚುಕ್ರ, ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ Si. 310). — ಹುಳಿಹಚ್ಚೆ. Sorrel (ಸಹಸ್ರವೇಧಿ, ಚುಕ್ರ, ಅಮ್ಲವೇತಸ, etc. Nr.; Tĕ. ಪುಲ್ಲೆಪ್ರಚ್ಚೆ). — ಹುಳಿ ಹಿಡಿ. To turn sour, as milk or juice (My.). — ಹುಳಿಹುಣಿಸೆಯ ಗಿಡ. A troublesome weed, the yellow wood-sorrel, Oxalis corniculata Lin. (St. & Pl.). — ಹುಳಿಹುಳಿ. rep. (B. 1, 15).

ಹುಳು huḷu. = ಹುಳಿ 2. — ಹುಳುಗೋಳಿ. A climbing herb with fleshy stem and leaves, Vitis setosa Wall. (Z.). — ಹುಳುಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ. = ಹುಳಿಚಿಕ್ಕನ ಗಿಡ No. 2. See ಅಡವಿ-. — ಹುಳುಮಜ್ಜಿಗೆ. A fleshy leafless plant with quadrangular stems, Caralluma fimbriata Wall. (Z.).

ಹುಳ್ಳಿ huḷḷi. = ಹುರಳಿ, etc. (C.). See Prv. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಹುಳ್ಳೆ huḷḷĕ. = ಪುಳ್ಳೆ q. v., etc. (ಏಧ, ತರ್ಪಣ, ಇನ್ಧನ, ಏಧಸ್, ಸಮಿಧ್, ಇಧ್ಮ Hlâ.).

ಹುಳ hula. = ಪುಳ 1, etc. A worm, etc. (Bp. 18, 40; C.; B. 2, 11; 3, 120). ಹುಳ ತಿನ್ದ ಅಕ್ಕಿ ಆದರೆ ಮಳೆಗೆ ನೆನೆಯದೇ? (Prv.). — ಹುಳ ಹತ್ತು. To be attacked or injured by worms (B. 4, 72. 140). — ಹುಳ ಹುಪ್ಪಡಿ. reit. (C.).

ಹುಳಕಲು hulakalu. = ಹುಳುಕಲು. (My.).

ಹುಳಕು hulaku. = ಹುಳುಕು, etc. — ಹುಳಕುಗೋಡೆ. A wall of which the plaster is in a bad state (My.). — ಹುಳಕುನೆಲ. A floor that is out of repair (My.).

ಹುಳತು hulatu. P. p. of ಹುಳ್ (My.).

ಹಳವು hulavu. = ಹುಳ, etc. ಹುಳವಿನ, ಹುಳವಿನಲ್ಲಿ (My.).

ಹುಳ್ huli. = ಪುಳ್, ಹುಳು 2. To get worm-eaten, to rot, to decay (Bp. 57, 48; My.). P. p. ಹುಳಿತು (My.).

ಹುಳು hulu. 1. = ಉಳು 3, ಉಳು 4, ಹುಳ, etc. A worm, etc. (ಕೃಮಿ, ಕೀಟ, ನೀಲಂಗು, ಪುಲಕ Hlâ.; ನೀಲಂಗು, ಕ್ರಿಮಿ Nr.; ಕ್ರಿಮಿ Si. 221; ಕ್ರಿಮಿ, ತ್ರಸ Nn. 121). ಬೆವರಿನಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹುಳುಗಳು (ಸ್ವೇದಜ Si. 376). — ಹುಳುಕಡಿ. = ಉಳುಕಡಿ. Ringworm (My.). — ಹುಳುಕಡ್ಡಿ. = ಉಳುಕಡ್ಡಿ, ಹುಳುಕಡಿ. (My.). — ಹುಳುಗಲಗುಹುಲ್ಲು. A reed, Amphidonax karka Lindl. (St. & Pl.). — ಹುಳು ಬೀಳು. Worms or insects to fall upon or attack. ಬೆಳೆಗೆ ಹುಳು ಬಿತ್ತು (My.).

ಹುಳು hulu. 2. = ಹುಳ್, etc. ಹುಳುವುದು (Bp. 22, 18; Bh. 4, 4, 13). P. p. ಹುಳಿತು (My.).

ಹುಳುಕಲು hulukalu. = ಹುಳಕಲು. The state of being worm-eaten or decayed (My.).

ಹುಳುಕು huluku. = ಉಳುಕು, ಪುಳುಕು, ಹುಳಕು. The

state of being worm-eaten, decayed, etc.; baseness (Bh. 2, 13, 14; My.). ಹಣವಿದ್ದರೆ ಹುಟಿುಕು ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ (Prv.). — ಹುಟಿುಕುನೀತಿ. Unsound, base precepts (My.). — ಹುಟಿುಕುಮನಸ್ಸು. A corrupt, base mind (My.). — ಹುಟಿುಕುಮರ. A rotten tree (My.). — ಹುಟಿುಕುಮೋಱೆ. A pock-marked face (Dp. 59, 1; My.). — ಹುಟಿುಕುಹಲ್ಲು. A carious tooth (My.).

ಹುಟಿುತು hulutu. P. p. of ಹುಟು 2. (My.).

ಹೂ hû. 1. = ಪೂ 1. Flowers to be produced, etc. ಹೂತುದು (ಹೂ ಆದುದು Šs.).

ಹೂ hû. 2. = ಊ 8, etc., ಪೂ 2, etc., ಹುವ್ವು, etc., ಹೂವು. (Šmd. 95, o. r. ಪೂ). A flower, a blossom (ಪುಷ್ಪ, ಪ್ರಸವ, ಕುಸುಮ, ಪ್ರಸೂನಕ, ಸುಮನಸ್ Hlâ.; ಪ್ರಸೂನ, ಲತಾಂತ Nn. 25; Bp. 19, 65; C.; B. 3, 106; 4, 2); albugo (Bp. 18, 66; My.). ಹೂವಿನ ರಜ (ರಜಸ್, ಪರಾಗ); ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, ಮಾಲೆ, ಮಾಲ್ಯ); ತುಱುಮ್ಬಿನ ಹೂ (ಗರ್ಭಕ); ಜನ್ನವಿರದನ್ತೆ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ವೈಕಕ್ಷಕ); ಹೂವಿನ ತೊಡಮ್ಬೆ (ವೃನ್ತ); ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು (ಸ್ತವಕ, ಗುಚ್ಛ, etc.); ಹೂವಿನ ತೋಣ್ಟ (ಪುಷ್ಪವಾಟ); ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣು (ಮಕರನ್ದ, ಮಧು); ಹೂವಿನ ಮುಗುಳು (ಕೋರಕ, etc.); ಕೊರಳಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ (ಪ್ರಾಲಮ್ಬಕ); ಹೂವಿನೆಲೆಯ ಆಕಾರದ ಭೇದದ ಮೊನೆಯ ಅಮ್ಬುಗಳು (ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ, etc.); ಚಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ); ಮುನ್ದಲೆಯ ಹೂ (ಲಲಾಮಕ); ಹೂವಾಗಿ ಕಾಯಹ ಮರಂ (ವಾನಸ್ಪತ್ಯ Hlâ.). ಹೂವಿನ ದೂಳು (ಪರಾಗ, etc. Nr.). ಹೂವಿನ ಮೊಗ್ಗೆ (ಕುಟ್ಮಲ್ಕ Nn. 52). ಹೂವಿನ ಗಿಡು (Bp. 38, 9). ಯಾತಱದು ಹೂವೇನು? ನಾತಱದು ಸಾಲದೇ? (Sp.). ಹೇನು ಬಲ್ಲುದೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). ಹೂ ಮಾಱದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಮಾಱದನ್ತೆ.—ಹೂ ಮಾಱದ ಊರಲ್ಲಿ ಹುರಿ ಮಾಱ ಬಾರದು.—ಹೂವಿಗೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹೂಸಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ.—ಪರಿಮಳದ ಹೂ ಪರಿಮಳದಲ್ಲೇ ಇರ ಬೇಕು.—ಬಾಡಿದ ಹೂ ನಾಡಿನವರಿಗೆ ಯಾಕೆ? (Prvs.). — ಹೂಗಣ್ಣು. -ಕಣ್ಣು. Albugo (My.). — ಹೂಗಾಯ. = ಊಗಾಯ. A slight wound (My.). — ಹೂಗಿಡು. A flowering plant (Bp. 38, 10). — ಹೂಗೊಂಚಲ್. A flower-bunch (Bh. 7, 7, 43). — ಹೂಚವುರಿ. Flowers with some hair of the tail of the Bos grunniens. ಮಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂಚವುರಿಗಳು (ಶೀರ್ಷಕ Mr. 334). — ಹೂಚೆಣ್ಡು. A bouquet (My.). — ಹೂದಿಂಗಣ. A scarlet flower, the Indian shot, Canna indica Lin. (St. & Pl.). — ಹೂದಿಂಗಳು. (ಹಗಱ Mr. 147). — ಹೂದುಱುಗಲು. -ತುಱುಗಲು. A multitude of flowers (Râm. 6, 49, 35). — ಹೂದುಱುಬು. -ತುಱುಬು. A bundle of hair adorned with flowers (Râm. 1, 16, 52). — ಹೂದೋಟ. -ತೋಟ. A flower garden (Bp. 22, 7. 25; B. 3, 80). — ಹೂಬಣ್ಣ. Any light colour (My.). — ಹೂಬಾಣ. A kind of firework (My.). — ಹೂ ಬಿಡು. To produce flowers, to begin to blossom (C.; B. 3, 20. 106; 4, 27). — ಹೂಬಿಸಲು. A moderate evening sunshine (My.). — ಹೂಮಱ. A shower of flowers (Bp. 61, 64; Râm. 5, 9, 6); a flower-like, light rain (My.). — ಹೂಮಾಲೆ. A chaplet or garland of flowers. ಮಣ್ಡೆಯಲ್ಲಿಕ್ಕುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಸ್ರಜ್, etc.); ತುಱುಬಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಹ ಹೂಮಾಲೆ (ಗರ್ಭಕ); ಚಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕ); ಬಯ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಲುವ ಹೂಮಾಲೆ (ಲಲಾಮಕ Nr.). ಕೋತೀ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹೂಮಾಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೂ ಮುಡಿಸು. To tie flowers on the head. ಹೂಸದಿದ್ದರೆ ಹೂ ಮುಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prv.). 2, to tie flowers on the head of a woman who has arrived at the fifth month of her first pregnancy (My.). — ಹೂವಂಗಿ. -ಅಂಗಿ. A cloth made of flowers to adorn a male idol (My.). — ಹೂವಂಗಿಸೇವೆ. Adoring an idol by adorning it with a cloth of flowers (My.). — ಹೂವರಸೆಮರ. -ಅರಸೆ-. The portia tree, Thespesia populnea Corr. (St. & Pl.; T. ಪೂವರಜು). — ಹೂವಾಗು. -ಆಗು. Flowers to be produced; to begin to blossom (see s. ಹೂ 1; B. 2, 51); albugo to be produced. — ಹೂವಿನ ಹಬ್ಬ. The season of spring (ಸುಗ್ಗಿ ಬನ್ದುದು, ಬಸನ್ತ, ವಸನ್ತ Kk. 18; ಸುಗ್ಗಿ, ಬಸನ್ತ, ವಸನ್ತ Šm. 20). — ಹೂವೀಳ್ಯ. Flowers and betel distributed by a muttaydĕ to appease the spirit of a deceased muttaydĕ (My.). — ಹೂಸರ. A flower-arrow, *i. e.* an arrow without power (Bh. 8, 26, 36). — ಹೂಸೀರೆ. A garment made of flowers for an idol of Durgâ or Lakshmî (My.). — ಹೂಹಚ್ಚಡ. Muslin interwoven with flowers (My.). — ಹೂಹಾರ. = ಹೂಮಾಲೆ. (Dp. 30, 4).

ಹೂ hû. 3. = ಹೂನು, ಹೂನ್ದು. A particle expressing consent or assent: yes, ah, well (My.; Mhr. ಹೂಂ; *cf.* ಹೂಂ). ಊಟ ಅನ್ದರೆ ಹೂ, ಓಟ ಅನ್ದರೆ ಊಹೂ (Prv.). — ಹೂಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To utter hû as a sign of consent or assent (My.).

ಹೂಗಾಱ hû-gâṛa. A cultivator and seller of flowers (G. 27. 338. 342. 412. 576).

ಹೂಂ hûṅ. hûm. = ಹೂಮ್. A particle used to express reproach (ತಿರಸ್ಕಾರ, ಜಱೆವಲ್ಲಿ Nn. 154), menace, roaring, interrogation (ಕೇಳ್ವಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ 154), and occurring in demoniacal incantations (ಗ್ರಹಾಂಗಮನ್ತ್ರವಿವರ, ಗ್ರಹವಿಷಯವಾದನ್ಥಾ ಮನ್ತ್ರಗಳ ವಿವರ 154). It is also used as a particle of assent (Sk.; see ಹೂ 3, and *cf.* ಹುಂ).

ಹೂಂಕರಣೆ hûṅ-karaṇĕ. The roaring of fire (Bh. 8, 25, 6).

ಹೂಂಕರಿಸು hûṅ-karisu. To cry out angrily or menacingly (Č. Bp. 32, 39; 47, 37).

ಹೂಂಕಾರ hûṅ-kâra. The uttering of a sound of aversion (Bp. 5, 16); the roaring of warriors (Rsv. 13, 76).

ಹೂಂಕೃತ hûṅ-kṛita. A (roaring) sound of brave or bold men (ವೀರರೊಳ್ Mr. 89).

ಹೂಂಕೃತಿ hûṅ-kṛiti. An angry or menacing cry (Č. Bp. 47, 36); the roaring of warriors (Bh. 8, 25, 7; 8, 26, 36).

ಹೂಜಿ hûji. = ಕೂಜ 1, ಹುಜಿ. A water-jug of earth or metal, a goglet (My.; B. 5, 142. 143. 296). ಚಿನ್ನದ ಹೂಜ (ಭೃಂಗಾರ, etc. Si. 268). ಓಜನ್ ಒಕ್ಕಲು ಅಲ್ಲ, ಹೂಜ ಭಾಣ್ಡದೊಳಲ್ಲ, ಗಾಜೊನ್ದು ಲೋಹದೊಳಗಲ್ಲ, ಅಮ್ಬಲಿ ಭೋಜನವೆ ಅಲ್ಲ (Sp.).

ಹೂಜೆ hûjĕ Envy, jealousy (see ಪುರುಡು 1, etc.).

ಹೂಜೆ hûjĕ. = ಹೂಜಿ, etc. (B. 3, 94). ಹೊನ್ನ ಹೂಜೆ (J. 34, 33). ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂಜೆ ಸಜ್ಜು ಆಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹೂಜೆಗಾರ್ತಿ hûjĕ-gârti. An envious or jealous wife (ಹುರುಡಿಪ ಸತಿ Kk. 28; Šm. 73).

ಹೂಟ hûṭa. (fr. ಹೂಡು). Joining, uniting, tying to, yoking. ಹೂಟದ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ Hlâ.). **2,** arrangement: a plan, a means, an expedient, a scheme (ಉಪಾಯ My.). **3,** ಹೆಟ್ಟ (Šm. 89).

ಹೂಟಗಾಱ hûṭa-gâṛa. A contriver, a schemer, etc. (My.).

ಹೂಟಿ hûṭi. = ಹೂಟ No. 1. Tying to, yoking; the state of being yoked. See ಎಱ-. — ಹೂಟಗುಣಕು. The piece of wood that is inserted in the strap which

is tied to the yoke of a cart (ಬಣ್ಡಿಯ ನಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಣ್ಡು S. Mhr.). — ಹೂಟೆ ಹಾಟು. Unyoking to take place (S. Mhr.).

ಹೂಡಿಸು hûḍisu. = ಪೂಡಿಸು. To cause to put to (Bp. 57, 80), etc.; to cause to put together, to have collected (Bh. 2, 4, 11); etc.

ಹೂಡು hûḍu. = ಊಡು 2, ಪೂಡು 1 q. v., etc. To join (v. t.), to unite; to put together, as stones for a fire-place; to join together, as dice (for a throw, Bh. 2, 13, 46); to yoke; to put oxen, horses, etc. to carts, etc. (C.; B. 2, 23; 5, 14); to tie or fix carts, etc. to oxen, etc.; to fix, as an arrow (J. 7, 62; 12, 39; 13, 42); to shut, as a door (J. 8, 48); to arrange, to make ready, to place properly, as cannons (B. 4, 217); etc. (ಯೋಜನ Šmd. Dh.). ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಕನ್ಧಿಕ, ಸ್ಕನ್ಧವಾಹಕ Hlâ.; Mr. 179). ರಥವ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ವಾಹನ, ಧೋರಣ, ಯುಗ್ಯ, ಯಾನ, ಪತ್ರ Hlâ.). ನೊಗನು ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಯುಗ್ಯ); ಬಣ್ಡಿ ಹೂಡುವ ಎತ್ತು (ಶಾಕಟ); ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆ (ರಥ್ಯ Nr.). ಹಯದಿಪ್ಪ ಹೂಡಿದ ರಥ (ಅಧ್ವನ್ಯ Mr. 284). ಉತ್ತಮವಾಜಿ (*i. e.* ವಾಜಿಯನ್ನು) ಹೂಡಲಿ ವರವರಥಕ್ಕೆ! (Râm. 3, 2, 19). ಹೂಡಿದನು ಹೊನ್ದೇರಿನಲಿ ಹಯವ (3, 2, 20). ಹೂಡು ಬಣ್ಡಿಯಂ! (Bh. 1, 10, 24). ಹೂಡಿದ ಹೋರಿಗಳ ಹೊಯ್ದು (1, 10, 29). ನೇಗಲಿಗೆ ಹೂಡಿದ ಎತ್ತು (G. 50). ಹೂಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯದೇ? — ಹೂಡಿದರೆ ಒಲೆ, ಮಾಡಿದರೆ ಮನೆ, ಕೂಡಿದರೆ ಗಣ್ಡ. — ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರಿಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ನನ್ನಿಚ್ಛೆ. — ಊರ ಮುನ್ದೆ ನೇಗಿಲ ಹೂಡಿದರೆ ಕಣ್ಡ ಕಣ್ಡವರಿಗೆ ಒನ್ದೊನ್ದು ಮಾತು. — ಫಲಾ ನೋಡಡೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊಲಾ ಹೂಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು. — ಹದ್ದು ಹಾಟಲಿಕ್ಕೂ ಕೋವಿ ಹೂಡಲಿಕ್ಕೂ ಜೋಡು. — ಹೂಡುವ ಎತ್ತು ಕೊಟ್ಟು, ಆಡುವ ಹೋರಿ ತನ್ದ. — ಹಟ್ಟಿಯೆತ್ತು ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿ ನೋಡು (Prvs.).

ಹೂಡೆ hûḍĕ. = ಹೂಡೇವು. A circular bastion-like structure of stones, etc. at some distance from a village in which peasants endeavoured to secure themselves in the time of a sudden attack from marauders (C.; Tĕ. ಊಡೆಮು, T. ಊಡ್ಯೆಯ; *cf.* ಹೂಡು and ಊಡು 3).

ಹೂಡೇವು hûḍêvu. = ಹೂಡೆ. (My.). ಹುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಳವಿಲ್ಲ, ಹೂಡೇವು ಕಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಓಡ್ಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ (Prv.).

ಹೂಣ್ hûṇ. = ಹೂಣು. To bury one's self in or enter a mêlée: to enter with power or forcibly (ಸತ್ರಾಣದಿ ಒಳ ಹುಗು Bhn. 53). — ಹೂಣೆ ಹುಗು. To enter (a mêlée) so that one is as it were buried (in it), to enter (it) deeply (Bh. 2, 3, 40; 7, 5, 62; J. 12, 42; 20, 45; 23, 43).

ಹೂಣ hûṇa. A barbarian, a Hun (Sk.; ಕಾಡುಮನುಷ್ಯ G.); a European (My.).

ಹೂಣಭಾಷೆ hûṇa-bhâshĕ. European language (My.).

ಹೂಣಶಕ hûṇa-śaka. The era of Europeans (My.).

ಹೂಣಿ hûṇi. (= ಪೂಣ್ಕೆ). A vow (Bp. 17, 5).

ಹೂಣಿಕೆ hûṇikĕ. Valour, prowess (Bh. 9, 2, 15).

ಹೂಣಿಗ hûṇiga. A bold, daring, valorous man (ಸಾಹಸಿಗ Bhn. 18; Bh. 6, 7, 15; 7, 6, 62; 7, 10, 57; 7, 16, 18).

ಹೂಣಿಗತನ hûṇigatana. Prowess, bravery (Bh. 7, 16, 14. 25).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 1. (= ಪೂಣಿಪು). To make one's aim; to offer as an aim (Bh. 1, 7, 6; 4, 8, 34); to fix the mind upon (with an evil design, Râm. 5, 1, 4). **2,** to make a vow or vows (Č. Bp. 38, 20; Râm. 5, 8, 37; 6, 30, 18).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 2. A promise, a vow (ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ Kk. 41; Šm. 38).

ಹೂಣಿಸು hûṇisu. 3. To cause to bury (My.).

ಹೂಣು hûṇu. = ಊಣು, ಪೂಣ್, etc. To bury (My.). — ಹೂಣಲಿಡು. -ಇಡು. To beat (enemies with so many weapons) that they are buried (under them, Č. Bp. 42, 28). — ಹೂಣಿಡು. -ಇಡು. To bury (My.).

ಹೂತ hûta. Called, summoned, invited. See ಪುರು-.

ಹೂತಿ hûti. Calling; invocation; *calling defiantly, challenging.* See ಸಂ-.

ಹೂತು hûtu. 1. = ಪೂತು 1. P. p. of ಹೂ 1, q. v. (Bh. 3, 11, 16).

ಹೂತು hûtu. 2. P. p. of ಹೂಟು. (My.).

ಹೂದು hûdu. P. p. of ಹುಯ್ 2. (My.).

ಹೂನು hûnu. = ಹೂ 3. (S. Mhr.).

ಹೂನ್ದು hûndu. = ಹೂನು. (S. Mhr.).

ಹೂನ್ಯ hûnya. = ಪುಣ್ಯ, ಪೂಣ್ಯ, ಹುಣ್ಯ. (ಸಯ್ಪು, ಪುಣ್ಯ Šs.; Šm. 34).

ಹೂನ್ಯವನ್ತ hûnya-vanta. (Šmd. 242, o. r. ಪೂಣ್ಯವನ್ತ). A virtuous man, etc.

ಹೂಮ್ hûm. *A particle expressive of doubt or consideration, of interrogation,* of assent, of anger, menace, aversion, repulse, of reproach, contempt; a magical or mystical monosyllable. *Cf.* ಹುಂ, ಹೂ 3, ಹೂಂ.

ಹೂರ hûra. = ಪುರ, ಪೂರ, ಹೂರಣ 1. A stream, a river (ಹೊನಲ್ Kk. 13).

ಹೂರಣ hûraṇa. 1. = ಹೂರ, etc. (ಹೊನಲ್ Šs.).

ಹೂರಣ hûraṇa. 2. = ಹೂರ್ಣ. Tbh. of ಪೂರ್ಣ. The filling or stuffing of cakes. — ಹೂರಣಕಡಬು. A stuffed kaḍabu (C.). — ಹೂರಣಹೋಳಿಗೆ. A stuffed hôligĕ (My.).

ಹೂರಿಗೆ hûrigĕ. Tbh. of ಪೂರಿಕೆ, q. v. (Bp. 14, 11; 24, 55; Bh. 1, 15, 7; Râm. 5, 8, 69). ಬರಗದ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವವ ಹೂರಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ. — ಬಯ್ರಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೂರಿಗೆ ಆದೀತೇ? — ಹೋರುವ ಮುಣ್ಡೆ ಹೂರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ? (Prvs.).

ಹೂರ್ಣ hûrṇa. = ಹೂರಣ 2. (My.). ಪೂರ್ಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೂರ್ಣ ಮಾಡ ಬಾರದೇ? (Prvs.).

ಹೂಲಿ hûli. N. of a straggling shrub (My.; ತಮ್ರಾಪುಷ್ಪಿನಿ Mr. 122). See ಎಲ-, ಕರೇ-. — ಹೂಲಿಬೆಣ್ಡು. An aquatic plant of which sun-hats are made, Aeshynomene aspera Lin. (Z.).

ಹೂಳಿ hûḷi. A popular commotion; an alarm, a clamorous stir, a row, a storm (Mhr. ಹೂಲ, ಹೂಳ). — ಹೂಳಿ ಎಬ್ಬಿಸು. To raise an alarm, etc. (B. 3, 126; G. 336. 548).

ಹೂವಡಿಗ hû2-aḍiga. = ಹೂವಡಿಗ. (My.).

ಹೂವಾಡಿಗ hû2-vâḍiga. (or hû2-âḍiga?). = ಹುವ್ವಾಡಿಗ. (My.).

ಹೂವಾಡಿಗಿತ್ತಿ hûvâḍiga-itti. A female florist (My.).

ಹೂವು hûvu. = ಹೂ 2, etc. A flower, etc. (C.; B. 3, 20; G. 441). ಹೂವಿನ ಗಿಡ (B. 2, 5). ಹೂವುಗಳು (3, 35). See Prvs. s. ನಾರು. — ಹೂವುಗಣ್ಣು. = ಹೂಗಣ್ಣು. (My.). — ಹೂವು ಬಿಡು. = ಹೂ ಬಿಡು. (My.).

ಹೂಸಕ hûsaka. Smearing, etc. (ತೊಡಹ Bhn. 26).

ಹೂಸರುಳಿ hûsaruḷi. = ಊಸರವಳ್ಳಿ, etc. (C.).

ಹೂಸರುಳ್ಳಿ hûsaruḷḷi. = ಹೂಸರುಳಿ, etc. (My.).

ಹೂಸು hûsu. 1. = ಪೂಸು 1, q. v. To smear, etc. ಮೆಯ್ಯ ಹೂಸಲೆನ್ನು, ಮಾಡಿದ ಗುಳಿಗೆ (ವರ್ತಿ Nr.). ಮೆಯ್ಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ (B. 1, 24).

ಹೂಸು hûsu. 2. = ಊಸು 1, ಪೂಸು 3. To break wind downwards, to fart (ಅಧೋವಾಯು Śmd. Dh.; C.). ಹೂಸದಿದ್ದರೆ ಹೂ ಮುಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿನ್ನ ಹೆಚ್ಚು. — ಹೂಸದಿದ್ದರೆ ಹೂ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಫಲ. — ಹೂಸಿದ್ದಲ್ಲದೇ ನಾಚಿದ. — ಆನೆ ಹೂಸಿದ ಹಾಗೆ ದುಃಖಪಟ್ಟನೇ. — ಬಾತಿದ್ದವಗೆ ಹೂಸಿದಷ್ಟು ವಾಸಿ. — ಹೂಸಿದವಳು ಯಾರೆನ್ನದರೆ ಮಾಸಿದ ಬಟ್ಟೆಯುವಳೇ (Prvs.).

ಹೂಸು hûsu. 3. = ಊಸು 2. A fart (C.). ಕೆಮ್ಮಿನಿಂದ ಹೂಸು ಮುಚಿಸಿದ. — ಮೂಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹೂಸಿನ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? — ಹೂವಿಗೆ ಬಡತನವಾದರೆ ಹೂಸಿಗೆ ಬಡತನವಲ್ಲ. — ಶಂಖ ಊದಿದವಗೆ ಹೂಸಿನ ಪರವೆ ಏನು? (Prvs.). — ಹೂಸುದಗ್ಗಿ. -ತಗ್ಗಿ. A shrub or small tree, Clerodendron plomoides Lin. (Z.). — ಹೂಸುಲಕ್ಕಿ. = ಹೂಸುದಗ್ಗಿ. (Z.).

ಹೂಹೂ hûhû. *N. of a gandharva.*

ಹೂಹೆ hûhe. A child; a puppet (ಹಸುಳೆ Bhn. 23; Bh. 3, 15, 22; *cf.* ಹಾಹೆ).

ಹೂಹೆ hûhe. Tbh. of ಊಹ. (ಊಹ, ಊಹೆ, ತರ್ಕ, etc. Nr.; ನೂನಂ, ತರ್ಕ Nr.; Bh. 3, 7, 10; My.).

ಹೂಳ್ hûḷ. = ಪೂಳ್, etc. To bury, etc. P. p. ಹೂಳ್ದು (Bp. 29, 30; 55, 28).

ಹೂಳು hûḷu. = ಊಳು, ಹೂಟ್, etc. To cover; to bury (C.). **2,** to sink into, as a foot, etc. into mud (My.). **3,** to be filled up, as a channel (My.). P. p. ಹೂಟಿ (Bp. 32, 20), ಹೂತು (My.). ಚನ್ದನದ ಗಿಡವು ಫಟಿ'ದಾದ ಬಟಿ'ಳ ಅದನ್ನು ಕಡಿದು, ಕೊರಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ನೆಲದೊಳಗೆ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ (B. 3, 79). ಹೆಣ ಹೂಟಿ ಸುಡುವ ಸ್ಥಳ (ಶ್ಮಶಾನ, ಪಿತೃವನ Si. 297). ಕೊರಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹೂಟಿ, ಮುಗಿಲ ಮಟ್ಟಗೂ ಹಾಟು! ಅನ್ದನ್ತೆ (Prv.). **4,** to be filled into. ಕೋಟಿದುರ್ಜನರಾದರವರಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆನ್ನದಲೆ ಪೂರದಿ ಹೂಟಿ ತುಮ್ಬಿರುತಿಹುದು ಸರ್ವಾಂಗದಲಿ ವಿಷ (Jns. 42, 72). — ಹೂಬಿಡು. -ಇಡು. To bury (Bp. 38, 1; My.).

ಹೃಚ್ಛಯ hṛid-śaya. Lying or abiding in the heart; *love, Kâma.*

ಹೃಚ್ಛಯ್ಯ hṛid-śayya. Abiding in the heart (Bp. 36, 4).

ಹೃಚ್ಛಲ್ಯ hṛid-śalya. Heart-spear: heart-piercing (Bp. 5, 2).

ಹೃಚ್ಛೂಲ hṛid-śûla. Heart-pang, any acute internal pain, pain in the chest. (J. 18, 57).

ಹೃಚ್ಛೋಕ hṛid-śôka. Heart-ache. (My.).

ಹೃಜ್ಜನನ hṛid-janana. Kâma (Mr. 22).

ಹೃಣೀಯೆ hṛiṇîyè. = ಋಣೀಯೆ. *Censure, reproach;* shame bashfulness.

ಹೃತ hṛita. Taken; taken away, seized; captivated; accepted; — that which is taken; a portion, share. See ಅ-, ಪರಿ-.

ಹೃತಿ hṛiti. Taking; taking away, seizure, robbing, robbery; destruction. See ಅಪ-, ಆ-.

ಹೃತ್ಕಮಲ hṛid-kamala. A lotus-like heart; the heart looked upon as a lotus (Grj. 3, 16. 33; Bp. 33, 6).

ಹೃತ್ಕಮ್ಪ hṛid-kampa. Heart-throb, tremor of the heart; anxiety, etc. (ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಉತ್ಕಣ್ಠೆ, etc., ಆತುರ Mr. 446).

ಹೃತ್ಕುಮುದ hṛid-kumuda. = ಹೃತ್ಕಮಲ. (J. 1, 1).

ಹೃತ್ತಾಪ hṛid-tâpa. Mental distress (My.).

ಹೃತ್ತು hṛittu. Tbh. of ಹೃದ್ (R.; G.).

ಹೃತ್ಪಯೋಜ hṛid-payôja. = ಹೃತ್ಕಮಲ. (Nn. 1).

ಹೃತ್ಪ್ರಮೋದ hṛid-pramôda. Mental delight (Čpr. 10, 61).

ಹೃತ್ಸಮುದ್ಭೂತ hṛid-samudbhûta. Heart-born: Kâma (Čpr. 5, 121).

ಹೃದ್ hṛid. (ಹೃತ್). *The heart; the mind,* the soul, the faculty or seat of thought and feeling; — the interior or the body, breast, chest, bosom.

ಹೃದ hṛida. Tbh. of ಹೃದ್ (R.; G.).

ಹೃದಯ hṛidaya. = ಹೆದೆಯ. *The heart; the mind,* the soul, the faculty or seat of thought and feeling; the interior of the body, breast, chest, bosom; *the interior or centre* or essence of anything; true knowledge; science.

ಹೃದಯಙ್ಗಮ hṛidaya-ṅ-gama. Going to the heart, heart-stirring, thrilling, *affecting, touching, moving, dear, beloved; an apposite or appropriate speech* (ಮನಕ್ಕೆ ಬಹ ಮಾತು Nr.). See ಮನಮ್ಬುಗು; Kâvy. IV, 2, 59.

ಹೃದಯಭೇದಕ hṛidaya-bhêdaka. Heart-piercing, heart-rending (B. 4, 20).

ಹೃದಯವಲ್ಲಭ hṛidaya-vallabha. A dearly beloved husband or gallant (Bp. 42, 35).

ಹೃದಯಶೂನ್ಯ hṛidaya-śûnya. A heartless, unfeeling man. See Sp. s. ಹದುಳ.

ಹೃದಯಶೂಲ hṛidaya-śûla. = ಹೃಚ್ಛೂಲ. (My.).

ಹೃದಯಸ್ಥಾನ hṛidaya-sthâna. *The breast, the chest.*

ಹೃದಯಾನಿಲ hṛidaya-anila. The vital air of the interior (ಪ್ರಾಣ Mr. 51).

ಹೃದಯಾಲು hṛidaya-âlu. *Good hearted, affectionate, kind.*

ಹೃದಯೇಶ hṛidaya-îśa. Heart-lord, a husband; Vishṇu; — ಹೃದಯೇಶಂ, N. of a metrical foot (Čh.).

ಹೃದ್ಗತ hṛid-gata. Gone to the heart; seated in the heart; come to mind; conceived, designed; believed, cherished, feelingly remembered. (My.).

ಹೃದ್ಭವ hṛid-bhava. Kâma (Abh. P. 9, 82).

ಹೃದ್ಯ hṛidya. Proceeding from or produced in the heart, hearty, cordial; *dear to the heart, beloved, cherished, desired;* affectionate, kind; *pleasant, agreeable, charming;* savory.

ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯ hṛidya-vidya. A man of pleasant knowledge. ಸಿರಿಯೊಳ್ಪಳೆ ಹೃದ್ಯವಿದ್ಯರಂ (Śmd. 109).

ಹೃದ್ಯಾರ್ಥ hṛidya-artha. *To the point, pertinent, congenial.*

ಹೃದ್ರೋಗ hṛid-rôga. Heart-disease, heart-ache, heart-burn; sorrow, grief, anguish. (My.).

ಹೃದ್ವಲ್ಲಭ hṛid-vallabha. A husband (Čpr. 8, 7).

ಹೃದ್ವೇಗ hṛid-vêga. Mental activity, mental effort (Čpr. 3, after 66).

ಹೃಲ್ಲೇಖ hṛid-lêkha. Heart impression: knowledge, reasoning. 2, heart-scratch: *heart-ache, heart-sorrow*, etc. (ವಿರಹ Hlâ.).

ಹೃಷಿತ hṛishita. = ಹೃಷ್ಟ. (Sk.; G.).

ಹೃಷೀಕ hṛishîka. *Any organ of sense.*

ಹೃಷೀಕಸಂಚಯ hṛishîka-sañcaya. The organs of sense collectively (Ššv. 2, 90).

ಹೃಷೀಕೇಶ hṛishîka-îśa. *Vishṇu or Kṛishṇa.*

ಹೃಷ್ಟ hṛishṭa. = ಹೆಟ್ಟ. Having the hair of the body bristling or thrilling (with delight or rapture), *enraptured, delighted, rejoiced, pleased, glad, joyous.*

ಹೃಷ್ಟತೆ hṛishṭatĕ. Delight, pleasure (J. 5, 72).

ಹೃಷ್ಟಮಾನಸ hṛishṭa-mânasa. *Rejoiced in mind, glad in heart, happy.*

ಹೆಕ್ hĕk. = ಹಿಕ್, etc., ಹೆಗ್ 2, ಹೆತ್. The state of being behind, etc. — ಹೆಕ್ಕತ್ತು. The back or nape of the neck (My.).

ಹೆಕ್ಕಳ hĕkkaḷa. The state of being or becoming large or of increasing (see ಪೆರ್ 1, etc.): flood-tide (of the sea, Râm. 1, 15, 43); excessive abundance; excellence (of power, Râm. 4, 3, 1; of a shower of flowers, 5, 9, 6; of swords, Bh. 3, 18, 35); inflation, conceit, pride (Bh. 8, 24, 50; J. 16, 31). *Cf.* ಹೆಗ್ಗಳ, etc. — ಹೆಕ್ಕಳವಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To employ a superabundance (of words, Grj. 1, 28).

ಹೆಕ್ಕಳಿಸು hĕkkaḷisu. = ಪೆರ್ಕ್ಕಳಿಸು. To grow inflated, to act overbearingly, etc. (Bh. 4, 2, 56; Râm. 4, 6, 4; 6, 44, 31; J. 5, 29; 31, 27).

ಹೆಕ್ಕು hĕkku. 1. = ಪಿಕ್ಕು, etc. To comb (My.).

ಹೆಕ್ಕು hĕkku. 2. To pick up, to take up one by one (My.; M. ಪೆಱುಕ್ಕು; Tu. ಪೆಜ, ಪೆಜ್ಜು; see ಹಕ್ಕಲು 1; Prv. s. ಮಾಣಿಕ್ಯ); to pick off (Bh. 3, 21, 22).

ಹೆಗ್ hĕg. 1. = ಪೆಗ್, etc. Largeness, etc. — ಹೆಗ್ಗಜ್ಜುಗ. A large gajjuga (My.). 2, ಪಾಟಲಿ, ಅಮೋಘೆ, ಕಾಚಸ್ಥಾಲಿ, etc. (Si. 135). — ಹೆಗ್ಗಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ. -ಕಟ್ಟವತ್ತಿಗೆ. A large hatchet of female demons (ಅಮ್ಮಂಗೊಡಲಿ Šmd. II; Kk. 77). — ಹೆಗ್ಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A strong band or knot (C.; B. 4, 122). — ಹೆಗ್ಗಡಜ. -ಕಡಜ. A big wasp (My.). ಅಲಿ, ದ್ರುಣ, ವೃಶ್ಚಿಕ ಎನ್ದೊಡೆ ಚೇಳು; ಹೆಗ್ಗಡಜನೆನ್ದು, ಸುಬೋಧೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು (Nr.). — ಹೆಗ್ಗಡತಿ. -ಕಡತಿ. The wife of a headman or gavuḍa; a mistress (My.). ಹೆಣ್ಡತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಆದರೆ ಗಣ್ಡ ಮಾಬಿನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ (Prv.). — ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ. -ಕಡಿತಿ = ಹೆಗ್ಗಡತಿ. (My.; see Prv. s. ಗವುಡ). — ಹೆಗ್ಗಡೆ. -ಕಡೆ. = ಪೆಗ್ಗಡೆ, etc. A headman, a chief, a master (Bp. 9, 48; My.). 2, an epithet of the blanket-weavers and shepherds of the Kuṛuba caste (My.). — ಹೆಗ್ಗಣ. = ಪೆಗ್ಗಣ. A bandicoot (ಉನ್ದುರ, ಖನಕ Hlâ.; ದೀರ್ಘದೇಹಿ, ಮೂಷಿಕೆ Si. 170; Abhâ. 2, 72; C.). ಎಲ್ಲರ ಬಾಟ್ಗಿ ನೀರನೆಱಿದಾರುಂ ಕಾಣದೇ ಭಕ್ಷಿಪಾ ಗಣಿಕಂ ಹೆಗ್ಗಣಿಕಂ ಸಮಂ (Šš. 94). ಹೆಗ್ಗಣ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನೆಲಾ ಕೊಱೆಯೋದು ಬಿಡದು.— ಅರಮನೇ ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಗುದ್ದ್ಯಾಡಿದ ಹಾಗೆ.— ಕತ್ತಲೆಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು, ಕೂಡಿದವಳಿಗೆ ಕೋಡಗ ಮುದ್ದು (Prvs.). — ಹೆಗ್ಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Great darkness (My.; ಸನ್ತಮಸ Si. 76). — ಹೆಗ್ಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A great thief; a great idler. — ಹೆಗ್ಗಳ್ಳಎತ್ತು. A very lazy bullock. ಹೆಗ್ಗಳ್ಳಎತ್ತಿಗೆ ಹಱಿ! ಎನ್ದದ್ದು ಒನ್ದೇ ಸೊನ್ನೆ (Prv.). — ಹೆಗ್ಗಾಡು. -ಕಾಡು. A large or thick forest (My.; ಮಹಾರಣ್ಯ, ಅರಣ್ಯಾನಿ Si. 118; ಕಾನ್ತಾರ 450). — ಹೆಗ್ಗಾಣ. A large oil-mill of stone worked by two oxen (My.). — ಹೆಗ್ಗಾಣಿಗ. A class of oil-men who work the hĕggâṇa (My.). — ಹೆಗ್ಗಾಱಿ. -ಕಾಱಿ. The king-crow (? ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ, ಭರದ್ವಾಜ Hlâ.; ಭರದ್ವಾಜ Mr. 170; see ಪಲಿಯ). — ಹೆಗ್ಗಾವಲಿ. -ಕಾವಲಿ. A large plate or pan for baking or frying (Bp. 45, 28). — ಹೆಗ್ಗಾಳೆ. -ಕಾಳೆ. A large metal horn (Č. Bp. 5, 7; Bh. 6, 2, 4; see ಬೊಗ್ಗು-). — ಹೆಗ್ಗಿಡ. A large, tall tree. ಕಾಡೆಲ್ಲ ಕಸುಗಾಯಿ, ನಾಡೆಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಿಡವು, ಆಡಿದ ಮಾತು ನಿಜವಿಲ್ಲ; ಮಲನಾಡ ಕಾಡು ಸಾಕು! (Sp.). — ಹೆಗ್ಗಿರಿ. A large mountain (Râm. 6, 45, 61). — ಹೆಗ್ಗುಣ್ಟೆ. -ಕುಣ್ಟೆ. A large bullock-hoe used in weeding and stirring crops in the field (My.). — ಹೆಗ್ಗುಮ್ಬಳ. -ಕುಮ್ಬಳ. A large pumpkin (Si. 161). — ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಕೆ. -ಕುರುಟಿಕೆ. = ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಗೆ. (ಮೂರ್ವೆ, etc. Si. 142). — ಹೆಗ್ಗುರುಟಗೆ. -ಕುರುಟಗೆ. The bow-string hemp, Sanseviera roxburghiana Schult. (ಮೂರ್ವೆ, ದೇವಿ, ಮಧುರಸೆ, ಮೋರಟೆ, ತೇಜನಿ, ಸ್ರವೆ, ಮಧೂಲಿಕೆ, ಮಧುಶ್ರೇಣಿ, ಧನುಶ್ರೇಣಿ, ಗೋಕರ್ಣಿ, ಪೀಲುಪರ್ಣಿ Nr.). — ಹೆಗ್ಗುಱುತು. = ಹೆಗ್ಗುರ್ತು. (My.). — ಹೆಗ್ಗುರ್ತು. A prominent sign or mark (My.; Si. 113). — ಹೆಗ್ಗುಳ್ಳ. A sort of prickly nightshade, Solanum jacquini Willd. and another sort (ಬೃಹತಿ, ಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕಿ Nr.; ನಿದಿಗ್ಧಿಕೆ, ಸ್ಪೃಶಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಿ, ಬೃಹತಿ, ಕಣ್ಟಕಾರಿಕೆ, etc. Si. 144). ಹೆಗ್ಗುಳದ ಹಣ್ಣು (ವಾರ್ಹತ Nr.). — ಹೆಗ್ಗೂಗಟೆ. -ಕೂಗಟೆ. (ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣಿ, ಪತ್ರೋರ್ಣ, etc. Si. 135). — ಹೆಗ್ಗೂಳಿ. A large bull (Bp. 32, 24). — ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲ್. -ಕೆಚ್ಚಲ್. A large udder. ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲಾವು (ಪೀನೋಧ್ನಿ; ಪೀವರಸ್ತನಿ Hlâ.). ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲ ಆಕಳು (ಪೀನೋಧ್ನಿ, etc. Si. 322). — ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A large, or the main, branch of a tree (Bh. 3, 1, 30). ಮರದ ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು (ಸ್ಕನ್ಧಶಾಖೆ, ಶಾಲೆ Hlâ.; Mr. 105). ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬಾದರೂ ನುಗ್ಗೇಮರದ್ದಾಗದು (Prv.). — ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬೆ. -ಕೊಮ್ಬೆ. = ಹೆಗ್ಗೊಮ್ಬು. (My.). — ಹೆಗ್ಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. A large fire-brand (Râm. 5, 8, 54). — ಹೆಗ್ಗೋರಟೆ. Globe amaranth, Gomphrena globosa Lin. (ಅಮ್ಲಾನ, ಮಹಾಸಹೆ Nr.). — ಹೆಗ್ಗೋರಣ್ಟೆ. (ಕುರವಕ Si. 139).

ಹೆಗ್ hĕg. 2. = ಹೆಕ್, etc. — ಹೆಗ್ಗತ್ತು. -ಕತ್ತು. The back or nape of the neck (ಅವಟು, ಘಾಟೆ, ಕೃಕಾಟಿಕೆ Si. 213; ವಹ 319).

ಹೆಗಲ್ hĕgal. = ಪೆಗಲ್, etc. The shoulder (Bp. 44, 7. 13; 47, 41; 50, 1. 13; Tu. ಪುಗೆಲ್, ಪುಗ್ಗೆಲ್); the shoulder or neck of an ox (ಸ್ಕನ್ಧದೇಶ, ವಹ Hlâ.); the withers of an elephant (ಸ್ಕನ್ಧ, ಆಸನ Hlâ.). ಗಜದ ಹೆಗಲ್ (ಸ್ಕನ್ಧ, ಆಸನ Mr. 154). — ಹೆಗಲ ಏಟ್ಟಣ್ಣ. N. (Bp. 56, 41). — ಹೆಗಲ್ಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To join the neck (of an ox) to, to yoke (an ox, Bp. 56, 6).

ಹೆಗಲು hĕgalu. = ಹೆಗಲ್, etc. (ಸ್ಕನ್ಧ, ಭುಜಶಿರಸ್, ಅಂಸ Si. 209; Râm. 3, 6, 5; C.; B. 3, 127). ಜೀವಧನವಿನ ಹೆಗಲು (ಸ್ಕನ್ಧಪ್ರದೇಶ, ವಹ Nr.). ಹೆಗಲಿಂಗೆ (Bp. 57, 33). — ಹೆಗಲಾಗು. -ಆಗು. The neck of oxen to swell (My.). — ಹೆಗಲುಬಡಿಕೆ. A shoulder-beater: a ruthless man (Râm. 4, 3, 3).

ಹೆಗ್ಗಣ hĕggaṇa. See s. ಹೆಗ್ 1.

ಹೆಗ್ಗಳ hĕggaḷa. = ಎಗ್ಗಳ, etc. (*cf.* ಹೆಕ್ಕಳ). ಹೆಗ್ಗಳದ ಭಾಗ್ಯವು ಗಟಿಗೇಲಿ ಹೋಗುವಾಗ (Dp. 38, 2).

ಹೆಗ್ಗು hĕggu. = ಎಗ್ಗು 2, etc. (My.).

ಹೆಂ hĕṅ. = ಪೆಂ (ಪೆಣ್), etc. A female; a woman. — ಹೆಂಗಳ್. Women (J. 3, 11; 30, 4. 5). — ಹೆಂಗಳು. = ಹೆಂಗಳ್. (Si. 109. 208. 410. 418. 422). — ಹೆಂಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. A robber of females (Râm. 6, 47, 22). — ಹೆಂಗೂಸು. -ಕೂಸು. = ಪೆಂಗೂಸು, etc. A woman (ಭಾವಿನಿ, ಅಂಗನೆ, ಸ್ತ್ರೀ, etc. Mr. 301, o. r. ಹೆಂಗುಸು; Bp. 20, 20). — ಹೆಂಗೊಲೆ. -ಕೊಲೆ. Murder of women (J. 16, 15).

ಹೆಂಗಸು hĕṅgasu. (abbreviation of ಹೆಂಗೂಸು). A female; a woman (ವಧು, ಸ್ತ್ರೀ Si. 433; ವನಿತೆ 426; C.). ತಮ್ಮಾ, ಆ ಹೆಂಗಸು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಅಟುವ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ನಗುವ ಗಣ್ಡಸನ್ನೂ ನಮ್ಬ ಬಾರದು.— ಗಣ್ಡಸು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟನು, ಹೆಂಗಸು ತಿರಿಗಿ ಕೆಟ್ಟಳು (Prvs.). **2,** a wife (in certain clear cases, C.). ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತ ಹೆಂಗಸು ತನ್ನ ಗಣ್ಡನನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ತೋಷ ಪಡಿಸುವಳು (B. 3, 32). ಈಟಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಮಾತಾಡದ ಹೆಂಗಸು (Prv.). Plural ಹೆಂಗಸರು (C.; B. 4, 165; 5, 140. 283). ಹೆಂಗಸರ ತಳ್ಳಿ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬಳ್ಳ.— ಹೆಂಗಸರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತು ನಿಲ್ಲದು, ಗಣ್ಡಸರ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಾಸು ನಿಲ್ಲದು.— ಹೆಂಗಸರ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಣಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ (Prvs.).

ಹೆಂಗುಸು hĕṅgusu. (abbreviation of ಹೆಂಗೂಸು). = ಹೆಂಗಸು. (Bp. 24, 64; J. 7, 59; Bh. 4, 4, 88; see Mr. s. ಹೆಂಗೂಸು).

ಹೆಂಗೆ hĕṅgĕ. 1. = ಹಗೆ 1, etc. Manner, mode. See ಎಹೆಂಗೆ.

ಹೆಂಗೆ hĕṅgĕ. 2. = ಎಹಗೆ, etc. How? (Bp. 9, 25; 31, 8; 36, 13; My.). ಹೆಂಗೆ ಅಹುದು, ಹಾಗೆ ಎಮ್ಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ವಂ ಯಥಾಯಥಮ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಹೆಚ್ಚರ hĕččara. = ಎಚ್ಚರ, etc. (My.).

ಹೆಚ್ಚರಿಕೆ hĕččarikĕ. = ಎಚ್ಚರಿಕೆ. (Dp. 91, 1 seq.; My.; Tĕ.).

ಹೆಚ್ಚರು hĕččaru. = ಹೆಚ್ಚರ, etc. (My.).

ಹೆಚ್ಚಳ hĕččaḷa. Elation: pride, conceit (My.).

ಹೆಚ್ಚಳಿಸು hĕččaḷisu. To become elated: to begin to rejoice (J. 26, 19).

ಹೆಚ್ಚಿಕೆ hĕččikĕ. = ಹೆಚ್ಚಿಗೆ 1. (G. 580).

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ hĕččigĕ. 1. = ಪೆರ್ಚುಗೆ 1, etc. Increase, growth, moreness, advancement, etc. ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ (ಪರರಿಂಗೆ) ಕೇಡ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುಹ (ಸ್ಥಾನ Nr.). **2,** greatly, to a great extent, much, more (C.; B. 2, 1; 3, 40; 4, 1. 16. 180; 5, 223. 283). **3,** extra, beyond what is expected, appointed or due (C.; B. 3, 15). ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂ ಸಾಕಾಗದೆ, ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೋಡ ಬೇಕೆನ್ದು, ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಒಡವೆ (ಅಸೇಚನಕ G.).

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ hĕččigĕ. 2. A small flat square basket of bamboo (My.).

ಹೆಚ್ಚಿನತನ hĕččinatana. Increase, etc. (ಸಮುಚ್ಛ್ರಯ G.).

ಹೆಚ್ಚಿಸು hĕččisu. = ಪೆರ್ಚಿಸು, etc. To cause to increase or grow, to augment, to multiply, etc. (Bh. 1, 8, 18; C.). ಶತ್ರುವನಾಕ್ರಮಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ಎನ್ದು, ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳಂ ಹಾರುತೆ ದುರ್ಗಾದಿಗಳಂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಜಿಗೀಷುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು (ಆಸನ Nr.). ಹೆಚ್ಚಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಗುಣಿತ, ಆಹತ, ಗುಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು Si. 377).

ಹೆಚ್ಚು hĕččŭ. 1. = ಎಚ್ಚು 3, ಪೆಚ್ಚು 1, ಪೆರ್ಚು 1 q. v. To increase (v. i.), etc. (Bp. 22, 33; 23, 4; 24, 46; 30, 7; 32, 44; 40, 41. 76; Bh. 1, 10, 32; 3, 13, 34; C.). ಹೆಚ್ಚಲು ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರವೃದ್ಧ, ಪ್ರೌಢ Nr.). ತಿಮಿಂಗಿಲವೆಮ್ಬಾ ಮೀನು ತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವದು (Si. 88); ಶತ್ರುವಿಗಿನ್ತಲೂ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ (ವೃದ್ಧಿ 263); ಅಳತೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಗ್ರಾಮ್ಯಾದಿಗಳು (ನಿದಿಗ್ಧ, ಉಪಚಿತ 377); ಹೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ (ಕಾಷ್ಠ, ಉತ್ಕರ್ಷ 416). — ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು. (*i. e.* ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೆಚ್ಚು). (B. 5, 301; My.).

ಹೆಚ್ಚು hĕččŭ. 2. = ಎಚ್ಚು 4, ಪೆಚ್ಚು 2, ಪೆರ್ಚು 2 q. v. Increase, etc., etc.; more, excessive, etc. (Bp. 28, 47; 40, 4; C.). ಹೆಚ್ಚು ನೀರೆಟಿದು (Prll. 3, 26). ಪಿತೃಮಾನಕ್ಕಿನ್ತಲೂ ದೇವಮಾನ ಹನ್ನೆರಡರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು (Si. 44); ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವಿಕೆ (ಅತಿವಾದ, etc. 57); ಹತ್ತರಿನ್ದ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ದಶಕಸ್ಥಾನಗಳ ಲೆಕ್ಕಗಳು (ದಶಗುಣೋತ್ತರಂ 327); ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾದವನು ಎಮ್ಬ ಚಿತ್ತೌನ್ನತ್ಯ (ಮಾನ, etc. 68); ಗುಣದಿನ್ದಲೂ ರೂಪದಿನ್ದಲೂ ಜಾತಿಯಿನ್ದಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದವಳು (ವರಾರೋಹೆ, ಉತ್ತಮೆ, etc. 182); ಹೆಚ್ಚಾದ ಬಲ (ವಿಕ್ರಮ, ಅತಿಶಕ್ತಿತೆ 293); ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬನ್ದ ಪ್ರಯೋಜನ (ಲಾಭ, ಅಧಿಕಫಲ 324); ಹೆಚ್ಚಾದದು (ಪ್ರಭೂತ, ಪ್ರಚುರ, ಬಹುಲ, ಸ್ಥಿರ, etc. 370); ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಿಕೆ (ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅತಿಶಯ 390). ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹರಿಯುವದು (G. 97). ನುಚ್ಚಾದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ್ತ, ಭಾವಿಸ ಬೇಕು.— ಪೋಲೀ ದನಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು, ಕೂಲೀ ಮುಣ್ಡೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು.— ಬಣ್ಣರಲ್ಲಿ ತಣ್ಪೆ ಹೆಚ್ಚು, ನಣ್ಣರಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಹೆಚ್ಚು.— ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು, ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಷ್ಣ ಹೆಚ್ಚು (Prvs.). — ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. Increase and decrease; difference; inequality; variation; more or less, about (My.). ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಬಾರದನ್ತೆ ಸರಿ ನೋಡುತ್ತ ಇರುವ ಋತ್ವಿಕ್ಕು (ಸದಸ್ಯ, ವಿಧಿದರ್ಶಿ Si. 237). — ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ. = ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. (C.; ವೈಷಮ್ಯ G.). ಬಂಗಾರಕ್ಕೂ ಹಿತ್ತಾಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಏನು? (B. 1, 19). ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಸಾರದೊಳಗಿನ ಹಲವು ತರದ ತಾಪವು ನಿವಾರಣವಾಗಿ, ಸುಖವಾಗುವದು (B. 4, 190). — ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದು. = ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ. (Bp. 4, 45; 6, 1; 40, 61; 54, 11; Bh. 1, 8, 31). ಯಾಗವಿಧಾನದ ಹೆಚ್ಚು ಕುನ್ದುಗಳ ನೋಡುವವರು ಸದಸ್ಯರೆನಿಸುಗು (Nr.). See Mr. s. ಹಲ್ಲು. — ಹೆಚ್ಚುಗುಣಿಮುಣಿ. = ಹರಳುಗುಣಿಮುಣಿ. (My.). — ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಿಸು. To multiply (My.). — ಹೆಚ್ಚುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To increase (v. t., ವರ್ಧಿಸು, ಹೆಚ್ಚಿಸು G.; B. 5, 97. 98. 166). — ಹೆಚ್ಚುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To increase (v. i., B. 5, 98). — ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿ. To know more (My.). 2, to estimate higher (B. 4, 199). — ಹೆಚ್ಚು ಪಾರುಪತ್ಯ. Unwarrantable, improper superintendence (My.). — ಹೆಚ್ಚುಮಗ್ಗಿ. The multiplication-table that begins with 11×11 (My.; *cf.* ಸರಮಗ್ಗಿ). — ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡು. To increase (v. t., C.; B. 3, 124). — ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು. rep. (B. 5, 117). — ಹೆಚ್ಚುಟಿ. -ಉಟಿ. To remain (B. 5, 85). — ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು. -ಎಚ್ಚು. rep. ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚಿಗೆ, excessively (B. 2, 16).

ಹೆಚ್ಚು hĕččŭ. 3. = ಹಚ್ಚು 3, etc. To cut up small, to mince, as vegetables, the kernel of the cocoanut, sugar-cane, etc. (C.; B. 1, 8; 2, 5. 42; 4, 177); to cut into small pieces, as a body (J. 26, 67). ಹೆಚ್ಚಿದ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ನುಚ್ಚಿನ ಅನ್ನವೇ? (Prv.).

ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ hĕččn-gārikĕ. Exaltation. ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯ ಮಾತು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (My.).

ಹೆಚ್ಚುಗೆ hĕččugĕ. = ಪೆಚ್ಚುಗೆ 1, etc. Increase, growth, augmentation, swelling, etc. (ವಿತಾನ, ಪೆರ್ಚುಗೆ Nn. 115; ಉಕೂಲ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ 141; ಅತಿ, ಪ್ರಕರ್ಷ Si. 467; Bh. 1, 8, 48). ಐಶ್ವರ್ಯದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ (ಸಮ್ಪದ್ವಿಶೇಷ Nn. 84); ಜ್ಞಾನದ ಹೆಚ್ಚುಗೆ (ಜ್ಞಾನೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆ 141).

ಹೆಚ್ಚುಲಿ hĕčculi. — ಹೆಚ್ಚುಲಿಹುಲ್ಲು. A grass often cultivated for its grain, Eleusine stricta Roxb. (St. & Pl.).

ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ hĕččuvikĕ. Increasing, etc. (ಸಮ್ವೃದ್ಧಿ G.; ಸ್ಫಾತಿ, ವೃದ್ಧಿ Si. 389).

ಹೆಚ್ಚೆ hĕččĕ. 1. = ಹಚ್ಚೆ 1, etc. Tattoo (My.).

ಹೆಚ್ಚೆ hĕččĕ. 2. = ಹಚ್ಚೆ 2. A bamboo-split (My.).

ಹೆಜ್ hĕj. = ಹೆಗ್ 1, etc. Largeness, etc. — ಹೆಜ್ಜಾಜಿ. Arabian jasmine, Jasminum sambac Ait. (ಸಪ್ತಲೆ, ನವಮಾಲಿಕೆ Si. 139). — ಹೆಜ್ಜಾಲಿ. A large babool tree. ಬಾಟಿಯ ಗಿಡದಡಿಯಲಿ ಹೆಜ್ಜಾಲಿಯ ಮರ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯಲು ಮುತ್ತಂ ಕೂಡಿರು ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾವಿಲಿ ಬಾಟಿಯವನ್ ಆಳಾಗ ಬಹುದೇ? (Subhâshita kandapadya). — ಹೆಜ್ಜಾವೆ. N. of a plant (ನೆಜನಿ Mr. 110, o. r. ಹೆಜ್ಜಾತಿ). — ಹೆಜ್ಜಿಗಣೆ. A large leech (My.; ದುರ್ನಾಮ, ದೀರ್ಘಕೋಶಿಕೆ Si. 90). — ಹೆಜ್ಜೇನು. Superior honey deposited in large combs (My.). ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗಮದು ಹೆಜ್ಜೇನು ಸವಿದನ್ತೆ (Sp.).

ಹೆಜ್ಜೆ hĕjjĕ. = ಪಜ್ಜೆ, etc. A foot-step: a foot-print, the mark of a foot, track (Bh. 1, 5, 5; 3, 13, 15; C.; B. 3, 44). 2, the foot (ಪದ, ಅಂಘ್ರಿ Si. 431; C.; B. 3, 108; 5, 238. 258). — ಹೆಜ್ಜೆಯಳತೆ. -ಅಳತೆ. The measure of a foot (My.). — ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆ. rep. (J. 30, 23).

ಹೆಂಚು hĕñču. = ಹಂಚು 4, etc. A tile; etc. (My.; Si. 111; Tĕ. ಪೆಂಕು, ಪೆಂಚು, a potsherd). — ಹೆಂಚಿನ ಮನೆ. A house with a tiled roof (My.). — ಹೆಂಚುಚೂರು. A potsherd (ಶರ್ಕರೆ Si. 451). — ಹೆಂಚುಹೊದಿಕೆ. A tiled roof (Si. 111).

ಹೆಟ್ಟ hĕṭṭa. 1. Dregs of castor-oil (ಎರಣ್ಡಕಿಟ್ಟ Šm. 89). *Cf.* ಪೆಟ್ 2.

ಹೆಟ್ಟ hĕṭṭa. 2. (ಹೂಟ Šm. 89).

ಹೆಟ್ಟ hĕṭṭa. 3. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟ Šm. 89).

ಹೆಟ್ಟ hĕṭṭa. 4. = ಎಟ್ಟ, etc. A bush-harrow (My.).

ಹೆಟ್ಟ hĕṭṭa. Tbh. of ಹೃಷ್ಟ (Šmd. 353).

ಹೆಟ್ಟಿಗೆ hĕṭṭigĕ. A stout beam (My.). ಬಟ್ಟತಲೆಯವ ನಾದರೆ ಹೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? — ಮುಟ್ಟ ನೋಡ ಬೇಕಾದರೆ ಹೆಟ್ಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಅದೀತೇ? (Prvs.).

ಹೆಟ್ಟಿಗೆ hĕṭṭigĕ. = ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, etc. A dove-cot (ಕಪೋತ, ವಿಟಂಕ Mr. 200).

ಹೆಟ್ಟು hĕṭṭu. 1. = ಪೆಟ್ಟು 1. To beat, to give a blow, as with the hand, a staff, a hammer, etc. (My.). ಬಿಟ್ಟರದು ಹಾಯುವದು, ಗಿಡಗ ತಾನಲ್ಲ; ದಿಟ್ಟರಿಗೆ ಹೆಟ್ಟುವದು, ಪೆರಣ ತನಗಿಲ್ಲ (an arrow, Bĕdagučaupadi). 2, to push or put into, to insert (as a stone, etc. to shut a hole, etc.); to put (My.). ಅಟ್ಟ ಪಾಯಸದಲ್ಲಿ ಕೆರಾ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ. — ಅಗುಳು ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ತೀರದವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಡಬು ಹೆಟ್ಟಿದ. — ಉಮ್ಬುವದಕ್ಕೆ ಉಡುವದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನ ಕರೆ, ಕೋಳಕ್ಕೆ ಹೆಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬಾವನ ಕರೆ! — ಮುಳ್ಳು ತೆಗದು, ಕೊಳ್ಳಿ ಹೆಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). 3, to push the penis into the vagina (My.). — ಹೆಟ್ಟ್ಯಾಟ. -ಆಟ. Mutual striking or pushing or wrangling. ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಡಾಟ, ಹೇಬು ಹೆಟ್ಟ್ಯಾಟ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮಸುಖ. — ಮುಟ್ಟು ತಿಳಿದವನ ಸಂಗಡ ಹೆಟ್ಟ್ಯಾಟ ಮಾಡ ಬಾರದು (Prvs.).

ಹೆಟ್ಟು hĕṭṭu. 2. = ಪೆಟ್ಟು 2, etc. A stroke, a blow (My.).

ಹೆಟ್ಟುಗೆ hĕṭṭugĕ. A female friend (ಗೆಳತಿ, ಸಖಿ Ćt. I, 15; Kk. 29; Šm. 74); an affectionate or beloved woman, a wife (ಕಾಮಿನಿ Ćt. II, 78; ವನಿತೆ Šs.; Bp. 11, 33; Šâstrasâra in W. v. 1565).

ಹೆಟ್ಟೆ hĕṭṭĕ. = ಪೆಟ್ಟೆ, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟಕ, ಲೋಷ್ಟ Hlâ.).

ಹೆಡ hĕḍa. = ಪೆಡ, etc., ಹೆಡ್ 1. The state of being behind, etc. — ಹೆಡಕಟ್ಟು. Hind-binding. — ಹೆಡಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟು. To restrain by binding the arms to the back, to pinion (My.). — ಹೆಡಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. Hind-point. — ಹೆಡಗುಡಿ ಕಟ್ಟು. To pinion (Râm. 6, 44, 11). — ಹೆಡತಲೆ. = ಪೆಡದಲೆ. The back of the head (Bp. 46, 13; Râm. 5, 8, 58; Dp. 4; C.). ಹೆಡತಲೆಯ ಕುಣಿ (ಅವಟು, ಘಾಟೆ, ಕೃಕಾಟಿಕೆ Nr.). ಹೆಡತಲೆಯೊಳಗಿರುವ ನರ (ಮನ್ಯೆ Si. 205). — ಹೆಡಮುರಿಕೆ. = ಹೆಡಮುರಿಗೆ. — ಹೆಡಮುರಿಕೆ ಬಿಗಿಸು. To cause to pinion (B. 4, 169). — ಹೆಡಮುರಿಗೆ. Turning round or twisting (the arms) to the back, pinioning (G. 577). — ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟು. To pinion (B. 3, 126).

ಹೆಡ hĕḍa. = ಹೆಡಗೆ, etc., ಹೆಡೆ 2. Tbh. of ಪಿಟ. A basket, a box. — ಹೆಡಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. = ಹೆಡಗೆಗೋಣೆ q. v., ಹೆಡೆಗೋಣ್ಟೆ.

ಹೆಡಕು hĕḍaku. The back or nape of the neck (ಘಾಟೆ, ಅವಟು, ಕೃಕಾಟಿಕೆ Hlâ.; ಕೃಕಾಟಕ Mr. 327; ಹೆಕ್ಕತ್ತು G.; Râm. 5, 1, 2; 6, 39, 6; B. 4, 211); the hind part of a fort (Râm. 4, 6, 20).

ಹೆಡಗೆ hĕḍagĕ. = ಪೆಡಗೆ, etc. A basket (ಪಿಡಕ Mr. 208, o. rs. ಹೆಡಿಗೆ, ಹೆಡೆಗೆ; Bp. 23, 7; 49, 44; 56, 9; C.; B. 5, 135). — ಹೆಡಗೆಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. (Šmd. 386, o. rs. ಹೆಡಗೋಣ್ಟೆ, ಹೆಡೆಗೆಗೋಣ್ಟೆ). A basket-like fort (?).

ಹೆಡಸು hĕḍasu. (= ಪೆಡಸು). Dandruff (S. Mhr.).

ಹೆಡಿಗೆ hĕḍigĕ. = ಹೆಡಗೆ, etc. (My.; ಕಾಣ್ಡಾಲ, ಪಿಟ Si. 307; see Mr. s. ಹೆಡಗೆ; Sp. s. ಕಣುಗಾಣ್). — ಹೆಡಿಗೆಗುಮ್ಮ. A basket considered as a devil. ರವಿ ಕಾಣದ್ದು ಕವಿ ಕಣ್ಡ, ಕವಿ ಕಾಣದ್ದು ಹೆಡಿಗೆಗುಮ್ಮ ಕಣ್ಡ (Prv.).

ಹೆಡೆ hĕḍĕ. 1. = ಎಡೆ 2, ಪೆಡೆ. The expanded hood of a cobra (ಸ್ಫಟಿ, ಫಣೆ Si. 78; Bp. 11, 12; 51, 59; 58, 48; Bh. 1, 20, 61; C.; B. 2, 8). ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ (ಫಣ, ಫಣೆ, ಫಟಿ Hlâ.; ಸ್ಫಟಿ Nr.).

ಹೆಡೆ hĕḍĕ. 2. = ಹೆಡ, etc. — ಹೆಡೆಗೋಣ್ಟೆ. -ಕೋಣ್ಟೆ. (Kk. 99). = ಹೆಡಗೋಣ್ಟೆ, etc.

ಹೆಡೆಗೆ hĕḍĕgĕ. = ಹೆಡಗೆ, etc. (Bp. 56, 12; Bh. 1, 10, 25; My.).

ಹೆಡ್ಡ hĕḍḍu-a 3. = ಎಡ್ಡ 2. A dull, stupid man, a fool (ಅಜ್ಞ, ಮೂಢ, ಯಥಾಜಾತ, ಮೂರ್ಖ, ವೈಧೇಯ, ಬಾಲಿಶ Nr.; ಗಾವಿಲ, ಗಾಮ್ಪ, ಎಗ್ಗ Šs.; C.; B. 3, 51). ಸಿರಿ ಭರವು ಳ್ಳಾಗಲು ಮರೆಯದವನೆ ಜಾಣ; ಕೊಡಿತೆಯಾಗೆ, ಯಾಕೊಡವೆನಗಿಲ್ಲೆನ್ದು, ಅಳಿಸುವವ ಹೆಡ್ಡ (Sp.). ಹೆಡ್ಡನಾದರೂ ದೊಡ್ಡವನೇ ಲೇಸು. — ದಡ್ಡನಿಗೆ ಹೆಡ್ಡನೆಸ್ದರೆ ಮುಡ್ಡನಿಗೆ ಜಾಣಾ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ. — ಜಾಣನಿಗೆ ಮೂಟು ಕಡೆ, ಹೆಡ್ಡನಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಕಡೆ (Prvs.). — ಹೆಡ್ಡದಾಮೋದರ. N. (Bp. 56, 33).

ಹೆಡ್ಡತನ hĕḍḍatana. = ಎಡ್ಡತನ 2. Stupidity, foolishness (ಮೌಢ್ಯ Śm. 99; My.). ಒಡ್ಡನ್ನಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಡ್ಡತನ ಹೋದೀತೇ? (Prv.). See Prv. s. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ಹೆಡ್ಡತಿ hĕḍḍati. = ಎಡ್ಡತಿ. A stupid, foolish woman (My.).

ಹೆಡ್ಡಯ್ಸು hĕḍḍaysu. To flout, to treat with contempt (Râm. 3, 3, 23; Mhr. ಹೇಣ್ಣಾವಿಣೇಂ).

ಹೆಡ್ಡು hĕḍḍu. = ಎಡ್ಡು 2. Stupidity, foolishness (My.; see ಅತಿ-). — ಹೆಡ್ಡಾಟ. -ಆಟ. Stupid, foolish behaviour (My.). — ಹೆಡ್ಡಾಳು. -ಆಳು. A stupid, foolish person. ಹೆಡ್ಡಾಳಾದರೂ ಒಡ್ಡಾಳಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೆಡ್ಡೆ hĕḍḍĕ. = ಹೆಡ್ಡತಿ. (My.).

ಹೆಣ್ hĕṇ. = ಪೆಣ್, etc. A female; a woman (J. 2, 61). ಹೆಣ್ಣಾಮೊಡಂ ಗಣ್ಣಾಮೊಡಂ (Śmd. 148). ಹೆಣ್ಗಳ್ (Bh. 1, 8, 35). ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಅತ್ತೆ (ಗೃಹಮಾತೆ Mr. 313); ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟವಂ (ವಧುತಾತ 313). — ಹೆಣ್ಣಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. A female swan, a goose (ವರಲೆ, ವರಟೆ Hlâ.; ವರಟೆ Si. 175). — ಹೆಣ್ಣಾನೆ. -ಆನೆ. A female elephant (ಬಸೆ Śmd. 342; ಪಿಡಿ Ċt. I, 102; ಪೆಣ್ಣಾನೆ, ಕರೇಣು Nn. 120; ಕರೇಣು Si. 420). — ಹೆಣ್ಣಾವೆ. -ಆವೆ. A female turtle (ಕೂರ್ಮಿ Nr.; ಕಮಠಿ, ದುಲಿ Nr.; ಡುಲಿ Mr. 411). — ಹೆಣ್ಣೇವೆ. -ಏವೆ. = ಹೆಣ್ಣಾವೆ. (ದುಲಿ Hlâ.). — ಹೆಣ್ಣೊಣ್ಟೆ. -ಒಣ್ಟೆ. A female camel (ಉಷ್ಟ್ರಿಕೆ, ಉಷ್ಟ್ರಿ Nn. 85).

ಹೆಣ hĕṇa. 1. = ಪೆಣ. A corpse; a carcass (ಪ್ರೇತ, ಪರೇತ, ಕುಣಪ, ಶವ Hlâ.; ಕುಣಪ, ಶವ Nr., Si. 297; ಪ್ರೇತ, ಕುಣಪ Mr. 395; ಮೃತ, ಕುಣಪ Nn. 11; Bp. 21, 17; 32, 58; 46, 36. 60. 78; 54, 74; C.). ಪ್ರಾಣ ತೊಲಗಿದ ಹೆಣನು ಕಿಚ್ಚಿಗಂಜಲು ಬಲ್ಲುದೆ? (*i. e.* ಬಲ್ಲುದೆ? Dp. 87). ಹೆಣ ಸುಟ್ಟರೂ ರುಣ ಸುಡಲಿಲ್ಲ.— ಹೆಣ ಹೊಡೆವವನಿಗೆ ರೋಮ ಬಾಧಿಯೇ?—ಹೆಣದವರು ಹೆಣಕ್ಕೆ ಅತ್ತರೆ ಕೊರವ ಮುದ್ದಿಗೆ ಅತ್ತ.—ದಣು ಪಟ್ಟವನು ಹೆಣವಾದರೂ ಹೊಟೆನೇ?— ನೊಣ ಕೂಡಿಸಿದ ಜೇನು ಮಣುವಾದರೆ ಹೆಣ ಹೊತ್ತವನಿಗೇನು?— ನೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊರ್ತು ಹೆಣ ಜೀವಿಸೀತೇ?—ಸಣಸುವವನಾದರೆ ಹೆಣ ನೋಡಿ ಹೆದರ್ಯಾನೇ?—ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಣ ತಿರುಗಿ ಬನ್ದೀತೇ?—ರ್‍ಆಯ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ, ನಾಯಿ ಸತ್ತರೂ ಹೆಣ.—ಹಣವೆನ್ದರೆ ಹೆಣ ಬಾಯ ಬಿಡುತ್ತದೆ.—ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಹೆಣಕ್ಕಿನ್ತ ಕಡೆ.—ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲದವನ ಹೆಣವ ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು? (Prvs.). — ಹೆಣದತ್ತ. -ಅತ್ತ (*i. e.* ಅನ್ಥವ). A good-for-nothing man; a coward (My.). — ಹೆಣದಿನುಹಿ. -ತಿನುಹಿ. A corpse-eater, a demon (Bh. 10, 3, 11). — ಹೆಣದೆಟಿಹು. -ತೆಟಿಹು. An open space between corpses (Bh. 10, 3, 14). — ಹೆಣಮಯ. Full of corpses (J. 27, 7). — ಹೆಣಮುಣ್ಡೆ. A good-for-nothing woman (My.). — ಹೆಣಮೋಟಿ[?]. A lifeless, spiritless, stupid fellow (My.).

ಹೆಣ hĕṇa. 2. P. p. of ಹೆಣೆ 1. — ಹೆಣಕೊಳ್ಳು. To intertwine (v. i., as creepers, snakes, etc., My.). 2, to plait, etc. (My.).

ಹೆಣಗಿಸು hĕṇagisu. = ಪೆಣಗಿಸು. To cause to fight (My.).

ಹೆಣಗು hĕṇagu. = ಪೆಣಗು. To wrangle, to quarrel, to fight, to strive (Bp. 18, 37; 58, 39; Bh. 2, 2, 97. 101. 105; J. 22, 29; C.; B. 3, 99). ಜುಣುಗುವವನ ಸಂಗಡ ಹೆಣಗ ಬಾರದು.—ಟೊಣಪೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಣಗೋದೇ ಅರ್ಥ.—ಪಣ ಕಟ್ಟುವವನ ಹತ್ತರ ಹೆಣಗ ಬಹುದು, ಹಣ ಕೂಡಿಸುವವನ ಹತ್ತರ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು.—ಮಣಗದ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಣಗಿದರೂ ಬಗ್ಗ (Prvs.). — ಹೆಣಗಾಟ. -ಆಟ. Quarrel, fight (My.). — ಹೆಣಗಾಡು. -ಆಡು. = ಹೆಣಗು. (C.; B. 2, 40).

ಹೆಣಿ hĕṇi. = ಹೆಣೆ 1, etc. To plait, etc. (My.).

ಹೆಣಿಕೆ hĕṇikĕ. = ಎಣಿಕೆ 2, ಹೆಣಿಗೆ. (My.).

ಹೆಣಿಗೆ hĕṇigĕ. Plaiting, etc.; that is plaited, etc. (My.). — ಹೆಣಿಗೆಕೆಲಸ. Work done by plaiting, etc. (My.); the art of plaiting, etc. (My.).

ಹೆಣಿಲು hĕṇilu. = ಹಿಣಿಲ್ 2, etc. A braid of hair, braided hair (Râm. 6, 53, 32).

ಹೆಣೆ hĕṇĕ. 1. = ಎಣೆ 2, ಪೆಣೆ 1, etc. To intertwine (v. t.), etc., to plait, as mats, baskets, etc.; to braid, as the hair; to work in meshes or knit, as nets; to rattan, as a chair (Bp. 47, 30; C.; B. 2, 42). P. ps. ಹೆಣದು, ಹೆಣೆದು, ಹೆಣ್ದು. 2, to intertwine (v. i.), to be joined, etc.

ಹೆಣೆ hĕṇĕ. 2. = ಎಣೆ 1, ಪೆಣೆ 2. Joining together; the state of being joined, etc. See Nn. 144 s. ಸ್ಕನ್ಧ No. 2. — ಹೆಣೆ ಕಟ್ಟು. To tie a row of cattle to the pillar in the middle of a threshing floor so as to tread out corn (My.).

ಹೆಣ್ಟ hĕṇṭa. = ಹೆಣ್ಟೆ 1, etc. — ಹೆಣ್ಟ ಹೊಡೆ. = ಹೆಣ್ಟೆ ಹೊಡೆ. (S. Mhr.).

ಹೆಣ್ಟೆ hĕṇṭĕ. 1. = ಎಣ್ಟ, etc. A bush-harrow. — ಹೆಣ್ಟೆ ಹೊಡೆ. = ಎಣ್ಟಾ ಹೊಡೆ, q. v. (My.).

ಹೆಣ್ಟೆ hĕṇṭĕ. 2. = ಪೆಣ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟ Nr., Si. 302; ಪೆಣ್ಟೆ Śs.; ಪೆಣ್ಟ Śm. 64; My.). ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಣ್ಟೆ (ಲೋಷ್ಟ G.). 2, an unburnt brick (B. 4, 121). ಕೊಟಿಚೇ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಟೇ ಹಾಕಿ, ಮೋಟೀ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prv.). — ಹೆಣ್ಟೆಗುದ್ದ. = ಹೆಣ್ಟೆಗೊದ್ದ. (My.). — ಹೆಣ್ಟೆಗೊಡತಿ. -ಕೊಡತಿ. A large wooden hammer for breaking clods in fields (My.); a kind of harrow (ಲೋಷ್ಟಭೇದನ, ಕೋಟಿಶ Nr.). — ಹೆಣ್ಟೆಗೊದ್ದ. A kind of lizard or chameleon (ಸರಟ, ಕೃಕಲಾಸ, ಓತಿಕ್ಯಾಟ Si. 170; My.).

ಹೆಣ್ಡ hĕṇḍa. 1. = ಪೆಣ್ಡ. A female, a woman; a wife. Plurals ಹೆಣ್ಡರು (C.), ಹೆಣ್ಡನ್ದಿರು (B. 4, 214), ಹೆಣ್ಡಿರ್, ಹೆಣ್ಡಿರು. ಹೆಣ್ಡರಿಲ್ಲದ ಮನೆ ದಣ್ಡು, ಗಣ್ಡರಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಬಣ್ಡು.—ಪೆಣ್ಡಾರಿಯರು ಬರುವಾಗ ಹೆಣ್ಡರ ಗೊಡವೆ ಏನು?—ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪ್ಪಗೆ ಯಾಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಡರು? (Prvs.). ದಮ್ಪತಿಗಳೆನಲು, ಸತಿ ಪತಿಗಳೆನೆ ಹೆಣ್ಡಿರಿಗೆ ಪೆಸರೆನಿಕ್ಕುಂ (Mr. 24). ಹೆಣ್ಡರಾ ಕೌತುಕವ ಗಣ್ಡರೂ ಬಲ್ಲರೇ? ಗಿಣ್ಡಿ ನೀರೊಳಗೆ ಕಿಟಿಮಾನ ಹೆಜ್ಜೆಯನು ಕಣ್ಡಾತ ನಾರು? (Sp.). — ಹೆಣ್ಡರು ಮಕ್ಕಳು. A wife and children; wives and children (C.; B. 4, 153).

ಹೆಣ್ಡ hĕṇḍa. 2. (fr. ಹಿಣ್ಡು). Vinous liquor or toddy extracted from the wild date tree (My.; B. 2, 14), etc. (ಮೇದಕ, ಜಗಲ Nr.; ಸುರೆ, ಹಲಿಪ್ರಿಯೆ, ಹಾಲೆ, ಪರಿಸ್ರುತ್, ವರುಣಾತ್ಮಜೆ, ಗನ್ಧೋತ್ತಮೆ, ಪ್ರಸನ್ನೆ, ಇರೆ, ಕಾಮ್ಬರಿ, ಪರಿಸ್ರುತ, ಮದಿರೆ, ಕಶ್ಯ, ಮದ್ಯ Si. 347; ಸುರೆ, ವಾರುಣಿ 420; ಇರೆ 451). ಹೆಣ್ಡದ ಕಡಲು (ಸುರೋದ Si. 81); ಹೆಣ್ಡಾ ಮಾಡುವವನು (ಶೌಣ್ಡಿಕ, ಮಣ್ಡಹಾರಕ 339); ಹಿಪ್ಪೇ ಹುವ್ವಿನ ಹೆಣ್ಡ (ಮಧ್ವಾಸವ 347); ದ್ರಾಕ್ಷೇ ಹಣ್ಣಿನ ಹೆಣ್ಡ (ಮಾರ್ದ್ವೀಕ 347); ಅರೇ ಹುವ್ವ ಬೆಲ್ಲ ಕಲಗಚ್ಚು ನೀರಿನಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಡ (ಮೈರೇಯ 348); ಪಕ್ವವಾದ ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿನ್ದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಡ (ಆಸವ, ಶೀಧು, etc., ಸಾರಾಯಿ, ಕಳ್ಳು, ಬ್ರಾನ್ದಿ 348); ಹೆಣ್ಡ ಮಾಡುವದು (ಸನ್ಧಾನ, ಅಭಿಷವ 348); ಹೆಣ್ಡದ ಮೇಲಣ ತಿಳಿ (ಕಾರೋತ್ತಮ, ಸುರಾಮಣ್ಡ 348); ಹೆಣ್ಡ ಕುಡಿಯುವ ಬಟ್ಟಲ (ಚಷಕ

(348). ಹೆಣ್ಣ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಏಟಿದ್ದು ಕುಣ್ಣೆ ಬಡ ಕೊಣ್ಣರೆ ಇಟಿದೀತೇ? (Prv.). — ಹೆಣ್ಣದ ತಿತ್ತಿ. A small liquor bottle made of one skin (My.). — ಹೆಣ್ಣದ ಪಕಾಲಿ. A large leather bag for carrying toddy on a horse or a donkey (My.). — ಹೆಣ್ಣದ ಬುಬುಡೆ. A toddy bottle made of a sôrĕkâyi (My.).

ಹೆಣ್ಡತಿ hĕṇḍati. = ಪೆಣ್ಡತಿ, etc. A wife (ದಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಲತ್ರ, ಭಾರ್ಯೆ, ವಧು, etc. Hlâ., Mr. 306; ತಲ್ಪ, ಧಾರ Nr., Si. 439; ದ್ವಿತೀಯೆ Hlâ.; ಭಾರ್ಯೆ, ಜಾಯೆ, etc. Dhw.; Bp. 47, 4; C.). ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ್ದಿರು (ಸ್ಯಾಳರು); ಸೋದರಮಾವನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಮಾತುಲಾನಿ, etc. Nr.). ಬಸುರಿ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಗರ್ಭಿಣಿ, etc. Hlâ.). ಮಗನ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಸ್ನುಷೆ Mr. 314). ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡತಿ (ಪತ್ನಿ, ಪಾಣಿಗೃಹೀತಿ, ದ್ವಿತೀಯೆ, ಜಾಯೆ, etc. Si. 183). ಆ ಸಾಹೇಬನು ಎರ್ಡನೇ ಹೆಣ್ಡತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡನು (B. 5, 203). ಹೆಣ್ಡತಿ ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಆದರೆ ಗಣ್ಡ ಮೂಟಿನಾಯಿಗಿನ್ತ ಕಡೆ.— ಕೈಯ್ಲಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥ, ಹತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ.— ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟು, ಹೇಲೋ ಮೂಟಿಯ ತನ್ದ.— ಬಡವನ ಹೆಣ್ಡತಿ ಎಲ್ಲರ ಅತ್ತಿಗೆ.— ಮುದ್ದಿಲ್ಲಾ ಮೂಟಿನೆಯ ಹೆಣ್ಡತಿಗೆ.— ಮಟು ಕವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಡತಿಗಿನ್ತ ಮರದ ನೆರಳು ಸುಖ.— ಶಾನಭೋಗನ ಸಮ್ಬಳ ಸನ್ದೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ; ಹೆಣ್ಡತಿಯ ದೆಸೆಯವರು ಉಣ್ಡರೋ? ಎನ್ದು, ಕೇಳ ಬೇಡ.— ಸಾಯುವೆನೆನ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಬಯ್ದಾಳು ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗೆ ಸರದಾರನಾದರೂ ಮನೇ ಹೆಣ್ಡತಿ ಕಾಸ್ತಾರ.— ಸೋರುವ ಮನೆಯನ್ನೂ ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಡತಿಯನ್ನೂ ದೂರ ಬಿಡ ಬೇಕು.— ಹತ್ತರಿದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಡತಿ, ಬಟಿಕಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಕ, ಒಳತು ಕೆಟ್ಟರೆ ಗೆಣೆಯ.— ಸಂಗತೀ ಗುಣ ಸೋತು ನೋಡು, ಹೆಣ್ಡತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು.— ಸನ್ತೇ ಸೂಳೆಯ ನಚ್ಚಿ, ಮನೇ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟ.— ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಡತಿ, ನಾಟುವ ನೀರು ತ್ಯಜಿಸು.— ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಮುದ್ದು, ಹೆಣ್ಡತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ತಾನೇ ಮುದ್ದು (Prvs.).

ಹೆಣ್ಡೆ hĕṇḍĕ. 1. = ಎಣ್ಡೆ. Cowdung (ಗೋಮಯ Ss.; Tĕ. ಹೆಣ್ಡೆ, ಪೇಡೆ; T. ಪಿಟ್ಟೈ, a lump of beast's dung). — ಹೆಣ್ಡೆ ಮೂಗಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. (ಪರೋಷ್ಣಿ, ತೈಲಪಾಯಿಕೆ Si. 175).

ಹೆಣ್ಡೆ hĕṇḍĕ. 2. = ಪೆಟ್ಟ, etc. A lump of earth, a clod (ಲೋಷ್ಟ Mr. 371; G. 57). — ಹೆಣ್ಡೆಗೊಡತಿ. -ಕೊಡತಿ. = ಹೆಣ್ಟೆಗೊಡತಿ. (S. Mhr.).

ಹೆಣ್ಣಿಗ hĕṇṇiga. = ಅಣ್ಣಿಗ. An impotent man; a coward (My.).

ಹೆಣ್ಣಿಗತನ hĕṇṇigatana. Impotency; cowardice (My.).

ಹೆಣ್ಣು hĕṇṇu. = ಹೆಣ್, etc. A female; a woman (Bp. 18, 91; C.; B. 5, 289). ಹೆಣ್ಣಂ ಗಣ್ಡು ಸೇರಿ ಸೊಗಸಿನ್ದ ಆಡುವಿಕೆ (ದ್ರವ, ಕೇಲಿ, etc. Si. 72); ಸ್ವಯಂವರದ ಹೆಣ್ಣು (ಸ್ವಯಂವರೆ, etc. 183); ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಣ್ಣು (ತರುಣಿ, ಯುವತಿ 184); ಕಾಮವುಳ್ಳ ಹೆಣ್ಣು (ಕಾಮಿನಿ 435). ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳೆದಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54). ಬೆಣ್ಣೆ ಬೆಂಕಿಯ ಸೆಟೆಗೆ ತಣ್ಣಗಿರ ಬಲ್ಲುದೇ? ಹೆಣ್ಣಿದ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕಿ, ಶಿವಯೋಗಿ ಮಣ್ಣುಮುಸಿಯಾದ (Sp.). ಯಾತಗಣೆಯದು ಜಗತು ಕಾತು ಫಲವಾದನ್ದು, ಹೋತು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ನಿಟಿದನ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತ ನೆಚ್ಚು! (Sp.). ಅಡವಿಯೊಳು ಮಟಿ ಹೊಡದು ಗಿಡ ಸೇಡುಗೊಣ್ಡನ್ದು, ಹುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಮಲ ಬೆಳದನ್ದು ಹೆಣ್ಣಿನ ನುಡಿಯ ನೆಚ್ಚು! (Sp.). ಸುಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ವೀಳ್ಯೆ, ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ, ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದನ ಸಂಸಾರ ಮಳಲೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯಿದನ್ತೆ (Sp.). ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಬಂಗಾರ, ಗೋಡೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಸುಣ್ಣ.— ಹೆಣ್ಣಿನ ನೆಲೆ ಕುದುರೆಯ ನೆಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.— ಹೆಣ್ಣು ದೂರದಿನ್ದ ತರ ಬೇಕು, ದನ ಹತ್ತರದಿನ್ದ ತರ ಬೇಕು.— ಹೆಣ್ಣು ಬೊಮ್ಮಣ್ಣಗೆ, ಅಪರಾಧ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಗೆ.— ಹೆಣ್ಣು ಹಡದವನ ಮನೆ ತಣ್ಣಗೆ, ಗಣ್ಡು ಹಡದವನ ಮನೆ ಸುಣ್ಣಗೆ.— ಹೆಣ್ಣು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದು, ಎತ್ತು ಸೊಕ್ಕಿದರೆ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದು.— ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟೆಯೋ? ಬೆನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆಯೋ?— ಹೆಣ್ಣು ತನ್ದಿಯೋ? ಮಣ್ಣು ತನ್ದಿಯೋ?— ಹೆಣ್ಣು ಒಳ್ಳೇದೇ ಸರಿ, ಕಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.— ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು, ಗಣ್ಡು ಸತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.— ಹೆಣ್ಣಾದರೇನು? ಮಣ್ಣಾದರೇನು? ಪುಣ್ಯವಿನಹಾ ಸಿಕ್ಕದು.— ಎಣ್ಣಿದ್ದು ಮಣ್ಣು ಆಯಿತು, ಹೆತ್ತದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಆಯಿತು.— ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟ.— ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡರೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೀತೇ?— ಬಡವಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿರಿವನ್ತನ ಹೆಣ್ಣು? (Prvs.). ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೊನ್ನನ್ನು ಹಣ್ಣಾದ ಮರಗಳನು ಕಣ್ಣಿಲಿ ಕಣ್ಡು ಮನದಲ್ಲಿ ಬಯಸದಿಹ ಅಣ್ಣಗಳಾರು? (Sp.). — ಹೆಣ್ಣಾಡು. -ಆಡು. A female goat (My.). — ಹೆಣ್ಣಾಳು. -ಆಳು. A kûli woman (C.). — ಹೆಣ್ಣು ಆಮೆ. A female turtle (ಕಮಠಿ, etc. Si. 90). — ಹೆಣ್ಣುಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡ. The shrub Calotropis procera R. Br. (Z.). — ಹೆಣ್ಣುಎರುಬುಹುಟಿ. (ತಿಲಿ, ಗಣ್ಡೂಪದಿ Si. 90). — ಹೆಣ್ಣುಏಡಿ. (ಕರ್ಕಟಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಒಣ್ಟೆ. A female camel (C.; B. 3, 66). — ಹೆಣ್ಣುಕಣೆ. The small roller in a sugar-mill (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕಪ್ಪೆ. A female frog (ಭೇಕಿ, ವರ್ಷಾಭ್ವಿ Si. 90). — ಹೆಣ್ಣುಕರಡಿ. A she-bear (C.; B. 3, 109). — ಹೆಣ್ಣುಕಟಿ. A female calf (G. 104). — ಹೆಣ್ಣುಕುಣಿಕೆ. The part of a clasp which is hooked on (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕುದರೆ. A mare (ಅಶ್ವೆ G.). — ಹೆಣ್ಣುಕುದುರೆ. A mare (ಪ್ರಸು, ಅಶ್ವೆ Si. 463). — ಹೆಣ್ಣುಕೂಸು. A female child (My.). — ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿ. A she-monkey (My.; Si. 52). — ಹೆಣ್ಣುಕೋಟಿ. A hen (My.). — ಹೆಣ್ಣು ಗಣ್ಡು. A female and male; a female or male (B. 5, 291). — ಹೆಣ್ಣುಗಪ್ಪೆ -ಕಪ್ಪೆ. A she-frog (ಭೇಕಿ, etc. Nr.; ವರ್ಷಾಭು Hlâ.). — ಹೆಣ್ಣುಗಟಿ. -ಕಟಿ. A she-calf (C.; B. 5, 19). — ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ. = ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಿ. (ಚಟಕೆ Si. 172). — ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಿ. A female sparrow (B. 2, 6). — ಹೆಣ್ಣುಗೇಣ್ಡಾಮೃಗ. A female rhinoceros (B. 5, 250). — ಹೆಣ್ಣುಗೊರಳು. -ಕೊರಳು. A woman's voice (My.). — ಹೆಣ್ಣುಚಿಗರಿ. A female antelope (ಹರಿಣಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಜಲಪಕ್ಷಿ. A she-crane (ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ Si. 175). — ಹೆಣ್ಣುತೋಳ. A she-wolf (B. 3, 86). — ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆ. A female deity (My.). ಹೆಣ್ಣುದೇವತೆಯರು (ಮಾತಾಳಿ Nn. 136). — ಹೆಣ್ಣುನರಿ. A she-fox (B. 3, 75). — ಹೆಣ್ಣುನಾಯಿ. A bitch (ಶುನಕಿ, ಸರಮೆ Hlâ.; ಶುನಿ, ಸರಮೆ Nr.; B. 3, 40). — ಹೆಣ್ಣುನೀಲಿ. The common indigo shrub, Indigofera tinctoria Lin. (St. & Pl.). — ಹೆಣ್ಣುಪತಂಗ. (ಪತಂಗಿಕೆ, ಪುತ್ತಿಕೆ Si. 175). — ಹೆಣ್ಣುಪಶು. A cow (Si. 396). — ಹೆಣ್ಣುಪಾರಿವಾಳ. A she-pigeon (B. 3, 113). — ಹೆಣ್ಣುಬಾಟು. A woman's state of life (My.). — ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. Female children (C.; B. 3, 32. 33; 4, 5; 5, 274); women (S. Mhr.; B. 5, 43). ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಡ ಕಲಿಸಿದವರಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಗೆ ಬೊಗಳ ಕಲಿಸಿದವರಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು. A woman (B. 5, 156. 291). — ಹೆಣ್ಣುಮಟಿ. A female young animal. ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣುಮಟಿ (ಚಟಕೆ Nr.). — ಹೆಣ್ಣುಮೀನು. (ಪ್ರೋಷ್ಟಿ, ಶಫರಿ Hlâ.). ಮೀನಿನೊಳು ಹೆಣ್ಣುಮೀನು ಪ್ರೋಷ್ಟಿ, ಶಫರಿ Mr. 409). ಮದುಗ್ಗರಮೆಮ್ಬ ಆಟುಬಾಡೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮೀನು (ಶೃಂಗಿ Nr.). — ಹೆಣ್ಣುಮೇಕೆ. A she-goat (My.). — ಹೆಣ್ಣುವೇಷ. The apparel or guise of a woman (My.; Si. 64). — ಹೆಣ್ಣುಸಿಂಹ. A lioness (B. 4, 212). — ಹೆಣ್ಣುಸಿಮ್ಹ. = ಹೆಣ್ಣುಸಿಂಹ. (B. 5, 242). — ಹೆಣ್ಣು ಸೋಗು. = ಹೆಣ್ಣುವೇಷ. ಹೆಣ್ಣುಸೋಗ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡು ಕುಣಿಯುವ ಪುರುಷನು (ಶೈಲಾಲಿ G.). — ಹೆಣ್ಣುಹನ್ದಿ. A sow (My.). — ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗ. A girl (B. 5, 276). ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗರು ಆಡುವ ಅಣ್ಡೆಳ್ಳ (G. 10). — ಹೆಣ್ಣುಹುಲಿ. A tigress (C.; B. 4, 37). — ಹೆಣ್ಣುಹುಲ್ಲೆ. A spotted doe (My.; Si. 168). — ಹೆಣ್ಣುಹುಟಿ. A female insect (B. 4, 113).

ಹೆಣ್ಣುಗ hĕṇ-uga. (Smd. 240 Mdb.). A pimp.

ಹೆಣ್ಣುತನ hĕṇṇutana. = ಪೆಣ್ತನ. (Bh. 4, 4, 86).

ಹೆಣ್ಡು hĕndu. P. p. of ಹೆಣೆ 1. (My.).

ಹೆತ್ hĕt. = ಹೆಚ್, etc., ಹೆದ್. — ಹೆತ್ತಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. A grandfather (My.). — ಹೆತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. A grandmother (My.). — ಹೆತ್ತಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. A grandfather (Bp. 32, 19). ಹೆತ್ತಯ್ಯಗೆ ಅಱಿಯದವ ಮುತ್ತಯ್ಯಗೆ ಬಲ್ಲನೇ? (Prv.). — ಹೆತ್ತವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. = ಹೆತ್ತಮ್ಮ (My.). — ಹೆತ್ತಾತ. -ತಾತ. = ಹೆತ್ತಪ್ಪ (My.). — ಹೆತ್ತೇಗು. -ತೇಗು. The timber tree Nauclea cordifolia Roxb. (Z.).

ಹೆತ್ತು hĕttu. 1. P. p. of ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 1.

ಹೆತ್ತು hĕttu. 2. P. p. of ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 2.

ಹೆದ್ hĕd. = ಪೆರ್ 1, etc., ಹೆತ್, etc. — ಹೆದ್ದಟ್ಟು. -ತಟ್ಟು 3. Gross, superficial flatness. ಆ ಮರವನ್ನು ಹೆದ್ದಟ್ಟು ಕೆತ್ತು (My.). 2, superficiality (in ಹೆದ್ದಟ್ಟುಕೆಲಸ, My.). — ಹೆದ್ದನಿ. A loud voice (B. 51, 54; My.). — ಹೆದ್ದರೆ. An extensive barren tract (My.). — ಹೆದ್ದಾರಿ. A great road, a high-road (ನಿಗಮ, ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ Nn. 40, o. r. ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ; My.). ಉದ್ದು ಉರುಳಿದರೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ದಾಟೀತೇ? (Prv.). 2, either head of two parties (My.). — ಹೆದ್ದಿಣ್ಡಿ. -ತಿಣ್ಡಿ. Much or excessive food (My.). — ಹೆದ್ದೀನಿ. -ತೀನಿ. = ಹೆದ್ದಿಣ್ಡಿ. (My.). 2, one who eats all kinds of food or is omnivorous (ಸರ್ವಾನ್ನೀನ, ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ Hlâ.). — ಹೆದ್ದುಮ್ಮಿ. -ತುಮ್ಮಿ. A very large black bee (My.). — ಹೆದ್ದುಮ್ಬೆ. -ತುಮ್ಬೆ. A large tumbĕ plant (My.). — ಹೆದ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. A great wave, a billow (ಊರ್ಮಿ, ಉತ್ಕಲಿಕೆ, ಉಲ್ಲೋಲ, ಕಲ್ಲೋಲ, ಲಹರಿ Hlâ.; ಉಲ್ಲೋಲ, ಕಲ್ಲೋಲ Nr.). — ಹೆದ್ದಲೆ. -ತಲೆ. A large or principal head (Bp. 38, 59; 54, 6). — ಹೆದ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. = ಪೆರ್ದೊಡೆ. The thigh (ಊರು, ಸಕ್ಥಿ Hlâ.; ಊರು Nr.; Bh. 3, 13, 33). — ಹೆದ್ದೊಱೆ. -ತೊಱೆ. = ಪೆರ್ದೊಱೆ. A large stream or river (Bp. 32, 32; 60, 46; Râm. 5, 8, 75).

ಹೆದಱಿಕೆ hĕdarikĕ. Fear (C.; B. 3, 57. 85; 4, 18. 181; 5, 205).

ಹೆದಱಿಸು hĕdarisu. To frighten, to intimidate (C.; B. 4, 199). ಕಪ್ಪುಳಿಯವನ ಹೊಡದು, ಹಜ್ಜಡದವನ ಹೆದಱಿಸಬೇಕು (Prv.).

ಹೆದಱು hĕdaru. 1. (= ಬೆದಱ್ 1). To be alarmed or frightened, to fear (ಅಂಜು Śmd. 296 Cm.; Bp. 16, 1; 18, 46; 22, 1; 28, 55; 32, 26; 36, 1; 39, 35; 54, 38. 52; J. 16, 47; Bh. 1, 8, 2; C.; B. 3, 51). ಹೆದಱಿದವನು (ಕ್ಲೀಬ, ಆತಂಕಶರೀರ Nn. 146). ಹೆದಱುವವನು (ತ್ರಸ್ನು, ಭೀರು, ಭೀರುಕ, ಭೀಲುಕ Si. 360). ನರಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿದವ ಕುಱೀ ಹತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ?— ಪ್ರಲಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿದವ ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ?— ಮಱಿಗೆ ಹೆದಱಿ, ಹೊಱೀಲಿ ಹಾಱಿದ ಹಾಗೆ.— ಮೂಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದಱಿದವಳು ಮುಸುರಿಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾಳೇ?— ಸಾವಿಗಂಜದವನು ನೋವಿಗೆ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ?— ಸೆಳೆಗೆ ಹೆದಱಿದ ಮಗು ಬಳೆಗೆ ಹೆದಱೀತೇ?— ಸಣಸುವವನಾದರೆ ಹೆಣ ನೋಡಿ ಹೆದಱ್ಯಾನೇ? (Prvs.).

ಹೆದಱು hĕdaru. 2. (= ಬೆದಱ್ 2). Alarm, fright, fear (J. 2, 59). — ಹೆದಱೆದೆ. -ಎದೆ. A timid heart (Bh. 3, 13, 38).

ಹೆದೆ hĕdĕ. = ಎದೆ 2, ಪೆದೆ. A bow-string (ತಿರು, ತಿರ್ಪು, ಬಿಲ್ಲ ನಾರಿ Śm. 43; ಮೌರ್ವಿ, ಜ್ಯಾ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಗುಣ Si. 288; Bp. 61, 25; J. 12, 41; 16, 14; 20, 14; Bh. 3, 13, 21). ಬಿಲ್ಲ ಹೆದೆ (ಜೀವ, ಮೌರ್ವಿ Nn. 73; ದಶ, ಮೌರ್ವಿ 27; ಗುಣ, ಮೌರ್ವಿ 78; ಸಿಂಜನಿ Mr. 294).

ಹೆದೆಯ hĕdĕya. Tbh. of ಹೃದಯ (Śmd. 353; ಎದ್ದೆ, ಹೃದಯ Śs.).

ಹೆದ್ದ hĕdda. = ಹೆದ್ದನ. A long and stout lever applied to the hind wheels of an idol-car in order to move it forwards (My.).

ಹೆದ್ದನ hĕddana. = ಹೆದ್ದ. (My.).

ಹೆನ್ hĕn. = ಪೆನು, ಪೆರ್ 1, etc. — ಹೆನ್ನರ. A principal artery (ಕಣ್ಡರೆ Mr. 398). ಕೊರಳ ಹೆನ್ನರ (ಕಣ್ಡರೆ Hlâ.).

ಹೆನ್ದ hĕnda. = ಪೆರ್ದು. Largeness, etc. (Bp. 28, 33).

ಹೆನ್ದು hĕndu. = ಹನ್ದು. To move (v. i.), to shake; to draw back (v. i., Bp. 29, 15; 38, 19; 41, 26; 44, 18; 50, 23; 54, 14; 56, 48; 59, 42).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 1. = ಹೆಱ್ (ಹೆಱು) 2. To thicken, etc. (Si. 314; *only* in Si.).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 2. (fr. ಹೆಱ್ 2). (Śmd. 191). A flux that is put into another to alter its form or state, especially into boiled milk to cause it to turn or curdle (for which purpose either curds or buttermilk of a previous day is used, My.; ಆಮಿಕ್ಷೆ Hlâ.; C.). ಕಣ್ಣುಗ ಹಾಲಿಗೆ ಒನ್ದೇ ಬೊಟ್ಟು ಹೆಪ್ಪು.— ತೊಪ್ಪೆ ಬರುವದೇ ಹೆಪ್ಪಿಗೆ? (Prvs.). See Sp. s. ಅಳೆ 3. ಕಾಯ್ದ ಹಾಲೊಳಗೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಹೆಪ್ಪು (ಆಮಿಕ್ಷೆ G.). — ಹೆಪ್ಪಾಗು. -ಆಗು. To be turned, as milk (My.); to congeal. — ಹೆಪ್ಪಿಡು. -ಇಡು. = ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕು. (My.). — ಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ. -ಇಡುವಿಕೆ. Throwing one flux into another to alter its form or state (ಆತಂಚನ, ಪ್ರತೀವಾಪ Si. 436). — ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟು. = ಹೆಪ್ಪಾಗು. ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿ ಹೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿ ಒಡದನ್ತೆ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವದು (ಆಮಿಕ್ಷೆ Si. 240). — ಹೆಪ್ಪು ಕೊಡು. To add one flux to another to alter its form or state. ಹೆಪ್ಪು ಕೊಡುಹಂ (ಆತಂಚನ, ಪ್ರತೀವಾಪ Nr.). — ಹೆಪ್ಪುಗೊಳ್ಳು. -ಕೊಳ್ಳು. To congeal (B. 2, 49). — ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕು. To put in a flux to curdle or turn boiled milk (C.; B. 1, 15). ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವಳು ಮೊಸರು ಕಡದಾಳೇ?— ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕ್ಯಾಳೇ? (Prvs.). ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕೋಣ (ಆತಂಚನ G.).

ಹೆಪ್ಪು hĕppu. 3. Sod, sward, grass turf (My.).

ಹೆಬ್ hĕb. = ಪೆರ್ 1, etc. — ಹೆಬ್ಬಚ್ಚು. -ಅಚ್ಚು. A large mould or type (Bp. 40, 61). — ಹೆಬ್ಬಟ್ಟೆ. A high-road (ನಿಗಮ, ಪೆರ್ಬಟ್ಟೆ Nn. 40, o. r. ಹೆದ್ದಾರಿ). — ಹೆಬ್ಬನ್ದಿ. -ಹನ್ದಿ. = ಪೆರ್ವನ್ದಿ. A large hog (Râm. 3, 3, 20. 22; Bh. 3, 13, 31). — ಹೆಬ್ಬರಿಸಿನ. -ಅರಿಸಿನ. (ಪೀತದ್ರು, ಕಾಲೇಯಕ, ಹರಿದ್ರವ, etc. Si. 146). — ಹೆಬ್ಬಱೆ. -ಪಱೆ. A large drum (Bp. 56, 14; Râm. 6, 26, 23; 6, 44, 51; 6, 45, 61; My.). — ಹೆಬ್ಬಲ್. -ಹಲ್. A large tooth (J. 28, 46). — ಹೆಬ್ಬಲ. = ಪೆರ್ಬಲ. A large force or army (Bh. 1, 8, 6; 6, 2, 6; Râm. 4, 3, 1). — ಹೆಬ್ಬಲಸು. -ಹಲಸು. The jungle jack-tree and its fruit, Artocarpus pubescens Willd. (St. & Pl.; My.). — ಹೆಬ್ಬಾಗಲು. = ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ್. See Prv. s. ನಡುವಿರುಳು. — ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ್. ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು. = ಪೆರ್ಬಾಗಿಲ್. A large gate or door, the principal gate or door (ಪುರದ ಗೋಪುರ Hlâ.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮುನ್ತು (ಮುಖ, ನಿಃಸರಣ Hlâ.). ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಇಕ್ಕೆಲದಲುಮ್ ಒಳಗಣ ಮೊಯ್ಯೊಳಂ ಸೋಪಾನಂ ಬೆರಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣ ರಾಶಿ (ಹಸ್ತಿನಖ Nr.). ಕಿಟಕಿಯಿನ್ದ ನುಸುಳುವವ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ್ದ ಬಾರನೇ? (Prv.). — ಹೆಬ್ಬಾರ. -ಹಾರ. The head Brâhmaṇa of a caste (My.). 2, one of a class of vaishṇava Brâhmaṇas (My.). See ಹಿಡಿ-. — ಹೆಬ್ಬಾರವ. -ಹಾರವ. = ಹೆಬ್ಬಾರ No. 2. (My.). — ಹೆಬ್ಬಾರುವ. -ಹಾರುವ. = ಹೆಬ್ಬಾರವ. (My.). — ಹೆಬ್ಬಾರೆ. (-ಬಾರೆ = ಭಾರ?). — ಹೆಬ್ಬಾರೆಹುಲಿ. (ಶಾರ್ದೂಲ, ದ್ವೀಪಿ, ವ್ಯಾಘ್ರ, ದೊಡ್ಡ ಹುಲಿ Si. 167). — ಹೆಬ್ಬಾಱೆ.

Vulgar form of ಹೆಬ್ಬಱ (My.). — ಹೆಬ್ಬಾವಲ್. A bat (ಜತುಕೆ, ಅಜಿನಪತ್ರೆ Nr. *b*). — ಹೆಬ್ಬಾವು. -ಹಾವು. = ಪೆರ್ಬಾವು. A large snake; the boa, Python reticulatus (Bd.; ತಿಲಿತ್ಸ, ಗೋನಾಸ, ವಾಹಸ, ಅಜಗರ, ಶಯು Hlâ.; ಅಜಗರ, ಶಯು, ವಾಹಸ Nr.; ಗೋನಾಸ, ತಿಲಿತ್ಸ, ಶಯು, ವಾಹಸ, ದಾಸರಿಹಾವು Si. 77; C.; B. 2, 26). — ಹೆಬ್ಬಾವುಲ್. = ಹೆಬ್ಬಾವಲ್. (Nr. *a*). — ಹೆಬ್ಬಾಳ್. -ಆಳ್. A superior man, etc. (ಮಹೋತ್ಸಾಹ, ಮಹೋದ್ಯಮ, ಮಹೋಚ್ಛ್ರಯ, ಮಹಾಮನಸ್ Hlâ.). — ಹೆಬ್ಬಿದಿರ್. ಹೆಬ್ಬಿದಿರು. = ಪೆರ್ಬಿದಿರ್. A tall and thick bamboo (Bh. 1, 20, 57; My.). — ಹೆಬ್ಬುಡ. An extensive bottom (Râm. 6, 10, 28). — ಹೆಬ್ಬುರುಲಿ. The common Indian grey quail (Bd.; Pr.). — ಹೆಬ್ಬುಲಿ. -ಹುಲಿ. = ಪೆರ್ಬುಲಿ. A large, or royal, tiger (Râghô. 17, 74; Dp. 61, 4; C.; B. 5, 245). ನಾನು ಹುಲಿ ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬುಲಿ (Prv.). ಒಕ್ಕಲಿಗನೋದಲ್ಲ (*i. e.* ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಓದು ಅಲ್ಲದ್ದು), ಬೆಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಲ್ಲ, ಎಕ್ಕೆಯ ಗಿಡವು ಬನವಲ್ಲ; ಇವು ಮೂಱು ಲೆಕ್ಕದೊಳಗಲ್ಲ (Sp.). — ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟ. = ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟ. A great mountain (J. 6, 17; 23, 21). — ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. The thumb; the great toe (My.; Si. 211). — ಹೆಬ್ಬೆರಳು. = ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. (ಅಂಗುಷ್ಠ G.; Si. 211; C.). — ಹೆಬ್ಬೆಱಗು. Great astonishment (Bp. 61, 28). — ಹೆಬ್ಬೆಸಕಾಱ. (? ನಧ್ರಿ, ವಧ್ರಿ Hlâ.). — ಹೆಬ್ಬೆಳಸು. A large crop (Bh. 6, 8, 13). — ಹೆಬ್ಬೇವು. A kind of bêvu timber-tree (My.). — ಹೆಬ್ಬೊಗೆ. -ಹೊಗೆ. = ಪೆರ್ಬೊಗೆ. Excessive, dense smoke (Bp. 44, 21). — ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು. = ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು. (C.; B. 3, 44). ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಿನ ಬೆರಳು (ತರ್ಜನಿ, ಪ್ರದೇಶಿನಿ); ಅಂಗುಷ್ಠತರ್ಜನ್ಯಾದಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಅಳದರೆ ಕ್ರಮದಿನ್ದ ಪ್ರಾದೇಶಾವಿಸಂಜ್ಞೆಗಳಕ್ಕು, ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುವೆಬ್ಬ ಕೂಡಿ ಅಳದರೆ ಪ್ರಾದೇಶ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ನಡುವಣ ಬೆರಳೂ ಕೂಡಿ ಅಳದಡೆ ತಾಲ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಅನಾಮಿಕೆ ಕೂಡಿ ಅಳದೊಡೆ ಗೋಕರ್ಣ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟು ಕಿಱುಕುಣಿಕೆಗೂಡಿ ಅಳೆವಲ್ಲಿ ವಿತಸ್ತಿ ಎನಿಸುಗು; ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿನ ಮೂಲಂ (ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥ Nr.).

ಹೆಬ್ಬು hĕbbu. (= ಹೆಬ್?). — ಹೆಬ್ಬುಗೆಣಸು. A kind of yam, Dioscorea atropurpurea Roxb. (St. & Pl.).

ಹೆಮ್ hĕm. 1. = ಪೆ್ 1, etc. — ಹೆಮ್ಬೇಡಿ. -ಹೇಡಿ. A great coward (J. 17, 54). — ಹೆಮ್ಮರ. = ಪೆರ್ಮರ. A large tree. 2, the tree Calosanthes indica Blum. ಮಣ್ಡೂಕಪರ್ಣ, ಪತ್ರೋರ್ಣ, ನಟ, ದೀರ್ಘವೃನ್ತ, ಶೋಣಕ, etc. Nr.; Si. 135). 3, a lofty tree furnishing a fragrant resinous gum, Ailanthus malabarica D. C. (St. & Pl.). ಹೆಮ್ಮರನಿರ್ದೆಗ್? ಅದಱಿನ್ದಲೆತ್ತಲಹುದೇ? ಬಲ್ಭಾರಮಂ? ಸನ್ನೆ ಸಾವಿರ ಕಾಲಾಳಿನ ಸತ್ವವುಮ್, ಅಯ್! (Sk. 11). ಆಲಥೆಮ್ಮರನನ್ತೆ (*i. e.* ಆಲದ ಹೆ-) ಜೋಲು ಜೆಗಳ ಬಿಟ್ಟು, ನಾಲಿಗೆ ಕೌನ ಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲ; ಮಱಿನಾಯ ಬಾಲದನ್ತಕ್ಕು (Sp.). See Bh. 1, 10, 37; 1, 20, 55; 3, 1, 30; 3, 9, 24; 3, 13, 32; Râm. 6, 10, 28; Prv. s. ಹೆಬಿವ. — ಹೆಮ್ಮಕ್ಕೆರು. = ಹೆಮ್ಮೆಕ್ಕೆ. (Si. 161). — ಹೆಮ್ಮರದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. A mass of hĕmmaras (Bh. 3, 23, 10). — ಹೆಮ್ಮರೆ. = ಪೆರ್ಮರೆ. A large deer or doe. — ಹೆಮ್ಮರೆವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Milk of a large doe (Bp. 18, 17). — ಹೆಮ್ಮಾರಿ. A very bad or wicked woman (Dp. 54, 4); Durgâ (My.). — ಹೆಮ್ಮಾರಿಮೊಗ. A face like that of Durgâ (C. Bp. 47, 14). — ಹೆಮ್ಮೀನ್. -ನು. A large fish; a sort of large fish (ಝಷ Nr.; ವಾಗು, ಮದ್ಗು, ಶೃಂಗಿ Mr. 409). ಶೃಂಗಿ ಮದ್ಗುರವಾಗುಸ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ ಈ ೪ ಮೊದಲಾಗುಳ್ಳುವು ಹೆಮ್ಮೀನು (Nr.). — ಹೆಮ್ಮುಷ್ಟಿಗೇ ಗಿಡ. (ವತ್ಸಕ, ಶಕ್ರ, ಇನ್ದ್ರಜವಿ G.). — ಹೆಮ್ಮೆಕ್ಕೆ. A sort of cucumber, Cucumis madraspatanus (ಚಿತ್ರೆ, ಗವಾಕ್ಷಿ, ಗೋಡುಮ್ಬೆ Nr.). — ಹೆಮ್ಮೊರಡಿ. A large hillock (Râm. 6, 45, 61).

ಹೆಮ್ hĕm. 2. = ಪೆಣ್, etc. — ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳು. Women (Bh. 6, 7, 31).

ಹೆಮ್ hĕm. 3. A certain sound originating in the belly of a horse. — ಹೆಮ್ ಹೆಮ್. rep. (S. Mhr.).

ಹೆಮ್ hĕm. 4. = ಹೊಮ್ 1. — ಹೆಮ್ಮುಗುಳು. A medicinal garden plant with yellow heads of flowers, Spilanthes acmella Lin., var. oleracea Cl. (Z.; the name is also used for the wild-growing variety, Z.).

ಹೆಮಿಕೆ hĕmikĕ. = ಎಮಿಕೆ 2. (My.).

ಹೆಮ್ಪು hĕmpu. = ಪೆಮ್ಪು. Greatness, etc. (Grj. 2, after 106; 3, after 69; 7, 14; Bp. 36, 29; 38, 6; 46, 47; 47, 49; 53, 24; 59, 54; 61, 77; Râm. 6, 46, 2; 6, 50, 10). — ಹೆಮ್ಪಱಿ. -ಅಱಿ. Grandeur to be lost (Râm. 6, 53, 67). — ಹೆಮ್ಪೇಱು. -ಏಱು. To grow, or begin to appear, grand (Grj. 5, 4).

ಹೆಮ್ಮೆ hĕmmĕ. = ಎಮ್ಮೆ 2, ಪೆರ್ಮೆ, q. v. Greatness, etc.; pride, vanity, self-conceit (ಪೆರ್ಮೆ Čt. II, 76; ಪ್ರಭುತೆ Mr. 459; ಲಲಾಮ 498; Bp. 30, 19; 42, 17; J. 32, 47; C. in the sense of "pride"; B. 2, 12. 39; B. 4, 9. 72); elation, joy. ಹಿರಿದಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ (ಪ್ರಭುತೆ, ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುತೆ Hlâ.). ಹೆಮ್ಮೆಯವನಿಗೆ ಒಮ್ಮಾನಕ್ಕಿಯೂ ದೊರಕದು (Prv.). — ಹೆಮ್ಮಡಿ. -ಅಡಿ. = ಪೆರ್ಮಡಿ. See ಭೂಪಾಲ-. — ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To elate, to fill with delight. (ಬಾಲೆ) ಒಮ್ಮೆ ಮಮಕಾರಾವನೀಪನನ್, ಒಮ್ಮೆ ಮೋಹಿಸಿದೇವಿಯನು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನ್ನುವನ್ ಆಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ ತಣ್ಡವನು ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳಿಸುತ, ಸುಖಮುಖವನು ಹೊಱ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ (Prll. 3, 30). — ಹೆಮ್ಮೆಸಂಗಯ್ಯ. N. (Bp. 58, 2).

ಹೆಮ್ಮೆಗಾಱ hĕmmĕ-gâṟa. A proud, vain, conceited man (My.).

ಹೆರಲ್ hĕral. ಹೆರಲು. = ಎರಲ್ 2, ಎರಳ್ 2, ಹಿಣಿಲ್ 2, etc. A braid of hair (My.).

ಹೆರಸು hĕrasu. To cause to scrape, etc. (My.).

ಹೆರಳ್ hĕraḷ. ಹೆರಳು. = ಹೆರಲ್, etc. (My.). — ಹೆರಳುಬಂಗಾರ. A gold-ornament resembling a braid of hair and furnished with gĕjjĕs, worn over a braid of hair (My.). — ಹೆರಳು ಹಾಕು. To braid the hair (C.; B. 5, 283).

ಹೆರಳು hĕraḷu. ವೀಣೆಯ ಹೆರಳು (ಕಕುಭ, ಪ್ರಸೇವಕ); ವೀಣೆಯ ತನ್ತಿ ಹೆರಳು ಮೊದಲಾದ ಶರೀರ (ಕೋಲಮ್ಬಕ Si. 63).

ಹೆರಳೆ hĕraḷĕ. = ಹಿರಳೆ, etc. (My.; Si. 130). — ಹೆರಳೆಕಾಯಿ. (ಕಂಚೀ ಕಾಯಿ G.).

ಹೆರೆ hĕrĕ. 1. To scrape, as the surface of a wall, floor, fruit, bamboo-slit, etc. (Č. Bp. 53, 20; My.; see s. ಯಮಗೊಲೆ); to shave, as the head (My.); to make a pen or pencil (My.); to grub, as grass (My.; *cf.* ಪರಡು 1 & 3). ಹೆರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆನ್ದು, ಗೊಱಟೆ ಹೆರೆದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೆರೆ hĕrĕ. 2. = ಎರೆ 5, ಪೆರೆ, etc. The slough of a serpent (ನಿರ್ಮೋಕ, etc. Mr. 400; ಕಂಚುಕ, ನಿರ್ಮೋಕ Nr.; C.; B. 2, 27). ಹಾವಿನ ಹೆರೆ (ನಿಲ್ವಯನಿ, ನಿರ್ಮೋಕ, ಕಂಚುಕ Hlâ.; ಮೂಲಿಕ, ನಿರ್ಮೋಕ Nn. 44; ಕವಚ, ಮರ್ಮರ 88). ಉರ್ಚಿದ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿಹ್ವೆ Hlâ.). ದೇಹದ ಎಣೆಗಳೆಯಿಪೆ ಇಹ ಹೆರೆ (ಉಪಜಿಹ್ವೆ, ಉಪದೇಹಿಕೆ Mr. 401). ಹೆರೆ ಉಚ್ಚಿದ ಹಾವು (ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಮುಕ್ತಕಂಚುಕ Nr.). ಹೆರೆ ಹೋದ ಉರುಗನಾಗರಳ ತಾ ತಪ್ಪುವದೆ? ಪರಜ್ಞಾನಬೋಧೆಯಱಿಯದಾ ಗುರುಗಳು ಸಿರಿಯ ತೊಱಿದೇನು? (Sp.). ಹೆರೆಗೆ ಹೆದಱಿದವ ಹಾವಿಗೆ ಹೆದಱನೇ? (Prv.).

ಹೆರೆ hĕrĕ. 3. = ಎರೆ 1. Black grease for wheels (My.). — ಹೆರೆಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A horn or hollow piece of bamboo in which such grease is kept (C.).

ಹೆರೆಗೆ hĕrĕgĕ. = ಹೆರಿಗೆಹಾಲಿ. (ಶೃಂಗಿ, ವೃಷಭ, ವೃಷ Si. 150).

ಹೆಱ್ hĕṟ. ಹೆಱು. 1. = ಪೆಱ್ 1. To get, etc.; to bear, to give birth to (ಪ್ರಸವ, ಪ್ರಸೂತ Nn. 120; Bp. 57, 15; C.). P. p. ಹೆತ್ತು. ಹೆತ್ತ ಮನೆ (ಅರಿಷ್ಟಗೃಹ, ಸೂತಿಕಾಭವನ Hlâ.). ಹೆತ್ತವಳಿದ್ದ ಮನ (ಅರಿಷ್ಟ, ಸೂತಿಕಾಗೃಹ Nr.). ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಱುವವಳು (ಜಾತಾಪತ್ಯೆ, ಪ್ರಜಾತೆ, ಪ್ರಸೂತೆ, ಪ್ರಸೂತಿಕೆ Si. 187). ಹೆತ್ತಾಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದರೆ (from sorrow) ನೆರೆಮನೆಯಾಕೆಯ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು.—ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು, ಕೂಡಿದವಳಿಗೆ ಕೋಡಗ ಮುದ್ದು.—ಹೆತ್ತ ತಾಯಿೊನ ತಿಮ್ಬುವವಳು ಅತ್ತೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು, ಗಣ್ಡು ತೆತ್ತು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.—ಹೆಱಲಾಱದವಳು ಹೆತ್ತರೆ ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಹೇಲು.—ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಱಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಆಱು ಹೆತ್ತವಳಿಗೆ ಮೂಱು ಹೆತ್ತವಳು ಮುಲುಕು ಕಲಿಸಿದಳನ್ತೆ.—ಹೊತ್ತು ಮಾಡಿದರೆ ತೊತ್ತು (*i. e.* ಸೂಳೆ) ಹೆತ್ತವಳಾದಾಳೇ? (Prvs.). — ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ. = ಹೆತ್ತಮ್ಮ. (Bp. 61, 34; see Prv. above). — ಹೆತ್ತಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. The mother who bore one. ಉತ್ತರೆಯು ಬಱತರೇ, ಹೆತ್ತಮ್ಮ ತೊಱೆದರೇ, ಸತ್ಯರೂ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಲೋಕ ತಾನೆತ್ತ ಸೇರುವದು? (Sp.). — ಹೆತ್ತರು. = ಹೆತ್ತವರು. ಹಲವು ಕಾಲಕೆ (ಶಿಶುವಂ) ಹರಸಿ ಹೆತ್ತರು (Prll. 3, 12). — ಹೆತ್ತವ. -ಅವ. A father (My.). — ಹೆತ್ತವರು. -ಅವರು. Parents (C.). ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು, ಬಿತ್ತಿದವರಿಗೆ ಬೆಳೆ, ಎತ್ತಿದಕ್ಕನ ಕೆಯ್ ಬಱಗೆಯ್.—ಬೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟು ಹೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯದೇ? (Prvs.). — ಹೆತ್ತವಳು. -ಅವಳು. Also: the mother who bore one (My.). — ಹೆತ್ತವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. = ಹೆತ್ತಮ್ಮ. (Bp. 15, 36). — ಹೆತ್ತಾತ. -ಆತ. = ಹೆತ್ತವ. ಹೆತಾತನ್ ಅರ್ಜುನು, ಮುತ್ತಯ್ಯ ದೇವೇನ್ದ್ರು, ಮತ್ತೆ ಮಾತುಲನು ಹರಿಯಿರೆಯಭಿಮನ್ಯು ಸತ್ತನೇಕಯ್ಯ? (Sp.).

ಹೆಱ್ hĕṟ. ಹೆಱು. 2. = ಪೆಱ್ 2. To thicken, to congeal, as clarified butter or ghee and curds (C.; Tĕ. ಪೇರು). P. p. ಹೆತ್ತು. ತುಪ್ಪಂ ಹೆಱಲು (ಶೀನ, ಸ್ತ್ಯಾನ Mr. 183). ಹೆತ್ತ ತುಪ್ಪ (ಶೀನ, ಸ್ತ್ಯಾನ Hlâ.). ಹೆತ್ತ ಮೊಸರು (My.). — ಹೆತ್ತುಪ್ಪ. = ಹೆತ್ತ ತುಪ್ಪ. Congealed ghee. ಬತ್ತಿ ಹೆತ್ತುಪ್ಪವನು ಹತ್ತಿಸಿದ ಫಲವೇನು? ನಿತ್ಯ ನೆಲೆಗೊಳದೆ ಭಜಿಸುತಿರಲಾ ಪೂಜೆ ಹತ್ತಿಗೇಡು (Sp.).

ಹೆಱ hĕṟa. = ಪೆಱ. Another, other (Bp. 40, 24; C.). ಹೆಱರ ವಶವಾದ (ಪರವತ್, ಪರಾಧೀನ, ನಿಘ್ನ, ಪರವಶ, etc.); ಹೆಱರಿಕ್ಕಿದ ಕೂೞನುಮ್ಬ (ಪರಾನ್ನ, ಪರಪಿಣ್ಡಾದ); ಇರ್ದ ಎಡೆಯಲಿರ್ದು ಹೆಱರ್ಗೆ ಮುನಿವವಂ (ಗೋಷ್ಠಶ್ವ Hlâ.). ಹೆಱರಿನ್ದ ಮೇಲೆಮ್ಬಂ (ಅಹಂಕಾರಿ Mr. 230); ಹೆಱರ್ ಅರಿಕ್ಕಿದುದ ತಿಮ್ಬವಂ (ಪರಾನ್ನ, ಪರೈಧಿತ, ಪರಪಿಣ್ಡ 231). ಹೆಱರ ಬುತ್ತಿಗೆ ಉಳ್ಳಿಗಡ್ಡೆ ಸುಲಿದನ್ತೆ.—ಹೆಱರ ಬಾಯಲ್ಲಿಕ್ಕುವದ ತನ್ನವರ ಕುಣ್ಡೇಲಿಕ್ಕಿದನ್ತೆ (Prvs.). — ಹೆಱವರು. -ಅವರು. Others (C.; B. 3, 7. 37. 105).

ಹೆಱಗು hĕṟagu. = ಹೊಱಗು, etc. Outer side; outside (My.; *cf.* ಹೆಱೆ 1).

ಹೆಱಿಗೆ hĕṟigĕ. Bringing forth, delivery (used only of women, My.; not of animals, as Si. 322 does). — ಹೆಱಿಗೆಕಾಲ. (A woman's) time of delivery (My.). — ಹೆಱಿಗೆತಿಂಗಳು. The last month of gestation (ಸೂತಿಮಾಸ, ವೈಜನನ Si. 146). — ಹೆಱಿಗೆಮನೆ. A lying-in chamber (My.).

ಹೆಱು hĕṟu. Bringing forth (?). — ಹೆಱುವ್ವಳೆ. -೦-. (Šmd. 204). A ring that is worshipped in the room of delivery in order to accelerate it (?).

ಹೆಱುವಿಕೆ hĕṟuvikĕ. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ Si. 390; ಗರ್ಭಮೋಚನ 458).

ಹೆಱುಹ hĕṟuha. Bringing forth (ಪ್ರಸೂತಿ, ಪ್ರಸವ Nr.).

ಹೆಱೆ hĕṟĕ. 1. = ಹೆಡ, etc. The state of being back; backwards. — ಹೆಱೆದೆಗೆ. -ತೆಗೆ. To go or come back, to retreat (Bh. 7, 5, 44; Râm. 4, 6, 10; J. 22, 40). — ಹೆಱೆ ಸಾರ್. = ಹೆಱೆದೆಗೆ. (Bh. 8, 25, 18). — ಹೆಱೆ ಹಿಂಗು. = ಹೆಱೆದೆಗೆ. (Bp. 33, 8; J. 18, 31).

ಹೆಱೆ hĕṟĕ. 2. = ಪೆಱೆ. The crescent; the moon (Čpr. 9, 88). — ಹೆಱೆಗಾಣು. -ಕಾಣು. To see the moon (Râm. 1, 15, 43). — ಹೆಱೆದಲೆಯವ. -ತಲೆಯವ. = ಪೆಱೆದಲೆಯ. (Bp. 28, 26). — ಹೆಱೆಯಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. = ಪೆಱೆಯಮ್ಬು. (ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ Hlâ.).

ಹೆರ್ hĕr. = ಪೆರ್ 1, etc. — ಹೆರ್ಬೊಗೆ. -ಹೊಗೆ. = ಪೆರ್ಬೊಗೆ. Excessive, dense smoke, a mass of smoke (ಧೂಮ್ಯೆ, ಧೂಮಸಂಹತಿ Hlâ.).

ಹೆಲ್ಲಣೆ hĕllaṇĕ. (= ಪೊಲ್ಲಣ). Badness, etc. (ನಿಟ್ಟುರ, ನಿಷ್ಠೂರ Šs.). See Kk. 57 s. ನಿಟ್ಟುರ.

ಹೆಸರಣೆ hĕsaraṇĕ. Tbh. of ಪ್ರಸಾರಣಿ. The creeping plant Paederia foetida Lin. (ಸರಣೆ, ಪ್ರಸಾರಣಿ, ಕಟವ್ಭರೆ, etc.; Nr.).

ಹೆಸರಿಸು hĕsarisu. = ಪೆಸರಿಸು. To name, etc. (Bh. 2, 13, 49).

ಹೆಸರು hĕsaru. ಹೆಸರ್. = ಪೆಸರ್ q. v., etc. A name, etc. (ಗೋತ್ರ, ನಾಮ Nn. 16; ಸಂಜ್ಞೆ, ನಿಜನಾಮ 99; ಸಮಾಹ್ವಯ, ಸಂಜ್ಞೆ 159; ನಾಮ 162; ಆಹ್ವಯ, ಆಖ್ಯೆ, ಆಹ್ವೆ, ಅಭಿಧಾನ, ನಾಮಧೇಯ, ನಾಮ Si. 55; ಸಂವಿದ್ 430; ಪ್ರಾದುಸ್ 470; Bh. 3, 13, 21; J. 18, 7; C.; B. 5, 64). ಇಂಗಿನೆಲೆಯ ಹೆಸರು ಕಾರವಿ ಬಾಷ್ಪಿಕೆ; ಬಡಗಿ ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಕಮ್ಮಾಱ ಕಲುಕುಟಿಗ ಕಂಚಗಾಱನೆಮ್ಬ ಅಯ್ವರ ಹೆಸರು ಕಾರು ಶಿಲ್ಪಿ (Nr.). ಪಾದ ದೇವ ಭಟ್ಟಾರಕ ಈ ಮೂಱಂ ಹೆಸರ ಕಡೆಯೊಳು ಪೂಜಾವಚನ (Hlâ.). ಪಾತಕನ ಹೆಸರೆ ಮೂಱು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಯಾತಕ್ಕು ಬೇಡ! (Sp.). ಹೆಸರು ಕ್ಷೀರಸಾಗರಭಟ್ಟ, ಮಜ್ಜಿಗೇ ನೀರಿಗೆ ತತ್ವಾರ (Prv.). ಹೆಸರ್ಲೆ (G. 332, My. as ಹೆಸರಲೆ). — ಹೆಸರಾಗು. -ಆಗು. To become noted or famous (C.; B. 2, 10; 4, 28. 30). — ಹೆಸರಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. = ಹೆಸರಿಡು. (My.). — ಹೆಸರಿಗೆ ಬರು. = ಹೆಸರಾಗು. (C.; B. 2, 25). — ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. In name only (C.; B. 5, 64). — ಹೆಸರಿಡು. -ಇಡು. To put or give a name, to name (C.). ಅತಿಸನ್ತಸದೊಳ್ ಆತ್ಮಜೆಗೆ ಅಖಿಲವಿಭವದಿ ಹೆಸರನಿಟ್ಟನು, ಮಾಯೆಯೆಮ್ಬ ನವೀನ ನಾಮುವನು (Prll. 3, 24). ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ, ಹಂಜಿಯೆನ್ದು, ಹೆಸರಿಡ ಬೇಕು (Si. 66). ಆ ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಇಡಲ್ ಪಟ್ಟವೆ (B. 5, 308). — ಹೆಸರು ಕಟ್ಟು. = ಹೆಸರಿಡು. (My.). ದ್ವೇಷದಿನ್ದ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ಹೆಸರು ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು, ಕರ್ಮಶೂನ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ Si. 433). — ಹೆಸರುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. -ಗೊಳ್ಳು. To get a name, to become famous or celebrated (Bp. 53, 39; My.). — ಹೆಸರು ಪಡೆ. = ಹೆಸರುವಡೆ. (My.). — ಹೆಸರು ಬೀಱು. A name to accrue to or be obtained (C.). ಈ ಹೆಸರು ಬೀಱಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಾಯಿತೆನ್ದರೆ (B. 4, 30). — ಹೆಸರುವಡೆ. -ಪಡೆ. To get a name; to become known, celebrated or praised (Bh. 1, 8, 48). — ಹೆಸರುವಾಸಿ. A good condition of name: fame, notoriety, reputation (My.; ಯಶಸ್, ಕೀರ್ತಿ, ಸಮಜ್ಞೆ Si. 56; ಪ್ರಥೆ, ಖ್ಯಾತಿ 389). ಹೆಚ್ಚಾದ ಹೆಸರುವಾಸಿ (ವಿಶ್ರಾವ, ಪ್ರತಿಖ್ಯಾತಿ 397). — ಹೆಸರು ಹೊನ್ದು. To get a name, to become noted or famous (C.; B. 4, 220). 2, to get the name of, to be called (My.). — ಹೆಸರು ಹೋಗು. A name to go or disappear (Bp. 36, 34; My.). 2, fame to spread about: to become noted or famous (My.).

ಹೆಸಱ್ hĕsaṟ. ಹೆಸಱು. = ಪೆಸಱ್, q. v. (ಮುದ್ಗ Nr.; Mr. 374; C.). ಹೆಸಱು ಬೆಳೆವ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ); ಕಾಡ ಹೆಸಱು (ಮುದ್ಗ

ವರ್ಣೆ, ಕಾಕಮುಗ್ಗೆ, ಸಹೆ Nr.). ಹೆಸರಿ ಕೆಯಿ (ಮೌದ್ಗೀನ Hlâ.). ಹೆಸರಿ ಕೆಯ್ (ಮೌದ್ಗೀನ Mr. 93). ಪುಟ್ಟಿಯೆನ್ದು, ಉದ್ದು ಕಡಲೆ ತೊವರಿ ಗ್ಗೋದುವೆ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದುವನಿಕ್ಕ ಅಟ್ಟ ಕೂಟ್ (Šmd. I). See ಕಾಡ-. — ಹೆಸರುಕಾಯಿ. Green gram. See Prv. s. ಮುಣ್ಣ ಮೋಹು. — ಹೆಸರುಗಿಡ. The hĕsaṟu plant (My.). — ಹೆಸರುಬೇಳೆ. Split green gram (My.).

ಹೆಳಲು hĕḷalu. = ಹಿಣಿಲ್ 2, etc. A braid of hair (C.). — ಹೆಳಲುಬಂಗಾರ. = ಹೆರಳಬಂಗಾರ. (My.). — ಹೆಳಲು ಹಾಕು. = ಹೆರಳು ಹಾಕು. (C.; B. 1, 6).

ಹೆಳ್ಗೆ hĕlgĕ. = ಹಿಳಿಗೆ, etc., ಹೆಡಗೆ, etc. A basket: a snake-basket (ಹಾವುಡೆಡಗೆ Čt. I, 45, o. rs. ಹಿಳ್ಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ).

ಹೆಳ್ಳೆ hĕḷḷĕ. A lump of earth, a clod (ಹೆಟ್ಟ, ಹೆಂಟೆ G.).

ಹೆಳವ hĕḷava. = ಪೆಳವ. A lame man, a cripple (ಖಂಜ, ಪಂಗು, ಶ್ರೋಣ Hlâ., Mr. 388; ಶ್ರೋಣ, ಪಂಗು Nr.; Bp. 42, 2; J. 17, 43; C.; B. 5, 278). ಕೆಯ್ಯಿಲ್ಲದ ಹೆಳವನು (ಕುರಕ, ಕುಣಿ Si. 198). ಹೆಳವನಿಗೆ ಭಾಗೀರಥಿಯೋ? ಕಳುವವಗೆ ಅರಮನೆಯೋ?— ಹೆಳವ ಹೆಮ್ಮರದ ಹಣ್ಣು ಬಯಸಿದರೆ ಗಾಳಿ ಗುದ್ದಿ, ಮೆಯ್ ನೋಯಿಸಿ ಕೊಣ್ಡ (Prvs.).

ಹೆಳವಿ hĕḷavi. = ಪೆಳವಿ. A lame, crippled woman (My.).

ಹೆಳವು hĕḷavu. The state of being lame or crippled (My.).

ಹೆಳೆ hĕḷĕ. (fr. ಹಿಳ್). = ಹೆಳವು. — ಹೆಳೆಗಾಲ. -ಕಾಲ್- ಅ 3. A man who cannot use his feet. ಹೆಳೆಗಾಲಂ (Šmd. 95, o. r. in Mdb. ಹಿಳ್-). — ಹೆಳೆಗಾಲಿ. -ಕಾಲಿ. A woman who cannot use her feet. ಹೆಳೆಗಾಲಿ (Šmd. 198, o. r. in Mdb. ಹಿಳ್-).

ಹೇ hê. = ಪೇ 1. Madness, etc.

ಹೇ hê. *A vocative particle: oh! ho!* a particle of respectful calling (Mhr.); a particle used in vociferating or challenging: hallo! ho there! an interjection expressing envy or ill-will or disapprobation.

ಹೇಕರಿಸು hê-karisu. ಹ್ಯಾಕರಿಸು. To neigh (as a horse, B. 3, 56. 57; 5, 13).

ಹೇಕುಳಿ hê-kuḷi. = ಪೇಂಕುಳಿ q. v., etc. ಹೇಕುಳಿಯದು (ಅಲರ್ಕ Mr. 185). — ಹೇಕುಳಿಗೊಳ್. To become mad. ಮದ್ದಿಲ್ಲ ಮರುಳಾಗಿ ಹೇಕುಳಿಗೊಣ್ಡಿದ್ದ ನಾಯಿ (ಅಲರ್ಕ, ಯೋಗಿತ Nr.).

ಹೇಗ hêga. A mad, foolish man (Bp. 51, 19. 52).

ಹೇಗೆ hêgĕ. = ಎಹಗೆ, etc. How? (Bp. 19, 32; 20, 26; 22, 54; 49, 12).

ಹೇಂಗೆ hêṅgĕ. = ಹೇಗೆ, etc. (Bp. 25, 22).

ಹೇಟು hêṭu. = ಏಟು 1. A blow (My.).

ಹೇಟೆ hêṭĕ. = ಹೇಣ್ಟೆ, ಹ್ಯಾಟೆ. A hen (of fowls, My.; T. ಪೇಡು, ಪೇಡೈ; see s. ಪೆಣ್).

ಹೇಡಿ hêḍi. = ಏಡಿ 2. (Šmd. 109). A timid person, a coward (ದರಿತ, ಕಾತರ, ತ್ರಸ್ತ, ಚಕಿತ Mr. 233; ಹನ್ದೆ, ಕೈತ್ಯಗೊಣ್ಡವ Šm. 96; J. 12, 18; C.; M. ಪೇಡಿಕ್ಕ, to be afraid; see ಅತಿಹೇಡಿ; ಪೋಟ 1); an effeminate man, a hermaphrodite (ಉಭಯವ್ಯಂಜನ, ಪೋಟಿ Hlâ.; ಕ್ಲೀಬ Si. 359). ಹೇಡಿ ಬಲ್ಲನೆ ರಣದ ಸಾಹಸದ ಶೌರ್ಯವನು? (Dp. 76). ಹೇಡಿಯ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಲ್ಲ, ಹೇಸಿಯ ನಿಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಲ್ಲ. — ಹೇಡಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗ, ಮೋಡಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗ. — ಹಿನ್ದೆ ಹೋದರೆ ಹೇಡಿ, ಮುನ್ದೆ ಬನ್ದರೆ ಗರ್ವಿ (Prvs.).

ಹೇಡಿತನ hêḍitana. Cowardice (Râm. 6, 35, 26; My.). ಬೇಡಿ ಕೊಣ್ಡಷ್ಟೂ ಹೇಡಿತನ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ (Prv.).

ಹೇಣ್ಟೆ hêṇṭĕ. = ಹೇಟೆ. (My.).

ಹೇತ್ hêt. A sound used in fields when scaring away birds (S. Mhr.).

ಹೇತಿ hêti. *A weapon.* 2, *light, splendor.* 3, *flame.* 4. *a ray of light.*

ಹೇತು hêtu. P. p. of ಹೇಲು 1.

ಹೇತು hêtu. Impulse, motive; *cause, ground, reason,* object, purpose; a logical reason, the reason for an inference; any logical deduction or argument, *proof;* reasoning, logic; excuse, sophistry; a particular figure of speech, a brief speech giving a reason; one of the vâstavas (Kâvy. III, 3, B, 21-29). See Šmd. 156. 158. 159. 268. 272. ಹೇತುವಿಲ್ಲದೆ ಮಾತು ಬಾರದು. — ಸರಸವಾದದ್ದೆಲ್ಲಾ ವಿರಸಕ್ಕೆ ಹೇತು (Prvs.).

ಹೇತುಕ hêtuka. Belonging to a motive or cause, causal, instrumental; causing, producing; cause, active cause, instrument. (Kâvy. IV, 2, 30).

ಹೇತುಕರ್ತೃಕ hêtu-kartṛika. The agent indicated by a verb as causing something to happen (Šmd. 325).

ಹೇತುಕ್ರಿಯೆ hêtu-kriyĕ. Causal action (ಕಾರಣಕ್ರಿಯೆ Šmd. 277 Cm.; ನಿಮಿತ್ತಮಪ್ಪ ಕ್ರಿಯೆ vṛitti).

ಹೇತುಗರ್ಭ hêtu-garbha. That has involved within itself its reason, meaning, etc.; that has some involved sense, as an act, etc. (Mhr.; R.).

ಹೇತುಪ್ರಯೋಗ hêtu-prayôga. Causal form (of verbs, Kâvy. I, 5, 44-46).

ಹೇತುಮತ್ hêtu-mat. = ಹೇತುವತ್. Having a reason or cause, proceeding from a cause; having a logical reason or the reason for an inference; accompanied by arguments; controverted by arguments.

ಹೇತುರೂಪಕ hêtu-rûpaka. One of the rûpakas (Kâvy. III, 3, B, 81 seq.).

ಹೇತುವತ್ hêtu-vat. = ಹೇತುಮತ್.

ಹೇತುವದಾಖ್ಯಾನ hêtuvat-âkhyâna. A branch of the hêtu in poetical composition (Kâvy. III, 3, B, 21).

ಹೇತುವೆ hêtuvĕ. = ಹೇತು. (G.; R.).

ಹೇತೂಪನ್ಯಾಸ hêtu-upanyâsa. The assignment of reasons or motives, statement of an argument. (R.).

ಹೇತೂಪಮೆ hêtu-upamĕ. One of the upamĕs or similes (Kâvy. III, 3, B, 63 seq.).

ಹೇದೆ hêdĕ. A demon (ಭೂತ Šmd. II; see s. ಪೇ 1; cf. ಪೇತು).

ಹೇನ್ hên. ಹೇನು. = ಪೇನ್ 2. A louse (ಮಸ್ತಕಮೃಗ, ಷಟ್ಪದ Mr. 166; ಯೂಕ G.; C.; ಲಿಕ್ಷೆ Si. 485). ಹೇನಿನ ತತ್ತಿ (ದಿಂಕ G.). ಹೇನು ಬಲ್ಲುದೆ ಮುಡಿದ ಹೂವಿನಾ ಪರಿಮಳವ? (Dp. 76). ಹೇನು ಕುಕ್ಕುವದಕ್ಕೆ ಅಮ್ಬು ಬೇಕೇ? — ಹೇನು ಬೆಳದರೆ ಆನೆ ಆದೀತೇ? — ಬೇನೆ ನಿತ್ತರೂ ಹೇನಿನ ಕಾಟ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. — ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾದರವಾಡಿ, ಇರುಳು ಗಣ್ಡನ ತಲೆಯ ಹೇನು ತೆಗದಳನ್ತೆ. — ಸೀನಿದರೆ ಹೇನು ಹೋದೀತೇ? (Prvs.). (ಜೋಗಿ) ಜಡೆಯ ಕಟ್ಟದ ಮುನ್ನ ಒಡನೆ ಬನ್ದದು ಮೂರಿ; (ಆ ಮೇಲೆ) ಗುಡಿಗುಡಿಸಿ ಹೇನು (ಜಡೆಯಲ್ಲಿ) ಹರಿಯಲು, ಬೋಡಿಯ್ಯ ಕಡು ನಗುವನಯ್ಯ (Sp.).

ಹೇನೆ hênĕ. = ಏನೆ, (ಅಹೆಂ, ಅಹೆನೆ). See ಇದ್ಧೇನೆ.

ಹೇಮ hêma. 1. *Gold.* 2, *a horse of a dark or brownish colour.* ತುರಗವರ್ಣಂ ಕರಿದಾಗೆ ಹೇಮನಕ್ಕು (Mr. 275). ಹೇಮವಿ

ಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯೇ?—ಪ್ರೇಮದಿನ್ದ ಹೇಮ ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋಮಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೆ ತೀರಿಸಿದ.—ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಮದ ಆಶೆ ಬಿಡ (Prvs.).

ಹೇಮ hêma. 2. (fr. ಹಿಮ). Winter; cold, the cold season. See ಹೈಮ 2.

ಹೇಮಕುಕ್ಷಿ hêma-kukshi. Having a golden belly: Brahmâ (Mr. 9).

ಹೇಮಕೂಟ hêma-kûṭa. Golden-peaked: *a mountain-range to the north of Himâlaya.*

ಹೇಮಗರ್ಭ hêma-garbha. = ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ. Brahmâ (Bp. 46, 18).

ಹೇಮದುಗ್ಧ hêma-dugdha. A kind of sôma or moon-plant with yellow juice (= ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರಿ Sk.; ಹುಕುಳ, ಅಕ್ಕಿಹೆಡೆ Mr. 129). 2, the glomerous fig-tree.

ಹೇಮದುಗ್ಧಕ hêma-dugdhaka. *The glomerous fig-tree, Ficus glomerata* Roxb.

ಹೇಮನಗ hêma-naga. = ಹೇಮಾದ್ರಿ (?).

ಹೇಮನಗಧಾಮ hêmanaga-dhâma. Śiva (Śśv. 5, 25).

ಹೇಮನ್ತ hêmanta. *Winter, the cold season* (comprising the months saha and sahasya Mr. 70, from middle of November to middle of January; ಅಯ್ಕಿಲ್, ಮಂಜುಗಾಲ Čt. II, 85).

ಹೇಮಪರ್ವತ hêma-parvata. *The mountain Mêru.*

ಹೇಮಪುಪ್ಪ hêma-puṛpa. = ಹೇಮಪುಷ್ಪ. (Hlâ. MS.).

ಹೇಮಪುಷ್ಪ hêma-pushpa. *The tree Mesua ferrea* Lin. 2, the tree Michelia champaca Lin.

ಹೇಮಪುಷ್ಪಕ hêma-pushpaka. *The tree Michelia champaca* Lin.

ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ hêma-pushpikĕ. *The golden or yellow jasmine.* See Nr. s. ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ.

ಹೇಮಪ್ರಭ hêma-prabha. N. (Abh. P. 3, 57. 60).

ಹೇಮಮೃಗ hêma-mṛiga. A golden deer (being a transformation of the râkshasa Mârîča). (My.; *cf.* ಹೊಮ್ಮಱಿ).

ಹೇಮಲಮ್ಬ hêma-lamba. = ಹೇವಿಲಮ್ಬಿ. N. of the thirty-first year of the cycle of sixty.

ಹೇಮಾಂಗ hêma-aṅga. A golden body. 2, having a golden body: Garuḍa; a lion; the mountain Mêru; Brahmâ; Vishṇu. (R.).

ಹೇಮಾದ್ರಿ hêma-adri. *The mountain Mêru.*

ಹೇಮಾಮ್ಬರ hêma-ambara. A garment of yellow silk (J. 26, 69).

ಹೇಮಾಸನ hêma-âsana. A golden seat (Čpr. 5, 7).

ಹೇಯ hêya. To be gone. 2, to be left or abandoned, to be avoided; that is to be left or abandoned (ಸತ್, ಬಿಡುವುದು Nn. 84, o. r. ತೊಱೆದುದು; ಹೇಹ, ತೊಱವಿ, o. r. ತೊಱೆವುದು 95); that is very distant (ಅತಿದೂರ Nn. 137). 3, grief (ದುಃಖ 137). 4, anger (ನಿಷ್ಠುರ, ಕೋಪ 137). 5, option or volition (ಮನೋವಿಕಲ್ಪ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪ 137). 6, that is perceptible to the eye, etc. (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ದೃಷ್ಟ 137). 7, that is near (ಆಸನ್ನ, ಸಮೀಪ 137). 8, an object of disease (Bp. 40, 78). 9, an object of sorrow (J. 23, 62). 10, dislike, etc. (ಹಾ, ಜುಗುಪ್ಸೆ Nn. 140). — ಹೇಯವುಳ್ಳವ. -ಉಳ್ಳವ. A disgusting man (ಅರೋಚಿ Śmd. 72 Cm.).

ಹೇರ್ hêr. = ಪೇರ್, etc. Largeness, etc. — ಹೇರಡವಿ. -ಅಡವಿ. = ಪೇರಡವಿ. A large forest or jungle (ಮಹಾರಣ್ಯ Nr.; Bh. 1, 5, 20; 6, 4, 107; J. 12, 15). — ಹೇರಾನೆ. -ಆನೆ. = ಪೇರಾನೆ. A large elephant (Bp. 26, 15; Bh. 2, 3, 42). — ಹೇರಾಳ್. -ಆಳ್. = ಪೇರಾಳ್. A great soldier (Bh. 3, 18, 33). — ಹೇರಿಟ್ಟಿ. -ಇಟ್ಟಿ. A large lance or spear (Č. Bp. 47, 37). — ಹೇರುರ. -ಉರ. = ಪೇರುರ. A large, broad chest (Č. Bp. 47, 14). — ಹೇರೊಡಲ್. -ಒಡಲ್. = ಪೇರೊಡಲ್. A large belly (Bp. 51, 54; J. 4, 46).

ಹೇರಕ hêraka. = ಹೇರಿಕ. *A spy, a secret emissary or agent* (Hlâ. MS. ಹೇರಿಕ).

ಹೇರಮ್ಬ hêramba. *Gaṇêśa.* 2, a buffalo.

ಹೇರಮ್ಬಜನಕ hêramba-janaka. Śiva (Śśv. 4, 102).

ಹೇರಳ hêraḷa. = ಹೇರಾಳ. Largeness, greatness, muchness, abundance; much, many (C.; ಬಹಳ G.; B. 4, 147).

ಹೇರಳೆ hêraḷĕ. (ಪೇರೀಳೆ s. ಪೇರ್), ಹಿರಳೆ, etc. (My.; ಐರಾವತ, ನಾರಂಗ Si. 130; ಕಿತ್ತಳೆ G.). See ಹೇರುಳೆ.

ಹೇರಾಸಿ hê (*i. e.* hêr)-râsi. A large heap: abundance, muchness (Râm. 6, 45, 61; My.). — ಹೇರಾಸಿ ಮಾರಾಸಿ. reit. (My.).

ಹೇರಾಳ hêrâḷa. = ಹೇರಳ. (Bp. 23, 33. 38; Bh. 1, 10, 21; 1, 12, 6; Râm. 6, 30, 14; J. 8, 27; 16, 42; Tĕ.; T. ಏರಾಳ). ಧಾರಾಳಿದ್ದವನ ಹತ್ತರ ಹೇರಾಳ ಕೇಳ ಬಹುದು (Prv.).

ಹೇರಿಕ hêrika. = ಹೇರಕ, ಹೇರಿಗ. A spy, etc.

ಹೇರಿಗ hêriga. Tbh. of ಹೇರಿಕ (Śmd. 337 Mdb., one MS. ಹೋರಿಕ = ಹೋರಿಗ; ಯಥಾರ್ಥವರ್ಣ, ಮನ್ತ್ರಜ್ಞ, ಸ್ಪಶ, ಹೇರಿಕ Hlâ.; ಸ್ಪಶ Nr.; ಯಥಾರ್ಥವರ್ಣ, ಪ್ರಣಿಧಿ, ಅಪಸರ್ಪ, ಚರ, ಸ್ಪಶ, ಚಾರ, ಗೂಢಪುರುಷ, ಬೇಹಿನವ Nr.; ಬೇಹಿನವ Śmd. II).

ಹೇರುಳೆ hêruḷĕ. = ಹೇರಳೆ, etc. A kind of lime or bitter, sour orange (ಕಂಚಿ Mr. 112, o. r. ಹೀರುಳೆ).

ಹೇಱ್ hêṟ. = ಹೇಱು 2, etc. ಹೇಱ್ಗಳ್ (Č. Bp. 47, 46).

ಹೇಱಿಸು hêṟisu. = ಪೇಱಿಸು 2, q. v. (My.; Bh. 2, 4, 8. 9).

ಹೇಱು hêṟu. 1. = ಪೇಱು 2 q. v. To lift up or take and put upon, etc. (C.; J. 13, 39). ಹೇಱುವ ಎತ್ತು (ಸ್ಥೂರಿ, ಪೃಷ್ಠವಾಹ್ಯ Hlâ.). ಹೇಱುವ ಕುದುರೆ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ, ಸ್ಥೌರಿ); ಭಾರಕ್ಕನುಂಗಳಾಗಿ ಹೇಱುವ ಎತ್ತು (ಧುರ್ಯ, ಧೌರೇಯ, ಧುರೀಣ, ಧುರನ್ಧರ Nr.). ಹೇಱಿದೆತ್ತು (ಸ್ಥಾರೀಯ Mr. 179). ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಆಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಹೇಱಿ ಕೊಣ್ಡು (B. 3, 9). ಒಮ್ಮೆ ಅಡಿವೇ ಕತ್ತೆಗಳ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಜ್ಜೆ ಹೇಱಿದ ಬಱಿಕ (3, 48). ಡೇರೆ ಗುಡಾರ ಮುನ್ತಾದ ದಣ್ಡಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಣ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಱುತ್ತಾರೆ (3, 66). ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗದ್ದಿಗೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮ್ಬಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಱಿ, ಮೊದಲನೇ ಅನ್ತಸ್ತು ಮಾಡುವರು (4, 121). ಮೇಲೆ ಒನ್ದು ದಪ್ಪವಾದ ಹಲಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಅದಱ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಣ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಱಿ (4, 158). — ಹೇಱಿಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow to put upon one's self. ಆನೆಗಳು ಒಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹೇಱಿಗೊಡುತ್ತವೆ (P. 5, 239). — ಹೇಱಾಟ. -ಆಟ. The profession of loading, etc. ನೀರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೇಱಾಟ ಕಳ ಕೊಣ್ಡ (Prv.).

ಹೇಱು hêṟu. 2. = ಪೇಱು 3, ಹೇಱ್. A load, especially a bullock-load (ಶಕ Mr. 350; Bp. 9, 8; 23, 39; C.; Mhr. ಹೇಲ). ತಟ್ಟಹೇಱೆತ್ತು (ದೌವರಿಕ Mr. 350). ಹೇಱು ನುಂಗುವವ ಸೇರು ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಹೇಱು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ಕೇಳುವದೇನು?—ಬಣ್ಡಿ ಬಣ್ಡಾ', ಹೇಱು ಹೆಟ್ಟ್ಯಟ, ತಲೆಮೊಟ್ಟೆ ಪರಮಸುಖ.—ಸಾದಎತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಹೇಱು (Prvs.).

ಹೇಱು hêṟu. 3. = ಪೇಱು 1. To spread about, to display (as beauty, Prll. 3, 31), to manifest (as grief, Bh. 1, 8, 3).

ಹೇಲನ hêlana. The act of disregarding, slighting, disrespect, contempt; sporting amorously. See ಅವಹೇಲನ.

ಹೇಲಿ hêli. The sun. (R.).

ಹೇಲಿಕೆ hêlikĕ. See ಪ್ರ-. (*Cf.* ಹೇಳಿಕೆ?).

ಹೇಲು hêlu. 1. = ಏಲು 1, ಪೇಲ್ 1, q. v. To void excrements, to cack (C.). P. p. ಹೇತು. ಹೇಲೋಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ಹಸ್ದೀ ಕಾಟ.—ಕತ್ತೆ ಬೆಲ್ಲಾ ಹೇತರೆ ಡೊಪ್ಪುಗೆ ಯಾಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ?—ವೃಕ್ಷ ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ಪಕ್ಷಿ ಹೇಲದೆ ಬಿಡದು.—ನೂಲೋ ಹೆಣ್ಡತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಲೋ ಮೂಳಿಯ ತನ್ದ.—ಸಂಗತೀ ಗುಣ ಸೋತು ನೋಡು, ಹೆಣ್ಡತೀ ಗುಣ ಹೇತು ನೋಡು.—ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇತು, ಮಂಗಳಕಷ್ಟ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಕೂತರೂ ನಾತ ಹೋದೀತೇ? ಹೇತದಕ್ಕಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು.—ದಣ್ಡಾ ತೆತ್ತವನೂ ಉಣ್ಡು ಹೇತವನೂ ಒನ್ದೇ.—ನಡುಮನೇಲಿ ಹೇತು, ನಾತ ಬರುತ್ತೆ ಎನ್ದ.—ನಿಜವಾಗಿ ಸಾಯುವವನ ಹಾಗೆ ಮನೆ ತುಮ್ಬ ಹೇತ.—ನೋತವಾದರೆ ಹೇತರೆ ತಪ್ಪೀತೇ?—ಭೂತ ಹೋದರೂ ಹೇತು ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ (Prvs.).

ಹೇಲು hêlu. 2. = ಏಲು 2, ಪೇಲ್ 2. Ordure; cacking (C.; Si. 205). ಹಸ್ದೀ ಕೂಡಾಡಿ, ಕನ್ದ ಹೇಲು ತಿನ್ದ.—ಬಾಲನಾಗಿರುವಾಗ ಹೇಲು ತಿನ್ದರೆ ಪ್ರಾಯ ಬನ್ದ ಮೇಲೆ ತಿನ್ನ ಬಹುದೇ?—ಹೇಲು ಅಲ್ಲ, ಭಟ್ಟ ಹೇತದ್ದು.—ದಣ್ಡಿಗೇ ಮೇಲೆ ನಾಯಿ ಕುಣ್ಡಿಸಿದರೆ ಹೇಲು ಕಣ್ಡು, ಹಾಳಿತು.—ಮಕ್ಕಳ ಹೇಲು ತಿನ್ನುವವಳು ತುಪ್ಪದ ಗಸಿ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಮಂಗನ ಕೊನ್ದು, ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಲು. — ಹೇಲುಕಸ. A common herb, a native of America, Ageratum conyzoides Lin. (Z.). — ಹೇಲು ಬರು. Cacking to come, a call of nature to happen. ಹೇಲು ಬನ್ದರೆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದಟಿ (Prv.).

ಹೇಲೆ hêlĕ. *Disrespect, slight, contempt* (ಪಟಿವು, ಜಟಿವುದು Nn. 108). 2, *wanton sport, amorous dalliance,* manner or gesture of lovers, play, sport, pastime, pleasure, delight (ಸಿಂಗರ, ಶೃಂಗಾರ 108). 3, wealth, etc. (ಸಿರಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ 108). 4, *opportunity, etc.,* facility, ease (ಪ್ರಸ್ತಾವ 108).

ಹೇವ hêva. Disgust at or repugnance to what is to offend one's sensibilities or moral feelings (Bp. 55, 15; Tĕ. ಏವ; see s. ಎಬ್ರಾಸಿ). ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಗಜುಗ ಬೆಳದಾ ಕಣ್ಣು (Dp. 54). — ಹೇವಗೇಡಿ. -ಕೇಡಿ. An unblushing person. ಹೇವಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ವಾವಿಯೇನು? ವರಸೆಯೇನು? (Prv.).

ಹೇವ hêva. = ಹೇಹ, q. v. Sorrow, grief (Ŝŝv. 4, 29; Râm. 3, 2, 26); sickness.

ಹೇವಮಾರಿ hêva-mâri. A person full of sickly or foolish obstinacy (Bh. 8, 8, 29).

ಹೇವರಿಸು hêvarisu. To feel aversion, to recoil, to shrink (Bh. 8, 25, 17; J. 2, 61; Tĕ. ಏವಗಿಂಚು).

ಹೇವಿಲಮ್ಬಿ hêvilambi. ಹೇವಿಳಮ್ಬಿ. Tbh. of ಹೇಮಲಮ್ಬ. (My.).

ಹೇವೆ hêvĕ. = ಏವೆ 1, (ಅಹೆವು, ಅಹೆವೆ). See ಇದ್ಧೇವೆ.

ಹೇಷ hêsha. = ಹೇಷೆ. (Sk.; R.).

ಹೇಷಾರಸಿತ hêshâ-rasita. The loud sound of neighing (V. 5, 22).

ಹೇಷಿ hêshi. Neighing; a horse. (R.).

ಹೇಷಿತ hêshita. Neighing. See ಕಿಚಿಕಿಲ್.

ಹೇಷಿಸು hêshisu. To neigh (B. 5, 13).

ಹೇಷೆ hêshĕ. ಹೇಷಾ. *Neighing* (of horses), whinnying, braying.

ಹೇಷ್ಯ hêshya. Tbh. of ಏಷ್ಯತ್. A portent, an omen of ill, a sign of coming calamity (My.; Tĕ.).

ಹೇಸರ hêsara. = ಹಾಸರ. Tbh. of ವೇಸರ. A mule (Tĕ. ಏಸಡ, ವೇಸಡ; T. ವೇಜರಿ). — ಹೇಸರಕತ್ತೆ. = ಹೇಸರಗತ್ತೆ. (C.). — ಹೇಸರಗತ್ತೆ. -ಕತ್ತೆ. A mule (ಚಕ್ರಿಪತಿ, ವಾಜಿತರ Mr. 186; My.).

ಹೇಸಿ hêsi. A disgustful female (My.). ಹೇಸಿಯ ಪಾಪ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹತ್ತಿತು.—ಹೇಸಿ ಮಯ್ಲಿಗೆಗೆ ಅಂಜಳು, ನಾಸಿ ನಾಚಿಕೆಗೆ ಅಂಜಳು.—ಹೇಡಿಯ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಲ್ಲ, ಹೇಸಿಯ ನಿಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಲ್ಲ (Prvs.).

ಹೇಸಿಕತ್ವ hêsikatva. Disgust, etc. (Jñs. 42, 63).

ಹೇಸಿಕೆ hêsikĕ. = ಪೇಸಿಕೆ, ಪೇಸಿಗೆ. Aversion, disgust (ಜುಗುಪ್ಸೆ, ಘಣೆ Nr.; ಘೃಣೆ, ಜುಗುಪ್ಸೆ Nn. 104; ಜುಗುಪ್ಸೆ 150; C.); nastiness; a nasty, disagreeable object, an object that causes disgust (Bp. 40, 81; Abhâ. 2, 80; C.). — ಹೇಸಿಕೆಯ ನಾತ. A nauseous smell (Bp. 46, 59; My.). — ಹೇಸಿಕೆಯ ಮಾತು. A disgustful word (Bp. 40, 33; My.).

ಹೇಸಿಗೆ hêsigĕ. = ಹೇಸಿಕೆ. (C.). ದೊಡ್ಡವನು ಉಣ್ಡರೆ ಮದ್ದು, ಬಡವನು ಉಣ್ಡರೆ ಹೇಸಿಗೆ.—ಪರಸೇ ಯಜಮಾನನೆನ್ದು, ಪರರ ಹೇಸಿಗೆ ತೆಗಸಿದ ಹಾಗೆ.—ಹಸ್ದೀ ಮೇಲೆ ಕೂತವ ಹೇಸಿಗೆಗೆ ಅಂಜ್ಯಾನೇ? (Prvs.). — ಹೇಸಿಗೆಗಿಡ. A prickly shrub, native of America, now growing wild everywhere, Lantana aculeata Lin. (Z.). — ಹೇಸಿಗೆಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. = ಹೇಸಿಗೆ ಮಾಡು. (My.). — ಹೇಸಿಗೆ ಮಾಡು. To soil, to dirty, to make filthy (My.).

ಹೇಸು hêsu. 1. = ಪೇಸು 1. To feel aversion, to have a dislike, to recoil (ಜುಗುಪ್ಸೆ Ŝmd. Dh.; Bp. 18, 34; 21, 19; 24, 55; 42, 9; 51, 43; 56, 18; 57, 78; J. 2, 60; 33, 45; 16, 15; 20, 54; Bh. 1, 8, 73; C. with dative). ಎಂಜಲಿಗೇ ಹೇಸದವಳು ತಂಗಳನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?—ಏನೂ ಇಲ್ಲದವ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಹೇಸ.—ಮಾಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೇಸದವಳು ಮುಸರೆಗೆ ಹೇಸ್ಯಾಳೇ? (Prvs.). — ಹೇಸಿ ಹೋಗು. To feel aversion (as the mind, My.).

ಹೇಸು hêsu. 2. = ಪೇಸು 2, ಹೇಸಿಕೆ. (My.). — ಹೇಸುಮಗ. A nasty son (My.). — ಹೇಸುಮಾತು. A disgustful word (My.). — ಹೇಸುಮುಣ್ಡೆ. A nasty widow (My.).

ಹೇಸುತನ hêsutana. Nastiness (My.).

ಹೇಹ hêha. = ಹೇಯ, ಹೇವ. That is to be left or abandoned (ಹೇಯ, ತೊಟಿವಿ Nn. 93, o. rs. ತೊಟಿವುದು, ಹೇವ). 2, grief (ದುಃಖ 93). 3, disease (ಗದ, ವ್ಯಾಧಿ 93). 4, a stupid man (ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ 93). 5, a flag (ಪತಾಕೆ 93). 6, calling (ಆಹ್ವಾನ, ಕರೆವುದು 93; *cf.* ಹಾವ).

ಹೇಳಿಗೆ hêḷigĕ. = ಪೇಳಿಗೆ, etc. A basket; a snake-basket (ಸರ್ಪಪರ್ಯಂಕ Mr. 391; Bh. 1, 8, 35; 8, 23, 39). ಪೀಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚ ಕೂಡದೇ? (Prv.).

ಹೇಳ್ಗೆ hêḷgĕ. = ಹೇಳಿಗೆ, etc. See ಹಳ್ಗೆ.

ಹೇಳಿಕೆ hêḷikĕ. = ಪೇಳಿಕೆ. Saying; telling, ordering (C.; B. 5, 150. 233); order, command (J. 30, 54; 32, 6; C.; B. 3, 103). ಹಿರಿಯರ ಹೇಳಿಕೆಯಿನ್ದ ನಮ್ಮ ತಕ್ಕ ಕಥೆ (ಐತಿಹ್ಯ Si. 236). — ಹೇಳಿಕೆಮಾತು. Rumour, hearsay (C.). ಹೇಳಿಕೆಮಾತಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಮುನಿದ (Prv.).

ಹೇಳಿತು hêḷitu. (*i. e.* ಹೇಳಿದುದು). The condition of having been said. ಇದಟಿೊಳ್ ಸಾಕಲ್ಯಸಂಜ್ಞೆ ಹೇಳಿತಿಲ್ಲೆನ ಬೇಡ (Ŝmd. 61 Cm.).

ಹೇಳಿವು hêḷivu. Rumour, report (ನಿರ್ವಾದ Nr.).

ಹೇಳಿಸು hêḷisu. = ಪೇಳಿಸು. To cause to say or tell, to have told, etc. (My.); to have one's self called, to be called (B. 5, 36); to have (or

consider something) ordered to one's self, to make one's mind up for (4, 19). See Bp. 42, 4; 58, 28. ಬೆಸನ ಹೇೞಿಸಿ ಕೊಳುಹ (ಅನುಜ್ಞೆ Nr.). ತಂದೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವ ಎನ್ನ, ಹೇೞಿಸಿದ ಅಪ್ಪಿಗನ ಮಗ (Prv.).

ಹೇೞು hêḻu. = ಏೞು 3, ಪೇೞ್, ಪ್ೞು. To say, to speak; to name; to mention; to adduce; to narrate, to relate; to tell; to order, to command (Bp. 5, 54. 55; 10, 4. 7; 11, 4. 5; 12, 29. 49; 13, 3; 14, 25; 22, 31. 52; 23, 6. 10; 24, 36. 58; 28, 10; 31, 12; 37, 37; 40, 9. 90; 41, 19; 50, 20; 53, 44; 55, 7. 35; 56, 26; Râm. 1, 13, 7; 3, 2, 22; Bh. 1, 19, 19; 2, 4, 7; 2, 13, 34. 46; C.; B. 2, 30). ಹೇೞಿ ಕಳುಹಿದ ಮಾತು (ಸನ್ದೇಶವಾಕ್, ವಾಚಿಕ); ಪುದ್ಗಂಗಳೆರಡುಂ ಶರೀರವನೂ ಆತ್ಮವನೂ ಹೇೞುವವು; ಮೂಲ್ಯ ದೊರಕದಿದ್ದಡೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೇೞುವ ಶಾಸ್ತ್ರವು (ಅನುಕಲ್ಪ); ಅವಳೊರ್ವ ವೃದ್ಧೆಯಲ್ಲದೆ ಹೇೞಿದ ಕೆಲಸವ ಮಾಡುವಳಾಗಿ ರಾಣಿವಾಸದೊಳ್ ಸುೞಿವಳು (ಅಸಿಕ್ನಿ Nr.). ಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರ ಹೇೞುವದು (ಲಿಂಗ Nn. 117); ಹೇೞುವದು (ಹಾ, ಸಮ್ಬೋಧೆ 140). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಱಿಸಿ ಹೇೞುವದು (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, etc. Si. 56); ಕಣಿ ಮುನ್ತಾದ ಶಕುನಗಳನ್ನು ಹೇೞುವವಳು (ವಿಪ್ರಶ್ನಿಕೆ, etc. 188); ಗೋತ್ರ ನಾಮ ಪ್ರವರಗಳನ್ನು ಹೇೞಿ ಕಾಲಿಗೆ ಎಱಗುವದು (ಅಭಿವಾದನ, etc. 249); ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹೇೞುವ ಮನ್ತ್ರಿ (ಮನ್ತ್ರಿ, etc. 257); ಹೇೞಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವವನು (ವಚನೇಸ್ಥಿತ, etc. 359); ಚಾಡಿ ಹೇೞುವವನು (ಕರ್ಣೇಜಪ, etc. 366); ಹೇೞಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಉಕ್ತ, ಭಾಷಿತ, ಉದಿತ, ಜಲ್ಪಿತ, ಆಖ್ಯಾತ, ಅಭಿಹಿತ, ಲಪಿತ 383). ಹೇೞಿ ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ, ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ ಎಲ್ಲಿ ತನಕ ಬರುವದು?—ಹೇೞಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಾರದ ವಿದ್ಯೆ ಕೇಳಿ ಕಲಿತಾನೇ?—ಹೇೞಿದರೆ ತಾಯಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ, ಹೇೞದಿದ್ದರೆ ತನ್ದೆ ನಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.—ಹೇೞುವವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ.—ಹೇೞುವವರು ಹೆಡ್ಡರಾದರೆ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಮತಿ ಇಲ್ಲವೇ?—ದೊರೆ ಹೇೞಿದನೆನ್ದರೆ ಮರದ ಕಾಯಿ ಬಿದ್ದೀತೇ?—ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣ ಹೇೞಿದ.—ಮಣಿಯಗಾಱನಿಗೆ ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇೞಿದರೆ ಮಣುವಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಟ್ಟಾನೇ? (Prvs.). ಮೂರ್ಖನಿಂಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನು ನೂರ್ಕಾಲ ಹೇೞಿದರೆ ಗೋರ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಮೞೆಗಱೆದರಾ ಕಲ್ಲು ನೀರ್ಕುಡಿಯಲಹುದೆ? (Sp.). ತನ್ದೆ ತಾಯಿಗಳ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನೆನಸಿ, ಅವರು ಹೇೞಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳು! (B. 1, 25). ಆಕೆ ನನಗೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒನ್ದು ಅಂಗೀ ಹೊಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆನ್ದು, ಹೇೞಿದ್ದಾಳೆ (1, 26). ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದಱ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹೋಗರು ಎನ್ದು, ಹೇೞಿದನು (2, 8). ಈ ಮಾತು ನೆನಪು ಇರಲಿ! ಎನ್ದು, ಹೇೞಿದನು (5, 10). — ಹೇೞಾಟ. -ಆಟ. Telling, ordering; talk (My.). ದಣೀ ಹೇೞಾಟ, ಬಡಗೀ ಮಾಡಾಟ (Prv.). — ಹೇೞಿ ಕಳಿಸು. ಹೇೞಿ ಕಳುಹಿಸು. To send word (My.) ತಾ ಹೋದರೆ ಮಜ್ಜಿಗಿಲ್ಲ, ಹೇೞಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಮೊಸರು ಕೊಟ್ಟಾರೇ? (Prv.). 2, to communicate intelligence. ಹೇೞಿ ಕಳುಹಿಸುವದು (ಸನ್ದೇಶ Dhw.). — ಹೇೞು ಹೇೞು. rep. (Bp. 37, 15; 41, 5; Râm. 3, 5, 4).

ಹೇೞುವಿಕೆ hêḻuvikĕ. Saying; telling; etc. ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಒಡಮ್ಬಡಿಕೆ ಹೇೞುವಿಕೆ (ಸಾಮ Si. 263); ಹೀಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ದು, ಅಧಿಕಾರದಿನ್ದ ವಿಧಿಸಿ ಹೇೞುವಿಕೆ (ನಿರ್ದೇಶ, etc. 265).

ಹೇೞ್ವಿಕೆ hêḻvikĕ. = ಹೇೞುವಿಕೆ. ಜನರ ಹೇೞ್ವಿಕೆ (ಕಿಂವದನ್ತಿ, ಜನಶ್ರುತಿ Si. 55); ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಿದೇ ಮೊದಲೆನ್ದು, ಹೇೞ್ವಿಕೆ (ಉಪಕ್ರಮ 442).

ಹೈ hay. *A vocative particle* (used in calling or vociferating): oh! ho! hallo! ho there! — ಹೈ ಹಸಾದ. Oh! kindness or welfare! (Bh. 1, 8, 78; Râm. 6, 20, 23; J. 16, 21).

ಹೈಗ haiga. = ಹವೀಕ. A class of smârta Brâhmaṇas, inhabitants of the Tuḷu country and of some western places in Mysore (My.).

ಹೈಡಿಮ್ಬ haiḍimba. Relating to Hiḍimba (Bh. 1, 9, 25).

ಹೈಡಿಮ್ಬಿ haiḍimbi. N. of a son of Ghaṭôtkača (J. 2, 44. 67; 4, 29).

ಹೈತಕ haitaka. (fr. ಪಿತ್ತ). Marks on the skin (gâdari) arising from bile (S. Mhr.).

ಹೈತಿಗ haitiga. Tbh. of ಪೈತೃಕ (Šmd. 338 Mdb.).

ಹೈತಿಗೆ haitigĕ. = ಹೈತಿಗ. (Šmd. 338).

ಹೈದಕ haidaka. = ಹೈತಕ. (S. Mhr.).

ಹೈದರ್ haidar. N. of Tippu Sultan's father (B. 5, 160). — ಹೈದರಾಬಾದು. -ಆಬಾದು. The country and town of the Nijâm (My.; B. 3, 30).

ಹೈನ hayna. = ಹಯ್ನ q. v., etc.

ಹೈನು haynu. ಹಯ್ನು q. v., etc.

ಹೈಮ haima. 1. (fr. ಹೇಮ 1). *Golden, made of gold;* of a golden, yellow colour.

ಹೈಮ haima. 2. (fr. ಹೇಮ 2). Wintry, cold, frigid, freezing; hoar-frost, dew. See ಹುಳಿರ್.

ಹೈಮನ haimana. Wintery, cold; winter, the cold season. (R.).

ಹೈಮನ್ತ haimanta. (fr. ಹೇಮನ್ತ). Wintery, cold; the winter season, the cold season. (My.).

ಹೈಮವತ haimavata. (fr. ಹಿಮವತ್). Snowy, covered with snow; belonging to the Himâlaya mountains. (Čpr. 3, after 32). 2, Bhâratavarsha or India. (My.).

ಹೈಮವತಿ haimavati. *Pârvatî.* 2, *a kind of white orris root* or *vačĕ.* 3, *a kind of sôma or moon-plant with yellow juice.* 4, *yellow myrobalan.* 5, the Ganges.

ಹೈಮಾಮ್ಬರ haimâmbara. (fr. ಹೇಮಾಮ್ಬರ). Krishṇa (J. 25, 2).

ಹೈಯಂಗವೀನ hayas-ṅ-gavîna. = ಹಯ್ಯಂಗವೀನ. *Clarified butter prepared from yesterday's milking* (ಹೊಸತುಪ್ಪ Hlâ.). 2, *butter prepared only a day before it is used, fresh butter* (ನವನೀತ, ಬೆಣ್ಣೆ Mr. 183).

ಹೈರಣ್ಯ hairaṇya. (fr. ಹಿರಣ್ಯ). Gold (ಗಾಂಗೇಯ, ಭಂಗಾರ Nn. 44).

ಹೈರಣ್ಯನಗರಿ hairaṇya-nagari. N. of a town (Bh. 3, 12, 7).

ಹೈರಣ್ಯವತ hairaṇyavata. N. of a division of the world (Čpr. 3, after 32).

ಹೈರಾನು hairânu. Distressful condition, bewilderment, confusion, perturbation, trouble (My.; Mhr., H. ಹೈರಾಣ, perturbed, etc.).

ಹೈರೋಡ್ hay-rôḍ. A high-road (My.; ಘಣ್ಟಾಪಥ, etc., ಅಗಲವಾದ ದಾರಿ Si. 105).

ಹೈವ haiva. (= ಹೈಗ?). N. of a tribe (ಹೈವಳ Mr. 382).

ಹೈವಳ haivaḷa. = ಹೈವ, q. v.

ಹೊ hŏ. = ಹೋ 2. A particle used in astonishment (My.) and in the endeavour of stopping people or animals (My.). — ಹೊ ಹೊ. rep. (My.).

ಹೊಕ್ಕರಣೆ hŏkkaraṇĕ. = ಒಕ್ಕರಣೆ. Tbh. of ಪುಷ್ಕರಿಣಿ (Šmd. 350. 365; Nr.; Hlâ.; Râm. 1, 7, 6).

ಹೊಕ್ಕರಿ hŏkkari. Spitting out, vomiting (Râm. 6, 39, 16; cf. ಒಕ್ಕರಿಸು).

ಹೊಕ್ಕಲ hŏkkala. = ಒಕ್ಕಲ್ 1. ನೆಣ್ಟ ನೆಣ್ಟಗೆ ಮಾರಿ, ಕುಣ್ಟೆತ್ತು ಹೊಕ್ಕಲಕ್ಕೆ ಮಾರಿ (Prv.).

ಹೊಕ್ಕಳಿ hŏkkaḷa. = ಹೊಕ್ಕಳು, etc. (My.).

ಹೊಕ್ಕಳು hŏkkaḷu. = ಪೊಕ್ಕುೞ್, etc. The navel (ನಾಭಿ Si. 441; My.). — ಹೊಕ್ಕಳುಕುಡಿ. The navel-string or umbilical cord (My.). — ಹೊಕ್ಕಳುಬಳ್ಳಿ. = ಹೊಕ್ಕಳುಕುಡಿ. (My.).

ಹೊಕ್ಕು hŏkku. 1. A boil, etc. (ವಿಸ್ಫೋಟ, ಪಿಟಕ Si. 200; *only* in Si.).

ಹೊಕ್ಕು hŏkku. 2. The threads that cross the warp in weaving, the woof of a loom (My.; see ಹಾಸು-).

ಹೊಕ್ಕು hŏkku. 3. = ಪೊಕ್ಕು. P. p. of ಹೊಗು.

ಹೊಕ್ಕುಳಿ hŏkkuḷa. = ಹೊಕ್ಕುಳು, etc. (G. 79. 173. 193. 286. 346).

ಹೊಕ್ಕುಳು hŏkkuḷu. ಹೊಕ್ಕುೞ್. = ಹೊಕ್ಕಳು, etc. (My.; ನಾಭಿ Si. 485; Tĕ. ಪೊಕ್ಕಿಲಿ; see ಬುಗುಡುಹೊಕ್ಕುೞ್). ಹೊಕ್ಕುಳು ಬುಗುಡುಳ್ಳವನು (ತುಂಡಿಲ, ತುಂಡಿ Nr.). **2,** the perpendicular dash put under a letter to make it an aspirate, *e. g.* ದ the aspirate ಧ (My.; Tĕ. ಪೊಕ್ಕಿಲಿ).

ಹೊಗರು hŏgaru. = ಪೊಗರ್, q. v. Shine, etc. (Grj. 3, after 69; Râm. 1, 5, 30; 6, 10, 12; Bh. 7, 3, 72). — ಹೊಗರಲಗು. -ಅಲಗು. A shining blade (J. 13, 18). — ಹೊಗರೆತ್ತು. -ಎತ್ತು. To exhibit brightness or intensiveness (Grj. 7, after 11). — ಹೊಗರೇಱು. -ಏಱು. Lustre to rise; to become full of lustre (Bh. 8, 13, 22). — ಹೊಗರೊಗು. -ಒಗು. = ಪೊಗರೊಗು, q. v. (Bh. 6, 3, 20; J. 13, 20; Râm. 6, 13, 6).

ಹೊಗಳತೆ hŏgaḷatĕ. = ಪೊಗೞ್ತೆ. Praising, praise (ಸ್ತವ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಸ್ತುತಿ, ನುತಿ Nr.; Bp. 47, 38).

ಹೊಗಳಿಕೆ hŏgaḷikĕ. = ಪೊಗೞ್ಕೆ, q. v. (My.; Tĕ. ಪೊಗಡಿಕೆ).

ಹೊಗಳಿತು hŏgaḷitu. = ಪೊಗೞ್ದು, ಹೊಗೞ್. P. p. of ಹೊಗಳು 1 (ಹೊಗೞ್, Râm. 5, 1, 7).

ಹೊಗಳಿಸು hŏgaḷisu. = ಪೊಗೞಿಸು. To cause to praise (My.). ಬೆಳೆ (*i. e.* the first crop) ಹೊಗಳಿಸಿ ಉಣ್ಣಬೇಕು, ಹಯನು (the second or haynu crop) ಹಂಗಿಸಿ ಉಣ್ಣಬೇಕು (Prv.).

ಹೊಗಳು hŏgaḷu. 1. = ಪೊಗೞ್ 1, etc. To praise (Bp. 4, 36; Bh. 2, 13, 28; C.). ಹೊಗಳಿಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಈಡಿತ, ಈಲಿತ, ಶಸ್ತ, ಸ್ತುತ, etc. Si. 384). ಹೊಗಳಿದಷ್ಟೂ ಮಗಳು ಜಗಳಾಡೋದು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.—ಬಗಳೋನು ಹೊಗಳಿನು, ಹೊಗಳೋನು ಬಗಳನು.—ಬೊಗಳುವವನ ಹೊಗಳಿದರೆ ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಹಿನ್ದೆ ಬಯ್ಯ ಬಾರದು, ಮುನ್ದೆ ಹೊಗಳ ಬಾರದು (Prvs.).

ಹೊಗಳು hŏgaḷu. 2. = ಪೊಗೞ್ 2. Praise; renown. ದೂಱಿನ್ನು ಎದುರಿಗಾಡು, ಹೊಗಳಿನ್ನು ಹಿನ್ದಾಡು (Prv.).

ಹೊಗಿಸು hŏgisu. = ಪೊಗಿಸು, etc. To cause to enter (Râm. 3, 7, 52; Bh. 1, 8, 83; Bhâgavata 10, 18, 2; C.; B. 5, 43).

ಹೊಗು hŏgu. = ಪೊಗು 1, etc. To enter in, to enter (Bp. 14, 6. 33; 56, 14; Bh. 1, 8, 19. 91; 1, 10, 32; 7, 4, 2; Râm. 6, 39, 18; J. 8, 39; 12, 42; 13, 55). P. p. ಹೊಕ್ಕು. ಹೊಕ್ಕರು ಹಱುವವನು (Bh. 1, 8, 93). ಕಿವಿ ಹೊಗುವ ಹಾವು (ದ್ವಣಿ Si. 485). ತಪವ ಮಾಡುವೆನೆನ್ನು, ಗುಹೆಯ ಹೊಕ್ಕಿರ ಬೇಡ! ತಪದಲ್ಲಿ ಕುಪಿತ ಬಿಡದಿರಲು ತಪವಾತಪತಾಪ ಕಣ್ಡ್ಯೆ? (Sp.). ಹೊಕ್ಕ ಮನೆ ಹಾಱು, ಇದ್ದ ಮನೆ ಬೋಱು.—ಹಾವು ಹಡದಮ್ಮ ಬೇಲಿ ಹೊಕ್ಕಳು (Prvs.).

ಹೊಗೆ hŏgĕ. 1. = ಪೊಗೆ 1. To smoke, to emit smoke (ಧೂಪಧೂಮನಿರೋಧಕ್ರಿಯೆ Śmd. Dh.; Râm. 3, 6, 50; 3, 7, 13; My.). P. ps. ಹೊಗದು, ಹೊಗೆದು. **2,** to create smoke (Bh. 1, 8, 30). **3,** to be kindled into anger, to look sullen (as the face, Bh. 1, 8, 91).

ಹೊಗೆ hŏgĕ. 2. = ಪೊಗೆ 2. P. p. of ಹೊಗೆ 1. in ಹೊಗೆ ಹೊಗೆದು (J. 8, 39).

ಹೊಗೆ hŏgĕ. 3. = ಪೊಗೆ 3. Smoke (ಧೂಮ Śmd. Dh.; Bp. 44, 27; 57, 16; Bh. 1, 20, 56; J. 8, 39; C.); steam, vapour (My.). ಹೊಗೆಯೊಳಾಡುವ ಹಕ್ಕಿ (ಕಲಿಂಗ, ಭೃಂಗ, ಧೂಮ್ಯಾಟ Nr.). ಬಿಸಿಲು ಸೆಕೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಹೊಱಡುವನ್ತೆ ಒಣಗಿಸಿ ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನ್ತಾದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ, ಧೂಪಾಯಿತ, ಧೂಪಿತ Si. 382). ಹೊಗೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ, ತಗ್ಗು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಚಳಿ.—ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಗೆ ನಿಮಿತ್ಯ ಕೇಳ ಬೇಕೇ? (Prvs.). — ಹೊಗೆಕಡ್ಡಿ. The ribs or veins in a leaf of tobacco (My.). — ಹೊಗೆಕಣ್ಡಿ. An opening to let out smoke (My.). — ಹೊಗೆಕೊಡು. To apply smoke to (My.). 2, to overlay with a very thin covering of gold or silver by a chemical process (My.). — ಹೊಗೆಬಣ್ಡಿ. A railway carriage (C.; B. 4, 103. 164). — ಹೊಗೆಬತ್ತಿ. A cheroot, a cigar (My.). — ಹೊಗೆಸುತ್ತು. = ಹೊಗೆಬತ್ತಿ. (My.). — ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡ. The tobacco plant, Nicotiana tabacum Lin. (My.). — ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು. Tobacco (My.). — ಹೊಗೆಹಡಗ. A steamer (B. 4, 104. 164; My. as ಹೊಗೆಹಡಗು). — ಹೊಗೆ ಹಾಕು. To create smoke (My.). ಹೋಗು ಅನ್ನಲಾಱದೆ, ಹೊಗೆ ಹಾಕು!—ಹೋಗಬೇಡ! ಹೊಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ (Prvs.). — ಹೊಗೆಹುಡಿ. Powder made of the veins of tobacco leaves, taken with betel leaves, etc. (My.).

ಹೊಂ hŏṅ. = ಪೊಂ (ಪೊನ್), etc. Gold; a gold coin. ಹೊಂಗಳ್ (Bp. 23, 35; 28, 15. 16). — ಹೊಂಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A golden ferrule (Bp. 61, 26). — ಹೊಂಗಠಾರಿ. -ಕಠಾರಿ. A golden dagger (Bp. 26, 12). — ಹೊಂಗಣ್ಟೆ. A golden bell (V. 38, 69). — ಹೊಂಗಮ್ಬುಗೆ. -ಕಮ್ಬುಗೆ. A golden kambugĕ (Bh. 6, 3, 20). — ಹೊಂಗಱು. A gold-coloured feather (Bh. 3, 13, 22). — ಹೊಂಗಲಸ. -ಕಲಸ. A gold pinnacle (Râm. 1, 7, 14; J. 21, 21); a gold vase or pot (Bh. 10, 4, 15). —ಹೊಂಗಾಗೆ. -ಕಾಗೆ. The blue jay, Coracias indica (ಕಿಕೀದಿವ, ಚಾಷ Nr.). — ಹೊಂಗೆಜ್ಜೆ. A small spherical bell of gold (J. 5, 11; Bh. 1, 12, 12). ಹೊಂಗೆಜ್ಜೆ ಮುಂಗಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ? (Prv.). — ಹೊಂಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. Work in gold (Bh. 10, 4, 14). — ಹೊಂಗೇದಿಗೆ. -ಕೇದಿಗೆ. A gold-coloured kêdigĕ (J. 3, 35). — ಹೊಂಗೇಸರ. -ಕೇಸರ. Gold-coloured filament (J. 15, 10). — ಹೊಂಗೊಪ್ಪರಿಗೆ. -ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. A golden kŏpparigĕ (Bh. 1, 12, 16; 10, 4, 15). — ಹೊಂಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A golden branch (Bh. 6, 4, 88). — ಹೊಂಗೋಟೆದೆನೆಗೊನೆ. -ಕೋಟೆ-ತೆನೆ- ಕೊನೆ. The point of a merlon of a gold fort (J. 3, 21).

ಹೊಂಗರ hŏṅgara. = ಪೊಂಗರ. The Indian coral tree, planted as a support for betel pepper, Erythrina indica Lam. (St. & Pl.).

ಹೊಂಗರಕ hŏṅgaraka. = ಹಂಗರಕ, ಹೊಂಗರ. (St. & Pl.). ಡಂಗುರಾ ಹೊಡದರೆ ಹೊಂಗರಕನ ಮರ ಕೇಳೀತೋ?—ರಂಗೋಲೆ

ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹೊಂಗರಕನ ಕೆತ್ತಿ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ? (Prvs.).

ಹೊಂಗಿಯ hŏṅgiya. = ಹೊನಗ್ಯಾ. The leopard cat, Felis bengalensis (Gz.).

ಹೊಂಗು hŏṅgu. = ಪೊಂಗು 1. To swell; to boil over (Bp. 44, 27; 59, 1); to boil, to suffer boiling (Grj. 9, 21); to be elated, to exult, to be overjoyed (Grj. 3, 7; Bp. 24, 16; 26, 12; Bh. 1, 4, 25; 7, 1, 22).

ಹೊಂಗೆ hŏṅgĕ. = ಒಂಗೆ. The tree Dalbergia oujeinensis Roxb. (ತಿನಿಶ, ಸ್ಯನ್ದನ, ನೇಮಿ, ರಥದ್ರು, etc., ಹುಲಿಗಲಿ Si. 127). 2, the Indian beech, Pongamia glabra Vent. (ಚಿರವಿಲ್ವ, ನಕ್ತಮಾಲ, ಕರಜ, ಕರಂಜಕ, ಹುಲಿಗಿಲಿ Si. 133; St. & Pl.). 3, the tree Xantochymus pictorius Roxb. (ಕಾಲಸ್ಕನ್ಧ, ತಮಾಲ, ತಾಪಿಚ್ಛ Si. 138). ಮಂಗನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಹೊಂಗೇ ಮರದ ಮೇಲೆ (Prv.). — ಹೊಂಗೆಯೆಣ್ಣೆ. -ಎಣ್ಣೆ. Oil made from hŏṅgĕ seeds (My.).

ಹೊಚ್ಚಿಸು hŏččisu. = ಹೊದ್ದಿಸು 2. To cause to put on (My.). 2, to put on, as tiles or grass on a roof (with dative, My.); to put on (another), as a kambaḷi or duppaṭi (with dative, My.).

ಹೊಚ್ಚು hŏčču. = ಪೊದಿಸು, etc. To put on, as tiles (C.; B. 4, 122); to cover (My.). ಬಳ್ಳಿಗಳಿನ್ದ ಹೊಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಮನೆಯ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಬೇಲಿ (ನಿಕುಂಜ, ಕುಂಜ, ಲತಾಗೃಹ Si. 117). 2, to hide one's self, to enter deeply (J. 13, 18).

ಹೊಂಚಿಕೆ hŏṅčikĕ. Lurking, etc. (Si. 288).

ಹೊಂಚು hŏṅču. 1. = ಅಂಚು 3, ಪೊಂಚು. To look after, to wait for expectantly (Bh. 1, 19, 20); to exert one's self secretly, not publicly (ಸಂಕೇತೋದ್ಯೋಗ Śmd. Dh.); to inspect narrowly, to espy (J. 16, 7; Râm. 6, 50, 28); to keep out of sight, to lurk (J. 15, 18; 26, 10); to lie hid, to lie in wait, to be on the look-out, as robbers, thieves or animals (My.; Si. 260); to spy (v. i., My.).

ಹೊಂಚು hŏṅču. 2. Lying hid, etc. — ಹೊಂಚುಜಾಗ. A concealed place in which robbers or thieves lie hid (My.). — ಹೊಂಚು ನೋಡು. To spy clandestinely (My.). — ಹೊಂಚು ಹಾಕು. To lie in wait, to be on the look-out (C.; B. 3, 31. 67; 5, 31).

ಹೊಂಚುಗಾಱ hŏṅču-gâṟa. A man who lies in wait or is on the look-out; a spy (My.).

ಹೊಂಚುವಿಕೆ hŏṅčuvikĕ. = ಹೊಂಚಿಕೆ. Being on the look-out for, etc. ದಣ್ಡಿನೊಡನೆ ಟಾಣ್ಯಾ ಹಾಕಿ ಸಮಯ ಹೊಂಚುವಿಕೆ (ಆಸನ Si. 262).

ಹೊಟಲ hŏṭala. — ಹೊಟಲಕೆಱೆ. N. of a town (Bp. 51, 1. 3. 52. 62).

ಹೊಟ್ಟ hŏṭṭa. A deaf man (My.; T. ಪೊಟ್ಟೆ, blindness).

ಹೊಟ್ಟಿಗೆ hŏṭṭigĕ. = ಹಟ್ಟಿಗೆ, etc. See ಅಟಿ-.

ಹೊಟ್ಟು hŏṭṭu. = ಪೊಟ್ಟು. Chaff (ಬುಸ or ಬುಶ, ಕಡಂಗರ Hlâ.; Mr. 372; C.; G. 366); husk of rice or corn (ತುಷ, ಧಾನ್ಯತ್ವಚ್, ಸಿಪ್ಪೆ Si. 306; C.); a pod emptied of its contents (My.; ಶಮಿ, ಶಿಮ್ಬಿ, ಸಿಪ್ಪೆ Si. 306). ಹೊಟ್ಟು ಕುಟ್ಟಿ, ಕೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಗುಳ್ಳೆ (Prv.). — ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To utter chaff, to speak nonsense (Bh. 4, 2, 54).

ಹೊಟ್ಟೆ hŏṭṭĕ. 1. A cover, a lid (cf. ಪೊದೆ 1, etc.?). ಕಣ್ಣ ಹೊಟ್ಟೆ (ನೇತ್ರಚ್ಛದ, ವರ್ತ್ಮ Nr.).

ಹೊಟ್ಟೆ hŏṭṭĕ. 2. = ಪೊಟ್ಟೆ 1, etc. A hole in a tree Nn. 43, as o. r. of ಹೋಟೆ in one MS.). — ಹೊಟ್ಟೆಜಾಲಿ. A babool tree full of holes. (See Sp. s. ಗಿಜವಾಯಿ, o. r. ಪೊಳ್ಳುಜಾಲಿ).

ಹೊಟ್ಟೆ hŏṭṭĕ. 3. = ಪೊಟ್ಟೆ 2, etc. The belly (ಜಠರ, ಉದರ, ತುನ್ದ, ಕುಕ್ಷಿ, ಗರ್ಭ Hlâ.; Mr. 327; ಪಿಚಣ್ಡ, ಕುಕ್ಷಿ, Nr.; Si. 209; ಗರ್ಭ Si. 441; ಕುಕ್ಷಿ Nn. 5; ಉದರ 64; C.); the body of a vessel (C.; B. 3, 94). ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಣ ಶಿಶು (ಭ್ರೂಣ, ಗರ್ಭ Nr.). ಹೊಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೂ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದೂ ನೋಡ ಬೇಕು. — ಹೊಟ್ಟೇ, ನಿನ್ನಿನ್ದ ಕೆಟ್ಟೆ. — ಸೂಜಯಷ್ಟು ಬಾಯಿ, ಗುಡಾಣದಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ. — ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಮಣ್ಣೇನು? ಮಸಿಯೇನು? — ತುಟಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸುಮ್ಮನಿರದು. — ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಡದು. — ಪೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ. — ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅರಕಾಸಿನ ಮಜ್ಜಿಗೆಯೋ? (Prvs.). See Bp. 9, 8; 50, 11; 55, 17; 59, 4. 17. — ಹೊಟ್ಟುರಕ. -ಉರಕ. An envious man (My.). — ಹೊಟ್ಟುರಕಿ. -ಉರಕಿ. An envious woman (My.). — ಹೊಟ್ಟುರಿ. -ಉರಿ. Envy (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟು. 1. To restrain the appetite, to live very frugally (My.). ಮೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದವ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟ್ಯಾನೇ? (Prv.). 2, constipation to take place (with dative of person, My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಟ್ಟು. 2. Constipation (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಡತ. Gripe in the intestines (B. 2, 25). — ಹೊಟ್ಟೆಕಡುಬು. A kind of filled cake (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಱಿತ. Purging (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಕಱಿ. The bowels to purge (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು. Envy (ಅಕ್ಷಾನ್ತಿ, ಈರ್ಷ್ಯೆ Si. 68; ಅಸೂಯೆ G.; C.; B. 4, 51). ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನವ (G. 40. 117). ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಮಾಡು (G. 40). — ಹೊಟ್ಟೆಖರ್ಚು. Expense for food (B. 5, 270). — ಹೊಟ್ಟೆಗಯ್. -ಅಯ್. To agree with the stomach (Bp. 14, 9). — ಹೊಟ್ಟೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. = ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು. (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ. -ಇಲ್ಲದೆ. There being nothing (or no food) for the stomach. ಎರಡು ದಿವಸದಿನ್ದ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಉಪವಾಸ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ (B. 4, 2). ಇದ್ದ ಹಣ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೇ ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವದು (5, 90). ಕಡೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ (5, 103). ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಶಾನಭಾಗ (or ಸೆಟ್ಟಿ) ಹಳೇ ಕಡತ ಹುಡುಕಿದ ಹಾಗೆ. — ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ್ದೇ ಏಕಾದಶಿ (Prvs.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬರು. Pregnancy to take place (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕು. To give to eat (C.; B. 2, 24. 38; 5, 141); to administer medicine for alluring or killing (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಗೋದಿ. A kind of good wheat the grain of which is thick (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಜಾಡಿಸು. = ಹೊಟ್ಟೆ ಕಱಿ. (C.; B. 4, 41). — ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬ. So that the belly becomes full, till the stomach is filled (C.; B. 5, 206). — ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬು. The belly to be filled (Bp. 33, 18; My.). ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಿದ ಮೇಲೆ ಹುಗ್ಗಿ ಮುಳ್ಳು ಮುಳ್ಳು. — ಪುಟ್ಟಿ ತುಮ್ಬಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬಲಿಲ್ಲ. — ಬೊಟ್ಟು ಸೀಪಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಮ್ಬ್ಯಾತೇ? (Prvs.). 2, to fill the belly (C.; B. 1, 10; 2, 48). — ಹೊಟ್ಟೆ ನುಲಿ. The belly to gripe (My.). — ಹೊಟ್ಟೆನೋವು. A pain in the belly or stomach (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡು.

Obtaining for the body: means of subsistence (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಬರು. The belly to grow big (from gluttony, My.). — ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ. A male glutton (My.). Feminine ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕಳು (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕತನ. Gluttony (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಬೇನೆ. Belly-ache (ಗುದಕಾಸ Mr. 386). — ಹೊಟ್ಟೆಯಚ್ಯುತದೇವ. -ಅಚ್ಯುತ-. N. (Bp. 56, 34). — ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿ. To beat upon (another's) belly: to take away the means of subsistence (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯಿಟಿ°. -ಇಟಿ°. Premature birth or miscarriage to happen (used only of cattle, My.). ಹೊಟ್ಟೆಯಿಟಿ°ದ ಆಕಳು (ಅವತೋಕೆ, ಪ್ರವದ್ಗರ್ಭ Si. 321). — ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. -ಉರಿ. 1. The belly to burn from sickness or distress (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ. -ಉರಿ. 2. Burning of the belly from sickness or distress (My.). ಕಣ್ಣಿದ್ದರೆ ಕಣ್ಣುರಿ, ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ (Prv.). — ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬೀಳು. Envy to be produced (My.); sorrow to be produced (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕು. To put into one's belly: to keep to one's self, to conceal and forgive (B. 4, 16. 201). — ಹೊಟ್ಟೆಶೂಲೆ. = ಹೊಟ್ಟೆನೋವು. (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಸಾಗಿಸು. = ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆ. (B. 1, 10; 5, 99). — ಹೊಟ್ಟೆಹಾಳಿ. A man whose belly is always in an empty state, one who can always eat, a glutton (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಹಾಳಿತನ. Gluttony (My.). — ಹೊಟ್ಟೆಹೊರಕ. A man who cares only for sustaining or nourishing his belly (My.). — ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆ. To sustain or nourish the belly, to support life (My.). ಪೋಷ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರ ಕೊಮ್ಬುವವನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ Si. 358). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇ ತಾನು ಹೊರೆಯದವ ಮುನ್ನಾರ ಸಲಹುವನು? (Prv.).

ಹೊಟ್ಟೆಗ hŏṭṭĕga. A gorbellied, corpulent man (ಪಿಚಣ್ಡಿಲ, ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿ, ತುನ್ದಿಲ, ಉದರಿಲ Hlâ.; ತುಣ್ಡಿಲ Mr. 388).

ಹೊಟ್ರೆ hŏṭrĕ. = ಪೊಟ್ಟರೆ, q. v., etc. (My.).

ಹೊಡ hŏḍa. 1. = ಪೆಡ, etc., ಹೆಡ, ಹೊಡೆ 7. The state of being behind, etc. — ಹೊಡ ಮಗುಚು. To turn backwards (v. i., Bp. 46, 22).

ಹೊಡ hŏḍa. 2. = ಪೊಡೆ 4, ಹೊಡೆ 4. Extension, etc. — ಹೊಡಗುಳು. -ಕುಳು. Extension-seizure: expansion, prolixity, diffuseness (Bh. 5, 11, 39; 6, 4, 28).

ಹೊಡ hŏḍa. 3. Beating. — ಹೊಡಚೆಣ್ಡು. N. of a play at which balls are struck with a stick (My.; Bh. 1, 8, 8).

ಹೊಡ hŏḍa. 4. = ಹೊಡದು, ಹೊಡೆ 2, ಹೊಡೆದು. P. p. of ಹೊಡೆ 1, in ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 2, 45; 5, 114) and in ಹೊಡ ಹೊಡದು (Bp. 21, 43; J. 22, 44). ಹೊಡ ಕೊಳ್ಳು also: to take away, to carry off; to rob (My.).

ಹೊಡ hŏḍa. 1. = ಪೊಡ 1 q. v., ಹೊಡೆ. — ಹೊಡ ಮಡು. = ಪೊಡ ಮಡು, q. v. (Bp. 12, 23; 13, 24). — ಹೊಡವಡಿಕೆ. -ಮಡಿಕೆ. = ಪೊಡವಡಿಕೆ, q. v. (ನಮಸ್ಯೆ, ವನ್ದನೆ Hlâ.). — ಹೊಡವಡು. -ಮಡು. = ಪೊಡವಡು. To take leave in going away (ಉದ್ಯಾನ, ನಿಃಸರಣ Nr.; is ಹೊಱವಡು meant?).

ಹೊಡ hŏḍa 2. = ಪೊಡ 2, q. v. — ಹೊಡಕರಿಸು. = ಪೊಡಕರಿಸು. To make one's appearance, etc. (Râm. 3, 6, 50; 6, 11; 10; 5, 20, 5; 6, 30, 14; J. 23; 17; 29, 28); to make one's appearance (amongst a host and come to a mêlée with it, ತಾನು ಬೆರಸು Bhn. 16; Bh. 6, 8, 18).

ಹೊಡಕು hŏḍaku. See Bhn. 16 s. ತೋಟಿ 1.

ಹೊಡಕೆ hŏḍakĕ. The elephant grass (My.).

ಹೊಡಗು hŏḍagu. = ಗೊಡಗು, ಗೊಡುಗು. A hole (My.).

ಹೊಡತ hŏḍata. Beating; a stroke, a blow (Bp. 52, 9; C.; B. 2, 31. 43; 4, 37. 212; Si. 380).

ಹೊಡದು hŏḍadu. = ಹೊಡೆದು. P. p. of ಹೊಡೆ 1. (Bp. 9, 13; 45, 10; 49, 42; 50, 60; C.).

ಹೊಡಸು hŏḍasu. = ಪೊಡಸು, etc., ಹೊಡಿಸು. To cause to beat or strike, etc. (Bp. 38, 57; 54, 46; My.). ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಿನ್ದ ಹೊಡಸಿ ಕೊಳಲ್ ತಕ್ಕವನು (ಕಶ್ಯ, ಕಶಾರ್ಹ Nr.).

ಹೊಡಹ hŏḍaha. One who beats. ಕಾಳಗದ ಬಣ್ಡಿಯಂ ಹತ್ತಿ ಹೊಡಹಂ (ಸ್ಯನ್ದನಾರೋಹ, ರಥಿಕ Mr. 247).

ಹೊಡಿ hŏḍi. = ಹೊಡೆ 1, etc. To beat, etc. (C.). ಅರಸಿನ ಮುದ್ರೆ ಹೊಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಿ ಭಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳು (ರೂಪ್ಯ Si. 330); ಕೆಯ್ತಾಳ ಹೊಡಿಯುವನು (ಪಾಣಿವಾದ, etc. 340); ಕುದುರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹೊಡಿಯುವ ಚಾಟಿಕೋಲು (ಕಶೆ 344); ಹೊಡಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಆಹತ 377). ಹೊಡಿಯ ಬೇಕೆಮ್ಬುವಗೆ ಕೂತ ಮಣೆಯೇ ಕೊರಡು.— ಮಾಡುವವರ ಮುನ್ದೆ, ಹೊಡಿಯುವವರ ಹಿನ್ದೆ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕು.— ಹವುದೆನ್ದರೆ ಬಯ್ಯುತ್ತಾನೆ, ಅಲ್ಲೆನ್ದರೆ ಹೊಡಿಯುತ್ತಾನೆ (Prvs.).

ಹೊಡಿಸು hŏḍisu. = ಹೊಡಸು, etc. (C.; B. 3, 40. 49; 4, 20; 5, 28. 222). ಹೊಡಿಸಿ ಕೊಣ್ಡನ್ಥ (ಹತ G.).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 1. = ಪೊಡೆ1, q. v., etc. To strike, etc. (Bp. 21, 42; 50, 6; 52, 8; 57, 37; J. 11, 38; Bh. 1, 8, 8; 1, 10, 37; C.; B. 4, 157); to devour, to eat (Bh. 1, 10, 30; My.). P. ps. ಹೊಡದು q. v., ಹೊಡೆದು. ಅಶ್ವಾದಿಗಳ ಹೊಡೆವ ಸಜ್ಜಳ (ಕಶೆ Nr.). ಕೆಲವು ಅಡುಗಳನ್ ಒರ್ಬೋಬ್ಬುಲಿಯ ಮುರನಿಪ್ಪ ನೆಪ್ಪಿಗೆ ಆತನು ಹೊಡೆದು (Bp. 20, 14). ಹೊಡೆವ ಗಾಳಿ (22, 8). ತಲೆಯಂ ಹೊಡೆದು (28, 24). ಹೊಡೆವ ಸಿಡಿಲ್ (Bh. 1, 8, 31). ಅಡವಿಯೊಳು ಮುಟಿ° ಹೊಡದು (see Sp. s. ಸೇಡುಗೊಳ್). ಚೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟು ಹೆತ್ತವರು ಹೊಡದರೆ ನೋಯದೇ? (Prv.). — ಹೊಡದಾಟ. -ಆಟ. Beating, striking; mutual beating, fighting (ಪ್ರಹಾರ G.; C.; B. 5, 1). — ಹೊಡದಾಡು. -ಆಡು. To beat; to beat mutually, to fight (C.; B. 1, 16).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 2. = ಹೊಡ 4, etc., in ಹೊಡೆ ಹೊಡೆದು (B. 4, 97).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 3. The principal top-beam in a roof (My.).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 4. = ಪೊಡೆ 4, ಹೊಡ 2. Extension, etc. — ಹೊಡೆಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. To throw down to the full length or headlong (Bp. 37, 70). — ಹೊಡೆಗೆಡೆ. -ಕೆಡೆ. = ಪೊಡೆಗೆಡೆ, q. v. (Bp. 2, 14).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 5. — ಹೊಡೆ ಮರಳು. To grow (ಬೆಳೆ Bhn. 16; see another ಹೊಡೆ ಮರಳು s. ಹೊಡೆ 7).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 6. = ಪೊಡೆ 3, No. 3. An ear of corn just before fully shooting forth; the calyx of the kêdagĕ just before fully opening (C.; ಕೇದಗೇ ಹೊಡೆ G. 347). 2, = ಹೊಡೆಹುಲ್ಲು (ನೀವಾರ Mr. 372). — ಹೊಡೆಜಾಲಿ. A shrub or low tree with very large white spines, Acacia latronum Willd. (Z.; *cf.* ಹೊಟ್ಟೆಜಾಲಿ s. ಹೊಟ್ಟೆ 2?). — ಹೊಡೆಯಕ್ಕಿ. -ಅಕ್ಕಿ. Rice of not fully grown grain. — ಹೊಡೆಯಕ್ಕಿದುಯ್ಯಲು. -ತುಯ್ಯಲು. A dish made of not fully grown rice-grain, etc. (Bp. 18, 17). — ಹೊಡೆ ಹಾಯು.

An ear of corn to begin to shoot forth (C.). — ಹೊಡೆ ಹುಲ್ಲು. Grass which bears ears (ತೃಣಧಾನ್ಯ, ನೀವಾರ Hlâ.).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 7. = ಹೊಡ 1, etc. — ಹೊಡೆ ಮರಳು. To turn backwards (v. i., Bh. 6, 7, 18).

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. = ಹೊಡ 1, etc. Tbh. of ಪುಟ. A cover, a wrapper. See ಕೆಯ್ಗೊಡೆ.

ಹೊಣಕೆ hŏṇakĕ. = ಪೊಣರ್ಕೆ. Fighting; a fight (Bh. 1, 6, 1; J. 10, 42).

ಹೊಣಿ hŏṇi. An imitative sound used where fighting takes place (ಕಾದುವೆಡೆ Ct. I, 37).

ಹೊಣೆ hŏṇĕ. = ಪೊಣೆ. Bond, bail; a bondsman, a surety, a bail (ಪ್ರತಿಭು, ಲಗ್ನಕ Hlâ.; ಲಗ್ನಕ, ಜಾಮೀನ G.; Bp. 27, 54; C.). ಮಂಚಕ್ಕೆ ಮಣೆ ಯಾಕೆ? ಲಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಯಾಕೆ?— ದೋಣಿಗೆ ಹೋದರೂ ಹೊಣೆ ತಪ್ಪದು (Prvs.). See Sś. s. ಬೇಡ 2. — ಹೊಣೆಯಾಗು. -ಆಗು. To become bail, to give security for (ಜಾಮೀನ ಆಗು G. 64). ತೆಱಲಾಪರೆ ಹೊಣೆಯಾಗು!

ಹೊಣೆಕಾಱ hŏṇĕ-kâṟa. A surety, a security, a bail (ಪ್ರಲಗ್ನಕ, ಪ್ರತಿಭು Mr. 238).

ಹೊಣೆಗಾಱ hŏṇĕ-gâṟa. = ಹೊಣೆಕಾಱ. (ಪ್ರತಿಭು, ಲಗ್ನಕ Nr.; ಲಗ್ನಕ, etc., ಜಾಮೀನ್ದಾರ Si. 349; Bh. 1, 9, 11; C.).

ಹೊಣ್ಟು hŏṇṭu. = ಹೊಱಟು. P. p. of ಹೊಱಡು. (Bp. 26, 31; My.).

ಹೊಣ್ಡ hŏṇḍa. A pit, a hole; an aritificial pond; deepness, as of a well (My.; ಊರವರು ಬಱಸುವ ನೀರಿನ ಸಣ್ಣ ಕೆಱೆ G.). ನೀರಿನ ಹೊಣ್ಡ (ಕಟ್ಟೆ, ಕುಣ್ಡ G.).

ಹೊಣ್ಡೆ hŏṇḍĕ. — ಹೊಣ್ಡೆಮರ. The small tree Cerbera Odollam Gaert. (St. & Pl.).

ಹೊತ್ತಗೆ hŏttagĕ. Tbh. of ಪುಸ್ತಕ (Śmd. 95. 349).

ಹೊತ್ತಱು hŏttaṟu. = ಪೊತ್ತಱ್, etc. At day-break (Bp. 29, 29).

ಹೊತ್ತಾಱೆ hŏttâṟĕ. = ಪೊತ್ತಱ್, etc. Day-break; at day-break (C.; ಮುಂಜಾನೆ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ G.). ಹೊತ್ತಾಱೆಗೆ (My.). See Sp. s. ಬಯ್ಗು.

ಹೊತ್ತಿಗೆ hŏttigĕ. = ಹೊತ್ತಗೆ. (Bp. 57, 29; B. 4, 188).

ಹೊತ್ತಿಸು hŏttisu. 1. = ಪೊತ್ತಿಸು, etc. To kindle, to light (as fire or a lamp, Bp. 16, 25; C.; B. 4, 157; 5, 186).

ಹೊತ್ತಿಸು hŏttisu. 2. = ಹೊದ್ದಿಸು 2. To put on one's self, to assume (Bh. 10, 8, 10).

ಹೊತ್ತಿಸು hŏttisu. 3. To cause to burn at the bottom of the cooking vessel, to bake too much (as bread, B. 5, 186).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 1. = ಪೊತ್ತು 1, etc. To be kindled, etc. (Bp. 56, 35; Bh. 8, 26, 7; My.). ಮಂಕುಮೂಱ ಆದರೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತದೇ?— ಮಡ್ಡನಾದರೆ ಗಡ್ಡ ಹೊತ್ತದೇ?— ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಹಾರವ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಮಾಡಿದರೆ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಹೊತ್ತಿತು (Prvs.).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 2. = ಒತ್ತು 6, ಪೊತ್ತು 2, etc. The sun (C); time (C.; ಕಾಲ Si. 455); a day (in ಈ ಹೊತ್ತು, C.; B. 4, 20). ಈ ಹೊತ್ತಿಂಗೆ (Bp. 42, 33). ಬಯ್ಗಿನ ಹೊತ್ತು (ಸಾಯಂ); ಹೊತ್ತು ತೀವುವುದು (ಸೂತಿಮಾಸ, ವೈಜನನ Hlâ.). ಹದಿನೆಣ್ಟು ಬಾರಿ ಏವೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು (ಕಾಷ್ಠೆ); ತಕ್ಕ ಹೊತ್ತು (ಪ್ರಸ್ತಾವ, ಅವಸರ Nr.). ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವ ಕೇಳ ಹೊತ್ತನಱಿಯೆ (Dp. 4). ಮೃತ್ಯು ಬಲ್ಲಳೆ ವೇಳ್ಯ ಹೊತ್ತಮ್ಬುದ? (76). ಸೋಲ್ತ ಹೊತ್ತು (ಅಭಿಷಂಗ Mr. 492). ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒದಗಿದವನೇ ನೆಣ್ಟ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒದಗಿದವನೇ ಬಣ್ಟ (Prv.). See Bp. 14, 9; 22, 7; J. 20, 23; Bh. 2, 13, 43; B. 2, 34. 40. 45; 3, 17; 5, 100. 242. 294. — ಹೊತ್ತಿಱ್. -ಇಱ್. The sun to go down lower and lower (afternoon, My.). — ಹೊತ್ತು ಕಳೆ. = ಹೊತ್ತುಗಳೆ. (C.; B. 4, 2). — ಹೊತ್ತುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಪೊತ್ತುಗಳೆ. To spend time; to lose time (J. 14, 4; 30, 26; C.; B. 1, 12; 3, 68. 77. 95; 5, 293). ಹೊತ್ತುಗಳೆಯೋಣ (ಯಾಪನ G.). — ಹೊತ್ತು ಮಾಡು. To delay, to procrastine, to be dilatory (My.). — ಹೊತ್ತು ಮಾಱು. Time to be passed (for doing any business, My.). ಹೊತ್ತು ಮಾಱಿದರೆ ತೊತ್ತು ಹೆತ್ತವಳಾದಾಳೇ? (Prv.). — ಹೊತ್ತು ಮುಱುಗು. The sun to set (C.). — ಹೊತ್ತು ಮೂಡು. The sun to rise (C.). — ಹೊತ್ತು ಸಾಧಿಸು. To obtain or seize the proper moment; to look out or watch for an opportunity (B. 4, 20. 42. 80; My.). — ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟು. The sun to rise (My.). — ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ. From time to time (J. 26, 6; C.; B. 1, 12; 3, 21; 4, 24). — ಹೊತ್ತೇಱು. -ಏಱು. The sun to rise higher and higher (before noon, My.). ನಚ್ಚಿದನ್ತರಸಿನಾಙ್ಞೆಯನ್ತಿರುವವದು ಒಚ್ಚೊತ್ತು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಹೊತ್ತೇಱ ಕಿಚ್ಚು ಕಾದನ್ತೆ (Sp.). — ಹೊತ್ತೊತ್ತಿಗೆ. -ಒತ್ತಿಗೆ. = ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ. (B. 2, 45).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 3. = ಪೊತ್ತು 3, etc. To be burnt at the bottom of the cooking vessel, etc. (C.). ಅವಳು ಆ ಹೊತ್ತಿದ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ (B. 5, 186). ಹೊತ್ತಿದ ಅನ್ನ (ಭಿಸ್ಸಟಿ G.).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 4. That is burnt at the bottom of a cooking vessel, etc. (ದಗ್ಧಿಕೆ, ಸುಟ್ಟ ಅನ್ನ G.).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 5. = ಒತ್ತು 7, ಪೊತ್ತು 4. P. p. of ಹೊಱು. (C.). — ಹೊತ್ತು ಬರ್. To take upon the head and come (Bp. 32, 56). — ಹೊತ್ತು ಹಾಯ್ಕು. To carry on the head and put or throw down (Bp. 49, 44).

ಹೊತ್ತು hŏttu. 6. = ಹೊದ್ದು 1, etc. P. p. of ಹೊದೆ 1. — ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳು. To put on, as clothes (B. 3, 91; 5, 88. 260. 297).

ಹೊತ್ತುಣ್ಟಲೆ hŏttuṇṭalĕ. At day-break (My.), early (B. 1, 21).

ಹೊತ್ತುಣ್ಟ್ಲೆ hŏttuṇṭlĕ. = ಹೊತ್ತುಣ್ಟಲೆ. (My.).

ಹೊತ್ಥಱು hŏtthaṟu. = ಪೊತ್ತಱ್, etc. The break of day. ಹೊತ್ಥಱಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗೇ ಪ್ರಾತರ್ ಎನಿಸುಗು (Nr.).

ಹೊದಕುಳಿ hŏdakuḷi. = ಪೊದಕುಳಿ. Affliction, etc. (ಸನ್ತಾಪ Bhn. 64). — ಹೊದಕುಳಿಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಪೊದಕುಳಿಗೊಳ್. (Bp. 53, 67; J. 8, 40; Bh. 1, 8, 3).

ಹೊದಕೆ hŏdakĕ. = ಪೊದಕೆ, etc. A cover, a covering, a wrapper (ಪ್ರಾವಾರ, ಕಪ್ಪುಲ Nr.; Bp. 55, 11; C.; B. 5, 254). ಹೊದಕೆಯ ಸೀರೆ (ನಿವೀತ, ಪ್ರಾವೃತ Nr.). **2**, a thatch, a roof. ಮನೆಯ ಹೊದಕೆ (ಆಚ್ಛಾದನ, ವಲಭಿ Hlâ.).

ಹೊದಗಿಸು hŏdagisu. = ಪುದುಗಿಸು q. v., etc. (My.).

ಹೊದರು hŏdaru. (= ಪೋರ್ 3, etc.). The hollow of a tree (B. 2, 2; 3, 74); a hole in the ground (4, 192).

ಹೊದಱು hŏdaṟu. ಹೊದಱ್ = ಪೊದಱ್, etc. A bush, etc. (ಉಲಪ, ಸ್ತಮ್ಬ, ಗುಲ್ಮ, ವೀರುಧ್, ವಿಟಪ Hlâ.; Bh. 1, 20, 27. 55. 60; 3, 13, 26. 33; Šm. 85; My.). ನೆಯ್ಗೆಗೊಣ್ಡಿರ್ದ ಹೊದಱ್ (ಗುಲ್ಮ, ವೀರುಧ, etc. Mr. 108). ಲತೆಯ ಹೊದಱು (ಗುಂಜ, ಲತಿಕಾಸಮೂಹ Nn. 133); ಹಲವು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹಬ್ಬಿದ ಹೊದಱು (ಪಲವು ಆವೇಷ್ಟಗುಲ್ಮ, ಹಬ್ಬಿದನ್ತಾ ಮೆಳೆಗಳು 162). **2**, a mass, a large number, a host, a herd (Bh. 6, 2, 4; 7, 17, 25). — ಹೊದಱಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To form a herd (Bh. 3, 13, 16). — ಹೊದಱುಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To form a mass, to assemble (v. i., Bh. 6, 7, 7). — ಹೊದಱುದಿವಿ. -ತಿವಿ. A great striking or cuffing (Râm. 4, 3, 9). — ಹೊದಱೇಱು. -ಏಱು. To grow massive, numerous or abundant, to crowd (Râm. 1, 7, 14; 5, 9, 15; 6, 45, 3; Bh. 2, 2, 108).

ಹೊದಱೆ hŏdaṟĕ. = ಹೊದಱು. (Si. 305; *only* in Si.).

ಹೊದಸು hŏdasu. = ಪೊದಿಸು, etc. To put over; to put on; to cover; etc. (My.). ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊದಸಲು ಪಟ್ಟ ರಥ (ದ್ವೈಪ, ವೈಯಾಘ್ರ Nr.).

ಹೊದಿ hŏdi. = ಪೊದೆ 1, etc. To put on, as a cloth (Bp. 47, 47); etc. ಹೊದಿಯುವ ಬಟ್ಟೆ (ನಿವೀತ, ಪ್ರಾವೃತ Si. 222).

ಹೊದಿಕೆ hŏdikĕ. = ಹೊದಕೆ, etc. A cover, etc. (My.; ಅನ್ತರ್ಧೆ, ವ್ಯವಧೆ, ಅಪವಾರಣ, ಅಪಿಧಾನ, etc. Si. 31). ಹುಲಿಯ ತೊಗಲು ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ರಥ (ದ್ವೈಪ, etc. Si. 275); ಮರದ ಹಲಿಗೆ ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ಬಣ್ಡಿ (ದಾರವ 276); ಗುಡಾರ ಮುನ್ತಾದ ಹೊದಿಕೆ (ಪರೀವಾಪ 439). **2**, a roof. ಮನೇ ಹೊದಿಕೆ (ಛದಿಸ್, ಪಟಲ Si. 457).

ಹೊದಿಸು hŏdisu. = ಹೊದಸು, etc. (Bp. 15, 21; C.). ಬಿಳಿಯ ಕಮ್ಬಳಿಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಿದ ರಥವು (ಪಾಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಿ Nr.). ಕಮ್ಬಳಿಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ತೇರು (ಕಾಮ್ಬಲ); ಬಟ್ಟೆಯಿನ್ದ ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟ ತೇರು (ವಾಸ್ತ್ರ Si. 276); ಹೊದಿಸಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಛನ್ನ, ಛಾದಿತ 381). ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ಹೊದಿಸುವವನು (G. 308). ತನಗೇ ಇಲ್ಲದವಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೇನು ಹೊದಿಸ್ಯಾಳು?— ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ? (Prvs.).

ಹೊದೆ hŏdĕ. 1. = ಪೊದೆ 1, etc. To put on; to put over; to wrap round; to cover (ಆಚ್ಛಾದನ Šmd. Dh.; ಆವರಣ Šm. 98; Bp. 42, 4; My.). P. ps. ಹೊದದು, ಹೊದೆದು, ಹೊದ್ದು, ಹೊತ್ತು. ಕಾವಿಯ ಹೊದೆದು ಹೋದಾತ ಯೋಗಿಯೆನ ಬೇಡ (Sp.). ಮೆಯ್ ಮೇಲೆ ಹೊದ್ದಿರುವ ವಸ್ತ್ರ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Si. 224). ಶಾಲು ಹೊದ್ದವನಾದರೂ ಹಾಲು ಬಿಟ್ಟಾನೇ?—ಅಂಗಡೀ ಮಾಱ, ಗೊಂಗಡೀ ಹೊದ್ದ (Prvs.). — ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳು. To put on, etc. (C.; B. 2, 33; 3, 25; 4, 135). ಹೊದ್ದುಕೊಮ್ಬ ಸೀರೆ (ಪ್ರಾವಾರ, etc. Nr.).

ಹೊದೆ hŏdĕ. 2. = ಪುದೆ, etc. A quiver (ಶರಕೋಶ Šmd. Dh.; ದೊಣೆ Šm. 98; Bh. 3, 13, 22). ಕಣೆಯ ಹೊದೆ (ದೊಣೆ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಮೂಡಿಗೆ Kk. 40). **2**, a bush, a thicket (My.; ಕುಂಜ Si. 413; ಗುಲ್ಮ, ಸ್ತಮ್ಬ 442). — ಹೊದೆಯೊತ್ತು. -ಒತ್ತು. A quiver's hold (ತೂಣ, ಶರಾಶ್ರಯ, ಶರಧಿ, etc., ದೊಣೆ Mr. 295).

ಹೊದ್ದಿಕೆ hŏddikĕ. 1. = ಒದ್ದಿಕೆ, ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Joined state, union; concord, friendship (My.).

ಹೊದ್ದಿಕೆ hŏddikĕ. 2. = ಹೊದಿಕೆ. A cover, a wrapper (My.).

ಹೊದ್ದಿಗೆ hŏddigĕ. = ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Union (see Nn. 105 s. ಹೊದ್ದುಗೆ). **2**, that is joined to or appended: an appendage, something subordinate or inferior (ಉಪಸರ್ಜನ, ಉಪಾಗ್ರ Mr. 451).

ಹೊದ್ದಿಸು hŏddisu. 1. = ಪೊದ್ದಿಸು. To join (v. t., Bh. 6, 7, 21); to put to, to affix, to attach (J. 30, 50). ಲೋವೆಯ ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಡೊಂಕ ಮರಂ (ಗೋಪಾನಸಿ Nr.).

ಹೊದ್ದಿಸು hŏddisu. 2. = ಹೊಚ್ಚಿಸು, ಹೊತ್ತಿಸು 2. To put on, as cloth, tiles, etc. (My.).

ಹೊದ್ದು hŏddu. 1. = ಪೊದ್ದು 1, ಹೊತ್ತು 6, ಹೊದೆದು. P. p. of ಹೊದೆ 1.

ಹೊದ್ದು hŏddu. 2. = ಪೊದ್ದು 2, etc. To join (v. i.); to come in contact with; to go or come near; etc. (Bp. 29, 7; 32, 45; 43, 82; 52, 23; 55, 7; 61, 37; Bh. 1, 8, 93; 6, 7, 21; Râm. 6, 45, 3; J. 6, 47; 22, 29; 25, 55). ಇದಱೊಳ್ ಪೆಱರನ್ ಅಭಿವಂಚಿಸುವ ಮಱೆಯ ಶಬ್ದ ಹೊದ್ದಿರಲ್ (Mr. 5). ತನ್ನ ತಾನಱಿವವನ ಮುನ್ನ ಹೊದ್ದದು ಮಾಯೆ; ಉನ್ನತವಪ್ಪ ಗಜವೇಱ ಬಪ್ಪವನು ಕುನ್ನಿಗಂಜುವನೆ? (Sp.). ಮುತ್ತು ನೀರಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮತ್ತೆ ನೀರಪ್ಪದೇ? ಸತ್ಯವನಱಿದ ಜ್ಞಾನಿ ಸಂಸಾರವನು ಮತ್ತೆ ಹೊದ್ದುವನೆ? (Sp.).

ಹೊದ್ದುಗೆ hŏddugĕ. = ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Union, etc. (ಸಂಹರ, ಪೊರ್ದುಗೆ Nn. 105, o. r. ಹೊದ್ದಿಗೆ).

ಹೊನ್ hŏn. = ಪೊನ್, etc. Gold (ಹೇಮ, ಸ್ವರ್ಣ, ಜಾತರೂಪ, ಸುವರ್ಣ, ಭರ್ಮ, etc. Hlâ.; ಕಲಧೌತ Hlâ.; ಸ್ವರ್ಣ, etc. Mr. 199; Čpr. 6, 82; Bp. 45, 37; 55, 14; 58, 31; Bh. 2, 13, 46); a gold coin, the half of a varaha (1 Rupee 7 As. 4 cash, My. as ಹೊನ್ನು; Bp. 28, 5. 12; 29, 15; 40, 35). ಹೊನ್ನುಳ್ಳವಂ (ಧನವತ್, ಅಸ್ತಿಮತ್ Hlâ.; ಧನಾಢ್ಯ Mr. 237). ಹೊನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆ (ಹರಿಣಿ, ಹಿರಣ್ಮಯಿ); ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂ (ಅಕುಪ್ಯ Hlâ.). ಹೊನ್ನನೂ ಬೆಳ್ಳಿಯನೂ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದೊಡೆ ರೂಪ್ಯ ಎನಿಸುಗು (Nr.). ಹೊನ್ನಂ ಕುಡುವೆಡೆಗೆ ಕಲ್ಪತರು (Šmd. 75). ಹೊನ್ನ ಬಯಕೆ (ನಿಕ್ಷೇಪ, ಉಪನಿಧಿ Mr. 56). — ಹೊನಗನೆ. = ಹನಗಾಣೆ, ಹೊನಗನ್ನೆ, ಹೊನಗೊನೆ, ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ q. v., ಹೊನ್ನಗೋನೆ. (My.; ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, etc. Si. 156). — ಹೊನಗನ್ನೆ. = ಹೊನಗನೆ, etc. (G.). — ಹೊನಗೊನೆ. = ಹೊನಗನೆ, etc. (My.). — ಹೊನ್ದಳಿಗೆ. -ತಳಿಗೆ. = ಪೊನ್ದಳಿಗೆ. A gold plate (Râm. 1, 17, 22; 3, 6, 58). — ಹೊನ್ದಾವರೆ. -ತಾವರೆ. = ಪೊನ್ದಾವರೆ. A gold-coloured lotus (Grj. 2, 68). — ಹೊನ್ದೇರ್. -ತೇರ್. -ರು. = ಪೊನ್ದೇರ್. A gilt chariot (Bh. 3, 18, 41; J. 12, 15; Râm. 3, 2, 20). — ಹೊನ್ದೊಡವು. -ತೊಡವು. = ಪೊನ್ದೊಡವು. A gold ornament (Čpr. 6, 96). — ಹೊನ್ದೋಣಿ. A golden trough (Râm. 1, 13, 10). — ಹೊನ್ನ. -ಅ 3. = ಪೊನ್ನ. N. of a Kannaḍa author (Šmd. 4); N. (C.; B. 4, 75). — ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ. -ಕನ್ನೆ. = ಹೊನಗನೆ, etc. A common weed, used as a potherb, Alternanthera sessilis R. Br. (C.; ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷಿ, ಸೋಮವಲ್ಲರಿ, ವಯಃಸ್ಥೆ Nr.; ಸ್ತನವಯೋಗನ್ಧಿ Mr. 135; T. ಪೊನ್ನಾಂಗಣಿ; Tu. ಪೊಣಂಗಣೆ, ಪೊನ್ನಾಂಕಣ್ಣಿ). — ಹೊನ್ನಗುಬ್ಬಿ. A golden knob or head (Grj. 6, after 56). — ಹೊನ್ನಗೋನೆ. = ಹೊನ್ನಗನ್ನೆ. (My.). — ಹೊನ್ನಣ್ಡೆ. -ಅಣ್ಡೆ. A golden boiler (Râm. 1, 16, 53). — ಹೊನ್ನತನ್ದೆಗಳ್. N. (Bp. 58, 8). — ಹೊನ್ನದೇವ. N. (Bp. 9, 41). — ಹೊನ್ನಧೇನು. A cow of gold (Bp. 55, 15). — ಹೊನ್ನನ್ದಣ. -ಅನ್ದಣ. = ಪೊನ್ನನ್ದಣ. A golden palankeen (Râm. 1, 16, 13). — ಹೊನ್ನಪುತ್ತಳಿ. A golden puppet (Bp. 12, 6). — ಹೊನ್ನಪ್ಪ. -ಅಪ್ಪ. N. (C.). — ಹೊನ್ನಬಟ್ಟಲ್. A gold cup (Bp. 50, 4). — ಹೊನ್ನಮ್ಮ. -ಅಮ್ಮ. N. (My.). — ಹೊನ್ನಯ್ಯ. -ಅಯ್ಯ. N. (Bp. 45, 37; My.). — ಹೊನ್ನವರೆ. -ಅವರೆ. A common shrub with clusters of yellow flowers, Cassia auriculata Lin. (Z.). — ಹೊನ್ನಾ

ಯುಗ. -ಅಯುಗ. A gold sword-handle (Râm. 3, 6, 5; Bh. 3, 10, 7). — ಹೊನ್ನಾರತಿ. -ಆರತಿ. A waving-platter filled with gold, or a gold waving-platter (Bp. 12, 35). — ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆ. -ಆವರಿಕೆ. = ಹೊನ್ನವರೆ. (My.). 2, a tall tree, Acacia xylocarpa Willd. al. Xylia dolabriformis Bent. (St. & Pl.). — ಹೊನ್ನೂವು. -ಊವು. A round gold plate on which there is the form of a flower and from which pearls pendulate; by a gold stalk it is fastened to the upper part of the ear (My.).

ಹೊನಗ್ಯಾ hŏnagyâ. = ಹೊಂಗಿಯು. (S. Mhr.).

ಹೊನಲ್ hŏnal. ಹೊನಲು. = ಪೊನಲ್. A stream (ಪುರ Šm. 85; ಹೂರ Kk. 13; ಹೂರಣ Šs.; as of blood, Bp. 32, 20; J. 7, 43; Râm. 6, 30, 40; as of poison, Bh. 2, 14, 61; as of molten lac, Bh. 1, 8, 88; as of a shower of flowers, Râm. 5, 9, 6); current (as of a stream, Bp. 20, 22). ಹೊನಲನ್ ಇಬ್ಬಗೆ ಮಾಡುವ ಕಡಲು (ಕೂಪಕ, ವಿದಾರಕ Nr.). ಕಾಡ ಹೊನಲ್ (ಕಾಟ್ಪುರ Šs.).

ಹೊನಹು hŏnahu. (= ಒನಪು; cf. ಪದಪು). Charm, etc.

ಹೊನಹುಗಾರ್ತಿ hŏnahu-gârti. A charming woman (ಪದಪುಗಾರ್ತಿ, ಸೌರಪ್ಯವತಿ Šs.; ಪದಪುಗಾರ್ತಿ Kk. 29; Šm. 74).

ಹೊನೆ hŏnĕ. = ಹನೆ. A large forest tree, Pterocarpus marsupium; (it stains yellow if wetted; the bark when wounded yields a red gum resin, the Kino, Van Someren).

ಹೊನ್ತ hŏnta. Tbh. ಪನ್ಥ. A path, a way (Tĕ. ಪೊನ್ತೆ).

ಹೊನ್ತಕಾಱ hŏnta-kâra. A man fertile in ways or expedients, a clever, able man (Bp. 37, 19).

ಹೊನ್ತಕಾಱಿ hŏnta-kâri. = ಹೊನ್ತಕಾಱ. (Bh. 7, 4, 12).

ಹೊನ್ತಗಾಱ hŏnta-gâra. = ಹೊನ್ತಕಾಱ. (My.).

ಹೊನ್ದರಿ hŏndari. = ಒನ್ದರಿ, etc. (My.).

ಹೊನ್ದಸು hŏndasu. = ಹೊನ್ದಿಸು. ಹೊನ್ದಸೋಣ (ಸಾಧನ Čb.).

ಹೊನ್ದಿಕೆ hŏndikĕ. = ಒನ್ದಿಕೆ, etc., ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Joining, fitting, combination; fitness; intimacy, friendship, good terms (My.). ನ್ಯಾಯನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಯ, ನಾಯ Si. 389); ಹೊನ್ದಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಿಕೆ (ಯುಕ್ತಿ 410).

ಹೊನ್ದಿಗೆ hŏndigĕ. = ಒನ್ದಿಗೆ, etc., ಹೊನ್ದಿಕೆ. (My.).

ಹೊನ್ದಿಸು hŏndisu. = (ಒನ್ದಿಸು), ಪೊರ್ದಿಸು, ಹೊನ್ದಸು. To join (v. t., as limbs for greeting, Bp. 58, 58; as planks, C.; B. 4, 121); to attach (as copper plates to a ship, C.; B. 4, 140); to collect, to procure (as money, My.); to make fit or proper (as a price, My.); to settle (as a bargain, My.); to cause to obtain (Si.). ಹೊನ್ದ ತಕ್ಕದನ್ನು ಹೊನ್ದಿಸಿ ಕೊಡುವ ಸಯುಕ್ತಿಕವಾದ ಕೃತ್ಯ (ಉಪಾಯ Si. 263).

ಹೊನ್ದಿಸುವಿಕೆ hŏndisuvikĕ. Causing to obtain, etc. (Si. 387. 389).

ಹೊನ್ದು hŏndu. 1. = ಪೊರ್ದು 1, q. v., etc. To join, (v. i.); to touch (as sin, Bp. 55, 7; My.); to go nigh, to approach (Bp. 22, 28; My.); to join, to associate one's self to, to attach one's self to (Bp. 48, 15; My.); to agree, fit or suit (ಈ ಮಾತು ಅದಕ್ಕೆ or ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊನ್ದುವದಿಲ್ಲ, My.); to be on agreeable, good terms (ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊನ್ದಿದರೆ ಸನ್ತೋಷದಿನ್ದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡ ಬೇಕು B. 5, 85; ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹೊನ್ದುವದಿಲ್ಲ, those two do not agree together, My.); to devolve on (as work; ಈ ಕೆಲಸ ನಿನ್ನ ಹೊನ್ದಿ ಅದೆ, My.). **2,** to obtain, to get (C.; B. 4, 175; 5, 40); to experience (as joy, grief, My.); to suffer (as misfortune, loss, death, My.). ಹೊನ್ದದೆ ಇರುವ ಮಾತು (ಅಬದ್ಧ, ಅನರ್ಥ Si. 59); ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಗುರುವಿನಿನ್ದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವನು (ಸಮಾವೃತ್ತ, ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞ 235); ಪಿತೃತ್ವವನ್ನು ಹೊನ್ದಿದವರು ತೃಪ್ತಿ ಪಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲ್ ಪಡುವ ದಾನ (ನಿವಾಪ, ಪಿತೃದಾನ 243); ಹೊನ್ದ ತಕ್ಕದನ್ನು ಹೊನ್ದಿಸಿ ಕೊಡುವ ಸಯುಕ್ತಿಕವಾದ ಕೃತ್ಯ (ಉಪಾಯ Si. 263); ಕೇಳುವದಱಿನ್ದ ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಯಾಚಿತಕ 300); ವೃದ್ಧಿ ಹೊನ್ದುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು (ವರ್ಧಿಷ್ಣು, ವರ್ಧನ 360); ಆಪತ್ತು ಹೊನ್ದಿದವನು (ಆಪನ್ನ, ಆಪತ್ಪ್ರಾಪ್ತ 364); ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಪ್ರಾಪ್ತ, ಪ್ರಣಿಹಿತ 377); ಹೊನ್ದ ತಕ್ಕದು (ಪ್ರಾಪ್ಯ, ಗಮ್ಯ, ಸಮಾಸಾದ್ಯ 379); ಹೊನ್ದಲ್ ಪಟ್ಟರುವದು (ಲಬ್ಧ, ಪ್ರಾಪ್ತ, ವಿನ್ನ, ಆಸಾದಿತ, etc. 383).

ಹೊನ್ದು hŏndu. 2. = ಪೊನ್ದು 3. To die (ಮರಣ Šmd. Dh.).

ಹೊನ್ದುಗೆ hŏndugĕ. = ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Joining, etc. ಹೊನ್ದುಗೆಯಾಗದಿರ್ (ಅಗಲ್ Šmd. 176 Cm.).

ಹೊನ್ದುವಿಕೆ hŏnduvikĕ. Joining, etc.; obtaining. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಕೆಲಸದಿನ್ದ ತೋಱಿಸಿ ತೃಪ್ತಿ ಹೊನ್ದುವಿಕೆ (ವೈರಶುದ್ಧಿ, etc. Si. 296).

ಹೊನ್ನಿ hŏnni. (fr. ಹೊನ್). N. of men. **2,** N. of women (My.). — ಹೊನ್ನಿತನ್ದೆ. N. of a man (Bp. 47, 37). — ಹೊನ್ನಿದೇವ. N. of a man (Bp. 44, 4). — ಹೊನ್ನಿಪಲ್ಯ. A common weed used as a vegetable, Celosia argentea (Z.).

ಹೊನ್ನು hŏnnu. = ಹೊನ್, q. v. Gold, etc. (Bp. 29, 32; C.). ಹೊನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿದದು (ಕೃತ Nr.). ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಹೊನ್ನಿಲೇ ಪೋಪುದೇ? ಹೊನ್ನಿನ ಪುಣ್ಯಮದು ಬೇಱೆ (Sp.). ಹೊನ್ನು ಹಣ್ಣಿನ ರಿಣವು ತೀರಿದಾಕ್ಷಣದಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲ್ (Sp.). ಹೊನ್ನು ಹಣವುಣ್ಣೆನಗೆ (Dp. 4). ಹೊನ್ನಿದ್ದಮ್ಮನ ತೊನ್ನು ಮುಚ್ಚಿತು, ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಮ್ಮನ ಹಾದರ ಮುಚ್ಚಿತು.—ಹೊನ್ನುಳ್ಳವನಿಗೆ ಮಾನ ಉಣ್ಟು.—ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಬರದರೆ ಹೊನ್ನು ಬನ್ದ ಹಾಗಾಯಿತೇ?—ಬೆನ್ನು ಬಿಡದ ಪಿಶಾಚಿ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿತ್ತೀತೇ?—ಭಿನ್ನವಾದ ಗಡಿಗೆ ಹೊನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಮನಾದೀತೇ?—ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನಿಗೆ ವಟ್ಟವಿಲ್ಲ (Prvs.). See ಕಳ್ಳ-. — ಹೊನ್ನುಬಾಕಿ. A woman who longs only for money (Bp. 40, 55).

ಹೊನ್ನೆ hŏnnĕ. (fr. ಹೊನ್). = ಪುನ್ನಿಕೆ, ಪೊನ್ನೆ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (ಪೀತಸಾಲ, ಅಸನ Hlâ.; Mr. 114). **2,** = ಶಾಲಪರ್ಣಿ (Mr. 131; mistake for ಸುರಪರ್ಣಿ?). **3,** = ಹರಳು. (Mr. 134). See Bp. 45, 37; Râghĕ. 17, 54, where ಹೊನ್ನೆ is different from ಸುರಹೊನ್ನೆ). —ಹೊನ್ನೆಯ ಮರ. The tree Terminalia tomentosa W. & A. (ಜೀವಗ Šmd. 338; ಪೀತಸಾಲಕ, ಸರ್ಜಕ, ಅಸನ, ಪ್ರಿಯಕ, ಜೀವಕ Nr.; Si. 132). 2, a large timber tree yielding a red dye, Rottleria tinctoria Roxb. (St. & Pl.; M. ಪುನ್ನೆ, Tĕ. ಪೊನ್ನೆ; Sk. ಪುನ್ನಾಗ; S. Mhr. ರಕ್ತದ ಹೊನ್ನೆ(ಮರ; see ಸುರ

ಹೊನ್ನೆ No. 1). — ಹೊನ್ನೆಹುಳಿ. The fire-fly (ಇಂದ್ರಗೋಪ, ಖದ್ಯೋತ, ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣ, ತಮೋಮಣಿ G.).

ಹೊಪ್ಪಳ hŏppaḷa. (fr. ಪೊಪ್ 2). A blister occasioned by a burn (My.).

ಹೊಪ್ಪಳಿಸು hŏppaḷisu. To blister (v. i., Grj. 9, after 27; My.).

ಹೊಪ್ಪೆ hŏppĕ. Either of the two divisions (whether equal or not) into which a nut or fruit is broken, slit or cut (My.; *cf.* the terms s. ಪೋಳ್).

ಹೊನ್ hŏm. 1. = ಪೊಮ್ 1, etc., (ಹೆಮ್ 4). Gold. — ಹೊಮ್ಬಟ್ಟಲ್. = ಪೊಮ್ಬಟ್ಟಲ್. A golden cup (Bp. 50, 12). — ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ. = ಪೊಮ್ಬಣ್ಣ. (Śmd. 193). A yellowish, brown or tawny colour (ಕದ್ರು, ಪಿಂಗಲ Nr.; ಬಭ್ರು, ಕಾಂಚನವರ್ಣ Nn. 125; J. 25, 5). ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಕಡಾರ, ಕಪಿಲ, ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, ಕದ್ರು, ಪಿಂಗಲ); ಬಿಳಿದು ಬೆರಸಿದ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣ (ಪಿಂಗ, ಪಿಶಂಗ, etc. Nr.). ಹೊಮ್ಬಣ್ಣದ ಗೋರಣ್ಟೆ (ಸಹಚರಿ, ಪೀತಝಿಣ್ಟಿ Hlâ.). ಸೇವನ್ತಿಗೆ ಹೊಮ್ಬಣ್ಣಮಾದೊಡೆ ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕೆ ಎನಿಸುಗು (Nr.). — ಹೊಮ್ಬರಣಿ. A gold jar or vase (Bh. 8, 21, 4). — ಹೊಮ್ಬರಹ. A golden writ (Bh. 1, 12, 13; 8, 21, 12; 8, 23, 10). — ಹೊಮ್ಬಟಿ. -ಪಟಿ. 1. A kind of gold cloth (Bh. 10, 4, 14). — ಹೊಮ್ಬಟಿ. 2. To gild (Bh. 6, 4, 35). — ಹೊಮ್ಬಾಟಿ. = ಪೊಮ್ಬಾಟಿ. A kind of plantain (B. 2, 38). 2, the half-opened flower-sheath of the cocoa and betel-nut tree (My.). ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಬಾಟಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಮ್ಬಾಟಿಕುಸುರಿ. The very young nuts of the hŏmbāḷĕ (My.). — ಹೊಮ್ಬೆಸವು. Gold soldering (Râm. 1, 13, 9). — ಹೊಮ್ಮಣ್. Gold dust (Bp. 23, 39). — ಹೊಮ್ಮರಾಲ. A gold-coloured goose. ಕರ್ಮದಿನ್ದವೆ ಹರನು ಚರ್ಮವ ತಾನುಟ್ಟನು, ಹೊಮ್ಮರಾಲನ್ ಅಜನಾದನು, ಗೋವಿನ್ದನ್ ಎಮ್ಮೆಯ ಕಾದಂ (Sp.). — ಹೊಮ್ಮಳಿ. = ಪೊಮ್ಮಳಿ. (Râm. 3, 8, 14. 37, etc.; J. 18, 4; see ಹೇಮವುಗ). *Cf.* ಹೊಮ್ಮುಗ. — ಹೊಮ್ಮಳಿ. = ಪೊಮ್ಮಳಿ. A shower of gold (Bp. 9, 33; 57, 83). — ಹೊಮ್ಮಾಡ. A golden self-moving car (Bp. 27, 6; 34, 29). 2, = ಪೊಮ್ಮಾಡ. — ಹೊಮ್ಮಿಳಿ. A gilt leather-rope (Č. Bp. 41, 46). — ಹೊಮ್ಮುಗುಳು. = ಹೆಮ್ಮುಗುಳು. A medicinal garden plant with yellow heads of flowers, Spilanthes acmella Lin. var. oleracea Clarke.; the name is also used for the wild-growing variety (ವಸುಜಾಲಕ Mr. 141; My.). — ಹೊಮ್ಮೊಡಿಗೆ. A golden quiver (Bh. 8, 25, 4). — ಹೊಮ್ಮುಗ. = ಹೊಮ್ಮಳಿ. (Râm. 6, 51, 84).

ಹೊನ್ hŏm. 2. = ಪೊಮ್ 2. — ಹೊಮ್ಪುಟಿ. = ಪೊಮ್ಪುಟಿ, q. v. (Râm. 6, 45, 3; 6, 52, 6; Bh. 1, 13, 61; 6, 6, 34).

ಹೊಮ್ಮಿಸು hŏmmisu. To cause to rise, etc. See ಹೊಟಿ-.

ಹೊಮ್ಮು hŏmmu. = ಪೊಣ್ಮು, etc. To rise, to break out, to come forth (as chicken-pox, small-pox or vaccine-pox, My.); to egress (Râm. 6, 14, 21). See ಹೊಟಿ.

ಹೊಯ್ hŏy. 1. = ಪೊಯ್ 1, etc., ಹೊಯ್ಯು. To beat, etc.; to cast, to pour (Bp. 37, 44; 45, 6; 50, 7; 52, 9. 10; 61, 28; J. 20, 51, 26, 6; Bh. 1, 5, 8; 1, 10, 29; 2, 4, 6. 8; 2, 13, 47. 48; 3, 13, 34; C.; B. 1, 28). ಕಾಯ್ದು ಬಿಸಿಯಾಗಿರ್ದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಘೊಡಾನೊನ್ದು ಮೊಸರ ಹೊಯ್ದುದರಿತ್ತ ಚಿನ್ದ ಒಡೆದುದು (ಅಮಿಕ್ಷೆ Nr.). ಭುಜವ ಹೊಯ್ (ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸು Bhn. 32). ಅಟುಗಾಲ ಮಟಿ ಹೊಯ್ದರೂ ಮುತ್ತುಗಕ್ಕೆ ಮೂಟೀ ಎಲೆ. — ತುಮ್ಬಾ ಹೊಯ್ದರೂ ಹಮ್ಪಲು ಹೋಗದು. — ದಿನ್ನೇ ಮೇಲೆ ಮಟಿ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬರುವದು. — ಸೋರುವ ಮನೇಲಿ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದರೆ ಹಳ್ಳದ ಕೂಡೇ ಹಳ್ಳ (Prvs.). — ಹೊಯ್ದಾಡು. -ಆಡು. = ಪೊಯ್ದಾಡು. (Bh. 1, 10, 37; My.). 2, to pour about (My.).

ಹೊಯ್ hŏy. 2. = ಹೊಯ್ದು. P. p. of ಹೊಯ್ 1, in ಹೊಯ್ ಕೊಳ್ಳು (My.). See Dp. s. ಬುಗ್ಗಿ.

ಹೊಯ್ hŏy. 3. = ಪೊಯ್ 2, etc. A stroke, a blow (Bh. 1, 10, 36); casting, etc. ಹೊಯ್ಕುಮ್ಬಿ. A club for beating (Bh. 1, 7, 16). — ಹೊಯ್ಕೆಯ್. = ಹೊಯಿಕೆಯ್, q. v. (Bh. 2, 13, 27). — ಹೊಯ್ಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. = ಹೊಯಿಗಡುಬು, q. v. (My.). — ಹೊಯ್ನೀರ್. = ಪೊಯ್ನೀರ್. Water that is poured (My.). — ಹೊಯ್ಹಾಲು. Milk that is poured or put (into the mouth of children, My.).

ಹೊಯಿ hŏyi. 1. = ಬಯಿ 2, ಹೊಯ್ 1, etc. To beat, etc.; to cast (as types, C.; B. 4, 209), to pour. P. p. ಹೊಯಿದು. See Sp. s. ಹರಿ 4; Bp. 21, 10; 37, 42. 44. ಬಯ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಯಿದ ಪೆಟ್ಟು. — ಮಣ್ಣು ಹೊಯಿದು ಅಮ್ಬಲಿ ಕಾಸಿದರೆ ಉಮ್ಬೋಕಾದೀತೇ? (Prvs.). — ಹೊಯಿದಾಟ. -ಆಟ. Beating, etc. (ಹೊಡದಾಟ G. 580). — ಹೊಯಿದಾಡು. -ಆಡು. = ಹೊಯ್ದಾಡು. (Bhâgavata 3, 2, 48; G. 219). — ಹೊಯಿ ಹೊಯಿ. rep. (Bp. 37, 42).

ಹೊಯಿ hŏyi. 2. = ಹೊಯ್ 3, etc. Beating; casting; pouring. — ಹೊಯಿಕೆಯ್. = ಹೊಯ್ಕೆಯ್. Casting or moulding-work: a cast (of something else), a counterfeit, a likeness; likeness (ಸರಿ, ದೊರೆ, ಪಡಿ, ಪಾಸಟೆ, ಎಣೆ, ಹೋಟಿ, etc., ಸಮಾನ Ŝs.). — ಹೊಯಿಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. = ಹೊಯ್ಗಡುಬು. A cake of which the dough is poured into a vessel and boiled in steam (Č. Bp. 47, 42). — ಹೊಯಿಗಲವು. (-ಕಲವು?). See Mr. 216 s. ಕ್ಷೀರಸ.

ಹೊಯಿಗೆ hŏyigĕ. Sand (My.; *cf.* ಪುಟಿಲ್?). ಹೊಯಿಗೇಲಿ ಬರೆದು, ಉಡೀಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೊಯಿತ hŏyita. Beating; a stroke, a blow (My.).

ಹೊಯಿಲು hŏyilu. 1. = ಹುಯಿಲು, etc. Calling out, vociferation; noise (My.).

ಹೊಯಿಲು hŏyilu. 2. Beating, etc.; a stroke, a blow (Bp. 52, 9. 20; My.; see ಬಿಡು-); the beating, *i. e.* the current or flow of a river or stream (My.).

ಹೊಯಿಸಣ hŏyisaṇa. N. of a country. (ಕುದುರೆ) ಹೊಯಿಸಣದೊಳ್ ಉದಿಸಿರಲ್ (ಭೂಮಿಜ Mr. 282).

ಹೊಯಿಸು hŏyisu. = ಪೊಯಿಸು, etc. To cause to beat (as a drum, etc., My.); to cause to cut off (as a head, C.; B. 4, 80); to cause to beat, *i. e.* to cause to create (as a sound, Bp. 26, 22); to cause to cast or pour (My.).

ಹೊಯ್ಯು hŏyyu. = ಹೊಯ್ 1, etc. ಹೊಯ್ಯುವದು (C.). ಸೆಟ್ಟಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ? ಅಳೆಯುತ್ತಾನೆ, ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ (Prv.).

ಹೊಯ್ಲು hŏylu. = ಪೊಯಿಲ್, etc., ಹೊಯಿಲು 2. Beating (as of a drum, Râm. 3, 68); a stroke, a blow (Bp. 50, 6. 7; 52, 10. 13. 16. 18; Bh. 1, 19, 19; 3, 19, 50; 5, 3, 99). ಹಾದರಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಹೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತ (Prv.).

ಹೊಯ್ಸು hŏysu. = ಹೊಯಿಸು, etc. To cause to beat (as a drum, Râm. 1, 13, 12; 5, 1, 5); to cause to beat or cut in, to cause to engrave (Bp. 59, 56); to cause to cast or pour (55, 14).

ಹೊರ hŏra. 1. P. p. of ಹೊರೆ 1, in ಹೊರ ಕೊಳ್ಳು. (C.; B. 4, 199).

ಹೊರ hŏra. 2. = ಪೊರೆ 4, etc. Joining, etc. See ಹೊರಕುಳಿ.

ಹೊರಕ hŏraka. One who nourishes. See ಹೊಟ್ಟೆ.

ಹೊರಕುಳಿ hŏra-kuḷi. A person who joins others, *i. e.* depends on others (for his sustenance, ಪರಜಾತ, ಪರ್ಯೈಧಿತ Hlâ.).

ಹೊರಜಿ hŏraji. = ಹೊರಜೆ, ಹೊರ್ಜೆ. A stout and long rope used in drawing an idol-car on festive occasions (My.).

ಹೊರಜೆ hŏrajĕ. A cord put round the neck of an elephant, etc. (Č. Bp. 47, 44; T. ಪುರಜ್ಜೈ, ಪುರೋಜ್ಜೈ).

ಹೊರಟು hŏraṭu. = ಹೊರಡು 2. A hump (Bp. 50, 31; *cf.* the terms s. ಪೊಮ್ 2; T. ಪೊಟುಲ್, greatness = ಪೆರುಮ್ಮೈ). — ಹೊರಟ. -ಅ 3. A hump-backed man. — ಹೊರಟಪಾಣ್ಡ್ಯ. N. (Bp. 50, 31). — ಹೊರಟ ಬೆನ್ನು. A back with a hump (Bp. 20, 11; 50, 31).

ಹೊರಡು hŏraḍu. 1. = ಪೊರಳ್, etc. To roll; to welter; to cause to roll, etc. (ಪರಿಲುಠನ, ಪರಿಲುಠನಮೆನ್ದು, ಪೊರಳ್ವುವುದು Šmd. Dh.).

ಹೊರಡು hŏraḍu. 2. = ಹೊರಟು. A hump. ಗಡು ಎನ್ದೊಡೆ ಕುಬ್ಜು, ಬೆನ್ನ ಹೊರಡುಂ (Nr.).

ಹೊರದು hŏradu. = ಹೊರೆದು. P. p. of ಹೊರೆ 1. (My.).

ಹೊರಸು hŏrasu. A cot, a couch (ಖಟ್ವ Mr. 202; B. 2, 30; 4, 75). ಎಟ್ಟೆನ್ದು, ಹೊರಸಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ ಊಕೆಯ ನುಲಿಯುಮ್ ಅಕ್ಕುಂ (Šmd. I).

ಹೊರಳಿ hŏraḷi. = ಪೊರಳಿ. A heap, a mass, an assemblage (ಸಮೂಹ Šs.; ಮೊಕ್ಕಳ, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಒಟ್ಟಿಲ್, ಒಗ್ಗು, etc. Kk. 17; ಗೊನ್ದಣಿ, ತೆರಳ್ಕೆ, ಸಾಲ್, ಒಬ್ಬುಳಿ, ಬಳಗ, ಮೊತ್ತ, etc., ಶ್ರೇಣಿಕೆ Šm. 54; Bp. 58, 50; Bh. 1, 20, 55. 60; J. 13, 12). — ಹೊರಳಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. A mass to be formed: to assemble (Bh. 6, 7, 19). — ಹೊರಳಿಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Amassed sparks (Bh. 8, 25, 12). — ಹೊರಳಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. To disperse (v. i., Bh. 3, 18, 42). — ಹೊರಳಿವೆಣ. -ಹೆಣ. Amassed corpses (Râm. 6, 30, 8).

ಹೊರಳಿಸು hŏraḷisu. = ಪೊರಳ್ಚು, ಹೊಳ್ಳಿಸು. To cause to roll, etc., to roll about (C.); to have rolled (My.). ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕರದು ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಸಿದ ಗೋದಿಯ ತುಕಡಿಗಳ ಚೂರು (Čb. 136).

ಹೊರಳು hŏraḷu. = ಪೊರಳು, etc., ಹೊಳ್ಳು 2. To roll; to welter, to wallow (Bp. 45, 27; 49, 26; 52, 15; Bh. 4, 4, 15; 6, 8, 12; Râm. 6, 30, 14; J. 8, 40; C.; B. 4, 82). ಉಪ್ಪಿನವ ಕೆಟ್ಟೆನೆನ್ದರೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯವ ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ ಅತ್ತ.— ಕತ್ತೆ ತಿನ್ದೂ ಹಾಯಿ, ಹೊರಳಿಯೂ ಹಾಯಿ (Prvs.). ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಪೆಲ್ಲಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಉಪಾವೃತ್ತ ಲುಠಿತ ಎನಿಸುಗು, ಇದು ಹೊರಳುವುದು (Nr.). — ಹೊರಳಾಡು. -ಆಡು. To roll about; to welter, to tumble about (as a horse, a donkey, etc., C.; Si. 274; B. 3, 24; 4, 47). — ಹೊರಳ್ಯಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to roll about, etc. (G. 98). — ಹೊರಳ್ಯಾಡು. -ಆಡು. = ಹೊರಳಾಡು. (G. 78; Čb. 89; B. 5, 21. 250).

ಹೊರಳುವಿಕೆ hŏraḷuvikĕ. Rolling, etc. (G. 580).

ಹೊರಳೆ hŏraḷĕ. 1. = ಹೊಳ್ಳೆ 1. A nostril (B. 3, 65; 4, 22; see ಪುರೆ).

ಹೊರಳೆ hŏraḷĕ. 2. Money of one head of accounts transferred to another in order to be returned (My.).

ಹೊರಿಕೆ hŏrikĕ. = ಪೊರೆ 5, etc., ಹೊರಿಗೆ. The scale or coat of an onion; a thin layer or scale of a stone, a lamina, a stratum, a layer (My.).

ಹೊರಿಗೆ hŏrigĕ. = ಹೊರಿಕೆ, etc. (My.; Râm. 3, 6, 8).

ಹೊರಿಸು hŏrisu. = ಪೊರೆಯಿಸು. To have one's self nourished, to depend on somebody for one's sustenance. ದೈವವ್ಪೊರಿಸಿ (*i. e.* ದೈವಂ ಪೊರಿಸಿ) ಇರ್ಪವನು (ಯದ್ಭವಿಷ್ಯ, ದೈವಪರ Hlâ.). **2,** to cause to nourish.

ಹೊರುಕುಳಿ hŏrukuḷi. = ಪೊರ್ಕುಳಿ, q. v.

ಹೊರುಮಂಜ hŏrumañja. = ಹುರುಮಂಜ, etc. (S. Mhr.).

ಹೊರೆ hŏrĕ. 1. = ಪೊರೆ 1, q. v. To nourish, etc. (ಪೋಷಣ Šm. 103; Bh. 1, 10, 5. 15; C.); to invigorate, to refresh (Bh. 1, 5, 10). ತನ್ನ ಒಡಲ ಹೊರೆವಾತನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, ಕುಕ್ಷಿಮ್ಭರಿ); ಹೊರೆವಾತನು (ಪೋಷ್ಟೃ, ಭರ್ತೃ); ಹೊರೆಯಲ್ ಪಟ್ಟುದು (ಪುಷ್ಟ, ಪುಷಿತ Nr.). ತನ್ನ ಬಸಿಱ ಹೊರೆವವ (ಆದ್ಯೂನ, ಔದರಿಕ Hlâ.). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರ ಕೊಮ್ಬುವವನು (ಆತ್ಮಮ್ಭರಿ, etc. Si. 358; see ಹೊರ ಕೊಳ್ಳು s. ಹೊರ 1). ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇ ತಾನು ಹೊರೆಯದವ ಮುನ್ನಾರ ಸಲಹುವನು? (Prv.).

ಹೊರೆ hŏrĕ. 2. = ಪೊರೆ 3, q. v. To join (v. i.); to come near; to come upon (Bh. 1, 8, 73; Râm. 6, 50, 10);—to join (v. t.), to apply to, to put to (Râm. 1, 13, 5). ಸೀರೆಯ ಹೊರೆವ ಚೂರ್ಣ (ಪಿಷ್ಟಾತ, ಪಟವಾಸಕ Nr.). See ಹೊಲೆ-.

ಹೊರೆ hŏrĕ. 3. = ಪೊರೆ 4, etc. Joining; a joining, a web or piece of cloth (B. 3, 103); nearness, neighbourhood, vicinity (ಸನಿಹ Šm. 103; Bp. 28, 18; 50, 20; Bh. 10, 8, 7; J. 7, 62); side (ಪಕ್ಕ Šm. 103). ಊರ ಹೊರೆ (ಗ್ರಾಮಾನ್ತಿಕ, ಉಪಶಲ್ಯ, ಪರ್ಯನ್ತ, ಪರಿಸರ, ಕಟ Hlâ.).

ಹೊರೆ hŏrĕ. 4. = ಪೊರೆ 5, etc. The skin or slough of a serpent (My.; Si. 77. 78); a layer or coat of a plantain tree (Bp. 35, 38; My.); a fold (ಪದರ Šm. 103).

ಹೊರೆ hŏrĕ. 5. = ಪೊರೆ 7. Wrongness, fault, deceit (Bp. 40, 60; Bh. 1, 8, 76). — ಹೊರೆ ಹೊಗು. To feel a choking sensation (Bh. 7, 1, 39).

ಹೊರೆ hŏrĕ. 6. = ಪುರಿ, 4, etc. Invigoration, spirit, courage, etc. (Bh. 8, 5, 10; 8, 21, 3. 5; 8, 23, 4). — ಹೊರೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To become spiritless or discouraged (Bh. 1, 14, 25). — ಹೊರೆಯೇಱು. -ಏಱು. To grow full of spirit, etc. (Bh. 6, 6, 34; 8, 21, 4).

ಹೊರೆಹ hŏrĕha. Nourishing: invigorating, reviving. ಕೆಟ್ಟ ಗನ್ಧವ ಹೊರೆಹ (ಪ್ರಬೋಧನ, ಅನುಬೋಧ Nr.).

ಹೊಱ hŏṟa. = ಪೊಱ 2. The outside; outside; to the ouside; forth. Datives ಹೊಱಕ್ಕೆ (My.; Si. 85. 393), ಹೊಱಯಿಕೆ (Bp. 33, 18). — ಹೊಱಉಸುಲು. Breath exhaled (S. Mhr.). — ಹೊಱಕಡೆ. The outside. ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ ತಳಿರು ದೋರಣ ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಮುನ್ತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಾಕಲ ಹೊಱಕಡೆಗೆ ಕಾಣುವನ್ತೆ ಎರಡು ಕಮ್ಬಗಳಿನ್ದ ಕಟ್ಟಲ್ ಪಟ್ಟ ದ್ವಾರಬನ್ಧನದ ಚೌಕಟ್ಟು (ತೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ Si. 112). 2, a public privy (My.). 3, evacuation of the bowels (My., in ಹೊಱಕಡೆಯಾಗು). — ಹೊಱಕೂಟ. An outer or other connection, etc. (ಅನ್ತರ Mr. 531; Nn. 77). — ಹೊಱಕೆಯ್. The outside (Bh. 8, 25, 4; My.). 2, another hand (Bp. 15, 10). 3, the upper part of the hand (Bp. 21, 43). — ಹೊಱಗಡೆ. -ಕಡೆ. The outside (C.; B. 5, 261). — ಹೊಱಗರಿ. -ಕರಿ 4. To go far outside: to jut, to project (Bp. 20, 12). — ಹೊಱಗುಡಿ. A tent that is outside (a wood, Bh. 3, 18, 34). — ಹೊಱಗೆಡವು. -ಕೆಡವು. To throw to the outside: to allow to burst forth or come out (as a laugh or fear (B. 5, 143. 164). — ಹೊಱ ಚೆಲ್ಲು. To pour out (My.). 2, to flow over, to be spilt (C.; G. 67). — ಹೊಱತನಕ. So far as the outside (B. 3, 34). — ಹೊಱದವಡೆ. The outer side of the lower cheek (My.), or of the jaws (Si. 214). — ಹೊಱ ನೂಂಕು. To push outside, to remove (Bp. 21, 30). — ಹೊಱ ಪಡಿಸು. To make public (My.). — ಹೊಱ ಪಡು. To become public (My.). — ಹೊಱಪಾಳೆಯ. A camp that is outside (Č. Bp. 42, 13; Bh. 3, 18, 34). — ಹೊಱಬಾಗಿಲು. The outer door or gate (My.; Si. 112; ಅಲಿನ್ದ, ತೋರಣ G.). — ಹೊಱಬಾಹೆ. The outside (Bh. 3, 17, 42). — ಹೊಱ ಬೀೞು. To come forth (B. 3, 31. 36. 68. 75; 4, 22. 40. 49. 113. 119); to sally; to escape (Bh. 1, 8, 21). 2, to come out, to become public (My.), to be detected (My.; G. 226). — ಹೊಱಮುಗ್ಗಿಲು. The outside (C.; B. 4, 70). — ಹೊಱಮುಟ್ಟ. The outer space about (a house, etc., My.). — ಹೊಱಮಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಪೊಱಮಡಿಸು, q. v. (Bp. 50, 21. 22). — ಹೊಱಮಱಿ. -ಪಱಿ. To flow forth (Bh. 3, 19, 12). — ಹೊಱಮಿಂಚು. = ಪೊಱಮಿಂಚು, q. v. (My.). — ಹೊಱಮುಚ್ಚಕ. A small annual plant, Biophytum sensitivum D. C. (Z.). — ಹೊಱಮೆಯ್. = ಪೊಱಮೆಯ್. The outside (C.; B. 4, 140). — ಹೊಱವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. = ಹೊಱಮಡಿಸು, etc. (Bp. 42, 19; 43, 52). ಹೊಱವಡಿಸಲು ಪಟ್ಟವನು (ನಿಃಕಾಸಿತ, ಅವಕೃಷ್ಟ Nr.). — ಹೊಱವಡು. -ಪಡು. = ಪೊಱಮಡು, q. v. (Bp. 18, 53). P. ps. ಹೊಱವಟ್ಟು, ಹೊಱವಣ್ಟು (Bp. 12, 48; Râm. 4, 3, 4. 5). ಕೂಪಾದಿಗಳಿನ್ದ ಉದಕ ಹೊಱವಟ್ಟು ಚಕ್ರಾಕಾರದಿನ್ದ ಎಲ್ಲಾ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು (ಚಕ್ರ, ಪುಟಭೇದ, ಮೊರಹು Nr.). — ಹೊಱವಣ್ಡಿಸು. = ಹೊಱವಡಿಸು, etc. ಬಣ್ಡಿಯನ್ ಊರ ಹೊಱವಣ್ಡಿಸಿದಂ (Bh. 1, 10, 29). — ಹೊಱ ವಳಯ. = ಹೊಱ ವಳೆಯ, etc. (Râm. 6, 13, 3; Bh. 1, 6, 1). — ಹೊಱ ವಳೆಯ. = ಪೊಱ ವಳೆಯ. Environs, surroundings; the state of being about in a circle. ಹೊಱ ವಳೆಯದ ಕಾವಲವನು (ಪರಿಧಿಸ್ಥ, ಪರಿಚರ Nr.). — ಹೊಱವಾಱ್. = ಪೊಱವಾಱ್, etc. A buttock; the posteriors, the buttocks (ನಿತಮ್ಬ Nr.). ಹೊಱವಾಱಲಿ ಇದ್ದ ಕುಣಿಕೆಗಳೆರಡು (ಕುಕುನ್ದರ Nr.). — ಹೊಱವುಕ್ಕಡ. -ಉಕ್ಕಡ. A guard-house outside a town or near the borders of a country (My.). — ಹೊಱ ಶೂಲ. A stake outside (the town, Bh. 6, 1, 7). — ಹೊಱ ಸುತ್ತು. = ಹೊಱ ವಳೆಯ. (My.; G.). — ಹೊಱ ಸೂಸು. = ಪೊಱ ಸೂಸು, q. v. (Bh. 1, 20, 60). — ಹೊಱಸೊಪ್ಪು. The outer foliage; the rind. ಮರದ ಹೊಱಸೊಪ್ಪು (ತ್ವಚ್, ವಲ್ಕ, ವಲ್ಕಲ Hlâ.). — ಹೊಱ ಹೊಮ್ಮಿಸು. To cause to arise, come forth or spring up; to produce or create. (ಬಾಲೆ) ತನ್ನುವನ್ ಅಡಿಸುವ ಕೆಳದಿಯರ ತಣ್ಣವನು ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳಿಸುತ, ಸುಖಮುಖವ ಹೊಱ ಹೊಮ್ಮಿಸುತ (Prll. 3, 30). — ಹೊಱ ಹೊಮ್ಮು. To rise; to come forth; to break out (as chicken-pox, etc., My. = ಹೊಮ್ಮು); to sprout, to shoot. ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊಱ ಹೊಮ್ಮಿದ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಫಲಾದಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ Nr.). — ಹೊಱ ಹೊಱಗೆ. rep. (Bp. 25, 27. 31; 26, 22; 28, 26). — ಹೊಱ ಹೊಱಡು. To go forth, to egress (C.; Bp. 26, 31; B. 5, 59. 144. 262). — ಹೊಱಾಯ. -ಆಯ. = ಹೊಱಮುಟ್ಟ. (My.).

ಹೊಱಗು hŏṟagu. = ಪೊಱಗು, etc., ಹೆಱಗು, ಹೊಱಗೆ, ಹೊಱಚ್ಚು. The outside (Bp. 37, 46; 60, 6). Declension: ಹೊಱಗಣ, ಹೊಱಗಿನ, ಹೊಱಗಿನ್ದ (C.; B. 2, 6), ಹೊಱಗಿನಿನ್ದ (C.; B. 4, 83). ಬಾಗಿಲ ಹೊಱಗಣ ತೋರಣ (ತೋರಣ, ಬಹಿರ್ದ್ವಾರ); ಹೊಱಗಣ ಬಾಗಿಲೆನ್ದೂ, ಎಮ್ಬರು (Nr.). ಮಣಿಕಟ್ಟು ತೊಡಗಿ ಕಿಱು ಕುಣಿಕೆಪರ್ಯನ್ತಮಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಕೆಯ್ಯ ಹೊಱಗು (ಕರಭ, ಮೇಗೆಯ್ Nr.). ಕುಱಿಕಬ್ಬಿನೊಳು ಹೊಕ್ಕು ಅಱಿವದೇ ತನಿರಸವ, ಹೊಱಗಣ ಸೋಗೆ ಆಗಿವನ್ತೆ? (Sp.). ಹೊಱಗಿನ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯ ಬಹುದು, ಒಳಗಿನ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಗದು (Prv.). — ಹೊಱಗತ್ತ ನೂಂಕು. -ಅತ್ತ-. To push far away (Bp. 18, 34). — ಹೊಱಗಿನ ಆಚರಣೆ. External practice or observance of established rules (B. 5, 279). — ಹೊಱಗಿನ ಸಾಲ. A loan taken from strangers (My.); a loan taken by strangers (My.).

ಹೊಱಗೆ hŏṟage. = ಪೊಱಗೆ. etc. The outside (Bp. 57, 32); outside, without (Bh. 1, 8, 70; 2, 13, 32; ಬಹಿಸ್, ಬಾಹ್ಯ Si. 475; C.). ಚನ್ನಿಗನ್ ಅಸುವಱಿಯೆ ಹೊಱಗೆ ಹಾಕುವರು (Dp. 1). ಬೆಕ್ಕು ಪಂಜರವನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ಹೊಱಗೆ ತೆಱೆಯುವವು (B. 3, 30). ಒಳಗಿನ ಹತ್ತಿ ಹೊಱಗೆ ಬರುತ್ತದೆ (4, 27). ಹೊಱಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರಿ ನನ್ನ ಮನೇ ಹೊಕ್ಕು ಹೋಗು! ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.— ಹೊಱಗೆ ಭಕ್ತಿ, ಒಳಗೆ ಕತ್ತಿ.— ಹೊಱಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕೋಟೆ, ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹೋಟೆ (Prvs.). ಊರ ಹೊಱಗೆ, ಮನೆಯ ಹೊಱಗೆ, etc. (C.). — ಹೊಱಗಾಗು. -ಆಗು. = ಪೊಱಗಾಗು. To become or be outside: to be excluded. ಆಕಾಶ ಹೊಱಗಾದ ಪಂಚಭೂತ (ಅಮ್ಬರವರ್ಜಿತಪಂಚಭೂತ Nn. 82). 2, to become free or exempt from, to be liberated from (as from trouble, offence, etc., My.). 3, to be absent or fail. ಶ್ರೀ ಗುರುಸ್ಥಿರಭಕ್ತಿಯಿದು ಹೊಱಗಾಗಿ ಕೋಟಿವಿಧಂಗಳಿಂ ಶ್ರುತಿಯೋಗದಲಿ ಹರಭಕ್ತಿಯಂ ಮಾಡಿದೊಡೆ ನಿಷ್ಫಲವು (Bp. 39, 24). 4, to have to go to some outer part of the house: (a woman) to get her courses (My.). — ಹೊಱಗಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To put out of anything; to put outside, to put out of caste (Bp. 18, 10; My.); to treat contemptuously. ಹೊಱಗಿಕ್ಕಲು ಪಟ್ಟವನು (ಅಪಧ್ವಸ್ತ, ಧಿಕ್ಕೃತ, etc. Nr.). — ಹೊಱಗೆೞೆ. -ಎೞೆ. To drag outside (Bp. 28, 27).

ಹೊಱಚ್ಚು hŏṟačču. = ಹೊಱಗು, etc. — ಹೊಱಚ್ಚಾಗಿ ಬರು. To come outside or round (a village, etc., without touching it, My.).

ಹೊಱಟು hŏṟaṭu. = ಹೊಣ್ಟು. P. p. of ಹೊಱಡು. (C.).

ಹೊಱಡಿಸು hŏṟaḍisu. To cause to go outside or out of; to turn out; to cause to start (My.). ಹಡಗಿನೊಳ ಹೊಕ್ಕು ಬರುವ ನೀರನ್ನು ಹೊಱಕ್ಕೆ ಹೊಱಡಿಸುವ ಪಾತ್ರ (ಸೇಕಪಾತ್ರ, etc. Si. 85).

ಹೊಱಡು hŏṟaḍu. To go outside or out of; to come forth; to egress; to set out; to

start; to come forth or appear, as a boil (My.). P. ps. ಹೊಱಟು, ಹೊಣ್ಬು. ವೇದಪಾಠಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿನ್ದ ಹೊಱಡುವ ತುನ್ತುಱಗಳು (ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ದು Si. 248); ಯಾವವನು ಹಗೆಯವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಱಡುತ್ತಾನೋ, ಅನ್ನಾತವನು (ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ, etc. 282); ಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊಱಟ ಅರಸಿನ ಪ್ರಯಾಣ (ಯಾತ್ರೆ, etc. 291); ದಣ್ಡು ಠಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಱಟದು (ಪ್ರಚಕ್ರ 291); ಹೊಱಡ ಹಾಕಲ್ ಪಟ್ಟವನು (ನಿಷ್ಕಾಸಿತ, ಅವಕೃಷ್ಟ 364); ಒನ್ದಱನ್ದ ಈಚೆಗೆ ಹೊಱಟದು (ಉದ್ವಾನ್ತ, ಉದ್ಗತ 380); ಬಿಸಿಲು ಸೆಕೆ ಮುನ್ತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಹೊಱಡುವನ್ತೆ ಒಣಗಿಸಿ ಕಾಯಿಸಲ್ ಪಟ್ಟನ್ಥಾದು (ಸನ್ತಾಪಿತ, ಸನ್ತಪ್ತ, etc. 382). ರಾಯನು ತನ್ನ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಹೊಱಟು (B. 3, 49). ಊರು ಮೂಱು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದರೂ ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಱಡಬೇಕು (Prv.).

ಹೊಱಡುವಿಕೆ hŏṟaduvikĕ. Going outside, etc. ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕೆ (ಯಾನ Si. 262); ಶತ್ರುಗಳೆದುರಾಗಿ ದಣ್ಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕೆ (ಅಭಿಷೇಣನ 391); ಹೊಱಕ್ಕೆ ಹೊಱಡುವಿಕೆ (ಪ್ರವಹ, ಬಹಿರ್ಗಮನ 393).

ಹೊಱತು hŏṟatu. = ಹೊರ್ತು. That is outside, that is excepted: being left alone; being not that; being not present; except; without. ಈ ಮಾತು ಹೊಱತು ಬೇಱೆ ಯಾವದಾದರೂ ಹೇಱು! (My.). ಚವರ್ಗ ಟವರ್ಗಂಗಳ್ ಹೊಱತಾಗೆ (ಚಟವರ್ಗಮ್ ಉೞಿಯೆ Śmd. 78 Cm.). ಕಡೆಗೋಲು ಹೊಱತಾಗಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೋಱುವದೇನೊ? (Dp. 148). ಅವನ ಬಾಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತೇ ಹೊಱತು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತು ಬರುವದಿಲ್ಲ (My.).

ಹೊಱಬಿಗ hŏṟabiga. = ಪೊಱಬಿಗ. (Bh. 10, 6, 9; J. 23, 10).

ಹೊಱಮೆ hŏṟamĕ. That is outside or in the rear. ಸೇನೆಯ ಹೊಱಮೆ (ಪ್ರತಿಸರ Nr.).

ಹೊಱಸು hŏṟasu. A kind of pigeon (ಜೀವಂಜೀವ, ಕಪಿಂಜಲ, ಚಕೋರ, ಹಾರೀತ, ವಂಜುಲ, ಕಪೋತ Hlâ.; ಕಪೋತ, ಚಕೋರ, ಜೀವಿ, ಹಾರೀತ, ಕಪಿಂಜಲ Mr. 172). *Cf.* T. ಪುಱವ, ಪುಱವು, ಪುಱಾ, a dove.

ಹೊಱಿಗೆ hŏṟigĕ. = ಪೊಱಿಗೆ, (ಹೋಱೆ). Business, work (Bh. 5, 4, 118; 6, 6, 19; 7, 1, 5; 8, 26, 3; C.).

ಹೊಱಿಗೆವಾಳ hŏṟigĕ-vâḷa. A servant (Râm. 5, 1, 34; 6, 50, 31).

ಹೊಱಿಸು hŏṟisu. = ಒಱಿಸು, ಪೊಱಿಸು. To put on the head (of another, My.), to put on (another, Râm. 5, 8, 53); to cause to carry, to have carried (C.); to lay on, to impose (as a business, My.); to impute (as blame, crime, etc., My.). ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿ ಪರಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಹೊಱಿಸಿ ಕೊಣ್ಡು ಸಂಗಡಲೇ ಬನ್ದು (B. 4, 77). ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊಱಿಸಿ ಹೇೞುವದು (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Si. 56); ಅಪನಿನ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಱಿಸಿ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ (ನಿಕಾರ, ವಿಪ್ರಕಾರ 392). ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸೋಣ (ಆರೋಪಣ G.). ಅವನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊಱಿಸಿದನು (My.). ಅವಳಿಗೆ ಮಾತು ಹೊಱಿಸುತ್ತಾರೆ (B. 2, 292).

ಹೊಱು hŏṟu. ಹೊಱ್. = ಪೊಱ್, ಪೊಱು. To take upon or bear on the head, to carry on the head, etc.; to carry about (in the heart, as another's dear feet, Bp. 36, 31); to take upon one's self (as a vow, 27, 62), to impute or attribute to one's self (as a fault, 39, 32); to assume or adopt (as a name, 54, 45); to obtain or fetch (as price, see Mr. below);—to come upon (somebody, as a fault, *e.g.* ಅವನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಹೊತ್ತಿತು, My.); —to impute (to another, see ಅಪರಾಧ-). P. p. ಹೊತ್ತು (q. v.; C.). ಹೊತ್ತ ಬೆಲೆ (ವೇತನ, ಮೌಲ್ಯ, ಕ್ಲಪ್ತ Mr. 346). ಮನುಷ್ಯರ ಹೊಱುವವಂ (ವಹಿಕ Mr. 381). ಚನ್ನಾಗಿ ಹೊಱಲುಳ್ಳ ಕುದುರೆ (ವಿನೀತ, etc. Si. 272). ಆ ಹೆಂಗಸು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಹೊತ್ತುಕೊಣ್ಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ? (B. 1, 1). ಅಡವಿಯೊಳಗಿಹ ವೇಣು ತಿದ್ದಿದರೆ ಮೆಯ್ಗೊಟ್ಟು ಕಡುಹುಳ್ಳ ದೊರೆಗಳನ್ನು ಹೊಱುವುತ (an unwarrantable form for ಹೊಱುತ) ಇಹುದು (Dp. 148). ಹೊಱ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಆಳು ಬೇಡ, ಅಡ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಡತಿ ಬೇಡ.— ಮಣ್ಣು ಹೊಱುವವನು ತಲೆಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡನ್ತೆ.— ಲೆಕ್ಕದಿನ್ದ ಹೊತ್ತದಕ್ಕೂ ಮುಪ್ಪಿನಿನ್ದ ಸತ್ತದಕ್ಕೂ ದುಃಕ್ಕವೇನು?— ಬತ್ತ ಕತ್ತೆ ಹೊತ್ತರೆ ಅತ್ತೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಳೇ?— ಭರದಿನ್ದೆ ಹೋಗುವವನ ಸಂಗಡ ಹೊಱೇ ಹೊತ್ತಿಯಾ? ಅನ್ದ.— ಬಾವನಾದರೆ ಬಾರವಾದ ಹೊಱೆ ಹೊತ್ತಾನೇ? (Prvs.). See Bp. 10 sum.; 10, 6; 18, 51; 21, 8; 29, 18. 20; 30, 4; 44, 5; 50, 35; 55, 28; 57, 32.

ಹೊಱೆ hŏṟĕ. = ಪೊಱೆ. A load (for the head, as of wood, Bp. 30 sum.; 30, 4; 38, 57; C.; B. 2, 30; as of leaves, B. 4, 42; etc.), a burden (in general). **2,** the burden: bulk, etc. (ಮಾತ್ರೆ, ಪೊಱೆ Nn. 157). ತಲೆಹೊಱೆ (ವಿವಧ, ವೀವಧ, ಭಾರ, ಪರ್ಯಾಹಾರ Hlâ.). ಬಣ್ಡಿಯ ಹೊಱೆ (ಆಚಿತ, ಶಾಕಟಭಾರ Nr.). ಹೊಱೆಯ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವವನು (ಭಾರೋಪಜೀವಿ Nn. 86). ಹೊಱೆ ಹೊತ್ತವನ ತುಱೆ ಮುಱೆಯಾದರೆ ಹೋದೀತೇ?— ಬಱೇ ಮಾತಿನವ ಹೊಱೆ ಹೊತ್ತಾನೇ?— ಹತ್ತಱ ಹಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿ ಒಬ್ಬನ ತಲೇ ಹೊಱೆ (Prvs.; see Prvs. s. ಸವದೆ, ಸವುದೆ & ಹೊಱು). ಹೊಱೆಯನ್ನು ಹೊಱುವ ಕರ್ಣಾಶ್ವ (ಪೃಷ್ಠ್ಯ, etc. Si. 273); ಹೊಱೆಯನ್ನು ಹೊಱುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಬಲುವಾದ ಹೋರಿ (ಜಾತೋಕ್ಷ 319). See Sarpabhûshaṇa s. ಮನ್ದರ. — ಹೊಱೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie into a load, to make a bundle of (Bp. 21, 8). — ಹೊಱೆಗಡಿ. -ಕಡಿ. To cut down to the full extent (Bh. 7, 17, 25). — ಹೊಱೆಯಾಳು. -ಆಳು. A porter, a carrier (Râm. 1, 16, 10).

ಹೊಱೆಕಾಱ hŏṟĕ-kâṟa. A porter (ಭಾರವಾಹ, ಭಾರಿಕ Nr.).

ಹೊರ್ಜಿ hŏrji. = ಹೊರಜಿ, etc. (My.).

ಹೊರ್ತು hŏrtu. = ಹೊಱತು. (C.; ಋತೇ, ವಿನಹ G.). ಇದಱ ಹೊರ್ತು ಓದುವ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನದೊನ್ದು ಪುಟ ಹಱಿದಿತ್ತು (B. 1, 23). ಇದಱ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೇನಾದರೂ ನಿನಗೆ ನೆನಪುಣ್ಟೋ? (3, 2). ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹೊರ್ತು ಎರಡನೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಸಹಾ ಅಡುಗಳು ಏಱುತ್ತವೆ (3, 10). ಕಬ್ಬಿನ ರಸದ ಹೊರ್ತು ತಾಳೇ ಮರದ ರಸದಿನ್ದಲೂ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ (3, 47). ಯಾರಾದರೂ ಬನ್ದು, ಈ ಮನೆ ತನ್ನಿನ್ದ ತಾನೇ ಆಗಿದೆ ಹೊರ್ತು ಮನುಷ್ಯನಿರ್ಮಿತವಲ್ಲೆನ್ದು, ಹೇಱಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅದನ್ನು ನಮ್ಬುವರೋ? (4, 58). ಚಿನ್ನವು ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥವೇ ಹೊರ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಕೃತಿಯಿನ್ದ ಉಣ್ಟಾಗದು (4, 107). ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು ಗಱಿಗೆ ತೋಟದೊಳಗೆ ಓಡಾಡದ ಹೊರ್ತು ನನಗೆ ಹಸಿವೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ (4, 136). ಅನೇಕ ಜನರು ಚೆಲೋ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮನೋಹರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ದೊರಕಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ದ್ರವ್ಯಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹೊರ್ತು ಕದನ್ನ ಉರಟ ಅಱವಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅಲ್ಲ (5, 76). ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಷ್ಟದ ಹೊರ್ತು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ (5, 77). ಕಾಱುಗಳನ್ನು ಸನ್ತೆಯೊಳಗೆ ಮಾಱುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಬರುವಷ್ಟೇ ಬೆಲೆ ಬರುವದೇ ಹೊರ್ತು ಅದಱೊಳಗೇನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (5, 121). ಆ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ತೆಱಗೇ ಹೊರ್ತು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಹಾಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ (5, 127). ಕಾಡಿನ್ನು ಅಱೆಯುವ ಕೆಲಸವು ಅವನ ಹೊರ್ತು

ಒರ್ಜನೆಯವರಿನ್ದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ (5, 129). ಕೆಲಸದ ಹೊರ್ತುರ್ ಮತ್ತೇನೂ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (5, 132). ಇನ್ಥಾ ಮಾತುಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೊರ್ತುರ್ ಉಟಿಕಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ (5, 169). ದೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಹೊರ್ತುರ್ ಮೋಕ್ಷ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.—ನೀರು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋದೀತೇ ಹೊರ್ತುರ್ ದಿನ್ನೆಗೆ ಹೋದೀತೇ?—ನೊಣ ಕೂತರೆ ವ್ರಣ ಹೊರ್ತುರ್ ಹೆಣ ಜೀವಿಸೀತೇ?—ಪಾಯಸವಾದರೂ ಆಯಾಸದ ಹೊರ್ತುರ್ ಸಿಕ್ಕದು.—ಪಿರಿಯಾದಿ ಮಾಡದ ಹೊರ್ತುರ್ ದಾಯಾದಿ ಕೇಳ.—ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತುಮ್ಬ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರ್ತುರ್ ಗತಿ ಇಲ್ಲ.—ಭೂತವಾದರೂ ಭುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕದ ಹೊರ್ತುರ್ ಭೀತಿ ತಪ್ಪದು.—ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಣ ಕೂಸಾದರೂ ಅತ್ತ ಹೊರ್ತುರ್ ಹಾಲು ಕೊಡರು (Prvs.). — ಹೊರ್ತುರ್ ಮಾಡು. To except, to exempt (ವಿನಾಯಿಸು, ಬಿಡು G.).

ಹೊರ್ದುಗೆ hŏrdugĕ. = ಪೊರ್ದುಗೆ, etc. Joining; that is appended: something subordinate or inferior (ಉಪಾಗ್ರ, ಉಪಸರ್ಜನ Hlâ.).

ಹೊಲ್ hŏl. = ಪೊಲ್ 2, q. v. Meanness, badness, etc. ಹೊಲ್ಲಾಗಿ ನುಡಿವವಂ (ಕದ್ವದ, ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Hlâ.; ಗರ್ಹ್ಯವಾದಿ Mr. 240). ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೆಯ್ವುದು (ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಅವಧ್ಯ Hlâ.). — ಹೊಲ್ಲಂ. -ಅಂ. = ಪೊಲ್ಲಂ. A mean, bad man. ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾ ಹೊಲ್ಲನವ ಜನರಿಂಗೆ; ಅಲ್ಲದ ಗುಣವುಳ್ಳ ಅರಸಿಂಗೆ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲೆದೆಯು ಬೇಕು (Sp.). — ಹೊಲ್ಲಹ. -ಅಹ. Mean, bad, improper, disagreeable, etc. (Bp. 18, 40; 21, 14). ಹೊಲ್ಲಹ ನಾತ (ದುರ್ಗನ್ಧ); ಹೊಲ್ಲಹ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾಪಥ, ವಿಪಥ, etc. Nr.). ಹೊಲ್ಲಹ ವಸ್ತು (ಅರ್ವ, ಅಣಕ, ವಪಸದ, ಅಧಮ Hlâ.). — ಹೊಲ್ಲಹವನು. -ಅವನು. A mean, contemptible man (ಕಟ್ವರ, ಕುತ್ಸಿತ Hlâ.).

ಹೊಲ hŏla. 1. = ಹೊಲೆ, etc. — ಹೊಲಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. = ಹೊಲೆಗೇರಿ. (My.). ಊರಿದ್ದ ಕಡೆ ಹೊಲಗೇರಿ.—ಊರು ಬಿಟ್ಟು, ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು (Prvs.).

ಹೊಲ hŏla. 2. = ಹೊಲಿದು. P. p. of ಹೊಲಿ, in ಹೊಲ ಕೊಳ್ಳು (C.; B. 5, 124).

ಹೊಲ hŏla. 3. = ಪೊಲ. A plough-field; a corn land (ವಲಜ, ಕ್ಷೇತ್ರ Si. 413; C.; Bp. 18, 12. 70; 60, 22. 23; Bh. 1, 8, 48; 3, 13, 16); etc. ಹೊಲ ಬಲ್ಲದುದು (ಕಿಲ, ಸಮ್ಭಾವ್ಯ Nr.). ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹುಲಿಯ ಕಾಟ, ಮನೆಗೆ ಬನ್ದರೆ ನುಸಿಯ ಕಾಟ.—ಹೊಲ ಹಚ್ಚಗಾಯಿತು, ಒಡೆಯನ ಕಣ್ಣು ಕೆಮ್ಪಗಾಯಿತು.—ಹೊಲವೆಲ್ಲ ಹಾಟಾಯಿತು, ಹಿಡಿಸೂಡಿಗೆ ಬಡಿದಾಟ.—ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬಿ ಹೊಲವ ಹೊಗ ಬಾರದು, ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿ ನೀರಿಗಿಳಿಯ ಬಾರದು.—ಹೊಲದ ಹತ್ತಿ ಹೊಲದಲ್ಲೇ! ನಿನಗೆ ಮೊಳ ಉದ್ದ, ನನಗೆ ಮೂರು ಉದ್ದ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.—ಹೊಲಾ ಬಿತ್ತಿ ನೋಡು, ನೆಲಾ ಸಾರಿಸಿ ನೋಡು!—ನೇಗಲು ಹುತ್ತರೆ ಹೊಲ, ಹಾಲು ಇದ್ದರೆ ಗೋವು.—ಪೋಲಿಯವನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಿ ಉಣ್ಟೇ?—ಫಲಾ ನೋಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು, ಹೊಲಾ ಹೂಡದೆ ಕೆಟ್ಟಿತು.—ಬೇಲಿ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇಯುವಾಗ್ಯೆ ಕಾಯೋದು ಯಾರು? (Prvs.). — ಹೊಲ ಮಾಡು. To till the ground (C.; B. 5, 81). ಹೊಲ ಮಾಡುವವ (ಕರ್ಷಕ G.). — ಹೊಲದವರೆ. -ಅವರೆ. = ಅವರೆಬಳ್ಳಿ. (St. & Pl.). — ಹೊಲಮೇರೆ. A boundary, a limit (ಅವಧಿ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಸೀಮ, etc. Hlâ.; ಸೀಮೆ, ಆಘಾಟ Mr. 188). — ಹೊಲಹೊಲಸದಟಿಕ. (Râm. 5, 8, 50; ತಟಿಕ, a cutter?).

ಹೊಲಗೆ hŏlagĕ. = ಹೊಲಿಗೆ. (C.; B. 5, 294).

ಹೊಲತಿ hŏlati. = ಪೊಲತಿ. A low-caste woman (Bp. 57, 57; My.).

ಹೊಲಬಿಗ hŏlabiga. = ಪೊಲಮ್ಬಿಗ. A circumspective, clever man (Bp. 35, 35).

ಹೊಲಬು hŏlabu. = ಪೊಲಬು. A way; a manner, a mode, a circumstance (Bp. 25, 7; Râm. 3, 2, 20; Abhâ. 1, 31); proper manner. ಹೊಲಬನರಿಯದ ಮಾತು ತಲೆಬಾಗಿಯೆದ್ದನ್ತೆ, ಹೊಲಬರಿತು ಒನ್ದ ನುಡಿದರೆ ಆ ಮಾತು ಫಲಪಕ್ವದನ್ತೆ (Sp.). ಹೊಲಬನರಿಯದ ಗುರುವು, ತಿಳಿಯಲರಿಯದ ಶಿಷ್ಯ, ನೆಲೆಯನಾರಯ್ಯದುಪದೇಶವು ಅನ್ಧಕನು ಕೊಳನು ಹೊಕ್ಕನ್ತೆ (Sp.). — ಹೊಲಬುಗಿಡು. -ಕಿಡು. = ಪೊಲಮ್ಬುಗಿಡು. The way (or direction) to be lost; to become bewildered (ದಿಗ್ಭ್ರಮಣ Šmd. Dh.). — ಹೊಲಬುಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To destroy the ways or rules: to transgress ad libitum (Bh. 5, 8, 14). — ಹೊಲಬುಗೆಡು. -ಕೆಡು. = ಹೊಲಬುಗಿಡು. (Bp. 40, 26). — ಹೊಲಬುದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. = ಪೊಲಮ್ಬುದಪ್ಪು. (Dp. 158, 1).

ಹೊಲಸ hŏlasa. = ಹೊಲಸು. (B. 5, 83. 205. 292).

ಹೊಲಸತನ hŏlasatana. = ಹೊಲಸುತನ. (B. 5, 31).

ಹೊಲಸು hŏlasu. = ಪೊಲಸು. Nastiness; nasty matter, filth, impurity; dirtiness; nasty (ಅವಕರ, ಕಚ್ಚರ, ಮಲಿನ G.; C.; B. 1, 6; 3, 32; 4, 24. 225. 226; Dp. 54); disagreeableness (disagreeably, Bp. 4, 25). ಹಡಗದೊಳಗಿನ ಹೊಲಸು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೋರೆ (ಅಭ್ರಿ); ಹೊಲಸು ನಾರುವ ಹೆಣ (ಕುಣಪ G.). — ಹೊಲಸುಮಾತು. An obscene word (My.).

ಹೊಲಸುತನ hŏlasutana. The state of being nasty, impure, etc. (C.; B. 3, 31).

ಹೊಲಿ hŏli. = ಪೊಲ್ 1. To sew (Bp. 18, 29; 23, 3; Č. Bp. 47, 46; C.; B. 5, 275). ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯುವವನು (ಪಾದೂಕೃತ್, etc. Si. 338); ದಾರದಿನ್ದ ಹೊಲಿಯಲ್ ಪಟ್ಟದು (ಊತ, ಸ್ಯೂತ, ಉತ 382). ಹೊಲಿಯುವವನ ಬಲಕ್ಕಿರ ಬೇಡ, ಅಯಿವವನ ಎಡಕ್ಕಿರ ಬೇಡ (Prv.). ಹೊಲಿಯೋಣ (ಸೇವನ G.).

ಹೊಲಿಗೆ hŏligĕ. = ಪೊಲಿಗೆ, ಹೊಲಗೆ. Connection (Čh. v. 19); sewing; needle-work (C.; B. 5, 146. 277). ಊತ ಸ್ಯೂತ ಎಮ್ಬಿವು ನೂಲನೆಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುಗು (Nr.).

ಹೊಲಿಸು hŏlisu. To cause to sew, to have sewed (C.; B. 1, 26; 2, 7).

ಹೊಲು hŏlu. P. p. of ಹೊಲಿ, in ಹೊಲು ಕೊಳ್ಳು (My.).

ಹೊಲೆ hŏlĕ. = ಪೊಲೆ q. v., ಹೊಲ 1. The lochia (ರಜಸ್, ಪುಷ್ಪ, ಆರ್ತವ, ಮುಟ್ಟು Si. 188; My.). ಹೊಲೆ ಕೆಡಲು (ನಿಷ್ಕಲೆ Mr. 302). ಹೊಲೆಯಾದವಳು (ರಜಸ್ವಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣಿ, ಮಲಿನಿ, ಪುಷ್ಪವತಿ, ಋತುಮತಿ, ಉದಕ್ಯೆ Si. 188); ಹೊಲೆ ನಿನ್ತು ಹೋದ ಮುದಕಿಯನ್ಥಾವಳು (ನಿಷ್ಕಲೆ, ವಿಗತಾರ್ತವೆ 188); ಹೆಂಗಳ ಹೊಲೆ (ರಜಸ್ 464). **2,** taint, pollution, defilement; impurity; meanness, etc. (C.). ಮುಟ್ಟಾದ ಹೊಲೆಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟೋದು ಜಗವೆಲ್ಲ; ಮುಟ್ಟ ಬೇಡೆನ್ದು, ತೊಲಗುವ ಹಾರ್ವ ತಾ ಹುಟ್ಟಿದನೆಲ್ಲಿ? (Sp.). ಎಂಜಲು ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಸಂಜೆಗತ್ತಲೆಯಿಲ್ಲ, ಅಂಜಿಕೆಯೆಮ್ಬ ಭಯವಿಲ್ಲ ಜ್ಞಾನವೆಮ್ಬ ಅಂಜನವಿರಲು (Sp.). ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಕುಲವಿಲ್ಲ, ಗಂಗೆಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ.—ತೊಲೆಯಿನ್ದ ಹಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೊಲೆಯಿನ್ದ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.—ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದವನ ಮಾತು ಹೊಲೆಗಿನ್ತ ಹೆಚ್ಚು (Prvs.). — ಹೊಲೆಗಲಸು. -ಕಲಸು. To have one's self intermixed with pollution (of caste), to be defiled (Bp. 55, 6; 57, 38). 2, to defile (55, 9. 12). — ಹೊಲೆಗಿನ್ನರಿ. -ಕಿನ್ನರಿ. A vulgar lute, a lute of the Čaṇḍâlas (ಚಾಣ್ಡಾಲಿಕೆ, ಕಣ್ಡೋಲವೀಣೆ, ಚಣ್ಡಾಲವಲ್ಲಕಿ Nr.). — ಹೊಲೆಗೆಡು. -ಕೆಡು. To be ruined by any pollution (as a house, My.). — ಹೊಲೆಗೇರಿ. -ಕೇರಿ. = ಹೊಲಗೇರಿ. A street of pollution or filth: a street or place where outcasts or Hŏlĕyas live (Bp. 30, 28; 49, 30; C.).

— ಹೊಲೆಪಾಟು. A bad state or mode. See Sp. s. ಮೆಳೆ. — ಹೊಲೆಮನ. An impure, base mind (Abhâ. 2, 82). — ಹೊಲೆಮನೆ. A room appropriated to a woman in her courses (My.); a lying-in chamber (My.). — ಹೊಲೆಯ. -ಅ 3. = ಪೊಲೆಯ, q. v. A low-caste man, a Hŏleya (ದಿವಾಕೀರ್ತಿ Hlâ., Mr. 479; ಚಣ್ಡಾಲ, ಪ್ಲವ, ಮಾತಂಗ, ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಜನಂಗಮ, ನಿಷಾದ, ಶ್ವಪಚ, ಅನ್ತೇವಾಸಿ, ಚಾಣ್ಡಾಲ, ಪುಕ್ಕಸ Nr.; ದಿವಾಕೀರ್ತಿ, ಪೊಲೆಯ Nn. 152; Bp. 21, 44; 56, 49. 50; Bh. 8, 25, 40; 6, 3, 48; Dp. 24; C.; B. 5, 123). ಕೊಲುವ ಕೆಯ್ಯೊಳು ಪೂಜೆ, ಮೆಲುವ ಬಾಯೊಳು ಮನ್ತ್ರ; ಸಲೆ ಪಾಪವೆರೆದ ಮನದೊಳು ಪೂಜಿಸನು ಹೊಲೆಯಗು ಕಷ್ಟ (Sp.). ಹೊಲೆಯನ ಪಾಯಸ ಹಾರುವನಿಗೆ ಯಾಕೆ? — ಹೊಲೆಯನ ನಮ್ಬಿ ಹೊಲವ ಹೊಗ ಬಾರದು, ಕುಳ್ಳನ ನಮ್ಬಿ ನೀರಿಗಿೞಿಯ ಬಾರದು. — ಹೊಲೆಯನ ಇಷ್ಟ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿಯ ಕೇಡು. — ಹೊಲೆಯ ಹೊತ್ತು ಅೞಿಯ, ಕಬ್ಬಲಿಗ ಕಾರ್ಯ ಅೞಿಯ. — ಹಾರುವ ಮಾಡುವದು ಪಿಣ್ಡಕ್ಕೆ, ಹೊಲೆಯ ಮಾಡುವದು ಹೆಣ್ಡಕ್ಕೆ (Prvs.). — ಹೊಲೆಯರ ಕಾಗೆ. A raven (Pr.). — ಹೊಲೆಯರ ಹೊಲೆಯ. A very low Hŏleya (Bp. 56, 48). — ಹೊಲೆಯವ. -ಅವ. A nasty man (My.). 2, a Hŏleya (ಚಣ್ಡಾಲ, etc. Si. 341; ಮಾತಂಗ 409). — ಹೊಲೆಯಾಗಿರು. -ಆಗಿ -ಇರು. (A woman) to be in (her) courses (My.). — ಹೊಲೆಯಾಳು. -ಆಳು. A low-caste servant. ಹೊಲೆಯಾಳಿಗೆ ಒನ್ದು ಮನೆಯೊಳು ಸೆಱೆಯಾಯಿತು (Prv.). — ಹೊಲೆಯೂರು. -ಊರು. A nasty village (*i. e.* the yôni). See Prv. s. ಹುಟ್ಟು 1. — ಹೊಲೆ ಹೊರೆ. Impurity to be attached (Bh. 6, 3, 48).

ಹೊಲ್ಲ hŏlla. 1. = ಪೊಲ್ಲ. Meanness, impropriety, etc. (Bp. 40, 47. 49; Bh. 7, 1, 9). ಅಳ ಹೊಲ್ಲ ಅಡಿನ, ಕೆಳೆ ಹೊಲ್ಲ ಕೋಡಗನ, ಅೞು ಕೋಪವೋಪರೊಳೆ ಹೊಲ್ಲ, ಮೂರ್ಖನ ಗೆಳೆತನ ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ಬೇಡಂಗೆ ಕೊಡೆ ಹೊಲ್ಲ, ಆಡಿಂಗೆ ಮೞೆ ಹೊಲ್ಲ, ಬೇಡುವ್ವುವಂಗೆ ಒಱ ಹೊಲ್ಲ, ದ್ವಿಜನಿಗೆ ನಾಡ ನುಡಿ ಸಲ್ಲ (Sp.). ಅಡಿ ಹುಸಿಯಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕೂಡಿ ತಪ್ಪಲು ಹೊಲ್ಲ, ಕಾಡುವ ನೆಣ್ಟ ಒರ ಹೊಲ್ಲ, ಮಾನಿನಿಗೆ ನಾಡ ಮಾತ್ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ಅಱಿವು ಇರದಿರೆ ಹೊಲ್ಲ, ಕರಿಯು ಬೆದಱಲು ಹೊಲ್ಲ, ಅಱಿಯದೂರೊಳಗಿರ ಹೊಲ್ಲ, ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಮಾತು ಹೊಲ್ಲ (Sp.). ಎನ್ತಪ್ಪನಾದರೂ ಮನ್ತ್ರಿಯಾ ಹಗೆ ಹೊಲ್ಲ; ಎನ್ತಕ್ಕುಮ್ ಅರಸು ಮುನಿದರೆ ಆ ಮನ್ತ್ರಿಯನ್ತಕನಕ್ಕು (Sp.).

ಹೊಲ್ಲ hŏlla. 2. (fr. ಪೊಲ್ 1 = a ಹೊಲ್). Joining, uniting (T. ಪುಲ್ಲಲ್). — ಹೊಲ್ಲಾಹೊಲ್ಲಿ. (Šmd. 220, o. r. in Mdb. MS. ಹೊಲ್ಲಾಹೊಲ್ಲ). A close fight.

ಹೊಲ್ಲಮೆ hŏllamĕ. = ಪೊಲ್ಲಮೆ, etc. Badness, etc. (ಪ್ರತ್ಯವಾಯ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲಯಿಸು hŏllayisu. To join (v. t.?). ಹೊಲ್ಲಯಿಸಿದಂ or ಹೊಲ್ಲೈಸಿದಂ (Šmd. 189).

ಹೊಲ್ಲವೆ hŏllavĕ. = ಹೊಲ್ಲಮೆ, etc. (ಅಪಕಾರ, ದ್ರೋಹ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲಹ hŏllaha. = ಹೊಲ್ಲಹು, ಹೊಲ್ಲೆಹ, ಹೊಲ್ಲೆಹು. Badness, impropriety, contumeliousness; reproach, blame. ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹವನ್ ಇಕ್ಕುವ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ, ಅಭ್ಯಾಖ್ಯಾನ Nr. *a*). (For another ಹೊಲ್ಲಹ see s. ಹೊಲ್).

ಹೊಲ್ಲಹು hŏllahu. = ಹೊಲ್ಲಹ, etc. ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ, ಅಭಿಶಾಪ Nr. *a*).

ಹೊಲ್ಲಿಯ hŏlliya. (ಹೊಲ್ಲೆಯ). = ಪೊಲ್ಲೆಯ. See Kk. s. ಪೊಲ್ಲಣ.

ಹೊಲ್ಲೆಹ hŏllĕha. = ಹೊಲ್ಲಹ, etc. (ವಾರ್ತ Nn. 138; Bp. 38, 32; 47, 44; 51, 50; Bh. 2, 13, 35). — ಹೊಲ್ಲೆಹಗೆಯ್. To perpetrate bad, savage actions. ಹೊಲ್ಲೆಹಗೆಯ್ವವನು (ನೃಶಂಸ, ಕ್ರೂರಕರ್ಮಕೃತ್ Hlâ.).

ಹೊಲ್ಲೆಹು hŏllĕhu. = ಹೊಲ್ಲಹ, etc. (Bh. 1, 8, 59; 3, 1, 28). ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹನ್ ಇಕ್ಕುಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗ, etc. Nr. *b*). ಹೊಲ್ಲೆಹ ಚರ್ಮ (ಶಿಪಿವಿಷ್ಟ Hlâ.) ಇಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲೆಹಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ನುಡಿಹ (ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನ N.. *b*).

ಹೊಸ hŏsa. 1. = ಒಸ, ಪೊಸ, q. v. Newness, freshness, etc. (Bp. 43, 24; 47, 10; C.; B. 2, 4. 22. 37; ಅಪೂರ್ವ ಅಭಿನವ G.). — ಹೊಸ ಅಗಸ. A new washerman. ಹೊಸ ಅಗಸ ಗೋಣೀ ಒಗದ (Prv.). — ಹೊಸ ಅತ್ತೆ. A new mother-in-law. ಹೊಸ್ತಲು ದಾಟುವಾಗಲೇ ಹೊಸ ಅತ್ತೆಯನ್ನ ತರ ಬೇಕನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಸ ಒಲುಮೆ. New or novel ~~love~~ (Bp. 27, 7). — ಹೊಸ ಕಣೆ. A new arrow (J. 13, 20). — ಹೊಸ ಗತಿ. A novel way (J. 22, 46). — ಹೊಸ ತುಪ್ಪ. Fresh ghee (ಹೈಯಂಗವೀನ Hlâ.). — ಹೊಸ ನೀರು. Fresh water, *i. e.* water lately come into a tank or to-day brought home (C.). ಹೊಸ ನೀರು ಬನ್ದು, ಹೞೆ ನೀರು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಣ್ಡು ಹೋಯಿತು (Prv.). — ಹೊಸ ಪೇಟೆ. A new market-place; N. (My.). — ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ. New cloth (ಅನಾಹತ, etc. Si. 221). — ಹೊಸ ಬೆಣ್ಣೆ. Fresh butter (Bp. 42, 2). — ಹೊಸ ಮಡಿ. Newly washed clothes (Bp. 21, 9). — ಹೊಸ ಮಡಿಕೆ. A new vessel (Bp. 55, 29). — ಹೊಸ ಮನೆ. A new house (Dp. 4). ಹೊಸ ಮನೆ ಹೊಗುತ್ತಾ ಕಾಗೆ (that has a bad omen) ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.). — ಹೊಸ ಮಸೆ. = ಪೊಸ ಮಸೆ, q. v. (Bh. 6, 2, 6). — ಹೊಸ ಮಾತು. A new word; news (My.). — ಹೊಸ ಮೋಹ. New (not old) love. ಹಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ಕೆಮ್ಪು, ಕಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ಹಂಸೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯರಳ ತನಿಗಮ್ಪು, ಹೊಸ ಮೋಹ ನಿಲ್ಲವು; ನೋಡು! (Sp.). — ಹೊಸ ರೊಟ್ಟಿ. Fresh bread (B. 3, 111). — ಹೊಸ ವರ. A new gift (Bp. 23, 13). — ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರ. New cloth (ನೂತನಾಮ್ಬರ Nn. 27). — ಹೊಸ ವೈದ್ಯ. A new doctor. ಹೊಸ ವೈದ್ಯನಿಗಿನ್ತ ಹೞೇ ರೋಗಿ ವಾಸಿ (Prv.). — ಹೊಸ ಸೀರೆ. New cloth, a new garment (ಅಹತ Hlâ.; ಅನಾಹತ, ನವಾಮ್ಬರ, etc. Nr.). — ಹೊಸ ಹೊಸ. rep. (B. 2, 22. 40; 3, 90).

ಹೊಸ hŏsa. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 1, in ಹೊಸ ಹೊಸದು (Bp. 14, 17; 18, 28).

ಹೊಸ hŏsa. 3. P. p. of ಹೊಸೆ 2, in ಹೊಸ ಹೊಸದು (Bp. 16, 21; 57, 18).

ಹೊಸಕು hŏsaku. = ಉಸಿಕು, ಉಸಿಗು, ಉಸುಕು 2, ಒಸಗು, ಹೊಸಗು. To rub anything between the hands or with the foot (My.; *cf.* ಹೊಸೆ 1).

ಹೊಸಗು hŏsagu. = ಹೊಸಕು, etc. (My.).

ಹೊಸಗೆ hŏsagĕ. 1. = ಒಸಗೆ 1, ಒಸಿಗೆ, ಪೊಸಗೆ, ಹೊಸಿಗೆ 1. Joy; etc. (My.). **2,** = ಖುತುಶಾನ್ತಿ (My.).

ಹೊಸಗೆ hŏsagĕ. 2. = ಒಸಗೆ 2, ಹೊಸಿಗೆ 2. Report, news, tidings (My.).

ಹೊಸತಿಲು hŏsatilu. ಹೊಸ್ತಿಲ್. = ಪೊಸನ್ತಿಲ್, etc. A door-sill, a threshold (ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣಿ, ದೇಹಲಿ Hlâ.; ದೇಹಲಿ Mr. 199). — ಹೊಸತಿಲುಗನ್ನ. -ಕನ್ನ. A hole made by burglars under a threshold (Bp. 31, 5).

ಹೊಸತು hŏsatu. = ಪೊಸತು 1, etc. That which is new, fresh, novel, etc.; newness, etc. (ನವ್ಯ, ನವ, ನವೀನ, ನೂತನ, ಅಭಿನವ, ನೂತ್ನ Hlâ.; Bp. 25, 27; 26, 53; 32, 22; 38, 52; 47, 18; 60, 19; Bh. 6, 2, 1; My.). ಹೊಸತಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಮೊಳೆ (ಅಂಕುರ); ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊಱ ಹೊಮ್ಮಿದ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಫಲಾದಿಗಳ ಗೊಂಚಲು (ವಲ್ಲರಿ, ಮಂಜರಿ Nr). ಹೊಸ

ತಾಗಿ ಮುಲತ ಮೊಳಕೆ (ಅಂಕುರ Si. 119); ಹೊಸತಾದವದು (ಶಾರದ 431). ಹೊಸತು ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ, ಹಳಿತು ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ (Prv.). — ಹೊಸತು ಹೊಸತು. rep. (Bp. 8, 43).

ಹೊಸದು hŏsadu. 1. = ಹೊಸತು, etc. (ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ, ಅಭಿನವ, ನವ್ಯ, etc. Si. 374; C.). ಹಳಿದು ಮಾಟಿ ಹೊಸದಿಲ್ಲ, ಬಿಳಿದು ಮಾಟಿ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲ (Prv.). — ಹೊಸ ಹೊಸದು. rep. (B. 5, 269). ಆಗಾಗ್ಯೆ ಹೊಸ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನು (ಪ್ರಗಲ್ಭ, etc. Si. 359).

ಹೊಸದು hŏsadu. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 1, in ಹೊಸ ಹೊಸದು. See Bp. s. ಹೊಸ 2.

ಹೊಸದು hŏsadu. 3. P. p. of ಹೊಸೆ 2 (My.; see Bp. s. ಹೊಸ 3).

ಹೊಸಬ hŏsaba. = ಪೊಸವ್ಬ. A new man (Bp. 21, 20; C.; B. 4, 157; 5, 48).

ಹೊಸಬಿಗ hŏsabiga. A wonderful man (Bh. 7, 4, 2).

ಹೊಸಲು hŏsalu. = ಒಸಲು, ಹೊಸತಿಲು, etc. (My.).

ಹೊಸಿಗೆ hŏsigĕ. 1. = ಹೊಸಗೆ 1, etc. Joy; etc. (My.). — ಹೊಸಿಗೆಪ್ರಸ್ತ. = ಋತುಶಾನ್ತಿ (My.). — ಹೊಸಿಗೆಬಾಗಿಣ. Distribution of cakes at the ಋತುಶಾನ್ತಿ (My.).

ಹೊಸಿಗೆ hŏsigĕ. 2. = ಹೊಸಗೆ 2, etc. Report, etc. (My.).

ಹೊಸಿಲು hŏsilu. = ಹೊಸಲು, etc. (My.).

ಹೊಸೆ hŏsĕ. 1. = ಪೊಸೆ 1. To churn; to rub, to generate fire by friction. P. ps. ಹೊಸದು, ಹೊಸೆದು. ಕಿಚ್ಚ ಹೊಸೆವ ಕೋಲು (ಅರಣಿ Hlâ.). ಯಾಗಾಗ್ನಿಯ ಹೊಸೆವ ಮರಂ (ಅರಣಿ Nr.). ಹೊಸವ ಕೋಲ್ (Bp. 18, 28). ಹಸಿಯ ಸಮಿಧಿಯ ತನ್ದು ಹೊಸದರುಣ್ಟೇ ಕಿಚ್ಚು? ವಿಷಯಗಳುಳ್ಳ ಮನುಜಂಗೆ ಗುರುಕರುಣ ವಶವರ್ತಿಯಹುದೇ? (Sp.).

ಹೊಸೆ hŏsĕ. 2. = ಪೊಸೆ 3. To twist, etc. (C.; Bp. 42, 2; B. 2, 42). P. ps. ಹೊಸದು, ಹೊಸೆದು, ಹೊಸ್ತು.

ಹೊಸ್ತಲ hŏstala. = ಹೊಸ್ತಲು. (G. 72. 189. 270. 499).

ಹೊಸ್ತಲು hŏstalu. = ಹೊಸತಿಲು, etc. (B. 4, 199). ಬಾಗಿಲ ಹೊಸ್ತಲು (ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣಿ, etc. Si. 110). ಹೊಸ್ತಲು ದಾಟುವಾಗಲೇ ಹೊಸ ಅತ್ತೆಯನ್ನ ತರ ಬೇಕನ್ದ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೊಸ್ತಿಲು hŏstilu. ಹೊಸ್ತಿಲ್. = ಹೊಸತಿಲು, etc. (ಗೃಹಾವಗ್ರಹಣಿ, ದೇಹಲಿ Nr.; J. 5, 68; My.). ಪ್ರಸ್ತಪ್ರಯೋಜನ ಎದ್ದರೆ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲೇ ಕಾಣುವದು (Prv.).

ಹೊಸ್ತು hŏstu. 1. = ಹೊಸತು, etc. That is new, etc.; newness, etc. (My.; ಪ್ರತ್ಯಗ್ರ, etc. Si. 374). ಹೊಸ್ತಾಗಿದ್ದದು (ನೂತನ, etc. Dhw.). ಹೊಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಗಸ ಗೋಣೀ ಒಗದ, ಹಳಿದಾದರೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವದೇ ಪ್ರಯಾಸ (Prv.; *cf.* the Prv. s. ಹೊಸ ಅಗಸ).

ಹೊಸ್ತು hŏstu. 2. P. p. of ಹೊಸೆ 2. (My.; Si. 381).

ಹೊಳ hŏḷa. = ಹೊಳದು, ಹೊಳೆದು. P. p. of ಹೊಳ 1, in ಹೊಳ ಹೊಳೆ (Bp. 27, 23; Râm. 3, 6, 43; Bh. 1, 17, 10; J. 2, 40; 6, 10; 11, 10; 15, 10).

ಹೊಳಕಿಸು hŏḷakisu. To cause to appear (Râm. 6, 54, 27.).

ಹೊಳಕು hŏḷaku. 1. To make one's appearance, to appear, to become manifest (Bh. 1, 7, 32; Râm. 3, 6, 43. 58; 3, 7, 15; 6, 11, 2; 6, 30, 14; 6, 50, 28).

ಹೊಳಕು hŏḷaku. 2. Lustre, shine (*cf.* ಪೊಳಕು?). ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಳಕು ಕಣ್ಡೀತೇ? (Prv.).

ಹೊಳಚು hŏḷaču. To pare off (Bp. 43, 25; see s. ಉಳಿ 4).

ಹೊಳತ hŏḷata. Lustre, shine (My.).

ಹೊಳದು hŏḷadu. = ಹೊಳೆದು. P. p. of ಹೊಳೆ 1. (Bp. 27, 23; 25, 5).

ಹೊಳಪಿಸು hŏḷapisu. 1. = ಪೊಳಯಿಸು, ಹೊಳಿಸು. To brandish (as a sword, My.).

ಹೊಳಪಿಸು hŏḷapisu. 2. To make bright, to scour, to furbish (My.).

ಹೊಳಪು hŏḷapu. = ಪೊಳಪು 1, etc. Radiance, etc. (C.; B. 4, 124. 225). ಬಹಳ ಹೊಳಪು (ಸುಷಮೆ, ಪರಮಶೋಭೆ Si. 32).

ಹೊಳಲೆ hŏḷalĕ. = ಒಳಲೆ. (My.).

ಹೊಳವು hŏḷavu. = ಹೊಳಪು. (My.).

ಹೊಳಸು hŏḷasu. = ಪೊಳಯಿಸು, etc. To cause to roll, to cause to welter (Bh. 3, 18, 14); to cause to move about or to and fro (6, 3, 2).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 1. = ಪೊಳಪು, etc. Radiance, etc. (ಸ್ಫುರಣ, ಸ್ಫರಣ Nr.; Râm. 3, 4, 25; J. 12, 20; 30, 10; Bh. 1, 15, 19; 6, 2, 6). — ಹೊಳಹುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Radiance to be destroyed: to become gloomy (ನಿಃಪ್ರಭ Nr.). — ಹೊಳಹು ನುಡಿ. Bright, cheering speech (ಶಾನ್ತ Mr. 84).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 2. = ಪೊಳಪು 2. A swing, a hammock (ಪ್ರೇಖ, ಪೊಳಪು Nr. 129).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 3. The neck of a lute. ವೀಣೆಯ ಹೊಳಹು (ಪ್ರವಾಲ, ವಿಪಂಚಿ Nn. 7).

ಹೊಳಿವಿಕೆ hŏḷivikĕ. Shining, shine (Čb. 106).

ಹೊಳಿಸು hŏḷisu. = ಹೊಳಪಿಸು 1, etc. ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಳಿಸು (ಝಳಿಪಿಸು G.).

ಹೊಳೆ hŏḷĕ. 1. = ಪೊಳೆ 1. To be radiant or bright, to shine (Bp. 18, 2; 26, 13; 32, 6; 61, 66; Râm. 1, 13, 6; 6, 30, 9; Bh. 4, 4, 36; 6, 3, 18; J. 13, 51; C.; Si. 176; B. 1, 18). P. ps. ಹೊಳದು q. v., ಹೊಳೆದು. ಹೊಳವ ಅರಳೆಲೆ (Prll. 3, 25).

ಹೊಳೆ hŏḷĕ. 2. = ಪೊಳೆ 2. To roll: to fail (as a promise, J. 4, 2).

ಹೊಳ್ಳಿಸು hŏḷḷisu. = ಹೊರಳಿಸು, etc. To cause to roll (v. t., My); to roll (v. t., My.). **2,** to cause to escape one's grasp (Bh. 6, 4, 34; 7, 4, 54).

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. 1. = ಪೊಳ್ಳು, q. v. Hollowness; etc. **2,** a worthless person (Bp. 21, 40; 56, 20). ಮರನ ಹೊಳ್ಳು (Bh. 1, 19, 23. 25). — ಹೊಳ್ಳಾಗು. -ಆಗು. To become worthless or vain (as abstract meditation, Bh. 3, 5, 21); to become hollow or empty (My.). — ಹೊಳ್ಳಿಬಿಟ. -ಇಬಿಟ. The dealing out of harmless blows (Bh. 1, 13, 5). — ಹೊಳ್ಳುಕಣೆ. A hollow, strengthless arrow (Bh. 8, 23, 44). — ಹೊಳ್ಳುಗಳೆ. -ಕಳೆ. = ಪೊಳ್ಳುಗಳೆ. To despise, to scorn. ಜಳ್ಳು ಮಾತಿನಿನ್ದ ಹೊಳ್ಳುಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ (Prv.). 2, deprive of

strength (Bh. 8, 23, 19). — ಹೊಳ್ಳುವಾತು. -ಮಾತು. = ಪೊಳ್ಳು ಮಾತು. An empty, vain word (Bh. 8, 22, 27). — ಹೊಳ್ಳು ವಾಱು. -ಪಾಱು. To run about to no purpose (Bh. 1, 14, 34); to fly fruitlessly (8, 25, 17). — ಹೊಳ್ಳೆದೆ. -ಎದೆ. Cowardice (J. 23, 10). — ಹೊಳ್ಳೆಳ್ಳು. -ಎಳ್ಳು. Barren sesamum (ತಿಲಪಿಂಜ, ತಿಲಪೇಜ, ಷಣ್ಡತಿಲ Hlâ., Nr.).

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. 2. = ಹೊರಳು, etc. To roll, etc. (My.). — ಹೊಳ್ಳ್ಯಾಡು. -ಆಡು. To roll about (v. i.), etc. ಜೊಳ್ಳುಮನುಜರು ತಾವು ಸುಳ್ಳುಸಂಸಾರದೊಳು ಮಳ್ಳಿಡಿದು, ಮಾಯೆಯೆಮ್ಬವಳ ಬಲೆಯೊಳು ಹೊಳ್ಳ್ಯಾಡುತಿಹರು (Sp.).

ಹೊಳ್ಳುಗ hŏḷḷuga. = ಹೊಳ್ಳೆಗ. A man destitute of strength, a weak man (Bh. 8, 24, 40).

ಹೊಳ್ಳೆ hŏḷḷĕ. 1. = ಹೊರಳೆ 1. A nostril (C.; B. 4, 83).

ಹೊಳ್ಳೆ hŏḷḷĕ. 2. = ಒಳ್ಳೆ 2. — ಹೊಳ್ಳೆಹಾವು. A kind of amphisbaena (My.).

ಹೊಳ್ಳೆಗ hŏḷḷĕga. = ಹೊಳ್ಳುಗ. (J. 4, 21).

ಹೊೞಲ್ hŏḻal. ಹೊೞಲು. = ಪೊೞಲ್, etc. A town (Bp. 40, 36; 57, 47; Râm. 3, 2, 16; 6, 53, 6).

ಹೊೞೆ hŏḻĕ. = ಪೊೞೆ 1. A river (ನದಿ Nn. 11, 40; C.). ಹೊೞೆಯ ವೇಗ (ಸ್ರೋತಸ್ Si. 465). ಹೊೞೆಯ ನೀರಿಂ ಬೆಳವ ಮಹಿ (ನದೀ ಮಾತೃಕ Mr. 94). ಹೊೞೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಬಿಗನ ಮಿಣ್ಡ. — ಹೊೞೆಗೆ ಹಾಕುವದಾದರೂ ಅಳೆದು ಹಾಕ ಬೇಕು. — ಹೊೞೆಗೆ ಇೞಿದ ಮೇಲೆ ಚಳಿಯೇನು? ಮೞೆಯೇನು? — ಹೊೞೆಗೆ ನೆನೆಯದ ಕಲ್ಲು ಮೞೆಗೆ ನೆನದೀತೇ? — ಹೊೞೇ ಪರ್ಯನ್ತರ ಓಟ, ದೊರೇ ಪರ್ಯನ್ತರ ದೂಱು. — ಹೊೞೆ ಮೂಗಾವದ, ಅನ್ನ ಕೆರಾ ಕಳಚುವದುಣ್ಟೇ? — ಹೊೞೇ ನೀರಿಗೆ ದೊಣ್ಣಪ್ಪನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ? — ಮೞೆಗೆ ಹೆದಱಿ, ಹೊೞೇಲಿ ಹಾಱಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.). ಹೊೞೆಯ ನೀರೊಬ್ಬನೇ ಅಳೆಯ ಬಹುದೆನ್ದರೇ ಅಳೆಯ ಬಹುದೆನ್ದು ಎನ ಬೇಕು; ಮೂರ್ಖನ ಕಳೆಯಲಳವಲ್ಲ (Sp.). — ಹೊೞೆಚುಳ್ಳಿ. A spinous shrub growing in salt marshes, the holly-leaved acanthus, Acanthus ilicifolius Lin. (St. & Pl.). — ಹೊೞೆನೆಕ್ಕಿಮರ. = ನಾಱುಣ್ಬೇಳೆಮರ. (St. & Pl.). — ಹೊೞೆದಾಸಾಳದ ಮರ. A valuable timber tree with showy purple flowers, Lagerstroemia flos reginae Retz. (Z.). — ಹೊೞೆ ಹಳ್ಳ. dupl. (G. 106; 5, 298).

ಹೋ hô. 1. = ಪೋ, q. v. Going, etc. — ಹೋಗಾಲ. -ಕಾಲ. The time of going or going away: death (My.).

ಹೋ hô. 2. = ಹೊ. A common particle used in stopping (ನಿವಾರಣಾರ್ಥ Śmd. 393; ಹಾ, ನಿಲಿಸುವದು, ಬೇಡವುಬ್ಬುದು Nn. 140; Bp. 9, 32; 55, 52; Śśv. 1, after 79), in rejoicing (Bp. 17, 14), in fear (26, 28), in pain (38, 10) or sorrow (50, 7). — ಹೋಯೆನ್. -ಎನ್. To utter ಹೋ (Bp. 28, 60. 63). — ಹೋ ಹೋ. rep. (Bp. 8, 17; 22, 30; 44, 10; 52, 13).

ಹೋ hô. A particle used in calling (Sk.; ಸಮ್ಬೋಧೆ Mr. 537), challenging (Sk.), surprise (Sk.), and remembering (ಸ್ಮರಣೆ 537).

ಹೋಕ hôka. = ಪೋಕ, q. v. A goer, etc. See ತಲೆ-, ತಿಣ್ಡಿ-, ದಾರಿ-, ಹಾದಿ-.

ಹೋಕು hôku. The state of anything being gone: a defect, a fault (My.; T. ಪೋಕ್ಕು). ಹೋಕಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ನಾಕದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೋಕೆ hôkĕ. Going: a way, a passage, a means (My.; Tė. ಓಕೆ, ಪೋಕು, ಪೋಕೆ; T. ಪೋಕ್ಕೆ; M. ಪೋಕ್ಕು).

ಹೋಗಿಸು hôgisu. = ಪೋಗಿಸು. To cause to go, etc. (My.).

ಹೋಗು hôgu. 1. = ಪೋಗು 1 q. v., etc. To go; etc. (C.); to go on (Bp. 50, 49); to go near, to embrace sexually (see Sp. below). ಹೋಗ ಬಾರದದು (ಗಹನ, ಕಲಿಲ); ಹೋಗ ಬಾರದ ಬಟ್ಟೆ (ಕಾನ್ತಾರ, ದುರ್ಗ Nr.). ಹೋಗ ಬಾರದನ್ತಾದು (ಅಕ್ಷರ, ಅಸಂಗತ Nn. 75). P. p. ಹೋಗಿ (C.); relative P. p. ಹೋದ; relative present participle ಹೋಗುವ (C.), ಹೋಪ (Bp. 28, 37; 45, 34), ಹೋಹ q. v.; 3rd person singular imperfect ಹೋಯಿತು (C.), ಹೋಯಿತ್ತು (Bp. 14, 9), ಹೋಯ್ತು (C.); 3rd person imperative ಹೋಗಲಿ (Bp. 51, 30; C.); 2nd person plural imperfect once ಹೋದಿಹಿರ್ (Bp. 23, 36, instead of the old form ಹೋದಪಿರ್). In *common* language ಹೋಗು is frequently joined to a P. p. ಅವದಿರು ಬೆನ್ದು ಹೋದರು (Bh. 1, 8, 89). ಎಚ್ಚಱಿಕೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವದು (ಪ್ರಮಾದ, etc. Si. 71); ಹಡಗು ದಾಟಿ ಹೋದದು (ಅತಿನೌ 85); ರೋಗದಿನ್ದ ದುರ್ಬಲನಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿ ಹೋದವನು (ನ್ಯುಬ್ಜ 203); ಸತ್ತು ಹೋದವನು (ಮೃತ 243); ಸೋತು ಹೋದವನು (ಪರಾಜಿತ, etc. 296); ಸೀದು ಹೋದ ಅನ್ನ (ಭಿಸ್ಸಟ, etc. 315); ಕಳದು ಹೋದದು (ಪ್ರಾಕ್ 475). — ದಾಸಿಯನು ಹೋಗುವಗೆ ವೀಸ ಹತ್ತದು ಕೆಯ್ಗೆ, ಹೇಸಿ ತೊಲಗುವಳು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಆಯುಷ್ಯ ನಾಶವಾಗುವದು (Sp.). ಹೋಗು! ಅಮ್ಬೋದಿಲ್ಲ, ಹೊಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. — ಹೋಗದಿದ್ದ ಊರಿಗೆ ಆಗದಿದ್ದ ಚೀಟು. — ಹೋದ ಪುಟ್ಟ, ಬನ್ದ ಪುಟ್ಟ, ಪುಟ್ಟನ ಕಾಲಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲ. — ಹೊದರೆ ಕಾಸಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಾಸಿ, ಇದ್ದರೆ ವಾಸಿ. — ಹೋದರೆ ಒನ್ದು ಕಲ್ಲು, ಬನ್ದರೆ ಒನ್ದು ಹಣ್ಣು. — ಹೋದ ಒಡವೆ ಹೊಱಡದು. — ಹೋದೆಯಾ, ಪೀಡೆ? ಅನ್ದರೆ ಬನ್ದೆ ಬೆಳಕಿನ ಕಣ್ಡಿಯಿನ್ದ. — ಭ್ರಾನ್ತಿ ಹೋದರೂ ಭಯ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. — ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರೆ ಹುಚ್ಚು ಹೋದೀತೇ? — ಮುಳ್ಳುಮೊನೆಯಷ್ಟು ಅಸ್ಪದ ಕೊಡದವನ ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ. — ಮಾತು ಬನ್ದಾಗ ಸೋತು ಹೋದವನೇ ಜಾಣ (Prvs.). — ಹೋಗಗೊಡು. -ಕೊಡು. To allow or permit to go (C.; B. 5, 85. 194). — ಹೋಗ ಬರು. To go and come (B. 5, 226). — ಹೋಗ ಬಿಡು. To let go (Bp. 59, 13; 60, 15. 25). — ಹೋಗಲಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To remove; to make away with, to destroy, to kill; to dissipate (My.; Si. 225. 297. 352). ಇದ್ದದ್ದು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಾ (Prv.). — ಹೋಗಲಾಡು. -ಆಡು. To let go; to lose; to dissipate; to retract (a word), to fail in (a promise, My.). — ಹೋಗಲೀಸು. -ಈಸು. = ಹೋಗಗೊಡು. (My.). — ಹೋಗ ಹೋಗು. = ಹೋಗು ಹೋಗು. (Bp. 18, 4; B. 5, 305). — ಹೋಗಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. = ಹೋಗಲಾಡು. (My.). ಮಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋದ, ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಿ ಬನ್ದ (Prv.). — ಹೋಗಾಡು. -ಆಡು. To throw away, to scatter, to squander, to dissipate (ಪ್ರಮಾದತ್ಯಜನ Śmd. Dh.; My.; Mhr. ಹೋಗಾಡಣೇಂ). ಉದ್ದುರುಟು ಮಾತಾಡಿ, ಇದ್ದವನು ಹೋಗಾಡಿ, ಉದ್ದ ಮರದ ತುದಿಯನೇಱಿ, ಕೆಯ್ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನ್ತೆ (Sp.). 2, to abandon, to quit. ಒಡಲ ಹೋಗಾಡಿದರು (*i. e.* -ರೂ), ಸುಡಿ ನೀಗಾಡಿದರು (*i. e.* -ರೂ), etc. (see Sp. s. ನೀಗಾಡು). 3, to lose (Bp. 21, 47; 22, 40; 42, 28; 54, 39. 41; 58, 44). 4, to discharge (as an obligation, Bh. 8, 24, 42). — ಹೋಗು ಹೋಗು. rep. (Bp. 12, 3; 28, 10; 37, 13; 60, 6; B. 3, 100; 4, 5. 67. 150. 218).

ಹೋಗು hôgu. 2. = ಪೋಗು 2. Going; not coming about, failure. See ಆಗು-. — ಹೋಗೊಲೆ. -ಒಲೆ. = ಕೋಡೊಲೆ. (My.).

ಹೋಗುವಿಕೆ hôguvikĕ. Going, etc. (Si. 195. 264.

296. 390. 393. 395. 398. 399. 416; B. 5, 309). ತೀರಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಸಾತಿ Si. 424); ಆಗಿ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅರ್ಥ, ನಿವೃತ್ತಿ 429); ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ (ಅಸ್ತ, ಅದರ್ಶನ 475).

ಹೋಟಿ hôṭi. = ಪೋಟಿ. Resemblance, likeness, similarity (ಸರಿ, ಡೊರೆ, ಪಾಸಟಿ, ಜೋಡು, ಹೊಯಿಕೆಯ್, ಸಂಗಡ, etc., ಸಮಾನ Šs.).

ಹೋಟೆ hôṭĕ. = ಪೋಟೆ. The hollow of a tree (see Nr. s. ಪೋಟೆ and ಹೋಟಿಲ್); a hollow, empty state (My.). ಹೊಱಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕೋಟೆ, ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹೋಟೆ (Prv.). ಮರದ ಹೋಟೆ (ನಿಷ್ಕುಹ G.).

ಹೋತ hôta. = ಪೋತ, etc., ಹೋತು q. v., ಹೋನ್ತು. (My.; ಸ್ತುಭ, etc. Si. 323; see ತಿಣ್ಡಿ-). ಹೋತನಿಗೆ ಗಡ್ಡವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.— ಮಾರಿಯ ಕಣ್ಣು ಹೋತನ ಮೇಲೆ.— ಮಾರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋತ ಕನ್ನಾ ಕೊಟಿದ ಹಾಗೆ (Prvs.).

ಹೋತ hôta. Tbh. of ಹೋತೃ. See ಮೇಧೋ-.

ಹೋತಾರ hôtâra. Tbh. of ಹೋತೃ (Šmd. 104).

ಹೋತು hôtu. = ಹೋತ, etc. A he-goat (ಸ್ತುಭ, ಸ್ತಭ, ಛಾಗ, ವಸ್ತ, ಛಗಲಕ, ಅಜ Nr.; ಸ್ತಭ, ಛಾಗ, etc. Mr. 184; ಅಜ Nn. 47; S. Mhr.; B. 3, 9; 5, 23; see Sp. s. K. ಯಾತ). ಹೋತಿನ ಗಡ್ಡ ನೂತನವೆನ್ದು, ಕೊಯಿದರೆ ಕೋತಿ ಆದೀತೇ? (Prv.).

ಹೋತೃ hôtṛi. = ಹೋತ, ಹೋತಾರ. An offerer of an oblation or burnt-offering; *a priest who at sacrifice invokes the gods or recites the hymns of the ṛigvêda, a priest conversant with the ṛigvêda.*

ಹೋತ್ರ hôtra. Anything intended or fit for offering with fire (generally clarified butter); the clarified butter so offered; an oblation with fire, a burnt-offering, a sacrifice. See ವೀತಿ-.

ಹೋತ್ರಿ hôtri. A sacrificing priest; the priest who offers the oblation. See ಅಗ್ನಿ-.

ಹೋದ hôda. = ಪೋದ. Relative P. p. of ಹೋಗು 1.

ಹೋನ್ತು hôntu. = ಹೋತು, etc. A he-goat (ಅಜ, ಸ್ತಭ, ವಸ್ತ, ಛಾಗ, ಛಗಲಕ, ಛಗ Hlâ.).

ಹೋಬಳಿ hôbaḷi. A division of a talook (My.). — ಹೋಬಳಿಶಾನಭೋಗ. The accountant of a hôbaḷi (My.).

ಹೋಬಳಿದಾರ hôbaḷi-dâra. A chief of armed peons (My.; T. ಓವ್ಪುಡೈ = ಕಾವಲ್, custody).

ಹೋಮ hôma. = ಓಮ, etc. (My.).

ಹೋಮ hôma. The act of making an oblation to the gods by casting clarified butter into the fire, accompanied with reciting mantras; an oblation of clarified butter, an oblation with fire, a burnt-offering; *a sacrifice.* ಹೋಮಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಮ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೋ?— ಹೋಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ಊಟ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?— ತೇಮಾನದಿನ್ದ ಹೋಮಾ ಮಾಡಿ, ಗುಮಾನ ಪಟ್ಟ.— ನೇಮವಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಹೋಮವಿದ್ದರೆ ಶೋಭನ.— ನೇಮ ಹೆಚ್ಚಿ, ಹೋಮ ಮೀಱಿ, ಶ್ವಾನನ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಾಡುವದಾಯಿತು.— ಪ್ರೇಮದಿನ್ದ ಹೇಮ ಕೂಡಿಸಿ, ಹೋಮಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೆ ತೀರಿಸಿದ.— ಸ್ನಾನ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಮದ ದಕ್ಷಿಣೆ ತಪ್ಪೀತೇ? (Prvs.). — ಹೋಮ ಹವನ. dupl. (My.).

ಹೋಮಕರಣ hôma-karaṇa. The act of making a hôma. ನಾಮಕರಣ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಮಕರಣ (Prv.).

ಹೋಮಕುಣ್ಡ hôma-kuṇḍa. A hole in the ground for receiving the consecrated fire for an oblation. (My.).

ಹೋಮಧೇನು hôma-dhênu. A cow the milk of which is used for oblations (ಮಾಹೇಯಿ Hlâ.; Mr. 180).

ಹೋಮಶಾಲೆ hôma-śâlĕ. A chamber or place for keeping the sacred fire for oblations. (My.).

ಹೋಮಾಗ್ನಿ hôma-agni. Sacrificial fire, the fire for an oblation. (My.).

ಹೋಮಾನಲ hôma-anala. = ಹೋಮಾಗ್ನಿ. (Râm. 1, 16, 47).

ಹೋಯಿತು hôyitu. = ಹೋಯಿತ್ತು, ಹೋಯ್ತು. Third person neuter singular of the imperfect of ಹೋಗು 1. (Bp. 50, 40; 55, 6. 15; C.).

ಹೋಯಿತ್ತು hôyittu. = ಹೋಯಿತು, etc. (Bp. 14, 9).

ಹೋಯ್ತು hôytu. = ಹೋಯಿತು, etc. (C.).

ಹೋರಿ hôri. A bull calf, an uncastrated young male of the ox kind, a young bull (ತರ್ಣಕ, ವತ್ಸ Hlâ.; Bp. 4, 53; C.; B. 3, 17; Tu. ಬೋರಿ). ಹಿಡಿಯಿಸಲ್ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ); ಆಱು ಹಲ್ಲ ಹೋರಿ (ಷೋಡತ್, ಷಡ್ದಶನ Hlâ.). ತಿದ್ದಲ್ ಆದ ಹೋರಿ (ದಮ್ಯ, ವತ್ಸತರ); ಗೂಳಿಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹೋರಿ (ಆರ್ಷಭ್ಯ, ಷಣ್ಡತಾಯೋಗ್ಯ); ತಿದ್ದಲೆನ್ದು, ನೊಗದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೋರಿ (ಪ್ರಷ್ಠವಾಹ್, ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗ); ಮೂಗುನೇಣ್ ಇಕ್ಕಿದ ಹೋರಿ (ನಸ್ತಿತ, ನಸ್ಯೋತ Nr.). **2,** a bullock (Bp. 56, 28; Bh. 1, 10, 29; ಆರ್ಷಭ್ಯ, ಹರೆಯದ ಎತ್ತು G.). ಉತ್ತಮದ ಹೋರಿ (ಧೌಮ್ಯ Mr. 179). ಹೋರಿ ನೆಚ್ಚಿ ಹೊಲ ಮಾಡ ಬಾರದು, ಪೋರಿ ನೆಚ್ಚಿ ಬೇಱ್ ಆಗ ಬಾರದು.— ಹೋರಿ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ದಾರಿ ಉದ್ದ ಅನ್ದ ಹಾಗೆ (Prvs.). See ಎಮ್ಮೆಹೋರಿ, ಕಱುಹೋರಿ, ಗೂಳಿಹೋರಿ, ತಿರ್ದುವ್ಪೋರಿ, ಬಲುಹೋರಿ, ಹಿಡಿಹೋರಿ. — ಹೋರಿಗಱು. -ಕಱು. A bull calf (Si. 319). — ಹೋರಿಯಡೆ. -ಅಡೆ. Cowdung (ಗೋಮಯ Šm. 33).

ಹೋರಿಕ hôrika. ಹೋರಿಗ hôriga. See s. ಹೇರಿಗ.

ಹೋರಿಸು hôrisu. = ಪೋರಿಸು, q. v. (My.).

ಹೋರು hôru. 1. ಹೋರ್. = ಓರು 1, ಪೋರ್ 1. To wrestle; to fight; to altercate (Bp. 18, 11; 21, 36; 58, 54; J. 10, 31; 13, 55; 22, 29; My.). ಹೋರಿ ಬಾಱುವ ದಕ್ಕಿನ್ತ ಸೇರಿ ಬಾಱಿ ಬೇಕು.— ಹೋರುವ ಮುಣ್ಡೆ ಹೂರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಳೇ?— ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಡತಿ, ನಾಱುವ ನೀರು ತ್ಯಜಿಸು!— ಸೋರುವ ಮನೆಯನ್ನೂ ಹೋರುವ ಹೆಣ್ಡತಿಯನ್ನೂ ದೂರ ಬಿಡ ಬೇಕು (Prvs.). — ಹೋರಟೆ. -ಅಟೆ. Fight, strife; a fight, a battle, a combat (ಪೋರ್ಕೆ Bhn. 25, o. r. ಹೋರ್ಕೆ; Čpr. 8, 55; Râm. 4, 2, 36; 6, 50, 21; Bh. 1, 8, 2; 9, 2, 15; J. 22, 7). — ಹೋರಾಟ. -ಆಟ. Mutual fight (with the hands); strife, contention, altercation (My.; ಹೋರಟೆ, ಜಗಳ G.). ತೇರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹೋರಾಟಾ ಮಾಡಿ ಕೊಣ್ಡ.— ನೀರುಳ್ಳಿಯವನ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೋಱಿಲ್ಲ ನಾಱದೇ?— ಮರಾಟರ ಹತ್ತರ ಹೋರಾಟ ಸಲ್ಲ (Prvs.). ಹೋರಾಡು. -ಆಡು. To wrestle, to fight; to altercate (My.). ಎರಡು ಸೇನೆಗಳೂ ದೊಪ್ಪಿಯಾಗಿ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡುವ ದ್ವನ್ದ್ವಯುದ್ಧ (ತುಮುಲ Si. 294). — ಹೋರ್ಯಾಡು. -ಆಡು. = ಹೋರಾಡು. (My.). ಹಾಱುವ ಕಾಗೆ ಹೋರ್ಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಿತೇ (or ಬಲ್ಲದೇ? Prv.).

ಹೋರು hôru. 2. = ಪೋರ್ 3, (ಹೊದರು). A hole (B. 4, 91; ತೂತು G.).

ಹೋರುಕುಳಿ hôru-kuḷi. = ಪೋರ್ಕುೞಿ, q. v.

ಹೋರೆ hôrĕ. ಹೋರಾ. (fr. the Greek). The rising of a zodiacal sign; part of the duration of a sign; an hour; a mark, line; a particular scientific work or science. (My.).

ಹೋಱೆ hôṟĕ. (= ಹೊಱೆ). Business, work (My.).

ಹೋಱೆಗ hôṟĕga. A servant (Śâstrasâra in W. v. 1297; Bh. 1, 13, 5).

ಹೋಱೇವು hôṟêvu. = ಹೋಱ್. ಹೋಱೇವು ಇಲ್ಲದೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮಠಪತಿ ಮೂಱು ಬೊಟ್ಟು ವಿಭೂತಿ ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ್ನ.— ಹೋಱೇವು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಱ ಗೋಡೆ ಸಾರಿಸಿದರು (Prvs.).

ಹೋರ್ಕೆ hôrkĕ. = ಪೋರ್ಕೆ, q. v.

ಹೋಲ್ hôl. = ಪೋಲ್ 1, etc. To be like, to resemble. ಹೋಲ್ವೆ (Dp. 67, 3. 5).

ಹೋಲಿಕೆ hôlikĕ. = ಪೋಲ್ಕೆ. Resemblance, similitude, likeness (ಉಪಮೆ, ಉಪಮಾನ Nr.; ಸಾಮ್ಯ Nr.; ಉಪಮೆ Dhw.; My.). ಕಿವುಡನಿಗೂ ಮೂಗನಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಆದವನು (ಅನೇಡಮೂಕ Si. 363). See Prv. s. ಮಾತು.

ಹೋಲಿಸು hôlisu. = ಪೋಲಿಸು, etc. To cause to resemble; to make analogous; to compare (Bp. 25, 11; 26, 41; 30, 6; 34, 10; 37, 67; 50, 35; 54, 12; J. 17, 59). ಒನ್ದನ್ನು ಒನ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸು, or ಒನ್ದನ್ನು ಒನ್ದಱ ಸಂಗಡ ಹೋಲಿಸು (My.).

ಹೋಲು hôlu. = ಹೋಲ್, etc. (Bp. 38, 61; 40, 13; 55, 18; Bh. 4, 4, 83. 84; 8, 4, 31; C.). ತನ್ದೆಯ ಹೋಲುವಾತನು (ಪಿತೃಸನ್ನಿಭ, etc. Nr.). ಅರಿಸಿನಪಚ್ಚೆಯನ್ನು ಹೋಲಿ ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿಯ ಮುಖದನ್ತೆ ಕೆಮ್ಪಾದ ಬಣ್ಣ (ಶ್ಯಾವ, ಕಪಿಶ Si. 52); ತನ್ದೆಯನ್ನು ಹೋಲಿದವನು (ಮನೋಜವ, ಪಿತೃಸನ್ನಿಭ 355). ತನ್ದೆಯನ್ನು ಹೋಲು, ತನ್ದೆಗೆ-, or ತನ್ದೆಯೊಡನೆ- (My.). ಕೂಸು ಕಾಸು ಹೋಲದು, ಜೋಗುಳ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು (Prv.). ಹುಲಿಯ ಆಕಾರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಂಹನನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ (B. 4, 35). ತುಳುವು ಮಲೆಯಾಳ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ (4, 130). ಹಾಲುಬ್ಬು ಹಂಸವನು ಹೋಲಬಲ್ಲನೆ ಯೋಗಿ? ಮೇಲಣ ಪಥವನಱಿಯದೊಡೆ ಗಿಣಿಯೋದಿ ಕಾಱುಗೆಡದನ್ತೆ (Sp.).

ಹೋಲುವಿಕೆ hôluvikĕ. = ಹೋಲಿಕೆ. (B. 3, 47; 5, 15). ಸರಿ ಹೋಲುವಿಕೆ (ಅನುಹಾರ, ಅನುಕಾರ Si. 393).

ಹೋಲುವೆ hôluvĕ. = ಪೋಲ್ವೆ. Resemblance, etc. (ಅನುಹಾರ, ಅನುಕಾರ Nr.; ಪ್ರಕಾರ, ಸಾದೃಶ್ಯ Nr.).

ಹೋಲ್ವಿಕೆ hôlvikĕ. = ಹೋಲುವಿಕೆ. (ಪ್ರಕಾರ, ಸಾದೃಶ್ಯ Si. 448; ಅನು, ಸಾದೃಶ್ಯ 468; ಉಪಮೆ 469).

ಹೋಷು hôshu. Ardour, eagerness; consciousness, as opposed to insensibility (Mhr., H. ಹೋಷ; R.).

ಹೋಸ್ hôs. = ಉಸ್, etc. A sound used in scaring away animals (My.).

ಹೋಹ hôha. Relative present participle of ಹೋಗು 1 (Bp. 5, 36). ಹೋಹೆ (2nd person singular of the future, Bp. 44, 68); ಹೋಹದು (46, 47); ಹೋಹುದು (28, 16; 32, 13; 41, 17; 44 sum.; 44, 43; 46, 13. 47; Bh. 4, 6, 25), ಹೋಹಳ್ (11, 33), ಹೋಹಿರ್ (56, 24), ಹೋಹರ್ (18, 91), ಹೋಹವು (17, 4; 5, 35; 60, 24). ಹೋಹಂ (let us go, 47, 50). ಮುನ್ದೆ ಹೋಹವನು (ಪುರೋಗ, ಅಗ್ರಸರ, etc.); ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಹವನು (ಮನ್ದಗಾಮಿ, ಮನ್ಥರ); ಹರಿದು ಹೋಹಾತನು (ಅತಿಜವ, ಜಂಘಾಲ); ಸ್ವದೇಶದಿನ್ದ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಹುದು (ಬಹಿರ್ಗಮನ); ತಾನು ಹಗೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹೋಹಲ್ಲಿ ಹಿನ್ದೆ ರಾಜ್ಯವನುಪದ್ರವ ಮಾಡುವವನು (ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ Nr.). ಹೋಹವು (ಪೋಪವು Śmd. 195 Mdb. Cm.). ಕಾಲವು ಅತಿಗಳದು ಹೋಹಲ್ಲಿ ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ Nn. 132); ಕಾಳಿಗಕ್ಕೆ ಹೋಹಲ್ಲಿ (ಸಮರಪ್ರವೇಶ 151). ಹೋಹಾಗ (Bp. 12, 7; Singirâja 28, 32). See Sp. s. ಮಡದಿ.

ಹೋಹು hôhu. = ಪೋಪು. To be zealously active in going, to be willing to go. ಹತ್ತಿರಿನ್ದ ಹೋಹದೆ ಇರುಹಂ (ಪರಿಸರ್ಯೆ Nr.).

ಹೋಳ hôḷa. N. of a ṛishi (J. 33, 39).

ಹೋಳಕ hôḷaka. The painted sand-grouse, Pterocles fasciatus (Bd.; Mhr. ಹೋಲಾ, a bird, ringed turtle). See ಕಲ್ಲು-.

ಹೋಳಿ hôḷi. N. of a female demon (râkshasî), a paramour of Kâma (Mhr.; My.); the hôḷî festival observed on account of her death for the last three or four days terminating with the full moon of the phâlguna month when Kâma is burnt in effigy (My.; see ಕಾಮನ ಸುಡುವದು); the red liquid (ಓಕಳಿ) sprinkled at that festival. *Cf.* Sk. ಹೋಲಾಕಾ, ಹೋಲೀ. — ಹೋಳಿಯಾಡು. -ಆಡು. To sprinkle or squirt ôkaḷi upon one another at the hôḷî feast. ಹೋಳಿಯಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ನ ಬಾರದೇ? (Prv.). — ಹೋಳಿಹಬ್ಬ. The hôḷî feast (C.). — ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿವೆ. The full moon of ಫಾಲ್ಗುನ (C.; B. 2, 51; *cf.* ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣುಮೆ).

ಹೋಳಿಕೆ hôḷikĕ. = ಹೋಳಿಗೆ 1. ಹೋಳಿಕೆಯೂ ನಾಲಿಗೆಯೂ ಸಮನಾಗಿರ ಬೇಕು (Prv.).

ಹೋಳಿಗೆ hôḷigĕ. 1. = ಪೋಳಿಗೆ. Tbh. of ಪೋಲಿಕೆ. A kind of cake (ಪೂಪ, etc. Si. 314; G.; C.). ಯಾಗಾರ್ಥಮಹ ಹೋಳಿಗೆ (ಪುರೋಡಾಶ Nr.). ಹೋಳಿಗೆ ಹುಗ್ಗಿ ಎಡೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜೋಳದ ಗುಗ್ಗರಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದ.— ನಮ್ಮ ಮಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ದಾನೆನ್ದರೆ ಹಾಕುವವರು ಯಾರು?— ನಾಯಿಯ ಬೊಜ್ಜಕ್ಕೆ ಅಮೇಧ್ಯದ ಹೋಳಿಗೆ.— ನಾಳೆ, ನಾಳೆ! ಎನ್ದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದಿ.— ನಾಳೆ ಮಾಳಹಬ್ಬ, ಹೋಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು.— ನೆರಮನೇ ಹೋಳಿಗೆಗೆ ತುಪ್ಪಾ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಗೆ.— ಪೀಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಏನು?— ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಬ್ಬದ ಹೋಳಿಗೆ ತಿನಲಿಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.— ಹಬ್ಬ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪೀತೇ?— ಹೋಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ಊಟಾ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೇ?— ಹೋಳಿಯಾಡದಿದ್ದರೆ ಹೋಳಿಗೇ ತಿನ್ನ ಬಾರದೇ?— ಕೋಱಿಯಾಗಲಿ ಹೋಳಿಗೆಯಾಗಲಿ ಪೋಲಿ ಮಾಡುವವಗೆ ಬೇಡೆನ್ದಿಲ್ಲ (Prvs.). ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಕಸಕಸಿಯನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಯಿಸಿದ ಹೋಳಿಗೆ (G. 85); ಅಕ್ಕಿಯ ಹಿಟ್ಟಿನ ಹೋಳಿಗೆ (ಅಪೂಪ G.). — ಹೋಳಿಗೆಹಂಚು. An iron plate to bake a hôḷigĕ on (My.).

ಹೋೞಿಗೆ hôḻigĕ. 2. = ಹೋೞಿಗೆ (Śmd. 31). Tbh. of ಸ್ಫೋಟಕ (Śmd. 31. 358). A blister, etc. (ಹುಗುಳು Kk. 46).

ಹೋೞ್ hôḻ. = ಪೋೞ್, etc. To cleave, etc. P. p. ಪೋೞ್ದು (Bp. 52, 23).

ಹೋೞಲ್ hôḻal. ಹೋೞಲು. = ಪೋೞಲ್. The hollow of a tree (ನಿಷ್ಕುಹ, ಕೋಟರ Nr.; Mr. 105). ಮರದ ಹೋೞಲು (ನಿಷ್ಕುಟ, ಕೋಟರ Hlâ.; ನಿಷ್ಕುಟ, ಕೋಟರ Nn. 142, o. r. ಹೊಟೆ). **2,** a hollow, a pitfall, a trap (ಬೋನು Mr. 380).

ಹೋೞಿಗೆ hôḻigĕ. = ಹೋಳಿಗೆ 2, q. v.

ಹೋೞಿದು hôḻidu. = ಹೋೞ್ದು. P. p. of ಹೋೞ್. (Bp. 53, 71).

ಹೋೞಿಸು hôḻisu. To cause to split, etc. (Bh. 6, 4, 86).

ಹೋೞು hôḻu. 1. = ಹೋೞ್, etc. (ತುಣ್ಡು ಮಾಡು G.).

ಹೋೞು hôḻu. 2. = ಪೋೞ್ 2, etc. A split, a piece, a slice, a part (C.; ತುಣ್ಡು G.). — ಹೋೞ ಮೆಯ್. One division or side of the body (B. 3, 21). — ಹೋೞುಗಳೆ. -ಕಳೆ. To be divided into parts (Râm. 3, 6, 13). — ಹೋೞು

ಮಾಡು. To split, to divide into pieces or parts (as fruits or nuts, C.; B. 1, 8; 2, 42).

ಹೌ hau. For some Kannada and foreign words with this initial syllable in writ see ಹವು.

ಹೌದ hauda. A basin made for the water of a jet-d'-eau: an uncovered receptacle of masonry for water: a basin or tank; a reservoir (Mhr., H.). ನೀರಿನ ಹೌದ ಮುನ್ತಾದವು (ಆಶಯ G.).

ಹೌದಾ haudâ. = ಹವುದಾ, ಹೌದೆ. An uncovered box or chair upon an elephant, for the convenience of the riders (My.; Mhr.).

ಹೌದು haudu. = ಹವುದು, etc. (C.; B. 1, 25; 4, 168; 5, 137). ಹೌದು, ಬಸವಾ, ಹೌದು; ಅಲ್ಲ, ಬಸವಾ, ಅಲ್ಲ (Prv.).

ಹೌದೆ haudĕ. = ಹೌದಾ. ಸವುದೇ ಹೊಟೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಣ್ಣು, ಹೌದೇಲಿ ಕೂತ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಹೌರ haura. = ಹವುರ, etc.

ಹೌವು hauvu. Earnest desire; earnest hope (B. 4, 62; Mhr., H. ಹಾವ, ಹಾಂವ).

ಹೌಸ hausa. = ಹವಸು. Inordinate desire; ambition, eagerness, lust, fire (My.; Mhr., H.).

ಹ್ನವ hnava. Secreting, hiding, concealment; a denial. See ಅಪ-, ನಿ-.

ಹ್ನುತಿ hnuti. = ಹ್ನವ. See ಅಪ-.

ಹ್ಯಸ್ hyas. *Yesterday.*

ಹ್ಯಸ್ತನ hyastana. Hesternal, belonging to yesterday.

ಹ್ಯಸ್ತನದಿನ hyastana-dina. *Yesterday.*

ಹ್ಯಾಗೆ hyâgĕ. = ಎಹಗೆ, etc. In what manner? how? (C.; Šmd. 14 Cm.; Si. 469. 470. 474; B. 1, 24; 4, 174; 5, 128). — ಹ್ಯಾಗನ್ದರೆ. -ಅನ್ದರೆ. If one says (or asks) how? 2, if I say (or tell) how? *i. e.* that is to say, namely (C.; B. 4, 215; 5, 38. 95; Si. 274. 315. 401. 403). — ಹ್ಯಾಗಾದರೂ. -ಆದರೂ. Somehow; in one way or another (C.). ಆ ಹುಡುಗನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ದಡಕ್ಕೆ ಬನ್ದು ಹತ್ತಿದನು (B. 4, 39). ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಆಗುವದು (Prv.). — ಹ್ಯಾಗೂ. -ಊ 7. = ಹ್ಯಾಗಾದರೂ. (My.). ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬರೆಯ ಬಹುದು, ಸುಡೋದು ಹ್ಯಾಗೆ? (Prv.). 2, however, at all events (C.). ಹ್ಯಾಗೂ ಹಬ್ಬದೊಳಗೆ ಅಯ್ದು ದಿನ ಸಾಲೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 25). — ಹ್ಯಾಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ. rep. (B. 5, 57).

ಹ್ಯಾಂಗೆ hyângĕ. = ಹ್ಯಾಗೆ, etc (C.).

ಹ್ಯಾಟಿ hyâṭĕ. = ಹೇಟಿ, etc. (My.).

ಹ್ರಣೀಯೆ hraṇîyĕ. = ಹೃಣೀಯೆ. (Colebr.).

ಹ್ರದ hrada. 1. A ray of light. See ಶತಹ್ರದೆ.

ಹ್ರದ hrada. 2. A large or deep piece of water, *a lake, a pool* (ತೋಯಾಶಯ, ಮಡು Hlâ.; Mr. 416).

ಹ್ರದಿನಿ hradini. 1. Lightning.

ಹ್ರದಿನಿ hradini. 2. *A river.*

ಹ್ರಸಿಷ್ಠ hrasishṭha. (fr. ಹ್ರಸ್ವ). *Shortest, smallest.*

ಹ್ರಸ್ವ hrasva. *Short, small, little,* dwarfish. 2, prosodically or metrically short. 3, a dwarf. 4, a short vowel, a vowel containing only one mâtrâ. See Šmd. 14. 17. 19. 150. 213. 222. 223. 236. 275. 285. 289. 355. 358; Kâvy. I, 1*a*, 10. 11; I, 2, 47-49. 84-89; I, 3, 64-74; I, 4, 13. 14. 19. 21.

ಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕೆ hrasva-gavêdhukĕ. *The plant Uraria lagopodioides* Dec.

ಹ್ರಸ್ವತೆ hrasvatĕ. Shortness (of a vowel, Šmd. 188. 284. 364. 379).

ಹ್ರಸ್ವತ್ವ hrasvatva. = ಹ್ರಸ್ವತೆ. (Šmd. 189. 365 Cm.).

ಹ್ರಸ್ವಮೂರ್ತಿ hrasva-mûrti. Short in stature, small in figure, dwarfish. (R.).

ಹ್ರಸ್ವಾಕ್ಷರ hrasva-akshara. A short letter, a letter with a short vowel (Šmd. 71).

ಹ್ರಸ್ವಾಂಗ hrasva-anga. *N. of a medicinal plant* (= ಜೀವಕ).

ಹ್ರಸ್ವಿ hrasvi. A small bird (ಕಿಱುಪಕ್ಷಿ Mr. 175).

ಹ್ರಾದ hrâda. *Noise, sound.*

ಹ್ರಾದಿ hrâdi. ಹ್ರಾದಿನ್. Making a sound or noise.

ಹ್ರಾದಿನಿ hrâdini. *Indra's thunderbolt.* 2, *lightning.* 3, a river.

ಹ್ರಾಸ hrâsa. Sound, noise. 2, shortening, diminution, abatement, decrease, decline, deterioration, detriment; paucity, scarcity. (R.).

ಹ್ರೀ hrî. *Shame, bashfulness, modesty.*

ಹ್ರೀಣ hrîṇa. *Ashamed, bashful, modest,* shy, timid.

ಹ್ರೀತ hrîta. *Ashamed, bashful, modest.*

ಹ್ರೀವೇರ hrîvêra. *A kind of Andropogon, a drug and perfume* (ಕಱಿಯ ಬಾಳ Hlâ.).

ಹ್ರೀವೇಲ hrîvêla. = ಹ್ರೀವೇರ. (Sk.).

ಹ್ರೇಷೆ hrêshĕ. *Neighing* (of a horse).

ಹ್ಲನ್ನ hlanna. Glad, pleased, delighted, happy. See ಪ್ರ-.

ಹ್ಲಾದ hlâda. Pleasure, joy. See ಪ್ರ-.

ಹ್ಲಾದಿನಿ hlâdini. = ಹ್ರಾದಿನಿ. Indra's thunderbolt. 2, *lightning.* 3, *the gum olibanum tree, Boswellia serrata* (= ಗಜಭಕ್ಷ್ಯ).

ಹ್ವ hva. Crooked, curved, bent. See ಪ್ರ-.

ಹ್ವರ hvara. (ಹ್ವರಸ್). Crookedness; the state of being bent (towards). See ಉಪ-.

ಹ್ವಲ hvala. Moving, shaking, trembling. See ವಿ- (for which *cf.* also ಹ್ವರ).

ಳ್ L

ಳ್ ḷ. The fifty-fifth letter of the Alphabet (Śmd. 11. 12. 21). It forms the final of many words, *e. g.* ಒಳ್, ತಳ್ (Mdb. ಕಳ್), ಏದುಳ್, ಕರುಳ್, ಕುರುಳ್, ತಿರುಳ್, ಮುಗುಳ್ (59), ಮುಳ್ (139), ನುಸುಳ್, ಬಗುಳ್, ಬೇಳ್, ಮಸುಳ್, etc. About its reduplication when final see 84. 205. 214. It takes the place of ಟ್ (31) and ಡ್ (29. 397), and changes into ಣ್ (ಉಣ್ಬು fr. ಉಳ್, ಕೊಣ್ಡು fr. ಕೊಳ್, 291. 292); *cf.* ಮಣಲ್ = ಮಳಲ್. In the Kannaḍa of the present day it represents also the ancient letter ೞ್. *Cf.* also the different forms of ಕೋೞಿ.

ಳ ḷa. The letter ಳ್ pronounced with a short a, as is generally done at school. **2**, the number 9 (Mr. 349).

ಳ ḷa. A very common substitute for Saṁskṛita ಡ್, when it is called *kshaḷa* (Śmd. 12. 13. 44. 45). This kshaḷa changes places with the ancient letter ೞ್ in several words (30).

ಳಕಳ್ ḷakaḷ. ಳಕಳ್. (Śmd. 139).

ಳಕಾರ ḷa-kâra. The letter or syllable ಳ್ (Śmd. 11. 12. 25).

ಳತ್ವ ḷatva. = ಳಕಾರ. (Śmd. 361. 369).

ಳಾನ್ತ ḷa-anta. A term with final ಳ್ (Śmd. 53. 332).

ಳಾೞ ḷâḷa. = ಲಾೞ.

ಳಾೞಲಿಪಿ ḷâḷa-lipi. The Ḷâḷa character (Bp. 5, 53).

ಳೊಳ್ ḷôḷ. 1. = ಲೊಳ್ 1, etc. — ಳೊಳ್ಳೊಟ್ಟೆ. = ಲೊಳ್ಳೊಟ್ಟೆ, etc. (My.).

ಳೊಳ್ ḷôḷ. 2. = ಲೊಳ್ 2. — ಳೊಳ್ ಳೊಳ್. A sound to imitate the barking of dogs (C.).

ಳೊಳ ḷôḷa. = ಲೊಳ. A term to imitate the murmuring of running water and the sound of the water in a cocoa-nut when shaken. — ಳೊಳ ಳೊಳ. rep. (My.).

ೞ್ Ḹ

ೞ್ ḻ. The fifty-sixth letter of the Alphabet. At present it is obsolete, and usually represented by ಳ್. The many Kannaḍa words in which it ought to occur, are enumerated in Śmd. 32-37. It arises from ಟ್ (30), ಠ್ (30), ಡ್ (28. 140. 217. 222. 275), ತ್ (30), ರ್ (30), and the so-called kshaḷa (30). When it began to fall into disuse, its substitute became ರ್ (ಱ); see Śmd. 50, and *e. g.* ಅತಿಱ, ಅದುಱ, ಅದುಱ 1, ಎದುಱ, ಬಿದುಱ 2. In course of time the ರ್ was converted into the letter it preceded, *e. g.* ಅದುಱ became ಅದ್ದು, ಎದುಱ ಎದ್ದು, ಬಿದುಱ ಬಿದ್ದು, (ಎಱಿಸು ಎಬ್ಬಿಸು); *cf.* ಎೞ್ತು = ಎತ್ತು; ಎೞ್ಚಱ್ = ಎಚ್ಚಱ್. See also s. ಸ್. (In T. and M. the ೞ್ is still in common use).

ೞಕಾರ ḻa-kâra. The letter or syllable ೞ್ (Śmd. 11. 58. 217; Kâvy. I, 3, 98-103).

ೞಾನ್ತ ḻa-anta. A term with final ೞ್ (Śmd. 330).

ADDITIONS.

ಅಕ್ a-k. 1. *Add:* ಅಕ್ಕರೆ. That bank or side of a river (My.; *cf.* ಇಕ್ಕರೆ s. ಇ 3).

ಅಕೈತವ a-kaitava. Free from deceit or fraud (J. 10, 41).

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ akka2-sâlĕ. — ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು. *Add:* ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯುವರ. -ಅವ. = ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯು. (ಹೊನ್ನಗಾರ, etc. G.).

ಅಕ್ಕಳೆ akkaḷĕ. A cockroach (Tu. ಎಕ್ಕಲು, ಎಕ್ಕಲೆ). — ಅಕ್ಕಳೆಹುಳ. A cockroach (My.).

ಅಕ್ಕಿ akki. — ಅಕ್ಕಿಗಚ್ಚು. *Add as the first meaning:* Water in which raw rice has been washed, used, when sweet, as a drink and medicine (C.).

ಅಕ್ಕು akku. 4. — ಅಕ್ಕಾಡು. *Add:* to perish; to lose one's strength. *After* Râm. 5, 8, 74 *insert:* Bh. 3, 6, 13; 3, 12, 47.

ಅಕ್ರಾಳ akrâḷa. — ಅಕ್ರಾಳವಿಕ್ರಾಳ. Frightful, hideous (Mhr., also ಅಕರಾಳವಿಕರಾಳ; *cf.* Sk. ಕರಾಲ). See s. ಹವ್ವ.

ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯೆ akshaya-tritîyĕ. = ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ, ಅಕ್ಷತದಿಗೆ (s. ಅಕ್ಷ). A festival, the third day of the bright half of the month vaiśâkha, which is the first day of the satyayuga; the fruits of meritorious actions performed on this day are permanent. (My.).

ಅಕ್ಷುದ್ರ a-kshudra. (= ಅಕ್ಕುಲ?). Not small; not mean or base.

ಅಕ್ಷುಣ್ಣ a-kshûṇa. Unbroken, uncurtailed, whole, sound (Čpr. 3, after 102; 4, after 88; 6, 104).

ಅಗ a-ga. 2. *Add:* 4, N. (J. 20, 27).

ಅಗಡು agaḍu. *Add:* (= ಅಸಡು). — ಅಗಡುದನ. Vicious cattle (Râm. 4, 3, 3). — ಅಗಡುಮೋರೆ. A savage face (Râm. 6, 13, 6).

ಅಗಡುತನ agaḍutana. *After* J. 20, 8 *add:* Râm. 6, 4, 39.

ಅಗಲ್ agal. *Add to No. 5:* Čpr. 6, 55.

ಅಗಲ agala. *Read:* = ಅಕ್ಕಲು, ಅಗಲು 2, ಅಗಳ, ಅಂಗಲ, ಅಂಗಲು, ಹಕ್ಕಲು 2.

ಅಗಲ್ಕೆ agalkĕ. *Add:* ಅಗಲ್ಕೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. The fire (*i. e.* affliction) of separation (Čpr. 8, 4).

ಅಗಲ್ಚು agalću. *Add:* See Čpr. 5, 10.

ಅಗಳಿ agaḷi. Exceeding of bounds, surpassing, greater or larger (Mhr. ಅಗಳೀ). — ಅಗಳಿಚಣ್ಣ. A sort of wide breeches that reach to the knees, worn by peasants (S. Mhr.).

ಅಗಳು agaḷu. *Add:* See Prv. s. ಸರಿ 4.

ಅಗು agu. 2. *Read:* (My.; Tĕ.).

ಅಗುರ್ವಿಸು agurvisu. *Insert before* Abh. P. 3, 54: Čpr. 4, 46; 5, 10.

ಅಗುರ್ವು agurvu. *Insert before* Abh. P. 7, 114: Čpr. 4, 44. 48; 5, 46; 6, 4; 10, 65. 86. — ಅಗುರ್ವುವಡೆ. *Add:* See Čpr. 5, after 64. — ಅಗುರ್ವುವಡೆ. -ಪಡೆ. = ಅಗುರ್ವುವಡೆ. (Abh. P. 7, after 114).

ಅಗೌಕಸ aga-ôkasa (*i. e.* ôkas). Whose home are trees: a monkey (Śâv. 3, 34).

ಅಗ್ಗರಣೆ aggaraṇĕ. *Add:* See Čpr. 9, after 102.

ಅಗ್ಗಿ aggi. — ಅಗ್ಗಿಮೊಗ. *After* A fire-face *insert:* ; a deity (Śâv. 5, 9).

ಅಗ್ಗ್ರಾಣೆ aggrâṇĕ. = ಅಗ್ಗರಣೆ, ಒಗ್ಗರಣೆ. (My.).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ agni-hôtra. *Add:* 2, the sacred fire (Sk.; Si. 24).

ಅಂಕಪೀಠ aṅka-pîṭha. The thigh regarded as a seat (Śâv. 1, 76).

ಅಂಕುಶ aṅkuśa. *Add:* 2, a certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಅಂಗ aṅga. 1. — ಅಂಗವಟ್ಟು. *Add:* Bh. 4, 4, 7. — ಅಂಗವಡೆ. -ಪಡೆ. To get or assume a body (Śâv. 1, after 79).

ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗ aṅga-pratyaṅga. The major and minor members of the body (Čpr. 3, after 102; 4, after 88).

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. *Add:* Bh. 3, 18, 43.

ಅಂಗಾರಸ್ಫೋಟಕ aṅgâra-sphôṭaka. *Add:* Or perhaps: a blister occasioned by the touch of a live coal.

ಅಂಗುಲಿಕ aṅgulika. = ಅಂಗುಲ. (J. 5, 65; Sk. ಅಂಗುಲೀಕ).

ಅಂಘಸ್ aṅghas. = ಅಂಹಸ್. (Sk.).

ಅಂಘ್ರಿ aṅghri. = ಅಂಹ್ರಿ. (Sk.).

ಅಚಿಂತ್ಯ a-ćintya. *Add:* Abh. P. 16, after 13.

ಅಚ್ಚ acca. 1. — ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ. *After* (Šmd. 44. 45. *insert:* 98. — ಅಚ್ಚಪಣ್. A fine ripe fruit (Śâv. 1, 51).

ಅಚ್ಚರಸಿ accarasi. *Before* Râv. 2, 22 *insert:* Čpr. 4, 67. 79. 83.

ಅಚ್ಚರಿ accari. 1. — ಅಚ್ಚರಿವಡು. *Add:* Čpr. 9, 6. — ಅಚ್ಚರಿವೀಡು. -ಬೀಡು. To spread surprise (Śâv. 5, 58). — ಅಚ್ಚರಿವಡೆ. -ಪಡೆ. To become or be surprised (Abh. P. 12, 96).

ಅಚ್ಚರ್ಯ accarya. *Add:* Dp. 116, 28.

ಅಚ್ಚಿ acci. 4. = ಹಚ್. A sound made in sneezing (C.).

ಅಚ್ಚಿಗ acciga. *Add:* Čpr. 8, after 65; Abh. P. 12, 96; Śâv. 4, 17; J. 27, 29.

ಅಚ್ಚು accu. 1. — ಅಚ್ಚೊತ್ತು. *Before* Abh. P. 14, 70 *insert:* Čpr. 8, 80.

ಅಚ್ಚು accu. 2. *Add:* Dp. 116, 5.

ಅಚ್ಯುತಕಲ್ಪ aćyuta-kalpa. N. of a certain region (Abh. P. 16, after 73; 16, 75).

ಅಜ aja. *Add:* No. 2.

ಅಜಜ aja1-ja. Nârada (V. 7, 58).

ಅಜಭೇದನ aja2-bhêdana. A wolf (Śâv. 3, 34).

ಅಜಿ ajì. — ಅಜಗಿಸು. *Add:* See Bh. 6, 7, 17.

ಅಜಿತಂಜಯ ajita-ṅ-jaya. N. of a king (Čpr. 4, 88; 5, after 2).

ಅಜಿತಸೇನ ajita-sêna. N. of the son of Ajitañjaya (Čpr. 4, 88; 6, after 25).

ಅಜಿತಸೇನೆ ajita-sênĕ. N. of the wife of Ajitañjaya (Čpr. 4, 88; 5, 11).

ಅಜೀರ್ತಿ a-jîrti. Indigestion (J. 12, 45; My.).

ಅಂಚೆ añčĕ. — ಅಂಚೆವದು. *Add:* Čpr. 1, after 101.

ಅಂಜಲಿಪುಟ añjali-puṭa. *Add:* Śiv. 1, after 79.

ಅಂಜೆ añjĕ. *Add:* The word very probably is ಅಂಚೆ; see Mr. s. ಕುಸುರಿ.

ಅಟ aṭa. 1. — ಅಟಮಟಿ. *Insert* Râm. 3, 6, 45 *before* My.

ಅಟಿಸು aṭisu. *Add:* = ಅಡಿಸು 2, etc.

ಅಟೆ aṭĕ. *Insert* ಅಡಕೆ *after* ಅಡ 1.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 1. *Add:* See ಬತ್ತಟ್ಟ.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. — ಅಟ್ಟಮಿರ್. -ಇರ್. To be haughty or conceited (or backward, reserved, coy, V. 14, 110).

ಅಟ್ಟಳೆ aṭṭaḷĕ. *Add:* Čpr. 1, 112.

ಅಟ್ಟುಳಿ aṭṭuḷi. 1. *Add:* Dp. 122 pallavi.

ಅಟ್ಟೆ aṭṭĕ. 3. *Add:* 2, the body (Râv. 5, 95. 117; My.).

ಅಡ aḍa. 1. *After* ಅಡಗ 1 *insert:* ಉಗ್ಗಡ, ತೂಂಕಡ.

ಅಡ aḍa. 4. — ಅಡಹಡಸು. *Add:* See Čpr. 6, after 40.

ಅಡ aḍa. 6. — ಅಡಗೊಟ್ಟು. -ಕೊಟ್ಟು. To cut down in fronting (others, Bh. 7, 3, 76). — ಅಡತರ. An inferior kind or state: dejection (Bh. 3, 19, 42). — ಅಡುಮು. *To* ಅಡುರ್ತು *add:* Čpr. 5, 10. 69; 10, after 86.

ಅಡಕ aḍaka. *Add:* 11, a compact (in ಕಟ್ಟಡಕ).

ಅಡಕಿಲ್ aḍakil. 1. — ಅಡಕಿಲೊಳ್. -ಒಳ್. One to be piled upon another (Čpr. 1, 76. 132). — ಅಡಕಿಲ್ವೊಟ್ಟು. -ಬೊಟ್ಟು. A raised ornamental mark on the forehead (Čpr. 6, 66).

ಅಡಕು aḍaku. 1. *Add after* See: Râm. 1, 5, 29.

ಅಡಂಗು aḍaṅgu. 1. *Add after* See: ಒಳಡಂಗು Čpr. 4, 46; 5, 43.

ಅಡಣೆ aḍaṇĕ. = ಅಟೆ, etc. See ಉಗ್ಗಡಣೆ.

ಅಡಪವಳ aḍapa-vaḷa. *Add:* Čpr. 7, 86.

ಅಡಪು aḍapu. 2. *Add:* 2, a certain attitude in dancing (Râv. 5, after 19).

ಅಡರ್ಪು aḍarpu. *Read:* (Śmd. 50). (Union): an accumulation, a heap, a mass (Śiv. 1, 84). 2, foundation, basis (for the mind, Śiv. 1, after 81). 3, confidence, trust, faith (ಅಂಕೆ, ನೆಮ್ಮುಗೆ Kk. 74; Śm. 66; *cf.* ಅಡೆ 6). 4, a true representation, an image (Śiv. 4, 88). *Cf.* ಅಡಪು 2.

ಅಡವಿ aḍavi. — ಅಡವಿವಾಣ. -ವಾಣ. A jungly place (J. 12, 42).

ಅಡಿ aḍi. 2. — ಅಡಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To strike, *i. e.* to shampoo, the feet (Čpr. 6, after 86). — ಅಡಿದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. The feet regarded as young shoots (Abh. P. 1, 76). — ಅಡಿವಿಡಿ. To fall under or into (Dp. 14, 3).

ಅಡಿಕು aḍiku. = ಅಡಕು 1. (Râm. 6, 5, 17).

ಅಡಿಸು aḍisu. *Add:* 1.

ಅಡಿಸು aḍisu. 2. = ಅಟಿಸು, ಅಡಸು, (ಅಡಿಸು). Verb of ಅಡ 1. See ಅಬುಕಡಿಸು, ಉಗ್ಗಡಿಸು.

ಅಡುರ್ತು aḍurtu. See ಅಡುಮು s. ಅಡ 6.

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. *After* ಅಡ್ಡ 3 *insert:* ಎಡ್ಡ 4. — ಅಡ್ಡತರ್ಕೆ. -ತರ್. To bring (back) to the cross (or side) position (Čpr. 3, 51). — ಅಡ್ಡನಗೆ. *Add:* Râm. 2, 2, 43. — ಅಡ್ಡದ್ದಾ -ಓಡು. To run across or over (Čpr. 1, 80).

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 3. *Add:* Dp. 145, 4.

ಅಡ್ಡಯ್ಸು aḍḍaysu. *Add:* Bh. 2, 1, 75.

ಅಣಲ್ aṇal. 3. ಅಣಲು. = (ಅನಲು). ಅಂರ್ 2. Heat (My.).

ಅಣಸು aṇasu. *Add to* No. 1: V. 5, after 14.

ಅಣಿ aṇi. 2. *To No. 2 add:* Dp. 134. 1; 136, 7; 142, 1; 170, 2; *and to No. 3 add:* See ಜೋದಣಿ, ದಿಬ್ಬಣಿ.

ಅಣಿ aṇi. 3. *After* = ಅಣೆ 5, etc. *add:* ಅಣಿ 4; *and insert* ಉರವಣಿ *before* ಉರವಣೆ.

ಅಣಿ aṇi. *Put a full stop after* = ಅಣಿ.

ಅಣಿಲ್ aṇil. *Add:* Tu. ಡಣಿಲ್.

ಅಣಿಸು aṇisu. (fr. ಅಣಿ 5). = ಅಡಿಸು 2, etc. See ಉರವಣಿಸು.

ಅಣುಗು aṇugu. Affection, tender liking, love (*cf.* ಅಳುಪು 2, ಅದುಗು 2). ಎನ್ನಣುಗಿನಗ್ರತನೂಜಂ (Čpr. 5, 104).

ಅಣೆ aṇĕ. 3. *Add:* See Čpr. 10, after 81; Bh. 7, 3, 76; Dp. 84, 3 (where the meaning may be "to remove").

ಅಣ್ಟಲು aṇṭalu. = ಅಣ್ಟರು? — ಅಣ್ಟಲವಾಡು. -ಪಾಡು. To run so as to touch, to run up to (or ಅಣ್ಟಲವಾಡು. -ವಾಡು, to tremble for fear that one might come in contact with, Râm. 6, 19, 30).

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 2. — ಅಣ್ಟುಪುರುಳೆ. Spear grass (Mr. H. Haigh).

ಅಣ್ಡಲೆಯಿಸು aṇḍalĕyisu. To harass (Čpr. 1, 100).

ಅಣ್ಡು aṇḍu. 1. — ಅಣ್ಡುಗೊಳ್. *Add after* (Gr.), 1, 104): to go near, to approach (Śiv. 4, after 6; 4, 10. 11).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. A cooking-pot; an open-mouthed metal vessel in general (Mhr. ಹಣ್ಡಾ). See ಹೊಣ್ಡ.

ಅಣ್ಣೆ aṇṇĕ. 1. — ಅಣ್ಣೆವಾರ್. *Add:* V. 9, 82.

ಅಣ್ಪು aṇpu. 1. *Add:* Čpr. 6, 92; J. 6, 12.

ಅಣ್ಮು aṇmu. 1. *To* ಅಣ್ಮಣ್ಮು *add:* Abh. P. 10, 58.

ಅಣ್ಮು aṇmu. 2. *Add:* Čpr. 10, after 94; 10, 97.

ಅತನು a-tanu. *Add:* Čpr. 1, 77; 4, 42.

ಅತನುಹರ atanu-hara. He who removes Kâma: Śiva (Śiv. 4, 81).

ಅತಿಕ್ರಮ ati-krama. *Add:* See Nr. s. ಎಡೆವಿಡು s. ಎಡೆ 1.

ಅತಿಕ್ರಾನ್ತ ati-krânta. Passed, elapsed (Abh. P. 15, after 16).

ಅತಿತರ ati-tara. *Add:* See Čpr. 5, 96.

ಅತಿಪಾತ ati-pâta. *Add:* See Nr. s. ಎಡೆವಿಡು s. ಎಡೆ 1.

ಅತಿರಥ ati-ratha. *Add:* Čpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72.

ಅತಿರಸ ati-rasa. *To* No. 2 *add:* V. 9, 78.

ಅತಿರಾಗ ati-râga. Excessive affection, etc. (Čpr. 4, 18).

ಅತಿರಾಗತೆ ati-râgatĕ. The state of being very red, full of feeling or passion, etc. (Čpr. 7, 96. 147).

ಅತುಚ್ಛ a-tuččha. Not small, great (Čpr. 5, 18).

ಅತ್ತ atta. 3. = ಅಸ್ಥವ. See ಹೆಣದತ್ತ.

ಅದಟು adaṭu. 3. *Before* Č. Bp. 47, 10 *insert:* Grj. 5, 89.

ಅದಟುತನ adaṭutana. = ಅದಟು 3. (Râm. 5, 8, 23).

ಅದವು adavu. — ಅಡವವಿಡ್. *Add:* Čpr. 9, 74.

ಅದಿರ್ adir. 1. *Add:* See Čpr. 4, 46.

ಅದಿರ್ adir. 2. — ಅದಿಗಗಸ್ತಿ. *Add:* Grj. 7, after 34; 7, 36. 38.

ಅದಿರ್ಪು adirpu. 1. To frighten (Čpr. 2, after 49; 5, 19; Abh. P. 10, after 156).

ಅದಿರ್ಪು adirpu. *Put No.* 2 *to it.*

ಅದೃಶ್ಯಾಂಜನ adṛiśya-añjana. An ointment which renders invisible (Čpr. 8, 20).

ಅದೆ adĕ. 4. *Add to No. 2:* Dp. 18 pallavi.

ಅದ್ದರಿಸು addarisu. (fr. ಅದ್ರು). To make tremble, to frighten (My.).

ಅದ್ದಲಿಸು addalisu. = ಅದ್ದರಿಸು. (Râm. 2, 3, 42; 6, 38, 12).

ಅದ್ದಿಸು addisu. = ಅದ್ದಯಿಸು. (Râm. 6, 38, 15).

ಅದ್ರಿಜಾತೆ adri-jâtĕ. = ಅದ್ರಿಜೆ. See Nn. 13 s. ಸತ್ವ 1.

ಅದ್ರಿಮಥನ adri-mathana. Indra (or Skanda, J. 2, 41; see ಕ್ರೌಂಚದಾರಣ).

ಅಧಃಕರಿಸು adhaḥ-karisu. To put down, to cast down, to lower (Grj. 2, after 106).

ಅಧಃಕೃತ adhaḥ-kṛita. Put down, cast down. (Čpr. 3, after 9).

ಅಧರತೆ adharatĕ. The state of being lower (Čpr. 3, after 9).

ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ adhika-prasaṅga. Meddling, officious interposition, impertinence (Tĕ., My.).

ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗಿ adhika-prasaṅgi. An impertinent fellow (Tĕ., My.).

ಅಧಿತ್ಯಕ adhityaka. *Add:* Šmd. 102.

ಅಧಿದೇವ adhi-dêva. A presiding or tutelary male deity. See ಅಧಿದೈವತ.

ಅಧಿಭೂತ adhi-bhûta. The spiritual or fine substratum of material or gross objects; the supreme soul; nature; (a master; a being). See ಅಧಿಭೌತಿಕ. Feminine ಅಧಿಭೂತೆ; see ರಸಾಧಿಭೂತೆ.

ಅಧಿರಾಜತ್ವ adhi-râjatva. Supremacy, imperial dignity (Râm. 2, 2, 41).

ಅನತಿದೂರ an-atidûra. A small distance (Čpr. 5, after 109).

ಅನಭಿಜ್ಞಾತ an-abhijñâta. Not perceived, unknown (Čpr. 6, 21).

ಅನಾದಿ an-âdi. *Add:* See s. ಸ್ವರ್ಗ 1.

ಅನಾಧಾರತೆ an-âdhâratĕ. *Add:* See Čpr. 5, 37.

ಅನಾಯುಧ an-âyudha. Weaponless; having no implements. See Čpr. 5, 75.

ಅನಾಹುತ an-âhuta. Not sacrificed; uninvited; unexpected. 2, calamity, loss, damage, ruin (My.; Kŏnkaṇi ಅನಾವತ).

ಅನಿನ್ದಿತ a-nindita. Irreproachable, not despised, pious, virtuous. (Grj. 7, 20).

ಅನಿರನ್ತರ a-nirantara. Not continuous, etc.; not constant, not incessant (Čpr. 1, 114).

ಅನುಕರಿಸು anu-karisu. *Add:* Čpr. 5, 124; Abh. P. 11, after 82.

ಅನುಗಡಿಸು anu-gaḍisu. 2. To stroke, to rub lengthwise; to strike;—to push back, to slight (Bh. 5, 3, 41).

ಅನುಜಾಯಿ anu-jâyi. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಅನುದ್ಗತ an-udgata. Not risen, etc. — ಅನುದ್ಗತವೃತ್ತಿ. A mode in saṅgîta (V. 11, 9).

ಅನುಪಮಾನ an-upamâna. = ಅನುಪಮ. (Čpr. 2, 88).

ಅನುಭವಿಸು anu-bhavisu. *Add:* 2, to enjoy carnally (Abhâ. 2, 90. 98; My.).

ಅನುರಕ್ತತೆ anu-raktatĕ. = ಅನುರಾಗತೆ. (Čpr. 4, 23; 8, 16).

ಅನುರಾಗತೆ anu-râgatĕ. Attachment, affection, love; passion (Râv. 11, 94).

ಅನುವಶ anu-vaśa. Obedience to the will of another; obedient to the will of another (Abh. P. 16, after 39).

ಅನುವಿಸು anuvisu. *Add:* Abh. P. 10, 218.

ಅನುಸನ್ಧಾನ anu-sandhâna. *Add:* the act of fixing (an arrow on a bow-string, Grj. 8, after 45).

ಅನುಸರಿಸು anu-sarisu. *Add:* See Dp. 159 pallavi; 159, 8. 14.

ಅನ್ತಃಕರಿಸು antaḥ-karisu. To inclose, to comprise (Čpr. 5, 3).

ಅನ್ತರ antara. *Add:* 30, the story of a building. See ದೊಡ್ಡ ಅನ್ತರ.

ಅನ್ತರ್ದಾಹಕ antar-dâhaka. A man who causes internal heat (Bh. 2, 1, 60).

ಅನ್ತರ್ಧಾನ antar-dhâna. *Add:* Grj. 8, 35.

ಅನ್ತಸ್ಥ anta-stha. *Add:* Bh. 4, 2, 50.

ಅನ್ತೆ antĕ. 1. *Put a full stop after* said.

ಅನ್ದ anda. — ಅನ್ದವಡು. *Add:* Bh. 3, 19, 23.

ಅನ್ದು andu. 3. *Add:* See Grj. 5, 37.

ಅನ್ಧಸುಲೋಚನೆ andha-sulôčanĕ. N. (Čpr. 5, 82).

ಅನ್ಯಪುಟ್ಟ anya-puṭṭa. Tbh. of ಅನ್ಯಪುಷ್ಟ. (Čpr. 5, 98; Grj. 7, 41).

ಅಪ apa. 2. — ಅಪಪ. *Add: Cf.* Mhr. ಹಪಾಪ, *and put a dash before* ಅಪಾ.

ಅಪಗತತನ್ದ್ರ apagata-tandra. Remote from or without lassitude or fatigue (Čpr. 6, 6).

ಅಪಚಯ apa-čaya. *Add to No. 2:* See Grj. 5, 51; 8, after 20; ಪುಣ್ಯಾಪಚಯ.

ಅಪದೆಸೆ apa-dĕsĕ. *Add:* pitiful state (Bh. 3, 19, 37).

ಅಪರಂಜಿ (apa-rañji). *Add:* Abhâ. 3, 9.

ಅಪರಾಂಗ apara-aṅga. The hind part, the back (Râv. 5, 92).

ಅಪರಾಜಿತೆ a-parâjitĕ. N. of one of the wives of Daśaratha (Abh. P. 7, 14).

ಅಪರ್ಯುಷಿತ a-paryushita. Not stale; fresh (My.).

ಅಪವರ್ತನ apa-vartana. Turning away; taking away; transferring from one place to another;—abbreviation, abridging;—reduction of a fraction to its lowest terms (My.);—division without remainder (My.);—divisor.

ಅಪಸಾರಿತ apa-sârita. Removed, put away, thrown aside. (Abh. P. 1, 62).

ಅಪಹ apa-ha. *Add:* removing.

ಅಪಹರಿಸು apa-harisu. *Add:* Čpr. 5, 133.

ಅಪಹಾರಿ apa-hâri. One who takes away, etc. (Śâv. 1, 75).

ಅಪಾರ್ಥ apa-artha. *Add:* ಅಪಾರ್ಥಂ, without any object, vainly (Śâv. 4, 91).

ಅಪೂಟ (a-pûṭa). Entire, whole (S. Mhr.; Tu. ಅಪೂಟು; see ಪೂಟು 1).

ಅಪೂರ್ವತರ apûrva-tara. Uncommonly wonderful, quite new (Śâv. 1, after 79).

ಅಪೂರ್ವಿಗ apûrviga. Tbh. of ಅಪೂರ್ವಿಕ. One who has not formerly come (Grj. 9, 90).

ಅಪ್ಪಯಿಸು appayisu. *Add:* Čpr. 5, after 121.

ಅಪ್ಪಯ್ಸು appaysu. *Add:* Čpr. 4, 4; 10, after 126.

ಅಪ್ಪಳಿಸು appaḷisu. *Add:* Čpr. 10, 97.

ಅಪ್ಪು appu. 1. — ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ. To become connected with and to fail. ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡಿದನು, he did (so) occasionally (S. Mhr.).

ಅಪ್ಪು appu. 3. — ಅಪ್ಪ ಕೆಯ್. *Add:* Abh. P. 1, after 71; 6, after 40.

ಅಪ್ರಮತ್ತ a-pramatta. Not careless, careful, attentive, vigilant, sober. (Čpr. 6, after 13).

ಅಪ್ರಮತ್ತತೆ a-pramattatĕ. The state of being careful, etc. (Čpr. 10, 100).

ಅಬ್ಜಜಾಂಡ abjaja-aṇḍa. = ಅಬ್ಜಭವಾಣ್ಡ. (Śâv. 1, 71).

ಅಬ್ಜಿನೀಕಾನ್ತ abjinî-kânta. = ಅಬ್ಜಿನೀವರ. (Śâv. 1, 83).

ಅಬ್ದಕಾಲ abda-kâla. The rainy season (Čpr. 4, 29).

ಅಬ್ಬರ abbara. 2. *After* ಅಮ್ಬು 2 *insert:* , ಅಳಿಪು 1.

ಅಬ್ಬರಣೆ abbaraṇĕ. *Add:* Râm. 6, 13, 2.

ಅಬ್ಬು abbu. = ಅಮ್ಬು 3, ಹಬ್ಬು 2, ಹಮ್ಬು. Extension, largeness (J. 6, 27).

ಅಬ್ಬೂಜಿ abbûji. *Add: Cf.* ಬೂಜಿ, etc.

ಅಭಿಘರಿಸು abhi-gharisu. To cause to trickle down, to sprinkle, to drop upon (as ghee), to besprinkle (Dp. 170, 1).

ಅಭಿಜಾತತೆ abhi-jâtatĕ. Nobility; fitness, propriety. (Čpr. 5, 121).

ಅಭಿಜ್ಞಾತ abhi-jñâta. Recognized, perceived, known, recollected, acknowledged. See ಅನಭಿಜ್ಞಾತ.

ಅಭಿದ್ಯೋತಿಸು abhi-dyôtisu. To become manifest or appear clearly (Čpr. 9, 130).

ಅಭಿನಮಿಸು abhi-namisu. To bow, to bend, to salute (J. 21, 50; 23, 18).

ಅಭಿನಯಿಸು abhi-nayisu. *Add:* Čpr. 4, 67.

ಅಭಿನಿವೇಶ abhi-nivêśa. Application, perseverance, intentness, study, affection, devotion; determination; tenacity, adherance. (Čpr. 9, 120).

ಅಭಿಭವಿಸು abhi-bhavisu. To overcome, to overpower; to attack; to humiliate (Abh. P. 14, 92).

ಅಭಿರಾಮ abhi-râma. *Add:* Abh. P. 15, 50.

ಅಭಿವಾಸಿಸು abhi-vâsisu. To perfume (Čpr. 1, 123).

ಅಭೀಕ್ಷಿಸು abhi-îkshisu. *Add:* Čpr. 5, 122.

ಅಭೀರಪಲ್ಲಿ abhîra-palli. = ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ. See Nr. a. ಪಲ್ಲಿ.

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣ abhi-amitrîṇa. A soldier who faces the enemy valiantly. (Čpr. 10, after 55).

ಅಭ್ಯರ್ಥನ abhi-arthana. Petition, request; wish, desire (Śâv. 4, 70).

ಅಭ್ಯವಹೃತಿ abhi-avahṛiti. Eating; food (Abh. P. 7, after 47).

ಅಭ್ಯಾಗತ abhi-âgata. *Add:* Abh. P. 7, after 47.

ಅಭ್ರಂಕಷ abhra-ṅ-kasha. *To No.* 1 *add:* Čpr. 1, 121.

ಅಭ್ರಮೂಪತಿ abhramû-pati. = ಅಭ್ರಮುವಲ್ಲಭ. (Čpr. 3, after 42).

ಅಭ್ರಾಗಮ abhra-âgama. Approach of clouds: the rainy season (Čpr. 4, 43).

ಅಮರಗೆ amara-gĕ. River of the gods: the Ganges (Čpr. 10, 28).

ಅಮರಾಯಿ amarâyi. A mango-grove (My.; Mhr. ಆಮ್ರರಾಜಿ, ಅಮರಾಈ).

ಅಮರ್ತ್ಯತೆ a-martyatĕ. Immortality. (Čpr. 4, 90).

ಅಮೀರ amîra. *Add:* = ಹಮೀರ.

ಅಮೃತಮಹಾಲು amṛita-mahâlu. The government department for rearing cattle (Mr. H. Haigh; ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದ ನಲ್ಲಿ ದನಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವ ಸ್ಥಳ, Râmasvâmi Śâstri).

ಅಮ್ಬು ambu. 1. — ಅಮ್ಬುಗಣ್ಡಿ. -ಕಣ್ಡಿ. A port or embrasure through which arrows are shot (Čpr. 5, 103). — ಅಮ್ಬುವೀಡು. -ಬೀಡು. A shooting of arrows (Čpr. 6, after 39).

ಅಮ್ಬು ambu. 3. *Read:* = ಅಬ್ಬು, ಹಬ್ಬು 2, ಹಮ್ಬು.

ಅಮ್ಬು ambu. — ಅಮ್ಬುರಿವಿಡು. *Add:* to flow (Abh. P. 6, 43, 18, 47).

ಅಮ್ಬುಚರ ambu-čara. *Add:* a fish (Śâv. 1, 33).

ಅಮ್ಬುಜಾಕ್ಷ ambuja-aksha. Lotus-eyed: Râma (Râm. 3, 4, 25), etc.

ಅಮ್ಮ amma. — ಅಮ್ಮಜ್ಜಿ. *Add:* a grandmother (Mr. K. Ram).

ಅಮ್ಮಿ ammi. *Add:* 1.

ಅಮ್ಮಿ ammi. 2. (fr. ಅರೆ 2). (= ಉಮ್ಮೆ, q. v.). Grinding, bruising;—a stone to grind or bruise things upon. — ಅಮ್ಮಿಕಲ್ಲು. A stone to grind or bruise things upon (My.); a stone used to remove juice (ಕರ್ಣಾಟ Mr. 206, o. r. in one MS. ಉಮ್ಮೆಕಲ್).

ಅಮ್ಮು ammu. 1. *Add:* Bb. 4, 4, 2; 4, 11, 11; Râm. 3, 4, 22; 6, 51, 10; J. 30, 23.

ಅಯ್ ay. 5. — ಅಯ್ವರಲು. *Add:* Čpr. 2, 9.

ಅಯಿಲು ayilu. *Read:* = ಅಯ್ಲು, (ಅರುಲು), ತಯಿಲು, ತಯ್ಲು.

ಅಯ್ಮೊಗ aymŏga. In the prints of J. 23, 40 this word probably is a mistake for ಎಯ್ಮೃಗ, a porcupine (see ಎಯ್ಮೃಗ s. ಎಯ್ 2).

ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ayyaṅgâr. *Add:* See Prv. s. ಕೊಮ್ಬು 2.

ಅರಗು aragu. 1. *After* ಅರುಗು *add:* , ಹರಗು.

ಅರಣೆ araṇĕ. 2. = ಅರಳೆ 3 (?). See Čpr. 1, 124.

ಅರದ arada. *Add:* 2, a chariot (Čpr. 10, after 96; Tel.

ಅರದಾಪರದಾ aradâ-paradâ. Importunity (Mr. H. Haigh).

ಅರಲ್ aral. 2. — ಅರಲಮ್ಬು. -ಅಮ್ಬು. Who has flowers for arrows: Kâma (Čpr. 8, after 4; V. 5, after 14).

ಅರಸು arasu. — ಅರಸುಗೆಯ್. To make the king, *i. e.* to rule (Čpr. 2, 58; 4, after 28).

ಅರಸುತನ arasutana. — ಅರಸುತನಗೆಯ್. To rule (Abh. P. 10, 173).

ಅರಳಿ araḷi. 1. *After* ಅರಿಸ *insert:* , ಅರುಳಿ.

ಅರಳು araḷu. 3. — ಅರಳೇೞ್. -ಏೞ್. To become like parched grain (Grj. 9, 21).

ಅರಳೆ araḷĕ. 1. — ಅರಳೆಲೆ. *Add:* Abh. P. 8, 141.

ಅರಿ ari. 2. — ಅರಿವೊಯ್ಯು. -ಹೊಯ್ಯು. = ಅರಿಬೊಯ್ಯು. (Bh. 6, 7, 17). In Čpr. 5, 104 the term appears as ಅರಿವೊಯ್ಯು.

ಅರಿ ari. 5. *Add* No. 1 *to* ಕರಿ, *and after* ಮುನ್ದರಿ *insert:* , ಸುತ್ತರಿ (s. ಸುತ್ತು 2).

ಅರಿಸು arisu. 1. *Add:* See Abh. P. 8, 156.

ಅರುಳಿ aruḷi. = ಅರಳಿ 1. (Šâv. 3, 32).

ಅರೆ arĕ. 6. — ಅರೆನೆಲೆ. *Add:* Čpr. 10, after 94.

ಅರೆ arĕ. 7. — ಅರೆಕಾಲ್. *Add:* ಅರೆಕಾಲು. — ಅರೆಗುನ್ದು. -ಕುನ್ದು. To become a little less (J. 11, 37). — ಅರೆಗೆಲಸಿ. One who has not finished his work (Râm. 2, 2, 37). — ಅರೆದಿಟ್ಟಿ. A half-opened eye (Râm. 2, 2, 38). — ಅರೆವೆಣ್ಣಯ. -ಪೆಣ್-ಅತ. Šiva (V. 5, 18).

ಅರೆ arĕ. 1. — ಅರೆನೇಱಿಲ್ವಣ್. -ಪಣ್. A ripe rose-apple (Šâv. 8, 7).

ಅಱ್ aṟ. 2. *Add:* ಅಱತರ್ದ (Čpr. 7, 48).

ಅಱ aṟa. 2. *Add:* Čpr. 3, 78; 4, 17; 10, 122.

ಅಱಚು aṟaču. *Add:* Râm. 6, 19, 30.

ಅಱಮ್ಬಂ aṟambaṁ. In a drying up or exhausting manner (? Čpr. 4, 48).

ಅಱಿ aṟi. 2. Knowledge, etc. — ಅಱಿವರುಳ್. -ಮರುಳ್. A person bewildered by knowledge (Čpr. 4, 59).

ಅಱಿಕೆ aṟikĕ. 1. *Add:* See Bh. 4, 4, 10; Sp. s. ಸರಿರಾಜ್ಯ (under ಸರಿ 4); Abhâ. 2, 28.

ಅಱಿಕೆಕಾಱ aṟikĕ-kâṟa. A man who knows (Râm. 6, 14, 22).

ಅಱಿತ aṟita. — ಅಱಿತ ಗಱಿತ. reit. (Bh. 1, 5, 15).

ಅಱಿಯಮೆ aṟiyamĕ. *Add:* Čpr. 4, 2; Abh. P. 8, 45; 11, 54.

ಅಱಿವು aṟivu. *Add:* Čpr. 6, 84.

ಅಱಿವೆ aṟivĕ. 4. = ಹಱಿವೆ (the plant, My.).

ಅಱೆ aṟĕ. 5. — ಅಱೆಯಟ್ಟು. *Add:* Abh. P. 7, 58.

ಅರ್ತಿಗ artiga. A man who loves or desires (Abh. P. 7, 9. 11).

ಅರ್ಥಿತ arthita. Asked, desired, requested; wish, desire, supplication. See ಪ್ರಾರ್ಥಿತ.

ಅರ್ದಿಸು ardisu. To distress, to torment, to hurt, to kill (Šâv. 5, 50).

ಅರ್ದು ardu. *Add the number* 1.

ಅರ್ದು ardu. 2. = ಅದ್ದು 2, etc. To plunge (v. i.), to dive (Čpr. 5, after 39).

ಅರ್ಧರಥ ardha-ratha. *Dele* (R.). *and add:* (Čpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72).

ಅರ್ಬಿ arbi. *Add:* = ಅರ್ವಿ.

ಅರ್ಭ arbha. = ಅರ್ಭಕ. A child. See Nr. s. ಹಸುಳೆ.

ಅರ್ವಿ arvi. = ಅರ್ಬಿ. (Čpr. 10, 82).

ಅಲಂಕೃತಿ alam-kṛiti. — ಅಲಂಕೃತಿವೆಱ್. -ಪೆಱ್. To be decorated (Šâv. 1, 55).

ಅಲತಿಕೆ alatikĕ. *Add:* V. 4, 48.

ಅಲಪ alapa. (fr. ಅಲೆ 1). Moving about, motion, stir (Čpr. 1, 94; 2, after 93).

ಅಲಮ್ಪು alampu. *Add:* Čpr. 10, 7.

ಅಲರ್ alar. 2. — ಅಲರಮ್ಬು. *Add:* V. 4, 106. — ಅಲರ್ವಿಲ್. -ಬಿಲ್. A bow of flowers (Čpr. 6, 67; V. 4, 85). — ಅಲರ್ವೊನ್. -ಪೊನ್. A flower regarded as gold (Šâv. 2, after 42).

ಅಲರ್ಕೆ alarkĕ. = ಅಲರಿಕೆ. Blooming, etc.; vigor (Čpr. 8, 98).

ಅಲರ್ಚು alarču. *Add:* Čpr. 9, 81; Abh. P. 8, 157; 9, 16.

ಅಲುಪ್ತ a-lupta. Not cut off, undiminished; permanent, constant (Šâv. 1, after 81).

ಅಲೆ alĕ. 2. *Add as No. 1:* Moving (see ಕಣ್ಣಲೆ 2).

ಅಲ್ಪತೆ alpatĕ. Smallness, minuteness; inferiority, insignificance. (Čpr. 8, 12).

ಅಲ್ಲ alla. 1. *Add:* ಅಳಳ ಕೊಳಗು ಕುದುರೆಯ ಕೊಳಗಿನ ಹಾಗಲ್ಲ, ಸೀಳಿರುತ್ತವೆ (B. 1, 21). See Sp. s. ಹೂಜ, ಹೆಬ್ಬುಲಿ and ಹೊಱ್; Prv. s. ಹೂಸು 3; B. 5, 76 s. ಹೊತರ್ದು; J. 6, 6.

ಅಲ್ಲದೆ alladĕ. *Add:* See Nr. s. ಕಾಳಗ.

ಅಲ್ಲು allu. 2. *To* ಅಲ್ಲಾಡು 1, *No. 2 add:* J. 23, 21.

ಅಲ್ಲೋಲ allôla. *Add:* = ಹಲ್ಲೋಲ.

ಅವಕ್ರಿಯೆ ava-kriyĕ. = ಅಪಕಾರ. (Čpr. 8, after 89).

ಅವಗಡಿಸು ava-gaḍisu. 1. *Add:* = ಅವಗಳಿಸು, *and add:* Bh. 3, 10, 39.

ಅವಗಯ್ಸು avagaysu. = ಅವಗಯಿಸು. (Čpr. 1, 97).

ಅವಗಳಿಸು ava-gaḷisu. = ಅವಗಡಿಸು 1. (Abhâ. 2, 47).

ಅವಗಾಹ ava-gâha. 1. — ಅವಗಾಹಮ್ ಇರ್. To plunge or dive into (Šâv. 2, 100).

ಅವಘಟಿತ ava-ghaṭita. An impediment (Abh. P. 5, 75).

ಅವಚಯ ava-čaya. Gathering, especially flowers, etc. (Čpr. 1, after 81).

ಅವಟಯ್ಸು avaṭaysu. = ಅವಟಯಿಸು. (Čpr. 2, 9).

ಅವಡು avaḍu. = ಅವುಡು 1. (Bh. 3, 19, 43).

ಅವಧ್ಯ a-vadhya. *Add:* See Hlâ. s. ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ.

ಅವನಿ avani. — ಅವನಿದಾಕ್ಕಾರಿ. *Add:* ಅವನಿ-ದ (earth-giver) -ಅಕ್ಕಾರಿ.

ಅವರಂಗಬಾದು avarangabâdu. The town of Aurungabad. See Prv. s. ಸುರಂಗ.

ಅವಿರಹಿ a-virahi. A person not separated from his beloved ones, etc. (Čpr. 2, 50).

ಅವುಂಕಿಸು avuṅkisu. *Add:* Bp. 39, 35.

ಅವುಂಕು avunku. 1. *Add:* Čpr. 10, 73.

ಅವುಟು avuṭu. *Add:* See Prv. s. ಸವುಟು.

ಅವುಡಲ avuḍala. *After* ಅವುಣ್ಣು *insert:* ಊಡಲು.

ಅವುಡು auḍu. 1. *Add:* = ಅವಡು.

ಅವೇತ avêta. Gone away, past. 2, joined with. See ಸಮವೇತ.

ಅವ್ರತಿಕ a-vratika. A man who does not observe religious rites or obligations, etc. (Abh. P. 7, 51).

ಅವ್ವಳಿಸು avvaḷisu. *Add:* Čpr. 1, 128.

ಅಷ್ಟಗುಣ ashṭa-guṇa. Eight-fold; the eight qualities. (Čpr. 9, after 56).

ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ashṭa-akshari. A (vaishṇava) mantra consisting of eight syllables, either ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ, or ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ (C.).

ಅಷ್ಟಿ ashṭi. *Add:* 2, pervasion; accumulation. See ಸಮಷ್ಟಿ.

ಅಸ asa. 3. — ಅಸ ಕಟು. *Add:* to go beyond (Abh. P. 18, after 109).

ಅಸ asa. 4. — ಅಸವಸ. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ಅಸದಳ asadaḷa. *Add:* Čpr. 9, 88.

ಅಸಮಾಸ್ತ್ರ asama-astra. Having an odd number (*i. e.* five) of arrows: Kâma (Čpr. 6, 67).

ಅಸಲ್ asal. *Add:* = ಹಸಲು.

ಅಸಿದನೆ asidu-anĕ. 1. Thinly, minutely, nicely (Čpr. 8, after 4; 8, after 44).

ಅಸು asu. — ಅಸುಂಗೊಳ್. *Add:* Čpr. 10, 80.

ಅಸುಕೆ asukĕ. — ಅಸುಕೆದಳರ್. -ತಳರ್. = ಅಸುಗೆದಳರ್. (Čpr. 6, after 64).

ಅಸುರ asura. *Add:* 4, a Bael leaf or Bael leaves (ಬಿಲ್ವಪತ್ರ Mr. 117).

ಅಸೆ asĕ. 2. = ಪಸೆ 1, ಹಸೆ. — ಅಸೆಮಣೆ. = ಹಸೆಮಣೆ. (Dp. 116, 4).

ಅಸ್ತು astu. = ಅಸಿದು (s. ಅಸಿ 6, My.).

ಅಸ್ತುಕಾರ astu-kâra. Assenting, agreeing, consent (My.). ಅಸ್ತುಕಾರ ಪಡಿಸು, ಅಸ್ತುಕಾರ ಪಡು (My.).

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ a-spṛiśya. Not to be touched, intangible. (Abh. P. 9, 178).

ಅಸ್ಪೃಷ್ಟ a-spṛishṭa. Untouched. (Čpr. 5, after 22).

ಅಸ್ವಸ್ಥ a-svastha. Not in good health, not one's self, sick. (My.).

ಅಳ್ aḷ. 2. — ಅಳ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Shaking young foliage (Čpr. 7, 99). — ಅಳ್ದೆರೆ. -ತೆರೆ. An oscillating wave (Čpr. 7, 84).

ಅಳ aḷa. 2. — ಅಳವಡಿಸು. *Add:* Čpr. 9, 96. — ಅಳವಡು. -ಪಡು. To break power (Čpr. 10, after 94). — ಅಳವಾರು. -ಆರು. Strength to be dried up or go out (Čpr. 8, 78; Šâv. 1, 44).

ಅಳಂಕೆ aḷaṅkĕ. = ಅಳ್ಕೆ (?). — ಅಳಂಕೆಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To embrace (? Čpr. 7, 37).

ಅಳರ್ aḷar. 1. *Add:* See Čpr. 6, 84; Šâv. 8, 39.

ಅಳಲೆ aḷalĕ. — ಅಳಲೆಕಾಯಿಪಣ್ಡಿತ. A doctor who knows only one or two common remedies for all diseases and who therefore for whatsoever disease prescribes ಅಳಲೆಕಾಯಿ (Mr. E. Rice); a quack doctor (Mr. H. Haigh).

ಅಳವಿ aḷavi. — ಅಳವಿದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. To go beyond the proper bounds, to grow excessive (Čpr. 5, after 19).

ಅಳಿ aḷi. — ಅಳಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour of the black humble bee, a black colour (Sp. in W. v. 1105).

ಅಳಿಪು aḷipu. 2. *Add:* See Abh. P. 3, 77; Šâv. 3, 24. ಒಯ್ಯಳಿಪು.

ಅಳಿಲ್ aḷil. The state of being slack or loose (J. 10, 50; *cf.* M. s. ಅಳಲ್).

ಅಳಿಸು aḷisu. 3. = ಅಳಿಪು 1. See ಕಸುರಳಿಪಂ s. ಕಸುರ್ 2.

ಅಳುಪು aḷupu. 1. *Add:* Râm. 3, 8, 21; Abh. 2, 39.

ಅಳುರ್ಕೆ aḷurkĕ. *Add:* Čpr. 10, 92; Abh. P. 7, 56; 11, after 108; Šâv. 1, 34; 4, 38. 91.

ಅಳ್ಳು aḷḷu. 1. — ಅಳ್ಳೆದೆ. *Add:* Abh. P. 13, after 26.

ಅಳ್ಳೆ aḷḷĕ. 2. — ಅಳ್ಳೆಗುತ್ತು. -ಕುತ್ತು. Striking the sides (Râm. 6, 26, 28).

ಅೞಲ್ aḻal. 2. *After* ಅೞಲು 2 No. 3 *insert:* ಅೞಲ್ 2. — ಅೞಲುರಿ. -ಉರಿ. Grief-fire: excessive grief (Šâv. 1, 52). — ಅೞಲೊಸಗೆ. -ಒಸಗೆ. Sorrow and joy (Čpr. 5, 31).

ಅೞಲ್ಕು aḻalku. *Add:* Čpr. 5, 10.

ಅೞೀಕ aḻika. *Add:* 2, a good-for-nothing man Čpr. 6, 39).

ಅೞಿಪು aḻipu. 2. *To* Ruin, destruction *add:* (Abh. P. 15, 50).

ಅೞ್ಕಜ aḻkaja. — ಅೞ್ಕಜಪ್ಪುದು. *Add:* V. 8, after 3.

ಅೞ್ಕಱ್ aḻkaṟ. 2. *Add:* Čpr. 1, 86.

ಅೞ್ಕು aḻku. 1. — ಅೞ್ಕಾಡು. *Add:* Čpr. 5, after 109; 10, after 87; 10, 98; Šâv. 2, 17.

ಅೞ್ದು aḻdu. 2. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಅೞ್ವು aḻvu. 1. *Add:* to burn excessively (Abh. P. 7, 94).

ಆಕರುಸನ âkarusana. *Add:* Čpr. 6, 63.

ಆಕರ್ಣನೀಯ â-karṇanîya. To be heard or listened to (adj. Čpr. 1, 107).

ಆಕಳಿ âkaḷi. = ಆಯ್ಕುಳಿ. The residue (of fruits, betel-leaves, beasts, etc.) left after the best ones have been selected (My.).

ಆಕಳಿಸು â-kaḷisu. ಆಕಲಿಸು. (fr. ಆಕಲಿಸು). To lay hold of, to seize; to bind, to confine (Čpr. 5, 18).

ಆಕುಲತೆ â-kulatĕ. = ಆಕುಲತ್ವ. See Čpr. 5, after 19; ಬಕ್ಕುಳತೆ.

ಆಕೃಷ್ಟ â-kṛishṭa. Drawn, pulled, attracted. (Čpr. 10, 1).

ಆಕ್ಷಿಪ್ತ â-kshipta. *To* reviled, abused *add:* (ಹರಿವ. ಕೃಷ್ಣ Hlâ. MS.).

ಆಗುಳಿಸು âguḷisu. *Add:* Čpr. 6, 23.

ಆಘ್ರಾಣಿಸು â-ghrâṇisu. *Add:* Dp. 14, 5.

ಆಂಕೆ âṅkĕ. *Add:* See Čpr. 5, 36. — ಆಂಕೆಗೆಯ್. To lean or bend to (v. t., Šâv. 4, 134). — ಆಂಕೆಯಾಳ್. -ಆಳ್. A soldier that meets (in opposition or encounters, Čpr. 5, 105).

ಆಚ âča. *Add:* Ššv. 3, 32.

ಆಟಿಕೆ âṭikĕ. *Add:* ಏಡಾಟಿಕೆ.

ಆಟಿಸು âṭisu. *Add:* Abh. P. 12, 17.

ಆಡಿಗ âḍiga. *Add: Cf.* ಹೂವಾಡಿಗ?

ಆಡಿಗಾಱ âḍi-gâṟa. = ಆಡಿಗ. See Dp. 159, 10.

ಆಡಿತನ âḍitana. *Add:* ಒಡನಾಡಿತನ.

ಆಡು âḍu. 2. — ಆಡುವೆಬ್ಬಲ. *Add:* Râm. 2, 2, 36; Čpr. 2, 79.

ಆಣ âṇa. (fr. ಆೞ್ 1). Holding; hold (in ಒಡ್ಯಾಣ?).

ಆಣತಿ âṇati. *Add:* Čpr. 10, 36.

ಆಣಿ âṇi. 4. = ಅಣಿ 3. See ಉರುಟಾಣಿ.

ಆಣ್ಕೆ âṇkĕ. (= ಆಳಿಕೆ 1, ಆಳ್ಕೆ). Rule, authority (Čpr. 6, 88).

ಆತುರಿಯ âturiya. = ಆತುರ. (Bh. 2, 1, 59).

ಆತ್ಮಜ್ಞತೆ âtma-jnatĕ. Knowledge of the universal soul;— self-knowledge, true wisdom (Čpr. 2, 32).

ಆತ್ಮವಿಗುಪ್ತ âtma-vi-gupta. Hidden in self (Ššv. 4, 98).

ಆತ್ರೇಯ â-trêya. *Add to No.* 3: Čpr. 1, 33.

ಆದಲೆ (â 13-talĕ). *Add:* Čpr. 1, after 125; 8, after 42.

ಆದಿಕಮಠ âdi-kamaṭha. The tortoise supposed to uphold the world. — ಆದಿಕಮಠಮಪ್ಪುರಂ. -ಂ-ಬರಂ. Down to the âdikamaṭha (Ššv. 1, 54).

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ âdhyâtmika (fr. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ). Relating to self; relating to the senses, organs or faculties, by which the objects of human cognizance are apprehended (Mhr.); relating to the supreme soul or spirit; spiritual. (My.; see s. ತಾಪತ್ರಯ).

ಆನ್ ân. 2. *Add:* Čpr. 10, 98, 99.

ಆನನ್ದಬಾಷ್ಪ ânanda-bâshpa. Tears of joy (Ššv. 1, after 79).

ಆನಿಲ ânila. *Add to No. 1:* ; wind (Mr. 53).

ಆನೆ ânĕ. 2. — ಆನೆವರಿವರಿ. -ವರಿ-ವರಿ. To run after the manner of elephants (Bh. 2, 1, 76; 5, 3, 104).

ಆಪನ âpana. *Add:* 2, pepper (ಕರಿ Šmd. Dh.).

ಆಪಾದನ â-pâdana. *Add:* Čpr. 6, 44.

ಆಬ್ರ âbra. = ಅಮ್ಬ್ರ. See Prv. s. ಚೋನಗಿತ್ತಿ.

ಆಯತಿಕೆ âyata-ikĕ. — ಆಯತಿಕೆಬನ್ಧ. One of the feats of wrestlers (Ššv. 4, 75).

ಆಯಾತ â-yâta. Come, arrived, approached, attained. (Čpr. 1, 141).

ಆಯುಧಶಾಲೆ âyudha-šâlĕ. *Add:* Bh. 8, 8, 7.

ಆಯ್ಕುೞಿ ây3-kuḷi. *Before* ಆಯಿಕುೞಿ *insert:* ಆಕೞಿ.

ಆರತಿ ârati. 2. — ಆರತಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. The shine of a waving-lamp (Râm. 3, 6, 58).

ಆರನಾಲಾಮ್ಬು âranâla-ambu. = ಆರನಾಲ. (V. 6, 30).

ಆರರ ârara. = ಆರ 1. A place (My.). 2, = ಅರರ. A door (My.).

ಆರೆಕಾಱ ârĕ-kâṟa. *Add:* Čpr. 9, after 102; Grj. 6, after 56.

ಆಱಿಕೆ âṟikĕ. *Add:* ಉಸುರಾಱಿಕೆ.

ಆಱಲ್ âṟil. (?). ಅತ್ತಾಱಲನೆತ್ತುವನ್ನತಿಯಿದಾನ್ ಅದಱಾನೆಯೊಳ್ ಇಲ್ಲದೆಲ್ಲಿಯುಂ (Čpr. 9, 94).

ಆಱಿಸು âṟisu. 1. *Add:* Čpr. 5, 41.

ಆಱು âṟu. 1. *Insert after* Tu.: ; Tu. also ಆಜು, *and before* Bp. 1, 25: Čpr. 4, 40.

ಆಱು âṟu. 5. *Add:* J. 11, 38.

ಆರ್ತ್ವಿಜ್ಯ ârtvijya. *Add:* J. 16, 29.

ಆರ್ಬು ârbu. — ಆರ್ಬಟಿಸು. *Add:* Č. Bp. 31, 8. 11. 51.

ಆರ್ಮ ârma. (?). See Čpr. 1, 8; 4, after 60.

ಆಲಿ âli. 2. — ಆಲಿನೀರ್ವನಿ. -ವನಿ. A tear (Čpr. 5, 131).

ಆಲಿಕೆ âlikĕ. (= ಆಲುಕ?). The vessel by means of which another vessel is filled (My.).

ಆವಗೆ âvagĕ. = ಆವಿಗೆ, etc. (Čpr. 9, 80).

ಆವರಿಕೆ âvarikĕ. *Add:* 1, *and:* See Prv. s. ಸಬ್ಬಿಗೆ.

ಆವರಿಕೆ âvarikĕ. 2. = ಆವರಿ. Covering, enclosing. See ನೀರಾವರಿಕೆ.

ಆವಿಷ್ಕೃತ âvis-kṛita. *Add:* Čpr. 1, 126 (originally ಆವಿಃಕೃತ).

ಆಶಾತ್ವ âšâtva. The state of hoping or expecting (to get the object hoped for, Čpr. 8, 2).

ಆಶ್ರಿತವತ್ಸಲ âšrita-vatsala. Affectionate towards dependants. 2, love shown to dependants (Mr. H. Haigh; ಆಶ್ರಿತ ಪಶುವವರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೀತಿಯು Râmasvâmi šâstri).

ಆಶ್ವಮೇಧಿಕ âšvamêdhika. (fr. ಅಶ್ವಮೇಧ). (A story) belonging to the horse-sacrifice (J. 2, 2).

ಆಸ âsa. Impossible (= ಅಸಾಧ್ಯ My.; see Prvs. s. ತುಟಾರ and ಮನೆ).

ಆಸ âsa. 2. *Add:* ಸಿಂಹಾಸ.

ಆಸ್ವ â-sva. One who has property or possesses (Čpr. 2, after 52).

ಆಹತ â-hata. *Add:* 8, one of the feats of wrestlers (Ššv. 4, 75).

ಆಹಾರ್ಯಕ â-hâryaka. The ornamentative part of the drama, the dress, decorations, etc. (Čpr. 5, after 51).

ಆಹೃತಿ â-hṛiti. *Add:* taking away, robbing (see ಸುತಾಹೃತಿ).

ಆಳ್ âḷ. 2. — ಆಳ್ವಸ. *Add:* Čpr. 6, after 106.

ಆಳತಿ âḷati. *Add:* Čpr. 7, 97.

ಆಳು âḷu. 2. — ಆಳುಕೂಗಿನ ಹಕ್ಕಿ. = ಹಾಲುಹಕ್ಕಿ, q. v. (My.).

ಇಂ im. 7. = ಇನು, ಇನ್ನು. An ablative particle: from that place or time, thence (put to the past relative participle). ನೆಗೞ್ದಿಂ ಬೞಿಕ್ಕೆ (Čpr. 9, 130). ಕಱಿದಿಂ ಬೞಿಯುಂ (Abh. P. 1, after 67). ಅರ್ಚಿಸಿದಿಂ ಬೞಿಕ್ಕೆ (15, after 9). ಪೋದಿಂ ಬೞಿಯುಂ (15, after 10). ಅಯ್ದಿಂ ಬೞಿಯುಂ (16, after 8).

ಇಕ್ಕಲಿಸು ikkalisu. To join, to be joined (Bh. 3, 19, 26; 5, 2, 4; *cf.* ಇಚ 1, ಇಚಕು 2, etc.).

ಇಕ್ಕೆ ikkĕ. 4. = ಪಿಕ್ಕೆ, etc. Dung (Dp. 173, 2).

ಇಂಗಳ iṅgaḷa. 2. *Add:* Ššv. 3, 32.

ಇಚ್ ič. — ಇಚ್ಚಟ. -ಸಟ. A two-fold, *i. e.* very great, rogue (? Bh. 3, 19, 46).

ಇಜ್ಜಲ ijjala. *Add:* = ಒಜ್ಜಲ.

ಇಟ್ಟಳ iṭṭaḷa. *To No. 1 add:* Čpr. 5, 104, *and to No. 2:* Čpr. 9, 93.

ಇಟ್ಟು iṭṭu. 1. — ಇಟ್ಟಡೆ. *Add to No. 1:* Čpr. 6, 32.

ಇಡಱು iḍaṟu. *Add:* = ಎಡಱು 4, etc.

ಇಡಿ iḍi. 3. *To No. 1 add:* J. 15, 9.

ಇಡಿಕೆ iḍikĕ. The state of being joined; excess. See ಮುಂಜಡಿಕೆ.

ಇಡಿಸು iḍisu. 2. *Add:* Čpr. 5, 105.

ಇಡು iḍu. 2. — ಇಡುಗಾಯಿ. -ಕಾಯಿ. Cocoanuts broken on a stone before a temple as an offering to the deity (Mr. H. Haigh; ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಚೂರು ಹೊಡೆಯುವದು, Râmasvâmi śâstri). — ಇಡುವಲೆ. -ವಲೆ. A kind of net (Śiv. 3, 24).

ಇಡುಕು iḍuku. 1. — ಇಡುಕುಳು. = ಇಡುಕಲು. (Čpr. 8, after 4).

ಇಡುಕು iḍuku. 2. *Add:* Râm. 3, 6, 57.

ಇದ್ರು idru. = ಇದರು. (My.).

ಇತ್ it. — ಇತ್ತರ. *Add:* Râm. 3, 9, 4. — ಇತ್ತಿಗ. *Add:* Bh. 2, 13, 50.

ಇತು itu. *Add:* 3, = ಇದು 2, in ಹೊಗದ'ತು, q. v.

ಇದು idu. *Add:* 1.

ಇದು idu. 2. = ಇತು No. 3. An anomalous termination of the past participle instead of ದು 2 (on ಇ 4), *e. g.* ಕೇಳಿದು (= ಕೇಳ್ದು, Râm. 3, 8, 71; 3, 9, 4; 6, 40, 10), ಬಾಚಿದು (= ಬಾಚಿ, Râm. 6, 51, 5), ತೂಳಿದು (= ತೂಳ್ದು, Abhâ. 12, 59), ಬದಿಲಿದು (= ಬದಿಲ್ದು, Râm. 2, 7, 3; ಮುರಳಿದು (= ಮುರಳ್ದು, Bh. 2, 4, 12); ಸಾರಿದು (= ಸಾರ್ದು, Bh. 1, 14, 3. 20); ಸೀಳಿದು (= ಸೀಳ್ದು, Bp. 45, 27; 49, 10; Bh. 4, 10, 36); ಸೂರುಳಿದು (= ಸೂರುಳ್ದು, Bh. 1, 6, 3); ಹೋರಿದು (= ಹೋರ್ದು, Bh. 1, 14 sum.; 7, 4, 42); and ಹೋದಿದು (= ಹೋದ್ದು, Bp. 53, 71).

ಇದ್ದು iddu. *After* B. 8, 19 *add:* It may be specially remarked that the subjunctive mood which appears in B. 1, 20, is used there in the sense of the present, viz. ನನಗೆ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನು, if I could write, also I would have written with you (*i. e.* would write with you, on the coming feast-day). See also 1, 26.

ಇನಿ ini. — ಇನಿವಾಲ್. -ಪಾಲ್. Sweet, delicious milk (V. 9, 90). — ಇನಿವಿರಿ. *Add:* Čpr. 5, 83.

ಇನಿತ್ತು inittu. *Add:* Čpr. 3, 62.

ಇನಿಸು inisu. *Add:* Abh. P. 3, 49. 50.

ಇನ್ತಱು intaṟu. (= ಅನ್ತಱು). ಇನ್ತದನ್ದಂ, subsequently, in consequence (Čpr. 9, 119).

ಇನ್ದಿರೆ indirĕ. — ಇನ್ದಿರೆಯರಸ. -ಅರಸ. Vishṇu (Dp. 122, 21).

ಇನ್ದೋಳ indôḷa. (= ಇನ್ದೋಲ. Tbh. of ಹಿನ್ದೋಲ?). ಇನ್ದೋಳದ ನುಣ್ಣಸಿ (Čpr. 6, 64). If ಇನ್ದೋಳ were a Tbh. of ಹಿನ್ದೋಲ, the ಇನ್ದೋಳಂ, ಇನ್ದೋಲಂ in page 148 of the Šabdamaṇidarpaṇa probably would be the same word.

ಇನ್ದೋಲ indôla. (= ಇನ್ದೋಳ; Šmd. 148).

ಇನ್ದ್ರನನ್ದನ indra-nandana. = ಇನ್ದ್ರಜ. (Rāv. 13, 60).

ಇನ್ನಂ innam. 1. *Add:* Plural ಇನ್ನರ್ (Abh. P. 11, 9).

ಇನ್ನು innu. *Add before* ಇನು: ಇಂ 7. It is most probable that in the ancient language there was no ಇನ್ನು, the double ನ್ happening on account of ಇಂ 7 being followed by a vowel.

ಇಮ್ im. 1. — ಇಮ್ಮೊನೆಗಾಣ್. -ಮೊನೆ-ಕಾಣ್. To show, or have, two points (Čpr. 10, 80).

ಇಮ್ im. 2. — ಇಮ್ಬರಿ. To grow nicely or well enlarged (Čpr. 4, 48).

ಇಮ್ಬು imbu. 1. — ಇಮ್ಬುದೋರ್. -ತೋರ್. To know or show in a pleasing manner (V. 9, 9). — ಇಮ್ಬುಗಿಡು. -ಕಿಡು. Beauty to be lost: to lose beauty (Čpr. 9, 5).

ಇರಸು irasu. *Add: Cf.* ಎರಕೊಳ್ಳು s. ಎರ 2, and the ? s. ಎರ 1 No. 1.

ಇಱಿ iṟi. 1. *After* ಮುಟ್ಟಿದ್ *add:* ಸುತ್ತಿದ್.

ಇಱಿ iṟi. 3. — ಇಱಗೆಲಸ. -ಕೆಲಸ. The business of piercing etc. (Bh. 4, 3, 12).

ಇಱಿತ iṟita. *Add:* See ಉಚ್ಚಿಱಿತ, ಮೊಪ್ಪಿಱಿತ, ಸೋಲ್ಲಿಱಿತ.

ಇಱುಮ್ಬು iṟumbu. *To No. 1 add:* closeness (Śiv. 3, after 35).

ಇರ್ ir. 1. — ಇರ್ದಾಣಿಯು. -ದಾಣಿಯ್ -ಆ 2. = ಇದ್ದಾಣಿಯಿಲ್ಲ (or the ಧೇರುದ್ದು, Śiv. 3, 33). — ಇರ್ಮುರಿಕೆ. = ಇಮ್ಮುರಿಕೆ. (V. 9, after 71). — ಇರ್ಮುರಿಸು. *Add:* See ಪಡಿಮುರಿಸು s. ಪಡಿ.

ಇರ್ಕು irku. 5. — ಇರ್ಕುಪಡು. To be straitened or distressed (Čpr. 5, 81).

ಇರ್ಕೆ irkĕ. — ಇರ್ಕೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. A mountain of ... (Čpr. 8, after 4).

ಇಲಾಚಿ ilâci. *Add:* See Mr. s. ಎಲಚಿ.

ಇಲಿ ili. 2. — ಇಲಿವತ್ತರಿ. A kind of mouse or rat-trap (My.).

ಇಸು isu. 2. *Dele* only in P., *and at the end add:* ಸ-ಲಿಸದ (Bp. 58, 53).

ಇಸು isu. 3. *After* ಎಯ್ *insert:* ಎಸು 1.

ಇಳಿದು iḷidu. The state of wasting away, diminution, decay, etc. (ಕ್ಷೀಣ; see s. ಇಳಿಕೆಯು). — ಇಳಿದಾಗು. -ಆಗು. To grow worn out, to grow wan (Čpr. 9, 14).

ಇೞ್ iḻ. *To* ಇೞ್ದು *add:* Čpr. 5, 110.

ಇೞಿ iḻi. 4. — ಇೞಿ ಕೆಯ್. *Add:* to put into shade (Abh. P. 16, 26). See Čpr. 2, 42).

ಇೞಿಕೆ iḻikĕ. — ಇೞಿಕೆಗೆಯ್. *Add:* Grj. 2, after 104.

ಇೞಿಲ್ iḻil. Diminution, decrease, decline (Čpr. 7, 150).

ಇೞಿಸು iḻisu. 2. *After* ಇೞಿಸುನುಡಿ *add:* See ... (s. ಜರಿ 1).

ಈ î. 7. *After* ಇ 9, *No. 2 insert:* ಹೀ 2.

ಈಗಡು îĕ-gaḍu. 1. *Add:* ಈಗಡಿ (Čpr. 9, 119).

ಈಡು îḍu. 1. — ಈಡಾಡ್. *Add:* Čpr. 5, after 64; 8, after ...

ಈಡು îḍu. 3. — ಈಡಾಡ್. *Add:* to pain (the mind) greatly (Bh. 3, 19, 37). — ಈಡೊರಸು. -ಒರಸು. To rub well (Čpr. 5, 68).

ಈರ್ ir. 1. — ಈರೊಡ್ಡು. -ಬಡ್ಡು. Two or both hosts (Čpr. 10, after 74; 10, 83).

ಈರಿ iri. 1. *After* ಇರಿರ್ *add:* ಹೀರಿ 1.

ಈಲ್ iḷ. *Add:* See V. 4, 95; 6, 3; Śiv. 4, 60. 115.

ಉಕ್ಕವಿಸು ukkavisu. (?). (Čpr. 9, 106).

ಉಕ್ಕಿಸು ukkisu. *Add:* to cause to rise (as the sea, Č. Bp. 31, 52).

ಉಗಿಸು ugisu. *Add:* = ಒಗಿಸು 2.

ಉಗು ugu. 2. — ಉಗು ತರ್. *Add:* Čpr. 9, 76.

ಉಗುಳ್ ugul. 2. *Add:* Śiv. 3, 45.

ಉಗುಳ್ ugul. 3. P. p. of ಉಗುರ್ 1. — ಉಗುಡ್ತರ್. To emit, to let drop (Čpr. 10, 11).

ಉಗ್ಗಡಿಸು uggaḍisu. (Tbh. of ಉದ್ಘಟಿಸು). To rub over, to make smooth, to even. ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಪ (Čpr. 6, after 86). ನೆಲನುಗ್ಗಡಿಪನ್ತೆ (10, 9).

ಉಗ್ಗಿ uggi. 2. *Add:* Dp. 170, 4.

ಉಗ್ರಕರ ugra-kara. The sun (Čpr. 5, 50).

ಉಚ್ಚಲಿಸು ud-čalisu. *Add:* See Čpr. 5, after 39.

ಉಚ್ಚಾರಿಸು ud-čârisu. To utter, etc. (Râm. 3, 8, 70).

ಉಚ್ಚು uččo. 1. *Put the number* 1 *to* ಉಚ್ಚುಗ.

ಉಚ್ಛೇತ್ತಿ ud-čhêtti. Cutting off or out, extirpation, destruction (Čpr. 4, 92).

ಉಚ್ಛ್ವಾಸ uččhvâsa. *Put the No. 1 to the last word* ಸುಯ್.

ಉಜ್ಜಳಿಕೆ ujjaḷikĕ. Splendor, radiance, beauty (Čpr. 4, 85).

ಉಜ್ಜಳಿಸು ujjaḷisu. To blaze up, to flame; to shine (Čpr. 1, 73; 8, 79).

ಉಜ್ಜುಗಿಸು ujjugisu. *Add:* Čpr. 8, after 71.

ಉಜ್ಜೃಮ್ಭಿಸು ud-jṛimbhisu. To gape; to open; to become visible, to come forth; to expand, to open, to blow (Čpr. 7, after 62).

ಉಂಚ uñča. *Add:* See ಉರುವಕ್ಕ.

ಉಡಿ uḍi. 1. *Add:* Čpr. 5, after 39 & 64; 10, 11.

ಉಡಿ uḍi. 2. — ಉಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To tie fragments, *i. e.* to restore to a good state, to repair (Čpr. 5, 53).

ಉಡುಗು uḍugu. 1. *Add:* Čpr. 5, 19. 99.

ಉಡುಪೋದಯ uḍupa-udaya. Moon-rise (Čpr. 6, 93).

ಉಡೆ uḍĕ. 1. — ಉಡೆವಣಿ. *Add:* Abh. P. 3, 130.

ಉಡೆ uḍĕ. 2. *After* ಉಳ್ಳುದೆ s. ಉಳ್ 2 *add:* ಗಣ್ಣುದೆ, ತಳರುದೆ, ಬೀಡುದೆ.

ಉಣ್ಡಿಗೆಕಾಱ uṇḍigĕ-kâṟa. A man who stamps or impresses (V. 6, 41).

ಉಣ್ಡೆ uṇḍĕ. — ಉಣ್ಡೆಗಡುಬು. -ಕಡುಬು. A kind of kaḍubu. See Prv. s. ಬೆಣ್ಣು.

ಉತುಂ utum. *Add immediately after it:* (fr. ಉಱು).

ಉತ್ಕಟಿಸು. utkaṭisu. *Add:* 2, to become furious (Śiv. 3, 63).

ಉತ್ಕಣ್ಠತೆ ut-kaṇṭhatĕ. The state of longing for a beloved person or thing, etc. (Čpr. 8, 74).

ಉತ್ಕಮ್ಪಿ ut-kampi. Trembling; agitating, causing to tremble. (Čpr. 2, 59).

ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣ ut-kshêpaṇa. Throwing upwards, tossing; sending, sending away; vomiting; etc. See Si. s. ಶಾಳು ಎಸೆ.

ಉತ್ತಮತೆ uttamatĕ. Excellence, superiority; goodness. (Čpr. 9, 105).

ಉತ್ತರಕ್ಷಣ uttara-kshaṇa. The next moment (My.).

ಉತ್ತರಾಯಿ uttarâyi. Discharged from the obligation (of a favour, etc.; Mhr. ಉತರಾಈ; Bh. 4, 2, 50. 51).

ಉತ್ತರಿಸು uttarisu. 2. *Add:* Čpr. 5, after 44.

ಉತ್ತರೋತ್ತರತೆ uttara-uttaratĕ. Constant continuation, succession (Čpr. 4, 25).

ಉತ್ತವಳಿಸು uttavaḷisu. To make efforts, to strive, to struggle (? Čpr. 3, 47).

ಉತ್ತಾರ ud-târa. *To the meaning of No. 4. add:* (My.).

ಉತ್ತಾರಕ ud-târaka. *Add:* Râm. 3, 8, 70.

ಉತ್ಸಾಹಿಸು utsâhisu. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಉದಕ udaka. *Add:* = ಉದುಕ, *and as No. 2 add:* broth, pepper-water (My.).

ಉದುಕ uduka. Tbh. of ಉದಕ. (My.).

ಉದುಗರಿಸು udugarisu. Tbh. of ಉದ್ಗರಿಸು. (Râm. 3, 5, 9).

ಉದುಭವಿಸು udubhavisu. *Add:* J. 11, 14.

ಉದ್ಘಟಿಸು ud-ghaṭisu. *Add:* = ಉಗ್ಗಡಿಸು, *and as No. 2 add:* to rub over, to stroke.

ಉದ್ದ udda. — ಉದ್ದಂಟ. -ಅಂಟ. Having long thighs (? Čpr. 5, 55).

ಉದ್ದಾಮತೆ uddâmatĕ. The state of being unrestrained, etc. (Čpr. 7, 79).

ಉದ್ಧವ ud-dhava. *Add:* 3, N. of a messenger (Čpr. 6, after 18).

ಉದ್ಭ್ರಾಮ್ಯತ್ ud-bhrâmyat. Whirling, flourishing (Čpr. 5, 56).

ಉದ್ಯಾನಮಹತ್ತರ udyâna-mahattara. The overseer of a garden, a gardener (Čpr. 2, 87).

ಉದ್ವೇಜಿಸು ud-vêjisu. To hurt the feelings, etc. (Čpr. 4, 21).

ಉನ್ನಾಳ ud-nâḷa. Having high stalks (Čpr. 7, 60).

ಉನ್ನಿದ್ರತೆ ud-nidratĕ. Sleeplessness. (Čpr. 5, 124).

ಉನ್ಮಕರನ್ದ ud-makaranda. Excellent nectar or honey of flowers (Śiv. 2, 47).

ಉನ್ಮೃಗ ud-mṛiga. A large wild beast. See ಯುವ್ಮೋನ್ಮೃಗ.

ಉಪಕರಿಸು upa-karisu. *Add:* to prepare; to furnish with (Râm. 3, 2, 20).

ಉಪಚೀಯಮಾನ upa-čiyamâna. Being collected or filled. (Čpr. 2, after 21).

ಉಪಜಾಪ್ಯ upa-jâpya. To be whispered into the ears of another (adj.; Čpr. 8, 89).

ಉಪಢೌಕಿತ upa-ḍhaukita. Gone to; brought near; presented as an offering, offered as a respectful gift; carried out, accomplished; a respectful offering or present. (Čpr. 6, 31).

ಉಪದೇಶ upa-dêśa. — ಉಪದೇಶಂಗುಡು. -ಂ-ಕುಡು. To give instruction, to teach; to prescribe (Čpr. 5, 113).

ಉಪಪ್ರದಾನ upa-pra-dâna. Delivering over, presenting; a present, a bribe. (Čpr. 9, 119).

ಉಪಲಾಲಿಸು upa-lâlisu. *To No. 2 add:* Bh. 3, 2, 6.

ಉಪಶಮಿಸು upa-śamisu. *Add:* 2, to calm, to mitigate, to make quiet, to bring to an end (Śâv. 4, after 24).

ಉಪಶಾನ್ತಿ upa-śânti. *Add:* Čpr. 7, 22.

ಉಪಹತಿ upa-hati. — ಉಪಹತಿಗೆಯ್. To do harm to (Śâv. 4, after 24).

ಉಪಾಂಶುತೆ upâṁśutĕ. The sate of uttering prayers in a low voice (? Čpr. 9, 119).

ಉಪಾಯನ upa-ayana. — ಉಪಾಯನಂಗೆಯ್. -ಂ-. To make a present, to present (Śâv. 2, after 42).

ಉಪ್ಪಯಣ uppayaṇa. This word probably is formed of ಉಱು 3, abandoning, and ಪಯಣ; if so, it ought to appear in large type.

ಉಪ್ಪರ uppara. — ಉಪ್ಪರಗುಡಿ. *Add:* See Čpr. 7, after 81. — ಉಪ್ಪರವಟ್ಟ. -ಪಟ್ಟ. Grand state (? Čpr. 1, 106).

ಉಬ್ಬಣ ubbaṇa. *To No. 2 add:* Bh. 8, 19, 38.

ಉಬ್ಬರ ubbara. — ಉಬ್ಬರಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. Abundant sparks (Bh. 6, 2, 6). — ಉಬ್ಬರವ್ಬರಿ. -ಂ-ಪರಿ. To flow abundantly (Čpr. 2, 84).

ಉಬ್ಬಸ ubbasa. *Add:* Bh. 2, 1, 77; 5, 8, 102.

ಉಬ್ಬಾಳು ubbâḷu. = ಉಬ್ಬು 2. (Râm. 6, 24, 1; 6, 50, 12).

ಉಬ್ಬಿ ubbi. A female who has something prominent or projecting. See ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿ.

ಉಬ್ಬು ubbu. 2. — ಉಬ್ಬ. -ಅಡಿ. A male who has something prominent or projecting. See ಹಲ್ಲುಬ್ಬ. — ಉಬ್ಬಿರಿತ. -ಇರಿತ. Excessive stabbing (Râm. 6, 19, 30).

ಉಬ್ಬೆ ubbĕ. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ಉಮುೞ್ umuḷ. (= ಉಗುೞ್ 1). See Čpr. 9, 129.

ಉಮ್ಬ umba. *Add No.* 1.

ಉಮ್ಬ umba. 2. That is eaten (= ಉಮ್ಬ ಕೂೞ್, Śâstrasâra in W. v. 1258).

ಉಮ್ಮಚ್ಚ ummačča. (?). See Čpr. 6, after 18.

ಉಮ್ಮೆ ummĕ. *Add:* (= ಅಮ್ಮ 2).

ಉಯ್ uy. 1. *Add the number* 1 *to* ಒಯ್.

ಉರ ura. 3. = ಉರಿ 2, etc. — ಉರಕೊಳ್ಳಿ. A flaming firebrand (Abh. P. 4, 39). — ಉರಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. = ಉರಕೊಳ್ಳಿ. (My.). 2, a passionate person (My.).

ಉರಕ uraka. A man who burns or suffers from excess of heat. See ಹೊಟ್ಟುರಕ s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಉರಕಿ uraki. A woman who burns or suffers from excess of heat. See ಹೊಟ್ಟುರಕಿ s. ಹೊಟ್ಟೆ 3.

ಉರವಣಿ ural-aṇi3. 1. *Add:* Čpr. 10, 70.

ಉರಿ uri. 2. *Insert* ಉರ 3 *before* ಉರು 2. — ಉರಿಗೊಳ್ಳಿ. -ಕೊಳ್ಳಿ. = ಉರಗೊಳ್ಳಿ. (My.). — ಉರಿವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Blazing shine (V. 10, 12).

ಉರಿಚು uriču. *Add the number* 1 *to* ಉರ್ಚು.

ಉರಿಪ uripa. = ಉರಿಪು 2, etc. Burning; heat (Śâv. 3, after 35).

ಉರುಬು urubu. To blow strongly with the mouth (ಊದು My.). ಕುಟ್ಟಲಾರದ ಬಡ್ಡಿ ಉರುಬಿ ಉರುಬಿ ನೋಡಿದಳು (Prv.).

ಉರುಲ್ urul. Mr. 370 (My. MS.) has ಉರುೞ್ (ಜ್ಞ, ಕುಲ್ಯ, instead of ಉರುಲ್). This form of the word may have existed at Mr.'s time, and if so, would connect the word clearly with M. ಉಱು s. ಉರಲ್ 1.

ಉರುಳ್ uruḷ. 1. — ಉರುಳಿಸು. ಉರುಳ್-ಇಸು. To shoot arrows so that (an opponent) is overturned (Čpr. 3, 10?).

ಉರುಳಿ uruḷi. *Add:* See ಸಂಚುರುಳಿ; *and add:* 4, the state of being round or curled. — ಗುರುಳ್ ಗುರುಳ್ -ಕುರುಳ್. A lock, a ringlet of hair (Čpr. 3, 6?).

ಉರುಳಿಗ uruḷiga. N. of a bird (Śâv. 3, 23).

ಉರುಳಿಚು uruḷiču. *Add:* Râm. 5, 9, 4.

ಉರುಳ್ಚು uruḷču. *Add:* Čpr. 5, 36.

ಉರೋಬನ್ಧ uras-bandha. A certain feat of wrestlers (Śâv. 4, 75).

ಉಱಳಿ uṟaḷi. *Add:* Śâv. 2, after 42.

ಉಱು uṟu. *Add the number* 1 *to it, and add:* Čpr. 1. 48; ಬೆಕ್ಕಸಮುಱು, ಭಯಮುಱು, ವಿಸ್ಮಯಮುಱು.

ಉಱು uṟu. 2. Being, state; occasion (Čpr. 9, 13).

ಉಱುಕು uṟuku. — ಉಱುಕುಗೊಳ್. *Add:* to be obstinate (Bh. 4, 10, 40).

ಉರ್ಚು urču. *Add the number* 1 *to it.*

ಉರ್ಚು urču. 2. To burn, to glow (Abh. P. 7, 33).

ಉರ್ತು urtu. *Add to* ಅತುಱು: s. ಅತ 6.

ಉರ್ಬು urbu. 2. *Add as a new meaning:* mass, great multitude (Abh. P. 14, 7). — ಉಬ್ಬರ್. -ಅಱ್. Swelling to disappear: flood or the flowing in of waters to cease to begin to ebb (V. 9, 24).

ಉರ್ವಿಸು urvisu. *Add:* Čpr. 9, 78.

ಉರ್ವೀರುಹ urvî-ruha. A tree. See ಚಿಕಿತ್ಸೋರ್ವೀರುಹ.

ಉರ್ವೀಶ್ವರ urvî-îśvara. A king.

ಉರ್ವೀಶ್ವರೀಯ urvîśvarîya. Relating or belonging to the king (Čpr. 10, 22).

ಉರ್ವು urvu. 1. *Add:* See ಪುರ್ವುರ್ವು.

ಉರ್ವು urvu. 2. — ಉರ್ವೆರ್. -ಎರ್. To rise, to go upward (Čpr. 5, 42). Čpr. MS. 4, 47 has ಉರ್ವೆರ್ದು instead of ಉರ್ವೆರ್ದ್ದು.

ಉಲಿಪು ulipu. *Add:* Čpr. 3, 48; Śâv. 3, 49.

ಉಲ್ಲಪನ ud-lapana. Speaking loud; sounding (Čpr. 1. 113).

ಉಷೆ ushĕ. 2. *Add:* See ಸೀತೋಷೆ (s. ಸೀತ 3).

ಉಸಿರ್ usir. 2. *After* ಉಸುರು 2 *add:* ಸೂಱು 2. — ಉಸಿರಿಡು. -ಇಡು. = ಉಸುರಿಡು. (Śâv. 4, 88).

ಉಸುರ್ usur. 2. — ಉಸುರಾರಿಕೆ. -ಆರಿಕೆ. Dried-up state of respiration: exhaustion (Râm. 6, 24, 13).

ಉಳ್ uḷ. 2. — ಉಳ್ಳಲರ್. *Add:* Śâv. 4, 90; V. 9, 8.

ಉಳಿ uḷi. 4. *Add: Cf.* ಹೊಳವು.

ಉಳ್ಕು uḷku. 3. *Add:* Čpr. 6, 16; Śâv. 4, 71.

ಉಳ್ಕೆ uḷkĕ. The state of being. See s. ಸಕ್ಕ 1.

ಉೞಿ uḻi. 2. *After* ಅರಿ ಉೞ್ *add:* ಬೆಂಬೞ್. — ಉೞಿಕಾಲ. -ಕಾಲ. Time of (continually) remaining or staying

(Sp. in W. v. 1108). — ಉದ್ಯಾನಿರ್ಝರ. *Add:* A constant descent of water, a waterfall. — ಉದ್ಯಾವೆಳಗು. -ಬೆಳಗು. Remaining light (Šâv. 4, 114).

ಉೞುಮೆ uḻumĕ. *Add the number* 1.

ಉೞುಮೆ uḻumĕ. 2. = ಉಬವೆ. (My.).

ಉೞ್ಗು uḻgu. *Add:* Čpr. 6, after 106, *and add: Cf.* ಒಗುರ್ No. 2.

ಊಟ ûṭa. In Dp. 54, 3 ಕಾಲಕೂಟ *may be read instead of* ಕಾದ ಕೂಟ.

ಊಡಿಸು ûḍisu. *Add:* to cause to relish (Čpr. 5, 63).

ಊಡು ûḍu. 2. *Add to No. 2:* Čpr. 5, 48; 6, after 86.

ಊಣ್ಟ ûṇṭa. = ಊಟ. See ನೀರೂಣ್ಟ.

ಊದು ûdu. 2. *To No. 1 add:* (Šâv. 2, *after* 42).

ಊರ್ಮಿ ûrmi. *Add:* 4, human infirmity (as grief, illusion, hunger, thirst, decay, death). See ಷಡೂರ್ಮಿ.

ಊಸರವೞ್ಳಿ ûsaravaḻḻi. *Add: Cf.* ಒೞ್ಳಿ 2.

ಋಕ್ಷ ṛiksha. *Add:* 4, N. of a mountain. See ಸಪ್ತಕುಲಾಚಲ.

ಋಕ್ಷರಾಜ ṛiksha-râja. N. of the father of Vâli and Sugrîva (Râm. 4, 2, 15. 18).

ಋಕ್ಷಾಜಿನ ṛiksha-ajina. A bear-skin (Čpr. 4, 31).

ಋತುಷಟ್ಕ ṛitu-shaṭka. The six seasons (Čpr. 2, after 61).

ಎ ĕ. 13. *Read:* = ಏ 7, ವೆ 2.

ಎಕ್ಕ ĕkka. 1. *Add:* Šâv. 3, 32.

ಎಕ್ಕತುಳ ĕkka-tuḷa. *Add:* Čpr. 10, 83.

ಎಕ್ಕಲ ĕkkala. Alone, solitary (Čpr. 7, 97; Mhr. ಏಕಲಾ).

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. *Add:* Abh. P. 7, 106.

ಎಗ್ಗ ĕgga. *Add:* Čpr. 10, 109. 110.

ಎಗ್ಗು ĕggu. *Add:* Čpr. 5, 111.

ಎಚ್ಚಱ್ ĕččaṟ. 1. *Add:* Čpr. 8, 71.

ಎಚ್ಚಱ್ ĕččaṟ. 2. *Read:* = ಎಚ್ಚಱ, ಎಚ್ಚಱು 2, ಪೆಚ್ಚಱ, ಹೆಚ್ಚಱ, ಹೆಚ್ಚಱು.

ಎಚ್ಚು ĕčču. 2. *Add:* = ಎರ್ಚು 2.

ಎಚ್ಚು ĕččn. 5. = ಎಸು 1. (Čpr. 10, 80).

ಎಂಜಲಿಸು ĕñjalisu. *Add:* Čpr. 10, 111.

ಎಟ್ಟ ĕṭṭa. *Read:* = ಎಟ್ಟವೆ, ಹೆಟ್ಟ 4, ಹೆಣ್ಟ, ಹೆಣ್ಟೆ 1.

ಎಡ ĕḍa. 1. — ಎಡದೆಱಪು. -ತೆಱಪು. = ಎಡದೆಱಹು, etc. (Čpr. 8, 103). — ಎಡವರಿಸು. -ಪರಿಸು. To cause one's self to run from a place: to run away, to retreat (Bh. 3, 19, 36).

ಎಡ ĕḍa. 2. — ಎಡಗೆಯ್ಜಾತಿ. *Add:* According to Mr. E. Rice all mâdigas from the ಎಡಗೆಯ್ಜಾತಿ are ಎಡಗೆಯ್ಯವರು. See ಬಲಗೆಯ್ಯವ (s. Additions). — ಎಡಗೋಲು. -ಕೋಲು. The left, *i. e.* to the left, of the pole of a cart, as an ox (My.). — ಎಡವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. The left side (V. 7, 30).

ಎಡ ĕḍa. 3. — ಎಡಚಿಲ್. A middle-born, *i. e.* second, son or daughter (My.). — ಎಡವಟ್ಟು. -ಪಟ್ಟು. *Add:* Abhâ. 3, 9.

ಎಡ ĕḍa. 4. = ಎಣೆ 1, etc. (*cf.* ಇಡ 1). A couple, etc. — ಎಡವಕ್ಕ. -ಪಕ್ಕ. = ಎಣೆವಕ್ಕ. (Abh. P. 4, 6).

ಎಡಪು ĕḍapu. *Add:* Abh. P. 9, 7.

ಎಡಮ್ಬಡಂ ĕḍambaḍam. (?). (Čpr. 6, 87).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 1. — ಎಡೆಗಜ್ಜ. -ಕಜ್ಜ. Work at the place or at the places (V. 5, 80). — ಎಡೆಗಣೆ. -ಕಣೆ. A counter-arrow (J. 12, 39). — ಎಡೆಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To join at a place: to join together (v. t., Čpr. 6, after 64). — ಎಡೆಗುಡು. *Add:* Čpr. 8, after 79. — ಎಡೆ ಮಡಗು. *Add:* Čpr. 5, after 39. — ಎಡೆಮಾತು. An evasive word (Čpr. 6, 24). — ಎಡೆವಟ್ಟೆ. -ಬಟ್ಟೆ. The midway (V. 6, after 8). — ಎಡೆವೆರಲ್. -ಬೆರಲ್. The middle finger (Čpr. 6, 62).

ಎಡೆ ĕḍĕ. 3. (= ಅಡೆ 5 ?). To be got (?). See Prv. s. ಹಾರೆ. If ಎಡೆ were = ಅಡೆ 5, the ಎಡೆಯ s. ಹಾರೆ would be = ಎಡೆಯುದು, *i. e.* ಅಡೆಯುದು.

ಎಡ್ಡ ĕḍḍa. 3. *Add:* Čpr. 8, 30; Abh. P. 3, 39.

ಎಣಿಕೆ ĕṇikĕ. — ಎಣಿಕೆದಪ್ಪು. -ತಪ್ಪು. Consideration to fail: to be inconsiderate (Čpr. 8, after 79).

ಎಣೆ ĕṇĕ. 1. *Read:* = (ಎಡ 4), ಎಣ್, (ಪೆಣೆ 2), (ಹೆಣೆ 2).

ಎಣ್ಣು ĕṇṇu. *Add:* Dp. 126, 1.

ಎಣ್ಣೆ ĕṇṇĕ. — ಎಣ್ಣೆಗಣ್ಟು. A (hair-)knot to which oil is applied (Šâv. 3, 10).

ಎತ್ತು ĕttu. 1. *Add:* B. 1, 24.

ಎತ್ತು ĕttu. 2. — ಎತ್ತುಗುಡಿ. -ಕುಡಿ. A raised point (Bh. 8, 8, 6).

ಎಬ್ರಾಸಿ ĕbrâsi. *After* ಏಸೆಕ *Add:* ಏವ, ಹೇವ.

ಎನಸು ĕnasu. 2. *Add:* ಎನಸುಂ (Čpr. 7, 94; 10, 11).

ಎಮ್ ĕm. 2. *To* ಎಮ್ಬತ್ತು *add:* ಎಮ್ಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಬಿನ್ನಣಂ (Čpr. 5, after 76).

ಎಮೆ ĕmĕ. — ಎಮೆ ಇಕ್ಕು. *Add:* Čpr. 4, 91.

ಎರಲೆ ĕralĕ. — ಎರಲಕ್ಷಿ. -ಅಕ್ಷಿ. An antelope's eye (Čpr. 8, after 72).

ಎರೞ್ ĕraḻ. — ಎರೞ್ದಸಿ. *Add:* Čpr. 5, 42.

ಎರೆ ĕrĕ. 1. *Add:* = ಹೆರೆ 3.

ಎಱಕ ĕṟaka. 2. *Add:* Čpr. 5, 22.

ಎಱಕೆ ĕṟakĕ. 2. — ಎಱಕೆವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. A wing-hill: a hill near a mountain (Čpr. 10, 82).

ಎರ್ ĕr. (fr. ಎಱು). The state of being all or one mass. — ಎರ್ಕೆಯ್ಸು. To make or collect into a mass, to pile (Čpr. 9, after 102).

ಎರ್ಚು ĕrču. *Add the number* 1.

ಎರ್ಚು ĕrču. 2. = ಎಚ್ಚು 2. (V. 5, after 14).

ಎರ್ದೆ ĕrdĕ. — ಎರ್ದೆಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Heart-fire (heart-sorrow, Čpr. 5, 10). — ಎರ್ದೆಗಿಡಿಸು. -ಕಿಡಿಸು. To cause the heart to fail, to disconcert (Čpr. 8, 74).

ಎಲೆ ĕlĕ. 2. — ಎಲೆದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. A mass of leaves (Šâv. 3, after 35). — ಎಲೆವಱ್. -ಮಱ್. Concealment by leaves (Čpr. 7, 105). — ಎಲೆವಿಜ್ಜಣಿಗೆ. -ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆ. A fan of leaves (Čpr. 5, 131; 8, 91).

ಎಲ್ಲೆ ĕllĕ. *Add:* Bh. 3, 18, 35.

ಎಸಕ ĕsaka. *Add:* Čpr. 1, 41; 7, after 62; Šâv. 4, 90.

ಎಸಡಿ ĕsaḍi. *Add:* Abh. P. 15, after 37.

ಎಸರ್ ĕsar. *After* ನೀರೆಸರ್ *add:* , ಪತ್ತೆಸರು.

ಎಸರ್ಪುದು ĕsarpudu. (?). (Čpr. 5, 27).

ಎಹಗೆ ĕll-hagĕl. *After* ಹಗೆ *insert:* , ಹೇಂಗೆ.

ಎಳ ĕḷa. — ಎಳವರ್ಡು. -ಬರ್ಡು. Childly proficiency (V. 2, 2).

ಎಳೆ ĕḷĕ. 2. — ಎಳೆಗಣ್. -ಕಣ್. A delicate, fine eye (J. 30, 22). — ಎಳೆಗನ್ನಡವಕ್ಕಿ. -ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ. A young parrot (V. 2, 31). — ಎಳೆಗರುಂಕೆ. -ಕರುಂಕೆ. Tender Hurialle grass (Čpr. 8, after 4). — ಎಳೆಗಾರ್. -ಕಾರ್. The newly arrived rainy season (Čpr. 4, 38). — ಎಳೆಗೌಂಗು. *Add:* Čpr. 1, after 101; 5, 132. — ಎಳೆನೀರ್. = ಎಳನೀರು. (Čpr. 10, 54). — ಎಳೆಮುತ್ತು. *Add:* Śiv. 5, 7. — ಎಳೆಯಂಚೆ. -ಅಂಚೆ. A young goose or swan (V. 9, 25). — ಎಳೆಯಮ್ಬಿಲ. -ಅಮ್ಬಿಲ. Weak, watery gruel (V. 2, 13). — ಎಳೆವಲಸು. -ಪಲಸು. A young jack tree (Čpr. 7, 86). — ಎಳೆವಸಿರ್. -ಬಸಿರ್. A delicate womb (Abh. P. 3, 100. 101). — ಎಳೆವಳಿಕು. -ಪಳಿಕು. Fine crystal (Čpr. 1, 111). — ಎಳೆವಳುಕು. -ಪಳುಕು. = ಎಳೆವಳಿಕು. (Śiv. 5, 3).

ಎೞ್ ĕḻ. 3. — ಎೞ್ತರ. *Add:* Čpr. 5, 81.

ಎೞತು ĕḻatu. — ಎೞತಟ. *After* Dragging-play *add:* decoy (Râm. 4, 1, 14), *and after* fainting *add:* (Râm. 8, 8, 69).

ಎೞಲ್ ĕḻal. *Add the number* 1, *and before* Grj. 2, after 106 *insert:* Čpr. 10, 82.

ಎೞಲ್ ĕḻal. 2. P. p. of ಎೞಲ್ 1. — ಎೞಲ್ದರ್. To hang down (Čpr. 4, 47).

ಏಕವಾರ êka-vâra. (ಏಕವಾರಂ). *Only once, at once, at one time, suddenly.*

ಏಕಾಹಿಕ êkâhika. Occurring daily, unremitting (as fever, My.).

ಏಣೀಸಮೂಹ êṇi-samûha. A herd of antelopes (Čpr. 1, 137).

ಏೞಿಸು êḻisu. *Add:* Čpr. 6, 67. 77.

ಏಱು êṟu. 1. — ಏಱಾಟಿಕೆ. -ಆಟಿಕೆ. = ಏಱಾಟ. (Râm. 6, 30, 30).

ಏಱು êṟu. 2. *Add:* greatness, grandeur. See ಮಣಯೇಱು. — ಏಱುಜವ್ವನ. = ಏಱುಂಜವ್ವನ. (Śiv. 3, after 35).

ಏಱು êṟu. 5. *Add:* Čpr. 8, after 44; Râm. 6, 19, 30.

ಏಲವಾಲುಕ êlavâluka. *Add:* See ಕಳ್ವಂಗಡಲೆ.

ಏವ êva. *Add:* = ಜೇವ; *and add:* Abh. P. 6, 2.

ಏವಯ್ಸು êvaysu. To be disgusted or vexed (Čpr. 3, 47; 5, after 64; Tĕ. ಏವಗಿಂಚು).

ಏಸು êsu. 2. — ಏಸುವೆಸ. -ಬೆಸ. Shooting-performance (Čpr. 6, 80). — ಏಸುವೆಸನ. -ಬೆಸನ. Order to shoot (Čpr. 5, 113).

ಏಳಿದ êḷida. — ಏಳಿದಂಗೆಯ್. *Add:* Čpr. 9, after 108.

ಏಳಿಸು êḷisu. *Add:* Čpr. 10, 5. 26.

ಏೞು êḻu. 1. *To* ಎೞ್ದು *add:* Bp. 32, 45. 58; 61, 37.

ಒಕ್ಕಣೆ ŏkkaṇĕ. *Add:* Dp. 130, 73.

ಒಕ್ಕಲಿಗ ŏkkaliga. *Add:* Čpr. 5, 86.

ಒಕ್ಕಲ್ತನ ŏkkaltana. = ಒಕ್ಕಲತನ. (Čpr. 5, 86).

ಒಗತನ ŏgatana. *Add:* Dp. 95 pallavi.

ಒಗಿಸು ŏgisu. *Add the number* 1.

ಒಗಿಸು ŏgisu. 2. = ಉಗಿಸು. To cause to become loose, to cast (as a slough, Čpr. 9, 71).

ಒಗ್ಗರಿಸು ŏggarisu. *Add:* Dp. 135 *a*, 16; 170, 7.

ಒಗ್ಗು ŏggu. 2. — ಒಗ್ಗುಗೆಡು. -ಕೆಡು. An assemblage to be destroyed: to part, to become separated (Grj. 6, after 56).

ಒಗ್ಗು ŏggu. 3. *Add:* to turn or lead towards (Čpr. 9, after 102).

ಒಚ್ ŏč. — ಒಚ್ಚಱಗು. *Add:* Čpr. 3, 45; 6, 8.

ಒಚ್ಚ ŏča. (= ಅಚ್ಚ 1 ?). (Râm. 3, 6, 55).

ಒಚ್ಚತ ŏččata. *Add:* Čpr. 10, 114; Śiv. 2, 89. 91; Bh. 7, 3, 76. — ಒಚ್ಚತಂಗುಡು. -ಂಕುಡು. To give pleasure (Čpr. 8, after 72).

ಒಚ್ಚು ŏčču. (= ಒಡ್ಡಿಸು). To join (v. t., Râm. 1, 6, 55; ಪಚ್ಚು in the print).

ಒಜ್ಜರ ŏjjara. *Add:* Čpr. 7, after 81 (where it appears to be = ಬಗರಗೆ 2), *and before* ಪಜ್ಜರಕ್ಕೆ *insert:* , ದ್ವಾರ. *Add also:* *Cf.* ಒಜರ.

ಒಟ್ಟಯಿಸು ŏṭṭayisu. *Add:* to pile up (Čpr. 5, after 64).

ಒಟ್ಟಳ ŏṭṭaḷa. Tumult (Čpr. 5, 104).

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. = ಒಟ್ಟಿಲು. *Add:* Čpr. 9, 80.

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 1. *To No. 1 add:* Śiv. 2, 58.

ಒಟ್ಟು ŏṭṭu. 2. — ಒಟ್ಟುಗಿಚ್ಚು. -ಕಿಚ್ಚು. Accumulation or mass of fire (Râm. 6, 4, 31).

ಒಡತಿ ŏḍati. *Add:* Dp. 130, 26.

ಒಡನ್ ŏḍan. — ಒಡನಾಡು. *Add:* Čpr. 5, 122.

ಒಡಮ್ ŏḍam. — ಒಡಮ್ಬಡು. 2. *Add:* Čpr. 7, after 77.

ಒಡಮೆ ŏḍamĕ. *Add:* Čpr. 5, after 86.

ಒಡರಿಸು ŏḍarisu. *Add:* Čpr. 5, 104; 8, after 72; 2, 114. 119.

ಒಡರ್ಚು ŏḍarču. *Add:* Čpr. 6, 80.

ಒಡಲ್ ŏḍal. — ಒಡಲಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To present the body (Čpr. 4, 47).

ಒಡೆ ŏḍĕ. 1. — ಒಡೆಯುಳ್ಳ. *Add:* Čpr. 5. after 41.

ಒಡೆ ŏḍĕ. 2. — ಒಡೆ ತುಡ್. To crush by trampling on (Pa. 5, 8, 88). — ಒಡೆ ದಾಂಟು. To pass over so as to crush (Bh. 5, 3, 104).

ಒಡೆಯ ŏḍĕya. *Add:* Dp. 64, 3; 98 pallavi; 102, 1; 113, 9; 135*a*, 6. 17.

ಒಡ್ಡು ŏḍḍu. 4. — ಒಡ್ಡಾಳು. -ಆಳು. A massive, stout person. See Prv. s. ಹೆಡ್ಡಾಳು. — ಒಡ್ಡುಗರ್. -ಕರ್. = ಒಡ್ಡುಂಗರ್ (Čpr. 5, 104). — ಒಡ್ಡುಂಗರ್. *Add:* Śiv. 3, after 35. — ಒಡ್ಡೇಲಗ. *Add:* Čpr. 2, 59.

ಒಣ ŏṇa. 2. — ಒಣಪಡಿ. A gift of dried, i. e. uncooked rice (Mr. H. Haigh). 2, = ಒಣಪಡಿ, [illegible] ಭಾಗ (Râmasvâmi Śâstri).

ಒಣರ್ ŏṇar. *Add:* Čpr. 10, 56.

ಒತ್ತರಿಸು ŏttarisu. *Add:* Čpr. 8, 79.

ಒತ್ತು ŏttu. 5. — ಒತ್ತು ಬರ್. To come near: to afford help (Šiv. 4, 106).

ಒತ್ತು ŏttu. 6. *Add No. 2 to* ಜೊತ್ತು.

ಒತ್ತು ŏttu. 7. *Add No. 5 to* ಜೊತ್ತು.

ಒದವು ŏdavu. *Add the number* 1.

ಒದವು ŏdavu. 2. Getting, obtainment (Čpr. 1, 107).

ಒನ್ದಿಗ ŏndiga. A man who is together with or has. See ಮಕ್ಕಳೊನ್ದಿಗ.

ಒನ್ದುಗೆ ŏndugĕ. Union, combination; getting (Čpr. 5, after 19).

ಒಪ್ಪರ ŏppara. *Add the number* 1.

ಒಪ್ಪರ ŏppara. 2. (ŏppu2-ara, *i. e.* âra 1?). (Quite properly); propriety. See Sp. s. ಜರ್.

ಒಪ್ಪು ŏppu. 2. — ಒಪ್ಪಕೆಯ್ವಿಡ. -ಡಿಡ. To agree (Dp. 154, 7).

ಒಮ್ ŏm. — ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು. The left-hand castes (Mr. E. Rice). See ಹದಿನೆಣ್ಟು ಪಣದವರು (s. Additions).

ಒರಲೆ ŏralĕ. N. of a bird (Šiv. 8, 33).

ಒರೆ ŏrĕ. 3. *To No. 1 add: cf.* ಪೊರೆ 3, *and to No. 5 add:* Šiv. 2, after 42.

ಒರೆ ŏrĕ. 4. — ಒರೆಗಲ್. = ಒರೆಗಲ್. (Čpr. 1, 46).

ಒರೆಪ ŏrĕpa. Applying to, rubbing on (Čpr. 1, 46).

ಒಱಲಿಕೆ ŏṟalikĕ. Crying from pain, screaming. See ಕಟ್ಟೊಱಲಿಕೆ.

ಒರ್ ŏr. — ಒರ್ಗುಡಿಸು. *Add:* V. 7, 56. — ಒಡರ್ಸರ. -ಸರ. A wreath (V. 4, 86).

ಒರ್ಪು ŏrpu. 1. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಒಲ್ ŏl. 3. Pleasure, delight. — ಒಲ್ಲಮ್ಬಾಲ್. -ಅಂ -ಪಾಲ್. Delightful milk (Čpr. 4, 48; *cf.* Šmd. sûtra 172).

ಒಲಹು ŏlahu. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ಒಲುವೆ ŏluvĕ. *After* ಪಂಜು *add:* , *and* ಸಿಡಿಗೆ 2

ಒಲೆ ŏlĕ. 2. *To No. 4 add:* to cause to go to one side (Bh. 5, 8, 103).

ಒಲ್ಲನೆ ŏllanĕ. *Add:* Abh. P. 13, after 84.

ಒಲ್ವು ŏlvu. = ಒಲವು. (Čpr. 8, 30).

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 1. *Add:* Čpr. 5, 31. 66.

ಒಸಗೆ ŏsagĕ. 2. *Add: Cf.* T. ಪಡಂಗು, to speak.

ಒಸಯಿಸು ŏsayisu. To grow joyful, to be delighted (? Čpr. 7, after 94).

ಒಸರ್ ŏsar. 3. P. p. of ಒಸರ್ 1. — ಒಸತರ್ಪ್. To drip (v. i., Čpr. 123).

ಒಳ್ ŏḷ. 2. — ಒಳ್ಗಾಸೆ. -ಕಾಸೆ. A nice cloth to gird the loins (Č. Bp. 31, 9). — ಒಳ್ದಳಿರ್. -ತಳಿರ್. Beautiful young foliage (V. 4, 34). — ಒಳ್ಪರಿಬು. A beautiful form (Šiv. 5, 9). — ಒಳ್ಮಿಂಚು. Fine, bright lightning (Šiv. 5, 8). — ಒಳ್ವರಲ್. -ಪರಲ್. A fine stone (Čpr. 6, 49). — ಒಳ್ವಳೆ. -ಬಳೆ. A nice ring (Šiv. 3, 10).

ಒಳ್ ŏḷ. 3. — ಒಳ್ಕೊ. To undertake (Čpr. 2, 85). — ಒ ಳ್ಕೊಂಡ. *Add:* See Čpr. 4, 47.

ಒಳ ŏḷa. 1. — ಒಳಕೆಯ್. 1. *Add:* the inside (My.). — ಒಳ ಕೆಯ್. 2. *Add:* Čpr. 1, after 101; 1, 122. 139; 2, 2. 6. 65; 4, 85; 6, after 13. — ಒಳ ತೊಡಕು. Entanglement in or among (see s. ಬೆರಳುದಾಳಿ). — ಒಳ ಪುಗು. *Add:* Čpr. 5, after 39. — ಒಳ ಪೊಯ್. To pour or cast into (Čpr. 1, after 101). — ಒಳ ಸೋರ್. *Add:* See Čpr. 5, 19; 6, 80; 7, 77; Abh. P. 11, after 51; Šiv. 4, 115. — *After* (Bp. 51, 80) *add:* Dative also ಒಳಕಿಂಗೆ (Dp. 102, 3).

ಒಳಗು ŏḷagu. *Add:* Čpr. 5. 42. — ಒಡಗಾಱು. -ಆಱು. The interior to dry: to wither in the mind, to languish (V. 31, 33; Šiv. 4, 91). — ಒಳಗುದೋಱು. *Add:* Bh. 5, 3, 49. — ಒಳಗು ಮಾಡು. To subdue, to put into shade (Čpr. 1, 130).

ಒಳತು ŏḷatu. *Add:* See Prv. s. ಜಣ್ಣತಿ.

ಒಳಱು ŏḷaṟu. *Add:* Čpr. 5, 76.

ಒಳಲೆ ŏḷalĕ. *Add:* = ಜೊಳಲೆ.

ಒಳು ŏḷu. 1. — ಒಳುಗನ್ನಡ. -ಕನ್ನಡ. Good or true Kannaḍa (Subhâshitanîtikanda).

ಒಳ್ತು ŏḷtu. = ಒಳತು, etc. (V. 4, 28).

ಒಳ್ಪು ŏḷpu. *Add:* Čpr. 2, 65; 5, 115.

ಓ ô. 2. *After* Prv. s. ಕೊಳ್ಳು 1 *add:* ; Dp. s. Tbh. ಕಕ್ಕಸ.

ಓ ô. *Add:* See Dp. 71.

ಓಕುಳಿ ôkuḷi. — ಓಕುಳಿ ಆಡು. *Add:* Čpr. 5, 66.

ಓಗಟೆ ôgaṭĕ. *Add:* See Mr. s. ಪ್ರವಲ್ಲಿಕೆ.

ಓಗಡಿಸು ôgaḍisu. *Add:* Čpr. 9, 81.

ಓಜ ôja. *Add:* In the Bombay Indian Antiquary (November, 1891, p. 393, note 23) Dr. E. Hultzsch remarks that the intermediate Pâli form *upajjha* proves that *ôja* must be derived from the Saṁskṛita *upâdhyâya.*

ಓಜರ ôjara. *A mistake for* ಒಜ್ಜರ. See J. 33, 8.

ಓರ್ ôr. 1. — ಓರನ್ದ. -ಅನ್ದ. One, or a, mode or way (Čpr. 4, 47). — ಓರೊಮ್ಮೆ. *Add:* Čpr. 9, after 56.

ಓರಣಿಸು ôraṇisu. *Add:* Bh. 7, 7, 44.

ಓಲಗ ôlaga. — ಓಲಗಸಾಲೆ. = ಓಲಗಶಾಲೆ. (Čpr. 5, after 112).

ಓಲಗಿಸು ôlagisu. *Add:* Čpr. 8, 90.

ಓವರಿ ôvari. *Add:* Čpr. 1, 120; 8, after 64.

ಓಱ್ ôṟ. = ಓಱು 2, etc. See ತಲೆಯೋಱ್.

ಔದ್ಧತ್ಯ auddhatya. *Add:* Čpr. 4, 11.

ಔಮ್ಯ aumya. (fr. ಉಮಾ). A field of flax (Čpr. 1, 89).

ೞ ḻh. *Read:* or ೞ (*i. e.* the K. consonant ೞ in Čpr., Hlâ. and Abh. P. MSS.) or ೞ (in Vôpadêva's grammar). *After* ತೀಱುಪ್ಪು *insert:* ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ, ದುಷ್ಪ್ರೇರಣೆ, ನಿಷ್ಪನ್ನ.

ಕ್ k. *Add:* About the very frequent dialectical interchange of ಕ and ಚ (or ಛ) see *e. g.* ಕಮ 2, ಕಟ್, ಕವಿ, ಕೆಯ್ 2, etc.

ಕಕ್ಕಡೆ kakkaḍĕ. 1. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಕಕ್ಕು kakku. 1. — ಕಕ್ಕನ್ದಡ್. *Add:* V. 4, 33.

ಕಖ್ಖವಡ kakhkhavaḍa. A certain feat of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಕಚ್ kač. *Read:* = ಕಚಿ, ಕಸ್.

ಕಚಕ್ಕನೆ kačakkaně. *Read:* = ಕಚ್ಚನೆ, ಕಿಸಕ್ಕನೆ 2.

ಕಚಾಕಚಿ kačâkači. *Add:* 2, hair against hair, pulling each other's hair (Sk.; Čpr. 10, 70).

ಕಚ್ಚುಟ kaččuṭa. *Add:* Čpr. 6, 8.

ಕಟಕಿ kaṭaki. *Add:* See ಸುಣ್ಣಟಕಿ.

ಕಟೂಕ್ತ kaṭu-ukta. = ಕಟೂಕ್ತಿ. (Čpr. 5, 106).

ಕಟ್ಟಣೆ kaṭṭaṇě. (= ಕಟ್ಟಚೀಲ?). (V. 8, 43).

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 1. — ಕಟ್ಟಡಾಕೆ. -ಅಡಾಕೆ. A daring, fierce, wild understanding (Śiv. 5, 19). — ಕಟ್ಟಳವಿ. -ಅಳವಿ. Great power, etc. (Bh. 3, 19, 23). — ಕಟ್ಟಾಯ. *Add:* Čpr. 6, 89. — ಕಟ್ಟಾಳ್. *Add:* Čpr. 10, after 85. — ಕಟ್ಟಿಱುವೆ. -ಇಱುವೆ. = ಕಟ್ಟಿರುವೆ. (Bh. 2, 1, 75). — ಕಟ್ಟೊಱಲಿಕೆ. -ಒಱಲಿಕೆ. Excessive screaming (Râm. 6, 24, 15).

ಕಟ್ಟು kaṭṭu. 3. *Add:* checkmate (My.).

ಕಟ್ಟೆ kaṭṭě. 1. *Before* Mr. 416 *insert:* ಸೇತು, ವಾರಣ. *Add:* See ಪೊಂಗಟ್ಟೆ.

ಕಡಕ kaḍaka. = ಕಡಿಕ. That cuts. See ಮುರಗಡಕ.

ಕಡಂಗು kaḍaṅgu. 1. *Add:* Čpr. 5, 42.

ಕಡತಿ kaḍati. (fr. ಕಡೆ 1). = ಕಡಿತಿ. A woman of a side or position. See ಹೆಗ್ಗಡತಿ.

ಕಡಪ kaḍapa. (?). (Čpr. 1, 134).

ಕಡಬು kaḍabu. *Add:* See ಪುರಿಗಡಬು.

ಕಡಹ kaḍaha. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 19.

ಕಡಿ kaḍi. 7. *Add:* Čpr. 5, after 39. — ಕಡಿಗಡ. -ಕಡ. A cut-off piece. — ಕಡಿಗಡಿಯ. -ಅತಿ. One who is a cut-off piece (Abh. P. 15, 60). — ಕಡಿಗೊಮ್ಬುಗೊಳ್. -ಕೊಮ್ಬು-ಕೊಳ್. To lay hold of cut-off pieces of branches (Čpr. 5, after 64).

ಕಡಿತಕಾಱ kaḍita-kâṟa. One who cuts or hews (Bh. 6, 4, 107).

ಕಡಿತಲೆ kaḍitalě. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಕಡಿತಿ kaḍiti. = ಕಡತಿ. See ಹೆಗ್ಗಡತಿ.

ಕಡಿದು kaḍidu. *Add:* See ಕಡುಗಡಿದು.

ಕಡು kaḍu. 1. — ಕಡುಗಡಿದು. -ಕಡಿದು. Very great or large (Čpr. 5, 41). — ಕಡುಗಜ್ಜೆ. *Add:* Čpr. 5, 15. — ಕಡುಗಜ್ಜೆತನ. Excessive fondness (Čpr. 8, after 4). — ಕಡುಗಮ್ಮು. *Add:* Čpr. 5, after 64. — ಕಡುಗೆಚ್ಚಲ್. -ಕೆಚ್ಚಲ್. A big, or full, udder (Čpr. 4, 48). — ಕಡುಗೆಮ್ಮು. *Add:* Čpr. 5, 48. — ಕಡು ಮುಳಿ. *Add:* Čpr. 5, after 106. — ಕಡುವದ್. -ಮುದ್. A heavy rain (Bh. 8, 9, 26). — ಕಡುವಿನ್ನಣ. -ಬಿನ್ನಣ. Great skill (Abh. P. 10, 22). — ಕಡುವೆಂಕೆ. -ಬೆಂಕೆ. Excessive heat (Čpr. 5, 51). — ಕಡುವೆಟ್ಟಿತು. *Add:* Abh. P. 1, 76.

ಕಡುಬು kaḍubu. *Add:* ಉಣ್ಣೆಗಡುಬು, ಸೂಸಲು-.

ಕಡೆ kaḍě. 1. — ಕಡೆಗೆಣಸು. *Add:* Abh. P. 12, 84. — ಕಡೆಗೆನ್ನೆ. -ಕೆನ್ನೆ. The end, or side, of the cheek. See s. ಪಾನಲ್. — ಕಡೆಯಯ್ದಿಸು. -ಅಯ್ದಿಸು. To bring to an end, to finish (Čpr. 8, after 71). — ಕಡೆಯಯ್ದು. -ಅಯ್ದು. To come to a close, to end (Čpr. 10, 125). — ಕಡೆವಾಯ್. 2. *Add:* Čpr. 5, 64. — ಕಡೆಸೆಱೆಗೆಯ್. To make or create a final restraint or stop (Čpr. 5, 104).

ಕಡ್ಡತನ kaḍḍatana. (fr. ಕಡ್ಡ 1). The state of being bold, etc. (Râm. 2, 2, 43).

ಕಡ್ಡಾಯ kaḍḍâya. *Add:* Dp. 145, 4; 148, 3.

ಕಣ್ kaṇ. 1. — ಕಣ್ಗೊಂಡಲ್. *Add:* V. 9, 74. — ಕಣ್ದುಮ್ಬು. -ತುಮ್ಬು. The eye to be employed to its full extent or scrutinously (V. 5, after 22). — ಕಣ್ಗೊಡರ್. -ತೊಡರ್. 2. Perplexed, puzzled sight (Čpr. 10, 82). — ಕಣ್ಬಲ. Eye-power: the faculty of vision (Čpr. 5, 78). — ಕಣ್ಬೇಟ. *Add:* Čpr. 5, 120. — ಕಣ್ಬೊಳಪು. -ಪೊಳಪು. = ಕಣ್ಬೆಳಪು (Čpr. 10 14). — ಕಣ್ಮಲರ್. 2. *Add:* Čpr. 2, 79. — ಕಣ್ಮಲೆ. *Add:* Čpr. 4, 71.

ಕಣಲಿಗೆ kaṇaligě. See Râm. 6, 44, 8.

ಕಣಿ kaṇi. 6. See ಮುಂಕಣಿ.

ಕಣಿಲೆ kaṇilě. = ಕಣಿಲೆ, etc., q. v. (Dp. 170, 2).

ಕಣ್ಚು kaṇču. 2. Sight, look. See ಕಿಸುಗಣ್ಚು 2.

ಕಣ್ಟಕಿಫಲ kaṇṭaki-phala. = ಕಣ್ಟಕಫಲ. See Nr. s. ಜಕ್ಕೆ.

ಕಣ್ಟಳಿಸು kaṇṭaḷisu. *Add:* Čpr. 2, 42.

ಕತಕ kataka. 1. *Add:* Čpr. 7, 8.

ಕತಕ kataka. 2. *Add:* = ಗದಕ.

ಕತ್ತರವಾಣಿ kattaravâṇi. ಕತ್ತರವಾಣಿಯೊಳ್ ಎಱಗುವ ಚಿತ್ರದ ಕಃ ತಪ್ಪ ಜಲವಿಹಂಗಳ ಪೋಲ್ ಎತ್ತಂ ಕವಿ ತನ್ನುಕ್ತಿ ಧೂನ್ಯತ್ರಸಮುಂಗಾ ಬಿಡರರ್ ಎಚ್ಚ ಶರಂಗಳ್ (Čpr. 6, 33).

ಕತ್ತರಿಸು kattarisu. *Add:* Čpr. 6, 63.

ಕತ್ತಳಿಕೆ kattaḷikě. (?). ಒರೆಯುದ್ದಿಡುವ ಅರೆಪೊಯ್ದ (or ಕಃ ಪೊಯ) ಕತ್ತಳಿಕೆ (Čpr 5, 104).

ಕತ್ತಿಗೆ kattigě. *Add:* Čpr. 5, 36.

ಕದ kada. 2. — ಕದಕ್ಕಡಿಸು. *Add:* Čpr. 10, 11.

ಕದಡಿ kadaḍi. = ಕರಡಿ 1. A bear (Bh. 3, 13, 16).

ಕದಮ್ಪು kadampu. *Add:* Čpr. 3, 51.

ಕದಳ್ kadaḷ. Tbh. of Sk. ಕದಲ, a plantain tree (?). See J. 21, 11.

ಕದುಪು kadupu. *Add:* Čpr. 7, after 81.

ಕದುಬು kaḍubu. *Add:* *Cf.* ಗದಮು.

ಕನಕಪ್ರಭಮಹಾರಾಜ kanaka-prabha-mahârâja. King Kanakaprabha (Čpr. 2, after 21).

ಕನಕಪ್ರಭೆ kanaka-prabhě. N. of a woman (Čpr. 3, after 121).

ಕನರ್ kanar. 2. — ಕನಗೋಸರ್. -ಕೊನರ್. An acrid, bitter young shoot (Čpr. 2, 84).

ಕನಲ್ kanal. 1. *To* P. p. ಕನಲ್ದು *add:* Čpr. 5, 10.

ಕನಲ್ kanal. 2. — ಕನಗ್ಗಿಡಿ. -ಕಿಡಿ. A fiery spark (Čpr. 5, 104).

ಕನ್ದಿಸು kandisu. *Add:* Čpr. 1, *after* 101.

ಕನ್ದು kandu. 6. — ಕನ್ದುಗೆ. -ಬಗೆ. Discoloration by scorching to be produced (Čpr. 5, 132).

ಕನ್ನಡಿಸು kannaḍisu. 1. *Add:* Čpr. 1, 132.

ಕನ್ಯಾಕೆ kanyâkě. = ಕನ್ಯಕೆ. (Sk.).

ಕಬಲಿತ kabalita. Swallowed as a mouthful, eaten (Čpr. 2, after 52).

ಕಮನೀಯತೆ kamanîyatĕ. Loveliness, beauty; desirableness. (Čpr. 6, 58).

ಕನ್ನೆ kannĕ. *Add:* ಹಸುಗನ್ನೆ.

ಕಬ್ಬಿ kabbi. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಕಮ್ಬಳ kambaḷa. 2. A buffalo-race (Tu.). See Prv. s. ವಣ್ಣಾರ.

ಕಮ್ಬಿ kambi. 4. See ಹೊಯ್. s. ಹೊಯ್ 3.

ಕಮ್ಮರಿ kammari. (ಕಮ್ಮರೆ?). — ಕಮ್ಮರಿಯೋಟ. -ಓಟ. (Čpr. 10, 124).

ಕಯ್ಪೆ kaypĕ. *Add:* Abh. P. 7, 126.

ಕರ kara. 4. — ಕರಕರೆ. *Add:* Râm. 6, 12, 4.

ಕರಗು karagu. *Add:* Čpr. 4, 51.

ಕರಂಜಿ karañji. = ಕರಜಿ, etc. — ಕರಂಜಕಾಯ್. = ಕರಜಕಾಯಿ. (V. 9, 78).

ಕರಣೆ karaṇĕ. *Read:* = ಕಣ್ಣೆ, ಗರಣೆ.

ಕರಹ karaha. = ಕರಗ. Tbh. of ಕರಕ. (Cpr. 6, after 86).

ಕರಿ kari. 3. — ಕರಿಯಾಲಿ. *Add:* V. 3, 5.

ಕರಿ kari. 4. See ಹೂಣಗಂ.

ಕರಿ kari. *Add:* 3, N. of a tree (ತಗ್ಗಿ Mr. 118).

ಕರಿಂಕು karinku. — ಕರಿಂಕುವಿಡ್. -ಬಿಡ್. To grow scorched, etc. (Čpr. 5, 132).

ಕರೆ karĕ. 6. *Add:* Čpr. 6, 63; ಮೇಗರೆ.

ಕರೆ karĕ. 9. = ಕರೆ 4. Calling, etc. See ನರೆಕರೆ s. ನರೆ 3; (ಗೋಗರೆ?).

ಗರೆತ karĕta. Calling, sounding. See (ಗೋಗರೆತ), ದಡಗರೆತ s. ದಡ 1.

ಕಱಿ kaṟi. 2. — ಕಱಿಗನ್ದು. -ಕನ್ದು. Black colour to fade (V. 29, 26). — ಕಱಿಗಲ್. -ಕಲ್. A black stone (Čpr. 9, 80).

ಕಱು kaṟu. 2. See ಕಱುತ್ತು, which appears to be its P. p. The meaning is not clear. T. ಕಱು (P. p. ಕಱುತ್ತು) means: to grow or turn black; to grow angry. Of this the second meaning is perhaps connected with that of K. ಕಱು, but is not identical.

ಕಱುತ್ತು kaṟuttu. (P. p. of ಕಱು 2). See Čpr. 5, 36; 6, 28; Abh. P. 3, 50; 4, 17; 5, 98; 9, 104; 13, 51. 90; Grj. 1, 99. 110; 2, 88; Râv. 6, 82; 8, 105; Šiv. 3, 50; 4, 6. 10.

ಕರ್ kar. 1. — ಕಱ್ಬುಗನ. *Add:* Čpr. 5, 69. — ಕರ್ಮೋಡ್. *Add:* Čpr. 6, 13. — ಕರ್ಬಿಸಿಲ್. -ಬಿಸಿಲ್. Gloomy sunshine (Čpr. 9, 78). — ಕರ್ಪೊಗೆ. -ಪೊಗೆ. Black smoke (Čpr. 8, 19).

ಕರ್ಕಡೆ karkaḍĕ. *Add:* Čpr. 10, 80.

ಕರ್ತರಿ kartari. *Add:* 4, one of the feats of wrestlers (Čpr. 5, 77).

ಕರ್ದುಂಕು kardunku. *Add:* Čpr. 5, after 89.

ಕರ್ಪಡ karpaḍa. *Add:* See ಪಱಿಗರ್ಪಡ.

ಕರ್ಪು karpu. *Add:* Čpr. 3, 85. — ಕರ್ಪುವೆಟ್. -ಪೆಟ್. To grow black, etc. (Čpr. 6, 61).

ಕರ್ಬು karbu. *Add:* See ಬೆಳ್ಗರ್ಬು.

ಕರ್ವುರ karvura. = ಕರ್ಬುರ. (Grj. 4, 31).

ಕಲಂಕು kalanku. *Add:* See ನಸು-; Abh. P. 5, 93.

ಕಲುಹೆ kaluhĕ. *Add:* Bh. 3, 19, 21.

ಕಲ್ಪಿ kalpi. *Add:* Čpr. 7, 140.

ಕವಡಿಕೆ kavaḍikĕ. 2. *Add:* See ಪೊಂಗವಡಿಕೆ.

ಕವಡು kavaḍu. 1. *Add:* Râm. 2, 2, 43.

ಕವತೆ kavatĕ. 1. *Add:* Râm. 6, 19, 30.

ಕವಲ್ kaval. 2. — ಕವಲ್ದಲೆ. -ತಲೆ. The head of a bifurcation (Čpr. 8, after 4).

ಕವಲು kavalu. — ಕವಲುಮನ. A mind divided into two (Dp. 159, 7).

ಕವ್ವರೆ kavvarĕ. — ಕವ್ವರೆಗೊಳ್. *Add:* Čpr. 5, after 64.

ಕಸರಿಕೆ kasarikĕ. *Add:* Bh. 4, 4, 55.

ಕಳ್ kaḷ. 2. *To* ಕಳ್ದು *add:* Čpr. 5, after 86.

ಕಳ kaḷa. 3. — ಕಳವಳಿ. *Add:* Râm. 6, 24, 16. — ಕಳವಳಿಸು. *Add:* Čpr. 8, after 79.

ಕಳ kaḷa. 2. = ಕಲ 1, No. 8. — ಕಳಭಾಷಿಣಿ. A woman who speaks sweetly (Čpr. 3, 62).

ಕಳಕಳ kaḷakaḷa. — ಕಳಕಳಿಸು. To clamour, etc. (Čpr. 5, after 39 & 64).

ಕಳಚು kaḷaču. *Add to No. 4:* to be removed (Bh. 8, 5, 10) *and:* See ಪೂಗಳಚು.

ಕಳಸ kaḷasa. — ಕಳಸಮ್ಬೊಱ್. -ಪೊಱ್. To carry a water-vessel (V. 9, after 21).

ಕಳಹು kaḷahu. 1. *Add: Cf.* ಕಱಪು and Tu. ಕಡಪುಡುನಿ.

ಕಳಿ kaḷi. 3. — ಕಳವಣ್. *Add:* Jnv. 2, 16.

ಕಳಿಂಗ kaḷinga. The black-bird, a singing bird with a fine note, Merula musica (Coorg).

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. — ಕಳ್ಳಹಣ. A counterfeit coin (Abhâ. 3, 9).

ಕೞಲ್ kaḻal. 5. *Add:* Čpr. 8, after 67.

ಕೞಲ್ಚು kaḻalču. *Add:* Čpr. 6, 86.

ಕೞಿ kaḻi. 1. *Add:* See ಪಱುಗಱು.

ಕೞಿಪು kaḻipu. To cause to go away, to remove (Čpr. 5, 51); to pass or move over, to cross (6, after 88).

ಕೞ್ಕೞ kaḻkaḻa. (= ಕೞಕೞ s. ಕೞ 1). — ಕೞ್ಕೞಗಱಲ್. -ಕಱಲ್. To get quite out of the original position (Čpr. 10, after 86).

ಕೞ್ತಲಿಸು kaḻtalisu. *Add:* Čpr. 7, 106.

ಕಾಕತಾಳೀಯ kâka-tâḷîya. = ಕಾಕತಾಳನ್ಯಾಯ. (Čpr. 1, 48; 7, 22; Sk.).

ಕಾಕು kâku. — ಕಾಕುಮೃಗ. A perverse brute (Bh. 3, 8, 21).

ಕಾಕೋದರಾದ್ರೀಶ kâkôdara-adri-îśa. Vishṇu (Dp. 61, pallavi).

ಕಾಂಜಿಕ kâñjika. *Add:* See Šmd. s. ತಿಳಿ 4.

ಕಾಡು kâḍu. 2. *Read:* T. also ಕಡ, ಕಡಯು, ಕಡ್ಡು. — ಕಾಡಪಾಪ. The Loris or sloth monkey (My.).

ಕಾಣಿಕೆ kâṇikĕ. *Add:* Râm. 4, 1, 22; Dp. 135a, 20; 140, 11. 14. 20. See ಪಾದಗಾಣಿಕೆ.

ಕಾಣ್ಕೆ kâṇkĕ. *Add:* Čpr. 5, 90.

ಕಾತಿಕೆ kâtikĕ. N. of the month of âshâḍha (June-

July, Tu. ಕಾರ್ತೆಲ್) when the horse-radish (ನುಗ್ಗೆ) is scarce. See Prv. s. ನುಗ್ಗೆಕಾಲು.

ಕಾಬ kâba. = ಕಾವ. (Bh. 3, 7, 8; 3, 8, 8; 7, 7, 23).

ಕಾಯ್ kây. 4. — ಕಾಯ್ದುಱುಗಲ್. -ತುಱುಗಲ್. A mass of unripe fruits (Abh. P. 12, 9).

ಕಾರ್ kâr. 1. — ಕಾರಡವಿ. -ಅಡವಿ. A dark jungle (Dp. 160, 1). — ಕಾರೊಱಲ್. -ಒಱಲ್. A black scabbard (V. 4, 103).

ಕಾರಣೆ kâraṇĕ. *Add:* = ಗಾರಣೆ; *and add:* Râm. 6, 55, 12.

ಕಾರೆ kârĕ. = ಕಾರಿ 2, etc. See ಮುಂಗಾರೆ.

ಕಾಱೆ kâṟĕ. See ಕೆಂಗಾಱೆ.

ಕಾಲ್ kâl. 1. — ಕಾಲ್ಗಾಪು. *Add:* Čpr. 10, after 85. — ಕಾಲ್ದೞ 2, 1. *Add:* Bh. 5, 11, 40; see ಹೀಲಾಳ. — ಕಾಲ್ವೊೞ್. -ವೊೞ್. = ಕಾಲ್ವೊೞ್. (Čpr. 5, after 39).

ಕಾಲ್ kâl. 2. *Add:* V. 4, 16. 23.

ಕಾಲ್ kâl. *Add:* ಮುತ್ತುಂಗಾಲ್.

ಕಾಲಯುಕ್ತಿ kâla-yukti. The fifty-second year of the cycle of sixty (My.).

ಕಾಲಶೇಯ kâlaśĕya. (fr. ಕಲಶಿ). *Buttermilk.*

ಕಾಲಾವಧಿ kâlu1-âvadhi. (*i. e.* a wrong form of ಅವಧಿ). Scaffolding (My.).

ಕಾಲಿಮ kâlima. Blackness. (Čpr. 4, 43).

ಕಾಲು kâlu. 1. — ಕಾಲುಕಣ್ಣಿ. 1. *Add:* Bh. 5, 8, 47. — ಕಾಲು ನಡೆ. *Add:* 2, a cow (My.).

ಕಾಲೋದಕ kâla-udaka. N. of a dark piece of water; N. of an ocean. See Čpr. 1, 72; 1, after 73; 10, after 105.

ಕಾವ kâva. *Add:* = ಕಾಬ.

ಕಾವಣ kâvaṇa. *Add:* Čpr. 8, after 73; V. 4, 50.

ಕಾವು kâvu. 2. *Add:* Čpr. 1, 93, *and:* Mhr. ಕಾವ್ಯ.

ಕಾಶ್ಮರ್ಯ kâśmarya. = ಕಾಶ್ಮರಿ. See Nr. s. ಸೀಡನ್ನಿ.

ಕಾಸಿ kâsi. 1. *Put a dash before* ಕಾಸಿದಾವಳಿ.

ಕಾಹುರ kâhura. *Add:* 2, an excited, bewildered man (Bh. 2, 1, 60).

ಕಾೞ್ kâḻ. 1. — ಕಾೞ್ಪನ್ನಿ. A wild boar, a wild hog (Č. Bp. 31, 49). — ಕಾೞ್ಪುರ. *Add:* Čpr. 5, 123.

ಕಾೞು kâḻu. 1. — ಕಾೞುಗೆಡೆ. *Add:* See Sp. s. ಹೋೞು.

ಕಿಂಕಲ kiṅkala. *Add:* (fr. ಕಿಱ್).

ಕಿಡಿ kiḍi. 1. — ಕಿಡಿವಣ್ಣ. -ವಣ್ಣ. A sparkling colour (Čpr. 9, 94).

ಕಿಡು kiḍu. 2. — ಕಿಡು ತರ್. To approach (Čpr. 4, 2).

ಕಿನಿಸು kinisu. 2. *Add:* *Cf.* ಕೆಣಸು 2.

ಕಿನ್ತುಘ್ನ kintu-ghna. The eleventh of the periods called karaṇas. (My.).

ಕಿರಿಕು kiriku. Displaying or showing the teeth. See ಹಲ್ಲುಗಿರಿಕು.

ಕಿರಿಸು kirisu. To cause to display or show the teeth. See ಹಲುಗಿರಿಸು.

ಕಿಱಿ kiṟi. — ಕಿಱಿದನ್ತರ. -ಅನ್ತರ. A small distance (Čpr. 6, after 88). — ಕಿಱಿದು. (Čpr. 10, 98).

ಕಿಱು kiṟu. 1. — ಕಿಱುವೊಣೆ. -ಪೊಣೆ. A very small pond (V. 8, 10).

ಕಿಲಿಕಿಂಚಿತ kila-kiñčita. *Add:* Čpr. 5, 121.

ಕಿವಿ kivi. *Add:* Tu. also: ಕೆಬಿ. — ಕಿವಿಗುಬಿಲೆ. -ಕುಬಿಲೆ. The ear considered as a cup (Čpr. 7, 16).

ಕಿವುಡು kivuḍu. — ಕಿವುಡುವಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To make deaf (Čpr. 5, 45).

ಕಿಶೋರ kiśŏra. *Add:* 2, the young of any animal; *and after* ಕುಸ್ಸಾಲು *add:* , ಮರಿಕಲ್.

ಕಿಸರು kisaru. *Read:* = ಕಿಸುರು, ಗಿಸು 2.

ಕಿಸು kisu. 2. — ಕಿಸುಗಪ್ಪು. 1. *Add:* Čpr. 8, after 44; 10 117.

ಕಿಸು kisu. 3. *Add:* = ಗಿಸು.

ಕಿಸುರ್ kisur. 2. — ಕಿಸುರ್ಬೇರ್. -ಬೇರ್. A disgustful root (Čpr. 8, 19).

ಕಿೞ್ kiḻ. 1. — ಕಿೞ್ತಲೆ. The head downwards. — ಕಿೞ್ತಲೆ ಕೆಳಸ್ಥಲೆ. reit. (Čpr. 5, 102).

ಕೀಱ kiṟa. A screamer or screecher. See ಕ್ಕ-

ಕೀಱಿಸು kiṟisu. To raise a painful cry (Râm. 6, 19, 29).

ಕೀಱು kiṟu. 1. *Read:* (= ಚೀಱ್, etc., ಸೀಱು 4).

ಕೀಱು kiṟu. 2. *Add:* = ಸೀಱು 2; *and:* Čpr. 10, after 98. *and: cf.* ಚೀಱು 3.

ಕೀಸು kisu. 3. *Add:* (ಗೀಸು 2).

ಕೀೞ್ kiḻ. 1. — ಕೀೞ್ನೋಟ. A downcast look (Bh. 3, 19, 1).

ಕುಂಸಲ್ kumsal. "Council" (My.).

ಕುಕ್ಕುಡಿಗ kukkuḍiga. (?). (Čpr. 10, 79).

ಕುಕ್ಕುರಿಸು kukkurisu. It ought to be ಕುಕ್ಕುರಿಸು, see Čpr. 10, 86. *For* Bh. 8, 26, 16 *read* Bh. 8, 26, 16. 44.

ಕುಗ್ಗು kuggu. 2. A becoming low, etc. (Dp. 44, pallavi).

ಕುಜ್ಜೆ kujjĕ. *Add:* Tu. ಗುಜ್ಜೆ.

ಕುಂಜು kuñju. *Add:* *Cf.* ಕೊಂಚ 1.

ಕುಟ್ಟು kuṭṭu. 1. *After* See *add also:* ಅವುಟ್ಟು, ಪುಟ್ಟು, ಗುಟ್ಟು.

ಕುಡಿ kuḍi. 5. *Add:* = ಗುಡಿ 2. — ಕುಡಿವಸಿಱು. *Add:* Bh. 7, 5, 2.

ಕುಡು kuḍu. 2. *Add:* *Cf.* ಕೊಡಚ.

ಕುಡು kuḍu. 3. — ಕುಡುಮಿಂಚು. *Add:* Čpr. 4, 46; 9, 92. — ಕುಡುವುರ್. *Add:* Čpr. 6, after 64.

ಕುಡುಕು kuḍuku. 3. *Add:* See Čpr. 8, after 4 (where it means "food, aliment").

ಕುಡುಹಿ kuḍuhi. A drinker. See ಕುಡಿಗುಡುಹಿ.

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. 2. *Add:* *Cf.* ಗೊಣಸು.

ಕುಣ್ಟಿಸು kuṇṭisu. To grow blunt, to be impaired in force (Râm. 6, 24, 17).

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 1. *After* is simply used for removing weeds *add:* , etc.

ಕುಣ್ಟೆ kuṇṭĕ. 3. = ಕೆಣ್ಣು. See Prv. s. ಪಡೆ.

ಕುತೂಹಲಿತ kutûhalita. Curious, wonderful (Čpr 10, after 2).

ಕುತ್ತ kutta. *Add:* See Čpr. 8, after 67.

ಕುತ್ತಿಗೆ kuttigĕ. 2. (= ಕುಟ್ಟುಗೆ). The act of beating. See ತಲೆಗುತ್ತಿಗೆ.

ಕುತ್ತು kuttu. 2. *Add:* Dp. 127, 7.

ಕುತ್ತು kuttu. 3. — ಕುತ್ತುಂಗಱ್. *Add:* a beating, stabbing or pricking leaf of the kuravaka or of the kêtaki (Čpr. 7, after 115; Abh. P. 2, after 13).

ಕುದು kudu. = ಕುದಿ 2. See ಕುದುಗುಳಿ.

ಕುದುಕು kuduku. 1. *Add:* *Cf.* ಗುದಿ 4.

ಕುದುಗುಳಿ kudu-guḷi. An angry person (Čpr. 5, 5).

ಕುದುರೆ kudurĕ. — ಕುದುರೆಗಾಹು. -ಕಾಹು. = ಕುದುರೆಗಾವಲ್. (J. 4, 13).

ಕುದುರೆಗಾಱ kudurĕ-gâṟa. *Add:* Bh. 3, 19, 11.

ಕುದೆ kudĕ. *Add:* *Cf.* ಗೂಡೆ 1.

ಕುನ್ಧ kunda. 2. (= ಕುನ್ಟು 2). — ಕುನ್ಧಗಾಲು. A maimed foot: limping, halting (ಕುಣ್ಟಿ ಕೊಣ್ಡು ನಡೆಯುವದು, Râmasvâmi śâstri).

ಕುನ್ದಣ kundaṇa. *Add:* Dp. 118, 1.

ಕುನ್ದಣಿಗೆ kundaṇigĕ. *Add:* See Sp. in W. v. 1102.

ಕುಪ್ಪ kuppa. 2. (?). See Čpr. 7, 63.

ಕುಪ್ಪರಿಸು kupparisu. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 18.

ಕುಪ್ಪಳಿಸು kuppaḷisu. 1. (ಕುಪ್ಪಱಿಸು). See Čpr. 7, 71.

ಕುಪ್ಪಿಗೆ kuppigĕ. What in Râm. 6, 44, 8?

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. *Add:* **2,** a ball of clay (My.). See ಒಲೆ ಗುಪ್ಪು.

ಕುಪ್ಪೆ kuppĕ. 1. *Add:* Čpr. 5, 53.

ಕುಮ್ಬೆ kumbĕ. *Add:* **2,** a parapet (Mr. E. Rice).

ಕುಮ್ಭ kumbha. *Read:* = ಕುಮ್ಬ 2, ಗುಮ್ಬ.

ಕುಯ್ kuy. *Add:* Dp. 80, 3.

ಕುಯೋನಿ ku-yôni. A base womb, the womb of a low woman. (Čpr. 7, 21. 22).

ಕುರವ ku-rava. A bad or harsh sound. 2, perhaps a mistake for ಕುರರ (Čpr. 5, after 39).

ಕುರುಣೆ kuruṇĕ. Tenderness (T. ಕುರುಳೈ). — ಕುರುಣೆವಱ್. -ಮಱ್. A tender, feeble young one (Čpr. 8, after 4).

ಕುರುಧರೆ kuru-dharĕ. See Čpr. 1, 78; 3, 12.

ಕುರುಳ್ kuruḷ. 1. *After* Tĕ. ಕುರುಲು *insert:* Tu. ಕುರುಮ್ಬುಲ್.

ಕುಱಿ kuṟi. 3. — ಕುಱಿಗೊಯ್. -ಕೊಯ್. To slaughter or kill sheep (Dp. 156, 4). — ಕುಱಿದಱ್. 2. *Add:* Čpr. 10, after 74.

ಕುಱುಕು kuṟuku. *After* (Šmd. 48) *insert:* , ಕೊಱಕು, etc.

ಕುಱುಪು kuṟupu. — ಕುಱುಪುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಕುಱುಪೊನ್ದು. (Č. Bp. 31, 53).

ಕುಱುಬ kuṟuba. 1. *Add:* See ನೊಣಬ, ಸಾದಕುಱುಬ, and ಹೆಗ್ಗಡೆ.

ಕುಲ್ kul. = ಕೊಲ್ 2, etc. See ಪಱುಗುಲ್.

ಕುಲತ್ಥ kulattha. A kind of pulse, Dolichos uniflorus. See ಹುಳ್ಳ, and *cf.* ಕುಳ್ಥಿ.

ಕುಲಧರ kula-dhara. See Abh. P. 1, 69; 1, after 70. — ಕುಲಧರಾವತಾರ. -ಅವತಾರ. (1, after 68).

ಕುಲಾಲಿ kulâli. *After* o. r. -ಹುರಳಿ *put:* Mr. 148.

ಕುಲಿಕ kulika. *Add:* = ಗುಳಿಕ.

ಕುಲ್ಯ kulya. *Add:* 9, a measure of eight drôṇas. See ಕೊಳಗ.

ಕುಸಿ kusi. 2. *Add:* Čpr. 4, 47.

ಕುಸುಂಕುರ್ kusuṅkur. (?). (Čpr. 8, after 101).

ಕುಸುಮಿಸು kusumisu. To flower (Čpr. 2, 82).

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 1. *Add:* See Čpr. 9, 78.

ಕುಳಿರ್ kuḷir. 3. — ಕುಳಿರ್ವೆಳಲತೆವನೆ. -ಬೆಳ-. A cool white arbour (Čpr. 5, 131).

ಕುಳು kuḷu. *Add:* See ಹೊಡಗುಳು s. ಹೊಡ 2.

ಕುೞ kuḻa. 1. *Add:* *Cf.* ಗುಂಜು 2.

ಕೂಟಪಾಲಕ kûṭa-pâlaka. A bilious fever, fever, as a disease happening to elephants; — a potter's kiln. See Čpr. 6, 19.

ಕೂಣ್ಟಣಿ kûṇṭaṇi. *Add:* Čpr. 8, after 64.

ಕೂತು kûtu. 1. *Add:* *Cf.* ಗುದಿ 4.

ಕೂದಲ್ kûdal. *After* M. ಕೂನ್ದಲ್ *add:* ; Tu. ಕುಜಲ್.

ಕೂನಿ kûni. 1. *Add:* = ಗೂನಿ.

ಕೂರಿಸು kûrisu. 1. *Add:* Čpr. 8, after 61.

ಕೂರ್ಪು kûrpu. 1. *Add:* Čpr. 10, after 94.

ಕೂರುಮ kûruma. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ಕೂಸು kûsu. *After* ಪಸು- *add:* ಪೆಣ್-.

ಕೂಸುತನ kûsutana. *Add:* ಗಣ್ಡುಗೂಸುತನ, in which the meaning is "the state of being a person".

ಕೂೞತನ kûḻatana. *Add:* Dp. 107, 2.

ಕೃತಕ kṛitaka. *Read:* = ಕತಕ 2, ಗದಕ.

ಕೃತಕೃತ್ಯತೆ kṛita-kṛityatĕ. The full discharge of any duty or realisation of any object, accomplishment, attainment, success. (Čpr. 5, 27; 6, 80).

ಕೃತಿ kṛiti. — ಕೃತಿವೇೞ್. -ಪೇೞ್. To (compose and) recite a literary work (Čpr. 1, 49).

ಕೃಷ್ಣಲೋಹ krishṇa-lôha. Iron. ಅಯಸ್ಕಾನ್ತದ ಬಱಿವಿಡಿದ ಕೃಷ್ಣಲೋಹದ ತೆಱದಿಂ (Čpr. 7, 21).

ಕೆಚ್ಚು kĕčču. 4. — ಕೆಚ್ಚುಮನ. A firm, courageous disposition (Bh. 7, 3, 76).

ಕೆಚ್ಚು keččn. 5. *For cf.* ಸೆಡಕು *read: cf.* ಸೆಡಕು 2.

ಕೆಡಸು kĕḍasu. = ಕೆಡಪು. See ಹೀಹಾಳಿಗೆಡಸು.

ಕೆಡಹು kĕḍahu. *Add:* Dp. 14, 3.

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 1. *Read:* = ಕಡೆ 6, ಗಡೆ 2; *and after* ಬಿೞು-, *add:* ಬೆಳ್ಳಂ-.

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 3. — ಕೆಡೆನುಡಿ. 1. *Add:* Dp. 151, 5.

ಕೆಣಕು kĕṇaku. *For cf.* ಸೆಣಸು *read: cf.* ಸೆಣಸು 1.

ಕೆನ್ kĕn. — ಕೆನ್ದಳಿರ್ವಸೆ. -ಪಸೆ. A bed of red young leaves

(Čpr. 5, 131). — ಕೆನ್ನಂಗು. -ತಂಗು. = ಚೆನ್ನಂಗು. (My.). — ಕೆನ್ನಾಯಿ. A red, wild jungle-dog (My.).

ಕೆಬ್ಬೆ kĕbbĕ. 1. — ಕೆಬ್ಬೆರೋಗ. Mildew (My.).

ಕೆಮ್ kĕm. — ಕೆಮ್ಮಸಿರ್. *Add:* Čpr. 6, 58. — ಕೆಮ್ಮೆರಲ್. *Add:* Čpr. 6, 62.

ಕೆಯ್ kĕy. 3. *Add:* 7, side (see ಹಿಂಗೆಯ್, ಮೊದ-). — ಕೆಯ್ಗಮ್ಮು. -ಕಮ್ಮು. A small mace (? Râm. 6, 55, 11). — ಕೆಯ್ಗೋಲು. -ಕೋಲು. A walking stick (Dp. 113, 2). — ಕೆಯ್ನೀರ್. Hand-water, water for the hand (Čpr. 6, 72). — ಕೆಯ್ಪೊಡೆ. *Add:* Čpr. 1, 106. — ಕೆಯ್ಮುಗು. *Add:* Čpr. 6, 72; 9, 106. — ಕೆಯ್ಮಾಡು. *Add:* Čpr. 9, 94. — ಕೆಯ್ಯಾರ್. *Add:* Čpr. 10, 83. — ಕೆಯ್ವತ್ತಿ. -ಬತ್ತಿ. A wick or candle in the hand (Abhâ. 12, 44). — ಕೆಯ್ವತೆಗು. *Add:* 3, to come about, to arrive, to be got (Bh. 10, 8, 10). — ಕೆಯ್ವಾರ. 2. *Add:* Čpr. 2, 72. — ಕೆಯ್ವಾರಿ. An eulogist (Râm. 6, 53, 37). — ಕೆಯ್ವಿಡ.-ಪಿಡ. 2. See Čpr. 5, 63. — ಕೆಯ್ಸಾರ್. *Add:* Bh. 10, 8, 10.

ಕೆಯ್ kĕy. 4. *Add:* *Cf.* ದೆಸಿ (ದೇಸಿ). — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. *Add:* Čpr. 7, after 151. — ಕೆಯ್ಗೆಯ್. 2. Trimming-work, decoration (Čpr. 7, after 151).

ಕೆಯ್ kĕy. 5. *Add:* *Cf.* also ತಳ 6, ತನೆ 1.

ಕೆಯ್ kĕy. 6. Work. See ಕೆಯ್ಗೆಯ್ 2 s. ಕೆಯ್ 4, ಪೊಯ್ಕೆಯ್, ಪೊಯಿ-.

ಕೆಯ್ತ kĕyta. *Add:* ಪಾಡುಗೆಯ್ತ, ಸೂಳೆಗೆಯ್ತ.

ಕೆಯ್ಮೆ kĕymĕ. *Add:* Râm. 1, 5, 29.

ಕೆಯ್ಸು kĕysu. *Add:* ; to make, to do, etc.; *and after* See *add:* ಎಳೆಗೆಯ್ಸು, ಬಲಂಗೆಯ್ಸು.

ಕೆರಣ್ಟು kĕraṇṭu. 2. The act of scratching. — ಕೆರಣ್ಟುದಲೆ. -ತಲೆ. A head full of scratches (V. 11, 60).

ಕೆಲೆ kĕlĕ. *Add:* See ಅಚ್ಚಿಗೆಲೆ.

ಕೆಸಱು kĕsaṟu. *Add:* See ಹಳಯ 2.

ಕೆಳ kĕḷa. — ಕೆಳನ್ದಲೆ. -ಂತಲೆ. = ತಲ್ಲಿಲೆ, q. v.

ಕೆಳಮು kĕḷamu. (= ಕೆಳವು?). The state of being adequate to the end proposed, sufficiency (?). ಅತ್ಯಜ್ಞತೆಗೆ ನೋಡ್ಪುದದು ಕೆಳಮೆ ವಲಂ! (Čpr. 2, 32; T. ಕೆಡುಮು, ಕಡುಮು, to be full; to learn; to be sufficient; to germinate; see s. ಕೆಯ್ 5).

ಕೇಣಿ kêṇi. 2. — ಕೇಣಿಗೊಳ್. *Add:* 2, to hold in play (Bh. 7, 4, 19).

ಕೇರಲ kêrala. *Add:* Čpr. 7, 41.

ಕೇಱು kêṟu. *Add:* = ಗೇಱು.

ಕೇವಣ kêvaṇa. *Add:* Čpr. 6, after 64.

ಕೇಳ kêḷa. *Strike the sign of interrogation, and add:* See ಸೂಳೆ.

ಕೊಕ್ಕರಿಕೆ kŏkkarikĕ. A starting or falling back, recoil; aversion (Čpr. 9, 112; 10, 108).

ಕೊಗ್ಗಿ kŏggi. See Čpr. 6, after 64.

ಕೊಂಗ kŏṅga. *Read:* = ಕೊಗ್ಗ, ಚಂಗ, etc.

ಕೊಚ್ಚು kŏččü. 2. *Add:* Bh. 7, 3, 76.

ಕೊಚ್ಚು kŏččü. 7. = ಕೊಡೆಚು. To remove, to take away. See Prv. s. ಹೊಸ ನೀರು.

ಕೊಂಚ kŏñča. *Add:* 2, a low, mean man. See Prv. s. ಬಂಚ.

ಕೊಡ kŏḍa. 1. — ಕೊಡಗೂಸುತನ. -ಕೂಸುತನ. The state of being a maiden (Čpr. 8, 50).

ಕೊಡಗು kŏḍagu. *Read:* (fr. ಕುಡು 3 ? or fr. ಕುಡಿ 5 ?)

ಕೊಡಲು kŏḍalu. = ಕರುಳ್, etc. (My.; Bh. 8, 24, 7; T. ಕುಡಲ್).

ಕೊಡುವಳಿ kŏḍuvaḷi. Giving (in marriage, etc., My.).

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. 1. — ಕೊಡೆಯೆಲೆ. -ಎಲೆ. A leaf (of the ...) that resembles an umbrella (Čpr. 5, after 39).

ಕೊಣ್ಟು kŏṇṭu. *Read:* = ಕುಣ್ಟೆ 3, (ಕೊಣ್ಡ).

ಕೊತ್ತಳ kŏttaḷa. *Add:* Čpr. 5, 105.

ಕೊತ್ತು kŏttu. 2. *Read:* *cf.* ಗುತ್ತಿ, ಗೊಣೆ.

ಕೊನ್ತಗಾಱ kŏnta-gâṟa. = ಕೊನ್ತಕಾಱ. (Grj. 6, after 56).

ಕೊರಗು kŏragu. 1. *Add:* Čpr. 9, 58.

ಕೊರೆ kŏre. 1. *Add:* Mhr. ಫೋರ್ದರ್ಶನ.

ಕೊಱಚು kŏṟaču. — ಕೊಱಚ. *Add:* a babbler.

ಕೊರ್ವಿಸು kŏrvisu. = ಕೊಬ್ಬಿಸು. To cause to increase, etc. (Čpr. 5, 113).

ಕೊಲ್ kŏl. 2. *Read:* = ಕಲ್ 3, ಕುಲ್, ಕೋಲ್ 3.

ಕೊಲಪ kŏlapa. A certain class of people (Râm. 5, 8, 51).

ಕೊಲೆ kŏlĕ. — ಕೊಲೆಗಾಱ. *Add:* Bh. 7, 3, 76.

ಕೊಲೆಗಾಱ kŏlĕ-gâṟa. *Add:* Râm. 6, 12, 4.

ಕೊಸರು kŏsaru. 2. *Add:* Râm. 6, 45, 28.

ಕೊಸೆ kŏsĕ. 3. The penis (ಶಿಶ್ನ, according to the late Šrînivâsa Âčâri; Tô.: the tip or end). 2, = ಬಲ or ಕೊ... (according to the same authority).

ಕೊಳ್ kŏḷ. 1. — ಕೊಳ್ವಾಸಿ. *Add:* Čpr. 8, 53.

ಕೊಳ kŏḷa. — ಕೊಳಗಾಹಿ. -ಕಾಹಿ. The watchman of a tank (Bh. 3, 10, 52).

ಕೊಳರ್ kŏḷar. — ಕೊಳರ್ದಗೆ. *Add:* Bh. 3, 10, 52.

ಕೊಳ್ಳ kŏḷḷa. 1. *Add:* See Mr. s. ತಲ್ಲ.

ಕೋಟಲೆ kôṭalĕ. *Add:* Čpr. 8, 53. 81.

ಕೋಟಿಮತ್ kôṭi-mat. Furnished with a point (Čpr. 6, 5).

ಕೋಡು kôḍu. 4. *After* Bp. 24, 45 *add:* , see ಕೆಂಡ 1, ತಿದುಗ 1.

ಕೋಡು kôḍu. 5. *To No. 2 add:* *cf.* ಕೊಡ್ಡು 1. — ಕೋಡುಂಗಲ್. -ಂಕಲ್. = ಕೋಡುಂಗಲ್ಲು. (Čpr. 5, after 78, 82).

ಕೋರಯ್ಸು kôraysu. (= ಕೋರಯಿಸು). (To be dazed or dazzled): to be confused or bewildered (Čpr. 10, 60).

ಕೋಱಿಕೆ kôṟikĕ. *Add:* Dp. 51, 1.

ಕೋಲ್ kôl. 2. ಕೋಲು. — ಕೋಲ್ಗುರು. The bow-teacher (of the Pâṇḍus), Drôṇa (Bh. 7, 14, 44).

word might be referred also to ಕೋಲು, and mean "arrow-teacher").

ಕೋಲುಗಾಱ kôlu-gâṟa. = ಕೋಲುಕಾಱ. (Dp. 145, 1).

ಕೋಳು kôḷu. — ಕೋಳು ಹೋಗು. = ಕೋಳುವೋಗು. (Bh. 3, 8, 21).

ಕೌಲವ kaulava. The third karaṇa. or astronomical period. (My.).

ಕ್ಷಮ kshama. *Add:* 3, friendly; favourable; — bearable, tolerable. See ಸಹನಶೀಲ.

ಕ್ಷಮತ್ವ kshamatva. = ಕ್ಷಮತೆ. See s. ಸಯ್ರಿಸು.

ಕ್ಷಮಿಸು kshamisu. *After* ಅಪರಾಧ- *put:* ತಪ್ಪು-, *and add:* See Bh. 3, 6, 80; Dp. 120, 2. 6; 150, 1.

ಕ್ಷಮೆ. kshamĕ. *Add:* See ಸಯ್ರಣೆ, *and* B. 4, 45 s. ಸುತ್ತ.

ಕ್ಷರತ್ ksharat. Flowing, streaming, dropping, melting away, etc. (Čpr. 9, 100).

ಕ್ಷಿತಿವ್ಯುದಾಸ kshiti-vyudâsa. A cave within the earth. See Nr. s. ಹಗ.

ಕ್ಷುದ್ರ kshudra. *Add:* = ಕ್ಷುದ್ರ.

ಕ್ಷೂಣ kshûṇa. = ಕ್ಷುಣ್ಣ. See ಅ-.

ಖಜ್ಜೆಯ khajjĕya. A churning-stick; a ladle (? Čpr. 6, after 86).

ಖಟತ್ಕಾರ khaṭat-kâra. The sound of tramping or trampling (Čpr. 10, 67).

ಖಣ್ಡ್ರಿಸು khaṇḍrisu. *Add:* Dp. 94.

ಖಪುಷ್ಪ kha-pushpa. A flower in the sky (a term for anything impossible, Čpr. 8, 14).

ಖೊಪ್ಪರ khŏppara. *Add:* As in Mr. 299 ಖೊಪ್ಪರ ದಣ್ಡೆ immediately stand before ಧಾಳ ಕಾಲಾಸ, it is possible that ಖೊಪ್ಪರ and ದಣ್ಡೆ mean "the staff or pole of a banner".

ಗ್ g. *Add: Cf.* also ಗೇಕು = ಜೇಕು.

ಗಂಗಾದ್ವಾರ gaṅgâ-dvâra. The door of the Ganges: the place where the Ganges enters the plains. (Čpr. 1, after 129).

ಗಂಗೆವಾಳ (gaṅgĕl-bâḷa). Long hair, a long tail (? Bh. 6, 4, 35).

ಗಜ gaja. — ಗಜಬಜ. *Add:* Bh. 3, 10, 52; 8, 9, 38. — ಗಜಬಜಿಕೆ. = ಗಜಬಜ. (Bh. 8, 25, 9).

ಗಜಱು gajaṟu. 1. *Add:* Čpr. 10, 102; Bh. 8, 25, 9.

ಗಟ್ಟಿ gaṭṭi. — ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟು. Firm, hard, certain (S. Mhr. according to Z.).

ಗಡಣಿಸು gaḍaṇisu. *To No. 2 add:* Čpr. 5, 105. 128; 8, 103.

ಗಡಿ gaḍi. 3. *Add:* Čpr. 4, 8; Abh. P. 4, after 53.

ಗಡಿಸು gaḍisu. 2. *Before* ಅವಗಡಿಸು 1 *put:* ಅನುಗಡಿಸು.

ಗಡುಬ gaḍuba. *Add:* Dp. 145, 2.

ಗಣ್ಟಾಲ್ gaṇṭal. *Add:* Čpr. 4, 47.

ಗಣ್ಡ gaṇḍa. — ಗಣ್ಡಗೂಸುತನ. Manliness (Čpr. 8, after 67).

ಗಣ್ಡಿಕೆ gaṇḍikĕ. *Before* ಬಲ್ಲಣ್ಡಿಕೆ *insert:* ಪೋಗಣ್ಡಿಕೆ.

ಗಣ್ಡು gaṇḍu. — ಗಣ್ಡುಡಿಗೆ. -ಉಡಿಗೆ. = ಗಣ್ಡುದೆ (?). ಗಣ್ಡುಡಿಗೆಯುಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಣಿಲಂ (Šmd. 282, o. r. ಕಣ್ಡುಡಿಗೆ-). — ಗಣ್ಡುವೆಸ. -ಬೆಸ. A firm injunction (? Čpr. 8, 68).

ಗದ gada. — ಗದಬಡಿಸು. To tremble (? Râm. 6, 24, 17; but perhaps from Mhr. ಗದಮುದಣೇಂ, to be sultry and oppressive; to swelter).

ಗದಗದಿತ gadagadita. Tbh. of Sk. ಗದ್ಗದಿತ. Stammered, sobbed; stammering, etc. (Râm. 2, 2, 24).

ಗದಡು gadaḍu. *Add:* See ಸಾಸಿವೆ-.

ಗನ್ಧಿಕಾಱ gandhi-kâṟa. A seller of perfumes and medical drugs (Dp. 145, 15).

ಗನ್ನ ganna. — ಗನ್ನಗತಳ. *Add:* Bh. 5, 3, 5. 26.

ಗಭಸ್ತಿಮತ್ gabhasti-mat. Shining; the sun. See ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯ.

ಗಮ gama. — ಗಮಸಾಲೆ. A kind of fragrant rice (My.).

ಗರ gara. *After* ಗರಗರಿಕೆ *put:* ಸಡಗರ 1.

ಗರುವತನ garuvatana. The state of being proud or arrogant (Dp. 123, 2).

ಗಱಿ gaṟi. *Add:* the leaf of a flower (My.).

ಗರ್ಭದೀಕ್ಷೆ garbha-dikshĕ. The rite of a husband's keeping the head unshaven during his wife's pregnancy (C.).

ಗವ gava. *Add:* (= ನವ 2).

ಗರ್ವೀಕರಿಸು garvîkarisu. To be or become proud or haughty (Bh. 5, 3, 6).

ಗಲ್ಲಿಸು gallisu. *Add:* Dp. 155, 3.

ಗಸಣಿ gasaṇi. (Tbh. of ಘರ್ಷಣೆ?). Pounding, etc. (?). — ಗಸಣಿಮುದ್. A pounding, vehement rain (?). See Râm. 4, 6, 6.

ಗಳ gaḷa. — ಗಳಹತ್ತು. *Add:* Šiv. 4, 75.

ಗಳಿಹತನ gaḷahatana. = ಗಳಹ 2. (Bh. 8, 10, 38).

ಗಳಿಯಿಸು gaḷiyisu. *Add:* Čpr. 7, 118.

ಗಾಡಿಸು gâḍisu. *Add to No. 2:* Bh. 3, 10, 52; 8, 25, 9.

ಗಾಢಿಕೆ gâḍhikĕ. (= Sk. ಗಾಢತ್ವ). Intensity, closeness; firmness, hardness; excess. See ಸ-.

ಗಾಣ gâṇa. 1. *Add:* Čpr. 7, 97.

ಗಾದಿಗೆ gâdigĕ. *Add:* See ಸಿಗಾಗದಿಗೆ.

ಗಾಱುಹಸ್ತ್ಯ gâruhastya. Tbh. of ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ. (Bh. 5, 3, 34).

ಗಾಱು gâṟu. — ಗಾಱುಗತ್ತಲೆ. -ಕತ್ತಲೆ. Excessive darkness (Dp. 128, 3).

ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ gârhasthya. *Add:* = ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯ.

ಗಾಹು gâhu. — ಗಾಹುಗತಳ. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಗಾಳಿ gâḷi. — ಗಾಳಿಗೋಪುರ. *Add:* Dp. 143, 6.

ಗಿಲಿ gili. 2. *For cf.* ಸಿಡಿ *read: cf.* ಸಿಡಿ 3.

ಗಿಲ್ಲು gillu. = ಗಿಣ್ಣು, q. v. (Bangalore).

ಗಿಳಿ giḷi. — ಗಿಳಿವಣ್ಣ. -ಬಣ್ಣ. The colour of the parrot: green colour (Sp. in W. 1105).

ಗೀಟು giṭu. 2. *After* ಗಿಟ್ಟು, etc. *add:* , (ಬೀಟು 1).

ಗೀರ gira. An imitative sound. — ಗೀರಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To breathe heavily or heavingly, as children do when their nose does not afford a free passage for the breath (My.).

ಗೀಱು giṟa. = ಗೀಱು 2, ಸೀಱು. (S. Mhr.).

ಗೀಳ್ giḷ. *After* ಚೀಳ್ *add:* , ಸೀಳ್ 3.

ಗುಜು guju. — ಗುಜುಗುಜು. *Add:* Râm. 2, 2, 26. — ಗುಜುಗುಜುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. = ಗುಜುಗುಜಿಸು. (Čpr. 10, 102).

ಗುಜ್ಜು gujju. 2. — ಗುಜ್ಜುಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To become small, to shrink (Čpr. 8, 73).

ಗುಂಜು guñju. 3. *To No. 2 add:* = ಜುಂಗು.

ಗುಡಿ guḍi. 1. — ಗುಡಿಗಟ್ಟು. *Add:* Čpr. 8, after 4.

ಗುಡಿ guḍi. 2. *After* Rśv. 13, 50 *add:* ; T., M., Tĕ., Tu. ಕೊಡಿ).

ಗುಡು guḍu. 3. = ಗುಡುಗು 4. — ಗುಡುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. = ಗುಡುಗು 3. See Prv. s. ಬಡಿವಾರ.

ಗುಣ್ಡಿ guṇḍi. — ಗುಣ್ಡಿವುಗು. -ಪುಗು. To enter a pit or pool (Čpr. 7, 139).

ಗುಣ್ಡು guṇḍu. 2. — ಗುಣ್ಡಂಚು. -ಅಂಚು. The round (coloured) border of a dôtra (My.).

ಗುನಗು gunagu. (= ಬುನಗು). The rear (My.).

ಗುಮ್ಮು gummu. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 19.

ಗುಮ್ಮು gummu. 5. — ಗುಮ್ಮಿಡು. -ಇಡು. = ಗುಮ್ಮಿಕ್ಕು. (Râm. 6, 39, 6).

ಗುಲ್ಫ gulpha. *For* ಹರಡು *read:* ಹರಡು 3.

ಗುಳಿ guḷa. 1. *Add:* Čpr. 10, 82.

ಗುಳು guḷu. 3. — ಗುಳುಗುಟ್ಟಿಸು. *Add:* Čpr. 10, after 94.

ಗೂದೆ gûdĕ. 2. *Add:* Mhr. ಗುದ, the rectum protruding at stool.

ಗೂರ್ಣಿಸು gûrṇisu. 1. *Add:* Abh. P. 12, 18.

ಗೃದ್ಧ griddha. Desirous of, eagerly longing for. (Čpr. 10, 87).

ಗೆಣ್ಟು gĕṇṭu. *Add:* See Śmd. 215 s. ಮುಗುಟ್.

ಗೆಲ್ gĕl. 1. — ಗೆಲಿವರ್. *Add:* Čpr. 10, 14.

ಗೆಲಿ gĕli. *Add:* Dp. 14, 7.

ಗೆಲ್ಲು gĕllu. *Add:* P. p. ಗೆದ್ದು, q. v.

ಗೊಗ್ಗರ gŏggara. (= ಗೋಗರೆ). A loud bellow. ಆ ನಾಯಿಗಳು... ಗೊಗ್ಗರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿನ್ದ ಒನೇ ಸವನೆ ಒದರುತ್ತವೆ (Kanarese Fifth Reading Book, Department of Public Instruction, Bombay, Mangalore, 1885, p. 18).

ಗೊಡ್ಡು gŏḍḍu. — ಗೊಡ್ಡ. -ಅ 3. A useless man. ಪಾಪ್ದನದ ಮಾನಸರಂ ಸುಡು ಸಣ್ಣ ಗೊಡ್ಡರಂ! (Čpr. 8, 81).

ಗೊಣ್ಡೆಯ gŏṇḍĕya. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಗೊಱೆ gŏṟĕ. = ಕೊರೆ 1. To snore. See Prv. s. ಸುಱ್ 1.

ಗೋಚರಿಸು gôčarisu. *Add:* Râm. 2, 2, 26.

ಗೋಣ್ gôṇ. — ಗೋಣ್ಮುರಿಗೆ. -ಮುರಿಗೆ. = ಗೋಣ್ಮುರಿ 2. (Čpr. 10, 70).

ಗೋನಾಳಿ gônâḷi. *Add:* Bh. 4, 4, 54; Râm. 2, 2, 38.

ಗೋನ್ದೆ gôndĕ. *Add:* See Čpr. 2, 24; ಪಡ್-.

ಗೋರೆ gôrĕ. *Add:* See ಹಲಿವೆ.

ಗೋವತಿ gôvati. (fr. ಗೋವ 1). A herds-woman (Śâstrasâra in W. v. 1259).

ಗೋಸಗೆ gôsagĕ. A mistake for ಗೋಸನೆ? See Čpr. 8, 98.

ಗೋಳೆ gôḷĕ. The upper part of bamboos, etc. (My.).

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. *Read:* Diarrhoea, dysentery (ಬೇಧಿರೋಗ Mr. 387; My.), *and dele:* or small-pox or a sort of insanity (ಸೀತಳ, ಸನ್ನಿ Mr. 387).

ಘನ ghana. *Add:* See Mr. s. ಸಾರಂಗ.

ಘರ್ಮರ್ತು gharma-ṛitu. The hot season (Čpr. 10, 25).

ಘಳಘೊಣ್ಟೆ ghaḷaghôṇṭĕ. See s. ಹಲುಮಾಣೆ.

ಘಾಟನ ghâṭana. (= ಘಟ್ಟನ?). See ಸಂ- (in Additions).

ಘಾಣ್ಟಿಕ ghâṇṭika. (fr. ಘಣ್ಟಾ). A bell-ringer; *a man who rings a bell and proclaims aloud* (ಚಕ್ರಿಕ, ಗಣ್ಟೆಯ ಬಾರಿಸಿ ಸಾರುವವನು Nr.).

ಘಾತಕತನ ghâtakatana. Mischievousness (Dp. 57, 1).

ಘಾತಾಳಿ ghâtâḷi. *Add:* Râm. 2, 2, 38.

ಘಾರಾಘಾರಿ ghârâghâri. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಘಾಸಿ ghâsi. *Add:* Bh. 4, 2, 62.

ಘುರು ghuru. — ಘುರು ಘುರು. *Add:* Abh. P. 4, 104.

ಘೂರ್ಣಿಸು ghûrṇisu. *Add:* See ವಿ-.

ಘೃತಪಾಕ ghṛita-pâka. Dressing with clarified butter, an article of food boiled or fried in ghee (My.).

ಘೃಷ್ಟಿ ghṛishṭi. *Add:* 4, a ray (My. Amara; see ಕಿರಣ).

ಚಕ್ಕ čakka. 2. *Add:* = ಸಕ್ಕ.

ಚಕ್ರಿಕ čakrika. *A bard who chants in chorus, ringing a bell in presence of idols.* See Nr. s. ಘಾಣ್ಟಿಕ.

ಚಟ್ಟ čaṭṭa. 2. *To* Mhr. ಸಾಟಿ *add:* , ಸಾಟಾ.

ಚಟ್ಟು čaṭṭu. 2. *Add: Cf.* ಸವಟು 2.

ಚಡಿಸು čaḍisu. = ಚಣ್ಡಿಸು. See ಸಮು-, s. ಸಮು 1.

ಚಣ್ಡು čaṇḍu. 1. *Add: Cf.* ಸೆಡೆ 1.

ಚತುರ čatura. *After* ಚದುರು *add:* , ಸದುರು.

ಚತುರ್ದಶಮನು čaturdaśa-manu. *Add:* Abh. P. 1, 62.

ಚನ್ čan. 2. *Add: Cf.* also ಚೆಂ (ಚೇಂ).

ಚನ್ದಾವರ čandâvara. N. of a small town near Honnâvara in North Canara. See Prv. s. ಸುಳಿ.

ಚನ್ದ್ರ čandra. 1. — ಚನ್ದ್ರಮಲ್ಲಿಗೆ. The red jasmine (a plant whose flower blooms only in the evening, Mr. H. Haigh; ಕೆಮ್ಪಾಗಿರುವ ಒನ್ದು ಬಗೇ ಹುವ್ವು, Râmasvâmi Śâstri).

ಚನ್ದ್ರಹಾಸ čandra-hâsa. *To No. 3 add:* Dp. 151, 10.

ಚನ್ದ್ರೋಪಲ čandra-upala. The moon-gem. (Bh. 1, 20, 54).

ಚರ್ಮ čarma. *Read:* = ಚಮ್ಮ, ಸಮು 2, ಸವ್ವ.

ಚರ್ಮಪಟ್ಟಿಕೆ čarma-paṭṭikĕ. *Read:* = ಚಮ್ಮಟಿಗೆ, ಸಮಟಿಗೆ.

ಚಲದಿ čaladi. *Add: Cf.* ಸರಡಿ 2.

ಚಳಿಯಿಸು čaḷiyisu. = ಚಳಿಸು. To cause to lose one's power or greatness, to humble (Abh. P. 13, 133).

ಚಳ್ಳು čaḷḷu. *Add:* Tu. ಗೆಲ್ಲು, a branch, twig, *and add:* ಸಬ್ಬಿಗೆ; see s. ಸೆಳೆ 1.

ಚಾಪು čâpu. *Add:* = ದಾಪು.

ಚಾರುತ್ವ čârutva. Loveliness, beauty. (Čpr. 10, after 173).

ಚಾಲನಿ čâlani. *Add: Cf.* ಸಾಲಣಿಗೆ.

ಚಾಳಿಸು čâlisu. *Add:* Čpr. 10, 5.

ಚಾಳಿಸು čâlisu. 1. *Add:* = ಸಾಣಿಸು, *and add:* See Dp. 135*b*, 9.

ಚಾಳು čâlu. = ಚಾಲು. (Dp. 127, 3).

ಚಿಕ್ಕ čikka. *Add:* Regarding the T. *cf.* ಚಿಗಿರ್ 2.

ಚಿಗುರು čiguru. 2. — ಚಿಗುರುದೋಱು. -ತೋಱು. Shoots to appear: to shoot, to sprout (Râm. 2, 4, 19).

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 1. *Add: Cf.* ಸಿಟಿ 1.

ಚಿಟ್ಟು čiṭṭu. 2. *Add: Cf.* ಸಿಟಿ 6.

ಚಿಟ್ಲಿಸು ciṭlisu. *Read:* (= ಸಿಡಿಸು, ಸಿಡ್ಲಿಸು).

ಚಿತ್ಯೆ čityĕ. *Add:* = ಸಿಡಿಗೆ 1.

ಚಿನುಮಯ činumaya. *Add:* Dp. 90, 2; 96, 5; 107, pallavi.

ಚಿನ್ತಿತಾರ್ಥ čintita-artha. That which is thought about or desired (Dp. 157, pallavi).

ಚಿನ್ನವಾರಿಕೆ činna-vârikĕ. The business of a shroff (Dp. 107, 2).

ಚಿಪ್ಪಳು čippaḷu. Pinching a person's ear or other limb with a cracked cocoanut shell: pinching, teasing, tormenting (Tu.). — ಚಿಪ್ಪಳು ಹಾಕು. To pinch, to tease, to torment (Tu.). — ಚಿಪ್ಪಳೀಱು. -ಏಱಿಸು. = ಚಿಪ್ಪಳು ಹಾಕು. (Dp. 145, 2).

ಚಿಬ್ಬು čibbu. *After* ಸಿಬ್ಬು *insert:* , ಸಿಬ್ಬು.

ಚಿಮ್ಪಿ čimpi. *Put* ಸಿಮ್ಪು *in paranthesis.*

ಚಿಮ್ಮು čimmu. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 21.

ಚಿರಣ್ಟಿ čiraṇṭi. *Add:* See ಮುತ್ತಯ್ದೆ.

ಚಿರತೆ čiratĕ. Long duration. (Čpr. 10, 110).

ಚಿರಿಚು čiriču. *Add: Cf.* Tu. ತಿರ್.

ಚೀರ čîra. *Add:* = ಸೀರೆ.

ಚೀರಣ čîraṇa. *Read:* = (ಚಾನ), ಚೀರ್ಣ, ಜೀರ್ಣ, ಸೀರಣ, ಸೀರ್ಣ.

ಚೀಱ್ čîṟ. *Read:* = ಕೀಱು 1, ಚೀಱು 1, ಸೀಱು 4.

ಚೀಱಿಕೆ čîṟikĕ. Screaming, etc. (Râm. 6, 19, 29).

ಚೀಱು čîṟu. 3. *Add:* = ಸೀಱು 3.

ಚೀಳು čîḷu. To scream (Dp. 127, 3).

ಚುಂಯಿ čuṁyi. *Read:* = ಚುಯ್, ಚೊಂಯಿ, ಸೊಂಯಿ.

ಚುಲ್ čul. *For* ಸಲ್ *read* ಸಲ್ 2.

ಚೂಟಿ čûṭi. Remission (from study, labour, service); leave or liberty granted (My.; Mhr., H. ಸುಟೀ; Mhr. ಸೂಟ), remission (of a debt, etc.): the sum remitted, abatement; — release from bondage, freedom granted; see s. ಸೋದ 2).

ಚೂಡಕ čûḍaka. A gold ornament worn by women (especially when married and their husband is alive) on their braided hair (C.; Dp. 122, 21).

ಚೂಪು čûpu. 1. *Add:* Tu. ತೂಮ್ಬು, to point at, aim.

ಚೂರ್ಣ čûrṇa. 2. *Read:* = ಸುವರ್ಣ, ಸೂರಣ.

ಚೂರ್ಣಿ čûrṇi. *Read: the picking out or selection of an unanswerable argument.*

ಚೆಯ್ čĕy. 2. *Read:* = ಸಯ್ 1, ಸೆಯ್.

ಚೆರುಕು čĕruku. *Read:* (Tĕ. ಚೆರುಕು, ಚೆಱುಕು).

ಚೈತನ್ಯ čaitanya. *Add:* See Nn. 99 s. ಸಂಜ್ಞೆ.

ಚೋವ čôva. See Čpr. 9, after 102.

ಛತ್ರಶಾಖೆ čhatra-śâkhĕ. See ಸಿಂಗಳೀಸರಿ.

ಜಕ್ಕ jakka. 1. — ಜಕ್ಕನೊಟಲಿ. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಜಗಳ jagaḷa. — ಜಗಳಗಂಟು. A knot of quarrel. — ಜಗಳಗಣ್ಟಿಕ್ಕು. -ಇಕ್ಕು. To create a quarrel (Dp. 157, 2).

ಜಗ್ಗು jaggu. 1. *To No. 1 add:* ; to sink, to be diminished, to grow less (as the water of a river, My.; Tĕ. ಸಗ್ಗು, ಸ್ರಗ್ಗು).

ಜಂಗು jaṅgu. 1. Rust of iron: of brass or copper (Mhr., H.). ಬಂಗಾರ ಬಹಳ ಜತ; ಅದು ಜಂಗು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಬಿಗೆಯು ನ್ನ ದಿನಾಲು ಬೆಳಗುವದರಿನ್ದ ಜಂಗು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ (B. 1, 25, edition of 1886).

ಜಂಗು jaṅgu. 2. To become rusty, to grow covered with verdigris (Mhr. ಜಂಗಣೀಂ). ನನ್ನ ತಮ್ಬಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಜಂಗುತ್ತದೆ? (B. 1, 25, edition of 1886).

ಜಂಗು jaṅgu. *Add: No.* 3.

ಜಂಗುಳಿ jaṅguḷi. *Add:* Čpr. 10, after 87.

ಜಂಜಡ janjaḍa, *Add:* Râm. 2, 2, 26; Bh. 3, 14, 15.

ಜಟೆ jaṭĕ. *Add:* , ಸಟೆ 2.

ಜಡಿ jaḍi. 6. *Read: cf.* ಕಸಿ 3, ಸರಿ 4.

ಜಡೆ jaḍĕ. — ಜಡೆಬಂಗಾರ. The flowery gold ornament tucked along the braid of hair of a female (C.).

ಜನ್ತೆ jantĕ. — ಜನ್ತೆಕುಣ್ಟೆ. = ಹನ್ತಿಕುಣ್ಟೆ. (S. Mhr.).

ಜನ್ತ್ರಿ jantri. An index; a table of contents (My.; Mhr. ಜನ್ತ್ರೀ); any string of annals, memoirs (Mhr.).

ಜಮ್ಪು jampu. 2. *Add: Cf.* K. ಜೊಮ್ಪು.

ಜಮ್ಬಾಸವಾರಿ (jamba 2-savâri). Pomp-ride: the state procession of a râja on the vijayadaśamî (My.).

ಜಯೆ jayĕ. ಜಯಾ. *Add:* 3, the third, eighth, or thirteenth lunar day (tithi). (My.).

ಜರಗಿಸು jaragisu. *Put* ಸರಕಿಸು, ಸರಿಕಿಸು, ಸರುಕಿಸು *in parenthesis.*

ಜರಗು jaragu. 1. *Put* ಸರಕು 1, ಸರುಕು *in parenthesis.*

ಜರಿ jari. 1. *Read:* = ಸರಿ 1.

ಜರಿ jari. 3. *Read:* = ಸರಿ 2, etc.

ಜರಿ jari. *Add:* = ಸರಿಗೆ No. 3.

ಜರುಗು jarugu. 1. *Add:* Râm. 6, 5, 19.

ಜರುಹು jaruhu. *Add:* Bh. 3, 14, 19.

ಜಲ್ಲಿ jalli. 3. *Add:* See ಪಕ್ಕಜಲ್ಲಿ.

ಜವಳ javaḷa. *Add:* = ಸವಡ.

ಜವುಗು javugu. — ಜವುಗೇಳಿಸು. -ಏಳಿಸು. To make morassy (Čpr. 10, 58).

ಜಾಗ jâga. *Add:* an emerald. See ಪೊಸ.

ಜಾಗು jâgu. 2. *Add: Cf.* ಸಾವಗಿಸು 2.

ಜಾತೋಕ್ಷ jâta-uksha. *Add:* See Nr. s. ಹಿಡಿಕು.

ಜಾಹಗೀರು jâhagîru. = ಜಹಗೀರು. (My.).

ಜಾಳು jâḷu. — ಜಾಳುನುಡಿ. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ಜಿನುಂಗು jinuṅgu. 2. *Add:* Grj. 9, after 58.

ಜುಂಜು juñju. 3. = ಜುಂಜುರು, (ಗುಂಜು 3). — ಜುಂಜುದಲೆ. -ತಲೆ. = ಜುಂಜುರುದಲೆ. (Č. Bp. 31, 9).

ಜುಣುಗು junugu. 1. *Add:* See ಸೊಣಿಮುಕ.

ಜುಱು juṟu. The sound produced when a liquid is supped (see s. ಸುಱ್ 1). — ಜುಱು ಜುಱ್ಱು. rep. ಜುಱು ಜುಱ್ಱೆಂಸ್ದು ಸುಱ್ವುತ (Bp. 59, 19).

ಜೂಡಿ jûḍi. *Add: Cf.* ಸೋಡಿ; ಜೂಟ್ (s. Additions).

ಜೂಪಱ jûpaṟa. *Add: Cf.* ಸೀಪರ.

ಜೆಂಗಿ jĕṅgi. *Add: Cf.* ಜಂಗು.

ಜೇಗಣ್ಟೆ jêgaṇṭĕ. = ಜೇಗಟೆ, etc. (Dp. 140, 6).

ಜೇವಣಿ jêvaṇi. (= ಜೇವನಿ?). See ಮಱು-.

ಜೋಱು jôṟu. 1. *For* ಸೋಱು *read:* ಸೋಱು 1.

ಜೋಱು jôṟu. 2. *Add:* = ಸೋಱು 2.

ಜೋಳಿ jôḷi. *Add:* See ಸಮು-.

ಜೋಳಿಸು jôḷisu. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಜ್ಞಾನತೆ jñânatĕ. = ಜ್ಞಾನ. See ಮಿಥ್ಯಾ-.

ಝಳಪ jhaḷapa. Glitter, shine (Bh. 6, 2, 6).

ಟಂಕೆ ṭaṅkĕ. *Add:* See ತಡೆ.

ಟವುಳಿಕಾಱ ṭavuḷi-kâṟa. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ಟವುಳಿಗಾಱ ṭavuḷi-gâṟa. = ಟವುಳಿಕಾಱ, etc. (Dp. 22, 2).

ಠಾಯ ṭhâya. = ಠಾಯೆ. (Bh. 5, 3, 96).

ಡಗೆ ḍagĕ. 2. *Add:* Bh. 7, 7, 52. 68.

ಡಮ್ಬಕತನ ḍambakatana. The state of possessing pride, etc. (Dp. 37, 1).

ಡಾಳಿಕೆ ḍâḷikĕ. = ಡಾಳ. — ಡಾಳಿಕೆಗುಸ್ದು. -ಕುಸ್ದು. Lustre, etc. to fade (Râm. 4, 6, 9).

ಡಿಳ್ಚು ḍiḷcu. = ಡಿಳ್ಳಿಸು. ಡಿಳ್ಚಿಯಾಜ್ದೆದೆ (V. 29, 26).

ಡೆಣ್ಡಣಿಸು ḍĕṇḍaṇisu. *Add:* Bh. 3, 10, 38.

ಡೊಗ್ ḍŏg. = ಡೊಂಕು 2. — ಡೊಗ್ಗಾಲು. -ಕಾಲು. A bent leg. See Prv. s. ಜಪ್ಪಳ.

ಡೊಮ್ಬಿಗಾಱ ḍŏmbi-gâṟa. = ಡೊಮ್ಬಗಾಱ. (Dp. 142, pallavi).

ಢವಳ ḍhavaḷa. A deranged, disorderly man (Bh. 2, 1, 60; Mhr. ಢವಳಾ, confusion, disorder).

ಢಾಳು ḍhâḷu. — ಢಾಳ. *Add:* Bh. 2, 1, 60.

ತಂ taṁ. = ತನ್ 2, etc. He, etc. ತಂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಂ (J. 4, 16).

ತಕ್ಕಿಸು takkisu. = ತರ್ಕೈಯ್ಸು, etc. (Râm. 6, 45, 28).

ತಕ್ಕು takku. 1. *Add:* Čpr. 10, 83.

ತಗಹು tagahu. 2. *Add:* Râm. 2, 2, 33.

ತಗೆ tagĕ. 1. *Add:* Čpr. 9, after 102; 10, 30. 84.

ತಗ್ಗು taggu. 2. *Add:* Dp. 65, pallavi.

ತಂಕ taṅka. = ತನ್ಕ, etc. See Prv. s. ಸನಿ 2.

ತಟ್ಟಿ taṭṭi. *Add: Cf.* also ಸಡು.

ತಡ taḍa. 1. — ತಡವೆಟ್ಟಿಯ್. *Add:* Čpr. 10, 83.

ತಡ taḍa. 5. — ತಡವಡಿಸು 1. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ತಡಹು taḍahu. 1. *Add:* Bh. 8, 7, 28.

ತಣ್ಡಸ taṇḍasa. *Add: Cf.* ಸಣ್ಡಿಕ.

ತತ್ತವಣೆ tattavaṇĕ. Probably a kind of Tbh. of ತತ್ತ್ವ. (Bh. 5, 3, 76).

ತಡೆ taḍĕ. *Add:* See s. ಟಂಕೆ.

ತನ್ tan. 2. *Add:* = ತಂ.

ತನಿ tani. — ತನಿಸುಸಿಲ್. A full coitus (Šâv. 3, after 3..).

ತಪ್ಪು tappu. 2. — ತಪ್ಪಾಡು. -ಆಡು. To utter falsehood, to lie. See Sp. s. ಸಪ್ಪಗೆ.

ತಮ್ಪು tampu. *Add:* See ಮುಲುಮುಜಡಮ್ಪು.

ತಮ್ಬಿಸು tambisu. *Add:* Tbh. of ಸ್ತಮ್ಭಿಸು.

ತರಿ tari. *Add No.* 1.

ತರಿ tari. 2. Wet land (My.; H.).

ತಲೆ talĕ. — ತಲೆಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. *Add:* 2, = ತಲೆಗಟ್ಟು. Ss. 1 (Dp. 154, 2). — ತಲೆದೂಗಿಸು. *Add:* Čpr. 9, 60. — ತಲೆ ಮುಡಿ. *Add:* Čpr. 10, 88. — ತಲೆವತ್ತು. -ಪತ್ತು. To seize or attack the head (Čpr. 10, 70; *cf.* ತಲೆವೊತ್ತು).

ತವಕಿಗ tavakiga. *Add:* Bh. 8, 8, 31.

ತವು tavu. 3. P. p. of ತವು 1. — ತವು ತರ್. To waste away, to perish (Čpr. 9, 79).

ತಳ taḷa. 1. — ತಳತನ್ತ್ರ. *Read:* The army under one's hand or command (Čpr. 10, after 94). — ತಳದಟ್. *Add:* Bh. 7, 18, 46. — ತಳವಗ್ಗ. The action at hand: the available form of action (Čpr. 10, after 94).

ತಳಪ taḷapa. *Add:* Bh. 6, 2, 6; Râm. 6, 44, 9.

ತಳರು taḷaru. = ತಳರ್ 1. P. p. ತಳರಿ (Č. Bp. 31, 25)

ತಳಿ taḷi. 1. *To No. 2 add:* Bh. 6, 7, 17.

ತಳಿಪ taḷipa. Sprinkling. See ಪನ್ನೀರ್ಗಳಿಪ.

ತಳಿಸು taḷisu. 2. *Add:* Dp. 106, 9.

ತಳಿಸು taḷisu. 3. To cause to appear. See ಸಮು-.

ತಾಕುಳ tâkuḷa. *Add to* J. 27, 7: , o. r. ಠಾಕುಳ.

ತಾಗಡಿಗ tâgaḍiga. A man full of ardour or passion (*cf.* ತಾಗುಳ). See ರಣದಾಗಡಿಗ.

ತಾಗು tâgu. 4. — ತಾಗು ಬಾಗು. *Add:* Bh. 5, 3, 49.

ತಾನ್ದೂಳಿಸು tândûḷisu. = ತಾನ್ದೂಳಿಸು, q. v.

ತಾರಕಿತ târakita. Starry, star-spangled. (Čpr. 10, 49).

ತಾರಯ್ಸು târaysu. *Add:* Čpr. 10, 36.

ತಾಱ್ târ. 1. ತಾಱು. *Add:* Bh. 1, 19, 38.

ತಾಱು târu. 1. *Add:* Čpr. 9, 80.

ತಾಳವಟ್ಟ tâḷavaṭṭa. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ತಿಗುಳ tiguḷa. *Add:* See Prv. s. ಕತ್ತಿ.

ತಿಟ್ಟು tiṭṭu. 1. *Add: Cf.* ಸಿಟೆ 1.

ತಿನಿಹು tinihu. Food (Bh. 10, 3, 13).

ತಿನುಹಿ tinuhi. An eater. See ಜೇನುತಿನುಹಿ.

ತಿಮುರು timuru. = ತಿಸುರು 1, ತಿಮಿರು 1, ತಿವುರು (Dp. 1..., 10. 12. 13. 15. 17. 19. 22. 24. 25. 27. 29).

ತಿರಳು tiraḷu. *Add: Cf.* ತೇಗುಳ?

ತಿರು tiru. 1. — ತಿರುವಾಯ್. *Add:* Abh. P. 5, 94.

ತಿರುಪು tirupu. 1. *Add:* See Mr. s. ಸುತ್ತುದಣಿಸು, and ಹೊಮ್ಪು ತಿರುಪು.

ತಿವುರು tivuru. = ತಿಮುರು, etc. (Dp. 130, 47. 48. 50)

ತೀಡು tîḍu. 1. *Add:* Čpr. 9, after 102.

ತುಚ್ಛೀಕರಿಸು tucchî-karisu. To consider as vain or idle, to despise, to contemn (My.).

ತುಚ್ಛೀಕಾರ tucchî-kâra. The act of considering as vain or idle, contempt (My.).

ತುಟ್ಟ tuṭṭa. — ತುಟ್ಟ ತುದಿ. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ತುಟ್ಟಿಸು tuṭṭisu. *Add:* Râm. 6, 4, 31.

ತುಡಿಕೆ tuḍikĕ. *Add: Cf.* the terms s. ತೋಟಿ.

ತುಡುರು tuḍuru. To frighten away (S. Mhr. according to Z.).

ತುತ್ತು tuttu. 2. — ತುತ್ತುಗೊಳ್. *Add:* J. 12, 39 (a Bangalore print has ಮುತ್ತುಗೊಳ್).

ತುಯ್ಯಲ್ tuyyal. ತುಯ್ಯಲು. *Add:* See ಹೊಡೆಯ್ಕಾದುಯ್ಯಲು s. ಹೊಡೆ 6.

ತುರಂಗಿ turaṅgi. *Add:* Čpr. 10, 81; 10, after 86.

ತುೞಿ tuḻi. 4. *Read:* (= ಸುೞ್ 1).

ತುೞಿಲ್ tuḻil. 2. — ತುೞಿಲ್ಲರ್. *Add:* Čpr. 10, 97.

ತೂಳ್ tûḷ. *Add:* Č. Bp. 31, 10.

ತೂಳ tûḷa. (= ತೂಱು, etc.). See Č. Bp. 31, 55.

ತೂಳು tûḷu. 2. *To No. 3 add:* Râm. 4, 1, 22.

ತೂಳ್ದು tûḷdu. *Add:* Čpr. 10, 89.

ತೆಕ್ಕು tĕkku. 2. *To No. 2 add:* Râm. 3, 7, 41.

ತೆಕ್ಕೆ tĕkkĕ. 2. *Add:* Čpr. 10, after 87.

ತೆಗದು tĕgadu. *Add:* Bp. 3, 84.

ತೆಗಹು tĕgahu. *Add:* See ಬಿಸಿಲುದೆಗಹು.

ತೆಗೞ್ tĕgaḷ. 2. *Add:* See Mr. s. ಸಮ್ಬಾಧ.

ತೆತ್ತಿಗ tĕttiga. *To No. 2 add:* Bh. 7, 5, 2.

ತೆತ್ತಿಸು tĕttisu. 2. *Add:* Râm. 6, 19, 27.

ತೆಬ್ಬರಿಸು tĕbbarisu. (?). (Čpr. 10, 73).

ತೆಮ್ಬು tĕmbu. — ತೆಮ್ಬುಲರ್. *Add:* Čpr. 2, 72.

ತೆಱ tĕṟa. 1. — ತೆಱದ್ದಿಂ. -ಂ-ತಿಂ. To turn about in (various) ways or dexterously (Čpr. 10, 84).

ತೆಱಪು tĕṟapu. — ತೆಱಪುವಡೆ. -ಪಡೆ. To gain room (Čpr. 10, after 74).

ತೆಱೆ tĕṟĕ. 3. *Add:* See ದಾಯ್ದುದೆಱೆ 2, ಮುಡಿದೆಱೆ (s. ಮುಡಿ 2).

ತೆಲುಂಗ tĕluṅga. *Add:* Grj. 2, after 106.

ತೆವರು tĕvaru. 2. *Add:* Râm. 2, 2, 25; Č. Bp. 31, 50.

ತೇಪೆ têpĕ. *Add: Cf.* ಸೆಡು.

ತೇರ್ têr. *Add:* J. 6, 30 (in chess).

ತೈತಿಲ taitila. N. of the fourth karaṇa or astronomical period. (My.).

ತೊಂಗು toṅgu. 2. Suspension, suspense. See Prv. s. ಹಂಗು.

ತೊಂಚ tŏñca. — ತೊಂಚ ಹಂಚ. Tauntingly. (Dp. 95, 3).

ತೊಡಗು tŏḍagu. 1. *Add:* **4,** = ತೊಡರು 1, No. 4. See Prv. s. ಹಸಿ 3.

ತೊರೆ tŏrĕ. 1. *Add: Cf.* ಸೊರೆ 2.

ತೊಳೆ tŏḷĕ. 2. *Add:* Čpr. 5, 23.

ತೊೞಲ್ tŏḻal. 2. Moving round, getting perplexed, etc. See ಕಣ್ದೊೞಲ್ 2 (*in* Additions).

ತೋಯಭೃತ್ tôya-bhṛit. Water-bearing: a cloud (Čpr. 9, 76).

ತೋರ tôra. *Add: Cf.* ತೊರೆ 2. — ತೋರಗಿಡಿ. -ಗಿಡಿ. A large spark (Čpr. 10, 85). — ತೋರಗೊಮ್ಬು. -ಕೊಮ್ಬು. A large branch (Čpr. 9, after 102).

ತೋರ್ tôr. *To* ತೋರ್ಪ *add:* Čpr. 1, 46.

ತೋಹು tôhu. 1. *Add:* Bh. 3, 19, 1.

ತೋಹು tôhu. 2. *To No. 1 add:* Bh. 5, 3, 47.

ತೋಳ್ tôḷ. — ತೋಳ್ವರಗು. *Add:* Expedition of the arms (*and dele the sign of interrogation*).

ದಟ್ಟವಿಸು daṭṭavisu. = ದಟ್ಟಯಿಸು. (Râm. 6, 4, 31).

ದಣ್ಡಾದಣ್ಡಿ daṇḍâ-daṇḍi. Stick against stick: single-stick, cudgelling, fighting with sticks and staves. (Čpr. 10, 70).

ದಣ್ಡೆ daṇḍĕ. 1. — ದಣ್ಡೆವಲಗೆ. (?). (Bh. 6, 4, 36).

ದನಿ dani. — ದನಿಗೆಡು. -ಕೆಡು. The voice to be spoiled: to become hoarse, etc. (My.).

ದನ್ದುಗ danduga. *Add:* busy preparation, bustle (Abh. P. 13, after 11). — ದನ್ದುಗಬಡಿಸು. -ಪಡಿಸು. To trouble, to annoy (Dp. 149, 10).

ದಯ daya. — ದಯದೋಱು. -ತೋಱು. To show compassion, etc. (Dp. 154, 8).

ದಾಸ್ಯ dâsya. Servitude, slavery, service. (My.; see ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿ).

ದಾಹಾನ್ತ dâha-anta. The end of burning, of desire, or of thirst. See ಸಿಡಿ 6.

ದಾೞಿ dâḻi. — ದಾೞಿಯಾಡೂೞ್. *Add:* Râm. 6, 19, 28.

ದಾೞಿಗಾಱ dâḻi-gâṟa. A revolter (a brief history of the Indian People, Department of Public Instruction, Bombay, p. 134).

ದಿಗಿಲು digilu. — ದಿಗಿಲುಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To alarm, to fill with anxiety (Dp. 138, 8).

ದಿಣ್ಡೆಕಾಱ diṇḍĕ-kâṟa. A rude, naughty fellow (Dp. 48, 1).

ದೀಹ dîha. *Add:* Bh. 3, 18, 16.

ದುಡ್ಡು duḍḍu. *Add:* Dp. 145, 4.

ದುಣ್ಡಿ duṇḍi. = ದುಣ್ಡು. A round stone, a bowlder (S. Mhr.).

ದುನ್ದುಗಾಱಿಕೆ dundu-gâṟikĕ. *Insert after* My. *in the parenthesis:* a brief history of the Indian People, Department of Public Instruction, Bombay, p. 132.

ದುಮುಕು dumuku. *Add:* Dp. 77, 4.

ದುರಭಿಹಿತ dur-abhihita. An unfriendly declaration or statement (Čpr. 9, after 108).

ದುರ್ವ್ಯಾಲಪತಿ dur-vyâlapati. A wicked big snake (J. 24, 20).

ದುಷ್ಮಾನ dushmâna. An enemy; the public foe (Mhr., H. ದುಶಮನ). See Prv. s. ಹಿಕಮತ್ತು.

ದೂವೆ dûvĕ. 1. — ದೂವೆದೊತ್ತು. -ತೊತ್ತು. A female scullion (Čpr. 10, 128).

ದೃಪ್ಯತ್ dṛipyat. Being proud or arrogant. (Čpr. 10, 58).

ದೆಸೆ dĕsĕ. 2. — ದೆಸೆ ಬಿಡ್ಡಂ. *Cf.* Čpr. 10, 89. — ದೆಸೆವಲಿಗೆಯ್. -ಗೆಯ್. To make a dĕsĕbali: to kill (Čpr. 9, after 102).

ದೇಶ dêśa. — ದೇಶದ ಪೇಟೆ. A section or faction of a native town connected with the ಹದಿನೆಣ್ಟು ಪಣದವರು or Right hand Castes (Mr. E. Rice). *Cf.* ನಗರ್ತಪೇಟೆ (s. Additions).

ದೊಡ್ಡಿದ dŏḍḍida. A great man (Râm. 2, 2, 43).

ದೊಣ್ಡೆ dŏṇḍĕ. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ದೊನ್ನೆ dŏnnĕ. *Add:* Dp. 135*a*, 22.

ದೊಮ್ಮಳಿಸು dŏmmaḷisu. *Add:* = ದೊರ್ಮಳಿಸು.

ದೊರ್ಮಳಿಸು dŏrmaḷisu. = ದೊಮ್ಮಳಿಸು. ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಅಗ್ನಿಶಿಖಾಮುಖಕ್ಕೆ ದೂರಮ್ ಅಪ್ಪ ಬಕ್ಕಟಬಯಲ್ಗಾಣದೊಳ್ ದೊರ್ಮಳಿಸಿ ನಿನ್ದ ಬಹುಜನಂಗಳ್ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ, ತಮ್ಮೊಳ್ ಇನ್ತೆನ್ದರ್ (Abh. P. 11, after 155).

ದೋರ್ಭಂಗ dôr-bhanga. Destruction of the arm (Abh. P. 8, 29).

ದೋಹಿಲ್ dôhil. *Add:* See ಹರವರಿ.

ದ್ವಿತಯವಾಕ್ dvitaya-vâk. Abuse. See s. ದುರ್ವಿಗಾನ and ಹಟ್ 1.

ದ್ವಿಷತೆ dvishatĕ. Hostility, enmity, hostile behaviour, hating. (Bh. 5, 3, 71).

ದ್ವೀಪ dvîpa. *Add:* 3, a place of refuge, shelter. See ತಮ್ಮು-.

ಧಗ dhaga. — ಧಗನ್ಧಗಿಸು. -ಂ-ಧಗಿಸು. = ಧಗಧಗಿಸು. (Sâstrasâra in W. v. 1258).

ಧಣುವಟ್ಟ dhaṇuvaṭṭi. = ದಣಾವಟ್ಟ, ಧನುವಟ್ಟ. (Bh. 3, 6, 29).

ಧರ್ಮ dharma. *Add:* Dp. 19, 3; 23, pallavi; 23, 3; 26, 1; 41, pallavi; 55, 1; J. 17, 13.

ಧುರ್ಯ dhurya. *For* ದೊರೆ, ಧೂರ್ಯ *read:* = ದೊರೆ, ಧೂರ್ಯ.

ನಗರಶೋಧನೆ nagara-sôdhanĕ. = ನಗರಶೋಧನ. (J. 8, 22).

ನಗರ್ತ nagarta. — ನಗರ್ತಪೇಟೆ. A section or faction of a native town connected with the ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು or Left-hand Castes (Mr. E. Rice). *Cf.* ದೇಶದ ಪೇಟೆ (s. Additions).

ನಗೆ nagĕ. 3. — ನಗೆಹೆಣ್ಣು. = ನಗೆವೆಣ್. (Dp. 95, 2).

ನಗ್ಗು naggu. 1. *Add:* ; for T. ನೆರಿ see ನೆಗ್ಗು 2.

ನಟಕು naṭaku. *Read:* = ನಟಕೆ q. v., ನಟುಕು, ಲೊಟಕ್.

ನಡೆವಳಿತ naḍĕ-paḷita. = ನಡೆವಳಿತ. (My.).

ನನೆ nanĕ. 4. — ನನೆವಿಲ್ಲ. *Add:* Abh. P. 7, 131.

ನಮಕ್ namak. Salt (Mhr., Persian ನಿಮಕ್). — ನಮಕ್ ಹರಾಂ. Ungrateful (My.; Mhr. ನಿಮಕಹರಾಮ).

ನಮುಚಿಭಿದ್ namuči-bhid. = ನಮುಚಿಸೂದನ. See ಹರಿ-.

ನರ nara. — ನರಗುಬಿ. -ಕುಬಿ. Man considered as a sheep (Abhâ. 2, 1. 22).

ನರಾನ್ತಕ nara-antaka. N. of a râkshasa. (Râm. 6, 30, 30).

ನರ್ಚು narču. 2. = ನಚ್ಚು 2, etc. (Čpr. 10, 56; Abh. P. 10, 219).

ನರ್ಮಕೃತ್ narma-krit. A jester; a mime (ಸೋಗು ಹಾಕುವವ G.).

ನಾಗಗಿರಿವಾಸ nâga-giri-vâsa. (= ಫಣಿಗಿರಿವಾಸ). Krishṇa (Dp. 143, 7).

ನಾಟಿ nâṭi. *Read:* = ನಟ್ಟ 2, ನೆಟ.

ನಾಡಾಡಿ nâḍu-âḍi. *Add:* Bh. 3, 13, 41.

ನಾಮ nâma. *Add:* See Dp. 121, 1 seq.

ನಿಡು niḍu. — ನಿಡುಸುರಗಿ. A long knife, a sword (ಗೇಜ್ Čt. I, 8).

ನಿಪ್ಪಸರ (nip-pasara ?). *Add:* Dp. 139, 2.

ನಿರಪೇಕ್ಷೆ nir-apêkshĕ. *Add:* Čpr. 1, 46.

ನಿರವಿಸು niravisu. *Add:* Čpr. 6, after 64.

ನಿರಾಳ nirâḷa. *Add:* Abhâ. 12, 59.

ನಿರ್ಮಮತೆ nir-mamatĕ. Unselfishness, disregard of worldly interests, indifference towards. (Abhâ. 12, 61).

ನಿರ್ವಹಿಸು nir-vahisu. *Add:* to make an end of (Bh. 5, 3, 82).

ನಿವಡಿಸು nivaḍisu. *Add:* Bh. 5, 3, 33.

ನಿವರ್ತಿ ni-varti. *Add:* See Prv. s. ಹತ್ತು 3.

ನಿಸ್ಸಾಳ nissâḷa. *Add:* Čpr. 10, 67; Bh. 8, 25, 9.

ನೀಚಕಿ nîčaki. *Add:* the forehead (ಹಣೆ Hlâ.).

ನೀತಿ nîti. *Add:* Bh. 5, 3, 1 seq.; J. 17, 33; 21, 27; 30, 48; Dp. 64, 3; 70, 7; 112, 6; 159, 6.-11; B. 1, 14 (Mangalore, 1886).

ನೀತಿಪಥ nîti-patha. The path of justice (J. 17, 13).

ನೀರ್ nîr. — ನೀರಿಬು. *Add:* 3, water to descend, *i. e.* urine to be discharged in excess (in diabetes, My.). — ನೀರ್ದೆಗೆ. *Add:* Grj. 2, after 106.

ನುಗ್ಗು nuggu. 3. — ನುಗ್ಗು ಮಾಡು. To crush, etc. (Čpr 9, after 102).

ನುಸುಳು nusuḷu. 2. — ನುಸುಳುಗಣ್ಡಿ. *Add:* Bh. 5, 3, 47.

ನೃಪಕೂಟ nṛipa-kûṭa. *Add:* See the other reading s. ಸನ್ಧಿ.

ನೆಕ್ಕರ nĕkkara. N. of a village near Kâsaragôḍu in South Canara (Dp. 130, 73).

ನೆಗಹು nĕgahu. 2. *Add:* 2, elation (Bh. 3, 2, 2).

ನೆರಹು nĕrahu. *Add:* Râm. 2, 2, 41 (to make preparations).

ನೆಱೆ nĕṟĕ. 3. — ನೆಱೆ ಕೊಳ್ 2. (ನೆಱೆ is here perhaps = ನೆಱೆ 1).

ನೈವೇದ್ಯ naivêdya. *Add:* Dp. 135*a*, 17; 168, 5.

ನೊರಜು nŏraju. *Add:* Bh. 3, 19, 24.

ಪ pa. 4. = ಹ 2. An afix to form nouns. See ಬರಪ, ಬರೆಪ, ಬಟಿಪ.

ಪಕ್ಕ pakka. *Add:* 7, seed, as that of the tamarind (S. Mhr. according to Z.). — ಪಕ್ಕವೆಟ್ಟು. -ಬೆಟ್ಟು. A hill at the side or foot of a mountain (Čpr. 10, after 87).

ಪಕ್ಕರಗೆ pakkaragĕ. = ಪಕ್ಕರಕೆ, etc. See ಪೊಮ್ಬಕ್ಕರಗೆ s. ಪೊಮ್ 1.

ಪಕ್ಕಿ pakki. 2. = ಹಕ್ಕಿ 2.

ಪಗರು pagaru. The wrist or the lower part of the palm of the hand (V. 31, after 23; Z.). See s. ಹಡಚು (*in* Additions).

ಪಗರಣ pagaraṇa. *Add:* = ಹಗರಣ (see Additons).

ಪಚ್ಚಳ paččaḷa. = ಪಚ್ಚಳ 1 ? See Čpr. 10, 79.

ಪಚ್ಚೆ paččĕ. *After* ಹಸಿ 1 *put:* ಹಸು.

ಪಂಚು panču. 2. *Add:* See Mr. s. ಹಂಚು 1.

ಪಟಲಕ paṭalaka. *Before* (ಪಟ್ಟಳಿಗೆ) *put:* ಅಡ್ಡಿಗೆ.

ಪಟ್ಟು paṭṭu. 2. *To No. 1 add:* See Prv. s. ಒಂದು 1.

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 2. *After* etc. *add:* , ಹಟ್ಟೆ.

ಪಡಕ paḍaka. *After* ಅಸಬಡಕ *put:* , ಸಾಲುಬಡಕ.

ಪಡಗ paḍaga. (Tbh. of ಪಟಾಕೆ). A flag, a banner (Čpr. 10, after 86; Tĕ. ಪಡಗ).

ಪಡಲ್ paḍal. 1. — ಪಡಲಿಡು. *Add:* Čpr. 10, after 86.

ಪಡಿ paḍi. 1. *Add:* See ಸೇರು, ಹರವಡಿ.

ಪಡೆ paḍĕ. 1. *Add:* Grj. 2, after 106.

ಪಣತೆ paṇatĕ. *Read:* = ಪಣಿತೆ, ಹಣತೆ, ಹಣಿತೆ.

ಪಣಿದ paṇida. = ಹಣಿದ. — ಪಣಿದಮ್ಬೊಯ್. -c-ಪೊಯ್. To beat soundly (Čpr. 10, 81).

ಪಣೆ paṇĕ. 2. *Add:* Čpr. 10, 69.

ಪಣೆ paṇĕ. 5. *Add:* *Cf.* ಅಣೆ 3 (to strike).

ಪಣ್ಟಿಸು paṇṭisu. *Add:* Bh. 5, 3, 93.

ಪಣ್ಣು paṇṇu. 1. *Add:* = ಹಣ್ಣು 1.

ಪತ್ತಿಸು pattisu. *Add No.* 1.

ಪತ್ತಿಸು pattisu. 2. = ಪೊತ್ತಿಸು, etc. To kindle, etc. (Bp. 1, 85).

ಪತ್ತು pattu. 3. *After* ಹತ್ತು 3 *insert:* ಹದ 2.

ಪತ್ತು pattu. 5. = ಪೊತ್ತು 1, etc. See ಪತ್ತಿಸು 2.

ಪತ್ತುಗೆ pattu-gĕ. *Read:* = ಪತ್ತಿಗೆ, ಹತ್ತುಗೆ.

ಪತ್ತೆ pattĕ. = ಹತ್ತೆ. Infinitive of ಪತ್ತು 1: so that it joins: near. — ಪತ್ತೆ ಸಾರ್. To come near (Čpr. 9, after 96; 10, after 94 & 99).

ಪದಪು padapu. *Add:* *Cf.* ಹೊನಹು.

ಪದಱು padaṟu. *Add:* Dp. 42, 1, *and add:* *Cf.* ಹಗರಣ 1.

ಪದ್ದು paddu. *Add:* Čpr. 10, 88.

ಪನ್ pan. 2. — ಪನ್ನೆರಡಲ್. *Add:* Čpr. 10, 111.

ಪನ್ತ panta. 1. *Read:* = ಪನ್ಥ, ಹನ್ತ 2.

ಪನ್ಥ pantha. *Read:* = ಹನ್ತ 1, ಹೊನ್ತ.

ಪನ್ನ panna. *Add:* *Cf.* ಪಪ್ಪ, ಹಮ್ಮು 2.

ಪನ್ನ panna. 1. *Add:* 4, an ashṭaka of the ṛigvêda (My.; Tĕ. a verse in a chapter of the vêda).

ಪಯ paya. 2. *Add:* = ಹಯನು.

ಪರಡು paraḍu. 4. *Read:* = ಹರಡಿ, ಹರಡು 3, ಹರಡೆ 2.

ಪರಿ pari. 4. *After the parenthesis add:* , ಹರಿ 4.

ಪರೀವಾರ parî-vâra. = ಪರಿವಾರ. See Si. 449 s. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ.

ಪರುಟವ paruṭava. *Add:* Râm. 6, 55, 12.

ಪಱಿ paṟi. 6. *Add:* See s. ಪೊಲೆ.

ಪಱಿವು paṟivu. *Add:* = ಹಱಿವು.

ಪರ್ಬು parbu. 1. *Read:* = ಪರ್ವು 1, ಹಬ್ಬು 1, ಹರ್ವು 1.

ಪರ್ಬು parbu. 2. *Read:* = ಪರ್ಬುಗೆ, ಪರ್ವು 2, ಹಬ್ಬು 2.

ಪರ್ಯಸ್ತಿಕೆ pari-astikĕ. *A cloth worn round the loins.* See Hlâ. s. ಹಸಿಕೆ.

ಪರ್ವ parva. *After* ಹಬ್ಬ *put:* , ಹರುಬು.

ಪರ್ವು parvu. 2. *Read:* = ಪರ್ಬು 2, ಹಬ್ಬು 2.

ಪಲ pala. 1. *Read:* = ಪಲವು (Šmd. 211), ಹಲ 1, ಹಲವು, ಹಲು 2.

ಪಲ pala. 2. *Add:* (= ಹಲ 2).

ಪಲ pala. *Add:* = ಹಲ 1.

ಪಲ್ಲಣಿಸು pallaṇisu. *Add:* = ಹಲ್ಲಣಿಸು 1.

ಪವಣಿಗೆ pavaṇigĕ. *Add:* = ಹವಣಿಗೆ.

ಪವಣಿಸು pavaṇisu. To form a correct notion of, to know well (Čpr. 10, 25).

ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸು pavitrî-karisu. To purify, to cleanse (Čpr. 9, after 56).

ಪವುತಿ pavuti. *Read:* = ಪೌತಿ. Deceased, defunct (My.; Br., H. ಫವುತಿ).

ಪಸದನ pasadana. — ಪಸದನಂಗೊಳಿಸು. -ಕೊಳಿಸು. To decorate (Rév. 13, after 59).

ಪಸುಳ pasuḷa. *Read:* = ಪಸುಳೆ, ಹಸುಳ, *and add:* *Cf.* ಹಯ್, etc.

ಪಸುಳೆತನ pasuḷĕtana. *Add:* = ಹಸುಳೆತನ.

ಪಸೆ pasĕ. 1. *Read:* = ಅಸೆ 2 (see Additions), ಹಸೆ.

ಪಳಕನೆ paḷakanĕ. *Add:* *Cf.* ಹಳ, ಹಳಚಿಕೆ.

ಪೞಮೆ paḻamĕ. = ಹೞಮೆ. Antiquity, old times: an old traditional saying, a tradition (My.; M., T.).

ಪೞಿ paḻi. 2. *Read:* = ಪೞಾವು, ಹೞ 2, ಹೞಾವು.

ಪೞಿ paḻi. 3. *Add:* *Cf.* ಹಣೆ 3?

ಪೞು paḻu. 1. *Read:* = ಪೞುವ, ಹೞುವ, ಹೞುವು.

ಪೞು paḻu. 2. *Read:* = ಪೞ 5, ಹೞ 2.

ಪೞೆ paḻĕ. — ಪೞೆವುಣ್ಗಲೆ. -ಪುಣ್-ಕಲೆ. The scar of an old wound (Čpr. 10, 62).

ಪಾಂಗು pâṅgu. *Add:* *Cf.* ಹಗೆ 1, etc.

ಪಾಜಿ pâji. *Add:* See Dp. 149, 1.

ಪಾಟಲಿತ pâṭalita. *Add:* Čpr. 1, after 101.

ಪಾಡು pâḍu. 2. *Add:* See ಸೂಡು-.

ಪಾಡ್ಯ pâḍya. *Read:* = ಪಾಡಿಯ, ಪಾಡಿವ, ಹಾಡಿಯ.

ಪಾತಿವ್ರತೆ pâtivratĕ. *Add:* See Râm. 2, 2, 44 (where ಪಾತಿವ್ರತೆಯರು).

ಪಾಣೆ pâṇĕ. *Add:* = ಹಾಣೆ.

ಪಾಪ pâpa. *Add:* See ಕಾಡ-.

ಪಾಪ pâpa. — ಪಾಪ ತಿದ್ದು. To rectify sin (Dp. 150, 5).

ಪಾಪಕ pâpaka. Bad, evil, wicked; evil, wrong, wickedness, sin. See ಹಾವುಗೆ 2.

ಪಾಪಕ್ಷಯ pâpa-kshaya. *Add:* See W. v. 1256; (Vivêkacintâmaṇi, Madras, 1867, p. 422).

ಪಾಪನಾಶನ pâpa-nâśana. Destruction or removal of sin (Dp. 130, 53). 2, a remover of sin (134, 11).

ಪಾಪನಿವರ್ತಕ pâpa-nivartaka. Abolishing or removing sin (Vivêkacintâmaṇi p. 515).

ಪಾಪಪರಿಹಾರ pâpa-parihâra. Taking away or removing sin (C.; see Bp. 60, 57).

ಪಾಪಮುಕ್ತಿ pâpa-mukti. Liberation from sin, remission of sin (Vivêkacintâmaṇi p. 422).

ಪಾಪವಿಮುಕ್ತ pâpa-vimukta. Freed from sin, liberated from all crime (Vivêkačintâmaṇi p. 499).

ಪಾಯ್ pây. 2. *Before* ಹಾಯಿ 2 *insert:* ಹಾಯ್ 2.

ಪಾಯಕು pâyaku. = ಪಾಕು 1. (Bh. 6, 8, 52).

ಪಾರ್ pâr. *Read:* = ಹಾರ್, ಹಾರು 1.

ಪಾರು pâru. 1. *Read:* = ಪರ್, ಹಾರು 2.

ಪಾರು pâru. *Add:* = ಹಾರು.

ಪಾರುವಾಣ pâruvâṇa. 1. *Read:* = ಹಾರವಾಣ 2, ಹಾರಿಯಾಳ, ಹಾರಿವಾಳ, ಹಾರುವಾಣ, ಹಾಲಿವಾಣ, ಹಾಲುವಾಣ 2.

ಪಾರ್ವಿತಿ pârva-iti. *Add:* = ಹಾರ್ವಿತಿ.

ಪಾಲ್ pâl. 1. *Add:* See T., M. s. ಪೀರ್.

ಪಾಸು pâsu. 1. *After* T. ಪಾವು *put:* , M. ಪಾಗು.

ಪಾೞ್ pâḻ. — ಪಾೞಿಪ್ಪುಡು. -ಂ-ಪಡು. To get ruined, to perish (Čpr. 10, 55).

ಪಾೞಿ pâḻi. *Add:* = ಹಾೞಿ.

ಪಿಕ್ಕು pikku. *Read:* = (ಪಿಂಜು 1), ಹಿಕ್ಕು, ಹೆಕ್ಕು 1. *Add:* See ಪಿರಿ 2.

ಪಿಂಚನ್ pinčan. "Pension" (My.). — ಪಿಂಚನ್ದಾರ. A male pensioner (My.). — ಪಿಂಚನ್ದಾರಳು. A female pensioner (My.).

ಪಿಟ piṭa. *Read:* = (ಪೆಟ್ಟ), ಹಿಡ, ಹಿಡಿ 2.

ಪಿಣ್ಡ piṇḍa. *Read:* = ಪಿಣ್ಡು, ಹಿಣ್ಡು, ಹಿಣ್ಡೆ.

ಪಿಣ್ಡಿವಳ piṇḍivaḷa. = ಪಿಣ್ಡಿವಾಳ, etc. (Čpr. 10, 80).

ಪಿನ್ pin. — ಪಿನ್ದೊಡೆ. -ತೊಡೆ. The hind thigh (Čpr. 10, 86).

ಪಿಮ್ಪು pimpu. *Read:* = ಪೆಮ್ಪು, ಹಿಮ್ಪು.

ಪಿರಿಕಿ piriki. *Read:* = ಪಿರಿಕೆ, ಫಿರಕ.

ಪಿರಿಕೆ pirikĕ. = ಪಿರಿಕಿ, etc. (My.).

ಪಿಸಿ pisi. 2. = ಪಿಸುಕು 2. To tear, to unravel (S. Mhr. according to Z.; *cf.* ಹಿಸಿ).

ಪಿಸುಕು pisuku. *Add No.* 1.

ಪಿಸುಕು pisuku. 2. = ಪಿಸಿ 2. (S. Mhr. according to Z.).

ಪಿೞಿ piḻi. *Add:* Čpr. 10, 97.

ಪಿೞ್ಕೆ pilkĕ. *Read:* = ಇಕ್ಕೆ 4, ಪಿಕ್ಕೆ, ಹಿಕ್ಕೆ.

ಪುಗು pugu. 2. — ಪುಗು ತರ್. *Add:* Cpr. 9, 108.

ಪುಟ puṭa. *Read:* = ಪೊಡ 1, ಹೊಡ 1, ಹೊಡೆ.

ಪುಟ್ಟ puṭṭa. *Add:* N. (see Prv. s. ಹೋಗು 1).

ಪುಟ್ಟ putta. *Read:* See ಅನ್ಯ-, ಪರ-.

ಪುಣ್ pun. — ಪುಣ್ಪೊಲಸು. -ಪೊಲಸು. Nasty stuff of a wound (Čpr. 10, 108).

ಪುಣಿಸೆ punisĕ. *Read:* = ಹುಣಿಸೆ, ಹುಣಿಸಿ, ಹುಣಿಸೆ.

ಪುಣ್ಣಮೆ puṇṇamĕ. *After:* = ಪುಣ್ಣಿವೆ, *insert:* , ಹುಣಿಮೆ, ಹುಣುಮೆ.

ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ punyâha-vâčana. *Add:* the consecration or hallowing of a house; a ceremonial purification (Tě.); the purification of a house or temple after defilement or before use (Mr. E. Rice).

ಪುದಿ pudi. 1. *Add:* Čpr. 10, 58. 60. 69. 98.

ಪುನ್ನಾಗ pun-nâga. *Add to No. 5:* See s. ಹೊನ್ನೆಯ ಮರ 2.

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. *Read:* = ಪುಯಲ್, ಹುಯ್ಯಲ್ 2.

ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 2. *Read:* = ಹುಯಿಲು, ಹುಯ್ಯಲ್ 1.

ಪುರಿ puri. 4. *Read:* = ಪೊರೆ 2, ಹುರಿ 4, ಹೊರೆ 6.

ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. *After* of a tree *put:* , etc.

ಪುೞಿಲೆ puṟulĕ. *Read:* = (ಪುರುಲೆ 2), ಪುೞಿಲೆ, ಪೊೞಿಲೆ, ಹುೞಿಲೆ.

ಪುಲ್ pul. *Read:* = ಪುಲು, ಪುಲ್ಲು, ಹುಲ್, ಹುಲು, ಹುಲ್ಲು.

ಪುಲಿ puli. 1. *Add:* Cf. ಪೊಲೆ?

ಪುಸ್ pus. *Add:* See Prv. s. ಹಳ್ಳಿ.

ಪೂಟು pûṭu. *Add No.* 1.

ಪೂತು pûtu. 1. *Add:* = ಹೂತು 1.

ಪೂರ್ಣ pûrṇa. *Add:* 8, the vital air that moves continually (ಅನವರತಂ ಸಂಚರಿಸೆ Mr. 53).

ಪೂೞ್ pûḻ. *Read:* = ಪೂೞು, ಹೂಣ್, ಹೂಣು, ಹೂೞ್, ಹೂೞು.

ಪೆಟ್ಟ pĕṭṭa. *Read:* = ಪೆಟ್ಟಿ, ಪೆಣ್ಟ, ಹೆಟ್ಟ 3, ಹೆಟ್ಟಿ, ಹೆಣ್ಟ 2, ಹೆಣ್ಡೆ 2, ಹೆಳ್ಳೆ.

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ pĕṭṭigĕ. *Read:* = ಪೆಟ್ಟಯ, (ಪೆಡಗೆ), ಪೇಳಿಗೆ, ಹೆಟ್ಟಿಗೆ, ಹೇಳಿಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ.

ಪೆಡ pĕḍa. *Read:* = ಪಿಂ (ಪಿಱ್), etc., ಹಿಡ, ಹಿಱ್ 1, ಹೊಡ 1, ಹೊಡೆ 7. — ಪೆಡಗುಡಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. = ಹೆಡಗುಡಿ ಕಟ್ಟು. To pinion (Č. Bp. 31 sum.; 31, 52).

ಪೆಡಗೆ pĕḍagĕ. *Read:* = ಎಡಗೆ, ಎಡಿಗೆ, ಪೆಟ್ಟಗೆ, etc., ಪೇಳಿಗೆ, ಹಿಳಿಗೆ, ಹಿಳ್ಗೆ, ಹೆಸಗೆ, ಹೆಡಿಗೆ, ಹೆಡೆಗೆ, ಹೆಳ್ಳಿ, ಹೇಳಿಗೆ, ಹೇಳ್ಗೆ.

ಪೆಣ್ pĕṇ. *After* ಹೆಣ್ಣು *add:* , ಹೆಮ್ 2.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 1. *Read:* = ಎಣೆ 2, ಹಣೆ 2, ಹೆಣಿ, ಹೆಣೆ 1.

ಪೆಣೆ pĕṇĕ. 2. *Read:* = ಎಣೆ 1, ಹೆಣೆ 2.

ಪೆಣ್ಡ pĕṇḍa. *Add:* = ಹೆಣ್ಡ 1.

ಪೆಮ್ಪು pĕmpu. *Read:* = ಪಿಮ್ಪು, ಹಿಮ್ಪು, ಹೆಮ್ಪು.

ಪೆರಪರಿಸುಹ pĕraparisuha. (fr. ಪರ್ಪರಿಕೆ). Becoming rough or unsmooth (?). ಮಯ್ಯ ಬೆಚ್ಚೆ ಪೆರಪರಿಸುಹಂ (ಸಂಘರ್ಷ Mr. 463).

ಪೆರ್ pĕr. 1. — ಪೆರ್ದೊಡೆ. *Add:* Čpr. 9, 93. — ಪೆರ್ಚಡಿಕೆ. *Add:* excessiveness (V. 31, 56).

ಪೇ pê. 1. *Add:* Cf. ಹೇದ.

ಪೇೞು pêṟu. 1. *Read:* = ಪೇೞ್ (ಪೇೞು), ಹೇೞು 3; *and add:* Bp. 36, 28; Č. Bp. 31, 4.

ಪೇೞು pêṟu. 2. *Add:* V. 6, after 8.

ಪೇೞು pêṟu. 3. *Read:* = ಹೇೞ್, ಹೇೞು 2.

ಪೇವಡಿ pêvaḍi. A kind of yellow paint (S. Mhr.; Mhr.).

ಪೊಕ್ಕುೞ್ pŏkkuḷ. *Before* ಹೊಕ್ಕುೞು *insert:* , ಹೊಕ್ಕುೞು.

ಪೊಗೞ್ pŏgaḷ. 2. *Add:* = ಹೊಗೞು 2.

ಪೊಗೞ್ತೆ pŏgaḷtĕ. — ಪೊಗೞ್ತೆವೆಟ್. -ಪೆಟ್. = ಪೊಗೞ್ತೆವಡೆ. (Abh. P. 7, 130).

ಪೊಂ pŏn. ಪೊನ್. — ಪೊಂಗೆದಗೆ. *Add:* Abh. P. 2, after 13.

ಪೊಂಗು pŏngu. 1. *Add:* = ಹೊಂಗು, *and add:* Čpr. 4, 47.

ಪೊಡ pŏḍa. 2. *Add:* = ಹೊಡ 2.

ಪೊಡರ್ಪು pŏḍarpu. *Add:* Cpr. 8, 68.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 3. *Read:* = ಪೊಟ್ಟೆ 2, etc., ಹೊಡೆ 6.

ಪೊಡೆ pŏḍĕ. 4. *Add:* = ಹೊಡ 2, ಹೊಡೆ 4.

ಪೊಣರ್ಕೆ pŏṇarkĕ. *Add:* = ಪೊಣಕೆ.

ಪೊತ್ತಿಸು pŏttisu. *Read:* = ಪತ್ತಿಸು 2, ಹಚ್ಚಿಸು 1, ಹಚ್ಚು 2, ಹತ್ತಿಸು 2, ಹೊತ್ತಿಸು 1.

ಪೊತ್ತು pŏttu. 1. *Read:* = ಪತ್ತು 5, ಹತ್ತು 4, ಹೊತ್ತು 1.

ಪೊನ್ pŏn. *After:* ಪೊಮ್ 1 *insert:* , ಹೆಮ್ 4, *and add:* *Cf.* ಪೊಗರ್.

ಪೊನ್ನ pŏn-a 3. *Add:* = ಹೊನ್ನ (s. ಹೊನ್).

ಪೊಮ್ pŏm. 1. — ಪೊಮ್ಮಡ್. *Add:* Dp. 101, 3.

ಪೊಮ್ pŏm. 2. *Add:* = ಹೊಮ್ 2, *and add:* *Cf.* ಹೊಪ್ಪಳ.

ಪೊಯ್ pŏy. 2. *Add:* = ಹೊಯ್ 3, ಹೊಯಿ 2.

ಪೊಯಿಸು pŏyisu. *Read:* = ಪೊಯ್ಯು, ಹುಯಿಸು, ಹೊಯಿಸು, ಹೊಯ್ಯು.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 4. *Read:* ಹೊರ 2, ಹೊರೆ 3.

ಪೊರೆ pŏrĕ. 5. *After* ಹೆರೆ *insert:* , ಹೊರಿಕೆ, ಹೊರಿಗೆ.

ಪೊಱಗು pŏṟagu. *After* ಪೊಱಗೆ (145) *insert:* , ಹೆಱಗು.

ಪೊಱಬಿಗ pŏṟabiga. *Add:* = ಹೊರಬಿಗ.

ಪೊಱಿಸು pŏṟisu. *Read:* To cause to take upon the head; to cause to carry, to have carried; to put upon; to impose, as a charge; to impute, as a blame, etc.

ಪೊರ್ದುಗೆ pŏrdugĕ. *Read:* = ಹೊದ್ದಿಕೆ 1, ಹೊದ್ದಗೆ 1, ಹೊದ್ದಿಗೆ, ಹೊದ್ದಿಕೆ, ಹೊದ್ದಿಗೆ, ಹೊದ್ದುಗೆ, ಹೊರ್ದುಗೆ.

ಪೊಲಮ್ಬಿಗ pŏlambu-iga. *Add:* = ಹೊಲಬಿಗ.

ಪೊಸನ್ತಿಲ್ pŏsantil. *After* ಹೊಸಲು, *insert:* , ಹೊಸಿಲು.

ಪೊಳಪು pŏḷapu. 1. *After* ಹೊಳಪು, *insert:* , ಹೊಳವು.

ಪೊಳಯಿಸು pŏḷayisu. *Read:* = ಹೊಳಪಿಸು 1, ಹೊಳಸು.

ಪೊಳೆ pŏḷĕ. 2. *Add:* = ಹೊಳೆ 2.

ಪೊೞಕು pŏḻaku. *Add:* *Cf.* ಹೊಳಕು 2.

ಪೊೞ್ತು pŏḻtu. *Read:* see ಪುಗ್ಗು, ಪೊಡರ್.

ಪೋೞ್ pōḻ. *Add:* Č. Bp. 31, 10, *and add:* *Cf.* ಹೊಪ್ಪ.

ಪೌರೋಹಿತನ paurōhitana. = ಪೌರೋಹಿತ್ಯ. (Bh. 5, 3, 86).

ಪ್ರವೇಶಿಸು pravēśisu. *Add in the parenthesis:* A brief history of the Indian People (Bombay, Department of Public Instruction, Mangalore 1885), pages 113. 119. 124. 129. 130. 136.

ಪ್ರೀತಿಕರ prīti-kara. Causing pleasure; inspiring love or affection; pleasing, agreeable. (Dp. 103, 1).

ಫಣಿಗಿರಿವಾಸ phaṇi-giri-vāsa. (= ನಾಗಗಿರಿವಾಸ). Kṛishṇa (Dp. 134, 1).

ಬಗ್ಗುರಿ bagguri. (= ಬಗ್ಗರಿ?). See Č. Bp. 31, 11.

ಬಚ್ಚಾಲು baččālu. Tbh. of ಬಡ್ ಚಾಲು (s. ಬಡ, C.; Br.).

ಬಟ್ಟೆ baṭṭĕ. 2. — ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತ. -ಕುತ್ತ. = ಬಟ್ಟೆಗುತ್ತ. (Rām. 2, 2, 39).

ಬಡಿ baḍi. 3. — ಬಡಿಗಲ್ಲು. *Add:* Dp. 14, 3; *and after* bandicoots *add:* or mice.

ಬಡಿಗೆಕಾಱ baḍigĕ-kāṟa. A staff-bearer (Grj. 6, after 56).

ಬಡಿಸು baḍisu. 2. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ಬದ್ದುಗೆ baddugĕ. *Add:* Bh. 6, 4, 35.

ಬನ್ದುಗೆ bandugĕ. *Add:* See Nr. s. ಹುಟ್ಟು 1.

ಬಮ್ಬಲ್ bambal. — ಬಮ್ಬಲ್ವರಿಯಿಸು. -ಪರಿಯಿಸು. To cause to run en masse or in a body (Čpr. 9, 96).

ಬಲ bala. — ಬಲಗೆಯ್ಯವನು. *Add:* According to Mr. E. Rice all hŏlĕyas are ಬಲಗೆಯ್ಯವರು, and all mādigas ಎಡಗೆಯ್ಯವರು. *Cf.* ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು and ಹದಿನೆಣ್ಟು ಪಣದವರು (s. Additions).

ಬರ್ bar. 1. — ಬರ ಸೆಳೆ. *Add:* Rām. 4, 1, 23.

ಬಱ baṟa. — ಬಱ ಸಿಡಿಲ್. *Add:* Čpr. 19, after 87.

ಬರ್ದು bardu. 1. *Add:* Čpr. 10, 113.

ಬರ್ದು bardu. 3. *Add:* *Cf.* ಎಳವರ್ದು.

ಬವಣಿ bavaṇi. — ಬವಣಿಬಡು. -ಪಡು. To whirl, to be confused, etc. (Abhā. 2, 47).

ಬಳೆ baḷĕ. 1. *In the note read:* Čpr. MS.

ಬಳ್ಕು baḷku. *Add:* Čpr. 10, 11.

ಬಳ್ವಳ baḷvaḷa. = ಬಳ್ವಳ. (Čpr. 5, 128).

ಬೞಚು baḻaču. 2. *Add:* Bh. 5, 3, 88.

ಬೞಲಿದು baḻalidu. *Add:* See ಇದು 2.

ಬೞಿ baḻi. 3. *Add:* *Cf.* ಬಗುರ್; T. ಪಱಿಂಗು, to speak.

ಬಾಜಿಸು bājisu. *Add:* Čpr. 9, after 56.

ಬಾಡು bāḍu. 3. Withering, etc. — ಬಾಡುಮೋಱ್. A downcast face (Bh. 3, 10, 38).

ಬಾಯ್ bāy. — ಬಾಯ್ಸವಿ. *Add:* See Prv. s. ಹಸಿವೆ.

ಬಾರ bāra. *Add No.* **1.**

ಬಾರ bāra 2. = ಬರಹ. (My.; see ಹಣ-).

ಬಾರಿಸು bārisu. 2. *Add:* Rām. 6, 35, 36.

ಬಾಳ bāḷa. 3. *Add:* Dp. 185*b*, 9.

ಬಾೞ್ bāḻ. 2. — ಬಾೞ್ಗಿಮ್ಬು. *Add:* Čpr. 9, after 102. — ಬಾೞ್ವೆಳೆ. *Add:* Č. Bp. 31, 14.

ಬಾೞ್ವೆ bāḻvĕ. — ಬಾೞ್ವೆಗೆಡಿಸು. -ಕೆಡಿಸು. To ruin welfare (Č. Bp. 31, 10).

ಬಿಂಕ biṅka. *Add:* Abh. P. 7, 131.

ಬಿಚ್ಚತ biččata. *Add:* Čpr. 9, after 108; 10, 53. 84.

ಬಿಚ್ಚಳಿಸು biččaḷisu. *Add:* Čpr. 10, 82.

ಬಿಜ್ಜರ bijjara. (fr. ಬಿರಿ 1). — ಬಿಜ್ಜರಂ. With a burst, etc. (Čpr. 9, 76).

ಬಿದ್ದ bidda. 2. — ಬಿದ್ದಮ್ಬುಡ್. -ಂ-. To be penetrated (Čpr. 10, 80).

ಬಿಮ್ಮು bimmu. *Add:* Abhā. 7, 14; 11, 29.

ಬಿಱು biṟu. 1. — ಬಿಱುವಟ್. *Add:* Rām. 4, 6, 6.

ಬಿರ್ಚು birču. 1. *Add:* Čpr. 10, 108.

ಬಿರ್ದು birdu. 1. *Add:* Čpr. 10, 88.

ಬಿಲ್ bil. 2. — ಬಿಲ್ಲವಿತ್ತಗ. -ಬಿತ್ತಗ. A clever archer (Čpr. 10, 71). — ಬಿಲ್ವಡೆ. *Add:* Čpr. 10, 68.

ಬಿಲು bilu. — ಬಿಲುಹಿಣಿಲ್. The string of a bow (Bh. 8, 22, 27).

ಬಿಲ್ಲೆ billĕ. — ಬಿಲ್ಲೆಹೆಂಚು. Small common tiles (My.).

ಬಿಸಟ bisaṭa. = ಬಿಸುಟು, etc. — ಬಿಸಟಪ್ಪುರ್. -ಂ-. To come ad libitum (Čpr. 9, 69). — ಬಿಸಟಪ್ಪುರಿಯಿಸು. -ಂ-ಪರಿಯಿಸು. = ಎಸಟಪ್ಪುರಿಯಿಸು. (Čpr. 10, 95).

ಬಿಸವನ್ದ bisavanda. *Add:* Čpr. 10, 119.

ಬಿಸಿಲ್ bisil. ಬಿಸಿಲು. — ಬಿಸಿಲುವಟಿ. -ಮಟಿ. Rain intermixed with sunshine (Râm. 4, 6, 6).

ಬಿಸುಪು bisupu. *Add:* V. 29, 26; Č. Bp. 31, 4.

ಬೀಡು bîḍu. 2. *To* discharging (an arrow) *add after* Abh. P. 9, 63: see ಅಮ್ಬುವೀಡು.

ಬೀಡೆ bîḍĕ. *Add:* Čpr. 9, 67. — ಬೀಡೆವಿರಿ. *Add:* Abh. P. 7, 88.

ಬೀಯ bîya. *Add:* Bh. 8, 10, 38.

ಬೀರ bîra. — ಬೀರಗಜ್ಜೆ. *Add:* Čpr. 9, 92.

ಬೀಱ್ bîṟ. ಬೀಱು. 1. *Add:* Čpr. 10, 14.

ಬೀಱ್ bîṟ. ಬೀಱು. 2. *Add:* extensiveness, largeness. — ಬೀಱಳವಡು. -ಅಳವಡು. Largeness to come about: to be large (Čpr. 9, 94).

ಬೀಸರ bîsara. — ಬೀಸರಮ್ಪೋಗು. -ಂ-ಪೋಗು. To end (Rśv. 5, after 19).

ಬೀಸು bîsu. 2. — ಬೀಸುಹೂರಿಗೆ. A sort of cake (Dp. 170, 5).

ಬೀೞ್ bîḻ. ಬೀೞು. 1. — ಬೀೞು ಕೆಡಹು. = ಬೀೞಗೆಡಹು. (Râm. 6, 19, 27).

ಬೀೞಲ್ bîḻal. *Add:* Čpr. 10, 69.

ಬು bu. *Add:* *Cf.* ಘು. — ಬು ಬು. rep. (Śšv. 4, after 24).

ಬುಡ buḍa. *After* from the spout of a vessel *insert:* or by purging (see Prv. s. ಬೊಡ ಬೊಡನೆ).

ಬುತ್ತಿ butti. *Add:* Čpr. 10, 111.

ಬೂಜು bûju. *Add:* *Cf.* ಅಬ್ಬುಜ.

ಬೂರಲ bûrala. = ಬೂರಗ, etc. See s. ಹಗುರ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿ bṛihas-pati. *Read:* = ಬೇಸ್ತ, ಬೇಸ್ತು, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ bṛihaspati-vâra. *Read:* = ಬೇಸ್ತವಾರ, ಬೇಸ್ತುವಾರ, ಬೇಸ್ತ್ವಾರ.

ಬೆಕ್ಕನೆ bĕkkanĕ. Amazingly (Dp. 144, 6).

ಬೆಕ್ಕಸ bĕkkasa. — ಬೆಕ್ಕಸಮುಱು. *Add:* Čpr. 9, 69.

ಬೆಂಕೆ bĕṅkĕ. *After* See *insert:* ಕಡುವೆಂಕೆ.

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 1. *After cf.* ಬಿಜ್ಜ *add:* and see s. ಬಿಱುಸು.

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 2. — ಬೆಟ್ಟಬೇಸಗೆ. *Add:* Čpr. 9, 78.

ಬೆತ್ತ bĕtta. — ಬೆತ್ತಗಣ್ಣಿವಲೆ. -ಕಣ್ಣಿವಲೆ. A variety of ಕಣ್ಣಿವಲೆ (Čpr. 5, 53).

ಬೆದಱ್ bĕdaṟ. 2. — ಬೆದವರ್ವಟಿ. -ಮಟಿ. A shocking rain (Râm. 4, 6, 6).

ಬೆಬ್ಬಳಿಸು bĕbbaḷisu. (ಬೆಬ್ಬಱಿಸು). = ಬೆಬ್ಬರಿಸು. (V. 31, after 23).

ಬೆಮರ್ bĕmar. 3. — ಬೆಮರ್ಸಾಲೆ. = ಬೆವರುಸಾಲೆ. (My.).

ಬೆರಸು bĕrasu. 1. *After* Prv. s. ಸರಸ *add:* , ಹಾಣಹಾಣಿ, ಹೊಡಕರಿಸು.

ಬೆಲಗಸೆ bĕlagasĕ. (?). ಬೆಲಗಸೆಯಿನ್ದಮ್ ಈವ ಘನಸಾರದ ಬಾಯಿನಂ (Čpr. 8, 47).

ಬೆಸ bĕsa. = ಬೆಸಗೆ, etc. Soldering; compactness. See ಮೆಯ್ಬೆಸ.

ಬೆಸಲೆ bĕsalĕ. *Add:* Čpr. 10, after 30.

ಬೆಸು bĕsu. *Add:* Râm. 4, 6, 6.

ಬೆಸುಗೆ bĕsugĕ. *To No. 1 add:* Râm. 4, 6, 6.

ಬೆಹಣಿತನ bĕhaṇitana. Harmoniousness, harmony (? Čpr. 10, 36).

ಬೆಳ್ bĕḷ. 1. — ಬೆಳ್ಗಾಲ. -ಕಾಲ. (? Čpr. 9, after 102). — ಬೆಳ್ಗೊಡೆ. *Add:* Čpr. 10, 119. — ಬೆಳ್ಪೃಗ. *Add:* Čpr. 10, 99. — ಬೆಳ್ಪುಟಿಯೋಲೆ. -ಸುಱು-ಓಲೆ. An ear-ornament consisting of a white leaf-fold (Čpr. 10, 45). — ಬೆಳ್ಳರಳೆ. -ಅರಳೆ. (? Abh. P. 15, 60). — ಬೆಳ್ಳಾಳ್. *Add:* See Čpr. 10, 99.

ಬೆಳರ್ bĕḷar. 2. — ಬೆಳಗೆಪ್ಪು. *Add:* Čpr. 9, 94.

ಬೆಳ್ಳಿ bĕḷḷi. *Add:* Tu. ಬೊಳ್ಳಿ.

ಬೇಗೆ bêgĕ. — ಬೇಗೆವೋಗು. -ಪೋಗು. To be consumed by wild fire (Čpr. 9, 75).

ಬೇಣ್ಟೆಗಾರ್ತಿ bêṇṭĕ-kârti. = ಬೇಟೆಕಾತಿ. (Grj. 2, 88).

ಬೇಪಾರಿ bêpâri. Tbh. of ವ್ಯಾಪಾರಿ. (Mhr.).

ಬೇರ್ bêr. — ಬೇರಿೞಿ. *Read:* A root to descend: to root.

ಬೇರ bêra. 3. Tbh. of ವಿಗ್ರಹ. Figure, image (My.; Tĕ.).

ಬೇಸ್ತ bêsta. Tbh. of ಬೃಹಸ್ಪತಿ.

ಬೇಸ್ತು bêstu. = ಬೇಸ್ತ.

ಬೇಸ್ತುವಾರ bêstu-vâra. = ಬೇಸ್ತ್ವಾರ. (My.).

ಬೇಳ್ bêḷ. 3. — ಬೇಳಾಗು. *Add:* Čpr. 10, 55.

ಬೇೞುವ bêḻuva. = ಬೇಡುವ. (Dp. 145, 1).

ಬೊಟ್ಟು bŏṭṭu. 2. *Add:* See Prv. s. ಹಾರುವ.

ಬೊಮ್ಬಾಳ bŏmbâḷa. Huge, vast; large; lavish; streaming with;—loud (as sound, Bh. 5, 3, 96; Mhr. ಬಮ್ಬಾಳ).

ಬೋಳವಿಸು bôḷavisu. *Add:* Râm. 6, 50, 12.

ಬೋೞ bôḻa. *Read:* = ಪಾಳ 2, ಬೋೞು.

ಬೋೞು bôḻu. — ಬೋೞುಸುತ್ತಿಗೆ. A hammer without a handle. See Prv. s. ಹೊಯಿರು.

ಭಯಭಾವಿತ bhaya-bhâvita. Manifestation of fear. See Śmd. 398 s. ಹವ್ವನೆ.

ಭಾಂಕಾರ bhâṅ-kâra. A sound imitating that of the nissâḷa (Čpr. 10, 67).

ಭಾನುಸುತ bhânu-suta. = ಭಾನುತನುಜ. (Bh. 8, 8 sum.).

ಭಾಸ್ಕರ bhâs-kara. *Add.* 5, the air that is drawn up into the right nostril (Mr. 53).

ಭೀಮ bhîma. *Add.* 11, N.

ಭೂಗೃಹ bhû-gṛiha. An underground room. (Čpr. 10, 28).

ಭೂತಬಲಿ bhûta-bali. *Add:* Bh. 8, 8, 8.

ಭೃಂಗೀಶ bhṛiṅgi-îśa. *Read:* s. ಅಡ್ಡಣಿಗೆ No. 1.

ಭೇದಿಸು bhêdisu. *Add to No. 2:* to discern, to perceive [illegible]h. 3, 13, 15).

ಭ್ರಮಿಯಿಸು bhramiyisu. *Add:* Čpr. 10, 44.

ಮಗ್ಗಿಸು maggisu. *Add:* = ಮಗ್ಗಿಸು.

ಮಗ್ಗು maggu. 1. *After* to be destroyed (T. ಮಂಗು); *add:* to shrink or shrivel, as grain or pulse exposed to the sun's rays (My.); *and after* to become strengthless, *insert:* as men.

ಮಂಕು maṅku. *Add:* Dp. 14, 1.

ಮಜ್ಜ majja. *Add:* = ಮಜ್ಜೆ.

ಮಣ್ಡಲಿಸು maṇḍalisu. *Add:* Čpr. 1, 93; 9, 81.

ಮಣ್ಡಿ maṇḍi. 1. *Read:* (= ಮಣಿಗೆ, etc.).

ಮಣ್ಡಿಸು maṇḍisu. *Add:* Bh. 6, 8, 52.

ಮಣ್ಡೆ maṇḍĕ. *Add:* Tu. ಮಣ್ಡೆ, the skull; the head.

ಮದಗ madaga. *Add:* Dp. 154, 2.

ಮದವಳಿಗ mada-vaḷiga. *Add:* Č. Bp. 36 sum.

ಮದಿಲ್ madil. *Add:* (fr. ಮಱ³ 1 & 2 ?).

ಮನೋಹರ manas-hara. *Add to No. 2:* Dp. 170, 6.

ಮನ್ತಾನಸ್ತ mantâna-sta. = ಮನೆತನಸ್ತ. See Prv. s. ಸನ್ತಾನ.

ಮನ್ತ್ರಿತ mantrita. Spoken, consulted, deliberated; advised; consecrated with mantras, enchanted, charmed. (J. 34, 1).

ಮನ್ದಾನಿಲರಗಳೆ mandânila-ragaḷĕ. N. of a metre (Čpr. 4, 63 seq.).

ಮನ್ದಿವಾಳ mandivâḷa. *Add:* Dp. 136, 6.

ಮನ್ದು mandu. *Add:* *Cf.* T. ಮನ್ದು, an open common-field.

ಮನ್ನಿಸು mannisu. 1. *Add:* Dp. 60, pallavi.

ಮಯಿಲಿಗೆ mayiligĕ. = ಮಯ್ಲಿಗೆ. (Dp. 106, 9).

ಮರಳಿಚು maraḷiču. = ಮರಳ್ಚು. (Bh. 8, 9, 38).

ಮರಳು maraḷu. 4. *Add:* ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಣ್ಡ ಹಾಗೆ (Prv.).

ಮರಿಚ marića. *Read:* = ಮೆಣಸು, ಮೆಱಸು (ಮೆಳಸು).

ಮರುಳ್ maruḷ. 2. — ಮರುಳಾಡಿಸು. -ಆಡಿಸು. To cause to act foolishly, etc. (Dp. 102, pallavi).

ಮಱ maṟa. 2. — ಮಱಸಿಲ್. = ಮಱಸಲ್, etc. (My.).

ಮಲ್ mal. = ಮಲ 1, etc. — ಮಲ್ಮಲ. = ಮಲಮಲನೆ. (W. v. 1238).

ಮಸಣಿಸು masaṇisu. (To become a member of the cemetery, *i. e.*), to die (S. Mhr. according to Z.).

ಮಸೆ masĕ. 1. *To No. 2 add:* Čpr. 5, 63.

ಮಸೆ masĕ. 2. — ಮಸೆಗಾಣ್. *Add:* Bh. 8, 19, 38.

ಮಹತ್ತರ mahat-tara. *After* See *insert:* ಉದ್ಯಾನ-.

ಮಹಾಲಯ mahâ-âlaya. *Read:* = ಮಹಲ, ಮಹಲು 1, ಮಹಳ 1, (ಮಾಳ 1 ?).

ಮಳ್ಗಿಸು maḷgisu. *Add:* = ಮಗ್ಗಿಸು.

ಮಾರ್ಗಣಕ mârgaṇaka. A beggar, solicitor, mendicant. See Mr. s. ಹಾರು 1.

ಮಾಹೇನ್ದ್ರಿ mâhêndri. (fr. ಮಹೇನ್ದ್ರ). The energy of Indra. See Mr. s. ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆ.

ಮಿಣ miṇa. *Before* ಮಿನು *insert:* = .

ಮಿಣ್ಡಿ miṇḍi. *Add:* Dp. 127, 2.

ಮಿಣ್ಣಗೆ miṇṇagĕ. Gently (? Dp. 135*a*, 5).

ಮಿಣ್ಣನೆ miṇṇanĕ. = ಮಿಣ್ಣಗೆ. (Dp. 130, 21).

ಮಿತಿ miti. — ಮಿತಿಗಟ್ಟು. -ಕಟ್ಟು. To determine the quantity; to arrange (Dp. 106, 16).

ಮಿಾಮ್ mîm. 1. — ಮಿಾಮ್ಬುಲಿಗ. *Add:* Râm. 3, 7, 41.

ಮಿಾಸಲ್ mîsal. ಮಿಾಸಲು. *Add:* Dp. 102, 1. 2; Bh. 8, 8, 8.

ಮುಕ್ಕು mukku. 1. *Add:* Dp. 13, 1.

ಮುಕ್ಕುಱಿಕು mukkuṟiku. 1. *Add:* Bh. 8, 9, 38.

ಮುಗ್ಗು muggu. 2. *Add:* Falling, sinking (Dp. 65, pallavi).

ಮುಂ muṅ. ಮುಬ್. — ಮುಂಗಡ. *Add:* Dp. 145, pallavi.

ಮುಚ್ಚು mućću. 2. — ಮುಚ್ಚು ಮಱೆ. *Add:* Dp. 135*a*, 7.

ಮುಚ್ಚುಱು muććuṟu. -ಱ್. *Add:* P. p. ಮುಚ್ಚುತ್ತು (Śmd. II).

ಮುಡಿ muḍi. 1. *Add:* Čpr. 6, after 86.

ಮುಡುಪು muḍupu. 1. *Add:* Dp. 134, 23; 140, 17.

ಮುಣ್ಡ muṇḍa. — ಮುಣ್ಡ ಮೋಱು. *Add:* Dp. 47, 2.

ಮುನ್ mun. 2. *Add:* See ಮುನ್ನಿನ s. ಮುನ್ನ.

ಮುರಿವು murivu. *Add:* Râm. 2, 2, 24.

ಮುಱುಕು muṟuku. 4. *Read:* = ಮುಱಕ 2, ಮುಱುಕು, ಮುಱುಕ 2.

ಮೆಡಿಸು mĕḍisu. = ಮೆಡು. (S. Mhr. according to Z.).

ಮೆಡು mĕḍu. = ಮೆಟ್ಟು 1. To put on, as a shoe, etc. (S. Mhr. according to Z.).

ಮೆಯ್ mĕy. — ಮೆಯ್ಗುಱುಹು. -ಕುಱುಹು. The sign or characteristic of bodies (Bh. 4, 10, 16). — ಮೆಯ್ಗೊಳ್. -ಕೊಳ್. To take a body, to be embodied (Bh. 5, 4, 13). — ಮೆಯ್ವೆಸ. -ಬೆಸ. The compactness, firm build or strength of the body (Čpr. 10, 84).

ಮೇ mê. 2. *After* ಮೇಗಾವಲು *put:* -ಕಾವಲು.

ಮೇಣ mêṇa. *After* ಮೇಣಗಪ್ಪಟ *put:* -ಕಪ್ಪಟ.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 1. *Add:* Dp. 155, pallavi.

ಮೊಣ್ಡು mŏṇḍu. — ಮೊಣ್ಡುಗಳ್ಳ. -ಕಳ್ಳ. = ಮುಣ್ಡುಗಳ್ಳ. (My.).

ಮೊದಲ್ mŏdal. *Before* ಮುದಲು *insert:* = .

ಮೋಡಿ môḍi. *Add:* Râm. 4, 1, 5.

ಮೋತೆ môtĕ. — ಮೋತೆಗಾಯಿ. *Add:* (My.).

ಮೋದು môdu. 1. *Add:* Čpr. 10, 86.

ಮೋಱೆ môṟĕ. *Add:* = ಮೂಱೆ³; *and add:* Tu. ಮೋಣೆ.

ಮೋಸ môsa. — ಮೋಸ ಹೋಗು. *Add:* Dp. 14, 1; 102, 2.

ಮೋಳ môḷa. *Add:* = ಮೋಢ. (Tbh. of ಮೂಢ).

ಮ್ಲೇಚ್ಛ mlêćcha. *Read:* a Mahomedan.

ಯಾಸೆ yâsĕ. *Put* (*before* Tbh.

ಯುಕ್ತಿ yukti. *Before* ಯುಕುತಿ *insert:* ಯುಗುತಿ.

ಯೋಗ್ಯತ್ವ yôgyatva. = ಯೋಗ್ಯತೆ. (Čpr. 10, 18).

ರಕ್ಷೆ rakshĕ. *Add:* ರಕ್ಷಾ.

ರಂಗು raṅgu. — ರಂಗಾಗು. -ಆಗು. = ರಂಗಿಸು. To grow passionate (S. Mhr.).

ರಚಯಿಸು racayisu. *Add:* V. 9, after 21.

ರಣ raṇa. — ರಣಭೇಡ. A man afraid of war (Bh. 8, 8, 30). — ರಣರಭಸಿಗ. A man impetuous in battle (Râm. 6, 19, 19).

ರಥಾಂಗಧರ rathâṅga-dhara. *Add:* See Čpr. 7, 37.

ರಥಿನಿ rathini. A number of carriages or chariots. (Čpr. 10, 21).

ರಭಸಿಗ rabhasiga. A man who is violent, impetuous, etc. See ರಣ-.

ರಮಣೀಯತೆ ramaṇîyatĕ. Pleasantness, agreeableness, delightfulness, beauty, charm. (Čpr. 10, after 59).

ರಸದಾಳಿ rasa-dâḷi. — ರಸದಾಳಿಕಬ್ಬು. *Add:* Dp. 27, 2.

ರಸುಮೆ rasumĕ. *Add:* Râm. 6, 24, 16.

ರಾರಾಜಿಸು rârâjisu. *Add:* Čpr. 10, 16.

ರಿನ್ದ rinda. Angry; petulant (Mr. H. Haigh, H.).

ರೀಪರ್ rîpar. ರೀಪಾರ್ rîpâr. Lath-work or lathing of a roof (Mhr.; Mhr. ರೀಪ, a lath).

ರೂಕ್ಷ rûksha. *Add:* Čpr. 10, after 86.

ರೇಕು rêku. *After* instead of *insert:* chemically.

ರೇಚ rêča. — ರೇಚಯ್ಯ. *After* Bp. 9, 37 *add:* ; Tĕ. ರೇಚು, a sort of ounce or lynx.

ರೇಷ್ಟ್ರ rêshṭra. (= ರೊಷ್ಟು?). Bother, trouble (Mr. H. Haigh).

ಱಂಚೆ ṟančĕ. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಱೋಡು ṟôḍu. — ಱೋಡಾಡು. *Add:* Čpr. 10, 7.

ಲಕ್ಷುಮಿ lakshumi. Tbh. of ಲಕ್ಷ್ಮೀ. (Dp. 130, 71; 134, 12).

ಲಗ್ಗೆ laggĕ. 2. *Instead of* Č. Bp. sum. *read:* Č. Bp. 42 sum.

ಲಟಕಟಿಸು laṭakaṭisu. *Add:* Bh. 3, 12, 40.

ಲಣ್ಡತನ laṇḍatana. Knavery (Dp. 24, 2).

ಲತಾರ್ಕ latâ-arka. *A green onion.*

ಲಲಿತರಗಳೆ lalita-ragaḷĕ. A kind of metre (Čpr. 6, 102 seq.).

ಲಾಗುವೇಗ lâgu-vêga. Excessive impetuosity or force (Bh. 5, 3, 103).

ಲೇಖೆ lêkhĕ. *Add:* ಲೇಖಾ.

ಲೋಲತೆ lôlatĕ. *Add:* Čpr. 10, 4.

ವಕನ್ಯಾಯ vaka-nyâya. The crane's way: cunning, hypocrisy (the crane stationing itself cunningly by a pool apparently absorbed in meditation till it sees a fish on which to dart; Čpr. 1, 48).

ವಜ್ರಾಂಗಿ vajra-aṅgi. *Add:* Dp. 19, 6.

ವಟ್ಟ vaṭṭa. *Add No.* 1.

ವಟ್ಟ vaṭṭa. 2. (Tbh. of ವರ್ತ). See ಅಲ-, ತಾಳ-.

ವಟ್ಟಾವಟ್ಟ vaṭṭâvaṭṭa. (?). (Bh. 5, 3, 104).

ವಣಾರ vaṇâra. See s. ಸೂಸಣಿ.

ವಮ್ರಿ vamri. *Add:* See Hlâ. s. ಉರ್ಜು, and observe that ಉಪದೇಹಿಕೆ appears also as ಉಪಜಹ್ವಿಕೆ q. v.

ವಯೋಧಿಕ vayas-adhika. *Add:* Čpr. 10, after 86.

ವರಿಸು varisu. *Add:* J. 5, 24. 25. 28-39. 42.

ವಲಿ vali. 1. *Add as No. 1:* Tax, etc.

ವಾರಿಜಾಕ್ಷ vârija-aksha. *Add:* Dp. 102, 4.

ವಾರುವ vâruva. *Add:* Čpr. 3, 51.

ವಾಲಖಿಲ್ಯ vâla-khilya. *Add:* See Abh. P. 7, after 116.

ವಿಗಡಿಸು vigaḍisu. *To No. 2 add:* Bh. 2, 1, 38.

ವಿಗ್ರಹ vi-graha. *Read:* = ಬೆರ 3, ಯಿಗ್ರ.

ವಿಘಾತಿಸು vighâtisu. To strike down, to destroy, to afflict, etc. (Dp. 114, 6).

ವಿತಾಳಿಸು vitâḷisu. *Add:* Bh. 5, 3, 29.

ವಿಬಾಡಿಸು vibâḍisu. *Add:* Bh. 5, 3, 41; ~~8, 26, 39.~~

ವಿಭಣ್ಡಿ vibhaṇḍi. (?). (Râm. 6, 19, 27).

ವಿಲುಲಿತ vi-lulita. *Add:* Čpr. 6, after 87.

ವಿವಿಕ್ತ vi-vikta. *Add:* See ತೊಲಗು.

ವಿಸಟ visaṭa. *Read:* = ಬಿಸಟ, ಬಿಸುಟ.

ವಿಸ್ಮಯ vi-smaya. — ವಿಸ್ಮಯಮುೞು. *Add:* Čpr. 9, 95.

ವಿಸ್ಮಾಪನ vi-smâpana. Causing wonder or surprise, exciting astonishment. See ಬಿಸವನ್ದ.

ವೇದಯ್ಸು vêdaysu. *Add:* Bh. 2, 1, 75.

ವೇಡೆ vêḍĕ. 2. *Add:* Bh. 5, 3, 47.

ವೇಷ್ಟಿಸು vêshṭisu. *Add:* Čpr. 10, 9.

ವ್ಯವಹರಣೆ vi-ava-haraṇĕ. = ವ್ಯವಹರಣ. (Râm. 2, 2, 26).

ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ śabda-anuśâsana. *To No. 3 add:* This grammar was completed by Bhaṭṭâkalaṅka in 1604 A. D.

ಶರ್ಕರೆ śarkarĕ. *Add:* ಶರ್ಕರಾ.

ಶಲ್ಯಹ śalyaha. *Read:* ಶಲ್ಯ 1.

ಶಾಲಿನಿ śâlini. *Add to No 1:* ; a woman who is endowed with (J. 27, 22).

ಶುಚಿತೆ śučitĕ. = ಶುಚಿತ್ವ. (Čpr. 10, 110).

ಶುಷ್ಯತ್ śushyat. Becoming dry, drying up. (Čpr. 9, 83).

ಶೈಲಿ śaili. A short explanatory rule; a special or particular interpretation (Sk.). 2, a way, style, fashion (Mhr.; Mysore print).

ಶ್ಚ್ಯೋತ ščyôta. = ಶ್ಚೋತ.

ಷಡೂರ್ಮಿ shaḍ-ûrmi. The six human infirmities (Abhâ. 12, 61).

ಷಡ್ಬಲ shaḍ-bala. Six powers (Čpr. 9, after 117).

ಸಂವ್ಯಾನ sam-vyâna. A covering; cloth, clothes, garment; an upper garment. (Čpr. 10, 34).

ಸಂಸ್ಮಾರಕತ್ವ sam-smârakatva. Reminding, putting in mind (Čpr. 9, 117).

ಸಕಳೆ sakaḷĕ. = ಸೆಕಳೆ, etc. (Râm. 6, 4, 31).

ಸಖತನ sakhatana. = ಸಖಿತ್ವ. (Dp. 99, 1).

ಸಗಾಢ sa-gâḍha. *Add:* Bh. 8, 26, 44.

ಸಗಾಢಿಕೆ sa-gâḍhikĕ. *Add:* Grj. 6, after 56.

ಸಂಕ saṅka. 1. *Add:* Čpr. 10, 14.

ಸಂಕಲೆ saṅkalĕ. *Add:* Čpr. 10, 74.

ಸಂಕೃತ saṅ-kṛita. = ಸಂಸ್ಕೃತ. (Čpr. 9, 131).

ಸಂಗಳಿಸು saṅ-gaḷisu. *Add:* See Čpr. 5, 48. 64; 7, 140.

ಸಂಘರ್ಷ saṅ-gharsha. *Add:* See ಪೆರಪರಿಸುಹ (s. Additions).

ಸಂಘಾಟನ saṅ-ghâṭana. = ಸಂಘಟ್ಟನ (?). See Grj. 2, after 106.

ಸಂಜನಿಸು saṅ-janisu. *Add:* Râm. 2, 2, 41.

ಸಂಜೆ saṅjĕ. — ಸಂಜೆಗೆಮ್ಪು. *Add:* Čpr. 10, 59.

ಸಟ saṭa. 1. *Add:* It is possible that this word is not Kannaḍa, but a Tbh. of ಶಠ. See also ಇಟ್ಟಟ (s. Additions).

ಸಟತನ saṭatana. *Add:* It is possible that this word is not Kannaḍa and its meaning is the same as that of ಶಠತ್ವ, coming from ಸಟ 1.

ಸಡಗರ saḍagara. 2. *Add:* Dp. 130, 22. 52; 151, 5.

ಸಡ್ಡಕ saḍḍaka. *Add:* = ಷಡ್ಡಕ.

ಸಣಿ saṇi. = ಸಣೆ 2. (?). See Dp. 95, 2.

ಸತ್ಯ satya. *Read:* ನಿಶ್ಚಯ, ನನ್ನಿ, ನಿಸದ 64.

ಸತ್ಯಯುಗ satya-yuga. = ಸತ್ಯ No. 7. See ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯೆ (s. Additions).

ಸಥಿ sathi. *Read:* Tbh. of Mhr. ಸತ್ತಾ, q. v. above.

ಸನ್ದಿಸು sandisu. *To No. 2 add:* Čpr. 10, 9.

ಸನ್ನಿಪಾತ san-ni-pâta. *Add:* Čpr. 10, 116.

ಸಪ್ತಮದ sapta-mada. *Add:* In the number for October (p. xxxv) of the Mysore ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ the following verse is quoted from Pampa's Râmâyaṇa:

ಕುಲಮದಮೊನ್ದು ರೂಪಮದಮೊನ್ದು ವಯೋಮದಮೊನ್ದು ತನ್ನ ದೋ |
ರ್ಬಲಮದವೊನ್ದು ಜಾತಿಮದಮೊನ್ದು ಕಲಾಮದಮೊನ್ದು ದೇವತಾ ||
ಬಲಮದಮೊನ್ದು ರಾಜ್ಯಮದ ಮೊನ್ದಿನಿತಲ್ಲದೆ ಚೇಟಿ ರಾಗಮು |
ಗ್ಗಲಿಸಿದ ದೋಷದೃಷ್ಟಿವಿಷಯಾತುರರ್ ಏಂ ಗಡ ಮುನ್ದುಗಾಣ್ಬರೇ? ||

ಸಪ್ತಲೆ saptalĕ. *Add No.* 2, *before* the soup-nut plant.

ಸಪ್ತವ್ಯಸನ sapta-vyasana. *Add:* V. 5, after 39.

ಸಪ್ತಾಂಗ sapta-aṅga. *Add:* See Čpr. 10, after 125.

ಸಮ sama. — ಸಮಕಟ್ಟು. 1. *Add:* Čpr. 5, 53.

ಸಮನ್ತು samam-tu. *Add:* Čpr. 6, 82.

ಸಮರಥ sama-ratha. *Add:* Čpr. 10, 75; Abh. P. 13, 72.

ಸಮವಾಯಿ sam-avâyi. *Add:* Čpr. 9, after 128.

ಸಮಾಹೃತ sam-âhṛita. *Add:* Čpr. 10, 9.

ಸಮಿನ್ಧನ sam-indhana. *Put* 2, *before* fuel, firewood.

ಸಮುಜ್ಜ್ವಲತ್ sam-ujjvalat. Shining very brightly. (Čpr. 10, 23).

ಸಮುತ್ಪ್ಲುತ sam-ut-pluta. Jumping or leaping up or upwards (Čpr. 9, 78).

ಸಯ್ say. 1. *Add:* = ಚೆಯ್ 2. — ಸಯ್ಗೆಡಹು. -ಕೆಡಹು. = ಸಯ್ಗೆಡಪು. (Bh. 3, 19, 22).

ಸರತಿ sarati. *Add:* Dp. 101, 2.

ಸರದ sarada. *Add:* Čpr. 10, 50.

ಸರಿ sari. 5. *Add:* Čpr. 5, 126.

ಸಲುಗೆ salugĕ. *Add:* Dp. 67, 2.

ಸಲ್ಲತೆ sat-latĕ. A beautiful creeper (Dp. 82, 2).

ಸವಗ savaga. 1. *Add:* Bh. 8, 19, 36.

ಸವರು savaru. 1. *Add:* See Bh. 4, 10, 36; Č. Bp. 31, 50. 52. 53.

ಸವಿ savi. 4. — ಸವಿಗೊಳ್. *Add:* Dp. 25, 3.

ಸಾಣೆ sâṇĕ. — ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸು. *Add:* 2, to grind, to sharpen (see G. s. ಸಿಕಲಗಾರ).

ಸಾಯು sâyu. *Put a dash after the* Prv. ಸತ್ತ (*i. e.* ಸತ್ತವನ) ಮುಕ್ಕು ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೇನು?

ಸಾರಿತ sârita. Caused to go, pushed, etc. See ಅಪ- (s. Additions).

ಸಾರಣೆ sâraṇĕ. *Add:* Râm. 6, 55, 12.

ಸಾರಿಸು sârisu. *Add as No. 1:* = ಸಾರು No. 1. See Râm. 6, 55, 11.

ಸಾಲ sâla. — ಸಾಲ ತಿದ್ದು. *Add:* Dp. 24, 2.

ಸಾಳಗ sâḷaga. *Add:* Bh. 5, 3, 96.

ಸಿಂಹಾಣ simhâṇa. *After* ಶಿಂಹಾಣ *insert:* ಶಿಂಘಾಣ.

ಸಿಂಗರಿಗ singara-iga. *Add:* Č. Bp. 37 sum.

ಸಿಚ sića. *Add:* See s. ಕರೆ 6.

ಸಿಡುಕು siḍuku. 2. *Add:* Dp. 135*a*, 6.

ಸಿದುಗು sidugu. *After* = ಅನ್ವೇಷಿಂಚು *insert:* , *cf.* ಬಿದಕು 2.

ಸಿನ sina. See G. s. ಪಾವಟೆ. It is evidently a mistake for ಸಿನ್ಧ.

ಸಿರಿ siri. — ಸಿರಿಮಂಚ. A splendid bed (Grj. 2, after 106). — ಸಿರಿಮುಡಿ. A beautiful braid of hair (J. 34, 1. 2).

ಸೀಳಿಸು siḷisu. *Add:* Č. Bp. 31, 55.

ಸುಕು suku. = ಸುಗ್ಗ. — ಸುಕನುಣ್ಡೆ. -ಉಣ್ಡೆ. = ಸುಗ್ಗಿನುಣ್ಡೆ. (Dp. 170, 6; *cf.* Tĕ. ಸುಕಿಯ, ಸುಖಿಯ, ಸುಗಯ, a sort of cake).

ಸುತ್ತು suttu. 2. — ಸುತ್ತುವೇಲಿ. -ಬೇಲಿ. A surrounding hedge (V. 4, 33).

ಸುಧಾಧವಳಿತ sudhâ-dhavalita. Whitewashed, plastered, stuccoed. 2, = ಸೌಧ, q. v.

ಸುಧಾರಿಕೆ su-dhârikĕ. = ಸುಧಾರಣೆ. Forbearance (ಕ್ಷಮೆ G., where ಸುದಾರಿಕೆ is wrong).

ಸುಬಲ su-bala. Very powerful. 2, N. of a king of Gândhâra. See ಸೌಬಲ.

ಸುಯಿದಾನ suyidâna. *Add:* Bh. 5, 3, 50.

ಸುರುಟು suruṭu. *Add No.* 1.

ಸುರುಟು suruṭu. 2. A roll (Dp. 134, 7).

ಸುರೆ surĕ. *Add:* See s. ಆಸವ, ಕಳ್ಳು 1 and ಹೆಣ್ಡ 2.

ಸುವೀರ su-vira. Having many heroes; having excellent offspring; an eminent hero; etc.; N. of a people. See ಸೌವೀರ.

ಸುಸಿಲ್ susil. 2. *Add:* See ತನಿ-.

ಸುಱಿ suṟi. 3. — ಸುಱಿದಾಟು. = ಸುಱಿವಾಟು. (Dp. 170, 1).

ಸುಱಿಸು suṟisu. *Add:* Č. Bp. 31, 25.

ಸೂಟಿ sûṭi. *Add:* Grj. 6, after 56; Č. Bp. 31, 25; Bh. 2, 1, 76; 5, 3, 104.

ಸೂಡಗ sûḍaga. *Add:* *Cf.* Sk. ಚೂಡ, a kind of bracelet.

ಸೂತನನ್ದನ sûta-nandana. = ಸೂತಪುತ್ರ. (Bh. 8, 18, 5).

ಸೂಸಕ sûsaka. — ಸೂಸಕಮ್ಬಿಡಿ. -ಪಿಡಿ. To seize the sûsaka (Čpr. 9, after 95).

ಸೃಷ್ಟಿಪಾಲಕ srishṭi-pâlaka. The protector or cherisher of the universe (Dp. 150, 4).

ಸೆಕಳೆ sĕkaḷĕ. *Add:* = ಸಕಳೆ (see Additions).

ಸೆಟ್ಟಿ sĕṭṭi. *Put a dash after* ಆದಾನೇ? *of the first proverb.*

ಸೆಟ್ಟಿಗಾಱ sĕṭṭi-gâṟa. = ಸೆಟ್ಟಿ (?). (Dp. 137, 4).

ಸೇರುವೆ sêruvĕ. *Add:* See Dp. 130, 58.

ಸೇವಣ sêvaṇa. N. of a country (Râm. 6, 5, 16).

ಸೊಪ್ನ sopna. *Add:* Dp. 102, 4.

ಸೊಮ್ಪು sompu. — ಸೊಮ್ಪಳಿ. -ಅಳಿ. Beauty or charm to be lost (Dp. 14, 5).

ಸೋಮವಾರ sôma-vâra. *Add:* See Dp. 164, 1.

ಸೋಱು sôṟu. 1. *Add:* Dp. 158, pallavi.

ಸೋಹೆ sôhĕ. *Add:* Bh. 2, 12, 38.

ಸ್ಥೌಲ್ಯತ್ವ sthaulyatva. *Read:* See ಬೀಗು 2, where Šm. 82 has ಸ್ಥೌಲ್ಯತ್ವ.

ಸ್ನಾನ snâna. *Add:* See Dp. 9, 1 seq.; 15, 1 seq.

ಹ ha 2. *Add:* ಹೊಡಹ, ಹೊರಿಹ.

ಹಗರಣ hagaraṇa. 1. *Add:* Dp. 18, pallavi; 52, 4.

ಹಗರಣ hagaraṇa. = ಪಗರಣ. (Râm. 3, 4, 30).

ಹಚ್ hač. = ಅಚ್ಚೆ 4. A sound made in sneezing.

ಹಚ್ಚಿಸು haččisu. 1. *Add:* = ಪತ್ತಿಸು 2. (see Additions).

ಹಂಜಿ hañji. *Add:* Dp. 84, 3.

ಹಣಿ haṇi. 3. *Add: Cf.* ಪಣಿ 3?

ಹಣಿದ haṇida. *Add:* = ಪಣಿದ, *and in the parenthesis put:* Bh. 8, 8, 8.

ಹದಡು hadaḍu. *Add:* ಹದಡು, according to G.'s definition of ಶರಭ, is "the metacarpus"; the Bp. leaves it doubtful. V. that has the Bp.'s story, uses, instead of ಹದಡು, ಪಗರು (31, after 23), which appears to be a term of dubious character. ಹರಡಿ, ಹರಡು 3 and ಹರಡೆ 2 may be compared. ಹದಿರ್ 3 could also mean "the metacarpus".

ಹದಿನ್ hadin. — ಹದಿನೆಣ್ಬ ಪಣದವರು. The right-hand castes (Mr. E. Rice). *Cf.* ಒಮ್ಬತ್ತು ಪಣದವರು (s. Additions).

ಹನಸು hanasu. *Read: cf.* ಪನ್ನ 2 (s. Additions), ಅನ್ 1.

ಹಮ್ಬೆ hambĕ. The core or interior stalk of the plantain tree, of which curries and other things are made (Tu.; Dp. 170, 1).

ಹಮ್ಮೀರ hammîra. *Add:* Grj. 2, after 106.

ಹಮ್ಮು hammu. 1. *Add:* See Râm. 6, 19, 27.

ಹರದಿ haradi. = ಹರಿದಿ. (fr. ಹೃದ್ಯೆ, she who is dear, etc.?). A woman; a bride; a wife (Dp. 116, 31; 128, 4).

ಹರಣ haraṇa. 2. — ಹರಣಮ್ಬಡೆ. -ಂ-ಪಡೆ. To obtain or restore life (V. 31, after 24).

ಹರಿದಾಸ hari-dâsa. *Add:* Dp. 63, 1 seq.

ಹರಿದಿ haridi. = ಹರದಿ. (Dp. 116, 31).

ಹರಿದಿನ hari-dina. = ಹರಿವಾಸರ. (Dp. 135*a*, 13. 20).

ಹರಿದಿವಸ hari-divasa. = ಹರಿದಿನ. (Dp. 135*a*, 14).

ಹರೆ harĕ 1. — ಹರೆಗಡಿ. (*i. e.* ಹರೆಯ ಕಡಿ). = ಪರೆಗಡಿ, q. v. (Bh. 2, 1, 77; 8, 10, 38). — ಹರೆಗಡಿಸು. (*i. e.* ಹರೆಯ ಕಡಿಸು). To have (a multitude) cut so that it disperses (Bh. 5, 3, 102).

ಹಸೆ hasĕ. — ಹಸೆಮಣೆ. *Add:* Dp. 130, 44.

ಹಳ haḷa. — ಹಳ ಹಳಿಕೆ. *Add:* Râm. 6, 19, 28.

ಹಳಸು haḷasu. *Add:* Dp. 135*b*, 2; 158, 3.

ಹಾಡುಗ hâḍuga. (fr. ಹಡು in the sense of "to settle"). A settler: an inhabitant (Bh. 3, 19, 2).

ಹಾಣಾ hâṇâ. — ಹಾಣಾಹಾಣಿ. *Add:* Bh. 9, 2, 15.

ಹಾತೊರಿ hâtori. To long for (S. Mhr. according to Z., who thinks the word is a corruption of ಆತುರಿಸು).

ಹಿಕ್ಕಳ hikkaḷa. (fr. ಹಿಕ್ಕು = ಹಿಗ್ಗು 1, No. 3). Swell, elation, intensity (Râm. 6, 35, 60).

ಹಿಗ್ಗು higgu. *Add No.* 1.

ಹಿಗ್ಗು higgu. 2. Swell, elation, joy (Dp. 65, pallavi; Bombay, Aṅkalipi, p. 23).

ಹಿಟ್ಟು hiṭṭu. — ಹಿಟ್ಟುಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To bruise or break into fine parts, to pound (Bh. 2, 1, 76).

ಹಿತಕಾರಿ hita-kâri. *Add:* Râm. 6, 44, 31.

ಹಿನ್ದು hindu. — ಹಿನ್ದುಗಳ್. *Add:* Dp. 103, 2.

ಹಿನ್ದೋಲ hindôla. *Add:* (= ಇನ್ದೊಳ).

ಹಿರಿ hiri. 1. — ಹಿರಿಮದ್ದಿನ ಗಡ್ಡೆ. *After* Withania somnifera Dunal. *put:* (St. & Pl.).

ಹಿರೆ hirĕ. — ಹಿರೆಕಣಿಗಿನ ಮರ. *After* Garcinia xanthochymus Hook. f. *put:* (St. & Pl.).

ಹಿಳುಕು hiḷuku. *Add:* Bh. 8, 10, 38.

ಹೀ hî. 1. — ಹೀಹಾಳಿ. *Add:* Bh. 8, 11, 39.

ಹೀನ hîna. — ಹೀನಚಾಳಿ. A base practice or habit (My.). — ಹೀನಸುಱಿ. A bad, disfiguring curl (or vile deceit). ಹೀನಸುಱಿ ಬೋಱಿಸಿದರ ಹೋದೀತೇ? (Prv.).

ಹೀಲಿ hîli. *Add:* = ಪೀಲಿ.

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 2. *Add:* ಜುಟ್ಟು ಕಿತ್ತರೂ ಹುಟ್ಟು ಬಿಡ (Prv.).

ಹುದಿ hudi. *Add:* Dp. 115, 2 (to cover, to hide).

ಹುಱಿಗೆ huṟigĕ. (ಹುರಿಗೆ). = ಹೊಱಗೆ (?). See Râm. 4, 3, 3.

ಹುಲು hulu. — ಹುಲುನಾಯಕ. A petty, or contemptible, leader or chief (Bh. 3, 19, 2).

ಹುಸಿಕ husika. = ಹುಸಿಗ, etc. (Dp. 115, 3).

ಹುಳಿ huḷi. 2. — ಹುಳಿಗಲಿಸು. -ಕಲಿಸು. To mingle an acid with (Abhâ. 11, 16). — ಹುಳಿಗೂಡು. -ಕೂಡು. To add a sour substance (Dp. 170, 1).

ಹುಳುತು huḷutu. *Add:* Dp. 17, 5 (having become mangy).

ಹೂಂಕೃತ hûn-kṛita. *Add:* Bh. 9, 2, 15.

ಹೆಕ್ಕೆ hĕkkĕ. Tbh. of ಸ್ಫಿಕ್ಕೆ. (Šmd. 358).

ಹೆಡ hĕḍa. — ಹೆಡಗೆಯ್. -ಕೆಯ್. The arms backward. — ಹೆಡಗೆಯ್ ಕಟ್ಟು. To pinion (Dp. 89, 2).

ಹೆಮ್ hĕm. 4. — ಹೆಮ್ಮುಱಿ. = ಹೊಮ್ಮುಱಿ. (Râm. 4, 1, 14).

ಹೆರೆ hĕrĕ. 1. *Add:* Dp. 170, 3.

ಹೆರೆ hĕrĕ. 3. Refined crystals, as of salt. ಉಪ್ಪಿನ ಹೆರೆ (Dp. 170, 2).

ಹೇಡಿ hêḍi. *Add:* Dp. 24, 2; 159, 15.

ಹೇವ hêva. *Add:* = ಏವ.

ಹೊಟ್ಟ hŏṭṭa. *Add:* Tu. ಪೊಟ್ಟು, dumb.

ಹೊಟ್ಟು hŏṭṭu. — ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟು. *Add No.* 1. — ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟು. 2. To reduce to chaff (Bh. 5, 3, 104).

ಹೊಡ hŏḍa. 2. — ಹೊಡಕರಿಸು. *Add:* Bh. 3, 6, 80; Dp. 154, 8.

ಹೊಣಿ hŏṇi. *Add: Cf.* ಹಣಿ3?

ಹೊಣೆ hŏṇĕ. *Add:* Dp. 110, 2.

ಹೊಣ್ಡ hŏṇḍa. *Add:* Dp. 151, 6.

ಹೊದಕುಳಿ hŏdakuḷi. — ಹೊದಕುಳಿಗುಟ್ಟು. -ಕುಟ್ಟು. To be greatly grieved (Râm. 2, 2, 39).

ಹೊದಸು hŏdasu. *Add:* Râm. 2, 2, 27.

ಹೊಮ್ಪು hŏmpu. Rising, swelling. — ಹೊಮ್ಪು ತಿರುವು. Swelling and returning (or ebbing, Bh. 5, 3, 95).

ಹೊರವು hŏravu. A joining: luxuriance. ಬೆಳೆ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಮರ etc. ಹೊರವಾಗಿದೆ or ಹೊರವಾಗಿ ಬೆಳೆದದೆ (My.).

ಹೊಱತು hŏṟatu. *Add:* Dp. 52, 2; 145, 8; 151, 11; 156, 3; 169, 5.

ಹೊಲಬು hŏlabu. — ಹೊಲಬುಗೆಡು. *Add:* Bh. 5, 41, 13. — ಹೊಲಬುದಪ್ಪು. *Add:* Dp. 146 pallavi; 155, 5.

ಹೊಳಚು hŏḷaču. *Add:* **2**, to peep, to stare (Dp. 107, 3).

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 1. *Put No.* 1 *to* ಪೊಳಪು.

ಹೊಳ್ಳಿಸು hŏḷḷisu. *Add:* Bh. 4, 10, 35.

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. — ಹೊಳ್ಳುವಾತು. *Add:* Bh. 8, 19, 38.

ಹೊಳ್ಳೆಯ hŏḷḷĕya. This appears to be a mistake for ಹೊಲ್ಲೆಯ (ಹೊಲ್ಲಿಯ) in Bh. 4, 10, 35.

ಹೋಟ್ರೆ hôṭrĕ. = ಹೊಟ್ರೆ, etc.

ಹೋಱಿದು hôṟidu. = ಹೊರ್ದು, ಹೋಱಿ. P. p. of ಹೋಱ, ಹೋಱು 1. (Bh. 1, 14 sum.; 7, 4, 42).

ಳಳ ḷa-ḷa. — ಳಳ ಪಡು. To move about (ಸರದಾಡು Cb.; it is an expression that has been taken from R.).

CORRECTIONS.

ಅ a. 16. *For* ಅರಿವೆ *read* ಅಱಿವೆ 4, *and for* ಅಸೆ 1 *read* ಅಸೆ.

ಅಂಹತಿ aṁhati. *For* illess *read* illness.

ಅಕ aka. *The numbers for* ಅಕ 1 *and* ಅಕ 2 *ought to be smaller.*

ಅಕೊ akŏ. *For* k2 *read* ka 2.

ಅಕ್ಕಲು akkalu. *For* ಹಕ್ಕಲ್ *read* ಹಕ್ಕಲು 2.

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 1. *Dele it.*

ಅಕ್ಕಳಿಸು akkaḷisu. 2. *Dele the number* 2 *after it.*

ಅಕ್ಕಿ akki. 1. *For* ಹಕ್ಕಿ *read* ಹಕ್ಕಿ 1.

ಅಕ್ಕುಳಿಸು akkuḷisu. 1. *For* ಅಕ್ಕಳಿಸು 2 *read* ಅಕ್ಕಳಿಸು.

ಅಕ್ಕೆ akkĕ. 1. *Dele the number* 1 *after* ಅರ್ಕ.

ಅಕ್ಷತೃತೀಯೆ aksha-tritîyĕ. *Dele the meaning given, and put instead:* Tbh. of ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯೆ. (My.).

ಅಗಚು agaču. — ಅಗಚಾಟಲು. *For* Straight *read* Strait.

ಅಗರಣೆ agaraṇĕ. *Dele* Upbraiding.

ಅಗರು agaru. *For* ಹಗರು *read* ಹಗರು 2.

ಅಗಲ್ agal. *For* ಅಟ್ಟೆಯಿನ ಮ್ *read* ಅಟ್ಟೆಯಿನ್ದಮ್.

ಅಗುನ್ದಲೆ agundalĕ. *For* ಅಗುನ ಲೆವಡೆಯೆ *read* ಅಗುನ್ದಲೆವಡೆಯೆ, *and for* ಕವೀನ್ದ್ರ ವನ್ದಂ *read* ಕವೀನ್ದ್ರವೃನ್ದಂ.

ಅಗುರ್ವು agurvu. *For* ಒಳಕೊಣು *read* ಒಳ ಕೊಣ್ಡು.

ಅಗುಸೆ agusĕ. *For* (My) *read* (My.).

ಅಗುಳು aguḷu. *Dele the sign of interrogation after* ಅವುಡು 3.

ಅಗುಟಿ aguḷi. *For* ಘನದ *read* ಘುನದ.

ಅಗೆ agĕ. 5. *For* ಹಗೆಯ *read* ಹಗೆಯ 2.

ಅಗ್ಗ agga. 1. *For* ಹಗ್ಗ *read* ಹಗ್ಗ 1, *and for* Prv. s. ಪೆಗ್ಗು 1 *read* Prv. s. ಪೆಗ್ಗು.

ಅಗ್ಗ agga. 3. *For* ಹಗ್ಗ *read* ಹಗ್ಗ 2.

ಅಗ್ಗಿಟಿಗೆ aggiṭigĕ. *For* ಅಗ್ಗಿಟಿಕ *read* ಅಗ್ಗಿಟಿಕೆ.

ಅಂಗಯ್ಸು aṅgaysu. *For* (J. 20. 29) *read* (J. 20, 29).

ಅಂಗೀಕರಣ aṅgî-karaṇa. *For* ಒಪ್ಪು ಕೆಯ್ *read* ಅಪ್ಪು ಕೆಯ್.

ಅಂಗೋಟೆ aṅgôṭĕ. *Dele it.*

ಅಚ್ಚ ačča. 1. *For* ಅಚ ಬಣ್ಣ *read* ಅಚ್ಚಬಣ್ಣ, *and for* (My) *read* (My.).

ಅಚ್ಚಿ ačči. 3. *For* R. *read* My.

ಅಚ್ಚು ačču. 2. *For* ಹಚ್ಚು *read* ಹಚ್ಚು 1.

ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತ aččuḷa-âyta. *For* ಅಬ್ಧಿಯೆ *read* ಅಬ್ಧಿಯೆ.

ಅಚ್ಚೆ aččĕ. 2. *For* = ಹಚ್ಚೆ *read* = ಹಚ್ಚೆ 1.

ಅಂಚಿಕೆ aṅčikĕ. *For* ಹಂಚಿಕೆ *read* ಹಂಚಿಕೆ 2.

ಅಂಚು aṅču. 1. *For* ಹಂಚು *read* ಹಂಚು 2.

ಅಂಚು aṅču. 2. *For* ಹಂಚು *read* ಹಂಚು 4.

ಅಂಚೆದಾರ aṅčĕ-dâra. *Dele it.*

ಅಟ aṭa. 5. *For* ನಗ್ನಾಟ ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ *read* ನಗ್ನಾಟ, ವ್ಯಾಘ್ರಾಟ.

ಅಟ್ಟ aṭṭa. 2. *For* Čt. 2, 48 *read* Čt. II, 48, *and for* na upper *read* an upper.

ಅಟ್ಟು aṭṭu. 2. *For* ಅಟ್ಟುವ್ಪುಟಿ *read* ಅಟ್ಟುವ್ಪುಟಿ.

ಅಡವಿ aḍavi. *For* ಅಡವಿಯ ಲಕ್ಕೆ *read* ಅಡವಿಯ ಲಕ್ಕಿ.

ಅಡಿಕ್ aḍik. *For* (My.) *read* (My. occasionally).

ಅಡಿಗು aḍigu. *For* ಅಡಗಿದ *read* ಅಡಿಗಿದ.

ಅಡು aḍu. 4. *For* ಅಡವುಗ್ಗಿ *read* ಅಡುವುಗ್ಗಿ.

ಅಡ್ಡ aḍḍa. 1. *Under* ಅಡ್ಡಣಿ *for* (B.) *read* (R.). *For* ಅಡ ತೊಡರು *read* ಅಡ್ಡತೊಡರು.

ಅಡ್ಡಣಿಗೆ aḍḍaṇigĕ. 1. *Dele the No* 1.

ಅಡ್ಡಿ aḍḍi. *For* ಅಡಿಯಾಗು *read* ಅಡ್ಡಿಯಾಗು.

ಅಡ್ಲಿಗೆ aḍligĕ. *Put it and the English in small type.*

ಅಣೆ aṇĕ. 2. *For* ಹಣೆ *read* ಹಣೆ 3.

ಅಣೆ aṇĕ. 4. *Dele* ಪಣೆ 5.

ಅಣೆ aṇĕ. 5. *Dele* ಮೆಡಿವಣೆ.

ಅಣ್ಟು aṇṭu. 2. *Put a full stop after* (Tĕ.).

ಅಣ್ಡೆ aṇḍĕ. 2. *Dele* etc. , *and dele* ಜೊಪ್ಪರದ ಅಣ್ಡೆ (? Mr. 299). See ಜೊನ್ನಣ್ಡೆ.

ಅಣ್ಣ aṇṇa. 1. *For* ಒಡನೋಡಿದೆವು *read* ಒಡನೋಡಿದಿದೆವು.

ಅಣ್ಮು aṇmu. 2. *For* ಆಣ್ಮ *read* ಆಣ್.

ಅತಿವಕ್ತೃ ati-vaktri. *Put it before* ಅತಿವರ್ತಿ.

ಅತ್ತರ್ attar. *Put it before* ಅತ್ತರ.

ಅತ್ತಿ atti. 2. *For* ಹತ್ತಿ *read* ಹತ್ತಿ 1.

ಅತ್ತೆ attĕ. *For* (C). *read* (C.). —

ಅದರು adaru. 3. *For* Unripe state of fruits (My.) *read* A very young, quite unripe fruit (My.).

ಅದಿರ್ adir. 2. *For* ಮುಗುಳುದು *read* ಮುಗುಳ್ದುದು.

ಅದುರು aduru. 4. *For* ಹಗರು *read* ಹಗರು 2.

ಅದ್ಗಣಿ adgaṇi. *For* goldsmiths' *read* goldsmiths.

ಅಧೋಲೋಕ adhaḥ-lôka. *For* Nn. 23 *read* Nn. 22.

ಅನನ್ತ an-anta. *Put* ಅನನ್ತನ ವ್ರತ *before* ಅನನ್ತಯ್ಯ *with a dash after it.*

ಅನಿತು anitu. *For* ಅಯ್ದೆ ಪೇಟಿಂ (231) *read* ಅಯ್ದೆ ಪೇಟ್ದಿಂ (231).

ಅನ್ತರ antara. *For* See ವೃತಿ *read* See ವ್ಯತಿ , *and for* ಅನ್ತತರಲೆ *read* ಅನ್ತರಲೆ.

ಅನ್ತರದಾಮರೆ *For* antara-dâmarĕ *read* antara-tâmarĕ.

ಅನ್ತಱು antaṟu. *For* ಅನ ಱಿನ್ದಂ *read* ಅನ್ತಱಿನ್ದಂ , *and for* ಅನ್ತಟಿನ್ದ *read* ಅನ್ತಱಿನ್ದ.

ಅನ್ತರ್ವಸಿಕ antar-vasika. *Put a dash after* o. r. ತೆತ್ತು.

ಅನ್ತಾ antâ. 2. *For* ದಣು *read* ದಣ್ಡು.

ಅನ್ತೇವಾಸಿ antê-vâsi. *Put a* Čaṇḍâla *in italics.*

ಅನ್ದ anda. *Under No.* 4 *for* ಒನು ಜಾತಿಗೆ *read* ಒನ್ದು ಜಾತಿಗೆ.

ಅನ್ದು andu. 1. *For* ಓತ್ವಮ್ ಅದನು *read* ಓತ್ವಮ್ ಅದನ್ದು.

ಅನ್ದು andu. 3. *For* ಅನು ವದಿಲ್ಲ *read* ಅನ್ದುವದಿಲ್ಲ.

ಅಪರಾಧ apa-râdha. *Put* ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡು *and* ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸು *after* ಅಪರಾಧ ಕೊಡು.

ಅಪ್ಪ appa. 1. *For* ಇವು ಶುದವಪ್ಪ *read* ಇವು ಶುದ್ಧವಪ್ಪ.

ಅಪ್ಪಣೆ appaṇĕ. *For* ಸೆಟಿಯಲ್ಲಿಡ ಬೇಕೆನು *read* ಸೆಟಿಯಲ್ಲಿಡ ಬೇಕೆನ್ದು.

ಅಬುಗು abugu. *For* ಅವುಗು *read* ಅವುಗು 1.

ಅಬ್ಬರ abbara. 1. *For* ದುಗುನ ಹಾಯಿಕು *read* ದುಗನ ಹಾಯಿಕು.

ಅಭ್ಯುದಿತ abhi-udita. *For* ಹೇದಿದು *read* ಹೇದಿದ್ದು.

ಅಮ್ am. *For* See ಅಮ್ಬು *read* See ಅಮ್ಬು 1.

ಅಮ ama. *For* ಮಾ 4 *read* ಮಾ 3.

ಅಮರೆ amarĕ. *Dele* ಅವರಿ.

ಅಮರ್ಚು amarču. *For* ಅಮರ್ಚಿ ನಿನಂ *read* ಅಮರ್ಚಿ ನಿನ್ದಂ, *and for* ಚೆನ್ನಕಿಯನ್ *read* ಚೆನ್ನಕ್ಷಿಯನ್.

ಅಮಿಕು amiku. *For* (My) *read* (My.).

ಅಮುಷ್ಯಾಯಣ *For* amushya-ayana *read* amushya-ayaṇa.

ಅಮ್ಬು ambu. 1. *For* ಮಾಣ್ಡಿ ಇರದೆ *read* ಮಾಣ್ದು ಇರದೆ.

ಅಮ್ಬ್ಲ ambla. *For* ಅಮ್ಬ *read* ಅಮ್ಬ್ಲ.

ಅಮ್ಮು ammu. *Add No.* **1**; *and dele the half paranthesis after* Bh. 8, 22, 42.

ಅಯ್ಕಿಲ್ aykil. *For* ಅಯ್ಕಿಲ್ಲಗಳಂ *read* ಅಯ್ಕಿಲ್ಗಳಂ.

ಅಯ್ದು aydu. 2. *For* ಅಯುದಿಲ್ಲಿ *read* ಅಯ್ದುದಿಲ್ಲಿ.

ಅರ ara. 2. *For* ಅರೆ 8 *read* ಅರೆ 7.

ಅರಿ ari. 1. *Dele* = ಹರಿ.

ಅರಿ ari. 2. *For* ಅರಿಬೊಯ್ಲು. -ಹೊಯ್ಲು *read* ಅರಿಬೊಯ್ಲು. -ಪೊಯ್ಲು.

ಅರಿ ari. 5. *For* ಹರಿ *read* ಹರಿ 1.

ಅರಿವೆ arivĕ. *Dele it.*

ಅರಿಸು arisu. 3. *For* ಹರಿಸು *read* ಹರಿಸು 2.

ಅರೆ arĕ. 2. *For* ತುಣ್ಣಾ ಕತ್ತರಿಸಿ *read* ತುಣ್ಣಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ.

ಅೞ್ aṟ. 1. *For* ಕಿಱಿದಿನಲ್ಲಿ *read* ಕಿಱಿದಿನಲ್ಲಿ.

ಅೞಕ aṟaka. 2. *For* ಹೞಕ *read* ಹೞಕ 2.

ಅೞಕೆ aṟakĕ. 1. *For* ಅಱಕೆಕಾಱ *read* ಅೞಕೆಕಾಱ.

ಅೞಿ aṟi. 2. *Change the No.* **2** *into No.* **3** *(on account of* ಅಱ 2 *in Additions), and for* ಹಱ *read* ಹಱ 1.

ಅೞಿಕೆ aṟikĕ. 1. *For* J. 26, 57 *read* J. 26, 67.

ಅರ್ಬಿ arbi. *Dele the meaning given, and read:* A remaining, *i. e.* constant, descent of water, a waterfall (ಉದನಿರ್ಝರ Šmd. II; T. ಅರುವಿ, Tu. ಅರ್ಬಿ). See ಪೇರರ್ಬಿ.

ಅಲ್ al. 1. *For* That place, that direction *read* Place, direction, *and for* that state *read* state.

ಅಲ ala. 3. *Dele* or ಗಣಸು? *and dele* or ಗಣಿಸು?

ಅಲರು alaru. 2. *For* ಬಿಲುಗಾರ *read* ಬಿಲುಗಾಱ.

ಅಲುಗು alugu. 1. *For* (ಎಲುಗು?) *read* (ಎಲುಗು).

ಅಲ್ಲಿ. *For* alli. = ಅಲಿ 2, etc. Locative of ಅಲ್ 1 *read:* al2-al1-i12, = ಅಲಿ 2, etc., *and for* in *read* In.

ಅಲ್ಲೋಲ allôla. *Dele the full stop after* ಆಗಿತ್ತು.

ಅವಣಿಸು avaṇisu. *Put it in small type.*

ಅವತಾರ ava-târa. *For* ಆದಿವ್ಯಪಥೇನ್ದ್ರಾವತಾರ *read* ಆದಿವ್ಯಪಥೇನ್ದ್ರಾವತಾರ.

ಅವನಿಪತಿ avani-pati. *For* ಪವನಿಪ *read* ಅವನಿಪ.

ಅವರೋಧನ ava-rôdhana. *For* 3, *read* 2, .

ಅವು avu. 4. *For* ನುಂಗುವವೃವುಮ್ ಒಳವು ದಧಿಯೊಳ್ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್? (292) *it is preferable to read* ನುಂಗುವವುವುಮ್ ಒಳವು ಉದಧಿಯೊಳ್ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯಂಗಳ್! (292).

ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿ ashṭâdaša-jâti. *For* ಗಂಗಡಿಕಾರ *read* ಗಂಗಡಿಕಾಱ.

ಅಷ್ಟಾದಶಪ್ರಧಾನ ashṭâdaša-pradhâna. *For* ಅನ್ತಸಿತ *read* ಅನ್ತಸ್ಥಿತ.

ಅಸಿ asi. 5. *For* ಹಸಿ *read* ಹಸಿ 2.

ಅಸಿಪರ್ಣಿ asi-parṇi. *Dele* perhaps = ಕಾರೆ, *and put instead:* ; see ಗೋಣು.

ಅಸುರ್ asur. 2. *For* ಉಸರು *read* ಉಸುರು.

ಅಹ aha. *For* ಏಱು ತಲೆಗಗಡವನ್ನಬರ *read* ಏಱು ತಲೆಗಡವನ್ನಬರ.

ಅಳ್ aḷ. 4. *For* (ವಳ್ 2) *read* (ವಳ್).

ಅಳೆ aḷĕ. 3. *For* See ಕಟ್ಟಳೆ s. ಕಟ್ಟು 5 *read* See ಕಟ್ಟಳೆ 2 s. ಕಟ್ಟು 1.

ಅಳ್ಕೆ aḷkĕ. *Dele the comma after* ಆಲಿಂಗನ.

ಅೞಿ aḻi. 2. *Dele* (J. 13, 24).

ಅೞ್ಕು aḻku. 1. *Dele the dash before* ಶ್ರೀ.

ಆ â. 4. *For* ಪುಲ್ಲೆ ಬನುವ *read* ಪುಲ್ಲೆ ಬನ್ದುವು.

ಆಕರ್ಷ â-karsha. *Under No. 6 for* ವೈಶಿಕ *read* ವೈಶಿಕ.

ಆಕೆ âkĕ. 1. *For* ಘುಲ್ಲುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ *read* ಗುಲ್ಲುಲ್ಲುಲ್ಲೆನೆ.

ಆಗು âgu. 1. *At the bottom of p.* 146, *first column, for* ಅಂಗಳದಲಾಗಲಿ *read* ಅಂಗಳದಲ್ಲಾಗಲಿ.

ಆಗುಹ âguha. *For* ಹಿನು *read* ಹಿನ್ದು.

ಆಟಿಕೆ âṭikĕ. *Dele* ದಮ್ಬಾಟಿಕೆ.

ಆತ್ಮ âtma. *Last line of the bottom, for* ಪವಿತ *read* ಪವಿತ್ರ.

ಆದಾನು *For* **â-dânu** *read* **âdânu.**

ಆಧಾರ â-dhâra. *For* Mr. 4, 16 *read* Mr. 416.

ಆನ್ದೆಗ ândĕga. *For* ಹಸ್ತಿಕೀರ *read* ಹಸ್ತಿಕೀಱ.

ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಿ âyus-vṛiddhi. *Read* = ಆಯುರ್ವರ್ಧನ.

ಆರೆ ârĕ. 3. *For* ಪಾರೆ *read* ಪಾರೆ 2.

ಆೞ್ âṟ. 2. *For* ಇರಲಾರದು *read* ಇರಲಾಱದು.

ಆೞು âṟu. 5. *For* ಹಾಱು *read* ಹಾಱು 1.

ಆರ್ತ ârta. *At the head of p.* 167 *for* **ಅರ್ತ** *read* **ಆರ್ತ.**

ಆಲ âla. 1. *For* ಆಲೆ 1 *read* ಆಲಿ 1.

ಆಲ âla. 2. No. 3 *for* large extensive *read* large, extensive.

ಆಲಿಸು âlisu. *For* ಅರ್ಥದಿನೆ *read* ಅರ್ಥದಿನ್ದೆ.

ಆಲೆ âlĕ. 1. *For* ಆಲ 2 *read* ಆಲ 1.

ಆಲೆ âlĕ. 4. *For* ಹಲ್ಲೆ *read* ಹಲ್ಲೆ 1.

ಆಲೆ âlĕ. 6. *For* ಹಾಲೆ *read* ಹಾಲೆ 2.

ಆವರಿ âvari. *For* = ಆವರೆ, etc. *read* = ಆವರಿಕೆ 2. Covering, enclosing. See ನೀರಾವರಿ.

ಆವರಿಕೆ âvarikĕ. *Add No.* 1, *and for* ಆವರಿ, etc. *read* ಆವರೆ, etc.

ಆವಿಗೆ âvigĕ. *For* ಹಾವಗೆ *read* ಹಾವುಗೆ 1.

ಆವೇಶಿಕಿ. *For* â-vêśiki *read* â-vêśiki.

ಆಸು âsu. 4. *For* ಹಾಸು *read* ಹಾಸು 1.

ಆಸು âsu. 5. *For* ಹಾಸು *read* ಹಾಸು 2.

ಆಸ್ಥೌಲ್ಯ âsthaulya. *For* ಸೆಡೆ *read* ಸೆಡೆ 1.

ಆಹಾರ â-hâra. *For* ಕೊಡು ಕೊಡ್ಡು *read* ಕೊಡ್ಡು ಕೊಡ್ಡು.

ಆಹಾರಿಸು âhârisu. *Dele it.*

ಆಳಿ âḷu4-ĕ3. *For* ಹಾಳಿ *read* ಹಾಳಿ 2.

ಇಂ im. 4. *For* ನಿಂ ಮುಂಚಿದಯ್ *read* ನೀಂ ಮುಂಚಿದಯ್, *and for* ದ 2, ರ 2, etc. *read* ದ 2, ಐ 2, etc.

ಇಕ್ ik. *At the bottom for* ಅಲಿನ *read* ಅಲಿನ್ದ.

ಇಕ್ಕರಿಸು ikkarisu. 2. *For* ಸಿಡಿಲಿತು *read* ಸಡಿಲಿತು.

ಇಕ್ಕು ikku. 2. *At the bottom, for* ಮದದಿನ *read* ಮದದಿನ್ದ.

ಇಂಗು iṅgu. 1. *For* ಹಿಂಗು *read* ಹಿಂಗು 2.

ಇಡಿ iḍi. 1. *Dele* J. 15, 9.

ಇದ್ದಲ್ iddal. *For* ಚಾರುಚನ್ದ್ರೋತ್ಪಲ *read* ಚಾರುಚನ್ದ್ರೋಪಲ.

ಇನ್ತಾ 1. *For* **im**4**-tâ**5 *read* **im**4**-tâ**3.

ಇನ್ದವು indavu. *For* ನಿಶ್ಚಯದಿನವು *read* ನಿಶ್ಚಯದಿನ್ದವು.

ಇಪ್ಪೆ ippĕ. 1. *For* ಹಿಪ್ಪೆ *read* ಹಿಪ್ಪೆ 2.

ಇಮ್ im. 1. *For* twiee *read* twice.

ಇರ್ ir. 1. *For* ಪ್ರೀತಿಯಿನ *read* ಪ್ರೀತಿಯಿನ್ದ, *and for Cf.* ಇಡು *read Cf.* ಇಡು 1.

ಇರುಳ್ iruḷ. *For* ಇರುಳರಸ (s. ಇರುಳಾಳ್ಕೆ) *read* ಇರುಳರಸ.

ಇಸು isu. 2. *Dele* only in P.

ಈಚಲ್ îcal. 1. *For Cf.* ಈದಿ *read Cf.* ಈಡಿ.

ಈನ್ în. 2. *After* ಈನ್ದೋಳ್ *for* (Śmd. 214. 143, or ಇನ್ದೋಳ್) *read* (Śmd. 214, or ಇನ್ದೋಳ್), *and after* ಈನ್ದೋಳ *for* (Śmd. 214. 143, or ಇನ್ದೋಳ) *read* (Śmd. 214, or ಇನ್ದೋಳ).

ಈರ್ îr. 1. s. ಈರಾಡು, *for* ಅನ *read* ಅನ್ದ.

ಈಳಿಗೆ *For* **iḷigĕ.** *read* **îḷigĕ.**

ಉಗಿ ugi. 3. *For* ಉಗ *read* ಉಗ 1.

ಉಚ್ಚಣ್ಡ ud-caṇḍa. *For* ಎಡಿಗಟ್ಟಿ *read* ಎಡಿಗಟ್ಟಿ.

ಉಡಗು uḍagu. 1. *For* ಹುಡುಗು *read* ಹುಡುಗು 2.

ಉಡಿ uḍi. 1. *For* ಮುಡಿ? *read cf.* ಮುಡಿ 1 & 3 with ಮೋಟನ.

ಉಣಿಸಿಗ uṇisiga. *For* ಅಮುದುಣಿಸಿಗ *read* ಅಮುದುಣಿಸಿಗ.

ಉತ್ಕಲಿ utkali. *For* ಮೆರಿಕೋಲು *read* ಮೆರೀಕೋಲು.

ಉದ್ದ udda. s. ಉದ್ದಳತೆ *for* ಉನ್ನತೆ *read* ಉನ್ನತಿ.

ಉದ್ದಿತ್ತು udditu. *For* ಉದಿತು *read* ಉದ್ದಿತು.

ಉದ್ಧವಕರ *(p. 229 above). For it read* ಉದ್ಧವಕರ.

ಉನ್ನತ ud-nata. *For* ಉನ್ನತದ *read* ಉನ್ನತದ.

ಉನ್ನದ್ಧ ud-naddha. *For* ಸಮುನದ್ಧ *read* ಸಮುನ್ನದ್ಧ.

ಉಪ್ಪಯಣ uppayaṇa. *For* ಉತ್ಪಯಣ? *read* ಉಪ್ಪಯಣ, *and dele the sign of interrogation before* ನಿಯಾಣ.

ಉಪ್ಪರ uppara. *After* ಉಪ್ಪರಗುಡಿ *dele* -ಕುಡಿ.

ಉಪ್ಪು uppu. 1. *For* ಉಪ್ಪುವು *read* ಉಪ್ಪುವು.

ಉಬ್ಬಟಿ ubbu2**-aṭĕ.** *Add No.* 1.

ಉಬ್ಬಲು ubbalu. *For* ಗುಯ್ *read* ಗುಯಿ, *and for* ಹುಯ್ *read* ಹುಯ್ 1.

ಉರಕು uraku. *Dele* Itch.

ಉರ್ಬು urbu. 3. *For* ಉಬ್ಬಟಿ *read* ಉಬ್ಬಟಿ 1.

ಉರ್ವಿನಂ urvinam. *Put it before* ಉರ್ವರ.

ಉಸಕು usaku. *Put it before* ಉಸಕ್ಕನೆ.

ಉಳಿತೆ uḷatĕ. *Put it before* ಉಡಿದು.

ಉಳಿಗ uḷiga. 1. *For* ದಣ್ಣಾದಿಗ *read* ದಣ್ಣಾದಿಗ.

ಊಕೆ ûkĕ. 2. *For* ಒಯರ್ *read* ಒಯ್ಯರ್.

ಊತ ûta. 2. *For* ಊಡು 4 *read* ಊಡು 3.

ಊರ್ ûr. *For* ಕಡುಬರ್ ಇದರ್ ಉಗಿರ್ನ್ದ *read* ಕಡುಬರ್ ಇದರ್ ಉಗಿರ್ನ್ದ.

ಊರು ûru. *Second column at the top, for* ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಸ್ದು *read* ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬನ್ದು.

ಋಚ್ ṛic. *For* ರುಕ್ಕು 1 *read* ರುಕ್ಕು.

ಎಕಾರ ĕ-kâra. ಎಕಾರವಿಧಿ. ĕkâra-vidhi. ಎಕಾರಾನ್ತ ĕkâra-anta. *Put all in large type.*

ಎಕ್ಕ ĕkka. 2. *For* ಯಕ್ಕ No. 3 *read* ಯಕ್ಕ No. 2.

ಎಕ್ಕೆ ĕkkĕ. *For* ಯಕ್ಕ No. 2 *read* ಯಕ್ಕ No. 1.

ಎಗಚಿ ĕgaci. *For* ರೇಗು 6 *read* ರೇಗು 2.

ಎಚ್ಚರ ĕccara. *For* ಎಚ್ಚರದವಾ *read* ಎಚ್ಚರದವ್ವ.

ಎಚ್ಚು ĕccu. 3. *For* ಹೆಚ್ಚು *read* ಹೆಚ್ಚು 1.

ಎಚ್ಚು ĕccu. 4. *For* ಹೆಚ್ಚು *read* ಹೆಚ್ಚು 2.

ಎಜ್ಞ ĕjña. *For* ಯಜ *read* ಯಜ್ಞ.

ಎಟ್ಟು ĕṭṭu. 2. *For* ಹೆಟ್ಟು *read* ಹೆಟ್ಟು 2.

ಎಡೆ ĕḍĕ. 1. s. ಎಡೆವಡ್ *for* ಎಡೆತರಾಗ *read* ಎಡೆತರಾಗ.

ಎಡೆ ĕḍĕ. 2. *For* ಹೆಡೆ *read* ಹೆಡೆ 1.

ಎಣೆ ĕṇĕ. 2. *For* ಹೆಣೆ *read* ಹೆಣೆ 1.

ಎಣ್ಡೆ ĕṇḍĕ. *For* ಹೆಣ್ಡೆ *read* ಹೆಣ್ಡೆ 1.

ಎರೆ ĕrĕ. 1. *For* ಎರೆಯುಳ್ಳದೊಸು *read* ಎರೆಯುಳ್ಳದೊಸ್ಸು, *and for* ಅತಂಗವೊಯು *read* ಅತಂಗವೊಯ್ದು.

ಎರೆ ĕrĕ. 4. *For* ಎರೆವಗೆ *read* ಎರೆವಗೆ.

ಎರೆ ĕrĕ. 5. *For* ಹೆರೆ *read* ಹೆರೆ 2.

ಎರ್ದೆ ĕrdĕ. *For* ದಿನಪಿಸುಎನೆಗಮ್ *read* ದಿನ್ನಪಿಸುವೆನೆಗಮ್.

ಎಸಗು ĕsagu. 2. *For* ಪುಸಿ 2 *read* ಪುಸಿ 1.

ಎಹಗೆ ĕ11-hagĕ1. *For* ಹೆಂಗೆ *read* ಹೆಂಗೆ 2.

ಎಹೆಂಗೆ. *For* **ĕ11-heṅgĕ** *read* **ĕ11-heṅgĕ 2.**

ಎಳ ĕḷa. *For* ಎಳೆನೀರ್ಗಳ್ *read* ಎಳನೀರ್ಗಳ್.

ಎಳೆ ĕḷĕ. 2. *For* ಎಳೆಮೊಗರು. A delicate bud *read* ಎಳೆ ಮೊಗರು (or ಎಳೆಮೊಗರು). A delicate, very small fruit.

ಎಱಸು ĕṟasu. *For* Bh. 4, 4, 39 *read* Bh. 4, 4, 39.

ಐಕಗ್ರೀವ್ಯ. *For it read* ಐಕಗ್ರೀವ.

ಎಲ ĕla. *In page* 293 *for it read* ಏಲ.

ಏವ êva. *For* Abh. 10, 209 *read* Abh. P. 10, 209.

ಏಳ್ êḷ. 1. *Read* Bp. 31, 10; 42, 2, *and dele* 12, 44; 32 45; 37, 42; 61, 37, *and* s. ಏಳ್ದೇಳ್ *dele* 5, 6.

ಏಱು êḷu. 1. *After* See Bp. 16, 29 *dele* 18, 63, and 44 sum.

ಐಂಗುದ aiṅguda. *For* (fr. ಇಂಗುದ) *read* (fr. ಇಂಗುದ).

ಐಲೇಯ ailêya. *For* (= ಎಲವಾಲು) *read* (= ಎಲವಾಲು).

ಓ ô. 5. *Dele* (ಒನಪು).

ಒಚ್ಚಯ ŏccaya. *Dele* ಒಚ್ಚಯ, *and for* (ಒಚ್ಚು) *read* (ಒಚ್ಚು 1).

ಒಜ್ಜೆ ŏjjĕ. *Dele* ವಜ್ಜ.

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 1. *Dele it.*

ಒಟ್ಟಿಲ್ ŏṭṭil. 2. *Dele the No.* **2**, *and after* Śm. 54 *put:* ; ಕರಿ Mr. 350.

ಒಡ ŏḍa. 1. s. ಒಡ ಹುಟ್ಟು 1 *for* ತನ್ನೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು *read* ತನ್ನೆಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವನು.

ಒಡೆ ŏḍĕ. 1. *For* ಹಿಣ್ಣನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ *read* ಹಿಣ್ಣನ್ ಒಡೆದ ಎಕ್ಕಲಂ.

ಒದಱು ŏdaṟu. 1. *Put a semicolon after* which is suddenly pulled.

ಒದ್ದಿಕೆ ŏddikĕ. *For* ಹೊದ್ದಿಕೆ *read* ಹೊದ್ದಿಕೆ 1.

ಒನ್ದು ŏndu. 2. s. ಒನ್ದಾಗು *for* ಚನ್ದ್ರ ಸೂರ್ಯರ್ಕಳನ್ *read* ಚನ್ದ್ರ ಸೂರ್ಯರ್ಕಳನ್. — s. ಒನ್ದಾನೊನ್ದು. *For* ಒನಾನೊನ್ದು *read* ಒನ್ದಾನೊನ್ದು.

ಒಪ್ಪ ŏppa. *For* ಒಪ್ಪಂಗುನ್ದು. -ಂಕುಸು *read* ಒಪ್ಪಂಗುನ್ದು. -ಂಕುನ್ದು.

ಒಪ್ಪು ŏppu. 1. *For* ಭಾಸುತರ *read* ಭಾಸುರತರ.

ಒಯಿ ŏyi. 2. *For* ಹೊಯಿ *read* ಹೊಯಿ 1.

ಒರಸು ŏrasu. 2. *Put* ಸೆನ್ದು Śm. 51 *in the following parenthesis after* Śs.

ಒರ್ವ ŏrva. *For* ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಮ್ಬ *read* ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಮ್ಬ.

ಒಲೆ ŏlĕ. 1. *For* ಒಲಿ 1 *read* ಒಲಿ.

ಒಸಿ ŏsi. *For* ವಸಿ *read* ವಸಿ 2.

ಒಳ ŏḷa. 1. *At the bottom for* ಕುನು ಎಳೆ *read* ಕುನ್ದು ಎಳೆ.

ಒಳಱ್ ŏḷiṟ. *Put it after* **ಒಳಿತು.**

ಒಳ್ಳೆ ŏḷḷĕ. 2. *For* ಹೊಳ್ಳೆ *read* ಹೊಳ್ಳೆ 2.

ಓ ô. 3. *For* ಇನೆ ಕೋಣ್ಟೆ *read* ಇನ್ದೆ ಕೋಣ್ಟೆ.

ಓಲಗ ôlaga. 1. *For* ಒಲಗಂ ಪರಿ *read* ಓಲಗಂ ಪರಿ.

ಕಕ್ಕು kakku. 1. *For* ಕಕ್ಕುದಟ. -ತಟ 3 *read* ಕಕ್ಕುದಟ. -ತಟ 4.

ಕಟಾಕ್ಸ kaṭâksa. *For* ಕಟಾಕ *read* ಕಟಾಕ್ಷ.

ಕಟ್ಟಿಸು kaṭṭisu. *The meanings in small type are to appear in large type.*

ಕಡಮೆ kaḍamĕ. *On page* 342 *for* ಮುದಿತನದಿನ *read* ಮುದಿತನದಿನ್ದ.

ಕಡು kaḍu. 1. *For* ಕೆಡಿ 1 *read* ಕೆಡಿ.

ಕಡೆಯ kaḍĕya. *Dele the comma after* ಹಂಸಕ.

ಕಡ್ಲೆ kaḍlĕ. *For* ಕಡ್ಲೇ ತಿನು *read* ಕಡ್ಲೇ ತಿನ್ದು.

ಕಣ kaṇa. 3. *Dele* ಜಂ, ಜಣ.

ಕಣಿ kaṇi. 5. *For* ವರುಸದ *read* ವರುಷದ.

ಕಣಿಸು kaṇisu. *Dele* ಓಸುಗಣಿಸು.

ಕಣ್ಠ kaṇṭha. *For* ಕಣ್ಬ *read* ಕಣ್ಬ 1.

ಕಣ್ಠಿಕೆ kaṇṭhikĕ. *For* ಒನು ಸರಮ್ *read* ಒನ್ದು ಸರಮ್.

ಕಣ್ಣು kaṇṇu. *For* ಗಣ್ಣುಗೊಮ್ಬೆ *read* ಕಣ್ಣುಗೊಮ್ಬೆ, *and* (s. ಕಣ್ಣುಪಟ್ಟಿ) *for* alley *read* allay.

ಕದ್ kad. *For* ಕನ್ದಾಟ *read* ಕದ್ದಾಟ.

ಕದಪು kadapu. *Dele* ಗವದೆ?

ಕದಮ್ಬ kadamba. *For* ಕದಮ್ಬ *read* ಕದಮ್ಬ.

ಕನಸು kanasu. *For* ಮುರುವ *read* ಮುಱುವ, *and dele* (sees in his dream).

ಕನ್ನಡಿ kannaḍi. *Dele* ಮೂಗು-.

ಕಪಾಲಿಕೆ kapâlikĕ. *For* ಕಪಾಲ *read* ಕಪಾಲ 1.

ಕಮ್ಬಿ kambi. *For* the guava tree *read* the tree Gardenia gummifera.

ಕರ kara. 1. *For* ಅಯೆ *read* ಅಯ್ದೆ.

ಕರಣ karaṇa. 2. *For* ಸಾವದ್ಯ *read* ಸಾವಧ್ಯ.

ಕರಿ kari. 3. *Put* ಕರಿಯ ತಿಗಡೆ *after* ಕರಿಯ ಜೀರಗೆ.

ಕರು karu. 3. *Dele it.*

ಕರುತ್ತು karuttu. *Dele it.*

ಕರೆ karĕ. 1. *On page* 376 *for* ಓ ಎನು *read* ಓ ಎನ್ದು.

ಕಱೆ kaṟĕ. 3. *For* ಹ್ಯಯ *read* ಹ್ಯಯಂಗವೀನ, *and for* ಬಿಸಿಲ್ಗಟ *read* ಬಿಸಿಲ್ಗಟ.

ಕರ್ಕು karku. 2. *For* ಕರಕು 1 *read* ಕರಕು.

ಕರ್ಚಿ. *For* **karci** *read* **karči.**

ಕರ್ಪೂರ karpûra. *Read:* A kind of aromatic paččĕ.

ಕಲಭ kalabha. *For* ಪಲ್ಲ ಮಟ *read* ಪಲ್ಲಮಟ.

ಕಷ್ಟ kashṭa. *For* 5, *read* 3, .

ಕಳೀಜ kaḷija. *Put it after* ಕಳಿಹಿಸು.

ಕಳ್ಳ kaḷḷa. 1. *For* ಸೇನ *read* ಸ್ತೇನ, *and* s. ಕಳ್ಳದಾಟ, *for* ದಟುದುಟ *read* ದಟದುಟ.

ಕಱಲ್ kaṟal. 3. *For* ಕದಿಲುದೆನೆ *read* ಕದಿಲ್ದುದೆನೆ.

ಕಾ kâ. 2. *For* ete. *read* etc.

ಕಾಗಿ kâgi. s. ಕಾಗಿನೇರಳೆ, *for* ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕ *read* ಭೂಮಿಜಮ್ಬುಕ.

ಕಾಟ kâṭa. 4. *Dele* = ಕೇರ, etc.; *and read:* Just then, afterwards (S. Mhr.; Tĕ. ಕಾಡ, at, near, by; *cf.* ಕೇರ, ಕೇಸ).

ಕಾಡಿಗೆ kâḍigĕ. *For cf.* ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಿಗ *read cf.* ಕಾಲಿಕೆ, ಕಾಳಕ.

ಕಾಡು kâḍu. 2. s. ಕಾಡ ಹೆಸರು *for* ಮುಯಷ್ಟಕ *read* ಮುಯಷ್ಟಕ.

ಕಾಣ್ಮೆ kâṇmĕ. *Dele the sign of interrogation before* ಬಲ್ಲಿಕ್ಷನ.

ಕಾರಣೆ kâraṇĕ. *For* ಕಾರಣ No. 3 *read* ಕಾರಣ 1 No. 3.

ಕಾರಾಗಾರ. *For* kârâ-agâra *read* kârâ-âgâra.

ಕಾಸು kâsu. 2. *For* ಕೊಡೆಯಾಲ *read* ಕೊಡೆಯಾಳ.

ಕಾಱು kâḷu. 1. *Put* ಕಾಱುಪಾದ್ಧ *after* ಕಾಱುಚ್ಯೆರವ.

ಕಿಚಿ kiči. *For* ಕಚಿಗುಟ್ಟು *read* ಕಿಚಿಗುಟ್ಟು.

ಕಿತ್ತು kittu. 3. *For* Tbh. ಜಡ 2 *read* Tbh. ಜಡ 3.

ಕಿಱಕು kiṟaku. *For* ಗಿಱಕು *read* ಗಿಱಕು 2.

ಕಿಲ್ kil. *For* ಕಿಲಿ 1 & 2 *read* ಕಿಲಿ.

ಕಿಲಿ kili. *Dele* (ಲಿಕಿ 2).

ಕುಂ kuṁ. *For* ಗು 1, ಗುಂ *read* ಗು 2, ಗುಂ 1.

ಕುಚ್ಚು kuču. *For* ಗುಚ್ಚ, ಗುಂಜ *read* ಗುಚ್ಛ, ಗುಂಫ.

ಕುಡಿ kuḍi. 5. *Dele* **2,** a flag, a banner (Tu., T., M., Tĕ. ಕೊಡಿ; see ಉಪ್ಪರಗುಡಿ, ಮೇಲುಗುಡಿ).

ಕುಣಿಕೆ kuṇikĕ. *For* ಗುಳಿಕೆ 1 *read* ಗುಳಿಗೆ 1.

ಕುಣ್ಟಿ kuṇṭi. *Dele* See Prv. s. ಮನೆ.

ಕುತಪ kutapa. *For* ವ್ರತಹೀನ *read* ವ್ರತಹೀನ.

ಕುಪ್ಪು kuppu. 3. *For* ಗುಪ್ಪ *read* ಗುಪ್ಪ 1.

ಕುಲ್ಲಾ kullâ. *For* ಖುಲ್ಲಾ *read* ಖುಲಾ.

ಕುವರ kuvara. 2. *For* ಗುಬುರು *read* ಗಬುರು 2,

ಕುಸುರಿ kusuri. *For* ಅಂಜೆ 1 *read* ಅಂಜೆ.

ಕೂಗುರಿ kûguri. *For* ಕೂಗುರಿ ಅವರಿಗಳು *read* ಕೂಗುರಿ ಅವರಿಗಳು.

ಕೂಚು kûču. 1. *For* ಗುಜ್ಜು 1 *read* (ಗುಜ್ಜು 1).

ಕೂಸು kûsu. *For* ಕಾಸು ಹೇಲದು *read* ಕಾಸು ಹೋಲದು.

ಕೆಡೆ kĕḍĕ. 1. *For* ನಿರ್ಜರಜಲದ ಹನಿಗಳ್ *read* ನಿರ್ಝರಜಲದ ಹನಿಗಳ್.

ಕೆಯ್ kĕy. 3. *Put* ಕೆಯ್ಯುತ್ತಿಸು *before* ಕೆಯ್ವುರ್.

ಕೆಯ್ kĕy. 4. *For* (ನಯ್) *read* (ನಯ್ 1).

ಕೇಳ kêḷa. *Dele the sign of interrogation in the parenthesis.*

ಕೊಡಲಿ kŏḍali. *For* ಗಣ ಕೊಡಲಿ *read* ಗಣ್ಣಕೊಡಲಿ.

ಕೊಡೆ kŏḍĕ. 1. *For* ಕಾಸು ಇದರೆ *read* ಕಾಸು ಇದ್ದರೆ.

ಕೊರಕಂಚಿ. *For* (kŏra.) *read* (kŏra-).

ಕೊಳಿಸುವಿಕೆ kŏḷisuvikĕ. *Dele* ಸಿದ್ಧಾಂತ-.

ಕೊಱಕು kŏṟaku. — ಕೊಱಕುಮಂಡಲ. *For* Duboia *read* Daboia.

ಕೋಱು kôṟu. 2. *Dele* (= ಕೂಱು), *and dele also* ನಾಲ್ಕೋಱು, ಮುಕ್ಕೋಱು.

ಕೋಱೆ kôṟĕ. *For* = ಕೋಱೆ *read* = ಕೋಱೆ.

ಕ್ಷಮೆ kshamĕ. *For* ಸುದಾರಿಕೆ *read* ಸುಧಾರಿಕೆ.

ಕ್ಷೀರಿಕೆ kshîrikĕ. *For* ಪಾಲಿಕಾಯಿಚೆಟ್ಟು *read* ಪಾಲಿ 2.

ಗಜಿಗ gajjiga. *Read* **ಗಜ್ಜಿಗ gajjiga.**

ಗಜ್ಜು gajju. *For* = ಗೊಜ್ಜು *read* (= ಗೊಜ್ಜಿ).

ಗಣ್ಡು gaṇḍu. *Put* ಗಣ್ಡುಗಿಡು *before* ಗಣ್ಡುಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಪಿಳ್ಳೆ.

ಗದು gadu. *For* ಗುದುವು *read* ಗದುವು.

ಗಳ gaḷa. 1. *Put* ಗಳಗಳಗೆ *after* ಗಳಗಳನೆ.

ಗಳೆ gaḷĕ. *Put* ಗಳೆವಡು *after* ಗಳೆಗೂಸಾಡು.

ಗಾಂಗೇಯ gâṅgêya. s. *No. 6, for* ಹಿರಣ್ಯ *read* ಹೈರಣ್ಯ.

ಗಾಸ gâsa. *For* ಮನೆ *read* ಮಣಿ.

ಗಿಳು giḷu. 2. *For* ಸೀಳು *read* ಸೀಳು 1.

ಗುಚ್ಚು guččcu. *For* ಚುಚ್ಚು 3 *read* ಚುಚ್ಚು 4.

ಗುಡ್ಡ guḍḍu3-a3. 1. *For* ಬಿದಿಲು *read* ಬೀದಿಲು.

ಗುತ್ಸಕ gutsaka. *For* ಗುಚಕ *read* ಗುಚ್ಛಕ.

ಗುಲ್ gul. *For* ಗುಲ್ಲುಗ್ಗಲ್ಲನೆ *read* ಗುಲ್ಲುಗುಲ್ಲುಗ್ಗಲ್ಲನೆ.

ಗೊಡ gŏḍa. *For* ಗೊಡ ಗೊಡ ಎನ್ನು *read* ಗೊಡ ಗೊಡ. rep.

ಗೊಡ್ಡು gŏḍḍu. *For* Albissia *read* Albizzia.

ಗ್ರಹಣಿ grahaṇi. *Dele* or small-pox, or a sort of insanity.

ಘಣ್ಮೆನೆ ghaṇmĕnĕ. *For* ಘಮ್ಮನೆ *read* ಘಮ್ಮನೆ.

ಘನ ghana. *For* ಸಾಧ್ಯ Mr.; 510 *read* ಸಾಧ್ಯ Mr. 510.

ಘೋಟಾರೂಢ ghôṭa-ârûḍha. *For* house *read* horse.

ಚಚ್ಚು čaččcu. *For* ಸದೆ *read* ಸದೆ 1.

ಚಣ್ಡು čaṇḍu. 1. *For* see T. ಚತ್ತಿ *read* see T. s. ಚತ್ತಿ.

ಚನ್ದ čanda. 3. *Put a comma after* ಛನ್ದ.

ಚಮತ್ಕರಿಸು čamat-karisu. *For* to be astonished *read* to grow wanderful; to cause surprise.

ಚರ್ಮಣ čarmaṇa. *For* ವಾಗ್ಮಿ, *read* ವಾಗ್ಮಿ.

ಚಲದಿ čaladi. *Dele* = ಸೆಲದಿ.

ಚಲಮೆ čalamĕ. *Put it before* ಚಲವಾದಿ, *and for cf.* ಸದೆ *read cf.* ಸದೆ 2.

ಚಲಿಸು čalisu. *Dele* = ಚಲಿಸು.

ಚಲ್ಲಿ čalli. *For* ಝಲ್ಲೀ *read* ಝಲ್ಲೀ.

ಚವು čavu. 2. *Read* = ಸವು 2, ಸವು, ಸವ್ವು 1.

ಚಾಚು čâču. *For cf.* ಸಯ್ *read cf.* ಸಯ್ 1.

ಚಾಲಕ್ čâlak. *Put it before* ಚಾಲಿ.

ಚಿಕ್ಕ čikka. *Dele cf.* ತಂಗು 3.

ಚಿಂಚೆ čiṅčĕ. *For* ಚಿಂಚೆ 2 *read* ಚಿಂಚೆ.

ಚಿದಕು čidaku. 1. *For* ಹಿದಕು 1 *read* ಹಿದುಕು 1.

ಚಿದಕು čidaku. 2. *For* ಹಿದಕು 2 *read* ಹಿದುಕು 2.

ಚುಚುನ್ದರಿ čučundari. *For* ಛುಚ್ಛುನ್ದರಿ *read* ಛುಚ್ಛುನ್ದರ.

ಚುಱಚಿ čuṟači. *Put a comma after* ಚೀಱು.

ಚೆಟ್ಟು čĕṭṭu. 1. *Dele* ಪಾಲಿಕಾಯಿ-, *and for* ವಾಯಿಚೆಟ್ಟು- *read* ವಾಯಿಚೆಟ್ಟು-.

ಚೆಯ್ čĕy. 2. *For* ಸಯ್ *read* ಸಯ್ 1.

ಛೂರಿ čhûri. *Put it after* ಛುಲುಮ್ಮನೆ.

ಜಂಘಾನಿಲ janghâ-anila. *Dele it.*

ಜಡಿತ jaḍita. *Put it in big type.*

ಜಡ್ಡು jaḍḍu. 2. *For* ಜಡ್ಡು 4 *read* ಜಡ್ಡು 3.

ಜಪೆ japĕ. *For* ಜವೆ *read* ಜವೆ 1.

ಜರಠ jaraṭha. *For* ಜರಿವಾದುದು *read* ಜರಿದಾದುದು.

ಜರಡು jaraḍu. *For* ಜಾಳ್ *read* ಜಾಳು.

ಜಱಹ jaṟaha. *For* ಜರಹಳ್ಳೆ *read* ಜಱಹಳ್ಳೆ.

ಜಲಕ್ಷಾಲನ jala-kshâlana. *For* To wash or cleanse *read* Washing or cleansing.

ಜವಳಿ javaḷi. *For* ಸವಡಿ *read* ಸವಡಿ 1.

ಜವಳಿವದ್ದಳೆ. *For it read* ಜವಳಿಮದ್ದಳೆ.

ಜವ್ವನಿ javvani. *Dele* See ಜಕ್ಕ-.

ಜಿಗಿಲ್ jigil. 2. *For* ಕ್ಲೀಶ *read* ಸಂಕ್ಲೀಶ.

ಜುಮ್ jum. *For* ಜುಮ್ಮು *read* ಜುಮ್ಮು, *and for* (ಜೋಗು *read* (ಜೋಗು 2).

ಜುರು juru. *Dele* ಜುರು ಜುರ್ರು.

ಜುಲಮಾನ julamâna. *For* ಜುರಮಾನ *read* ಜುರಮಾನು.

ಜೆಮ್ಬಾಳಿ jĕmbâḷi. *For* ಜೆಮ್ಬಾಳಿಕುದು *read* ಜೆಮ್ಬಾಳಿಕುದು.

ಜೆಱೆ jĕṟĕ. *For* (ಸಿದ್ದಿಸು (G.). *read* (ಸಿದ್ದಿಸು G.).

ಜೇನ್ jên. *For cf.* ಸೀ *read cf.* ಸೀ 1.

ಜೋಬ jôba. *For* ಸುವ್ವ *read* (ಸುವ್ವ).

ಜೋಸರಗಿತಿ jôsaragiti. *For* ಜೋಸರಗಿತಿ *read* ಜೋಸರಗಿತಿ.

ಝುಲಮ್ಮನೆ jhalammĕnĕ. *For* = ಝುಲಮ್ಮನೆ *read* = ಝುಲಮ್ಮನೆ.

ಠಾವಿಕೆ ṭhâvikĕ. *Put it after* ಠಾವು.

ಡಬ್ಬನೆ ḍabbanĕ. *For* = (ದಬ್ಬನೆ) *read* (= ದಬ್ಬನೆ).

ತಗುಣೆ taguṇĕ. *For* ನಮ್ಮುವುದು *read* ನಮ್ಮುವುದು.

ತಗ್ಗಚ್ಚಿ taggačči. *For* ತಗಚೆ *read* ತಗಚೆ.

ತಡ taḍa. 1. *For* see s. ತುಡಿ 2 *read* see s. ತುಡಿ 1.

ತಣ್ಡಕ taṇḍaka. *For* (*cf.* ದಣ್ಡಕ) *read* (*cf.* ದಣ್ಡಕ).

ತಣ್ಡೋ taṇḍô. *For* ಮುಗಿಲೋ *read* ಮುಗಿಲೋ.

ತತ್ತಱ tat-taṟa. *After* (Grj. 6, 5) *put* . —

ತದೆ tadĕ. *For* ಸದೆ *read* ಸದೆ 1.

ತನಿ tani. 2. *For* ತನಿ ಸೋಂಕು (or -ಸೊಂಕು) *read* ತನಿ ಸೊಂಕು.

ತನ್ದು tandu. 1. *For* ತರು *read* ತರು 1.

ತನ್ದೆ tandĕ. *For* ತನ್ದೆವಾದಿ *read* ತನ್ದೆವಾವಿ.

ತನ್ನ್ tann. *For* ತನ್ನ ಮುನೆ ಉಪ್ಪು *read* ತನ್ನ ಮುನ್ದೆ ಉಪ್ಪು.

ತರ್ tar. *For* (ತಾ) *read* ತಾ 2, *and for* ಮುನನರ್ *read* ಮುನ್ನದರ್.

ತರ tara. 1. *Dele* (ತೆರ).

ತಲ್ಲಣ tallaṇa. *For* ತಲ್ಲಳ *read* ತಲ್ಲಣ.

ತವೆ tavĕ. 1. *For* ಸವೆ *read* ಸವೆ 2.

ತಳ taḷa. 2. *For* ದಳ 2 *read* ದಳ್ 2.

ತಳೆ taḷĕ. 1. *For* ದಾಸ್ಥೊಡೆದಳೆ *read* ದಾಸ್ಥೊಡೆದಳೆ.

ತಾೞ್ tāḻ. 3. *For cf.* ಸಾಡ್ *read cf.* ಸಾಡು 1.

ತಾಳವಟ್ಟ (tāḷa-varta). *Dele* Abh. P. 13, after 54.

ತಾಳ್ಮೆ tāḷmĕ. *For* ಸುದಾರಿಕೆ *read* ಸುಧಾರಿಕೆ, *and for* ತಾಳೆ ಇದ್ದ *read* ತಾಳ್ಮೆ ಇದ್ದ.

ತಾಱು tāṟu. 2. *For* ಕದೆದ *read* ಕಡದ.

ತಿಗುರು tiguru. 1. *For* ಮೆಯ್ *read* ಮೆಯ್ಗ್.

ತಿರುಗು tirugu. *For* ಹೆಂಗಸು ತಿರಿಗಿ *read* ಹೆಂಗಸು ತಿರುಗಿ.

ತೀರ್ಣ tirṇa. *For* ಉತ್ *read* ಉತ್-.

ತುಯ್ಯಾಲ್ tuyyal. *Dele* (ದುಯ್ಯಾಲು).

ತುಱಿ tuṟi. 2. *For* Tĕ. ದುರದೆ *read* Tĕ. ದುಱದೆ.

ತುಱು tuṟu. 2. s. ತುಱುಮುನ್ದಿ *for* o. r. -ಮುನೆ *read* -ಮುನ್ದೆ.

ತುೞಿಲ್ tuḻil. 3. *For* ದುಡಿ 1 *read* ದುಡಿ.

ತೆಳ್ಳಗೆ tĕḷḷagĕ. *For* ಪೇಲನ *read* ಪೇಲವ.

ತೊಱೆ tŏṟĕ. 3. *For* (ಸಿನ್ದು, ವೈರಣಿ) *read* (ಸಿನ್ಧು, ವೈತರಣಿ).

ತೊಳ್ಳೆ tŏḷḷĕ. *For* (ಸೊಳ್ಳೆ) *read* (ಸೊಳ್ಳೆ 1).

ತ್ರಾಸ trāsa. *For* ಕಾನ್ತಿ ಕೆಟ್ಟಲಿ *read* ಕಾನ್ತಿ ಕೆಟ್ಟಲ್ಲಿ.

ದನ್ತಿ danti. *For* ಕರೀ ಊಮ್ಮತ್ತ *read* ಕರೀ ಉಮ್ಮತ್ತ.

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ತ dākshiṇya-vanta. *For* ದಾಕ್ಷಣಗಾದ *read* ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಾದ.

ದಾರೆ dārĕ. 1. *For* ಪ್ರಾಧಾರ *read* ಪ್ರಾಘಾರ.

ದಾವಣಿ dāvaṇi. 1. *For* ಹವಣ *read* ಹವಣು.

ದಿಗಿಸು digisu. *For* ದಿಂಗಿಂಚು *read* ದಿಗಿಂಚು.

ದುಃಸನ್ಧಾನ. *For* duḥ-santāna *read* duḥ-sandhāna.

ದುರದೃಷ್ಟ dur-adṛishṭa. *For* ತುನಿ ಸುರತನ್ಯಾಯದೆ *read* ತುನಿ ಸುರತ ನ್ಯಾಯದೆ.

ದೂದವ dūdava. *For* A go-between, a gossip *read* A messenger, an envoy.

ದೇವ dēva. *On page 804 at the bottom for* ಮುನೆ *read* ಮುನ್ದೆ.

ದೊಣ್ಣೆ dŏṇṇĕ. *For* ತೊಣಕೀತ *read* ತೊಣ್ಣೆಕೀತ.

ಧನ್ಯ dhanya. *Put all the meanings of No. 3 in common type.*

ನಗೆವಡಿ. *For* nagĕ-vaḍi *read* nagĕ-paḍi 1.

ನಗೆವಳಿ. *For* nagĕ-vaḷi *read* nagĕ-paḷi.

ನಟ naṭa. *For* ಲಟ *read* ಲಟ 1.

ನಱು naṟu. *For* Čt. 45 *read* Čt. II, 45.

ನವಲ್ naval. *For* ಚನಕ *read* ಚನ್ದ್ರಕ.

ನಾಗಲೋಕ nāga-lōka. *For* ನಾಗವಾಸವಿದ ವರು *read* ನಾಗವಾಸವಿದ್ದವರು.

ನಿಮಿರ್ಚು nimirču. *For* ನಿರ್ಮಿಚದಗೆ *read* ನಿಮಿರ್ಚಿದಗೆ.

ನಿಷ್ಠೆ ni-sthĕ. *Observe that the numbers are out of order.*

ನೀಡು nīḍu. 2. *For* Šmd. 291 *read* Šmd. 391.

ನೀಳ್ nīḷ. *For* ಬರ್ಕುಡಿತನೀರ್ಗೆ *read* ಬರ್ಕುಡಿತನೀರ್ಗೆ.

ನೆನೆಯುವಿಕೆ nĕnĕyuvikĕ. *For* ಮುನ್ನಾದವುಗಳಲ್ಲಿ *read* ಮುನ್ನಾದವುಗಳಲ್ಲಿ.

ನೆವ nĕva. *For* ಒನ್ದದಿನ್ದು *read* ಒನ್ದದಿನ್ನು.

ಪ್ p. *Read:* it becomes ಬ್, *e. g.* in ಮನಮ್ಪುಗು (3), ಕಣ್ಪನಿ, ತಣ್ಪುದೇಲ್ (78), ಅಡುಮ್ಪೊಲಂ, ಮಿಂಡುಮ್ಪುದು (204), ಮಿನಮ್ಪುದು (205); and ವ್, *e. g.* in ಬಗೆವುಗು (3), ಎಳೆನೀರ್ವೊನಲ್, ಎಳವೆಱ (81), ತಮುರೂರ್ಗೆವೋಗು (82), ಮಂಗಳವಱ (207).

ಪಚ್ಚುಗೆ paččugĕ. *For* ಹಚ್ಚು 1 *read* ಹಚ್ಚು 4.

ಪಚ್ಚೆ paččĕ. *For* ಹಚ್ಚಿ *read* ಹಚ್ಚಿ 1.

ಪಂಚಸೂನಂಗಳ್ pañča-sūnangaḷ. *Instead of it read:* ಪಂಚಸೂನೆಗಳ್ pañča-sūnĕgaḷ.

ಪಂಚು pañču. 1. *For* ಹಂಚು *read* ಹಂಚು 2.

ಪಟೋಲ paṭōla. *For* ಪೊಟ್ಲ *read* ಪೊಟ್ಲ 2, *and for* ಹಾಲೆ *read* ಹಾಲೆ 1.

ಪಟ್ಟಿ paṭṭi. *For* ಗೋತ್ಸ *read* ಘೋಟಕ.

ಪಟ್ಟೆ paṭṭĕ. 3. *For* ಮುಸಣಪಟ್ಟೆ *read* ಮುಸಣವಟ್ಟೆ.

ಪಡಲಿಗೆ paḍaligĕ. *For it read:* ಪಡಲಗೆ paḍalagĕ.

ಪಣ್ pan. 2. *For* ಹಣ್ಣು *read* ಹಣ್ಣು 2.

ಪಣವಧೂತಿ paṇa-vadhūti. *For it read:* ಪಣವಧೂಟಿ paṇa-vadhūṭi.

ಪತ್ತಿ patti. *For* ಹತ್ತಿ *read* ಹತ್ತಿ 1.

ಪತ್ತಿಸು pattisu. 1. *Read:* = ಹತ್ತಿಸು 1, (ಹಚ್ಚು 1), *and for* 7 after 92 *read* 7 after 96; *and dele* Bp. 1, 35.

ಪತ್ತು pattu. 1. *Dele* to take effect, as fire, or fire or light to catch or be kindled, *and for* uḷ *read* in.

ಪತ್ತು pattu. 3. *For* ಹದಿ *read* ಹದಿ 4.

ಪತ್ರವಲ್ಲಿ patra-valli. *For* ಕೊರಳ್ಗಗಳಲ್ಲಿ *read* ಕೊರಳ್ಗಳಲ್ಲಿ.

ಪದ pada. *For* ಹದ *read* ಹದ 1.

ಪದಿರ್ padir. *Dele* ಹದರ್.

ಪದೆ padĕ. 3. *For* ಪದವೆಟ್ *read* ಪದೆವೆಟ್.

ಪದ್ದು paddu. *For* ಹದ್ದು *read* ಹದ್ದು 1.

ಪನ್ದರ್ pandar. *For* ಹನ್ದರ *read* ಹನ್ದರ 1.

ಪರದು paradu. 3. *For* ಹರದು *read* ಹರದು 1.

ಪರಿಯಂಕಾಬಿ. *For it read* ಪರಿಯಂಕಕಾಬಿ.

ಪರಿಸು parisu. 1. *For* ಹರಿಸು *read* ಹರಿಸು 2.

ಪರೇಷ್ಟುಕೆ parēshṭukĕ. *For* ಸೂದಾಕಳು *read* ಸೂಲಾಕಳು.

ಪಱಿ paṟi. 1. *For* ಅಱ 2 *read* ಅಱ 3.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ. *For* pari-vapti *read* pari-upti.

ಪಲ್ pal. *For* ಹಲು *read* ಹಲು 1.

ಪಲ್ಲಿ palli. *For* ಹಲ್ಲಿ *read* ಹಲ್ಲಿ 1.

ಪವಿತ್ರ pavitra. *For* ಸಾದ್ಗುಣ *read* ಸಾದ್ಗುಣ್ಯ.

ಪವಿಮೂರ್ತಿ pavi-mūrti. *For* ಕಾಣೀರಿ *read* ಕಾಣ್ಣೀರಿ.

ಪಶು paśu. *For* ಹಸ, ಹಸಿವು *read* ಹಸ 1, ಹಸವು.

ಪಸಿ pasi. 1. *For* ಹಸಿ 1 *read* ಹಸಿ 3.

ಪಸುಗೆ pasu-gĕ. *For* Čpr. 8, after 87; *read* Čpr. 8, after 67.

ಪಳ paḷa. 2. *For* ಹಳ *read* ಹಳ 1.

ಪಳಿ paḷi. 1. *For* ಹಱ *read* ಹಱ 1, *and for* upraid *read* upbraid.

ಪಾಂಚಜನ್ಯ pâñcajanya. *For* 8, *read* 3, .
ಪಾತಾಲ pâta-âla. *For* ಭೋಗವತಿ *read* ಭೋಗಾವತಿ.
ಪಾದ pâda. s. ಪಾದಗಾಣಿಕೆ *for* guru *read* guru.
ಪಾದುಕ pâduka. *For* ಹಾವುಗೆ *read* ಹಾವುಗೆ 1.
ಪಾನೀಯದ್ವಾರ pânîya-dvâra. *For* ಪಣಿಯದಾರ *read* ಪಾಣಿಯದಾರ.
ಪಾಯ್ pây. 1. *For* ಹಾಯ್ *read* ಹಾಯ್ 1.
ಪಾರಾವತ pârâvata. *For* ಹಾರವಾಣ *read* ಹಾರವಾಣ 1, *dele* ಹಾಲಿವಾಣ, *and for* ಹಾಲುವಾಣ *read* ಹಾಲುವಾಣ 1.
ಪಾಱು pâṟu. 1. *For* ot jump *read* to jump.
ಪಾಲೆ pâlĕ. 3. *For* ಹಲ್ಲಿ *read* ಹಲ್ಲೆ 1.
ಪಾವಸೆ pâvasĕ. *For* ಪಾಚಿ *read* ಪಾಚಿ 1.
ಪಿಚ್ಚವಣಿಗ picca-vaṇiga. *For* south-eastern *read* south-western.
ಪಿಚ್ಛಂದ piċhanda. *For* ಏಚ್ಛನ *read* ಏಚ್ಛಂದ.
ಪಿಂಚು pińcu. *For* ಹಿಂಚು *read* ಹಿಂಚು 1.
ಪಿಂಜು piñju. 1. *For* (ಹೀಜು 2) *read* (ಹೀಜು 3).
ಪಿಡಿ piḍi. 2. *Read:* = ಪಿಡಿದು, ಹಿಡ 2, ಹಿಡಿ 2, ಹಿಡು 1.
ಪಿಂಡೆ pindĕ. *For* ಮುಣೆ *read* ಮುಣ್ಣೆ.
ಪಿಶುನ piśuna. *Read:* = ಪಿಸುಣ್, ಪಿಸುಣ, ಹಿಸುಣ.
ಪಿಸುಕು pisuku. *For* ಹಿದುಕು *read* ಹಿದುಕು 1.
ಪಿೞಿ piḷi. *Dele* (see Bh. s. ಹಿಡಿ).
ಪೀರ್ pîr. *Read:* = ಹೀರ್ 1, ಹೀರು.
ಪುಗು pugu. 1. *For* ಪ್ರಮುದವನ *read* ಪ್ರಮದವನ.
ಪುಟ್ಟಿ puṭṭi. 3. *For* ಹುಟ್ಟಿ 1 *read* ಹುಟ್ಟಿ.
ಪುಂಡರ್ಯ puṇḍarya. *For* ಪೌಣ್ಡರೀಕ *read* ಪೌಣ್ಡರೀಕ.
ಪುಣ್ಯ puṇya. *For* ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತು ಕೊಣ್ಡರೆ *read* ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತಿ ಕೊಣ್ಡರೆ.
ಪತ್ರಿಕೆ patrikĕ. *For* ನೃಪಗೆ ನಿನು *read* ನೃಪಗೆ ನಿನ್ನು.
ಪುದುಗಿಸು pudugisu. *Dele* ಪುದಿಗಿಸು, ಪೊದಗಿಸು, ಪೊದಿಗಿಸು.
ಪುದುಗು pudugu. *For* ಹುದುಗು *read* ಹುದುಗು 1.
ಪುದುರು puduru. *Dele* etc.
ಪುದೆ pudĕ. *For* ಹೊದೆ *read* ಹೊದೆ 2.
ಪುಯ್ puy. *For* ಹುಯ್ *read* ಹುಯ್ 2, *for* ಹೊಯ್ *read* ಹೊಯ್ 1, *and for* ಹೊಯಿ *read* ಹೊಯಿ 1.
ಪುಯ್ಯಲ್ puyyal. 1. *For* ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಪೋದಂ *read* ಪುಯ್ಯಲ್ಗೆ ಕರೆದಂ.
ಪುರುಳ್ puruḷ. 1. *For* ಪುರುಗ್ಗಳ್ *read* ಪುರುಳ್ಗಳ್.
ಪುಲಿ puli. 1. *For* ಹುಲಿ *read* ಹುಲಿ 1.
ಪುೞು puḷa. 1. *For* ಹುಳು *read* ಹುಳು 1.
ಪೂರ್ಣ pûrṇa. *For* ಪೂರಣ *read* ಪೂರಣ 2.
ಪೆಡೆ pĕḍĕ. *Read:* = ಹೆಡೆ 1.
ಪೆಣ pĕṇa. *Read:* = ಹೆಣ 1.
ಪೆತ್ತು pĕttu. *Read:* = ಹೆತ್ತು 1 and 2.
ಪೆರೆ pĕrĕ. *For* ಹೆರೆ *read* ಹೆರೆ 2.
ಪೆಱ್ pĕṟ. ಪೆಱು. 1. *For* ಉಪಲಬಿ *read* ಉಪಲಬ್ಧಿ.
ಪೆಱೆ pĕṟĕ. *Read:* = ಹೆಱೆ 2.
ಪೆರ್ pĕr. 1. *For* ಹೆಗ್ *read* ಹೆಗ್ 1, *and for* ಹೆಮ್ *read* ಹೆಮ್ 1.
ಪೆರ್ಚುಗೆ pĕrĕugĕ. 1. *For* ಹೆಚ್ಚಿಗೆ *read* ಹೆಚ್ಚಿಗೆ 1.
ಪೊಟ್ಟೆ poṭṭĕ. 2. *For* ಹೊಟ್ಟೆ *read* ಹೊಟ್ಟೆ 3.
ಪೊಡೆ poḍĕ. 1. *For* ಹೊಡೆ *read* ಹೊಡೆ 1.
ಪೊತ್ತಿಯ pottiya. *For* (ಪೊತ್ತಿ 1?) *read* (ಪೊತ್ತಿ?)
ಪೊತ್ತು pŏttu. 4. *Read:* = ಹೊತ್ತು 5.
ಪೊದೆ pŏdĕ. 1. *For* ಹೊದೆ *read* ಹೊದೆ 1.
ಪೊದ್ದಿಸು pŏddisu. *Read:* = ಹೊದ್ದಿಸು 1.
ಪೊನ್ pŏn. *For* ಹೊನ್ *read* ಹೊನ್ 1.
ಪೊಯ್ಲು pŏylu. *For* ಹೊಯಿಲು *read* ಹೊಯಿಲು 2.
ಪೊರೆ pŏrĕ. 3. *For* ಪಂಚಮಪ್ಪೊರೆ *read* ಪಂಚಮಪ್ಪೊರೆ.
ಪೊಱ pŏṟa. 2. — ಪೊಱಮಡು. *Add:* (The form of ಪೊಱ ಮ್ಪು has been only presumed from ಪೊಱಪಡಿಸ್ಸೆ ಸು.)
ಪೊಱಿಸು pŏṟisu. *Dele* to lade, to load.
ಪೊಲ್ pŏl. 1. *Dele* ಹೊಲೆ 1.
ಪೊಲ pŏla. *For* ಹೊಲಿ *read* ಹೊಲ 3.
ಪೊಲೆ pŏlĕ. *Read:* = ಹೊಲೆ.
ಪೊಲ್ಲ pŏlla. *Read:* = ಹೊಲ್ಲ 1.
ಪೊಸ pŏsa. *Read:* = ಹೊಸ 1.
ಪೊಸತು (pŏsa-atu). 1. *For* ಹೊಸದು *read* ಹೊಸದು 1, *and for* ಹೊಸ್ತು *read* ಹೊಸ್ತು 1.
ಪೊೞೆ pŏḷĕ. 1. *Read:* = ಹೊಳೆ 1.
ಪೊೞ್ಳು pŏḷḷu. *Read:* = ಹೊಳ್ಳು 1.
ಪೋರ್ pôr. 2. *Dele* ಹೋರು 2.
ಪೋಲಿಕೆ pôlikĕ. *For* ಹೋಲಿಗೆ *read* ಹೋಲಿಗೆ 1.
ಪೋಳಿಗೆ pôḷigĕ. *Read:* = ಹೋಳಿಗೆ 1.
ಪ್ರಸೇವ pra-sêva. *For* Nr. 2, *read* No. 2.
ಪ್ರಹೇಲಿಕೆ pra-hêlikĕ. *For* ಪ್ರಬಲ್ಲಿಕೆ *read* ಪ್ರಬಲ್ಲಿಕೆ.
ಪ್ರಾಣ pra-ana. *For* ಹರಣ *read* ಹರಣ 2.
ಬಕ್ಕುಡೆ bakkuḍĕ, *Read:* = ಬಕ್ಕುಡಿ 2.
ಬಗರಿ bagari. *For* = ಬುಗರಿ 1 *read* = ಬುಗರಿ.
ಬಡ baḍa. 2. s. ಬಡ ದಾಸೆ *for* ತೆಳುವಾಸಿ *read* ತೆಳುವಾಸಿ.
ಬಡಿ baḍi. 4. *For* ಬರಿ 2 *read* ಬರಿ 1.
ಬಣಾಮ್ಬೆ baṇambĕ. *Before* ಬಣದಿ *put* =
ಬದನೆ badanĕ. 1. *For* ಬೊಗರು *read* ಬೊಗರು.
ಬದಲ್ badal. *For* ಹಕ್ಕಿಠಮ ಮ್ಮೈಲುಗಳ *read* ಹಕ್ಕಿಠಮ ಮ್ಮೈಲುಗಳ.
ಬದ್ದಿಗ baddiga. *Dele* See ಸಿರಿವದ್ದಿಗ s. Additions.
ಬನ್ದಿ bandi. 1. *For* ಬನೀವಾನ *read* ಬನ್ದೀವಾನ, *and for* ಬಿ ಎಡಿ *read* ಬನ್ದಿ ಎಡಿ.
ಬರ್ bar. 1. *Put a full stop after* to suffice for, *and for* ಬನ್ದಿತು *read* ಬನ್ದಿತು.
ಬರೆ barĕ. 1. *For* (ಶ್ಬಲಿಕಾರಕ 201) *read* (ಶ್ಬಲಿಕಾರಕ 201).
ಬಱಿಟೆ baṟaṭi. *For* ಪೂಸಿ ದಿನಪಂಚಕಳದೊಳ್ *read* ಪೂಸಿ ದಿನಪಂಚಕಳದೊಳ್.
ಬರ್ಬೂರ barbûra. *For* ಬಬ್ಬುಳ 1 *read* ಬಬ್ಬುಳ.
ಬಸುಱ್ basuṟ. s. ಬಸುಱು ಸಿಡ್ *for* ಸಿಸ ಬಸುಱು *read* ಬಸುಱು.
ಬಹ baha. *For* ಮೊದದಿನ ಕಕ್ಕಲಿಯನ್ನು *read* ಮೊದದಿನ ಕಕ್ಕಲಿಯನ್ನು.
ಬಹಳ bahaḷa. *Read:* See Nr. s. ಬಳ್ಳು.
ಬಳೆ baḷĕ. *For* ಬಳೆಗಳ್ ಗುಬ್ಬುಳ್ಳಿಸೆ *read* ಬಳೆಗಳ್ ಗುಬ್ಬುಳ್ಳಿಸೆ.
ಬಳ್ಳಿ baḷḷi. *Add:* 2, a series (in algebra, Mhr. ವಲ್ಲಿ), a series of the simple and compound letters of the alphabet (S. Aṅkalipi 18, seq.; B. 1, 17).

ಬಳ್ bal̤. *For* ಬಾಳ್ಗಿ ಬಾಧ್ಪಿಡಿನಿತಿಲ್ಲದ *read* ಬಾಳ್ಗಿ? ಬಾಧ್ವಿಡಿನಿತಿಲ್ಲದ (*i. e.* ಬಾಧ್ವಿಡೆ ಇನಿತು ಇಲ್ಲದ).

ಬಳ bal̤a. 1. *For* = ಬಳ್ 2, etc. *read* = ಬಳ್ 1, etc.

ಬಳಿ bal̤i. 1. *Read* = (ಬದಿ 2), ಬಲಿ 2, ಬದಿ 1, ಬಯ 1.

ಬಳಿ bal̤i. 2. *Read* = ಬರಿ 2, ಬಲಿ 3, ಬಳ್ಸೆ, ಬಜ್ಜು.

ಬಳು bal̤u. 1. *Read* = ಬಳ್ 1, etc.

ಬಾಕಲು bâkalu. *Read* = ಹಕ್ಕಲು 1.

ಬಾಚಲ bâčala. *Put dash after it.*

ಬಾಚಿಗ bâčiga. *For* ಬಾಸಿಗ *read* ಬಾಸಿಗ 2.

ಬಾದಿ bâdi. 2. *For* ಜೇಣ *read* ಜೇಣ 1.

ಬಾನೆ bânĕ. *For* s. ಬಡಿಯೊಡಲ *read* s. ಬಡಿಯೊಡಲು.

ಬಾಲ bâla. *For* ತನ್ನ ಹಾಳಿತಕ್ಕೆ *read* ತನ್ನ ಹಾದಿತಕ್ಕೆ.

ಬಾಸೆಗ bâsĕ-ga. *For* ಬಾಸಿಗ *read* ಬಾಸಿಗ 2.

ಬಾಳ್ bâl̤. 2. *For* ಬಾಧ್ಪಿಡಿನಿತಿಲ್ಲದ *read* ಬಾಧ್ವಿಡಿನಿತಿಲ್ಲದ (*i. e.* ಬಾಧ್ವಿಡೆ ಇನಿತು ಇಲ್ಲದ).

ಬಿಗಿ bigi. 3. *Put* ಬಿಗಿ ಮಾಡು *before* ಬಿಗಿಯಾಗು.

ಬಿಗಿತು bigitu. *For* ಬಿಗಿ *read* ಬಿಗಿ 1.

ಬಿಚ್ಚು biččn. 1. *For* ಬಚ್ಚ ಹೇಱು *read* ಬಿಚ್ಚ ಹೇಱು.

ಬಿದ್ದುನ bidduna. *Read* = ಬಿದ್ದಿನ 1.

ಬಿರಹಿ barahi. (*after* ಬಿರಹ p. 1120). *For it read* ಬಿರಹಿ.

ಬೀಳ್ bil̤. ಬೀಳು. 2. *Dele* See Prv. s. ತಾನು.

ಬೀಳ್ bil̤. ಬೀಳು. 3. *For* Abh. 7, after 84, *read* Abh. P. 7, after 84.

ಬುಗಡಿ bugaḍi. *For* See Prvs. s. ದಗಡಿ and ಬೇಗಡೆ 1 *read* See Prv. s. ಬೇಗಡೆ 1.

ಬುಡ buḍa. *For* ಸವಿಯೊಣೀ *read* ಸವಿಯೊಣ್ಡೀ.

ಬೃನ್ದ brinda. *For* ಬಿನ *read* ಬಿನ್ದ.

ಬೆಚ್ಚಳಿಸು bĕččal̤isu. *Put a comma after* transitive.

ಬೆಚ್ಚು bĕččn. 2. *Read*: a scare-crow.

ಬೆಟ್ಟ bĕṭṭa. 1. *For* ಗ್ರಾವೆ *read* ಗ್ರಾವ.

ಬೆಡಗು bĕḍagu. *For* ಬೀಳಡೆ *read* ಬೀಱಡೆ.

ಬೆರ್ಚು bĕrču. 1. *For* ಅಂಜಿಮೆ *read* ಅಂಜಿಮೆ.

ಬೆಸೆ bĕsĕ. 1. *Dele* See *before* ಬೇಗಡೆವೆಸೆ, *and put* ಬೇಗಡೆವೆಸೆ *under No. 1 just after* ಪೊವ್ವೆಸೆ.

ಬೇಡ bêḍa. 1. *Dele* ಮ್ಲೇಚ್ಛ *after* J. 28, 52.

ಬೇಳ್ bêl̤. 3. *For* ವೆಡಿಯಾಟ್ಟಾಳ *read* ವೆಡಿಯಾಟ್ಟಾಳ.

ಬೊಕ್ಕೆ bŏkkĕ. 1. *For* ಹಣೀ *read* ಹಣ್ಣೀ.

ಬೊಗುಳು bŏgul̤u. 1. *For* ಬೊಗಳು *read* ಬೊಗಳು 1.

ಭಕ್ತಸಿಕ್ಥಕ bhakta-sikthaka. *For* A lump or *read* A lump of.

ಭಾಗಿನೇಯ bhâgineya. *For* (fr. ಭಾಗಿನಿ) *read* (fr. ಭಗಿನಿ).

ಭಾವ bhâva. 1. *For* ಭಾವ ಮುಯ್ದುನ್ದರು. = ದಾವ ಮುಯ್ದುನ್ದರು *read* ಭಾವಮುಯ್ದುನ್ದರು. = ದಾವಮುಯ್ದುನ್ದರು.

ಭೂತಸಂಜ್ಞೆ. *Read*: bhûta-sanjnĕ.

ಭೂಭುಜ bhûbhuja. *For* ಭೂಭೂಜ್ *read* ಭೂಭುಜ್.

ಭೃಂಗ bhringa. *The last two numbers ought to be* 9, *and* 10, .

ಮಖ್ತೇಸರ makhtĕsara. *For* = ಮೊಕ್ತೇಸರ, etc. *read* = ಮೊಕ್ತೇಸರ.

ಮಗುಳ್ magul̤. *For* see Nr. s. ಮರಳ್ *read* see Nr. s. ಮರುಳು 1.

ಮಂಜಿ manji. 2. *For* ಮರುಗು 2 *read* ಮರುಗು.

ಮಡಿಗೆ maḍigĕ. 1. *Dele* (= ಮಣ್ಡಿಗೆ?).

ಮಣಲ್ maṇal. *For* ಮರಲ್, ಮಲರ್ *read* ಮರಲ್ 2, ಮಲರ್ 2.

ಮಣ್ಡಲಿ manḍali. Put *a particular kind of snake* in common type.

ಮತ್ಸ್ಯಕೇಶ್ವರ. *For* matyaka-îśvara *read* matsyaka-îśvara.

ಮದು madu. *For* Prv. s. ಮದುವೆ *read* Prvs. s. ಮದುವೆ and ಮದುವೆಹಪ್ಪರ.

ಮಧು madhu. *Read* = ಮದು 1.

ಮನ mana. 2. s. ಮನವೊಲಿ, *for* -ಬಲಿ *read* -ಒಲಿ.

ಮಯ್ಮೆ maymĕ. *For* (= ಮುಯ್ಮ) *read* (= ಮುಯ್ಮು).

ಮರೆ marĕ. *Put* ಹಿರಿದಹ ಮರೇ ವ್ಯಗ (ರಾಮ 170) *before* ಮರೆಯ ಅಡಗು.

ಮಲ mala. 3. *Put a full stop after* ಮಲದನ್ದೆ *instead of the comma.*

ಮಲಗು malagu. 1. *For* ವ್ರತದ ವಶದಿನ *read* ವ್ರತದ ವಶದಿನ್ದ.

ಮಲ್ಲಳಿ mallal̤i. *For* ಅಲರ್ *read* ಅಳಿದ್.

ಮಸಿ masi. *For* Bp. 1, 14 *read* Bp. 44, 1.

ಮಸುಳು masul̤u. *Put a full stop after* P. p. ಮಸುಳಿ.

ಮಸ್ಕು masku. *For* ಮಸಳ *read* ಮಸಳ 2.

ಮಹರಾಜ maha-râja. *For* ಮಹಾರಾಜ *read* ಮಹಾರಾಜ.

ಮಹಾಶೇಷ mahâ-śêsha. *For* ಧರಣೀನ್ದ *read* ಧರಣೀನ್ದ್ರ, *and dele the comma after* ಪೊತ್ತಿರುವವನಾದರೆ.

ಮಾಂಸಲ mâmsala. *For browny, read brawny.*

ಮಾಜು mâju. 1. *For* to, conceal *read* to conceal, *and for* M, ಮಾಯು *read* M. ಮಾಯು.

ಮಾನಸಿ mânasi. *Put a semicolon after* with a mind, *and dele the semicolon after* (Tbh. of ಮಾನುಷಿ).

ಮಾನ್ಯ mânya. *For* ಬರ್ರೆಯುವ ಮಾನ್ಯ *read* ಬರೆಯುವ ಮಾನ್ಯ.

ಮಾರಿ mâri. *For* ಮುಡುಗು- *read* ಮುಡುಕು-.

ಮಾರ್ಜನಿ mârjani. *For* ಸ- *read* ಸಮ್-.

ಮಾರ್ಮ mârma. *For* (ಮಾರ್ಫ) *read* (ಮಾರ್ಪ).

ಮಾಲೀದಿ mâlîdi. *For* ಚೂಱು *read* ಚೂರು.

ಮಾವಟಿಗ. *For* mâ-v-âṭiga *read* mâ-v-aṭiga.

ಮಾಸಾರ್ಧ mâsa-ardha. *For* ಹದಿನಯು *read* ಹದಿನಯ್ದು.

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ mâhâtmyĕ. *Read* = ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ.

ಮಾಳ mâl̤a. 1. *Read* (= ಮಹಳ 1? Mhr. ಮಾಳ, a loft).

ಮಾಳಿಗೆ mâl̤igĕ. *For* ಕುಮ್ಬೀ ಮೇಲಿ *read* ಕುಮ್ಬೇ ಮೇಲಿ.

ಮಿಂಚು minču. 2. *For* ಕೆಯ್ದಿಾವಿಗೆಯೋಲ್ *read* ಕೆಯ್ದಿಾವಿಗೆಯೋಲ್.

ಮಿಟ್ಟೆ miṭṭĕ. 2. *For* or jutting out (T.) *read* or jutting out (Tĕ.).

ಮಿನು minu. *For* ಮಿನು ಮಿನುಪು. Great sparkling, etc. etc. *read* ಮಿನು ಮಿನುಗು. To shine brightly. Present relative participle ಮಿನು ಮಿನುಪ (*cf.* ಮಿಸುಪ). ಮಿನು ಮಿನುಪ ಯೋಗವಟ್ಟಿಗೆ (Kk. 33).

ಮಿಸುಗು misugu. 1. *For* ಮಿಸುಗುವ ಅಱು *read* ಮಿಸುಗುವ ಅಱಿಂ.

ಮುಗಿಲ್ mugil. *For* ಮುಗಿಲೊಡು *read* ಮುಗಿಲೊಡ್ಡು.

ಮುಗುಳ್ mugul̤. *For* ಪಿಟಕ 384 *read* ಪಿಟಕ Mr. 384, *and for* ಸ್ಮಿತ, Hlâ. *read* ಸ್ಮಿತ Hlâ.

ಮುಂಗುಲಿ munguli. *For* 24. 34 *read* 24, 34.

ಮುಚ್ಚಳ muččal̤a. *For* s. ಉಪ್ಪುಟ *read* s. ಕರಬೋಣ.

ಮುಚ್ಚು muččn. 2. *For* Ram. *read* Râm.

ಮುಚ್ಚುಱು muččuṟu. *For* Šmd. 2 *read* Šmd. II.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 1. *For* Bp. 21, 10 *read* Bp. 21, 20, *and for* ಮುಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟಿ *read* ಮುಟ್ಟು. = ಮುಟ್ಟಿ.

ಮುಟ್ಟು muṭṭu. 4. *Read:* (= ಮೋಟು No. 4).

ಮುಡಿ muḍi. 2. *The* ಮುಡಿಗಟ್ಟು *put to* ಮುಡಿ ಕಟ್ಟು 1 *is to be put to* ಮುಡಿಕಟ್ಟು 2; *and for* ಮುಡಿಬಳೆ. = ಮುಡಿ 3 *read* ಮುಡಿಬಳೆ. = ಮುಡಿ No. 4.

ಮುಣ್ಡಾಸ muṇḍâsa. *For* 5. 123 *read* 5, 123.

ಮುಣ್ಡು muṇḍu. *For* ಪ್ಲವ ಎನು *read* ಪ್ಲವ ಎನ್ದು.

ಮುಣ್ಡೆ muṇḍĕ. *For* s. ಮೂಡ 1 *read* s. ಮೂಡ.

ಮುತ್ತು muttu. 1. *For* ಮುಕ್ಕುಱ್ *read* ಮುಕ್ಕುಱ್ಕು.

ಮುತ್ತು muttu. *For* ತೊತಿಗೆ ಯಾಳೆ *read* ತೊತ್ತಿಗೆ ಯಾಳೆ.

ಮುದಿಷ್ಟ mudishṭa. (?). *For* ಕಿಱುಕಸಾಲೆ *read* ಕಿಱುಕುಸಾಲೆ.

ಮುದ್ದತು muddatu. *For* Čb. 9, 68 *read* Čb. 9. 68.

ಮುದ್ದೆ muddĕ. *For* ಮದ್ಯ ಮಾಡವದಕ್ಕೆ *read* ಮದ್ಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ.

ಮುದ್ರೆ mudrĕ. *For* ಮುಕ್ರೆಯುಂಗುರ *read* ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ.

ಮುನ್ mun. 1. *For* ete. *read* etc.

ಮುನಿ muni. 1. *For* ಇದಿದೆಯಲಿರ್ದು *read* ಇರ್ದೆಡೆಯಲಿರ್ದು.

ಮುನಿ muni. 2. *For* ಮುಟ್ಟಿರೆ *read* ಮುಟ್ಟಿದರೆ.

ಮುನ್ತು muntu. s. ಮುನ್ತೆ No. 2, *for* Sp. s. ಸವಿಮಾತು *read* Sp. after No. 3.

ಮುನ್ದು mundu. 2. s. ಮುನ್ದುವರಿ *for* B. 5, 385 *read* B. 5, 285; s. ಮುನ್ದೂಟ *for* for cart *read* for a cart; s. ಮುನ್ದೆ *for* ಅಗ್ರತತಿ *read* ಅಗ್ರತಃ, *and for* ಮನರಕ್ಷೆಲಂ *read* ಮುನ್ದರಕ್ಷೆಲಂ.

ಮುನ್ದೆ mundĕ. 1. *For* ಮುನ್ದು 1 *read* ಮುನ್ದು 2.

ಮುನ್ನ munna. *For* ನಿಚಯಂ ಜಗಳೆ *read* ನಿಚಯಮಂ ಜಗಳೆ.

ಮುಮ್ mum. 1. *For* ಮುಮ್ಮಾಱು 3, ಮುಮ್ 2 *read* ಮುಮ್ಮಾಱು s. ಮುಮ್ 2.

ಮುರಜ muraja. *For* one of viččhitticitras *read* one of the viččhitticitras.

ಮುರಿ muri. 1. *For* ಜಷ್ಪಗ *read* ಜಷ್ಪಗ.

ಮುರಿ muri. 3. *For* on wrist *read* on the wrist.

ಮುರುದಾಸಿಂಗಿ murudâ-siṅgi. *For it read* ಮುರುದಾರಸಿಂಗಿ murudâra-siṅgi.

ಮುರುವು muruvu. *For* (Prvs.) *read* (Prv.).

ಮುಱಿವ muṟava. *For* ತಾಳೆ ಹಣ್ಣು *read* ತಾಳೆಹಣ್ಣು.

ಮುಱಿಸು muṟisu. *For* ಜೂಱು ಜೂಱು *read* ಜೂಱು ಜೂಱು.

ಮುಱುಕು muṟuku. 1. *For* ಜೂಱುಗಳು ಭಿತ್ತ, ತಳಲ, ಖಣ್ಡ, ಅರ್ಧ Si. 32) *read* ಜೂರುಗಳು (ಭಿತ್ತ, ತಳಲ, ಖಣ್ಡ, ಅರ್ಧ Si. 32).

ಮುಲುಕು muluku. 1. *For* ಮುಱುಕಿಲ್ 2 *read cf.* ಮುಱುಕಿಲ್ 2.

ಮುಸುಕಿ musuki. *Put it in small type.*

ಮುಸುಗು musugu. *For* Sarvabhûshaṇa *read* Sarpabhûshaṇa.

ಮುಸುಟೆ musuṭĕ. *Put* (*before* ಮುಕ್ಷಗನ್ದೆ.

ಮುಸ್ತೈದು mustaidu. *For* ಮಾದಿದು *read* ಮಾಡಿದ್ದು.

ಮುಳ್ಳು muḷḷu. *For* ಮುಳ್ಳಪಕ್ಷಿ *read* ಮುಳ್ಳ ಪಕ್ಷಿ, *and for* ಮುಳ್ಳುಹನಿ *read* ಮುಳ್ಳುಹನ್ದಿ.

ಮುೞುಕ muḻuka. *For* ಮುೞಿಕ *read* ಮುೞಿಕ.

ಮುೞುಗು muḻugu. 1. *For* 52, 15. 7 *read* 52, 15. 17.

ಮೂ mû. 1. s. ಮೂಗೋಱು *for* ಮುಕ್ಕುಪೆ *read* ಮುಕ್ಕುಪ್ಪೆ; s. ಮೂಜಗ *for* ಮೂಜದೊಡೆಯ *read* ಮೂಜಗದೊಡೆಯ; s. ಮೂವಣಿ *for* ಬಿಕಾರಿಯೆಂ *read* ಬಿಕಾರಿಯಿಂ, *and* s. ಮೂಮಡಿಸು *for* -ವಡಿಸು *read* -ಮಡಿಸು.

ಮೂಗತನ mûgatana. *Dele the* — .

ಮೂಡಿ mûḍi. *For* ಮೂತೆ 1 *read* ಮೂತೆ.

ಮೂಡು mûḍu. 2. *For* ಮೂತೆ 1 *read* ಮೂತೆ.

ಮೂಱು mûṟu. *Read:* ಮೂಱನ (Čb. v. 326); s. ಮೂಱುವಿಧ *for cf.* ಮೂಱು ವಿಧಿ *read cf.* ಮೂವಿಧಿ; *put* ಮೂಱುಸೂಡ್ *before* ಮೂಱು ಕಟ್ಟು; *and for* ಮೂಱ್ಗೆರಗನ್ಣ. -ಎಱಿ- *read* ಮೂಱ್ಗೆರಗನ್ಣ. -ಎಱಿ-ಕನ್ಣ.

ಮೂರ್ಛೆ mûrčhĕ. *For* ಮೂರ್ಚ್ಛಾ *read* ಮೂರ್ಛಾ.

ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ mûla-vyâdhi. *For* ಅರ್ಶಸ್ *read* ಅರ್ಶಸ್.

ಮೃದು mṛidu. *Put a coma after* ಮೆದು.

ಮೆಕ್ಕಾ. *For* mêkkâ *read* mĕkkâ.

ಮೆಚ್ಚು mĕččŭ. 3. *For* Bhn. 58. ಮಚ್ಚುರ್ *read* Bh. 3 s. ಮಚ್ಚುರ್.

ಮೆಟ್ಟು mĕṭṭu. 2. *For* Grj. 10, after 82, 10, 85 *read* Grj. 10, after 82; 10, 85.

ಮೆತ್ತು mĕttu. *Put to cover in big type.*

ಮೆದಳು. *For* mâdaḷu *read* mĕdaḷu.

ಮೆಯ್ mĕy. ಮೆಯ್ಯ ಹಾಸಲಿಸ್ದ *read* ಮೆಯ್ಯ ಹಾಸಲಿಸ್ದ.

ಮೆಱವಣಿಗೆ. *For* **mĕṟa-vaṇgĕ** *read* **mĕṟa-vaṇigĕ**.

ಮೆಱೆ mĕṟĕ. 1. *For* ಮೆಱಗು ಸುಮ್ಮನೆ *read* ಮೆಱಗುಂ ಸುಮ್ಮನೆ.

ಮೆಲ್ mĕl. 1. *For* ಮೆಲ್ಲಿನೆಲು *read* ಮೆಲ್ಲಿನೆಲು.

ಮೆಲ್ mĕl. *Dele the full stop after* sweet sound , *and* s. ಮೆಲ್ಪಾಸು *take* J. *and put it before* 11, 24.

ಮೆಲ್ಲನೆ mĕl-anĕ 1. *For* ಪೊರಪೊಣ್ಮುವುದು *read* ಪೊರ ಪೊಣ್ಮುವುದು , *and for* 57. 75. 82 *read* 57, 75. 82.

ಮೆಲ್ಲು mĕllu. *For* ಮೆಲ್ *read* ಮೆಲ್ 1.

ಮೆಳೆ mĕḷĕ. *For* ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವಾಗಲು *read* ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವಾಗಲು, *and dele the comma after* ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ.

ಮೆೞಸು mĕḻasu. *For* ಕಲಿರ *read* ಕಿರ.

ಮೇಗು mêgu. *For* ಮೇಲ್ 1 *read* ಮೇಲ್.

ಮೇಟಿ. *For* mêṭi *read* mêṭi ; *and put a semicolon after* ಮೇಟಿ.

ಮೇಠಿ mêṭhi. *For* ಮೆಟಿ *read* ಮೇಟಿ.

ಮೇಣ mêṇa. *For* Bees, wax *read* Bees-wax.

ಮೇದಿನೀಶ. *For* mêdini-îśa *read* mêdinî-îśa.

ಮೇದಿನೀಶ್ವರ *For* mêdini-îśvara *read* mêdinî-îśvara.

ಮೇಧ್ಯ mêdhya. *For* fresh *read* free.

ಮೇಲ್ mêl. *For* ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವದು ಅನಿಲಂ *read* ಕೆಳಗಂ ನೋಡುವುದು ಅನಿಲಂ , *for* ಗೋಧೇ ದೊಟ್ಟ *read* ಗೋಧೇ ದೊಟ್ಟ, *and* (s. ಮೇಲ್ತರ) *for* B. 162 *read* B. 4, 162.

ಮೇಲು mêlu. s. ಮೇಲುಗುಡಿ *dele* -ಕುಡಿ *for* ಗುಡಿ (*as* ಗುಡಿ *not* ಕುಡಿ, *means* "banner" *in* K.).

ಮೇಲುದು mêl-udu. *Put* the end of a female's garment that is laid over or covers the breast *in big type.*

ಮೇಳಮ್ಬ mêḷamba. *After* ಬವರ, etc. *put a comma.*

ಮೊಗ mŏga. *For* Sarvabhûśaṇa *put* Sarpabhûshaṇa *for* ಮೊಗ ಚಿಟ್ಟಿಸು. = ಮೊಗ ಸಿಣ್ಡಿಸು *read* ಮೊಗ ಚಿಟ್ಟಿಸು = ಮೊಗಸಿಣ್ಡಿಸು, *and for* ಮೊಗಮ್ಮುಗು *read* ಮೊಗಮ್ಮುಗು.

ಮೊಗೆ mŏgĕ. 1. *Dele cf.* ಮುಗಿ 2.

ಮೊಟ್ಟೆ mŏṭṭĕ. *At the end dele* See Bp. 21, 13; 29, 18.

ಮೊಣ್ಡು mŏṇḍu. *For* ಮೊಟ್ಟ 1 *read* ಮೊಟ್ಟೆ 1.

ಮೋಣ್ಡು mōṇḍu. *For* ಮೊಣ್ಡು ಕೆಯ್. = ಮೊಣ್ಡ ಕೆಯ್ಯಿ *read* ಮೊಣ್ಡುಕೆಯ್. = ಮೊಣ್ಡಕೆಯಿ.

ಮೊತ್ತ mŏtta. 1. *Put a comma before* ಶ್ರೇಣಿಕೆ ; *for* Tē. ಮೊತ್ತ, bulk, lump *read* T. ಮೊತ್ತ, bulk, lump, *and for* ಮುಡುಡು *read* ಮುದಿದು.

ಮೊದಲ್ mŏdal. *For* ಅರಮನೆ ದೇಗುಳಂಗಳಂ ಪ್ರಸಾದ ಎಮ್ಬು ದು *read* ಅರಮನೆ ದೇಗುಲಂಗಳಂ ಪ್ರಾಸಾದ ಎಮ್ಬುದು.

ಮೊದಲು mŏdalu. *For* ಅನ್ದಿನ ದಿವಸ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು *read* ಅನ್ದಿನ ದಿವಸ ಮೊದಲು ಗೊಣ್ಡು.

ಮೊರೆ mŏrĕ. 1. *For* ಮೊರವದವೃಡೆ *read* ಮೊರವ ದವುಡೆ.

ಮೊಸರ್ mŏsar. *For* (ಅಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ಒಟಳ) *read* (ಅಮಿಕ್ಷೆ, ಒಡೆ, ವಟಳ).

ಮೊಟಿ mŏḷa. *For* ಮೊಳ 1 *read* ಮೊಳ.

ಮೊಟಿಗು mŏḷagu. 1. *For* M. ಮುದಿಙ್ಙ *read* M. ಮುದಿಙ್ಙ.

ಮೋಕ್ಷ mōksha. *For existance read existence.*

ಮೋಚೆ mōčĕ. *Read:* (Musa sapientum Roxb.).

ಮೋಪು mōpu. *Dele the full stop before* firmness *and put a semicolon instead of it.*

ಮೋಸುಗಾಱ mōsu-gāṟa. *Read:* (G. 174. 229).

ಮೋಹ mōha. *The second No. 2 ought to be No. 3; and for* to become full of affection *read* to become full of affection.

ಮೋಹಿತ mōhita. *Put a comma after* deluded.

ಮೌಂಜಿ. *For* maunji *read* mauñji.

ಯ್ y. *Put a semicolon after* ಯಮಲ = ಜವಳ್.

ಯಕ್ಕ yakka. *For* ಎಕ್ಕ ಹುಟ್ಟಸು *read* ಯಕ್ಕ ಹುಟ್ಟಿಸು.

ಯಜಮಾನ yajamāna. *For* Feminino *read* Feminine.

ಯಜುರ್ವೇದ. *For* yajur-vēda *read* yajus-vēda.

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ. *Dele the comma after* yat-kiñcita *and put a full stop in its stead.*

ಯಥಾಶಕ್ತಿಸಾಗಮಾನ yathāśakti-sāgamāna. *Dele the full stop after* sāgamāna; *and dele the* (*after* on the pile, *and put a comma in its stead.*

ಯದುನೃಪಾಲ. *For* yadn-nṛipāla *read* yadu-nṛipāla.

ಯದೃಚ್ಛೆ yad-ṛiččhĕ. *For* ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ *read* ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ.

ಯಭನ yabhana. *Put a full stop before the parenthesis.*

ಯಭಸ್ವ yabhasva. *Read:* Know carnally! (My.).

ಯವೆ yavĕ. *For* ಯವೆ ಗೋಧಿ *read* ಯವೆ ಗೋದಿ.

ಯಷ್ಟಿಕೆ yashṭikĕ. *For* ಏ- *read* ಏಳ-.

ಯಾಕೆ yākĕ. *Dele* My.;

ಯಾತ yāta. *Put* (*after goad; and for* ಒದುವುದು *read* ಒದೆವುದು.

ಯಾದಸಾಮ್ನಾಥ. *For* yadasām-nātha *read* yādasām-nātha, *and for* sea-animal *read* sea-animals.

ಯಾದಸಾಮ್ಪತಿ. *For* yadasām-pati *read* yādasām-pati.

ಯೆಂಗಿ. *For* yengi *read* yĕngi.

ಯೆಸನ. *For* yesana *read* yĕsana.

ಯೇರಣಿಗ *For* **yĕraṇiga** *read* **yēraṇiga.**

ರಕ್ಷಣ rakshaṇa. *For* ಸಾಕು 2 *read* ಸಾಕು 1.

ರಂಗಭೂಮಿ raṅga-bhūmi. *For* ನೈಪಥ್ಯ *read* ನೈಪಥ್ಯ.

ರಂಗವಲಿ raṅga-vali. *For* ಮಾಸರಂ *read* ಮಾಸರಮ್.

ರಜತಾಚಲ rajata-ačala. *Dele* = .

ರಜನೀಸಂಚರ. *For* ralanī-sañčara *read* rajanī-sañčara.

ರಂಜಿಸು rañjisu. *For* the passions of feelings *read* the passions or feelings.

ರದ್ದಿ raddi. *For* ಇರಟಿ *read* ಇರಟ್ಟಿ.

ರಣ್ಡೆ raṇḍĕ. *For* ಒಣ್ಡೆವೊಡೆಯ ಬಹುದು *read* ಒಣ್ಡೆ ಒಡೆಯ ಬಹುದು.

ರತೋತ್ಕಂಠೆ rata-utkaṇṭhĕ. *For* 64 *read* 54.

ರಮಣ ramaṇa. *For* ರಮಣೀಯಕ *read* ರಾಮಣೀಯಕ.

ರಮ್ಪಿಗೆ rampigĕ. *For* ಅಱ 2 *read* ಅಱ 3.

ರವಳಿ ravaḷi. *For cf.* ರಪ್ಪ *read cf.* ರಮ್ಪ.

ರವುಡಿ ravuḍi. *Dele it.*

ರವೆ ravĕ. *Read:* Tŭ. ರವೆ, ಬವೆ.

ರಸದಾಳಿ rasa-dāḷi. *Put* ರಸದಾಳಿಕಬ್ಬು *before* ರಸದಾಳಿಗರ್ಭ.

ರಸವತಿ. *For* rasavati *read* rasa-vati.

ರಸಸಿನ್ದೂರ rasa-sindūra. *For* cinnabara *read* cinnabar.

ರಾಕ್ಷಸ rākshasa. *For* rapo *read* rape.

ರಾಘವ rāghava. *For* Čh. 56 *read* Čh. v. 56.

ರಾಜವೀಜಿ. *For* rājavīji *read* rāja-vīji.

ರಾಜಿ rāji. 1. *For A strip read: A stripe.*

ರಾಟಣ rāṭaṇa. *Read:* a water-wheel.

ರಾತ್ರಿಕಾಲ *For* rātrikāla *read* rātri-kāla.

ರಾಧಾಸುತ. *For* radhā-suta *read* rādhā-suta.

ರಾಮೇಶ್ವರ. *For* rāmēśvara *read* rāma-īśvara.

ರುಚಿ ruči. *Correct the irregularities in the leading numbers.*

ರುಚಿಕರ ruči-kara. *For* No. 6 *read* No. 5.

ರುಹ ruha. *Dele* ರಸಾಲ-.

ರೂಢಿ rūḍhi. *For* Kāvy. VI, 1 *read* Kāvy. V, 1.

ರೂಪ rūpa. *For* ರೂಪುವ್ಬೆಟ್ *read* ರೂಪವ್ವೆಟ್.

ರೋಮಿ rōmi. *For* ಚಮರೀಮೃಗ *read* ಚಮರಿಮೃಗ.

ರೌಕುಳ raukuḷa. *Dele the semicolon after* J. 27, 7, *and put a comma in its stead.*

ಌ ḹ. *For* ರೂಢಿ *read* ಌಢಿ, *and for* ಱಣ 2 *read* ಱಣ.

ಌಟಾಳ ḹṭāḷa. *Dele the comma after* ಘಟಿಯನ್ತ್ರ.

ಲಕಡಿ lakaḍi. *For* Mr. *read* Mhr.

ಲಕ್ಕಿ lakki. *Put a semicolon after* o. r. ಲೊಕ್ಕಿ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೋಲ. *For* laksmī-lōla *read* lakshmī-lōla.

ಲಗಳಿ lagaḷi. *Dele it.*

ಲತಿಕಾಗೃಹ latikā-gṛiha. *Put a full stop after* = ಲತಾಗೃಹ.

ಲತೆ latĕ. *For* Śmd. 89 *read* Śm. 89, *and for* Śmd. 83 *read* Śm. 83.

ಲಮ್ಬಳ. *For* lambaḷa. 1. *read* lambaḷa. 1.

ಲಯ laya. *Dele*) *after* Hlā., *and* (*before* Mr.

ಲವ lava. *For* a tittle *read* a little.

ಲವಂಗ lavaṅga. *For* ಲವ No. 8 *read* ಲವ No. 7, *and s.* ಲವಂಗಮಾಸರಿಹುಲ್ಲು *for* Pancicum *read* Panicum.

ಲಾಲ್ lāl. *For* ಅಲ್ತಿಗುಡು *read* ಅಲ್ತಿಗುಡು.

ಲಾವ lāva. *For* Bd. *read* Bd.

ಲಾವಣಿ lāvaṇi. 2. *For* A *read* An.

ಲಿಂಗ liṅga. *For* keypiḍi *read* kĕypiḍi, *and instead of the semicolon put a full stop after the first proverb.*

ಲಿಂಗವನ್ತ liṅga-vanta. *For* Gāṇigās *read* Gāṇigas, *for* Gouḍas *read* Gavuḍas, *and for* Čālokyas *read* Čālōkyas.

ಲಿಮ್ಬೆ limbĕ. *Put it in big type.*

ಲೆ. *For* ḷ2-ĕ *read* ḷ2-ĕ3.

ಲೇಸು lēsu. *For* ಲೇಸಂ (2, 3, 13) *read* ಲೇಸಂ (23, 13).

ಲೊಟ್ಟೆ lŏṭṭĕ. 2. *Put*) *after* T. ಉಲೊಡಕ್ಕು, *and read:* See ಲೊಟ ಪಟ No. 2 and ಲೊಟ್ಲಟ್ಟಿ.

ಲೋಕಾಲೋಕ lôka-alôka. *Put No. 2 before the meaning that appears in italics.*

ಲೋಡಿಗೆ lôḍigĕ. *Dele* No. 1.

ವ್ V. *Put the* with *in* with ಪ್ (or ಹ್) *in italics, and for* ಬಿಡುವೊಯಲ್ *read* ಬಿಡುವೊಯ್ಲು.

ವಚನೀಯತೆ vačanîyatĕ. *Put a semicolon after* report.

ವಟಾರ vaṭâra. *For* ವಾಟ1-ಆರ 7 *read* ವಾಟ-ಆರ 7.

ವಟುತನ vaṭutana. *Dele the full stop before the parenthesis.*

ವಡಂಗ vaḍaṅga. *For* ವಾಯು *read* ವಾಯು-.

ವಡಿಗ vaḍiga. *Read:* (= ಬಡಿಗ). *Add:* If the literal meaning of ವಡಿಗ be "one who puts or gives", compare ಒಡಿಸು 2, ಒಡ್ 2.

ವಣಿಗೆ vaṇigĕ. *Dele* ವಳಿಗೆ.

ವನ vana. *For* a grave *read* a grove.

ವನೇಚರ vanê-čara. *Put a full stop before* (Šmd. 144).

ವನ್ತಿ vanti. *For* ಒನ್ತು *read* ಒನ್ತು 2.

ವನ್ದರಿ vandari. *Put it in large type.*

ವನ್ದರೆ vandarĕ. *Put it in large type.*

ವರ್ಷಭೇದ varsha-bhêda. *For* ಜಿನುಗು 3 *read* ಜಿನುಗು 2.

ವರ್ಷಾಭ್ವಿ. *For* varshâ-abhvi *read* varshâ-bhvi.

ವಲ್ಕಿನಿ valkini. *Read:* said to be of cooling properties.

ವಲ್ಗು valgu. *Dele* ವಲ್ಗು *in the parenthesis.*

ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ vâkya-vêshṭana. *For* samskrita *read* saṁ-skṛita.

ವಾಂಛಿಸು. *For* vâṅchisû *read* vâṅchisu.

ವಾಟ vâṭa. 2. *For* T., M. ವಾಟ *read* T., M. ವಾಟ್ಟ.

ವಾಟಿಕೆ vâṭikĕ. *For* ವೃಕ್ಷ *read* ವೃಕ್ಷ-.

ವಾಟೆ vâṭĕ. 1. *Read:* = ಓಟೆ 2, *q. v.*

ವಾಡ vâḍa. *Put it in large type.*

ವಾಡಿಕೆ vâḍikĕ. *Read:* (fr. ಒಡ್ 1).

ವಾಣೀಶ. *For* vâṇi-îśa *read* vâṇî-îśa.

ವಾಣೀಶ್ವರ *For* vâṇi-îśvara *read* vâṇî-îśvara.

ವಾಪನ vâpana. 1. *For* ಬಾಪ *read* ವಾಪ.

ವಾಯುವಳಂಗ. *For* vâyu-vaḷaṅga *read* vâyu-valaṅga.

ವಾರ vâra. 2. *For cf.* ಆರ್ 7? *read cf.* ಆರ 7? or ಓರಗೆ?

ವಾರಗಿತ್ತಿ *For* **vâra-gitti** *read* **(vâragĕ-itti).**

ವಿಕಾಶ vi-kâśa. *Put a comma after* as a flower.

ವಿಕಿರತ್. *Read:* vi-kirat.

ವಿಕೀರ್ಣ vi-kîrṇa. *For* ಕೆದಜ್ 1 *read* ಕೆದಜು 1.

ವಿಕ್ರಾನ್ತ vi-krânta. *Put a comma after mighty.*

ವಿಗಡ vigaḍa. *Put a semicolon after* Bp. 5, 40.

ವಿಘ್ನ vi-ghna. *Dele* See ವ್ಯಪಾಯ.

ವಿಚಾರಿಸು vi-čârisu. *Dele* 27 *after* Bp. 34, 8.

ವಿಜೃಮ್ಭಣ vi-jṛimbhaṇa. *For* exhibit courage *read* exhibiting courage.

ವಿಜ್ಞಾಸಾರ *Read:* vijñâ (*i. e.* ವಿಜ್ಞ) -sâra.

ವಿತಾಳಿಸು vitâḷisu. *For* Râm. 6, 50, 5, 18 *read* Râm. 6, 50, 5. 18.

ವಿದರ. *Read:* vi-dara.

ವಿಧೆ vi-dhĕ. *Read:* (= ಬೆಸ 1).

ವಿಪರ್ಯಯ vi-pari-aya. *Put a dash after* exchange, barter.

ವಿಪುಲಾಧಿನಾಯಕ vipulâ-adhinâyaka. *Dele the full stop after* Vipulâ.

ವಿಭೇದಕ vi-bhêdaka. *Read:* or pierces.

ವಿಮಯ vi-maya. *For* (ವಿಮೇಯ) *read* (= ವೈಮೇಯ).

ವಿಮಾನ vi-mâna. 2. *For* as conveyance *read* as a conveyance.

ವಿರೋಕ vi-rôka. *Put a semicolon after* Shining.

ವಿಲೋಲತೆ vi-lôlatĕ. *For* Bp. 3, 33 *read* 2, 33.

ವಿವನ್ಧ vivandha. *For* Tbh. of ವಿವಧ *read* = ವಿಬಧ, q. v.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದರ್ಭೆ viśvâmitra-darbhĕ. *Dele the comma after* darbha grass.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿ viśvâmitra-sṛishṭi. *Dele* (*before the* sm.

ವಿಷಮಾಯುಧ vishama-âyudha. *For* Kama *read* Kâma.

ವಿಷು vishu. *Dele the full stop after* = ವಿಷುವ.

ವಿಷ್ಣುಕಾನ್ತಿ vishṇu-kânti. *For* on road-side *read* on road-sides.

ವಿಸಾರಿ vi-sâri. *Put a semicolon before* gliding along.

ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗ vi-sphuliṅga. *Put a full stop before* (Bp. 58, 32).

ವಿಹಗ viha-ga. *Read:* 2, a cloud.

ವಿಹಂಗರಾಜರಥ. *For* vihaṅga-râja-ratha *read* vihaṅgarâja-ratha.

ವಿಹಾರ vi-hâra. *Read:* a Buddhist or Jaina temple or convent.

ವೀಕ್ಷಣ vi-îkshaṇa. *Put a comma before* sight.

ವೀಧ್ರ vîdhra. *For* (*cf.* ಬಿಳ್) *read* (*cf.* ಬಿಳಿ).

ವೀಸ vîsa. *For* Tu. ವಿಸ, ವೀಸು *read* Tu. ವೀಸ, ವೀಸು.

ವೃತ vṛita. 1. *For* ಸುತ್ತು *read* ಸುತ್ತಿದ.

ವೃಷಾಕಪಾಯಿ vṛishâkapâyi. *For* vṛisâkapi *read* vṛishâkapi.

ವೆಗ್ಗಳತನ vĕggaḷatana. *Put a full stop after* ವೆಗ್ಗಳ.

ವೆಂಕ vĕṅka. *Put a full stop after* ವೆಂಕಟ.

ವೆಡ್ಡಯ್ಸು vĕḍḍaysu. *Put it in small type.*

ವೇಂಗಿ vêṅgi. *For* Tê. *read* Tĕ.

ವೇದ vêda. *Dele* See Prv. s. ಗಾಡಿ.

ವೇದನೆ vêdanĕ. *Dele No.* 1.

ವೇಷ vêsha. *For* ಯಾಸ *read* ಯಾಸ 2.

ವೈಖರಿ vaikhari. *Dele the* T. *before* Tĕ.

ವೈಹಾಯಸ vaihâyasa. *Read:* (fr. ವಿಹಾಯಸ್).

ವ್ಯವಚ್ಛೇದ vi-avačchêda. *For* deviding *read* dividing.

ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮಣ vi-utkramaṇa. *Read:* (Kâvy. III, 2, 2, 16).

ವ್ಯೂಹ vi-ûha. *For* ಪಡಯೊತ್ತು *read* ಪಡೆಯೊತ್ತು.

ವ್ಯೋಮ vyôma. *Read:* (= ವೋಮ).

ಶಂಕುಯನ್ತ್ರ. *For* saṅku-yantra *read* śaṅku-yantra.

ಶಣ್ಢ śaṇḍha. *Read:* a bull at liberty.

ಶಪಿಸುವಿಕೆ. *Read:* śapisuvikĕ.

ಶಬ್ದಗ್ರಹ śabda-graha. *For* the air *read* the ear.

ಶಬ್ದಮಂಜರಿ śabda-mañjari. *For* ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಮಂಜರಿ *read* ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಮಂಜರಿ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ śabda-artha. *Read:* (ಅರ್ಥ, ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ No. 134.

ಶಮ್ಬರ śambara. *Read:* = (ಶಬರ), ಸಮ್ಬರ 1.

ಶಯ śaya. *Read:* (*cf.* ಶಯ್ 3, ಶೆಯ್ 3).

ಶರಜನ್ಮ śara-janma. *Read:* in a thicket of reeds.

ಶಶಿಪುರಾಧೀಶಸೋಮೇಶ śaśipura-adhîśa-sômêśa. *Put a full stop before* N.

ಶಾಕ. *For* śâka, 2 *read* śâka. 2.

ಶಾನ್ತಿ śânti. *Read:* *indifference.*

ಶಾರಿದ śârida. *For* Mdb. *read* Mḍb.

ಶಾಲಪರ್ಣ. *For* śâlaparṇi *read* śâla-parṇi.

ಶಾಲು śâlu. *For* also ಜೋಡಿ *read* also ಜೋಡಿ.

ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟ śâlmalî-vêshṭa. *Put the English meaning in italics.*

ಶಿಖರಿ śikhari. *For* (see ಉತ್ಪುಟ) *read* (see ಶರಬೋನ).

ಶಿಖಿ śikhi. *For* (ಸೀಸಕ 1) *read* (ಸೀಸಕ 4).

ಶಿರ śira. *For* ತಿರದೊಳ್ ಅನ್ *read* ತಿರದೊಳ್ ಅನ್.

ಶಿರಸಾ śirasâ. *For* porfound *read* profound.

ಶಿವ śiva. *For* ಭೈರವಾಸ ಹರದು ಬಿಟ್ಟ *read* ಭೈರವಾಸ ಹರಿದು ಬಿಟ್ಟ.

ಶಿಶ್ವಿದಾನ śiśvidâna. *Put it after* ಶಿಶ್ರೂಷೆ.

ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ. *For* śighragâmi *read* śighra-gâmi.

ಶೀತಾಂಶು. *For* śita-amśu *read* śita-amśu.

ಶುಚಿರೋಚಿಸ್ śuči-rôčis. *Put a full stop after* The moon.

ಶೂದ್ರತ್ವ. *For* śûdratva *read* śûdratva.

ಶೃಂಗಾರಿತ śringârita. *Dele* (Bp. 44, 70).

ಶೃಂಗಿಣಿ śringiṇi. *Put* A cow *in italics.*

ಶೇಷಕರಣ śêsha-karaṇa. *For* leave remaining *read* saving, etc.

ಶೈತ್ಯ śaitya. *For* ಕೊಟ್ಟ *read* ಕೋಟೆ.

ಶ್ಯಾಮ śyâma. *For* ಸಾವೆ *read* ಸಾವೆ 1.

ಶ್ರವಣ śravaṇa. 2. *For* See Prvs. *read* See Sp.

ಶ್ರೀಮಾನಿನೀಶ. *Read:* śrîmâninî-îśa. Vishṇu, one of the attendants on Śiva.

ಶ್ರೀಮುದ್ರೆ śrî-mudrĕ. *Put a comma after* of a śankha.

ಶ್ರೀಸತೀಶ. *For* śrîsati-îśa *read* śrîsatî-îśa.

ಷಟ್ಕರ್ಮ shaṭ-karma. *For* yâčnyĕ *read* yâčnĕ.

ಷಡ್ಗ್ರನ್ಥ shaḍ-grantha. *Dele the comma after* shrub.

ಷಷ್ಠಿ shashṭhi. *For* ಚಟ್ಟ *read* ಚಟ್ಟ 1.

ಸಂ. *Read* sam *instead of* sam.

ಸಂವರ್ತನ sam-vartana. *For* ಪ್ರಲಯ *read* ಪ್ರಳಯ.

ಸಂಸರ್ಗಾಭಾವ samsarga-abhâva. *For it read* ಸಂಸರ್ಗಾಭವ samsarga-abhava.

ಸಂಹತಜಾನುಕ samhata-jânuka. *For Knock-need read Knock-kneed.*

ಸಂಕು sanku. 1. *For* ಗಿರ್ವಸ್ಥಿಯುಂ *read* ಗಿರ್ವಸ್ಥಿಯುಮ್.

ಸಂಕೆ sankĕ. 2. *For* ಬಧು *read* ವಧು.

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ sankhyâ-vâči. *For* ಏಳೆನ್ದು *read* ಎಂಟೆನ್ದು.

ಸಂಗ san-ga. 2. — ಸಂಗವ್ವೆ. -ಅವ್ವೆ. *For* see ಏರ- *read* See ಏರ-.

ಸಜ್ಜರಸ sajjarasa. *Dele the comma before* Nr.

ಸಜ್ಜೀಕಾರ sajjîkâra. *For* ಸರ್ಜಕಾಕ್ಷಾರ *read* ಸರ್ಜಕಾಕ್ಷಾರ.

ಸಣ್ಣಿಸು saṇṇisu. *For* affer *read* after.

ಸತ್ವ satva. 1. *For* ಅಳ Bhn. 29. 29 *read* ಅಳ Bhn. 29.

ಸದ್ sad. *For* = ಸತ್ *read* ಸತ್.

ಸದೃಶಾರ್ಥತೆ sadriśa-arthatĕ. *For* ತೇಂಗು 1 *read* ತೇಂಗು 2.

ಸದ್ದು saddu. *For* ಸದು ಕೇಳಿದರೆ *read* ಸದ್ದು ಕೇಳಿದರೆ.

ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ sadyakshâra. *Read* (= ಸಜ್ಜೀಕಾರ).

ಸಧ್ರ್ಯಚ್ sadhryač. *For* ಸಧ್ರ್ಯಯಂಚ್, ಸಧ್ರ್ಯಯಕ್ *read* ಸಧ್ರ್ಯಂಚ್, ಸಧ್ರ್ಯಕ್.

ಸನದು sanadu. *After* B. 5, 231, *dele* My.

ಸನ್ತಸ santasa. s. ಸನ್ತಸಪ್ಪುಡಿಸು *for* Čpr. 2, after 96 *read* Čpr. 2, after 91.

ಸನ್ತೆ santĕ. 1. *For* ಮೂಬಿ ಮೊಬಿ *read* ಮೂಬು ಮೊಬಿ.

ಸನ್ದಯ sandaya. *For* T. ಚೆನ್ದಯ *read* T. ಚನ್ದಯ.

ಸನ್ದರಿ sandari. *For* ಗೊನಿ *read* ಗೊಣ್ಣಿ.

ಸನ್ದು sandu. *For* ಸನು ಕೂಡಿಸು *read* ಸನ್ದು ಕೂಡಿಸು, *and for* ಧಾಗೆಡ್ಡೆನ್ದೊನು *read* ಧಾಗೆಡ್ಡೆನ್ದೊನ್ದು.

ಸನ್ದೋಹನ sam-dôhana. *For* ಸನ್ದೋಹನ No. 2 *read* ಸನ್ದೋಹ No. 2.

ಸನ್ಧಿ sam-dhi. *For* ಸನಿ *read* ಸನ್ಧಿ.

ಸನ್ನದ್ಧ. *For* sâm-naddha *read* sam-naddha.

ಸನ್ನಿ sanni. *Dele* ಗ್ರಹಣಿ.

ಸಪರ್ಯ saparya. *For* Bp. 39, 27, 53 *read* Bp. 39, 27. 53.

ಸಪ್ತಮಾತೃ. *For* sapata-mâtṛi *read* sapta-mâtṛi.

ಸಪ್ತಲೆ saptalĕ. *Before* the soap-nut plant *put* 2, .

ಸಪ್ಪಳ sappaḷa. *Dele the dash after* A sound of noise to be produced.

ಸಮಾಸಪ್ರಾಸ samâsa-prâsa. *For it read* ಸಮಾಸಪ್ರಾಯ samâsa-prâya.

ಸಮಿನ್ಧನ sam-indhana. *Before* fuel, firewood *put* 2, .

ಸಮುಚ್ಚ sam-učča. *Put it before* ಸಮುಚ್ಚಯ.

ಸಮುನ್ನತ sam-unnata. *For* 38. 49 *read* 38, 49.

ಸಮೃದ್ಧಿ sam-ṛiddhi. *For* ihriving *read* thriving.

ಸಮ್ಪಿಗೆ. *For* sampige *read* sampigĕ, *and for* ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ *read* ಅರ್ಥಗಟಿಗೆ.

For ಸಂಪೂರ್ಣತನ, ಸಂಪೂರ್ಣತ್ವ, ಸಂಪೂರ್ಣೇನ್ದು *read* ಸಮ್ಪೂರ್ಣತನ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣತ್ವ, ಸಮ್ಪೂರ್ಣೇನ್ದು.

ಸಮ್ಪೂರ್ತ sam-pûrta. *For* Čh. *read* Kâvy.

ಸಮ್ಮತಿ sam-mati. *Put a full stop before the parenthesis.*

ಸಮ್ಮುಖ sam-mukha. *Put a full stop after* in the presence of.

ಸಮ್ಮೂರ್ಚ್ಛನ sam-mûrôčhana. *For it read* ಸಮ್ಮೂರ್ಛನ sam-mûrčhana.

ಸರಲದ್ರವ sarala-drava. *For Picus read Pinus.*

ಸರಿ sari. 6. *For* That fallen down *read* That has fallen down.

ಸಱಿ saṟi. 1. *For* Šm. *read* Šs.

ಸರ್ವರ್ತುಕ sarva-ṛituka. *For* habitable in *read* habitable in—.

ಸವಣ savaṇa. 1. *Dele the full stop before* (Šmd. 346).

ಸವರಣೆ savaraṇĕ. *Read:* = ಸಂವರಣೆ 2, ಸೌರಣೆ.

ಸಸಿನ sasina. *For* (fr. ಸಯ್) *read* (fr. ಸಯ್ 1), *and for* ಸಸಿನಮಾಡು *read* ಸಸಿನಮಾಡುದು.

ಸಸೀಮ sa-sîma. *For Conterminous read conterminous.*

ಸಸ್ಯಾದ್ಯುತ್ಪಾಟನ sasya-âdi-utpâṭana. *For* of corn *read* of corn, etc.

ಸಹಸಿತನ sahasitana. *For* (Grj. 2, after 105) *read* (Grj. 2, after 106).

ಸಹಸ್ರಲೋಚನ. *For* sahasa-lôčana *read* sahasra-lôčana.

ಸಾಂಯುಗೀನ. *For* samyugîna *read* sâmyugîna.

ಸಾಜ. *For* jâja *read* sâja.

ಸಾಧನ sâdhana. *For* ಕುಠಾದಿಯುಪಕರಣ *read* ಕುಠಾರಾದಿಯುಪಕರಣ.

ಸಾಮಗ್ರಿ sâmagri. *For* year *read* gear.

ಸಾಮಾನು sâmânu. *For* ಸಮಾನ *read* ಸಾಮಾನ.

ಸಾಮಾನ್ಯಖಣ್ಡ sâmânya-khaṇḍa. *For it read* ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಣ್ಡ sâmânya-kâṇḍa.

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 1. *For* Kâvy. II*f* *read* Kâvy. III.

ಸಾಮ್ಯ sâmya. 2. *For* pùjâris *read* pûjâris.

ಸಾರ್ sâr. 1. *For* ಅತ್ತಿತ್ತಿತ್ತುತ್ತಂ *read* ಅತ್ತಿತ್ತಿತ್ತುತ್ತತ್ತಂ.

ಸಾರ sâra. *Read* 21, propriety, fitness.

ಸಾರಿ sâri. *Dele* ಮುಟ್ಟಾರಿ.

ಸಾೞ್. *For* sâr. 2 *read* sâṟ. 2.

ಸಾರ್ವಭೌಮಕ. *For* sarvabhaumaka *read* sârvabhaumaka.

ಸಾಲ sâla. 2. *For* (fr. ಸಾಲೆ 1) *read* (fr. ಸಾಲೆ 3).

ಸಾಲಗಾತಿ. *For* **sala-gâti** *read* **sâla-gâti.**

ಸಾಲಬಡಕ. *For* **sâlabaḍaka.** -ಪಡಗ *read* **sâla-paḍaka.**

ಸಾಲಿಗ sâla-iga. *For* ಸಾಲಿಗಾರ್ *read* ಸಾಲಿಗರ್.

ಸಾಲು sâlu. 1. *For* ಹೊರಡುವದಿಲ್ಲ *read* ಹೊಱಡುವದಿಲ್ಲ.

ಸಾವಗಿಸು sâvagisu. 2. *Before* ಸಯ್ಯು *put* (.

ಸಾಸಿಗ sâsiga. *For* G. 1, 108 *read* Grj. 1, 108.

ಸಿಂಹಪುಚ್ಛಿ simha-pučči. *For it read* ಸಿಂಹಪುಚ್ಛಿ simha-puččhi.

ಸಿಂಹಾಗಾರ simha-âgâra. *For* (Šmd. 288) *read* (Šmd. 383).

ಸಿಕ್ಕು sikku. 1. *For* (1, 8, 21) *read* (Bh. 1, 8, 21).

ಸಿಗು sigu. *For* ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗ್ಗುವದಿಲ್ಲ *read* ಕೆಯ್ಗೆ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ.

ಸಿಡಿ siḍi. 6. *Put a semicolon before* hopelessness, despair *(instead of the full stop).*

ಸಿಡುಕು siḍuku. 2. *For* ಸಿಡುಕ. -ಅ *read* ಸಿಡುಕ. -ಅ 3.

ಸಿತರೋಚಿ. *For* sita-rôči *read* sita-rôči.

ಸಿತೇತರ. *For* sia-itara *read* sita-itara.

ಸಿದಿಗೆ sidigĕ. *For* ಸಿದಿಗೆ ಹೆಣದನ್ತೆ *read* ಸಿದಿಗೆಹೆಣದನ್ತೆ.

ಸಿದ್ಧ siddha. s. No. 20 *for* characterized the eight siddhis *read* characterized by the eight siddhis.

ಸಿದ್ಧಿ siddhi. *For* = ಸಿದ್ಧಿ *read* = ಸಿದ್ಧಿ 2.

ಸಿಧ್ಮಲ. *For* sdhmala *read* sidhmala.

ಸಿಮ್ಪಿ simpi. *After* ಚಿಪ್ಪ *put* G.

ಸಿಮ್ಬಿ simbi. *For* the grouud *read* the ground.

ಸಿವುಡು sivuḍu. *For* A pad, etc. *read* A pad etc.

ಸೀ sî. 1. — ಸೀಅರಲೆ. *For* manges *read* mangoes.

ಸೀಗೆ sîgĕ. *For* ಶಾತಲೆ G. *read* ಸಾತಲೆ G.

ಸೀತಳ sîtaḷa. *Dele* ಗ್ರಹಣಿ.

ಸೀತೆ sîtĕ. *For* Šmd. 68, 155 *read* Šmd. 68. 155.

ಸೀರ್ sîr. *Dele Cf.* ಈರ್ 3.

ಸೀಱು sîṟu. 2. *Put* to rail at, etc. *in large type.*

ಸೀಳ್ sîḷ. 1. *For* to come into *read* to come in two.

ಸುಂಕ suṅka. *For* ಮುಂಕ ಮಗನಾದರೆ *read* ಮುಂಕೀ ಮಗನಾದರೆ.

ಸುಟ್ಟುಮ್ಬೆ suṭṭumbĕ. ಸುಟ್ಟುಮ್ಬೆಕಾಱ suṭṭumbĕ-kâṟa. ಸುಟ್ಟುರೆ suṭṭurĕ. *These words and their meanings are to be put in large type.*

ಸುದಾರಿಕೆ sudârikĕ. *For* s. ಕ್ಷಮೆ *and* ತಾಳ್ಮೆ *read* ಸುಧಾರಿಕೆ.

ಸುನ್ನತಿ sunnati. *For* Mg. *read* My.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ su-prasiddha. *Put a comma after* very well known.

ಸುಭಿಕ್ಷೆ. *For* su-bhikshê *read* su-bhikshĕ.

ಸುಮಾರು sumâru. *For* ಘಟು *read* ಘಟು.

ಸುಮ್ಮನೆ summanĕ. *For* ಸುಮ್ಮನೇ ಅದುವದರಲ್ಲಿ *read* ಸುಮ್ಮನೇ ಅದುವದಱಲ್ಲಿ.

ಸುರಗಿ suragi. — ಸುರಗಿಹೂವಿನ. *For* (Bp. 47. 34) *read* (Bp. 47, 34).

ಸುರಣ suraṇa. *For* elephant's-foot yam *read* elephant's foot-yam.

ಸುರತ su-rata. 2. *For* See ಸೆರೆ 3 *read* See ಸೆರೆ 1.

ಸುರಿ suri. 1. *For* (ಅಮ್ನರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ 201) *read* (ಅಶ್ಮರಿ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ 201).

ಸುರ್ಕು surku. 2. — ಸುರ್ಕುಸುರು. *For it read* ಸುರ್ಕುಸುರ್.

ಸುವಾಸಿನಿ su-vâsini. *For* ಅಯೆ *read* ಅಯ್ದೆ.

ಸುಳಿ suḷi. 1. *After* ಸಂಚಲಿಸು *insert* I.

ಸುಳಿ suḷi. 3. s. No. 6 *after* wriggling, untruth *put*), *and* s. ಸುಳಿಗಾಳಿ *dele* J. 10, 7, 3.

ಸೂಚಿಸು sûčisu. *For* ಸೂಚಿಸುಗು *read* ಸೂಚಿಸುಗು.

ಸೂಟಿ sûṭi. *Put its second meaning also in large type.*

ಸೂತ್ರ sûtra. *After* a complicated business *put*), *and after* See Ch. *put a semicolon.*

ಸೂದಾರ. *For* sûda-âra. 1 *read* sûda-âra 1.

ಸೂಱೆ sûṟĕ. — ಸೂಱೆ ಹೋಗು. *For* ಪಡವೆಸೂಱೆ *read* ಪಡವೆಸೂಱೆ.

ಸೂಲ್ sûl. *For* ಪ್ರಸೂತಪ್ರಸೂತಿ *read* ಪ್ರಸೂತಪ್ರಸೂತಿ.

ಸೂಳೆ sûḷĕ. *For* ಗಣ್ಯಾಂಗನೆ *read* ಪಣ್ಯಾಂಗನೆ.

ಸೂಲಿಕೆ. *For* sûlikê *read* sûlikĕ.

ಸೂಸಲ್ sûsal. *Dele*) *after* Nr., *and put a comma after* other leaf.

ಸೆಜ್ಜೆ sĕjjĕ. *For* ಸೆಜ್ಜವಾಲಿರಾತ *read* ಸೆಜ್ಜೆವಾಗಿರಾತ.

ಸೆಟೆ sĕṭĕ. *For* ಹಿಸ್ನಕ್ಕೆ *read* ಹಿಸ್ಥಕ್ಕೆ.

ಸೆಟ್ಟಿ sĕṭṭi. *For* ಶುಮ್ಬಾರ ಜಾಣ *read* ಶುಮ್ಬಾರ ಜಾಣ.

ಸೆಱಗು sĕṟagu. *For* ಸೀರೆಯ ಸೆಱಗು *read* ಸೀರೆಯ ಸೆಱ.

ಸೆಲದಿ sĕladi. *For* Tĕ. ಶಲದಿ 2 *read* Tĕ. ಶಲದಿ.

ಸೆಳ sĕḷa. *For* P. p. of ಸೆಳೆ 2 *read* P. p. of ಸೆಳೆ 3.

ಸೆಳದು sĕḷadu. *For* P. p. of ಸೆಳೆ 2 *read* P. p. of ಸೆಳೆ 3.

ಸೇದು sêdu. *For* to thorb and pain *read* to throb and pain.

ಸೇನಾಂಗ. *For* sêna-aṅga *read* sênâ-aṅga.

ಸೇನ್ದು sêndu. *For* Šmd. Dd. *read* Šmd. Dh.

ಸೇರಿಸು sêrisu. *For the colon after* to insert *put a semicolon* , *and for* ದಶ ಸೇರಿಸಿ ತಕ್ಕ *read* ದಶ ಸೇರಿಸ ತಕ್ಕ.

ಸೇರು sêru. 1. *For* ಶಿಷ್ಯಿನ ಸೇಗಲು *read* ಶಿಷ್ಯನ ಸೇರಲು.

ಸೇರೆ sêrĕ. *Dele the* (*before* Si. 248.

ಸೈನ್ಧವ saindhava. *For* ಸೈನವ *read* ಸೈನ್ಧವ.

ಸೊಕ್ಕು sŏkku. 3. *For cf.* ಸೊಪ್ಪು 3 *read cf.* ಸೊಪ್ಪು 1.

ಸೊಗಸು sŏgasu. *Put* beautifully *in large type*

ಸೊತ್ತು sŏttu. *For the comma after* My. *put a semicolon.*

ಸೊನ್ನೆ sŏnnĕ. *For* ಸನ್ನೆಕೋಲು *read* ಸನ್ನೆಕೋಲು.

ಸೊಪ್ಪು sŏppu. 2. *For* ಕುಂದಾಳ್ *read* ಕುದಾಳ್.

ಸೊರಟೆ sŏraṭĕ. *For* ಗೊರಳೆ *read* ಗರಳೆ.

ಸೊಲಗೆ sŏlagĕ. *For* ಕಣಿ ಅಳಿಯುವನೇ? *read* ಕಣ್ಣಿ ಅಳಿಯುವನೇ?

ಸೊಲ್ಲು sŏllu. 1. *For* 40. 89 *read* 40, 89.

ಸೋಮಕ sômaka. *For* demom *read* demon.

ಸೋಮಯಾಜಿ sôma-yâji. *For* ಬಸನ್ತ- *read* ವಸನ್ತ-.

ಸೋಯಿ sôyi. 1. — *For* ಸೊಯಿದೇವ *read* ಸೋಯಿದೇವ.

ಸೋರೆ sôrĕ. 1. — ಸೋರೆಬುರುಡೆ. *For* tried *read* dried.

ಸೌವೀರ sauvîra. *Put* the fruit of the jujube *in italics.*

ಸ್ತನಿತ stanita. *For* ಮೊದಗು 2. *read* ಮೊದಗು 1 & 2.

ಸ್ಥಲವನ್ತಿಗೆ sthala-vantigĕ. Possession or ownership of a place. *(Insert this after* ಸ್ಥಲವನ್ತಿಗ).

ಸ್ನೇಹ snêha. *For* (Prv.) *read* (Prvs.).

ಸ್ಪರ್ಶವೇದಿ. *For* sparśavêdi *read* sparśa-vêdi.

ಸ್ಫುರಣ sphuraṇa. *For* caruscation *read* coruscation.

ಸ್ವರೂಪ svarûpa. *For* ಸರೂಪ *read* ಸರೂಪ 2.

ಹ್ h. It often changes places with ಪ (Śmd. 190. 191). About its connection with ಪ *has to appear in large type.*

ಹಕ್ಕಿ hakki. 1. *Dele* ಪಕ್ಕಿಯೆದಿಗುಹಂ (ತೆಂಗುಹಂ Śmd. II).

ಹಕ್ಕೆ hakkĕ. *For* ಚೌತೀರ *read* ಔತೀರ.

ಹಗರ hagara. *For* ಹಾರ *read* ಹೌರ.

ಹಗೆತನ hagĕtana. — ಹಗೆತನ ಮುರಿ. *For* (or ಮುಱಿ) *read* (or ಮುಱ್).

ಹಚ್ಚಕ haččaka. *For* ಹರಿಧಚ್ಚರ *read* ಹರಿಧಚ್ಚಳ.

ಹಚ್ಚಡಿಕೆ haččaḍikĕ. *For* ಪ್ರಚ್ಚದಪಟ *read* ಪ್ರಚ್ಛದಪಟ.

ಹಚ್ಚು hačču. 1. *For* ಪತ್ತಿಸು *read* ಪತ್ತಿಸು 1, *and after* ಎಲೇವನ Si. 229) *put a full stop instead of the comma.*

ಹಂಚಿ hañči. — *For* ಹಂಚುಹುಲ್ಲು *read* ಹಂಚಿಹುಲ್ಲು,

ಹಣಿತೆ haṇitĕ. *For* ಮಲ್ಲಳ *read* ಮಲ್ಲಿಳ.

ಹಣ್ಣು haṇṇu. 2. *For* ಮಾಧ್ವೀರ್ಕ *read* ಮಾಧ್ವೀಕ.

ಹತ್ತ hatta. *For* all, together *read* all together.

ಹತ್ತರ hattara. *Put* (*after* ಚಿಕ್ಕ ಊರು.

ಹತ್ತಿರೆ hattirĕ. *For* ಹತ್ತದಲ್ಲಿ *read* ಹತ್ತರದಲ್ಲಿ.

ಹತ್ತಿಸು hattisu. 1. *For* ಪತ್ತಿಸು *read* ಪತ್ತಿಸು 1.

ಹತ್ತು hattu. 1. *For* to touch (5, 292) *read* to touch (Bp. 5, 292), *and s. No. 3 for* 5, 102-124 *read* 5, 102. 124.

ಹತ್ತು hattu. 3. *For* ಹತ್ತರ ಕೂಡ *read* ಹತ್ತಱ ಕೂಡ, *for* ಹತ್ತರ ಸಾವು *read* ಹತ್ತಱ ಸಾವು, *for* Ten and ten (in a distributive sense (B. 4, 209) *read* Ten and ten (in a distributive sense, B. 4, 209), *and s.* ಹತ್ತು ಹತ್ತು *for* in distributive sense *read* in a distributive sense.

ಹನಿ hani. 2. *Dele*) *after* B. 2, 49.

ಹನೆ. *For* **banĕ** *read* **hanĕ.**

ಹನ್ದಿ handi. *For* ಎಚ್ಚರ *read* ಎಚ್ಚರ

ಹಯಾರ್ಜುನರುಕ್ haya-arjuna-ruk. *For* Shining like white horse *read* Shining like a white horse.

ಹರಗಿರಿ haragiri. *Dele the full stop after* Kailâsa.

ಹರದ haradu1-as. *For* ಪಣಿಕ *read* ಆಪಣಿಕ, *and for* ವಱದಿ *read* ವರದಿ.

ಹರಸು harasu. *For* ಹರಿಸು *read* ಹರಿಸು 1, *and for* Śîtâ *read* Sîtâ.

ಹರಿಕಾಱ hari-kâṟa. *For* ಜಂಘಿಳ *read* ಜಾಂಘಿಳ.

ಹರುಷ harusha. *For* ಹರುಷವಪ್ಪೊರು. -ಂ- *read* ಹರುಷವಪ್ಪೊರು. -ಂ-ಪೊಡು.

ಹಱ್ hari. 1. *For* ಅಱ್ 2 *read* ಅಱ್ 3 (see ಅರಿ 2 s. Additions).

ಹಱವೆ harivĕ. *For* (see corrections) *read* (see Additions, *and for* ಅವೆರ್ *read* ಹವೆರ್.

ಹಱುಕು haṟuku. *Dele* (*before* Si. 223.

ಹಱ್ಱ್ haṟṟ. *For Cf.* ಪಱ್ *read Cf.* ಪಱ್ಱ್.

ಹಲ್ಲಾ hallâ. *For* ಹಲ್ಲಾ ಏರು *read* ಹಲ್ಲಾ ಏಱು.

ಹಲ್ಲು hallu. *In* Prv. *for* ಹಲ್ಲು ಜಗದೇನು *read* ಹಲ್ಲು ಜಗಿದೇನು.

ಹವ್ಯವಾಹನಸಖ. *For* havyavâhanasakha *read* havya-vâhana-sakha.

ಹಸನ hasana. *For* ಹಸನು ಮಾಡೋಣ *read* ಹಸನ ಮಾಡೋಣ.

ಹಸರ್ hasar. *For* ಹಸರ್ವಾಣಿಕನ್ಯಾಯ *read* ಹಸರ್ವಾಣಿಕನ್ಯಾಯ.

ಹಸುರು hasuru. *For* ತೋಕ್ಷ್ತ್ರ *read* ತೋಕ್ಷ್ಮ.

ಹಸ್ತ hasta. *For* ತ್ವಕ್ಸಾರ *read* ತ್ವಕ್ಸಾರ.

ಹಳುಕು haḷuku. *For* Bh. 21, 5 *read* Bh. 8, 21, 5.

ಹಳ್ಳು haḷḷu. 2. *For* See ಎದಿಹೂಟೆ *read* See s. ಎದಿಹೂಟೆ.

ಹೞಯಿಗೆ haḻayigĕ. *For* ಹೞವಿಗೆಯು *read* ಹೞಯಿಗೆಯು.

ಹೞೆ haḻĕ. *For* ಜೀರ್ಣ *read* ಜೀರ್ಣ, *and for* ಹೞ್ (*i. e.* ಹೞೆಯು) *read* ಹೞೀ (*i. e.* ಹೞೆಯು).

ಹೞೆದು haḻĕdu. *For* (ಹೞದು, etc.) *read* (= ಹೞದು, etc.).

ಹಾ hâ. *For* 104 *read* 140 , *and for* ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು *read* ನಿಲಿಸುವುದು.

ಹಾಕು hâku. *Dele*) *after* (as beasts bring forth young, C., *for* ಮರಿ ಹಾಕೀತೇ *read* ಮಱಿ ಹಾಕೀತೇ, *and for* ಪಮಾಪಣ *read* ಪ್ರಮಾಪಣ.

ಹಾಜರಿ hâjari. *For* ಹಜೀರಜವಾಬ *read* ಹಾಜೀರಜವಾಬ.

ಹಾದರಿಗ hâdariga. *Dele the full stop after* ಅನುಕ *and put a comma in its stead.*

ಹಾದಿ hâdi. *For* ೪೦೦೦ *read* ೪೦೦, *and in the proverb for* ಅನ ಹಾಗೆ *read* ಅನ್ದ ಹಾಗೆ.

ಹಾಯು hâyu. *For* ಮೋಱ್ ಸೀರ *read* ಮೋಱ್ ಸೀಱ.

ಹಾಯ್ಕು. *For* **hayku** *read* **hâyku.**

ಹಾರು hâru. 1. *For* ಹರದಾರಿ ದೂರ *read* ಹರದಾರಿ ದೂರ.

ಹಾರು hâru. 2. *For* ಗೋನಿಯೊಳಗೆ *read* ಗೋಸಿಯೊಳಗೆ. ,

ಹಾರೆ hârĕ. *For* ಪಾರೆ, etc. *read* ಪಾರೆ 2, etc.

ಹಾಱಸು hâṟasu. *For* (Čb. 25, 81) *read* (Čb. 25. 81).

ಹಾಲಿ hâli. *For* A present *read* At present.

ಹಾಲೆ hâlĕ. 2. *Put* (*before* ರಾಜಾದನ, ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷ.

ಹಾವು hâvu. *For* ಜಿಹ್ವಗ *read* ಜಿಹ್ಮಗ, *for* ಪರ್ಮರ *read* ಮರ್ಮರ, *for* ಬಱಿದಾಯಿ *read* ಬಱ್ದಾಯಿ, *and for* ಆವಹಾ *read* ಆವಹಾರ.

ಹಾವುಗಾಱ *For* hâvugâṟa *read* hâvu-gâṟa.

ಹಾೞು hâḷu. *For* deprived of all sterility *read* deprived of all fertility.

ಹಿಂಸಕ himsaka. *Put a comma after* mischievous.

ಹಿಂ him. *For* The state of having the hands tied behind the back *read* The state of having the hands turned round (and tied) behind the back.

ಹಿಟ್ಟು hiṭṭu. *For* ಹಿಟ್ಟ ನಡುವ *read* ಹಿಟ್ಟನಡುವ.

ಹಿಡತ hiḍata. s. No. 2 *dele the* (*before* My.

ಹಿಡಿಸು hiḍisu. *For* (as a place of being) (39, 15) *read* (as a place of being, 39, 15).

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 1. *For* ವೃಷಾಂಕ *read* ವೃಷಾಂಗ.

ಹಿಣಿಲ್ hiṇil. 2. *For* ಗಣ್ಡುಡಿಗೆಮುಟ್ಟು *read* ಗಣ್ಡುಡಿಗೆಯುಟ್ಟು, *and put* See ಬೆಳೆವಿಣಿಲು *at the end of* ಹಿಣಿಲ್ 1.

ಹಿತಕರ. *For* hitakara *read* hita-kara.

ಹಿತ್ತಲ್ hittal. *For* ete *read* etc.

ಹಿತ್ತಾಳಿ hittâḷi. *For* ಆಕೂಟ *read* ಆರಕೂಟ.

ಹಿದುಕು hiduku. 1. *For* ಪಿಸುಕು *read* ಪಿಸುಕು 1 (see Additions).

ಹಿನ್ದ hinda. *For* ಹಿನಗಡೆಯಲ್ಲಿ *read* ಹಿನ್ದಗಡೆಯಲ್ಲಿ.

ಹಿನ್ದೆ hindĕ. *For* ಹಿನೆ ಹೋಗು *read* ಹಿನ್ದೆ ಹೋಗು.

ಹುಟ್ಟು huṭṭu. 1. *For* ಉದಯಿಸುಗು *read* ಉದಯಿಸು.

ಹುಡಿಕು huḍiku. *For* ಹುಡುಕಿ *read* ಹುಡಿಕಿ.

ಹುಡುಗ huḍuga. *For* ಕನಿಷ್ಠ (416) *read* (ಕನಿಷ್ಠ 416).

ಹುಣ್ಡಿ huṇḍi. *For* (fr. ಉಱು, ಉಳ್ 1) *read* (fr. ಉಱು or ಉಳ್ 1).

ಹುತವಹಾಹಾರ hutavaha-âhâra. *For* Fire *read* Fire-wood.

ಹುಲ್ಲು hullu. *For* ಹುಲ್ಲು ಕೊಡವಿದ *read* ಹುಲ್ಲು ಕೊಡವಿದವ, *and for* ತೃಣ, ಸಂಹತಿ *read* ತೃಣಸಂಹತಿ.

ಹುವ್ವು huvvu. *Dele* (*before* Si. 131.

ಹೂ hû. 2. *For* (ಗರ್ಧಕ) *read* (ಗರ್ಭಕ), *and for* ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಹೂ *read* ಚೆಣ್ಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಹೂ.

ಹೂಜಿ hûji. *For* ಘುಜಿ *read* ಹೂಜಿ.

ಹೂರ್ಣ hûrṇa. *For* (Prvs.) *read* (Prv.).

ಹೃದ್ hṛid. *For* the interior or the body *read* the interior of the body.

ಹೃದ್ವಲ್ಲಭ. *For* hrid-vallabha *read* hṛid-vallabha.

ಹೆಡೆ hĕḍĕ. 1. *For* ಪೆದೆ *read* ಪೆಡೆ.

ಹೆಣ hĕṇa. 1. *For* ಹೆಣ ಹೊಱುವವನಿಗೆ *read* ಹೆಣ ಹೊಱುವವನಿಗೆ, *and for* ಕೊರವ *read* ಕೊಱವ.

ಹೆಣ್ಡ hĕṇḍa. 1. *For* ಸತಿ ಪತಿಗಳೆನೆ ಹೆಣ್ಡರಿಗೆ ಪೆಸ್ಸರೆನಿಕ್ಕುಂ *read* ಸತಿ ಪತಿಗಳೆನೆ ಗಣ್ಡ ಹೆಣ್ಡರಿಗೆ ಪೆಸರೆನಿಕ್ಕುಂ.

ಹೆಣ್ಡ hĕṇḍa. 2. *For* ಕಾವ್ಬುರಿ *read* ಕಾದವ್ಬುರಿ. *For* (ಮಾದ್ವೀಕ 347) *read* (ಮಾಧ್ವೀಕ 347).

ಹೆಣ್ಣು hĕṇṇu. *For* ಹೆಣ್ಣಿದ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕಿ, ಶಿವಯೋಗಿ ಮಣ್ಣುಮುಸಿಯಾದ *read* ಹೆಣ್ಣಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಎಡ ತಾಕಿ, ಶಿವಯೋಗಿ ಮಣ್ಣುಮುಸಿಯಾದ, *and after* ಮೀನಿನೊಳು ಪೆಣ್ಣುಮೀನು *put* (.

ಹೆತ್ hĕt. *For* ಹೆಕ್ *read* ಹೆಗ್ 1.

ಹೆದ್ hĕd. *For* B. 51, 54 *read* Bp. 51, 54.

ಹೆಮ್ hĕm. 1. *Dele the sign of interrogation after* ಅದಱ್ನದಲೆತ್ತಲಹುದೇ, *for* ಜೋಲು ಜಡೆಗಳ *read* ಜೋಲುಜಡೆಗಳ, *and for* ಮದ್ದುರವಾಗುಸ *read* ಮದ್ದುರ ವಾಗುಸ.

ಹೆರೆ hĕrĕ. 2. *For* ಉರುಗನಾಗರಳ *read* ಉರುಗನಾ ಗರಳ.

ಹೆಱ್ hĕṟ. 1. *For* ಹೆತಾತನ್ *read* ಹೆತ್ತಾತನ್.

ಹೆಸರಣೆ hĕsaraṇĕ. *Dele the semicolon before* Nr.

ಹೇರಳೆ hêraḷĕ. *Put* = *after it.*

ಹೇಱು hêṟu. 1. *For* ಹೇಱದೆತ್ತು *read* ಪೇಱದೆತ್ತು.

ಹೇಸಿಕೆ hêsikĕ. *For* ಪೇಸಿಗೆ *read* ಹೇಸಿಗೆ, *and for* ಘಣೆ *read* ಘೃಣೆ.

ಹೈನು haynu. *Read:* = ಹಯ್ನು q. v., etc.

ಹೊಗು hŏgu. *Put a full stop before* ಕಣ್ಡ್ಯ?

ಹೊಗೆ hŏgĕ. 2. *For* ಹೊಗೆ 1. in *read* ಹೊಗೆ 1, in.

ಹೊಟ್ಟೆ hŏṭṭĕ. 2. *Put* (*before* Nn. 43.

ಹೊಡೆ hŏḍĕ. 1. — ಹೊಡದಾಡಿಕೆ. -ಆಡಿಕೆ. = ಹೊಡದಾಟ.

ಹೊಣೆ hŏṇĕ. *After* ತೆಱಲಾಪರ ಹೊಣೆಯಾಗು! *put:* (Prv.).

ಹೊನ್ತ hŏnta. *For* Tbh. ಪನ್ಥ *read* Tbh. of ಪನ್ಥ.

ಹೊಯ್ hŏy. 1. *For* J. 20, 51, 26, 6 *read* J. 20, 51; 26, 6

ಹೊರೆ hŏrĕ. 6. *For* = ಪುರಿ, 4 *read* = ಪುರಿ 4.

ಹೊಱಗು hŏṟagu. *For* ಹೊಱಚ್ಚು *read* ಹೊಱಚ್ಚು.

ಹೊಱಗೆ hŏṟagĕ. *For* ಪೊಱಗೆ. etc. *read* ಪೊಱಗೆ, etc., *and for* ಚಾಹ್ಯ *read* ಬಾಹ್ಯ.

ಹೊಱೆ hŏṟĕ. *For* ಕರ್ಣಾಶ್ವ *read* ಕರ್ಣಾಟಾಶ್ವ.

ಹೊಲ hŏla. 3. *For* ನೇಗಲು ಹುತ್ತರೆ *read* ನೇಗಲು ಉತ್ತರೆ.

ಹೊಲೆ hŏlĕ. *For* See Sp. s. ಮೆಳೆ *read* See Ss. s. ಮೆಳೆ, *and* s. ಹೊಲೆಯೊಳು *for* ಮನೆಯೊಳು *read* ಮನೆಯಾಳು.

ಹೊಸ್ತು hŏstu. 1. *For* ಒಗದ *read* ಬಗದ.

ಹೊಳ hŏḷa. *For* ಹೊಳ 1 *read* ಹೊಳೆ 1.

ಹೊಳದು hŏḷadu. *For* Bp. 25, 5 *read* Bp. 35, 5.

ಹೊಳಹು hŏḷahu. 2. *For* ಪ್ರೇಖ *read* ಪ್ರೇಂಖ.

ಹೊಳ್ಳು hŏḷḷu. 1. *For* deprive of strength *read* to deprive of strength.

ಹೊಱೆ hŏḷĕ. *For* Nn. 11, 40 *read* Nn. 11. 40.

ಹೋರಿ hôri. *For* ಷಡ್ಡದಶನ *read* ಷಡ್ಡಶನ.

ಹೋಹ hôha. *For* ಹೋಹಳ್ (11, 33) *read* ಪೋಹಳ್ (Bp. 11, 33), *for* ಪಾಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ *read* ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ, *and for* Nn. 132) *read* (Nn. 132).

ಹೋಳ್ hôḷ. *For* = ಪೋಳ್, etc. *read* = ಪೋಳ್ 1, etc., *and for* ಪೋಳ್ದು *read* ಹೋಳ್ದು.